Digitized by Google

BIBLIOTECA NAZ.
Vittorio Emanuele III
LI
G
5
NAPOLI

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

FLAVII JOSEPHI

OPERUM

TOMUS II.

Digitized by Google

Digitized by Google

[a]ΦΛ. ΙΩΣΗΠΟΥ
[b]ΒΙΟΣ.

FLAVII JOSEPHI
VITA.

ΕΜΟΙ δὲ γένος ἐστὶν οὐκ ἄσημον, ἀλλ' ἐξ ἱερέων ἄνωθεν καταβεβηκός. ὥσπερ δὴ παρ' ἑκάστοις ἄλλη τίς ἐστιν εὐγενείας ὑπόθεσις, οὕτως παρ' ἡμῖν ἡ τῆς ἱερωσύνης μετουσία [c] τεκμήριόν ἐστι γένους λαμπρότητος. ἐμοὶ δ' οὐ μόνον ἐξ ἱερέων ἐστὶ τὸ γένος, ἀλλὰ καὶ ἐκ τῆς πρώτης [d] ἐφημερίδος τῶν εἰκοσιτεσσάρων, [[e] πολλὴ δὲ κἀν τούτῳ διαφορὰ] [f] καὶ τῶν ἐν ταύτῃ φυλῶν ἐκ τῆς ἀρίστης. ὑπάρχω δὲ καὶ τοῦ βασιλικοῦ γένους ἀπὸ τῆς μητρός. οἱ γὰρ Ἀσαμωναίου παῖδες, ὧν ἔγγονος ἐκείνη, τοῦ ἔθνους ἡμῶν ἐπὶ μήκιστον χρόνον ἠρχιεράτευσαν καὶ ἐβασίλευσαν. ἐρῶ δὲ τὴν διαδοχήν. ὁ πρόπαππος ἦν ἐμοὶ Σίμων ὁ Ψελλὸς ἐπικαλούμενος. οὗτος ἐγένετο καθ' ὃν καιρὸν ἠρχιεράτευσε Σίμωνος ἀρχιερέως ὁ παῖς, ὃς πρῶτος ἀρχιερέων [g] Ὑρκανὸς ὠνομάσθη. γίνονται δὲ τῷ Ψελλῷ Σίμωνι παῖδες ἐννέα. τούτων [h] εἷς ἐστι Ματθίας ὁ [i] Ἡφλίου λεγόμενος. οὗτος ἠγάγετο πρὸς γάμον θυγατέρα Ἰωνάθου ἀρχιερέως, [k] τοῦ πρώτου ἐκ τῶν Ἀσαμωναίου παίδων γένους ἀρχιερατεύσαντος, τοῦ ἀδελφοῦ Σίμωνος τοῦ ἀρχιερέως. καὶ γίνεται παῖς αὐτῷ Ματθίας ὁ Κυρτὸς ἐπικληθεὶς, ἄρχοντος Ὑρκανοῦ τὸν πρῶτον ἐνιαυτόν. [l] τούτου γίνεται Ἰώσηπος ἐνάτῳ ἔτει τῆς Ἀλεξάνδρας ἀρχῆς, καὶ Ἰωσήπου Ματθίας βασιλεύοντος Ἀρχελάου τὸ δέκατον, Ματθίᾳ δὲ ἐγὼ τῷ πρώτῳ τῆς Γαΐου Καίσαρος ἡγεμονίας. ἐμοὶ δὲ παῖδές εἰσι τρεῖς. Ὑρκανὸς μὲν ὁ πρεσβύτατος ἔτει τετάρτῳ τῆς Οὐεσπασιανοῦ Καίσαρος ἡγεμονίας, ἑβδόμῳ δὲ Ἰοῦστος, ἐνάτῳ δὲ Ἀγρίππας. τὴν μὲν οὖν τοῦ γένους ἡμῶν διαδοχήν, ὡς ἐν ταῖς δημοσίαις δέλτοις ἀναγεγραμμένην εὗρον, οὕτως παρατίθεμαι, τοῖς διαβάλλειν ἡμᾶς πειρωμένοις χαίρειν φράσας.

MIHI autem genus eſt non ignobile, ſed ex ſacerdotibus longa ſerie deductum. Quemadmodum ſcilicet apud unamquamque gentem diverſa ſunt nobilitatis argumenta, ita apud nos honoris ſacerdotalis participatio ſplendidi generis indicium eſt. Ego autem non ſolum ex ſacerdotum oriundus ſum genere, verum etiam ex claſſe prima inter illas XXIV. (* & magna ſane in hoc eſt excellentia) & nobiliſſima populorum ad eandem pertinentium familia. Quin & maternum mihi genus à regibus eſt. Nam Aſamonæi liberi, è quibus illa prognata eſt, ſummum in gente noſtra pontificatum regnumque diu obtinuerunt. Seriem autem ſucceſſionis recenſebo. Atavus meus erat Simon cognomine Pſellus. Hic vixit eo tempore, quo Simonis pontificis filius, qui primus inter pontifices Hyrcanus appellatus eſt, pontificatum geſſit. Simoni autem Pſello filii erant novem: & in his unus Matthias, Ephliæ *filius* dictus. Hic in uxorem duxit Jonathæ pontificis filiam, qui quidem primus ex Aſamonæorum genere Pontificatum in domum ſuam intulit; frater vero exſtitit *Simonis* pariter Pontificis. Et ex ea filium Matthiam, Gibboſum nominatum, ſuſcepit, primo anno quo *genti* imperavit Hyrcanus. Huic naſcitur Joſephus nono anno regni Alexandræ, Joſepho vero Matthias anno Archelai regis decimo, Matthiæ autem ego primo anno principatus Caji Cæſaris. Mihi porro tres ſunt liberi: Hyrcanus quidem maximus, anno quarto natus imperii Veſpaſiani Cæſaris, Juſtus vero ſeptimo, nono autem Agrippa. Atque ita quidem generis noſtri ſucceſſionem, prout in tabulas publicas relatam inveni, in medium affero: illis *interim* valere juſſis, qui nos calumniis aggrediuntur.

Genus Joſephi.

Anno primo Caji natus Joſephus.

2. Mat-

[a] ΦΛ. ΙΩΣΗΠΟΥ] Scriptus hic liber Joſephi de vita ſua eſt poſt Hiſtoriam Belli Judaici, ut ipſe ait paullo inferius in hoc libello § 6. ubi ait prolixius ſeſe illa explicaſſe in libris de Bello Judaico. Tempus autem quo vitam hanc ſcripſerit, definit ab imperio Trajani, juxta *Scaligerum*, quod in ea Agrippæ Regis meminerit, qui mortuus eſt anno tertio Trajani, juxta Photii Excerpta ex Juſto Tiberiade, Codice 32. quod refellit Dodwellus cum Pearſon. de ſucceſſione Pontif. & corruptum in Photio locum ait, ac pro ἔτει τρίτῳ Τραϊανοῦ legendum eſſe juxta Pearſonum τοῦ αὐτοῦ, nempe *tertio anno Veſpaſiani*, de quo egerat. Vivo vero adhuc Agrippa ſcriptam Hiſtoriam Belli Judaici patet inferius ex vita hac, aliquanto ante finem §. 65. ubi reprehendit Juſtum, quod non, ut ipſe fecerat, vivis Veſpaſiano, Tito, ac Agrippa, libros ſuos ediderit. Spanh.

[b] ΒΙΟΣ.] Hunc librum *Epilogum Antiquitatum*, ſive *libri viceſimi & ultimi*, facit *Euſebius* in *Eccl. Hiſt.* L. 3. C. 10. quare ab iis male divulſus eſt in *Editionibus Gr. Lat.* id quod bene notavit *Valeſius* ad illum *Euſebii* locum, quem videſis *Annot.* p. 47. & 48. Huds. & Spanh. & Relandus. Recte autem in MS. noſtro *Lugd. Bat.* ſubjicitur *Antiquitatum* libris. Hav.

[c] Τεκμήριόν ἐστι.] Μέγα τεκμήριον *Var.*

[d] Ἐφημερίδος τῶν εἰκοσιτεσσάρων.] Libro II. contra Apionem, in fine §. 7. *Licet enim ſint tribus quatuor ſacerdotum, & harum tribuum ſingula habeant hominum pluſquam quinque millia, ſit tamen*, &c. Spanh.

[e] Πολλὴ δὲ κἀν τούτῳ διαφορά] Illa; πολλὴ δὲ κἀν τούτῳ διαφορά, abſunt è *Cod. Vat.*

[f] Καὶ τῶν, &c.] Hæc ita auctiora reddidimus ex Cod. MS. *Lugd. Bat.* neque enim modo ex claſſe prima inter XXIV. ſibi genus eſſe dicit, ſed & in eadem claſſe primam eſſe auctoritate, honore, atque ſplendore ſuam familiam; quare & priora uncinulis incluſimus, & verſionem interpolavimus. Hav.

[g] Ὑρκανὸς ὠνομάσθη.] Mentionem hujus fieri vidimus in Libro Antiquit. 18. Cap. 5. §. 2. Spanh.

[h] Εἷς ἐστι Ματθίας.] Ἐστὶν εἷς in *Editis aliiſque.*

[i] Ἡφλίου.] MS. *Lugd. Bat.* Ἡφλίου. Hav.

[k] Τοῦ πρώτου.] Hæc omnia uſque ad ἀρχιερέως ſingularis ille codex *Lugd. Bat.* nobis ſuppeditavit, neque dubitavimus recipere ut genuinam Joſephi manum, atque hic etiam *Hudſonianam* augere verſionem. Hav.

[l] Τούτου γίνεται.] Forſan τούτῳ, & mox Ἰωσήπῳ & Ματθίᾳ.

* *Vel*: & multum in hoc eſt excellentiæ. *Seldenus* (L. 1. *de Succeſſ.* C. 10.) & magnum ſane ex ea re naſcitur diſcrimen. *Gelenius*, quas inter non mediocre diſcrimen eſt. *Tilmannus*, quæ in ordine haud mediocre diſcrimen.

m Tῷ

Matthiæ patris Joſephi, elogium.

2. Matthias autem pater meus non ſolum generis nobilitate illuſtris erat, ſed multo magis ex juſtitia gloriam adeptus eſt; omnium ſermone maxime celebratus Hieroſolymis, urbe apud nos *ſane* ampliſſima. Ego autem una cum fratre germano, nomine Matthia, *liberaliter* educatus, multum in literis proficiebam, ſic ut crederer aliis antecellere memoria & *rerum* intelligentia. Itaque cum puer adhuc eſſem, annum circiter decimum quartum agens, ex eo, quo flagrabam, literarum amore ab omnibus laudem reportavi; ad me concurrentibus quotidie pontificibus urbiſque primoribus, ut ex me certius aliquid ſcirent de *penitiori* legum ſenſu. Cum autem ad annos plus minus ſexdecim perveniſſem, decrevi ſectas noſtras experiri & tentare. Illæ vero tres ſunt. Phariſæorum prima; Sadducæorum altera; & tertia Eſſenorum, uti ſæpius diximus. Ita enim fore putabam ut optimam eligerem, ſi mihi omnes cognoſcere daretur. Vita igitur duriter acta multiſque laboribus exercita, tres ſectas perluſtravi: & ne iſtarum quidem experientià ſatis mihi factum ratus, cum audiſſem quendam, Banum nomine, in deſerto agere, amictum ſibi ex arboribus parantem, alimentiſque ſponte provenientibus veſcentem, crebriſque noctu & interdiu lavacris frigidis utentem * in *vita* ſanctimoniam, cœpi ejus inſtitutum imitari; exactiſque in ejus contubernio tribus annis, cum jam ea, quæ expetiveram, perfeciſſem, in urbem redii. Jamque annos undeviginti natus, vitam inſtituere exorſus ſum convenienter Phariſæorum ſectæ, quæ proxime accedit ad ſectam Stoicam Græcis dictam.

Joſephus inter æquales aliosque eruditus ferebatur.

Joſephus Judæorum ſectas experitur.

Banus Joſephi præceptor.

Joſephus, cum juvenis admodum, Phariſæis addictus.

Joſephus Romam proficiſcitur.

3. Poſt annum vero *ætatis* ſextum ac vigeſimum, Romam ut aſcenderem mihi contigit, ex cauſa jam nunc dicenda. Quo tempore Felix in Judæa procurator erat, ſacerdotes quoſdam, mihi perſamiliares, viros honeſtos & bonos, ob culpam leviculam & *fere* contemnendam, Romam miſit, cauſam ſuam apud Cæſarem dicturos. Quibus ego volens invenire viam ad ſalutem, maxime vero cum audirem, quod, licet in malis, non obliti eſſent ſuæ in Deum pietatis, & ficis ac nucibus vitam ſuſtentarent, Romam *tandem* perveni, multis in mari aditis periculis, noſtra enim navi in medio ſinus Adriatici ſubmerſa, cum eſſemus numero circiter ſexcenti, totam per noctem natavimus. Et tandem ſub diluculum conſpecta ex Dei providentia navi Cyrenaïca, ego & alii nonnulli, ad octoginta univerſi, feliciore uſi natatu, in eam recepti ſumus. Cumque ita evaſiſſem in *urbem* Dicæarchiam (quam Puteolos vocant Itali) veniebam in amicitiam Alituri (erat autem is mimorum actor, in magna apud Neronem gratia, genere Judæus) perque eum ubi Poppææ uxori Cæſaris innotui, id quam ocyſſime ago, ut meis apud ipſam precibus ſolverentur ſacerdotes. Cumque præter hoc beneficium magnis muneribus cohoneſtatus eſſem à Poppæa, in patriam revertebar.

Naufragium facit.

Alituri ope Poppææ cognitus ſacerdotibus captivis abſolutionem impetrat.

Joſephus à ſeditione movenda dehortatur Judæos.

4. Atque jam eo tempore deprehendi novarum rerum ſtudia gliſcere, multoſque poſt defectionem à Romanis valde elatos. Itaque conabar ſeditioſos in officio continere, utque ad ſaniorem mentem redirent ſuadebam, ob oculos poſitis cum qui-

β'. Ὁ πατὴρ δέ μου Ματθίας οὐ διὰ μόνην τὴν εὐγένειαν ἐπίσημος ἦν, ἀλλὰ πλέον διὰ τὴν δικαιοσύνην ἐπῃνεῖτο, γνωριμώτατος ὢν ἐν τῇ μεγίστῃ πόλει τῶν παρ' ἡμῖν [m] τοῖς Ἱεροσολύμοις. ἐγὼ δὲ συμπαιδευόμενος ἀδελφῷ Ματθίᾳ τοὔνομα, ἐγεγόνει γάρ μοι γνήσιος ἐξ ἀμφοῖν τῶν γονέων, εἰς μεγάλην παιδείας προὔκοπτον ἐπίδοσιν, μνήμῃ τε καὶ συνέσει δοκῶν διαφέρειν. ἔτι δ' ἄρα παῖς ὢν, περὶ τεσσαρεσκαιδέκατον ἔτος, διὰ τὸ φιλογράμματον ὑπὸ πάντων ἐπῃνούμην, συνιόντων ἀεὶ τῶν ἀρχιερέων καὶ τῶν τῆς πόλεως πρώτων, ὑπὲρ τοῦ παρ' ἐμοῦ περὶ τῶν νομίμων ἀκριβέστερόν τι γνῶναι. περὶ ἑκκαίδεκα δὲ ἔτη γενόμενος ἐβουλήθην τῶν παρ' ἡμῖν αἱρέσεων ἐμπειρίαν λαβεῖν. τρεῖς δ' εἰσὶν αὗται. [n] Φαρισαίων μὲν ἡ πρώτη. καὶ Σαδδουκαίων ἡ δευτέρα. τρίτη δὲ ἡ Ἐσσηνῶν, [o] καθὼς πολλάκις εἴπαμεν, οὕτως γὰρ ᾠόμην αἱρήσεσθαι τὴν ἀρίστην, εἰ πάσας καταμάθοιμι. σκληραγωγήσας οὖν ἐμαυτὸν, καὶ πολλὰ πονηθεὶς, τὰς τρεῖς διῆλθον. καὶ μηδὲ τὴν ἐντεῦθεν ἐμπειρίαν ἱκανὴν ἐμαυτῷ νομίσας εἶναι, πυθόμενός τινα [p] Βανοῦν ὄνομα κατὰ τὴν ἐρημίαν διατρίβειν, ἐσθῆτι μὲν ἀπὸ δένδρων χρώμενον, τροφὴν δὲ τὴν αὐτομάτως φυομένην προσφερόμενον, ψυχρῷ δὲ ὕδατι τὴν ἡμέραν καὶ τὴν νύκτα πολλάκις λουόμενον πρὸς ἁγνείαν, ζηλωτὴς ἐγενόμην αὐτοῦ. καὶ διατρίψας παρ' αὐτῷ ἐνιαυτοὺς τρεῖς, καὶ τὴν ἐπιθυμίαν τελειώσας, εἰς τὴν πόλιν ὑπέστρεφον. [q] Ἐννεακαίδεκα δ' ἔτη ἔχων, ἠρξάμην τε πολιτεύεσθαι τῇ Φαρισαίων αἱρέσει κατακολουθῶν, ἣ παραπλήσιός ἐστι τῇ παρ' Ἕλλησι Στωϊκῇ λεγομένῃ.

γ'. Μετ' εἰκοστὸν δὲ [r] καὶ ἕκτον ἐνιαυτὸν [s] εἰς Ῥώμην μοι συνέπεσεν ἀναβῆναι, διὰ τὴν λεχθησομένην αἰτίαν. καθ' ὃν χρόνον Φῆλιξ τῆς Ἰουδαίας ἐπετρόπευεν, ἱερεῖς τινας συνήθεις ἐμοὶ, [t] καλοὺς κἀγαθοὺς, διὰ μικρὰν καὶ τὴν τυχοῦσαν αἰτίαν δήσας εἰς τὴν Ῥώμην ἔπεμψε, λόγον ὑφέξοντας τῷ Καίσαρι. οἷς ἐγὼ πόρον εὑρέσθαι βουλόμενος σωτηρίας, μάλιστα δὲ πυθόμενος, ὅτι καίπερ ἐν κακοῖς ὄντες οὐκ ἐξελάθοντο τῆς εἰς τὸ θεῖον εὐσεβείας, διετρέφοντο δὲ [u] σύκοις καὶ καρύοις, ἀφικόμην εἰς Ῥώμην [v] πολλάκις κινδυνεύσας κατὰ θάλασσαν. βαπτισθέντος γὰρ ἡμῶν τοῦ πλοίου κατὰ μέσον τὸν Ἀδρίαν, περὶ ἑξακοσίους τὸν ἀριθμὸν ὄντες, δι' ὅλης τῆς νυκτὸς ἐνηξάμεθα. καὶ περὶ ἀρχομένην ἡμέραν ἐπιφανέντος ἡμῖν κατὰ Θεοῦ πρόνοιαν Κυρηναϊκοῦ πλοίου, φθάσαντες τοὺς ἄλλους ἐγώ τε καί τινες ἕτεροι, [x] ὀγδοήκοντα σύμπαντες, ἀνελήφθημεν εἰς τὸ πλοῖον. διασωθεὶς δ' εἰς τὴν Δικαιαρχίαν, ἣν [y] Ποτιόλους Ἰταλοὶ καλοῦσιν, διὰ φιλίας ἀφικόμην Ἀλιτύρῳ. μιμολόγος δ' ἦν οὗτος κάλλιστα τῷ Νέρωνι καταθύμιος, Ἰουδαῖος τὸ γένος. καὶ δι' αὐτοῦ [z] Ποππηΐᾳ τῇ τοῦ Καίσαρος γυναικὶ [a] γνωσθεὶς, προνοῶ ὡς τάχιστα παρακαλέσας αὐτὴν [b] τοὺς ἱερεῖς λυθῆναι. μεγάλων δὲ δωρεῶν πρὸς τῇ εὐεργεσίᾳ ταύτῃ τυχὼν παρὰ τῆς Ποππηΐας, ὑπέστρεφον ἐπὶ τὴν οἰκείαν.

δ'. Καταλαμβάνω δ' ἤδη νεωτερισμῶν ἀρχὰς, καὶ πολλοὺς ἐπὶ τῇ Ῥωμαίων ἀποστάσει [c] μέγα φρονοῦντας. καταστέλλειν οὖν ἐπειρώμην τοὺς στασιώδεις καὶ μετανοεῖν ἔπειθον, ποιησάμενος πρὸ ὀφθαλμῶν πρὸς οὓς πολεμήσου-

m Τοῖς Ἱεροσολύμοις.] Ita lego cum Cl. *Lowthio*. prius erat τοῖς Ἱεροσολυμίταις.

n Φαρισαίων μὲν ἡ πρώτη.] De tribus his ſectis ſæpius Joſephus agit, ut Lib. Antiq. 13. Cap. 5. §. 9. & alibi. Spanh. vide Indices.

o Καθὼς] καθὰ. *Vat.*

p Βανοῦν ὄνομα] Ἀββᾶν ὀνομαζόμενον *Cedrenus*, Vol. 1. P. 200.

q Ἐννεακαίδεκα] ἐννέα δὲ δέκα ἐτῶν *Vat.*

r Καὶ ἕκτον] Legendum ἢ ἕκτ, vel tollendum καὶ ἕκτον. *Caſaub.* in notis *MSS.* ad *Baronium*. A. C. 58. §. 158.

s Εἰς Ῥώμην] Profectionem illam Joſephi Romam verſus refert ad A. Neronis X. & æræ Chriſtianæ 73. *Pearſ.* ann. *Paulin.* p. 21. Spanh.

t Καλοὺς κἀγαθοὺς] Ita Attici dicebant, non contra. vide Photii Bibliothecam, Latinè *Fortes ac boni*. Rel.

u Σύκοις καὶ καρύοις] Ne videlicet cibis Gentium uterentur. Rel.

v Πολλάκις κινδυνεύσας] Πολλὰ κινδ. *Voſſ.* Forſan πολλὰ καὶ κινδ.

x Ὀγδοήκοντα] Περὶ ὀγδ. *Voſſ.*

y Ποτιόλους] Meminit urbis ejus in Antiq. Lib. 17. Cap. 14. §. 1. & alibi. Spanh. vide Indices.

z Ποππηΐᾳ] Male in editis Ποππαίᾳ ut & mox Ποππαίας. Vide Nummos. Spanh.

a Γνωσθεὶς] Γνωρισθεὶς *Vat.*

b Τοὺς ἱερεῖς λυθῆναι.] Liberatorem illum ſacerdotum Judæorum ad annum Neronis XI. æræ Chriſtianæ 64. refert *Pearſ.* ann. *Paul.* Spanh.

c Μέγα φρονοῦντας] Μεγαλοφρονοῦντας *Vat.*

* Ad caſtitatem tuendam *Gelen.* ad puritatem caſtitatemque corporis tuendam. T. *Faber* in *Epiſt.* Lib. 1. p. 135.

d Δα-

Digitized by Google

μένουσιν, ὅτι Ῥωμαίων οὐ κατ' ἐμπειρίαν μόνην πολεμικὴν, ἀλλὰ καὶ κατ' εὐτυχίαν ἐλαττοῦνται. καὶ μὴ προπετῶς καὶ παντάπασιν ἀνοήτως πατρίσι καὶ γενεαῖς καὶ σφίσιν αὐτοῖς τὸν περὶ τῶν ἐσχάτων κακῶν κίνδυνον ἐπάγειν. ταῦτα δ' ἔλεγον, καὶ λιπαρῶς ἐνεκείμην ἀποτρέπων, [d] δυστυχέστατον ἡμῖν τοῦ πολέμου τὸ τέλος γενήσεσθαι προορώμενος. οὐ μὴν ἔπεισα. πολὺ γὰρ ἡ τῶν ἀπονοηθέντων ἐπεκράτησε μανία.

ε. Δείσας γοῦν μὴ, ταῦτα συνεχῶς λέγων, διὰ μίσους [e] ἀφικοίμην καὶ ὑποψίας, ὡς τὰ τῶν πολεμίων φρονῶν, καὶ κινδυνεύσω ληφθεὶς ὑπ' αὐτῶν ἀναιρεθῆναι, ἐχομένης ἤδη τῆς Ἀντωνίας, ὅπερ ἦν φρούριον, εἰς τὸ ἐνδοτέρω ἱερὸν ὑπεχώρησα. μετὰ δὲ τὴν [f] ἀναίρεσιν Μαναήμου καὶ τῶν πρώτων τοῦ λῃστρικοῦ στίφους, ὑπεξελθὼν τοῦ ἱεροῦ πάλιν τοῖς ἀρχιερεῦσι καὶ τοῖς πρώτοις τῶν Φαρισαίων συνδιέτριβον. φόβος δ' οὐκέτι μέτριος εἶχεν ἡμᾶς, ὁρῶντας τὸν μὲν δῆμον ἐν τοῖς ὅπλοις. αὐτοὶ δ' ὄντες ἐν ἀπόρῳ τί [g] ποιήσωμεν, καὶ τοὺς νεωτεριστὰς παύειν οὐ δυνάμενοι, προδήλου δ' ἡμῖν τοῦ κινδύνου παρεστῶτος, συγκατανεύειν μὲν αὐτῶν ταῖς γνώμαις ἐλέγομεν, συνεβουλεύομεν δὲ μένειν ἐφ' αὐτῶν, καὶ τοὺς πολεμίους ἀπελθόντας ἐᾶν, ἐλπίζοντες οὐκ εἰς μακρὰν Γέσιον, μετὰ μεγάλης δυνάμεως ἀναβάντα, παύσειν τὸν νεωτερισμόν.

ϛ. Ὁ δ' ἐπελθὼν καὶ συμβαλὼν μάχῃ ἐνικήθη, πολλῶν τῶν μετ' αὐτοῦ πεσόντων. καὶ γίνεται τὸ Γεσίου πταῖσμα, συμφορὰ τοῦ παντὸς ἡμῶν ἔθνους. ἐπήρθησαν γὰρ ἐπὶ τούτῳ μᾶλλον οἱ τὸν πόλεμον ἀγαπήσαντες, καὶ νικήσαντες τοὺς Ῥωμαίους εἰς τέλος [h] ἠλπίσαμεν, προσγενομένης καὶ ἑτέρας τινὸς τοιαύτης αἰτίας. οἱ τὰς πέριξ τῆς Συρίας πόλεις κατοικοῦντες, τοὺς παρ' ἑαυτοῖς Ἰουδαίους συλλαμβάνοντες σὺν γυναιξὶ καὶ τέκνοις ἀνῄρουν, οὐδὲ μίαν αὐτοῖς αἰτίαν ἐπικαλεῖν ἔχοντες. οὔτε γὰρ ἐπὶ Ῥωμαίων ἀποστάσει νεώτερόν τι πεφρονήκεσαν, οὔτε πρὸς αὐτοὺς ἐκείνους ἐχθρὸν ἢ ἐπίβουλον. [i] Σκυθοπολῖται δὲ πάντων ἀσεβέστατα καὶ παρανομώτατα διεπράξαντο. ἐπελθόντων γὰρ αὐτοῖς Ἰουδαίων ἔξωθεν πολεμίων, τοὺς παρ' αὐτοῖς Ἰουδαίους ἐβιάσαντο κατὰ τῶν ὁμοφύλων ὅπλα λαβεῖν, ὅπερ ἐστὶν ἡμῖν ἀθέμιτον. καὶ μετ' ἐκείνων συμβαλόντες ἐκράτησαν τῶν ἐπελθόντων. ἐπειδὴ δ' ἐνίκησαν, ἐκλαθόμενοι τῆς πρὸς τοὺς ἐνοίκους καὶ συμμάχους πίστεως, πάντας αὐτοὺς διεχρήσαντο, πολλὰς μυριάδας ὄντας. ὅμοια δ' ἔπαθον καὶ οἱ τὴν Δαμασκὸν Ἰουδαῖοι κατοικοῦντες. ἀλλὰ περὶ μὲν [k] τούτων ἀκριβέστερον ἐν ταῖς περὶ Ἰουδαϊκοῦ πολέμου [l] βίβλοις δεδηλώκαμεν. νῦν δ' αὐτῶν ἐπεμνήσθην, βουλόμενος παραστῆσαι τοῖς ἀναγινώσκουσιν, ὅτι οὐ [m] προαίρεσις ἐγένετο τοῦ πολέμου πρὸς Ῥωμαίους Ἰουδαίοις, ἀλλὰ τὸ πλέον ἀνάγκη.

ζ. Νικηθέντος οὖν, ὡς ἔφαμεν, τοῦ Γεσίου, τῶν Ἱεροσολυμιτῶν οἱ πρῶτοι, θεασάμενοι τοὺς μὲν λῃστὰς ἅμα τοῖς νεωτερισταῖς εὐπορουμένους ὅπλων, δείσαντες δὲ αὐτοὶ μὴ ἄνοπλοι καθεστηκότες ὑποχείριοι γένωνται τοῖς ἐχθροῖς, ὃ καὶ μετὰ ταῦτα συνέβη, καὶ πυθόμενοι τὴν Γαλιλαίαν οὔπω πᾶσαν Ῥωμαίων ἀφεστάναι, μέρος δ' αὐτῆς ἠρεμεῖν ἔτι, πέμπουσιν ἐμὲ καὶ δύο ἄλλους τῶν ἱερέων, καλοὺς κἀγαθοὺς ἄνδρας, [n] Ἰωάζαρον καὶ Ἰούδαν, πείσοντας τοὺς πονηροὺς καταθέσθαι τὰ ὅπλα, καὶ διδάξοντας ὡς ἔστιν ἄμεινον τοῖς κρατίστοις τοῦ ἔθνους αὐτὰ τηρεῖσθαι. ἔγνωστο δὲ τούτοις ἀεὶ μὲν ἔχειν τὰ ὅπλα πρὸς τὸ μέλλον ἕτοιμα, περιμένειν δὲ τί πράξουσιν Ῥωμαῖοι μαθεῖν.

bus dimicaturi erant, quod Romanis non ſolum rei militaris peritiâ inferiores eſſent, ſed & felicitate & proſpero rerum ſucceſſu; inſuper *monebam* ne temere & imprudenter admodum patriam & genus ſuum & ſeipſos in mala maxima & extremum diſcrimen adducerent. Iſta ſane dicebam, atque urgebam vehementer & inſtabam ut à bello eos dehortarer, ut qui animô præviderem exitum illius nobis fore infeliciſſimum. At ne ſic quidem perſuaſi: in tantum valebat amentia ex deſperatione orta.

5. Veritus igitur ne, iſta frequenter inculcando, in odium incurrerem & ſuſpicionem, quaſi eadem ſentirem cum hoſtibus, atque ita demum à popularibus comprehenſus de vita periclitarer, occupata jam Antonia, quæ caſtellum erat, in interiora templi memet ſubduxi. At poſt cædem Manahemi & principum cohortis latronum, templo clanculum egreſſus, iterum cum pontificibus verſabar & Phariſæorum primoribus. Jam autem timor non mediocris nos occuparat, cum videremus populum quidem arma corripuiſſe. ipſi vero, cum quid agendum nobis foret prorſus ambigeremus, nec penes nos eſſet ſeditioſos compeſcere, atque ante oculos verſaretur periculum; ſimulabamus quidem nos probare illorum ſententiam, ſuadebamus tamen ut ſe continerent, & hoſtem abire ſinerent, quòd ſperaremus Geſſium brevi cum validis copiis aſcenſurum *ad nos*, & tumultum motumque ſedaturum.

Joſephus veretur ne ſe ſuſpectum proditionis haberent.

6. At ille, cum adveniſſet & ſeditioſis prælio congreſſus eſſet, victus eſt, multis è ſuis occiſis: atque hæc Geſſii clades in univerſam gentem noſtram calamitatem invexit. Nam ex hac re animis elati erant qui bellum appetebant, & in *magna* eramus ſpe, fore ut deinceps Romanos vinceremus: quin & altera quædam *belli* cauſa accedebat, quæ hujuſmodi erat. Nam Syriæ urbium nobis finitimarum incolæ Judæos *intra eadem mœnia* ſecum degentes, comprehenſos unà cum uxoribus & liberis, trucidabant, etiam cum nihil haberent de quo ipſos accuſarent. Neque enim rebus novis ſtuduerant ut à Romanis deficerent, neque adverſum Syros illos hoſtile quidpiam aut inſidioſum moliti fuerant. At Scythopolitæ omnium maxime impia & iniquiſſima perpetrarunt. Cum enim bello peterentur à Judæis exteris, Judæos qui apud ipſos erant vi adegerunt ad arma contra tribules ſuos capeſſenda, id quod noſtris vetitum eſt legibus: & illorum ope, poſtquam manus conſeruiſſent, eos qui ipſos adorti ſunt profligarunt. poſt victoriam autem, obliti fidei inquilinis & ſociis debitæ, eos omnes, ad multas hominum myriadas, occiderunt. Nec diſſimilia perpeſſi ſunt qui Damaſcum habitabant Judæi. Sed hac de re accurate magis narravimus in libris de Bello Judaïco: nunc autem eorum *obiter* memini, eo animo, ut lectoribus oſtendam, Judæos non de induſtria bellum moviſſe contra Romanos, ſed neceſſitate potius *compulſos*.

Geſſius victus.

Belli cauſa.

Judæi ad arma compulſi.

7. Itaque profligato, uti *jam* diximus, Geſſio, Hieroſolymitarum primores, ubi viderant latrones ſeditioſos armis abundare, veritique ne ipſi, armis deſtituti, inimicis obnoxii fierent, id quod & poſtea accidit, auditoque quòd Galilæa nondum omnis à Romanis defeciſſet, ſed pars ejus etiam tum quiete ageret, *eò* miſerunt me & alios duos ſacerdotes, viros bonos & honeſtos, Jozarum & Judam, ut *homines* iſtos facinoroſos ſuaderemus arma deponere, & doceremus ſatius eſſe ea aſſervari viris in gente noſtra optimis & fortiſſimis. quippe decretum erat, ut illi quidem ſemper arma in futurum parata haberent, manendum vero, ut ſciatur quidnam acturi ſint Romani.

Joſephus ab Hieroſolymitis delectus, qui Galilæam in pace contineret.

8. Ego

d Δυστυχέστατον ἡμῖν.] Δυστυχέστατον Vat.
e Ἀφικοίμην] Ita *Voſſ.* ἀφικοίμεθα in *ceteris*.
f Ἀναίρεσιν Μαναήμου.] Cædem factioſi hujus hominis expoſuit Joſephus Lib. 2. *de Bello Jud.* Cap. 17. §. 9. Spanh.
g Ποιήσωμεν.] Ποιήσωμεν *Voſſ.*
h Ἠλπίσαμεν.] Ἤλπιζον *Voſſ.* & *Vat.*
i Σκυθοπολῖται δὲ.] Vide Lib. 2. *de Bello Jud.* Cap. 19. §. 3. 4. Spanh.
k Τούτων ἀκριβέστερον.] Ita *Voſſ.* & *Vat.* τούτου in *ceteris*.
l Βίβλοις δεδηλώκαμεν.] Βίβλοις non agnoſcit *Vat.*
m Προαίρεσις ἐγένετο] Προαίρεσιν *Vat.* quod ſane poſtularet ὁ πόλεμος, & mox ἀνάγκη.
n Ἰωάζαρον.] Ἰωζάρον *Vat.*

Digitized by Google

Joſephus Sepphoritanos liberator.

8. Ego igitur, cum iſta mandata accepiſſem, in Galilæam perveniebam; & Sepphoritas quidem reperiebam in magna ſolicitudine de patria, quod rapinæ eam addixiſſent Galilæi, tam quod perſtiterint in amicitia cum Romanis inita, quam quod & Ceſtio Gallo *tum* Syriæ præſidi dextram fidemque dederint. Verum ego hos quidem omnes metu liberavi, cum illorum in gratiam *mitiora* perſuaſiſſem multitudini, permiſiſſemque ut quoties vellent in Dora (Dora enim urbs eſt Phœniciæ) mitterent ad ſuos, quos obſides Geſſio dederant. Tiberiadis autem incolas comperiebam prius aliquanto ad arma provolaſſe, ob hujuſmodi cauſam.

Tres in urbe Tiberiade factiones.

9. Tres in ea civitate factiones erant. Una quidem conſtabat viris *gravibus &* honeſtis, duce Julio Capello. Hic ſane & qui eum ſequebantur omnes, Herodes Miari, Herodes item Gamali, & Compſus Compſi *filius*; Criſpus enim hujus frater, olim ab Agrippa magno rege ei urbi præfectus, tum in ſuis poſſeſſionibus trans Jordanem agebat: hi inquam omnes jam memorati eo tempore *illis* perſuadere conabantur, ut in ſua erga Romanos regemque fidelitate manerent. In hac autem ſententia non acquieſcebat Piſtus, qui aderat ex ſuaſione Juſti filii. nam erat ſuapte natura quodammodo † honeſtus. Altera vero factio, ex iis qui maxime erant ignobiles conflata, bellandum eſſe decernebat. Juſtus Piſti filius, tertiæ partis primus, ſe quidem de bello dubio eſſe animo ſimulabat: rerum autem novarum cupidus erat, fore ratus ut ex rerum mutatione potentia *aliqua* potiretur. itaque in medium progreſſus, multitudinem docere pro virili adnitebatur,

Juſtus Piſti filius populum ad defectionem irritat.

„ quod urbs *eorum* ſemper ad Galilæam pertinuerit, „ * primatum vero acceperit tempore Herodis, tetrarchæ, ejuſque conditoris, qui ipſe voluit Sepphoritarum urbem iſti Tibérienſium ſubditam eſſe. Hanc autem præeminentiam ne quidem ſub rege Agrippa, *junioris* patre, eos amiſiſſe, ipſam vero etiam uſque ad Felicem Judææ præſidem illis manſiſſe. Nunc autem, dicebat, eos felicitate iſta excidiſſe, quippe quod Nero illos dono dederit juniori Agrippæ. Mox enim Sepphorim quidem, ex quo Romanis ſe ſubjecit, primam Galilææ urbem exſtitiſſe, apud ipſos vero deſiiſſe menſam regiam & archiva. " His & aliis inſuper multis in regem Agrippam jactatis, ut populum ad defectionem irritaret, adjiciebat, „ jam tempus eſſe, ut armis correptis & Galilæis in ſocietatem aſſumptis (ipſos enim illis non invitis imperaturos eſſe, propter odium quo Sepphoritas proſequantur, quod in Romanorum amicitia perſeverarent) ad ultionem ab eis expetendam magno cum exercitu ſe convertant. His ille dictis multitudinem *ad bellum* hortatus eſt. erat quippe idoneus qui populum dicendo regeret, eoſque qui ex adverſo meliora ſuaderent verborum præſtigiis & fallaciis vinceret. neque

η'. Λαβὼν οὖν ἐγὼ τὰς ὑποθήκας ταύτας, ἀφικόμην [o] εἰς τὴν Γαλιλαίαν. καὶ [p] Σεπφωρίτας μὲν οὐκ ἐν ὀλίγῳ περὶ τῆς πατρίδος ἀγῶνι καθεστῶτας εὗρον, διαρπάσαι κεκρικότων αὐτὴν τῶν Γαλιλαίων, διὰ τὴν πρὸς Ῥωμαίους ἐκείνων φιλίαν, καὶ ὅτι καὶ [q] Κεστίῳ Γάλλῳ τῷ τῆς Συρίας ἡγεμονεύοντι δεξιάν τε καὶ πίστιν [r] προτείνειεν. ἀλλὰ τούτους μὲν ἐγὼ πάντας ἀπήλλαξα τοῦ φόβου, πείσας ὑπὲρ αὐτῶν τὰ πλήθη, καὶ ἐπιτρέψας ὁσάκις θέλουσι διαπέμπεσθαι [s] πρὸς τοὺς ἐν Δώροις οἰκείους ὁμηρεύοντας [t] Γεσσίῳ. τὰ δὲ Δῶρα πόλις ἐστὶ τῆς Φοινίκης. τοὺς ἐν Τιβεριάδι δὲ κατοικοῦντας εὗρον ἐφ' ὅπλα κεχωρηκότας ἤδη, δι' αἰτίαν τοιαύτην.

θ'. Στάσεις τρεῖς ἦσαν κατὰ τὴν πόλιν. μία μὲν ἀνδρῶν εὐσχημόνων, ἦρχε δ' αὐτῆς Ἰούλιος Καπέλλος. οὗτος δὴ καὶ οἱ σὺν αὐτῷ πάντες, Ἡρώδης ὁ Μιαροῦ, καὶ Ἡρώδης ὁ τοῦ Γαμάλου, καὶ Κομψὸς ὁ τοῦ Κόμψου. Κρίσπος γὰρ ἀδελφὸς αὐτοῦ, τοῦ [[u] Ἀγρίππα] [v] μεγάλου βασιλέως γενόμενός ποτε [x] ἔπαρχος, ἐν ταῖς ἰδίαις κτήσεσιν ἐτύγχανε, πέραν τοῦ Ἰορδάνου. πάντες οὖν οἱ προειρημένοι κατὰ τὸν καιρὸν ἐκεῖνον ἐμμένειν συνεβούλευον τῇ πρὸς τοὺς Ῥωμαίους καὶ τὸν βασιλέα πίστει. [y] τῇ γνώμῃ δ' οὐ συνηρέσκετο [z] Πιστός, [a] παραγενόμενος ὑπὸ Ἰούστου τοῦ παιδός. καὶ γὰρ ἦν φύσει πως [b] ἐπιφανής. ἡ δευτέρα δὲ στάσις, ἐξ ἀσημοτάτων συνεστηκυῖα, πολεμεῖν ἔκρινεν. Ἰοῦστος ὁ Πιστοῦ παῖς, ὁ τῆς τρίτης μερίδος πρῶτος, ὑπεκρίνετο μὲν ἐνδοιάζειν πρὸς τὸν πόλεμον. νεωτέρων δ' ἐπεθύμει πραγμάτων, ἐκ τῆς μεταβολῆς οἰόμενος δύναμιν ἑαυτῷ περιποιήσειν. παρελθὼν οὖν εἰς μέσους διδάσκειν ἐπειρᾶτο τὸ πλῆθος, „ ὡς ἡ πόλις [c] ἀεὶ τῆς Γαλιλαίας, [d] ἄρξειεν δὲ [e] ἐπί γε τῶν Ἡρώδου χρόνων, τοῦ τετράρχου, καὶ κτίστου γενομένου, βουληθέντος αὐτοῦ τὴν Σεπφωριτῶν πόλιν τῇ Τιβεριέων ὑπακούειν. ἀποβάλλειν δὲ τὸ πρωτεῖον [f] αὐτούς, μηδὲ ἐπὶ τοῦ βασιλέως Ἀγρίππα τοῦ πατρός, διαμεῖναι δὲ καὶ μέχρι Φήλικος [g] προϊσταμένου τῆς Ἰουδαίας. νῦν δέ, [h] ἔλεγεν, αὐτοὺς ἠτυχηκέναι, τῷ νεωτέρῳ δωρεὰν Ἀγρίππᾳ δοθέντας ὑπὸ Νέρωνος. ἄρξαι γὰρ εὐθὺς τὴν μὲν [i] Σέπφωριν, ἐπειδὴ Ῥωμαίοις ὑπήκουσε, τῆς Γαλιλαίας, καταλυθῆναι δὲ [k] παρ' αὐτοῖς τήν τε βασιλικὴν τράπεζαν καὶ τὰ [l] ἀρχαῖα. " ταῦτα καὶ πρὸς τούτοις ἕτερα πολλὰ κατὰ βασιλέως Ἀγρίππα λέγων, [m] ὑπὲρ τοῦ τὸν δῆμον εἰς τὴν [n] ἀποστασίαν ἐρεθίσαι, προσετίθει, „ νῦν εἶναι καιρὸν ἀραμένους ὅπλα, καὶ Γαλιλαίους συμμάχους προλαβόντας. ἄρξειν γὰρ αὐτῶν ἑκόντων διὰ τὸ [o] πρὸς τοὺς Σεπφωρίτας μῖσος ὑπάρχειν αὐτοῖς, ὅτι τὴν πρὸς Ῥωμαίους πίστιν διαφυλάσσουσιν. μεγάλῃ χειρὶ πρὸς τὴν ὑπὲρ αὐτῶν τιμωρίαν [p] τρέπεσθαι. " Ταῦτα λέγων, προετρέψατο τὸ πλῆθος· ἦν γὰρ ἱκανὸς δημαγωγεῖν, καὶ τῶν ἀντιλεγόντων τὰ βελτίω περιεῖναι γοητείᾳ καὶ ἀπάτῃ τῇ

διὰ

o Εἰς τὴν Γαλιλαίαν.] Joſephum utrique Galilææ præfectum fuiſſe patet quoque ex Lib. 2. de Bello Jud. Cap. 20. §. 4. Spanh.

p Σεπφωρίτας μέν.] Ita *Voſſ.* & *Vat.* nec aliter juxta nummos. Σαμφωρίτας in *Editis Aliiſque.*

q Κεστίῳ Γάλλῳ.] Ita reſcripſi (ita & *Spanhemius*) ex Lib. 2. de *Bello Judaico.* Ξενίῳ in *Editis Aliiſque.* Ξενίῳ *Vat.* Γεσσίῳ *Voſſ.* Huds. In Margine MS. *Lugd. Bat.* adſcriptum Γεσσίῳ. mavult autem *Rolandus* legere Κεστίῳ Γάλλῳ τότε. Hav.

r Προτείνειεν.] MS. *Lugd. Bat.* προτείνει. Hav.

s Πρὸς τούς.] MS. idem διὰ τούς. Hav.

t Γεσσίῳ.] Κεστίῳ *Vat.*

u Ἀγρίππα.] Vocem Ἀγρίππα, uncis incluſam, additam eſſe volui.

v Μεγάλου βασιλέως.] Confer Nummos in extremo hujus Voluminis. Hav.

x Ἔπαρχος.] ἔξαρχος *Vat.*

y Τῇ γνώμῃ.] Τῇ deeſt *Vat.*

z Πιστός.] Πρίσκος & mox Πρίσκου *Voſſ.* Huds. Forte Πρίσκος. Cocc.

a Παραγενόμενος ὑπὸ Ἰούστ.] Fuit cum legendum eſſe conjicerem, παροξυνόμενος.

b Ἐπιφανής.] Ἐπιμανὴς pro ἐπιφανὴς in *Cod. Voſſ.*

c Ἀεὶ τῆς Γαλιλαίας.] Ἀεὶ deeſt *Vat.*

d Ἄρξειεν δέ.] Confer Antiq. Lib. 18. Cap. 2. §. 3. Spanh.

e Ἐπί γε τῶν Ἡρώδου χρόνων.] Ἐπί τε *Vat.*

f Αὐτούς.] Αὐτοῦ *Voſſ.*

g Προϊσταμένου.] Προεστηκότος *Voſſ.*

h Ἔλεγεν.] Ita lego, ἔλεγον in *libris.*

i Σέπφωριν.] Ita *Vat.* Σέπφωριν *Voſſ.* Σαμφώριν in *Editis Aliiſque.* Huds. lege Σέπφωριν & paſſim hic Σεπφωρίτας & Σεπφωριτῶν, Spanh. confer Indices.

k Παρ' αὐτοῖς.] Sic *Voſſ.* & *Vat.* αὐτῶν in *reliquis.*

l Ἀρχαῖα.] Rectius Forſan ἀρχεῖα. Vide *Suidam* in voce ἀρχεῖα. Huds. & Cocc.

m Ὑπὲρ τοῦ τὸν δῆμον.] Ita *Voſſ. Vat.* & *Gall.* ὑπὲρ τούτου δῆμον εἰς τὴν ἀποστασίαν ἐρεθίσας in *Editis Aliiſque.*

n Ἀποστασίαν ἐρεθίσαι.] Ἀποστασία *Vat.*

o Πρὸς τοὺς Σεπφωρίτας.] Sic *Gall.* πρὸ τοὺς in *cæteris.*

p Τρέπεσθαι.] Τραπέσθαι *Voſſ. Gall.* & *Vat.*

† Vide *Labbæi Gloſſarium*, voce ἐπιφανής.

* *Sc.* Metropolis facta fuerit.

q Καὶ

διὰ λόγων. καὶ γὰρ οὐδ' ἄπειρος ἦν παιδείας τῆς παρ' Ἕλλησιν, ᾗ θαρρῶν ἐπεχείρησεν [q] καὶ τὴν ἱστορίαν τῶν πραγμάτων τούτων ἀναγράφειν, ὡς τῷ λόγῳ τούτῳ περιεσόμενος τῆς ἀληθείας. ἀλλὰ περὶ μὲν τούτου τοῦ ἀνδρὸς, ὡς φαῦλος τὸν βίον ἐγένετο, καὶ ὡς σὺν τῷ ἀδελφῷ μικροῦ δεῖν καταστροφῆς αἴτιος ὑπῆρξεν, προϊόντος τοῦ λόγου δηλώσομεν. τότε δὲ πείσας Ἰοῦστος τοὺς πολίτας ἀναλαβεῖν τὰ ὅπλα, πολλοὺς δὲ καὶ μὴ θελήσαντας ἀναγκάσας, ἐξελθὼν σὺν πᾶσι τούτοις ἐμπίπρησι τάς τε [r] Γαδαρηνῶν καὶ [s] Ἱππηνῶν κώμας. αἳ δὴ μεθόριοι τῆς Τιβεριάδος καὶ τῆς τῶν Σκυθοπολιτῶν γῆς ἐτύγχανον κείμεναι.

ι'. Καὶ Τιβεριὰς μὲν ἐν τούτοις ἦν. τὰ περὶ Γίσχαλα δὲ εἶχεν τὸν τρόπον τοῦτον. [t] Ἰωάννης ὁ τοῦ [u] Λευί, τῶν πολιτῶν τινας ὁρῶν διὰ τὴν ἀπόστασιν τὴν ἀπὸ Ῥωμαίων [v] μέγα φρονοῦντας, κατέχειν αὐτοὺς ἐπειρᾶτο, καὶ τὴν πίστιν ἠξίου διαφυλάττειν. οὐ μὴν ἠδυνήθη, καίτοι πάνυ προθυμούμενος. τὰ γὰρ πέριξ ἔθνη [x] Γαδαρηνοὶ καὶ [y] Γαβαρηνοὶ, Σωγαναῖοι καὶ Τύριοι, πολλὴν ἀθροίσαντες δύναμιν, καὶ τοῖς Γισχάλοις [z] ἐπιπεσόντες, λαμβάνουσι τὰ Γίσχαλα κατὰ κράτος. καὶ πυρπολήσαντες, εἶτα δὲ καὶ [a] προσκατασκάψαντες, εἰς τὴν οἰκείαν ἀνέζευξαν. Ἰωάννης δὲ, ἐπὶ τούτῳ παροξυνθεὶς, ὁπλίζει πάντας τοὺς μετ' αὐτοῦ. καὶ συμβαλὼν τοῖς προειρημένοις ἔθνεσιν, τά τε Γίσχαλα κρείττονα πάλιν ἀνακτίσας, τείχεσιν ὑπὲρ ἀσφαλείας [b] τῆς εἰς ὕστερον ὠχύρωσεν.

ια'. Γάμαλα δὲ πίστει τῇ πρὸς Ῥωμαίους ἐνέμεινε, δι' αἰτίαν τοιαύτην. Φίλιππος ὁ Ἰακίμου παῖς, ἔπαρχος δὲ τοῦ βασιλέως Ἀγρίππα, σωθεὶς παρὰ δόξαν ἐκ τῆς ἐν Ἱεροσολύμοις βασιλικῆς αὐλῆς πολιορκουμένης, καὶ διαφυγὼν, εἰς ἕτερον ἐνέπεσε κίνδυνον, ὥστε ὑπὸ Μαναήμου καὶ τῶν σὺν αὐτῷ λῃστῶν ἀναιρεθῆναι. διεκώλυσαν δὲ Βαβυλώνιοί τινες, συγγενεῖς αὐτοῦ ἐν Ἱεροσολύμοις ὄντες, πρᾶξαι τοὺς λῃστὰς τὸ ἔργον. ἐπιμείνας οὖν ἡμέρας τέσσαρας ὁ Φίλιππος ἐκεῖ, τῇ πέμπτῃ φεύγει [c] περιθέτῃ χρησάμενος κόμῃ, τοῦ μὴ κατάδηλος γενέσθαι. καὶ παραγενόμενος εἴς τινα τῶν ἑαυτοῦ κωμῶν κατὰ τοὺς ὅρους Γαμάλα τοῦ φρουρίου κειμένην, πέμπει πρός τινας τῶν ὑπ' [d] αὐτοῦ προστάσσων [e] ὡς αὐτὸν ἀφικέσθαι. [f] τὸν Φίλιππον δὲ ταῦτα ἐννοούμενον ἐμποδίζει τὸ θεῖον ἐπὶ συμφέροντι. μὴ γὰρ τούτου γενομένου, πάντως ἂν ἀπολώλει. πυρετοῦ δὴ κατασχόντος [g] αὐτὸν ἐξαίφνης, γράψας ἐπιστολὰς [h] τοῖς παισὶν Ἀγρίππα καὶ Βερενίκῃ δίδωσι τῶν ἐξελευθέρων τινὶ κομίζειν πρὸς Οὔαρον. ἦν δ' οὗτος κατὰ τὸν καιρὸν ἐκεῖνον ὁ τὴν βασιλείαν διοικῶν, καταστησάντων αὐτὸν τῶν βασιλέων. αὐτοὶ γὰρ εἰς Βηρυτὸν ἀφίκοντο, ὑπαντῆσαι βουλόμενοι [i] Γεσσίῳ. λαβὼν οὖν ὁ Οὔαρος τὰ παρὰ Φιλίππου γράμματα, καὶ πυθόμενος αὐτὸν διασεσῶσθαι, βαρέως ἤνεγκεν, [k] ἀχρεῖος τὸ λοιπὸν αὐτὸς νομίζων φανεῖσθαι τοῖς βασιλεῦσιν ἀφικομένου τοῦ Φιλίππου. προαγαγὼν οὖν εἰς τὸ πλῆθος τὸν τὰς ἐπιστολὰς κομίζοντα, καὶ [l] πλαστογραφίαν ἐπικαλέσας, ψεύδεσθαί τε φήσας αὐτὸν ἀπαγγείλαντα ἐν τοῖς Ἱεροσολύμοις Φίλιππον μετὰ

enim Græcæ eruditionis expers erat & ignarus, qua fretus etiam ad hiſtoriam hiſce de rebus ſcribendam aggreſſus eſt, ut iſta narratione veritatis fidem ſuperaret. Atqui de hoc quidem viro, quam improbæ fuerit vitæ ac flagitioſæ, utque una cum ſuo fratre patriæ fere ſubvertendæ auctor exſtiterit, procedente ſermone narrabimus. Tunc autem Juſtus, cum civibus perſuaſiſſet arma ſumere, multoſque etiam præter ſui voluntatem eò vi adegiſſet, cum iſtis omnibus egreſſus Gadarenorum & Hippenorum vicos incendit: qui utique ſiti erant in confiniis Tiberiadis & agri Scythopolitani. *Juſti elogium.*

10. Atque in his quidem erat Tiberias: quæ vero ad Giſchala ſpectabant, hoc modo ſe habebant. Joannes Levi filius, cum videret civium *ſuorum* * quoſdam ſeſe efferre, quod à Romanis deſciviſſent, operam dabat ut illos cohiberet, orabatque ut fidem ſervarent. nequicquam tamen, omni licet ſtudio in id incumbebat. Nam vicini populi, Gadareni & Gabareni, Soganæi & Tyrii, ingenti coacto exercitu, Giſchala adorti, vi urbem iſtam expugnant: eaque incenſa, ac deinde ſuffoſſa & ſolo adæquata, domum ſe receperunt. Cæterum Joannes, hac re irritatus, omnes qui cum eo erant armis inſtruit; populiſque prædictis prælio congreſſus, & Giſchala in pulchriorem urbem reſuſcitavit, & in futuram ſecuritatem mœnibus firmavit. *Joannes Levi filius à Romanis ſtat.* *Giſchala incenſa & diruta.* *Joannes Giſchalorum inſtaurator.*

11. Gamala autem in fide populi Romani manebat, ex hujuſmodi cauſa. Philippus Jacimi filius, Agrippæ regis præfectus, præter opinionem ex regia Hieroſolymitana, cum oppugnaretur, ſervatus, fugaque dilapſus, in aliud incidit periculum, *ſc.* ne trucidaretur à Manahemo & latronibus qui cum eo erant. At, quo minus id fieret à latronibus, impedierunt Babylonii quidam ejus cognati, qui tum Hieroſolymis erant. Philippus itaque cum quatuor dies illic manſiſſet, quinta *die*, appoſititia coma uſus ne internoſci poſſet, fuga ſibi quæſivit ſalutem. & cum perveniſſet ad quendam ſuæ ditionis vicum, prope caſtellum Gamala ſitum, ad nonnullos ſibi ſubditos mandata mittit, ut ad ipſum venirent. At dum iſta Philippus animo volveret, Deus, ne fierent, in rem illius prohibuit: nam niſi hoc accidiſſet, funditus periiſſet. Febri quippe repentina correptus, literas ad Agrippæ liberos & Berenicen ſcriptas, liberto cuidam tradidit, Varo perferendas. Ille autem eo tempore regnum adminiſtrabat, curâ ejus à regibus ei demandatâ. nam illi ad Berytum profecti erant, eo animo ut Geſſio *honoris cauſa* occurrerent. Varus igitur, acceptis à Philippo literis, auditoque illum ſalvum evaſiſſe, tulit id graviter, ratus fore ut ipſe regibus nulli uſui eſſe videretur, quando *ad eos* venerit Philippus. Producto igitur in *medium* turbam eo qui literas attulerat, objectoque ei in crimen quod literas finxiſſet, quodque, ut ajebat, mendacium dixiſſet, quippe qui nunciaret Philippum Hieroſolymis contra Judæos bellum gerere, morte eum affecit. *Gamala in Romanorum fide perſtat.* *Quo modo Philippus, Jacimi filius, è periculis evaſit.* *Varus Philippi libertum, literas ferentes, ſupplicio affecit.*

Cum

[q] Καὶ τὴν ἱστορίαν τῶν πραγμάτων τούτων.] Confer quæ inferius §. 65. habentur. Spanh.

[r] Γαδαρηνῶν καὶ.] Jungit plures urbes has Joſephus. Spanh. Vide Indicem.

[s] Ἱππηνῶν.] Conf. de Vita §. 31. Spanh.

[t] Ἰωάννης ὁ τοῦ] Hunc, ut improbum & ſeditioſum commemorat in libris de Bel. Jud. non uno in loco & de Vita §. 38. Spanh. Vide Indices.

[u] Λευί.] Ita cum Cod. Voſſ. Ἀευὶ in Editis Aliiſque.

[v] Μέγα φρονοῦντας.] Μεγαλοφρονοῦντας Vat.

[x] Γαδαρηνοὶ καὶ.] Conjungit alibi populos hos Joſephus. Spanh. Vide Indices.

[y] Γαβαρηνοί.] Ita ſcribo cum Cl. Garnicro, viro rerum Judaicarum peritiſſimo, antea Γαβαραγαναῖοι in Editis. Βαραγαναῖοι Voſſ. Βαραγαναῖοι Codi. Si quis pro Γαβαραγαναῖοι malit, literis aliquot extritis, Γαβαρηνοὶ καὶ Τύριοι, per me licet.

[z] Ἐπιπεσόντες.] Ἐπιπεσόντες Vat.

[a] Προσκατασκάψαντες.] Diripit ita Lugd. Bat. πρὸς κατασκάψαντες.

[b] Τῆς εἰς ὕστερον ὠχύρωσεν.] Ita lego. εἰς ὕστερον Voſſ. τοῖς εἰς ὕστερον in Editis Aliiſque. Huds. in Lugd. Bat. legitur τῶν ὕστερον. Hav.

[c] Περιθέτῃ] Lege περιθέτῳ Cocc.

[d] Αὐτοῦ.] Forte αὐτῶν. Cocc.

[e] Ὡς αὐτὸν ἀφικέσθαι.] Εἰς αὐτὸν ἀφικέσθαι τὸν Φίλιππον, ταῦτα δὲ αὐτὸν ἐννοούμενον Vat. & Voſſ.

[f] Τὸν Φίλιππον] Male in Lugd. Bat. legitur τὸν Φίλιππον ταῦτα δὲ αὐτόν. Hav.

[g] Αὐτὸν ἐξαίφνης.] Interpungi poteſt hoc modo, αὐτὸν, ἐξαίφνης γράψας.

[h] Τοῖς παισὶν.] Ita in Ed. Baſ. τοῖς παισὶν Ἀγρίππα Gen. Forſan τοῖς βασιλεῦσιν Ἀγρίππα καὶ Βερενίκῃ.

[i] Γεσσίῳ.] Κεστίῳ Vat. Lugd. Bat. Γεσσίῳ.

[k] Ἀχρεῖος.] Ita Voſſ. ἀχρεῖον in reliquis.

[l] Πλαστογραφίαν.] Πλαστογραφίας Vat. Conf. §. 55. infr. Spanh.

* Quoſdam feroçientes jugum Romanorum excutere velle. Gel. m Ex-

Cum autem libertus non reverteretur, Philippus, cauſæ neſcius, rurſus alium cum literis amandat, renunciaturum ipſi, quidnam ei quem miſerat accidiſſet, quod reditum non maturaret. Verum & hunc, ubi venerat, Varus oppreſſit per calumniam. Etenim animus ei, ut magnifice de ſe ſentiret, ſublatus erat à Cæſarenſibus Syris, dicentibus fore ut Agrippa à Romanis occideretur, ob ea in quibus deliquerant Judæi, atque ut ipſe regnum illius acciperet, quod à regibus oriundus eſſet. nam in confeſſo erat, Varum è ſtirpe regia eſſe, utpote nepotem Sohemi, ejus qui locorum circa Libanum tetrarchiam obtinuerat. Varus igitur, iſta re elatus, literas apud ſe retinebat, modis omnibus adnitens ne in ea quæ ſcripta erant incideret rex; exituſque omnes obſervabat, ne quis clam dilapſus renunciaret regi quæ ibi fierent: adeoque, ut à Syris Cæſarenſibus gratiam iniret, multos Judæorum interfecit. Quin & decrevit, armis ſumptis unà cum Trachonitis Batanæam habitantibus in Judæos Babylonios (eam enim appellationem habuerunt) qui in Ecbatanis erant, impetum facere. Accitis igitur ad ſe Judæorum Cæſarenſium duodecim probatiſſimis, juſſit eos, Ecbatana profectos, nunciare tribulibus ſuis loci iſtius incolis, quod Varus, audito vos contra regem inſurrecturos eſſe, nec tamen rumori fide habita, nos miſerit, vobis ut perſuadeamus arma deponere. id enim argumentum fore *certiſſimum*, quod merito illis non creditum fuerit, qui iſta de vobis narrarent. Jubebat præterea mittendos eſſe viros ſeptuaginta ex optimatibus, qui crimen objectum diluerent. Itaque cum iſti duodecim ad tribules ſuos, qui Ecbatanis erant, veniſſent, comperiſſentque eos rebus novis minime ſtudere, eos ſuaſerunt, ut ſeptuaginta viros mittendos curarent. Illi autem, nihil tale ſuſpicati quale eventurum erat, *viros* ablegarunt. atque iſti cum duodecim legatis Cæſaream deſcenderunt. Varus igitur, illis obviam factus cum regio milite, omnes unà cum iſtis legatis interfici jubet; ac *deinde* expeditionem faciebat adverſus eos, qui Ecbatanis erant, Judæos. E ſeptuaginta autem quidam, *fuga* ſervatus, *facinus* illis renunciare occupavit: moxque illi arreptis armis receperunt ſe cum uxoribus & liberis in Gamala caſtellum, relictis vicis magnis opibus refertis & multas pecorum myriadas habentibus. Hæc Philippus ſimul atque audivit, & ipſe in Gamala caſtellum ſe conferebat. Quamprimum vero advenit, inclamabat multitudo, ipſum obſecrantes, ut ducem ſe eis præberet, & contra Varum & Syros Cæſarenſes bellum moveret. acceperat enim regem ab iſtis occiſum eſſe. At Philippus impetum eorum reprimebat: atque collata in ipſos à rege beneficia eis in memoriam revocans, narranſque quanta eſſet Romanorum vis & potentia, haudquaquam è re ipſorum eſſe dicebat bellum contra eos ſuſcipere. Tandemque id eis perſuaſit. Rex porro, cum audiſſet Varo in animo eſſe Judæos, qui Cæſareæ erant, cum uxoribus & liberis, ad multas *hominum* myriadas, una die neci addicere, Æquiculum Modium, ad ſe accerſitum, miſit ut ei ſuccederet, quemadmodum alibi indicavimus. Philippus autem Gamala caſtellum & regionem finitimam continebat, ne à ſua erga Romanos fide deſciſcerent.

Varus regni cupidus.

Sævit in Judæos.

Judæos LXIX. una cum legatis interficit.

Judæi & Philippus Gamala ſe conferunt.

Modius Æquiculus ſuccedit Varo.

τῶν Ἰουδαίων Ῥωμαίοις πολεμεῖν, ἀπέκτεινε. μὴ ὑποστρέψαντος δὲ τοῦ ἐξελευθέρου, Φίλιππος ἀπορῶν τὴν αἰτίαν δεύτερον ἐκπέμπει μετ' ἐπιστολῶν, πάλιν τὸν ἀπαγγελοῦντα πρὸς αὐτὸν τί τὸ συμβεβηκὸς εἴη τῷ ἀποσταλέντι, δι' ὃ βραδύνειν. καὶ τοῦτον δὲ παραγενόμενον ὁ Οὔαρος συκοφαντήσας ἀπώλεσε. καὶ γὰρ ὑπὸ τῶν ἐν Καισαρείᾳ Σύρων ἐπῆρτο μέγα φρονεῖν, ἀναιρεθήσεσθαι μὲν λεγόντων ὑπὸ Ῥωμαίων Ἀγρίππαν διὰ τὰς ὑπὸ Ἰουδαίων ἁμαρτίας. λήψεσθαι δ' αὐτὸν τὴν ἀρχὴν, ἐκ βασιλέων ὄντα. καὶ γὰρ ἦν ὁμολογουμένως ὁ Οὔαρος βασιλικοῦ γένους, ἔγγονος Σοέμου τοῦ περὶ τὸν Λίβανον τετραρχοῦντος. διὰ τοῦτ' οὖν ὁ Οὔαρος τυφούμενος, τὰς μὲν ἐπιστολὰς παρ' ἑαυτῷ κατέσχε, μηχανώμενος μὴ ἐντυχεῖν τοῖς γράμμασι τὸν βασιλέα, τὰς ἐξόδους δὲ πάσας ἐφρούρει, μὴ διαδράς τις ἀπαγγείλειε τῷ βασιλεῖ τὰ πραττόμενα. καὶ δὴ χαριζόμενος τοῖς κατὰ τὴν Καισάρειαν Σύροις, πολλοὺς τῶν Ἰουδαίων ἀπέκτεινεν. ἐβουλήθη δὲ καὶ μετὰ τῶν ἐν Βαταναίᾳ Τραχωνιτῶν ἀναλαβὼν τὰ ὅπλα ἐπὶ τοὺς ἐν [m] Ἐκβατάνοις [n] Βαβυλωνίους Ἰουδαίους, ταύτην γὰρ τὴν προσηγορίαν ἔχουσιν, ὁρμῆσαι. καλέσας οὖν τῶν κατὰ τὴν Καισάρειαν Ἰουδαίων δώδεκα τοὺς δοκιμωτάτους, προσέταξεν αὐτοῖς ἀφικομένοις εἰς [o] Ἐκβάτανα, πρὸς τοὺς ἐκεῖ κατοικοῦντας αὐτῶν ὁμοφύλους εἰπεῖν. ὅτι Οὔαρος, ἀκούσας ὑμᾶς ἐπὶ βασιλέα μέλλειν ὁρμᾶν, καὶ μὴ πιστεύσας, πέπομφεν ἡμᾶς πείσοντας ὑμᾶς τὰ ὅπλα καταθέσθαι. τοῦτο γὰρ αὐτὸ τεκμήριον ἔσεσθαι καὶ τοῦ καλῶς μὴ πιστεῦσαι τοῖς περὶ ὑμῶν λέγουσιν. ἐκέλευε δὲ καὶ τοὺς πρώτους αὐτῶν ἄνδρας ἑβδομήκοντα πέμπειν, ἀπολογησομένους περὶ τῆς ἐπενηνεγμένης αἰτίας. ἐλθόντες οὖν οἱ δώδεκα πρὸς τοὺς ἐν Ἐκβατάνοις ὁμοφύλους, καὶ καταλαβόντες αὐτοὺς μηδὲν ἐπὶ νεωτερισμῷ φρονοῦντας, ἔπεισαν καὶ τοὺς ἑβδομήκοντα πέμπειν. οἱ δὲ, μηδὲν [p] ὑποπτεύσαντες τοιοῦτον οἷον ἤμελλεν ἀποβήσεσθαι, ἐξαπέστειλαν. καταβαίνουσι δ' οὗτοι μετὰ τῶν δώδεκα πρέσβεων εἰς τὴν Καισάρειαν. ὑπαντήσας οὖν ὁ Οὔαρος μετὰ τῆς βασιλικῆς δυνάμεως, σὺν τοῖς πρέσβεσι πάντας ἀπέκτεινε, καὶ τὴν πορείαν ἐπὶ τοὺς ἐν Ἐκβατάνοις Ἰουδαίους ἐποιεῖτο. φθάσας δέ τις ἐκ τῶν ἑβδομήκοντα σωθεὶς ἀπήγγειλεν αὐτοῖς, κἀκεῖνοι τὰ ὅπλα λαβόντες σὺν γυναιξὶ καὶ τέκνοις εἰς Γάμαλα τὸ φρούριον ὑπεχώρησαν, καταλιπόντες τὰς κώμας πολλῶν ἀγαθῶν πλήρεις καὶ βοσκημάτων πολλὰς μυριάδας ἐχούσας. Φίλιππος δὲ πυθόμενος ταῦτα, καὶ αὐτὸς εἰς Γάμαλα τὸ φρούριον ἧκεν. παραγενομένου δὲ, κατεβόα τὸ πλῆθος ἄρχειν [q] αὐτὸν παρακαλοῦντες, καὶ πολεμεῖν πρὸς Οὔαρον καὶ τοὺς ἐν τῇ Καισαρείᾳ Σύρους. [r] διεδέχετο γὰρ ὑπὸ τούτων τὸν βασιλέα τεθνάναι. Φίλιππος δ' αὐτῶν κατεῖχε τὰς ὁρμὰς, ὑπομιμνήσκων τῶν τε τοῦ βασιλέως εἰς αὐτοὺς εὐεργεσιῶν, καὶ τὴν Ῥωμαίων διηγούμενος ὅση τίς ἐστιν ἡ δύναμις, συμφέρειν οὐκ ἔλεγεν ἄρασθαι πρὸς τούτους πόλεμον. καὶ τέλος ἔπεισεν. ὁ δὲ βασιλεὺς, πυθόμενος ὅτι Οὔαρος μέλλει τοὺς ἐπὶ τῆς Καισαρείας σὺν γυναιξὶ καὶ τέκνοις πολλὰς οὔσας μυριάδας ἀναιρεῖν ἡμέρᾳ μιᾷ, μεταπέμπεται πρὸς αὐτὸν [s] Αἰκουίκλον Μόδιον, πέμψας [t] αὐτὸν διάδοχον, ὡς [u] ἐν ἄλλοις ἐδηλώσαμεν. ὁ δὴ Φίλιππος Γάμαλα τὸ φρούριον κατέσχε, καὶ τὴν πέριξ χώραν πίστει τῇ πρὸς Ῥωμαίους ἐμμένουσαν.

ς. Ἐπεὶ

m Ἐκβατάνοις.] Βαλανέαις *Gall.* & hic loci & infra. atque ita legendum eſſe conjiciebat Cl. *Lowthius*: quin & huic lectioni favent *Iſidorus Characenus* & *Stephanus Byzantius* in voce Ἀγβάτανα. Βαθύραις præfert Cl. *Relandus* in *Palæſtina S.* pag. 616. Verum cum *Herodotus* (L. 3. C. 62.) memoret Ἐκβάτανα, Syriæ urbem, & *Stephanus Byzantius* faciat Ἀγβάτανα Syriæ oppidulum, nolui quidquam in *textu* mutare.

n Βαβυλωνίους Ἰουδαίους.] Confer infra §. 35. Spanh.

o Ἐκβάτανα.] Pro Ἐκβάτανα paſſim interpres *Gelenius* legit Βαθύρα, de qua Antiq. Lib. 17. Cap. 2. §. 4. a *Zamari*, *Judæo* e *Babylonia* condita; quare & ipſe ubique hic Βαθύρᾳ & Βαθύραις legi mallem. Spanh.

p Ὑποπτεύσαντες.] Ὑποπτεύσαντας *Vat.*

q Αὐτόν.] MS. *Lugd. Bat.* Mavult αὐτῶν Hav.

r Διεδέχετο γάρ.] Forſan legendum, διεδίδοτο.

s Αἰκουίκλον.] Εκουον Μοδιον *Baſ.* & *Gen.* Εκδιον Μόδιον *Vat.* Εκουομόδιον *Gall.* Αικιον Μόδιον Αικιον & Εικιον *Voſſ.* ſeu *Lugd. Bat.* Verum Αἰκουίκλον reſcripſi, quod *Æquiculus* ſive *Æquicola* cognomen fuerit *Modium*.

t Αὐτὸν διάδοχον.] Τὸν pro αὐτὸν *Gall.*

u Ἐν ἄλλοις ἐδηλώσαμεν.] De hoc vero nihil in libris de Bel. Jud. invenitur. Spanh.

Ἀπαγ-

ιβ'. Ἐπεὶ δ' εἰς τὴν Γαλιλαίαν ἀφικόμην ἐγὼ, καὶ ταῦτα παρὰ τῶν [x] ἀπαγγειλάντων ἔμαθον, γράφω τῷ συνεδρίῳ τῶν [y] Ἱεροσολυμιτῶν περὶ τούτων, καὶ, τί με πράττειν κελεύουσιν, ἐρωτῶ. οἱ δὲ προσμεῖναι παρεκάλεσαν, καὶ, τοὺς συμπρέσβεις εἰ θέλοιεν κατασχόντα, πρόνοιαν ποιήσασθαι τῆς Γαλιλαίας. οἱ δὲ συμπρέσβεις εὐπορήσαντες πολλῶν χρημάτων [z] ἐκ τῶν διδομένων αὐτοῖς δεκατῶν, ἃς ὄντες ἱερεῖς ὀφειλομένας ἀπελάμβανον, εἰς τὴν οἰκείαν ὑποστρέφειν γῆν ἔκριναν. ἐμοῦ δ' [a] αὐτοὺς προσμεῖναι παρακαλέσαντος, ἕως οὗ τὰ πράγματα καταστήσωμεν, πείθονται. ἄρας οὖν μετ' αὐτῶν ἀπὸ τῆς Σεπφωριτῶν πόλεως εἰς κώμην τινὰ, Βηθμαοὺς λεγομένην, ἀπέχουσαν Τιβεριάδος στάδια τέσσαρα, παραγίνομαι. καὶ πέμψας ἐντεῦθεν τοὺς πρὸς τὴν Τιβεριέων βουλὴν, καὶ τοὺς πρώτους τοῦ δήμου παρεκάλουν ἀφικέσθαι πρός με. καὶ παραγενομένων, ἐληλύθει δὲ καὶ Ἰοῦστος σὺν αὐτοῖς, ἔλεγον ὑπὸ τοῦ κοινοῦ τῶν Ἱεροσολυμιτῶν πρεσβεύσων μετὰ τούτων πεπέμφθαι πρὸς αὐτοὺς, πείσων καθαιρεθῆναι τὸν οἶκον [b] ὑπὸ Ἡρώδου τοῦ τετράρχου κατασκευασθέντα, ζώων μορφὰς ἔχοντα, τῶν νόμων οὕτως τι κατασκευάζειν ἀπαγορευόντων, καὶ παρεκάλουν αὐτοὺς, ἐᾶν [c] ἡμῖν ἢ τάχος τοῦτο πράττειν. ἐπὶ πολὺ μὲν οὖν οἱ περὶ τὸν [d] Καπέλλον καὶ τοὺς πρώτους αὐτῶν ἐπιτρέπειν οὐκ ἤθελον. βιαζόμενοι δ' ὑφ' ἡμῶν συγκατατίθενται. φθάνει δ' [e] Ἰησοῦς ὁ τοῦ [f] Σαπφία παῖς, ὃν τῆς τῶν ναυτῶν καὶ τῶν ἀπόρων στάσεως πρῶτον ἔφαμεν ἄρξαι, παραλαβὼν τινας Γαλιλαίους, καὶ τὴν πᾶσαν αὐλὴν ἐμπρήσας, πολλῶν οἰόμενος εὐπορήσειν ἐξ αὐτῆς χρημάτων, ἐπειδή τινας οἴκων ὀροφὰς κεχρυσωμένας εἶδεν. καὶ διήρπασαν πολλὰ παρὰ γνώμην τὴν ἡμετέραν πράξαντες. ἡμεῖς γὰρ μετὰ τὴν πρὸς Καπέλλον καὶ τοὺς πρώτους Τιβεριέων ὁμιλίαν εἰς τὴν ἄνω Γαλιλαίαν ἀπὸ Βηθμαῶν ἀνεχωρήσαμεν. ἀναιροῦσιν δ' οἱ περὶ τὸν Ἰησοῦν πάντας τοὺς ἐνοικοῦντας Ἕλληνας, ὅσοι τε πρὸ τοῦ πολέμου [g] γεγόνασιν αὐτῶν ἐχθροί.

ιγ'. Πυθόμενος δ' ἐγὼ ταῦτα, παρωξύνθην σφόδρα. καὶ καταβὰς εἰς Τιβεριάδα πρόνοιαν εἰσενεγκάμην τῶν βασιλικῶν σκευῶν, ὅσα δυνατὸν ἦν τοὺς ἁρπάσαντας ἀφελέσθαι. λυχνίαι δ' ἦσαν Κορίνθιαι ταῦτα, καὶ τράπεζαι τῶν βασιλικῶν, καὶ ἀσήμου ἀργυρίου σταθμὸς ἱκανός. πάντα δ' ὅσα παρέλαβον, φυλάσσειν τῷ βασιλεῖ ἔκρινα. μεταπεμψάμενος οὖν τοὺς τῆς βουλῆς πρώτους δέκα καὶ Καπέλλον τὸν Ἀντύλλου, τὰ σκεύη παρέδωκα, μηδενὶ παραγγείλας ἑτέρῳ [h] πλὴν ἐμοῦ δοῦναι. κἀκεῖθεν εἰς τὰ Γίσχαλα πρὸς τὸν Ἰωάννην μετὰ τῶν συμπρέσβεων ἀφικόμην, βουλόμενος γνῶναι τί ποτε φρονεῖ. κατεῖδον δ' αὐτὸν ταχέως [i] νεωτέρων ὀρεγόμενον πραγμάτων, καὶ τῆς ἀρχῆς ἐπιθυμίαν ἔχοντα. παρεκάλει γάρ με τὸν Καίσαρος σῖτον κείμενον ἐν ταῖς τῆς ἄνω Γαλιλαίας κώμαις ἐξουσίαν αὐτῷ δοῦναι ἐκφορῆσαι. θέλειν γὰρ ἔφασκεν εἰς ἐπισκευὴν τῶν τῆς πατρίδος τειχῶν αὐτὸν ἀναλῶσαι. κατανοήσας δὲ ἐγὼ τὴν ἐπιχείρησιν αὐτοῦ, καὶ τί [k] διανοοῖτο πράσσειν, οὐκ ἔφην αὐτῷ συγχωρεῖν. ἢ γὰρ Ῥωμαίοις αὐτὸν [l] ἐνενοούμην φυλάττειν, ἢ ἐμοὶ αὐτῷ, διὰ τὸ καὶ τὴν ἐξουσίαν τῶν ἐκεῖ πραγμάτων αὐτὸς παρὰ τοῦ κοινοῦ τῶν Ἱεροσολυμιτῶν πεπιστεῦσθαι. μὴ πείθων δέ με περὶ τούτων, [m] καὶ ἐπὶ τοὺς συμπρέσβεις ἐτράπετο· καὶ γὰρ ἦσαν ἀπρονόητοι τῶν ἐσομένων, καὶ λαβεῖν ἑτοιμότατοι. φθείρει δὲ χρήμασιν αὐ-

12. At poſtquam ego in Galilæam veniſſem, & iſta ab ipſis nunciis accepiſſem, ſcribo Hieroſolymitarum Synedrio hiſce de rebus; & quid me facere juberent, ab illis requiro. Illi vero me obſecrarunt, ut illic manerem, & retentis legationis ſociis, ſi illis ita viſum fuerit, Galilææ tutelæ providerem. Cæterum collegæ, cum grandem pecuniam habuiſſent ex decimis ſibi datis, quas debitas, ut ſacerdotes, accipiebant, in terram propriam reverti ſtatuerunt. Cum autem ego eos rogaſſem, ut tantiſper manerent, donec res compoſitæ eſſent, *facile* aſſenſerunt. Unà igitur cum illis profectus à Sephoritarum urbe, in vicum quendam, cui nomen eſt Bethmai, quatuor ſtadiis à Tyberiade diſtantem, venio: miſſoque nuncio accerſivi ad me ſenatum Tyberiadis & primores populi. Quibus, poſtquam affuerunt (nam & Juſtus unà cum illis venerat) dicebam me ab Hieroſolymitarum populo ad eos miſſum eſſe cum collegis, legatione ut fungerer, utque iis perſuaderem funditus tollendam eſſe domum ab Herode tetrarcha exſtructam, quòd animantium figuris eam exornaverat, cùm ejuſmodi quod effingere legibus noſtris vetitum ſit; eoſque rogabam, ut nos quantocyus id facere permitterent. Multum quidem Capellus primoreſque civium reſtiterunt, diuque id ſinere noluerunt; tandem vero à nobis perſuaſione victi, in noſtram conceſſere ſententiam. Jeſus autem Sapphiæ filius nos prævenit, quem primum pro nautarum & inopum factionis duce ſe geſſiſſe diximus, qui aſſumptis quibuſdam Galilæis palatium omne incendit, ratus ſe inde ingenti pecunia locupletatum iri, quia tecta quædam conclavium inaurata viderat: multaque *in eo* diripuerunt præter animi noſtri ſententiam. nos enim, poſt colloquium cum Capello & Tiberienſium primoribus habitum, in ſuperiorem Galilæam à Bethmais ſeceſſimus. Jeſu autem factio Græcos omnes eam urbem habitantes interimit, & quotquot inimicos ante id bellum habuerant.

Joſephus juſſu concilii Hieroſolymitarum in Galilæa manet.

Palatium in urbe Tyberiade incenſum.

13. Ego vero his auditis vehementer commotus ſum: cumque Tiberiada deſcendiſſem, curam & diligentiam adhibui ut ſalva eſſet omnis regia ſupellex, quæ è diripientium manibus recuperari potuit. In his porro erant candelabra ex ære Corinthio, & menſæ regiæ, & ſatis magnum argenti non ſignati pondus. Quæcunque autem accipiebam, regi ſervare ſtatui. Accitis igitur decem ſenatus primoribus & Capello Antylli filio, vaſa eis tradidi, interminatus ne cuiquam præter me ea redderent. Atque inde Giſchala cum collegis ad Joannem veniebam, ſcire deſiderans quidnam animo agitaret: moxque deprehendi eum rerum novarum cupidum, & ad principatum arripiendum aſpirantem. rogabat enim me ut ſibi poteſtatem facerem exportandi frumentum Cæſaris, in ſuperioris Galilææ vicis repoſitum: namque ſe velle dicebat id inſumere in ſtructuram patriæ mœnium. Atqui ego, cum intellexiſſem quid moliretur, & quid ſibi in animo eſſet facere, negabam me ei hoc permittere. cogitabam enim id *frumenti* aut Romanis ſervare aut mihi ipſi, quod poteſtatem in res iſtius regionis à communi Hieroſolymorum mihi commiſſam haberem. Iſtis igitur à me neutiquam impetratis, ad collegas ſe convertit. futurorum enim improvidi erant, & ad munera accipienda paratiſſimi. Proinde eos largitionibus corrum-

Joſephus de regis ſupellectile ſervanda ſollicitus.

Joannes rerum novarum ſtudioſus.

x Ἀπαγγειλάντων ἔμαθον.] Ἐπαγγειλάντων *Voſſ.*
y Ἱεροσολυμιτῶν.] Τῶν ἐν Ἱεροσολύμοις *Vat.*
z Ἐκ τῶν διδομένων.] Illa ἐκ τῶν deſunt *Voſſ.*
a Αὐτοὺς προσμεῖναι.] Ita MSS. ut & *Lugd. Bat.* αὐτῷ in *Editis.*
b Ὑπὸ Ἡρώδου τοῦ τετράρχου.] Τὸν ὑπὸ Ἡρ. *Vat.*
c Ἡμῖν ἢ τάχος.] Ἡμᾶς *Vat.* & *Voſſ.*
d Καπέλλον.] Is forſan qui ſupra (p. 4. c. 9.) Ἰούλιος Καπέλλος dicitur. Καπέλλαν in *Editis Aliiſque.* Κάπελλον *Voſſ.*
e Ἰησοῦς ὁ τοῦ.] In Lib. 2. de Bel. Jud. Cap. 20. §. 4. Ἰησοῦς υἱὸς Σαπφᾶ. Spanh.

f Σαπφία.] Ita ſcribo cum *Cod. Vat.* Ἀφία in *Editis Aliiſque.*
g Γεγόνασιν.] Γεγόνεσαν *Gall.*
h Πλὴν ἐμοῦ δοῦναι.] Πλὴν ἐμοὶ *Gall.*
i Νεωτέρων ὀρεγόμενον πραγμάτων.] Vide de B. Jud. lib. 4. cap. 3. §. 13. Spanh. & paſſim alibi, ut ex Indice patere poteſt.
k Διανοοῖτο πράσσειν.] Ita *Voſſ.* Διανοεῖτο in *Editis*, forſan pro διενοεῖτο.
l Ἐνενοούμην φυλάττειν.] Ita *Voſſ.* ἐνόμιζον in *Editis Aliiſque.*
m Καὶ ἐπὶ τοὺς συμπρέσβεις.] Illud καὶ deeſt *Voſſ.*

n Φε-

rumpit, ut eorum calculis ſibi frumentum omne addiceretur, quod in ipſius provincia eſſet reconditum: atque ego, qui ſolum me vinci à duobus viderem, quieſcebam. Deinde altero dolo Joannes uſus eſt. ajebat enim Judæos Cæſareæ Philippi incolas, mandato vicarii regis imperii res adminiſtrantis *intra mœnia* concluſos, ad eum *per internuncium* miſiſſe, obſecrantes, ut ipſe, quandoquidem eis non ſuppeteret oleum purum quo uterentur, ſua unius cura ejus copiam illis ſuppeditaret, ne cogerentur, Græcorum oleo adhibito, contra patrios ritus agere. Hæc autem non religionis ergo dicebat Joannes, ſed manifeſtò admodum turpis lucri cauſa. Sciens enim apud ipſos quidem Cæſareæ ſextarios duos drachma una venire, Giſchalis vero octoginta ſextarios drachmis quatuor, omne quod illic eſſet oleum juſſit efferri, quaſi à me quoque poteſtatem *id faciendi* accepiſſet. non enim voluntate mea hoc ei permiſſum erat; ſed præ metu populi, ne ab eis, ſi repugnarem, lapidibus obruerer. itaque poſtquam hoc conceſſeram, multum pecuniæ Joannes ex hoc maleficio ſibi comparavit.

Dolis utitur. *Lucri cupidus.*

Joſephus collegas Hieroſolyma remittit.

14. Cum autem Giſchalis collegas Hieroſolyma dimiſiſſem, omni cura in id incumbebam, ut pararentur arma, urbeſque munitionibus firmarentur. accitis deinde latronum fortiſſimis, cum viderem nequaquam poſſe illis arma adimi, perſuaſi multitudini ut mercede eos conducerent, præſtabilius eſſe dicens, nonnihil *ſtipendii vice* ſponte illis dare, quam ut ſinerent facultates ſuas ab illis diripi *diſtrahique*. Acceptoque ab eis jurejurando, in regionem noſtram deinceps non venturos eſſe, niſi accerſiti fuerint, aut cum *condictam* non accipiant mercedem, *eos* dimiſi, juſſos *prius* bello non laceſſere aut Romanos aut finitimos. id enim mihi imprimis curæ erat, ut Galilæa tranquilla eſſet & pacata. cumque vellem Galilæorum magiſtratus, circiter ſeptuaginta omnes, prætextu amicitiæ habere quaſi obſides fidei, eos mihi amicos & itinerum comites feci & in judiciis aſſeſſores adſciſcebam, & ex illorum conſenſu ſententias pronunciabam, operam dans, ut temeritate à juſtitia non diſcederem, ſed memet à muneribus quibuſcumque accipiendis purum ſervarem.

A latronibus pacem redemit Joſephus. *Galilæos ſibi adjungit.*

Joſephi moderatio & continentia.

15. Annum igitur agens circiter triceſimum, qua ætate etiamſi quis ſibi temperat à cupiditatibus illicitis, difficile tamen admodum eſt ut fugiat invidiæ calumnias, idque præſertim magna pollens auctoritate, mulierem quidem omnem à contumelia defendi, quæque dono offerebantur omnia, quaſi nullius rei indigens, contempſi: imo ne decimas quidem ab afferentibus accipiebam, licet mihi ut ſacerdoti debitas. ex manubiis tamen, poſtquam Syros urbes finitimas incolentes viceram, partem *mihi* ſumpſi, quam me Hieroſolyma miſiſſe ad cognatos *non invitus* fateor. Cumque bis Sepphoritas vi expugnaſſem, Tiberienſes quater, Gadarenſes ſemel, & Joannem ſæpius inſidias mihi molitum in poteſtatem redegiſſem, neque de ipſo neque de ullo prædictorum populorum pœnas ſumere ſuſtinui, prout in ſequentibus oſtendet narratio. Quamobrem Deum arbitror (ipſum enim non latent qui honeſte ſe gerunt) ex illorum etiam manibus me eripuiſſe, ac deinde, cum in multa pericula incidiſſem, conſervaſſe. de quibus poſthac narrabimus.

Galilæorum erga Joſephum fides

16. Tanta autem erat populi Galilæorum erga

τοὺς [n] ψηφίσασθαι πάντα τὸν σῖτον αὐτῷ παραδοῦναι, τὸν ἐν τῇ αὐτοῦ ἐπαρχίᾳ κείμενον. κἀγὼ μόνος, ἡττώμενος [o] ὑπὸ δύο, τὴν ἡσυχίαν ἦγον. καὶ δευτέραν Ἰωάννης ἐπεισέφερε πανουργίαν. ἔφη γὰρ Ἰουδαίους τοὺς [p] τὴν Φιλίππου Καισάρειαν κατοικοῦντας, συγκεκλεισμένους μετὰ προσταγὴν τοῦ βασιλέως [q] ὑποδίκου [r] τὴν δυναστείαν διοικοῦντος, πεπομφέναι πρὸς αὐτὸν, παρακαλοῦντας, ἐπειδὴ οὐκ ἔχουσιν ἔλαιον ᾧ χρήσονται καθαρὸν, ποιησάμενον πρόνοιαν εὐπορίαν αὐτοῖς τούτου παρασχεῖν, μὴ δι' ἀνάγκην Ἑλληνικῷ [s] χρώμενοι τὰ νόμιμα παραβαίνωσιν. ταῦτα δ' οὐχ ὑπὲρ εὐσεβείας ἔλεγεν Ἰωάννης, δι' αἰσχροκέρδειαν δὲ φανερωτάτην. γινώσκων γὰρ παρὰ μὲν ἐκείνοις κατὰ τὴν Καισάρειαν τοὺς δύο ξέστας δραχμῆς μιᾶς πωλουμένους, ἐν δὲ τοῖς Γισχάλοις τοὺς ὀγδοήκοντα ξέστας δραχμῶν τεσσάρων, [t] πᾶν τὸ ἔλαιον ὅσον ἦν ἐκεῖ διεπέμψατο, λαβὼν ἐξουσίαν καὶ παρ' ἐμοῦ τοῦ δοκεῖν. οὐ γὰρ ἑκὼν ἐπέτρεπον, ἀλλὰ διὰ φόβον τὸν ἀπὸ τοῦ πλήθους, μὴ κωλύων καταλευσθείην ὑπ' αὐτῶν. συγχωρήσαντος οὖν μου, πλείστων χρημάτων ὁ Ἰωάννης ἐκ τῆς κακουργίας ταύτης εὐπόρησεν.

ιδ'. Τοὺς δὲ συμπρέσβεις ἀπὸ τῶν Γισχάλων ἀπολύσας εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα, πρόνοιαν ἐποιούμην ὅπλων τε κατασκευῆς καὶ πόλεων ὀχυρότητος. μεταπεμψάμενος δὲ τῶν λῃστῶν τοὺς ἀνδρειοτάτους, ἀφελέσθαι μὲν αὐτῶν τὰ ὅπλα οὐχ οἷόν τε ὂν ἑώρων. ἔπεισα δὲ τὸ πλῆθος μισθοφορίαν αὐτοῖς παρέχειν, ἄμεινον εἶναι λέγων ἑκόντας [u] ὀλίγον διδόναι μᾶλλον, ἢ τὰς κτήσεις διαρπαζομένας ὑπ' αὐτῶν περιορᾶν. καὶ λαβὼν παρ' αὐτῶν ὅρκους μὴ ἀφίξεσθαι πρότερον εἰς τὴν χώραν, ἐὰν μὴ μετακληθῶσιν, ἢ ὅταν τὸν μισθὸν μὴ λάβωσιν, ἀπέλυσα, παραγγείλας μήτε Ῥωμαίοις πολεμεῖν μήτε τοῖς περιοίκοις. εἰρηνεύεσθαι γὰρ πρὸ πάντων τὴν Γαλιλαίαν ἐφρόντιζον. τοὺς δ' ἐν τέλει τῶν Γαλιλαίων, ὅσον ἑβδομήκοντα πάντας, βουλόμενος ἐν προφάσει φιλίας καθάπερ [x] ὅμηρα τῆς πίστεως ἔχειν, φίλους τε καὶ συνεκδήμους ἐποιησάμην, ἐπί τε κρίσεις παρελάμβανον, καὶ μετὰ γνώμης τῆς ἐκείνων τὰς ἀποφάσεις ἐποιούμην, μήτε προπετείᾳ πειρώμενος τοῦ δικαίου διαμαρτάνειν, καθαρεύων δὲ παντὸς ἐν αὐταῖς [y] λήμματος.

ιε'. Περὶ τριακοστὸν γοῦν ἔτος ὑπάρχων, ἐν ᾧ χρόνῳ, κἂν ἀπέχηταί τις [z] παρανόμων ἐπιθυμιῶν, δύσκολον τὰς ἐκ τοῦ φθόνου διαβολὰς φεύγειν, ἄλλως τε καὶ ἐξουσίας ὄντα μεγάλης, γυναῖκα μὲν πᾶσαν ἀνύβριστον ἐφύλαξα, πάντων δὲ τῶν διδομένων ὡς μὴ χρῄζων κατεφρόνησα. ἀλλ' οὐδὲ τὰς ὀφειλομένας μοι ὡς ἱερεῖ δεκάτας ἀπελάμβανον παρὰ τῶν κομιζόντων. ἐκ μέντοι τῶν λαφύρων [a] μέρος, τοὺς Σύρους τοὺς τὰς πέριξ πόλεις κατοικοῦντας νικήσας, ἔλαβον, ἃ καὶ εἰς Ἱεροσόλυμα τοῖς συγγενέσιν ὁμολογῶ πεπομφέναι. καὶ δὶς μὲν κατὰ κράτος ἑλὼν Σεπφωρίτας, Τιβεριεῖς δὲ τετράκις, Γαδαρεῖς δ' ἅπαξ, καὶ τὸν Ἰωάννην πολλάκις ἐπιβουλεύσαντά μοι λαβὼν ὑποχείριον, οὔτ' αὐτὸν οὔτε τινὰ τῶν προειρημένων ἐθνῶν ἐτιμωρησάμην, ὡς προϊὼν ὁ λόγος παραστήσει. διὰ τοῦτ' οἶμαι καὶ τὸν Θεὸν, οὐ γὰρ λελήθασιν αὐτὸν οἱ τὰ δέοντα πράττοντες, καὶ ἐκ τῆς ἐκείνων ῥύσασθαί με χειρὸς, καὶ μετὰ ταῦτα πολλοῖς περιπεσόντα κινδύνοις διαφυλάξαι. περὶ ὧν ὕστερον ἀπαγγελοῦμεν.

ιϛ'. Τοσαύτη δ' ἦν πρός με τοῦ πλήθους τῶν Γαλι-

n Ψηφίσασθαι πάντα.] Ψηφίσαι Vat.
o Υπὸ δύο.] *Lugd. Bat.* ὑπὸ δύο. HAV.
p Τὴν Φιλίππου Καισάρειαν.] Sæpius mentio hujus urbis fit. confer Indices. SPANH.
q Υποδίκου.] *Lugd. Bat.* ὑπὸ δίκου τοῦ τ. δ. δ. HAV.
r Τὴν δυναστείαν.] Τῆς τῆς δυν. *Voſſ.*
s Χρώμενοι τὰ νόμιμα.] Χρησάμενοι Vat.
t Πᾶν τὸ ἔλαιον.] Conf. lib. 2. de B. Jud. cap. 21. §. 2. SPANH.
u Ὀλίγον διδόναι μᾶλλον.] Ὀλίγα Vat.
x Ὅμηρα.] Male editi ὅμηρα. *Hudſ.* & *Lugd. Bat.* ὅμηρα HAV.
y Λήμματος.] *Lugd. Bat.* λήμματος, forte, inquit *Coccejus* in ora Codicis mei, ἐγκλήματος. HAV.
z Παρανόμων ἐπιθυμιῶν.] Τῶν παρανόμων *Voſſ.*
a Μέρος.] Forte μοῖρα. COCC.

b 2

λαίων εὔνοια καὶ πίστις, ὥστε ληφθεισῶν αὐτῶν κατὰ κράτος τῆς πόλεως, γυναικῶν δὲ καὶ τέκνων ἀνδραποδισθέντων, οὐχ οὕτως ταῖς ἑαυτῶν ἐπεστέναζον συμφοραῖς, ὥσπερ τῆς ἐμῆς ἐφρόντισαν σωτηρίας. ταῦτα δ' ὁρῶν Ἰωάννης ἐφθόνησε. καὶ γράφει πρός με παρακαλῶν ἐπιτρέψαι καταβάντι χρήσασθαι τοῖς [b] ἐν Τιβεριάδι [c] θερμοῖς ὕδασι, τῆς τοῦ σώματος ἕνεκα θεραπείας. κἀγὼ, μηδὲν ὑποπτεύσας πράξειν αὐτὸν πονηρὸν, οὐκ ἐκώλυσα. πρὸς δὲ καὶ τοῖς [d] τῆς Τιβεριάδος τὴν διοίκησιν ὑπ' ἐμοῦ πεπιστευμένοις κατ' ὄνομα γράφω, [e] κατάλυσιν ἑτοιμάσαι τῷ Ἰωάννῃ καὶ τοῖς ἀφιξομένοις σὺν αὐτῷ, πάντων τε τῶν ἐπιτηδείων ἀφθονίαν παρασχεῖν. διέτριβον δὲ κατὰ τὸν καιρὸν ἐκεῖνον ἐν κώμῃ τῆς Γαλιλαίας, ἣ προσαγορεύεται Κανά.

ιζ. Ὁ δὲ Ἰωάννης, ἀφικόμενος εἰς τὴν Τιβεριέων πόλιν, ἔπειθε τοὺς ἀνθρώπους ἀποστάντας τῆς πρός με πίστεως προστίθεσθαι αὐτῷ. καὶ πολλοὶ τὴν παράκλησιν ἡδέως ἐδέξαντο, νεωτέρων ἐπιθυμοῦντες [f] ἀεὶ πραγμάτων, καὶ φύσει πρὸς μεταβολὰς ἐπιτηδείως ἔχοντες, καὶ στάσεσι χαίροντες. μάλιστα δὲ Ἰοῦστος καὶ ὁ πατὴρ αὐτοῦ Πιστὸς ὡρμήκεσαν ἀποστάντες ἐμοῦ προστίθεσθαι τῷ Ἰωάννῃ. διεκώλυσα δ' αὐτοὺς φθάσας. ἧκεν γὰρ [g] ἄγγελός μοι παρὰ Σίλα, ὃν ἐγὼ καθεστάκειν τῆς Τιβεριάδος στρατηγὸν, ὡς προεῖπον, τὴν τῶν Τιβεριέων γνώμην ἀπαγγέλλων, κἀμὲ σπεύδειν παρακαλῶν. βραδύναντος γὰρ ὑπὸ τὴν ἑτέρων ἐξουσίαν γενέσθαι τὴν πόλιν. [h] ἐντυχὼν οὖν τοῖς γράμμασι τοῦ Σίλα, [i] καὶ διακοσίους ἀναλαβὼν ἄνδρας, δι' ὅλης τῆς νυκτὸς τὴν πορείαν ἐποιούμην, προπέμψας ἄγγελον τὸν τὴν ἐμὴν παρουσίαν τοῖς ἐν τῇ Τιβεριάδι σημανοῦντα. πρωῒ δὲ πλησιάζοντός μου τῇ πόλει, τὸ πλῆθος ὑπηντίαζεν, [k] καὶ Ἰωάννης σὺν αὐτοῖς. ὃς καὶ πάνυ με τεταραγμένως ἀσπασάμενος, δείσας μὴ εἰς ἔλεγχον αὐτοῦ τῆς πράξεως ἀφικόμενος ἀπολέσθαι κινδυνεύσῃ, ὑπεχώρησε μετὰ σπουδῆς εἰς τὴν ἑαυτοῦ κατάλυσιν. κἀγὼ δὲ, γενόμενος κατὰ τὸ στάδιον, τοὺς περὶ ἐμὲ σωματοφύλακας ἀπολύσας, πλὴν ἑνὸς, καὶ μετὰ τούτου κατασχὼν δέκα τῶν ὁπλιτῶν, δημηγορεῖν ἐπειρώμην τῷ πλήθει τῶν Τιβεριέων, στὰς [l] ἐπὶ τριγχοῦ τινος ὑψηλοῦ, παρεκάλουν τε μὴ οὕτως αὐτοὺς ταχέως ἀφίστασθαι. κατάγνωσιν γὰρ αὐτοῖς οἴσειν τὴν μεταβολὴν, [m] καὶ τῶν μετὰ ταῦτα [n] προϊσταμένων δι' ὑποψίας γενέσθαι δικαίας, ὡς μήτε τὴν πρὸς [o] ἐκείνους πίστιν φυλαξόντων.

ιη. Οὔπω δέ μοι πάντα λελάλητο, καί τινος ἐξήκουσα τῶν οἰκείων καταβαίνειν κελεύοντος. οὐ γάρ μοι καιρὸν εἶναι φροντίζειν τῆς περὶ Τιβεριέων εὐνοίας, ἀλλὰ περὶ τῆς ἰδίας σωτηρίας, καὶ περὶ τοὺς ἐχθροὺς ἐκφύγω. ἐπεπόμφει δ' ὁ Ἰωάννης τῶν περὶ αὐτὸν ὁπλιτῶν ἐπιλέξας τοὺς πιστοτάτους, ἐκ τῶν χιλίων οἵπερ ἦσαν αὐτῷ, καὶ προσέταξε τοῖς πεμφθεῖσιν ἀνελεῖν με, πεπυσμένος ὡς [p] εἴην μετὰ τῶν οἰκείων μεμονωμένος. ἧκον δ' οἱ πεμφθέντες, κἂν ἐπεπράχεισαν τοὔργον, εἰ μὴ τοῦ τριγχοῦ θᾶττον ἀφαλλόμενος ἐγὼ μετὰ τοῦ σωματοφύλακος Ἰακώβου, καὶ ὑπό τινος Τιβεριέως Ἡρώδου προσανακουφισθεὶς, [q] ὁδηγηθείς τε ὑπὸ τούτου [r] ἐπὶ τὴν λίμνην, καὶ πλοίου

me benevolentia ac fides, ut urbibus eorum expugnatis, & uxoribus liberiſque in captivitatem abductis, non adeo ſuis ingemiſcerent calamitatibus, ac de mea unius incolumitate ſoliciti fuerunt. Atqui Joannem, cum iſta videret, ſubiit invidia: & ad me ſcribit, obſecrans, ut, cum Tiberiadem deſcenderet, ipſi permitterem uti calidis loci iſtius aquis ad corporis valetudinem curandam. Atque ego minime illum mali alicujus auctorem fore ſuſpicatus, non prohibui: quin & his quibus à me commiſſa erat *rerum* Tiberiadis adminiſtratio nominatim ſcripſi, hoſpitium ut appararent *excipiendo* Joanni, illiſque qui cum eo venturi erant, rerumque omnium neceſſariarum copiam *eis* ſuppeditarent. atque ipſe eo tempore agebam in vico Galilææ, qui vocatur Cana. *& benevolentia.*

17. Joannes autem, cum ad Tiberienſium urbem veniſſet, egit cum hominibus illis, ut à ſua erga me fide deſciſcentes ſemet illi adjungerent. & multi preces illius libenter admiſerunt, rerum novarum ſemper appetentes, & à natura facti aptique ad mutationes, & ſeditionibus gaudentes: præcipue vero Juſtus & pater ejus Piſtus animum impulerunt, ut, facta à me defectione, Joanni ſe addicerent. id quod, eos prævertendo, facere prohibui. Venerat enim ad me nuncius à Sila, quem ego Tiberiadis prætorem conſtitueram, ut jam ante dicebam, Tiberienſium voluntatem *mihi* indicans, hortanſque ut feſtinarem; quippe fore, ſi cunctarer, ut civitas in aliorum poteſtatem veniat. Acceptis igitur Silæ literis, aſſumptiſque viris ducentis, tota nocte iter faciebam, præmiſſo nuncio qui adventum meum iis qui erant in Tiberiade ſignificaret. Mane autem, cum urbi appropinquarem, *frequens populi* multitudo mihi obviam veniebat, & cum illis Joannes; qui cum me perturbate admodum ſalutaſſet, veritus ne facinore ejus detecto vitæ diſcrimen adiret, pleno gradu in diverſorium ſuum ſe recepit. Ego vero, cum in ſtadium perveniſſem, dimiſſis omnibus qui circa me erant ſatellitibus, præter unum, cumque eo retentis decem armatis, id agebam ut Tiberienſium multitudinem alloquerer è ſepto quodam ſublimi, hortaburque eos ne tam cito deficerent: mutationem enim illis ceſſuram eſſe in vituperationem, foreque ut merito illis, qui poſthac præfecturam gerent, in ſuſpicionem veniant, ut qui fidem eis debitam non ſervaturi ſint. *Piſtus & Juſtus Joanni ſe adjungunt.* *Joannis inſidiæ detectæ.* *Joſephus Tiberienſes alloquitur.*

18. Nondum omnia loquutus ſum, cum audieram ex meis quendam jubentem *me* deſcendere. non enim me tempus ſinere ſolicitum eſſe de Tiberienſium benevolentia, ſed de mea ipſius incolumitate, & quo pacto effugere poſſem inimicos. Nam Joannes, ubi intellexit me ſolum relictum eſſe cum domeſticis, delectos è militibus ſuis, qui mille *numero* ſecum erant, fidiſſimos quoſque miſerat; illiſque in mandatis dederat, ut me occiderent. jamque miſſi veniebant, atque patratum fuiſſet facinus, niſi ipſe ocyus è ſepto deſiliens cum Jacobo corporis mei cuſtode, & ab Herode quodam Tirienſi ſublevatus, ab eoque præeunte viam deductus ad lacum, navigio quod forte ibi nactus ſum conſcenſo, è mani- *E manibus Joannis elapſus Taricheas ſe confert.*

b Ἐν Τιβεριάδι.] Hoc capi debere de thermis Tiberiadi vicinis oſtendit Cl. *Relandus* in *Palæſtina* S. p. 1037.

c Θερμοῖς ὕδασι.] Conf. lib. 2. de B. Jud. cap. 21. §. 5. Spanh.

d Τῆς Τιβεριάδος.] Articulus τῆς abeſt *Voſſ.*

e Κατάλυσιν.] Interius mox §. ſeq. *diverſorium* ſignificat, ſicut & §. 25. & de B. Jud. lib. 1. cap. 10 §. 5. κατάλυμα. ut & ibidem lib. 2. cap. 21. §. 2. Pro *diverſorio* autem & *divertere* capitur in vita rurſus Joſephi §. 48. & denique §. 53. Spanh.

f Ἀεὶ πραγμάτων.] Illud ἀεὶ non agnoſcit *Voſſ.*

g Ἄγγελός μοι παρὰ Σίλα.] Confer Hiſtoriæ deſcriptionem in lib. de B. Jud. 2. cap. 21. § 7.

h Ἐντυχὼν οὖν.] Ita lego & diſtinguo cum *Cod. Voſſ.* prius erat, ἐντυχὼν ἐν τοῖς γράμμασι, τοῦ Σίλα καὶ δ.

i Καὶ διακοσίους.] Illud καὶ non agnoſcit *Voſſ.*

k Καὶ Ἰωάννης σὺν αὐτοῖς.] In libro tamen 2. de B. Jud. cap. 21. §. 7. vult Joannem ſimulato morbo domi manſiſſe. Spanh. Poſſunt tamen ſatis apte conciliari, nam quum officium hoc Joannis minime fuerit plenum (ut qui ſtatim, ex ſimulatione videlicet morbi, diſceſſerit) in libris de B. Jud. excuſaſſe ſeſe eundem, quod officio deeſſe videretur, ſcribere auctor potuit. Hav.

l Ἐπὶ τριγχοῦ.] Ἐπί τινος ἐξοχωτάτου τὸ ὕψος, ait capite citato Belli Judaici. Spanh.

m Καὶ τῶν.] *Lugd. Bat.* Καὶ τοῦ. Hav.

n Προϊσταμένων.] Legit προεσταμένων *Cocceius*, præſtare tamen *Hudſonii* lectionem docet φυλαξόντων, pro quo *Cocceius* quoque malebat φυλαξάντων. Hav.

o Ἐκείνους.] Antea, ἐκεῖνον.

p Εἴην μετὰ τῶν οἰκείων.] Εἶεν *Voſſ.*

q Ὁδηγηθείς τε.] Ita in MS. ὁδηγηθεὶς abſque τε in *Editis Aliiſque.*

r Ἐπὶ τὴν λίμνην.] Εἰς μόνον τὴν λίμνην ἀνέφυγεν, inquit loco ſuperius citato. Spanh.

ἀφίκ-

manibus inimicorum præter *omnium* opinionem elapſus, Taricheas me contuliſſem.

Taricheatæ contra Tiberienſes irritati.

19. Urbis autem iſtius incolæ, audita Tiberienſium perfidia, majorem in modum exaſperati erant. Armis igitur correptis me obſecrabant, ut ipſos adverſum eos ducerem (ſe enim pro ſuo duce dicebant ſumere velle pœnas ab ipſis) facinuſque hoc per Galilæam omnem ſermonibus divulgabant, ſtudioſe id agentes ut Galilæos contra Tiberienſes irritarent. eoſque adhortabantur ut quamplurimi conſerti ad ſe accederent, facturi de conſilio ducis id quod viſum fuerit. Venerunt itaque permulti ex omni undique Galilæa armis accincti, meque obſecrabant ut Tiberiada invaderem, eamque vi expugnarem, totaque ſolo adæquata incolas cum uxoribus & liberis in ſervitutem abducerem: eademque ſuadebant amici qui ex Tiberiade ſalvi evaſerant. Ego vero illis non aſſentiebar, nefarium ratus belli civilis initium facere. arbitrabar enim contentionem non debere ultra verba progredi: immo ne ipſis quidem ajebam id expedire, Romanis exſpectantibus dum nos mutuis diſſidiis noſmet conficiamus. atque iſta loquutus feci ut reſideret Galilæorum ira.

Et Galilæi omnes.

Mite Joſephi conſilium.

Joannes ſeſe Joſepho excuſat.

20. At Joannes, ubi ex animi ſententia non ſucceſſerunt inſidiæ, ſibi ipſi timere cœpit; &, militibus quos circa ſe habebat aſſumptis, relicta Tiberiade Giſchala petiit, & *inde* ad me ſcripſit, quæ facta erant excuſans, quaſi non ex ſua voluntate fierent. rogabatque ne quam adverſus ipſum ſuſpicionem admitterem, jusjurandum etiam adhibens & diras quaſdam exſecrationes, quibus exiſtimabat ſe iis quæ ſcripſerat fidem eſſe facturum.

Galilæi Joanni infenſi.

21. Galilæi autem (nam alii quam plurimi ex omni regione armis inſtructi denuo adducti erant) quod hominem probe noſſent malum eſſe & perjurum, rogabant ut ipſos contra eum ducerem, promittentes funditus ſe deleturos & ipſum & *patriam ejus* Giſchala. Cæterum ego me quidem illis pro ſua erga me voluntate propenſa gratias habere fatebar, meque illorum benevolentiam victurum eſſe ſpondebam: veruntamen ut ſibi temperarent ab ejuſmodi conatu precibus contendebam, veniamque orabam quod tumultus compeſcere maluerim abſque cædibus. Cumque id perſuaſiſſem Galilæorum multitudini, Sepphorim me recipiebam.

Eos mitigat Joſephus.

Jeſus latronum princeps Joſepho inſidias ſtruit.

22. Viri autem hujus urbis incolæ, cum ſtatuiſſent in fide erga Romanos permanere, mei vero adventum metuiſſent, conati ſunt, aliis negotiis me diſtrahendo, ſuæ proſpicere ſecuritati. Adeoque nuncio ad Jeſum latronum principem miſſo in Ptolemaïdis confinia, magnam pecuniæ vim ſe daturos pollicebantur, ſi vellet cum ſua militum manu (erant autem numero octoginta) bellum in nos commovere. Atque illi, cum non diſplicerent ei quæ promiſſa erant, in animo fuit, nos nec opinantes & imparatos aggredi. Itaque ad me rogatum miſit, ut ſibi liceret me ſalutatum venire. Quod cum ei conceſſiſſem (nihil enim inſidiarum præſenſeram) aſſumpta latronum cohorte, ad me *opprimendum* feſtinabat. Non tamen ei ſucceſſit quod in animo agitaverat maleficium. Cum enim jam non longe abeſſet, quidam è ſuis transfuga ad me veniebat, quid ille moliretur indicans. Atque ego, cum iſta audiviſſem, in forum proceſſi, de inſidiis ſimulaturus nihil me reſciviſſe. Mihi autem *in auxilium* adſciſcebam multos Galilæos armatos, & quoſdam etiam Tiberienſes: cumque edixiſſem ut aditus in urbem omnes firmiſſimis præſidiis & cuſtodiis munirentur,

Eum circumvenit Joſephus.

λαθόμενος καὶ ἐπιβὰς, παρὰ δόξαν τοὺς ἐχθροὺς διαφυγὼν, εἰς Ταριχέας ἀφικόμην.

ιθ'. Οἱ δὲ τὴν πόλιν ταύτην κατοικοῦντες, ὡς ἐπύθοντο τὴν τῶν Τιβεριέων ἀπιστίαν, σφόδρα παρωξύνθησαν. ἁρπάσαντες οὖν τὰ ὅπλα παρεκάλουν σφᾶς ἄγειν ἐπ' αὐτούς. θέλειν γὰρ ἔφασκον ὑπὲρ τοῦ στρατηγοῦ δίκας λαβεῖν παρ' αὐτῶν. [s] διηγγέλλοντό τε τὰ γεγονότα καὶ τοῖς κατὰ τὴν Γαλιλαίαν πᾶσαν, ἐρεθίσαι καὶ τούτους κατὰ τῶν Τιβεριέων διὰ σπουδῆς ἔχοντες. παρεκάλουν τε πλείστους συναχθέντας ἀφικέσθαι πρὸς αὐτούς, ἵνα μετὰ γνώμης τοῦ στρατηγοῦ πράττωσι τὸ δόξαν. ἧκον οὖν οἱ Γαλιλαῖοι πολλοὶ πανταχόθεν μεθ' ὅπλων, καὶ παρεκελεύοντό μοι προσβαλεῖν τῇ Τιβεριάδι, καὶ κατὰ κράτος αὐτὴν ἐξελεῖν, καὶ πᾶσαν ἔδαφος ποιήσαντα [t] τοὺς ἐνοίκους σὺν γυναιξὶ καὶ τέκνοις ἀνδραποδίσασθαι. συνεβούλευον δὲ ταῦτα καὶ τῶν φίλων οἱ ἐκ τῆς Τιβεριάδος διασωθέντες. ἐγὼ δὲ οὐ συνεπένευον, δεινὸν ἡγούμενος ἐμφυλίου πολέμου κατάρχειν. μέχρι λόγων γὰρ ᾤμην εἶναι δεῖν τὴν φιλονεικίαν. καὶ μὴν οὐδ' αὐτοῖς ἔφασκον συμφέρειν τοῦτο πρᾶξαι, Ῥωμαίων ταῖς πρὸς ἀλλήλους στάσεσιν αὐτοὺς ἀπολεῖσθαι προσδοκώντων. ταῦτα δὲ λέγων, ἔπαυσα τῆς ὀργῆς τοὺς Γαλιλαίους.

κ'. Ὁ δὲ Ἰωάννης, ἀπράκτου τῆς ἐπιβουλῆς αὐτῷ γενομένης, ἔδεισε περὶ ἑαυτοῦ. καὶ, τοὺς περὶ αὐτὸν ὁπλίτας ἀναλαβὼν, ἀπῆρεν ἐκ τῆς Τιβεριάδος εἰς τὰ Γίσχαλα, καὶ γράφει πρός με περὶ τῶν πεπραγμένων ἀπολογούμενος, ὡς μὴ κατὰ γνώμην τὴν αὐτοῦ γενομένων. παρεκάλει τε μηδὲν ὑπονοεῖν κατ' αὐτοῦ, προστιθεὶς ὅρκους καὶ δεινάς τινας ἀρὰς, δι' ὧν ᾤετο πιστωθήσεσθαι περὶ ὧν ἐπέστελλεν.

κα'. Οἱ δὲ Γαλιλαῖοι, πολλοὶ γὰρ ἕτεροι πάλιν ἐκ τῆς χώρας πάσης [u] ἀνήχθησαν μεθ' ὅπλων, εἰδότες τὸν ἄνθρωπον, ὡς πονηρός ἐστι καὶ ἐπίορκος, παρεκάλουν ἀγαγεῖν σφᾶς ἐπ' αὐτὸν, ἄρδην ἀφανίσειν ἐπαγγελλόμενοι σὺν αὐτῷ καὶ τὰ Γίσχαλα. χάριν μὲν οὖν ἔχειν αὐτοῖς ταῖς προθυμίαις ὡμολόγουν ἐγὼ, καὶ νικήσειν αὐτῶν τὴν εὔνοιαν ἐπηγγελλόμην, παρεκάλουν δ' ὅμως ἐπισχεῖν αὐτοὺς ἀξιῶν, καὶ συγγινώσκειν μοι δεόμενος προῃρημένῳ τὰς ταραχὰς χωρὶς φόνου καταστέλλειν. καὶ πείσας τὸ πλῆθος τῶν Γαλιλαίων, εἰς τὴν Σέπφωριν ἀφικνούμην.

κβ'. Οἱ δὲ τὴν πόλιν ταύτην κατοικοῦντες ἄνδρες, κεκρικότες τῇ πρὸς Ῥωμαίους [x] ἐμμένειν πίστει, δεδιότες δὲ τὴν ἐμὴν ἄφιξιν, ἐπειράθησαν, ἑτέρᾳ με πράξει περισπάσαντες, ἀδεεῖς εἶναι περὶ αὐτῶν. καὶ δὴ πέμψαντες πρὸς Ἰησοῦν τὸν ἀρχιλῃστὴν εἰς τὴν Πτολεμαΐδος μεθορίαν, ὑπέσχοντο δώσειν πολλὰ χρήματα θελήσαντι μετὰ τῆς σὺν αὐτῷ δυνάμεως, ἦσαν δὲ ὀκτακόσιοι τὸν ἀριθμὸν, πόλεμον ἐξάψαι [y] εἰς ἡμᾶς. ὁ δ', ὑπακούσας αὐτοῖς ταῖς ὑποσχέσεσιν, ἠθέλησεν ἐπιπεσεῖν ἡμῖν ἀνετοίμοις καὶ μηδὲν προγινώσκουσιν. πέμψας γοῦν πρός με παρεκάλει λαβεῖν ἐξουσίαν ἀσπασόμενον [z] ἀφικέσθαι. συγχωρήσαντος δέ μου, τῆς γὰρ ἐπιβουλῆς οὐδὲν προηπιστάμην, ἀναλαβὼν τὸ σύνταγμα τῶν λῃστῶν ἔσπευδεν [a] εἰς ἐμέ. οὐ μὴν ἔφθασεν αὐτοῦ τέλος λαβεῖν ἡ κακουργία. πλησιάζοντος γὰρ ἤδη, τῶν σὺν αὐτῷ τις αὐτομολήσας ἧκεν πρός με τὴν ἐπιχείρησιν αὐτοῦ φράζων. [b] κἀγὼ, πυθόμενος ταῦτα, προῆλθον εἰς τὴν ἀγορὰν, σκηψάμενος ἀγνοεῖν τὴν ἐπιβουλήν. ἐπηγόμην δὲ πολλοὺς ὁπλίτας Γαλιλαίους, τινὰς δὲ καὶ Τιβεριέων. εἶτα προστάξας τὰς ὁδοὺς [c] πάσας ἀσφαλέστατα φρουρεῖσθαι, παρ-

ἐγ-

s Διηγγέλλοντό τε.] Prius, διήγγελλον γάρ.
t Τοὺς ἐνοίκους.] Ἐνοικοῦντας Vat.
u Ἀνήχθησαν μεθ' ὅπλων.] Forſan ἀνέθεσαν.
x Ἐμμένειν πίστει.] Ἐμμένειν Vat.
y Εἰς ἡμᾶς.] Πρὸς ἡμᾶς Vat.

z Ἀφικέσθαι.] Ἀφικνεῖσθαι Vat.
a Εἰς ἐμέ.] Ἐπ' ἐμὲ Vat. & Voſſ.
b Κἀγώ.] Κἀγὼ ὡς πυθόμενος. Vat. & Voſſ.
c Πάσας ἀσφαλέστατα.] Ταύτας Vat.

d Ἀν-

ήγγειλα τοῖς ἐπὶ τῶν πυλῶν, μόνον Ἰησοῦν, ἐπειδὰν παραγένηται, μετὰ τῶν πρώτων εἰσελθεῖν ἐᾶσαι, ἀποκλεῖσαι δὲ τοὺς ἄλλους, βιαζομένους δὲ τύπτειν. τῶν δὲ τὸ προσταχθὲν ποιησάντων, εἰσῆλθεν ὁ Ἰησοῦς μετ' ὀλίγων. καὶ κελεύσαντος ἐμοῦ ῥῖψαι τὰ ὅπλα θᾶττον, εἰ γὰρ ἀπειθοίη τεθνήξεσθαι, περιεστῶτας ἰδὼν πανταχόθεν αὐτῷ τοὺς ὁπλίτας, φοβηθεὶς ὑπήκουσεν. οἱ δ' ἀποκλεισθέντες τῶν ἐπακολουθούντων [d] αὐτῷ, πυθόμενοι τὴν σύλληψιν, ἔφυγον. κἀγὼ προσκαλεσάμενος τὸν Ἰησοῦν κατ' ἰδίαν, οὐκ ἀγνοεῖν ἔφην τὴν ἐπ' ἐμὲ συσκευασθεῖσαν ἐπιβουλὴν, οὐδ' ὑπὸ τίνων πεμφθείη. συγγνώσεσθαι δ' ὅμως αὐτῷ τῶν πεπραγμένων, εἰ μέλλοι μετανοήσειν καὶ πιστὸς ἐμοὶ γενήσεσθαι. ὑποσχομένου δὴ πάντα ποιήσειν ἐκείνου, ἀπέλυσα, συγχωρήσας αὐτῷ συναγαγεῖν πάλιν οὓς πρότερον εἶχεν. Σεπφωρίταις δ' ἠπείλησα, εἰ μὴ παύσαιντο τῆς ἀγνωμοσύνης, λήψεσθαι [e] παρ' αὐτῶν δίκας.

κγ'. Κατὰ τοῦτον τὸν καιρὸν, ἀφικνοῦνται πρός με [f] δύο μεγιστᾶνες τῶν ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν τοῦ βασιλέως ἐκ τῆς τῶν Τραχωνιτῶν χώρας, ἐπαγόμενοι τοὺς ἑαυτῶν ἵππους, καὶ ὅπλα καὶ χρήματα [g] ἐπικομίζοντες. τούτους περιτέμνεσθαι τῶν Ἰουδαίων ἀναγκαζόντων, εἰ θέλουσιν εἶναι παρ' αὐτοῖς, οὐκ εἴασα βιασθῆναι, φάσκων [h] δεῖν ἕκαστον ἄνθρωπον κατὰ τὴν ἑαυτοῦ προαίρεσιν τὸν Θεὸν εὐσεβεῖν, ἀλλὰ μὴ μετὰ βίας. χρῆναι δὲ τούτους δι' ἀσφάλειαν πρὸς ἡμᾶς καταφεύγοντας μὴ μετανοεῖν. πεισθέντος δὲ τοῦ πλήθους, τοῖς ἥκουσιν ἀνδράσι τὰ πρὸς τὴν συνήθη δίαιταν ἅπαντα παρεῖχον δαψιλῶς.

κδ'. Πέμπει δ' ὁ βασιλεὺς Ἀγρίππας δύναμιν καὶ στρατηγὸν ἐπ' αὐτῆς [i] Αἰκουικλὸν Μόδιον, [k] Γάμαλα τὸ φρούριον ἐξαιρήσοντας. οἱ δὲ πεμφθέντες, κυκλώσασθαι μὲν τὸ φρούριον οὐκ ἤρκεσαν, ἐν δὲ τοῖς φανεροῖς τῶν τόπων ἐφεδρεύοντες ἐπολιόρκουν τὰ Γάμαλα. Αἰβούτιος δὲ ὁ [l] δεκάδαρχος, ὁ τοῦ Μεγάλου πεδίου τὴν προστασίαν πεπιστευμένος, ἀκούσας ὅτι παρείην εἰς Σιμωνιάδα κώμην ἐν μεθορίοις κειμένην τῆς Γαλιλαίας, αὐτοῦ δ' ἀπέχουσαν ἑξήκοντα σταδίους, νυκτὸς ἀναλαβὼν τοὺς ἑκατὸν ἱππεῖς οὓς εἶχεν σὺν αὐτῷ, καί τινας πεζοὺς περὶ διακοσίους, καὶ τοὺς ἐν [m] Γαβᾷ πόλει κατοικοῦντας ἐπαγόμενος συμμάχους, νυκτὸς ὁδεύσας, ἧκεν εἰς τὴν κώμην ἐν ᾗ διέτριβον. ἀντιπαραταξαμένου δὲ κἀμοῦ μετὰ δυνάμεως πολλῆς, ὁ μὲν Αἰβούτιος εἰς τὸ πεδίον ὑπάγειν ἡμᾶς ἐπειρᾶτο. σφόδρα γὰρ τοῖς ἱππεῦσιν ἐπεποίθει. οὐ μὴν [n] ὑπηκούσαμεν. ἐγὼ γὰρ τὸ πλεονέκτημα συνιδὼν τὸ γενησόμενον τοῖς ἱππεῦσιν, εἰ καταβαίημεν εἰς τὸ πεδίον, πεζοὶ γὰρ ἡμεῖς σύμπαντες ἦμεν, ἔγνων αὐτοῦ τοῖς πολεμίοις συνάπτειν. καὶ μέχρι μέν τινος γενναίως ἀντέσχεν σὺν τοῖς περὶ αὐτὸν ὁ Αἰβούτιος. ἀχρεῖον δ' ὁρῶν κατὰ τὸν τόπον τοῦτον οὖσαν αὐτῷ τὴν ἱππικὴν δύναμιν, ἀναζεύγνυσιν ἄπρακτος εἰς Γαβὰν πόλιν, τρεῖς ἄνδρας ἀποβαλὼν κατὰ τὴν μάχην. εἱπόμην δὲ κατὰ πόδας ἐγὼ, δισχιλίους ἐπαγόμενος ὁπλίτας. καὶ περὶ [o] Βησαρὰν πόλιν γενόμενος [p] ἐν μεθορίοις τῆς Πτολεμαΐδος κειμένην, εἴκοσι δ' ἀπέχουσαν στάδια τῆς Γαβᾶς, ἔνθα διέτριβεν

portarum præfectis in mandatis dedi, ut ſolum Jeſum, cum adveniret, & primos è ſuis intromitterent, cæteros vero excluderent, vimque adhibentes plagis repellerent. Illis autem quæ imperaveram facientibus, Jeſus cum paucis ingreſſus eſt: cumque ipſe juſſiſſem ut ocyus arma projiceret, alioqui moriturum ni pareret, ubi vidit ſe undique armatis obſeſſum, timore perculſus juſſis obtemperavit. Qui vero ex ejus comitibus excluſi erant, ut *ducem ſuum* comprehenſum eſſe audiverant, in fugam ſe conjecerunt. Atque ego, Jeſu ad me ſeorſim accito, dicebam, me non ignorare paratas mihi inſidias, neque à quibus *conductus &* miſſus eſſet; ei tamen factorum veniam daturum, ſi voluerit reſipiſcere, mihique fidelis eſſe. Illo autem omnia ſe facturum eſſe pollicente, *hominem* dimiſi, hoc ei conceſſo, ut iterum colligeret quos prius habuerat. Sepphoritis vero interminatus ſum, me pœnas ab illis ſumpturum eſſe, niſi in me ingrati eſſe deſinerent. *Joſephi erga Jeſum captum benignitas.*

23. Per idem tempus è Trachonitarum regione ad me venerunt magnates duo, è numero illorum qui regis imperio ſuberant, ſuos ſecum adducentes equos, inſuper & arma & pecuniam afferentes. Hos cum Judæi circumcidi coacturi eſſent, ſi apud illos manere vellent, non permiſi ut vi ulla eò adigerentur, dicens, hominum quemque oportere, ex animi ſui voluntate Deum colere, & non ad id faciendum cogi: neque committendum aliquid, unde eos, qui ſecuritatis cauſa ad nos confugerint, ejus conſilii pœniteat. atque ita perſuaſa multitudine, viris *ad nos* venientibus omnia ad conſuetum victum affatim ſuppeditabam. *Joſephi de religione opinio.*

24. Interea autem rex Agrippa copias mittit duce Æquicolo Modio, Gamala caſtellum expugnaturas. Qui vero miſſi erant, cum numero nimis exiguo eſſent ad caſtellum *obſidione* cingendum, in locis apertis collocati Gamala oppugnabant. Æbutius autem decurio, cui uni credita erat Magni campi præfectura, audito quod in Simoniada vicum veniſſem in confiniis Galilææ ſitum, diſtantem ab ipſo ſexaginta ſtadiis, noctu aſſumptis quos ſecum habebat centum equitibus, peditibus item aliquot circiter ducentis, aſcitis inſuper in auxilium civitatis Gabæ incolis, nocturno itinere in eum vicum pervenit in quo morabar. Cum autem ipſe cum valido exercitu aciem ex adverſo explicuiſſem, Æbutius quidem id ſedulo egit ut nos in planitiem proliceret. nam equitibus magnopere confidebat. Nos tamen eò adduci noluimus. ego enim, cum probe noſſem, quam magnum in commodum ceſſurum eſſet equitibus, ſi in planitiem deſcenderemus, (nam nos univerſi pedites eramus) decrevi in vico cum hoſtibus confligere. Et quidem Æbutius iique qui cum eo erant aliquantiſper ſtrenue reſtiterunt. Cum autem videret copias equeſtres ſibi iſto in loco inutiles eſſe, re infecta in Gabam civitatem ſe recepit, tribus *tantum* viris in ea pugna amiſſis. Ego vero è veſtigio *eos* perſequebar, cum armatorum duobus millibus; & poſtquam fere ad urbem Beſaram veniſſem, in confiniis Ptolemaïdis ſitam, viginti autem ſtadiis à Gaba diſtantem, ubi tum erat Æbutius, cum milites extra villam ſtatuiſſem,

Modius & Æbutius contra Joſephum ſe parant.

Æbutius recedit.

d *Αὐτῷ.*] Ita *Hudſ.* & *Lugd. Bat.* αὐτοῦ editi reliqui. Hav.
e *Παρ' αὐτῶν.*] Forte παρ' ἐμοῦ. Cocc.
f *Δύο μεγιστᾶνες.*] Vide quæ ſuper hanc vocem notavimus ad Antiq. lib. 20. cap. 2. §. 3.
g *Ἐπικομίζοντες.*] Ita *Gen.* cum *aliis.* ὑποκομίζοντες *Baſ.* & aliquot MSS.
h *Δεῖν ἕκαστον ἄνθρωπον κατὰ τὴν ἑαυτοῦ προαίρεσιν τὸν Θεὸν εὐσεβεῖν.*] Eandem tuetur ſententiam inferius §. 31. Spanh.
i *Αἰκουικλὸν Μόδιον.*] Conf. §. 36. inf. Spanh. Prout ſup. §. 11. & hic loci Αἰκουικλὸν reſcribo, antea erat, Ἐκλὸν in *Editis*, & Εἴκουον in *MS Voſſ.* Si quis Αἴκουον malit, per me licet. Huds. Μόδιον Ἔκουον inferius in hac Vita. Spanh.
k *Γάμαλα.*] Ita cum MSS. Μάγδαλα in *Editis.*
l *Δεκάδαρχος.*] Δημάρχου *Voſſ.* forſan pro δήμαρχος. Huds. Αἰβούτιον δεκαδάρχην in B. Jud. lib. 3. cap. 7. §. 3. ſic & alibi δεκάδαρχαι non δεκάδαρχοι, ut de B. Jud. lib. 2. cap. 20. §. 7. & lib. 4. cap. 4. §. 1. Spanh.
m *Γαβᾷ πόλει.*] Ita ex illis quæ mox occurrent reſcripſi. antea erat Γάβα hic loci. Huds. Ad Benjamitarum tribum pertinet, & in Antiquitatibus ſæpe ejus mentio fit. Vide Indices. Spanh.
n *Ὑπηκούσαμεν.*] Forſan ὑπεκινήσαμεν.
o *Βησαρὰν πόλιν.*] Βησαρὰ *Gen.* Βησαρᾶς κώμην *Voſſ.* Huds. Eſt tamen vicus Βησαρᾶ viginti ab Hebrone ſtadiis, ut patet ex Antiq. lib. 7. cap. 1. §. 5. Spanh. MS. *Lugd. Bat.* ſeu *Voſſ.* habet Κησαραν. Sed ſæpe in eodem κ. & β. confunduntur, nam inferius rurſus Βήσαραν ſcribit. Hav.
p *Ἐν μεθορίοις.*] Ἐν μεθορίῳ *Voſſ.*

q Ἐν.

Joſephus frumentum in Galilæam tranſmittit. ſem, juſſiſſemque eos caute admodum obſervare omnes viarum aditus, ne nobis moleſtiam faceſſant hoſtes, quamdiu frumentum exportabimus, (nam magna ejus vis, quæ Bernices reginæ erat, recondebatur, ex vicis finitimis in Beſaram congeſta) oneratis camelis aſiniſque, quippe multos adduxeram, frumentum in Galilæam dimittendum curavi. *Æbutium ad prælium provocat.* Cum autem hoc perfeciſſem, ad pugnam provocabam Æbutium. illo vero eam detrectante (perterritus enim erat noſtra alacritate & audacia) verſus Neopolitanum iter deflexi, audito Tiberienſium regionem ab eo eſſe deprædatam. erat autem Neopolitanus *hic* equitum quidem agmini præfectus: *Neopolitanum reprimit.* Scythopolim vero acceperat, ut eam ab hoſtium incurſu cuſtodiret & tueretur. Huic igitur cum obſtitiſſem, ne amplius Tiberiada vexaret, in eo eram ut Galilææ rebus proſpicerem.

Joannes Levi filius Joſepho felicitatem invidet. 25. Cæterum Joannes Levi filius (quem diximus Giſchalæ agere) poſtquam audivit omnia mihi ex animi ſententia ſuccedere, quodque ſubditorum quidem benevolentiam haberem, hoſtibus vero terrori eſſem, iniquo animo id tulit: meamque felicitatem ſibi exitio fore exiſtimans, vehementer mihi invidere cœpit. cumque ſperaſſet ſe proſperam meam fortunam everſurum eſſe, ſi ſubditorum in me odium concitaret, *Multos contra Joſephum ſolicitat.* ſolicitabat Tiberienſes & Sepphoritas, ratus his acceſſuros Gabarenos, (illæ enim civitates omnium in Galilæa maximæ ſunt) ut à ſua in me fide digreſſi ei ſe adjungerent. ajebat enim ſe illis ducem fore me præſtantiorem. Et Sepphoritæ quidem (noſtrum enim neutri auſcultabant, quod Romanos pro dominis elegerant) illi nequaquam aſſenſerunt. Tiberienſes autem, *etſi* ad defectionem ſe perſuaderi non ſinebant, omnes tamen in eam ſententiam ibant, ſe illi futuros eſſe amicos. *Gabareni Joanni ſe addicunt.* At Gabarorum incolæ Joanni ſeſe addixerunt: utpote quod ad hoc *faciendum* eos adhortaretur Simon, qui primas ferebat in civitate, & Joanne ut amico ſocioque uſus eſt. Cæterum ſe defectores eſſe haud palam declarabant; nam Galilæos valde metuerant, ut qui jam ante ſæpius experti fuiſſent eorum erga me benevolentiam: verum clam, obſervato tempore opportuno, mihi inſidiabantur. adeoque maximum adii periculum, ex hujuſmodi cauſa.

Dabaritteni uxorem Ptolemæi ſpoliant. 26. Juvenes quidam audaces, genere Dabaritteni, cum animadvertiſſent uxorem Ptolemæi, regis procuratoris, multo cum apparatu, equitibus etiam aliquot ſecuritatis gratia eam ſequentibus, per Magnum campum ex provincia regibus ſubdita in Romanorum ditionem iter facere, in eos repente irruunt: & mulierem quidem profugere coëgerunt, quæ vero ſecum portabat omnia diripuerunt. Quo facto Taricheas, *ubi tum eram*, ad me veniebant, quatuor mulos adducentes veſtimentis onuſtos & alia ſupellectile: quin & argenti pondus erat non exiguum, & aurei quingenti. Hæc ego ſervare volens Ptolemæo, (nam & ejuſdem mecum tribûs erat, & nobis legibus vetitum eſt vel inimicos quidem ſpoliare) his qui ea attulerant dicebam, oportere ſervari, ut ex illis venditis inſtaurarentur Hieroſolymorum muri. Juvenes autem iſti moleſte ferebant, quod partem de præda non ceperant quemadmodum exſpectabant: profectique in vicos Tiberiadi finitimos, rumorem ſpargebant,

ὁ Αἰβούτιος, στήσας τοὺς ὁπλίτας ἔξωθεν τῆς κώμης, καὶ φρουρεῖν αὐτοῖς ἀσφαλῶς τὰς ὁδοὺς προστάξας ὑπὲρ τοῦ μὴ ἐνοχλῆσαι τοὺς πολεμίους ἡμῖν, ἕως τὸν σῖτον [q] ἐκφορήσομεν. πολὺς γὰρ ἀπέκειτο Βερενίκης τῆς βασιλίδος ἐκ τῶν πέριξ κωμῶν εἰς τὴν [r] Βησαρὰν συλλεγόμενος. πληρώσας καμήλους καὶ τοὺς ὄνους, πολλοὺς δὲ [s] ἐπηγόμην, διέπεμψα τὸν σῖτον εἰς τὴν Γαλιλαίαν. τοῦτο δὲ πράξας, προεκαλούμην εἰς μάχην τὸν Αἰβούτιον. οὐχ ὑπακούσαντος δ' ἐκείνου. καταπέπληκτο γὰρ τὴν ἡμετέραν ἑτοιμότητα καὶ τὸ θάρσος. ἐπὶ Νεοπολιτανὸν ἐτραπόμην, τὴν Τιβεριέων χώραν ἀκούσας ὑπ' αὐτοῦ λεηλατεῖσθαι. ἦν δὲ ὁ [t] Νεοπολιτανὸς εἴλης μὲν ἔπαρχος. παρειλήφει δὲ τὴν Σκυθόπολιν εἰς φυλακὴν τὴν ἀπὸ τῶν πολεμίων. τοῦτον οὖν κωλύσας ἐπὶ πλεῖον τὴν Τιβεριάδα κακοῦν, περὶ τὴν τῆς Γαλιλαίας πρόνοιαν ἐγινόμην.

κε'. Ὁ δὲ τοῦ [v] Λευὶ παῖς Ἰωάννης, ὃν ἔφαμεν ἐν τοῖς Γισχάλοις διατρίβειν, πυνθανόμενος πάντα κατὰ νοῦν μοι προχωρεῖν, καὶ δι' εὐνοίας μὲν εἶναί με τοῖς ὑπηκόοις, τοῖς πολεμίοις δὲ δι' ἐκπλήξεως, οὐκ εὖ τὴν γνώμην ἐτέθη. [x] καταλύσιν δ' αὐτοῦ τὴν ἐμὴν εὐπραγίαν φέρειν νομίζων, εἰς φθόνον ἐξώκειλεν οὔ τι μέτριον. καὶ παύσειν με τῆς εὐτυχίας ἐλπίσας, εἰ παρὰ τῶν ὑπηκόων μῖσος [y] ἐξάψειεν, ἔπειθε τοὺς τὴν Τιβεριάδα κατοικοῦντας καὶ τοὺς τὴν Σέπφωριν, νομίζων [z] πρὸς τούτοις καὶ τοὺς Γάβαρα, πόλεις δ' εἰσὶν αὗται τῶν κατὰ τὴν Γαλιλαίαν αἱ μέγισται, τῆς πρὸς με πίστεως ἀποστάντας αὐτῷ προστίθεσθαι. κρεῖττον γὰρ ἐμοῦ στρατηγήσειν αὐτῶν [a] ἔφασκεν. καὶ [b] Σεπφωρεῖς μὲν, οὐδ' ἑτέρῳ γὰρ ἡμῶν προσεῖχον διὰ τὸ Ῥωμαίους ᾑρῆσθαι δεσπότας, οὐκ ἐπένευον αὐτῷ. Τιβεριεῖς δὲ τὴν μὲν ἀπόστασιν οὐκ ἐδέχοντο, καὶ αὐτοῦ δὲ συγκατένευον γενήσεσθαι φίλοι. οἱ δὲ Γάβαρα κατοικοῦντες προστίθενται τῷ Ἰωάννῃ. Σίμων δ' ἦν ὁ παρακαλῶν αὐτοὺς, πρωτεύων μὲν τῆς πόλεως, ὡς φίλῳ δὲ καὶ ἑταίρῳ τῷ Ἰωάννῃ χρώμενος. ἐκ μὲν οὖν τοῦ φανεροῦ τὴν ἀπόστασιν οὐχ ὡμολόγουν, σφόδρα γὰρ ἐδεδοίκεισαν τοὺς Γαλιλαίους, ἅτε δὴ πεῖραν αὐτῶν τῆς πρὸς ἐμὲ πολλάκις εὐνοίας λαβόντες. ἐκ τοῦ λεληθότος δὲ καιρὸν παραφυλάσσοντες ἐπιτήδειον ἐπεβούλευον. καὶ δὴ ἀφικόμην εἰς κίνδυνον τὸν μέγιστον, διὰ τοιαύτην αἰτίαν.

κϛ'. Νεανίσκοι τινὲς θρασεῖς, [c] Δαβαριττηνοὶ γένος, ἐπιτηρήσαντες τὴν Πτολεμαίου γυναῖκα, τοῦ βασιλέως ἐπιτρόπου, μετὰ πολλῆς παρασκευῆς καί τινων ἱππέων ἀσφαλείας χάριν ἑπομένων, διὰ τοῦ Μεγάλου πεδίου τὴν πορείαν ποιουμένην, ἐκ τῆς τοῖς βασιλεῦσιν ὑποτελοῦς χώρας εἰς τὴν Ῥωμαίων ἐπικράτειαν, ἐπιπίπτουσιν αὐτοῖς ἄφνω. καὶ τὴν μὲν γυναῖκα φυγεῖν ἠνάγκασαν, ὅσα δ' ἐπεφέρετο πάντα διήρπασαν. καὶ ἧκον [d] εἰς Ταριχέας πρὸς με τέσσαρας ἡμιόνους καταφόρτους ἄγοντες ἐσθῆτος καὶ σκευῶν. ἦν δὲ καὶ ἀργυρίου σταθμὸς οὐκ ὀλίγος, καὶ χρυσοῖ πεντακόσιοι. ταῦτ' ἐγὼ βουλόμενος διαφυλάξαι τῷ Πτολεμαίῳ. καὶ γὰρ ἦν ὁμόφυλος, ἀπηγόρευται δ' ἡμῖν ὑπὸ τῶν νόμων μηδὲ τοὺς ἐχθροὺς ἀποστερεῖν. πρὸς μὲν τοὺς κομίσαντας ἔφην αὐτὰ φυλάττειν δεῖν, ὅπως ἐκ τῆς [e] πράσεως αὐτῶν ἐπισκευασθῇ τὰ τείχη τῶν Ἱεροσολύμων. οἱ δὲ νεανίαι χαλεπῶς ἔσχον, οὐ λαβόντες μοίραν ἐκ τῶν λαφύρων καθάπερ προσεδόκησαν. καὶ πορευθέντες εἰς τὰς πέριξ τῆς Τιβεριάδος κώμας, [f] προδιδόναι μέλλειν με Ῥωμαίοις τὴν χώραν αὐτῶν

q Ἐκφορήσομεν.] Lege ἐκφορήσωμεν Coce.
r Βησαρὰν.] Ita cum *Cod. Vat.* Βησάραν in *Editis Aliiſque*.
s Ἐπηγόμην.] Sic *Voſſ.* ἐπηγόμην in *cæteris*.
t Νεοπολιτανὸς εἴλης.] *Lugd. Bat.* Νεοπολιτανὸς ἴλης. HAV.
v Λευὶ παῖς.] Varie admodum ſcribitur, nunc Λευὶ, nunc Λαιὶ ut alibi diximus. SPANH.
x Καταλύσιν.] Vide quæ ſuperius diximus ad §. 16. SPANH.
y Ἐξάψειεν.] Ἐξάψειε *Voſſ.*
z Πρὸς τούτοις.] Πρὸς τούτοις τε καὶ *Vat.*
a Ἔφασκεν.] Ἔφασκεν ἰκανὸν *Voſſ.*
b Σεπφωρεῖς.] Σεπφωρίτας appellat lib. 3. de B. Jud. cap. 4. §. 1. SPANH.
c Δαβαριττηνοὶ.] Δαβαριττῶν κώμης meminit inferius §. 62. & de B. Jud. lib. 2. cap. 21. §. 3. SPANH.
d Εἰς Ταριχέας πρὸς με.] Eadem hæc narrat lib. 2. de B. Jud. cap. 21. §. 3. ubi legitur Ταριχαίας. SPANH. Sed & hic quoque *Lugd. Bat.* eandem præfert lectionem. HAV.
e Πράσεως.] Male πράξεως *Lugd. Bat.* HAV.
f Προδιδόναι.] *Lugd. Bat.* ita auget καὶ προδιδόναι. HAV.

g Ad-

τῆς ἐλέγχων. κεχρῆσθαι γὰρ σοφίσματι πρὸς αὐτοὺς, λέγοντα, τὰ ἐκ τῆς ἁρπαγῆς κομισθέντα φυλάττειν εἰς τὴν ἐπισκευὴν τῶν τειχῶν τῆς Ἱεροσολυμιτῶν πόλεως, ἐγνωκέναι δὲ πάλιν τῷ δεσπότῃ ἀποδοῦναι τὰ ἡρπασμένα. καὶ κατὰ τοῦτό γε τῆς ἐμῆς γνώμης οὐ διήμαρτον. ἀπαλλαγέντων γὰρ αὐτῶν μεταπεμψάμενος δύο τοὺς πρώτους Δασσίωνα καὶ Ἰανναῖον τὸν τοῦ Λευΐ, φίλους ἐν τοῖς μάλιστα τοῦ βασιλέως καθεστῶτας, τὰ ἐκ τῆς ἁρπαγῆς σκεύη λαβόντας διαπέμψασθαι πρὸς ἐκεῖνον ἐκέλευον, θάνατον ἀπειλήσας αὐτοῖς τὴν ζημίαν, εἰ πρὸς ἕτερον ταῦτα ἀπαγγελοῦσιν.

κζ. Ἐπιχυθείσης δὲ φήμης τὴν Γαλιλαίαν ἅπασαν, ὡς τῆς χώρας [g] αὐτῶν μελλούσης ὑπ' ἐμοῦ τοῖς Ῥωμαίοις προδίδοσθαι, καὶ πάντων παροξυνθέντων ἐπὶ τὴν ἐμὴν τιμωρίαν, οἱ τὰς [h] Ταριχέας κατοικοῦντες, καὶ αὐτοὶ τοὺς νεανίσκους ἀληθεύειν [i] ὑπολαμβάνοντες, πείθουσι τοὺς σωματοφύλακας καὶ τοὺς ὁπλίτας, κοιμώμενόν με καταλιπόντας, [k] παραγενέσθαι θᾶττον εἰς ἱππόδρομον, ὡς ἐκεῖ βουλευσομένους μετὰ πάντων [l] κατὰ τοῦ στρατηγοῦ. πεισθέντων δὲ τούτων καὶ συνελθόντων, πολὺς ὄχλος ἤδη προσυνήθροιστο, μίαν τε πάντες ἐποιοῦντο φωνὴν, κολάζειν [m] τὸν προδότην πονηρὸν περὶ αὐτοὺς γεγενημένον. μάλιστα δ' αὐτοὺς ἐξέκαιεν ὁ τοῦ [n] Σαπφία παῖς Ἰησοῦς, ἄρχων τότε τῆς Τιβεριάδος, πονηρὸς ἄνθρωπος, καὶ ταράξαι μεγάλα πράγματα φύσιν ἔχων, στασιοποιός τε καὶ νεωτεριστὴς ὡς οὐχ ἕτερος. καὶ τότε δὴ λαβὼν εἰς χεῖρας τοὺς Μωϋσέως νόμους, καὶ προσελθὼν εἰς μέσον, „εἰ μὴ
„ὑπὲρ αὐτῶν, [o] ἔφη, πολῖται, μισεῖν δύνασθε Ἰώ-
„σηπον, εἰς τοὺς πατρίους ἀποβλέψαντες νόμους, ὧν ὁ
„πρῶτος ὑμῶν στρατηγὸς προδότης ἔμελλε γίνεσθαι,
„καὶ μισοπονηρήσαντες ὑπὲρ τούτων, τιμωρήσασθε τὸν
„τοιαῦτα τολμήσαντα.

κη. Ταῦτ' εἰπὼν, καὶ τοῦ πλήθους ἐπιβοήσαντος, ἀναλαβών τινας ὁπλίτας, ἐπὶ τὴν οἰκίαν ἐν ᾗ κατηγόμην ἔσπευδεν ὡς ἀναιρήσων. ἐγὼ δ' οὐδὲν προαισθόμενος διὰ κόπον πρὸ τῆς ταραχῆς [p] κατεκεκοίμην. Σίμων δ' ὁ τοῦ σώματός μου τὴν φυλακὴν πεπιστευμένος, [q] ὁ καὶ μόνος παραμείνας, ἰδὼν τὴν ἐπιδρομὴν τῶν πολιτῶν, διεγείρει με καὶ τὸν ἐφεστῶτά μοι κίνδυνον ἐξαγγέλλει. ἠξίου τε γενναίως θνήσκειν ὡς στρατηγὸν ὑπ' αὐτοῦ, πρὶν ἐλθεῖν τοὺς ἐχθροὺς ἀναγκάσοντας ἢ κτενοῦντας. ὁ μὲν ταῦτα ἔλεγεν, ἐγὼ δὲ, τῷ Θεῷ τὰ κατ' ἐμαυτὸν ἐπιτρέψας, εἰς τὸ πλῆθος ὡρμήθην προελθεῖν. μεθενδὺς οὖν [r] μελαίνην ἐσθῆτα, καὶ τὸ ξίφος ἀπαρτησάμενος ἐκ τοῦ αὐχένος, καθ' ὁδὸν ἑτέραν, ᾗ μηδένα μοι τῶν πολεμίων ὑπαντιάσειν ᾤμην, [s] ἧκον εἰς τὸν ἱππόδρομον ἄφνω τε φανεὶς, καὶ πρηνὴς πεσὼν, καὶ τὴν γῆν δάκρυσι φύρων, ἐλεεινὸς ἔδοξα πᾶσιν. συνεὶς δὲ τοῦ πλήθους τὴν μεταβολὴν, διϊστάναι τὰς γνώμας αὐτῶν ἐπειρώμην πρὸ τοῦ τοὺς ὁπλίτας ἀπὸ τῆς οἰκίας ὑποστρέψαι. καὶ συνεχώρουν μὲν ἀδικεῖν ὡς αὐτοὶ νομίζουσιν. ἐδεόμην δὲ διδάξαι πρότερον εἰς τίνα χρείαν ἐφύλαττον τὰ ἐκ τῆς ἁρπαγῆς κομισθέντα χρήματα, καὶ τότε θνή-

velle me Romanis regionem eorum prodere. me enim ipſos commento eluſiſſe, dicentem, quæ ex rapto allata erant ſervatum ire in reparationem mororum civitatis Hieroſolymitanæ, cum contra apud me decreviſſem quæ erepta erant ſuo reddere domino. Atque meum hac de re propoſitum recte conjiciebant. Poſt illorum enim diſceſſum, accitis duobus è primoribus *civitatis*, Daſſione & Jannæo Levi filio, qui regi facti erant amiciſſimi, mandabam eis, ut ſumpta quæ rapta erat ſupellectile, eam ad regem tranſmittendam curarent, mortem eis in multam interminatus, ſi vel alteri renunciaverint.

Joſephus Ptolemæo ſpolia reddere conatur, invitis Taricheatis.

27. Cum autem rumor Galilæam totam pervaſiſſet, quaſi regio ipſorum à me prodenda eſſet Romanis, eoque omnibus exaſperatis ad expetendum de me ſupplicium, Tarichæarum etiam incolæ, qui & ipſi juvenes verum dicere arbitrabantur, ſuadent ſatellites ac milites me obdormientem deſerere, ſeque quam ocyſſime in circum recipere, cum omnibus contra ducem ſuum conſilium inituros. Cum autem iſti perſuaderentur eóque conveniſſent, frequens jam ante congregatus erat populus, unaque voce clamabant omnes, ſupplicio plectendum eſſe qui ſeſe pro nefario illorum proditore geſſerat. Sed maxime eos accendebat Jeſus Sapphiæ filius, ſummus eo tempore Tiberiadis magiſtratus, vir malus, & à natura factus ad res magnas turbandas, quique ut nemo alius ſeditioſus erat rebuſque novis ſtudebat. Et tum quidem, cum manu ſumpſiſſet Moyſis leges & in medium prodiiſſet, „ſi non
„veſtri gratia, inquit, ô cives, Joſephum pote-
„ritis odiſſe, *certe* oculis in patrias leges conjec-
„tis, quarum iſte, exercitus veſtri dux primarius,
„proditor futurus eſt, & illarum ergo odio ipſum
„proſequuti, ab eo qui hujuſmodi quid auſus eſt
„pœnas exigite.

Seditio adverſus Joſephum Tarichæis.

Cui promovendæ ſtudet Jeſus.

28. Iſta loquutus & populi acclamatione exceptus, militibus quibuſdam aſſumptis, ad domum, in qua ipſe diverſabar, properabat, quaſi me *è veſtigio* occiſurus. Ego vero, ut qui nihil præſenſeram, ex laſſitudine ante tumultum ſomno captus, quieſcebam. At Simon, cui commiſſa erat corporis mei cuſtodia, & qui tum ſolus mecum permanſerat, viſo civium incurſu, è ſomno me excitat, & periculum mihi impendens enunciat: orabatque ut forti animo, prout ducem oportebat, ipſius manu mortem oppeterem, priuſquam ad illos pervenirent hoſtes vim ei illaturi eumve interfecturi. Atque ille quidem iſta dicebat, ego vero, ut qui meipſum Deo permiſeram, deſiderio tenebar memet proripiendi in mediam multitudinem. Veſte igitur nigra indutus, appenſoque ad collum gladio, alia via, qua neminem hoſtium mihi occurſurum eſſe putabam, in circum veniens, ex improviſo in conſpectum omnium memet dedi; humique proſtratus, & terram lachrymis perfundens, omnibus miſerandum viſus ſum ſpectaculum. Cum autem intellexiſſem factam eſſe in populo mutationem, pro virili adnitebar illos ut in varias diſtraherem ſententias, priuſquam milites à domo *ubi fueram* reverterentur: & quidem concedebam me inique egiſſe, ut illorum fert opinio; poſtulabam vero ut primum *eos* docerem, quem in uſum pecuniam

Simon ſatelles Joſepho ſalutis auctor.

Joſephus populum ad miſericordiam movet.

[g] Αὐτῶν.] MS. *Lugd. Bat.* αὐτῷ. male, ſuperius enim modo ipſe αὐτῶν dixit. HAV.

[h] Ταριχέας.] Et hic ſibi conſtat *Lugd. Bat.* Ταριχαίας ſcribens. HAV.

[i] Ὑπολαμβάνοντες.] Ὑπολαβόντες *Voſſ.*

[k] Παραγενέσθαι.] Suſpicaretur aliquis παραγίνεσθαι ſcribendum eſſe: niſi moris eſſet *Græcis*, promiſcue adhibere *præſentis* & *aoriſti* formam

[l] Κατὰ τοῦ στρατηγοῦ.] Περὶ τοῦ στ. *Voſſ.*

[m] Τὸν προδότην.] Confer. de B. Jud. lib. 2. cap. 21. §. 3. SPANH.

[n] Σαπφία παῖς Ἰησοῦς.] Antea Σαπφίου. HUDS. Vide quæ in prioribus de varia nominis hujus orthographia diximus. SPANH. *Lugd. Bat.* Σαπφᾶ hoc in loco. HAV.

[o] Ἔφη.] *Lugd. Bat.* ἔφε. HAV.

[p] Κατεκεκοίμην.] Deeſt ὕπνῳ, aut ſubaudiendum relinquitur.

[q] Ὁ καὶ μόνος παραμείνας.] Quatuor tamen permanſiſſe ſcribit libro & capite memorato §. 3. SPANH. Ergo vel tres quoque reliqui effugerant, vel hic propius reliquis & eodem cubiculo cum Joſepho aderat. HAV.

[r] Μελαίνην ἐσθῆτα.] Sciſſam quoque ibi veſtem commemorat Joſephus. SPANH.

[s] Ἧκον εἰς.] ita ſupplevimus atque diſtinximus ex *Lugd. Bat.* antea, & apud ipſum *Hudſonum* legebatur, εἰς τὸν ἱππόδρομον ἄφνω τε φανείς. Nunc verò ſenſus eſt prægnantior; in verſione itaque ita locus concipi debet: *veni in circum; ex improviſo itaque apparens*, &c. HAV.

niam rapto quæſitam & ad me allatam ſervarem, & tunc me mori non recuſare ſi juberent. Multitudine vero ut dicerem jubente, ſupervenerunt milites, & ad me conſpectum occidendi animo accurrerunt. At cum plebs imperaret, ut ſeſe continerent, *illico* paruerunt; fore exſpectantes, ut, ubi ipſis falſus fuero me regi pecuniam ſervaſſe, quaſi mea confeſſione proditionis compertum necarent.

Populum alloquitur.

29. Itaque facto ab omnibus ſilentio, „ Viri, „ inquam, tribules, mortem, ſi eam commeritus „ fuerim, non deprecor: volo tamen, antequam „ moriturus ſim, veritatem apud vos proloqui. Ci„ vitatem enim hanc cum animadverterem ad hoſ„ pites excipiendos propenſiſſimam, multiſque adeo „ hominibus abundantem, qui patria ſuâ relicta huc „ ſe contulerunt, ut de veſtra participarent fortuna, „ mihi in animo erat mœnia *vobis* condere ex iſtis „ pecuniis, de quibus vos mihi ſucceſſetis & iraſ„ cimini, quas plane fueram inſumpturus in eorum „ ſtructuram. ". Ad hæc *verba* Taricheatæ quidem & hoſpites vocem attollunt, gratias mihi agentes, meque bono eſſe animo adhortantes: Galilæi vero & Tiberienſes perſtabant in iracundia. factumque eſt inter ipſos diſſidium, his quidem ſupplicium minantibus, * illis vero contra ſecurum me eſſe jubentibus. Poſtquam autem promiſeram & Tiberiadi me ædificaturum mœnia, & aliis eorum civitatibus † quibus neceſſaria erant, fide mihi habita, ad ſua quiſque ſeſe ſubducebant. atque cum præter omnem ſpem periculum jam dictum effugiſſem, cum amicis & viginti militibus domum redii.

Ex inſidiis evadit.

In aliud incidit periculum.

30. Sed denuo latrones & ſeditionis auctores, timentes ſibi ipſis ne pœnas ab iis exigerem ob ea quæ perpetrarant, aſſumptis ſecum ſexcentis militibus ad domum, in qua diverſabar, veniebant, eam incendio deleturi. Nunciato autem mihi illorum adventu, turpe ratus fuga me proripere, decrevi * memet periculo audacter & intrepide objicere. Clauſis igitur meo juſſu ædium foribus, cum cœnaculum ipſe conſcendiſſem, poſtulabam ut ad me aliquos mitterent pecuniam accepturos; ita enim ab ira ipſos deſituros eſſe dicebam. cumque audaciſſimum eorum, quos intromiſerant, verberibus cecidiſſem, juſſiſſemque alteram è manibus ei abſcidi, colloque ejus appendiſſem, ita affectum ejeci ad eos qui ipſum miſerant *rediturum*. At illi animis conſternati erant & metu non mediocri perculſi. Veriti igitur, ne ipſi, ſi diutius illic hærerent, eadem paterentur (conjiciebant enim me plures intus habere milites quam qui cum illis eſſent) ſubito *omnes* diffugerunt. atque ego, ejuſmodi uſus ſtratagemate, inſidias iterum in me ſtructas evaſi.

Ejus ſtratagema.

Alia vulgi ſeditio.

31. Verum non defuerunt qui rurſum in me populum concitarent, affirmantes, magnates illos regios, qui ad me confugerant, indignos eſſe qui viverent, tranſire recuſantes in illorum ritus & inſtituta, apud quos agunt incolumitatis ergo: eoſque traducebant, veneficos eſſe dicentes, quique Romanos *contra ſe* venire hortarentur. atque illico in eorum ſententiam adducta erat multitudo, decepti verborum præſtigiis quæ ad gratiam eorum aucupandam erant accommodata. Cum autem iſta auditione accepiſſem, ego rurſus populum edocebam, non oportere eos

σκω εἰ κελεύοιεν. τοῦ δὲ πλήθους λέγειν κελεύοντος, ἐπῆλθον οἱ ὁπλῖται, καὶ θεασάμενοί με, προσέτρεχον ὡς κτενοῦντες. ἐπισχεῖν δὲ τοῦ πλήθους κελεύσαντος ἐπείσθησαν, προσδοκῶντες, ἐπειδὰν ὁμολογήσω πρὸς αὐτοὺς τὰ χρήματα τῷ βασιλεῖ τετηρηκέναι, ὡς ὡμολογηκότα τὴν προδοσίαν ἀναιρήσειν.

κθ'. Σιγῆς οὖν παρὰ πάντων γενομένης, „ ἄνδρες, εἶπον, ὁμόφυλοι, θανεῖν μὲν εἰ δίκαιόν ἐστιν „ οὐ παραιτοῦμαι· βούλομαι δ' ὅμως πρὸ τοῦ τελευ„ τῆσαι τὴν ἀλήθειαν φράσαι πρὸς ὑμᾶς. τὴν γὰρ „ πόλιν ταύτην φιλοξενωτάτην οὖσαν ἐπιστάμενος, „ πληθύουσάν τε τοσούτων ἀνδρῶν, οἳ τὰς ἑαυτῶν πα„ τρίδας καταλιπόντες ἀφίκοντο κοινωνοὶ τῆς ὑμετέρας „ γενόμενοι τύχης, ἐβουλήθην τείχη κατασκευάσαι ἐκ „ τῶν χρημάτων τούτων, περὶ ὧν ἡ παρ' ὑμῶν ἐστιν „ ὀργὴ δαπανωμένων εἰς τὴν οἰκοδομίαν αὐτῶν. " πρὸς ταῦτα, παρὰ μὲν τῶν [s] Ταριχεατῶν καὶ ξένων ἐγείρεται φωνὴ, χάριν ἔχειν ὁμολογούντων καὶ θαρρεῖν προτρεπομένων. Γαλιλαῖοι δὲ καὶ Τιβεριεῖς τοῖς θυμοῖς ἐπέμενον. καὶ γίνεται στάσις πρὸς ἀλλήλους, τῶν μὲν [t] κολάσειν ἀπειλούντων, τῶν δὲ καταφρονεῖν. ἐπεὶ δὲ ἐπηγγειλάμην καὶ Τιβεριάδι κατασκευάσειν τείχη, καὶ ταῖς ἄλλαις πόλεσιν αὐτῶν ταῖς ἀναγκαίαις, πιστεύσαντες ὑπεχώρουν ἕκαστος εἰς τὴν ἑαυτοῦ. κἀγὼ παρὰ πᾶσαν ἐλπίδα διαφυγὼν τὸν προειρημένον κίνδυνον, μετὰ τῶν φίλων καὶ ὁπλιτῶν εἴκοσιν εἰς τὴν οἰκίαν ὑπέστρεψα.

λ'. Πάλιν δὲ οἱ λῃσταὶ καὶ τῆς στάσεως αἴτιοι, δείσαντες περὶ ἑαυτῶν μὴ δίκας εἰσπραχθῶσιν ὑπ' ἐμοῦ τῶν πεπραγμένων, ἀναλαβόντες ἑξακοσίους ὁπλίτας ἧκον ἐπὶ τὴν οἰκίαν ἔνθα διέτριβον, ἐμπρήσοντες αὐτήν. ἀπαγγελθείσης δέ μοι τῆς ἐφόδου, φεύγειν μὲν ἀπρεπὲς ἡγησάμην. ἔκρινα δὲ [x] παραβαλλόμενος χρήσασθαί τι καὶ τόλμῃ. προστάξας οὖν ἀποκλεῖσαι τῆς οἰκίας τὰς θύρας, αὐτὸς ἐπὶ τὸ ὑπερῷον ἀναβὰς, παρεκάλουν εἰσπέμψαι τινὰς ληψομένους τὰ χρήματα. παύσασθαι γὰρ οὕτως τῆς ὀργῆς αὐτοὺς ἔφην. εἰσπεμψάντων δὲ τὸν θρασύτατον αὐτῶν [y] μάστιξιν αἰκισάμενος, [z] τὴν ἑτέραν τε τῶν χειρῶν [a] ἀποκόψαι κελεύσας καὶ κρεμάσας ἐκ τοῦ τραχήλου, τοῦτον ἐξέβαλον πρὸς τοὺς ἀποστείλαντας. τοὺς δ' ἔλαβεν ἔκπληξις, καὶ φόβος οὔ τι μέτριος. δείσαντες οὖν καὶ αὐτοὶ ταὐτὰ πείσεσθαι εἰ μένοιεν, εἴκαζον γὰρ ἔνδον ἔχειν με πλείους αὐτῶν ὁπλίτας, εἰς φυγὴν ὥρμησαν. κἀγὼ τοιούτῳ στρατηγήματι χρησάμενος τὴν δευτέραν ἐπιβουλὴν διέφυγον.

λα'. Πάλιν δὲ τὸν ὄχλον τινὲς ἠρέθιζον, τοὺς ἀφικομένους πρός με βασιλικοὺς μεγιστᾶνας οὐκ ὀφείλειν ζῆν λέγοντες, [b] μὴ μεταβῆναι θέλοντας εἰς τὰ παρ' αὐτοῖς ἔθη, πρὸς οὓς σωθησόμενοι πάρεισι. διέβαλλόν τε φαρμακέας εἶναι λέγοντες, καὶ [c] κελεύοντας [d] τοὺς Ῥωμαίους παραγενέσθαι. ταχὺ δὲ τὸ πλῆθος ἐπείθετο, ταῖς τῶν λεγομένων πρὸς χάριν αὐτοῖς [e] πιθανότησιν ἀπατώμενον. πυθόμενος δὲ περὶ τούτων, ἐγὼ πάλιν τὸν δῆμον ἀνεδίδασκον, μὴ δεῖν διώκεσθαι τοὺς καταφυγόντας πρὸς αὐτούς. τὸ δὲ φλύαρον τῆς περὶ τῶν φαρμά-

κων

s Ταριχεατῶν.] Gen. Ταριχαιῶν. MS. *Lugd. Bat.* Ταριχεωτῶν. Hav.

t Κόλασιν.] Κολάσειν *Voſſ.*

x Παραβαλλόμενος.] Παραβαλλόμενος *Voſſ.*

y Μάστιξιν αἰκισάμενος.] Μάστιξιν αἰκισάμενος εἰς τὸ μεσαίτατον τῆς οἰκίας παραγαγών τε *Voſſ.*

z Τὴν ἑτέραν τε τῶν χειρῶν.] Nihil de abſciſſis manibus legitur, verum aliter narratur hiſtoria in Bello Jud. lib. 2. cap. 21. §. 5. Spanh.

a Ἀποκόψαι κελεύσας.] Ἀποκόψας καὶ κρεμάσας ἐκ τοῦ τραχήλου. *Voſſ.*

b Μὴ μεταβῆναι θέλοντας εἰς τὰ παρ' αὐτοῖς ἔθη.] Liberum cuique religionis ſuæ cultum debere eſſe ſuperius jam pronunciavit. §. 23. Spanh.

c Κελεύοντας.] In *libris* καλοῦντας. (in *Lugd. Bat.* καλοῦντας τοὺς) pro qua voce ſubſtitui κελεύοντας, ex conjectura viri doctiſſimi amiciſſimique *A. Halli* καλοῦντας τοὺς Ῥωμ. *Voſſ.*

d Τοὺς Ῥωμαίους παραγενέσθαι.] Forte τοῦ Ῥωμαίων στρατηγοῦ. Cocc.

e Πιθανότησιν ἀπατώμενον.] Antea πιθανότητι.

* Aliis è diverſo hæce minas ne tantilli æſtimantibus, [illegible].

† *Al.* opportunis.

* Uti contra eos audacia, *Gelen.*

f Τοῦ

καὶ αἰτίας δώσουσιν; οὐκ ἂν τοσαύτας μυριάδας στρατιωτῶν Ῥωμαίους λέγων τρέφειν, εἰ διὰ φαρμακέων ἦν νικᾶν τοὺς πολεμίους. ταῦτα λέγοντος ἐμοῦ, πρὸς ὀλίγον μὲν ἐπείθοντο. πάλιν δ' ἀναχωρήσαντες ὑπὸ τῶν πονηρῶν ἐξηρεθίζοντο κατὰ τῶν μεγιστάνων. καί ποτε μεθ' ὅπλων ἐπὶ τὴν οἰκίαν αὐτῶν τὴν ἐν [f] Ταριχέᾳ ἐπῆλθον, ὡς ἀναιρήσοντες. ἔδεισα δ' ἐγὼ πυθόμενος, μὴ τοῦ [g] μύσους τέλος λαβόντος ἀνεπίβατος γένηται τοῖς καταφυγεῖν εἰς αὐτὴν θέλουσιν. παραγενόμενος οὖν εἰς τὴν τῶν [h] μεγιστάνων οἰκίαν μετά τινων ἑτέρων, καὶ κλείσας [i] διώρυγά τε ποιήσας [k] ἀπ' αὐτῆς ἐπὶ τὴν λίμνην ἄγουσαν, μεταπεμψάμενός τε πλοῖον, καὶ σὺν αὐτοῖς ἐμβὰς, ἐπὶ [l] τὴν μεθόριον τῶν Ἱππηνῶν διεπέρασα, καὶ δοὺς αὐτοῖς τὴν τιμὴν τῶν ἵππων. οὐ γὰρ ἠδυνήθην αὐτοὺς ἐπαγαγέσθαι τοιαύτης γενομένης τῆς ἀποδράσεως. ἀπέλυσα, πολλὰ παρακαλέσας τὴν προσπεσοῦσαν ἀνάγκην γενναίως ἐνεγκεῖν. αὐτός τε μεγάλως ἠχθόμην, βιασθεὶς τοὺς προσφυγόντας ἐκθεῖναι πάλιν εἰς τὴν πολεμίαν. ἄμεινον δ' εἶναι νομίσας παρὰ Ῥωμαίοις ἀποθανεῖν αὐτοὺς, εἰ συμπέσοι, μᾶλλον ἢ κατὰ τὴν ἐμὴν χώραν. οἱ δ' ἄρα διεσώθησαν. συνεχώρησε γὰρ αὐτοῖς βασιλεὺς Ἀγρίππας τὰ ἡμαρτημένα. καὶ τὰ μὲν περὶ ἐκείνους τοῦτ' ἔσχε τὸ τέλος.

λβ'. Οἱ δὲ τὴν τῶν Τιβεριέων πόλιν κατοικοῦντες γράφουσι πρὸς τὸν βασιλέα, παρακαλοῦντες πέμψαι δύναμιν τὴν φυλάξουσαν αὐτῶν τὴν χώραν. θέλειν γὰρ αὐτῷ προστίθεσθαι. κἀκείνῳ μὲν ταῦτ' ἔγραφον. ἀφικόμενον δέ με πρὸς αὐτοὺς παρεκάλουν, τὰ τείχη κατασκευάζειν αὐτοῖς ὡς [m] ὑπεσχήμην. ἠκηκόεσαν δὲ τὰς Ταριχέας ἤδη τετειχίσθαι. κατανεύσας οὖν ἐγὼ, καὶ πάντα τὰ πρὸς τὴν οἰκοδομίαν παρασκευασάμενος, τοὺς ἀρχιτέκτονας ἐκέλευον ἐνεργεῖν. μετὰ δὲ τρίτην ἡμέραν, εἰς [n] Ταριχέας ἀπερχομένου μου, τῆς Τιβεριάδος ἀπεχούσας στάδια τριάκοντα, συνέβη τινὰς Ῥωμαίων ἱππεῖς οὐ πόρρωθεν τῆς πόλεως ὁδοιποροῦντας ὀφθῆναι, οἳ δόξαν παρέσχον τὴν παρὰ τοῦ βασιλέως δύναμιν ἥκειν. εὐθέως γοῦν εἰς μὲν τὸν βασιλέα μετὰ πολλῶν ἐπαίνων ἠφίεσαν φωνὰς, κατ' ἐμοῦ δὲ βλασφήμους. καὶ ἐπιδραμών τις ἀπήγγειλέν μοι τὴν διάνοιαν αὐτῶν, ὡς ἀφίστασθαί μου διεγνώκασιν. ἐγὼ δ' ἀκούσας ἐταράχθην μὲν σφόδρα. τοὺς γὰρ ὁπλίτας ἔτυχον ἐκ τῶν [o] Ταριχεῶν ἐπὶ τὰς αὐτῶν οἰκήσεις [p] ἀφεικὼς, διὰ τὸ τὴν ἐπιοῦσαν ἡμέραν σάββατον ὑπάρχειν. [q] οὐ γὰρ ἐβουλόμην ὑπὸ τοῦ στρατιωτικοῦ πλήθους ἐνοχλεῖσθαι τοὺς ἐν ταῖς Ταριχέαις. ὁσάκις γοῦν [r] ἐν αὐταῖς διέτριβον, οὐδὲ τῆς περὶ τὸ σῶμα φυλακῆς ἐποιούμην πρόνοιαν, πεῖραν [s] παρὰ τῶν ἐνοικούντων τῆς πρός με πίστεως λαβὼν πολλάκις. μόνους δ' ἔχων περὶ ἐμαυτὸν ἑπτὰ τῶν ὁπλιτῶν, καὶ τοὺς φίλους, ἠπόρουν ὃ πράξω. μεταπέμπεσθαι γὰρ τὴν ἐμὴν δύναμιν διὰ τὸ λήγειν ἤδη τὴν [t] ἐνεστῶσαν ἡμέραν οὐκ ἐδοκίμαζον. [u] οὐδὲ γὰρ ἀφικομένης αὐτῆς εἰς τὴν ἐπιοῦσαν ὅπλα λαβεῖν, κωλυόντων ἡμᾶς τῶν νόμων, κἂν μεγάλη τις ἐπείγειν ἀνάγκη δοκῇ. εἰ δὲ τοῖς Ταριχεάταις καὶ τοῖς παρ' αὐτοῖς ξένοις ἐπιτρέψαιμι τὴν πόλιν

exagitari qui ad ipſos confugerint: futilemque iſtam veneficii accuſationem irridebam, dictitans Romanos nolle militum tot myriades alere, ſi veneficorum opera hoſtes ſuperare poſſent. Me iſta dicente, ad breve quidem tempus quieſcebant: cum autem digreſſi eſſent, rurſum à perditis quibuſdam in magnates irritabantur. & aliquando armati in ædes quas Taricheæ habitabant, impetum faciebant, quaſi eos interfecturi. Quod ut audivi valde timui, ne hoc ſcelere perpetrato nemo in poſterum vellet audereve ad eam confugere. Itaque cum aliis quibuſdam in magnatum ædes proficiſcebar, & obſeratis foribus, ac foſſa excavata quæ inde ad lacum duceret, accitum navigium cum eis inſcendens in Hipponorum confinia trajeci; datoque eis equorum pretio (in ejuſmodi enim fuga *præcipiti* non *ſatis commode* poteram equos *ex agris* accerſere) *illinc eos* dimiſi, multis verbis rogatos, ut præſentem neceſſitatem forti ferrent animo. quin & ipſe valde dolebam, quod neceſſe haberem eos in hoſtilem terram reponere qui ad fidem meam confugerant: ſatius tamen eſſe ducebam Romanorum manu eos, ſi ita accideret, perimi, quam in mea ditione *per ſcelus opprimi.* Atqui demum ſervati ſunt. iis enim peccatorum veniam indulſit rex Agrippa. Et quæ ad eos quidem ſpectabant hujuſmodi exitum habebant.

Joſephus regios, qui ad ipſum confugerant, clam dimittit.

32. Cives autem Tiberienſes per literas regem rogaverunt, ut milites, qui regionem illorum cuſtodirent, mittendos curaret: ſe enim velle ad eum tranſire. Atque ita quidem ei ſcribebant. Cum autem ad eos veniſſem, poſtulabant ut mœnia illorum urbi, ſicuti fueram pollicitus, exſtruerem. audiverant enim Taricheas jam mœnibus cinctas. Ego itaque cum annuiſſem, & omnia ad ſtructuram neceſſaria paraſſem, architectos jubebam operi manus admovere. Poſt triduum vero, cum à Tiberiade digrederer Taricheas, triginta ſtadiis inde diſſitas, contigit ut equites aliquot Romanorum conſpicerentur non procul à civitate iter facientes, qui Taricheatas eò adduxerunt ut crederent exercitum venire à rege miſſum. Mox igitur ingenti clamore ovabant, regem multis laudibus efferentes, & in me contumelias jactantes: & quidam accurrens mihi nunciabat quæ fuerit eorum ſententia, quod à me *ſcilicet* defectionem facere decreverant. Ego vero, iſtis auditis, valde perturbatus eram. nam milites Taricheis domum quemque ſuam dimiſeram, quod dies inſequens Sabbatum eſſet. quippe nolebam iis qui Taricheis erant militari multitudine moleſtiam faceſſere, (& alioquin, quoties illic verſarer, nihil mihi curæ erat corpori adhibere cuſtodiam, ut qui incolarum in me fidei experimentum ſæpius fecerim) ſed ſeptem duntaxat è militibus & amicos *quoſdam* circa me habens, incertus hærebam quid mihi agendum eſſet. meas autem copias revocare non placebat, die jam inclinante & veſpera appetente. neque enim ſi adveniſſent craſtina die ad arma iretur, lege nos *id facere* vetante, magna licet neceſſitas eò nos adigere videretur. Quod ſi Taricheatis & peregrinis qui apud ipſos erant urbem diripiendam permiſiſſem, eos numero haud ſatis magno fore perſpi-

Tiberienſibus in animo erat ad regem tranſire.

Ad eos ſe confert Joſephus.

Inde ad Taricheas proficiſcitur, defectionem meditantes.

Joſephus Taricheatis nimium fidit.

cie-

f Ταριχέᾳ ἐπῆλθον.] Alibi in *plurali* occurrit.

g Μύσους τέλος.] Ita placuit reſcribere. μύνους in *libris.*

h Μεγιστάνων.] Confer quæ diximus Antiq. lib. 20. cap. 2. §. 3. ut & paucas regulas præcedentes. Spanh.

i Διώρυγά τε ποιήσας.] Διώρυχας LXX. Exod. VII. 19. διώρυχος Joſephus ipſe de Bell. Jud. lib. 6. cap. 1. §. 3. & cap. 1. §. 7. Spanh.

k Ἀπ' αὐτῆς.] Ita lego (legit ita & *Cocceius.*) ἐπ' αὐτῆς in *libris.*

l Τὴν μεθόριον τῶν Ἱππηνῶν.] Ἱππηνῶν κώμας habet ſuperius §. 9. Spanh.

m Ὑπεσχήμην.] Ὑπεσχόμην *Voſſ.*

n Ταριχέας.] Vel Ταριχαίας, Tarichea 30 ſtadiis Tiberiade diſtans. Spanh. Sed & hic & paſſim (quod ſemel dictum ſit) ταριχαίας legit *Lugd. Bat.* Hav.

o Ταριχεῶν.] *Lugd. Bat.* rurſus Ταριχαιῶν & ita deinceps in reliquis caſibus. Hav.

p Ἀφεικώς.] Ita *Gall.* & *Voſſ.* ἀφικὼς *Voſſ.* ἀφικὼς in *Editis.*

q Οὐ γὰρ ἐβουλόμην.] Οὐ γὰρ ἐβουλόμην τοὺς ἐν Ταριχέαις ὑπὸ τοῦ στρατιωτικοῦ πλήθους ἐνοχλεῖσθαι *Vat.*

r Ἐν αὐταῖς διέτριβον.] Ἐν αὐτῇ *Vat.*

s Παρὰ τῶν ἐνοικούντων.] Περὶ *Voſſ.*

t Ἐνεστῶσαν ἡμέραν.] Ἐνστᾶσαν *Voſſ.*

u Οὐδὲ γὰρ ἀφικομένης αὐτῆς εἰς τὴν ἐπιοῦσαν ὅπλα λαβεῖν, κωλυόντων ἡμᾶς τῶν νόμων, κἂν μεγάλη τις ἐπείγειν ἀνάγκη δοκῇ.] Sub veſperam Sabbati & die Sabbati nefas etiam in magna neceſſitate arma capere dixit de Bell. Judaico lib. 4. c. 2. §. 3. Pro ſervanda corporis ſui vita licuit tamen Sabbato arma capere, ὑπὲρ μόνου γὰρ τοῦ σώματος, ἀμυνόμεθα καὶ τοῖς σάββασιν. de Bell. Jud. lib. 1. c. 7. §. 3. Spanh.

π Τῇ

ciebam, meamque moram longiuſculam *eſſe* ſentiebam: nam copias à rege miſſas brevi venturas & civitatem præoccupaturas eſſe, foreque arbitrabar ut civitate exciderem. Itaque mecum ſtatuebam quodam adverſus eos uti ſtratagemate. E veſtigio ſcilicet cum amicorum fidiſſimos Tarichearum portis præfeciſſem, ſumma cum cautione eos qui egredi vellent obſervaturos, & familiarum principes ad me advocaſſem, ſingulos eorum juſſi navem ad ipſos attractam conſcendere, & gubernatore ſecum adducto me ſequi ad urbem uſque Tiberienſium. Dein ipſe cum amicis & militibus, quos ſeptem numero fuiſſe dicebam, nave conſcenſa ad Tiberiada navigabam.

Ejus ſtratagema.

33. Tiberienſes autem ubi cognoverunt nullas à rege ipſorum in auxilium venire copias, lacum vero omnem navibus ſtratum conſpexerunt, de urbe *ſua* ſoliciti & timore perculſi, ac ſi vectoribus complerentur naves, *priorem* mutarunt ſententiam. Armis igitur projectis obviam mihi cum uxoribus & liberis prodibant, me ſummis laudibus *ad cœlum* efferentes (exiſtimabant enim me nihil adhuc de illorum propoſito ne fando quidem audiviſſe) & obſecrabant ut urbi *illorum* parcerem. Ego vero, cum jam in propinquo eſſem, juſſi gubernatores paulo longius à terra anchoras jacere, ne Tiberienſes vectoribus vacuas eſſe naves deprehenderent. Ego vero, cum certa quadam navi vectus eis propinquaſſem, illorum ſtultitiam increpabam, quodque adeo faciles eſſent ad diſcedendum à ſua in me ſide, idque ſine omni juſta cauſa. pollicebar tamen etiam in poſterum me veniam illis certo daturum, ſi decem eorum qui populo præerant *ad me* mitterent. Cum autem prompte mihi auſcultaſſent, miſiſſentque quos jam dictos poſtulaveram, in navem impoſitos Taricheas miſi in cuſtodiam.

Joſephus petit Tiberiada, & ſeditionem comprimit ſtratagemate uſus.

34. Atque hoc ſtratagemate cum * paulatim nactus eſſem univerſum ſenatum, eos in civitatem prædictam, unaque cum eis multos è populi primoribus, nec illis *numero* pauciores, mittendos curavi. Populus vero, ubi viderunt in quam magnam calamitatem inciderant, me rogabant ut ſeditionis autorem ſupplicio afficerem. is autem nomine erat Clitus, juvenis & audax & temerarius. Ego vero, qui nefas ducebam ejuſdem tribus hominem interficere, & tamen neceſſe habebam pœnam de eo ſumere, Levi, uni è ſatellitibus qui tum forte aderant, præcepi, ut Clitum adiret, eique manum alteram amputaret. Cum autem is, qui juſſus erat, non auſus fuerit ſolus in tantam multitudinem progredi, ipſe, ut qui nollem militis timiditatem Tiberienſibus innoteſcere, Clitum ipſum alloquutus, „ quandoquidem, ajebam, meritus es ambas manus amittere, qui in me adeo ingratus exſtitiſti, eſto tibi ipſi carnifex, ne ſi recuſaveris, pœnam graviorem ſubeas. " Cumque multis precibus, alteram manum ſibi ut condonarem, peteret, ægre annui. atque ille libenter, ut utramque non perderet manum, ſumpto gladio ſiniſtram ſibi præcidit. Atque hoc ipſum ſeditionem *iſtam* reſtinxit.

Tiberienſium proceres Taricheas mittit in cuſtodiam.

Clitus Tiberiade ſeditionis auctor.

Siniſtram ſibi præcidit.

35. Tiberienſes autem, poſtquam Taricheas perveni, ubi reſciverunt quo eſſem adverſus eos uſus

Joſephus Tiberienſes, quos Tari-

διαρπάζειν, ἑώρων οὐχ ἱκανοὺς ἐσομένους, τὴν δὲ ἐμὴν ὑπέρθεσιν ἑώρων μακροτάτην. φθήσεσθαι γὰρ καὶ τὴν παρὰ βασιλέως δύναμιν ἀφικομένην, καὶ ἐκπεσεῖσθαι [x] τῆς πόλεως ᾤόμην. ἐβουλευόμην οὖν στρατηγήματι χρήσασθαί τινι κατ᾽ αὐτῶν. παραχρῆμα δὴ τοὺς πιστοτάτους τῶν φίλων ταῖς πύλαις τῶν Ταριχεῶν ἐπιστήσας φυλάξοντας μετ᾽ ἀσφαλείας τοὺς ἐξιέναι θέλοντας, καὶ τοὺς πρώτους τῶν οἴκων προσκαλεσάμενος, αὐτῶν ἕκαστον ἐκέλευσα καθελκύσαντα πλοῖον, ἐμβάντα συνεπαγόμενον τὸν κυβερνήτην ἕπεσθαί μοι [y] πρὸς τὴν Τιβεριέων πόλιν. καὶ αὐτὸς δὲ μετὰ τῶν φίλων καὶ ὁπλιτῶν, οὓς ἔφην ἑπτὰ τὸν ἀριθμὸν εἶναι, ἐμβὰς ἔπλεον ἐπὶ τὴν Τιβεριάδα.

λγ΄. Τιβερεῖς δὲ τὴν παρὰ τοῦ βασιλέως δύναμιν ὡς ἔγνωσαν οὐχ ἥκουσαν αὐτοῖς, πλοίων δὲ τὴν λίμνην πᾶσαν ἐθεάσαντο πλήρη, δείσαντες [z] περὶ τῇ πόλει καὶ καταπλαγέντες, [a] ὡς ἐπιβατῶν πλήρεις εἶεν αἱ νῆες, μετατίθενται τὰς γνώμας. ῥίψαντες οὖν τὰ ὅπλα, μετὰ γυναικῶν καὶ παίδων ὑπηντίαζον, πολλὰς μετ᾽ ἐπαίνων φωνὰς εἰς ἐμὲ ἀφιέντες. εἴκαζον γὰρ οὐ προπεπύσθαι με τὴν διάνοιαν αὐτῶν. καὶ παρεκάλουν φείσασθαι τῆς πόλεως. ἐγὼ δὲ πλησίον γενόμενος, ἀγκύρας μὲν ἔτι πόρρω τῆς γῆς ἐκέλευσα βαλέσθαι τοὺς κυβερνήτας, ὑπὲρ τοῦ μὴ κατάδηλα τοῖς Τιβεριεῦσιν εἶναι τὰ πλοῖα κενὰ τῶν ἐπιβατῶν ὄντα. πλησιάσας δ᾽ αὐτὸς ἔν τινι πλοίῳ κατεμεμφόμην αὐτῶν τὴν ἄγνοιαν, καὶ ὅτι δὴ οὕτως [b] εὐχερεῖς εἶεν, πάσης δικαίας ἄνευ προφάσεως, ἐξίστασθαι τῆς πρός με πίστεως. ὡμολόγουν δ᾽ εἴς τε τὸ λοιπὸν αὐτοῖς συγγνώσεσθαι βεβαίως, εἰ πέμψειαν δέκα τοῦ πλήθους προεστῶτας. ὑπακουσάντων δ᾽ ἑτοίμως καὶ πεμψάντων ἄνδρας οὓς προεῖπον, ἐμβιβάσας [c] ἀπέλυον εἰς Ταριχέας φυλαχθησομένους.

λδ΄. Τῷ στρατηγήματι δὲ τούτῳ τὴν βουλὴν πᾶσαν κατ᾽ ὀλίγους λαβών, εἰς τὴν προειρημένην πόλιν καὶ μετ᾽ αὐτῶν τοὺς πολλοὺς τοῦ δήμου πρώτους ἄνδρας οὐκ ἐλάττους ἐκείνων ὄντας διεπεμψάμην. τὸ δὲ πλῆθος, ὡς εἶδον εἰς οἷον κακῶν ἥκοιεν μέγεθος, παρεκάλουν με τὸν αἴτιον τῆς στάσεως τιμωρήσασθαι. [d] Κλεῖτος δ᾽ ἦν ὄνομα τούτῳ, θρασύς τε καὶ προπετὴς νεανίας. ἐγὼ δ᾽ [e] ἀποκτεῖναι μὲν οὐχ ὅσιον ἡγούμενος ὁμόφυλον ἄνδρα, κολάσαι δ᾽ ἀνάγκην ἔχων, τῶν περὶ ἐμέ τινι σωματοφυλάκων [f] Λευί προσέταξα προσελθόντι κόψαι τοῦ Κλείτου τὴν ἑτέραν τῶν χειρῶν. δείσαντος δὲ τοῦ [g] κελευσθέντος εἰς τοσοῦτο πλῆθος [h] προσελθεῖν μόνου, τὴν δειλίαν τοῦ στρατιώτου μὴ βουληθεὶς κατάδηλον γενέσθαι τοῖς Τιβεριεῦσιν, αὐτὸν Κλεῖτον φωνήσας, „ ἐπειδὴ καὶ ἄξιος, εἶπον, ὑπάρχεις ἀμφοτέρας τὰς χεῖρας ἀποβαλεῖν, οὕτως ἀχάριστος εἰς ἐμὲ γενόμενος, γενοῦ σαυτοῦ δήμιος, μὴ καὶ ἀπειθήσας χείρονα τιμωρίαν [i] ὑπόσχῃς. " τοῦ δὲ τὴν ἑτέραν αὐτῷ συγχωρῆσαι πολλὰ δεομένου, μόλις κατένευσα. κἀκεῖνος ἄσμενος, ὑπὲρ τοῦ μὴ τὰς δύο χεῖρας ἀποβαλεῖν, λαβὼν μάχαιραν [k] κόπτει τὴν ἀριστερὰν ἑαυτοῦ. καὶ τοῦτο τὴν στάσιν ἔπαυσεν.

λε΄. Τιβερεῖς δὲ, ὡς εἰς τὰς Ταριχέας ἀφικόμην, γνόντες τὴν στρατηγίαν ἣν κατ᾽ αὐτῶν ἐχρησάμην, ἀπεθαύ-

x Τῆς πόλεως ᾤόμην.] Illud τῆς è Voſſ.
y Πρὸς τὴν Τιβεριέων πόλιν.] Εἰς τὴν Τιβ. Vat.
z Περὶ τῇ πόλει.] Περὶ τὴν πόλιν καὶ καταπλαγέντες Vat.
a Ὡς ἐπιβατῶν πλήρεις εἶεν.] Ita Vat. ὡς ἐπιβατῶν πλήρεις εἶεν αἱ νῆες in Editis Aliiſque. Huds. Supervacuum forſan illud εἶεν judicat Cocceius. Hav.
b Εὐχερεῖς εἶεν, πάσης δικαίας.] Vid. de Bell. Jud. lib. 2. c. 21. §. 8. Spanh.
c Ἀπέλυον εἰς Ταριχέας.] Ἀπέλυσεν Vat.
d Κλεῖτος.] Ita cum Cod. Voſſ. Κλεῖτος in reliquis. De hoc Clito vid. de Bell. Jud. lib. II. c. XXI. §. 10. Spanh.
e Ἀποκτεῖναι] Adeo ſtulta erat lenitas Phariſæorum, ut auctorem tumultus non punirent, etiam quum ſibi ipſis periculum immineret; Sadducæi contra. Vide quæ notavimus ad Lib. vigeſimum Antiq. Sic etiam Barabbam dimiſſum voluerunt, tumultus auctorem, & Chriſtum, quem ſine cauſa oderant, punitum. Rel.
f Λευί] Λευὶ in Editis Aliiſque. Λευεὶ in margine Cod. Voſſ. Vide §. 10. Ἀνίαν de Bell. Jud. lib. II. c. 21. §. 10. Spanh.
g Κελευσθέντος.] Κελευσθέντα Lugd. Bat. Hav.
h Προσελθεῖν.] Διὰ προσελθεῖν Vat.
i Ὑπόσχῃς.] Ὑπόσχοις Vat.
k Κόπτει τὴν ἀριστερὰν ἑαυτοῦ.] Conf. de Bell. Jud. lib. II. c. 21. §. 10. Spanh.
* Al. alios poſt alios, aut alios ſeorſum ab aliis.

θαυμάζον, ὅτι χωρὶς φόνου ἔπαυσα τὴν ἀγνωμοσύνην αὐτῶν. [l] ἐγὼ δὲ τοὺς ἐκ τῆς εἱρκτῆς μεταπεμψάμενος τοῦ πλήθους τῶν Τιβεριέων, ἦν δὲ σὺν αὐτοῖς Ἰοῦστος καὶ ὁ πατὴρ αὐτοῦ Πιστὸς, συνδείπνους ἐποιησάμην· καὶ παρὰ τὴν ἑστίασιν ἔλεγον, ὅτι τὴν Ῥωμαίων δύναμιν οὐδ' αὐτὸς ἀγνοῶ πασῶν διαφέρουσαν, σιγῴην μέντοι διὰ τοὺς λῃστὰς περὶ αὐτῆς. καὶ αὐτοῖς δὲ [m] ταυτὰ συνεβούλευον ποιεῖν, τὸν ἐπιτήδειον [n] περιμένουσι καιρὸν, καὶ μὴ δυσανασχετεῖν ἐμοὶ στρατηγῷ. μηδενὸς γὰρ αὐτοὺς ἑτέρου δυνήσεσθαι ῥᾳδίως ἐπιεικοῦς ὁμοίως τυχεῖν. τὸν Ἰοῦστον δὲ καὶ ὑπεμίμνησκον, ὅτι πρόσθεν ἢ με παραγενέσθαι ἐκ τῶν Ἱεροσολύμων οἱ Γαλιλαῖοι τἀδελφοῦ τὰς χεῖρας [o] ἀποκόψειαν αὐτοῦ, πρὸ τοῦ πολέμου [p] πλαστῶν αὐτοῦ γραμμάτων κακουργίαν ἐπικαλέσαντες. καὶ ὅτι [q] μετὰ τὴν ἀναχώρησιν τὴν Φιλίππου Γαμαλῖται [r] πρὸς Βαβυλωνίους στασιάζοντες ἀνέλοιεν Χάρητα. συγγενὴς δ' ἦν οὗτος τοῦ Φιλίππου. καὶ ὡς Ἰησοῦν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ ἄνδρα τῆς ἀδελφῆς Ἰούστου [s] σωφρόνως [t] κολάσειαν. ταῦτα [u] παρὰ τὴν ἑστίασιν διαλεχθεὶς, [x] τοὺς περὶ τὸν Ἰοῦστον ἕωθεν ἐκέλευσα πάντας τῆς φυλακῆς ἀπολυθῆναι.

λϛʹ. Πρὸ δὲ τούτου συνέβη τὸν Ἰακίμου Φίλιππον ἀπελθεῖν ἐκ Γάμαλα τοῦ φρουρίου, τοιαύτης αἰτίας γενομένης. Φίλιππος, πυθόμενος μεθεστάναι μὲν Οὔαρον ἀπὸ τοῦ βασιλέως Ἀγρίππα, διάδοχον δὲ ἀφῖχθαι [y] Μόδιον [z] Αἰκυΐκλον, ἄνδρα φίλον αὐτῷ καὶ συνήθη πάλαι, γράφει πρὸς τοῦτον τὰς καθ' ἑαυτὸν τύχας ἐπαγγέλλων, καὶ παρακαλῶν τὰ παρ' αὐτοῦ πεμφθέντα γράμματα πρὸς τοὺς βασιλέας ἀποστεῖλαι. καὶ Μόδιος, δεξάμενος τὰς ἐπιστολὰς, ἐχάρη σφόδρα, σώζεσθαι τὸν Φίλιππον ἐξ αὐτῶν ἐπιγνοὺς, καὶ πρὸς τοὺς βασιλέας ἔπεμψε τὰ γράμματα, περὶ Βηρυτὸν ὄντας. ὁ δὲ βασιλεὺς Ἀγρίππας ὡς ἔγνω ψευδῆ τὴν περὶ Φιλίππου φήμην γενομένην, λόγος γὰρ διῆλθεν ὡς [a] στρατηγοίη τῶν Ἰουδαίων ἐπὶ τὸν πρὸς Ῥωμαίους πόλεμον, ἔπεμψεν ἱππεῖς τοὺς παραπέμψοντας τὸν Φίλιππον. καὶ παραγενόμενον ἀσπάζεταί τε φιλοφρόνως, τοῖς τε Ῥωμαίων ἡγεμόσιν ἐπεδείκνυεν, ὅτι [b] δὴ Φίλιππος οὗτός ἐστιν, περὶ οὗ διεξῄει λόγος ὡς Ῥωμαίων ἀποστάντος. κελεύει δ' αὐτὸν, ἱππεῖς τινας ἀναλαβόντα, θᾶττον εἰς Γάμαλα τὸ φρούριον πορευθῆναι, τοὺς οἰκείους αὐτοῦ πάντας ἐκεῖθεν [c] ἐξάξοντα, καὶ τοὺς Βαβυλωνίους εἰς τὴν Βαταναίαν πάλιν ἀποκαταστήσοντα. παρήγγειλε δὲ καὶ πᾶσαν ποιήσασθαι πρόνοιαν ὑπὲρ τοῦ μὴ γίνεσθαί τινα νεωτερισμὸν παρὰ τῶν ὑπηκόων. Φίλιππος μὲν οὖν, ταῦτα τοῦ βασιλέως [d] ἐπιστείλαντος, ἔσπευδε ποιήσων ἃ προσέταξεν.

λζʹ. Ἰώσηπος δὲ τῆς ἰατρίνης πολλοὺς νεανίσκους θρασεῖς προτρεψάμενος [e] αὐτῷ συναράσθαι, καὶ ἐπαναστὰς τοῖς ἐν Γάμαλα πρώτοις, [f] ἔπειθεν αὐτοῖς ἀφίστασθαι τοῦ βασιλέως, καὶ ἀναλαβεῖν τὰ ὅπλα, [g] ὡς δι' αὐτοῦ τὴν ἐλευθερίαν ἀποληψομένους. καί τινας μὲν ἐβιάσαντο. τοὺς δὲ μὴ συναρεσκομένους αὐτῶν ταῖς γνώμαις ἀνῄρουν. κτείνουσι δὲ καὶ Χάρητα, καὶ μετ' αὐτοῦ τινα τῶν συγγενῶν Ἰησοῦν, καὶ Ἰούστου δὲ τοῦ Τιβεριέως [h] ἀδελφὸν ἀνεῖλον, καθὼς ἤδη προείπομεν. γράφουσι δὲ καὶ πρός με, παρακαλοῦντες πέμψαι δύναμιν αὐτοῖς ὁπλιτῶν, καὶ τοὺς ἀναστήσοντας αὐτῶν τὴν πό-

ſtratagemate, mirabantur quod abſque cæde ſedaviſſem eorum veſaniam. Ego autem, cum certos quoſdam Tiberienſium è cuſtodia acciviſſem (erat enim in his Juſtus, & Juſti pater Piſtus) eos convivio adhibui: atque inter epulandum dicebam, me non ignorare Romanorum potentiam omni poteſtati præſtare; eam licet diſſimularim propter latronum multitudinem. Quin & ipſis ſuadebam ut eadem facerent, tempus opportunum exſpectantibus; neque gravatim ferrent quod ipſe exercitum ducerem: neminem enim alium eos facile nacturos eſſe, qui miti adeo manſuetoque *eos* regeret imperio. porroque Juſto in memoriam revocabam, quod antequam ego Hieroſolymis relictis *huc* veniſſem, Galilæi fratri ejus manus amputaverint, objecto ei literarum ante bellum fictarum maleficio: & quod poſt Philippi diſceſſum Gamalitæ, diſſidentes à Babyloniis, Charetem interfecerint, (erat autem hic Philippi conſanguineus) quodque Jeſum ejus fratrem, ſororis Juſti maritum, modica pœna affecerint. Iſta cum in convivio loquutus eſſem, mane Juſtum cum ſuis omnibus è cuſtodia dimittendos eſſe juſſi.

cheas muſſitat, ad ſe vocatos benigne alloquitur.

Eos è cuſtodia dimittit.

36. Verum paulo ante contigit Philippum Jacimi filium è Gamala caſtello diſceſſiſſe, hujuſmodi de cauſa. Philippus, audito Varum à rege Agrippa defeciſſe, eique ſucceſſurum veniſſe Modium Æquicolum, virum ſibi amicum olimque familiarem, ad hunc ſcribit, quæcunque ei evenerant narrans, ſimulque obſecrans, ut literas ab ipſo miſſas ad reges perferendas curaret. Tum Modius, cum literas accepiſſet, valde lætatus eſt, ut qui ex eis Philippum ſalvum eſſe & incolumem intellexerit; eaſque literas ad reges miſit, qui circa Berytum agebant. Rex autem Agrippa, ubi reſcivit falſum eſſe rumorem de eo ſparſum (fama enim percrebuit ipſum ducem eſſe Judæorum qui bellum contra Romanos moverant) equites miſit Philippum ad ipſum deducturos. Cumque jam adeſſet, eum amice comiterque ſalutat *rex*, Romaniſque ducibus monſtrabat, hunc ſcilicet Philippum eſſe, qui ferebatur à Romanis deſciviſſe. moxque jubet eum aſſumpta equitum manu ocyus Gamala caſtellum proficiſci, domeſticos ſuos omnes inde abducturum, ruſuſque Babylonios in Batanæam reſtituturum. inſuper illi in mandatis dedit, ut modis omnibus provideret, ne quid novi moliantur ſubditi. Et Philippus quidem, cum iſta rex imperaſſet, feſtinabat ea ſedulo exſequi, quæ facere juſſus erat.

Philippus Jacimi filius ad Modium literas mittit.

Eaſdem ad reges mittendas curabat Modius. Rex, de Philippi incolumitate certior factus, eum accerſi jubet.

37. Joſephus autem *quidam*, Medicaſtræ filius, cum juvenes multos *petulantes & audaces* ſecum ſtare hortatus eſſet & in primores Gamalitarum inſurrexiſſet, illis perſuaſit à rege deſciſcere & arma corripere, ut qui illius opera ſeſe in libertatem vindicarent. & vi quidem nonnullos eò adegerunt, alios vero, quibus illorum diſplicerent conſilia, peremerunt. Quin & Charetem occidunt, & cum eo Jeſum unum è conſanguineis *ejus*, porroque Juſti Tiberienſis fratrem interfecerunt, ut jam ante diximus. Poſt hæc ad me ſcribunt, obſecrantes ut vim militum ad ipſos mitterem, quique civita-

Joſephus quidam ſeditionem Gamalæ concitat.

l Ἐγὼ δὲ] Mallem ſane legere, ἐγὼ δὲ τοὺς ἐκ τῆς εἱρκτῆς μεταπεμψάμενος τοῦ πλήθους τῶν Τιβεριέων πρώτους.

m Ταυτὰ συνεβούλευον] Ita *Voſſ.* ταῦτα in *reliquis*.

n Περιμένουσι καιρὸν] Προσμένουσι *Vat.*

o Ἀποκόψειαν αὐτοῦ,] Ita *Vat. Voſſ.* & Gall. ἀποκόψωσιν in *Editis*.

p Πλαστῶν αὐτοῦ γραμμάτων] Πλαστογραφίας ſupr. §. 11. Spanh.

q Μετὰ τὴν ἀναχώρησιν] Eſt qui legit, μετὰ τ. αν. τοῦ Φιλίππου Γαμαλῖται πρὸς Βαβυλωνίους.

r Πρὸς Βαβυλωνίους στασιάζοντες] Supra §. 11. Spanh.

s Σωφρόνως] In margine *Lugd. Bat.* Σώφρονος. Hav.

t Κολάσειαν.] Sic *MSS.* κολάσειν in *Editis*.

u Παρὰ τὴν ἑστίασιν] Ita *MSS.* περὶ in *Editis*.

x Τοὺς] *Lugd. Bat.* τοῖς. Hav.

y Μόδιον] Ἐκδιον Μόδιον *Genev.* ſupra §. 24. Spanh.

z Αἰκυΐκλον,] Hunc *Gall.* Ἐκουον *Voſſ.* Ἐκιον in *Editis Aliiſque*. Vide *Annot.* ad §. 12.

a Στρατηγοίη] Στρατηγογοίη *Voſſ.*

b Δὴ Φίλιππος] Illud δὴ non agnoſcit *Voſſ.*

c Ἐξάξοντα.] Ἀνάξοντα *Vat.*

d Ἐπιστείλαντος,] Ἐπιστείλαντος *Vat.*

e Αὐτῷ συναράσθαι,] Ita reſcripſi ex duobus *MSS.* male antea συνάρας τε καὶ ἱκανώσας in *Editis*.

f Ἔπειθεν αὐτοῖς] Ἔπειθεν αὐτοὺς *Voſſ.*

g Ὡς δι' αὐτοῦ] Sic *Vat.* ὡς διὰ τοῦτον in *Editis Aliiſque*.

h Ἀδελφὸν ἀνεῖλον,] Sic in *Cod. Voſſ.* à m. ſ. atque ita ſcribendum eſſe conjecerat Cl. *Lowthius*. ἀδελφῷ in libris.

vitatis illorum mœnia excitaturi eſſent. Atque ego neutri poſtulationi contradicebam. Tunc & à rege deſciſcit Gaulanitis regio uſque ad vicum Solymam. Quin & Soganni Seleuciæ, vicis natura munitiſſimis, mœnia circumdedi. Alios item in Galilæa ſuperiore vicos, quamvis ſcopulis *prœruptis* impoſitos, muris ſimiliter munivi. nomina autem illis ſunt, Jamnia, Meroth, Achabare. Civitates præterea Galilææ inferioris munimentis firmavi, Tarichæas, Tiberiada, Sepphorin; vicos etiam, Arbelorum ſpeluncam, Berſobe, Selamin, Jotapata, Capharecho, & Sigo, & Japha, & montem Itabyrium. In ea loca & frumenti magnam vim recondidi, & arma in majorem ſecuritatem.

Gaulanitis à rege deſciſcit.

Civitates quædam in Galilæa munimentis firmata.

38. Interim Joanni Levi filio odium in me adaugebatur, ut qui ſucceſſus meos graviter ferebat. Cum itaque decreviſſet omnino me de medio tollere, Giſchalis patriæ ſuæ mœnia ædificat: Simonem vero fratrem, & Jonathan Siſennæ filium, & milites plus minus centum Hieroſolyma mittit ad Simonem Gamalielis filium, eum obſecraturos, ut ſuaderet commune Hieroſolymorum mihi auferre imperium in Galilæos, & poteſtatem in eos ipſi decernere. Simon autem hic ortu quidem erat Hieroſolymitanus, genere vero perquam illuſtri, & è ſecta Phariſæorum, qui, in accurata legum patriarum ſcientia & cuſtodia, inter alios videbantur excellere. Hic proinde vir ſapientia abundabat & ratione plurimum valebat, & ſuo unius conſilio res labantes reſtituere poterat, vetuſque erat Joannis amicus eique perſamiliaris, mihi vero tunc temporis infenſus infeſtuſque. Huic igitur adhortationi obſequutus, pontifices Ananum & Jeſum Gamalæ filium, alios item aliquot, ejuſdem cum illis factionis, ſuadebat me *viribus* creſcentem tollere, nec ſinere me ad ſummum gloriæ faſtigium evectum iri; è re ſua fore, dicens, ſi à Galilææ præfectura ſummoverer. Ananum autem & qui cum eo erant hortabatur, ut nullam moram facerent, ne ipſe, ſi prius rem reſciſcerem, urbem magno cum exercitu invaderem. Et Simon quidem iſta ſuggerebat. Ananus vero pontifex id negotii difficile eſſe oſtendebat; quod magna pars pontificum, eorumque qui populo præerant, mihi laudem boni ducis ſuo adſtruerent teſtimonio. atque

Joannes Levi filius Galilææ imperium Joſepho ut abrogatum.

Simonis Gamalielis filii adverſus Joſephum conſilium.

λαι τείχη. κἀγὼ πρὸς οὐδέτερον ἀντεῖπον ἂν ἠξίωσαν. ἀφίσταται δὲ τοῦ βασιλέως καὶ [i] ἡ Γαυλανῖτις χώρα μέχρι κώμης [k] Σολύμης. [l] Σελευκείᾳ δὲ καὶ [m] Σωγανῃ φύσει κώμαις ὀχυρωτάταις ᾠκοδόμησα τείχη. τάς τε κατὰ τὴν ἄνω Γαλιλαίαν κώμας, καὶ πάνυ πετρώδεις οὔσας, ἐτείχισα παραπλησίως. ὀνόματα δ' αὐταῖς, [n] Ἰάμνια, [o] Μηρὼθ, [p] Ἀχαβάρη. ὠχύρωσα δὲ καὶ τὰς ἐν τῇ [q] κάτω Γαλιλαίᾳ, πόλεις μὲν Ταριχέας, Τιβεριάδα, Σέπφωριν, κώμας δὲ, [r] Ἀρβήλων σπήλαιον, [s] Βηρσωβὲ, [t] Σελαμὶν, Ἰωτάπατα, [v] Καφαρεχὼ, καὶ Σιγὼ, καὶ Ἰαφὰ, καὶ τὸ Ἰταβύριον ὄρος. [x] εἰς ταύτας καὶ σῖτον ἀπεθέμην πολὺν, καὶ ὅπλα πρὸς ἀσφάλειαν τὴν μετὰ ταῦτα.

λη'. Ἰωάννῃ δὲ τῷ τοῦ [y] Λευὶ, τὸ [z] κατ' ἐμοῦ μῖσος μᾶλλον προσηύξετο, βαρέως φέροντι τὴν ἐμὴν εὐπραγίαν. προθέμενος οὖν πάντως ἐκποδὼν με ποιήσασθαι, τῇ μὲν αὐτοῦ πατρίδι τοῖς Γισχάλοις κατασκευάζει τείχη. τὸν ἀδελφὸν δὲ Σίμωνα, καὶ τὸν τοῦ Σισέννα Ἰωνάθην, καὶ [a] ὁπλίτας περὶ ἑκατὸν εἰς Ἱεροσόλυμα πέμπει πρὸς τὸν τοῦ [b] Γαμαλιήλου Σίμωνα, [c] παρακαλέσοντας αὐτὸν πεῖσαι τὸ κοινὸν τῶν Ἱεροσολυμιτῶν, τὴν ἀρχὴν ἀφελομένους ἐμὲ τῶν Γαλιλαίων, αὐτῷ ψηφίσασθαι τὴν ἐξουσίαν τούτων. ὁ δὲ Σίμων οὗτος ἦν πόλεως μὲν Ἱεροσολύμων, γένους δὲ σφόδρα λαμπροῦ, τῆς δὲ τῶν [d] Φαρισαίων αἱρέσεως, οἳ περὶ τὰ πάτρια νόμιμα δοκοῦσι τῶν ἄλλων ἀκριβείᾳ διαφέρειν. ἦν δ' οὗτος ἀνὴρ πλήρης συνέσεώς τε καὶ λογισμοῦ, δυνάμενός τε πράγματα κακῶς κείμενα φρονήσει τῇ ἑαυτοῦ διορθώσασθαι, φίλος τε [e] παλαιὸς τῷ Ἰωάννῃ καὶ συνήθης, πρὸς με δὲ τότε διαφόρως εἶχεν. δεξάμενος οὖν τὴν παράκλησιν, ἔπειθεν τοὺς ἀρχιερεῖς [f] Ἄνανον καὶ Ἰησοῦν [g] τὸν τοῦ Γαμαλᾶ, τινάς τε τῶν τῆς αὐτῆς στάσεως [h] ἐκείνης, ἐκκόπτειν με φυόμενον, καὶ μὴ περιϊδεῖν ἐπὶ μήκιστον αὐξηθέντα δόξης. συνοίσειν αὐτοῖς, λέγων, εἰ τῆς Γαλιλαίας ἀφαιρεθείην. μὴ μέλλειν δὲ παρεκάλει [i] τοὺς περὶ τὸν Ἄνανον, μὴ καὶ φθάσας γνῶναι μετὰ πολλῆς ἐπέλθω τῇ πόλει δυνάμεως. ὁ μὲν Σίμων ταῦτα συνεβούλευεν. ὁ δὲ ἀρχιερεὺς Ἄνανος οὐ ῥᾴδιον εἶναι τὸ ἔργον ἀπέφαινεν. πολλοὺς γὰρ τῶν ἀρχιερέων καὶ τοῦ πλήθους προεστῶτας μαρτυρεῖν, ὅτι καλῶς ἐγὼ στρατηγῶ. ποιεῖσθαι δὲ κατηγορίαν ἀνδρὸς,

καθ'

i Ἡ Γαυλανῖτις χώρα μέχρι κώμης] De Bell. Jud. lib. II. c. 20. §. 6. κώμας δὲ τῆς Γαυλανίτιδος (Gen. Γαυλανιτικῆς) Σελεύκειάν τε καὶ Σωγάνην. SPANH.

k Σολύμης] Hujus vici alibi, quod ſciam, non meminit.

l Σελευκείᾳ δὲ καὶ] Hunc vicum plurimoſque ex ſequentibus memorat *Joſephus*, l. 2. *de Bello Judaico*.

m Σωγανῃ] Σωγάνῃ vel Σωγάνη, vicus Gaulanitidis, de Bell. Jud. lib. II. c. 20. §. 6. & lib. 3. c. I. §. I. κώμη Γαβάρων (Gen. Ἀράβων) infra §. 51. SPANH. Infra Σωγάνη (hic etiam *Lugd. Bat.* Σωγανοῦ ſcribit) dicitur, ut & in l. 2. *de B. J.*

n Ἰάμνια,] Vici ſuperioris Galilææ de Bell. Jud. lib. 2. c. 20. §. 6. Ἀχαβάρων πέτραν, καὶ Σεφ, καὶ Ἰαμνὶθ, καὶ Μηρὼθ (Gen. Μηρὼ) SPANH. Dicitur etiam Ἰαμνεὶα & Ἰαμνὶθ. Videtis *Seldenum de Synedriis*, l. 2. c. 15. §. 9.

o Μηρὼθ,] Ἀμηρωθ in *Editis Aliiſque*. Ἀμηρωθὰ *Vat.* & *Voſſ.* Μηρὼ *Joſepho* l. 2. *de B. J.* unde cum Cl. *Relando* (in Palæſt. p. 895.) Μηρὼθ reſcribendum cenſui abjecta litera α & à principio & à fine vocis, utpote quæ ei adhæſerit à proximis vocibus attracta.

p Ἀχαβάρη.] Χαράβη in *Editis Aliiſque*. Χαβάρη *Vat.* Ἀχαβάρων πέτρα in l. 2. *de B. J.* unde iterum cum Cl. *Relando* (ibid. p. 542.) Ἀχαβάρη reſcripſi.

q Κάτω Γαλιλαίᾳ,] Voculam κάτω inſertam dedi ex *MSS. Vat.* & *Voſſ.* præcipue quod v. 37. meminerit τῆς ἄνω Γαλιλαίας. Non tamen ignoro *Galilæam inferiorem* ſimpliciter *Galilæam* vocari, quod nobilior frequentiorque ſit quam *Superior*.

r Ἀρβήλων] Ἄρβηλα πόλις Antiq. Jud. lib. 13. c. 11. §. 1. κώμη lib. 14. c. 15. §. 4. & de Bell. Jud. lib. 1. c. 16. §. 2. ἐπὶ Μεσσαλὼθ τὴν ἐν Ἀρβήλοις 1 Macc. c. 9. v. 2. SPANH.

s Βηρσωβὲ] Alibi apud *Joſephum* Βηρσαβὲ & Βηρσαβαὶ dicitur. Βηρσωβαὶ *Voſſ.* pro Βηρσαβαὶ, ut puto. HUDS. De Bell. Jud. lib. 2. c. 20. §. 6. Βηρσαβαί. SPANH.

t Σελαμὶν,] Ita cum *Joſepho* in l. 2. *de B. J.* & *MSS. Vat.* & *Voſſ.* Σελαμεὶν in *Editis Aliiſque*. Ibid. Σελαμὶν SPANH.

v Καφαρεχὼ, καὶ Σιγὼ] Καφαρὼθ, Κωμοσόγανα, Ναίπαφα, καὶ τὸ Ἰταβύριον ὄρος in *Edit.* Καφαραθα, Κώμοσ, Σογανα, Παφα *Voſſ.* καὶ Φαραθ, Κωμοσογανα, Μαιπαφα *Vat.* In l. 2. de B. J. ἔτι δὲ καὶ Παρεχὼ, καὶ Ἰαφα καὶ Σιγὼ, τό, τε Ἰταβύριον καλούμενον ὄρος. atque illic in uno *MS.* καὶ Παρεχὼ, in altero Καμφαρεχὼ, unde non dubitavi reſcribere, Καφαρεχὼ (vel cum Cl. *Relando*, in *Palæſtina* S. p. 192. Καφαρεκχὼ) καὶ Σιγὼ, καὶ Ἰαφὰ, καὶ τὸ Ἰτ. Videtis *Palæſtinam* S. p. 684. & 926.

x Εἰς ταύτας] Εἰς ταῦτα *Vat.*

y Λευὶ,] Supra §. 10. Λευὶ. Gen. Λευιὸ SPANH. Λευὶν *Lugd. Bat.* HAV.

z Κατ' ἐμοῦ] Κατ' ἐμοῦ μ. *Voſſ.*

a Ὁπλίτας] Ὁπλιτῶν *Voſſ.* HUDS. Inde conjicit *Coccejus* legendum eſſe μεθ' ὁπλιτῶν. Verum Joſephum ſibi conſtare patet ex §. inferius 61. in fine. HAV.

b Γαμαλιήλου] Hujus forſan mentio fit in *Miſchna*, in *Juchaſin*, & in *Porta Moſis*, p. 120. E. B.

c Παρακαλέσοντας] Παρακαλέσοντες *Vat.*

d Φαρισαίων αἱρέσεως,] *Phariſæos* vocat *Joſephus*, quos recentiores *Rabbanitas* appellant, ut diſtinguantur a *Caraitis*. E. B.

e Παλαιὸς τῷ Ἰωάννῃ] Vocem παλαιὸς non agnoſcit *Vat.*

f Ἄνανον καὶ Ἰησοῦν] De Anano & Jeſu Pontificibus vid. de Bell. Jud. lib. 4. c. 3. §. 9. & de Anano nominatim, ibid. §. 7. SPANH.

g Τὸν τοῦ Γαμαλᾶ,] Ita placuit reſcribere, cum antea eſſet τὸν τοῦ Γαμαλᾶ in *Editis Aliiſque*, τοῦ Γαμαλᾶ abſque τὸν in *Cod. Voſſ.* adeo ut forſan elliptica fuerit loquutio pro τὸν Γαμαλᾶ φέροντα, vertendumque *Jeſum Gamalitam*: nam & infra alicubi habemus Ἰωάννην ἀπὸ τῶν Γισχάλων, *Joannem Giſchalenum*.

h Ἐκείνης,] *Lugd. Bat.* ἐκείνων. hinc corrigit *Coccejus* ἐκείνοις. HAV.

i Τοὺς περὶ τὸν Ἄνανον,] Τοὺς περὶ τὸν Ἄνανον καὶ Ἰησοῦν τὸν τοῦ Γαμαλᾶ *Voſſ.*

k Mu-

καθ' οὗ [k] μηδὲν λέγειν δίκαιον, [l] φαῦλον ἔργον εἶναι.

λθ'. Σίμων δ' ὡς ἤκουσε [m] ταῦτα παρὰ τοῦ Ἀνάνου, σιωπᾷν μὲν ἐκείνους ἠξίωσεν, μηδ' εἰς πολλοὺς ἐκφέρειν τοὺς λόγους αὐτῶν. προνοήσασθαι γὰρ αὐτὸς ἔφασκεν, ἵνα θᾶττον μετασταθείην ἐκ τῆς Γαλιλαίας. προσκαλεσάμενος δὲ τὸν ἀδελφὸν τοῦ Ἰωάννου, προσέταξε πέμπειν δωρεὰς τοῖς περὶ τὸν Ἄνανον. τάχα γὰρ οὕτως, ἔφη, πείσειν αὐτοὺς μεταθέσθαι τὰς γνώμας. καὶ τέλος ἔπραξεν ὁ Σίμων ὃ προὔθετο. ὁ γὰρ Ἄνανος καὶ οἱ σὺν αὐτῷ, τοῖς χρήμασι διαφθαρέντες, συντίθενται τῆς Γαλιλαίας ἐκβαλεῖν με, μηδενὸς ἄλλου τῶν κατὰ τὴν πόλιν τοῦτο γινώσκοντος. καὶ δὴ ἔδοξεν αὐτοῖς πέμπειν ἄνδρας κατὰ γένος μὲν διαφέροντας, τῇ παιδείᾳ δ' ὁμοίους. ἦσαν δ' αὐτῶν οἱ μὲν δημοτικοὶ δύο, [n] Ἰωνάθης καὶ Ἀνανίας, Φαρισαῖοι τὴν αἵρεσιν. ὁ δὲ τρίτος [o] Ἰόζαρος ἱερατικοῦ γένους, Φαρισαῖος καὶ αὐτός. Σίμων δ' ἐξ ἀρχιερέων νεώτατος ἐκείνων. τούτους ἐκέλευον, ἀφικομένους εἰς τὸ πλῆθος τῶν Γαλιλαίων, πυθέσθαι παρ' αὐτῶν τὴν αἰτίαν δι' ἣν ἐμὲ φιλοῦσιν. εἰ δὲ φαῖεν, ὅτι πόλεως εἴην τῆς Ἱεροσολύμων, καὶ αὐτοὺς ἐξ ἐκείνων λέγειν ὑπάρχειν τοὺς τέσσαρας. εἰ δὲ διὰ τὴν ἐμπειρίαν τῶν νόμων, μηδ' αὐτοὺς ἀγνοεῖν ἔθη τὰ πάτρια φάσκειν. εἰ δ' αὖ διὰ τὴν ἱερωσύνην λέγοιεν ἀγαπᾷν με, καὶ αὐτῶν [p] ἀποκρίνασθαι δύο ἱερεῖς ὑπάρχειν.

μ'. [q] Ταῦθ' ὑποθέμενοι τοῖς περὶ τὸν Ἰωνάθην, τέσσαρας μυριάδας ἀργυρίου διδόασιν αὐτοῖς ἐκ τῶν δημοσίων χρημάτων. ἐπεὶ δέ τινα Γαλιλαῖον ἤκουσαν [r] Ἰησοῦν ὄνομα, περὶ αὐτὸν τάξιν ἑξακοσίων ὁπλιτῶν ἔχειν, ἐπιδημοῦντα τοῖς Ἱεροσολύμοις. τότε μεταπεμψάμενοι τοῦτον, καὶ τριῶν μηνῶν μισθὸν δόντες, ἐκέλευσαν ἕπεσθαι τοῖς περὶ τὸν Ἰωνάθην [s] πειθαρχοῦντα αὐτοῖς, καὶ τῶν πολιτῶν δὲ τριακοσίοις ἀνδράσι δόντες ἀργύριον εἰς τροφὴν τῶν ὅλων, προσέταξαν ἀκολουθεῖν τοῖς πρέσβεσιν. πεισθέντων οὖν αὐτῶν, καὶ πρὸς τὴν ἔξοδον εὐτρεπισθέντων, ἐξῄεσαν οἱ περὶ τὸν Ἰωνάθην σὺν τούτοις, ἐπαγόμενοι καὶ τὸν ἀδελφὸν [t] τοῦ Ἰωάννου καὶ ὁπλίτας ἑκατὸν, λαβόντες ἐντολὰς παρὰ τῶν πεμψάντων, εἰ μὲν ἑκὼν καταθείμην τὰ ὅπλα, ζῶντα πέμπειν εἰς τὴν τῶν Ἱεροσολυμιτῶν πόλιν. εἰ δ' ἀντιτασσοίμην, ἀποκτεῖναι μηδὲν δεδιότας. αὐτῶν γὰρ εἶναι τὸ πρόσταγμα. ἐγεγράφεισαν δὲ καὶ τῷ Ἰωάννῃ πρὸς τὸν κατ' ἐμοῦ πόλεμον ἑτοιμάζεσθαι. τοῖς τε Σεπφώροις καὶ [u] Γάβαρα κατοικοῦσι καὶ Τιβεριεῦσι προσέταττον συμμαχίαν τῷ Ἰωάννῃ πέμπειν.

μα'. Ταῦτά μοι τοῦ πατρὸς γράψαντος. ἐξεῖπε δὲ πρὸς αὐτὸν Ἰησοῦς ὁ τοῦ Γαμαλᾶ τῶν ἐν αὐτῇ τῇ βουλῇ γενομένων εἷς, φίλος ὢν καὶ συνήθης ἐμοί. σφόδρα περιήλγησα, τούς τε πολίτας οὕτω περὶ ἐμὲ γενομένους ἀχαρίστους ἐπιγνοὺς διὰ φθόνον ἀναιρεθῆναί με [v] προστάξαι, καὶ τῷ τὸν πατέρα διὰ τῶν γραμμάτων πολλά με παρακαλεῖν ἀφικέσθαι πρὸς αὐτὸν, ποθεῖν γὰρ ἔφη θεάσασθαι τὸν υἱὸν πρὸ τοῦ τελευτῆσαι. ταῦτα δὴ πρὸς τοὺς φίλους εἶπον, καὶ ὅτι μετὰ τρίτην ἡμέραν καταλιπὼν τὴν χώραν αὐτῶν εἰς τὴν πατρίδα πορευσοίμην. λύπη δ' ἅπαντας τοὺς ἀκούσαντας κατέσχε, παρεκάλουν τε κλαίοντες μὴ ἐγκαταλιπεῖν αὐτοὺς ἀπολουμένους, εἰ τῆς ἐμῆς στρατηγίας ἀποστερηθεῖεν. οὐ κατανεύοντος δέ μου [x] ταῖς ἱκετείαις αὐτῶν, ἀλλὰ περὶ τῆς ἐμαυτοῦ φροντίζοντος σωτηρίας, δείσαντες οἱ Γαλιλαῖοι, μὴ ἀπελθόντος εὐκαταφρόνητοι τοῖς λῃσταῖς

improborum eſſe *adjiciebat*, in eum accuſationem inſtituere, cui nihil haberent quod objiceretur.

39. Tum Simon, ubi ab Anano iſta acceperat, illos quidem tacere obſecrabat, neque ſinere ut iſti ſermones in vulgus emanarent: ſibi enim curæ fore dicebat, ut ipſe quantocyus è Galilæa ejiceter. dein, accito fratre Joannis, mandavit ei munera mittere ad Ananum ejuſque amicos. ita enim forſan futurum eſſe, ajebat, ut de ſua ſententia decedere perſuadeantur. tandemque quod propoſuit, effecit Simon. Nam Ananus ſuique, largitionibus corrupti, conſtituunt me de Galilæa deturbare, è civibus nemine alio huic rei conſcio. adeoque illis viſum eſt viros mittere, generis nobilitate ſpectabiles, pareſque doctrinæ laude. Horum quidem duo viri erant populares, Jonathas & Ananias, ſecta Phariſæi: tertius autem Jozarus, genere ſacerdotali natus, & ipſe Phariſæus: Simon vero è pontificibus illorum natu minimus. Hos juſſerunt, cum in Galilæorum concionem venirent, ab iis quærere; quid cauſæ eſſet, cur me ita diligerent. Quod ſi reſpondeant, quia Hieroſolymitanus ſim; dicere, & ipſos quatuor ex eadem urbe eſſe. ſin autem *adderent*, quod legum bene peritus ſim; ſubjungere, nec ipſos inſtitutorum patriorum ignaros eſſe. ſin vero dicere pergerent, ſe me amare ob ſacerdotii dignitatem; denuo ſubjicere, & ex ipſis duo ſacerdotes eſſe.

Hac via ei non ſuccedente, alia Joſephum aggrediuntur.

40. Cum iſta ſuggeſſiſſent Jonathæ ejuſque collegis, quatuor illis argenti myriadas dant è publicis pecuniis. Deinde audito Galilæum quendam, Jeſum nomine, cum ſexcentorum militum cohorte jam veniſſe Hieroſolyma; tunc ipſum accitum, & trimeſtri ſtipendio donatum, juſſerunt Jonathan ejuſque collegas ſequi & illis obtemperare, inſuper & trecentis è civibus imperarunt legatos comitari, dato omnibus in commeatum argento. Illis igitur perſuaſis & ad profectionem paratis, Jonathas ejuſque collegæ egreſſi ſunt, ſecum habentes etiam Joannis fratrem atque milites centum, mandatis ab his qui ipſos miſerunt acceptis, ut ſi ſponte ab armis diſcederem, me vivum in Hieroſolymitarum urbem ablegarent; ſin vero repugnarem, nihil metuentes me occiderent, freti ſcilicet ipſorum mandato. Scripſerunt autem & Joanni, ut ad bellum adverſus me ſeſe accingeret. quin & Sepphoritis & Gabarenis & Tiberienſibus injungebant, ut Joanni ſuppetias mitterent.

Legati cum militibus ad Joſephum miſſi.

Quænam mandata acceperint legati.

41. Iſta mihi cum pater literis ſignificaſſet, (ut qui ea acceperat à Jeſu Gamalæ filio, qui concilio interfuit, mihi ſcilicet amico & familiari) valde indolui; & quod noveram cives in me adeo ingratos extitiſſe, ut per invidiam de medio me tolli juberent; & quod pater me per literas vehementer obſecraverat, ad ſe ut venirem, dicebat enim ſe filium videre velle antequam oppeteret. Iſta ſane amicis narrabam, quodque poſt triduum regione relicta in patriam profecturus eſſem. Univerſos autem, qui ea audierant, occupabat mœror, meque lachrymantes obteſtabantur, ne eos desererem, perituros ſi deſinerent meo regi imperio. Cum autem precibus illorum non annuerem, ſed de mea unius ſalute ſolicitus eſſem, veriti Galilæi ne poſt meum diſceſſum latronibus contemptibiliores fierent, nuncios per Galilæam omnem di-

Joſephi pater ei per literas rem totam ſignificat.

Quibus factum, ut à Galilæa diſcedere cogitaret Joſephus.

[k] Μηδὲν λέγειν δίκαιον,] Μηδὲν λέγειν δίκαιον δύνανται Voſſ. & Vat.
[l] Φαῦλον ἔργον εἶναι.] Φαῦλον Vat.
[m] Ταῦτα παρὰ] Ita Voſſ. τὰ παρὰ τοῦ Αν. in Editis Aliiſque.
[n] Ἰωνάθης] Hunc puto illum eſſe qui laudatur in Porta Moſis. p. 121.
[o] Ἰόζαρος ἱερατικοῦ γένους,] Sic cum Gelenio. Γόζαρος in libris.
[p] Ἀποκρίνασθαι] Ita Voſſ. ἀποκρίνασθε in cæteris.
[q] Ταῦθ' ὑποθέμενοι] Ita lego. ταῦθ' ὑποθέμενοι οἱ περὶ τὸν Ἰωνάθην τέσσαρας μυρ. in Editis & MSS. præter Voſſ. in quo καὶ ταῦθ' ὑποθέμενοι τὸν π.
[r] Ἰησοῦν] De quo infra vid. §. 48. & §. 53. ſeq. Spanh.
[s] Πειθαρχοῦντα αὐτοῖς,] In libris πειθαρχοῦντας. ſed πειθαρχοῦντα legendum eſſe monuit Cl. Lowthius.
[t] Τὸν Ἰωάννου] Ita omnes libri, ſuperius tamen §. 39. τοῦ Ἰωάννου. Hav.
[u] Γάβαρα κατοικοῦσι] Γάδαρα Vat.
[v] Προστάξαι,] Προστάξαντας Vat.
[x] Ταῖς ἱκετείαις αὐτῶν,] Ταῖς ἱκεσίαις Vat.

y Ἀξ-

dimiſerunt; meam de profectione mea ſententiam indicaturos. Multi autem, quam primum id reſciverunt, etiam undique congregati erant cum uxoribus & liberis, non tam mei, ut opinor, deſiderio id agentes, quam quod ſibimet metuerent. nam perſuaſum habuerunt, me *apud eos* permanente, nihil ſe mali adituros. Venerunt igitur ad me univerſi in Magnum campum, * ubi tum agebam: Aſochis nomen ipſi eſt.

Joſephi ſomnium mirabile.

42. Nocte autem illa mirandum mihi objectum eſt ſomnium. Cum enim in cubile me recepiſſem, mœſtus & turbatus ex iis quæ ad me ſcripta erant, viſus ſum mihi videre quendam adſtantem, dicentemque, „ Heus, tu qui mœres, alleva animum „ à mœrore, & liber eſto à formidine. quæ tu do„ les magnum te reddent & in omnibus feliciſſi„ mum. nam facies ut non hæc ſolum tibi proſpe„ ſpere cedant, ſed & alia permulta. Itaque ne la„ bora. fac memineris, quod oporteat te & cum „ Romanis bellum gerere." Cum iſta per ſomnium vidiſſem, *ſtatim* ſurgebam, eo animo ut in campum deſcenderem. Ubi vero me conſpexerant, multitudo omnis Galilæorum (erant autem in his mulieres & liberi) proſtrata in faciem cum lachrymis ſupplicabant, ne ipſos dederem in hoſtium poteſtatem, neve diſcederem regione illorum relicta expoſitaque inimicorum injuriis. Et cum precibus nihil proficerent, cogebant me, adjuratione adhibita, apud ſe manere; jactabantque multa in populum Hieroſolymitarum convicia, ut qui regionem ſuam pace & tranquillitate frui non ſinerent.

Galilæi precibus contendunt à Joſepho ne ipſos deſereret.

Flectitur Joſephus & apud Galilæos manet.

43. Itaque cum iſta audiviſſem, & vidiſſem populi mœſtitiam, flectebar ad miſericordiam, æquum eſſe exiſtimans ut pro tanta multitudine non recuſarem vel manifeſtum adire diſcrimen, itaque manſurum me annuebam: cumque juſſiſſem quinque millia ex illis cum armis & commeatu ad me venire, cæteros in domum quemque ſuam dimiſi. Poſtquam vero mihi præſto eſſent quinque illa millia, aſſumptis his & ter mille militum quos mecum habebam, & equitibus octoginta, recta contendebam ad vicum Chabolo in Ptolemaïdis confiniis ſitum: atque ibi continebam exercitum, ſimulans mihi bellum gerendum eſſe contra Placidum. Is autem advenit cum duabus peditum cohortibus & ala una equitum, miſſus à Ceſtio Gallo, ut incenderet Galilæorum vicos, qui proximi erant Ptolemaïdi. dumque ille ante Ptolemaïdenſium urbem vallum exſtrueret, ipſe etiam, cum ſtadiis circiter ſexaginta à Chabolo abeſſem, caſtra metatus ſum. Et ſæpe quidem militem utrinque produximus, quaſi prælio congreſſuri; ſed non ultra velitationes proceſſimus. Placidus enim, in quantum norit me modis omnibus agere ut pugnam inirem, præ metu prælium detrectabat. Veruntamen à Ptolemaïde non receſſit.

Quo modo in Galilæa ſe geſſerit Placidus.

Jonathas ejusque collegæ Joſepho inſidiantur.

44. Per idem autem tempus advenit Jonathas cum collegis, quem miſſum Hieroſolymis diximus à factione Simonis & Anani pontificis, & inſidias ad me capiendum intendebat: non enim audebat Marte aperto me adoriri. Ad me porro hujuſmodi

γένοιντο, πέμπουσιν εἰς τὴν Γαλιλαίαν ἅπασαν τοὺς σημανοῦντας τὴν ἐμὴν γνώμην περὶ τῆς ἀπαλλαγῆς. πολλοὶ δὲ καὶ πανταχόθεν συνήχθησαν, ὡς ἤκουσαν, μετὰ γυναικῶν καὶ τέκνων, οὐ πόθῳ, δοκῶ μοι, τῷ πρὸς ἐμὲ μᾶλλον ἢ τῷ περὶ αὐτῶν δέει τοῦτο πράττοντες. ἐμοῦ γὰρ παραμένοντος πείσεσθαι κακὸν οὐδὲν ὑπελάμβανον. ἧκον οὖν πάντες εἰς τὸ Μέγα πεδίον, ἐν ᾧ διέτριβον. [y] Ασωχὶς ἐστὶν ὄνομα τούτῳ.

μβ'. Θαυμάσιον [z] δὲ οἷον ὄνειρον κατὰ τὴν νύκτα ἐκείνην ἐθεασάμην. ἐπεὶ γὰρ εἰς κοίτην ἐτραπόμην διὰ τὰ γραφέντα [a] λυπούμενος καὶ τεταραγμένος, ἔδοξά τινα λέγειν ἐπιστάντα μοι, „ παῦσαι τὴν ψυχὴν „ ὦ οὗτος, ἀλγῶν, παντός τ' ἀπηλλάχθαι φόβου. τὰ „ γὰρ λυποῦντά σε μέγιστον ποιήσει, [b] καὶ ἐν πᾶσιν εὐτυ„ χέστατον. κατορθώσεις δ' οὐ μόνον ταῦτα, ἀλλὰ καὶ „ πολλὰ ἕτερα. [c] μὴ κάμνε δή. μέμνησο δ' ὅτι καὶ „ Ῥωμαίοις δεῖ σε πολεμῆσαι." τοῦτον δὴ τὸν ὄνειρον θεασάμενος, διανίσταμαι καταβῆναι προθυμούμενος εἰς τὸ πεδίον. πρὸς δὲ τὴν ἐμὴν ὄψιν πᾶν τὸ πλῆθος τῶν Γαλιλαίων, ἦσαν δ' ἐν αὐτοῖς γυναῖκές τε καὶ παῖδες, ἐπὶ στόμα ῥίψαντες ἑαυτοὺς, καὶ δακρύοντες ἱκέτευον μὴ σφᾶς ἐγκαταλιπεῖν τοῖς πολεμίοις, μηδ' ἀπελθεῖν ἐάσαντα τὴν χώραν αὐτῶν ἐνύβρισμα τοῖς ἐχθροῖς ἐσομένην. ὡς δὲ ταῖς δεήσεσιν οὐκ ἔπειθον, κατηνάγκαζον ὅρκοις μένειν παρ' ἑαυτοῖς. ἐλοιδοροῦντό τε τῷ δήμῳ πολλὰ τῶν Ἱεροσολυμιτῶν, ὡς εἰρηνεύεσθαι τὴν χώραν αὐτῶν οὐκ ἐῶντι.

μγ'. Ταῦτα δὲ καὶ ἐπακούων αὐτῶν καὶ βλέπων τὸ πλῆθος τῶν κατηφείας, ἐκλάσθην πρὸς ἔλεον, ἄξιον εἶναι νομίζων ὑπὲρ τοσούτου πλήθους καὶ προδήλους κινδύνους ὑπομένειν. [d] κατένευον δὲ μένειν, καὶ πεντακισχιλίους ἐξ αὐτῶν ὁπλίτας ἥκειν κελεύσας ἔχοντας ἑαυτοῖς τροφὰς, ἐπὶ τὰς οἰκήσεις διαφῆκα τοὺς ἄλλους. ἐπεὶ δὲ οἱ πεντακισχίλιοι παρεγένοντο, τούτους ἀναλαβὼν καὶ τρισχιλίους τοὺς σὺν ἐμαυτῷ στρατιώτας, ἱππεῖς δ' ὀγδοήκοντα, τὴν πορείαν εἰς [e] Χαβωλὼ κώμην, Πτολεμαΐδος μεθόριον οὖσαν, ἐποιησάμην. κἀκεῖ τὰς δυνάμεις [f] συνέχων, ἑτοιμάζεσθαι σκηπτόμενος ἐπὶ τὸν πρὸς Πλάκιδον πόλεμον. ἀφίκετο δ' οὗτος μετὰ δύο σπειρῶν πεζοῦ στρατεύματος καὶ ἱππέων [g] εἴλης μιᾶς, [h] ὑπὸ Κεστίου Γάλλου πεμφθεὶς, ἵν' ἐμπρήσῃ τὰς κώμας τῶν Γαλιλαίων, αἳ πλησίον ἦσαν Πτολεμαΐδος. βαλλομένου δ' ἐκείνου χάρακα πρὸ τῆς Πτολεμαέων πόλεως, τίθεμαι κἀγὼ στρατόπεδον, τῆς κώμης ὅσον ἑξήκοντα σταδίους ἀποσχών. πολλάκις μὲν οὖν τὰς δυνάμεις προηγάγομεν [i] ὡς εἰς μάχην, πλέον δ' οὐδὲν ἀκροβολισμῶν ἐπράξαμεν. ὁ γὰρ Πλάκιδος [k] ὅσον περ ἐγίνωσκε σπεύδοντά με πρὸς μάχην, αὐτὸς καταπληττόμενος ὑπεστέλλετο. τῆς μέντοι Πτολεμαΐδος οὐκ ἐχωρίζετο.

μδ'. Κατὰ τοῦτον δὲ τὸν καιρὸν ἀφικόμενος Ἰωνάθης μετὰ τῶν συμπρεσβέων, οὓς ἔφαμεν ἐκ τῶν Ἱεροσολύμων ὑπὸ τῶν περὶ Σίμωνα καὶ Ἄνανον τὸν ἀρχιερέα πεπέμφθαι, λαβεῖν με δι' ἐνέδρας ἐπεβούλευεν. φανερῶς γὰρ ἐπιχειρεῖν οὐκ ἐτόλμα. γράφει δὲ πρός με τοιαύτην ἐπι-

y Ασωχὶς] Ασωχοῦ Ant. Jud. lib. 13. c. 12. §. 4. Ασωχὶς de Bell. Jud. lib. 1. c. 4. §. 2. & infr. §. 45. & §. 68. Spanh. Ita cum Cod. Voſſ. Ασωχὶς in Edit. Aliiſque. & alibi Ασωχίς.

z Δὲ οἷον ὄνειρον] Sic Voſſ. in cæteris deerat vocula δή. Ἐν τούτῳ θαυμάσιον legendum eſſe conjecerat Cl. Lowthius.

a Λυπούμενος] Θορυβούμενος Vat.

b Καὶ ἐν πᾶσιν εὐτυχέστατον.] Καὶ ἐπὶ πᾶσιν Vat.

c Μὴ κάμνε δέ.] Μὴ non agnoſcit Vat.

d Κατένευον δὲ] Κατένευσα δὲ Lugd. Bat. Hav.

e Χαβωλὼ κώμην.] Eſt qui malit Ζαβωλὼ aut Ζαβουλών. Videſis S. Bochartum, in lib. 2. de Phœnicum coloniis, c. 4. Chr. Cellarium in Geogr. Antiq. l. 3. c. 13. & H. Relandum in Palæſtina S. p. 701. Ant. Jud. lib. 8. c. 5. §. 3. Χαβαλὼν γῆ, ubi emend. Bochart. Cel. Ph. p. 794. Χαβωλών. כבול 1 Reg. 9. 13. item §. 44. & 45. infra. Spanh.

f Συνέχων.] Ita diſtinctum dedi. antea erat, συνέχων ἑτοιμάζεσθαι, σκηπτόμενος ἐπὶ &c.

g Εἴλης] Lugd. Bat. etiam hic, ut ſuperius ἴλης amat. Hav.

h Ὑπὸ Κεστίου Γάλλου] Κεσσίου Vat. forſan pro Γεσσίου, aut Γεσίου, ut enim (inquit Voſſ. ad Catullum, p. 103.) Cajus & Gajus, ita quoque Ceſtius & Geſtius idem nomen eſt, ex Ceſtia ſeu Geſtia familia. ex hac quoque fuit Ceſtius Florus qui Albino ſucceſſit. unde apud Joſephum legendum Γέστιος pro Γέσσιος.

i Ὡς εἰς μάχην.] Illud ὡς non agnoſcit Vat.

k Ὅσον περ ἐγίνωσκε] Ὅσῳ περ Voſſ.

* Ubi tum agebam apud vicum Aſochim. Gelen. Verum verba Græca magis regionem videntur deſignare, quæ vel ipſa campus ille eſt, vel pars ejuſdem inſignis ac eximia. Cellarius in Geogr. Antiq. l. 3. c. 13. p. 311.

Anti

ἐπιστολήν. „ ΙΩΝΑΘΗΣ ΚΑΙ ΟΙ ΣΥΝ ΑΥΤΩ, ΠΕΜΦΘΕΝΤΕΣ ΥΠΟ ΤΩΝ ΙΕΡΟΣΟΛΥΜΙΤΩΝ ΙΩΣΗΠΩ, ΧΑΙΡΕΙΝ. Ἡμεῖς ὑπὸ τῶν ἐν Ἱεροσολύμοις πρώτων, [l] ἀκούσαντες τὸν ἀπὸ Γισχάλων Ἰωάννην ἐπιβεβουλευκέναι σοι πολλάκις, ἐπέμφθημεν ἐπιπλήξοντες αὐτῷ, καὶ παραινέσοντες εἰς τὸ λοιπὸν ὑπακούειν σοι. βουλεύσασθαι δὴ σὺν σοὶ θέλοντες περὶ τῶν [m] κοινῇ πρακτέων, παρακαλοῦμεν ἥκειν θᾶττον πρὸς ἡμᾶς, καὶ μὴ μετὰ πολλῶν. οὐδὲ γὰρ [n] ἡ κώμη δύναιτ' ἂν στρατιωτῶν πλῆθος [o] ἐπιδέξασθαι.” ταῦτα δ' ἔγραφον προσδοκῶντες δυοῖν θάτερον, ἢ ὅτι χωρὶς ὅπλων ἀφικόμενον πρὸς αὐτοὺς ἕξουσιν ὑποχείριον, ἢ πολλοὺς ἐπαγόμενον κρινοῦσι πολέμιον. ἧκε δέ μοι τὴν ἐπιστολὴν ἱππεὺς κομίζων, θρασὺς ἄλλως νεανίας τῶν παρὰ βασιλεῖ ποτε στρατευσαμένων. ἦν δ' ὥρα νυκτὸς ἤδη δευτέρα, καθ' ἣν ἐτύγχανον μετὰ τῶν φίλων [p] καὶ τῶν Γαλιλαίας πρώτων ἑστιώμενος. οὗτος δή, προσαγγείλαντος οἰκέτου μοι ἥκειν τινὰ ἱππέα Ἰουδαῖον, εἰσκληθεὶς ἐμοῦ κελεύσαντος, ἠσπάσατο μὲν οὐδ' ὅλως. τὴν δὲ ἐπιστολὴν προτείνας, ταύτην, εἶπεν, οἱ ἐξ Ἱεροσολύμων ἥκοντες πεπόμφασί σοι. γράφε δὴ τάχιστα καὶ σύ. καὶ γὰρ ἐπείγομαι πρὸς αὐτοὺς ὑποστρέφειν. οἱ μὲν οὖν κατακείμενοι τὴν τοῦ στρατιώτου τόλμαν ἐθαύμασαν. ἐγὼ δὲ καθίζεσθαι παρεκάλουν, καὶ συνδειπνεῖν ἡμῖν. ἀρνησαμένου δέ, τὴν μὲν ἐπιστολὴν μετὰ χεῖρας ὡς ἐδεξάμην, πρὸς δὲ τοὺς φίλους περὶ πραγμάτων ἑτέρων τὴν ὁμιλίαν ἐποιούμην. μετ' οὐ πολλὴν δὲ ὥραν ἐξαναστάς, καὶ τοὺς μὲν ἄλλους ἀπολύσας ἐπὶ κοίτην, [q] τέσσαρας δέ μοι μόνον τῶν ἀναγκαίων φίλους προσμεῖναι κελεύσας, καὶ τῷ παιδὶ προστάξας οἶνον ἑτοιμάσαι, τὴν ἐπιστολὴν ἀναπτύξας μηδενὸς ἐμβλέποντος, καὶ ἐξ αὐτῆς ταχὺ συνεὶς τὴν τῶν γεγραφότων ἐπίνοιαν, πάλιν αὐτὴν ἐσημηνάμην. καὶ ὡς μὴ προανεγνωκώς, ἀλλὰ μετὰ χεῖρας αὐτὴν ἔχων, προσέταξα τῷ στρατιώτῃ δραχμὰς εἴκοσιν ἐφόδιον δοθῆναι. τοῦ δὲ λαβόντος καὶ χάριν ἔχειν φήσαντος, συνεὶς τὴν αἰσχροκέρδειαν αὐτοῦ, καὶ ὡς ταύτῃ μάλιστά ἐστιν ἁλώσιμος, ἀλλ' εἰ συμπιεῖν ἡμῖν, ἔφην, θελήσειας, λήψῃ κατὰ κύαθον δραχμὴν μίαν. ὁ δ' ἀσμένως ὑπήκουσε, καὶ πολὺν τὸν οἶνον προσφερόμενος ὑπὲρ τοῦ πλεῖον λαβεῖν ἀργύριον, καὶ μεθυσθείς, οὐκέτι τὰ ἀπόρρητα στέγειν ἐδύνατο. ἀλλ' ἔφραζεν οὐκ ἐρωτώμενος τήν τε συνεσκευασμένην ἐπιβουλήν, καὶ ὡς κατεψηφισμένος εἴην θάνατον παρ' αὐτοῖς. ταῦτα ἀκούσας ἀντιγράφω τὸν τρόπον τοῦτον. „ ΙΩΣΗΠΟΣ ΙΩΝΑΘΗ, ΚΑΙ ΤΟΙΣ ΣΥΝ ΑΥΤΩ, ΧΑΙΡΕΙΝ. Ἐρρωμένους ὑμᾶς εἰς τὴν Γαλιλαίαν ἥκειν πυθόμενος ἥδομαι, μάλιστα δ' ὅτι δυνήσομαι, παραδοὺς ὑμῖν τὴν τῶν ἐνθάδε πραγμάτων ἐπιμέλειαν, εἰς τὴν πατρίδα πορευθῆναι. τοῦτο γὰρ καὶ πάλαι ποιεῖν ἤθελον. ἔδει μὲν οὖν μὴ μόνον [r] εἰς Ξαλὼθ παραγενέσθαι με πρὸς ὑμᾶς, ἀλλὰ πόρρω, καὶ μηδὲ κελευσάντων. συγγνώμης δὲ τυχεῖν ἀξιῶ μὴ δυνάμενος τοῦτο ποιῆσαι. παραφυλάσσω γὰρ ἐν [s] Χαβωλῷ Πλακίδον εἰς τὴν Γαλιλαίαν ἀναβῆναι διάνοιαν ἔχοντα. ἥκετε οὖν ὑμεῖς πρός με τὴν ἐπιστολὴν ἀναγνόντες. ἔρρωσθε.

με. Ταῦτα γράψας καὶ δοὺς τῷ στρατιώτῃ φέρειν, συνεξέπεμψα τριάκοντα τῶν Γαλιλαίων δοκιμωτάτους, ὑποθέμενος αὐτοῖς ἀσπάσασθαι μὲν ἐκείνους, ἕτερον δὲ μηδὲν

epiſtolam ſcribit. „ JONATHAS ET QUI CUM EO MISSI ERANT AB HIEROSOLIMITIS JOSEPHO S. Nos ab Hieroſolymitarum primoribus, qui audiverant Joannem Giſcalenum ſæpe tibi inſidias tetendiſſe, *in hoc* miſſi ſumus, ut illum *verbis* increparemus, & in poſterum facere admoneremus quicquid tu imperabis. Itaque cum nobis in animo ſit tecum deliberare de iis quæ in communem tibi nobiſcum utilitatem agenda ſunt, obſecramus ut ad nos ocyus non magno comitatu venias: neque enim vicus hic excipiendo eſt militum multitudinem. Atque hæc *quidem* ſcribebant, alterutrum exſpectantes, aut fore ut me ad ipſos ſine armis venientem in ſua poteſtate haberent; aut ut multos mecum adducentem pro hoſte condemnarent. Iſtas ad me literas deferens veniebat eques, juvenis alioqui audaculus, qui olim ſub rege ſtipendia meruerat. erat autem hora noctis jam ſecunda, & tum forte amicos & Galilæorum primores convivio excipiebam. Hic ſane, cum mihi nunciaſſet famulus adeſſe equitem quendam Judæum, intrò juſſu meo vocatus, ne ſalutare quidem me dignatus eſt; ſed porrecta epiſtola, hanc, inquit, tibi miſerunt legati Hieroſolymitani. ſcribe jam & tu quam ocyſſime: nam mihi neceſſe eſt reditum ad ipſos accelerare. Et quidem ii, qui accumbebant valde mirati ſunt militis audaciam: ego vero obſecrabam ut diſcumberet & nobiſcum epularetur. Cum autem *hoc* abnuiſſet, epiſtolam quidem, uti eam acceperam, manu tenebam, cum amicis vero aliis de rebus colloquebar. At non multo poſt cum ſurrexiſſem, & alios quidem cubitum dimiſiſſem, quatuor vero ſolum è neceſſariis meis & amicis manere hortatus eſſem, juſſiſſemque puero ut vinum appararet, literis explicatis cum nemo animadverteret, ſtatimque ex iis intellecto quid ſibi velint, rurſum illas obſignabam, & quaſi nondum eas legiſſem, ſed manibus adhuc tenens, præcepi ut drachmæ viginti militi darentur in viaticum. Quas cum ille accepiſſet, ſeque mihi gratias habere dixiſſet, inde conjiciens hominem lucri valde cupidum eſſe, quodque hac parte facillime expugnari poſſet, dicebam, ſi nobiſcum potare volueris, in ſingulos cyathos drachmam accipies. Ille libenter dicto audiebat, multoque vino epoto, quò plus pecuniæ auferret, tandemque ebrius factus, non amplius ſecreta tacere potuit; ſed nemine rogante narrabat inſidias mihi ſtructas, quodque ipſorum decreto morti eſſem addictus. Quibus auditis ad hunc modum reſcripſi. „ JOSEPHUS JONATHÆ EJUSQUE COLLEGIS S. Audito vos bona cum valetudine in Galilæam perveniſſe, equidem lætor. idque maxime, quod, rerum in hac regione cura vobis commiſſa, liceat mihi in patriam reverti. Hoc enim facere mihi jampridem in votis fuit. Et oportebat quidem me, ut vos convenirem, non ſolum in Xaloth proficiſci, ſed & longius, etiamſi à vobis non accerſerer. rogo tamen veniam mihi detis, quod *jam* non poſſem quod volui facere. Nam apud Chabolo motus Placidi obſervo, in animo id habentis ut in Galilæam aſcendat. Vos igitur, cum hanc epiſtolam legeritis, ad me venite. Valete.

Literas ad Joſephum perferendas dans equiti.

Eques, qui Joſepho literas afferebat, ebrius factus Jonathæ & collegarum conſilia prodit.

Joſephi literæ ad Jonathan ejuſque collegas.

45. Cum has literas ſcripſiſſem, militique, qui eas perferret, dediſſem, miſi cum eo triginta Galilæorum ſpectatiſſimos, quibus juſſi ut legatos quidem ſalutarent, nihil vero præterea dicerent. Singulis

l Ἀκούσαντες] Ita Gall. & *Lugd. Bat.* ἀκούσαντες in *Editis Aliiſque.*

m Κοινῇ πρακτέων.] Illud κοινῇ non agnoſcit *Voſſ.*

n Ἡ κώμη] Nempe Ξαλὼθ infra hoc eod. paragr. Vicus Galilææ ἐν τῷ μεγάλῳ πεδίῳ. de Bell. Jud. lib. 3. c. 3. §. 1. Spanh.

o Ἐπιδέξασθαι.] Ὑποδέξασθαι *Voſſ.*

p Καὶ τῶν Γαλιλαίας] Καὶ τῶν Γαλ. *Voſſ.* illa καὶ τῶν Γαλιλαίας πρώτων deſunt *Vat.*

q Τέσσαρας δέ μοι] Τέσσαρα δέ μοι τῶν ἀναγκαίων φίλων *Voſſ.*

r Εἰς Ξαλὼθ] Ita *Vat.* & *Voſſ.* (*Lugd. Bat.* qui & nonnunquam Ἐξαλώθ) ἐξάλωθεν *Gall.* εἰς Σαλὼθ in *Editis.*

s Χαβωλῷ] Male Χαβαλῷ in *Editis.* Καβωλῶν *Voſſ.* Vide *Annott.* ad §. 43. Obiter corrigendus *Suidas*, qui (in voce παραφυλάττω) perperam habet ἐν Χάλῳ pro ἐν Χαβωλῷ. Seq. §. 45. ubi Gen. Χαβωλῶν Spanh. Vid. §. 43. ſupra.

t Ποτῶ

gulis autem horum adjunxi è militibus unum *mihi* fidiſſimum, qui eos obſervaret, an qui à me miſſi erant ſermones ſererent cum Jonatha ejuſve ſociis. Et illi quidem profecti ſunt: Jonathas vero ſociique, ubi primum iis non ſucceſſit tentamen, alteram mihi miſerunt epiſtolam, hujuſmodi verbis.

Jonathæ ejuſque collegarum litera ad Joſephum.

„ JONATHAS EJUSQUE COLLEGÆ „ JOSEPHO S. Tibi denunciamus mandamuſque, ut tertio abhinc die abſque militibus venias „ ad nos in oppidum Gabaroth, ex te cognituros „ de criminationibus quæ Joanni objeciſti." His ſcriptis & conſalutatis Galilæis quos miſeram, veniunt in Japham, vicum Galilææ maximum, mœnibus munitiſſimum, plenumque incolarum. Obviam autem eis prodiit univerſa multitudo virorum cum uxoribus & liberis, & ſublato clamore jubebant eos diſcedere, & ducem bonum illis non invidere. Iſta vociferatione valde irritati erant Jonathas ejuſque collegæ; & iram quidem patefacere non audebant. illos vero nullo dignati reſponſo, alios adibant vicos. clamore autem non diſſimili ab omnibus excipiebantur, vociferantibus, neminem poſſe illos à ſententia dimovere Joſephum pro duce habendi. Jonathas igitur ejuſque collegæ, re infecta illinc diſcedentes, Sepphorim ſe recipiunt, urbem omnium in Galilæa maximam. Iſtius autem loci homines, animis in Romanos propendentes, illis quidem obviam ibant; de me vero nihil dicebant, neque in laudem neque in vituperium. At cum à Sepphoritis in Aſochim deſcendiſſent, ejus incolæ ſimiliter ac Japheni clamoribus eos excipiebant. Illi vero, utpote qui iram non amplius cohibendo erant, jubent ſuos milites fuſtibus eos cædere qui adverſus ipſos inclamarent. At poſtquam Gabara veniſſent, Joannes illis occurrit cum tribus militum millibus. Proinde ego, qui jam ex literis præſenſeram, quod mihi bellum inferre decreverint, Chabolo digreſſus cum tribus militum millibus, relictoque in caſtris amicorum fidiſſimo, Jotapata me conferebam, ut qui ab illis longius quadraginta ſtadiis abeſſe nollem: ſcripſique eis in hunc modum.

Japheni aliique male excipiunt Jonathan ejuſque collegas.

Joſephus iterum ſcribit Jonathæ &c.

„ Si valde me conventum eſſe expetitis, „ in Galilæa urbes ſunt vicique quatuor & ducenti: horum in quemcunque, prout vos ſtatueritis, ipſe veniam, præter Gabara & Giſchala. nam hæc quidem civitas patria eſt Joanni, illa vero ſocia & amica.

Quodnam Joannes conſilium dederit Jonathæ ſociiſque.

46. Cum iſtas literas accepiſſent Jonathas ejuſque collegæ, non amplius ad me reſcribunt: ſed convocato amicorum concilio & in id adhibito Joanne, conſultabant quo modo me poſſent aggredi. Et quidem Joanni videbatur ſcribi oportere ad omnes in Galilæa urbes vicoſque, eſſe enim omnino in ſingulis unum & alterum in diverſum à me abeuntes, illoſque vocandos eſſe tanquam adverſus hoſtem. atque decretum hoc mittendum eſſe jubeat etiam in Hieroſolymitarum urbem, ut cum & illis cognitum eſſet me à Galilæis haberi pro hoſte *capitali*, idem & ipſi confirmatum irent. quod ſi fieret, fore ajebat ut Galilæi, quotquot benevolis uterer, *hac re* perterriti me deſererent. Cum ita eis conſuluiſſet Joannes, valde cæteris placuere quæ dicebat. Cæterum ſub horam noctis tertiam iſta mihi innotuerunt, beneficio Sacchæi cujuſdam, qui cum illis erat, & ad me transfugit,

Id ipſum Joſepho patefactum, qui vias cuſtodiri jubet.

λέγων. ἔταξα δὲ καθ' ἕκαςον αὐτῶν [t] πιςῶν ὁπλιτῶν ἕνα παραφυλάξοντα, μή τις τοῖς πεμφθεῖσιν ὑπ' ἐμοῦ πρὸς τοὺς περὶ τὸν Ἰωνάθην ὁμιλία γένηται. καὶ οἱ μὲν ἐπορεύθησαν. οἱ δὲ περὶ τὸν Ἰωνάθην, τῆς πρώτης πείρας ἁμαρτόντες, ἑτέραν ἐπιςολήν μοι τοιαύτην ἔπεμψαν. „ ΙΩΝΑΘΗΣ ΚΑΙ ΟΙ ΣΥΝ ΑΥΤΩ, ΙΩΣΗΠΩ, ΧΑΙΡΕΙΝ. Παραγγέλλομέν σοι χωρὶς ὁπλιτῶν εἰς τρίτην παραγενέσθαι πρὸς ἡμᾶς εἰς [u] Γαβαρὼθ κώμην, „ ἵνα διακούσωμεν τῶν πρὸς Ἰωάννην ἐγκλημάτων [x] σοι „ γεγονότων." ταῦτα γράψαντες, καὶ ἀσπασάμενοι τοὺς Γαλιλαίους [y] οὓς πέπομφα, ἀφίκοντο εἰς [z] Ἰαφαν κώμην μεγίςην οὖσαν τῶν ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ, τείχεσιν ὀχυρωτάτην, καὶ πολλῶν οἰκητόρων μεςήν. ὑπηντίαζε δὲ τὸ πλῆθος [a] αὐτοὺς μετὰ γυναικῶν καὶ τέκνων, καὶ καταβοῶν κελεύοντες ἀπιέναι καὶ μὴ φθονεῖν αὐτοῖς ἀγαθοῦ τοῦ ςρατηγοῦ. παρωξύνοντο δὲ ταῖς φωναῖς οἱ περὶ τὸν Ἰωνάθην, καὶ φανερὰν μὲν τὴν ὀργὴν οὐκ ἐτόλμων. οὐκ ἀξιώσαντες δ' αὐτοὺς ἀποκρίσεως, εἰς τὰς ἄλλας κώμας ἐπορεύοντο. ὅμοιαι δ' ὑπήντων αὐτοῖς παρὰ πάντων αἱ καταβοήσεις, μεταπείσειν αὐτοὺς βοώντων [b] οὐδένα περὶ τοῦ ςρατηγὸν ἔχειν Ἰώσηπον. ἄπρακτοι δὲ παρὰ τούτων ἀπελθόντες οἱ περὶ τὸν Ἰωνάθην, εἰς [c] Σεπφώριν μεγίςην τῶν ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ πόλιν ἀφικνοῦνται. οἱ δ' ἐντεῦθεν ἄνθρωποι, πρὸς Ῥωμαίους ταῖς γνώμαις ἀποβλέποντες, ἐκείνοις μὲν ὑπήντων. ἐμὲ δὲ οὔτε ἐπῄνουν, οὔτε ἐβλασφήμουν. παρὰ δὲ Σεπφωριτῶν εἰς [d] Ασωχὶν καταβάντες, οἱ ἐντεῦθεν παραπλησίως τοῖς Ἰαφηνοῖς κατεβόων αὐτῶν. οἱ δὲ τὴν ὀργὴν οὐκέτι κατασχόντες, κελεύουσι τοῖς μετ' αὐτῶν ὁπλίταις τύπτειν ξύλοις τοὺς καταβοῶντας. κατὰ Γάβαρα δὲ γενομένους ὑπαντιάζει μετὰ τρισχιλίων ὁπλιτῶν Ἰωάννης. ἐγὼ δ' ἐκ τῆς ἐπιςολῆς ἤδη [e] συνιεὶς, ὅτι διεγνώκασι πρός με πολεμεῖν, ἀναςὰς ἀπὸ [f] Χαβωλὼ μετὰ τρισχιλίων ὁπλιτῶν, καταλιπὼν ἐν τῷ ςρατοπέδῳ τὸν πιςότατον τῶν φίλων, εἰς Ἰωτάπατα παραγενόμην, πλησίον αὐτῶν εἶναι βουλόμενος ὅσον ἀπὸ τεσσαράκοντα ςαδίων. καὶ γράφω πρὸς αὐτοὺς τάδε. „ εἰ πάντως „ με πρὸς ὑμᾶς ἐλθεῖν βούλεσθε, διακόσιαι καὶ τέσσα„ ρες κατὰ τὴν Γαλιλαίαν εἰσὶ πόλεις καὶ κῶμαι. τούτων „ εἰς ἣν θελήσητε παραγενήσομαι χωρὶς Γαβάρων καὶ „ Γισχάλων. ἡ μὲν γὰρ πατρίς ἐςιν Ἰωάννου, ἡ δὲ „ [g] σύμμαχος καὶ φίλη.

μς'. Ταῦτα τὰ γράμματα λαβόντες οἱ περὶ τὸν Ἰωνάθην, οὐκ ἔτι μὲν ἀντέγραφον [h] συνέδριον δὲ τῶν φίλων καθιςάντες, καὶ τὸν Ἰωάννην παραλαβόντες, ἐβουλεύοντο τίνα τρόπον ἐπιχειρήσουσί μοι. καὶ Ἰωάννῃ μὲν ἐδόκει γράφειν πρὸς πάσας τὰς ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ πόλεις καὶ κώμας. εἶναι γὰρ ἐν ἑκάςῃ πάντως ἕνα γοῦν καὶ δεύτερον διάφορον ἐμοὶ, καὶ καλεῖν τούτους ὡς ἐπὶ πολέμιον. πέμπειν δ' ἐκέλευε τὸ δόγμα τοῦτο καὶ εἰς τὴν τῶν Ἱεροσολυμιτῶν πόλιν, ἵνα κἀκεῖνοι γνόντες ὑπὸ τῶν Γαλιλαίων κεκρίσθαι με πολέμιον, καὶ αὐτοὶ ψηφίσωνται. γενομένου γὰρ τούτου καὶ τοὺς [i] εὐνοῶς ἔχοντάς μοι Γαλιλαίους [k] ἐγκαταλείψειν ἔφη φοβηθέντας. ταῦτα συμβουλεύσαντος Ἰωάννου, σφόδρα καὶ τοῖς ἄλλοις ἤρεσε τὰ λεχθέντα. περὶ δὲ ὥραν τῆς νυκτὸς τρίτην, εἰς γνῶσιν ἧκέ μοι ταῦτα, Σακχαίου τῶν σὺν αὐτοῖς τινος [l] αὐτομολήσαντος πρός με, καὶ τὴν ἐπιχείρησιν αὐτῶν ἀπαγ-

t Πιςῶν ὁπλιτῶν] Πιςὸν *Voſſ.*
u Γαβαρὼθ] Γαβαρὼθ §. 47. infra Spanh.
x Σοι γεγονότων.] Forſan, παρά σου.
y Οὓς πέπομφα,] *Lugd. Bat.* male πεπόμφεισαν. Hav.
z Ἰαφαν] Ἰαφὰ de Bell. Jud. lib. 2. c. 20. §. 6. & lib. 3. c. 6. §. 31. ἐν Ἰάφοις infra §. 52. Spanh.
a Αὐτοὺς μετὰ] Αὐτοῖς in margine *Cod. Voſſ.*
b Οὐδένα] Οὐδένα περὶ τοῦ με ςρατηγὸν ἔχειν ἐάσειν *Vat.*
c Σεπφώριν μεγίςην τῶν ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ] Idem de Bell. Jud. lib. 3. c. 2. §. 4. Spanh.
d Ασωχὶν] Vid. annot. §. 41. Spanh.
e Συνιεὶς,] Συνεὶς *Vat.* & *Voſſ.*
f Χαβωλὼ] Χαβωλὼν *Baſ. Gen.* & *Gall.* Χαβωλὼν *Voſſ.* Conf. ſup. §. 43. annotata Spanh.
g Σύμμαχος καὶ φίλη.] Συμμαχὶς *Voſſ.*
h Συνέδριον] Gen. συνέδρ vel συνέδριον, & ita Ed. Baſil. Spanh.
i Εὐνοῶς ἔχοντας] Εὐνοικῶς & εὔνους in ora *Cod. Voſſ.*
k Ἐγκαταλείψειν] Ἐγκαταλιπεῖν *Vat.*
l Αὐτομολήσαντος] Αὐτομολοῦντος *Vat.*

m Οἷα

ἀπαγγείλαιος. [m] Οὐκ ἔτι δὲ ᾔδειν ὑπερτίθεσθαι τὸν καιρόν. ἄξιον δὲ κρίνας Ἰάκωβον ὁπλίτην τῶν περὶ ἐμὲ [n] πιστῶν, κελεύω διακοσίους ὁπλίτας λαβόντα φρουρεῖν τὰς ἀπὸ Γαβάρων εἰς τὴν Γαλιλαίαν ἐξόδους, καὶ τοὺς παριόντας συλλαμβάνοντα πρὸς ἐμὲ πέμπειν, μάλιστα δὲ τοὺς μετὰ γραμμάτων ἁλισκομένους. Ἱερεμίαν δὲ καὶ αὐτὸν ἐκ τῶν φίλων μου μετὰ ἑξακοσίων ὁπλιτῶν εἰς τὴν μεθόριον τῆς Γαλιλαίας ἔπεμψα, τὰς ἀπὸ ταύτης εἰς τὴν Ἱεροσολυμιτῶν πόλιν ὁδοὺς παραφυλάξοντα, πρόσταγμα δοὺς κἀκείνῳ τοὺς μετ' ἐπιστολῶν ὁδεύοντας συλλαμβάνειν, καὶ τοὺς μὲν ἄνδρας ἐν δεσμοῖς ἐπὶ τόπου φυλάττειν, τὰ δὲ γράμματα πρὸς ἐμὲ διαπέμπειν.

μζ΄. Ταῦτα τοῖς πεμπομένοις ἐντειλάμενος, Γαλιλαίοις διήγγειλα κελεύων εἰς τὴν ἐπιοῦσαν ἀναλαβόντας τὰ ὅπλα καὶ τριῶν ἡμερῶν τροφὴν εἰς Γαβαρὼθ κώμην παραγενέσθαι πρός με. τῶν δὲ περὶ ἐμὲ ὁπλιτῶν μοίρας τέτταρας νείμας, τοὺς πιστοτάτους αὐτῶν περὶ τὴν τοῦ σώματος φυλακὴν ἔταξα, ταξιάρχους αὐτοῖς ἐπιστήσας, καὶ φροντίζειν κελεύσας, ὑπὲρ τοῦ μηδένα στρατιώτην ἄγνωστον αὐτοῖς συναναμίγνυσθαι. Τῇ δ' ἐπιούσῃ περὶ πέμπτην ὥραν ἐν [o] Γαβαρὼθ γενόμενος εὑρίσκω πᾶν [p] τὸ πεδίον τὸ πρὸ τῆς κώμης ὁπλιτῶν πλῆρες, τῶν ἐκ τῆς Γαλιλαίας ἐπὶ τὴν συμμαχίαν παρόντων, ὡς αὐτοῖς παρηγγέλκειν. πολὺς δὲ καὶ ἄλλος ἐκ τῶν κωμῶν ὄχλος συνέτρεχεν. ἐπεὶ δὲ [q] καταστὰς εἰς αὐτοὺς λέγειν ἠρξάμην, ἐβόων ἅπαντες εὐεργέτην καὶ σωτῆρα τῆς χώρας αὐτῶν καλοῦντες. κἀγὼ χάριν αὐτοῖς ἔχειν ὁμολογήσας συνεβούλευον πρὸς μηδένα μήτε πολεμεῖν μήτε ἁρπαγῇ λαμβάνειν τὰς χώρας, ἀλλὰ σκηνοῦν κατὰ τὸ πεδίον [r] ἀρκουμένους τοῖς ἑαυτῶν ἐφοδίοις. θέλειν γὰρ ἔφασκον τὰς ταραχὰς χωρὶς φόνων καταστεῖλαι. συνέβη δὲ αὐθημερὸν εἰς τὰς ὑπ' ἐμοῦ κατασταθείσας τῶν ὁδῶν φυλακὰς τοὺς παρὰ τοῦ Ἰωνάθου πεμφθέντας μετὰ τῶν ἐπιστολῶν ἐμπεσεῖν. καὶ οἱ μὲν ἄνδρες ἐφυλάχθησαν ἐπὶ τῶν τόπων, ὡς παρήγγελλον. τοῖς δὲ γράμμασιν ἐντυχὼν πλήρεσι βλασφημιῶν καὶ ψευσμάτων, οὐδενὶ ταῦτα φράσας, ὁρμᾶν ἐπ' αὐτοὺς διενοούμην.

μη΄. Ἀκούσαντες δὲ οἱ περὶ τὸν Ἰωνάθην περὶ τῆς ἐμῆς ἀφίξεως, τοὺς ἰδίους πάντας ἀναλαβόντες καὶ τὸν Ἰωάννην, ὑπεχώρησαν εἰς τὴν [s] Ἰησοῦ οἰκίαν. βᾶρις δ' ἦν αὕτη μεγάλη, καὶ οὐδὲν ἀκροπόλεως ἀποδέουσα. κρύψαντες οὖν λόχον ὁπλιτῶν ἐν αὐτῇ, καὶ τὰς ἄλλας ἀποκλείσαντες θύρας, μίαν δὲ ἀνοίξαντες, προσεδόκων ἥξειν ἐκ τῆς ὁδοῦ με πρὸς αὐτοὺς ἀσπασόμενον. καὶ δὴ διδόασιν ἐντολὰς τοῖς ὁπλίταις, ἐπειδὰν παραγένωμαι μόνον εἰσελθεῖν ἐᾶσαι, τοὺς ἄλλους [t] ἀπείρξαντας. οὕτως γὰρ ᾤοντό με γενέσθαι ῥᾳδίως αὐτοῖς ὑποχείριον. [u] ἐψεύσαντο δὲ τῆς ἐλπίδος. ἐγὼ γὰρ τὴν ἐπιβουλὴν προαισθόμενος, ὡς ἐκ τῆς ὁδοῦ παρεγενόμην, [x] καταλύσας ἄντικρυς αὐτῶν καθεύδειν ἐσκηπτόμην. καὶ οἱ περὶ τὸν Ἰωνάθην, ὑπολαμβάνοντες ὄντως ἀναπαύεσθαί με καθυπνωμένον, ὥρμησαν καταβάντες [y] εἰς τὸ πεδίον μεταπείθειν αὐτοὺς ὡς ἐμοῦ κακῶς στρατηγοῦντος. τἀναντία δὲ αὐτοῖς συνέπεσεν. [z] ὀφθέντων γὰρ εὐθὺς ἐγένετο βοὴ παρὰ τῶν Γαλιλαίων, πρὸς ἐμὲ τὸν στρατηγὸν εὐνοίας ἀξία. κατάμεμψίν τε ἐποιοῦντο τῶν περὶ τὸν Ἰωνάθην, ὅτι πάρεισιν, οὐδὲν μὲν αὐτοὶ κακὸν προπεπονθότες [a] ἀνατρέψοντες δὲ τὰ ἐκείνων πράγματα. καὶ παρεκελεύοντο

& quid molirentur renunciavit. Noveram autem non amplius cunctandum eſſe. itaque cum *virum* idoneum exiſtimaſſem Jacobum, è fidis qui circa me erant militibus, jubeo ut ducentis militibus aſſumptis exitus omnes è Gabaris in Galilæam cuſtodiret, & quotquot *illac* præterirent comprehenſos ad me mitteret, eoſque in primis qui cum literis caperentur. Quin & Jeremiam, ipſumque ex amicis meis, cum ſexcentis militibus miſi in confinia Galilææ, qui vias inde in Hieroſolymitarum urbem ducentes caute obſervaret, dato illi in mandatis, ut iter *illac* facientes cum literis corriperet, homineſque in vincula conjectos iſtic loci in cuſtodia teneret, literas vero ad me deferendas curaret.

47. Iſta cum iis, qui miſſi erant, imperaſſem, Galilæis per nuncios edixi, ut in craſtinum cum armis & trium dierum cibariis mihi ad Gabaroth vicum præſto eſſent. Illis vero, quos circa me habebam, militibus in tres cohortes diviſis, fidiſſimos illorum in corporis cuſtodiam adhibui, & centuriones eis præfeci, qui juſſi erant ſedulo curare, ne quem militem ignotum ſuis immiſceri ſinerent. Poſtridie autem ejus diei, circiter horam quartam, cum eſſem in *vico* Gabaroth, invenio campum omnem ante oppidum à militibus occupatum, qui à Galilæa mihi in auxilium aderant, ſicuti eis præceperam: & præter hos ingens multitudo è vicis *finitimis* eò confluxerat. Poſtquam vero in medium ſurrexi, verba illis facturus, clamorem omnes ſuſtulerunt, benefactorem appellantes me & regionis ſuæ ſervatorem. Tum ego, me gratiam illis habere profeſſus, *hujuſmodi* conſilium dedi, ut nec quenquam pugna laceſſerent, nec vi invaderent regiones, ſed in agris tentoria figerent, contenti ſuis ſtipendiis: nam mihi in animo eſſe dicebam omnem tumultum abſque cæde componere. Accidit autem ut qui à Jonatha miſſi erant cum literis, eodem die in viarum cuſtodias inciderent, quæ à me conſtitutæ erant. Et viri quidem, prout juſſeram, iſtic locorum *arcte* tenebantur; literis vero perlectis, quæ calumniis plenæ erant & mendaciis, mecum ſtatuebam, ne verbo quidem cuiquam facto, ad eos aggrediendum properare.

Joſephus copias colligit.

Conſilium eis dat.

48. At Jonathas ejuſque collegæ, cum de adventu meo nonnihil accepiſſent, cum omnibus ſuis & Joanne, ſe receperunt in domum Jeſu. nam turris erat magna, & nihil ab arce differens. Itaque cum in eam militum cohortem abdidiſſent, unamque januam *mihi* aperuiſſent, reliquis occluſis, exſpectabant me ad ipſos ſalutandum ex itinere venturum. adeoque militibus præcipiunt, ut me, ſimul ac adero, ſolum ingredi ſinerent, cæteris *ab introitu* repulſis. Sic enim putabant me facile poſſe in illorum poteſtatem redigi. Verum ſpe ſua falſi ſunt: nam ego, qui inſidias præſenſeram, quam primum è via *eo* perveniebam, cum in diverſorium illis ex adverſo me recepiſſem, dormitum ire ſimulabam. Atque Jonathas ſuique, exiſtimantes me ſomno & *laſſitudine* oppreſſum requieſcere, facto in campum deſcenſu, tentarunt eos ad ſe pertrahere, quaſi male ducis officio fungerer. verum res longe aliter cecidit. Nam ad primum illorum conſpectum Galilæi clamorem ediderunt, plane ſua erga me ducem benevolentia dignum: & Jonatham ejuſque collegas incuſabant, quod adeſſent, nulla quidem ipſi laceſſiti injuria, res vero illorum funditus everſuri: eoſque ad diſcedendum hortabantur. nunquam enim ſe

Jonathas cum ſuis in Jeſu domum ſe recipit.

Populus egregie favet Joſepho.

Joſephus, in medium progreſſus, plane

[m] Οὐκ ἔτι δὲ ᾔδειν] Οὐκ ἔτι δὲ ᾔδειν ὑπερτίθεσθαι, καιρὸν ἄξιον κρίνας, Ἰάκωβον *Vat.*

[n] Πιστῶν] Πιστὸν *Voſſ.*

[o] Γαβαρὼθ] Conf. §. 45. ſuper. Spanh.

[p] Τὸ πεδίον] Male per Gabara exprimit *Gelenius*, neque enim κώμη, ſed πόλις ἐπίσημος erat Gabara; locus hic Gabaroth dicebatur. Rel.

[q] Καταστὰς εἰς αὐτοὺς] Καλοῦντας *Voſſ.*

[r] Ἀρκουμένους] Ex hoc loco colligitur *Joſephum* ſectatum aliquatenus fuiſſe placita *Joannis Baptiſtæ*; qui *Luc.* 3. v. 14. eadem fere præcipit militibus.

[s] Ἰησοῦ] Conf. §. 40. ſuprà. Spanh.

[t] Ἀπείρξαντας.] Ita *MSS.* ἀπείξαντας in *Editis.*

[u] Ἐψεύσαντο] *Lugd. Bat.* ἐψεύσατο. Hav.

[x] Καταλύσας] Confer quæ ſuperius notavimus ad §. 16. Spanh.

[y] Εἰς τὸ πεδίον] Εἰς τὸ πλῆθος *Vat.*

[z] Ὀφθέντων γὰρ εὐθὺς] Ὀφθέντων γὰρ αὐτοῖς εὐθὺς ἐγένετο βοὴ *Vat.*

[a] Ἀνατρέψοντες] Forte ἀνατρέψαντες Cocc.

ſibus excipitur.

ſe eò adduci poſſe, ut alium pro me acciperent qui illis præeſſet. His mihi renunciatis, nihil quicquam dubitavi in medium prodire. Itaque continuo ipſe deſcendebam, auditurus quod Jonathas ejuſque collegæ dicerent. Mihi autem in publicum progreſſo ſtatim à populo univerſo applauſum eſt, lætiſque acclamationibus me prædicarunt; gratias ſe habere fatentes meo ductui & imperio.

Res à ſe geſtas cauſamque ſuam Galilæis exponit.

49. Cum autem iſta audirent Jonathas & qui cum eo erant, valde timuerunt ne mortis diſcrimen adirent: facto in eos à Galilæis impetu mei in gratiam. Itaque de fuga cogitabant. Verum cum abire non potuiſſent; (poſtulavi enim ab ipſis ut manerent) mœſti vultuque demiſſo ſtabant verbis meis attoniti. Itaque cum multitudini quidem imperaſſem ut mihi adeo acclamare omnino deſinerent, & militum fidiſſimos viis ad eas cuſtodiendas præfeciſſem, ne nos inopinantes Joannes adoriretur, Galilæos vero in armis eſſe admonuiſſem, ne ad hoſtium incurſum, ſi quis derepente fieret, *animis* turbarentur, primo Jonatham ejuſque collegas commonefaciebam epiſtolæ, quemadmodum ad me ſcripſerant, miſſos ſe à communi Hieroſolymitarum, ad contentiones quæ mihi cum Joanne erant finiendas, & ut me obſecraverant ipſos convenire. Hiſque commemoratis, epiſtolam coram ipſis proferebam, ne quid inficiari poſſent, dum literis ipſos coarguerem. „ Atqui, dicebam, ô Jonatha voſque ejus collegæ, ſi mihi cum Joanne contendenti reddenda eſſet vitæ meæ ratio, adductis pro me duobus tribuſve teſtibus qui viri ſint probi & honeſti, proculdubio neceſſe fuiſſet, facta in illorum vitas inquiſitione, ab intentato crimine me abſolvi. Ut igitur ſciatis bene à me adminiſtratas eſſe res Galilææ, tres quidem teſtes paucos *admodum* eſſe arbitror ei qui vitam recte inſtituerit; hos vero univerſos vobis exhibeo ſiſtoque. Itaque ab his vitæ meæ rationem poſcite: annon cum omni honeſtate atque etiam virtute omni hîc verſatus fuerim. Et vos ſane cunctos, ô Galilæi, adjuro, ne quid veri occultetis aut diſſimuletis, ſed coram his tanquam judicibus dicatis, ſi quid minus recte factum fuerit.

Galilæorum de Joſepho teſtimonium.

50. Vix iſta loquutus ſum, cum una omnium vox exoritur, benefactorem me ſuum & ſervatorem appellantium. Et anteactis quidem teſtimonium perhibebant, in agendis vero *ut eadem facere pergerem* adhortabantur. affirmabant etiam omnes jurejurando, ſe uxorum quidem pudicitiam ſalvam habere, neminem vero unquam à me dolore injuriave affectum. Ab hoc *elogio*, epiſtolas duas à Jonatha ejuſque collegis datas, quas cuſtodes à me conſtituti interceptas mihi miſerat, prælegebam Galilæis, perquam plenas maledictis, meque falſi inſimulantes, quod pro tyranno potius quam duce apud ipſos me gererem. inſuper & alia multa perſcripta erant, illis nihil mendacii impudenter *admodum* confictum omittentibus. quin & multitudini dicebam me literas accepiſſe à perferentibus, qui non inviti eas mihi dederant. quippe nolebam adverſarios quidquam reſciſcere de *viarum* cuſtodiis, ne præ metu literas ſcribere deſinerent.

Joſephus literas Jonathæ coram populo perlegit.

Multitudo in Jonathan ejuſque ſo-

51. Cum iſta audiviſſet multitudo, *animis* exaſperati geſtiebant in Jonathan & qui cum eo aderant

ἀπιέναι. μὴ γὰρ ἄν ποτε μεταπεισθῆναι, προστάτην ἕτερον ἀντ᾽ ἐμοῦ λαβεῖν. τούτων ἀπαγγελθέντων μοι, προελθεῖν [b] εἰς μέσους οὐκ ὤκνησα. κατέβαινον οὖν εὐθέως αὐτὸς, τί λέγοιεν οἱ περὶ τὸν Ἰωνάθην ἀκουσόμενος. προελθόντος δέ μου κρότος παρὰ παντὸς τοῦ πλήθους εὐθὺς ἦν, καὶ μετ᾽ εὐφημιῶν ἐπιβοήσεις χάριν ἔχειν ὁμολογούντων [c] τῇ ἐμῇ στρατηγίᾳ.

μθ΄. Ταῦτα δ᾽ οἱ περὶ τὸν Ἰωνάθην ἀκούοντες, ἐφοβήθησαν μὴ καὶ κινδυνεύσωσιν ἀποθανεῖν, ἐπ᾽ αὐτοὺς ὁρμησάντων τῶν Γαλιλαίων κατὰ τὴν πρὸς ἐμὲ χάριν. δρασμὸν οὖν ἐπενόουν. μὴ δυνηθέντες δὲ ἀπελθεῖν, προσμεῖναι γὰρ αὐτοὺς ἠξίωσα, [d] κατήφησαν ἐκστησάμενοι τῷ λόγῳ. προστάξας οὖν τῷ μὲν πλήθει τὰς εὐφημίας [e] πάντας [f] σχεῖν, καὶ τῶν ὁπλιτῶν τοὺς πιστοτάτους ταῖς ὁδοῖς ἐπιστήσας, ὑπὲρ τοῦ φρουρεῖν μὴ ἀπροσδοκήτως ἡμῖν ὁ Ἰωάννης ἐπιπέσῃ, παραινέσας [g] δὲ τοῖς Γαλιλαίοις ἀναλαβεῖν τὰ ὅπλα, μὴ πρὸς τὴν ἔφοδον τῶν πολεμίων, ἐὰν γένηταί τις αἰφνίδιος, ταραχθῶσιν, πρῶτον τῆς [h] ἐπιστολῆς τοὺς περὶ τὸν Ἰωνάθην ὑπεμίμνησκον, ὃν τρόπον γράψειαν ὑπὸ τοῦ κοινοῦ τῶν Ἱεροσολυμιτῶν πεπέμφθαι, διαλύσοντές μου τὰς πρὸς τὸν Ἰωάννην φιλονεικίας, ὡς παρακαλέσειάν με πρὸς αὐτοὺς ἀφικέσθαι. καὶ ταῦτα διεξιὼν, τὴν ἐπιστολὴν εἰς μέσους προὔτεινον, ἵνα μηδὲν ἀρνήσασθαι δυνηθῶσιν ἐλεγχόντων αὐτοὺς τῶν γραμμάτων. „ καὶ μὴν, ἔφην, Ἰωνάθη [i] ὑμεῖς τε οἱ συμπρέσβεις, εἰ πρὸς Ἰωάννην κρινόμενος, ὑπὲρ τοῦ παραστῆσαι τὸν ἐμαυτοῦ βίον, δύο τινὰς ἢ τρεῖς μάρτυρας καλοὺς κἀγαθοὺς ἤγαγον, δῆλον ὡς [k] ἀνάγκην εἴχετε, προεξετάσαντες καὶ τοὺς τούτων βίους, ἀπαλλάξαι με τῶν ἐγκλημάτων. ἵν᾽ οὖν γνῶτε καλῶς πεπρᾶχθαί μοι τὰ κατὰ τὴν Γαλιλαίαν, τρεῖς μὲν μάρτυρας ὀλίγους εἶναι νομίζω τῷ καλῶς βεβιωκότι. τούτους δὲ πάντας ὑμῖν δίδωμι. παρὰ τούτων οὖν πύθεσθε τίνα τρόπον ἐβίωσα. εἰ μετὰ πάσης σεμνότητος [l] καὶ πάσης δὲ ἀρετῆς ἐνθάδε πεπολίτευμαι. καὶ δὴ ὁρκίζω ὑμᾶς, ὦ Γαλιλαῖοι, μηδὲν ἐπικρύψασθαι τῆς ἀληθείας, λέγειν δ᾽ ἐπὶ τούτων, ὡς δικαστῶν, εἴ τι μὴ καλῶς πέπρακται. „

ν΄. Ταῦτ᾽ ἔτι λέγοντός μου, κοιναὶ παρὰ πάντων ἐγίνοντο φωναὶ, καλούντων εὐεργέτην με καὶ σωτῆρα. καὶ περὶ μὲν τῶν πεπραγμένων ἐμαρτύρουν, περὶ δὲ τῶν πραχθησομένων παρεκάλουν. [m] πάντες δ᾽ ὤμνυον ἀνυβρίστους μὲν ἔχειν τὰς γυναῖκας, λελυπῆσθαι δὲ μηδέποτε [n] μηδένα ὑπ᾽ ἐμοῦ. μετὰ τοῦτο δύο τῶν ἐπιστολῶν ἃς οἱ κατασταθέντες ὑπ᾽ ἐμοῦ φρουροὶ, πεμφθείσας ὑπὸ τῶν περὶ τὸν Ἰωνάθην ἑλόντες, ἀπεστάλκεισαν πρὸς ἐμὲ [o] παραναγινώσκω τοῖς Γαλιλαίοις, πολλῶν βλασφημιῶν πλήρεις, καὶ καταψευδομένας, ὅτι τυραννίδι μᾶλλον ἢ στρατηγίᾳ χρῶμαι κατ᾽ αὐτῶν. ἕτερά τε πολλὰ πρὸς τούτοις ἐνεγέγραπτο μηδὲν παραλειπόντων ἀναισχύντου ψευδολογίας. ἔφην δ᾽ ἐγὼ πρὸς τὸ πλῆθος τὰ γράμματα λαβεῖν, δόντων ἑκουσίως τῶν κομιζόντων. οὐ γὰρ ἐβουλόμην αὐτοὺς τὰ [p] περὶ τὰς φρουρὰς τοὺς ἐναντίους εἰδέναι, μὴ δείσαντες τοῦ γράφειν ἀποστῶσιν.

να΄. Ταῦτα ἀκούσαν τὸ πλῆθος [q] σφόδρα παροξυνθὲν ἐπὶ τὸν Ἰωνάθην ὥρμα καὶ τοὺς σὺν αὐτῷ συμ-

παρι-

b Εἰς μέσους] Εἰς μέσον *Vat.* itidemque mox infra.

c Τῇ ἐμῇ στρατηγίᾳ.] Τῆς ἐμῆς στρατηγίας *Vat.*

d Κατήφησαν ἐκστησάμενοι] Ita ſane, aut κατηφεῖς ὄντες, legendum cenſeo. κατηφεῖς ἐκστησάμενοι in *libris*. HUDS. in *Lugd. Bat.* ἐκστησάμενος. & in margine ἐκστησάμενοι. HAV.

e Πάντας] *Lugd. Bat.* præfert παντασχεῖν uno verbo. HAV.

f Σχεῖν.] Ἐπισχεῖν *Vat.*

g Δὲ τοῖς Γαλιλαίοις] Δὲ καὶ τοῖς *Voſſ.*

h Ἐπιστολῆς] Ἐπιβολῆς *Voſſ.*

i Ὑμεῖς τε] Ita *Voſſ.* ὑμεῖς in *Editis Aliiſque.*

k Ἀνάγκην εἴχετε.] Ἀνάγκην ἂν εἴχετε *Voſſ.*

l Καὶ πάσης δὲ ἀρετῆς] Ita *Voſſ.* καὶ πάσης δὲ τῆς ἐνθάδε [illegible] in *cæteris*.

m Πάντες δ᾽ ὤμνυον] Πάντες μὲν οὖν ὤμνυον *Vat.*

n Μηδένα ὑπ᾽ ἐμοῦ.] Ita *Vat.* μηδὲν in *cæteris*.

o Παραναγινώσκω] Ex hoc loco firmari poteſt conjectura *H. Stephani*, παραναγινώσκειν pro παραγινώσκειν apud *Iſocratem* legentis in *Theſ. Gr.* voce παραναγινώσκω.

p Περὶ τὰς φρουρὰς] Περὶ τῶν φρουρῶν *Vat.*

q Σφόδρα παροξυνθὲν] Illud σφόδρα è *Codd. MSS.*

r Δια-

παρέντας, ὡς [r] διαφθεροῦντες. καὶ ἐπεπράχεισαν τὸ ἔργον, εἰ μὴ τοὺς μὲν Γαλιλαίους ἔπαυσα τῆς ὀργῆς, τοῖς περὶ τὸν Ἰωνάθην δ' ἔφην συγγινώσκειν τῶν ἤδη πεπραγμένων, εἰ μέλλοιεν μετανοήσειν, καὶ πορευθέντες εἰς τὴν πατρίδα λέγοιεν τοῖς πέμψασι τἀληθῆ περὶ τῶν ἐμοὶ πεπολιτευμένων. ταῦτ' εἰπὼν ἀπέλυον αὐτούς, καίτοι γινώσκων ὅτι μηδὲν ὧν ὑπέσχοντο ποιήσουσιν. τὸ πλῆθος δ' εἰς ὀργὴν ἐξεκαίετο κατ' αὐτῶν, κἀμὲ παρεκάλουν ἐπιτρέπειν αὐτοῖς τιμωρήσασθαι τοὺς τοιαῦτα τολμήσαντας. παντοῖος μὲν οὖν ἐγενόμην πείθων αὐτοὺς φείσασθαι τῶν ἀνδρῶν. πᾶσαν γὰρ ᾔδειν στάσιν [s] ὄλεθρον οὖσαν τοῦ κοινῇ συμφέροντος. τὸ δὲ πλῆθος εἶχεν τὴν κατ' αὐτῶν ὀργὴν ἀμετάβλητον. καὶ πάντες ὥρμησαν ἐπὶ τὴν οἰκίαν, ἐν ᾗ κατέλυον οἱ περὶ τὸν Ἰωνάθην. ἐγὼ δέ, θεωρῶν τὴν ὁρμὴν οὖσαν αὐτῶν ἀνεπίσχετον, ἀναπηδήσας ἐφ' ἵππον, ἐκέλευσα τοῖς πλήθεσιν πρὸς [t] Σωγάνην κώμην ἕπεσθαι, [v] Γαβάρων ἀπέχουσαν εἴκοσι στάδια. καὶ τούτῳ στρατηγήματι χρησάμενος παρέσχον ἐμαυτῷ μὴ δοκεῖν ἐμφυλίου πολέμου κατάρχειν.

ιϛ'. Ἐπεὶ δὲ [x] περὶ τὴν Σωγανέαν ἐγενόμην, ἐπιστήσας τὸ πλῆθος, καὶ παραινέσει χρησάμενος περὶ τοῦ μὴ πρὸς τὰς ὀργάς, [y] καὶ τὰς ἀνηκέστους τιμωρίας ὀξέως [z] φέρεσθαι, κελεύω τοὺς καθ' ἡλικίαν ἤδη προβεβηκότας καὶ πρώτους παρ' αὐτοῖς ἑκατὸν ἄνδρας, ὡς πορευσομένους εἰς τὴν Ἱεροσολυμιτῶν πόλιν εὐτρεπίζεσθαι, μέμψιν ποιησομένους ἐπὶ τοῦ δήμου τῶν τὴν χώραν διαστασιαζόντων. „καὶ ἂν ἐπικλασθῶσιν, ἔφην, πρὸς τοὺς λόγους ὑμῶν, „παρακαλέσετε τὸ κοινὸν γράψαι πρὸς ἐμέ, μένειν κελεύοντας ἐπὶ τῇ Γαλιλαίᾳ, τοὺς δὲ περὶ τὸν Ἰωνάθην „ἀναχωρεῖν ἐκεῖθεν." ταύτας αὐτοῖς τὰς ὑποθήκας δούς, ἐναρμοσαμένων τε ταχέως ἐκείνων, ἡμέρᾳ τρίτῃ μετὰ τὴν ἐκκλησίαν τὴν ἀποστολὴν ἐποιησάμην, συμπέμψας ὁπλίτας πεντακοσίους. ἔγραψα δὲ καὶ τοῖς ἐν Σαμαρείᾳ φίλοις προνοήσασθαι τοῦ ἀσφαλῆ γενέσθαι τὴν πορείαν αὐτοῖς. ἤδη γὰρ ὑπὸ Ῥωμαίοις ἦν ἡ Σαμάρεια καὶ πάντως ἔδει τοὺς ταχὺ βουλομένους ἀπελθεῖν δι' ἐκείνης πορεύεσθαι. τρισὶ γὰρ ἡμέραις ἀπὸ Γαλιλαίας ἔνεστιν οὕτως εἰς Ἱεροσόλυμα καταλῦσαι. [a] συμπαρέπεμψα δὲ τοὺς πρέσβεις κἀγὼ μέχρι τῶν τῆς Γαλιλαίας ὅρων, [b] φυλακὰς ἐπιστήσας [c] ταῖς ὁδοῖς, ὑπὲρ τοῦ μὴ ῥᾳδίως τινὰ μαθεῖν ἀπαλλαττομένους. καὶ ταῦτα πράξας [d] ἐν Ἰάφοις τὴν διατριβὴν ἐποιούμην.

ιζ'. Οἱ δὴ περὶ τὸν Ἰωνάθην, [e] διαμαρτάνοντες τῆς κατ' ἐμοῦ πράξεως, Ἰωάννην ἀπέλυσαν εἰς τὰ Γίσχαλα, αὐτοὶ δὲ εἰς τὴν Τιβεριέων πόλιν ἐπορεύοντο λήψεσθαι προσδοκῶντες αὐτὴν ὑποχείριον. ἐπειδὴ καὶ [f] Ἰησοῦς, ὁ κατὰ τὸν καιρὸν τοῦτον ἐκείνων ἄρχων, ἐγεγράφει πρὸς αὐτούς, πείσειν ἐπαγγελλόμενος τὸ πλῆθος ἐλθόντας ὑποδέχεσθαι, καὶ αὐτοῖς ἑλέσθαι προσεῖναι. [g] ἐκεῖνοι μὲν ἐπὶ τοιαύταις ἐλπίσιν ἀπῆλθον. ἀπαγγέλλει δέ μοι ταῦτα Σίλας διὰ γραμμάτων, ὃν ἔφην τῆς Τιβεριάδος ἐπιμελητὴν καταλελοιπέναι, καὶ σπεύδειν ἠξίου. κἀγώ, ταχέως [h] ὑπακούσας αὐτῷ παραγενόμενος, εἰς κίνδυνον ἀπωλείας κατέστην ἐξ αἰτίας τοιαύτης. οἱ περὶ [i] τὸν Ἰωνάθην γενόμενοι παρὰ

impetum facere, quaſi *illos* interfecturi. Atque id ſane perfeciſſent, niſi Galilæos quidem furentes cohibuiſſem, Jonathæ vero ejuſque collegis dixiſſem, me illis ignoſcere quæ jam ante geſſerant, ſi modo reſipiſcerent, & profecti in patriam his à quibus miſſi erant vera referrent de rebus à me adminiſtratis. His dictis eos dimittebam, quamvis ſcirem nihil eſſe facturos eorum quæ pollicebantur. At multitudo contra eos in iram accendebatur, meque obſecrabant, permitterem de illis qui talia auſi fuerant pœnas ſumere. Verum ego ſummopere adnitebar, quò eis perſuaderem, iſtis ut parcerent hominibus. probe enim noveram omnem ſeditionem bono publico in perniciem cedere. At multitudo immobilis perſtabat in ſua contra eos iracundia: unoque impetu omnes in domum ferebantur, in qua Jonathas ejuſque collegæ diverſabantur. Ego vero, cum conſpicerem impetum illorum cohiberi non poſſe, in equum inſiliens, juſſi multitudinem me ſequi ad Soganam uſque vicum, à Gabaris viginti ſtadiis diſtantem. atque ejuſmodi uſus ſtratagemate hoc mihimet præſtabam, me pro belli civilis auctore nequaquam habitum iri.

Milites irritantur.

Seditionem ſine cæde compeſcit Joſephus.

52. Poſtquam autem propius ad Soganenſes accederem, cum multitudinem ſtitiſſem, eoſque admonuiſſem, ne ad iraſcendum & graviſſimas pœnas *exigendas* ocyus ferrentur, jubeo centum ætate provectiores & dignitate præſtantes ſe parare, ut qui in Hieroſolymitarum urbem profecturi eſſent, & querelam apud populum habituri adverſus eos qui in regione ſeditionem moverent: illiſque dicebam, „ ſi contigerit eos flecti oratione veſtra, à communi *Hieroſolymorum* efflagitate, ut literas ad me „ darent, jubentes memet in Galilæa manere, & „ Jonathan ejuſque collegas inde diſcedere." Cum iſta illis ſuggeſſiſſem mandaſſemque, illique ſtatim ſe *ad profectionem* inſtruxiſſent, tertio poſt habitam concionem die eos in legationem miſi, unaque cum eis milites quingentos *in præſidium*. Quin & amicis Samariæ ſcripſi, darent operam ut legati per eorum agrum tuto iter facerent: tum enim Romanorum in poteſtate erat Samaria. & omnino neceſſe erat volentibus celeriter *Hieroſolyma* proficiſci, per eam tranſire; ſic enim tribus diebus è Galilæa Hieroſolyma pervenitur. Immo & ipſe legatos deduxi ad fines uſque Galilææ, cuſtodes qui viis præeſſent conſtituens, ne quis facile legatos diſceſſiſſe reſciſceret. Cumque iſta perfeciſſem, *aliquantiſper* apud Japha morabar.

Legatos Hieroſolyma mittit.

Utque ſalvi eo perveniant operam dat.

53. Jonathas autem ejuſque collegæ, cum fruſtrati eſſent in iis quæ contra me moliti ſunt, Joannem Giſchala remiſerunt; ipſi vero in urbem Tiberiada profecti ſunt, ſpei pleni fore ut eam in ſuam poteſtatem redigerent: quandoquidem & Jeſus, qui eo tempore ſummæ rerum iſtic præerat, ſcripſerat ad ipſos, promittens ſe populo perſuaſurum eſſe ut venientes exciperent, & in eorum partes tranſire vellent. Illi quidem hujuſmodi ſpe freti illinc digreſſi ſunt. Iſta autem Silas mihi per literas ſignificat (quem *jam ante* dixi *rerum* Tiberiadis curatorem *me* reliquiſſe) utque feſtinarem me rogabat. Atque ego, cum è veſtigio illi obſequutus eò me contuliſſem, in interitus periculum incidi ex hujuſmodi cauſa. Jonathas ejuſque collegæ, cum apud Tibe-

Jonathas ſociique Tiberiada in ſuam poteſtatem redigere conantur.

Joſephus in periculum

r Διαφθεροῦντες] Gen. διαφθειροῦντες, διαφθείροντες ex Ed. Baſil. Spanh.

s Ὄλεθρον οὖσαν] Ita Vat. ὄλεθρον in Editis Aliiſque. quod ſane mox poſtularet. τῷ κοινῇ συμφέροντι.

t Σωγάνην] Conf. annot. ad §. 37. Spanh.

v Γαβάρων] Sic in Cod. Vat. atque ita legendum eſſe conjecerat Cl. *Relandus* in *Palæſtina* 5. p. 1021.

x Περὶ τὴν Σωγανέαν] Περὶ τὰς Σωγανέας *Baſ.* & *Lugd. Bat.* περὶ Σωγάνας Gen.

y Καὶ τὰς ἀνηκέστους τιμωρίας] Καὶ ταύτας ἀνηκέστους τιμωρίας Vat. Hous. καὶ τινὰς εἰς ἀνηκέστους τιμωρίας *Lugd. Bat.* Hav.

z Φέρεσθαι,] Φαίνεσθαι Vat.

a Συμπαρέπεμψα] Παρέπεμψα Vat.

b Φυλακὰς] Attracto accentu φύλακας *Lugd. Bat.* Hav.

c Ταῖς ὁδοῖς,] Ταῖς διόδοις Vat.

d Ἐν Ἰάφοις] Ἐν Ἰαφοῖς Vat. Conf. dicta ſuper §. 45. Spanh.

e Διαμαρτάνοντες] Διαμαρτόντες Vat.

f Ἰησοῦς] Conf. annot. ſup. §. 40. Spanh.

g Ἐκεῖνοι μὲν] Οἱ δὲ ἐπὶ τ. Vat.

h Ὑπακούσας αὐτῷ] Ἐπακούσας αὐτῷ καὶ παραγενόμενος Voſſ.

i Τὸν Ἰωνάθην γενόμενοι] Articulum adjeci e *Cod. Voſſ.* qui tamen mox (v. 16.) eundem omittit ante Ἰωνάθην.

incidit, ex dolo & ſimulatione Jonathæ ſociorumque.

Tiberienſes eſſent, & multos adverſæ mihi factionis à me deficere ſuaſiſſent, quamprimum me adeſſe audiverant, de ſe ſoliciti ad me veniunt; meque ſalutato beatum prædicabant, qui ita me geſſerim in Galilææ rebus adminiſtrandis, ſeque mihi gratulari quod tanto in honore habitus eſſem; meam enim gloriam ſibi in decus cedere dicebant, ut qui civis illorum & ab ipſis inſtitutus fueram. adjiciebantque juſtius eſſe ut meam erga ipſos amicitiam, quam Joannis, complecterentur: & domum quidem ocyus redire *ajebant*; manere vero donec Joannem in meam poteſtatem tradiderint. Atque iſta loquuti jusjurandum jurarunt unum & alterum, ex iis quæ apud nos horroris pleniſſima habentur, quorum gratia illis diffidere nefas ducebam. deinde me rogabant, ut in alium locum diverterem, quod in craſtinum diem Sabbatum incideret: illoſque minime decere ajebant *eo die* Tiberienſium civitatem in tumultus conjicere.

Joſephus Taricheas ſe confert.

54. Tum ego, nihil ſuſpicatus, Taricheas me conferebam, relictis tamen aliquibus in civitate, curioſe in ſermones inquiſituris, qui de me ſerentur: & per omnem viam, quæ à Taricheis Tiberiada *recta* ferebat, aliquam multos diſpoſui, qui, alius ex alio, mihi ſignificarent, quæcunque inaudirent ab iis qui in urbe relicti erant. Die igitur ſequenti

Judæorum Proſeucha.

omnes congregantur in Proſeucham, domum *ſcilicet* ampliſſimam & ingentis multitudinis capacem. Cum autem Joannes *eò* eſſet ingreſſus, palam quidem minime audebat verba facere de defectione;

Joannes & Jeſus necem Joſepho machinantur.

duce vero meliore civitati illorum opus eſſe ajebat. At Jeſus, qui urbi præerat, nihil diſſimulans, aperte dicebat; „ præſtat, ô cives, quatuor nos „ viris quam uni parere, præſertim illuſtri ortis „ genere, & rerum ſcientia inclytis." quibus verbis Jonathan ſubindicabat ejuſque collegas. Juſtus, cum in medium prodiiſſet, Jeſum iſta loquutum extollebat, & nonnullos è plebe in ſuam ſententiam adducebat. At populo haud placebant quæ dicta erant, & proculdubio coorta fuiſſet ſeditio, niſi neceſſe habuiſſent è concione diſcedere ſexta hora

Qua hora Sabbatis prandeant Judæi.

appetente, quo tempore moris eſt nobis Sabbatis prandere. Atque Jonathas ejuſque collegæ, cum in craſtinum diem concilium diſtuliſſent, re infecta abierunt. Iſtis autem mihi actutùm renunciatis, decrevi mane Tiberiada pervenire: & prima diei ſequentis hora à Taricheis *eò* veniebam, populumque in Proſeucham jamjam congregatum deprehendo: quem vero in finem advocarentur in concionem, plane neſciverunt qui convenerant. At Jonathas ejuſque collegæ, cum me ex improviſo adeſſe conſpexiſſent, primo perturbati erant: deinde illis in mentem venit rumorem ſpargere, procul viſos eſſe

Alterum Jonathæ aliorumque contra Joſephum ſtratagema.

Romanorum equites in confiniis, triginta ſtadiis ab urbe, in loco qui Homonœa dicitur. atque iſtis nunciatis, admonendo hortandoque ſubjiciunt Jonathas ejuſque collegæ, non permittendos eſſe hoſtes agrum illorum depopulari. Dicebant autem hæc eo animo, ut, cum me auxilii præſentis ferendi prætextu ab urbe amoviſſent, ipſi interim eam mihi infeſtam inſenſamque redderent.

Id Joſepho ſubolet.

55. Ego vero, etiamſi probe norim quid illi in mente agitarent, eis tamen obſequutus ſum, ne Tiberienſibus viderer parum proſpicere illorum ſecuritati. Itaque egreſſus ſum, cumque ad locum perveniſſem, ubi ne veſtigium quidem ullum hoſtium deprehendi, maturato itinere revertor; & ſenatum omnem populique multitudinem congregatam invenio, & Jonathan ejuſque collegas pro-

τοῖς Τιβεριεῦσι, καὶ πολλοὺς πείσαντες ἀποστῆναί μου διαφόρους ὄντας, ὡς ἤκουσαν τὴν ἐμὴν παρουσίαν, δείσαντες περὶ αὑτῶν ἧκον πρὸς ἐμέ. καὶ ἀσπασάμενοι, μακαρίζειν ἔλεγον οὕτως περὶ τὴν Γαλιλαίαν ἀναστραφέντα, συνήδεσθαί τε διὰ τιμῆς ἀγομένῳ. κόσμον γὰρ [k] αὐτῶν εἶναι τὴν ἐμὴν δόξαν ἔφασαν, ὡς ἂν διδασκάλου τ' ἐμοῦ γενομένου καὶ πολίτου. δικαιοτέραν τε τῆς Ἰωάννου τὴν ἐμὴν πρὸς αὐτοὺς φιλίαν ὑπάρχειν ἔλεγον. καὶ σπεύδειν μὲν εἰς τὴν οἰκείαν ἀπελθεῖν, περιμένειν δὲ ὡς ὑποχείριον τὸν Ἰωάννην ἐμοὶ [l] ποιήσωσιν. καὶ ταῦτα λέγοντες ἐπώμοσαν τοὺς φρικωδεστάτους ὅρκους παρ' ἡμῖν, δι' οὓς ἀπιστεῖν οὐ δεῖν ᾠόμην. καὶ δὴ παρακαλοῦσί με τὴν [m] κατάλυσιν ἀλλαχοῦ ποιήσασθαι, διὰ τὸ τὴν ἐπιοῦσαν ἡμέραν εἶναι σάββατον. ὀχλεῖσθαι δὲ μὴ δεῖν ὑπ' αὐτῶν τὴν πόλιν τῶν Τιβεριέων ἔφασκον.

νδ'. Κἀγὼ, μηδὲν ὑπονοήσας, ἐς τὰς Ταριχέας ἀπῆλθον, καταλιπὼν ὅμως ἐν τῇ πόλει τοὺς πολυπραγμονήσοντας, εἴ τι περὶ ἡμῶν λέγοιτο. διὰ πάσης δὲ τῆς ὁδοῦ, τῆς ἀπὸ Ταριχεῶν εἰς Τιβεριάδα φερούσης, ἐπέστησα πολλοὺς, ἵνα μοι δι' ἀλλήλων σημαίνωσιν, ἅπερ ἂν παρὰ τῶν ἐν τῇ πόλει καταλειφθέντων πυνθάνωνται. κατὰ τὴν ἐπιοῦσαν οὖν ἡμέραν συνάγονται πάντες εἰς τὴν [n] προσευχὴν, μέγιστον οἴκημα πολὺν ὄχλον ἐπιδέξασθαι δυνάμενον. εἰσελθὼν δὲ ὁ Ἰωνάθης, φανερῶς μὲν περὶ τῆς ἀποστάσεως οὐκ ἐτόλμα λέγειν. ἔφη δὲ στρατηγοῦ κρείττονος χρείαν τὴν πόλιν αὐτῶν ἔχειν. Ἰησοῦς δ' ὁ ἄρχων οὐδὲν ὑποστειλάμενος ἀναφανδὸν εἶπεν. „ ἄμεινόν ἐστιν, ὦ πολῖται, τέσσαρ„ σιν ἡμᾶς ἀνδράσιν ὑπακούειν ἢ ἑνὶ, καὶ κατὰ γένος „ λαμπροῖς, καὶ κατὰ σύνεσιν οὐκ ἀδόξοις." ὑπεδείκνυε δὲ τοὺς περὶ Ἰωνάθην. ταῦτ' εἰπόντα τὸν Ἰησοῦν ἐπῄνει παρελθὼν Ἰοῦστος, καί τινας ἐκ τοῦ δήμου συνέπειθεν. οὐκ ἠρέσκετο δὲ τοῖς λεχθεῖσιν τὸ πλῆθος, καὶ πάντως ἂν εἰς στάσιν ἐχώρησαν, εἰ μὴ τὴν σύνοδον διέλυσεν ἐπελθοῦσα ἕκτη ὥρα, καθ' ἣν τοῖς σάββασιν ἀριστοποιεῖσθαι νόμιμόν ἐστιν ἡμῖν. καὶ οἱ περὶ τὸν Ἰωνάθην, εἰς τὴν ἐπιοῦσαν ὑπερθέμενοι τὴν βουλὴν, ἀπῆλθον ἄπρακτοι. εὐθὺς δέ μοι τούτων ἀπαγγελθέντων πρωῒ διέγνων εἰς τὴν Τιβεριέων πόλιν ἀφικέσθαι. καὶ τῇ ἐπιούσῃ [o] περὶ πρώτην ὥραν ἧκον ἀπὸ τῶν Ταριχεῶν, καταλαμβάνω δὲ συναγόμενον ἤδη τὸ πλῆθος εἰς τὴν προσευχήν. ἐφ' ὅ, τι δ' ἦν αὐτοῖς σύνοδος, οὐκ ἐγίνωσκον οἱ συλλεγόμενοι. οἱ δὲ περὶ τὸν Ἰωνάθην ἀπροσδοκήτως θεασάμενοί με παρόντα διεταράχθησαν. εἶτ' ἐπινοοῦσιν διαδοῦναι λόγον ὅτι Ῥωμαίων ἱππεῖς ἐν τῇ μεθορίῳ πόρρω τριάκοντα σταδίων ἀπὸ τῆς πόλεως, κατὰ τὸν τόπον λεγόμενον Ὁμόνοιαν, εἰσὶν ἑωραμένοι. καὶ προσαγγελθέντων τούτων ἐξ ὑποβολῆς παρεκάλουν οἱ περὶ τὸν Ἰωνάθην, μὴ περιιδεῖν ὑπὸ τῶν πολεμίων λεηλατουμένην αὐτῶν τὴν γῆν. ταῦτα δ' ἔλεγον διάνοιαν ἔχοντες, ἐμὲ προφάσει τῆς κατεπειγούσης βοηθείας μεταστήσαντες, αὐτοὶ τὴν πόλιν ἐχθρὰν μοι κατασκευάσαι.

νε'. Ἐγὼ δὲ καίπερ εἰδὼς αὐτῶν τὸ σπουδαζόμενον ὅμως ὑπήκουσα, μὴ δόξαι παρέχων τοῖς Τιβεριεῦσιν [p] οὐ προνοούμενος αὐτῶν τῆς ἀσφαλείας. ἐξῆλθον οὖν, καὶ γενόμενος κατὰ τὸν τόπον, ὡς οὐδ' ἴχνος πολεμίων εὗρον, ὑποστρέφω συντόνως ὁδεύσας. καὶ καταλαμβάνω τήν τε βουλὴν πᾶσαν συνεληλυθυῖαν καὶ τὸν δημοτικὸν ὄχλον, ποιουμένους τε πολλὴν κατηγορίαν μου τοὺς περὶ τὸν Ἰωνά-θην,

k Αὐτῶν εἶναι] Ita cum Cod. Voſſ. ἑαυτῶν in cæteris.
l Ποιήσωσιν] Ποιήσουσι Voſſ.
m Κατάλυσιν] Confer quæ ſuperius a nobis annotata ſunt ad §. 16. Spanh.
n Προσευχὴν] Προσευχὴ in Tiberiade, ὡς προσευχῆς [illegible] §. 57. Spanh. De *Proſeuchis* Judæorum videſis quæ congeſſit *Stephanus Le Moyne ad Polycarpi Epiſtolam*, p. 76.
o Περὶ πρώτην ὥραν] Ita cum Cod. Vat. περὶ τὴν ὥραν in cæteris.
p Οὐ προνοούμενος] Forſan ὡς ὁ.

q Mila-

θην, ὡς τοῦ μὲν τὸν πόλεμον ἐπελαφρύνειν αὐτοῖς ἀμελοῦντος, ἐν τρυφαῖς δὲ διάγοντος. ταῦτα δὲ λέγοντες προὔφερον ἐπιστολὰς τέσσαρας ὡς ἀπὸ τῶν ἐν τῇ [q] μεθορίᾳ τῆς Γαλιλαίας γεγραμμένας πρὸς αὐτοὺς, ἐπὶ βοήθειαν ἥκειν παρακαλούντων. Ῥωμαίων γὰρ δύναμιν μέλλειν ἱππέων τε καὶ πεζῶν εἰς τρίτην ἡμέραν τὴν χώραν αὐτῶν λεηλατεῖν. ἐπισπεύδειν τε καὶ μὴ περιοφθῆναι δεομένων. ταῦτ᾽ ἀκούσαντες οἱ Τιβεριεῖς, λέγειν ἀληθῆ δόξαντες αὐτοὺς, καταβοήσεις ἐποιοῦντο, μὴ καθέζεσθαί με δεῖν λέγοντες, ἀλλ᾽ ἀπελθεῖν ἐπικουρήσοντα τοῖς ὁμοεθνέσιν αὐτῶν. πρὸς ταῦτ᾽ ἐγὼ, συνῆκα γὰρ τὴν ἐπίνοιαν τῶν περὶ τὸν Ἰωνάθην, ὑπακούσεσθαι μὲν ἔφην ἑτοίμως καὶ χωρὶς ἀναβολῆς ὁρμήσειν πρὸς τὸν πόλεμον ἐπηγγειλάμην. συνεβούλευσα δ᾽ ὅμως, καὶ ἐπεὶ [r] τὰ γράμματα κατὰ τέσσαρας τόπους Ῥωμαίους σημαίνει προσβαλεῖν, εἰς πέντε μοίρας διελόντας τὴν δύναμιν ἑκάστῃ τούτων ἐπιστῆσαι τοὺς περὶ τὸν Ἰωνάθην καὶ τοὺς ἑταίρους αὐτοῦ. πρέπειν γὰρ ἀνδράσιν ἀγαθοῖς μὴ μόνον συμβουλεύειν, ἀλλὰ καὶ χρείας ἐπειγούσης ἡγουμένους βοηθεῖν. ἐγὼ γὰρ πλὴν μιᾶς μοίρας οὐκ ἔφην ἀφηγεῖσθαι δυνατὸς εἶναι. σφόδρα τῷ πλήθει συνήρεσεν ἡ ἐμὴ συμβουλία. κἀκείνους οὖν ἠνάγκαζον ἐπὶ τὸν πόλεμον ἐξιέναι. τοῖς δ᾽ οὐχὶ μετρίως συνεχύθησαν αἱ γνῶμαι, μὴ κατεργασαμένοις ἃ διενοήθησαν, ἐμοῦ τοῖς ἐπιχειρήμασιν αὐτῶν ἀντιστρατηγήσαντος.

νϛ. Εἷς δέ τις ἐξ αὐτῶν Ἀνανίας τοὔνομα, πονηρὸς ἀνὴρ καὶ κακοῦργος, εἰσηγεῖτο τοῖς πλήθεσι πανδημεὶ νηστείαν εἰς τὴν ἐπιοῦσαν τῷ Θεῷ προθέσθαι. καὶ κατὰ τὴν αὐτὴν ὥραν ἐκέλευσεν εἰς τὸν αὐτὸν τόπον ἀνόπλους παρεῖναι, τῷ Θεῷ φανερὸν ποιήσοντας, ὅτι μὴ τῆς παρ᾽ ἐκείνου τυγχάνοντες βοηθείας, πᾶν ὅπλον ἄχρηστον εἶναι νομίζουσιν. ταῦτα δ᾽ ἔλεγεν οὐ δι᾽ εὐσέβειαν, ἀλλ᾽ ὑπὲρ τοῦ λαβεῖν ἄνοπλόν με καὶ τοὺς ἐμούς. κἀγὼ δι᾽ ἀνάγκην ὑπήκουον, μὴ δόξω καταφρονεῖν τῆς περὶ τὴν εὐσέβειαν ὑποθήκης. ὡς οὖν ἀνεχωρήσαμεν ἐπὶ τὰ ἑαυτῶν, οἱ μὲν περὶ τὸν Ἰωνάθην γράφουσι τῷ Ἰωάννῃ πρὸς αὐτοὺς ἕωθεν ἀφικέσθαι κελεύοντες μεθ᾽ ὅσων ἂν στρατιωτῶν δυνηθῇ. λήψεσθαι γὰρ εὖ ἐμὲ ὑποχείριον, καὶ ποιήσειν ὅπερ ἔχοι δι᾽ εὐχῆς. δεξάμενος δὲ τὴν ἐπιστολὴν ἐκεῖνος, [s] ὑπακούειν ἔμελλεν. ἐγὼ δὲ τῇ ἐπιούσῃ ἡμέρᾳ δύο τῶν περὶ ἐμὲ σωματοφυλάκων, τοὺς κατ᾽ ἀνδρείαν δοκιμωτάτους καὶ κατὰ πίστιν βεβαίους, κελεύω [t] ξιφίδια κρύψαντας ὑπὸ τὰς ἐσθῆτας, ἐμοὶ συμπροελθεῖν, ἵν᾽ εἰ γένοιτο παρὰ τῶν ἐχθρῶν ἐπίθεσις ἀμυνώμεθα. θώρακα δ᾽ ἔλαβον αὐτὸς, καὶ μάχαιραν ὑπεζωσάμην [u] ὡς οἷόν τ᾽ ἦν ἀφανέστατα, καὶ ἦλθον εἰς τὴν προσευχήν.

νζ. Τοὺς μὲν οὖν σὺν ἐμοὶ πάντας ἐκκλεῖσαι προσέταξεν Ἰησοῦς ὁ ἄρχων. αὐτὸς γὰρ ταῖς θύραις ἐφειστήκει. μόνον δὲ μετὰ τῶν φίλων εἰσελθεῖν εἴασεν. ἤδη δ᾽ ἡμῶν τὰ νόμιμα ποιούντων, καὶ [x] εἰς εὐχὰς τραπομένων, ἀναστὰς ὁ Ἰησοῦς, περὶ τῶν ληφθέντων ἐκ τοῦ ἐμπρησμοῦ [y] τῆς βασιλικῆς σκευῶν [z] τοῦ ἀσήμου ἀργυρίου ἐπυνθάνετό μου, [a] παρὰ τίνι τυγχάνει κείμενα. ταῦτα δ᾽ ἔλεγε διατρίβειν τὸν χρόνον βουλόμενος, ἕως ἂν ὁ Ἰωάννης παραγένηται. κἀγὼ πάντα Καπέλλον ἔχειν ἔφην, καὶ τοὺς δέκα πρώτους Τιβεριέων, ἀνακρῖναι δ᾽ αὐτοὺς ἔφην εἰ ψεύδομαι. τῶν δὲ παρ᾽ ἑαυτοῖς εἶναι λεγόντων. οἱ δ᾽ εἴκοσιν, εἶπεν, [b] χρυσοῦς οὓς ἔλαβες πωλήσας τινὰ σταθμὸν ἀσήμου τί γεγόνασι;

lixam in me accuſationem inſtituentes, quaſi nihil penſi haberem eos belli miſeriis levare, interim vero in deliciis ipſe vitam agerem. Cum iſta dicerent, quatuor epiſtolas proferebant, quaſi ab iis qui in Galilææ confiniis degebant ad ipſos ſcriptas, ut iis ſubveniretur obſecrantibus, (Romanorum quippe copias equeſtres pedeſtreſque intra triduum *affuturas & regionem illorum populaturas eſſe*) & orantibus ut ſumma adhiberetur feſtinatio, & non negligerentur. His auditis Tiberienſes, rati illos vera dicere, clamore ſublato mihi nequaquam deſidendum eſſe dicebant, ſed ad ferendas popularibus ſuis ſuppetias abeundum. Ad hæc ego, ut qui intelligerem quid Jonathas ſociique cogitarent, reſpondi me prompte imperata facturum eſſe, promiſique ſine mora in bellum profecturum. Cæterum, quando literæ ſignificabant Romanos in loca quatuor incurſionem facere, ſuadebam oportere, in quinque partes diviſis copiis, Jonathan ejuſque ſocios, ſingulos ſingulis, præfici. decere enim viros fortes non modo conſilium dare; ſed & aliis neceſſitate urgente ad opem ferendam præire. nam fieri non poſſe dicebam, ut ego niſi partis unius me ducem præberem. Hoc meum conſilium vehementer placuit multitudini. itaque & eos compulerunt ad bellum proficiſci. Illi vero non mediocriter animis conſternati erant, ut qui perficere non potuerint quæ mente verſaverant, quod ego contra ea quæ moliebantur ſtratagemata adhibuerim.

Aliud Jonathæ ſociorumque commentum.

Contra illud ſtratagema tenditur Joſephus.

56. Unus autem ex illis, nomine Ananias, vir ſceleratus & malorum artifex, auctor erat multitudini, ut in craſtinum diem univerſo populo apud Deum indiceretur jejunium: juſſitque eadem hora abſque armis convenire in eundem locum, Deo palam facturos, quod arma parum valere exiſtiment, niſi ille eis adſit in auxilium. Hæc autem non pietatis ergo dicebat, ſed ut me meoſque inermes opprimeret. Atque ego, neceſſitate coactus, parebam, ne piam admonitionem contemnere viderer. Poſtquam igitur noſmet in domum quiſque ſuam recepimus, Jonathas ejuſque collegæ ſcribunt Joanni, *eum* adhortantes ut mane ad ſe veniat ſecum adducens quotcunque milites *contrahere* potuit. facile enim me capturum eſſe, & *de me* facturum quicquid facere vellet. Ille acceptis literis dicto audire in animo habebat. Ego vero die ſequenti duos ex ſatellitibus qui circa me erant, fortitudine ſpectatiſſimos fideque conſtantes, jubeo, ſicis ſub veſtibus celatis, una mecum prodire, ut ſi hoſtes vim intentarent eam propulſaremus. Thoracem præterea ipſe accepi & gladio me ſuccinxi, quam occultiſſime fieri potuit, & in Proſeucham veniebam.

Ananias vir malus & maleficus.

Jonathas Joanni, ut ad ſe veniat, ſcribit.

57. Cæterum eos qui mecum erant omnes excludi præcepit Jeſus *civitatis* princeps. ipſe enim foribus adſtitit: ſolumque cum amicis ingredi ſivit. Cum autem adhuc in ritibus patriis occuparemur, & ad preces converteremur, ſurrexit Jeſus, & me de ſupellectile ex argento non ſignato, è regia dum combureretur erepta, percontabatur, apud quem depoſita erat: atque hæc eo animo dicebat, ut tempus extraheret tantiſper dum Joannes adveniret. Ego reſpondi, quicquid erat penes Capellum eſſe & decem Tiberienſium primores; juſſique ut ex ipſis ſciſcitarentur, an mentirer. Illis vero in ſua poteſtate eſſe dicentibus, ſubjecit; at iſti viginti aurei quos *tibimet* capiebas, cum certum auri non ſignati pondus vendidiſſes, quid de iis

Joſephi cum Jeſu colloquium in proſeucha.

q Μεθορίᾳ τῆς Γαλιλαίας] Μεθορίῳ §. 54.
r Τὰ γράμματα] Laud τὰ è Cod. Voſſ.
s Ὑπακούειν ἔμελλεν.] Legeret forſan aliquis, ὑπακούειν οὐκ ἠμέλλησεν, ſine mora obtemperabat.
t Ξιφίδια] Amat ξιφίδιον Lugd. Bat. Hav.
u Ὡς οἷόν τ᾽ ἦν ἀφανέστατα,] Ὡς οἷόν τε ἦν Vat.

x Εἰς εὐχὰς τραπομένων,] Conf. notat. ad §. 54 Spanh. Ita lego cum Cod. Voſſ. εἰς προσευχὰς in cæteris.
y Τῆς βασιλικῆς] Τῆς βασιλικῆς αὐλῆς Voſſ.
z Τῶν ἀσήμων ἀργυρίων] Forſan καὶ τοῦ ἀσήμου ἀργυρίου.
a Παρὰ τίνι] Ex MSS. prior vox eſt, in Ed. Gen. omiſſa. Hav.
b Χρυσοῦς] Male χρυσοῖ & mox χρυσοῦς in libris.

iis factum eſt? Et hos, inquam, dedi in viaticum legatis ab illis Hieroſolyma miſſis. Ad hæc Jonathas quidem ejuſque collegæ reſponderunt, non recte à me factum quod legatis ex publica pecunia mercedem ſolverim. Ex iſtis multitudine exaſperata, ut quæ hominum *erga me* malignitatem perſpexerat, cum ipſe intelligerem non procul à ſeditione rem abeſſe, cupienſque magis etiam contra eos populum irritare, adjiciebam: „ ſi male fecerim, „ quod legatis veſtris mercedem dederim ex publico, deſinite mihi ſuccenſere; nam ipſe viginti iſtos aureos rependam.

Amor multitudinis erga Joſephum.

58. Cum iſta dixiſſem, Jonathas quidem ejuſque collegæ conticuerunt: populus vero magis adhuc adverſus illos incitatus erat: ut qui iniquam erga me malevolentiam palam fecerant. Atque Jeſus, ubi *animorum* mutationem vidit, populum quidem abire juſſit; ſenatum vero, ut maneret, imploravit. fieri enim non poſſe *ajebat*, ut in tumultu de ejuſmodi negotiis inquiſitio haberetur. Populo autem clamante, ſe neutiquam me ſolum apud eos relicturos eſſe, accedebat quidam, Jeſu ejuſque ſociis clam nuncians, in propinquo eſſe Joannem cum militibus. Tum Jonathas ejuſque collegæ, non valentes amplius ſeſe cohibere (Deo fortaſſe ſaluti meæ proſpiciente, niſi enim id contigiſſet à Joanne interiiſſem) in hæc verba erumpunt, „ deſinite, ó Tiberienſes, de viginti aureis inquirere, „ propter hos enim haud morte dignus eſt Joſephus; „ ſed quod tyrannidem affectarit, & decepto verborum lenociniis Galilæorum vulgo imperium in „ eos fuerit adeptus." Cum autem iſta dicerent, è veſtigio manus in me injiciebant, meque interficere adnitebantur. At quamprimum comites mei facinus conſpexerunt, gladiis ſtrictis plagiſque intentatis, ſiqua mihi illata eſſet vis, populoque ſublatis lapidibus in Jonathan irruente, ab hoſtium violentia me eripuerunt.

Populique in eum benevolentia.

Jonathas accuſat Joſephum affectatæ tyrannidis.

Joſephus è periculo eripitur.

59. Poſtquam vero paululum progreſſus in eo eram ut Joanni, cum militibus iter facienti, obviam fierem, præ metu illius de via deflexi; & per angiportum quendam ad lacum ſalvus perveniens, navigio forte arrepto eoque conſcenſo Taricheas trajeci, ita ut præter exſpectationem è periculo evaſerim. atque illico Galilæorum primores ad me acciri jubeo, illiſque denarro quo modo à Jonatha ſociiſque & Tibarienſibus contra fœdera proditus eram, utque parum abfuerit quin ab illis occiderer. Iſtis auditis, Galilæorum multitudo, ira accenſa, me adhortabatur, ut non cunctarer illis bellum inferre; ſed eos permitterem in Joannem proficiſci, ipſumque cum Jonatha ejuſque collegis penitus è medio tollere. Attamen eos, ita licet adeo incitatos, ipſe reprimebam, *diem de die* illos exſpectare jubens, donec reſciſcamus quidnam legati, in Hieroſolymitarum urbem ab eis miſſi, renunciabunt: ex illorum enim ſententia quæ factu optima viderentur agere eos oportere ajebam. cumque iſta dixiſſem, eis perſuaſi. Tunc autem & Joannes, quod inſidiæ ei parum ſuccederent, Giſchala ſe recipiebat.

Se confert Taricheas.

Tiberienſium injurias denarrat.

60. Non multis autem poſt diebus revertuntur legati, & nunciabant populum valde iraſci Anano & Simoni Gamalielis filio; quod, inſcio communi *Hieroſolymorum*, in Galilæam ab ipſis miſſi eſſent,

Legati, Hieroſolyma miſſi, revertuntur.

καὶ τούτους, ἔφην, δεδωκέναι πρέσβεσιν αὐτῶν ἐφόδιον πεμφθεῖσιν εἰς Ἱεροσόλυμα. πρὸς ταῦτα οἱ μὲν περὶ τὸν Ἰωνάθην οὐ καλῶς ἔφασαν πεποιηκέναι με, δόντα τοῖς πρέσβεσιν τὸν μισθὸν ἐκ τοῦ κοινοῦ. παροξυνθέντος δὲ τοῦ πλήθους ἐπὶ τούτοις, ἐνόησαν γὰρ τὴν τῶν ἀνθρώπων πονηρίαν, συνεὶς ἐγὼ στάσιν μέλλουσαν ἐξάπτεσθαι, καὶ προσεξερεθίσαι μᾶλλον βουλόμενος τὸν δῆμον ἐπὶ τοὺς ἀνθρώπους, „ ἀλλ' εἴ γε μὴ ὀρθῶς, εἶπον, ἔπραξα δοὺς τὸν μισθὸν ἐκ τοῦ κοινοῦ τοῖς πρέσβεσιν „ ὑμῶν, ᶜ παύεσθε χαλεπαίνοντες, ἐγὼ γὰρ τοὺς εἴκοσι χρυσοῦς αὐτὸς ἀποτίσω."

ιη'. Ταῦτ' εἰπόντος, οἱ μὲν περὶ τὸν Ἰωνάθην ἡσύχασαν. ὁ δὲ δῆμος ἔτι μᾶλλον κατ' αὐτῶν παρωξύνθη, φανερὰν ἐπιδεικνυμένων τὴν ἄδικον πρὸς ἐμὲ δυσμένειαν. ᵈ συνιδὼν δὲ τὴν μεταβολὴν Ἰησοῦς, τὸν μὲν δῆμον ἐκέλευεν ἀναχωρεῖν, προσμεῖναι δὲ τὴν βουλὴν ἠξίωσεν. οὐ γὰρ δύνασθαι θορυβουμένους περὶ πραγμάτων τοιούτων τὴν ἐξέτασιν ποιεῖσθαι. τοῦ δὲ δήμου βοῶντος μὴ καταλείψειν παρ' αὐτοῖς ἐμὲ μόνον, ἧκέν τις ἀγγέλλων κρύφα τοῖς περὶ τὸν Ἰησοῦν, Ἰωάννην μετὰ τῶν ὁπλιτῶν πλησιάζειν. καὶ οἱ περὶ τὸν Ἰωνάθην οὐκ ἔτι κατασχόντες αὐτούς. τάχα καὶ τοῦ Θεοῦ προνοοῦντος τῆς ἐμῆς σωτηρίας, μὴ γὰρ ἂν γενομένου τούτου πάντως ὑπὸ τοῦ Ἰωάννου διεφθάρην. „ παύσασθε, ᵉ φασίν, ὦ „ Τιβερεῖς, τὴν ζήτησιν εἴκοσι χρυσῶν ἕνεκεν. διὰ τού„ τους μὲν γὰρ οὐκ ἄξιός ἐστιν Ἰώσηπος ἀποθανεῖν, ὅτι „ δὲ τυραννεῖν μὲν ἐπεθύμησε, καὶ τὰ Γαλιλαίων πλήθη „ λόγοις ἀπατήσας τὴν ἀρχὴν αὐτῶν κατεκτήσατο." ταῦτα δὲ ᶠ λέγοντες, εὐθὺς μοι τὰς χεῖρας ἐπέβαλλον, ἀναιρεῖν τε ἐπειρῶντο. ὡς δ' εἶδον οἱ σὺν ἐμοὶ τὸ γινόμενον, σπασάμενοι τὰς μαχαίρας καὶ παίειν ἀπειλήσαντες εἰ βιάζοιντο, τοῦ τε δήμου λίθους ἀραμένου, καὶ βάλλειν ἐπὶ τὸν Ἰωνάθην ὁρμήσαντος, ἐξαρπάζουσί με τῆς τῶν πολεμίων βίας.

ιθ'. Ἐπεὶ δὲ προελθὼν ὀλίγον ὑπαντιάζειν ἔμελλον τὸν Ἰωάννην ἰόντα μετὰ τῶν ὁπλιτῶν, δείσας ἐκεῖνον μὲν ἐξέκλινα. διὰ στενωποῦ δέ τινος ἐπὶ τὴν λίμνην σωθεὶς καὶ πλοίου λαβόμενος, ἐμβὰς εἰς τὰς Ταριχέας διεπεραιώθην ἀπροσδοκήτως τὸν κίνδυνον διαφυγών. μεταπέμπομαί τε εὐθὺς τοὺς πρωτεύοντας τῶν Γαλιλαίων. καὶ φράζω ᵍ τὸν τρόπον ᾧ ʰ παρασπονδηθεὶς ὑπὸ τῶν περὶ τὸν Ἰωνάθην καὶ τοὺς Τιβεριεῖς, παρ' ὀλίγον διαφθαρείην ⁱ παρ' αὐτῶν. ὀργισθὲν δ' ἐπὶ τούτοις τῶν Γαλιλαίων τὸ πλῆθος παρεκελεύετό μοι, μηκέτι μέλλειν τὸν πρὸς αὐτοὺς πόλεμον ἐκφέρειν, ἀλλ' ἐπιτρέπειν αὐτοῖς ἐλθοῦσιν ἐπὶ τὸν Ἰωάννην, ἄρδην αὐτὸν ἀφανίσαι, καὶ τοὺς περὶ τὸν Ἰωνάθην. ἐπεῖχον δ' ὅμως αὐτοὺς ἐγώ, καίτοι οὕτως ὀργιζομένους, περιμένειν αὐτοὺς κελεύων, ἕως μάθωμεν τί οἱ πεμφθέντες ὑπ' αὐτῶν εἰς τὴν Ἱεροσολυμιτῶν πόλιν ἀπαγγελῶσιν. μετὰ τῆς ἐκείνων γὰρ γνώμης τὰ δοκοῦντα πράττειν αὐτοὺς ἔφην. καὶ ταῦτ' εἰπὼν ἔπεισα. τότε δὴ καὶ Ἰωάννης οὐ λαβούσης αὐτῷ ᵏ τέλος τῆς ἐνέδρας, ἀνέζευξεν εἰς τὰ Γίσχαλα.

ξ'. Μετ' οὐ πολλὰς δ' ἡμέρας ˡ ἀφικνοῦνται πάλιν ᵐ οὓς ἐπέμψαμεν, καὶ ἀπήγγελλον σφόδρα τὸν δῆμον ἐπὶ τοὺς περὶ τὸν Ἄνανον καὶ τὸν Σίμωνα τὸν τοῦ Γαμαλιήλου παρωξύνθαι, ὅτι χωρὶς γνώμης τοῦ κοινοῦ πέμψαν-

c Παύεσθε χαλεπαίνοντες,] Παύσασθε Vat.

d Συνιδὼν δὲ τὴν μεταβολὴν] Vel ita legendum cum Cod. Vat. vel συνιδών. perperam συνιδεῖν in Editis Aliiſque.

e Φασὶν] Ita lego. Φησὶ in Editis. ἔφη Voſſ. ἔφη Gall.

f Λέγοντες,] Quod ſupra Φασὶν reſcripſerim, hic pro λέγοντος potius λέγοντες. Si quis malit vulgatam lectionem in utroque loco, per me licet.

g Τὸν τρόπον] Ita Voſſ. τὸν τόπον in cæteris.

h Παρασπονδηθεὶς] *Præter jus & fas ferme occiſus.* Ant. Jud. lib. XIV. c. 2. §. 2. Athen. lib. V. p. 195. παρεσπονδῆσθαι τὸν Φιλομήτορα βασιλέα Nicol. Damaſc. Exc. Valeſ. p. 518. παρασπονδεῖν θεοὺς, *dis libaminum pro fide.* SPANH.

i Παρ' αὐτῶν.] Ὑπ' αὐτῶν Vat.

k Τέλος τῆς ἐνέδρας,] Πέρας Vat.

l Ἀφικνοῦνται πάλιν] Sic Voſſ. atque ita legendum eſſe conjecerat Cl. *Lowthius.* antea erat, ἀφικνοῦμαι πάλιν ἐπεμψάμην.

m Οὓς] Gen. deeſt οὓς SPANH.

ᵃ Ἐμοὶ

ψαὶης εἰς τ Γαλιλαίας ἐκπεσεῖν με παρεσκεύασαν. ἔφασαν δ' οἱ πρέσβεις, ὅτι καὶ τὰς οἰκίας αὐτῶν ὁ δῆμος ὥρμησεν ἐμπιπράναι. ἔφερον δὲ καὶ γράμματα, δι' ὧν οἱ τ Ἱεροσολυμιτῶν πρῶτοι, πολλὰ τ δήμε δεηθέντος αὐτῶν, [o] ἐμοὶ μὲν τ Γαλιλαίας ἀρχὴν ἐβεβαίουν. τοῖς δὲ περὶ τ Ἰωνάθην προσέτασσον εἰς τ οἰκίαν ὑποστρέφειν θᾶσσον. ἐντυχὼν ἂν ταῖς ἐπιστολαῖς, εἰς Ἄρβηλα κώμην ἀφικόμην. ἔνθα σύνοδον τ Γαλιλαίων ποιησάμενος, ἐκέλευσα τὺς πρέσβεις [o] διηγήσασθαι τ [p] [τ Ἱεροσολυμιτῶν] ἐπὶ τοῖς πεπραγμένοις ὑπὸ τ περὶ τ Ἰωνάθην ὀργὴν καὶ μισοπονηρίαν, καὶ ὡς κυρώσειαν ἐμοὶ τ χώρας αὐτῶν τ προστασίαν, τά τε πρὸς τὺς περὶ τ Ἰωνάθην γεγραμμένα περὶ ἀπαλλαγῆς. πρὸς ὓς δὴ καὶ τ ἐπιστολὴν εὐθέως διεπεμψάμην, πολυπραγμονῆσαι τ κομίσαντα κελεύσας τί ποιεῖν μέλλοιεν.

ξα'. Δεξάμενοι δ' ἐκεῖνοι τ ἐπιστολὴν, καὶ ταραχθέντες οὐχὶ μετρίως, μεταπέμπονται τ Ἰωάννην καὶ τὺς ἐκ τ βυλῆς τ Τιβεριέων, τὺς τε προεστῶτας Γαβάρων, βυλήν τε προτιθέασιν σκοπεῖσθαι κελεύοντες τί πρακτέον ἐστὶν αὐτοῖς. Τιβεριεῦσι [q] μὲν οὖν ἀντέχεσθαι μᾶλλον ἐδόκει τ πραγμάτων. οὐ δεῖν γὰρ ἔφασαν [r] ἐγκαταλιπέσθαι τ πόλιν αὐτῶν ἅπαξ ἐκείνοις [s] προστεθειμένην, ἄλλως τε μηδ' ἐμοῦ μέλλοντος αὐτῶν ἀφέξεσθαι. τοῦτο γὰρ ὡς ἠπειληκότος ἐμοῦ κατεψεύδοντο. ὁ δὲ Ἰωάννης οὐ μόνον τούτοις συνηρέσκετο. προελθεῖν δὲ συνεβούλευεν αὐτῶν τὺς δύο κατηγορήσοντάς μου πρὸς τὸ πλῆθος, ὅτι μὴ καλῶς τὰ κατὰ τ Γαλιλαίαν διοικῶ, καὶ πείσειν ῥᾳδίως αὐτὺς ἔφη διά τε τὸ ἀξίωμα, καὶ παντὸς πλήθους [t] εὐτρεπῶς ἔχοντος. δόξαντος οὖν τ Ἰωάννε κρατίστην εἰσενηνοχέναι γνώμην, ἔδοξε δύο μὲν ἀπιέναι πρὸς τὺς Ἱεροσολυμίτας, Ἰωνάθην καὶ Ἀνανίαν, τὺς ἑτέρυς δὲ δύο μένοντας ἐν τῇ Τιβεριάδι καταλιπεῖν. συνεπηγάγοντο δὲ φυλακῆς ἕνεκα τ ἑαυτῶν [v] ὁπλίτας ἑκατόν.

ξβ'. Τιβεριεῖς δὲ, τὰ μὲν τείχη προενόησαν ἀσφαλίσασθαι, τὺς ἐνοίκυς δὲ κελεύεσιν ἀναλαβεῖν τὰ ὅπλα. καὶ παρ' Ἰωάννε δὲ μετεπέμψαντο στρατιώτας οὐκ ὀλίγυς συμμαχήσοντας εἰ δέησειεν αὐτοῖς τὰ πρὸς ἐμέ. ἦν δὲ ὁ Ἰωάννης ἐν Γισχάλοις. οἱ τοίνυν περὶ τ Ἰωνάθην ἀναζεύξαντες ἀπὸ τ Τιβεριάδος ὡς ἧκον εἰς [x] Δαβάριττα κώμην ἐν ταῖς ἐσχατιαῖς τ Γαλιλαίας κειμένην ἐν τῷ μεγάλῳ πεδίῳ. περὶ μέσην νύκτα τοῖς ἐμοῖς φύλαξιν ἐμπίπτυσιν. οἱ καὶ κελεύσαντες αὐτὺς τὰ ὅπλα καταθέσθαι, ἐφύλασσον ἐν δεσμοῖς ἐπὶ τόπυ καθὼς αὐτοῖς ἐνετειλάμην. γράφει δὲ πρός με ταῦτα δηλῶν Λευῒς ᾧ τ φυλακὴν ἐπεπιστεύκειν. παραλιπὼν ἂν ἡμέρας δύο, καὶ μηδὲν ἐγνωκέναι προσποιησάμενος, πέμψας πρὸς τὺς Τιβεριεῖς συνεβούλευον αὐτοῖς, τὰ ὅπλα καταθεμένυς ἀπολύειν τὺς ἀνθρώπυς εἰς τ ἑαυτῶν. οἱ δὲ, δόξαν γὰρ εἶχον τὺς περὶ τ Ἰωνάθην εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα ἤδη διαπεπορεῦσθαι, βλασφήμυς ἐποιήσαντο τὰς ἀποκρίσεις. μὴ καταπλαγεὶς δ' ἐγὼ [y] καταστρατηγεῖν αὐτὺς ἐπενόουν. πρὸς γὰρ τὺς [z] πολίτας ἐξάπτειν πόλεμον οὐκ ἐνόμιζον εὐσεβὲς εἶναι. βυλόμενος

qui id egerant ut ex eâ exciderem. Ajebant etiam legati, quod incitatus ferebatur populus ad domos eorum comburendas. Quin & literas afferebant, quibus Hieroſolymitarum primores, multis precibus eos obſecrante populo, mihi quidem confirmabant Galilææ principatum; Jonathæ vero ejuſque collegis præcipiebant quantocyus domum redire. Literis igitur *iſtis* perlectis, in vicum Arbela conceſſi. quò loci congregatis Galilæis, juſſi legatos enarrare quantum iraſcerentur Hieroſolymitæ, & indignarentur iniquitatem eorum, quæ perpetrata erant à Jonatha ſuiſque; & ut regionis ipſorum præfecturam ſuo decreto mihi ratam fecerint; quæque Jonathæ ejuſque ſociis ſcripſerant de *illorum* diſceſſu: ad quos literas è veſtigio mittendas eſſe curabam, juſſo tabellario curioſe inquirere quidnam facturi eſſent. *In Arbela convenimus.*

61. Illi vero, cum epiſtolam accepiſſent & non mediocriter turbati eſſent, accerſunt Joannem, & ſenatores Tiberienſium, primoreſque Gabarorum; & hac de re ad concilium referunt, conſultare jubentes quidnam eos facere oporteat. Tiberienſibus igitur *optimum* videbatur, ut rerum adminiſtrationem mordicus tenerent; nec debere *eos*, ajebant, urbem illorum deſerere quæ ſemet ipſis commiſerit, præſertim cum foret ut ipſe illis *manus* non abſtinerem. mendacium enim confingebant, quaſi hoc illis interminatus fuiſſem. Et Joannes non ſolum iſta comprobabat; ſed & ſuadebat ut ex eis duo me accuſatum irent coram populo *Hieroſolymitano*, quod Galilææ res non ſatis commode adminiſtrem; idque eos facile *illis* perſuaſuros eſſe dicebat, cum ob *ipſorum* auctoritatem, tum quod vulgus *omne* varium ſit & mutabile. Itaque cum ſententiam optimam dixiſſe viſus fuerit Joannes, placuit illis ut duo quidem ad Hieroſolymitas abirent, Jonathas & Ananias; alios vero duos, apud Tiberiadem manſuros, relinqui. atque in ſui cuſtodiam milites centum cogebant. *Joannis aliorumque adverſus Joſephum conſilium.* *Legati mittuntur Hieroſolymas.*

62. Tiberienſes autem mœnibus quidem ſuis firmandis providerunt, incolas vero arma jubent reſumere: & à Joanne, qui tum Giſchalis erat, non paucos milites acciverunt, *illis* auxilio futuros, ſi quando res ſuæ mecum eis egerent. Interim Jonathas ſuique Tiberiade digreſſi, ſimul atque veniebant ad vicum Dabaritta, in extremis Galilææ finibus ſitum, in Campo magno, circa mediam noctem in manus incidunt cuſtodum meorum. illi vero, cum eos arma deponere juſſiſſent, in vinculis eodem loco aſſervabant, prout eis præceperam. Mihi autem iſta per literas ſignificat Levi, cui *loci* cuſtodiam commiſeram. Itaque biduo poſt exacto, cumque nihil *ea de re* me reſciviſſe ſimulaſſem, miſſo ad Tiberienſes nuncio, conſulebam ut ſinerent homines poſitis armis in ſuam quemque domum diſcedere. Illi vero (nam Jonathan cum ſuis Hieroſolyma jam perveniſſe opinabantur) maledica mihi reſponſa dederunt. Atqui ego, nihil *animo* conſternatus, ſtratagemate contra eos uti cogitabam: nam nefas eſſe ducebam contra cives bellum accendere. Volens igitur eos à Tiberienſibus abſtrahere, delectis *Tiberienſes bellum parant Joſepho.* *Jonathas cum ſuis capitur à Joſephi militibus.*

n Ἐμοὶ μὲν τ Γαλιλαίας] Eo modo *Voſſ.* ἐμοὶ τὸν τ Γαλ. *Voſſ.*

o Διηγήσασθαι] Διηγήσασθαι *Voſſ.*

p [Τῶν Ἱεροσολυμιτῶν] Verba illa uncis incluſa, ſine quibus imperfectus omnino eſt ſenſus, inſerui conjectura fretus Cl. *Lowthii.*

q Μὲν οὖν ἀντέχεσθαι] Illud μὲν è *Cod. Voſſ.*

r Ἐγκαταλιπέσθαι] Ἐγκαταλιπεῖσθαι *Vat.*

s Προστεθειμένην,] Συντεθειμένην *Vat.*

t Εὐτρεπῶς] Male *Lugd. Bat.* εὐτρεπῶς, ſignificat enim facile circumduci poſſe vulgus, & levi de cauſa priori ſententia deturbari: Quod inſolentiori vocabulo expreſſit Joſephus; niſi præſtet conjectura Clariſſ. *Ibberſoni*, quam ita Addendis ſuis *Hudſonus* inſeruit: lege εὐτρέπτως. longe aliud ſignificat εὐτρεπῶς, quam quod vulgo convenit. HAV.

v Ὁπλίτας ἑκατόν.] Ita *Voſſ.* ſeu *Lugd. Bat.* qui ſuperius tamen minus recte malebat ὁπλιτῶν, in hac vita §. 38. HAV. ὁπλιτῶν in *Editis Aliiſque.*

x Δαβάριττα κώμην] Conf. dict. ad §. 26. SPANH. Eo modo reſcripſi ex §. 26. princip. & ex ora *Cod. Voſſ* qui in textu habebat Δαρίττα. antea erat in libris Δαρίττα.

y Καταστρατηγεῖν] Juliani Orat. 1. p. 65. οὐχὶ δὲ καταστρατηγεῖσθαι παρεῖχε. SPANH.

z Πολίτας] Ita MS. *Lugd. Bat.* prout & editum cerno ab *Hudſono*, non tamen addita lectionis diſcrepantia. *Gen.* enim Editio habet ὁπλίτας, quod licet ſpeciem quandam præferat recti, quoniam Joſephus hic ſeſe ſtratagemate uſum aſſerit, quaſi ſcilicet armatos aperta vi aggredi conſultum non putaret, tamen patet MS. lectionem longe debere præferri, quum utique contra armatos mox bellum geſſerit, & non ſit nefas contra armatos, ſed cives bellum gerere; unde & recte πολίτας quoque expreſſerat *Baſ.* & verterat *nefas ducens belli civilis initium facere*, jam ante *Gelenius.* HAV.

a Ἐ-

delectis militum fortiſſimorum decem millibus, eos trifariam diviſi: & imperavi ut in vicis in inſidiis collocati latitarent; mille autem in vicum alium deducebam, perinde quidem *ac alii* montanum, à Tiberiade vero quatuor ſtadiis diſſitum, quibus edixi ut, ſimul ac ſignum acceperint, deſcenderent. At ipſe vico egreſſus in aperto & propatulo loco caſtra locabam. quod cum viderent Tiberienſes, continuo ſe ex oppido proripiebant, & multa in me convicia jactabant. Immo tanta eos amentia corripiebat, ut lectica *funebri* decenter inſtructa mei imaginem ſuper ea propoſuerint, eamque circumſtantes me complorarint, cum luſu riſuque. At ego, cum illorum dementiam aſpicerem, ad hilaritatem me componebam.

Tiberienſes in Joſephum amarulenta dicteria jaciunt.

63. Cum autem vellem Simonem per inſidias intercipere & cum eo Joazarum, miſſo ad eos nuncio obſecrabam ut paulum extra urbem procederent, aſſumptis ſecum amicis & aliquam multis qui eis præſidio eſſent. Velle enim me ajebam, cum ad eos deſcendiſſem, fœdus cum illis ferire & Galilææ præfecturam dividere. Et Simon quidem, per imprudentiam & lucri ſpe ineſcatus, non cunctatus eſt venire. Joazarus vero, inſidias ſuſpicatus, *domi* manebat. Simoni igitur, cum aſcendiſſet una cum amicis qui ipſi præſidio eſſent, obviam factus benigne comiterque eum ſalutabam, fatebarque me gratiam illi habere quod ad nos aſcenderit. Paulo vero poſt, cum eo deambulans, quaſi ei ſeorſim remotiſque arbitris vellem aliquid dicere; ubi longius eum abduxeram, medio in altum ſublatum amicis qui mecum erant tradidi, in vicum *proximum* perducendum: militibuſque deſcendere juſſis, cum ipſis Tiberiada ibam oppugnatum. Cum autem utrinque acriter pugnatum eſſet, parumque aberat quin victoria cederet Tiberienſibus, milites enim mei jam terga dederant, ipſe hoc conſpecto, eos qui mecum erant adhortatus, victores prius Tiberienſes in civitatem uſque perſequutus ſum: aliis vero copiis lacum trajectis, mandavi ut domum, quam primum occupaſſent, incenderent. Hoc autem facto, Tiberienſes, rati vi expugnatam eſſe ipſorum civitatem, præ metu arma abjiciunt, cumque uxoribus ac liberis ſupplices orabant ut ipſorum urbi parceretur. Ego autem, precibus flexus, impetum quidem militum cohibui, ipſe vero (nam veſper appetebat) una cum militibus ab urbis obſidione reverſus, corpori curando incumbebam. cumque Simonem ad convivium adhibuiſſem, eum ſuper iis quæ acciderant conſolabar: atque promittebam fore, ut, dato ei viatico, Hieroſolyma deduceretur ſalvus & incolumis.

Simonem Joſephus per inſidias capit.

Tiberiada expugnat.

64. Inſequenti vero die cum decem militum millibus Tiberiada veniebam: populique iſtius primoribus in circum accitis, juſſi ut quinam eſſent defectionis auctores dicerent. Cumque homines indicaſſent, eos quidem vinctos in urbem Jotapata miſi; Jonathan vero & Ananian ſociosque vinculis ſolutos & commeatu inſtructos, una cum Simone & Joazaro, & militibus quingentis qui eos cuſtodirent obſervarentque, Hieroſolyma mittendos curavi. At Tiberienſes, cum ad me iterum confluxiſſent, ſupplices obſecrabant, ut quæ facta eſſent illis ignoſcerem, dicentes ſe emendaturos

Tiberienſium quotquot defectionis auctores erant in vincula conjicit.

δ' αὐτοὺς ἀποστάσαι τῶν Τιβεριέων, μυρίους ὁπλίτας τοὺς ἀρίστους ἐπιλέξας, εἰς τρεῖς μοίρας διεῖλον, καὶ τούτους μὲν ἀφανῶς [a] ἐν κώμαις προσέταξα λοχῶντας περιμένειν. χιλίους δὲ εἰς ἑτέραν κώμην, ὀρεινὴν μὲν ὁμοίως, ἀπέχουσαν δὲ τῆς Τιβεριάδος τέσσαρας σταδίους, εἰσήγαγον, κελεύσας ἐκείνους ἐπειδὰν λάβωσι σημεῖον εὐθὺς καταβαίνειν. αὐτὸς δὲ τῆς κώμης προελθὼν, ἐν προόπτῳ καθεζόμην. οἱ δὲ Τιβεριεῖς ὁρῶντές ἐξέτρεχον συνεχῶς, καὶ πολλὰ κατεκερτόμουν. τοσαύτη γοῦν ἀφροσύνη κατέσχεν αὐτοὺς, [b] ὥστε ποιήσαντες εὐπρεπῆ κλίνην προὔθεντο, καὶ περὶ αὐτὴν ἱστάμενοι ὠδύροντό με μετὰ παιδιᾶς καὶ γέλωτος. διετιθέμην δ' ἐγὼ τὴν ψυχὴν ἡδέως τὴν ἄνοιαν αὐτῶν ἐπιβλέπων.

ξγʹ. Βουλόμενος δὲ δι' ἐνέδρας λαβεῖν τὸν Σίμωνα, καὶ σὺν αὐτῷ τὸν Ἰωάζαρον, πέμψας πρὸς αὐτοὺς, παρεκάλουν ὀλίγον τῆς πόλεως πορρωτέρω μετὰ φίλων πολλῶν τε τῶν φυλαξόντων αὐτοὺς ἐλθεῖν. βούλεσθαι γὰρ ἔφην καταβὰς, σπείσασθαι πρὸς αὐτοὺς καὶ διανείμασθαι τὴν προστασίαν τῆς Γαλιλαίας. Σίμων μὲν οὖν, [c] διά τε ἄνοιαν καὶ πρὸς ἐλπίδι κέρδους ἀπατηθεὶς, οὐκ ὤκνησεν ἐλθεῖν. ὁ δὲ Ἰωάζαρος ἐνέδρας ὑποπτεύσας, ἔμεινεν. ἀναβάντα δὴ τὸν Σίμωνα μετὰ φίλων τῶν παραφυλασσόντων αὐτὸν, ὑπαντήσας ἠσπαζόμην φιλοφρόνως, καὶ χάριν ἔχειν ὡμολόγουν ἀναβάντι. μετ' οὐ πολὺ δὲ συμπεριπατῶν ὡς καταμόνας τι βουλόμενος εἰπεῖν, ἐπεὶ πορρωτέρω τῶν φίλων ἀπήγαγον, μέσον ἀράμενος ἀγαγεῖν εἰς τὴν κώμην τοῖς μετ' ἐμοῦ φίλοις ἔδωκα. τοὺς ὁπλίτας δὲ καταβῆναι κελεύσας, προσέβαλλον μετ' αὐτῶν τῇ Τιβεριάδι. μάχης δὲ γενομένης ἀμφοτέρωθεν καρτερᾶς, καὶ ὅσον οὔπω τῶν Τιβεριέων νικώντων, ἐπεφεύγεισαν γὰρ οἱ [d] παρ' ἡμῖν ὁπλῖται, τὸ γινόμενον ἰδὼν, καὶ τοὺς [e] μετ' ἐμαυτοῦ παρακαλέσας, νικῶντας ἤδη τοὺς Τιβεριεῖς εἰς τὴν πόλιν συνεδίωξα. ἑτέραν δὲ δύναμιν εἰσπέμψας διὰ τῆς λίμνης, προσέταξα τὴν πρώτην λαβοῦσιν οἰκίαν, ἐμπρῆσαι. τούτου δὲ γενομένου νομίσαντες οἱ Τιβεριεῖς εἰλῆφθαι κατὰ κράτος αὐτῶν τὴν πόλιν, ὑπὸ φόβου ῥίπτουσι τὰ ὅπλα, μετὰ γυναικῶν δὲ καὶ τέκνων ἱκέτευον φείσασθαι τῆς πόλεως αὐτῶν. ἐγὼ δὲ, πρὸς [f] τὰς δεήσεις ἐπικλασθεὶς, τοὺς μὲν στρατιώτας τῆς ὁρμῆς ἐπέσχον, αὐτὸς δὲ, καὶ γὰρ ἑσπέρα κατελάμβανεν, μετὰ τῶν ὁπλιτῶν [g] ἀπὸ τῆς πολιορκίας ὑποστρέψας, περὶ τὴν τοῦ σώματος θεραπείαν ἐγινόμην. καλέσας δὲ ἐπὶ τὴν ἑστίασιν τὸν Σίμωνα παρεμυθούμην περὶ τῶν γεγονότων. ὑπισχνούμην τε [h] δοὺς ἐφόδια αὐτῷ παραπέμψειν εἰς Ἱεροσόλυμα μετὰ πάσης ἀσφαλείας.

ξδʹ. Κατὰ δὲ τὴν ἐπιοῦσαν ἡμέραν, μυρίους ἐπαγόμενος ὁπλίτας, ἧκον εἰς Τιβεριάδα. καὶ μεταπεμψάμενος εἰς τὸ [i] στάδιον τοὺς πρώτους αὐτῶν τοῦ πλήθους, ἐκέλευσα φράζειν οἵτινες εἶεν αἴτιοι τῆς ἀποστάσεως. ἐνδειξαμένων δὲ τοὺς ἄνδρας, ἐκείνους μὲν δεδεμένους εἰς τὴν Ἰωταπάτην πόλιν ἐξέπεμψα. τοὺς δὲ περὶ τὸν Ἰωνάθην καὶ Ἀνανίαν λύσας τῶν δεσμῶν, καὶ δοὺς ἐφόδια, μετὰ Σίμωνος καὶ Ἰωαζάρου καὶ ὁπλιτῶν πεντακοσίων, οἳ παραφυλάξουσιν αὐτοὺς, ἐξέπεμψα εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα. Τιβεριεῖς δὲ πάλιν προσελθόντες συγγινώσκειν αὐτοῖς παρεκάλουν περὶ τῶν πεπραγμένων,

[k] ἐπα-

a Ἐν κώμαις] Sic *Voſſ.* ἐν Δώροις in *Editis Aliiſque.* ἐν Δώροις legit *Gelenius*, qui vertit, *horum partem ſubſidentem Doris collocavi.* Verum Δῶρα urbs maritima longe à Tiberiade. nec ullibi, quod ſciam, alterius urbis ejuſdem nominis in vicinia Tiberiadis meminit *Joſephus.* Si quis malit Ἐνδώροις, in *vico Endor*, per me licet. Huds. Et hic & in Palæſtina pag. 738. vicum agnoſcit *Relandus* in Galilæa prope Tiberiada, in loco montano ſitum. Hav.

b Ὥστε ποιήσαντες] Paulo liberius hunc locum verti volebam: quod ſimile quid Tiberienſes feciſſe arbitrer, quale memorat *Herodianus*, l. 4. c. 2. κηρῷ πλασάμενοι εἰκόνα, πάντα ὅμοιον τῷ τετελευτηκότι, ἐπὶ μεγίστης ἐλεφαντίνης κλίνης, εἰς ὕψος ἀρθείσης, προτιθέασιν ἐν τῇ τῶν βασιλείων εἰσόδῳ.

c Διά τε ἄνοιαν] Διά τε νεότητα *Vat.*

d Παρ' ἡμῖν ὁπλῖται,] Ita *Vat.* παρ' ἐμοῦ in *Editis Aliiſque.*

e Μετ' ἐμαυτοῦ] Sic *Voſſ.* μετ' αὐτοῦ in reliquis.

f Τὰς δεήσεις] Articulum hunc præponit *Lugd. Bat.* Hav.

g Ἀπὸ τῆς πολιορκίας] Illud ἀπὸ e *Cod. Voſſ.*

h Δοὺς ἐφόδια] Δοὺς ἐφόδια αὐτῷ καὶ τοῖς σὺν αὐτῷ *Vat.*

i Στάδιον] Eodem ſenſu occurrit στάδιον, Antiq. lib. 16. cap. 7. §. 1. necnon apud *Clementem Alex.* p. 879. v. 38. *Edit. Oxon.* id quod me monuit Cl. *Lowthius.*

k Ἐπα-

[k] ἐκπυρθώσασθαι τὰς ἁμαρτίας τῇ μετὰ ταῦτα πρὸς ἐμὲ πίστει λέγοντες. τὰ δὲ ἐκ τῆς διαρπαγῆς [l] περισωθέντα σῶσαί με τοῖς ἀπολέσασιν ἠξίουν. κἀγὼ τοῖς ἔχουσιν προσέταττον εἰς μέσον πάντα φέρειν. ἀπειθούντων δὲ μέχρι πολλοῦ, θεασάμενός τινα τῶν περὶ ἐμὲ στρατιωτῶν λαμπροτέραν τοῦ συνήθους ἀμπεχόμενον στολὴν, ἐπυθόμην πόθεν ἔχοι. εἰπόντος δὲ ἐκ τῆς κατὰ τὴν πόλιν ἁρπαγῆς, ἐκεῖνον μὲν πληγαῖς ἐκόλασα, τοῖς δὲ ἄλλοις ἅπασιν ἠπείλησα μείζω τιμωρίαν ἐπιθήσειν, μὴ κομίσασιν εἰς ἐμφανὲς ὅσα ἡρπάκεισαν. πολλῶν δὲ συναχθέντων ἑκάστῳ τῶν Τιβεριέων τὸ ἐπιγνωσθὲν ἀπεδίδουν.

ξέ. Γεγονὼς δ' ἐνταῦθα τῆς διηγήσεως, βούλομαι πρὸς [m] Ἰοῦστον καὶ αὐτὸν τὴν περὶ τούτων πραγματείαν γεγραφότα, πρός τε τοὺς ἄλλους τοὺς ἱστορίαν μὲν γράφειν ὑπισχνουμένους, περὶ δὲ τὴν ἀλήθειαν ὀλιγωροῦντας, καὶ [n] δι' ἔχθραν ἢ καὶ χάριν τὸ ψεῦδος οὐκ ἐντρεπομένους, μικρὰ διελθεῖν. πράττουσι μὲν γὰρ ὅμοιόν τι τοῖς περὶ συμβολαίων πλαστὰ γράμματα συντιθεῖσι. τῷ δὲ μηδεμίαν ὁμοίως τιμωρίαν ἐκείνοις δεδιέναι, καταφρονοῦσι τῆς ἀληθείας. [o] Ἰοῦστος γοῦν συγγράφειν τὰς περὶ τούτων ἐπιχειρήσας πράξεις, καὶ τὸν πόλεμον, ὑπὲρ τοῦ δοκεῖν φιλόπονος εἶναι, ἐμοῦ μὲν κατέψευσται, ἠλήθευσε δὲ οὐδὲ περὶ τῆς πατρίδος. ὅθεν, ἀπολογήσασθαι γὰρ νῦν ἀνάγκην ἔχω καταψευδομαρτυρούμενος, ἐρῶ τὰ μέχρι νῦν σεσιωπημένα. καὶ μὴ θαυμάσῃ τις ὅτι μὴ πάλαι περὶ τούτων ἐδήλωσα. τῷ γὰρ ἱστορίαν ἀναγράφοντι τὸ μὲν ἀληθεύειν ἀναγκαῖον. ἔξεστι δ' ὅμως μὴ πικρῶς τὰς τινῶν [p] πονηρίας ἐλέγχειν, οὐ διὰ τὴν πρὸς ἐκείνους χάριν, ἀλλὰ διὰ τὴν αὐτοῦ μετριότητα. „ πῶς οὖν, ἵνα φῶ πρὸς αὐτὸν ὡς παρόντα,
„ Ἰοῦστε, δεινότατε συγγραφέων, τοῦτο γὰρ αὐχεῖς πε-
„ ρὶ σεαυτοῦ, αἴτιοι γεγόναμεν ἐγώ τε καὶ Γαλιλαῖοι
„ τῇ πατρίδι σου τῆς πρὸς Ῥωμαίους καὶ πρὸς τὸν βα-
„ σιλέα στάσεως; πρότερον γὰρ ἢ ἐμὲ τῆς Γαλιλαίας
„ στρατηγὸν ὑπὸ τοῦ κοινοῦ τῶν Ἱεροσολυμιτῶν χειροτονηθῆ-
„ ναι, σὺ καὶ πάντες Τιβεριεῖς, οὐ μόνον ἀνειλήφατε τὰ
„ ὅπλα, ἀλλὰ καὶ [q] τὰς ἐν τῇ Συρίᾳ Δέκα πό-
„ λεις ἐπολεμεῖτε. σὺ γοῦν τὰς κώμας αὐτῶν ἐνέπρη-
„ σας, καὶ ὁ σὸς οἰκέτης ἐπὶ τῆς παρατάξεως ἐκείνης ἔπε-
„ σε. ταῦτα δὲ οὐκ ἐγὼ λέγω μόνος, ἀλλὰ καὶ ἐν
„ τοῖς Οὐεσπασιανοῦ τοῦ αὐτοκράτορος ὑπομνήμασιν οὕτως
„ γέγραπται. καὶ τίνα τρόπον ἐν Πτολεμαΐδι Οὐεσπα-
„ σιανοῦ κατεβόησαν [r] οἱ τῶν Δέκα πόλεων ἔνοικοι, τι-
„ μωρίαν ὑποσχεῖν σε τὸν αἴτιον ἀξιοῦντες. καὶ ἐδεδώκεις
„ ἂν δίκην Οὐεσπασιανοῦ κελεύσαντος, εἰ μὴ Βασι-
„ λεὺς Ἀγρίππας, λαβὼν ἐξουσίαν ἀποκτεῖναί σε, πολ-
„ λὰ τῆς ἀδελφῆς Βερενίκης δεηθείσης [s] οὐκ ἀνελὼν δεδε-
„ μένον ἐπὶ πολὺν χρόνον ἐφύλαξεν. καὶ αἱ μετὰ ταῦτα
„ δὲ πολιτεῖαί σου σαφῶς ἐμφανίζουσι τόν τε βίον τὸν
„ ἄλλον, καὶ ὅτι σὺ τὴν πατρίδα Ῥωμαίων ἀπέστησας.
„ ὧν τὰ τεκμήρια κἀγὼ δηλώσω μετ' ὀλίγον. βού-
„ λομαι δ' εἰπεῖν καὶ πρὸς τοὺς ἄλλους Τιβεριεῖς ὀλίγα
„ διὰ σε, καὶ παραστῆσαι τοῖς ἐντυγχάνειν μέλλουσι
„ ταῖς ἱστορίαις, ὅτι μήτε φιλορώμαιοι, μήτε φιλοβα-
„ σιλεῖς γεγόνατε. τῶν ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ πόλεων αἱ μέ-
„ γισται, Σέπφωρις καὶ Τιβεριὰς ἡ σὴ πατρὶς, ὦ Ἰοῦστε.
„ ἀλλὰ Σέπφωρις μὲν ἐν τῷ μεσαιτάτῳ τῆς Γαλιλαίας

eſſe quæ male feciſſent, ſuæ in poſterum erga me fidei conſtantia. Inſuper orabant, ut quæcunque ex ſpoliis ſupererant iis ſervarentur qui ea perdiderant. atque ego ea habentibus imperabam, ut omnia penes ipſos in medium afferrent: diuque cunctantibus juſſa mea exſequi, quendam è militibus meis conſpicatus, veſte ſolito ſplendidiore indutum, eam unde haberet interrogabam. cumque reſpondiſſet, ex urbis rapinis, illum verberibus caſtigari jubebam, aliis me atrociorem pœnam inflicturum eſſe minatus, niſi quicquid rapuerant in apricum protulerint. Multis itaque comportatis, Tiberienſibus, quod quiſque pro ſuo agnovit, reddidi.

Tiberienſibus direpta bona reſtituuntur.

65. Cum autem ad hanc narrationis meæ partem devenerim, libet mihi verba aliquot facere ad Juſtum, qui & ipſe hiſce de rebus opus compoſuit, & ad cæteros item, qui hiſtoriam quidem ſcribere in ſe recipiunt, de veritate vero parum admodum ſolliciti ſunt, & ex odio gratiave falſi quid dicere non verentur. Nam ſimiliter quidem faciunt ac ii qui de rebus contractis ſcripta in medium afferunt ficta & commentitia: ſed quod ſimilia ac iſti non metuant ſupplicia, parvi pendunt & contemptui habent veritatem. Juſtus igitur de iis quæ à nobis geſta fuerint & de bello ſcribere aggreſſus, ut diligentiam adhibuiſſe videretur, de me mentitus eſt, deque patria ſua ne vera quidem protulit. Quamobrem (neceſſe enim habeo memet contra falſa teſtimonia defendere) *libere* loquar ea quæ hactenus ſilui. neque mirum cuiquam ſit, quod non antea ea indicaverim. Hiſtoriam enim ſcribenti vera dicere *in primis* neceſſarium eſt: licet tamen ei non acerbe redarguere quorundam improbitatem, non tam illorum gratia, quam ut ſeſe moderatum eſſe oſtendat. „ Quo modo igitur, (ut ipſum tanquam
„ præſentem alloquar) Juſte, hiſtoricorum graviſ-
„ ſime, (id enim tibimet arrogas) ipſe & Galilæi
„ patriæ tuæ auctores fuimus ſeditionis adverſum
„ Romanos & regem? Prius enim quam à com-
„ muni Hieroſolymorum prætor Galilææ eſſem
„ conſtitutus, tu & Tiberienſes univerſi non ſolum
„ arma corripuiſtis, ſed & Syriæ Decapoli bellum
„ intuliſtis. Tu quippe illius vicos incendiſti, tu-
„ uſque famulus in acie illic cecidit. atque hæc
„ non à me tantum dicuntur, ſed & in Veſpaſiani
„ imperatoris commentariis ſcripta reperiuntur:
„ & quo modo Veſpaſianum apud Ptolemaïda cla-
„ moribus proſequuti ſunt Decapolitani, te unum
„ *malorum* auctorem ad ſupplicium depoſcentes.
„ Et pœnas *certo* dediſſes juſſu Veſpaſiani, niſi
„ Agrippa rex, accepta poteſtate te interimendi,
„ multis precibus à ſorore Berenice interpellatus,
„ te non ſuſtuliſſet, ſed diu in cuſtodia vinctum
„ ſervaſſet. Quin & res, quas poſtea in republica
„ geſſiſti, palam faciunt & reliquam tuam vitam,
„ & quod tu patriæ tuæ auctor fueris defectionis
„ à Romanis. id quod multis indiciis paulo infra
„ confirmatum ibo. Volo autem propter te aliis
„ etiam Tiberienſibus pauca dicere, facereque ut
„ ſciant qui *noſtras* legent hiſtorias, quod neque
„ Romanorum neque regis amici fueritis. Urbium
„ in Galilæa maximæ ſunt Sepphoris & Tiberias,
„ tua, Juſte, patria. Sed Sepphoris quidem in
„ media Galilæa ſita, & circa ſe habens vicos quam
„ plu-

Juſtus hiſtoricus.

Cum eo expoſtulat Joſephus.

Tiberias Juſti patria.

k Ἐκπυρθώσασθαι] *Lugd. Rav.* ἐκπυρθώσασθαι. Hav.

l Περισωθέντα] Περισωζόμενα *Ed. Baſil.* περισωθέντα *Gen.* Spanh.

m Ἰοῦστον καὶ αὐτὸν τὴν περὶ τούτων πραγματείαν] Hiſtoria belli tum in Galilæa geſti ſcripta à Juſto Judæo; de cujus Hiſtoriæ talitate ag. t. h. l. & §. 9. Spanh.

n Δι' ἔχθραν] Δι' ἔχθραν ἢ χάριν *Voſſ.*

o Ἰοῦστος] De hoc Juſto hiſtorico videſis *Voſſium de Hiſt. Gr.* lib. 2. c. 8. & *Valeſium ad Euſebii Hiſt. Eccl.* l. 3. c. 10.

p Πονηρίας] *Lugd. Rav.* volebat τιμωρίας, minus recte. Hav.

q Τὰς ἐν τῇ Συρίᾳ Δέκα πόλεις] Τῶν ἐν Συρίᾳ δέκα πόλεων. inf. §. 74. Spanh.

r Οἱ τῶν Δέκα πόλεων ἔνοικοι] De Bell. Jud. lib. 3. c. 8. §. 7. τὴν Σκυθόπολιν. ἡ δ' ἐστὶ μεγίστη τῆς Δεκαπόλεως, καὶ γείτων τῆς Τιβεριάδος. Ammianus Marcell. lib. 19. c. 12. *Et electa eſt ſpectatrix ſuppliciorum, civitas in Palæſtina Scythopolis, gemina ratione, quod eſſet magis omnibus opportuna, quod ſecreta & inter Antiochiam Alexandriamque media.* Spanh.

s Eſt qui malit οὐκ ἀνελὼν.

plurimos, quæque facile poterat, ſiquidem voluiſſet, adverſus Romanos aliquid audere, ſecum tamen ſtatuens ſuam erga dominos fidem ſervare, & me urbe ſua excluſit, edictoque prohibuit civium ſuorum quemquam Judæis merere: utque à me extra periculum eſſet, dolo me induxerunt *cives* ut urbem eorum mœnibus munirem. quo facto præſidium receperunt à Ceſtio Gallo, qui Romanis legionibus in Syria præerat; me contempto, qui tum potens valde eram & *cæteris* omnibus terrori. Cum autem eo tempore oppugnarentur Hieroſolyma, urbs apud nos ampliſſima, & parum aberat quin templum omnibus commune in hoſtium poteſtatem veniret, non miſerunt ſuppetias, quod videri nollent arma ſumpſiſſe adverſus Romanos. Tua vero patria, ô Juſte, ad lacum Genneſariten ſita, & diſtans ab Hippo triginta ſtadiis, Gadaris ſexaginta, & Scythopoli in ditione regis centum & viginti, neque Judæorum urbs ulla ei adjaceret, *ea utique*, ſi voluiſſet, facile Romanis fidem ſervare potuit. nam & civitati ipſi & populo abunde armorum erat. Verum, ut tu dicis, ipſe tunc eram in cauſa: at quis poſtea, ô Juſte? nam antequam obſiderentur Hieroſolyma, noſti me ſub Romanis fuiſſe, & vi capta Iotapata, multaque caſtella, magnamque populi Galilææ partem acie cecidiſſe. Tunc igitur oportebat vos, omnino à mei terrore liberatos, arma abjeciſſe, & auxilio veniſſe regi Romaniſque; quandoquidem non ſponte, ſed neceſſitate coacti, in bellum contra eos irruiſtis. Quin & vos tantiſper exſpectaſtis Veſpaſianum, dum ipſe cum omnibus ſuis copiis mœnibus oppugnandis ſeſe admoveret: ac tunc demum præ metu arma poſuiſtis, & proculdubio veſtram vi expugnaſſet urbem, niſi regi ſupplicanti veſtramque ſtultitiam excuſanti vos condonaſſet Veſpaſianus. Non mea igitur eſt culpa, ſed veſtra, qui belligerare ſtuduiſtis. Annon meminiſtis, quod, vobis toties ſuperatis, *veſtrum* neminem interfecerim? Cum vero vos ſeditionem inter voſmet agitaretis, non ex benevolentia erga regem & Romanos, ſed veſtrûm ipſorum ex malitia, centum & octoginta quinque cives occidiſtis, quo tempore ipſe à Romanis obſiderer Iotapatis. Quid? annon in Hieroſolymitana obſidione recenſita ſunt Tiberienſium duo millia, qui partim ceciderunt, partim captivi facti ſunt? Sed forſan tu hoſtem te fuiſſe negabis, quod tum profugeris ad regem: id quod te feciſſe ajo mei metu. Et tu quidem me hominem improbum eſſe dicis. Verum rex Agrippa, qui tibi à Veſpaſiano capitis damnato vitam indulſit & tam magna pecunia te donavit, qua demum cauſa ſemel & iterum in vincula te conjecit, totieſque è patria in exſilium ire juſſit? cumque ſemel te morti addixiſſet, *nonne* multis Berenices ſororis precibus motus ſalutem tibi conceſſit? Poſtea vero cum te, tot *licet* maleficiis deprehenſum, ei ab epiſtolis eſſe voluiſſet,

Tiberiadis ſitus.

Juſtus capitis damnatus a Veſpaſiano.

Berenice Juſto ſalutem impetrat.

κειμένη, καὶ περὶ αὐτὴν κώμας ἔχουσα πολλάς, καὶ τι θρασύνεσθαι δυναμένη πρὸς Ῥωμαίους εἴπερ ἠθέλησεν εὐχερῶς, διεγνωκυῖα τῇ πρὸς τοὺς δεσπότας ἐμμένειν πίστει, καὶ ἐμὲ τῆς πόλεως αὐτῶν ἐξέκλεισε, καὶ στρατεύσασθαί τινα τῶν πολιτῶν Ἰουδαίοις ἐκώλυσεν· ὅπως δὲ καὶ τὰ πρὸς ἡμᾶς ἀσφαλὴς εἴη, [s] ἠπάτησάν με τείχεσιν αὐτῶν τὴν πόλιν ὀχυρῶσαι προτρέψαντες. καὶ παρὰ Κεστίου Γάλλου τοῦ τῶν ἐν Συρίᾳ Ῥωμαϊκῶν ταγμάτων ἡγεμονεύσαντος φρουρὰν ἑκόντες ἐδέξαντο, καταφρονήσαντες ἐμοῦ τότε [v] μέγα δυναμένου, καὶ πᾶσι δι' ἐκπλήξεως ὄντος. πολιορκουμένης δὲ τότε τῆς μεγίστης ἡμῶν πόλεως Ἱεροσολύμων, καὶ τοῦ κοινοῦ πάντων ἱεροῦ κινδυνεύοντος ἐν τῇ τῶν πολεμίων ἐξουσίᾳ γενέσθαι, συμμαχίαν οὐκ ἔπεμψαν μὴ βουλόμενοι δοκεῖν κατὰ Ῥωμαίων ὅπλα λαβεῖν. ἡ δὲ σὴ πατρίς, ὦ Ἰοῦστε, κειμένη ἐν τῇ Γεννησαρίτιδι λίμνῃ, καὶ ἀπέχουσα Ἵππου μὲν στάδια τριάκοντα, Γαδάρων δὲ ἑξήκοντα, [x] Σκυθοπόλεως δὲ εἴκοσι καὶ ἑκατὸν τῆς ὑπηκόου βασιλείας, μηδὲ μιᾶς δὲ πόλεως Ἰουδαίων παρακειμένης, εἰ ἤθελεν τὴν πρὸς Ῥωμαίους πίστιν φυλάττειν ῥᾳδίως ἐδύνατο. καὶ γὰρ [y] ἥ τε πόλις, ὅ τε δῆμος ὅπλων εὐπορεῖτο. ἀλλ' ὡς σὺ φῄς, αἴτιος ἤμην ἐγὼ τότε. μετὰ ταῦτα δή, τίς, ὦ Ἰοῦστε; πρὸ γὰρ τῆς Ἱεροσολύμων πολιορκίας οἶδας ὑπὸ Ῥωμαίοις ἐμὲ γενόμενον, καὶ Ἰωτάπατα κατὰ κράτος ληφθέντα, φρούριά τε πολλά, πολύν τε Γαλιλαίων ὄχλον κατὰ τὴν μάχην πεσόντα. τότε οὖν ἐχρῆν ὑμᾶς, πάντως ἀπηλλαγμένους τοῦ δι' ἐμὲ φόβου, [z] ῥίψασθαι τὰ ὅπλα καὶ παραστῆναι τῷ βασιλεῖ καὶ Ῥωμαίοις, [a] ὅτε δὲ οὐχ ἑκόντες, ἀλλ' ἀναγκασθέντες ἐπὶ τὸν πρὸς αὐτοὺς ὡρμήσατε πόλεμον. ὑμεῖς δὲ καὶ περιεμείνατε Οὐεσπασιανόν, ἕως αὐτὸς ἀφικόμενος [b] μετὰ πάσης τῆς δυνάμεως προσέλθῃ τοῖς τείχεσι, καὶ τότε διὰ φόβον τὰ ὅπλα [c] κατέθεσθε, καὶ πάντως ἂν ὑμῶν ἡ πόλις ἥλω κατὰ κράτος, εἰ μὴ τῷ βασιλεῖ δεομένῳ καὶ τὴν ἄνοιαν ὑμῶν παραιτουμένῳ συνεχώρησεν Οὐεσπασιανός. οὐκ ἐγὼ τοίνυν αἴτιος, ἀλλ' ὑμεῖς οἱ πολεμικὰ φρονήσαντες. [d] εἰ οὐ μέμνησθε ὅτι τοσαυτάκις ὑμῶν ἐγκρατὴς γενόμενος, οὐδένα διέφθειρα; στασιάζοντες δὲ ὑμεῖς πρὸς ἀλλήλους, οὐ διὰ τὴν πρὸς τὸν βασιλέα καὶ Ῥωμαίους εὔνοιαν, διὰ δὲ τὴν ὑμετέραν αὐτῶν πονηρίαν ἑκατὸν ὀγδοήκοντα πέντε τῶν πολιτῶν ἀπεκτείνατε, κατὰ τὸν καιρὸν ἐκεῖνον ἐμοῦ πολιορκουμένου ἐν Ἰωταπάτοις ὑπὸ Ῥωμαίων. τί δ' οὐχὶ κατὰ τὴν τῶν Ἱεροσολύμων πολιορκίαν δισχίλιοι Τιβεριέων ἐξητάσθησαν, οἱ μὲν πεπτωκότες, οἱ δὲ ληφθέντες αἰχμάλωτοι; ἀλλὰ σὺ πολέμιος οὐ γεγονέναι φήσεις, ὅτι πρὸς βασιλέα τότ' ἔφυγες. καὶ τοῦτο δὲ διὰ [e] τὸν ἐξ ἐμοῦ φόβον φημί σε πεποιηκέναι. κἀγὼ μὲν πονηρὸς ὡς λέγεις. ὁ δὲ βασιλεὺς Ἀγρίππας, ὁ τὴν ψυχήν σοι συγχωρήσας ὑπὸ Οὐεσπασιανοῦ θανεῖν καταγνωσθέντι, ὁ τοσούτοις δωρησάμενος χρήμασιν, τίνος ἕνεκεν ὕστερον δὶς μὲν ἔδησε, τοσαυτάκις δὲ φυγεῖν τὴν πατρίδα προσέταξε, καὶ ἀποθανεῖν δὲ κελεύσας ἅπαξ, τῇ ἀδελφῇ Βερενίκῃ, πολλὰ δεηθείσῃ, τὴν σωτηρίαν ἐχαρίσατο; [f] καὶ μετὰ τοσαῦτα δὲ τὰ κακουργήματα τάξιν ἐπιστολῶν σοι πιστεύ-

s Ἠπάτησάν με τείχεσιν] Ἠπάτησαν Vat.

v Μέγα δυναμένου,] Μεγάλα Voſſ. Huds. Recte impreſſi, alludit enim Joſephus ad primarios illos miniſtros Regios, qui in Oriente *Megiſtanes* dicebantur, ſicut in hac Joſephi Vita plures docuit Clariſſ. *Spanhemius*, ut & aliis in locis, qui in Indice inſpici poſſunt. Hav.

x Σκυθοπόλεως] Vid. ſuprà. Spanh.

y Ἥ τε πόλις, ὅ τε δῆμος] *Lugd. Bat.* πόλις ἦτε καὶ δῆμος, i. e. quomodo hæc Joſephi eſſet ſententia; *nam & civitas (ſcilicet munita) & incolæ eratis, & armorum vobis copia.* Hav.

z Ῥίψασθαι] Ῥίψαι τε τὰ ὅπλα καὶ παραστῆναι Voſſ. ῥίψαι τε τὰ ὅπλα καὶ παραστῆναί τε τῷ Vat.

a Ὅτε δὲ οὐχ ἑκόντες,] Ὅτε δὴ Vat. & Lugd. Bat.

b Μετὰ πάσης] Μετὰ πάσης δυνάμεως Vat.

c Κατέθεσθε,] Ita lego. (ita & in ora Codicis mei emendarat *Coccejus*) κατάθεσθε in Editis. κατέθεσθε Voſſ. κατατίθεσθε Gall. & Vat.

d Εἰ οὐ μέμνησθε] Ἢ οὐ μέμνησθε Voſſ. ſeu Lugd. Bat.

e Τὸν ἐξ ἐμοῦ] Διὰ τὸν ἐξ ἐμοῦ φόβον Voſſ.

f Καὶ μετὰ τοσαῦτα] Καὶ μετὰ τοσαῦτα δὲ τὰ κακ. Voſſ.

g Τάξιν

„ πιστεύσας. ὡς καὶ [g] ταύτας σοι εὗρε [h] ῥᾳδιουργοῦντα, ἀπήλασεν τῆς ὄψεως. ἀλλὰ περὶ μὲν τούτων ἐλέγχειν ἐπ' ἀκριβὲς ἐῶ. θαυμάζειν δ' ἔπεισί μοι τὴν σὴν ἀναίδειαν, ὅτι τολμᾷς λέγειν, ἁπάντων τῶν τὴν πραγματείαν ταύτην γεγραφότων αὐτὸς ἄμεινον ἐξηγγελκέναι, μήτε τὰ πραχθέντα κατὰ τὴν Γαλιλαίαν ἐπιστάμενος, ἦς γὰρ ἐν Βηρυτῷ τότε παρὰ βασιλεῖ, μήθ' ὅσα ἔπαθον Ῥωμαῖοι ἐπὶ τῆς Ἰωταπατηνῶν πολιορκίας [i] ἢ ἔδρασαν ἡμᾶς παρακολουθήσας, μήθ' ὅσα κατ' ἐμαυτὸν ἔπραξα πολιορκούμενος δυνηθεὶς πυθέσθαι. πάντες γὰρ οἱ ἀπαγγείλαντες ἂν διεφθάρησαν ἐπὶ τῆς παρατάξεως ἐκείνης. ἀλλ' ἴσως τὰ [k] κατὰ Ἱεροσολυμιτῶν πραχθέντα μετὰ ἀκριβείας φήσεις συγγεγραφέναι. καὶ πῶς οἷόν τε, οὔτε γὰρ τῷ πολέμῳ παρέτυχες, οὔτε τὰ Καίσαρος ἀνέγνως ὑπομνήματα; μέγιστον δὲ τεκμήριον, τοῖς Καίσαρος ὑπομνήμασιν ἐναντίαν πεποίησαι τὴν γραφήν. εἰ δὲ θαῤῥεῖς ἄμεινον ἁπάντων συγγεγραφέναι, διὰ τί, ζώντων Οὐεσπασιανοῦ καὶ Τίτου τῶν αὐτοκρατόρων τοῦ πολέμου γενομένων, καὶ [l] βασιλέως Ἀγρίππα περιόντος ἔτι καὶ τῶν ἐκ γένους αὐτοῦ πάντων, ἀνδρῶν τῆς Ἑλληνικῆς παιδείας ἐπὶ πλεῖστον [m] ἡκόντων, [n] τὴν ἱστορίαν οὐκ ἔφερες εἰς μέσον; πρὸ γὰρ εἴκοσιν ἐτῶν εἶχες γεγραμμένην, καὶ παρ' εἰδότων ἔμελλες τῆς ἀκριβείας τὴν μαρτυρίαν ἀποφέρεσθαι. νῦν δ' ὅτε ἐκεῖνοι μὲν οὐκ ἔτι εἰσὶ μεθ' ἡμῶν, ἐλεγχθῆναι δ' οὐ νομίζεις, τεθάῤῥηκας. [o] οὐ μὴν ἐγώ σοι τὸν αὐτὸν τρόπον, περὶ τῆς ἐμαυτοῦ γραφῆς ἔδεισα. ἀλλ' [p] αὐτοῖς ἐπέδωκα τοῖς αὐτοκράτορσι τὰ βιβλία, μόνον οὐ τῶν ἔργων [q] ἤδη βλεπομένων. συνῄδειν γὰρ ἐμαυτῷ τετηρηκότι τὴν τῆς ἀληθείας παράδοσιν, ἐφ' ᾗ μαρτυρίας τεύξεσθαι προσδοκήσας οὐ διήμαρτον. καὶ ἄλλοις δὲ πολλοῖς [r] εὐθὺς ἐπέδωκα τὴν ἱστορίαν, ὧν ἔνιοι καὶ [s] παρατετεύχεισαν τῷ πολέμῳ, καθάπερ βασιλεὺς Ἀγρίππας καί τινες αὐτοῦ τῶν συγγενῶν. ὁ μὲν [t] γὰρ αὐτοκράτωρ Τίτος οὕτως ἐκ μόνων αὐτῶν ἐβουλήθη τὴν γνῶσιν τοῖς ἀνθρώποις παραδοῦναι τῶν πράξεων, ὥστε χαράξας τῇ ἑαυτοῦ χειρὶ τὰ βιβλία [v] δημοσιεύεσθαι προσέταξεν. ὁ δὲ βασιλεὺς Ἀγρίππας, ἑξήκοντα δύο [x] γέγραφεν ἐπιστολάς, [y] τῇ τῆς ἀληθείας παράδοσιν μαρτυρῶν. [z] ὧν δὴ καὶ δύο ὑπέταξα, καὶ βουληθέντι σοι τὰ γεγραμμένα γνῶναι πάρεστιν ἐξ αὐτῶν. [a] ΒΑΣΙΛΕΥΣ [b] ΑΓΡΙΠΠΑΣ ΙΩΣΗΠΩ ΤΩ ΦΙΑΤΑΤΩ ΧΑΙΡΕΙΝ. Ἥδιστα διῆλθον τὴν βίβλον. καί μοι πολὺ ἐπιμελέστερον ἔδοξας τῶν ταῦτα συγγραψάντων ἠκριβωκέναι. πέμπε δέ μοι καὶ τὰς λοιπάς. ἔῤῥωσο φίλτατε." „ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΑΓΡΙΠΠΑΣ ΙΩΣΗΠΩ ΤΩ ΦΙΛΤΑΤΩ ΧΑΙΡΕΙΝ. Ἐξ ὧν ἔγραψας, οὐδεμιᾶς ἔοικας χρῄζειν διδασκαλίας ὑπὲρ τοῦ μαθεῖν ἡμᾶς

„ ut comperit hic quoque te mala fide rem agere, à conſpectu ſuo te abegit. Sed in hæc diligentius inquirere eaque redarguere deſino. Cæterum mihi ſubit mirari impudentiam tuam, qui auſus ſis dicere, te omnibus qui harum rerum hiſtoriam literis mandarunt, melius eas ſcriptis tuis enarraſſe, cum nec ea reſciveris quæ per Galilæam geſta ſunt, (tunc enim Beryti eras apud regem) nec eorum, quæ Romani paſſi ſunt Jotapatorum obſidione, noſve pati fecerunt, notitiam aſſequutus fueris; nec res à me geſtas dum obſiderer diſcere potueris. nam omnes qui iſta narrando erant acierum conflictu illic perierunt. Sed forte dices, te accurate omnia perſcripſiſſe, quæ geſta erant contra Hieroſolymitas. Et qui potuiſti, cum nec ei bello interfueris, nec Cæſaris commentarios legeris? maximoque eſt indicio, quòd ſcripſeris contra quam Cæſar in commentariis. Quod ſi confidis te *cæteris* omnibus in ſcribendo præſtitiſſe, cur non, dum viverent Veſpaſianus ac Titus, quorum imperatorum auſpiciis confectum erat bellum, & dum Agrippa rex ſuperſtes eſſet, cognatique ejus, viri Græcarum literarum peritiſſimi, hiſtoriam tuam in lucem edidiſti? eam utique ante viginti annos ſcriptis conſignatam habebas: & poteras ab iis, quibus omnia explorata erant, accuratæ diligentiæ teſtimonium retuliſſe. Nunc vero quando illi quidem nobiſcum eſſe deſierunt, teque redargui non poſſe arbitraris, auſus es librum edere. At non ego de meis libris perinde ac tu ſum veritus: ſed ipſis imperatoribus eos obtuli, cum res geſtæ pæne adhuc ante omnium oculos verſarentur. quippe conſcius eram mihi ſervatæ ubicunque veritatis. Ac proinde cum teſtimonium illorum ſperaviſſem, non ſum exſpectatione mea fruſtratus. Quinetiam cum pluribus aliis hiſtoriam meam communicavi, quorum nonnulli bello interfuerant: inter quos fuit rex Agrippa, & quidam ex ejus propinquis. Nam Titus quidem imperator ex iis ſolis rerum geſtarum notitiam hominibus tradi tantopere voluit, ut manu ſua * ſubſcriptos publicari præceperit: rex vero Agrippa duas & ſexaginta ſcripſit epiſtolas, quibus veritatem à me traditam eſſe teſtatur. Ex quibus ſane duas etiam ſubjeci; & tibi, ſi volueris, inde licet ea cognoſcere quæ ſcripta erant." REX AGRIPPA JOSEPHO CHARISSIMO S. Libenter admodum perlegi librum *tuum*. Et mihi viſus es diligenter magis & accurate quam alii, qui de iiſdem rebus ſcripſerunt, narrationem contexuiſſe. Fac autem mihi mittas quod reliquum eſt *illius*. Vale chariſſime." „REX AGRIPPA JOSEPHO CHARISSIMO S. Ex iis quæ ſcripſiſti nihil deſiderare videris quod aliquis te edoceat, ut nos res omnes quæ geſtæ fuerint ab „ ini-

Juſtum ignorantia arguit Joſephus.

Juſtus, non niſi cum defuncti eſſent Veſpaſianus & Titus, hiſtoriam ſuam edidit.

Teſtimonia præclara de Joſephi hiſtoria.

Agrippæ litera.

Altera Agrippæ litera.

g Ταύτας σοι] Ita *Gall.* & *Voſſ.* ταῦτα σοι in *Editis*. Eſt qui ταύτας malit.

h Ῥᾳδιουργοῦντα,] *Lugd. Bat.* ῥᾳδιουργόν. Hav.

i Ἢ ἔδρασαν ἡμᾶς] Fuit cum locum *hunc* mendi ſuſpectum haberem: ac proinde verba nonnulla uncis includendo ita cum reſtituturum ibam, ἢ ἔδρασαν [ὅσοις ἐφ'] ἡμᾶς [μὴ] παρακολουθήσας.

k Κατὰ Ἱεροσολυμιτῶν] Κατὰ τῶν Ἱεροσολυμιτῶν *Voſſ.*

l Βασιλέως Ἀγρίππα περιόντος] Vide eadem notata ad initium Vitæ. Spanh.

m Ἡκόντων,] Gen. ἱκόντων.

n Τὴν ἱστορίαν] Superius in hoc libello §. 9. ejuſdem Juſti laudes habes & vituperium. Spanh.

o Οὐ μὴν — βλεπομένων] Citantur hæc ab Euſebio H. Eccl. l. 3. c. 10. p. 86. B. Spanh.

p Αὐτοῖς] Libros ſuos Belli Judaici tradidit Joſephus Veſpaſiano ac Tito; idem adv. Apion. lib. 1. c. 9. Spanh.

q Ἤδη βλεπομένων.] Ita ex *Euſebio* in *Hiſt. Eccl.* lib. 3. cap. 10. & *Nicephoro Calliſto* in *Hiſt. Eccl.* l. 2. c. 18. ἔτι in *Joſephi* libris.

r Εὐθὺς ἐπέδωκα τὴν ἱστορίαν,] Vocem εὐθὺς non agnoſcunt *Euſeb.* & *Niceph.*

s Παρατετευχήκεισαν πολέμῳ,] Ita *Euſeb.* & *Niceph.* παρατετεύχεσαν in *Joſephi* libris.

t Γὰρ αὐτοκράτωρ Τίτος] Illud γὰρ inſerui, fretus auctoritate *Euſebii*, *Nicephori*, & *Cod. Voſſ.*

v Δημοσιεύεσθαι] Ita lego cum *Nicephoro* & melioribus *Euſebii* Codd. δημοσιεῦσαι in *Joſephi* libris.

x Γέγραφεν ἐπιστολάς,] Ἔγραψεν *Euſeb.* & *Niceph.*

y Τῇ τῆς ἀληθείας] Τῇ τῆς ἀληθείας παραδόσει μαρτυρῶν *Euſeb.* & *Niceph.* utramque lectionem ferri poſſe docet *Suidas* voce μαρτυρῶ.

z Ὧν δὴ] Ἐξ ὧν καὶ δύο *Euſeb.* ἀφ' ὧν καὶ δύο *Niceph.*

a ΒΑΣΙΛΕΥΣ] Vid. adv. Apion. lib. 1. §. 9. Spanh.

b ΑΓΡΙΠΠΑΣ ΙΩΣΗΠΩ ΤΩ ΦΙΑΤΑΤΩ ΧΑΙΡΕΙΝ.] De hoc Agrippa, eum ad annum Trajani III. vitam produxiſſe ait Juſtus Tiberienſis, apud Photium. Spanh.

* Alii volunt, *deſcriptos*. quod *Joanni Lango* in *Nicephorum* non improbabile videtur, cum *Titus*, teſte *Suetonio*, ſcribendi velocitate vel amanuenſes ſuos ſuperaverit.

„ initio perſpectus habeamus. tamen cum me conveneris, ipſe faciam ut auditione aliquam multa accipias quæ *forſan* ignoraſti." Mihi autem, hiſtoria abſoluta, Agrippa, non adulatione utens, hoc enim ei non conveniebat, neque ut tu dices, diſſimulatione, nam plurimum aberat ab iſta ingenii malignitate, ſed, quemadmodum *ii* omnes qui hiſtorias legunt, de veritate ejus teſtimonium perhibebat." Et hæc quidem quæ ad Juſtum ſpectant, * quocum neceſſario inſtituenda erat comparatio, hactenus dicta ſunto.

Redit unde digreſſus eſt Joſephus.

66. Ego vero cum res Tiberiadis curaſſem & amicorum concilium coëgiſſem, deliberabam quid de Joanne faciendum eſſet. Et Galilæis quidem omnibus placuit, ut, cum eos armis inſtruxiſſem, in Joannem impetum facerem, deque eo tanquam ſeditionis totius auctore pœnas ſumerem. At mihi diſplicebat illorum ſententia, cui conſtitutum erat ſine cæde tumultus componere. Quamobrem eos adhortatus ſum ad curam omnem adhibendam, ut eorum qui cum Joanne erant nomina ediſcerent. Quod cum illi feciſſent, comperto mihi qui viri eſſent, edictum propoſui, quo fidem dextramque me illis porrigere dicebam, qui à Joanne ſtarent, modo reſipiſcerent: atque viginti dierum ſpatium *ad cogitandum* eis præſcripſi, qui ſuis rebus vellent conſulere. Porro minitabar, niſi arma projicerent, me ignem illorum domibus ſubjecturum eſſe, bonaque illorum publicaturum. His illi auditis, & non mediocri timore perculſi, Joannem quidem relinquunt, armiſque projectis ad me veniebant, numero circiter quatuor *hominum* millia. Soli vero apud Joannem manſerunt cives ipſius, & peregrini quidam è Tyriorum metropoli, plus minus mille & quingenti. Joannes quidem, ita meo unius ſtratagemate ſuperatus, deinceps in patria præ metu ſe continuit.

Edictum de iis qui Joanni ſe adjunxerant.

Quo factum eſt ut quatuor hominum millia à Joanne deficerent ad Joſephum.

67. Sub idem autem tempus Sepphoritæ ſumptis animis ad arma provolant, freti firmitate mœnium, & quod me viderent aliis rebus diſtineri. Itaque mittunt ad Ceſtium Gallum, (erat autem is tum Syriæ præſes) rogantes ut aut ipſe ocyus veniret in ſuam fidem illorum civitatem accepturus, aut ſaltem eò mitteret militum præſidium. Gallus vero ſe quidem venturum eſſe promittebat; ſed de tempore nihil conſtituit. Et ego, cum iſta accepiſſem, aſſumptis mecum militibus meis & in Sepphoritas facta impreſſione, vi illorum urbem expugnabam. Galilæi vero, hac occaſione arrepta, ratique ſibi adeſſe odii ſui ſatiandi tempus (iſti enim civitati infeſti erant infenſique) incitati ferebantur *in eam*, quaſi cives omnes advenaſque ad internecionem uſque deleturi. Itaque cum excurſionem feciſſent, ædes illorum, quas *incolis* vacuas deprehendebant, igne cremarunt. nam homines præ metu in arcem confugiebant. Diripiebant autem omnia, nec ullum vaſtationi modum adhibebant adverſus populares ſuos. Iſta cum ego animadvertiſſem, vehementer dolebam, illiſque imperabam ut deſinerent, nefas eſſe ſuggerens ita tractare ejuſdem tribus homines. Poſtquam vero neque obſecranti neque imperanti morem gererent, (nam admonitionibus prævalebat odii magnitudo) amicorum qui circa me erant fidiſſimos juſſi rumorem ſpargere, Romanos cum magna militum manu irruptionem feciſſe in alteram urbis partem. Hæc autem *eò* faciebam, ut fama

Sepphoris expugnata.

Sepphoris direpta.

„ [c] ὅλως ἀρχῆθεν. ὅτ' ἂν μέντοι συντύχῃς μοι, καὶ „ αὐτός σε πολλὰ κατηχήσω τῶν ἀγνοουμένων." ἐμοὶ „ δὲ, ἀπαρτισθείσης τῆς ἱστορίας, [d] Ἀγρίππας, οὐ „ κολακεύων, οὐδὲ γὰρ ἐπέβαλλεν αὐτῷ, οὐδὲ „ εἰρωνευόμενος ὡς σὺ φήσεις, πόῤῥω γὰρ ἦν ἐκεῖ„ νος τοιαύτης κακοηθείας, ἀλλὰ τὴν ἀλήθειαν „ ἐμαρτύρει, καθάπερ πάντες οἱ ταῖς ἱστορίαις „ [e] ἐντυγχάνοντες." ἀλλὰ τὰ μὲν πρὸς τὸν Ἰοῦστον, ἀναγκαίαν λαβόντα τὴν [f] παρέκβασιν, μέχρι τούτων λελέχθω.

ξϛ΄. Διοικήσας δ' ἐγὼ τὰ κατὰ τὴν Τιβεριάδα, καὶ καθίσας τῶν φίλων συνέδριον, ἐβουλευόμην περὶ τῶν πρὸς Ἰωάννην πραχθησομένων. ἐδόκει μὲν οὖν πᾶσι τοῖς Γαλιλαίοις ὁπλίσαντα πάντας ἀπελθεῖν ἐπὶ τὸν Ἰωάννην, καὶ λαβεῖν παρ' αὐτοῦ δίκας ὡς πάσης τῆς στάσεως αἰτίου γεγονότος. οὐκ ἠρεσκόμην δ' ἐγὼ ταῖς γνώμαις αὐτῶν, προαίρεσιν ἔχων τὰς ταραχὰς χωρὶς φόνου καταστέλλειν. ἔνθεν δὴ παρῄνεσα πᾶσαν εἰσενέγκασθαι πρόνοιαν ὑπὲρ τοῦ γνῶναι τὰ ὀνόματα τῶν [g] ὑπὸ τὸν Ἰωάννην ὄντων. ποιησάντων δὲ ἐκείνων, γνοὺς ἐγὼ τοὺς ἀνθρώπους οἵτινες ἦσαν, ἐξέθηκα πρόγραμμα, διὰ τούτου πίστιν καὶ δεξιὰν προτείνων τοῖς μετὰ Ἰωάννου θελήσασι λαβεῖν μετάνοιαν, καὶ ἡμερῶν εἴκοσι χρόνον προέτεινα τοῖς βουλεύσασθαι θέλουσι περὶ τῶν ἑαυτοῖς συμφερόντων. ἠπείλουν δὲ, εἰ μὴ ῥίψουσι τὰ ὅπλα, καταπρήσειν αὐτῶν τὰς οἰκήσεις καὶ δημοσιώσειν τὰς οὐσίας. ταῦτα δὲ ἀκούσαντες οἱ ἄνθρωποι, καὶ ταραχθέντες οὔ τι μετρίως, καταλείπουσι μὲν τὸν Ἰωάννην. τὰ δ' ὅπλα ῥίψαντες ἧκον πρός με τετρακισχίλιοι τὸν ἀριθμόν. μόνοι δὲ τῷ Ἰωάννῃ παρέμειναν οἱ [h] πολῖται, καὶ ξένοι τινὲς ἐκ τῆς Τυρίων μητροπόλεως ὡς χίλιοι καὶ πεντακόσιοι. Ἰωάννης μὲν, οὕτω καταστρατηγηθεὶς ὑπ' ἐμοῦ, τὸ λοιπὸν ἐν τῇ πατρίδι περίφοβος ἔμεινεν.

ξζ΄. Κατὰ τοῦτον δὲ τὸν καιρὸν Σεπφωρῖται, θαῤῥήσαντες ἀναλαμβάνουσιν ὅπλα, πεποιθότες τῇ τε τῶν τειχῶν ὀχυρότητι καὶ τῷ πρὸς ἑτέροις ὄντα με ὁρᾶν. πέμπουσι δὴ πρὸς Κέστιον Γάλλον, Συρίας δ' ἦν οὗτος ἡγεμὼν, παρακαλοῦντες ἢ αὐτὸν ἥκειν θᾶττον παραληψόμενον αὐτῶν τὴν πόλιν, ἢ πέμψαι τοὺς φρουρήσοντας. ὁ δὲ Γάλλος, ἐλεύσεσθαι μὲν ὑπέσχετο. πότε δὲ οὐ διεσάφησεν. κἀγὼ ταῦτα πυθόμενος, ἀναλαβὼν τοὺς σὺν ἐμοὶ στρατιώτας, καὶ ὁρμήσας ἐπὶ τοὺς Σεπφωρίτας, εἷλον αὐτῶν τὴν πόλιν κατὰ κράτος. λαβόμενοι δ' ἀφορμῆς οἱ Γαλιλαῖοι, καὶ παρεῖναι τοῦ μίσους τὸν καιρὸν οἰηθέντες, εἶχον γὰρ ἀπεχθῶς καὶ πρὸς ταύτην τὴν πόλιν, ὥρμησαν ὡς [i] ἄρδην ἀφανίσοντες πάντας σὺν τοῖς ἐποίκοις. εἰσδραμόντες οὖν ἐνεπίμπρασαν αὐτῶν τὰς οἰκίας, ἐρήμους καταλαμβάνοντες. οἱ γὰρ ἄνθρωποι δείσαντες εἰς τὴν ἀκρόπολιν συνέφυγον. διήρπαζον δὲ πάντα, καὶ τρόπον οὐδένα πορθήσεως κατὰ τῶν ὁμοφύλων παρελίμπανον. ταῦτ' ἐγὼ θεασάμενος, σφόδρα διετέθην ἀνιαρῶς, καὶ [k] παύεσθαι προσέταττον αὐτοῖς, ὑπομιμνήσκων ὅτι τοιαῦτα δρᾶν ὁμοφύλους οὐκ ἔστιν ὅσιον. ἐπεὶ δ' οὔτε παρακαλοῦντος, οὔτε προστάσσοντος ἤκουον, ἐνίκα δὲ τὸ μῖσος τὰς παραινέσεις, τοὺς πιστοτάτους τῶν περὶ ἐμὲ φίλων ἐκέλευσα διαδοῦναι λόγους, ὡς Ῥωμαίων μετὰ μεγάλης δυνάμεως κατὰ τὸ ἕτερον μέρος [l] τῆς πόλεως εἰσβεβληκότων. ταῦτα δ' ἐποίουν ὑπὲρ τοῦ τῆς φήμης ἐμπεσούσης

c Ολως ἀρχῆθεν.] Οὐδὲν *Vat.* & *Gall.* Forſan ὅλως.

d Αγρίππας,] Antea erat ἀλλ' εἶναι, nullo plane ſenſu. Fuit cum ἀληθείᾳ (ut in *Lugd. Bat.*) reponerem, aut ἐπιμαρτυρῶν. Sed poſtea aſſenſus ſum Cl. *Ant. Hudſo*, qui Αγρίππας maluit.

e Εντυγχάνοντες.] Εντυχόντες *Gall.*

f Παρέκβασιν.] Παρένθεσιν *Voſſ.* & *Gall.*

g Υπὸ τὸν Ιωάννην ὄντων.] Υπὸ τῷ Ιωάννῃ *Voſſ.*

h Πολῖται,] Hoc loco *Lugd. Bat.* jam habet ὁπλῖται, quaſi diceret armigeros & ſatellites tantum cum illo manſiſſe, quod non probo, civibus enim illi peregrini ex Tyro opponuntur. Hav.

i Αρδην ἀφανίσοντες] Αρδην ἀφανίσαι §. 68. infr. Spanh.

k Παύεσθαι προσέταττον] Παύσασθαι *Vat.*

l Τῆς πόλεως] Illa τῆς πόλεως adjecta eſſe volui è *MSS. Vat.* & *Voſſ.*

* *Vid*, quæ hic loci apponere neceſſe habui.

Μὴ

οὕτως ἐπισχεῖν [m] μὲν τῶν Γαλιλαίων τὰς ὁρμὰς, διασῶσαι δὲ τὴν τῶν Σεπφωριτῶν πόλιν. καὶ τέλος προὐχώρησε τὸ στράτηγημα. τῆς γὰρ ἀγγελίας ἀκούσαντες, ἐφοβήθησαν ὑπὲρ αὐτῶν, καὶ καταλιπόντες τὰς ἁρπαγὰς [n] ἔφυγον. μάλιστα δὲ, ἐπεὶ κἀμὲ τὸν στρατηγὸν ἑώρων ταὐτὰ ποιοῦντα. πρὸς γὰρ τὸ πιστὸν τῆς φήμης, ἐσχηματιζόμην ὁμοίως αὐτοῖς διατεθεῖσθαι. Σεπφωρῖται δὲ παρ᾽ ἐλπίδα τὴν ἑαυτῶν, ὑπὸ τοῦ ἐμοῦ σοφίσματος ἐσώθησαν.

ξη. Καὶ Τιβεριὰς δὲ [o] παρ᾽ ὀλίγον διηρπάσθη ὑπὸ Γαλιλαίων, τοιαύτης αἰτίας ὑποπεσούσης. τῆς ἐκ τῆς βουλῆς οἱ πρῶτοι γράφουσι πρὸς τὸν βασιλέα, παρακαλοῦντες ἀφικέσθαι πρὸς αὐτοὺς παραληψόμενον τὴν πόλιν. ὑπέσχετο βασιλεὺς ἔρχεσθαι, καὶ τὰς ἐπιστολὰς ἀντιγράφει, καὶ τῶν περὶ τὸν κοιτῶνά τινι, Κρίσπῳ μὲν τοὔνομα, τὸ δὲ γένος Ἰουδαίῳ, δίδωσι πρὸς τοὺς Τιβεριεῖς φέρειν. τοῦτον κομίζοντα γράμματα γνωρίσαντες οἱ Γαλιλαῖοι, καὶ συλλαβόντες [p] ἄγουσιν ἐπ᾽ ἐμέ. τὸ δὲ πᾶν πλῆθος, ὡς ἤκουσε, παροξυνθὲν, ἐφ᾽ ὅπλα τρέπεται. συναχθέντες δὲ πολλοὶ [q] πανταχόθεν κατὰ τὴν ἐπιοῦσαν, ἧκον εἰς [r] Ἀσωχὶν πόλιν, ἔνθα δὴ τὴν κατάλυσιν ἐποιούμην, καταβοήσεις τε σφοδρὰς ἐποιοῦντο, προδότιν ἀποκαλοῦντες τὴν Τιβεριάδα καὶ βασιλέως φίλην. ἐπιτρέπειν τε ἠξίουν αὐτοῖς καταβᾶσιν [s] ἄρδην ἀφανίσαι. καὶ [t] γὰρ πρὸς τοὺς Τιβεριεῖς [v] εἶχον ἀπεχθῶς, ὡς πρὸς τοὺς Σεπφωρίτας.

ξθ. Ἐγὼ δὲ ἀκούσας ἠπόρουν, τίνα τρόπον ἐξαρπάσω τὴν Τιβεριάδα τῆς Γαλιλαίων ὀργῆς [x] ἐπ᾽ αὐτούς. ἀρνήσασθαι γὰρ οὐκ ἐδυνάμην, μὴ [y] γεγραφέναι τοὺς Τιβεριεῖς καλοῦντας τὸν βασιλέα, ἤλεγχον γὰρ αἱ παρ᾽ ἐκείνου πρὸς αὐτοὺς ἀντιγραφαὶ τὴν ἀλήθειαν. σύννους οὖν πολλὴν ὥραν γενόμενος, „ὅτι μὲν ἠδικήκασιν, „εἶπον, Τιβεριεῖς, [z] οἶδα κἀγώ· τὴν πόλιν δὲ αὐ„τῶν ὑμᾶς οὐ κωλύσω διαρπάσαι. δεῖ δ᾽ ὅμως „καὶ μετὰ κρίσεως τὰ τηλικαῦτα πράττειν. οὐ γὰρ „μόνοι Τιβεριεῖς προδόται τῆς ἐλευθερίας ἡμῶν γεγό„νασιν, ἀλλὰ πολλοὶ καὶ τῶν ἐν Γαλιλαίᾳ δοκι„μωτάτων. προσμείνατε δὲ μέχρι τοὺς αἰτίους ἀκρι„βῶς ἐκμάθω, καὶ τότε πάντας ὑποχειρίους ἕξετε, „καὶ ὅσους ἰδίᾳ ἐπάξαι δύνασθε [a] αὐτῶν." καὶ ταῦτα εἰπὼν ἔπεισα τὸ πλῆθος, καὶ παυσάμενοι τῆς ὀργῆς διελύθησαν. τὸν παρὰ βασιλέως δὲ πεμφθέντα δῆσαι κελεύσας, [b] μετ᾽ οὐ πολλὰς ἡμέρας ἐπί τινα τῶν ἐμαυτοῦ χρειῶν ἐπείγουσαν σκηψάμενος ἐκδημεῖν τῆς βασιλείας, καλέσας τὸν Κρίσπον λάθρα, προσέταξα μεθύσαι τὸν στρατιώτην φύλακα, καὶ φυγεῖν [c] πρὸς βασιλέα. Τιβεριὰς δὲ μέλλουσα δεύτερον ἀφανίζεσθαι, στρατηγίᾳ τῇ ἐμῇ καὶ προνοίᾳ τῇ περὶ αὐτῆς ἐξ οὕτως κινδύνου διέφυγεν.

ό. Κατὰ τοῦτον δὲ τὸν καιρὸν Ἰοῦστος ὁ Πιστοῦ παῖς λαθὼν ἐμὲ διαδιδράσκει πρὸς τὸν βασιλέα. τὴν αἰτίαν δὲ, δι᾽ ἣν τοῦτο ἔπραξεν, ἀφηγήσομαι. λαβόντος ἀρχὴν Ἰουδαίοις τοῦ πρὸς Ῥωμαίους πολέμου, Τιβεριεῖς διεγνώκεισαν ὑπακούειν βασιλεῖ καὶ Ῥωμαίων μὴ ἀφίστασθαι. πείθει δ᾽ αὐτοὺς Ἰοῦστος ἐφ᾽ ὅπλα χωρῆσαι, νεωτέρων αὐτὸς ἐφιέμενος πραγμάτων, καὶ δι᾽ ἐλπίδος ἔχων ἄρξειν Γαλιλαίων τε καὶ τῆς ἑαυτοῦ πατρίδος. οὐ μὴν τῶν προσδοκηθέντων ἐπέτυχεν. Γαλιλαῖοί τε γὰρ,

ejus rei percrebeſcente Galilæorum quidem impetus reprimeretur, ſervareturque Sepphoritarum civitas. Tandemque *mihi* bene ſucceſſit hoc ſtratagema. Audito enim ejuſmodi nuncio ſibiipſis timuerunt; relictiſque à tergo quæ rapta ceperant, fugæ ſe mandarunt; præſertim cum me ducem *ſuum* eadem facere viderent. nam ad fidem rumori faciendam, ſimulabam me ſimiliter ac illos periculo terreri. Sepphoritæ autem præter omnium ſuorum ſpem hoc meo commento ſalutem conſequuti ſunt. *Joſephi ſtratagema in gratiam Sepphoritarum.*

68. Sed & Tiberias parum abſuit quin à Galilæis diriperetur, ex hujuſmodi cauſa. Senatus ejus primores ſcribunt ad regem, rogantes ut ad eos veniret urbemque ſub imperium ſuum acciperet. Rex ſe venturum promittebat, illiſque reſcripſit; & literas ad Tiberienſes perferendas cuidam eorum dedit, qui ei à cubiculo erant, Criſpo quidem nomine, genere vero Judæo. Galilæi hunc qui literas deferebat, *à ſuis* agnitum comprehenſumque, ad me ducunt: plebs autem omnis hac re audita, valde exaſperata erat, & ad arma procurrebat. cumque multi poſtridie ejus diei undique congregati eſſent, ad urbem Aſochin, in qua *tum* diverſabar, *confeſtim* veniebant; & vehementer vociferabant, Tiberiada proditricem appellantes regiſque amicam: poſtulabantque ut permitterem eos, deſcenſu illic facto, eam funditus evertere *ſoloque æquare*. Tibérienſibus quippe æque infenſi erant ac Sepphoritis. *Tiberias in periculo direptionis.*

69. Ego vero, iſtis auditis, mecum dubitabam, quo modo Tiberiadem iratis Galilæis eriperem. nam inficiari non potueram, Tiberienſes literis regem ad ſe, *deditionem facturos*, acciviſſe: nam literæ, ab illo ad eos reſcriptæ, rei veritatem arguebant. Itaque cum diu tacitus mecum cogitaſſem, tandem reſpondebam, „Tiberienſes quidem inique „egiſſe & ipſe novi; nec per me ſtabit quo mi„nus urbem eorum diripiatis. veruntamen ejuſ„modi quid non niſi adhibito judicio admitten„dum. non enim ſoli Tiberienſes libertatem no„ſtram prodiderunt: ſed & multi eorum qui in „Galilæa ſidei ſpectatiſſimæ habentur. Quare ma„nete tantiſper, dum exactius edidicero quinam „fuerint proditionis auctores: & tunc *eos* omnes „in poteſtate veſtra habebitis, & quotquot eorum „vos ſinguli *reos* adducere poteſtis." Atque hæc loquutus perſuaſi multitudini: moxque, ubi ira reſederat, domum quiſque ſuam diſceſſerunt. Cum autem eum qui à rege miſſus erat vinciri juſſiſſem, non ita multis poſt diebus cum ſimulaſſem me neceſſe habere è regno abire ad aliquid negotii conficiendum, Criſpo ad me clam accito, juſſi ut militem cuſtodem *ſuum* inebriaret, atque ita ad regem fugeret. Jam vero cum in extremo excidii diſcrimine iterum conſtituta eſſet Tiberias, mea ſolertia, qua ei providebam, periculum brevi adeundum hoc modo effugit. *Joſephus Tibérienſium ſaluti conſulit.* *Tiberias omni periculo liberata.*

70. Sub idem tempus Juſtus Piſti filius, me inſcio, ad regem perfugit. Cauſam autem, cur ita fecerit, *paucis* exponam. Cum primum ortum eſſet bellum, quod Judæi contra Romanos geſſerunt, Tiberienſes decreverant regi parere & à Romanis neutiquam deſciſcere. Juſtus vero ſuadet eos arma capere, quod & ipſe novis rebus ſtuderet, ſperaretque imperium adipiſci Galilæorum patriæque ſuæ. non tamen voti compos factus eſt. Nam & Galilæi *Juſtus ad regem fugit.*

Tibe-

m Μὲν τῶν Γαλιλαίων] Ita lego propter δὲ ſequens. μὴ in libris.
n Ἔφυγον.] Mallem συνέφυγον.
o Παρ᾽ ὀλίγον διηρπάσθη] Παρα λογον ανηρπασθη *Voſſ.*
p Ἄγουσιν ἐπ᾽ ἐμέ.] Ηγαγον *Vat.*
q Πανταχόθεν] Πανταχοθεν *Vat.*
r Ἀσωχὶν πόλιν,] Vid. ſupr. §. 41. SPANH.
s Ἄρδην ἀφανίσαι.] Conf. §. 67. ſup. SPANH.
t Γὰρ πρὸς τοὺς Τιβεριεῖς] Deeſt γὰρ in Cod. *Voſſ.*
v Εἶχον ἀπεχθῶς,] Εἶχον *Voſſ.*
x Ἐπ᾽ αὐτούς] Notanda conſtructio horum cum τὸ Τιβεριάδα. REL.
y Γεγραφέναι] Γεγραφηκεναι *Vat.*
z Οἶδα κἀγώ.] Ita *Voſſ.* εἶδα in *reliquis*.
a Αὐτῶν.] Vocem αὐτῶν non agnoſcunt *Voſſ.* & *Vat.*
b Μετ᾽ οὐ] *Lugd. Bat.* μετὰ. HAV.
c Πρὸς βασιλέα.] Poſt βασιλέα habemus in *Cod. Voſſ.* & *Vat.* μετὰ τὸ ἐκχωρῆσαι. ὁ δὲ μετὰ ταῦτα ὑπέδειξας ταπεινὰς διέφυγε.

Tiberienſibus infenſi, ex ira quam conceperant ob ea quæ ante bellum *ſuſceperunt* ab eo paſſi fuerant, Juſtum pro duce habere non ferebant. Quin & ego, cui commiſſa erat præfectura Galilææ à communi Hieroſolymorum, ſæpe numero adeo ira accenſus eram, ut parum abfuerim à Juſto occidendo, quod malitiam ejus perpeti nequiverim. Ille igitur veritus, ne ira *mea* aliquando in cædem prorumperet, ad regem miſit, fore ratus ut apud illum & melius & tutius habitaret.

Sepphoritæ ſtatuunt ſe dedere Ceſtio Gallo.

71. Sepphoritæ autem, præter opinionem è primo periculo elapſi, ad Ceſtium Gallum miſerunt, rogantes ut ad eos ocyus veniret, urbem in fidem ſuam accepturus, aut militum manum expediret, quæ hoſtium incurſiones reprimeret. Tandemque perſuaſerunt Gallo de integro ad eos mittere copias aliquammultas pedeſtres equeſtreſque: quas, cum veniſſent, noctu *in urbem* receperunt. Cum autem regio finitima à militibus Romanis vexaretur, ipſe, aſſumptis qui mecum erant militibus, Gareſimen veniebam. ubi, caſtris poſitis valloque circumdatis, cum abeſſem à Sepphori viginti ſtadiorum intervallo, nocte copiis urbi admotis mœnibus ſucceſſi: cumque per ſcalas magnam militum vim ea ſcandere feciſſem, maximam urbis partem in meam poteſtatem redigebam. Non multo autem poſt propter locorum ignorantiam neceſſitate coacti regreſſi ſumus, occiſis duodecim quidem Romanorum peditibus, duobus vero equitibus, & Sepphoritarum nonnullis: uno tantum è noſtris deſiderato. Aliquanto autem poſt prælio in planitie cum equitibus conſerto, cum diu pericula fortiter adiiſſemus, *tandem* victi ſumus. Nam cum circumventus eſſem à Romanis, qui mecum erant præ metu terga vertebant. Ex illa vero acie cadit unus eorum quibus credita erat corporis mei cuſtodia, Juſtus nomine, quique apud regem aliquando eundem locum tenuerat. Per idem autem tempus à rege veniebant copiæ equeſtres pedeſtreſque, & Sylla qui dux eis præerat, ſatellitum *regiorum* præfectus. Hic igitur, cum ad ſtadia quinque à Juliade caſtra poſuiſſet, cuſtodias præfecit viis, uni ad Cana ducenti, alteri ad caſtellum Gamala, ut omni à Galilæis commeatu incolas excluderet.

Joſephus, cum Sepphorin fere cepiſſet, re infecta diſcedit.

Sylla cum copiis adverſus Joſephum miſſus.

72. Iſta quamprimum ego acceperam, duo militum millia eò mitto, & qui dux illis eſſet Jeremiam. Illi vero, poſitis prope Jordanem amnem caſtris ſtadii intervallo à Juliade, ad nullam niſi velitarem pugnam venerunt, donec ipſe ad eos me conferebam cum tribus militum millibus. Sequenti vero die cum inſidias in valle quadam collocaſſem, haud ita procul ab illorum caſtris, regios ad pugnam provocabam, admonitis qui mecum erant militibus, tantiſper terga ut obverterent, quoad hoſtes ad progrediendum elicerent: id quod factum erat. Nam Sylla, ratus noſtros fugam non ſimulatam capeſſere, egreſſus ſeſe ad nos perſequendum expediebat. A tergo autem ipſum occupant qui ex inſidiis *ſurgebant*, & cæteros omnes valde perturbarunt. Ego vero è veſtigio celeriter converſus cum meis omnibus regiis obviam proceſſi, & in fugam compuli. Atque prælium mihi ea die ex animi ſententia ſucceſſiſſet, niſi fors quædam mihi obſtitiſſet. Equus

Syllam regiosque fugat Joſephus.

ἐχθρῶς ἔχοντας πρὸς τοὺς Τιβεριεῖς, [d] διὰ μῆνιν ὧν ὑπ᾽ αὐτοῦ πρὸ τοῦ πολέμου ἐπεπόνθεισαν, οὐκ ἠνείχοντο στρατηγοῦντος αὐτῶν Ἰούστου. κἀγὼ δὲ τὴν προστασίαν τῆς Γαλιλαίας πιστευθεὶς ὑπὸ τοῦ κοινοῦ τῶν Ἱεροσολυμιτῶν, πολλάκις εἰς τοσαύτην ἧκον ὀργήν, ὡς ὀλίγου δεῖν ἀποκτεῖναι τὸν Ἰοῦστον, φέρειν αὐτοῦ τὴν μοχθηρίαν οὐ δυνάμενος. δείσας οὖν ἐκεῖνος, μὴ καὶ λάβῃ τέλος ἅπαξ ὁ θυμός, [e] ἔπεμψε πρὸς βασιλέα, κρεῖσσον καὶ ἀσφαλέστερον οἰκήσειν παρ᾽ ἐκείνῳ νομίζων.

οα΄. Σεπφωρῖται δὲ, παραδόξως τὸν πρῶτον κίνδυνον διαφυγόντες, πρὸς Κέστιον Γάλλον ἔπεμψαν, καὶ ἥκειν παρεκάλουν ὡς αὐτοὺς θᾶττον παραληψόμενον τὴν πόλιν, ἢ πέμπειν δύναμιν τὴν ἀνακόψουσαν τὰς ἐπ᾽ αὐτοὺς τῶν πολεμίων ἐπιδρομάς. καὶ τέλος ἔπεισαν τὸν Γάλλον πέμψαι δύναμιν αὐτοῖς ἱππικήν τε καὶ πεζικὴν πάλιν συχνήν, ἣν ἐλθοῦσαν νυκτὸς εἰσεδέξαντο. κακουμένης δὲ ὑπὸ τῆς Ῥωμαϊκῆς στρατιᾶς τῆς πέριξ χώρας, ἀναλαβὼν ἐγὼ τοὺς περὶ ἐμὲ στρατιώτας, ἧκον [f] εἰς Γαρισίμην. ἔνθα βαλλόμενος χάρακα πόρρω τῆς Σεπφωριτῶν πόλεως ἀπέχων σταδίων εἴκοσι νυκτὸς ἐπ᾽ αὐτὴν προσέμιξα, καὶ τοῖς τείχεσιν προσέβαλλον. καὶ διὰ κλιμάκων [g] ἐμβιβάσας συχνοὺς τῶν στρατιωτῶν, ἐγκρατὴς τοῦ πλείστου τῆς πόλεως μέρους ἐγενόμην. μετ᾽ οὐ πολὺ δὲ διὰ τὴν τῶν τόπων ἄγνοιαν ἀναγκασθέντες [h] ἀνεχωρήσαμεν, ἀνελόντες μὲν δύο καὶ δέκα Ῥωμαίων πεζούς, [i] δύο δὲ ἱππεῖς, ὀλίγους δὲ Σεπφωριτῶν, αὐτοὶ δὲ ἕνα μόνον ἀπεβάλομεν. γενομένης δὲ ὕστερον ἡμῖν κατὰ τὸ πεδίον μάχης πρὸς τοὺς ἱππεῖς, μέχρι πολλοῦ καρτερῶς διακινδυνεύσαντες ἡττήθημεν. περιελθόντων γάρ με τῶν Ῥωμαίων, οἱ μετ᾽ ἐμοῦ δείσαντες ἔφυγον εἰς τοὐπίσω. πίπτει δὲ τῆς παρατάξεως ἐκείνης εἷς τῶν πεπιστευμένων τὴν τοῦ σώματός μου φυλακήν, Ἰοῦστος τοὔνομα, καὶ παρὰ βασιλεῖ ποτε τὴν αὐτὴν τάξιν ἐσχηκώς. κατὰ τοῦτον δὲ τὸν καιρὸν ἡ παρὰ βασιλέως δύναμις ἧκεν ἱππική τε καὶ πεζική, καὶ [k] Σύλλας ἐπ᾽ αὐτῆς ἡγεμών, ὁ ἐπὶ τῶν σωματοφυλάκων. οὗτος οὖν [l] βαλλόμενος στρατόπεδον Ἰουλιάδος ἀπέχον σταδίους πέντε, φρουρὰς [m] ἐπέστησε ταῖς ὁδοῖς, τῇ τε [n] εἰς Κανὰ ἀγούσῃ, καὶ τῇ εἰς Γάμαλα τὸ φρούριον, ὑπὲρ τοῦ τὰς παρὰ τῶν Γαλιλαίων ὠφελείας τοῖς ἐνοίκοις ἀποκλείειν.

οβ΄. Ταῦτα δ᾽ ὡς ἐγὼ ἐπυθόμην, πέμπω δισχιλίους ὁπλίτας, καὶ στρατηγὸν αὐτῶν Ἱερεμίαν. [o] οἳ δή, καὶ χάρακα θέντες [p] ἀπὸ σταδίου τῆς Ἰουλιάδος πλησίον τοῦ Ἰορδάνου ποταμοῦ, πλέον ἀκροβολισμῶν οὐδὲν ἔπραξαν, μέχρι τρισχιλίους ἐγὼ στρατιώτας ἀναλαβὼν ἧκον πρὸς αὐτούς. κατὰ δὲ τὴν ἐπιοῦσαν ἡμέραν, ἔν τινι φάραγγι καθίσας λόχον οὐκ ἄποθεν αὐτῶν τοῦ χάρακος, προεκαλούμην τοὺς βασιλικοὺς εἰς μάχην, παραινέσας τοῖς μετ᾽ ἐμοῦ στρατιώταις στρέψαι τὰ νῶτα μέχρις ἂν [q] ἐπισπάσωνται τοὺς πολεμίους προελθεῖν. ὅπερ καὶ ἐγένετο. Σύλλας γὰρ, εἰκάσας [r] ταῖς ἀληθείαις τοὺς ἡμετέρους φεύγειν, προελθὼν ἐπιδιώκειν οἷός τε ἦν. κατὰ νώτου δ᾽ αὐτὸν λαμβάνουσιν οἱ ἐκ τῆς ἐνέδρας, καὶ σφόδρα πάντας ἐθορύβησαν. ἐγὼ δὲ εὐθὺς ὀξείᾳ χρησάμενος ὑποστροφῇ μετὰ τῆς δυνάμεως ὑπήντησα τοῖς βασιλικοῖς, καὶ εἰς φυγὴν ἔτρεψα. κἂν κατώρθωτό μοι κατὰ τὴν ἡμέραν ἐκείνην ἡ πρᾶξις, μὴ ἐμποδὼν γενομένου [s] δαίμονός τινος. ὁ γὰρ

d Διὰ μῆνιν] Διὰ μνήμην ὧν ὑπ᾽ αὐτῶν legiſſe videtur *Gelenius*, qui vertit, *recordatione eorum, quæ ab eis* &c.

e Ἔπεμψε] Ἐσώθη *Vat.* quod ſane poſtularet ὡς pro πρὸς, ut ſenſus ſit, *ſalvus evaſit ad regem.*

f Εἰς Γαρισίμην,] Εἰς Γάρις κώμην *Voſſ.* εἰς τὴν εἰς κώμην *Vat.*

g Ἐμβιβάσας] *Lugd. Bat.* ἀναβιβάσας. Hav.

h Ἀνεχωρήσαμεν,] Ὑπεχωρήσαμεν *Vat.*

i Δύο δὲ] *Ed. Gen.* δύο καὶ.

k Σύλλας] Σίλας *Gall.*

l Βαλλόμενος] *Lugd. Bat.* βαλόμενος. Hav.

m Ἐπέστησε ταῖς ὁδοῖς,] Ita cum *Cod. Vat.* ἐφίστησι in reliquis.

n Εἰς Κανὰ] Εἰς Σελευκίαν *Lugd. Bat.* ſeu *Voſſ.*

o Οἱ δή,] *Al.* οἳ δὴ καὶ χ.

p Ἀπὸ σταδίου] Atque ita paulo ſupra pro ἀπέχων in *Codd. Voſſ.* & *Vat.*

q Ἐπισπάσωνται τοὺς πολεμίους] Ita *Vat.* & *Voſſ.* [illegible] in *Editis Aliiſque.*

r Ταῖς ἀληθείαις] Sic *Vat.* (*Lugd. Bat.*) & *Voſſ.* τῇ ἀληθείᾳ in *cæteris.*

s Δαίμονός τινος.] Notanda Joſephi hic phraſiologia, ut & mox [illegible]. Rel.

ὁ γὰρ ἵππος [t] ἐν ᾧ τὴν μάχην ἐποιούμην, εἰς τελματώδη τόπον ἐμπεσὼν, συγκατήνεγκέ με ἐπὶ τοὔδαφος. θραύσεως δὲ τῶν ἄρθρων γενομένης ἐπὶ τὸν καρπὸν τῆς χειρὸς, ἐκομίσθην εἰς κώμην [v] Κεφαρνώμην λεγομένην. οἱ δὲ ἐμοὶ ταῦτ' ἀκούσαντες, καὶ δεδοικότες μή τι χεῖρον ἔπαθον, τῆς μὲν ἐπὶ πλεῖον διώξεως ἀπέσχοντο, ὑπέστρεφον δὲ περὶ ἐμὲ λίαν ἀγωνιῶντες. μεταπεμψάμενος οὖν ἰατροὺς καὶ θεραπευθεὶς, τὴν ἡμέραν ἐκείνην αὐτοῦ κατέμεινα πυρέξας, δόξαν τε τοῖς ἰατροῖς, τῆς νυκτὸς εἰς [x] Ταριχέας μετεκομίσθην.

ογ'. Σύλλας δὲ καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ, πυθόμενοι τὰ κατ' ἐμὲ, πάλιν ἐθάρσησαν καὶ γνόντες ἀμελεῖσθαι τὰ περὶ τὴν φυλακὴν τοῦ στρατοπέδου, διὰ νυκτὸς ἱππέων λόχον ἱδρύσαντες ἐν τῷ πέραν τοῦ Ἰορδάνου, γενομένης ἡμέρας εἰς μάχην ἡμᾶς προεκαλέσαντο. τῶν δ' ὑπακουσάντων καὶ μέχρι τοῦ πεδίου [y] διελθόντων, ἐπιφανέντες οἱ ἐκ τῆς ἐνέδρας ἱππεῖς, καὶ ταράξαντες αὐτοὺς εἰς φυγὴν ἔτρεψαν. ἕξ τε τῶν ἡμετέρων ἔκτειναν, οὐ μὴν μέχρι τέλους τὴν νίκην ἤγαγον. καταπεπλευκέναι γάρ τινας ὁπλίτας ἀκούσαντες ἀπὸ Ταριχεῶν εἰς Ἰουλιάδα, φοβηθέντες ἀνεχώρησαν.

οδ'. Μετ' οὐ πολὺν δὲ χρόνον Οὐεσπασιανὸς εἰς Τύρον ἀφικνεῖται, καὶ σὺν αὐτῷ ὁ βασιλεὺς Ἀγρίππας. καὶ οἱ Τύριοι βλασφημεῖν ἤρξαντο τὸν βασιλέα, Τυρίων αὐτὸν καλοῦντες καὶ Ῥωμαίων πολέμιον. τὸν γὰρ στρατοπεδάρχην αὐτοῦ Φίλιππον ἔλεγον προδεδωκέναι τὴν βασιλικὴν αὐλὴν, καὶ τὰς Ῥωμαίων δυνάμεις τὰς οὔσας ἐν Ἱεροσολύμοις κατὰ τὴν αὐτοῦ πρόσταξιν. Οὐεσπασιανὸς δὲ ἀκούσας Τυρίοις μὲν ἐπέπληξεν, ὑβρίζουσιν ἄνδρα, καὶ βασιλέα καὶ Ῥωμαίοις φίλον. τῷ δὲ βασιλεῖ παρῄνεσε πέμψαι Φίλιππον εἰς Ῥώμην ὑφέξοντα λόγον [z] Νέρωνι περὶ τῶν πεπραγμένων. Φίλιππος δὲ πεμφθεὶς οὐχ ἧκεν εἰς ὄψιν Νέρωνι. καταλαβὼν γὰρ αὐτὸν ἐν τοῖς ἐσχάτοις ὄντα διὰ τὰς ἐμπεσούσας ταραχὰς καὶ τὸν ἐμφύλιον πόλεμον, ὑπέστρεψε πρὸς τὸν βασιλέα. ἐπεὶ δὲ Οὐεσπασιανὸς εἰς Πτολεμαΐδα παρεγένετο, οἱ πρῶτοι [a] τῶν τῆς Συρίας Δέκα πόλεων κατεβόων Ἰούστου τοῦ Τιβεριέως, ὅτι τὰς κώμας αὐτῶν [b] ἐνέπρησεν. παρέδωκεν οὖν αὐτὸν Οὐεσπασιανὸς τῷ βασιλεῖ κολασθησόμενον ὑπὸ τῶν τῆς βασιλείας ὑποτελῶν. ὁ βασιλεὺς δ' αὐτὸν ἔδησεν, ἐπικρυψάμενος τοῦτο Οὐεσπασιανὸν, ὡς ἀνωτέρω [c] δεδήλωται. Σεπφωρῖται δ' ὑπαντήσαντες, καὶ ἀσπασάμενοι Οὐεσπασιανὸν, λαμβάνουσι δύναμιν καὶ στρατηγὸν Πλάκιδον. [d] ἀναβάντες δὲ μετὰ τούτων ἑπομένου μου ἄχρι τῆς εἰς Γαλιλαίαν Οὐεσπασιανοῦ ἀφίξεως. περὶ ἧς τίνα τρόπον ἐγένετο, καὶ πῶς περὶ [e] Ταριχέαν κώμην τὴν πρώτην πρὸς ἐμὲ μάχην ἐποιήσατο, καὶ ὡς ἐκεῖθεν εἰς τὰ Ἰωτάπατα ἀνεχώρησαν, καὶ ὃν τρόπον ζῶν ληφθεὶς ἐδέθην, καὶ πῶς ἐλύθην. πάντα τε τὰ πεπραγμένα μοι κατὰ τὸν Ἰουδαϊκὸν πόλεμον καὶ τὴν Ἱεροσολύμων πολιορκίαν, μετ' ἀκριβείας ἐν ταῖς περὶ τοῦ Ἰουδαϊκοῦ πολέμου βίβλοις ἀπήγγελκα. ἀναγκαῖον δ' ἐστὶν, ὡς οἶμαι, καὶ ὅσα μὴ κατὰ τὸν Ἰουδαϊκὸν πόλεμον ἀνέγραψα τῶν ἐν τῷ βίῳ μου πεπραγμένων νῦν προσαναγράψαι.

οε'. Τῆς γὰρ τῶν Ἰωταπάτων πολιορκίας λαβούσης τέλος, γενόμενος παρὰ Ῥωμαίοις μετὰ πάσης ἐπιμελείας ἐφυλασσόμην, τὰ πολλὰ διὰ τιμῆς ἄγοντός με Οὐεσπασιανοῦ. καὶ δὴ κελεύσαντος αὐτοῦ [f] ἠγαγόμην τινα

enim, ex quo pugnabam, in locum cœnoſum forte incidens, ſimul cum ipſo me ſolo alliſit. Cum autem articulorum ad manûs carpum facta eſſet contuſio, deportatus eram in vicum, cui nomen Cephamome. At mei, cum iſta audiviſſent, ſoliciti que eſſent, ne quid forſan pejus mihi acciderit, ab hoſtibus quidem perſequendis deſtiterunt, atque reverſi de me vehementer animis angebantur. Accitis igitur medicis & curatione adhibita, ibi per eum diem manſi quòd febriculam haberem, & nocte ex medicorum ſententia tranſlatus eram Taricheas.

Læſus equi lapſu.

73. Sylla autem & qui cum eo erant, ubi ad eos perlata eſſent quæ mihi acciderant, animos reſumpſerunt: cumque noviſſent negligentius cuſtodiri caſtra, noctu trans Jordanem collocata in inſidiis equitum turma, prima luce nos ad prælium provocarunt. Quibus pugnam non detrectantibus, & in planitiem progreſſis, coorti è latebris equites, *noſtris* terrore injecto, eos in fugam verterunt. E noſtris etiam ſex occiderunt, ſibi tamen è manibus victoriam excidere paſſi ſunt. nam cum audiſſent, milites nonnullos Taricheis navibus Juliada advectos eſſe, præ metu receptui cecinerunt.

Inde hoſtes animos ſumunt.

74. Non multo autem poſt Veſpaſianus Tyrum venit, & cum eo Agrippa rex. atque Tyrii regem maledictis inceſſere cœperunt, hoſtem eum vocantes & Tyriorum & Romanorum. Ejus enim exercituum præfectum Philippum regiam prodidiſſe dicebant, & Romanorum milites qui Hieroſolymis erant, idque ipſius juſſu. Atqui Veſpaſianus, his auditis, Tyrios quidem objurgavit; quod virum, & regem & Romanorum amicum, contumeliis afficerent; regem vero adhortatus eſt, ut Philippum Romam mitteret, Neroni eorum quæ geſta erant rationem redditurum. Philippus proinde *Romam* miſſus in Neronis conſpectum non veniebat. cum enim offendiſſet eum in extremis agentem propter tumultus qui inciderant bellumque civile, ad regem reverſus eſt. Veſpaſianus autem, poſteaquam Ptolemaïda adveniret, Decapolitanorum primores in Juſtum Tiberienſem palam vociferabant, quod vicos eorum incenderit. Quamobrem Veſpaſianus eum regi in poteſtatem tradidit, ut pœnas daret regni ſtipendiariis. At rex cum inſcio Veſpaſiano in vincula conjecit, quemadmodum ſupra dictum eſt. Tum Sepphoritæ, obviam progreſſi Veſpaſiano, eoque ſalutato, præſidium *ab eo* acceperunt duce Placido: cumque illis aſcenderunt, me à tergo eos perſequente, donec in Galilæam veniret Veſpaſianus. De quo adventu, & cujuſmodi erat, & qui modo circa vicum Taricheam mecum acie primum conflixerunt, utque illinc in Jotapata † ſe receperunt, quæque ipſe geſſi in ejus loci obſidione, & qui factum eſt ut ipſe vivus captus vinculis aſtrictus fuerim, & non multo poſt ſolutus, quæ item ipſe in bello Judaïco perfeci, quæque ſpectant ad Hieroſolymorum obſidionem, in libris de Bello Judaïco non perfunctorie narravi. Mihi autem neceſſarium eſſe arbitror, ut res à me in vita mea geſtas, quas in libros de Bello Judaïco non retulerim, nunc demum memorarem.

Veſpaſianus & Agrippa Tyrum veniunt.

Agrippa & Philippus à Tyriis accuſati.

Ex Veſpaſiani juſſu Philippus Romam mittitur.

Decapolitani Juſtum accuſant. Veſpaſianus jubet eum puniri.

Sc. libro IV.

75. Jotapatorum igitur obſidione ad finem perducta, cum jam eſſem in Romanorum poteſtate ſumma diligentia aſſervabar, magno tamen in honore à Veſpaſiano habitus. ideo illius juſſu in uxorem ducebam

Joſephus à Veſpaſiano in honore habetur.

t Ἐν ᾧ τὴν μάχην ἐποιούμην] Ἐφ' ᾧ Vat.

v Κεφαρνώμην λεγομένην] Κεφαρνώκον Voſſ. ſeu Κεφαρνωμὸν & Gall. Huds. Idem locus eſt cum Καπερναοὺμ ſicut ο & α permutarunt Judæi; inde autem Taricheas, ut in locum propinquum, delatus eſt. Rel. Adde eundem in Palæſt. pag. 6[illegible].

x Ταριχέας] Hic loc. Ταριχαίας in libris.

y Διελθόντων] Προελθόντων Voſſ.

z Νέρωνι] Ita MSS. in Editis deerat Νέρωνι.

a Τῶν τῆς Συρίας Δέκα πόλεων] Conf. dict. ad §. 65. Spanh.

b Ἐνέπρησεν] Ἐμπέπρηκεν Vat.

c Δεδήλωται] Δεδηλώκαμεν Vat.

d Ἀναβάντες] Ἀναβάντες pro ἀνέβησαν, participium pro verbo.

e Ταριχέαν κώμην] Ταρις κώμην Voſſ. Ταριχαίαν, in libris Huds. Sic & Capernaum; at πόλιν vocat bis alibi. A Tito autem everſa urbs eſt. Rel.

f Ἠγαγόμην μὲν] Ἠγαγόμην τινὰ π. & mox inferius ἠγαγόμην, pro ἤγαγον Vat. & Voſſ.

† *Se receperunt*] Græcè, *recepi me.* quo pacto reponi deberet ἀνεχώρησα, ut de ſe ipſo, non de comitatu ſuo, vel Judæis aliis, loquatur. Hav.

g Αἰχμα-

cebam virginem quandam, ex illarum numero quæ Cæſareæ captæ erant, *iſtius loci* indigenam. Verum apud me non diu manebat, ſed cum *vinculis* ſolutus eſſem & cum Veſpaſiano una profectus Alexandriam, *à me* diſceſſit: uxorem autem alteram ducebam Alexandriæ. Illinc quoque una cum Tito miſſus ad Hieroſolymorum obſidionem, non ſemel de vita periclitatus ſum; & Judæis modis omnibus id agentibus ut me in poteſtatem ſuam redigerent, quò me ſupplicio afficerent; & Romanis, quoties cladem aliquam acciperent, ac ſi ea ex mea proditione accidiſſet, continuo imperatorem appellantibus, & me ad pœnam tanquam illorum proditorem depoſcentibus. At Titus Cæſar, non ignarus belli viciſſitudinum, militum in me impetum ſilentio diſcutiebat. cumque in eo eſſet urbs Hieroſolymorum ut vi expugnaretur, ſubinde me hortabatur Titus Cæſar, ut ex patriæ excidio quicquid vellem ipſe ſumerem: quippe hanc poteſtatem ſe mihi concedere dicebat. Ego vero patria collapſa nihil prius habens & antiquius, quod in mearum calamitatum conſolationem acceptum ſervarem, quam corpora libera, Titum ea poſcebam, ſimulque libros ſacros, quos dono mihi dedit Titus. Cum autem non multo poſt fratris etiam vitam cum rogaſſem & amicorum quinquaginta, res mihi ex animi ſententia ſucceſſit. Sed &, facta mihi à Tito poteſtate, in templum ingreſſus, in quod incluſa erat magna captivarum mulierum & puerorum multitudo, quotquot inter eos amicorum meorum & familiarium deprehendi, omnes, circiter centum & nonaginta numero, liberavi, nulloque redemptionis pretio ſoluto dimiſi in priſtinum fortunæ ſtatum reſtitutos. Miſſus deinde à Tito Cæſare cum Cerealio & mille equitibus in vicum quendam cui nomen Thecoa, ad diſpiciendum an locus eſſet caſtris metandis idoneus, cum illinc revertens multos viderem crucibus ſuffixos, & in his tres mihi quondam familiares agnoſcerem, animo indolui, & cum Titi pedibus lachrymans accidiſſem, rem ut erat ei referebam. Ille vero mox juſſit ipſis detractis adhibendam eſſe curationem omni cum diligentia, & horum quidem duo dum curarentur animam efflarunt; tertio vero longior vitæ uſura reddita eſt.

Joſephus uxores duæ. *Joſephus in periculis à Judæis & Romanis.* *Titi erga Joſephum benevolentia.* *Joſephus captivos multos liberat.*

76. At Titus, poſtquam res in Judæa turbatas compoſuerat, facta conjectura agros quos habebam circa Hieroſolyma mihi inutiles fore, propter milites Romanos illic ad regionis cuſtodiam relinquendos, alia mihi prædia donavit in planitie: & Romam profecturus, me navigationis ſocium aſſumpſit, magno in honore habitum. Ubi vero Romam pervenimus, curæ non mediocri eram Veſpaſiano. Nam & mihi hoſpitium dedit iis in ædibus, quas antequam fieret imperator habitaverat, & civis Romani jure cohoneſtavit, & annuam mihi penſionem aſſignavit; meque honoribus cumulare non deſtitit, ſua erga me liberalitate ne minimum quidem deminuta donec è vita migrarit. id quod ex *nonnullorum* invidia me in diſcrimen *aliquoties* adduxit. Judæus enim quidam, Jonathas nomine, cum ſeditionem apud Cyrenen excitaſſet, & bis mille indigenis ut idem facerent perſuaſiſſet, iſtis quidem in cauſa

Joſephus prædiis donatus à Tito. *Cum Tito Romam profectus honorifice excipitur à Veſpaſiano.* *Judæorum calumniis appetitus.*

παρθένον ἐκ τῶν [g] αἰχμαλωτίδων τῶν κατὰ Καισάρειαν ἁλουσῶν ἐγχώριον. οὐ παρέμεινεν δ' αὕτη μοι πολὺν χρόνον, ἀλλὰ, λυθέντος καὶ μετὰ Οὐεσπασιανοῦ πορευθέντος εἰς τὴν Ἀλεξάνδρειαν, ἀπηλλάγη. γυναῖκα δ' ἑτέραν ἤγαγον κατὰ τὴν Ἀλεξάνδρειαν. κἀκεῖθεν ἐπὶ τὴν Ἱεροσολύμων πολιορκίαν συμπεμφθεὶς Τίτῳ, πολλάκις ἀποθανεῖν ἐκινδύνευσα, τῶν τε Ἰουδαίων [h] διὰ σπουδῆς ἐχόντων ὑποχείριόν με λαβεῖν τιμωρίας ἕνεκεν, καὶ Ῥωμαίων, ὁσάκις νικηθεῖεν, πάσχειν τοῦτο κατ' ἐμὴν προδοσίαν δοκούντων, συνεχεῖς καταβοήσεις ἐπὶ τοῦ αὐτοκράτορος ἐγίνοντο, κολάζειν με ὡς καὶ [i] αὐτῶν προδότην ἀξιούντων. Τίτος δὲ Καῖσαρ, τὰς τοῦ πολέμου τύχας οὐκ ἀγνοῶν, σιγῇ τὰς ἐπ' ἐμὲ τῶν στρατιωτῶν [k] ἐξέλυεν ὁρμάς. ἤδη δὲ κατὰ κράτος τῆς τῶν Ἱεροσολυμιτῶν πόλεως ἐχομένης, Τίτος Καῖσαρ ἔπειθέν με πολλάκις ἐκ τῆς κατασκαφῆς τῆς πατρίδος πᾶν ὅ, τι θέλοιμι λαβεῖν. συγχωρεῖν γὰρ αὐτὸς ἔφασκεν. ἐγὼ δὲ τῆς πατρίδος πεσούσης μηδὲν ἔχων τιμιώτερον, ὃ τῶν ἐμαυτοῦ συμφορῶν εἰς παραμυθίαν λαβὼν φυλάξαιμι, σωμάτων ἐλευθέρων τὴν αἴτησιν ἐποιούμην Τίτον, [l] καὶ βιβλίων ἱερῶν ἔλαβον χαρισαμένου Τίτου. μετ' οὐ πολὺ δὲ καὶ τὸν ἀδελφὸν μετὰ πεντήκοντα φίλων αἰτησάμενος, οὐκ ἀπέτυχον. καὶ εἰς τὸ ἱερὸν δὲ πορευθεὶς, Τίτου τὴν ἐξουσίαν δόντος, ἔνθα πολὺ πλῆθος αἰχμαλώτων ἐγκέκλειστο γυναικῶν τε καὶ τέκνων, ὅσους ἐπέγνων φίλων ἐμῶν καὶ συνήθων ὑπάρχοντας ἐρρυσάμην, περὶ ἑκατὸν καὶ ἐνενήκοντα ὄντας τὸν ἀριθμόν, καὶ οὐδὲ λύτρα καταθεμένους ἀπέλυσα συγχωρήσας αὐτοὺς τῇ προτέρᾳ τύχῃ. πεμφθεὶς δὲ ὑπὸ Τίτου Καίσαρος σὺν [m] Κερεαλίῳ καὶ χιλίοις ἱππεῦσιν εἰς κώμην τινὰ [n] Θεκώαν λεγομένην, [o] πρὸς κατανόησιν εἰ τόπος ἐπιτήδειός ἐστι χάρακα δέξασθαι, ὡς ἐκεῖθεν ὑποστρέφων εἶδον πολλοὺς [p] αἰχμαλώτους ἀνεσταυρωμένους, καὶ τρεῖς [q] γνωρίσας συνήθεις μοι γενομένους, ἤλγησα τὴν ψυχὴν, καὶ μετὰ δακρύων προσελθὼν Τίτῳ εἶπον. ὁ δ' εὐθὺς ἐκέλευσεν καθαιρεθέντας αὐτοὺς θεραπείας ἐπιμελεστάτης τυχεῖν. καὶ οἱ μὲν δύο τελευτῶσιν θεραπευόμενοι, ὁ δὲ τρίτος ἔζησεν.

οϛʹ. Ἐπεὶ δὲ κατέπαυσεν τὰς ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ ταραχὰς Τίτος, εἰκάσας τοὺς ἀγροὺς οὓς εἶχον ἐν τοῖς Ἱεροσολύμοις ἀνονήτους ἐσομένους μοι, διὰ τὴν μέλλουσαν ἐκεῖ Ῥωμαίων φρουρὰν ἐγκαθέζεσθαι, ἔδωκεν ἑτέραν χώραν ἐν πεδίῳ. μέλλων τε ἀπαίρειν εἰς τὴν Ῥώμην, σύμπλουν [r] ἐδέξατό με πᾶσαν τιμὴν ἀπονέμων. ἐπεὶ δὲ εἰς τὴν Ῥώμην ἥκομεν, πολλῆς ἔτυχον παρὰ Οὐεσπασιανοῦ προνοίας, καὶ γὰρ καὶ κατάλυσιν ἔδωκεν ἐν [s] τῇ οἰκίᾳ πρὸ τῆς ἡγεμονίας αὐτῷ γενομένῃ, πολιτείᾳ τε Ῥωμαίων ἐτίμησεν, καὶ σύνταξιν χρημάτων ἔδωκεν. καὶ τιμῶν διετέλει μέχρι τῆς ἐκ τοῦ βίου μεταστάσεως, οὐδὲν τῆς πρὸς ἐμὲ χρηστότητος ὑφελών. ὃ μοι διὰ τὸν φθόνον ἤνεγκε κίνδυνον. Ἰουδαῖος γάρ τις, Ἰωνάθης τοὔνομα, στάσιν [t] ἐξεγείρας ἐν Κυρήνῃ, καὶ δισχιλίους τῶν ἐγχωρίων συναναπείσας, ἐκείνοις μὲν αἴτιος ἀπωλείας ἐγένετο. αὐτὸς δὲ ὑπὸ τοῦ τῆς χώρας

g Αἰχμαλωτίδων] At Antiq. 3. 10. id non permiſſum ſcribit ſacerdotibus. verum apparet juſſu Veſpaſiani id feciſſe, & credibile forſan eſt, ideo poſtea repudiaſſe. Rel.

h Διὰ σπουδῆς ἐχόντων] Μετὰ σπουδῆς *Voſſ.*

i Αὐτῶν προδότην] Ita *Voſſ.* αὐτοῦ in *cæteris.*

k Ἐξέλυεν ὁρμάς. ἤδη δὲ κατὰ κράτος τῆς τῶν Ἱεροσολυμιτῶν] Abſunt hæc deſcriptoris incuria in *Lugd. Bat.* Hav.

l Καὶ βιβλίων] Illud καὶ deeſt in MS. *Lugd. Bat.* Hav.

m Κερεαλίῳ] Ita *Vat.* [illegible] in *cæteris.*

n Θεκώαν] Θεκῶαν *Vat.* Θεκω *Gall.* Θεκωὲ in *Bello Jud.* Huds. Ant. Jud. lib 9 cap. 1 §. 3. ὑπαίθρῳ Θεκώας πόλεως. lib. 8. cap 10. §. 1. pro Θεκὼς Gr. Lege Θεκωὲ ut de Bell. Jud. lib. 4. cap. 9. §. 5. in campo Θεκωὲ prope Hieroſ. 1. Maccab. 9. 31. Spanh.

o Πρὸς κατανόησιν] Προσκατανόησιν *Vat. Lugd. Bat.* ſeu *Voſſ.*

p Αἰχμαλώτους] Αἰχμαλώτους non agnoſcit *Lugd. Bat.* ſeu *Voſſ.*

q Γνωρίσας συνήθεις] Ἐγνώρισα *Voſſ.*

r Ἐδέξατό με] Illud με deeſt in *Lugd. Bat.* ſeu *Voſſ.*

s Τῇ οἰκίᾳ] Delectatum enim fuiſſe Veſpaſianum priſtinæ ſortis & memoriæ locis, diſcimus ex Suetonio in Vita ejus cap. 11. *Princeps quoque & locum incunabulorum aſſidue frequentavit, manente villa, qualis fuerat olim: ne quid ſcilicet oculorum conſuetudini deperiret.* Unde concludere licet & ædes ſuas, quas Romæ quoque privatus habitaverat, amaſſe, & amicis ſuis ibidem manſionis loca (ut Joſepho noſtro) aſſignaſſe. Hav.

t Ἐξεγείρας ἐν Κυρήνῃ,] Seditio Cyrenis orta de Bello Jud. lib. 7. cap. 11. §. 1. Spanh.

Σων

ρας ἡγεμόνος δεθεὶς, καὶ ἐπὶ τὸν αὐτοκράτορα πεμφθεὶς, ἔφασκεν ἐμὲ αὐτῷ ὅπλα πεπομφέναι καὶ χρήματα. οὐ μὴν Οὐεσπασιανὸν ψευδόμενος ἔλαθεν, ἀλλὰ κατέγνω θάνατον αὐτοῦ, καὶ παραδοθεὶς ἀπέθανεν. πολλάκις δὲ καὶ μετὰ ταῦτα τῶν βασκαινόντων μοι τῆς εὐτυχίας κατηγορίας ἐπ' ἐμὲ [v] συνθέντων, Θεοῦ προνοίᾳ πάσας διέφυγον. ἔλαβον δὲ παρὰ Οὐεσπασιανοῦ δωρεὰν γῆν οὐκ ὀλίγην ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ. καθ' ὃν δὴ καιρὸν καὶ τὴν γυναῖκα, [x] μὴ ἀρεσκόμενος αὐτῆς τοῖς ἤθεσιν, ἀπεπεμψάμην, τριῶν παίδων γενομένην μητέρα. ὧν οἱ μὲν δύο ἐτελεύτησαν, εἷς δὲ ὃν Ὑρκανὸν προσηγόρευσα περίεστιν. μετὰ ταῦτα ἠγαγόμην γυναῖκα κατῳκηκυῖαν μὲν ἐν Κρήτῃ, τὸ δὲ γένος Ἰουδαίαν, γονέων εὐγενεστάτων καὶ τῶν κατὰ τὴν χώραν ἐπιφανεστάτων. ἤθει πολλῶν γυναικῶν διαφέρουσαν, ὡς ὁ μετὰ ταῦτα βίος αὐτῆς ἀπέδειξεν. ἐκ ταύτης δέ μοι γίνονται παῖδες δύο. πρεσβύτερος μὲν Ἰοῦστος, [y] Σιμωνίδης δὲ μετ' ἐκεῖνον, ὁ καὶ Ἀγρίππας ἐπικληθείς. ταῦτα μέντοι τὰ κατὰ τὸν οἶκον. διέμεινε δέ μοι ὅμοια καὶ τὰ παρὰ τῶν αὐτοκρατόρων. Οὐεσπασιανοῦ γὰρ τελευτήσαντος, Τίτος, τὴν ἀρχὴν διαδεξάμενος, ὁμοίαν τῷ πατρὶ τὴν τιμήν μοι διεφύλαξεν, πολλάκις τε κατηγορηθέντος οὐκ ἐπίστευσεν. διαδεξάμενος δὲ τοῦτον Δομετιανὸς, καὶ προσηύξησεν τὰς εἰς ἐμὲ τιμάς. τούς τε γὰρ κατηγορήσαντάς μου Ἰουδαίους ἐκόλασεν, καὶ δοῦλον εὐνοῦχον, παιδαγωγὸν τοῦ παιδός μου, κατηγορήσαντα, κολασθῆναι προσέταξεν. ἐμοί τε τῆς ἐν Ἰουδαίᾳ χώρας ἀτέλειαν ἔδωκεν, ἥπερ ἐστὶ μεγίστη τιμὴ τῷ λαβόντι. [z] ἡ δὲ τοῦ Καίσαρος γυνὴ Δομετία διετέλεσεν εὐεργετοῦσά με. ταῦτα μὲν τὰ πεπραγμένα μοι [a] διὰ παιδὸς τοῦ βίου ἐστίν. κρινέτωσαν δ' ἐξ αὐτῶν τὸ ἦθος, ὅπως ἂν ἐθέλωσιν, ἕτεροι. σοὶ δ' ἀποδεδωκὼς, [b] κράτιστε ἀνδρῶν [c] Ἐπαφρόδιτε, τὴν πᾶσαν τῆς ἀρχαιολογίας [d] ἀναγραφὴν, ἐπὶ τοῦ παρόντος ἐνταῦθα καταπαύω τὸν λόγον.

erat exitii; ille vero, à provinciæ præſide vinctus & ad imperatorem miſſus, ajebat me arma & pecunias illi ſuppeditaſſe. Veſpaſianum tamen non latebat, quod mentitus fuerit, capitiſque eum condemnabat, adeo ut *carnifici* traditus perierit. Sæpe etiam poſtea accuſationibus ab iis, qui meæ inviderunt felicitati, in me inſtitutis, Dei providentia ex omnibus evaſi. A Veſpaſiano autem dono accepi latifundium in Judæa. quo etiam tempore & uxorem dimiſi, quod ejus mores mihi non placerent, cum jam mater facta eſſet trium liberorum: quorum duo quidem diem ſuum obierunt, unus vero, quem Hyrcanum appellavi, ſuperſtes eſt. Paulo poſt aliam duxi uxorem, quæ in Creta quidem habitarat, genere autem Judæa erat, parentibus nobiliſſimis nata & omnium in illa regione ſplendidiſſimis, quæ multas mulieres morum præſtantia ſuperabat, ut vita ejus quam deinceps mecum agebat indicio fuit. Ex ea duos ſuſcepi filios, Juſtum natu grandiorem, & poſt eum Simonidem, qui & Agrippæ cognomen habuit. Et hujuſmodi quidem *ſunt* res noſtræ domeſticæ. Manſit autem mihi imperatorum benevolentia perpetuo eadem. Nam defuncto Veſpaſiano, Titus, qui eum in imperio excepit, in eodem quo pater honore me habuit; cumque ſæpius accuſarer, *delatoribus* non credidit. Domitianus autem, qui ei *in imperium* ſucceſſit, honoribus etiam & dignitate me auxit. Nam & Judæos accuſatores meos ſupplicio affecit, & ſervum eunuchum filii mei pædagogum, qui accuſationem in me inſtituerat, puniri juſſit. Quin & mihi, quod attinet ad agros in Judææ provincia, tributorum immunitatem dedit: id quod ei qui acceperit honorificentiſſimum cenſetur. Ad hæc Cæſaris uxor Domitia mihi benefacere nunquam deſiit. Et hæc quidem *præcipua* ſunt quæ per omnem vitam à me geſta ſunt. ex illis vero de moribus meis judicent alii, prout cuicunque libuerit. Cum autem tui in uſum, præſtantiſſime virorum Epaphrodite, antiquitates *noſtras* omnes *jam* perſcripſerim, in præſentia hic narrationem claudo.

A Veſpaſiano terras in Judæa accepit.

Secunda Joſephi uxor dimiſſa, quæ et liberos tres peperit.

Tertia Joſephi uxor.

Liberi ex ea ſuſcepti.

Joſephum benevolentia proſequuntur imperatores: Veſpaſianus & Titus. Domitianus & Domitia.

Epaphroditus ſummus Joſephi amicus.

[e] Ἐτελειώθησαν Φλαβίου Ἰωσήπου Ἰουδαϊκῆς [f] ἀρχαιολογίας λόγοι εἴκοσι, πρὸς οἷς καὶ ὁ βίος Ἰωσήπου.

Abſoluti ſunt Fl. Joſephi Antiquitatum Judaicarum libri XX. quibus acceſſit & vita Joſephi.

v Συνθέντων,] Συντεθέντων Vat.

x Μὴ] Lugd. Baſ. vult καὶ μὴ. Hav.

y Σιμωνίδης] Σιμωνιάδης Vat.

z Ἡ δὲ τοῦ Καίσαρος] Καὶ πολλὰ δὲ ἡ τοῦ Καίσαρος γυνὴ Δομετία διετέλεσεν εὐεργετοῦσά με. Voſſ.

a Διὰ παιδὸς] Διὰ τοῦ βίου Voſſ.

b Κράτιστε ἀνδρῶν] Ex hoc Epilogo concludit Valeſ. ad Euſeb. p. 47. hunc Joſephi librum epilogum tantum eſſe, ſeu Appendicem libri 20. Antiquitatum. Spanh.

c Ἐπαφρόδιτε,] Erat hic Epaphroditus, ut plerique volunt, Neroni à libellis; quem Domitianus capitali pœna condemnavit, teſte *Suetonio* in *Domitiano*, c. 14. *Grotio* fuiſſe videtur Trajani libertus & procurator. Vide eum ad *Luc.* c. 1. Huds. Ἀρχαιολογίας libri Epaphrodito dicati; de eo Præf. Ἀρχ. pag. 2. B. & mox ſub initium lib. 1. adv. Apionem §. 1. De Epaphrodito Neronis liberto cæſo ſub Domitiano, Dio lib. 67. p. 766. C. quem eundem ſtatuit Pearſon cum hoc Epaphrodito de quo Joſephus, in *Ann. prim. Epiſcop.* pag 172. Spanh.

d Ἀναγραφὴν,] Ita cum *MSS.* γραφὴν in *Editis.*

e Ἐτελειώθησαν] Ita in *Edit. Baſ.* & Codice quo uſus eſt *Tibmannus*. Τέλος τῆς Ἰωσήπου Ἰουδαϊκῆς ἀρχαιολογίας. *Voſſ.*

f Ἀρχαιολογίας] Hinc apparet hunc librum de Vita eſſe Appendicem libri ultimi Antiquitatum. Rel.

†ΙΟΥΣΤΟΥ ΤΙΒΕΡΙΕΩΣ ΧΡΟΝΙΚΟΝ.

Ἀνεγνώσθη Ἰούστου Τιβεριέως χρονικὸν, οὗ ἡ ἐπιγραφή. Ἰούστου Τιβεριέως Ἰουδαίων βασιλέων, τῶν ἐν τοῖς στέμμασιν. οὗτος ἀπὸ πόλεως τῆς ἐν Γαλιλαίᾳ Τιβεριάδος ὡρμᾶτο. ἄρχεται δὲ τῆς ἱστορίας ἀπὸ Μωσέως, καταλήγει δὲ ἕως τελευτῆς Ἀγρίππα, τοῦ ἑβδόμου μὲν τῶν ἀπὸ τῆς οἰκίας Ἡρώδου, ὑστάτου δὲ ἐν τοῖς Ἰουδαίων βασιλεῦσιν, ὃς παρέλαβε μὲν τὴν ἀρχὴν ἐπὶ Κλαυδίου, ηὐξήθη δὲ ἐπὶ Νέρωνος, καὶ ἔτι μᾶλλον ὑπὸ Οὐεσπασιανοῦ. τελευτᾷ δὲ ἔτει τρίτῳ Τραϊανοῦ: οὗ καὶ ἡ ἱστορία κατέληξεν. ἔστι δὲ τὴν φράσιν συντομώτατος τε, καὶ τὰ πλεῖστα τῶν ἀναγκαιοτάτων παρατρέχων. ὡς δὲ τὰ Ἰουδαίων νοσῶν. Ἰουδαῖος τε καὶ αὐτὸς ὑπάρχων τὸ γένος: τῆς Χριστοῦ παρουσίας, καὶ τῶν περὶ αὐτὸν τελεσθέντων, καὶ τῶν ὑπ᾽ αὐτοῦ τερατουργηθέντων, οὐδενὸς ὅλως μνήμην ἐποιήσατο. οὗτος παῖς μὲν ἦν Ἰουδαίου τινὸς ὄνομα Πιστοῦ, ἀνθρώπων δὲ (ὥς φησιν Ἰώσηπος) κακουργότατος, χρημάτων τε καὶ ἡδονῶν ἥττων. ἀντεπολιτεύετο δὲ Ἰωσήπῳ, καὶ πολλὰς κατ᾽ ἐκείνου λέγεται ἐπιβουλὰς ῥάψαι. ἀλλὰ τόν γε Ἰώσηπον, καίτοι ὑπὸ χεῖρα πολλάκις λαβόντα τὸν ἐχθρὸν, λόγοις μόνον ὀνειδίσαντα, ἀπαθῆ κακῶν ἀφεῖναι. καὶ τὴν ἱστορίαν δὲ, ἣν ἐκεῖνος ἔγραψε, πεπλασμένην τὰ πλεῖστα φασὶ τυγχάνειν, καὶ μάλιστα οἷς τὸν Ῥωμαϊκὸν πρὸς Ἰουδαίους διέξεισι πόλεμον, καὶ τὴν Ἱεροσολύμων ἅλωσιν.

JUSTI TIBERIENSIS Judæorum Regum CHRONICON.

LEctum eſt Juſti Tiberienſis Chronicon, cujus hæc inſcriptio, Juſti, Tiberienſis Regum Judæorum, qui coronati fuerunt. Hic e Tiberiade Galilææ oppido ortum nomenque traxit. Auſpicatur hiſtoriam a Moyſe, perducitque ad exitum uſque Agrippæ, ſeptimi e familia Herodis, & Judæorum regum poſtremi. Qui regnum ſub Claudio accepit: crevit ſub Nerone, ampliuſque dein ſub Veſpaſiano: obiit autem tertio Trajani anno, quo & hiſtoriæ finis ducitur. Stylus huic maxime conciſus, & pleraque relatu cum primis neceſſaria prætermittit. communi autem Hebræorum vitio laborans, Judæus genere cum eſſet, de Chriſti adventu deque iis, quæ ipſi acciderunt, aut de miraculis ab illo patratis, nullam prorſus fecit mentionem. Parentem Hebræum quemdam habuit, cui Piſto nomen: mortalium ipſe (ut ait Joſephus) nequiſſimus, & pecuniæ cupiditati ac libidini ſerviens. contendit idem in Republica cum Joſepho, cui multas ſtruxiſſe inſidias fertur: Joſephus tamen, etſi ſæpe numero hoſtem comprehendiſſet, verbis duntaxat caſtigatum impune abire permiſit. Hiſtoriam vero, quam texuit, magnam partem confictam ajunt, eaque potiſſimum, quibus Romanorum adverſus Judæos bellum, & Hieroſolymorum excidium perſequitur.

† Excerptum hoc, quod ſervavit Photius in Bibliotheca ſua, convenire hoc in loco duximus; *Juſti* enim hujus, ut adverſarii ſui, ſæpius in Vita ſua mentionem facit Joſephus. Hav.

ΦΛ. ΙΩΣΗΠΟΥ

ΠΕΡΙ ΤΟΥ

ΙΟΥΔΑΙΚΟΥ ΠΟΛΕΜΟΥ,

Η

ΙΟΥΔΑΙΚΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ

ΠΕΡΙ ΑΛΩΣΕΩΣ ΛΟΓΟΙ Ζ.

FLAVII JOSEPHI

DE

BELLO JUDAICO,

SIVE

JUDAICÆ HISTORIÆ

DE EXCIDIO LIBRI VII.

Digitized by Google

[a] ΤΑΔΕ ΕΝΕΣΤΙΝ ΕΝ ΤΩ ΠΡΩΤΩ ΛΟΓΩ ΤΩΝ ΙΩΣΗΠΟΥ ΙΣΤΟΡΙΩΝ ΤΗΣ ΙΟΥΔΑΙΚΗΣ ΑΛΩΣΕΩΣ.

JOSEPHI LIBRO PRIMO HISTORIARUM EXCIDI JUDAICI HÆC CONTINENTUR.

α'. Προοίμιον· ὅπως καὶ δι' ἣν αἰτίαν ὁ συγγραφεὺς ἦλθεν [b] ἐπὶ τὸ γράψαι τὴν παροῦσαν ἱστορίαν. ἔκθεσις κεφαλαιώδης τῶν ὑποθέσεων τῆς πάσης πραγματείας.

β'. Ὅπως διὰ στάσιν τῶν ἐν Ἱεροσολύμοις, Ἀντίοχος ὁ Ἐπιφανὴς τῆς τε πόλεως ἐγκρατὴς γέγονε, καὶ κακῶς τοὺς Ἰουδαίους διέθηκε. καὶ ὡς Ὀνίας πρὸς Πτολεμαῖον διέφυγεν.

γ'. Ὅπως Βακχίδην, ὠμότατα διακείμενον κατὰ τὸν Ἐλεάζαρον, [c] Ματθίας ὁ ἱερεὺς ἀποκτείνας, τὸ πλῆθος ἐπαγαγόμενος, τόν τε Ἀντίοχον ἐπολέμησε, καὶ τελευτῶν [d] Ἰούδᾳ τῷ πρεσβυτέρῳ τῶν παίδων τὴν ἀρχὴν καταλέλοιπε. καὶ ὅπως αὖθις ἐκεῖνος κατώρθωσε πολεμῶν.

δ'. Ὅπως τοῦ Ἐπιφανοῦς τελευτήσαντος, ὁ υἱὸς αὐτοῦ Ἀντίοχος, διαδεξάμενος τὸν πατέρα, κατὰ τῶν Ἱεροσολύμων ἐστράτευσε, καὶ τὴν πόλιν κατέσχε, καὶ ὡς Ἐλεάζαρος ὁ ἀδελφὸς Ἰούδα ἀπέθανεν ὑπὸ τοῦ ἐλέφαντος, μηδὲν μέγα δράσας. καὶ ὡς αὐτός τε Ἰούδας, καὶ Ἰωάννης ὁ ἀδελφὸς ἀνῃρέθη.

ε'. Ὅπως Ἰωνάθης τοῦ ἀδελφοῦ διαδεξάμενος τὴν ἀρχὴν, δόλῳ συλλαμβάνεται παρὰ Τρύφωνος τοῦ ἐπιτρόπου Ἀντιόχου καὶ κτείνεται.

ϛ'. Ὅπως ὁ Σίμων ὁ ἔσχατος διαδεξάμενος τὴν ἀρχὴν, καὶ γενναίως μὲν ἀφηγησάμενος τῶν πραγμάτων, ἐλευθερώσας δὲ καὶ τοὺς Ἰουδαίους [e] μετὰ ρό. ἔτη τῆς τῶν Μακεδόνων ἐπικρατείας, καὶ ἀποδειχθεὶς διὰ τοῦ πλήθους ἀρχιερεὺς, ἐπιβουλεύεται ἐν συμποσίῳ ὑπὸ Πτολεμαίου τοῦ γαμβροῦ.

ζ'. Ὅπως Ἰωάννης, ὁ καὶ Ὑρκανὸς, ὁ υἱὸς Σίμωνος, τὴν πατρῴαν διαδεξάμενος, τόν τε Πτολεμαῖον ἐξέφυγε, καὶ τὸν Ἀντίοχον ἀπώσατο, καὶ ὅσα κατώρθωσε διά τε ἑαυτοῦ καὶ τῶν παίδων Ἀριστοβούλου καὶ Ἀντιγόνου· καὶ ὡς, ἐν τριάκοντα τρισὶν ἔτεσι καλῶς ἀφηγησάμενος τῶν πραγμάτων, τελευτᾷ ἐπὶ ε' υἱοῖς, ἄρχων τε τοῦ ἔθνους, καὶ ἀρχιερεὺς, [f] καὶ προφήτης ὤν.

η'. Ὅπως Ἀριστόβουλος ὁ πρεσβύτατος τῶν Ὑρκανοῦ παίδων μετὰ τετρακοσιοστὸν οα'. ἔτος τῆς ἀπὸ Βαβυλῶνος ἀνακλήσεως, διάδημα περιθέμενος, καὶ τυραννικῶς ἄρξας, τελευτᾷ, οὐ πλεῖον ἐνιαυτοῦ βασιλεύσας.

θ'. Ὅπως ὁ ἀδελφὸς Ἀριστοβούλου Ἀλέξανδρος βασιλεύει, καὶ ὅσα ἔπραξεν ἐν πάσῃ τῇ ἀρχῇ αὐτοῦ καὶ ὅπως ἐμισήθη ὑπὸ τῶν ἰδίων διὰ πολλὴν ὠμότητα, καὶ ὡς ἀπηλλάγη βασιλεύσας ἔτη κζ'.

ι'. Ὅπως ἡ γυνὴ αὐτοῦ Ἀλεξάνδρα καλῶς ἦρξε, καὶ τῶν

1. *Proœmium: Quomodo & quam ob cauſam auctor hujus hiſtoriæ animum ad eam ſcribendam appulit. Summaria totius operis argumentorum expoſitio.*

2. *Quomodo Antiochus Epiphanes ex Hieroſolymitarum ſeditione urbem illorum cepit, & Judæos male tractavit: utque Onias ad Ptolemæum ſe recepit.*

3. *Qualiter Bacchiden, in Eleazarum crudeliter ſævientem, Matthias pontifex, populo ad ſe coacto, interfecit; dein bellum geſſit adverſus Antiochum, moriensque Judæ filiorum natu maximo imperium reliquit: & quomodo ille, bello ſuſcepto, feliciter res reſtituit.*

4. *Quomodo, poſt mortem Epiphanis, filius ejus Antiochus, qui patri ſucceſſit, contra Hieroſolyma exercitum duxit, & urbem occupavit; & qualiter Eleazarus, Judæ frater, ab elephante oppreſſus interiit, nulla re memorabili geſta: utque Judas & Joannes frater ejus interempti ſunt.*

5. *Quomodo Jonathas Judæ frater, imperio ſuſcepto, dolis à Tryphone Antiochi tutore capitur & occiditur.*

6. *Quomodo Simon fratrum natu minimus, cum imperium ſuſcepiſſet, & rebus ſtrenue adminiſtratis Judæos poſt* CLXX. *annos à dominatione Macedonum liberaſſet, & à populo pontifex factus fuiſſet, Ptolemæi generi ſui inſidiis in convivio appetitur.*

7. *Quomodo Joannes, qui & Hyrcanus dictus eſt, Simonis filius patriſque ſucceſſor, Ptolemæum effugit, & Antiochum repulit; & quæ præclare geſſit, tam per ſe quam per filios ſuos Ariſtobulum & Antigonum: utque rebus per* XXXIII. *annos pulchre adminiſtratis, & filiis* V. *relictis, moritur, cum & gentis princeps & pontifex exſtitiſſet, ſimulque propheta.*

8. *Quomodo Ariſtobulus, filiorum Hyrcani natu maximus, annis* CCCCLXX. *elapſis poſt revocationem è Babylonia, diadema ſumpſit, cumque tyrannorum more imperaſſet, vitam finivit, anno & non amplius in imperio exacto.*

9. *Quomodo Alexander Ariſtobuli frater poſt eum regnavit, & quas res geſſit dum imperaret: qualique odio ſui eum proſequuti ſunt propter crudelitatem ejus, utque è vita diſceſſit cum regnaſſet annos* XXVII.

10. *Quemadmodum uxor ejus Alexandra præclare res*

a *Al.* Κεφάλαια τῶν α'. βιβλίου τῆς Ἰουδαϊκῆς ἁλώσεως.
b Ἐπὶ τὸ γράψαι] Ita *Vat.* εἰς τὸ συγγράψαι *Gall.*
c Ματθίας] Ita *Gall.* Ματταθίας in *ceteris.*
d Ἰούδᾳ] deeſt *Gall.*

e Μετὰ ρό.—ἐπιβουλεύεται] Ita reſcripſi ex *Joſepho.* μετὰ ρό. ἔτη τῶν Μακεδόνων. καὶ ἀποδειχθεὶς [ἀποδειχθεὶς *Gall.*] διὰ τοῦ ἀρχιερέως, ἐπιβουλεύσαντας &c. *MSS. Vat.* & *Gall.*
f Καὶ προφήτης] Ita *Gall.* καὶ προφητεύων *Vat.*

res imperii geſſit, & Hyrcanum filiorum natu maximum pontificem conſtituit, atque Ariſtobulum vitam privatam agere voluit: & quomodo in periculis erat ex Phariſæorum potentia.

11. *Quomodo Ariſtobulus, mortua matre poſtquam per novennium regnaſſet, imperium obtinuit, fratre à rerum gubernaculis repulſo: poſtea vero cum eo in concordiam rediit, ita ut ille imperaret, & Hyrcanus pontificatum teneret.*

12. *Quomodo Ariſtobulo dominante, inimici ejus præ metu illius, maximeque Antipater Idumæus, perſuaſerunt Hyrcano ut ad Aretam Arabum regem fugeret: & qualiter in patriam cum ingenti exercitu reducitur, fratrique prævaluiſſet, niſi Scaurus dux Romanorum, muneribus ab Ariſtobulo acceptis, Hieroſolymorum obſidionem ſolviſſet.*

13. *Quomodo Pompejus, dum precibus eum fatigarent Hyrcanus & Antipater, iratus Ariſtobulo, quod præ ſuperbia omnino noluerit juris ſui rationem reddere, oppugnavit cepitque Hieroſolyma, & pontificatum Hyrcano reſtituit.*

14. *Quomodo Pompejus, capto Ariſtobulo cum ejus prole, Romam ſe contulit; atque Alexander unus è filiis Ariſtobuli inter eundum elapſus eſt. & qualiter Scaurus in Arabiam impreſſionem fecit, & ex ea receſſit: quæque Alexander profugus geſſit & perpeſſus eſt.*

15. *Quomodo Syriæ urbes, quas olim Judæis acquiſiverant Maccabæi, eis abſtulit, & illarum cæteræque Syriæ procuratorem fecit Scaurum: ubi etiam agitur de modo quo balſamum naſcitur & conficitur, & de iis quæ Pompejus in templo invenit, deque numero occiſorum ex utraque parte.*

16. *Quomodo Gabinius, miſſus in Syriam ut Scauro ſuccederet, cum Alexandrum viciſſet veniamque petenti dediſſet, Judæam omnem in conventus quinque diviſit.*

17. *Quomodo & Ariſtobulus, qui Româ profugerat & Gabinio bellum intulerat, tandem victus eſt, iterumque Romæ in vinculis vitam agit.*

18. *Qualiter Gabinius, contra Parthos profectus, à Ptolemæo impeditur: atque Judæos, iterum in ſeditionem concitatos, adortus compeſcuit.*

19. *Quomodo Craſſus, ſucceſſor Gabinii, à Parthis occiſus eſt: & quænam Caſſius, qui cum eo fugerat, in Syria geſſit.*

20. *De Antipatro ejuſque progenie.*

21. *Quomodo Cæſar Ariſtobulum vinculis ſolutum Hieroſolyma miſit, quæque ille eò profectus liberique ipſius à Pompejanis paſſus eſt.*

22. *Quomodo Antipater, cum Mithridati Peluſium obſidenti, ut Cæſarem demereretur, auxilium tuliſſet, ſeque in prælio ſtrenuum oſtendiſſet, civitate Romana ſimul & immunitate donatus eſt à Cæſare: utque ab Antigono Ariſtobuli filio accuſatus apud Cæſarem in cauſa diſceptatione ſuperior evaſit; idque obtinuit ut Hyrcanus in pontificatu confirmaretur, & ipſe totius Judææ procurator fieret.*

23. *Quomodo Antipater & mœnia à Pompejo antea everſa inſtauravit, & tumultus in provincia ſedavit, atque è filiis ſuis Phaſaelum quidem natu maximum Hieroſolymis & regioni vicinæ præfecit, Herodem vero Galilææ.*

24. *Quomodo Hyrcanus ab obtrectatoribus Herodis irritatus, atque ipſe Herodi ob res præclare*

υἱῶν τὸν μὲν πρεσβύτερον Ὑρκανὸν ἀρχιερέα δείκνυσι, τὸν δὲ Ἀριστόβουλον ἰδιώτην κατεῖχε· καὶ ὡς διὰ τὴν τῶν Φαρισαίων ἐξουσίαν ἐκινδύνευσεν.

ια'. Ὅπως Ἀριστόβουλος, τῆς μητρὸς μετὰ θ'. ἔτος τελευτησάσης, τὸν Ὑρκανὸν καταγωνισάμενος, ἐκράτησε τῆς ἀρχῆς. ἔπειτα δὲ διαλλάττεται, καὶ ὁ μὲν τὴν βασιλείαν, Ὑρκανὸς δὲ τὴν ἀρχιερωσύνην λαμβάνει.

ιβ'. Ὅπως κρατήσαντος Ἀριστοβούλου, δείσαντες οἱ διάφοροι, καὶ μάλιστα ὁ Ἰδουμαῖος Ἀντίπατρος, ἔπεισεν Ὑρκανὸν φυγεῖν πρὸς Ἀρέταν τὸν Ἀράβων βασιλέα. καὶ ὅπως κατήγαγεν αὐτὸν μετὰ πλήθους στρατοῦ πρὸς τὴν πατρίδα. κἂν ἐκράτησεν, εἰ μὴ Σκαῦρος ὁ Ῥωμαίων στρατηγὸς, δῶρα λαβὼν παρὰ Ἀριστοβούλου, τὴν πολιορκίαν ἔλυσεν.

ιγ'. Ὅπως, Ὑρκανοῦ καὶ Ἀντιπάτρου δεηθέντων, Πομπήϊος ὀργισθεὶς Ἀριστοβούλῳ, ἐπείπερ ὑπερηφάνει μέχρι παντὸς ἀπολογεῖσθαι ὑπὲρ τῶν δικαίων, ἐπολιόρκησέ τε καὶ ἔλαβεν Ἱεροσόλυμα, καὶ τῷ Ὑρκανῷ τὴν ἀρχιερωσύνην ἀποκατέστησεν.

ιδ'. Ὅπως τὸν Ἀριστόβουλον μετὰ τῆς γενεᾶς λαβὼν εἰς Ῥώμην ᾔει ὁ Πομπήϊος, ἐξ ὧν Ἀλέξανδρος διαδιδράσκει ὁ Ἀριστοβούλου ἐκ τῆς ὁδοῦ. καὶ ὅπως Σκαῦρος εἰς τὴν Ἀραβίαν ἐνέβαλε, καὶ αὖθις ἀπέστη. καὶ ὅσα ἀποδρὰς Ἀλέξανδρος ἔδρασέ τε καὶ ἔπαθεν.

ιε'. Ὅπως ἀφελόμενος [g] τὰ προκτηθέντα πάλαι ἐκ τῆς Συρίας τῶν Ἰουδαίων παρὰ τῶν Μακκαβαίων, αὐτῶν τε καὶ τῆς ἄλλης Συρίας Σκαῦρον ἐπίτροπον κατέστησεν. ἔνθα καὶ περὶ τῆς τοῦ βαλσάμου φησὶν ἐργασίας, καὶ περὶ ὧν ὁ Πομπήϊος εὗρεν ἐν τῷ ἱερῷ, καὶ ὅσοι ἀμφοτέρωθεν ἀπώλοντο.

ιϛ'. Ὅπως Γαβίνιος, Σκαύρῳ πεμφθεὶς διάδοχος, καταγωνισάμενος [h] Ἀλέξανδρον, καὶ συγγνώμην δοὺς αἰτησαμένῳ, πᾶν τὸ Ἰουδαϊκὸν ἔθνος εἰς πέντε συνόδους διεῖλεν.

ιζ'. Ὅπως καὶ Ἀριστόβουλος ἀποδρὰς ἐκ Ῥώμης, καὶ πολεμήσας Γαβίνιον, τέλος ἡττᾶται, καὶ ἐν Ῥώμῃ δέσμιος πάλιν ἄγεται.

ιη'. Ὅπως ὁρμήσας κατὰ Πάρθων Γαβίνιος, ἐμποδίζεται ὑπὸ Πτολεμαίου. καὶ ὡς πάλιν τοὺς Ἰουδαίους ὑπὸ Ἀλεξάνδρου ἀνασταθέντας ἐπελθὼν κατεστήσατο.

ιθ'. Ὅπως Κράσσος, ἐλθὼν αὐτῷ διάδοχος, ὑπὸ Πάρθων κτείνεται. καὶ ὅσα Κάσσιος [i] μετ' αὐτοῦ φυγὼν διεπράξατο.

κ'. Περὶ Ἀντιπάτρου καὶ τῆς αὐτοῦ γενεᾶς.

κα'. Ὅπως Καῖσαρ ἀνεὶς τῶν δεσμῶν Ἀριστόβουλον εἰς Ἱεροσόλυμα ἔπεμψε. κἀκεῖνος ἀπελθὼν ἐκεῖσε, οἷα αὐτός τε καὶ παῖδες παρὰ τῶν Πομπηΐου πεπόνθασιν.

κβ'. Ὅπως Ἀντίπατρος ἐπὶ θεραπείᾳ Καίσαρος συμμαχήσας Μιθριδάτῃ Πηλούσιον πολιορκοῦντι, καὶ γενναῖος κατὰ τὴν μάχην φανεὶς, πολιτείᾳ τε τῇ Ῥωμαίων καὶ ἀτελείᾳ παρ' αὐτῷ τετίμηται. καὶ ὡς κατηγορηθεὶς παρ' Ἀντιγόνου τοῦ Ἀριστοβούλου παιδὸς ἐπὶ Καίσαρος, κρατεῖ ταῖς δικαιολογίαις, καὶ Ὑρκανῷ βεβαιοῖ τὴν ἀρχιερωσύνην, καὶ αὐτὸς ἐπίτροπος τῆς ὅλης Ἰουδαίας γίνεται.

κγ'. Ὅπως Ἀντίπατρος τά τε κατεστραμμένα ὑπὸ Πομπηΐου πρότερον ἐτειχίσατο, καὶ τοὺς ἐν τῇ χώρᾳ θορύβους κατέστελλε. καὶ τῶν υἱῶν τὸν μὲν Φασάηλον Ἱεροσολύμων καὶ τῶν πέριξ στρατηγὸν, τὸν δὲ Ἡρώδην τῆς Γαλιλαίας κατεστήσατο.

κδ'. [k] Ὅπως Ὑρκανὸς ὑπό τε βασκάνων ἐρεθιζόμενος, καὶ αὐτὸς ἐν τοῖς κατορθώμασι βασκαίνων τὸν Ἡρώδην

g Τὰ προκτηθέντα] Sic in *Cod. Gall.* καταληφθέντας πάλαι ἐκ τῆς Συρίας Ἰουδαίους *Vat.* Videſis *Antiquitatum* lib. xiv.
h Ἀλέξανδρον,] Ἀλεξάνδρῳ *Gall.*

i Μετ' αὐτοῦ] Μετὰ τοῦ Φ. *Vat.* mallem, ἐκ Συρίας φυγὼν διεπράξατο.
k Summarium hoc acceptum debemus *Codici Gall.*

δὴ εἰς κρίσιν ἐκάλεσε, καὶ αὖθις ἀπέλυσε. καὶ ὡς Ἡρώδης ἐπὶ τούτῳ μνησικακῶν ἐπεστράτευε τῷ Ὑρκανῷ, καὶ αὖθις ἀνίησι παρακληθεὶς ὑπό τε τοῦ πατρὸς καὶ τοῦ ἀδελφοῦ Φασαήλου.

κε'. Περὶ τοῦ γενομένου ἐμφυλίου πολέμου Ῥωμαίοις πρὸς Ἀπάμειαν.

κϛ'. Ὅπως Βροῦτος καὶ Κάσσιος ἐδολοφόνησαν Καίσαρα, καὶ οἷα Κάσσιος ἐν Ἰουδαίᾳ ἔπραξε. καὶ ὡς, ὑποσχόμενος μεγάλα Ἀντιπάτρῳ εἰ κρατήσειεν, αἴτιος αὐτῷ διὰ ταῦτα τοῦ καὶ ἀπολέσθαι ὑπὸ Μαλίχου φαρμάκοις ἐγένετο.

κζ'. Ὅπως Ἡρώδης ἐτιμωρήσατο Μάλιχον Κασσίου συνεργίᾳ. καὶ ὡς [l] Ἕλιξ ὑπὸ τοῦ ἀδελφοῦ Μαλίχου ἐπαναστὰς Φασαήλῳ, καὶ ἡττηθεὶς πρότερον παρ' ἐκείνου, ἔπειτα δὲ καὶ παρ' Ἡρώδου ἱκέτης ἀφίεται. καὶ ὡς Μαρίων ὁ τύραννος ἀπηλλάγη Γαλιλαίας ὑπ' Ἡρώδου.

κη'. Ὅπως Ἡρώδης μετὰ τὴν πρώτην γυναῖκα, καὶ δευτέραν τὴν Μαριάμμην, τοῦ Ὑρκανοῦ μὲν θυγατριδῆν, Ἀριστοβούλου δὲ θυγατέρα, ἠγάγετο.

κθ'. Ὅπως μετὰ τὴν Κασσίου ἀναίρεσιν Ἀντώνιος εἰς Ἀσίαν ἐλθὼν, κατηγορηθέντας τοὺς περὶ τὸν Ἡρώδην οὐ μόνον οὐ παρέλυσε τῆς ἀρχῆς, ἀλλὰ καὶ [m] τετράρχας κατέστησεν.

λ'. Ὅσα ἐπράχθη παρὰ Βαρζαφάρνου καὶ Πακόρου τῶν Πάρθων, βουλομένων καταγαγεῖν τὸν [n] Ἀντίγονον ἐπὶ τὴν βασιλείαν. καὶ ὅπως ὅ, τε Φασάηλος ἀπώλετο, καὶ Ἡρώδης ἐπιβουλευθεὶς ἐξέφυγεν, ὁ δὲ Ὑρκανὸς τὰ ὦτα λωβηθεὶς εἰς Παρθυηνὴν ἀπηνέχθη, καὶ Ἀντίγονος τῆς βασιλείας κατεῖχεν.

λα'. Ὅπως Ἡρώδης ἀπελθὼν πρὸς τὸν Ἀράβων βασιλέα, λαβεῖν χρήματα πρὸς τὸ λυτρώσασθαι τὸν ἀδελφὸν, ἀποτυχὼν δὲ τῆς ἐλπίδος, δι' Ἀλεξανδρείας εἰς Ῥώμην παραγίνεται, καὶ Ἀντωνίῳ καὶ Καίσαρι τὰς συμφορὰς ἀποδυράμενος, καὶ διηγησάμενος πῶς Ἀντίγονος διὰ Πάρθων τῆς βασιλείας ἐγκρατὴς γέγονε, βασιλεὺς αὐτὸς παρ' αὐτῶν τῆς συγκλήτου συμψηφισαμένης ἀποδείκνυται.

λβ'. Ὅπως Ἀντίγονος τοὺς ἐν Μασάδᾳ τῷ Ἡρώδῃ [o] προσήκοντας ἐπολιόρκει.

λγ'. Ὅπως Ἡρώδης ἀπὸ Ῥώμης ἐπανελθὼν τὸν πρὸς Ἀντίγονον διήνεγκε πόλεμον. καὶ ὅπως τοὺς περὶ αὐτὸν εἰς τὴν κατὰ Πάρθων ἐκπέμψας μάχην, αὐτὸς τοὺς ἐν τοῖς σπηλαίοις λῃστὰς ἐκπολεμήσας ἐχειρώσατο.

λδ'. Ὅπως Ἡρώδου ἐπὶ Ἀντίγονον ὁρμήσαντος εἰς Σαμάρειαν ἐπανίσταντο Γαλιλαῖοι, καὶ ὡς ὑποστρέψας πάλιν αὐτοὺς κατεστήσατο. καὶ ὡς μετὰ τὴν Πάρθων ἧτταν λαβὼν συμμάχους παρ' Ἀντωνίου ἐπὶ τὸν Ἀντίγονον, ἐπειδὴ ὁ στρατηγὸς αὐτῶν Μαχαιρᾶς οὐ κατὰ σύμμαχον πρὸς αὐτὸν διετέθη, πάλιν πρὸς Ἀντώνιον ὑπέστρεψε, καὶ τὰ Σαμόσατα πολιορκοῦντι [p] συνεξεπόρθει, ἡνίκα καὶ Ἰώσηπος ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ ἀπόντος συμβαλὼν Ἀντιγόνῳ αὐτὸς σφάττεται, καὶ τὸ στρατιωτικὸν πᾶν διαφθείρεται, καὶ τὰ ὑπήκοα αὖθις ἐπανίσταται.

λε'. Ὅπως ὑπανελθὼν Ἡρώδης ἀπὸ Ἀντωνίου, καὶ συμβαλὼν τοῖς τοῦ Ἀντιγόνου, ἄλλας τε πολίχνας αἱρεῖ καὶ τὴν Ἱεριχοῦντα· καρατομεῖ δὲ καὶ Πάππον τὸν στρατηγὸν Ἀντιγόνου, τὸν φονέα τοῦ ἰδίου ἀδελφοῦ Ἰωσήπου.

λϛ'. Ὅπως ἐπολιόρκησε τὰ Ἱεροσόλυμα, ἤδη τρίτου ἔτους αὐτῷ τῆς βασιλείας ἀνυομένου, καὶ οἷα μὲν μετὰ τὴν ἅλωσιν Ἱεροσολυμίταις ἀπήντησεν. οἵῳ δὲ τέλει καὶ Ἀντίγονος ἐχρήσατο.

geſtas invidens, eum in judicium vocavit, ac deinde abſolvit: atque Herodes injuriæ memor exercitum ducebat contra Hyrcanum; ac mox eum dimittit, ex conſilio patris & Phaſaëli fratris.

25. *De bello civili inter Romanos orto circa Apamiam.*

26. *Qualiter Brutus & Caſſius dolo interficiunt Cæſarem, & quænam Caſſius in Judæa geſſit: atque magna Antipatro promittendo ſi victoriam obtineret, inde cauſa erat cur ille a Malicho fuerit veneno peremptus.*

27. *Qualiter Herodes adjutore Caſſio ultus eſt Malichum: & quomodo Felix ut Malichi fratris necem vindicaret, inſurrexit in Phaſaëlum, & cum ab illo prius vinceretur, poſtea etiam ab Herode ſupplex dimittitur. atque Marion tyrannus è Galilæa pulſus eſt ab Herode.*

28. *Quomodo Herodes poſt primam uxorem alteram duxit, Mariammen ſcilicet, Hyrcani quidem neptem ex filia, Ariſtobuli vero filiam.*

29. *Quomodo poſt Caſſii cædem Antonius, cum in Aſiam veniſſet, Herodem fratremque à Judæis accuſatos, non ſolum non imperio privavit, ſed & tetrarchas ambos conſtituit.*

30. *Quænam geſta erant à Barzapharne & Pacoro Parthis, dum ſtuderent Antigonum in regnum reducere: qualiterque & Phaſaëlus interiit & Herodes inſidiis petitus effugit, atque Hyrcanus auribus mutilatus in Parthiam abductus eſt, & Antigonus regnum obtinuit.*

31. *Quomodo Herodes, cum ſe contuliſſet ad Arabum regem, ut pecunias ab eo acciperet quibus fratrem redimeret, ſpe vero de ſua excidiſſet, via Alexandriæ Romam proficiſcitur, cumque apud Antonium & Cæſarem calamitates ſuas deploraſſet, narraſſetque quo pacto Antigonus Parthorum ope regnum nactus eſt, ipſe rex ab illis ex conſenſu ſenatus declaratur.*

32. *Qualiter Antigonus Herodis neceſſarios Maſadæ incluſos obſidet.*

33. *Quomodo Herodes Roma reverſus bellum agitavit contra Antigonum; atque ſuis ad bellum contra Parthos perſequendum miſſis, ipſe latrones in ſpeluncis debellatos in poteſtatem ſuam redegit.*

34. *Quomodo, Herode contra Antigonum profecto, Galilæi in Samaria ſeditionem movent, atque reverſus motus eorum compoſuit: qualiterque poſt Parthos devictos, cum ſuppetias ab Antonio impetraſſet contra Antigonum, duce illorum Machæra ſe pro ſocio idoneo minime gerente, reverſus eſt ad Antonium, eique Samoſata obſidenti ſubminiſtrabat, quando & Joſephus frater, ejus in abſentia, cum Antigono commiſſus occiditur ipſe, & omnem exercitum amiſit; quique ſubditi erant iterum rebellarunt.*

35. *Quomodo Herodes ab Antonio reverſus, congreſſuſque cum Antigonianis, præter alia oppidula capit Hierichuntem: atque etiam caput amputat Pappo copiarum Antigoni duci, qui Joſephum fratrem ſuum occiderat.*

36. *Qualiter Hieroſolyma oppugnavit, cum tres annos in regno exegiſſet, & quænam Hieroſolymitis poſt urbem captam acciderunt; atque vitam finivit Antigonus.*

37. *Quæ-*

l Ελιξ] Ἕλιξ male pro Ἕλιξ in MSS. ut & mox ὑπὸ forſ. pro ὑπέρ.
m Τετράρχας] Ita Gall. τετράρχην Vat.
n Ἀντίγονον] Ἀντώνιον perperam in MS. Gall. unde deſumpſimus n. xxx. & n. xxxi. qui deerant in MS. Vat.
o Προσήκοντας] Ita Gall. καθήκοντας Vat.
p Συνεξεπόρθει,] Συνεξεπόρθουν in MS.

37. *Quanam propter Cleopatra amorem geſſit Antonius.*

38. *Quomodo, bello Actiaco conflato, miſſus eſt Herodes ab Antonio contra Arabas, qui prælio conſerto eos ſuperat profligatque: dein & ſuos ex terræ motibus, qui variis in locis acciderant, perterritos, oratione adhortatur ut animos ſumerent.*

39. *Quomodo Herodes poſt victoriam apud Actium Cæſarem adiit. & quænam ad eum loquutus eſt, viciſſimque ab eo accepit; & quibus muneribus eum honoravit Cæſar.*

40. *De inſtauratione templi, & ædificiis ab Herode conditis; & qualis erat tam animi quam corporis dotibus.*

41. *De malis & infortuniis in familiam ejus graſſantibus propter uxorem ejus Mariamnen; quæ omnia ei acciderunt, quoniam Hyrcanum olim captivum factum, Mariamnes avum, interfecerat, fratremque Joſephum: & quomodo Mariamnem occidit.*

42. *Quomodo Herodes, ex Antipatri filii ſui calumniis odio incenſus in Mariamnes filios, Alexandrum ſecum Romam perducit, pœnas ab ipſo exacturus apud Cæſarem; ipſo autem cum abſolutus eſſet aſſumpto, ubi Hieroſolyma pervenit, rerum omnium rationem reddit populo.*

43. *De moribus Antipatri & filiorum Mariamnes.*

44. *De Pherora Herodis fratre, & quo pacto Herodi cum ipſo interceſſerunt inimicitiæ.*

45. *De eunuchis Herodis; & quomodo illi in cauſa erant cur Alexander in periculum fuerit adductus.*

46. *Quomodo Archelaus ſocer Alexandri, cum è Cappadocia veniſſet, juvenes patri reconciliavit.*

47. *De maligno Euryclis Laconis ingenio; qualiterque Herodem iterum exacerbavit in filios.*

48. *Quomodo pater, Salomes calumniis irritatus, Alexandrum & Ariſtobulum in vincula conjicit, & de illis querelas ad Cæſarem mittit; acceptaque ab eo poteſtate filios interficit.*

49. *Qualiter omnium odio flagravit Antipater: & quomodo rex occiſorum liberos conſanguineis ſuis deſpondit.*

50. *Qualiter uxor Pheroræ materque Antipatri, inter ſe diſcordantes, Antipatro ſuiſque exitio erant: & quomodo Antipater, ut ſemet è patris conſpectu ſubduceret, Romam ad Cæſarem cum ſplendido apparatu ſe confert. deque Syllæo Arabe, & Pheroræ obitu.*

51. *Quomodo Pheroræ mors Antipatro cauſa erat interitus.*

52. *Qualiter uxor Pheroræ, ſemet è tecto præcipitans, providentia Dei, pœnas ab Antipatro repetentis, ſervata eſt.*

53. *De Antipatri à Roma reverſione: quodque nemo ei, utpote ab omnibus odio habito, quæ acciderant in Judæa nunciarit.*

54. *Quomodo rex, concilio convocato, Nicolaum Antipatri accuſatorem Varo præſente exhibuit: utque ſemet defendit Antipater.*

55. *Qualiter & Salome inſidias intendens Antipater deprehenſus eſt literis Acmes Juliæ ancillæ forte interceptis.*

56. *De Sophiſtis Juda & Mathia, & aquila aurea.*

57. *De regis morbo; utque moriturus multos è Judæis nobilioribus ex omni Judæa congregatos, interfici præcepit, poſtquam animam efflaſſet.*

58. *Qualiter Antipatrum filium occidit; & quinto poſt die ipſe moritur.*

λζ΄. Οἷα διὰ τὸν Κλεοπάτρας ἔρωτα Ἀντώνιος ἔπραττεν.

λη΄. Ὅπως τοῦ Ἀκτιακοῦ συστάντος πολέμου, ἐπέμφθη Ἡρώδης πρὸς Ἀντωνίου Ἄραβας πολεμῆσαι, καὶ πολεμήσας ἡττᾶται κατὰ κράτος. εἶτα καὶ δεδιότας τοὺς ἰδίους διὰ τοὺς συμβάντας [q] ἀλλεπαλλήλως σεισμοὺς δημηγορίᾳ πρὸς θάρσος παρεκρότει.

λθ΄. Ὅπως μετὰ τὴν περὶ Ἄκτιον νίκην προσῆλθε Καίσαρι. καὶ οἷα πρὸς αὐτὸν εἶπε, καὶ παρ' αὐτοῦ ἤκουσε, καὶ ὅπως αὐτὸν δωρεαῖς Καῖσαρ ἐτίμησεν.

μ΄. Περὶ ἐπισκευῆς τοῦ ναοῦ, καὶ τῶν γενομένων κτισμάτων παρ' Ἡρώδου. καὶ ὁποῖος ἦν τό, τε σῶμα καὶ τὴν ψυχήν.

μα΄. Περὶ τῶν κατ' οἶκον δυστυχιῶν γενομένων αὐτῷ διὰ Μαριάμμην τὴν γυναῖκα, αἳ συνέβησαν ὅτι τὸν πάλαι αἰχμαλωτισθέντα Ὑρκανὸν Ἡρώδης ἀπέκτεινε, πάππον αὐτῆς ὄντα, καὶ τὸν ἀδελφὸν Ἰώσηππον. καὶ ὅπως καὶ αὐτὴν ἀπέκτεινεν.

μβ΄. Ὅπως ὑπὸ Ἀντιπάτρου τοῦ υἱοῦ κατὰ τῶν παίδων Μαριάμμης διαβολῶν πλησθεὶς ἕλκει μετ' αὐτοῦ μὲν Ἀλέξανδρον ἐπὶ Ῥώμης, δίκας ἀπαιτήσων αὐτὸν ἐπὶ Καίσαρος, ἀπολυθέντα δὲ ἀναλαβὼν, καὶ εἰς Ἱεροσόλυμα γενόμενος, ἀπολογεῖται ὑπὲρ πάντων πρὸς τὸ πλῆθος.

μγ΄. Περὶ τοῦ ἤθους Ἀντιπάτρου καὶ τῶν Μαριάμμης παίδων.

μδ΄. Περὶ Φερώρα τοῦ ἀδελφοῦ Ἡρώδου, καὶ ὅπως αὐτῷ διάφορος γέγονεν.

με΄. Περὶ τῶν εὐνούχων Ἡρώδου. καὶ ὡς δι' αὐτῶν οἱ περὶ Ἀλέξανδρον ἐκινδύνευον.

μϛ΄. Ὡς Ἀρχέλαος ὁ πενθερὸς Ἀλεξάνδρου, ἐλθὼν ἐκ Καππαδοκίας, διήλλαξε τὰ μειράκια πρὸς τὸν πατέρα.

μζ΄. Περὶ τῆς κακοηθείας τοῦ Λάκωνος Εὐρυκλέους. καὶ ὡς πάλιν ἐξηγρίωσε τὸν Ἡρώδην πρὸς τοὺς υἱούς

μη΄. Ὅπως Ἀλέξανδρον καὶ Ἀριστόβουλον δεσμήσας ὁ πατὴρ ταῖς διαβολαῖς Σαλώμης, Καίσαρι περὶ τούτων μηνύει, καὶ δεξάμενος τὴν ἐξουσίαν παρ' αὐτοῦ κτείνει τοὺς υἱούς.

μθ΄. Ὅπως Ἀντίπατρος ἐμισήθη ὑπὸ πάντων. καὶ ὡς τοὺς υἱοὺς τῶν ἀνῃρημένων κατηγγύησε τοῖς ἑαυτοῦ συγγενέσιν ὁ βασιλεύς.

ν΄. Ὡς ἡ Φερώρα γυνὴ καὶ ἡ μήτηρ Ἀντιπάτρου, διάφοροι γεγονυῖαι Σαλώμης, αἴτιαι κατέστησαν ἀπωλείας Ἀντιπάτρου τε καὶ ἑαυτῶν. καὶ ὅπως Ἀντίπατρος, ὑπεκκλίνων αὐτὸν ἐκ τοῦ πατρὸς, εἰς Ῥώμην πρὸς Καίσαρα λαμπρῶς παρεγένετο. καὶ περὶ Συλλαίου τοῦ Ἄραβος, καὶ τῆς Φερώρα τελευτῆς.

να΄. Ὅπως ἡ τελευτὴ Φερώρα τῆς Ἀντιπάτρου ἀπωλείας αἰτία γέγονεν.

νβ΄. Ὅπως ἡ γυνὴ Φερώρα, ἑαυτὴν ἀπὸ τοῦ τείχους ῥίψασα, Θεοῦ προνοίᾳ διεσώθη μετιόντος Ἀντίπατρον.

νγ΄. Περὶ τῆς ἀπὸ Ῥώμης ἐπανόδου τοῦ Ἀντιπάτρου. καὶ ὅτι διὰ τὸ πρὸς αὐτὸν μῖσος οὐδεὶς αὐτῷ τὰ εἰς τὴν Ἰουδαίαν συμβάντα ἀπήγγειλεν.

νδ΄. Ὅπως συνέδριον ὁ βασιλεὺς συναθροίσας κατήγορον Ἀντιπάτρου, παρόντος Οὐάρου, Νικόλαον παρεστήσατο. καὶ ὡς Ἀντίπατρος ἀπελογήσατο.

νε΄. Ὡς καὶ Σαλώμῃ Ἀντίπατρος ἐπιβουλεύων ἐφωράθη ὑπὸ τῶν τῆς Ἄκμης τῆς θεραπαίνης Ἰουλίας κρατηθέντων γραμμάτων.

νϛ΄. Περὶ τῶν Σοφιστῶν Ἰούδα τε καὶ Ματθίου, καὶ περὶ τοῦ χρυσοῦ ἀετοῦ.

νζ΄. Περὶ τῆς νόσου τοῦ βασιλέως. καὶ ὡς πρὸς τῇ τελευτῇ γενόμενος, πλῆθος Ἰουδαίων ἐπισήμων ἀπὸ πάσης Ἰουδαίας συναγαγὼν, ἀναιρεθῆναι τούτους μετὰ τὴν αὐτοῦ τελευτὴν παρηγγύησεν.

νη΄. Ὅπως ἀνεῖλεν Ἀντίπατρον τὸν υἱὸν, καὶ ἐπιβιοὺς ἡμέρας πέντε τελευτᾷ.

q Ἀλλεπαλλήλως) Ita in MS. Forſan ἀλλεπαλλήλους, aut ἄλλοτε ἄλλως.

[a]ΦΛ. ΙΩΣΗΠΟΥ
[b]ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΙΟΥΔΑΙΚΟΥ ΠΟΛΕΜΟΥ,
Η
ΙΟΥΔΑΙΚΗΣ ἹΣΤΟΡΙΑΣ [c]ΠΕΡΙ ΑΛΩΣΕΩΣ,
ΛΟΓΟΣ Α'.

FLAVII JOSEPHI
DE BELLO JUDAICO,
SIVE
JUDAICÆ HISTORIÆ DE *EXCIDIO,
LIBER I.

[d]ΠΡΟΟΙΜΙΟΝ.

ΕΠΕΙΔΗ [e]τὸν Ἰουδαίων πρὸς Ῥωμαίους πόλεμον συστάντα μέγιστον, οὐ μόνον τῶν καθ' ἡμᾶς, σχεδὸν δὲ καὶ ὧν ἀκοῇ παρειλήφαμεν, ἢ πόλεων πρὸς πόλεις ἢ ἐθνῶν ἔθνεσι συῤῥαγέντων, οἱ μὲν οὐ παρατυχόντες τοῖς πράγμασιν, ἀλλ' ἀκοῇ συλλέγοντες [f]εἰκαῖα καὶ ἀσύμφωνα διηγήματα, σοφιστικῶς ἀναγράφουσιν, οἱ παραγενόμενοι δὲ, ἢ κολακείᾳ τῇ πρὸς Ῥωμαίους, ἢ μίσει τῷ πρὸς Ἰουδαίους, καταψεύδονται τῶν πραγμάτων, περιέχει δὲ αὐτοῖς ὅπου μὲν κατηγορίαν, ὅπου δὲ ἐγκώμιον τὰ συγγράμματα, τὸ δὲ ἀκριβὲς τῆς ἱστορίας οὐδαμοῦ· [g]προυθέμην ἐγὼ τοῖς κατὰ τὴν Ῥωμαίων ἡγεμονίαν, Ἑλλάδι γλώσσῃ μεταβαλὼν, ἃ [h]τοῖς ἄνω

PROOEMIUM.

QUONIAM bellum quod cum Romanis geſſere Judæi, idque maximum omnium, non modo quæ noſtra ætas vidit, ſed & omnium fere quæ auditione accepimus, cum aut civitates cum civitatibus aut gentes cum gentibus conflixerint, quidam, qui rebus non intererant, verum narrationes futiles interque ſe diſſidentes ex rumoribus colligunt, ſophiſtarum more ſcribendum ſuſcipiunt, alii vero qui præſentes aderant, aut ſtudio aſſentandi Romanis aut odio Judæorum, rerum veritatem ementiuntur, ſcriptiſque illorum partim accuſationes partim laudationes reperiuntur, nuſquam vero exacta hiſtoriæ fides: idcirco ego propoſui, quæ mediterraneis Barbaris jam ante miſeram patria lingua conſcripta, nunc Græce verſa in gratiam illorum qui ſub Romano

Bellum Judaicum omnium maximum.

Hiſtoria ejus mala fide à nonnullis conſcripta.

Joſephus quæ patria lingua ſcripſerat Græce vertit.

---

a ΦΛ. ΙΩΣΗΠΟΥ] Abeſt à codice Voſſiano iſte titulus, cum proœmio totius operis. Bodleianus ſic inſcribitur; Τοῦ Φλαυίου Ἰωσήπου περὶ ἁλώσεως Ἰουδαίας, καὶ τῆς μεγάλης πόλεως λόγος α'. Διηλλάχθη τῇ φράσει Ἑλληνικῇ: ex ſequentibus nempe intellexerat librarius, hæc eadem Joſephum Hebraice quoque ſcripſiſſe. Photius *cod.* 48. non hujuſce operis titulum ſed argumentum exprimit. Porphyrius *de abſt. l.* 4. §. 11. hoſce libros Ἰουδαϊκὴν ἱστορίαν, eoſdem Euſebius τῆς ἱστορίας ſæpe vocat: At Joſephus illos cum in *Originibus*, tum in *vita ſua* περὶ Ἰουδαϊκοῦ πολέμου vel Ἰουδαϊκὸν πόλεμον non ſemel inſcribit. Euſebius *Hiſt. II.* 6. laudat τὸν β' τοῦ Ἰουδαϊκοῦ πολέμου, idem τὸν β' τῆς ἱστορίας τοῦ Ἰουδαϊκοῦ πολέμου ante dixerat. *Hiſt. I.* 5. ALDRICH.

b ΠΕΡΙ ΤΟΥ] Ita & ipſe Joſephus, Antiq. lib. 20. in fine & in Vita §. 6. & 74. Meminit βίβλω ἑβδόμης τοῦ Ἰουδαϊκοῦ πολέμου, ἀρχ. lib. 13. c. 3. §. 3. alibique βίβλω δευτέρας τῆς Ἰουδαϊκῆς πραγματείας. *Euſebius* etiam *Hiſt.* II. 6. laudat τὸν β'. τοῦ Ἰουδαϊκοῦ πολέμου, idemque *Hiſt.* I. 5. memorat τὸν β'. τῆς ἱστορίας τοῦ Ἰουδαϊκοῦ πολέμου. *Photius* in cod. 48. non hujuſce operis titulum ſed argumentum exprimit: & *Porphyrius* in l. 4. §. 11. *de Abſt.* hoſce libros Ἰουδαϊκὴν ἱστορίαν, eoſdemque *Euſebius* τῆς ἱστορίας ſæpe vocat. Accedit quod in libris omnibus *Verſionis Rufinianæ* (& *Editis* & *MSS.*) inſcribitur *de Bello Judaico*. Verum in *Græco Flavii*, tam *manu exaratis* quam *excuſſis*, Ἰουδαϊκῆς ἱστορίας περὶ ἁλώσεως, aut περὶ ἁλώσεως Ἰουδαίας, καὶ τῆς μεγάλης πόλεως λόγος α'. Διηλλάχθη τῇ φράσει Ἑλληνικῇ. prout in *Cod. Bodlejano*; quod hæc eadem *Joſephus* lingua etiam patria ſcripſerit. Quibus perpenſis, nos, dedita opera, utrumque titulum expreſſimus.

c ΠΕΡΙ ΑΛΩΣΕΩΣ,] Περὶ τοῦ πολέμου Joſeph. adverſ. Apion. §. 9. Præf. Ἀρχ. (p. 1.) cap. 1. (§....) τὸν πόλεμον συνέγραψα, & lib. 1. (cap. 12. §.....) τὸν Ἰουδαϊκὸν ἀναγράψαι πόλεμον. SPANH.

d ΠΡΟΟΙΜΙΟΝ.] Ita *Bod.* iſta vox deeſt *cæteris*.

e Τὸν Ἰουδαίων] Τῶν *Bod.*

f Εἰκαῖα] Τὰ εἰκαῖα *vulgus* infr. lib. 4. c. 5. §. 3. SPANH.

g Προυθέμην] Caſaub. προεθέμην. *Roſ.* amat προυθέμεθα. HAV.

* *Al.* CAPTIVITATE.

h Τοῖς ἄνω βαρβάροις] Ἄνω βάρβαροι, quales Babylonii, Aſſyrii, Judæi Trans-Euphratenſes mox. §. 2. SPANH. Quas gentes intelligat Joſephus, ipſe paulo inferius exponit: nempe Parthos, Babylonios, Arabum remotiſſimos, Judæos trans-Euphratenſes &c. h. e. ut verbo abſolvam, ſuperioris continentis incolas. Quippe Perſarum ſive Parthorum rex ὁ ἄνω βασιλεὺς *Philoſtrato aliiſque* dicitur. *Androſthenes* apud *Athenæum* l. 3. πολλοὺς περὶ Πέρσας τε (inquit) καὶ τοὺς ἄνω τόπους. & *Joſ.* l. 1. contra *Ap.* ἀπὸ τῶν ἄνω τόπων εἰς τὴν θάλατταν ... *Polybius* apud *Joſephum* in *Ant.* 12. 3. Σκόπας ὁρμήσας εἰς τοὺς ἄνω τόπους, ubi

mano degunt imperio, eadem narrare; ego *inquam* Joſephus Matthiæ filius, Hebræus genere, ex Hieroſolymis, ſacerdos, qui & ipſe cum Romanis initio prælis dimicavi, & rebus deinceps geſtis neceſſitate adactus interfui.

Qualis erat Judæorum Romanorumque ſtatus, cum cœpiſſet bellum.

2. Cum enim obortum eſſet, quemadmodum dixi, bellum hoc graviſſimum, Romani quidem ex domeſticis laborabant; Judæique, quotquot res novas tunc moliebantur, cum tempora eſſent turbulenta, ſeditionem moverunt, viribus pariter ac opibus florentes, adeo ut, propter tumultuum magnitudinem, hi quidem partium Orientis poſſidendarum ſpe tenerentur, illos vero earundem amittendarum metus invaderet: quoniam Judæi quidem univerſos, qui trans Euphratem eſſent, gentiles noſtros ſecum arma capturos eſſe crediderant, Romani vero à Gallis finitimis ſubinde agitarentur, nec Celtæ quieſcerent; ſed plena eſſent omnia perturbationum mortuo Nerone, & multi quidem opportunitate arrepta imperium affectarent, militeſque lucri cupidine rebus novis ſtuderent.

Cauſa cur Joſephus hiſtoria de Bello verſionem adornarit.

Itaque indignum eſſe duxi, ut tantarum rerum veritas ſineretur in inconſtantia verſari; & Parthi quidem & Babylonii, Arabumque remotiſſimi, & populares noſtri ultra Euphratem, itemque Adiabeni, mea diligentia ſatis accurate cognoſcerent, quibus ab initiis profectum, quantiſque cum cladibus geſtum fuerit bellum, & quo tandem modo deſierit: Græci vero, & Romanorum quotquot militiam ſequuti non eſſent, iſta neſcirent, legentes quæ ab aliis aut adulandi gratia, aut mentiendi libidine conficta ſunt.

Aliorum hiſtoricorum vitia reprehendit Joſephus.

3. Atqui hujuſmodi ſcripta hiſtorias non verentur inſcribere, in quibus, præterquam quod nihil ſani afferant, etiam de propoſito ſuo mihi videntur excidere. Nam illis quidem in animo eſt Romanos amplificare, reſque Judæorum extenuant & deprimunt: verum haud ſecum reputant, qui fieri poteſt, ut pro magnis habeantur, qui puſillos ſuperaverint. Accedit quòd neque belli diuturnitatem reſpiciant; neque multitudinem militum Romanorum qui eo delaſſati erant; neque imperatorum magnitudinem, quorum profecto gloria minuitur, ſi, cum multum ſudoris apud Hieroſolyma pertuliſſent, rebus ab eis præclare geſtis aliquid derogetur.

Joſephi in ſcribendo propoſitum.

4. Neque tamen ego is ſum, qui cum iis qui res Romanorum extollunt viciſſim contendens, quæ à popularibus meis geſta erant in majus augere decreverim: ſed facta quidem utriuſque populi accurate perſequor, in iis vero enarrandis animi affectioni aliquid tribuo, dum dolori meo in deflendis patriæ calamitatibus nonnihil indulgeo.

Quænam res Judæis exitio fuerint.

Nam quod eam domeſticæ diſſenſiones everterint, & in templum ſacroſanctum invitas Romanorum manus atque ignem traxerint Judæorum tyranni, teſtis eſt ille à quo facta eſt vaſtatio, Titus Cæſar: qui per omne bellum populum quidem miſeratus eſt, quod à ſeditioſis cuſtodiretur; ſæpe autem conſulto differri paſſus eſt urbis excidium, moraſque obſidioni interpoſuit, ut

βαρβάροις τῇ πατρίῳ συντάξας ἀνέπεμψα [i] πρότερον, ἀφηγήσασθαι, [k] Ἰώσηπος Ματθίου παῖς, γένει Ἑβραῖος, ἐξ Ἱεροσολύμων, ἱερεὺς, αὐτός τε [l] Ῥωμαίους πολεμήσας τὰ πρῶτα, καὶ τοῖς ὕστερον παρατυχὼν ἐξ ἀνάγκης.

β΄. Γενομένου γὰρ, ὡς ἔφην, μεγίστου τοῦδε τοῦ κινήματος, ἐν Ῥωμαίοις μὲν ἐνόσει τὰ οἰκεῖα, Ἰουδαίων τε τὸ νεωτερίζον τότε τεταραγμένοις ἐπανέστη τοῖς καιροῖς, ἀκμάζον κατά τε χεῖρα καὶ χρήμασιν, ὡς δι' ὑπερβολὴν θορύβων, τοῖς μὲν [m] ἐν ἐλπίδι κτήσεως, τοῖς δ' [n] ἐν ἀφαιρέσεως δέει γίνεσθαι τὰ πρὸς τὴν ἀνατολήν· ἐπειδὴ Ἰουδαῖοι μὲν ἅπαν τὸ ὑπὲρ Εὐφράτην ὁμόφυλον ἡμῖν συνεπαρθήσεσθαι σφίσιν ἤλπισαν, Ῥωμαίους δὲ οἵ τε γείτονες Γαλάται παρεκίνουν, καὶ τὸ Κελτικὸν οὐκ ἠρέμει, μεστὰ δὲ ἦν πάντα θορύβων μετὰ Νέρωνα, καὶ πολλοὺς μὲν [o] βασιλειᾶν ὁ καιρὸς ἀνέπειθε, τὰ στρατιωτικὰ δὲ ἤρα μεταβολῆς ἐλπίδι [p] λημμάτων. ἄτοπον [q] οὖν ἡγησάμενος περιιδεῖν πλαζομένην ἐπὶ τηλικούτοις πράγμασι τὴν ἀλήθειαν, καὶ Πάρθους μὲν, καὶ Βαβυλωνίους, Ἀράβων τε τοὺς πορρωτάτω, καὶ [r] τὸ ὑπὲρ Εὐφράτην ὁμόφυλον ἡμῖν, Ἀδιαβηνούς τε γνῶναι διὰ τῆς ἐμῆς ἐπιμελείας ἀκριβῶς, ὅθεν τε ἤρξατο, καὶ [s] δι' ὅσων ἐχώρησε παθῶν ὁ πόλεμος, καὶ ὅπως κατέστρεψεν, ἀγνοεῖν δὲ Ἕλληνας ταῦτα καὶ Ῥωμαίων τοὺς μὴ [t] ἐπιστρατευσαμένους, ἐντυγχάνοντας ἢ κολακείαις, ἢ πλάσμασι.

γ΄. [v] Καίτοιγε ἱστορίας αὐτὰς ἐπιγράφειν τολμῶσιν ἐν αἷς, πρὸς τῷ μηδὲν ὑγιὲς δηλοῦν, καὶ τοῦ σκοποῦ δοκοῦσιν ἔμοιγε διαμαρτάνειν. βούλονται γὰρ μεγάλους μὲν τοὺς Ῥωμαίους ἀποδεικνύειν, καταβάλλουσι δὲ ἀεὶ τὰ Ἰουδαίων, καὶ ταπεινοῦσιν. οὐχ ὁρῶσι δὲ πῶς ἂν εἶναι μεγάλοι δοκεῖν, οἱ μικροὺς νενικηκότες. καὶ οὔτε τὸ μῆκος αἰδοῦνται τοῦ πολέμου, οὔτε τὸ πλῆθος τῆς καμούσης Ῥωμαίων στρατιᾶς, οὔτε τὸ μέγεθος τῶν στρατηγῶν, οἳ πολλὰ [x] παρὰ τοῖς Ἱεροσολύμοις ἱδρώσαντες, [y] οἶμαι, ταπεινουμένου τοῦ κατορθώματος [z] αὐτοῖς, ἀδοξοῦσιν.

δ΄. Οὐ μὴν ἐγὼ τοῖς ἐπαίρουσι τὰ Ῥωμαίων ἀντιφιλονεικῶν, αὔξειν τὰ τῶν ὁμοφύλων διέγνων· ἀλλὰ τὰ μὲν ἔργα [a] μετ' ἀκριβείας ἑκατέρων διέξειμι, τοὺς δ' ἐπὶ τοῖς πράγμασι λόγους ἀνατίθημι τῇ διαθέσει, καὶ τοῖς ἐμαυτοῦ πάθεσι διδοὺς ἐπολοφύρεσθαι ταῖς τῆς πατρίδος συμφοραῖς. ὅτι γὰρ αὐτὴν στάσις οἰκεία καθεῖλε, καὶ τὰς Ῥωμαίων χεῖρας ἀκούσας, καὶ τὸ πῦρ ἐπὶ τὸν ἅγιον ναὸν εἵλκυσαν οἱ Ἰουδαίων τύραννοι, μάρτυς αὐτὸς ὁ πορθήσας Τίτος Καῖσαρ, ἐν παντὶ τῷ πολέμῳ, τὸν μὲν δῆμον ἐλεήσας ὑπὸ στασιαστῶν φρουρούμενον, πολλάκις δὲ ἑκὼν τὴν ἅλωσιν τῆς πόλεως ὑπερτιθέμενος, καὶ διδοὺς τῇ

ubi recte Interpres *ad mediterranea verſo impetu.* Eodem ſenſu accipitur ἡ ἄνω χώρα *Ant.* 12. 13. αἱ ἐπάνω χῶραι 1 *Macc.* 4. 1. τὰ ἀνωτερικὰ μέρη *Act.* 19. 1. & ſexcenta alia adeo ubique obvia, ut mireris id neſcire tam multos. Pariter Aſſyrii & Babylonii ſunt τὰ ἄνω Συρίας ſive mediterraneam incolentes; & Ἀράβων οἱ πορρωτάτω, qui longiſſime abſunt à mari. Idem puto voluiſſe *Rufinum*, qui *extra barbaris* dixit; quam Latine non inquiro. Aldrichius.

[i] Πρότερον,] Articulum addit *Roſ.* τὸ πρότερον. Hav.

[k] Ἰώσηπος Ματθίου παῖς,] Euſeb. H. Eccl. lib. 3. c. 9. λέγων ὁ δὲ Ἰώσηπος Ματθίου παῖς. Spanh.

[l] Ῥωμαίους πολεμήσας] Ῥωμαίοις *Big. Bod.* & *Vat.*

[m] Ἐν ἐλπίδι κτήσεως,] Deeſt ἐν *Bod.*

[n] Ἐν ἀφαιρέσεως] Ἀφαιρέσεως al. MSS. Spanh. Ἀφαιρέσεως δέει *Bod.* Huds. *Roſ.* τοῖς μὲν ἐν ἐλπίδι κτήσεως, τοῖς δὲ ἐν ἀφαιρέσεως δέει. Hav.

[o] Βασιλειᾶν] Βασιλεύειν, inf. cap. 4. §. 1. βασιλειᾶν κτῆμα (?). Spanh.

[p] Λημμάτων.] Λημμάτων lucellorum Demoſth. III. Olymp. 13. B. Spanh.

[q] Οὖν ἡγησάμενος περιιδεῖν] Deeſt ἐν *Roſ.* *Bod.*

[r] Τὸ ὑπὲρ Εὐφράτην] Conf. ſup. §. 1. Spanh. Τὸν ὑπὲρ, i. e. ἡμῶν *Ad.* γ. *Roſ.* quem Codicem, ubi porro citabitur, ſciat lector ab *Hudſono* non fuiſſe uſurpatum, ſed V. L. ejuſdem a nobis eſſe adjectas. Hav.

[s] Δι' ὅσων ἐχώρησε] Δι' ὅσων *Big.* & *Voſſ.*

[t] Ἐπιστρατευσαμένους,] Κατεστρατευσαμένους *Bod.* Καταστρεψαμένους *Roſ.* ut olim conjecit *Caſaubonus.* Hav.

[v] Καίτοιγε ἱστορίας αὐτὰς ἐπιγράφειν τολμῶσιν.] Hæc uncis incluſa deſunt in MSS. *Bod.* Ox. Spanh.

[x] Παρὰ τοῖς Ἱεροσολύμοις] Ita *MSS.* περὶ perperam in *Baſ.* & *Gen.*

[y] Οἶμαι,] Ellipſis eſt particulæ ὡς.

[z] Αὐτοῖς, ἀδοξοῦσιν.] *Lowthius* legit αὐτοὶ ἀδοξοῦσι.

[a] Μετ' ἀκριβείας] Δι' ἀκριβείας *Bod.* & *Roſ.*

ὁ λόγο-

τῇ πολιορκίᾳ χρόνον, εἰς μετάνοιαν τῶν αἰτίων. εἰ δέ τις ὅσα πρὸς τοὺς τυράννους ἢ τὸ λῃστρικὸν αὐτῶν κατηγορικῶς [b] λέγομεν, [c] ἢ τοῖς ἀτυχήμασι τῆς πατρίδος ἐπιστένοντες, συκοφαντοίη, διδότω παρὰ τὸν τῆς ἱστορίας νόμον συγγνώμην τῷ πάθει. πόλιν γὰρ δὴ τῶν ὑπὸ [d] Ῥωμαίοις πασῶν τὴν ἡμετέραν ἐπὶ πλεῖστόν τε εὐδαιμονίας συνέβη προελθεῖν, καὶ πρὸς ἔσχατον συμφορῶν αὖθις καταπεσεῖν. τὰ γοῦν [e] πάντων ἀπ' αἰῶνος ἀτυχήματα, πρὸς τὰ Ἰουδαίων, ἡττῆσθαι μοι δοκεῖ κατὰ σύγκρισιν· καὶ τούτων αἴτιος, οὐδεὶς ἀλλόφυλος. ὥς τε ἀμήχανον ἦν, ὀδυρμῶν ἐπικρατεῖν. εἰ δέ τις οἴκτου σκληρότερος εἴη δικαστὴς, τὰ μὲν πράγματα τῇ ἱστορίᾳ προσκρινέτω, τὰς δ' ὀλοφύρσεις τῷ γράφοντι.

ε'. Καίτοιγε ἐπιτιμήσαιμ' ἂν αὐτὸς δικαίως τοῖς Ἑλλήνων λογίοις, οἳ τηλικούτων κατ' αὐτοὺς πραγμάτων γεγενημένων, ἃ κατὰ σύγκρισιν ἐλαχίστους ἀποδείκνυσι τοὺς πάλαι πολέμους, τούτων μὲν κάθηνται κριταὶ τοῖς φιλοτιμουμένοις ἐπηρεάζοντες, ὧν εἰ καὶ τῷ λόγῳ πλεονεκτοῦσι, λείπονται τῇ προαιρέσει. αὐτοὶ δὲ τὰ Ἀσσυρίων ἢ τὰ Μήδων συγγράφουσιν, ὥσπερ ἧττον καλῶς ὑπὸ τῶν ἀρχαίων συγγραφέων ἀπηγγελμένα· καίτοι [f] τοσούτῳ τῶν ἐκείνων ἡττῶνται δυνάμεως ἐν τῷ γράφειν, ὅσῳ καὶ τῆς γνώμης. τὰ γὰρ καθ' αὐτοὺς ἐσπούδαζον ἕκαστοι γράφειν, ὅπου καὶ τὸ παρατυχεῖν τοῖς πράγμασιν ἐποίει τὴν [g] ἐπαγγελίαν ἐναργῆ, καὶ τὸ ψεύδεσθαι παρ' εἰδόσιν αἰσχρὸν ἦν. τόγε μὴν μνήμῃ [h] τὰ μὴ προϊστορηθέντα διδόναι, καὶ τὰ κατὰ τὸν ἴδιον χρόνον τοῖς [i] μεθ' ἑαυτὸν συνιστάναι, ἐπαίνου καὶ μαρτυρίας ἄξιον. φιλόπονος δὲ, οὐχ ὁ μεταποιῶν οἰκονομίαν καὶ τάξιν ἀλλοτρίαν, ἀλλ' ὁ μετὰ τοῦ καινὰ λέγειν καὶ τὸ σῶμα τῆς ἱστορίας κατασκευάζων ἴδιον. κἀγὼ μὲν ἀναλώμασι [k] καὶ πόνοις μεγίστοις, ἀλλόφυλος ὢν, Ἕλλησί τε καὶ [l] Βαρβάροις τὴν μνήμην τῶν κατορθωμάτων ἀνατίθημι. τοῖς δὲ γνησίοις, πρὸς μὲν τὰ λήμματα καὶ τὰς δίκας, κέχηνεν εὐθέως τὸ στόμα καὶ ἡ γλῶσσα λέλυται. πρὸς δὲ τὴν ἱστορίαν ἔνθα χρὴ τἀληθῆ λέγειν, καὶ μετὰ πολλοῦ [m] πόνου τὰ πράγματα συλλέγειν, [n] πεφίμωνται, παρέντες τοῖς ἀσθενεστέροις [o] καὶ μὴ γινώσκουσι τὰς πράξεις τῶν ἡγεμόνων γράφειν. τιμάσθω δὴ παρ' ἡμῖν τὸ τῆς ἱστορίας ἀληθὲς, ἐπεὶ παρ' Ἕλλησιν ἀμελεῖται.

ϛ'. Ἀρχαιολογεῖν μὲν δὴ τὰ Ἰουδαίων, τίνες τε ὄντες, καὶ ὅπως ἀπανέστησαν Αἰγυπτίων, χώραν τε ὅσην ἐπῆλθον ἀλώμενοι, καὶ πόσα ἑξῆς κατέλαβον, καὶ πῶς μετανέστησαν, νῦν ἄκαιρον ᾠήθην εἶναι, [p] καὶ ἄλλως περιττόν· ἐπειδὴ καὶ Ἰουδαίων πολλοὶ πρὸ ἐμοῦ τὰ τῶν προγόνων συνετάξαντο μετ' ἀκριβείας, καί τινες Ἑλλήνων, ἐκεῖνα τῇ [q] πατρίᾳ φωνῇ [r] μεταβάλλοντες, οὐ πολὺ τῆς ἀληθείας διήμαρτον. ὅπου δὲ [s] οἵ τε τούτων συγγραφεῖς ἐπαύσαντο, καὶ οἱ ἡμέτεροι προφῆται, ἐκεῖθεν τὴν ἀρχὴν ποιήσομαι τῆς συντάξεως. τούτων δὲ τὰ μὲν τοῦ κατ' ἐμαυτὸν πολέμου διεξοδικώτερον, καὶ μεθ' ὅσης ἂν ἐξεργασίας [t] δύναμαι, διέξειμι·

belli auctores reſipiſcerent. Quod ſi quis nos calumnietur ob ea quæ in tyrannos eorumque latrocinium accuſatorie dicimus, vel patriæ miſeriis ingemiſcentes, *juſto* dolori, etiamſi hiſtoriæ legem tranſgrediatur, veniam concedat. Nam ex omnibus civitatibus, quæ Romanorum jugum ſubierunt, noſtræ ſane contigit ad ſummum felicitatis perveniſſe, ac deinde in extremam calamitatem incidiſſe. Namque omnium ab omnis ævi memoria res adverſæ, ſi cum iis conferantur quæ Judæis acciderunt, longe ab illis ſuperari mihi videntur: atque nemo ex alienigenis eorum auctor extitit. quo magis difficile erat ut à queſtibus & lamentis temperarem. Si quis autem durior, quam ut miſericordia flectatur, judex adſit, res quidem hiſtoriæ velim aſſignet, lamentationes vero ſcriptori tribuat. *Judaicarum calamitatum magnitudo.*

5. Veruntamen & ego Græcorum diſertos jure meritoque increpaverim, qui tantis ſua ætate actis, quæ, ſi contentio & comparatio fiat, bella olim geſta exigua admodum reddunt, in illa quidem judices ſedent aliorum ſtudiis detrahentes, à quibus, licet eos facundia ſuperent, propoſito tamen vincuntur. Iſti vero Aſſyriorum Medorumve res ſcribendas ſuſcipiunt, quaſi minus recte ab antiquis ſcriptoribus relatæ fuerint: quanquam tantum eorum viribus cedunt quantum inſtituto. Erat enim *olim* unicuique ſtudium, quæ ſua memoria facta erant literis conſignare, ubi etiam illud ipſum, quod interfuiſſent rebus geſtis, præclari operis ſpem faciebat, & mentiri apud ſcientes dedecori verteretur. Enimvero quæ non ante memorata erant memoriæ tradere, ſuique temporis res commendare poſteris laudis teſtimonio dignum eſt. Atqui huic negotio cum ſtudio & cura non incumbit, qui alterius ordinem & diſpoſitionem immutat: ſed qui nova dicendo integram de ſuo componit hiſtoriam. At ego quidem, quippe alienigena, nulli ſumptui aut labori peperci, ut Græcis ſimul & Barbaris bellicorum facinorum memoriam commendarem. Iſtis autem qui indigenæ ſunt, ad quæſtum quidem & lites, aperta protinus ſunt ora & ſolutæ linguæ; ad hiſtoriam vero, in qua verum dicendum eſt, multoque cum labore res colligendæ, os illis occluſum eſt, conceſſa imbecillioribus rerumque ignaris licentia ſcribendi res à principibus geſtas. Colatur itaque à nobis hiſtoriæ veritas, quandoquidem à Græcis negligitur. *Græci hiſtorici res Judæorum ſua ætate, incuria prætereunt.* *Joſephi in ſcribendo cura & diligentia.*

6. Judæorum quidem res ab origine repetere, & qui fuerint, & quo pacto ab Ægyptiis diſceſſerint, quaſque regiones errando peragraverint, & quot loca occupaverint, & quemadmodum inde migraverint *dicere*, haud tempus idoneum eſſe, & præterea ſupervacaneum exiſtimavi: quoniam & multi ante me Judæi res majorum ſuorum ſatis accurate conſcripſerunt, & nonnulli è Græcis, eaſdem res patria lingua proſequentes, non multum à veritate aberrarunt. Ubi autem & iſti ſcriptores & prophetæ noſtri deſierunt, inde hiſtoriæ initium ſumam. Et iſta quidem quæ ad bellum attinent meo tempore geſtum uberius fuſiuſque & qua potero diligentia referam; quæ vero ætate mea *Quaſnam res ſcripſerit Joſephus, & unde ſcribendi initium ſumſerit.*

b Λέγομεν,] Cod. λεγόμενον.
c Ἢ τοῖς ἀτυχήμασι] Deeſt ἢ in MSS. Lipſ. Spanh.
d Ῥωμαίοις] Ῥωμαίων al. MS. Ox. Spanh. Ῥωμαίων Bod.
e Πάντων ἀπ' αἰῶνος ἀτυχήματα,] Πάντα Bod. & Roſt.
f Τοσούτῳ τῶν ἐκείνων] Τοσοῦτον al. MSS. Ox. Spanh. τε τοσοῦτον ἧττον τῶν ἐκείνων δυνάμεως. Roſt. Τοσοῦτον Big. Bod. & Voſſ. mox ὅσον ſolus Bod.
g Ἐπαγγελίαν] Ἀπαγγελίαν MSS. Lipſ. Spanh. Forte ἀπαγγελίαν. Cocc. Ἀπαγγελίαν Gall.
h Τὰ μὴ] Τὰ μὲν leg. Rufin. & Oxon. Spanh. Addidi hoc loco μὲν, fretus auctoritate Vet. Interpr. & Cod. Bodl. qui inter lineas eadem, ut videtur, manu, illud μὲν habet. Bern. Cocc. & Huds.
i Μεθ' ἑαυτὸν] Μετ' αὐτὸν MS. Lipſ. Spanh. Ita è Cod. Bodl. edidit cl. Aldrichius. antea erat μετ' αὐτόν. Verum μεθ' ἑαυτὸν habet Cod. Gall. mox συνιστᾶν maluit Caſaub.
k Καὶ πόνοις μεγίστοις,] Tranſponit Roſt. μεγίστοις καὶ πόνοις.
l Βαρβάροις] Pro καὶ Βαρβάροις MS. Lipſ. καὶ Ῥωμαίοις & Rufin. Spanh. Ῥωμαίοις Bod. Lipſ. Var. & Vet. Interpr. Græcis ut & Lucis literis Barbari omnes linguæ Græcæ ignari.
m Πόνου] Χρόνου Big. & Voſſ.
n Πεφίμωνται,] Infr. cap. 22. §. 3. πεφίμωτο τοῖς ἱερεῦσι. Spanh.
o Καὶ μὴ] Καὶ μὴν δὲ MS. Lipſ. Spanh.
p Καὶ ἄλλως περιττόν.) Aliter ea de re ſenſit Præf. Arch. lib. 1. §. 2. Spanh.
q Πατρίᾳ] Πατρῴᾳ in Roſt. & in pleriſque MSS.
r Μεταβάλλοντες,] Μεταβάλλοντες MS. Lipſ. Spanh. Μεταβαλόντες in quibuſdam MSS.
s Οἵ τε] Secundam voculam delet Roſt.
t Δύναμαι,] Roſt. ὡς δύναμαι.

mea ſunt antiquiora ſummatim breviterque percurram.

Summa eorum, quæ in libris de Bello complexus eſt.

7. Quomodo Antiochus, qui Epiphanes vocitatus eſt, cum Hieroſolyma expugnaſſet & per triennium & ſex menſes ea tenuiſſet, ab Aſmonæi filiis è regione ejicitur. Deinde ut eorum poſteri, orta inter eos de regno diſſenſione, Romanos & Pompejum ad res *diſceptandas* attraxerunt: utque Herodes Antipatri filius, Soſio in auxilium adducto, eorum principatui finem impoſuit. Tum, quemadmodum populus, mortuo Herode, ſeditionem concitarunt, Auguſto quidem Romanis imperante, Quintilio autem Varo *Judæorum* regioni præſidente: & quomodo bellum anno duodecimo imperii Neronis erupit, quæque ſub Ceſtio præſide acciderunt: & quot in *loca* Judæi ſub primos *belli* motus armis invaſerunt.

8. Item quomodo urbes finitimas communierunt; & ut Nero, poſt clades Ceſtii ductu acceptas, ſummæ rerum metuens, Veſpaſianum bello præfecit, utque ille cum filio natu maximo Judæorum in regionem ingreſſus eſt; & quantum ille Romanorum exercitum duxit, & auxiliarium quotquot per Galilæam omnem cæſi erant. atque ut urbium illorum alias quidem vi penituſque expugnavit, alias vero ad deditionem adegit. Ac ubi eò venero, quænam ſit Romanorum in acie ordinum conſervatio, & legionum diſciplina; & quanta ſit utriuſque Galilææ amplitudo, & quod ſoli ingenium, & quinam Judææ fines limiteſque; inſuper quæ regionis propria ſint, & qui lacus fonteſque in ea; quæque per ſingulas urbes captis acciderint, ſumma cum fide, ex iis quæ ipſe vidi aut pertuli, enarrabo: neque quidquam de meis calamitatibus reticebo, ut qui ad ſingula ſcientes dicturus ſim.

9. Deinde, ut, cum jam res Judæorum labefactarentur, Nero quidem diem ſupremum obit, Veſpaſianus autem, maturato in Hieroſolyma itinere, imperii gratia retrahitur; quæque ei ſigna de eo *capeſſendo* data erant, & quæ Romæ factæ mutationes; utque is invitus à militibus imperator declaratus erat. Et quomodo, eo in Ægyptum ad res univerſas adminiſtrandas digreſſo, Judæorum ſtatus ſeditionibus agitatus erat: quoque modo tyranni in eos inſurrexerunt, moxque ut illi inter ſe diſſenſerunt, *referam*.

10. Quemadmodum etiam Titus, ex Ægypto reverſus, iterum in Judæam irrupit: qualiterque copias, & quo in loco, & quantas coëgit. Et quomodo ſeditionibus laboravit urbs, cum ipſe illic adeſſet; & quot *in mœnia* fecit impreſſiones, & quantos aggeres erexit; triumque murorum ambitum, & illorum magnitudinem, urbiſque munitionum firmitatem, & fani templique diſpoſitionem; ac præterea illorum aræque dimenſiones, accurateque omnia, *quoad fieri poſſit*, *deſcribam*; feſtorum quoque dierum conſuetudines aliquot,

τὰ δὲ πρεσβύτερα τῆς ἐμῆς ἡλικίας [v] ἐπιδραμῶ συντόμως.

ζ'. Ὡς Ἀντίοχος, ὁ κληθεὶς Ἐπιφανὴς, ἑλὼν κατὰ κράτος Ἱεροσόλυμα, καὶ κατασχὼν ἔτεσι τρισὶ καὶ μησὶν ἕξ, ὑπὸ τῶν Ἀσαμωναίου παίδων ἐκβάλλεται τῆς χώρας. ἔπειθ᾽ ὡς οἱ τούτων [x] ἔγγονοι, περὶ τῆς βασιλείας διαστασιάσαντες, εἵλκυσαν εἰς τὰ πράγματα Ῥωμαίους καὶ Πομπήιον. καὶ ὡς Ἡρώδης ὁ Ἀντιπάτρου κατέλυσε τὴν δυναστείαν αὐτῶν, ἐπαγαγὼν [y] Σόσιον. [z] ὅπως τε ὁ λαὸς μετὰ τὴν Ἡρώδου τελευτὴν [a] κατεστασίασεν, Αὐγούστου μὲν Ῥωμαίων ἡγεμονεύοντος, [b] Κυιντιλίου δὲ Οὐάρου κατὰ τὴν χώραν ὄντος· καὶ ὡς ἔτει δωδεκάτῳ τῆς Νέρωνος ἀρχῆς ὁ πόλεμος ἀνερράγη, τά τε συμβάντα κατὰ [c] Κέστιον, καὶ ὅσα διὰ τὰς πρώτας ὁρμὰς ἐπῆλθον οἱ Ἰουδαῖοι τοῖς ὅπλοις.

η'. Ὅπως τε [d] τὰς περιοίκους ἐτειχίσαντο· καὶ ὡς Νέρων, ἐπὶ τοῖς Κεστίου πταίσμασι δείσας περὶ τῶν ὅλων, Οὐεσπασιανὸν ἐφίστησι τῷ πολέμῳ. καὶ ὡς οὗτος μετὰ τοῦ πρεσβυτέρου τῶν παίδων εἰς τὴν Ἰουδαίων χώραν ἐνέβαλεν, ὅσῃ τε χρώμενος Ῥωμαίων στρατιᾷ, καὶ ὅσοι σύμμαχοι ἐκόπησαν εἰς ὅλην τὴν Γαλιλαίαν. καὶ ὡς τῶν [e] πόλεων αὐτῆς ἃς μὲν [f] ὁλοσχερῶς καὶ κατὰ κράτος, ἃς δὲ δι᾽ ὁμολογίας [g] ἔλαβεν. ἔνθα δὴ καὶ [h] τὰ περὶ τῆς τῶν Ῥωμαίων [i] ἐν πολέμοις εὐταξίας, καὶ τὴν ἄσκησιν τῶν ταγμάτων, τῆς τε Γαλιλαίας [k] ἑκατέρας τὰ διαστήματα, καὶ τὴν φύσιν, καὶ τοὺς τῆς Ἰουδαίας ὅρους, ἔτι τε τῆς χώρας τὴν ἰδιότητα, λίμνας τε καὶ πηγὰς τὰς ἐν αὐτῇ, καὶ τὰ περὶ ἑκάστην πόλιν τῶν ἁλισκομένων πάθη μετ᾽ ἀκριβείας, ὡς εἶδον ἢ ἔπαθον, δίειμι. οὐδὲ γὰρ τῶν ἐμαυτοῦ τι συμφορῶν ἀποκρύψομαι, μέλλων γε πρὸς εἰδότας ἐρεῖν.

θ'. Ἔπειθ᾽ ὡς ἤδη καμνόντων Ἰουδαίοις τῶν πραγμάτων, θνήσκει μὲν Νέρων, Οὐεσπασιανὸς δὲ ἐπὶ Ἱεροσολύμων ὡρμημένος, ὑπὸ τῆς ἡγεμονίας ἀνθέλκεται. τά τε γενόμενα περὶ ταύτης αὐτῷ σημεῖα, καὶ τὰς ἐπὶ Ῥώμης [l] καταστάσεις, καὶ ὡς αὐτὸς ὑπὸ τῶν στρατιωτῶν ἄκων αὐτοκράτωρ [m] ἀποδείκνυται· καὶ ὡς [n] τούτου ἀποχωρήσαντος ἐπὶ διοικήσει τῶν ὅλων εἰς τὴν Αἴγυπτον, ἐστασιάσθη τὰ Ἰουδαίων· ὅπως τε ἐπανέστησαν αὐτοῖς οἱ τύραννοι, καὶ τὰς τούτων πρὸς ἀλλήλους διαφοράς.

ι'. Καὶ ὡς ἄρας ἀπὸ τῆς Αἰγύπτου Τίτος δεύτερον εἰς τὴν χώραν ἐνέβαλεν. ὅπως τε τὰς δυνάμεις, καὶ [o] ὅπου, καὶ πόσας συνήγαγε. καὶ ὅπως ἐκ τῆς στάσεως ἡ πόλις διέκειτο παρόντος αὐτοῦ, προσβολάς τε ὅσας ἐποιήσατο, καὶ πόσα χώματα, [p] περιβόλους τε τῶν τριῶν τειχῶν καὶ τὰ μέτρα τούτων, τήν τε τῆς πόλεως ὀχυρότητα, καὶ τοῦ ἱεροῦ καὶ τοῦ ναοῦ [q] τὴν διάθεσιν· ἔτι δὲ καὶ τούτων καὶ τοῦ βωμοῦ τὰ μέτρα, πάντα μετ᾽ ἀκριβείας, ἔθη τε ἑορτῶν ἔνια, καὶ τὰς ἑπτὰ ἁγνείας, καὶ τὰς τῶν ἱερέων λειτουργίας. ἔτι δὲ καὶ τὰς ἐσθῆ-

τας

v Ἐπιδραμῶ συντόμως] *Big. Bodl. Voſſ.* ἐπιδραμοῦμαι.

x Ἔγγονοι,] *Roſſ.* ἔκγονοι.

y Σόσιον.] *Gen.* Σόσσιον. Ἀρχ. lib. 14. c. 15. §. 9. Σοσσίῳ. Spanh. Ita prout in *Antiquitatum* libris, quomodo & *Rufinus*, & ex *Latinis* alii, *Faſtique Conſulares*. Σόσσιον in pleriſque *Joſephi* libris *de Bello* tam *impreſſis* quam *MSS.* & apud *Dionem Alioſque*. Sic indifferenter Κάσσιος vel Κάσιος, & ejuſmodi multa ſcribuntur. Bern. & Huds.

z Ὅπως τε] *Roſſ.* legit ὅπως μέν.

a Κατεστασίασεν,] Sic omnes fere *MSS.* κατεστασίασαν in *Editis*.

b Κυιντιλίου δὲ Οὐάρου] Ita cum ipſo *Joſepho* in *Originibus* & nonnulliis *MSS.* in *aliis* & *impreſſis* Κυιντιλίου.

c Κέστιον,] Ἀρχ. lib. 20. c. 10. §. 1. Γέσσιος. Spanh.

d Τὰς περιοίκους] Τῶν περιοίκων *Bod.* & *Roſſ.* atque ita forſan *Rufinus*, qui vertit, *quoque modo accolas permunierunt*.

e Πόλεων αὐτῆς ἃς] *Gen.* πόλεων αὐτοῦ. πόλεων αὐτῆς *MS. Lipſ.* Spanh. Sic *Big. Roſſ.* & *Bod.* minus recte αὐτοῦ *Baſ.* & *Gen.* Huds. Forte αὐτῆς. Cocc.

f Ὁλοσχερῶς] Ὁλοσχ. καὶ deeſt in *Rufin.* & *MS. Bigot. Ox.* Spanh. Ὁλοσχερῶς καὶ non agnoſcunt *Big.* & *Ruf.*

g Ἔλαβεν.] Ἔλαβον *Roſſ.*

h Τὰ περὶ τῆς τῶν Ῥωμαίων] Vocula τῆς deeſt *Bod.*

i Ἐν πολέμοις εὐταξίας,] *Gen.* εὐταξίας ἐν πολέμοις. ἐν τε πολέμοις εὐταξ. *MS. Lipſ.* Spanh. cum quo conſentit *Roſſ.*

k Ἑκατέρας] Ἑκατέρας διαστήματα *Bod.*

l Καταστάσεις, καὶ] Incertum eſt an ita legerit *Rufinus*, qui vertit *mutationes*; quam vocem & nos retinuimus. Senſus requirit μεταβολὰς ἢ στάσεις, aut ſimile quid.

m Ἀποδείκνυται.] *Caſ.* ἀναδείκνυται.

n Τούτου ἀποχωρήσαντος] Τούτου abeſt *Big.*

o Ὅπου, καὶ πόσας] Ita *Bod.* & *Roſſ.* καὶ ὅπου συνήγαγε καὶ ὁπόσας *Big.* & *Voſſ.* ἢ ὅπου συνήγαγε ἢ ποσάκις *Baſ.* & *Gen.* in *Rufini* verſione, *quoque modo exercitum, & quo in loco congregaverit*, *vel qualiter*.

p Περιβόλους τε τῶν τριῶν τειχῶν] *Gen.* Περιβόλους τε τῶν τειχῶν. *MS. Lipſ.* & *Rufin.* περιβ. τῶν τριῶν τειχῶν. Spanh. & cum *Huiſono* etiam *Roſſ.* Codex.

q Τὴν διάθεσιν.] Voculam priorem non agnoſcit *Roſſ.*

r Τῶν

τας [r] τῶν ἱερέων καὶ τῆς ἀρχιερέως, καὶ οἷον ἦν τοῦ ναοῦ τὸ ἅγιον, οὐδὲν οὔτε ἀποκρυπτόμενος οὔτε προστιθεὶς τοῖς πεφωραμένοις.

ια'. Ἔπειτα διέξειμι τήν τε τῶν τυράννων πρὸς τοὺς ὁμοφύλους ὠμότητα, καὶ τὴν Ῥωμαίων φειδὼ πρὸς τοὺς ἀλλοφύλους· καὶ ὁσάκις Τίτος, σῶσαι τὴν πόλιν καὶ τὸν ναὸν ἐπιθυμῶν, [s] ἐπὶ δεξιὰς τοὺς στασιάζοντας [t] προυκαλέσατο, διακρίνων τὰ πάθη τοῦ δήμου καὶ τὰς συμφοράς, ὅσα τε ὑπὸ τοῦ πολέμου, καὶ ὅσα ὑπὸ τῆς στάσεως, καὶ ὅσα ὑπὸ τοῦ λιμοῦ κακωθέντες, ἑάλωσαν. [v] παραλείψω δὲ οὐδὲ τὰς τῶν αὐτομόλων ἀτυχίας, οὐδὲ τὰς τῶν αἰχμαλώτων κολάσεις· ὅπως τε ὁ ναὸς ἄκοντος ἐνεπρήσθη Καίσαρος, καὶ ὅσα τῶν ἱερῶν κειμηλίων ἐκ τοῦ πυρὸς ἡρπάγη, τήν τε τῆς [x] ὅλης πόλεως ἅλωσιν, καὶ τὰ πρὸ ταύτης σημεῖα καὶ τέρατα, καὶ τὴν αἰχμαλωσίαν τῶν τυράννων, τό τε ἀνδραποδισθέντων τὸ πλῆθος, καὶ εἰς ἣν [y] ἕκαστοι τύχην διενεμήθησαν. καὶ ὡς Ῥωμαῖοι μὲν ἐπεξῆλθον τὰ λείψανα τοῦ πολέμου, καὶ τὰ ἐρύματα [z] τῶν χωρίων καθεῖλον, Τίτος δὲ πᾶσαν ἐπελθὼν τὴν χώραν κατεστήσατο· τήν τε ὑποστροφὴν αὐτοῦ τὴν εἰς Ἰταλίαν, καὶ τὸν θρίαμβον.

ιβ'. Ταῦτα πάντα περιλαβὼν ἐν ἑπτὰ βιβλίοις, καὶ μηδεμίαν τοῖς ἐπισταμένοις τὰ πράγματα, καὶ παρατυχοῦσι τῷ πολέμῳ, καταλιπὼν ἢ μέμψεως ἀφορμὴν ἢ κατηγορίας, τοῖς γε τὴν ἀλήθειαν ἀγαπῶσιν, ἀλλὰ μὴ πρὸς ἡδονήν, ἀνέγραψα. ποιήσομαι δὲ [a] ταύτης τῆς ἐξηγήσεως ἀρχήν, ἣν καὶ τῶν κεφαλαίων ἐποιησάμην.

ſeptemque luſtrationes & ſacerdotum munia. itemque illorum ſimul ac pontificis veſtes, & quale erat templi ſacrarium, nihil diſſimulans compertiſve adjiciens, *memorabo*.

11. Narrabo deinde tyrannorum in ſuos gentiles crudelitatem, Romanorumque in alienigenas indulgentiam: & quoties Titus, civitatem pariter ac templum ſervare cupiens, ad concordiæ fœdera ſeditioſos provocavit, diſpiciens populi clades & calamitates, quotque mala *ſæviente* bello, quot *gliſcente* ſeditione, & quot fame *graſſante* perpeſſi, *poſtea* capti ſunt. Neque vero aut perfugarum infortunia, aut captivorum ſupplicia, *ſilentio* prætermittam: qualiterque templum invito Cæſare conflagravit, & quantum ſacræ ſupellectilis è flammis ereptum erat; atque totius civitatis excidium, quæque præceſſerant ſigna & prodigia; tyrannorumque captivitatem, & multitudinem abductorum in ſervitium, & quænam cuique ſorte obtigerunt. utque Romani perſequuti ſunt belli reliquias, & loca munita funditus everterunt, Tituſque regionem omnem à ſe peragratam *in pace* conſtituit: neque ſilebo reditum ejus in Italiam & triumphum.

12. Iſta univerſa ſeptem libris complexus, adnixuſque ut omnes querelarum aut accuſationum cauſas iis præciderem, qui res *ſingulas* norint belloque interfuerint, ſtudioſis veritatis magis quam voluptatis perſcripſi. Idem autem narrationis hujuſce quod & capitulorum initium faciam.

ΚΕΦ. α.

Ὅπως ἡρέθη Ἱεροσολύμων πόλις, καὶ ὁ ναὸς ἐσυλᾶτο· καὶ περὶ τῶν ὑπὸ Μακκαβαίων Ματθία καὶ Ἰούδα πεπραγμένων, περί τε Ἰούδα τελευτῆς.

[b] Στάσεως τοῖς δυνατοῖς Ἰουδαίων ἐμπεσούσης, καθ' ὃν καιρὸν [c] Ἀντίοχος, ὁ κληθεὶς Ἐπιφανής, διεφέρετο περὶ [d] ὅλης Συρίας πρὸς Πτολεμαῖον τὸν ἕκτον. ἡ φιλοτιμία δ' ἦν αὐτοῖς περὶ δυναστείας, ἑκάστου τῶν ἐν ἀξιώματι μὴ φέροντος τοῖς ὁμοίοις ὑποτετάχθαι. [e] Ὀνίας

CAP. I. I.

Qualiter Hieroſolyma ab Antiocho Illuſtri capta erant, Templumque ſpoliatum: deque Matthia & Juda Maccabæorum rebus geſtis, & Judæ morte.

CUM inter Judæorum potentes commota eſſet ſeditio, quo tempore Antiochus, Epiphanes dictus, cum Ptolemæo ſexto de Syria omni contendebat (erat autem Judæis inter ſe de principatu certamen, ſingulis eorum qui in dignitate erant ægre ferentibus, ut ſui ſimilibus ſubjicerentur) *Confer Antiq. l. XII. a cap. 5. uſque ad finem libri. 1 Macc. IX. & 2 Macc. IV ad finem operis.*

r *Τῶν ἱερέων καὶ τῆς ἀρχιερέως,*] Τῶν ἱερέων non legit *Ruſin.* & *Bigot.* τῶν Ἀρχιερέων Ox. SPANH. Pro τῶν ἱερέων καὶ τῆς ἀρχιερέως tantum τῶν ἀρχιερέων legit *Big.* & *Roſt.* τῆς ἀρχιερέως & nihil amplius legiſſe videtur *Ruf.*

s *Ἐπὶ δεξιὰς*] Ἐπιδιδοὺς δεξιὰς *Bod.*

t *Προυκαλέσατο, διακρίνων*] Προὐκαλεῖτο. διακρινῶ δὲ τὰ π. *Bod.* & *Roſt.* Simile quid in ſuo codice habuiſſe videtur *Ruſinus*, qui vertit, *provocavit. Digeram vero populi vulnera* &c.

v *Παραλείψω*] Καταλείψω *Bod.* & *Roſt.*

x *Ὅλης*] Abeſt a *Boll.*

y *Ἕκαστοι*] *Roſt.* ἕκαστος.

z *Τῶν χωρίων καθεῖλον,*] Devictorum *Ruſin.* (Librarii forte culpa, inquit *Aldrich.* pro *vicorum.*) vicorum Ox. SPANH.

a *Ταύτης τῆς ἐξηγήσεως ἀρχὴν,*] Ταύτην *Bod.* & *Roſt.*

b *Στάσεως*] Calamitates omnes, & ipſam denique Judæorum ruinam, inteſtinis civium diſcordiis ſæpe tribuit Joſephus. Quare & Belli hiſtoriam hinc orditur; ea breviter mala in principio operis commemorans, quæ ex Jaſonis & Menelai contentione nata ſunt. Suam autem nec immerito brevitatem notat *Ant.* l. 12 c. 6. ex ea enim cum obſcurus eſt, tum ſibi contradicere videtur; quam culpam vehementer auxit incuria ſcribarum. Ut utrique malo remedium aliquod adferamus, lectionis hujus paraphraſin hanc accipe. Diſſidio inter Judæorum optimates orto, quo tempore Antiochus Epiphanes cum Ptolemæo ſexto *Philometore* ambigebat de Cœleſyria; (erat autem *Judæorum* de principatu contentio; quippe ſui ſimilibus ſubjici ægre ferunt qui in aliqua dignitate conſtituti ſunt;) Jaſon unus è Pontificibus vicit, & Tobiæ *nepotes*, *Hyrcani fratres* urbe expulit. *Et quemadmodum alias Judæi mala omnia quæ perpeſſi ſunt, ſuis ſibi auſpiciis acceſſivere, ita ex hac diſſenſione contigit capta urbe, temploque ſpoliato, interdici ſacra, in alienos homines Pontificatum transferri, & nequiſſimis legis prævaricatione templum aliud in Ægypto extrui.* Quos enim expulerat Jaſon hi ad Antiochum fugientes, rogabant ut ipſis ducibus in Judæam irrumperet; idque regi perſuaſum eſt jampridem ita animato: & cum manu maxima in Judæam irruens, Urbem ipſam vi cepit, & eorum qui favebant Ptolemæo magnam multitudinem interſecit, dataque militibus *eo tempore* prædandi licentia, *etiam poſt biennium reverſus, ſimulata pace nec opinantem urbem Sabbato invaſit*, & templum, *ingreſſus* ipſe, diripuit, & quotidiani ſacri conſuetudinem per triennium & ſex menſes interrupit. *Horum ſcelerum autor Menelaus, poſt Epiphanis mortem, filio ejus Eupatori pœnas dedit, nam eum Rex ſuadente Lyſia occidit: ſed ejuſdem Lyſiæ hortatu Menelao ſuffecit Alcimum à ſacerdotali genere alienum, poſthabito Onia, ad quem Pontificatus de jure pertinebat.* Quare Pontifex Onias, &c. ALDRICH. Στάσεως ἐν MS. *Lipſ.* SPANH. Auctor (in *Ant.* l. 12. cap. 5. §. 2.) fatetur ſe omnia hic loci ſumma brevitate complexum eſſe: adeoque lectores, in uberiorem rerum intelligentiam, eò remittendi ſunt. HUDS.

c *Ἀντίοχος,*] Ptolemæus Philometor, defuncta matre Cleopatra, dotem ejus Cœleſyriam, velut ab Antiocho fraude occupatam, bello recuperare ſtatuit. *Hieron.* ex *Callinico Sutorio* apud *Porphyrium.* Antiochus imminebat Ægypti regno, & ambigendo de Cœleſyria cauſam belli ſe habiturum exiſtimabat. *Liv.* XLII. 29. 1 *Macc.* I. 17. Quas cauſas obtenderit vide apud *Polybium* in *legat.* 72. & 82. ALDR.

d *Ὅλης Συρίας*] F. Κοίλης Ox. SPANH. Forteſſe Κοίλης. non enim de tota Syria, ſed de Cava tantum lis erat. ALDR.

e *Ὀνίας εἷς τῶν ἀρχιερέων, ἐπικρατήσας, ἐξέβαλε*] Conf. *Apx.* lib. 12. c. 5. § 1. SPANH. Potius *Iaſon*, prout *Ant.* l. 12. cap. 5. §. 1. id quod vidit *Aldrichius*, qui librarium hoc intendum intellexiſſe exiſtimat, utpote ſcripti nominis abbreviaturam male explicantem. Non dubitat *Petitus* (in *Animadv.* *Analect.* tom. 2. p. 17. quin olim ſcriptum fuerit, ὁ Ἰας (pro ὁ Ἰάσων, qui & Iaſon) ex quibus factum Ὀνίας.

Onia ſeditione, Tobiæ filii civitate expulſi. *Ant.* l. 12. c. 5. §. 1. *Eorum ſuaſu Antiochus contra Hieroſolyma exercitum ducit.* *Ant.* l. 12. c. 5. §. 4. *Onias in Ægyptum fugit, ibique urbem & fanum condit.*

cerentur) Onias quidem unus è pontificibus, poſtquam prævaluiſſet, * Tobiæ filios civitate expulit. illi vero ad Antiochum ſe receperunt, eique ſupplicarunt ut ipſis ducibus in Judæam irrumperet. idque regi perſuaſum eſt, jampridem ſic animato: adeoque is, cum ingenti exercitu impreſſione facta in *Judæam*, & urbem vi cepit, & eorum qui favebant Ptolemæo magnam multitudinem interfecit; dataque militibus promiſcue omnia rapiendi licentia, ipſe & templum ſpoliavit & quotidiani ſacrificii conſuetudinem ceſſare fecit per tres annos & menſes ſex. Pontifex autem Onias, cum ad Ptolemæum perfugiſſet, & ab eo locum in præfectura Heliopolitana accepiſſet, ibi urbeculam ad inſtar Hieroſolymorum & ſimile templum exſtruxit: de quo iterum ſuo in loco *aliquid* memorabimus.

Ant. l. 13. c. 3. §. 3. *Antiochus ſævit in Judæos.* *Ant.* l. 12. c. 5. §. 4.

2. Verum Antiocho neque ſatisfaciebat urbis præter ſpem expugnatio, neque *ejuſdem* direptio, neque tanta hominum ſtrages; ſed vehementiori animi motu abreptus, memorque eorum quæ in obſidione pertulerat, Judæos cogebat, contra leges patrias, infantes illorum incircumciſos ſervare, ſueſque ſuper aram immolare. Quibus omnes quidem obnitebantur, optimus vero quiſque *propterea* trucidabatur. Et Bacchides, ab Antiocho miſſus ut præſidiorum eſſet præfectus, impiis mandatis naturæ ſuæ immanitati adjunctis, nullam iniquitatis prætermiſit exſuperantiam, in viros alicujus dignitatis ſingulos tormentis ſæviens, & civibus quotidie univerſis excidium minitans & ob oculos ponens; donec ex ſumma atrocitate injuriarum illius affectos adeo irritavit, ut *tandem* ſeſe ulciſci auſi fuerint.

Similiterque Bacchides. *Ant.* l. 12. c. 5. §. 4.

Matthias Maccabæorum pater, Judæorum liberator. *Ant.* l. 12. c. 6. §. 1. 2.

3. Nam Matthias Aſamonæi filius, unus è ſacerdotibus, ex vico cui Modin nomen, cum ſuorum manum armis inſtruxiſſet (filios enim quinque habebat) ſicis Bacchidem interficit: & continuo quidem, veritus cuſtodiarum multitudinem, in montes ſe recipit. Verum cum ad eum multi Judæorum conveniſſent, ſumpto animo deſcendit; commiſſoque prælio Antiochi duces ſuperat, & è

μὲν εἷς τῶν ἀρχιερέων, ἐπικρατήσας, ἐξέβαλε τῆς πόλεως τοὺς [f] υἱοὺς Τωβία. οἱ δὲ καταφυγόντες πρὸς Ἀντίοχον ἱκέτευσαν, αὐτοῖς ἡγεμόσι χρώμενον, εἰς τὴν Ἰουδαίαν [g] ἐμβαλεῖν. πείθεται [h] δὲ ὁ βασιλεὺς ὡρμημένος πάλαι· καὶ μετὰ πλείστης δυνάμεως [i] αὐτὸς ὁρμήσας, τήν τε πόλιν [k] αἱρεῖ κατὰ κράτος, καὶ πολύ τι πλῆθος τῶν τῷ [l] Πτολεμαίῳ προσεχόντων ἀναιρεῖ, ταῖς τε ἁρπαγαῖς ἀνέδην ἐφεὶς τοὺς στρατιώτας, αὐτὸς καὶ τὸν ναὸν ἐσύλησε, καὶ τὸν [m] ἐνδελεχισμὸν τῶν καθ' ἡμέραν [n] ἐναγισμῶν ἔπαυσεν [o] ἐπ' [p] ἔτη τρία καὶ μῆνας ἕξ. ὁ δὲ [q] ἀρχιερεὺς [r] Ὀνίας πρὸς Πτολεμαῖον διαφυγὼν, καὶ παρ' αὐτοῦ λαβὼν τόπον ἐν τῷ [s] Ἡλιοπολίτῃ [t] νομῷ πολίχνην τε τοῖς Ἱεροσολύμοις ἀπεικασμένην, καὶ ναὸν ἔκτισεν [v] ὅμοιον· περὶ ὧν [x] αὖθις κατὰ χώραν δηλώσομεν.

β΄. [y] Ἀντιόχῳ γε μὴν, οὔτε τὸ παρ' ἐλπίδα κρατῆσαι τῆς πόλεως, οὔθ' αἱ ἁρπαγαὶ, καὶ ὁ τοσοῦτος φόνος ἤρκεσεν· ὑπὸ δὲ ἀκρασίας παθῶν, καὶ κατὰ μνήμην ὧν περὶ τὴν πολιορκίαν ἔπαθεν, ἠνάγκαζεν Ἰουδαίους, καταλύσαντας τὰ πάτρια, [z] βρέφη τε αὐτῶν φυλάττειν ἀπερίτμητα, καὶ σῦς ἐπιθύειν τῷ βωμῷ· πρὸς ἃ [a] πάντες μὲν ἠπείθουν, ἐσφάττοντο δὲ οἱ δοκιμώτατοι. [b] καὶ Βακχίδης, ὁ πεμφθεὶς ὑπ' Ἀντιόχου φρούραρχος, τῇ φυσικῇ προσλαβὼν ὠμότητι τὰ ἀσεβῆ παραγγέλματα, παρανομίας οὐδεμίαν [c] παρέλιπεν ὑπερβολὴν, καὶ κατ' ἄνδρα τοὺς ἀξιολόγους αἰκιζόμενος, καὶ κοινῇ καθ' ἡμέραν ἐνδεικνύμενος ὄψιν ἁλώσεως τῇ πόλει, μέχρι ταῖς ὑπερβολαῖς τῶν ἀδικημάτων τοὺς πάσχοντας εἰς ἀμύνης τόλμαν ἠρέθισε.

γ΄. [d] Ματθίας γοῦν [e] υἱὸς Ἀσαμωναίου, τῶν ἱερέων εἷς, ἀπὸ κώμης [f] Μωδεεὶν ὄνομα, συνασπίσας μετὰ χειρὸς οἰκείας, πέντε γὰρ υἱεῖς ἦσαν αὐτῷ, κοπίσιν ἀναιρεῖ τὸν [g] Βακχίδην. καὶ παραχρῆμα μὲν δείσας τὸ πλῆθος τῶν φρουρῶν εἰς τὰ ὄρη καταφεύγει. προσγενομένων δὲ ἀπὸ τοῦ δήμου πολλῶν αὐτῷ, ἀναθαρρήσας, κάτεισι, καὶ συμβαλὼν μάχῃ, νικᾷ τοὺς Ἀντιόχου στρατηγοὺς, καὶ

f Υἱὸς Τωβία.] Tranſponit hæc *Roſſ*.

g Εἰσβαλεῖν.] Εἰσβαλεῖν pro ἐμβαλεῖν *MS. Lipſ.* SPANH. Εἰσβαλεῖν *Big.* & *Bod.* *Roſſ.* *Lugd. Bat.* itaque tot aſtipulantibus *MSS.* recepi. HAV.

h Δὲ] Abeſt a *Roſſ*.

i Αὐτὸς ὁρμήσας,] Ita *Voſſ.* αὐτοῖς in *cæteris*.

k Αἱρεῖ κατὰ κράτος,] Ita in *Belli proœmio* §. ζ΄. & 2. *Macc.* c. 10. v. 3. ἔλαβε τὴν πόλιν δοριάλωτον. h. e. *quaſi vi captam tradidit* inquit *Grotius* in locum. Nam [illegible] capta eſt urbs, [illegible] Ant. l. 12. c. 5. §. 2. Sed illi portas occluſerant cives, & obſidendi neceſſitatem fecerant; nec eum ultro, datiſve conditionibus admiſere, ſed ab ejus factione circumventi ſunt. Quare urbem cepit κατὰ κράτος, quo ſenſu illud τῷ δι' ὁμολογίας opponitur: quemadmodum ſupra *Joſephus* in *Proœmio* §. ϛ΄. atque alibi hac voce utitur. ALDR.

l Πτολεμαίῳ] Τῷ Auget particulam recte *Lugd. Bat.* HAV.

m Ἐνδελεχισμὸν] *Antiqq.* lib. 11. c. 4. §. 1. τὰς καθηκούσας ἐνδελεχισμοὺς καὶ ταῖς θυσίαις [illegible], & lib. 12. c. 5. §. 4. τὰς ἐνδελεχισμοὺς θυσίας &c. & ἄλλοι. lib. 4. c. 2. §. 1. [illegible] &c. SPANH.

n Ἐναγισμῶν] Ἐναγισμὸν *Voſſ.* atque ita infra §. 4.

o Ἐπ' ἔτη τρ. κ. μ.] vel ἔτη τρία tantum *Apx.* lib. 10. c. 9. §. 7. SPANH.

p Ἔτη τρία καὶ μῆνας] Ita in *Belli proœmio* §. ζ΄. & 1 *Macc.* c. 10. v. 3. Sed *Joſephus* in *Ant.* lib. 10. c. 11. & lib. 12. c. 7. tres tantum annos computat: idemque ſpatium colligitur ex 1 *Macc.* c. 4. v. 25. collat. cum ejuſdem c. 1. v. 62. Alii dies 1290 vel 1296 ut ipſe alicubi *Joſephus*. Quorum omnium facilis eſt conciliatio. Stetit enim in templo Idolum tribus annis non amplius; ab urbe vero capta & interdictis ritibus ſex præterea menſes effluxerant cum diebus paucis, qui numeri rotundi gratia negliguntur. ALDR. At Appianus in lib. de Bellis Syriacis Antiocho Epiphani regnum duorum annorum adſcribit. REL. Vide *Grotium* ad *Dan.* c. 7. v. 25.

q Ἀρχιερεὺς] De Oniæ Pontificatu in Heliopolitana Præfectura Ant. ἀρχ. lib. 13. c. 3. §. 3. & ἄλλοι. lib. 7. c. 10. §. 2. ſeq. De jure ſcilicet; nam de facto pontifex erat Alcimus, ſive Jacimus à ſacerdotali genere alienus. Vide *Ant.* l. 12. c. 8. §. 7. ALDR.

r Ὀνίας] Onias, Oniæ III. Pontificis filius in *Ant.* l. 12. c. 8. §. 7. rectius (ut inquit *Uſſerius* ad A. M. 3842.) errorenque ſuum in libris *de Bello Judaico* retractans.

s Ἡλιοπολίτῃ] Gen. Ἡλιοπολίτῃ. *MS. Lipſ.* Ἡλιοπολίτῃ. SPANH. Ita & *Lugd. Bat.* *Al.* Ἡλιοπολίτῃ.

t Νομῷ,] Ita *Big.* νόμῳ *Bod.* *Aliique* cum *impreſſis*. mox τε abeſt a *Lugd. Bat.*

v Ὅμοιον.] Ὅνον male *Lugd. Bat.* Vocem ὅμοιον non agnoſcit *Vet. Interpr.* Verum reperitur *Ant.* l. 13. c. 3. §. 1. Libro vero VII. *de Bello* οὐχ ὅμοιον dicitur [illegible] Licet enim promiſerit (ut conſtat ex *Ant.* l. 13. c. 3. §. 3. conditurum ſe templum Hieroſolymitano ſimile καὶ τοῖς αὐτοῖς μέτροις, exſtruxit tamen μικρότερον καὶ πενιχρότερον. ALDR. l. 13. c. 3. §. 1. 3. Plura hac de re congeſſit *Petitus*, tom. 3. p. 626. HUDS.

x Αὖθις κατὰ χώραν] *Sc. Belli* l. VII. *Ant.* l. 12. c. 8. §. 7. in fine. l. 13. c. 3. §. 1. 3. & l. 20. c. 9. in medio.

y Ἀντιόχῳ γε] Supple τὸ διοτριβεῖν [illegible]. & nota *Joſephum* ea Antiocho tribuere, quæ miniſtri ejus eo imperante perfecere. Vide 1 *Macc.* c. 1. v. 30. 2 *Macc.* c. 5. v. 24. &c. ALDR.

z Βρέφη τε αὐτῶν φυλάττειν ἀπερίτμητα,] Conf. *Apx.* lib. 12. c. 5. §. 4. SPANH.

a Πάντες] *Roſſ.* ἅπαντες.

b Καὶ Βακχίδης,] Ἀπελλῆς 1 *Maccab.* II. v. 23. SPANH. Præerat Hieroſolymis hoc tempore Philippus Phryx, relictus ibi ad Judæos affligendos. 2 *Macc.* c. 5. v. 22. Matthias vero (*Ant.* l. 12. c. 6. §. 1. 2.) in vico Modin, non Hieroſolymis, ἐπιστάτην βασιλέως non Bacchidem, ſed Ἀπελλῆν occidit. An eo igitur in loco redundat Ἀπελλῆν? an hic potius poſt nonnulla pro Βακχίδην ſcribi debet? ALDR.

c Παρέλιπεν] *Roſſ.* παρέλειπε.

d Ματθίας γοῦν] Ματθίας γοῦν *MS. Lipſ.* SPANH. *Al.* Ματταθίας, & ipſi *Joſepho* in *Ant.* l. 12. c. 6. §. 1. & *Scriptori* prioris *Maccabaici*. *Roſſ.* Ματθίας δή.

e Υἱὸς Ἀσαμωναίου,] *Ant.* l. 12. c. 6. §. 1. υἱὸς Ἰωάννου τοῦ Συμεῶνος, τοῦ Ἀσαμωναίου.

f Μωδεεὶν ὄνομα,] Μωδεΐν 1 *Maccab.* II. v. 1. & cap. 13. 25. Μωδεΐν. *Apx.* lib. 12. c. 6. §. 1. 2. Μωδαΐμ & lib. 13. c. 6. §. 5. Μωδεΐμ. SPANH. *Al.* Μωδεῖν, Μωδαΐμ & Μωδεΐν. Vide *Ant.* l. 12. c. 6. §. 1.

g Βακχίδην.] Ἀπελλῆν *Ant.* l. 12. c. 6. §. 2.

* *Sc.* Tobiæ *nepotes*, *Hyrcani* filios.

h Ἀπελλ-

τῆς Ἰουδαίας ἐξελαύνει. παρελθὼν δὲ ἀπὸ τῆς εὐπραγίας εἰς δυναστείαν, καὶ διὰ τὴν [b] ἀπαλλαγὴν τῶν ἀλλοφύλων ἄρξας τῶν σφετέρων ἑκόντων, [i] τελευτᾷ, Ἰούδᾳ τῷ [k] πρεσβυτάτῳ τῶν παίδων καταλιπὼν τὴν ἀρχήν.

δ'. Ὁ δὲ, οὐδὲ γὰρ ἠρεμήσειν Ἀντίοχον ὑπελάμβανε, τάς τ' ἐπιχωρίους συνεκρότει δυνάμεις, καὶ [l] πρὸς Ῥωμαίους πρῶτος ἐποιήσατο φιλίαν, καὶ τὸν Ἐπιφανῆ πάλιν εἰς τὴν χώραν εἰσβαλόντα, μετὰ καρτερᾶς πληγῆς ἀνέστειλεν. ἀπὸ δὲ θερμοῦ τοῦ κατορθώματος ὥρμησεν ἐπὶ τὴν ἐν τῇ πόλει φρουράν, οὔπω γὰρ ἐκκέκοπτο, καὶ ἐκβαλὼν ἀπὸ τῆς ἄνω πόλεως, συνωθεῖ τοὺς στρατιώτας [m] εἰς τὴν κάτω· τοῦτο δὲ τοῦ ἄστεος τὸ μέρος, Ἄκρα κέκληται· κυριεύσας δὲ τοῦ ἱεροῦ, τόν τε χῶρον ἐκάθηρε πάντα, καὶ περιετείχισε, καὶ τὰ πρὸς τὰς [n] λειτουργίας σκεύη καινὰ κατασκευάσας, εἰς τὸν ναὸν εἰσήνεγκεν, ὡς τῶν προτέρων μεμιασμένων, βωμόν τε ᾠκοδόμησεν ἕτερον, καὶ τῶν ἁγισμῶν ἤρξατο. λαμβανούσης δὲ ἄρτι τὸ ἱερὸν κατάστημα τῆς πόλεως, [o] τελευτᾷ μὲν Ἀντίοχος· κληρονόμος δὲ τῆς βασιλείας αὐτοῦ, καὶ τῆς πρὸς Ἰουδαίους ἀπεχθείας, ὁ υἱὸς Ἀντίοχος γίνεται.

έ. Συναγαγὼν οὖν [p] πεζῶν [q] μυριάδας πέντε, [r] ἱππεῖς δὲ εἰς πεντακισχιλίους, ἐλέφαντας δὲ [s] ὀγδοήκοντα, ἐμβάλλει διὰ τῆς [t] Ἰουδαίας εἰς τὴν ὀρεινήν. [v] Βεθσουρὰν μὲν οὖν πολίχνην αἱρεῖ· κατὰ δὲ τὸν τόπον ὃς καλεῖται [x] Βεθζαχαρίας, στενῆς οὔσης τῆς παρόδου, Ἰούδας [y] ὑπήντα μετὰ τῆς δυνάμεως. πρὶν δὲ συνάψαι τὰς φάλαγγας, Ἐλεάζαρος ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ, προϊδὼν τὸν ὑψηλότατον τῶν ἐλεφάντων, πύργῳ τε μεγάλῳ καὶ περιχρύσοις προτειχίσμασι κεκοσμημένον, ὑπολαβὼν ἐπ' αὐτοῦ τὸν Ἀντίοχον εἶναι, τῶν τε ἰδίων [z] προεκτρέχει πολὺ, καὶ διακόψας τὸ στῖφος τῶν πολεμίων, ἐπὶ τὸν ἐλέφαντα διήνυσεν. ἐφικέσθαι μὲν οὖν τοῦ δοκουμένου εἶναι βασιλέως οὐχ οἷός τε ἦν διὰ τὸ ὕψος· ὁ δὲ τὸ θηρίον ὑπὸ τὴν γαστέρα πλήξας, ἐπικατέσεισεν ἑαυτῷ, καὶ συντριβεὶς ἐτελεύτησε, μηδὲν πλέον δράσας [a] τοῦ μεγάλοις [b] ἐπιβαλέσθαι, θέμενος εὔκλειαν ἐν δευτέρῳ τὸ ζῆν. ὅ γε μὴν κυβερνῶν τὸν ἐλέφαντα [c] ἰδιώτης ἦν, κἂν εἰ συνέβη δὲ εἶναι τὸν Ἀντίοχον, οὐδὲν πλέον ἤνυσεν ὁ τολμήσας, τοῦ δοκεῖν, ἐπ' ἐλπίδι μόνῃ λαμπροῦ κατορθώματος, ἑλέσθαι τὸν θάνατον. γίνεται δὲ καὶ κληδὼν τἀδελφῷ τῆς ὅλης [d] παρατάξεως. καρτερῶς μὲν γὰρ [e] Ἰουδαῖοι καὶ μέχρι πολλοῦ διηγωνίσαντο· πλήθει δὲ ὑπερέχοντες οἱ βασιλικοὶ, καὶ δεξιᾷ χρησάμενοι τύχῃ, κρατοῦσι. καὶ πολλῶν ἀναιρεθέντων τοὺς λοιποὺς ἔχων Ἰούδας, εἰς τὴν [f] Γοφνιτικὴν [g] τοπαρχίαν φεύγει. Ἀντίοχος δὲ παρελθὼν εἰς Ἱεροσόλυμα, καὶ καθίσας ὀλίγας ἡμέρας ἐν αὐτῇ,

Judææ finibus expellit. Proſpero autem rerum ſucceſſu ad *magnam* potentiam provectus, ſuiſque volentibus principatum nactus, quod ab alienigenis eos liberaſſet, *poſt hæc* moritur, imperio Judæ relicto filiorum natu maximo. *Judas Matthiæ ſucceſſor. Ant. l. 12. c. 6. §. 4.*

4. Ille vero (neque enim Antiochum quieſcere poſſe exiſtimabat) & è popularibus ſuis exercitum coëgit, & cum Romanis primus amicitiam fecit, Epiphanemque in regionem iterum ingredientem gravi percuſſum plaga propulſavit. Recenti autem victoria elatus, protenus præſidia in urbe adortus eſt, necdum enim deleta erant, illiſque ex urbe ſuperiore ejectis, milites in inferiorem compellit (iſta autem civitatis pars Acra dicta eſt) fanoque potitus, & locum omnem perpurgavit & murum ei circumdedit, cumque in ſacrorum miniſteria nova vaſa fabricari curaſſet, in templum ea intulit, quaſi polluta fuiſſent priora: aramque aliam exſtruxit, & ſacris faciundis operam dare inſtituit. Religionis autem ritibus vix civitati reſtitutis, moritur quidem Antiochus; ei vero in regnum ſucceſſit, odiumque in Judæos, filius ejus Antiochus. *Quæ contra Antiochum, quæque Hierojymus geſſerit. Ant. l. 12. c. 6. & ſeqq.* *Antiochus Eupator ſuccedit Epiphani.*

5. Quo factum eſt, ut coactis peditum millibus quinquaginta, equitum autem prope quinque millibus, octoginta vero elephantis, per Judææ partes in regionem montanam irruerit. & Bethſuram quidem urbeculam capit: in loco vero cui nomen Bethzacharias, quà tranſitus erat anguſtior, Judas cum ſuis copiis *ei* occurrit. At antequam congrederentur agmina, Eleazarus frater ejus, cum proſpexiſſet elephantem *unum* cæteris excelſiorem, turrique magna & aureis munimentis ornatum, ratus Antiochum illi inſidere, ſuos longe præcurrit, perruptaque hoſtium turma ad elephantem uſque pervenit. Sed ad illum quidem, qui rex eſſe putabatur, utpote in ſublimi poſitum, pertingere non potuit: belluam vero in alvo vulneratam in ſe dejecit, ejuſque pondere oppreſſus periit, nulla re alia *memorabili* geſta quam quod magna fuerit aggreſſus, gloriæ poſthabita vita. Nam & is qui regebat elephantem privatus erat, & ſi forte Antiochus fuiſſet, illud ipſum auſus nihil magis perfeciſſet, quam ut ſola ſpe præclari facinoris obeundi mortem optaſſe videretur. Verum id fratri totius prælii præſagium habebatur. nam fortiter quidem Judæi & diu multumque repugnarunt: ſed regii numero ſuperiores & proſpera fortuna uſi victoriam reportant. Cumque multi interfecti eſſent, Judas cum reliquis in Gophniticam toparchiam fugit. Antiochus autem Hieroſolyma profectus, ibique dies ali- *Ant. l. 12. c. 8. & 9.* *Bellum movet contra Judam. Ant. ibid.* *Juda frater Eleazarus elephantem aggreditur.* *Ejus acriſſ. onere opprimitur. Ant. l. 12. c. 9. §. 4.* *Juda malores cedunt.*

b Ἀπαλλαγὴν] *Lugd. Bat.* ἀρωγήν.

i Τελευτᾷ, Ἰούδᾳ τῷ] Conf. Ἀρχ. lib. 12. c. 6. §. 4. Spanh. Pro τελευτᾷ *Roff.* legit θνήσκει.

k Πρεσβυτάτῳ τῶν παίδων καταλιπὼν τὴν ἀρχήν.] *Roff.* Πρεσβυτάτῳ τὴν ἀρχὴν καταλιπών.

l Πρὸς Ῥωμαίους πρῶτος ἐποιήσατο φιλίαν,] Contracta illa cum Romanis amicitia, mortuo demum Epiphane. Vid. ἀρχ. lib. 12. c. 10. §. 6. Spanh. Nempe anno Seleucidarum 152. Antiocho cùm Epiphane tum Eupatore defunctis. Verum in initio hujus operis *Joſephus* (quod in *proœmio* videtur innuere) geſtarum rerum compendia neglecto ordine ſectatur. Ad Chronographum vel Annaliſtam pertinuiſſet ea cura quæ *Joſephi* inſtituto non eſt neceſſaria. Aldr.

m Εἰς τὴν κάτω.] *Roff.* Εἰς τὴν κάτω πόλιν.

n Λειτουργίας σκεύη καινά] *Lugd. Bat.* Λειτουργίαν σκεύη.

o Τελευτᾷ μὲν Ἀντίοχος.] In expeditione Perſica Ἀρχ. lib. 12. c. 7. §. 6. Spanh.

p Πεζῶν] Πεζ. δέκα μυριάδες, ἱππεῖς διςμύριοι ἀρχ. lib. 12. c. 9. §. 3. ἱππέων χιλιάδας 1 *Macc.* VI. 30. & 2. *Macc.* XI. 2. Spanh.

q Μυριάδας πέντε,] Sunt δέκα μυριάδας *Ant.* l. 12. c. 8. §. 3. ἱππέων χιλιάδας 1 *Macc.* VI. 30. ὀκτὼ μυριάδας 2 *Macc.* XI. 2. Aldr.

r Ἱππεῖς δὲ εἰς πεντακισχιλίους,] *Roff.* ἱππέων δὲ quod & mavult *Caſaub.*

s Ὀγδοήκοντα,] Ita & 2 *Macc.* XI. 4. at δύο καὶ τριάκοντα *Ant.* l. 12. c. 8. §. 3. & 1 *Macc.* VI. 30. Aldr.

t Ἰουδαίας] Μέρη poſt Ἰουδαίας legiſſe videtur *Ruf.* aut ſubintellexiſſe.

v Βεθσουράν] Gen. Βεθσουρά, Βαιθσούρα 1 *Macc.* IV. 29. lib. 12. c. 7. §. 5. ἐν Βεθσούρᾳ πόλει & eod. cap. §. 7. τὴν Βεθσούραν δὲ πόλιν. ut & cap. 9. §. 4. vel hic Βεθσουρὰν, Βεθσουρῶν, ubi Eunuchum Candaces baptizatum tradit Euſeb. περὶ τόπων. Spanh. Βεθσουρὸν *Baſ.* & *Gen.* Βεθσουρὰ *Ant.* l. 8. c. 10. §. 1. Βεθσουρὰν *Ant.* l. 12. c. 8. §. 4. Videſis *Relandum* in *Palæſt.* S. p. 658. ut & de *Bethzacharia*, p. 660.

x Βεθζαχαρίας,] Βαιθζαχαρία 1 *Macc.* VI. 32. Βεθζαχαρία ἀρχ. lib. 12. c. 9. §. 4. ub. *Gen.* Βεθζαχαρία. Spanh.

y Ὑπήντα] *Roff.* Ἀπήντα.

z Προεκτρέχει πολὺ,] Ita *Bod.* & *Roff.* ἐκτρέχει in *cæteris*.

a Τοῦ μεγάλοις] Τοῖς μεγάλοις. *MS. Lipſ.* Spanh.

b Ἐπιβαλέσθαι,] Ἐπιβαλέσθαι δόξαν *Bod.* & *Roff.* qui quoque tranſponit μηδὲν δράσας πλέον.

c Ἰδιώτης ἦν] Ἰνδὸς 1 *Macc.* VI. 37. Nam *Indus*, ut notavit *Grotius*, ſine ullo additamento vocari ſolet belluæ rector, ut ex *Polybio* l. 5. & *Vegetio* l. 3. videre eſt: nimirum quod ex India ut elephanti optimi, ita & elephantorum magiſtri, quos *Rectores* dixit *Livius*.

d Παρατάξεως.] *Lugd. Bat.* τάξεως.

e Ἰουδαῖοι καὶ μέχρι πολλοῦ] *Roff.* οἱ Ἰουδαῖοι μέχρι π.

f Γοφνιτικὴν] Τῆς δὲ Γοφνιτικῆς ἄλλων. lib. 2. c. 20. §. 4. τά τε Γόφνιθα lib. 4. c. 9. §. 9. Γόφνα locus munitus Judææ ἀρχ. lib. 14. c. 9. §. 2. ut & ἄλλων. lib. 1. c. 11. §. 2. Γόφνων Spanh.

g Τοπαρχίαν] *Gen.* ἱππαρχίαν. τοπαρχίαν al. MS. & ed. Ox. Spanh. Ita *Big. Voſſ.* & *Ruf.* ἱππαρχίαν *Bod. Baſ.* & *Gen.* Ἱππαρχίαν *Ant.* l. 12. c. 8. §. 5. Verum *Petitus* (in *Animadv.* tom. 3. p. 635.) Γοφνιτικὴν (quo modo in *MS. Bod.* & *Lugd. Bat.* & *Roff.*) vel Γοφνιτικὴν ἱππαρχίαν mavult.

aliquot commoratus, neceſſariorum inopia diſceſſit, relicto quidem illic præſidio, quantum ſatis eſſe arbitraretur, cæteris vero copiis ad hyemandum deductis in Syriam.

Judas ſtrenue cum regis ducibus dimicat. 6. Cum autem rex diſcederet, Judas non quieſcebat. Sed poſtquam multi è popularibus ſuis ad ipſum acceſſiſſent, aggregatis etiam ad ſe quotquot è prælio evaſerant, apud vicum Adaſa cum Antiochi ducibus congreditur; cumque pugna præ cæteris claruiſſet, & multam hoſtium ſtragem edidiſſet, *tandem* interfectus eſt: & paucis poſt diebus frater ejus Joannes, ex inſidiis eorum qui Antiochio *dum viveret* favebant, occubuit. *Judæ mors. Ant. l. 12. c. 10. §. 5.*

κατὰ σπάνιν τῶν ἐπιτηδείων ἀπανίστατο), καταλιπὼν μὲν φρουρὰν, ὅσην ἀποχρήσειν ὑπελάμβανε, τὴν δὲ λοιπὴν δύναμιν ἀπαγαγὼν, χειμερίσαι εἰς τὴν Συρίαν.

ϛʹ. Πρὸς δὲ τὴν ὑποχώρησιν τοῦ βασιλέως, Ἰούδας οὐκ ἠρέμει. προσγενομένων δ' ἐκ τοῦ ἔθνους πολλῶν, καὶ τοὺς διασωθέντας ἐκ τῆς μάχης ἐπισυγκροτήσας, κατὰ κώμην [h] Ἀδασὰν συμβάλλει τοῖς [i] Ἀντιόχου στρατηγοῖς, καὶ φανεὶς ἄριστος κατὰ τὴν μάχην, πολλούς τε τῶν πολεμίων ἀποκτείνας, ἀναιρεῖται· καὶ μεθ' ἡμέρας ὀλίγας ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ Ἰωάννης, ἐπιβουλευθεὶς ὑπὸ τῶν [k] τὰ Ἀντιόχου φρονούντων, [l] τελευτᾷ.

CAP. II.

De Judæ ſucceſſoribus, Jonatha, Simone, & Joanne Hyrcano.

Jonathas Judæ ſucceſſit. Ant. l. 13. c. 1. §. 1. JOnathas autem frater cum ei ſucceſſiſſet, & in aliis quæ ad indigenas ſpectarent caute admodum ſe gerebat, & imperium amicitia cum Romanis inita firmabat: inſuper & facta eſt ei cum Antiocho puero reconciliatio. non tamen horum ei quicquam ſatis momenti habebat ad ſecuritatem. Nam Tryphon tyrannus, Antiochi quidem pueri tutor, illi vero inſidias ſtruens, porroque id agens ut amicos ejus è medio tolleret, Jonathan, cum ad Antiochum paucis comitatus Ptolemaïda veniſſet, dolo comprehendit, eoque vincto contra Judæos exercitum ducit: deinde repulſus à Simone, Jonathæ fratre, quódque ab eo ſuperatus eſſet iratus, Jonathan interficit. *Jonathas inſidiis Tryphonis captus & dein interfectus. Ant. l. 13. c. 6. §. 1. & l. 13. c. 7. §. 1.*

Quas res præclare geſſerit Simon, ejus ſucceſſor. Ant. l. 13. c. 6. §. 6. 2. Simon autem, dum in rebus adminiſtrandis fortiter ſe gerit, Gazara quidem & Joppen & Jamniam capit, populorum vicinorum *urbes*, arcem

ΚΕΦ. βʹ.

Περὶ τῶν Ἰούδα διαδεξαμένων, Ἰωνάθου, Σίμωνος, καὶ Ἰωάννου τοῦ Ὑρκανοῦ.

[m] ΔΙαδεξάμενος δὲ τοῦτον ὁ ἀδελφὸς Ἰωνάθης, τά τε ἄλλα πρὸς τοὺς ἐπιχωρίους, καὶ διὰ φυλακῆς ἦγεν [n] ἑαυτὸν, καὶ τῇ πρὸς Ῥωμαίους φιλίᾳ τὴν ἀρχὴν [o] ἐκρατύνατο· πρός τε τὸν [p] Ἀντιόχου παῖδα διαλλαγὰς ἐποιήσατο. [q] οὐ μὴν δέ τι τούτων ἤρκεσεν αὐτῷ πρὸς ἀσφάλειαν. Τρύφων γὰρ [r] ὁ τύραννος, ἐπίτροπος μὲν ὢν τοῦ Ἀντιόχου παιδὸς, [s] ἐπιβουλεύων δ' αὐτῷ καὶ πρόσθεν ἀποσκευάζεσθαι τοὺς φίλους αὐτοῦ πειρώμενος, ἥκοντα τὸν Ἰωνάθην σὺν ὀλίγοις εἰς Πτολεμαΐδα πρὸς Ἀντίοχον δόλῳ συλλαμβάνει, [t] καὶ δήσας ἐπὶ [v] Ἰουδαίαν στρατεύει. εἶτ' ἀπελαθεὶς ὑπὸ τοῦ Σίμωνος, ὃς ἦν ἀδελφὸς τοῦ Ἰωνάθου, καὶ πρὸς τὴν ἧτταν ὠργισμένος, κτείνει τὸν Ἰωνάθην.

βʹ. Σίμων δὲ, γενναίως ἀφηγούμενος τῶν πραγμάτων, αἱρεῖ μὲν [x] Γάζαρά τε καὶ Ἰόππην καὶ [y] Ἰάμνειαν τῶν

---

h Ἀδασὰν] Editi Ἀνδασὰν. Pro quo legendum monemus Ἀδασὰν, Ruf. Ant. XII. 17. Macc. 1. VII. 40. Neque enim dubium eſt quin Joſephus intelligat pugnam illam cum Nicanore ad vicum Adaſam, adeo præ cæteris memorabilem, ut quo die pugnatum eſt, ille deinceps feſtus quotannis duceretur. 1 Macc. VII. 49. 2 Macc. XV. 36. Ant. XII. 17. Unde nec ſatis accurate dicitur hoc loco Judas cum Antiochi ducibus congreſſus: Nam extincto Antiocho regnabat Demetrius Soter; pugnam illam adminiſtrabat Nicanor, non Antiochi, ſed Demetrii amicorum fidiſſimus & Roma fugienti comes. Alii fortaſſe duces ſub Antiocho ante meruerant, at tum temporis Demetrio militabant. Denique ſequentia non ſunt ita intelligenda ac ſi in hac pugna occubuerit Judas, qui poſt eam cum Romanis ſocietatem iniit, deinde ad Capharſalamam feliciter pugnavit, poſtremo contra Bacchidem, apud Azam vel Azotum montem, ubi aliquamdiu victor, non virtute hoſtium ſed numero tandem eſt oppreſſus: verum Græca ad hunc fere modum ſunt reddenda; *cumque bello præ cæteris claruiſſet, poſt multam hoſtium ſtragem ipſe tandem interfectus eſt.* ALDRICH. Ἀδασα, 1 Macc. VII. 40. & Ruffin. Ἀκεδασα tamen MSS. vid. Ox. ἀρχ. lib. 12. c. 10. §. 5. Ἀκεδασᾷ. SPANH. Ita cum Ruffino, Grotio ad 1 Macc. IX. 5. & Aldricho ſcribendum cenſui. Ἀκέδασαν in Editis: & Ἀκέδασαν vel Ἀκέδασαι in MSS. Ἀνδασαν (quomodo & Lugd. Bat.) legendum eſſe contendit Petavius in Animadv. tom. 3. p. 639.

i Ἀντιόχου] Δημητρίου potius, nam non ſatis accurate dicitur hoc loco Judas cum Antiochi ducibus congreſſus quippe extincto Antiocho regnabat Demetrius Soter; pugnam illam adminiſtrabat Nicanor, non Antiochi, ſed Demetrii amicorum fidiſſimus & Roma fugienti comes. Vide quæ notavit modo. Aldr. HUDS.

k Τὰ Ἀντιόχου φρονούντων,] Intellige, vel *qui Antiocho, donec viveret, favebant*; vel, *qui Judæos perinde oderant atque Antiochus*. Nam ex Ant. l. 12. c. 4. in fine. colligi fortaſſe poteſt tum odii cauſa veriſimilis, nempe clades ab Hyrcano acceptæ; tum indicium aliquod ſocietatis & amicitiæ cum Antiocho, quia ſeipſum interfecit Hyrcanus, Antiochum timens propter ea quæ in Arabas auſus fuerat. ALDR.

l Τελευτᾷ.] Utiliter ita auget Lugd. Bat. neque dubitavi, ut Joſephicum recipere. HAV.

m Διαδεξάμενος δὲ τοῦτον ὁ ἀδελφὸς Ἰωνάθης,] Conf. ἀρχ. lib. 13. c. 1. §. 1. SPANH.

n Ἑαυτὸν,] Rolg. αὐτὸν.

o Ἐκρατύνατο.] Expoliutio. Bod.

p Ἀντιόχου παῖδα] Antiocho adhuc puero, nempe Θεῷ διὰ [illegible] MS. Lipſ. SPANH. Ἀντιόχου παιδός. Sed ex ſequentibus legendum videtur τὸν Ἀντιόχου παῖδα. Θεὸν ſcil. ſeu Νικηφόρον cujus proxima mentio. Et cum Ruffino tamen non male intellexeris Alexandrum Epiphanem vulgo Balæ, Antiochi Epiphanis filium Jonathæ amiciſſimum. Vide 1 Macc. X. Ant. XIII. 5, 7, 8. Ruffinus vertit *Antiochi filii*; ſed παιδὸς hoc loco *pueri*, non *filii* ſignificat. Erat hic Antiochus (qui Joſepho Θεὸς, alibi dicitur Νικηφόρος) Epiphanis quidem, at non Antiochi ſed Alexandri (Antiq. l. 13. c. 6. §. 6.) filius: à Tryphone ſublatus cum eſſet adhuc ætate pupillari. Mater ejus Cleopatra Alexandro nupta eſt anno Seleucidarum 162. Ipſe anno 168 Rex appellatus, anno 170. oppreſſus. Ant. XIII. 9. μετὰ τοῦ παιδὸς Ἀντιόχου, μειρακίου δ' ἔτι ὄντος τὴν ἡλικίαν. 1 Macc. XI. 39. τὸν Ἀντίοχον τὸ παιδάριον legimus. Illum etiam Appianus in Syriacis τὸ παιδίον vocat, corrigendus tamen, ubi pro Antiocho Alexandrum. Corrigenda quoque Livii Epitome l. 45. quæ pro ſeptem circiter annis *decem admodum* illi tribuit: præſertim cum l. 42. *regnum bimulo aſſertum* dixerit; quaſi regnaverit annos octo, qui annum regni vix tertium attigit. Cavendum quoque ne in errorem nos nummi inducant, quando pro Antiocho puero adoleſcentem, interdum juvenem, quidam etiam adultum exhibent. ALDRICH. Ἀντιόχου παῖδα monente Aldrichio pro Ἀντιόχου παιδὸς (invitis impreſſis & MSS.) reſcripſi.

q Οὐ μὴν δέ τι] Particula δὲ ex MS. Lugd. Bat. addita eſt. HAV.

r Ὁ τύραννος,] Τύραννος ſimpliciter Lugd. Bat.

s Ἐπιβουλεύων δ' αὐτῷ] Ἐπιβουλεύων δὲ αὐτῷ. 1 Macc. XIII. 31, 32. Ant. XIII. 10, 12. Nam regnum tandem invaſit Strab. XVI. p. 752. ſublato per inſidias Antiocho Appian. Syr. p. 132. Juſtin. XXXVI. 1. nempe corruptis medicis, qui eum calculi dolore conſumi ad populum mentiti, dum ſecant occiderunt. Liv. Epit. l. 45. ALDRICH. Videtis 1 Macc. XIII. 31. 32. Ant. l. 13. c. 6. §. 1. & c. 7. §. 1. Strab. l. XVI. p. 752. Appian. p. 132. & Juſtin. l. XXXVI. c. 1.

t Καὶ δήσας] Ἀρχαιολ. lib. 13. c. 6. §. 2. τὸν μὲν Ἰωνάθην ἐζώγρησε &c. SPANH.

v Ἰουδαίαν στρατεύει.] Ἰουδαίους legiſſe videtur Ruf.

x Γάζαρα] Pro Ζαρα Gen. ἀρχ. lib. 13. c. 6. §. 6. Γάζαρα. 1 Macc. XIV. 7. & c. 13. 74. Γάζαραν, Γαζαρᾶν, Γάζαρον pro Γάζαραν malè hic Ζαρα Gen. SPANH. Pro Ζαρα & Zara quæ excuſa erant, veram lectionem ſubſtitui, in quibuſdam Ruffini codicibus ſervatam & ex Ant. XIII. 11. & 1 Macc. XIV. 34. confirmatam. ALDRICH. Cum quibuſdam Ruffini libris, ipſoque Joſepho in Ant. l. 13. c. 6. §. 6. & 1 Macc. XIV. 34. pro Ζαρα reſtitui Γάζαρα, id quod viderant Grotius & Aldrichius.

y Ἰάμνειαν] Ita Big. & Voſſ. Impreſſi Ἰάμνιαν.

z Τὴν

τῶν προσοίκων· καθεῖλε δὲ καὶ [z] τὴν Ἄκραν, τῶν [a] φρουρῶν κρατήσας. αὖθις δὲ γίνεται καὶ [b] Ἀντιόχου σύμμαχος κατὰ Τρύφωνος, ὃν ἐν [c] Δώροις, πρὸ τῆς ἐπὶ Μήδους [d] στρατείας, ἐπολιόρκει. ἀλλ' οὐκ ἐδυσώπησε τὴν τοῦ βασιλέως πλεονεξίαν, συνεξελὼν Τρύφωνα· μετ' οὐ πολὺ γὰρ Ἀντίοχος [e] Κενδεβαῖον τὸν αὐτοῦ στρατηγὸν μετὰ δυνάμεως [f] δῃώσοντα τὴν Ἰουδαίαν [g] ἀνέπεμψε, καὶ καταδουλωσόμενον Σίμωνα. ὁ δὲ, καίτοι γηραιὸς ὤν, νεανικώτερον ἀφηγήσατο τοῦ πολέμου· τοὺς μέντοιγε υἱεῖς ἐπ' αὐτὸν μετὰ τῶν ἐρρωμενεστάτων προεκπέμπει, αὐτὸς δὲ μοῖραν τῆς δυνάμεως ἀναλαβὼν, ἐπῄει κατ' ἄλλο μέρος. πολλοὺς δὲ πολλαχοῦ κἀν τοῖς ὄρεσι προλοχίσας, πάσαις κρατεῖ ταῖς [h] ἐπιβολαῖς. καὶ νικήσας λαμπρῶς, [i] ἀρχιερεὺς [k] ἀποδείκνυται, καὶ τῆς τῶν Μακεδόνων ἐπικρατείας, [l] μετὰ ἑκατὸν [m] καὶ ἑβδομήκοντα ἔτη, [n] Ἰουδαίους ἀπαλλάττει.

γ'. Θνήσκει δὲ καὶ αὐτὸς [o] ἐπιβουλευθεὶς ἐν συμποσίῳ ὑπὸ Πτολεμαίου τοῦ γαμβροῦ, ὃς, αὐτοῦ τήν τε γυναῖκα καὶ τοὺς δύο παῖδας [p] ἐγκαθείρξας, ἐπὶ τὸν τρίτον [q] Ἰωάννην, ὃς καὶ Ὑρκανὸς ἐκαλεῖτο, τοὺς ἀναιρήσοντας ἔπεμψε. προγνοὺς δὲ τὴν ἔφοδον ὁ νεανίσκος παραγενέσθαι εἰς τὴν πόλιν ἠπείγετο, πλείστῳ τῷ λαῷ πεποιθὼς, κατά τε μνήμην τῶν πατρῴων κατορθωμάτων, καὶ [r] μίσει τῆς Πτολεμαίου παρανομίας. ὥρμησε δὲ καὶ Πτολεμαῖος εἰσελθεῖν καθ' ἑτέραν πύλην, ἐξεκρούσθη γε μὴν [s] ὑπὸ τοῦ δήμου [t] ταχέως [u] δεδεγμένου ἤδη τὸν Ὑρκανόν. καὶ ὁ μὲν παραχρῆμα ἀνεχώρησεν, ἐπί τι τῶν [x] ὑπὲρ Ἱεριχοῦντος ἐρυμάτων, ὃ [y] Δαγὼν καλεῖται. κομισάμενος δὲ τὴν πατρῴαν [z] ἀρχιερωσύνην Ὑρκανὸς, καὶ θύσας τῷ Θεῷ, μετὰ τάχους ἐπὶ Πτολεμαῖον ὥρμησε, τιμωρήσων τῇ μητρὶ καὶ τοῖς ἀδελφοῖς.

δ'. Προσβαλὼν δὲ τῷ φρουρίῳ, τὰ μὲν ἄλλα κρείττων ἦν, ἡττᾶτο δὲ δικαίου πάθους. ὁ γὰρ Πτολεμαῖος, ὁπότε καταπονοῖτο, τήν τε μητέρα καὶ τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ [a] προανάγων [b] ἐπὶ τοῦ τείχους, εἰς εὐσύνοπτον ᾐκίζετο, καὶ διαχρήσεσθαι εἰ μὴ θᾶττον [c] ἀπανασταίη διηπείλει. πρὸς ἃ τὴν μὲν Ὑρκανοῦ ὀργὴν πλεῖον [d] οἶκτος εἰσῄει, καὶ δέος· ἡ δὲ μήτηρ, οὐδὲν οὔτε πρὸς τὰς αἰκίας, οὔτε πρὸς τὸν ἀπειλούμενον αὐτῇ θάνατον ἐνδιδοῦσα, χεῖρας ὤρεγε, καὶ κατικέτευε τὸν παῖδα, [e] μὴ πρὸς τὴν αὐτῆς ὕβριν ἐπικλασθέντα φείσασθαι τοῦ δυσσεβοῦς, [f] ὡς αὐτῇ γε κρείττονα τὸν ἐκ Πτολεμαίου θάνατον ἀθανασίας εἶναι, διδόντος δίκας ἐφ' οἷς εἰς τὸν οἶκον αὐτῶν παρηνόμησεν. ὁ δὲ Ἰωάννης, ὁπότε μὲν ἐνθυμηθείη τὸ [g] παράστημα τῆς μητρὸς, καὶ κατακούσειε τῆς ἱκεσίας, ὥρ-

vero inſuper evertit ſubactis *loci* præſidiis. poſteaque Antiocho etiam adverſus Tryphonem ſe ſocium adjungit, quem Doris, ante *ſuam* in Medos expeditionem, obſidebat. Sed regis aviditatem exorare non potuit, quamvis neci Tryphonis ſuam quoque operam adhibuiſſet. Nam haud multo poſt Antiochus emiſit exercitus ſui ducem Cendebæum, cum copiis ad vaſtandam Judæam & ad Simonem ſervituti ſubjiciendum. Atqui ille, quanquam ætatis provectioris, bellum tamen juveniliter adminiſtravit; & filios quidem ſuos cum validiſſimorum manu adverſus eum præmittit; ipſe vero, exercitus parte aſſumpta, alio latere eum aggreditur: & multis per multa loca inſidiis etiam in montibus diſpoſitis aditus & tranſitus omnes occupat. cumque præclaram retuliſſet victoriam, pontifex creatus eſt; & Judæos, poſt centum & ſeptuaginta annos, à Macedonum dominatione liberat.

Cum Antiocho ſocietatem init. Antt. l. 13. c. 7. §. 2.

Poſtea Cendebæum Antiochi ducem, rupto ab Antiocho fœdere, fundit fugatque. Antt. l. 13. c. 7. §. 3.

3. Sed & ipſe in convivio interiit ex inſidiis Ptolemæi generi ſui, qui, uxore etiam ejus duobuſque filiis in cuſtodiam concluſis, certos homines miſit, ut tertium, *ſcilicet* Joannem, cui etiam Hyrcanus nomen erat, interficerent. Nam adoleſcens, cum jam ante de adventu illorum aliquid intellexiſſet, in urbem properabat, populo plurimum fiſus, & propter memoriam rerum à patre proſpere geſtarum, & quod cunctis inviſa eſſet Ptolemæi iniquitas. Quin & Ptolemæus tentavit alia porta in urbem ingredi: veruntamen è veſtigio repulſus eſt à populo qui Hyrcanum jam receperat. Et is quidem continuo diſceſſit in quoddam ultra Hierichuntem munimentum, quod Dagon appellatur. Hyrcanus autem, paternum pontificatum aſſequutus, ſacriſque Deo factis, celeriter verſus Ptolemæum profectus eſt, matri ſimul & fratribus auxilium laturus.

Simon ex inſidiis Ptolemæi generi ſui perit. Antt. l. 13. c. 7. §. 4.

Hyrcanus fit pontifex, & Ptolemæum adoritur. Antt. l. 13. c. 8. §. 1.

4. Cum autem in caſtellum invaderet, aliis quidem rebus ſuperior erat, juſto vero dolori ceſſit. Nam Ptolemæus, quoties premeretur, matrem ejus fratreſque in murum productos, palam ut poſſent conſpici, verberabat, & præcipites dare minitabatur, niſi quam primum diſcederet. Ex quibus Hyrcanum quidem ſubiit iracundiâ major miſericordia, & timor: mater vero ejus, nihil plagis necive ſibi intentatæ cedens, manus protendebat, filiumque precabatur, ne parceret impio fractus injuriis matris, ut quæ immortalitate potiorem duceret Ptolemæi mortem, modo is pœnas lueret pro flagitiis in domum illorum admiſſis. At Joannes, cum matrem animadvertiſſet tanta eſſe animi præſentia & fortitudine, preceſque illius exaudiſſet, incitatus eſt ad impreſſionem faciendam: poſtquam vero ipſam verberari

Ptolemæus obſeſſus Hyrcani matrem cruciat. Antt. l. 13. c. 8. §. 1.

Ejus fortitudo.

[z] Τὴν Ἄκραν,] Conf. ἀρχ. lib. 13. c. 6. §. 6. SPANH. Ita Græci codices recte. Latini *Accaronem* habebant pro *Arcem* quod in quibuſdam extat MSS. ALDRICH. In plerisque *Rufini* exemplaribus, *Accaronem*; ac ſi lectum fuiſſet τὴν Ἀκκαρὼν.

[a] Φρουρῶν κρατήσας.] Φρουρίων *Bod.* & *Roſtg.*

[b] Ἀντιόχου] Quem vulgo *Sidetem*, cum *Joſephus* vocet *Pium*, eundemque *Evergetem* nominat *Porphyrius* cum nummis. ALDR.

[c] Δώροις,] Ἀρχ. lib. 13. c. 6. §. 4. Εἰς Ἀδωρα (Gen. Δώρα) πόλιν & c. 7. §. 2. Εἰς Δῶραν. SPANH.

[d] Στρατείας,] Ita reformavimus ex *Lugd. Bat.* antea erat στρατιᾶς. HAV.

[e] Κενδεβαῖον] Conf. Antiq. Jud. lib. 13. c. 7. §. 3. SPANH. *Roſtg.* Κενδαῖον cum *Caſaub.*

[f] Δῃώσοντα] Δῃώσοντα *MS. Lipſ.* SPANH. Ita in *MSS.* δηώσοντα in *Editis.*

[g] Ανέπεμψε,] *Lugd. Bat.* ἔπεμψε.

[h] Επιβολαῖς.] Ita *Big.* & *Voſſ.* ἐπιβουλαῖς in *cæteris.*

[i] Αρχιερεὺς] Conf. Antt. lib. 13. c. 6. §. 6. SPANH.

[k] Αποδείκνυται,] Αποδείκνυσιν. *Bod.* & *Roſtg.* qui mox τῆς delet.

[l] Μετὰ ἑκατὸν] *Gen.* Ducentos ſeptuaginta poſt annos; vel centum ſeptuaginta, è *MS. Ox.* SPANH. Μετὰ ἑκατὸν καὶ ἑβδομήκοντα ἔτη. Nempe anno Seleucidarum 170. quo in privatis inſtrumentis actiſque publicis ſcribi cœptum eſt, *anno Simonis Pontificis ſub Evergeta Judæorum Ethnarchæ primo* 1 *Macc.* XIII. 41. *Antt.* XIII. 11. p. 446. Quare in Rufini verſione pro *ducentis centum* ex MSS. fide reſtitui. Neminem autem male habeat quod hoc ante factum quam narratum ſit: de Joſephi inſtituto ante diximus. ALDRICH.

[m] Καὶ ἑβδομήκοντα ἔτη.] *Roſt.* omittit καὶ.

[n] Ἰουδαίους] *Roſt.* Ἰουδαίων.

[o] Επιβουλευθεὶς ἐν συμποσίῳ] Conf. Antt. lib. 13. c. 7. §. 4. SPANH.

[p] Εγκαθείρξας,] *Lugd. Bat.* & *Roſt.* καθείρξας.

[q] Ἰωάννην] Præponit ἠχίλον *Roſt.*

[r] Μίσει] Ita *Big.* Impreſſi μίσει per acutum, nempe pro *odio*, *ſcelus* habent ALDRICH. & SPANH. Μῖσος ſcelus, non μῖσος odium vid. *Oxon.* mallem μύσος & ſenſus ut inf. c. 3. §. 6. ὁ περὶ τῶν μόνους μεμιασμένους. SPANH.

[s] Υπὸ τοῦ δήμου] Conf. Antt. lib. 13. c. 8. §. 1. SPANH.

[t] Ταχέως] Cum ſequentibus ταχέως jungit *Roſ.*

[u] Δεδεγμένου] Ita *Bod.* δεδεγμένον in *cæteris.*

[x] Υπὲρ Ἱεριχοῦντος] *Roſtg.* & *Caſaub.* ὑπὸ Ἱερ.

[y] Δαγὼν καλεῖται.] Ita *Antt.* p. 581. At 1 *Macc.* XVI. 15. Δώκων vel Δὼκ, quod Syris *ſpeculam* ſignificat. ALDR.

[z] Αρχιερωσύνην] *Roſtg.* ἱερωσύνην.

[a] Προανάγων] *Roſtg.* Προάγων, & mox ἐπὶ τὸ τεῖχος.

[b] Επὶ τοῦ τείχους,] Conf. Antt. lib. 13. c. 8. §. 1. SPANH.

[c] Απανασταίη διηπείλει.] *Roſtg.* Απανασταίη ἠπείλει.

[d] Οἶκτος] Abeſt a *Roſtg.*

[e] Μὴ πρὸς] *Lugd. Bat.* μήτε.

[f] Ὡς αὐτῇ] Conf. ἀρχ. lib. 13. c. 8. §. 1.

[g] Παράστημα τῆς μητρὸς.] Pro pertinacia ſeu ἐγκαρτερήσει. Conf. Infr. cap. 3. §. 2. τὸ παράστημα τοῦ Ἀντιγόνου, verbis arrogantiam Antigoni *Rufin. hic* obſtinatio eſt, & lib. 2. ἁλωσ. c. 10. §. 4. SPANH. αὐτοῦ addit *Caſ.*

berari & lacerari conſpexiſſet, emolliri incipiebat, totuſque plenus erat doloris. Ob hæc autem tracta aliquandiu obſidione, inſtabat annus feriatus, quo apud Judæos quolibet ſeptennio ſimiliter ac ſeptimo quoque die otium agitur. Et in hoc Ptolemæus, obſidione ſolutus, fratres Joannis una cum matre interfecit, & ad Zenonem confugit, qui Cotylas cognominatus eſt, erat autem Philadelphiæ tyrannus.

Annus Jubilans. Antt. l. 13. c. 8. §. 1.

Ptolemæus ad Cotylam fugit. Antt. l. 13. c. 8. §. 1.

5. Atqui Antiochus, ob ea quæ à Simone paſſus fuerat iratus, ducto in Judæam exercitu, Hieroſolymis aſſidens Hyrcanum obſidebat. Ille vero, patefacto ſepulchro Davidis, utpote qui regum ditiſſimus fuerat, ablatiſque inde plus quam tribus millibus talentorum, facit ut Antiochus ab obſidione diſcederet, id quod ei datis trecentis talentis perſuaſit: atque adeo primus Judæorum ſuis ſumptibus cœpit peregrina alere auxilia.

Antiochus Hieroſolyma oppugnat. Antt. l. 13. c. 8. §. 4.

Davidis ſepulchrum aperit Hyrcanus. Antt. l. 13. c. 8. §. 4.

6. Rurſuſque tamen, quando Antiochus, bello contra Medos ſuſcepto, tempus vindictæ idoneum ei ſuppeditaret, confeſtim adverſus Syriæ civitates profectus eſt, *hominibus* validioribus vacuas, id quod erat, reperturum eſſe exiſtimans. & quidem Medabam & Samæam cum iis quæ in vicinia erant, nec non & Sicima & Garizin ipſe cepit; ac præterea Chuthæorum poſteros, qui fanum, ad inſtar Hieroſolymitani ædificatum, circumhabitabant. Quin & alias Idumææ urbes non paucas cepit, inſuper & Adoreon & Mariſſam.

Expeditionem facit in Syriam. Antt. l. 13. c. 9. §. 1.

Hyrcanus multas Syriæ & Idumææ urbes capit. Antt. l. 13. c. 9. §. 1. & 4.

7. Cum autem & Samariam uſque proceſſiſſet, ubi nunc eſt Sebaſte urbs ab Herode rege condita, eamque vallo undique circumdediſſet, filios ſuos, Ariſtobulum & Antigonum, obſidioni præfecit: quibus nihil remittentibus, adeo fame premebantur qui in urbe erant, ut etiam inſuetiſſimis veſcerentur. Qua re fiebat ut Antiochum, cognomine Cyzicenum, in auxilium ſibi advocarent; atque

Samaria obſeſſa & fame vexata. Antt. l. 13. c. 10. §. 1. 2.

Antiochus Cyzicenus, Samaritis auxilium ferens, ab

μηδὲ [h] προσβάλλειν. ἐπειδὰν δὲ καὶ ἰδὼν τυπτομένην τε καὶ σπαραττομένην, ἐθηλύνετο, καὶ [i] τοῦ πάθους ὅλος ἦν. τριβομένης δὲ διὰ ταῦτα τῆς πολιορκίας, ἐπέστη [k] τὸ ἀργὸν ἔτος, ὃ κατὰ [l] ἑπταετίαν ἀργεῖται παρὰ Ἰουδαίοις ὁμοίως [m] ταῖς ἑβδομάσιν ἡμέραις. καὶ τούτῳ Πτολεμαῖος ἀνεθεὶς τῆς πολιορκίας ἀναιρεῖ τοὺς ἀδελφοὺς Ἰωάννου σὺν τῇ μητρὶ, καὶ φεύγει πρὸς Ζήνωνα τὸν ἐπικληθέντα Κοτύλαν. [n] Φιλαδελφείας δ' ἦν τύραννος.

έ. Ἀντίοχος δὲ, κατ' ὀργὴν ὧν ὑπὸ Σίμωνος ἔπαθε, [o] στρατεύσας εἰς τὴν Ἰουδαίαν, ἐπολιόρκει τὸν Ὑρκανὸν προσκαθεζόμενος τοῖς Ἱεροσολύμοις. [p] ὁ δὲ τὸν Δαυίδου τάφον ἀνοίξας, ὃς δὴ πλουσιώτατος βασιλέων ἐγένετο, καὶ [q] ἀνελόμενος ὑπὲρ τρισχίλια τάλαντα χρημάτων, τόν τε Ἀντίοχον ἀπανίστησι τῆς πολιορκίας πείσας τριακοσίοις ταλάντοις. [r] καὶ δὴ καὶ [s] ξενοτροφεῖν πρῶτος Ἰουδαίων ἐκ τῆς περιουσίας ἤρξατο.

ς'. Αὖθις γε μὴν ὡς Ἀντίοχος, [t] ἐπὶ Μήδους στρατεύσας, καιρὸν ἀμύνης αὐτῷ παρεῖχεν, εὐθέως ὥρμησεν ἐπὶ τὰς ἐν Συρίᾳ πόλεις, κενὰς, ὅπερ ἦν, ὑπολαμβάνων εὑρήσειν τῶν μαχιμωτέρων. [v] Μεδάβαν μὲν οὖν καὶ [x] Σαμαίαν ἅμα ταῖς πλησίον, ἔτι δὲ Σίκιμα καὶ [y] Γαριζὶν αὐτὸς αἱρεῖ, πρὸς αἷς τὸ [z] Χηθαίων γένος, οἳ περιῴκουν τὸ εἰκασθὲν τῷ ἐν Ἱεροσολύμοις ἱερῷ. αἱρεῖ δὲ καὶ τῆς [a] Ἰδουμαίας τε ἄλλας τε οὐκ ὀλίγας, καὶ [b] Ἀδωρεὸν καὶ Μάρισσαν.

ζ'. Προελθὼν δὲ καὶ μέχρι Σαμαρείας, [c] ἔνθα δὴ νῦν ἐστὶ [d] Σεβαστὴ πόλις ὑφ' Ἡρώδου κτισθεῖσα τοῦ βασιλέως, καὶ πάντοθεν αὐτὴν ἀποτειχίσας, τοὺς υἱοὺς ἐπέστησε τῇ πολιορκίᾳ, Ἀριστόβουλον καὶ Ἀντίγονον· ὧν οὐδὲν ἀνιέντων, λιμοῦ μὲν εἰς τοσοῦτον προῆλθον οἱ κατὰ τὴν πόλιν, ὡς ἅψασθαι καὶ τῶν ἀηθεστάτων, ἐπικαλοῦνται δὲ βοηθὸν, Ἀντίοχον τὸν ἐπικληθέντα [e] Κυζικηνόν· κἀκεῖνος ἑτοίμως ὑπακούσας, ὑπὸ τῶν περὶ

Ag-

h Προσβάλλειν.] Lugd. Bat. προσβαλεῖν.

i Τοῦ πάθους ὅλος] Infr. lib. 7. c. 5. §. 2. ὅλος γέγονε τῆς ἐλπίδος, plenus ſpei. SPANH.

k Τὸ ἀργὸν ἔτος,] Antt. lib. 13. c. 8. §. 1. καθ' ὃ συμβαίνει τοῖς Ἰουδαίοις ἀργεῖν.

l Ἑπταετίαν] Lugd. Bat. ἑπτὰ ἔτη, quod & mavult Roſg.

m Ταῖς ἑβδομάσιν ἡμέραις] Supra (l. 13. c. 8. §. 1.) ταῖς ἐν ἑβδομάσιν ἡμέραις. Verum ἑβδομάδα pro ipſo die ſeptimo capi & alibi obſervavimus.

n Φιλαδελφείας δ' ἦν τύραννος.] Inf. cap. 6. §. 2. τὰ Φιλαδελφέων ἀμέτοχα κατεπλαγεὶς &c. & cap. 19. §. 5. στρατοπεδευσάμενος δὲ περὶ Φιλαδελφείαν. SPANH.

o Στρατεύσας εἰς τὴν Ἰουδαίαν,] Confer Antt. l. 13. c. 8. §. 4. Plutarchum in Apophthegm. & Diod. Sic. l. 34. apud Photium, cod. 244. De aperto Davidis ſepulchro vide etiam Antt. l. 7. c. 15. §. 3. & l. 13. c. 8. §. 4. atque l. 16. c. 7. §. 1. ALDR.

p Ὁ δὲ τὸν Δαυίδου τάφον ἀνοίξας,] Eadem ἀρχ. lib. 13. c. 8. §. 4. SPANH.

q Ἀνελόμενος] Roſg. & Caſ. ἀφελόμενος.

r Καὶ δὴ καὶ] Poſterius καὶ omittit Roſg.

s Ξενοτροφεῖν πρῶτος Ἰουδαίων] Externum militem primus alere cœpit Hyrcanus. ἀρχ. lib. 13. c. 8. §. 4. SPANH.

t Ἐπὶ Μήδους στρατεύσας,] Expeditionis hujus Parthicæ multi ſcriptores meminere. Inter alios Juſtinus XXXVIII. 10. Appianus in Syr. p. 132. Livius lib. 59. Athenæus in libris 5. 10. 12. Cum Antiocho profectum eſſe Hyrcanum Joſephus aſſerit, Nicolaus vero Damaſcenus confirmat Antt. p. 583. Hic καιρὸς ἀμύνης ſic contigit. Incredibiles ſecum copias ducebat Antiochus; quarum fama perculſi, quem tum captivum tenebant Demetrium, Parthi ultro dimiſere. Is recepta Syria Ægypto bellum intulit, quod dum geritur, ab eo Syri deficiunt, frater autem Antiochus amiſſo exercitu occiditur. Confeſtim igitur Hyrcanus ſuos milites deportavit in Syriam: illum enim ultionis diu meditatæ tempus ipſum jam admonuit, cum ad eum fecerent hæc omnia. Antiochi clades, Demetrii apud ſuos odium, præſidia quoque exhauſta tot militibus ab utroque rege abductis. Vide Joſephum & Juſtinum locis modo laudatis. ALDR.

v Μεδάβαν] Μεδαβὰ Antt. XIII. 17. Sic etiam (per ε) ſcribunt LXX Intt. ſic Euſebius & Stephanus in ſuis Onomaſticis; idque recte, eſt enim in Hebræo מידבא Eſa. XV. 2. Ptolemæo V, 17. Μήδαβα dicitur. ALDR. Conf. Antt. lib. 13. c. 9. §. 1. Μήδαβαν Antt. lib. 13. c. 1. §. 4. Rectius forſan per η in prima ſyllaba, quo modo apud LXXII. Intt. apud Euſebium & Stephanum in ſuis Onomaſticis, apud Suidam ipſumque Joſephum alibi. Ptolemæo Μήδαβα dicitur. Videſis Relandum in Pal. p. 893.

x Σαμαίαν] Σαμέγαν in Antt. l. 13. c. 9. §. 1.

y Γαριζὶν] Alibi Γαριζεῖν. Lugd. Bat. ἀργαριζεῖν.

z Χηθαίων] Χυθαίων MS. Lipſ. Χυθαῖοι Samaritæ vid. Antt. lib. 9. c. 14. §. 3. SPANH. Ita Big. Bod. Ruf. & Antt. l. 13. c. 9. §. 1. Alii Bod. Voſſ. vel impreſſ. Χυθαίων ἔθνος, vel Χυθαίων ἔθνος.

a Ἰδουμαίας] Sic Big. Bod. Voſſ. Roſſ. Ruf. & Antt. l. 13. c. 9. §. 1. Ἰουδαίας perperam Baſ. & Gen.

b Ἀδωρεὸν καὶ Μάρισσαν.] In Codd. MSS. male corrumpuntur hæc nomina. Puto legendum Ἄδωρα καὶ Μάρισσαν. Pro Δωρεὸν eſt Ἄδωρα Idumææ civitas Antt. XIII. 17. Joſephus Antt. XIII. 23. Adora & Mariſſam collocat ἐν τῇ μεσογείᾳ κατὰ τὴν Ἰδουμαίαν, nempe ἐν τῇ νῦν Ἰδουμαίᾳ cujus meminit Bell. IV. 33. nam & alia erat Idumæa, ἡ μεγάλη ibid. cap. 30. In priore Maccabaico XIII. 20. eſt urbs Ἀδωρα, quæ Antt. 11. πόλις τῆς Ἰδουμαίας & tamen Δῶρα dicitur: quo factum ut à quibuſdam Geographis male confundantur Adora Idumææ urbs mediterranea & Dora (Plinio Dorum.) Phœnices civitas maritima. Quanquam & hæc ipſa Idumææ urbs Adora, Joſepho alibi Δῶρα, eademque Δωρεὸς dicitur. Sed de his nunc non eſt diſceptandi locus. At nota. Ἄδωρα καὶ Μάρισσαν ἀρχ. lib. 13. c. 9. §. 1. Ἀδωρεὸς inf. c. 8. §. 4. ubi non Δῶρα ſed Δωρεὸς de hac Gabinia falſo legebam & ἀρχ. lib. 14. c. 5. §. 3. Δῶρα (Gen. Δωρα) SPANH. Ita lego pro Δωρεὸν ex MSS. & Suid. Si quis Adora malit, prout in Antt. l. 13. c. 9. §. 1. per me licet. Verum an hæc urbs unquam à Joſepho recte dicatur Δῶρα, nonnihil dubito. Vide Relandum in Palæſt. p. 739. HUDS. Lugd. Bat. Ἀδωρεὸν καὶ ἀμάρισσαν. Roſſ. Ἀγωρεὸν καὶ μάρισσαν.

c Ἔνθα δὴ νῦν ἐστὶ] Ita Lugd. Bat. reliquæ illud δὴ negligunt. HAV.

d Σεβαστὴ πόλις] Antt. lib. 13. c. 10. §. 2. καλεῖται νῦν Σεβαστή & lib. 15. c. 7. §. 7. ἐν Σαμαρείᾳ τῇ κληθείσῃ Σεβαστῇ. SPANH.

e Κυζικηνόν.] Gen. Ἀσπένδιον. Κυζικηνόν. Antt. lib. 13. c. 10. §. 1. Aſpendius frater Cyziceni Græc. Euſeb. p. 62. SPANH. Ἀσπένδιον in libris. Κυζικηνὸν repoſui ex Antt. l. 13. c. 9. §. 1. &c. Quippe juxta Porphyrium (in Græc. Euſeb. Scaligeri p. 62.) Antiochus Grypus à fratre Cyziceno exutus imperio ſeceſſit Aſpendum, unde & Aſpendii cognomen reportavit. Inde poſt annum circiter reverſus, & imperium cum fratre ſic partitus eſt, ut Grypo ceſſerit Syria proprie dicta (quæ monte Amano & Seleucide definitur) Cyziceno Cœleſyria, quæ a Seleucide ad Judæam pertinet.) Vide Strabonem l. XVI. p. 749. 756. Samaritas igitur, Cyziceni regno attributos, veriſimilius eſt hujus, quam Aſpendii, opem imploraſſe. ALDR.

f Ἐπὶ

Ἀριστόβουλον ἡττᾶται. καὶ ὁ μὲν, μέχρι Σκυθοπόλεως διωχθεὶς ὑπὸ τῶν ἀδελφῶν, ἐκφεύγει· οἱ δ' [f] ἐπὶ τὴν Σαμαρείας ὑποστρέψαντες, τό, τε πλῆθος πάλιν εἰς τὸ τεῖχος συγκλείουσι, καὶ τὴν πόλιν ἑλόντες, αὐτήν τε κατασκάπτουσι, καὶ τοὺς ἐνοικοῦντας ἐξηνδραποδίσαντο. προχωρούντων δὲ τῶν κατορθωμάτων, τὴν ὁρμὴν οὐ κατέψυξαν, ἀλλὰ προελθόντες ἅμα τῇ δυνάμει μέχρι τῆς Σκυθοπόλεως, ταύτην τε κατέδραμον, καὶ τὴν ἐντὸς Καρμήλου [g] τοῦ ὄρους χώραν ἅπασαν κατενείμαντο.

η'. Πρὸς δὲ τὰς εὐπραγίας αὐτοῦ τε Ἰωάννου [h] καὶ τῶν παίδων, [i] φθόνος ἐγείρει στάσιν τῶν ἐπιχωρίων· καὶ πολλοὶ, [k] κατ' αὐτῶν συνελθόντες, οὐκ ἠρέμουν, μέχρι καὶ πρὸς φανερὸν πόλεμον ἐκριπισθέντες ἡττῶνται. τὸ λοιπὸν δ' ἐπιβιοὺς ἐν εὐδαιμονίᾳ Ἰωάννης, [l] καὶ τὰ κατὰ τὴν ἀρχὴν κάλλιστα διοικήσας, [m] ἐν τρισὶ καὶ τριάκοντα ὅλοις ἔτεσιν, ἐπὶ πέντε υἱοῖς τελευτᾷ, μακαριστότατος ὅστις καὶ [n] κατὰ μηδὲν ἐάσας ἐφ' ἑαυτῷ μεμφθῆναι τὴν τύχην. [o] τρία γοῦν τὰ κρατιστεύοντα μόνος εἶχε, τήν τε [p] ἀρχὴν τοῦ ἔθνους, καὶ ἀρχιερωσύνην, καὶ προφητείαν· ὡμίλει γὰρ αὐτῷ τὸ δαιμόνιον, ὡς μηδὲν δὲ μελλόντων ἀγνοεῖν. ὅς γε καὶ περὶ δύο τῶν [q] πρεσβυτάτων υἱῶν, ὅτι μὴ διαμενοῦσι κύριοι τῶν πραγμάτων, [r] προεῖδέ τε καὶ προεφήτευσεν. ὧν τὴν καταστροφὴν ἄξιον ἀφηγήσασθαι, παρόσον τῆς πατρῴας εὐδαιμονίας ἀπέκλιναν.

is, cum prompte eis paruiſſet, ab Ariſtobulo & Antigono ſuperatur. Et ille quidem, poſtquam eum perſequuti eſſent fratres ad Scythopolin uſque, *tandem* effugit: hi vero, in Samariam reverſi, & multitudinem iterum intra murum concludunt, cumque urbem cepiſſent, & eam diruunt & incolas in captivitatem abduxerunt. Cum autem res illis ita ex animi ſententia ſuccederent, ſuam paſſi non ſunt alacritatem refrigeſcere: ſed cum exercitu Scythopolim uſque progreſſi, & eam incurſibus vaſtarunt & agros intra montem Carmelum omnes * depopulati ſunt.

Hyrcani filiis victus fugatusque. Ant. l. 13. c. 10 §. 3. Samaria excidium. Ant. l. 13. c. 10. §. 3.

8. Verum invidia, ex rebus Joannis ipſius filiorumque proſperis conflata, popularium ſeditionem concitat: multique, conſpiratione in eos facta, non quieſcebant, donec in bellum apertum exſuſcitati vincuntur. Cum autem reliquum vitæ feliciſſime degiſſet Joannes, reſque imperii per tres annos integros & triginta adminiſtraſſet, quinque filiis relictis, moritur; vir plane beatiſſimus, & qui nulla in re fortunam ſui cauſa accuſari paſſus eſt. Denique tria vel maxima ſolus obtinuit, nempe & gentis principatum, & ſummum ſacerdotium, & vaticinandi poteſtatem: nam cum eo ita verſatus eſt Deus, ut futurorum nihil *penitus* ignoraret. adeo ut de duobus filiis ſuis natu majoribus & præviderit & prædixerit, quod non diu manſuri eſſent rerum domini: quorum vitæ quis fuerit exitus operæ pretium erit narrare, quatenus de paterna felicitate deciderint.

III. Hyrcano filiis invidetur. Hyrcani mors & elogium. Ant. l. 13. c. 10. §. 3. & 7.

ΚΕΦ. γ'.

Ὡς Ἀριστόβουλος, πρῶτος διάδημα περιθέμενος, μητρὸς καὶ ἀδελφοῦ ἀναιρεθέντων, τελευτᾷ, βασιλεύσας οὐ πλεῖον ἐνιαυτοῦ.

Μετὰ γὰρ τὴν τοῦ πατρὸς τελευτὴν, ὁ [r] πρεσβύτερος αὐτῶν [s] Ἀριστόβουλος, τὴν ἀρχὴν εἰς βασιλείαν μεταθεὶς, [t] περιτίθεται μὲν διάδημα πρῶτος, [v] μετὰ τετρακοσιοστὸν καὶ [x] ἑβδομηκοστὸν πρῶτον ἔτος, πρὸς δὲ μησὶ τρισὶν, ἐξ οὗ κατῆλθεν ὁ λαὸς εἰς τὴν χώραν, ἀπαλλαγεὶς τῆς ἐν Βαβυλῶνι δουλείας. τῶν δὲ ἀδελφῶν, τὸν μὲν [y] μετ' αὐτὸν Ἀντίγονον, ἐδόκει γὰρ ἀγαπᾶν, ἦγεν ἰσοτίμως, τοὺς δ' ἄλλους εἱργνυσι δήσας, δεσμεῖ δὲ καὶ τὴν

CAP. III.

Quomodo Ariſtobulus, qui primus diadema ſumpſit, matre fratreque ſublatis moritur, cum non plus anno regnaſſet.

NAM mortuo patre, Ariſtobulus è filiis natu major, cum principatum in regnum commutaſſet, primus quidem diadema ſumpſit, poſt annos quadringentos, ſeptuaginta & unum menſesque tres, quàm populus, ſervitute quam Babylone ſerviit, liberatus, in *eam* regionem deſcenderat: Antigonum vero fratrum à ſe ſecundum (namque *illum* amare videbatur) ſibi honore æquavit, cæteroſque vinctos in cuſtodias dat; itemque

Ariſtobulus Hyrcani ſucceſſor. Ant. l. 13. c. 11. §. 1. Primus ex pontificibus Judæorum rex. Ant. l. 13. c. 11. §. 1.

f Ἐπὶ τὴν Σαμαρείας] Roſſ. ὑπὸ τῆς Σαμ.
g Τοῦ ὄρους χώραν] Illa τοῦ ὄρους deſunt Big. Bod. Roſſ. & Ruf.
h Καὶ τῶν παίδων,] Καὶ τῶν παίδων MS. Lipſ. Ita Lugd. Bat. & Roſſ. Al. ἀδελφῶν.
i Φθόνος] Ἀρχ. lib. 13. c. 10. §. 5. Φθόνον ἐκίνησεν ἡ εὐπραγία παρὰ τῶν Ἰουδαίων, ab odio Phariſæorum, qui malè in Hyrcanum ſeu Johannem affecti. SPANH.
k Κατ' αὐτῶν] Roſſ. mavult τῶν κατ' αὐτῶν.
l Καὶ τὰ κατὰ τὴν ἀρχὴν] Καὶ τὰ κατὰ τὴν ἀρχ. MS. Lipſ. SPANH. Illud τὰ è MSS. certe Lugd. Bat.
m Ἐν τρισὶ καὶ τριάκοντα ὅλοις ἔτεσιν,] Ita Big. Bod. Voſſ. Roſſ. ἐν ὅλοις præcedit καὶ in Baſ. & Gen. Vera lectio videtur ἐν λα' ὅλοις ἔτεσιν. In Ant. l. 13. c. 11. §. 1. & l. 20. c. 9. in medio numerat λα'. Sic & Euſeb. in Dem. Evang. VIII. 11. & Hieron. ad Dan. IX. annos aſſignant XXIX. qui numerus quamproxime verum attingit. Quippe Simon occiſus eſt anno Seleucidarum CLXXVII. menſe 11. Sabat. 1 Macc. XVI. 14. h.e. circa Febr. anni P. J. 4579. Alexandræ ſucceſſit Hyrcanus anno 3. Ol. 177. Ant. XIV. 1. nempe circa Nov. anni P. J. 4644. Differentia eſt annorum 65. & menſium fere 9. unde detractis Ariſtobuli anno 1. Alexandri Jannæi 27. Alexandræ 9. (h.e. 37. annis quos his tribus aſſignat Joſephus) relinquentur Joanni Hyrcano anni tantum 28. & menſes circiter 9. Sed cum ex his 37. aliquot anni videantur eſſe defectivi, cumque vivens adhuc Alexandra Hyrcano regnum commiſerit, quorum illud Joſephus innuit, hoc aperte dicit; harum rerum ratione habita fiet Joannis Hyrcani principatus annorum 29.+ ALDR.
n Κατὰ μηδὲν] Lugd. Bat. κατὰ τὸ μηδὲν. Roſſ. κατὰ omittit.
o Τρία γοῦν] Lugd. Bat. τρία μόνα.
p Ἀρχὴν τοῦ ἔθνους, καὶ ἀρχιερωσύνην, καὶ προφητείαν.] Conf. ἀρχ. lib. 13. c. 10. §. 7. SPANH. Ubique Roſſ. articulum τὴν præfigit.
q Προεῖδέ τε] Roſſ. Εἶδέ τε.
r Πρεσβύτερος] Πρεσβύτατος MS. Lipſ. SPANH.
s Ἀριστόβουλος,] Ariſtobulus Hyrcani filius, I. Rex & Diadema aſſumit ἀρχ. lib. 13. c. 11. §. 1. ubi pro CCCCLXXI. legitur CCCCLXXXI. & hic in Rufino vid. Ox.
t Περιτίθεται] Caſ. Ἐπιτίθεται.
v Μετὰ τετρακοσιοστὸν καὶ] Caſ. Μετὰ τριακόσια καὶ ἑβδομήκοντα καὶ ἕν, Roſſ. vero plane Caſ. lectioni ſimilis eſt.
x Ἑβδομηκοστὸν] Rufini codices hoc loco, & Ant. l. 13. c. 11. §. 1. *octogeſimum* pro *ſeptuageſimo* exhibent. Sed falſo. nam numerus ita colligitur. Ab edicto Cyri ad initium Jeſu Joſedecidæ ann. 1. Inde ad mortem Menelai 414. Inde ad mortem Joannis Hyrcani 29+. Fiunt anni 471+. puta anni 471. menſes 3. quibus exactis Ariſtobulus diadema ſumpſit, Confer Ezr. I. 1. II. 70. III. 2. 62. Ant. XII. c. 14. 15. XX. c. 8. Si ad annorum minutias deſcenderis, illarum exceſſus & defectus ſeſe mutuo compenſabunt. Potes eundem numerum etiam hoc modo colligere. Soluta eſt captivitas anno 1. Cyri, h.e. Ol. 1. 4. Alexandræ ſucceſſit Hyrcanus Ol. CLXXVII. 3. Differentia eſt Olympiadum 126. & annorum 3. h. e. annorum 507. Tolle annos 36+, quibus Ariſtobulus, Alexander Jannæus & Alexandra regnavere, reſtant anni 471+. Apud Strabonem XVI. p. 762. πρῶτος ἀνθ' ἱερέως ἀνέδειξεν ἑαυτὸν βασιλέα Ἀλέξανδρος· τούτου δ' ἦσαν υἱοὶ Ὑρκανὸς καὶ Ἀριστόβουλος. Verum eum excuſari poſſe putat Caſaubonus, quod Ariſtobulus I. parum vixerit poſt aſſumptum diadema, eique ſucceſſerit frater Alexander. ALDR.
y Μετ' αὐτὸν] Μεθ' ἑαυτὸν in aliquot MSS.
* Inter ſe partiti ſunt. Ruf.

Crudelis in fratres matremque. Ant. l. 13. c. 11. §. 1.

que matrem, quod ea cum ipſo de poteſtate contenderit, in vincula conjicit. nam & ipſam rerum dominam Joannes reliquerat. Eoque crudelitatis proceſſit, ut vinctam fame necarit.

Antigonus calumniis petitur. Ant. l. 13. c. 11. §. 1.

2. Verum pœnæ ab eo repetitæ ſunt in fratre Antigono, quem & amabat & regni ſocium habebat. Nam & hunc ex calumniis interemit, quas improbi in aula regia *verſantes* in eum confinxerunt. Itaque primo quidem dictis diffidebat Ariſtobulus, ſcilicet & ex amore fratris, & quod pleraque rumore diſſeminata invidiæ imputaret. Sed cum Antigonus ſplendide ab expeditione veniret ad feſtum, quo ex more patrio tabernacula Deo eriguntur, accidit quidem illis in diebus ut morbo laborarit Ariſtobulus; Antigonus vero ſub feſti exitu *in templum* aſcenderit ſuis militibus ſtipatus, *&* quam maxime fieri potuit ornatus, ut fratris gratia accurate magis *Deum* adoraret. Tumque viri ſcelerati regem adeuntes & armatorum pompam ei indicabant, & elatum Antigoni animum, majorem quam qui privato conveniret, quodque cum turma maxima adeſſet ipſum interfecturus: neque enim nudum *ex* regni *ſocietate* ferre poſſe honorem, cum & regnum ipſum ſibi liceat occupare.

Quibus primo parum credidit Ariſtobulus. Ant. l. 13. c. 11. §. 2.

3. His fere invitus credidit Ariſtobulus, idque agens ne vel ſuſpicari quidquam videretur, ſeque contra incerta præmuniret, ſuos quidem ſatellites in loco quodam ſubterraneo & tenebricoſo collocavit (ipſe autem in turri decumbebat quæ prius Baris dicta eſt, poſtea vero mutato nomine Antonia) cum mandatis ut ab inermi manus quidem abſtinerent, Antigonum vero occiderent, ſi armatus accederet. miſit etiam qui illud Antigono prædicerent, ut ſine armis veniret. Ad hoc regina callide admodum cum inſidiatoribus quiddam conſtituit. perſuadent enim iis qui miſſi erant ut mandata quidem regis tacerent, Antigono vero dicerent, quod frater, audito eum ſibi arma pulcherrima in ornatum bellicum in Galilæa comparaſſe, morbo impeditus eſſet quo minus ipſe ſingula inſpiceret, nunc vero cum aliò diſceſſurus ſis, armis indutum videre quam maxime deſideret.

Regina aliique necem machinantur Antigono. Ant. l. 13. c. 11. §. 2.

Antigonus occius. Ant. l. 13. c. 11. §. 2.

4. His auditis Antigonus (ne quid enim mali ſuſpicaretur, ſuadebat fratris affectus) armatus incedebat, quaſi ſemet *fratri* oſtenſurus. Sed ubi ad obſcurum tranſitum, qui Stratonis turris vocabatur, perventum eſt, à ſatellitibus interficitur, relicto hoc in certum documentum, quod omnia benevolentiæ naturæque vincula diſcindant calumniæ, quodque ex melioribus animi affectionibus nulla adeo valida eſt, ut invidiæ perpetuo poſſit obſiſtere.

Ejus mors à Juda Eſſæo prædicta. Ant. l. 13. c. 11. §. 2.

5. Subeat autem alicui & Judam hac in re mirari. Eſſæus erat genere, qui in prædictionibus nunquam lapſus eſt aut mentitus. Is, poſtquam & Antigonum tunc templum forte [u] prætereuntem viderat, ad familiares exclamabat (erant autem non pau-

μητέρα διενεχθεῖσαν περὶ τῆς ἐξουσίας. ταύτην γὰρ [z] δὴ κυρίαν τῶν ὅλων ὁ Ἰωάννης ἀπολελοίπει. καὶ μέχρι τοσαύτης ὠμότητος προῆλθεν, ὥς τε καὶ λιμῷ [a] διαφθεῖραι δεδεμένην.

β΄. Περιέρχεται δὲ [b] αὐτὸν ἡ τίσις εἰς τὸν ἀδελφὸν Ἀντίγονον, ὃν ἠγάπα τε καὶ τῆς βασιλείας κοινωνὸν εἶχε. κτείνει γὰρ καὶ τοῦτον ἐκ διαβολῶν, ἃς οἱ πονηροὶ τῶν κατὰ τὸ βασίλειον ἐνεσκευάσαντο. [c] τὰ μὲν οὖν πρῶτα ἠπίστει τοῖς λεγομένοις ὁ Ἀριστόβουλος, ἅτε δὴ καὶ τὸν ἀδελφὸν ἀγαπῶν, καὶ διδοὺς φθόνῳ τὰ πολλὰ τῶν λογοποιουμένων. ὡς δ' ὁ Ἀντίγονος λαμπρὸς ἀπὸ τῆς στρατιᾶς ἦλθεν εἰς τὴν ἑορτὴν, ἐν ᾗ σκηνοπηγεῖσθαι πάτριον τῷ Θεῷ, συνέβη μὲν κατ' ἐκείνας τὰς ἡμέρας, νόσῳ χρήσασθαι τὸν Ἀριστόβουλον. τὸν δὲ Ἀντίγονον ἐπὶ τέλει τῆς ἑορτῆς ἀναβάντα μετὰ τῶν περὶ αὐτὸν ὁπλιτῶν, [d] ὡς ἐνῆν μάλιστα κεκοσμημένον, προσκυνῆσαι τὸ πλέον ὑπὲρ τἀδελφοῦ. [e] κἂν τούτῳ προσιόντες οἱ πονηροὶ τῷ βασιλεῖ τήν τε πομπὴν τῶν ὁπλιτῶν ἐδήλουν, καὶ [f] τὸ παράστημα [g] τοῦ Ἀντιγόνου, μεῖζον ἢ κατ' ἰδιώτην, ὅτι τε παρείη μετὰ [h] μεγίστου συντάγματος ἀναιρήσων αὐτόν. οὐ γὰρ ἀνέχεσθαι τιμὴν μόνον ἐκ βασιλείας ἔχειν, παρὸν αὐτὴν κατασχεῖν.

γ΄. Τούτοις κατὰ μικρὸν ἄκων ἐπίστευσεν Ἀριστόβουλος, καὶ προνοῶν τοῦ μήθ' ὑποπτεύων φανερὸς γενέσθαι, καὶ προησφαλίσασθαι πρὸς τὸ ἄδηλον, [i] καθίστησι μὲν τοὺς σωματοφύλακας ἔν τινι τῶν ὑπογαίων ἀλαμπεῖ. κατέκειτο δ' ἐν [k] τῇ Βάρει πρότερον [l] καλουμένῃ, αὖθις δ' Ἀντωνίᾳ μετονομασθείσῃ. [m] προστάξας ἀνόπλου μὲν ἀπέχεσθαι, κτείνειν δὲ τὸν Ἀντίγονον, εἰ μετὰ ὅπλων προσίοι. καὶ πρὸς αὐτὸν ἔπεμψε τοὺς προεροῦντας ἄνοπλον ἐλθεῖν. πρὸς τοῦτο πάνυ πανούργως ἡ βασίλισσα συντάσσεται μετὰ τῶν ἐπιβούλων. τοὺς γὰρ πεμφθέντας [n] πείθουσι τὰ μὲν παρὰ τοῦ βασιλέως σιωπῆσαι, λέγειν δὲ πρὸς τὸν Ἀντίγονον, ὡς ἀδελφὸς ἀκούσας ὅπλα τε [o] αὐτῷ κατεσκευασκέναι κάλλιστα, [p] καὶ πολεμικὸν κόσμον ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ, διὰ μὲν τὴν ἀσθένειαν αὐτὸς ἐπιδεῖν ἕκαστα κωλυθείη, νῦν δ' ἐπεὶ καὶ χωρίζεσθαι [q] μέλλοις, [r] θεάσαιτ' ἂν ἥδιστά σε ἐν τοῖς ὅπλοις.

δ΄. Ταῦτ' ἀκούσας ὁ Ἀντίγονος, ἐνῆγε δ' ἡ τοῦ ἀδελφοῦ διάθεσις μηδὲν ὑποπτεύειν πονηρὸν, ἐχώρει μετὰ τῶν ὅπλων ὡς πρὸς ἐπίδειξιν. γενόμενος δὲ κατὰ τὴν σκοτεινὴν πάροδον, [s] ἣ Στράτωνος ἐκαλεῖτο πύργος, ὑπὸ τῶν σωματοφυλάκων ἀναιρεῖται, βέβαιον ἀποδείξας, ὅτι πᾶσαν εὔνοιαν καὶ φύσιν κόπτει διαβολὴ, καὶ οὐδὲν οὕτω τῶν ἀγαθῶν παθῶν ἰσχυρὸν ὃ τῷ φθόνῳ μέχρι παντὸς ἀντέχει.

ε΄. [t] Θαυμάσαι δ' ἄν τις ἐν τούτῳ καὶ [t] Ἰούδαν. [v] Ἐσσαῖος ἦν γένος, οὐκ ἔστιν ὅτε πταίσας ἢ ψευσθεὶς ἐν προαγγέλμασιν. ὃς ἐπειδὴ καὶ τότε τὸν Ἀντίγονον ἐθεάσατο παριόντα διὰ τοῦ ἱεροῦ, πρὸς τοὺς γνωρίμους ἀνέκραγεν, ἦσαν δ' οὐκ ὀλίγοι παρεδρεύοντες αὐτῷ τῶν

μαν-

z Δὴ κυρίαν] Illud δὴ abeſt *Big. Lugd. Bat. Aliiſque.*

a Διαφθεῖραι] *Lugd. Bat.* Διαφθείρουσι.

b Αὐτὸν ἡ τίσις] Αὐτῷ in pleriſque *MSS.* τὸ abeſt in *Roſ.*

c Τὰ μὲν οὖν] Ita *Lugd. Bat.* alii τὰ μὲν δε.

d Ὡς ἐνῆν μάλιστα κεκοσμημένον, προσκυνῆσαι] Vid. ἀρχ. lib. 13. c. 11. §. 1. SPANH.

e Κἂν τούτῳ προσιόντες] Τότε προσιόντες *Roſ.*

f Τὸ παράστημα] Conf. ſup. c. 2. §. 4. SPANH.

g Τοῦ Ἀντιγόνου.] *Lugd. Bat.* Τὸ Ἀντιγ.

h Μεγίστου συντάγματος] *Lugd. Bat.* Μεγίστων συνταγμάτων.

i Καθίστησι] *Lugd. Bat.* διέταξε. ut & *Roſ.* id eſt *diſpoſuit.* non male. HAV.

k Τῇ Βάρει πρότερον] Conf. ἀρχ. lib. 13. c. 11. §. 2. ut & inf. huj. libri c. 5. §. 4. item c. 21. §. 1. SPANH.

l Καλουμένῃ.] Abeſt a *Lugd. Bat.* ut & *Roſ.*

m Προστάξας] Particulam καὶ præponit *Roſ.*

n Πείθουσι] Ἤδη legiſſe videtur *Ruf.*

o Αὐτῷ κατεσκευασκέναι κάλλιστα,] Ita locum hunc reſtituimus ex clariſſima *MSS. Lugd. Bat. Bod.* & *Roſ.* conſpiratione, ut & *Ruf.* qui jam olim ita invenerat; legitur in vulgaris αὐτὸς κατεσκευασμένα κάλλιστα διὰ π. κ. Verte itaque & *decus bellicum* pro *in ornatum bellicum.* Exprimit enim idem quod appellat Virgilius *decus & tutamen in armis.* lib. Æneid. 5. 1. 2 26. 2. HAV.

p Καὶ πολεμικὸν κόσμον] Διὰ πολ. κ. *Hudſ.* Καὶ πολεμικὸν κ. juxta *Ruf.*

q Μέλλοις.] Ita *Lugd. Bat.* alii μέλλοι.

r Θεάσαιτ' ἂν] *Gen.* Θεάσαιτ' ἄν. Θεάσαιτ' ἂν *MS. Lipſ.* SPANH. Ita cum *MSS.* Θεάσαι ἂν in *Impreſſis.*

ſ Ἡ Στράτωνος ἐκαλεῖτο πύργος] Primam voculam non agnoſcit *Lugd. Bat.* poſtremam delet *Roſ.*

t Θαυμάσαι] *Lugd. Bat.* Θαυμάσαι.

t Ἰούδαν.] Sic Lameæ & Manahemi, utriuſque Eſſæi vaticinia ἀρχ. lib. 14. c. 9. §. 4. & lib. 15. c. 10. §. 5. Judas hic fuit Eſſenus inſtitutus ἀρχ. lib. 13. c. 11. §. 2. Ἰούδας τινὰ, Ἐσσαῖον μὲν τὸ γένος. *Eſſenum autem genere* ſeu *ſecta*, de quo nihil *Gelenius* Judam Eſſenum genere *Ruffin.* SPANH.

v Ἐσσαῖος ἦν γένος,] *Al.* Ἐσσηνὸς, uti l. 13. c. 11. §. 2.

u Ἰδὼν τὸν Ἀντίγονον παριόντα τὸ ἱερὸν *Ant.* l. 13. c. 11. §. 2.

x Ατο-

μαθηταῖς τὸν πάπαι· „ νῦν ἐμοὶ καλὸν, ἔφη, τὸ „ θανεῖν, ὅτι μοι προτέθνηκεν ἡ ἀλήθεια, καί τι τῶν „ ὑπ' ἐμοῦ προῤῥηθέντων διέψευσται. ζῇ γὰρ Ἀντίγονος „ οὑτοσὶ σήμερον ὀφείλων [x] ἀποθανεῖν. χωρίον δ' αὐτῷ „ πρὸς σφαγὴν, Στράτωνος πύργος [y] εἵμαρτο· „ καὶ τοῦτο μὲν ἀφ' ἑξακοσίων σταδίων ἐντεῦθέν ἐστιν. „ ὧραι δὲ τῆς ἡμέρας ἤδη τέσσαρες, [z] οὐδὲ δὴ χρόνος „ ἐκκρούει τὸ μάντευμα. " ταῦτ' εἰπὼν, σκυθρωπὸς [a] ὑπὸ συννοίας ὁ γέρων διεκαρτέρει, καὶ μετ' ὀλίγον ἀνῃρημένος Ἀντίγονος ἠγγέλλετο κατὰ τὸ [b] ὑπόγαιον χωρίον, ὃ δὴ καὶ αὐτὸ Στράτωνος ἐκαλεῖτο πύργος, ὁμωνύμως τῇ παράλῳ Καισαρείᾳ. τοῦτο γοῦν τὸν μάντιν διετάραξεν.

ϛ'. Ἀριστοβούλῳ γε μὴν εὐθὺς ἡ [c] περὶ τοῦ μύσους μεταμέλεια νόσον ἐνσκήπτει, καὶ πρὸς ἐννοίαις τοῦ φόνου τὴν ψυχὴν ἔχων ἀεὶ τεταραγμένην συνετήκετο, μέχρι τῶν σπλάγχνων ὑπ' ἀκράτου τῆς λύπης σπαραττομένων [d] ἄθρουν αἷμα [e] ἀναβάλλει. τοῦτό τις τῶν πρὸς τῇ θεραπείᾳ παίδων ἐκφέρων, δαιμονίᾳ προνοίᾳ σφάλλεται, καθ' ὃν τόπον ὁ Ἀντίγονος ἔσφακτο, καὶ [f] φαινομένοις ἔτι τοῖς ἀπὸ τοῦ φόνου σπίλοις τὸ αἷμα τοῦ κτείναντος ἐπεξέχεεν. ἤρθη δ' [g] εὐθὺς οἰμωγὴ τῶν θεασαμένων, ὥσπερ ἐπίτηδες τοῦ παιδὸς ἐκεῖ [h] ἐπικατασπείσαντος τὸ αἷμα· τῆς δὲ βοῆς ἀκούσας ὁ βασιλεὺς, τὴν αἰτίαν ἐπυνθάνετο, καὶ μηδενὸς τολμῶντος εἰπεῖν, μᾶλλον [i] ἐνέκειτο μαθεῖν ἐθέλων. τέλος δ' ἀπειλοῦντι καὶ βιαζομένῳ τἀληθὲς εἶπον. ὁ δὴ τούς τε ὀφθαλμοὺς ἐμπίπλησι δακρύων, καὶ στενάξας, [k] ὅσον ἦν αὐτῷ δύναμις, εἶπεν, „ Οὐκ ἄρα Θεοῦ μέγαν ὀφθαλμὸν „ ἐπ' ἔργοις ἀθεμίτοις λήσειν ἔμελλον, ἀλλά με „ [l] ταχεῖα μέτεισι δίκη φόνου συγγενοῦς· μέχρι τοῦ „ μοι σῶμα ἀναιδέστατον τὴν ἀδελφοῦ καὶ μητρὶ κατάκριτον ψυχὴν καθέξεις; μέχρι τοῦ δ' αὐτοῖς ἐπισπείσω κατὰ μέρος τοὐμὸν αἷμα; λαβέτωσαν ἀθρόον „ τοῦτο, καὶ μηκέτι ταῖς [m] ἐκ τῶν ἐμῶν σπλάγχνων „ χοαῖς ἐπειρωνευέσθω τὸ δαιμόνιον. " ταῦτ' εἰπὼν, [n] εὐθέως τελευτᾷ, βασιλεύσας οὐ πλεῖον ἐνιαυτοῦ.

ci è diſcipulis ei aſſidentes) Papæ! „ nunc æquum „ eſt, dicebat, ut ipſe moriar, quando ante me „ veritas interiit, & falſum eſt certum quiddam à „ me prædictum. Vivit enim iſte Antigonus, qui „ hodie mori debuit. Locus autem neci ejus fato „ deſtinatus, erat Stratonis turris; & ille quidem „ ſexcentorum abhinc ſtadiorum intervallo diſtat. „ jam vero quarta eſt diei hora: adeoque hoc tempus irritum reddit vaticinium. " Iſta loquutus, tacita cogitatione mœſtoque vultu defixus hærebat ſenex, pauloque poſt interfectum eſſe Antigonum nunciatur in loco ſubterraneo, qui & ipſe Stratonis turris appellabatur, eodem nomine quo maritima Cæſarea. Quippe hæc res vatem perturbavit.

6. Cæterum pœnitudo ex ſcelere ſtatim fecit ut Ariſtobulo morbus ingraveſceret; dumque animum cædem ſecum reputando perturbatum haberet, contabeſcebat, donec immodico dolore laceratis viſceribus, ſanguinem multum emitteret. Hunc dum quidam puerorum qui ei miniſtrabant foras effert, divina providentia prolapſus cadit, eo in loco quo Antigonus erat occiſus, & ſuper exſtantes cædis maculas interfectoris cruorem effudit. Mox autem ſublatus eſt ululatus ab iis qui id conſpexerant, tanquam puer de induſtria ſanguinem illic libaſſet: & cum rex clamore audito cauſam ſciſcitaretur, eamque nemo prodere auſus eſſet, eo magis inſtabat diſcendi deſiderio. Tandem vero, cum minas intentaret eoſque cogeret, verum quod erat ei indicaverunt. At ille, cum lachrymis oppleſſet oculos, quantumque poterat ingemuiſſet, dicebat, „ haud utique erat ut * magnum Dei „ oculum ob facta nefaria effugerem, ſed me celeris pœna perſequitur ob cognati cædem. Quouſque, ô corpus impudentiſſimum, matri fratrique damnatam animam detinebis? Quamdiu „ & ipſe paulatim illis ſanguinem meum libabo? „ ſimul totum accipiant; ne amplius inferias ex „ meis viſceribus factas derideat numen. " His dictis illico moritur, cum non plus anno regnum tenuiſſet.

Fratris interitum dolet Ariſtobulus. Ant. l. 13. c. 11. §. 3.

Moritur. Ant. l. 13. c. 11. §. 3.

ΚΕΦ. δ'.

Οἷα ἐπράχθη ὑπ' Ἀλεξάνδρου Ἰανναίου, βασιλεύσαντος ἑπτὰ πρὸς ταῖς εἴκοσιν ἔτη.

Λύσασα δ' ἡ γυνὴ τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ βασιλέα καθίστησιν Ἀλέξανδρον, [o] τὸν καὶ καθ' ἡλικίαν καὶ μετριότητα προὔχειν δοκοῦντα. ὁ δὲ, παρελθὼν εἰς τὴν ἐξουσίαν, τὸν ἕτερον μὲν τῶν ἀδελφῶν [p] βασιλειῶντα κτείνει· τὸν δὲ καταλειπόμενον, ἀγαπῶντα τὸ ζῆν δίχα πραγμάτων, εἶχεν [q] ἐν τιμῇ.

β'. Γίνεται δ' αὐτῷ καὶ πρὸς τὸν Λάθουρον ἐπικληθέντα Πτολεμαῖον συμβολὴ, πόλιν [r] Ἀσωχὶν ᾑρηκότα·

CAP. IV.

Quas res geſſerit Alexander Jannæus, qui regnavit annos XXVII.

UXor autem *Ariſtobuli*, cum fratres vinculis exemiſſet, regem conſtituit Alexandrum, qui & ætate & morum modeſtia *cæteris* præſtare videbatur. Verum is, ad poteſtatis faſtigium provectus, è fratribus quidem alterum regnum affectantem occidit; alterum vero, † vita quieta contentum, in honore habuit.

2. Accidit autem, ut *is* prælio congrederetur cum Ptolemæo cognomine Lathyro, qui urbem Aſochim cepe-

Alexander Jannæus rex Judæorum. Ant. l. 13. c. 12. §. 1.

Pugna inter Alexandrum & Ptolemæum Lathyrum. Ant. l. 13. c. 12. §. 2. 3. 4. 5.

x Ἀποθανεῖν.] Ἀπῃρῆσθαι Big. Bod. & Voſſ. Ἀναιρεῖσθαι Roſ.
y Εἵμαρτο.] Roſ. Εἵμαρται.
z Οὐδὲ δὴ] Lugd. Bat. Ὁ δή.
a Ὑπὸ συννοίας] Ἐπὶ συννοίας MS. Lipſ. Spanh. Ἐπὶ συννοίας Big. & Bod. & Roſ. & Lugd. Bat. ἐπὶ συννοίας Lipſ.
b Ὑπόγαιον χωρίον, ὃ δὴ καὶ αὐτὸ Στράτωνος ἐκαλεῖτο πύργος, ὁμωνύμως τῇ παράλῳ Καισαρείᾳ.] Καισάρεια παράλιος ante Stratonis Turris dicta, ut libr. Antt. 13. c. 11. §. 2. ὃ καὶ αὐτὸ Στράτωνος πύργος ἐκαλεῖτο, ὁμωνύμως τῇ παράλῳ Καισαρείᾳ. & alibi, lib. 3. c. 8. §. 1. πεδιὰς οὖσα, καὶ παράλιος. & lib. 7. c. 2. §. 1. εἰς τὴν παράλιον ἐπανελθὼν Καισάρειαν. item eod. lib. c. 1. §. 3. πρὸς τὴν ἐπὶ τῇ θαλάττῃ Καισάρειαν.
c Περὶ τοῦ μύσους] Conf. ſup. c. 2. §. 3. Spanh.
d Ἄθρουν αἷμα] Ἄθρουν αὐτοῦ τοῦτον ἀποδίδους, de eadem morte ἀρχ. lib. 13. c. 11. §. 3. Spanh.
e Ἀναβάλλει.] Ἀναβάλλειν in nonnullis MSS.
f Φαινομένοις ἔτι] Videlis J. A. Boſii Diſſ. ad 2 Tim. 2. 22.

g Εὐθὺς οἰμωγὴ] Εὐθέως hic loci & ſupra v. 26. in Roſ. Lugd. Bat. pleriſque MSS.
h Ἐπικατασπείσαντος] Lugd. Bat. ἐπισπείσαντος.
i Ἐνέκειτο] Roſ. ἐκεῖτο.
k Ὅσον ἦν] Omittit ἦν Roſ.
l Ταχεῖα] Roſ. τάχιον.
m Ἐκ τῶν] Abeſt a Lugd. Bat.
n Εὐθέως τελευτᾷ.] Roſ. ἐντελευτᾷ, οὐ πλεῖον βασιλεύσας ἐνιαυτοῦ.
o Τὸν καὶ καθ'] Lugd. Bat. τὸν καθ' Roſ. τοῦτον καθ'.
p Βασιλειῶντα κτείνει.] Conf. ſup. Procem. §. 2.
q Ἐν τιμῇ.] Illa ἐν τιμῇ addidi ex Antt. l. 13. c. 12. §. 1. in fine.
r Ἀσωχὶν ᾑρηκότα.] Conf. de Vita §. 41. Spanh. Ἀσωχὶν Voſſ. vide ad l. 13. c. 12. §. 4. in fine.
* Sc. Deum omnia ſpectantem.
† Ablatis rebus ſecum habebat, Roſ.

ceperat: in quo multos quidem hoſtium peremit, ſed victoria in Ptolemæum propendebat. Poſtea vero quam ille, à matre Cleopatra fugatus, in Ægyptum diſceſſerit, Alexander & Gadara obſidione in poteſtatem ſuam redigit, & caſtellum Amathuntis, munitionem omnium quæ ad Jordanem ſitæ erant maximam, ubi & pretioſiſſima quæque bonorum Theodori filii Zenonis adſervabantur. At Theodorus, cum repente *ei* ſuperveniſſet, & res ſuas capit & regis impedimenta, & Judæorum decem circiter millia interficit. * Alexander autem ab iſta plaga revaleſcit, & in maritimam regionem verſus Raphiam capit & Gazam, itemque Anthedonem, quæ poſtea à rege Herode Agrippias nominata eſt.

Ant. l. 13. c. 12. §. 5.

Pugna inter Alexandrum & Theodorum. Ant. l. 13. c. 13. §. 3.

Alexander multas urbes capit. Ant. l. 13. c. 13. §. 3.

3. Cum autem *urbes* iſtas ſubjugaſſet, inſurrectio fit populi Judaïci in feſto. Tum enim maxime, cum feſta celebrantur, excitatur ſeditio. Nec apparebat, quo pacto ex inſidiis evadere potuerit, niſi ei auxilium tuliſſent copiæ peregrinæ, Piſidæ nempe & Cilices: Syros quippe in mercenarios non admittebat, propter ingenitum illis erga gentem Judæorum odium. Cum autem ſupra ſex millia eorum, qui in eum inſurrexerant, occidiſſet, in Arabiam incurſionem facit: cumque eam ſimulque Galaaditas & Moabitas ſubegiſſet, tributumque illis imperaſſet, ad Amathunta reverſus eſt. Theodoro etiam ex rebus ejus proſpere geſtis metu perculſo, cum caſtellum *omni* præſidio vacuum reperiſſet, *de* fundamentis *illud* dejecit.

Mota in Alexandrum ſeditio. Ant. l. 13. c. 13. §. 5.

Moabitas aliaſque gentes ſubigit Alexander. Ant. l. 13. c. 13. §. 5.

4. Mox autem congreſſus cum Oboda rege Arabum, qui locum juxta Gaulanam prior inſidiis occupaverat, illis captus totum amiſit exercitum, in vallem profundam compulſum, atque camelorum multitudine contritum. Ille vero fuga dilapſus in Hieroſolyma, gentem olim ſibi inſenſam calamitatis magnitudine in ſeditionem excitavit. Fit autem etiam tunc ſuperior, crebriſque præliis non pauciores quinquaginta Judæorum millibus interfecit, ſex annorum ſpatio: nequaquam tamen victoriis lætabatur, ut qui regni ſui vires conſumeret. adeo ut armis omiſſis adniteretur verbis bellum cum ſubditis componere. Illi autem eo magis odio habebant ejus reſipiſcentiam morumque varietatem. Cumque percontaretur quid cauſæ eſſet, quid ipſi faciendum ut eos placatum iret, ut moreretur, dicebant. nam cum eo, qui tam multa nefaria patraſſet, etiam mortuo vix redituros eſſe in gratiam. Simul etiam Demetrium, cognomine Eucærum in auxilium vocabant. Cumque ille, majorum ſpe, eis haud ægre obſequutus eſſet, & cum exercitu veniſſet, ſeſe cum auxiliis ejus circa Sicima conjunxerunt Judæi.

Ab Oboda fuſus fugatuſque. Ant. l. 13. c. 13. §. 5.

Multa cum cæde in Judæos graſſatur. Ant. l. 13. c. 3. §. 5.

Demetrius Eucærus à Judæis in auxilium accerſitus. Ant. l. 13. c. 13. §. 5.

καὶ πολλοὺς μὲν ἀπῶλε τῶν πολεμίων, ἡ δὲ νίκη πρὸς [s] Πτολεμαῖον ἔρρεψεν. ἐπεὶ δ' οὗτος ὑπὸ τῆς μητρὸς Κλεοπάτρας διωχθεὶς εἰς Αἴγυπτον ἀνεχώρησεν, Ἀλέξανδρος Γαδάρων τε πολιορκίᾳ κρατεῖ, καὶ Ἀμαθοῦντος, ὃ δὴ μέγιστον μὲν ἦν ἔρυμα τῶν [t] περὶ Ἰορδάνην, τὰ τιμιώτατα δὲ τῶν Θεοδώρου τοῦ Ζήνωνος [v] κτημάτων ἦν ἐν αὐτῷ. ἐπελθὼν δ' ἐξαίφνης ὁ Θεόδωρος, τά τε σφέτερα, καὶ τὴν βασιλέως ἀποσκευὴν αἱρεῖ, τῶν τε Ἰουδαίων εἰς μυρίους κτείνει. γίνεται δ' ἐπάνω τῆς πληγῆς Ἀλέξανδρος, καὶ τραπόμενος εἰς τὴν παραλίαν, αἱρεῖ [x] Ῥαφίαν τε καὶ Γάζαν, καὶ Ἀνθηδόνα, τὴν αὖθις ὑφ' Ἡρώδου τοῦ βασιλέως [y] Ἀγριππιάδα ἐπικληθεῖσαν.

γ΄. Ἐξανδραποδισαμένῳ δὲ ταύτας ἐπανίσταται τὸ Ἰουδαϊκὸν [z] ἐν ἑορτῇ. μάλιστα γὰρ ἐν ταῖς εὐωχίαις αὐτῶν στάσις ἅπτεται. καὶ [a] ἐδόκει μὴ ἂν κρείττων γίνεσθαι τῆς ἐπιβουλῆς, εἰ μὴ τὸ ξενικὸν αὐτῷ παρεβοήθει, Πισίδαι καὶ Κίλικες ἦσαν. Σύρους γὰρ οὐκ ἐδέχετο μισθοφόρους, [b] διὰ τὴν ἔμφυτον αὐτῶν πρὸς τὸ ἔθνος ἀπέχθειαν. [c] κτείνας δὲ τῶν ἐπαναστάντων ὑπὲρ [d] ἑξακισχιλίους, Ἀραβίας ἥπτετο· καὶ ταύτην ἑλών, Γαλααδίτας τε καὶ [e] Μωαβίτας, φόρον τε αὐτοῖς ἐπιτάξας, ἀνέστρεψεν ἐπὶ [f] Ἀμαθοῦντα. Θεοδώρου δὲ πρὸς τὰς εὐπραγίας [g] αὐτοῦ καταπλαγέντος, ἔρημον λαβὼν τὸ φρούριον κατέσκαψεν.

δ΄. Ἔπειτα συμβαλὼν [h] Ὀβόδᾳ τῷ Ἀράβων βασιλεῖ προλοχίσαντι κατὰ τὴν [i] Γαυλάνην, [k] ἐνέδρας αὐτῷ γενομένης, πᾶσαν ἀποβάλλει τὴν στρατιάν, [l] συνωσθεῖσαν κατὰ βαθείας φάραγγος, καὶ πλήθει καμήλων συντριβεῖσαν. διαφυγὼν δ' αὐτὸς εἰς Ἱεροσόλυμα, τῷ μεγέθει τῆς συμφορᾶς πάλαι μισοῦν τὸ ἔθνος ἠρέθισεν εἰς ἐπανάστασιν. γίνεται δὲ καὶ τότε κρείττων, καὶ μάχαις ἐπαλλήλοις οὐκ ἐλάττους πεντακισμυρίους [m] Ἰουδαίων ἀπῶλεν ἐν ἓξ ἔτεσιν· εἰ μὴ [n] ηὐφραίνετό γε ταῖς νίκαις, τὴν ἑαυτοῦ βασιλείαν ἀναλίσκων. [o] ὥς τε, παυσάμενος τῶν ὅπλων, [p] λόγοις ἐπεχείρει διαλύεσθαι πρὸς τοὺς ὑποτεταγμένους. οἱ δὲ μᾶλλον ἐμίσουν τὴν μετάνοιαν αὐτοῦ, καὶ τοῦ τρόπου τὸ ἀνώμαλον. [q] πυνθανομένῳ τε τὸ αἴτιον, [r] τί ἂν ποιήσας καταστείλειεν αὐτούς, [s] ἀποθανὼν ἔλεγον. νεκρῷ γὰρ ἂν διαλλαγῆναι [t] μόλις τῷ τοσαῦτα δράσαντι. ἅμα δὲ καὶ τὸν [v] Εὔκαιρον ἐπικληθέντα Δημήτριον ἐπεκαλοῦντο. ῥᾳδίως δ' ὑπακούσαντος κατ' ἐλπίδα μειζόνων, καὶ μετὰ στρατιᾶς ἥκοντος, συνέμισγον οἱ Ἰουδαῖοι τοῖς συμμάχοις περὶ Σίκιμα.

ε΄. Δέ-

s Πτολεμαῖον] Articulum τὸν præponit *Lugd. Bat.*

t Περὶ Ἰορδάνην,] Ὑπὲρ Ἰορδάνην *MS. Lipſ.* & *Ruſin.* SPANH. Τοῦ Ἰορδάνου *Bod.* ὑπὲρ *Big. Voſſ.* & *Lipſ.* Vide ad l. 13. c. 12. §. 5.

v Κτημάτων] *Roſt.* κλημάτων.

x Ῥαφίαν] ΡΑΦΙΑ Nummi. SPANH. *Al.* Ῥάφιαν.

y Ἀγριππιάδα] Ἀγρίππιον inf. c. 21. §. 8. SPANH. Sic inf. c. 5. §. 4.

z Ἐν ἑορτῇ] Et inde, quoniam epulæ & dies Feſti ſeditiones accendunt, Romani milites ſuper porticum Templi locabant, noluerunque Judæi Chriſtum Feſto die capere. REL.

a Ἐδόκει] *Roſt.* δοκεῖ.

b Διὰ τὴν ἔμφυτον] Inſita inter Syros & Judæos inimicitia, ἀρχ. lib. 13. c. 13. §. 5. id tribuit privato Alexandri erga Syros odio. SPANH.

c Κτείνας δὲ] *Roſt.* κτείνας γὰρ.

d Ἑξακισχιλίους,] Ita *Voſſ. Bod. Roſt.* expreſſis etiam literis & *Ant.* in *Ant.* l. 13. c. 14. §. 5. in *Impreſſis* ὀκτακισχιλίους. in *Ruſini Editis octo millibus*, ſed *ſex millia* habent *MSS.*

e Μωαβίτας,] Non eſt in *Roſt.*

f Ἀμαθοῦντα.] *Lugd. Bat.* Ἀμαθοῦντας.

g Αὐτοῦ καταπλαγέντος,] Αὐτὸν & αὐτῶν in *libris aliquot.*

h Ὀβόδᾳ] Ὀβόδᾳ ex *Ant.* l. 13. c. 14. §. 5. Ὀβόδῃ *Big. Voſſ.* & *Roſt.* Βόδῃ *Roſt.* Ἰοβόδᾳ *Lugd. Bat.*

i Γαυλάνην,] Ἀρχ. lib. 13. c. 15. §. 3. Γαυλάνην SPANH. Eandem eſſe cum urbe *Golan* exiſtimat *Relandus* in *Palæſtina* S. p. 815. Inſidias collocatas fuiſſe κατὰ Γάδαρα κώμην τῆς Γαλααδίτιδος memorat *Joſephus* in *Ant.* l. 13. c. 14. §. 5. κατὰ τὴν Γαυλάνην in *Galaaditide* [*Gaulonenſi* & *Gaulenſi* & *Galenſi MS.*] *regione* vertit *Ruſinus.*

k Ἐνέδρας] Conf. ἀρχ. lib. 13. c. 13. §. 5. SPANH.

l Συνωσθεῖσαν] Συνωσθεῖσαν *Bod.*

m Ἰουδαίων ἀπῶλεν] Ἰουδαίους *Big.* & *Bod.*

n Ηὐφραίνετό γε] *Roſt.* εὐφραίνει γε.

o Ὥς τε, παυσάμενος τῶν ὅπλων,] Ὅθεν *Big. Roſt.* & *Bod.* & forſan *Ruſinus*, qui vertit, *unde.*

p Λόγοις] *Roſt.* ἐν λόγοις.

q Πυνθανομένῳ τε τὸ αἴτιον,] Πυνθανομένου *Big. Voſſ. Roſt.* & & *Bod.*

r Τί ἂν] Καὶ τί ἂν π. *MS. Lipſ.* SPANH.

s Ἀποθανὼν ἔλεγον.] Atque ita *voluntaria morte maximo juſtiſſimoque civium odio quam primum ſatisfaceret*, ut ad Tiberium ſcripſiſſe Artabanum in Vita ejus cap. 66. narrat *Suetonius.* quaſi *aliter tot flagitiis ejus ſubveniri non poſſet*, ut cordatus centurio Aſper in pœna ſua ad Neronem apud *Tacitum* lib. Annal. 15. cap. 68. Quomodo & legatis Dionyſii Syracuſarum Tyranni, extollentibus pietatem ejus in ſepeliendis illis, qui ex hoſtibus in acie ceciderant, reſponſum ſatis amarè eſt a civibus profugis: *non alio ipſum Dionyſium beneficio dignum eſſe, imo Deos ſe precari, ut eodem quamprimum afficeretur.* Narrante Diodoro l. 14. c. 9. HAV.

t Μόλις τῷ] Abeſt a *Roſt.*

v Εὔκαιρον] Demetrius Εὔκαιρος. ἀρχ. lib. 13. c. 13. §. 5. τὸν Ἄκαιρον *MS. Lipſ.* & *Ruſin.* SPANH. Ἄκαιρον *Big. Bod. Voſſ. Roſt.* & *Ruſ.* in quibuſdam *exemplaribus.* Potuit Demetrius per ludibrium ita appellari, uti & Antiochus *Epimanes* pro *Epiphanes*, & Ptolemæus *Cacergetes* pro *Euergetes.* ALDR.

* Verum Alexander receptis poſt cladem viribus, *Ruf.*

ε'. Δέχεται δ' ἑκατέρους Ἀλέξανδρος, [x] ἱππεῦσι μὲν χιλίοις, μισθοφόροις δὲ πεζοῖς [y] ὀκτακισχιλίοις· παρῆν δὲ αὐτῷ καὶ τὸ εὖνουν Ἰουδαϊκὸν, εἰς [z] μυρίους. τῶν δ' ἐναντίων ἱππεῖς μὲν ἦσαν τρισχίλιοι, πεζῶν δὲ μύριοι τετρακισχίλιοι. [a] καὶ πρὶν εἰς χεῖρας ἐλθεῖν διὰ κηρύκων οἱ βασιλεῖς ἐπειρῶντο τῶν παρ' ἀλλήλοις ἀποστάσεων· Δημήτριος μὲν τοὺς Ἀλεξάνδρου μισθοφόρους, Ἀλέξανδρος δὲ τοὺς ἅμα Δημητρίῳ Ἰουδαίους μεταπείσειν ἐλπίσας. ὡς δ' οὔτε οἱ Ἰουδαῖοι [b] θυμῶν, οὔθ' οἱ Ἕλληνες [c] ἐπαύσαντο πίστεως, διεκρίνοντο ἤδη τοῖς ὅπλοις συμπεσόντες. κρατεῖ δὲ τῇ μάχῃ Δημήτριος, καίτοι πολλὰ τῶν Ἀλεξάνδρου μισθοφόρων καὶ ψυχῆς ἔργα καὶ χειρὸς ἐπιδειξαμένων. χωρεῖ δὲ τὸ τέλος τῆς παρατάξεως [d] παρὰ δόξαν ἀμφοτέροις. οὔτε γὰρ Δημητρίῳ παρέμειναν νικῶντι οἱ καλέσαντες, καὶ κατ' οἶκτον τῆς μεταβολῆς Ἀλεξάνδρῳ προσεχώρησαν, εἰς τὰ ὄρη καταφυγόντι, Ἰουδαίων ἑξακισχίλιοι. ταύτην τὴν ῥοπὴν οὐκ ἤνεγκε Δημήτριος, ἀλλ' ὑπολαβὼν ἤδη μὲν ἀξιόμαχον εἶναι πάλιν Ἀλέξανδρον, μεταῤῥεῖν δὲ καὶ πᾶν τὸ ἔθνος [e] εἰς αὐτὸν, ἀνεχώρησεν.

ϛ'. Οὐ μὴν [f] τόγε λοιπὸν πλῆθος, ἀναχωρησάντων τῶν συμμάχων, κατέθεντο τὰς διαφοράς· συνεχὴς δὲ πρὸς Ἀλέξανδρον ἦν αὐτοῖς ὁ πόλεμος, μέχρι πλείστους ἀποκτείνας τοὺς λοιποὺς ἀπήλασεν εἰς [g] Βεμέσελιν πόλιν, καὶ ταύτην καταστρεψάμενος αἰχμαλώτους ἀνήγαγεν εἰς Ἱεροσόλυμα. προέκοψε δ' αὐτῷ, δι' ὑπερβολὴν ὀργῆς, εἰς ἀσέβειαν [h] τὰ τῆς ὠμότητος. τῶν γὰρ [i] ληφθέντων εἰς ὀκτακοσίους ἀνασταυρώσας ἐν μέσῃ τῇ πόλει, γυναῖκάς τε καὶ τέκνα αὐτῶν [k] ἀπέσφαξε ταῖς ὄψεσι· καὶ ταῦτα πίνων καὶ συγκατακείμενος ταῖς παλλακίσιν [l] ἀφεωρᾶτο. τοσαύτη δὲ κατάπληξις [m] ἔσχε τὸν δῆμον, ὥς τε τῶν ἀντιστασιαστῶν κατὰ τὴν ἐπιοῦσαν νύκτα φυγεῖν ὀκτακισχιλίους ἐξ Ἰουδαίας ὅλης, οἷς ὅρος τῆς φυγῆς ὁ Ἀλεξάνδρου θάνατος κατέστη. τέλος δὲ, τοιούτοις ἔργοις ὀψὲ καὶ μόλις ἡσυχίαν τῇ βασιλείᾳ πορίσας, ἀνεπαύσατο τῶν ὅπλων.

ζ'. Γίνεται δὲ αὐτῷ πάλιν ἀρχὴ θορύβων [n] Ἀντίοχος, ὁ καὶ [o] Διόνυσος ἐπικληθεὶς, [p] Δημητρίου μὲν ἀδελφὸς ὢν, [q] τελευταῖος δὲ τῶν ἀπὸ Σελεύκου. τοῦτον γὰρ δείσας, στρατευόμενον ἐπὶ τοὺς Ἄραβας ὡρμημένον, τὸ μὲν μεταξὺ [r] τῆς Ἀντιπατρίδος παρορείου καὶ τῶν Ἰόππης αἰγιαλῶν διαταφρεύει φάραγγι βαθείᾳ. πρὸ δὲ τῆς τάφρου τεῖχος ἤγειρεν ὑψηλὸν, καὶ ξυλίνους πύργους ἐνετεκτήνατο, τὰς εὐμαρεῖς ἐμβολὰς ἀποφράττων. οὐ μὴν εἶρξαί γε τὸν Ἀντίοχον ἴσχυσεν. ἐμπρήσας γὰρ τοὺς πύργους καὶ τὴν τάφρον χώσας, διήλαυνε [s] μετὰ τῆς δυνάμεως. θέμενος δ' ἐν δευτέρῳ τὴν πρὸς τὸν κωλύσαντα ἄμυναν, εὐθὺς ἐπὶ τοὺς Ἄραβας ᾔει. τῶν δὲ ὁ βασιλεὺς, [t] ἀναχωρῶν εἰς τὰ

5\. Attamen utroſque excipit Alexander mille quidem equitibus, peditibus vero mercenariis octo millibus: ipſi etiam aderant ex Judæis qui ei bene volebant ad decem millia. Erant autem ex adverſa parte equitum quidem tria millia, peditum vero quadraginta millia. Et priuſquam manus invicem conſererent, tentabant per præcones reges utrinque, an *aliquos* ad defectionem ſolicitare poſſent: Demetrius quidem Alexandri mercenarios; Alexander vero Judæos qui cum Demetrio erant ad ſe pertrahere ſperans. Sed cum * neque Judæi ab iracundia ceſſarent, neque fidem Græci deſererent, armis jam cominus decernebant. Cæterum pugna ſuperior erat Demetrius, quamvis Alexandri mercenarii multa magno animo fortique manu facta oſtenderunt. Eventus autem pugnæ utriſque præter opinionem ceſſit. nam neque Demetrio *licet* victori adhæſere qui eum acciverant; & fortunæ mutatæ miſericordia ſex Judæorum millia ad Alexandrum, qui in montes effugerat, ſe contulerunt. Hanc *rerum* inclinationem ferre non potuit Demetrius; ſed Alexandrum jam quidem ratus iterum pugnando eſſe, gentemque univerſam ad ipſum tranſire, mox inde digreſſus eſt.

Alexander à Demetrio ſuperatur. Ant. l. 13. c. 14. §. 1.

6\. Non tamen reliqua multitudo, ex militis auxiliarii diſceſſu, ſimultates depoſuit: ſed bello continuo tam diu cum Alexandro decertabat, donec is pleriſque interfectis cæteros in urbem Beſemelim compulit, eaque everſa in Hieroſolyma captivos abduxit. Verum immoderata fecit iracundia, ut crudelitas ejus ad impietatem uſque procederet. nam captorum octingentis in media civitate cruci ſuffixis, mulieres earumque liberos mutuo in conſpectu necavit: atque iſta inter potandum & cum concubinis ſuis recubans aſpiciebat. Tantus autem populum terror invaſit, ut adverſæ partis homines uſque ad octo millia nocte ſequente extra Judææ fines ſe proriperent, quibus exſilii finem attulit mors Alexandri. Tandemque, cum ejuſmodi factis ſero ægreque regno tranquillitatem dediſſet, ab armis requievit.

Alexander ſævit in Judæos. Ant. l. 13. c. 14. §. 2.

7\. Rurſus autem ei turbas creavit Antiochus, qui etiam Dionyſus dictus eſt, Demetrii quidem frater, Seleucidarum vero ultimus. Hunc enim veritus, qui in Arabas expeditionem fecerat, totum quidem ſuper Antipatrida montibus proximum & inter Joppes littora ſpatium foſſa profunda diſſecuit: ante foſſam vero murum arduum erexit, turreſque ligneas, ut faciles aditus obſtrueret, fabricandas curavit. Non tamen Antiochum arcere valuit: nam turribus exuſtis foſſaque repleta, *illac* cum copiis *ſuis* tranſit. nulla autem ratione habita eum à quo prohibitus fuerat ulciſcendi, protenus in Arabas contendit. Horum autem rex, abſcedens in regionis

IV. Antiochus Dionyſius in Judæos expeditionem facit. Ant. l. 13. c. 15. §. 1.

[x] Ἱππεῦσι μὲν χιλίοις] Ἱππεῦσι μὲν χιλίοις μισθοφόροις, πεζοῖς δὲ Bod. Ἱππεῦσι μὲν, χιλίοις μισθοφόροις πεζοῖς δὲ ἄλλοις, Roſt.

[y] Ὀκτακισχιλίοις.] In Ant. l. 13. c. 14. §. 1. Ἀλέξανδρος δὲ μετὰ μισθοφόρων ἑξακισχιλίων καὶ διακοσίων, Ἰουδαίων τε περὶ δισμυρίους, οἳ ἐφρόνουν τὰ αὐτοῦ, [illegible] ἀπήντησε τῷ Δημητρίῳ.

[z] Μυρίους] Χιλίους Bod. & Roſt.

[a] Καὶ πρὶν εἰς χεῖρας ἐλθεῖν] Roſt. Καὶ πρὶν μὲν ἐλθεῖν. Lugd. Bat. καὶ πρὶν ἑκάστων εἰς χ. ε.

[b] Θυμῶν,] Lugd. Bat. εὐθυμιῶν.

[c] Ἐπαύσαντο πίστεως,] Διεπαύσαντο Bod.

[d] Παρὰ δόξαν] Caſ. παράδοξα.

[e] Εἰς] Abeſt a Roſt.

[f] Τόγε λοιπὸν πλῆθος,] Τόγε πλῆθος MS. Lipſ. Spanh.

[g] Βεμέσελιν] Βεθόμην πόλιν, ἀρχ. lib. 13. c. 14. §. 2. Spanh. Βεθόμην Ant. l. 13. c. 14. §. 2. unde ſuſpicatur Relandus in Palæſt. p. 623. Βεμέσελιν corrupte ſcribi pro Βεθόμην πόλιν.

[h] Τὰ τῆς ὠμότητος.] Τὸ τῆς ὠμ. Bod. Big. & Voſſ.

[i] Ληφθέντων εἰς ὀκτακοσίους] Ληφθέντων Bod. εἰς abeſt a Roſt.

[k] Ἀπέσφαξε] Caſ. κατέσφαξε. ut & Lugd. Bat. κατέσφαξε Roſt.

[l] Ἀφεωρᾶτο.] Ἀφεώρα Voſſ. & Big.

[m] Ἔσχε τὸν δῆμον.] Κατέσχε Bod.

[n] Ἀντίοχος.] Φιλίππου, ἀρχ. lib. 13. c. 15. §. 1. vid. Oxon. Spanh.

[o] Διόνυσος ἐπικληθεὶς,] Διονύσιος perperam in Baſ. & Gen. Vide ad Ant. l. 13. c. 15. §. 1. Ita Ant. l. 13. c. 15. & recte; eſt enim Liberi Patris cognomen aliis quoque regibus uſurpatum. In impreſſis male legi Διονύσιος, cum ex multis conſtat ſcriptoribus, tum ex hujus Antiochi nummis admodum frequentibus ΒΑΣΙΛΕΩΣ ΑΝΤΙΟΧΟΥ ΕΠΙΦΑΝΟΥΣ ΔΙΟΝΥΣΟΥ inſcriptis. Aldr.

[p] Δημητρίου μὲν ἀδελφὸς ὢν,] Φιλίππου Ant. l. 13. c. 15. §. 1. Utrumque recte. Nam Antiochus Grypus quinque filios reliquit; Seleucum Epiphanem, Antiochum & Philippum gemellos, utrumque cognomine Philadelphum, Demetrium Eucærum, & Antiochum Dionyſum: horum omnium meminit Joſephus. Aldr.

[q] Τελευταῖος] Neque enim numerandum cenſet Joſephus Antiochum illum Aſiaticum ſive Commagenum, qui cum totis 14 annis, quibus Syriam obtinebat Tigranes, latuiſſet potius quam regnaſſet, tandem ἐν ταῖς ἀγκάλαις τοῦ Πομπηΐου annum unum adeo non regnavit, ut ne habenti quidem regnum adimere ſe dixerit Pompejus. Appian. in Syr. p. 133. Juſtin. LXI. 2. Aldr.

[r] Τῆς Ἀντιπατρίδος] Ἀντιπατρίδος infra cap. 21. §. 9. Spanh. τοῦ τῆς Ἀντ. Lugd. Bat. τῆς πατρίδος Roſt.

[s] Μετὰ τῆς δυνάμεως.] Delet τῆς Roſt.

[t] Ἀναχωρῶν εἰς] Ἀναχωρήσας ἐν. Big. Bod. Roſt. & Voſſ.

* Neque Judæi ſacramenta, neque Græci fidem contemnerent, Roſt.

nis loca pugnæ commodiora, dein cum equitibus derepente converſus, (numero autem erant ad decem millia) Antiochi milites, priuſquam in ordinem cogerentur, adoritur. Verum acri prælio commiſſo, quamdiu quidem ſupererat Antiochus, impetum ſuſtinebat ejus exercitus, quamvis magnam in eo ſtragem ediderint Arabes: ubi vero cecidit (nam & periculis ſemper ſe objiciebat ut victis ſuccurreret) terga dant omnes, & ex illis quidem plerique partim in acie partim in fuga abſumuntur, reliquis vero, in vicum Canam dilapſis, neceſſariorum inopia perire contigit, præter admodum paucos.

Antiochus ab Arabibus laceſſitus. Ant. l. 13. c. 15. §. 1.

In prælio cadit. Ant. l. 13. c. 15. §. 1.

8. Deinde Damaſceni, ex ſuo erga Ptolemæum Mennæi filium odio *inveterato*, Aretam ſibi adſciſcunt, & Cœles-Syriæ regem conſtituunt. Iſte autem expeditionem facit in Judæam, cumque prælio viciſſet Alexandrum, ex pactione diſceſſit. Cæterum Alexander Pella capta Geraſam rurſus petiit, Theodori divitiarum cupiditate: cumque triplici muro valloque cuſtodes cinxiſſet, locum vi expugnat. Porro Gaulanam & Seleuciam ſubvertit, & Antiochi vallem, ut appellatur: inſuper ubi Gamala validum caſtellum ceperat, & Demetrio in eo imperanti multa ob crimina provinciam ademerat, in Judæam revertitur, triennio in expeditione conſumpto. Libenter autem à gente exceptus eſt, ob res proſpere geſtas: & quam primum à bello requievit, in morbum incidit. Et quoniam febri quartana laboravit, depulſum iri morbum credidit, ſi rurſus negotiis ſeſe admoveret. qua re fiebat, ut, cum intempeſtivæ militiæ ſeſe daret, & ultra vires corpus laboribus vexaret, diem ſupremum obierit. Moritur itaque mediis in tumultibus, cum ſeptem & viginti annos regnaſſet.

Aretas Cœles-Syriæ rex. Ant. l. 13. c. 15. §. 2.

Vincit Alexandrum. Ant. l. 13. c. 15. §. 2.

Alexander multas urbes in poteſtatem ſuam redigit. Ant. l. 13. c. 15. §. 4.

Moritur. Ant. l. 13. c. 15. §. 5.

χρησιμώτερα τῆς χώρας [v] πρὸς τὴν μάχην, ἔπειτα [x] τὴν ἵππον ἐξαίφνης ἐπιστρέψας, μυρία δ' ἦν τὸν ἀριθμὸν, [y] ἀτάκτοις ἐπιπίπτει τοῖς περὶ τὸν Ἀντίοχον. καρτερᾶς δὲ [z] μάχης γενομένης, ἕως μὲν περιῆν Ἀντίοχος ἀντεῖχεν ἡ δύναμις αὐτοῦ, καίτοι ἀνέδην ὑπὸ τῶν Ἀράβων φονευόμενοι. πεσόντος δὲ, καὶ γὰρ προεκινδύνευεν ἀεὶ τοῖς ἡττωμένοις παραβοηθῶν, ἐκκλίνουσι πάντες, καὶ τὸ μὲν πλεῖστον αὐτῶν, ἐπί τε τῆς παρατάξεως, [a] κἀν τῇ φυγῇ διαφθείρεται, τοὺς δὲ λοιποὺς, [b] καταφυγόντας εἰς Κανὰ κώμην, σπάνει τῶν ἐπιτηδείων ἀναλωθῆναι συνέβη πλὴν ὀλίγων ἅπαντας.

η'. Ἐκ τούτου Δαμασκηνοὶ διὰ τὸ πρὸς Πτολεμαῖον τὸν [c] Μενναίου μῖσος, Ἀρέταν ἐπάγονται, καὶ καθιστῶσι Κοίλης Συρίας βασιλέα. στρατεύεται δ' οὗτος ἐπὶ τὴν Ἰουδαίαν, καὶ μάχῃ νικήσας Ἀλέξανδρον, [d] κατὰ συνθήκας ἀνεχώρησεν. Ἀλέξανδρος δὲ, [e] Πέλλαν ἑλὼν, ἐπὶ [f] Γέρασαν [g] ᾔει [h] πάλιν, τῶν Θεοδώρου κτημάτων γλιχόμενος. καὶ τρισὶ τοὺς φρουροὺς περιβόλοις [i] ἀποτειχίσας, διὰ μάχης τὸ χωρίον παραλαμβάνει. καταστρέφεται δὲ καὶ [k] Γαυλάνην, καὶ Σελεύκειαν, καὶ [l] τὴν Ἀντιόχου φάραγγα καλουμένην πρὸς οἷς Γάμαλα φρούριον καρτερὸν ἑλὼν, τὸν ἄρχοντα Δημήτριον ἐν αὐτῷ [m] περιδύσας ἐκ πολλῶν ἐγκλημάτων, ἐπάνεισιν [n] εἰς Ἰουδαίαν, τρία πληρώσας ἔτη τῆς στρατείας. ἀσμένως δ' ὑπὸ τοῦ ἔθνους [o] προσεδέχθη διὰ τὴν εὐπραγίαν, καὶ λαμβάνει τὴν ἀνάπαυσιν τοῦ πολεμεῖν, ἀρχὴν νόσου. [p] τεταρταίαις δὲ περιόδοις πυρετῶν ἐνοχλούμενος, ᾠήθη [q] διακρούσασθαι [r] τὴν νόσον, πάλιν ἁψάμενος πραγμάτων. διὸ δὴ στρατείαις [s] ἀκαίροις ἑαυτὸν [t] ἐπιδιδοὺς, καὶ βιαζόμενος παρὰ δύναμιν τὸ σῶμα πρὸς τὰς ἐνεργείας, ἀπήλλαξε. τελευτᾷ γοῦν ἐν μέσοις τοῖς θορύβοις στρεφόμενος, βασιλεύσας ἑπτὰ πρὸς τοῖς εἴκοσιν ἔτη.

CAP. V.

Regnante per novennium Alexandra, imperium penes Phariſæos.

Regnum autem Alexandræ conjugi ſuæ reliquit, Judæos ei vel maxime dicto audientes fore non dubitans; quod cum longe ab ejus crudelitate abeſſet & legum violationi obſiſteret, populi benevolentiam ſibi conciliarit. Neque ſpes eum fefellit. namque muliercula, ex opinione quam de pietate præbuerat, principatum obtinuit: quippe quæ mores gentis patrios probe noverat, &

Alexandra regnat. Ant. l. 13. c. 16. §. 1.

ΚΕΦ. ε'.

Ἀλεξάνδρας ἔτεσιν ἐννέα βασιλευούσης, τὴν ἀρχὴν ἔχουσιν οἱ Φαρισαῖοι.

Καταλείπει δὲ τὴν βασιλείαν Ἀλεξάνδρᾳ τῇ γυναικὶ, πεπεισμένος ταύτῃ μάλιστα ἂν [v] ὑπακοῦσαι τοὺς Ἰουδαίους, ἐπειδὴ τῆς ὠμότητος αὐτοῦ μακρὰν ἀποδέουσα, καὶ ταῖς παρανομίαις [x] ἀνθισταμένη, τὸν δῆμον εἰς εὔνοιαν προσηγάγετο. καὶ οὐ διήμαρτε τῆς ἐλπίδος. ἐκράτησε γὰρ τῆς ἀρχῆς τὸ γύναιον, διὰ δόξαν εὐσεβείας. [y] ἠκρίβου γὰρ δὴ τοῦ ἔθνους μάλιστα τὰ πάτρια, καὶ τοὺς πλημ-

v Πρὸς τὴν μάχην,] Roſſ. Πρὸ τῆς μάχης.

x Τὴν ἵππον] Nota τὴν ἵππον femininum de *Equitatu*, ut ſæpe apud Poëtas; Æſchyl. Perſ. v. 315. & quæ ibi noto. SPANH.

y Ἀτάκτοις ἐπιπίπτει] *Caſ.* ἀτάκτως & *Roſſ.* qui ἀτάκτως περιπίπτει, commodius *Lugd. Bat.* ἀτάκτοις περιπίπτει, ſed placet magis vulgata lectio. HAV.

z Μάχης] *Lugd. Bat.* τῆς μάχης.

a Κἀν τῇ φυγῇ] Καὶ τῆς φυγῆς *Bod. Roſſ.* & *Lugd. Bat.*

b Καταφυγόντας εἰς Κανὰ κώμην,] Κανα Syriæ ἀρχ. lib. 13. c. 15. §. 1. & lib. 15. c. 5. §. 1. Κανάθα κώμη. lib. 1. c. 19. §. 2. & Euſeb. קנת Num. 32. 42. Ox. SPANH.

c Μενναίου μῖσος,] Μενναίου & ita ἀρχ. lib. 13. c. 15. §. 2. Cœles S. SPANH. Ita *Big.* & *Bod. Roſſ.* Μεναίου *Baſ.* & *Gen.* cum aliis. Mallem τὸν Μενναίου ex Antiq. l. 13. c. 16. §. 3. atque ita forſan legendum Antiq. l. 14. c. 15. §. 2.

d Κατὰ συνθήκας ἀνεχώρησεν.] Ἐπὶ συνθήκαις in *Ant.* ibidem.

e Πέλλαν ἑλὼν,] Conf. inf. lib. 2. c. 18. §. 1. ut & lib. 3. c. 3. §. 3. Φιλαδέλφεια & Γέρασα ut in MSS. *Lipſienſ.* benè & firmatum, non Γέραμα. SPANH. Δῖον vel Δῖον *Ant.* ibidem §. 3. *Stephanus Byzantinus* ſeptem urbes ennumerat hoc nomine appellatas; harum ſeptima eſt Κοίλης Συρίας, κτίσμα Ἀλεξάνδρου, ἡ καὶ Πέλλα. *Joſepho*, *Plinio*, *Ptolemæo* Pella & Dium ſunt vicinæ urbes, ſed diverſæ. *Joſ. Ant.* l. 14. c. 4. §. 4. *Plin.* V. 18. *Ptol.* V. 15. ALDR.

f Γέρασαν] Ita *Big. Roſſ. Bod. Voſſ.* & ipſe alibi *Joſephus*. Γέρασα & Γέσα in *Impreſſis*. Eadem *Ant.* l. 14. c. 4. §. 4.

g Ἤει] *Lugd. Bat.* ἦκε.

h Πάλιν,] Ita *Voſſ. Big.* & *Rufin.* πόλιν in *Impreſſis*.

i Ἀποτειχίσας,] Ἀποτειχίζειν *circumdare*. Vide Epictetum Rel. ἐπιτειχίσας *Roſſ.*

k Γαυλάνην,] Vide ad Antiq. l. 13. c. 15. §. 3.

l Τὴν Ἀντιόχου φάραγγα καλουμένην.] Conf. Antt. lib. 13. c. 15. §. 3. Polyb. lib. 5. p. 402. de Seleuciæ ſitu, τὴν Σελεύκειαν συμβαίνει κειμένην διεζευγμένην φάραγγι καὶ [illegible]. SPANH.

m Περιδύσας ἐκ πολλῶν ἐγκλημάτων,] Ita MSS. ALDR. ipſeque *Joſephus* in Antiq. ibidem. παραλύσας in *Editis*.

n Εἰς Ἰουδαίαν.] Voculam τὴν intulerit *Lugd. Bat.*

o Προσεδέχθη] Simpliciter ἐδέχθη *Roſſ.* & *Lugd. Bat.*

p Τεταρταίαις δὲ περιόδοις πυρετῶν] Τεταρταίῳ πυρετῷ &c. Ant. lib. 13. c. 15. §. 2. SPANH.

q Διακρούσασθαι] *Lugd. Bat.* Διακρούσεσθαι.

r Τὴν νόσον,] Τὴν ἀρρωστίαν *Big. Bod. Voſſ.* & *Roſſ.*

s Ἀκαίροις] *Roſſ.* ἀκαίρως.

t Ἐπιδιδοὺς, καὶ βιαζόμενος] Diſtinctionem & voculam καὶ tollit *Lugd. Bat.*

v Ὑπακοῦσαι] *Lugd. Bat.* ἐπακοῦσαι.

x Ἀνθισταμένη, τὸν δῆμον εἰς εὔνοιαν] *Roſſ.* & *Lugd. Bat.* ἀνισταμένη τὸν δῆμον, πρὸς (*Lugd. Bat.* εἰς) εὔν.

y Ἠκρίβου γὰρ δὴ] Medium γὰρ tollit *Roſſ.*

α Ἀντι-

πλημμελοῦντας εἰς τοὺς ἱεροὺς νόμους ἐξ ἀρχῆς [z] ἀπεβάλετο. δύο δ' αὐτῇ παίδων ὄντων ἐξ Ἀλεξάνδρου, τὸν μὲν πρεσβύτερον Ὑρκανὸν, διά τε τὴν ἡλικίαν [a] ἀποδείκνυσιν ἀρχιερέα, καὶ ἄλλως ὄντα νωθέστερον [b] ἢ ὥς τε ἐνοχλεῖν περὶ τῶν ὅλων. τὸν δὲ νεώτερον Ἀριστόβουλον, διὰ θερμότητα κατεῖχεν ἰδιώτην.

β'. Παραφύονται δὲ αὐτῇ εἰς τὴν ἐξουσίαν [c] Φαρισαῖοι, σύνταγμά τι Ἰουδαίων, [d] δοκοῦν εὐσεβέστερον εἶναι τῶν ἄλλων, καὶ τοὺς νόμους [e] ἀκριβέστερον ἀφηγεῖσθαι. τούτοις περισσὸν δή τι προσεῖχεν ἡ Ἀλεξάνδρα, σεβομένη περὶ τὸ θεῖον. οἱ δὲ τὴν ἁπλότητα τῆς ἀνθρώπου κατὰ μικρὸν ὑπιόντες, ἤδη καὶ διοικηταὶ τῶν ὅλων ἐγίνοντο, διώκειν τε καὶ κατάγειν οὓς ἐθέλοιεν, λύειν τε [f] καὶ δεῖν. καθόλου δ' αἱ μὲν ἀπολαύσεις τῆς βασιλείας ἐκείνων ἦσαν, τὰ δὲ ἀναλώματα καὶ αἱ δυσχέρειαι τῆς Ἀλεξάνδρας. δεινὴ δ' ἦν τὰ μείζω διοικεῖν, δύναμίν τε ἀεὶ συγκροτοῦσα, διπλασίονα κατέστησε, καὶ ξενικὴν συνήγαγεν οὐκ ὀλίγην. ὡς μὴ μόνον [g] κρατύνεσθαι τὸ οἰκεῖον ἔθνος, [h] ἀλλὰ καὶ φοβερὰν τοῖς ἔξωθεν εἶναι δυνάσταις. ἐκράτει δὲ τῶν μὲν ἄλλων αὐτὴ, Φαρισαῖοι δ' αὐτῆς.

γ'. Διογένην γοῦν τινα τῶν ἐπισήμων, φίλον Ἀλεξάνδρῳ γεγενημένον, κτείνουσιν αὐτοὶ, σύμβουλον ἐγκαλοῦντες γεγονέναι περὶ τῶν ἀνασταυρωθέντων ὑπὸ τοῦ βασιλέως ὀκτακοσίων. ἐνῆγον δὲ τὴν Ἀλεξάνδραν εἰς τὸ καὶ [i] τοὺς ἄλλους [k] διαχειρίσασθαι τῶν παροξυνάντων ἐπ' ἐκείνους τὸν Ἀλέξανδρον. [l] ἐνδιδούσης δ' ὑπὸ [m] δεισιδαιμονίας, ἀνῄρουν οὓς ἐθέλοιεν [n] δ' αὐτοί. προσφεύγουσι δὲ Ἀριστοβούλῳ τῶν κινδυνευόντων οἱ προύχειν δοκοῦντες. κἀκεῖνος πείθει τὴν μητέρα, [o] φείσασθαι μὲν διὰ τὸ ἀξίωμα τῶν ἀνδρῶν. ἐκπέμψαι δ' αὐτοὺς, εἰ μὴ καθαροὺς ὑπείληφεν, ἐκ τῆς πόλεως. οἱ μὲν οὖν, δοθείσης ἀδείας, ἐσκεδάσθησαν ἀνὰ τὴν χώραν. Ἀλεξάνδρα δὲ ἐκπέμψασα ἐπὶ Δαμασκὸν στρατιὰν, πρόφασις δ' ἦν Πτολεμαῖος ἀεὶ θλίβων τὴν πόλιν, ταύτην μὲν [p] ὑπεδέξατο μηδὲν ἀξιόλογον [q] ἐργασαμένην. Τιγράνην δὲ τὸν Ἀρμενίων βασιλέα προσκαθεζόμενον [r] Πτολεμαΐδι, καὶ πολιορκοῦντα Κλεοπάτραν, συνθήκαις καὶ δώροις ὑπηγάγετο. φθάνει δ' ἐκεῖνος ἀναστὰς διὰ τὰς οἴκοι ταραχὰς, ἐμβεβληκότος εἰς τὴν Ἀρμενίαν [s] Λευκόλλου.

δ'. Κἀν τούτῳ νοσούσης Ἀλεξάνδρας, ὁ νεώτερος τῶν παίδων Ἀριστόβουλος, τὸν καιρὸν ἁρπάσας, μετὰ τῶν οἰκετῶν, εἶχε δὲ πολλοὺς καὶ πάντας εὔνους διὰ τὴν θερμότητα, [t] κρατεῖ μὲν τῶν ἐρυμάτων ἁπάντων. τοῖς δ' ἐκ τούτων χρήμασι μισθοφόρους ἀθροίσας, ἑαυτὸν ἀποδείκνυσι βασιλέα. πρὸς ταῦτα, ὀδυρόμενον τὸν Ὑρκανὸν ἡ μήτηρ οἰκτείρασα, τήν τε γυναῖκα καὶ τοὺς παῖδας [v] Ἀριστοβούλου

quotquot leges ſacras temeraſſent * poteſtate *omni* exuebat. Cum autem duos filios ex Alexandro haberet, natu quidem maximum Hyrcanum, & propter ætatem pontificem facit, & quod præterea ſegnior eſſet quam ut de rerum ſumma ei moleſtiam faceſſeret; minorem vero Ariſtobulum, quod fervidioris eſſet ingenii, inter privatæ vitæ officia continebat.

Hyrcanus & Ariſtobulus Alexandri filii. Ant. l. 13. c. 16. § 1.

Hyrcanus fit pontifex. Ant. l. 13. c. 61. § 2.

2. Ei autem ſeſe ad poteſtatem *participandam* adjungunt Phariſæi, factio quædam Judæorum, qui præter alios pietatem colere putarentur, & peritius leges interpretari. Ob eam cauſam eo magis eis auſcultabat Alexandra, utpote religioſa erga Deum. Illi autem in fœminæ ſimplicis conſuetudinem paulatim ſe inſinuantes, ſtatim res omnes gubernant & moderantur, ita ut quoſvis pro libidine in exſilium pellant & ab eo revocent, ſolvant ligentque. in univerſum & illi regni quidem commodis fruebantur, expenſas vero & difficultates Alexandra perferebat. Eadem autem artis gnara erat res arduas adminiſtrandi; atque copiis colligendis ſemper intenta, duplo majorem conſtituit exercitum, & non pauca ſibi comparavit auxilia peregrina: adeo ut gentis ſuæ vires auxerit, ſeque dynaſtis exteris metuendam reddiderit. In alios autem imperium ipſa quidem habebat, in ipſam vero Phariſæi.

Phariſæi Alexandræ ſeſe adjungunt. Ant. l. 13. c. 16. § 2.

In omnibus dominantur. Ant. l. 13. c. 16. § 2.

3. Quare Diogenem virum quendam illuſtrem, qui Alexandro fuerat amicus, illi interficiunt; ejus conſilio factum criminati, quod octingenti regis juſſu in crucem fuerint ſublati. Induxerunt etiam Alexandram, ut & alios, quibus auctoribus Alexander in eos concitatus erat, *ſimiliter* occideret. Cumque illis præ religione totam ſe dederet, quos etiam ipſi vellent trucidabant. Ad Ariſtobulum autem confugiunt ex periclitantibus, qui viſi ſunt eminentiſſimi. Atque ille matri perſuadet, ut viris quidem propter dignitatem parceret, civitate autem eos pelleret, niſi culpæ immunes eſſe crederet. Et quidem illi, data ſibi impunitate, per regionem diſperſi erant. Alexandra vero, miſſo in Damaſcum exercitu, prætexens Ptolemæum ſine intermiſſione civitatem premere, illam quidem nulla re memorabili geſta recepit: Tigranem vero Armeniorum regem, qui, admoto Ptolemaïdi milite, Cleopatram obſidebat, pactionibus doniſque ſolicitat: atqui ille prior inde movit domeſticarum turbarum metu, quod in Armeniam incurſionem fecerat Lucullus.

Sæviunt in Judæos. Ant. l. 13. c. 16. § 2.

Damaſcus ab Alexandra recepta. Ant. l. 13. c. 16. § 3.

Cleopatra Selene à Tigrane obſeſſa. Ant. l. 13. c. 16. § 4. Et liberata.

4. Interea ægrotante Alexandra, minor ejus filius Ariſtobulus, opportunitate arrepta, cum famulis ſuis (multos enim habebat, & omnes ex ætatis fervore ei benevolos) univerſa quidem caſtella occupat; pecunia vero, quam ibi reperit, conductis auxiliis, regem ſe declarat. Ad hæc miſerata querelas Hyrcani mater, conjugem Ariſtobuli cum filiis inclu-

Ariſtobulus regnum occupat. Ant. l. 13. c. 16. § 3.

z Ἀπεβάλετο.] *Lugd. Bat.* περιεβάλετο.

a Ἀποδείκνυσιν] *Lugd. Bat.* & *Roſſ.* αὐτοῦ δείκνυσιν.

b Ἢ ὥς τε ἐνοχλεῖν] Καὶ οὐχ ὥς τε ἐνοχλεῖν *Bod.* & *Roſſ.*

c Φαρισαῖοι,] De Phariſæis Antt. lib. 13. c. 5. §. 9. item c. 10. §. 5. & §. 6. & alibi. lib. 2. c. 8. §. 2. De ipſorum potentia lib. Antt. 13. c. 16. §. 2. & de ipſorum ſecta Antt. lib. 18. c. 1. §. 3. SPANH.

d Δοκοῦν εὐσεβέστερον εἶναι] Quam modeſte, licet ipſe Phariſæus eſſet; ſed ſcribit gentibus. REL.

e Ἀκριβέστερον] Ἀκριβέστερον MS. *Lipſ.* SPANH. *Lugd. Bat.* etiam & *Roſſ.* HAV. Ita MS. ἀκριβεστέρους perperam *Baſ.* & *Gen.* Idem de Phariſæis Antiq. l. 17. c. 2. §. 6. ἐν ᾧ μόριον τι &c. *erat enim quædam Judæorum ſecta exactiorem patriæ legis cognitionem ſibi vindicans, quibus tanquam Deo, ut cœteri colebant, chari, addictum erat hoc mulierum ſodalitium.* in Vita ſua §. 38. τῇ δὲ Φαρισαίων αἱρέσεως &c. *Phariſæum ſecta, quæ quidem videtur exactius, quam alia, tenere leges patrias.* Adde & *Act.* 22, 3. & 26, 5. HUDS.

f Καὶ δεῖν.] Καὶ δεῖν MS. *Lipſ.* καὶ δεσμεῖν. SPANH.

g Κρατύνεσθαι] Κρατύνασθαι in MSS.

h Ἀλλὰ καὶ φοβερὰν] Φοβερὰν δὲ καὶ MS. *Lipſ.* SPANH.

i Τοὺς ἄλλους] Καὶ deeſt *Bod.* *Roſſ.* *Aliique.*

k Διαχειρίσασθαι] Διαχειρίσασθαι in aliquot MSS.

l Ἐνδιδούσης] Pro ἐνδιδούσης MS. *Lipſ.* ἐκδιδούσης. SPANH.

m Δεισιδαιμονίας,] Ita vocem accipio prout Antiq. l. 19. c. 5. §. 3.

n Δ' αὐτοί.] Illud δὴ non agnoſcit *Roſſ.*

o Φείσασθαι μὲν διὰ τὸ ἀξίωμα] *Roſſ.* Φείσασθαι μὲν τὸ ἀξίωμα omiſſo διὰ.

p Ὑπεδέξατο] *Al.* (ut & *Roſſ.* & *Lugd. Bat.*) ἀπεδέξατο.

q Ἐργασαμένην.] *Roſſ.* εἰργασμένην.

r Πτολεμαΐδι,] *Strabo* l. XVI. p. 740. pro Ptolemaïde Seleuciam habet Meſopotamiæ caſtellum, ἐν ᾗ Σελήνην ἐπικαλουμένην Κλεοπάτραν Τιγράνης ἀνεῖλε, καθείρξας χρόνον τινὰ ἐκπεσοῦσαν τῆς Συρίας. Verum is in rebus ad *Joſephi* hiſtoriam pertinentibus ſæpe fallitur. ALDR.

s Λευκόλλου.] *Al.* (ut *Roſſ.* ſed per ſimplex λ.) Λευκόλλου, & Λουκόλλου.

t Κρατεῖ μὲν τῶν ἐρυμάτων ἁπάντων.] *Roſſ.* κρατεῖ δὲ πάντων τῶν ἐρυμάτων.

v Ἀριστοβούλου] *Lugd. Bat.* τοῦ præfigit.

* Ab initio detelliebatur, *Roſſ.*

incluſam dedit in Antoniam. Caſtellum autem erat à ſeptentrione fano adjacens, olim quidem ut dixi, Baris appellatum, poſtea vero hoc nomen ſortitum eſt, imperante Antonio, quemadmodum ab Auguſto & Agrippa Sebaſte & Agrippias, aliæ civitates, mutato nomine dicta erant. Ante tamen, quam in Ariſtobulum fratris ejus, quem dejici regno curaverat, contumeliæ vindicarentur, moritur Alexandra, cum per novennium imperaſſet.

Alexandra moritur. Antt. l. 13. c. 16. §. 6.

καθείργνυσιν [x] εἰς [y] Ἀντωνίαν. φρούριον δ' ἦν τῷ βορείῳ κλίματι [z] τοῦ ἱεροῦ προσκείμενον, πάλαι μὲν ὡς ἔφην [a] Βᾶρις ὀνομαζόμενον, αὖθις δὲ ταύτης τυχὸν τῆς προσηγορίας, ἐπικρατήσαντος Ἀντωνίου, καθάπερ ἀπό τε τοῦ Σεβαστοῦ καὶ Ἀγρίππα Σεβαστὴ καὶ [b] Ἀγριππιὰς, πόλεις ἕτεραι, μετωνομάσθησαν. πρὶν δ' ἐπεξελθεῖν Ἀλεξάνδραν τὸν Ἀριστόβουλον τῆς [c] τἀδελφοῦ καταλύσεως, [d] τελευτᾷ, διοικήσασα τὴν ἀρχὴν ἔτεσιν ἐννέα.

CAP. VI.

Alexandra hæres Hyrcanus regno cedit Ariſtobulo. Idem poſtea Antipatri opera ab Areta in regnum reducitur: indeque litis inter fratres orta Pompejus arbiter deligitur.

ΚΕΦ. ϛʹ.

Ὑρκανοῦ Ἀλεξάνδρας κληρονόμου τῆς ἀρχῆς ἐκστάντος, βασιλεύει Ἀριστόβουλος. καὶ αὖθις ὁ αὐτὸς Ὑρκανὸς πράξει Ἀντιπάτρου ὑπ' Ἀρέτα ἐξάγεται. τέλος δὲ ἀδελφῶν πρὸς ἀλλήλους διαφορῶν Πομπήιος γίνεται διαιτητής.

Ariſtobuli & Hyrcani de regno contentio. Antt. l. 14. c. 2. §. 1.

ET hæres quidem omnium erat Hyrcanus, cui regnum etiam viva commiſerat *mater*: verum Ariſtobulus viribus atque animo præſtabat. Cum autem de rerum ſumma apud Hierichuntem prælio congrederentur, plerique Hyrcano relicto ad Ariſtobulum tranſeunt. Ille vero cum iis qui ſecum manſerant fugiens occupat Antoniam: ibique ſalutis obſides nactus (iſti autem erant Ariſtobuli conjux & liberi) priuſquam ſcilicet gravius aliquid accideret, ea lege cum fratre reconciliatus eſt, ut regnum quidem Ariſtobulus haberet, Hyrcanus vero eo cederet, aliiſque ut frater regis honoribus frueretur. His conditionibus in gratiam redeuntes, & invicem circumſtante multitudine amiciſſime complexi, domos permutant: & Ariſtobulus in regiam diſcedit, Hyrcanus in Ariſtobuli domum.

Fœdus ineunt, & Ariſtobulus fit rex. Antt. l. 11. c. 4. §. 2.

V. Antipater Idumæus pater Herodis M. Antt. l. 14. c. 1. §. 3. & 4.

2. Metus vero & alios ejus inimicos præter ſpem dominantis occupat, & maxime Antipatrum olim Ariſtobulo inviſum. Erat autem genere Idumæus, & nobilitate & opibus * & alia poteſtate gentis ſuæ princeps. Idemque ille & Hyrcano, ut ad Aretam regem Arabiæ perfugeret, & regnum ſibi vindicaret, ſuadebat; & Aretæ, ut & Hyrcanum ſuſciperet, & in regnum reduceret. multis quidem Ariſtobuli moribus obtrectans, multis vero Hyrcanum laudibus extollens, ut hoſpitio eum exciperet *Aretam* hortabatur: *ſimulque ei ſuggerens*, quod ipſum deceret, qui tam amplo præerat imperio, manum porrigere injuria affectis. atque Hyrcanum injuriam pati, qui principatu, ætatis prærogativa

Auctor Hyrcano ut ad Aretam fugiat.

Et Aretæ ut Hyrcanum recipiat. Antt. l. 14. c. 1. §. 4.

ΚΑΙ κληρονόμος μὲν ἦν τῶν ὅλων Ὑρκανὸς, ᾧ καὶ ζῶσα τὴν βασιλείαν ἐνεχείρισε. δυνάμει δὲ καὶ φρονήματι, προεῖχεν ὁ Ἀριστόβουλος. [e] γενομένης δὲ αὐτοῖς περὶ τῶν ὅλων συμβολῆς περὶ Ἱεριχοῦντα, καταλιπόντες οἱ πλεῖστοι τὸν Ὑρκανὸν, μεταβαίνουσι πρὸς τὸν Ἀριστόβουλον. ὁ δὲ μετὰ τῶν συμμεινάντων φθάνει συμφυγὼν ἐπὶ τὴν Ἀντωνίαν, καὶ κυριεύσας τῶν πρὸς σωτηρίαν ὁμήρων, ταῦτα δ' ἦν ἡ Ἀριστοβούλου γυνὴ μετὰ τῶν τέκνων, ἀμέλει πρὶν ἀνηκέστου πάθους, διελύθησαν, ὥς τε βασιλεύειν μὲν Ἀριστόβουλον, Ὑρκανὸν δ' ἐκστάντα τῆς ἄλλης ἀπολαύειν τιμῆς, ὥσπερ [f] ἀδελφὸν βασιλέως. ἐπὶ τούτοις διαλλαγέντες ἐν τῷ ἱερῷ, καὶ τοῦ λαοῦ [g] περιεστῶτος φιλοφρόνως ἀλλήλους ἀσπασάμενοι, διήμειψαν τὰς [h] οἰκίας. Ἀριστόβουλος μὲν γὰρ, εἰς τὰ βασίλεια, Ὑρκανὸς δ' ἀνεχώρησεν εἰς τὴν Ἀριστοβούλου οἰκίαν.

βʹ. Δέος δὲ τοῖς τε ἄλλοις τῶν Ἀριστοβούλου διαφόρων ἐμπίπτει παρ' ἐλπίδα κρατήσαντος, καὶ μάλιστα Ἀντιπάτρῳ πάλαι διαμισουμένῳ. [i] γένος δ' ἦν Ἰδουμαῖος, προγόνων τε ἕνεκα καὶ πλούτου καὶ τῆς ἄλλης ἰσχύος πρωτεύων τοῦ ἔθνους. [k] ὁ αὐτὸς δὲ ἅμα καὶ τὸν Ὑρκανὸν, Ἀρέτᾳ προσφυγόντα τῷ βασιλεῖ τῆς Ἀραβίας, ἀνακτήσασθαι τὴν βασιλείαν ἔπειθε, καὶ τὸν Ἀρέταν δέξασθαί τε τὸν Ὑρκανὸν, καὶ καταγαγεῖν ἐπὶ τὴν ἀρχήν. πολλὰ μὲν τὸν Ἀριστόβουλον εἰς τὸ ἦθος διαβάλλων, πολλὰ δ' ἐπαινῶν τὸν Ὑρκανὸν, παρῄνει [l] δέξασθαι. καὶ ὡς πρέπον εἴη τὸν οὕτω [m] λαμπρᾶς προεστῶτα βασιλείας, [n] ὑπερέχειν χεῖρα [o] τοῖς ἀδικουμένοις. ἀδικεῖσθαι δὲ Ὑρκανὸν, στερηθέντα τῆς κατὰ

[p] τὸ

x Εἰς] *Roſ.* πρὸς Ἀντωνίαν.
y Ἀντωνίαν.] Conf. ſup. c. 3. §. 3. Spanh.
z Τοῦ ἱεροῦ] *Roſ.* τῷ ἱερῷ.
a Βᾶρις ὀνομαζόμενον,] Hieronymus in Epiſtola ad Principiam: *Baris, verbum eſt ἐπιχώριον Paleſtinæ.* בירה in ſacris literis, Βᾶρις a Græcis dicitur. Hinc לפני הבירה eſt κατὰ πρόσωπον τῆς Βάρεως in Talmude. Rel.
b Ἀγριππιὰς] Conf. ſup. c. 4. §. 8. Spanh.
c Τἀδελφοῦ καταλύσεως,] Τοῦ ἀδελφοῦ *Big.* & *Voſſ.* τοῦ Ὑρκανοῦ *Bod.* & *Roſ.* τἀδελφοῦ Ὑρκανοῦ legiſſe videtur *Ruf.*
d Τελευτᾷ,] Ἐτελεύτησε *Bod.*
e Γενομένης δὲ αὐτοῖς] Alexandræ ſucceſſit Hyrcanus Ol. CLXXVII. 3. Q. Hortenſio & Q. Metello Cretico Coſſ. *Antt.* l. 14. c. 5. §. 4. Idem regno ceſſit Ariſtobulo poſt tres menſes *Antt.* p. 977. 978. Ariſtobulum deturbavit Pompejus Ol. CLXXIX. C. Antonio & M. T. Cicerone Coſſ. *Antt.* l. 14. c. 4. §. 3. anno primo *Euſeb.* cum triennium & totidem menſes regnaſſet *Antt.* XX. 8. Habemus igitur pro ſexennio triennium & ſemiſſ de reliquo tempore ſilentium eſt. Verum exinde nonnulli male corrigunt *Joſephum*, & pro tribus Hyrcani menſibus totidem annos reponunt. Quis enim credat Ariſtobulum, qui vivente etiamnum Alexandra XXII. caſtella occupaverat, totamque pene dominationem ad ſe traxerit, univerſum poſtea triennium & amplius expectaſſe, donec frater regno cederet? Satius eſt dicere quod *Joſephus* illud pluſquam biennium quo litem hanc bellumque inter fratres duraſſe colligitur ex *Antt.* XIV. 3. 4. eorum neutri attribuit, ſed pro interregno habet. Aldr.
f Ἀδελφὸν βασιλέως.] Ἀδελφῷ *MS. Lipſ.* Spanh. Ita *Big.* & *Voſſ.* ἀδελφὸς *Baſ.* & *Gen.* ὥσπερ ἀδελφοῦ *Roſ.* ὡς παρ' ἀδελφοῦ *Bod.*
g Περιεστῶτος] *Lugd. Bat.* Περιεστῶτες.
h Οἰκίας.] *Gen.* οἰκείας, & mox οἰκείαν.
i Γένος δ' ἦν Ἰδουμαῖος,] De ejus genere è Judæis Babyloniis Nicol. Damaſcen. ἀρχ. lib. 14. c. 1. §. 3. Spanh. De eo quid mentitus ſit *Nicolaus Damaſcenus* vide *Antt.* l. 14. c. 1. §. 3. Illum ſequitur *Arabs* in *Bibliis Polyglottis cap.* 35. *hiſtoria Maccabaicis ſubnexa.* Plerique Patres Chriſtiani Antipatrum cenſent Herodis cujuſdam Aſcalonitæ Apollinis Hieroduli filium fuiſſe, abductum à latronibus Idumæis eorumque moribus & diſciplina imbutum. Qua de re vide *Euſeb* in *Hiſt.* l. 6. 7. Idumæos *Strabo* fuiſſe dicit Nabatæos, qui, patria per ſeditionem ejecti, Judæis ſe adjunxerint & eorum leges ſint amplexi: indeque Herodem ἄνδρα ἐπιχώριον, quem Antigonus *Antt.* l. 14. c. 15. §. 8. [illegible] vocat. Idumæi pro Judæis habebantur poſtquam illos Joannes Hyrcanus circumciſionem cæteroſque ritus Judaicos ſuſcipere coegiſſet: Judæi non tam gentis quam religionis nomen eſt. Vide *Strab.* l. XVI. p. 760. & p. 765. *Antt.* XIII. 27. & *Dionem.* in *lib.* 37. Aldr. Vide ad l. 14. c. 15. §. 8.
k Ὁ αὐτὸς δὲ ἅμα] Οὗτος δὲ ἅμα *MS. Lipſ.* Spanh.
l Δέξασθαι.] Δέχεσθαι *Bod. Roſ.* & *Lugd. Bat.*
m Λαμπρᾶς προεστῶτα βασιλείας,] Λαμπρῶς *Bod.*
n Ὑπερέχειν] Ὑπερέχειν (*Gen.* ὑπερέχειν) *MS. Big.* & *Ox.* Spanh. & alii quoque MSS.
o Τοῖς ἀδικουμένοις.] Τῷ ἀδικουμένῳ *MS. Lipſ.* Spanh. Τῷ ἀδικουμένῳ *Lipſ.* & *Lugd. Bat.* Forſan, ὑπερέχειν χεῖρα τῷ ἀδικουμένῳ *oppreſſos protegere.*
* Καὶ τῆς ἄλλης ἰσχύος non interpretatur *Rufinus.* forſan quod ea non habuerit in *ſuo Codice.*

p Τὸ

[p] τὸ πρεσβεῖον αὐτῷ προσηκούσης ἀρχῆς. προκατασκευάσας δὲ [q] ἀμφοτέρους, νύκτωρ ἀναλαβὼν Ὑρκανὸν, [r] τῆς πόλεως ἀποδιδράσκει, καὶ συντόνῳ φυγῇ χρώμενος, εἰς τὴν καλουμένην Πέτραν διασώζεται. βασίλειον αὕτη τῆς Ἀραβίας ἐστίν. ἔνθα τῷ [s] Ἀρέτᾳ τὸν Ὑρκανὸν ἐγχειρίσας, καὶ πολλὰ μὲν καθομιλήσας, πολλοῖς δὲ δώροις ὑπελθὼν, δοῦναι δύναμιν αὐτῷ πείθει τὴν κατάξουσαν αὐτόν. ἦν δ' αὕτη πεζῶν τε καὶ ἱππέων πέντε μυριάδες, πρὸς ἣν οὐκ ἀντέσχεν Ἀριστόβουλος. ἀλλ' ἐν τῇ πρώτῃ συμβολῇ [t] λειφθεὶς, εἰς Ἱεροσόλυμα συνελαύνεται. κἂν ἔφθη κατὰ κράτος ληφθεὶς, εἰ μὴ Σκαῦρος ὁ Ῥωμαίων στρατηγὸς, ἐπαναστὰς αὐτῶν τοῖς καιροῖς, ἔλυσε τὴν πολιορκίαν. ὃς ἐπέμφθη μὲν εἰς [v] Συρίαν ἀπὸ Ἀρμενίας ὑπὸ Πομπηίου Μάγνου, πολεμοῦντος πρὸς Τιγράνην. παραγενόμενος δὲ εἰς Δαμασκὸν, ἑαλωκυῖαν προσφάτως ὑπὸ Μετέλλου καὶ Λολλίου, καὶ τούτους μεταστήσας, [x] ἐπεὶ καὶ τὰ κατὰ τὴν Ἰουδαίαν ἐπύθετο, [y] καθάπερ ἐφ' ἕρμαιον ἠπείχθη.

γ'. Παρελθόντος γοῦν εἰς τὴν χώραν, [z] πρέσβεις εὐθέως ἧκον [a] παρὰ τῶν ἀδελφῶν ἑκατέρων, ἑκάτερος δεομένου βοηθεῖν αὐτῷ. γίνεται δ' ἐπίπροσθεν τοῦ δικαίου τὰ παρὰ Ἀριστοβούλου [b] τριακόσια τάλαντα. τοσοῦτον γὰρ λαβὼν Σκαῦρος ἐπικηρυκεύεται πρός τε Ὑρκανὸν καὶ τοὺς Ἄραβας, ἀπειλῶν Ῥωμαίους καὶ Πομπήιον, εἰ μὴ λύσειαν τὴν πολιορκίαν. ἀνεχώρησε δ' ἐκ τῆς Ἰουδαίας [c] εἰς Φιλαδέλφειαν Ἀρέτας καταπλαγεὶς, καὶ πάλιν εἰς Δαμασκὸν Σκαῦρος. Ἀριστοβούλῳ δ' οὐκ ἀπέχρησε τὸ μὴ [d] ἁλῶναι, πᾶσαν δὲ τὴν δύναμιν ἐπισυλλέξας, εἵπετο τοῖς πολεμίοις, καὶ περὶ τὸν καλούμενον [e] Παπυρῶνα συμβαλὼν αὐτοῖς, [f] ὑπὲρ ἑξακισχιλίους κτείνει, [g] μεθ' ὧν καὶ τὸν ἀδελφὸν [h] Ἀντιπάτρου, [i] Φαλίωνα.

δ'. Ὑρκανὸς δὲ καὶ Ἀντίπατρος, τῶν Ἀράβων ἀφαιρεθέντες, μετέφερον ἐπὶ τοὺς ἐναντίους τὴν ἐλπίδα. καὶ ἐπειδὴ [k] Πομπήιος [l] ἐπιὼν τὴν Συρίαν εἰς Δαμασκὸν ἧκεν, ἐπ' αὐτὸν καταφεύγουσι. [m] καὶ δίχα δώρων, [n] ταῖς καὶ πρὸς Ἀρέταν δικαιολογίαις χρώμενοι κατελιπάρουν, μισῆσαι μὲν τὴν Ἀριστοβούλου βίαν, κατάγειν δ' ἐπὶ τὴν βασιλείαν τὸν καὶ τῷ τρόπῳ [o] καὶ καθ' ἡλικίαν [p] προσήκοντα. οὐ μὴν [q] οὐδ' ὁ Ἀριστόβουλος ὑστέρει, πεποιθὼς τῇ Σκαύρου δωροδοκίᾳ. παρῆν τε καὶ αὐτὸς, ὡς οἷόν τε ἦν βασιλικώτατα κεκοσμηκὼς ἑαυτόν. ἀδοξήσας δὲ [r] πρὸς τὰς θεραπείας, καὶ μὴ φέρων δουλεύειν ταῖς χρείαις ταπεινότερον τοῦ σχήματος, ἀπὸ [s] Διοσπόλεως χωρίζεται.

ſibi debito, exciderat. Cum autem ambos ita præparaſſet, noctu cum Hyrcano ex civitate profugit, curſuque citato in oppidum quod Petra dicitur ſalvus evaſit. ea eſt Arabiæ regia. Ibi cum Hyrcanum Aretæ in manus tradidiſſet, & multa quidem verba feciſſet, multis vero muneribus eum ſubiiſſet, perſuadet ei ſuppeditare copias quibus in regnum reſtitueretur. erant autem iſtæ peditum equitumque quinquaginta millia, quibus nequaquam reſtitit Ariſtobulus, ſed primo in congreſſu deſertus *à ſuis*, cum illis Hieroſolyma ſe recipit: & proculdubio vi captus fuiſſet, niſi dux Romanorum Scaurus * adverſis horum temporibus imminens obſidionem ſolviſſet. Namque is ex Armenia quidem in Syriam miſſus erat à Pompejo Magno, qui cum Tigrane bellum gerebat. Cum autem Damaſcum veniſſet, nuper admodum à Metello & Lollio captam, & illos inde abduxiſſet, audito quo in ſtatu res Judæorum eſſent, *illuc* veluti ad certum quæſtum properabat.

Aretas Hyrcano auxilium ſuppeditat. Antt. l. 14. c. 1. §. 4.

Ariſtobulus Hieroſolymis obſidetur. Antt. l. 14. c. 2. §. 1.

3. Denique mox ut regionem ingreſſus eſt, legati ad eum veniunt à fratribus utriſque, uno & altero orantibus ut ſibi opem ferret & auxilium. Sed plus apud eum valebant trecenta talenta ab Ariſtobulo miſſa, quam jus & æquum. Tot enim acceptis ad Hyrcanum & Arabas legatos mittit Scaurus, Romanorum & Pompeji nomine minas illis intentans, niſi ab obſidione deſiſterent. Itaque Aretas metu perculſus ex Judæa in Philadelphiam receſſit, & Scaurus Damaſcum repetit. Ariſtobulo autem non ſuffecit, quod captus non fuerit; ſed copiis *ſuis* omnibus coactis, hoſtes perſequebatur: prœlioque ad Papyrona ut vocatur commiſſo, ſupra ſex eorum millia occidit; in quibus erat & Phalion Antipatri frater.

Scaurus ingreditur Judæam Antt. l. 14. c. 2. §. 3.

Obſidionem Hieroſolymorum ſolvit. Antt. l. 14. c. 2. §. 3.

4. Hyrcanus vero & Antipater, Arabum privati auxilio, ſpem in adverſarios tranſtulerunt. Et poſtquam Pompejus Syria peragrata Damaſcum perveniſſet, ad ipſum confugiunt: nulliſque ei datis muneribus, ac eadem in juris ſui defenſionem, quibus ad Aretam uſi ſunt, afferentes, ei ſupplicarunt, ut, Ariſtobuli vi odio habita, regno Hyrcanum reſtitueret, cui tam ætate quam moribus deberetur. Sed nec Ariſtobulus ſibi deerat, Scauro fretus, quem muneribus corruperat: nam & ipſe aderat, cultu regio, quoad ejus fieri poterat, ornatus. Verum indignum ratus ut obſequiis niteretur, ægreque ferens abjectius quam habitum ejus deceret utilitati ſervire, à Dioſpoli digreditur.

Hyrcanus & Antipater ad Pompejum ſe conferunt. Antt. l. 14. c. 2. §. 3.

Aderat etiam Ariſtobulus & mox digreditur. Antt. l. 14. c. 3. §. 3.

5. De

p Τὸ πρεσβεῖον] Articulum τὸ negligit *Lugd. Bat.*

q Ἀμφοτέρους,] *Gen.* ἀμφοτέρας.

r Τῆς πόλεως ἀποδιδράσκει,] Ἐκ τ. πολ. *MS. Ox.* Spanh. Ἐκ τῆς πόλεως *Voſſ. Roſſ. Big.* & *Bod.*

s Ἀρέτᾳ] Τῷ Ἀρέτᾳ βασιλεῖ *Ruf.*

t Λειφθεὶς] Λειφθεὶς *MS. Ox.* Spanh. Ita *Voſſ.* & *Roſſ.* & recte. Ariſtobulus nempe à ſuis deſertus eſt. μονωθεὶς *Antt.* l. 14. c. 2. §. 1. λαφθεὶς *Baſ.* & *Gen.* θλιφθεὶς *Bod.*

v Συρίαν ἀπὸ Ἀρμενίας] Συρ. ἀπὸ Ἀρμενίας *Ox.* & *Edit. Baſil.* Spanh. Deerat ἀπὸ in *Edit. Gen.* ſed eſt in *MSS.*

x Ἐπεὶ καὶ] *Lugd. Bat.* ἐπειδὲ.

y Καθάπερ ἐφ' ἕρμαιον ἠπείχθη.] *Roſſ.* ita plane exhibet κ. ἐ. ἑ. ὥσπερ καθάπερ (ſic) ἠπείχθη. quod ex gloſſa vel duplici ſcriptura natum videtur. Hav.

z Πρέσβεις εὐθέως ἧκον] Ἰουδαίων πρέσβεις *Ruf.*

a Παρὰ τῶν ἀδελφῶν ἑκατέρων,] Παρὰ τῶν ἀδελφῶν, ἑκατέρου δεομ. *Bod.* & *Big.* Huds. Imo & *Lugd. Bat.* ita ut ſeſe ſatis tueri iſta lectio poſſit, ſi præcedens comma deleatur. Hav.

b Τριακόσια τάλαντα.] *Gen.* Τετρακόσια ut ἀρχ. lib. 14. c. 2. §. 3. ſed *MS.* & *Rufin Ox* hic τριακόσια. Spanh. Ita *Bod. Roſſ.* & *Ruf.* nec aliter in *Cod.* aliquot *Antt.* aliis τετρακόσια præferentibus. Διακόσια *Voſſ.*

c Εἰς Φιλαδέλφειαν Ἀρέτας καταπλαγεὶς,] Conf. ſup. cap. 2. §. 4. Spanh.

d Ἁλῶναι,] Ἁλῶναι è MS. Ox. Spanh. Sic *Voſſ. Big. Roſſ.* & *Ruf.* ἁλῶναι *Baſ. Gen.* & aliquot *MSS.*

e Παπυρῶνα] Conf. Antt. lib. 14. c. 2. §. 3. ubi Παπυρῶνα Spanh.

f Ὑπὲρ ἑξακισχιλίους] Περὶ ἑξακισχιλίους. *MS. Ox.* Spanh. Ita *Voſſ. Big. Bod.* & *Ruf.* ut & *Hen. Euſeb.* & *Epiphan.* in *Antt.* l. 14. c. 2. §. 3. ὑπὲρ πεντακισχιλίους *Baſ.* & *Gen.* & in *Antt.* ὑπὲρ ἑξακισχιλίους.

g Μεθ' ὧν] Deeſt in *Lugd. Bat.* & *Roſſ.*

h Τὸν Ἀντιπάτρου,] *Lugd. Bat.* τοῦ. verum ſæpe ita amat loqui Joſephus. Hav.

i Φαλίωνα.] Antt. lib. 14. c. 2. §. 3. Antipatri frater dictus Κεφάλων *Gen.* καὶ Φαλίων. *Hudſ.* Spanh. Ita lego prout in *Antt.* l. 14. c. 2. in fine. Incertum quomodo legerit *Rufinus*, quum nonnulli codices habeant *Cephalon*, alii *Phallion*. Huds.

k Πομπήιος] De Pompeji rebus in Syria geſtis conſule *Plutarchum* in *Pompejo*, *Dionem*. l. 37. *Appianum* in *Mithridaticis* p. 244. *Syriacis* p. 119. *Strabonem* l. XVI. p. 762, 765. *Tacitum* in *Hiſt.* V. 9. *Florum* V. 5. *Oroſium* VI. 6. *Lucanum* in *Pharſal.* 3. *Euſebium* in *Dem.* VIII. 2. *Joſephus* in *Antt.* teſtes laudat *Strabonem* (*Cappadocem*) *Nicolaum* (*Damaſcenum*) & *T. Livium*, nempe lib. 102. ut ex *epitome* patet. Aldr.

l Ἐπιὼν τὴν Συρίαν] Ἐπελθὼν *Bod.* & *Roſſ.*

m Καὶ δίχα] Vel οὐ δίχα δ. & ita *Rufin.* Spanh. Interpres Lat. *multiſque muneribus* &c. atqui ex oppoſitione conatuum Ariſtobuli videtur ſequi Pompejum quoque dona accepiſſe quæ ab Hyrcano afferebantur, nam, ut vere de illo Cato apud Lucanum, l. 9. p. 197.

Immodicas poſſedit opes, ſed plura retentis
Intulit. Hav.

n Ταῖς] Ita *Lugd. Bat.* reliqui ἐν. minus commode. Hav.

o Καὶ καθ' ἡλικίαν] Haud ἐν è *MSS.*

p Προσήκοντα.] Forte προσήκουσα. Coccejus.

q Οὐδ' ὁ Ἀριστόβουλος] *Roſſ.* οὐδ' Ἀρισ.

r Πρὸς τὰς θεραπείας,] Περὶ τὰς θεραπείας *Bod.* & *Roſſ.*

s Διοσπόλεως] Δελίου πολ. ἀρχ. lib. 14. c. 3. §. 5. Delon *Rufin.* F. Δῖον. de qua mox ſeq. c. 4. §. 4. & pro Δῖον extat Δῖον lib. 13. c. 15. §. 3. in *Gen. MS.* hic Δίου πόλεως. Ox. Spanh. Δίου πόλεως *Bod.* Δελίου πόλεως *Antt.* l. 14. c. 3. §. 3.

* *Al.* tempora aucupans.

Pompejus perſequitur Ariſtobulum. Ant. l. 14. c. 3. §. 4.

5. De iſtis cum indignatione iratus Pompejus, Hyrcano etiam ſuiſque magnopere eum obſecrantibus, adverſus Ariſtobulum profectus eſt, & cum exercitu Romano & multis è Syria auxiliis. Cum autem Pellam & Scythopolin prætervectus Coreas perveniſſet, unde Judæorum regio initium capit qua aſcenditur per mediterranea, audito Ariſtobulum in Alexandrium confugiſſe, (hoc autem caſtellum eſt magnifice admodum exornatum, in monte præcelſo ſitum) miſit qui eum deſcendere *ad ipſum* juberent. Illi autem in animo quidem erat, utpote quod nimis imperioſe vocaretur, vel quodvis diſcrimen adire potius quam parere: multitudinem vero in metu eſſe animadvertebat, & hortabantur amici ut ſecum reputaret Romanorum vires, quas ſuſtinendo non erat. quibus obſequutus deſcendit ad Pompejum; & cum multa pro jure regni ſui apud eum dixiſſet, in munimentum reverſus eſt. Et cum iterum à fratre provocatus deſcendiſſet, ac de ſuo jure cum eo diſceptaſſet, *denuo* regreditur, ne vetante quidem Pompejo. Erat autem inter ſpem metumque medius, & deſcendebat quidem Pompejum exoraturus ut ei cuncta permitteret, in arcem vero rurſus aſcendebat, ne vires ante tempus amittere videretur. Cæterum poſtea quam Pompejus juberet eum & caſtellis cedere, & cogeret eum ſingulos præſidiorum præfectos, quibus mandatum erat ut non niſi manu ſua ſcriptis epiſtolis obſequerentur, literis monere ut inde migrarent, imperata quidem fecit; ſed cum indignatione Hieroſolyma conceſſit, ſeque ad bellandum cum Pompejo præparavit.

Ariſtobulus ſuaſu amicorum ad Pompejum venit Ant. l. 14. c. 4. §. 1.

Pompejo caſtella tradit, ad bellum tamen ſe parat. Ant. l. 14. c. 3. §. 4.

6. Ille autem, nam tempus ei non concedebat ad *bellicos* apparatus, ſtatim eum inſequebatur, multumque ejus impetum acceleravit Mithradatis mors, ei nunciata apud Hierichuntem; ubi pinguiſſima Judææ regio palmas plurimas & balſamum nutrit; cujus ſtipitibus lapide acuto inciſis, è lachrymis ex plaga manantibus colligunt. Cumque in eo loco per unam noctem caſtra poſuiſſet,

Mithradatis mors. Ant. l. 14. c. 3. §. 4.

εʹ. Πρὸς ταῦτ' ἀγανακτήσας Πομπήϊος, πολλὰ καὶ τῶν περὶ Ὑρκανὸν ἱκετευόντων, ὥρμησεν ἐπ' Ἀριστόβουλον, ἀναλαβὼν τήν τε Ῥωμαϊκὴν δύναμιν, καὶ πολλοὺς ἐκ τῆς Συρίας συμμάχους. ἐπεὶ δὲ παρελαύνων Πέλλαν, καὶ Σκυθόπολιν, ἧκεν εἰς Κορέας, ὅθεν ἡ Ἰουδαίων ἄρχεται χώρα κατὰ τὴν μεσόγειον ἀνιόντων, ἀκούσας συμπεφευγέναι τὸν Ἀριστόβουλον εἰς [t] Ἀλεξάνδρειον. τοῦτο δ' ἐστὶ φρούριον τῶν πάνυ φιλοτίμως ἐξησκημένων, ὑπὲρ ὄρους ὑψηλοῦ κείμενον. πέμψας καταβαίνειν αὐτὸν ἐκέλευε. τῷ δὲ ἦν [u] μὲν ὁρμὴ, καλουμένῳ δεσποτικώτερον, διακινδυνεύειν μᾶλλον ἢ ὑπακοῦσαι. καθεώρα δὲ τὸ πλῆθος ὀρρωδοῦν, καὶ παρῄνουν οἱ φίλοι σκέπτεσθαι τὴν Ῥωμαίων ἰσχὺν, οὖσαν ἀνυπόστατον. οἷς πεισθεὶς [x] κάτεισι πρὸς Πομπήϊον. καὶ, πολλὰ περὶ τοῦ δικαίως ἄρχειν ἀπολογηθεὶς, ὑπέστρεψε πρὸς τὸ ἔρυμα. πάλιν τε τἀδελφοῦ προκαλουμένου καταβὰς, καὶ διαλεχθεὶς περὶ τῶν δικαίων, [y] ἄπεισι μὴ κωλύοντος τοῦ Πομπηΐου. [z] μέσος δ' ἦν ἐλπίδος καὶ δέους, καὶ κατῄει μὲν, ὡς [a] δυσωπήσων Πομπήϊον πάντ' ἐπιτρέπειν [b] αὐτῷ, πάλιν δ' ἀνέβαινεν εἰς τὴν ἄκραν, [c] ὡς μὴ προκαταλύειν δόξειν [d] ἑαυτόν. ἐπεὶ μέντοι Πομπήϊος ἐξίστασθαί τε τῶν φρουρίων ἐκέλευσεν αὐτῷ, καὶ, παράγγελμα τῶν φρουράρχων ἐχόντων μόναις πειθαρχεῖν ταῖς αὐτογράφοις ἐπιστολαῖς, ἠνάγκαζεν αὐτὸν, ἑκάστοις γράφειν [e] ἐκχωρεῖν, ποιεῖ μὲν τὸ προσταχθὲν, ἀγανακτήσας δὲ, ἀνεχώρησεν εἰς Ἱεροσόλυμα, καὶ [f] παρεσκευάζετο πολεμεῖν πρὸς Πομπήϊον.

ϛʹ. Ὁ δ', [g] οὐ γὰρ ἐδίδου χρόνον ταῖς παρασκευαῖς, εὐθέως εἵπετο, καὶ προσεπέρρωσε τὴν ὁρμὴν ὁ [h] Μιθραδάτου θάνατος, ἀγγελθεὶς αὐτῷ περὶ Ἱεριχοῦντα, [i] ἔνθα τὸ τῆς Ἰουδαίας πιότατον [k] φοίνικά τε [l] πάμπολυν καὶ [m] βάλσαμον τρέφει. [n] τοῦτο λίθοις ὀξέσιν ἐπιτέμνοντες τὰ [o] πρέμνα, συλλέγουσι κατὰ τὰς τομὰς ἐκδακρύον. καὶ στρατοπεδευσάμενος ἐν τῷ [p] χωρίῳ μίαν ἑσπέ-

t Ἀλεξάνδρειον.] *Lugd. Bat.* Ἀλεξάνδριον.

u Μὲν ὁρμὴ,] Vox prior abeſt a *Roſſ.*

x Κάτεισι] Ita ex *MS. Lugd. Bat.* reliqui κάθεισι. Hav.

y Ἄπεισι] *Roſſ.* Ἄνεισι.

z Μέσος] *Roſſ.* Μέσον.

a Δυσωπήσων] Δυσωπεῖσθαι pro exorare *Baſilius* Epiſt. 7. p. 791. D. & CCCXII. p. 1007 6. D. [illegible] inf. c. 25. §. 5. remedium *Not. Oxon.* Spanh.

b Αὐτῷ,] Αὐτὸν *MS. Bod.* Spanh.

c Ὡς μὴ προκαταλύειν δόξειν] Ὑπὲρ τοῦ μὴ καταλύειν αὐτὸν *Ant.* l. 14. c. 3. §. 4.

d Ἑαυτόν.] Αὐτὸν MS. Ox. Spanh. Αὐτὸν *Voſſ.* & *Big.* αὐτῷ *Bod.* & *Roſſ.*

e Ἐκχωρεῖν.] *Gen.* Ἐκχωρεῖ. Ἐκχωρεῖν *MS. Ox.* & *Lugd. Bat.* Spanh.

f Παρεσκευάζετο] *Roſſ.* Παρεσκευάζετο. ut & *Lugd. Bat.*

g Οὐ γὰρ] *Gen.* Οὐ δὲ.

h Μιθραδάτου θάνατος.] Conſtat ſibi *Joſephus*; quæque ſcribit hoc loco confirmat *Ant.* l. 14. c. 3. in fine. Paulo aliter *Plutarch.* in *Pomp.* p. 640. *Dio.* l. 37. p. 36. *Oroſ.* 6. 6. quos vide. Aldr.

i Ἔνθα] Abeſt a *Roſſ.*

k Φοίνικά τε] Conf. inf. lib. 4. c. 8. §. 3. De Balſamo & Palmetis prope Hierichunta vid. ἀρχ. lib. 14. c. 4. §. 1. [illegible] Theophr. verò Hiſt. Pl. p. 176. [illegible]. Euſtath. Antioch. in Hexaëm. p. 11. de Balſamo, [illegible] Hinc *Palmarum civitas* dicta *Deut.* 34. v. 3. & 11. *Chron.* 37. 45. Theophr. H. Plant. lib. 9. c. 6. p. 176. Τὸ δὲ βάλσαμον γίνεται ἐν τῷ αὐλῶνι τῷ περὶ Συρίαν vid. Plin. lib. 12. c. 25. & Tacit. H. lib. 5. c. 6. item ἀρχ. lib. 15. c. 4. §. 2. & lib. 9. c. 1. §. 2. & ἁλωσ. lib. 1. c. 18. §. 5. Spanh. Confer *Ant.* l. 14. c. 3. in fine.

l Πάμπολυν] *Roſſ.* παμπολύν.

m Βάλσαμον τρέφει.] Φοίνικά τε πάμπολυν, καὶ βάλσαμον τρέφει, Confer. *Ant.* 14. 3. in fine & alibi. Hierichunti nomen eſt à ריח *fragrantia*: eademque *Palmarum civitas* appellatur *Deut.* 34. 3. *Paral.* 2. 28. 15. Nam palmarum ut alibi copia atque fertilitas, ita nobilitas in Judæa: nec in tota: ſed Hierichunte maxime, ubi proveniunt Caryotæ, ſive Nicolai, palmæ genus præſtantiſſimum. Faſtidit balſamum alibi naſci quam in palmeto Hierichuntis; quondam in duobus tantum hortis utroque regio: ſive illud ſoli natura, & aquarum vis effecerit, aeriſque temperamentum ſingulare, ut Joſephus autumat; ſive ut Strabo, Judæorum verſutia; qui voluerint balſamo, ſicut Ægyptii byblo, ex raritate pretium facere. Vehementer errant, qui in Ægypto ſponte naſci, vel advectum inde à regina Sabæ, vel eo denique Cleopatram tranſtuliſſe cenſent. Nam (ut mittam alia) teſtatiſſimum eſt, poſt exciſa etiam Hieroſolyma in Judæa viguiſſe, ſed in ſola. Itaque rectius ſcribunt Arabes à primis omnium Saracenis Matareæ conſitum; nec in Ægypto alibi unquam extitiſſe: Inde, jubentibus Ottomannis Meccam tranſlatum, ubi & hodie viget: quanquam poſt tot ſecula degeneraſſe veriſimile eſt, utpote in ſolo peregrino. Nam in Arabia ſponte naſci, indeque per omne retro ævum, cum in Ægyptum, tum in ipſam quoque Judæam perveniſſe, quod contendit *Proſper Alpinus*, id ab omni ratione pariter & hiſtoriæ fide alienum eſt. Fabularum origo manifeſta. Balſameta enim Cleopatræ donavit Antonius: at Ægyptum illa non tranſtulit, (nedum Cairum quæ tum nulla erat) ſed Herodi bis centum talentis annuis elocavit. *Plutarch. Antonio. Joſephus de Bello.* Matareæ balſamum, quanquam omni culturæ diligentia, ægre tamen conſervatum; cumque ſæpe exaruiſſet, deducto Mecca noveliſſimo reſtitutum eſt. *Alpinus dial. de balſamo. Sionita appendice Geographiæ Nubienſis. Princeps Radzivilus Itinerarii III.* 184. Hoc unum ſufficit ne Ægypti indigenam credamus. Sed materiam fabulæ præbebat, quod regina Sabæ præſtantiſſima ſecum aromata tuliſſet, & in iis itaque balſamum, uti vulgus cenſuit; pro cujus benignitate non duplo ut ſolebat argento, ſed totius Ægypti regno rependebatur, vide *Ant.* 8. 2. *Bocharti Phaleg.* 2. 26. Jamdudum enim vagamur extra inſtitutum. Siquis autem ea quæ diximus mavult ex ipſis fontibus, præter ante laudata conſulat. Anonymum Exegeten Gottofredi XVII. 12. Theophraſtum *Hiſt. Plant.* IX. 6. Diod. Sic. II. p. 93. vel XIX. p. 275. Strabonem XVI. p. 763. XVII. p. 800. Plinium XII. 25. XVI. 32. Sandii noſtratis *Itinerar.* II. p. 127. aliosque quos prudens prætereo. Aldr.

n Τοῦτο λίθοις ὀξέσιν ἐπιτέμνοντες] Ut quiſque ramus intumuit, ſi vim ferri adhibeas pavent venæ; fragmine lapidis aut teſta aperiuntur. *Tacitus* in *Hiſt.* V. 6. Inciditur vitro, lapide oſſeiſve cultellis, ferro lædi vitalia odit &c. *Plin.* in N. H. l. XII. c. 25. male igitur *Theophraſtus* & *Dioſcorides* σιδηροῖς ὄνυξι incidi tradunt. Aldr.

o Πρέμνα,] *Ant. Big.* & *Voſſ.* al. ὅπου πρέμνα.

p Χωρίῳ] *Lugd. Bat.* χώρῳ.

q Ἑσπ.

ἑσπέραν, ἔωθεν ἠπείγετο πρὸς τὰ Ἱεροσόλυμα. καταπλαγεὶς δὲ τὴν ἔφοδον Ἀριστόβουλος, ἱκέτης [q] ὑπήντα. χρημάτων τε [r] ὑποσχέσει, καὶ τῷ μετὰ τῆς πόλεως ἐπιτρέπειν [s] καὶ ἑαυτὸν, χαλεπαίνοντα [t] καταστέλλει τὸν Πομπήϊον. οὐ μήν τι τῶν ὡμολογημένων ἔπραττε. τὸν γὰρ ἐπὶ τῇ κομιδῇ τῶν χρημάτων πεμφθέντα Γαβίνιον, οἱ τὰ Ἀριστοβούλου φρονοῦντες, [v] οὐδ᾽ ἐν τῇ πόλει δέχονται.

mane Hieroſolyma contendebat. Ariſtobulus autem, ad ejus adventum perterritus, ſupplex ei occurrit, & pecuniam promittendo ſpondendoque ſemetipſum & urbem ei permittere, ſuccenſentem mitigat Pompejum. non tamen quidquam eorum faciebat quæ promiſerat. nam Gabinium, qui ad pecuniam accipiendam miſſus erat, ne in urbem quidem recipiunt qui ab Ariſtobulo ſtabant.

Ariſtobulus multa Pompejo promittit. Ant. l. 14. c. 4. §. 1.

Non ſtat promiſſis. Ant. l. 14. c. 4. §. 1.

ΚΕΦ. ζ.

Ὡς Πομπήϊος, παραδοθείσης αὐτῷ Ἱεροσολύμων πόλεως, τὸν ναὸν αἱρεῖ, καὶ εἰς ἅγιον ἁγίων εἰσῆλθεν. ὅσα τε πρὸς τούτοις ἔπραξεν ἐν Ἰουδαίᾳ.

ΠΡὸς ταῦτα ἀγανακτήσας Πομπήϊος, Ἀριστόβουλον μὲν ἐφρούρει. πρὸς δὲ τὴν πόλιν ἐλθὼν, περιεσκόπει [x] ποῖ προσβάλλῃ, τήν τε ὀχυρότητα τῶν τειχῶν δυσμεταχείριστον [y] ὁρῶν, καὶ τὴν πρὸ τούτων φάραγγα φοβερὰν, τό τε ἱερὸν ἐντὸς τῆς φάραγγος ὀχυρώτατα τετειχισμένον, ὥς τε τοῦ ἄστεος ἁλισκομένου, δευτέραν εἶναι καταφυγὴν τοῦτο τοῖς πολεμίοις.

β. Διαπορῶντος δ᾽ ἐπὶ πολὺν χρόνον, στάσις [z] τοῖς ἔνδον ἐμπίπτει. [a] τῶν μὲν Ἀριστοβούλου πολεμεῖν ἀξιούντων, καὶ ῥύεσθαι τὸν βασιλέα· τῶν δὲ τὰ Ὑρκανοῦ φρονούντων, ἀνοίγειν Πομπηΐῳ τὰς πύλας. [b] πολλοὺς δὲ τούτους ἐποίει τὸ δέος, ἀφορῶντας εἰς τὴν τῶν Ῥωμαίων εὐταξίαν. ἡττώμενον δὲ τὸ Ἀριστοβούλου μέρος εἰς τὸ ἱερὸν ἀνεχώρει, καὶ τὴν συνάπτουσαν [c] ἀπ᾽ αὐτοῦ τῇ πόλει γέφυραν ἀποκόψαντες ἀντισχεῖν εἰς ἔσχατον παρεσκευάζοντο. τῶν δὲ ἑτέρων [d] δεχομένων Ῥωμαίους τῇ πόλει, καὶ τὰ βασίλεια παραδιδόντων, ἐπὶ μὲν ταῦτα Πομπήϊος ἕνα τῶν ὑφ᾽ ἑαυτὸν στρατηγῶν Πείσωνα εἰσπέμπει μετὰ στρατιᾶς. ὃς διαλαβὼν φρουραῖς τὴν πόλιν, ἐπειδὴ τῶν εἰς τὸ ἱερὸν [e] καταπεφευγότων οὐδένα λόγοις ἔπειθε συμβῆναι, τὰ πέριξ εἰς προσβολὰς ηὐτρέπιζεν, ἔχων τοὺς περὶ τὸν Ὑρκανὸν εἴς τε τὰς ἐπινοίας καὶ τὰς ὑπηρεσίας προθύμους.

γ. Αὐτὸς δὲ κατὰ τὸ προσάρκτιον κλίμα τήν τε τάφρον [f] ἔχου καὶ τὴν [g] φάραγγα πᾶσαν, ὕλην συμφορούσης τῆς δυνάμεως. χαλεπὸν δ᾽ ἦν τὸ ἀναπληροῦν διὰ βάθους ἄπειρον, καὶ τῶν Ἰουδαίων πάντα τρόπον εἰργόντων ἄνωθεν. [h] κἂν ἀτέλεστος ἔμεινε τοῖς Ῥωμαίοις ὁ πόνος, εἰ μὴ τὰς ἑβδομάδας ἐπιτηρῶν ὁ Πομπήϊος, [i] ἐν αἷς παντὸς ἔργου διὰ τὴν θρησκείαν χεῖρας ἀπίσχουσιν Ἰουδαῖοι, τὸ χῶμα ὕψου, τῆς κατὰ χεῖρα συμβολῆς εἴργων τοὺς στρατιώτας. [k] ὑπὲρ μόνου γὰρ τοῦ σώματος ἀμύνονται καὶ [l] τοῖς σάββασιν. ἤδη δ᾽ ἀναπεπληρωμένης τῆς φάραγγος, πύργους ὑψηλοὺς ἐπιστήσας τῷ [m] χώματι, καὶ προσαγαγὼν τὰς ἐκ Τύρου κομισθείσας μη-

CAP. VII.

Quomodo Pompejus, tradita ſibi Hieroſolymorum urbe, fanum capit & in Sanctum ſanctorum ingreditur; & quæ præterea in Judæa fecit.

DE iſtis cum indignatione iratus Pompejus Ariſtobulum incluſum dabat in cuſtodiam; atque ad urbem profectus, circumſpiciebat qua ex parte eam invaderet; nam & murorum ejus firmitatem expugnatu difficilem videbat, & vallem pro mœnibus horribilem, fanumque intra ipſam quam munitiſſimum, adeo ut capta urbe illud alterum hoſtibus eſſet perfugium.

Pompejus Hieroſolyma contendit. Ant. l. 14. c. 4. §. 2.

2. Dum autem diu multumque ſecum dubitaret *quid facto opus eſſet*, incidit civitati ſeditio. Ariſtobuli quidem factione bellum geri poſtulante regemque liberari; qui vero Hyrcano favebant, Pompejo portas aperiri. Metus autem horum numerum augebat; præſertim cum reſpicerent ad * Romanorum in rebus ſuo loco agendis peritiam. Denique victa pars Ariſtobuli conceſſit in templum, &, ponte quo civitati jungebatur abſciſſo, ſeſe pararunt ut vim ad extremum ſuſtinerent. Aliis autem Romanos in urbem recipientibus, eiſque regiam tradentibus, ad eam *occupandam* unum è ducibus ſuis Piſonem mittit Pompejus cum militibus. qui præſidiis per civitatem diſpoſitis, poſtquam nemini eorum qui in fanum confugerant pacem perſuadere poterat, quæcunque circum erant oppugnationi parabat, Hyrcanum habens ſuoſque ad conſilia *omnia* & miniſteria ſtudioſe ei ſubſervientes.

Seditio gliſcit Hieroſolymis. Ant. l. 14. c. 4. §. 2.

Hieroſolymorum urbe Pompejo tradita, fanum obſidetur. Ant. l. 14. c. 4. §. 2.

3. Ipſe vero à parte ſeptentrionali foſſam vallemque omnem complebat, materia à militibus comportata. Difficile autem erat *eas* replere, cum ob immenſam *earum* profunditatem, tum quod Judæi deſuper modis omnibus eos repellerent. nec Romanis labor ſucceſſiſſet, niſi Pompejus ſeptimis diebus obſervatis, quibus ab omni opere religionis ergo manus abſtinent Judæi, aggerem ad faſtigium perduxiſſet, militibus à pugna conſerenda inhibitis. nam à ſolo corpore etiam Sabbatis vim propulſant. Igitur jam valle repleta, cum turres excelſas aggeri impoſuiſſet, & admoviſſet machinas à Tyro allatas, mœnia tentabat.

A Pompejo oppugnatur. Ant. l. 14. c. 4. §. 3.

q Ὑπήντα.] Ὑπαντᾷ *Bod.* & *Roſſ.* & *Lugd. Bat.*

r Ὑποσχέσει,] Ὑποσχέσεσι *Bod.*

s Καὶ ἑαυτὸν,] *Roſſ.* καὶ αὐτόν. & χαλεπ.

t Καταστέλλει] Καταστέλλει. Sic Chryſoſtom. H. *Andrian* Γ. p. 673. v. 23. καταστέλλειν θυμούμενον τὸν δῆμον & ſæpe alibi. SPANH.

v Οὐδ᾽ ἐν τῇ πόλει] Rectius forſan (ut in aliquot *MSS. Lugd. Bat.* quoque) οὐδὲ τῇ πόλει δέχονται, quomodo & cap. ſeq. §. 2.

x Ποῖ προσβάλλῃ,] *Lugd. Bat.* ποῖ προσβάλλοι. non inepte vero Cl. *Coccejus* legit προσβαλεῖ. HAV.

y Ὁρῶν,] Variant MSS. nam *Roſſ.* habet ὁρᾷ. *Lugd. Bat.* ὁρᾶν. HAV.

z Τοῖς ἔνδον]. Τοῖς ἔνδον. *MS. Lipſ.* SPANH. Ita ex *MSS.* τῶν ἔνδον in *Impreſſis*.

a Τῶν μὲν Ἀριστοβούλου] Sic in pleriſque *MSS.* etiam *Lugd. Bat.* τῶν μὲν Ἀριστοβούλῳ *Caſ.* τῶν μὲν τινων Ἀριστοβούλου *Gen.*

b Πολλοὺς δὲ τούτους ἐποίει τὸ δέος,] Ita cum MSS. *Lugd. Bat.* & *Vet. Interpr.* πολὺ δὲ τούτου ἀπέστησε τὸ δέος *Roſſ.* πολὺ δὲ τούτους προῆγε δέος in *Editis*.

c Ἀπ᾽ αὐτοῦ τῇ πόλει] Ita *Big. Voſſ.* & *Raf.* ἐπ᾽ αὐτοῦ in *cæteris*.

d Δεχομένων Ῥωμαίους τῇ πόλει.] *Roſſ.* δεχομένους τῇ πόλει Ῥωμαίους.

e Καταπεφευγότων] Καταφυγόντων *Bod. Lugd. Bat.* & *Roſſ.*

f Ἔχου] Ἐπλήρου *Voſſ.* quod ſuſpicor eſſe interpretamentum vocis ἔχου. *Caſ.* εἶχε *Roſſ.* ἔχει.

g Φάραγγα πᾶσαν,] Juxta *Ruffinum* hoc modo diſtinguendum, φάραγγα, πᾶσαν ὕλην &c.

h Κἂν ἀτέλεστος] Confer *Bell.* l. 11. *Strab.* l. 16. p. 763. & *Dionem.* l. 36. p. 36. *Aldr.*

i Ἐν αἷς παντὸς] Vid. de hoc loco ſeq. lib. 2. c. 16. §. 4. & c. 19. §. 2. ut & cap. 21. § 8.

k Ὑπὲρ μόνου γὰρ τοῦ σώματος ἀμύνονται &.] Conf. de Vita §. 32. SPANH. Hoc ipſum netas diceatur ante Matthiam Aſmonæum. Vide *Ant.* l. 12. c. 6. §. 3. & 1 *Macc.* 2. 40, 41. ALDR.

l Τοῖς σάββασι.] *Lugd. Bat.* Ἐν τοῖς σαββάτοις.

m Χώματι,] *Roſſ.* Χώματι ὕψει.

* Romanorum conſtantiam, *Ruf.* De voce εὐταξία videtis *Annotata* ad *Ciceronis* lib. 1. *de Officiis*, c. 40.

bat. Lapidum autem jaculatores eos repellebant; qui in alto politi *Romanos* à conatu prohiberent: turres vero ad eam partem quam diutiſſime reſiſtebant, magnitudine pariter ac pulchritudine inſignes.

Judæi obſtinate templum propugnant. Ant. l. 14. c. 4. §. 3.

4. Tum ſcilicet Pompejo, cum multum defatigarentur Romani, ſubiit mirari inter alia Judæorum animi fortitudinem; & præcipue quod nihil de ſacro cultu media inter tela verſantes remiſerint. nam, veluti in pace profunda fuiſſet civitas, & quotidiana ſacrificia & luſtrationes, omniſque *Dei* cultus accurate admodum peractus erat. nec, cum capto fano ad aram quotidie trucidarentur, legitimis religionis muneribus abſtinuerunt. Nam obſidionis menſe tertio, cum vix unam de turribus dejeciſſent, in fanum irruptum eſt. Primus autem murum tranſilire auſus eſt Fauſtus Cornelius Syllæ filius, & poſt eum centuriones duo, Furius & Fabius. Singulos autem ſequebatur ſua militum cohors, & Judæos undique concluſos occidebant, alios quidem ad fanum confugientes, alios vero pauliſper reſiſtentes.

Templum captum. Ant. l. 14. c. 4. §. 14.

Sacerdotes ad aram mactantur. Ant. l. 14. c. 4. §. 4. Judæorum clades. Ant. l. 14. c. 4. §. 4.

5. Tum multi ſacerdotum, cum hoſtes ſtrictis gladiis irruentes viderent, intrepide in ſacris peragendis manſerunt; &, dum libarent thuſque adolerent, mactabantur, ſuæ etiam ſaluti præferentes religionem erga Deum. Plurimi autem è gentilibus ſuis partis adverſæ interempti erant, & innumeri ſeſe per præcipitia dejiciebant; nonnullique, ex difficultatibus in inſaniam acti, quæ circa murum erant ſuccenderunt, ipſique combuſti ſunt. Atque Judæorum quidem ad duodecim millia occubuerunt, Romanorum vero perpauci, aliquam multi tamen ſauciati erant.

Pompejus in Sanctum ſanctorum ingreditur. Ant. l. 14. c. 4. §. 4.

6. Nihil autem gravius in illa clade Judæorum genti accidit, quam quod locus ſanctus, antea oculis inacceſſus, ab alienigenis patefactus eſſet. Pompejus quippe, cum iis quos ſecum habuit, templum ingreſſus, quò ſoli pontifici penetrare fas eſt, quæ intus erant, candelabrum cum lychnis, & menſam, & vaſa libatoria, & thuribula, ex auro omnia, ſpectavit, & multitudinem aromatum congeſtorum, & ſacram pecuniam ad duo millia talentorum. neque tamen iſta vel aliud quicquam de ſacra ſupellectile attigit; ſed & fanum, poſtridie quam captum eſſet, purgare juſſit æditui, & ſacra ſolennia celebrare, cum Hyrcanum iterum pontificem declaraſſet, quod præter alia ſemet in obſidione promptiſſimum præſtitiſſet, quodque magnam * regionis incolarum multitudinem ad defectionem ab Ariſtobulo perpuliſſet, cum una militatum ire properarent. Qua re fiebat, ut, ſicuti bonum imperatorem deceret, populum benevolentia potius

Sacris abſtinet & Hyrcanum pontificem facit. Ant. l. 14. c. 4. §. 4.

χανὰς, ἐπειρᾶτο τοῦ τείχους. ἀνέστελλον δὲ [n] οἱ πετροβόλοι τοὺς καθύπερθε κωλύοντας. ἀντεῖχον δ' ἐπὶ πλεῖστον οἱ κατὰ τοῦτο τὸ μέρος πύργοι, μεγέθει τε καὶ κάλλει διαφέροντες.

δ'. Ἔνθα δὴ, τῶν Ῥωμαίων πολλὰ κακοπαθούντων, ὁ Πομπήϊος τά τε ἄλλα τῆς καρτερίας τοὺς Ἰουδαίους ἀπεθαύμασε, καὶ μάλιστα τοῦ μηδὲν παραλῦσαι τῆς θρησκείας ἐν μέσοις τοῖς βέλεσιν ἀνειλημένους. ὥσπερ γὰρ εἰρήνης βαθείας κατεχούσης τὴν πόλιν, αἵ τε θυσίαι καθ' ἡμέραν, καὶ οἱ ἐναγισμοὶ, καὶ πᾶσα θεραπεία κατὰ τἀκριβὲς ἐξετελεῖτο τῷ Θεῷ. καὶ οὐδὲ κατ' αὐτὴν τὴν ἅλωσιν, περὶ [o] τῷ βωμῷ [p] φονευόμενοι [q] καθ' ἡμέραν, τῶν νομίμων εἰς τὴν θρησκείαν ἀπέστησαν. [r] τρίτῳ γὰρ μηνὶ τῆς πολιορκίας, [s] μόλις ἕνα τῶν πύργων καταρρίψαντες εἰσέπιπτον εἰς τὸ ἱερόν. ὁ δὲ πρῶτος ὑπερβῆναι τολμήσας τὸ τεῖχος, Σύλλα παῖς ἦν Φαῦστος Κορνήλιος. καὶ μετ' αὐτὸν ἑκατοντάρχαι δύο, [t] Φούριος καὶ Φάβιος. εἵπετο δὲ ἑκάστῳ τὸ ἴδιον στῖφος, καὶ περισχόντες πανταχῇ τοὺς Ἰουδαίους, ἔκτεινον, οὓς μὲν τῷ ναῷ προσφεύγοντας, οὓς δὲ ἀμυνομένους πρὸς ὀλίγον.

ε'. Ἔνθα πολλοὶ τῶν ἱερέων, ξιφήρεις τοὺς πολεμίους ἐπιόντας βλέποντες, ἀθορύβως ἐπὶ τῆς θρησκείας ἔμειναν. σπένδοντες δὲ καὶ θυμιῶντες ἀπεσφάττοντο, καὶ τὴν πρὸς τὸ θεῖον θεραπείαν ἐν δευτέρῳ τῆς σωτηρίας τιθέμενοι. πλεῖστοι δ' ὑπὸ τῶν ὁμοφύλων ἀντιστασιαστῶν ἀνῃροῦντο, καὶ κατὰ τῶν κρημνῶν [x] ἔρριπτον ἑαυτοὺς ἄπειροι. καὶ τὰ περὶ τὸ τεῖχος δ' ἔνιοι, μανιῶντες ἐν ταῖς ἀμηχανίαις, ὑπέπρησαν, καὶ συγκαταφλέγοντο. Ἰουδαίων μὲν οὖν ἀνῃρέθησαν μύριοι καὶ δισχίλιοι. Ῥωμαίων δὲ ὀλίγοι μὲν πάνυ νεκροὶ, τραυματίαι δ' ἐγένοντο πλείους.

ς'. Οὐδὲν δ' οὕτως [y] ἐν ταῖς τότε συμφοραῖς καθήψατο τοῦ ἔθνους, [z] ὡς τὸ τέως [a] ἀόρατον ἅγιον ἐκκαλυφθὲν ὑπὸ τῶν ἀλλοφύλων. παρελθὼν γοῦν σὺν τοῖς περὶ αὐτὸν ὁ Πομπήϊος εἰς τὸν ναὸν, ἔνθα μόνῳ θεμιτὸν ἦν [b] παριέναι τῷ ἀρχιερεῖ, τὰ ἔνδον [c] ἐθεάσατο, λυχνίαν τε καὶ λύχνους, καὶ τράπεζαν, καὶ σπονδεῖα, καὶ [d] θυμιατήρια, ὁλόχρυσα πάντα, πλῆθός τε ἀρωμάτων σεσωρευμένων, καὶ τῶν ἱερῶν χρημάτων εἰς τάλαντα δισχίλια. [e] οὔτε δὲ τούτων, οὔτ' ἄλλου τινὸς τῶν ἱερῶν κειμηλίων ἥψατο. ἀλλὰ καὶ μετὰ μίαν τῆς ἁλώσεως ἡμέραν, καθᾶραί τε τὸ ἱερὸν τοῖς νεωκόροις ἐκέλευσε, καὶ τὰς ἐξ ἔθους ἐπιτελεῖν θυσίας, [f] αὖθις δὲ ἀποδείξας τὸν Ὑρκανὸν ἀρχιερέα, τά τε ἄλλα προθυμότατον [g] ἑαυτὸν ἐν τῇ πολιορκίᾳ παρασχόντα, καὶ διότι τὸ κατὰ [h] τὴν χώραν πλῆθος ἀπέστησεν [i] Ἀριστοβούλῳ συμπολεμεῖν ὡρμημένον. ἐκ τούτου, ὅπερ ἦν προσῆκον ἀγαθῷ στρατηγῷ, τὸν λαὸν εὐνοίᾳ πλέον ἢ δέει προσηγάγετο. ἐν δὲ τοῖς αἰχ-

n Οἱ πετροβόλοι] *Lugd. Bat.* αἵ τε πέτραι.
o Τῷ βωμῷ] *Caſaub.* Τὸν βωμόν.
p Φονευόμενοι] Ita cum *Rufino.* Φονευόμενοι τῶν καθ' ἡμέραν νομίμων in *Græcis Editis* & *MS.*
q Καθ' ἡμέραν,] Τὸν καθ' ἡμέραν MS. *Lipſ.* Spanh.
r Τρίτῳ γὰρ μηνὶ] Anni civilis h. e. Decembri *Uſſerius Ox.* die Jejunii. Confer Antt. lib. 14. c. 4. §. 3. ubi περὶ τρίτον μῆνα *Scaliger* & *Caſaubon.* legunt περὶ τέταρτον &c. & explicant de Jejunio *Tammuz*, qui quartus Menſis Judæorum: Quod improbat tamen Petavius ac *Stephan. le Moyne* Obſervat. in V. S. pag. 663. qui de tertio obſidionis Menſe, quo impugnata à Pompejo Hieroſolyma, & *Jejunium* νηστείας ibi de ſolemni Judæorum Jejunio nempe *Cippurim* explicant. Spanh. Captum eſt templum die ſolennis jejunii menſe tertio *Antt.* l. 14. c. 4. §. Monet autem *Uſſerius* intelligi menſem tertium anni civilis ab Autumno deducti; adeoque diem (quo Judæi etiamnum jejunant) menſis Caſleu viceſimum octavum, qui hoc anno erat Decembris Juliani viceſimus, idemque Saturni dies: templum autem à Pompejo Saturni die expugnatum, etiam *Dionem* ſignificare. Aldr.
s Μόλις] *Roſſ.* Μόγις.
t Φούριος] Φούριος *Rufin. Ox.* vid. ἀρχ. lib. 14. c. 4. §. 4. Spanh. Ita cum *Rufino* ipſoque *Joſepho* in *Antt.* l. 14. c. 4. §. 3. in *cæteris* Φούριος.
u Ἀπεσφάττοντο.] *Roſſ.* Ἐπεσφάττοντο.
x Ἔρριπτον ἑαυτοὺς] Ἔρριπτον *Big. Voſſ.* & *Antt.* l. 14. c. 4. §. 3.

y Ἐν ταῖς τότε συμφοραῖς] *Roſſ.* οὔτ' ἐν, ὅσαι τότε τῶν συμφορῶν &c.
z Ὡς τὸ τέως] Conf. ἀρχ. lib. 14. c. 4. §. 4. Spanh.
a Ἀόρατον ἅγιον] Romanorum primus Cn. Pompejus Judæos domuit, templumque jure victoriæ ingreſſus eſt. *Tacit.* in *Hiſt.* v. 9. Aldr.
b Παριέναι τῷ ἀρχιερεῖ,] Ita *Big. Bod.* & *Voſſ.* παριέναι *Roſſ.* παρεῖναι *cæteris* cum *Rufino.*
c Ἐθεάσατο,] *Roſſ.* ἐθεᾶτο.
d Θυμιατήρια,] *Roſſ.* Θυμιατήριον.
e Οὔτε δὲ τούτων,] Cn. Pompejus, captis Hieroſolymis victor ex illo fano nihil attigit. Inprimis hoc, ut multa alia, ſapienter; quod in tam ſuſpicioſa ac maledica civitate locum ſermoni obtrectatorum non reliquit. Non enim credo religionem & Judæorum & hoſtium impedimento præſtantiſſimo Imperatori, ſed pudorem fuiſſe. *Cic.* in *Orat. pro Flacco.* Aldr.
f Αὖθις δὲ ἀποδείξας τὸν Ὑρκανὸν ἀρχιερέα,] Ita repoſui ex *Roſſ.* qui illa δὲ & τὸν agnoſcit. *Lugd. Bat.* ſcribit αὐτὸς δὲ, quod quidem tolerari poteſt, ſed amo magis vulgatam, quum opponat hic Joſephus ea quæ mox fecerit Pompejus, & quæ interpoſita aliqua mora. Hav.
g Ἑαυτὸν] *Roſſ.* αὐτὸν.
h Τὴν χώραν] *Lugd. Bat.* τῆς χώρας. ut & inferius. Sed tamen alia quoque lectio eſt in Antiq. l. c.
i Ἀριστοβούλῳ] Ἀριστοβούλου *Bod.*
* Agreſtium multitudinem, *Ruf.*

αἰχμαλώτοις ἐλήφθη καὶ ὁ Ἀριστοβούλου πενθερὸς, [k] ὁ δ' [l] αὐτὸς καὶ [m] θεῖος αὐτῷ. καὶ τοὺς μὲν αἰτιωτάτους τοῦ πολέμου [n] πελέκει κολάζει. Φαῦστον δὲ, καὶ τοὺς μετ' αὐτοῦ γενναίως ἀγωνισαμένους, λαμπροῖς ἀριστείοις δωρησάμενος, [o] τῇ τε χώρᾳ καὶ τοῖς Ἱεροσολύμοις ἐπιτάττει φόρον.

ζ. Ἀφελόμενος δὲ τοῦ ἔθνους καὶ τὰς ἐν Κοίλῃ Συρίᾳ πόλεις ὅσας [p] εἷλεν, ὑπέταξε τῷ κατ' ἐκεῖνο [q] καιροῦ Ῥωμαίων στρατηγῷ [r] καταλελειμμένῳ, [s] καὶ τοῖς ἰδίοις ὅροις περιέκλεισεν. [t] ἀνακτίζει δὲ καὶ [v] Γάδαρα, ὑπὸ Ἰουδαίων κατεστραμμένην, Γαδαρεῖ τινι τῶν ἰδίων ἀπελευθέρων [x] Δημητρίῳ χαριζόμενος. ἠλευθέρωσε δ' ἀπ' αὐτῶν καὶ τὰς ἐν τῇ [y] μεσογείῳ πόλεις, ὅσας μὴ φθάσαντες κατέσκαψαν, Ἵππον, Σκυθόπολίν τε καὶ [z] Πέλλαν, καὶ Σαμάρειαν, καὶ [a] Μάρισσαν, πρὸς αἷς Ἄζωτον, καὶ Ἰάμνειαν, καὶ Ἀρέθουσαν, ὁμοίως δὲ καὶ τὰς παραλίους, Γάζαν, Ἰόππην, [b] Δῶρα, καὶ τὴν πάλαι μὲν Στράτωνος πύργον καλουμένην, ὕστερον δὲ μετακτισθεῖσαν ὑφ' Ἡρώδου βασιλέως λαμπροτάτοις κατασκευάσμασι, καὶ μετονομασθεῖσαν Καισάρειαν. ἃς πάσας τοῖς γνησίοις ἀποδοὺς πολίταις, κατέταξεν εἰς τὴν Συριακὴν ἐπαρχίαν. παραδοὺς δὲ ταύτην τε καὶ τὴν Ἰουδαίαν καὶ τὰ μέχρις Αἰγύπτου καὶ Εὐφράτου Σκαύρῳ διέπειν, καὶ δύο τῶν ταγμάτων, αὐτὸς διὰ Κιλικίας εἰς Ῥώμην ἠπείγετο, τὸν Ἀριστόβουλον ἄγων μετὰ τῆς γενεᾶς αἰχμάλωτον. δύο δ' ἦσαν αὐτῷ θυγατέρες, καὶ δύο υἱεῖς. ὧν ὁ ἕτερος μὲν, Ἀλέξανδρος τὴν ὁδὸν διαδιδράσκει, σὺν δὲ ταῖς ἀδελφαῖς ὁ νεώτερος Ἀντίγονος εἰς Ῥώμην ἐκομίζετο.

quam timore ſibi conciliarit. Comprehenſus autem eſt inter captivos etiam Ariſtobuli ſocer, qui & ipſe ei patruus. Et illos quidem, qui maxime belli auctores exſtiterant, ſecuri percuſſit: Fauſto vero iiſque qui una cum eo fortiter pugnaverant, præclara præmia perſolvit, regionique & Hieroſolymis tributum imperat.

Urbes multæ Judæis ademptæ. Antt. l. 14. c. 4. §. 4.

7. Cum autem genti abſtuliſſet etiam quas in Cœle-Syria ceperant civitates, illi, qui tunc temporis conſtitutus erat Romanorum legatus, *eam* ſubjecit, intraque ſuos fines concluſit. Inſtauravit autem, in gratiam cujuſdam è libertis ſuis Demetrii Gadarenſis, etiam Gadara, à Judæis *paulo ante* everſa. Mediterraneas præterea civitates ab eorum imperio liberavit, quotquot jam ante non exſciderant, Hippum, Scythopolimque & Pellam, & Samariam, & Mariſſam, itemque Azotum, & Jamniam, & Arethuſam; ſimiliter & maritimas, Gazam, Joppen, Dora, & quæ olim quidem Stratonis turris vocabatur, poſtea vero, alium in modum ſplendide & magnifice ab Herode rege ædificata, mutato nomine Cæſarea appellata eſt. quas omnes, civibus indigenis redditas, provinciæ Syriæ attribuit. Cum autem & iſtam & Judæam, & cuncta ad Ægyptum uſque & Euphratem Scauro, qui eas regeret, tradidiſſet, cum duabus legionibus ipſe via Ciliciæ Romam contendebat, captivum ducens Ariſtobulum cum ſua prole. Erant autem ei filiæ duæ, totidemque filii: quorum alter quidem Alexander, dum iter facerent, aufugit; junior vero Antigonus cum ſuis ſororibus Romam deportabatur.

Ariſtobulus liberique ejus Romam abducti. Antt. l. 14. c. 4. §. 5.

ΚΕΦ. η'.

Ἀλέξανδρος ὁ Ἀριστοβούλου, ἀποδρὰς Πομπήϊον, πολεμεῖ Ὑρκανῷ, ὑπὸ δὲ Γαβινίου ἡττηθεὶς τὰ φρούρια αὐτῷ παραδίδωσιν. ἔπειτα Ἀριστόβουλος ἀποδρὰς ἐκ Ῥώμης στρατιὰν ἀθροίζει, καὶ ὑπὸ τῶν Ῥωμαίων νικηθεὶς εἰς Ῥώμην ἀνάγεται. ἔτι καὶ ἄλλά τινα περὶ Γαβινίου καὶ Κράσσου καὶ Κασσίου.

ΚΑΝ τούτῳ Σκαῦρος, εἰς τὴν Ἀραβίαν ἐμβαλὼν, τῆς μὲν Πέτρας εἴργετο ταῖς δυσχωρίαις· ἐπόρθει δὲ [c] τὰ περὶ Πέλλαν, καίπερ τούτῳ κακοπαθῶν. ἐλίμωττε γὰρ ἡ στρατιά, καὶ πρὸς τοῦτο Ὑρκανὸς ἐπεβοήθει δι' Ἀντιπάτρου τἀπιτήδεια πέμπων, ὃν καὶ καθίησι Σκαῦρος ὄντα συνήθη πρὸς Ἀρέταν, ὅπως ἐπὶ χρήμασι διαλύσαιτο τὸν πόλεμον. [d] πείθεται [e] δ' ὁ Ἄραψ τριακόσια δοῦναι τάλαντα, κἀπὶ [f] τούτοις Σκαῦρος ἐξῆγε τῆς Ἀραβίας δύναμιν.

CAP. VIII. VI.

Alexander Ariſtobuli filius, qui Pompejum fugerat, bellum movet Hyrcano, & à Gabinio victus caſtella ei tradit: dein Ariſtobulus, Roma elapſus, exercitum colligit, & à Romanis victus Romam perducitur. Ad hæc & alia quædam de Gabinio & Craſſo & Caſſio.

Scauri in Parthiam expeditio. Antt. l. 14. c. 5. §. 1.

INterea Scaurus, in Arabiam ingreſſus, Petram quidem ne accederet locorum difficultate prohibetur: quæ vero circa Pellam erant *omnia* depopulabatur; hoc tamen facto malis conflictatur. Nam exercitus fame laborabat: atque ad eam levandam conferebat Hyrcanus, per Antipatrum mittens *victui* neceſſaria; quem etiam ad Aretam, quaſi *ei* familiarem, delegat Scaurus, ut pecunia ille pacem ab ipſo redimeret. Atque perſuaſum eſt Arabi, ut trecenta daret talenta: & his conditionibus Scaurus ex Arabia exercitum educebat.

2. Alexan-

k Ὁ δ'] Ὁ δ' αὐτὸς ὢν *MS. Lipſ.* SPANH.

l Αὐτὸς καὶ] Αὐτὸς ὢν *Big. Lugd. Bat. Bod. & Lipſ.*

m Θεῖος αὐτῷ.] Ἀψάλωμος ἀρχ. lib. 14. c. 4. §. 4. SPANH.

n Πελέκει] *Lugd. Bat.* πελέκεσι.

o Τῇ τε χώρᾳ καὶ τοῖς Ἱεροσολύμοις ἐπιτάττει φόρον.] Tributum Hieroſolymis & Judæis impoſitum à Pompejo. ἀρχ. lib. 14. c. 4. §. 4. SPANH.

p Εἷλεν] *Lugd. Bat.* εἶχεν. quod ſpeciem veri habet, ſed firmatur vetus lectio ex Antiq. locis citatis. HAV.

q Καιροῦ] Abeſt a *Lugd. Bat.*

r Καταλελειμμένῳ] Poſt καταλελειμμένῳ addunt *Bod. Lipſ. Baſ. & Gen.* αἳ νῦν τισὶ χρηματίζουσι τῶν κατὰ τὴν Κοίλην Συρίαν Ἑλληνίδων πόλεων, quæ verba non agnoſcunt *Big. Voſſ. & Ruſ.*

s Καὶ τοῖς ἰδίοις ὅροις] Pro κ. τ. ἰδ. ὅροις *MS. Lipſ.* & μόνους αὐτοὺς τοῖς ἰδίοις ὅροις. SPANH. Καὶ μόνους αὐτοὺς τοῖς ἰδ. in *MSS.* HUDS. ut & *Lugd. Bat.* & *Roſt.* Sed & hic vulgatam lectionem tuetur ſimilis in Antt. HAV.

t Ἀνακτίζει δὲ &] Gadara à Pompejo in liberti Demetrii gratiam reſtituta, vid. ἀρχ. l. 14. c. 4. §. 4. Inde initium Æræ Gadarenſium in eorum Nummis; & ea de re egi *Diſſ.* de Numm. quæ Æræ ΓΑΔΑΡΕΝΩΝ in Nummis. Nota Γάδαρα κατεστραμμένην in ſingulari, alibi Γάδαρα & Γαδάρων in plur. SPANH. Vide Tab. Numm.

v Γάδαρα,] Ita *Big. Bod. Voſſ.* & in *Antt.* l. 14. c. 4. §. 4. cum participio etiam feminino, ut alibi ſæpe, Γάδαρα κατεστραμμένην *Caſ. & Gen.* Γάδαρα κατεστραμμένα *Bod. & Roſt.*

x Δημητρίῳ] *Roſt.* Δημητρίῳ τοὔνομα.

y Μεσογείῳ πόλεις,] Ita & *Antt.* l. 14. c. 4. §. 4. μεσογείᾳ *Bod. & Lugd. Bat.* ἐν τῇ μεσογείῳ. *Roſt.*

z Πέλλαν,] Deeſt Πέλλαν *Bod. & Lugd. Bat.* qui mox habet Ἰάμνειαν & *Ruſ.* In *Antt.* l. 14. c. 4. §. 4. Πέλλαν, & Δῖον, & Σαμάρ.

a Μάρισσαν,] Conf. inf. c. 13. §. 6. SPANH.

b Δῶρα,] Conf. ἀρχ. lib. 14. c. 7. §. 4. SPANH. *Gen.* Δῶρας.

c Τὰ περὶ Πέλλαν,] Ita reſtitui ex *Lugd. Bat.* reliqui & τὰ περὶ &c. quod ex duplice ſcriptura κατὰ & περὶ in aliquo *MS.* natum videtur. item δὲ poſt τοῦτο ex eodem *MS.* delevi. HAV.

d Πείθεται] Hinc antiquus & inſignis ille denarius gentis Æmiliæ, in quo ſupplex Aretas cameli frænum læva apprehendit, arboris thuriferæ ramum dextra porrigit; cum inſcriptione, M. SCAURUS ÆD. CUR. EX S. C. & infra, REX ARETAS ALDR. Vide Tabulas in fine operis.

e Δ' ὁ Ἄραψ] Δὲ γράψας *Caſ. & Roſt.*

f Τούτοις] *Caſ.* τούτῳ. ſed *Roſt.* & ἐπὶ τούτῳ. *Lugd. Bat.* & ἐπὶ τούτοις.

Alexander bellum parat Romanis. Ant. l. 14. c. 5. §. 2.

2. Alexander autem, qui *unus* ex Ariſtobuli liberis è Pompeji manibus elapſus eſt, progreſſu temporis magno exercitu coacto, infeſtus erat Hyrcano, & Judæam incurſabat; & celeriter eum deturbaturus eſſe videbatur, qui & jam Hieroſolyma accedens dejectum à Pompejo murum inſtaurare audebat, niſi Gabinius, * Scauri ſucceſſor miſſus in Syriam, tum in multis aliis rebus præclare ſe ſortiterque geſſiſſet, tum in Alexandrum expeditionem feciſſet.

Gabinius in Syriam miſſus. Ant. l. 14. c. 5. §. 2.

Hujus autem adventu ille perterritus, militum etiam numerum ita augebat, ut facti eſſent decies mille pedites, & mille quingenti equites; & loca opportuna muris muniebat, Alexandriumque & Hyrcanium, & Machærunta apud montes Arabiæ.

Obviam it Alexandro. Ant. l. 14. c. 5. §. 2.

3. Atqui Gabinius, Antonio cum parte copiarum præmiſſo, ipſe cum toto exercitu ſequebatur. Delecti autem Antipatri comites, aliaque Judæorum manus, quibus præerant Malichus & Pitholaus, cum ſeſe Marci Antonii ducibus junxiſſent, obviam ibant Alexandro; & non multo poſt una cum † gravi armatura aderat Gabinius. Verum Alexander, quod hoſtium copias in unum collatas ſuſtinere non poterat, *inde* diſcedit; cumque Hieroſolymis appropinquaret, coactus eſt prælio decertare, acieque ſex millibus amiſſis, quorum tria quidem millia ceciderunt, tria vero millia capta ſunt, cum reliquis fugit in Alexandrium.

Prælio eum ſuperat. Ant. l. 14. c. 5. §. 2.

Alexandrum oppugnat. Ant. l. 14. c. 5. §. 3.

4. Gabinius autem ubi Alexandrium venit, cum multos *pro loco* caſtra metatos eſſe deprehendiſſet, promiſſa delictorum venia conabatur eos ante prælium ad ſe pertrahere. Cum autem illi nihil mediocre ſentirent, pleriſque interfectis reliquos in caſtellum concluſit. In hoc prælio ſtrenue ſe geſſit dux Marcus Antonius, qui quidem ubique *vir* fortis apparuit, ita vero nuſquam.

M. Antonii elogium. Ant. l. 14. c. 5. §. 3.

Tum Gabinius, relictis qui caſtellum expugnarent, ipſe diſceſſit, & urbes quidem non vaſtatas in meliorem ſtatum redigit, ſubverſas vero inſtaurat. Itaque juſſu ejus habitari cœperunt Scythopoliſque & Samaria, & Anthedon, & Apollonia, & Jamnia, & Raphia, itemque Mariſſa & Adoreus, & Gamala, & Azotus, aliæque multæ, incolis libenter admodum in eas confluentibus.

Urbes aliquot everſas reſtaurari jubet Gabinius. Ant. l. 14. c. 5. § 3.

5. Poſtquam vero iſta ita curaverat, reverſus ad Alexandrium *vehementius* urgebat obſidionem: adeo ut Alexander, *diffidens & deſperans* rebus ſuis omnibus, legatos ad eum mitteret, & peccatorum veniam petens, & de caſtellis quæ perma-

Alexandrium & alia caſtella diruit. Ant. l. 14. c. 5. §. 4.

β'. Ὁ δ' ἀποδρὰς τῶν Ἀριστοβούλου παίδων Πομπήϊον Ἀλέξανδρος, χρόνῳ συναγαγὼν χεῖρα συχνὴν, βαρὺς ἦν Ὑρκανῷ, καὶ τὴν Ἰουδαίαν κατέτρεχεν. ἐδόκει δ' ἂν ταχέως καταλῦσαι αὐτὸν, ὅς γε ἤδη καὶ τὸ [g] καταῤῥιφθὲν ὑπὸ Πομπηΐου τεῖχος ἐν Ἱεροσολύμοις ἀνακτίζειν ἐθάῤῥει προσελθὼν, εἰ μὴ Γαβίνιος εἰς Συρίαν [h] πεμφθεὶς [i] Σκαύρου διάδοχος, τά τε ἄλλα γενναῖον ἀπέδειξεν ἑαυτὸν ἐν πολλοῖς, καὶ ἐπ' Ἀλέξανδρον ὥρμησεν. ὁ δὲ δείσας πρὸς τὴν ἔφοδον δύναμίν τε πλείω συνέλεγεν, ὡς γενέσθαι μυρίους μὲν ὁπλίτας, χιλίους δὲ καὶ πεντακοσίους ἱππεῖς. καὶ τὰ ἐπιτήδεια τῶν χωρίων ἐτείχιζεν, [k] Ἀλεξάνδρειόν τε καὶ [l] Ὑρκάνιον, καὶ Μαχαιροῦντα πρὸς τοῖς Ἀραβίοις ὄρεσι

γ'. Γαβίνιος δὲ μετὰ μέρους τῆς στρατιᾶς Μάρκον Ἀντώνιον προπέμψας, αὐτὸς εἵπετο τὴν ὅλην ἔχων δύναμιν. οἱ δὲ περὶ Ἀντίπατρον ἐπίλεκτοι, καὶ τὸ ἄλλο τάγμα τῶν Ἰουδαίων, ὧν Μάλιχος ἦρχε καὶ Πειθόλαος, [m] συμμίξαντες τοῖς περὶ Μάρκον Ἀντώνιον ἡγεμόσιν, ὑπήντων Ἀλεξάνδρῳ. καὶ μετ' οὐ πολὺ παρῆν ἅμα τῇ φάλαγγι Γαβίνιος. ἐπιούσης δὲ τῆς τῶν πολεμίων δυνάμεως οὐχ ὑπομείνας Ἀλέξανδρος ἀνεχώρει, καὶ πλησίον ἤδη Ἱεροσολύμων γενόμενος ἀναγκάζεται συμβαλεῖν, καὶ κατὰ τὴν μάχην ἑξακισχιλίους ἀποβαλὼν, ὧν τρισχίλιοι μὲν ἔπεσον, τρισχίλιοι δὲ ἐζωγρήθησαν, φεύγει σὺν τοῖς καταλειφθεῖσιν [n] εἰς Ἀλεξάνδρειον.

δ'. Γαβίνιος δὲ πρὸς τὸ Ἀλεξάνδρειον ἐλθὼν, ἐπειδὴ πολλοὺς εὗρεν ἐστρατοπεδευμένους, ἐπειρᾶτο συγγνώμης ὑποσχέσει περὶ τῶν ἡμαρτημένων, [o] πρὸ μάχης αὐτοὺς [p] προσαγαγέσθαι. μηδὲν δὲ μέτριον [q] φρονούντων ἀποκτείνας πολλοὺς, τοὺς λοιποὺς κατέκλεισεν [r] εἰς τὸ ἔρυμα. κατὰ ταύτην ἀριστεύει τὴν μάχην ὁ ἡγεμὼν Μάρκος Ἀντώνιος, πανταχοῦ μὲν [s] γενναῖος φανεὶς, οὐδαμοῦ δ' [t] οὕτως. Γαβίνιος δὲ, τοὺς ἐξαιρήσοντας τὸ φρούριον καταλιπὼν, αὐτὸς [u] ἀπῄει, τὰς μὲν ἀπορθήτους πόλεις καθιστάμενος, τὰς δὲ κατεστραμμένας ἀνακτίζων. συνεπολίσθησαν γοῦν, τούτου κελεύσαντος, Σκυθόπολίς τε καὶ Σαμάρεια, καὶ Ἀνθηδὼν, καὶ Ἀπολλωνία, καὶ Ἰάμνεια, καὶ [x] Ῥαφία, καὶ [y] Μάρισσα, καὶ [z] Ἀδώρεος, καὶ [a] Γάμαλα, καὶ Ἄζωτος, ἄλλαι τε πολλαὶ, τῶν οἰκητόρων ἀσμένως ἐφ' ἑκάστην συνθεόντων.

ε'. Μετὰ δὲ τὴν τούτων ἐπιμέλειαν ἐπανελθὼν πρὸς τὸ Ἀλεξάνδρειον, ἐπέῤῥωσε τὴν πολιορκίαν. ὥστε Ἀλέξανδρος, ἀπογνοὺς περὶ τῶν ὅλων, ἐπικηρυκεύεται πρὸς αὐτὸν, συγγνωσθῆναί τε τῶν ἡμαρτημένων δεόμενος, καὶ τὰ

g Καταῤῥιφθὲν] Ita in aliquot *MSS.* ut *Lugd. Bat.* καταῤῥιφὲν in *Aliis Editionibus*.

h Πεμφθεὶς] Abeſt a *Roſt.*

i Σκαύρου διάδοχος,] Piſoni conſuli jam deſponſam Syriam ademit Cicero. *Ep. ad Atticum* l. 15. Itaque Scauro ſenatus ſucceſſorem dedit Marcum Philippum, & illi Marcellinum Lentulum, ambos prætorios. Uterque biennio, quo provinciæ præfuit, conflictatus eſt cum Arabibus, ex vicino infeſtantibus: quæ cauſa fuit ut poſthac in Syriam mitterentur Proconſules Conſulari poteſtate, quorum primus Gabinius cum exercitu in eam profectus eſt. *Appian.* in *Syr.* p. 119, 120. Antonium ad militiam capeſſendam invitavit Gabinius, at is abnuit privatum ſecuturum ſe, ſed delata ſibi equitum præfectura ſecutus eſt. *Plut.* in *Anton.* ALDR. Vide *Montacutum* in *Apparat.* p. 148. & in *Exercitt.* p. 275. ut & *Noriſium* in *Diſſ.* 2. ad *Cenotaph. Piſan.* p. 232. &c. *Joſephum* hallucinari putat *Caſaub.* contra Baronium p. 132. ut apparet ex Appiano & ratione temporum. HUDS. Verum ex Appiano, libro de Bellis Syriacis, conſtat Scauro ſucceſſiſſe Marcum Philippum, & huic Marcellinum Lentulum, cui deinde Gabinius ſucceſſit. Verum Philippus & Lentulus biennio tantum Syriam rexerunt, & ob temporis brevitatem mentio eorum negligitur etiam ab aliis. Appianus ipſe in initio de Bellis Parthicis ſcribit, poſtquam Syria a Pompejo in provinciæ formam redacta eſt, eo miſſum fuiſſe a Senatu Gabinium, non memorans Scaurum, ut nec Philippum, nec Lentulum. RIT. Σκαύρου mavult *Lugd. Bat.* & ita correximus, pro Σκαύρῳ, ipſo Joſepho Duce, qui ita inf. § 8. Κράσσος αὐτῷ διάδοχος ἦλθεν. HAV.

k Ἀλεξάνδρειον] *Lugd. Bat.* hic & paſſim Ἀλεξάνδριον.

l Ὑρκάνιον,] Ὑρκανία Caſtrum *Ant.* lib. 13. c. 16. §. 3. & lib. 14. c. 5. §. 4. item lib. 15. c. 10. §. 4. nec non lib. 17. c. 7. §. 1. *Bod. Rufin. Ox.* Infra verò §. 5. etiam Ὑρκάνιον & cap. 33. §. 7. SPANH.

m Συμμίξαντες τοῖς] *Roſt.* συμμίξαι τοῖς.

n Εἰς Ἀλεξάνδρειον] Illa εἰς Ἀλεξάνδρειον deſunt *Voſſ.* & *Big.* nec ea agnoſcit *Ruf.*

o Πρὸ μάχης αὐτοὺς] *Roſt.* προμάχους αὐτῷ.

p Προσαγαγέσθαι.] Προσάγεσθαι *MS. Lipſ.* SPANH.

q Φρονούντων] Φρονοῦντας *Bod.* & *Roſt.*

r Εἰς τὸ] Abeſt ab Edit. *Gen.*

s Γενναῖος φανεὶς,] Γενναῖος ἀεὶ φανεὶς *MS. Lipſ.* & *Rufin.* SPANH. Ita cum *MSS.* & *Ruf.* Γενναῖον in *Editis*, quin & γενναῖος ἀεὶ φανεὶς (ut in *Lugd. Bat.*) in nonnullis *MSS.*

t Οὕτως.] *Roſt.* Οὕτω.

u Ἀπῄει,] Ἐπῄει in quibuſdam *MS.*

x Ῥαφία,] *Gen.* Ῥάφεια *Roſt* Ῥαφεῖα.

y Μάρισσα] Μάρισσά τε *MS. Lipſ.* SPANH. Ita & Editi & alii *MS.* Sed nos ex Cod. *Lugd. Bat.* ſubſtulimus. HAV.

z Ἀδώρεος,] Conf ſup. c. 2. §. 6. ut ſup. Leg. Ἄδωρα. SPANH. Ita reſcripſi prout ſupra c. 2. §. 7. Δῶρος in *Græcis* omnibus & *Dora* in *Latinis*.

a Γάμαλα,] Γάβαλα *Bod. Voſſ.* & *Big.* at in *Rufini* libris *Gadara*. Γάζα in *Ant.* l. 14. c. 5. §. 3: ibidemque ſcribitur Δῶρα & Μάρισσα, & Ἀπολλωνία & Ἰάμνεια omittuntur.

* In Syriam miſſus, ut Scauro ſuccederet, prout *Aldrich.* vertit.

† Vide ad l. 14. c. 5. §. 2.

τὰ [b] συμμένοντα φρούρια παραδιδοὺς, [c] Ὑρκάνιον καὶ [d] Μαχαιροῦντα. αὖθις δὲ καὶ τὸ Ἀλεξάνδρειον ἐνεχείρισεν. [e] Ἃ πάντα Γαβίνιος, [f] ἐναγούσης τῆς Ἀλεξάνδρου μητρὸς, κατέσκαψεν, ὡς μὴ πάλιν ὁρμητήριον γένοιτο δευτέρου πολέμου. παρῆν δὲ, μειλισσομένη τὸν Γαβίνιον, κατὰ δέος τῶν ἐπὶ τῆς Ῥώμης αἰχμαλώτων, τοῦ τε ἀνδρὸς καὶ τῶν ἄλλων τέκνων. μετὰ δὲ ταῦτα εἰς Ἱεροσόλυμα Γαβίνιος Ὑρκανὸν καταγαγὼν, καὶ τὴν τοῦ ἱεροῦ παραδοὺς κηδεμονίαν αὐτῷ, καθίστησι τὴν ἄλλην πολιτείαν ἐπὶ προστασίᾳ τῶν ἀρίστων. [g] διεῖλε δὲ πᾶν τὸ ἔθνος εἰς πέντε συνόδους, τὸ μὲν Ἱεροσολύμοις προστάξας, τὸ δὲ [h] Γαδάροις, οἱ δ᾽ ἵνα συντελῶσιν εἰς Ἀμαθοῦντα, τὸ δὲ τέταρτον εἰς Ἱεριχοῦντα κεκλήρωτο, καὶ [i] τῷ πέμπτῳ [k] Σέπφωρις ἀπεδείχθη πόλις τῆς Γαλιλαίας. ἀσμένως δὲ τῆς ἐξ ἑνὸς ἐπικρατείας ἐλευθερωθέντες, τὸ λοιπὸν ἀριστοκρατείᾳ διῳκοῦντο.

ϛʹ. Μετ᾽ οὐ πολύ γε μὴν αὐτοῖς ἀρχὴ γίνεται θορύβων Ἀριστόβουλος, ἀποδρὰς ἐκ Ῥώμης, [l] ὃς αὖθις πολλοὺς Ἰουδαίων ἐπισυνίστη, τοὺς μὲν ἐπιθυμοῦντας μεταβολῆς, τοὺς δ᾽ ἀγαπῶντας αὐτὸν πάλαι. καὶ τὸ μὲν πρῶτον καταλαβόμενος τὸ Ἀλεξάνδρειον, ἀνατειχίζειν ἐπειρᾶτο. ὡς δὲ Γαβίνιος ὑπὸ [m] Σισέννᾳ καὶ Ἀντωνίῳ καὶ Σερουιλίῳ στρατιὰν ἔπεμψεν ἐπ᾽ αὐτὸν, γνοὺς ἀνεχώρει ἐπὶ Μαχαιροῦντος. καὶ τὸν μὲν ἄχρηστον ὄχλον ἀπεφορτίσατο, μόνους δ᾽ [n] ἐπήγετο τοὺς ὡπλισμένους, ὄντας [o] εἰς ὀκτακισχιλίους, ἐν οἷς καὶ Πειθόλαος ἦν ὁ [p] ἐξ Ἱεροσολύμων ὑποστράτηγος αὐτομολήσας μετὰ χιλίων. Ῥωμαῖοι δ᾽ ἐπηκολούθουν, καὶ γενομένης συμβολῆς μέχρι πολλοῦ μὲν οἱ περὶ τὸν Ἀριστόβουλον διεκαρτέρουν γενναίως ἀγωνιζόμενοι. τέλος δὲ βιασθέντες ὑπὸ τῶν Ῥωμαίων, πίπτουσι [q] μὲν πεντακισχίλιοι, περὶ δὲ δισχιλίους [r] ἀνέφυγον εἴς τινα λόφον, οἱ δὲ λοιποὶ χίλιοι σὺν Ἀριστοβούλῳ, διακόψαντες τὴν φάλαγγα τῶν Ῥωμαίων, εἰς Μαχαιροῦντα συνελαύνονται. ἔνθα δὲ τὴν πρώτην ἑσπέραν ὁ βασιλεὺς τοῖς ἐρειπίοις ἐναυλισάμενος, ἐν ἐλπίσι μὲν ἦν ἄλλην [s] συναθροίσειν δύναμιν, ἀνοχὴν τοῦ πολέμου διδόντος, καὶ τὸ φρούριον [t] κακῶς ὠχύρου. προσπεσόντων δὲ Ῥωμαίων, ἐπὶ δύο ἡμέρας ἀντισχὼν ὑπὲρ δύναμιν, ἁλίσκεται, καὶ μετ᾽ Ἀντιγόνου τοῦ παιδὸς, ὃς ἀπὸ Ῥώμης αὐτῷ συναπέδρα, δεσμώτης [v] ἐπὶ Γαβίνιον ἀνήχθη, καὶ ἀπὸ Γαβινίου πάλιν εἰς Ῥώμην. τοῦτον μὲν οὖν ἡ σύγκλητος εἶρξε, τὰ τέκνα δ᾽ αὐτοῦ διῆγεν εἰς Ἰουδαίαν, Γαβινίου δι᾽ ἐπιστολῶν δηλώσαντος, τῇ Ἀριστοβούλου γυναικὶ τοῦτο [x] ἀντὶ τῆς παραδόσεως τῶν ἐρυμάτων ὡμολογηκέναι.

ζʹ. [y] Γαβινίῳ δ᾽ ἐπὶ Πάρθους ὡρμημένῳ στρατεύειν γίνεται Πτολεμαῖος ἐμπόδιον. [z] ὃν, ὑποστρέψας ἀπ᾽ Εὐφράτου, κατῆγεν εἰς Αἴγυπτον, ἐπιτηδείοις εἰς ἅπαντα χρώμενος κατὰ τὴν στρατείαν Ὑρκανῷ καὶ Ἀντιπάτρῳ. καὶ γὰρ χρήματα, καὶ ὅπλα, καὶ σῖτον, καὶ ἐπικούρους ὁ Ἀντιπα-

nebant tradens Hyrcanium & Machærunta. quin & poſtea Alexandrium ei dedidit. Quæ omnia Gabinius funditus eruit, id ſuadente Alexandri matre, ne iterum ſedes alterius belli fierent. Aderat autem, ut Gabinium obſequiis emolliret, viro ſuo cæteriſque liberis Romæ captivis metuens. At poſt hæc Gabinius, Hyrcano Hieroſolyma deducto, eique ſani cura mandata, reliquum reipublicæ ita conſtituit, ut optimates rebus præeſſent; omnemque *Judæorum* gentem in quinque conventus diviſit, edixitque ut una pars Hieroſolymis, Gadaris altera, aliique ad Amathunta convenirent, quarta vero pars Hierichunta ſortita eſt, quintæque Sepphoris Galilææ civitas aſſignata eſt. Atque *ita* libenter unius dominatione liberati in poſterum ab optimatibus regebantur.

Judæorum regiminis mutatio. Ant. l. 14. c. 5. §. 4.

6. Cæterum non multo poſt illis *novos* tumultus creat Ariſtobulus, Roma elapſus, qui, multos Judæorum rurſus coëgit, partim quidem qui mutationis cupidi erant, partim vero qui illum olim dilexerant. Et primum quidem Alexandrio occupato, id reficere tentabat. ubi autem Gabinius adverſus eum miſit exercitum, ducibus Siſenna & Antonio & Servilio, ea re cognita in Machærunta concedit: & turbam quidem inutilem *illic* excuſſit, ſolos vero armatos ſecum ducebat, ad octo fere millia, in quibus & Pitholaus erat, qui Hieroſolymis legatus cum mille hominibus ad eum perfugit. Romani autem ſequebantur, commiſſoque prælio, aliquandiu cum ſuis Ariſtobulus fortiter dimicando perſeverabat: at tandem vi Romanorum ſubacti ad quinque millia ceciderunt, & duo circiter millia in tumulum quendam confugerunt; mille vero reliqui cum Ariſtobulo, perrupta Romanorum acie, in Machærunta ſe recipere coacti ſunt. ubi rex, cum in ruinis prima veſpera tetendiſſet, fore ſperabat ut alias copias, ceſſante aliquantiſper bello, contraheret; & caſtellum male muniebat. Impreſſionem vero facientibus Romanis, cum duos dies ſupra vires reſtitiſſet, captus eſt, & cum Antigono filio, qui ſimul Roma profugerat, vinctus ad Gabinium adductus eſt, iterumque Romam à Gabinio *mittitur*. Et hunc quidem ſenatus in carcerem incluſit, ejus vero liberos in Judæam tranſmittebat, propterea quod Gabinius literis ſignificarit, id ſe Ariſtobuli conjugi pro traditione caſtellorum ſpoſpondiſſe.

Ariſtobulus, Roma elapſus; res novas molitur. Ant. l. 14. c. 6. §. 1.

Vincitur à Romanis. Ant. l. 14. c. 6. §. 1.

Romam remittitur Ariſtobulus. Ant. l. 14. c. 6. §. 1. Ejus liberi Roma dimiſſi. Ant. l. 14. c. 6. §. 1.

7. Gabinio autem, cum bellum Parthis inferre properaret, impedimento erat Ptolemæus; quem reverſus ab Euphrate, in Ægyptum reducebat, Hyrcano & Antipatro uſus ad neceſſaria omnia in expeditionem ſuppeditanda. nam & pecunias & arma & frumentum & auxilia ad eum adducebat Antipater:

Gabinium in Ptolemæo reducendo adjuvat Antipater. Ant. l. 14. c. 6. §. 2.

b Συμμένοντα] *Roſſ.* Συμβαίνοντα. Sequentia φ. π. tranſponit *Lugd. Bat.*

c Ὑρκάνιον] Conf. ſup. §. 2. Spanh. *Al.* Ὑρκάνειον, & Ὑρκανίαν.

d Μαχαιροῦντα.] *Roſſ.* Μαχαιρῶντα.

e Ἃ πάντα] *Lugd. Bat.* Ἅπαντα γοῦν. ut & *Roſſ.*

f Ἐναγούσης] Ita *Big. Bod. Voſſ. Roſſ.* & *Ruf.* ἐνδούσης *Caſ.* & *Gen.* cum aliis.

g Διεῖλε δὲ πᾶν] Confer *Ant.* l. 14. c. 5. §. 4. Spanh.

h Γαδάροις,] Γαδάροις itidem ἀρχ. lib. 14. c. 5. §. 4. Hic autem *Dora* pro *Gadaris* habet *Rufin.* Spanh. Ita etiam *Ant.* l. 14. c. 5. §. 4. Sed *Doris* in omnibus *Rufini* exemplaribus. Huds. Δώροις legit Latinus interpres, ſed Γαδάροις præfero, quia Pompeius Dora Judæis ſubtraxit, & ſine [illegible] eſſe debuit in urbe non *Ethnica*, ſed Judaica. Rel.

i Τῷ πέμπτῳ] Τὸ πέμπτον *Voſſ.*

k Σέπφωρις ἀπεδείχθη] Σιμφωρὶς *Roſſ.* Pro Σέπφωρις τῆς Γαλιλαίας eſt Σάμφωρα τῆς Ἰουδαίας *Ant.* l. 14. c. 5. §. 4. Erat enim Galilæa, Judææ proprie dictæ pars, *Plin.* V. 14. [illegible] quæ vulgo Sepphoris, *Joſepho* hoc uno in loco (niſi me fallit memoria) Σαμφώρα dicitur. *Ptolemæo* quoque v. 16. Σαπφουρὶς, non ut perperam excuſum eſt Καπφουρίς. Eadem prorſus ratione qua *Exod.* II. 21. Σεπφώρα, Ἀμβακοὺμ ſimque id genus. Aldr.

l Ὃς αὖθις πολλοὺς Ἰουδαίων] *Roſſ.* Laxius ὃς πολλοὺς Ἰουδαίους.

m Σισέννα] *Roſſ.* Αὐσίννᾳ. *Lugd. Bat.* Σισίνᾳ.

n Ἐπήγετο τοὺς ὡπλισμένους,] *Roſſ.* Ἐπῆγε τοὺς ἐξωπλισμένους.

o Εἰς ὀκτακισχιλίους,] Ὡς *Bod.* & *Roſſ.* quod videtur legiſſe *Rufinus*, eſtque περὶ ὀ. *Ant.* l. 14. c. 5. §. 4.

p Ἐξ Ἱεροσολύμων ὑποστράτηγος] Voculam ἐξ non agnoſcit *Bod.* & *Roſſ.* ut *Ant.* ibidem.

q Μὲν] Abeſt a *Lugd. Bat.*

r Ἀνέφυγον] *Lugd. Bat.* Ἔφυγον.

s Συναθροίσειν] *Roſſ.* Ἀθροίζειν.

t Κακῶς ὠχύρου.] κακῶς ὠχύρου *Bod.* & *Roſſ.* καλῶς ὠχύρου *Rufin.*

v Ἐπὶ Γαβίνιον ἀνήχθη,] Ita & *Ant.* l. 14. c. 6. §. 1. Quare minus recte *Dio* (l. 39. p. 117.) Gabinium ipſum in Palæſtinam eſſe profectum, Ariſtobulum comprehendiſſe, & Pompejo miſiſſe narrat; imperatoque Judæis ſtipendio inde in *Ægyptum* conceſſiſſe ad reducendum Ptolemæum. Aldr.

x Ἀντὶ] *Caſ.* Αὐτῇ.

y Γαβινίῳ] Confer *Ant.* l. 14. c. 6. §. 3. *Dionem* l. 36. p. 116. *Appianum in Parthic.* p. 134. & *Syriac.* p. 120. *Ciceronem in Orat. in Piſonem* & *Epp.* 1. 2. 5. 7. *ad Lentulum Procos.* ut & *Strabonem* l. 12. p. 558. l. 17. p. 796. Aldr.

z Ὃν, ὑποστρέψας] Ita lego ὃν ὑποστρέψας in libris. ὃς ἐπεὶ. malit *Lowthius* & ad *Gabinium* refert.

a Πα-

pater: & Judæis in ea parte, qui cuſtodes erant adituum juxta Peluſium, tranſmittere Gabinium perſuaſit. Cum autem alia Syria ad diſceſſum Gabinii commota eſſet, Judæos etiam iterum ad defectionem impulit Alexander Ariſtobuli filius, maximiſque conflatis copiis, omnes in ea regione Romanos perimendi impetum cepit. Quam rem Gabinius veritus (jam enim ex Ægypto redierat eò tudbis iſtis impulſus) ad quoſdam è defectoribus præmiſſo Antipatro in contrariam ſententiam eos adduxit. Verum cum Alexandro manſerunt triginta *Judæorum* millia; & ille bellandi deſiderio tenebatur: * adeoque ad pugnam egreditur. atque *hoſtibus* obviam ibant Judæi, & apud montem Itabyrium congreſſi ad decem quidem millia ſternuntur: cætera vero multitudo fuga diſſipata erat. Et Gabinius, Hieroſolyma profectus, ex Antipatri ſententia rerum ſtatum ordinavit. Hinc digreſſus & Nabatæos prælio ſuperat, & Mithradatem & Orſanem Parthorum perſugas clam quidem dimittit, militibus vero dicebat quod aufugerint.

Alexander turbas concitat Antt. l. 14. c. 6. §. 2.

Superatur à Gabinio. Antt. l. 14. c. 6. §. 3.

8. Interea Craſſus, qui venerat ut ei ſuccederet, Syriam *regendam* ſuſcipit. Ille in Parthicam expeditionem & omne aliud aurum in templo Hieroſolymitano abſtulit, & duo millia talentorum à quibus abſtinuit Pompejus. Euphratem vero cum trajeciſſet, & ipſe periit & exercitus ejus. de quibus nunc non eſt narrandi tempus.

Craſſus in Judæam venit, & ſacras pecunias depeculatur. Antt. l. 14. c. 7. §. 1. Craſſi interitus. Antt. l. 14. c. 7. §. 3.

9. Poſt Craſſum autem Parthos, in Syriam tranſgredi properantes, inhibuit Caſſius, qui in *iſtam* provinciam ſe fuga receperat. Ea autem occupata, in Judæam feſtinabat. Cumque Tarichæas quidem cepiſſet, Judæorum triginta circiter millia in ſervitium abducit. Quin & Pitholaum interficit, ſeditionis cum Ariſtobulo participes colligentem: necis vero ejus ſuaſor erat Antipater. Huic autem, qui uxorem duxerat ex nobili quadam Arabiæ familia, nomine Cypron, quatuor naſcuntur liberi, Phaſaëlus, & Herodes *qui* poſtea rex *erat*, & præter hos Joſephus & Pheroras & filia Salome. Cum autem omnes, qui ubique potentes eſſent, ſibi conciliaret amicitia & hoſpitalitate, potiſſimum aſſinitate devinxit Arabum regem. Et poſtquam adverſus Ariſtobulum bellum ſuſceperat, liberos ei, apud quem deponerentur, miſit. At Caſſius, cum Alexandrum pactionibus ad quieſcendum adegiſſet, ad Euphratem reverſus eſt, Parthos tranſitu prohibiturus: de quibus alibi dicemus.

Caſſius reprimit Parthos, & in Judæam properat. Antt. l. 14. c. 7. § 3.

Antipater unde oriundus, ejuſque uxor. Antt. l. 14. c. 7. §. 3.

τρος προσῆγε. καὶ τοὺς ταύτῃ Ἰουδαίους, φρουροῦντας τὰς κατὰ τὸ Πηλούσιον ἐμβολὰς, [a] παρεῖναι Γαβίνιον ἔπεισε. τῆς δ' ἄλλης Συρίας πρὸς τὸν Γαβινίου χωρισμὸν κινηθείσης, καὶ Ἰουδαίους πάλιν ἀπέστησεν Ἀλέξανδρος ὁ Ἀριστοβούλου. [b] μεγίστην οὖν συγκροτήσας δύναμιν, ὥρμητο πάντας τοὺς κατὰ τὴν χώραν Ῥωμαίους ἀνελεῖν. πρὸς ὃ [c] Γαβίνιος δείσας, ἤδη δὲ παρῆν ἀπ' Αἰγύπτου τοῖς τῇδε θορύβοις ἠπειγμένος, ἐπί τινας μὲν τῶν ἀφεστώτων Ἀντίπατρον προπέμψας μετέπεισε. [d] συνέμενον δὲ Ἀλεξάνδρῳ τρεῖς μυριάδες, κἀκεῖνος ὥρμητο πολεμεῖν. [e] οὕτως ἔξεισι πρὸς μάχην. ὑπήντων δ' οἱ [f] Ἰουδαῖοι, καὶ συμβαλόντων περὶ τὸ [g] Ἰταβύριον ὄρος, μύριοι μὲν ἀναιροῦνται. τὸ δὲ λοιπὸν πλῆθος ἐσκεδάσθη φυγῇ. [h] καὶ Γαβίνιος, ἐλθὼν εἰς Ἱεροσόλυμα, [i] πρὸς τὸ Ἀντιπάτρου βούλημα κατεστήσατο τὴν πολιτείαν. ἔνθεν ὁρμήσας, Ναβαταίων τε μάχῃ κρατεῖ, καὶ Μιθραδάτην καὶ Ὀρσάνην φυγόντας ἐκ Πάρθων [k] κρύφα μὲν [l] ἀπέπεμψε, παρὰ δὲ τοῖς στρατιώταις ἔλεγεν ἀποδρᾶναι.

η'. Καὶ τούτῳ [m] Κράσσος αὐτῷ διάδοχος ἐλθὼν παραλαμβάνει Συρίαν. [n] οὗτος εἰς τὴν ἐπὶ Πάρθους [o] στρατείαν, τόν τε ἄλλον τὸν ἐν Ἱεροσολύμοις [p] ναοῦ χρυσὸν πάντα περιεῖλε, καὶ τὰ δισχίλια τάλαντα ἦρεν, ὧν ἀπέσχετο Πομπήϊος. διαβὰς δὲ τὸν Εὐφράτην, αὐτός τε ἀπώλετο, καὶ ὁ στρατὸς αὐτοῦ. περὶ ὧν οὐ νῦν καιρὸς λέγειν.

θ'. Πάρθους δὲ, μετὰ τὸν Κράσσον ἐπιδιαβαίνειν εἰς Συρίαν ὡρμημένους, ἀνέκοπτε [q] Κάσσιος, εἰς τὴν ἐπαρχίαν [r] διαφυγών. [s] περιποιησάμενος δ' αὐτὴν ἐπὶ Ἰουδαίας ἠπείγετο. καὶ [u] Ταριχαίας μὲν ἑλὼν, εἰς τρισμυρίους Ἰουδαίων ἀνδραποδίζεται. κτείνει δὴ καὶ Πειθόλαον, τοὺς Ἀριστοβούλου στασιαστὰς [x] ἐπισυνιστάντα. τοῦ φόνου δὲ ἦν σύμβουλος Ἀντίπατρος. τούτῳ γήμαντι γυναῖκα τῶν ἐπισήμων ἐξ Ἀραβίας, [y] Κύπρον τοὔνομα, τέσσαρες μὲν υἱεῖς γίνονται, [z] Φασάηλος, καὶ ὁ βασιλεὺς αὖθις Ἡρώδης, πρὸς οἷς Ἰώσηπος καὶ Φερώρας [a] Σαλώμη δὲ θυγάτηρ. [b] ἐξῳκειωμένος δὲ τοὺς πανταχοῦ δυνατοὺς φιλίαις τε καὶ ξενίαις, μάλιστα προσηγάγετο τὸν Ἀράβων βασιλέα διὰ τὴν ἐπιγαμίαν. κἀπειδὴ τὸν πρὸς Ἀριστόβουλον [c] ἀνείλετο πόλεμον, ἐκείνῳ παρακαταθήκην ἔπεμψε τὰ τέκνα. Κάσσιος δὲ, κατὰ συνθήκας ἡσυχάζειν Ἀλέξανδρον ἀναγκάσας, ἐπὶ τὸν Εὐφράτην [d] ὑπέστρεψε, Πάρθους διαβαίνειν ἀνείρξων. [e] περὶ ὧν ἐν ἑτέροις ἐροῦμεν.

ΚΕΦ.

a Παρεῖναι Γαβίνιον] *Lugd. Bat.* Παρεῖναι Γαβινίῳ.

b Μεγίστην οὖν] Repoſui ita ex *Lugd. Bat.* in aliis μεγίστην δὲ, minus commode. Hav.

c Γαβίνιος δείσας,] Abeſt a *Roſſ.*

d Συνέμενον δὲ] *Roſſ.* Συνεσπειραμένοι.

e Οὕτως ἔξεισι] Καὶ οὕτως *Bod.* & alii, ſed *Roſſ.* omittit.

f Ἰουδαῖοι,] Ἰουδαίων *Big.* & *Voſſ.*

g Ἰταβύριον ὄρος,] Conf. ἀρχ. lib. 14. c. 6. §. 3. Spanh. Pro ὄρος legit νῶτος *Roſſ.*

h Καὶ Γαβίνιος,] Illud καὶ delet *Lugd. Bat.*

i Πρὸς τὸ Ἀντιπάτρου βούλημα] Πρὸς τὸ Ἀντιπάτρου βούλημα. i. e. *ex Antipatri ſententia*, non ut Rufinus vertit, *ad eum Antipater venit.* Καταστήσας δὲ Γαβίνιος τὰ κατὰ τὸν Ἱεροσολυμιτῶν ναὸν ὡς ἦν Ἀντιπάτρῳ δοκοῦν *Antt.* l. 14. c. 7. Aldr.

k Κρύφα μὲν] Conf. ἀρχ. lib. 14. c. 6. § 4. quaſi ibi fortè legendum τῷ δὲ λόγῳ ἀποδρᾶναι αὐτούς. ſed nihil mutandum fortè, vertendumque *eos remiſit* – *verbo autem ab eo aufugerunt*, aut legendum ἀποδρᾶναι αὐτούς. Spanh.

l Ἀπέπεμψε,] *Roſſ.* Ἐπέμψεν.

m Κράσσος] *Lugd. Bat.* Paſſim Κράσσος *Roſſ.* δὲ Κράσσος.

n Οὗτος εἰς τὴν ἐπὶ Πάρθους] *Roſſ.* Οὗτος εἰς τὴν ἐπὶ Πάρθους μάχην προαγὼν τὸν στρατόν.

o Στρατείαν,] Ita *Big.* στρατιὰν in *cæteris.*

p Ναοῦ χρυσὸν πάντα περιεῖλε,] Conf. ἀρχ. lib. 14. c. 7. §. 1. Spanh.

q Κάσσιος,] *Lugd. Bat.* Κάσσιος, ut & infertus.

r Διαφυγών.] Διαφυγὼν, i. e. *Qui confugerat*, non, *receptus.* Κάσσιος δὲ εἰς Συρίαν φυγὼν *Antt.* l. 14. c. 7. Οἱ μὲν πλεῖστοι — ἀπώλοντο, οἱ δὲ ἐς τὴν Συρίαν μετὰ Κασσίου Λογγίνου τοῦ ταμίου διεσώθησαν. Dio. l. 40 p. 132. D.

s Περιποιησάμενος δ'] Conf. Antt. lib. 14. c. 7. §. 3. περιποιησάμενος αὐτὴν αὐτῷ, *quum eam occupaſſet.* Spanh.

t Αὐτὴν] Sic *Big. Bod. Roſſ.* & *Antt.* l. 14. c. 7. §. 3. αὐτῷ *Baſ.* & *Gen.* Ἰουδαίας *Lugd. Bat.*

u Ταριχαίας] Conf. ἀρχ. lib. 14. c. 7. § 3. Spanh.

x Ἐπισυνιστάντα.] *Lugd. Bat.* Ἐπισυνεστῶτα.

y Κύπρον] Vid. ἀρχ. lib. 14. c. 7. §. 3. Spanh. Ita ſcribo ex *Antt.* l. 14. c. 7. §. 3. Κύπρον in *cæteris.* Vide *Baſnagii* Ann. vol. 1. p. 8 col. 2.

z Φασάηλος,] *Roſſ.* Φάσηλος.

a Σαλώμη] Ita aptius (ut puto) ex MS. *Lugd. Bat.* in reliquis καὶ Σαλώμη &c. Hav.

b Ἐξῳκειωμένος] Conf. infr. cap. 28. §. 1. ubi ἐξῳκειωμένος itidem. MS. *Lipſ.* ἐξῳκειωμένος Spanh.

c Ἀνείλετο] *Lugd. Bat.* Εἵλετο.

d Ὑπέστρεψε,] *Roſſ.* ἀνέστρεψε.

e Περὶ ὧν] Ubi fidem ſuam liberavit *Joſephus*, non ſatis ſcio. Muta ſile de Caſſio, cum in hoc libro, tum *Antt.* 14. verum omnia poſt mortem Divi Julii. Quæ Caſſius contra Parthos ante geſſit, ea ex aliis ſcriptoribus peti jubet. *Antt.* 14. Aldr. Vocem ſequentem ἐροῦμεν delendam cenſeo, fretus auctoritate ipſius *Joſephi*, qui Antiq. l. 14. c. 7. §. 4. dicit, ὡς καὶ ὑπ' ἄλλων δεδήλωται.

* Mallem *atque ita ad pugnam egreditur Gabinius. Obviam autem ibant Judæi* &c. ac ſi ſcriptum eſſet, καὶ οὕτως ἔξεισι πρὸς μάχην Γαβίνιος.

ſ Τὸν

ΚΕΦ. Θʹ.

Ἀριστόβουλος ὑπὸ τῶν Πομπηίου φίλων ἀναιρεῖται, καὶ ὁ υἱὸς αὐτοῦ Ἀλέξανδρος ὑπὸ Σκηπίωνος. Ἀντίπατρος μετὰ Πομπηίου τελευτὴν θεραπεύει Καίσαρα, καὶ συμμαχῶν Μιθραδάτῃ ἐν πολέμῳ ἀριστεύει.

Καῖσαρ δὲ Πομπηίου καὶ τῆς συγκλήτου φυγόντων ὑπὲρ [f] τὸν Ἰόνιον, [g] Ῥώμης τε καὶ τῶν ὅλων κρατήσας, ἀνίησι μὲν τῶν δεσμῶν τὸν Ἀριστόβουλον· παραδοὺς δ' αὐτῷ δύο τάγματα, κατὰ τάχος ἔπεμψεν εἰς Συρίαν, ταύτην τε ῥᾳδίως ἐλπίσας, καὶ τὰ περὶ τὴν Ἰουδαίαν, δι' αὐτοῦ προσάξεσθαι. φθάνει δὲ ὁ φθόνος καὶ τὴν Ἀριστοβούλου προθυμίαν καὶ τὰς Καίσαρος ἐλπίδας. [h] φαρμάκῳ γοῦν ἀναιρεθεὶς ὑπὸ τῶν τὰ Πομπηίου φρονούντων, μέχρι πολλοῦ μὲν οὐδὲ ταφῆς [i] ἐν τῇ πατρῴᾳ μετεῖχεν· ἔκειτο δ' ἐν [k] μέλιτι συντηρούμενος ὁ νεκρὸς αὐτοῦ, ἕως ὑπ' Ἀντωνίου [l] Ἰουδαίοις ἐπέμφθη, τοῖς βασιλικοῖς μνημείοις ἐνταφησόμενος.

β. Ἀναιρεῖται δὲ καὶ ὁ υἱὸς αὐτοῦ Ἀλέξανδρος πελέκει ὑπὸ Σκηπίωνος ἐν Ἀντιοχείᾳ, Πομπηίου καὶ τοῦτ' [m] ἐπιστείλαντος, καὶ γενομένης κατηγορίας πρὸ τοῦ βήματος ὧν Ῥωμαίους ἔβλαψε. τοὺς δ' ἀδελφοὺς αὐτοῦ [n] Πτολεμαῖος ὁ [o] Μενναίου παραλαβὼν, ὃς ἐκράτει τῆς ὑπὸ τῷ [p] Λιβάνῳ Χαλκίδος, Φιλιππίωνα τὸν υἱὸν ἐπ' αὐτοὺς εἰς Ἀσκάλωνα πέμπει. κἀκεῖνος ἀποσπάσας τῆς Ἀριστοβούλου γυναικὸς Ἀντίγονον, καὶ τὰς ἀδελφὰς αὐτοῦ πρὸς τὸν πατέρα ἀνήγαγεν. ἁλοὺς δ' ἔρωτι γαμεῖ τὴν νεωτέραν, καὶ μετὰ [q] ταῦθ' ὑπὸ τοῦ πατρὸς δι' αὐτὴν κτείνεται. [r] γαμεῖ γοῦν [s] Πτολεμαῖος τὴν [t] Ἀλεξάνδραν, ἀνελὼν τὸν υἱόν, καὶ διὰ τὸν γάμον, [v] κηδεμονικώτερος ἦν αὐτὸς πρὸς τοὺς αὐτῆς ἀδελφούς.

γ. Ἀντίπατρος δὲ μετὰ τὴν Πομπηίου τελευτὴν μεταβὰς ἐθεράπευε Καίσαρα· [x] κἀπειδὴ τὸν [y] Μιθραδάτης ὁ [z] Περγαμηνὸς, μεθ' ἧς ἦγεν ἐπ' Αἴγυπτον δυνάμεως, εἰργόμενος [a] τῶν [b] κατὰ τὸ Πηλούσιον ἐμβολῶν, ἐν Ἀσκάλωνι κατείχετο, τούς τε Ἄραβας ξένος ὢν ἔπεισεν ἐπικουρῆσαι, καὶ αὐτὸς ἧκεν ἄγων Ἰουδαίων εἰς τρισχιλίους ὁπλίτας. παρώρμησε δὲ καὶ τοὺς ἐν Συρίᾳ δυνατοὺς ἐπὶ τὴν βοήθειαν, [c] τόν τ' [d] ἐποίκων τοῦ Λιβάνου [e] Πτολεμαῖον καὶ Ἰάμβλιχον, [f] καὶ Πτολεμαῖον· δι' οὓς αἱ ταύτῃ πό-

CAP. IX. VII.

Ariſtobulus à Pompeji amicis occiditur & filius ejus Alexander a Scipione. Antipater poſt Pompeji obitum in clientelam Cæſaris ſe confert, & auxilium ferens Mithridati præclare ſe gerit.

CÆſar autem, cum Pompejus & ſenatus trans *mare* Ionium fugiſſent, Roma rerumque ſumma potitus, Ariſtobulum vinculis ſolvit; traditiſque ei duabus legionibus celeriter in Syriam miſit, ſpei plenus & hanc facillime & cuncta Judææ proxima per illum ſubjici poſſe. Verum & promptam Ariſtobuli voluntatem & Cæſaris ſpem *de eo conceptam* irritam reddidit invidia. nam veneno peremptus à Pompejanis, aliquandiu etiam ſepultura in ſolo patrio carebat; corpuſque ejus melle conſervatum jacebat, donec ab Antonio miſſum erat Judæis, in patriis monumentis ſepeliendum.

Cæſar vinculis ſolvit Ariſtobulum. Antt. l. 14. c. 7. §. 4.

Ariſtobulus à Pompejanis veneno ſublatus. Antt. l. 14. c. 7. §. 4.

2. Porroque filius ejus Alexander à Scipione ſecuri trucidatur Antiochiæ, idque juſſu Pompeji, inſtituta etiam in eum accuſatione pro tribunali ob ea quibus Romanos læſerat. Ejus fratres ad ſe recepit Ptolemæus Mennæi filius, qui Chalcidem ſub Libano imperio regebat, Aſcalonem ad eos miſſo Philippione filio ſuo. Atque ille Antigonum ab Ariſtobuli conjuge abſtractum, & ſorores ejus ad patrem adducebat. Captus autem amore juniorem in uxorem duxit, & poſtea à patre propter ipſam occiditur. nam Ptolemæus, filio interfecto, Alexandram in matrimonium accipit, & nuptiarum gratia majori cura dignatus eſt ejus fratres.

Alexander à Scipione occiſus. Antt. l. 14. c. 7. §. 4.

Quo modo ſe geſſerit Ptolemæus erga Ariſtobuli liberos. Antt. l. 14. c. 7. §. 4.

3. Antipater autem, poſt obitum Pompeji, mutatis partibus, Cæſari ſtudebat: & quia Mithradates Pergamenus, cum copiis quas ducebat in Ægyptum, prohibitus ab aditibus juxta Peluſium, apud Aſcalonem detinebatur, & Arabibus, apud quos hoſpes erat, perſuaſit, ut ſuppetias ei ferrent, & ipſe ſecum habens Judæorum peditum tria circiter millia ſubſidio profectus eſt. Quin & *viros* in Syria potentes ad auxilium ſuppeditandum excitavit, & ex Libani incolis Ptolemæum & Iamblichum & Ptolemæum: quibus factum eſt ut illius regionis civi-

Antipater Cæſarem demereri ſtudet adjuvando Mithradatem. Antt. l. 14. c. 8. §. 4.

f Τὸν Ἰόνιον] Ἰόνιον Big.

g Ῥώμης τε] Illud τε, quod rotundiorem facit locutionem, ex *Lugd. Bat.* addidimus. Hav.

h Φαρμάκῳ] Ariſtobuli mortem vide ἀρχ. lib. 14. c. 7. §. 4.

i Ἐν τῇ πατρῴᾳ] Ἐν τῇ πατρῴᾳ χώρᾳ in aliquot *MSS.* ut & *Roſ.* & *Lugd. Bat.* Ἐν τῇ πατρῴᾳ χώρᾳ MS. *Lipſ.* Spanh.

k Μέλιτι] Ἀμβροσίᾳ *Bod.* & *Roſ.* Verum μέλιτι habetur in *Antt.* l. 14. c. 7. §. 4. Ea quidem eſt mellis natura (teſte *Plinio* in *N. H.* l. 22. c. 24. & l. 7. c. 4.) ut corpora non ſinat putreſcere. Ἀμβροσίᾳ *MS. Ox.* Conf. Antt. lib. 14. c. 7. §. 4. Spanh.

l Ἰουδαίοις ἐπέμφθη.] Ἰουδαίοις deeſt *Bod.* & *Roſ.*

m Ἐπιστείλαντος,] *Al.* ἐπισταλέντος. Ἐπιστείλαντος *MS. Lipſ. Voſſ.* Spanh.

n Πτολεμαῖος] Conf. ἀρχ. lib. 14. c. 7. §. 4. Spanh.

o Μενναίου] Forſan Μονναίου. Vide ad cap. 4. §. 8.

p Λιβάνῳ] Ita *Lugd. Bat.* alii Λιβάνου. Hav.

q Ταῦθ'] *Lugd. Bat.* Ταῦτα.

r Γαμεῖ γοῦν] *Roſ.* Γαμεῖ δέ.

s Πτολεμαῖος] Ita in *MSS.* & *Ruf.* ὁ Μενναίου poſt Πτολεμαῖος addunt *Baſ.* & Gen. Huds. Gen. Πτολ. ὁ Μενναίου. ὁ Με. deeſt in *MS. Ox.* & in *MS. Lipſ.* & Regio. Spanh.

t Ἀλεξάνδραν,] Ἀλεξάνδραν in pleriſque *MSS.*

v Κηδεμονικώτερος] Αὐτοὺς poſt κηδεμονικώτερος adjiciunt *Big. Bod.* & *Voſſ.* Huds. Jure, ut & *Roſ.* nec ſcio cur repudiaretur. Hav.

x Κἀπειδὴ τὸν] *Roſ.* & *Lugd. Bat.* καὶ ἐπειδή.

y Μιθραδάτης] Ita repoſui ex *Roſ.* adſtipulantibus Nummis, qui paſſim nomen illud ita ſcribunt, non Μιθριδάτης. Hav.

z Περγαμηνὸς,] Supple ἐπιτραπεὶς κομίζειν ex *Antt.* l. 14. c. 8. §. 1. *Roſ.* ita ab ἐγὼ i. e. uſque ἐμβολῶν non agnoſcit.

a Τῶν κατὰ τὸ Πηλούσιον — κατείχετο] Ita lego cum *MSS.* favente nonnihil *Joſepho* in *Antt.* l. 14. c. 6. §. 2. ut & *Epiphanio*, qui vertit, *ab acceſſu Peluſii prohibitus.* antea erat ὑπὸ τῶν κατὰ τὸ Πηλούσιον ἐμβόλων, i. e. *à navibus* (prout verba interpretatur Cl. *Aldrichius*) *quæ ad Peluſium erant.* id quod firmare nititur ex *Dione* l. XXXIX. p. 204. C. & *Strabone*, l. XIII. p. 625. A. & *Hirtio*, l. *de Bello Alex.* c. 26. Huds. Ὑπὸ τῶν κατὰ τὸ Πηλούσιον ἐμβόλων. i. e. *à navibus quæ ad Peluſium erant.* Dio. XXXIX. p. 204. C. Μιθριδάτης ἐπιχειρήσαντα ἐς τὸ στόμα τοῦ Νείλου τὸ κατὰ Πηλούσιον ἀνάπλουν, ἀποσφαλέντα δὲ τῶν Αἰγυπτίων τῷ ἐσπλῷ τοῖς πλοίοις &c. Vide *eum locum & ſeqq.* Confer etiam Strabonem *XIII.* p. 625. *A.* a Caſaubono reſtitutum, & Hirtium *de bello Alex.* c. 26. Aldr.

b Κατὰ τὸ] Vide *Dion.* l. 39. p. 204. C. & *Strabon.* l. 13. p. 625. A. Ox.

c Τόν τ'] Ita *Bod.* & recte, ut pronunciat *Aldrichius*, ex *Antt.* l. 14. c. 8. § 1. in *cæteris* τῶν τε.

d Ἐποίκων τοῦ Λιβάνου] Ἐποίκων *MS. Bod.* ἀρχ. lib. 14. c. 8. § 1. Λίβανον ὄρος οἰκῶν nempe Θολομαῖος, qui add. καὶ Πτολεμαῖον ἐν *MS. Big.* & *Voſſ.* & *Ruf.* Ox.

e Πτολεμαῖον.] Θολομαῖον *Antt.* ibidem & fortaſſe melius. Apud Hebræos תלמיום & תלמי, apud Arabas بطلميوس & بطلمي occurrunt. Quæ ſi non ſint diverſa nomina, ſcribendi tamen diverſitas hoc in loco perſpicuitatem parit. Sicut itaque *Joſephus* in *Antt.* lib. 14. cap. 8. Ἰάμβλιχός τε ὁ δυνάστης καὶ Πτολεμαῖος ὁ υἱὸς αὐτοῦ, καὶ Θολομαῖος ὁ Σόαιμος ſcripſit; ita & hoc loco Θολομαῖον καὶ Ἰάμβλιχον καὶ Πτολεμαῖον ſcribi expedit: niſi mavis autore *Rufino* ſcribere Πτολ. καὶ Ἰαμ. καὶ Πτολεμαῖον ἄλλον. Aldr.

f Καὶ Πτολεμαῖον.] Ita *Big.* & *Voſſ.* καὶ Πτολεμαῖον deerant *Baſ. Gen.* & *Bod.* Πτολεμαῖον ἄλλον juxta *Rufinum.*

g Ἤδη

civitates alacriter belli ſocietatem coirent. Jamque Mithradates, copiis fretus ab Antipatro adductis, Peluſium ire feſtinat; cumque pertranſire trajectu prohiberetur, urbem obſidebat. At Antipater in hac oppugnatione gloriam inſigniſſimam adeptus eſt. nam cum muri, quà is erat, partem diffregiſſet, primus in urbem cum ſuis inſiluit.

Antipatri factum egregium. Antt. l. 14. c. 8. §. 2.

4. Et Peluſium quidem captum eſt: eos vero ulterius euntes rurſus prohibebant Ægyptii Judæi, regionem quæ Oniæ dicebatur incolentes. Verum iis perſuaſit Antipater, non modo ne obſtarent; ſed etiam ut copiis neceſſaria præberent. Unde factum eſt, ut nec ii qui circa Memphin erant, manus confererent, ſed ultro ſeſe traderent Mithradati. Atque ille, cum Delta circuiviſſet, pugnam cum cæteris Ægyptiis commiſit, in loco qui Judæorum Caſtra appellatur: cumque in periculo eſſet in acie cum omni dextero cornu, Antipater, fluminis ripam circumgreſſus, eum liberavit. hoſtes enim ſibi oppoſitos devicit lævum cornu tenens. Dein facto in eos impetu, qui Mithradatem perſequerentur, & multos occidit & reliquos eouſque fugientes egit, donec caſtra illorum ceperit. De ſuis autem octoginta tantum amiſit, at Mithradates dum fugeret octingentos. Ille vero, præter ſpem ſervatus, teſtimonium apud Cæſarem abſque omni invidia perhibet, de rebus ab Antipatro præclare geſtis.

Poſtea in Ægypto præclare ſe geſſit. Antt. l. 14. c. 8. §. 2.

Amplum de eo apud Cæſarem teſtimonium perhibet Mithradates. Antt. l. 14. c. 8. §. 3.

5. Unde ille tunc quidem Antipatrum, & ſpe & laudibus *incitatum*, ad ſubeunda pro ſe pericula promptiorem reddidit. in quibus omnibus cum bellator fuerit audaciſſimus, & multa toto fere corpore vulnera acceperit, habebat quibus fortitudinem *ſuam* oſtentaret. Poſt autem cum res in Ægypto ordinaſſet *Cæſar*, in Syriam reverſus eum & Romana civitate donavit & immunitate: fecitque, & aliis honoribus eum augendo & amiciſſime tractando, ut ipſi * invideretur; atque ejus inſuper gratia pontificatum confirmavit Hyrcano.

Antipater à Cæſare honoribus auctus. Antt. l. 14. c. 8. §. 3.

λεις ἑτοίμως συνεφήψαντο τοῦ πολέμου. καὶ θαῤῥῶν [g] ἤδη Μιθραδάτης τῇ προσγενομένῃ δι' Ἀντίπατρον ἰσχύϊ, πρὸς τὸ Πηλούσιον ἐξελαύνει, κωλυόμενός τε [h] διεξελθεῖν, ἐπολιόρκει τὴν [i] πόλιν. γίνεται δὲ κἀν τῇ προσβολῇ διασημότατος Ἀντίπατρος. τὸ γὰρ καθ' αὑτὸν [k] μέρος τοῦ τείχους διαῤῥήξας, πρῶτος εἰσεπήδησεν εἰς τὴν πόλιν [l] μετὰ τῶν σὺν αὐτῷ.

δ'. Καὶ Πηλούσιον μὲν ἑάλω· πρόσω δ' αὐτοὺς ἰόντας, εἶργον αὖθις οἱ τὴν Ονίου [m] προσαγορευομένην χώραν [n] κατέχοντες [o] Ἰουδαῖοι Αἰγύπτιοι. τούτους [p] δὲ Ἀντίπατρος οὐ μόνον μὴ κωλύειν ἔπεισεν, ἀλλὰ καὶ τὰ ἐπιτήδεια τῇ δυνάμει παρασχεῖν. ὅθεν [q] οὐδ' οἱ κατὰ τὴν Μέμφιν ἔτι εἰς χεῖρας ἦλθον, ἑκούσιοι δὲ προσέθεντο Μιθραδάτῃ. κἀκεῖνος ἤδη τὸ Δέλτα περιελθὼν, [r] συνέβαλλε τοῖς λοιποῖς Αἰγυπτίοις εἰς μάχην κατὰ χῶρον, ὃς [s] Ἰουδαίων στρατόπεδον καλεῖται. κινδυνεύοντα δὲ αὐτὸν ἐν τῇ παρατάξει, σὺν ὅλῳ τῷ δεξιῷ κέρατι, ῥύεται περιελθὼν Ἀντίπατρος παρὰ τὸν αἰγιαλὸν τοῦ ποταμοῦ. [t] τῶν γὰρ καθ' ἑαυτὸν ἐκράτει τὸ λαιὸν ἔχων κέρας. ἔπειτα προσπεσὼν τοῖς διώκουσι Μιθραδάτην, [v] ἀπέκτεινέ τε πολλοὺς, καὶ μέχρι [x] τοσούτου τοὺς καταλειπομένους ἐδίωξεν, ὡς καὶ τὸ στρατόπεδον αὐτῶν ἑλεῖν. [y] ὀγδοήκοντα δὲ μόνους τῶν ἰδίων ἀπέβαλε, καὶ Μιθραδάτης ἐν τῇ τροπῇ [z] περὶ ὀκτακοσίους. σωθεὶς δ' αὐτὸς παρ' [a] ἐλπίδα, μάρτυς ἀβάσκανος γίνεται πρὸς Καίσαρα τῶν Ἀντιπάτρου κατορθωμάτων.

ε'. Ὁ δὲ τότε μὲν τὸν ἄνδρα, τοῖς ἐπαίνοις καὶ ταῖς ἐλπίσιν, [b] εἰς τοὺς ὑπὲρ ἑαυτοῦ κινδύνους ἐπέῤῥωσεν. ἐν οἷς πᾶσι [c] παραβολώτατος [d] ἀγωνιστὴς γενόμενος, καὶ πολλὰ τρωθεὶς, [e] ἐφ' ὅλου σχεδὸν τοῦ σώματος, εἶχε τὰ σημεῖα τῆς ἀρετῆς. [f] αὖθις δὲ καταστησάμενος τὰ κατὰ τὴν Αἴγυπτον, ὡς [g] ἐπανῆκεν εἰς Συρίαν, πολιτείᾳ τε αὐτὸν τῇ Ῥωμαίων ἐτίμησε καὶ ἀτελείᾳ, τῆς τε ἄλλης τιμῆς καὶ φιλοφρονήσεως ἕνεκεν ζηλωτὸν ἐποίησε, καὶ τὴν [h] ἀρχιερωσύνην δὲ δι' αὐτὸν ἐπεκύρωσεν Ὑρκανῷ.

ΚΕΦ.

g Ἤδη] Ὡς ἤδη Roſt.
h Διεξελθεῖν,] Roſt. Ἐξελθεῖν.
i Πόλιν.] Poſt πόλιν in Baſ. & Gen. redundabat μετὰ τῶν σὺν αὐτῷ. quæ ejicienda eſſe curavi auctoritate *Big. Roſt. Bod. Voſſ. Ruf.* & *Antt.* l. 14. c. 8. §. 1.
k Μέρος τοῦ τείχους διαῤῥήξας,] Conf. Antt. lib. 14. c. 8. §. 1. Spanh.
l Μετὰ τῶν σὺν αὐτῷ.] Μετ. τ. σ. αὐτῷ. Non extant in *MSS.* nec *Rufin.* & omiſſ. in edit. Oxon. Spanh.
m Προσαγορευομένην] *Roſt.* Λεγομένην.
n Κατέχοντες] Iterum poſt κατέχοντες habemus ὄντες δὲ in *Baſ.* & *Gen.* contra *Big. Roſt. Bod. Voſſ.* & *Ruf.* Vel κατέχοντες Ἰουδαῖοι κ. è *MS.* Ox. & *MS. Lipſ.* Spanh.
o Ἰουδαῖοι Αἰγύπτιοι.] Ita *Ruf.* & in *Antt.* l. 14. c. 8. §. 1. antea erat Ἰουδαῖοι καὶ Αἰγύπτιοι.
p Δὲ Ἀντίπατρος] Illud δὲ ex *Big. Roſt. Bod. Voſſ.* & *Antt.* l. 14. c. 8. §. 1.
q Οὐδ' οἱ κατὰ τὴν Μέμφιν] *Roſt.* Οὐδὲ οἱ καταμεμφθέντες, quaſi vellet καταμεμφθέντες.
r Συνέβαλλε] Συμβάλλει in aliquot *MSS.* ut & *Roſt.* & *Lugd. Bat.*
s Ἰουδαίων στρατόπεδον] Conf. ἀρχ. lib. 14. c. 8. §. 2. Spanh.
t Τῶν γὰρ] *Lugd. Bat.* Τῶν τε γὰρ.
v Ἀπέκτεινέ τε] Hic jam illud τε delet *Lugd. Bat.*
x Τοσούτου] *Roſt.* Τούτου, & mox *Lugd. Bat.* Καταλειπομένους.
y Ὀγδοήκοντα] Πεντήκοντα in *Antt.* l. 14. c. 8. §. 2. Πεντήκοντα ἀρχ. lib. 14. c. 8. §. 2. Spanh.
z Περὶ ὀκτακοσίους.] *Roſt.* Περί.
a Ἐλπίδα,] Ita *Big.* & *Voſſ.* & *Roſt.* ἐλπίδας in *cæteris.*
b Εἰς τοὺς ὑπὲρ ἑαυτοῦ κινδύνους] Hiſce omiſſis reliqua *Roſt.* connectit.
c Παραβολώτατος] Conf. lib. 6. Antiq. Jud. c. 10. §. 2. Spanh.
d Ἀγωνιστὴς] Ὀφθεὶς ἀγωνιστὴς *Bod.* & *Roſt.*
e Ἐφ' ὅλου] Ἐφ' ὅλου σχεδὸν *Big. Bod. Voſſ.* & *Lipſ.* Huds. Imo etiam *Roſt.* nec indignum cenſui ut reciperem, licet καθόλου *Hudſ.* ediderit; imo etiam diſtinctio mihi tollenda videtur poſt σώματος & reponenda poſt τρωθείς. Ut ita dicatur multum vulneratus toto fere corpore ſigna virtutis ſuæ circumtuliſſe. Hav. Pro καθόλου σχεδὸν *MS. Lipſ.* Ἐφ' ὅλου σχεδὸν. Spanh.
f Αὖθις δὲ] *Roſt.* Delet δὲ & mox ſcribit περὶ pro κατὰ.
g Ἐπανῆκεν] Ἐπανῆλθεν *Bod.* & *Roſt.*
h Ἀρχιερωσύνην] *Roſt.* Ἱερωσύνην.
* *Al.* Ut eum beatum prædicarent.

ΚΕΦ. ί.

Ἀντίπατρον ἐπίτροπον Ἰουδαίας ἀποδείκνυσι Καῖσαρ, Ἀντίπατρος δὲ Ἱεροσολύμων στρατηγὸν καθίστησι Φασάηλον, καὶ τῆς Γαλιλαίας ἔπαρχον Ἡρώδην· ὃς μετ᾽ οὐ πολὺ εἰς κρίσιν καλεῖται καὶ ἀπολύεται. Σέξτον Καίσαρα ὑπὸ Βάσσου δολοφονηθέντα διαδέχεται Μάρκος.

[i] Κατὰ ταὐτὸ δὲ καὶ Ἀντίγονος [k] ὁ Ἀριστοβούλου, πρὸς τὸν Καίσαρα παρὼν, γίνεται παραδόξως Ἀντιπάτρῳ μείζονος προκοπῆς αἴτιος. δέον [l] γοῦν [m] ἀποδύρεσθαι περὶ τοῦ πατρὸς πεφαρμάχθαι δοκοῦντος ἐκ τῆς πρὸς Πομπήιον διαφορᾶς, καὶ περὶ [n] τἀδελφοῦ τὴν Σκηπίωνος ὠμότητα μέμφεσθαι, καὶ μηδὲν εἰς τὸν ἔλεον παραμίξαι φθονερὸν πάθος, ὁ δ᾽ ἐπὶ τούτοις Ὑρκανοῦ καὶ Ἀντιπάτρου κατηγόρει παρελθὼν, ὡς παρανομώτατα μὲν αὐτὸν μετὰ τῶν ἀδελφῶν πάσης [o] ἀπελαύνοιεν τῆς πατρίου γῆς, [p] πολλὰ δ᾽ εἰς τὸ ἔθνος αὐτοὶ διὰ κόρον ἐξυβρίζοιεν [q] καὶ ὅτι τὴν εἰς Αἴγυπτον συμμαχίαν, οὐκ [r] ἐπ᾽ εὐνοίᾳ αὐτῷ πέμψειαν, ἀλλὰ [s] κατὰ δέος τῶν πάλαι [t] διαφορῶν, καὶ τῆς [v] πρὸς τὸν Πομπήιον φιλίας ἀποσκεδαζόμενοι.

β´. [x] Πρὸς ταῦθ᾽ ὁ Ἀντίπατρος ἀπορρίψας τὴν ἐσθῆτα, τὸ πλῆθος ἐπεδείκνυε τῶν τραυμάτων, καὶ περὶ μὲν τῆς εἰς Καίσαρα εὐνοίας, οὐκ ἔφη λόγου δεῖν αὐτῷ, κεκραγέναι γὰρ τὸ σῶμα σιωπῶντος. Ἀντιγόνου δὲ θαυμάζειν τὴν τόλμαν, εἰ πολεμίου Ῥωμαίων υἱὸς ὢν καὶ Ῥωμαίων δραπέτου, καὶ τὸ νεωτεροποιὸς εἶναι καὶ στασιώδης αὐτὸς πατρῷον ἔχων, παρὰ τῷ Ῥωμαίων ἡγεμόνι κατηγορεῖν ἐπικεχείρηκεν ἑτέρων, [y] καὶ πειρᾶται τυχεῖν ἀγαθοῦ τινος, δέον ἀγαπᾷν ὅτι ζῇ. καὶ γὰρ νῦν ἐφίεσθαι πραγμάτων οὐ τοσοῦτον [z] δι᾽ ἀπορίαν, ἀλλ᾽ ἵνα Ἰουδαίους [a] διαστασιάσῃ παρελθὼν, καὶ χρήσηται κατὰ τῶν δόντων ταῖς ἀφορμαῖς.

γ´. Τούτων Καῖσαρ ἀκούσας, Ὑρκανὸν μὲν ἀξιώτερον τῆς [b] ἀρχιερωσύνης ἀπεφήνατο, Ἀντιπάτρῳ δὲ δυναστείας αἵρεσιν ἔδωκεν. ὁ δ᾽ ἐπὶ τῷ τιμήσαντι τὸ μέτρον τῆς τιμῆς θέμενος, [c] πάσης ἐπίτροπος Ἰουδαίας ἀποδείκνυται, καὶ [d] προσεπιτυγχάνει [e] τὰ τείχη τῆς πατρίδος ἀνακτίσαι κατεστραμμένα. τὰς μὲν δὴ τιμὰς ταύτας Καῖσαρ [f] ἀπέστελλεν ἐν τῷ [g] Καπετωλίῳ χαραχθῆναι, τῆς τε αὐτοῦ δικαιοσύνης σημεῖον, καὶ τῆς τοῦ ἀνδρὸς ἀρετῆς ἐσόμενον.

δ´. Ἀντίπατρος δὲ, Καίσαρα προπέμψας ἐκ τῆς Συρίας, [h] εἰς Ἰουδαίαν ὑπέστρεψεν. καὶ πρῶτον μὲν τὸ τεῖχος ἀνεδείματο τῆς πατρίδος ὑπὸ [i] Πομπηίου κατεστραμμένον, καὶ τοὺς ἀνὰ τὴν χώραν θορύβους ἐπιὼν κατέστελλεν, ἀπειλητὴς ἅμα καὶ σύμβουλος ὢν ἑκάστοις, ὅτι

CAP. X. VIII.

Antipatrum Judææ procuratorem facit Cæſar, & Antipater Hieroſolymis præficit Phaſaëlum, & Herodi ſummam in Galilæa poteſtatem mandat; qui non multo poſt in judicium vocatur & abſolvitur. Sexto Cæſari à Baſſo inſidiis perempto ſuccedit Marcus.

SUB idem autem tempus & Antigonus Ariſtobuli filius, cum ad Cæſarem veniſſet, in cauſa erat, præter opinionem, quod Antipater plus auctoritate valeret. nam cum oportuerit eum patris fortunam deplorare, qui veneno ſublatus videbatur ob inimicitias quæ illi cum Pompejo interceſſerant, & queri de Scipionis in fratrem crudelitate, nihilque quod invidiam moveret adhibere, dum miſericordiam implorat, ille in medium prodiens præterea Hyrcanum & Antipatrum accuſabat, ac ſi ipſum quidem iniquiſſime cum fratribus ſuis omni de terra patria abegiſſent, multiſque ipſi gentem injuriis ex petulantia affeciſſent; quodque in Ægyptum auxilia ei non ex benevolentia miſerint, ſed metu veterum inimicitiarum, & ut amicitiam cum Pompejo inſtitutam deprecarentur.

Antigonus accuſat Hyrcanum & Antipatrum. Antt. l. 14. c. 8. § 4.

2. Ad hæc Antipater, veſte abjecta, vulnerum multitudinem palam faciebat, & de ſua quidem in Cæſarem benevolentia, non opus eſſe ſibi dicebat verba facere; nam corpus etiam ſe tacente clamare: Antigoni vero audaciam mirari, qui, cum hoſtis Romanorum ſit filius & fugitivi Romanorum, & novarum rerum ſtudioſus ſeditioſuſque patrem imitetur, apud Romanorum præſidem contra alios accuſationem inſtituerit, & emolumenti aliquid comparare ſtudeat, cum iſto contentus eſſe deberet quod vivat. nam & nunc non propter inopiam * rebus intereſſe adeo deſiderare, ſed ut inter Judæos ſeditionem concitet, & facultatibus *ſuis* contra largitores *earum* utatur.

Antipater ſe defendit. Antt. l. 14. c. 8. § 4.

3. Cum iſta Cæſar audiſſet, Hyrcanum quidem pontificatu digniorem eſſe pronunciavit, Antipatro autem poteſtatis, quam vellet, optionem dedit. Ille vero, honoris modum & menſuram dantis arbitrio permittens, totius Judææ procurator declaratus eſt, & præter hoc impetravit, ut ſubverſa patriæ mœnia inſtaurare ſibi daretur. Et hos quidem honores Cæſar miſit tabulis incidendos in Capitolio, in perpetuum ſuæque juſtitiæ & Antipatri virtutis monumentum.

Cæſar in pontificatu confirmat Hyrcanum; & Antipatrum totius Judææ procuratorem facit. Antt. l. 14. c. 8. § 5.

4. Antipater vero, deducto à Syria Cæſare, in Judæam reverſus eſt. & primum quidem patriæ muros à Pompejo dirutos refecit, & regionem obiens tumultus qui in ea erant compeſcebat, partim minando, partim ſingulis conſulendo, *admonens eos*, fore,

Antipater Hieroſolymorum muros reficit, & tumultus compeſcit. Antt. l. 14. c. 9. § 1.

---

i Κατὰ ταὐτὸ δὲ] Κατ᾽ αὐτὸ Big. Voſſ. & Bod.
k Ὁ Ἀριστοβούλου.] Articulum ὁ delet. Lugd. Bat.
l Γοῦν] Roſt. Γὰρ ἀποδύρεσθαι.
m Ἀποδύρεσθαι] Ἀποδύρασθαι in iiſdem MSS.
n Τἀδελφοῦ] Lugd. Bat. Τοῦ ἀδελφοῦ.
o Ἀπελαύνοιεν] Ἀπελαύνειν τῆς πατρίου γῆς, vel ἀπελαύνοιεν τῆς πατρίου γῆς in MSS.
p Πολλὰ δ᾽] Roſt. Πολλὰ δὲ.
q Καὶ ὅτι] Lugd. Bat. Καὶ διότι.
r Ἐπ᾽ εὐνοίᾳ] Ἐξ εὐνοίας Bod. & Roſt. Ἐξ εὐνοίας MS. Bod. Ox. & MS. Lipſ. Spanh.
s Κατὰ δέος] Lugd. Bat. Κατὰ τὸ δέος.
t Διαφορῶν,] Διαφορὰν Bod.
v Πρὸς τὴν] Illud τὴν non agnoſcit Lugd. Bat.
x Πρὸς ταῦθ᾽] Πρὸς ταῦτα. Lugd. Bat.
y Καὶ πειρᾶται τυχεῖν] [illegible] Big. & Voſſ.
z Δι᾽ ἀπορίαν,] Κατ᾽ ἀπορίαν Bod. Roſt. & Lugd. Bat.
a Διαστασιάσῃ] Ita MS. Lipſ. Spanh. Imo Lugd. Bat. quoque & Roſt. unde quum conſtet apud Græcos illud διὰ paſſim poni in iſta notione, ubi animus in varias partes rapitur, non aliter Joſephum ſcripſiſſe exiſtimo pro eo quod vulgari libri habent [illegible]. Confer cap. ſequens § 1. Hav.
b Ἀρχιερωσύνης] Simplex ἱερωσύνης, ut ſuperius, ita etiam hic prælert Roſt. Hav.
c Πάσης ἐπίτροπος Ἰουδαίας] Antipater Judææ Procurator, vid. ἀρχ. lib. 14. c. 8. § 5. Spanh.
d Προσεπιτυγχάνει] Hyrcano hoc conceſſum eſſe dicit in Antt. l. 14. c. 8. § 5.
e Τὰ τείχη τῆς πατρίδος ἀνακτίσαι] Id Hyrcano & Julio Cæſari datum dicit, non Antipatro ἀρχ. lib. 14. c. 8. § 5. Ἐπέτρεψε δὲ καὶ Ὑρκανῷ τὰ τῆς πατρίδος ἀναστῆσαι τείχη. Spanh.
f Ἀπέστελλεν] Lugd. Bat. Ἐπέστελλεν.
g Καπετωλίῳ χαραχθῆναι,] Ita Big. Voſſ. & Antt. l. 14. c. 8. § 5. Καπιτωλίῳ in aliis.
h Εἰς Ἰουδαίαν ὑπέστρεψεν.] Ὡς εἰς Big. εἰς τὴν Bod. & Voſſ. Idem etiam, ſeu Lugd. Bat. delet quoque mox voculam καὶ.
i Πομπηίου] Confer ἀρχ. lib. 14. c. 9. § 1. Spanh.
* Al. rempublicam capeſſere.

fore, ſi ab Hyrcano ſtarent, ut feliciter & quiete vitam agerent, ſuiſque bonis & pace communi fruentes; ſin vero ſpe vana ab iis ducerentur, qui privati quæſtus gratia res novas moliri ſtudent, ipſum experturi ſunt pro curatore dominum, & Hyrcanum pro rege tyrannum, itemque Romanos & Cæſarem pro ducibus & amicis hoſtes *acerbos*. non enim paſſuros eum ab imperio ſummoveri, quem conſtituiſſent ipſum. Atque ſimul ac iſta diceret, res regionis ſolus ordinavit. quod Hyrcanum & ſegniorem & remiſſiorem videret quam regnum poſceret. Et Phaſaëlum quidem, filiorum natu maximum Hieroſolymorum agrique finitimi præfectum conſtituit: Herodem vero, illi ætate proximum, * cum pari poteſtate miſit in Galilæam, adoleſcentulum admodum.

Phaſaëlo mandat Hieroſolyma, Herodi Galilæam. Ant. l. 14. c. 9. §. 2.

5. Ille vero, natura factus ad res gerendas, ſtatim invenit materiam animi magnitudini *exercendæ idoneam*. Itaque cum offendiſſet Ezechiam latronum ducem, magna manu finitima Syriæ incurſantem, & illum nactus interficit, multoſque latronum. quod ſane maxime Syris gratum præſtitit. adeoque omnium ſermone per vicos & in urbibus celebratus erat Herodes, ut qui præſentia ſua pacem illis dederit, & omnes facultates in tuto collocarit. Quo factum eſt, ut etiam Sexto Cæſari innoteſceret, cognato magni Cæſaris & Syriam adminiſtranti. Phaſaëlo autem cum fratre gloriam adepto pulchra erat contentio, dum Hieroſolymitarum erga ſe benevolentiam augere ſtudet, ut qui urbem quidem per ſe regeret, ſed ita ut nihil inhoneſte faceret, poteſtate ſua ad aliorum injuriam abutendo. Hinc & Antipater à gente more regio colebatur, & ab univerſis, quaſi omnium dominus exſtitiſſet, habebatur in honore. Nec tamen vel minimum diſceſſit à ſua erga Hyrcanum fide & benevolentia.

Herodes Ezechiam latronem tollit. Ant. l. 14. c. 9. §. 2.
Herodes laudatur, & Sexto Cæſari innoteſcit. Ant. l. 14. c. 9. §. 2.
Antipater magno in honore. Ant. l. 14. c. 9. §. 2.

6 Verum fieri non poteſt ut invidiam quiſquam in ſecundis rebus effugiat. Nam Hyrcanum quidem ipſum jam ante tacite mordebat juvenum gloria, maximeque animum ejus ſolicitabant res ab Herode præclare geſtæ: inſuper & crebri nuncii bonæ utriuſque famæ unus alium præcurrentes; multi etiam in regia invidi & obtrectatores ſtimulos *ei* ſubjiciebant, quibus aut Antipatri aut filiorum ejus obſtabat prudentia, dicentes, quod Antipatro ejuſque filiis cedens rerum adminiſtratione, ſederet regis ſolum nomen habens, idque ſine omni pote-

Poſtea ei invidetur. Ant. l. 14. c. 9. §. 2.

τὰ μὲν Υρκανῷ φρονῦντες ἐν ὄλβῳ καὶ καθ' ἡσυχίαν βιώσονται, τῶν τε ἰδίων κτημάτων καὶ κοινῆς εἰρήνης [k] ἀπολαύσονται· εἰ δὲ πείθοιντο ταῖς ψυχραῖς ἐλπίσι τῶν νεωτερίζειν ἐπὶ κέρδεσιν οἰκείοις ἐθελόντων, αὐτόν τε [l] πειράσουσιν ἀντὶ κηδεμόνος δεσπότην, καὶ Υρκανὸν ἀντὶ βασιλέως τύραννον, Ῥωμαίους γε μὴν καὶ Καίσαρα πολεμίους ἀνθ' ἡγεμόνων καὶ φίλων. οὐ γὰρ ἀνέξεσθαι μετακινούμενον ἐκ τῆς ἀρχῆς, ὃν αὐτοὶ κατέστησαν. ἅμα δὲ ταῦτα λέγων δι' ἑαυτοῦ [m] καθίστατο τὴν χώραν, ὁρῶν τὸν Υρκανὸν [n] νωθῆ τε καὶ βασιλείας [o] ἀτονώτερον. Φασάηλον μὲν δὴ, τῶν παίδων τὸν πρεσβύτατον, Ἱεροσολύμων καὶ τῶν πέριξ, στρατηγὸν καθίστησι· τὸν δὲ μετ' αὐτὸν Ἡρώδην, ἐπὶ τοῖς ἴσοις ἔστειλεν εἰς τὴν Γαλιλαίαν [p] κομιδῆ νέον.

ε. Ὁ δὲ, ὢν φύσει δραστήριος, ὕλην εὐθέως εὑρίσκει τῷ φρονήματι. [q] καταλαβὼν οὖν [r] Ἐζεκίαν τὸν ἀρχιληστὴν, [s] τὰ προσεχῆ [t] τῇ Συρίᾳ καταρέχοντα μετὰ μεγίστου στίφους, αὐτόν τε συλλαβὼν ἀποκτείνει, καὶ πολλοὺς τῶν λῃστῶν. [v] ὃ δὴ μάλιστα τοῖς Σύροις κατώρθωκε κεχαρισμένον. ὑμνεῖτο γοῦν ἀνά τε τὰς κώμας καὶ ἐν ταῖς πόλεσιν Ἡρώδης, ὡς [x] εἰς εἰρήνην [y] αὐτοῖς παρὼν, καὶ τὰς κτήσεις ἀνασεσωκώς. γίνεται δ' ἐκ τούτου καὶ [z] Σέξτῳ Καίσαρι γνώριμος, ὄντι συγγενεῖ τοῦ μεγάλου Καίσαρος, καὶ διοικοῦντι τὴν Συρίαν. πρὸς δὲ τὸν ἀδελφὸν εὐδοκιμοῦντα καὶ Φασάηλος ἐφιλοτιμεῖτο τὴν ἀγαθὴν ἔριν, τοὺς ἐν τοῖς Ἱεροσολύμοις εὐνουστέρους [a] καθιστάμενος, καὶ δι' αὐτοῦ μὲν ἔχων τὴν πόλιν, μηδὲν δ' ἀπειροκάλως εἰς τὴν ἐξουσίαν ἐξυβρίζων. ἔνθεν [b] Ἀντιπάτρῳ θεραπεία τε ἦν ἐκ τοῦ ἔθνους βασιλικὴ, καὶ τιμαὶ παρὰ πάντων ὡς δεσπότῃ τῶν ὅλων. [c] οὐ μὴν αὐτὸς τῆς πρὸς Υρκανὸν εὐνοίας ἢ πίστεως τι μετεκίνησεν.

ς. Ἀμήχανον δ' ἐν εὐπραγίαις φθόνον διαφυγεῖν. Υρκανὸς γοῦν ἤδη μὲν καὶ καθ' ἑαυτὸν ἡσυχῇ πρὸς τὸ κλέος τῶν νεανίσκων ἐδάκνετο, μάλιστα δ' ἐλύπει τὰ [d] Ἡρώδου κατορθώματα. καὶ κήρυκες ἐπάλληλοι τῆς καθ' ἕκαστον εὐδοξίας [e] προτρέχοντες, πολλοὶ δὲ τῶν ἐν τοῖς βασιλείοις [f] βάσκανοι ἠρέθιζον, οἷς ἢ τὸ τῶν παίδων ἢ τὸ Ἀντιπάτρου [g] σωφρονικὸν [h] προσίστατο, λέγοντες ὡς Ἀντιπάτρῳ καὶ τοῖς υἱοῖς αὐτοῦ παρακεχωρηκὼς τῶν πραγμάτων, καθέζοιτο τοὔνομα μόνον [i] βασιλέως ἔχων ἔρημον ἐξουσίας. καὶ μέχρι τοῦ πλα-

k Ἀπολαύσονται.] Ἀπολαύσουσι *Bod.* Huds. Cum *Bod.* hic, ut paſſim, facit quoque *Roſſ.* verum, ſicut hic illic, ſed non ubique ſtet accurate, varias lectiones codicis *Voſſiani* nunc *Lugd. Bat.* habuit clariſſim. *Hudſonus*, ita hic quoque veram ex illo *Joſephi* manum repræſentare non potuit. Clare vero in eodem extat, non ut *Bod.* vel *Roſſ.* habent, vel ut *Hudſ.* aliique editores, ἀπολαύσειν activa (ut Grammatici loquuntur) terminatione, verum paſſiva ἀπολαύσονται, quod & ad oram Codicis ſui ex eodem MS. Cl. *Cotterius* notaverat, adſcripto *nove!* Sed tamen & in terminatione paſſiva verbum hoc *commodum* & *emolumentum* ſignificare atque in bonam partem accipi, docet Chryſoſtomus in libello de Precatione πόσων οὐκ ἀγαθῶν ἀπολαύονται τοῖς ἐν εὐχαῖς καὶ δεήσεσι παρὰ τὸν βίον ἐγκαλοῦντες. Adde *Henr. Stephanum* in Theſauro Tom. 2. p. 604. Hav.

l Πειράσουσιν] Pro πειράσονται. Conf. inf. h. l. c. 13. §. 8. Cocc.

m Καθίστατο] Καθίστατι *Roſſ.*

n Νωθῆ τε.] Confer ἀρχ. lib. 14. c. 9. §. 2. Spanh.

o Ἀτονώτερον.] Infra cap. 25. §. 1. ἀτονώτερον imbelliſſimo Spanh. Καλώτερον *Lugd. Bat.* quod gloſſema eſſe puto. Hav.

p Κομιδῇ νέον.] Idem *Ant.* l. 14. c. 9. §. 2. νέος παντάπασιν appellatur, utpote annorum ιε´. non ut vulgo legitur κε´. quippe poſt decem circiter annos regnum adiit; quod cum annis 34 tenuiſſet, quaſi ſeptuagenarius obiit. *Polybius* de Tito Flaminio: καίτοι νέος ὢν κομιδῇ, πλείω γὰρ τῶν τριάκοντα ἐτῶν οὐκ εἶχε. l. 17. p. 752. Quindecennem, Joſephus non νέον, ſed παιδίον, παῖδα aut μειράκιον appellaſſet. Vide *Caſaubonum* in *Exercit.* I. p. 138. & *Spanhemium* in *Dub. Evang.* 2. II. 16. Ald. Contra iſta *Chr. Noldius* in *Hiſtoria Idumæa* p. 59. &c. Videtis *Ant.* l. 14. c. 9. §. 2. Conf. ἀρχ. lib. 14. c. 9. §. 2.

q Καταλαβὼν] *Roſſ.* Καὶ καταλαβὼν.

r Ἐζεκίαν τὸν ἀρχιληστὴν,] Conf. infr. lib. 2. c. 4. §. 1.

s Τὰ προσεχῆ τῇ &c.] Τῆς Συρίας ἀρχ. lib. 14. c. 9. §. 2. Spanh.

t Τῇ Συρίᾳ] Τῆς Συρίας *Bod.* & *Ant.* l. 14. c. 9. §. 2.

v Ὃ δὴ μάλιστα] Forſan ὃ δὲ μάλιστα.

x Εἰς εἰρήνην] Ἀρχ. lib. 14. c. 9. §. 2. Εἰρήνην αὐτοῖς παρεσχηκώς. Spanh.

y Αὐτοῖς παρὼν] Αὐτοῖς abſque παρὼν *Big.* & *Voſſ.* Scribendum forte, ὡς εἰρήνην αὐτοῖς παρέχων ex *Ant.* l. 14. c. 9. §. 2. Ald.

z Σέξτῳ Καίσαρι] De quo Hirtius *Bell. Alex. cap.* 66. Sextum Cæſarem, amicum & neceſſarium ſuum, legionibus Syriæ præfecit. Appianus *Civil.* III. p. 575. Γάιος Καῖσαρ ἀπὸ Συρίας διοδεύων, τέλος ἐν αὐτῇ καταλελοίπει τὸ παρ' ἐκείνων Κεκίλιος Βάσσος εἶχε, τὸ δὲ ἀξίωμα Ἰούλιος Σέξτος, μειράκιον αὐτὸ Καίσαρος συγγενής. Vide illum *Civil.* IV. p. 623. Dionem XLVII. p. 342. Ald.

a Καθιστάμενος,] Καθιστάμενος *Bod.*

b Ἀντιπάτρῳ] Sic, *Big. Voſſ. Bod. Roſſ.* & *Ant.* l. 14. c. 8. §. 2. Antipatri nomen omiſerunt *Baſ.* & *Gen.* Sed habent *MS. Lugd. Bat.* & *Roſſ.* qui poſterior etiam legit Θεραπεία δὲ.

c Οὐ μὴν αὐτὸς] Deſunt hæc in *MS. Voſſ.* Ox. Spanh.

d Ἡρώδου] Ita cum *Rufini* exemplaribus. Φασαήλου perperam in Græcis. Ἡρώδου legit hic *Rufin.* Spanh.

e Προτρέχοντες,] Forſan προτρέχουσαι.

f Βάσκανοι ἠρέθιζον,] Abſunt a *Roſſ.* ubi ſpatium aliquod vacuum relictum eſt. Hav.

g Σωφρονικὸν] Sic *Big. Bod.* & *Baſ.* σωφρονικὸν *Voſſ.* & *Gen.* Σωφρονικὸν Edit. *Baſil.* & *MS. Big.* & *Bod.* Ox. σωφρονιστὴς id eſt *emendatrix*, *Plat.* de Leg. lib. 11. p. 933. B. Spanh.

h Προσίστατο,] Προσίστατο *Big.* Pro προσίστατο *MS. Voſſ.* προσεῖτο Ox. Spanh.

i Βασιλέως] *Lugd. Bat.* Βασιλείας, haud male, nihil videlicet ex regno præter nomen habebat Hyrcanus. Hav.

* Similia curaturum, *Roſſ.*

k Ἐνι

πλανηθήσεται) καθ' ἑαυτοῦ βασιλεὺς ἐπιτρέψων; οὐδὲ γὰρ εἰρωνεύεσθαι τὴν ἐπιτροπὴν αὐτοὺς ἔτι, φανεροὺς δ' εἶναι δεσπότας παρωσαμένους ἐκεῖνον. [k] εἴγε μήτε ἐντολὰς δόντος, μήτε ἐπιστείλαντος αὐτοῦ, τοσούτους παρὰ τὸν Ἰουδαίων νόμον ἀνῄρηκεν Ἡρώδης. ὃν, εἰ μὴ βασιλεύς ἐστιν, ἀλλ' ἔτι ἰδιώτης, δεῖν ἐπὶ δίκην ἥκειν, ἀποδώσοντα λόγον αὐτῷ τε καὶ τοῖς [l] πατρίοις νόμοις, [m] οἳ κτείνειν ἀκρίτους οὐκ ἐφιᾶσι.

ζ. Τούτοις κατὰ μικρὸν Ὑρκανὸς [n] ἐξεκαίετο, καὶ τὴν ὀργὴν τελευταῖον ἐκρήξας, ἐκάλει κριθησόμενον τὸν Ἡρώδην. ὁ δὲ καὶ τοῦ πατρὸς παραινοῦντος, καὶ τῶν πραγμάτων διδόντων παρρησίαν, ἀνῄει, φρουραῖς διαλαβὼν πρότερον τὴν Γαλιλαίαν. ᾔει δὲ μετὰ καρτεροῦ στίφους, ὡς μήτε [o] καταλύειν δόξειεν Ὑρκανὸν ἁδρὰν ἄγων δύναμιν, μήτε γυμνὸς [p] ἐμπέσοι τῷ φθόνῳ. Σέξτος δὲ Καῖσαρ δείσας [q] περὶ τῷ νεανίᾳ, μή τι παρὰ τοῖς ἐχθροῖς [r] ἀποληφθεὶς πάθῃ, πέμπει πρὸς τὸν Ὑρκανὸν τοὺς παραγγελοῦντας διαρρήδην, ἀπολύειν Ἡρώδην [s] τῆς φονικῆς δίκης. ὁ δὲ καὶ ἄλλως ὡρμημένος, ἠγάπα γὰρ Ἡρώδην, ἀποψηφίζεται.

η. Καὶ ὃς, ὑπολαμβάνων [t] ἄκοντος τοῦ βασιλέως διαφυγεῖν, εἰς Δαμασκὸν ἀνεχώρησε πρὸς Σέξτον, παρασκευαζόμενος [v] οὐδ' αὖθις ὑπακοῦσαι [x] καλοῦντι. καὶ πάλιν οἱ πονηροὶ παρώξυνον Ὑρκανὸν, κατ' ὀργήν τε οἴχεσθαι τὸν Ἡρώδην λέγοντες, καὶ παρεσκευασμένοι κατ' αὐτοῦ. πιστεύων δ' ὁ βασιλεὺς οὐκ εἶχεν ὅ, τι χρὴ δρᾷν, ὡς ἑώρα μείζονα τὸν διάφορον. ἐπεὶ δὲ [y] ὑπὸ Σέξτου Καίσαρος [z] στρατηγὸς ἀπεδείχθη Κοίλης Συρίας καὶ Σαμαρείας, οὐ μόνον τε κατ' εὔνοιαν τὴν ἐκ τοῦ ἔθνους, [a] ἀλλ' ὅτι δυνάμει φοβερὸς ἦν, εἰς ἔσχατον δέος κατέπεσεν, [b] ὅσον οὔπω προσδοκῶν ἐπ' αὐτὸν ὁρμήσειν μετὰ στρατιᾶς.

θ. Καὶ οὐ διήμαρτε τῆς [c] οἰήσεως. ὁ γὰρ Ἡρώδης, κατ' ὀργὴν τῆς περὶ τὴν δίκην ἀπειλῆς, στρατιὰν ἀθροίσας, ἐπὶ Ἱεροσολύμων ἦγε, [d] καταλύσων τὸν Ὑρκανόν. κἂν ἔφθη τοῦτο ποιήσας, εἰ μὴ [e] συνεξελθόντες, ὅ, τε πατὴρ καὶ ἀδελφὸς, ἔκλασαν αὐτοῦ τὴν ὁρμὴν, παρακαλοῦντες [f] αὐτὸν ἀπειλῇ καὶ [g] ἀνατάσει μόνῃ μετρῆσαι τὴν ἄμυναν, φείσασθαι δὲ τοῦ βασιλέως, [h] ὑφ' ᾧ μέχρι τοσαύτης δυνάμεως προῆλθε. δεῖν τε, εἰ κληθεὶς ἐπὶ δίκην παρώξυνται, καὶ περὶ τῆς ἀφέσεως εὐχαριστεῖν, [i] καὶ μὴ πρὸς μὲν τὸ σκυθρωπὸν ἀπαντᾶν, περὶ δὲ τῆς σωτηρίας ἀχάριστον εἶναι. [k] εἰ [l] δὲ δὴ λογιστέον εἴη καὶ πολέμου ῥοπὰς [m] βραβεύεσθαι τῷ

ſtate. Et quouſque in errore verſabitur, reges in ſui perniciem nutriens? nec enim eos amplius ſimulare *rerum* procurationem, ſed manifeſtos eſſe dominos, ipſo *ab imperio* deturbato. ſi quidem Herodes, neque ſuis mandatis neque literis fretus, tantam multitudinem contra legem Judæorum interfecerit; eumque, ſi jam regnum non teneat, ſed adhuc privatus ſit, ad judicium venire debere, *factorum* rationem & ipſi & legibus patriis redditurum, quæ homines non condemnatos occidi prohibent.

Herodes in judicium vocatur, & abſolvitur. Ant. l. 14. c. 9. §. 5.

7. His paulatim accendebatur, tandemque ira excandeſcens Herodem ad cauſam dicendam accerſit. Ille vero, & patris monitu & quod fiduciam ei adderent res geſtæ, aſcendebat, firmata prius præſidiis Galilæa. Ibat autem * valida manu ſtipatus, ut nec Hyrcanum deturbaturus videretur magnis adductis copiis, neque in invidos nudus armis incidat. Sextus autem Cæſar adoleſcenti metuens, ne ab inimicis interceptus mali aliquid pateretur, ad Hyrcanum mittit, qui ei expreſſe denunciarent, ut Herodem † ſententia capitali liberaret. Hyrcanus autem, per ſe quoque id cupiens, nam Herodem diligebat, eum abſolvit.

Ad Sextum Cæſarem ſe confert. Ant. l. 14. c. 9. §. 5.

8. Atque is, invito rege *ex periculo* evaſiſſe ratus, Damaſcum ſe contulit ad Sextum, ita comparatus, ut nequaquam obtemperaret, ſi denuo accitus eſſet. Rurſumque ab improbis irritabatur Hyrcanus, qui dicerent & Herodem iratum abiiſſe, & paratum eſſe contra ipſum *bellum movere*. Rex autem *iſtis* fidem habens, quid agendum eſſet neſciebat, ut qui inimicum ſe potentiorem eſſe viderit. Poſtquam vero à Sexto Cæſare Cœles-Syriæ & Samariæ præſes fuiſſet declaratus, non ſolum ex gentis in eum benevolentia, ſed quod & *ſua* potentia terribilis eſſet, in timorem extremum incidit, jamjamque illum contra ſe exſpectans cum exercitu eſſe venturum.

Herodes à Sexto Cæſare præficitur Cœle-Syriæ. Ant. l. 14. c. 9. §. 5.

9. Neque opinione falſus eſt. namque Herodes, iratus ei ob intentatam ſibi accuſationem, cum exercitum coëgiſſet, Hieroſolyma *eum* ducebat, Hyrcanum regno deturbaturus. idque *ſane* facere occupaſſet, niſi pater & frater, ſimul *ei obviam* profecti, impetum ejus fregiſſent, ipſum obſecrantes ut ultra minas & terrorem in vindicta non procederet, ſed regi parceret, ſub quo ad tantam potentiam provectus eſt: atque debere *dicentes*, ſi indignaretur quod in judicium vocatus eſſet, ‡ & gratias agere quod fuerit abſolutus, & non ad ſeveriora ſe recipere, & pro ſalute accepta ingratum ſemet oſtendere. Quod ſi vero reputandum ſit Deum

Suadetur Herodi ne bellum inferat Hieroſolymitanis. Ant. l. 14. c. 9. §. 5.

k Εἴγε μήτε ἐντολὰς δόντος.] In *Cod. Voſſ.* ὅτε pro εἴγε.
l Πατρίοις] *Roſt.* & *Lugd. Bat.* amant Πατρῴοις.
m Οἳ κτείνειν] Indemnatum nefas occidere Judæum legibus. Conf. ἀρχ. lib. 14. c. 9. §. 3. SPANH.
n Ἐξεκαίετο,] *Roſt.* Ἐξεκαίετο.
o Καταλύειν] Confer quæ ſcripſimus ad vitam *Joſephi* §. 16. Καταλύειν *deſtruere*, non ut dicit Rufinus, *derogare* ἀρχ. lib. 10. c. 7. §. 3. καταλύσειν τὴν Βαβυλωνίων ἡγεμονίαν, mox cap. 11. §. 7. Ὑρκανὸν καταλύσοντας & cap. 13. §. 1. καταλῦσαι δὲ τὸν Ὑρκανόν. Vid. & ſeq. §. 9. SPANH.
p Ἐμπέσοι τῷ φθόνῳ.] Ἐμπέσῃ *Bod.* & mox πάθοι, v. 40.
q Περὶ τῷ νεανίᾳ.] Περὶ τούτου *Bod.* *Roſt.* & *Lugd. Bat.*
r Ἀποληφθεὶς πάθῃ.] *Lugd. Bat.* Ἀποληφθεὶς, & mox πάθοι. *Roſt.*
s Τῆς φονικῆς δίκης.] Sic de eo φόνου δίκην φυγεῖν ἀρχ. lib. 14. c. 9. §. 4. SPANH.
t Ἄκοντος τοῦ βασιλέως] Et ſciebat tamen Herodes ſe non volente tantum Rege, ſed & ejus beneficio ſervatum, vide *Ant.* l. 14. c. 9. At hoc factum vir ingratus non tam Regis erga ſe voluntati quam Sexti Cæſaris autoritati tribuebat. ALDR.
v Οὐδ' αὖθις] *Lugd. Bat.* Οὐδ' αὖθις.
x Καλοῦντι.] *Roſt.* Καλοῦντι τῷ Ὑρκανῷ.
y Ὑπὸ Σέξτου] *Lugd. Bat.* Ἀπὸ Σέξτου.
z Στρατηγὸς ἀπεδείχθη] Ita lego è *Cod. Bod.* (& *Lugd. Bat.* atque *Roſt.* neque enim ii quoque illud οὐ agnoſcunt) ut *aliis*, ἐπεὶ δὲ ὑπὸ Σέξτου Καίσαρος καὶ στρατηγὸς ἀπεδείχθη Κοίλης Συρίας καὶ Σαμαρείας, οὐ μόνον τε κατ' εὔνοιαν τὴν ἐκ τοῦ ἔθνους, ἀλλὰ &c. & apud *Rufinum*, Cum vero à Sexto Cæſare dux militum per Syriam itemque per Samariam declaratus eſſet Herodes, neque ſolum propter gentis favorem, ſed etiam &c.
a Ἀλλ' ὅτι] *Gen.* Ἀλλὰ &.
b Ὅσον οὔπω] *Roſt.* Ὑρκανὸς ὅσον οὔπω.
c Οἰήσεως.] *Roſt.* ex gloſſa οἰήσεως τῆς ὑπολήψεως.
d Καταλύσων] Καταλύσων *MS. Big.* & *Voſſ.* Ox. vid. & ſupr. §. 7. SPANH.
e Συνεξελθόντες,] Ita *Big.* *Voſſ.* & *Ruf.* Προεξελθόντες in *cæteris*.
f Αὐτὸν] *Lugd. Bat.* Καὶ αὐτόν.
g Ἀνατάσει] Ἀνάτασις ira, comminatio. Athenæus lib. 4. p. 157. D. ubi ἀνάτασιν pro ἀνάστασιν ſeu *iram* emendat Caſaub. An. p. 285. Sic Philoni ἐπανάτασις ut & *Syriano* idem ſignificat p. 219. 222. SPANH.
h Ὑφ' ᾧ μέχρι] Ὑφ' οὗ *Big.* *Bod.* & *Voſſ.*
i Καὶ μὴ] Prior vocula abeſt à *Lugd. Bat.*
k Εἰ δὲ δὴ λογιστέον] *Voſſ.* πολ. ῥοπ. βραβεύεσθαι, δεινὸν εἶναι τὸ κατ'. v. ἀδ. & ita ferme *Rufin.* Ipſe Joſeph. ἀρχ. lib. 14. c. 9. §. 5. πολέμου ῥοπὰς βραβεύεσθαι τῷ Θεῷ, πλέον ὄντα τῆς στρατιᾶς τὸ ἄδηλον. SPANH.
l Δὲ δὴ λογιστέον] Illud δὴ è *Cod. MSS.*
* De ſufficienti, nec nimis metuendo corporis præſidio intellige, ut patet ex *Ant.* HAV.
† Homicidii crimine, *Ruf.*
‡ Quia tamen abſolutus eſt, gratias ageret, neque triſtibus quidem paria referret, ſaluti vero eſſet ingratus. *Ruf.*
m Βραβεύεσθαι τῷ Θεῷ,] Βραβεύεσθαι τῷ Θεῷ, i. e. Βραβεύειν τὸν Θεὸν, *Ant.* l. 14. c. 9. in fine. Πλεονεκτεῖν, i. e. *præponderaturum*, ita ut magnum Hyrcano momentum ad victoriam afferret. Sic exponas, ſi vocem ἄδηλον retineas, quam libri omnes hoc loco (*Impreſſi* pariter & *MS.*) exhibent. Verum *Joſephus* ſui optimus interpres, *Ant.* l. 14.

Deum belli caſus regere & moderari, plus valiturum eſſe iniquum quam exercitum *ſibi perſuadeat.* quocirca non oportere ipſum etiam de victoria omnino bene ſperare, qui congreſſurus eſſet & cum rege, & ſocio, deque ſe quidem ſæpe numero bene merito, difficili autem nunquam, niſi in quantum malis uſus conſiliariis * videretur eum injuria affeciſſe. Iſtis autem flectitur Herodes, ratus ſufficere ſibi ad futuras ſpes quod potentiam ſuam genti demonſtraſſet.

Bellum ortum ex nece Sexti Cæſaris. Ant. l. 14. c. 11. §. 1.

10. Atque interea tumultus inter Romanos oritur apud Apamiam, & bellum civile, ex eo quidem quod Cecilius Baſſus, ex ſua in Pompejum benevolentia, Sextum Cæſarem dolo necaverit, cjuſque militem occupaverit; alii vero Cæſaris duces, ut Sexti necem ulciſcerentur, cum omnibus copiis ſuis Baſſum adorti fuerint. Quibus, tam interempti quam ſuperſtitis Cæſaris cauſa, amborum ſui amicorum, ſubſidium per filios ſuos miſit Antipater. Cum autem bellum traheretur, Marcus † ex Italia venit, qui Sexto ſuccederet.

Marcus (alias Marcus) Sexto ſuccedit, Ant. l. 14. c. 11. §. 1.

Θεῷ, [n] πλεῖον εἶναι τῆς στρατιᾶς τὸ ἄδικον. διὸ δὴ καὶ [o] περὶ τῆς νίκης οὐ χρῆναι κατὰ πᾶν εὔελπιν εἶναι, μέλλοντά τε συμβάλλειν [p] βασιλεῖ, καὶ συντρόφῳ, καὶ πολλάκις μὲν [q] εὐεργέτῃ. χαλεπῷ δὲ οὐδέποτε, πλὴν ὅσον πονηροῖς συμβούλοις χρώμενος, ἐπισείσειεν αὐτῷ σκιὰν ἀδικήματος. [r] πείθεται δὲ τούτοις Ἡρώδης, [s] ὑπολαβὼν εἰς τὰς ἐλπίδας αὔταρκες εἶναι, καὶ τὸ τὴν ἰσχὺν ἐπιδείξασθαι τῷ ἔθνει.

ι. [t] Κὰν τούτῳ γίνεται περὶ Ἀπάμειαν ταραχὴ Ῥωμαίων, καὶ πόλεμος ἐμφύλιος, [v] Κεκιλίου μὲν [x] Βάσσου, διὰ τὴν εἰς Πομπήιον εὔνοιαν, δολοφονήσαντος Σέξτον Καίσαρα, καὶ τὴν ἐκείνου δύναμιν παραλαβόντος, τῶν δ' ἄλλων [y] Καίσαρος στρατηγῶν, ἐπὶ τιμωρίᾳ τοῦ φόνου [z] Βάσσῳ συμβαλόντων μετὰ πάσης τῆς δυνάμεως. οἷς καὶ διὰ τὸν ἀνῃρημένον, καὶ διὰ τὸν περιόντα Καίσαρα, φίλους ὄντας ἀμφοτέρους, ὁ Ἀντίπατρος διὰ τῶν παίδων ἔπεμψε συμμαχίαν. μηκυνομένου δὲ τοῦ πολέμου, [a] Μάρκος μὲν ἀπὸ τῆς Ἰταλίας Σέξτου παραγίνεται διάδοχος.

CAP. XI.

ΚΕΦ. ια'.

IX.

Herodes fit totius Syriæ procurator, quem veritus Malichus Antipatrum veneno tollit, Malichum vero interficere tribunis militum perſuadetur.

Ἡρώδης ἀποδείκνυται Συρίας ἀπάσης ἐπιμελητὴς, ὃν δείσας ὁ Μάλιχος φαρμάκῳ Ἀντίπατρον ἀναιρεῖ, Μάλιχον δὲ διαφθείρειν πείθονται χιλίαρχοι.

Bello civili orto poſt mortem Cæſaris in Syriam venit Caſſius. Ant. l. 14. c. 11. §. 2.

SUB idem autem tempus Romanis magnum bellum conflatum eſt, quòd Caſſius & Brutus derepente Cæſarem dolo occidiſſent, poſtquam annos tres & ſex menſes imperium tenuerat. Maximo deinde ex illa cæde motu concitato, viriſque primariis inter ſe diſſidentibus, ad id propria quiſque ſpe ducebatur, quod maxime in rem ſuam facere exiſtimabat. Adeoque Caſſius in Syriam veniebat, copias occupaturus quæ ad Apamiam erant. ubi cum & Marcum Baſſo & legiones, quæ ab eo diſſenſerant, conciliaſſet, obſidione quidem liberat Apamiam, ipſe vero exercitum ductans ur-

ΣΥνίσταται δὲ Ῥωμαίοις κατὰ τοῦτον τὸν καιρὸν ὁ μέγας πόλεμος, Κασσίου καὶ Βρούτου [b] ἄφνω κτεινάντων δόλῳ Καίσαρα, κατασχόντα τὴν ἀρχὴν [c] ἐπ' ἔτη τρία καὶ μῆνας [d] ἑπτά. μεγίστου δὲ ἐπὶ τῷ φόνῳ γενομένου κινήματος, καὶ [e] διαστασιασθέντων τῶν δυνατῶν, ἕκαστος [f] ἐλπίσιν οἰκείαις ἐχώρει πρὸς ὃ [g] συμφέρειν ὑπελάμβανε. καὶ [h] δὴ ἧκε Κάσσιος εἰς Συρίαν, [i] καταληψόμενος τὰς περὶ Ἀπάμειαν δυνάμεις. ἔνθα Βάσσῳ τε Μάρκον καὶ τὰ διεστῶτα τάγματα διαλλάξας, ἐλευθεροῖ μὲν Ἀπάμειαν τῆς πολιορκίας, ἡγούμενος δ' αὐ-

l. 14. c. 9. in fine. ſic ſcribit. [illegible] *belli exitum alioquin de fato incertum; multo adhuc incertiorem ſi Deum arbitrum cogitaret:* quippe merito timeri ne plus apud Deum valeat cauſa principis, &c. In Cod. *Voſſ.* [illegible], eodemque modo *Rufinus* legiſſe videtur, omiſſo tantum [illegible]. nam vertit, *quod ſi etiam momenta bellorum regni mala viderentur, magnitatem maliſſe conſideraret*, mihi quidem ſatis commode legi videtur, [illegible], *quod ſi præterea credi poſſit, Deum arbitrum momenta belli ponderare; ſpedet quam iniquum ipſe bellum moliatur*; nec victoriam tac le ſperet. contra regem, ſubditus; contra bene merentem ingratus &c. Prætoptaverim tamen lectionem alteram, quam *Joſephus* ipſe in *Originibus* vel ſervavit vel certe prætulit. Aldr.

n [illegible]] [illegible] *Bod.* & *Ant.* l. 14. c. 9. in fine. Huds. Senſus eſt, majus illi periculum fore ab iniquitate cauſæ, quam auxilium a magnitudine exercitus. Hav.

o [illegible]] *Lugd. Bat.* [illegible], unde mox [illegible] *Carrejas* conjicit eſſe [illegible], cum alias illud τὸ alienum ſit. Hav.

p [illegible]] Abeſt a *Lugd. Bat.*

q Εὐεργέτῃ.] [illegible] *Voſſ.*

r [illegible]] Illud δὲ delet *Lugd. Bat.* & rectius videtur abeſſe. Hav.

s Ὑπολαβὼν] Ὑπολαβὼν &c. i. e. *ratus ſufficere ſibi ad futuras ſpes, quod potentiam ſuam genti demonſtraſſet.* Aldr.

t Κὰν τούτῳ] Confer *Ant.* l. 14. c. 11. §. 1. *Dionem* l. XLVII. p. 342, 343. *Appianum* in *Civil.* III. p. 575, 576. IV. p. 623. & ſeqq. *Livium Freinshemii* CXIV. 1—4. CXXI. 1—6. *Strabonem* l. XVI. p. 753. *Ciceronem* in *Epiſt. ad Fam.* XII. 12. *Vellejum* l. II. c. 69. Aldr.

v Κεκιλίου] Rectius forſan Καικιλίου. Sed quo modo ſcripſerit *Joſephus*, plane incertum. [illegible] *Voſſ.* [illegible] *Big. Bod.* [illegible] Alii ſcriptores. In ſequentibus quoque pro [illegible], [illegible], pro [illegible], [illegible], pro [illegible], [illegible] aliaque id genus occurrent. Sed ejuſmodi leves diſcrepantias (præſertim in nominibus propriis) præterire ſatius puto, & deinceps præteribo; præterquam ubi meam ſcriptoris, aut Hiſtoriæ fidei obeſſe poſſunt. Aldr. MS. [illegible] & [illegible] Ox. [illegible]. lib. 14. c. 11. §. 1. [illegible]. Spanh.

x Βάσσου.] *Lugd. Bat.* [illegible].

y Καίσαρος στρατηγῶν,] Abeſt a *Raff.*

z Βάσσῳ συμβαλόντων] Βάσσῳ μετὰ δυνάμεως συμβαλόντων *Big.* & *Voſſ.*

a Μάρκος] Hunc virum, cujus ſæpe meminit *Joſephus*, cuncta ejus exemplaria conſtantiſſime *Marcum* appellant. Quæ ſi vera ſit lectio, intelligendus eſt utique Marcus Criſpus, qui Apamiæ Baſſum obſedit. Verum illum Bithynia evocatum obſidionis ſibi ſocium adjunxerat *Statius Murcus* ab ipſo Cæſare contra Baſſum miſſus. Quæque deinceps narrat *Joſephus* non tam *Marco* illi *Criſpo*, quam huic *Murco* conveniunt: ut ſit admodum veriſimile ſucceſſorem Sexti Julii, non Μάρκον fuiſſe ſed Μοῦρκον à *Joſepho* ubique appellatum. Ita cenſuit *Caſaubonus*; quem vide *Exercit.* I. p. 120. & p. 133. Vide & *Urſinum* in *Familiis*, gente *Statia*. Adde inſuper quod illum Criſpum non *Marcum* ſed *Marcium* appellat *Cicero* in *Philipp.* II. *Brutus* etiam *Ciceroni*; lib. ad *Brut.* ep. 5. atque *Vellejus* II. 96. Aldr.

b Ἄφνω κτεινάντων] Ἄφνω non legiſſe videtur *Ruf.* Huds. Neque etiam *Lugd. Bat.* & *Roſſ.* agnoſcunt, & ingrato quoque ſono coëdeuntur ἄφνω & δόλῳ. unde ſuſpicor, incuria deſcriptoris alicujus ex ſuperiori verſu influxiſſe, quum ibi commodiorem habuerit locum poſt Συνίσταται δέ. Romanis enim ſubito illud bellum coortum eſt & inopinantibus. Idem MS. legunt [illegible], ac ſi Brutum ſolum vel Caſſium nominaſſet *Joſephus*. Hav.

c Ἐπ' ἔτη] Prius non agnoſcit *Lugd. Bat.*

d Ἑπτά.] In *Ant.* l. 14. c. 11. §. 1. ἕξ. nempe triennio & ſemis completo: etiam ſeptimo menſe inchoato. Recte enim *Joſephus* principatus Cæſaris initium à ſecunda ejus dictatura arceſſit. Aldr.

e Διαστασιασθέντων] Confer Cap. præcedens §. 2. Hav.

f Ἐλπίσιν] Abeſt a *Lugd. Bat.*

g Συμφέρειν] [illegible] *Lugd. Bat.*

h Δὴ ἧκε Κάσσιος] [illegible] *Big.* & *Voſſ.*

i Καταληψόμενος] Ita *Big.* & *Voſſ.* καταληψόμενος *Bod. Baſ.* & *Gen.*

* Ad verbum, *umbram ei iniquitatis incuteret.*

† *Aldr.* Advenit ex Italia Sexto ſucceſſor.

k Vita

αὐτὸς τὴν στρατιὰν ἐπῄει φορολογῶν τὰς πόλεις, καὶ παρὰ δύναμιν τὰς εἰσπράξεις ποιούμενος.

β'. Κελευσθέντων δὲ καὶ Ἰουδαίοις εἰσενεγκεῖν ἑπτακόσια τάλαντα, δείσας Ἀντίπατρος τὴν ἀπειλὴν τοῦ Κασσίου, τοῖς τε [h] υἱοῖς διεῖλεν εἰσπράττειν τὰ χρήματα καὶ τισιν ἄλλοις τῶν ἐπιτηδείων κατὰ τάχος, ἐν οἷς καὶ Μαλίχῳ τινὶ [l] τῶν διαφόρων. οὕτως ἤπειγεν ἡ ἀνάγκη. πρῶτος δ' ἀπεμειλίξατο Κάσσιον Ἡρώδης, τὴν ἑαυτοῦ μοῖραν ἐκ τῆς Γαλιλαίας κομίσας ἑκατὸν τάλαντα, καὶ διὰ τοῦτο ἐν τοῖς μάλιστα φίλος ἦν. τοὺς δὲ λοιποὺς εἰς [m] βραδυτῆτα κακίσας, αὐταῖς ἐθυμοῦτο ταῖς πόλεσι. [n] Γόφνας γοῦν καὶ [o] Ἀμμαοῦν καὶ [p] δύο ἑτέρας τῶν ταπεινοτέρων ἐξανδραποδισάμενος, ἐχώρει μὲν ὡς καὶ Μάλιχον ἀναιρήσων, ὅτι μὴ σπεύσας εἰσέπραξεν. ἐπέσχε δὲ τήν τε τούτου καὶ [q] τῶν ἄλλων πόλεων ἀπώλειαν Ἀντίπατρος, ταχέως ἑκατὸν ταλάντοις θεραπεύσας Κάσσιον.

γ'. Οὐ μὴν Μάλιχος, ἀναχωρήσαντος Κασσίου, τῆς χάριτος [r] ἀπεμνημόνευεν Ἀντιπάτρῳ. κατὰ δὲ τοῦ πολλάκις σωτῆρος ἐπιβουλὴν [s] ἀνεσκευάζετο, σπεύδων ἀνελεῖν τὸν ἐμπόδιον αὐτοῦ τοῖς ἀδικήμασιν ὄντα. Ἀντίπατρος δὲ, τήν τε ἰσχὺν καὶ τὸ πανοῦργον τἀνδρὸς ὑποδείσας, διαβαίνει τὸν [t] Ἰορδάνην, στρατὸν [u] ἀθροίσων εἰς τὴν τῆς ἐπιβουλῆς ἄμυναν. φωραθεὶς δὲ Μάλιχος, ἀναιδείᾳ τῶν Ἀντιπάτρου παίδων περιγίνεται. τόν τε γὰρ Ἱεροσολύμων φρουρὸν Φασάηλον, καὶ Ἡρώδην πεπιστευμένον τὰ ὅπλα, πολλαῖς ἀπολογίαις καὶ ὅρκοις ἐνγοητεύσας, διαλλακτὰς αὐτῷ πρὸς τὸν πατέρα πείθει γενέσθαι. πάλιν γοῦν ὑπ' Ἀντιπάτρου σώζεται, πείσαντος Μάρκον τὸν τότε στρατηγοῦντα Συρίας, ὃς ὥρμητο κτεῖναι Μάλιχον ἐφ' οἷς ἐνεωτέρισε.

δ'. Συστάντος δὲ τοῦ πρὸς Κάσσιον καὶ Βροῦτον πολέμου Καίσαρί τε τῷ νέῳ καὶ Ἀντωνίῳ, Κάσσιος καὶ Μάρκος στρατιὰν ἀθροίσαντες ἐκ τῆς Συρίας, ἐπειδὴ μέγα μέρος εἰς τὰς χρείας Ἡρώδης ἔδοξε [x] συμβεβλῆσθαι, τότε μὲν αὐτὸν [y] Συρίας ἁπάσης ἐπιμελητὴν [z] καθιστᾶσι, δύναμιν πεζήν τε καὶ ἱππικὴν δόντες. μετὰ δὲ τὴν τοῦ πολέμου κατάλυσιν ἀποδείξειν Κάσσιος ὑπέσχετο καὶ Ἰουδαίας βασιλέα. συνέβη δ' Ἀντιπάτρῳ τήν τε ἰσχὺν τοῦ παιδὸς καὶ τὴν ἐλπίδα αἰτίαν ἀπωλείας γενέσθαι. ταῦτα γὰρ [a] δείσας ὁ Μάλιχος, διαφθείρει τινὰ τῶν βασιλικῶν οἰνοχόων χρήμασι, δοῦναι φάρμακον Ἀντιπάτρῳ. καὶ ὁ μὲν, ἀγώνισμα τῆς Μαλίχου παρανομίας γενόμενος, [b] κατὰ τὸ συμπόσιον θνήσκει, τά τε ἄλλα δραστήριος ἀνὴρ ἐν ἀφηγήσει πραγμάτων, καὶ τὴν ἀρχὴν [c] ἀνακτησάμενός τε Ὑρκανῷ καὶ διαφυλάξας.

ε'. Μάλιχος δὲ, καθ' ὑπόνοιαν τῆς φαρμακείας ὀργιζόμενον τὸ πλῆθος ἀρνούμενος ἔπειθε. καὶ δυνατώτερον ἑαυτὸν κατεσκεύαζεν, ὁπλίτας συγκροτῶν. οὐ γὰρ ἠρεμήσειν Ἡρώδην ὑπελάμβανεν. ὃς δὲ καὶ παρῆν αὐτίκα στρατὸν ἄγων, ἐπὶ τιμωρίᾳ τοῦ πατρός. Φασαήλου δὲ τοῦ ἀδελφοῦ συμβουλεύσαντος αὐτῷ, μὴ φανερῶς τὸν ἄνδρα μετιέναι, [d] διαστασιάσειν γὰρ τὸ πλῆθος, τότε μὲν ἀπολογούμενόν τε προσίεται τὸν Μάλιχον, καὶ τῆς

bes peragrabat tributa colligens, & exigens etiam plus quam ſolvendo erant.

2. Cum autem Judæis quoque imperaſſet ſeptingenta talenta afferre, Antipater, Caſſii minas veritus, pecuniæ exactionem, ut illico fieret, inter filios divisit & quoſdam alios è neceſſariis ſuis, in quibus erat & Malichus quidam ſibi parum amicus. ita eum urgebat neceſſitas. Primus autem Caſſium *obſequio* demulſit Herodes, qui centum talenta ſibi mandata ex Galilæa *ei* attulit; adeoque inter præcipuos ejus amicos habebatur. At vero cum cæteris tarditatem virio vertiſſet & exprobraſſet, ipſis civitatibus iraſcebatur. Itaque, Gophna & Ammaunte & aliis duabus inferioris notæ in ſervitutem redactis, eò quidem proceſſit ac ſi Malichum etiam interfecturus eſſet; quod in exigendo pecuniam parum properaſſet. Verum quo minus & hunc & alias civitates perditum iret, obſtitit Antipater, qui protenus Caſſium centum talentis delinivit.

Caſſium demeretur Herodes. Ant. l. 14. c. 11. §. 2.

3. Nequaquam tamen Malichus, poſt Caſſii diſceſſum, gratiam Antipatro referebat; ſed ei, qui ſæpiuſcule ipſum conſervaverat, inſidias moliebatur, eum è medio tollere feſtinans, qui ipſius iniquitati impedimento erat. Atqui Antipater, & hominis potentiam & calliditatem ſubveritus, ultra Jordanem ſe recipit, exercitum ad ulciſcendas inſidias collecturus. Malichus autem deprehenſus impudentia *ſua* Antipatri filiis *egregie* impoſuit. Cum enim tam Phaſaëlum Hieroſolymorum cuſtodem, quam Herodem armis præfectum, & multum ſemet excuſando crebroque jurejurando adhibito, *mirum in modum* decepiſſet, perſuadet eis patrem *ſuum* ipſi reconciliare. Atque ita denuo ab Antipatro ſervatur, Marco tunc Syriæ præſide ab eo exorato, qui Malichum occidere ſtatuerat, quod novis rebus ſtuduiſſet.

Malichus Antipatro ſtruit inſidias. Ant. l. 14. c. 11. §. 3.

Ei tamen condonatur. Ant. l. 14. c. 11. §. 3.

4. Cum autem bellum juveni Cæſari & Antonio ortum eſſet cum Caſſio & Marco, Caſſius & Marcus, exercitu in Syria coacto, quandoquidem magnam partem eorum quibus illis opus erat, viſus ſit Herodes contuliſſe, tunc quidem ipſum Syriæ omnis procuratorem conſtituunt, equitum illi manu peditumque attributa: cum autem bellum confectum eſſet, promittebat Caſſius fore ut *ipſum* etiam Judææ regem declararet. Verum accidit, ut Antipatro filii potentia & ſpes de eo concepta exitii cauſa eſſent. nam harum rerum metu Malichus quendam è pocillatoribus regiis pecunia corrumpit, ut venenum daret Antipatro. Atque ille quidem, cum is eſſet * adverſus quem contendebat Malichi iniquitas, in convivio moritur; vir alioqui ſtrenuus & acer rebus gerendis, & qui regnum recuperavit Hyrcano eique conſervavit.

Herodes fit Syriæ procurator. Ant. l. 14. c. 11. §. 3.

Antipater veneno ſublatus. Ant. l. 14. c. 11. §. 4.

5. Cæterum Malichus, cum populum ſibi iratum haberet propter veneni ſuſpicionem, inficiando eos placabat; & milites colligendo, ſeipſum potentiorem reddebat. Non enim Herodem quieturum eſſe arbitrabatur: qui etiam mox cum exercitu aderat, ut patrem ulciſceretur. Sed cum Phaſaëlus frater ei conſuluiſſet, ne virum palam perſequeretur, (nam in multitudine ſeditionem concitaturum eſſe) tunc quidem & Malichum ſemet excuſantem pa-

Antipatri de nece ſuſpectus Malichus. Ant. l. 14. c. 11. §. 4.

h Υἱοῖς] Αὐτοῦ addit *Caſ.*

l Τῶν διαφόρων.] Ex inimicis. in Edit. Ox. Infr. lib. 2. c. 13. §. 3. Ἐγγίζειν τοὺς διαφόρους. & cap. 16. §. 4. καταστήσειν οἱ διάφοροι. *Rufin.* appropinquantes jam inimicos. SPANH.

m Βραδυτῆτα κακίσας,] Sic *Big.* & *Voſſ.* βραδυτῆτα in ceteris.

n Γόφνας] Conf. ſup. lib. 1. c. 1. §. 5. SPANH.

o Ἀμμαοῦν] Ἐμμαοῦν ἀρχ. lib. 14. c. 11. §. 2. SPANH.

p Δύο ἑτέρας] Nempe Λύδδα καὶ Θαμνα. *Ant.* lib. 14. c. 11. §. 2. SPANH.

q Τῶν ἄλλων] *Lugd. Bat.* Τὸν τῶν ἄλλων.

r Ἀπεμνημόνευεν] Ita *Big.* ἀντεμνημόνευσεν *Bod. Roſt.* & *Voſſ.* ἀντιμνημόνευσεν *Baſ.* & *Gen.* Ἀπεμνημόνευε aut ἀπεμνημόνευσεν *MS. Ox.* SPANH.

s Ἀνεσκευάζετο,] *Lugd. Bat.* Ἐνεσκευάζετο.

t Ἰορδάνην,] Ἰορδάνην ποταμὸν *Ruf.*

u Ἀθροίσων] *Lugd. Bat.* Ἀθροίσας.

x Συμβεβλῆσθαι,] Συμβεβλῆσθαι non agnoſcunt *Big.* & *Voſſ.*

y Συρίας ἁπάσης] Κοίλης Συρίας in *Ant.* l. 14. c. 11. §. 1.

z Καθιστᾶσι,] *Lugd. Bat.* & *Roſt.* Καθιστῶσι.

a Δείσας] Abeſt a *Roſt.*

b Κατὰ τὸ συμπόσιον] Μετὰ *Big. Roſt. Bod. Voſſ.* & *Ruf.* Μετὰ τὸ συμπόσιον *MS. Lipſ.* Veneno ſublatus moritur ἀρχ. lib. 14. c. 11. §. 4. SPANH.

c Ἀνακτησάμενος] Copulam τε non agnoſcit *Roſt.*

d Διαστασιάσειν] Ita lego. antea erat διαστασιάζειν.

* Injuſtitiæ Malichi præmium, *Ruf.*

e Ὑπον-

patienter admittit, & *omni* ſuſpicione eum liberare fatetur; patris vero funus ſplendidis cohoneſtavit exſequiis.

Herodes, rebus Samariæ compoſitis, Hieroſolyma ingreditur. Ant. l. 14. c. 11. §. 5.

6. Cum autem *inde* in Samariam tranſiſſet ſeditione perturbatam, civitatem compoſuit & conſtituit. Deinde Hieroſolyma, cum feſtum ageretur, reverſus eſt, ductis *ſecum* armatis. Mittens autem Hyrcanus, ita enim ſuadebat Malichus Herodis adventum veritus, prohibebat eum ab introductione alienigenarum in cœtum gentilium luſtratum. Ille vero, inſuper habens & prætextum adhibitum & eum qui ita ei edixerat, nocte *urbem* ingreditur. Iterumque Malichus ad eum veniens Antipatrum plorabat: viciſſim vero *multa* ſimulabat Herodes, licet vix iram potuit cohibere; literiſque ad Caſſium (qui & propter alia Malichum oderat) de patris nece graviter conquerebatur. Ille vero non modo Herodi reſcripſit, ut patris mortem ulciſceretur; ſed etiam tribunis, quibus præerat, clam præcepit, ut Herodem in facinore tam juſto adjuvarent.

Malichi & Herodis ſimulatio. Ant. l. 14. c. 11. §. 6.

7. Et quoniam, capta à Caſſio Laodicea, omnes ubique optimates * ad eum convenerant, munera & coronas ferentes, hoc quidem ultioni tempus conſtituit Herodes. Malichus autem, ſuſpicione ei injecta, cum Tyri eſſet, & filium ſuum tunc apud Tyrios obſidem clam ſubducere ſtatuit, & ipſe fugam in Judæam parabat. Porro ſalutis deſperatio eum ad majora etiam cogitanda incitabat. Nam tunc *Judæorum* gentem ad defectionem à Romanis perducturum eſſe ſperavit, Caſſio in bello contra Antonium occupato: ipſumque regnaturum eſſe, Hyrcano facillime deturbato.

Quaſnam res molitur Malichus. Ant. l. 14. c. 11. §. 6.

8. Verum ſpem ab eo conceptam irridebant fata. Etenim Herodes, cum prævideret quò ferebat ejus animus, & Hyrcanum & ipſum ad convivium invitat. Deinde vero ſervorum quendam ſibi adſtantem ad ſe vocavit, miſitque ſpecie ad parandam cœnam, re autem vera antedicturum tribunis, ut ad inſidias egrederentur. Atque illi, cum mandata Caſſii in memoriam revocaſſent, in littus ante urbem cum gladiis exierunt. ubi Malichum circumſeptum, multis datis vulneribus, interficiunt. Hyrcanus autem ſtatim, animo defectus præ ſtupore, concidit; cumque ægre ad ſe rediiſſet, quærit ab Herode, quiſnam Malichum occidiſſet. Et cum unus è tribunis reſpondiſſet, † Caſſius, qui id imperaverat; Caſſius igitur, inquit, & me & patriam meam ſervat incolumem, qui amborum inſidiatorem peremit. Utrum autem ex animo iſta dixerit, an quod præ timore facinus probaret, incertum eſt. Sed enim Malichum hoc modo ultus eſt Herodes.

Necem ei machinatur Herodes. Ant. l. 14. c. 11. §. 6.

Malichi cædem laudat Hyrcanus. Ant. l. 14. c. 11. §. 6.

ὑποψίας ἀπολύειν [e] ὁμολογεῖ, λαμπρὰν δὲ πομπὴν, [f] ἐπὶ τῷ πατρὶ κηδείας ἐτέλεσεν.

ϛʹ. Τραπεὶς δ' ἐπὶ Σαμάρειαν, στάσει τεταραγμένην, κατεστήσατο τὴν πόλιν. ἔπειτα καθ' ἑορτὴν ὑπέστρεφεν εἰς Ἱεροσόλυμα, τοὺς ὁπλίτας ἄγων, [g] καὶ πέμπων Ὑρκανὸς, ἐνῆγε γὰρ δεδιὼς τὴν ἔφοδον Μάλιχος, [h] ἐκώλυε τοὺς ἀλλοφύλους εἰσαγαγεῖν ἐφ' ἁγνεύοντας τοὺς ἐπιχωρίους. ὁ δὲ, τῆς προφάσεως καταφρονήσας καὶ τοῦ προστάσσοντος, εἰσέρχεται διὰ νυκτός. καὶ πάλιν Μάλιχος [i] προσιὼν, ἔκλαιεν Ἀντίπατρον. ἀνθυπεκρίνετο δὲ μόλις Ἡρώδης τὸν θυμὸν ἐπέχων, καὶ Κασσίῳ δι' ἐπιστολῶν τὴν τοῦ πατρὸς ἀναίρεσιν [k] ἐπωδύρετο, καὶ [l] ἄλλως μισοῦντι Μάλιχον. ὁ δ' αὐτῷ μετιέναι τὸν φονέα τοῦ πατρὸς ἀντεπιστείλας, καὶ τοῖς ὑφ' ἑαυτὸν χιλιάρχοις λάθρα προσέταξεν, Ἡρώδῃ βοηθεῖν εἰς πρᾶξιν δικαίαν.

ζʹ. Κἀπειδὴ Λαοδίκειαν ἑλόντος [m] αὐτοῦ συνῆσαν οἱ πανταχόθεν δυνατοὶ, δωρεάς τε καὶ στεφάνους φέροντες, Ἡρώδης μὲν [n] τοῦτον τῇ τιμωρίᾳ τὸν καιρὸν ἀφώρισε. Μάλιχος δ' ὑποπτεύσας, [o] ὡς ἐν Τύρῳ γίνεται, τόν τε υἱὸν ὁμηρεύοντα παρὰ τοῖς Τυρίοις ὑπεξαγαγεῖν ἔγνω λάθρα, καὶ αὐτὸς εἰς τὴν Ἰουδαίαν ἀποδρᾶναι παρεσκευάζετο. παρώξυνε δ' αὐτὸν ἡ τῆς σωτηρίας ἀπόγνωσις, ἐνθυμεῖσθαι [p] καὶ μείζονα. τότε γὰρ ἔθνος ἐπαναστήσειν Ῥωμαίοις ἤλπισε, Κασσίου τῷ πρὸς Ἀντώνιον πολέμῳ περισπωμένου. καὶ βασιλεύσειν αὐτὸς, [q] Ὑρκανὸν καταλύσας εὐμαρῶς.

ηʹ. Ἐπεγέλα δὲ ἄρα τὸ χρεὼν [r] αὐτοῦ ταῖς ἐλπίσιν. ὁ γοῦν Ἡρώδης, [s] προειδόμενος αὐτοῦ τὴν ὁρμὴν, τόν τε Ὑρκανὸν, κἀκεῖνον ἐπὶ δεῖπνον καλεῖ. παρεστῶτα δ' ἔπειτα τῶν οἰκετῶν τινα πρὸς ἑαυτὸν καλέσας. ἐξέπεμψεν ὡς ἐπὶ τὴν τοῦ δείπνου παρασκευὴν, τῷ δὲ ὄντι προειπεῖν τοῖς χιλιάρχοις ἐξελθεῖν ἐπὶ τὴν ἐνέδραν. κἀκεῖνοι, τῶν Κασσίου προσταγμάτων ἀναμνησθέντες, ἐπὶ τὸν πρὸ τῆς πόλεως αἰγιαλὸν ἐξῄεσαν ξιφήρεις. ἔνθα περιστάντες τὸν Μάλιχον, πολλοῖς τραύμασιν ἀναιροῦσιν. Ὑρκανὸς δὲ παραχρῆμα μὲν [t] ἐκλυθεὶς ὑπ' ἐκπλήξεως ἔπεσε, μόλις δ' [v] ἀνενεγκὼν Ἡρώδην διηρώτα, τίς ὁ κτείνας εἴη Μάλιχον. ἀποκριναμένου δέ τινος τῶν χιλιάρχων, [x] τὸ Κασσίου πρόσταγμα, Κάσσιος ἄρα, ἔφη, κἀμὲ καὶ τὴν πατρίδα [y] με σώζει, τὸν ἀμφοτέρων ἐπίβουλον ἀνελών. εἴτε δὴ φρονῶν Ὑρκανὸς οὕτως, εἴθ' ὑπὸ δέους ὁμόσε τῇ γε πράξει χωρῶν εἶπεν, ἄδηλον ἦν. ἀλλὰ γὰρ Μάλιχον [z] μὲν οὕτως Ἡρώδης μετῆλθεν.

ΚΕΦ.

e Ὁμολογεῖ,] Ita *Bod.* ὡμολόγει in *cæteris.* Ὁμολογεῖ *MS. Bod.* ὡμολόγει cæteri Ox. SPANH.

f Ἐπὶ τῷ πατρὶ] Ἐπὶ τῇ πατρῴᾳ κηδείᾳ *Bod.* & *Roſ.*

g Καὶ πέμπων Ὑρκανὸς,] Evidenter ita ſcribit *Lugd. Bat.* neque aliter edi debere exiſtimo; nam quod Cl. *Hudſ.* maluit ἄγων καὶ πέμπων. Ὑρκανὸς δὲ, ἐνῆγε &c. vertens: *ductis ſecum & alio miſſis armatis, Hyrcanus autem, ita enim,* &c. minus concinnum videtur. HAV.

h Ἐκώλυε τοὺς ἀλλοφύλους εἰσαγαγεῖν ἐφ' ἁγνεύοντας] Conf. Antt. lib. 14. c. 11. §. 5. & Zonaras Annal. Tom. 1. p. 228. lit. A. μὴ δεῖν ὄχλον ἀλλοδαπὸν ἐπεισάγειν τῷ πλήθει ἁγνεύοντι. SPANH. Διεκώλυε *Roſ.* ut & εἰσάγειν.

i Προσιὼν,] *Roſ.* Προσελθών.

k Ἐπωδύρετο,] Ita *Big. Bod.* & *Voſſ.* ἀπωδύρετο *Baſ.* & *Gen.* Ἐπωδύρετο MS. Ox. καὶ ἄλλως. Immo aliunde Ox. *Lat.* SPANH.

l Ἄλλως] Ita eſt, aliunde, non propterea, ut vertit *Ruf.* Quippe Malichum jamdudum oderat Caſſius, tum quod *remiſſior fuiſſet in exigenda pecunia,* tum quod *novis* etiam *rebus ſtuduiſſet,* ut ſupra dictum eſt. ALDR.

m Αὐτοῦ συνῆσαν] Ἰουδαῖοι poſt αὐτοῦ addunt *Big.* & *Voſſ.* li-demque ſtatim cum *Bod.* poſt φέροντες inſerunt παρῆσαν αὐτῷ.

n Τοῦτον] Abeſt a *Roſ.*

o Ὡς ἐν Τύρῳ] Abſunt a *Roſ.* uſque ad Ἰουδαίαν.

p Καὶ μείζονα.] Ita *Big. Roſ. Bod. Voſſ.* & *Ruf.* τὰ μείζονα in *cæteris.*

q Ὑρκανὸν καταλύσας] Conf. ſupr. cap. 10. §. 7. SPANH.

r Αὐτοῦ] Abeſt a *Lugd. Bat.*

s Προειδόμενος αὐτοῦ] Προϊδόμενος *Voſſ.*

t Ἐκλυθεὶς ὑπ' ἐκπλήξεως] Ἀχλὺς *Big. Bod.* & *Voſſ.* Ὑρκανὸς δὲ ὑπὸ φόβου ἄφωνος ἦν Zonaras Annal. Tom. 1. p. . . . . C. ibid. πλησίον τῆς πόλεως κατακεκόφασιν αὐτόν. Conf. Antt. lib. 14. c. 11. §. 6. SPANH.

v Ἀνενεγκὼν] *Roſ.* Ἐνεγκών.

x Τὸ Κασσίου] *Lugd. Bat.* Τὸ Κασσίῳ.

y Με σώζει,] Illud με deeſt *Bod.* & *Roſ.*

z Μὲν οὕτως] Prior vox abeſt a *Roſ.*

* Ad Herodem, *Ruf.* contra mentem *Joſephi,* ut patet ex l. 14. c. 11. §. 6.

† Caſſii præceptum, *Ruf.*

α Δι-

ΚΕΦ. ιβ'.

Φασάηλος Ἕλικος περιγίνεται, καὶ Ἀντιγόνου τῇ μάχῃ κρατεῖ Ἡρώδης. κατηγοροῦσιν Ἡρώδου καὶ Φασαήλου οἱ Ἰουδαῖοι, καὶ αὐτοὺς ἀπολύει Ἀντώνιος καὶ τετράρχας ἀποδείκνυσι.

Κασσίου δὲ ἀναχωρήσαντος ἐκ τῆς Συρίας, πάλιν στάσις ἐν Ἱεροσολύμοις γίνεται, [a] Ἕλικος μετὰ στρατιᾶς ἐπαναστάντος Φασαήλῳ, [b] καὶ κατὰ τὴν ὑπὲρ Μαλίχου τιμωρίαν ἀμύνεσθαι [c] θέλοντος Ἡρώδην εἰς τὸν ἀδελφόν. Ἡρώδης δὲ ἔτυχε μὲν ὢν παρὰ Φαβίῳ τῷ [d] στρατηγῷ κατὰ Δαμασκόν, ὡρμημένος δὲ βοηθεῖν ὑπὸ νόσου κατείχετο. κἂν τούτῳ Φασάηλος, καθ' ἑαυτὸν [e] Ἕλικος περιγινόμενος, Ὑρκανὸν ὠνείδιζεν [f] εἰς ἀχαριστίαν, ὥς τε Ἕλικι συμπράξειε, καὶ ὅτι περιορῴη τὸν ἀδελφὸν τοῦ Μαλίχου τὰ φρούρια καταλαμβάνοντα. πολλὰ γὰρ ἤδη κατειλήπτο, καὶ τὸ πάντων ὀχυρώτατον, [g] Μάσαδα.

β'. Οὐ μὴν αὐτῷ τι πρὸς τὴν Ἡρώδου βίαν [h] ἤρκεσεν, ὃς ἀναῤῥωσθεὶς τάτε ἄλλα παρελάμβανε, κἀκεῖνον ἐκ τῆς [i] Μασάδας ἱκέτην ἀφῆκεν. ἐξήλασε δὲ καὶ ἐκ τῆς Γαλιλαίας [k] Μαρίωνα τὸν Τυρίων τύραννον, ἤδη τρία κατεσχηκότα τῶν ἐρυμάτων. τοὺς δὲ [l] ληφθέντας Τυρίους, ἔσωσε μὲν πάντας, [m] ἔστι δ' οὓς καὶ δωρησάμενος ἀπέπεμψεν, [n] εὔνοιάν τε ἑαυτῷ παρὰ τῆς πόλεως καὶ τῷ τυράννῳ μῖσος παρασκευαζόμενος. ὁ δὲ Μαρίων ἠξίωτο μὲν τῆς τυραννίδος ὑπὸ Κασσίου, [o] τυραννίσι πᾶσαν [p] διαλαβόντος τὴν Συρίαν. κατὰ δὲ τὸ πρὸς Ἡρώδην [q] ἔχθος, [r] συνέλαβεν Ἀντιγόνῳ τῷ Ἀριστοβούλου, καὶ [s] τὸ πλέον διὰ Φάβιον, ὃν Ἀντίγονος χρήμασι προσποιησάμενος βοηθὸν εἶχε τῆς καθόδου. χορηγὸς δ' ἦν ἁπάντων ὁ [t] κηδεστὴς Πτολεμαῖος Ἀντιγόνῳ.

γ'. Πρὸς [v] οὓς Ἡρώδης ἀντιταξάμενος, ἐπὶ τῶν ἐμβολῶν τῆς Ἰουδαίας, κρατεῖ τῇ μάχῃ, καὶ τὸν Ἀντίγονον ἐξελάσας, ὑπέστρεψεν εἰς Ἱεροσόλυμα πᾶσιν ἀγαπητὸς ὢν ἐπὶ τῷ κατορθώματι. καὶ γὰρ οἱ μὴ προσέχοντες πάλαι, τότε ᾠκειοῦντο διὰ τὴν πρὸς Ὑρκανὸν ἐπιγαμίαν αὐτῷ. [x] πρότερον μὲν γὰρ ἠγμένο γυναῖκα τῶν ἐπιχωρίων, οὐκ ἄσημον, Δωρὶς ἐκαλεῖτο, ἐξ ἧς ἐγέννησεν Ἀντίπατρον. τότε δὲ γήμας τὴν Ἀλεξάνδρου τοῦ Ἀριστοβούλου θυγατέρα, [y] θυγατριδῆν τε Ὑρκανοῦ Μαριάμμην, οἰκεῖος τῷ βασιλεῖ γίνεται.

δ'. Ἐπεὶ δὲ Κάσσιον περὶ Φιλίππους ἀνελόντες ἀνεχώρησαν, εἰς μὲν [z] Ἰταλίας Καῖσαρ, ἐπὶ δὲ [a] τῆς

CAP. XII.

x.

Felicem ſuperat Phaſaëlus, & Antigonum pugna vincit Herodes. Judæi Herodem & Phaſaëlum accuſant, eoſque abſolvit Antonius & Tetrarchas facit.

AT poſtquam Caſſius è Syria diſceſſit, iterum Hieroſolymis orta eſt ſeditio, * facto in Phaſaëlum impetu à Felice cum exercitu, ut qui vellet Malichi necem ulciſci Herodis culpam in *Phaſaëlum* fratrem perſequendo. Erat autem Herodes quidem apud Fabium Damaſci præfectum; cumque magno deſiderio teneretur *fratri* auxilium ferendi, adverſa valetudine impediebatur. Interea Phaſaëlus etiam ſuis copiis ſuperavit Felicem, probrumque ingrati objiciebat Hyrcano, & ob ea quibus Felici ſtuduiſſet, quodque Malichi fratrem caſtella occupare ſiviſſet. Jam enim multa tenuerat, omniumque validiſſimum, Maſadam.

Seditio Hieroſolymis mota a Felice. Antt. l. 14. c. 11. §. 7.

Superatur Felix. Antt. l. 14. c. 11. §. 7.

2. Non tamen ei quicquam ſatis præſidii fuit contra Herodis vim; qui mox, ut convaluit, & alia recipit, & illum ex Maſada ſupplicem dimiſit. Quin & Marionem Tyriorum tyrannum, tribus jam caſtellis potitum, ex Galilæa pepulit: Tyriiſque, quos ceperat, vitam conceſſit omnibus, nonnullis etiam dona dedit & abire permiſit; & ſibimet civitatis benevolentiam concilians, ejuſdemque odium in tyrannum concitans. Marion autem à Caſſio quidem obtinuerat tyrannidem, qui Syriam omnem tyrannidibus occupaverat: ex ſuo vero in Herodem odio, Antigono Ariſtobuli filio opem ferebat, eoque magis propter Fabium, quem Antigonus ſibi pecunia conciliatum reditus *ſui* adjutorem habebat. Cuncta vero Antigono ſuppeditabat Ptolemæus *ei* affinis.

Dimittitur ab Herode, qui Marionem etiam ex Galilæa pellit. Antt. l. 14. c. 12. §. 1.

3. Adverſus iſtos cum aciem in ipſo aditu Judææ inſtruxiſſet Herodes, pugna fit ſuperior, fugatoque Antigono reverſus eſt Hieroſolyma, ex re præclare geſta omnibus gratus acceptuſque. Etenim qui antea ei parum favebant, tunc ſeſe ei adjunxerunt propter illius cum Hyrcano affinitatem. nam prius quidem ex indigenis habuerat uxorem, non ignobilem, quæ Doris vocabatur, ex qua *filium* ſuſtulit Antipatrum. Tunc autem, in matrimonium ducta Mariamne, filia Alexandri Ariſtobuli filii Hyrcanique ex filia nepte, regi neceſſitudine conjungitur.

Antigonum vincit Herodes. Antt. l. 14. c. 12. §. 1.

Ab Hyrcano & Hieroſolymitanis benigne excipitur Herodes. Antt. l. 14. c. 12. §. 1.

Mariamnem in uxorem ducit. Antt. l. 14. c. 12. §. 1.

4. Sed ubi, Caſſio circa Philippos interfecto, *inde* diſceſſerunt, Cæſar quidem in Italiam, Anto-

---

a Ἕλικος] Cum ſpiritu aſpero *Big.* & *Bod.* cum leni *Voſſ.* *Baſ.* [illegible] *Gen.* prout in *Antt.* l. 15. c. 9. §. 2. in fine. Latinum *Felix* (aſpiratione & digammate ſicut alibi ſæpe permutatis) Græce Ἕλιξ eſt, ſeu potius Ἧλιξ, à qua voce Grammatici vocem *Felix* arceſſunt. Quanquam frater ille Pallantis qui Judææ præfuit, *D. Luca* pariter & *Joſepho* Φῆλιξ dicitur. Nam ante illud ſeculum digamma ſcribi deſierat. Aldr. Ἕλικος *Gen.* vel Ἕλικος cum adſpir. pro *Felicis*, omiſſo digammate: ita etiam ἀρχ. lib. 14. c. 11. §. 7. Spanh.

b Καὶ κατὰ] Priorem voculam non habet *Lugd. Bat.*

c Θέλοντος] [illegible] *Big.* & *Voſſ.*

d Στρατηγῷ κατὰ Δαμασκόν,] Similiter *Antt.* l. 14. c. 11. §. 7.

e Ἕλικος] Vel Ἕλικος. Sine vel cum adſpir. Spanh.

f Εἰς] *Roſſ.* Πρός.

g Μάσαδα.] *Roſſ.* [illegible]

h Ἤρκεσεν,] *Lugd. Bat.* [illegible]

i Μασάδας] [illegible] legiſſe videtur *Ruf.*

k Μαρίωνα] Marion Tyriorum Tyrannus ἀρχ. lib. 14. c. 12. §. 1. Spanh.

l Ληφθέντας] [illegible] *MS. Bod. Ox.* Spanh.

m Ἔστι] [illegible] *Big. Voſſ. Roſſ.* & *Lipſ.* Spanh.

n Εὔνοιάν τε ἑαυτῷ] Ita cum *Ruf.* [illegible] in *cæteris.*

o Τυραννίσι] Pro [illegible] *MS.* [illegible] vel [illegible] *Ox.* Spanh. *Lugd. Bat.* Quoque [illegible]. Sed male.

p Διαλαβόντος] [illegible] *Big. Bod.* & *Voſſ.* Huds. [illegible] *MS.* pro διαλαβόντος *Ox.* Spanh.

q Ἔχθος,] Συνέλαβε τὸν Ἀντίγονον *Big. Bod.* & *Lipſ.* κατήγαγε τὸν Ἀντίγονον *Big.* in *Rufini* verſione *Antigonum Ariſtobuli ſecum ducebat.* Huds. *Lugd. Bat.* quoque clare (nam *Roſſ.* [illegible] τὸν Ἀντίγονον, καὶ τὸν Ἀριστόβουλον) κατήγαγε τὸν Ἀντίγονον τὸν Ἀριστοβούλου. ut ita lectio hæc haud ſit ſpernenda, mox enim καθόδου ejuſdem mentionem facit. Hav.

r Συνέλαβεν Ἀντιγόνῳ] *MS.* Κατήγαγε τὸν Ἀντίγονον aut συνέλαβε τὸν Ἀντίγονον *Ox.* & *MS. Lipſ.* Spanh.

s Τὸ πλέον] Πτολεμαῖος pro τὸ πλέον legiſſe videtur *Ruf.*

t Κηδεστὴς] *Sc.* qui Antigoni ſororem duxerat uxorem.

v Οὓς] Ita *MS.* Τούτοις in *Editis.* [illegible] *MS. Ox.* & *Lipſ.* Spanh.

x Πρότερον] *Roſſ.* Πρῶτον.

y Θυγατριδῆν τε] Erat enim Alexandra Hyrcani filia, Ariſtobuli conjux, Mariamnes mater. *Antt.* l. 15. c. 2. §. 5.

z Ἰταλίας] Fractis Brutianis Caſſianiſque partibus Antonius tranſmarinas obiturus provincias ſubſtitit: Cæſar in Italiam ſe recepit, *Velleius* II. 74. Ἀντώνιος μὲν ἐς τὴν Ἀσίαν, Καῖσαρ δὲ ἐς τὴν Ἰταλίαν ἀφωρμήθη, *Dio.* XLVIII. p. 358. B. Conveniunt *Livius* in *Epit.* l. 125. *Plutarchus* in *Anton.* p. 925. C. *Appianus* in *Civil.* V. p. 672. Pro ἐπὶ Ἰταλίας igitur ſcribe ἐς Ἰταλίαν in *Antt.* l. 14. c. 12. §. 2. Aldr. Ἐπὶ Ἰταλίας *Antt.* lib. 14. c. 12. §. 2. Spanh.

a Τῆς Ἀσίας] *Roſſ.* & *Lugd. Bat.* malunt τὴν Ἀσίαν.

* Cum Felix in Phaſaëlum moviſſet exercitum, & in Herode fratris pœna vellet necem Malichi vindicare, *Rufin.*

tonius vero in Aſiam, cum legati ab aliis civitatibus ad Antonium miſſi eſſent in Bithyniam, veniebant etiam & Judæorum primates, qui Phaſaëlum & Herodem accuſarent, *dicentes* illos quidem rerum ſummam vi tenere, Hyrcano vero tantum ſupereſſe *regis* nomen honorificum. Iſtis cum interceſſet Herodes & magna pecunia Antonium ſibi conciliaſſet, ita eum affecit, ut inimicis dicendi poteſtatem nequaquam faceret. Et tunc quidem ita dimiſſi ſunt.

Phaſaëlum & Herodem fruſtra accuſant Judæi. Antt. l. 14. c. 12. §. 2.

5. Denuo autem è Judæorum primariis centum viri Antonium, Cleopatræ amori mancipatum, ad Daphnen Antiochiæ convenerunt: qui, factis ſibi ductoribus è ſuis dignitate & eloquentia plurimum valentibus, in fratres accuſationem inſtituunt. Occurrebat autem eis Meſſala *juvenum* cauſam agens, *ei* Hyrcano adſtante propter affinitatem. Auditis deinde utriſque ab Hyrcano quæſivit Antonius, utri ad imperandum magis idonei. Cumque is Herodem & ſuos *aliis* prætuliſſet, lætatus (nam cum patre illorum jam olim hoſpitium fecerat, ſumma cum humanitate ab Antipatro exceptus, eo tempore quo in Judæam cum Gabinio trajecerat) fratres tetrarchas conſtituit, illis permittens Judæam omnem imperio regere.

Altera accuſatio. Antt. l. 14. c. 12. §. 2.

Qua non obſtante eos tetrarchas facit Antonius. Antt. l. 14. c. 13. §. 1.

6. Legatis autem id ægre ferentibus, quindecim eorum comprehenſos in cuſtodiam dedit, quos etiam occidere voluit: reliquos vero cum contumelia abegit. unde major tumultus Hieroſolymis excitatur. Denique mille legatos iterum Tyrum miſerunt; ubi commorabatur Antonius, * cum vellet in Hieroſolyma irruere. Adverſus hos, cum clamorem ſuſtuliſſent, mittit Tyriorum adminiſtratorem, eique præcepit, ut de iis quos caperet ſupplicium ſumeret, & illis principatum confirmaret qui ab ipſo tetrarchæ erant conſtituti.

Tertia denique inſtituitur accuſatio. Antt. l. 14. c. 13. §. 2.

7. Ante hæc autem Herodes, uſque ad littus cum Hyrcano progreſſus, multis eos hortabatur *ut caverent*, ne aut ſibimet exitii auctores fierent, aut patriæ belli *cauſa*, dum temere & inconſulto ad contentionem veniunt. Illis autem magis adhuc indignantibus, Antonius, miſſis armatis, multos *eorum* occidit, multoſque vulneravit. quorum & mortuos ſepultura & saucios curatione dignatus eſt Hyrcanus. Non tamen ii qui fuga dilapſi ſunt quietos ſe tenebant; ſed civitatem conturbando adeo Antonium exacerbarunt, ut etiam vinctos interſecerit.

Judæorum multi juſſu Antonii occiſi. Antt. l. 14. c. 13. §. 2.

Ἀσίαν Ἀντώνιος, πρεσβευομένων τῶν ἄλλων [b] πόλεων πρὸς Ἀντώνιον εἰς Βιθυνίαν, ἧκον καὶ Ἰουδαίων οἱ δυνατοὶ, κατηγοροῦντες Φασάηλου τε καὶ Ἡρώδου, βίᾳ μὲν αὐτοὺς κρατεῖν τῶν πραγμάτων, ὄνομα δὲ μόνον περιεῖναι Ὑρκανῷ τίμιον. πρὸς ἃ παρὼν Ἡρώδης, καὶ τεθεραπευκὼς οὐκ ὀλίγοις Ἀντώνιον χρήμασιν οὕτω διέθηκεν, ὡς μηδὲ λόγου τῶν ἐχθρῶν ἀνέχεσθαι. καὶ τότε μὲν οὕτω διελύθησαν.

ε'. Αὖθις δὲ οἱ ἐν τέλει Ἰουδαίων ἑκατὸν ἄνδρες ἧκον εἰς [c] τὴν πρὸς Ἀντιόχειαν Δάφνην ἐπ' Ἀντώνιον, ἤδη τῷ Κλεοπάτρας ἔρωτι δεδουλωμένον. οἱ, προστησάμενοι τοὺς ἀξιώματι καὶ λόγῳ σφῶν δυνατωτάτους, κατηγόρουν τῶν ἀδελφῶν. ὑπήντα δὲ [d] Μεσσαλᾶς ἀπολογούμενος, [e] συμπαρεστῶτος [f] Ὑρκανοῦ διὰ τὸ κῆδος. καὶ Ἀντώνιος, ἀκούσας [g] ἑκατέρων, Ὑρκανοῦ διεπυνθάνετο τοὺς ἐπιτηδειοτέρους ὅλως [h] ἄρχειν. τοῦ δὲ, τοὺς περὶ τὸν Ἡρώδην προκρίναντος, ἡσθεὶς (ἦν γὰρ [i] ἤδη καὶ ξένος αὐτοῖς πατρῷος, δεχθεὶς ὑπ' Ἀντιπάτρου φιλοφρόνως ὅτε εἰς τὴν Ἰουδαίαν σὺν Γαβινίῳ παρέβαλε) [k] τετράρχας ἀποδείκνυσι τοὺς ἀδελφοὺς, πᾶσαν διοικεῖν τὴν Ἰουδαίαν [l] ἐπιτρέπων.

ϛ'. Προσαγανακτούντων δὲ τῶν πρέσβεων, [m] πεντεκαίδεκα μὲν συλλαβὼν εἵργνυσιν, οὓς καὶ ἀνελεῖν ὥρμησε. τοὺς δὲ λοιποὺς μεθ' ὕβρεως ἀπήλασε. πρὸς ὃ μείζων ἐν τοῖς Ἱεροσολύμοις γίνεται ταραχή. χιλίους γοῦν πάλιν ἔπεμψαν πρέσβεις εἰς Τύρον, ἔνθα διέτριβεν Ἀντώνιος ἐπὶ Ἱεροσολύμων ὡρμημένος. ἐπὶ τούτους κεκραγότας, ἐκπέμπει τὸν ἄρχοντα τῶν Τυρίων, κολάζειν προστάξας οὓς ἂν λάβῃ, συγκατασκευάζειν [n] τε τὴν ἀρχὴν τοῖς ὑπ' αὐτοῦ καθεσταθεῖσι [o] τετράρχαις.

ζ'. Πρὸ δὲ τούτου, πολλὰ παρῄνει [p] προελθὼν ἐπὶ τὸν αἰγιαλὸν Ἡρώδης σὺν Ὑρκανῷ, μήθ' ἑαυτοῖς ἀπωλείας [q] αἰτίους, μήτε τῇ πατρίδι πολέμου [r] γίνεσθαι φιλονεικοῦντας ἀκρίτως. τῶν δὲ ἔτι μᾶλλον ἀγανακτούντων, Ἀντώνιος ἐκπέμψας ὁπλίτας, πολλοὺς μὲν ἀπέκτεινε, πολλοὺς δὲ [s] ἔτρωσεν· ὧν [t] οἵ τε πεσόντες ταφῆς, καὶ οἱ τραυματίαι θεραπείας ἠξιώθησαν ὑπὸ Ὑρκανοῦ. [u] οὐ μὴν οἱ διαφυγόντες ἠρέμουν, ἀλλὰ τὰ [x] κατὰ τὴν πόλιν συνταράσσοντες, παρώξυναν τὸν Ἀντώνιον, ὥστε καὶ τοὺς δεσμώτας ἀποκτεῖναι.

ΚΕΦ.

b Πόλεων πρὸς Ἀντώνιον εἰς Βιθυνίαν,] Roſ. delet πόλεων & legit εἰς Ἀντώνιον πρὸς Βιθυνίαν.

c Τὴν πρὸς Ἀντιόχειαν Δάφνην] Antt. lib. 14. c. 13. §. 1. ἐπὶ Δάφνης & lib. 17. c. 2. §. 3. ἐν Ἀντιοχείᾳ τῇ ἐπὶ Δάφνῃ. Spanh.

d Μεσσαλᾶς] Ita ſcribo cum Rufino. Μεσσάλας in Editis. Μεσάλας aut Μεσαλᾶς in MSS. & Μεσσάλας in Antt. l. 19. c. 1. §. 9. forſan minus recte. Huds. Μεσσάλας Antt. lib. 14. c. 13. §. 1. Spanh.

e Συμπαρεστῶτος] Sic MSS. & ἀρχ. lib. 14. c. 13. §. 1. παρόντος καὶ Ὑρκανοῦ.

f Ὑρκανοῦ] Sic Big. Bod. Roſ. Voſſ. Ruf. favente ipſo Joſepho in Antt. l. 10. c. 6. §. 1. Ὑρκανῷ Baſ. & Gen.

g Ἑκατέρων,] Roſ. Ἀμφοτέρων.

h Ἄρχειν.] Τετράρχειν. Roſ.

i Ἤδη] Abeſt a Roſ.

k Τετράρχας ἀποδείκνυσι.] Phaſaëlus & Herodes Tetrarchæ conſtituti ab Antonio. Conf. ἀρχ. lib. 14. c. 13. §. 1. Verum Herodes non Τετράρχης, ſed ΕΘΝΑΡΧΗΣ in Nummo inſcribitur. Unde hinc Joſephum redarguit Harduin. de Nummis Herod. Pag. 14. Spanh.

l Ἐπιτρέπων.] Pro ἐπιτρέπων, καὶ ἐπιτρέπειν MSS. Ox. Spanh.

m Πεντεκαίδεκα μὲν] Roſ. Πέντε μὲν καὶ δέκα.

n Τε τὴν ἀρχὴν] Roſ. hæc non agnoſcit.

o Τετράρχαις.] Poſt hanc vocem τολμῶσιν addit Caſaub.

p Προελθὼν] Ita Big. Roſ. Bod. & Voſſ. παρελθὼν in cæteris. Προελθὼν MS. Ox. Spanh.

q Αἰτίους,] Roſ. Αἰτίοις.

r Γίνεσθαι] Γενέσθαι Lugd. Bat.

s Ἔτρωσεν.] Caſ. Ἐτραυμάτισε.

t Οἵ τε πεσόντες ταφῆς,] Roſ. Οἵ τε πεσόντες καὶ οἱ τραυματίαι, ταφῆς οἱ μὲν, οἱ δὲ θεραπείας ἠξιώθησαν ὑπὸ Ὑρκανοῦ.

u Οὐ μὴν οἱ] Paulo aliter in Antt. l. 10. c. 6. §. 1. οἱ δὲ λοιποὶ διαφυγόντες ἐπ' οἴκου παρὰ τοῦ ἡσυχάζειν, &c.

x Κατὰ τὴν πόλιν] Ita ex Lugd. Bat. & Roſ. reliqui μετὰ τ. π. Hav.

* In Hieroſolyma paratus irruere. Roſ.

ΚΕΦ. ιγ'.

Πάρθοι, Ἀντίγονον εἰς τὴν Ἰουδαίαν κατάγοντες, Ὑρκανὸν καὶ Φασάηλον ἐδέσμευον. Ἡρώδου φυγὴ, Ἱεροσολύμων διαρπαγὴ, καὶ οἷα ἔπαθον Ὑρκανὸς καὶ Φασάηλος.

[y] Μετὰ δὲ ἔτη δύο, [z] Βαρζαφάρνου τοῦ Πάρθων [a] σατράπου σὺν Πακόρῳ [b] τῷ βασιλέως υἱῷ Συρίαν καταχόντος, Λυσανίας [c] παραδεδεγμένος ἤδη τὴν ἀρχὴν, τοῦ πατρὸς τελευτήσαντος, Πτολεμαῖος δ' ἦν οὗτος ὁ Μενναίου, πείθει τὸν [d] σατράπην, ὑποσχέσει χιλίων ταλάντων καὶ [e] πεντακοσίων γυναικῶν, [f] καταγαγεῖν ἐπὶ [g] βασιλείαν τὸν Ἀντίγονον, [h] καταλῦσαι δὲ [i] τὸν Ὑρκανόν. τούτοις ὑπαχθεὶς Πάκορος μὲν ᾔει κατὰ τὴν παράλιον, Βαρζαφάρνην δὲ διὰ τῆς μεσογείου προσέταξεν ἐμβαλεῖν. [k] τῶν δ' ἐπιθαλαττίων [l] Τύριοι Πάκορον οὐκ ἐδέξαντο, καίτοι Πτολεμαέων καὶ Σιδωνίων δεδεγμένων. ὁ δὲ, οἰνοχόῳ τινὶ τῶν βασιλικῶν [m] ὁμωνύμῳ μοῖραν τῆς ἵππου παραδοὺς, ἐμβαλεῖν ἐκέλευσεν εἰς τὴν Ἰουδαίαν, [n] κατασκεψόμενόν τε τὰ τῶν πολεμίων, καὶ πρὸς ἃ δέοι βοηθήσοντα Ἀντιγόνῳ.

β'. Τῶν δὲ λῃζομένων τὸν Κάρμηλον, πολλοὶ Ἰουδαῖοι [o] συνδραμόντες πρὸς Ἀντίγονον, προθύμους ἑαυτοὺς ἐπὶ τὴν εἰσβολὴν παρεῖχον. ὁ δ' αὐτοὺς ἐπὶ τὸν καλούμενον [p] Δρυμὸν προέπεμψε, τὸ χωρίον καταλαβεῖν· ἐν ᾧ γενομένης συμβολῆς, ὠσάμενοι τοὺς πολεμίους καὶ διώξαντες, ἐπὶ Ἱεροσολύμων ἔθεον· γενόμενοι δὲ πλείους, μέχρι τῶν βασιλείων προῆλθον. Ὑρκανοῦ δὲ καὶ Φασαήλου δεξαμένων αὐτοὺς καρτερῷ στίφει, μάχη κατὰ τὴν ἀγορὰν συρρήγνυται· καθ' ἣν τρεψάμενοι τοὺς πολεμίους οἱ περὶ Ἡρώδην, κατακλείουσιν εἰς τὸ ἱερὸν, καὶ φρουροὺς [q] αὐτῶν ἄνδρας ἑξήκοντα ταῖς πλησίον [r] οἰκίαις ἐγκατέστησαν. τούτους μὲν οὖν ὁ στασιάζων πρὸς τοὺς ἀδελφοὺς λαὸς, ἐπελθὼν [s] ἐμπίπρησιν. Ἡρώδης δὲ τοῦ δήμου πολλοὺς, κατ' ὀργὴν τῶν ἀπολωλότων, ἀναιρεῖ συμβαλὼν· καὶ καθ' ἡμέραν ἐπεκθεόντων ἀλλήλοις κατὰ λόχους, φόνος ἦν ἀδιάλειπτος.

γ'. Ἐνστάσης δὲ ἑορτῆς, ἣ Πεντηκοστὴ καλεῖται, τά τε περὶ τὸ ἱερὸν πάντα, καὶ ἡ πόλις ὅλη πλήθους τῶν ἀπὸ τῆς χώρας ἀναπίμπλαται τὸ πλέον ὁπλιτῶν. καὶ Φασάηλος μὲν τὸ τεῖχος, Ἡρώδης δὲ [ſ] μετ' οὐ πολλῶν ἐτήρει τὰ βασίλεια, καὶ τοῖς πολεμίοις ἐπιδραμὼν ἀσυντάκτοις κατὰ τὸ [t] προσάρκτιον, πλείστους μὲν ἀναιρεῖ, τρέπεται δὲ

CAP. XIII. XI.

Parthi, Antigonum in Judæam reducentes, Hyrcanum & Phaſaëlum in vincula conjiciunt. Herodis fuga, Hieroſolymorum direptio, & clades Phaſaëli & Hyrcani.

Biennio autem poſt, cum Barzapharnes Parthorum ſatrapa & Pacorus regis filius Syriam occupaſſent, Lyſanias qui in principatum ſucceſſerat poſt mortem patris (ille autem Ptolemæus erat Minnæi filius) ſatrapæ perſuadet, ipſi mille talenta & quingentas mulieres pollicendo, Antigonum in regnum reducere & Hyrcanum deturbare. His inductus Pacorus, ipſe quidem per oram maritimam profectus eſt, Barzapharni vero præcepit per mediterranea impreſſionem facere. Sed maritimorum Tyrii Pacorum excluſerunt; quamvis Ptolemaïdenſes & Sidonii eum admiſerant. Ille vero, cum pocillatori cuidam regio, ipſi cognomini, equitatus partem tradidiſſet, juſſit *eum* irruptionem facere in Judæam, ut & res hoſtium ſpecularetur, & Antigonum, ſiquidem opus eſſet, adjuvaret.

Lyſanias Pacoro & Barzapharni perſuadet, ut Antigonum in regnum reducant. Antt. l. 14. c. 13. §. 3.

2. Illis autem Carmelum populantibus, multi Judæi ad Antigonum confluebant, ſeque paratos eſſe oſtendebant una cum eo irrumpere. Ille vero ad locum qui Drymus appellatur eos præmiſit, ut regionem *iſtam* occuparent; ubi pugna commiſſa, depulſiſque hoſtibus & fugatis, Hieroſolyma curſu petebant; auctique plurium acceſſione uſque ad regiam procedebant. Cum autem eos valida manu excepiſſent Hyrcanus & Phaſaëlus, in foro prælio confligitur. in quo hoſtibus ab Herode ſuiſque in fugam verſis, eos in fanum concludunt, viroſque ſexaginta qui illos cuſtodirent in vicinis domibus collocarunt. Cæterum populus, ſeditionem in fratres faciens, *illos* aggreſſus *cum domibus* concremarunt. Herodes autem, ob *viros tot* peremptos ira excandeſcens, pugna cum populo conſerta, multos illorum interficit: & aliis quotidie in alios * turmatim incurſantibus, continua facta eſt cædes.

Judæi multi ad Antigonum confluunt. Antt. l. 14. c. 13. §. 3.

Hieroſolymis pugna in foro commiſſa ſuperantur Antigoniani. Antt. l. 14. c. 13. §. 3.

3. At feſto inſtante, quod Pentecoſte appellatur, *loca* omnia circa templum, & tota urbs plebe ruſtica repleta eſt *&* pleraque armata. Et Phaſaëlus quidem muros, Herodes vero cum paucis regiam tutabatur; factoque in hoſtes inordinatos incurſu ad *urbis* partem borealem, complures quidem perimit, univerſos vero in fugam vertit; & alios in urbem,

Iterum cum iiſdem confligitur. Antt. l. 14. c. 13. §. 3.

y Μετὰ δὲ ἔτη δύο,] Quippe anno ſecundo (ab adventu ſcilicet Antonii in Aſiam, idque hortante Labieno) Pacorus & Barzapharnes Syriam occupavere. Ptolemæus quoque defunctus eſt: cujuſque filius & ſucceſſor Lyſanias conciliante ſatrapa cum Antigono amicitiam iniit. *Antt.* l. 14. c. 13. §. 3. Tum deinde Lyſanias (prout hic ſcribit *Joſephus*) ſeu (ut *Antt.* l. 14. c. 13. §. 3.) Antigonus, h. e. uterque juncta opera perfecere ut Antigonum Parthi reducendum ſuſciperent. Aldr. Vide Pagi Critic. Vol. I. p. 219. & Noiſium p. 234.

z Βαρζαφάρνου] *Lugd. Bat.* & *Roſ.* hic & inferius Βαρζαφάνου.

a Σατράπου] Τυράννου *Bod.*

b Τῷ βασιλέως] Τοῦ β. malunt *Lugd. Bat.* & *Roſ.*

c Παραδεδεγμένος] Ita *Big. Bod.* & *Voſſ.* ἀναδεδεγμένος in *Editis Antiquis.* Διαδεδεγμένος *MS. Ox.* Spanh.

d Σατράπην,] Sc. τὸν τοῦ βασιλέως.

e Πεντακοσίων γυναικῶν,] Conf. *Antt.* lib. 14. c. 13. §. 3. Spanh.

f Καταγαγεῖν ἐπί] Apud *Dionem* l. 48. p. 376. A. eſt τὸν Ἀριστόβουλον τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, pro τὸν Ἀντίγονον τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ. Corruptio manifeſta: quoniam hunc ipſum regem idem *Dio* non Ariſtobulum ſed Antigonum deinceps appellat; Sc. l. 48. p. 382. & l. 49. p. 405. Aldr.

g Βασιλείαν] *Lugd. Bat.* Βασιλείας.

h Καταλῦσαι δέ] Conf. ſup. cap. 10. §. 7. Spanh.

i Τὸν Ὑρκανόν.] A *Lugd. Bat.* articulus abeſt.

k Τῶν δ' ἐπιθαλαττίων] *Dio* lib. 48. p. 372. E. Spanh.

l Τύριοι Πάκορον] Sola mortuo, Syriam Pacorus ſubegit univerſam. Tyrum ſolam qui reliqui erant Romani, & qui cum his ſentiebant Syri anteceperunt; & neque ſuaſionibus neque vi (nam claſſem Parthi nullam ſecum habebant) in poteſtatem ejus redigi potuerunt: prout teſtatur *Dio* l. 48. p. 372. E. Aldr.

m Ὁμωνύμῳ] Ὁμωνύμου *MS. Bod. Ox.* Spanh.

n Κατασκεψόμενον] *Roſ.* Κατασκεψάμενον.

o Συνδραμόντες] Προσδραμόντες *Bod.* & *Roſ.*

p Δρυμὸν προέπεμψε,] In *Antt.* l. 14. c. 13. §. 3. Δρυμοὶ δὲ τὸ χωρίον καλεῖται. *Strabo* l. 16. p. 758. D. μεταξὺ δὲ ὁ, τε Κάρμηλος τὸ ὄρος καὶ πολίχνιον ὁμώνυμον, πλεῖον δὲ μεταξὺ Δρυμὸς μέγας τις. Hujus ſylvæ præter *Strabonem* Chorographorum nemo, quod ſciam, meminit. Etiam *Plinius*, qui exſcripſit cætera, hanc pericopen veluti data opera prætermiſit. Memoratur tamen δρυμὸς Καρμήλου 2 *Reg.* XIX. 23. ex *Eſa.* XXXVII. 24. Aldr. Δρυμοὶ δὲ τὸ χωρίον ἀρχ. lib. 14. c. 13. §. 3. Δρυμὸς *Strabonis* lib. 16. p. 758. D. & Δρυμὸς Καρμήλου 2 *Reg.* 19. 23. & *Eſa.* 37. 24. Ox. Spanh.

q Αὐτῶν] Αὐτῷ *Bod.* Αὐτῷ *MS. Bod. Ox.* Spanh.

r Οἰκίαις] Οἰκίαις *MS. Big. Bod. Ox.* Spanh.

s Ἐμπίπρησιν] Ὑποπίμπρησιν *Lugd. Bat.*

ſ Μετ' οὐ πολλῶν] *Roſ.* Μετὰ πολλῶν quod plane contrarium facit ſenſum; ſed in *Antt.* clare legitur σὺν ὀλίγοις. Hav.

t Προσάρκτιον,] Προάστειον *Ruf.* & *Antt.* l. 14. c. 13. §. 4. utrumque recte. nam & templum erat in parte urbis aquilonari, & regia è templi latere boreali. Aldr.

* Per inſidias, *Ruf.*

Urbs cum fano occupatur. Antt. l.14. c.13. §.4.

bem alios in fanum, & nonnullos in vallum exterius concludit. Interea ſupplex petit Antigonus, ut Pacorus pacis quidem arbiter in urbem admittatur. Atque Phaſaëlus exoratus urbe & hoſpitio Parthum cum equitibus quingentis excipit, ſpecie quidem ad ſeditionem componendam venientem, re autem vera ad opem Antigono ferendam. Denique Phaſaëlum fraude doloque perpulit, ut ad Barzaphamem legatus * de bello finiendo proficiſceretur, quamvis multum diſſuadente Herode & hortante ut inſidiatorem è medio tolleret, & ſemet ejus inſidiis capi non pateretur; natura quippe Barbaros eſſe perfidos. Exiit autem Pacorus cum Hyrcano, quo minus ſuſpectus eſſet; relictiſque apud Herodem nonnullis equitibus, qui Eleutheri vocantur, cum cæteris Phaſaëlum deducebat.

Pacorus in urbem receptus. Antt. l.14. c.13. §.5.

Hyrcano & Phaſaëlo inſidiatur. Antt. l.14. c.13. §.5.

4. Sed ubi ad Galilæam venerunt, indigenas quidem ad defectionem perductos, atque armatos offendunt: ſatrapam vero callide admodum adeunt, & adhortantur ut amiciſſime eos tractando inſidias tegeret. Itaque primum eos muneribus donavit, deinde diſcedentibus inſidiabatur. Illi autem, in maritimum quendam locum deducti, cui nomen Ecdippon, fraudem intelligunt. ibi enim de mille talentis promiſſis audierunt, & quod Antigonus quingentarum mulierum maximam partem è ſuis devoviſſet Parthis; quodque ſibi ſemper à Barbaris † noctu præſtruerentur inſidiæ, & non ita pridem comprehenſi fuiſſent, niſi exſpectaſſent donec Hieroſolymis captus foret Herodes; ne, ſi præſciviſſet quid de illis fieret, ſibi cavere in mentem veniret. Neque tum verba iſtæc erant, ſed & cuſtodes haud procul ab ipſis conſpiciebant.

Phaſaëlus Pacoro & ſatrapæ inſidias exprobrat. Antt. l.14. c.13. §.5.

5. Non tamen Phaſaëlus, quamvis eum multis moneret Ofellius ut aufugeret, (nam ille à Saramalla, qui tum erat Syrorum locupletiſſimus, omnia de compoſitis inſidiis audiverat) Hyrcanum deſerere ſuſtinuit. ſed ad ſatrapam profectus, ei in os exprobrabat inſidias *ſibi factas*; & maxime quod pecuniæ gratia tam perfidus exſtitiſſet. Atqui ipſe plus pro ſalute daturum eſſe promittebat, quam Antigonus pro regno promiſerit. Ad hæc Parthus aſtute admodum ſe gerit, cumque id egiſſet ut excuſationibus & crebro jurejurando omnem à ſe ſuſpicionem dimoveret, ad Pacorum ibat. Ac ſtatim *ab eo digreſſo* Parthorum qui remanſerant quidam, quibus *id* juſſum erat, Phaſaëlum atque Hyrcanum comprehendunt, & ob alia præter perjurium & ob perfidiam eos deteſtantes.

Hyrcanus & Phaſaëlus comprehenſi. Antt. l.14. c.13. §.6.

6. Interea autem & Herodem pocillator, qui miſſus erat, per inſidias capere moliebatur, extra

πάντας· καὶ τοὺς μὲν, εἰς τὴν πόλιν, τοὺς δὲ εἰς τὸ ἔξω χαράκωμα συγκλείει. κἂν τούτῳ διαλλακτὴν μὲν Ἀντίγονος παρακαλεῖ Πάκορον εἰσαφεῖναι. Φασάηλος δὲ πεισθεὶς τῇ πόλει καὶ ξενίᾳ τὸν Πάρθον εἰσδέχεται, μετὰ [v] πεντακοσίων ἱππέων, προφάσει μὲν ἥκοντα τοῦ παῦσαι τὴν στάσιν, τὸ δ' ἀληθὲς Ἀντιγόνῳ βοηθεῖν. τὸν γοῦν Φασάηλον ἐνεδρεύων [x] ἀνέπεισε πρὸς Βαρζαφάρνην πρεσβεύσασθαι περὶ καταλύσεως, [y] καίτοιγε πολλὰ ἀποτρέποντος Ἡρώδου, καὶ παραινοῦντος ἀνελεῖν τὸν ἐπίβουλον, ἀλλὰ μὴ ταῖς ἐπιβουλαῖς ἑαυτὸν [z] ἐκδιδόναι, φύσει γὰρ ἀπίστους εἶναι τοὺς Βαρβάρους. ἔξεισι δ' Ὑρκανὸν παραλαβὼν καὶ Πάκορος, ὡς ἧττον ὑποπτεύοιτο, [a] καὶ καταλιπὼν παρ' Ἡρώδῃ [b] τινὰς τῶν [c] Ἐλευθέρων καλουμένων ἱππέων, τοῖς λοιποῖς προέπεμπε Φασάηλον.

δ'. Ὡς δ' ἐγένοντο κατὰ τὴν Γαλιλαίαν, τοὺς μὲν ἐπιχωρίους ἀφεστῶτας καὶ ἐν τοῖς ὅπλοις ὄντας καταλαμβάνουσι, τῷ σατράπῃ δ' ἐντυγχάνουσι πανούργως σφόδρα, καὶ ταῖς φιλοφρονήσεσι [d] τὴν ἐπιβουλὴν καλύπτειν ἐγκελευομένῳ. δῶρα γοῦν δοὺς αὐτοῖς, ἔπειτ' ἀναχωροῦντας ἐλόχα. τοῖς δὲ αἴσθησις γίνεται τῆς ἐπιβουλῆς, καταχθεῖσιν εἴς τι τῶν παραθαλασσίων χωρίων, ὃ καλεῖται [e] Ἐκδίππων. ἐκεῖ γὰρ τήν τε ὑπόσχεσιν ἤκουσαν τῶν χιλίων ταλάντων, καὶ ὡς Ἀντίγονος τὰς πλείστας τῶν παρ' αὐτοῖς γυναικῶν ἐν ταῖς πεντακοσίαις καθωσίωσε Πάρθοις. ὅτι δὲ [f] προλοχίζοιντο μὲν αὐτοῖς αἱ νύκτες ὑπὸ τῶν Βαρβάρων ἀεί, πάλαι δ' ἂν καὶ συνελήφθησαν, εἰ μὴ περιέμενον ἐν Ἱεροσολύμοις Ἡρώδην πρότερον [g] λαβεῖν, ὡς μὴ προπυθόμενος τὰ κατ' [h] αὐτοὺς φυλάξαιτο. ταῦτ' οὐκ ἔτι λόγος ἦν μόνον, ἀλλὰ καὶ φύλακας ἤδη [i] οὐ πόρρωθεν αὐτῶν [k] ἔβλεπον.

έ. Οὐ μὴν Φασάηλος, καί τοι πολλὰ παραινοῦντος [l] Ὀφελλίου φεύγειν· πέπυστο γὰρ οὗτος παρὰ [m] Σαραμάλλα τοῦ πλουσιωτάτου τότε Σύρων τὴν σύνταξιν τῆς ἐπιβουλῆς ὅλην· καταλιπεῖν Ὑρκανὸν ὑπέμεινεν. ἀλλὰ τῷ σατράπῃ [n] προσελθὼν ἄντικρυς ὠνείδιζε τὴν ἐπιβουλήν, καὶ [o] μάλισθ' ὅτι γένοιτο τοιοῦτος χρημάτων ἕνεκεν. [p] πλείω γε μὴν αὐτὸς ὑπὲρ σωτηρίας [q] δώσειν ὑπισχνεῖτο, ὧν Ἀντίγονος ὑπὲρ βασιλείας ὑπέσχηται. πρὸς ταῦτα [r] πανοῦργος ὁ Πάρθος ἀπολογίαις τε καὶ ὅρκοις ἀποσκευασάμενος τὴν ὑποψίαν, ᾤχετο πρὸς Πάκορον. εὐθέως δὲ τῶν [s] καταλειφθέντων [t] Πάρθων, οἷς προσετέτακτο, Φασάηλόν τε καὶ Ὑρκανὸν συνελάμβανον, τά τε ἄλλα [v] πρὸς τῇ ἐπιορκίᾳ καὶ τὸ ἄπιστον αὐτοῖς καταρωμένους.

ς'. Ἐν δὲ τούτῳ καὶ τὸν Ἡρώδην ὁ πεμφθεὶς οἰνοχόος ἐπεβούλευε συλλαβεῖν, ἔξω τοῦ τείχους ἀπατή-
σας

v Πεντακοσίων] Ἑξακοσίων *Voſſ.* & *Roſſ.* quod eſt minus probabile: quia veniebat Pacorus cum equitibus paucis, teſte *Joſepho*, l.14. c.13. §.4. Huds. Ἑξακοσίων *MS. Voſſ. Ox.* Spanh.

x Ἀνέπεισε] *Lugd. Bat.* Ἀνέπεσε.

y Καίτοιγε] Καίτοι. *Roſſ.*

z Ἐκδιδόναι,] Ἐκδίδοσθαι *MS. Big. Bod. Voſſ. Ox.* Spanh.

a Καὶ καταλιπὼν] Illud καὶ adjectum eſſe volui ex *Rufino*.

b Τινὰς τῶν] Nempe διακοσίους ἱππεῖς, καὶ δέκα τῶν Ἐλευθέρων καλ. *Antt.* l.14. c.13. §.5. Exercitum Parthi non, ut aliæ gentes, liberorum, ſed majorem partem ſervorum habent. —Antonio bellum Parthis inferenti cum 50000 equitum occurrerent, ſoli 400 liberi fuere. —Equis omni tempore vectantur; illis bella, illis convivia, illis publica ac privata officia obeunt; ſuper illos ire, conſiſtere, mercari, colloqui. Hoc denique diſcrimen inter ſervos liberoſque eſt, quod ſervi pedibus, liberi non niſi equis incedant. *Juſtin.* XLI. 2.3. Aldr.

c Ἐλευθέρων] Equites Ἐλεύθεροι dicti inter Pacori milites ἀρχ. lib. 14. c.13. §.5. Spanh.

d Τὴν ἐπιβουλὴν καλύπτειν] *Caſ.* τὰς ἐπιβουλὰς κ. ὅπλων. τὰς ἐπιβουλὰς καλ. *Lugd. Bat.*

e Ἐκδίππων.] Incertum quo caſu, primo, an ſecundo, ut χωρίον repetatur. *Cellarius* in *Geogr. Ant.* l.3. c.13. p.294. Videtis *Lightfootum* in *Centur. Chorogr.* c.65. & *Relandum* in *Palæſt.* p.543. Huds. Τὴν Ἐκδίππην ſimpliciter, non indicato loco ἀρχ. lib.14. c.13. §.5. Spanh.

f Προλοχίζοιντο] *Lugd. Bat.* & *Roſſ.* Προλοχίζοιτο.

g Λαβεῖν,] Λαμβάνειν *Roſſ.* & *Lugd. Bat.*

h Αὐτοὺς φυλάξαιτο.] Αὐτὸν *Voſſ.* vel *Lugd. Bat.* ſed in marg. αὐτῶν.

i Οὐ πόρρωθεν αὐτῶν] Ita lego cum *Ruf.* favente *Joſepho* in *Antt.* l.14. c.13. §.5. hiſce verbis, καὶ οἱ φύλακες αὐτῶν ἑωρῶντο, vocula οὐ deeſt in *cæteris*.

k Ἔβλεπον.] *Roſſ.* Ἑώρων.

l Ὀφελλίου] Ita *Bod.* & *Lugd. Bat.* nec aliter in *Antt.* l.14. c.13. §.5. Ὀφελίου in *cæteris*. Ὀφελλίου ἀρχ. lib. 14. c.13. §.5. Spanh.

m Σαραμάλλα] *Lugd. Bat.* Σαμμάλλα.

n Προσελθὼν.] *Lugd. Bat.* Περιελθών.

o Μάλισθ'] *Lugd. Bat.* Μάλιστα.

p Πλείω γε μὴν] Ita *Lugd. Bat.* reliqui πλείω καὶ μὴν. Hav.

q Δώσειν ὑπισχνεῖτο,] In *Roſſ.* abeſt δώσειν. in *Lugd. Bat.* omnia uſque ὑπέσχηται, ex verbi ſimilitudine nato errore. Hav.

r Πανοῦργος] Πανούργως *MS. Big. Voſſ. Ox.* Spanh.

s Καταλειφθέντων] Οἱ καταλειφθέντες in duobus *MS.* Nil tamen mutamus, quod elliptica ſit loquutio, qualis illa *Actorum* XXI. 16. συνῆλθον δὲ καὶ τῶν μαθητῶν.

t Πάρθων,] *Big.* Πάρθοι, ut & *Roſſ.*

v Πρὸς τῇ ἐπιορκίᾳ] Πρὸς τὴν ἐπιορκίαν *Bod. Big. Roſſ.* & *Voſſ.*

* De pace. *Ruf.* ita περὶ καταλύσεως accipio ac ſi ſcriptum fuiſſet, περὶ τῆς τοῦ πολέμου καταλύσεως.

† Noctu in Græc. Spanh.

π Πε-

σας προελθεῖν, ὥσπερ ἐντολὰς εἶχεν. ὁ δ' ἀπ' ἀρχῆς ὑποπτεύων τοὺς Βαρβάρους, καὶ τότε [x] πεπυσμένος εἰς τοὺς πολεμίους ἐμπεπτωκέναι τὰ μηνύοντα τὴν ἐπιβουλὴν αὐτῷ γράμματα, προελθεῖν οὐκ ἐβούλετο, καίτοι μάλα ἀξιοπίστως τοῦ Πακόρου φάσκοντος, δεῖν αὐτὸν ὑπαντῆσαι τοῖς τὰς ἐπιστολὰς κομίζουσιν. οὔτε γὰρ ἑαλωκέναι τοῖς πολεμίοις [y] αὐτὰς, καὶ περιέχειν οὐκ ἐπιβουλὴν, ἀλλ' ὁπόσα διεπράξατο Φασάηλος. ἔτυχεν δὲ παρ' ἄλλων προακηκοὼς τὸν ἀδελφὸν συνειλημμένον, καὶ [z] προσῄει Ὑρκανοῦ [a] θυγάτηρ Μαριάμμη, συνετωτάτη [b] γυναικῶν, καθικετεύουσα μὴ [c] προϊέναι, μηδὲ πιστεύειν ἑαυτὸν ἤδη φανερῶς [d] ἐπιχειροῦσι τοῖς Βαρβάροις.

ζ. Ἔτι δὲ τῶν περὶ Πάκορον σκεπτομένων πῶς ἂν κρύφα τὴν ἐπιβουλὴν [e] ἀπαρτίσωσιν, οὐ γὰρ [f] ἐκ τοῦ φανεροῦ οἷόν τε ἦν ἀνδρὸς [g] οὕτω [h] συνετοῦ περιγενέσθαι, [i] προλαβὼν Ἡρώδης μετὰ τῶν οἰκειοτάτων προσώπων, νύκτωρ ἐπὶ [k] Ἰδουμαίας ἐχώρει [l] λάθρα τῶν πολεμίων. αἰσθόμενοι δ' οἱ Πάρθοι κατεδίωκον. κἀκεῖνος τὴν μὲν μητέρα καὶ [m] τὸν ἀδελφὸν καὶ τὴν καθωμολογημένην παῖδα μετὰ τῆς μητρὸς καὶ τοῦ νεωτάτου τῶν ἀδελφῶν προστάξας ὁδεύειν, αὐτὸς [n] ἀσφαλῶς μετὰ τῶν θεραπόντων ἀνέκοπτε τοὺς Βαρβάρους· καὶ πολλοὺς κατὰ πᾶσαν προσβολὴν ἀποκτείνας, εἰς Μασάδαν τὸ φρούριον ἀφίκετο.

η'. Καὶ βαρυτέρους κατὰ τὴν φυγὴν Πάρθων Ἰουδαίους [o] ἐπείρασεν, ἐνοχλήσαντας μὲν διηνεκῶς, ἀπὸ δ' ἑξήκοντα τῆς πόλεως σταδίων [p] καὶ παραταξαμένους ἐπιεικῶς πολὺν χρόνον. ἔνθα, κρατήσας Ἡρώδης καὶ πολλοὺς αὐτῶν ἀποκτείνας, αὖθις εἰς μνήμην [q] τοῦ κατορθώματος [r] ἔκτισε τὸ χωρίον, καὶ βασιλείοις τε πολυτελεστάτοις ἐκόσμησε, καὶ ἀκρόπολιν ὀχυρωτάτην ἀνεδείματο, [s] Ἡρώδιόν τε ἐκάλεσεν ἀφ' ἑαυτοῦ. τηνικαῦτα γε μὴν [t] φεύγοντες, καθ' ἡμέραν αὐτῷ προσεγίνοντο πολλοί. καὶ κατὰ [u] Θρῆσσαν γενομένῳ τῆς [v] Ἰδουμαίας Ἰώσηπος ἀδελφὸς ὑπαντήσας, συνεβούλευε τοὺς πολλοὺς τῶν ἑπομένων [x] ἀποφορτίσασθαι. μὴ γὰρ ἂν τοσοῦτον ὄχλον δέξασθαι τὴν [y] Μασάδαν. [z] ἦσαν δ' ὑπὲρ ἐνακισχιλίους. πεισθεὶς οὖν Ἡρώδης, τοὺς μὲν [a] βαρυτέρους τῆς

murum fraude ipſum deducendo, prout in mandatis habebat. Ille vero, ut qui jam inde à principio Barbaros ſuſpicaretur, & tunc audiſſet in hoſtium manus incidiſſe literas quæ inſidias ei indicarent, prodire nolebat, quanquam cauſam ſatis idoneam Pacorus obtenderet, oportere eum literas afferentibus obviam ire. non enim eas ab hoſtibus eſſe interceptas, aut quicquam de inſidiis, ſed quæ Phaſaëlus geſſiſſet, illis contineri. Jamdudum autem ab aliis acceperat Herodes, fratrem eſſe comprehenſum; ipſumque adierat Hyrcani filia Mariamne, mulierum ſapientiſſima, orans atque obſecrans ut nec prodiret, neque Barbaris ſe crederet jam palam ſibi perniciem machinantibus.

Herodes ſibi à Parthis cavet. Antt. l. 14. c. 13. §. 6.

7. Adhuc autem Pacoro ſuiſque deliberantibus, quonam tandem pacto inſidias adornarent, nec enim fieri poſſe ut tantæ ſapientiæ vir ex aperto circumveniretur, nocte Herodes aſſumptis ſibi propinquiſſimis in Idumæam inſciis hoſtibus ſe conferebat. Quod cum reſcirent Parthi *eum* perſequebantur. Et ille quidem, cum matrem & ſororem, deſponſatamque puellam cum matre *ejus* & fratre ſuo natu minimo, via incedere juſſiſſet, ipſe cum famulis *ſuis* caute arcebat Barbaros; multiſque, quoties impetum in eum facerent, interemptis, ad Maſadam caſtellum perveniebat.

Cum ſuis nocte aufugit. Antt. l. 14. c. 13. §. 7.

8. Judæos autem in fuga Parthis infeſtiores expertus eſt, qui ei quidem moleſtias perpetuo crearunt, ſexageſimo vero ab urbe ſtadio cum eo aliquandiu juſta acie dimicarunt. ubi Herodes, cum eos ſuperaſſet multoſque interfeciſſet, poſtea in memoriam rei præclare geſtæ locum ædificavit, & regia magnificentiſſima exornavit, arcemque *ibi* munitiſſimam condidit, ac de ſuo nomine Herodion appellavit. Et tunc quidem cum fugerent, quotidie ei multi ſe adjungebant: cumque ad Threſſam Idumææ veniſſet, occurrit ei frater ejus Joſephus, & conſilium dedit ut de turba ſequentium diminutum iret. haud enim poſſe Maſadam tantam multitudinem capere. erant autem ſupra novem millia. Ei obſequutus Herodes, *annis* graviores quam ut uſui eſſe

Judæi Herodem in fuga adoriuntur. Antt. l. 14. c. 13. §. 9.

x Πεπυσμένος] Ita *Bod.* & *Lugd. Bat. Roſt.* πεπυσμένους, & melius ſane quam πεπυσμένος, nam & tabellarios comprehenderant hoſtes, idque reſciverat Herodes. *Antt.* l. 14. c. 13. §. 6. &c. Etiam hic poſt nonnulla, ἔτυχε δὲ παρ' ἄλλων προακηκοὼς &c. Aldr. Πεπυσμένος *MS. Bod.* Ox. Spanh.

y Αὐτὰς, καὶ περιέχειν] Αὐτὰς καὶ περιέχειν αὐτὰς *Ruf.* atque ita fere *Joſephus* in *Antt.* l. 14. c. 13. §. 6. Aldr. Αὐτὰς καὶ περιέχειν αὐτὰς *Rufin.* ἀρχ. Ox. Spanh.

z Προσῄει] *Baſ.* Προσιὼν ε.

a Θυγάτηρ Μαριάμμη,] Potius erat Mariamnes mater. confer lib. 14. Antt. c. 13. §. 6. ea Alexandra vocabatur. vide lib. 15. c. 6. §. 5. Huds. *in Addendis.*

b Γυναικῶν,] Γυνὴ *Lugd. Bat.*

c Προϊέναι,] Ita *Big. Bod. Voſſ.* & *Ruf.* προσιέναι *Baſ.* & *Gen.* Προϊέναι *MS. Ox.* Spanh.

d Ἐπιχειροῦσι] Ἐπιβουλεύουσι χειρώσασθαι *Voſſ.*

e Ἀπαρτίσωσιν,] Ἀπαρτίσειαν *Bod.*

f Ἐκ τοῦ φανεροῦ] *Roſt.* Ἐν φανερῷ. *Lugd. Bat.* Ἐν φανερῷ.

g Οὕτω] Οὕτω σοφοῦ *MS. Lipſ. Rufin.* Spanh.

h Συνετοῦ περιγενέσθαι,] Sic *Big. Bod. Roſt. Voſſ.* & *Ruf.* ἀνετοῦ in *cæteris.*

i Προλαβὼν] *Roſt.* Προσλαβὼν.

k Ἰδουμαίας] Ἰουδαίας *Roſt.*

l Λάθρα τῶν πολεμίων.] Λάθρα, αἰφνίδιον. *MS. Lipſ.* Spanh. Λάθρα τῶν πολλῶν. *Lugd. Bat.*

m Τὸν ἀδελφὸν] Pro τὴν ἀδελφὴν repoſui τὸν ἀδελφὸν ex *Antt.* l. 14. c. 13. §. 7. nam, ex Herodis fratribus, captivus erat Phaſaelus; acceſſit poſtea Joſephus, & una quidem profectus eſt Pheroras. Aldr. Τὸν ἀδελφὸν in Not. Oxon. Spanh.

n Ἀσφαλῶς] Ἀσφαλὴς *Bod.*

o Ἐπείρασεν,] Pro ἐπείρασεν conf. ſuperius h. l. cap. 10. §. 4. Cocc.

p Καὶ παραταξαμένους] Illud καὶ è *MS.* & *Ruf.* deerat in *Editis.* Καὶ παραταξ. è *MS. Ox.* Spanh.

q Τοῦ κατορθώματος] Τῶν κατορθωμάτων *MS. Lipſ.* Spanh. In *Roſt.* quoque & *Lugd. Bat.*

r Ἔκτισε τὸ χωρίον,] Vide *Antt.* l. 14. c. 14. §. 3.

s Ἡρώδιον] *Lugd. Bat.* Ἡρώδειον. Ἡρώδιον ἀρχ. lib. 14. c. 13. §. 9. Ἡρώδιον lib. 16. c. 2. §. 1. Spanh.

t Φεύγοντες,] Ita diſtinguendum cenſui cum *Cod. Bod.* antea, τηνικαῦτα γε μὴν φεύγοντες καθ' ἡμέραν, αὐτῷ πρ. & tunc quidem cum fugeret, multos ſibi adjungebat, *Ruf.* Perperam ut ipſe ſentio, nominativo φεύγοντες pro genitivo abſoluto φευγόντων more Attico adhibito.

u Θρῆσσαν] Ita pro Θρῆσαν, prout l. 14. c. 13. §. 9. An rectius Ῥῆσσαν ex l. 14. c. 14. §. 3. alii diſpiciant. καὶ κατὰ τὴν Θρῆσαν (vel Θρῆσσαν ut in *Roſt.*) in *MS.* Ἐν Θρήσσῃ χωρίῳ ἀρχ. lib. 14. c. 13. §. 9. Ibid. *MS. Big. Bod. Rufin.* alia Θρήσσα. *Al.* Ῥῆσσα ut infra Ῥῆσσα φρούριον ἀρχ. lib. 14. c. 15. §. 2. item infra cap. 15. §. 4. Ῥῆσσαν *MS. Big. Bod. Voſſ.* prope Maſadam; de duplici Ἡρωδείῳ ab Herode condito infra cap. 21. §. 10. Hic de eo, quod LX. ſtadiis ab Hieroſ. Spanh. Θρῆσαν. *Antt.* 14. 25. eſt Θρῆσσα χωρίον τῆς Ἰουδαίας. ſed Interpreti *Reſſa vicus Idumæa,* cujus fortaſſe mentio in ſacris literis *Num.* XXXIII. 21, 22. Eſt & Ῥῆσσα φρούριον prope Maſſadam *Antt.* 14. 27. quod *Belli I.* p. 735. in Impreſſis iterum Θρῆσσα, ſed in omnibus *MS.* Ῥῆσσα dicitur. Videndum igitur an pro eo quod [illegible] legitur *Antt.* 14. 27. Joſephus ἐν τῇ Ἰδουμαίας Ῥῆσσα φρουρίῳ ſcripſerit; nam Ἰδουμαίας ſcripſiſſe, præter Interpretis fidem, etiam ſequentia omnino ſuadent. Ἰουδαίας tamen & Ἰδουμαίας nomina ſæpiſſime permutantur, cum apud Joſephum, tum in libris quoque Maccabaicis. Unde nonnullis viſum eſt Judææ magnam partem, ſtante templo ſecundo, Idumææ fuiſſe attributam, quibus favent Rabbini. Hinc duplex Idumæa de qua ſupra. *Belli* 1. *II.* 6. Aldr.

v Ἰδουμαίας] Ἰουδαίας hic rurſus *Roſt.*

x Ἀποφορτίσασθαι.] Ἀποφορτίσεσθαι in uno *Big.*

y Μασάδαν.] Μασσάδαν *Roſt.*

z Ἦσαν δ'] Ἦσαν γὰρ *Roſt.*

a Βαρυτέρους τῆς χρείας] Βαρυτέρους τῆς χρείας ἀφῆκεν *Bod.* & *Roſt.* Βαρυτέρους, h. e. *qui plus illi moleſtiæ quam commodi afferrent, vel plus quam opus eſſet, vel plus quam rebus ſuis expediret:* puto aliquid hujuſmodi voluiſſe dicere *Rufinum*, qui vertit *& impares quidem neceſſitati per Idumæam dimiſit.* Quidni & ſic interpretari liceat, τῆς χρείας ἀφῆκεν vel ἀπέλυσεν, *ab officio dimiſſis muneris vel militiæ vacationem dedit?* Aldr.

eſſe poſſent per Idumæam dimiſit, dato illis viatico; & cum maxime neceſſariis & robuſtiſſimis, quos ſecum retinuit, in caſtellum ſalvus evaſit. Deinde octoginta ibi relictis in mulierum cuſtodiam, itemque rerum omnium ad obſidionem neceſſariarum copia, ipſe in Petram Arabiæ ire contendebat.

Maſadam venit Herodes. Ant. l. 14. c. 13. §. 9.

9. Parthi autem Hieroſolymis ad *bonorum* direptionem verſi, in fugientium domos irruebant, itidemque in regiam, tantum ab Hyrcani pecuniis abſtinentes; erant autem non ſupra talenta trecenta. Quin & aliorum res offenderunt ſpe ſua minores. nam Herodes jampridem Barbarorum perfidiam ſuſpicans, è ſupellectile ſua ſplendidiſſima quæque antea in Idumæam deportanda curaverat, ſuorumque affinium quiſque ſimiliter fecerat. Cæterum Parthi, poſt iſtam direptionem, eo injuriarum proceſſerunt, ut regionem omnem bello acri & non indicto compleverint, & Mariſſæorum urbem funditus everterint, atque non ſolum Antigonum regem conſtituerint, verum etiam Phaſaëlum & Hyrcanum vinctos ei tradiderint ut cruciarentur. At ille Hyrcani quidem, genibus *ejus* advoluti, auriculas ipſemet mordicus abſtulit, ut nunquam in poſterum, ſi rerum mutatio accideret, poſſit pontificatum recipere. nam integros eſſe oportet qui iſto munere funguntur.

Parthi Hieroſolyma diripiunt. Ant. l. 14. c. 13. §. 9.

Parthi Antigonum regem conſtituunt.

Hyrcani aures mutilat Antigonus. Ant. l. 14. c. 13. §. 9.

10. Verum *Antigonum* prævenit virtus Phaſaëli, qui caput ad ſaxum allidere occupaverat, cum nec ferri copiam nec manus liberas haberet. Atque ille quidem, cum ſeſe fratrem Herodis germanum oſtendiſſet, & Hyrcanum *hominum* abjectiſſimum, viriliter admodum magnoque animo moritur, exitu facto convenienter iis quæ in vita geſſerat. Alii autem ferunt, quod ex illa quidem plaga melius ſe habuerit; ſed medicus miſſus ab Antigono, ſpecie eum curandi, venenatis medicamentis vulnus impleverit, ipſumque peremerit. utrum autem horum verum ſit, præclarum *certe* habet initium. Denique ajunt ipſum, priuſquam animam efflaret, audito à quadam muliercula quod Herodes ex *hoſtibus* evaſerit, dixiſſe: nunc lubenti animo diſcedo, qui ultorem inimicorum in vivis reliquerim.

Phaſaëlus, alliſo ad ſaxum capite, vitam finit. Ant. l. 14. c. 13. §. 9.

11. Et ille quidem hunc exitum habuit. Parthi autem, quamvis mulierum, quas maxime cupiebant, ſpes eos fruſtrata eſſet, res tamen Hieroſolymis in Antigoni gratiam conſtituunt, vinctumque in Parthiam Hyrcanum abducunt.

Hyrcanus in Parthiam abducitur.

χρείας [b] διαφῆκεν [c] ἀνὰ τὴν Ἰδουμαίαν, δοὺς ἐφόδια. [d] μετὰ δὲ τῶν ἀναγκαιοτάτων, τοὺς ἀλκιμωτάτους κατασχών, εἰς τὸ φρούριον διασώζεται. καταλιπὼν δ' ἐνταῦθα ταῖς γυναιξὶν [e] ὀκτακοσίους φύλακας, καὶ διαρκῆ τἀπιτήδεια [f] πρὸς πολιορκίαν, αὐτὸς εἰς τὴν [g] Ἀραβικὴν Πέτραν ἠπείγετο.

θ'. Πάρθοι δ' ἐν Ἱεροσολύμοις ἐφ' ἁρπαγὴν τραπόμενοι, τῶν φυγόντων εἰς τὰς οἰκίας εἰσέπιπτον καὶ τὸ βασίλειον, ἀπεχόμενοι μόνων τῶν Ὑρκανοῦ χρημάτων. ἦν δ' οὐ πλείω τριακοσίων ταλάντων. ἐπετύγχανον δὲ καὶ τῶν ἄλλων, οὐχ ὅσοις ἤλπισαν. ὁ γὰρ Ἡρώδης ἐκ πολλοῦ τὴν ἀπιστίαν τῶν Βαρβάρων ὑφορώμενος, εἰς τὴν Ἰδουμαίαν τὰ λαμπρότατα τῶν κειμηλίων προανεσκεύαστο, καὶ τῶν αὐτῷ προσηκόντων ὁμοίως ἕκαστος. Πάρθοι δὲ [h] μετὰ τὰς ἁρπαγὰς ἐπὶ τοσοῦτον ὕβρεως ἐχώρησαν, ὡς ἐμπλῆσαι μὲν ἀκηρύκτου πολέμου τὴν χώραν ἅπασαν, ἀνάστατον δὲ ποιῆσαι τὴν [i] Μαρισσαίων πόλιν, μὴ μόνον τε καταστῆσαι βασιλέα Ἀντίγονον, ἀλλὰ καὶ παραδοῦναι αὐτῷ Φασάηλον καὶ Ὑρκανὸν δεσμώτας αἰκίσασθαι. ὁ δὲ Ὑρκανοῦ μὲν [k] προσπεσόντος [l] αὐτὸς τὰ ὦτα [m] λωβᾶται [n] τοῖς ὀδοῦσιν, [o] ὡς μηδὲ αὖθις ἐν μεταβολῇ ποτὲ [p] δύναιτο τὴν ἀρχιερωσύνην [q] ἀναλαβεῖν. [r] δεῖ γὰρ ὁλοκλήρους ἀρχιερᾶσθαι.

ι'. Τῆς Φασαήλου δὲ ἀρετῆς ὑστερίζει, φθάσαντος πέτρᾳ προσαράξαι τὴν κεφαλήν, ὥς γε [s] σιδήρου καὶ χειρῶν εἴργετο. κἀκεῖνος μὲν, Ἡρώδου γνήσιον ἑαυτὸν ἀποδείξας ἀδελφόν, καὶ Ὑρκανὸν ἀγεννέστατον, ἀνδρειότατα θνήσκει, ποιησάμενος τὴν καταστροφὴν τοῖς κατὰ τὸν βίον ἔργοις πρέπουσαν. κατέχει δὲ καὶ ἄλλος λόγος, ὡς ἀνενέγκαι μὲν ἐκ τῆς τότε πληγῆς, πεμφθεὶς δ' ἰατρὸς ὑπ' Ἀντιγόνου θεραπεῦσαι δῆθεν αὐτὸν [t] ἐμπλήσειε τὸ τραῦμα δηλητηρίων φαρμάκων, καὶ διαφθείρειεν αὐτόν. ὁπότερον δ' ἂν ἀληθὲς ᾖ, τὴν ἀρχὴν ἔχει λαμπράν. φασὶ γοῦν αὐτόν, καὶ πρὶν ἐκπνεῦσαι, πυθόμενον παρὰ γυναίου τινὸς ὡς Ἡρώδης διαφύγοι, [u] νῦν, εἰπεῖν, εὔθυμος ἄπειμι, τὸν μετελευσόμενον τοὺς ἐχθροὺς ζῶντα καταλιπών.

ια'. Ὁ μὲν οὖν οὕτως τελευτᾷ. Πάρθοι δέ, καίτοι διημαρτηκότες ὧν μάλιστα ἐπεθύμουν γυναικῶν, καθιστᾶσι μὲν ἐν Ἱεροσολύμοις Ἀντιγόνῳ τὰ πράγματα, δεσμώτην δ' Ὑρκανὸν ἀνάγουσιν εἰς τὴν [x] Παρθυηνήν.

ΚΕΦ.

b Διαφῆκεν] Διαφῆκε τὸν λ. MS. Lipſ. Conf. inf. c. 15. §. 6. Spanh.

c Ἀνὰ τὴν Ἰδουμαίαν,] Εἰς τὴν Ἰδ. Lugd. Bat.

d Μετὰ δὲ τῶν ἀναγκαιοτάτων] Μετὰ δὲ τὴν Ἰδουμαίαν ἄγων. MS. Lipſ. Spanh. Ita & Roſſ. & Lugd. Bat. male, ut ex Ant. apparere poteſt. Hav.

e Ὀκτακοσίους] Baſ. Διακ. ut & Roſſ.

f Πρὸς πολιορκίαν,] Roſſ. Τῆς πολιορκίας.

g Ἀραβικὴν] Lugd. Bat. Ἀραβίαν.

h Μετὰ τὰς] Κατὰ Big. Bod. & Voſſ. Κατὰ τὰς MS. Lipſ. Spanh.

i Μαρισσαίων] Al. Μαρισαίων, ex Μάρισα, quæ & Μάρησα & Μαρεσσὰ dicitur. Vide Cellarium in Geogr. Ant. l. 3. c. 13. p. 395. & Relandum in Palæſt. p. 889. Μαρισσὰ dicitur ἀρχ. lib. 12. c. 7. §. 6. & lib. 13. c. 9. §. 1. ut & inf. c. 7. §. 7. & c. 8. §. 4. Spanh.

k Προσπεσόντος] Ita cum MS. προσπεσὼν in Impreſſis. Non videtur legiſſe Ruffinus. Προσπεσόντος MS. Lipſ. Spanh.

l Αὐτὸς τὰ ὦτα] Hyrcano aures amputatæ ab Antigono, ne Pontificatu amplius fungi poſſet: Conf. ἀρχ. l. 14. c. 13. §. 10. ſimilis lex apud Atticos, ἱερέα τὸ ὁλόκληρον ἱερᾶσθαι. Syrian. in Hermogen. p. 65. & 197. &c. Vid. Levit. XXI. 17. 24. Spanh.

m Λωβᾶται] Ἀποτέμνει in Ant. l. 14. c. 14. §. 10.

n Τοῖς ὀδοῦσιν,] Roſſ. Σὺν τοῖς & αὐτὰ τὰ ὦτα.

o Ὡς μηδὲ] Ὡς μηκέτι legit forſan in codice Ruffinus, quippe vertit, *ut ne ſolutus quidem mutatis rebus unquam pontificatum recipiat.*

p Δύναιτο] Lugd. Bat. Δύναιτ' ἄν.

q Ἀναλαβεῖν.] Ἀπολαβεῖν MS. Lipſ. Spanh. Ita & Lugd. Bat. & Roſſ.

r Δεῖ γὰρ] Levit. XXI. 17, 24.

s Σιδήρου καὶ] Roſſ. interſerit μὲν.

t Ἐμπλήσειε] Hæc uſque ad αὐτὸν abſunt a Roſſ.

u Νῦν, εἰπεῖν, εὔθυμος] Ita cum MS. εἶπεν εὔθυμος perperam in Editis.

x Παρθυηνήν.] Roſſ. Παρθικήν.

ΚΕΦ. ιδ'.

Ἡρώδης τῆς Ἀραβίας ἐκβληθεὶς ἐπὶ Ῥώμης ἐπείγεται. ἔνθα συμπράττοντες Ἀντώνιος καὶ Καῖσαρ βασιλέα καθιστῶσι Ἰουδαίων.

Ἡρώδης δὲ [y] συντονώτερον ἤλαυνεν εἰς τὴν Ἀραβίαν, [z] ὡς ἔτι τἀδελφοῦ ζῶντος ἐπειγόμενος χρήματα παρὰ τοῦ βασιλέως λαβεῖν, οἷς μόνοις [a] πείσειν ὑπὲρ Φασαήλου τὴν τῶν βαρβάρων ἤλπισε πλεονεξίαν. ἐλογίζετο γὰρ, εἰ τῆς πατρῴας φιλίας ἀμνημονέστερος ὁ Ἄραψ γένοιτο, καὶ τοῦ δοῦναι δωρεὰν μικρολογώτερος, δανείσασθαι παρ' αὐτοῦ τὰ λύτρα [b] ῥύσιον θεὶς τὸν τοῦ λυτρουμένου παῖδα. καὶ γὰρ ἐπήγετο τὸν ἀδελφιδοῦν ὄντα ἐτῶν ἑπτά. τάλαντα δὲ ἦν ἕτοιμος τριακόσια δοῦναι, [c] προστησάμενος Τυρίους παρακαλοῦντας. [d] τὸ χρεὼν δ' ἄρα τὴν αὐτοῦ σπουδὴν [e] ἐφθάκει, καὶ Φασαήλου τεθνηκότος εἰς κενὸν Ἡρώδης φιλάδελφος ἦν. οὐ μὴν οὐδὲ παρὰ Ἀράβων ηὕρισκε φιλίαν μένουσαν. ὁ γοῦν βασιλεὺς αὐτῶν [f] Μάλιχος, προπέμψας κατὰ τάχος ἐκ τῆς χώρας προσέτασσεν ἀναστρέφειν, [g] προφάσει μὲν χρώμενος Πάρθοις, ἐπικηρυκεύσασθαι γὰρ αὐτοὺς [h] ἐκβαλεῖν Ἡρώδην τῆς Ἀραβίας, τῷ δὲ ὄντι προαιρούμενος κατασχεῖν τὰ Ἀντιπάτρου χρέα, [i] καὶ μηδὲν εἰς τὰς ἐκείνου δωρεὰς [k] ἀντιπαρασχεῖν χρῄζουσι τοῖς τέκνοις [l] δυσωπεῖσθαι. συμβούλοις δ' ἐχρῆτο τῆς ἀναιδείας τοῖς ὁμοίως ἀποστερεῖν τὰς Ἀντιπάτρου παρακαταθήκας θέλουσιν. ἦσαν δὲ περὶ αὐτὸν οἱ δυνατώτατοι.

β. Ἡρώδης μὲν δὴ πολεμίους τοὺς Ἄραβας εὑρὼν, δι' [m] ἃ φιλτάτους ἤλπισε, καὶ τοῖς ἀγγέλοις ἀποκρινάμενος, ὡς ὑπηγόρευε τὸ πάθος, [n] ὑπέστρεψεν [o] ἐπ' Αἴγυπτον. καὶ τὴν μὲν πρώτην ἑσπέραν, κατά τι τῶν ἐπιχωρίων [p] ἱερῶν αὐλίζεται, [q] τοὺς ἀπολειφθέντας [r] ἀναλαβών. τῇ δ' ἑξῆς εἰς [s] Ῥινοκόρουραν [t] προελθόντι, [v] τὰ περὶ τἀδελφοῦ τελευτὴν ἀπαγγέλλεται. [x] προσλα-

CAP. XIV.

Arabia pulſus Herodes Romam properat; ubi Antonii & Cæſaris opera Judæorum rex conſtituitur.

HErodes autem eo magis properabat in Arabiam, quaſi adhuc vivo fratre ſuo feſtinans ut pecunias à rege acciperet, quibus ſolis pro Phaſaëlo exoratum iri ſperabat Parthorum avaritiam. Etenim cogitabat, ſi Arabs minus memor eſſet paternæ amicitiæ, animoque illiberaliori quam ut *aliquid* dono daret, fore ut mutuum ab eo ſumeret redemptionis pretium, ipſius filio quem vellet redimere pignori oppoſito. nam & fratris filium ſeptennem ſecum ducebat; trecentaque talenta dare decreverat, * Tyrios propoſiturus qui pro eo intercederent. Sed profecto ſtudium ejus prævenerat fatale *numinis* decretum, & mortuo Phaſaëlo nequicquam fratrem amore proſequebatur Herodes. Non tamen vel apud Arabas amicitiam ſibi manentem reperiebat. namque rex eorum Malichus nunciis præmiſſis quamprimum è regione *ſua* reverti jubebat, Parthos quidem in cauſa eſſe ſimulans, illos quippe per legatos petiiſſe ut Herodem Arabia pelleret, re autem vera ſecum ſtatuens quæ debita erant Antipatro nequaquam perſolvere, & nihil omnino flecti ad gratiam aliquam liberis ejus ad inopiam redactis pro beneficiis acceptis referendam. Impudentiæ vero *negandi* ſuaſores habebat, quibus in animo erat Antipatri etiam depoſitum intervertere. erant autem iſti *regni* primates.

Herodes ab Arabia regem ſe recipit. Antt. l. 14. c. 14. §. 1.

Herodes ab Arabe repulſus Antt. l. 14. c. 14. §. 1.

2. Proinde Herodes ubi Arabas ex ea ſibi cauſa hoſtes eſſe deprehendit, unde amiciſſimos *fore* exiſtimabat, atque tale reſponſum nunciis dederat quale dolor ei ſuggeſſit, iter convertit in Ægyptum. Et prima quidem veſpera in fanum quoddam ruſticanum divertit, ut reciperet quos reliquerat. Poſtero autem die cum Rhinocururam perveniſſet, fratris mors ei nunciatur: * &

Statim in Ægyptum proficiſcitur. Antt. l. 14. c. 14. §. 2.

[y] Συντονώτερον ἤλαυνεν] Συντομώτερον MS. Big. Bod. Ox. Συντονώτερον ἤλαυνε μεθ' ὁρμ. inf. lib. 2. c. 19. §. 9. ubi ἔφευγε μεθ' MS. Lipſ. συντόνως ἀρχ. lib. 20. c. 3. §. 2. Spanh.

[z] Ὡς ἔτι τἀδελφοῦ] Ὡς ἐπὶ τοῦ ἀδελφοῦ MS. Lipſ. Spanh.

[a] Πείσειν ὑπὲρ Φασαήλου] Supra (ſc. l. 1. de Bello c. 2. §. 2.) ἀπαυστέτου πλεονεξίαν.

[b] Ῥύσιον θεὶς] Ῥύσιον θέντες Sophocl. Oedip. Col. v. 906. Spanh.

[c] Προστησάμενος Τυρίους] Προστησάμενος Τυρίους Bod. & Lugd. Bat.

[d] Τὸ χρεὼν δ' ἄρα τὴν αὐτοῦ σπουδὴν] Τὸ δὲ χρεὼν [τὸ χρεὸν δὲ Voſſ.] παρὰ τὴν σπουδὴν ἐπεφθάκει Bod. & Voſſ. αὐτοῦ omiſſo ab omnibus. τὸ χρεὼν *fortuna*, ſeu potius *fatum*, vel *fatale* numinis *decretum*, uti ſupra, l. 1. de Bello c. 11. §. 8. nam *Joſephus* loquitur cum Phariſæis, in quibus nomen ſuum prohibebatur. Vide *Antt.* l. 14. c. 13. §. 8. Aldr. Χρεὼν δὲ παρὰ τὴν σπουδὴν MS. Lipſ. Spanh.

[e] Ἐφθάκει,] Raſ. Επεφθάκει.

[f] Μάλιχος,] Μάλχος MS. Lipſ. Spanh.

[g] Προφάσει] Πρόφασιν MS. Lipſ. Spanh. & Lugd. Bat.

[h] Ἐκβαλεῖν] Ἐκβαλοῦσιν Lugd. Bat.

[i] Καὶ μηδὲν] Ut aliquis hoc loco ſenſus eruatur, vel delendum eſt δυσωπεῖσθαι, quod Bod. & Raf. non agnoſcunt; eritque ſenſus qualem exprimit *Rufini* verſio: vel extrito μηδὲν, ſeu potius εἰς τὸ μηδὲν lecto, idem dicet Joſephus quod alicubi Martialis: *Genus Aucte lucri divites habent iram*, &c. *braſe tantum felices noſtis amici*, &c. Aldr.

[k] Ἀντιπαρασχεῖν] Ἀντιπαρασχεῖν τοῖς τέκνοις χρῄζουσι, συμβούλοις χρώμενος τῆς ἀναιδείας Bod. & Raf. Eſt qui δυσωπεῖσθαι delendum cenſet: eoque magis quod locum in hunc modum vertat *Rufinus*: *Certa vero cauſa fuit, quod æs Antipatro debitum negare propoſuerat, neque pro beneficiis ab eo perceptis aliquid ejus filiis gratiæ rependere, conſiliatoribus exſtantibus.* Vulgata tamen lectio ferri poteſt, vocula εἰ ante ἀντιπαρασχεῖν ſubintellecta. Huds. Lugd. Bat. ἀντιπαρέχειν.

[l] Δυσωπεῖσθαι.] Vid. Oxon. Spanh.

[m] Ἃ φιλτάτους] Καὶ φιλτάτους MS. Lipſ. Spanh.

[n] Ὑπέστρεψεν] Lugd. Bat. Ὑπέστρεψεν.

[o] Ἐπ' Αἴγυπτον.] Ἐπ' Αἰγύπτου Bod. & Lugd. Bat.

[p] Ἱερῶν αὐλίζεται,] Al. ἱερὸν.

[q] Τοὺς ἀπολειφθέντας] Τοὺς ἐπιχωρίους vel τοὺς αὐτόθι ἀπολαμβάνων in MSS. καταλαβὼν τοὺς αὐτόθι πολλοὺς τῶν ἑταίρων, *Antt.* l. 14. c. 14. §. 2.

[r] Ἀναλαβών.] Ἀναλαμβάνων MS. Lipſ. Spanh.

[s] Ῥινοκόρουραν] Ita etiam infr. lib. 4. c. 11. §. 5. πρὸς Ῥινοκορούρους. male ἀρχ. lib. 13. c. 15. §. 4. Ῥινοκόλουρα Phœnicæ urbem. Hoc loco Ῥινοκόρουρα U. Ægypti *Strabonis* lib. 16. p. 759. 781. Cedreno. Dicta urbs à præciſis naribus incolarum juxta Diodor. lib. 1. p. 58. & Stephan. Conf. ἀρχ. lib. 14. c. 14. §. 2. Spanh. Raf. Ῥινοκόρουρα. Ῥινοκόρουρα. Quæ & alibi Ῥινόκουρα, Ῥινοκόρουρα, & Ῥινοκόλουρα appellatur; Ῥινόκουρα Bod. varietate facile contemnenda, quando omnia hæc nomina eandem confitentur originem; à præciſis nempe naribus incolarum. Extat fabula apud Diodorum *l.* 1. *p.* 38. & in loco quodam mutilo Strabonis *l.* 16. *p.* 759. *D.* qui ſic reſtitui poteſt, Ῥινοκόλουρα ἀπὸ τῶν κατῳκισμένων [ἐκεῖ τὸ παλαιὸν ἀνθρώπων] τὰς ῥῖνας [ἐκτετμημένων] οὕτω καλουμένη. Quæ incluſimus uncis ſervavit nobis Stephanus περὶ πόλεων, ex ipſo, ut videtur, Strabone una cum cæteris exſcripta. Aldr.

[t] Προελθόντι,] Ita Lugd. Bat. alii προσελθόντι.

[v] Τὰ περὶ τὴν τἀδελφοῦ] Raf. Τὸν περὶ τοῦ ἀδελφοῦ μανθάνει τελευτήν.

[x] Προσλαβὼν] Ita Bod. h. e. *& cum juſto dolori indulſiſſet, depoſita cura perrexit.* Ita Joſephi quoque cæde nuntiata ὀλίγον μὲν προσπαθήσας τοῖς πάθεσι, τὸ δὲ πλεῖον τῆς λύπης ὑπερθέμενος, ἐπὶ τοὺς ἐχθροὺς ἠπείγετο. *Belli I p.* 738. Jam & ὡς pro ἕως accepto, vel (quod eodem redit) ὡς ἀπέθετο pro ὅσα ἀπετίθετο poteſt ad hunc modum interpretari *cumque dolorem inde quantum potuit accepiſſet, conſumta ægritudine perrexit.* Hoc ad Rufini verſionem quamproxime accedit; & uterque loquendi modus idoneos habet autores. Sed fortaſſe Rufinus verba illa ὡς ἂν non legit. Cæteri, ὅσον δὲ ἐν ἀπέθετο φροντίδων habent; id volentes opinor, quod Herodes huic uni malo, quantum cæteris omnibus indoluerit. Vereor ut Græci ſic loquantur: at ſententia haud abſurda eſt; & ferri poſſet, modo ὅσον ἐφ' ἓν legeretur. Aldr.

* Interpoſitis precationi Tyriis, Ruf.

y Ὀρφ-

* & cum juſto dolori indulſiſſet, depoſita cura perrexit. At vero, cum Arabem ſero facti pœnituiſſet, quam celerrime miſit, qui revocarent eum quem contumelioſe tractaverat. Herodes autem eos etiam longe præcurrens in Peluſium pervenerat, ubi tranſitu prohibitus ab iis qui in ſtatione erant, *loci* rectores convenit. Atque illi famam viri & dignitatem reveriti Alexandriam eum deducunt. Ingreſſus autem civitatem ſplendide à Cleopatra exceptus eſt, ſpei plenâ fore ut ducem haberet ad ea quæ paraverat. Verum cum reginæ preces rejeciſſet, nihilque ſubveritus eſſet aut tempeſtatis aſperitatem aut tumultus in Italia, Romam navigabat.

Herodes Rhodum appulſus inde Romam ſe confert, quæque acciderant Antonio exponit. Antt. l. 14. c. 14. §. 3.

3. Circa Pamphyliam vero periclitatus, & majori parte oneris ejecta, ægre in Rhodum, bello adverſus Caſſium vehementer vexatam, evadit incolumis. Ab amicis vero Ptolemæo & Sappinio exceptus, licet pecuniæ inops fuerit, triremem maximam ædificat, qua conſcenſa inde cum amicis ſolvit & Brunduſium appulit: atque inde continuo Romam profectus, Antonium, propter amicitiam quæ ei cum patre *ſuo* interceſſit, primum *omnium* adibat, eique tam ſuas quam familiæ ſuæ calamitates exponit: quodque, ſuis maxime neceſſariis in caſtello obſidione cincto relictis, per medias tempeſtates ſupplex ad eum navigaſſet.

Herodi plurimum favet Antonius. Antt. l. 14. c. 14. §. 4.

4. Tantæ autem mutationis miſericordia commovetur Antonius, Antipatri quidem recordatione cujus uſus fuerat hoſpitio, maxime vero, propter ipſius etiam qui præſens aderat virtutem, tunc propoſuit eum Judæorum regem conſtituere, quem ipſe tetrarcham antea fecerat. Cæterum non minus quam ſuo erga Herodem ſtudio, odio in Antigonum *ad hoc* pertrahebatur. namque & hunc ſeditioſum & Romanis inimicum eſſe ſuſpicabatur. Immo vero Cæſarem quidem ſeipſo multo paratiorem habebat, memoria repetentem Antipatri militiam, qua in Ægypto cum ipſius patre functus fuerat, ejuſque hoſpitium, & in omnibus benevolentiam, cum & præter hæc Herodis quoque ſtrenuitatem cerneret. Porro ſenatum convocabat, in quo Meſſala & poſt eum Atratinus, producto Herode, & patris ipſius beneficia erga Romanos & benevolentiam narrando percenſuerunt, ſimulque hoſtem Antigonum demonſtrantes, non ſolum quod intra breve tempus is diſſidere cœpiſſet, ſed etiam quod tunc contemptis Romanis à Parthis regnum accepiſſet. His autem commoto ſenatu, cum Antonius in medium progreſſus dixiſſet, quod etiam ad Parthicum bellum expediret, ut rex fiat Herodes, omnes aſſentiunt. Dimiſſo autem ſenatu, medium quidem Herodem ſtipantes Antonius & Cæſar exierunt:

Cæſaris in Herodem benevolentia.

Herodem regem à Senatu creatum, in Capitolium deducunt Antonius & Cæſar. Antt. l. 14. c. 14. §. 4.

ἐῶν δὲ πένθους ὅσον ἦν, ὡς ἀπεθήκατο [y] Φροντίδας, ἤει προσωτέρω. καὶ δὴ βραδέως ὁ Ἄραψ μετανοήσας, ἔπεμψε διὰ τάχους τοὺς ἀνακαλέσοντας τὸν ὑβρισμένον. ἔφθανε δὲ καὶ τούτους Ἡρώδης εἰς Πηλούσιον ἀφικόμενος, ἔνθα τῆς παρόδου μὴ τυγχάνων ὑπὸ τῶν [z] ἐφορμούντων, τοῖς ἡγεμόσιν ἐντυγχάνει. κἀκεῖνοι, τήν τε φήμην καὶ τὸ ἀξίωμα τἀνδρὸς αἰδεσθέντες, προπέμπουσιν αὐτὸν εἰς [a] Ἀλεξάνδρειαν. ὁ δὲ, παρελθὼν εἰς τὴν πόλιν, ἐδέχθη μὲν λαμπρῶς ὑπὸ Κλεοπάτρας, στρατηγὸν ἐλπιζούσης ἕξειν εἰς ἃ [b] παρεσκευάζετο. διακρουσάμενος δὲ τὰς παρακλήσεις τῆς βασιλίδος, καὶ μήτε τὴν ἀκμὴν τοῦ χειμῶνος ὑποδείσας, μήτε [c] τοὺς κατὰ τὴν Ἰταλίαν θορύβους, [d] ἐπὶ Ῥώμης ἔπλει.

γ΄. Κινδυνεύσας δὲ περὶ τὴν Παμφυλίαν, καὶ τοῦ φόρτου τὸ πλεῖον ἐκβαλὼν, [e] μόλις εἰς Ῥόδον διασώζεται, σφόδρα τῷ [f] πρὸς Κάσσιον πολέμῳ [g] τετρυχωμένην. δεχθεὶς δὲ ὑπὸ Πτολεμαίου καὶ [h] Σαππινίου τῶν φίλων, καίτοι ἐν ἀπορίᾳ χρημάτων ὢν, ναυπηγεῖται [i] τριήρη μεγίστην· ἐν ᾗ μετὰ τῶν φίλων εἰς [k] Βρεντέσιον καταπλεύσας, κἀκεῖθεν εἰς Ῥώμην ἐπειχθεὶς, πρώτῳ διὰ τὴν πατρῴαν φιλίαν ἐντυγχάνει Ἀντωνίῳ, [l] καὶ τάς τε αὐτοῦ καὶ τοῦ γένους συμφορὰς [m] ἐκδιηγεῖται. ὅτι τε, [n] τὰς οἰκειοτάτας ἐν φρουρίῳ καταλιπὼν πολιορκουμένας, διὰ χειμῶνος πλεύσειεν ἐπ' αὐτὸν ἱκέτης.

δ΄. Ἀντώνιος δὲ ἥττητο πρὸς τὴν μεταβολὴν οἴκτῳ, καὶ κατὰ μνήμην μὲν τῆς Ἀντιπάτρου ξενίας, τὸ δὲ ὅλον, καὶ διὰ τὴν αὐτοῦ τοῦ παρόντος ἀρετὴν, [o] ἔγνωκε τότε βασιλέα καθιστᾶν Ἰουδαίων, ὃν πρότερον αὐτὸς ἐποίησε τετράρχην. ἐνῆγε δ' οὐκ ἔλαττον τῆς εἰς Ἡρώδην φιλοτιμίας [p] ἡ πρὸς Ἀντίγονον διαφορά. τοῦτον γὰρ δὴ στασιώδη τε καὶ Ῥωμαίων ἐχθρὸν ὑπελάμβανεν. Καίσαρα μὲν οὖν εἶχεν ἑτοιμότερον αὐτοῦ, τὰς Ἀντιπάτρου [q] στρατείας ἀνανεούμενον, ἃς κατ' Αἴγυπτον αὐτῷ τῷ πατρὶ συνδιήνεγκε, τήν τε ξενίαν, καὶ τὴν ἐν ἅπασιν εὔνοιαν, ὁρῶντα γε μὴν καὶ τὸ Ἡρώδου δραστήριον. συνῆγε δὲ καὶ τὴν βουλὴν, ἐν ᾗ [r] Μεσσάλας καὶ μετ' αὐτὸν [s] Ἀτράτινος, παραστησάμενοι τὸν Ἡρώδην, τάς τε [t] πατρῴας εὐεργεσίας, καὶ τὴν αὐτοῦ πρὸς Ῥωμαίους εὔνοιαν διεξῄεσαν, ἀποδεικνύντες ἅμα καὶ πολέμιον τὸν Ἀντίγονον, οὐκ ἐξ ὧν μόνον διηνέχθη τάχιον, [v] ἀλλ' ὅτι καὶ τότε διὰ Πάρθων λάβοι τὴν ἀρχὴν, Ῥωμαίους ὑπεριδών. τῆς δὲ συγκλήτου πρὸς ταῦτα [x] κεκινημένης, ὡς παρελθὼν Ἀντώνιος καὶ πρὸς τὸν κατὰ Πάρθων πόλεμον βασιλεύειν Ἡρώδην [y] συμφέρειν ἔλεγεν, ἐπιψηφίζονται πάντες. [z] λυθείσης δὲ τῆς [a] βουλῆς, [b] Ἀντώνιος μὲν καὶ Καῖσαρ, μέσον ἔχοντες Ἡρώδην, ἐξῄεσαν. προῆγον δὲ σὺν ταῖς ἄλλαις ἀρχαῖς οἱ ὕπα-

y Φροντίδας,] Φροντίδος MS. Bod. SPANH. Ita & Roſſ. nam alii Φροντίδων.

z Ἐφορμούντων,] Ἐφορμώντων MS. Big. Roſſ. Bod. Voſſ. Ox. SPANH.

a Ἀλεξάνδρειαν.] Ἀξίωμα Roſſ. ex ſuperiore verſu.

b Παρεσκευάζετο.] Παρεσκεύαστο Bod. & Roſſ.

c Τοὺς κατὰ τὴν Ἰταλίαν θορύβους,] *Tumultus Italiæ.* Nihil de his *Rufinus*; ſed *marinas* habet *diſcrimina*; quæ vitium Græci codices non agnoſcunt; quippe poſt factam hyemis mentionem ſua ſponte ſatis manifeſta. Quare & *Antt.* 14. 25. Joſephus duo tantum commemorat impedimenta; Italiæ motus, annique tempeſtatem. Anni inquam, non (ut quidam volunt) cœli tempeſtatem: ſed ea quæſtio *Origenum* editori relinquenda eſt. ALDR.

d Ἐπὶ Ῥώμης ἔπλει] Ἐπὶ Ῥώμην Bod.

e Μόλις εἰς Ῥόδον διασώζεται,] Ita ex MS. μόγις in *Impreſſis. Roſſ.* ἀνασώζεται.

f Πρὸς Κάσσιον] Περὶ Κασσίου Bod. & Roſſ.

g Τετρυχωμένην.] Κεκακωμένην Antt. lib. 14. c. 14. §. 3. Polyb. l. 1. p. 10. A. οἱ δὲ πολλοὶ τετρυχωμένοι. SPANH.

h Σαππινίου] Σαφινίου Bod. Roſſ. *Lugd. Bat.* & *Ruf.* Σαπινίας dicitur in *Antt.* l. 14. c. 14. §. 3.

i Τριήρη μεγίστην.] Ita ex MS. τριήρει Baſ. & Gen.

k Βρεντέσιον] Rhodus inſtaurata ab Herode; Triremem tantum Rhodi ſua pecunia conduxiſſe dicitur *Antt.* lib. 14. c. 14. §. 3. ubi & Βρεντέσιον Nummi ΒΡΕΝΔΗΣΙΟΩΝ. SPANH.

l Καὶ τάς τε] Καὶ τάς γε αὐτοῦ, & mox ὅτι γε καὶ Bod. & *Lugd. Bat.*

m Ἐκδιηγεῖται.] *Lugd. Bat.* Ἐκδιηγεῖτο.

n Τὰς οἰκειοτάτας] Præfigit huic ἀδελφάς, ſed male, *Lugd. Bat.*

o Ἔγνωκε τότε] *Lugd. Bat.* Ἔγνωκέ τε.

p Ἡ πρὸς Ἀντίγονον] Καὶ ἡ πρ. *Voſſ.*

q Στρατείας] *Lugd. Bat.* Στρατιᾶς.

r Μεσσάλας] *Al.* Μεσσαλᾶς.

s Ἀτράτινος,] Ἀτραγγῖνος MS. *Lipſ.* SPANH. Ita & *Roſſ.* & *Lugd. Bat.*

t Πατρῴας] *Lugd. Bat.* Πατρίους.

v Ἀλλ' ὅτι καὶ τότε] Ἀλλ' ὅτι καὶ ὅτε MS. *Lipſ.* SPANH. Recte ita quoque in *Lugd. Bat.* & *Roſſ.* Sed *Baſ.* omittit τότε. HAV.

x Κεκινημένης,] Κινηθείσης Gen. ſed κεκινημένης *Edit. Baſil.* & MS. *Big. Voſſ.* Ox. SPANH.

y Συμφέρειν] *Roſſ.* Συμφέρον.

z Λυθείσης] Λυθείσας MS. *Big. Bod.* & *Ruf.* Ox. SPANH. Imo omnes MS. λυθείσης Gen.

a Βουλῆς.] Ἀρχῆς pro βουλῆς MS. *Big. Bod. Voſſ. Roſſ.* Ox & MS. *Lipſ.* SPANH.

b Ἀντώνιος μὲν καὶ Καῖσαρ,] Ἀντ. μὲν καὶ Καῖσαρ MS. *Big. Bod. Ruf.* & *Lugd. Bat.* Ox. SPANH. Καὶ omittit Gen.

* *Rufinus*, vertit, *acerbaque tanto luctu*, *quando curarum aſtum depoſuit*, *ibat ulterius.* Poteſt etiam (inquit *Aldrichius*) ad hunc modum interpretari, *cumque dolorem inde quantum potuit accepiſſet*, *conſumpta ægritudine perrexit*: quod ad *Rufini* verſionem proxime accedit: & uterque loquendi modus idoneos habet autores.

c Τῆς

ὕπατοι, θύσοντές τε καὶ τὸ δόγμα ἀναθήσοντες εἰς τὸ Καπιτώλιον. [c] τὴν δὲ πρώτην Ἡρώδου τῆς βασιλείας ἡμέραν, Ἀντώνιος [d] εἱστία αὐτόν.

conſules vero *eos* deducebant, una cum aliis magiſtratibus, ad ſacrificandum & decretum in Capitolio reponendum. Ac primo regni Herodis die, convivio eum excipiebat Antonius.

ΚΕΦ. ιε'.

Ἀντίγονος πολιορκεῖ τοὺς ἐν Μασάδᾳ, οὓς Ἡρώδης ἀπὸ Ῥώμης ἐπανελθὼν ῥύεται, καὶ εὐθὺς εἶσι πρὸς τὰ Ἱεροσόλυμα, ἔνθα Σίλωνα δωροδοκούμενον καταλαμβάνει.

Παρὰ δὲ τὸν χρόνον τοῦτον, Ἀντίγονος ἐπολιόρκει τοὺς ἐν Μασάδᾳ, τοῖς μὲν ἄλλοις ἐπιτηδείοις διαρκουμένους, [e] σπανίζοντας δὲ ὕδατος. διὸ καὶ Ἰώσηπος, ὁ ἀδελφὸς Ἡρώδου, [f] σὺν διακοσίοις τῶν οἰκείων δρασμὸν [g] ἐβουλεύετο εἰς Ἄραβας, ἀκηκοὼς [h] τῶν εἰς Ἡρώδην ἁμαρτημάτων Μαλίχῳ μεταμέλειν. κἂν ἔφθη καταλιπὼν τὸ φρούριον, εἰ μὴ περὶ τὴν νύκτα τῆς ἐξόδου συνέβη πλεῖστον ὗσαι. τῶν γὰρ [i] ἐκδοχείων ὕδατος ἀναπλησθέντων [k] οὐκ ἔτ' ἔχρῃζε φυγῆς, ἀλλ' ἐπεξῄεσαν ἤδη τοῖς περὶ Ἀντίγονον. καὶ τὰ μὲν φανερῶς συμπλεκόμενοι, τὰ δὲ λοχῶντες συχνοὺς διέφθειρον. οὐ μὴν [l] ἐν ἅπασιν εὐστόχουν, ἔστι δ' ὅπῃ καὶ αὐτοὶ πταίοντες ἀνέστρεφον.

β'. Κἀν τούτῳ [m] Βεντίδιος ὁ Ῥωμαίων στρατηγός, πεμφθεὶς ἐκ Συρίας Πάρθους [n] ἀνείργειν, μετ' ἐκείνους εἰς Ἰουδαίαν [o] παρέβαλεν, λόγῳ μὲν ὡς [p] βοηθήσων τοῖς περὶ Ἰώσηπον, ἔργῳ δ' [q] Ἀντίγονον [r] ἀργυριούμενος. ἔγγιστα γοῦν Ἱεροσολύμων αὐλισάμενος, ὡς ἐνεπλήσθη χρημάτων, αὐτὸς μὲν ἀνεχώρει μετὰ τῆς πλείστης δυνάμεως. Σίλωνα δὲ [s] σὺν μέρει τινὶ καταλέλοιπεν, ὡς μὴ [t] καταφωρὸν τὸ λῆμμα ποιήσειε πάντας ἀπαναστήσας. Ἀντίγονος δὲ πάλιν ἐλπίζων Πάρθους ἐπαμυνεῖν αὐτῷ, καὶ Σίλωνα τέως ἐθεράπευσεν, ὡς μηδὲν ἐνοχλοίη [v] πρὸς τὰς ἐλπίδας.

γ'. Ἤδη δὲ Ἡρώδης καταπεπλευκὼς ἐκ τῆς Ἰταλίας εἰς Πτολεμαΐδα, καὶ [x] συνηγηοχὼς δύναμιν οὐκ ὀλίγην ξένων τε καὶ ὁμοφύλων, ἤλαυνε διὰ τῆς Γαλιλαίας ἐπ' Ἀντίγονον, συλλαμβανόντων [y] Βεντιδίου τε καὶ Σίλωνος, οὓς [z] Δέλλιος, ὑπ' Ἀντωνίου πεμφθείς, Ἡρώδην συγκατάγειν ἔπεισεν. ἐτύγχανε δὲ Βεντίδιος μὲν ἐν ταῖς πόλεσι τὰς διὰ Πάρθους ταραχὰς καθιστάμενος, Σίλων δ' ἐν Ἰουδαίᾳ, χρήμασιν ὑπ' Ἀντιγόνου διεφθαρμένος. οὐ μὴν Ἡρώδης ἰσχύος ἠπόρει, προϊόντι δὲ αὐτῷ καθ' ἡμέραν ηὔξετο τὰ τῆς δυνάμεως, καὶ πλὴν ὀλίγων, [a] πᾶσα Γαλιλαία προσέθετο. προ-

CAP. XV.

Antigonus Maſada incluſos obſidet, quos Herodes Roma reverſus liberat, & mox Hieroſolyma profectus Silonem pecunia corruptum deprehendit.

Herodis familia ab Antigono obſeſſa & oppugnata. Antt. l. 14. c. 14. §. 6.

Toto autem hoc tempore Antigonus eos, qui in Maſadam incluſi erant, oppugnabat, cæteris quidem *victui* neceſſariis abundantes, ſed aquæ penuria laborantes. Quare Joſephus quoque frater Herodis cum ducentis ſuorum ad Arabas fugere decrevit, quod audierat Malichum commiſſorum in Herodem pœnitere. Et protenus caſtellum reliquiſſet, niſi nocte, qua exiturus erat, largiter pluere contigiſſet, nam ciſternis aqua repletis, illi non amplius opus erat fuga; ſed in Antigonianos eruptionem fecerunt: & partim prælio aperto, partimque inſidiis multos interfecerunt. Non tamen illis omnia ad votum cedebant, ſed & ipſi aliquando victi pedem referebant.

Ventidius in Judæam venit. Antt. l. 14. c. 14. §. 6.

2. Interea Ventidius Romanorum dux, miſſus ad Parthos Syria arcendos, poſt illos in Judæam venit, verbo quidem ut Joſepho ſuiſque auxilium ferret, re autem vera ut Antigonum pecunia multaret. Itaque cum proxime Hieroſolyma tetendiſſet, quam primum affatim pecuniæ acceperat, ipſe quidem cum copiarum parte majori diſceſſit; Silonem vero, cum parte *alia militum* reliquit, ne quæſtum ſordidum palam faceret, ſi omnes abduxiſſet. Antigonus autem ſperans iterum Parthos ſibi ſuccurrere, Silonem etiam interea coluit, ne quid ſibi præter ſpem noceret.

Herodes, Roma relicta, in Judæam properat. Antt. l. 14. c. 15. §. 1.

3. Jam vero Herodes, cum ab Italia Ptolemaïdem navigaſſet, & copias non mediocres partim externorum partim popularium contraxiſſet, properabat per Galilæam adverſus Antigonum, *ipſum* adjuvantibus Ventidio & Silone, quibus Dellius ab Antonio miſſus perſuaſit, ut Herodi reducendo operam darent. Et quidem Ventidius *jam* in eo erat, ut excitatas propter Parthos in urbibus turbas componeret: Silo vero in Judæa *manebat*, pecuniis ab Antigono corruptus. Non tamen Herodes virium egebat, ipſi autem progredienti quotidie copiæ augebantur; omniſque Galilæa, paucis exceptis, ſtabat ab ejus partibus.

* Et

c Τὴν δὲ] Ita in *Lugd. Bat.* & *Roſſ.* in *Gen.* deeſt δὲ.

d Εἱστία αὐτόν] Ἑστία *Big.* Pro εἱστία *Gen.* ἀρχ. lib. 14. c. 14. §. 5. ἑστία & *Ms. Bod. Voſſ.* ἑστία ſeu ἑστιᾷ *Big. Ox.* Spanh.

e Σπανίζοντας] Σπανίζοντος *Bod.* & *Antt.* l. 14. c. 14. §. 6.

f Σὺν διακοσίοις] Σὺν διακοσίοις *MS. Lipſ.* Spanh.

g Ἐβουλεύετο] *Lugd. Bat.* Ἐβούλευσε.

h Τῶν εἰς Ἡρώδην] *Lugd. Bat.* Ὡς τῶν εἰς Η. ἁμαρτ. Μ. μεταμέλειν. Sed vulgatam lectionem ipſe *Joſephus* approbat in *Antt.* Hav.

i Ἐκδοχείων ὕδατος] Conf. *Antt.* lib. 3. c. 7. §. 13. Spanh.

k Οὐκ ἔτ' ἔχρῃζε] Οὐ κατέδεισε φ. in pleriſque *MS.* ut in *Roſſ.* οὐκ ἔτ' ἔδεισε in *Antt.* οὐκ ἔτι φυγῆς ἐδεῖτο in *Antt.* l. 14. c. 14. §. 6. Οὐκ ἔτι ἔδεισε *Voſſ.* οὐ κατέδεισε *Big. Bod. Ox.* & *Lipſ.* οὐκ ἔτι τῆς φυγῆς ἐδεῖτο, ἀρχ. lib. 14. c. 14. §. 6. Spanh.

l Ἐν ἅπασιν εὐστόχουν,] *Roſſ.* Ἅπασιν, reliquis omiſſis.

m Βεντίδιος ὁ Ῥωμαίων στρατηγός,] *Al.* Οὐεντίδιος, ut & Βένδιος in quibuſdam *MS.* Hac de re confer *Dionem*, l. 48. p. 380.

n Ἀνείργειν,] Ἀναιρεῖν *MS. Lipſ.* & *Roſſ.* Spanh.

o Παρέβαλεν] Παρέβαλλε *Big.* Spanh.

p Βοηθήσων] Βοηθῶν *MS. Roſſ.* & *Lipſ.* Spanh.

q Ἀντίγονον] *Roſſ.* Ἀντιγόνῳ.

r Ἀργυριούμενος.] Conf. *Antt.* lib. 14. c. 14. §. 6. Spanh.

s Σὺν μέρει τινὶ καταλέλοιπεν,] Ita *Big.* & *Ruf.* & *μετὰ μέρους τινὸς* in *Antt.* l. 14. c. 14. §. 6. Συμμεμιγμένον in *ceteris*. Huds. Imo *Lugd. Bat.* rectam quoque agnoſcit lectionem, atque inſuper (ſicut nos expreſſimus) τινὶ addit, ex qua poſtrema voce apparet mendum fuiſſe natum. Hav.

t Καταφωρὸν τὸ λῆμμα] Inde etiam Zonaras Annal. Tom. 1. p. 232. C. *ὡς μὴ γνωσθῇ τὸ λῆμμα καταφανές*. Conf. *Antt.* l. 14. c. 14. §. 6. & l. 13. c. 5. §. 10. Spanh.

v Πρὸς τὰς ἐλπίδας.] Πρὸ τῆς ἐλπίδος in *MSS.* in *Rufini* verſione, *ut pendente ſpe nihil inquietaret*. Πρὸ τῆς ἐλπίδος *MS. Lipſ.* Spanh.

x Συνηγηοχὼς] Conf. *Antt.* lib. 14. c. 15. §. 1. Spanh.

y Βεντιδίου] Confer Dionem l. 48. p. 380. & ſeqq. Aldr.

z Δέλλιος,] Δέλιος *Gen.* & *Roſſ.* *Antt.* l. 14. c. 15. §. 1. Δέλλιος hic *MSS.* in *Rufino* hodie male hic legitur *per dolum compendii*, pro *per Dellium*, de quo Plutarchus in M. Antonio & Dio lib. 49. p. 415 & nummi. Spanh. Δέλλιος. Ita libri omnes Græci. *Dellius* Latinorum *MSS.* *Delius* Baſileæ impreſſi. Idem Δέλλιος appellatur *Antt.* l. 14. c. 15. §. 1. Utrobique Genevenſis editio *Gellium* habet, qua autoritate, nondum ſcio. Vide *Uſſer. Annal.* p. 550. Fuit vero Dellius hic hiſtoricus ille, cujus in Plutarchi *Antonio* facta habetur mentio, & cujus epiſtolæ laſcivæ ad Cleopatram ferebantur, ut *in oratione Suaſoria* 1. retulit M. Seneca: quem & turpi conſuetudine ipſi Antonio devinctum fuiſſe Dio innuit lib. 49. p. 415. Aldr.

a Πᾶσα Γαλιλαία] Πᾶσα ἡ Γαλιλαία *Bod.*

* Et quidem ei maxime incumbebat ut Maſada potiri contenderet, & ante omnia affines ſuos obſidione liberaret. Sed impedimento erat Joppe. nam illa, cum hoſtis eſſet, prius capienda erat, ne qua à tergo relinqueretur hoſtibus munitio, dum Hieroſolyma peteret. † Quin & his Silo ſe libenter adjunxit, ‡ cur exercitum moveret cauſam nactus. Cumque illi perſequentes inſtarent Judæi, hos excurrens Herodes cum parva manu cito in fugam vertit, & Silonem ſervat ægre ſe defendentem.

Suis è Maſada receptis Hieroſolyma adit. Ant. l. 14. c. 15. §. 2.

4. Deinde capta Joppe, ſuos liberaturus ad Maſadam feſtinabat. & ex indigenis, alii quidem propter paternam amicitiam illi ſe adjungebant, alii vero propter ipſius gloriam, & nonnulli ut utrique ob beneficia gratiam referrent: plurimi vero propter ſpes, quas in eo, ut in rege deinceps certo futuro, habebant. Jamque validiſſimæ coactæ erant copiæ. Sed cum procederet ei inſidiabatur Antigonus, loca opportuna occultis militibus occupans, quibus nihil aut parum admodum hoſtibus nocebat. Herodes autem, & ſuis ex Maſada facile receptis & Reſſa munitione, Hieroſolyma adibat. ipſi vero ſeſe junxerunt Silonis milites, cum multis ex civitate tanta potentia perterritis.

Et urbem oppugnat. Ant. l. 14. c. 15. §. 2.

5. Cum autem ad urbis partem occidentalem caſtra feciſſet, qui illac *diſpoſiti* erant cuſtodes ſagittis eos & miſſilibus impetebant: alii vero turmatim excurrentes exercitûs in acie poſitos tentabant. Herodes autem primum quidem proclamari juſſit circa mœnia, ſeſe & propter populi commodum & civitatis ſalutem adeſſe, ne ab apertis quidem adverſariis pœnas repetiturum, ſed etiam inimiciſſimorum in ſe peccata oblivioni daturum. Deinde vero cum vociferationibus ex adverſo obſtarent Antigoniani, quo minus aut præcones exaudire aut ſententiam mutare quiſpiam poſſet, quod reliquum erat, ſuis imperat *Antigonus* * hoſtes de mœnibus arcere: atque illi ſtatim ſagittis cunctos è turribus in fugam verterunt.

Silo ſuſpectæ fidei dux. Ant. l. 14. c. 15. §. 1. & 3.

6. Ibi ſane & Silo palam fecit, ſe pecunia corruptum eſſe. nam cum multos è militibus inſtruxiſſet, qui & clamitarent commeatus eſſe penuriam, & pecuniam ad alimoniam peterent, ſeque in idonea loca ad hybernandum deduci poſtularent, quandoquidem vaſtati erant agri circa urbem, cunctis ab Antigoni militibus antea ſublatis, & exercitum movebat & diſcedere conabatur. Verum Herodes

ἔκειτο μὲν οὖν τὸ ἀναγκαιότατον ἀγώνισμα Μασάδα, καὶ τὸ ῥύσασθαι πρῶτον τοὺς οἰκείους ἐκ τῆς πολιορκίας. γίνεται δ' ἐμπόδιον Ἰόππη. ταύτην γὰρ ἐχρῆν πολεμίαν οὖσαν ἐξελεῖν πρότερον, ὡς μὴ, χωροῦντος ἐπὶ Ἱεροσολύμων, κατὰ νώτου τι τοῖς ἐχθροῖς ἔρυμα [b] καταλίποιτο. [c] συνῆπτε δὲ καὶ Σίλων ἀσμένως τῆς [d] ἀπαναστάσεως πρόφασιν εὑρών. ὡς δὲ προσέκειντο Ἰουδαῖοι διώκοντες, [e] ἐπὶ τούτους Ἡρώδης ἐκδραμὼν μετ' ὀλίγου στίφους τρέπεται ταχέως, καὶ Σίλωνα διασώζει κακῶς ἀμυνόμενον.

δ'. Ἐπειδὰ Ἰόππην ἑλὼν, πρὸς τὴν Μασάδαν ῥυσόμενος τοὺς οἰκείους ἠπείγετο. καὶ τῶν ἐπιχωρίων, οὓς μὲν πατρῴα φιλία προσῆγεν, οὓς δὲ τὸ αὐτοῦ κλέος, οὓς δὲ τῆς ἐξ ἀμφοῖν εὐεργεσίας ἀμοιβή· πλείστους γε μὴν ἐλπὶς, ὡς ἐκ βασιλέως [f] βεβαίου. δυσκίνητος δὲ ἤδη δύναμις ἠθροίστο. προϊόντα δ' [g] Ἀντίγονος ἐνήδρευε, τὰ ἐπιτήδεια τῶν παρόδων προλοχίζων· ἐν οἷς οὐδὲν, ἢ μικρὰ [h] τοὺς πολεμίους ἔβλαπτεν. Ἡρώδης δὲ τούς τε ἐκ Μασάδας οἰκείους παραλαβὼν ῥᾳδίως, καὶ [i] Ῥῆσαν τὸ φρούριον, ᾔει πρὸς τὰ Ἱεροσόλυμα. συνῆπτε δὲ αὐτῷ τὸ μετὰ Σίλωνος στρατιωτικὸν, καὶ πολλοὶ τῶν ἐκ τῆς πόλεως, τὴν ἰσχὺν καταπλαγέντες.

ε'. Στρατοπεδευσαμένου δὲ κατὰ τὸ πρὸς δύσιν κλίμα τοῦ ἄστεος, οἱ [k] ταύτῃ φύλακες ἐτόξευόν τε καὶ ἐξηκόντιζον [l] αὐτούς· ἄλλοι δὲ, κατὰ στῖφος ἐκθέοντες, ἀπεπειρῶντο τῶν προτεταγμένων. Ἡρώδης δὲ τὸ μὲν πρῶτον κηρύσσειν [m] ἐπὶ τὸ τεῖχος [n] ἐκέλευεν, ὡς ἐπ' ἀγαθῷ τε [o] παρείη [p] τοῦ δήμου καὶ ἐπὶ σωτηρίᾳ τῆς πόλεως, μηδὲν μήτε τοὺς [q] φανεροὺς ἐχθροὺς ἀμυνούμενος, δώσων δὲ καὶ τοῖς διαφορωτάτοις ἀμνηστίαν. ἐπεὶ δὲ ἀντιπαρηγοροῦντες οἱ περὶ τὸν Ἀντίγονον, οὔτε κατακούειν τῶν κηρυγμάτων εἴων τινὰς, οὔτε μεταβάλλεσθαι, [r] τὸ λοιπὸν [s] ἀμύνασθαι τοὺς ἀπὸ τοῦ τείχους ἐπέτρεπε τοῖς σφετέροις· οἱ δὲ ταχέως ἅπαντας ἀπὸ τῶν πύργων ἐτρέψαντο τοῖς βέλεσιν.

ς'. Ἔνθα δὴ καὶ Σίλων ἀπεκαλύψατο τὴν δωροδοκίαν. ἐπισκευασάμενος γὰρ πολλοὺς τῶν στρατιωτῶν, σπάνιν ἐπιτηδείων ἀναβοᾶν, καὶ [t] χρήματά τε εἰς τροφὰς ἀπαιτεῖν, [u] ἀπαγαγεῖν τε σφᾶς χειμερινοῦντας εἰς τοὺς ἐπιτηδείους τόπους, [v] ἐπειδὴ τὰ περὶ τὴν πόλιν ἦν ἔρημα, πάντα τῶν περὶ Ἀντίγονον προανασκευασαμένων, ἐκίνει τε τὸ στρατόπεδον, καὶ ἀναχωρεῖν ἐπειρᾶτο. Ἡρώδης δ'

b Καταλίποιτο] Λίποιτο MS. Lipſ. Spanh.

c Συνῆπτε δὲ] Συνῆπτε δὲ &c. i. e. *His & Silo ſe libenter adjunxit, cur exercitum moveret cauſam nactus. Cumque illi perſequentes inſtarent Judæi, hos excurrens Herodes cum parva manu cito vertit in fugam, & Silonem ſervat ægre ſeſe defendentem.* Aldr.

d Ἀπαναστάσεως] Ἐπαναστάσεως in uno MS.

e Ἐπὶ τούτους] *Roſ.* Ἐπὶ τούτοις.

f Βεβαίου.] Βεβαίως perperam *Bod. Voſſ.* & *Roſ.*

g Ἀντίγονος] *Roſ.* Ἤδη Ἀντίγονος.

h Τοὺς πολεμίους ἔβλαπτεν.] Τοὺς περὶ Ἡρώδην πολεμίους *Bod.* & *Roſ.*

i Ῥῆσαν τὸ φρούριον.] Ita ex *Ant.* l. 14. c. 15. §. 2. Θρῆσαν in *Editis*. Ῥῆσαν *Big. Bod. Lipſ.* & *Voſſ.* Vide ad *Ant.* l. 14. c. 13. §. 9. & de Bello l. 1. c. 13. §. 2. Conf. ſup. c. 13. §. 8. Spanh. *Roſ.* Ῥῆσαν. *Lugd. Bat.* Ῥοῦσαν.

k Ταύτῃ φύλακες ἐτόξευόν τε καὶ ἐξηκόντιζον] Ita *Big.* & *Bod.* & *Lugd. Bat.* favente *Joſepho* in *Ant.* l. 14. c. 15. §. 2. ταύτης in *cæteris*. Huds. Ταύτῃ MS. *Big. Bod.* ὁ εἰς αὐτοὺς *Voſſ.* Ox. πρὸς αὐτοὺς *Ant.* lib. 14. c. 15. §. 2. Spanh.

l Αὐτοὺς] Εἰς αὐτοὺς *Voſſ.* πρὸς αὐτοὺς in *Ant.* l. 14. c. 15. §. 2.

m Ἐπὶ τὸ τεῖχος] Περὶ τὸ τεῖχος *Lipſ. Bod.* & *Ant.* l. 14. c. 15. §. 2.

n Ἐκέλευεν] *Roſ.* Προσέταξεν.

o Παρείη] Ita *Lugd. Bat.* Παρείη τῆς πόλεως καὶ ἐπὶ σωτηρίᾳ τοῦ δήμου *Bod.*

p Τοῦ δήμου καὶ ἐπὶ σωτηρίᾳ τῆς πόλεως.] *Roſ.* Ita tranſponit τ. π. καὶ ἐ. σ. τοῦ δήμου.

q Φανεροὺς ἐχθροὺς] Vocem φανεροὺς deſiderant *Impreſſi*; quare ex *Lipſ. Big. Voſſ. Ruf.* & *Ant.* l. 14. c. 15. §. 2. eam addidi. Φανερῶς *Bod.* & *Roſ.* Huds. Φανερῶς ἐχθροὺς è MS. *Big.* & *Voſſ. Lipſ.* & *Ant.* lib. 14. c. 15. §. 2. ac *Rufin.* Oxon. Spanh.

r Τὸ λοιπὸν] Τὸ λοιπὸν Ἀντίγονος ex *Ant.* lib. 14. c. 15. §. 2. Ox. Spanh.

s Ἀμύνασθαι] Ita *Big. Bod.* & *Voſſ.* necnon ipſe *Joſephus* in *Ant.* l. 14. c. 15. §. 2. ἀμύνεσθαι in *Editis Aliiſque*. Ruffinus vertit, *quod reliquum erat, ſuis imperat murorum defenſores deturbare.* Ut tollatur, inquit *Aldrichius*, hujus loci ambiguitas, lege ex *Ant.* l. 14. c. 15. §. 2. τὸ λοιπὸν Ἀντίγονος, atque ἀμύνασθαι τοὺς ἀπὸ τοῦ τείχους expone *à mœnibus hoſtes arcere*. Verum, ſi hoc fiat, aut τοὺς delendum, aut in αὐτοὺς mutandum cenſeo. Vide infra cap. 16. §. 6. Huds. Ut tollatur hujus loci Ambiguitas, τὸ λοιπὸν Ἀντίγονος lege, autore Joſepho *Ant.* l. 14. c. 15. §. 2. Quod ſi fiat, etiam ἀμύνασθαι τοὺς ἀπὸ τοῦ τείχους exponendum eſt *à mœnibus hoſtes arcere*. Aldr.

t Χρήματά τε εἰς τροφὰς] Χρήματα ταῖς τροφαῖς in aliquot MSS. Χρήματα ταῖς τροφαῖς MSS. *Lipſ.* Spanh.

u Ἀπαγαγεῖν] Ita *Big. Bod. Voſſ.* & *Ant.* l. 14. c. 15. §. 3. ἀπάγειν τε in *Editis Aliiſque*. Huds. Ἀπαγαγεῖν MSS. Ox. Spanh.

v Ἐπειδὴ τὰ περὶ τὴν πόλιν ἦν ἔρημα.] *Roſ.* Ita legit & diſtinguit ἐπειδὴ τ. π. τ. πόλιν, ἔρημα πάντα π. Α. π.

* Et propoſitum habebant præmium neceſſarium Maſſadam, ut primum affines ſuos obſidione liberaret, *Ruf.* Et quidem oppidum Maſada propoſitum his erat, certamen omnium maxime neceſſarium. *Caſ.* ad *Polyb.* p. 47. *Joſephus* eleganter operis faciendi vel facti ſummam appellare ſolet ἀγώνισμα. Huds. in *Addendis*. *Sed neceſſe erat Maſſada potiri & ante omnia affines ſuos obſidione liberare.* Aldr.

† Silo autem jungit agmina, inveniſſe gaudens reſiſtendi occaſionem, quod eum perſequutio premeret Judæorum. Hos autem Herodes, parvæ manus excurſione perterritos, mature in fugam vertit, & Silonem male repugnantem periculo eripit, *Ruf.*

‡ Cur Exercitum moveret cauſam nactus Ox. Spanh.

* A mœnibus hoſtes arcere Oxon. Spanh.

w Ὑπὸ

δ' ἐντυγχάνειν τοῖς τε [x] ὑπὸ τὸν Σίλωνα ἡγεμόσι, καὶ κατὰ πλῆθος τοῖς στρατιώταις, ἐδεῖτο μὴ καταλιπεῖν αὐτὸν, ὑπό τε Καίσαρος καὶ Ἀντωνίου καὶ τῆς συγκλήτου [y] προπεμφθέντα· λύσειν γὰρ αὐθημερὸν αὐτῶν τὰς ἀπορίας. καὶ, μετὰ τὴν δέησιν, εὐθέως ὁρμήσας αὐτὸς εἰς τὴν χώραν, τοσαύτην αὐτοῖς ἐπιτηδείων ἀφθονίαν [z] ἐκόμισεν, ὡς πάσας ἀποκόψαι τὰς Σίλωνος προφάσεις. εἴς τε τὰς ἑξῆς ἡμέρας μὴ διαλιπεῖν τὴν χορηγίαν προνοούμενος, ἐπέστελλε τοῖς περὶ Σαμάρειαν, ᾠκείωτο δὲ ἡ πόλις [a] αὐτῷ, σῖτον καὶ οἶνον καὶ ἔλαιον καὶ βοσκήματα κατάγειν εἰς Ἱεριχοῦντα. ταῦτ' ἀκούσας Ἀντίγονος, διέπεμψε [b] κατὰ τὴν χώραν, εἴργειν καὶ λοχᾷν τοὺς σιτηγοὺς κελεύων. οἱ δ' ὑπήκουον, καὶ πολὺ πλῆθος ὁπλιτῶν [c] ὑπὲρ τὴν Ἱεριχοῦντα συνηθροίσθη· διεκαθίζοντο δ' ἐπὶ τῶν ὀρέων [*] παραφυλάσσοντες τοὺς τἀπιτήδεια [d] ἐκκομίζοντας. οὐ μὴν Ἡρώδης ἠρέμει, δέκα δὲ σπείρας ἀναλαβὼν, ὧν πέντε μὲν [e] Ῥωμαϊκαὶ, πέντε δ' Ἰουδαίων ἦσαν, ἔχουσαι καὶ μισθοφόρους μιγάδας, πρὸς οἷς [f] ὀλίγους τῶν ἱππέων παραλαβὼν, ἐπὶ τὴν Ἱεριχοῦντα [g] παραγίνεται. καὶ τὴν μὲν πόλιν [h] καταλελειμμένην εὑρίσκει. πεντακοσίους δὲ τὰ ἄκρα κατειληφότας σὺν γυναιξὶ καὶ γενεαῖς, αὐτοὺς μὲν οὖν [i] ἀπέλυσε λαβών· Ῥωμαῖοι δ' εἰσπεσόντες, τὸ λοιπὸν ἄστυ διήρπασαν, πλήρεις καταλαμβάνοντες τὰς οἰκίας παντοίων κειμηλίων. Ἱεριχοῦντος μὲν οὖν φρουρὰν ὁ βασιλεὺς καταλιπὼν ὑπέστρεψε, καὶ χειμερίσασαν τὴν Ῥωμαίων στρατιὰν εἰς τὰς [k] προσκεχωρηκυίας [l] πόλεις [m] διαφῆκεν, [n] Ἰδουμαίαν καὶ Γαλιλαίαν καὶ Σαμάρειαν. ἐπέτυχε δὲ καὶ Ἀντίγονος παρὰ τοῦ Σίλωνος δωροδοκίας, [o] ὑποδέξασθαι τοῦ στρατοῦ μοῖραν ἐν Λύδδοις, [p] θεραπεύων Ἀντώνιον.

& duces Siloni ſubjectos conveniens, & milites in magna multitudine, rogabat eos ne ſe derelinquerent, paulo ante miſſum à Cæſare & Antonio & ſenatu: illum enim eo ipſo die ab inopia eos liberaturum eſſe. Ac *ſtatim* poſt eas preces in agros profectus, tantam eis commeatus copiam apportavit, ut omnem Siloni *diſcedendi* occaſionem præriperet. atque providens ne deinceps cibariis *milites* deficerentur, imperabat Samariæ civibus (nam ei ſeſe adjunxerat urbs iſta) ut frumentum & vinum & oleum & pecudes Hierichunta deportarent. Hæc ubi audivit Antigonus, per agros dimiſit, qui frumentatores prohibendos & circumveniendos eſſe juberent. Atque iſtis obtemperatum eſt, ac ingens armatorum multitudo ad Hierichuntem coacta eſt, & hinc inde montibus inſidebant ut illos obſervarent qui commeatus exportabant. Non tamen Herodes quietem agebat, ſed aſſumptis decem cohortibus, quorum quinque Romanorum, alteræ Judæorum erant, quibus permiſcebantur etiam aliquot mercede conducti, ac præterea equites nonnulli, Hierichunta pervenit. Et urbem quidem *incolis* vacuam reperit, quingentos vero *homines* cum uxoribus & liberis * arces occupaſſe: & ipſos quidem captos dimittit; Romani vero, facto in reliquam urbem impetu, eam diripuerunt, domos omnigenis opibus refertas deprehendentes. Et rex quidem, relicto Hierichunte præſidio, reverſus eſt, Romanumque exercitum in civitates, quæ deditionem fecerant, Idumææ *ſcilicet* & Galilææ & Samariæ hyematurum dimiſit. Quin & Antigonus à Silone impetravit, pecuniis corrupto, ut partem *Romani* exercitus intra Lydda acciperet, captans Antonii gratiam.

Herodes Silonianis commeatum abunde ſuppeditat. Ant. l. 14. c. 15. §. 3.

Romani Hierichunta diripiunt. Ant. l. 14. c. 15. §. 3.

ΚΕΦ. ιϛ΄.

Ἡρώδης τὴν Σέπφωριν αἱρεῖ, καὶ τοὺς ἐν σπηλαίοις λῃστὰς χειροῦται. ἔπειτα Μαχαιρᾶν ἠμύνατο ὡς πολέμιον, καὶ πρὸς Ἀντώνιον χωρεῖ τοῖς Σαμοσάτοις προσπολεμοῦντα.

ΚΑΙ Ῥωμαῖοι μὲν ἐν ἀφθόνοις διῆγον, ἀνειμένοι τῶν ὅπλων. Ἡρώδης δ' οὐκ ἠρέμει, ἀλλὰ τὴν μὲν [q] Ἰδουμαίαν [r] δισχιλίοις πεζοῖς, καὶ τετρακοσίοις ἱππεῦσι [s] διελάμβανε, πέμψας τὸν ἀδελφὸν Ἰώσηπον, ὡς μή τι νεωτερισθείη πρὸς [t] Ἀντίγονον· αὐτὸς δὲ τὴν μητέρα, καὶ ὅσους ἐκ Μασάδας οἰκείους ἐξήγαγε, μεταγαγὼν εἰς Σαμάρειαν, καὶ καταστησάμενος ἀσφαλῶς, ᾔει τὰ λοιπὰ τῆς Γαλιλαίας καταστρεψόμενος, καὶ τὰς Ἀντιγόνου φρουρὰς ἐξελάσων.

CAP. XVI.

Herodes Sepphorim capit, & latrones in ſpeluncis latitantes ſubigit: deinde à Machæra tanquam ab hoſte pœnas repetit, & ad Antonium Samoſata oppugnantem proficiſcitur.

ET Romani quidem in magna rerum abundantia vivebant, dum ab armis quieſcerent. At Herodes otium non agebat, ſed Idumæam peditibus bis mille & equitibus quadringentis occupabat, miſſo illic fratre Joſepho, ne quid novi ab Antigono tentaretur. Ipſe autem, matre cum aliis quos ex Maſada liberaverat affinibus ſuis in Samariam translata, ibique in tuto collocata, in Galilæam contendit, ut cætera ejus *loca munita* expugnaret, atque Antigoni præſidia inde abigeret.

Herodes Joſephum fratrem in Idumæam mittit. Ant. l. 14. c. 15. §. 4.

2. Cum-

x Ὑπὸ τὸν Σίλωνα] Περὶ τὸν Σ. *Bod.* & *Raſt.* Περὶ *MS. Bod. Ox.* Spanh.

y Προπεμφθέντα.] *Lugd. Bat.* Πεμφθέντα.

z Ἐκόμισεν,] *Lugd. Bat.* Ἀνεκόμισεν.

a Αὐτῷ,] Ita *MSS.* αὐτῶν in *Editt.* Forte Αὐτοῦ & ita *Ruffinus.* Spanh.

b Κατὰ τὴν χώραν,] Κατὰ τὴν χώραν *MS. Lipſ.* Spanh. Ita quoque *Lugd. Bat.* & *Reg.* & *Antt.* editi περὶ. Hav.

c Ὑπὲρ] *Raſt.* Ὑπὸ.

d Ἐκκομίζοντας.] Κομίζοντας in *Antt.* l. 14. c. 15. §. 3. ut & in *Raſt.*

e Ῥωμαϊκαὶ,] Ῥωμαίων *Lipſ.* & *Raſt.* Spanh.

f Ὀλίγους τῶν ἱππέων παραλαβὼν] Non temere videbatur mihi in *Lugd. Bat.* exſtare illud παραλαβὼν, nam licet in illo ſolo inveniatur, tamen ſenſum facit aptiorem, potuitque *Joſephus* hic ita loqui, licet in *Antt.* verbum id omiſerit. Hav.

g Παραγίνεται.] Γίνεται *Bod. Voſſ.* & *Lipſ.* Huds. Παραγίνεται *Gen. Antt.* lib. 14. c. 15. §. 3. γίνεται *MSS. Voſſ. Bod. Ox.* & *MS. Lipſ.* Spanh.

h Καταλελειμμένην] Ἀλλαμμελημένην in aliquot *MS.* Huds. Ἀλλαμμελημένην *MS. Lipſ.* Spanh.

i Ἀπέλυσε λαβών.] Ἀπέλαβεν ἀπέλυσε *Voſſ. Big.* & *Lipſ.* λαβὼν ἀπέλυσε *Bod.* & *Raſt.* in *Antt.* ἀπέλυσε λαβών.

k Προσκεχωρηκυίας] Προσκεχωρηκυίας *MS. Big. Bod. Ox.* Spanh.

l Πόλεις] Πόλεις deeſt *Big. Voſſ.* & *Antt.* l. 14. c. 15. §. 3. eam hic loci retinui, ita ut cum Ἰδουμαίαν ſubintelligatur κατά.

m Διαφῆκεν,] Conf. ſup. c. 13. §. 8. Spanh.

n Ἰδουμαίαν] Ἰδουμαίαν pro Ἰουδαίαν repoſui ex conſenſu *MS. Ruf.* & *Antt.* l. 14. c. 15. §. 3. Huds. Ἰδουμαίαν *Voſſ. Reps. Ox.* & *MS. Lipſ.* Spanh.

o Ὑποδέξασθαι] Ἀποδέξασθαι *Bod. Lugd. Bat.* & *Raſt.* Ὑποδέξασθαι &c. i. e. *exercitus partem intra Lyddam acciperet, captans Antonii gratiam.* Uti recte Interpres *Antt.* l. 14. c. 15. Aldr.

p Θεραπεύων Ἀντώνιον.] Ὡς θεραπεύσων *Bod. Lat. V.* in Antigoni gratiam.

q Ἰδουμαίαν] Ita ex *Ruf.* & *Antt.* l. 14. c. 15. §. 4. antea erat Ἰουδαίαν.

r Δισχιλίοις πεζοῖς] Χιλίοις *Antt.* l. 14. c. 15. §. 4.

s Διελάμβανε,] Διαλαμβάνειν *MS. Lipſ.* in πέμπει idem, πρὸς Ἀντίγονον idem. Spanh. Διελάμβανεν in *Lugd. Bat.* quoque.

t Ἀντιγόνου] Ἀντίγονον *Voſſ. Lipſ. Raſt.* & *Big.*

* Montium cacumina, *Ruf.*

Herodes Sepphorum capit. Ant. l. 14. c. 15. §. 4.

2. Cumque Sepphorim, licet vehementiſſime ningeret, perveniſſet, facillime civitatem accipit, cuſtodibus ejus antequam in eam impreſſionem faceret fuga dilapſis. ibique ſuis militibus, quos hyems afflixerat, recreatis (nam ſumma erat commeatus copia) adverſus latrones in ſpeluncis degentes profectus eſt; qui, magnam regionis partem incurſionibus vexantes, non minoribus, quam ſi bellum graſſaretur, cladibus incolas afficiebant. Præmiſſis autem tribus peditum cohortibus & equitum turma in vicum Arbelam, ipſe quadrageſimo die cum reliquis copiis ſupervenit. Nec tamen ejus incurſum hoſtes extimuere, ſed armati obviam ibant, bellatorum peritia freti & latronum ferocitate. Prælio autem commiſſo, dextra ipſorum aciei pars in fugam vertit Herodis ſiniſtram. At Herodes, cum è dextro ſuo cornu celeriter hoſtes circuiviſſet, opem *laborantibus* ferebat, & non ſolum ſuos è fuga revocabat, ſed in perſequentes irruendo impetum illorum repreſſit, uſque dum plagas cominus illatas non ſuſtinentes terga darent.

In Galilea cum latronibus pugnat eoſque ſuperat. Ant. l. 14. c. 15. §. 4.

3. Atque ille *eos* ad Jordanem uſque cædendo perſequebatur, & magnam illorum partem perimebat, reliqui vero fluvio trajecto diverſis viis dilapſi ſunt; quare contigit Galilæam metu *omni* liberari, niſi ab iis qui relicti erant in ſpeluncis latitantes: eorumque cauſa neceſſe erat ut diutius ibi moraretur. Quamobrem primum militibus *aliquem* ex laboribus ſuis fructum reddebat, centum & quinquaginta argenti drachmas ſingulis dividendo: ducibuſque multo plures miſit in ſtationes ubi hyemabant. Pheroræ autem, fratrum ſuorum natu minimo, mandabat, ut, quod ad rerum venalium copiam attinet, illis proſpiceret & conſuleret, & Alexandrium communiret. atque ille rem utramque curabat.

Militibus ſuis largam pecuniam diſtribuit. Ant. l. 14. c. 15. §. 4.

4. Eodem autem tempore Athenis quidem commorabatur Antonius: Ventidius vero Silonem & Herodem ad bellum contra Parthos accerſebat, illis imperans ut prius Judææ res componerent. Herodes quidem libenter Silonem Ventidio dimiſit, ipſe vero adverſus latrones ſpeluncas tenentes expeditionem fecit. Iſtæ autem ſpeluncæ in montibus erant præruptis, undique inacceſſæ, & obliquas tantum & peranguſtas quibus aſcenditur vias habentes: rupeſque ab earum fronte in valles profundiſſimas ſe porrigebat, recta & confragoſa declivitate, ut aliquandiu quidem rex, propter loci difficultatem quid agendum eſſet, dubitaret, tandemque ſtratagemate uteretur admodum periculoſo. nam robuſtiſſimos *è ſuis* arculis demiſſos in ſpeluncarum oſtia immittit. Atque illi latrones cum familiis mactabant, ignemque repugnantibus injiciebant. Cumque ex illis nonnullos conſervare vellet Herodes, ut ad ſe accederent per præconem juſſit.

Latrones in ſpeluncis expugnati. Ant. l. 14. c. 15. §. 5.

β΄. Πρὸς δὲ τὴν [v] Σέπφωριν ἐν νιφετῷ σφοδροτάτῳ διανύσας, ἀκμητὶ παραλαμβάνει τὴν πόλιν, πρὸ τῆς ἐφόδου τῶν φυλάκων ἐκφυγόντων. ἔνθα τοὺς ἑπομένους ὑπὸ τοῦ χειμῶνος κακωθέντας ἀναλαβών, πολλὴ δ' ἦν ἀφθονία τῶν ἐπιτηδείων, ἐπὶ τοὺς ἐν τοῖς σπηλαίοις ὥρμητο λῃστάς, [x] οἳ, πολλὴν τῆς χώρας κατατρέχοντες, οὐκ ἐλάττω κακὰ πολέμου διετίθεσαν τοὺς ἐπιχωρίους. προπέμψας δὲ πεζῶν τρία τέλη, καὶ μίαν ἴλην ἱππέων πρὸς [y] Ἄρβηλα κώμην, αὐτὸς [z] μετὰ τεσσαράκοντα ἡμέρας ἐπῆλθε μετὰ τῆς λοιπῆς δυνάμεως. οὐ μὴν πρὸς τὴν ἔφοδον ἔδεισαν οἱ πολέμιοι, μετὰ δὲ τῶν ὅπλων ἀπήντων, τὴν μὲν ἐμπειρίαν πολεμικὴν ἔχοντες, τὸ δὲ θράσος λῃστρικόν. συμβαλόντες [a] γοῦν τῷ σφετέρῳ δεξιῷ τὸ εὐώνυμον κέρας τῶν Ἡρώδου τρέπουσι. περιελθὼν δὲ ταχέως Ἡρώδης ἐκ τοῦ καθ' ἑαυτὸν δεξιοῦ, προσεβοήθει, καὶ τὸ μὲν οἰκεῖον [b] ἐπέστρεφεν ἐκ τῆς φυγῆς, τοῖς δὲ διώκουσιν ἐμπίπτων, [c] ἀνέκοψε τὴν ὁρμήν, μέχρι τὰς κατὰ στόμα προσβολὰς μὴ φέροντες [d] ἐξέκλιναν.

γ΄. Ὁ δὲ, ἕως Ἰορδάνου [e] κτείνων εἵπετο, καὶ πολὺ μὲν [f] αὐτῶν μέρος διέφθειρεν, οἱ λοιποὶ δ' ὑπὲρ τὸν ποταμὸν ἐσκεδάσθησαν, ὥς τε τὴν Γαλιλαίαν κεκαθάρθαι [g] φόβων, [h] πλὴν καθόσον [i] οἱ τοῖς σπηλαίοις ἐμφωλεύοντες ὑπελείποντο, καὶ ἐπὶ τούτοις ἔδει διατριβῆς. διὸ δὴ πρῶτον τοῖς στρατιώταις τὰς ἐκ τῶν πεπονημένων [k] ἐπικαρπίας ἀπεδίδου, [l] διανέμων ἑκάστῳ δραχμὰς ἑκατὸν πεντήκοντα ἀργυρίου, καὶ τοῖς ἡγεμόσι [m] πολυπλασίονα διέπεμψεν εἰς οὓς ἐχειμέριζον σταθμούς. Φερώρᾳ δὲ τῷ νεωτάτῳ τῶν ἀδελφῶν ἐπέστελλε, τῆς τε ἀγορᾶς αὐτοῖς ποιεῖσθαι πρόνοιαν, καὶ [n] τειχίζειν Ἀλεξάνδρειον. κἀκεῖνος [o] ἀμφοτέρων ἐπεμελήθη.

δ΄. Ἐν δὲ τούτῳ, περὶ μὲν Ἀθήνας διῆγεν Ἀντώνιος· Βεντίδιος δ' ἐπὶ τὸν πρὸς Πάρθους πόλεμον Σίλωνά τε καὶ Ἡρώδην μετεπέμπετο, καταστήσασθαι πρότερον ἐπιστέλλων τὰ περὶ Ἰουδαίαν. [p] Ἡρώδης μὲν ἀσμένως Σίλωνα πρὸς Βεντίδιον ἀπολύσας, αὐτὸς ἐπὶ τοὺς ἐν τοῖς σπηλαίοις ἐστράτευσεν. τὰ δὲ σπήλαια ταῦτα πρὸς ἀποκρήμνοις ὄρεσιν ἦν οὐδαμόθεν προσιτὰ, πλαγίας δὲ [q] ἀνόδους μόνον ἔχοντα στενωτάτας. ἡ δὲ κατὰ μέτωπον αὐτῶν πέτρα καθῆκεν εἰς βαθυτάτας φάραγγας, [r] ὄρθιος ἐπιῤῥέπουσα ταῖς χαράδραις, ὥστε τὸν βασιλέα μέχρι πολλοῦ μὲν ἀπορεῖν πρὸς τὸ ἀμήχανον τοῦ τόπου, [s] τελευταῖον δ' ἐπινοίᾳ χρήσασθαι σφαλερωτάτῃ. [t] τοὺς γοῦν ἀλκίμους καθιμῶν ἐν λάρναξιν ἐνίει τοῖς στομίοις. οἱ δὲ ἀπέσφαττόν τε αὐτοὺς σὺν γενεαῖς, καὶ πῦρ ἐνίεσαν τοῖς ἀμυνομένοις. βουληθεὶς δ' ἐξ αὐτῶν καὶ [v] περισῶσαί τινας Ἡρώδης, ἐκήρυξεν [x] ἀποχωρεῖν πρὸς αὐτόν. τῶν δὲ [y] ἐθελούσιος μὲν οὐδεὶς προ-

v Σέπφωριν] Conf. *Ant.* lib. 14. c. 15. §. 4. Rectè Nummi ΣΕΠΦΩΡΗΝΩΝ Spanh.

x Οἳ, πολλὴν] *Rosſ.* Οἱ πολλοί.

y Ἄρβηλα κώμην] Conf. de Vita §. 37. Spanh.

z Μετὰ τεσσαράκοντα] Id eſt, εἰς τεσσαρακοστὴν ἡμέραν ut in *Ant.* l. 14. c. 15. §. 4. ſic & cap. 13. hujus libri §. 1. μετ' ἔτη δύο idem eſt quod δευτέρῳ ἔτει *Ant.* l. 14. c. 13. §. 3. & alibi ſæpe. Eſt enim ea loquendi formula *Joſepho* admodum familiaris. Aldr. Videſis *Pagi* Criticam in *Baronii* Annales, p. 219. vol. 1. *Mar. ſtemp.* vid. Not. Ox. Spanh.

a Γοῦν] Δὲ *Rosſ.*

b Ἐπέστρεφεν] *Rosſ.* Ὑπέστρεφεν.

c Ἀνέκοψε] *Lugd. Bat.* Ἀνέκοπτε.

d Ἐξέκλιναν.] *Rosſ.* Ἀπέκλιναν.

e Κτείνων] Κτείνειν *Big. Rosſ. Voſſ.* & Ox. Spanh.

f Αὐτῶν] *Rosſ.* Αὐτοῦ.

g Φόβων,] Pro φόβου f. φόνου. Spanh.

h Πλὴν καθόσον] Conf. *Ant.* lib. 14. c. 15. §. 4. Spanh.

i Οἱ τοῖς] *Rosſ.* Ἐν τοῖς σπηλαίοις.

k Ἐπικαρπίας] Ἐπικαρπίαν infr. lib. 6. c. 1. §. 5. militibus datas.

l Διανέμων] Ἀπονέμων *Rosſ.*

m Πολυπλασίονα] Πολυπλάσιον *MS. Lipſ.* Spanh.

n Τειχίζειν Ἀλεξάνδρειον.] Ἀνατειχίζειν in *Ant.* l. 14. c. 15. §. 4. Ἀλεξάνδριον *Lugd. Bat.* ut paſſim.

o Ἀμφοτέρων] Abeſt a *Rosſ.*

p Ἡρώδης μὲν] *Lugd. Bat.* Ἡρώδης δέ.

q Ἀνόδους] Ita *Big.* rectè. ἀνέτους in *cæteris.* Huds. Ἀνόδους rectè *Big.* Ox. Spanh.

r Ὄρθιος ἐπιῤῥέπουσα] Ὀρθίαις *Bod.* & *Lugd. Bat.* ὀρθίοις *Rosſ.*

s Τελευταῖον δ'] *Rosſ.* Τὸ τελευταῖον δέ.

t Τοὺς γοῦν ἀλκίμους] Τοὺς γὰρ ἀλκ. *Bod.*

v Περισῶσαι] Sic in *omnibus MSS.* περισῶσαι in *Impreſſis.* Περισῶσαι omnes *MSS.* Ox. Spanh.

x Ἀποχωρεῖν] An ὑποχωρεῖν *ad ipſum ſe recipere?* Huds. in *Add.*

y Ἐθελούσιος] Ita *Voſſ.* ἐθελουσίως *Big.* & *Bod.* ἐθελουσίως *Baſ.* & *Gen.* Confer *Ant.* l. 14. c. 15. §. 5. ubi hoc ſtratagema plenius explicatur. Ubi etiam *Joſephus* l. 14. c. 9. §. 2. καὶ πολλοὶ συγχωρήσαντος τοῦ βασιλέως ἐπαγγελλόμενοι παρέδοσαν σφᾶς ὑπηκόους. Sibi tamen non contradicit, quia nemo facit aliquid ἐθελούσιος qui quod facit factum nollet. Quare qui deditione vitam redemere, accenſendi ſunt τοῖς βιαζομένοις, quos non *omnes* dicit ſed eorum *multos* ſervituti mortem prætuliſſe. Aldr. Ἐθελούσιος *Voſſ.* ἐθελουσίως *Bod. Big.* Ox. Spanh.

a Πο-

προσιόντας, καὶ τῶν βιαζομένων δὲ πολλοὶ τῆς αἰχμαλωσίας προείλοντο θάνατον. ἔνθα καὶ τῶν γηραιῶν τις ἑπτὰ παίδων [z] πατὴρ, μετὰ τῆς μητρὸς δεομένους τοὺς παῖδας, ἐπιτρέψαι σφίσιν ἐξελθεῖν ἐπὶ δεξιᾷ, κτείνει τρόπῳ τοιῷδε. καθ' ἕνα προϊέναι κελεύσας, αὐτὸς [a] ἑστὼς παρὰ τὸ στόμιον, καὶ τὸν ἀεὶ προϊόντα τῶν υἱῶν ἀπέσφαττεν. ἐξ ἀπόπτου δὲ Ἡρώδης [b] ἀποβλέπων, τῷ τε πάθει συνεχεῖτο, καὶ τῷ πρεσβύτῃ δεξιὰν ὤρεγε, φείσασθαι [c] τῶν τέκνων παρακαλῶν. ὁ δὲ, πρὸς οὐδὲν ἐνδοὺς τῶν λεγομένων, ἀλλὰ καὶ προσονειδίσας τὸν Ἡρώδην [d] εἰς ταπεινότητα, ἐπὶ τοῖς παισὶν ἀναιρεῖ καὶ τὴν γυναῖκα, καὶ καταβαλὼν κατὰ τοῦ κρημνοῦ τοὺς νεκροὺς τὸ τελευταῖον καὶ ἑαυτὸν ἔρριψεν.

ε. Χειροῦται μὲν οὕτω τὰ σπήλαια καὶ τοὺς ἐν αὐτοῖς Ἡρώδης. καταλιπὼν δὲ τῆς στρατιᾶς μοῖραν, ὅσην ἀποχρήσειν ὑπελάμβανε πρὸς τὰς ἐπαναστάσεις, καὶ Πτολεμαῖον ἐπ' [e] αὐτῆς, ἐπὶ Σαμαρείας ὑπέστρεφεν, ὁπλίτας μὲν τρισχιλίους, ἱππεῖς δὲ ἄγων ἑξακοσίους ἐπ' Ἀντίγονον. ἔνθα πρὸς τὴν ἀποχώρησιν αὐτοῦ λαβόντες ἄδειαν, οἷς ἔθος ἦν θορυβεῖν τὴν Γαλιλαίαν, κτείνουσι μὲν Πτολεμαῖον τὸν στρατηγὸν ἀδοκήτως προσπεσόντες, ἐπόρθουν δὲ τὴν χώραν ποιούμενοι τὰς ἀναφυγὰς εἰς τὰ ἕλη καὶ τὰ δυσερεύνητα τῶν χωρίων. [f] πυθόμενος δὲ Ἡρώδης τὴν ἐπανάστασιν, διὰ τάχους [g] ἐπεβοήθει, καὶ πολὺ μὲν αὐτῶν πλῆθος διέφθειρε, τὰ φρούρια δὲ πάντα [h] πολιορκίας ἐξελὼν, ἐπιτίμιον τῆς μεταβολῆς εἰσεπράξατο παρὰ τῶν πολεμίων ἑκατὸν τάλαντα.

ϛ. Ἤδη δὲ Πάρθων μὲν ἐξεληλαμένων, ἀνῃρημένου δὲ Πακόρου, Βεντίδιος, ἐπιστείλαντος Ἀντωνίου συμμάχους, πέμπει Ἡρώδῃ κατ' Ἀντιγόνου χιλίους ἱππεῖς καὶ δύο τάγματα. τούτων τὸν στρατηγὸν Μαχαιρᾶν Ἀντίγονος ἱκέτευε δι' ἐπιστολῶν [i] ἑαυτοῦ βοηθὸν ἀφικέσθαι, πολλὰ περί τε τῆς Ἡρώδου βίας, [k] καὶ ἐπηρείας τῆς βασιλείας ἀποδυρόμενος, καὶ χρήματα δώσειν ὑπισχνούμενος. ὁ δὲ, [l] οὐ γὰρ κατεφρόνει [m] τοῦ πέμψαντος, ἄλλως τε καὶ πλείονα Ἡρώδου διδόντος, εἰς μὲν τὴν προδοσίαν οὐχ ὑπήκουσεν, ὑποκρινόμενος δὲ φιλίαν, κατάσκοπος ᾔει τῶν Ἀντιγόνου πραγμάτων, Ἡρώδῃ μὴ πεισθεὶς ἀποτρέποντι. προαισθόμενος δὲ αὐτοῦ τὴν διάνοιαν Ἀντίγονος, τήν τε πόλιν ἀπέκλεισε, [n] καὶ ἀπὸ τῶν τειχῶν ὡς πολέμιον ἠμύνατο, μέχρις αἰδούμενος Μαχαιρᾶς εἰς [o] Ἀμμαοῦντα πρὸς Ἡρώδην ἐχώρει, καὶ πρὸς τὴν διαμαρτίαν τεθυμωμένος, ὅσοις [p] ἐπετύγχανεν Ἰουδαίοις ἀνῄρει, μηδεμίαν τῶν Ἡρωδείων φειδὼ ποιούμενος, ἀλλ' ὡς [q] Ἀντιγονείοις χρώμενος ἅπασιν.

ζ. Ἐφ' οἷς χαλεπήνας Ἡρώδης, ὥρμησε μὲν ἀμύνασθαι Μαχαιρᾶν ὡς πολέμιον. κρατήσας δὲ τῆς [r] ὀργῆς ἤλαυνε πρὸς Ἀντώνιον κατηγορήσων τῆς Μαχαιρᾶ παρανομίας. ὁ δὲ, [s] ἐν ἐπιλογισμῷ τῶν ἡμαρτημένων γενόμενος, ταχέως μεταδιώκει τε τὸν βασιλέα, καὶ πολ-

Eorum autem nemo ultro ſe tradidit: & multi, qui vi coacti id fecerant, ſervituti mortem prætulerunt. Ubi etiam è ſenibus quidam, ſeptem natorum pater, orantes cum matre liberos, ut ſibi fide dextraque data egredi permitteret, hoc modo occidit. Cum ſingulos exire juſſiſſet, ipſe in oſtio ſtabat, & ut filiorum quiſque progreſſus eſt eum jugulabat. Herodes autem è ſpecula hæc proſpiciens, dolore afficiebatur, ſenique dextram porrigebat, orans obſecranſque ut liberis parceret. Ille vero, cum nihil precibus ejus conceſſiſſet, ſed & convicia jeciſſet in Herodem ob *generis* humilitatem, poſt liberos etiam uxorem interficit; cumque corpora *eorum* in præceps devolviſſet, poſtremo & ſemetipſum dejecit. *Latronis veterani atrox factum. Ant. l. 14. c. 15. §. 5.*

5. Ita quidem ſpeluncas, & qui in illis erant, ſubigit Herodes; cumque exercitus partem tantam reliquiſſet, quantam ad ſeditionem comprimendam ſatis eſſe arbitraretur, eique Ptolemæum præfeciſſet, in Samariam reverſus eſt, peditum quidem tria millia & equites ſexcentos in Antigonum ducens. Ubi, poſt ejus diſceſſum, licentiam nacti, qui Galilæam turbare conſueverunt, Ptolemæum quidem ducem ex improviſo adorti interficiunt; agros autem vaſtabant, fuga ſe recipientes in paludes & loca ſcrutatu difficilia. Herodes autem, cum motus iſtos & tumultus inaudiviſſet, ad auxilium ferendum properabat, & magnam quidem ſeditioſorum multitudinem peremit, ubi vero caſtella omnia obſidione liberaſſet, ob hanc rerum perturbationem hoſtibus centum talentorum multam irrogavit. *Herodes contra Antigonum in Samariam proficiſcitur. Ant. l. 14. c. 15. §. 6.*

6. At, jam Parthis quidem expulſis & Pacoro occiſo, Ventidius juſſu Antonii equitum mille duaſque legiones in auxilium mittit Herodi. Eorum autem ducem Machæram, ut ſe adjutum veniret, per epiſtolas rogabat Antigonus; multa & de Herodis violentia & de injuriis regno allatis conquerens, & pecuniam *ſe ei* daturum eſſe promittens. Ille vero, * haud enim eum qui ad ipſum miſerat contemnendum putabat, præſertim cum & plura daret Herodes, in proditione quidem ei non paruit, ſimulata vero amicitia res Antigoni exploratum ivit, Herodi id diſſuadenti nihil obſequutus. Antigonus autem, qui præſenſit quo animo veniret, & civitate eum excluſit, & tanquam hoſtem à mœnibus *eum* propulſavit, uſque adeo ut Machæram *incœpti* puderet, & in Ammauntem ad Herodem ſe reciperet: iratuſque quod res tam male ceciderint, in quoſcunque Judæos incurrebat, illos occidebat, ne Herodianis quidem vel minimum parcens, ſed in omnes tanquam Antigoniani eſſent ſæviens. *Machæras Herodi ſubſidio venit, ſed mala fide agit. Ant. l. 14. c. 15. §. 7.*

7. Iſta cum ægre tuliſſet Herodes, voluit quidem Machæram tanquam hoſtem propellere: iracundia vero cohibita ad Antonium properabat, Machæræ iniquitatem accuſaturus. At ille, cum ſua ſecum reputaſſet delicta, & regem celeriter inſequebatur, multiſque precibus effecit ut ſecum in *Herodes Machæræ iratus. Ant. l. 14. c. 15. §. 7. Herodes cum Machæra in gra-*

z Πατὴρ,] Ita diſtinguo cum *Epiphanio*, qui vertit, *orantes cum matre pueros*, &c. παῖς μετὰ τῆς μητρὸς, δεομένους, &c. in *Edit.*

a Ἑστὼς] *Lugd. Bat.* Ἑστῶτα.

b Ἀποβλέπων,] *Lugd. Bat.* & *Roſt.* Ἐπιβλέπων.

c Τῶν τέκνων] Τῶν παίδων *Bod.* & *Roſt.*

d Εἰς ταπεινότητα,] Humilitatem generis *Ox.* *humilem animum* male alii, de conſternatione infra lib. 2. c. 14. §. 7. de metu ſeu dejecto animo. intr. lib. 1. c. 3. §. 6. Spanh.

e Αὐτῆς,] *Lugd. Bat.* Αὐτοῖς.

f Πυθόμενος] *Lugd. Bat.* Πυθόμενος.

g Ἐπεβοήθει,] Id. Ἐβοήθει.

h Πολιορκίας] Id. Πολιορκίαις.

i Ἑαυτοῦ] *Roſt.* Αὐτοῦ.

k Καὶ ἐπηρείας τῆς βασιλείας ἀποδυρόμενος,] Deſunt hæc in *Ruſin.* & MS. *Bod.* *Ox.* Spanh. ut & *Lugd. Bat.* & *Roſt.*

l Οὐ γὰρ κατεφρόνει] Οὐδὲ γὰρ *Bod.* & *Roſt.*

m Τοῦ πέμψαντος, ἄλλως τε καὶ πλείονα Ἡρώδου διδόντος, εἰς μὲν τὴν προδοσίαν] *Sc.* πρὸς αὐτὸν, *i.* Antigonum intelligit quocum acturus erat Machæras Ventidii & Silonis exemplo, niſi plus accepiſſet ab Herode quam Antigonus illi offerebat: ſed perfidiam averſatus eſt quando talem quæſtui haberet. Aldr. In proditione quidem ei non paruit, præſertim cum plura daret Herodes. Oxon. Spanh.

n Καὶ ἀπὸ τῶν τειχῶν] Τῶν abeſt à *Lugd. Bat.*

o Ἀμμαοῦντα] Ἐμμαοῦν *Ant.* l. 14. c. 15. §. 7. Eſtque (ni fallor) per ε vitatior ſcriptura, per α verior: ſiquidem ipſo nomine præfert aquarum gloriam uti *Joſephus* aſſerit l. 4. *de Bello.* apud *Ruſinum* perperam *Amathunta* habemus. Aldr. Hic *Ruſinus* Amathuntem. *Ant.* lib. 14. c. 15. §. 7. Ἐμμαοῦν & cap. 11. §. 2. Spanh.

p Ἐπετύγχανεν] *Lugd. Bat.* Ἐπέτυχεν.

q Ἀντιγονείοις] *Roſt.* Ἀντιγονείοις.

r Ὀργῆς] Ὁρμῆς *Big.* *Roſt.* *Bod.* & *Voſſ.* quod vel ideo minus probo, quia *Joſephus* ſtatim ὡς μὲν ἐκράτησε τῆς ὀργῆς inquit. Aldr. Ὁρμῆς MS. *Big.* *Bod.* *Voſſ.* Ox. Spanh.

s Ἐν ἐπιλογισμῷ] *Lugd. Bat.* Ἐν διαλογισμῷ.

* Nec enim ad quos miſſus fuerat, negligendum putabat. *Ruf.*

[margin: tiam redit. Antt. l. 14. c. 15. §. 7.] in gratiam rediret. Non tamen Herodes ad Antonium velle ire deſtitit. Sed cum audiſſet eum magnis viribus oppugnare Samoſata (urbs autem eſt juxta Euphratem valida) eo magis accelerabat, tempus idoneum eſſe animadvertens quo & fortitudinem *ſuam* demonſtraret, & Antonio impenſius placeret. Denique mox ut ad eum venit, *[margin: Herodes fortiter ſe gerit Samosatis(?). Antt. l. 14. c. 15. §. 8.]* finem attulit obſidioni, multis Barbaris interfectis amplaque præda *eis* ablata; ut Antonius quidem, quanquam ejus virtutem antea miraretur, tamen & tunc magis eum ſuſpiceret, multumque & ad alios ejus honores & ad ſpem regni adderet, rex vero Antiochus Samoſatorum deditionem facere coactus eſſet.

λὰ δεηθεὶς ἑαυτῷ διαλλάττει. οὐ μὴν Ἡρώδης ἐπαύσατο τῆς πρὸς Ἀντώνιον ὁρμῆς. ἀκηκοὼς δὲ αὐτὸ μετὰ πολλῆς δυνάμεως προσπολεμοῦντα [t] Σαμοσάτοις, πόλις δέ ἐστιν Εὐφράτου πλησίον καρτερὰ, θᾶττον ἠπείγετο, τὸν καιρὸν ἐπιτήδειον [v] ὁρῶν πρός τε ἐπίδειξιν [x] ἀνδρείας, καὶ τὸ μᾶλλον [y] ἀρέσασθαι τῷ Ἀντωνίῳ. [z] γίνεται γοῦν ἐπελθὼν τέλος αὐτοῖς τῆς πολιορκίας, [a] πολλοὺς μὲν τῶν Βαρβάρων ἀποκτείνας, πολλὴν δὲ ἀποτεμόμενος λείαν. ὥς τε τὸν μὲν Ἀντώνιον, [b] θαυμάζοντα καὶ πάλαι [c] τὰ τῆς ἀρετῆς [d] αὐτοῦ, τότε μᾶλλον οὕτως ἔχειν, καὶ πολὺ προσθεῖναι [e] ταῖς τε ἄλλαις [f] τιμαῖς αὐτοῦ καὶ ταῖς εἰς τὴν *βασιλείαν* ἐλπίσιν, Ἀντίοχον δὲ τὸν βασιλέα ἀναγκασθῆναι τὰ Σαμόσατα παραδοῦναι.

XIII.

CAP. XVII.

Joſephi mors, & Herodis de eo ſomnium. Ejuſdem mira & iterata conſervatio. Pappo fratris occiſori caput amputat, & Pheroræ mittit. Non multo poſt Hieroſolyma obſidet, & Mariamnem in uxorem ducit.

[margin: Joſephus Herodis frater temere prælium committit cum Antigono, & occiditur. Antt. l. 14. c. 15. §. 10.] DUM hæc gererentur, res Herodis in Judæa fractæ ſunt. Reliquerat quidem Joſephum fratrem ſuum, qui omnia procuraret, cui mandaverat, ut ante ejus *ejus* reditum nihil quicquam adverſus Antigonum moveret. Machæram enim nequaquam firmum habiturum eſſe ſocium, *ut* ex iis quæ fecerat *licet conjicere*. Ille vero, ubi fratrem longiſſime abeſſe reſcivit, mandatorum *ejus* immemor, cum quinque cohortibus, quas ſimul miſerat Machæras, Hierichunta proficiſcebatur. ibat enim, cum æſtas eſſet adulta, ſegetes *eorum* direpturus. Adverſariis autem in montibus & locis difficilibus eum adortis, & ipſe, cum ſe in prælio ſtrenuum fortemque admodum oſtendiſſet, occumbit, Romanique ad unum omnes occiduntur. nam cohortes erant ex Syria non ita pridem collectæ, nec veteranos ullos ſecum permiſtos habebant, qui belli imperitis opitulari poſſent.

[margin: Joſephus mortuus indigne tractatus. Antt. l. 14. c. 15. §. 10.] 2. Antigonus autem victoria minime contentus fuit, ſed eò iracundiæ proceſſit, ut & Joſephum etiam mortuum indigne tractaret. Corporum enim *occiſorum* potitus illius caput abſcindit, * quamvis frater ejus Pheroras id quinquaginta talentis redimere voluit. Adeo autem novatæ erant *inclinatæque* res Galilææ poſt Antigoni victoriam, ut primates qui ab Herode ſtabant ad lacum productos demergerent ii qui Antigono favebant. Multaque etiam in Idumæa mutabantur, ubi Machæras

ΚΕΦ. ιζ'.

Ἰωσήπου τελευτὴ, ἣν ὄνειροι Ἡρώδῃ προσημαίνουσιν. ὡς Ἡρώδης δὶς θαυμασίως διασώζεται. Πάππον τὸν ἀδελφοῦ φονέα καρατομεῖ, καὶ κεφαλὴν Φερώρᾳ πέμπει. μετ' οὐ πολὺ Ἱεροσόλυμα πολιορκεῖ, καὶ Μαριάμμην γαμεῖ.

ΚΑΝ τούτῳ θραύεται τὰ κατὰ τὴν Ἰουδαίαν Ἡρώδου πράγματα. κατελελοίπει [g] μὲν Ἰώσηπον τὸν ἀδελφὸν ἐπὶ τῶν ὅλων, παραγγείλας μηδὲν μέχρι τῆς ὑποστροφῆς αὐτοῦ παρακινεῖν πρὸς Ἀντίγονον. οὐ γὰρ δὴ βέβαιον εἶναι Μαχαιρᾶν σύμμαχον, ἐξ ὧν ἔδρασεν. ὁ δὲ, ὡς ἤκουσεν ὄντα πορρωτάτω τὸν ἀδελφὸν, ἀμελήσας τῶν παραγγελμάτων ἐπὶ Ἱεριχοῦντος ἐχώρει μετὰ πέντε σπειρῶν, ἃς [h] συνέπεμψε Μαχαιρᾶς. ᾔει δὲ τὸν σῖτον ἁρπάσων ἐν ἀκμῇ τοῦ θέρους. ἐπιθεμένων δ' ἐν τοῖς ὄρεσι καὶ ταῖς δυσχωρίαις τῶν ἐναντίων, αὐτός τε θνήσκει, μάλα γενναῖος ἐν τῇ μάχῃ φανεὶς, καὶ τὸ Ῥωμαϊκὸν πᾶν διαφθείρεται. [i] νεοσύλλεκτοι γὰρ ἐκ τῆς Συρίας ἦσαν αἱ σπεῖραι, καὶ οὐδὲν αὐταῖς [k] ἀνεκέκρατο τῶν πάλαι στρατιωτῶν καλουμένων, ἐπαμύνειν τοῖς ἀπείροις πολέμου δυνάμενον.

β'. Ἀντιγόνῳ δὲ οὐκ ἀπέχρησεν ἡ νίκη, προῆλθε δὲ εἰς τοσοῦτον ὀργῆς, ὥς τε καὶ νεκρὸν αἰκίσασθαι τὸν Ἰώσηπον. κρατήσας γοῦν [l] τῶν σωμάτων ἀποτέμνει τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ, καί τοι πεντήκοντα τάλαντα λύτρον [m] αὐτῆς Φερώρα τἀδελφοῦ διδόντος. τὰ δὲ τῆς Γαλιλαίας μετὰ τὴν Ἀντιγόνου νίκην ἐνεωτερίσθη πρὸς τοσοῦτον, ὥς τε τοὺς τὰ Ἡρώδου φρονοῦντας τῶν δυνατῶν προσάγοντες εἰς τὴν λίμνην κατέδυσαν οἱ προσέχοντες Ἀντιγόνῳ. μετεβάλλετο δὲ πολλὰ καὶ τῆς [n] Ἰδουμαίας, ἔνθα Μαχαιρᾶς ἀνετεί-

t Σαμοσάτοις, πόλις δέ ἐστιν Εὐφράτου πλησίον] Σαμοσάτοις Bod. Conf. *Antt.* lib. 14. c. 15. §. 8. Samoſata ad Euphratem. Nummi ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ Φ. ΣΑΜΟΣΑΤΩΝ. *Metropolis Flavia Samoſata.* Item ΣΑΜΟΣΑΤΑ ΠΟΛΙΝ ΣΑΜΟ ΜΗΤΡΟ. *Samoſata, Metropolis Comagenum.* [illegible] Zonaras in narratione hujus facti Annal. lib. 5. p. 232. B. SPANH.

v Ὁρῶν πρός τε] Ἑορων Bod. & Roſſ. τε abeſt a *Lugd. Bat.*

x Ἀνδρείας,] *Lugd. Bat.* ἀνδρείας.

y Ἀρέσασθαι τῷ Ἀντωνίῳ] Θεοῖς ἀρέσασθαι Aeſchyl. ſuppl. v. 663. & κασιγνήτην ἀρέσασθαι Apoll. Rh. l. III. v. 668. SPANH.

z Γίνεται γοῦν ἐπελθὼν] Pollicitus erat Antiochus pacis pretium talenta mille, ſeque Antonii imperata facturum; ſed qui has conditiones primo repulit Antonius, poſt tractam diu obſidionem multo deteriores accepit: ac ne has quidem (ut videtur) obtinere potuiſſet, niſi Samoſatenſibus metum aliquem attuliſſent Herodis auxilia. Confer *Plutarchum* in *Anton.* p. 931. B. *Dionem* lib. XLIX. p. 405. B.C. ALDR.

a Πολλοὺς] *Sc.* in itinere, ut conſtat ex *Antt.* l. 14. c. 15. §. 9. ALDR.

b Θαυμάζοντα] Θαυμάζοντα καὶ πάλαι τὴν ἀρετὴν αὐτοῦ Bod.

c Τὰ τῆς ἀρετῆς] A *Lugd. Bat.* & *Roſſ.* abeſt. τα.

d Αὐτοῦ, τότε] Αὐτον τε pro αὐτοῦ τότε habent MSS. HUDS. Lege αὐτοῦ τι τε Cocc. Αὐτον τε MSS. Oxon. SPANH.

e Ταῖς τε ἄλλαις] Ἄλλαις τιμαῖς αὐτοῦ è MSS. ſupplet Ox. Sic ταῖς τε ἄλλαις τιμαῖς MSS. *Lipſ.* SPANH.

f Τιμαῖς αὐτοῦ] Illud τιμαῖς additum ex *Big. Bod. Lipſ. Voſſ. Roſſ.* & *Ruf.*

g Μὲν Ἰώσηπον] Μὲν γὰρ Bod. *Lugd. Bat.* & forſan *Ruf.*

h Συνέπεμψε] *Lugd. Bat.* Ἐπέμψε.

i Νεοσύλλεκτοι] Conf. *Antt.* lib. 14. c. 15. §. 10. ſimiliter de hiſce copiis. SPANH.

k Ἀνεκέκρατο] *Lugd. Bat.* & *Roſſ.* Ἐπεκέκρατο.

l Τῶν σωμάτων] Cenſeat forte quis legendum eſſe τοῦ σώματος; verum aliter maluit *Joſephus*, ut apparet ex *Antt.* ubi ſcribit, κρατήσας δὲ τῶν νεκρῶν. atque ita innuit illum (ceciderant enim plures) plena victoria fuiſſe potitum. HAV.

m Αὐτῆς] *Lugd. Bat.* Αὐτοῦ. male.

n Ἰδουμαίας.] *Iudaias* in *Antt.* l. 14. c. 15. §. 10. nominibus iſtis etiam alibi ſæpe permutatis. *Iudaias Antt.* lib. 14. c. 15. §. 10. SPANH.

* Quamvis L. talenta Pheroras frater pretium redemptionis offerret, *Ruf.* Verum non eſt Pherora *offerente*, ſed *dante*, ait *Noldius* in *Hiſtoria Idumæa*, p. 112. Pace autem *illius* rectè ſatis *Rufinus*: cum notum ſit omnibus *præſens* ſæpe pro *futuro* poni, ut oſtendit Cl. *Perizonius* ad *Ælianum*, p. 201.

a Ταῖ

τειχίζε τι τῶν ἐρυμάτων [o] ὃ Γιτθὰ καλεῖται. τούτων δὲ [p] οὐδέπω πέπυστο Ἡρώδης. μετὰ γὰρ τὴν Σαμοσάτων ἅλωσιν, [q] Ἀντώνιος μὲν [r] καταστήσας ἐπὶ τῆς Συρίας Σόσιον, καὶ προστάξας Ἡρώδῃ βοηθεῖν ἐπ' Ἀντίγονον [s] αὐτὸς [t] εἰς Αἴγυπτον ἀπεχώρησε, Σόσιος δὲ δύο μὲν τάγματα προαπέστειλεν εἰς Ἰουδαίαν Ἡρώδῃ συμμαχῶν, αὐτὸς δὲ μετὰ τῆς λοιπῆς δυνάμεως [u] ἠκολούθει σχεδόν.

γʹ. Ὄντι δὲ Ἡρώδῃ κατὰ τὴν πρὸς Ἀντιόχειαν Δάφνην, ὄνειροι σαφεῖς τὸν τοῦ ἀδελφοῦ θάνατον προσημαίνουσι, καὶ μετὰ ταραχῆς [v] ἐκθορόντι τῆς κοίτης εἰσίασιν ἄγγελοι τῆς συμφορᾶς. ὁ δὲ ὀλίγον μὲν προσοιμώξας τῷ πάθει, τὸ πλεῖον δὲ τοῦ [x] πένθους ὑπερθέμενος, ἐπὶ τοὺς ἐχθροὺς ἠπείγετο. ποιούμενος δὲ τὴν πορείαν ὑπὲρ δύναμιν, καὶ διανύσας ἐπὶ τὸν Λίβανον, ὀκτακοσίους μὲν [y] τῶν περὶ τὸ ὄρος προσλαμβάνει συμμάχους, Ῥωμαίων δὲ ἓν τάγμα [z] ταύτῃ συνάψας. μεθ' ὧν, οὐ περιμείνας ἡμέραν, εἰς τὴν Γαλιλαίαν ἐνέβαλε, τούς τε πολεμίους ὑπαντιάσαντας εἰς ὃ καταλελοίπεσαν χωρίον [a] τρέπεται. καὶ προσέβαλλε μὲν συνεχῶς [b] τῷ φρουρίῳ, πρὶν δὲ ἑλεῖν, [c] χειμῶνι βιασθεὶς χαλεπωτάτῳ, ταῖς πλησίον ἐνστρατοπεδεύεται κώμαις. ἐπεὶ δ' αὐτῷ μετ' ὀλίγας μὲν ἡμέρας καὶ τὸ δεύτερον παρ' Ἀντωνίου τάγμα [d] συνέμιξε, δείσαντες τὴν ἰσχὺν οἱ πολέμιοι, διὰ νυκτὸς ἐξέλιπον τὸ ἔρυμα.

δʹ. Καὶ τὸ λοιπὸν ἤει διὰ Ἱεριχοῦντος σπεύδων [e] ἢ τάχιστα τοὺς τἀδελφοῦ φονεῖς μετελθεῖν. ἔνθα δὴ καὶ δαιμόνιον αὐτῷ συμβαίνει τέρας, ἐξ οὗ παρ' ἐλπίδα σωθεὶς ἀνδρὸς θεοφιλεστάτου δόξαν [f] ἀπηνέγκατο. πολλοὶ μὲν γὰρ αὐτῷ τῶν ἐν τέλει κατ' ἐκείνην συνειστιάθησαν τὴν ἑσπέραν. διαλυθέντος δὲ τοῦ συμποσίου, μετὰ τὸ πάντας ἐξελθεῖν, εὐθέως ὁ οἶκος συνέπεσεν. τοῦτο καὶ κινδύνων καὶ σωτηρίας [g] κοινὸν ἐπὶ τοῦ μέλλοντος πολέμου κρίνας εἶναι σημεῖον, ὑπὸ τὴν ἕω διεκίνει τὴν στρατιάν. καὶ τῶν ἐναντίων εἰς ἑξακισχιλίους ἀπὸ τῶν ὀρῶν καταθρέχοντες [h] ἀπεπειρῶντο τῶν προτεταγμένων, κατὰ χεῖρα μὲν συμπλέκεσθαι τοῖς Ῥωμαίοις οὐ σφόδρα θαρροῦντες, πόρρωθεν δὲ [i] χερμάσι καὶ [k] παλτοῖς ἔβαλλον, ὥς τε συχνοὺς κατατιτρώσκειν. ἐν ᾧ καὶ αὐτὸς Ἡρώδης παρελαύνων παλτῷ κατὰ τὴν πλευρὰν ἀκοντίζεται.

εʹ. Βουλόμενος δὲ ὁ Ἀντίγονος μὴ μόνον τόλμῃ τῶν σφετέρων, ἀλλὰ καὶ πλήθει περιεῖναι δοκεῖν, [l] Πάππον τινὰ τῶν ἑταίρων μετὰ στρατιᾶς ἐπὶ Σαμάρειαν [m] ἐπιπέμπει. [n] τούτοις μὲν ἦν ὁ Μαχαιρᾶς [o] ἀγώνισμα. Ἡρώδης δὲ τὴν [p] πολεμίαν καταδραμὼν, πέντε μὲν πολίχνας καταστρέφεται, δισχιλίους δὲ τῶν ἐν αὐταῖς διαφθείρει. καὶ τὰς οἰκίας ἐμπρήσας, ὑπέστρεψεν ἐπὶ

cujuſdam caſtelli, cui nomen eſt Gittha, mœnia inſtaurabat. Illa autem nondum audierat Herodes. Captis enim Samoſatis, Antonius quidem, cum Syriæ præfeciſſet Soſium, eique mandaſſet ut Herodem adjuvaret contra Antigonum, ipſe diſceſſit in Ægyptum; Soſius vero duas legiones Herodi auxiliares præmiſit in Judæam, ipſeque cum reliquis copiis è veſtigio ſubſequebatur.

Antonius in Ægyptum proficiſcitur. Ant. l. 14. c. 12. § 8.

3. Cæterum Herodi, cum apud Daphnen Antiochiæ eſſet, ſomnia manifeſta fratris mortem præſignificant; cumque turbatus è lecto exſiluiſſet *ad eum* ingreſſi ſunt calamitatis nuncii. Ille vero, cum paululum quidem lamentis, ob id quod acciderat, indulſiſſet, luctus vero partem majorem diſtuliſſet, in hoſtes properabat. Itinere autem ultra vires accelerato, ubi ad Libanum pervenit, octingentos quidem montis accolas in auxilium aſſumit cum unam Romanorum legionem illic collegiſſet. Cum quibus, non exſpectata luce, irruptionem in Galilæam faciebat, hoſteſque *ei* obviam progreſſos in locum quem reliquerant avertit. Et continuo quidem caſtellum oppugnabat, prius vero quam id caperet, graviſſima tempeſtate adactus in proximis pagis caſtra metatur. Cum autem paucis poſt diebus & altera legio ab Antonio *miſſa* ſeſe ei adjunxiſſet, hoſtes viribus *ejus* perterriti munimentum nocte deſerebant.

Joſephi mors nunciatur Herodi. Ant. l. 14. c. 15. §. 10.

Herodes in Galilæam irrumpit. Ant. l. 14. c. 15. §. 11.

4. Poſtea per Hierichunta ire contendebat, ut quamprimum fratris interfectores ulciſci poſſet. ubi ſane ei mirabile quiddam & prodigioſum accidit: ex quo præter ſpem ereptus atque ſervatus paſſim credebatur eſſe vir Deo charus dilectuſque. Nam veſpera quidem illa multos è primatibus ad cœnam adhibuit: finitoque convivio, cum omnes exiiſſent, cœnaculum concidit. Hoc ipſum ſalutis pariter ac periculorum, in bello quod gerendum erat, indicium eſſe ratus, prima luce exercitum educit: atque hoſtium ſex circiter millia, qui de montibus decurrebant, prima agmina laceſſebant, ad manus quidem cum Romanis conferendas non ſatis audaces, ſed lapides ac tela in eos eminus jacientes, quibus aliquam multi vulnerati erant. qua velitatione & ipſi Herodi inter obequitandum latus jaculo transfigitur.

Magno periculo mirum in modum liberatur. Ant. l. 14. c. 15. §. 11.

5. Antigonus autem, ſe non ſolum ſuorum audacia, ſed & numero ſuperiorem videri volens, Pappum è ſociis unum cum manu militum in Samariam mittit. * & iſtis quidem id negotii erat ut cum Machæra contenderent. At Herodes, cum hoſtium regionem incurſionibus vexaſſet, urbeculas quinque ſubjugat, duoque hominum millia, *quos ibi comprehenderat*, interficit, domibuſque in-

Antigonus Pappum ducem Samariam mittit. Ant. l. 14. c. 15. §. 12.

o Γιτθὰ] Ita legen. Γιθθὰ & in Γιθθᾷ in *MSS.* & *Editis*. articulum vero ὃ habui è *Cod. Bod.* Conf. Ant. Jud. lib. 6. c. 1. §. 2. Spanh.

p Οὐδέπω] Οὐδὲ εἰδέπω *Bod.* & *Roſſ.* εἴδεπω τι *Voſſ.* in *Rufini* verſione *nec horum quidquam*.

q Ἀντώνιος] *Dio.* in l. 49. p. 405. C. Γάϊος δὲ Σόσσιος τήν ἀρχὴν τῆς τε Συρίας καὶ τῆς Κιλικίας παρ' αὐτοῦ λαβών, &c.

r Καταστήσας—Ἀντίγονον,] Εἰς Ἀθήνας *Plutarch. in Anton.* p. 931. C. εἰς Ἰταλίαν *Dio* 49. p. 405. Ox. Spanh.

s Αὐτὸς] Ita *MSS.* αὐτοῦ perperam *Baſ.* & *Gen.*

t Εἰς Αἴγυπτον] Ita & *Ant.* l. 14. c. 15. §. 12. εἰς Ἀθήνας *Plutarchus* in *Anton.* p. 931. C. εἰς Ἰταλίαν *Dio* 49. p. 405. E. à Cæſare certe accerſitus Athenis Brundiſium venit, nec exſpectato illo in Græciam reverſus eſt. *Appian.* 5. p. 717, 718. *Dio* 48. p. 385. C. Itaque cenſet *Armachanus* Athenas eum primo rediiſſe, unde in Italiam venerit à Cæſare evocatus; tum Athenas denuo reverſum in Ægyptum inde navigaſſe cum Cleopatra ſua hyematurum. Aldr.

u Ἠκολούθει] Quando ſcilicet Aradios oppugnationem hactenus perpeſſos fameque & morbo confectos ſubegiſſet. *Dio.* 49. p. 405. C. Aldr.

v Ἐκθορόντι] *Al.* Ἐκθορόντι.

x Πένθους] *Roſſ.* Πάθους.

y Τῶν περὶ τὸ ὄρος] Abeſt τῶν ab *Roſſ.*

z Ταύτῃ] Neque hoc ibidem exſtat.

a Τρέπεται.] *Caſ.* Τρέπονται, ut & *Roſſ.*

b Τῷ φρουρίῳ,] Τοῦ φρουρίου *Bod.* & *Roſſ.*

c Χειμῶνι βιασθεὶς χαλεπωτάτῳ,] Nota acerbiſſimam hyemem in Palæſtina conf. inf. §. 6. Spanh.

d Συνέμιξε,] Ἔμιξε *MS. Lipſ.* Spanh.

e Ἢ τάχιστα] Ὡς τάχιστα *Voſſ.* Ὡς ταχ. *Voſſ.* Ox. Spanh.

f Ἀπηνέγκατο.] *Roſſ.* Ἀπηνέγκατο.

g Κοινὸν ἐπὶ τοῦ μέλλοντος] Vocabulum κοινὸν deeſt *Bod.*

h Ἀπεπειρῶντο] *Lugd. Bat.* Ἀπεπειρῶντο.

i Χερμάσι καὶ] Hæc verba eo modo deſiderantur in Codice *Roſſ.* Ut prima tantum Syllaba vocis Χερμάσι appareat, reliquis (utpote quæ e *MS.* quem ſecutus eſt librarius eliſa fuerunt) omiſſis, relicto vacuo integri fere verſus cum dimidio. Hav.

k Παλτοῖς ἔβαλλον,—παλτῷ] Ita & hic loci reſcribere placuit, & mox παλτῷ, prout in *Ant.* l. 14. c. 15. §. 5. & §. 12. πελτῷ & πελτοῖς in *libris*. Huds. Παλτοῖς hic *jaculis*, παλτοῖς ac παλτῷ etiam ἀρχ. lib. 14. c. 15. §. 12. Spanh.

l Πάππον] *Lugd. Bat.* Πάππον hic & inf. *Roſſ.* τινὰ.

m Ἐπιπέμπει.] Πέμπει *Bod.* & *Roſſ.*

n Τούτοις μὲν ἦν ὁ Μαχαιρᾶς] Conf. ἀρχ. lib. 14. c. 15. §. 12 Spanh.

o Ἀγώνισμα.] Eadem voce utitur l. 1. *de Bello* c. 15. §. 3.

p Πολεμίαν] *Lugd. Bat.* Πολέμιον.

* Quibus quidem Machæra erat præmium victoriæ. *Ruf*. idem dicere volens, quod in *Ant.* l. 14. c. 15 §. 12. ἀλλ' ὁ μὲν Μαχαιρᾷ τῷ στρατηγῷ παρεμάχει.

Herodes oppida rapit & magnam ſtragem edit. Antt. l. 14. c. 15. §. 12.

incenſis in caſtra *ſua* revertitur. Stativa autem habuit ad vicum Cana appellatum.

Exercitum auget. Antt. l. 14. c. 15. §. 12.

Herodes obviam it Pappo. Antt. l. 14. c. 15. §. 12.

6. In dies autem ſingulos magna multitudo Judæorum, tam ex ipſa Hierichunte quam ex aliis regionibus, ei accedebat, partim ex ſuo in Antigonum odio, partim vero ex rebus ab Herode præclare geſtis eò inducti. Cæterum multos impellebat rerum mutandarum cupiditas inſana. Atque ille quidem, ut *prælio* congrederetur, feſtinabat: Pappus vero ejuſque milites, neque *hoſtium* multitudine neque impetu perterriti, alacriter obviam prodierunt. Pugna autem commiſſa, aciei quidem * pars altera pauliſper reſiſtebat: at Herodes, ex fraternæ necis recordatione † intrepide ſe periculo objiciens, ac ſi necis auctores ulciſci vellet, ſibi oppoſitos illico ſuperat; ac deinde poſt illos continuo integros adortus, omnes *in fugam verſos* perſequitur. Et multa *facta* erat cædes, aliis in vicum unde exierant compulſis, illo etiam noviſſimis inſtante & innumeros occidente. Poſtremo autem una cum hoſtibus intro irrumpit, erantque domus quidem omnes armatis refertæ, & tecta ſuperiora propugnatorum plena. Et quoniam foris deprehenſos *faciliime* ſuperabat, ædibus dilaceratis, abditos in eas extrahebat: atque tecta quidem in plurimos dejiciens magnam ſtragem edidit, quotquot vero ruinam ſubterfugerant milites gladiis excipiebant: & tanta mortuorum multitudo in cumulos congeſta erat, ut etiam ipſis victoribus viæ obſtruerentur. Hanc plagam ægre tulerunt hoſtes: adeo ut vulgus illorum confluens, ubi cæſorum numerum in vico conſpexerunt, in fugam ſe disjecerint. Statimque Herodes, ſumpto ex victoria animo, ad Hieroſolyma perrexiſſet, niſi hyems aſperrima *eum* prohibuiſſet. Hæc *enim* ei, quominus victoria perficeretur, obſtitit, & ne penitus opprimeretur Antigonus, qui de civitate jam deſerenda cogitabat.

Eum ſuperat, hoſteſque in domos compulſos, occidit. Antt. l. 14. c. 15. §. 12.

Ut Herodes à magno diſcrimine evaſit. Antt. l. 14. c. 15. §. 13.

7. Herodes autem ad veſperam, cum jam defatigatos amicos corporis reficiendi gratia dimiſiſſet, & ipſe, ut erat ab armis calidus, inſtar militis gregarii lavatum ibat, adeoque unus tantum puer eum ſequebatur. Et priuſquam balneum intraret, ejus in conſpectu quidam ex hoſtibus ſtricto gladio ſe proripiebat, deinde alter, itidemque tertius, & deinceps plures. Et iſti quidem ex acie in balneum armati confugerant. ‡ Tum autem metu perculſi & latitantes, ubi regem viderunt, animo defecti præ ſtupore, ipſum quidem inermem trementes prætereunt, exitus vero curſu petebant. Porro cum ita cciderit ut ex aliis nemo adeſſet qui homines comprehenderet, eoque contentus eſſet Herodes, quod nihil mali pateretur, fiebat ut omnes ſalvi effugerent.

Pappus occiditur, ejusque caput amputatur. Antt. l. 14. c. 15. §. 13.

8. Poſtero autem die Pappi quidem Antigoni ducis (in prælio autem ſublatus erat) caput ampu-

τὸ στρατόπεδον. ηὔλιστο δὲ [q] περὶ τὴν καλουμένην [r] Κανᾶ κώμην.

ϛʹ. Προσεγίνετο δ' αὐτῷ καθ' ἡμέραν πολὺ πλῆθος Ἰουδαίων, ἔκ τε αὐτῆς Ἱεριχοῦντος, καὶ τῆς ἄλλης χώρας, οἱ μὲν διὰ μῖσος τὸ πρὸς Ἀντίγονον, οἱ δ' ἐπὶ τοῖς αὐτοῦ κατορθώμασι κεκινημένοι. τοὺς γε μὴν πολλοὺς ἦγεν ἐπιθυμία μεταβολῆς [s] ἄλογος. καὶ ὁ μὲν ἠπείγετο συμβαλεῖν, οἱ δὲ περὶ Πάππον, οὔτε πρὸς τὸ πλῆθος, οὔτε περὶ τὴν ὁρμὴν [t] ὑποδείσαντες αὐτοῦ προθύμως ἀντεπεξῆλθον. γενομένης δὲ τῆς παρατάξεως, τὰ μὲν ἄλλα μέρη πρὸς ὀλίγον ἀντέσχον. Ἡρώδης δὲ κατὰ μνήμην τοῦ φονευθέντος ἀδελφοῦ παραβαλλόμενος, ὡς ἂν τίσαιτο τοὺς αἰτίους τοῦ φόνου, ταχέως τῶν καθ' ἑαυτὸν ἐκράτει, καὶ μετ' ἐκείνους ἐπὶ τὸ συνεστὸς ἀεὶ τρεπόμενος ἅπαντας διώκει. φόνος τε ἦν πολὺς, τῶν μὲν εἰς τὴν [u] κώμην συνεξωθουμένων ἐξ ἧς ὥρμηντο, τοῦ δὲ προσκειμένου τοῖς ὑστάτοις, καὶ κτείνοντος ἀπείρους. συνεισπίπτει δὲ τοῖς πολεμίοις εἴσω, καὶ [x] πᾶσα μὲν ὁπλιτῶν οἰκία [y] νένακτο, τὰ τέγη δὲ ἦν ὕπερθεν ἀμυνομένων κατάπλεα. κἀπειδὴ περιῆν τῶν ἔξωθεν, τὰς οἰκήσεις σπαράττων εἷλκε [z] τοὺς ἔνδοθεν. καὶ τοῖς μὲν πολλοῖς ἐπικατασείων τοὺς ὀρόφους, ἀθρόους ἀνῄρει, τοὺς [a] ὑποφυγόντας δὲ τῶν ἐρειπίων οἱ στρατιῶται ξιφήρεις ἀνεδέχοντο, καὶ τοσοῦτον ἐσωρεύθη νεκρῶν πλῆθος, ὥς τε τὰς ὁδοὺς [b] ἀποφραγῆναι τοῖς κρατοῦσι. ταύτην τὴν πληγὴν οὐκ ἤνεγκαν οἱ πολέμιοι. τὸ γοῦν ἐπισυλλεγόμενον αὐτῶν πλῆθος ὡς ἐθεάσατο τοὺς ἀνὰ τὴν κώμην διεφθαρμένους, εἰς φυγὴν διεσκεδάσθη. κἂν εὐθέως τῇ νίκῃ τεθαρρηκὼς Ἡρώδης ἐπὶ Ἱεροσολύμων ἤλασεν, [c] εἰ μὴ χειμῶνι διεκωλύθη σφοδροτάτῳ. τοῦτο τὸ ἐμπόδιον ἐκείνῳ τε παντελοῦς κατορθώματος καὶ ἥττης τῷ Ἀντιγόνῳ κατέστη, [d] βουλευομένῳ καταλιπεῖν ἤδη τὴν πόλιν.

ζʹ. Ἡρώδης δὲ πρὸς ἑσπέραν ἤδη τοὺς φίλους [e] κεκμηκότας ἐπὶ θεραπείᾳ τοῦ σώματος διαφεὶς, καὶ αὐτὸς ὡς ἦν ἔτι θερμὸς ἐκ τῶν ὅπλων λουσόμενος ᾔει στρατιωτικώτερον. εἷς γοῦν αὐτῷ παῖς εἵπετο. καὶ [f] πρὶν εἰς τὸ βαλανεῖον εἰσελθεῖν, ἐναντίον αὐτοῦ τις ἐκτρέχει τῶν πολεμίων ξιφήρης, ἔπειτα δεύτερος, καὶ τρίτος, καὶ ἑξῆς [g] πλείους. [h] οὗτοι καταπεφεύγεσαν μὲν ἐκ τῆς παρατάξεως εἰς τὸ βαλανεῖον ὡπλισμένοι. τέως δὲ ὑποπεπτηκότες, καὶ διαλανθάνοντες, ὡς ἐθεάσαντο τὸν βασιλέα, [i] λυθέντες ὑπ' ἐκπλήξεως αὐτὸν μὲν παρέτρεχον γυμνὸν ὄντα τρέμοντες, ἐπὶ δὲ τὰς [k] ἐξόδους ἐχώρουν. τῶν μὲν δὴ ἄλλων οὐδεὶς παρῆν κατὰ τύχην ὁ συλληψόμενος τοὺς ἄνδρας, Ἡρώδῃ δὲ [l] ἀπέχρησε τὸ μηδὲν παθεῖν, ὥς τε διαφεύγουσι πάντες.

ηʹ. Τῇ δ' ὑστεραίᾳ, Πάππου μὲν τοῦ Ἀντιγόνου στρατηγοῦ [m] καρατομήσας, ἀνῄρητο δὲ ἐπὶ τῆς παρατάξεως, πέμ-

q Περὶ τὴν] Ruf. Ἐπὶ τὴν.

r Κανᾶ κώμην.] Ἰσάνας κώμην in *Antt.* l. 14. c. 15. §. 2. & §. 12. Et Herodes (obſervante Cl. *Aldrichio*) hoc tempore non in Galilæa ſed Samaria ſtativa habuit. Huds. Ἀρχ. lib. 14. c. 15. §. 12. Ἰσάνας Spanh.

s Ἄλογος.] Ἀλόγης *Ruf.*

t Ὑποδείσαντες.] Abeſt à *Ruf.*

u Κώμην συνεξωθουμένων] Πόλιν *Voſſ.*

x Πᾶσα] Πᾶσαι αὐτίκα *MS. Lipſ.* Spanh. *Πᾶσα μὲν ὁ. οἰκία ἐνένακτο Lugd. Bat.*

y Νένακτο.] Ita ex *Suida*, qui (voce νένακτο) hunc locum *Joſephi* affert, & νένακτο interpretatur ἐπεπλήρωτο, convenienter ipſi *Joſepho* in *Antt.* l. 14. c. 15. §. 12. ubi dicit πεπληρωμένας δὲ τὰς οἰκίας ὁπλιτῶν. Prius erat, καὶ πᾶσα μὲν ὁπλιτῶν οἰκία ἐνένακτο, quod in πᾶσαι μὲν ὁπλιτῶν οἰκίαι ἐνένακτο mutavit *Aldrichius*, auctoritate *Cod. Reg. Bod. & Voſſ.*

z Τοὺς ἔνδοθεν.] Τοὺς ἔνδον. *Ruf.*

a Ὑποφυγόντας.] *Ruf.* Ἐπιφυγόντας & mox *Lugd. Bat.* δι' ἐρειπίων.

b Ἀποφραγῆναι] Ἐμφραγῆναι *Voſſ.* Ἐπιφραγῆναι *MS. Voſſ. Ox.* Spanh.

c Εἰ μὴ χειμῶνι] Conf. ſupr. §. 3. Spanh.

d Βουλευομένῳ καταλιπεῖν] Ita *Baſ.* & *Ruf.* Βιαζομένῳ *Gen.* & aliquot *Cod. MS.*

e Κεκμηκότας] *Lugd. Bat.* Κεκοιμηκότας male.

f Πρὶν εἰς τὸ] Aliter *Antt.* lib. 14. c. 15. §. 13. Nempe modo jam & lavante in balneo cum uno puero *Herode*. Idem apud Zonaram p. 236. B. & 237. A. Spanh.

g Πλείους] Quorum nulla mentio *Antt.* l. 14. c. 15. §. 14.

h Οὗτοι καταπεφεύγεσαν] Οὗτοι γὰρ. *Bod.* & *Ruf.*

i Λυθέντες ὑπ' ἐκπλήξεως] *Al.* ἐκλυθέντες ὑπ' ἐκπ. *de Bello* lib. 1. c. 11. §. 8.

k Ἐξόδους ἐχώρουν.] Διεξόδους *Bod.* & *Ruf.*

l Ἀπέχρησε] *Lugd. Bat.* Ἀπέχρη. *Ruf.* ἀπεχρήσατο.

m Καρατομήσας,] Pappi quidem caput amputat, is erat Antigoni Dux in prælio ſublatus *Ox.* Item Ἀρχ. lib. 14. c. 15. §. 13. Spanh.

* *Sc.* Herodi non oppoſita.

† Periculoſius dimicans. *Ruf.*

‡ *Al.* Et ad eam horam cum in balneis delituiſſent pavitantes, ubi regem viderunt, obſtupefacti eum tranſiliērunt, & ad exitus ſe contulerunt nudum metuentes.

n Αὐ-

πέμπει τὴν κεφαλὴν Φερώρᾳ τῷ ἀδελφῷ, ποινὴν τοῦ φονευθέντος [n] αὐτῶν ἀδελφοῦ. καὶ γὰρ οὗτος ἦν, ὁ τὸν Ἰώσηπον [o] ἀνελών. λωφήσαντος δὲ τοῦ χειμῶνος, ἤλαυνεν ἐπὶ Ἱεροσολύμων, καὶ μέχρι τοῦ τείχους [p] ἀγαγὼν τὴν δύναμιν. συνήγετο δὲ αὐτῷ τρίτον ἔτος ἐξ οὗ βασιλεὺς ἐν Ῥώμῃ [q] ἀπεδέδεικτο. πρὸ τοῦ ἱεροῦ στρατοπεδεύεται. ταύτῃ γὰρ ἦν ἐπίμαχον, [r] καὶ [s] καθ᾽ ὃ πρὶν εἷλε Πομπήϊος τὴν πόλιν. διελὼν δὲ εἰς ἔργα τὴν στρατιὰν, καὶ τεμὼν τὰ προάστεια, [t] τρία μὲν ἐγείρει χώματα, καὶ πύργους ἐποικοδομεῖν αὐτοῖς κελεύσας, καταλιπὼν τοὺς [u] ἀνυστοτάτους τῶν ἑταίρων ἐπὶ τῶν ἔργων, αὐτὸς εἰς Σαμάρειαν ᾔει, τὴν Ἀλεξάνδρου τοῦ Ἀριστοβούλου μέλλων θυγατέρα, καθωμολογημένην, ὡς ἔφαμεν, αὐτῷ. καὶ πάρεργον ποιεῖται τῆς πολιορκίας τὸν γάμον. ἤδη γὰρ ὑπερηφάνει τοὺς πολεμίους.

θ΄. Γήμας δὲ ὑπέστρεψεν ἐπὶ Ἱεροσολύμων μετὰ μείζονος δυνάμεως. συνῆπτε δὲ αὐτῷ καὶ Σόσιος, μετὰ πλείστης στρατιᾶς, ἱππέων τε καὶ πεζῶν, [x] ἣν προεκπέμψας διὰ τῆς μεσογείου, τὴν πορείαν αὐτὸς διὰ Φοινίκης [y] ἐποιήσατο. συναθροισθείσης δὲ τῆς ὅλης δυνάμεως, εἰς ἕνδεκα μὲν τέλη πεζῶν, ἱππεῖς δὲ ἑξακισχιλίους δίχα τῶν ἀπὸ Συρίας συμμάχων, οἳ μέρος οὐκ ὀλίγον ἦσαν, [z] καταστρατοπεδεύονται τοῦ βορείου τείχους πλησίον, αὐτὸς μὲν πεποιθὼς τοῖς τῆς συγκλήτου δόγμασι, δι᾽ ὧν βασιλεὺς [a] ἀπεδέδεικτο, Σόσιος δὲ Ἀντωνίῳ τῷ πέμψαντι τὴν ὑπ᾽ [b] αὐτῷ στρατιὰν Ἡρώδῃ σύμμαχον.

tat, idque Pheroræ fratri ſuo mittit, pœnam ab eo repetens ob fratris illorum cædem. nam & is erat qui Joſephum interfecerat. Cum autem hyems mitior eſſe cœpiſſet, Hieroſolyma ire properabat, muriſque admoto milite (annus autem tertius vertebatur ex quo Romæ rex declaratus fuerat) ante fanum caſtra collocat. nam hac parte facilior erat expugnatio, quáque antea urbem ceperat Pompejus. Exercitu autem diviſo ſuiſque operibus ei aſſignatis, & exciſis in ſuburbiis arboribus, tres quidem aggeres erigit: cumque turres ſuper eos ædificari juſſiſſet, relictis qui operibus inſtarent commilitonum impigerrimis, ipſe Samariam adibat, ſibi in uxorem ut acciperet Alexandri filii Ariſtobuli filiam, ei *jam ante* uti diximus deſponſatam; & præter ſuſceptum obſidionis opus nuptias agitat. quippe jam hoſtes deſpiciebat.

Hieroſolyma adit Herodes. Antt. l. 14. c. 15. §. 14.

Mariamnem uxorem ducit. Antt. l. 14. c. 15. §. 14.

9. Ubi autem eam duxit, Hieroſolyma reverſus eſt, militibus auctus; eique ſe conjungebat Soſius cum magna equitum peditumque manu; quibus per mediterranea præmiſſis, ipſe per Phœniciam iter fecit. Univerſis autem copiis congregatis, ad peditum legiones undecim, equitumque ſex millia, præter alia è Syria auxilia, quæ pars erant *exercitus* non exigua, prope murum ſeptentrionalem caſtra metantur: ipſe quidem *Herodes* ſenatuſconſulto fretus quo rex fuerat declaratus; Soſius vero Antonii mandato, qui ipſum cum militibus quibus præerat Herodi in auxilium miſerat.

Hieroſolyma oppugnat. Antt. l. 14. c. 15. §. 14.

ΚΕΦ. ιη΄.

Ὡς Ἡρώδης μετὰ Σοσσίου Ἱεροσόλυμα κατὰ κράτος αἱρεῖ, οἷά τε ἔπαθεν Ἀντίγονος. περὶ τῆς Κλεοπάτρας πλεονεξίας.

ΤΩΝ δὲ ἀνὰ τὴν πόλιν Ἰουδαίων οἱ πλῆθος ποικίλως ἐτετάρακτο. καὶ γὰρ [c] ἐπὶ τὸν ναὸν ἀθροιζόμενον τὸ ἀσθενέστερον [d] εὐδαίμονα καὶ πολλὰ [e] θειωδέστερον τὸν [f] τελευτήσοντα πρὸς τοὺς καιροὺς ἐλογοποίει, καὶ τῶν τολμηροτέρων κατὰ στῖφος ἦσαν λῃστεῖαι πολύτροποι, καὶ μάλιστα περὶ τὴν πόλιν ἁρπαζόντων, ἐπειδὴ μήτε ἵπποις μήτε ἀνδράσιν [g] ὑπελέλειπτο τροφή. τοῦ γε μὴν [h] μαχίμου οἱ εὐτακτότεροι ἐτέτακτο πρὸς ἄμυναν τῆς πολιορκίας, τούς τε [i] χωννύντας εἶργον ἀπὸ τοῦ τείχους, καὶ τοῖς ὀργάνοις ἀντιμηχανώμενοι ἀεί τι κώλυμα

CAP. XVIII.

Quomodo Herodes una cum Soſio Hieroſolyma vi expugnat, quæque paſſus eſt Antigonus. De Cleopatra avaritia.

JUdæorum autem, qui in urbe erant, multitudo varie perturbata fuit. nam & imbecilliores circa templum congregati prædicabant, ſi temporum ratio habeatur, felicem eſſe qui mortem oppeteret, longeque diviniori mente præditum: & qui audaciores erant, in turmas collecti, multis modis latrocinia exercebant, maximeque loca urbi propinqua diripiunt, poſtquam nec equis nec hominibus ſupererant alimenta. Verum ex iis qui in aciem prodirent magis exercitati ad obſeſſores depellendos erant conſtituti, aggereſque excitantes à mœnibus arcebant, machinis eorum quod obſtaret ſem-

Judæi ſtrenue urbem defendunt, & loca extra urbem depopulantur. Antt. l. 14. c. 16. §. 2.

n Αὐτῶν ἀδελφοῦ.] Αὐτοῦ Bod. & Roſſ.
o Ανελών.] Lugd. Bat. Ανελόντος.
p Αγαγὼν τὴν δύναμιν.] Αναγαγὼν Bod. & Lugd. Bat.
q Απεδέδεικτο.] Απεδείκνυτο Bod. & Roſſ.
r Καὶ] Καθ᾽ ὃ καὶ Voſſ. & Big. καθ᾽ ὃ καὶ Bod.
s Καθ᾽ ὃ πρὶν] Pro καθ᾽ ὃ πρὶν Voſſ. καθ᾽ ὃ καὶ Big. καθὸ καὶ Ox. SPANH.
t Τρία μὲν ἐγείρει χώματα,] Ad hunc modum legiſſe & diſtinxiſſe videtur Rufinus, τρία μὲν ἐγείρει χώματα, καὶ πύργους ἐποικοδομεῖν αὐτοῖς κελεύει. καταλιπὼν δὲ τοὺς, &c. HUDS. Lugd. Bat. legit ἀπολέσας ἐγείρει χώματα.
u Ανυστοτάτους] Ανδρειοτάτους Big. Ανδρικωτάτους Big. Ox. ἀνυστὸν Euripid. Heraclid. v. 961. & Plutarch. de Educat. Liber. p. 14. C. SPANH.
x Ἣν] Lugd. Bat. ὧν ἦν.
y Εποιήσατο.] Lugd. Bat. Πεποιημένος.
z Καταστρατοπεδεύονται] Καταστρατεύονται Bod.
a Απεδέδεικτο,] Caſ. Επεδέδεικτο.
b Αὐτῷ] Lugd. Bat. Αὐτοῦ.
c Επὶ τὸν ναὸν] Ita in Lugd. Bat. in aliis περὶ. Inter preces & lamenta hæc videntur iſto potiſſimum in loco protuliſſe. HAV.
d Εὐδαίμονα καὶ πολλὰ] Ita in Græcis omnibus, ſenſu plane languido, & nequaquam conſentaneo iis quæ habentur in Antt. l. 14. c. 16. §. 2. πολλὰ τε ἐπεφήμιζον περὶ τὸ ἱερὸν καὶ πολλὰ ἐπ᾽ εὐφημίᾳ τοῦ δήμου, ὡς ῥυσομένου τῶν κινδύνων αὐτοὺς τοῦ Θεοῦ. In Rufini verſione, nam circa templum infirmior multitudo conveniens furore agebatur, multaque velut divinitus de temporibus dictitabat. quaſi (ut obſervarit Aldrichius) legiſſet ἐδαιμόνα, καὶ πολλὰ θειωδέστερα πρὸς τοὺς καιροὺς ἐλογοποίει, verbis iſtis τὸν τελευτήσοντα omiſſis, quæ forſan aliquis in τὸ τελευτᾶν mutanda cenſeret. Cl. Terrius hoc modo legendum eſſe conjicit, εὐδαίμονα καὶ πολλῷ θεοφιλέστερον τὸν τελευτήσαντα πρὸς τοὺς καιροὺς ἐλογοποίει, *felicem & Deo longe chariorem, qui diem opportune obierat, prædicabant.* HUDS. Εδαιμόνα, καὶ πολλὰ θειωδέστερα πρὸς τοὺς καιροὺς ἐλογοποίει. Ita legebat Rufinus. Quod nos nunc legimus vix aliquem fundit ſenſum. ALDR. Εὐδαίμονα καὶ πολλὰ θειωδέστερα πρὸς τοὺς καιροὺς ἐλογοποίει legiſſe Rufinus dicitur in Oxon. Paullo aliter hæc ἀρχ. lib. 14. c. 16. §. 2. ubi Rufinus: multaque pro Templo divulgabant. SPANH.
e Θειωδέστερον] Forte θεοειδέστερον, quaſi Deiformiorem. HUDS. in Add. Corrige θεοφιλέστερον, id enim volunt, ſi cum his temporum anguſtiis conferantur mala olim perpeſſa, judicandos eſſe beatos illos atque Deo acceptos ſeu charos, quos contigiſſet illis temporibus oppetere, nec in hunc dolorem ſervari. Ita Æneas apud Virg. lib. 1. verſu 98. ventis & undis jactatus,

Talia voce refert: O terque quaterque beati,
Quis ante ora patrum, Trojæ ſub mœnibus altis
Contigit oppetere. HAV.

f Τελευτήσοντα] Lugd. Bat. Τελευτήσαντα.
g Υπελέλειπτο] Lugd. Bat. Υπολέλειπτο.
h Μαχίμου] Roſſ. Μαλίχου.
i Χωννύντας] Lugd. Bat. Χωννῦντας.

ſemper novi aliquid excogitando. In nulla autem re æque ac cuniculis hoſtibus ſuperiores erant.

Latrocinia reprimit Herodes, & muris machinas admovet. Antt. l. 14. c. 15. §. 2.

2. Cæterum rex ad latrocinia quidem tollenda occultas adhibuit inſidias, quibus excurſus reprimebat; ad neceſſariorum vero inopiam *levandam* res è longinquo comportandas curavit. Pugnantes autem ſuperabat Romanorum peritia, quamvis nihil ſummæ audacia non tentatum reliquerint. * Et quidem aperte cum Romanis, quippe certo perituri, non confligebant; verum ex improviſo per cuniculos in medio illorum ſeſe oſtendebant: & priuſquam muri aliqua pars everteretur, alteram † ejus vice in munimentum erigebant. In ſumma, neque manibus operando neque machinas excogitando defeſſi erant, ut qui uſque ad ultimum reſiſtere decreverint.

Muros aſcendunt Herodiani & Romani. Antt. l. 14. c. 15. §. 2.

Denique, tanto exercitu *eos* circumſedente, per quinque menſes obſidium toleraverunt, donec quidam ex Herodianis lecti homines, muros conſcendere auſi, in urbem irrumperent, & deinde Soſii centuriones. Primo autem ea quæ fano proxima capta erant, infuſoque *in urbem* exercitu plurima ubique facta eſt cædes; Romanis quidem ob obſidionis moram iratis, Herodianis vero Judæis nullum adverſarium relinquere ſtudentibus.

Magna Judæorum ſtrages. Antt. l. 14. c. 16. §. 2.

Ita quamplurimi in angiportibus, & in domos conſtipati, & in templo, in quod refugerant, jugulabantur. nec parvulorum nec ſenum miſertum eſt; nec mulieribus, utpote viribus imbecillis, parcebant: ac quamvis rex undique mitteret, & ut parceretur oraret, nemo *tamen* dextram continuit, ſed tanquam rabioſi in omnem ætatem ſævierunt. adeoque Antigonus, neque prioris neque præſentis fortunæ memor, ex arce deſcendit, Soſioque ad pedes accidit.

Antigonus Soſio ſe dedit. Antt. l. 14. c. 16. §. 2.

Atque ille nihil miſeratus mutatam ejus fortunam, intemperanter eum deriſit, & Antigonam appellavit: non tamen ut feminam è cuſtodia liberum emiſit, ſed in vinculis quidem ipſum adſervabat.

Herodes laborabat ne in templum ingrederentur milites. Antt. l. 14. c. 16. §. 3.

3. Herodi autem curæ erat, poſtquam hoſtes ſuperaverat, alienigenarum auxiliarium vim coërcere & moderari. Cum impetu enim ferebatur peregrinorum militum vulgus, ad templum ſacraſque templi res aſpiciendas. Verum rex, partim precibus partim minis, nonnullos etiam armis repreſſit, victoriam clade graviorem exiſtimans, ſi quid eorum cerneretur quæ ne ab illis quidem aſpici fas eſt. Mox autem & urbem diripi prohibuit, cum Soſium etiam atque etiam interrogaſſet, utrum Romani, urbe pecunia viriſque exinanita, regem ſe ſolitudinis eſſent relicturi:

Urbis direptioni obſtitit. Antt. l. 14. c. 16. §. 3.

quippe ſe vel totius orbis imperium tam multorum civium cæde non emendum eſſe putare. Cumque ille pro obſidionis labore prædam ſe militibus merito concedere dixiſſet, reſpondit Herodes, ſe ſua pecunia mercedem ſingulis numeraturum. atque ita patria re-

καινότερον. ἐν οὐδενὶ δὲ οὕτως ὡς ἐν ταῖς μεταλλείαις περιῆσαν τῶν πολεμίων.

β. Τῷ δὲ βασιλεῖ πρὸς μὲν τὰς λῃστείας ἀντεπενοήθησαν λόχοι, δι' ὧν ἀνέστελλε τὰς [k] ἐνδρομάς· πρὸς δὲ τὴν τῶν ἐπιτηδείων ἀπορίαν, αἱ πόρρωθεν συγκομιδαί. τῶν δὲ μαχομένων περιῆν τῇ Ῥωμαίων ἐμπειρίᾳ, καίτοι τόλμης οὐδεμίαν καταλιπόντων ὑπερβολήν. φανερῶς μὲν οὖν οὐ συνερρήγνυντο τοῖς Ῥωμαίοις ἐπὶ προῦπτῳ τῷ θανάτῳ, [l] διὰ δὲ τῶν [m] ὑπονόμων ἐν μέσοις αὐτοῖς ἐξαπίνης ἐφαίνοντο, καὶ πρὸ τοῦ κατασεισθῆναί τι τοῦ τείχους, ἕτερον ἀντωχύρουν. καθόλου τε εἰπεῖν, οὔτε χερσὶν οὔτε ἐπινοίαις ἔκαμνον, εἰς ἔσχατον ἀντισχεῖν διεγνωκότες. ἀμέλει τηλικαύτης δυνάμεως περικαθεζομένης, [n] πέντε μησὶ διήνεγκαν τὴν πολιορκίαν, ἕως τῶν Ἡρώδου [o] τινὲς ἐπιλέκτων ἐπιβῆναι τοῦ τείχους θαρρήσαντες, εἰσπίπτουσιν εἰς τὴν πόλιν, ἐφ' οἷς ἑκατοντάρχαι Σοσσίου. πρῶτα [p] μὲν οὖν τὰ περὶ τὸ ἱερὸν ἡλίσκετο, καὶ τῆς δυνάμεως [q] ἐπιχυθείσης πανταχοῦ φόνος ἦν μυρίος, τῶν μὲν Ῥωμαίων ἐπὶ τῇ τριβῇ τῆς πολιορκίας διωργισμένων, τοῦ δὲ περὶ Ἡρώδην Ἰουδαϊκοῦ μηδένα ὑπολιπέσθαι σπουδάζοντος ἀντίπαλον. ἐσφάττοντο δὲ παμπληθεῖς, ἔν τε τοῖς στενωποῖς, καὶ κατὰ τὰς οἰκίας συνωθούμενοι, καὶ τῷ ναῷ προσφεύγοντες. ἦν δὲ [r] οὔτε [s] νηπίων οὔτε γηραιῶν ἔλεος, οὔτε ἀσθενείας γυναικῶν. ἀλλὰ καίτοι γε περιπέμποντος τοῦ βασιλέως καὶ φείδεσθαι παρακαλοῦντος, οὐδεὶς ἐκράτησε τῆς δεξιᾶς. ἀλλ' ὥσπερ μεμηνότες πᾶσαν ἡλικίαν ἐπεξῄεσαν. ἔνθα καὶ Ἀντίγονος, μήτε τῆς πάλαι μήτε τῆς τότε τύχης ἔννοιαν λαβών, κάτεισι μὲν ἀπὸ τῆς βάρεως, προσπίπτει δὲ τοῖς Σοσσίου ποσί. [t] κἀκεῖνος, μηδὲν αὐτὸν οἰκτείρας πρὸς τὴν μεταβολήν, [u] ἐπεγέλασέ τε ἀκρατῶς, [x] καὶ Ἀντιγόνην ἐκάλεσεν. οὐ μὴν ὡς [y] γυναῖκά τε καὶ φρουρᾶς ἐλεύθερον ἀφῆκεν, ἀλλ' ὁ μὲν δεθεὶς ἐφυλάττετο.

γ. Πρόνοια δ' ἦν Ἡρώδῃ [z] κρατοῦντι τῶν πολεμίων τότε, κρατῆσαι καὶ τῶν ἀλλοφύλων συμμάχων. ὥρμητο γὰρ τὸ ξενικὸν πλῆθος, ἐπὶ θέαν τε τοῦ ἱεροῦ καὶ τῶν κατὰ τὸν ναὸν ἁγίων. ὁ δὲ βασιλεὺς, τοὺς μὲν παρακαλῶν, τοῖς δὲ ἀπειλούμενος, ἔστι δὲ οὓς καὶ τοῖς ὅπλοις ἀνέστελλεν, ἥττης χαλεπωτέραν τὴν νίκην ὑπολαμβάνων, εἴ τι τῶν ἀθεάτων παρ' αὐτῶν ὀφθείη. διεκώλυσε δὲ ἤδη καὶ τὰς κατὰ τὴν πόλιν ἁρπαγάς, πολλὰ [a] διατεινάμενος πρὸς Σόσσιον, ▪ χρημάτων τε καὶ ἀνδρῶν τὴν πόλιν Ῥωμαῖοι κενώσαντες, καταλείψουσιν αὐτὸν ἐρημίας βασιλέα. καὶ ὡς ἐπὶ τοσούτων πολιτῶν φόνῳ, βραχὺ καὶ τὴν τῆς οἰκουμένης ἡγεμονίαν [b] ἀντάλλαγμα [c] κρίνοι. τοῦ δὲ, ἀντὶ τῆς πολιορκίας τὰς ἁρπαγὰς δικαίως τοῖς στρατιώταις ἐπιτρέπειν φαμένου, αὐτὸς ἔφη διανέμειν ἐκ τῶν ἰδίων χρημάτων τοὺς μισθοὺς ἑκάστοις. οὕτω τε τὴν λοιπὴν ἐξωνησάμενος [d] πατρίδα, τὰς ὑποσχέσεις ἐπλήρωσε. λαμ-

πρῶς

k Ἐνδρομάς.] Ἀνεκδρομὰς in omnibus MSS. Huds. Ἀνεκδρομὰς omnes MS. Ox. & MS. Lipſ. In Gen. Nihilominus aperte cum his, certa morte propoſita, confligebant. Ex improviſo autem Romanis per cuniculos intermedios emergentibus, priuſquam muri aliqua pars dirueretur; *aliter hæc explicantur in Oxon.* Spanh.

l Διὰ δὲ τῶν] *Antt.* l. 14. c. 16. §. ὑπὸ γῆν τε ἀπαντῶντες μεταλλεύοντες διεμάχοντο.

m Ὑπονόμων] *Gen.* ὑπὸ νόμων contra *MSS.* Spanh.

n Πέντε μησὶ] Δύο μησὶ reſcribendum eſſe contendit *Petitus* in *Animadv.* ἀνεκδότοις, *Tom.* 1. p. 47.

o Τινὲς ἐπιλέκτων] Nempe λογάδες κ'. *Antt.* l. 14. c. 16. §. 2.

p Μὲν οὖν] Ita in *Lugd. Bat.* in reliquis οὖν. Hav.

q Ἐπιχυθείσης] *Lugd. Bat.* Ἐκχυθείσης.

r Οὔτε] Ita in MSS. ut ▪ *Roſs. Ruf.* & *Antt.* l. 14. c. 16. §. 2. οὔτε νηπίων deerant *Baſ.* & *Gen.*

s Νηπίων οὔτε] In *MS.* additur νεωτέρων, οὔτε *MS. Ox.* & in *MS. Lipſ.* Spanh.

t Κἀκεῖνος, μηδὲν] *Lugd. Bat.* ὁ δὲ μηδὲν.

u Ἐπεγέλασέ τε] Ἐπεχλεύασε in *Antt.* l. 14. c. 16. §. 2.

x Καὶ Ἀντιγόνην ἐκάλεσεν.] Homer lib. Iliad. 2. verſu 235. Ὦ πέπονες, κάκ' ἐλέγχε', Ἀχαιΐδες οὐκ ἔτ' Ἀχαιοί. Ex cujus imitatione Virgilius dixit *Æn.* lib. 9. verſu 617.

O vere Phrygiæ, neque enim Phryges.

Qualia apud Ennium quoque & alios inveniuntur. Hav.

y Γυναῖκά τε] Γυναῖκά γε in *Antt.* l. 14. c. 16. §. 2.

z Κρατοῦντι] *Roſs.* Τότε κρατοῦντι.

a Διατεινάμενος] Διατεινόμενος *Bod.* & *Antt.* l. 14. c. 16. §. 3. Sic ὡς πρὸς παρόντας διέτεινε infra c. 27. §. 3. ubi Rufinus *commovebatur*, melius *invectus eſt*. Spanh.

b Ἀντάλλαγμα] Ἀντάλλαγμα Euripid. Oreſt. v. 1159. τὸ πλῆθος, ἀντάλλαγμα γενναίου φίλου. Spanh.

c Κρίνοι.] Κρίνει in *Antt.* l. 14. c. 16. §. 3.

d Πατρίδα,] Πόλιν in *Antt.* l. 14. c. 16. §. 3.

* *Quamvis MSS.* qui & pro *his* habent *Romanis* quod in impreſſis ſtatim legitur alieno loco. *Confligerent* pro *confligebant*; porro poſt propoſita excidiſſe *non* manifeſtum eſt. Sic itaque reſtituendus eſt hic locus: *Quamvis* aperte cum *Romanis* certa morte propoſita (h. e. *quippe certo perituri*) *non* confligerent; ex improviſo autem per cuniculos *inter medios* emergentes: & prius quam muri aliqua pars dirueretur, alteram *è contrario* muniebant. Ald.

† Ita in *Rufini Cod. MS.* verti tamen poteſt, *ex adverſo*, vel *è contrario*.

e Χρη-

πρὸς μὲν γὰρ ἕκαστον στρατιώτην, ἀναλόγως δὲ τοὺς ἡγεμόνας, βασιλικώτατα δὲ αὐτὸν ἐδωρήσατο Σόσσιον, ὡς μηδένα χρημάτων ἀπελθεῖν δεόμενον. Σόσσιος δὲ, [e] χρυσοῦν ἀναθεὶς τῷ Θεῷ στέφανον, ἀνέζευξεν ἀπὸ Ἱεροσολύμων, ἄγων δεσμώτην Ἀντίγονον Ἀντωνίῳ. τοῦτον μὲν οὖν, φιλοψυχήσαντα [f] μέχρις ἐσχάτου διὰ ψυχρᾶς ἐλπίδος, ἄξιος τῆς ἀγεννείας [g] πέλεκυς ἐκδέχεται.

δ'. [h] Βασιλεὺς δὲ Ἡρώδης, διακρίνας τὸ κατὰ τὴν πόλιν πλῆθος, τοὺς μὲν, τὰ αὐτοῦ φρονήσαντας, εὐνουστέρους ταῖς τιμαῖς καθίστατο, τοὺς δὲ [i] Ἀντιγονείους ἀνῄρει. καὶ κατὰ σπάνιν ἤδη χρημάτων ὅσον εἶχε κόσμον καταγομιστεύσας, Ἀντωνίῳ καὶ τοῖς περὶ αὐτὸν ἀνέπεμψεν. οὐ μὴν εἰσάπαξ ἐξωνήσατο τὸ μηδὲν παθεῖν. ἤδη γὰρ Ἀντώνιος τῷ Κλεοπάτρας ἔρωτι διεφθαρμένος, ἥττων ἦν ἐν πᾶσι τῆς ἐπιθυμίας. [k] Κλεοπάτρα δὲ διεξελθοῦσα τὴν γενεὰν τὴν ἑαυτῆς, ὡς μηδένα τῶν ἀφ' αἵματος [l] ὑπολείπεσθαι, τὸ λοιπὸν περὶ τοὺς ἔξωθεν ἐφόνα. καὶ τοὺς ἐν τέλει Σύρων [m] διαβάλλουσα πρὸς τὸν Ἀντώνιον, ἀναιρεῖν ἔπειθεν, ὡς ἂν τῶν κτήσεων ἑκάστου ῥᾳδίως [n] γενομένη δεσπότις. ἔτι δὲ [o] ἐκτείνουσα τὴν πλεονεξίαν ἐπὶ Ἰουδαίους καὶ Ἄραβας, [p] ὑπειργάζετο τοὺς ἑκατέρων βασιλεῖς Ἡρώδην καὶ [q] Μάλιχον ἀναιρεθῆναι.

ε'. [r] Μέχρι γοῦν τῶν προσταγμάτων ἐπινεύσας Ἀντώνιος, τὸ κτεῖναι μὲν ἄνδρας ἀγαθοὺς καὶ βασιλεῖς τηλικούτους ἀνόσιον ἡγεῖτο, τὸ δὲ τούτων ἔγγιον φίλος εἶναι διεκρούσατο. πολλὰ δὲ τῆς χώρας αὐτῶν ἀποτεμόμενος, καὶ δὴ καὶ τὸν [s] ἐν Ἱεριχοῦντι φοινικῶνα, ἐν ᾧ γεννᾶται τὸ βάλσαμον, δίδωσιν αὐτῇ· πόλεις τε, [t] πλὴν Τύρου καὶ Σιδῶνος, [v] τὰς ἐντὸς Ἐλευθέρου [x] ποταμοῦ πάσας. ὧν γενομένη κυρία, καὶ προπέμψασα μέχρις Εὐφράτου τὸν Ἀντώνιον [y] ἐπιστρατεύοντα Πάρθοις, ἧκεν εἰς Ἰουδαίαν δι' Ἀπαμείας καὶ Δαμασκοῦ. κἀνταῦθα μεγάλαις μὲν αὐτῆς τὴν δυσμένειαν δωρεαῖς Ἡρώδης ἐκμειλίσσεται. μισθοῦται δὲ καὶ τὰ τῆς βασιλείας ἀπορραγέντα χωρία διακοσίων ταλάντων εἰς ἕκαστον ἐνιαυτόν. προπέμπει δὲ αὐτὴν [z] μέχρι Πηλουσίου, πάσῃ θεραπείᾳ καταχρώμενος. καὶ μετ' οὐ πολὺ παρῆν ἐκ Πάρθων Ἀντώνιος, ἄγων αἰχμάλωτον [a] Ἀρταβάζην τὸν Τιγράνου παῖδα, δῶρον Κλεοπάτρᾳ. [b] μετὰ γὰρ τῶν [c] χρημάτων καὶ τῆς λείας ἁπάσης ὁ Πάρθος εὐθὺς αὐτῇ [d] ἐχαρίσθη.

liqua redempta, promiſſum præſtitit. nam & ſingulos milites magniſice, & duces pro rata parte, & Soſium plane regie muneratus eſt, ut nemo divitiarum egens diſcederet. Poſt hæc Soſius, corona aurea Deo conſecrata, Hieroſolyma reliquit, Antigonum vinctum ducens ad Antonium. Et illum quidem, ex vana ſpe ad extremum uſque, nimium vitæ cupidum, ſecuris, quam meruit animi abjectio, excipit.

Antigonus vinctus ad Antonium ducitur. Ant. l. 14. c. 15. §. 4.

4. Rex autem Herodes, cum civium multitudinem diſcreviſſet, ſuarum quidem partium ſtudioſos ſibi magis *adhuc* benevolos reddidit, honoribus eos augendo, verum Antigonianos è medio ſuſtulit: cumque jam pecuniæ inopia laboraret, ex omnibus, quæ habebat, ornamentis nummos confecit, eoſque Antonio & ejus familiaribus miſit. non tamen ſemel duntaxat ab eo impetravit ne quid paterentur: jam enim Antonius perdite amans Cleopatram * in omnibus cupiditatis impotens erat. Cleopatra autem cum in ſuam familiam ſæviiſſet, ut nemo ſupereſſet ei ſanguine conjunctus, poſtea in exteros cæde graſſabatur; Syriæque primates apud Antonium criminando, *ei* perſuadebat *illos* interficere, ut *eo* facilius cujuſque poſſeſſionum fieret domina. Prætereaque cum Judææ & Arabiæ cupiditatis oculos adjeciſſet, occulte moliebatur ut utriuſque reges Herodes & Malichus tollerentur.

Herodes, urbe capta, ſuos honoribus auget, adverſarios è medio tollit. Ant. l. 15. c. 1. §. 1.

Cleopatra Herodi & Arabiæ regi necem machinatur. Ant. l. 15. c. 4. §. 1. 2.

5. Denique cum in omnibus ei, niſi quod mandata *de illis* non dediſſet, obſequutus eſſet Antonius, viros quidem bonos tantoſque reges occidere nefas ducebat, propemodum vero ab amicitia cum illis inita depulſus eſt. quippe cum multum terræ ex illorum regione abſcidiſſet, & illud & quod erat in Hierichunte palmetum, in quo balſamum gignitur, Cleopatræ tribuit, urbeſque, præter Tyrum & Sidonem, univerſas intra flumen Eleutherum *ſitas*. Quorum cum facta eſſet domina, & Antonium expeditionem in Parthos facientem uſque ad Euphratem deduxiſſet, per Apamiam & Damaſcum in Judæam venit. Atque hic Herodes magnis muneribus inſenſum ejus animum mitigavit. Quin & loca è regno ſuo abrupta ducentis talentis annuis ſibi locanda eſſe impetravit: ipſamque, cum omnibus obſequiis eam demulſiſſet, Peluſium uſque deducebat. Ac non multo poſt ex Parthis aderat Antonius, captivum ducens Artabazen Tigranis filium, donum Cleopatræ *dandum*. nam cum pecuniis omnique præda Parthus illi ſtatim donatus eſt.

Multa Cleopatra largitur Antonius. Ant. l. 15. c. 4. §. 1.

Cleopatra in Judæam adventus. Ant. l. 15. c. 4. §. 2.

Artabazes ab Antonio Cleopatræ donatus. Ant. l. 15. c. 4. §. 3.

CAP.

e Χρυσοῦν ἀναθεὶς τῷ Θεῷ στέφανον,] Corona *Zadariam* videtur jam ab Antiocho, Gabinio & aliis ſurrepta fuiſſe. Rel.

f Μέχρις ἐσχάτου] Abſunt a *Roſt.*

g Πέλεκυς ἐκδέχεται.] Meminit *Plutarchus* in *Antonio*, p. 932. C. *Dio* XLIX. p. 405. lit. E. *Strabonis* quoque *Cappadocis* teſtimonium adducit *Joſephus* in *Ant.* l. 15. c. 1. §. 2. Aldr.

h Βασιλεὺς] *Lugd. Bat.* Ὁ βασιλεύς.

i Ἀντιγονείους ἀνῄρει.] Ita *Bod.* Ἀντιγονείας in *cæteris*.

k Κλεοπάτρα δὲ] Confer *Ant.* 15. 4. *Belli* lib. 7. *Plutarchum* [illegible] *Anton.* p. 932. [illegible] *Dionem*. 49. p. 411. B. Aldr.

l Ὑπολείπεσθαι,] *Lugd. Bat.* Ὑπολείπεσθαι.

m Διαβάλλουσα] Ita in *MSS.* Διαβάλλουσα *Baſ.* & *Gen.* Διαβάλλουσα MSS. Ox. Spanh.

n Γενομένη] *Lugd. Bat.* Γινομένη.

o Ἐκτείνουσα] *Lugd. Bat.* Ἐκτείνουσα.

p Ὑπειργάζετο] *Gen.* Ὑπηργάζετο.

q Μάλιχον] *Al.* Μάλχον.

r Μέχρι γοῦν] Μέχρι γοῦν τῶν προσταγμάτων ἐπινεύσας [ἐπινεύσας *Bod.* ἐπινεύσας *Roſt.*] Ἀντώνιος *Voſſ.* & *Big.* quo fere modo *Ruf.* qui vertit, *Denique cum vel in parte præceptorum reſipuiſſet Antonius ...... quod autem his morte proprius erat, inter amicos ultra non habuit.* Confer *Ant.* l. 15. c. 4. §. 1. Huds. Neque ſane illud *μέχρι* reſpuendum mihi videtur, illi enim opponitur illud τὸ δεῖσαι μὲν, quod promittere juſſis ejus annuens illi noluit, non tam religioſus in facultatibus eorum optimis Cleopatræ concedendis. Hav.

s Ἐν Ἱεριχοῦντι — βάλσαμον,] Conf. ſup. cap. 6. §. 6. Spanh.

t Πλὴν Τύρου] Quippe αἱ προγόνων πόλεις ἐλεύθεραι *Ant.* l. 15. c. 4. §. 1. οὐκ ὑπὸ τῶν βασιλέων δ' ἐκρίθησαν αὐτόνομοι μόνον, ἀλλὰ καὶ ὑπὸ τῶν Ῥωμαίων μικρᾶς ἀπολύσεως, βεβαιώσαντες τὴν ἐκείνων γνώμην. *Strabo* l. 16. p. 757. B. Hac itaque libertate gaudebant hactenus, ſed ab Auguſto poſt aliquot annos ademta. Vide *Dionem* LIV. p. 525. Aldr.

v Τὰς ἐντὸς Ἐλευθέρου] Conf. ἀρχ. lib. 15. c. 4. §. 1. Spanh.

x Ποταμοῦ πάσας.] *Lugd. Bat.* Τοῦ ποταμοῦ.

y Ἐπιστρατεύοντα Πάρθοις,] Ἐπ' Ἀρμενίαν στρατευόμενον in *Ant.* p. 670. v. 21.

z Μέχρι] *Lugd. Bat.* Καὶ μέχρι.

a Ἀρταβάζην] Ἀρταβάσδην *Voſſ.* Ἀρταουάσδην apud *Dionem*, *Strabonem* & *Plutarchum*, ſono fere eodem, etſi non iiſdem elementis. Aldr.

b Μετὰ γὰρ τῶν] Vide *Plutarchum* in *Anton.* p. 939. E. *Dionem* XLIX. p. 415. D. E. Aldr.

c Χρημάτων] *Caſaub.* Κτημάτων, ut & *Lugd. Bat.*

d Ἐχαρίσθη.] Ita in *MSS.* ἐχαρίσατο *Baſ.* & *Gen.* prætereaque αὐτῇ addidimus ex *Bod.* *Roſt.* & *Ruf.* Huds. *MSS.* ἐχαρίσατο condonatus eſt. Ox. Spanh.

* In omni re cupidini ceſſerat, *Ruf.*

XIV.

CAP. XIX.

Quomodo Antonius, Cleopatra verbis adductus, mittit Herodem ad bellum contra Arabas: atque multis præliis factis tandem victoriam reportat. Deque magno terræ motu.

Cleopatra perſuadet Antonio ut Herodem adverſus Arabas mittat. Ant. l. 15. c. 5. §. 1.

COncitato autem bello Actiaco, paratus quidem erat Herodes cum Antonio proficiſci, ut qui jam & aliis per Judæam turbis liberatus eſſet, & Hyrcania potitus, quod ſane caſtellum Antigoni ſoror tenebat. Verum callide admodum eum prohibuit Cleopatra, quo minus in partem periculorum cum Antonio veniret. Nam regibus, ut diximus, inſidias tendens, Antonio perſuadet, Herodi committere bellum contra Arabas, ut, ſi victus eſſet, Judææ domina fieret, alterumque dynaſtarum alterius viribus conficeret.

Herodes copias adverſus Arabas ducit. Ant. l. 15. c. 5. §. 1. Herodes prælio ſuperat Arabas. Ant. l. 15. c. 5. §. 1.

2. Sed hoc *ejus* conſilium Herodi feliciter ceſſit. Nam, primo quidem obſides hoſtium ducens, multos equites, quos collegerat, circa Dioſpolin in eos immittit, & quamvis fortiter reſiſtentes, ſuperavit. Poſt hanc autem cladem, motus ingens *repente* inter Arabas exſtitit; qui multitudine infiniti, ad Canatham *urbem* Cœles-Syriæ congregati, exſpectabant Judæos. Ubi cum exercitu ſuperveniens Herodes, id agebat ut majori *cura &* providentia bellum adminiſtraret, caſtraque muro cingi præcipiebat. Non tamen ei paruit multitudo, ſed, ex victoria priori ſumpta audacia, in Arabas impetum fecerunt, & prima aggreſſione in fugam verſos perſequebantur. Herodi vero dum in eos invehitur ſtruuntur inſidiæ, indigenis è Canathis *in eum* immiſſis ab Athenione, qui ex Cleopatræ ducibus ſemper ei fuerat inimicus. Nam ad horum incurſum Arabes animis reſumptis converſi ſunt, junctiſque agminibus ad loca petroſa & tranſitu difficilia Herodianos in fugam conjiciunt, & magnam eorum ſtragem ediderunt. Qui vero ex prælio evaſerunt *in vicum* Ormiza ſe recipiunt: ubi * Arabes, cum caſtra eorum *militibus* circumdediſſent, ea † cum ipſis hominibus ceperunt.

Poſtea res male cedebant Judæis ex Athenionis perfidia. Ant. l. 15. c. 5. §. 1.

Herodes, hac clade audita, incurſibus Arabas infeſtat. Ant. l. 15. c. 5. §. 1.

3. Non multo autem poſt hanc calamitatem Herodes cum auxiliis aderat, ſerius *tamen* quam neceſſitas poſcebat. Hujus cladis cauſa erant ordinum ductores, qui ei non paruerunt, niſi enim derepente prælium fuiſſet commiſſum, tempus inſidiis idoneum non habuiſſet Athenio. Rurſus tamen ultus eſt Arabas crebris incurſionibus fines eorum infeſtans, adeo ut victoriam unam de ſe re-

ΚΕΦ. ιθ'.

Ὡς Ἀντώνιος, ὑπὸ Κλεοπάτρας πεισθεὶς, Ἡρώδην πέμπει τοῖς Ἄραψι προσπολεμεῖν. καὶ ὡς συμβαλὼν πολλάκις τελευταῖον νικᾷ. περί τε σεισμοῦ μεγάλου.

ΤΟΥ δὲ [e] Ἀκτιακοῦ πολέμου συνεῤῥαγότος, παρεσκεύαστο μὲν Ἡρώδης Ἀντωνίῳ συνεξορμᾷν, ὡς ἤδη [f] τῶν τε ἄλλων τῶν κατὰ Ἰουδαίαν ἀπηλλαγμένος θορύβων, καὶ κεκρατηκὼς [g] Ὑρκανίας, ὃ δὴ χωρίον ἡ Ἀντιγόνου κατεῖχεν ἀδελφή. [h] διεκλείσθη γε μὴν πανούργως ὑπὸ τῆς Κλεοπάτρας συμμετασχεῖν τῶν κινδύνων Ἀντωνίῳ. τοῖς γὰρ βασιλεῦσιν, ὡς ἔφαμεν, ἐπιβουλεύουσα, πείθει τὸν Ἀντώνιον Ἡρώδῃ [i] ἐμπιστεῦσαι τὸν πρὸς Ἄραβας πόλεμον, ἵν' ἢ κρατήσαντος, Ἀραβίας, ἢ κρατηθέντος, Ἰουδαίας γένηται [k] δεσπότις, καὶ [l] θατέρῳ τῶν δυναστῶν [m] καταλύσαι τὸν ἕτερον.

β'. [n] Ἔῤῥεψε μέντοι καθ' Ἡρώδην τὸ βούλευμα. πρῶτον μὲν γὰρ [o] ῥύσιον πολεμίων [p] ἄγων, καὶ πολὺ συγκροτήσας ἱππικὸν, ἐπαφίησιν αὐτοῖς περὶ Διόσπολιν, ἐκράτησέ τε καίτοι καρτερῶς [q] ἀντιπαραταξαμένων. πρὸς δὲ τὴν ἧτταν, γίνεται μέγα κίνημα τῶν Ἀράβων. καὶ συναθροισθέντες εἰς [r] Κάναθα τῆς Κοίλης Συρίας, [s] ἄπειροι τὸ πλῆθος, τοὺς Ἰουδαίους ἔμενον. ἔνθα μετὰ τῆς δυνάμεως Ἡρώδης ἐπελθὼν, ἐπειρᾶτο προμηθέστερον ἀφηγεῖσθαι τοῦ πολέμου, καὶ στρατόπεδον ἐκέλευσε τειχίζειν. οὐ μὴν ὑπήκουσε τὸ πλῆθος, ἀλλὰ, τῇ προτέρᾳ νίκῃ τεθαῤῥηκότες, ὥρμησαν ἐπὶ τοὺς Ἄραβας, [t] καὶ πρὸς τὴν πρώτην ἐμβολὴν τραπέντας ἐδίωκον. ἐπιβουλεύεται δὲ Ἡρώδης ἐν τῇ διώξει, τοὺς ἐκ τῶν Κανάθων ἐπιχωρίους ἀνέντος Ἀθηνίωνος, ὃς ἦν [u] αὐτῷ τῶν Κλεοπάτρας στρατηγῶν ἀεὶ διάφορος. πρὸς γὰρ τὴν τούτων ἐπίθεσιν ἀναθαῤῥήσαντες οἱ Ἄραβες, [x] ἐπιστρέφονται. καὶ συνάψαντες τὸ πλῆθος περὶ πετρώδη καὶ δύσβατα χωρία, τρέπονται τοὺς Ἡρώδου, πλεῖστόν τε αὐτῶν φόνον εἰργάσαντο. οἱ δὲ διασωθέντες ἐκ τῆς μάχης, εἰς [y] Ὄρμιζα καταφεύγουσιν. ὅπου καὶ τὸ στρατόπεδον αὐτῶν περισχόντες, [z] αὐτάνδρον εἷλον οἱ Ἄραβες.

γ'. Μετ' οὐ πολὺ δὲ τῆς συμφορᾶς, βοήθειαν ἄγων Ἡρώδης παρῆν τῆς χρείας ὕστερος. ταύτης τῆς πληγῆς αἴτιον αὐτῷ, τὸ τῶν ταξιάρχων ἀπειθὲς κατέστη. μὴ γὰρ [a] ἐξαπιναίως τῆς συμβολῆς γενομένης, οὐκ ἂν Ἀθηνίων εὗρε καιρὸν ἐπιβουλῆς. ἐτιμωρήσατο μέντοι τοὺς Ἄραβας αὖθις ἀεὶ τὴν χώραν καταtρέχων, ὡς ἀνακαλέσασθαι τὴν μίαν [b] αὐτοῖς νίκην πολλάκις. ἀμυνομένῳ δὲ τοὺς ἐχθροὺς ἐπι-

e Ἀκτιακοῦ] Ἀντιακοῦ *Big. Bod. Raf.* & *Voſſ.* Ἀντιακὸς *Gen.* Huds. Ἀντιακοῦ *MSS. Big. Bod. Voſſ.* Ἀντιακοῦ. *Baſil. Ox.* Spanh.

f Τῶν τε ἄλλων τῶν κατὰ Ἰουδαίαν] *Lugd. Bat.* Τῶν ἄλλων κατὰ Ἰουδαίαν.

g Ὑρκανίας,] Ὑρκανίῳ legiſſe videtur *Ruf.*

h Διεκλείσθη γε μὴν] *Lugd. Bat.* Συνεκλείσθη μὲν οὖν.

i Ἐμπιστεῦσαι] Διαπιστεῦσαι *Bod.* & *Lugd. Bat. Raf.* vero διὰ ἀπιστεῦσαι.

k Δεσπότις,] Δεσπότης in *MSS.* Huds. Δεσπότης *Ox.* Spanh.

l Θατέρῳ] Ita *MSS.* Θατέρων *Baſ.* & *Gen.* Huds. Θατέρῳ *MSS. Ox.* Spanh.

m Καταλύσαι] Καταλύσῃ *Bod.* Καταλύσῃ. *Bod.* Spanh.

n Ἔῤῥεψε] *Raf.* Ἔρεψε.

o Ῥύσιον] Ita ex *Suida* codicibus, voce ῥύσιον, lego: quibus etiam conſentire videtur *Rufinus*, dum vertit, *nam primum pignoribus hoſtium captis* &c. πρῶτον μὲν γὰρ ῥύσιον πολ. *Baſ.* & *Gen.* πρῶτον μὲν γὰρ Σύρους [ῥυσίας *Big.* Συρίων *Voſſ.*] καίτοι πολ. *Bod.* (*Raf.* & *Gelen. in Syros*) & *Aldr.* Huds. Vide Stanleium ad Æſchylum p. 850. Pro ῥύσιον, Σύρους ῥυσίας *Big.* Συρίων *Voſſ.* in *Rufin.* legend. *Syros*, ita *Ox.* Spanh.

p Ἄγων,] *Lugd. Bat.* Ἀγαγὼν.

q Ἀντιπαραταξαμένων.] *MS. Lipſ.* Ἀντιταξαμένων. Spanh.

r Κάναθα] Confirmatur hæc lectio ex Κανάθων quod mox occurrit, & ex omnium utrobique codicum conſenſu, ſed Kana eſt *Ant.* l. 15. c. 5. §. 1. Intelligi videtur *Canatha* quam *Ptolemæus* (l. V. 15.) Cœleſyriæ, *Plinius* (l. V. 18.) regioni Decapolitanæ tribuit; quam & *Stephanus* πρὸς τῇ Βόστρᾳ Ἀραβίας collocat; & de qua *Euſebius*, Κανὰθ πόλις Ἀραβίας εἰς ἔτι Κανάθα λεγομένη—πλησίον Βοστρῶν. Hanc nonnulli eandem putant quæ ſupra in *Ant.* l. 13. c. 15. §. 1. Κανὰ κώμη appellatur, & nihil intereſſe volunt utrum hoc an illo nomine deſignetur. Et pro Hebræo quidem קנת utrumvis, Cana vel Canatha recte dicitur. Sed ni fallitur *Euſebius*, hæc de qua nos loquimur Canatha קנת in *ſacris literis* vocatur, *Num.* XXXII. 42. Aldr. Vide ad *Ant.* l. 15. c. 6. §. 1. ut & *Cellarium* in *Geogr. Ant.* l. 3. c. 13. p. 394. Conf. ſup. c. 4. §. 7. Spanh.

s Ἄπειροι] Ita *MSS.* ἄπειρον in *Editis.* Huds. *MSS.* ἄπειροι, *Oxon.* Spanh.

t Καὶ πρὸς] *Lugd. Bat.* Καὶ πρὸς μὲν.

u Αὐτῷ] Sic *MSS.* αὐτοῦ *Baſ.* & *Gen* Huds. Αὐτοῦ *Big. Ox.* Spanh.

x Ἐπιστρέφονται.] Ὑποστρέφονται in aliquot *MSS.*

y Ὄρμιζα καταφεύγουσι.] Ὀρμιζαν *Bod.* Ὀρμίζαν. *Raf.*

z Αὐτάνδρον εἷλον οἱ Ἄραβες.] Ἀνάνδρον *Voſſ.* Spanh.

a Ἐξαπιναίως] Ἐξαπιναῖα ἔργα Callim. H. 12. τῷ 5. D. Spanh.

b Αὐτοῖς] *Raf.* Αὐτῷ.

* Caſtra eorum circumventa Arabes, hominibus ſicut erant plena. *Ox.* at *MSS. circumfuſi pro circumventa.* Spanh.

† Hominibus plena. *Ruf.*

c Κατ

ἐπιπίπτει συμφορὰ δαιμόνιος ἄλλη, [c] κατ' ἔτος μὲν τῆς βασιλείας ἕβδομον, ἀκμάζοντος δὲ τοῦ περὶ Ἄκτιον πολέμου. [d] κατὰ γὰρ ἀρχομένου ἔαρος ἡ γῆ σεισθεῖσα βοσκημάτων μὲν πλῆθος ἄπειρον, [e] ἀνθρώπων δὲ [f] τρεῖς διέφθειρε μυριάδας, τὸ δὲ στρατιωτικὸν ἔμεινεν ἀβλαβές. ὕπαιθρον γὰρ ηὐλίζετο. κἀν τούτῳ τοὺς Ἄραβας ἐπὶ μεῖζον θάρσος ἦρεν ἡ φήμη, προσλογοποιοῦσα τοῖς σκυθρωποῖς ἀεί τι χαλεπώτερον, ὡς πάσης Ἰουδαίας [g] κατερριμμένης. οἰηθέντες γοῦν ἐρήμου τῆς χώρας κρατήσειν, ὥρμησαν εἰς αὐτὴν προθυσάμενοι τοὺς πρέσβεις, οἳ παρὰ Ἰουδαίων ἔτυχον ἥκοντες πρὸς αὐτούς. πρὸς δὲ τὴν ἐμβολὴν καταπλαγὲν τὸ ἔθνος, καὶ μεγέθει συμφορῶν ἐπαλλήλων [h] ἔκλυτον συναγαγὼν Ἡρώδης, ἐπειρᾶτο παρορμᾶν ἐπὶ τὴν ἄμυναν, λέγων [i] τοιάδε.

δ'. „ [k] Παραλογώτατά μοι δοκεῖ τὸ παρὸν ὑμῶν καθάπτεσθαι δέος. [l] πρὸς μὲν γὰρ τὰς δαιμονίους πληγὰς ἀθυμεῖν εἰκὸς ἦν. τὸ δ' [m] αὐτὸ καὶ πρὸς ἀνθρωπίνην ἔφοδον πάσχειν, [n] ἀνάνδρων. ἐγὼ γὰρ τοσοῦτον ἀποδέω καταπεπληχέναι τοὺς πολεμίους μετὰ τὸν σεισμὸν, ὥσθ' ὑπολαμβάνειν τὸν Θεὸν Ἄραψι δέλεαρ τοῦτο καθεῖναι τοῦ δοῦναι δίκας ἡμῖν. οὐ γὰρ τοσοῦτον ὅπλοις ἢ χερσὶ πεποιθότες, ὅσον ταῖς αὐτομάτοις ἡμῶν συμφοραῖς ἧκον. σφαλερὰ δ' ἐλπὶς οὐκ ἐξ ἰδίας ἰσχύος, ἀλλ' ἐξ ἀλλοτρίας ἠρτημένη κακοπραγίας. [o] οὔτε γὰρ τὸ δυστυχεῖν οὔτε τὸ ἐναντίον ἐν ἀνθρώποις βέβαιον. ἀλλ' ἔστιν ἰδεῖν ἐπαμειβομένην εἰς ἑκάτερον τὴν τύχην. καὶ τοῦτο μάθοιτε ἂν ἐξ οἰκείων [p] ὑποδειγμάτων. [q] τῇ γοῦν προτέρᾳ μάχῃ κρατοῦντων ἐκράτησαν ἡμῶν οἱ πολέμιοι, καὶ κατὰ τὸ εἰκὸς νῦν ἁλώσονται κρατήσειν δοκοῦντες. τὸ μὲν γὰρ ἄγαν πεποιθὸς, ἀφύλακτον. οἱ φόβοι δὲ διδάσκουσι προμήθειαν. ὥς τε ἔμοιγε [r] κἀκ τοῦ δεδοικότος ὑμῶν [s] παρίσταται θαρρεῖν. ὅτε γὰρ ἐθρασύνεσθε πέρα τοῦ δέοντος κατὰ τῶν ἐχθρῶν, [t] καὶ παρὰ τὴν ἐμὴν γνώμην [v] ἐξωρμήσατε, καιρὸν ἔσχεν ἡ Ἀθηνίωνος ἐνέδρα. νυνὶ δὲ ὁ ὄκνος ὑμῶν, καὶ τὸ δοκοῦν [x] ἄθυμον ἀσφάλειαν ἐμοὶ νίκης ἐγγυᾶται. χρὴ μέντοι μέχρι τοῦ μέλλειν οὕτως ἔχειν, ἐν δὲ τοῖς ἔργοις [y] ἐγεῖραί τι τὰ φρονήματα, καὶ πεῖσαι τοὺς ἀσεβεστάτους, ὡς οὔτε ἀνθρώπειόν τι κακὸν, οὔτε δαιμόνιόν ποτε ταπεινώσει τὴν Ἰουδαίων ἀνδραγαθίαν, ἐφ' ὅσον τὰς ψυχὰς ἔχουσιν, οὐδὲ περιόψεταί τις Ἄραβα τῶν ἑαυτοῦ ἀγαθῶν δεσπότην γενόμενον, ὃν [z] παρ' ὀλίγον πολλάκις αἰχμάλωτον ἔλαβεν. μηδὲ ὑμᾶς ταρασσέτω τὰ τῶν [a] ἀψύχων κινήματα, μηδ' ὑπολαμβάνετε τὸν σεισμὸν ἑτέρας συμφορᾶς ἕτερον γεγονέναι σημεῖον. φυσικὰ γὰρ τὰ τῶν στοιχείων

portatam ſæpius rependerit. Sed dum inimicos perſequitur, alia fatalis incidit calamitas, anno regni ſui ſeptimo, cum jam pugna pugnaretur Actiaca. Nam vere ineunte terra concuſſa exitio dedit pecora quidem innumera, hominesque ad triginta millia, exercitus vero illæſus manſit; nam ſub dio ſtativa habebat. Interea Arabas in majorem audaciam extulit fama, triſtibus nunciis gravius ſemper aliquid affingens, ac ſi Judæa omnis penitus eſſet everſa. Igitur, cum exiſtimaſſent ſe terram vacuam & deſertam occupaturos eſſe, in eam irruptionem fecerunt, legatis prius interfectis, qui ad ipſos venerant à Judæis. Cum autem Herodes gentem, hac impreſſione perterritam, & calamitatum frequentium magnitudine fractam congregaſſet, ad injurias acceptas ulciſcendas *eam* incitare tentabat, hujuſmodi oratione.

Herodis ad Judæos oratio.

4. „ Mihi abſurdiſſimum videtur, ut in præſentia vos formido percelleret. nam fatales quidem plagas vobis anxietati eſſe, minime mirandum; idem autem pati ad hoſtium adventum plane timidiorum eſt. Ego enim tantum abſum ab ejuſmodi hoſtium metu poſt terræ motum, ut exiſtimarem Deum hanc Arabibus eſcam objeciſſe, ut pœnas nobis perſolverent. non enim tantum manibus armiſque freti, quantum calamitatibus noſtris fortuitis, veniunt. Fallax autem *eorum* ſpes eſt, quæ non in ſuas vires recumbit, ſed in aliorum infortunia. nam neque vel ſecundæ res, vel adverſæ apud homines permanent: ſed fortunam in partem utramque mutatam videre eſt. cujus rei exempla vobis licet ex vobiſmet petere. Nempe qui prælio ſuperiore victoriam reportavimus, poſtea ab hoſtibus victi fuimus: & nunc veriſimile eſt nos illos debellaturos eſſe, qui ſe victores fore ſibimet perſuadent. nam magna quidem confidentia homines facit incautos, metus vero docet eos ſibimet providere & proſpicere, adeo ut hoc ipſum, quòd timeatis, mihi fiduciam ſuggerat. Nam cum ferociores, quam opus erat, adverſus hoſtes fueritis, & impetum in eos contra voluntatem meam feceritis, Athenion inſidiandi tempus invenit. nunc autem quod cunctemini, animoque dejici videamini, certam mihi victoriam ſpondet. Porro convenit militibus, uſque dum congreſſuri ſint, ita ſe habere, in ipſo autem opere animo eſſe erecto & elato, *hoſteſque* ſceleratiſſimos in eam adducere ſententiam, quod neque malum ab hominibus illatum, neque quod fato debetur, unquam poſſe Judæorum fortitudinem deprimere, quamdiu illis vita ſuppetit; neque *eorum* quenquam patienter laturum eſſe Arabem in ſuis bonis dominari, quem ſæpiuſcule pene captivum egerit. Nihil autem vos terreat rerum anima carentium motus; neque arbitremini *terræ* concuſſionem exſtitiſſe alterius etiam calamitatis „ ſi-

[c] *Κατ' ἔτος μὲν τῆς βασιλείας ἕβδομον,*] Ab exceſſu ſcilicet Antigoni, qui ſupplicio affectus eſt, M. Agrippa & Canidio Galio Coſſ. *Antt.* l. 14. v. 82. l. 15. 5. Annoque deinde ſeptimo C. Cæſare Octaviano III. M. Valerio Meſſala Coſſ. pugnatum eſt ad Actium. Uti ex *Dione* l. 49. & 51. aliiſque eſt notiſſimum. Aldr. Videſis Cl. *Noriſium* in *Cenotaph. Piſan* p. 139. &c.

[d] *Κατὰ γὰρ ἀρχομένου*] Illa κατὰ γὰρ deſunt *Bod.* & *Raſ.* ἀρχομένου γὰρ *Baſ.* quod ſane mallem quam κατὰ γὰρ ἀρχομένου.

[e] *Ἀνθρώπων*] *Raſ.* Ἀνδρῶν.

[f] *Τρεῖς διέφθειρε μυριάδας,*] Περὶ μυρίους tantum in *Antt.* l. 15. c. 5. §. 2. Spanh.

[g] *Κατερριμμένης.*] Ita in *MSS.* κατερριμμένης *Raſ.* & *Gen.* Huds. Κατερηριμμένης. *Big.* Spanh.

[h] *Ἔκλυτον*] Conf. de *Antt.* Jud. lib. 7. c. 12. §. 1. Spanh.

[i] *Τοιάδε.*] Quippe aliis eos verbis alloquitur *Antt.* l. 15. c. 5. §. 3. ubi ſuam dicendi facultatem *Joſepho* iterum experiri viſum eſt propter argumenti dignitatem. Alioquin orationum harum alterutra ſufficere potuiſſet Herodi, viro non admodum diſerto. Aldr.

[k] *Παραλογώτατα*] Herodis Oratio ad milites ἀρχ. lib. 15. c. 5. §. 3. in eandem rem diverſis tamen verbis legitur. Spanh.

[l] *Πρὸς μὲν γὰρ*] Ita potius ex *Lugd. Bat.* Quam cum aliis πρὸς μὲν γε. Hav.

[m] *Αὐτὸ*] *Raſ.* Αὐτῷ.

[n] *Ἀνάνδρων.*] *Ἀνανδρον* in aliquot *MSS.* Huds. *Ἀνάνδρου.* *Voſſ.* Spanh.

[o] *Οὔτε γὰρ τὸ δυστυχεῖν*] Ita ex *Lugd. Bat.* alii οὔτε δὲ τ. δ. Hav.

[p] *Ὑποδειγμάτων.*] *Raſ.* Ὑπομνημάτων.

[q] *Τῇ γοῦν*] *Raſ.* Τῇ γάρ. *Lugd. Bat.* Τῇ γὰρ οὖν.

[r] *Κἀκ τοῦ δεδοικότος ὑμῶν*] Κἀκ τούτου τοῦ δεδοικέναι deleto ὑμῶν *Voſſ. Raſ.* & Ox. Spanh.

[s] *Παρίσταται*] *Gen.* Παρέσταται. unde legere jubet *Coccejus* παρέσταται. *Raſ.* παρίστασθαι. verum magis placet prout edidit *Hudſonus.* nam præſto mihi, inquit, ob id ipſum eſt fiducia. Hav.

[t] *Καὶ παρὰ*] Illud καὶ abeſt a *Lugd. Bat.*

[v] *Ἐξωρμήσατε,*] Idem ἐξωρμήσατε.

[x] *Ἄθυμον*] *Ἀθυμεῖν Voſſ.*

[y] *Ἐγεῖραί τι*] Ab *Lugd. Bat.* abeſt τι.

[z] *Παρ' ὀλίγον*] *Lugd. Bat.* Παρὰ λόγον.

[a] *Ἀψύχων*] Ita *Big. Voſſ. Raſ. Gelen.* & *Raſ.* ψυχῶν in ceteris. Ἀψύχων *Raſ.* & *Big. Bod. Voſſ.* Ox. Spanh.

ſignum. Quæ enim elementis accidunt ab ipſa natura ſunt, nihilque præterea damni afferunt niſi quod eis inſitum eſt. nam peſtilentiæ quidem vel famis vel terræ agitationis fortaſſe ſignum aliquod paulo ante præceſſerit: hæc vero ipſa * definitam habent certamque magnitudinem. Cæterum quid nobis amplius, quam terræ concuſſio *ſupera*, bellum nocere poterit etiam victis? Immo enim vero, quod maxime futurum portendit excidium, inimicis accidit (idque non ſua ſponte, neque alienis manibus) qui legatos noſtros contra omnium hominum leges crudeliter mactaverunt, taleſque Deo pro belli eventu hoſtias cæciderunt. Sed cum, cujus ante oculos omnia verſantur & cui dextra eſt invicta, non effugient. Nobis autem continuo pœnas perſolvent, ſi quid patrii animi adhuc gerentes in fœderis violati vindictam conſurgamus. Eat quiſque non pro conjugibus, neque pro liberis, neque pro patria periclitante *pugnaturi*, ſed legatorum cædem ulturi. Illi melius, quam nos qui vivimus, bellum adminiſtrabunt. Quin & ego, ſi vos dicto audientes habuerim, primus memet periculis objiciam. Nam certo ſciatis fortitudinem veſtram eſſe inſuperabilem, niſi temerarie aliquid audendo lædatur.

Crebræ Judæorum cum Arabibus velitationes. Ant. l. 15. c. 5. §. 4.

5. His *verbis* milites adhortatus, ubi eos alacres vidit, ſacra Deo faciebat; factaque re divina Jordanem fluvium cum exercitu tranſibat. Caſtris autem circa Philadelphiam poſitis, haud procul ab hoſtibus, ante caſtellum in medio poſitum, levi velitatione eos laceſſebat, quam primum cupiens congredi. nam & hoſtes aliquos præmiſerant, qui munimentum illud occuparent. Et hos quidem cito repulerunt regii qui miſſi erant, & collem occupabant. Ille vero, quotidie ad prælium milites educens, aciem inſtruebat, & Arabas *ad pugnam* provocabat. Et cum nemo ex adverſo egrederetur (nam vehementi metu perculſi erant, & in conſpectu multitudinis dux Elthemus timore obriguerat) propius ad eos acceſſit & vallum ab ipſis aggeſtum divellebat. Atque † ita ſimul omnes vi compulſi nullo ordine mixtique cum equitibus pedites ad pugnam exierunt: & multitudine quidem ſuperiores erant Judæis, verum alacritate impares, quamvis deſperatio victoriæ eos etiam paulo audaciores fecerit.

Arabes fuſi fugatique. Ant. l. 15. c. 5. §. 4.

6. Ob quam potiſſimum cauſam, quamdiu quidem reſtiterunt, non magna eorum facta eſt cædes: ubi vero terga ‡ verterunt, multi à Judæis, multi etiam * à ſuis conculcati, perierunt. Denique millia quinque in fuga ceciderunt, reliqua vero turba

πάθη, καὶ οὐδὲν ἀνθρώποις πλέον [b] ἢ τὴν [c] ἐν αὐτοῖς βλάβην [d] ἐπιφέρει. λοιμοῦ μὲν γὰρ καὶ λιμοῦ καὶ τῶν χθονίων [e] βρασμῶν [f] προγένοιτο ἄν τι σημεῖον [g] βραχύτερον. αὐτὰ δὲ ταῦτα περιγραφὴν ἔχει τὸ μέγεθος. ἐπεὶ τί δύναται τοῦ σεισμοῦ μεῖζον ἡμᾶς βλάψαι καὶ κρατήσας [h] ὁ πόλεμος; τέρας μέν γε μέγιστον ἁλώσεως [i] γέγονε τοῖς ἐχθροῖς, οὐκ αὐτομάτως οὐδὲ διὰ χειρὸς ἀλλοτρίας, οἳ πρέσβεις ἡμετέρους παρὰ τὸν πάντων ἀνθρώπων νόμον, ὠμῶς ἀπέκτειναν, καὶ τοιαῦτα τῷ Θεῷ θύματα περὶ τοῦ πολέμου [k] κατέστρεψεν. ἀλλ' οὐ διαφεύξονται τὸν μέγαν ὀφθαλμὸν αὐτοῦ, καὶ τὴν ἀνίκητον δεξιάν. δώσουσι δὲ ἡμῖν αὐτίκα δίκας [l] ἄν τι τοῦ πατρίου [m] φρονήματος ἤδη ἔχοντες τιμωροὶ τῶν παρεσπονδημένων [n] ἀναστῶμεν. [o] ἴτω τις οὐχ ὑπὲρ γυναικὸς, οὐδὲ τέκνων, οὐδ' ὑπὲρ κινδυνευούσης πατρίδος, ἀλλ' ὑπὲρ τῶν πρέσβεων ἀμυνόμενος. Ἐκεῖνοι στρατηγοῦσι τοῦ πολέμου τῶν ζώντων ἡμῶν ἄμεινον. προκινδυνεύσω δὲ κἀγὼ χρώμενος ὑμῖν [p] πειθηνίοις. εὖ γὰρ ἴστε τὴν ἑαυτῶν ἀνδρείαν ἀνυπόστατον, ἐὰν μὴ προπετείᾳ τινὶ βλαβῆτε."

ε'. Τούτοις παρακροτήσας τὸν στρατὸν, ὡς ἑώρα προθύμους, ἔθυε τῷ Θεῷ, καὶ μετὰ τὴν θυσίαν διέβαινε τὸν Ἰορδάνην ποταμὸν μετὰ τῆς δυνάμεως. στρατοπεδευσάμενος δὲ περὶ [q] Φιλαδέλφειαν, ἐγγὺς τῶν πολεμίων, [r] περὶ τοῦ μεταξὺ φρουρίου, πρὸς αὐτοὺς ἠκροβολίζετο, βουλόμενος ἐν τάχει [s] συμβαλεῖν. ἔτυχον γὰρ κἀκεῖνοί τινας προπεπομφότες, τοὺς καταληψομένους τὸ ἔρυμα. τούτους μὲν οὖν ἀπεκρούσαντο ταχέως οἱ πεμφθέντες ὑπὸ τοῦ βασιλέως, καὶ τὸν λόφον κατέσχον. αὐτὸς δὲ, καθ' ἡμέραν προάγων τὴν δύναμιν εἰς μάχην, παρέτασσε, καὶ προεκαλεῖτο τοὺς Ἄραβας. ὡς δὲ οὐδεὶς ἐπεξῄει. δεινὴ γάρ τις αὐτοὺς κατάπληξις εἶχε, καὶ πρὸ τοῦ πλήθους ὁ στρατηγὸς Ἔλθεμος [t] αὖος ἦν τῷ δέει. προσελθὼν ἐσπάρασσεν αὐτῶν τὸ χαράκωμα. καὶ τούτῳ συναναγκασθέντες, [v] ἐξίασιν ἐπὶ τὴν μάχην ἄτακτοι, καὶ πεφυρμένοι τοῖς ἱππεῦσιν οἱ πεζοί. πλήθει μὲν οὖν τῶν Ἰουδαίων περιῆσαν, ἐλείποντο δὲ ταῖς προθυμίαις, καίτοι διὰ τὴν ἀπόγνωσιν τῆς νίκης ἦσαν καὶ αὐτοὶ [x] παράβολοι.

ς'. [y] Διὸ μέχρι μὲν ἀντεῖχον, οὐ πολὺς ἦν αὐτῶν φόνος. ὡς δὲ ὑπέδειξαν αὐτῶν τὰ νῶτα, πολλοὶ μὲν ὑπὸ τῶν Ἰουδαίων, πολλοὶ δὲ ὑπὸ σφῶν αὐτῶν συμπατούμενοι, διεφθείροντο. πεντακισχίλιοι γοῦν ἔπεσον

b Ἢ τὴν] Aut ἢ τὴν ἐν αὐτοῖς βλάβην vel τὴν αὐτοῖς βλάβην in MS. (τὴν ἐν αὐτοῖς βλάβης Roſ.) ἢ τὴν ἑαυτοῖς βλάβην Baſ. & Gen. forſan pro ἢ τὴν ἐφ' ἑαυτοῖς βλάβην.

c Ἐν αὐτοῖς βλάβην] Big. Voſſ. Ruf. Ἐν αὐτοῖς. Ox. Spanh.

d Ἐπιφέρει.] Lugd. Bat. ἐπιφέρεται.

e Βρασμῶν] Ἐν βρασμῷ Chryſoſt. T. VI. p. 182. l. 28. Spanh.

f Προγένοιτο ἄν τι σημεῖον] Roſ. Σημεῖον προγένοιτο ἄν τι β.

g Βραχύτερον.] Βραδύτερον legiſſe videtur Ruf. qui vertit, *ſignum aliquod tardius forſan præceſſerit.* quod Gelenius mutavit in *ſignum aliquod tardante malo fortaſſe præceſſerat.*

h Ὁ πόλεμος;] Ita omnes MSS. præter Roſ. in quo ita ὁ πόλεμος. Sed forraſſis non mala alicui videbitur Coccejo emendatio, in exemplari meo jubentis legere ὁ πολέμιος. ut ita dicat a victore hoſte nihil acerbius morte eſſe exſpectandum. Hav.

i Γέγονε] Ita Big. & Voſſ. γεγόνασι in cæteris. Γέγονε Big. Voſſ. Ox. Spanh.

k Κατέστρεψεν.] Κατέστρεψαν in duobus MSS. & Ed. Gen. Roſ. Καθιέρωσαν. Senſus verborum eſt, Deum omnino ulturum illorum ſimul crudelitatem & impietatem, quod ubi hoſtias pecuinas offerre ob victos hoſtes debuiſſent, nunc pacis Legatos, tanquam hoſtias ſibi placentes perfide mactaſſent, atque ita ordinem ſacrorum intervertiſſent. Hav.

l Ἄν τι τοῦ] Ita lego ex conjectura, favente Rufino, qui vertit, *ſi patrio repleti ſpiritu in vindictam violati fœderis animos excitemus.* in libris, αὐτὶ τοῦ πατρίου φρονήματος, οἱ δὲ ἐπιεικεῖς τιμωροὶ τῶν παρεσπονδημένων ἀναστῶμεν, niſi quod primo loco ἄν τι, & poſtremo ἀναστησόμεθα habeant duo MSS.

m Φρονήματος] Φρονήματι MSS. Ox. Spanh.

n Ἀναστῶμεν.] Ἀναστησόμεθα. Voſſ. Spanh.

o Ἴτω τις] Roſ. Ἴτω τι.

p Πειθηνίοις.] Τὸ πειθήνιον infr. lib. 2. c. 14. § 7. & c. 16. §. 8. Spanh.

q Φιλαδέλφειαν,] Al. Φιλαδέλφιαν. Huds. Conf. ſup. 2. §. 4. Spanh.

r Περὶ τοῦ] Ita ex Lugd. Bat. alii παρὰ τοῦ. Hav.

s Συμβαλεῖν.] Ut varia lectio adſcribitur in Lugd. Bat. συλλαβεῖν.

t Αὖος ἦν τῷ δέει.] Lucanus de Pompejo in acie Pharſalica lib. 7. verſu 339.

— — — — *Stat corde gelato*
Attonitus; tantoque Duci ſic arma timere
Omen erat. Hav.

v Ἐξίασιν] Ἐξήεσαν Big. & Voſſ. Huds. Ἐξήεσαν Big. Bod. Oxon. Spanh.

x Παράβολοι.] Conf. Antiq. Jud. lib. 6. c. 14. §. 3. Spanh.

y Διὸ μέχρι μὲν] Ita Big. & Lugd. Bat. διὸ in cæteris. Διὸ Big. & ita Ox. Spanh.

* Sui magnitudine finiuntur, Ruf.

† Vel interea.

‡ Gen. nudaverunt. Ox. verterunt.

* A ſuis pro à ſemetipſis Ox. Spanh.

c Ἐφὲκ]

ον ἐν τῇ τροπῇ, τὸ δὲ λοιπὸν πλῆθος [z] ἔφθη συνωσθὲν εἰς τὸ χαράκωμα. τούτους περισχὼν ἐπολιόρκει. καὶ μέλλοντας ἁλώσεσθαι τοῖς ὅπλοις προκατηπείγει ἡ δίψα, τῶν ὑδάτων ἐπιλειπόντων. ὑπερηφάνει δὲ πρεσβευομένους ὁ βασιλεὺς, καὶ λύτρα [a] διδόντων πεντακόσια τάλαντα [b] μᾶλλον ἐνέκειτο. τῆς δὲ δίψης ἐκκαίοντος, ἐξιόντες κατὰ πλῆθος ἐνεχείριζον σφᾶς αὐτοὺς τοῖς Ἰουδαίοις ἑκόντες, ὡς πέντε μὲν ἡμέραις τετρακισχιλίους δεθῆναι, τῇ δὲ ἕκτῃ τὸ λειπόμενον πλῆθος ὑπ' ἀπογνώσεως ἐξελθεῖν ἐπὶ μάχην. οἷς συμβαλὼν Ἡρώδης, πάλιν [c] εἰς ἑπτακισχιλίους κτείνει. τηλικαύτῃ δὲ πληγῇ τὴν Ἀραβίαν ἀμυνάμενος, καὶ σβέσας τῶν ἀνδρῶν τὰ φρονήματα, προὔκοψεν ὥστε καὶ προστάτης ὑπὸ τοῦ ἔθνους αἱρεθῆναι.

intra vallum compulſa evaſit. Eos *ſtatim militibus* circumdedit & obſidebat *Herodes*: cumque neceſſe eſſet ut ſimul cum armis caperentur, eos tamen jam ante *ad deditionem* urgebat ſitis, aqua eos deficiente. Miſſis autem legatis, eos arroganter excipiebat rex; cumque talenta quinquaginta in redemptionis pretium ei offerrent, magis illis inſtabat. Denique, ardeſcente ſiti, catervatim exeuntes ultro ſe Judæis tradebant: adeo ut quinque quidem diebus quater mille in vincula darentur; ſexto vero die reliqua multitudo, ſalute deſperata, ad pugnam prodiret. Quibus congreſſus Herodes, iterum ſeptem circiter millia interficit. Tam magna autem clade Arabiam ultus, exſtinctoque virorum *ejus* ſpiritu, tantum profecit ut *poſtea* ab illa gente in patronum adoptaretur.

Poſt repulſos legatos magnam cladem accipiunt. Ant. l. 15. c. 5. §. 5.

ΚΕΦ. κ'.

Ἡρώδης ὑπὸ Καίσαρος βασιλεύειν κελευσθεὶς, δώροις αὐτοκράτορα μεγαλοφρόνοις θεραπεύει. αὐτὸς δὲ Ἡρώδην ἀμείβεται τῷ βασιλείας μέρει ὑπὸ Κλεοπάτρας ἀποτμηθέντι, προστιθεὶς αὐτῷ καὶ τὴν τοῦ Ζηνοδώρου χώραν.

Μεταλαμβάνει δὲ αὐτὸν εὐθέως ἡ περὶ τῶν ὅλων πραγμάτων φροντὶς, διὰ τὴν πρὸς Ἀντώνιον φιλίαν, [d] Καίσαρος ἤδη περὶ Ἄκτιον νενικηκότος. παρεῖχε μέν τοι δέους πλέον, ἢ ἔπασχεν. οὔπω γὰρ [e] ἑαλωκέναι Καῖσαρ Ἀντώνιον ἔκρινεν, Ἡρώδου [f] συμμένοντος. ὁ γεμὴν βασιλεὺς [g] ὁμόσε χωρῆσαι τοῖς κινδύνοις διέγνω· καὶ πλεύσας εἰς Ῥόδον, ἔνθα διέτριβε Καῖσαρ, πρόσεισιν αὐτῷ δίχα διαδήματος, τὴν μὲν ἐσθῆτα καὶ τὸ σχῆμα ἰδιώτης, τὸ δὲ φρόνημα βασιλεύς. μηδὲν γοῦν τῆς ἀληθείας ὑποστειλάμενος, ἄντικρυς εἶπεν. „ Ἐγὼ, Καῖσαρ, ὑπ' Ἀντωνίου τῶν Ἰουδαίων „ βασιλεὺς γενόμενος, ἐν πᾶσιν ὁμολογῶ γεγονέναι „ βασιλεὺς χρήσιμος Ἀντωνίῳ. καὶ οὐδὲ τοῦτο ἂν [h] ὑποστειλάμην εἰπεῖν, ὅτι πάντως ἄν με μετὰ τῶν ὅπλων „ ἐπειράσας [i] ἀχάριστον, εἰ μὴ διεκώλυσαν Ἄραβες. καὶ „ συμμαχίαν μέντοιγε αὐτῷ κατὰ τὸ δυνατὸν, καὶ σίτου „ πολλὰς ἔπεμψα μυριάδας. ἀλλ' οὐδὲ μετὰ τὴν ἐν „ Ἀκτίῳ πληγὴν, κατέλιπον τὸν εὐεργέτην. ἐγενόμην δὲ σύμβουλος ἄριστος, ὡς οὐκέτι χρήσιμος „ ἤμην σύμμαχος, μίαν εἶναι λέγων τῶν πταισθέντων „ διόρθωσιν, τὸν Κλεοπάτρας θάνατον. ἣν ἀνελόντι, καὶ „ χρήματα [k] καὶ τείχη πρὸς ἀσφάλειαν, καὶ στρατιὰν „ καὶ ἐμαυτὸν ὑπισχνούμην κοινωνὸν τοῦ πρὸς σὲ πολέμου. „ τοῦ δὲ ἄρα τὰς ἀκοὰς ἀπέφραξαν οἱ Κλεοπάτρας „ [l] ἵμεροι, καὶ Θεὸς ὁ σοὶ τὸ κρατεῖν χαρισάμενος. „ [m] συνήττημαι δὴ Ἀντωνίῳ, καὶ τέθεικα μετὰ τῆς ἐκείνου [n] τύχης τὸ διάδημα. πρὸς σὲ δὲ ἦλθον, „ ἔχων [o] τὴν ἀρετὴν τῆς σωτηρίας ἐλπίδα, καὶ [p] προ-

CAP. XX.

XV.

Ab Auguſto regnare juſſus Herodes, magnificis imperatorem muneribus demeretur. Ab illo viciſſim recipit partem regni quam ei ademerat Cleopatra, adjecta inſuper ditione quæ fuerat Zenodori.

MOX autem illum, poſt victoriam Cæſaris apud Actium, excepit de ſumma rerum ſolicitudo, propter amicitiam quæ illi cum Antonio interceſſit. Plus tamen ab eo metuebat, quam patiebatur. Nondum enim Cæſar victum eſſe Antonium putabat, dum ei *ſuis viribus* conjunctus maneret Herodes. Cæterum rex ſecum ſtatuebat periculis ſeſe offerre: cumque Rhodum navigaſſet, ubi Cæſar morabatur, adiit eum ſine diademate, veſte quidem cultuque privato, ſed animo regio, adeoque nihil de veritate ſubducendo coram iſta dicebat. „ Ego, Cæſar, ab Antonio factus Ju„ dæorum rex, fateor me eum exſtitiſſe regem, „ qui in omnibus ſtudebam Antonii commodis „ inſervire. Neque eſt ut vel hoc dicere refugiam, „ quod omnimodo armis quoque me gravem ex„ pertus eſſes, niſi obſtitiſſent Arabes. Veruntamen & auxilia ei pro mea virili, multaſque fru„ menti *cororum* myriadas miſi; immo neque poſt „ cladem Actii acceptam bene de me meritum „ deſerui. Quin & optimum ei conſilium dedi, „ cum copiis eum adjuvare non potui, non alia „ dicens via res lapſas poſſe reſtitui, quam morte „ Cleopatræ: qua perempta, & pecunias ei, & „ muros in ſecuritatem, & exercitum, & me„ ipſum belli adverſus te ſocium fore promittebam. Aures autem ei obſtruxerunt Cleopatræ „ amores, & Deus cujus munere tibi conceſſum „ eſt victoriam reportare. Una ergo cum Anto„ nio victus ſum, & in eodem cum fortuna ejus „ diſcrimine poſui diadema. Ad te autem veni, „ ſpem ſalutis in tua virtute collocans, ea quidem „ præ-

Poſt pugnam Actiacam Auguſtum adit Herodes. Ant. l. 15. c. 6. §. 1.

Herodes cum fiducia Auguſtum alloquitur. Ant. l. 15. c. 6. §. 6.

z Ἔφθη] *Caſ.* ὤφθη.

a Διδόντων πεντακόσια τάλαντα] Διδόναι in aliquibus MSS. HUDS. Διδόντας MS. *Lipſ.* πεντήκοντα δὲ idem. SPANH.

b Μᾶλλον ἐνέκειτο.] Μᾶλλον δὲ ἐνέκειτο *Lugd. Bat.*

c Εἰς ἑπτακισχιλίους] Περὶ ἑπτακισχιλίους in *Ant.* l. 15. c. 5. §. 5. HUDS. Περὶ ἑπτακ. αχ. lib. 15. c. 6. §. 5. SPANH.

d Καίσαρος ἤδη] Καίσαρος δὲ MS. *Lipſ.* SPANH.

e Ἑαλωκέναι] Ἑάλω, ἐαλώκει Heſychius. SPANH.

f Συμμένοντος.] Haud ſpernendam affert lectionem *Raſ.* in quo exſtat στρατηγοῦντος. id eſt imperitante & Ducis ſub eo munere fungente fortiſſimo Rege Herode. Nihil tamen muto; vult enim Joſephus, Cæſarem æque ſollicitum fuiſſe, quomodo abalienaret tam potentem ſocium ab Antonio jam afflicto, ſed non prorſus perdito, quam Herodem de vita & regno retinendo. HAV.

g Ὁμόσε χωρῆσαι τοῖς κινδύνοις] Ita cum *Cod. Buſb.* Loquendi ſane genere uſitatiore, quam ὁμόσε χωρῆσαι τῶν κινδύνων, quod exſtat in *Editis Aliiſque.* HUDS. Clare quoque in *Lugd. Bat.* legitur, quod idem eſt cum *Buſb.* aut forte melius τῷ κινδύνῳ. HAV.

h Ὑποστειλάμην εἰπεῖν,] Julian. Imp. Orat. I. p. 17. εἰ δεῖ μηδὲν ὑποστειλάμενον εἰπεῖν. SPANH.

i Ἀχάριστον,] Addidimus hanc vocem ex *Lugd. Bat.* quam in eo haud inepte poſitam arbitramur, ita enim dicit Herodes coactum fuiſſe ſeſe abeſſe prælio Actiaco atque ab Antonio, ſeque individuum alias comitem futurum, ea ratione fuiſſe divulſum. HAV.

k Καὶ τείχη] *Raſ.* Καὶ τείχη καὶ ὅπλα.

l Ἵμεροι,] Παφρονοῦν τοῖς ἱμέροις. Infr. c. 22. §. 3. Heſych. ἱμέρους ἔρωτας lege ἱμέρους. SPANH.

m Συνήττημαι] *Gen.* Συνήττημαι. Συνήττημαι MSS. *Ox.* SPANH.

n Τύχης] *Lugd. Bat.*

o Τὴν ἀρετὴν] Illa τὴν ἀρετὴν non agnoſcit *Big.* Τὴν ἀρετὴν deeſt in *Big. Ox.* SPANH.

p Προλαβών] Ita reſtitui ex *Lugd. Bat.* in aliis προλαβεῖν. Sed noſtra lectio magis reſpondet prioribus ἔχων, &c. HAV.

q Οὐ

„ præſumptione fore ut diſpiciatur qualis amicus, „ non cujus fuerim.

Auguſtus ei benigne reſpondet. Ant. l. 15. c. 5. §. 7.

2. Ad hæc Cæſar reſpondit: „ Immo vero ſalvus eſto, & nunc regna majori cum ſecuritate. „ Nam dignus es qui multis imperes, cum amicitiam „ tanta fide tuearis. Operam autem des velim, ut „ etiam paulo fortunatioribus ſidus permaneas: id „ quod ego non obſcura ſpe fretus ex animi tui magnitudine exſpecto. Veruntamen recte fecit Antonius, qui Cleopatræ potius quam tibi paruit. „ namque te ex ejus lucrati ſumus amentia. Prior „ autem, ut apparet, benefacere cœpiſti: quo „ factum eſt ut ad me ſcriberet Q. Didius, te adverſus gladiatores auxilia ei *opportune* miſiſſe. „ Et nunc quidem te certiorem facio, me tibi regnum decreto confirmatum ire. inſuper & ipſe „ enitar ut aliqua in re tibi benefaciam, adeo ut „ Antonium non deſideres.

Regnoque eum donat. Ant. l. 15. c. 15. §. 7.

3. Cum iſtis regem benigne alloquutus eſſet, & diadema ei impoſuiſſet, decreto donum promulgavit, in quo multa *etiam* in ejus laudem magnifice dixit. Ille vero, cum muneribus magis adhuc Cæſarem demulſiſſet, Alexandrum, quendam ex amicis Antonii *ejus miſericordiæ* ſupplicem, *ſibi condonari* petebat. Sed vicit Cæſaris iracundia, de eo quem *laxari* poſtulabat *Herodes* multis & graviter querentis, adeo ut petitionem repulerit. Poſtea vero cum Cæſarem, in Ægyptum per Syriam iter facientem, omni opum regiarum apparatu excepiſſet Herodes, tunc primum cum eo, apud Ptolemaïdem milites luſtrante, obequitavit, & convivium ei cum amicis ſuis omnibus præbuit: ac deinde reliquo exercitui omnia ad epulas *neceſſaria* diſtribuit. inſuperque curavit ut per regionem aridam uſque ad Peluſium proficiſcentibus, ſimiliterque redeuntibus, aquarum copia ſuppeditaretur: neque quidquam erat commeatûs quod exercitui defuit. Fecit denique ut & ipſe Cæſar militeſque *ejus* exiſtimarent, Herodi, ſi eorum quæ dederit ratio haberetur, juſto tenuius eſſe regnum & anguſtius. Quo factum eſt ut *Cæſar* poſtquam in Ægyptum veniret, cum jam mortui eſſent Antonius & Cleopatra, non ſolum cæteros ejus honores auxerit, verum etiam regno ejus addiderit regionem à Cleopatra *ei* abſciſſam, & extra eam Gadara & Hippon & Samariam; atque ad hæc in ora maritima Gazam, & Anthedona, & Joppen, & Stratonis turrim. prætereaque ei, in corporis cuſtodiam, dono dedit quadringentos Gallos, qui antea Cleopatræ ſtipatores erant. nulla autem res magis liberalitatem Cæſaris incitabat, quam magnus animus accipientis.

Et ab ipſo in Ægyptum honorifice deducitur. Ant. l. 15. c. 6. §. 7. Herodes Auguſtum ejuſque exercitum ſplendide excipit. Ant. l. 15. c. 6. §. 7.

Viciſſimque ab eo auctus eſt honoribus novoque ditione. Ant. l. 15. c. 7. §. 3.

„ λαβὼν ἐξεταϲθήσεται ποταπὸς φίλος, [q] οὐ τίνος „ ἐγενόμην.

β΄. Πρὸς ταῦτα Καῖσαρ, „ Ἀλλὰ σώζου γε, ἔφη, „ καὶ βασίλευε νῦν βεβαιότερον. ἄξιος γὰρ εἶ πολλῶν ἄρχειν, οὕτω φιλίας προϊστάμενος. πειρῶ δὲ „ καὶ τοῖς εὐτυχεστέροις διαμένειν πιστὸς, ὡς ἔγωγε „ λαμπροτάτας ὑπὲρ τοῦ σοῦ φρονήματος ἐλπίδας „ ἔχω. καλῶς μέντοιγε ἐποίησεν Ἀντώνιος Κλεοπάτρᾳ πεισθεὶς μᾶλλον ἢ σοί. καὶ γὰρ σὲ κεκερδήκαμεν, ἐκ τῆς ἀνοίας αὐτοῦ. κατάρχεις δὲ, ὡς ἔοικεν, „ εὐνοίας. [r] διό μοι γράφει [s] Κόϊντος Δίδιος, „ συμμαχίαν σε πεπομφέναι πρὸς τοὺς [t] μονομάχους „ αὐτῷ. νῦν μὲν οὖν δόγματι [v] τὸ βέβαιον σοῦ τῆς „ βασιλείας [x] ἐξαγγέλλω. πειράσομαι δὲ καὶ αὖθις „ ἀγαθόν σε τι ποιεῖν, ὡς μὴ ζητοίης Ἀντώνιον.

γ΄. Τούτοις φιλοφρονησάμενος τὸν βασιλέα, καὶ [y] περιθεὶς αὐτῷ τὸ διάδημα, [z] δόγματι διεσήμαινε τὴν δωρεὰν, ἐν ᾧ πολλὰ μεγαλοφρόνως εἰς ἔπαινον τοῦ ἀνδρὸς ἐφθέγξατο. ὁ δὲ, δώροις ἐπιμειλιξάμενος αὐτὸν, ἐξητεῖτό τινα τῶν Ἀντωνίου φίλων [a] Ἀλέξανδρον, ἱκέτην γενόμενον. ἐνίκα δὲ ἡ Καίσαρος [b] ὀργὴ, πολλὰ καὶ χαλεπὰ μεμφομένου τὸν ἐξαιτούμενον, οἷς διεχρήσατο τὴν δέησιν. μετὰ δὲ ταῦτα πορευόμενον [c] ἐπ᾽ Αἰγύπτου διὰ Συρίας Καίσαρα παντὶ τῷ βασιλικῷ πλούτῳ δεξάμενος Ἡρώδης, τότε πρῶτον καὶ συνιππάσατο ποιουμένῳ περὶ Πτολεμαΐδα τὴν δυνάμεως ἐξέτασιν, εἱστίασέ τε σὺν ἅπασι τοῖς φίλοις. μεθ᾽ οὓς καὶ τῇ λοιπῇ στρατιᾷ πρὸς εὐωχίαν πάντα διέδωκε. προενόησε δὲ καὶ διὰ τῆς ἀνύδρου πορευομένοις μέχρι Πηλουσίου παρασχεῖν ὕδωρ ἄφθονον, ἐπανιοῦσί τε ὁμοίως. [d] οὐδὲ ἔστιν ὅ, τι τῶν ἐπιτηδείων ἐνεδέησε τῇ δυνάμει. δόξα γοῦν αὐτῷ τε Καίσαρι καὶ τοῖς στρατιώταις παρέστη, πολλῷ βραχυτέραν Ἡρώδῃ [e] περιεῖναι βασιλείαν, πρὸς ἃ παρέσχεν. διὰ τοῦτο ὡς ἧκεν εἰς Αἴγυπτον, ἤδη Κλεοπάτρας καὶ Ἀντωνίου τεθνεώτων, οὐ μόνον αὐτοῦ ταῖς ἄλλαις τιμαῖς, ἀλλὰ καὶ τῇ βασιλείᾳ προσέθηκε, τήν τε ὑπὸ Κλεοπάτρας ἀποτμηθεῖσαν χώραν, καὶ ἔξωθεν [f] Γάδαρα, καὶ Ἵππον, καὶ Σαμάρειαν. πρὸς δὲ τούτοις τῶν παραλίων Γάζαν, καὶ Ἀνθηδόνα, καὶ Ἰόππην, καὶ πύργον Στράτωνος. ἐδωρήσατο δὲ αὐτῷ, καὶ πρὸς φυλακὴν τοῦ σώματος, τετρακοσίους [g] Γαλάτας, οἳ πρότερον [h] ἐδορυφόρουν Κλεοπάτραν. οὐδὲν δὲ οὕτως [i] ἐπῆγεν αὐτὸν εἰς τὰς δωρεὰς, ὡς τὸ μεγαλόφρον τοῦ λαμβάνοντος.

δ΄. Με-

q Οὐ τίνος] *Lugd. Bat.* Οὔ τινος male.

r Δι᾽ ὅ μοι] *Lugd. Bat.* haud pejus δι᾽ ὃν μοι. Hav.

s Κόϊντος Δίδιος,] Ita reſcripſi, prout in *Ant.* l. 15. c. 6. §. 7. quem locum videſis. Antea erat Βεντίδιος in *Baſ.* & *Gen.* Βεντίδιος habet *Bod.* Auguſtus (in *Ant.* l. 15. c. 6 §. 7.) commemorat, ὅτι Κόϊντος Δίδιος προθύμως πέμψειε πρὸς τοὺς μονομάχους αὐτῷ συμμαχίαν τὸν Ἡρώδην. Hinc ille rumor quem ad Antonium perveniſſe in *Antonio* ſuo (p. 949. & 950.) narrat *Plutarchus*; Judæum Herodem cum aliquot legionibus & cohortibus ad Cæſarem tranſiviſſe. Quippe quos Cyzici gladiatores alebat Antonius, hi ſuppetias ei jam ab omnibus aliis deſerto in Ægyptum ferre ſtatuerunt. Sed eos tranſitu prohibebat inter alios Q. quoque Didius Syriæ præfectus; cumque ad defectionem perducere non poſſet, circumventos tandem ad deditionem perpulit; uſus ea in re Herodis opera, prout ex *Joſepho* & *Plutarcho* colligitur. Pactoſque ne poſthac gladiatores eſſent, Antiochiæ Daphnen habitare permiſit, donec ipſe ſcriberet ad Cæſarem. *Appian.* in *Civil.* V. p. 749. *Dio* LI. p. 447. Sicut igitur ex hoc *Joſephi* loco diſcimus pro μονάρχας in ejuſdem *Archæologia* ſcribendum eſſe μονομάχους; ita ex *Dione* clarum eſt nec in hoc loco Βεντίδιος, nec in illo Καπίδιος, ſeu utrobique Κόϊντος Δίδιος legi oportere. Aldr. Ἀρχ. lib. 15. c. 6. §. 7. *Gen.* Καπίδιος. *Caſaub.* Exercit. p. 135. D. emend. ex *Dione* p. 447. l. 51. Κόϊντος Δίδιος. Spanh.

t Μονομάχους] *Gen.* Μονάρχας; vel μονομάχους ἀρχ. lib. 15. c. 6. §. 7. vid. *Dion.* p. 447. & *Appian.* Ἐμφ. p. 749. Aliter illa *Rufinus* vertit. Μονάρχας alias de Regulis ſupra ἀρχ. lib. 13. c. 16. §. 2. & §. 5. Spanh. Συμμάχους. *Roſſ.*

v Τὸ βέβαιον σοῦ] Τὸ βέβ. σοὶ *MS. Lipſ.* vid. Pagium ad Baron. p. 23. Spanh. Σοὶ etiam *Roſſ.*

x Ἐξαγγέλλω.] Melius forte cum *Lugd. Bat.* leges ἐξαγγελῶ. Hav.

y Περιθεὶς αὐτῷ] Confer *Strabonem* XVI. p. 765. A. *Tacitum* in *Hiſtor.* V. 9. *Plutarchum* in *Anton.* p 949. 950. Aldr.

z Δόγματι] *Roſſ.* Ῥήματι.

a Ἀλέξανδρον,] Vide notas ad *Ant.* l. 15. c. 6. §. 7. Ἀλέξαν Λαοδικέα Plutarch. in Antonio. Ox. Ἀλέξανδρον ἀρχ. lib. 15. c. 6. §. 7. Spanh.

b Ὀργὴ,] Ex hoc loco aliquis legendum ſuſpicaretur ὀργῇ πρεπαδιλάμψαν Καίσαρος, in *Ant.* l. 15. c. 6. §. 7.

c Ἐπ᾽ Αἰγύπτου] Ἐπ᾽ Αἴγυπτον *Big.* Αἰγυπτίου *Big.* Spanh.

d Οὐδὲ ἔστιν] Abeſt a *Lugd. Bat.*

e Περιεῖναι βασιλείαν,] Hæc omnia deſunt in *Roſſ.*

f Γάδαρα, —Στράτωνος,] Maritimæ urbes Gaza, Anthedon, Joppe, Stratonis Turris Herodi datæ ab Auguſto. Gazam utpote civitatem liberam, Herodi à Cæſare datam negat, & inde Joſephum redarguit Harduin. de num. Herod. p. 60. Conf. ἀρχ. lib. 15. c. 7. §. 3. Verum mox §. 9. Gazam etiam Coſtobaro ab Herode datam ſcribit, ubi regnum adeptus. Unde repugnantia hic à Joſepho dici contendit Harduinus de num. Herod. p. 23. Spanh.

g Γαλάτας,] Conf. ἀρχ. lib. 15. c. 7. §. 3. Spanh.

h Ἐδορυφόρουν] *Lugd. Bat.* Ἐδορυφόρουν male.

i Ἐπῆγεν] Ita *Big.* *Roſſ.* & *Bod.* ἀπῆγε perperam *Baſ.* & *Gen.* Ἐπῆγε *Big.* *Bod.* *Ox.* Spanh.

δ'. [k] Μετὰ δὲ τὴν πρώτην Ἀκτιάδα προστίθησιν αὐτοῦ τῇ βασιλείᾳ, τόν τε [l] Τράχωνα καλούμενον, καὶ τὴν προσεχῆ Βαταναίαν τε καὶ [m] Αὐρανῖτιν χώραν, ἐξ αἰτίας τοιᾶσδε. [n] Ζηνόδωρος, ὁ τὸν Λυσανίου μεμισθωμένος οἶκον, οὐ [o] διέλειπεν ἐπαφεὶς τοὺς [p] ἐκ τοῦ Τράχωνος λῃστὰς Δαμασκηνοῖς. οἱ δὲ, ἐπὶ [q] Οὐάρρωνα τὸν ἡγεμόνα τῆς Συρίας καταφυγόντες ἐδεήθησαν δηλῶσαι τὴν συμφορὰν αὐτῶν Καίσαρι. Καῖσαρ δὲ γνοὺς, [r] ἀντεπέστελλεν ἐξαιρεθῆναι τὸ λῃστήριον. στρατεύσας οὖν Οὐάρρων, καθαίρει τε τῶν ἀνδρῶν τὴν γῆν, καὶ ἀφαιρεῖται Ζηνόδωρον, ἣν ὕστερον Καῖσαρ, ὡς μὴ γένοιτο πάλιν ὁρμητήριον τοῖς λῃσταῖς ἐπὶ τὴν Δαμασκὸν, Ἡρώδῃ δίδωσιν. κατέστησε δὲ αὐτὸν καὶ Συρίας ὅλης [s] ἐπίτροπον, [t] ἔτει δεκάτῳ πάλιν ἐλθὼν εἰς τὴν ἐπαρχίαν, ὡς μηδὲν [v] ἐξεῖναι, δίχα τῆς ἐκείνου [x] συμβουλίας, τοῖς ἐπιτρόποις διοικεῖν. [y] ἐπεὶ δὲ τελευτᾷ Ζηνόδωρος, προσένειμεν αὐτῷ καὶ τὴν μεταξὺ Τράχωνος καὶ τῆς Γαλιλαίας γῆν ἅπασαν. ὃ δὲ τούτων Ἡρώδῃ μεῖζον ἦν, ὑπὸ μὲν Καίσαρος ἐφιλεῖτο μετ' Ἀγρίππαν, ὑπ' Ἀγρίππα δὲ μετὰ Καίσαρα. ἔνθεν ἐπὶ πλεῖστον μὲν εὐδαιμονίας προὔκοψεν, εἰς μεῖζον δὲ ἐξήρθη φρόνημα, καὶ τὸ πλέον τῆς μεγαλονοίας ἐπέτεινεν εἰς εὐσέβειαν.

4. Poſt primam autem Actiada, Trachonem, ut appellatur, Herodis regno adjecit, eique finitimam Batanæam, itemque regionem Auranitidem, hujuſmodi de cauſa. Zenodorus, qui Lyſaniæ domum conduxerat, * nihil ſibi ad latrones è Trachone Damaſcenis immittendos reliqui faciebat. Illi vero ad Varronem Syriæ præſidem confugiebant, orabantque ut ſuam calamitatem Cæſari notam faceret. Qua re cognita, reſcripſit Cæſar, dandam eſſe operam ut tolleretur latrocinium. Varro igitur, ducto *in eos* exercitu, & regionem latronibus purgabat, & Zenodoro eam auſert, quam poſtea Cæſar, ne latrotronum contra Damaſcum receptaculum fieret, Herodi largitur. Anno autem decimo, *ex quo in Syria fuerat Caſar*, in provinciam reverſus, totius Syriæ Herodem procuratorem conſtituit, ut nihil procuratoribus liceret eo inconſulto adminiſtrare. Poſtquam vero mortuus eſſet Zenodorus, etiam terram omnem, inter Trachonem & Galilæam poſitam, eidem attribuit. Quod autem iſtis majus Herodi viſum erat, à Cæſare quidem ſecundum Agrippam *maxime* diligebatur, ab Agrippa vero ſecundum Cæſarem. Hinc ad magnam felicitatem proceſſit, animo vero magis elatus eſt, & cogitationes magnas pietati *rebuſque ſacris* impertiit.

Terram ampliam Zenodoro ablatam Herodi dat Auguſtus. Ant. l. 15. c. 10. §. 1.

Κ Ε Φ. κα'.

CAP. XXI. XVI.

Περὶ πόλεων ὑφ' Ἡρώδου ἐπισκευασθεισῶν καὶ ἐκ τῶν θεμελίων οἰκοδομηθεισῶν, περί τε ἄλλων ὑπ' αὐτοῦ κτισθέντων. καὶ ὡς τὸ μεγαλόψυχον αὐτοῦ καὶ τοῖς ἀλλοεθνέσιν ἐπεδείξατο, καὶ τύχῃ ἐν πᾶσιν ἐχρήσατο δεξιᾷ.

De urbibus ab Herode inſtauratis & à fundamento exſtructis; deque aliis ab eo conditis. utque magnificentiam etiam exteris gentibus demonſtravit, proſperaque in omnibus fortuna uſus eſt.

[z] ΠΕντεκαιδεκάτῳ γοῦν ἔτει τῆς βασιλείας, αὐτόν τε τὸν ναὸν ἐπεσκεύασε, καὶ τὴν περὶ αὐτὸν ἀνετειχίσατο χώραν, τῆς οὔσης [a] διπλασίαν, ἀμέτροις μὲν χρησάμενος τοῖς ἀναλώμασιν, ἀνυπερβλήτῳ δὲ τῇ πολυτελείᾳ. τεκμήριον δὲ ἦσαν αἱ μεγάλαι στοαὶ [b] περὶ τὸ ἱερὸν, καὶ τὸ βόρειον ἐπ' αὐτῷ φρούριον. ἃς μὲν [c] γὰρ ἀνῳκοδόμησεν ἐκ θεμελίων, τὸ δὲ ἐπεσκεύασε πλούτῳ δαψιλεῖ, κατ' οὐδὲν τῶν βασιλείων [d] ἔλαττον. [e] ὃ Ἀντωνίαν ἐκάλεσεν, εἰς τὴν Ἀντωνίου τιμήν. [f] τό γε μὴν [g] ἑαυτοῦ βα-

ANno igitur regni *ſui* decimo quinto & templum ipſum inſtauravit, & terræ ſpatium altero tanto majus, quam fuerat circa ipſum, muro amplexus eſt, ſumptibus immenſis atque inſuperabili munificentia. Indicio autem erant magnæ circa fanum porticus, fanoque junctum à ſeptentrione caſtellum. Has quidem à fundamentis exſtruxit, illud vero largis opibus inſtauravit, non ſecus ac ſi regia exſtitiſſet; quod Antoniam nominavit, in honorem Antonii. Porro cum regiam

Fanum Hieroſolymis inſtaurat Herodes, aliaque magnifice exſtruit. Ant. l. 15. c. 11. §. 1. & ſeq.

Antonia caſtellum. Ant. l. 15. c. 11. §. 4.

k Μετὰ δὲ τὴν πρώτην Ἀκτιάδα] Id eſt, anno primo Actialis ſecundæ; regni vero Herodis 15. Nam (ut ſupra *Joſephus*) anno ejus ſeptimo pugnatum eſt ad Actium *cap.* XIX. §. 4. Anno autem exinde tertio (h. e. Herodis decimo) prima Actias celebrata eſt C. Cæſare Octaviano VI. M. Vipſanio Agrippa II. Coſſ. *Dio* LIII. p. 496. D. Aldr. H. e. Anno I. Actiadis II. Regni Herodis XV. Ox. Spanh.

l Τράχωνα] Batanæa, Trachonitis & Auranitis Philippo ex Herodis filiis quatuor vid. ἀρχ. lib. 17. c. 13. §. 4. Spanh.

m Αὐρανῖτιν χώραν,] Αὐρανῖτιν *Suida*. Αὐρανίτην in quibuſdam MSS. Vide ad *Ant.* l. 15. c. 10. §. 1. *Cellarium* in *Geogr. Antiq.* l. 3. c. 13. p. 30. & *Relandum* in *Palaſtina*, p. 106.

n Ζηνόδωρος,] Latronis hujus meminit *Strabo*, l. 16. p. 756. B. & tetrarchiæ ejus Herodi donatæ *Dio* LIV. p. 526. D. Aldr. Notandum, οἶκον Λυσανίου eundem eſſe ac *Lyſania* tetrarchiam vel *Abilena*, ut appellat *Lucas*. nam οἶκος *Joſepho Alnſque* eſt *tetrarchia* vel *dominatio*, ut oſtendit *Caſaubonus* in *Exerc.* contra *Baronium*, p. 239. 240.

o Διέλειπεν] *Lugd. Bat.* Διέλιπεν.

p Ἐκ τοῦ Τράχωνος] *Al.* ἐκ τῆς Τρ. Verum hæc regio alicubi ὁ Τράχων, alibi Τραχωνῖτις appellatur. Huds. Ἐκ τοῦ Τράχωνος *Baſil.* Spanh.

q Οὐάρρωνα] Οὐάρρωνα de quo ἀρχ. lib. 15. c. 10. §. 1. Οὐάρρωνος *Gen.* vel Οὐάρρωνος Varronis *Rufin.* Varronem hunc præſidem interpellabant.

r Ἀντεπέστελλεν] *Lugd. Bat.* Ἀντεπέστειλεν.

s Ἐπίτροπον,] Vide *Noriſium* in *Cenotaph. Piſan.* p. 290, 306.

t Ἔτει δεκάτῳ] Ex quo in Syria fuerat Auguſtus: annus enim iſte decimus erat Herodis decimus ſeptimus. *Ant.* XV. c. 11. p. 699. Aldr.

v Ἐξεῖναι,] *Lugd. Bat.* Ἐξεῖν.

x Συμβουλίας,] Συμβολῆς *Bod.* & *Roſſ.*

y Ἐπεὶ δὲ τελευτᾷ Ζηνόδωρος,—Γαλιλαίας γῆν ἅπασαν.] At male Galilæam à Joſepho Herodi tribui contendit Harduin. de Nu. Herod. p. 23. Sed nullo fundamento. Spanh.

z Πεντεκαιδεκάτῳ γοῦν ἔτει τῆς βασιλείας,] Cum *Joſephus* ipſe ſtatim (v. 4.) data opera diſtinguat inter ἐπισκευάζειν & ἐκ τῶν θεμελίων ἀνοικοδομεῖν, videtur hic aliud omnino intelligere atque narrat *Ant.* l. 15. c. 11. §. 1. qui proinde locus cum hoc non eſt committendus. Neque vero credibile eſt Herodem univerſis 17. annis, quibus urbes locoſque pene infinitos exſtruxit & exornavit, uni Templo Hieroſolymitano nihil quicquam contuliſſe. Illi igitur multa alias impendit; ſed haſce porticus inchoavit anno regni 15. quo donatus eſt tetrarchia Zenodori; novum vero adytum *à fundamentis exſtruere*, quæque illi convenirent cætera adjicere cogitavit. poſtquam, defuncto Zenodoro, nova illi regio acceſſit; ut jam de *magnis reditibus promptaque pecunia* jure merito gloriaretur. Ita auctis opibus (ut *Joſephus* inquit) etiam animi magnitudo majorem in modum creſcebat. Hæc ſi valeat conjectura, ſalva res eſt; ſin minus, pro ιε' ſcribe ια': regni enim Herodiani duplex Epocha plane nihil eſt ad hunc rhombum. Aldr. Valeſii *Caſaubonum* contra *Baronium*, p. 278. &c. *Lud. Capellum* in *Spicileg.* ad *Joannis* c. 3. v. 20. & *Chr. Cellarium*, in *Vindiciis Joſephi* contra *Harduinum*, c. 27. Huds. Vide de hoc loco *Oxon. Not.* ſeu *Aldrichium*. Spanh.

a Διπλασίαν,] Διπλασίονα *Voſſ.*

b Περὶ τὸ ἱερὸν,] Ἐπὶ τὸ ἱερὸν *Bod.*

c Γὰρ ἀνῳκοδόμησεν] Illud γὰρ non agnoſcit *Bod.* nec *Roſſ.*

d Ἔλαττον.] Ita legendum cenſui cum *codice Rhedigeriano*, cui conſentiunt *Voſſ.* & *Bod.* antea erat, ἔλαττον. Ἀντωνίαν ἐκάλεσεν. In *Rufini* verſione, *hoc autem, nulla re minus quam regni ſedes, largis opibus renovatum, Antoniam* vocavit, quaſi legiſſet, τὸ δὲ ἐπισκευασθὲν πλούτῳ δαψιλεῖ, κατ' οὐδὲν τῶν βασιλείων ἔλαττον, Ἀντωνίαν ἐκάλεσεν. Huds.

e Ὃ Ἀντωνίαν ἐκάλεσεν,] Quæ à Joanne Hyrcano condita eſt, & *Baris* appellata. Herodes imperante Antonio inſtauravit, & *Antoniam* dixit, & anno demum regni ſui 15. manum illi ultimam admovit. Vide *Ant.* l. 15. c. 5. §. 4. *Belli* l. 1. c. 5. §. 4. Deſcribitur Antonia *Belli* libro 6. Aldr. Conf. ἀλωσ. l. 1. c. 3. §. 2. Spanh.

f Τό γε μὴν] Ita reſcripſi pro τό γε μὴν ἑαυτοῦ.

g Ἑαυτοῦ βασίλειον] Αὐτοῦ in quibuſdam MSS.

* Non ceſſavit unquam immittere, &c. *Ruf.*

giam ſibi in urbe ſuperiori exſtruxiſſet, duos in ea maximos atque pulcherrimos * œcos, quibus ne templum quidem ipſum ullatenus conferri poſſet, de amicorum nominibus appellavit; unum quidem Cæſarium, alterum vero Agrippium.

Cæſarium & Agrippium caſtella.

2. Verum enimvero non ſolis tectis memoriam eorum & cognomina circumſcripſit, † ſed in totas civitates ſuum erga illos ſtudium ſeſe exporrexit. quippe in regione Samaritide urbem muro pulcherrimo per viginti ſtadia circumdedit, &, deductis eo ſex millibus colonorum, terraque fœcundiſſima his attributa, in loci conditi meditullio templum Cæſari exſtruxit maximum; &, circa illud area ſeſquiſtadii relicta, urbem Sebaſten nominavit. Eam vero habitantibus dedit, legibus egregiis inſtitutam.

Samaria muro circumdata, & Sebaſte nominata.

Templum in honorem Auguſti apud Panium conditum.

3. Poſt hæc, cum Cæſaris munificentia Herodi adjecta fuiſſet altera regio, ille etiam in ipſa templum ei ex candido marmore ad Jordanis fontes poſuit. Locus autem iſte Panium appellatur: ubi montis quidam vertex in altitudinem immenſam attollitur, & in latere ei ſubjecto ſpecus opacum ſeſe aperit, per quod præcipitium profundum in hiatum abruptum infinitum deprimitur, *adeo ut* & vaſto aquarum ſtagnantium abyſſo, & demittentibus aliquid ad terram explorandam nulla *menſuræ* longitudo ſufficiat. ‡ Speluncæ autem ad radices exteriores ſcaturiunt fontes: atque hinc, ut quidam putant, oritur Jordanes. Verum *hac de re* accurate aliquid in ſequentibus indicabimus.

Jordanis fontes.

Alia Herodis munificentia & animi erga amicos grati indicia.

4. Rex autem cum apud Hierichunta, inter caſtellum Cypron & priores domos regias, alias exſtruxiſſet meliores & advenientibus commodiores, de amicorum nominibus *eas* appellavit. In ſumma, non erat idoneus regni locus, quem honore Cæſaris vacuum reliquerit. Poſtea vero quam regionem ſuam templis repleviſſet, in provinciam quoque honores ejus effudit, & in multis civitatibus * Cæſaria conſtituit.

Stratonis turris, quæ & Cæſarea, ſplendide inſtaurata. Ant. l. 15. c. 9. §. 6.

5. Cum autem & inter maritimas civitates *unam vetuſtate* tum quidem laborantem animadvertiſſet, quæ Stratonis turris vocabatur, pro loci vero ex natura commoditate munificentiæ ſuæ capacem, totam candido lapide reparavit, & ſplendidiſſimis ornavit palatiis, qua in re maxime innatam ſibi animi magnitudinem demonſtravit. Nam Dora inter & Joppen, quibus interjecta & media eſt hæc urbs, univerſam oram maritimam contigit adeo importuoſam eſſe, ut omnes qui ſecundum Phœniciæ loca Ægyptum verſus navigarent, in ſalo fluctuare cogerentur, minas Africi metuentes: cujus etiam flatus mediocris tantos ad ſcopulos fluctus excitat, ut mare undarum refluxu per aliquantum ſpatii

σίλειον κτ̀ τὴν ἄνω δειμάμενος πόλιν, δύο τοὺς μεγίστους καὶ περικαλλεστάτους οἴκους, οἷς [h] οὐδὲ ναός τις συνεκρίνετο, προσηγόρευσεν ἀπὸ τῶν φίλων, τὸν μὲν Καισάρειον, τὸν δὲ Ἀγρίππειον.

β'. Ἀλλὰ γὰρ οὐκ οἴκοις μόνον τὴν μνήμην αὐτῶν καὶ τὰς [i] ἐπικλήσεις περιέγραψε, διέβη δὲ εἰς ὅλας πόλεις αὐτοῦ τὸ φιλότιμον. ἐν μέν γε τῇ Σαμαρείτιδι, πόλιν καλλίστῳ περιβόλῳ τειχισάμενος ἐπὶ σταδίους εἴκοσι, καὶ καταγαγὼν ἑξακισχιλίους εἰς αὐτὴν οἰκήτορας, γῆν τε τούτοις προσνείμας λιπαρωτάτην, καὶ ἐν μέσῳ τοῦ κτίσματος, ναόν τε ἐνιδρυσάμενος τῷ Καίσαρι μέγιστον, καὶ περὶ αὐτὸν τέμενος ἀποδείξας τριῶν [k] ἥμισυ σταδίων, τὸ ἄστυ [l] Σεβαστὴν [m] ἐκάλεσεν. ἐξαίρετον δὲ τοῖς ἐν αὐτῷ παρέσχεν [n] εὐνομίαν.

γ'. Ἐπὶ τούτοις δωρησαμένου τοῦ Καίσαρος [o] αὐτὸν ἑτέρας [p] προσθήκῃ χώρας, ὁ δὲ κἀν ταύτῃ ναὸν αὐτῷ [q] λευκῆς μαρμάρου καθιδρύσατο [r] παρὰ τὰς Ἰορδάνου πηγάς. [s] καλεῖται δὲ [t] Πάνειον ὁ τόπος. ἔνθα κορυφὴ μέν τις ὄρους εἰς ἄπειρον ὕψος ἀνατείνεται. παρὰ δὲ τὴν [u] ὑπώρειον λαγόνα, συνηρεφὲς ἄντρον ὑπανοίγεται, δι' οὗ βαραθρώδης κρημνὸς εἰς ἀμέτρητον ἀπορρῶγα βαθύνεται, πλῆθός τε ὕδατος ἀσάλευτον, καὶ τοῖς καθιμῶσί τι πρὸς ἔρευναν γῆς, οὐδὲν μῆκος ἐξαρκεῖ. τοῦ δὲ ἄντρου κτ̀ τὰς ἔξωθεν ῥίζας [x] ἀνατέλλουσιν αἱ πηγαί. καὶ γένεσις μὲν ὥς τινι δοκοῦσιν ἔνθεν Ἰορδάνου. τὸ δὲ ἀκριβὲς ἐν τοῖς ἑξῆς δηλώσομεν.

δ'. Ὁ δὲ βασιλεὺς καὶ ἐν Ἱεριχοῖ μεταξὺ [y] Κύπρου τοῦ φρουρίου καὶ τῶν προτέρων βασιλείων, [z] ἄλλα κατασκευασάμενος ἀμείνω καὶ χρησιμώτερα πρὸς τὰς ἐπιδημίας, ἀπὸ τῶν αὐτῶν ὀνόμασι φίλων. [a] καθόλου τε εἰπεῖν, οὐκ ἔστιν ὅν τινα τῆς βασιλείας ἐπιτήδειον τόπον τῆς πρὸς Καίσαρα τιμῆς γυμνὸν εἴασεν. [b] ἐπειδὴ δὲ τὴν ἰδίαν χώραν ἐπλήρωσε ναῶν, εἰς τὴν ἐπαρχίαν αὐτοῦ τὰς τιμὰς ὑπερεξέχεε, καὶ πολλαῖς πόλεσιν ἐνιδρύσατο [c] Καισάρεια.

ε'. Κατιδὼν δὲ καὶ τοῖς παραλίοις πόλιν, ἤδη μὲν κάμνουσαν, Στράτωνος ἐκαλεῖτο πύργος, διὰ δὲ εὐφυΐαν τοῦ χωρίου δέξασθαι δυναμένην τὸ φιλότιμον αὐτοῦ, πᾶσαν ἀνέκτισε λευκῷ λίθῳ, καὶ [d] λαμπροτάτοις ἐκόσμησε βασιλείοις, ἐν ᾗ μάλιστα τὸ φύσει μεγαλόνουν ἐπεδείξατο. [e] μεταξὺ γὰρ Δώρων καὶ Ἰόππης, ὧν ἡ πόλις μέση κεῖται, πᾶσαν εἶναι συμβέβηκε τὴν παραλίαν ἀλίμενον, ὡς πάντα τὸν τὴν Φοινίκην [f] ἐπ' Αἴγυπτον παραπλέοντα σαλεύειν ἐν πελάγει, διὰ τὴν ἐκ λιβὸς ἀπειλήν. ᾧ καὶ [g] μετρίως ἐπαυρίζοντι τηλικοῦτον ἐγείρεται κῦμα πρὸς ταῖς πέτραις, ὥστε τὴν ὑποστροφὴν τοῦ κύματος ἐπὶ πλεῖστον ἐξαγριοῦν τὴν θάλασσαν. ἀλλ' ὁ βασιλεὺς

h Οὐδὲ ναός] *Lugd. Bat.* Οὐδ' ὁ.
i Ἐπικλήσεις] Ita *MSS.* κλήσεις *Baſ.* & *Gen.* Huds. Ἐπικλήσεις *MSS.* & Oxon. Spanh.
k Ἥμισυ σταδίων,] Ita emendavimus ex optimo *Cod. Lugd. Bat.* in reliquis ἡμισταδίου. Hav.
l Σεβαστήν] Samaria urbs ab Herode Σεβαστὴ dicta *Ant.* l. 13. c. 10. §. 2. Conf. & ſup. c. 2. §. 7. Spanh.
m Ἐκάλεσεν.] *Lugd. Bat.* Ἐπεκάλεσεν.
n Εὐνομίαν.] Ita lego & diſtinguo. prius erat in *Edit. Baſ.* εὐνομίαν, ἐπὶ τούτοις δ. τ. κ. α. ἑ. π. χώρας. ὁ ϗ &c. aliter *Gen.* εὐνομίαν. ἐπὶ τούτοις δ. τ. κ. α. ἑ. π. χώρας. ὁ δὲ &c. in *Cod. Bod.* εὐνομίαν, ἐπὶ τούτοις δωρησαμένου τοῦ Καίσαρος ἑτέραν προσθέντα χώρας.
o Αὐτόν] Abeſt a *Raſ.*
p Προσθήκῃ] *Caſ.* Προσθήκην.
q Λευκῆς μαρμάρου] *Λευκοῦ μαρμάρου Bod.* & *Raſ.* qui legit αὐτῆς ἐν τοῖς, &c.
r Παρὰ τὰς Ἰορδάνου πηγάς.] Conf. *Ant.* lib. 15. c. 10. §. 3. Spanh.
s Καλεῖται δέ] Conf. Ant. Jud. lib. 8. c. 8. §. 4. Spanh.
t Πάνειον ὁ τόπος.] Πάνιον *Bod.* Vide ad l. 15. c. 10. §. 4.
u Ὑπώρειον λαγόνα,] Ita *Voſſ.* 2. *Big.* & *Bod.* ὑπώρειον *Baſ.* & *Gen.* ὑπώρειαν in *aliis.* Huds. Ὑπόρειον λαγόνα *Voſſ.* ὑπώρειον. *Big. Bod.* Ox. Spanh.

x Ἀνατέλλουσιν] *Raſ.* Ἀνατέλλουσι.
y Κύπρου τοῦ φρουρίου] De hoc Κύπρῳ Caſtello ſupra Hierichuntem ἀρχ. l. 16. c. 5. §. 2. & infr. §. 9. Spanh.
z Ἄλλα] Ἄλλα *MSS.* & Ox. Spanh.
a Καθόλου τε εἰπεῖν] Ita cum *Big. Lugd. Bat.* & *Raſ.* & *Bod.* καθόλου in *cæteris.* Huds. Καθόλου *Big. Bod.* Ox. Spanh.
b Ἐπειδὴ δέ] Ἐπεὶ δὲ *Voſſ.*
c Καισάρεια.] Ita lego ex *Ruffini* libris. Καίσαρα in Græcis omnibus. Huds. *Gen.* Καίσαρα. F. Καισάρεια. *Ruff.* Cæſarea. Spanh.
d Λαμπροτάτοις] *Raſ.* Λαμπροτάτοις.
e Μεταξὺ γὰρ Δώρων — ἀλίμενον,] Ora importuoſa Phœniciæ inter Dora & Joppen, conf. *Ant.* l. 15. c. 9. §. 6. Ubi Cæſarea inter Dora & Joppen in Phœnice dicitur ſita, ab aliis in Palæſtina. Flavia eadem in Nummis dicta à Flaviorum temporibus. Hæc de Cæſareæ ſitu à Joſepho adſcripta redarguit Harduin. de Num. Herod. p. 28. Spanh.
f Ἐπ' Αἴγυπτον] Ἐπ' Αἰγύπτου *Bod. Buſb.* & *Rhed.* Αἰγύπτῳ *Bod.* Spanh.
g Μετρίως ἐπαυρίζοντι] *Raſ.* Μετρίως πνέοντι προσγινομένῳ.
* De hac voce videſis *Vitruvium.*
† Sed in totas civitates ſtudium liberalitatis extendit, *Ruf.*
‡ Foris autem è ſpeluncæ radicibus oriuntur fontes, *Ruf.*
* Sc. templa quæ Cæſaria vocantur, *prout vertit Ruffinus.*

ὁ Οἰκο-

λὺς τοῖς ἀναλώμασι, καὶ τῇ [h] φιλοτιμίᾳ νικήσας τὴν φύσιν, [i] μείζονα μὲν τοῦ Πειραιέως λιμένα κατεσκεύασεν· ἐν δὲ τοῖς μυχοῖς αὐτοῦ, βαθεῖς ὅρμους ἑτέρους.

ς΄. Καθάπαν δὲ ἔχων ἀντιπράσσοντα τὸν τόπον, ἐφιλονείκησε πρὸς τὴν δυσχέρειαν, ὡς τὴν μὲν ὀχυρότητα τῆς δομήσεως δυσάλωτον εἶναι τῇ θαλάσσῃ, τὸ δὲ κάλλος ὡς ἐπὶ μηδενὶ δυσκόλῳ κεκοσμῆσθαι. συμμετρησάμενος γὰρ ὅσον εἰρήκαμεν τῷ λιμένι μέγεθος, καθίει λίθους ἐπ' ὀργυιὰς εἴκοσιν εἰς τὸ πέλαγος, ὧν ἦσαν οἱ πλεῖστοι, μῆκος ποδῶν πεντήκοντα, βάθος ἐννέα, [k] εὖρος [l] δέκα, τινὲς δὲ καὶ μείζους. ἐπεὶ δὲ ἀνεπληρώθη τὸ βάθος, οὕτως ἤδη τὸ ὑπερέχον τοῦ πελάγους τεῖχος ἐπὶ διακοσίους πόδας ηὐρύνετο. ὧν οἱ [m] μὲν ἑκατὸν [n] προυδεδομημένοι πρὸς τὴν ἀνακοπὴν τοῦ κύματος, [o] προκυμαία γοῦν ἐκλήθη· τὸ δὲ λοιπὸν ὑπόκειται τῷ περιθέοντι λιθίνῳ τείχει. τοῦτο δὲ πύργοις [p] διείληπται μεγίστοις, ὧν ὁ προὔχων καὶ περικαλλέστατος ἀπὸ τοῦ Καίσαρος προγόνου, [q] Δρούσιον κέκληται.

ζ΄. Ψαλίδες δὲ πυκναὶ πρὸς καταγωγὴν τῶν ἐνορμιζομένων· καὶ τὸ πρὸ αὐτῶν πᾶν [r] κύκλῳ νάγμα, τοῖς ἀποβαίνουσι πλατὺς περίπατος. ὁ δὲ [s] εἴσπλους βόρειος, [t] αἰθριώτατος γὰρ ἀνέμων [v] τῷ τόπῳ βορέας, καὶ ἐπὶ τοῦ στόματος [x] κολοσσοὶ τρεῖς ἑκατέρωθεν ὑπεστηριγμένοι κίοσιν, ὧν τοὺς μὲν ἐκ λαιᾶς χειρὸς εἰσπλεόντων [y] πύργος ναστὸς ἀνέχει, τοὺς δὲ ἐκ [z] δεξιοῦ δύο ὀρθοὶ λίθοι συνεζευγμένοι, τοῦ κατὰ θάτερον χεῖλος πύργου [a] μείζονες. προσεχεῖς δὲ οἰκίαι τῷ λιμένι, λευκοῦ καὶ αὗται λίθου, καὶ κατατείνοντες ἐπ' αὐτὸν οἱ στενωποὶ τοῦ ἄστεος, πρὸς ἓν διάστημα [b] μεμετρημένοι. καὶ τοῦ στόματος ἄντικρυς [c] ναὸς Καίσαρος ἐπὶ γηλόφου, κάλλει καὶ μεγέθει διάφορος· ἐν δὲ αὐτῷ κολοσσὸς Καίσαρος, οὐκ ἀποδέων [d] τοῦ Ὀλυμπιάσι Διός, ᾧ καὶ προσείκασται, [e] Ῥώμης δὲ ἴσος Ἥρᾳ τῇ κατ' Ἄργος. ἀνέθηκε δὲ τῇ μὲν ἐπαρχίᾳ τὴν πόλιν, τοῖς ταύτῃ δὲ πλοϊζομένοις τὸν λιμένα, Καίσαρι δὲ τὴν τιμὴν τοῦ κτίσματος· [f] Καισάρειαν γοῦν ὠνόμασεν αὐτήν.

vehementius agitaretur. Sed rex, cum ſumptibus & liberalitate naturam viciſſet, portum Piræeo majorem fecit, ejuſque in receſſibus alias *navibus* ſtationes *admodum* profundas.

6. Et quanquam totus ei locus adverſabatur, tamen ita cum difficultate *rei* colluctatus eſt, ut ſtructuræ quidem firmitas mari eſſet inexpugnabilis, pulchritudo vero *tanta* quaſi in opere ornando nihil *arduum* fuiſſet *&* impeditum. Commenſus enim quantum diximus portui ſpatium, ſaxa in viginti ulnarum pelagus demittit, quorum pleraque ad pedes quinquaginta longitudine, altitudine novem, *&* latitudine decem, nonnulla vero etiam majora. Poſtquam autem profundum adimpletum eſſet, tum murum *paululum* jam ſupra mare exſtantem in ducentos pedes dilatavit. quorum centum quidem ad fluctus frangendos repellendoſque præſtructi erant, unde procymatia dicebatur: reliquum vero ſubjectum erat muro lapideo portui circundato. Hoc autem turribus maximis diſtinctum erat; quarum quæ eminebat & ſpecioſiſſima erat, à Druſo privigno Cæſaris Druſium cognominata eſt.

Portu amplissimo auctio. Ant. l. 15. c. 9. §. 6.

Turris à Druſo nominata. Ant. l. 15. c. 9. §. 6.

7. Crebri autem fornices *erant*, * appellentibus diverſoria; præque illis omnis in circuitu planities, exſcendentibus locus erat amplus ad inambulandum. aditus etiam borealis *erat*, ventorum enim pro ſitu loci placidiſſimus eſt boreas, atque ad oſtium coloſſi tres ex utraque parte, ſuffulti columnis, quos à ſiniſtra quidem portum intrantibus ſolida turris ſuſtinet, à dextra vero duo recti lapides conjuncti, turri ex adverſo labro majores. Portui autem ædes connexæ *erant*, ipſæque è ſaxo candido, & in eum tendebant civitatis angiportus pari intervallo à ſe invicem disjuncti. Contra oſtium vero in tumulo Cæſaris templum, pulchritudine ſimul & magnitudine excellens; atque in eo Cæſaris coloſſus, non minor Jovis apud Olympiam, cujus ad exemplar factus eſt, Romæ vero *alter* par Junoni quæ Argis eſt. Urbem autem provinciæ dedicavit, portum vero illac navigantibus, Cæſari autem ſtructuræ honorem; unde *urbem* ipſam Cæſaream appellavit.

Portus Cæſarienſis ulterior deſcriptio. Ant. l. 15. c. 9. §. 6.

Augusti & Romæ ſtatuæ. Ant. l. 15. c. 9. §. 6.

8. Quin-

h Φιλοτιμίᾳ] *Roſſ.* Φιλονεικίᾳ quod quoque haud eſt ſpernendum. Hav.

i Μείζονα μὲν τοῦ Πειραιέως] Μέγεθος μὲν κατὰ τὸν Πειραιᾶ in *Ant.* l. 15. c. 9. §. 6. Hunc *Sebaſtum* dixit in honorem Cæſaris. *Ant.* l. 17. c. 5. §. 1. & ad Piræei exemplum ita conſtruxit, ut ſingula in eo viſenda tam materia quam opere ſuperaret. Id conſtabit conferenti cum *Joſepho* quæ de Piræeo paſſim *Thucydides*, & *Pauſanias* in *Atticis* retulit. Aldr. Cæſareæ major Piræeo portus Σεβαστὸς dictus. *Ant.* l. 15. c. 9. §. 6. & l. 17. c. 5. §. 1. Item infr. c. 31. §. 3. ubi Ox. Σέβαστὸν *Gen.* malè Σεβαστόν. Spanh.

k Εὖρος] *Ant.* l. 15. c. 9. §. 6. Οὐκ ἔλαττον δωδεκάδα. Spanh.

l Δέκα,] Οὐκ ἔλαττον ἐς. *Ant.* l. 15. c. 9. §. 6.

m Μὲν ἑκατὸν] Illud μὲν è MSS.

n Προυδεδομημένοι] Ita cum quibuſdam *MSS.* & *Rufino.* προσωδομημένοι in *Editis Aliiſque.*

o Προκυμαία] Ita ſcribo, monente *Aldrichio.* προκυμία in libris, προκυμάτιον in *Ant.* l. 15. c. 9. §. 6. Huds. *Gen. Ant.* l. 15. c. 9. §. 6. Προκυματία, hic verò προκυμία vel προκυμαία. Ox. moles oppoſita fluctibus. Spanh.

p Διείληπται μεγίστοις,] Ita & *Ant.* l. 15. c. 9. §. 6. περιείληπται *Busb.*

q Δρούσιον κέκληται.] Δροῦσος ὀνομάζεται *Ant.* Ibidem. Rectius forſan Δρούσιον vel Δρούσειον ex *Rufino.* Pro κέκληται *Roſſ.* καλεῖται. Huds. Δρουσίας *Big. Bod. Baſil.* Δρούσιον *Rufin.* Oxon. Δρουσίον *MS.* Conf. *Ant.* l. 15. c. 9. §. 6. Ubi Δροῦσος. Spanh.

r Κύκλῳ νάγμα,] *Roſſ.* Κύκλον δὲς quaſi κοιλάνας vel ſimile quid voluiſſet; neque enim intellexit librarius quid eſſet νάγμα, neque memini alibi obſervaſſe. Non tamen fugit *H. Stephanum*, qui Tom. IV. Theſ. p. 1495. docet derivari a νάπος, & *vallem* ſignificare, licet ibi *vallus* perperam exſtat. Adnotari itaque ibidem hic *Joſephi* locus meretur. Hav.

s Εἴσπλους βόρειος,] Scylax de Beryto λιμὴν βορινὸς ob eandem cauſam. Rel.

t Αἰθριώτατος τῶν ἀνέμων] Οὐριώτατος *Busb.* & *Rhed.* Conf. *Ant.* l. 15. c. 9. §. 6.

v Τῷ τόπῳ βορέας,] *Roſſ.* Πάντων.

x Κολοσσοὶ τρεῖς] Quorum nulla mentio in *Ant.* l. 15. c. 9. §. 6. κολοσσοὶ εἴδωλα legit *Bod.* & *Roſſ.* non male. Si fuiſſent enim *Coloſſi* proprie dicti, eorum utique nomina *Joſephus* indicaſſet. Aldr. Κόλοσσοι εἴδωλα *Bod.* de his *Coloſſis* nulla mentio *Ant.* lib. 15. c. 9. §. 6. Spanh.

y Πύργος ναστὸς] Πύργος στερεὸς ναστὸς ἀνέχει *Bod.* & *Roſſ.*

z Δεξιοῦ] *Roſſ.* Δεξιῶν.

a Μείζονες.] Ita & *Ant.* l. 15. c. 9. §. 6. ubi *Rufinus*, neſcio quare, *pares* pro *majoribus* habet; niſi forte ſymmetriam operis ita poſcere judicavit. Aldr.

b Μεμετρημένοι.] *Roſſ.* Μεμετρημένοι.

c Ναὸς Καίσαρος] Intellige Romæ & Auguſti. Templa enim Auguſtus in nulla provincia niſi communi ſuo Romæque nomine recepit *Sueton.* in *Aug.* cap. 52. Licet Pergami & Nicomediæ recepiſſe narret *Dio* l. LI. p. 458. Sed *Dionem* eademque opera *Joſephum* interpretabitur Tiberius apud *Tacitum* in *Annal.* IV. 37. Auguſtus (inquit) ſibi atque urbi Romæ templum apud Pergamum ſiſti non prohibuit. Aldr. Romæ & Auguſti vid. *Bod.* Ox. Spanh.

d Τοῦ Ὀλυμπιάσι] Forte Ὀλυμπιακοῦ vel Ὀλυμπικοῦ. Sed crediderim potius *Joſephum* ἐν Ὀλυμπίᾳ ſcripſiſſe. Aldr. Ἐν Ὀλυμπίῳ *Bod.* & *Roſſ.* infra ἐν Ὀλυμπιείῳ. Huds. Ἐν Ὀλυμπ. Oxon. Spanh.

e Ῥώμης — Ἄργος.] *Sc.* κολοσσός. Dicit enim coloſſum quidem *Cæſaris* Olympico Jove non minorem, atque ad eandem formam effictum fuiſſe; alterum vero *urbis Romæ*, æqualem magnitudine ſimulachro *Junonis Argivæ*. Locum hunc corrumpit potius quam corrigit *Barthius* ad *Statii* lib. 1. Sylv. 1. Videlis *Rubenium* de *Gemma Auguſtea*, pag. 112. *Spanhemium* ad *Callimachum*, p. 273. Huds. Cæſareæ Auguſti Templum in medio tumulo, in quo ſimulacra Romæ & Auguſti, Romæ par Junoni, &c. Vid. *Ant.* l. 15. c. 9. §. 6. Τὸ μὲν Ῥώμης, τὸ δὲ Καίσαρος. Spanh.

f Καισάρειαν γοῦν] Tanto quippe amore apud Barbaros fuit (Auguſtus) ut Reges populi Romani amici in honorem ejus conderent civitates quas Cæſareas nominarent: ſicut in Mauritania à rege Juba, & in Palæſtina, quæ nunc eſt urbs clariſſima. *Eutropius* VII. 10. Reges amici atque ſocii in ſuo quique regno Cæſareas urbes condiderunt. *Sueton.* in *Aug.* c. 60. Aldr.

* Ad rerum advectarum receptacula. *Lowthius.*

† Expleto autem ſpatio quod unda celabat, in ducentos pedes murum dilatavit, *Ruf.*

Præter alia, ludos in honorem Cæsaris instituit Herodes. Antt. l. 16. c. 5. §. 1.

8. Quinetiam cætera ex operibus *suis*, amphitheatrum *ſcilicet*, & theatrum, & forma, nomine quo appellantur non indigna, poſuit: &, ludis quinquennalibus inſtitutis, itidem à Cæſare *eos* denominavit, cum primus ipſe maxima præmia *certantibus* propoſuiſſet Olympia centeſima nonageſima & ſecunda; in quibus *ludis* non ſolum victores, ſed & *illis* proximi, & tertii regiarum divitiarum participes facti erant. Porroque cum Anthedonem in maritimis graſſante bello everſam reſtituiſſet, Agrippiam nominavit; ejuſdemque amici, ex abundanti ſua benevolentia, nomen etiam portæ inſcripſit, quam ipſe in templo ædificavit.

Anthedon reſtituta & Agrippias dicta. Antt. l. 13. c. 13. §. 3.

9. Quin & patris amator erat, ſi quiſquam alius. nam & patri monumentum conſtituit, & urbem, quam in pulcherrima regni *sui* planitie conditam, fluviiſque & arboribus decoratam, Antipatridem nuncupavit. Cumque ſupra Hierichuntem caſtellum, firmitate & pulchritudine excellens, muro cinxiſſet, matris ſuæ nomine Cypron appellatum ei dedicavit; & Phaſaëlo fratri turrim *ei* cognominem Hieroſolymis: cujus & formam & in amplitudine magnificentiam in ſequentibus declarabimus. aliamque urbem, juxta vallem qua ab Hierichunte verſus boream itur, conditam, Phaſaëlidem nominavit.

Antipatris urbs condita. Antt. l. 16. c. 5. §. 2.
Et Cypron caſtellum. Ibid.
Et Phaſaëlis urbs. Ibid.

10. Cum autem domeſticos & amicos ævo *ſempiterno* tradidiſſet, ne ſui quidem memoriam inſuper habuit; ſed caſtellum, in monte quodam Arabiæ communitum, de ſuo nomine Herodium appellavit. Tumulum etiam in mammæ formam manufactum, qui ab Hieroſolymis abeſt ſexaginta ſtadia, eodem quidem nomine vocavit, verum ambitioſius inſtruxit. Etenim rotundis quidem turribus ſummitatem *ejus* complexus eſt, ambitum vero occupavit palatiis ſumptuoſiſſime exſtructis, ut ædificia non ſolum intus eſſent aſpectu ſplendida, ſed & exteriores parietes & maceriæ & tecta pretioſis largiter circumfuſa eſſent ornamentis. Magnam etiam aquæ copiam ingenti impenſa è longinquo induxit, & ducentis gradibus è marmore candidiſſimo aſcenſum diſtinxit. Erat enim tumulus modice excelſus, totuſque manu factus. Quin & alia ad imum ejus palatia ædificavit, quæ & impedimenta & amicos recipere poſſent: adeo ut, pro rerum quidem omnium copia, caſtellum *illud* civitas eſſe videretur, circuitu vero, domus regia.

Et Herodium caſtellum in Arabia.
Et Herodium alterum diſtum ab Hieroſolymis ſtadia LX. Antt. l. 14. c. 13. §. 9.

11. Cum autem *tot* tantaque *lautius* exſtruxiſſet, pleriſque exterarum civitatum animi ſui magnitudinem patefecit. Namque apud Tripolim & Damaſcum & Ptolemaïdem gymnaſia,

Herodis in exteros liberalitas. Antt. l. 16. c. 5. §. 3.

η΄. Τά γε [g] μὴν λοιπὰ τῶν ἔργων, ἀμφιθέατρον, καὶ θέατρον, καὶ ἀγορὰν, ἄξια τῆς προσηγορίας ἐνιδρύσατο. καὶ [h] πενταετηρικοὺς ἀγῶνας καταστησάμενος, ὁμοίως ἐκάλεσεν ἀπὸ τοῦ Καίσαρος, πρῶτος αὐτὸς ἆθλα μέγιστα προθεὶς ἐπὶ τῆς ἑκατοστῆς ἐνενηκοστῆς καὶ δευτέρας Ὀλυμπιάδος, ἐν οἷς οὐ μόνοι οἱ νικῶντες, ἀλλὰ καὶ οἱ μετ᾽ αὐτοὺς, καὶ οἱ τρίτοι τοῦ βασιλικοῦ πλούτου μετελάμβανον. ἀνακτίσας δὲ καὶ [i] Ἀνθηδόνα τὴν παράλιον [k] καταριφθεῖσαν ἐν πολέμοις, [l] Ἀγρίππειον προσηγόρευσεν. τοῦ δὲ αὐτοῦ φίλου, δι᾽ ὑπερβολὴν εὐνοίας, καὶ ἐπὶ τῆς πύλης [m] ἐχάραξε τὸ ὄνομα, ἣν αὐτὸς ἐν τῷ ναῷ κατεσκεύασεν.

θ΄. Φιλοπάτωρ γε μὴν, εἴ καί τις ἕτερος. [n] καὶ γὰρ τῷ πατρὶ μνημεῖον [o] κατέστησε, πόλιν, ἣν ἐν τῷ καλλίστῳ τῆς βασιλείας πεδίῳ κτίσας, ποταμοῖς τε καὶ δένδρεσι πλουσίαν, ὠνόμασεν [p] Ἀντιπατρίδα. [q] καὶ τὸ ὑπὲρ Ἱεριχοῦντος φρούριον, ὀχυρότητι καὶ κάλλει διάφορον, τειχίσας, ἀνέθηκε τῇ μητρὶ προσειπὼν [r] Κύπρον. [s] Φασαήλῳ δὲ τῷ ἀδελφῷ τὸν ἐν Ἱεροσολύμοις ὁμώνυμον πύργον. [t] οὗ τό, τε σχῆμα καὶ τὴν ἐν τῷ μεγέθει πολυτέλειαν, [v] διὰ τῶν ἑξῆς δηλώσομεν. καὶ πόλιν ἄλλην [x] κτίσας κατὰ τὸν ἀπὸ Ἱεριχοῦς ἰόντων αὐλῶνα πρὸς βορέαν, [y] Φασαηλίδα ὠνόμαζεν.

ι΄. Παραδοὺς δὲ [z] αἰῶνι τούς τε οἰκείους καὶ φίλους, οὐδὲ τῆς αὐτοῦ μνήμης ἠμέλησεν, ἀλλὰ [a] φρούριον [b] ἐπιτειχίσας τῷ πρὸς Ἀραβίαν ὄρει, προσηγόρευσεν [c] Ἡρώδιον ἀφ᾽ ἑαυτοῦ. τὴν δὲ μαστοειδῆ κολωνὸν ὄντα χειροποίητον, ἑξήκοντα σταδίων ἄποθεν Ἱεροσολύμων, ἐκάλεσε μὲν ὁμοίως, ἐξήσκησε δὲ φιλοτιμότερον. στρογγύλοις μὲν γὰρ τὴν ἄκραν πύργοις περιέσχεν, ἐπλήρωσε δὲ τὸν περίβολον βασιλείοις πολυτελεστάτοις, ὡς μὴ μόνον τὴν ἔνδον τῶν οἰκημάτων ὄψιν εἶναι λαμπρὰν, ἀλλὰ καὶ τοῖς ἔξωθεν [d] τοίχοις, καὶ [e] θριγχοῖς, καὶ στέγαις, περικεχύσθαι τὸν πλοῦτον δαψιλῆ. πόῤῥωθεν δὲ μεγίστοις ἀναλώμασιν ὑδάτων πλῆθος εἰσήγαγε, καὶ βαθμοῖς διακοσίοις [f] λευκοτάτης μαρμάρου τὴν ἄνοδον διέλαβεν. ἦν γὰρ δὴ τὸ γεώλοφον ἐπιεικῶς ὑψηλὸν, καὶ πᾶν χειροποίητον. κατεσκεύασε δὲ καὶ περὶ τὰς ῥίζας ἄλλα βασίλεια, τήν τε ἀποσκευὴν καὶ τοὺς φίλους δέξασθαι δυνάμενα. ὥς τι, τῷ μὲν πάντα ἔχειν, πόλιν εἶναι δοκεῖν τὸ ἔρυμα, τῇ περιγραφῇ δὲ [g] βασίλειον.

ια΄. Τοσαῦτα δ᾽ οὖν κτίσας, [h] πλείσταις καὶ τῶν ἔξω πόλεων τὸ μεγαλόψυχον ἐπεδείξατο. Τριπόλει μὲν [i] γὰρ καὶ Δαμασκῷ καὶ Πτολεμαΐδι [k] γυμνάσια, Βύ-

g Μὴν] Μὲν *Ed. Baſil.* & *MS. Bod. Voſſ.* Ox. Spanh. ut & *Roſſ. Ed. Gen.* Τε.

h Πενταετηρικοὺς ἀγῶνας] Agonem alterum quinquennalem Hieroſolymis ante conſtituerat. *Antt.* l. 15. c. 8. §. 1. Et provinciæ quidem pleræque ſuper templa & aras. ludos quoque quinquennales pene oppidatim conſtituere. *Sueton.* in *Aug.* cap. 59. Aldr.

i Ἀνθηδόνα τὴν παράλιον] Anthedon maritima, poſtremum omiſſum à *Rufino*. Spanh.

k Καταριφθεῖσαν ἐν πολέμοις,] Καταῤῥιφθεῖσαν in *MS.* Καταρριφθεῖσαν in *Lugd. Bat.*

l Ἀγρίππειον] Rectius Ἀγριππιάδα. Id enim urbi nomen, ſupra cap. 4. §. 2. Agrippium vero domus erat Hieroſolymis exſtructa, ſicut hoc ipſo capite (§. 1.) docet Joſephus. Aldr. Conf. ſup. c. 4. §. 2. Spanh.

m Ἐχάραξε] *Roſſ.* Διεχάραξε.

n Καὶ γὰρ] *Lugd. Bat.* Καὶ γὰρ καὶ.

o Κατέστησε, πόλιν,] Κατέστησε *Voſſ.* 2. & *Big.* κατέστησε *Voſſ.* & *Bod.* Huds. Κατέστησε quoque *Roſſ.* Sed recte καὶ (quod in priore Editione ante πόλιν legebatur delet *Lugd. Bat.* neque judicabamus ibi locum habere, quum Herodes patri ſuo non erexerit monumentum ſimul & urbem, ſed urbem, quam in monumentum memoriæ ejus Antipatridem nominavit, ſicut ex collatione *Antt.* 16. 5. 2. apparere poteſt. Hav.

p Ἀντιπατρίδα.] Conf. ſup. lib. 1. c. 4. §. 7. Spanh.

q Καὶ τὸ ὑπὲρ Ἱεριχοῦντος] Καὶ τὸ περὶ Ἱερ. *Voſſ.* 1. & *Bod.* Ὑπὲρ Ἱεριχ. *MS. Bod. Voſſ.* Περὶ Ox. Spanh.

r Κύπρον.] Conf. ſup. §. 4. Spanh.

s Φασαήλῳ] Φασαήλῳ vid. *Antt.* l. 16. c. 5. §. 2. & l. 17. c. 12. §. 2. Spanh.

t Οὗ τό, τε] Οὗ τὸ *Lugd. Bat.* Οὗ τότε *Roſſ.*

v Διὰ τῶν ἑξῆς] Nempe *Belli* lib. 6.

x Κτίσας] *Roſſ.* Τειχίσας.

y Φασαηλίδα] *Antt.* lib. 16. c. 5. §. 2. & lib. 17. c. 8. §. 1. Spanh.

z Αἰῶνι] Sic αἰὼν pro æternitate apud Gregor. Nazianz. Orat. XXXVIII. p. 616. Spanh.

a Φρούριον] Nota duplicis *Herodii* mentionem fieri. Poſterioris hujus meminit *Plinius* ubi Toparchias recenſet V. 14. Et cum illo convenit *Joſephus* in *Antt.* l. 14. c. 13. §. 9. & *Belli* lib. 3. Deſcriptionem quam hic loci habes confer cum *Antt.* l. 15. c. 9. §. 6. Aldr.

b Ἐπιτειχίσας] Τειχίσας *Voſſ.* & *Big.*

c Ἡρώδιον—φιλοτιμότερον.] Conf. ſup. c. 13. §. 8. Spanh.

d Τοίχοις,] Τοίχοις *Voſſ.* 1.

e Θριγχοῖς,] *Lugd. Bat.* Θριγγοῖς.

f Λευκοτάτης μαρμάρου] Ita *Big.* prout ſolet *Joſephus.* λευκοτάτου *Bod.* & *Lugd. Bat.* λευκοτάτης in *cæteris.* Huds. Λευκοτάτης vel λευκοτάτου *Big.* λευκοτάτου. *Bod.* Ox. Spanh.

g Βασίλειον.] *Roſſ.* Τὸ βασίλειον.

h Πλείσταις καὶ τῶν] Πλείσταις καὶ ταῖς (ταῖς *Roſſ.*) ἔξω πόλεσι *Bod.* Huds. Πλείσταις καὶ ταῖς ἔξ. *Bod.* Spanh.

i Γὰρ] Abeſt à *Roſſ.*

k Γυμνάσια,] Γυμνάσια *publicas balneas* & γυμνασιαρχίας ſtatim *thermarum exhibitionem* reddit *Rufinus*, & interpretationem ſuo ſeculo & Latinis auribus accommodavit; eodem jure quo Agrippæ Balnea Γυμνάσιον appellavit *Dio* LIII. p. 515. B. quamvis imperante Auguſto Gymnaſia non eſſent Italicæ conſuetudinis. *Vitruv.* V. 11. Verum iſta conſuetudo ita deinceps immutata eſt, ut ſequentibus ſeculis revera eſſent *Gymnaſia* quæ vulgo

[l] Βύβλῳ δὲ τεῖχος, ἐξέδρας τε καὶ στοὰς καὶ ναοὺς καὶ ἀγορὰς Βηρυτῷ καλασκευάσας καὶ Τύρῳ, Σιδῶνι γε μὴν καὶ Δαμασκῷ θέατρα, Λαοδικεῦσι δὲ τοῖς παραλίοις ὑδάτων εἰσαγωγὴν, Ἀσκαλωνίταις δὲ βαλανεῖα καὶ [m] κρήνας πολυτελεῖς, πρὸς δὲ περίστυλα, θαυμαστὰ τῆς τε ἐργασίας καὶ τὸ μέγεθος. εἰσὶ δὲ οἷς ἄλση καὶ [n] λειμῶνας ἀνέθηκεν. πολλαὶ δὲ πόλεις, ὥσπερ κοινωνοὶ τῆς βασιλείας, καὶ χώρας ἔλαβον παρ' αὐτοῦ. [o] γυμνασιαρχίας δὲ ἄλλας ἐπετησίοις τε καὶ διηνεκέσιν ἐδωρήσατο προσόδοις, [p] καταλάξας, ὥσπερ Κώοις, ἵνα μηδέποτε ἐκλείπῃ τὸ γέρας. σῖτον γε μὴν πᾶσιν [q] ἐχορήγησε τοῖς δεομένοις, καὶ τῇ Ῥόδῳ χρήματα μὲν εἰς ναυτικοῦ καλασκευὴν παρέσχε πολλαχοῦ καὶ πολλάκις. ἐμπρησθὲν δὲ τὸ Πύθιον, ἰδίοις ἀναλώμασιν ἄμεινον ἀνεδείματο. τί δεῖ λέγειν τὰς εἰς Λυκίους ἢ Σαμίους δωρεὰς, ἢ τὴν [r] δι' ὅλης τῆς Ἰωνίας, ἐν οἷς [s] ἐδεήθησαν ἕκαστοι, [t] δαψίλειαν; ἀλλὰ Ἀθηναῖοι καὶ Λακεδαιμόνιοι, Νικοπολῖταί τε καὶ τὸ κατὰ Μυσίαν Πέργαμον, οὐ τῶν Ἡρώδου γέμουσιν ἀναθημάτων; τὴν δὲ Ἀντιοχέων τῆς ἐν Συρίᾳ πλατεῖαν, [u] οὐ, φευκτὴν οὖσαν ὑπὸ βορβόρου, κατέστρωσέ τε σταδίων εἴκοσι τὸ μῆκος οὖσαν ξεστῇ μαρμάρῳ, καὶ πρὸς τὰς ὑετῶν ἀποφυγὰς ἐκόσμησεν ἰσομήκει στοᾷ;

ιβ'. Ταῦτα μὲν ἄν τις εἴποι, ἴδια τῶν εὖ παθόντων δήμων ἑκάστου. τὸ δὲ Ἠλείοις χαρισθὲν, οὐ μόνον κοινὸν τῆς Ἑλλάδος, ἀλλ' ὅλης τῆς οἰκουμένης δῶρον, εἰς ἣν ἡ δόξα τῶν ἐν Ὀλυμπιάσιν ἀγώνων διϊκνεῖται. τούτους γὰρ δὴ [x] καταλυομένους ἀπορίᾳ χρημάτων ὁρῶν, καὶ τὸ μόνον λείψανον τῆς ἀρχαίας Ἑλλάδος ὑπορρέον, οὐ μόνον ἀγωνοθέτης ἧς ἐπέτυχε πενταετηρίδος εἰς Ῥώμην συμπλέων ἐγένετο. ἀλλὰ καὶ πρὸς τὸ διηνεκὲς πόρους χρημάτων ὑπέδειξεν, ὡς μηδέποτε ἀγωνοθετοῦσαν τὴν μνήμην αὐτοῦ ἐπιλιπεῖν. ἄπειρον δ' ἂν εἴη χρεῶν [y] διαλύσεις ἢ φόρων ἐπεξιέναι, καθάπερ [z] Φασηλίταις καὶ Βαλανεώταις, καὶ τοῖς περὶ τὴν Κιλικίαν πολιχνίοις, τὰς ἐτησίους εἰσφορὰς [a] ἐπεξεκούφισεν. πλεῖστον γε μὴν αὐτοῦ τῆς μεγαλονοίας ἔθραυσεν ὁ φόβος, ὡς μὴ δόξειεν ἐπίφθονος, ἤ τι θηρᾶσθαι μεῖζον, εὐεργετῶν τὰς πόλεις πλέον τῶν ἐχόντων.

ιγ'. Ἐχρήσατο δὲ καὶ σώματι πρὸς τὴν ψυχὴν ἀναλόγῳ, κυνηγέτης μὲν ἄριστος ἀεὶ γενόμενος, ἐν ᾧ μάλιστα [b] δι' ἐμπειρίας ἱππικῆς ἐπετύγχανε. μιᾷ γοῦν ἡμέρᾳ ποτὲ τεσσαράκοντα θηρίων ἐκράτησεν. ἔστι δὲ καὶ [c] συοτρόφος μὲν ἡ χώρα, τὸ πλέον δ' ἐλάφων καὶ ὄνων ἀγρίων εὔπορος. πολεμιστὴς [d] δὲ ἀνυπόστατος. πολλοὶ γοῦν κἂν ταῖς γυμνασίαις αὐτὸν κατεπλάγησαν, ἀκοντιστήν τε εὐθυβολώτατον καὶ τοξότην εὐστοχώτατον ἰδόντες. πρὸς δὲ τοῖς ψυχι-

Bybli autem murum, exedras vero & porticus & templa & fora Beryti ac Tyri ædificavit, nec non & apud Sidonem & Damaſcum theatra, maritimis etiam Laodicenſibus aquæductum *fecit*, atque Aſcalonitis balneas & fontes magnificos, prætereaque periſtylia tam opere quam magnitudine ſuſpicienda: nonnullis etiam lucos & loca irrigua dicavit. Multæ autem civitates, quaſi ad regnum ejus pertinerent, etiam agros ab eo acceperunt; alias vero gymnaſiorum præfecturas reditibus annuis & perpetuis dotavit, conſtituens quemadmodum Cois * ut nunquam præmia deeſſent. Porro frumentum egenis omnibus ſuppeditavit; & Rhodiis ad claſſem parandam inſtruendamque pecunias ſæpe multiſque in locis præbuit: cumque incenſum eſſet Pythium *templum*, in melius ſuis ſumptibus *illud* denuo ædificavit. Quid opus eſt ejus in Lycios & Samios liberalitatem memorare; aut largitionem per Joniam omnem, pro cujuſque neceſſitate, ab eo factam? Nonne etiam Athenienſes & Lacedæmonii, Nicopolitani & in Myſia Pergamus Herodis ſunt plena donariis? Nonne Antiochenſium in Syria plateam, cum cœno oppleta ab omnibus vitaretur, per viginti ſtadia in longitudinem ſtravit polito marmore, & ad effugiendos imbres porticu ejuſdem longitudinis *eam* ornavit?

Pythium templum ab eo reædificatum. Ant. l. 16. c. 5. §. 3.

12. Sed hæc propria quis dixerit illorum, quibus ea contulit, populorum. Quod autem Eleis donavit, munus *erat* non ſolum Græciæ commune, ſed & toti terrarum orbi, in quem ludorum Olympiacorum gloria pervaſit. Nam cum iſtos propter pecuniæ inopiam † fere interiiſſe videret, & quod reliquum erat veteris Græciæ in nihilum delabi, non ſolum agonotheta ipſe factus eſt eo luſtro, in quod, cum Romam navigaret, incidit; ſed etiam in perpetuum pecuniarum reditus ſuppeditavit, ut nunquam ejus memoria agonothetæ munere fungi deſineret. Infinitum autem *mihi* foret debitorum tributorumve remiſſiones percenſere, quemadmodum *ſcilicet* Phaſaëlitas & Balaneotas, aliaque circa Ciliciam municipia annuis penſionibus levavit. Cæterum animi ejus magnitudinem non paululum fregit timor, ne quam haberet invidiam, aut majus aliquid aucupari videretur; quod beneficiis amplioribus civitates affecerit, quam qui illorum eſſent domini.

Et ludi Olympiaci instaurati. Ant. l. 16. c. 5. §. 3.

13. Quin & ea corporis exercitatione uſus eſt, quæ maxime animæ conveniret; ‡ in venatione quidem ſemper optime ſe gerens, quod ob equitandi peritiam res ei ſucceſſerit. uno quippe die aliquando feras quadraginta ſubegit. eſt autem aprorum altrix illa regio, magis vero cervis & onagris abundat. Bellator *etiam* cui nemo erat reſiſtendo: adeo ut in gymnaſiorum exercitiis *alii* cum pertimeſcerent, cum ipſum vidiſſent maxime omnium recta jaculari, & ſagittando quam minime à ſcopo aber-

Herodis ſtrenuitas & virtus.

... *Thermæ* dicerentur. Vide *Vitruv.* ibid. & confer celebrium Thermarum deſcriptiones. ALDR.

l Βύβλῳ] Βιβλῳ. *Voſſ.* Ox. SPANH.

m Κρήνας πολυτελεῖς,] Κρήνας πολυτελεῖς ad verbum *fontes magnificos*. Si quis tamen *Nymphæa*, cum *Rufino*, malit, per me licet; cum ita proprie appellentur aquæ publicæ ad amœnitatem magis quam ad uſum deductæ. HUDS. Κρήνας πολυτελεῖς. *Nymphæa*. Rectiſſime. Sic enim proprie appellantur aquæ publicæ ad amœnitatem magis quam ad uſum deductæ. ALDR.

n Λειμῶνας ἀνέθηκεν.] Λειβάδας juxta verſionem *Rufini*.

o Γυμνασιαρχίας] Ita *Big.* & *Ruf.* ſententiam ab hac voce inchoantes, qua cæteri præcedentem finiunt, & quod ſequitur δὲ poſt ἄλλας legunt. ALDR. Γυμνασιαρχίας initium periodi *Big.* & *Ruf.* *Thermarum exhibitio*; cui Γυμνασιάρχαι de Balneis, quæ nempe erant in Græcorum Gymnaſiis, & unde Γυμνασιάρχαι iidem Balneis præfecti leguntur in inſcriptionibus Athleticis, olim Romæ deſcriptis, & editis inde à Falconerio & in Miſcellan. a Spon. p. 360. 361. In Not. *Oxon.* Gymnaſiorum Præfecturas reditibus annuis ditavit. *Et recte.* SPANH.

p Καταλάξας,] *Roſt.* Οἷς καταλάξας.

q Ἐχορήγησε] Ἐδωρήσατο in pleriſque *MS.* Pro ἐχορήγησε *MS.* *Lipſ.* ἐδωρήσατο. SPANH.

r Δι' ὅλης τῆς Ἰωνίας,] Ita prævio *Lugd. Bat.* refinxi. Inepte ante δι' ὅλην, &c. HAV.

s Ἐδεήθησαν ἕκαστοι,] Ita *Big. Bod.* & *Voſſ.* ἐδεήθησαν in *cæteris*.

t Δαψίλειαν;] *Roſt.* Δαψιλεῖαι.

u Οὐ, φευκτὴν] Illud οὐ non agnoſcit *Bod.*

x Καταλυομένους] Κατολοφυρόμενος *Bod. Lugd. Bat.* & *MS. Lipſ.* SPANH.

y Διαλύσεις] *Roſt.* Λύσεις.

z Φασηλίταις] Ita *Big. Bod.* & *Voſſ.* deleto quod ſtatim ſequitur ἐτησίως. Φασηλίταις in *cæteris*. Φασηλίτας *MS. Oxon.* SPANH.

a Ἐπεξεκούφισεν.] *Lugd. Bat.* Ἐπεκούφισεν.

b Δι' ἐμπειρίας ἱππικῆς.] Ita *Big.* δι' ἐμπειρίαν in *Baſ. Gen.* *Aliiſque*.

c Συοτρόφος] *Gen.* Συότροφος.

d Δὲ ἀνυπόστατος. Illud δὲ è *MSS.*

* Ne quando beneficii gratia deficeret, *Ruf.*

† *Al.* omiſſos videret.

‡ Cumque ſummus venator eſſet, in hoc tamen ipſo equitandi peritia quæ cuperet aſſequebatur, *Ruf.*

e Πρὸς

Herodes in bello fortunatus.

aberrare. Præter animi autem corporiſque virtutem præcellentem, fortuna quoque uſus eſt ſecunda. nam & raro *admodum* male ei res ceciderunt in bello; & ſi quando acie victus fuerit, non ipſius culpa, ſed aut proditione quorundam, aut temeritate militum factum eſt.

χαῖς, καὶ τοῖς σωματικοῖς ᵉ προτερήμασιν, ἐχρήσατο ᶠ δεξιᾷ καὶ τύχῃ. καὶ γὰρ ᵍ σπανίως ἔπταισεν ἐν πολέμῳ, καὶ τῶν πταισμάτων οὐκ αὐτὸς αἴτιος, ἀλλ᾽ ἢ προδοσίᾳ τινῶν, ἢ προπετείᾳ στρατιωτῶν ἐγένετο.

XVII.

CAP. XXII.

Ariſtobuli Hyrcanique Pontificum & Reginæ Mariamnes mors.

In domo Herodis diſſidium, & unde ortum. Ant. l. 16. c.3. §.1. c.4. §.1. & c.7. §.2.

CÆterum dum foris res ei ſuccederent, domeſticis moleſtiis eum perſequuta eſt fortuna; quodque adverſis caſibus conflictatus fuerit, in cauſa erat mulier quam maxime diligebat. Nam poſtquam adeptus eſt imperium, dimiſſa quam privatus in uxorem duxerat, quæ genere erat Hieroſolymitana, nomine Doris, Mariamnen ſibi matrimonio jungit, filiam Alexandri Ariſtobuli filii: unde contigit domum ſuam ſeditionibus agitatam fuiſſe, & antea quidem, maxime vero poſt ejus à Roma reditum. Nam primum quidem Antipatrum, filium quem è Doride ſuſceperat, civitate expulit, in gratiam illorum quos è Mariamne genuerat; ſolis feſtis diebus eò commeandi poteſtate conceſſa. Deinde Hyrcanum, avum conjugis, ex Parthis ad ipſum reverſum, propter inſidiarum ſuſpicionem ſuſtulit; quem captum quidem occupata Syria Barzapharnes abduxerat, gentiles vero Tranſeuphratenſes, ſortem ejus miſerati, ſibi dari petierant. & ſi monitis eorum paruiſſet, ne ad Herodem tranſiret, nequaquam *ita* periiſſet. Verum mortis ejus incitamentum fuit neptis matrimonium. Nam hoc fretus, multoque magis patriam deſiderans, veniebat. Herodem autem commovit, non quod regnum ſibi vendicaret, ſed quod regnare ipſi jure deberetur.

Hyrcani mors quade cauſa. Vide Ant. l.15. c.2. §.1. ſeq. & c.6. §.4.

2. Quinque autem filiorum, quos ex Mariamne ſuſceperat, duo quidem feminæ, tres vero mares erant. Atque horum natu minimus Romæ educatus moritur: duos autem grandiores, & propter matris nobilitatem, & quod ſibi in imperio geniti eſſent, regie inſtituebat. Verum, quod iſtis fortius erat, *plurimum* ad hoc conferebat amor Mariamnes; qui indies Herodem vehementius urebat, ut eorum fere nihil ſentiret quæ propter dilectam ſibi dolerent: tantum autem in eum Mariamnes erat odium, quantus illius erga ipſam amor. Illa igitur ex rebus quidem ipſis probabiles habens inimicitiarum cauſas, ex eo vero quod amaretur loquendi libertatem, coram ei objiciebat quæ in avum ſuum Hyrcanum fratremque Ariſtobulum perpetraverat. nec enim huic, quanquam puer erat, pepercit Herodes: dato quidem ipſi, cum annorum eſſet ſeptendecim, pontificatu, eo vero poſt honorem *acceptum* ſtatim occiſo. Quoniam populus ei ſacra veſte induto, cum ad aram feſto die aſcendiſſet, frequens illachrimavit; noctu ſane mittitur puer in Hierichunta, atque ibi, à Gallis, quibus id negotii mandatum, in piſcinam immerſus, interiit.

Mariamnes in Herodem odium, & Herodis in illam amor.

Ariſtobulus pontifex qua de cauſa & quo modo peremptus. Ant. l.15. c.3. §.3.

ΚΕΦ. κβ΄.

Ἀριστοβούλου Ὑρκανοῦ τε ἀρχιερέων, καὶ Μαριάμμης βασιλίσσης τελευτή.

ΤΑΣ μέντοι ʰ ὑπαίθρης εὐπραγίας, ἡ τύχη τοῖς κατ᾽ οἶκον ἀνιαροῖς ἐνεμέσησε, καὶ ⁱ κακοδαιμονεῖν ἐκ γυναικὸς ἤρξατο, περὶ ἣν μάλιστα ἐσπουδάκει. ἐπεὶ γὰρ εἰς τὴν ἀρχὴν παρῆλθεν, ἀποπεμψάμενος ἣν ἰδιώτης ὢν ἠγάγετο γαμετὴν, ἣ γένος ἦν ᵏ ἐξ Ἱεροσολύμων, Δωρὶς ὄνομα, γαμεῖ Μαριάμμην τὴν Ἀλεξάνδρου τοῦ Ἀριστοβούλου θυγατέρα, δι᾽ ἣν ˡ αὐτῷ στασιασθῆναι συνέβη τὸν οἶκον, καὶ τάχιον μὲν, μάλιστα δὲ μετὰ τὴν ἐκ Ῥώμης ἄφιξιν. πρῶτον μὲν γὰρ ᵐ τὸν ἐκ τῆς Δωρίδος υἱὸν Ἀντίπατρον, διὰ τοὺς ἐκ Μαριάμμης, ἐφυγάδευσε τῆς πόλεως, μόναις ταῖς ἑορταῖς ἀφεὶς κατιέναι. ἔπειτα τὸν πάππον τῆς γυναικὸς Ὑρκανὸν, ⁿ ἐκ Πάρθων πρὸς αὐτὸν ἐλθόντα, δι᾽ ὑπόνοιαν ἐπιβουλῆς ἀνεῖλεν, ὃν ᾐχμαλωτίσατο μὲν ᵒ Βαρζαφάρνης καταδραμὼν Συρίαν, ἐξῃτήσαντο δὲ κατ᾽ οἶκτον οἱ ὑπὲρ Εὐφράτην ὁμοεθνεῖς. καὶ εἴγε τούτοις ἐπείσθη, παραινοῦσι μὴ διαβαίνειν πρὸς Ἡρώδην, οὐκ ἂν προαπώλετο. δέλεαρ δὲ αὐτῷ θανάτου τῆς υἱωνῆς ὁ γάμος κατέστη. τούτῳ γὰρ πεποιθὼς, καὶ περισσόν τι τῆς πατρίδος ἐφιέμενος, ἧκε. παρώξυνε δὲ Ἡρώδην, οὐκ αὐτὸς ἀντιποιούμενος βασιλείας, ἀλλ᾽ ἐπειδὴ τὸ βασιλεύειν ἐπέβαλλεν αὐτῷ.

β. ᵖ Τῶν δὲ ἐκ Μαριάμμης πέντε τέκνων αὐτῷ γενομένων, δύο μὲν θυγατέρες, τρεῖς δὲ ἦσαν υἱεῖς. καὶ τούτων ὁ νεώτατος μὲν, ᵠ ἐν Ῥώμῃ παιδευόμενος, τελευτᾷ. δύο δὲ τοὺς πρεσβυτέρους βασιλικῶς ἦγε, διά τε τὴν μητρῴαν εὐγένειαν, καὶ ὅτι βασιλεύοντι γεγόνεισαν αὐτῷ. τὸ δὲ τούτων ἰσχυρότερον, ὁ Μαριάμμης ἔρως συνήργει, καθ᾽ ἡμέραν ἐκκαίων Ἡρώδην ʳ λαβρότερον, ὡς μηδενὸς τῶν διὰ τὴν στεργομένην λυπηρῶν αἰσθάνεσθαι. τοσοῦτον δὲ ἦν μῖσος εἰς αὐτὸν τῆς Μαριάμμης, ὅσος ἐκείνου πρὸς αὐτὴν ἔρως. ἔχουσα δὲ τὴν μὲν ἀπέχθειαν ἐκ τῶν πραγμάτων εὔλογον, τὴν δὲ παρρησίαν ἐκ τοῦ φιλεῖσθαι, φανερῶς ὠνείδιζεν αὐτῷ ˢ τὰ κατὰ τὸν πάππον Ὑρκανὸν καὶ τὸν ἀδελφὸν ᵗ Ἀριστόβουλον. οὐδὲ γὰρ τούτου ᵛ καίπερ ὄντος παιδὸς ἐφείσατο. δοὺς μὲν αὐτῷ τὴν ἀρχιερωσύνην ˣ ἑπτακαιδεκαέτει, ʸ μετὰ δὲ τὴν τιμὴν κτείνας εὐθέως. ἐπειδὴ τὴν ἱερὰν ἐσθῆτα λαβόντι, καὶ τῷ βωμῷ προσελθόντι καθ᾽ ἑορτὴν, ἄθρουν ἐπεδάκρυε τὸ πλῆθος. πέμπεται μὲν δὴ ὁ παῖς ᶻ διὰ νυκτὸς εἰς Ἱεριχοῦντα, ἐκεῖ δὲ, κατ᾽ ἐντολὴν ὑπὸ τῶν Γαλατῶν βαπτιζόμενος ἐν κολυμβήθρᾳ, τελευτᾷ.

γ΄. Διὰ

e Προτερήμασιν,] Roſt. Προτερήμασι.
f Δεξιᾷ καὶ τύχῃ.] Lugd. Bat. Δεξιᾷ τύχῃ Roſt. καὶ δεξιᾷ τύχῃ.
g Σπανίως] Lugd. Bat. Σπανίως ἐν. male.
h Υπαίθρης] Roſt. Υπαίθρους.
i Κακοδαιμονεῖν] Κακοδαιμονεῖν in MSS.
k Ἐξ Ἱεροσολύμων,] A Gen. abeſt ἐξ.
l Αὐτῷ στασιασθῆναι] Abeſt αὐτῷ a Roſt.
m Τὸν ἐκ τῆς Δωρίδος] Illud τὸν addidi è Codd. MSS.
n Ἐκ Πάρθων—ἀνεῖλεν,] De cæde Hyrcani Ant. l.15. c.6. §.4. Spanh.
o Βαρζαφάρνης] Βαρζαφάνης hic loci in omnibus MSS.
p Τῶν δὲ ἐκ Μαριάμμης—υἱεῖς.] Filii ex Herode & Mariamne, Ariſtobulus, Alexander, tertius Romæ obiit juvenis; Filiæ, Salampſo & Cypros. vid. ἀρχ. l. 17. c. 1. §. 3. & l.18. c.6. §.4. ut & infr. c.28. §.4. & 6. Spanh.
q Ἐν Ῥώμῃ] Roſt. Ἐν Ῥόδῳ.
r Λαβρότερον,] Ita Voſſ. λαβρότερος in cæteris. Forſan λαβροτέρως. Λαβρότερον Voſſ. Spanh.
s Τὰ κατὰ] Roſt. Τὴν κατὰ.
t Ἀριστόβουλον.] Ἰωνάθην in omnibus MSS. Huns. etiam Lugd. Bat. & Roſt. & potuit ſane duplex habuiſſe nomen. Hav. Ionathan MS. Lipſ. Sed male. Spanh.
v Καίπερ ὄντος] Roſt. Περ ὄντος.
x Ἑπτακαιδεκαέτει,] Roſt. Δεκαέτει ὄντι.
y Μετὰ δὲ τὴν] Ariſtobulus, Mariamnes frater, juſſu Herodis in natando ſuffocatus eſt. vid. Ant. l.15. c.3. §.3. Spanh.
z Διὰ νυκτὸς] Abeſt a Roſt.

α Πι-

γ'. Διὰ ταῦτα Ἡρώδην τε ὠνείδιζεν ἡ Μαριάμμη, καὶ τὴν ἀδελφὴν αὐτοῦ καὶ τὴν μητέρα δειναῖς ἐξύβριζε λοιδορίαις. ἀλλ' ὁ μὲν [a] πεφίμωτο [b] τοῖς ἱμέροις. δεινὴ δὲ τὰς γυναῖκας ἀγανάκτησις εἰσῄει, καὶ πρὸς ὃ μάλιστα κινήσειν τὸν Ἡρώδην ἔμελλον, εἰς μοιχείαν διέβαλλον αὐτήν. ἄλλα τε πολλὰ πρὸς τὸ πιθανὸν ἐνσκευαζόμεναι, καὶ [c] κατηγοροῦσαι διότι τὴν εἰκόνα τὴν ἑαυτῆς πέμψειεν εἰς Αἴγυπτον Ἀντωνίῳ, καὶ δι' ὑπερβολὴν ἀσελγείας ἀποῦσαν δείξειεν ἑαυτὴν ἀνθρώπῳ γυναικομανοῦντι καὶ βιάζεσθαι δυναμένῳ. τοῦτο, ὥσπερ σκηπτὸς [d] ἐμπεσὼν, ἐτάραξεν Ἡρώδην, μάλιστα μὲν διὰ τὸν ἔρωτα ζηλοτύπως ἔχοντα, λογιζόμενον δὲ καὶ τὴν Κλεοπάτρας δεινότητα, δι' ἣν Λυσανίας τε ὁ βασιλεὺς ἀνῄρητο, καὶ [e] Μάλιχος ὁ Ἄραψ. οὐ γὰρ ἀφαιρέσει γαμετῆς ἐμέτρει τὸν κίνδυνον, [f] ἀλλὰ θανάτῳ.

δ'. Μέλλων οὖν ἀποδημεῖν, Ἰωσήπῳ τῷ ἀνδρὶ Σαλώμης τῆς ἀδελφῆς αὐτοῦ, πιστὸς δὲ ἦν καὶ διὰ τὸ κῆδος εὔνους, παρατίθεται τὴν γυναῖκα, κρύφα δοὺς ἐντολὰς ἀναιρεῖν αὐτὴν εἰ κἀκεῖνον Ἀντώνιος. ὁ δὲ Ἰώσηπος, οὔτι κακοήθως, ἀλλὰ τὸν ἔρωτα τοῦ βασιλέως παραστῆσαι τῇ γυναικὶ βουλόμενος, ὡς οὐδὲ ἀποθανὼν αὐτῆς ὑπομένοι διαζευχθῆναι, τὸ ἀπόρρητον ἐκφέρει. κἀκείνη πρὸς ἐπανελθόντα τὸν Ἡρώδην, πολλά τε περὶ τοῦ πρὸς αὐτὴν [g] πόθου ἐν ταῖς ὁμιλίαις ἐπομνύμενον, [h] καὶ ὡς οὐδὲ ἐρασθείη ποτὲ γυναικὸς ἄλλης, πάνυ γοῦν, εἶπε, ταῖς πρὸς Ἰώσηπον ἐντολαῖς ἐπεδείξω τὸν εἰς ἡμᾶς ἔρωτα, [i] κτεῖναί με προστάξας.

ε'. [k] Ἔκφρων εὐθέως ἀκούσας τὸ ἀπόρρητον ἦν, καὶ οὐκ ἄν ποτε τὸν Ἰώσηπον ἐξαγγεῖλαι τὴν ἐντολὴν φάμενος, εἰ μὴ διαφθείρειεν αὐτὴν, ἐνεθουσία τῷ πάθει, καὶ τῆς κοίτης [l] ἐξαλλόμενος, [m] ἀνέδην ἐν τοῖς βασιλείοις [n] ἀνειλεῖτο. κἀν τούτῳ Σαλώμη ἡ ἀδελφὴ, τὸν καιρὸν εἰς τὰς διαβολὰς ἁρπάσασα, τὴν εἰς τὸν Ἰώσηπον ἐβεβαίωσεν ὑποψίαν. [o] ὁ δὲ, ὑπ' ἀκράτου ζηλοτυπίας ἐκμανεὶς, παραχρῆμα κτείνειν προσέταξεν ἀμφοτέρους. μετάνοια δ' εὐθέως εἵπετο τῷ πάθει, καὶ τοῦ θυμοῦ πεσόντος ὁ ἔρως [p] πάλιν ἀνεζωπυρεῖτο. τοσαύτη δὲ ἦν φλεγμονὴ τῆς ἐπιθυμίας, ὡς μηδὲ τεθνάναι δοκεῖν αὐτὴν, ὑπὸ δὲ κακώσεως ὡς ζώσῃ προσλαλεῖν, μέχρι τῷ χρόνῳ διδαχθεὶς [q] τὸ πένθος ἀνάλογον καὶ λύπην εἶχε τῇ πρὸς [r] περιοῦσαν διαθέσει.

3. Ob iſta, probra in Herodem jaciebat Mariamne, ſororemque ejus & matrem atrocibus conviciis proſcindebat. Sed illi quidem præ amore os erat occluſum. Gravis autem indignatio mulieres ſubiit, &, quo maxime Herodi iram concitarent, inſimulabant eam adulterii; & alia multa ad fidem faciendam inſtruentes, eamque accuſantes, quod in Ægyptum imaginem ſuam miſiſſet Antonio, & ex immoderata libidine ſemet abſentem viro oſtendi curaſſet, mulierum deſiderio furenti, & qui vim poſſet adhibere. Hoc ipſum, veluti fulmen *aliquod* emiſſum, perturbavit Herodem, maxime quidem amoris cauſa zelotypia inflammatum, inſuperque ſecum reputantem Cleopatræ ſævitiam, cujus gratia & Lyſanias rex & Malichus Arabs erant perempti. Non enim ex eo quod conjux ſibi eripienda eſſet, ſed quod mortis diſcrimen adiret, periculum metiebatur.

Mariamnes inſolentia.

In eam accuſatio inſtituta. Ant. l. 15. c. 2. §. 6.

4. Itaque peregre profecturus, Joſepho, Salomes ſororis ſuæ marito, quem fidum habebat & ex affinitate benevolum, uxorem commendat, mandato ei clam, ut illam interficeret, ſi modo ipſummet occideret Antonius. Verum Joſephus non maligne, ſed regis amorem mulieri demonſtrare volens *tam magnum eſſe*, ut ab ea ſemet ne mortuum quidem disjungi pateretur, arcanum *ei* enunciat. Atque illa, cum reverſus eſſet Herodes, multaque inter colloquendum de ſuo illius deſiderio juraret, quodque nunquam aliam mulierem adeo deamaret, valde, inquit, tuum erga nos amorem pateſeciſti mandatis Joſepho datis, quibus ut me occideret præcepiſti.

Herodis mandatum ſecretum de Mariamne occidenda, proditum à Joſepho. Ant. l. 15. c. 3. §. 6.

5. Herodes, cum arcanum audiiſſet, illico mentis impos erat, dicenſque Joſephum ſua mandata non fuiſſe proditurum, niſi eam ſtupraſſet, præ dolore inſaniebat, atque ſtratis exſiliens, ultro citroque curſabat in regia. Intereaque ſoror ejus Salome, arrepto tempore ad criminandum, ſuſpicionem de Joſepho confirmavit. Ille vero ex immoderata zelotypia in furorem actus, è veſtigio utrumque necari juſſit. At continuo inſaniam excipiebat pœnitentia, itaque reſidente amor iterum exſuſcitatur. Tanta autem ejus cupiditate ardebat, ut mortuam vix aut ne vix quidem eſſe crederet, ſed præ ægritudine eam, quaſi adhuc viveret, alloqueretur; donec tempore *veriora* edoctus, luctus & mæroris magnitudine eum quo ſuperſtitem dilexerat æquavit affectum.

Ob quod Herodes ira & zelotypia accenſus. Ant. l. 15. c. 3. §. 9.

CAP.

a Πεφίμωτο] Conf. ſup. Proœm. §. 5. SPANH.

b Τοῖς ἱμέροις] Conf. ſup. c. 20. §. 1. SPANH.

c Κατηγοροῦσαι] Καταγοροῦσαι *MSS.* & *Baſil. Ox.* SPANH.

d Ἐμπεσὼν,] Ita ad unum omnes *MSS.* ἐμπεσὸν *Baſ.* & *Gen.* HUDS. *Gen.* Ἐμπεσεῖν, vel ἐμπεσὸν *MSS.* SPANH.

e Μάλιχος ὁ Ἄραψ.] Vide ſupra cap. 18. §. 8. & *Ant.* l. 15. c. 4. ubi Lyſaniam interfectum legimus; confirmante etiam *Dione* XLIX. p. 411. B. At de cæde Malichi præterquam hoc uno in loco, quod meminerim, nihil conſtat. ALDR.

f Ἀλλὰ θανάτῳ.] Jam enim accerſiverat illum Antonius, ut de objecta ſibi Ariſtobuli morte Laodiceæ cauſam diceret, *Ant.* lib. 15 c. 3. §. 5. ALDR.

g Πόθου] Σωματοθῶς *Big. Bod. Voſſ. Roſ.* & *Lipſ.* Σωματοθῶς *Big. Bod. Voſ. Ox.* & *MS. Lipſ.* SPANH.

h Καὶ ὡς] Delet καὶ *Roſ.*

i Κτεῖναί με] *Roſ.* Κτεῖναι μόν.

k Ἔκφρων εὐθέως ἀκούσας] Ἔκφρων δ' εὐθέως *Busb.*

l Ἐξαλλόμενος,] *Lugd. Bat.* Ἐξαλόμενος.

m Ἀνέδην] Conf. ſupra. c. 4. §. 1. ἀνέδην ὑπὸ τῶν Ἀραβίων φονευόμενος. SPANH.

n Ἀνειλεῖτο.] Ita *Baſ. Busb.* & *Rhod.* ἀνειλεῖτο *Gen.* ἀνείλατο *Big.* ἀνειλεῖτο *Bod.* HUDS. Ἀνειλεῖτο *Baſil.* ἀνείλατο *Big.* ἀνειλεῖτο *Bod.* SPANH.

o Ὁ δὲ, ὑπ' ἀκράτου] Excidiſſe aliquid videtur quod ſic ſuppleri poteſt. *Unde Herodes, immoderata zelotypia furens,* [parum abfuit quin uxorem occideret; at Joſepho ne in conſpectum quidem admiſſo mortem intulit. Rurſus cum ad Cæſarem Rhodum iret, Mariamnen cum matre Alexandra Joſepho alteri, quæſtori ſuo, Soëmoque commiſit; & ſiquid ſibi mali contingeret, ut utramque tollerent imperavit. Quod cum Soëmus aliquando effutiiſſet, temperare ſibi non potuit Mariamne quin reverſum Herodem ſignis odii manifeſtis exciperet: cumque propterea commotum ſoror ejus & mater irritabant; nè quid tamen gravius ſtatueret interceſſit Cæſaris ſalutatio. Poſt annum vero quam à Cæſare reverſus eſt, Salomes opera Mariamne veneficii accuſata eſt, & tormenta Eunucho ejus adhibita; qui de veneficio nihil faſſus, cum offenſam diceret reginam propter ea quæ Soëmus indicaſſet, ſuſpicatus Herodes ad indicium ſtupro redemptum,] *confeſtim utramque juſſit interfici.* Vide *Ant.* l. 15. c. 3. 4. & ſeqq. ALDR.

p Πάλιν] *Roſ.* Αὖθις.

q Τὸ πένθος] Ita reſcripſi ex conjectura. Antea erat τὸ πάθος ἀνάλογον τῇ λύπῃ in *Editis Aliiſque.* τὸ πάθος *Voſſ.* τὸ τάφον legiſſe videtur *Rufinus*, qui vertit, *donec proceſſu temporis funere cognito.* Nihil horum agnoſcit *Bod.* HUDS. Τὸ πάθος *Voſſ.* funus τάφος *Ruf.* SPANH.

r Περιοῦσαν] Sic *Voſſ.* & *Ruf.* περιοῦσαν, aut περιουσίᾳ, aut περιουσίαν in *cæteris.* HUDS. Περιοῦσαν *Voſſ. Ruf.* Περιουσίᾳ *Bod. Ox.* Περιουσίαν *MS. Lipſ.* SPANH.

ſ Ευνὴ]

CAP. XXIII.

Calumniæ in filios Mariamnes. Antipater iis præpoſitus. Eorundem accuſatio apud Cæſarem, & reditus in gratiam cum Herode.

Mariamnes filii contra Herodem irritati. Ant. l. 16. c. 3. §. 1.

MAternæ autem iracundiæ *quaſi* hæredes ſuccedunt filii; &, immanitatem ſceleris reputantes, non aliter patrem, quam ſi hoſtis eſſet, ſuſpectum habebant, idque & antea cum Romæ in ſtudiis verſarentur, & multo magis poſtquam in Judæam reverſi ſunt. Nam una cum ætatibus illorum adolevit affectus. Poſteaquam vero conjugio maturi, unus amitæ *ſuæ* Salomes, quæ matrem eorum accuſavit, *filiam* duxerat, alter Archelai Cappadocum regis filiam, tum *quidem* odio *ſuo* etiam loquendi libertatem adjungebant. Ex illa autem audacia *temeraria* calumniandi anſa arrepta eſt, & mox apertius quidam apud regem dicebant, quod ei à filio quidem utroque ſtruerentur inſidiæ; ille vero, qui Archelai gener erat, ſocero fretus etiam fugam pararet, *regem* ipſum apud Cæſarem accuſaturus. Herodes autem, cum criminationum ſatis ſuperque accepiſſet, Antipatrum ex Doride ſuſceptum, veluti propugnaculo ſibi futurum adverſus filios, ad ſe adducit, ejuſque rationem modis omnibus habere cœpit.

Conjuges eorum.

Herodes mirum in modum Antipatro favet. Ant. l. 16. c. 3. §. 3.

2. Illis autem intoleranda erat hæc *rerum* mutatio, cumque viderent matre privata natum *auctoritate adeo* proficere, tantos eis ſua nobilitas ſtimulos ſubdidit, ut indignationem cohibere non potuerint; ſed ob quodcunque, grave illis & moleſtum, iram ſuam palam faciebant. At cum illi indies magis infeſto & inimico eſſent animo, Antipater jam ſtudioſe omnia ipſe agebat, (ut qui optime norit patrem adulari, & varias in fratres ſuos calumnias pararet, quaſdam ipſemet ſpargens, alias vero neceſſariis ſuis divulgandas ſubmittens) donec ſpem regni omnem fratribus præciderat. nam & in teſtamento & aperte quoque jam ipſe *deſignatus* erat *imperii* ſucceſſor: denique tanquam rex etiam ad Cæſarem miſſus eſt, & ornatu & cætero præter diadema cultu *regio* inſtructus. Tempore autem *brevi* tantum gratia valuit, ut matrem ſuam in lecto Mariamnes collocaret: geminiſque armis contra fratres uſus, blanditiis & calumniis, clam effecit ut rex etiam de filiorum nece cogitaret.

Mariamnes filiis male tractat, eiſque injurias ſtruit Antipater. Ibid.

Herodes apud Cæſarem accuſat Alexandrum fratremque. Ant. l. 16. c. 4. §. 1. Summa defenſionis Alexandri. Vide Ant. l. 16. c. 4. §. 3.

3. Quapropter pater cum Alexandrum ſecum Romam duxiſſet, veneni ſibi parati reum apud Cæſarem poſtulavit. Ille autem, cum ægre eò confidentiæ deveniſſet ut calamitatem *ſuam* deploraret, & judicem habens Antipatro *rerum* peritiorem & Herode prudentiorem, *verba faciens* delicta quidem patris verecunde ſuppreſſit, ejus vero criminationes fortiter diluit: cumque fratrem periculorum con-

ΚΕΦ. κγʹ.

Διαβολαὶ εἰς υἱοὺς Μαριάμμης. Ἀντίπατρος αὐτοῖς προτιμᾶται. ἐπὶ Καίσαρος κατηγοροῦνται, καὶ αὐτοῖς διαλλάττεται Ἡρώδης.

ΚΛηρονομοῦσι δὲ τῆς μητρῴας οἱ παῖδες ὀργῆς, καὶ τοῦ μίσους ἔννοιαν λαμβάνοντες, ὡς πολέμιον ὑφεώρων τὸν πατέρα, καὶ πρότερον μὲν ἐπὶ Ῥώμης παιδευόμενοι, πλέον δὲ ὡς εἰς Ἰουδαίαν ὑπέστρεψαν. συνηύξετο δ' αὐτῶν ταῖς ἡλικίαις ἡ διάθεσις. [r] ἐπεὶ δὲ γάμων ἔχοντες ὥραν, ὁ μὲν τὴν τηθίδος Σαλώμης, ἣ τὴν μητέρα αὐτῶν κατηγόρησεν, ὁ δὲ ἔγημεν Ἀρχελάου [s] τοῦ Καππαδοκῶν βασιλέως θυγατέρα, προσελάμβανον ἤδη τῷ μίσει καὶ παῤῥησίαν. ἐκ δὲ τοῦ θράσους αὐτῶν ἀφορμὰς οἱ διαβάλλοντες [v] ἐλάμβανον, καὶ φανερώτερον ἤδη τῷ βασιλεῖ διελέγοντό τινες, ὡς ἐπιβουλεύοιτο μὲν ὑπ' ἀμφοτέρων τῶν υἱῶν. ὁ δὲ Ἀρχελάῳ κηδεύσας καὶ φεύγειν παρεσκευάζετο, τῷ πενθερῷ πεποιθὼς, ἵνα ἐπὶ Καίσαρος αὐτοῦ κατηγορήσῃ. ἀναπλησθεὶς δὲ τῶν διαβολῶν Ἡρώδης, ὥσπερ ἐπιτείχισμα τοῖς υἱοῖς, κατάγει τὸν ἐκ τῆς Δωρίδος Ἀντίπατρον, καὶ πάντα τρόπον [x] προτιμᾷν ἄρχεται.

βʹ. Τοῖς δὲ ἀφόρητος ἦν ἡ μεταβολὴ, καὶ τὸν ἐξ ἰδιώτιδος μητρὸς ὁρῶντες προκόπτοντα, διὰ τὴν αὐτῶν εὐγένειαν οὐκ ἐκράτουν τῆς ἀγανακτήσεως. ἐφ' ἑκάστου δὲ τῶν ἀνιαρῶν, τὴν ὀργὴν ἐξέφαινον. ὡς δὲ οἱ μὲν καθ' ἡμέραν προσίσταντο μᾶλλον. ὁ δὲ Ἀντίπατρος ἤδη καὶ [y] δι' αὐτὸν [z] ἐσπουδάζετο, δεινότατος μὲν ὢν ἐν ταῖς πρὸς τὸν πατέρα κολακείαις, διαβολὰς δὲ κατὰ τῶν ἀδελφῶν ποικίλας ἐνσκευαζόμενος, καὶ τὰ μὲν αὐτὸς λογοποιῶν, τὰ δὲ τοὺς ἐπιτηδείους φημίζειν καθιεὶς, μέχρι παντάπασι τοὺς ἀδελφοὺς ἀπέῤῥηξε τῆς βασιλικῆς ἐλπίδος. καὶ γὰρ ἐν ταῖς διαθήκαις, καὶ φανερῶς αὐτὸς ἦν ἤδη διάδοχος. ὡς βασιλεὺς γοῦν ἐπέμφθη καὶ πρὸς Καίσαρα, τῷ τε κόσμῳ καὶ ταῖς ἄλλαις θεραπείαις, πλὴν διαδήματος, χρώμενος. χρόνῳ δὲ ἐξίσχυσεν εἰσαγαγεῖν ἐπὶ τὴν Μαριάμμης κοίτην τὴν μητέρα. δυσὶ δὲ ὅπλοις κατὰ τῶν ἀδελφῶν χρώμενος, κολακείᾳ καὶ διαβολῇ, τὸν βασιλέα καὶ περὶ θανάτου τῶν υἱῶν [a] ὑπειργάσατο.

γʹ. [b] Τὸν γοῦν Ἀλέξανδρον σύρας μέχρι Ῥώμης ὁ πατὴρ, τῆς ἐφ' ἑαυτῷ φαρμακείας ἔκρινεν ἐπὶ Καίσαρος. [c] ὁ δὲ εὑρὼν μόλις ὀλοφυρμοῦ παῤῥησίαν, καὶ δικαστὴν [d] ἐμπειρότερον Ἀντιπάτρου, καὶ Ἡρώδου φρονιμώτερον, τὰ μὲν ἁμαρτήματα τοῦ πατρὸς αἰδημόνως ὑπεστείλατο, τὰς δὲ αὐτοῦ διαβολὰς ἰσχυρῶς ἀπελύσατο. καθαρὸν δὲ καὶ τὸν ἀδελφὸν ἀποδείξας κοινοῦντα

r Ἐπεὶ] Ita in omnibus MSS. ἐπὶ δὲ *Baſ.* & *Gen.* HUDS. Ἐπεὶ *MS. Ox.* SPANH.

s Τῶ] Ita *MS.* τοῦ in *Impreſſis.* HUDS. Τοῦ *MS. Ox.* SPANH.

v Ἐλάμβανον,] *Lugd. Bat.* διελάμβανον.

x Προτιμᾷν ἄρχεται.] In hac voce interpretanda à recepta verſione diſceſſimus; nos de errore monente Cl. *L. Bos.* in *Animadv. ad Script. Gr.* c XXI.

y Δι' αὐτὸν] Δι' αὐτὸν in *Editis.* δι' αὐτὸ *Big.* δι' ἑαυτὸν in quibuſdam *MS.* HUDS. Δι' αὐτὸ *Big.* & quædam *MS. Ruf.* SPANH.

z Ἐσπουδάζετο,] *Ruf.* ἐσπούδαζε.

a Ὑπειργάσατο.] *Lugd. Bat.* ἀπειργάσατο.

b Τὸν γοῦν Ἀλέξανδρον] Et Ariſtobulum etiam: ſolum tamen Alexandrum nominat *Joſephus*, quod in eum præcipue (ſicut alibi loquitur) tota domus tempeſtas incubuerit; quodque ejus partes in propulſando hoc periculo potiores eſſent. ALDR.

c Ὁ δὲ εὑρὼν μόλις.] Alexandrum quidem dicit (*Originum*, p. 716.) orationem ægre inveniſſe; nam & eum dolor impediebat, & indecorum erat ita patri reſpondere, quemadmodum res ipſa poſtulabat, & contra quemvis alium licuiſſet: ſed Auguſtum illi judicem contigiſſe, non tam credulum & præcipitem, quam Herodes fuerat; quemque non poſſet Antipater, ſicut Herodem, dolo fallere; nam ad ejus prudentiam magnus uſus acceſſerat. Accuſantibus igitur ab initio diffiſus eſt; & nunc quoque facile intellexit, tarditatem Alexandri non ex ſceleris conſcientia, ſed ætate, dolore, & patris reverentia proficiſci. ALDR.

d Ἐμπειρότερον] Ἐμπειρότατον *Voſſ. Big.* & *Lipſ.* ἀπειρότατον legiſſe videtur *Ruf.* qui vertit, *Ille autem vix deplorandi copiam nactus, & licet apud imperitiſſimum judicem, tamen Herode & Antipatro prudentiorem,* &c. HUDS. Ἐμπειρότατον *Big. MS. Lipſ.* ἀπειρότατον, *Ruf. Ox.* SPANH.

e Ὡς

πάντα τὸν κίνδυνον, οὕτως ἤδη τό, τε Ἀντιπάτρου πανοῦργον καὶ τὴν αὑτῶν ἀτιμίαν ἀπωδύρετο. συνήργει δὲ αὐτῷ μετὰ καθαροῦ τοῦ συνειδότος ἡ περὶ λόγους ἰσχύς· ἦν γὰρ δὴ δεινότατος εἰπεῖν. καὶ τὸ τελευταῖον φάμενος, ᵉ ὡς τῷ πατρὶ κτείνειν αὐτοὺς ᶠ ἔστιν, εἰ δὴ προσθείη τὸ ἔγκλημα, προήγαγε μὲν εἰς δάκρυα πάντας, τὸν δὲ Καίσαρα διέθηκεν οὕτως, ὡς ἀπογνῶναι μὲν αὐτῶν τὰ ᵍ κατηγορημένα, διαλλάξαι δὲ Ἡρώδην εὐθέως. αἱ διαλλαγαὶ δ' ἐπὶ τούτοις ἦσαν, ὥστε ἐκείνους μὲν τῷ πατρὶ πάντα πειθαρχεῖν, τὸν δὲ τὴν βασιλείαν καταλιπεῖν ᾧ βούλεται.

δ'. Μετὰ ταῦτα δὲ ἀπὸ Ῥώμης ὑπέστρεφεν ὁ βασιλεύς, τῶν μὲν ἐγκλημάτων ʰ ἀφεικέναι τοὺς υἱοὺς δοκῶν, τῆς δὲ ὑπονοίας οὐκ ἀπηλλαγμένος. παρηκολούθει ⁱ δὲ Ἀντίπατρος, ἡ τοῦ μίσους ὑπόθεσις, ἀλλ' εἴς γε τὸ φανερὸν τὴν ἀπέχθειαν οὐκ ἐξέφερε, τὸν διαλλακτὴν αἰδούμενος. ὡς δὲ τὴν Κιλικίαν παραπλέων κατῆρεν ᵏ εἰς Ἐλεοῦσαν, εἱστία μὲν αὐτοὺς φιλοφρόνως Ἀρχέλαος, ὑπὲρ τῆς τοῦ γαμβροῦ σωτηρίας εὐχαριστῶν, καὶ ταῖς διαλλαγαῖς ἐφηδόμενος, ὡς ἂν καὶ τάχιον γεγραφὼς τοῖς ἐπὶ Ῥώμης φίλοις, συλλαμβάνεσθαι περὶ τὴν δίκην Ἀλεξάνδρῳ. προπέμπει δὲ μέχρι Ζεφυρίου, δῶρα δοὺς μέχρι τριάκοντα ταλάντων.

ε'. Ὡς δὲ εἰς Ἱεροσόλυμα Ἡρώδης ἀφίκετο, συναγαγὼν τὸν λαόν, καὶ τοὺς τρεῖς υἱοὺς παραστησάμενος, ἀπελογεῖτο περὶ τῆς ἀποδημίας· „ καὶ πολλὰ μὲν ηὐχαρίστει τῷ Θεῷ, πολλὰ δὲ Καίσαρι καταστησαμένῳ τὸν οἶκον αὐτοῦ τεταραγμένον, καὶ ˡ μεῖζόν τι τοῖς υἱοῖς παρασχόντι τῆς βασιλείας τὴν ὁμόνοιαν, ἣν αὐτὸς ἔφη συναρμόσειν μᾶλλον. ὁ μὲν γὰρ κύριον ἐμὲ τῆς ἀρχῆς καὶ δικαστὴν τοῦ διαδόχου καθέστησεν, ἐγὼ δὲ, μετὰ τοῦ συμφέροντος ἐμαυτῷ κἀκεῖνον ᵐ ἀμειβόμενος, τούσδε τοὺς τρεῖς παῖδας ἀποδείκνυμι βασιλέας, καὶ τῆς γνώμης πρῶτον τὸν Θεὸν σύμψηφον, ἔπειτα καὶ ὑμᾶς παρακαλῶ γενέσθαι. τῷ μὲν γὰρ ἡλικία, τοῖς δὲ εὐγένεια τὴν διαδοχὴν προξενεῖ. ⁿ τὸ γε μὴν μέγεθος τῆς βασιλείας ἀρκεῖ καὶ πλείοσιν. οὓς δὲ Καῖσαρ μὲν ἥνωσε, καθίστησι δὲ πατὴρ, ὑμεῖς τηρήσατε, μήτε ἀδίκως μήτε ἀνωμάλως τὰς τιμὰς διδόντες, ἑκάστῳ δὲ κατὰ πρεσβεῖον· οὐ γὰρ τοσοῦτον εὐφρανεῖ τις τὸν παρ' ἡλικίαν θεραπευόμενον, ὅσον ὀδυνήσει τὸν ἀτιμούμενον. οὓς γε μὴν ἑκάστῳ συνεῖναι δεήσει συγγενεῖς καὶ φίλους, ἐγὼ διανεμῶ, καὶ τῆς ὁμονοίας ἐκείνους ἐγγυητὰς καταστήσομαι, σαφῶς ἐπιστάμενος, ὅτι τὰς στάσεις καὶ τὰς φιλονεικίας γεννῶσιν αἱ τῶν συνδιατριβόντων κακοήθειαι· κἂν ὦσιν οὗτοι χρηστοί, τηροῦσι τὰς στοργάς. ἀξιῶ δὲ οὐ μόνον τούτους, ἀλλὰ καὶ

fortem ſceleris purum demonſtraſſet, tum mox de Antipatri calliditate & de contumeliis & injuriis ſibi illatis queſtus eſt. Non ſolum autem ipſum adjuvabat conſcientia intemerata, ſed & verborum vis: nam acerrimus erat in dicendo. Poſtremo cum dixiſſet, patri licere occidere eos, ſi ſcilicet crimen objiceret, fecit ut omnes quidem lachrymas profunderent; Cæſar vero ita affectus eſt, ut accuſationem in eos inſtitutam rejecerit, & Herodem illis reconciliarit. ea autem lege facta eſt reconciliatio, ut adoleſcentes quidem patri in omnibus obſequerentur, illi vero liberum eſſet regnum relinquere cui vellet.

Cæſar Herodem filiis reconciliat. Antt. l. 16. c. 4. §. 4.

4. Poſt hæc igitur rex Roma reverſus eſt, ita ut videretur filiis quidem criminationes remiſiſſe, haud vero ab omni ſuſpicione liber. Eum autem comitatus eſt Antipater odii *cauſa & fundamentum*; ſed, reconciliatorem veritus, palam proferre inimicitias non audebat. Cæterum cum juxta Ciliciam navigans ad *inſulam* Eleuſam appulerit, eos quidem Archelaus convivio perhumaniter excipiebat, pro incolumitate generi gratias referens, & ob concordiam redintegratam hilaritatem ſuam oſtendens: quippe nihil moratus amicis Romæ ſcripſerat, ut in judicio Alexandrum adjuvarent. quin & Zephyrium uſque *Herodem* deduxit, talentis etiam triginta donatum.

Herodes in reditu perhumaniter exceptus ab Archelao. Antt. l. 16. c. 4. §. 6.

5. Poſtea vero quam Hieroſolyma pervenit Herodes, populo convocato, tribuſque filiis prope adſtantibus, profectionis ſuæ rationem reddit: „ & multas quidem Deo gratias agebat, multas vero Cæſari, qui domus ſuæ perturbationem ſedavit atque reſtinxit; &, quod regno majus eſt, filiis auctor erat concordiæ, quam ego, inquit, arctius adhuc coagmentare ſtudebo. Nam is quidem me regni dominum & de ſucceſſore *meo* judicem conſtituit; ego vero, quòd mei interſit, illi etiam gratias referens, hos tres filios *meos* reges deſigno, atque huic ſententiæ *meæ* primum Deum ſuffragatorem fieri precor, deinde & vos. namque huic ætas, illis generis nobilitas ſucceſſionem conciliat; porro regni ea magnitudo eſt ut etiam pluribus ſufficiat. Quos autem Cæſar conjunxit, & pater *ſui ſucceſſores* conſtituit, vos velim obſervare, neque injuſtis neque diſparibus eos colentes honoribus, ſed quemque pro naſcendi ordine. non enim tanta quis afficiet cum lætitia qui præter ætatis prærogativam colitur, quantum ei, quem deſpicit, doloris afferet. Cæterum ex conſanguineis & amicis, quos oportebit cum ſingulis verſari, ego illis adjungam, & concordiæ ſponſores conſtituam; ut qui probe norim, diſſidia & contentiones ex malignis ingeniis eorum quibuſcum agunt proficiſci: hoſque, ſi boni fuerint, mutuum amorem tueri. Non iſtos autem tantum oro & obte-

Herodis poſt reditum concio ad populum. Antt. l. 16. c. 4. §. 6.

„ ſtor,

ᵉ Ὡς τῷ πατρὶ, &c.] Senſus eſt, hoc judicium eo valere, ut pater filios occidat. Paulo vehementius *Big.* & *Voſſ.* Parenti liberos interficere jucundum eſt, etiam judicii pompam adhibet. Sed & ἡδὺ hoc ſignificatu inſolens eſt, & præterea nihil horum dixiſſet juvenis τὰ τοῦ πατρὸς ἁμαρτήματα αἰδούμενος ὑποστέλλων. Melius itaque *Rufinus* culpam omnem in Antipatrum conferre voluit, quamvis Joſephi mentem nec ille videatur aſſecutus. Niſi exciderit aliquid, crediderim ita legi oportere, ὡς τῷ πατρὶ κτείνειν αὐτοὺς ἔστιν, εἰ δὲ καὶ προσθεῖτο τὸ ἔγκλημα, ut ſit Apoſiopeſis, quam ad hunc modum licet explicare: Poteſt nos pater occidere, neque mori recuſamus: quod ſi accuſet etiam parricidii, morte gravior eſt tanti ſceleris ſuſpicio. *Vide Antt.* l. 16. c. 4. Aldr. Quod Patri liceret eos occidere, etiamſi crimen illud non prætexeret, ut ita addatur particula μή. εἰ δὲ μὴ πρ. τ. ἐγκ. *Voſſ.* προσθείη quod mallem. Spanh.

ᶠ Ἔστιν, εἰ δὴ] Ἔστιν, εἰ δὲ καὶ προσθεῖτο *Voſſ.* ἐστὶν ἡδὺ, καὶ προσ. *Big.* atque ita forſan *Ruf.* niſi quod καὶ poſt ἔγκλημα legat, in hunc modum vertens, *poſtremo prolocutus quod eos libenter occideret, crimen illi objecit.* Niſi exciderit aliquid (inquit *Aldrichius*) crediderim ita legi oportere, ὡς τῷ πατρὶ κτείνειν αὐτοὺς ἔστιν. εἰ δὲ καὶ προσθεῖτο τὸ ἔγκλημα, ut ſit Apoſiopeſis, quam ad hunc modum licet explicare: *Poteſt nos pater occidere, neque mori recuſamus; quod ſi accuſet etiam parricidii, morte gravior eſt tanti ſceleris ſuſpicio.* Vide *Antt.* l. 16. c. 4. §. 3. Huds. Crediderim ita eſſe legendum, ὅτι (quod hic adverbium temporis eſſe poteſt, & ſignificare *poſtquam, quandoquidem*) τῷ πατρὶ κτείνειν αὐτοὺς ἐστὶν ἡδὺ, μὴ καὶ προσθεῖτο τὸ ἔγκλημα. ut ita dicat, liberum ſeſe patri necis ſuæ relinquere arbitrium, ſi id ita dulce ipſi ſit, modo crimen aliquod, ut cauſam mortis, non adjiciat. Id præter *Big.* ſuadere quoque videtur *Lugd. Bat.* in quo legitur ἐστὶν ἡδὺ προσθεῖτο. Puto autem deſcriptores alterum ex ἡδὺ vel μὴ καὶ putaviſſe variam eſſe lectionem, atque ita illud μὴ καὶ omiſiſſe, vel in δὲ καὶ, ſicut etiam in εἰ δὲ illud ἡδὺ commutaſſe. Hav.

ᵍ Κατηγορημένα,] *Lugd. Bat.* Κατηγορούμενα.

ʰ Ἀφεικέναι] *Lugd. Bat.* Ἀφιέναι.

ⁱ Δὲ Ἀντίπατρος,] Γὰρ *Voſſ.*

ᵏ Εἰς Ἐλεοῦσαν,] Vide *Antt.* l. 16. c. 4. §. 6. De Ἐλεούσῃ inſula poſt Corycum Strabo lib. 14. p. 671. A. Not. Oxon. vid. Ἀρχ. lib. 16. c. 4. §. 6. Spanh. De qua Strabo *lib.* 14. *p.* 671. *A.* Εἶτ' ἡ Ἐλεοῦσα νῆσος μετὰ Κώρυκον, προσκειμένη τῇ ἠπείρῳ, ἣν συνῴκισεν Ἀρχέλαος καὶ κατεσκευάσατο βασίλειον, λαβὼν τὴν Τραχειῶτιν Κιλικίαν ὅλην πλὴν Σελευκείας. Aldr.

ˡ Μεῖζόν τι] Gen. Μεῖζον τι.

ᵐ Ἀμειβόμενος,] Ita lego cum *Cod. Voſſ.* antea erat ἀμειβόμενοι, τοὺς δὲ τοὺς τρεῖς π.

ⁿ Τὸ γε μὴν.] Gen. Τό γε μὲν.

ſtor, ſed & ordinum ductores in exercitu meo, ut in me ſolo ſpem habeant in præſentia. Non enim regnum, ſed regni honorem filiis *meis* trado: & quidem jucundis, quaſi in imperio eſſent, perfruentur; rerum vero onus, tametſi nolim, meum erit. Conſideret autem quiſque *veſtrum* ætatem meam, vitæque inſtitutum, necnon etiam pietatem. nam neque ſenex adeo ſum ut de mea vita deſperari debeat; neque voluptatibus aſſuetus, quæ & juvenum poplites ſuccidunt: quin & Deum ita coluimus, ut vita quam longiſſima frui non dubitemus. Quotus vero quiſque filios meos obſervabit vitæ meæ exitum exſpectans, ſciat is ſe propterea mihi pœnas daturum eſſe. Ego enim nequaquam, ac ſi inviderem ex me genitis, impedio, quo minus alii eos honore proſequantur; ſed quòd norim, ejuſmodi ſtudia in adoleſcentibus ferociam alere. Itaque ſi cogitare velint qui ad eos ſe conferunt, quod, quicunque bene ſe geſſerit, gratiam à me relatam habebit, diſſidia vero ſerenti nihil profuturam eſſe malitiam, etiam apud eos quibus lenocinatur, omnes profecto meis, hoc eſt filiorum meorum rebus, ſtudebunt. Nam & ipſis expedit me regnare, meque cum illis concordare. Vos autem, ô boni filii, vobiſcum cogitantes ſacra naturæ vincula, quibus etiam feræ invicem conciliantur & amore continentur; deinde Cæſarem, qui gratiæ redintegrandæ auctor erat, tertio meipſum, qui rogare malo cum poſſim jubere; manete fratres. Jam inde autem vobis do veſtem & cultum regium: Deumque obſecro ut meum tueatur conſervetque judicium, ſi concordes eritis." Iſta loquutus unumquemque filiorum peramanter complexus eſt, & populum dimiſit, alios quidem precantes ut dictis reſponderet eventus, alios vero, qui mutationis cupidi erant, ne audiiſſe quidem ſe quicquam ſimulantes.

Varia populi de Herodis verbis opiniones. Antiq. l. 16. c. 4. § 6.

τοὺς ἐν τῇ στρατιᾷ μου ταξιάρχης, ἐν ἐμοὶ μόνῳ τὰς ἐλπίδας ἔχειν ἐπὶ τοῦ παρόντος. Οὐ γὰρ βασιλείαν, ἀλλὰ τιμὴν [o] βασιλείας τοῖς υἱοῖς παραδίδωμι. καὶ τῶν μὲν ἡδέων ὡς ἄρχοντες ἀπολαύσουσι, τὸ βάρος δὲ τῶν πραγμάτων ἐμόν ἐστι, κἂν μὴ θέλω. σκεπτέσθω δὲ ἕκαστος τήν τε [p] ἡλικίαν μου καὶ τὴν ἀγωγὴν τοῦ βίου, καὶ τὴν εὐσέβειαν. οὔτε γὰρ οὕτως εἰμὶ γέρων, ὥστ' ἂν ἀπελπισθῆναι ταχέως, οὔτε εἰς τρυφὴν ἐκδιαιτώμενος, ἣ καὶ νέους [q] ὑποτέμνεται. τό, τε θεῖον οὕτω τεθεραπεύκαμεν, ὥς τε ἂν ἐπὶ μήκιστον [r] βίου προελθεῖν. ὁ δὲ τοὺς ἐμοὺς παῖδας θεραπεύων [s] ἐπὶ τῇ ἐμῇ καταλύσει, δώσει μοι καὶ περὶ ἐκείνων δίκας. οὐ γὰρ ἐγώ, [t] φθονῶν τοῖς ἐξ ἐμοῦ γεγεννημένοις, ἀνακόπτω τὴν εἰς αὐτοὺς φιλοτιμίαν· ἐπιστάμενος δὲ τοῖς νέοις γίνεσθαι τὰς σπουδὰς θράσους ἐφόδιον. εἴ γε μὴν ἕκαστος ἐνθυμηθείη τῶν προσιόντων, ὅτι χρηστὸς μὲν ὢν παρ' ἐμοῦ λήψεται τὴν ἀμοιβήν, στασιάζων δὲ καὶ [v] παρὰ τῷ θεραπευομένῳ τὸ κακόηθες ἀνόνητον ἕξει, [x] πάντας οἶμαι τὰ ἐμὰ φρονήσειν, τουτέστι τὰ τῶν ἐμῶν υἱῶν. καὶ γὰρ τούτοις συμφέρει κρατεῖν ἐμέ, [y] κἀμὲ τούτοις ὁμονοεῖν. ὑμεῖς δέ, ὦ παῖδες ἀγαθοί, [z] πρῶτον ἐνθυμούμενοι τὴν ἱερὰν φύσιν, ἧς καὶ παρὰ θηρίοις αἱ στοργαὶ μένουσιν, ἔπειτα τὸν ποιησάμενον ἡμῶν τὰς διαλλαγὰς Καίσαρα, τρίτον ἐμὲ τὸν ἐν οἷς ἔξεστιν ἐπιτάσσειν παρακαλοῦντα, μένετε ἀδελφοί. δίδωμι δὲ ὑμῖν ἐσθῆτά τε ἤδη καὶ θεραπείαν βασιλικήν· ἐπεύχομαι δὲ καὶ τῷ Θεῷ τηρῆσαι τὴν ἐμὴν κρίσιν, ἂν ὁμονοῆτε". ταῦτα εἰπών, καὶ φιλοφρόνως ἕκαστον κατασπασάμενος τῶν υἱῶν, διέλυσε τὸ πλῆθος, τοὺς μέν, συνευχομένους τοῖς εἰρημένοις, ὅσοι δὲ ἐπεθύμουν μεταβολῆς, μηδὲ ἀκηκοέναι προσποιουμένους.

CAP. XXIV.

Antipatri & Doridis malitia. Propter Glaphyram invilus Alexander. Pheroræ merito ſuſpecto, Salomæ etiam convictæ, datur venia. Torquentur Herodis Eunuchi, & Alexander in vincula conjicitur.

Glicit diſſidium in Herodis domo. Antiq. l. 16. c. 7. § 2.

FRatribus autem comes adhæſit diſſenſio; & pejora ſuſpicantes, alius de alio digreſſi ſunt. Alexander quidem & Ariſtobulus, ægre ferentes confirmatum eſſe Antipatro primogenituræ honorem, Antipater vero fratribus ſuccenſens quod ei proximi eſſent. Verum is quidem moribus varius & ſecreta novit reticere; & cum verſutus admodum eſſet, ſuum in eos odium diſſimulabat: illis vero, ex ſua nobilitate, familiare erat loqui quod ſentirent. Et multi quidem ſatagebant eos irritare, pluresque ex amicis *Antipatri* ad res explorandas ſeſe in familiaritatem eorum inſinuabant. Itaque ne verbum quidem ab Alexandro emiſſum erat, quin ſtatim apud Antipatrum eſſet, & ab Antipatro ad Herodem quibuſdam ei adſutis deferretur. Neque, ſi *recte & ſimpliciter* aliquid diceret ut adoleſcens, culpa im-

Antipatri aſtutia, & inſidiæ in filios Mariamnes. Antiq. l. 16. c. 7. § 2.

ΚΕΦ. κδ'.

Ἀντιπάτρου καὶ Δωρίδος κακουργία. Γλαφύρας ἕνεκα ἀπεχθῶς διάγει Ἀλέξανδρος. Φερώρᾳ ὑπονοηθέντι καὶ Σαλώμῃ διελεγχθείσῃ δίδοται συγγνώμη. Ἡρώδου εὐνοῦχοι βασανίζονται, καὶ δεδεμένος ἄγεται Ἀλέξανδρος.

ΣΥνέπετο δὲ τοῖς ἀδελφοῖς ἡ στάσις, καὶ χείρους τὰς ἐπ' ἀλλήλοις ὑπονοίας ἔχοντες ἀπηλλάγησαν. Ἀλέξανδρος μὲν καὶ Ἀριστόβουλος ὀδυνώμενοι κεκυρωμένον Ἀντιπάτρῳ [a] τὸ πρεσβεῖον, Ἀντίπατρος δὲ καὶ τοῦ δευτερείου νεμεσῶν τοῖς ἀδελφοῖς. ἀλλ' ὁ μέν, ποικιλώτατος ὢν τὸ ἦθος, ἐχεμυθεῖν τε ᾔδει, καὶ πολλῷ τῷ πανούργῳ χρώμενος, τὸ πρὸς αὐτοὺς ἐκάλυπτε [b] μῖσος· τοῖς δέ, δι' εὐγένειαν πᾶν τὸ νοηθὲν ἦν ἐπὶ γλώσσης. καὶ παροξύνοντες μὲν ἐνέκειντο πολλοί, πλείους δὲ τῶν φίλων [c] παρεδύοντο κατάσκοποι. πᾶν δὲ τὸ παρ' Ἀλεξάνδρῳ λαληθὲν εὐθέως ἦν παρ' Ἀντιπάτρῳ, καὶ μετὰ προσθήκης μετέβαινεν ἀπὸ Ἀντιπάτρου πρὸς Ἡρώδην. οὔτε δ' ἁπλῶς φθεγξάμενος ὁ νεανίας ἀνεπίληπτος ἦν, ἀλλ' εἰς διαβολὴν τὸ ῥηθὲν ἐστρέφετο,

o Βασιλείας] Βασιλείας *Voſſ.* Huds. Βασιλείας *Voſſ.* Spanh.
p Ἡλικίαν μου] Illud μου e *Cod. Big.* & *Voſſ.* Huds. Ἡλικίαν μου *Big.* Ox. Spanh.
q Ὑποτέμνεται.] *Lugd. Bat.* Ἐκτέμνεται.
r Βίου] *Lugd. Bat.* Βίον.
s Ἐπὶ τῇ ἐμῇ καταλύσει.] Ἐπὶ τῇ μου καταφρονήσει legiſſe videtur *Ruf.* qui vertit, *in contemptum meum.*
t Φθονῶν] Ita reſcripſi ex quibuſdam *MS.* Φθονῶ in *Editis Amſtel.* Huds. Φθονῶν *Big. Voſſ.* Spanh.
v Παρὰ τῷ θεραπευομένῳ] Παρὰ τοῦ θεραπευομένου *MS. Lipſ.* Spanh. Ita quoque *Lugd. Bat.* Editi Παρὰ τῶν θεραπευομένων. Hav.
x Πάντας] *Lugd. Bat.* Πάντες.
y Κἀμὲ τούτοις] Forſan κἀμοὶ τούτους, *mihique hos eſſe concordes.* Aldr. Κἀμοὶ τούτους. Oxon. ſeu *Aldrich.* Spanh.
z Πρῶτον] *Lugd. Bat.* Πρῶτον μοι.
a Τὸ πρεσβεῖον.] Primogenitura honorum Oxon. Spanh.
b Μῖσος.] Μῖσος Gen. Spanh.
c Παρεδύοντο] *Al.* παρέδυνον.

d Ἔχον]

το, καὶ μετρίως παῤῥησιασαμένῳ μέγιστα τοῖς ἐλαχίστοις προσεπλάττετο. καθίει δὲ Ἀντίπατρος ἀεὶ τοὺς ἐρεθίζοντας, ὅπως αὐτὸ τὸ ψεῦδος [d] ἔχοι τὰς ἀφορμὰς ἀληθεῖς· κατὰ δὲ τῶν φημιζομένων, εἴ τι διελεγχθείη, ἅπασι πίστιν ἐπιθείη. καὶ τῶν αὐτοῦ μὲν φίλων ἢ φύσει [e] στεγανώτατος ἦν ἕκαστος, ἢ κατεσκευάζετο δωρεαῖς, ὡς μηδὲν ἐκφέρεσθαι τῶν ἀποῤῥήτων. καὶ τὸν Ἀντιπάτρου βίον, οὐκ ἂν ἁμάρτοι τις εἰπὼν κακίας μυστήριον. τοὺς γὰρ Ἀλεξάνδρου συνόντας χρήμασι διαφθείρων, ἢ κολακείαις ὑπιὼν, αἷς πάντα κατειργάσατο, ἐπεποίηκε προδότας, καὶ τῶν πραττομένων ἢ λαλουμένων φῶρας. πάντα δὲ περιεσκεμμένως δραματουργῶν, τὰς πρὸς Ἡρώδην [f] ὁδοὺς ταῖς διαβολαῖς ἐποιεῖτο [g] τεχνικωτάτας· αὐτὸς μὲν ἀδελφοῦ προσωπεῖον ἐπικείμενος, καθιεὶς δὲ μηνυτὰς ἑτέρους. κἀπειδὰν [h] ἀπαγγελθείη τι κατ᾽ Ἀλεξάνδρου, [i] παρελθὼν ὑπεκρίνετο, καὶ διασύρων τὸ ῥηθὲν ἀρξάμενος, ἔπειτα [k] κατεσκεύαζεν ἡσυχῇ, καὶ πρὸς ἀγανάκτησιν ἐξῆγε τὸν βασιλέα. πάντα δ᾽ εἰς ἐπιβουλὴν [l] ἀνήγετο, καὶ [m] τὸ δοκεῖν τῇ σφαγῇ τοῦ πατρὸς ἐφεδρεύειν Ἀλέξανδρον. οὐδὲν γὰρ [n] οὕτω πίστιν ἐχορήγει ταῖς διαβολαῖς, ὡς ἀπολογούμενος Ἀντίπατρος ὑπὲρ αὐτοῦ.

β'. Τούτοις Ἡρώδης ἐξαγριούμενος, ὅσον [o] ὑφῄρει καθ᾽ ἡμέραν τῆς πρὸς τὰ μειράκια στοργῆς, τοσοῦτον Ἀντιπάτρῳ προσετίθει. συναπέκλιναν δὲ καὶ τῶν κατὰ τὸ βασίλειον, οἱ μὲν ἑκόντες, οἱ δὲ ἐξ ἐπιτάγματος, ὥσπερ Πτολεμαῖος ὁ τιμιώτατος τῶν φίλων, οἵ τε ἀδελφοὶ τοῦ βασιλέως, καὶ πᾶσα ἡ γενεά. πάντα γὰρ Ἀντίπατρος ἦν. καὶ, τὸ πικρότατον Ἀλεξάνδρῳ, πάντα ἦν ἡ Ἀντιπάτρου μήτηρ, σύμβουλος καθ᾽ αὐτῶν, μητρυιᾶς χαλεπωτέρα, καὶ πλεῖόν τι προγόνων μισοῦσα τοὺς ἐκ βασιλίδος. πάντες μὲν οὖν ἐπὶ ταῖς ἐλπίσιν ἐθεράπευον Ἀντίπατρον ἤδη, συναφίστα δὲ ἕκαστον τὰ βασιλέως προστάγματα, παραγγείλαντος τοῖς τιμιωτάτοις, μήτε προσιέναι, μήτε προσέχειν [p] τοῖς περὶ Ἀλέξανδρον. φοβερὸς δ᾽ ἦν οὐ μόνον τοῖς ἐκ τῆς βασιλείας, ἀλλὰ καὶ τοῖς ἔξωθεν φίλοις. οὐδενὶ γὰρ βασιλέων τοσαύτην [q] Καῖσαρ ἔδωκε τιμὴν, ὥστε τὸν ἀπ᾽ αὐτοῦ φεύγοντα καὶ μὴ προσηκούσης πόλεως ἐξαγαγεῖν. τὰ δὲ μειράκια τὰς μὲν διαβολὰς ἠγνόει· [r] παρ᾽ ὃ καὶ μᾶλλον ἀφυλάκτως ἐνέπιπτον αὐταῖς. οὐδὲν γὰρ ὁ πατὴρ φανερῶς ἀπεμέμφετο. συνίει δὲ κατὰ μικρὸν ἐκ τοῦ [s] ψύγματος, [t] καὶ ὅτι πρὸς τὸ λυποῦν μᾶλλον ἐτραχύνετο. διέθηκε δὲ πρὸς αὐτὰ καὶ τὸν θεῖον Φερώραν Ἀντίπατρος [v] ἐχθρωδῶς, καὶ τὴν [x] τηθίδα Σαλώμην, ὡς ἂν γαμετὴν οὖσαν, καθομιλῶν ἀεὶ καὶ παροξύνων. συνήργει δὲ καὶ πρὸς τὴν ταύτης ἀπέχθειαν ἡ Ἀλεξάνδρου γυνὴ Γλαφύρα, γενεαλογοῦσα τὴν αὐτῆς εὐγένειαν, καὶ ὡς πασῶν [y] τῶν κατὰ τὸ βασίλειον εἴη δεσπότις, [z] κατὰ πατέρα μὲν ἀπὸ

munis erat, ſed quicquid diceretur ei crimini vertebatur; & ſicubi paulo liberior eſſet, maxima minimis *improbe* affingebantur. Semper autem qui eum provocarent ſubmittebat Antipater, ut mendacia ſua non de nihilo orta viderentur; multiſque *falſo* divulgatis, unum quid de quo compertum erat fidem omnibus faceret. Et hujus quidem amicorum quiſque aut natura ita comparatus erat ut res taceret, aut de eo ita cautum erat muneribus, ut nihil arcani enunciaret: nec erraret aliquis, ſi Antipatri vitam ſceleris myſterium appellaret. Alexandri enim familiares pecunia corrumpens, aut blanditiis ſubiens, quibus omnia expugnare conſuevit, proditores fecerat, fureſque eorum quæ gereretur dicerenturve. Cum autem * ſolerter omnia hiſtrionis more ageret, calumniis uſus via aſtutiſſima Herodem aggreſſus eſt: ipſe quidem fratris perſonam ſuſtinens, aliis vero ſubornatis qui indices fierent. Cumque aliquid *regi* nunciatum eſſet in Alexandrum, † caſu intervenire ſimulabat; atque initio ei quod dictum erat obtrectans, poſtea ‡ per otium fidem ei adſtruebat, & regem ad indignationem incitabat. Cuncta autem ad inſidias referebantur, utque neci patris imminere videretur Alexander. nihil enim majorem fidem calumniis tribuebat, quam ut Antipater eum purgaret.

2. Iſtis efferatus Herodes, quantum indies ſuo in adoleſcentes affectu detrahebat, tantum adjiciebat Antipatro. Quin & eò inclinabant aulici, alii quidem ſponte ſua, alii vero juſſu & imperio, ſicut Ptolemæus amicorum cariſſimus, regiſque fratres, & univerſa progenies. * omnia namque erat Antipater, &, quod Alexandro fuit acerbiſſimum, omnia erat Antipatri mater, quæ in eos conſulebat, *mulier* noverca difficilior, multoque plus quam privignos odio habens eos qui à regina nati erant. Sed quanquam omnes ut Antipatrum jam magis obſervarent ſpes inducebat, non minus tamen ſinguli *à fratribus* deſciſcebant juſſu regis, qui clariſſimis edixerat, ne quis † ad Alexandrum ejuſque fratrem accederet, aut ſe ad eos applicaret. Terrori autem erat non ſolum domeſticis ad regiam ſpectantibus, verumetiam externis amicis. nulli enim regum *præterquam ipſi* tantum imperium dederat Cæſar, ut fugitivos ſuos ex civitatibus non ſubjectis ei liceret educere. Adoleſcentes autem quæ crimini ſibi data erant ignorabant: propereaque incaute magis in ea *forſan* inciderent. nam pater de nemine aperte conqueſtus erat: ſed *adoleſcentes*, ex illius frigore *rem* intellexerant, quodque ad omnem moleſtiam magis exaſperabatur. Porro & Pheroram patruum inimicum illis infeſtumque reddidit *Antipater*, ut & Salomen amitam, cum ea tanquam cum uxore aſſidue ſermones miſcens & in eos inſtigans. Quin & ad hujus inimicitias *augendas* conferebat Alexandri uxor Glaphyra, multa de nobilitate ſua commemorans, cunctarumque ſe quæ in regia verſarentur dominam eſſe *dictitans*, ut quæ paternum qui-

Herodes & aulici ad Antipatrum inclinant. Ant. l. 16. c. 7. §. 2.

Glaphyra vana jactatio & ſuperbia mulieres reddit Alexandro infenſas. Ant. l. 16. c. 7. §. 2.

[d] Ἔχῃ] Ἔχοι *Roſ.*

[e] Στεγανώτατος] Στεγανὸς, τὸν (utrum τὸ) διαφέρον εἰργειν τοὺς λόγους, καὶ μὴ ἐξαγγέλλειν. *Heſychius.* SPANH.

[f] Ὁδοὺς] Abeſt a *Roſ.*

[g] Τεχνικωτάτας.] Forſan τεχνικωτάτως, quo modo legiſſe videtur *Ruf.* qui vertit, *cum autem caute omnia committeret, aſtutis criminationibus aditus ad Herodem moliebatur.*

[h] Ἀπαγγελθείη] Ἀγγελθείη in MSS. HUDS. Ἀγγελθείη MSS. Oxon. & MS. *Lipſ.* SPANH.

[i] Παρελθὼν] Προσελθὼν Big. HUDS. Προελθὼν Big. Et in Not. Oxon. SPANH. Παρελθὼν ὑπεκρίνετο, i. e. *caſu intervenire ſimulabat*, cum adeſſet ex condicto, præmiſſis delatoribus. ALDR.

[k] Κατεσκεύαζεν ἡσυχῇ,] Κατεσκευάζετο & mox πᾶν pro πάντα in uno MSS.

[l] Ἀνήγετο,] *Roſ.* Ἀνῆγε.

[m] Τὸ δοκεῖν] *Roſ.* Τῇ δοκῇ.

[n] Οὕτω πίστιν] *Roſ.* Πίστιν.

[o] Ὑφῄρει] Ἀφῄρει *Rad.* SPANH.

[p] Τοῖς περὶ Ἀλέξανδρον.] i. e. *Alexandro*, Periphraſi uſitatiſſima Sed non opus eſt ad ſolum *Alexandrum* referre, verum etiam ad ejus familiares. SPANH.

[q] Καῖσαρ] Abeſt a *Roſ.*

[r] Παρ' ὃ καὶ] Ita in MSS. παρὰ *Baſ.* & Gen. HUDS. Παρ' ὃ καὶ. MSS. Ox. SPANH.

[s] Ψύγματος,] *Roſ.* Φύγματος.

[t] Καὶ ὅτι] Ita lego cum *Caſaubono* ad *Sueton.* in *Auguſto.* Verum in *Editis* & MSS. καὶ πρὸς τὸ λ. & *Rufinus* vertit, *adverſus dolorem aſperius excitabantur.*

[v] Ἐχθρωδῶς,] *Roſ.* Ἐχθρῶς.

[x] Τηθίδα] *Lugd. Bat.* Τηθίδα.

[y] Τῶν κατὰ] *Roſ.* Τὸ κατὰ.

* Quaſi in theatro fratris perſonam circumferens, *Hegeſipp.*

† Cum adeſſet ex condicto præmiſſis delatoribus. ALDRICHIUS.

‡ *Vel*, ſecreto, tacite.

* Ita Oxon. SPANH.

† Ita vertere placuit, licet non ignoro, τοὺς περὶ Ἀλέξανδρον periphraſin eſſe uſitatiſſimam pro τῷ Ἀλεξάνδρῳ.

[z] Κατὰ πατέρα] Hujus Glaphyræ pater Archelaus, quem Antonius, ejecto Ariarathe, Cappadociæ regem conſtituit, nulla pro-

quidem genus à Temeno, maternum vero à Dario Hyſtaſpis filio duceret. Multa etiam de ignobilitate exprobrat & Herodis ſorori, & uxoribus; quarum quæque propter formæ venuſtatem, non generis nobilitatem delecta erat. Multæ autem fuerunt, utpote quòd liceret Judæis patrio more plures habere, quodque rex pluribus delectaretur. Iſtis omnibus propter Glaphyræ ſuperbiam & contumelias inviſus erat Alexander.

Inimicitia inter Ariſtobulum & Salomen orta. Ant. l. 16. c. 7. §. 3.

3. Porro autem Ariſtobulus inter ſe & Salomen, ipſius licet ſocrum, diſſidium creavit, antea etiam ex Glaphyræ maledictis ira accenſam. frequenter enim uxori objiciebat generis humilitatem; quodque ipſe quidem privatam, frater vero ejus Alexander reginam duxerat: id quod Salome *matri* cum fletu nunciavit filia. Adjiciebat etiam, quod idem Alexander & Ariſtobulus minitarentur, ſe, regno adepto, aliorum fratrum matres, ſimiliter ac ancillas, textrices eſſe facturas, fratres vero ſcribas paganos; eos *ſcilicet* irridentes, quod diligenter literis inſtituti fuerint. Quibus irritata Salome, cum iram cohibere non potuiſſet, cuncta Herodi renunciavit. fide autem digna admodum videbatur, præſertim in iis quæ contra generum diceret. Quin & altera in vulgus unà dimanavit criminatio, quæ faces ſubjecit animo regis. audivit enim, ipſos crebro matrem inclamare, & ejulantes diras ei imprecari: ſæpe etiam, cum ille quædam ex Mariamnes veſtimentis nuperioribus divideret conjugibus, minari ſolitos eſſe, quod cito ciliciis pro veſtibus regiis induerentur.

Querelas contra Mariamnes filios ad Herodem defert Salome. Ant. l. 16. c. 7. §. 3.

Herodes, Romam iturus filios ad concordiam hortatur.

4. Propter iſta *Herodes* elatum licet juvenum animum ſubvereretur, non tamen ſpem ſibi *omnem* abſcidit, de illis ad bonam frugem reducendis. Verum eis ad ſe vocatis, etenim Romam navigaturus erat, pauca quidem illis minatus eſt ut rex, multa vero eos monuit ut pater, atque ad fratres diligendos hortabatur, illis delicta præterita condonans, ea lege ut in poſterum meliores evaderent. Illi autem ſeſe quidem à criminibus ſibi objectis purgabant, ea mentita & falſa eſſe dicentes, ſuæ vero defenſioni fidem ex rebus ipſis conſtare ajebant, atque ipſum ſane debere viam obſepire fictis ſermonibus, illis haud temere credendo: nunquam enim deſuturos eſſe qui mendacia in ipſos confingent, quamdiu erunt quibus ea perſuadeant.

Mariamnes filii de ſe ſolliciti. Salomen & Pheroram ſibi infenſos habent Mariamnes filii. Ant. l. 16. c. 7. §. 3.

5. Cum iſtis eum, utpote patrem, cito placaviſſent, præſentem quidem metum depulerunt, de futuris vero mœſti & ſoliciti eſſe cœperunt. Etenim cognovere Salomen ſibi eſſe infenſam, & quidem patruum Pheroram: ambo autem erant *inimici*

[a] Τημένου, κατὰ μητέρα δὲ ἀπὸ Δαρείου τοῦ Ὑστάσπεως οὖσα. πολλὰ δὲ ὠνείδιζεν, εἰς δυσγένειαν, τήν τε ἀδελφὴν τοῦ Ἡρώδου, καὶ τὰς γυναῖκας, ὧν ἑκάστη δι' εὐμορφίαν, οὐκ ἀπὸ γένους ᾑρέθη. πολλαὶ [b] δὲ ἦσαν, [c] ὡς ἂν [d] ἐφειμένον τε πατρίως Ἰουδαίοις γαμεῖν πλείους, καὶ τοῦ βασιλέως ἡδομένου πλείοσιν. αἱ πᾶσαι, διὰ τὸ μεγάλαυχον [e] τῆς Γλαφύρας καὶ τὰς λοιδορίας, ἐμίσουν Ἀλέξανδρον.

γ. Τὴν δὲ Σαλώμην, καί τοι πενθερὰν οὖσαν, αὐτὸς Ἀριστόβουλος ἑαυτῷ [f] διεστασίασεν, ὀργισμένην, καὶ πρότερον ἐπὶ ταῖς ἐκ Γλαφύρας βλασφημίαις. ὠνείδιζε γὰρ τῇ γυναικὶ συνεχῶς τὴν ταπεινότητα, καὶ ὡς αὐτὸς μὲν ἰδιῶτιν, ὁ δὲ ἀδελφὸς αὐτοῦ Ἀλέξανδρος γήμαι βασιλίδα. τοῦτο κλαίουσα τῇ Σαλώμῃ διήγγειλεν ἡ θυγάτηρ. προσετίθει δὲ ὅτι καὶ τῶν ἄλλων ἀδελφῶν τὰς μὲν μητέρας ἀπειλοῖεν [g] οἱ περὶ Ἀλέξανδρον, ἐπειδὰν παραλάβωσι τὴν βασιλείαν, ἱστουργοὺς ἅμα ταῖς δούλαις ποιήσειν, αὐτοὺς δὲ [h] κωμῶν γραμματεῖς, [i] ἐπισκώπτοντες, ὡς πεπαιδευμένους ἐπιμελῶς. [k] πρὸς ἃ τὴν ὀργὴν οὐ κατέχουσα Σαλώμη πάντα διήγγειλεν Ἡρώδῃ. σφόδρα δ' ἦν ἀξιόπιστος κατὰ [l] γαμβροῦ λέγουσα. καί τις ἑτέρα διαβολὴ συνέδραμεν, ἣ τὸν θυμὸν ὑπεκκαίουσα τοῦ βασιλέως. ἤκουσε γὰρ αὐτοὺς συνεχῶς ἀνακαλεῖσθαι μὲν τὴν μητέρα, καὶ οἰμώζειν δὲ ἐπαρωμένους αὐτῷ. πολλάκις δὲ, αὐτοῦ [m] διαδιδόντος τῆς Μαριάμμης ἐσθῆτος [n] τινὰ ταῖς μεταγενεστέραις γυναιξὶν, ἀπειλεῖν, ὡς ἀντὶ τῶν βασιλικῶν ἐν τάχει περιθήσουσιν ἑαυταῖς [o] ἐκ τριχῶν πεποιημένας.

δ. Διὰ ταῦτα καί τοι τὸ φρόνημα τῶν νεανίσκων ὑποδείσας, ὅμως οὐκ ἀπέκοπτε τὴν ἐλπίδα τῆς διορθώσεως. ἀλλὰ προσκαλεσάμενος αὐτοὺς, καὶ γὰρ εἰς Ῥώμην ἐκπλεύσειν ἔμελλε, βραχέα μὲν ἠπείλησεν ὡς βασιλεὺς, τὰ πολλὰ δὲ ἐνουθέτησεν ὡς πατὴρ, καὶ φιλεῖν τοὺς ἀδελφοὺς παρεκάλει, διδοὺς τῶν προημαρτημένων ἄφεσιν, εἰ πρὸς τὸ μέλλον ἀμείνους γένοιντο. οἱ δὲ τὰς μὲν διαβολὰς ἀπεσκευάζοντο, ψευδεῖς εἶναι λέγοντες, [p] πιστώσασθαι δὲ τὴν ἀπολογίαν τοῖς ἔργοις ἔφασκον. δεῖν μέν τοι κἀκεῖνον ἀποφράττειν τὰς λογοποιίας, τῷ μὴ πιστεύειν ῥᾳδίως. οὐ γὰρ [q] ἐπιλείψειν τοὺς καταψευσομένους αὐτῶν, ἕως ἂν ὁ πειθόμενος ᾖ.

ε. [r] Τούτους ὡς πατέρα πείσαντες ταχέως, τὸν μὲν ἐν χερσὶ φόβον διεκρούσαντο, τὴν δὲ εἰς τὰ μέλλοντα λύπην προσελάβοντο· ἐγνώκεσαν γὰρ τήν τε Σαλώμην [s] ἐχθρὰν, καὶ τὸν θεῖον Φερώραν. ἦσαν δὲ βαρεῖς μὲν ἀμφότεροι καὶ χαλεποὶ,

propinquitate attingebat genus regium. Sed paternum illi genus deducebatur ab Archelais, qui cum Romanis bellum geſſerant; mater erat ſcortum Glaphyra. Is ad Temenum genus ſuum quo jure referebat incertum eſt. Avus ſeſe Mithridatis filium erat ante mentitus. De uxore quod meminerim nihil comperi. Vide *Strab.* XII. p. 540. D. XVII. p. 796. B. *Dionem* XLIX. p. 411. A. Aldr.

a Τημένου,] Iſta, ut videtur, vera eſt lectio. Τημενοῦ in *Editis.* Τημένος aut Τημενίου in *MSS.* Huds. Τημένου *Big. Bod.* Τημενίου *Voſſ.* Τημένου vera lectio Ox. Τημένου *MS. Lipſ.* Spanh.

b Δὲ] *Lugd. Bat.* Μὲν οὖν.

c Ὡς ἂν πολυγαμεῖν] Apparet id ex *Deut.* XVII. 16, 17. & XXI. 15. 2 *Sam.* XII. 8. Sic legem intelligunt *Hebræi*, & *Chryſoſtomus* ad 1 *Cor.* XI. *Auguſtinus* de *Doctr. Chr.* l. III. c. 12. & *Joſephus*, patriarum legum peritiſſimus, in *Ant.* l. 17. c. 1. §. 2. *Grotius.* Confirmat univerſa *Teſtamenti Veteris* hiſtoria. Nam quod in ea ſemper factum, & in nullo unquam homine reprehenſum legitur, quis illud vetitum putet? Satis habemus ſi quod hic πατρίως appellatur, id Judæis fuerit in more poſitum, nec *Moſaica lege* interdictum. Aldr. Judæis licitum plures uxores ducere. Vide de Herode ἀρχ. lib. 17. c. 1. §. 2. & 3. de novem Herodis uxoribus & ſeptem ex iis filiis vide infra c. 28. §. 4. quæ fuere 1. Antipatri Mater. 2. Pontificis Filia, è qua Herodes 3. Pheroræ Filia. 4. Conſobrina. 5. Samaritis Μαρθάκη Archelai Mater *Ant.* lib. 17. c. 12. §. 1. ſeu Μαλθάκη inf. c. 28. §. 4 & lib. 2. c. 3. §. 1. è qua inſuper Antipas, Archelaus, & Olympias. 6. Cleopatra, è qua Herodes & Philippus. 7. Pallas è qua Phaſaelus. 8. Phædra. 9. Elpide. Eadem Zonaras de uxoribus Herodis Annal. p. 259. C. Spanh.

d Ἐφειμένου] *Roſ.* Ἀφειμένου.

e Τῆς Γλαφύρας καὶ τὰς λοιδορίας,] Τὸ Γλαφύρας κ. τ. λ. *Lugd. Bat.* ut *Roſ.* Τῆς Γλαφ. τὴν λοιδορίαν.

f Διεστασίασεν,] *Lugd. Bat.* Διεστασεν.

g Οἱ περὶ Ἀλέξανδρον,] Id eſt ipſe Alexander. Ælianus in lib. V. H. & alii. Hav.

h Κωμῶν γραμματεῖς.] Κωμογραμματεῖς una voce ἀρχ. l. 16. c. 17. §. 3. Spanh.

i Ἐπισκώπτοντες,] Vox ἐπισκώπτοντες deeſt *Bod.* & *Roſ.*

k Πρὸς ἃ τὴν] *Roſ.* Πρὸς ἅ.

l Γαμβροῦ] *Roſ.* Γαμβρόν.

m Διαδιδόντος] *Roſ.* Διδόντος.

n Τινὰ] Τινὰς *Voſſ.* 1.

o Ἐκ τριχῶν πεποιημένας.] Ἐκ τριχῶν i. e. ciliciis, ut ἀρχ. lib. 16. c. 7. §. 3. Ita etiam in Not. *Oxon.* Spanh. *Rufinus* vertit, *pro regalibus deliciis nigris veſtibus induerentur.* Videtur vero ſcriptum fuiſſe, *pro regalibus veſtibus ciliciis nigris uterentur.* Scriptores ſacri *ſaccos* vocant. Ree. Ἐκ τριχῶν πεποιημένας. i.e. *Ciliciis*, uti recte Interpres *Ant.* XVI. 11. quomodo & hic *Rufinum*, non *deliciis* ſcripſiſſe veriſimile eſt. Alia editio *pro regalibus deliciis factis veſtibus* legit, quaſi *de licus* aliquando ſcriptum eſſet; ſed *Rufinum* vix credo tam improprie loqui voluiſſe. Aldr.

p Πιστώσασθαι] Ita *Lugd. Bat.* Πιστώσασθαι *Alii.*

q Ἐπιλείψειν] Ἐπιλείπειν *MS.* Spanh.

r Τούτους] Abeſt a *Roſ.*

s Ἐχθρὰν,] Οὖσαν ἐχθρὰν *Bod.* Huds. Οὖσαν ἐχθρὰν & *Roſ.*

t Οἱ

λοιποί, Φερώρας δὲ μείζων, [t] ὃς πάσης μὲν ἐκοινώνει τῆς βασιλείας πλὴν διαδήματος, [u] προσόδου δὲ ἰδίας ἑκατὸν εἶχε τάλαντα, τὴν δὲ πέραν Ἰορδάνου πᾶσαν ἐκαρποῦτο χώραν, λαβὼν παρὰ τἀδελφοῦ δῶρον. ὃς αὐτὸν ἐποίησε [x] καὶ τετράρχην, αἰτησάμενος παρὰ Καίσαρος, βασιλικῶν τε γάμων ἠξίωσε συνοικήσας ἀδελφὴν τῆς ἰδίας γυναικὸς, μετὰ δὲ τὴν ἐκείνης τελευτὴν, [y] καθωσίωσε τὴν πρεσβυτάτην τῶν αὐτοῦ θυγατέρων, ἐπὶ προικὶ τριακοσίοις ταλάντοις. ἀλλ' ἀπέδρα Φερώρας [z] τὸν βασιλικὸν γάμον πρὸς ἔρωτα δούλης. ἐφ' ᾧ χαλεπήνας Ἡρώδης, τὴν μὲν θυγατέρα τῷ πρὸς Πάρθων ὕστερον ἀναιρεθέντι συνέζευξεν [a] ἀδελφιδῷ. Φερώρᾳ δὲ μετ' οὐ πολὺ τὴν ὀργὴν ἀνίει, διδοὺς συγγνώμην τῇ νόσῳ.

ς'. Διεβάλλετο δὲ καὶ πάλαι μὲν, ἔτι ζώσης τῆς βασιλίδος, ἐπιβουλεύειν αὐτῷ φαρμάκοις. [b] τότε δὲ πλεῖστοι μηνυταὶ προσῄεσαν, ὡς καίπερ φιλαδελφότατον [c] ὄντα Ἡρώδην, εἰς πίστιν ὑπαχθῆναι τῶν λεγομένων καὶ δέος. πολλοὺς δὲ τῶν ἐν ὑπονοίᾳ βασανίσας, τελευταῖον ἦλθεν ἐπὶ τοὺς Φερώρα φίλους. ὧν ἐπιβουλὴν μὲν ἄντικρυς ὡμολόγησεν οὐδεὶς, ὅτι δὲ τὴν ἐρωμένην ἁρπασάμενος εἰς Πάρθους ἀποδράναι παρεσκευάζετο, συμμέτοχος δὲ τοῦ σκέμματος αὐτῷ καὶ τῆς φυγῆς [d] Κοστόβαρος ὁ Σαλώμης ἀνὴρ, ᾧ συνῴκισεν αὐτὴν ὁ βασιλεὺς [e] ἐπὶ μοιχείᾳ τοῦ προτέρου διαφθαρέντος. ἦν δὲ ἐλευθέρα διαβολῆς, οὐδὲ Σαλώμη. καὶ γὰρ αὐτῆς Φερώρας ὁ ἀδελφὸς κατηγόρει, [f] συνθήκας περὶ γάμου ποιουμένης πρὸς Συλλαῖον, τὸν [g] Ὀβόδα τοῦ Ἀράβων βασιλέως ἐπίτροπον, ὃς ἦν ἐχθρότατος Ἡρώδῃ. [h] διελεγχθεῖσα δὲ καὶ τοῦτο, καὶ πάντα ὅσα Φερώρας ἐνεκάλει, συγγινώσκεται. καὶ αὐτὸν δὲ Φερώραν ὁ βασιλεὺς ἀπέλυσε τῶν ἐγκλημάτων.

ζ'. Μετέβαινε δ' ἐπ' Ἀλέξανδρον ὁ χειμὼν τῆς οἰκίας, καὶ περὶ τὴν ἐκείνου κεφαλὴν ὅλος [i] ἀπηρείσατο. τρεῖς ἦσαν εὐνοῦχοι τῷ βασιλεῖ τιμιώτατοι, καὶ δῆλον ἐξ ὧν ἐλειτούργουν, τῷ μὲν γὰρ οἰνοχοεῖν προσετέτακτο, τῷ δὲ δεῖπνον προσφέρειν, ὁ δὲ αὐτὸν κατεκοίμιζέ τε καὶ συγκατεκλίνετο. τούτους εἰς τὰ παιδικὰ δώροις μεγάλοις [k] ὑπήγετο ὁ Ἀλέξανδρος. μηνυθὲν δὲ τῷ βασιλεῖ, διηλέγχοντο βασάνοις, καὶ τὴν μὲν συνουσίαν εὐθέως ὡμολόγουν. ἐξέφερον δὲ καὶ τὰς εἰς αὐτὴν [l] ὑποσχέσεις, ὃν τρόπον ἀπατηθεῖεν ὑπ' Ἀλεξάνδρου, λέγοντος. „ ὡς οὐκ ἐν Ἡρώδῃ δέοι τὰς ἐλπίδας „ ἔχειν, [m] ἀναιδεῖ γέροντι, καὶ βαπτομένῳ τὰς κό„ μας, εἰ μὴ διὰ τοῦτο αὐτὸν οἴονται καὶ νέον, „ αὐτῷ δὲ προσέχειν, ὃς καὶ παρὰ ἄκοντος [n] δια„ δέξεται τὴν βασιλείαν, οὐκ εἰς μακράν τε τοὺς μὲν „ ἐχθροὺς ἀμυνεῖται, τοὺς φίλους δ' εὐδαίμονας ποιή„ σει καὶ μακαρίους, πρὸ πάντων δ' αὐτούς. εἶναι δὲ „ καὶ θεραπείαν τῶν δυνατῶν περὶ τὸν Ἀλέξανδρον „ λαθραίαν, τούς τε ἡγεμόνας τοῦ στρατεύματος καὶ τοὺς „ ταξιάρχους κρύφα πρὸς αὐτὸν συνιέναι.

graves & difficiles, præſertim vero Pheroras, quippe qui omnium in regno præter diadema particeps erat, & centum talentorum reditum de ſuo habebat, totiuſque trans Jordanem regionis fructum percipiebat, ex fratris in ipſum munificentia: qui & tetrarcham eum fecit, id quod à Cæſare petierat, regalique conjugio dignatus eſt, nuptui in eum collocata uxoris ſuæ ſorore, cujus poſt obitum deſpondit ei filiarum ſuarum natu maximam, cum trecentorum talentorum dote. Sed regale matrimonium Pheroras, ancillæ amore captus, refugiebat. Quam ob rem iratus Herodes, filiam nuptum dedit fratris filio, qui poſtea à Parthis occiſus erat. Non multo autem poſt iracundiam in Pheroram remittit, data morbo ejus *&* *cupiditati* venia. *Vide Antt. l. 16. c. 7. §. 3.*

6. Quin & crimini ei jam olim vertebatur, quod, dum viveret regina, voluiſſet eum veneno tollere. Tunc autem indices plurimi rem ad eum detulerunt, ut, quamvis fratris amantiſſimus eſſet Herodes, crederet iis quæ dicerentur, & *nonnihil* metueret. Cumque de multis, qui ſuſpecti erant, quæſtionem habuiſſet, poſtremo ad Pheroræ amicos veniebat: quorum nemo de inſidiis aperte aliquid confeſſus eſt; ſed quod, ea quam deperiit correpta, in Parthos ſe fuga recipere paraſſet; quodque hujus conſilii & fugæ conſcius fuiſſet Coſtobarus Salomes maritus, cui eam in matrimonio collocavit rex, priore marito adulterii cauſa perempto. Sed nec Salome ita *vixerat*, *ut* ab omni criminatione libera *eſſet*. Nam & eam Pheroras frater accuſabat, quod nuptias pacta eſſet cum Syllæo, Obodæ regis Arabum procuratore, quem inimiciſſimum habebat Herodes. Cum autem ea de re, aliiſque omnibus quæ Pheroras ei objecerat, convicta eſſet, ei *tamen* ignoſcitur: itaque ipſum etiam Pheroram de criminibus abſolvit rex. *Pheroras & Salome ab Herode ſuſpecti.* *Vide Antt. l. 16. c. 7. §. 6.* *Cum quibus tamen Herodes in gratiam redit.*

7. Domus vero tempeſtas in Alexandrum delata eſt, totaque capiti ejus incubuit. Tres erant ſpadones regi cariſſimi, [*] idque clarum ex miniſteriis. Nam uni quidem mandatum erat vinum ei miniſtrare, alteri vero cœnam apponere, tertius autem eum ſopiebat & cum eo concumbebat. Iſtos magnis muneribus, amaſios ſibi fieri, pellexit Alexander. Cum autem regi indicatum eſſet, quæſtione habita rei facti ſunt: & ſe cum eo conſuetudinem habere ſtatim confitebantur, & quibus ad eam rem inducti eſſent promiſſis aperiebant, quo modo decepti erant ab Alexandro, dicente, „ quod in Herode „ ſpem reponere non oporteret, ſene *admodum*, cui „ rubor erat exhauſtus, quique capillos tingebat, „ niſi hac de cauſa ipſum etiam pro juvene habe„ rent; ejus vero partes ſequi, qui & illo invito „ regnum adepturus eſt, & brevi quidem ab ini„ micis pœnas repetet, amicos vero felices faciet „ beatoſque, ac præ cæteris ipſos: quin & op„ timates clam Alexandrum colere & obſervare, „ duceſque exercitus & ordinum ductores occul„ te eum convenire. *Nova turba in domo Herodis. Antt. l. 16. c. 8. §. 1.* *Eunuchorum de Alexandro confeſſio. Antt. l. 16. c. 8. §. 1.*

8. Iſta

[t] Ος πάσης—διαδήματος,] Idem de Pherora ἀρχ. lib. 16. c. 7. §. 3. SPANH.

[u] Προσόδου δὲ ἰδίας] Προσόδους (προσόδους δὲ ἰδίας in *Raſ.*) in pleriſque *MS.* Confer de Bello l. 1. c. 17. §. 7.

[x] Καὶ τετράρχην,] Pherora Tetrarcha à Cæſare declaratus. ἀρχ. lib. 15. c. 10. §. 3. Idem Zonaras p. 241. C. SPANH.

[y] Καθωσίωσε] Nempe juxta illud Schol. Ariſtoph. Pluto p. 71. καθωσιώσατο, τοῖς καλοῖς γάμοις ἀνεμόσατο. SPANH.

[z] Τὸν βασιλικὸν] Conf. ἀρχ. lib. 16. c. 7. §. 3. SPANH.

[a] Ἀδελφιδῷ.] Herodis filia nuptum data fratris filio, Joſephi nempe fratris filio & inde emendo ἀρχ. lib. 18. c. 6. §. 4. Pro ἀδελφιδῷ forte ἀδελφιδοῦ nempe Joſephus, hujus Joſephi & Salomes filius. SPANH.

[b] Τότε δὲ] Τότε καὶ. *Bod.*

[c] Ὄντα] Abeſt a *Raſ.*

[d] Κοστόβαρος] Imò Caſtobarus Ox. SPANH. Ita quoque in *Raſ.* Καστόβαρος.

[e] Ἐπὶ μοιχείᾳ τοῦ προτέρου διαφθαρέντος.] Potius legendum ἐπὶ μοιχείας ὑπονοίᾳ, quod ſuſpectus eſſet adulterii, ut conſtat ex l. 15. c. 4. §. 9. HUDS. Nempe Joſephus Herodis patruus. SPANH.

[f] Συνθήκας περὶ γάμου] *Raſ.* Συνθήκας γάμου.

[g] Ὀβόδα] Ita cum *Rufino* ipſoque *Joſepho* in *Antt.* l. 16. c. 7. §. 6. Ὀβόδας hic loci in *Græcis* omnibus. HUDS. Ὀβόδα *Raſ.* Ox. Sic Ὀβόδας ἀρχ. lib. 16. c. 7. §. 6. Hic vero melius Ὀβόδας. SPANH.

[h] Διελεγχθεῖσα] Διελεγχθεῖσα. *Bod. Voſſ.* Ox. SPANH.

[i] Ἀπηρείσατο.] Ἐπηρείσατο *Bod.* HUDS. Ἐπηρείσατο. *Bod.* Oxon. SPANH.

[k] Ὑπήγετο] Ὑπηγάγετο in *MS.* HUDS. Ὑπηγάγετο *MS.* Oxon. SPANH.

[l] Ὑποσχέσεις,] *Raſ.* Ὑποθέσεις.

[m] Ἀναιδεῖ γέροντι,] Conf. ἀρχ. lib. 16. c. 8. §. 1. SPANH.

[n] Διαδέξεται] Διαδέξεται in *MSS.* HUDS. *Lugd. Bat.* quoque & *Raſ.* Nec ſcio cur repudiarit *Hudſonus*, præferens vulgatum δέξεται. HAV. Διαδέξεται *MSS.* Oxon. SPANH.

[*] Idque clarum ex eorum miniſteriis Ox. SPANH. *Vel*, ex muneribus quæ obibant, in *Rufini* verſione, *&* *ex genere famulatus nemini id latebat.*

o Ὑπήγετο

Ex Eunuchorum confeſſione Herodes animo mirum in modum perturbatur. Ant. l. 16. c. 8. §. 2.

8. Iſta Herodem adeo perterruerunt, ut non auderet ſtatim indicia in medium proferre: ſed, exploratores nocte dieque ſubmittens, ſingula quæ facta erant dictáve perſcrutabatur, eoſque ſine mora perimebat in quos caderet ulla ſuſpicio. Itaque iniquitate acerbiſſima repleta eſt regia. nam pro ſuis quiſque inimicitiis vel odio calumnias finxêre, multique regis iracundia cædis cupida contra adverſarios abutebantur. Et mendaciis quidem facile credebatur: ſupplicia vero celerius luebant, quam factæ erant criminationes. Denique accuſabatur qui modo accuſaverat, & *delator* cum eo qui ab ipſo convictus erat ad pœnam ducebatur. Nam ut quæſtiones ſuccise haberentur, in cauſa erat vitæ diſcrimen, quod rex adibat. Eò autem acerbitatis proceſſit, ut neminem culpa vacuum * placido vultu intueretur, immo & amicis crudelis eſſet & inhumanus. Itaque illorum multis regia interdixit: & quos manu feriendi poteſtatem non habebat, eos verbis *aſperioribus* petebat. † Alexandro autem in malis inſtabat Antipater; factoque agmine ex conſanguineis *ſui ſimilibus*, nihil reliqui faciebat quod crimini vertere potuit. Atqui eò timoris perductus eſt rex ex prodigioſis Antipatri ſociorumque ejus mendaciis, ut videre videretur Alexandrum ſtricto gladio ſibi imminere. Quo factum eſt ut comprehenſum ſtatim in vincula conjiceret, & ad quæſtionem in ejus amicos tormentis habendam procederet. Multi autem aut taciti moriebantur, aut nihil contra conſcientiam eloquuti. Alii vero, præ doloribus mentiri coacti, dicebant, patri ab eo cum fratre Ariſtobulo inſidias fieri, eoſque tempus obſervare, ut, illo inter venandum occiſo, Romam profugerent. Iſtis, quanquam parum veriſimilia erant, ſed neceſſitate cogente effuſa, lubenti tamen animo rex credebat, ſemet conſolans in vinculis filii, quod id non injuſte feciſſe videretur.

Quæſtiones de variis habita, ut aliquid contra Mariamnes filios extorqueretur. Ant. l. 16. c. 8. §. 3.

η'. Ταῦτα τὸν Ἡρώδην οὕτως ἐξεφόβησεν, ὡς μηδὲ παραχρῆμα τολμῆσαι τὰς μηνύσεις ἐκφέρειν. ἀλλὰ, κατασκόπους [o] ὑποπέμπων νύκτωρ καὶ μεθ' ἡμέραν, ἕκαστα τῶν πραττομένων ἢ λεγομένων [p] διηρεύνα, καὶ τοὺς ἐν ταῖς ὑποψίαις εὐθέως ἀνῄρει. δεινῆς δὲ ἀνομίας ἐπλήσθη [q] τὸ βασίλειον. κατὰ γὰρ ἔχθραν ἢ μῖσος ἴδιον ἕκαστος ἔπλαττε τὰς διαβολὰς, καὶ πολλοὶ πρὸς τοὺς διαφόρους φονῶντι τῷ βασιλικῷ θυμῷ [r] κατεχρῶντο. καὶ τὸ μὲν ψεῦδος εἶχε παραχρῆμα πίστιν, αἱ κολάσεις δὲ τῶν διαβολῶν ἦσαν ὠκύτεραι. κατηγορεῖτο γοῦν τις ἄρτι κατηγορήσας, καὶ τῷ [s] πρὸς αὐτοῦ διελεγχθέντι συναπήγετο. τὰς γὰρ ἐξετάσεις [t] τοῦ βασιλέως ὁ περὶ τῆς ψυχῆς κίνδυνος ὑπετέμνετο. προέβη [v] δὲ εἰς τοσοῦτον πικρίας, ὡς μηδὲ τῶν [x] ἀκαταιτιάτων τινὶ προσβλέπειν ἡμέρως, εἶναι δὲ καὶ τοῖς φίλοις ἀπηνέστατος. πολλοῖς γοῦν [y] αὐτῶν ἀπεῖπε [z] τὸ βασίλειον. καὶ πρὸς οὓς οὐκ εἶχε χειρὸς ἐξουσίαν, τῷ λόγῳ χαλεπὸς ἦν. [a] ἐπανέβη δὲ Ἀντίπατρος ἐν ταῖς συμφοραῖς Ἀλεξάνδρῳ. καὶ στῖφος ποιήσας τῶν συγγενῶν οὐκ ἔστιν ἣν τινα διαβολὴν παρέλιπε. προήχθη γέ τοι πρὸς τοσοῦτον δέους ὁ βασιλεὺς ὑπὸ τῆς τερατείας αὐτοῦ καὶ τῶν συνταγμάτων, ὥστε [b] ἐφεστάναι δοκεῖν τὸν Ἀλέξανδρον ξιφήρη. συλλαβὼν γοῦν αὐτὸν ἔδησεν ἐξαπίνης, καὶ πρὸς βάσανον ἐχώρει τῶν φίλων αὐτοῦ. σιγῶντες δὲ ἀπέθνησκον [c] οἱ πολλοὶ, καὶ μηδὲν [d] ὑπὲρ τὸ συνειδὸς εἰπόντες. οἱ δὲ ὑπὸ τῶν ἀλγηδόνων ψεύσασθαι βιασθέντες ἔλεγον, ὡς ἐπιβουλεύοι τε αὐτῷ μετὰ Ἀριστοβούλου τοῦ ἀδελφοῦ, καὶ παραφυλάττοι [e] κυνηγοῦντα κτείνας εἰς Ῥώμην ἀποδρᾶναι. τούτοις, καίτοι οὐ πιθανοῖς οὖσιν, ἀλλ' ὑπὸ τῆς ἀνάγκης ἐσχεδιασμένοις, ὁ βασιλεὺς ἐπίστευεν ἡδέως, παραμυθίαν λαμβάνων τοῦ δῆσαι τὸν υἱὸν τὸ μὴ δοκεῖν ἀδίκως.

CAP. XXV.

Alexandrum & Pheroram Herodi reconciliat Archelaus.

Alexander, de ſalute ſua deſperans, ſe Herodi inſidias ſtruxiſſe fatetur. Ant. l. 16. c. 8. § 5.

ALexander autem, quoniam nullo modo fieri poſſe videbat, ut patri perſuaderet animum mutare, malis obviam ire decrevit: cumque libros quatuor adverſus inimicos compoſuiſſet, de inſidiis confitebatur, & illorum pleroſque ſecum earundem participes eſſe declarabat; ante omnes autem Pheroram & Salomen. Nam & hanc etiam nocte quondam ‡ per vim ſecum concubuiſſe *dicebat*. Jamque libri in manibus erant Herodis, multa & gravia de optimatibus clamantes; & *tum* maturato itinere in Judæam venit Archelaus, de genero ſimul ac filia ſollicitus. illiſque provide ad-

Archelaus venit in Judæam. Ant. l. 16. c. 1. §. 6.

ΚΕΦ. κε'.

Ἀλέξανδρον καὶ Φερώραν τῷ Ἡρώδῃ διαλλάττει Ἀρχέλαος.

ΟΔὲ Ἀλέξανδρος, ἐπεὶ τὸν πατέρα μεταπείθειν ἀμήχανον ἑώρα, τοῖς δεινοῖς ὁμόσε χωρεῖν διέγνω. καὶ, τέσσαρας κατὰ τῶν ἐχθρῶν βίβλους [f] συνταξάμενος, προσωμολόγει μὲν τὴν ἐπιβουλὴν, κοινωνοὺς δὲ ἀπεδείκνυε τοὺς πλείστους αὐτῶν, πρὸ δὲ πάντων Φερώραν καὶ Σαλώμην. ταύτην γὰρ δὴ καὶ μιγῆναί ποτε [g] αὐτῷ καὶ μὴ θέλοντι, νύκτωρ εἰσβιασαμένην. αἵτε οὖν βίβλοι παρῆσαν εἰς χεῖρας Ἡρώδῃ, πολλὰ καὶ δεινὰ κατὰ τῶν δυνατῶν βοῶσαι. καὶ διὰ τάχους εἰς Ἰουδαίαν Ἀρχέλαος ἀφικνεῖται, περὶ τῷ γαμβρῷ καὶ τῇ θυγατρὶ δείσας. γίνεται δὲ βοηθὸς αὐ-

τοῖς

o *Ὑποπέμπων*] *Ὑποπέμπων ἀλλὰ Busb. & Rhed.*

p *Διηρεύνα,*] *Διηρεύνησε Busb. & Rhed.*

q *Τὸ βασίλειον.*] Regia, ſic mox etiam τὸ *βασίλειον*, hâc eadem l. Sic etiam accipit *Rufinus*, ἀρχ. lib. 16. c. 8. §. 3. Spanh.

r *Κατεχρῶντο.*] *Raff. Διεχρῶντο.*

s *Πρὸς αὐτοῦ*] Ita cum *Cod. Voſſ.* πρὸ αὐτοῦ in *Editis Aliiſque.* Huds. Πρὸς *Voſſ. Raf.* Ox. Spanh.

t *Τοῦ βασιλέως*] Ego τοῦ *βασιλέως* jungo cum ſequentibus, alii vero cum præcedentibus.

v *Δὲ εἰς*] Abeſt δὲ à *Raff.*

x *Ἀκαταιτιάτων τινὶ*] Sic infra lib. 4. c. 3. §. 10. Spanh. Alium ſenſum exhibet *Raff.* ſcribens *μηδὲ τῶν ἄλλων ἐνατενίζειν τινὶ*, quaſi vellet, Herodem neminem illorum, in quem oculos defigere contingebat, eo, quo antea, vultu aſpexiſſe. Illud *ἡμέρως* Hebræi dicerent *ſicut heri & nudiuſtertius*. *Geneſ.* 3. 2. 5. & 1 *Sam.* 19. 7. Sed forſan utrumque olim ſcripſit *Joſephus*, hoc pacto, *μηδὲ τῶν ἄλλων ἐνατενίζειν ἀκαταιτιάτων τινὶ*, &c. Ut ita dicatur *Herodes* omnes illos, etiam inſontes, quos modo adſpiceret, velut hoſtes habuiſſe, & pravo ſævoque lumine contuitus fuiſſe. Hav.

y *Αὐτῶν*] *Raff. Αὐτοῦ.*

z *Τὸ βασίλειον.*] Confer ſupra. Spanh.

a *Ἐπανέβη*] Id eſt, *Periclitanti autem Alexandro inſtabat*, ut ruentem ſcilicet urgeret. Vel potius eſt *metaphora* à natantibus ſumpta; ſiquis in hominem conſcendat ægre enatantem, quo illum pondere ſuo ſubmergat. Aldrich. *Lugd. Bat.* Ἐπενέβη.

b *Ἐφεστάναι δοκεῖν*] Ita *Busb.* ἐφεστάναι *Aliis.*

c *Οἱ πολλοὶ,*] Iſta *οἱ πολλοὶ* non agnoſcit *Big.* Huds. *Οἱ πολλοὶ* deeſt in *Big.* Ox. Spanh.

d *Ὑπὲρ*] *Lugd. Bat.* male ὑπὸ.

e *Κυνηγοῦντα*] *Κυνηγετοῦντα Busb.*

f *Συνταξάμενος,*] *Συγγραψάμενος Voſſ. & Big.*

g *Αὐτῷ καὶ μὴ θέλοντι,*] Ita ex *Raff.* reliqui enim illud καὶ (quod hic optime convenit) non agnoſcunt. Hav.

* *Humanius* aut *humanius* Ox. Spanh.

† Periclitante Alexandro inſtabat Antipater. Ox. Spanh.

‡ Adjicere interpres debuerat *invito*, id enim Græcum μὴ θέλοντι indicat, & amplius docemur ex *Ant.* 16. 8. 5. ubi illam ſibi neſcienti per noctem obrepſiſſe ait. Hav.

h Διαφυ-

τοῖς μάλα προθύμοις, καὶ τέχνῃ τὴν τοῦ βασιλέως ἀπειλὴν [h] διεκρούσατο. συμβαλὼν γὰρ εὐθέως αὐτῷ,
„ ποῦ ποτέ ἐστιν ὁ ἀλιτήριός μου γαμβρὸς, ἔφη; ποῦ
„ δὲ τὴν πατροκτόνον ὄψομαι κεφαλὴν, ἣν ταῖς ἐμαυτοῦ
„ χερσὶ διασπαράξω; προσθήσω δὲ καὶ τὴν θυγατέρα
„ μου τῷ καλῷ νυμφίῳ. καὶ γὰρ εἰ μὴ κεκοινώνηκε
„ τοῦ σκέμματος, ὅτι τοιούτου γέγονε γυνὴ, μεμίαν-
„ ται. θαυμάζω δὲ καὶ σὲ τὸν ἐπιβουλευθέντα τῆς [i] ἀνε-
„ ξικακίας, εἰ ζῇ [k] μέχρι νῦν Ἀλέξανδρος. ἐγὼ
„ γὰρ ἠπειγόμην ἀπὸ Καππαδοκίας, ὡς τὸν μὲν εὑρή-
„ σων πάλαι δεδωκότα δίκας, μετὰ δὲ σοῦ περὶ τῆς
„ θυγατρὸς ἐξετάσων. [l] ἣν κἀκείνῳ, σέ καὶ τὸ σὸν
„ ἀξίωμα βλέπων, [m] ἐνεγγύησα. νῦν δὲ περὶ ἀμ-
„ φοῖν ἡμῖν βουλευτέον. [n] κἂν ᾖς λίαν πατὴρ τοῦ κο-
„ λάζειν υἱὸν ἐπίβουλον [o] ἀτονώτερος, [p] ἀμείψω-
„ μεν τὰς δεξιὰς, καὶ γενώμεθα τῆς ἀλλήλων ὀργῆς
„ διάδοχοι.

β. Τούτοις περικομπήσας, καίτοι διατεταγμένον, Ἡρώδην ὑπάγεται. δίδωσι γοῦν αὐτῷ τὰς συνταχθείσας ὑπ' Ἀλεξάνδρου βίβλους ἀναγνῶναι, καὶ καθ' ἕκαστον ἐφιστὰς κεφάλαιον, συνεσκέπτετο. [q] λαμβάνει δὲ ὁ Ἀρχέλαος ἀφορμὴν τοῦ στρατηγήματος, καὶ κατὰ μικρὸν εἰς τοὺς ἐγγεγραμμένους καὶ Φερώραν μετῆγε τὴν αἰτίαν. ὡς δὲ ἑώρα πιστεύοντα τὸν βασιλέα, „ σκεπτέον,
„ ἔφη, μήποτε τὸ μειράκιον ὑπὸ τοσούτων εἴη πονηρῶν
„ ἐπιβεβουλευμένον, οὐχ ὑπὸ τοῦ μειρακίου σύ. καὶ γὰρ
„ οὐδὲ ὁρᾶν αἰτίαν, [r] ἐξ ἧς ἂν εἰς τηλικοῦτον [s] μύ-
„ σος [t] προσέπεσεν, [u] ἀπολαύων μὲν ἤδη βασιλείας,
„ [x] ἐλπίζων δὲ καὶ διαδοχῆς, εἰ μή τινες ἦσαν ἀνα-
„ πείθοντες, καὶ τὸ τῆς ἡλικίας εὔκολον ἐπὶ κακῷ
„ μεταχειριζόμενοι. διὰ γὰρ τῶν τοιούτων ἐξαπα-
„ τᾶσθαι μὲν, οὐ νέους μόνον, ἀλλὰ καὶ γέροντας,
„ [y] οἴκους δὲ λαμπροτάτους καὶ βασιλείας ὅλας ἀνα-
„ τρέπεσθαι.

γ. Συνῄνει τοῖς [z] λεγομένοις Ἡρώδης, καὶ τὴν μὲν πρὸς Ἀλέξανδρον ὀργὴν ἐπανίει κατ' ὀλίγον, πρὸς δὲ Φερώραν παρωξύνετο. [a] τῶν γὰρ τεσσάρων βιβλίων οὗτος ἦν [b] ἡ ὑπόθεσις. ὃς κατιδών τό, τε τοῦ βασιλέως ὀξύρροπον, καὶ τὴν Ἀρχελάου φιλίαν παρ' αὐτῷ πάντων κρατοῦσαν, ὡς οὐκ [c] ἦν εὐσχήμων σωτηρία, τὴν δι' ἀναιδείας ἐπορίζετο. καταλείψας γοῦν Ἀλέξανδρον, προσέφυγεν Ἀρχελάῳ. κἀκεῖνος, „ οὐχ ὁρᾶν,
„ ἔφη, πῶς ἂν αὐτὸν [d] ἐξαιτήσαιτο, [e] τοσούτοις
„ [f] ἐνεχόμενον ἐγκλήμασιν, ἐξ ὧν σαφῶς ἀποδείκνυ-
„ ται τοῦ βασιλέως ἐπίβουλος, καὶ τῶν παρόντων τῷ
„ μειρακίῳ κακῶν αἴτιος γεγονὼς, εἰ μὴ βούλεται,
„ τὸ πανοῦργον καὶ τὰς ἀρνήσεις ἀφεὶς, προσομολογῆ-
„ σαι μὲν τὰ κατηγορημένα, συγγνώμην δὲ αἰτήσα-
„ σθαι παρὰ τἀδελφοῦ καὶ φιλοῦντος. εἰς γὰρ τοῦτο
„ πάντα τρόπον αὐτῷ συνεργήσειν.

δ. Πείθεται Φερώρας, καὶ κατασκευάσας [g] αὐτὸν ὡς ἂν οἰκτρότατος φανείη, μελαίνῃ τε ἐσθῆτι καὶ δακρύοις, προσπίπτει τοῖς Ἡρώδου ποσὶν, [h] ὡς πολλάκις ἔτυχε, συγγνώμην αἰτούμενος, καὶ μιαρὸν μὲν ἑαυτὸν ὁμολογῶν,

modum opem tulit & auxilium, & aſtutia *ſua* regis minas à cervicibus illorum depulit. Statim enim ac cum eo congreſſus eſt, „ ubinam eſt, clamabat,
„ ſceleratus *ille* gener meus? aut ubi paricidale ca-
„ put in conſpectum meum veniet, quod manibus
„ meis dilacerabo? immo & filiam meam bono *iſti*
„ ſponſo adjiciam. nam etſi conſilii particeps non
„ fuerit, ejuſmodi tamen viri conjux facta, *ſcele-*
„ *ribus* inquinata eſt. Miror autem tui patientiam
„ cui paratæ erant inſidiæ, ſi adhuc vivit Alexan-
„ der. Ego enim è Cappadocia properabam, illum
„ jampridem pœnas dediſſe comperturus, & de
„ filia *mea* quæſtionem tecum habiturus; quam
„ & illi, te tuamque dignitatem ſpectans, de-
„ ſpondi. At nunc de utroque nobis deliberandum
„ eſt. Et ſi admodum pater ſis, & ad puniendum
„ filium *tui* inſidiatorem minus fortis, dextras
„ permutemus, atque in ira exſequenda alter in
„ alterius vicem ſuccedamus.

Aſtute agit Archelaus, ut patrem filio reconciliet. Antt. l. 16. c. 8. §. 6.

2. Iſta magnifice loquutus, Herodem, quamvis propoſiti ex adverſo tenacem, aliquantulum inde deducit. Itaque libros ab Alexandro compoſitos ei legendos tradit, ſingulisque capitulis inſiſtens, cum eo *iſta* diſpiciebat. Unde *ſui* conſilii *adhibendi* occaſionem arripit Archelaus; paulatimque culpam in eos quorum nomina ſcripta erant in libris & in Pheroram tranſtulit. Cum autem ſibi credere regem videret, „ conſiderandum eſt, inquit, ne for-
„ te adoleſcens tot ſceleratorum inſidiis impetatur,
„ non tu ab adoleſcente. Haud enim conſtat quid
„ cauſæ eſſet, cur in ſcelus adeo magnum incide-
„ rit (qui & nunc regno tantum non potitur,
„ ſpemque habet *in regnum* ſuccedendi) niſi qui-
„ dam ſuaſores *&* *impulſores* extitiſſent, qui ætatis
„ facilitate abuterentur. Nam ab ejuſmodi homi-
„ nibus non ſolum juvenes deceptos eſſe *contigit*,
„ verum etiam ſenes, domoſque clariſſimas & in-
„ tegra regna ſubverti.

In Herodis amicos Alexandri crimina transfert. Antt. l. 16. c. 8. §. 6.

3. Conſentiebat dictis Herodes, & nonnihil de ſua in Alexandrum ira paulatim remittebat, & *è contra* in Pheroram exaſperabatur. nam ille erat quatuor librorum *fere* argumentum. qui, cum vidiſſet quò propenderet regis animus, & in omnibus apud eum prævalere Archelai amicitiam, quam honeſte non potuit ex impudentia quæſivit ſalutem. Itaque, relicto Alexandro, confugit ad Archelaum. Atque ille, „ non ſe videre, ajebat, quo modo pe-
„ riculo eum eximat, qui tot criminibus ſe ob-
„ ſtrinxerit, ex quibus clare demonſtratur ipſum
„ regi inſidiatum eſſe, omniumque malorum,
„ quibus juvenis conflictatur, cauſam & aucto-
„ rem exſtitiſſe; niſi vellet, inficiandi verſutia
„ depoſita, omnia de quibus inſimularetur confi-
„ teri, & à fratre ipſum etiam diligente veniam pe-
„ tere. ad hoc enim ſe quoque modis omnibus
„ auxilium ei laturum.

Herodes in Pheroram exacerbatus. Antt. l. 16. c. 8. §. 6.

4 Paruit *Archelao* Pheroras, & cum ita ſe comparaſſet, ut quam maxime miſerabilis appareret, & veſte atra & lachrymis, Herodi ad genua accidit, id quod ſæpiuſcule potuit, ſibi ignoſci poſtulans, & ſe quidem ſceleratum eſſe confitens, ut qui omnia

Pheroras, ſuaſu Archelai, Herodi ad genua accidit.

quæ

h Διεκρούσατο.] *Ruf.* Ἀπεκρούσατο.
i Ἀνεξικακίας,] Conf. inf. c. 22. §. 2. Spanh.
k Μέχρι νῦν] Μέχρι νῦν ὁ Ἀλέξανδρος *Bus.*
l Ἣν κἀκείνῳ,] Ἣν ἐκείνῳ *Bus.* & *Rhed.*
m Ἐνεγγύησα.] *Ruf.* Ἐγγύησα.
n Κἂν ᾖς — ἀτονώτερος] Conf. ſupr. cap. 10. §. 4. Spanh.
o Ἀτονώτερος,] *Ruf.* Ἀτονωτέρως.
p Ἀμείψωμεν] Ita *Bus.* & *Ruf.* ἀμείψομεν vel ἀμείψωμεν in *cæteris*.
q Λαμβάνει] Λαμβάνει δ' Ἀρχέλαος *Rhed.*
r Ἐξ ἧς ἂν] Ἐφ' ἧς *Bus.*
s Μῦσος] Ita lego cum *Rufino.* μῖσος in *Græcis* omnibus. Huds. Μύσος *Ruf.* Spanh.
t Προσέπεσεν,] *Ruf.* Διέπεσεν.
u Ἀπολαύων] Ἀπολαύων & ſtatim ἐλπίζων in *MSS.* Huds. Ἀπολαύων *MS.* Spanh.
x Ἐλπίζων] *MS.* Spanh.
y Οἴκους δὲ λαμπροτάτους] *Ruf.* Οἴκους δὲ λαμπροτάτους, &c. quo modo diſtinctio poſt γέροντας eſſet abolenda; ſed placet magis vulgata lectio. Hav.
z Λεγομένοις] *Ruf.* Φθεγγομένοις.
a Τῶν γὰρ τεσσάρων] Conf. ἀρχ. lib. 16. c. 8. §. 6. Spanh.
b Ἡ ὑπόθεσις.] Illud ἡ adjectum eſſe volui è *Cod. Bus.*
c Ἦν] *Ruf.* Ἦν.
d Ἐξαιτήσαιτο,] *Lugd. Bat.* Ἐξαιτήσασθαι. Male.
e Τοσούτοις] *Ruf.* Τοιούτοις.
f Ἐνεχόμενον] Ἀνεχόμενον *Bus.* & *Rhed.*
g Αὐτὸν] Ἑαυτὸν in quibuſdam *MS.*
h Ὡς πολλάκις] Illa ὡς πολλάκις ἔτυχε non agnoſcit *Ruf.* Huds. Deeſt in *Rufino.* Spanh.

i Μια-

quæ ſibi objicerentur patrarit; mentis vero alienationem & inſaniam deplorans, cujus cauſam in mulieris amorem conferebat. Cum autem Pheroram ſuimet accuſatorem & teſtem ſtitiſſet Archelaus, tum ita Herodem exorabat, ejuſque iracundiam mitigabat, familiari uſus exemplo. „Nam & ego, „*inquit*, à fratre multo graviora perpeſſus, naturæ jus ante vindictam poſui. quippe in regnis, „veluti in magnis corporibus, partem aliquam „ſemper intumeſcere præ gravitate *&* *mole*, „quam amputare quidem non oportet, leniter „vero curare.

Pheroram Herodi reconciliat Archelaus. Antt. l. 16. c. 8. §. 6.

5. Cum multa ejuſmodi diceret, Herodis quidem animum erga Pheroram placatiorem reddidit; ipſe vero Alexandro ſuccenſere non deſtitit, filiamque ab eo disjunctam *ſecum* abducturum ajebat, donec eò redegerat Herodem, ut è contra pro adoleſcente eum deprecaretur, ut iterum ei filiam deſponderet *ſuam*. Archelaus autem * probabilitate magna ſimulavit ſe velle tandem permittere, ut ea cuivis collocaretur præterquam Alexandro: ſibi enim nihil prius & antiquius eſſe, quam ut jura affinitatis inter ſe conſerventur. Rege autem ſibi filium ab eo † donatum iri affirmante, ſi matrimonium non dirimeret, quod & liberos jam haberent, & uxor ab adoleſcente impenſe diligeretur; quæ, ſi diutius maneat, delictis remedium afferet, ſin *a filio* divelleretur, in cauſa erit cur de omnibus deſperetur: * molliorem namque fieri audaciam, ſi animus à domeſticis affectibus occupetur. Vix tandem Archelaus inflexus & *genero* reconciliatur, facitque ut pater cum adoleſcente in gratiam redeat. omnino tamen eum Romam mitti debere adjicit, cum Cæſare colloquuturum; de omnibus enim ſeſe literas ad eum dediſſe.

Necnon Alexandrum. Antt. l. 16. c. 8. §. 6.

6. Atque ita quidem vaſro Archelai conſilio, quo generum *periculo* liberavit, finis aderat: &, redintegrata concordia, tempus aliquod conviviis & lætitiis impendebant. Ipſi autem, cum diſcederet, dono dedit Herodes talenta ſeptuaginta, & ſolium aureum gemmis diſtinctum, & eunuchos, & concubinam, cui nomen erat Pannychis, item amicorum ejus quemque pro cujuſque merito honoravit. Similiter etiam cognati *regis* omnes, *juſſu* illius, Archelao ſplendida donarunt munera. cumque tam Herodes quam optimates ad Antiochiam uſque proſequuti ſunt.

Archelaum, muneribus auctum, Antiochiam uſque deduxit Herodes. Antt. l. 16. c. 8. §. 6.

δεδρακέναι γὰρ πάντα ὅσα κατηγόρησε. παρακοπὴν δὲ φρενῶν καὶ μανίαν ὀδυρόμενος, ἧς αἴτιον εἶναι τὸν ἔρωτα τῆς γυναικὸς ἔλεγε. παραστήσας δὲ κατήγορον καὶ [i] μάρτυν αὐτοῦ Φερώραν Ἀρχέλαος, οὕτως ἤδη παρῃτεῖτο, καὶ τὴν Ἡρώδου κατέστελλεν ὀργήν, χρώμενος οἰκείοις ὑποδείγμασι. „καὶ γὰρ αὐτός, πολλῷ χαλεπώτερα „πάσχων [k] ὑπὸ ἀδελφοῦ, τῆς ἀμύνης ἐπίπροσθεν τι„θέναι τὸ τῆς φύσεως δίκαιον. ἐν γὰρ ταῖς βασι„λείαις, ὥσπερ ἐν μεγάλοις σώμασιν, ἀεί τι μέ„ρος φλεγμαίνειν ὑπὸ τοῦ βάρους, ὅπερ ἀποκόπτειν „μὲν οὐ χρῆναι, θεραπεύειν δὲ [l] πρᾳότερον.

έ. Πολλὰ τοιαῦτα λέγων, Ἡρώδην μὲν ἐπὶ [m] Φερώρᾳ [n] μειλίσσεται. διέμενε δ' αὐτὸς ἀγανακτῶν πρὸς Ἀλέξανδρον, καὶ τὴν θυγατέρα διαζεύξας ἀπάξειν ἔφασκεν, ἕως περιέστησεν Ἡρώδην ἀντιπαρακαλεῖν ὑπὲρ τοῦ μειρακίου, καὶ πάλιν αὐτῷ μνηστεύεσθαι τὴν θυγατέρα. σφόδρα δὲ [o] ἀξιοπίστως Ἀρχέλαος ᾧ βούλεται συνοικίζειν αὐτὴν ἐπέτρεπε, πλὴν Ἀλεξάνδρου. περὶ πλείστου γὰρ ποιεῖσθαι τηρεῖν πρὸς αὐτὸν τὰ τῆς ἐπιγαμίας δίκαια. φαμένου δὲ τοῦ βασιλέως δῶρον ἕξειν παρ' αὐτοῦ τὸν υἱόν, εἰ μὴ διαλύσει τὸν γάμον, ὄντων μὲν αὐτοῖς ἤδη καὶ τέκνων, στεργομένης δ' οὕτως ὑπὸ τοῦ μειρακίου τῆς γυναικός, ἣν παραμένουσαν μὲν [p] ἔσεσθαι [q] δυσώπημα τῶν ἡμαρτημένων, ἀπορραγεῖσαν δὲ αἰτίαν τῆς εἰς ἅπαντα ἀπογνώσεως· μαλακωτέρας γὰρ γίνεσθαι τὰς τόλμας, πάθεσιν οἰκείοις περισπωμένας. [r] καταινέσας μόγις Ἀρχέλαος [s] διαλλάσσεταί τε καὶ διαλλάσσει τῷ νεανίσκῳ τὸν πατέρα. δεῖν μέντοι πάντως, ἔφη, πέμπειν αὐτὸν εἰς Ῥώμην, Καίσαρι διαλεξόμενον. γεγραφέναι γὰρ αὐτὸς ἐκείνῳ περὶ πάντων.

ς'. Τὸ μὲν οὖν Ἀρχελάου [t] στρατήγημα, δι' οὗ τὸν γαμβρὸν ἐρρύσατο, πέρας εἶχε. μετὰ δὲ τὰς διαλλαγὰς, ἐν εὐωχίαις καὶ φιλοφρονήσεσι διῆγον. ἀπιόντα δὲ αὐτὸν Ἡρώδης δωρεῖται ταλάντων ἑβδομήκοντα [v] δώροις, θρόνῳ τε χρυσῷ διαλίθῳ, καὶ εὐνούχοις, καὶ παλλακίδι, ἥτις ἐκαλεῖτο [x] Παννυχίς, τῶν τε φίλων ἐτίμησεν ἕκαστον κατ' ἀξίαν. ὁμοίως δὲ καὶ οἱ συγγενεῖς, προστάξαντος τοῦ βασιλέως, πάντες Ἀρχελάῳ λαμπρὰ δῶρα ἔδοσαν. προεπέμφθη δὲ ὑπό τε Ἡρώδου καὶ τῶν [y] δυνατῶν μέχρις Ἀντιοχείας.

ΚΕΦ.

i Μάρτυν] Ita in MSS. μάρτυρα Baſ. & Gen. HUDS. Μάρτυν MSS. Ox. SPANH.

k Ὑπὸ ἀδελφοῦ,] Ὑπὸ τοῦ ἀδελφοῦ in MSS. HUDS. Ὑπὸ τοῦ ἀδ. MSS. SPANH.

l Πρᾳότερον.] Roſt. Πρᾳότερον.

m Φερώρᾳ] Ita cum Cod. Big. & Lugd. Bat. Φερώρας in ceteris. HUDS. Φερώρᾳ. Big. Ox. SPANH.

n Μειλίσσεται.] Sic Bod. & Voſſ. μειλίσσει in reliquis. HUDS. Μειλίσσεται. Bod. Voſſ. SPANH.

o Ἀξιοπίστως] Ἀξιοπίστως gravatim. Ita ſcilicet ſimulabat Archelaus, idque ſolerter adeo ut Herodem falleret. Itaque Joſephi mentem, non verba ſpectavit interpres. Ea ſic verti poſtulant: *Archelaus vero probabiliter*, vel *ſolerter admodum ſimulavit ſe velle tandem permittere, ut ea cuivis collocaretur præterquam Alexandro*. ALDR.

p Ἔσεσθαι] Conf. ἄλωσ. lib. 1. c. 6. §. 5. SPANH.

q Δυσώπημα] Difficile eſt una voce explicare quid ſignificet hoc loco δυσώπημα, quando & præteriti reſpicit veniam, & futuri cautionem. Verto interim *remedium*, donec vox aliqua commodior occurrat. De præterito accepit *Rufinus*, qui vertit *peccatorum foret oblivio*; de futuro potius intellexit Herodes, ut ex ſequentibus patet. ALDR.

r Καταινέσας] Ita Buxb. Rhed. Roſt. & Bod. καταινέσας in Editis Aliiſque.

s Διαλλάσσεται] Διαλλάττεταί τε καὶ διαλλάττει in iiſdem MS.

t Στρατήγημα,] Nota στρατήγημα de ſtratagemate. SPANH.

v Δώροις,] Illud δώροις non agnoſcit Bod.

x Παννυχίς,] Πάννυχις in quibuſdam MS.

y Δυνατῶν] Ita cum MS. ut & Roſt. δυναστῶν in Editis.

* Vel, ſolerter admodum.

† Donatum iri, Not. Ox. SPANH.

* Molliorem namque fieri audaciam ſi domeſticis affectionibus diſtrahatur, Ruf. Molliores enim fieri ſolere ſcelerum præſumptiones, quæ domeſticis affectibus revocarentur, Hegeſipp.

ΚΕΦ. κϛʹ.

Ὡς τοὺς Μαριάμμης υἱοὺς διαβάλλει Εὐρυκλῆς, καὶ οὐδὲν ἰσχύει ἡ τοῦ Εὐαράτου Κῴου ἀπολογία.

ΜΕΤ' οὐ πολὺ δὲ, εἰς τὴν Ἰουδαίαν [a] παρέβαλεν ἀνὴρ, πολὺ τῶν Ἀρχελάου στρατηγημάτων δυνατώτερος, ὃς οὐ μόνον τὰς [a] ὑπ' ἐκείνου πολιτευθείσας Ἀλεξάνδρου διαλλαγὰς ἀνέτρεψεν, ἀλλὰ καὶ ἀπωλείας [b] αἴτιος αὐτῷ κατέστη. [c] ὃς ἦν Λάκων, [d] Εὐρυκλῆς τοὔνομα, πόθῳ χρημάτων εἰς τὴν βασιλείαν [e] προσφθαρείς. οὐ γὰρ ἀντεῖχεν ἔτι ἡ Ἑλλὰς αὐτοῦ τῇ πολυτελείᾳ. λαμπρὰ δὲ Ἡρώδῃ δῶρα προσενεγκὼν, δέλεαρ ὧν ἐθηρᾶτο, καὶ παραχρῆμα πολλαπλασίω λαβὼν, οὐδὲν ἡγεῖτο τὴν καθαρὰν δόσιν, εἰ μὴ δι' αἵματος ἐμπορεύσαιτο τὴν βασιλείαν. περιέρχεται γοῦν τὸν βασιλέα κολακείᾳ καὶ δεινότητι [f] λόγων, καὶ περὶ αὐτοῦ ψευδέσιν ἐγκωμίοις. ταχέως δὲ συνιδὼν τὸν Ἡρώδου τρόπον, καὶ πάντα λέγων τε καὶ πράττων τὰ πρὸς ἡδονὴν αὐτῷ, φίλος ἐν τοῖς πρώτοις γίνεται. καὶ γὰρ ὁ βασιλεὺς [g] διὰ τὴν πατρίδα, καὶ πάντες οἱ περὶ αὐτὸν ἡδέως προέτιμων τὸν Σπαρτιάτην.

β. Ὁ δὲ, ἐπεὶ [h] τὰ σαθρὰ τῆς οἰκίας κατέμαθε, τάς τε τῶν ἀδελφῶν διαφορὰς, καὶ ὅπως διέκειτο πρὸς ἕκαστον ὁ πατὴρ, Ἀντιπάτρου μὲν ξενίᾳ προκατείληπτο, φιλίᾳ δὲ Ἀλέξανδρον ὑπεκρίνετο, ψευσάμενος ἑταῖρον αὐτὸν εἶναι καὶ Ἀρχελάου πάλαι. διὸ δὴ καὶ ταχέως ὡς δεδοκιμασμένος ἐδέχθη. συνίστα δὲ ἑαυτὸν εὐθέως καὶ Ἀριστοβούλῳ τῷ ἀδελφῷ. πάντων δὲ ἀποπειραθεὶς τῶν προσώπων [i] ἄλλῳ ἄλλως ὑπῄει. γίνεται δὲ προηγουμένως μισθωτὸς Ἀντιπάτρου, καὶ προδότης Ἀλεξάνδρου. τῷ μὲν ὀνειδίζων, εἰ πρεσβύτατος ὢν περιόψεται τοὺς ἐφεδρεύοντας αὐτοῦ ταῖς ἐλπίσιν. Ἀλεξάνδρῳ δὲ, εἰ γεγεννημένος ἐκ βασιλίδος, καὶ βασιλίδι συνοικῶν, ἐάσει διαδέξασθαι τὴν ἀρχὴν τὸν ἐξ ἰδιώτιδος, καὶ ταῦτα μεγίστην ἀφορμὴν ἔχων Ἀρχέλαον. ἦν δὲ πιστὸς τῷ μειρακίῳ σύμβουλος, τὴν Ἀρχελάου φιλίαν πλασάμενος. διὸ μηδὲν ὑποστελλόμενος Ἀλέξανδρος, τά τε κατ' Ἀντίπατρον ἀπωδύρετο πρὸς αὐτὸν, καὶ ὡς Ἡρώδης αὐτῶν τὴν μητέρα κτείνας, οὐ παράδοξον εἰ καὶ αὐτοὺς ἀφαιρεῖται τὴν ἐκείνης βασιλείαν. ἐφ' οἷς Εὐρυκλῆς, οἰκτείρειν τε καὶ συναλγεῖν ὑπεκρίνετο. τὰ δὲ αὐτὰ καὶ τὸν Ἀριστόβουλον εἰπεῖν δελεάσας, καὶ ταῖς κατὰ τοῦ πατρὸς μέμψεσιν [k] ἐνδυσάμενος ἀμφοτέρους, ᾤχετο φέρων Ἀντιπάτρῳ τὰ ἀπόρρητα. προσεψεύδετο δ' ἐπιβουλὴν, ὡς ἐνεδρευόντων [l] αὐτῷ τῶν ἀδελφῶν, καὶ μόνον οὐκ ἐπιφερόντων ἤδη τὰ ξίφη. λαβὼν δὲ ἐπὶ τούτοις χρημάτων πλῆθος, ἐπαινέτης ἦν Ἀντιπάτρου πρὸς τὸν πατέρα. τὸ δὲ τι-

CAP. XXVI.

Euryclis calumnia contra filios Mariamnes, fruſtraque eos purgat Euaratus Cous.

NON multo autem poſt in Judæam vir quidam ſe conferebat, conſiliorum vafritie longe potentior Archelao; qui non ſolum gratiæ reconciliationem ab ipſo impetratam irritam fecit, ſed & Alexandro cauſa exitii fuit. Ille Laco erat genere, nomine Eurycles, * deſiderio pecuniæ eò redactus ut in regno vivere jam expeteret. non amplius enim luxum ejus tolerare potuit Græcia. Cum autem Herodi ſplendida attuliſſet munera, eſcam ad ■ quæ venaretur captanda, ac ſtatim omnia multiplicata accepiſſet, puram liberalitatem nihil eſſe ducebat, niſi ſanguine mercaturam faceret regni. Itaque regem adulatione, & eloquentiæ vi, falſiſque laudibus eum efferendo, circumvenit. cumque cito Herodis ingenium perſpexiſſet, atque omnia diceret faceretque ad ejus voluntatem, inter amicorum primos numeratur. Nam & rex, & qui circa eum erant omnes, ejus, utpote Spartani, patriæ gratia rationem non vulgarem libenter habuerunt.

Eurycles Lacedæmonius ſeſe in amicitiam Herodis inſinuat. Ant. l. 16. c. 10. §. 1.

2. Ille vero, ubi regiæ domus vitia didicit, fratrumque inimicitias, & quemadmodum pater in ſingulos eſſet animatus, Antipatri quidem hoſpitio primùm uſus fuerat: ſimulata vero amicitia colebat Alexandrum, ſe & Archelai quondam ſocium eſſe mentitus. quo factum eſt ut is, tanquam ſpectatæ fidei vir, ſine mora exciperetur: moxque ſemet fratri etiam Ariſtobulo commendari curabat. Pertentatis autem perſonis omnibus, aliam alio modo ſubibat. Verum ante omnia fit mercenarius Antipatri, & proditor Alexandri. Illi quidem exprobrans quòd natu maximus eos inſuper habeat, qui inſidiis id agunt ut ipſum ſpe ſua deturbent: Alexandro vero, quòd à regina natus, & regiæ vir conjugis, privatæ mulieris filium patri in regnum ſuccedere patiatur; præſertim cum Archelaum ſibi conjunctum habeat, qui maximo ipſi erit ſubſidio. Itaque ab adoleſcente pro fideli habitus eſt conſiliario, Archelai amicitiam mentitus. Qua re fiebat ut Alexander nihil diſſimulans, & in ſinum ejus quæ haberet contra Antipatrum effuderit; & minime mirandum eſſe dixerit, ſi Herodes, cum matrem illorum intereniſſet, ipſis quoque regnum illius iret ereptum. Quorum cauſa Eurycles, & miſericordia commoveri & condolere ſimulabat. Cumque Ariſtobulum ad eadem dicenda illexiſſet & utroſque in querimoniæ laqueos induiſſet, diſcedebat ſecreta ad Antipatrum deferens. Verum iſtis inſuper affixit ejuſmodi commentum, ac ſi fratres ei paraſſent inſidias, & jam fere in eo eſſent ut ſtrictis in eum gladiis irruerent. Ob hæc autem multa pecunia donatus ab Antipatro, eum apud patrem egregie laudabat: & ad

Eurycles mercenarius Antipatri, & Mariamnes filiorum proditor. Ant. l. 16. c. 10. §. 1.

Ab Antipatro & Herode muneribus donatur. Ant. l. 16. c. 10. §. 1.

z Παρέβαλεν] Sic MSS. (Lugd. Bat. etiam & Raf.) παρέβαλεν Baſ. & Gen. Huds. Παρέβαλεν. MS. Ox. Spanh.

a Ὑπ' ἐκείνου] Ὑπ' ἐκείνου Voſſ. & Bod.

b Αἴτιος] Αἴτιον Bueb.

c Ὃς ἦν Λάκων,] Is (ni fallor inquit Uſſerius in Ann. p. 597.) qui ante annos viginti quinque Antonium à pugna Actiaca fugientem perſecutus, jam Herodis hoſpitio uſus, & apud Antipatrum diverſatus, in Alexandri gratiam ſeſe inſinuaverat. De hoc Eurycle Plutarchus in Anton. p. 947. A. Ald.

d Εὐρυκλῆς] De eodem Eurycle Plutarch. in Antonio. p. 947. Spanh.

e Προσφθαρείς.] Διαφθαρεὶς in nonnullis MS. Huds. Φθαρεὶς in Raf.

f Λόγων,] Πραγμάτων.

g Διὰ τὴν πατρίδα,] Judæos inter & Lacedæmonios vetus erat amicitia atque ſocietas, quod (inter alia) utrique genus ſuum ab eodem Abrahamo ducerent. Vide Ant. l. 12. c. 4. §. 9. & 13. 5. 8. Ald. Spartani fratres Judæorum in lib. Maccab. Rel. De cognatione Lacedæmoniorum & Judæorum ἀρχ. lib. 12. c. 4. §. 9. & lib. 13. c. 5. §. 8. Vid. 1. Macc. XII. De Eurycle Lacone ob patriam apud Herodem gratioſo vid. inf. §. 5. Spanh.

h Τὰ σαθρὰ] Fragilitatem. Cicero imbecillitatem dixit. Gallicum foible vim vocis accurate exprimit. Ald.

i Ἄλλῳ ἄλλως ὑπῄει.] Ἄλλως Rhed.

k Ἐνδυσάμενος] Ἐνδησάμενος Voſſ. Bod. & Raf. ἐνδυσάμενος, ἀμφοτέρους ᾤχετο Rhed. Huds. Ἐνδησάμενος Bod. Voſſ. Raf. Oxon. Spanh.

l Αὐτῷ] Ita omnes MSS. αὐτῶν Impreſſi. Huds. Αὐτὸν MS. Ox. Spanh.

* Ad regni deſiderium amore pecuniæ corruptus, Raf.

ad extremum, cum necem Ariſtobuli & Alexandri patrandam ſuſcepiſſet, coram patre accuſationem in eos inſtituit. ipſoque adito, ,, vitam ſe Herodi pro beneficiis rependere, dicebat, luciſque gratia pro hoſpitio eum remunerare. jampridem enim Alexandrum in eum exacuiſſe gladium, dextramque intendiſſe: ipſum vero ne ocyus moveret impediiſſe, ut qui ſe adjutorem fore ſimulaſſet. Alexandrum enim dicere, quod non contentus erat Herodes ut ipſe regnum alienum occuparet, & poſt matris illorum cædem principatum ejus dilaceraret; ſed & inſuper ſpurium ſibi ſucceſſorem faceret, avitum ipſorum regnum peſti *illi* Antipatro tradens. Proinde ſemet Hyrcani manes & Mariamnes ultum ire. nec enim decere ut ille ſucceſſionem *regni* ab hujuſmodi patre ſine cæde ſuſtineret. Multis autem rebus ſe ad hoc excitari quotidie; ut cui nihil omnino loqui liceret quod non calumniæ vertitur. Nam ſi de nobilitate *etiam* aliorum fiat mentio, ſine ratione ſe contumeliis affici, patre dicente, ſolum Alexandrum nobilem eſſe, cui & pater ob generis humilitatem male audit. inter venandum etiam, in offenſionem incurrere ſi taceat, ſin *aliquem* laudaverit cavillatorem appellari. Patrem autem ſibi omnino immitem inveniri, ſolique Antipatro indulgentem. ob quæ ſe libenter moriturum eſſe, ſi parum ſuccedant inſidiæ: ſin ipſum occiderit, ſibi ad ſalutem præſidia fore, primùm Archelaum ſocerum ſuum, deinde Cæſarem, hucuſque Herodis mores ignorantem. Non enim ut antea ſe ei adſtaturum, patris præſentiam horrentem & reformidantem; neque verba facturum de iis quæ ſuo tantum nomine afferet * criminationibus. ſed primum quidem totius gentis miſerias ſe memoraturum, & quod ad necem uſque tributis ab ipſa exactis vexarentur; deinde quam luxurioſe & facinoroſe pecunias etiam ſanguine partas profuderit; & qui è nobis divitias comparavere, quales ſint, & quæ quibus *ad diripiendum* permiſſæ ſint civitates: tandem vero ſe † requiſiturum ibi & avum & matrem, regnique flagitia omnia palam prolaturum. quibus cognitis non erit ut parricida judicetur.

Eurycles in Mariamnes filios calumnia, quibus accuſationem in eos inſtituit.

3. Poſtquam verba ejuſmodi portentoſa in Alexandrum feciſſet Eurycles, multus erat in Antipatri laudibus, ac ſi is ſolus patrem diligeret, adeoque etiam nunc obſtaret quo minus inſidiæ fierent. Rex autem ‡ cum nondum ſe ex *malis* ſuperioribus bene recuperaſſet, in iram inſanabilem efferatur. Atque aliam adhuc opportunitatem nactus Antipater, alios accuſatores fratribus ſubornabat, qui di-

Antipater apud Herodem laudatur ab Eurycle.

λευταῖον [m] ἐργολαβήσας τὸν Ἀριστοβούλου καὶ Ἀλεξάνδρου θάνατον, κατήγορος αὐτῶν ἐπὶ τοῦ πατρὸς γίνεται. καὶ προσελθὼν, ,, ἀντιδιδόναι τὸ ζῆν, ἔφασκεν, Ἡρώδῃ, τῆς εἰς αὐτὸν εὐεργεσιῶν, καὶ τὸ φῶς ἀμοιβὴν τῆς ξενίας ἀντιπαρέχειν. πάλαι γὰρ ἐπ' αὐτὸν ἠκονῆσθαι ξίφος, καὶ τὴν Ἀλεξάνδρου τετονῶσθαι δεξιὰν, [n] ἐμποδὼν δὲ αὐτὸς γεγονέναι τῷ τάχει, συνεργεῖν ὑποκριθείς. φάναι γὰρ τὸν Ἀλέξανδρον, ὡς οὐκ ἀγαπᾷ βασιλεύσας αὐτὸς Ἡρώδης ἐν ἀλλοτρίοις, καὶ μετὰ τὸν τῆς μητρὸς [o] αὐτῶν φόνον τὴν ἐκείνης ἀρχὴν [p] σπαθήσας· ἀλλ' ἔτι καὶ νόθον [q] εἰσάγει διάδοχον, Ἀντιπάτρῳ τῷ [r] φθόρῳ τὴν παππῴαν αὐτῶν βασιλείαν προϊέμενος. τιμωρήσειν γε μὴν αὐτὸν τοῖς Ὑρκανοῦ καὶ Μαριάμμης δαίμοσιν· οὐδὲ γὰρ πρέπειν αὐτὸν διαδέξασθαι παρὰ τοιούτου πατρὸς τὴν [s] ἀρχὴν, δίχα [t] φόνου. πολλὰ δὲ εἶναι τὰ παροξύνοντα καθ' ἡμέραν, ὥστε μηδὲ λαλιᾶς τινα τρόπον ἀσυκοφάντητον καταλελεῖφθαι. περὶ μὲν γὰρ εὐγενείας ἑτέρων [u] μνείας γινομένης, αὐτὸς ἀλόγως ὑβρίζεσθαι, τοῦ πατρὸς λέγοντος, ὁ μόνος εὐγενὴς Ἀλέξανδρος, καὶ τὸν πατέρα διὰ ἀγένειαν ἀδοξῶν. κατὰ δὲ τὰς θήρας, προσκρούειν μὲν σιωπῶν, ἐπαινέσας δὲ προσαχθεὶν εἴρων. πανταχοῦ δὲ ἀμείλικτον εὑρίσκειν τὸν πατέρα, καὶ [x] μόνῳ φιλόστοργον Ἀντιπάτρῳ. [y] δι' ὧν ἡδέως καὶ τεθνήξεσθαι, μὴ κρατήσας τῆς ἐπιβουλῆς. κτείναντι δὲ εἶναι σωτηρίας [z] ἀφορμὴν, πρῶτον μὲν Ἀρχέλαον ὄντα κηδεστὴν, πρὸς ὃν διαφεύξεσθαι ῥᾳδίως, ἔπειτα Καίσαρα, μέχρι νῦν ἀγνοοῦντα τὸν Ἡρώδου τρόπον. οὐ γὰρ ὡς πρότερον αὐτῷ παραστήσεσθαι πεφρικὼς τὸν ἐφεστῶτα πατέρα, οὐδὲ φθέγξασθαι περὶ [a] τῶν αὐτοῦ μόνον ἐγκλημάτων. ἀλλὰ πρῶτον μὲν κηρύξειν τὰς τοῦ ἔθνους συμφορὰς, καὶ τοὺς μέχρι ψυχῆς [b] φορολογουμένους, ἔπειτα εἰς οἵας [c] τρυφὰς καὶ πράξεις τὰ δι' αἵματος πορισθέντα χρήματα ἀναλωθείη, τούς τε [d] ἐξ ἡμῶν πλουτήσαντας, οἷοι, καὶ τὰς θεραπευθείσας πόλεις, ἐπὶ τίσιν· ζητήσειν δὲ καὶ τὸν πάππον [e] ἐκεῖ καὶ τὴν μητέρα, καὶ τὰ [f] τῆς βασιλείας μύση πάντα κηρύξειν. ἐφ' οἷς οὐ κριθήσεσθαι πατραλοίας.

γ'. Ταῦτα κατὰ Ἀλεξάνδρου τερατευσάμενος ὁ Εὐρυκλῆς, ἐπῄνει πολλὰ τὸν Ἀντίπατρον, ὡς ἄρα μόνος τε εἴη φιλοπάτωρ, καὶ διὰ τοῦτο μέχρι νῦν τῆς ἐπιβουλῆς ἐμπόδιον. μήπω δὲ καλῶς ὁ βασιλεὺς ἐπὶ τοῖς πρώτοις κατεσταλμένος, εἰς ἀνήκεστον ὀργὴν ἐξαγριοῦται. καὶ πάλιν λαβὼν καιρὸν Ἀντίπατρος, ἑτέρους κατὰ τῶν ἀδελφῶν ὑπέπεμπε κατηγόρους,

m Ἐργολαβήσας] Ἀρχ. lib. 14. c. 10. §. 5. Ἐργολαβοῦσί τινες & infra lib. 2. c. 14. §. 6. Ἐργολαβεῖν quæſtum in diurnis diſpendiis facere, ut redemptores ſolent vel ſequeſtres apud Demoſthen. in Theocrit. p. 508. A. & Æſchin. ad. Cteſiphont. & adv. Timarch p. 194. SPANH.

n Ἐμποδὼν] Roſſ. Ἐμπόδιον. Utrumque recte.

o Αὐτῶν] Roſſ. Αὐτοῦ.

p Σπαθήσας.] Roſſ. Καταφαγὼν σπαθήσας. Haud male; expreſſit enim talem regem, qualis ab Homero δημοβόρος dicitur Iliad. lib. 1. verſu 231. HAV.

q Εἰσάγει] Roſſ. Εἰσάγων.

r Φθόρῳ] *Spurio.* Modo νόθον dixerat, nunc φθόρον vocat, non ut meretrice natum, ſed ignobilem, perditiſſimis moribus. Tales erant Judæi, quos Joſephus alibi φθόρα τοῦ ἔθνους Φθαρμάλια appellavit, ut *in Theſauro ſuo* notat Henricus Stephanus quem vide. ALDR. Φθόρος *perditis moribus.* Ita Callim. ult. verſu in Apotheo. ὁ ὁ φθόρος ἰδὲ μαλα, SPANH.

s Ἀρχὴν.] Abeſt a Roſſ.

t Φόνου] Φθόνου Buſb. & Bod.

u Μνείας γινομένης,] Ita in MS. μνείας (typographi forſan errore pro μνείας) γεγενημένης Baſ. & Gen. HUDS. Μνείας γινομένης MS. Ox. γινομένης MS. Lipſ. SPANH. Ut Lipſ. etiam habet Roſſ.

x Μόνῳ] Roſſ. Μόνον.

y Δι' ὧν] Ita cum Rufino. δι' ὃν in Græcis omnibus. HUDS. Ως Rufinus Ox. SPANH.

z Ἀφορμὴν,] Ἀφορμὴν *occaſionem.* Rectius *præſidium* vel *perfugium.* Ita ſupra Rufinus §. 2. *hujus capitis*, & alibi ſæpe ἀφορμὴν quaſi data opera *occaſionem* vertit; ut utrique verbo vim eandem ineſſe velle videatur. ALDR. Præſidium, refugium Not. Oxon. Sic ἀφορμὴ perfugium Thucyd. lib. 1. p 59. D. quandoque Atticis pecunia, viaticum, ſubſidium militare; vide Harpocrat. & quod ad eum noto. SPANH.

a Τῶν αὐτοῦ] Τῶν αὐτοῦ ἐγκλημάτων. *Suis criminibus.* Intelligit *criminationibus*, quas volebat Alexander ſuo nomine in Herodem uti. Nam ſtatuerat eum non ſuo tantum ſed totius gentis nomine accuſare (h.e. Eurycles ſtatuiſſe mentitus eſt) unde τὰ αὐτοῦ ἐγκλήματα ſunt quæ ipſe in ſe admiſſa quereretur. ALDR.

b Φορολογουμένους.] Roſſ. Φορολογημένους.

c Τροφὰς] Sic Big. Lugd. Bat. Roſſ. & Ruf. τρυφὰς in cæteris. HUDS. Τρυφὰς pro τροφὰς Big. Ruf. Ox. SPANH.

d Ἐξ ἡμῶν] Id eſt, *amicis tuis*; vel *noſtris* (i. e. *ſubditorum*) *ſpoliis ditati.* ALDR. Ἡμῶν Rufin. αὐτῶν Ox. SPANH. Τοὺς ἐξ ὑμῶν πλουτήσαντας οἷοι. *Qui e nobis* (h. e. amicis tuis) *divitias comparavere quales ſint.* Vel ἐξ ἡμῶν πλουτήσαντες ſunt *noſtris* (ſubditorum) *ſpoliis ditati.* καὶ τὰς θεραπευθείσας πόλεις ἐπὶ τίσιν, *& quæ quibus civitates ſint permiſſæ*, ut eas ſcil. diripiant. ALDR.

e Ἐκεῖ] Ἐκεῖνον Voſſ. & Big.

f Τῆς βασιλείας] Τοῦ βασιλέως legiſſe videtur Ruf.

* Criminationibus Ox. SPANH.

† Lamentaturum & avi & matris necem, Ruf.

‡ Nondum præteritæ ſuſpicionis dolore compreſſo, Ruf.

g To-

μους, λέγων ὅτι Ἰουκούνδῳ καὶ [g] Τυράννῳ λάθρα διαλέγοιτο, τοῖς [h] ἱππάρχαις μέν ποτε τοῦ βασιλέως γενομένοις, τότε δ' [i] ἐκ τινων [k] προσκρουσμάτων ἀποπεπτωκόσι τῆς τάξεως. ἐφ' οἷς Ἡρώδης ὑπεραγανακτήσας, εὐθέως ἐβασάνισε τοὺς ἄνδρας. [l] ἀλλ' οἱ μὲν, [m] οὐδὲν τῶν διαβεβλημένων ὡμολόγουν. [n] προσεκομίσθη δέ τις πρὸς τὸν [o] Ἡρώδου φρούραρχον ἐπιστολὴ παρὰ Ἀλεξάνδρου, παρακαλοῦντος ἵνα αὐτὸν δέξηται τῷ φρουρίῳ μετὰ Ἀριστοβούλου τοῦ ἀδελφοῦ [p] κτείναντα τὸν πατέρα, καὶ [q] παράσχῃ τοῖς ὅπλοις χρήσασθαι καὶ ταῖς ἄλλαις ἀφορμαῖς. ταύτην Ἀλέξανδρος μὲν ἔλεγε τέχνασμα εἶναι Διοφάντου. [r] γραμματεὺς δ' ὁ [s] Διόφαντος τοῦ βασιλέως, τολμηρὸς ἀνὴρ καὶ δεινὸς μιμήσασθαι πάσης χειρὸς γράμματα. πολλὰ γοῦν παραχαράξας, τελευταῖον ἐπὶ τούτῳ [t] καὶ κτείνεται. βασανίσας δὲ τὸν φρούραρχον Ἡρώδης [v] οὐδὲν ἤκουσεν οὐδὲ παρ' ἐκείνου τῶν διαβεβλημένων.

δ'. Ἀλλὰ, καίτοι τοὺς ἐλέγχους εὑρίσκων ἀσθενεῖς, τοὺς υἱοὺς ἐκέλευσε τηρεῖν, [x] ἔτι μέντοι λελυμένους. τὸν δὲ λυμεῶνα τῆς οἰκίας καὶ δραματουργὸν ὅλου τοῦ μύσους Εὐρυκλέα, σωτῆρα καὶ εὐεργέτην καλῶν, πεντήκοντα δωρεῖται ταλάντοις. ὁ δὲ, τὴν ἀκριβῆ φήμην φθάσας εἰς Καππαδοκίαν, ἀργυρίζεται καὶ παρὰ Ἀρχελάου, τολμήσας εἰπεῖν, ὅτι καὶ διαλλάξειεν Ἡρώδην Ἀλεξάνδρῳ. διάρας δὲ εἰς τὴν Ἑλλάδα, τοῖς ἐκ κακῶν κληθεῖσιν εἰς ὅμοια κατεχρήσατο. [y] δὶς γοῦν ἐπὶ Καίσαρος κατηγορηθεὶς ἐπὶ τῷ στάσεως ἐμπλῆσαι τὴν Ἀχαΐαν, [z] καὶ περιδύειν τὰς πόλεις, φυγαδεύεται. κἀκεῖνον μὲν οὕτως ἡ Ἀριστοβούλου καὶ Ἀλεξάνδρου ποινὴ περιῆλθεν.

ε'. Ἄξιον δὲ [a] ἀντιθεῖναι [b] τὸν Κῷον Εὐάρατον τῷ Σπαρτιάτῃ· καὶ γὰρ οὗτος ὢν ἐν τοῖς μάλιστα φίλοις Ἀλεξάνδρου, καὶ κατὰ τὸν αὐτὸν Εὐρυκλεῖ καιρὸν ἐπιδημήσας, πυνθανομένῳ τῷ βασιλεῖ, περὶ ὧν ἐκεῖνος διέβαλλεν, ὅρκοις μηδὲν ἀκηκοέναι παρὰ τῶν μειρακίων ἐπιστώσατο· οὐ μὴν ὤνησέ γέ τι τοὺς ἀθλίους. μόνων γὰρ ἦν τῶν κακῶν ἀκροατὴς ἑτοιμότατος Ἡρώδης, καὶ [c] κεχαρισμένος αὐτῷ πᾶς ὁ συμπιστεύων καὶ συναγανακτῶν.

cerent, eos cum Jucundo & Tyranno clam ſermonem habere, qui olim quidem regis equitum præfecti erant, tunc vero ob quaſdam offenſiones ordinibus ſuis exciderant. Quibus Herodes vehementer iratus, viros ſtatim in quæſtionem vocavit. Sed illi quidem nihil eorum confitebantur, quorum inſimulati erant. Allata eſt autem certa epiſtola ad quendam ab Herode caſtello præfectum ſcripta ab Alexandro, obſecrante ut ipſum cum Ariſtobulo fratre in caſtellum reciperet, patre interfecto, eiſque tam armis quam aliis inſtrumentis uti permitteret. Has literas Alexander Diophanti commentum eſſe dicebat. Diophantus autem regis erat notarius, homo audax, & literarum cujuſcunque manûs aſſimulandarum peritus. Itaque cum multas ſimulaſſet, tandem, ob hoc facinus, morte plectitur. Cum autem de caſtelli præfecto quæſtionem habuiſſet Herodes, ne ab illo quidem quicquam eorum reſcivit, quæ eis objecta erant.

Antipater quoſdam ſubornat, qui dicerent Jucundum & Tyrannum ab Alexandro ſollicitatos eſſe. Ant. l. 16. c. 10. §. 3.

Diophantus manuum aſſimulator. Ant. l. 16. c. 10. §. 4.

4. Sed quamvis criminationes infirmas admodum eſſe deprehenderet, filios cuſtodiri juſſit, nondum tamen vinculis conſtrictos. Domus autem ſuæ perniciem ac totius ſceleris machinatorem Euryclem, ſervatorem & benefactorem appellans, talentis quinquaginta donavit. Ille vero, prius quam certa nunciaret fama Cappadociam attigit; auſuſque dicere quod Herodem reconciliaſſet Alexandro, ab Archelao etiam pecunias capit. atque inde in Græciam digreſſus, ad ſimilia *facinora* male quæſitis abuſus eſt. Apud Cæſarem itaque bis accuſatus, quod diſſenſionibus repleviſſet Achaiam & civitates ſpoliaret, in exſilium mittitur. atque ita quidem pœnas *ſceleris* Ariſtobulo & Alexandro pendebat.

Alexander & Ariſtobulus in cuſtodias incluſi. Ant. l. 16. c. 10. §. 5.

5. Convenit autem ut Euaratum Coum * huic Spartano conferamus. Namque is cum amiciſſimus eſſet Alexandro, eodemque tempore quo Eurycles eò migrarit, percontanti regi de iis, quorum ille eos inſimulabat, jurejurando fidem fecit, nihil ſe ab adoleſcentibus auditu accepiſſe. non tamen id miſeris quicquam profuit *apud Herodem*. nam maledictorum duntaxat Herodes auditor erat attentiſſimus, & quotus quiſque ſecum iiſdem crederet & iiſdem moveretur, apud eum *maxime* gratioſus erat.

Euarati Coi fides. Ant. l. 16. c. 10. §. 2.

Κ Ε Φ. κζ'.

Ἡρώδης, ἐξουσίαν ποιήσαντος Καίσαρος, υἱοὺς αὐτοῦ περὶ Βηρυτὸν ᾐτιᾶτο. οὗτοι, μηδὲ παρηγμένοι εἰς συνέδριον, κατεκρίθησαν, καὶ μετ' οὐ πολὺ εἰς Σεβαστὴν πεμφθέντες ἀπεπνίγησαν.

Παρώξυνε δὲ [d] αὐτοῦ καὶ Σαλώμη τὴν ἐπὶ τοῖς τέκνοις ὠμότητα. ταύτην γὰρ συνδῆσαι τοὺς

C A P. XXVII.

Herodes, permittente Cæſare, Beryti filios ſuos accuſat. Illi, nec in concilium producti, damnantur; & paulo poſt Sebaſten miſſi ſtrangulantur.

PORRO & Salome crudelitatem ejus in filios *non parum* exaſperabat. Nam & hanc volens

Operam dat Ariſtobulus ut Salomen

[g] Τυράννῳ] Ita & hic loci & *Ant.* l. 16. c. 10. §. 6. Τυράννῳ *Baſ.* & *Gen.* contra quam in melioribus *Rufini Codd.* HUDS. Τυράννῳ ἀρχ. lib. 16. c. 10. §. 3. SPANH.

[h] Ἱππάρχαις] *Lugd. Bat.* Ἱππάρχοις.

[i] Ἐκ τινων] *Reg.* Ἐκ τινῶν.

[k] Προσκρουσμάτων] Sic *Bod.* & *Voſſ.* προσκρουμάτων in *cæteris.* HUDS. Προσκρουμάτων *Bod. Voſſ. Oxon.* SPANH.

[l] Ἀλλ' οἱ μ.] Aliter ἀρχ. lib. 16. c. 10. §. 3. SPANH.

[m] Οὐδὲν τῶν διαβεβλημένων ὡμολόγουν.] At confeſſi ſunt ſe ab Alexandro ſollicitatos ut Herodem inter venandum opprimerent, ſimulque indicaverunt aurum in equorum ſtabulo defoſſum, & præfectum venatorum arguebant, quod eis præbuiſſet haſtas regias, & arma, ipſo jubente, Alexandri famulis. *Ant.* l. 16. c. 10. §. 4. Sed hæc falſa quæſtionis dolor expreſſit. ALDR.

[n] Προσεκομίσθη] *Lugd. Bat.* Προσεκομίσθη.

[o] Ἡρώδου] Melius Ἀλεξανδρείου cum *Rufino* ipſoque *Joſepho* in *Ant.* ibidem. HUDS. Ἀλεξανδρείου pro Ἡρώδου ἀρχ. lib. 16. c. 10. §. 4. & benè. *Oxon.* & *Ruf.* SPANH.

[p] Κτείναντα] Κτείναντας *Bod.* & *Ruf.* HUDS. Κτείναντας *Bod. Rufin. Oxon.* SPANH.

[q] Παράσχῃ] Παράσχοι *Bod.* SPANH.

[r] Γραμματεὺς δ' ὁ] Γραμματεὺς δὲ ἦν οὗτος *Big. Bod. Raff. Busb.* & *Rhod.*

[s] Διόφαντος] *Lugd. Bat.* Διοφάντης.

[t] Καὶ] Delet καὶ *Raff.*

[v] Οὐδὲν ἤκουσεν] Ipſe enim nihil confeſſus eſt; ſed ejus haſce literas protulit quaſi ad parentem ab Alexandro datas. Literarum exemplar, aliaque quæ huc faciunt vide in *Ant.* l. 16. p. 738. ALDR.

[x] Ἔτι μέν τοι λελυμένους.] Hactenus à tanta immanitate temperavit: ſed cum poſtea Salome quoque delatrix accederet, tum ſui minime compos utrumque vinciri juſſit. *Ant.* l. 16. c. 10. §. 6. ALDR. Filios tamen abſolutos &c. *in al. MS. Ruf.* h.e. nondum vinctos. vid. *Oxon.* SPANH.

[y] Δὶς γοῦν] Τελευταῖον ἐπεὶ κ. juxta *Rufinum.* δι' ὃ γοῦν *Busb.* HUDS. Deeſt in *Rufin.* SPANH.

[z] Καὶ περιδύειν τὰς πόλεις,] Sic περιδύσας τὸν ναὸν Templum ſpolians ἀρχ. lib. 12. c. 5. §. 4. Homer. Il. λ. v. 100. περιδύσαι χιτῶνας Schol. ἀφελέσθαι. SPANH.

[a] Ἀντιθεῖναι] Non male καὶ hic præfigit. *Raff.* Quam vero *Joſephus* Εὐάρατον vocat, illum *Lugd. Bat.* Εὐάρεστον ſcribit.

[b] Τὸν Κῷον Εὐάρατον] Conf. ἀρχ. lib. 16. c. 10. §. 2. SPANH.

[c] Κεχαρισμένος — συναγανακτῶν.] Conf. ſupr. §. 1. SPANH.

[d] Αὐτοῦ] Αὐτῷ *Voſſ.* & *Bod.*

* Conf. ſupr. §. 1. SPANH.

[e] Τυ-

Herodi insequens prodidit. Antt. l. 16. c. 10. §. 5.

lens Ariſtobulus ſecum periculis involvere, quam & ſocrum habebat & amitam, ad eam monitum mittit, ut ſaluti ſuæ conſuleret. quippe regem paratum eſſe ipſam occidere, eorundem, quorum & antea, accuſatam; quod ſcilicet Syllæo Arabi nubere cupiens, occulte illi, cum quo regi interceſſerant inimicitiæ, ſecreta ejus nunciarit. *Atque* hoc tanquam extrema procella juvenes obruit *diu* tempeſtate vexatos. Salome enim protinus contendit ad regem, monitionem quam acceperat ei indicans. Atque ille, ut qui non amplius ſemet cohibere potuerit, filium utrumque conſtringi, & locis diverſis cuſtodiri jubet. Deinde ad Cæſarem è veſtigio mittit Volumnium militiæ præfectum & amicum ſuum Olympum, in ſcriptis ferentes indicia. Iſti vero, cum Romam appulſi regis literas *Cæſari* tradidiſſent, vehementer quidem ille juvenum vicem dolebat: verum ut patri auferretur poteſtas in filios haud faciendum cenſebat. Denique ſcribit ei, per ſe licere ut ipſe ſuorum dominus eſſet, „ bene „ tamen facturum, dicens, ſi in communi con„ cilio & cognatorum ſuorum & provinciæ præ„ ſidum de inſidiis quæreret; &, ſi convicti fue„ rint, morte plecti debere, ſin fugam tantum meditati ſint, leviori pœna affici.

Ex Salomes indicio Ariſtobulus & Alexander in vincula conjecti. Antt. l. 16. c. 10. §. 5. Volumnius & Olympus Romam miſſi. Antt. l. 16. c. 10. §. 7. Cæſaris ad Herodem litera. Antt. l. 16. c. 11. §. 1.

2. Iſtis morem gerit Herodes, cumque Berytum, ubi *conventum haberi* juſſerat Cæſar, perveniſſet, cogit judicium. Primum autem locum tenebant præſides *provinciarum*, quibus a Cæſare ſcriptum fuerat, Saturninus, & Pedanius, quique cum eo legati erant, & cum his Volumnius procurator, deinde cognati amicique regis & Salome etiam & Pheroras, *&* poſt hos Syriæ omnis optimates, præter Archelaum regem. hunc enim, quod Alexandri ſocer eſſet, ſuſpectum habebat Herodes. Cæterum filios, provido admodum conſilio, in judicium non produxit. probe enim norat, ſi tantummodo aſpicerentur, miſericordiam omnino emerituros eſſe: ſi vero etiam dicendi copiam nacti eſſent, facile Alexandrum objecta diluturum. At illi quidem in Platane, Sidoniorum vico, cuſtodiebantur.

Beryti concilium habetur de Herodis filiis. Antt. l. 16. c. 11. §. 2.

3. Exorſus autem rex, in eos tanquam præſentes fuiſſent, invehebatur. Et inſidias quidem illis languide objiciebat, ac ſi probationibus earumque indiciis egeret, convitia etiam, & dicteria, & contumelias, & delicta innumera in ſe admiſſa, quæ & morte graviora, aſſeſſoribus palam faciebat. Deinde cum nemo contradiceret, * miſerabiliter queſtus, ac ſi ipſe damnatus eſſet, qui tam acerbam vinceret contra filios victoriam, rogabat ſingulos ſententiam. Et primus Saturninus *ſuam* protulit, ſe quidem condemnare adoleſcentulos, ſed non capitis. non enim ipſi fas eſſe, cum tres adſtantes habeat fi-

Eos accuſat Herodes. Antt. l. 16. c. 11. §. 2.

Mitis ſententia Saturnini filiorumque. Antt. l. 16. c. 10. §. 3.

κινδύνοις ὁ Ἀριστόβουλος θέλων, ὅσαν ἑκυρὰν καὶ [e] τηθίδα, διαπέμπεται, σώζειν [f] αὐτὴν παραινῶν. [g] παρεσκευάσθαι γὰρ βασιλέα κτείνειν αὐτὴν [h] διαβληθεῖσαν ἐφ' οἷς καὶ πρότερον, [i] Συλλαίῳ τῷ Ἄραβι γήμασθαι σπουδάζουσαν, λάθρα τὰ τοῦ βασιλέως ἀπόρρητα [k] διαγγέλλειν πρὸς αὐτὸν, ἐχθρὸν ὄντα. [l] τοῦθ' ὥσπερ τελευταία θύελλα χειμαζομένους [m] τοὺς νεανίσκους ἐπεβάπτισεν. ἡ γὰρ Σαλώμη, δραμοῦσα πρὸς βασιλέα, τὴν παραίνεσιν ἐμήνυσε. κἀκεῖνος, μηκέτι [n] καρτερήσας, δεσμεῖ μὲν ἀμφοτέρους τοὺς υἱεῖς, καὶ διαχωρίζει ἀπ' ἀλλήλων. πέμπει δὲ πρὸς Καίσαρα διὰ τάχους, [o] Οὐολούμνιόν τε τὸν στρατοπεδάρχην, καὶ τὸν φίλον [p] Ὄλυμπον, ἐγγράφους τὰς μηνύσεις φέροντας. οἱ δὲ, ὡς εἰς Ῥώμην πλεύσαντες, ἀπέδοσαν τὰ ἀπὸ τοῦ βασιλέως γράμματα, σφόδρα μὲν ἠχθέσθη Καῖσαρ ἐπὶ τοῖς νεανίσκοις. οὐ μὴν ᾤετο δεῖν ἀφελέσθαι τὸν πατέρα τὴν κατὰ τῶν υἱῶν ἐξουσίαν. ἀντιγράφει γοῦν κύριον μὲν αὐτὸν καθιστὰς, „ εὖ μέν τοι ποιήσειν, λέγων, „ εἰ μετὰ [q] κοινοῦ συνεδρίου, τῶν τε ἰδίων συγγενῶν, καὶ „ τῶν κατὰ τὴν ἐπαρχίαν [r] ἡγεμόνων, ἐξετάσειε τὴν ἐπιβου„ λήν. κἂν μὲν ἐνέχωνται, κτείνειν, ἂν δὲ μόνον ὦσι „ δρασμὸν βεβουλευμένοι, κολάζειν μετριώτερον.

β. Τούτοις Ἡρώδης πείθεται, καὶ παραγενόμενος εἰς Βηρυτὸν, ἔνθα προσέταξε Καῖσαρ, συνήγαγε τὸ δικαστήριον. προκαθέζονται δὲ οἱ ἡγεμόνες, γραφὲν αὐτοῖς ὑπὸ Καίσαρος, [s] Σατουρνῖνός τε, καὶ [t] οἱ περὶ Πεδάνιον πρέσβεις. σὺν οἷς καὶ Οὐολούμνιος ὁ ἐπίτροπος, ἔπειτα οἱ τοῦ βασιλέως συγγενεῖς καὶ φίλοι, Σαλώμη τε καὶ Φερώρας, μεθ' οὓς οἱ πάσης Συρίας ἄριστοι, πλὴν [v] Ἀρχελάου τοῦ βασιλέως. τοῦτον γὰρ, ὄντα κηδεστὴν Ἀλεξάνδρου, δι' ὑποψίας εἶχεν Ἡρώδης. τοὺς γε μὴν υἱεῖς οὐ παρήγαγεν εἰς τὴν δίκην μάλα προμηθῶς. ᾔδει γὰρ ὅτι καὶ μόνον ὀφθέντες ἐλεηθήσονται πάντως. εἰ δὲ δὴ καὶ λόγου μεταλάβοιεν, ῥᾳδίως Ἀλέξανδρον ἀπολύσεσθαι τὰς αἰτίας. ἀλλ' οἱ μὲν ἐν Πλατάνῃ, κώμῃ Σιδωνίων, ἐφρουροῦντο.

γ. Καταστὰς δὲ ὁ βασιλεὺς, [x] ὡς πρὸς παρόντας διετείνετο. κατηγόρει τε τὴν μὲν ἐπιβουλὴν ἀσθενῶς, ὡς ἂν ἀπορούμενος εἰς αὐτὴν ἐλέγχων, λοιδορίας τε, καὶ σκώμματα, καὶ ὕβρεις, καὶ πλημμελείας μυρίας εἰς αὐτὸν, [y] ἃ καὶ θανάτου χαλεπώτερα, τοῖς συνέδροις ἀπέφαινεν. ἔπειτα μηδενὸς [z] ἀντιλέγοντος [a] ἐποικτισάμενος ὡς αὐτὸς ἁλίσκοιτο, καὶ [b] νικῶν νίκην πικρὰν κατὰ τῶν τέκνων, ἐπηρώτα τὴν γνώμην ἕκαστον. [c] καὶ πρῶτος Σατουρνῖνος ἀπεφήνατο, [d] κατακρίνειν μὲν τοὺς νεανίσκους, ἀλλ' οὐ θάνατον. οὐ γὰρ εἶναι θεμιτὸν αὐτῷ, [e] τριῶν παρεστώ-

των

e Τηθίδα,] *Al.* τιτθίδα.
f Αὐτὴν] *Gen.* Αὐτῇ. *Lugd. Bat.* ἑαυτήν.
g Παρεσκευάσθαι] Παρασκευάσασθαι *Voſſ.*
h Διαβληθεῖσαν] Poſt verbum hoc iterum αὐτὴν interſerit *Roſſ.*
i Συλλαίῳ] Ὅτι Συλλαίῳ τῷ Ἄραβι γήμασθαι σπουδάζουσα, & mox διαγγέλλει *Voſſ. Bod.* & *Rufin.*
k Διαγγέλλειν] *Roſſ.* Διαγγέλλει.
l Τοῦθ'] Ταῦτα in (*Lugd. Bat.*) MSS. Huds. Ταῦτα MS. Oxon. Spanh.
m Τοὺς νεανίσκους ἐπεβάπτισεν.] Τοὺς υἱεῖς ἐβάπτισεν *Bod.* & *Roſſ.*
n Καρτερήσας,] *Roſſ.* Καρτερήσας.
o Οὐολούμνιόν τε τὸν στρατοπεδάρχην,] Κατὰ τὴν ἐπαρχίαν ἡγεμόνες erant οἱ ἡγεμόνες Σατουρνῖνος, Οὐολούμνιος ὁ ἐπίτροπος, ſed Volumnius etiam ἡγεμὼν dicitur in Antiq. Rel. Adde *Uſſerii* Annales pag. 531. Edit. Anglic.
p Ὄλυμπον,] *Roſſ.* Ὀλύμπιον.
q Κοινοῦ] *Lugd. Bat.* Τοῦ κοινοῦ.
r Ἡγεμόνων,] Ἡγεμόνων *Bod.* & *Voſſ.* Huds. Imo ita quoque Oxon. habere in ora codicis ſui adſcripſit *Spanhemius*, neque aliter *MS. Roſſ.* & *Lugd. Bat.* Imo ipſe *Joſephus* in *Antt.* παραλαβὼν τοὺς τε ἡγεμόνας, καὶ τὸν βασιλέα τὸν Καππαδοκῶν Ἀρχέλαον. Unde miror in Editione ſua ἡγεμόνων retinuiſſe *Hudſonum*, quam lectionem, ut contra MS. exſulare juſſimus. Hav.
s Σατουρνῖνός τε,] Saturninus & Volumnius Συρίας ἡγεμόνες tantum dicuntur ἀρχ. lib. 16. c. 10. §. 8. & c. 11. §. 3. Saturninus Præſes, & tres eius ſilii πρεσβευταί, unde illi οἱ περὶ Πεδάνιον πρέσβεις ſuſpecti videntur, quamquam ita etiam in edit. Oxon. legitur, & proinde cum MS. conſentit. Spanh.
t Οἱ περὶ Πεδάνιον πρέσβεις.] Hoc in loco Pedanius non eſt ſolus Legatus, ſed Pedanius & qui cum eo inſuper Legati erant præſidi adjuncti, tres ipſius Saturnini filii etiam Legati, ut conſtat ex *Antt.* l. 16. c. 11. §. 3. *Mawacut.* in *Exercit.* 6. §. 2.
v Ἀρχελάου τοῦ βασιλέως.] Quem Auguſtus tamen nominatim inter judices retulerat. *Antt.* l. 16. c. 11. §. 1. Aldr.
x Ὡς πρὸς παρόντας διετείνετο.] Conf. ſup. c. 18. §. 3. Spanh.
y Ἃ καὶ θανάτου χαλεπώτερα,] Ας καὶ θανάτου χαλεπωτέρας *Voſſ. Roſſ. Bub.* & *Rhed.* ἃ καὶ θανάτου χαλεπώτερα τοῖς συνέδροις ἀπέφαινεν *Ruf.* neglecto commate poſt χαλεπώτερα. nam vertit, *maledicta vero & probra & injurias & peccata plurima in ſe admiſſa proſequebatur; eaque morte graviora eſſe conſeſſoribus demonſtrabat.*
z Ἀντιλέγοντος] Abeſt a *Roſſ.*
a Ἐποικτισάμενος ὡς αὐτὸς ἁλίσκοιτο,] Miſerabiliter queſtus ac ſi, &c. Oxon. Spanh.
b Νικῶν] Ita optime *Lugd. Bat.* cujus hic lectionem repræſentavimus, reliqui ut & Huds. Νικᾶν. Hav.
c Καὶ] Abeſt a *Lugd. Bat.*
d Κατακρίνειν] Κατακρίνων *Bod.* & *Roſſ.*

* Ἐποικτισάμενος, &c. i. e. *Miſerabiliter queſtus ſe puniri qui tam acerbam vinceret contra filios victoriam, rogavit ſingulos ſententiam.* Aldr.

e Τριῶν παρεστώτων τέκνων,] Hinc etiam liquet id ipſum; paullo ante vulgati περὶ Πεδάνιον πρέσβεις. & corrigerem proinde οἱ

περὶ

τῶν τέκνων, ἑτέρου [f] τέκνοις ἀπώλειαν ἐπιψηφίσασθαι. σύμψηφοι δὲ αὐτῷ [g] καὶ οἱ δύο πρεσβευταὶ γίνονται, καὶ τούτοις ἕτεροί τινες ἠκολούθησαν. Οὐολούμνιος δὲ τῆς σκυθρωπῆς ἀποφάσεως ἤρξατο. καὶ μετ᾽ αὐτὸν πάντες θάνατον κατακρίνουσι τῶν μειρακίων, οἱ μὲν [h] κολακεύοντες, οἱ δὲ μισοῦντες Ἡρώδην, καὶ οὐδεὶς δι᾽ ἀγανάκτησιν. ἔνθα δὴ μετέωρος ἦν ἡ Συρία πᾶσα, καὶ τὸ Ἰουδαϊκὸν ἦν, [i] ἐκδεχομένων τὸ τέλος τοῦ δράματος. οὐδεὶς μέν τοι ὑπελάμβανεν ἔσεσθαι μέχρι τεκνοκτονίας ὠμὸν Ἡρώδην. ὁ δὲ σύρας τοὺς υἱοὺς εἰς Τύρον, κἀκεῖθεν διαπλεύσας εἰς Καισάρειαν, τρόπον ἀναιρέσεως τοῖς μειρακίοις ἐσκέπτετο.

δ΄. Παλαιὸς δέ τις τοῦ βασιλέως στρατιώτης ὄνομα [k] Τήρων, ἔχων υἱὸν σφόδρα συνήθη καὶ φίλον Ἀλεξάνδρῳ, καὶ αὐτὸς ἠγαπηκὼς ἰδίᾳ τὰ μειράκια, δι᾽ ὑπερβολὴν ἀγανακτήσεως ἔκφρων ἐγένετο, καὶ τὸ μὲν πρῶτον ἐβόα περιϊὼν, πεπατῆσθαι τὸ δίκαιον, ἀπολωλέναι τὴν ἀλήθειαν, συγκεχύσθαι τὴν φύσιν, ἀνομίας γέμειν τὸν βίον, καὶ πάνθ᾽ ὅσα μὴ φειδομένῳ τοῦ ζῆν ὑπηγόρευε τὸ πάθος. τέλος δὲ, καὶ τῷ βασιλεῖ τολμήσας προσελθεῖν, „ ἀλλ᾽ ἐμοὶ μὲν, ἔφη, κακοδαιμονέστατος εἶναι „ δοκεῖς, ὅστις κατὰ τῶν φιλτάτων πείθῃ τοῖς πονηροτάτοις. εἴγε Φερώρα καὶ Σαλώμης κατεγνὼς πολλάκις „ θάνατον, πιστεύεις τούτοις κατὰ τῶν τέκνων, οἵ σε τῶν „ γνησίων περικόπτοντες διαδόχων, ἐπ᾽ Ἀντιπάτρῳ καταλείπουσι μόνῳ, τὸν αὐτοῖς εὐμεταχείριστον αἱρούμενοι „ βασιλέα. σκέψαι μέντοι γε, μὴ ποτὲ κἀκείνῳ γένηται „ μῖσος [l] ἐν τοῖς στρατιώταις, ὁ τῶν ἀδελφῶν θάνατος. „ οὐ γὰρ ἔστιν ὅστις οὐκ ἐλεεῖ τὰ μειράκια, τῶν δὲ „ ἡγεμόνων καὶ φανερῶς ἀγανακτοῦσι πολλοί.” ταῦθ᾽ ἅμα λέγων, ὠνόμαζε τοὺς ἀγανακτοῦντας. ὁ δὲ βασιλεὺς εὐθέως ἐκείνους τε καὶ αὐτὸν καὶ τὸν υἱὸν αὐτοῦ συνελάμβανεν.

έ. [m] Ἐφ᾽ ᾧ τῶν ἐκ τῆς αὐλῆς τις κουρέων, Τρύφων ὄνομα, προεκπηδήσας ἔκ τινος φρενοβλαβείας, ἑαυτοῦ μηνυτὴς γίνεται. „ κἀμὲ γὰρ, ἔφη, Τήρων οὗτος ἀνέπειθεν, „ [n] ὅταν θεραπεύω τῷ [o] ξυρῷ σε διαχρήσασθαι, „ μεγάλας τέ μοι παρὰ Ἀλεξάνδρου δωρεὰς „ ὑπισχνεῖτο.” ταῦτα ἀκούσας Ἡρώδης, τόν τε Τήρωνα σὺν τῷ παιδὶ, καὶ τὸν κουρέα βασάνοις διήλεγχε. καὶ τῶν μὲν ἀρνουμένων, τοῦ δὲ μηδὲν πλέον λέγοντος, στρεβλοῦν ἐκέλευε τὸν Τήρωνα σφοδρότερον. ὁ δὲ υἱὸς οἰκτείρας, ὑπέσχετο τῷ βασιλεῖ πάντα μηνύσειν, εἰ χαρίσαιτο τὸν πατέρα αὐτῷ, κἀκείνου δόντος, εἶπεν, ὡς ὁ πατὴρ αὐτοῦ, πεισθεὶς Ἀλεξάνδρῳ, θελήσειεν αὐτὸν ἀνελεῖν. τοῦτο οἱ μὲν εἰς ἀπαλλαγὴν τῆς τοῦ πατρὸς αἰκίας πεπλάσθαι, τινὲς δὲ ἀληθὲς ἔλεγον.

ς΄. Ἡρώδης γε μὴν ἐν ἐκκλησίᾳ τῶν τε ἡγεμόνων καὶ Τήρωνος κατηγορήσας, τὸν λαὸν ἐπ᾽ αὐτοὺς ἐστρατολόγησεν. αὐτόθι γοῦν ἀναιροῦνται μετὰ τοῦ κουρέως, ξύλοις βαλλόμενοι καὶ λίθοις. πέμψας δὲ καὶ τοὺς υἱοὺς εἰς Σεβαστὴν, [p] οὖσαν οὐ πόρρω τῆς Καισαρείας, προσέταξεν ἀποπνίξαι. καὶ τελεσθέντος αὐτῷ ταχέως τοῦ προστάγματος, τοὺς νεκροὺς εἰς Ἀλεξάνδρειον ἐκέλευσεν ἀνακομισθῆναι τὸ φρούριον, συνταφησομένους Ἀλεξάνδρῳ τῷ μητροπάτορι. τὸ μὲν οὖν Ἀλεξάνδρου καὶ Ἀριστοβούλου τέλος τοιοῦτον.

lios, exitium alterius filiis decernere. Quin & idem duobus etiam legatis viſum eſt, eoſque nonnulli alii ſequuti ſunt. At triſtem ſententiam primus Volumnius dixit; cunctique poſt eum morte damnabant adoleſcentes, aut Herodis adulatione aut odio, * nemo autem ex indignatione. Tum ſane Syria omnis & Judæa ſuſpenſis animis *ſollicitiſque* tantæ tragœdiæ exitum exſpectabat: nullus tamen ſuſpicabatur Herodis crudelitatem ad filiorum cædem proceſſuram. Verum ille filios Tyrum traxit, cumque inde Cæſaream navigaſſet, quo mortis genere perimeret adoleſcentes, deliberabat.

Durior quo Volumnii & Alcorum. Ibid.

4. Interea vetus quidam regis miles, Tero nomine, qui filium habebat Alexandro valde familiarem & amicum & ipſe adoleſcentes privatim dilexerat, præ nimia indignatione † mente excidit; & primo quidem circumcurſans clamitabat, conculcatam eſſe juſtitiam, interiiſſe veritatem, *rerum* naturam confuſam eſſe, vitam *hominum* iniquitatis eſſe plenam, & alia omnia quæ dolor vitam contempui habenti ſuggereret. Tandem vero regem ipſum adire auſus. „ At mihi, inquit, miſerrimus eſſe „ videris, qui adverſus cariſſimos nequiſſimis cre- „ dis; ſi quidem contra filios tuos Pheroræ & Sa- „ lome fidem habeas, quos ſæpe damnandos judi- „ caſti; qui legitimis ſucceſſoribus ſpoliantes „ Antipatro ſoli relinquunt, regem ‡ ſibi maxime „ obnoxium *habere* optantes. Atqui certe tua in- „ tereſſe, diſpicere, annon forſan ipſe militibus „ inviſus ſis ex nece fratrum. nullus enim eſt qui „ non adoleſcentium miſereatur, ducum autem „ plurimi etiam palam indignantur.” Simul ac iſta diceret, nominabat eos quibus mota erat indignatio. Rex autem ſtatim illos ipſumque cum filio comprehendi jubet.

Tero vetus miles paulo liberius loquitur. Antt. l. 16. c. 11. §. 4. (1.)

Regem adit Tero, quaque ſentiebat eloquitur. Antt. l. 16. c. 11. §. 4. (2.)

5. Quo facto, aulicus quidam è regis tonſoribus, Trypho nomine, neſcio qua exagitatus inſania, proſiliens ſui indicium facit; &, mihi, inquit, „ Tero iſte perſuadere voluit, ut quando te ton- „ deam, occiderem: & magna inde Alexandrum „ daturum munera pollicebatur”. His auditis, Herodes & Teronem ejuſque filium & tonſorem quæſtioni ſubdidit. Cumque illi pernegarent, & tonſor nihil amplius diceret, Teronem vehementius torqueri juſſit. Filius autem, *patris* miſertus, regi promiſit ſe patefacturum omnia, ſi patrem ſibi condonare vellet. Cumque ille *fidem* dediſſet, ipſius occidendi patrem ſuum habuiſſe voluntatem ajebat, ab Alexandro impulſum. Hoc quidem nonnulli ut patrem tormentis eriperet, fictum, alii autem verum eſſe affirmabant.

Trypho Herodis tonſor Teronem accuſat. Antt. l. 16. c. 11. §. 5.

Confeſſio filii Teronis. Ibid.

6. Cæterum Herodes, & ducibus & Terone pro concione accuſatis, * populum congregatum in eos incitavit. adeoque ibidem una cum tonſore lignorum & lapidum ictibus interficiuntur. Cum autem filios miſiſſet Sebaſten, quæ non longe aberat à Cæſarea, eos † ſtrangulari præcepit: factoque ſine mora quod imperaverat, mortuos in Alexandrium caſtellum aſportari juſſit, cum Alexandro materno avo ſepeliendos. Et *vitæ* quidem finem ejuſmodi habuere Alexander & Ariſtobulus.

Tero, filius ejus & tonſor lapidati. Ibid.

Alexander & Ariſtobulus juſſu Herodis ſtrangulati. Ibid.

CAP.

περὶ παίδων πρεσβειῶν, quales erant hi tres Saturnini liberi ἀρχ. lib. 16. c. 11. §. 3. SPANH.

f Τέκνοις] Ita cum *MS.* τέκνοις in *Editis.*

g Καὶ οἱ δύο πρεσβευταὶ γίνον].] Conf. ſupr. §. 2. SPANH.

h Κολακεύοντες.] Adulatione Oxon. SPANH.

i Ἐκδεχομένων] Ἐκδεχόμενον *Voſſ.* ἐκδεχόμενοι *Baſ.* quod ſine malem.

k Τήρων,] Ita etiam in *Antt.* l. 16. c. 11. §. 4. & plerumque in *MS.* Τήρων in *Editis* & in verſione *Rufini.* Τήρων *Baſ.* Τήρων *Rhed.* HUDS. Τήρων ἀρχ. lib. 16. c. 11. §. 3. & *Bod. Voſſ.* Oxon. Τήρων *Gen.* l. c. & in al. Oxon. SPANH.

l Ἐν τοῖς] Abeſt a *Ruf.*

m Ἐφ᾽ ᾧ] Ἐφ᾽ ὧν *Voſſ. Big.* & *Bod.*

n Ὅταν θεραπεύω τῷ] Conf. ἀρχ. lib. 16. c. 11. §. 5. SPANH.

o Ξυρῷ σε] *Ruf.* Ξυρῶν σε ſuperſcripto ε.

p Οὖσαν οὐ] *Lugd. Bat.* Οὖσαν male.

* Nemo tamen quaſi factum horruit, & quaſi commotus pronunciavit, *Hegeſipp.*

† Turbatus animi vociferari cœpit, *Hegeſipp.*

‡ Capi facilem ſibi regem optantes, *Ruf.* i. e. *obnoxium, tractabilem, qui in eorum poteſtate totus eſſet.*

* In eos populum armavit, *Ruf.*

† Præfocari Oxon. SPANH.

CAP. XXIII.

Calumniæ in filios Mariamnes. Antipater iis præpoſitus. Eorundem accuſatio apud Cæſarem, & reditus in gratiam cum Herode.

Mariamnes filii contra Herodem irritati. Ant. l. 16. c. 3. §. 1.

MAternæ autem iracundiæ *quaſi* hæredes ſuccedunt filii; &, immanitatem ſceleris reputantes, non aliter patrem, quam ſi hoſtis eſſet, ſuſpectum habebant, idque & antea cum Romæ in ſtudiis verſarentur, & multo magis poſtquam in Judæam reverſi ſunt. Nam una cum ætatibus illorum adolevit affectus. Poſteaquam vero conjugio maturi, unus amitæ *ſuæ* Salomes, quæ matrem eorum accuſavit, *filiam* duxerat, alter Archelai Cappadocum regis filiam, tum *quidem* odio *ſuo* etiam loquendi libertatem adjungebant. Ex illa autem audacia *temeraria* calumniandi anſa arrepta eſt, & mox apertius quidam apud regem dicebant, quod ei à filio quidem utroque ſtruerentur inſidiæ; ille vero, qui Archelai gener erat, ſocero fretus etiam fugam pararet, *regem* ipſum apud Cæſarem accuſaturus. Herodes autem, cum criminationum ſatis ſuperque accepiſſet, Antipatrum ex Doride ſuſceptum, veluti propugnaculo ſibi futurum adverſus filios, ad ſe adducit, ejuſque rationem modis omnibus habere cœpit.

Conjuges eorum.

Herodes miروm in modum Antipatro favet. Ant. l. 16. c. 3. §. 3.

2. Illis autem intoleranda erat hæc *rerum* mutatio, cumque viderent matre privata natum *auctoritate adeo* proficere, tantos eis ſua nobilitas ſtimulos ſubdidit, ut indignationem cohibere non potuerint; ſed ob quodcunque, grave illis & moleſtum, iram ſuam palam faciebant. At cum illi indies magis infeſto & inimico eſſent animo, Antipater jam ſtudioſe omnia ipſe agebat, (ut qui optime norit patrem adulari, & varias in fratres ſuos calumnias pararet, quaſdam ipſemet ſpargens, alias vero neceſſariis ſuis divulgandas ſubmittens) donec ſpem regni omnem fratribus præciderat. nam & in teſtamento & aperte quoque jam ipſe *deſignatus* erat *imperii* ſucceſſor: denique tanquam rex etiam ad Cæſarem miſſus eſt, & ornatu & cætero præter diadema cultu *regio* inſtructus. Tempore autem *brevi* tantum gratia valuit, ut matrem ſuam in lecto Mariamnes collocaret: geminiſque armis contra fratres uſus, blanditiis & calumniis, clam effecit ut rex etiam de filiorum nece cogitaret.

Mariamnes filios male tractat, eiſque inſidias ſtruit Antipater. Ibid.

Herodes apud Cæſarem accuſat Alexandrum fratremque. Ant. l. 16. c. 4. §. 1. Summa defenſionis Alexandri. Vide Ant. l. 16. c. 4. §. 3.

3. Quapropter pater cum Alexandrum ſecum Romam duxiſſet, veneni ſibi parati reum apud Cæſarem poſtulavit. Ille autem, cum ægre eò confidentiæ deveniſſet ut calamitatem *ſuam* deploraret, & judicem habens Antipatro *rerum* peritiorem & Herode prudentiorem, *verba faciens* delicta quidem patris verecunde ſuppreſſit, ejus vero criminationes fortiter diluit: cumque fratrem periculorum con-

ΚΕΦ. κγ'.

Διαβολαὶ εἰς υἱοὺς Μαριάμμης. Ἀντίπατρος αὐτοῖς προτιμᾶται· ἐπὶ Καίσαρος κατηγοροῦνται, καὶ αὐτοῖς διαλλάττεται Ἡρώδης.

ΚΛηρονομοῦσι δὲ τῆς μητρῴας οἱ παῖδες ὀργῆς, καὶ τοῦ μύσους ἔννοιαν λαμβάνοντες, ὡς πολέμιον ὑφεώρων τὸν πατέρα, καὶ πρότερον μὲν ἐπὶ Ῥώμης παιδευόμενοι, πλέον δὲ ὡς εἰς Ἰυδαίαν ὑπέστρεψαν. συνήνδρωτο δ' αὐτοῖς ταῖς ἡλικίαις ἡ διάθεσις. [s] ἐπεὶ δὲ γάμων ἔχοντες ὥραν, ὁ μὲν τῆς τηθίδος Σαλώμης, ἣ τὴν μητέρα αὐτῶν κατηγόρησεν, ὁ δὲ ἔγημεν Ἀρχελάου [t] τοῦ Καππαδοκῶν βασιλέως θυγατέρα, προσελάμβανον ἤδη τῷ μίσει καὶ παῤῥησίαν. ἐκ δὲ τοῦ θράσους αὐτῶν ἀφορμὰς οἱ διαβάλλοντες [u] ἐλάμβανον, καὶ φανερώτερον ἤδη τῷ βασιλεῖ διελέγοντό τινες, ὡς ἐπιβουλεύοιτο μὲν ὑπ' ἀμφοτέρων τῶν υἱῶν. ὁ δὲ Ἀρχελάῳ κηδεύσας καὶ φυγὴν παρασκευάζοιτο, τῷ πενθερῷ πεποιθὼς, ἵνα ἐπὶ Καίσαρος αὐτοῦ κατηγορήσῃ. ἀναπλησθεὶς δὲ τῶν διαβολῶν Ἡρώδης, ὥσπερ ἐπιτείχισμα τοῖς υἱοῖς, κατάγει τὸν ἐκ τῆς Δωρίδος Ἀντίπατρον, καὶ πάντα τρόπον [x] προτιμᾶν ἄρχεται.

β'. Τοῖς δὲ ἀφόρητος ἦν ἡ μεταβολὴ, καὶ τὸν ἐξ ἰδιώτιδος μητρὸς ὁρῶντες προκόπτοντα, διὰ τὴν αὐτῶν εὐγένειαν οὐκ ἐκράτουν τῆς ἀγανακτήσεως. ἐφ' ἑκάστου δὲ τῶν ἀνιαρῶν, τὴν ὀργὴν ἐξέφαινον. ὡς δὲ οἱ μὲν καθ' ἡμέραν προσίσταντο μᾶλλον. ὁ δὲ Ἀντίπατρος ἤδη καὶ [y] δι' αὐτὸν [z] ἐσπουδάζετο, δεινότατος μὲν ὢν ἐν ταῖς πρὸς τὸν πατέρα κολακείαις, διαβολὰς δὲ κατὰ τῶν ἀδελφῶν ποικίλας συσκευαζόμενος, καὶ τὰ μὲν αὐτὸς λογοποιῶν, τὰ δὲ τοὺς ἐπιτηδείους φημίζειν καθιεὶς, μέχρι παντάπασι τοὺς ἀδελφοὺς ἀπέῤῥηξε τῆς βασιλικῆς ἐλπίδος. καὶ γὰρ ἐν ταῖς διαθήκαις, καὶ φανερῶς αὐτὸς ἦν ἤδη διάδοχος. ὡς βασιλεὺς γοῦν ἐπέμφθη καὶ πρὸς Καίσαρα, τῷ τε κόσμῳ καὶ ταῖς ἄλλαις θεραπείαις, πλὴν διαδήματος, χρώμενος. χρόνῳ δὲ ἐξίσχυσεν εἰσαγαγεῖν ἐπὶ τὴν Μαριάμμης κοίτην τὴν μητέρα. δυσὶ δὲ ὅπλοις κατὰ τῶν ἀδελφῶν χρώμενος, κολακείᾳ καὶ διαβολῇ, τὸν βασιλέα καὶ περὶ θανάτου τῶν υἱῶν [a] ὑπειργάσατο.

γ'. [b] Τὸν γοῦν Ἀλέξανδρον σύρας μέχρι Ῥώμης ὁ πατὴρ, τῆς ἐφ' ἑαυτῷ φαρμακείας ἔκρινεν ἐπὶ Καίσαρος. [c] ὁ δὲ εὑρὼν μόλις ὀλοφυρμοῦ παῤῥησίαν, καὶ δικαστὴν [d] ἐμπειρότερον Ἀντιπάτρου, καὶ Ἡρώδου φρονιμώτερον, τὰ μὲν ἁμαρτήματα τοῦ πατρὸς αἰδημόνως ὑπεστείλατο, τὰς δὲ αὐτοῦ διαβολὰς ἰσχυρῶς ἀπεδύσατο. καθαρὸν δὲ καὶ τὸν ἀδελφὸν ἀποδείξας κινδυνεύοντα

s Ἐπεὶ] Ita in omnibus *MSS.* ἐπεὶ δὲ *Baſ.* & *Gen.* HUDS. Ἐπεὶ *MS.* OX. SPANH.

t Τῦ] Ita *MS.* τοῦ in *Impreſſis.* HUDS. Τοῦ *MS.* OX. SPANH.

u Ἐλάμβανον,] *Lugd. Bat.* Διελάμβανον.

x Προτιμᾶν ἄρχεται.] In hac voce interpretanda à recepta verſione diſceſſimus; nos de errore monente Cl. *L. Bos.* in *Animadv. ad Script. Gr.* c XXI.

y Δι' αὐτὸν] Δι' αὐτὸν in *Editis.* δι' αὐτὸ *Big.* δι' ἑαυτὸν in quibuſdam *MS.* HUDS. Δι' αὐτὸ *Big.* & quædam *MS.* *Raf.* SPANH.

z Ἐσπουδάζετο,] *Raf.* [illegible]

a Ὑπειργάσατο,] *Lugd. Bat.* Ἀπειργάσατο.

b Τὸν γοῦν Ἀλέξανδρον] Et Ariſtobulum etiam: ſolum tamen Alexandrum nominat *Joſephus*, quod in eum præcipue (ſicut alibi loquitur) tota domus tempeſtas incubuerit; quodque ejus partes in propulſando hoc periculo potiores eſſent. ALDR.

c Ὁ δὲ εὑρὼν μόλις] Alexandrum quidem dicit (*Originum*, p. 716.) orationem ægre inveniſſe; nam & eum dolor impediebat, & indecorum erat ita patri reſpondere, quemadmodum res ipſa poſtulabat, & contra quemvis alium licuiſſet: ſed Auguſtum illi judicem contigiſſe, non tam credulum & præcipitem, quam Herodes fuerat; quemque non poſſet Antipater, ſicut Herodem, dolo fallere; nam ad ejus prudentiam magnus uſus acceſſerat. Accuſantibus igitur ab initio diffiſus eſt; & nunc quoque facile intellexit, tarditatem Alexandri non ex ſceleris conſcientia, ſed ætate, dolore, & patris reverentia proficiſci. ALDR.

d Ἐμπειρότερον] Ἐμπειρότατον *Voſſ.* *Big.* & *Lipſ.* ἀπειρότατον legiſſe videtur *Ruf.* qui vertit, *Ille autem vix deplorandi copiam nactus, & licet apud imperitiſſimum judicem, tamen Herode & Antipatro prudentiorem*, &c. HUDS. Ἐμπειρότατον *Big.* *MS.* *Lipſ.* ἀπειρότατον, *Ruf.* OX. SPANH.

e Οὐ

πάντα τὸν κίνδυνον, οὕτως ἤδη τό, τε Ἀντιπάτρου πανοῦργον καὶ τὴν αὐτῶν ἀτιμίαν ἀπωδύρετο. συνήργει δὲ αὐτῷ μετὰ καθαροῦ τοῦ συνειδότος ἡ περὶ λόγους ἰσχύς· ἦν γὰρ δὴ δεινότατος εἰπεῖν. καὶ τὸ τελευταῖον φάμενος, [e] ὡς τῷ πατρὶ κτείνειν αὐτοὺς [f] ἐστιν, εἰ δὴ προσθεῖτο τὸ ἔγκλημα, προήγαγε μὲν εἰς δάκρυα πάντας· τὸν δὲ Καίσαρα διέθηκεν οὕτως, ὡς ἀπογνῶναι μὲν αὐτῶν τὰ [g] κατηγορημένα, διαλλάξαι δὲ Ἡρώδην εὐθέως. αἱ διαλλαγαὶ δὲ ἐπὶ τούτοις ἦσαν, ὥστε ἐκείνους μὲν τῷ πατρὶ πάντα πειθαρχεῖν, τὸν δὲ τὴν βασιλείαν καταλιπεῖν ᾧ βούλεται.

δʹ. Μετὰ ταῦτα δὲ ἀπὸ Ῥώμης ὑπέστρεφεν ὁ βασιλεύς, τῶν μὲν ἐγκλημάτων [h] ἀφιέναι τοὺς υἱοὺς δοκῶν, τῆς δὲ ὑπονοίας οὐκ ἀπηλλαγμένος. παρηκολούθει [i] δὲ Ἀντίπατρος, ἡ τοῦ μίσους ὑπόθεσις, ἀλλ' εἴς γε τὸ φανερὸν τὴν ἀπέχθειαν οὐκ ἐξέφερε, τὸν διαλλακτὴν αἰδούμενος. ὡς δὲ τὴν Κιλικίαν παραπλέων κατῆρεν [k] εἰς Ἐλεοῦσαν, εἱστία μὲν αὐτοὺς φιλοφρόνως Ἀρχέλαος, ὑπὲρ τῆς τοῦ γαμβροῦ σωτηρίας εὐχαριστῶν, καὶ ταῖς διαλλαγαῖς ἐφηδόμενος, ὡς ἂν καὶ τάχιον γεγραφὼς τοῖς ἐπὶ Ῥώμης φίλοις, συλλαμβάνεσθαι περὶ τὴν δίκην Ἀλεξάνδρῳ. προπέμπει δὲ μέχρι Ζεφυρίου, δῶρα δοὺς μέχρι τριάκοσια ταλάντων.

εʹ. Ὡς δὲ εἰς Ἱεροσόλυμα Ἡρώδης ἀφίκετο, συναγαγὼν τὸν λαόν, καὶ τοὺς τρεῖς υἱοὺς παραστησάμενος, ἀπελογεῖτο περὶ τῆς ἀποδημίας· » καὶ πολλὰ μὲν ηὐχαρίστει τῷ Θεῷ, πολλὰ δὲ Καίσαρι καταστησαμένῳ τὸν οἶκον αὐτοῦ τεταραγμένον, καὶ [l] μεῖζόν τι τοῖς υἱοῖς παρασχόντι τῆς βασιλείας τὴν ὁμόνοιαν, ἣν αὐτὸς ἔφη συναρμόσειν μᾶλλον. ὁ μὲν γὰρ κύριον ἐμὲ τῆς ἀρχῆς καὶ δικαστὴν τοῦ διαδόχου κατέστησεν, ἐγὼ δὲ, μετὰ τοῦ συμφέροντος ἐμαυτῷ κἀκείνῳ [m] ἀμειβόμενος, τούσδε τοὺς τρεῖς παῖδας ἀποδείκνυμι βασιλέας, καὶ τῆς γνώμης πρῶτον τὸν Θεὸν σύμψηφον, ἔπειτα καὶ ὑμᾶς παρακαλῶ γενέσθαι. τῷ μὲν γὰρ ἡλικία, τοῖς δὲ εὐγένεια τὴν διαδοχὴν προξενεῖ. [n] τό γε μὴν μέγεθος τῆς βασιλείας ἀρκεῖ καὶ πλείοσιν. οὓς δὲ Καῖσαρ μὲν ἥνωσε, καθίστησι δὲ πατήρ, ὑμεῖς τηρήσατε, μήτε ἀδίκους μήτε ἀνωμάλους τὰς τιμὰς διδόντες, ἑκάστῳ δὲ κατὰ πρεσβεῖον· οὐ γὰρ τοσοῦτον εὐφρανεῖ τις τὸν παρ' ἡλικίαν θεραπευόμενον, ὅσον ὀδυνήσει τὸν ἀτιμούμενον. οὓς γε μὴν ἑκάστῳ συνεῖναι δεήσει συγγενεῖς καὶ φίλους, ἐγὼ διανεμῶ, καὶ τῆς ὁμονοίας ἐκείνους ἐγγυητὰς καταστήσομαι, σαφῶς ἐπιστάμενος, ὅτι τὰς στάσεις καὶ τὰς φιλονεικίας γεννῶσιν αἱ τῶν συνδιαιτωμένων κακοήθειαι· κἂν ὦσιν οὗτοι χρηστοί, τηροῦσι τὰς στοργάς. ἀξιῶ δὲ οὐ μόνον τούτους, ἀλλὰ καὶ

fortem ſceleris purum demonſtraſſet, tum mox de Antipatri calliditate & de contumeliis & injuriis ſibi illatis queſtus eſt. Non ſolum autem ipſum adjuvabat conſcientia intemerata, ſed & verborum vis: nam acerrimus erat in dicendo. Poſtremo cum dixiſſet, patri licere occidere eos, ſi ſcilicet crimen objiceret, fecit ut omnes quidem lachrymas profunderent; Cæſar vero ita affectus eſt, ut accuſationem in eos inſtitutam rejecerit, & Herodem illis reconciliarit. ea autem lege facta eſt reconciliatio, ut adoleſcentes quidem patri in omnibus obſequerentur, illi vero liberum eſſet regnum relinquere cui vellet.

Cæſar Herodem filiis reconciliat. Ant. l. 16. c. 4. §. 4.

4. Poſt hæc igitur rex Roma reverſus eſt, ita ut videretur filiis quidem criminationes remiſiſſe, haud vero ab omni ſuſpicione liber. Eum autem comitatus eſt Antipater odii *cauſa* & fundamentum; ſed, reconciliatorem veritus, palam proferre inimicitias non audebat. Cæterum cum juxta Ciliciam navigans ad *inſulam* Eleuſam appulerit, eos quidem Archelaus convivio perhumaniter excipiebat, pro incolumitate generi gratias referens, & ob concordiam redintegratam hilaritatem ſuam oſtendens: quippe nihil moratus amicis Romæ ſcripſerat, ut in judicio Alexandrum adjuvarent. quin & Zephyrium uſque *Herodem* deduxit, talentis etiam triginta donatum.

Herodes in reditu perhumaniter exceptus ab Archelao. Ant. l. 16. c. 4. §. 6.

5. Poſtea vero quam Hieroſolyma pervenit Herodes, populo convocato, tribuſque filiis prope adſtantibus, profectionis ſuæ rationem reddit: „ & multas quidem Deo gratias agebat, multas vero Cæſari, qui domus ſuæ perturbationem ſedavit atque reſtinxit; &, quod regno majus eſt, filiis auctor erat concordiæ, quam ego, inquit, arctius adhuc coagmentare ſtudebo. Nam is quidem me regni dominum & de ſucceſſore *meo* judicem conſtituit; ego vero, quòd mei interſit, illi etiam gratias referens, hos tres filios *meos* reges deſigno, atque huic ſententiæ *meæ* primum Deum ſuffragatorem fieri precor, deinde & vos. namque huic ætas, illis generis nobilitas ſucceſſionem conciliat; porro regni ea magnitudo eſt ut etiam pluribus ſufficiat. Quos autem Cæſar conjunxit, & pater *ſui ſucceſſores* conſtituit, vos velim obſervare, neque injuſtis neque diſparibus eos colentes honoribus, ſed quemque pro naſcendi ordine. non enim tanta quis afficiet eum lætitia qui præter ætatis prærogativam colitur, quantum ei, quem deſpicit, doloris afferet. Cæterum ex conſanguineis & amicis, quos oportebit cum ſingulis verſari, ego illis adjungam, & concordiæ ſponſores conſtituam; ut qui probe norim, diſſidia & contentiones ex malignis ingeniis eorum quibuſcum agunt proficiſci: hoſque, ſi boni fuerint, mutuum amorem tueri. Non iſtos autem tantum oro & obte-
„ ſtor,

Herodis poſt reditum concio ad populum. Ant. l. 16. c. 4. §. 6.

[e] Ὡς τῷ πατρὶ, &c.] Senſus eſt, hoc judicium eo valere, ut pater filios occidat. Paulo vehementius *Big.* & *Voſſ.* Parenti liberos interficere jucundum eſt, etiam judicii pompam adhibet. Sed & ἡδὺ hoc ſignificatu inſolens eſt, & præterea nihil horum dixiſſet juvenis τὰ τοῦ πατρὸς ἁμαρτήματα ἀδήμονες ἀπο-... Melius itaque *Rufinus* culpam omnem in Antipatrum conferre voluit, quamvis Joſephi mentem nec ille videatur aſſecutus. Niſi exciderit aliquid, crediderim ita legi oportere. ὡς τῷ πατρὶ κτείνειν αὐτοὺς ἐστιν. εἰ δὲ καὶ προσθεῖτο τὸ ἔγκλημα. ut ſit Apoſiopeſis, quam ad hunc modum licet explicare: Poteſt nos pater occidere, neque mori recuſamus: quod ſi accuſet etiam parricidii, morte gravior eſt tanti ſceleris ſuſpicio. *Vide Ant.* l. 16. c. 4. Aldr. Quod Patri liceret eos occidere, etiamſi crimen illud non prætexeret, ut ita addatur particula μὴ. εἰ δὴ μὴ πρ. τ. ἐγκ. *Voſſ.* προσθεῖτο quod mallem. Spanh.

[f] Ἐστιν, εἰ δὲ] Ἐστιν, εἰ δὲ καὶ προσθεῖτο *Voſſ.* ἐστὶν ἐδὲ, καὶ προσ. *Big.* atque ita forſan *Ruf.* niſi quod καὶ poſt ἔγκλημα legat, in hunc modum vertens, *poſtremo proloquutus quod eos libenter occideret, crimen illi abjecit.* Niſi exciderit aliquid (inquit *Aldrichius*) crediderim ita legi oportere, ὡς τῷ πατρὶ κτείνειν αὐτοὺς ἐστιν. εἰ δὲ καὶ προσθεῖτο τὸ ἔγκλημα, ut ſit Apoſiopeſis, quam ad hunc modum licet explicare: *Poteſt nos pater occidere, neque mori recuſamus; quod ſi accuſet etiam parricidii, morte gravior eſt tanti ſceleris* ſuſpicio. Vide *Ant.* l. 16. c. 4. §. 3. Huds. Crediderim ita eſſe legendum, ὡς (quod hic adverbium temporis eſſe poteſt, & ſignificare *poſtquam, quandoquidem*) τῷ πατρὶ κτείνειν αὐτοὺς ἐξὸν ἰδὼν, μὴ καὶ προσθεῖτο τὸ ἔγκλημα, ut ita dicat, liberum ſeſe patri necis ſuæ relinquere arbitrium, ſi id ita dulce ipſi ſit, modo crimen aliquod, ut cauſam mortis, non adjiciat. Id præter *Big.* ſuadere quoque videtur *Lugd. Bat.* in quo legitur ἐστὶν ἐδὲ προσθεῖτο. Puto autem deſcriptores alterum ex ἐδὲ vel μὴ καὶ putaviſſe variam eſſe lectionem, atque ita illud μὴ καὶ omiſiſſe, vel in δὴ καὶ, ſicut etiam in εἰ δὲ illud ἐδὲ commutaſſe. Hav.

[g] Κατηγορημένα,] *Lugd. Bat.* Κατηγορούμενα.

[h] Ἀφιέναι.] *Lugd. Bat.* Ἀφεῖναι.

[i] Δὲ Ἀντίπατρος.] Γὰρ *Voſſ.*

[k] Εἰς Ἐλεοῦσαν,] Vide *Antiq.* l. 16. c. 4. §. 6. De Ἐλεούσα inſula poſt Corycum Strabo lib. 14. p. 671. A. *Nov. Oxon.* vid. ἀρχ. lib. 16. c. 4. §. 6. Spanh. De qua Strabo *lib.* 14. *p.* 671. *A.* Εἶτ' ἡ Ἐλαιοῦσα νῆσος μετὰ Κώρυκον, προσκειμένη τῇ ἠπείρῳ, ἣν συνῴκισεν Ἀρχέλαος καὶ κατεσκευάσατο βασίλειον, λαβὼν τὴν Τραχεῖαν Κιλικίαν ὅλην πλὴν Σελευκείας. Aldr.

[l] Μεῖζόν τι] *Gen.* Μεῖζόν τε.

[m] Ἀμειβόμενος,] Ita lego cum *Cod. Voſſ.* antea erat ἀμειβόμεθα. τοὺς δὲ τοὺς τρεῖς π.

[n] Τό γε μήν.] *Gen.* Τό γε μέν.

o Barr-

ſtor, ſed & ordinum ductores in exercitu meo, ut in me ſolo ſpem habeant in præſentia. Non enim regnum, ſed regni honorem filiis *meis* trado: & quidem jucundis, quaſi in imperio eſſent, perfruentur; rerum vero onus, tametſi nolim, meum erit. Conſideret autem quiſque *veſtrum* ætatem meam, vitæque inſtitutum, necnon etiam pietatem. nam neque ſenex adeo ſum ut de mea vita deſperari debeat; neque voluptatibus aſſuetus, quæ & juvenum poplites ſuccidunt: quin & Deum ita coluimus, ut vita quam longiſſima frui non dubitemus. Quotus vero quiſque filios meos obſervabit vitæ meæ exitum exſpectans, ſciat is ſe propterea mihi pœnas daturum eſſe. Ego enim nequaquam, ac ſi inviderem ex me genitis, impedio, quo minus alii eos honore proſequantur; ſed quòd norim, ejuſmodi ſtudia in adoleſcentibus ferociam alere. Itaque ſi cogitare velint qui ad eos ſe conferunt, quod, quicunque bene ſe geſſerit, gratiam à me relatam habebit, diſſidia vero ſerenti nihil profuturam eſſe malitiam, etiam apud eos quibus lenocinatur, omnes profecto meis, hoc eſt filiorum meorum rebus, ſtudebunt. Nam & ipſis expedit me regnare, meque cum illis concordare. Vos autem, ô boni filii, vobiſcum cogitantes ſacra naturæ vincula, quibus etiam feræ invicem conciliantur & amore continentur; deinde Cæſarem, qui gratiæ redintegrandæ auctor erat; tertio meipſum, qui rogare malo cum poſſim jubere; manete fratres. Jam inde autem vobis do veſtem & cultum regium: Deumque obſecro ut meum tueatur conſervetque judicium, ſi concordes eritis." Iſta loquutus unumquemque filiorum peramanter complexus eſt, & populum dimiſit, alios quidem precantes ut dictis reſponderet eventus, alios vero, qui mutationis cupidi erant, ne audiiſſe quidem ſe quicquam ſimulantes.

Variæ populi de Herodis verbis opiniones. Antt. l. 16. c. 4. §. 6.

τοὺς ἐν τῇ στρατιᾷ μου ταξιάρχους, ἐν ἐμοὶ μόνῳ τὰς ἐλπίδας ἔχειν ἐπὶ τοῦ παρόντος. Οὐ γὰρ βασιλείαν, ἀλλὰ τιμὴν [o] βασιλείας τοῖς υἱοῖς παραδίδωμι. καὶ τῶν μὲν ἡδέων ὡς ἄρχοντες ἀπολαύσουσι, τὸ βάρος δὲ τῶν πραγμάτων ἐμὸν ἔσται, κἂν μὴ θέλω. σκεπτέσθω δὲ ἕκαστος τήν τε [p] ἡλικίαν μου καὶ τὴν ἀγωγὴν τοῦ βίου, καὶ τὴν εὐσέβειαν. οὔτε γὰρ οὕτως εἰμὶ γέρων, ὥστ' ἂν ἀπελπισθῆναι ταχέως, οὔτε εἰς τρυφὴν ἐκδιαιτώμενος, ἣ καὶ νέους [q] ὑποτέμνεται. τό, τε θεῖον οὕτω τεθεραπεύκαμεν, ὥς τι ἂν ἐπὶ μήκιστον [r] βίου προελθεῖν. ὁ δὲ τοὺς ἐμοὺς παῖδας θεραπεύων [s] ἐπὶ τῇ ἐμῇ καταλύσει, δώσει μοι καὶ περὶ ἐκείνων δίκας. οὐ γὰρ ἐγώ, [t] φθονῶν τοῖς ἐξ ἐμοῦ γεγεννημένοις, ἀνακόπτω τὴν εἰς αὐτοὺς φιλοτιμίαν· ἐπιστάμενος δὲ τοῖς νέοις γίνεσθαι τὰς σπουδὰς θράσους ἐφόδιον. εἴ γε μὴν ἕκαστος ἐνθυμηθείη τῶν προσιόντων, ὅτι χρηστὸς μὲν ὢν παρ' ἐμοῦ λήψεται τὴν ἀμοιβήν, στασιάζων δὲ καὶ [v] παρὰ τῷ θεραπευομένῳ τὸ κακόηθες ἀνόνητον ἕξει, [x] πάντας οἶμαι τὰ ἐμὰ φρονήσειν, τουτέστι τὰ τῶν ἐμῶν υἱῶν. καὶ γὰρ τούτοις συμφέρει κρατεῖν ἐμέ, [y] κἀμὲ τούτοις ὁμονοεῖν. ὑμεῖς δέ, ὦ παῖδες ἀγαθοί, [z] πρῶτον ἐνθυμούμενοι τὴν ἱερὰν φύσιν, ἧς καὶ παρὰ θηρίοις αἱ στοργαὶ μένουσιν, ἔπειτα τὸν ποιησάμενον ἡμῶν τὰς διαλλαγὰς Καίσαρα, τρίτον ἐμὲ τὸν ἐν οἷς ἔξεστιν ἐπιτάσσειν παρακαλοῦντα, μείνατε ἀδελφοί. δίδωμι δὲ ὑμῖν ἐσθῆτά τε ἤδη καὶ θεραπείαν βασιλικήν· ἐπεύχομαι δὲ καὶ τῷ Θεῷ τηρῆσαι τὴν ἐμὴν κρίσιν, ἂν ὁμονοῆτε". ταῦτα εἰπών, καὶ φιλοφρόνως ἕκαστον κατασπασάμενος τῶν υἱῶν, διέλυσε τὸ πλῆθος, τοὺς μὲν, συνευχομένους τοῖς εἰρημένοις, ὅσοι δὲ ἐπεθύμουν μεταβολῆς, μηδὲ ἀκηκοέναι προσποιουμένους.

CAP. XXIV.

Antipatri & Doridis malitia. Propter Glaphyram inviſus Alexander. Pherora merito ſuſpecto, Salomæ etiam convictæ, data venia. Torquentur Herodis Eunuchi, & Alexander in vincula conjicitur.

Gliscit diſſidium in Herodis domo. Antt. l. 16. c. 7. §. 2.

FRatribus autem comes adhæſit diſſenſio; & pejora ſuſpicantes, alius de alio digreſſi ſunt. Alexander quidem & Ariſtobulus, ægre ferentes confirmatum eſſe Antipatro primogenituræ honorem, Antipater vero fratribus ſuccenſens quod ei proximi eſſent. Verum is quidem moribus varius & ſecreta novit reticere; & cum verſutus admodum eſſet, ſuum in eos odium diſſimulabat: illis vero, ex ſua nobilitate, familiare erat loqui quod ſentirent. Et multi quidem ſtagebant eos irritare, pluresque ex amicis *Antipatri* ad res explorandas ſeſe in familiaritatem eorum inſinuabant. Itaque ne verbum quidem ab Alexandro emiſſum erat, quin ſtatim apud Antipatrum eſſet, & ab Antipatro ad Herodem quibuſdam ei adſutis deferretur. Neque, ſi *recte & ſimpliciter* aliquid diceret ut adoleſcens, culpa im-

Antipatri aſtutia, & inſidiæ in filios Mariamnes. Antt. l. 16. c. 7. §. 2.

ΚΕΦ. κδ'.

Ἀντιπάτρου καὶ Δωρίδος κακουργία. Γλαφύρας ἕνεκα ἀπεχθὴς γίνεται Ἀλέξανδρος. Φερώρᾳ ὑπονοηθέντι καὶ Σαλώμῃ διελεγχθείσῃ δίδοται συγγνώμη. Ἡρώδου εὐνοῦχοι βασανίζονται, καὶ δεδεμένος ἄγεται Ἀλέξανδρος.

Συνέπεται δὲ τοῖς ἀδελφοῖς ἡ στάσις, καὶ χείρους τὰς ἐπ' ἀλλήλοις ὑπονοίας ἔχοντες ἀπηλλάγησαν. Ἀλέξανδρος μὲν καὶ Ἀριστόβουλος ὀδυνώμενοι κεκυρωμένον Ἀντιπάτρῳ [a] τὸ πρεσβεῖον, Ἀντίπατρος δὲ καὶ τοῦ δευτερείου νεμεσῶν τοῖς ἀδελφοῖς. ἀλλ' ὁ μέν, ποικιλώτατος ὢν τὸ ἦθος, ἐχεμυθεῖν τε ᾔδει, καὶ πολλῷ τῷ πανούργῳ χρώμενος, τὸ πρὸς αὐτοὺς ἐκάλυπτε [b] μῖσος· τοῖς δέ, δι' εὐγένειαν πᾶν τὸ νοηθὲν ἦν ἐπὶ γλώσσης. καὶ παροξύνοντες μὲν ἐνέκειντο πολλοί, πλείους δὲ τῶν φίλων [c] παρεδύοντο κατάσκοποι. πᾶν δὲ τὸ παρ' Ἀλεξάνδρου λαληθὲν εὐθέως ἦν παρ' Ἀντιπάτρῳ, καὶ μετὰ προσθήκης μετέβαινεν ἀπὸ Ἀντιπάτρου πρὸς Ἡρώδην. οὔτε δ' ἁπλῶς φθεγξάμενος ὁ νεανίας ἀνυπεύθυνος ἦν, ἀλλ' εἰς διαβολὴν τὸ ῥηθὲν ἐστρέφετο,

o Βασιλείας] Βασιλέως *Voſſ.* HUDS. Βασιλέως *Voſſ.* SPANH.
p Ἡλικίαν μου] Illud μου è *Cod. Big.* & *Voſſ.* HUDS. Ἡλικίαν μου *Big. Ox.* SPANH.
q Ὑποτέμνεται.] *Lugd. Bat.* Ἐκτέμνεται.
r Βίου] *Lugd. Bat.* Βίον.
s Ἐπὶ τῇ ἐμῇ καταλύσει,] Ἐπὶ τῇ μου καταφρονήσει legiſſe videtur *Ruf.* qui vertit, *in contemptum meum.*
t Φθονῶν] Ita reſcripſi ex quibuſdam *MS.* Φθόνῳ in *Editis* Aliiſque. HUDS. Φθονῶν *Big. Voſſ.* SPANH.
v Παρὰ τῷ θεραπευομένῳ] Παρὰ τῷ θεραπευομένῳ *MS. Lipſ.* SPANH. Ita quoque *Lugd. Bat.* Editi Παρὰ τῶν θεραπευομένων. HAV.
x Πάντας] *Lugd. Bat.* Πάντως.
y Κἀμὲ τούτοις] Forſan κἀμοὶ τούτους, *mihique hos eſſe concordes.* ALDR. Κἀμοὶ τούτους. OXON. ſeu *Aldrich.* SPANH.
z Πρῶτον] *Lugd. Bat.* Πρῶτον μέν.
a Τὸ πρεσβεῖον,] Primogenitura honorum OXON. SPANH.
b Μῖσος.] Μῖσος *Got.* SPANH.
c Παρεδύοντο] *Al.* παρεδύετο.

d Ἐχου]

το, καὶ μετρίως παῤῥησιασαμένῳ μέγιστα τοῖς ἐλαχίστοις προσεπλάττετο. καθίει δ' Ἀντίπατρος ἀεὶ τοὺς ἐρεθίζοντας, ὅπως αὐτὸ τὸ ψεῦδος [d] ἔχοι τὰς ἀφορμὰς ἀληθεῖς· κατὰ δὲ τῶν φημιζομένων, ἕν τι διελεγχθὲν ἅπασι πίστιν ἐπιθῇ. καὶ τῶν αὐτοῦ μὲν φίλων ἢ φύσει [e] στεγανώτατος ἦν ἕκαστος, ἢ κατεσκευάζετο δωρεαῖς, ὡς μηδὲν ἐκφέρεσθαι τῶν ἀποῤῥήτων. καὶ τὸν Ἀντιπάτρου βίον, οὐκ ἂν ἁμάρτοι τὶς εἰπὼν κακίας μυστήριον. τοὺς γὰρ Ἀλεξάνδρῳ συνόντας χρήμασι διαφθείρων, ἢ κολακείαις ὑπιὼν, αἷς πάντα κατειργάσατο, ἐπεποιήκει προδότας, καὶ τῶν πραττομένων ἢ λαλουμένων φῶρας. πάντα δὲ περιεσκεμμένως δραματουργῶν, τὰς πρὸς Ἡρώδην [f] ὁδοὺς ταῖς διαβολαῖς ἐποιεῖτο [g] τεχνικωτάτας· αὐτὸς μὲν ἀδελφοῦ προσωπεῖον ἐπικείμενος, καθιεὶς δὲ μηνυτὰς ἑτέρους. κἄπειθ' ὁπότε [h] ἀπαγγελθείη τι κατ' Ἀλεξάνδρου, [i] παρελθὼν ὑπεκρίνετο, καὶ διασύρων τὸ ῥηθὲν δεξάμενος, ἔπειτα [k] κατασκευάζων ἡσυχῇ, καὶ πρὸς ἀγανάκτησιν ἐξῆγε τὸν βασιλέα. πάντα δ' εἰς ἐπιβουλὴν [l] ἀνήγετο, καὶ [m] τὸ δοκεῖν τῇ σφαγῇ τοῦ πατρὸς ἐφεδρεύειν Ἀλέξανδρον. οὐδὲν γὰρ [n] οὕτω πίστιν ἐχορήγει ταῖς διαβολαῖς, ὡς ἀπολογούμενος Ἀντίπατρος ὑπὲρ αὐτοῦ.

β. Τούτοις Ἡρώδης ἐξαγριούμενος, ὅσον [o] ὑφῄρει καθ' ἡμέραν τῆς πρὸς τὰ μειράκια στοργῆς, τοσοῦτον Ἀντιπάτρῳ προσετίθει. συναπέκλινε δὲ καὶ τὸ κατὰ τὸ βασίλειον, οἱ μὲν ἑκόντες, οἱ δ' ἐξ ἐπιτάγματος, ὥσπερ Πτολεμαῖος ὁ τιμιώτατος τῶν φίλων, οἵ τε ἀδελφοὶ τοῦ βασιλέως, καὶ πᾶσα ἡ γενεά. πάντα γὰρ Ἀντίπατρος ἦν. καὶ, τὸ πικρότατον Ἀλεξάνδρῳ, πάντα ἦν ἡ Ἀντιπάτρου μήτηρ, σύμβουλος καθ' αὐτῶν, μητρυιᾶς χαλεπωτέρα, καὶ πλεῖόν τι προγόνων μισοῦσα τοὺς ἐκ βασιλίδος. πάντες μὲν οὖν ἐπὶ ταῖς ἐλπίσιν ἐθεράπευον Ἀντίπατρον ἤδη, συναφίστα δ' ἕκαστον τὰ βασιλέως προστάγματα, παραγγείλαντος τοῖς τιμιωτάτοις, μήτε προσιέναι, μήτε προσέχειν [p] τοῖς περὶ Ἀλέξανδρον. φοβερὸς δ' ἦν οὐ μόνον τοῖς ἐκ τῆς βασιλείας, ἀλλὰ καὶ τοῖς ἔξωθεν φίλοις. οὐδενὶ γὰρ βασιλέων τοσαύτην [q] Καῖσαρ ἔδωκε τιμὴν, ὥστε τὸν ἀπ' αὐτοῦ φεύγοντα καὶ μὴ προσηκούσης πόλεως ἐξαγαγεῖν. τὰ δὲ μειράκια τὰς μὲν διαβολὰς ἠγνόει, [r] παρ' ὃ καὶ μᾶλλον ἀφυλάκτως ἐνέπιπτον αὐταῖς. οὐδενὶ γὰρ ὁ πατὴρ φανερῶς ἀπεμέμφετο. συνίει δὲ κατὰ μικρὸν ἐκ τοῦ [s] ψύγματος, [t] καὶ ὅτι πρὸς τὸ λυποῦν μᾶλλον ἐτραχύνετο. διέθηκε δὲ πρὸς αὐτὰ καὶ τὸν θεῖον Φερώραν Ἀντίπατρος [v] ἐχθρωδῶς, καὶ τὴν [x] τηθίδα Σαλώμην, ὡς ἂν γαμετὴν οὖσαν, καθομιλῶν ἀεὶ καὶ παροξύνων. συνήργει δὲ καὶ πρὸς τὴν ταύτης ἀπέχθειαν ἡ Ἀλεξάνδρου γυνὴ Γλαφύρα, γενεαλογοῦσα τὴν αὐτῆς εὐγένειαν, καὶ ὡς πασῶν [y] τῶν κατὰ τὸ βασίλειον εἴη δεσπότις, [z] κατὰ πατέρα μὲν ἀπὸ

munis erat, ſed quicquid diceretur ei crimini vertebatur; & ſicubi paulo liberior eſſet, maxima minimis *improbe* affingebantur. Semper autem qui eum provocarent ſubmittebat Antipater, ut mendacia ſua non de nihilo orta viderentur; multiſque *falſo* divulgatis, unum quid de quo compertum erat fidem omnibus faceret. Et hujus quidem amicorum quiſque aut natura ita comparatus erat ut res taceret, aut de eo ita cautum erat muneribus, ut nihil arcani enunciaret: nec erraret aliquis, ſi Antipatri vitam ſceleris myſterium appellaret. Alexandri enim familiares pecunia corrumpens, aut blanditiis ſubiens, quibus omnia expugnare conſuevit, proditores fecerat, fureſque eorum quæ gereretur dicerenturve. Cum autem * ſolerter omnia hiſtrionis more ageret, calumniis uſus via aſtutiſſima Herodem aggreſſus eſt: ipſe quidem fratris perſonam ſuſtinens, aliis vero ſubornatis qui indices fierent. Cumque aliquid *regi* nunciatum eſſet in Alexandrum, † caſu intervenire ſimulabat, atque initio ei quod dictum erat obtrectans, poſtea ‡ per otium fidem ei adſtruebat, & regem ad indignationem incitabat. Cuncta autem ad inſidias referebantur, utque neci patris imminere videretur Alexander. nihil enim majorem fidem calumniis tribuebat, quam ut Antipater eum purgaret.

2. Iſtis efferatus Herodes, quantum indies ſuo in adoleſcentes affectu detrahebat, tantum adjiciebat Antipatro. Quin & eò inclinabant aulici, alii quidem ſponte ſua, alii vero juſſu & imperio, ſicut Ptolemæus amicorum cariſſimus, regiſque fratres, & univerſa progenies. * omnia namque erat Antipater, &, quod Alexandro fuit acerbiſſimum, omnia erat Antipatri mater, quæ in eos conſulebat, *mulier* noverca difficilior, multoque plus quam privignos odio habens eos qui à regina nati erant. Sed quanquam omnes ut Antipatrum jam magis obſervarent ſpes inducebat, non minus tamen ſinguli *à fratribus* deſciſcebant juſſu regis, qui clariſſimis edixerat, ne quis † ad Alexandrum ejuſque fratrem accederet, aut ſe ad eos applicaret. Terrori autem erat non ſolum domeſticis ad regiam ſpectantibus, verumetiam externis amicis. nulli enim regum *præterquam ipſi* tantum imperium dederat Cæſar, ut fugitivos ſuos ex civitatibus non ſubjectis ei liceret educere. Adoleſcentes autem quæ crimini ſibi data erant ignorabant: propterea que incaute magis in ea *forſan* inciderent. nam pater de nemine aperte conqueſtus erat: ſed *adoleſcentes*, ex illius frigore *rem* intellexerant, quodque ad omnem moleſtiam magis exaſperabatur. Porro & Pheroram patruum inimicum illis infeſtumque reddidit *Antipater*, ut & Salomen amitam, cum ea tanquam cum uxore aſſidue ſermones miſcens & in eos inſtigans. Quin & ad hujus inimicitias *augendas* conferebat Alexandri uxor Glaphyra, multa de nobilitate ſua commemorans, cunctarumque ſe quæ in regia verſarentur dominam eſſe *dictitans*, ut quæ paternum qui-

Herodes & aulici ad Antipatrum inclinant. Ant. l. 16. c. 7. §. 2.

Glaphyra vana jactatio & ſuperbia mulieres reddit Alexandro infenſas. Ant. l. 16. c. 7. §. 2.

[d] Ἔχοι] Ἔχει *Ruff.*

[e] Στεγανώτατος] Στεγανὸν, τὸ (utrum τὸ) δυνάμενον στέγειν τοὺς λόγους, καὶ μὴ ἐξαγγέλλειν. *Heſychius.* SPANH.

[f] Ὁδοὺς] Abeſt à *Ruff.*

[g] Τεχνικωτάτας.] Forſan τεχνικωτάταις, quo modo legiſſe videtur *Ruf.* qui vertit, *cum autem caute omnia commiſiſſet, aſtutis criminationibus aditus ad Herodem moliebatur.*

[h] Ἀπαγγελθείη] Λεχθείη in *MSS.* HUDS. Λεχθείη *MSS.* Oxon. & *MS. Lipſ.* SPANH.

[i] Παρελθὼν] Προσελθὼν *Big.* HUDS. Προελθὼν *Big.* Et in Not. Oxon. SPANH. Παρελθὼν ὑπεκρίνετο. i. e. *caſu intervenire ſimulabat*, cum adeſſet ex condicto, præmiſſis delatoribus. ALDR.

[k] Κατασκευάζων ἡσυχῇ,] Κατεσκευάζετο & mox πᾶν pro πάντα in uno *MSS.*

[l] Ἀνήγετο,] *Ruff.* Ἀνήχετο.

[m] Τὸ δοκεῖν] *Ruff.* Τῷ δοκεῖν.

[n] Οὕτω πίστιν] *Ruff.* Πίστιν.

[o] Ὑφῄρει] Ὑφῄρει *Bod.* SPANH.

[p] Τοῖς περὶ Ἀλέξανδρον.] i. e. *Alexandro*, Periphraſi uſitatiſſima Sed non opus eſt ad ſolum *Alexandrum* referre, verum etiam ad ejus familiares. SPANH.

[q] Καῖσαρ] Abeſt à *Ruff.*

[r] Παρ' ὃ καὶ] Ita in *MSS.* παρὰ *Baſ.* & *Gen.* HUDS. Παρ' ὃ καὶ. *MSS. Ox.* SPANH.

[s] Ψύγματος,] *Ruff.* Φύγματος.

[t] Καὶ ὅτι] Ita lego cum *Caſaubono* ad *Sueton.* in *Auguſto.* Verum in *Editis* & *MSS.* καὶ πρὸς τὸ λ. & *Rufinus* vertit, *adverſus dolorem aſperius excitabantur.*

[v] Ἐχθρωδῶς,] *Ruff.* Ἐχθρῶς.

[x] Τηθίδα] *Lugd. Bat.* Τηθίδα.

[y] Τῶν κατὰ] *Ruff.* Τὸ κατὰ.

* Quaſi in theatro fratris perſonam circumferens, *Hegeſipp.*

† Cum adeſſet ex condicto præmiſſis delatoribus. ALDRICHIUS.

‡ *Vel*, ſecreto, tacite.

* Ita Oxon. SPANH.

† Ita vertere placuit, licet non ignorem, τοὺς περὶ Ἀλέξανδρον periphraſin eſſe uſitatiſſimam pro τῷ Ἀλεξάνδρῳ.

[z] Κατὰ πατέρα] Hujus Glaphyræ pater Archelaus, quem Antonius, ejecto Ariarathe, Cappadociæ regem conſtituit, nulla pro-

quidem genus à Temeno, maternum vero à Dario Hyſtaſpis filio duceret. Multa etiam de ignobilitate exprobrat & Herodis ſorori, & uxoribus; quarum quæque propter formæ venuſtatem, non generis nobilitatem delecta erat. Multæ autem fuerunt, utpote quòd liceret Judæis patrio more plures habere, quodque rex pluribus delectaretur. Iſtis omnibus propter Glaphyræ ſuperbiam & contumelias inviſus erat Alexander.

Inimicitia inter Ariſtobulum & Salomen orta. Antt. l. 16. c. 7. §. 3.

3. Porro autem Ariſtobulus inter ſe & Salomen, ipſius licet ſocrum, diſſidium creavit, antea etiam ex Glaphyræ maledictis ira accenſam. frequenter enim uxori objiciebat generis humilitatem; quodque ipſe quidem privatam, frater vero ejus Alexander reginam duxerat: id quod Salome *matri* cum fletu nunciavit filia. Adjiciebat etiam, quod idem Alexander & Ariſtobulus minitarentur, ſe, regno adepto, aliorum fratrum matres, ſimiliter ac ancillas, textrices eſſe facturas, fratres vero ſcribas paganos; eos *ſcilicet* irridentes, quod diligenter literis inſtituti fuerint. Quibus irritata Salome, cum iram cohibere non potuiſſet, cuncta Herodi renunciavit. fide autem digna admodum videbatur, præſertim in iis quæ contra generum diceret. Quin & altera in vulgus unà dimanavit criminatio, quæ faces ſubjecit animo regis. audivit enim, ipſos crebro matrem inclamare, & ejulantes diras ei imprecari: ſæpe etiam, cum ille quædam ex Mariamnes veſtimentis nuperioribus divideret conjugibus, minari ſolitos eſſe, quod cito ciliciis pro veſtibus regiis induerentur.

Querelas contra Mariamnes filios ad Herodem defert Salome. Antt. l. 16. c. 7. §. 3.

4. Propter iſta *Herodes* elatum licet juvenum animum ſubvereretur, non tamen ſpem ſibi *omnem* abſcidit, de illis ad bonam frugem reducendis. Verum eis ad ſe vocatis, etenim Romam navigaturus erat, pauca quidem illis minatus eſt ut rex, multa vero eos monuit ut pater, atque ad fratres diligendos hortabatur, illis delicta præterita condonans, ea lege ut in poſterum meliores evaderent. Illi autem ſeſe quidem à criminibus ſibi objectis purgabant, ea mentita & falſa eſſe dicentes, ſuæ vero defenſioni fidem ex rebus ipſis conſtare ajebant. atque ipſum ſane debere viam obſepire fictis ſermonibus, illis haud temere credendo: nunquam enim defuturos eſſe qui mendacia in ipſos conſingent, quamdiu erunt quibus ea perſuadeant.

Herodes, Romam iturus filios ad concordiam hortatur.

5. Cum iſtis eum, utpote patrem, cito placaviſſent, præſentem quidem metum depulerunt, de futuris vero mœſti & ſoliciti eſſe cœperunt. Etenim cognovere Salomen ſibi eſſe inſenſam, & quidem patruum Pheroram: ambo autem erant *inimici*

Mariamnes filii de ſe ſolliciti. Salomen & Pheroram ſibi infenſos habent Mariamnes filii. Antt. l. 16. c. 7. §. 3.

ᵃ Τημένου, κατὰ μητέρα δὲ ἀπὸ Δαρείου τοῦ Ὑστάσπεως οὖσα. πολλὰ δὲ ὠνείδιζεν, εἰς δυσγένειαν, τήν τε ἀδελφὴν τοῦ Ἡρώδου, καὶ τὰς γυναῖκας, ὧν ἑκάστη δι' εὐμορφίαν, οὐκ ἀπὸ γένους ᾑρέθη. πολλαὶ ᵇ δὲ ἦσαν, ᶜ ὡς ἂν ᵈ ἐφειμένον τε πατρίως Ἰουδαίοις γαμεῖν πλείους, καὶ τοῦ βασιλέως ἡδομένου πλείοσιν. αἳ πᾶσαι, διὰ τὸ μεγάλαυχον ᵉ τῆς Γλαφύρας καὶ τὰς λοιδορίας, ἐμίσουν Ἀλέξανδρον.

γ. Τὴν δὲ Σαλώμην, καίτοι πενθερὰν οὖσαν, αὐτὸς Ἀριστόβουλος ἑαυτῷ ᶠ διεστασίασεν, ὀργισμένην, καὶ πρότερον ἐπὶ ταῖς ἐκ Γλαφύρας βλασφημίαις. ὠνείδιζε γὰρ τῇ γυναικὶ συνεχῶς τὴν ταπεινότητα, καὶ ὡς αὐτὸς μὲν ἰδιῶτιν, ὁ δὲ ἀδελφὸς αὐτοῦ Ἀλέξανδρος γήμαι βασιλίδα. τοῦτο κλαίουσα τῇ Σαλώμῃ διήγγειλεν ἡ θυγάτηρ. προσετίθει δὲ ὅτι καὶ τῶν ἄλλων ἀδελφῶν τὰς μὲν μητέρας ἀπειλοῖεν ᵍ οἱ περὶ Ἀλέξανδρον, ἐπειδὰν παραλάβωσι τὴν βασιλείαν, ἱστουργοὺς ἅμα ταῖς δούλαις ποιήσειν, αὐτοὺς δὲ ʰ κωμῶν γραμματεῖς, ⁱ ἐπισκώπτοντες, ὡς παιδευομένους ἐπιμελῶς. ᵏ πρὸς ἃ τὴν ὀργὴν οὐ κατέχουσα Σαλώμη πάντα διήγγειλεν Ἡρώδῃ. σφόδρα δ' ἦν ἀξιόπιστος κατὰ ˡ γαμβροῦ λέγουσα. καί τις ἑτέρα διαβολὴ συνέδραμεν, ἣ τὸν θυμὸν ὑπεκκαύσασα τοῦ βασιλέως. ἤκουσε γὰρ αὐτοὺς συνεχῶς ἀνακαλεῖσθαι μὲν τὴν μητέρα, καὶ κατοιμώζειν δὲ ἐπαρωμένους αὐτῷ. πολλάκις δὲ, αὐτοῦ ᵐ διαδιδόντος τῆς Μαριάμμης ἐσθήτων ⁿ τινὰ ταῖς μεταγενεστέραις γυναιξὶν, ἀπειλεῖν, ὡς ἀντὶ τῶν βασιλικῶν ἐν τάχει περιθήσουσιν ἑαυταῖς ᵒ ἐκ τριχῶν πεποιημένας.

δ. Διὰ ταῦτα καίτοι τὸ φρόνημα τῶν νεανίσκων ὑποδείσας, ὅμως οὐκ ἀπέκοπτε τὴν ἐλπίδα τῆς διορθώσεως. ἀλλὰ προσκαλεσάμενος αὐτοὺς, καὶ γὰρ εἰς Ῥώμην ἐκπλεύσειν ἔμελλε, βραχέα μὲν ἠπείλησεν ὡς βασιλεὺς, τὰ πολλὰ δὲ ἐνουθέτησεν ὡς πατὴρ, καὶ φιλεῖν τοὺς ἀδελφοὺς παρεκάλει, διδοὺς τῶν προημαρτημένων ἄφεσιν, εἰ πρὸς τὸ μέλλον ἀμείνους γένοιντο. οἱ δὲ τὰς μὲν διαβολὰς ἀπεσκευάζοντο, ψευδεῖς εἶναι λέγοντες, ᵖ πιστώσασθαι δὲ τὴν ἀπολογίαν τοῖς ἔργοις ἔφασκον. δεῖν μέντοι κἀκεῖνον ἀποφράττειν τὰς λογοποιίας, τῷ μὴ πιστεύειν ῥᾳδίως. εἰ γὰρ ᑫ ἐπιλείψειν τοὺς καταψευσομένους αὐτῶν, ἕως ἂν ὁ πειθόμενος ᾖ.

ε. ʳ Τοῦτον ὡς πατέρα πείσαντες ταχέως, τὸν μὲν ἐν χερσὶ φόβον διεκρούσαντο, τὴν δὲ εἰς τὰ μέλλοντα λύπην προσέλαβον· ἔγνωσαν γὰρ τήν τε Σαλώμην ˢ ἐχθρὰν, καὶ τὸν θεῖον Φερώραν. ἦσαν δὲ βαρεῖς μὲν ἀμφότεροι καὶ χαλεποὶ

propinquitate attingebat genus regium. Sed paternum illi genus deducebatur ab Archelais, qui cum Romanis bellum geſſerant; mater erat ſcortum Glaphyra. Is ad Temenum genus ſuum quo jure referebat incertum eſt. Avus ſeſe Mithridatis filium erat ante mentitus. De uxore quod meminerim nihil comperi. Vide *Strab*. XII. p. 540. D. XVII. p. 796. B. *Dionem* XLIX. p. 411. A. Aldr.

a Τημένου,] Iſta, ut videtur, vera eſt lectio. Τημενοῦ in *Editis*. Τεμένου aut Τιμαίου in *MSS*. Huds. Τεμένου *Big*. *Bod*. Τημαίου *Voſſ*. Τημένου vera lectio Ox. Τημενοῦ *MS. Lipſ*. Spanh.

b Δὲ] *Lugd. Bat*. Μὲν οὖν.

c Ὡς ἂν — πλείοσιν] Apparet id ex *Deut*. XVII. 16, 17. & XXI. 15. 2 *Sam*. XII. 8. Sic legem intelligunt *Hebræi*, & *Chryſoſtomus* ad 1 *Cor*. XI. *Auguſtinus* de *Doctr. Chr*. l. III. c. 12. & *Joſephus*, patriarum legum peritiſſimus, in *Antt*. l. 17. c. 1. §. 2. *Grotius*. Confirmat univerſa *Teſtamenti Veteris* hiſtoria. Nam quod in ea ſemper factum, & in nullo unquam homine reprehenſum legitur, quis illud vetitum putet? Satis habemus ſi quod hic πάτριον appellatur, id Judæis fuerit in more poſitum, nec *Moſaica lege* interdictum. Aldr. Judæis licitum plures uxores ducere. Vide de Herode ἀρχ. lib. 17. c. 1. §. 2. & 3. de novem Herodis uxoribus & ſeptem ex iis filiis vide infra c. 28. §. 4. quæ fuere 1. Antipatri Mater. 2. Pontificis Filia, è qua Herodes. 3. Pheroræ Filia. 4. Conſobrina. 5. Samaritis Μαρθάκη Archelai Mater *Antt*. lib. 17. c. 12. §. 1. ſeu Μαλθάκη inf. c. 28. §. 4. & lib. 2. c. 3. §. 1. è qua inſuper Antipas, Archelaus, & Olympias. 6. Cleopatra, e qua Herodes & Philippus. 7. Pallas è qua Phaſaëlus. 8. Phædra. 9. Elpide. Eadem Zonaras de uxoribus Herodis Annal. p. 259. C. Spanh.

d Ἐφειμένον] *Raf*. Ἀφειμένον.

e Τῆς Γλαφύρας καὶ τὰς λοιδορίας,] Τὸ Γλαφύρας καὶ τ. λ. *Lugd. Bat*. ut *Raf*. Τῆς Γλαφ. τὴν λοιδορίαν.

f Διεστασίασεν,] *Lugd. Bat*. Διεστασίαζεν.

g Οἱ περὶ Ἀλέξανδρον,] Id eſt ipſe Alexander. Ælianus in lib. V. H. & alii. Hav.

h Κωμῶν γραμματεῖς.] Κωμογραμματεῖς una voce ἀρχ. l. 16. c. 17. §. 3. Spanh.

i Ἐπισκώπτοντες,] Vox ἐπισκώπτοντες deeſt *Bod*. & *Raf*.

k Πρὸς ἃ τὴν] *Raf*. Πρὸς ὅ.

l Γαμβροῦ] *Raf*. Γαμβρῷ.

m Διαδιδόντος] *Raf*. Διδόντος.

n Τινὰ] Τινὰς *Voſſ*. 1.

o Ἐκ τριχῶν πεποιημένας.] Ἐκ τριχῶν i. e. ciliciis, ut ἀρχ. lib. 16. c. 7. §. 3. Ita etiam in Not. Oxon. Spanh. *Rufinus* vertit, *pro regalibus deliciis nigris veſtibus induerentur*. Videtur vero ſcriptum fuiſſe, *pro regalibus veſtibus ciliciis nigris uterentur*. Scriptores ſacri *ſaccos* vocant. Reg. Ἐκ τριχῶν πεποιημένας. i. e. *Cilicus*, uti recte Interpres *Antt*. XVI. 11. quomodo & hic *Rufinum*, non *delicus* ſcripſiſſe veriſimile eſt. Alia editio *pro regalibus delicus factis veſtibus* legit, quaſi *de licus* aliquando ſcriptum eſſet; ſed *Rufinum* vix credo tam improprie loqui voluiſſe. Aldr.

p Πιστώσασθαι] Ita *Lugd. Bat*. Πιστώσεσθαι *Alii*.

q Ἐπιλείψειν] Ἐπιλείψει *MS*. Spanh.

r Τοῦτον] Abeſt à *Raf*.

s Ἐχθρὰν,] Οὖσαν ἐχθρὰν *Bod*. Huds. Οὖσαν ἐχθρὰν & *Raf*.

λοιποί, Φερώρας δὲ μείζων, [t] ὃς πάσης μὲν ἐκοινώνει τῆς βασιλείας πλὴν διαδήματος, [v] προσόδους δὲ ἰδίας ἑκατὸν εἶχε τάλαντα, τὴν δὲ πέραν Ἰορδάνου πᾶσαν ἐκαρποῦτο χώραν, λαβὼν παρὰ τἀδελφοῦ δῶρον. ὃς αὐτὸν ἐποίησε [x] καὶ τετράρχην, αἰτησάμενος παρὰ Καίσαρος, βασιλικῶν τε γάμων ἠξίωσε συνοικήσας ἀδελφὴν τῆς ἰδίας γυναικός, μετὰ δὲ τὴν ἐκείνης τελευτὴν, [y] καθωσίωσε τὴν πρεσβυτάτην τῶν αὐτοῦ θυγατέρων, ἐπὶ προικὶ τριακοσίοις ταλάντοις. ἀλλ' ἀπέδρα Φερώρας [z] τὸν βασιλικὸν γάμον πρὸς ἔρωτα δούλης. ἐφ' ᾧ χαλεπήνας Ἡρώδης, τὴν μὲν θυγατέρα τῷ πρὸς Πάρθων ὕστερον ἀναιρεθέντι συνέζευξεν [a] ἀδελφιδῷ. Φερώρα δὲ μετ' οὐ πολὺ τὴν ὀργὴν ἀνίει, διδοὺς συγγνώμην τῇ νόσῳ.

ϛʹ. Διεβάλλετο δὲ καὶ πάλαι μὲν, ἔτι ζώσης τῆς βασιλίδος, ἐπιβουλεύειν αὐτῷ φαρμάκοις. [b] τότε δὲ πλεῖστοι μηνυταὶ προσῄεσαν, ὡς καίπερ φιλαδελφότατον [c] ὄντα Ἡρώδην, εἰς πίστιν ὑπαχθῆναι τῶν λεγομένων καὶ δέος. πολλοὺς δὲ τῶν ἐν ὑποψίᾳ βασανίσας, τελευταῖον ἦλθεν ἐπὶ τοὺς Φερώρα φίλους. ὧν ἐπιβουλὴν μὲν ἄντικρυς ὡμολόγησεν οὐδεὶς, ὅτι δὲ τὴν ἐρωμένην ἁρπασάμενος εἰς Πάρθους ἀποδράναι παρεσκευάζετο, συμμέτοχος δὲ τοῦ σκέμματος αὐτῷ καὶ τῆς φυγῆς [d] Κοστόβαρος ὁ Σαλώμης ἀνὴρ, ᾧ συνῴκισεν αὐτὴν ὁ βασιλεὺς [e] ἐπὶ μοιχείᾳ τοῦ προτέρου διαφθαρέντος. ἦν δὲ ἐλευθέρα διαβολῆς, οὐδὲ Σαλώμη. καὶ γὰρ αὐτῆς Φερώρας ὁ ἀδελφὸς κατηγόρει, [f] συνθήκας περὶ γάμου ποιησαμένης πρὸς Συλλαῖον, τὸν [g] Ὀβόδα τοῦ Ἀράβων βασιλέως ἐπίτροπον, ὃς ἦν ἐχθρότατος Ἡρώδῃ. [h] διελεγχθεῖσα δὲ καὶ τοῦτο, καὶ πάντα ὅσα Φερώρας ἐνεκάλει, συγγινώσκεται. καὶ αὐτὸν δὲ Φερώραν ὁ βασιλεὺς ἀπέλυσε τῶν ἐγκλημάτων.

ζʹ. Μετέβαινε δὲ ἐπ' Ἀλέξανδρον ὁ χειμὼν τῆς οἰκίας, καὶ περὶ τὴν ἐκείνου κεφαλὴν ὅλος [i] ἀπηρείσατο. τρεῖς ἦσαν εὐνοῦχοι τῷ βασιλεῖ τιμιώτατοι, καὶ δῆλον ἐξ ὧν ἐλειτούργουν, τῷ μὲν γὰρ οἰνοχοεῖν προσετέτακτο, τῷ δὲ δεῖπνον προσφέρειν, ὁ δὲ αὐτὸν κατεκοίμιζέ τε καὶ συγκατεκλίνετο. τούτους εἰς τὰ παιδικὰ δώροις μεγάλοις [k] ὑπήγετο ὁ Ἀλέξανδρος. μηνυθὲν δὲ τῷ βασιλεῖ, διηλέγχοντο βασάνοις, καὶ τὴν μὲν συνουσίαν εὐθέως ὡμολόγουν. ἐξέφερον δὲ καὶ τὰς εἰς αὐτὴν [l] ὑποσχέσεις, ὃν τρόπον ἀπατηθεῖεν ὑπ' Ἀλεξάνδρου, λέγοντος. „ ὡς οὐκ ἐν Ἡρώδῃ δέοι τὰς ἐλπίδας „ ἔχειν, [m] ἀναιδεῖ γέροντι, καὶ βαπτομένῳ τὰς κό„ μας, εἰ μὴ διὰ τοῦτο αὐτὸν οἴονται καὶ νέον, „ αὐτῷ δὲ προσέχειν, ὃς καὶ παρὰ ἄκοντος [n] δια„ δέξεται τὴν βασιλείαν, οὐκ εἰς μακράν τε τοὺς μὲν „ ἐχθροὺς ἀμυνεῖται, τοὺς φίλους δ' εὐδαίμονας ποιή„ σει καὶ μακαρίους, πρὸ πάντων δ' αὐτούς. εἶναι δὲ „ καὶ θεραπείαν τῶν δυνατῶν περὶ τὸν Ἀλέξανδρον „ λαθραίαν, τούς τε ἡγεμόνας τῶν στρατιωτῶν καὶ τοὺς „ ταξιάρχους κρύφα πρὸς αὐτὸν συνιέναι.

graves & difficiles; præſertim vero Pheroras, quippe qui omnium in regno præter diadema particeps erat, & centum talentorum reditum de ſuo habebat, totiuſque trans Jordanem regionis fructum percipiebat, ex fratris in ipſum munificentia: qui & tetrarcham eum fecit, id quod à Cæſare petierat, regalique conjugio dignatus eſt, nuptui in eum collocata uxoris ſuæ ſorore, cujus poſt obitum deſpondit ei filiarum ſuarum natu maximam, cum trecentorum talentorum dote. Sed regale matrimonium Pheroras, ancillæ amore captus, refugiebat. Quam ob rem iratus Herodes, filiam nuptum dedit fratris filio, qui poſtea à Parthis occiſus erat. Non multo autem poſt iracundiam in Pheroram remittit, data morbo ejus *& cupiditati* venia.

Vide Antt. l. 16. c. 7. §. 3.

6. Quin & crimini ei jam olim vertebatur, quod, dum viveret regina, voluiſſet eum veneno tollere. Tunc autem indices plurimi rem ad eum detulerunt, ut, quamvis fratris amantiſſimus eſſet Herodes, crederet iis quæ dicerentur, & *nonnihil* metueret. Cumque de multis, qui ſuſpecti erant, quæſtionem habuiſſet, poſtremo ad Pheroræ amicos veniebat: quorum nemo de inſidiis aperte aliquid confeſſus eſt; ſed quod, ea quam deperiit correpta, in Parthos ſe fuga recipere paraſſet; quodque hujus conſilii & fugæ conſcius fuiſſet Coſtobarus Salomes maritus, cui eam in matrimonio collocavit rex, priore marito adulterii cauſa perempto. Sed nec Salome ita *vixerat, ut* ab omni criminatione libera *eſſet*. Nam & eam Pheroras frater accuſabat, quod nuptias pacta eſſet cum Syllæo, Obodæ regis Arabum procuratore, quem inimiciſſimum habebat Herodes. Cum autem ea de re, aliiſque omnibus quæ Pheroras ei objecerat, convicta eſſet, ei *tamen* ignoſcitur: itaque ipſum etiam Pheroram de criminibus abſolvit rex.

Pheroras & Salome ab Herode ſuſpecti.

Vide Antt. l. 16. c. 7. §. 6.

Cum quibus tamen Herodes in gratiam redit.

7. Domus vero tempeſtas in Alexandrum delata eſt, totaque capiti ejus incubuit. Tres erant ſpadones regi cariſſimi, * idque clarum ex miniſteriis. Nam uni quidem mandatum erat vinum ei miniſtrare, alteri vero cœnam apponere, tertius autem eum ſopiebat & cum eo concumbebat. Iſtos magnis muneribus, amaſios ſibi fieri, pellexit Alexander. Cum autem regi indicatum eſſet, quæſtione habita rei facti ſunt: & ſe cum eo conſuetudinem habere ſtatim confitebantur, & quibus ad eam rem inducti eſſent promiſſis aperiebant, quo modo decepti erant ab Alexandro, dicente, „ quod in Herode „ ſpem reponere non oporteret, ſene *admodum*, cui „ rubor erat exhauſtus, quique capillos tingebat, „ niſi hac de cauſa ipſum etiam pro juvene habe„ rent; ejus vero partes ſequi, qui & illo invito „ regnum adepturus eſt, & brevi quidem ab ini„ micis pœnas repetet, amicos vero felices faciet „ beatoſque, ac præ cæteris ipſos: quin & op„ timates clam Alexandrum colere & obſervare, „ duceſque exercitus & ordinum ductores occul„ te eum convenire.

Nova turba in domo Herodis. Antt. l. 16. c. 8. §. 1.

Eunuchorum de Alexandro confeſſio. Antt. l. 16. c. 8. §. 1.

8. Iſta

t Ὃς πάσης — διαδήματος.] Idem de Pherora ἀρχ. lib. 16. c. 7. §. 3. Spanh.

v Προσόδους δὲ ἰδίας] Προσόδου (προσόδους δὲ ἰδίας in Raſ.) in pleriſque *MS.* Confer de Bello l. 1. c. 17. §. 7.

x Καὶ τετράρχην,] Pherora Tetrarcha à Cæſare declaratus. ἀρχ. lib. 15. c. 10. §. 3. Idem Zonaras p. 242. C. Spanh.

y Καθωσίωσε] Nempe juxta illud Schol. Ariſtoph. Pluto p. 71. καθωσιώθη, τοῖς καθαροῖς γάμοις ἀπεδόθη. Spanh.

z Τὸν βασιλικὸν] Conf. ἀρχ. lib. 16. c. 7. §. 3. Spanh.

a Ἀδελφιδῷ.] Herodis filia nuptum data fratris filio, Joſephi nempe fratris filio & inde emendo ἀρχ. lib. 18. c. 6. §. 4. Pro ἀδελφῷ fortè ἀδελφιδοῦ nempe Joſephus, hujus Joſephi & Salomes filius. Spanh.

b Τότε δὲ] Τόδε πλ. *Bod.*

c Ὄντα] Abeſt a *Raſ.*

d Κοστόβαρος] Imò Caſtobarus Ox. Spanh. Ita quoque in *Raſ.* Κασόβαρος.

e Ἐπὶ μοιχείᾳ τοῦ προτέρου διαφθαρέντος.] Potius legendum ἐπὶ μοιχείας ὑποψίᾳ, quod ſuſpectus eſſet adulterii, ut conſtat ex l. 15. c. 4. §. 9. Huds. Nempe Joſephus Herodis patruus. Spanh.

f Συνθήκας περὶ γάμου] *Raſ.* Συνθήκας γάμου.

g Ὀβόδα] Ita cum *Rufino* ipſoque *Joſepho* in *Antt.* l. 16. c. 7. §. 6. Ὀβάδας hic loci in *Græcis* omnibus. Huds. Ὀβόδα Rufin. Ox. Sic Ὀβόδας ἀρχ. lib. 16. c. 7. §. 6. Hic vero melius Ὀβόδας. Spanh.

h Διελεγχθεῖσα] Διηλεγχθεῖσα, *Bod. Voſſ.* Ox. Spanh.

i Ἀπηρείσατο.] Ἐπηρείσατο *Bod.* Huds. Ἐπηρείσατο. *Bod.* Oxon. Spanh.

k Ὑπήγετο] Ὑπηγάγετο in *MS.* Huds. Ὑπηγάγετο *MS.* Oxon. Spanh.

l Ὑποσχέσεις,] *Raſ.* Ὑποθέσεις.

m Ἀναιδεῖ γέροντι,] Conf. ἀρχ. lib. 16. c. 8. §. 1. Spanh.

n Διαδέξεται] Διαδέξεται in *MSS.* Huds. *Lugd. Bat.* quoque & *Raſ.* Nec ſcio cur repudiarit *Hudſonus*, præterens vulgatum δέξεται. Hav. Διαδέξεται *MSS.* Oxon. Spanh.

* Idque clarum ex eorum miniſteriis Ox. Spanh. *Vel*, ex muneribus quæ obibant. in *Rufini* verſione, *& ex genere famulatus neminem id latebat.*

o Ὑπετέμ-

Ex Eunuchorum confeſſione Herodes animo mirum in modum perturbatur. Ant. l. 16. c. 8. §. 2.

8. Iſta Herodem adeo perterruerunt, ut non auderet ſtatim indicia in medium proferre: ſed, exploratores noćte dieque ſubmittens, ſingula quæ facta erant dićtáve perſcrutabatur, eoſque ſine mora perimebat in quos caderet ulla ſuſpicio. Itaque iniquitate acerbiſſima repleta eſt regia. nam pro ſuis quiſque inimicitiis vel odio calumnias finxére, multique regis iracundia cædis cupida contra adverſarios abutebantur. Et mendaciis quidem facile credebatur: ſupplicia vero celerius luebant, quam factæ erant criminationes. Denique accuſabatur qui modo accuſaverat, & *delator* cum eo qui ab ipſo convictus erat ad pœnam ducebatur. Nam ut quæſtiones ſucciſe haberentur, in cauſa erat vitæ diſcrimen, quod rex adibat. Eò autem acerbitatis proceſſit, ut neminem culpa vacuum * placido vultu intueretur, immo & amicis crudelis eſſet & inhumanus. Itaque illorum multis regia interdixit: & quos manu feriendi poteſtatem non habebat, eos verbis *aſperioribus* petebat. † Alexandro autem in malis inſtabat Antipater; factoque agmine ex conſanguineis *ſui ſimilibus*, nihil reliqui faciebat quod crimini vertere potuit. Atqui eò timoris perductus eſt rex ex prodigioſis Antipatri ſociorumque ejus mendaciis, ut videre videretur Alexandrum ſtricto gladio ſibi imminere. Quo factum eſt ut comprehenſum ſtatim in vincula conjiceret, & ad quæſtionem in ejus amicos tormentis habendam procederet. Multi autem aut taciti moriebantur, aut nihil contra conſcientiam eloquuti. Alii vero, præ doloribus mentiri coacti, dicebant, patri ab eo cum fratre Ariſtobulo inſidias fieri, eoſque tempus obſervare, ut, illo inter venandum occiſo, Romam profugerent. Iſtis, quanquam parum veriſimilia erant, ſed neceſſitate cogente effuſa, lubenti tamen animo rex credebat, ſemet conſolans in vinculis filii, quod id non injuſte feciſſe videretur.

Quæſtiones de variis habita, ut aliquid contra Mariamnes filios extorqueretur. Ant. l. 16. c. 8. §. 3.

η΄. Ταῦτα τὸν Ἡρώδην οὕτως ἐξεφόβησεν, ὡς μηδὲ παραχρῆμα τολμῆσαι τὰς μηνύσεις ἐκφέρειν. ἀλλὰ, κατασκόπους [o] ὑποπέμπων νύκτωρ καὶ μεθ' ἡμέραν, ἕκαστα τῶν πραττομένων ἢ λεγομένων [p] διηρεύνα, καὶ τοὺς ἐν ταῖς ὑποψίαις εὐθέως ἀνῄρει. δεινῆς δὴ ἀνομίας ἐπλήσθη [q] τὸ βασίλειον. κατὰ γὰρ ἔχθραν ἢ μῖσος ἴδιον ἕκαστος ἔπλαττε τὰς διαβολὰς, καὶ πολλοὶ πρὸς τοὺς διαφόρους φονῶντι τῷ βασιλικῷ θυμῷ [r] κατεχρῶντο. καὶ τὸ μὲν ψεῦδος εἶχε παραχρῆμα πίστιν, αἱ κολάσεις δὲ τῶν διαβολῶν ἦσαν ὠκύτεραι. κατηγορεῖτο γοῦν τις ἄρτι κατηγορήσας, καὶ τῷ [s] πρὸς αὐτοῦ διελεγχθέντι συναπήγετο. τὰς γὰρ ἐξετάσεις [t] τοῦ βασιλέως ὁ περὶ τῆς ψυχῆς κίνδυνος ὑπετέμνετο. προέβη [v] δὲ εἰς τοσοῦτον πικρίας, ὡς μηδὲ τῶν [x] ἀκαταιτιάτων τινὶ προσβλέπειν ἡμέρως, εἶναι δὲ καὶ τοῖς φίλοις ἀπηνέστατος. πολλοῖς γοῦν [y] αὐτῶν ἀπεῖπε [z] τὸ βασίλειον. καὶ πρὸς οὓς οὐκ εἶχε χειρὸς ἐξουσίαν, τῷ λόγῳ χαλεπὸς ἦν. [a] ἐπανέβη δὲ Ἀντίπατρος ἐν ταῖς συμφοραῖς Ἀλεξάνδρῳ. καὶ στῖφος ποιήσας τῶν συγγενῶν οὐκ ἔστιν ἣν τινα διαβολὴν παρέλιπε. προήχθη γέ τοι πρὸς τοσοῦτον δέος ὁ βασιλεὺς ὑπὸ τῆς τερατείας αὐτοῦ καὶ τῶν συνταγμάτων, ὥστε [b] ἐφεστάναι δοκεῖν τὸν Ἀλέξανδρον ξιφήρη. συλλαβὼν γοῦν αὐτὸν ἔδησεν ἐξαπίνης, καὶ πρὸς βάσανον ἐχώρει τῶν φίλων αὐτοῦ. σιγῶντες δὲ ἀπέθνησκον [c] οἱ πολλοὶ, καὶ μηδὲν [d] ὑπὲρ τὸ συνειδὸς εἰπόντες. οἱ δὲ ὑπὸ τῶν ἀλγηδόνων ψεύσασθαι βιασθέντες ἔλεγον, ὡς ἐπιβουλεύοι τε αὐτῷ μετὰ Ἀριστοβούλου τοῦ ἀδελφοῦ, καὶ παραφυλάττοι [e] κυνηγοῦντα κτείνας εἰς Ῥώμην ἀποδράναι. τούτοις, καίπερ οὐ πιθανοῖς οὖσιν, ἀλλ' ὑπὸ τῆς ἀνάγκης ἐσχεδιασμένοις, ὁ βασιλεὺς ἐπίστευεν ἡδέως, παραμυθίαν λαμβάνων τοῦ δῆσαι τὸν υἱὸν τὸ μὴ δοκεῖν ἀδίκως.

CAP. XXV.

Alexandrum & Pheroram Herodi reconciliat Archelaus.

Alexander, de ſalute ſua deſperans, ſe Herodi inſidias ſtruxiſſe fatetur. Ant. l. 16. c. 8. § 5.

ALexander autem, quoniam nullo modo fieri poſſe videbat, ut patri perſuaderet animum mutare, malis obviam ire decrevit: cumque libros quatuor adverſus inimicos compoſuiſſet, de inſidiis confitebatur, & illorum pleroſque ſecum earundem participes eſſe declarabat; ante omnes autem Pheroram & Salomen. Nam & hanc etiam noćte quondam ‡ per vim ſecum concubuiſſe *dicebat*. Jamque libri in manibus erant Herodis, multa & gravia de optimatibus clamantes; & *tum* maturato itinere in Judæam venit Archelaus, de genero ſimul ac filia ſollicitus. illiſque provide ad-

Archelaus venit in Judæam. Ant. l. 16. c. 1. §. 6.

ΚΕΦ. κε΄.

Ἀλέξανδρον καὶ Φερώραν τῷ Ἡρώδῃ διαλλάττει Ἀρχέλαος.

ΟΔὲ Ἀλέξανδρος, ἐπεὶ τὸν πατέρα μεταπείθειν ἀμήχανον ἑώρα, τοῖς δεινοῖς ὁμόσε χωρεῖν διέγνω. καὶ, τέσσαρας κατὰ τῶν ἐχθρῶν βίβλους [f] συνταξάμενος, προσωμολόγει μὲν τὴν ἐπιβουλὴν, κοινωνοὺς δὲ ἀπεδείκνυε τοὺς πλείστους αὐτῶν, πρὸ δὲ πάντων Φερώραν καὶ Σαλώμην. ταύτην γὰρ δὴ καὶ μιγῆναί ποτε [g] αὐτῷ καὶ μὴ θέλοντι, νύκτωρ εἰσβιασαμένην. αἵτε οὖν βίβλοι παρῆσαν εἰς χεῖρας Ἡρώδῃ, πολλὰ καὶ δεινὰ κατὰ τῶν δυνατῶν βοῶσαι. καὶ διὰ τάχους εἰς Ἰουδαίαν Ἀρχέλαος ἀφικνεῖται, περὶ τῷ γαμβρῷ καὶ τῇ θυγατρὶ δείσας. γίνεται δὲ βοηθὸς αὐ-

τοῖς

o Ὑποπέμπων] Ὑποπέμπων λάθρα *Busb.* & *Rhod.*

p Διηρεύνα,] Διηρευνᾶτο *Busb.* & *Rhod.*

q Τὸ βασίλειον.] Regia, ſic mox etiam τὸ βασίλειον, hâc eadem 1. Sic etiam accipit *Rufinus*, ἀρχ. lib. 16. c. 8. §. 3. Spanh.

r Κατεχρῶντο.] *Roſſ.* Διεχρῶντο.

s Πρὸς αὐτοῦ] Ita cum *Cod. Voſſ.* πρὸ αὐτοῦ in *Editis Aliiſque*. Huds. Πρὸς *Voſſ. Ruf.* Ox. Spanh.

t Τοῦ βασιλέως] Ego τοῦ βασιλέως jungo cum ſequentibus, alii vero cum præcedentibus.

v Δὲ εἰς] Abeſt δὲ a *Roſſ.*

x Ἀκαταιτιάτων τινὶ] Sic infra lib. 4. c. 3. §. 10. Spanh. Alium ſenſum exhibet *Roſſ.* ſcribens μηδὲ τὸν ἄλλον ἰνατανίζων τινὶ, quaſi vellet, Herodem neminem illorum, in quem oculos defigere contingebat, eo, quo antea, vultu aſpexiſſe. Illud ἡμέρως Hebræi dicerent *ſicut heri & nudiuſtertius*. Geneſ. 3. 2. 5. & 1 *Sam.* 19. 7. Sed forſan utrumque olim ſcripſit *Joſephus*, hoc pacto, μηδὲ τὸν ἄλλον ἰνατανίζων ἀκαταιτιάτων τινὶ, &c. Ut ita dicatur *Herodes* omnes illos, etiam inſontes, quos modo adſpiceret, velut hoſtes habuiſſe, & pravo ſævoque lumine contuitus fuiſſe. Hav.

y Αὐτῶν] *Roſſ.* Αὐτοῦ.

z Τὸ βασίλειον.] Confer ſupra. Spanh.

a Επανέβη] Id eſt, *Periclitanti autem Alexandro inſtabat*, ut ruentem ſcilicet urgeret. Vel potius eſt *metaphora* à natantibus ſumpta; ſiquis in hominem conſcendat ægre enatantem, quo illum pondere ſuo ſubmergat. Aldrich. *Lugd. Bat.* Συνανέβη.

b Ἐφεστάναι δοκεῖν] Ita *Busb.* ἐφεστάναι *Aliis*.

c Οἱ πολλοὶ,] Iſta οἱ πολλοὶ non agnoſcit *Big.* Huds. Οἱ πολλοὶ deeſt in *Big.* Ox. Spanh.

d Ὑπὲρ] *Lugd. Bat.* male ὑπὸ.

e Κυνηγοῦντα] Κυνηγετοῦντα *Busb.*

f Συνταξάμενος,] Συγγραψάμενος *Voſſ.* & *Big.*

g Αὐτῷ καὶ μὴ θέλοντι,] Ita ex *Roſſ.* reliqui enim illud καὶ (quod hic optime convenit) non agnoſcunt. Hav.

* *Humanitus* aut *humanius* Ox. Spanh.

† Periclitante Alexandro inſtabat Antipater. Ox. Spanh.

‡ Adjicere interpres debuerat *invito*, id enim ■ Græcum μὴ θέλοντι indicat, & amplius docemur ex *Ant.* 16. 8. 5. ubi illam ſibi neſcienti per noćtem obrepſiſſe ait. Hav.

h Διαιρέ-

τοῖς μάλα προμηθὴς, καὶ τέχνῃ τὴν τοῦ βασιλέως ἀπειλὴν [h] διεκρούσατο. συμβαλὼν γὰρ εὐθέως αὐτῷ, „ ποῦ ποτ᾽ ἐστὶν ὁ ἀλιτήριός μου γαμβρὸς, ἐβόα; ποῦ „ δὲ τὴν πατροκτόνον ὄψομαι κεφαλὴν, ἣν ταῖς ἐμαυτοῦ „ χερσὶ διασπαράξω; προσθήσω δὲ καὶ τὴν θυγατέρα „ μου τῷ καλῷ νυμφίῳ. καὶ γὰρ εἰ μὴ κεκοινώνηκε „ τοῦ σκέμματος, ὅτι τοιούτου γέγονε γυνὴ, μεμίαν„ται. θαυμάζω δὲ καὶ σὲ τὸν ἐπιβουλευθέντα τῆς [i] ἀνε„ξικακίας, εἰ ζῇ [k] μέχρι νῦν Ἀλέξανδρος. ἐγὼ „ γὰρ ἠπειγόμην ἀπὸ Καππαδοκίας, ὡς τὸν μὲν εὑρή„σων πάλαι δεδωκότα δίκας, μετὰ δὲ σοῦ περὶ τῆς „ θυγατρὸς ἐξετάσων. [l] ἣν ἐκείνῳ, σὲ καὶ τὸ σὸν „ ἀξίωμα βλέπων, [m] ἐνεγγύησα. νῦν δὲ περὶ ἀμ„φοῖν ἡμῖν βουλευτέον. [n] κἂν ᾖς λίαν πατὴρ τοῦ κο„λάζειν υἱὸν ἐπίβουλον [o] ἀτονώτερος, [p] ἀμείψω„μεν τὰς δεξιὰς, καὶ γενώμεθα τῆς ἀλλήλων ὀργῆς „ διάδοχοι.

β. Τούτοις περικομπήσας, καίτοι πεφραγμένον, Ἡρώδην ὑπάγεται. δίδωσι γοῦν αὐτῷ τὰς συνταχθείσας ὑπ᾽ Ἀλεξάνδρου βίβλους ἀναγνῶναι, καὶ καθ᾽ ἕκαστον ἐφιστὰς κεφάλαιον, συνεσκέπτετο. [q] λαμβάνει δὲ ὁ Ἀρχέλαος ἀφορμὴν τοῦ στρατηγήματος, καὶ κατὰ μικρὸν εἰς τοὺς ἐγγεγραμμένους καὶ Φερώραν μετῆγε τὴν αἰτίαν. ὡς δὲ ἑώρα πιστεύοντα τὸν βασιλέα, „ σκεπτέον, „ ἔφη, μήποτε τὸ μειράκιον ὑπὸ τοσούτων εἴη πονηρῶν „ ἐπιβεβουλευμένον, οὐχ ὑπὸ τοῦ μειρακίου σύ. καὶ γὰρ „ οὐδὲ ὁρᾶν αἰτίαν, [r] ἐξ ἧς ἂν εἰς τηλικοῦτον [s] μύ„σος [t] προσέπεσεν, [u] ἀπολαύων μὲν ἤδη βασιλείας, „ [x] ἐλπίζων δὲ καὶ διαδοχῆς, εἰ μή τινες ἦσαν ἀνα„πείθοντες, καὶ τὸ τῆς ἡλικίας εὔκολον ἐπὶ κακῷ „ μεταχειριζόμενοι. διὰ γὰρ τῶν τοιούτων ἐξαπα„τᾶσθαι μὲν οὐ νέους μόνον, ἀλλὰ καὶ γέροντας, „ [y] οἴκους δὲ λαμπροτάτους καὶ βασιλείας ὅλας ἀνα„τρέπεσθαι.

γ. Συνῄνει τοῖς [z] λεγομένοις Ἡρώδης, καὶ τῆς μὲν πρὸς Ἀλέξανδρον ὀργῆς ἐπανίει κατ᾽ ὀλίγον, πρὸς δὲ Φερώραν παρωξύνετο. [a] τῶν γὰρ τεσσάρων βιβλίων οὗτος ἦν [b] ἡ ὑπόθεσις. ὃς κατιδών τό, τε τοῦ βασιλέως ὀξύρροπον, καὶ τὴν Ἀρχελάου φιλίαν παρ᾽ αὐτῷ πάντων κρατήσασαν, ὡς οὐκ [c] ἦν εὐσχήμων σωτηρία, τὴν δι᾽ ἀναιδείας ἐπορίζετο. καταλείψας γοῦν Ἀλέξανδρον, προσέφυγεν Ἀρχελάῳ, κἀκεῖνος, „ οὐχ ὁρᾶν, „ ἔφη, πῶς ἂν αὐτὸν [d] ἐξαιτήσαιτο, [e] τοσούτοις „ [f] ἐνεχόμενον ἐγκλήμασιν, ἐξ ὧν σαφῶς ἀποδείκνυ„ται τοῦ βασιλέως ἐπίβουλος, καὶ τῶν παρόντων τῷ „ μειρακίῳ κακῶν αἴτιος γεγονώς, εἰ μὴ βούλεται, „ τὸ πανοῦργον καὶ τὰς ἀρνήσεις ἀφεὶς, προσομολογῆ„σαι μὲν τὰ κατηγορημένα, συγγνώμην δὲ αἰτήσα„σθαι παρὰ τἀδελφοῦ καὶ φιλοῦντος. εἰς γὰρ τοῦτο „ πάντα τρόπον αὐτῷ συνεργήσειν.

δ. Πείθεται Φερώρας, καὶ κατασκευάσας [g] αὐτὸν ὡς ἂν οἰκτρότατος φανείη, μελαίνῃ τε ἐσθῆτι καὶ δακρύοις, προσπίπτει τοῖς Ἡρώδου ποσὶν, [h] ὡς πολλάκις ἔτυχε, συγγνώμην αἰτούμενος, καὶ μιαρὸν μὲν ἑαυτὸν ὁμολογῶν,

modum opem tulit & auxilium, & aſtutia *ſua* regis minas à cervicibus illorum depulit. Statim enim ac cum eo congreſſus eſt, „ ubinam eſt, clamabat, „ ſceleratus *ille* gener meus? aut ubi paricidale ca„put in conſpectum meum veniet, quod manibus „ meis dilacerabo? immo & filiam meam bono *iſti* „ ſponſo adjiciam. nam etſi conſilii particeps non „ fuerit, ejuſmodi tamen viri conjux facta, *ſcele„ribus* inquinata eſt. Miror autem tui patientiam „ cui paratæ erant inſidiæ, ſi adhuc vivit Alexan„der. Ego enim è Cappadocia properabam, illum „ jampridem pœnas dediſſe comperturus, & de „ filia *mea* quæſtionem tecum habiturus; quam „ & illi, te tuamque dignitatem ſpectans, de„ſpondi. At nunc de utroque nobis deliberandum „ eſt. Et ſi admodum pater ſis, & ad puniendum „ filium *tui* inſidiatorem minus fortis, dextras „ permutemus, atque in ira exſequenda alter in „ alterius vicem ſuccedamus.

Aſtute agit Archelaus, ut patrem filio reconciliet. Ant. l. 16. c. 8. §. 6.

2. Iſta magnifice loquutus, Herodem, quamvis propoſiti ex adverſo tenacem, aliquantulum inde deducit. Itaque libros ab Alexandro compoſitos ei legendos tradit, ſingulisque capitulis inſiſtens, cum eo *iſta* diſpiciebat. Unde *ſui* conſilii *adhibendi* occaſionem arripit Archelaus; paulatimque culpam in eos quorum nomina ſcripta erant in libris & in Pheroram tranſtulit. Cum autem ſibi credere regem videret, „ conſiderandum eſt, inquit, ne for„te adoleſcens tot ſceleratorum inſidiis impetatur, „ non tu ab adoleſcente. Haud enim conſtat quid „ cauſæ eſſet, cur in ſcelus adeo magnum incide„rit (qui & nunc regno tantum non potitur, „ ſpemque habet *in regnum* ſuccedendi) niſi qui„dam ſuaſores & *impulſores* exſtitiſſent, qui ætatis „ facilitate abuterentur. Nam ab ejuſmodi homi„nibus non ſolum juvenes deceptos eſſe *contigit*, „ verum etiam ſenes, domoſque clariſſimas & in„tegra regna ſubverti.

In Herodis amicos Alexandri crimina transfert. Ant. l. 16. c. 8. §. 6.

3. Conſentiebat dictis Herodes, & nonnihil de ſua in Alexandrum ira paulatim remittebat, & *è contra* in Pheroram exaſperabatur. nam ille erat quatuor librorum *fere* argumentum. qui, cum vidiſſet quò propenderet regis animus, & in omnibus apud eum prævalere Archelai amicitiam, quam honeſte non potuit ex impudentia quæſivit ſalutem. Itaque, relicto Alexandro, confugit ad Archelaum. Atque ille, „ non ſe videre, ajebat, quo modo pe„riculo eum eximat, qui tot criminibus ſe ob„ſtrinxerit, ex quibus clare demonſtratur ipſum „ regi inſidiatum eſſe, omniumque malorum, „ quibus juvenis conflictatur, cauſam & aucto„rem exſtitiſſe; niſi vellet, inficiandi verſutia „ depoſita, omnia de quibus inſimularetur confi„teri, & à fratre ipſum etiam diligente veniam pe„tere. ad hoc enim ſe quoque modis omnibus „ auxilium ei laturum.

Herodes in Pheroram exacerbatur. Ant. l. 16. c. 8. §. 6.

4 Paruit *Archelao* Pheroras, & cum ita ſe comparaſſet, ut quam maxime miſerabilis appareret, & veſte atra & lachrymis, Herodi ad genua accidit, id quod ſæpiuſcule potuit, ſibi ignoſci poſtulans, & ſe quidem ſceleratum eſſe confitens, ut qui omnia

Pheroras, ſuaſu Archelai, Herodi ad genua accidit.

quæ

[h] Διεκρούσατο.] *Roſt.* Ἀπεκρούσατο.
[i] Ἀνεξικακίας.] Conf. inf. c. 32. §. 2. Spanh.
[k] Μέχρι νῦν] Μέχρι νῦν ὁ Ἀλέξανδρος *Baſ.*
[l] Ἣν ἐκείνῳ,] Ἣν ἐκείνῳ *Baſ.* & *Rhed.*
[m] Ἐνεγγύησα.] *Roſt.* Ἐγγυῶμαι.
[n] Κἂν γε—ἐπίβουλον] Conf. ſupr. cap. 10. §. 4. Spanh.
[o] Ἀτονώτερος.] *Roſt.* Εὐτονώτερος.
[p] Ἀμείψωμεν] Ita *Baſ.* & *Ruf.* ἀμείψομεν vel ἀμείψωμεν in *cæteris*.
[q] Λαμβάνει] Λαμβάνει δ᾽ Ἀρχέλαος *Rhed.*
[r] Ἐξ ἧς ἂν] Ἐξ ἧς *Baſ.*
[s] Μῦσος] Ita ego cum *Rufino*. μῖσος in *Græcis* omnibus. Huds. Μύσος *Voſſ.* Spanh.
[t] Προσέπεσεν.] *Roſt.* Διέπεσεν.
[u] Ἀπολαύων] Ἀπολαύσων & ſtatim ἐλπίζων in *MSS.* Huds. Ἀπολαύων *MS.* Spanh.
[x] Ἐλπίζων] *MS.* Spanh.
[y] Οἴκους δὲ λαμπροτάτους] *Roſt.* Οἴκους δὲ λαμπροτάτους, &c. quo modo diſtinctio poſt γέροντας eſſet abolenda; ſed placet magis vulgata lectio. Hav.
[z] Λεγομένοις] *Roſt.* Φθεγγομένοις.
[a] Τῶν γὰρ τεσσάρων] Conf. Ἀρχ. lib. 16. c. 8. §. 6. Spanh.
[b] Ἡ ὑπόθεσις.] Illud ἡ adjectum eſſe volui è *Cod. Baſ.*
[c] Ἦν] *Roſt.* Ἦν.
[d] Ἐξαιτήσαιτο,] *Lugd. Bat.* Ἐξαιτήσασθαι. Male.
[e] Τοσούτοις] *Roſt.* Τοσούτων.
[f] Ἐνεχόμενον] Ἀνεχόμενον *Baſ.* & *Rhed.*
[g] Αὐτὸν] Ἑαυτὸν in quibuſdam *MS.*
[h] Ὡς πολλάκις] Illa ὡς πολλάκις ἔτυχε non agnoſcit *Ruf.* Huds. Deeſt in *Rufino*. Spanh.

i Μιαρ-

quæ ſibi objicerentur patrarit; mentis vero alienationem & inſaniam deplorans, cujus cauſam in mulieris amorem conferebat. Cum autem Pheroram fuiſſet accuſatorem & teſtem ſtitiſſet Archelaus, tum ita Herodem exorabat, ejuſque iracundiam mitigabat, familiari uſus exemplo. „Nam & ego, „*inquit*, à fratre multo graviora perpeſſus, naturæ jus ante vindictam poſui. quippe in regnis, „veluti in magnis corporibus, partem aliquam „ſemper intumeſcere præ gravitate *&* *mole*, „quam amputare quidem non oportet, leniter „vero curare.

Pheroram Herodi reconciliat Archelaus. Ant. l. 16. c. 8. §. 6.

5. Cum multa ejuſmodi diceret, Herodis quidem animum erga Pheroram placatiorem reddidit; ipſe vero Alexandro ſuccenſere non deſtitit, filiamque ab eo disjunctam *ſecum* abducturum ajebat, donec eò redegerat Herodem, ut è contra pro adoleſcente eum deprecaretur, ut iterum ei filiam deſponderet *ſuam*. Archelaus autem * probabilitate magna ſimulavit ſe velle tandem permittere, ut ea cuivis collocaretur præterquam Alexandro: ſibi enim nihil prius & antiquius eſſe, quam ut jura affinitatis inter ſe conſerventur. Rege autem ſibi filium ab eo † donatum iri affirmante, ſi matrimonium non dirimeret, quod & liberos jam haberent, & uxor ab adoleſcente impenſe diligeretur; quæ, ſi diutius maneat, delictis remedium afferet, ſin *à filio* divelleretur, in cauſa erit cur de omnibus deſperetur: * molliorem namque fieri audaciam, ſi animus à domeſticis affectibus occupetur. Vix tandem Archelaus inflexus & *genero* reconciliatur, facitque ut pater cum adoleſcente in gratiam redeat. omnino tamen eum Romam mitti debere adjicit, cum Cæſare colloquuturum; de omnibus enim ſeſe literas ad eum dediſſe.

Nurum Alexandrum. Ant. l. 16. c. 8. §. 6.

6. Atque ita quidem vafro Archelai conſilio, quo generum *periculo* liberavit, finis aderat: &, redintegrata concordia, tempus aliquod conviviis & lætitiis impendebant. Ipſi autem, cum diſcederet, dono dedit Herodes talenta ſeptuaginta, & ſolium aureum gemmis diſtinctum, & eunuchos, & concubinam, cui nomen erat Pannychis, item amicorum ejus quemque pro cujuſque merito honoravit. Similiter etiam cognati *regis* omnes, juſſu illius, Archelao ſplendida donarunt munera. cumque tam Herodes quam optimates ad Antiochiam uſque proſequuti ſunt.

Archelaum, muneribus auctum, Antiochiam uſque deducit Herodes. Ant. l. 16. c. 8. §. 6.

διδρακέναι γὰρ πάντα ὅσα κατηγόρηται. παρακοπὴν δὲ φρενῶν καὶ μανίαν ὀδυρόμενος, ἧς αἴτιον εἶναι τὸν ἔρωτα τῆς γυναικὸς ἔλεγε. παραστήσας δὲ κατήγορον καὶ [i] μάρτυν αὐτοῦ Φερώραν Ἀρχέλαος, οὕτως ἤδη παρῃτεῖτο, καὶ τὴν Ἡρώδου κατέστελλεν ὀργὴν, χρώμενος οἰκείοις ὑποδείγμασι. „καὶ γὰρ αὐτὸς, πολλῷ χαλεπώτερα „πάσχων [k] ὑπὸ ἀδελφοῦ, τῆς ἀμύνης ἐπίπροσθεν τί„θεσθαι τὸ τῆς φύσεως δίκαιον. ἐν γὰρ ταῖς βασι„λείαις, ὥσπερ ἐν μεγάλοις σώμασιν, ἀεί τι μέ„ρος φλεγμαίνειν ὑπὸ τοῦ βάρους, ὅπερ ἀποκόπτειν „μὲν οὐ χρῆναι, θεραπεύειν δὲ [l] πρᾳότερον.

έ. Πολλὰ τοιαῦτα λέγων, Ἡρώδην μὲν ἐπὶ [m] Φερώρᾳ [n] μειλίσσεται. διέμενε δ' αὐτὸς ἀγανακτῶν πρὸς Ἀλέξανδρον, καὶ τὴν θυγατέρα διαζεύξας ἀπάξειν ἔφασκεν, ἕως περιέστησεν Ἡρώδην ἀντιπαρακαλεῖν ὑπὲρ τοῦ μειρακίου, καὶ πάλιν αὐτῷ μνηστεύεσθαι τὴν θυγατέρα. σφόδρα δὲ [o] ἀξιοπίστως Ἀρχέλαος ᾧ βούλεται συνοικίζειν αὐτὴν ἐπέτρεπε, πλὴν Ἀλεξάνδρου. περὶ πλείστου γὰρ ποιεῖσθαι τηρεῖν πρὸς αὐτὸν τὰ τῆς ἐπιγαμίας δίκαια. φαμένου δὲ τοῦ βασιλέως δῶρον ἕξειν παρ' αὐτοῦ τὸν υἱὸν, εἰ μὴ λύσειε τὸν γάμον, ὄντων μὲν αὐτοῖς ἤδη καὶ τέκνων, στεργομένης δ' οὕτως ὑπὸ τοῦ μειρακίου τῆς γυναικὸς, ἣν παραμείνασαν μὲν [p] ἔσεσθαι [q] δυσώπημα τῶν ἡμαρτημένων, ἀποῤῥαγεῖσαν δὲ αἰτίαν τῆς εἰς ἅπαντα ἀπογνώσεως· μαλακωτέρας γὰρ γίνεσθαι τὰς τόλμας, πάθεσιν οἰκείοις περισπωμένας. [r] κατανεύσας μόγις Ἀρχέλαος [s] διαλλάσσεταί τε καὶ διαλλάσσει τῷ νεανίσκῳ τὸν πατέρα. δεῖν μέντοι πάντως, ἔφη, πέμπειν αὐτὸν εἰς Ῥώμην, Καίσαρι διαλεξόμενον. γεγραφέναι γὰρ αὐτὸς ἐκείνῳ περὶ πάντων.

ϛ'. Τὸ μὲν οὖν Ἀρχελάου [t] στρατήγημα, δι' οὗ τὸν γαμβρὸν ἐῤῥύσατο, πέρας εἶχε. μετὰ δὲ τὰς διαλλαγὰς, ἐν εὐωχίαις καὶ φιλοφρονήσεσι διῆγον. ἀπιόντα δὲ αὐτὸν Ἡρώδης δωρεῖται ταλάντοις ἑβδομήκοντα, [v] δώροις, θρόνῳ τε χρυσῷ διαλίθῳ, καὶ εὐνούχοις, καὶ παλλακίδι, ἥτις ἐκαλεῖτο [x] Παννυχὶς, τῶν τε φίλων ἐτίμησεν ἕκαστον κατ' ἀξίαν. ὁμοίως δὲ καὶ οἱ συγγενεῖς, προστάξαντος τοῦ βασιλέως, πάντες Ἀρχελάῳ λαμπρὰ δῶρα ἔδοσαν. προεπέμφθη δὲ ὑπό τε Ἡρώδου καὶ τῶν [y] δυνατῶν μέχρις Ἀντιοχείας.

ΚΕΦ.

i Μάρτυν] Ita in *MSS.* μάρτυρα *Baſ.* & *Gen.* Huds. Μάρτυν *MSS.* Ox. Spanh.

k Ὑπὸ ἀδελφοῦ,] Ὑπὸ τοῦ ἀδελφοῦ in *MSS.* Huds. Ὑπὸ τοῦ ἀδ. *MSS.* Spanh.

l Πρᾳότερον.] *Roſſ.* Πρότερον.

m Φερώρᾳ] Ita cum *Cod. Big.* & *Lugd. Bat.* Φερώρου in *cæteris.* Huds. Φερώρᾳ. *Big.* Ox. Spanh.

n Μειλίσσεται.] Sic *Bod.* & *Voſſ.* μειλίσσεται in *reliquis.* Huds. Μειλίσσεται. *Bod. Voſſ.* Spanh.

o Ἀξιοπίστως] Ἀβουλήτως *gravatim.* Ita ſcilicet ſimulabat Archelaus, idque ſolerter adeo ut Herodem falleret. Itaque Joſephi mentem, non verba ſpectavit interpres. Ea ſic verti poſtulant: *Archelaus vero probabiliter*, vel *ſolerter admodum ſimulavit ſe velle tandem permittere, ut ea cuivis collocaretur præterquam Alexandro* Aldr.

p Ἔσεσθαι] Conf. ἅλωσ. lib. 1. c. 6. §. 5. Spanh.

q Δυσώπημα] Difficile eſt una voce explicare quid ſignificet hoc loco δυσώπημα, quando & præteriti reſpicit veniam, & futuri cautionem. Verto interim *remedium*, donec vox aliqua commodior occurrat. De præterito accepit *Rufinus*, qui vertit *peccatorum foret oblivio*; de futuro potius intellexit Herodes, ut ex ſequentibus patet. Aldr.

r Κατανεύσας] Ita *Buſb. Rhed. Roſſ.* & *Bod.* καταινέσας in *Editis Aliiſque.*

s Διαλλάσσεται] Διαλλάττεταί τε καὶ διαλλάττει in *iiſdem MS.*

t Στρατήγημα,] Nota στρατήγημα de *ſtratagemate.* Spanh.

v Δώροις,] Illud δώροις non agnoſcit *Bod.*

x Παννυχὶς,] Πάννυχις in *quibuſdam MS.*

y Δυνατῶν] Ita cum *MS.* ut & *Roſſ.* δυνατῶν in *Editis.*

* *Vel*, ſolerter admodum.

† Donatum iri, *Not.* Ox. Spanh.

* Molliorem namque fieri audaciam ſi domeſticis affectionibus diſtrahatur, *Ruf.* Molliores enim fieri ſolere ſcelerum præſumptiones, quæ domeſticis affectibus revocarentur, *Hegeſipp.*

κ. Περί.

ΚΕΦ. κϛʹ.

Ὡς τοὺς Μαριάμμης υἱοὺς διαβάλλει Εὐρυκλῆς, καὶ οὐδὲν ἰσχύει ἡ τοῦ Εὐαράτου Κῴου ἀπολογία.

ΜΕΤ' οὐ πολὺ δὲ, εἰς τὴν Ἰουδαίαν [z] παρέβαλεν ἀνὴρ, πολὺ τῶν Ἀρχελάου στρατηγημάτων δυνατώτερος, ὃς οὐ μόνον τὰς [a] ὑπ' ἐκείνου πολιτευθείσας Ἀλεξάνδρῳ διαλλαγὰς ἀνέτρεψεν, ἀλλὰ καὶ ἀπωλείας [b] αἴτιος αὐτῷ κατέστη. [c] ὃς ἦν Λάκων, [d] Εὐρυκλῆς τοὔνομα, πόθῳ χρημάτων εἰς τὴν βασιλείαν [e] προσφθαρείς. οὐ γὰρ ἀντεῖχεν ἔτι ἡ Ἑλλὰς αὐτοῦ τῇ πολυτελείᾳ. λαμπρὰ δὲ Ἡρώδῃ δῶρα προσενεγκὼν, δέλεαρ ὧν ἐθηρᾶτο, καὶ παραχρῆμα πολλαπλασίω λαβὼν, οὐδὲν ἡγεῖτο τὴν καθαρὰν δόσιν, εἰ μὴ δι' αἵματος ἐμπορεύσαιτο τὴν βασιλείαν. περιέρχεται γοῦν τὸν βασιλέα κολακείᾳ καὶ δεινότητι [f] λόγων, καὶ περὶ αὐτοῦ ψευδέσιν ἐγκωμίοις. ταχέως δὲ συνιδὼν τὸν Ἡρώδου τρόπον, καὶ πάντα λέγων τε καὶ πράττων τὰ πρὸς ἡδονὴν αὐτῷ, φίλος ἐν τοῖς πρώτοις γίνεται. καὶ γὰρ ὁ βασιλεὺς [g] διὰ τὴν πατρίδα, καὶ πάντες οἱ περὶ αὐτὸν ἡδέως προετίμων τὸν Σπαρτιάτην.

β. Ὁ δὲ, ἐπεὶ [h] τὰ σαθρὰ τῆς οἰκίας κατέμαθε, τάς τε τῶν ἀδελφῶν διαφορὰς, καὶ ὅπως διέκειτο πρὸς ἕκαστον ὁ πατὴρ, Ἀντιπάτρου μὲν ξενίᾳ προκατείληπτο, φιλίαν δὲ Ἀλέξανδρον ὑπεκρίνετο, ψευσάμενος ἑταῖρον αὐτὸν εἶναι καὶ Ἀρχελάου πάλαι. διὸ δὴ καὶ ταχέως ὡς δεδοκιμασμένος ἐδέχθη. συνίστησι δὲ αὐτὸν εὐθέως καὶ Ἀριστοβούλῳ τῷ ἀδελφῷ. πάντων δὲ ἀποπειραθεὶς τῶν προσώπων [i] ἄλλῳ ἄλλως ὑπῄει. γίνεται δὲ προηγουμένως μισθωτὸς Ἀντιπάτρου, καὶ προδότης Ἀλεξάνδρου. τῷ μὲν ὀνειδίζων, εἰ πρεσβύτατος ὢν περιόψεται τοὺς ἐφεδρεύοντας αὐτοῦ ταῖς ἐλπίσιν. Ἀλεξάνδρῳ δὲ, εἰ γεγεννημένος ἐκ βασιλίδος, καὶ βασιλίδι συνοικῶν, ἐάσει διαδέχεσθαι τὴν ἀρχὴν τὸν ἐξ ἰδιώτιδος, καὶ ταῦτα μεγίστην ἀφορμὴν ἔχων Ἀρχέλαον. ἦν δὲ πιστὸς τῷ μειρακίῳ σύμβουλος, τὴν Ἀρχελάου φιλίαν πλασάμενος. δι' ὃ μηδὲν ὑποστελλόμενος Ἀλέξανδρος, τά τε κατ' Ἀντιπάτρου ἀπωδύρετο πρὸς αὐτὸν, καὶ ὡς Ἡρώδης αὐτῶν τὴν μητέρα κτείνας, οὐ παράδοξον εἰ καὶ αὐτοὺς ἀφαιρεῖται τὴν ἐκείνης βασιλείαν. ἐφ' οἷς Εὐρυκλῆς, οἰκτείρειν τε καὶ συναλγεῖν ὑπεκρίνετο. τὰ δὲ αὐτὰ καὶ τὸν Ἀριστόβουλον εἰπεῖν δελεάσας, καὶ ταῖς κατὰ τοῦ πατρὸς μέμψεσιν [k] ἐνδυσάμενος ἀμφοτέρους, ᾤχετο φέρων Ἀντιπάτρῳ τὰ ἀπόρρητα. προσεψεύδετο δ' ἐπιβουλὴν, ὡς ἐνεδρευόντων [l] αὐτῷ τῶν ἀδελφῶν, καὶ μόνον οὐκ ἐπιφερόντων ἤδη τὰ ξίφη. λαβὼν δὲ ἐπὶ τούτοις χρημάτων πλῆθος, ἐπαινέτης ἦν Ἀντιπάτρου πρὸς τὸν πατέρα. τὸ δὲ τι-

CAP. XXVI.

Euryclis calumnia contra filios Mariamnes, fruſtraque eos purgat Euaratus Cous.

NON multo autem poſt in Judæam vir *quidam* ſe conferebat, conſiliorum vafritie longe potentior Archelao; qui non ſolum gratiæ reconciliationem ab ipſo impetratam irritam fecit, ſed & Alexandro cauſa exitii fuit. Ille Laco erat genere, nomine Eurycles, * deſiderio pecuniæ eò redactus ut in regno vivere jam expeteret. non amplius enim luxum ejus tolerare potuit Græcia. Cum autem Herodi ſplendida attuliſſet munera, eſcam ad ea quæ venaretur captanda, ac ſtatim *omnia* multiplicata accepiſſet, puram liberalitatem nihil eſſe ducebat, niſi ſanguine mercaturam faceret regni. Itaque regem adulatione, & eloquentiæ vi, falſiſque laudibus eum efferendo, circumvenit. cumque cito Herodis ingenium perſpexiſſet, atque omnia diceret faceretque ad ejus voluntatem, inter amicorum primos numeratur. Nam & rex, & qui circa eum erant omnes, ejus, utpote Spartani, patriæ gratia rationem non vulgarem libenter habuerunt.

Eurycles Lacedæmonius ſeſe in amicitiam Herodis inſinuat. Ant. l. 16. c. 10. §. 1.

2. Ille vero, ubi *regiæ* domus vitia didicit, fratrumque inimicitias, & quemadmodum pater in ſingulos eſſet *animatus*, Antipatri quidem hoſpitio primùm uſus fuerat: ſimulata vero amicitia colebat Alexandrum, ſe & Archelai quondam ſocium eſſe mentitus. quo factum eſt ut *is*, tanquam ſpectatæ fidei vir, ſine mora exciperetur: moxque ſemet fratri etiam Ariſtobulo commendari curabat. Pertentatis autem perſonis omnibus, aliam alio modo ſubibat. Verum ante omnia fit mercenarius Antipatri, & proditor Alexandri. Illi quidem exprobrans quòd natu maximus eos inſuper habeat, qui inſidiis id agunt ut ipſum ſpe ſua deturbent: Alexandro vero, quòd à regina natus, & regiæ vir conjugis, privatæ mulieris filium *patri* in regnum ſuccedere patiatur; præſertim cum Archelaum *ſibi conjunctum* habeat, qui maximo ipſi erit ſubſidio. Itaque ab adoleſcente pro fideli habitus eſt conſiliario, Archelai amicitiam mentitus. Qua re fiebat ut Alexander nihil diſſimulans, & in ſinum ejus quæ haberet contra Antipatrum effuderit; & minime mirandum eſſe dixerit, ſi Herodes, cum matrem illorum interemiſſet, ipſis quoque regnum illius iret ereptum. Quorum cauſa Eurycles, & miſericordia commoveri & condolere ſimulabat. Cumque Ariſtobulum ad eadem dicenda illexiſſet & utroſque in querimoniæ laqueos induiſſet, diſcedebat ſecreta ad Antipatrum deferens. Verum *iſtis* inſuper affixit ejuſmodi commentum, ac ſi fratres ei paraſſent inſidias, & jam fere in eo eſſent ut ſtrictis *in eum* gladiis irruerent. Ob hæc autem multa pecunia donatus ab Antipatro, eum apud patrem egregie laudabat: & ad

Eurycles mercenarius Antipatri, & Mariamnes puerorum proditor. Ant. l. 16. c. 10. §. 1.

Ab Antipatro & Herode muneribus donatur. Ant. l. 16. c. 10. §. 1.

z Παρέβαλεν] Sic MSS. (*Lugd. Bat.* etiam & *Raf.*) παρέβαλεν *Baf.* & Gen. HUDS. Παρέβαλεν. *MS. Ox.* SPANH.

a Ὑπ' ἐκείνου] Ὑπ' ἐκείνου *Voff.* & *Bod.*

b Αἴτιος] Αἴτιον *Baſil.*

c Ὃς ἦν Λάκων,] Is (ni fallor inquit *Uſſerius* in *Ann.* p. 597.) qui ante annos viginti quinque Antonium à pugna Actiaca fugientem perſecutus, jam Herodis hoſpitio uſus, & apud Antipatrum diverſatus, in Alexandri gratiam ſeſe inſinuaverat. De hoc Eurycle *Plutarchus* in *Anton.* p. 947. A. ALDR.

d Εὐρυκλῆς] De eodem Eurycle Plutarch. in Antonio. p. 947. SPANH.

e Προσφθαρείς.] Διαφθαρεὶς in nonnullis *MS.* HUDS. Φθαρεὶς in *Raf.*

f Λόγων,] Πραγμάτων.

g Διὰ τὴν πατρίδα,] Judæos inter & Lacedæmonios vetus erat amicitia atque ſocietas, quod (inter alia) utrique genus ſuum ab eodem Abrahamo ducerent. Vide *Ant.* l. 12. c. 4. §. 9. & 13. 5. 8. ALDR. Spartani fratres Judæorum in lib. *Maccab.* RAL. De cognatione Lacedæmoniorum & Judæorum ἀρχ. lib. 12. c. 4. §. 9. & lib. 13. c. 5. §. 8. Vid. 1. *Mac.* XII. De Eurycle Lacone ob patriam apud Herodem gratioſo vid. inf. §. 5. SPANH.

h Τὰ σαθρὰ] *Fragilitatem.* Cicero *imbecillitatem* dixit. Gallicum *foible* vim vocis accurate exprimit. ALDR.

i Ἄλλῳ ἄλλως ὑπῄει.] Ἄλλων *Rhed.*

k Ἐνδυσάμενος] Ἐνδυσάμενος *Voff. Bod.* & *Raf.* ἐνδυσάμενος, ἀμφοτέρους ᾤχετο *Rhed.* HUDS. Ἐνδυσάμενος *Bod. Voff. Raf. Oxon.* SPANH.

l Αὐτῷ] Ita omnes *MSS.* αὐτὸν *Impreſſ.* HUDS. Αὐτὸν *MS. Ox.* SPANH.

* Ad regni deſiderium amore pecuniæ corruptus. *Raf.*

Euryclis in Mariamnes filios calumniæ, quibus accuſationem in eos inſtituit.

ad extremum, cum necem Ariſtobuli & Alexandri patrandam ſuſcepiſſet, coram patre accuſationem in eos inſtituit. ipſoque adito, „ vitam ſe Herodi pro beneficiis rependere, dicebat, luciſque gratia pro hoſpitio eum remunerare. jampridem enim Alexandrum in eum exacuiſſe gladium, dextramque intendiſſe: ipſum vero ne ocyus moveret impediiſſe, ut qui ſe adjutorem fore ſimulaſſet. Alexandrum enim dicere, quod non contentus erat Herodes ut ipſe regnum alienum occuparet, & poſt matris illorum cædem principatum ejus dilaceraret; ſed & inſuper ſpurium ſibi ſucceſſorem faceret, avitum ipſorum regnum peſti *illi* Antipatro tradens. Proinde ſemet Hyrcani manes & Mariamnes ultum ire. nec enim decere ut ille ſucceſſionem *regni* ab hujuſmodi patre ſine cæde ſuſtineret. Multis autem rebus ſe ad hoc excitari quotidie; ut cui nihil omnino loqui liceret quod non calumniæ vertitur. Nam ſi de nobilitate *etiam* aliorum fiat mentio, ſine ratione ſe contumeliis affici, patre dicente, ſolum Alexandrum nobilem eſſe, cui & pater ob generis humilitatem male audit. inter venandum etiam, in offenſionem incurrere ſi taceat, ſin *aliquem* laudaverit cavillatorem appellari. Patrem autem ſibi omnino immitem inveniri, ſolique Antipatro indulgentem. ob quæ ſe libenter moriturum eſſe, ſi parum ſuccedant inſidiæ: ſin ipſum occiderit, ſibi ad ſalutem præſidia fore, primùm Archelaum ſocerum ſuum, deinde Cæſarem, hucuſque Herodis mores ignorantem. Non enim ut antea ſe ei adſtaturum, patris præſentiam horrentem & reformidantem; neque verba facturum de iis quæ ſuo tantum nomine afferet * criminationibus. ſed primum quidem totius gentis miſerias ſe memoraturum, & quod ad necem uſque tributis ab ipſa exactis vexarentur; deinde quam luxurioſe & facinoroſe pecunias etiam ſanguine partas profuderit; & qui è nobis divitias comparavere, quales ſint, & quæ quibus *ad diripiendum* permiſſæ ſint civitates: tandem vero ſe † requiſiturum ibi & avum & matrem, regnique flagitia omnia palam prolaturum. quibus cognitis non erit ut parricida judicetur.

Antipater apud Herodem laudatur ab Eurycle.

3. Poſtquam verba ejuſmodi portentoſa in Alexandrum feciſſet Eurycles, multus erat in Antipatri laudibus, ac ſi is ſolus patrem diligeret, adeoque etiam nunc obſtaret quo minus inſidiæ fierent. Rex autem ‡ cum nondum ſe ex *malis* ſuperioribus bene recuperaſſet, in iram inſanabilem efferatur. Atque aliam adhuc opportunitatem nactus Antipater, alios accuſatores fratribus ſubornabat, qui di-

λευταῖον [m] ἐργολαβήσας τὸν Ἀριστοβούλου καὶ Ἀλεξάνδρου θάνατον, κατήγορος αὐτῶν ἐπὶ τοῦ πατρὸς γίνεται. καὶ προσελθὼν, „ ἀντιδιδόναι τὸ ζῆν, ἔφασκεν, Ἡρώδῃ, τῆς εἰς αὐτὸν εὐεργεσιῶν, καὶ τὸ φῶς ἀμοιβὴν τῆς ξενίας ἀντιπαρέχειν. πάλαι γὰρ ἐπ' αὐτὸν ἠκονῆσθαι ξίφος, καὶ τὴν Ἀλεξάνδρου τετονῶσθαι δεξιὰν, [n] ἐμποδὼν δὲ αὐτὸς γεγονέναι τῷ τάχει, συνεργεῖν ὑποκριθείς. φάναι γὰρ τὸν Ἀλέξανδρον, ὡς οὐκ ἀγαπᾷ βασιλεύσας αὐτὸς Ἡρώδης ἐν ἀλλοτρίοις, καὶ μετὰ τὸν τῆς μητρὸς [o] αὐτῶν φόνον τὴν ἐκείνης ἀρχὴν [p] σπαθήσας· ἀλλ' ἔτι καὶ νόθον [q] εἰσάγει διάδοχον, Ἀντιπάτρῳ τῷ [r] φθόρῳ τὴν παππῴαν αὐτῶν βασιλείαν προτείνων. τιμωρήσειν γε μὴν αὐτὸν τοῖς Ὑρκανοῦ καὶ Μαριάμμης δαίμοσιν· οὐδὲ γὰρ πρέπειν αὐτὸν διαδέξασθαι παρὰ τοιούτου πατρὸς τὴν [s] ἀρχὴν, δίχα [t] φόνου. πολλὰ δὲ εἶναι τὰ παροξύνοντα καθ' ἡμέραν, ὥστε μηδὲ λαλιᾶς τινὰ τρόπον ἀσυκοφάντητον καταλελεῖφθαι. περὶ μὲν γὰρ εὐγενείας ἑτέρων [v] μνείας γινομένης, αὐτοὺς ἀλόγως ὑβρίζεσθαι, τοῦ πατρὸς λέγοντος, ὁ μόνος εὐγενὴς Ἀλέξανδρος, καὶ τὸν πατέρα διὰ ἀγένειαν ἀδοξῶν. κατὰ δὲ τὰς θήρας, προσκρούειν μὲν σιωπῶν, ἐπαινέσας δὲ προσαχθεῖν εἴρων. πανταχοῦ δὲ ἀμείλικτον εὑρίσκειν τὸν πατέρα, καὶ [x] μόνῳ φιλόστοργον Ἀντιπάτρῳ· [y] δι' ὃν ἡδέως καὶ τεθνήξεσθαι, μὴ κρατήσας τῆς ἐπιβουλῆς. κτείναντι δὲ εἶναι σωτηρίας [z] ἀφορμὴν, πρῶτον μὲν Ἀρχέλαον ὄντα κηδεστὴν, πρὸς ὃν διαφεύξεσθαι ῥᾳδίως, ἔπειτα Καίσαρα, μέχρι νῦν ἀγνοοῦντα τὸν Ἡρώδου τρόπον. οὐ γὰρ ὡς πρότερον αὐτῷ παραστήσεσθαι πεφρικὼς τὸν ἐφεστῶτα πατέρα, οὐδὲ φθέγξασθαι περὶ [a] τῶν αὐτοῦ μόνον ἐγκλημάτων. ἀλλὰ πρῶτον μὲν κηρύξειν τὰς τοῦ ἔθνους συμφορὰς, καὶ τοὺς μέχρι ψυχῆς [b] φορολογουμένους, ἔπειτα εἰς οἵας [c] τροφὰς καὶ πράξεις τὰ δι' αἵματος πορισθέντα χρήματα ἀναλωθείη, τούς τε [d] ἐξ ἡμῶν πλουτήσαντας, οἷοι, καὶ τὰς θεραπευθείσας πόλεις, ἐπὶ τίσι· ζητήσειν δὲ καὶ τὸν πάππον [e] ἐκεῖ καὶ τὴν μητέρα, καὶ τὰ [f] τῆς βασιλείας μύση πάντα κηρύξειν. ἐφ' οἷς οὐ κριθήσεσθαι πατροκτόνος.

γ'. Τοιαῦτα κατὰ Ἀλεξάνδρου τερατευσάμενος ὁ Εὐρυκλῆς, ἐπῄνει πολλὰ τὸν Ἀντίπατρον, ὡς ἄρα μόνος τε εἴη φιλοπάτωρ, καὶ διὰ τοῦτο μέχρι νῦν τῆς ἐπιβουλῆς ἐμπόδιον. μήπω δὲ καλῶς ὁ βασιλεὺς ἐπὶ τοῖς πρώτοις κατεσταλμένος, εἰς ἀνήκεστον ὀργὴν ἐξαγριοῦται. καὶ πάλιν λαβὼν καιρὸν Ἀντίπατρος, ἑτέρους κατὰ τῶν ἀδελφῶν ὑπέπεμπε κατηγόρους,

m Ἐργολαβήσας] Ἀρχ. lib. 14. c. 10. §. 5. Ἐργολαβοῦσί τινες & infra lib. 2. c. 14. §. 6. Ἐργολαβεῖν quæſtum in diurnis diſpendiis facere, ut redemptores ſolent vel ſequeſtres apud Demoſthen. in Theocrit. p. 508. A. & Æſchin. ad. Cteſiphont. & adv. Timarch. p. 194. Spanh.

n Ἐμποδὼν] Roſt. Ἐμπόδιον. Utrumque recte.

o Αὐτῶν] Roſt. Αὐτοῦ.

p Σπαθήσας.] Roſt. Καταφαγὼν σπαθήσας. Haud male; expreſſit enim talem regem, qualis ab Homero δημοβόρος dicitur Iliad. lib. 1. verſu 231. Hav.

q Εἰσάγει] Roſt. Εἰσάγων.

r Φθόρῳ] *Spurio.* Modo νόθον dixerat, nunc φθόρον vocat, non ut meretrice natum, ſed ignobilem, perditiſſimis moribus. Tales erant Judæi, quos Joſephus alibi νόθα τοῦ ἔθνους φθάρματα appellavit, ut *in Theſauro ſuo* notat Henricus Stephanus quem vide. Aldr. Φθόρος *perditis moribus.* Ita Callim. ult. verſu in Apotheo. ὦ ὁ φθόρος ἴδε νόσον, Spanh.

s Ἀρχὴν,] Abeſt a Roſt.

t Φόνου] Φθόνου Busb. & Bod.

v Μνείας γινομένης,] Ita in MS. μνίας (typographi forſan errore pro μνείας) γιγνομένης Baſ. & Gen. Huds. Μνείας γινομένης MS. Ox. γινομένης MS. Lipſ. Spanh. Ut Lipſ. etiam habet Roſt.

x Μόνῳ] Roſt. Μόνον.

y Δι' ὃν] Ita cum Rufino. δι' ὧν in Græcis omnibus. Huds. Ut Rufinus Ox. Spanh.

z Ἀφορμὴν,] Ἀφορμὴν *occaſionem.* Rectius *præſidium* vel *perfugium.* Ita ſupra Rufinus §. 2. *hujus capitis*, & alibi ſæpe ἀφορμὰς quaſi data opera *occaſionem* vertit; ut utrique verbo vim eandem ineſſe velle videatur. Aldr. Præſidium, refugium Not. Oxon. Sic ἀφορμὴ perfugium Thucyd. lib. 1. p. 59. D. quandoque Atticis pecunia, viaticum, ſubſidium militare; vide Harpocrat. & quod ad eum noto. Spanh.

a Τῶν αὐτοῦ] Τῶν αὐτοῦ ἐγκλημάτων. *Suis criminibus.* Intelligit *criminationibus*, quas volebat Alexander ſuo nomine in Herodem uti. Nam ſtatuerat eum non ſuo tantum ſed totius gentis nomine accuſare (h. e. Eurycles ſtatuiſſe mentitus eſt) unde τὰ αὐτοῦ ἐγκλήματα ſunt quæ ipſe in ſe admiſſa quereretur. Aldr.

b Φορολογουμένους,] Roſt. Φορολογουμένοις.

c Τρυφὰς] Sic *Big. Lugd. Bat. Roſt. & Ruf.* τροφὰς in *cæteris.* Huds. Τρυφὰς pro τροφὰς *Big. Ruf.* Ox. Spanh.

d Ἐξ ἡμῶν] Id eſt, *amicis tuis*; vel *noſtris* (i. e. *ſubditorum*) *ſpoliis ditati.* Aldr. Ἡμῶν Rufin. αὐτῶν Ox. Spanh. Τοὺς ἐξ ἡμῶν πλουτήσαντας οἷοι. *Qui e nobis* (h. e. amicis tuis) *divitias comparavere quales ſint.* Vel ἐξ ἡμῶν πλουτήσαντες ſunt *noſtris* (ſubditorum) *ſpoliis ditati.* καὶ τὰς θεραπευθείσας πόλεις ἐπὶ τίσιν, *& quæ quibus civitates ſint permiſſæ*, ut eas ſcil. diripiant. Aldr.

e Ἐκεῖ] Ἐκεῖνον *Voſſ.* & *Big.*

f Τῆς βασιλείας] Τοῦ βασιλέως legiſſe videtur *Ruf.*

* Criminationibus Ox. Spanh.

† Lamentaturum & avi & matris necem, *Ruf.*

‡ Nondum præteritæ ſuſpicionis dolore compreſſo, *Ruf.*

g To-

ρος, λέγων ὅτι Ἰουκούνδῳ καὶ [g] Τυράννῳ λάθρα διαλέγοιτο, τοῖς [h] ἱππάρχαις μέν ποτε τοῦ βασιλέως γενομένοις, τότε δ' [i] ἔκ τινων [k] προσκρουσμάτων ἀποπεπτωκόσι τῆς τάξεως. ἐφ' οἷς Ἡρώδης ὑπεραγανακτήσας, εὐθέως ἐβασάνισε τοὺς ἄνδρας. [l] ἀλλ' οἱ μὲν, [m] οὐδὲν τῶν διαβληθέντων ὡμολόγουν. [n] προσεκομίσθη δέ τις πρὸς τὸν [o] Ἡρώδου φρούραρχον ἐπιστολὴ παρὰ Ἀλεξάνδρου, παρακαλοῦντος ἵνα αὐτὸν δέξηται τῷ φρουρίῳ μετὰ Ἀριστοβούλου τοῦ ἀδελφοῦ [p] κτείναντα τὸν πατέρα, καὶ [q] παράσχῃ τοῖς ὅπλοις χρήσασθαι καὶ ταῖς ἄλλαις ἀφορμαῖς. ταύτην Ἀλέξανδρος μὲν ἔλεγε τέχνασμα εἶναι Διοφάντου. [r] γραμματεὺς δ' ὁ [s] Διόφαντος τοῦ βασιλέως, τολμηρὸς ἀνὴρ καὶ δεινὸς μιμήσασθαι πάσης χειρὸς γράμματα. πολλὰ γοῦν παραχαράξας, τελευταῖον ἐπὶ τούτῳ [t] καὶ κτείνεται. βασανίσας δὲ τὸν φρούραρχον Ἡρώδης [v] οὐδὲν ἤκουσεν οὐδὲ παρ' ἐκείνου τῶν διαβεβλημένων.

δ'. Ἀλλὰ, καί τοι τοὺς ἐλέγχους εὑρίσκων ἀσθενεῖς, τοὺς υἱοὺς ἐκέλευσε τηρεῖν, [x] ἔτι μέν τοι λελυμένους. τὸν δὲ λυμεῶνα τῆς οἰκίας καὶ δραματουργὸν ὅλου τοῦ μύσους Εὐρυκλέα, σωτῆρα καὶ εὐεργέτην καλῶν, πεντήκοντα δωρεῖται ταλάντοις. ὁ δὲ, τὴν ἀκριβῆ φήμην φθάσας εἰς Καππαδοκίαν, ἀργυρίζεται καὶ παρὰ Ἀρχελάου, τολμήσας εἰπεῖν, ὅτι καὶ διαλλάξειεν Ἡρώδην Ἀλεξάνδρῳ. διάρας δὲ εἰς τὴν Ἑλλάδα, τοῖς ἐκ κακῶν κτηθεῖσιν εἰς ὅμοια κατεχρήσατο. [y] δὶς γοῦν ἐπὶ Καίσαρος κατηγορηθεὶς ἐπὶ τῷ στάσεως ἐμπλῆσαι τὴν Ἀχαΐαν, [z] καὶ περιδύειν τὰς πόλεις, φυγαδεύεται. κἀκεῖνον μὲν οὕτως ἡ Ἀριστοβούλου καὶ Ἀλεξάνδρου ποινὴ περιῆλθεν.

ε'. Ἄξιον δὲ [a] ἀντιθεῖναι [b] τὸν Κῷον Εὐάρατον τῷ Σπαρτιάτῃ· καὶ γὰρ οὗτος ὢν ἐν τοῖς μάλιστα φίλοις Ἀλεξάνδρου, καὶ κατὰ τὸν αὐτὸν Εὐρυκλεῖ καιρὸν ἐπιδημήσας, πυνθανομένῳ τῷ βασιλεῖ, περὶ ὧν ἐκεῖνος διέβαλλεν, ὅρκοις μηδὲν ἀκηκοέναι παρὰ τῶν μειρακίων ἐπιστώσατο· οὐ μὴν ὤνησέ γέ τι τοὺς ἀθλίους. μόνων γὰρ ἦν τῶν κακῶν ἀκροατὴς ἑτοιμότατος Ἡρώδης, καὶ [c] κεχαρισμένος αὐτῷ πᾶς ὁ συμπιστεύων καὶ συναγανακτῶν.

cerent, eos cum Jucundo & Tyranno clam ſermonem habere, qui olim quidem regis equitum præfecti erant, tunc vero ob quaſdam offenſiones ordinibus ſuis exciderant. Quibus Herodes vehementer iratus, viros ſtatim in quæſtionem vocavit. Sed illi quidem nihil eorum confitebantur, quorum inſimulati erant. Allata eſt autem certa epiſtola ad quendam ab Herode caſtello præfectum ſcripta ab Alexandro, obſecrante ut ipſum cum Ariſtobulo fratre in caſtellum reciperet, patre interfecto, eiſque tam armis quam aliis inſtrumentis uti permitteret. Has literas Alexander Diophanti commentum eſſe dicebat. Diophantus autem regis erat notarius, homo audax, & literarum cujuſcunque manûs aſſimulandarum peritus. Itaque cum multas ſimulaſſet, tandem, ob hoc facinus, morte plectitur. Cum autem de caſtelli præfecto quæſtionem habuiſſet Herodes, ne ab illo quidem quicquam eorum reſcivit, quæ eis objecta erant.

Antipater quoſdam ſubornat, qui dicerent Jucundum & Tyrannum ab Alexandro ſollicitatos eſſe. Antt. l. 16. c. 10. §. 3.

Diophantus manuum aſſimulator. Antt. l. 16. c. 10. §. 4.

4. Sed quamvis criminationes infirmas admodum eſſe deprehenderet, filios cuſtodiri juſſit, nondum tamen vinculis conſtrictos. Domus autem ſuæ perniciem ac totius ſceleris machinatorem Euryclem, ſervatorem & benefactorem appellans, talentis quinquaginta donavit. Ille vero, prius quam certa nunciaret fama Cappadociam attigit; auſuſque dicere quod Herodem reconciliaſſet Alexandro, ab Archelao etiam pecunias capit. atque inde in Græciam digreſſus, ad ſimilia *facinora* male quæſitis abuſus eſt. Apud Cæſarem itaque bis accuſatus, quod diſſenſionibus repleviſſet Achaiam & civitates ſpoliaret, in exſilium mittitur. atque ita quidem pœnas *ſceleris* Ariſtobulo & Alexandro pendebat.

Alexander & Ariſtobulus in cuſtodias incluſi. Antt. l. 16. c. 10. §. 5.

5. Convenit autem ut Euaratum Coum [a] huic Spartano conferamus. Namque is cum amiciſſimus eſſet Alexandro, eodemque tempore quo Eurycles eò migrarit, percontanti regi de iis, quorum ille eos inſimulabat, jurejurando fidem fecit, nihil ſe ab adoleſcentibus auditu accepiſſe. non tamen id miſeris quicquam profuit *apud Herodem*. nam maledictorum duntaxat Herodes auditor erat attentiſſimus, & quotus quiſque ſecum iiſdem crederet & iiſdem moveretur, apud eum *maxime* gratioſus erat.

Euarati Coi fides. Antt. l. 16. c. 10. §. 2.

Κ Ε Φ. κζ'.

Ἡρώδης, ἐξουσίαν ποιοῦντος Καίσαρος, υἱοὺς αὐτοῦ περὶ Βηρυτὸν αἰτιᾶται. οὗτοι, μηδὲ παραγόμενοι εἰς συνέδριον, κατακρίνονται, καὶ μετ' οὐ πολὺ εἰς Σεβαστὴν πεμφθέντες ἀποπνίγονται.

Παρώξυνε δὲ [d] αὐτοῦ καὶ Σαλώμη τὴν ἐπὶ τοῖς τέκνοις ὠμότητα. ταύτην γὰρ συνδῆσαι τοῖς

C A P. XXVII.

Herodes, permittente Cæſare, Beryti filios ſuos accuſat. Illi, nec in concilium producti, damnantur; & paulo poſt Sebaſten miſſi ſtrangulantur.

Porro & Salome crudelitatem ejus in filios *non parum* exaſperabat. Nam & hanc volens

Operam dat Ariſtobulus ut Salomen

g Τυράννῳ] Ita & hic loci & *Antt.* l. 16. c. 10. §. 6. Τυράννῳ *Raf.* & *Gen.* contra quam in melioribus *Rufini Codd.* Huds. Τυράννῳ ἀρχ. lib. 16. c. 10. §. 3. Spanh.

h Ἱππάρχαις] *Lugd. Bat.* Ἱππάρχοις.

i Ἐκ τινων] *Raf.* Ἐκείνων.

k Προσκρουσμάτων] Sic *Bod.* & *Voſſ.* προσκρουμάτων *in cæteris.* Huds. Προσκρουμάτων *Bod. Voſſ. Oxon.* Spanh.

l Ἀλλ' οἱ μὲν,] Aliter ἀρχ. lib. 16. c. 10. §. 3. Spanh.

m Οὐδὲν τῶν διαβληθέντων ὡμολόγουν.] At confeſſi ſunt ſe ab Alexandro ſollicitatos ut Herodem inter venandum opprimerent, ſimulque indicaverunt aurum in equorum ſtabulo defoſſum, & præfectum venatorum arguebant, quod eis præbuiſſet lanceas regias, & arma, ipſo jubente, Alexandri famulis. *Antt.* l. 16. c. 10. §. 4. Sed hæc falſa quæſtionis dolor expreſſit. Aldr.

n Προσεκομίσθη] *Lugd. Bat.* Προσεκομίσθη.

o Ἡρώδου] Melius Ἀλεξανδρείου cum *Rufino* ipſoque *Joſepho* in *Antt.* ibidem. Huds. Ἀλεξανδρείου pro Ἡρώδου ἀρχ. lib. 16. c. 10. §. 4. [illegible] benè. *Oxon.* & *Raf.* Spanh.

p Κτείναντα] Κτείναντας *Bod.* & *Raf.* Huds. Κτείναντας *Bod. Rufin. Oxon.* Spanh.

q Παράσχῃ] Παράσχοι *Bod.* Spanh.

r Γραμματεὺς δ' ὁ] Γραμματεὺς δὲ ἦν οὗτος *Big. Bod. Raf. Busb.* & *Blod.*

s Διόφαντος] *Lugd. Bat.* Διοφάντης.

t Καὶ] Delet καὶ *Raf.*

v Οὐδὲν ἤκουσεν] Ipſe enim nihil confeſſus eſt; ſed ejus haſce literas protulit quaſi ad parentem ab Alexandro datas. Literarum exemplar, aliaque quæ huc faciunt vide in *Antt.* l. 16. p. 738. Aldr.

x Ἔτι μέν τοι λελυμένους.] Hactenus à tanta immanitate temperavit: ſed cum poſtea Salome quoque delatrix accederet, tum ſui minime compos utrumque vinciri juſſit. *Antt.* l. 16. c. 10. §. 6. Aldr. Filios tamen abſolutos &c. *in al. MS. Raf.* h.e. nondum vinctos. vid. *Oxon.* Spanh.

y Δὶς γοῦν] Τελευταῖον ἐπὶ κ. juxta *Rufinum.* δὶς δὲ γοῦν *Busb.* Huds. Deeſt in *Rufin.* Spanh.

z Καὶ περιδύειν τὰς πόλεις,] Sic περιδύσας τὸν ναὸν Templum ſpolians ἀρχ. lib. 12. c. 5. §. 4. Homer. Il. λ. v. 100. περιδύσας χιτῶνας Schol. ἀφελών. Spanh.

a Ἀντιθεῖναι] Non male καὶ hic præfigit. *Raf.* Quam vero *Joſephus* Εὐάρατον vocat, illum *Lugd. Bat.* Εὐαρέστον ſcribit.

b Τὸν Κῷον Εὐάρατον] Conf. ἀρχ. lib. 16. c. 10. §. 2. Spanh.

c Κεχαρισμένος——συναγανακτῶν.] Conf. ſupr. §. 1. Spanh.

d Αὐτοῦ] Αὐτῷ *Voſſ.* & *Bod.*

[a] Conf. ſupr. §. 1. Spanh.

ε Τὸν

Herodi inſenſam reddat. Antt. l. 16. c. 10. §. 5.

lens Ariſtobulus ſecum periculis involvere, quam & ſocrum habebat & amitam, ad eam monitum mittit, ut ſaluti ſuæ conſuleret. quippe regem paratum eſſe ipſam occidere, eorundem, quorum & antea, accuſatam; quod ſcilicet Syllæo Arabi nubere cupiens, occulte illi, cum quo regi interceſſerant inimicitiæ, ſecreta ejus nunciarit. *Atque* hoc tanquam extrema procella juvenes obruit *diu* tempeſtate vexatos. Salome enim protinus contendit ad regem, monitionem quam acceperat ei indicans. Atque ille, ut qui non amplius ſemet cohibere potuerit, filium utrumque conſtringi, & locis diverſis cuſtodiri jubet. Deinde ad Cæſarem è veſtigio mittit Volumnium militiæ præfectum & amicum ſuum Olympum, in ſcriptis ferentes indicia. Iſti vero, cum Romam appulſi regis literas *Cæſari* tradidiſſent, vehementer quidem ille juvenum vicem dolebat: verum ut patri auferretur poteſtas in filios haud faciendum cenſebat. Denique ſcribit ei, per ſe licere ut ipſe ſuorum dominus eſſet, „ bene „ tamen facturum, dicens, ſi in communi con„ cilio & cognatorum ſuorum & provinciæ præ„ ſidum de inſidiis quæreret; &, ſi convicti fue„ rint, morte plecti debere, ſin fugam tantum meditati ſint, leviori pœna affici.

Ex Salomes indicio Ariſtobulus & Alexander in vincula conjecti. Antt. l. 16. c. 10. §. 5. Volumnius & Olympus Romam miſſi. Antt. l. 16. c. 10. §. 7. Cæſaris ad Herodem litera. Antt. l. 16. c. 11. §. 1.

Beryti concilium habetur de Herodis filiis. Antt. l. 16. c. 11. §. 2.

2. Iſtis morem gerit Herodes, cumque Berytum, ubi *conventum haberi* juſſerat Cæſar, perveniſſet, cogit judicium. Primum autem locum tenebant præſides *provinciarum*, quibus a Cæſare ſcriptum fuerat, Saturninus, & Pedanius, quique cum eo legati erant, & cum his Volumnius procurator, deinde cognati amicique regis & Salome etiam & Pheroras, *&* poſt hos Syriæ omnis optimates, præter Archelaum regem. hunc enim, quod Alexandri ſocer eſſet, ſuſpectum habebat Herodes. Cæterum filios, provido admodum conſilio, in judicium non produxit. probe enim norat, ſi tantummodo aſpicerentur, miſericordiam omnino emerituros eſſe: ſi vero etiam dicendi copiam nacti eſſent, facile Alexandrum objecta diluturum. At illi quidem in Platane, Sidoniorum vico, cuſtodiebantur.

Eos accuſat Herodes. Antt. l. 16. c. 11. §. 2.

3. Exorſus autem rex, in eos tanquam præſentes fuiſſent, invehebatur. Et inſidias quidem illis languide objiciebat, ac ſi probationibus earumque indiciis egeret, convitia etiam, & dicteria, & contumelias, & delicta innumera in ſe admiſſa, quæ & morte graviora, aſſeſſoribus palam faciebat. Deinde cum nemo contradiceret, * miſerabiliter queſtus, ac ſi ipſe damnatus eſſet, qui tam acerbam vinceret contra filios victoriam, rogabat ſingulos ſententiam. Et primus Saturninus *ſuam* protulit, ſe quidem condemnare adoleſcentulos, ſed non capitis. non enim ipſi fas eſſe, cum tres adſtantes habeat fi-

Mitis ſententia Saturnini filiorumque. Antt. l. 16. c. 10. §. 3.

κινδύνοις ὁ Ἀριστόβουλος θέλων, ὅσαν ἑκυρὰν καὶ [e] τηθίδα, διαπέμπεται, σώζειν [f] αὐτὴν παραινῶν. [g] παρασκευάζεσθαι γὰρ βασιλέα κτείνειν αὐτὴν [h] διαβληθεῖσαν ἐφ' οἷς καὶ πρότερον, [i] Συλλαίῳ τῷ Ἄραβι γήμασθαι σπουδάζουσαν, λάθρα τὰ τοῦ βασιλέως ἀπόρρητα [k] διαγγέλλειν πρὸς αὐτὸν, ἐχθρὸν ὄντα. [l] τοῦθ' ὥσπερ τελευταία θύελλα χειμαζομένους [m] τοὺς νεανίσκους ἐπεβάπτισεν. ἡ γὰρ Σαλώμη, δραμοῦσα πρὸς βασιλέα, τὴν παραίνεσιν ἐμήνυσε. κἀκεῖνος, μηκέτι [n] καρτερήσας, δεσμεῖ μὲν ἀμφοτέρους τοὺς υἱοὺς, καὶ διαχωρίζει ἀπ' ἀλλήλων. πέμπει δὲ πρὸς Καίσαρα διὰ τάχους, [o] Οὐολούμνιόν τε τὸν στρατοπεδάρχην, καὶ τὸν φίλον [p] Ὄλυμπον, ἐγγράφους τὰς μηνύσεις φέροντας. οἱ δὲ, ὡς εἰς Ῥώμην πλεύσαντες, ἀπέδοσαν τὰ ἀπὸ τοῦ βασιλέως γράμματα, σφόδρα μὲν ἠχθέσθη Καῖσαρ ἐπὶ τοῖς νεανίσκοις. οὐ μὴν ᾤετο δεῖν ἀφελέσθαι τὸν πατέρα τὴν κατὰ τῶν υἱῶν ἐξουσίαν. ἀντιγράφει γοῦν κύριον μὲν αὐτὸν καθιστὰς, „ εὖ μέντοι ποιήσειν, λέγων, „ εἰ μετὰ [q] κοινοῦ συνεδρίου, τῶν τε ἰδίων συγγενῶν, καὶ „ τῶν κατὰ τὴν ἐπαρχίαν [r] ἡγεμόνων, ἐξετάσειε τὴν ἐπιβου„ λήν. κἂν μὲν ἐνέχωνται, κτείνειν, ἂν δὲ μόνον ὦσι „ δρασμὸν βεβουλευμένοι, κολάζειν μετριώτερον.

β'. Τούτοις Ἡρώδης πείθεται, καὶ παραγενόμενος εἰς Βηρυτὸν, ἔνθα προσέταξε Καῖσαρ, συνήγαγε τὸ δικαστήριον. προκαθίζονται δὲ οἱ ἡγεμόνες, γραφὲν αὐτοῖς ὑπὸ Καίσαρος, [s] Σατουρνῖνός τε, καὶ [t] οἱ περὶ Πεδάνιον πρέσβεις. σὺν οἷς καὶ Οὐολούμνιος ὁ ἐπίτροπος, ἔπειτα οἱ τοῦ βασιλέως συγγενεῖς καὶ φίλοι, Σαλώμη τε καὶ Φερώρας, μεθ' οὓς οἱ πάσης Συρίας ἄριστοι, πλὴν [v] Ἀρχελάου τοῦ βασιλέως. τοῦτον γὰρ, ὄντα κηδεστὴν Ἀλεξάνδρου, δι' ὑποψίας εἶχεν Ἡρώδης. τοὺς γε μὴν υἱοὺς οὐ προήγαγεν εἰς τὴν δίκην μάλα προμηθῶς. ᾔδει γὰρ ὅτι καὶ μόνον ὀφθέντες ἐλεηθήσονται πάντως. εἰ δὲ δὴ καὶ λόγου μεταλάβοιεν, ῥᾳδίως Ἀλέξανδρον ἀπολύσεσθαι τὰς αἰτίας. ἀλλ' οἱ μὲν ἐν Πλατάνῃ, κώμῃ Σιδωνίων, ἐφρουροῦντο.

γ'. Καταστὰς δὲ ὁ βασιλεὺς, [x] ὡς πρὸς παρόντας διετείνετο. κατηγόρει τε τὴν μὲν ἐπιβουλὴν ἀσθενῶς, ὡς ἂν ἀπορούμενος εἰς αὐτὴν ἐλέγχων, λοιδορίας τε, καὶ σκώμματα, καὶ ὕβρεις, καὶ πλημμελείας μυρίας εἰς αὐτὸν, [y] ἃ καὶ θανάτου χαλεπώτερα, τοῖς συνέδροις ἀπέφαινεν. ἔπειτα μηδενὸς [z] ἀντιλέγοντος [a] ἐποικτισάμενος ὡς αὐτὸς ἁλίσκοιτο, καὶ [b] νικῶν νίκην πικρὰν κατὰ τῶν τέκνων, ἐπηρώτα τὴν γνώμην ἕκαστον. [c] καὶ πρῶτος Σατουρνῖνος ἀπεφήνατο, [d] κατακρίνειν μὲν τοὺς νεανίσκους, ἀλλ' οὐ θάνατον. οὐ γὰρ εἶναι θεμιτὸν αὐτῷ, [e] τριῶν παρεστώ-

των

e Τηθίδα,] Al. τιτθίδα.
f Αὐτὴν] Gen. Αὐτῶν. Lugd. Bat. ἑαυτήν.
g Παρασκευάζεσθαι] Παρασκευάσασθαι Voſſ.
h Διαβληθεῖσαν] Poſt verbum hoc iterum αὐτὴν interſerit Roſſ.
i Συλλαίῳ] Ὅτι Συλλαίῳ τῷ Ἄραβι γήμασθαι σπουδάζουσα, & mox διαγγέλλοι Voſſ. Bod. & Ruſin.
k Διαγγέλλειν] Roſſ. Διαγγέλλοι.
l Τοῦθ'] Ταῦτα in (Lugd. Bat.) MSS. Huds. Ταῦτα MS. Oxon. Spanh.
m Τοὺς νεανίσκους ἐπεβάπτισεν.] Τοὺς υἱοὺς ἐβάπτισεν Bod. & Roſſ.
n Καρτερήσας,] Roſſ. Καρτερήσας.
o Οὐολούμνιόν τε τὸν στρατοπεδάρχην,] Κατὰ τὴν ἐπαρχίαν ἡγεμόνες erant οἱ ἡγεμόνες Σατουρνῖνος, Οὐολούμνιος ὁ ἐπίτροπος, ſed Volumnius etiam ἡγεμὼν dicitur in Antiq. Rel. Adde *Uſſerii* Annales pag. 531. Edit. Anglic.
p Ὄλυμπον,] Roſſ. Ὀλύμπιον.
q Κοινοῦ] Lugd. Bat. Τοῦ κοινοῦ.
r Ἡγεμόνων,] Ἡγεμόνων Bod. & Voſſ. Huds. Imo ita quoque Oxon. habere in ora codicis ſui adſcripſit *Spanhemius*, neque aliter MS. Roſſ. & Lugd. Bat. Imo ipſe *Joſephus* in *Antt.* παραλαβεῖν τοὺς τε ἡγεμόνας, καὶ τὸν βασιλέα τῶν Καππαδοκῶν Ἀρχέλαον. Unde miror in Editione ſua ἡγεμόνων retinuiſſe *Hudſonum*, quam lectionem, ut contra MS. exſulare juſſimus. Hav.
s Σατουρνῖνός τε,] Saturninus & Volumnius Συρίας ἡγεμόνες tantum dicuntur Ἀρχ. lib. 16. c. 10. §. 8. & c. 11. §. 3. Saturninus Præſes, & tres ejus filii πρεσβευταί, unde illi οἱ περὶ Πεδάνιον πρέσβεις ſuſpecti videntur, quanquam ita etiam in edit. Oxon. legitur, & proinde cum MS. conſentit. Spanh.
t Οἱ περὶ Πεδάνιον πρέσβεις.] Hoc in loco Pedanius non eſt ſolus Legatus, ſed Pedanius & qui cum eo inſuper Legati erant præſidi adjuncti, tres ipſius Saturnini filii etiam Legati, ut conſtat ex *Antt.* l. 16. c. 11. §. 3. *Montacut.* in *Exercit.* 6. §. 2.
v Ἀρχελάου τοῦ βασιλέως.] Quem Auguſtus tamen nominatim inter judices retulerat. *Antt.* l. 16. c. 11. §. 1. Aldr.
x Ὡς πρὸς παρόντας διετείνετο.] Conf. ſup. c. 18. §. 3. Spanh.
y Ἃ καὶ θανάτου χαλεπώτερα,] Ἃς καὶ θανάτου χαλεπωτέρας Voſſ. Riſſ. Buib. & Rhed. ἃ καὶ θανάτου χαλεπώτερα τοῖς συνέδροις ἀπέφαινεν Ruf. neglecto commate poſt χαλεπώτερα, nam vertit, *maledicta vero & probra & injurias & peccata plurima in ſe admiſſa proſequebatur; eaque morte graviora eſſe conſeſſoribus demonſtrabat.*
z Ἀντιλέγοντος] Abeſt a Roſſ.
a Ἐποικτισάμενος ὡς αὐτὸς ἁλίσκοιτο,] Miſerabiliter queſtus ac ſi, &c. Oxon. Spanh.
b Νικῶν] Ita optime Lugd. Bat. cujus hic lectionem repræſentavimus, reliqui ut & Huds. Νικῶν. Hav.
c Καὶ] Abeſt a Lugd. Bat.
d Κατακρίνειν] Κατακρίνων Bod. & Roſſ.

* Ἐποικτισάμενος, &c. i. e. *Miſerabiliter queſtus ſe puniri qui tam acerbam vinceret contra filios victoriam, rogavit ſingulos ſententiam.* Aldr.
e Τριῶν παρεστώτων τέκνων,] Hinc etiam liquet id ipſum; paullo ante vulgati περὶ Πεδάνιον πρέσβεις. & corrigerem proinde οἱ

περὶ

τῶν τέκνων, ἑτέρῳ [f] τέκνοις ἀπώλειαν ἐπιψηφίσασθαι. σύμψηφοι δὲ αὐτῷ [g] καὶ οἱ δύο πρεσβευταὶ γίνονται, καὶ τούτοις ἕτεροί τινες ἠκολούθησαν. Οὐολούμνιος δὲ τῆς σκυθρωπῆς ἀποφάσεως ἤρξατο. καὶ μετ' αὐτὸν πάντες θάνατον κατέκρινον τῶν μειρακίων, οἱ μὲν [h] κολακεύοντες, οἱ δὲ μισοῦντες Ἡρώδην, καὶ οὐδεὶς δι' ἀγανάκτησιν. ἔνθα δὴ μετέωρος ἥτε Συρία πᾶσα, καὶ τὸ Ἰουδαϊκὸν ἦν, [i] ἐκδεχομένων τὸ τέλος τοῦ δράματος. οὐδεὶς μέντοι ὑπελάμβανεν ἔσεσθαι μέχρι τεκνοκτονίας ὠμὸν Ἡρώδην. ὁ δὲ σύρας τοὺς υἱοὺς εἰς Τύρον, κἀκεῖθεν διαπλεύσας εἰς Καισάρειαν, τρόπον ἀναιρέσεως τοῖς μειρακίοις ἐσκέπτετο.

δ'. Παλαιὸς δέ τις τοῦ βασιλέως στρατιώτης ὄνομα [k] Τήρων, ἔχων υἱὸν σφόδρα συνήθη καὶ φίλον Ἀλεξάνδρῳ, καὶ αὐτὸς ἠγαπηκὼς ἰδίᾳ τὰ μειράκια, δι' ὑπερβολὴν ἀγανακτήσεως ἔκφρων ἐγένετο, καὶ τὸ μὲν πρῶτον ἐβόα περιιών, πεπατῆσθαι τὸ δίκαιον, ἀπολωλέναι τὴν ἀλήθειαν, συγκεχύσθαι τὴν φύσιν, ἀνομίας γέμειν τὸν βίον, καὶ πάνθ' ὅσα μὴ φειδομένῳ τοῦ ζῆν ὑπηγόρευε τὸ πάθος. τέλος δὲ, καὶ τῷ βασιλεῖ τολμήσας προσελθεῖν, „ἀλλ' ἐμοὶ μὲν, ἔφη, κακοδαιμονέστατος εἶναι „δοκεῖς, ὅστις κατὰ τῶν φιλτάτων πείθῃ τοῖς πονηροτά„τοις. εἴγε Φερώρᾳ καὶ Σαλώμῃ καταγνοὺς πολλάκις „θάνατον, πιστεύεις τούτοις κατὰ τῶν τέκνων, οἵ σε τῶν „γνησίων περικόπτοντες διαδόχων, ἐπ' Ἀντιπάτρῳ κα„ταλείπουσι μόνῳ, τὸν αὐτοῖς εὐμεταχείριστον αἱρούμενοι „βασιλέα. σκέψαι μέντοιγε, μὴ ποτὲ κἀκείνῳ γένηται „μῖσος [l] ἐν τοῖς στρατιώταις, ὁ τῶν ἀδελφῶν θάνα„τος. οὐ γάρ ἐστιν ὅστις οὐκ ἐλεεῖ τὰ μειράκια, τῶν δὲ „ἡγεμόνων καὶ φανερῶς ἀγανακτοῦσι πολλοί." ταῦθ' ἅμα λέγων, ὠνόμαζε τοὺς ἀγανακτοῦντας. ὁ δὲ βασιλεὺς εὐθέως ἐκείνους τε καὶ αὐτὸν καὶ τὸν υἱὸν αὐτοῦ συλλαμβάνει.

ε'. [m] Ἐφ' ᾧ τῶν ἐκ τῆς αὐλῆς τις κουρέων, Τρύφων ὄνομα, προπηδήσας ἔκ τινος φρενοβλαβείας, ἑαυτοῦ μηνυτὴς γίνεται. „κἀμὲ γὰρ, ἔφη, Τήρων οὗτος ἀνέπει„θεν, [n] ὅταν θεραπεύω τῷ [o] ξυρῷ σε διαχειρί„σασθαι, μεγάλας τέ μοι παρὰ Ἀλεξάνδρου δωρεὰς „ὑπισχνεῖτο." ταῦτα ἀκούσας Ἡρώδης, τόν τε Τήρωνα σὺν τῷ παιδὶ, καὶ τὸν κουρέα βασάνοις διήλεγχε. καὶ τῶν μὲν ἀρνουμένων, τοῦ δὲ μηδὲν πλέον λέγοντος, στρεβλοῦν ἐκέλευε τὸν Τήρωνα σφοδρότερον. ὁ δὲ υἱὸς οἰκτείρας, ὑπέσχετο τῷ βασιλεῖ πάντα μηνύσειν, εἰ χαρίσαιτο τὸν πατέρα αὐτῷ. κἀκείνου δόντος, εἶπεν, ὡς ὁ πατὴρ αὐτοῦ, πεισθεὶς Ἀλεξάνδρῳ, θελήσειεν αὐτὸν ἀνελεῖν. τοῦτο οἱ μὲν εἰς ἀπαλλαγὴν τῆς τοῦ πατρὸς αἰκίας πεπλάσθαι, τινὲς δὲ ἀληθὲς ἔλεγον.

ς'. Ἡρώδης γε μὴν ἐν ἐκκλησίᾳ τῶν τε ἡγεμόνων καὶ Τήρωνος κατηγορήσας, τὸν λαὸν ἐπ' αὐτοὺς ἐστρατολόγησεν. αὐτόθι γοῦν ἀναιροῦνται μετὰ τοῦ κουρέως, ξύλοις βαλλόμενοι καὶ λίθοις. πέμψας δὲ καὶ τοὺς υἱοὺς εἰς Σεβαστὴν, [p] οὖσαν οὐ πόῤῥω τῆς Καισαρείας, προσέταξεν ἀποπνῖξαι. καὶ τελεσθέντος αὐτῷ ταχέως τοῦ προστάγματος, τοὺς νεκροὺς εἰς Ἀλεξάνδρειον ἐκέλευσεν ἀνακομισθῆναι τὸ φρούριον, συνταφησομένους Ἀλεξάνδρῳ τῷ μητροπάτορι. τὸ μὲν οὖν Ἀλεξάνδρου καὶ Ἀριστοβούλου τέλος τοιοῦτον.

lios, exitium alterius filiis decernere. Quin & idem duobus etiam legatis viſum eſt, eoſque nonnulli alii ſequuti ſunt. At triſtem ſententiam primus Volumnius dixit; cunctique poſt eum morte damnabant adoleſcentes, aut Herodis adulatione aut odio, * nemo autem ex indignatione. Tum ſane Syria omnis & Judæa ſuſpenſis animis *ſollicitiſque* tantæ tragœdiæ exitum exſpectabat: nullus tamen ſuſpicabatur Herodis crudelitatem ad filiorum cædem proceſſuram. Verum ille filios Tyrum traxit, cumque inde Cæſaream navigaſſet, quo mortis genere perimeret adoleſcentes, deliberabat.

Durior quæ Volumnii & Aliorum. Ibid.

4. Interea vetus quidam regis miles, Tero nomine, qui filium habebat Alexandro valde familiarem & amicum & ipſe adoleſcentes privatim dilexerat, præ nimia indignatione † mente excidit; & primo quidem circumcurſans clamitabat, conculcatam eſſe juſtitiam, interiiſſe veritatem, *rerum* naturam confuſam eſſe, vitam *hominum* iniquitatis eſſe plenam, & alia omnia quæ dolor vitam contempui habenti ſuggereret. Tandem vero regem ipſum adire auſus. „ At mihi, inquit, miſerrimus eſſe „ videris, qui adverſus cariſſimos nequiſſimis cre„ dis; ſi quidem contra filios tuos Pheroræ & Sa„ lome fidem habeas, quos ſæpe damnandos judi„ caſti; qui te legitimis ſucceſſoribus ſpoliantes „ Antipatro ſoli relinquunt, regem ‡ ſibi maxime „ obnoxium *habere* optantes. Atqui certe tua in„ tereſſe, diſpicere, annon forſan ipſe militibus „ inviſus ſis ex nece fratrum. nullus enim eſt qui „ non adoleſcentium miſereatur, ducum autem „ plurimi etiam palam indignantur." Simul ac iſta diceret, nominabat eos quibus mota erat indignatio. Rex autem ſtatim illos ipſumque cum filio comprehendi jubet.

Tero veteranus paulo liberius loquitur. Antt. l. 16. c. 11. §. 4. (1.)

Regem adit Tero, quæque ſentiebat eloquitur. Antt. l. 16. c. 11. §. 4. (2.)

5. Quo facto, aulicus quidam è regis tonſoribus, Trypho nomine, neſcio qua exagitatus inſania, proſiliens ſui indicium facit; &, mihi, inquit, „ Tero iſte perſuadere voluit, ut quando te ton„ deam, occiderem: & magna inde Alexandrum „ daturum munera pollicebatur". His auditis, Herodes & Teronem ejuſque filium & tonſorem quæſtioni ſubdidit. Cumque illi pernegarent, & tonſor nihil amplius diceret, Teronem vehementius torqueri juſſit. Filius autem, *patris* miſertus, regi promiſit ſe patefacturum omnia, ſi patrem ſibi condonare vellet. Cumque ille *fidem* dediſſet, ipſius occidendi patrem ſuum habuiſſe voluntatem ajebat, ab Alexandro impulſum. Hoc quidem nonnulli ut patrem tormentis eriperet, fictum, alii autem verum eſſe affirmabant.

Trypho Herodis tonſor Teronem accuſat. Antt. l. 16. c. 11. §. 5.

Confeſſio filii Teronis. Ibid.

6. Cæterum Herodes, & ducibus & Terone pro concione accuſatis, * populum congregatum in eos incitavit. adeoque ibidem una cum tonſore lignorum & lapidum ictibus interficiuntur. Cum autem filios miſiſſet Sebaſten, quæ non longe aberat à Cæſarea, eos † ſtrangulari præcepit: factoque ſine mora quod imperaverat, mortuos in Alexandrium caſtellum aſportari juſſit, cum Alexandro materno avo ſepeliendos. Et *vitæ* quidem finem ejuſmodi habuere Alexander & Ariſtobulus.

Tero, filius ejus & tonſor lapidati. Ibid.

Alexander & Ariſtobulus juſſu Herodis ſtrangulati. Ibid.

CAP.

[illegible], quales erant hi tres Saturnini liberi ἀρχ. lib. 16. c. 11. §. 3. Spanh.

f Τέκνοις] Ita cum MS. visum in *Editis*.

g Καὶ οἱ δύο πρεσβευταὶ γίνονται.] Conf. ſupr. §. 2. Spanh.

h Κολακεύοντες.] Adulatione Oxon. Spanh.

i Ἐκδεχομένων] Ἐκδεχόμενοι *Voſſ.* ἐνδεχόμενον *Buſb.* quod ſane mallem.

k Τήρων,] Ita etiam in *Antt.* l. 16. c. 11. §. 4. & plerumque in *MS.* Τίρων in *Editis* & in verſione *Rufini.* Τείρων *Buſb.* Τήρων *Rhed.* Huds. Τείρων ἀρχ. lib. 16. c. 11. §. 3. & *Bod. Voſſ.* Oxon. Τήρων Gen. l. c. & in al. Oxon. Spanh.

l Ἐν τοῖς] Abeſt a *Roſt.*

m Ἐφ' ᾧ] Ἐφ' ὧν *Voſſ. Big.* & *Bod.*

n Ὅταν θεραπεύω τῷ] Conf. ἀρχ. lib. 16. c. 11. §. 5. Spanh.

o Ξυρῷ σε] *Roſt.* Ξυρίσων ſuperſcripto ε.

p Οὖσαν οὐ] *Lugd. Bat.* Οὖσι male.

* Nemo tamen quaſi factum horruit, & quaſi commotus pronunciavit, *Hegeſipp.*

† Turbatus animi vociferari cœpit, *Hegeſipp.*

‡ Capi facilem ſibi regem optantes, *Ruf.* i. e. *obnoxium, tractabilem, qui in eorum poteſtate totus eſſet.*

* In eos populum armavit, *Ruf.*

† Præfocari Oxon. Spanh.

XVIII.

CAP. XXVIII.

Qualiter omnibus invifus erat Antipater : & quomodo rex occiſorum liberos conſanguineis ſuis deſpondit ; alias autem nuptias eis excogitavit Antipater. De Herodis conjugiis & liberis.

Antipater in odium omnium incurrit. Antt. Antt. l. 17. c. 1. §. 1. Alexandri & Ariſtobuli uxores & liberi. Antt. l. 17. c. 1. §. 2.

IN Antipatrum vero, cum jam ſucceſſionis jus non controverſum haberet, exortum eſt gentis odium intolerabile ; utpote quod norint omnes iſtum omnium in fratres ſuos calumniarum auctorem exſtitiſſe. Quin & timor *eum* ſubibat non mediocris, cum videret interfectorum ſobolem indies adoleſcere. Erant enim Alexandro quidem ex Glaphyra filii duo, Tigranes & Alexander : Ariſtobulo vero ex Bernice Salomes filia, Herodes & Agrippa & Ariſtobulus filii, filiæque Herodias & Mariamne. Et Glaphyram quidem cum dote ſua in Cappadociam dimiſit Herodes, poſtquam Alexandrum interfecerat : Bernicen autem Ariſtobuli conjugem avo materno Antipatri in matrimonio junxit. ut enim Salomen, quam infenſam habebat,

Antipater in conciliandis ſibi amicis nullis parcit ſumptibus. Antt. l. 17. c. 1. §. 1.

ſibi reconciliaret Antipater, nuptias iſtas excogitavit. Inſuper *ille* Pheroram muneribus aliiſque obſequiis atque amicos præterea Cæſaris ambiebat, magnam pecuniæ vim Romam mittendo. Porro Saturninum & qui cum eo erant in Syria omnes donis explevit *& ſatiavit*. Eo autem magis invifus erat, quo plura donabat ; ut qui *opes tantas* non ex munificentia largiretur, ſed ex metu prodigeret. adeoque eveniebat ut accipientes quidem nihilo magis benevoli fierent, acerbiores vero inimici quibus nihil dederat. In munerum autem diſtributione quotidie largior erat & profuſior, cum, præter ſpem quam ipſe conceperat, videret regem pueros curare parentibus orbatos, & ex prolis eorum miſeratione palam præ ſe ferre quod cædis peremptorum eum pœnituerit.

Herodes miſericordia commotus Alexandri & Ariſtobuli liberorum. Antt. l. 17. c. 1. §. 2.

2. Cum enim Herodes, cognatis aliquando & amicis congregatis, & pueros in conſpectum dediſſet & lachrymis oppleſſet oculos, dicebat, „ Horum quidem patres mihi triſtis fortuna eripuit, „ at iſtos orbitatis miſeratio ſimulque natura ipſa „ mihi commendat. Jam vero operam do, ut, ſi „ quidem pater fuerim infeliciſſimus, avum tamen memet oſtendam commodiorem, illiſque „ poſt me relinquam curatores mihi amiciſſimos.

Sponſalia illis fieri curat. Ibid.

„ Deſpondeo igitur tuam quidem filiam, Pherora, natu maximo fraternorum Alexandri puerorum, ut ei curator ſis neceſſitudine conjunctus, „ tuo vero, Antipater, filio Ariſtobuli filiam, „ ut qui hoc modo ſias pupillæ pater ; ejuſque

ΚΕΦ. κϛ΄.

Ὅπως Ἀντίπατρος ἐμισήθη παρὰ πάντων. καὶ ὡς τοὺς υἱοὺς τῶν ἀνῃρημένων κατηγγύησε τοῖς ἑαυτοῦ συγγενέσιν ὁ βασιλεὺς, ἄλλους δὲ γάμους ἐπραγματεύσατο Ἀντίπατρος. περὶ Ἡρώδου γάμων καὶ παίδων.

ΑΝτιπάτρῳ δὲ, ἀδήριτον ἔχοντι τὴν διαδοχὴν, [q] μῖσος ἀφόρητον ἐκ τοῦ ἔθνους ἐπεγείρεται, πάντων ἐπισταμένων, ὅτι τὰς διαβολὰς τοῖς ἀδελφοῖς [r] πάσας ἐπισυντάξειεν οὗτος. [s] ὑπῄει δὲ καὶ δέος οὐ μέτριον, αὐξανομένην ὁρῶντι τὴν τῶν ἀνῃρημένων γενεάν. [t] ἦσαν γὰρ Ἀλεξάνδρῳ μὲν ἐκ Γλαφύρας υἱεῖς δύο, Τιγράνης καὶ Ἀλέξανδρος. [v] Ἀριστοβούλῳ δὲ ἐκ Βερνίκης [x] τῆς Σαλώμης [y] θυγατρὸς, Ἡρώδης μὲν καὶ Ἀγρίππας καὶ Ἀριστόβουλος υἱοὶ, θυγατέρες δὲ Ἡρωδιὰς καὶ [z] Μαριάμμη. τὴν μὲν οὖν Γλαφύραν Ἡρώδης μετὰ τῆς προικὸς ἀπέπεμψεν εἰς Καππαδοκίαν, ὡς ἀνεῖλεν Ἀλέξανδρον. τὴν Ἀριστοβούλου δὲ Βερνίκην συνῴκισε [a] θείῳ πρὸς μητρὸς Ἀντιπάτρου. τὴν γὰρ Σαλώμην οὖσαν διάφορον [b] ἐξοικειούμενος ὁ Ἀντίπατρος, τοῦτον ἐπραγματεύσατο τὸν γάμον. [c] περιῄει δὲ καὶ Φερώραν δώροις τε καὶ ταῖς ἄλλαις θεραπείαις, καὶ τοὺς Καίσαρος φίλους, οὐκ ὀλίγα πέμπων εἰς τὴν Ῥώμην χρήματα. [d] οἵ γε [e] μὴν περὶ Σατουρνῖνον ἐν Συρίᾳ πάντες ἐπλήσθησαν τῶν ἀπ' αὐτοῦ δωρεῶν. ἐμισεῖτο δὲ διδοὺς πλεῖον, ὡς ἂν οὐκ ἐκ τοῦ μεγαλοψύχου χαριζόμενος, ἀλλὰ ἀναλίσκων κατὰ δέος. συνέβαινε [f] δὴ τοὺς μὲν λαμβάνοντας οὐδὲν μᾶλλον εὔνους γίνεσθαι, χαλεπωτέρους δὲ ἐχθροὺς οἷς μὴ διδοίη. λαμπροτέρας δὲ καθ' ἡμέραν ἐποιεῖτο τὰς διαδόσεις, ὁρῶν τὸν βασιλέα, παρ' ἃς αὐτὸς ἐλπίδας εἶχεν, ἐπιμελούμενον τῶν ὀρφανῶν, καὶ τὴν ἐπὶ τοῖς ἀνῃρημένοις μετάνοιαν [g] συνεμφαίνοντα, δι' ὧν ἠλέει τοὺς ἐξ ἐκείνων.

β. Συναγαγὼν γάρ [h] ποτε Ἡρώδης συγγενεῖς τε καὶ τοὺς φίλους, παραστησάμενός τε τὰ παιδία, [i] καὶ δακρύων ἐμπλήσας τοὺς ὀφθαλμοὺς, εἶπεν, „ ἐμὲ [k] τοὺς „ πατέρας τούτων [l] σκυθρωπὸς ἀφείλετο δαίμων, ταῦ„τα δέ μοι μετὰ τῆς φύσεως συνίστησιν ἔλεος ὀρφανίας. „ πειρῶμαι δὲ, εἰ καὶ πατὴρ ἐγενόμην ἀτυχέστατος, „ πάππος γοῦν φανῆναι [m] μετριώτερος, καὶ μετ' ἐμὲ „ κηδεμόνας αὐτοῖς καταλιπεῖν τοὺς ἐμοὶ φιλτάτους. „ ἐγγυῶ δὲ τὴν μὲν σὴν, Φερώρα, [n] θυγατέρα τῷ „ πρεσβυτέρῳ τῶν [o] ἀδελφῶν Ἀλεξάνδρου παίδων, ἵνα „ ᾖς αὐτῷ κηδεμὼν ἀναγκαῖος, τῷ σῷ δὲ παιδὶ, „ Ἀντίπατρε, [p] τὴν Ἀριστοβούλου θυγατέρα. γένοιο γὰρ „ ἂν οὕτω πατὴρ τῆς ὀρφανῆς. καὶ [q] τὴν ἀδελφὴν αὐτῆς

q Μῖσος] Μίσος Gen. Spanh.
r Πάσας] Πάσας MSS. & Rufin. Ox. at Gen. πλάσας. Spanh.
s Ὑπῄει] Ὑπῄει Philo Legat. ad Cajum p. 1037. E. Spanh.
t Ἦσαν γὰρ Ἀλεξάνδρῳ — Ἀλέξανδρος] De Alexandri filiis ἀρχ. lib. 18. c. 6. §. 4. Spanh.
v Ἀριστοβούλῳ δὲ ἐκ Βερνίκης] De Ariſtobuli liberis ἀρχ. lib. 18. c. 6. §. 4. Spanh.
x Τῆς Σαλώμης] Pro τ. Σαλωμ. θυγ. *MS. Lipſ.* τῆς Σαλώμης. Spanh.
y Θυγατρὸς.] Abeſt a *Raf.*
z Μαριάμμη.] In Edit. *Gen.* hic Μαριάμη, ut & in verſione ſemper, ſed in Græco Μαριάμμη מרים Rel.
a Θείῳ πρὸς μητρὸς Ἀντιπάτρου.] Theudionem fratrem habebat Doris; *Antt.* l. 17. c. 4. §. 2. Huds. Theudius frater Doridos Matris Antipatri ἀρχ. lib. 17. c. 4. §. 2. Huic Berenice Ariſtobuli Herodis filii uxor, eo mortuo deſponſa dicitur & infr. c. 30. §. 5. Spanh.
b Ἐξοικειούμενος] Conf. ἁλωσ. lib. 1. c. 8. §. 9. Spanh.
c Περιῄει δὲ] Forſan περιῄει legendum.
d Οἵ γε] Sic lego, antea erat οἵγε τὸν περὶ Σ.
e Μὴν] Gen. Τὸν at μὴν *Big. Voſſ. Ox.* Spanh.
f Δὴ] *Lugd. Bat.* Δὲ.
g Συνεμφαίνοντα,] Ἐμφαίνοντα in *MS.* Huds. Ἐμφαίνοντα *MS. Lipſ.* Spanh.
h Ποτε] *Lugd. Bat.* Πότε.
i Καὶ] Abeſt a *Raf.*
k Τοὺς] *Raf.* Μοι.
l Σκυθρωπὸς ἀφείλετο] *Raf.* Ἀφείλετο priori voce omiſſa.
m Μετριώτερος.] Benignior. Oxon. Spanh.
n Θυγατέρα τῷ πρεσβυτέρῳ] De Herodiade Ariſtobuli filia & hujus Herodis, filii Herodis è Mariamne filia ſummi Pontificis, uxore ἀρχ. lib. 17. c. 1. §. 2. & lib. 18. c. 6. §. 1. Eadem Herodias Agrippæ Magni Soror Zonaras p. 270. C. Spanh.
o Ἀδελφῶν] Vocem ἀδελφῶν non agnoſcit *Raf.*
p Τὴν Ἀριστοβούλου θυγατέρα.] Berenice Ariſtobuli filia, nupta Antipatri filio ἀρχ. lib. 18. c. 6. §. 4.
q Τὴν ἀδελφὴν αὐτῆς] Vid. mox ſupr. Spanh.

„ [r] ὁ ἐμὸς Ἡρώδης λήψεται, πρὸς μητρὸς ὢν [s] ἀρχιερέως πάππου. ὁ ἀγαπῶν [t] μὲν οὖν ἐμὲ, ταύτην ἐχέτω τὴν γνώμην, ἣν διακόψαι μηδεὶς ἐμὲ φιλῶν. ἐπεύχομαι δὲ καὶ τῷ Θεῷ συναρμόσαι τοὺς γάμους ἐπὶ [v] συμφέροντι τῆς ἐμῆς βασιλείας καὶ τῶν ἐμῶν ἐγγόνων. τά τε παιδία ταυτὶ γαληνοτέροις ἐπιδεῖν ὄμμασιν, ἢ τοὺς πατέρας αὐτῶν.

γ'. [x] Ἔτι ταῦτα εἰπὼν, ἐδάκρυσέ τε, καὶ τῶν παίδων συνῆψε τὰς δεξιάς. ἔπειτα, κατασπασάμενος ἕκαστον φιλοφρόνως, διέλυσε [y] τὸν σύλλογον. [z] ἐπαχνώθη δ' εὐθὺς Ἀντίπατρος, καὶ δῆλος ἦν [a] ἅπασιν ἀδημονῶν. ὑπελάμβανε γὰρ εἶναι, καὶ παρὰ τῷ πατρὶ, τὴν τῶν ὀρφανῶν τιμὴν ἑαυτοῦ κατάλυσιν. αὖθίς τε κινδυνεύσειν περὶ τῶν ὅλων, εἰ πρὸς Ἀρχελάῳ καὶ Φερώραν ὄντα τετράρχην βοηθὸν ἔχοιεν οἱ Ἀλεξάνδρου παῖδες. συνελογίζετο δὲ τὸ [b] ἑαυτοῦ μῖσος, καὶ τὸν τῶν ὀρφανῶν ἔλεον ἐκ τοῦ ἔθνους, ὅση τε σπουδὴ ζώντων, καὶ ὅση μνήμη παρὰ Ἰουδαίοις τῶν δι' αὐτὸν ἀπολωλότων ἦν ἀδελφῶν. ἔγνω δὴ πάντα τρόπον διακόπτειν τὰς [c] ἐγγύας.

δ'. Καὶ τὸ μὲν [d] ὑπελθεῖν πανούργως, ἔδεισε τὸν πατέρα χαλεπὸν ὄντα, καὶ πρὸς τὰς ὑποψίας κινούμενον εὐθέως. ἐτόλμησε δὲ προσελθὼν ἱκετεύειν ἄντικρυς μὴ στερίσκειν αὐτὸν ἧς ἠξίωσε τιμῆς, μηδὲ αὐτῷ μὲν ὄνομα βασιλείας, δύναμιν δὲ [e] ὑπάρχειν ἄλλοις. οὐ γὰρ κρατήσειν τῶν πραγμάτων, εἰ πρὸς Ἀρχελάῳ [f] πάππῳ καὶ Φερώραν κηδεστὴν ὁ Ἀλεξάνδρου παῖς προσλάβοι. κατελιπάρει δὲ πολλῆς οὔσης γενεᾶς κατὰ τὸ βασίλειον, [g] μεταθεῖναι τοὺς γάμους. [h] ἦσαν γὰρ δὴ τῷ βασιλεῖ γυναῖκες μὲν [i] ἐννέα, τέκνα δὲ ἐκ τῶν ἑπτά. αὐτὸς μὲν Ἀντίπατρος ἐκ Δωρίδος, Ἡρώδης δὲ ἐκ [k] Μαριάμμης τῆς τοῦ ἀρχιερέως θυγατρὸς, Ἀντίπας δὲ καὶ [l] Ἀρχέλαος ἐκ [m] Μαλθάκης τῆς Σαμαρείτιδος, καὶ θυγάτηρ Ὀλυμπιὰς [n] ἣν ὁ ἀδελφιδοῦς αὐτοῦ Ἰώσηπος εἶχεν, ἐκ δὲ τῆς Ἱεροσολυμίτιδος Κλεοπάτρας Ἡρώδης καὶ [o] Φίλιππος, ἐκ δὲ Παλλάδος Φασάηλος. ἐγένοντο δὲ αὐτῷ [p] καὶ ἄλλαι θυγατέρες, Ῥωξάνη τε καὶ Σαλώμη, ἡ μὲν ἐκ Φαίδρας, ἡ δὲ ἐξ Ἐλπίδος. δύο δὲ εἶχεν ἀτέκνους, [q] ἀνεψιάν τε καὶ ἀδελφιδῆν. [r] χωρὶς δὲ τούτων δύο ἀδελφὰς Ἀλεξάνδρου καὶ Ἀριστοβούλου τὰς ἐκ Μαριάμ-

„ ſororem meus Herodes accipiet, * ex matre „ pontificem pro avo habens. Et me quidem „ quotuſquiſque amat meam eat in ſententiam, „ quam nemo me diligens irritam reddet. Inſuper „ & Deum precor, ut una mecum has faciat pro- „ ſperetque nuptias, in regni mei meorumque „ nepotum emolumentum; atque hos pueros vultu „ ſereniori, quam patres ipſorum, aſpiciat.

3. Dum iſta diceret, lacrymavit, & puerorum dextras conjunxit: deinde, ſingulos benigne admodum complexus, concilium dimiſit. Statim autem diriguit Antipater, omnibuſque manifeſtum erat quod ei *valde* dolebat. † pupillorum namque honore ſibi aliquid etiam apud patrem derogatum eſſe exiſtimabat: iterumque de ſumma rerum in periculo fore, ſi Alexandri filii præter Archelaum etiam Pheroram tetrarcham *ſibi* adjutorem haberent. Ad hæc ſecum reputabat, ut gens *univerſa* illius odio & pupillorum miſericordia erat commota, quantoque ſtudio in eos ferebantur omnes, quamque penitus Judæorum memoriæ inſederint fratres propter ipſum exitio dati. Itaque modis omnibus ſtatuebat ſponſalia dirimere.

Inde Antipatri in eos odium. Ant.

4. Et quidem ut callide in patris gratiam ſe inſinuaret veritus eſt, ut qui difficilis eſſet, & ſtatim leviſſima ſuſpicione moveretur. Illum vero adire auſus coram *ei* ſupplicavit, ne ſe honore privaret quo ipſum dignatus eſt; neque ſe quidem nudum regni nomen habere, penes alios vero poteſtatem eſſe ſineret. haud enim poſſe rerum potiri, ſi Alexandri filius præter avum Archelaum etiam Pheroram ſocerum accipiat. Enixe itaque orabat ut nuptias mutatum iret, præſertim cum tam numeroſa eſſet in regia progenies. nam & regi uxores quidem novem erant, * liberi vero ex ſeptem illarum *ſuſcepti*; Antipater quidem ipſe ex Doride, Herodes vero ex Mariamne pontificis filia, itemque Antipas & Archelaus ex Malthace Samaritide, filiaque Olympias quam fratris ejus filius Joſephus *in matrimonio* habebat, Herodes vero & Philippus ex Cleopatra Hieroſolymitide, necnon Phaſaëlus ex Pallade. Ei etiam nati erant & alii ſequioris ſexûs liberi, Roxane & Salome, una quidem ex Phædra, altera vero ex Elpide. Duas autem uxores habebat, quæ ſteriles erant, conſobrinam & fratris filiam; & præterea *filias* duas Alexandri & Ariſtobuli ſorores ex Mariamne. Cum igitur multiplex adeo ſoboles ſuper-

Modis omnibus agit Antipater ut ſponſalia mutarentur.

Herodis uxores & liberi. *Antt.* l. 17. c. 1. §. 3.

r Ὁ ἐμὸς Ἡρώδης λήψεται,] Qui in Evangeliis agnomine ſuo *Philippus* appellatur. Nam cum Herodi magno præter tres nepotes totidem eſſent filii qui *Herodes* vocabantur, minime dubitandum eſt agnominibus fuiſſe diſtinctos. Falluntur qui *Philippum Tetrarcham* faciunt *Herodiadis* maritum. Ille enim *Herodiadis* filiam *Salomen* duxit & ſine liberis deceſſit; *Antt.* l. 18. p. 807. Aldr.

s Ἀρχιερέως πάππου.] In *MS. Lugd. Bat.* legitur υἱὸς ἀρχιερέως πάππου, & ita quoque in *Roſt.* verum adſcriptum in ora *Lugd. Bat.* legitur υἱωνὸς, ſicut erat hic Herodes, & in Joſepho ſcribendum videtur. Hav.

t Μὲν] Abeſt a *Roſt.*

v Συμφέροντι] *Lugd. Bat.* Συμφέροντι.

x Ἔτι ταῦτα] *Lugd. Bat.* Ἐπεὶ δὲ ταῦτα.

y Τὸν σύλλογον.] *Roſt.* Τὸ σύνταγμα.

z Ἐπαχνώθη] Παχνώθη κραδίη Apoll. Rh. l. IV. v. 1279. ὑπόθεσι παχνούμενα Æſchyl. Ch. v. 81. & παχνοῦται θυμὸς Agamem. v. 246. Spanh. *Roſt.* ἐλυπήθη minus efficaciter. Hav.

a Ἅπασιν] *Roſt.* Ἐν ἅπασιν reſpectu videlicet ſingulorum verborum, quæ protulerat Herodes, tanquam ſingulis cum indignatione haud tacita ingemuiſſet. Hav.

b Καὶ] Abeſt a *Roſt.*

c Ἐγγύας.] *Roſt.* Ἐπαγγελίας.

d Ὑπελθεῖν] *Lugd. Bat.* Ὑπεῖναι.

e Ὑπάρχειν] Παρέχειν, forſan pro παρέχειν, in *Cod. Bod.* & *Roſt.* Huds. Παρέχειν vel παρέχειν *Bod.* Spanh.

f Πάππῳ] Abeſt a *Roſt.*

g Μεταθεῖναι] Ita cum *Aldrichio* ex *Big. Roſt. Lugd. Bat.* & *Bod.* μεταθήσειν *Baſ. Gen. Aliique.*

h Ἦσαν—μὲν] Conf. ſup. c. 24. §. 2. Spanh.

i Ἐννέα,] Ex *Antt.* l. 17. c. 2. §. 3. ſubaudi κατὰ τοῦτον τὸν χρόνον, defuncta ſcilicet Mariamne Aſamonæa: quæ ſi cæteris adnumeretur, decem erant Herodis uxores Aldr.

k Μαριάμμης—θυγατρὸς.] Conf. inf. c. 30. §. 7. Spanh.

l Ἀρχέλαος] Conf. infr. c. 31. §. 7. Spanh.

m Μαλθάκης τῆς Σαμαρείτιδος,] Μαλθάκη aut Μαλθακὴ ut hic loci, ſcribitur hoc nomen in Græcis omnibus tam *Editis* quam *MSS.* Verum in *Antt.* l. 17. c. 12. §. 1. Μαρθάκη in *Impreſſis.* ut & ubique *Marthace* in aliquibus codicibus *Ruſini.* Huds. Conf. ſup. c. 24. §. 2. Spanh.

n Ἣν ὁ ἀδελφιδοῦς] *Antt.* l. 18. c. 6. §. 4. ἀδελφὸς, & hic loci in *Buſb. Rhed. Big. Bod. Roſt.* & *Ruf.* ſed ἀδελφιδοῦς eſt *Antt.* l. 17. c. 2. §. 3. ubi, nequa ſuperſit dubitatio, quod hic legitur εἶχεν id per ἔσχεν γυναῖκα exponitur: ut intelligi nequeat Herodis frater germanus quem ſupra interfectum legimus, ante annos ut minimum triginta; quando ne nata quidem eſſet Olympias. Vel peccant igitur qui ἀδελφὸν legunt, vel cum *Hebræis* loquuntur, quos notum eſt omnes conſanguineos *fratrum* nomine appellare. Obſervari velim, quatuor eſſe *Joſephos*, quos ſcriptores, præſertim neoterici, vel omnes vel eorum aliquos ſæpe confundunt. Primus eſt Herodis patruus, Salomes etiam maritus, ab Herode propter Mariamnen occiſus; *Antt.* l. 15. 3. Alter, Herodis quæſtor eadem etiam de cauſa interfectus. Tertius, Herodis frater qui in prælio contra Antigonum occubuit; *Antt.* 14. 15. *Belli* l. 22. Quartus, Herodis ἀδελφιδοῦς, Olympiadis maritus, de quo hic ſermo eſt. Aldr. E fratre nepos in Not. Oxon. Spanh.

o Φίλιππος,] Conf. infr. c. 31 §. 1.

p Καὶ ἄλλαι θυγατέρες,] Conf. inf. c. 39. §. 1. Spanh.

q Ἀνεψιάν τε καὶ ἀδελφιδῆν.] Idem ἀρχ. lib. 17. c. 1. §. 3. Spanh.

r Χωρὶς—Μαριάμμης.] Conf. ἁλωσ. lib. 1. c. 22. §. 1. Spanh.

* *Al.* ex pontifice avo materno prognatus, *ſc.* ex Mariamne Hyrcani ſuſceptus.

† *Vel*, pupillorum namque honorem apud patrem quoque ſibi derogationem exiſtimabat.

* Liberi. Spanh.

s Ma-

ſupereſſet, obſecrabat Antipater ut alio modo fierent nuptiæ.

Herodes, victus Antipatri blanditiis, nuptiarum pactionem mutat. Ant. l. 17. c. 1. §. 2.

5. Rex autem, ubi perſpexit ejus erga pupillos ingenii indolem, vehementer indignatus eſt; ipſumque ſubiit cogitatio de *filiis* occiſis, ne forte id etiam omni ſtudio contenderit Antipater ut illi calumniis obruerentur. Et tunc quidem, cum multa *de iſtis* iracunde reſpondiſſet, Antipatro repulſam dedit. Poſtea vero, blanditiis illius mollitus victuſque, nuptiarum pactionem mutavit: ac ipſi quidem *Antipatro* Ariſtobuli filiam collocavit, ejus vero filium Pheroræ filiæ.

Antipater potens adulator.

6. Alicui autem *hinc* licet animadvertere, quantum in hoc Antipater valuit adulando, quod idem in ſimili cauſa impetrare non potuit Salome. Hanc enim, quamvis ſoror eſſet, & multis precibus, intercedente Julia uxore Cæſaris, contenderet, ut Syllæo Arabi nupta daretur, pro inimiciſſima habiturum eſſe juravit, niſi ab hoc ſtudio deſiſteret: tandemque invitam Alexæ cuidam ex amicis ſuis matrimonio junxit, ejuſque filiarum unam Alexæ filio, alteram materno Antipatri avunculo *tradidit*. Filiarum autem ex Mariamne una quidem nupta erat Antipatro ſororis filio, altera vero fratris *filio* Phaſaëlo.

Novæ nuptiæ Alexandri & Ariſtobuli liberis ab Antipatro excogitatæ.

οὔσης δὲ πολυπροσώπου τῆς γενεᾶς, ὁ Ἀντίπατρος ἐδεῖτο [s] μεθαρμόσαι τοὺς γάμους.

ε΄. Χαλεπῶς δὲ ὁ βασιλεὺς ἠγανάκτησε, καταμαθὼν αὐτοῦ τὸ πρὸς τοὺς ὀρφανοὺς ἦθος, ἔννοιά τε αὐτῷ παρέστη περὶ τῶν ἀνῃρημένων, μὴ ποτὲ κἀκεῖνοι γένοιντο τῶν Ἀντιπάτρου διαβολῶν [t] ἀγώνισμα. τότε μὲν οὖν πολλὰ πρὸς ὀργὴν ἀποκρινάμενος, ἀπελαύνει τὸν Ἀντίπατρον· αὖθις δ' ὑπαχθεὶς αὐτοῦ ταῖς κολακείαις, μεθηρμόσατο· καὶ αὐτῷ μὲν τὴν Ἀριστοβούλου συνῴκισε θυγατέρα, τὸν δὲ υἱὸν αὐτοῦ τῇ Φερώρα θυγατρί.

ς΄. Καταμάθοι δ' ἄν τις ὅσον ἴσχυσεν ἐν τούτῳ κολακεύων Ἀντίπατρος, ἐκ τοῦ Σαλώμην ἐν ὁμοίοις οὖσαν ἀποτυχεῖν. ταύτην γὰρ δὴ καίπερ οὖσαν ἀδελφήν, καὶ πολλὰ διὰ [u] Ἰουλίας τῆς Καίσαρος γυναικὸς ἱκετεύσασαν γαμηθῆναι τῷ Ἄραβι Συλλαίῳ, διωμόσατο μὲν ἐχθροτάτην [x] ἕξειν, εἰ μὴ παύσαιτο τῆς σπουδῆς· τὸ δὲ τελευταῖον ἄκουσαν Ἀλεξᾷ τινι τῶν φίλων συνῴκισεν, καὶ τῶν θυγατέρων αὐτῆς, τὴν μὲν [y] τῷ Ἀλεξᾶ παιδί, τὴν δὲ ἑτέραν τῷ πρὸς μητρὸς Ἀντιπάτρου θείῳ. [z] τῶν δὲ ἐκ Μαριάμμης θυγατέρων ἡ μὲν ἀδελφῆς υἱὸν Ἀντίπατρον εἶχεν, ἡ δὲ ἀδελφοῦ [a] Φασάηλον.

CAP. XXIX.

Antipater intolerabilis. Cum Herodis teſtamento Romam mittitur. Pheroras ne uxorem deſerat, fratrem relinquit. Domi moritur.

Amicitia inter Antipatrum & Pheroram. Ant. l. 17. c. 1. §. 6.

CUM autem pupillis ſpem omnem præcidiſſet Antipater, & affinitates prout maxime in rem facerent ſuam junxiſſet, quaſi firma ſtabilique ſpe nitebatur; adjectaque maliciæ fiducia intolerabilis evadebat. Nam cum ſingulorum odium excutere non potuiſſet, ſecuritatem ſibi ex terrore quærebat. Quin & Pheroras ipſi, tanquam regi certo futuro, operam ſuam commodat. Porroque conflatum eſt in aula mulierum ſodalitium, quod novas excitavit turbas. Etenim Pheroræ uxor, cum matre ac ſorore *ſua*, necnon & matre Antipatri, multa quidem in regia inſolenter agebat: duas vero regis filias contumelioſe tractare auſa eſt * quare illam *Herodes* præcipue averſatus eſt. cæterum odio habitæ ab illo, † aliis dominabantur. Sola vero Salome earum concordiæ adverſabatur, congreſſuſque *illarum frequentes* apud regem accuſabat, ut qui rebus illius in damnum cederent. Illæ autem, ubi intellexerant *ejus* delationem, quamque ægre rem tuliſſet Herodes, ceſſarunt quidem palam convenire, & in familiaritate verſari; contrarium ve-

Fœminarum ſodalitium Ant. l. 17. c. 1. §. 6.

Salome Herodi mulierum aliorumque conſilia aperit. Ant. l. 1. c. 2. §. 6.

ΚΕΦ. κθ΄.

Ἀντίπατρος ἀφόρητος. εἰς Ῥώμην πέμπεται, τὴν Ἡρώδου διαθήκην κομίζων. Φερώρας, ὅπως μὴ ἀπαλλάσσῃ τὴν γυναῖκα, ἀδελφὸν ἀπολείπει. οἴκοι τελευτᾷ.

ΔΙακόψας δὲ τὰς τῶν ὀρφανῶν [b] ἐλπίδας ὁ Ἀντίπατρος, καὶ πρὸς τὸ συμφέρον αὐτῷ τὰς ἐπιγαμίας ποιησάμενος, [c] ὡς ἐπὶ βεβαίοις μὲν [d] ὥρμει ταῖς ἐλπίσι. προσλαβὼν δὲ τῇ κακίᾳ τὸ πεποιθός, ἀφόρητος ἦν. τὸ γὰρ ἑκάστου [e] μῖσος ἀποσκευάσασθαι μὴ δυνάμενος, ἐκ τοῦ φοβερὸς εἶναι τὴν ἀσφάλειαν ἐπορίζετο. συνήργει δὲ καὶ Φερώρας ὡς ἂν ἤδη βασιλεῖ βεβαίῳ. γίνεται δὲ καὶ γυναικῶν σύνταγμα κατὰ τὴν αὐλήν, ὃ νεωτέρους ἐκίνησε θορύβους. ἡ γὰρ Φερώρα γυνή, μετὰ τῆς μητρὸς καὶ τῆς ἀδελφῆς προσλαβοῦσα τὴν Ἀντιπάτρου μητέρα, πολλὰ μὲν ἠσέλγαινε κατὰ τὸ βασίλειον. ἐτόλμησε δὲ καὶ τοῦ βασιλέως [f] ὑβρίσαι [g] δύο θυγατέρας. διὸ μάλιστα αὐτὴν ἐκεῖνος προβέβλητο. μισούμεναι γοῦν ὑπ' αὐτοῦ, τῶν ἄλλων ἐπεκράτουν. μόνη δὲ τῆς ὁμονοίας αὐτῶν ἀντίπαλος ἦν Σαλώμη, καὶ βασιλεῖ διέβαλλε τὴν σύνοδον, ὡς οὐκ ἐπ' ἀγαθῷ τῶν αὐτοῦ πραγμάτων εἴη. γνοῦσαι δὲ ἐκεῖναι τὴν διαβολήν, καὶ ὡς ἀγανακτήσειεν Ἡρώδης, τῆς μὲν φανερᾶς συνόδου, καὶ [h] τῶν φιλοφρονήσεων ἐπαύσαντο, τοὐ-

ναντίον

s Μεθαρμόσαι] Ita *Aldrichius* è *Cod. Big.* & *Voſſ.* μεθαρμόσασθαι *Baſ.* & *Gen.*

t Ἀγώνισμα.] Eadem voce utitur, de *Bello* l. 1. c. 11. §. 4. c. 15. §. 3. & c. 17. §. 5. quibus in locis etiam *premium* redditur ab *Interpp. Vett.* Hac de voce velim conſulas *Caſaubonum* in *Commentario* ad *Polybium*, p. 47.

u Ἰουλίας] Ita *Liviam* ſemper appellat *Joſephus*, atque ita cum alibi *Philo*, tum περὶ πρεσβείας pag. 729. pariter & *vetus inſcriptio*, & inſignis quidam *nummus Auguſti*, quorum utrumque exhibet *Patinus* in *Suetonium* in *Aug.* c. 63. Huic primæ cognomen Auguſtæ cum prænomine Juliæ conceſſum eſt; poſtea frequens evaſit. Aldr. In marg. *Lugd. Bat.* Λιουίας. confer Tabulas Nummorum Antiq. in fine operis.

x Ἕξειν,] *Roſ.* Ἔχειν.

y Τῷ Ἀλεξᾶ] Ἀλεξάνδρου *Ruſin.* Conf. infr. cap. 33. §. 6. Spanh. Alexandrum dictum fuiſſe voluit *Roſ.* in quo per compendium ſcribendi exſtat Ἀλεξ. Hav.

z Τῶν — ἀδελφοῦ] Cont. ἀρχ. lib. 17. c. 1. §. 3. & ἁλωσ. l. 1. c. 22. §. 1. Spanh.

a Φασάηλον.] *Roſ.* Φασαήλου.

b Ἐλπίδας] Τὰς ἐλπίδας *Baſ.* & *Gen.* Verum voculam τὰς ejecimus auctoritate *Codd. MSS.*

c Ὡς ἐπὶ βεβαίοις] Vocabulum ὡς non agnoſcunt *MSS.* nec illud in eo quo uſus eſt codice habuiſſe videtur *Ruſinus*. Huds. Ἐπὶ βεβ. *MS. Lipſ.* Spanh.

d Ὥρμει ταῖς ἐλπίσι.] Ὡρμεῖτο *Bod.* & *Roſ.*

e Μῖσος] Μῖσος *MS. Ox.* μίσους *Gen.* Spanh.

f Ὑβρίσαι] Salomen & Roxanen, de quibus ſupra c. 28. §. 4. & infr. §. 2. & ἀρχ. lib. 17. c. 1. §. 3. Spanh.

g Δύο θυγατέρας.] Virgines, Salomen puta & Roxanen, Elpide & Phædra natas, qua re fiebat ut illam odio haberet Herodes, *Ant.* l. 17. c. 2. §. 6. dicitur quod Pheroras conjugi ſuæ obſequitur, *quamvis odiſſet eam propter injurias filiabus ſuis virginibus illatas.* Faciunt quidem ancillæ hujus mores, ut utrumque veriſimile videatur: an utrumque ſcripſerit *Joſephus*, ex ſequentibus lector judicet. Aldr.

h Τῶν φιλοφρονήσεων] *Roſ.* Τῆς φιλοφρονήσεως.

* Cui rei maxime ab Antipatro erat objecta. Itaque cum illi inviſæ fuiſſent, alias quidem morigeras habebant, *Ruf.* Quare illam præcipue averſatus eſt. Oxon. Spanh.

† Aliis dominabantur Oxon. Spanh.

i Καὶ

ἐναντίον δὲ ὑπεκρίνοντο [i] καὶ διαφέρεσθαι πρὸς ἀλλήλας ἀκούοντος βασιλέως, αἷς συνυπεκρίνετο καὶ Ἀντίπατρος, ἐν τῷ φανερῷ προσκρούων Φερώρᾳ· συνουσίαι δὲ ἦσαν [k] αὐτοῖς λάθρα, καὶ κῶμοι νυκτερινοί, τήν τε ὁμόνοιαν ἡ [l] παρατήρησις ἐπέτεινεν. ἠγνόει δὲ οὐδὲν Σαλώμη τῶν πραττομένων, καὶ [m] πάνθ᾽ Ἡρώδῃ διήγγελλεν.

β. Ἐξεκαίετο δ᾽ [n] ἐκεῖνος εἰς ὀργὴν, [o] καὶ μάλιστα δ᾽ ἐπὶ τὴν Φερώρα γυναῖκα, ταύτην γὰρ πλέον ἡ Σαλώμη διέβαλλεν. ἀθροίσας γοῦν συνέδριον τῶν τε φίλων καὶ συγγενῶν, ἄλλα τε πολλὰ τῆς ἀνθρώπου κατηγόρει, καὶ [p] τὴν εἰς τὰς αὐτοῦ θυγατέρας ὕβριν. ὅτι τε Φαρισαίοις μὲν χορηγήσειε μισθοὺς κατ᾽ αὐτοῦ, καὶ τὸν ἀδελφὸν αὐτῷ κατασκευάσειε πολέμιον, [q] ἐνδυσαμένη φαρμάκοις. τελευταῖον δὲ, εἰς Φερώραν ἀπέστρεφε τὸν λόγον, δυοῖν θάτερον ἑλέσθαι λέγων, ἢ αὐτὸν ἀδελφὸν, ἢ τὴν γυναῖκα. τοῦ δὲ, θᾶττον ἀπολείψειν τὸ ζῆν ἢ τὴν γυναῖκα, φήσαντος, οὐκ ἔχων ὅ, τι [r] χρὴ δρᾷν, μετέβαινεν ἐπ᾽ Ἀντίπατρον, ᾧ [s] παρήγγειλε, μήτε τῇ Φερώρα γυναικὶ, [t] μήτε αὐτῷ, μήτε ἄλλῳ τινὶ τῶν ἐκείνης διαλέγεσθαι. ὁ δὲ φανερῶς μὲν οὐ μετέβαινε τὸ πρόσταγμα, λάθρα δὲ διενυκτέρευε σὺν ἐκείνοις. καὶ δεδοικὼς [u] ἐπιτηρῆσαι τὴν Σαλώμην, πραγματεύεται, διὰ τῶν ἐπὶ τῆς Ἰταλίας φίλων, τὴν εἰς Ῥώμην ἀποδημίαν αὐτοῦ. γραψάντων γὰρ [x] ἐκείνων, δεῖν Ἀντίπατρον πεμφθῆναι [y] διὰ χρόνου πρὸς Καίσαρα, ὁ δὲ οὐδέ τι μελλήσας ἐξέπεμψε, θεραπείαν τε λαμπρὰν καὶ πλεῖστα δοὺς χρήματα, τήν τε διαθήκην κομίζειν. ἐν ᾗ βασιλεὺς μὲν Ἀντίπατρος ἐγέγραπτο, [z] Ἀντιπάτρου δὲ Ἡρώδης διάδοχος, ὁ ἐκ Μαριάμμης τῆς τοῦ ἀρχιερέως θυγατρὸς [a] γεγονώς.

γ. Ἔπλευσε δὲ καὶ Συλλαῖος ὁ Ἄραψ ἐπὶ Ῥώμης, [b] ἠμεληκὼς μὲν τῶν Καίσαρος [c] προσταγμάτων, ἀγωνιούμενος δὲ πρὸς Ἀντίπατρον, περὶ ὧν ἐδεδίκαστο Νικολάῳ τάχιον. οὐ [d] μικρὸς δὲ αὐτῷ καὶ πρὸς Ἀρέταν ἦν ἀγὼν τὸν αὐτοῦ βασιλέα. τούτου γὰρ ἄλλους τε φίλους ἀπεκτόνει, [e] καὶ Σόεμον, τῶν ἐν Πέτρᾳ τὸν δυνατώτατον. πείσας δὲ πολλοῖς χρήμασι Φάβατον τὸν Καίσαρος διοικητὴν, ἐχρῆτο [f] βοηθῷ καὶ καθ᾽ Ἡρώδου. πλείονα δὲ δοὺς Ἡρώδης, ἀφίστησί τε ἀπὸ Συλλαίου Φάβατον, καὶ δι᾽ αὐτοῦ τὰ κελευσθέντα ὑπὸ Καίσαρος εἰσέπραττεν. ὁ δὲ μηδὲν ἀποδοὺς, ἔτι καὶ κατηγόρει Φαβάτου πρὸς Καίσαρα, διοικητὴν εἶναι λέγων, οὐ τῶν ἐκείνου, [g] τῶν δὲ [h] Ἡρώδου συμφερόντων. ἐφ᾽ οἷς ὀργισθεὶς Φάβατος, ἦν δὲ ἔτι παρ᾽ Ἡρώδῃ μάλιστα τιμώμενος, γίνεται προδότης Συλλαίου τῶν ἀπορρήτων. [i] τῷ τε βασιλεῖ φησὶ, ὅτι Συλλαῖος διαφθείρειεν αὐτοῦ τὸν σωματοφύλακα Κόρινθον χρήμασιν, ὃν δεῖ φυλάττεσθαι. πείθεται δ᾽ ὁ βασιλεύς. καὶ γὰρ ἐτέθραπτο μὲν ὁ Κόρινθος ἐν τῇ βασιλείᾳ, γένος δ᾽

ro ſimulabant, atque diſcordare ab invicem audiente rege: cum quibus eadem etiam præ ſe ferebat Antipater, in conſpectu omnium Pheroram laceſſens. Congreſſus vero occultos habebant, & nocturnas comeſſationes agebant, & ad earum concordiam firmandam conferebat *aliorum* obſervatio. Nihil autem eorum quæ agerent molirenturve ignorabat Salome, & Herodi cuncta nunciabat.

2. Ille vero iracundia exardebat, maximeque adverſus Pheroræ conjugem. nam hanc magis *quam cæteras* accuſabat Salome. Advocatis igitur amicis cognatiſque in concilium, & alia multa mulieri objiciebat & injurias filiabus ſuis illatas; quodque Phariſæis præmia, ut ipſi adverſarentur, dediſſet; fratremque ipſi hoſtem feciſſet, veneficiis ſuis irretitum. Tandem vero ſe ad Pheroram convertit, dicens, ſe ei alterum è duobus eligendi optionem dare, aut ut fratrem ſibi haberet, aut uxorem *dimitteret*. Cumque ille, ſe vitam citius amiſſurum eſſe quam uxorem, dixiſſet, *Herodes*, incertus quid ageret, ſermonem ad Antipatrum transfert, eique denunciavit, ut neque cum Pheroræ uxore, neque ipſo *Pherora*, neque alio quopiam ad eam pertinente colloqueretur. Ille palam quidem nihil faciebat contra quam præceptum erat, clam vero cum illis pernoctabat: atque veritus ne ipſum obſervaret Salome, enititur efficitque, per amicos in Italia degentes, ut Romam proficiſceretur. Etenim, cum illi ſcripſiſſent, mitti oportere Antipatrum aliquanto poſt tempore ad Cæſarem, ille nihil moratus eum miſit, dato ipſi & ſplendido famulitio & plurima pecunia, & teſtamento *ad Cæſarem* portando; in quo ſcriptum erat ut Antipater quidem *poſt ipſum* regnaret, Antipatro vero in regnum ſuccederet Herodes, ex Mariamne pontificis filia procreatus.

Herodes conjugi Pheroræ iratus. *Ant.* l. 17. c. 2. §. 6. & c. 3. §. 1.

Pheroras uxorem dimittere recuſat. *Ant.* l. 17. c. 3. §. 1.

Herodes Antipatrum mittit ad Cæſarem. Ibid.

3. Quin & Syllæus Arabs *itidem* Romam navigavit, cum quidem nihil eorum curaſſet quæ Cæſar imperaverat; de iis vero adverſus Antipatrum diſceptaturus, ob quæ antea à Nicolao in judicium vocatus fuerat. Porroque cauſam non levem dicturus erat contra Aretam regem ſuum. Hujus enim & amicos alios interfecerat, & Soëmum, omnium apud Petram potentiſſimum. Cumque grandi pecunia *quod voluit* Fabato perſuaſiſſet Cæſaris procuratori, operam illius adhibuit contra Herodem: plus autem largitus Herodes & Fabatum à Syllæo alienat, ac per eum exigebat quicquid Cæſar imperaverat. At cum ille nihil *Syllæo* reddidiſſet, Fabatum apud Cæſarem accuſabat, procuratorem eſſe dicens, qui majorem Herodis quam ipſius rationem habebat. Quibus commotus ad iracundiam, adhuc enim maximo in honore erat apud Herodem, Syllæi ſecreta enunciat; regique indicat, quod Syllæus Corinthum ejus ſatellitem pecunia corrupiſſet, * quem in cuſtodiam dari oportet. neque rex id facere dubitavit: † nam Corinthus quidem in regia educatus

Syllæi Arabis nequitia. *Ant.* l. 17. c. 3. §. 2.

Fabatus index Syllæi. Ibid.

i Καὶ διαφέρεσθαι] Illud καὶ deeſt *Busb. Rosſ.* & *Rhed.*

k Αὐτοῖς λάθρα,] Ita cum *Aldricho* è *Codd. Bod.* & *Busb.* αὐτῷ in *cæteris*, tam *MSS.* quam *Editis.*

l Παρατήρησις] *Rosſ.* Παραίτησις.

m Πάνθ᾽] Τὰ πλεῖστα *Big.* πλεῖστα *Busb.* HUDS. Τὰ πλεῖστα *Big.* SPANH.

n Ἐκεῖνος] Abeſt a *Rosſ.*

o Καὶ μάλιστα] Καὶ μάλιστα ἐπὶ τὴν *Busb.* & *Rhed.*

p Τὴν εἰς τὰς αὐτοῦ θυγατέρας ὕβριν.] Proculdubio contumelias intelligit quarum mentio §. 1. *hujus capitis*; quaſque illi Herodes non hoc ſolum loco objicit, ſed & in *Ant.* l. 17. c. 3. §. 1. licet aliter ſenſerit *Interpres.* Quare ſuſpicio eſt, quod in ejuſdem capitis initio de Pherora nunc legitur, id *Joſephum* de Herode dixiſſe; nec μισῶν τὰς ſed μισούμενος Ἡρώδου τὰς ab eo ſcriptum. ALDR. Conf. ſup. §. 1. SPANH.

q Ἐνδυσαμένη] Ἐνδησαμένη *Bod.* & *Voſſ.* HUDS. Ἐνδυσαμένη *Big. Voſſ. Ox.* SPANH.

r Χρὴ] Abeſt a *Rosſ.*

s ᾯ παρήγγειλε,] Conf. Ἀρχ. lib. 17. c. 3. §. 2. datis etiam ea de cauſa Antipatro 100 Talentis mox inf. c. 30. §. 3. quod ab Herode Patre poſtea abrogatum Ἀρχ. lib. 17. c. 4. §. 1. & 2. & cap. ejuſd. lib. 1. §. 3. ut & mox, & inf. c. 30. §. 7. SPANH.

t Μήτε αὐτῷ,] Eaque lege centum illi talenta donavit. Vide infra & *Ant.* l. 17. c. 4. §. 1.

u Ἐπιτηρῆσαι τὴν] *Lugd. Bat.* Τὸν ἐπιτηρῆσαι.

x Ἐκείνων,] *Rosſ.* Αὐτῶν.

y Διὰ χρόνου] In *Ant.* l. 17. c. 3. §. 2. ἢ τάχος.

z Ἀντιπάτρου — θυγατρὸς] Conf. mox ſupr. SPANH.

a Γεγονὼς] Abeſt a *Rosſ.*

b Ἠμεληκὼς μὲν] Μηδὲν ὧν προσέταξε Καῖσαρ διαπεπραγμένος in *Ant.* l. 17. c. 3. §. 2.

c Προσταγμάτων,] Πραγμάτων *MSS. Lipſ.* Sed malè. SPANH. Ut & *Lugd. Bat.*

d Μικρὸς δ᾽ αὐτῷ] Ita *Aldrichius* è *Cod. Voſſ.* μικρὸς in *reliquis.* HUDS. Μικρὸς *Voſſ.* SPANH.

e Καὶ Σόεμον,] Quin & Fabati cædem illi objicit Aretas, *Ant.* l. 17. c. 3. §. 2. *Rosſ.* Σόαιμον.

f Βοηθῷ] *Rosſ.* Βοηθόν.

g Τῶν δὲ] *Rosſ.* Ἀλλὰ τῶν.

h Ἡρώδου συμφερόντων.] Ἡρώδῃ *Busb.*

i Τῷ τε βασιλεῖ φησὶ,] Ita *Lugd. Bat.* *Al.* τότε.

* *Al.* de quo ſibi maxime cavendum.

† Ita Oxon. SPANH.

tus fuerat, genere autem Arabs erat. Mox igitur illum comprehendit, ac præterea duos alios Arabas apud ipſum deprehenſos, unum quidem Syllæi amicum, alterum vero tribûs præfectum. Qui quæſtioni ſubditi, confeſſi ſunt, ſe magna pecunia Corintho perſuaſiſſe, ut Herodem occideret. Et illi quidem, *iterum* de iſtis à Saturnino interrogati, Romam miſſi ſunt.

XIX. *Pheroras in tetrarchiam ſuam ſeceſſit. Antt. l. 17. c. 3. §. 3.* 4. At Herodes non *bona cum gratia* dimittit Pheroram, volens eum compellere ad uxorem repudiandam; neque quo modo mulierem plecteret inveniebat, licet in eam odii cauſas haberet, donec gravi dolore percitus fratrem etiam ipſum cum ea *e regia* ejicit. Pheroras autem, injuriâ æquo animo acceptâ, in ſuam quidem tetrarchiam diſcedit, juravitque unum ſibi exſilii finem fore mortem Herodis, & nequaquam ad eum dum viveret reverſurum eſſe: atque ad fratrem ægrotantem noluit ſe recipere, multis licet precibus accerſitus. illi quippe in animo erat nonnulla ei in mandatis relinquere. Sed ille quidem præter ſpem revaleſcit. *Pherorae obitus. Antt. l. 17. c. 3. §. 3.* Non multo autem poſt in morbum incidit Pheroras, animoque mitiori eſſe Herodem comperit. Etenim ad eum venit, vicemque ejus dolens operam dabat ut curaretur: non tamen prævaluit affectus. nam paucos poſt dies moritur Pheroras. Quem licet ad extremum uſque *vitæ* diem dilexiſſet Herodes, tamen quod illum veneno peremiſſet fama vulgarum eſt. Cæterum cum mortuum Hieroſolyma deportaſſet, & luctu maximo à tota gente proſequendum edixit, & ſplendidiſſima dignatus eſt ſepultura. Adeoque unus quidem de interfectoribus Alexandri & Ariſtobuli hunc *vitæ* exitum ſortitus eſt.

ἦν Ἄραψ. συλλαμβάνει δ' εὐθέως, οὐκ αὐτὸν μόνον, ἀλλὰ καὶ δύο ἑτέρους Ἄραβας, εὑρὼν παρ' αὐτῷ, τὸν μὲν φίλον Συλλαίου, τὸν δὲ φύλαρχον. οἱ δὲ βασανιζόμενοι, πεῖσαι Κόρινθον ὡμολόγησαν ἐπὶ πολλοῖς χρήμασιν, Ἡρώδην ἀνελεῖν. οὗτοι μὲν οὖν ἀνακριθέντες καὶ παρὰ Σατουρνίνῳ τῷ διέποντι τὴν Συρίαν, ἀπεπέμφθησαν [k] εἰς Ῥώμην.

δ'. Ἡρώδης δ' οὐκ [l] ἀνίει Φερώραν, βιαζόμενος ἀπαλλαγῆναι τῆς γυναικός. οὐδ' ἐπενόει μηχανὴν, δι' ἧς ἂν τιμωρήσαιτο τὴν ἄνθρωπον, πολλὰς τοῦ μίσους ἔχων αἰτίας, ἕως ὑπεραλγήσας σὺν αὐτῇ καὶ τὸν ἀδελφὸν ἐκβάλλει. Φερώρας δὲ, ἀγαπήσας τὴν ὕβριν, ἀπαλλάσσεται μὲν εἰς τὴν ἑαυτοῦ τετραρχίαν, ὀμόσας ἕξειν ἕνα τῆς φυγῆς ὅρον, τὸν Ἡρώδου θάνατον, καὶ μηδέποτε πρὸς ζῶντα ὑποστρέψειν. ἐπανῆλθε δὲ οὐδὲ πρὸς νοσοῦντα τὸν ἀδελφὸν, καί τοι λιπαρῶς μεταπεμπόμενος. ἐβούλετο γὰρ αὐτῷ τινας ἐντολὰς καταλείψειν, ὡς τεθνηξόμενος. ἀλλ' ὁ μὲν παρ' ἐλπίδα [m] σώζεται. μετ' οὐ πολὺ δὲ νοσεῖ Φερώρας, εὑρίσκετο δὲ Ἡρώδης μετριώτερος. καὶ γὰρ [n] ἧκε πρὸς αὐτὸν, καὶ συμπαθῶς ἐθεράπευσεν. οὐ μὴν ὑπερίσχυσε [o] τὸ πάθος. μετὰ γὰρ ἡμέρας ὀλίγας [p] ἀποθνήσκει Φερώρας. ὃν καίπερ ἀγαπήσας Ἡρώδης μέχρι τελευταίας ἡμέρας, ὅμως καὶ αὐτὸν ἀνελεῖν ἐφημίσθη φαρμάκῳ. τὸν γε μὴν νεκρὸν εἰς Ἱεροσόλυμα κομίσας, πένθος τε μέγιστον ὅλῳ [q] τῷ ἔθνει κατήγγειλε, καὶ κηδείας ἠξίωσε λαμπροτάτης. ἕνα μὲν δὴ τῶν Ἀλεξάνδρου καὶ Ἀριστοβούλου φονέων τοιοῦτον περιέρχεται τέλος.

CAP. XXX.

Dum Herodes de Pheroræ morte quæſtionem habet, comperit ſibi venenum ab Antipatro paratum. Inter conſcios Doridem & Mariamnem abjicit Herodes, hujuſque filium Herodem exheredat.

Quæſtio habita de Pheroræ morte. Antt. l. 17. c. 4. §. 1. Exorſa autem à Pheroræ interitu in Antipatrum ſceleris auctorem tranſiit pœna. Quidam enim ex hujus libertis, cum regem triſtes adiiſſent, fratrem ipſius *Pheroram* veneno interfectum eſſe dicebant. nam & ipſi quidem uxorem comedendum attuliſſe edulium modo inſolito paratum; iſto vero comeſo, illico in morbum incidiſſe *Pheroram*: matremque & ſororem illius biduo ante mulierculam ex Arabia adduxiſſe, veneficiorum bene peritam, ut philtrum Pheroræ conficeret, ipſamque ei dediſſe venenum mortiferum ex Syllæi conſilio: illi quippe nota erat & familiaris.

Ancillulæ exclamatio in matrem Antipatri. 2. Perculſus igitur plurimis ſuſpicionibus rex ancillas quæſtioni ſubjiciebat, & nonnullas liberas. Quædam autem inter cruciatus exclamabat, Deus, cœli terræque rector, in matrem Antipatri, horum nobis malorum cauſam, vindicet. Rex, ſumpto inde initio, perſequebatur ulterius indaginem veritatis. Mulier vero & matris Antipatri familiaritatem cum Pherora ejuſque mulieribus,

ΚΕΦ. λ'.

Ἡρώδου ζήτησιν ποιουμένου περὶ Φερώρα θανάτου, εὑρίσκεται Ἀντίπατρος αὐτῷ φάρμακον σκευάσας. μετὰ τῶν συνιστόρων Δωρίδα ἐκβάλλει Ἡρώδης καὶ Μαριάμμην, αὐτῆς τε υἱὸν Ἡρώδην τῆς διαθήκης ἐξαλείφει.

Μετέβαινε δ' ἐπὶ τὸν [r] αὐθέντην Ἀντίπατρον ἡ ποινὴ, τὸν Φερώρα θάνατον ἀρχὴν λαβοῦσα. τῶν τούτου γάρ τινες ἀπελευθέρων, κατηφεῖς τῷ βασιλεῖ προσελθόντες, τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ διεφθάρθαι φαρμάκοις ἔλεγον. προσενεγκεῖν μὲν γὰρ αὐτῷ [s] τι τὴν γυναῖκα τῶν οὐ συνήθως ἐσκευασμένων, φαγόντα δὲ [t] αὐτὸν εὐθέως εἰς τὴν νόσον καταπεσεῖν. ἀγηοχέναι τε [v] πρὸ δυοῖν ἡμερῶν, τήν μητέρα ταύτης, καὶ τὴν ἀδελφὴν, γύναιον ἐκ τῆς Ἀραβίας, φαρμάκων ἔμπειρον, ὅπως φίλτρον σκευάσῃ τῷ Φερώρᾳ, δεδωκέναι δὲ ἀντὶ τούτου θανάσιμον, Συλλαίου πραγματευσαμένου. τούτῳ γὰρ ἦν γνώριμον.

β'. Πληγεὶς οὖν ὁ βασιλεὺς ὑποψίαις πλείοσι, θεραπαίνας τε καί τινας τῶν ἐλευθέρων ἐβασάνιζεν. ἐβόα δέ τις ἐν ταῖς ἀλγηδόσι, [x] Θεὸς, ὁ γῆν καὶ οὐρανὸν διέπων, μετέλθοι τὴν τούτων ἡμῖν τῶν κακῶν αἰτίαν, τὴν Ἀντιπάτρου μητέρα. ταύτης τῆς ἀρχῆς ὁ βασιλεὺς λαβόμενος, ἐπεξῄει πρόσω τὴν ἀλήθειαν ἐπιζητῶν. ἡ δὲ γυνὴ, τήν τε φιλίαν τῆς Ἀντιπάτρου μητρὸς πρὸς Φερώραν καὶ τὰς ἐκείνου γυναι-

k Εἰς Ῥώμην.] *Lugd. Bat.* Ἐπὶ Ῥώμην.
l Ἀνίει] Ἀνῄει *Big.* & *Voſſ.* Hups. Ἀνῄει *Big. Voſſ.* Omn. Spanh.
m Σώζεται.] *Lugd. Bat.* mavult διασώζεται.
n Ἧκε] Ἧκε & mox ἐθεράπευσε in aliquot *MSS.*
o Τὸ πάθος] Τοῦ πάθους *Voſſ.* & *Bod.* atque ita forſan *Rufinus* qui vertit, *ſed morbum ſuperare non quivit.*
p Ἀποθνήσκει] Θνήσκει *MS. Lipſ.* Conf. ἀρχ. lib. 17. c. 3. §. 3. Spanh.
q Τῷ ἔθνει] Τῷ [illegible] *Bod.* & *Rſſ.*

r Αὐθέντην] *Rſſ.* Αὐθέντου. Sed manu recentiore, eraſo, quod prius exſtiterat.
s Τι] *Gen.* Τα.
t Αὐτὸν εὐθέως] Illud αὐτὸν inſertum dedi è *Cod. Bush.* & *Rufini* verſione.
v Πρὸ δυοῖν ἡμερῶν,] Τῇ προτέρᾳ [illegible] in *Antt.* l. 17. c. 4. §. 1.
x Θεὸς, ὁ γῆν καὶ οὐρανὸν διέπων,] In *Cod. Bush.* & *Rſſ.* ὁ Θεὸς ὁ οὐρανὸν καὶ γῆν διέπων.

y Πε-

γυναῖκας ἐδήλου, καὶ τὰς λαθραίας αὐτῶν συνόδους, ὅτι τε Φερώρας καὶ Ἀντίπατρος σὺν ἐκείναις πίνοιεν, ὑποστρέφοντες ἀπὸ τοῦ βασιλέως, δι' ὅλης νυκτὸς, μηδένα μήτε οἰκέτην, μήτε θεράπαιναν ἐῶντες παρατυγχάνειν. μία δὲ τῶν ἐλευθέρων ταῦτα μηνύει.

γ'. Τὰς δὲ δούλας χωρὶς ἑκάστην Ἡρώδης ἐβασάνιζεν. ἐῤῥέθη δὲ παρὰ πάσαις τὰ προειρημένα συμφώνως, καὶ διότι κατὰ συνθήκην Ἀντίπατρος μὲν εἰς Ῥώμην, Φερώρας δὲ ὑποχωρήσειεν εἰς τὴν [y] Περαίαν. πολλάκις γὰρ αὐτοὺς διαλαλεῖν, „ὡς μετὰ Ἀλέξανδρον καὶ Ἀριστόβουλον, ἐπ' αὐτοὺς Ἡρώδης διαβήσεται, καὶ τὰς αὐτῶν γυναῖκας. οὐ γὰρ φείσασθαι, μετὰ Μαριάμμην καὶ τοὺς ἐξ ἐκείνης, ἑτέρου τινός· ὥστε ἄμεινον εἶναι, ὡς πορρωτάτω φυγεῖν τοῦ θηρίου. [z] πολλάκις δὲ ἀποδυρόμενον πρὸς τὴν μητέρα, τὸν Ἀντίπατρον εἰπεῖν. „ὡς αὐτὸς μὲν εἴη πολιὸς ἤδη, [a] νεάζοι δὲ καθ' ἡμέραν ὁ πατὴρ, φθάσαι δ' ἂν τάχα καὶ τελευτήσας, πρὶν ἄρξασθαι βασιλείας ἀληθοῦς. εἰ δὲ καί ποτε ἐκεῖνος τελευτήσειε [b] πότε δ' ἂν γενέσθαι [c] τοῦτο; παντάπασιν αὐτῷ τὴν ἀπόλαυσιν τῆς διαδοχῆς [d] γενέσθαι σύντομον. ὑποβλαστάνειν δὲ τὰς τῆς ὕδρας κεφαλὰς, τοὺς Ἀριστοβούλου καὶ Ἀλεξάνδρου παῖδας. ἀφῃρῆσθαι δὲ αὐτὸν ὑπὸ τοῦ πατρὸς, καὶ τὴν ἐπὶ τέκνοις ἐλπίδα. διάδοχον γὰρ οὐ τῶν αὐτοῦ τινα παίδων μετὰ τὴν τελευτὴν, ἀλλὰ τὸν Μαριάμμης Ἡρώδην γεγράφειν. καὶ κατὰ τοῦτό γε παντάπασι παραγηρᾷν, οἰόμενον, [e] αὐτοῦ καὶ διαθήκας μένειν κυρίας· αὐτὸν γὰρ προνοήσειν μηδένα τῆς γενεᾶς ἀπολιπεῖν. ὄντα γε μὴν τῶν πώποτε πατέρων μισοτεκνότατον Ἡρώδην, πολλῷ μᾶλλον εἶναι μισάδελφον. [f] δοῦναι γοῦν αὐτῷ πρώην ἑκατὸν τάλαντα, ἐπὶ τῷ μὴ διαλέγεσθαι Φερώρᾳ. τοῦ δὲ εἰπόντος, τί γὰρ αὐτὸν ἐβλάπτομεν; ἀποκρίνασθαι τὸν Ἀντίπατρον, εἴθε πάντα ἡμᾶς ἀφελόμενος, γυμνοὺς ἐάσει γε ζῶντας. ἀλλὰ ἀμήχανον ἐκφυγεῖν οὕτω φονικὸν θηρίον, παρ' ᾧ μήτε φιλεῖν τινας ἔξεστι φανερῶς. λάθρα γοῦν ἀλλήλοις σύνεσμεν, ἐξέσται δὲ φανερῶς, ἐὰν σχῶμέν ποτε ἀνδρῶν φρόνημα καὶ χεῖρας."

δ'. Ταῦτα ἔλεγον αἱ βασανιζόμεναι, καὶ ὅτι Φερώρας βουλεύσαιτο φεύγειν μετ' αὐτῶν εἰς [g] Περαίαν. ἐπίστευσε δὲ πᾶσιν Ἡρώδης τοῖς λεγομένοις, ἐκ τῶν ἑκατὸν ταλάντων. μόνῳ γὰρ Ἀντιπάτρῳ διείλεκτο περὶ αὐτῶν. ἀποσκήπτει δὲ εἰς τὴν πρώτην ὁ θυμὸς [h] Δωρίδα, τὴν Ἀντιπάτρου μητέρα· καὶ γυμνώσας αὐτὴν παντὸς [i] οὗ ἐδεδώρητο κόσμου, πολλῶν δ' ἦν ταλάντων, ἐκβάλλει [k] δεύτερον. τὰς δὲ Φερώρα γυναῖκας ἀπὸ τῶν βασάνων ἐτημέλει [l] διηλλαγμένος. ἐπτόητο δὲ τῷ φόβῳ καὶ πρὸς πᾶσαν ὑπόνοιαν ἐξεῤῥιπίζετο· πολλούς τε τῶν οὐκ αἰτίων εἷλκεν εἰς βασάνους, δεδοικὼς μή τινα τῶν αἰτίων παραλίπῃ.

ε'. Κἀν τούτῳ τρέπεται πρὸς τὸν Σαμαρείτην Ἀντίπατρον, ὃς ἦν ἐπίτροπος Ἀντιπάτρου. βασανίζων δὲ αὐτὸν ἤκουσεν, ὅτι μετεπέμψατο μὲν Ἀντίπατρος ἐξ

& occultos eorum conventus aperuit; quodque Pheroras & Antipater, * redeuntes à rege, totam noctem cum illis potarent, ſervis omnibus & ancillis excluſis. quare fiebat, ut liberarum una omnia indicaret.

3. Servas autem ſingulas ſeorſim torquebat rex. Quæ vero jam ante ab omnibus dicta erant *mirifice* congruebant, & qua de cauſa Romam quidem Antipater ex compoſito peteret, in Peræam vero Pheroras ſecederet. nam ſæpe illos in ſermone dixiſſe; „quod poſt Alexandrum & Ariſtobulum, † in ipſos eorumque conjuges ſæviturus eſſet Herodes. non enim alteri alicui parſurum eſſe, qui Mariamne & ex ea genitis non pepercisset: adeoque ſatius eſſe ab hac belua quam longiſſime fugere." Sæpe autem Antipatrum, apud matrem querentem, dixiſſe; „quod ipſe quidem jam incaneſceret, pater vero in dies *ſingulos* juveneſceret, ſeque fortaſſe prius moriturum quam vere regnare recipiat; aut ſi unquam ille diſceſſerit, (quando autem iſtud futurum?) ſucceſſionis voluptatem ſibi fore breviſſimam. Subpullulare autem Hydræ capita, Alexandri atque Ariſtobuli filios; ſibique ſpem, quam de liberis haberet, à patre præciſam eſſe. quippe non eorum quenquam poſt mortem ſuam, ſed Herodem Mariamnes filium *heredem* ſcripſiſſe. Atque hac in re prorſus eum præ ſenectute delirare, ſi teſtamento ſuo ſtandum arbitraretur: ſe namque ut ex ejus progenie nemo ſupereſſet curaturum. Quinetiam cum omnes patres, quibus inviſi unquam filii fuerunt, odio vincat Herodes, multo tamen magis eum *etiam* fratres odiſſe. quo factum ut nuper ſibi centum dederit talenta, ne cum Pherora colloquia miſceret. Cum autem ille diceret, quanam in re eum læſimus? reſpondiſſe Antipatrum; utinam cunctis ablatis nos nudos, dummodo vivos, relinqueret. Verum fieri non poſſe, ut beſtiam cædis adeo avidam quiſquam effugiat, per quam non licet palam aliquos amore proſequi. Itaque nunc occulte convenimus, licebit autem omnium in conſpectu, ſi unquam viriles animos manuſque habuerimus."

Servarum tortarum confeſſio. Ant. l. 17. c. 4. §. 1.

4. Hæc tortæ cruciatæque dicebant feminæ, quódque Pheroras cum illis in Peræam fugere cogitaſſet. ut vero Herodes cunctis quæ dicta erant fidem haberet, fecit centum talentorum mentio. nam de iſtis ſoli Antipatro quidquam dixerat. Igitur ante alios in Doridem Antipatri matrem furor ejus invaſit; eamque omni ornatu, quem ei donaverat quique multorum erat talentorum, ſpoliatam, foras iterum ejicit. deinde Pheroræ mulieres ex tormentis recreabat, *illis* jam reconciliatus. Metu autem conſternatus erat, & ad omnem ſuſpicionis auram excitabatur: multoſque innocentes in tormenta trahebat, veritus ne quem nocentem prætermitteret.

Doridem Antipatri matrem Herodes e regia ejicit. Ant. l. 17. c. 4. §. 2.

5. Hinc ad Antipatrum Samaritanum ſe convertit, qui procurator erat Antipatri *regis filii*. & ex ipſo in quæſtionem dato audivit, Antipatrum qui-

Antipater Samarita index veneni Herodi ab Antipatro filio parati. Ant. l. 17. c. 4. §.

y Περαίαν.] Ita *Bod. Voſſ.* (*Roſt.* qui ita tranſponit εἰς τ. Π. ὑποχ.) & *Ruf.* Πετραίαν in *reliquis*, atque ita legiſſe videtur *Hegeſipp.* ἐπὶ τὴν αὐτῷ τετραρχίας (i. e. Περαίας) in *Ant.* l. 17. c. 4. §. 1. Huds. Περαίαν Latinus Interpres, at mox Πέτραν legitur §. 4. quod melius. Rel.

z Πολλάκις δὲ] Alii hic diſtinguunt, πολλάκις δὲ ἀποδυρόμενον, πρὸς τὴν μητέρα τὸν Ἀντίπατρον εἰπεῖν.

a Νεάζοι] *Lugd. Bat.* Νεάζει.

b Πότε δ' ἂν γενέσθαι] Abſunt omnia a *Cod. Roſt.*

c Τοῦτο;] Τοῦτο non agnoſcit *Bus.*

d Γενέσθαι σύντομον.] Γενέσθαι *Voſſ.*

e Αὐτοῦ καὶ] *Roſt.* Αὐτοῦ καὶ τάς.

f Δοῦναι γοῦν αὐτῷ — Φερώρα.] Conf. ſup. c. 29. §. 2. Spanh.

g Περαίαν.] Ita *Bod. Roſt.* & *Gall.* εἰς τὴν Περαίαν *Bus.* & *Rhod.* Πέτραν in *Græcis* aliis & in codicibus *Rufini.* Huds. Περαίαν *Bod.* Ox. Spanh.

h Δωρίδα, τὴν Ἀντιπάτρου μητέρα.] Confer ἀρχ. lib. 1. c. 4. §. 2. Spanh.

i Οὗ ἐδεδώρητο κόσμου,] Οὗ ἐδωρήσατο *Bod.*

k Δεύτερον. τὰς δὲ] *Lugd. Bat.* Δεύτερον δὲ τὰς, &c. Sublata diſtinctione. Male, jam enim ſecundo exigebatur Antipatri mater. Hav.

l Διηλλαγμένος.] Διαλλαγμένως in quibuſdam *MS. Lugd. Bat.* etiam μᾶλλον διαλεγμένως.

* A convivio regis ſe recipientes, *Hegeſipp.*

† In ipſorum necem ſæve Herodes converſurus foret *Hegeſipp.*

quidem ex Ægypto accerſiviſſe venenum ad patrem necandum, per amicum quendam Antiphilum, idque ab eo Antipatri avunculum accepiſſe Theudionem, ac Pheroræ tradidiſſe. huic enim mandaſſe Antipatrum ut Herodem occideret, dum ipſe Romæ eſſet procul ab omni ſuſpicione: Pheroram vero venenum uxori ſuæ dediſſe ſervandum. Hanc rex cum accivisſet, ſtatim quod acceperat afferre jubet. illa vero, quaſi allatura *quod petebatur*, egreditur, & ſeipſam de tecto præcipitat, ut rei indicium & cruciatus à rege infligendos præveniret. Sed providentia Dei, ut apparuit, repetentis pœnas ab Antipatro, non in caput ſed in alias *corporis* partes delata, mortem effugit. Cum autem ad regem apportata recrearetur, (* nam ex alto decidens marcore correpta erat) *rex* eam interrogabat, qua de cauſa ſeipſam dejeciſſet, juratque, ſe vera, dicenti omne ſupplicium remiſſurum, ſin aliquid *de veritate* celaret, corpus ejus tormentis abſumpturum eſſe, neque ſepulturæ quidquam relictum.

Pherora uxor ſe de tecto præcipitat. Ant. l. 17. c. 4. §. 2.

6. † Ad hæc mulier, cum pauliſper tacuiſſet, „quid, inquit, abſtinerem à ſecretis prodendis, „Pherora jam mortuo, aut ut ſervarem Antipatrum qui nos omnes perditum ibit? Audi rex, „& tecum Deus teſtis mihi veritatis, qui falli non „poteſt. Cum in lachrymas effuſus morienti aſſideres Pheroræ, tunc ille mihi ad ſe vocatæ dicebat „næ, ego, ó conjux, vehementer errabam de fratris erga me animo, qui eum ita me amantem oderim, & necare cogitaverim adeo ob mei necdum „mortui vicem conturbatum. Sed ego quidem „impietatis pretium fero: tu vero quod ei paratum „ſervas, nobis ab Antipatro relictum, venenum, „age affer, & me ſpectante continuo abſume, ‡ ne „apud inferos quoque feram conſcientiam ſceleris „vindicem. Cum juſſiſſet, attuli; & *illud* quidem maxima ex parte ejus in conſpectu in ignem „exinanivi, ipſa vero modicum in incerta *vitæ*, & „quia te metuerem, mihimet reſervavi.

Pheroræ uxoris confeſſio. Ant. l. 17. c. 4. §. 2.

7. Iſta loquuta, pyxidem affert. & in ea paululum admodum veneni. Rex autem matri fratrique Antiphili quæſtionem adhibuit. Atque illi & Antiphilum ex Ægypto pyxidem attuliſſe fatebantur, & venenum à fratre, Alexandriæ medicinam exercente, accepiſſe dicebant. Regiam autem omnem circumeuntes Alexandri & Ariſtobuli manes, rerum incertarum inquiſitores facti ſunt & indices, atque eos qui à ſuſpicione longiſſime aberant ad examen vocabant. adeoque Mariamne pontificis filia deprehenſa eſt inſidiarum conſcia. id quod fratres ipſius torti declararunt. Rex autem etiam in filio vindicavit matris audaciam. quippe Herodem ex ea genitum, patriſque ſucceſſorem factum, è teſtamento expunxit.

De veneno Herodi parato compertum. Ibid.

Herodes Mariamnes filius è teſtamento Herodis patris expunctus.

Αἰγυπτίου δηλητήριον φάρμακον ἐπ' αὐτόν, [m] διά τινος τῶν ἑταίρων Ἀντιφίλου, λαβεῖν δὲ παρ' ἐκείνου [n] Θευδίωνα ὁ θεῖος Ἀντιπάτρου, καὶ [o] παραδοῦναι Φερώρᾳ. τούτῳ γὰρ ἐντείλασθαι τὸν Ἀντίπατρον, Ἡρώδην ἀνελεῖν, ἕως αὐτός ἐστιν ἐν Ῥώμῃ τῆς ὑπονοίας κεχωρισμένος. Φερώραν δὲ παραθέσθαι τῇ γυναικὶ τὸ φάρμακον. ταύτην ὁ βασιλεὺς μεταπεμψάμενος αὐτίκα τὸ ληφθὲν ἐκέλευσε κομίζειν. ἡ δὲ ἐξῄει μὲν ὡς κομιοῦσα, ῥίπτει δὲ αὑτὴν ἀπὸ τοῦ τέγους, τόν τε ἔλεγχον καὶ τὴν ἐκ τοῦ βασιλέως αἰκίαν φθάνουσα. προνοίᾳ δή, [p] ὡς ἔοικε, Θεοῦ, μετιόντος Ἀντίπατρον, οὐκ ἐπὶ κεφαλὴν ἀλλ' [q] ἐπὶ θάτερα πεσοῦσα διασώζεται. κομισθεῖσαν δὲ [r] αὐτὴν ὁ βασιλεὺς ἀνακτησάμενος, κεχάρωτο γὰρ ἐκ τοῦ πτώματος, ἠρώτα δι' ἣν αἰτίαν ῥίψειεν ἑαυτήν, εἰ μὲν εἴποι τἀληθὲς ἀφήσειν πάσης τιμωρίας ἐπομνύμενος, εἰ δὲ ὑποστείλαιτο δαπανήσειν αὐτῆς ἐν βασάνοις τὸ σῶμα, καὶ μηδὲ τάφῳ [s] καταλείψειν.

ϛʹ. Πρὸς ταῦτα ἡ γυνὴ διαλιποῦσα μικρόν, „καὶ „τί γάρ, εἶπεν, ἔτι φείδομαι τῶν ἀπορρήτων, Φερώρα „τεθνεῶτος, [t] ἢ σώζουσα τὸν ἀπολέσαντα πάντας ἡμᾶς „Ἀντίπατρον; ἄκουε βασιλεῦ, καὶ μετὰ σοῦ Θεός, μάρτυς ἐμοὶ τῆς ἀληθείας, πλανηθῆναι μὴ δυνάμενος. „ὅτε ἀποθνήσκοντι Φερώρᾳ παρεκαθέζου δεδακρυμένος, „τότε με προσκαλεσάμενος ἐκεῖνος, ἦ πολύ γε, „ἔφη, γύναι, τῆς εἰς ἐμαυτὸν διανοίας τοῦ ἀδελφοῦ διήμαρτον, τὸν οὕτω στέργοντα μισήσας, καὶ κτεῖναι βουλευσάμενος τὸν οὕτως ἐπ' ἐμοὶ μηδὲ τεθνεῶτί πω συγκεχυμένον. ἀλλ' ἐγὼ μὲν ἀπέχω τῆς ἀσεβείας τὸ ἐπιτίμιον· σὺ δὲ ὃ φυλάττεις κατ' αὐτοῦ φάρμακον ὑπ' „Ἀντιπάτρου [v] καταλειφθὲν ἡμῖν φέρε, καὶ βλέποντός „μου ταχέως ἀφάνισον, ἵνα μὴ [x] καὶ καθ' ᾅδου φέρωμαι „τὸν ἀλάστορα. κελεύσαντος ἐκόμισα, καὶ πλεῖστον μὲν εἰς „τὸ πῦρ ὁρῶντος αὐτοῦ κατεκένωσα, βραχὺ δ' ἐμαυτῇ „πρὸς τὰ ἄδηλα καὶ τὸν ἐκ σοῦ φόβον ἐτήρησα.

ζʹ. Ταῦτα εἰποῦσα [y] προσκομίζει τὴν πυξίδα, βραχὺ παντάπασιν ἔχουσαν τοῦ φαρμάκου. [z] βασιλεὺς δ' ἐπὶ τὴν μητέρα τοῦ Ἀντιφίλου καὶ τὸν ἀδελφὸν τὰς βασάνους μετέφερε. κἀκεῖνοι τὸν Ἀντίφιλον κομίσαι τε ἀπ' Αἰγύπτου τὴν πυξίδα ὡμολόγουν, καὶ λαβεῖν παρ' ἀδελφοῦ τὸ φάρμακον ἔφασκον, ἰατρεύοντος ἐν Ἀλεξανδρείᾳ. περιιόντες δ' οἱ Ἀλεξάνδρου καὶ Ἀριστοβούλου [a] δαίμονες ἅπαν τὸ βασίλειον, ἐρευνηταί τε καὶ μηνυταὶ τῶν ἀδήλων ἐγίνοντο, τούς τε πορρωτάτω τῆς ὑποψίας ὄντας ἔσυρον εἰς τοὺς ἐλέγχους. [b] εὑρίσκεται γοῦν καὶ [c] ἡ τοῦ ἀρχιερέως θυγάτηρ Μαριάμμη τῆς ἐπιβουλῆς συνίστωρ. βασανιζόμενοι τοῦτο ἀπέδειξαν [d] καὶ αὐτῆς οἱ ἀδελφοί. βασιλεὺς δὲ τῆς μητρῴας τόλμης [e] καὶ τὸν υἱὸν ἠμύνατο. τὸν γοῦν ἐξ αὐτῆς Ἡρώδην, [f] ὄντα διάδοχον Ἀντιπάτρου, τῆς διαθήκης ἐξήλειψεν.

ΚΕΦ.

m Διά τινος τῶν ἑταίρων Ἀντιπάτρου,] Ἀντιφίλου ἑνὸς τῶν Ἀντιπάτρου φίλων in *Ant.* l. 17. c. 4 §. 2. Huds. Per amicum quendam Antiphilum. Ox. Ἀντιφίλου ἑνὸς τῶν Ἀντιπάτρου φίλων ἀρχ. l. 17. c. 4. §. 2. Spanh.

n Θευδίων ὁ θεῖος Ἀντιπάτρου,] Conf. ſup. c. 28. §. 1. Spanh.

o Παραδοῦ] *Lugd. Bat.* Παραδοῦναι.

p Ὡς ἔοικε,] Abeſt à *Raf.*

q Ἐπὶ θάτερα] Ἐπὶ πόδας in *Ant.* ibidem. Huds. Ἐπὶ πόδας ἀρχ. lib. 17. c. 4. §. 2. Spanh.

r Αὐτήν] deeſt *Busb.* & commode abeſſe poteſt.

s Καταλείψειν.] Καλύψειν *Bod.* & *Raf.* Huds. Καλύψειν *Bod.* Spanh.

t Ἡ σώζουσα] Antipatrum ſervatura Oxon. Spanh.

v Καταλειφθέν] Ita *Aldrichius* ex *MSS.* καταληφθὲν in *Editis.* Huds. Καταλειφθὲν *MSS.* Spanh.

x Καὶ καθ' ᾅδου] Illud καὶ è *Cod. MSS.* quod & *Rufinus* agnoſcit. Huds. Simile illud Theocriti Idyll. 1. verſu 103. Δάφνις κἠν Ἀΐδα κακὸν ἔσσεται ἄλγος Ἔρωτι. Hav.

y Προσκομίζει τὴν πυξίδα,] Προσεκόμιζε *Voſſ.* ▪ *Bod.*

z Βασιλεύς] In *Cod. Voſſ.* ὁ βασιλεύς.

a Δαίμονες] Sic δαίμονες pro *manibus* Anth. lib. 1. c. 70. τὸν σεῦο Πριάμου δαίμονα ... Spanh.

b Εὑρίσκεται γοῦν] Εὑρίσκεται γὰρ καὶ ἡ ἀδ. *Bod.*

c Ἡ τοῦ ἀρχιερέως — Μαριάμμη,] De qua *Ant.* lib. 15. c. 9. §. 3. lib 17. c. 4. §. 2. & lib. 18. c. 6. §. 1. & de Bell. c. 28. §. 2. Spanh.

d Καὶ αὐτῆς οἱ ἀδελφοί.] Illud καὶ additum è *MSS.* atque ita lectum in codice quo uſus eſt *Rufinus.*

e Καὶ τὸν υἱὸν ἠμύνατο.] Illud καὶ ex *Lugd. Bat.* adjecimus. Hav.

* Nam caſus eum perturbaverat, *Ruf.*

† Tunc illa recepto pauliſper ſpiritu, *Ruf.*

‡ Ut vel ad inferos non feram animum parricidalem, *Ruf.*

ΚΕΦ. λα'.

Ὑπὸ Βαθύλλου ἐλέγχεται Ἀντίπατρος. τοῦτο δ' ἀγνοῶν ἀπὸ τῆς Ῥώμης ἀναστρέφει. δίκην αὐτῷ ἐπάγει Ἡρώδης.

ΕΠΙ τούτοις καὶ [g] Βάθυλλος εἰς τοὺς ἐλέγχους συνέδραμεν, ἡ τελευταία πίστις τῶν Ἀντιπάτρου βεβουλευμένων. ἦν μὲν γὰρ ἀπελεύθερος αὐτοῦ. κομίζων δὲ ἧκεν ἄλλο δηλητήριον, ἰοὺς ἀσπίδων, καὶ χυλοὺς [h] ἑτέρων ἑρπετῶν, ἵν' εἰ τὸ [i] πρῶτον ἀσθενήσειε φάρμακον, τούτῳ Φερώρας μετὰ τῆς γυναικὸς ὁπλίσαιτο κατὰ τοῦ βασιλέως. πάρεργον δὲ τῆς [k] ἐπὶ τὸν πατέρα τόλμης ἐκόμιζε τὰς κατὰ τῶν ἀδελφῶν [l] ἐσκευωρημένας ἐπιστολὰς ὑπ' Ἀντιπάτρου. ἦσαν δὲ [m] Ἀρχέλαος καὶ Φίλιππος [n] βασιλέως παῖδες ἐπὶ Ῥώμης παιδευόμενοι, μειράκιά τε ἤδη καὶ φρονήματος μεστοί. τούτους, ἐπανακύπτοντας αὐτοῦ ταῖς ἐλπίσιν, ἀποσκευάσασθαι σπεύδων Ἀντίπατρος, ἃς μὲν πλάσσεται κατ' αὐτῶν ἐπιστολὰς ἐξ ὀνόματος τῶν ἐπὶ Ῥώμης φίλων. οὓς δὲ πείθει γράψαι διαφθείρας χρήμασιν, ὡς πολλὰ μὲν βλασφημοῖεν τὸν πατέρα, [o] φανερῶς δὲ Ἀλέξανδρον καὶ Ἀριστόβουλον ὀδύροιντο, πρός τε τὴν μετάκλησιν ἀγανακτοῖεν. ἤδη δὲ αὐτοὺς ὁ πατὴρ μετεπέμπετο, καὶ τοῦτο ἦν μάλιστα ταράσσον Ἀντίπατρον.

β'. Ἔτι δὲ καὶ πρὸ τῆς ἀποδημίας, ἐν Ἰουδαίᾳ μένων, τοιαύτας κατ' αὐτῶν ἀπὸ Ῥώμης ἠγόραζεν ἐπιστολάς, καὶ προσιὼν τέως ἀνύποπτος ἦν τῷ πατρί, [p] περὶ τῶν ἀδελφῶν δὲ ἀπελογεῖτο, τὰ μὲν ψευδῆ λέγων εἶναι τῶν γραφομένων, τὰ δὲ νεότητος ἁμαρτήματα. τηνικαῦτα γε μὴν τοῖς γράφουσι κατὰ τῶν ἀδελφῶν πλεῖστα [q] δοὺς χρήματα, συμφύρειν ἐπειρᾶτο τὸν ἔλεγχον, ἐσθῆτας πολυτελεῖς, καὶ στρωμνὰς ποικίλας, ἐκπώματά τε ἀργυρᾶ καὶ χρυσᾶ συνωνούμενος, ἄλλα τε πολλὰ τῶν κειμηλίων, ἵνα τῷ πλήθει τῆς [r] εἰς ταῦτα δαπάνης τοὺς εἰς [s] ἐκεῖνα μισθοὺς ἐγκαταχρύψῃ. διακόσια γοῦν ἀναλώματος ἀνήνεγκε τάλαντα, καὶ [t] τούτων μεγίστη πρόφασις ἦν ἡ πρὸς Συλλαῖον δίκη. πάντων δὲ [u] αὐτοῦ τότε [x] καὶ τῶν βραχυτέρων ἐν τῷ μείζονι κακῷ διακαλυφθέντων, ὅτε αἱ μὲν βάσανοι πᾶσαι τὴν πατροκτονίαν, αἱ δὲ ἐπιστολαὶ δευτέρας ἀδελφοκτονίας κεκράγεσαν, [y] ὅμως οὐδεὶς τῶν εἰς Ῥώμην ἀφικνουμένων ἀπήγγειλεν αὐτῷ τὰς ἐν Ἰουδαίᾳ τύχας, καί τοι μεταξὺ τῶν ἐλέγχων καὶ τῆς ἐπανόδου διελθόντων ἑπτὰ μηνῶν. τοσοῦτον πρὸς αὐτὸν ἐκ πάντων [z] μῖσος ἦν. τάχα [a] δὲ καὶ τοὺς ἀπαγγέλλειν προαιρουμένους οἱ [b] τῶν ἀνῃρημένων δαίμονες ἀδελφῶν ἐφίμουν. γράφει γοῦν ἀπὸ Ῥώμης ἀφίξεσθαι ταχέως εὐαγγελιζόμενος, καὶ ὡς ὑπὸ Καίσαρος μετὰ τιμῆς ἀπολυθείη.

γ'. Βασιλεὺς δὲ εἰς χεῖρας λαβεῖν σπεύδων τὸν ἐπίβουλον, καὶ δεδοικὼς [c] μή ποτε προγνοὺς φυλάξηται, δι' ἐπιστολῶν ἀνθυπεκρίνετο, τά τε ἄλλα φιλο-

CAP. XXXI. XX.

A Bathyllo indicatus Antipater; ſed illud neſciens, Roma revertitur. Herodes illi diem dicit.

POST hæc etiam Bathyllus in iſta indicia concurrebat, qui poſtremus ea confirmabat quæ animo agitaverat Antipater. Namque is erat quidem libertus *ejus*. veniebat autem & aliud ſecum venenum adducens, virus aſpidum, aliorumque ſerpentum ſuccos, ut, ſi prius parum valuerit pharmacum, hoc ſe Pheroras cum ſua conjuge in regem armaret. Verum præter hoc quicquid erat audaciæ in patrem, ſecum afferebat epiſtolas adverſum fratres ab Antipatro compoſitas. Erant autem Archelaus & Philippus regis filii Romæ inſtituti, jam adoleſcentuli magnique animi. Iſtos, quod ultra ſpem ſuam ſeſe erigerent, tollere feſtinans Antipater, quaſdam in eos literas ipſe quidem comminiſcitur, amicorum nomine Romæ degentium: aliis autem pecunia corruptis ſcribere perſuadet, quod multis patrem maledictis carperent, palamque Alexandrum & Ariſtobulum lamentarentur, ſeque *demum* revocatos eſſe graviter ferrent. jam enim pater eos accerſiverat: id quod maxime Antipatrum perturbabat.

Bathyllus inter cruciatus de veneno Romà advecto fatetur. Ant. l. 17. c. 4. §. 3.

Deque Archelao & Philippo ab Antipatro accuſatis. Ant. l. 17. c. 4. §. 3.

Capita accuſationis contra Archelaum & Philippum inſtituta. Ant. l. 17. c. 4. §. 3.

2. Quinetiam priuſquam *Romam* proficiſceretur, cum in Judæa adhuc eſſet Antipater, ejuſmodi literas Romà contra eos mittendas eſſe pecunia procurabat; aditoque patre, qui tunc nullam de eo ſuſpicionem habebat, fratres etiam excuſabat, nonnulla quidem ex iis quæ ſcripta erant falſa eſſe dicens, alia vero adoleſcentiæ peccata *eſſe*. Cæterum, cum eodem tempore ſcriptoribus epiſtolarum adverſus fratres plurima donaſſet, confundere tentabat ſumptuum indicia, veſtes pretioſas & ſtragula varia, poculaque argentea & aurea coëmendo, aliaque quamplurima inſtrumenta, ut magnitudine pecuniarum, in ea impenſarum, mercedem falſariis erogatam celaret. Denique ducenta talenta retulit expenſa, atque eo præcipue nomine ſumptus factos ſimulabat, quod cauſam adverſus Syllæum agendam haberet. * Univerſis autem quæ patraverat, etiam minoribus, ex majori facinore tunc patefactis, cum omnes quidem quæſtiones habitæ de parricidio, epiſtolæ vero de iteratis fratricidiis clamarent, nemo tamen eorum qui Romam advenerant, ei nunciavit quam calamitoſæ res ejus in Judæa eſſent, quamvis inter indicia facta ejuſque reditum ſeptem menſes effluxerint. tanto quippe omnium odio flagrabat. Fortaſſe autem etiam quibus in animo erat eum de iſtis certiorem facere, os illis obturarent fratrum interfectorum manes. ſcribit itaque ab *urbe* Roma, continuo ſe venturum eſſe nuncians, quodque honorifice admodum dimittendus eſſet à Cæſare.

Antipater eos excuſare ſimulat. Ibid.

In odio apud omnes, & dum peregrè abeſſet rerum domi ignarus.

3. Rex autem, ardenter cupiens ſibi in manus dari inſidiatorem, veritusque ne ſi quid præſciſſet ſibimet ab ipſo caveret, è contra literis ſimulatorem

Herodes ſcribit Antipatro ut reditum maturaret. Ant. l. 17. c. 5. §. 1.

[f] Οὐκ διάλογον—ἐξελεύθερον.] Conf. ſup. c. 19. §. 2. SPANH.

[g] Βαθυλλος] *Lugd. Bat.* Βαθυλος.

[h] Ἑτέρων ἑρπετῶν,] Ἑτέρων θηρίων καὶ ἑρπετῶν *Bas. Roſſ.* & *Bod.*

[i] Πρῶτον] *Lugd. Bat.* Πρότερον.

[k] Ἐπὶ τὸν] *Lugd. Bat.* Καὶ τὸν.

[l] Ἐσκευωρημένας] Ἐσκευωρημένας *Voſſ.* ut & paulo infra. HUDS. Ἐσκευωρημένας *Voſſ. Ox.* Sic infr. c. 32. §. 7. SPANH.

[m] Ἀρχέλαος καὶ Φίλιππος] Archelaus ex Malthace, Philippus è Cleopatra ſupr. c. 28. §. 4. & ἀρχ. lib. 17. c. 1. §. 3. SPANH.

[n] Βασιλέως] Præfigit οἱ *Lugd. Bat.*

[o] Φανερῶς] Χαλεπῶς *Bod.* & *Roſſ.* HUDS. Χαλεπῶς *Bod.* SPANH.

[p] Περὶ τῶν ἀδελφῶν] Περὶ τῶν ἀδελφῶν τε *Baſ.*

[q] Δοὺς] Δωδεκ MS. *Lipſ.* SPANH. Idem habet *Roſſ.*

[r] Εἰς ταῦτα] *Roſſ.* Αὐτῶν.

[s] Ἐκεῖνα] *Roſſ.* Ἐκείνων.

[t] Τούτων] *Roſſ.* Τοῦτο.

[u] Αὐτοῦ τότε] Αὐτῶν *Bod.*

[x] Καὶ τῶν βραχυτέρων] Illud καὶ neglexit *Ruf.*

[y] Ὅμως] *Roſſ.* Ὅμως δή.

[z] Μῖσος] Μῖσος *Bod. Voſſ.* SPANH.

[a] Δὲ καὶ τοὺς ἀπαγγέλλειν] Inſertam dedimus voculam δὴ ex *Ruf.*

[b] Τῶν ἀνῃρημένων] Articulum τῶν debemus Codicibus MSS.

[c] Μή ποτε—φυλάξηται,] *Roſſ.* Μήπως πρ. διαφυλάξηται.

* Univerſis autem malis tunc minoribus majore contectis, *Ruf.*

tem agebat, cætera benevolentiam præ ſe ferens, utque reditum maturaret orans atque obſecrans. fore enim, ut, itinere accelerato, miſſum faciat querelas adverſus matrem. nam matrem ſuam *è regia* ejectam eſſe non ignorabat Antipater. Et prius quidem Tarenti literas acceperat de morte Pheroræ, & maximum edidit luctum, id quod nonnulli quaſi ob patruum factum laudabant. Verum, quantum conjicere datum eſt, cauſa conturbationis erat, quod inſidiæ pro voto non ceſſerant, neque tam Pheroram lugebat quam *maleficiorum* miniſtrum. Præterea ob ea quæ confecerat metus eum occupabat, ne forte deprehenderetur venenum. Tunc autem in Cilicia literis à patre, *ut* jam ante diximus, acceptis, ſtatim quidem feſtinabat. Ubi vero in Celenderim navi advectus erat, ſubiit eum quædam de matris calamitate cogitatio, anima ex ſeipſa *mali aliquid* præſagiente. Et amicorum quidem prudentiores *ei* conſulebant, ne prius patrem conveniret, quam pro certo cognoſceret, quibus ex cauſis matrem ejus *regia* pepuliſſet: quippe *ipſos* in metu eſſe, ne fiat acceſſio ad crimina matri objecta. Qui vero minus providi erant parumque cauti, & patriæ viſendæ cupidi magis quam quid Antipatro in rem eſſet conſiderantes, hortabantur ut properaret, & non ex cunctatione patri quidem pravæ ſuſpicionis cauſam præberet, anſam vero calumniantibus daret. Etenim nunc ſi quid contra eum motum fuerit, ex abſentia ejus ortum cepiſſe; neque quenquam id auſum eſſe, eo præſente. Abſurdum autem videri propter ſuſpiciones incertas certis exui bonis; neque mature ſe patri reddere, ab eoque regnum accipere, in eo ſolo fluctuans. Paruit his Antipater, impellente Dei numine: cumque *inde mare* tranſiiſſet, in Sebaſtum Cæſareæ portum vehitur.

Antipater de ſe ſollicitus.

Non autem idemque Antipatro ſuadetur ab amicis. Ant. l. 17. c. 5. §. 2.

4. Illic autem præter opinionem offendit maximam ſolitudinem, utpote quod omnes eum devitarent, nec quiſquam auderet ad eum accedere. nam ſimiliter *omnibus* erat inviſus, & tunc nemo ſubveritus eſt ſuum prodere odium. Multos autem avertebat metus à rege incuſſus: quoniam omnes jam civitates impleverat fama Antipatro adverſa, ſoluſque de ſe quid ageretur ignorabat Antipater. Nec enim vel clarius eo quiſquam deductus eſt cum Romam navigaret, vel minus honorifice inde ſuſceptus eſt. Cæterum ille cum jam aliquid ſuſpicaretur de calamitate eum domi manente, adhuc tamen omnia callide diſſimulabat, cumque interius fere mortuus eſſet præ metu, coactus eſt vultum præ ſe ferre arrogantem. nulla autem fugæ via patebat, nec potuit è malis quibus circumdatus erat evadere: & nihil quidem certi de domo etiam illic nunciabatur propter minas à rege intentatas: ſpei vero aliquid lætioris relictum erat, aut nihil forſan deprehenſum eſſe, aut ſi quid fuerit deprehenſum, forſan erit ut illud diſcuteret impudentia & aſtutia; quæ ſolæ *ei* in ſalutem cedere poterant.

Antipater amicorum minus prudentium conſilium ſequitur.

De rebus ſuis dubitare cœpit.

5. Itaque iſtis inſtructus munituſque in regiam intrabat abſque amicis: nam illi ad primam januam contumelioſe repulſi erant. Intus autem *forte* aderat Varus Syriæ præſes. Cæterum ad patrem ingredi-

Male excipitur domum reverſus. Ant. l. 17. c. 5. §. 1.

φρονίμως, καὶ σπεύδειν παρεκάλει. θήσεσθαι γὰρ αὐτοῦ καὶ τὰς πρὸς τὴν μητέρα μέμψεις [d] ἐπειχθέντος, οὐ γὰρ ἠγνόει τὴν [e] ἐκβολὴν τῆς μητρὸς Ἀντίπατρος. πρότερον μὲν οὖν εἰλήφει τὴν περὶ τῆς Φερώρα τελευτῆς ἐπιστολὴν ἐν [f] Τάραντι, καὶ μέγιστον ἐποιήσατο πένθος, ὃ καί τινες ὡς ἐπὶ θείῳ κατῄνουν. ἦν δὲ, ὡς ἔοικεν, ἐπὶ διαμαρτίᾳ τῆς ἐπιβουλῆς ἡ σύγχυσις, καὶ οὐ Φερώραν κλαίων, ἀλλὰ τὸν ὑπηρέτην. ἤδη δὲ καὶ φόβος ἐπῄει τις [g] αὐτὸν τῶν [h] τετελεσμένων, μή ποτε φωραθείη τὸ φάρμακον. τότε δὲ ἐν Κιλικίᾳ λαβὼν ἣν προειρήκαμεν παρὰ τοῦ πατρὸς ἐπιστολὴν, παραχρῆμα μὲν ἔσπευδεν. ὡς δὲ εἰς Κελένδεριν κατέπλει, λαμβάνει τις αὐτὸν ἔννοια τῶν περὶ τὴν μητέρα κακῶν, προμαντευομένης ἤδη [i] καθ᾽ ἑαυτὴν τῆς ψυχῆς. οἱ μὲν οὖν προμηθέστεροι τῶν φίλων συνεβούλευον, μὴ πρότερον ἐμπίπτειν τῷ πατρὶ, πρὶν πυθέσθαι σαφῶς δι᾽ ἃς αἰτίας ἐξέβαλεν αὐτοῦ τὴν μητέρα. δεδιέναι γὰρ μὴ πρὸς προσθήκη γένηται τῶν κατ᾽ ἐκείνης διαβολῶν. οἱ δὲ ἀσκεπτότεροι, καὶ τὴν πατρίδα σπεύδοντες ἰδεῖν μᾶλλον, ἢ τὸ συμφέρον Ἀντιπάτρῳ σκοποῦντες, ἐπείγεσθαι παρῄνουν, καὶ μὴ τῇ μελλήσει παρασχεῖν τῷ πατρὶ μὲν ὑποψίαν φαύλην, τοῖς διαβάλλουσι δ᾽ ἀφορμήν. καὶ γὰρ νῦν εἴ τι κεκίνηται κατ᾽ αὐτοῦ, [k] παρὰ τὴν ἀπουσίαν γεγονέναι. μηδὲ γὰρ ἂν τολμῆσαι, παρόντος. ἄτοπον δὲ εἶναι δι᾽ ἀδήλους ὑποψίας, προδήλων ἀγαθῶν στερίσκεσθαι, καὶ μὴ θᾶττον ἀποδοῦναι μὲν ἑαυτὸν τῷ πατρὶ, κομίσασθαι δὲ τὴν βασιλείαν, ἐπ᾽ αὐτῷ μόνῳ [l] σαλεύουσαν. πείθεται τούτοις, ἐνῆγε γὰρ τὸ δαιμόνιον. καὶ διαπεράσας [m] εἰς τὸν Σεβαστὸν τὸν λιμένα τῆς Καισαρείας κατάγεται.

δ'. Παρυπήντησε δὲ αὐτῷ παρὰ δόξαν ἐρημία πολλὴ, πάντων ἐκτρεπομένων, καὶ μηδενὸς προσιέναι τολμῶντος. ἐμισεῖτο μὲν γὰρ ἐπίσης, καὶ τότε φανῆναι τὸ μῖσος ἔσχε παρρησίαν. πολλοὺς δὲ ὁ ἐκ τοῦ βασιλέως φόβος ἀπέστρεφεν, ἐπειδὴ πᾶσα πόλις ἤδη τῆς κατ᾽ Ἀντιπάτρου φήμης πεπλήρωτο, καὶ μόνος ἠγνόει τὰ καθ᾽ ἑαυτὸν Ἀντίπατρος. οὔτε γὰρ προεπέμφθη λαμπρότερόν τις ἐκείνου πλέοντος ἐπὶ Ῥώμης, οὔτε ἀτιμότερον ὑπεδέχθη. ὁ δὲ ἤδη μὲν ὑπενόει τὰς οἴκοι συμφορὰς, ἔτι δὲ πανουργίᾳ ὑπεκρύπτετο. καὶ τῷ δέει τεθνηκὼς ἔνδοθεν, σοβαρὸς εἶναι τὸ πρόσωπον ἐβιάζετο. φυγὴ δ᾽ [n] ἦν οὐκέτι, οὐδὲ ἐκ τῶν περιεχόντων ἀνάδυσις, καὶ σαφὲς μὲν οὐδὲ ἐκεῖ τι τῶν οἴκοθεν ἀπηγγέλλετο διὰ τὴν ἐκ τοῦ βασιλέως ἀπειλήν. ὑπελείπετο δ᾽ ἐλπὶς ἱλαρωτέρα, τάχα μὲν μηδὲν [o] πεφωρᾶσθαι, τάχα δ᾽ εἴ τι καὶ πεφώραται [p] διασκεδάσειν ἀναιδείᾳ καὶ δόλοις, ἅπερ ἦν αὐτῷ μόνα τῆς σωτηρίας ἐφόδια.

ε'. Φραξάμενος οὖν αὐτοῖς, ἧκεν εἰς τὸ βασίλειον δίχα τῶν φίλων. οὗτοι γὰρ ὑβρισθέντες ἐπὶ τοῦ πρώτου πυλῶνος εἴρχθησαν. ἔτυχε δὲ ἔνδον ὢν ὁ τῆς Συρίας ἡγεμὼν Οὔαρος. ὁ δὲ εἴσεισι πρὸς τὸν πατέρα, καὶ, τῷ

d Ἐπειχθέντος.] *Roſſ.* Ἐπειχθέντα.
e Ἐκβολὴν] *Roſſ.* Ἐκβουλήν.
f Τάραντι,] Τάρας in Nummis quoque, nomen conditoris, uti Ninus, & urbis. Rel. Vide Tabulas Numiſmatum, in fine hujus Tomi.
g Αὐτὸν] Αὐτῷ τῶν λελογισμένων *Voſſ.* Huds. Αὐτῷ *Voſſ.* Spanh.
h Τετελεσμένων,] Λελογισμένων *Voſſ.* Spanh.
i Καθ᾽ ἑαυτὴν] *Lugd. Bat.* Καθ᾽ ἑαυτῆς.
k Παρὰ τὴν ἀπουσίαν] Κατὰ τὴν ἀπ. *Bod.*
l Σαλεύουσαν.] Σαλευομένην in *pleriſque MSS.* ut & *Roſſ.*
m Εἰς τὸν Σεβαστὸν] Ita, vel εἰς τὸν λιμένα τῆς Καισαρείας Σεβαστὸν cum Cl. *Aldrichio* legendum cenſeo: præſertim cum eo modo legiſſe videatur *Rufinus*, qui vertit, *tranſmiſſuſque in Sebaſtum Cæſareæ portum defertur.* Vide *Ant.* lib. 17. c. 5. §. 1. & Cl. *Relandum* in *Palæſtina* S. p. 672. Huds. Conf. ſup. c. 21. §. 5. Spanh. Τὸν Σεβαστὸν pro quo in margine codicis reperto, imperitus aliquis librarius τὸν Σεβαστὸν textui inſeruit alieno loco. Niſi legiſſet *Rufinus*, omitti poterat. Nunc ſcribendum eſt διαπεράσας εἰς τὸν Σεβαστὸν τὸν λιμένα, vel εἰς τὸν λιμένα τῆς Καισαρείας Σεβαστόν: nam præpoſitionem εἰς in ſoluta oratione caſui ſuo poſtponi, (ſcribitur enim vulgo τὸν Σεβ. εἰς τὸν λιμ.) nimis eſt coactum. Aldr.
n Ἦν οὐκέτι,] *Lugd. Bat.* Οὐκέτι ἦν.
o Πεφωρᾶσθαι,] Πεφανερῶσθαι *Baub.* & *Roſſ.* & mox πεφανέρωται *Voſſ. Baub.* & *Bod.*
p Διασκεδάσειν] Ita cum *Aldrichio* ex *Voſſ. Big. Roſſ.* Ox. & *Bod.* antea erat διασκεδάσειεν, quod forſan idem poteſt ſignificare ac διασκεδάζειν, ut ſupra modo §. 2. ἀποκαλύπτειν idem valet ac ἀποκαλύψειν.

q Πα-

τῇ τόλμῃ [q] παρακροτήσας ἑαυτὸν, [r] ἤγγισεν ὡς ἀσπασόμενος. κἀκεῖνος, τὰς χεῖρας προβαλὼν καὶ τὴν κεφαλὴν παρεκκλίνας, „ [s] ἔστω, ἐξεβόησε, καὶ τοῦτο πατραλοίου, τὸ περιπλέκεσθαί μοι θέλειν, [t] ἐν τηλικαύταις αἰτίαις ὄντα. φθείρου, δυσσεβεστάτη κεφαλὴ, „ μηδέ μου ψαύσῃς, πρὶν ἀποσκευάσασθαι τὰ ἐγκλήματα. δίδωμι δέ σοι [v] δικαστήριον καὶ δικαστὴν εὐκαίρως ἥκοντα, Οὔαρον. ἴθι, καὶ σκέπτου τὴν ἀπολογίαν εἰς αὔριον. [x] παρέχω γάρ σοι καιρὸν [y] πανουργήμασι." πρὸς ταῦτα μηδὲν ὑπ' ἐκπλήξεως ἀποκρίνασθαι δυνηθεὶς αὐτὸς, ὑπέστρεψε. παραγενόμεναι δὲ πρὸς αὐτὸν, διηγήσαντο πάντας τοὺς ἐλέγχους, ἥτε μήτηρ καὶ ἡ γυνή· καὶ τότε μὲν ἀνανήψας, ἐν σκέψει τῆς ἀπολογίας ἦν.

tur *Antipater*; confirmatuſque audacia, velut ejus ſalutandi cauſa, propius accedebat. Atqui ille protenſis manibus & capite averſo, exclamavit, „ & „ hoc parricidæ eſt, qui me amplexari velit, tot „ criminibus implicitus. Diſpereas, nequiſſimum „ caput, & ne me tange, priuſquam tibi objecta „ diluas. Dabo tibi forum judiciale, & judicem, „ qui opportune præſens adeſt, Varum. Abi, & „ de tui defenſione in diem craſtinum cogita. Nam „ tibi ad verſutias *colligendas* tempus concedo." Ad iſta ille animo conſternatus, quia nihil reſpondere potuit foras ſe recepit. Cum autem ad eum veniſſent mater & uxor, ei omnia expoſuerunt indicia. & tunc quidem experrectus, cogitare cœpit quo pacto ſeſe defenderet.

Tandem Antipater de ſui defenſione cogitat.

ΚΕΦ. λβ'.

Ἐπὶ Οὐάρου κατηγορεῖται Ἀντίπατρος, καὶ ἐλέγχοις φανερωτάτοις ἐπίβουλος εὑρίσκεται. τιμωρίας ἀνεβάλλετο Ἡρώδης ἕως ῥαΐσῃ, καὶ ἐν τούτῳ τὴν διαθήκην μεταγράφει.

ΤΗ δὲ ἐπιούσῃ, συνέδριον μὲν ὁ βασιλεὺς ἀθροίζει τῶν συγγενῶν καὶ φίλων, [z] εἰσκαλεῖ δὲ καὶ τοὺς Ἀντιπάτρου φίλους. προκαθέζεται δ' αὐτὸς ἅμα Οὐάρῳ, καὶ τοὺς μηνυτὰς ἅπαντας ἐκέλευσεν εἰσαγαγεῖν. ἐν οἷς εἰσήχθησαν καὶ τῆς Ἀντιπάτρου μητρὸς οἰκεταί τινες, οἱ πρὸ ὀλίγου συνειλημμένοι, γράμματα κομίζοντες ἀπ' αὐτῆς πρὸς τὸν υἱὸν τοιάδε. „ Ἐπεὶ τοῦ πεφώραται „ πάντα ἐκεῖνα παρὰ τῷ πατρί σου, μὴ παραγίνου πρὸς „ αὐτὸν, ἂν μή τινα πορίσῃ παρὰ Καίσαρος δύναμιν." τούτων σὺν τοῖς ἄλλοις εἰσηγμένων, Ἀντίπατρος εἰσέρχεται, καὶ [a] πεσὼν πρηνὴς πρὸ τῶν ποδῶν τοῦ πατρὸς, „ ἱκετεύω, πάτερ, ἔφη, μηδέν μου προκατεγνωκέναι, „ παρασχεῖν δέ μοι τὰς ἀκοὰς ἀκεραίους εἰς τὴν „ ἀπολογίαν. ἀποδείξω γὰρ ἐμαυτὸν καθαρὸν, ἂν σὺ θέλῃς.

β'. Ὁ δ' αὐτῷ σιγᾷν ἐγκραγὼν πρὸς τὸν Οὔαρον εἶπεν. „ Ἀλλ' ὅτι μὲν καὶ σὺ, Οὔαρε, καὶ πᾶς δικαστὴς ὅσιος, Ἀντίπατρον [b] ἐξώλη κρινεῖ πέπεισμαι. δέδοικα δὲ [c] μὴ κἀμοῦ μισήσῃς τὴν τύχην, „ κἀμὲ κρίνῃς πάσης ἄξιον συμφορᾶς, τοιούτους υἱοὺς „ γεγεννηκότα. χρὴ δέ με [d] διὰ τοῦτο ἐλεεῖσθαι μᾶλλον, ὅτι πρὸς οὕτω μιαροὺς καὶ φιλοστοργότατος „ πατὴρ ἐγενόμην. τοὺς μὲν γὰρ προτέρους βασιλείας „ τε ἔτι νέους ἀξιώσας, καὶ, πρὸς τοῖς ἐν Ῥώμῃ τροφείοις, φίλους Καίσαρος ζηλωτούς τε ποιήσας βασιλεῦσιν ἑτέροις, εὗρον ἐπιβούλους, οἳ τεθνήκασι τὸ „ πλέον Ἀντιπάτρου. νέῳ γὰρ ὄντι καὶ διαδόχῳ, τούτῳ μάλιστα τὴν ἀσφάλειαν ἐπορίζομην. τὸ δὲ μιαρὸν τοῦτο θηρίον, τῆς ἐμῆς ὑπερεμπλησθὲν [e] ἀνεξικακίας, ἤνεγκε κατ' ἐμοῦ τὸν κόρον. ἔδοξα γὰρ αὐτῷ πολὺν ζῆν χρόνον, καὶ τὸ ἐμὸν γῆρας ἐβαρύνθη, „ βασιλεὺς τ' οὐχ ὑπέμεινεν, εἰ μὴ διὰ πατροκτονίας, γενέσθαι. δίκαιά τι βουλευσάμενος, ὅτι κα-

CAP. XXXII.

Apud Varum accuſatus Antipater, manifeſtiſſimis indiciis convincitur. Supplicium ejus differt Herodes donec ipſe convaleſcat, & interea teſtamentum corrigit.

DIE autem ſequente concilium cogit rex cognatorum & amicorum, inſuper & Antipatri amicos advocat. Ipſe autem cum Varo *concilio* præſidet, & indices cunctos adduci juſſit; in quibus adducti erant etiam ſervi quidam matris Antipatri non multo ante comprehenſi, ab ea ad filium deportantes hujuſcemodi literas: „ Quandoquidem „ iſta omnia patri tuo comperta ſunt, cave ad „ eum venias, niſi auxilium à Cæſare impetrave„ ris." His ſimul cum aliis introductis, ingreditur Antipater: cumque pronus ante pedes patris cecidiſſet, „ Oro, inquit, pater, ne me ante tem„ pus condemnatum habeas, ſed aures integras „ & incorruptas meæ defenſioni adhibeas. nam „ memet, ſi tu velis, *ſceleris* purum demon„ ſtrabo.

Judicio ſiſtitur coram Varo. Antt. l. 17. c. 5. §. 3.

2. Herodes autem, cum alta voce Antipatro ſilentium imperaſſet, ad Varum dicebat. At enim nul„ lus dubito, quin & tu quidem, Vare, & quivis „ juſtus judex, Antipatrum hominem perditiſſi„ mum pronunciabis. Nonnihil tamen veritus ſum, „ ne mea quoque tibi inviſa ſit fortuna, omnique „ calamitate me dignum cenſeas, qui ejuſmodi fi„ lios genuerim. Verum ob hoc mei potius miſera„ tione commoveri debes, quod liberorum adeo „ ſceleſtorum pater amantiſſimus fuerim. Nam & „ filios priores, quos, dum adhuc eſſent adoleſcentu„ li, mei in regno ſucceſſores conſtitueram, & „ quos, ne quid dicam de præmiis educationis Ro„ mæ perſolutis, Cæſaris amicos aliiſque regibus „ invidendos feceram, cum mei inſidiatores inve„ niſſem, è medio ſuſtuli in Antipatri gratiam. „ Huic enim, utpote juveni & ſucceſſori, ſecurita„ tem *modis omnibus* præſtari volui. At nefaria hæc „ belua, mea patientia ſupra modum expleta, in me „ ſatietatem ſuam profudit. nam & ipſi diu vivere „ viſus ſum, meamque graviter tulit ſenectutem, „ ſeque regnum adipiſci niſi parricidio non paſſus „ eſt.

Ab Herode accuſatur. Ibid.

q Παρακροτήσας] Ita clariſſime habet *Lugd. Bat.* pro παραθαρσύνας, quod in reliquis omnibus eſt. Et videtur melior eſſe hæc noſtra lectio. dicit enim non modo Antipatrum confirmaſſe animum ſuum, verum etiam fiduciam vultus & lætitiæ ſumpſiſſe, quaſi eſſet applauſu dignus, re optime geſta. Hav.

r Ἤγγισεν] Ἤγγιζεν *Bod.* ἤγγιζε *Rhed.*

s Ἔστω, ἐξεβόησε,] In *MS. Bod.* ἔσω, ἔσω ἐξεβόησε.

t Ἐν τηλικαύταις αἰτίαις ὄντα.] *Roſ.* Ἐπὶ, &c.

v Δικαστήριον] Καὶ δικαστήριον *Buſb. Lugd. Bat.* & *Rhed.* & δικαστήριον, & δικαστὴν οἶα, ἥκ. *Bod.*

x Παρέχω γάρ σοι καιρόν] Æneas ad Turnum apud Virgil. 12. Æneid. verſu 891.

Verte omnes tete in facies; & contrahe quidquid,
Sive animis, ſive arte vales; Hav.

y Πανουργήμασι.] *Roſ.* Πανουργεύμασι.

z Εἰσκαλεῖ δὲ] Qui, cum Alexander cauſam diceret, excluſerat Archelaum. Aldr.

a Πεσὼν πρηνὴς] Πρηνὴς, ἐπὶ πρόσωπον πεπτωκὼς Heſychius. infra lib. 6. c. 1. §. 6. πρηνὴς ἐπ' αὐτῷ, &c. κείμενον. Stahl.

b Ἐξώλη] Ita *Aldrichius* cum *Big.* & *Bod.* ἐξώλην perperam in *cæteris.*

c Μὴ κἀμοῦ] *Roſ.* Κἀγὼ μὴ κἀμοῦ non male. Hav.

d Διὰ τοῦτο] Καὶ διὰ τοῦτο *Buſb.*

e Ἀνεξικακίας,] Conf. ſupr. c. 25. §. 1. Stahl.

f Ευημα,]

eſt. * quæ non immerito in me ſtatuit, quod eum rejectaneum ex agro accerſiverim, &, excluſis quos mihi regina pepererat filiis, regni *mei* ſucceſſorem declaraverim. Tibi, Vare, mentis meæ errorem confiteor. Ego filios iſtos in memet irritavi, quod ſpes illis Antipatri gratia juſtas præciderim. Ecquid beneficii in eos contuli, quod non in iſtum cumulatius effudi? cui vivus etiam poteſtatem meam pene conceſſi, plane & aperte in teſtamento regni ſucceſſorem ſcripſi, & ſeorſum quidem reditum quinquaginta talentorum ei attribui, abunde vero pecuniarum ex meis ſuppeditavi; & nunc cum Romam navigaret, trecenta talenta dedi, ſolumque ex omni familia mea, tanquam patris ſervatorem, Cæſari commendatum eſſe volui. Ecquid vero illi ſceleris ejuſmodi admiſerunt, quantum Antipater? ecquidve probationis contra eos prolatum, quale hunc inſidiatorem eſſe arguit? Verum aliquid proloqui auſus eſt parricida, ſperatque fore ut verborum præſtigiis rurſum occulat veritatem. Tibi, Vare, cavendum: nam ego *iſtam* beluam *probe* novi, & quam ſit veriſimilia dicturus jam nunc proſpicio, fletuſque *ejus* ſimulatos. Hic eſt qui me quondam monebat, ut Alexandrum, cum in vivis eſſet, caverem, neque corpus *meum* omnibus crederem. Hic eſt qui uſque ad cubile meum ingredi ſolebat, & circumſpicere ne quis mihi forte paraſſet inſidias. † Hic eſt qui ſomnos meos curabat, & mihi ſecuritatem præſtabat, & qui mihi occiſorum vicem dolenti conſolationem adhiberet, & de fratrum viventium benevolentia dijudicaret, mei propugnator, & corporis cuſtos. Cum, Vare, in mentem revoco, quantus in unaquaque re ſit veterator, & quam egregius ſimulator, vix me credo vivere, & mirari ſubit quo pacto ſummum adeo inſidiatorem effugerim. Quandoquidem vero Deus aliquis domum meam deſolare videatur, mihique dilectiſſimos contra me ſemper incitare, ego quidem fatum *meum* lugebo, meamque ſolitudinem gemitibus proſequar. Nemo autem qui ſanguinem meum ſitierit è manibus elabetur, etiamſi adverſus omnes filios meos extiterint probationes.

Antipatri defenſio. *Antt. l. 17. c. 5. §. 4.*

3. Dum iſta diceret, ‡ illi quidem ex animi perturbatione abruptus eſt ſermo: Nicolaum vero, unum ex amicis, probationes perſequi juſſit. Interea autem Antipater, ſublato capite (ad patris enim pedes proſtratus jacebat) *magna voce* clamabat; „ Tu, pater, cauſam meam egiſti. Nam quomodo ego parricida *qui* te confitentem habeam, quod ſemper cuſtos tibi adfuerim. pietatem *meam* appellas prodigioſa mea mendacia & ſimulationem. Quomodo itaque aliis in rebus tantæ calliditatis, adeo bardus & inſipiens eram, ut, non intelligerem, facile non eſſe homines latere tantum ſceleris machinantem, cœleſtem vero latere judicem omnino non poſſe, qui omnia aſpicit & ubique præſens adeſt? an fratrum exitum ignorabam, quorum pœnas Deus adeo perſequutus eſt, quod tibi necem machinati fuerint? Quid autem erat quod me contra te incitaret? num regni cupido? ſed regnabam. num odii ſuſpicio? Nonne diligebar? Prætereane aliquis ex te metus? Quin te incolumem ſervans, aliis timendus eram. Num

παραγαγὼν αὐτὸν ἐκ τῆς χώρας ἀπερριμμένον, καὶ παρωσάμενος τοὺς ἐκ βασιλίδος μοι γεγεννημένους, ἀπέδειξα τῆς ἀρχῆς διάδοχον. ἐξομολογοῦμαί σοι, Οὔαρε, τὴν ἐμαυτοῦ φρενοβλάβειαν. ἐγὼ τοὺς υἱοὺς ἐκείνους κατ' ἐμαυτοῦ παρώξυνα, δικαίας αὐτῶν ἀποκόψας ἐλπίδας, δι' Ἀντίπατρον. καὶ τί μὲν ἐκείνους εὐηργέτησα τηλικοῦτον, ἡλίκον τοῦτον; ᾧ γε ζῶν μὲν ὀλίγου δεῖν παρεκεχωρήκεσα τῆς ἐξουσίας, φανερῶς δὲ ταῖς διαθήκαις ἐνέγραψα τῆς ἀρχῆς διάδοχον, καὶ πρόσοδον μὲν ἰδίᾳ πεντήκοντα ταλάντων [f] ἔνειμα, τῶν δὲ ἐμαυτοῦ ἐχορήγησα χρημάτων ἀνέδην, πλέοντι δὲ νῦν εἰς Ῥώμην ἔδωκα τριακόσια τάλαντα, Καίσαρι δὲ ἐξ ὅλης τῆς γενεᾶς μόνον ὡς σωτῆρα τοῦ πατρὸς παρεθέμην. τί δὲ ἐκεῖνοι τοιοῦτον ἠσέβησαν, οἷον Ἀντίπατρος; ἢ τίς ἔλεγχος ἠνέχθη κατ' αὐτῶν, ἡλίκος [g] ἀποδείκνυσι τοῦτον ἐπίβουλον; ἀλλὰ φθέγγεσθαί τι τετόλμηκεν ὁ πατροκτόνος, καὶ πάλιν δόλοις τὴν ἀλήθειαν ἐπικαλύψειν ἐλπίζει. Οὔαρε, σοὶ φυλακτέον. ἐγὼ γὰρ οἶδα τὸ θηρίον, καὶ προορῶμαι τὴν μέλλουσαν ἀξιοπιστίαν, καὶ τὸν ἐπίπλαστον ὀλοφυρμόν. οὗτός ἐστιν ὁ παραινῶν ἐμοί ποτε φυλάττεσθαι ζῶντα Ἀλέξανδρον, καὶ μὴ πᾶσι πιστεύειν τὸ σῶμα. οὗτος ὁ μέχρι τῆς κοίτης εἰσάγων, καὶ μή τις ἐνεδρεύοι περιβλέπων. οὗτος ὁ ταμίας τῶν ὕπνων, καὶ χορηγὸς τῆς ἀμεριμνίας, ὁ παραμυθούμενος τὴν ἐπὶ τοῖς ἀνῃρημένοις λύπην, καὶ διακρίνων τὴν τῶν ζώντων εὔνοιαν ἀδελφῶν, ὁ ὑπερασπιστὴς ὁ ἐμός, ὁ σωματοφύλαξ. ὅταν ἀναμνησθῶ, Οὔαρε, τὸ πανοῦργον ἐν ἑκάστῳ καὶ τὴν ὑπόκρισιν, ἀπιστία με τοῦ ζῆν εἰσέρχεται, καὶ θαυμάζω πῶς οὕτω βαθὺν ἐπίβουλον διέφυγον. ἀλλ' [h] ἐπεὶ [i] δαίμων τις ἐξερημοῖ τὸν ἐμὸν οἶκον, καὶ μοι τοὺς φιλτάτους ἐπανίστησιν ἀεί, κλαύσομαι μὲν ἐγὼ τὴν ἄδικον εἱμαρμένην, καὶ κατ' ἐμαυτὸν στενάξω τὴν ἐρημίαν. διαφεύξεται δ' οὐδεὶς διψήσας τοὐμὸν αἷμα, κἂν διὰ πάντων μου τῶν τέκνων ὁ ἔλεγχος ἔλθῃ.

γʹ. Τοιαῦτα λέγων, αὐτὸς μὲν ὑπὸ συγχύσεως ἐνεκόπη. Νικολάῳ δέ, ἑνὶ τῶν φίλων, λέγειν „ τὰς [k] ἀποδείξεις ἐκέλευε. μεταξὺ δὲ ὁ Ἀντίπατρος ἐπάρας τὴν κεφαλήν, ἔκειτο γὰρ δὴ βεβλημένος πρὸ τῶν ποδῶν τοῦ πατρός, ἐβόα. „ Σύ, πάτερ, ὑπὲρ ἐμοῦ πεποίηκας τὴν ἀπολογίαν. πῶς γὰρ ἐγὼ πατροκτόνος, ὃν ὁμολογεῖς αὐτὸς φύλακα διὰ παντὸς ἐσχηκέναι. τερατείαν δέ μου καὶ ὑπόκρισιν λέγεις, τὴν εὐσέβειαν. πῶς οὖν ὁ πανοῦργος οὕτως ἐν τοῖς ἄλλοις ἄφρων ἐγενόμην, ὡς μὴ νοεῖν, ὅτι λαθεῖν [l] οὐδὲ ἀνθρώπους ῥᾴδιον τηλικοῦτον [m] μῦσος ἐνσκευαζόμενον, τὸν δὲ ἀπ' οὐρανοῦ δικαστὴν ἀμήχανον, ὃς ἐφορᾷ πάντα, καὶ πανταχοῦ πάρεστιν; ἢ τὸ τῶν ἀδελφῶν τέλος ἠγνόουν, ὡς ὁ Θεὸς οὕτω μετῆλθε τῆς εἰς σὲ κακοβουλίας; τί δέ με καὶ παρώξυνε κατὰ σοῦ; βασιλείας ἐλπίς; ἀλλ' ἐβασίλευον. ὑπόνοια μίσους; [n] οὐ γὰρ ἐστεργόμην; φόβος ἐκ σοῦ τις ἄλλος; ἀλλὰ μὴν σὲ τηρῶν, ἑτέροις φοβερὸς ἤμην.

f Ἔνειμα,] Roſʃ. Ἔνεμον.
g Ἀποδείκνυσι] Roſʃ. Ἐπιδείκνυσι.
h Ἐπεὶ] Ita in *MSS.* ἐπειδὴ δαίμων τις ἐξερημοῖ *Baſ.* & *Gen.*
i Δαίμων——οἶκον,] Domum meam deſolat, inſtigatque dilectiſſimos, quos contra me ſemper incitat. Oxon. Spanh.
k Ἀποδείξεις] Iterum cum *MSS.* ἐπιδείξεις *Baſ.* & *Gen.* Huds. Ἀποδείξεις *Big. Bod.* Ox. Spanh.
l Οὐδὲ] Forte οὐδ' ἄν. Ald. οὐδ' *Voſſ.* & *Big.* ὅτι *Ald.* Huds. Οὐδὲ *Baſil.* οὐδ' *Big.* fortè οὐδ' ἂν Ox. Spanh.
m Μῦσος] Ita *Big.* μῖσος in *cæteris*. Huds. Μῦσος *Big.* Spanh.
n Οὐ γὰρ ἐστεργόμην;] Ἀλλ' ἐστεργόμην *Bas.* [illegible] *Roſ.* Μὴ γὰρ οὐκ ἐστεργόμην; *Roſ.*
* Quæ profecto non iniqua ratione cogitavit, *Ruf.*
† Hic eſt ſomni diſpenſator & miniſter ſecuritatis. *Hegeſipp.*
‡ Indignatione pariter & dolore intercepta eſt vox loquentis: *Hegeſipp.*

Ἔξω

» ἡμῖν. ἔνδεια χρημάτων; καὶ τίνι μᾶλλον [o] ἐξῆν ἀναλίσκειν; εἰ δ' ἐξωλέστατος πάντων ἀνθρώπων ἐγενόμην, καὶ θηρίου ψυχὴν εἶχον ἀνημέρου, πάτερ, οὐκ ἂν ταῖς σαῖς εὐεργεσίαις ἐνικήθην, ὃν κατήγαγες μὲν, ὡς ἔφης αὐτὸς, προέκρινας δὲ [p] τοσούτων τέκνων, ἀπέδειξας δὲ ζῶν βασιλέα, διὰ δ' ὑπερβολὴν τῶν ἄλλων ἀγαθῶν ἐποίησας ἐπίφθονον; ὢ τάλας ἐγὼ τῆς πικρᾶς ἀποδημίας· ὡς πολὺν ἔδωκα καιρὸν τῷ φθόνῳ, καὶ μακρὰν τοῖς ἐπιβουλεύουσι [q] διωρίαν. σοὶ δὲ, πάτερ, καὶ τοῖς σοῖς ἀγῶσιν ἀπεδήμουν, ἵνα μὴ Συλλαῖος τοῦ σοῦ γήρως καταφρονήσῃ. Ῥώμη μοι μάρτυς τῆς εὐσεβείας, καὶ ὁ τῆς οἰκουμένης προστάτης Καῖσαρ, ὁ Φιλοπάτορά με πολλάκις εἰπών. λάβε, πάτερ, τὰ παρ' αὐτοῦ γράμματα. ταῦτα τῶν ἐνθάδε διαβολῶν πιστότερα. [r] ταῦτα ἀπολογία μοι μόνη. τούτοις τῆς εἰς σὲ φιλοστοργίας τεκμηρίοις χρῶμαι. μέμνησο δὲ ὡς οὐχ ἑκὼν ἔπλεον, ἐπιστάμενος τὴν ἐμφωλεύουσαν [s] τῇ βασιλείᾳ [t] καθ' ἐμοῦ δυσμένειαν. σὺ δέ με, πάτερ, ἄκων ἀπώλεσας, ἀναγκάσας καιρὸν διαβολῆς δοῦναι τῷ φθόνῳ. [v] πάρειμι δὲ, ἐπὶ τοὺς ἐλέγχους πάρειμι, διὰ γῆς καὶ θαλάσσης οὐδὲν οὐδαμοῦ παθὼν ὁ πατροκτόνος. [x] ἀλλὰ μήπω τούτῳ ὠφέλημαι τῷ τεκμηρίῳ. κατέγνωσμαι γὰρ καὶ [y] παρὰ Θεῷ [z] καὶ παρὰ σοὶ, πάτερ. κατεγνωσμένος δὲ δέομαι, μὴ [a] ταῖς ἄλλων βασάνοις πιστεύειν, ἀλλὰ κατ' ἐμοῦ φερέσθω τὸ πῦρ, ὁδευέτω διὰ τῶν ἐμῶν σπλάγχνων τὰ ὄργανα, μὴ φείδεσθε ὀλοφυρμοῦ τοῦ μιαροῦ σώματος. εἰ γάρ εἰμι πατροκτόνος, οὐκ ὀφείλω θνήσκειν [b] ἀβασανίστως." τοιαῦτα [c] μετ' ὀλολυγμοῦ καὶ δακρύων ἐκβοῶν, τούς τε ἄλλους ἅπαντας καὶ τὸν Οὔαρον εἰς οἶκτον προεκαλέσατο. μόνον δὲ ὁ θυμὸς Ἡρώδην ἄδακρυν διεκράτει, τοὺς ἐλέγχους ἀληθεῖς ἐπιστάμενον.

δ'. [d] Ἐν τούτῳ, τοῦ βασιλέως κελεύσαντος, Νικόλαος, πολλὰ πρὸς τὸ πανοῦργον τὸ Ἀντιπάτρου προειπὼν, καὶ τὸν ἐπ' αὐτοῦ διαχέας ἔλεον, ἔπειτα πικρὰν κατηγορίαν [e] κατέτεινε, πάντα μὲν τὰ κατὰ τὴν βασιλείαν κακουργήματα [f] περιτιθεὶς αὐτῷ, μάλιστα δὲ τὴν ἀναίρεσιν τῶν ἀδελφῶν, ἀποδεικνὺς ταῖς [g] ἐκείνου διαβολαῖς ἀπολωλότας. ἐπιβουλεύειν δὲ αὐτὸν ἔλεγε καὶ τοῖς ζῶσιν, ὡς ἐφέδροις τῆς διαδοχῆς. τὸν γὰρ [h] παρασκευάσαντα πατρὶ φάρμακον, πότε ἂν ἀδελφῶν ἀποσχέσθαι; [i] προελθὼν δὲ ἐπὶ τὸν ἔλεγχον τῆς φαρμακείας, τάς τε μηνύσεις ἑξῆς ἀπεδείκνυε, καὶ περὶ Φερώρα κατεσχετλίαζεν, ὅτι κἀκεῖνον Ἀντίπατρος ποιήσειεν ἀδελφοκτόνον, καὶ τοὺς φιλτάτους τῷ βασιλεῖ διαφθείρας, ὅλον τοῦ [k] μύσους ἀναπλήσειε τὸν οἶκον. ἄλλα τε πολλὰ πρὸς τούτοις εἰπὼν καὶ ἀποδείξας, καταπαύει τὸν λόγον.

έ. [l] Οὔαρος δὲ κελεύσας ἀπολογεῖσθαι τὸν Ἀντίπα-

» pecuniæ inopia? Et cui adeo licebat quantum vellet expendere? Sin vero omnium hominum perditiſſimus evaſerim, & immanis belluæ animam nactus fuerim, pater, annon tuis vincendus eſſem beneficiis, quem, ut ipſe dixiſti, *in regiam* reduxeris, & tot filiis prætuleris, & vivus regem declaraveris, aliorumque bonorum ingenti magnitudine invidendum reddideris? O me miſerum, ex acerba peregrinatione mea! quam multum temporis livori, & quam longum inſidiantibus ſpatium dederim. Verum tui gratia, pater, & ad tuas cauſas agendas peregre proficiſcebar, ne Syllæus tuam contemptui haberet ſenectutem. Roma mihi teſtis eſt pietatis, & qui orbi terrarum præeſt Cæſar, qui me patris amatorem ſæpiuſcule vocabat. Accipe, pater, has ab eo literas. Iſtæ plus fidei merentur quam *fictæ* criminationes. iſtæ ſola mei defenſio. iſtis mei erga te affectûs argumentis utor. Memento quod invitus hinc navigaverim, ut qui probe norim latentes in regno contra me inimicitias. Tu me, pater, præter voluntatem tuam perdidiſti, qui me accuſandi tempus invidiæ dare compuliſti. Verum præſens adſum, adſum adverſus indicia, terra marique nihil omnino ut parricida perpeſſus; quanquam nihil mihi profuturum ſit hoc argumentum. nam & apud Deum & apud te, pater, ſum condemnatus: condemnatus autem precor, ne aliorum tormentis fidem habeas, ſed in me feratur ignis, per viſcera mea pergant quæſtionum fidiculæ. Ne mihi parcite lamentationis ergo à ſceleſto corpore profectæ. nam ſi parricida ſum, mori non debeo cruciatuum expers". Talia cum ejulatu & lachrymis vociferans, & alios omnes & Varum ad miſericordiam alliciebat. Solum autem Herodem à lachrymis continebat iracundia, utpote quod probationes veras eſſe cognoverit.

4. Tum Nicolaus juſſu regis multa de Antipatri calliditate præfatus, diſcuſſaque illius miſericordia, mox atrociſſimam accuſationem inſtituit, cuncta quidem in regnum admiſſa maleficia ei adſcribens, maxime vero fratrum interitum, quos ipſius calumniis periiſſe demonſtrabat. Quin & ſuperſtitibus eum inſidiari dicebat, ut qui id agerent ut ſucceſſionem interciperent. Quomodo enim à fratribus abſtinere potuit, qui patri venenum paraverat? Cum autem ad veneni probationem veniſſet, & ordine proferebat indicia; & de Pherora valde indignabatur, quod & ipſum Antipater fratricidam feciſſet, iiſque qui regi amiciſſimi erant corruptis, regiam omnem ſcelere compleviſſet. Atque ita, aliis inſuper multis dictis & probatis, finem dicendi facit. *Nicolaus Antipatri crimina exaggerat. Antt. l. 17. c. 5. §. 5. & 6.*

5. Varus autem cum reſpondere juſſiſſet Antipatrum, *Varus Antipatro dicendi pro ſe*

o Ἐξῆν] *Roſ.* Ἐξὸν.
p Τοσούτων] Σὺ τῶν *Big.* Spanh.
q Διωρίαν.] Διωρία ἐχρῶντο οἱ Ἀθηναῖοι, ὥστ' αὐτῷ δὴ προθεσμίαν frequente. Phrynichus. Sic διωρίαν βουλῆς infr. lib. 5. c. 9. §. 1. Spanh.
r Ταῦτα ἀπολογία μοι μόνη.] Ita, ταῦτα ἀπολογία μοι μόνη, cum *Aldricho* inſerta dedimus ex *MS. Gr. & Lat.* Huds. Ταῦτα ἀπολογία μοι μόνη *MS. & Rufin. Oxon.* Spanh. Addit item *Roſ.* Ταῦτα ἀπολογία μοι μόνη. Ita ſcribens. Hav.
s Τῇ βασιλείᾳ] *Lugd. Bat.* Τῆς βασιλείας. Non incongrue. Hav.
t Καθ' ἐμοῦ] Abſunt a *Roſ.*
v Πάρειμι—πάρειμι,] Ita in omnibus fere (certe etiam in *Lugd. Bat.* & *Roſ.*) *MSS.* πάρειμι διὰ γῆς καὶ θαλ. in *Edit. Baſ.* & *Gen.* omiſſis reliquis.
x Ἀλλὰ—τεκμηρίῳ.] Quamquam nihil mihi profuturum ſit hoc argumentum *Oxon.* Spanh.
y Παρὰ Θεῷ] Παρὰ Θεῷ καὶ παρὰ ἀνθρώποις καὶ σ. in *Bod.* & *Gall.* Huds. Imo etiam in *Roſ.* & ſi velit quis recipi, non abnuo. Hav.
z Καὶ παρὰ σοί,] Καὶ παρὰ ἀνθρώποις add. *Bod. Oxon.* Spanh.

a Ταῖς ἄλλων βασάνοις] Ταῖς τῶν ἄλλων *Bod.* & *Rhed.*
b Ἀβασανίστως.] *Lugd. Bat.* Ἀβασανίστους.
c Μετ' ὀλολυγμοῦ] Μετ' ὀλοφυρμοῦ in quibuſdam *libris.* Huds. Sed in *Lugd. Bat.* atque *Roſ.* lectio *Hudſoniana* quoque exſtat. Hav.
d Ἐν τούτῳ,] *Roſ.* Ἐν τούτοις.
e Κατέτεινε,] Κατέτεινε in *pleriſque* (etiam *Lugd. Bat.*) *MS.* Huds. Κατέτεινε *MS. Ox.* κατατείνεσθαι *fidibus contentis torqueri*, de quæſtionibus ſervorum apud Demoſthenem adv. Olympiod. p. 592. C. κατατεινόμενος ὑπὸ τοῦ βασάνου apud *Euripid. Hecub.* v. 131. λόγων κατατεινομένων *ſermonum controverſorum.* Galenus κατατείνεσθαι pro *diſtrahi labore* uſurpat. Spanh.
f Περιτιθεὶς] Ita *Bod.* & *Raf.* ἀνατιθεὶς in *Editis Aliiſque.* Huds. Περιθεὶς *MS. Lipſ.* Spanh.
g Ἐκείνου διαβολαῖς ἀπολωλότας.] *Roſ.* Ἐκείνου δ. ἀπολωλότας.
h Παρασκευάσαντα] Παρασκευάσαντα *Bod.* Spanh.
i Προελθὼν δὲ] Ita *Aldrichius* cum *Big.* & *Bod.* προσελθὼν in *cæteris.*
k μύσους ἀναπλήσειε] Ita ex *MSS.* (etiam *Lugd. Bat.*) μύσους in *Editis.*
l Οὔαρος δὲ κελεύσας] Οὐάρου δὲ κελεύσαντος *Bod.* & *Roſ.*

perſtatem facit. Ant. l. 17. c. 5. §. 6.

patrum, & ille nihil amplius loquutus, quam Deus teſtis eſt innocentiæ meæ, tacitus jaceret, petiit ut venenum afferretur, & vincto cuidam capitis damnato ebibendum dedit. Cumque ille ſtatim moreretur, Varus quidem, nonnulla in occulto cum Herode colloquutus, quæ geſta erant in concilio ad Cæſarem ſcripſit, poſteroque die *inde* diſcedit: rex autem in vincula conjicit Antipatrum; certoſque ad Cæſarem miſit, qui ſuam illi calamitatem nunciarent.

Antipater in vincula conjectus. Ant. l. 17. c. 5. §. 7.

Ejus in Salomen inſidiæ detectæ ex literis Acmes. Ant. l. 17. c. 5. §. 7.

6. Poſt hæc autem Salomen inſidiis appetiiſſe arguebatur Antipater. Quidam enim è domeſticis Antiphili venerat, literas ferens ab ancillula Juliæ, cui nomen erat Acme. Atque ab ipſa quidem ſcriptum erat regi, * inter literas Juliæ quaſdam à Salome datas ſe reperiſſe, eique clam benevolentiæ ergo *eas* miſiſſe. In Salomes autem literis contumeliæ erant in regem acerbiſſimæ, & accuſatio graviſſima. Iſtæ vero ab Antipatro fictæ erant, cumque is Acmen *pecunia* corrupiſſet, ei perſuaſit ut literas ad Herodem mitteret. Res autem comperta eſt ex ejus ad illum literis. nam muliercula ei ſcripſerat, „ Sicut voluiſti, patri „ tuo ſcripſi, literaſque iſtas *ad eum* miſi, per- „ ſuaſum habens, regem ſorori ſuæ nequaquam „ parſurum, cum eas legerit. Bene autem facies, „ ſi, rebus omnibus perſectis, promiſſorum tuo- „ rum memor fueris.

Inde Herodes Antipatrum de nece filiorum ſuſpicatur.

7. Hiſce literis, & quæ in Salomen compoſitæ erant, deprehenſis, regem ſubiit cogitatio, forſan & illas contra Alexandrum fictas fuiſſe: & vehementer perturbatus erat ex animi motu, quod parum abfuerit quin ſororem propter Antipatrum occidiſſet. Itaque non amplius cunctatus eſt omnia ejus crimina in eum perſequi: ſed, dum in Antipatrum incitatur, morbo difficili corripitur. Veruntamen de Acme & accuſatione in Salomen *improbe* conficta literas ad Cæſarem dedit: cumque teſtamentum afferri juſſiſſet, *illud* mutabat, regemque declarabat Antipam, præteritis Archelao & Philippo natu grandioribus. nam & illos calumniatus fuerat Antipater. Cæſari autem, præter vaſa aliaque ei donata, mille talenta † reliquit, itemque uxori ejus & liberis & amicis & libertis circiter quingenta: cæteriſque omnibus agrorum & pecuniarum non parum diſtribuit; ac ſororem Salomen donis luculentiſſimis honoravit. Et in teſtamento quidem iſta correxit.

Literas de eo Romam mittit. Ant. l. 17. c. 5. §. 8.

Teſtamentum de novo condit. l. 17. c. 6. §. 1.

τρον, ὡς οὐδὲν πλέον [m] ἐκεῖνος εἰπὼν, ἢ Θεὸς ἐστί μοι τοῦ μηδὲν ἀδικεῖν μάρτυς, ἔκειτο [n] σιγῶν, [o] αἰτήσας τὸ φάρμακον, δίδωσί τινι τῶν ἐπὶ θανάτῳ [p] κατακρίτων δεσμώτῃ πιεῖν· τοῦ δὲ παραχρῆμα τελευτήσαντος, ὁ μὲν Οὔαρος, ἀπορρήτους ποιήσας τὰς πρὸς Ἡρώδην ὁμιλίας, καὶ τὰ περὶ τὸ συνέδριον Καίσαρι γράψας, μετὰ μίαν ἡμέραν χωρίζεται. [q] δεσμεῖ δ' ὁ βασιλεὺς Ἀντίπατρον, καὶ πρὸς Καίσαρα τοὺς δηλώσοντας τὴν συμφορὰν ἐξέπεμψεν.

ϛ. Μετὰ δὲ ταῦτα, καὶ κατὰ Σαλώμης [r] ἐπίβουλος Ἀντίπατρος εὑρίσκεται. τῶν γὰρ Ἀντιφίλου τις [s] οἰκετῶν ἧκεν, ἐπιστολὰς κομίζων ἀπὸ Ῥώμης παρὰ Ἰουλίας θεραπαινίδος, [t] Ἀκμῆς τοὔνομα. καὶ παρὰ μὲν ταύτης ἐπέσταλτο βασιλεῖ, τὰς παρὰ Σαλώμης ἐπιστολὰς ἐν τοῖς Ἰουλίας εὑρηκέναι γράμμασι. πεπομφέναι τε αὐτῷ λάθρα δι' εὔνοιαν. αἱ δὲ τῆς Σαλώμης λοιδορίας τε τοῦ βασιλέως περιεῖχον πικροτάτας, καὶ κατηγορίαν μεγίστην. ταύτας δὲ πλάσας [u] ὁ Ἀντίπατρος, καὶ τὴν Ἀκμὴν διαφθείρας, ἔπεισεν Ἡρώδῃ πέμψαι. διηλέγχθη δὲ ἐκ τῆς πρὸς αὐτὸν ἐπιστολῆς. καὶ γὰρ [x] ἐκείνῳ τὸ γύναιον ἔγραψεν· „ ὡς [y] ἠβουλήθης, ἔγραψά σου τῷ „ πατρὶ, καὶ τὰς ἐπιστολὰς ἐκείνας ἔπεμψα, πεπεισ- „ μένη τὸν βασιλέα μὴ [z] φείσασθαι τῆς ἀδελφῆς, ὅταν „ ἀναγνῷ. καλῶς δὲ ποιήσεις, ἐπειδὰν ἀπαρτισθῇ πάν- „ τα, μνημονεύσας ὧν ὑπέσχου.

ζ. Ταύτης φωραθείσης τῆς ἐπιστολῆς, καὶ τῶν κατὰ [a] Σαλώμην ἐνσκευασθεισῶν, ἔννοια [b] μὲν ἐμπίπτει τῷ βασιλεῖ, τάχα καὶ κατ' Ἀλεξάνδρου πλασθῆναι γράμματα. περιαλγὴς δὲ ἦν ὑπὸ τοῦ πάθους, ὡς παρ' ὀλίγον καὶ τὴν ἀδελφὴν [c] ἀποκτείνας δι' Ἀντίπατρον. οὐκέτι οὖν ἀνεβάλλετο λαβεῖν τιμωρίαν ὑπὲρ ἁπάντων. ὁρμώμενος δὲ ἐπὶ τὸν Ἀντίπατρον, ἐπισχέθη νόσῳ χαλεπῇ. περὶ μέντοι τῆς Ἀκμῆς καὶ τῶν κατὰ Σαλώμης [d] ἐσκευωρημένων, ἐπέστειλε Καίσαρι· τήν τε διαθήκην [e] αἰτήσας, μετέγραφε, καὶ βασιλέα μὲν ἀποδείκνυσιν [f] Ἀντίπαν, ἀμελῶν τῶν πρεσβυτάτων, Ἀρχελάου καὶ Φιλίππου. διεβεβλήκει γὰρ καὶ τούτους Ἀντίπατρος. Καίσαρι δὲ, σὺν τοῖς [g] δίχα χρημάτων δώροις, [h] κατέλιπε χίλια τάλαντα, τῇ τε γυναικὶ καὶ τέκνοις αὐτοῦ καὶ φίλοις καὶ ἀπελευθέροις περὶ πεντακόσια· ἀπένειμε δὲ καὶ τοῖς ἄλλοις ἅπασι τῆς τε χώρας οὐκ ὀλίγα καὶ τῶν χρημάτων, λαμπροτάταις τε δωρεαῖς ἐτίμα Σαλώμην τὴν ἀδελφήν. ἐν μὲν οὖν ταῖς διαθήκαις, ταῦτα διωρθώσατο.

ΚΕΦ.

m Ἐκεῖνος] Vocem ὁ αὐτῶς debemus *Codici Bod.* eandemque legiſſe videtur *Ruf.* HUDS. Cum *Cod. Bod.* Sicuti paſſim facit *Ruf.* Sed in *Lugd. Bat.* etiam haud male exſtat, καὶ ὡς οὐδὲν πλέον εἰπὼν, &c. quod ego quidem præferrem. HAV.

n Σιγῶν,] Poſt σιγῶν in *impreſſis* erat & quibuſdam *MSS.* ὁ τοῦ Ἡρώδου. contra *Big. Voſſ. Ruf.* & de Bello l. 1. c. 3. §. 5. ALDR.

o Αἰτήσας] *Gen.* interit ὁ τοῦ Ἡρώδου quæ deſunt in *Big. Bod. Ruf.* & ἀρχ. lib. 17. c. 5. § 7. SPANH.

p Κατακρίτων δεσμώτῃ] *Ruſ.* Κατακρίτων, omiſſa voce poſteriore.

q Δεσμεῖ] *Lugd. Bat.* Δεσμοῖ.

r Ἐπίβουλος Ἀντίπατρος εὑρίσκεται.] *Lugd. Bat.* Ἐπιβουλὰς Α. ε. πεποιηκώς.

s Οἰκετῶν] *Ruſ.* Οἰκέτης.

t Ἀκμῆς] *Lugd. Bat.* Ἀκμοῦς, & mox Ἀκμοῦν & ita paſſim.

u Ὁ Ἀντίπατρος.] Illud ὁ adjectum eſſe volui è *Cod. Buſb.*

x Ἐκείνῳ] Ἐκεῖνο *Buſb.*

y Ἠβουλήθης.] Ita cum *Buſb. Rhed.* & *Ruf.* ἠβουλήθεις *Voſſ.* & *Big.* forſan pro ἠβουλήθη. in *Editis* βουληθεὶς. HUDS. Ἠβουλήθεις *Big.* pro ἠβουλήθης Ox. SPANH. In *Lugd. Bat.* quoque ita exſtat, nec reficiendum videtur. HAV.

z Φείσασθαι] Corrigit in ora codicis mei φείσεσθαι *Cocceijus*, quod malim. HAV.

a Σαλώμην] *Lugd. Bat.* Σαλώμης.

b Μὲν ἐμπίπτει] Illud μὲν additum è *Cod. Buſb.*

c Ἀποκτείνας] *Ruſ.* Ἀποκτεῖναι.

d Ἐσκευωρημένων,] Conf. ſupr. c. 3. §. 1. SPANH. *Lugd. Bat.* Ἐσκευασμένων. Male.

e Αἰτήσας,] Ζητήσας *Buſb.*

f Ἀντίπαν,] Ἀρχ. lib. 17. c. 6. §. 1. Phaſaelo vid. ἀρχ. lib. 17. c. 1. §. 3. & pro Antipa tamen infr. lib. 17. c. 8. §. 1. Archelaus Rex declaratur à Patre. vid. & ἀρχ. lib. 17. c. 9. §. 4. & 5. ubi Ἀρχέλαος πρεσβύτερος dicitur. Pro *Antipa* hic *Phaſaelus* dicendus filius natu minimus Herodis liberorum ἀρχ. lib. 17. c. 1. §. 3. & c. 6. §. 1. SPANH.

g Δίχα χρημάτων] Δία non agnoſcit *Buſb.* HUDS. Edidit poſt *Gen.* & alios *Hudſonus* διὰ χρημάτων. At in *Ruſ.* melius, ut puto, exſtat δίχα, quod dicit in reliquis donis Cæſari deſtinatis, præter pretioſiorem ſupellectilem, fuiſſe &c. HAV.

h Κατέλιπε] Κατέλιπε inſertum dedi è *Cod. Buſb.* & *Rhed.*

* Epiſtolas I. L. Jul. repertas *Ruſin.* MSS. Oxon. SPANH.

† Hujuſmodi interpretationem locus poſtulat. nam in *Ant.* l. 17. c. 8. dicitur quod Cæſari dederit ἀργυρίου ἐπισήμου μυριάδας χιλίας, χωρὶς δὲ σκεύη τὰ μὲν χρυσᾶ τὰ δὲ ἀργυρᾶ, καὶ ἐσθῆτα παμπολυτελῆ. In *Ruſini* verſione, *poſt alia pecuniaria munera mille talenta*, &c.

ΚΕΦ. λγ'.

Αἰετὸς χρυσοῦς ἐκκόπτεται. Ἡρώδου τεθνήξεσθαι μέλλοντος ὠμότης. ἑαυτὸν ἀναιρεῖν πειρᾶται. Ἀντίπατρον κτείνεσθαι κελεύει. ἐπιβιοὺς πέντε ἡμέρας τελευτᾷ.

[i] ΠΡοήει δ' αὐτῷ πρὸς τὸ χαλεπώτερον ἡ νόσος, ἅτε δὴ τῶν ἀρρωστημάτων ἐν γήρᾳ καὶ ἀθυμίᾳ ἐπιπεσόντων. ἦν μὲν γὰρ ἤδη σχεδὸν [k] ἐτῶν ἑβδομήκοντα, τεταπείνωτο δὲ τὴν ψυχὴν ταῖς περὶ τῶν τέκνων συμφοραῖς, ὡς μηδὲ ἐν ὑγείᾳ τι τῶν ἡδέων προσίεσθαι. τῆς νόσου δὲ ἦν ἐπίτασις ζῶν Ἀντίπατρος, ὃν οὐκ [l] ἐν παρέργῳ, [m] ῥαΐσας δὲ προῄρητο ἀνελεῖν.

β'. Γίνεται δ' ἐν ταῖς συμφοραῖς [n] αὐτῷ καὶ δημοτική τις ἐπανάστασις. δύο ἦσαν [o] σοφισταὶ κατὰ τὴν πόλιν, μάλιστα δοκοῦντες ἀκριβοῦν τὰ πάτρια, καὶ διὰ τοῦτο ἐν ἅπαντι τῷ ἔθνει μεγίστης ἠξιωμένοι δόξης, Ἰούδας, τε υἱὸς [p] Σεπφωραίου, καὶ Ματθίας ἕτερος [q] Μαργάλου. τούτοις οὐκ ὀλίγοι προσῄεσαν τῶν νέων ἐξηγουμένοις [r] τοὺς νόμους, καὶ συνῆγον ὁσημέραι τῶν ἡβώντων στρατόπεδον. οἳ τότε τὸν βασιλέα πυνθανόμενοι ταῖς ἀθυμίαις [s] ὑπεκρέοντα καὶ τῇ νόσῳ, λόγον καθίεσαν εἰς τοὺς γνωρίμους, [t] ὡς ἄρα καιρὸς ἐπιτηδειότατος εἴη, τιμωρεῖν ἤδη τῷ Θεῷ, καὶ τὰ κατασκευασθέντα παρὰ τοὺς πατρίους νόμους [v] ἔργα κατασπᾶν. [x] ἀθέμιτον γὰρ εἶναι, [y] κατὰ τὸν ναὸν, ἢ εἰκόνας, ἢ προτομὰς, [z] ἢ ζῴου τινὸς ἐπώνυμον ἔργον εἶναι. κατεσκευάκει δὲ ὁ βασιλεὺς, ὑπὲρ τῆς μεγάλης πύλης, αἰετὸν χρυσοῦν. ὃν δὴ τότε παρῄνουν ἐκκόπτειν οἱ σοφισταὶ, καλὸν εἶναι λέγοντες, εἰ καί τις [a] γένοιτο κίνδυνος, ὑπὲρ τοῦ πατρίου νόμου θνήσκειν. τοῖς γὰρ οὕτω [b] τελευτῶσιν [c] ἀθάνατόν τε τὴν ψυχὴν, καὶ τὴν ἐν ἀγαθοῖς αἴσθησιν αἰώνιον παραμένειν. τοὺς δὲ ἀγεννεῖς, καὶ τῆς αὐτῶν σοφίας ἀπείρους, ἀγνοοῦντας φιλοψυχεῖν, καὶ πρὸ τοῦ δι' ἀρετῆς τὸν ἐκ νόσου θάνατον αἱρεῖσθαι.

γ'. Ἅμα δὲ τοῖς ἐκείνων λόγοις, διεφημίσθη καὶ θνήσκειν ὁ βασιλεὺς, ὥστε θαρραλεώτερον ἥπτοντο τῆς ἐπιχειρήσεως οἱ νέοι. μέσης γοῦν ἡμέρας, καὶ πολλῶν κατὰ τὸ ἱερὸν ἀναστρεφομένων, σχοίνοις παχείαις καθιμήσαντες σφᾶς [d] αὐτοὺς ἀπὸ τοῦ τέγους τὸν χρυσοῦν ἐκεῖνον αἰετὸν ἐξέκοπτον

CAP. XXXIII. XXI.

Aquila aurea dejicitur. Morituri Herodis immanitas. Sibi manus inferre conatur. Antipatrum occidi jubet. Quinto poſt die ipſe moritur.

MOrbus autem ei ingraveſcebat, quod invalitudinem urgeret ſenectus pariter ac mœror. jam enim annos fere LXX. natus erat, & ex calamitatibus quas ei intulerant liberi adeo animo erat dejectus, ut nec cum bene valeret quicquam jucunditatis admitteret. Ægritudinem autem acriorem faciebat, quòd Antipater viveret; quem non obiter & aliud agens, ſed cum *ipſe* convaluiſſet, occidere decreverat. *Herodi morbus ingraveſcit.* Ibid.

2. At dum in iſtis verſaretur calamitatibus, oritur populi quidam tumultus. In civitate erant duo * ſophiſtæ, qui accurate leges patrias ſcire videbantur, & per totam gentem in maxima erant apud omnes gloria, Judas filius Sepphoræi, & alter Margali Matthias. Ad iſtos, dum leges exponerent, adoleſcentium non pauci ſe conferebant, & quotidie puberum exercitum colligebant. Qui, cum regem audiiſſent mœrore ac morbo tabeſcere, ad diſcipulos verba faciebant, quòd jam tempus opportunum eſſet ut Deus vindicaretur, fabricataque adverſus leges patrias opera detraherentur. quippe nefas eſſe, in templo haberi aut imagines, aut vultus, opuſve quodcunque animantium alicui cognomen. Fecerat enim rex & ſupra magnam templi portam *collocaverat* aquilam auream. eamque ut exſcinderent ſuadebant ſophiſtæ, pulchrum eſſe dicentes, aliquid licet inde periculi inſtaret, *etiam* pro lege patria mori. Eos enim qui ita diem ſupremum obeunt, & animæ immortalitatem, & æternam bonorum fruitionem manere: minus autem generoſos, rudeſque in illorum ſapientia, animamque amare neſcientes, per morbum quam per virtutem emori malle. *Judas & Matthias, ob aquilam auream occaſione arrepta, ſeditionem moverunt. Ant.* l. 17. c. 6. §. 2.

3. Dum hos illi ſermones ſererent, rumor erat regem in ipſo deceſſu eſſe, adeo ut juvenes ad rem aggrediendam facti eſſent audaciores. Itaque meridie, dum multi in templo verſarentur, cum ſemet craſſis funibus è tecto demiſiſſent, auream illam *Aquila aurea à juvenibus exſciſſa. Ant.* l. 17. c. 6. §. 3.

i Προήει] Raf. Προῄει.

k Ἐτῶν ἑβδομήκοντα,] Videſis *Tornielluum* in *Annalibus S.* ad *Annum M.* 3982. n. 1. & A. 4051. n. 34.

l Ἐν παρέργῳ,] Illud ἐν delet *Raf.*

m Ῥαΐσας] Ῥάσας ἀρχ. lib. 14 c. 11. §. 7. Contra *ῥαιστήριον φάρμακον* Apoll. Rh. lib. 3. v. 789. de noxiis venenis & *ῥαιστήριον* idem lib. 4. v. 911. Spanh.

n Αὐτῷ] Ita *Bod.* in *ceteris* αὐτ. *Rufinus* vertit, *ad hos ei calamitates accidit*, &c.

o Σοφισταὶ] Leges Σοφισταὶ exponunt juvenibus, uti hic docemur. In Antiq. lib. 17. ubi eandem Hiſtoriam narrat *Joſephus* hos appellat ἐξηγητὰς νόμων, quomodo juriſperiti dicuntur a Romanis, qui & νομικοὶ appellari ſolent. Fuerunt ergo & hi Σοφισταὶ Legis Doctores, & iidem qui Νομικοὶ *Luc.* XI. 45. vocantur. Rel.

p Σεπφωραίου,] Σαμφοραίου *Bod.* Σαμφοραίου *Gall.* Σαμφοραίου *Raf.* Σαριφαίου in *Ant.* l. 17. c. 6. §. 2. Huds. Σαριφαίου ἀρχ. lib. 17. c. 6. §. 2. Σεμφοραίου *Bod.* Ox. Spanh.

q Μαργάλου.] Γαργάλου *Gall.* Μαργαλώθου in *Ant.* ibid. Huds. Pro Μαργάλου ἀρχ. lib. 17. c. 6. §. 2. Μαργαλώθου. Spanh.

r Τοὺς νόμους,] Τὸν νόμον *Bod.* & *Raf.* ἀρχ. lib. 17. c. 6. §. 2. Τῶν πατ. ἐξηγηταὶ νόμων. Spanh.

s Ὑπεκρέοντα] Ὑπορρέοντα *Voſſ.* Huds. Spanh.

t Ὡς ἄρα] Ὡς ἄρτι *Bod.* Huds. Spanh.

v Ἔργα] *Raf.* ἔδη.

x Ἀθέμιτον γὰρ εἶναι,] Præceptum *Decalogi* ſecundum non vetat [illegible], ſed [illegible]: & communis *Hebræorum* ſententia imagines etiam humanas tolerabat; modo abeſſet ſuſpicio & periculum cultus extranei. *Phariſaica*, quæ erat ſeverior, diſciplina, ad cautelam abundantem, animati cujuſcumque imaginem fieri vetuit; ſed permiſit res inanimatas & animalium monſtra depingi: totumque picturæ genus, quam *Grotteſcam* Itali appellant, apud *Judæos* omnes in uſu & pretio ſemper erat. Vide *Ant.* lib. 3. c. 5. §. 5. collat. cum *Levit.* XXVI. 1: *Hebr. Ant.* l. 15. c. 2. §. 6. & l. 19. c. 8. §. 2. *Philonem* περὶ πρεσβ. p. 196. *Iſ. Voſſium* ad *Catullum* p. 195—201. Sed memineris una conſulere *Plin.* XXXVII. 2. *Ant.* 14. c. 3. & *Belli* I. c. 7. Ald. De cultu imaginum, aut ſimulacris apud Judæos prohibitis ἀρχ. lib. 3. c. 4. §. 5. [illegible]. Unde juxta Hebræos imagines quædam toleratæ, modò abeſſet earum cultus vid. *Lev.* XXVI. 1. Philon. περὶ πρεσβ. p. 196. & ἀρχ. lib. 15. c. 8. §. 2. & c. 9. §. 5. Nefas enim Judæis imagines more Græcorum colere; non imagines erigere: at animantium effigies conſecrare vetitum Judæis. Prohibet autem lex imaginum elevationes, vel animalium propoſitiones conſtituere, vid. de animalium effigie ad cultum prohibita ἀρχ. lib. 3. c. 4. §. 5. & lib. 18. c. 4. §. 1. ubi ſigna cum effigie Tiberii Hieroſolymæ introducta à Pilato præter Judæorum legem. Conf. lib. 18. ἀρχ. cap. 6. §. 3. & infr. lib. 2. c. 9. §. 2. vid. Philon. περὶ πρεσβ. p. 217. Spanh.

y Κατὰ τὸν ναὸν,] Ita in *Lugd. Bat.* & *Hudſ.* at *Gen.* κατὰ τ. ν. omnia delet *Raf.* Hav.

z Ἢ ζῴου τινὸς ἐπώνυμον ἔργον εἶναι.] Non licebat eſſe ζώου ἔργα, ideo Salomon boves fabricando ſub mari æneo a *Joſepho* condemnatur. Rel.

a Γένοιτο] *Raf.* Γίνεται.

b Τελευτῶσιν] Pro *decedentibus* alii MS. *decidentibus.* Ox. Spanh.

c Ἀθάνατον] An ergo alias non ἀθάνατος? Rel.

d Αὐτοὺς ἀπὸ τοῦ τέγους τὸν χρυσοῦν] Ad hunc modum diſtinctum in *Rufini* codice, αὐτοὺς, ἀπὸ τοῦ τέγους τὸν χρ. nam vertit, *demiſſi funibus, aquilam ex tecto*, &c. Huds. Alii τῶ, ſed τὸν *Ed. Baſil.* & *Bod. Voſſ.* Ox. Spanh.

* Id eſt, *Rabbini.*

illam aquilam ſecuribus exſcindunt. ſtatim *quod factum eſt* prætori regis nunciabatur, atque ille multa cum manu eò accurrebat, & captos circiter quadraginta juvenes ad regem adducebat. Cumque ille primum eos interrogaret, an aquilam auream exſcindere auſi fuiſſent; *feciſſe* confitebantur. deinde cujus juſſu; legis patriæ, reſponderunt. Cum vero ab iis quæſiviſſet, quid ita gaudio exſultarent mox interficiendi; dicebant, quòd poſt mortem bonis pluribus fruituri eſſent.

De illis facta inquiſitio. Ant. l. 17. c. 6. §. 3.

4. Iſtis rex commotus, iracundiæ vehementiâ morbum ſuperat, adeoque in concionem procedit, atque multum in eos quaſi ſacrilegos invectus, quódque legis prætextu majus quiddam aggrederentur, æquum cenſebat & ſupplicio eos addicere ut impios. Populus autem veritus, ne multi ex indiciis convicti eſſent, rogabat, ut cum primum quidem facinoris ſuaſores, ac deinde in eo deprehenſos pœnæ ſubjeciſſet, iram in cæteros miſſam faceret. Vix perſuadetur rex, & qui funibus ſe demiſerant una cum ſophiſtis vivos cremavit, reliquos vero qui comprehenſi ſunt miniſtris interficiendos tradidit.

In eos animadvertitur. l. 17. c. 6. §. 4.

5. Poſt hæc morbi vis, per univerſum ejus corpus diffuſa, variis doloribus *id* diſtrahebat. nam febris quidem erat, non *tamen* vehemens, pruritus vero per totam corporis ſuperficiem intolerabilis, coli quoque dolores continui, & circa pedes tumores quaſi aqua intercute laborantis, atque inflatio abdominis, & in pudendis putredo vermes generans. Ad hæc, non potuit niſi cum erectus eſſet reſpirare, & tum reſpirandi difficultate laborabat, & membrorum omnium convulſione cruciabatur, adeo ut harioli morbos *iſtos* pœnam eſſe dicerent ob cædem ſophiſtarum irrogatam. Ille vero, quamvis tot cruciatibus conflictaretur, vivendi tamen deſiderio tenebatur, & ſalutis ſpem retinebat, ac de curationibus cogitabat. Itaque trajecto Jordane, aquis calidis, quæ juxta Callirhoën ſunt, uſus eſt. Hæ influunt quidem in Aſphaltiten lacum, adeo tamen ſunt dulces, ut etiam potui commodæ ſint. Ibi cum medicis viſum eſſet, ut totum corpus, demiſſum in dolium olei plenum, foveretur, * oculi enervantur, eoſque morientis ad inſtar reciprocavit. Cum autem in tumultu eſſent miniſtri, clamore excitatus ad ſe quidem rediit: ſalutis autem ſpe in poſterum abjecta, & quinquaginta drachmas militibus viritim, & ingentem pecuniam ducibus atque amicis diſtribui juſſit.

Herodi morbus magis adhuc ingraveſcit. Ant. l. 17. c. 6. §. 5.
Morbi deſcriptio. Ant. l. 17. c. 6. §. 5.

πελέκεσιν. ἠγγέλθη δὲ εὐθέως τῷ βασιλέως στρατηγῷ, κἀκεῖνος, μετὰ χειρὸς οὐκ ὀλίγης ἀναδραμὼν, [e] περὶ τεσσαράκοντα νεανίας συλλαμβάνει, καὶ κατήγαγε πρὸς τὸν βασιλέα. πυνθανομένῳ δὲ αὐτῷ πρῶτον εἰ τολμήσειαν τὸν χρυσοῦν [f] ἀετὸν ἐκκόπτειν, ὡμολόγουν. ἔπειτα, τίνος κελεύσαντος, ἀπεκρίναντο τοῦ πατρίου νόμου. τί δὲ οὕτω γεγήθασι, διερωτήσαντος, ἀναιρεῖσθαι μέλλοντες, ἔλεγον, ὅτι πλειόνων ἀγαθῶν ἀπολαύσουσι μετὰ τὴν τελευτήν.

δ΄. Ἐπὶ τούτοις ὁ βασιλεὺς, δι᾽ ὑπερβολὴν ὀργῆς κρείττων τῆς νόσου γενόμενος, πρόεισιν εἰς ἐκκλησίαν, καὶ πολλὰ τῶν ἀνδρῶν κατηγορήσας ὡς ἱεροσύλων, καὶ προφάσει τοῦ νόμου πειραζόντων τι μεῖζον, κολάζειν ἠξίου ὡς ἀσεβεῖς· ὁ δὲ δῆμος, δείσας μὴ διὰ πολλῶν ὁ ἔλεγχος ἔλθῃ, παρεκάλει πρῶτον μὲν τοὺς ὑποθεμένους τὴν πρᾶξιν, ἔπειτα τοὺς ἐν αὐτῇ συλληφθέντας κολάσαντα, τοῖς λοιποῖς τὴν ὀργὴν ἀφεῖναι. πείθεται μόγις ὁ βασιλεὺς, καὶ τοὺς μὲν καθιμήσαντας ἑαυτοὺς ἅμα τοῖς σοφισταῖς κατέκαυσε ζῶντας, τοὺς λοιποὺς δὲ τῶν συλληφθέντων παρέδωκε τοῖς ὑπηρέταις ἀνελεῖν.

ε΄. [g] Ἔνθεν αὐτοῦ τὸ σῶμα πᾶν ἡ νόσος διαλαβοῦσα, ποικίλοις πάθεσι [h] διεμερίζετο. πυρετὸς μὲν γὰρ [i] ἦν οὐ λάβρος, κνησμὸς δ᾽ ἀφόρητος τῆς ἐπιφανείας ὅλης, καὶ [k] κόλου συνεχεῖς ἀλγηδόνες, περί τε τοὺς πόδας [l] ὥσπερ ὑδρωπιῶντος οἰδήματα, τοῦ τε [m] ἤτρου φλεγμονὴ, [n] καὶ δι᾽ αἰδοίου σηπεδὼν [o] σκώληκας γεννῶσα. πρὸς τούτοις, [p] ὀρθόπνοια, καὶ δύσπνοια, [q] καὶ σπασμὸς ἁπάντων τῶν μελῶν, ὥστε τοὺς ἐπιθειάζοντας ποινὴν εἶναι [r] τῶν σοφιστῶν τὰ νοσήματα λέγειν. ὁ δὲ, παλαίων τοσούτοις πάθεσιν, ὅμως τοῦ ζῆν ἀντείχετο, σωτηρίαν τε ἤλπιζε, καὶ θεραπείας ἐπενόει. διαβὰς γοῦν τὸν Ἰορδάνην, τοῖς κατὰ [s] Καλλιρόην θερμοῖς [t] ἐνεχρῆτο. ταῦτα δὲ ἔξεισι μὲν εἰς τὴν [v] Ἀσφαλτῖτιν λίμνην, ὑπὸ γλυκύτητος δ᾽ ἐστὶ καὶ πότιμα. δόξαν δ᾽ ἐνταῦθα τοῖς ἰατροῖς ἐλαίῳ θερμῷ πᾶν ἀναθάλψαι τὸ σῶμα, χαλασθὲν εἰς ἐλαίου πλήρη πύελον, [x] ἐκλύει δὲ τοὺς ὀφθαλμοὺς, [y] καὶ ὡς τεθνεὼς ἀνέστρεψε. θορύβου δὲ τῶν [z] θεραπόντων γενομένου, πρὸς μὲν τὴν [a] φωνὴν ἀνήνεγκεν· εἰς δὲ τὸ λοιπὸν ἀπογνοὺς τὴν σωτηρίαν, τοῖς τε στρατιώταις ἀνὰ δραχμὰς πεντήκοντα [b] ἐκέλευσε διανεῖμαι, καὶ πολλὰ χρήματα τοῖς ἡγεμόσι καὶ τοῖς φίλοις.

ϛ΄. Αὐ-

e Περὶ τεσσαράκοντα νεανίας) Cumque his una Judam & Matthiam facinoris hujus autores. *Ant.* lib. 17. c. 6. §. 3.

f Ἀετὸν ἐκκόπτειν,] Vocem ἀετὸν inſertam dedi ex *Rufini* verſione.

g Ἔνθεν—διαλαβοῦσα,] Citantur hæc & ſequentia ab Euſeb. H. Eccl. lib. 1. c. 8. ſcil. tanquam è lib. 2. Hiſt. Bell. J. Vide eadem de Herodis morbo ἀρχ. lib. 17. c. 6. §. 5. Spanh.

h Διεμερίζετο.] Ἐμερίζετο *Euſeb.* ἐμερίζετο *Niceph. Calliſt.*

i Ἦν οὐ λάβρος,] Οὐ λάβρος deſunt *Cod. Bod.* & *Roſſ.* ἦν λάβρος legiſſe videntur *Hegeſipp.* & *Ruf.* quorum ille quidem vertit, *febris vehemens*; hic vero, *febris non mediocris.* πυρετὸς γὰρ ἦν αὐτῷ μαλακὸς ἐπιγενόμενος in *Athanaſii* ſermonibus in *Matth.* editis per *D. Bern. de Montfaucon* in *Nova Collectione Patrum & Scriptorum Gr.* Vol. 2. p. 26. οὐ λάβρος habet *Niceph.* atque hoc convenit cum ipſo *Joſepho* in *Ant.* l. 17. c. 6. §. 4. ubi dicit πυρετὸς μὲν γὰρ μαλακὸς ἦν &c. & cum *Euſebio*, ubi hic locus citatur in hunc modum, πυρετὸς ἦν χλιαρὸς, &c.

k Κόλου] Κώλου *Big.* & *Euſeb.* loco dicto Spanh.

l Ὥσπερ ὑδρωπιῶντος] Ὡς ὑδρ. *Euſeb.* & *Niceph.* Huds.

m Ἤτρου] Ita in MSS. & apud *Euſeb. Niceph.* & *Athanaſ.* qui habet etiam φλεγμονὴ ὑπέρογκος. ἤτρου φλεγμονὴ perperam in *Editt. Baſ.* & *Gen.* Huds. Ἤτρου ἀρχ. lib. 17. c. 6. §. 5. & *Bod. Ruf.* Ox. ἤτρου etiam *Euſeb.* Spanh.

n Καὶ δι᾽ αἰδοίου] Καὶ αἰδοίου σηπ. *Euſeb.* & *Niceph.* καὶ δι᾽ αἰδοίου in uno *MS.* Huds. *MS.* cujus meminit *Hudſonus*, *Voſſianus* erit, ſeu *Lugd. Bat.* ibi enim clare ita exſtat. Hav.

o Σκώληκας] Ita cum *MS. Euſeb. Niceph. Athanaſ.* & *Ruf.* σκώληκα in *Editis.* Huds. Σκώληκας *MS. Ox.* & ἀρχ. lib. 17. c. 6. §. 5. Spanh.

p Ὀρθόπνοια] Superſcrib. in *Lugd. Bat.* Κακόπνοια.

q Καὶ σπασμὸς] Σπασμοὶ in aliquibus *MS*, quo modo & *Athanaſ.* & *Niceph.* Huds. Καὶ σπασμοὶ *MS. Lipſ.* Spanh.

r Τῶν σοφιστῶν] Illa τῶν σοφιστῶν non agnoſcunt *Euſeb.* & *Niceph.* Huds.

s Καλλιρόην] Καλλιῤῥόην (prout apud *Ptolemæum*, & *Nicephorum*) *Voſſ. Bod.* & *Busb.* Huds. Proſpicit (inquit *Plinius* N. H. V. 16.) Aſphaltiten ab oriente Arabia Nomadum, à meridie Machærus, ſecunda quondam arx Judææ ab Hieroſolymis. Eodem latere eſt calidus fons, medicæ ſalubritatis Callirhoë, aquarum gloriam ipſo nomine præferens. Quem locum non intelligens *Solinus*, Callirhoen fontem Hieroſolymis proximum ſtatuit. Aldr. Καλλιρόην *Euſeb.* Καλλιῤῥόην *Voſſ.* & ἀρχ. lib. 17. c. 6. §. 5. Spanh.

t Ἐνεχρῆτο.] Ἐχρῆτο *Euſeb.* & *Niceph.* Huds. Ἐχρῆτο *Euſeb.* Spanh.

v Ἀσφαλτῖτιν λίμνην,] Λίμνην ἀσφαλτοφόρον ἀρχ. lib. 17. c. 6. §. 5. item lib. 1. c. 1. §. …, & lib. 8. c. 1. §. 2. & lib. 9. c. 10. §. 1. Spanh.

x Ἐκλύει—ὀφθαλμοὺς,] Λύει καὶ τοὺς in uno *MS.* (in *Bod.* forſan, certe in *Roſſ.* *Lugd. Bat.* habet ἐκλύει, καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς ὡς, &c.) ἐκλύει τοὺς in altero & in *Euſeb.* ἐκλύει καὶ τοὺς *Niceph.* Huds.

y Καὶ ὡς τεθνεὼς ἀνέστρεψε.] Ὡς δὲ τεθνεὼς *Niceph.* Huds.

z Θεραπόντων γενομένου,] Ita lego auctoritate *Euſebii* & *Nicephori*, necnon ipſius *Joſephi*, qui in *Ant.* lib. 17. c. 6. §. 5. dicit, τῶν οἰκείων οἰμωγῇ χρησαμένων ἐπανήγαγεν, &c. in *Editis* & *MS.* θεραπευόντων. Nec aliter forſan *Ruf.* qui vertit, *perturbatis qui eum curabant.*

a Φωνὴν ἀνήνεγκεν.] Κραυγὴν *Euſeb.*

b Ἐκέλευσε διανεῖμαι,] Ita in pleriſque *MS.* & apud *Euſeb.* & *Niceph.* ἐκέλευε in *Editis.*

* *Al.* Unde reſoluti ſunt oculi, quos tanquam moriens torquebat.

ϛ΄. Αὐτὸς δὲ [c] ὑποστρέφων [d] ὡς εἰς Ἱεριχοῦντα παρεγίνετο, [e] μελαγχολῶν ἤδη, καὶ [f] μονονουχὶ αὐτῷ τῷ θανάτῳ ἀπειλῶν, [g] προέκοψεν εἰς [h] ἐπιβολὴν ἀθεμίτου πράξεως. τοὺς γὰρ [i] ἀφ᾽ ἑκάστης κώμης ἐπισήμους ἄνδρας ἐξ ὅλης Ἰουδαίας συναγαγὼν εἰς τὸν καλούμενον Ἱππόδρομον ἐκέλευσε συγκλεῖσαι. προσκαλεσάμενος δὲ Σαλώμην τὴν ἀδελφὴν, καὶ τὸν ἄνδρα ταύτης [k] Ἀλεξᾶν, „ [l] οἶδα, ἔφη, Ἰουδαίους τὸν [m] μὲν ἐμὸν ἑορτάσοντας „ θάνατον, δύναμαι δὲ πενθεῖσθαι δι᾽ ἑτέρων, καὶ λαμ„ πρὸν ἐπιτάφιον σχεῖν, ἂν ὑμεῖς θελήσητε ταῖς ἐμαῖς „ ἐντολαῖς ὑπουργῆσαι. [n] τούσδε τοὺς φρουρουμένους ἄνδρας, „ ἐπειδὰν ἐκπνεύσω, τάχιστα κτείνατε περιστήσαντες τοὺς „ στρατιώτας, ἵνα [o] πᾶσα Ἰουδαία, καὶ πᾶς οἶκος, „ ἄκων ἐπ᾽ ἐμοὶ δακρύσῃ.

ζ΄. Ταῦτα ἐνετέλλετο, καὶ παρὰ τῶν ἐν Ῥώμῃ πρέσβεων ἧκον ἐπιστολαὶ, δι᾽ ὧν Ἀκμὴ μὲν ἀνῃρημένη κελεύσαντος Καίσαρος ἐδηλοῦτο, θανάτῳ δὲ Ἀντίπατρος κατάκριτος· ἔγραφον γε μὴν ὡς εἰ καὶ φυγαδεύειν αὐτὸν ἐθελήσειεν ὁ πατὴρ, [p] ἐπιτρέποι Καῖσαρ. ὁ δὲ βραχὺ μὲν πρὸς τὴν ἐπιθυμίαν ἀνήνεγκεν, αὖθις δὲ, καὶ γὰρ ἐνδείᾳ τροφῆς καὶ βηχὶ σπασμώδει διετείνετο, [q] τῶν ἀλγηδόνων [r] ἡττηθεὶς, φθάσαι τὴν εἱμαρμένην [s] ἐπεβάλλετο. λαβὼν [t] δὲ μῆλον, ᾔτησε καὶ μαχαίριον· εἰώθει γὰρ ἀπολέπων ἐσθίειν· ἔπειτα περιαθρήσας μή τις ὁ [u] κωλύσων εἴη, ἐπῆρε τὴν δεξιὰν, ὡς πλήξων ἑαυτόν. προσδραμὼν δὲ, [x] ἐκώλυσεν [y] Ἀχίαβος ὁ ἀνεψιὸς αὐτοῦ, τὴν χεῖρα κατασχών. οἰμωγὴ δ᾽ εὐθὺς ἤρθη μεγίστη κατὰ τὸ βασίλειον ὡς οἰχομένου τοῦ βασιλέως· καὶ ταχέως ἀκούσας Ἀντίπατρος, [z] ἀναθαρρεῖ τε, καὶ γεγηθὼς τοὺς φύλακας ἱκέτευεν, ἐπὶ χρήμασιν ἐξαφέντας λύσαντας αὐτόν. ὁ δ᾽ ἡγεμὼν οὐ μόνον [a] ἐκώλυσεν, ἀλλὰ καὶ βασιλεῖ δραμὼν ἀνήγγειλε τὴν ἐπιβολήν. ἀνέκραγεν δ᾽ ἐκεῖνος ἰσχυρότερον τῆς νόσου, καὶ παραχρῆμα πέμψας τοὺς δορυφόρους, ἀπέκτεινε τὸν Ἀντίπατρον. θάψαι δὲ τὸν νεκρὸν αὐτοῦ προστάξας ἐν [b] Ὑρκανίῳ, πάλιν τὰς διαθήκας ἐπανορθοῦται, καὶ διάδοχον μὲν [c] Ἀρχέλαον, τὸν πρεσβύτατον υἱὸν, [d] ἀδελφὸν Ἀντίπα, γράφει, τετράρχην δὲ Ἀντίπαν.

η΄. Μετὰ δὲ τὴν ἀναίρεσιν τοῦ παιδὸς ἐπιβιοὺς πέντε ἡμέρας [e] τελευτᾷ, βασιλεύσας ἀφ᾽ οὗ μὲν ἀποκτείνας Ἀντίγονον ἐκράτησε τῶν πραγμάτων [f] ἔτη τέσσαρα καὶ τριάκοντα-

6. Cum autem *inde* revertens ad Hierichuntem perveniret, jam atra bile correptus, & ipſi quodammodo morti aliquid minitans, progreſſus eſt ad facinus teterrimum perpetrandum. Nam illuſtres totius Judææ viros, ex ſingulis vicis collectos, in locum qui Hippodromus vocabatur, concludi juſſit. Tum accerſita ſorore Salome, viroque ejus Alexandro, „ Novi, in„ quit, Judæos morte quidem mea feſtos dies „ acturos; * aliorum vero cauſa lugeri poſſum „ & funus ſplendidum conſequi, dummodo „ meis mandatis obſequi velitis. Hos autem vi„ ros in cuſtodia habitos, ſimulatque animam „ exhalavero, militibus circumdatos omnes inter„ ficite, quò & univerſa Judæa & ſingulæ domus „ vel invitæ mea morte illachrymentur.

Herodes in Judæos crudelitate ſtupenda ſævit. Antt. l. 17. c. 6. §. 5.

7. Iſta mandabat, & *tum* à legatis qui Romæ erant veniebant literæ, quibus ſignificabatur, Acmen juſſu Cæſaris interfectam eſſe, & Antipatrum morte damnatum. Quin & ſi pater eum in exſilium dare mallet, id quoque permiſiſſe Cæſarem, ſcriptum erat. Atqui ille paululum quidem ad *vitæ* cupiditatem rediit. Rurſus vero (nam & inedia & tuſſi convulſiva diſtinebatur) victus doloribus fatum antevertere ſtatuit. Sumpto igitur pomo, cultellum etiam popoſcit (ſolitus enim erat ſectum comedere) deinde circumſpiciens ne quis eſſet qui ei obſtaret, tanquam ſe percuſſurus dextram levavit. Verum Achiabus ejus ſobrinus accurrens, manu illius prehenſa, *ictum* impediit. Ululatus autem maximus ſtatim ſublatus eſt in regia, ac ſi rex mortuus fuiſſet: cumque eum audiiſſet Antipater, fiduciam reſumit, lætatuſque cuſtodes obſecrabat, ut ipſum promiſſa pecunia ſolutum dimitterent. Dux vero illorum non tantum *id fieri* prohibuit, ſed & regi inſidias renunciatum currebat: atque ille fortius exclamavit quàm morbus commode pateretur; continuoque miſſis ſatellitibus Antipatrum occidit. Cum autem in mandatis dediſſet ut cadaver ejus in Hyrcanio ſepeliretur, rurſus teſtamentum corrigit: & ſucceſſorem quidem ſcripſit Archelaum filium natu maximum, Antipæ fratrem, Antipam vero tetrarcham.

Herodis legati, qui Romæ erant, literis læta nunciant. Antt. l. 17. c. 7. §. 1.

Herodes, paululum licet recreatus, tandem doloribus victus manus ſibi inferre conatur. Antt. l. 17. c. 7. §. 1.

Antipater occiditur. Ibid.

Teſtamentum rurſus mutat Herodes. Antt. l. 17. c. 8. §. 1.

8. Poſtquam autem à filii cæde quinque dies vixiſſet, mortem obit; cum *ſcilicet* regnaſſet annos quidem triginta quatuor, ex quo Antigono interfecto rerum potitus eſt, triginta vero ſeptem,

Diem ſupremum obit. Ibid.

ex

c Ὑποστρέφων] Ὑποστρέψας *Euſeb.*

d Ὡς εἰς Ἱεριχοῦντα] Illud ὡς non agnoſcunt *Bod. Voſſ. Raſ. Euſeb.* & *Niceph.*

e Μελαγχολῶν ἤδη,] Καὶ δυσφορῶν poſt μελαγχολῶν addunt nonnulli *MSS.*

f Μονονουχὶ] Καὶ δυσφορῶν add. *MSS. Ox. Euſebius* non agnoſcit. v. H. Eccl. p. 26 Spanh. Addit & *Raſ.*

g Προέκοψεν εἰς] Προέκοψε δ᾽ εἰς *Niceph.*

h Ἐπιβολὴν] Ita lego cum *Valeſio* ex *Euſebii Cod. Nazar.* antea erat ἐμβολήν. Huds. Sciat quoque lector, clariſſime ἐπιβολὴν in *Lugd. Bat.* noſtro extare. Hav.

i Ἀφ᾽ ἑκάστης] *Lugd. Bat.* Ἐφ᾽ ἑκάστης.

k Ἀλεξᾶν,] Ἀλέξανδρον *Euſeb.* Verum ut *Epaphroditus* idem qui *Epaphras*, ita *Alexander* idem qui *Alexas*. Huds. Ἀλέξανδρον *Raſſ.* ſup. c. 28. §. 6. & ἀρχ. lib. 17. c. 6. §. 5. Spanh.

l Οἶδα ἔφη, Ἰουδαίους] *Raſ.* Οἶδα Ἰουδαίους, φησί.

m Μὲν ἐμὸν ἑορτάσοντας] Illud μὲν deeſt *Bas.* [illegible] *Euſeb.* & *Niceph.*

n Τούσδε] Ita *Lugd. Bat.* Separant alii τοὺς δὲ.

o Πᾶσα Ἰουδαία,] Πᾶσα ἡ Ἰουδ. καὶ πᾶς οἶκος καὶ ἄκων *Euſeb.* πᾶσα ἡ Ἰουδ. κ. π. οἶκος ἐπ᾽ ἐμοὶ δ. *Niceph.*

p Ἐπιτρέποι Καῖσαρ.] Ita lego ex *Joſepho* in *Antt.* lib. 17. c. 6. §. 5. & ex *Rufino* qui vertit, *id quoque permiſiſſe Cæſarem*, [illegible] in *Editis* & *MSS.* Huds. Imo & veræ lectioni adſtipulatur *Lugd. Bat.* Hav.

q Τῶν ἀλγηδόνων] Τῶν ἀλγηδόνων ἡττηθεὶς *Rufin.* & ita *Voſſ.* & *Big.* Ox. Adde *Euſebium* p. 26. C. Spanh.

r Ἡττηθεὶς,] Excuſum erat ὁ δὲ ἀιτήσεις. Sed quod recte legit *Rufinus* ἡττηθεὶς, exhibet *Voſſ.* ſeu *Lugd. Bat.* & *Big.* unus recenti manu, alter cum *Bod.* nihil mutat. Aldr. [illegible] *Niceph.*

s Ἐπεβάλλετο.] *Lugd. Bat.* Ἐπεβάλλετο.

t Δὲ μῆλον,] Ita & *Euſeb.* ſed δὴ malit *Valeſ.*

u Κωλύσων εἴη,] Αὐτὸν poſt κωλύσων addunt *Euſeb.* & *Niceph.*

x Ἐκώλυσεν] Διεκώλυσεν *Bod.* [illegible] *Voſſ.* & mox αὐθὶς *Bod.* [illegible] *Gall.*

y Ἀχίαβος ὁ ἀνεψιὸς] De eodem Achiabo ἀρχ. lib. 17. c. 7. §. 1. & c. 12. §. 4. ut & infr. lib. 2. c. 4. §. 1. Spanh.

z Ἀναθαρρεῖ τε,] Ἀναθαρρήσας *Gall.*

a Ἐκώλυσεν,] *Raſ.* οὐκ εἴασεν, quæ forſan vera erit lectio, nata altera ex verbo eodem ſuperius paulo occurrente. Hav.

b Ὑρκανίῳ,] Ita cum *Bod.* & *Raſ.* prout ſupra aliquoties. Ὑρκανίῳ in *cæteris*. Huds. Conf. ſup. c. 1. §. 2. Spanh.

c Ἀρχέλαον, — υἱὸν,] Ex Malthace Samaritide natum, quem cum Philippo ante prætericrat, quando Antipam regem inſtitueret. Aldr. Conf. ἀρχ. lib. 17. c. [illegible] §. 1. Archelaus Rex ab Herode declaratus & Antipas Tetrarcha. Spanh.

d Ἀδελφὸν — Ἀντίπα,] Ἀδελφὸν Ἀντιπάτρου *MSS. Lipſ.* Spanh. *Raſ.* Ἀδελφὸν δὲ Ἀντιπάτρου.

e Τελευτᾷ,] Circa *Novembris* noſtri diem 25. ſeptimo videlicet *Ciſlevi* menſis, qui idcirco Judæis feſtus eſt, quod in eo occiderit Herodes, qui ſapientes odio proſequutus eſt: ut ex *Volumine jejunii* in *Chronologia* ſua notavit *Eduardus Livelejus*, vir doctiſſimus. *Uſſer. Annal.* pag. 602. Aldr. Circa 25. *Novembr.* ſeu 7. menſis *Ciſlevi*, qui inde Judæis Feſtum. Ex *Uſſero Annal.* Oxon. Spanh.

* Nonnulli interpretantur *per alios.*

f Ἔτη τέσσαρα καὶ τριάκοντα,] Hunc numerum & ſequentem (v. 19.) libri omnes *Græci* pariter & *Latini* exhibent; eoſdem quoque *Joſephus* in *Antt.* 17. c. 8. & ex *Joſepho* etiam *Zonaras Aliique*. Et ſane nulla ratio eſt cur de iis dubitemus, quamvis id faciant *Chronologi* non ignobiles. Nam cum Herodes rex declaratus ſit Romæ a. P. J. 4674. Cn. Domitio Calvino II. C. Aſinio Pollione Coſſ. & regnum adierit poſt triennium, h. e. a. P. J. 4677. M. Vipſanio Agrippa, L. Caninio Gallo Coſſ. (uti diſertis verbis aſſerit *Joſephus* in *Antt.* lib. 14. c. 14. §. 5. & c. 16. §. 4. *Belli* lib. 1. c. 17. §. 9.:) clarum eſt, ſive ab hoc anno numeres 34 ſive ab illo 37, mortuum eſſe Herodem a. P. J. 4710.

ex quo rex à Romanis declaratus eſt. Et in cæteris quidem omnibus ſecunda fortuna uſus eſt, ſi quis unquam alius. qui quidem regnum quod privatus adeptus eſt, tantoque conſervavit tempore, filiis ſuis reliquit: in rebus vero domeſticis infeliciſſimus fuit. Salome autem, antequam regis mortem reſciret exercitus, cum marito progreſſa, dimiſit eos qui in cuſtodia erant, quos occidi juſſerat rex: ipſum dicens mutaſſe conſilium, & ſuam quemque domum remittere. At cum iſti abirent, tum *regis obitum* militibus indicabat; eoſque cum cætera multitudine in concionem coëgit in amphitheatro Hierichuntino: ubi Ptolemæus, cui creditus erat à rege annulus ſignatorius, prodiens *in medium*, & regis fortunam prædicat, & populo conſolationem adhibet, & relictas militibus literas legebat, in quibus *eos* multis hortabatur, ut benevolos ſe præſtarent ſucceſſori *ſuo*. Deinde, poſt literas iſtas, teſtamentum reſignabat & recitabat: In quo Philippus quidem Trachonis & vicinarum regionum hares declarabatur; Antipas vero, ut jam ante diximus, tetrarcha; rex vero Archelaus. Hinc autem & annulum ad Cæſarem ferre mandabat, & adminiſtrationis rationes ſigillo munitas. omnium enim quæ *de iſtis* conſtitueret dominium, & teſtamenti confirmatorem eſſe Cæſarem *voluit*: cætera vero juxta ſuperius teſtamentum ſervari.

Salome & Alexas dimittunt Judæos in Hippodromum incluſos. Ant. l. 17. c. 8. §. 2.

Teſtamentum Herodis lectum.

9. Confeſtim autem clamor ſublatus eſt Archelao congratulantium; militeſque turmatim cum populo eum ſtipantes, & ſuam quidem ei promittebant, Deique benevolentiam *ei* comprecabantur. Poſt hæc ad regem ſepeliendum ſe convertebant. nihil autem quod ad magnificentiam faceret omiſit Archelaus, ſed omnem ornatum regium protulit, ut cum pompa efferretur mortuus. Lectus quidem erat totus ex auro gemmis diſtinctus, ſtragula vero murice vario *refulgens*, ſuperque ea corpus purpura coopertum: & capiti quidem impoſitum erat diadema, corona vero deſuper aurea, & dextra ſceptrum habebat. Lectum quidem ſtipabant filii & cognatorum multitudo; quibus proximi ſatellites, & agmen Thracium, & Germani & Galli, ſimiliter ornati ac ſi in bellum iretur. Cæteri vero milites præibant, armis inſtructi, duces ſuos ordinumque ductores modeſte decenterque ſequentes: atque poſt hos quingenti famuli & liberti aromata ferentes. Corpus autem per ducenta ſtadia delatum

Archelaus rex, acclamatur. Ant. l. 17. c. 8. §. 2.

Exſequiæ Herodi ſolutæ. Ant. l. 17. c. 8. §. 2.

τα, ἀφ᾽ οὗ δὲ ὑπὸ Ῥωμαίων [g] ἀπεδείχθη βασιλεὺς, ἑπτὰ καὶ τριάκοντα. καὶ κατὰ μὲν τὰ ἄλλα πάντα τύχῃ δεξιᾷ χρησάμενος, εἰ καί τις ἕτερος. ὅστις γε [h] κατεκτήσατο βασιλείαν ἰδιώτης ὢν, καὶ, τοσούτῳ χρόνῳ φυλάξας, ἰδίοις τέκνοις κατέλιπεν· ἐν δὲ τοῖς κατ᾽ οἶκον, ἀτυχέστατος. πρὶν δὲ γνῶναι τὴν τελευτὴν αὐτοῦ τὸ στρατιωτικὸν, προελθοῦσα μετ᾽ ἀνδρὸς ἡ Σαλώμη, διαφῆκε τοὺς δεσμώτας οὓς κτείνειν ὁ βασιλεὺς ἐνετείλατο, μεταπεισθῆναι αὐτὸν λέγουσα, καὶ πάλιν ἀναπέμπειν ἕκαστον εἰς τὰ ἴδια. τούτων δὲ οἰχομένων, ἐδήλου ἤδη τοῖς στρατιώταις, καὶ συνῆγεν αὐτοὺς εἰς ἐκκλησίαν μετὰ τοῦ λοιποῦ πλήθους ἐν τῷ κατ᾽ Ἱεριχοῦντα ἀμφιθεάτρῳ. ἔνθα παρελθὼν Πτολεμαῖος, ὁ καὶ [i] τὸν σημαντῆρα δακτύλιον παρὰ τοῦ βασιλέως πεπιστευμένος, τόν τε βασιλέα κατευδαιμονίζει, καὶ τὸ πλῆθος παρακαλεῖ, τήν τε ἀπολειφθεῖσαν τοῖς στρατιώταις ἀνεγίνωσκεν ἐπιστολὴν, ἐν ᾗ [k] πολλὰ τὴν εἰς τὸν διάδοχον εὔνοιαν παρεκάλει. μετὰ δὲ τὴν ἐπιστολὴν λύσας τὰς [l] διαθήκας ἀνεγίνωσκεν, ἐν αἷς [m] Φίλιππος μὲν τοῦ Τράχωνος, καὶ τῶν [n] γειτνιώντων χωρίων [o] κληρονόμος, τετράρχης δὲ ὡς προείπομεν Ἀντίπας, βασιλεὺς δὲ Ἀρχέλαος ἀπεδείκνυτο. τούτῳ δὲ τόν τε δακτύλιον τὸν ἑαυτοῦ Καίσαρι φέρειν ἐνετέλλετο, καὶ τὰς διοικήσεις τῆς βασιλείας [p] σεσημασμένας. κύριον γὰρ ἁπάντων, ὧν διατάξειε, καὶ βεβαιωτὴν τῶν διαθηκῶν εἶναι Καίσαρα· τὰ γοῦν λοιπὰ κατὰ τὰς προτέρας διαθήκας φυλάττειν.

θ'. Βοὴ δὲ [q] εὐθὺς ἐγένετο τῶν Ἀρχελάῳ συνηδομένων, καὶ κατὰ στῖφος οἱ στρατιῶται μετὰ τοῦ πλήθους [r] περιιόντες, ὑπισχνοῦντο μὲν τὴν ἑαυτῶν εὔνοιαν, συνεύχοντο δὲ καὶ τὴν παρὰ τοῦ Θεοῦ. μετὰ ταῦτα πρὸς ταφὴν ἐτράποντο τοῦ βασιλέως. παρέλιπε δὲ οὐδὲν ὁ Ἀρχέλαος εἰς πολυτέλειαν, ἀλλὰ πάντα τὸν βασίλειον κόσμον προήνεγκε, [s] συμπομπεύσοντα τῷ νεκρῷ. κλίνη μὲν ὁλόχρυσος ἦν διάλιθος, [t] στρωμνὴ δὲ [u] ἁλουργὶς ποικίλη, τὸ σῶμα δὲ ἐπ᾽ αὐτῆς πορφύρᾳ κεκαλυμμένον, καὶ διάδημα μὲν ἐπέκειτο τῇ κεφαλῇ, στέφανος δὲ ὑπὲρ αὐτοῦ χρυσοῦς, τὸ δὲ [x] σκῆπτρον παρὰ τὴν δεξιάν. καὶ περὶ μὲν τὴν κλίνην, οἵ τε υἱεῖς, καὶ τὸ πλῆθος τῶν συγγενῶν, ἐφ᾽ οἷς οἱ δορυφόροι, καὶ τὸ Θρᾴκιον στῖφος, Γερμανοί τε καὶ Γαλάται, διεσκευασμένοι πάντες ὡς εἰς πόλεμον. προῆγε δὲ ἡ λοιπὴ δύναμις, [y] ὡπλισμένοι τοῖς ἡγεμόσι καὶ ταξιάρχαις ἀκολουθοῦντες ἐν κόσμῳ. πεντακόσιοι δὲ ἐπ᾽ αὐτοῖς τῶν οἰκετῶν καὶ ἀπελευθέρων ἀρωματοφόροι. [z] σταδίους [a] δὲ ὀκτ-

J. 4710. quo etiam calculus indicat contigiſſe Lunæ eclipſin Mart. 13. hor. 3. à med. noct. Hieroſolymis; atque hæc eſt cujus meminit *Joſephus Ant.* 17. 6. Convenit Herodis ætas; quando notum eſt & nulli dubium Cæſarem Hyrcani cauſam cognoviſſe a. P. J. 4667. Q. Fuſio Caleno, P. Vatinio Coſſ. quo tempore Herodes, ſicut ante diximus, non 15 ſed 25 annos numerabat; adeoque erat hoc anno prope ſeptuagenarius, uti modo nos docuit *Joſephus* §. α'. hujus capitis. ALDR. Vide *Langium de Annis Chriſti* lib. 2. c. 18. & *Pagium* in *Critica* ad *Baronium*, Vol. 1. p. 17.

g Ἀπεδείχθη—τριάκοντα] *Roſſ.* Ἐδέχθη β. ἔτη τριάκοντα ἑπτά.

h Κατεκτήσατο] Inter varias lectiones noſtras hanc veram invenio; ſed omiſſum eſt nomen codicis in quo reperitur. Excuſum erat κατεστήσατο. ALDR. Vera quoque lectio alteri ſuperſcribitur in *Lugd. Bat.* HAV. Κατεκτήσατο è MSS. Ox. SPANH.

i Τὸν σημαντῆρα δακτύλιον] Σημαντὴρ δακτύλιος annulus obſignatorius. ἀρχ. lib. 17. c. 8. §. 2. SPANH.

k Πολλὰ] Abeſt a *Roſſ.*

l Διαθήκας] Ἐπιδιαθήκας *MS. Lipſ.* SPANH. & *Lugd. Bat.*

m Φίλιππος μὲν] Strabo p. 765. A. Τῶν δὲ υἱῶν, (Ἡρώδης) τοὺς μὲν αὐτὸς ἀνεῖλεν ὡς ἐπιβουλεύσαντας αὐτῷ. τοὺς δὲ τελευτῶν διαδόχους ἀπέλιπε μερίδας αὐτοῖς ἀποδούς, &c. Quid cuique tribuerit Auguſtus & quomodo Herodis teſtamentum confirmaverit, vide *Ant.* lib. 17. c. 13. *Belli* 2. c. 6. ALDR. Conf. ſupra c. 33. §. 7. SPANH.

n Γειτνιώντων] *Lugd. Bat.* Γειτνιάντων.

o Κληρονόμος,] Philippus hic appellatur κληρονόμος, & Antipas Tetrarcha. Non ſatis accurate. ipſe enim Philippum in Antiq. nuncupat Tetrarcham quoque, nec hic addit, cujus id regionis Antipas fuerit. REL.

p Σεσημασμένας.] Obſignataſque Oxon. SPANH.

q Εὐθὺς] Delet *Roſſ.*

r Περιιόντες,] Ita *Bod.* περιϊόντες in *cæteris*, in *Lugd. Bat.* προσιόντες.

s Συμπομπεύσοντα] *Roſſ.* Συμπομπεύοντα.

t Στρωμνὴ δὲ] Herodis Pompa funebris ἀρχ. l. 17. c. 8. §. 3. ubi ἁλουργής. & στρωμνὴ MS. Ox. SPANH.

u Ἁλουργὶς] Melius ἁλουργὴς, ſicut lib. 17. c. 8. §. 3.

x Σκῆπτρον] *Roſſ.* Σκῆπτρ.

y Ὡπλισμένοι] Ὡπλισμένοι *Voſſ.* (ſeu *Lugd. Bat.* non male) ὡπλισμένη *Bod.*

z Σταδίους] CC. ſtadia vid. Not. Oxon. ἀρχ. lib. 17. c. 8. §. 3. ᾔει γὰρ δὲ ἐπὶ Ἡρώδειον στάδια ὀκτώ. *Rufin.* proceſſit Herodeum uſque per octo ſtadia i. e. agmen per octo ſtadia comitatum eſt *Euſeb.* Hiſt. lib. 1. c. 8. p. 25. C. citat hæc de morte Herodis, tanquam è 2. lib. Hiſt. *Bell. Jud.* καὶ ἐν τῇ δευτέρᾳ δὲ τῶν ἱστοριῶν τὰ παραπλήσια περὶ τοῦ αὐτοῦ παραδίδωσι, &c. Obſtant tamen Græci Joſephi Codices & Joſephus Proœmio ἁλωσ. Vid. *Not. Oxon.* SPANH.

a Σταδίους—Ἡρώδειον,] Cum duo fuerint Herodia, non memini *Joſephum* indicare, in utro ſepultus ſit Herodes: quanquam nemo, opinor, dubitabit quin in eo condi voluerit, quod immenſis ſumptibus extructum memoriæ ſuæ conſecraſſet. Erat hoc Herodium ſexageſimo ab Urbe ſtadio in via Maſſadam ducente, *Belli* I. 13. 9: unde recte videntur Hierichuntem inter & Herodium 200 ſtadia numerari; ſiquidem Hieroſolymis aberat Hierichus 150 ſtad. *Belli Jud.* lib. 5. Jam non video cur *Joſephus* ſecum committatur propter id quod legitur *Ant.* lib. 17. c. 8. §. 3. Neque enim ibi dicit κομισθῆναι τὸ σῶμα ἐπὶ στάδια ὀκτώ, ſed ᾔεσαν δὲ inquit ἐπὶ Ἡρώδειον στάδια ὀκτώ. cujus ſimpliciſſima interpretatio eſt, *ibant autem verſus Herodium octo ſtadia*; h. e. agmen, cujus proxima mentio, cadaver per octo ſtadia comitatum eſt; qualis mos in funeribus, apud nos etiamnum obtinet. Neque porro dicitur, ᾔεσαν δὲ εἰς Ἡρώδειον ἐπὶ στάδια ὀκτώ, ſed ἐπὶ Ἡρωδείου στάδια ὀκτώ, ut ſi minus probabilis illorum ſententia, qui diebus ſingulis octo ſtadia volunt

ἐκομίσθη τὸ σῶμα διακοσίους εἰς Ἡρώδιον, ὅπου κατὰ τὰς ἐντολὰς ἐτάφη. [b] καὶ τὰ μὲν περὶ Ἡρώδην τοῦτον ἔσχε πέρας.

erat in Herodium, ubi, prout fuerat mandatum, ſepultum erat. Et quæ ad Herodem quidem ſpectant hujuſmodi finem habebant.

ſunt eſſe confecta; etſi talis conſtructio propoſitionis ἐπὶ non careat exemplis. Quare non repudianda penitus eſt hæc interpretatio: ſed videtur emendari poſſe, ſi dicamus agmen dum Herodium iret, octavo quoque ſtadio ſubſtitiſſe ad defunctum regem complorandum. Hujuſmodi moris antiquiſſima exſtant veſtigia in *Gen.* c. L. Alдr. Ἡρώδιον *Lugd. Bat.*

b Καὶ τὰ μὲν περὶ Ἡρώδην] In codicibus omnibus quos conferre licuit, hactenus producitur, & hic deſinit, *Hiſtoriarum* ſive *de Bello Judaico* liber primus; quanquam ea quæ præcedunt §. 5. hujus capitis, de morbo atque exitu Herodis, velut ex ſecundo volumine, laudaverit Euſebius *Hiſtor.* l. 8. Euſebii codices depravatos eſſe negat Valeſius; eamque quæ nunc obtinet partitionem hujus operis non Joſephi, ſed Rufini eſſe contendit. Verum obeſt illius ſententiæ Græcorum quoque codicum cum Latinis hac in re conſenſio, qui tamen diſcrepant in quinto, ſexto, ſeptimoque volumine, quæ Rufinus pro ſuo libitu diſtinxit. Videtur etiam Joſephus *in Proœmio* clariſſime indicare, ſe ſecundum librum inchoaſſe à ſeditione contra Archelaum mota. Vide *Proœmium* §. 7, 8. Aldr. *Euſeb.* Hiſt. Eccl. lib. 1. c. 8. p. 26. D. καὶ τοῦτο μὲν τὸ πέρας τοῦ Ἡρώδου γέγονε τελευτῆς. Spanh.

ΤΑΔΕ ΕΝΕΣΤΙΝ ΕΝ ΤΩ ΔΕΥΤΕΡΩ ΛΟΓΩ,

ΤΩΝ ΙΩΣΗΠΟΥ ΙΣΤΟΡΙΩΝ

ΤΗΣ ΙΟΥΔΑΙΚΗΣ ΑΛΩΣΕΩΣ.

JOSEPHI LIBRO SECUNDO

HISTORIARUM EXCIDII JUDAICI

HÆC CONTINENTUR.

α΄. Ὅπως Ἀρχέλαος, πενθήσας τὸν πατέρα καὶ τὸ πλῆθος ἑστιάσας, ἐθεράπευσεν ἐφ᾽ οἷς ᾐτοῦντο.

β΄. Ὅπως οὐκ ὀλίγους τῶν πενθούντων τοὺς διὰ τὸν ἀετὸν ὑπὸ τοῦ Ἡρώδου ἀποκτανθέντας σοφιστὰς, καὶ στάσιν κατ᾽ αὐτοῦ ἐγειρόντων, ἀπέκτεινε καὶ μάλιστα τῶν συνελθόντων ἐν τῷ Πάσχα.

γ΄. Ὅπως, ἀπερχομένου Ἀρχελάου εἰς Ῥώμην, Σαβῖνος ἀνιὼν εἰς Ἱεροσόλυμα ὑπήντα, καὶ τότε μὲν, παρακληθεὶς ὑπὸ Οὐάρου, ἀπεστρέφετο. ἔπειτα ἀπελθόντος Ἀρχελάου πάλιν ἀνελθὼν, τά τε βασίλεια παραλαμβάνειν ἐπειρᾶτο, καὶ τὰ χρήματα πάντα κομίζεσθαι, εἰ καὶ μὴ ἐδυνήθη.

δ΄. Ὅπως Ἀντίπας ἠμφισβήτησε τῆς βασιλείας τῷ Ἀρχελάῳ, καὶ οἷα ἑκάτερος εἶπεν ἑαυτῷ συνιστάμενος.

ε΄. Ὅπως Σαβίνου ἐπελθόντος Ἱεροσολύμοις, καὶ [a] βιαζομένου τε τοὺς φόρους λαμβάνειν, καὶ τὰ βασιλικὰ χρήματα διερευνῶντος, συστραφὲν τὸ πλῆθος πόλεμον κατ᾽ αὐτοῦ συνεστήσατο, ἐκ δὲ τούτου καὶ ἡ πᾶσα χώρα ἐστασιάσθη.

ϛ΄. Περὶ τῶν ἐν τῇ χώρᾳ τῶν Ἰουδαίων ἐπαναστάντων, καὶ σχῆμα βασιλείας αὐτοῖς περιθεμένων.

ζ΄. Ὅπως Οὐᾶρος ἐπελθὼν, τήν τε στάσιν κατέπαυσε, καὶ τοὺς αἰτίους ἐκόλασεν.

η΄. Ὅπως Ἰουδαῖοι παραγεγονότες πρὸς Καίσαρα κατηγόρησαν Ἡρώδου καὶ τῶν αὐτοῦ παίδων, ἀξιοῦντες μηκέτι βασιλεύεσθαι· καὶ ὡς Ἀρχέλαος ἀντέστηκε τὰς αἰτίας ἀποσκευαζόμενος.

1. *Quomodo Archelaus, cum patrem luxiſſet & populum convivio excepiſſet, in iis quæ poſtulabant illis gratificatus eſt.*

2. *Quomodo multos ex illis, qui ſophiſtas, ob aquilam revulſam occiſos ab Herode, lugebant, & ſeditionem contra ipſum movebant, interfecit, præſertimque eos qui Paſchatis tempore convenerant.*

3. *Quomodo Sabinus, Archelao Romam abeunte, cum Hieroſolyma aſcenderet, ei in via occurrebat, & tunc quidem hortatu Vari reverſus eſt. deinde, cum Varus abiiſſet, rurſus illic aſcendens, & regias occupare ſtudebat, & pecuniam omnem auferre, licet fruſtra id tentavit.*

4. *Quomodo Antipas cum Archelao de regno contenderit, quæque uterque in ſui defenſione diceret.*

5. *Quomodo, poſtquam Hieroſolyma veniſſet Sabinus, vimque adhiberet ad tributa capienda, & regias pecunias exquireret, populus factis agminibus bellum in eum concitavit, atque inde per totam Judæam orta eſt ſeditio.*

6. *De iis qui in Judæa inſurrectionem fecerant, & regni inſigne ſibimet impoſuerunt.*

7. *Quomodo Varus, poſtquam eo veniſſet, & ſeditionem compoſuit, & in ejus auctores animadvertit.*

8. *Quomodo Judæi, cum ad Cæſarem perveniſſent, Herodem ejuſque filios accuſarunt, poſtulantes ut non amplius regibus ſubjiciantur: & quomodo Archelaus ſemet eis oppoſuit & accuſationes diluit.*

9. Quo-

a Βιαζομένου] Mallem ſane, *βιαζομένου τοὺς φρουροὺς παραδιδόναι τὰς ἄκρας*, ut infra apud *Joſephum*; ubi hac de re agit.

θ τῷ

9. *Quomodo Cæſar, cum regni quidem dimidium Archelao dediſſet, ethnarcham eum appellavit, reliquum vero in duas tetrarchias diviſiſſet, unam quidem Philippo, alteram vero Antipatro, qui & Antipas & Herodes vocabatur, donavit: & quantus erat uniuſcujuſque reditus; & quænam cæteris ex Herodis ſtirpe diſtribuit.*

10. *De eo qui ſeſe pro Alexandro geſſit, & quomodo patefactus eſt.*

11. *Quomodo Archelaus, nono anno, & regno & facultatibus privatus, perpetuo exſilio multatur, & quænam ſomnia ipſe & uxor ſomniarunt; & quomodo ejus principatus, in provinciæ formam redactus, procuratorem accepit.*

12. *De Juda Galilæo qui populares ſuos ad defectionem impellebat; & de tribus Judæorum ſectis, Sadducæis, Phariſæis, & Eſſenis.*

13. *Obitus Salomes ſororis Herodis & Auguſti Cæſaris, Tiberii imperatoris inauguratio; & quales urbes condiderunt Herodes & Philippus tetrarcha.*

14. *Quomodo Pilatus, ad Judæam procurandam miſſus, cum Cæſaris effigies in Hieroſolyma intuliſſet, à populo multis precibus interpellatus rurſus eas educebat: & quomodo ſacrum theſaurum, ſcilicet Corbonam, ad aquam in urbem derivandam conſumens, populum ad ſeditionem concitavit, & aliquam multos occidit.*

15. *Quomodo Agrippa, filius Ariſtobuli una cum fratre à patre occiſi, ad Tiberium veniens Herodem accuſaturus, ab eo non ſolum repulſam tulit, ſed & in vincula conjectus eſt & male habitus, quod precatus eſſet ut Cajus regnaret.*

16. *Quomodo, mortuo Tiberio & Cajo imperium adepto, vinculis ſolvitur, & Philippi jam mortui tetrarchiam obtinet; deinde illam Herodis ejus fratris, relegati cum uxore Herodiade in Hiſpaniam, & ob avaritiam & quod ab Agrippa fuerat accuſatus.*

17. *Quomodo Cajus in Judæam miſit Petronium, ut ejus imagines in fano dedicaret, utque Judæi fere univerſi ei uſque ad Ptolemaïdem obviam proceſſerunt, ut iſtud non faceret obſecrantes: ubi & Ptolemaïdis deſcriptio, & Belei fluvii, & Memnonis ſepulchri, & arenarum vitrearum. & quomodo Petronius eò adductus eſt ut deſiſteret ab imaginum dedicatione.*

18. *Quomodo, Cajo mortuo, rerum potitur Claudius, ſenatu ipſi reconciliato ab Agrippæ conſilio: & quomodo Claudius protinus eum donat regno paterno univerſo, cum aliorum quorundam acceſſione; inſuper & fratrem, qui & gener ei erat filia Berenica junctus, regno Chalcidis.*

19. *Quomodo Agrippa, cum Hieroſolyma muris circumdare cœpiſſet, moritur; & regnum iterum fit provincia, miſſo in illud procuratore: deinde & Herodes, Chalcidis rex, moritur, & Claudius Agrippam ex fratre nepotem Agrippæ filium, in ejus regno conſtituit. quodque illi quidem erant ex Ariſtobulo, Alexandri autem poſteri in Armenia majori regnaverunt.*

θ'. Ὅπως Καῖσαρ τὸ μὲν ἥμισυ τῆς βασιλείας Ἀρχελάῳ δοὺς, ἐθνάρχην προσεῖπε, τὸ δὲ λοιπὸν εἰς δύο διελὼν τετραρχίας, τὴν μὲν Φιλίππῳ, τὴν δὲ Ἀντιπάτρῳ, τῷ καὶ Ἀντίπᾳ καὶ Ἡρώδῃ, δέδωκε, καὶ ὅση ἑκάστῳ πρόσοδος γέγονε, καὶ τίνα καὶ τῇ λοιπῇ [b] τοῦ Ἡρώδου γενεᾷ Καῖσαρ ἀπένειμεν.

ι'. Περὶ τοῦ ψευσαμένου ἑαυτὸν Ἀλέξανδρον εἶναι, καὶ ὅπως ἀνεγνωρίσθη.

ια'. Ὅπως Ἀρχέλαος, ἐνάτῳ ἔτει τῆς βασιλείας καὶ τῆς οὐσίας ἀφαιρεθεὶς, ἀϊδίῳ φυγῇ ζημιοῦται, οἵους τε ὀνείρους αὐτὸς καὶ ἡ γυνὴ εἶδον· καὶ ὅπως ἡ αὐτοῦ ἀρχὴ, εἰς ἐπαρχίαν περιγραφεῖσα, ἐπιτρόπους ἐδέξατο.

ιβ'. Περὶ τοῦ Γαλιλαίου Ἰούδα τοῦ τοὺς ἐπιχωρίους εἰς ἀπόστασιν ἐνάγοντος, καὶ τῶν τριῶν παρ' Ἰουδαίοις αἱρέσεων, Σαδδουκαίων, Φαρισαίων, καὶ Ἐσσηνῶν.

ιγ'. Θάνατος Σαλώμης τῆς ἀδελφῆς Ἡρώδου καὶ Αὐγούστου Καίσαρος, καὶ Τιβερίου ἀναγόρευσις, καὶ ποίας πόλεις ἔκτισαν Ἡρώδης τε καὶ Φίλιππος οἱ τετράρχαι.

ιδ'. Ὅπως Πίλατος, ἐπίτροπος πεμφθεὶς Ἰουδαίας, καὶ τὰς Καίσαρος εἰκόνας εἰσαγαγὼν εἰς Ἱεροσόλυμα, παρακληθείς τε ὑπὸ τοῦ πλήθους αὖθις αὐτὰς ἐξήγαγεν. καὶ ὅπως πάλιν τὸν ἱερὸν θησαυρὸν, ἤτοι τὸν Κορβανᾶν, [c] πρὸς καταγωγὴν ὑδάτων [d] ἐξαναλίσκων, εἰς στάσιν αὐτοὺς ἤρεθισε, καὶ οὐκ ὀλίγους ἀπέκτεινεν.

ιε'. Ὅπως κατήγορος Ἡρώδου πρὸς Τιβέριον Ἀγρίππας, ὁ Ἀριστοβούλου, τοῦ ἀναιρεθέντος ὑπὸ τοῦ πατρὸς σὺν τἀδελφῷ, παῖς ἀφικόμενος, οὐ προσεδέχθη, ἐδέθη δὲ μᾶλλον καὶ προσῃκίσθη, διὰ τὸ ἐπεύξασθαι Γαΐῳ τῆς βασιλείας.

ιϛ'. Ὅπως, ἀποθανόντος Τιβερίου καὶ Γαΐου κρατήσαντος, τῶν τε δεσμῶν ἀπελύθη, καὶ τὴν Φιλίππου τετραρχίαν ἀποθανόντος ἤδη λαμβάνει. ἔπειτα καὶ τὴν ἀδελφοῦ ἐκείνου Ἡρώδου, φυγαδευθέντος μετὰ τῆς γυναικὸς Ἡρωδιάδος εἰς Ἱσπανίαν, διά τε τὴν πλεονεξίαν, καὶ τὸ κατηγορηθῆναι ὑπὸ Ἀγρίππα.

ιζ'. Ὅπως Γάϊος Πετρώνιον ἀπέστελεν ἀναθεῖναι τὰς αὐτοῦ εἰκόνας ἐν τῷ ναῷ, καὶ ὡς Ἰουδαῖοι [e] παγγενῆ ἐν Πτολεμαΐδι αὐτῷ προϋπήντησαν, δεόμενοι μὴ τοῦτο ποιῆσαι· ἐν ᾧ καὶ Πτολεμαΐδος ἔκφρασις καὶ [f] Βηλέου ποταμοῦ, καὶ τοῦ Μέμνονος τάφου, καὶ τῆς ὑαλίνης ψάμμου. καὶ ὅπως πεισθεὶς Πετρώνιος ἀπέσχε τῆς τῶν εἰκόνων ἀναθέσεως.

ιη'. Ὅπως ἀποθανόντος Γαΐου Κλαύδιος ἐκράτησεν ὅλων, Ἀγρίππα συμβουλῇ διαλλαγείσης τῆς συγκλήτου πρὸς αὐτόν· καὶ ὅπως Κλαύδιος δωρεῖται αὐτὸν τῇ πατρῴᾳ βασιλείᾳ πάσῃ, ἔτι δὲ καὶ ἑτέραν προσθήκῃ, ἀλλὰ καὶ τὸν ἀδελφὸν, τὸν καὶ ἐπὶ θυγατρὶ τῇ Βερνίκῃ [g] γαμβρὸν, βασιλείᾳ τῆς Χαλκίδος.

ιθ'. Ὅπως ἀρξάμενος [h] Ἀγρίππας τειχίζειν Ἱεροσόλυμα τελευτᾷ, καὶ ἡ βασιλεία πάλιν ἐπαρχία γίνεται, καὶ ἐπίτροπος ἀποστέλλεται. ἔπειτα καὶ Ἡρώδης ὁ τῆς Χαλκίδος βασιλεὺς τελευτᾷ καὶ καθίστησιν εἰς τὴν αὐτοῦ βασιλείαν Κλαύδιος τὸν ἀδελφιδοῦν Ἀγρίππας, τὸν τοῦ Ἀγρίππα υἱὸν καὶ ὅτι [i] οὗτοι μὲν ἦσαν Ἀριστοβούλου, οἱ δὲ Ἀλεξάνδρου γενεᾶ τῆς μεγάλης Ἀρμενίας ἐβασίλευσαν.

κ'. Ὅπως

b Τοῦ Ἡρώδου] Illa τοῦ Ἡρώδου inserta dedi ex MS. Gall.
c Πρὸς καταγωγὴν] Εἰς καταγωγὴν in MS. Gall.
d Ἐξαναλίσκων,] Καταναλίσκων MS. Gall.
e Παγγενῆ] Πανγενεῖ in MS. Gall.
f Βηλέου ποταμοῦ,] Ex ipso Joſepho ſcribo Βηλέου. antea erat Βελλαίου in Editis, & Βελλαίου in MS.
g Γαμβρὸν,] Vocem γαμβρὸν addidi è MS.
h Ἀγρίππας] Ita in MS. Ἡρώδης in Editis.
i Οὗτοι μὲν ἦσαν] In MS. υἱοὶ pro ἦσαν.

κ'. Ὅπως ἐπιτρόπου Κουμάνου ἐν τῇ ἄλλῃ ἐπαρχίᾳ σταλέντος, θόρυβος καὶ φθορὰ τὴν πόλιν κατέσχεν, τὴν ἀρχὴν ἐκ τῆς τοῦ στρατιώτου ἀσχημοσύνης λαβοῦσα, καὶ περὶ μυρίους ἀπέθανον. καὶ ὡς τούτου παυθέντος ἑτέρα στάσις γίνεται πάλιν, διὰ τὸ πυρίκαυστον ποιῆσαι τὸν νόμον τινὰ στρατιώτην ἐν Σαμαρείᾳ.

κα'. Ὅπως διὰ τὸν ἀναιρεθέντα Γαλιλαῖον παρὰ τῶν ἐν Σαμαρείᾳ Ἰουδαίων, πολὺς πάλιν πόλεμος γέγονεν, καὶ οἷα ἐδίκασε Κλαύδιος περὶ τῶν αὐτῶν· καὶ ὅπως ἐκ τῆς Χαλκίδος εἰς μείζονα βασιλείαν μετέθηκε Κλαύδιος τὸν Ἀγρίππαν.

κβ'. Ὅπως τελευτήσαντος Κλαυδίου Νέρων κρατεῖ, καὶ δίδωσι μὲν βασιλεύειν τῆς μικρᾶς Ἀρμενίας τῷ Ἡρώδου Ἀριστοβούλῳ, [k] τῷ δὲ Ἀγρίππᾳ προστίθησι τέσσαρας πόλεις σὺν ταῖς τοπαρχίαις· εἰς δὲ τὴν λοιπὴν Ἰουδαίαν ἐπίτροπον ἀποστέλλει Φήλικα, ὃς ἄλλους τε πολλοὺς κρατήσας ἀνεσταύρωσε, καὶ τὸν ἀρχιλῃστὴν Ἐλεάζαρον, εἴκοσιν ἔτεσι τὴν χώραν δῃοῦντα, [l] ζωγρήσας ἀνέπεμψεν εἰς Ῥώμην.

κγ'. Περὶ τῶν καλουμένων Σικαρίων, ἔτι δὲ καὶ περὶ τῶν ἀπατησάντων ψευδοπροφητῶν, καὶ τοῦ Αἰγυπτίου, καὶ τῶν ἀναπειθόντων μὴ ὑπακούεσθαι Ῥωμαίοις, καὶ περὶ τῆς γενομένης ἐν Καισαρείᾳ μεταξὺ Ἰουδαίων καὶ Ἑλλήνων στάσεως περὶ τῆς πόλεως· καὶ ὅπως ἀφίκοντο πρὸς Νέρωνα ἐξ ἑκατέρου μέρους, δικασόμενοι περὶ αὐτῆς.

κδ'. Περὶ τοῦ ἐπιτρόπου Ἀλβίνου τοῦ μετὰ Φῆστον, ὅτι τὸν τρόπον κακοήθης ἦν, καὶ ὁ μετ' αὐτὸν Φλῶρος πολὺ χείρων φανεὶς ἀγαθώτατον ἐκεῖνον ἀπέδειξεν.

κε'. Ὅπως καὶ οἱ Καισαρέων Ἕλληνες ἐνίκησαν παρὰ Νέρωνι τῆς πόλεως ἄρχειν, καὶ ὁ Ἰουδαϊκὸς πόλεμος τὴν ἀρχὴν ἔλαβε, διά τε τὴν τοῦ Καισαρέως ἐν τῇ γάστρᾳ τῶν ὀρνέων θυσίαν, καὶ διὰ τὸ ἐκ τοῦ ἱεροῦ θησαυροῦ ἑπτακαίδεκα τάλαντα τὸν Φλῶρον λαβεῖν.

κς'. Περὶ Βερνίκης τῆς ἀδελφῆς Ἀγρίππα, οἷά τε πέπονθεν.

κζ'. Ὅπως σβεσθείσης τῆς στάσεως πάλιν ὁ Φλῶρος ἀνῆψεν αὐτήν, τῷ παραγγεῖλαι μὲν τοῖς Ἰουδαίοις ὑπαντῆσαι τοῖς στρατιώταις καὶ ἀσπάσασθαι, ἀντιπαραγγεῖλαι δὲ τοῖς στρατιώταις μὴ ἀντασπάσασθαι, καὶ εἴ τι τολμήσαιεν εἰπεῖν χρῆσθαι κατ' αὐτῶν τοῖς ὅπλοις.

κη'. Ὅπως ἐξελθὼν τῆς πόλεως Φλῶρος Κεστίῳ ἔγραψεν ὡς Ἰουδαῖοι ἀπέστησαν, ὁ δὲ [m] Νεαπολιτανὸν χιλίαρχον ἔπεμψε μαθησόμενον τὰ κατ' αὐτούς· καὶ ὡς αὐτὸς, σὺν Ἀγρίππᾳ εἰσελθὼν εἰς τὴν πόλιν, εὗρεν εἰρηνεύοντας μὲν πρὸς Ῥωμαίους, καταβοῶντας δὲ τοῦ Φλώρου· καὶ ὁ μὲν ὑποστρέφει πρὸς τὸν πέμψαντα, ὁ δὲ βασιλεὺς συμβουλεύει περὶ εἰρήνης τῷ ἔθνει [n] θαυμασιωτάτην συμβουλήν.

κθ'. Ὅπως, τοῦ Ἀγρίππα καταπαύσαντος τὴν στάσιν, ἔπειτα πειρωμένου καὶ πρὸς τὸν Φλῶρον καταλλάσσειν αὐτοὺς, θυμωθέντες αὐτόν τε τῆς πόλεως ἐξεκήρυξαν, καὶ τὸ φρούριον Μασάδαν [o] ἐχειρώσαντο, τοὺς ἐν αὐτῷ Ῥωμαίους κατασφάξαντες.

λ'. Ὅπως, Ἐλεαζάρου υἱοῦ Ἀνανίου τοῦ ἀρχιερέως στρατηγοῦντος, τὰς ὑπὲρ τοῦ Καίσαρος θυσίας ἀπέρριψαν, καὶ μᾶλλον ἀνήφθη ὁ πόλεμος.

λα'. Ὅπως οἱ δυνατοὶ, πρεσβεύσαντες πρὸς Ἀγρίππαν,

20. *Quomodo Cumano ad alteram provinciam procurandam miſſo, tumultus & cædes in urbe facta eſt, orta ex eo quod indecore ſe geſſerit miles; & circiter decies mille perierunt. atque ſedato hoc tumultu, iterum alia oritur ſeditio, eo quod miles quidem in Samaria legem igne cremaverit.*

21. *Quomodo, propter Galilæum à Judæis Samaritanis occiſum, grave rurſus ortum eſt bellum, & quale de iſtis judicium tulit Claudius; & quomodo de Chalcide in regnum majus Agrippam tranſtulit Claudius.*

22. *Quomodo, Claudio vita defuncto, Nero imperat, & Armeniam quidem minorem regnandam dedit Ariſtobulo Herodis filio, Agrippæ vero adjicit quatuor urbes * cum toparchiis illarum: in reliquam autem Judæam procuratorem mittit Felicem, qui & comprehenſos in crucem ſuſtulit, & latronum principem Eleazarum, per annos viginti regionem populantem, vivum captum Romam miſit.*

23. *De iis qui Sicarii appellati erant, ut & de pſeudoprophetis qui multos deceperant, & de Ægyptio quodam, illiſque qui populo perſuadebant, ne ſe Romanis ſubjicerent; & de ſeditione Cæſareæ inter Judæos & Græcos de jure civitatis orta; & ut quidam ex utraque parte ad Neronem ſe conferebant ea de re diſceptaturi.*

24. *De Albino procuratore poſt Feſtum, quod malignæ fuerit ingenio; quodque Florus ejus ſucceſſor, eo multo pejor viſus, fecerit ut ille pro optimo haberetur.*

25. *Quomodo Græci Cæſarienſes à Nerone obtinuerunt ut civitatis imperium haberent; ortumque eſt bellum Judaïcum, partim ex Cæſarienſi quodam in vaſe Samio avibus ſacra faciente, partim ex eo quod Florus ſeptemdecim talenta è ſacro theſauro abſtulerit.*

26. *De Berenice ſorore Agrippæ, & quænam paſſa eſt.*

27. *Quomodo Florus ſeditionem exſtinctam reſuſcitavit, Judæis quidem imperando ut militibus obviam irent eoſque ſalutarent, contra vero militibus ſuis præcipiendo ut non reſalutarent Judæos, & ſi quid petulanter iſti loqui auderent, ſtatim in eos armis uterentur.*

28. *Quomodo Florus, urbe egreſſus, Ceſtio ſcripſit de Judæorum defectione; atque ille tribunum Neapolitanum miſit, quænam apud ipſos facta eſſent cogniturum: atque is, cum Agrippa in urbem ingreſſus, invenit eam pacem cum Romanis colentem, Florumque clamoribus inſectantem: atque ille quidem revertitur ad eum qui ipſum miſerat, rex vero genti conſilium dat de pace admiratione digniſſimum.*

29. *Quomodo ſeditione ab Agrippa ſedata, cum mox tentaret Judæos Floro reconciliare, illi, ira incenſi, & ipſi voce præconis ut urbe exiret denunciarunt, & Maſſadam caſtellum, Romanis qui in eo erant occiſis, munierunt.*

30. *Quomodo, Eleazaro Anania pontificis filio exercitum ducente, ſacra pro Cæſare fieri ſolita rejecerunt, atque inde magis accenditur bellum.*

31. *Quomodo primores, miſſa ad Agrippam legatione,*

k Τῷ δὲ Ἀγρίππᾳ] Τῷ δὲ Ἀγρίππα in *MS. Vat.* quod ſane rectum, ſi ſubintelligatur, vel potius adjiciatur βασιλεῖ.

l Ζωγρήσας ἀνέπεμψεν] Quæ ſequuntur adjecta eſſe volui ex *Joſepho*, qui duobus in locis diſertim dicit Eleazarum vivum captum fuiſſe Romamque miſſum.

m Νεαπολιτανὸν] Πολλιανὸν in *MS. Gall.* & apud *Joſephum* juxta *Rufini* codicem.

n Θαυμασιωτάτην συμβουλήν] *Vat.* Θαυμασιώτατον σύμβουλον.

o Ἐχειρώσαντο,] *Vat.* Ἐχειρώσατο.

* *Al.* cum agris ad eas pertinentibus.

gatione, ab ipſo acceperunt milites, quibus uſi ſunt contra Eleazarum & qui ab ipſo ſtabant ſeditioſos: ubi de feſto Ligniferii agitur, & de Sicariis.

32. *Quomodo Manahemus filius Judæ Galilæi, qui contra Quirinum ſeditionem moverat, inſurgebat contra Eleazarum: & quonam facto periit, & ipſe, & qui cum eo erant, & regii omnes qui Eleazaro favebant.*

33. *Quomodo, poſtquam Cæſareenſes Judæos apud ipſos omnes interfeciſſent, gens univerſa Judæorum inſurgebat, & multa horrenda & facinoribus tragicis plena in Syros illiſque finitimos ediderunt.*

34. *Quomodo & Scythopolitæ Judæos qui apud ipſos erant, licet auxiliarios ſuos, occiderunt: ubi narratio de Simone, qui & ſemet familiamque ſuam interfecit, atque ut paſſim Judæi à Græcis cæſi erant.*

35. *De illis qui Judæis apud ipſos degentibus parcebant, & de Judæis in regno Agrippæ præter illius ſententiam trucidatis.*

36. *Quomodo & alii Judæos qui apud ipſos erant, interemerunt, nemini parcentes; & Alexandrini millia quinquaginta mactarunt.*

37. *Quæ Ceſtius, Antiochiâ profectus in Hieroſolyma geſſit, & quot urbes cepit, & quot homines peremit: & quomodo Judæi, cum ad urbem appropinquaret, impetu in eum facto multos quidem occiderunt; poſtea vero ſuperati, in urbem ſe receperunt. & quomodo Simon Gioræ filius, cum illis conflictatus, multos necavit.*

38. *Quomodo factum eſt ut Agrippa, legatione pro pace ſuſcepta, nihil profecerit, ſeditioſis ipſi adverſantibus.*

39 *Quomodo Ceſtius, ex improviſo eos adortus, in urbem interiorem & fanum impreſſionem fecit. & quomodo, cum urbem capere potuiſſet, retroceſſit, utpote quod Florus pecunia eò adduxiſſet caſtrorum præfectum & equitum magiſtros, ut ei idipſi perſuaderent: utque rurſus oppugnationem aggreſſus brevi receſſit.*

40. *Quomodo Ceſtius temere caſtra movit ab urbe, & quanam dum revertitur à Judæis paſſus eſt.*

41. *Quomodo Damaſceni Judæos apud ipſos degentes interfecerunt, & Judæi à perſequendo Ceſtio reverſi quæ ad urbem ſpectabant præpararunt, & alios crearunt duces, interque eos hunc ipſum ſcriptorem.*

42. *De Joſepho, quomodo illa quæ ejus gubernationis erant ordinavit.*

43. *De Joanne, qui poſtea pro tyranno ſe geſſit: & quænam in Joſephum machinatus eſt.*

44. *Quomodo ſe res Hieroſolymorum habebant ſub Anani adminiſtratione: & quænam in Acrabatena à Simone Gioræ filio geſta erant.*

ἔλαβον παρ' αὐτοῦ στρατιώτας, οἷς ἐχρήσατο [p] κατὰ Ἐλεαζάρου καὶ τῶν σὺν αὐτῷ [q] στασιαστῶν· ἐν ᾧ καὶ περὶ τῆς τῶν Ξυλοφορίων ἑορτῆς, καὶ περὶ τῶν Σικαρίων.

λβ'. Ὅπως Μανάημος υἱὸς Ἰούδα τοῦ Γαλιλαίου, τοῦ ἐπὶ Κυρηνίου στασιάσαντος, ἐπανέστη τῷ Ἐλεαζάρῳ· καὶ ὅ, τι ποιήσας ἀπώλετο, αὐτός τε καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ καὶ πάντες οἱ βασιλικοὶ παρὰ τῶν σὺν Ἐλεαζάρῳ.

λγ'. Ὅπως, Καισαρέων τοὺς παρ' αὐτοῖς Ἰουδαίους διαχρησαμένων, ἐπανέστη τὸ Ἰουδαϊκὸν ἅπαν, καὶ πολλὰ δεινὰ καὶ τραγῳδίας μεστὰ τοῖς τε Σύροις καὶ τοῖς [r] προσχώροις ἐνεδείξατο.

λδ'. Ὅτι καὶ Σκυθοπολῖται, καί τοι συμμαχήσαντας αὐτοῖς, τοὺς παρ' αὐτοῖς Ἰουδαίους ἀπέκτειναν. ἐν ᾧ καὶ τὸ περὶ Σίμωνος διήγημα τοῦ ἑαυτόν τε καὶ τὴν γενεὰν διαχρησαμένου, καὶ ὅπως πανταχοῦ Ἰουδαῖοι παρὰ τῶν Ἑλλήνων κατειργάζοντο.

λε'. Περὶ τῶν φεισαμένων τῶν παρ' αὐτοῖς μετοικούντων Ἰουδαίων, καὶ περὶ τῶν φονευθέντων ἐν τῇ βασιλείᾳ Ἀγρίππα παρὰ γνώμην αὐτοῦ.

λς'. Ὅπως οἵ τε ἄλλοι τοὺς παρ' αὐτοῖς ἀφειδῶς ἀπέκτειναν, καὶ οἱ Ἀλεξανδρεῖς πέντε μυριάδας [s] διεχρήσαντο.

λζ'. Ὅσα Κέστιος ἀπὸ Ἀντιοχείας ἐλθὼν εἰς Ἱεροσόλυμα ἔπραξεν, καὶ ὅσας πόλεις εἷλεν, καὶ ὅσους ἀπέκτεινεν· καὶ ὅπως πλησιάζοντος τῇ πόλει ἐπεξελθόντες Ἰουδαῖοι πολλοὺς μὲν ἀνεῖλον, ἔπειτα δὲ ἡττηθέντες εἰς τὴν πόλιν ἀνέστρεψαν. καὶ ὅπως ὁ τοῦ Γιώρα Σίμων, συμπλακεὶς αὐτοῖς, πολλοὺς ἀπέκτεινεν.

λη'. Ὅπως πρεσβευσάμενος Ἀγρίππας περὶ εἰρήνης οὐδὲν ἤνυσε, τῶν στασιαστῶν ἐναντιωθέντων.

λθ'. Ὅπως Κέστιος, ἐξαίφνης ἐπιπεσὼν αὐτοῖς, εἴς τε τὴν ἐνδοτέρω πόλιν καὶ τὸ ἱερὸν συνήλασε. καὶ ὡς, δυνάμενος καὶ τὴν πόλιν ἑλεῖν, ἀπεστράφη, τοῦ Φλώρου χρήμασι τόν τε στρατοπεδάρχην καὶ τοὺς ἱππάρχας πείσαντος μεταπεῖσαι αὐτόν. καὶ ὡς αὖθις ἐπιχειρήσας συντόμως ἀνεχώρησεν.

μ'. Ὅπως Κέστιος ἀπροφασίστως τῆς πόλεως ἀνέζευξε, καὶ οἷα κατὰ τὴν ὑποστροφὴν παρὰ τῶν Ἰουδαίων ἔπαθεν.

μα'. Ὅπως Δαμασκηνοὶ τοὺς παρ' [t] ἑαυτοῖς [u] Ἰουδαίους ἀνεῖλον, καὶ ὑποστρέψαντες Ἰουδαῖοι τὰ τε κατὰ τὴν πόλιν παρεσκευάσαντο, καὶ στρατηγοὺς προεβάλλοντο [x] ἄλλους, καὶ αὐτὸν τὸν συγγραφέα.

μβ'. Περὶ Ἰωσήπου, ὅπως τὰ κατὰ τὴν στρατηγίαν διῴκησεν.

μγ'. Περὶ Ἰωάννου, τοῦ ὕστερον τυραννήσαντος· καὶ ὅσα εἰς τὸν Ἰώσηπον διεπράξατο.

μδ'. Ὅπως τὰ ἐν Ἱεροσολύμοις διέκειτο Ἀνάνου διοικοῦντος· καὶ οἷα ἐν τῇ Ἀκραβατηνῇ Σίμων ὁ τοῦ Γιώρα ἔπραττεν.

Φ Λ.

p Κατὰ Ἐλεαζάρου] *Var.* Κατ' Ἀλεξάνδρου.
q Στασιαστῶν.] Ita cum MS. στρατιωτῶν in *Editis*.
r Προσχώροις] *Var.* Πρὸς χώρας.
s Διεχρήσαντο.] Ἀπέκτειναν in MS.
t Ἑαυτοῖς] *Var.* Ἑαυτῶν.
u Ἰουδαίους] Vocem Ἰουδαίους inſertam dedi. Præterea in *Var.* hæ mutationes agnoſcuntur in ſuperioribus. Legit ille Codex Num. 2. διὰ τὸ αὐτόν. & Num. 3. ὑπακτῇ. & Num. 8. ἐπὶ Καισαρείᾳ. & Num. 12. ἐναγόμενος. atque τοῦ Φαρεταίου. & Num. 15. οὐκ ἐδέχθη. denique Num. 18. ἀφαιρεῖται τῶν ὅλων. Huds. in *Addendis*.
x Ἄλλους,] *Var.* Ἄλλους τε.

ΠΕΡΙ

ΦΛ. ΙΩΣΗΠΟΥ
[a] ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΙΟΥΔΑΙΚΟΥ ΠΟΛΕΜΟΥ,
Η
ΙΟΥΔΑΙΚΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΠΕΡΙ ΑΛΩΣΕΩΣ
ΛΟΓΟΣ Β'.

FLAVII JOSEPHI
DE BELLO JUDAICO,
SIVE
JUDAICÆ HISTORIÆ DE EXCIDIO,
LIBER II.

ΚΕΦ. α'.

Ἀρχέλαος ἐπιτάφιον ἑστίασιν ὑπὲρ Ἡρώδου τῷ λαῷ παρέχει· ἔπειτα, μεγάλης στάσεως ὑπὸ τοῦ πλήθους ἐγερθείσης, στρατιώτας αὐτοῖς ἐπαφίησιν, οἳ περὶ τρισχιλίους διαφθείρουσι.

[b] ΑΡΧΕΛΑΩ, δὲ νέων ἦρξε θορύβων ἡ τῆς [c] ἐπὶ Ῥώμην ἀποδημίας ἀνάγκη. [d] πενθήσας γὰρ ἡμέρας ἑπτὰ τὸν πατέρα, καὶ τὴν ἐπιτάφιον ἑστίασιν πολυτελῆ τῷ πλήθει παρασχών. ἔθος δὲ [e] τοῦτο παρὰ Ἰουδαίοις πολλοῖς πενίας αἴτιον, διὰ τὸ πλῆθος ἑστιᾶν οὐκ ἄνευ ἀνάγκης, εἰ γὰρ [f] παραλίποι τις οὐχ ὅσιος. μεταλαμβάνει μὲν ἐσθῆτα λευκήν, πρόεισι δὲ εἰς τὸ ἱερόν, ἔνθα ποικίλαις αὐτὸν εὐφημίαις ὁ λαὸς ἐκδέχεται. κἀκεῖνος τὸ πλῆθος [g] ἀφ' ὑψηλοῦ βήματος καὶ χρυσοῦ θρόνου δεξιωσάμενος, τῆς τε σπουδῆς ἣν ἐνεδείξαντο περὶ τὴν κηδείαν τοῦ πατρὸς εὐχαριστεῖ, καὶ τῆς πρὸς αὐτὸν θεραπείας ὡς πρὸς βέβαιον ἤδη βασιλέα. „ φείδεσθαι
„ γε μὴν ἐπὶ τοῦ παρόντος, οὐ μόνον, ἔφη, τῆς ἐξου-
„ σίας, ἀλλὰ καὶ τῶν ὀνομάτων, ἕως ἂν αὐτῷ Καί-
„ σαρ ἐπικυρώσῃ τὴν διαδοχήν, ὁ κατὰ τὰς διαθή-

CAP. I.

Archelaus epulum funebre populo pro Herode dat: mox, ſeditione à multitudine excitata, milites in eos immittit, qui ad tria hominum millia interficiunt.

ARchelao autem turbarum novarum initium attulit Romam proficiſcendi neceſſitas. Cum enim per dies ſeptem patrem luxiſſet, epulaſque funebres magnificas populo dediſſet, (hic autem mos multos apud Judæos ad inopiam redegit, quod neceſſitate tenerentur populum convivio adhibendi, nam qui *ita facere* omitteret, pro impio habebatur) veſtem candidam induit, & procedit in templum, ubi variis lætiſque acclamationibus populus eum excepit. Atque ille, ex alto tribunali folioque aureo, multitudinem comiter alloquutus, & gratias illis agit pro ſtudio quod in patris funere curando oſtenderunt, proque ea, quam ipſi tribuerunt, obſervantia, quaſi jam certus conſtitutus fuiſſet rex. „ Cæterum ſe in præſentia abſti-
„ nere, dicebat, non ſolum à poteſtate *exercenda*
„ ſed etiam à nominibus *quibus inſignitur*, donec
„ ei ſucceſſionem confirmatum ibit Cæſar, qui ex
„ teſta-

Novi tumultus. Ant. l. 17. c. 9. §. 1. ſeq.

Epulum funebre. Ant. l. 17. c. 8. §. 4.

Archelai ad populum alloquutio. Ibid.

---

a ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΙΟΥΔΑΙΚΟΥ ΠΟΛΕΜΟΥ,] *MS. Roſ.* Τῶν αὐτῶν περὶ ἁλώσεως λόγος δεύτερος.

b ΑΡΧΕΛΑΩ,] *MS.* Coiſlinian. Ἀρχέλαος δὲ νέων ἦρξατο θορύβων. Rel.

c Ἐπὶ Ῥώμην] *Roſ.* Ἀπὸ Ῥώμης.

d Πενθήσας—πατέρα,] Τοῦτο γὰρ διαγορεύει τὸ νόμιμον τῶν πατρίων *Ant.* lib. 17. c. 8. §. 4. Unde *Siracides* cap. 22. v. 12. πένθος νεκροῦ ἑπτὰ ἡμέραι, *Idemque* cap. 38. v. 18. præcipit lugeri mortuos διαβολῆς ἕνεκα: nam ut ſtatim *Joſephus* εἰ γὰρ παραλίποι τις οὐχ ὅσιος. Luctum vero ſeptemdiuem ab antiquiſſimis temporibus obtinuiſſe conſtat ex *Gen.* L. 10. Epulrum quoque funebrium ſatis antiqua mentio eſt; *Ezech.* XXIV. 17. *Jerem.* XVI. 7. *Prov.* XXXI. 6. *Deut.* XXVI. 14. Aldr. Luctus VII. dierum juxta legem Hebræorum. De hoc Antipatri luctu vid. *Ant.* lib. 17. c. 8. §. 4. & *Siracid.* XXII. 12. πένθος νεκροῦ ἑπτὰ ἡμέραι. Oxon. Spanh.

e Τοῦτο παρὰ Ἰουδαίοις] Τοῖς Ἰουδαίοις. *Roſ.*

f Παραλίποι] *Lugd. Bat.* Παραλείποι.

g Ἀφ' ὑψηλοῦ βήματος] Ἐφ' ὑψηλοῦ *Bod.* & forſan *Roſ.* qui vertit *in excelſo.*

„ teſtamento rerum omnium dominus eſt: neque enim apud Hierichuntem, cum exercitus ei diadema adjudicaret, illud accipere *voluiſſe*. Veruntamen alacritatis ergo & benevolentiæ, ſicuti militibus ita & populo, plenas ſe relaturum eſſe gratias, quando à rerum potientibus certus declaratus ſit rex: operam enim daturum eſſe, ut erga illos in omnibus ſe patre meliorem oſtendat.

Populi poſtulata. Ibid.

2. Iſtis lætata multitudo ſtatim animi ejus periculum faciebat, magna ab illo poſtulando. Namque alii clamabant, *oportere* tributa levari, alii vectigalia tolli, quidam vero vinctos ſolvi *debere*. Cunctis autem, ut à populo gratiam iniret, prompte annuebat. Deinde, re divina facta, cum amicis

β. convivia inibat. Ibi igitur ſub veſperam non pauci ex illis qui novis rebus ſtudebant congregati, quando pro rege in communi luctu eſſe deſierunt, vicem ſuam lamentare cœperunt, eos lugentes quos ſupplicio affecerat Herodes, propter aquilam auream è templi porta exciſam. Erat autem luctus non occultus; ſed magis ejulatibus, fletu juſſo, & planctibus tota perſonabat civitas, utpote virorum cauſa, quos pro legibus patriis ac templo interiiſſe dicebant. Eorum autem mortis pœnas ab illis, quos habuerat Herodes in pretio, repetendas eſſe clamitabant, atque in primis pontificem abdicandum eſſe ab eo conſtitutum. æquum enim eſſe ut *qui pro* ipſis *ſacra faceret alter* eligeretur, pietate præſtantior & *ad munus obeundum* purior.

Luctus ob occiſos ab Herode, in re aquila aurea exciſa. Ant. l. 17. c. 9. §. 1.

3. Quibus valde quidem irritabatur Archelaus, verum, quod *Romam* proficiſci omni feſtinatione pararet, ab ultione abſtinebat, *utpote* veritus, ne, multitudine ipſi infeſta reddita, ejus motu à profectione impediretur. Quam ob rem perſuaſione magis quam vi tentabat res novas molientes ſedare, & per exercitus ducem, quem ſubmiſerat, eos ut quieſcerent orabat & obſecrabat. Hunc autem ſeditionis auctores, ubi ad templum venit, priuſquam verbum faceret, inde lapidibus repellebant; at aliis poſt eum, ut ad ſanam mentem eos perducerent, illos adeuntibus (multos enim emittebat Archelaus) iracunde omnia reſponderunt. atque manifeſtum erat, haud fore ut quieſcerent, ſi numero aucti fuiſſent. Itaque cum inſtaret Azymorum feſtum (Paſcha apud Judæos appellatur) quo victimarum magna vis immolatur, ingens quidem ad templum hominum multitudo ex *univerſa* regione religionis ergo deſcendit. qui vero ſophiſtas lugebant, * in fano cœtus habuerunt victum ſeditioſis *mendicato* quærentes. Unde metu perculſus Archelaus, antequam in populum omnem invaderet morbus, clam mittit tribunum & militum cohortem, poſtquam illis mandaſſet ut ſeditionis auctores vi cohiberent. In hos univerſa irritatur multitudo, & magnam quidem cohortis partem jactis in eos lapi-

Ducem mittit Archelaus ad populum ſedandum. Ibid.

Et poſtea cohortem militum. Ant. l. 17. c. 9. §. 3.

„ κας τῶν ὅλων δεσπότης. οὐδὲ γὰρ ἐν Ιεριχοῦντι τῆς „ στρατιᾶς τὸ διάδημα περιαπτούσης αὐτῷ, δέ„ χεσθαι. τῆς μέντοι προθυμίας καὶ τῆς εὐνοίας, ὥσπερ τοῖς „ στρατιώταις οὕτω καὶ τῷ δήμῳ, πλήρεις ἀποδώσειν „ τὰς ἀμοιβὰς, ὁπότ᾽ ἂν ὑπὸ [h] τῶν κρατούντων „ βασιλεὺς [i] ἀποδειχθῇ βέβαιος. σπουδάσειν γὰρ „ ἐν πᾶσι πρὸς αὐτοὺς φανῆναι τοῦ πατρὸς ἀ„ μείνων.

β´. Επὶ τούτοις ἡδόμενον τὸ πλῆθος εὐθέως ἀπεπειρᾶτο τῆς διανοίας αὐτοῦ μεγάλοις αἰτήμασιν. οἱ μὲν γὰρ ἐβόων, ἐπικουφίζειν τὰς εἰσφορὰς, οἱ δὲ ἀναιρεῖν τὰ τέλη, τινὲς δὲ ἀπολύειν τοὺς δεσμώτας. [k] ἐπένευε δ᾽ ἑτοίμως ἅπασι, θεραπεύων τὸ πλῆθος. ἔπειτα θύσας μετὰ τῶν φίλων ἐν εὐωχίᾳ ἦν. ἔνθα δὴ περὶ δείλην ἀθροισθέντες οὐκ ὀλίγοι τῶν νεωτερίζειν προαιρουμένων, ἤρξαντο τοῦ ἰδίου πένθους, ὅτε τὸ κοινὸν ἐπὶ τῷ βασιλεῖ πέπαυτο, κατολοφυρόμενοι τοὺς κολασθέντας ὑφ᾽ Ηρώδου, διὰ τὸν ἐκκοπέντα χρυσοῦν ἀετὸν [l] τῆς πύλης τοῦ ναοῦ. ἦν δὲ τὸ πένθος οὐχ ὑπεσταλμένον, ἀλλ᾽ [m] οἰμωγαὶ διάτοροι, καὶ θρῆνος ἐγκέλευστος, κοπετοί τε περιηχοῦντες ὅλην τὴν πόλιν, ὡς ἂν ἐπ᾽ ἀνδράσιν οὓς ἔφασκον ὑπὲρ τῶν πατρίων νόμων καὶ τοῦ ναοῦ παραπολέσθαι. τιμωρεῖν δὲ αὐτοῖς ἀνεβόων ἐκ τῶν ὑφ᾽ Ηρώδου τετιμημένων [n] χρῆναι, καὶ πρῶτον τὸν ὑπ᾽ ἐκείνου κατασταθέντα παύειν ἀρχιερέα. προσήκειν γὰρ αὐτοῖς εὐσεβέστερον αἱρεῖσθαι, καὶ καθαρώτερον.

γ´. Πρὸς ἃ παρωξύνετο μὲν Αρχέλαος, [o] ἐπείχετο δὲ τὴν ἄμυναν ὑπὸ τῆς περὶ τὴν ἔξοδον ἐπείξεως, δεδοικὼς μήποτε, τὸ πλῆθος ἐκπολεμώσας, κατασχεθείη τῷ κινήματι. διὸ πειθοῖ μᾶλλον ἢ βίᾳ καταστέλλειν ἐπειρᾶτο τοὺς νεωτερίζοντας, καὶ τὸν στρατηγὸν ὑποπέμψας παύσασθαι παρεκάλει. τοῦτον εἰς τὸ ἱερὸν παρελθόντα, πρὶν φθέγξασθαί τι, λίθοις ἀπήλαυνον οἱ στασιασταὶ, καὶ τοὺς μετ᾽ [p] αὐτὸν ἐπὶ σωφρονισμῷ προσιόντας, ἔπεμπε δὲ πολλοὺς Αρχέλαος, [q] πάντα πρὸς ὀργὴν [r] ἀπεκρίναντο. δῆλοί τε ἦσαν οὐκ ἠρεμήσοντες εἰ πλήθους ἐπιλάβοιντο. καὶ δὴ [s] τῆς τῶν ἀζύμων ἐνστάσης ἑορτῆς, Φάσκα παρὰ τοῖς Ιουδαίοις καλεῖται, [t] πολύ τι θυμάτων πλῆθος ἐκδεχομένη, [v] κάτεισι μὲν ἄπειρος ἐκ [x] τῆς χώρας [y] λεὼς ἐπὶ τὴν θρησκείαν. οἱ δὲ τοὺς σοφιστὰς πενθοῦντες ἐν τῷ ἱερῷ συνειστήκεισαν, τροφὴν τῇ στάσει πορίζόμενοι. πρὸς ὃ δείσας Αρχέλαος, πρὶν δι᾽ ὅλου τοῦ πλήθους [z] δραμεῖν τὴν νόσον, ὑποπέμπει μετὰ σπείρας χιλίαρχον, προστάξας βίᾳ τοὺς ἐξάρχοντας τῆς στάσεως κατασχεῖν. πρὸς οὓς τὸ πλῆθος ἅπαν παροξύνεται, καὶ τοὺς μὲν πολλοὺς τῆς σπείρας βάλλοντες λίθοις [a] διέφθειραν· ὁ δὲ χιλίαρχος ἐκφεύγει τραυματίας

h Τῶν κρατούντων] Οἱ κρατοῦντες Romani SPANH.

i Αποδειχθῇ βέβαιος.] Αποδειχθῇ Bod. & Roſt.

k Επένευε] Επένευεν Bod.

l Τῆς πύλης τοῦ ναοῦ] Erat porta μεγάλη, uti ex fine libri ſuperioris patet. REL.

m Οἰμωγαὶ διάτοροι,] Διαπρυσίην ὀλολυγήν. Callimach. H. in Del. v. 258. & infr. c. 14. §. 6. βοαῖς διαπρυσίοις. & lib. 6. c. 5. §. 3. διάτορον ἴσον. SPANH. Male Lugd. Bat. Οἰμωγαὶ διαπρυσίοι.

n Χρῆναι,] Ita lego cum Busb. & Rhed. nec non Gall. qui ad oram paginæ χρῆναι habet, voce χρήμασιν in textu eraſa. Atque hanc lectionem firmat ipſe Joſephus in Ant. lib. 17. c. 9. §. 1. ubi dicit, ἀξιῶν τιμωρίας αὐτοῖς ὑπ᾽ Αρχελάου γενέσθαι, κολασθῆναι τῶν ὑπὸ Ηρώδου τιμωμένων. In Editis quidem omnibus, cæteriſque MSS. τετιμημένων χρήμασιν. nec aliter in codice quo uſus eſt Rufinus.

o Επείχετο δὲ] Επείχετο in MSS. HUDS. Et hinc non video, cur in editione ſua repudiaverit Hudſonus, malueritque ἀπείχετο, contrarium certe probant MSS. Coiſl. & Lugd. Bat. & quidam etiam impreſſi. HAV.

p Αὐτὸν] Αὐτοῦ Big.

q Πάντα] Interſerebatur hic particula δὲ poſt πάντα, quam Lugd. Bat. auctoritate ſuſtulimus. HAV.

r Απεκρίναντο.] Lugd. Bat. Απεκρίνετο.

s Τῆς—καλεῖται,] Φάσκα, de feſto Azymorum vid. Ant. lib. 17. c. 9. §. 3. Paſcha alioquin, & Azyma duo feſta, prius XIV. Niſan, poſterius à die XV. per VII. dies quæ ſunt diverſa. vid. Ant. lib. 3. c. 10. §... πέμπτῃ δὲ καὶ δεκάτῃ διαδέχεται τὴν τοῦ Πάσχα, &c. Azymorum feſtum à XV. die Niſan per VII. dies. Alibi Azymorum feſtum cum Paſchate idem notatur Ant. lib. 18. c. 2. §. 2. De Azymis dies XIV. Xanthici, quo Paſcha celebratum vid. ἁλωσ. lib. 5. c. 3. §. 1. Neque tamen Azymorum proprie Feſti dies XIV. ſed Paſchatis. vid. Ant. lib. 11. c. 4. §. 8. Azymorum autem, ut aliunde notum, Feſtum per VII. dies à XV. SPANH. quædam MSS. in Ant. φάσκα quoque pro Πάσχα habent.

t Πολὺ—ἐκδεχομένη,] Roſt. Πολύτι θ. π. ἐνδεχομένοις.

v Κάτεισι] Κάτεισι ad templum. alii dicerent ἄνεισι, REL.

x Τῆς χώρας] Η χώρα. Tota Iſraelitarum terra REL.

y Λεὼς ἐπὶ τὴν θρησκείαν.] Pro forma Attica communem exhibent nonnulli MSS.

z Δραμεῖν] Lugd. Bat. Διαδραμεῖν.

a Διέφθειραν.] Διέφθειρον MS. Coiſlin. REL.

* In templo conſtiterunt nutrimenta ſeditioni quærentes. Ruf. Vide Ant. lib. 17. c. 9. §. 3.

b Πα-

τίας μόγις. ἐπεὶ δ' οἱ μὲν ὡς μηδενὸς δεινοῦ γεγονότος, ἐτράποντο πρὸς τὴν θυσίαν· ὁ μὲν Ἀρχελάῳ δίχα φόνου καθεκτὸν ἔτι τὸ πλῆθος ἐφαίνετο. τὴν δὲ στρατιὰν ἐπαφίησιν αὐτοῖς ὅλην, τοὺς μὲν πεζοὺς, διὰ τῆς πόλεως ἀθρόους, τοὺς δὲ ἱππεῖς, ἀνὰ τὸ [b] πεδίον οἳ, θύουσιν ἑκάστοις ἐξαίφνης προσπεσόντες, διαφθείρουσι μὲν περὶ τρισχιλίους, τὸ δὲ λοιπὸν πλῆθος εἰς τὰ πλησίον ὄρη διεσκέδασαν. εἵποντο δὲ [c] κήρυκες Ἀρχελάου, κελεύοντες ἕκαστον ἀναχωρεῖν ἐπ' οἴκου, καὶ πάντες ᾤχοντο τὴν ἑορτὴν ἀπολιπόντες.

dibus interfecit: verum centurio vulneratus, ægre licet, effugit. Deinde illi quidem, quaſi nihil mali actum eſſet, ad hoſtias mactandas ſe convertebant, ſed Archelao ſine cæde jam multitudo comprimi non poſſe videbatur. quamobrem totum illis immiſit exercitum, pedites per civitatem ſimul omnes, equiteſque per campum: qui, ſingulos dum ſacra facerent adorti, circiter tria hominum millia pereunt, reliquam vero multitudinem per montes proximos diſſiparunt. Præcones autem Archelai ſequebantur, jubentes ut domum quiſque ſuam ſe reciperent. adeoque omnes feſtivitate omiſſa diſcedebant.

Denique exercitum ſu⟨p⟩er eos immittit. Ibid.

Tria Judæorum millia occiſa. Ibid.

ΚΕΦ. β'.

Ἀρχέλαος μετὰ συγγενῶν πλήθους εἰς Ῥώμην πορεύεται. ἐκεῖ, ὑπ' Ἀντιπάτρου παρὰ Καίσαρι κατηγορηθεὶς, ἐν δίκῃ κρατεῖ, διὰ τὴν Νικολάου ἀπολογίαν.

ΑΥτὸς δὲ μετὰ τῆς μητρὸς, καὶ τῶν φίλων [d] Ποπλᾶ καὶ Πτολεμαίου καὶ Νικολάου, κατῄει πρὸς θάλασσαν, καταλιπὼν ἐπίτροπόν τε [e] τῶν βασιλείων καὶ κηδεμόνα τῶν οἰκείων, Φίλιππον. συνεξῄει δὲ ἅμα τοῖς τέκνοις Σαλώμη, καὶ οἱ τοῦ βασιλέως ἀδελφοί τε καὶ γαμβροί· τὸ μὲν δοκεῖν, συναγωνιούμενοι περὶ τῆς διαδοχῆς Ἀρχελάῳ, τὸ δ' ἀληθὲς, κατηγορήσοντες περὶ τῶν [f] κατὰ τὸ ἱερὸν παρανομηθέντων.

β'. Συναντᾷ δ' αὐτοῖς κατὰ Καισάρειαν, [g] Σαβῖνος ὁ τῆς Συρίας ἐπίτροπος, εἰς Ἰουδαίαν ἀνιὼν ἐπὶ φυλακῇ τῶν Ἡρώδου χρημάτων. τοῦτον ἐπέσχε προσωτέρω χωρεῖν Οὔαρος ἐπελθὼν, ὃν διὰ Πτολεμαίου πολλὰ δεηθεὶς Ἀρχέλαος μετεπέμψατο. τότε μὲν οὖν Σαβῖνος Οὐάρῳ χαριζόμενος, οὔτ' ἐπὶ τὰς ἄκρας [h] ἔσπευσεν, οὔτε τὰ ταμιεῖα τῶν πατρῴων χρημάτων ἀπέκλεισεν Ἀρχελάῳ· μέχρι δὲ τῆς Καίσαρος διαγνώσεως ἠρεμήσειν ὑπέσχετο. διέτριβε δὲ ἐπὶ τῆς Καισαρείας. [i] ὡς δὲ τῶν ἐμποδιζόντων [k] ὁ μὲν εἰς Ἀντιόχειαν ἀπῆρεν, Ἀρχέλαος δὲ εἰς Ῥώμην ἀνήχθη, διὰ τάχους ἐπὶ Ἱεροσολύμων ὁρμήσας, παραλαμβάνει τὰ βασίλεια. καὶ μεταπεμπόμενος τούς τε φρουράρχους καὶ διοικητὰς, ἐπειρᾶτο [l] διερευνᾶν τοὺς τῶν χρημάτων [m] ἀναλογισμοὺς, τάς τε ἄκρας παραλαμβάνειν. οὐ μὴν οἱ φρούραρχοι τῶν Ἀρχελάου [n] κατημέλουν ἐντολῶν, [o] ἔμενον δὲ φρουροῦντες ἕκαστα, καὶ τὴν φρουρὰν ἀνατιθέντες Καίσαρι μᾶλλον ἢ Ἀρχελάῳ.

γ'. Κἀν τούτῳ πάλιν Ἀντίπας ἀμφισβητῶν περὶ τῆς βασιλείας ἐπέξεισιν, ἀξιῶν τῆς [p] ἐπιδιαθήκης τὴν διαθήκην εἶναι κυριωτέραν, ἐν ᾗ βασιλεὺς αὐτὸς ἐγέγραπτο. συλλήψεσθαι δ' αὐτῷ προϋπέσχετο Σαλώμη, καὶ πολλοὶ τῶν σὺν Ἀρχελάῳ πλεόντων συγγενῶν. ἐπήγετο καὶ τὴν μητέρα, καὶ τὸν [q] ἀδελφὸν Νικολάου Πτολεμαῖον, ῥοπὴν εἶναι δοκοῦντα διὰ τὴν παρ' Ἡρώδῃ πίστιν· ἐγεγόνει γὰρ δὴ τῶν φίλων τιμιώ-

CAP. II.

Archelaus cum magna cognatorum turba Romam proficiſcitur. Ibi ab Antipatro apud Auguſtum accuſatus cauſam vincit, defendente eum Nicolao.

IPSE autem cum matre, necnon & Popla & Ptolemæo & Nicolao amicis, ad mare deſcendit, * relicto Philippo, ut ſimul & regias tueretur, ſuamque domum curaret. Verum & una cum filiis ſuis egreſſa eſt Salome, ſimulque regis fratres & generi: ſpecie quidem Archelao de ſucceſſione in regnum adjumento futuri; re autem vera accuſationem inſtituturi de iis quæ contra leges in templum admiſſa erant.

Archelaus Romam ſe confert. *Ant.* l. 17. c. 9. §. 4.

2. Illis autem Cæſareæ obviam fit Sabinus Syriæ præſes, in Judæam aſcendens ad pecunias Herodis cuſtodiendas. Huic ne ulterius progrederetur obſtitit Varus, qui tum ſupervenerat; multis accitus Archelai precibus, miſſo ad eum Ptolemæo. Et tunc quidem Sabinus, in gratiam Vari, neque ad arces *occupandas* properavit, neque patris æraria ei occluſit; ſed, uſque dum Cæſar de rebus dijudicaret, ſe quieturum eſſe pollicitus eſt. Cæſareæ autem morabatur. Poſtea vero quam ſibi obſtantium unus Antiochiam petiit, atque Archelaus Romam verſus navigavit, is illico Hieroſolyma contendit, & regias occupat. cumque accivisset cuſtodiarum præfectos & diſpenſatores, pecuniarum rationes exquirere conabatur, atque arces in poteſtatem ſuam redigere. non tamen Archelai mandatorum immemores erant præſidiorum præfecti, ſed in ſingulis ſervandis tuendiſque perſeverabant, cuſtodiam magis Cæſari quam Archelao acceptam ferentes.

Sabinus, Varo licet diſſuadente, Hieroſolyma aſcendit. Ibid.

3. Item eo tempore Antipas quoque ut de regno diſceptaret *Romam* proficiſcitur, volens prius teſtamentum, in quo ipſe rex ſcriptus erat, potiores partes habere quam poſterius. Salome autem jam ante promiſerat, ſe ei auxilio fore; & multi ex cognatis, Archelao navigationis ſocii. unà etiam ſecum ducebat matrem, fratremque Nicolai Ptolemæum, qui *magni* momenti eſſe videbatur, quod ei *multum* fidebat Herodes: namque illi fuerat ami-

Antipas Romam proficiſcitur. *Ant.* l. 17. c. 9. §. 4.

Ptolemæus Nicolai Damaſceni frater. Ibid.

b Πεδίον.] Eſt ne Κοιλὰς inter Hieroſol. & Bethlechem? Antiq. VII. 10. Rel.

c Κήρυκες] *Roſſ.* καὶ κήρυκες.

d Ποπλᾶ—Νικολάου,] Ποπλᾶ καὶ Πτολεμαίου vid. mox infr. §. 3. & ἀρχ. lib. 17. c. 9. §. 3.

e Τῶν βασιλείων] Abeſt a *Roſſ.*

f Κατὰ τὸ ἱερὸν] Ἐν τῷ ναῷ *Roſſ.* & *Bod.*

g Σαβῖνος—ἐπίτροπος,] Sabinus Procurator Syriæ; conf. *Ant.* lib. 17. c. 9. §. 3. Nota vocem ἐπίτροπος. Spanh. & Rel.

h Ἔσπευσεν,] *Lugd. Bat.* [illegible].

i Ὡς δὲ τῶν ἐμποδιζόντων] Nempe Sabino. Spanh.

k Ὁ μὲν] Varus. Spanh.

l Διερευνᾶν] [illegible] *Big.* & *Coiſl.*

m Ἀναλογισμοὺς,] [illegible] in *MSS.* Huds. [illegible] *MSS.* omnes. Ox. cum *MS. Lipſ.* Spanh.

n Κατημέλουν] [illegible] *MS. Coiſlin.*

o Ἔμενον—ἕκαστα,] [illegible] in pleriſque *MSS.*

p Ἐπιδιαθήκης] Ἐπιδιαθήκη de poſteriori Teſtamento ſeu Codicillis. Ita Antipa Herodis primo Teſtamento, declarato Regni Hærede ἀρχ. lib. 17. c. 6. §. 1. & ἁλωσ. lib. 1. c. 32. §. 7. De ſecundo Teſtamento *Ant.* lib. 17. c. 8. §. 1. ſeu [illegible] *Ant.* lib. 17. c. 19. §. 4. Spanh. Διαθήκη Teſtamentum, ἐπιδιαθήκη codicillus. Rel.

q Ἀδελφὸν Νικολάου Πτολεμαῖον,] Conf. mox. ſupr. §. 1. Spanh.

* Relicto Philippo regni procuratore itemque rerum familiarium curatore, *Ruf.*

r Ῥο-

Irenæus orator.

amicorum cariſſimus. Veruntamen in Irenæo oratore, propter dicendi vim, plurimum fidei repoſuerat: per quem eos redarguit qui monebant ut Archelao cederet, id ipſum poſtulante ætatis prærogativa, & ſecundo teſtamento. Romæ autem cognati omnes, quibus inviſus erat Archelaus, ejus partibus *magno* ſtudio accedebant. Et ex profeſſo quidem omnes ſuis legibus vivere expetebant, ſub Romani prætoris adminiſtratione; aut, ſi hoc non impetrarent, ab Antipa imperio regi volebant.

Apud Cæſarem contra Archelaum inſtituta accuſatio. Antiq. l. 17. c. 9. §. 4.

4. Cum his autem una faciebat & Sabinus, literis in hunc finem miſſis; quibus Archelaum quidem apud Cæſarem accuſavit, multis vero Antipam laudavit. Itaque cum criminationes in Archelaum digeſſiſſent Salome & qui cum ea erant, eas Cæſari tradiderunt: & poſt eos Archelaus juris ſui capitula in ſcriptis *ei* mittit per Ptolemæum, patriſque annulum & regni rationes. Cæſar autem, cum mature ſecum de iis cogitaſſet quæ ab utraque parte dicerentur, deque regni magnitudine, & ingenti redituum numero, ac præterea de multiplici Herodis ſobole, cumque inſuper Vari & Sabini literas perlegiſſet, iſtis de rebus miſſas, ſummæ dignitatis Romanos in concilium congregat, in quo Cajo ex Agrippa & Julia filia ſua nato, quem ipſe adoptaverat, primo locum tribuit: atque *tunc* illis facit dicendi poteſtatem.

Antipater Salomes filius Archelaum accuſat. Antiq. l. 17. c. 9. §. 5.

5. Ibi Antipater Salomes filius (erat autem ex Archelai adverſariis in dicendo acerrimus) ſurrexit, eumque accuſabat, dicens, „Archelaum verbis „quidem de regno contendere, te autem vera jam „ante factum eſſe regem, & nunc vanis ludibriis „Cæſaris aures implere: quem ſucceſſionis judi„cem non exſpectabat, ut qui poſt Herodis mor„tem, nonnullos quidem mittendos ſubornarit „diadema ſibi impoſituros, in ſolio vero præſede„rit, & reſponſa dederit tanquam rex, & ordines „exercitus permutarit, novaſque dignitates dona„verit, & qui, cum populo omnia annuiſſet quæ „velut à rege impetrare volebat, & ob maxima cri„mina à patre vinctos ſolviſſet, nunc venit um„bram regni à Domino petiturus, cujus ad ſe arri„puerat corpus, Cæſarem *ipſum* non rerum ſed „nominum Dominum faciens. Quin & hoc ei in „opprobrium vertebat, quod patris luctui illuderit „diſſimulando; cum interdiu quidem vultum ad „mœrorem componeret, noctu ſeſe inebrians uſ„que dum ſaltaret; unde vulgi tumultum ex ſua „hanc ob rem indignatione ortum eſſe dicebat: „totiuſque orationis contentio & certamen in eo „erat & innitebatur, quod tantam populi cædem „fecerit in templo. quos quidem ad feſtum *cele„brandum* veniſſe, ad hoſtias vero quas ipſi macta„runt crudeliter eſſe jugulatos, & in templo tam „multa cadavera in acervos congeſta eſſe, quanta „nullum alienigenarum bellum congeſſerat etiam

ταῖος ἐκείνου. πλεῖστον μέν τοι [p] ἐπεποίθει διὰ δεινότητα λόγων [q] Εἰρηναίῳ τῷ ῥήτορι· δι' ὃν καὶ τοὺς νουθετοῦντας εἴκειν Ἀρχελάῳ, κατὰ τὸ πρεσβεῖον καὶ τὰς ἐπιδιαθήκας, διεκρούσατο. μεθίστατο δὲ ἐν Ῥώμῃ πάντων πρὸς αὐτὸν ἡ σπουδὴ τῶν συγγενῶν, οἷς διὰ μίσους ἦν Ἀρχέλαος. καὶ προηγουμένως μὲν [s] ἕκαστος [v] αὐτονομίας ἐπεθύμει, στρατηγῷ Ῥωμαίων διοικουμένης. εἰ δὲ τούτου διαμαρτάνοιεν, βασιλεύειν Ἀντίπαν ἤθελον.

δ'. [x] Συνήργει δὲ αὐτοῖς εἰς τοῦτο καὶ Σαβῖνος δι' ἐπιστολῶν, κατηγορήσας μὲν Ἀρχελάου παρὰ Καίσαρι, πολλὰ δ' ἐπαινέσας Ἀντίπαν. συντάξαντες δὲ [y] τὰ ἐγκλήματα οἱ περὶ Σαλώμην, ἐνεχείρισαν Καίσαρι. καὶ μετ' αὐτοὺς Ἀρχέλαος, τά τε κεφάλαια τῶν ἑαυτοῦ δικαίων γράψας, καὶ τὸν δακτύλιον τοῦ πατρὸς καὶ τοὺς λόγους εἰσπέμπει διὰ Πτολεμαίου. προσκεψάμενος δὲ ὁ Καῖσαρ τὰ παρ' ἀμφοῖν κατ' ἰδίαν, τό, τε μέγεθος τῆς βασιλείας, καὶ τὸ πλῆθος τῆς προσόδου, πρὸς οἷς τὸν ἀριθμὸν τῆς Ἡρώδου [z] γενεᾶς, προαναγνοὺς δὲ καὶ τὰ παρὰ Οὐάρου καὶ Σαβίνου περὶ τούτων ἐπισταλέντα, συνέδριον μὲν ἀθροίζει τῶν ἐν τέλει Ῥωμαίων, ἐν ᾧ καὶ [a] τὸν ἐξ Ἀγρίππα καὶ Ἰουλίας [b] τῆς θυγατρὸς θετὸν παῖδα Γάιον, [c] πρώτος ἐκάθισεν. ἀποδίδωσι δὲ λόγον αὐτοῖς.

ε'. Ἔνθα καταστὰς ὁ Σαλώμης υἱὸς Ἀντίπατρος, ἦν δὲ τῶν ἐναντιουμένων Ἀρχελάῳ [d] δεινότατος εἰπεῖν, κατηγόρει φάσκων, „τοῖς μὲν λόγοις ἀμφισβητεῖν ἄρτι „περὶ βασιλείας Ἀρχέλαον, τοῖς δ' ἔργοις, πάλαι „γεγονέναι βασιλέα, κατειρωνεύεσθαι δὲ [e] νῦν τῆς Καί„σαρος ἀκοῆς. ὃν δικαστὴν τῆς διαδοχῆς οὐ περιέ„μεινεν, εἴγε μετὰ τὴν Ἡρώδου τελευτὴν ἐγκαθέτους μὲν „ὑποπέμψας τοὺς περιθήσοντας αὐτῷ τὸ διάδημα, „προκαθίσας δὲ ἐπὶ θρόνου καὶ χρηματίσας ὡς βασι„λεύς, τάξεις τε τῆς στρατιᾶς ἀμείψας, καὶ προκοπὰς „χαρισάμενος, [f] ἔτι δὲ τῷ δήμῳ πάντα κατανεύσας, „ὅσων ὡς παρὰ βασιλέως τυχεῖν ἠξίουν, καὶ τοὺς ἐπὶ „μεγίσταις αἰτίαις [g] ὑπὸ τοῦ πατρὸς δεδεμένους λύσας, „νῦν ἥκει παρὰ τοῦ [h] δεσπότου σκιὰν αἰτησόμενος „βασιλείας, ἧς ἥρπασεν ἑαυτῷ τὸ σῶμα, καὶ ποιῶν „οὐ τῶν πραγμάτων ἀλλὰ τῶν ὀνομάτων κύριον Καί„σαρα. προσωνείδιζε δὲ, ὡς καὶ τὸ πένθος κατειρω„νεύσατο τοῦ πατρός, μεθ' ἡμέρας μὲν [i] ἐπισχηματί„ζων τὸ πρόσωπον εἰς λύπην, νύκτωρ δὲ μέχρι κώ„μων μεθυσκόμενος, ἐν ᾧ καὶ τὴν ταραχὴν τοῦ πλή„θους ἐκ τῆς μὲν τούτοις ἀγανακτήσεως ἔλεγε γεγονέ„ναι. καὶ τὸν ἀγῶνα παντὸς τοῦ λόγου ἐναπηρείσατο „τῷ πλήθει τῶν περὶ τὸν ναὸν φονευθέντων. οὓς ἐληλυ„θέναι μὲν ἐφ' ἑορτήν, παρὰ δὲ ταῖς ἰδίαις θυσίαις „[k] ὠμῶς ἀπεσφάχθαι. καὶ τοσοῦτον ἐν τῷ ἱερῷ σεσω„ρεῦσθαι νεκρῶν πλῆθος, ὅσον οὐδ' ἂν ἀλλόφυλος „ἐπα-

p Ἐπεποίθει] Ἐπεποίθει. *MS. Ox.* Spanh.

q Εἰρηναίῳ τῷ ῥήτορι.] Irenæus Orator. vid. *Antiq.* lib. 17. c. 9. §. 4. Spanh.

s Ἕκαστος] Ἕκαστος αὐτῶν αἰτεῖται. *Bod.* & *Roſſ.*

v Αὐτονομίας] Αὐτονομία ſub Romano Præſide adminiſtrata infr. c. 3. §. 4. & c. 6. §. 1. & ſupr. *Antiq.* lib. 17. c. 13. §. 1. Spanh.

x Συνήργει——Σαβῖνος] Cum his unà faciebat & Sabinus *Ox.* Spanh.

y Τὰ ἐγκλήματα] Τὰ περὶ τὰ ἐγκλ. *Bod.*

z Γενεᾶς. προαναγνοὺς δὲ καὶ τὰ] *Roſſ.* Ita diſtinguit, γενεᾶς προαναγνοὺς, καὶ τὰ, &c.

a Τὸν ἐξ Ἀγρίππα καὶ Ἰουλίας] Decennem circiter. Hoc enim factum quaſi quadriennio ante Conſulatum; quem obtinuit (ut ex *Faſtis* liquet, a. U. C. 754.) vix annos natus quatuordecim. Vide *Sueton.* in *Aug.* c. 64. & *Tacitum* in *Ann.* l. 3. Aldr.

b Τῆς θυγατρὸς] Abeſt a *Roſſ.*

c Πρώτος] *Hudſonus* edidit πρῶτον & vertit *primum*, ambiguè. in impreſſis vero eſt πρώτος, pro quo *Lugd. Bat.* exhibet πρῶτος, id eſt *tunc primum* in Concilium illud venerabile Cajum introduxit *Auguſtus*. Recte, ut opinor, ipſe enim ibi præſedit, neque alii ſuum locum tribuit. Hav.

d Δεινότατος εἰπεῖν,] Δεινὸς εἰπεῖν *Bod.* & *Roſſ.*

e Νῦν] Abeſt a *Lugd. Bat.*

f Ἔτι δὲ τῷ δήμῳ] Εἶτα ſine δὲ *Big. Bush.* & *Rhod.* Huds. Εἶτα τῷ δήμῳ *Big.* & *MS. Lipſ.* Spanh.

g Ὑπὸ] Παρὰ τοῦ Π. *Bod.* Spanh.

h Δεσπότου] In urbe licet Auguſtus ſicut templi honore, ita Domini appellatione abſtinuerit; h. e. noluerit à Romanis appellari hoc nomine quod odiſſent; eo tamen ab exteris haud illibenter ſalutatus eſt. Quare & illum Antipater *hoc loco*, & apud *Dionem* Cleopatra l. 51. p. 451. B. & Licinius l. 54. p. 536. A. δεσπότου ſine reprehenſione compellant. Sic Tiberius Auguſti nomen (in urbe ſcil.) recuſavit, epiſtolis ad reges & dynaſtas addidit. Vide *Suet.* in *Aug.* c. 52, 53. & in *Tib.* c. 26, 27. Aldr. Nota δεσπότου dici Auguſtum, qui *Dominus* noluit Romæ appellari. vid. Not. *Oxon.* infr. δεσπότης τῶν ὅλων §. 6. Spanh.

i Ἐπισχηματίζων] *Caiſ.* Μετασχηματίζων.

k Ὠμῶς] *Roſſ.* Ὡς μή.

l Ad-

„ ἐνόμισε πόλεμος ἐπελθὼν ἀκήρυκτος. ταύτην
„ μέντοι τὴν ὠμότητα προσκεψάμενον [l] αὐτοῦ καὶ τὸν
„ πατέρα, μηδ' ἐλπίδος αὐτὸν ἀξιῶσαι ποτὲ βα-
„ σιλικῆς, ἢ ὅτε χεῖρον τὴν ψυχὴν κάμνων [m] τοῦ
„ σώματος [n] ἀκρατὴς ἦν ὑγιαίνοντος λογισμοῦ, καὶ
„ οὔτε ὃν ἔγραφεν [o] ἐν ταῖς ἐπιδιαθήκαις ᾔδει δια-
„ δοχον, καὶ ταῦτα μηδὲν τὸν ἐν ταῖς διαθήκαις
„ μέμψασθαι δυνάμενος, ὃν ἔγραψεν ὑγιαίνων μὲν
„ τὸ σῶμα, καθαρὰν δὲ τὴν ψυχὴν ἔχων πάθους
„ παντός. εἰ μέντοι καὶ κυριωτέραν τὴν τοῦ κάμνοντος
„ κρίσιν τιθείη τις, ἀποκεχειροτόνηται βασιλείας
„ Ἀρχέλαος ὑφ' ἑαυτοῦ, τοῖς εἰς αὐτὴν παρανομη-
„ θεῖσιν. ἢ ποταπόν γε ἄρα ἂν γενέσθαι λαβόντα τὴν
„ ἀρχὴν παρὰ Καίσαρος, τὸν πρὶν λαβεῖν τοσούτους
„ ἀνῃρηκότα;

ς'. Πολλὰ τοιαῦτα διεξελθὼν Ἀντίπατρος, καὶ τοὺς πλείστους τῶν συγγενῶν παραστησάμενος ἐφ' ἑκάστῳ τῶν [p] κατηγορουμένων μάρτυρας, καταπαύει τὸν λόγον. [q] ἀνίσταται δὲ Νικόλαος ὑπὲρ Ἀρχελάου, „ καὶ
„ τὸν μὲν ἐν τῷ ἱερῷ φόνον ἀναγκαῖον ἀπέφαινε, πο-
„ λεμίους γὰρ γεγονέναι τοὺς ἀνῃρημένους, οὐ τῆς βασι-
„ λείας μόνον, ἀλλὰ καὶ τοῦ δικάζοντος αὐτὸν Καί-
„ σαρος· τῶν δὲ ἄλλων ἐγκλημάτων συμβούλους ἀπε-
„ δείκνυεν αὐτοὺς τοὺς κατηγόρους γεγονέναι. τὴν γε
„ μὴν ἐπιδιαθήκην ἠξίου διὰ τοῦτο μάλιστα εἶναι
„ κυρίαν, ὅτι βεβαιωτὴν ἐν αὐτῇ Καίσαρα [r] καθίσταιτο
„ τοῦ διαδόχου. ὁ γὰρ σωφρονῶν ὥστε τῷ [s] δεσπότῃ τῶν
„ ὅλων παραχωρεῖν τῆς ἐξουσίας, οὐδέπου περὶ κληρονό-
„ μου κρίσιν ἐσφάλλετο. σωφρονῶν δὲ ᾑρεῖτο καὶ τὸν
„ καθιστάμενον, ὁ γινώσκων τὸν καθιστάντα.

ζ'. Διεξελθόντος δὲ πάντα καὶ Νικολάου, παρελθὼν ὁ Ἀρχέλαος, [t] προπίπτει τῶν Καίσαρος γονάτων ἡσυχῇ. κἀκεῖνος αὐτὸν μάλα [v] φιλοφρόνως ἀναστήσας, ἐνέφηνε μὲν ὡς ἄξιος εἴη τῆς πατρῴας διαδοχῆς, οὐ μήν τι βέβαιον ἀπεφήνατο. διαλύσας δὲ τοὺς συνέδρους ἐκείνης τῆς ἡμέρας, καθ' ἑαυτὸν περὶ ὧν ἤκουσεν ἐσκέπτετο, εἴτε χρὴ τῶν ἐν ταῖς διαθήκαις καταστῆσαί τινα διάδοχον, [x] εἴτε καὶ πάσῃ τῇ γενεᾷ διανεῖμαι τὴν ἀρχήν. ἐδόκει γὰρ ἐπικουρίας χρῄζειν τὸ πλῆθος τῶν προσώπων.

„ ſine denunciatione illatum. Hanc ſane crudelita-
„ tem illius quoque patrem animo proſpexiſſe, ne-
„ que ei vel *minimam* ſpem regni facere unquam
„ voluiſſe, niſi cum animo pejus quam corpore
„ ægrotans haud ſanæ mentis compos eſſet; &
„ quem in ſecundo teſtamento ſcripſerat ſucceſſo-
„ rem neſcivit, idque nihil quidquam habens
„ quod de eo queri poſſet, quem in ſuperiori teſta-
„ mento ſcripſerat, cum corpore quidem valeret,
„ & animam ab omni perturbatione liberam pu-
„ ramque gereret. Veruntamen, ſi quis concedat
„ majoris auctoritatis eſſe morbo laborantis judi-
„ cium, ipſum *ſciat* ſe Archelaum regno abdicaſ-
„ ſe, ex iis quæ in illud contra leges admiſit. aut
„ qualis quæſo futurus eſt rex, cum à Cæſare
„ acceperit imperium, qui antequam illud acci-
„ peret, tantam ſtragem edidit?

6. Cum hujuſmodi multa *oratione* perſequutus eſſet Antipater, & plurimos ex cognatis ad ſingula, quorum eum accuſaverat, teſtanda ſtitiſſet, finem dicendi facit. Surrexit autem Nicolaus pro Archelao, „ & cædem in templo factam neceſſariam fuiſ-
„ ſe oſtendebat; cæſos quippe non ſolum regni,
„ ſed & Cæſaris, ipſius judicis, hoſtes exſtitiſſe:
„ ipſos vero, qui accuſationem inſtituerant, ad
„ alia cum crimina conſilio ſuo impuliſſe. Porro,
„ ſecundum teſtamentum maxime ob hanc cauſam
„ ratum haberi poſtulabat, quod in eo *Herodes*
„ ſucceſſorem ſuum à Cæſare confirmatum iri con-
„ ſtituit. Nam qui ita ſapuit ut rerum domino ſua
„ cederet poteſtate, non utique in ſuo de hærede
„ judicio errabat. ſana autem mente erat, * cum
„ eligeret *heredem* conſtituendum, qui non igno-
„ ravit eum, per quem conſtitui deberet.

Nicolaus pro Archelao reſpondet Antipatro. Anti. l. 17. c. 9. §. 6.

7. Cum autem & Nicolaus omnia dicendo percurriſſet, Archelaus progreſſus ante genua Cæſaris leniter procidit. Atque ille, cum ipſum benigne admodum excitaſſet, dignum quidem eſſe oſtendit qui patri *in regnum* ſuccederet, nihil tamen certi *hac de re* pronunciavit: conſiliariis vero, quos eo die acciverat, dimiſſis, de iis quæ audiverat ſecum ipſe diſpiciebat, utrum horum aliquem, *qui* in teſtamentis *ſcripti* erant, ſucceſſorem conſtituere deberet, an vero omnibus *Herodis* liberis communiter divideret principatum. Nam cum tam multi eſſent, *haud parvo* ſubſidio egere videbantur.

Cæſar benigne alloquitur Archelaum. Anti. l. 17. c. 9. §. 7.

ΚΕΦ. γ'.

Μάχην καρτερὰν τοῖς Σαβίνου στρατιώταις συνάπτουσιν οἱ Ἰουδαῖοι, καὶ πολλὴ γίνεται φθορὰ ἐν Ἱεροσολύμοις.

Πρὶν δ' ὁρίσαι τι περὶ τούτων Καίσαρα, τελευτᾷ μὲν [y] ἡ Ἀρχελάου μήτηρ Μαλθακὴ [z] νοσήσασα. παρὰ Οὐάρου δ' ἐκομίσθησαν [a] ἐκ Συρίας ἐπιστολαί, περὶ τῆς Ἰουδαίων ἀποστάσεως. ἣν προειδόμενος Οὔαρος· ἀνέβη γὰρ δὴ μετὰ τὸν Ἀρχελάου πλοῦν εἰς Ἱεροσόλυμα τοὺς παρακινήσαντας καθέξων, ἐπειδὴ πρόδηλον ἦν τὸ ἔθνος οὐκ ἠρεμῆσον. ἕν τι τῶν τριῶν ἀπὸ Συρίας ταγμάτων, ὅπερ ἧκεν ἄγων, ἐν τῇ πόλει καταλείπει,

CAP. III. 11

Judæos inter & Sabinianos pugna acris, & magna ſtrages Hieroſolymis.

Antequam vero aliquid de iſtis ſtatueret Cæſar, morbo correpta obiit Malthace, mater Archelai, & è Syria à Varo allatæ ſunt literæ de Judæorum defectione. Quam Varus proſpiciens (nam poſtquam ora ſolverat Archelaus, Hieroſolyma aſcendit *Varus* ſeditionem moventes cohibiturus, utpote quod manifeſtum erat non quieturam eſſe gentem) ex tribus è Syria legionibus, quas ſecum ducebat, unam in urbe relinquit, & ipſe qui-

Malthaces obitus. Anti. l. 17. c. 12. §. 1.

Varus ſeditionem Hieroſolymis compeſcit. Ibid.

l Αὐτοῦ——βασιλικῆς,] Roſſ. Αὐτοῦ τὸν πατέρα μηδ' ἐλπίδος ἀξιῶσαι αὐτῆς ἔσεσθαι.
m Τοῦ σώματος] Illud τοῦ è Codd. MSS.
n Ἀκρατὴς] Coiſl. Ἀκρατέστερος.
o Ἐν ταῖς ἐπιδιαθήκαις] Deſunt in Bod. Voſſ. Ox. Spanh.
p Κατηγορουμένων μάρτυρας,] Κατηγορημάτων Bod. & Roſſ. mox Com. μαρτύρων.
q Ἀνίσταται——Ἀρχελάου,] Nicolai Orationem pro Archelao vid. Ant. lib. 17. c. 11. §. 6. Spanh.
r Καθίσταιτο] Καθίστησι Roſſ.
s Δεσπότῃ τῶν ὅλων] Conf. ſupr. §. 5. Spanh.
t Προπίπτει] Προσπίπτει Bod. Roſſ. & Voſſ.
v Φιλοφρόνως] Com. Φιλοφρόνων.
x Εἴτε] Abeſt a Roſſ.
y Η Ἀρχελάου μήτηρ Μαλθακὴ] Conf. ſupr. lib. 1. c. 24. §. 2. Spanh.
z Νοσήσασα.] Lugd. Bat. Νόσῳ νοσήσασα.
a Ἐκ Συρίας ἐπιστολαί,] Ἀπὸ Συρίας Bod.
* Qui enim ſcivit quem eligeret ad confirmandum, ſcivit utique quem eligeret ad imperandum, nec in ſucceſſore falli potuit, qui non eſt falſus in confirmatore, Pſeudo-Hegeſipp.

b Νεω-

Sabinus Hieroſolymitanos perturbat. Ibid.

quidem Antiochiam reverſus eſt. Cum autem poſtea veniſſet Sabinus, novi quid moliendi occaſionem præbuit Judæis. nam & cuſtodibus vim adhibebat ut arces ſibi traderent, & cum acerbitate regis pecunias exquirebat, fretus non ſolum militibus à Varo relictis, ſed & ſervorum ſuorum non parva manu; quibus omnibus, cum armis eos inſtruxiſſet, uſus eſt tanquam avaritiæ ſuæ miniſtris. Inſtante autem Pentecoſte (ita feſtum quoddam appellant Judæi poſt ſeptem hebdomadas *a paſchate* celebratum, ex dierum numero appellationem ſortitum) congregatus eſt populus non *ſolum* ex religionis ſolennitate, ſed ex indignatione. Itaque multitudinis infinitæ factus eſt concurſus ex Galilæa, & Idumæa, & Hierichunte, & Peræa *regione* trans Jordanem. hominum autem numero & animorum alacritate *reliquis* præſtabant indigenæ ex ipſa Judæa. Cumque ſemetipſos in tres turmas diviſiſſent, tribus in locis caſtra metantur, ad ſeptentrionalem templi regionem, & ad meridionalem juxta Hippodromum, tertia autem pars ad occidentem prope regias; & Romanos undique circumſeſſos oppugnabant.

Judæi armis ſe defendunt. Ant. l. 17. c. 12. §. 2.

2. Sabinus autem, ut qui & multitudinem eorum formidarit & ſpiritus hominum elatos, frequentes ad Varum nuncios mittebat, orans atque obſecrans ut ei quam ocyſſime auxilium ferret, quaſi futurum eſſet ut concideretur legio, ſi moras necteret: ipſe vero cum in excelſiſſimam arcis turrim aſcendiſſet, quæ Phaſaëlus vocabatur, ita denominata à fratre Herodis quem Parthi occiderant, inde legionis militibus ſignum dedit, ut in hoſtes impetum facerent. nam *is* metu perculſus ne ad ſuos quidem deſcendere audebat. At milites, perſuaſione victi, proſiliunt properantque ad templum, & pugnam acrem cum Judæis committunt. in qua, * dum nemo quidem *eos* deſuper *à mœnibus* propelleret, imperitos belli peritia ſuperabant. Poſtquam vero multi Judæorum, conſcenſis porticibus, in verticem illorum tela dejicerent, plurimi conterebantur; & neque ex alto ferientes facile ulciſci, neque cominus pugnantes ſuſtinere poterant.

Acre prælium inter Judæos & Romanos. Ibid.

3. Cum autem ab utriſque affligerentur, porticibus ignem ſubjiciunt, operibus magnitudine & ornatu ambitioſo mirandis. Atque illorum qui ſuper iſtis erant, multi quidem à flammis ſubito comprehenſi in iis perierunt; multi vero ab hoſtibus, in eos deſilientes; quidam autem de mœnibus ſeſe præcipitarunt, nonnullique rebus deſperatis ſuis ſe gladiis conficientes ignem præveniebant. At quotquot per muros reptando deſcenderint, & in Romanos irruerint, obſtupefacti nullo negotio ſubigebantur; donec *tandem*, aliis quidem interemptis, aliis vero præ metu disjectis, in Dei theſaurum *à cuſtodibus* deſertum inciderint milites, & quadringenta circiter talenta diripuerint: quorum quæ furto non ſublata erant, *ſibi* conquiſivit Sabinus.

Ignis porticibus templi ſubjectus, exitio eſt Judæis. Ant. l. 17. c. 12. §. 2.

Sacrum theſaurum diripiunt Romani, Ibid.

καὶ αὐτὸς μὲν ὑπέστρεψεν εἰς Ἀντιόχειαν. ἐπελθὼν δὲ Σαβῖνος, ἀφορμὴν αὐτοῖς παρέσχε [b] νεωτεροποιίας. τούς τε γὰρ φρουροὺς παραδιδόναι τὰς ἄκρας ἐβιάζετο, καὶ πικρῶς τὰ βασίλεια [c] χρήματα διηρεύνα, πεποιθὼς οὐ μόνοις τοῖς ὑπὸ Οὐάρου καταλειφθεῖσι στρατιώταις, ἀλλὰ καὶ πλήθει δούλων ἰδίων, οὓς ἅπαντας ὁπλίσας, ὑπηρέταις ἐχρῆτο τῆς πλεονεξίας. ἐνστάσης δὲ [d] Πεντηκοστῆς οὕτω καλοῦσι τινὰ ἑορτὴν [e] Ἰουδαῖοι παρ' ἑπτὰ γινομένην ἑβδομάδας, [f] κατὰ τὸν ἀριθμὸν τῶν ἡμερῶν προσηγορίαν ἔχουσαν. [g] οὐχ ἡ συνήθης θρησκεία συνήγαγε τὸν δῆμον, ἀλλὰ ἀγανάκτησις. συνέδραμε γοῦν πλῆθος ἄπειρον ἔκ τε τῆς Γαλιλαίας, καὶ [h] Ἰδυμαίας, Ἱεριχοῦντός τε, καὶ τῆς ὑπὲρ Ἰορδάνην Περαίας. ὑπερεῖχε δὲ πλήθει τε καὶ προθυμίαις ἀνδρῶν [i] ὁ γνήσιος ἐξ αὐτῆς Ἰουδαίας λαός. Διανείμαντες δὲ σφᾶς ἑαυτοὺς εἰς τρία μέρη, τριχῆ στρατοπεδεύονται, πρός τε τῷ βορείῳ τοῦ ἱεροῦ κλίματι, καὶ πρὸς τῷ μεσημβρινῷ κατὰ τὸν Ἱππόδρομον· ἡ δὲ τρίτη μοῖρα πρὸς τοῖς βασιλείοις κατὰ δύσιν. περικαθεζόμενοι δὲ πάντοθεν, τοὺς Ῥωμαίους ἐπολιόρκουν.

β. Ὁ δὲ Σαβῖνος, πρός τε τὸ πλῆθος αὐτῶν ὑποδείσας καὶ τὰ φρονήματα, συνεχεῖς μὲν ἀγγέλους ἔπεμπε παρὰ Οὔαρον, ἐπαμύνειν ἐν τάχει δεόμενος, ὡς εἰ βραδύνοι, κατακοπησομένου τοῦ τάγματος· αὐτὸς δὲ ἐπὶ τὸν ὑψηλότατον τοῦ φρουρίου πύργον ἀναβάς, ὃς ἐκαλεῖτο [k] Φασάηλος, ἐπώνυμον ἔχων ἀδελφὸν Ἡρώδου διαφθαρέντα ὑπὸ Πάρθων, ἐντεῦθεν κατέσειε τοῖς ἐν τῷ τάγματι στρατιώταις, ἐπιχειρεῖν τοῖς πολεμίοις. δι' ἔκπληξιν γὰρ οὐδὲ εἰς τοὺς σφετέρους καταβαίνειν ἐθάρρει. παραπεισθέντες δὲ οἱ στρατιῶται, [l] προπηδῶσιν εἰς τὸ ἱερὸν, καὶ μάχην καρτερὰν τοῖς Ἰουδαίοις συνάπτουσιν. ἐν ᾗ μέχρι μὲν οὐδεὶς καθύπερθεν ἐπήμυνε, [m] περιῆσαν ἐμπειρίᾳ [n] πολέμου τῶν ἀπείρων, ἐπεὶ δὲ πολλοὶ Ἰουδαίων ἀναβάντες ἐπὶ τὰς στοὰς, κατὰ κεφαλῆς αὐτῶν ἠφίεσαν τὰ βέλη, συνετρίβοντο πολλοί, καὶ οὔτε τοὺς ἄνωθεν βάλλοντας ἀμύνασθαι ῥᾴδιον ἦν, οὔτε τοὺς συστάδην μαχομένους ὑπομένειν.

γ. Καταπονούμενοι δὲ πρὸς ἀμφοτέρων ὑπεμπιπρᾶσι τὰς στοὰς, ἔργα θαυμάσια μεγέθους τε καὶ πολυτελείας ἕνεκεν. οἱ δὲ [o] ἐπ' αὐτῶν ὑπὸ τῆς φλογὸς ἐξαίφνης περισχεθέντες, πολλοὶ μὲν ἐν αὐτῇ διεφθείροντο, πολλοὶ δ' ὑπὸ τῶν πολεμίων, πηδῶντες εἰς αὐτοὺς, τινὲς δ' εἰς τοὔπισω κατὰ τοῦ τείχους κατεκρημνίζοντο, ἔνιοι δ' ὑπ' ἀμηχανίας τοῖς ἰδίοις ξίφεσι τὸ πῦρ ἔφθανον. ὅσοι δὲ καθερπύσαντες ἀπὸ τῶν τειχῶν ᾖξαν εἰς τοὺς Ῥωμαίους, εὐμεταχείριστοι διὰ τὴν ἔκπληξιν ἦσαν, μέχρι τῶν μὲν ἀπολωλότων, τῶν δ' ὑπὸ τοῦ δέους σκεδασθέντων, ἐρήμῳ τῷ τοῦ Θεοῦ θησαυρῷ προσπεσόντες οἱ στρατιῶται, περὶ τετρακόσια τάλαντα διήρπασαν. ὧν [p] ὅσα μὴ διεκλάπη, Σαβῖνος [q] ἤθροισεν.

δ' Ἰου-

b Νεωτεροποιίας.] Conf. ἁλωσ. lib. 7. c. 4. §. 2. Spanh.
c Χρήματα] Abeſt à Ruff.
d Πεντηκοστῆς.] *Lugd. Bat.* Τῆς Πεντηκοστῆς.
e Ἰουδαῖοι] Abeſt à *Ruff.*
f Κατὰ τ̃ ἀριθμὸν] Ita lego, nonnihil favente *Ruffino*, qui vertit, *ex dierum numero vocabulum nacta*, ſc. Pentecoste. καὶ τ̃ ἀρ. in *Editis* & *MSS.* Huds. Κατὰ τ̃ ἀρ. Oxon. Spanh.
g Οὐχ ἡ συνήθης θρησκεία] Id eſt, οὐ μόνον, prout in *Ant.* lib. 17. c. 12. §. 2. v. 14.
h Ἰδυμαίας,—Περαίας.] Conf. *Ant.* lib. 13. c. 9. §. 1. Spanh.
i Ὁ γνήσιος] Scilicet, incolentes Judæam proprie & ſtricte dictam: de qua vide in lib. III. *de Bello.* Aut (ut verba interpretatur *Caſaubonus* in *Exerc.* contra *Baronium*, p. 27. *Edit. Lond.*) germanus & purus putus Judæorum populus, in ipſa Judæa ſic proprie dicta, urbe nempe & Toparchiis Hieroſolymitanorum, natus.
k Φασάηλος,] Conf. ἁλωσ. lib. 1. c. 21. §. 9. & *Ant.* lib. 16. c. 5. §. 2. Spanh.
l Προπηδῶσιν] Forſan προσπηδῶσι.
m Περιῆσαν] Sic *Big.* Oxon. *Lugd. Bat. Busb.* & *Rhed.* περιῄεσαν perperam in *cæteris.*
n Πολέμου τῶν ἀπείρων.] Ita locum reſtitui ex *Ruffino*, qui vertit, *imperitos belli peritia ſuperabant.* antea erat πολεμούντων ἀπείρων.
o Ἐπ' αὐτῶν] Sic *Big. Busb. Lugd. Bat.* & *Rhed.* ὑπ' αὐτῶν in *reliquis.* ἐπάνω in *Ruff.* Huds. Ἐπ' αὐτ. *Big.* Spanh.
p Ὅσα μὴ διεκλάπη,] Paulo aliter in *Ant.* lib. 17. c. 12. §. 2. v. 24. καὶ διαρπάζεται μὲν πολλὰ ὑπὸ τῶν στρατιωτῶν, Σαβῖνος δὲ ἀνῃρεῖτο εἰς τὸ φανερὸν τετρακόσια τάλαντα. adeo ut forſan legendum ſit hic loci; οἱ στρατιῶται πολλὰ διήρπασαν, ὧν ὅσα μὴ διεκλάπη, περὶ τετρακόσια τάλαντα, Σαβῖνος ἤθροισεν. Pro ἤθροισεν aut ἀνῃρεῖτο *Zonaras* legit περιέσωσε.
q Ἤθροισεν] Περιέζωσε *Zonaras* hic adhibet. Spanh.
* Dum nemo deſuper adjuvaret. *Ruf.*

r Ab.

δ'. Ἰουδαίους δὴ ἧττε τῶν ἔργων καὶ ἡ τῶν ἀνδρῶν φθορὰ πολὺ πλέους καὶ μαχιμωτέρους ἐπισυνέστησε Ῥωμαίοις. καὶ περισχόντες τὰ βασίλεια ἅπαντας ἠπείλουν διαφθείρειν, εἰ μὴ θᾶττον ἀπίοιεν. ὑπισχνοῦντο γὰρ ἄδειαν τῷ Σαβίνῳ, βουλομένῳ μετὰ τοῦ τάγματος ἐξιέναι. συνελάμβανον δ' [r] αὐτοῖς οἱ πλεῖστοι τῶν βασιλικῶν αὐτομολήσαντες. τὸ μέντοι πολεμικώτατον μέρος, Σεβαστηνοὶ τρισχίλιοι, Ῥοῦφός τε καὶ Γρᾶτος ἐπὶ τούτοις, ὁ μὲν τοὺς πεζοὺς τῶν βασιλικῶν ἔχων ὑφ' ἑαυτόν, Ῥοῦφος δὲ τοὺς ἱππεῖς, ὧν ἑκάτερος καὶ χωρὶς ὑπηκόου δυνάμεως, δι' ἀλκὴν, καὶ σύνεσιν [s] ἡ πολέμου ῥοπὴ, ἄξιος ἦν, προσέθεντο Ῥωμαίοις. Ἰουδαῖοι μὲν οὖν ἐνέκειντο τῇ [t] πολιορκίᾳ, τῶν τειχῶν ἅμα πειρώμενοι τοῦ φρουρίου, καὶ τοῖς περὶ τὸν Σαβῖνον ἐμβοῶντες ἀπιέναι, μηδ' ἐμποδὼν αὐτοῖς γίνεσθαι, διὰ χρόνου πολλοῦ κομιζομένοις [v] τὴν πάτριον αὐτονομίαν. Σαβίνῳ δὲ ἀγαπητὸν μὲν ἦν ὑπεξελθεῖν, ἠπίστει δὲ ταῖς ὑποσχέσεσι, καὶ τὸ πρᾶον αὐτῶν δέλεαρ εἰς ἐνέδραν ὑπώπτευεν, ἅμα δὲ καὶ τὴν ἐξ Οὐάρου βοήθειαν ἐλπίζων, [x] διέφερε τὴν πολιορκίαν.

4. Itaque Judæorum plures, eoſque pugnaciores, contra Romanos excitavit, partim operum ruina, partim hominum ſtrages: cumque regias obſediſſent, omnibus minitabantur exitium, niſi quam primum diſcederent. nam Sabino ſecuritatem præſtare pollicebantur, ſi cum legione *ſua* exire vellet. Quin & ipſis opitulabantur regiorum quam plurimi, qui ad eos transfugerant. Verum pars bellicoſiſſima, Sebaſtenorum tria millia, illiſque præfecti Rufus & Gratus, hic quidem peditibus regiis, Rufus vero equitibus (quorum uterque etiam ſine copiis illos ſequutis, propter ſtrenuitatem, & ſcientiam in qua vertitur belli fortuna, magni faciendus) Romanis ſe adjungebant. Et Judæi quidem obſidioni inſtabant, ſimul & caſtelli mœnia oppugnantes, & ad Sabinum clamantes ut diſcederet, neque illos impediret, tamdiu patriis viventes legibus. Sabino quidem non diſplicebat ut clam *cum ſuis* abiret, haud vero *ejuſmodi* fidebat promiſſis, & eorum lenitatem inſidiarum eſſe illecebram ſuſpicabatur; quodque Varum etiam in auxilium venturum exſpectaret, obſidionem perferebat.

Judæi ſuis cladibus irritantur. Antt. l. 17. c. 12. §. 2.

Rufus & Gratus ad Romanos transfeunt. Ibid.

Sabinus obſidionem ſuſtinet. Antt. l. 17. c. 12. §. 3.

ΚΕΦ. δ'.

Στασιάζουσιν οἱ πάλαι στρατευσάμενοι ὑφ' Ἡρώδου. Ἰούδα λῃστήρια. Σίμων καὶ Ἀθρογγαῖος ὄνομα βασιλείων ἀντιποιοῦνται.

Ἐν δὲ [y] τούτῳ καὶ τὰ κατὰ τὴν χώραν πολλαχόθεν ἐταράσσετο, καὶ συχνοὺς [z] βασιλειᾶν ὁ καιρὸς [a] ἀνέπειθε. κατὰ μέν γε τὴν [b] Ἰδουμαίαν δισχίλιοι τῶν ὑφ' Ἡρώδου πάλαι στρατευσαμένων συστάντες ἔνοπλοι, διεμάχοντο τοῖς βασιλικοῖς, οἷς [c] Ἀχίαβος ὁ ἀνεψιὸς βασιλέως, ἀπὸ τῶν ἐρυμνοτάτων χωρίων ἐπολέμει, ὑποφεύγων τὴν ἐν τοῖς πεδίοις συμπλοκήν. ἐν δὲ [d] Σεπφώρει τῆς Γαλιλαίας Ἰούδας υἱὸς [e] Ἐζεκίου τοῦ καταρέχοντός ποτε τὴν χώραν [f] ἀρχιλῃστοῦ, καὶ χειρωθέντος ὑφ' Ἡρώδου τοῦ βασιλέως, συστήσας πλῆθος οὐκ ὀλίγον, ἀναρρήγνυσι τὰς βασιλικὰς ὁπλοθήκας, καὶ τοὺς περὶ αὐτὸν ὁπλίσας, τοῖς τὴν δυναστείαν ζηλοῦσιν ἐπεχείρει.

β'. Κατὰ δὲ τὴν Περαίαν, Σίμων τις τῶν βασιλικῶν δούλων, εὐμορφίᾳ σώματος καὶ μεγέθει πεποιθὼς, περιτίθησι μὲν ἑαυτῷ καὶ διάδημα· περιιὼν δὲ, μεθ' ὧν ἤθροισε λῃστῶν, τά τε ἐν Ἱεριχοῖ βασίλεια καταπίμπρησι, καὶ πολλὰς ἑτέρας τῶν πολυτελῶν ἐπαύλεις, ἁρπαγὰς [g] ῥᾳδίως ἐκ τοῦ πυρὸς ποριζόμενος ἑαυτῷ. κἂν [h] ἔφθη πᾶσαν οἴκησιν [i] εὐπρεπῆ καταφλέξας, εἰ μὴ Γρᾶτος ὁ τῶν βασιλικῶν πεζῶν ἡγεμὼν, τούς τε [k] Τραχωνίτας, τοξότας καὶ τὸ μαχιμώτατον

CAP. IV.

Tumultuantur Herodis veterani. Judæ latrocinia. Simon & Athrongæus regium nomen invadunt.

Eodem autem tempore per Judæam plurimis in locis facti erant tumultus, multoſque ad regnum affectandum tempus impellebat. Sane in Idumæa duo millia veteranorum, qui ſub Herode militaverant, ſumptis armis conſpirarunt, & cum regiis dimicabant, adverſus quos præliabatur Achiabus regis ſobrinus ex locis editis munitiſſimiſque, quod conflictum in campeſtribus vitaret. In Sepphori autem Galilææ *oppido*, Judas filius Ezechiæ latronum principis (qui regionem olim incurſibus vaſtaverat, & ab Herode rege captus erat) non parva multitudine coacta, in regia armamentaria irrumpit, cumque ſuos armis inſtruxiſſet, potentiæ appetentes adoritur.

2. In Peræa etiam Simon quidam è ſervis regiis, pulchritudine ſimul & amplitudine corporis fretus, etiam ſibimet quidem diadema imponit: cum latronibus vero, quos congregaverat, regionem peragrans, & regias apud Hierichuntem & multa alia magnifica diverſoria incendit, facilem ſibi prædam ex igne comparans. Omneſque domus ornatu decoratas cremare occupaſſet, niſi Gratus regiorum peditum dux, aſſumptis ex Trachone ſagittariis & Sebaſtenorum pugnaciſſimis, ei

Tumultus in Judæa varii. Antt. l. 17. c. 12. §. 4.

Judas latro. Antt. l. 17. c. 12. §. 5.

Simon diadema ſibi imponit. Antt. l. 17. c. 12. §. 6.

r Αὐτοῖς] Αὐτοὺς *Big.* & *Bod.*

s Ἡ πολέμου ῥοπή,] Ita lego cum *Bod.* niſi quod ἡ in ἣ mutaverim & ῥοπὴ in ῥοπῇ. Prius erat, δι' ἀλκὴν καὶ σύνεσιν καὶ πολέμου ῥοπῇ προσέθεντο Ῥωμαίοις. ſenſu plane imperfecto & alieno à *Joſephi* mente, (ut conſtat ex *Antt.* lib. 17. c. 12. §. 3.) tam in Gr. quam in *Lat. Rufini*, qui vertit, *quorum uterque vi corporis atque prudentia, etiamſi nullam manum obedientem haberent, magnum tamen momentum belli Romanis addidiſſent.* Huds. Lectionem Cl. *Hudſoni* firmat *Lugd. Bat.* in quo legitur ἐν πολέμῳ ῥοπῇ, quomodo etiam ſuperius cap. 2. §. 3. fratrem Nicolai Ptolemæum ῥοπὴν εἶναι dixit *Joſephus* δία τὴν πρὸς Ἡρώδην φιλίαν. & inferius cap. 18. §. 3. μέγας ἐν ῥοπῇ τῆς παρατάξεως, Simon quidam Sauli filius fortiſſimus miles. Quod vero hoc in loco dixit, optime illuſtratur ex verbis Juſtini lib. 1[illegible]. c. 6. *Ubi & Olympias eſſet, mater Alexandri; non mediocre momentum partium, & civium favor, propter Alexandri Philippique nomina.* Hav.

t Πολιορκίᾳ,] Ita diſtinguo, *Rufinum* ſequutus, antea erat, πολιορκίᾳ τῶν τειχῶν, ἅμα πειρ.

v Τὴν πάτριον αὐτονομίαν.] Conf. ſupr. c. 2. §. 3. Spanh.

x Διέφερε] *Lugd. Bat.* Διαφέρων ἔφερε. quæ forſan verior lectio eſt. Hav.

y Καὶ—ἐταράσσετο,] *Roſ.* Καὶ πᾶσα ἡ χώρα ἐταράσσετο. reliquis deletis.

z Βασιλειᾶν] Βασιλεύειν *Big.* & *Lugd. Bat.* ſed male. Vide Proœm. §. β'.

a Ἀνέπειθε,] Ἐνέπειθε *Busb.*

b Ἰδουμαίαν] Ἰουδαίαν *Busb.*

c Ἀχίαβος] Conf. ſupr. lib. 1. c. 33. §. 7. Spanh.

d Σεπφώρει τῆς Γαλιλαίας] Conf. lib. *Antt.* 13. c. 12. §. 5. Spanh. *Roſ.* Σιπφώρει, atque ita paſſim.

e Ἐζεκίου—χώραν] Conf. ſupr. lib. 1. c. 10. §. 5. Spanh.

f Ἀρχιλῃστοῦ,] Uti ſupra dictum eſt, *Belli* lib. 1. c. 10. §. ε'.

g Ῥᾳδίως] *Roſ.* ῥᾳδίας.

h Ἔφθη] Idem ἔφη.

i Εὐπρεπῆ] *Lugd. Bat.* ἀπρεπῆ.

k Τραχωνίτας] Ita lego ex *Rufino*. Ταραχωνίτας *Lugd. Bat.* Ταραχαιώτας *Bod.* Τραχαιώτας in *Editis Anteque*. Huds. Gen. Τραχωνίτας. *Bod.* Ταραχαιώτας. Τραχωνίτας *Roſ.* & *Antt.* lib. 17. c. 2. §. 1. Spanh.

Paulo poſt à Grato interficitur. Ibid.

ei obviam iviſſet. Et peditum quidem multi in pugna interierunt; Simonem vero ipſum, per vallem arduam fugientem, ſuccidit Gratus, illique dum fugeret cervicem ictu tranſverſo amputavit. Incenſæ autem ſunt & Jordani vicinæ regiæ apud Betharamathum, cum alii nonnulli ex Peræa ſeditionem moviſſent.

Athrongæus opilio regnum affectat. Ant. l. 17. c. 12. §. 2.

3. Tunc & paſtor quidam regnum affectare auſus eſt. Athrongæus vocabatur. Ei autem *regnandi* ſpem faciebant corporis vires, animaque mortem deſpiciens, ac præterea fratres quatuor ejus non diſſimiles. Horum unicuique cum armatorum cohortem ſubjunxiſſet, illis tanquam ducibus & ſatrapis ad incurſus faciendos utebatur, ipſe vero veluti rex graviora negotia obibat. Et tunc quidem ſibimet imponit diadema, poſtea vero, tempore haud exiguo regionem excurſibus una cum fratribus populans, & ipſis præibat ad Romanos itemque regios occidendos; neque Judæorum quiſquam effugiebat, qui lucri aliquid ferens in manus veniret. Immo auſus eſt aliquando Romanorum cohortem ſimul omnem circundare apud Emmauntem. illi autem frumentum & arma legioni ferebant. Et Arium quidem centurionem qui illos ducebat, & ex fortiſſimis quadraginta miſſilibus confixerunt: cæteri vero, idem patiendi diſcrimen adeuntes, poſtquam Gratus cum Sebaſtenis auxilio adveniſſet, evadebant. Cum multa ejuſmodi durante bello contra

Athrongæus cum fratribus ſubacens. Ibid.

populares ſuos & alienigenas patraſſent, poſt aliquod tempus tres illorum ſubacti ſunt; ab Archelao quidem natu maximus; duo vero ætate proximi, in Grati & Ptolemæi manus inciderunt; quartus autem fide data acceptaque Archelao ſe dedidit. Et iſta quidem illis poſtea acciderunt: tunc autem bello latrocinali Judæam omnem compleverunt.

τῶν Σεβαστηνῶν ἀναλαβὼν, ὑπηντίασε τὸν ἄνδρα. τῶν μὲν οὖν πεζῶν, συχνοὶ διεφθάρησαν ἐν τῇ μάχῃ. [l] τὸν Σίμωνα δ' [m] αὐτὸν, [n] ἀναφυγόντα δι' ὀρθίου φάραγγος, ὁ Γρᾶτος ὑποτέμνεται, καὶ [o] φεύγοντος ἐκ πλαγίου τὸν αὐχένα πλήξας ἀπέρραξε. κατεφλέγη δὲ καὶ τὰ πλησίον Ἰορδάνου βασίλεια [p] κατὰ Βηθαράμαθον, στασιασάντων [q] ἑτέρων τινῶν ἐκ τῆς Περαίας.

γʹ. Τότε καὶ ποιμήν τις ἀντιποιήσασθαι βασιλείας ἐτόλμησεν. [r] Ἀθρογγαῖος ἐκαλεῖτο· προὐξένει δ' αὐτῷ τὴν ἐλπίδα σώματος ἰσχὺς, καὶ ψυχὴ θανάτου καταφρονοῦσα, πρὸς δὲ τούτοις ἀδελφοὶ τέσσαρες ὅμοιοι. τούτων ἑκάστῳ λόχον ὑποζεύξας ἔνοπλον, ὥσπερ στρατηγοῖς ἐχρῆτο καὶ σατράπαις ἐπὶ τὰς καταδρομάς· αὐτὸς δὲ, καθάπερ βασιλεὺς, τῶν σεμνοτέρων ἥπτετο πραγμάτων. τότε μὲν οὖν ἑαυτῷ περιτίθησι διάδημα, διέμεινε δ' ὕστερον οὐκ ὀλίγῳ χρόνῳ τὴν χώραν κατατρέχων σὺν τοῖς ἀδελφοῖς, καὶ τὸ κτείνειν αὐτοῖς προηγούμενος [s] μὲν ἦν Ῥωμαίους τε καὶ τοὺς βασιλικοὺς, διέφευγε δ' οὔτε Ἰουδαίων εἴ τις εἰς χεῖρας ἔλθοι φέρων κέρδος. ἐτόλμησαν δέ ποτε Ῥωμαίων λόχον ἀθρόον περισχεῖν κατ' [t] Ἐμμαοῦντα. σῖτα δ' οὗτοι καὶ ὅπλα διεκόμιζον τῷ τάγματι. τὸν μὲν οὖν [u] ἑκατοντάρχην αὐτῶν Ἄρειον, καὶ τεσσαράκοντα [x] τοὺς γενναιοτάτους κατηκόντισαν. οἱ δὲ λοιποὶ κινδυνεύοντες τὸ αὐτὸ παθεῖν, Γράτου σὺν τοῖς Σεβαστηνοῖς ἐπιβοηθήσαντος, ἐξέφυγον. πολλὰ τοιαῦτα τοὺς ἐπιχωρίους, καὶ τοὺς ἀλλοφύλους παρ' ὅλον τὸν πόλεμον ἐργασάμενοι, μετὰ χρόνον οἱ μὲν τρεῖς ἐχειρώθησαν, ὑπ' Ἀρχελάου μὲν ὁ πρεσβύτατος, οἱ δὲ ἑξῆς δύο, Γράτῳ καὶ Πτολεμαίῳ περιπεσόντες· ὁ δὲ τέταρτος, Ἀρχελάῳ προσεχώρησε κατὰ δεξιάν. τοῦτο μὲν δὴ τὸ τέλος αὐτοὺς ὕστερον ἐξεδέχετο. τότε δὲ λῃστρικοῦ πολέμου τὴν Ἰουδαίαν πᾶσαν ἐνέπλησαν.

CAP. V.

III. *Judæorum motus à Quintilio Varo compoſiti: ſeditioſi quaſi bis mille crucifixi.*

Varus Sabino ſuccurrit. Ant. l. 17. c. 12. §. 2.

VArus autem, cum literas à Sabino & ducibus accepiſſet, cœpit toti legioni metuere & in auxilium properare. Itaque reliquis duabus legionibus aſſumptis, & quatuor equitum qui cum illis erant turmis, in Ptolemaïdem proficiſcebatur, regum & dynaſtarum auxiliariis eò convenire juſſis. Quin & à Berytiis, cum per urbem eorum iret,

ΚΕΦ. εʹ.

Ἰουδαίους θορυβοῦντας καθίστησιν Οὔαρος. στασιαστὰς περὶ δισχιλίους ἀνεσταύρωσεν.

ΟΥάρῳ δὲ δεξαμένῳ τὰ παρὰ Σαβίνου καὶ τῶν ἡγεμόνων γράμματα, δεῖσαί τε περὶ τοῦ τάγματος ὅλου παρίστη, καὶ σπεύδειν ἐπὶ τὴν βοήθειαν. ἀναλαβὼν δὲ [y] τὰ λοιπὰ δύο τάγματα, καὶ τὰς σὺν αὐτοῖς τέσσαρας ἴλας ἱππέων, ἐπὶ Πτολεμαΐδος ᾔει, προστάξας ἐκεῖ καὶ τοὺς παρὰ τῶν βασιλέων καὶ δυναστῶν ἐπικούρους συνελθεῖν. [z] προσέλαβε δὲ καὶ παρὰ Βηρυτίων, διερχόμενος τὴν

l Τὸν Σίμωνα] Idem narrat *Joſephus* in *Ant.* 17. c. 12. §. 6. Quare corrigendum eſt illud *Taciti* in *Hiſt.* V. 5. Poſt mortem (inquit) Herodis, non exſpectato Cæſare, Simon quidam regium nomen invaſerat. Is à Quintilio Varo obtinente Syriam punitus, &c. Quippe delenda eſt præpoſitio à. ALDR.

m Αὐτὸν,] Αὐτὸς legiſſe videtur *Ruf.*

n Ἀναφυγόντα] *Lugd. Bat.* Ἀνα φυγόντα.

o Φυγόντος—ἀπέρραξε.] Vid. Tacit. Hiſt. lib. 5. c. 5. SPANH.

p Κατὰ Βηθαράμαθον,] Betharamphtha fuit oppidum Peræx, qua Jordanes influit in mare Gennesariticum, *Belli* lib. III. Herodes tetrarcha communivit & Juliadem dixit, *Ant.* lib. 18. c. 2. §. 1. Hoc ſi intelligitur, Βηθαραμφθὰ ſcribi convenit. Sed veriſimilius legitur ἐν Ἀμαθοῖς ut *Ant.* lib. 17. c. 12. §. 6. Erat Amatha vel Amathus (nam pro חמתה utrumvis dicitur) μέγιστον ἔρυμα τῶν περὶ Ἰορδάνην, *Belli* lib. 4. βʹ. *Euſebii* tempore (ut apud *Onomaſticon*) vicus Peræx interioris Pella diſtans mill. 21. ad meridiem. ALDR. Ego ſuſpicarer legendum Βηθαμαράθον, & hoc pro Βηθαράμαθον, ob affinitatem literarum β & μ in *MSS.* atque ita poſſit eſſe locus ille idem cum illo (inquit *L. Capellus in Spicileg. ad Joannis c. 1.*) nempe Βηθαβαρὰ poteſt eſſe עברה בית & hoc idem cum בית הרם. Videtis *Lightfooti* noſtrati *Horas Hebr.* in *Joannem* p. 1, 2, 5, 6. In *Codd. Rufini* habemus *Betharamtes*; forſan à בית הרם urbe in tribu Gad, *Joſ.* 13. 27. Eademque videtur eſſe (inquit *Relandus* in *Palæſtina* S. p. 641.) quæ בית הרן dicitur, *Num.* 32. 36. *Euſebius* & *Hieronymus* monent eam ad Jordanem ſitam, & à Syris *Betharamptha* dictam, poſtea ab Herode *Liviada* nuncupatam. HUDS. Βηθαραμφθὰ *Ant.* lib. 18. c. 2. §. 1. legitur in narratione hujus facti, quæ Ἰουλιὰς dicta. Hic ἐν Ἀμαθοῖς *Ant.* lib. 17. c. 12. §. 6. SPANH. Καὶ τὰ Βηθαραμάθα, *MS.* Quum hæc confero cum lib. 17. Antiq. 12. ubi non niſi τὰ ἐν Ἀμαθοῖς βασίλεια cremata leguntur, non video editam ſcripturam eſſe recipiendam & hanc ſubſtituendam. Nam ſecundum hanc, & βασίλεια πλησίον Ἰορδάνου, & præter illa Betharamathi βασίλεια fuiſſent cremata. REL.

q Ἑτέρων] Hanc vocem non agnoſcit. *Ruf.*

r Ἀθρογγαῖος] Ἀθρογγαῖος *Big. Bod. Ruf.* & *Lugd. Bat.* & *Gall.* Ἀθρόγγης *Ant.* lib. 17. c. 12. §. 7. HUDS. Ἀθρογγαῖος *MS. Big. Bod.* Ἀθρογγαῖος *MS.* Ἀθρόγγης *Ant.* lib. 17. c. 12. §. 7. in *MS. Lipſ.* ἐτόλμησεν ἀθρόον, Γαῖος ἐκαλεῖτο. SPANH. Ἐτόλμησεν ἀθρόον, Γαῖος ἐκαλεῖτο, *MS.* Præfert Montefalconius hanc ſcripturam lectioni receptæ, & notat interpretem reddidiſſe *cui nomen Athrongæus*, addens: *Hæc corruptiſſima lectio ſic ex hoc MS. reſtituitur.* Ego contra ſentio, corruptam eſſe ſcripturam codicis manuſcripti. Ne enim alia adferre neceſſe ſit, facit locus parallelus in *Joſephi* lib. Antiq. XVII. 12. ubi legitur ejuſdem hujus nomen Ἀθρόγγης ἀνὴρ, &c. ubi ἀθρόον diviſi nequit a reliqua parte vocis. REL.

s Μὲν ἦν] Priorem voculam delet. *Lugd. Bat.*

t Ἐμμαοῦντα.] Ita cum *Joſepho* in *Ant.* lib. 17. c. 12. §. 7. Ἀμμαοῦντα *Big.* & *Rhed.* HUDS. Ἀμμαοῦντα *Lugd. Bat.* Ἐμμαοῦντα *Ruf. Gen.* Ἀμμαοῦντα. Ἀμμαοῦντα. *Big.* Ἐμμαοῦντα. ἀρχ. lib. 17. c. 12. §. 7. Conf. ἁλωσ. lib. 1. c. 16. §. 4. ubi *Gen.* Ἀμμαοῦς. Ita etiam mox infr. c. 5. §. 1. SPANH.

u Ἑκατοντάρχην αὐτῶν Ἄρειον,] *Ruf.* Ἑκατοντάρχην αὐτῶν Ἄρειον.

x Τοὺς—κατηκόντισαν.] Id eſt, πεζῶν τοὺς κρατίστους, ut in *Ant.* p. 781. v. 24.

y Τὰ λοιπὰ δύο τάγματα,] Τὰ λοιπὰ δύο τάγματα. τρία γὰρ ἦν ἐπὶ Συρίας τὰ πάντα ὡς. *Ant.* lib. 17. c. 12. §. 4.

z Προσέλαβε—ἐπελθών.] Conf. *Ant.* lib. 17. c. 12. §. 9. SPANH.

a Με-

τὴν πόλιν, χιλίους καὶ πεντακοσίους ὁπλίτας. ἐπεὶ δὲ εἰς τὴν Πτολεμαΐδα, τό, τε ἄλλο συμμαχικὸν πλῆθος αὐτῷ παρῆν, καὶ κατὰ τὸ πρὸς Ηρώδην ἔχθος Αρέτας ὁ Αραψ, οὐκ ὀλίγην ἄγων δύναμιν ἱππικήν τε καὶ πεζικὴν, [a] μέρος τῆς στρατιᾶς εὐθέως ἔπεμπεν εἰς τὴν Γαλιλαίαν γειτνιάζουσαν [b] τῇ Πτολεμαΐδι, καὶ [c] Γάϊον ἡγεμόνα τῶν αὐτοῦ φίλων. ὃς τούς τε ὑπαντιάσαντας τρέπεται, καὶ Σέπφωριν πόλιν ἑλὼν, αὐτὴν μὲν ἐμπίπρησι, τοὺς δὲ ἐνοικοῦντας ἀνδραποδίζεται. μετὰ δὲ τῆς ὅλης δυνάμεως αὐτὸς Οὔαρος εἰς Σαμάρειαν ἐλάσας, τῆς μὲν πόλεως [d] ἀπέσχετο, μηδὲν ἐν τοῖς τῶν ἄλλων θορύβοις παρακεκινηκυῖαν εὑρών· αὐλίζεται δὲ περί τινα κώμην, [e] Αρουν καλουμένην. κτῆμα δὲ ἦν Πτολεμαίου, καὶ διὰ τοῦτο ὑπὸ τῶν Αράβων διηρπάγη, μηνιώντων καὶ τοῖς Ηρώδου φίλοις. ἔνθεν εἰς [f] Σαμφὼ πρόεισι κώμην ἑτέραν ἐρυμνὴν, ἣν ὁμοίως διήρπαζον, τάς τε προσόδους πάσας ὅσαις [g] ἐπετύγχανον. πυρὸς δὲ καὶ φόνου ἐπεπλήρωτο πάντα, καὶ πρὸς τὰς ἁρπαγὰς τῶν Αράβων οὐδὲν ἀντεῖχε. κατεφλέγη δὲ καὶ [h] Εμμαοῦς φυγόντων τῶν οἰκητόρων, Οὐάρου, δι' ὀργὴν τῶν περὶ [i] Αρειον ἀποσφαγέντων, κελεύσαντος.

β. Ενθεν εἰς Ιεροσόλυμα προελθὼν, ὀφθεὶς τε μόνον μετὰ τῆς δυνάμεως τὰ στρατόπεδα τῶν Ιουδαίων διεσκέδασε. [k] καὶ οἱ μὲν ᾤχοντο φυγόντες ἀνὰ τὴν χώραν· δεξάμενοι δὲ αὐτὸν οἱ κατὰ τὴν πόλιν, ἀπεσκευάζοντο τὰς αἰτίας τῆς ἀποστάσεως, αὐτοὶ μὲν μηδὲν παρακεκινηκέναι λέγοντες, διὰ δὲ τὴν ἑορτὴν ἀναγκαίως δεξάμενοι τὸ πλῆθος, συμπολιορκηθῆναι μᾶλλον Ρωμαίοις, ἢ συμπολεμῆσαι τοῖς ἀποστᾶσι. προϋπηντήκεσαν δὲ αὐτῷ Ιώσηπός τε ὁ [l] ἀνεψιὸς [m] Αρχελάου, καὶ σὺν Ρούφῳ [n] Γρᾶτος, ἄγοντες ἅμα τῷ βασιλικῷ στρατῷ καὶ τοὺς Σεβαστηνοὺς, οἵ τε ἀπὸ τοῦ Ρωμαϊκοῦ τάγματος τὸν συνήθη τρόπον κεκοσμημένοι. Σαβῖνος γὰρ, οὐδ' εἰς ὄψιν ὑπομείνας ἐλθεῖν Οὐάρῳ, προεξῆλθε τῆς πόλεως ἐπὶ θάλασσαν. Οὔαρος δὲ μοίρας τῆς στρατιᾶς ἐπὶ τοὺς αἰτίους τοῦ κινήματος ἔπεμπε περὶ τὴν χώραν· καὶ πολλῶν ἀγομένων, τοὺς μὲν ἧττον θορυβώδεις φανέντας ἐφρούρει, τοὺς δ' αἰτιωτάτους ἀνεσταύρωσε περὶ δισχιλίους.

γ. [o] Ηγγέλη δ' αὐτῷ περὶ τὴν Ιδουμαίαν ἔτι συμμένειν μυρίους ὁπλίτας. ὁ δὲ τοὺς μὲν Αραβας εὑρὼν οὐ συμμάχων ἦθος ἔχοντας, ἀλλ' ἰδίῳ πάθει στρατευομένους, [p] καὶ πέρα τῆς [q] αὐτοῦ προαιρέσεως τὴν χώραν κακοῦντας [r] ἔχθει τῷ πρὸς Ηρώδην, ἀποπέμπεται. μετὰ δὲ τῶν ἰδίων ταγμάτων ἐπὶ τοὺς ἀφεστῶτας ἠπείγετο. κἀκεῖνοι, πρὶν εἰς χεῖρας ἐλθεῖν, Αχιάβου συμβουλεύσαντος, σφᾶς αὐτοὺς παρέδοσαν. Οὔαρος δὲ τῷ πλήθει μὲν ἠφίει τὰς αἰτίας, τοὺς δὲ ἡγεμόνας ἐξεταθησομένους ἔπεμψεν ἐπὶ Καίσαρα. Καῖσαρ δὲ

mille & quingentos accipiebat armatos. Poſtquam vero ad Ptolemaïdem cætera auxiliarium manus ei adeſſet, & Aretas Arabs ex ſuo in Herodem odio non exiguas *ſecum* adducens copias equitum peditumque, ſtatim exercitus partem in Galilæam mittebat, quæ in vicinia erat Ptolemaidis, & pro duce Cajum ex amicis ſuis *unum*. * qui & eos qui contra ipſum egreſſi ſunt in fugam vertit, & Sepphori civitate capta, ipſam quidem incendit, ejus vero incolas in ſervitium abducit. Varus autem ipſe cum univerſo exercitu Samariam profectus, civitate quidem manus abſtinuit, quòd dum turbæ ab aliis excitarentur nihil eam moviſſe deprehenderit: ſed caſtra ponit ad vicum quendam, cui nomen Arus. in ditione autem erat Ptolemæi: ideoque diripiebatur ab Arabibus, qui Herodis etiam amicis infenſi erant. Inde progreditur ad Sampho vicum alterum bene munitum, quem ſimiliter diripuerunt *Arabes*, ut & omnes *prædiorum* fructus in quos inciderint. Quin & flammis & cædibus plena erant omnia, nec quidquam erat quod in prædam non ceſſit Arabibus. Immo & Emmaus, incolis in fugam conjectis, exuſta eſt, juſſu Vari, necem Arii ejuſque militum indigne ferentis.

Beryti & Aretas Arabs ſuppetias mittunt Romanis. Ibid.

Regionem populantur Romani & Arabes. Antt. l. 17. c. 12. §. 9.

2. Inde cum ad Hieroſolyma proceſſiſſet, & in conſpectum veniſſet cum exercitu, protinus Judæorum caſtra disjecit. & illi quidem fuga diſperſi erant per regionem: qui vero in urbe erant, cum eum recepiſſent, ſeſe de cauſis defectionis purgarunt; nihil ſe quidem ejuſmodi moviſſe dicentes, ſed propter feſtum multitudine ex neceſſitate in urbem admiſſa, in ea potius cum Romanis obſeſſos fuiſſe, quam ad bellum movendum cum illis conſpiraſſe qui ab eis deſciverant. Ante vero obviam ei venerant Joſephus Archelai ſobrinus & Rufus Gratuſque cum regio exercitu & Sebaſtenis, atque Romani è legione *obſeſſa* more ſuo ornati armatique. Nam Sabinus, non auſus ſeſe Varo vel in conſpectum dare, jam ante ex urbe exiit & ad mare profectus eſt. Varus autem per regionem copiarum ſuarum partem ad ſeditionis auctores conquirendos mittebat; multiſque adductis, minus quidem turbulentos viſos cuſtodiæ mandabat, eorum vero qui maxime in culpa erant, ad duo millia cruci ſuffixit.

Varus Hieroſolyma venit, & in ſeditionis auctores animadvertit. Ibid.

3. Ei autem nunciatum erat adhuc circa Idumæam ſupereſſe decem armatorum millia. Ille vero, cum videret Arabas non ita ſe gerentes ut auxiliares deceret, ſed pro ſua libidine militia utentes, & contra quam ipſe vellet regionem vaſtantes ex ſuo in Herodem odio, domum *eos* dimittit: & cum ſuis legionibus adverſus eos qui defecerant ire contendebat. Atque illi, antequam manus conſererent, ſuaſu Achiabi *omnes* ſeſe dediderunt. Varus autem plebejis quidem culpæ veniam dabat, eorum vero duces ad Cæſarem miſit, ut ad interrogata reſponderent. At Cæſar aliis quidem ignovit,

Varus dimittit Arabas male ſe gerentes. Antt. l. 17. c. 12. §. 10.

Seditioſorum duces ad Cæſarem mittit. Ibid.

a Μέρος τῆς στρατιᾶς] Reſtitui ita ex *Lugd. Bat.* in aliis μέρος τι τῆς στρατιᾶς, quod hoc in loco non conveniebat. HAV.

b Τῇ Πτολεμαΐδι,] *Roſ.* Τὴν Πτολεμαΐδα.

c Γάϊον ἡγεμόνα τῶν αὐτοῦ φίλων.] Μέρος τι ταύτης [τῆς στρατιᾶς] τῷ υἱῷ παραδοὺς ἑνὶ τῶν αὐτοῦ φίλων, *Antt.* lib. 17. c. 12. §. 9. v. 6. Simile aliquid à *Rufino* lectum hoc eſt loco. Illud ἑνὶ τῶν αὐτοῦ φίλων *Zonaras* omittit. Quære an legendum ſit τῷ Γαΐῳ [vel Γαλλῳ, juxta *Rufinum.*] παραδοὺς ἑνὶ τῶν αὐτοῦ φίλων. ALDR. Τῷ υἱῷ παραδοὺς ἑνὶ τῶν αὐτοῦ φίλων, ἀρχ. lib. 17. c. 12. §. 9 hic f. Γαΐῳ vel Γαλλῳ παραδοὺς ἑνὶ τῶν αὐτοῦ φίλων. *Not. Oxon.* SPANH.

d Απέσχετο, μηδὲν] Ita emendavi ex *Lugd. Bat.* in aliis παρέσχετο. *Coisl.* παρεσχε, τῷ μηδὲν. HAV.

e Αρουν] Conf. *Antt.* lib. 17. c. 12. §. 9. SPANH.

f Σαμφὼ] Ita reſcripſi è *Cod. Gall.* & *Antt.* lib. 17. c. 12. §. 9. favente nonnihil codice *Bod.* in quo εἰς Αμφὼ, procliviſ errore, pro εἰς Σαμφὼ. antea erat Σαπφώ. HUDS. *Gen.* Σαπφώ. Σαμφὼ ἀρχ. lib. 17. c. 12. §. 9. Αμφὼ *Bod.* pro Σαμφὼ *Ox.* SPANH.

g Επετύγχανον.] Επετύγχανεν *MSS. Ox.* SPANH. Pro quo *Gen.* habebat ἐπιτύγχανον. *MSS. Coisl.* & *Lugd. Bat.* ἐπετύγχανε. HAV.

h Εμμαοῦς] Conf. ſup. c. 4. §. 3. SPANH.

i Αρειον] Supra cap. 4. §. 3. Arii meminit.

k Καὶ οἱ μὲν ᾤχοντο φυγόντες] Illa οἱ μὲν ᾤχοντο deſunt in pleriſque *MSS. Big. Bod. Roſ. Lugd. Bat.* in quibus aut φυγόντες aut φυγόντων pro φυγόντες.

l Ανεψιὸς] Ανεψιὸς Ηρώδου Βασιλέως ἀρχ. lib. 17. c. 12. § 9. *Joſephus* erat *Herodis* ἀδελφιδοῦς, vid. *Not. Oxon.* in H. L. SPANH.

m Αρχελάου,] Ηρώδου Βασιλέως in *Antt.* lib. 17. c. 12. § 9. Erat enim Joſephus Herodis ἀδελφιδοῦς, Archelai ἐξάδελφος, utrumque ſignificat ἀνεψιός. ALDR.

n Γρᾶτος,] *Roſ.* Στρατηγὸς Γρᾶτος.

o Ηγγέλη] Ηγγέλθη infr. cap. 21. §. 8. SPANH.

p Καὶ πέρα] Παρὰ *Rufſ.*

q Αὐτοῦ] Ita *Big.* αὐτῷ in *cæteris.* HUDS. Αὐτοῦ *Big. Oxon.* SPANH.

r Εχθει τῷ πρὸς Ηρώδην,] Illa ἔχθει τῷ πρὸς Ηρώδην hic loci non agnoſcit *Ruf.* & ſatis commode abeſſe poſſunt. nam de Arabum odio in Herodem diſertim (ſupra cap. 5. §. 1.) dixerat, hiſce verbis, Αράβων μισούντων τοὺς Ηρώδου φίλους.

* Qui mox & adverſus quos ierat, *Ruf.*

vit, de nonnullis vero regis cognatis, erant enim quidam ex Herodis conſanguineis qui ſe eis adjunxerant, ſupplicium ſumi jubet, quod contra regem ſuum arma tulerant. Et Varus quidem, rebus Hieroſolymitanis hoc modo compoſitis, relictique ad *urbis* præſidium priore legione, Antiochiam revertitur.

τοὺς μὲν ἄλλους συνέγνω. τινὰς δὲ τῶν τοῦ βασιλέως συγγενῶν, ἦσαν γὰρ ἐν αὐτοῖς ἔνιοι προσήκοντες Ηρώδου κατὰ γένος, κολάσαι προσέταξεν, ὅτι [r] καθ' οἰκείου βασιλέως ἐστρατεύσαντο. Οὔαρος μὲν οὖν, τοῦτον τὸν τρόπον καταστησάμενος [s] τὰ ἐν Ιεροσολύμοις, καὶ φρουρὰν καταλιπὼν τὸ καὶ πρότερον τάγμα, εἰς Ἀντιόχειαν ἐπάνεισιν.

IV.

CAP. VI.

Multa Archelao objiciunt Judæi, & Romanorum prætoribus ſubjici poſtulant. quibus auditis, Cæſar liberis Herodis paternas poſſeſſiones pro arbitrio ſuo diſtribuit.

Archelaus iterum Romæ accuſatur a Judæorum legatis. Antt. l. 17. c. 13. §. 1.

ARchelao autem Romæ alia exſtitit cauſa contra Judæos agenda, qui ante defectionem legati exierant, ejuſmodi poteſtatem faciente Varo, ad poſtulandam ſuis legibus vivendi libertatem. Erant autem *numero* quinquaginta qui aderant; eiſque ſe adjunxerunt ſupra octo millia Judæorum Romæ degentium. Itaque cum Cæſar concilium tam amicorum quam primorum Romanorum convocaſſet in templum Apollinis in Palatio, (quod ab ipſo erat exſtructum & laute admodum mirumque in modum exornatum) cum legatis quidem multi è Judæis ſtabant, contra vero Archelaus cum amicis *ſuis:* at qui hujus conſanguineorum amici erant à neutra parte ſtabant, Archelao quidem adeſſe non ſuſtinentes ex odio atque invidia, cum accuſatoribus vero conſpici propter Cæſarem veriti. Præterea aderat etiam Philippus frater Archelai, animo benevolo à Varo præmiſſus, duabus de cauſis, ut & Archelai partes adjuvaret, &, ſi forte Cæſar * Herodis facultates univerſæ ejus progeniei diſtribueret, partem aliquam obtineret.

Legatorum accuſationis ſumma. Antt. l. 17. c. 13. §. 2.

2. Data autem accuſantibus dicendi venia, primum ea proſequuti ſunt quæ contra leges feciſſet Herodes, „ non ſe regem, dicentes, ſed tyrannum „ pertuliſſe, omnium qui unquam tyrannidem „ exercuerant crudeliſſimum. Multis quippe ab eo „ occiſis, talia paſſos eſſe ſuperſtites ut etiam mor„ tuos *beatos* prædicarent. nec ſolum ſubditorum „ corporibus quæſtionem *eum* adhibuiſſe, ſed & „ civitatibus. nam ſuæ quidem gentis *plurimas* di„ laniaſſe, alienigenarum vero ornaſſe, & externis „ populis Judææ ſanguinem condonaſſe. Pro anti„ qua autem felicitate ac patriis legibus gentem „ egeſtate impleviſſe ſimul & iniquitate. in ſum„ ma, Judæos paucis quidem annis plures ab He„ rode *illatas* calamitates toleraſſe, quam in omni „ ævo perpeſſi ſunt majores ſui, poſtquam ex Ba„ bylone diſceſſerint, & Xerxe regnante in *patriam* „ fuerint reverſi. Attamen aſſueſcendo dura pati & „ adverſa animos adeo demiſſos humileſque gere„ re, ut ultro eum pro ſucceſſore acciperent ſub

ΚΕΦ. ϛ'.

Πολλὰ Ἀρχελάῳ ἐγκαλοῦσιν Ιουδαῖοι, καὶ τοῖς Ῥωμαίων στρατηγοῖς ὑποκεῖσθαι ἀξιοῦσιν. ὧν ἀκουσθέντων, Καῖσαρ τοῖς Ηρώδου τέκνοις τὰ πατρῷα ὡς βούλεται διανέμει.

[v] ΑΡχελάῳ δ' ἐπὶ Ῥώμης πάλιν ἄλλη συνίσταται δίκη πρὸς Ιουδαίους, οἳ πρὸ τῆς ἀποστάσεως, ἐπιτρέψαντος Οὐάρου, πρέσβεις ἐξεληλύθεσαν περὶ τῆς [x] τοῦ ἔθνους αὐτονομίας. ἦσαν δὲ πεντήκοντα μὲν οἱ παρόντες· [y] συμπαρίσταντο δὲ αὐτοῖς τῶν ἐπὶ Ῥώμης Ιουδαίων ὑπὲρ ὀκτακισχιλίους. ἀθροίσαντος δὲ Καίσαρος συνέδριον τῶν ἐν τέλει Ῥωμαίων καὶ τῶν φίλων ἐν τῷ [z] κατὰ τὸ Παλάτιον Ἀπόλλωνος ἱερῷ, κτίσμα δ' ἦν ἴδιον αὐτοῦ θαυμασίῳ πολυτελείᾳ κεκοσμημένον, μετὰ μὲν τῶν πρεσβευτῶν τὸ Ιουδαϊκὸν πλῆθος ἔστη, σὺν δὲ τοῖς φίλοις ἄντικρυς Ἀρχέλαος. [a] τῶν δὲ τούτου συγγενῶν οἱ φίλοι παρ' οὐδετέροις, [b] συμπαρίστασθαι μὲν [c] γὰρ Ἀρχελάῳ διὰ μῖσος καὶ φθόνον οὐχ ὑπομένοντες, ὀφθῆναι δὲ μετὰ τῶν κατηγόρων ὑπὸ Καίσαρος αἰδούμενοι. ἐπὶ τούτοις [d] παρῆν καὶ Φίλιππος ὁ ἀδελφὸς Ἀρχελάου, προπεμφθεὶς κατ' εὔνοιαν ὑπὸ Οὐάρου, δυοῖν ἕνεκα, Ἀρχελάῳ τε συναγωνίσασθαι, κἂν διανέμῃ τὸν Ηρώδου Καῖσαρ οἶκον πᾶσι τοῖς ἐκγόνοις κλήρου τινὸς ἀξιωθῆναι.

β. Ἐπιτραπὲν δὲ λέγειν τοῖς κατηγόροις τὰς Ηρώδου [e] παρανομίας πρῶτον διεξῄεσαν, „ οὐ βασιλέα, λέγοντες, ἀλλὰ τῶν πώποτε τυραννησάντων ὠμότατον ἐνηνοχέναι τύραννον. πλείστους γοῦν ἀνῃρημένους ὑπ' αὐτοῦ, τοιαῦτα πεπονθέναι τοὺς καταλειφθέντας, ὥστε μακαρίζεσθαι τοὺς ἀπολωλότας. βεβασανικέναι γὰρ οὐ μόνον τὰ σώματα τῶν ὑποτεταγμένων, ἀλλὰ καὶ τὰς πόλεις. τὰς μὲν γὰρ ἰδίας λελωβῆσθαι, τὰς δὲ τῶν ἀλλοφύλων κεκοσμηκέναι, καὶ τὸ τῆς Ιουδαίας αἷμα κεχαρίσθαι τοῖς ἔξωθεν δήμοις. ἀντὶ δὲ τῆς παλαιᾶς εὐδαιμονίας καὶ τῶν πατρίων νόμων, πενίας τὸ ἔθνος καὶ παρανομίας ἐσχάτης πεπληρωκέναι. καθόλου τε πλείους ὑπομεμενηκέναι τὰς ἐξ Ηρώδου συμφορὰς ἐν ὀλίγοις ἔτεσιν Ιουδαίους, ὧν ἐν ἅπαντι τῷ χρόνῳ μετὰ τὴν ἐκ Βαβυλῶνος ἀναχώρησιν ἔπαθον οἱ πρόγονοι, Ξέρξου βασιλεύοντος ἐπαναστραφέντες. εἰς τοῦτο μέντοι ταπεινότητος [f] ἐκ τοῦ δυστυχεῖν ἔθους προελθεῖν, ὥστε ὑπομεῖναι τῆς πικρᾶς „ δουλείας

r Κατ' οἰκείου βασιλέως] Ita Big. Bod. Lugd. Bat. Roſ. Gall. & Ruf. κατὰ τοῦ βασιλέως in cæteris.

s Τὰ ἐν Ιεροσολύμοις.] Roſ. Τὰ Ιεροσόλυμα.

v Ἀρχελάῳ—δίκη] Conf. ἀρχ. lib. 17. c. 13. §. 1.

x Τοῦ ἔθνους αὐτονομίας.] Conf. ſupr. c. 2. §. 3. Spanh.

y Συμπαρίσταντο] Ita edidit Hudſ. & adſtipulatur. Lugd. Bat. reliqui συμπαρίσαντο. Hav.

z Κατὰ—πολυτελείᾳ] Publica opera plurima exſtruxit: ex quibus vel præcipua forum cum æde Martis Ultoris, templum Apollinis in Palatio, ædem Tonantis Jovis in Capitolio. Suet. in Aug. c. 29. & paulo poſt. Templum Apollinis in ea parte Palatinæ domus excitavit, quam fulmine ictam deſiderari a Deo haruſpices pronunciarant. Addita porticus, cum bibliotheca Latina Græcaque. quo loco jam ſenior ſæpe etiam ſenatum habuit, decuriaſque judicum recognovit. Templum illud deſcribit *Propertius*, l. 2. el. 23. Aldr. Apollinis Ædes in Palatio ab Auguſto exſtructa, item ἀρχ. lib. 17. c. 13. §. 1. Vide Sueton. in Aug. c. XXIX. Spanh.

a Τῶν δὲ τούτου συγγενῶν] Ὅσοι δὲ συγγενεῖς ἦσαν τοῦ Ἀρχελάου in *Antt.* lib. 17. c. 13. §. 1.

b Συμπαρίστασθαι] Hic rurſus *Lugd. Bat. Hudſoniane* editioni aſſentitur, ut modo ſupra. Hav.

c Γὰρ Ἀρχελάῳ] Hanc particulam habet Big. omittunt *cæteri*.

d Παρῆν—Ἀρχελάου.] Conf. ἀρχ. lib. 17. c. 13. §. 1. natus ex eadem Matre ἀρχ. lib. 17. c. 1. §. 3.

e Παρανομίας] Conf. *Antt.* lib. 17. c. 13. §. 2. Spanh.

f Ἐκ—προελθεῖν.] Ita ego cum *Rufino*, qui vertit, *verum ſe tamen ad moeſtitiam ex adverſæ fortunæ conſuetudine provenisse.* antea erat καὶ τὸ δυστυχεῖν in *Græcis* omnibus.

* Herodis regnum ejus nepotibus. *Ruf.*

g Ba-

δουλείας καὶ διαδοχὴν αὐθαίρετον. Ἀρχέλαον γοῦν τὸν τηλικούτου τυράννου παῖδα, μετὰ τὴν τοῦ πατρὸς τελευτὴν, [g] βασιλέα τε προσειπεῖν ἑτοίμως, καὶ συμπενθῆσαι τὸν Ἡρώδου θάνατον αὐτῷ, καὶ συνεύξασθαι περὶ τῆς διαδοχῆς. τὸν δὲ, ὥσπερ ἀγωνιάσαντα μὴ νόθος υἱὸς δόξειεν Ἡρώδου, προοιμιάσασθαι τὴν βασιλείαν τρισχιλίων πολιτῶν φόνῳ, καὶ τοσαῦτα μὲν παραστῆσαι θύματα περὶ τῆς ἀρχῆς τῷ Θεῷ, τοσούτους δὲ ἐμπεπληρεκέναι νεκροὺς τὸ ἱερὸν ἐν ἑορτῇ. τοὺς μέντοι περιλειφθέντας ἐκ τῶν τοσούτων κακῶν εἰκότως ἐπεστράφθαι ἤδη ποτὲ πρὸς τὰς συμφορὰς, καὶ πολέμου νόμῳ θέλειν τὰς πληγὰς κατὰ [h] πρόσωπον δέχεσθαι, δεῖσθαι δὲ Ῥωμαίων ἐλεῆσαί τε τὰ τῆς Ἰουδαίας λείψανα, καὶ μὴ τὸ περιὸν αὐτῆς ἀπορρίψαι τοῖς ὠμῶς [i] σπαράττουσι, συνάψαντας δὲ τῇ Συρίᾳ τὴν χώραν αὐτῶν διοικεῖν ὑπὸ [k] ἰδίοις ἡγεμόσιν. ἐπιδείξεσθαι γὰρ ὡς οἱ νῦν στασιώδεις διαβαλλόμενοι καὶ πολεμικοὶ, φέρειν οἴδασι μετρίους ἡγεμόνας." Ἰουδαῖοι μὲν οὖν ἐκ τῆς κατηγορίας κατέληξαν εἰς τὴν τοιαύτην ἀξίωσιν. ἀναστὰς δὲ Νικόλαος, ἀπεδύσατο μὲν τὰς εἰς τοὺς βασιλεῖς αἰτίας, κατηγόρει δὲ τοῦ ἔθνους τό, τε δύσαρχον καὶ δυσπειθὲς φύσει πρὸς τοὺς βασιλέας· συνδιέβαλλε δὲ καὶ τοὺς Ἀρχελάου συγγενεῖς, ὅσοι πρὸς τοὺς κατηγόρους ἀφιστήκεσαν.

ϛ. Τότε μὲν οὖν Καῖσαρ, ἀκούσας [l] ἑκατέρων, διέλυσε τὸ συνέδριον μετὰ δὲ ὀλίγας ἡμέρας, [m] τὸ μὲν ἥμισυ μέρος τῆς βασιλείας Ἀρχελάῳ δίδωσιν, [n] ἐθνάρχην προσειπὼν, ὑποσχόμενός τε καὶ βασιλέα ποιήσειν, ἐὰν ἄξιον ἑαυτὸν παράσχῃ, τὸ δὲ λοιπὸν ἥμισυ διελὼν εἰς [o] δύο τετραρχίας, δυσὶν ἑτέροις παισὶν Ἡρώδου δίδωσι, τὴν μὲν Φιλίππῳ, τὴν δὲ [p] Ἀντίπᾳ τῷ πρὸς Ἀρχέλαον ἀμφισβητήσαντι περὶ τῆς βασιλείας. ἐγένετο δὲ ὑπὸ τούτῳ μὲν ἥ τε Περαία καὶ Γαλιλαία, πρόσοδος διακοσίων ταλάντων· Βαταναία τε καὶ [q] Τράχων, [r] Αὐρανῖτίς τε καὶ μέρη τινὰ τοῦ [s] Ζήνωνος οἴκου [t] τὰ περὶ Ἰάμνειαν, πρόσοδον ἔχοντα ταλάντων ἑκατὸν, ὑπὸ Φιλίππῳ [v] ἐτέτακτο. τῆς Ἀρχελάου δ' ἐθναρχίας Ἰδουμαία τε καὶ Ἰουδαία πᾶσα, καὶ Σαμαρεῖτις ἦν, [x] κεκουφισμένη τετάρτῳ μέρει τῶν φόρων εἰς τιμὴν τοῦ μὴ μετὰ τῶν ἄλλων ἀποστῆναι. πόλεις δὲ ὑπηκόους παρέλαβε, Στράτωνός τε πύργον, καὶ Σεβαστὴν, καὶ [y] Ἰόππην, καὶ [z] Ἱεροσόλυμα. [a] τὰς γὰρ Ἑλληνίδας, Γάζαν καὶ Γάδαρα καὶ [b] Ἵππον, [c] ἀποτεμνόμενος τῆς βασιλείας, προσέθηκε Συρίᾳ. πρό-

quo acerbam ſervituri eſſent ſervitutem. Archelaum quippe, tanti tyranni filium, patre mortuo regem ſine mora appellaſſe, & una cum eo mortem Herodis luxiſſe, ſimulque ut is ſuccederet vota nuncupaſſe. illum vero, quaſi veritus eſſet ne germanus Herodis filius non haberetur, civium trium millium cæde regno præluſiſſe; & tot quidem victimas pro regno immolaſſe, tot vero cadaveribus in feſto ſolenni templum impleviſſe. Recte igitur eos, qui è tantis malis evaſiſſent, aliquando ad calamitates ſuas reſpexiſſe, & belli lege cupere vulneribus excipiendis ora præbere, atque ab Romanis precari, ut Judææ reliquias miſericordia dignarentur, & quod ex illis ſuperſit crudeliter eos lacerantibus non objicerent: ſed regionem illorum, Syriæ contributam, à præſidibus Romanis regi ſinerent. ita enim perſpicuum fore *Judæos*, quos nunc ſeditioſos eſſe ac belli cupidos calumniantur, noſſe moderatum ferre imperium". Et hujuſmodi quidem petitione accuſationem clauſerunt Judæi. Cum autem *contra* ſurrexiſſet Nicolaus, quæ regibus objecerant *facile* diluit, gentem vero accuſabat, quod difficulter imperio regeretur, atque ita à natura facta eſſet ut ægre regibus obſequium præſtaret: porroque Archelai propinquos, qui ad accuſatores defecerant, criminis inſimulabat.

Nicolaus quæ facta eſſent ab Herode & Archelao excuſat. Ant. l. 17. c. 13. §. 2.

3. Et tunc quidem Cæſar, auditis quæ utrinque dicerentur, dimiſit concilium. Paucis autem poſt diebus Archelao quidem dat regni *Herodis* dimidium cum ethnarchæ nomine, ipſum etiam regem, ſi ſe dignum *eo honore* præſtitiſſet, facturum eſſe pollicitus; reliquum vero dimidium, in duas tetrarchias diviſum, duobus aliis Herodis filiis tribuit, unam Philippo, alteram Antipæ, qui cum Archelao de regno contendebat. Et huic quidem in ditionem cedebat Peræa, & Galilæa; *quarum* reditus ducenta talenta: & Philippo ſubjiciebantur Batanæa & Trachon, & Auranitis & partes quædam domus Zenonis circa Jamniam, quæ talenta centum reddebant. Archelai vero ad ethnarchiam pertinebant & Idumæa & Judæa omnis, & Samaria, quarta tributorum parte * levata, honoris ergo quod cum aliis non defecerat. Civitates etiam, quibus imperaret, accipiebat, & Stratonis turrim, & Sebaſten, & Joppen, & Hieroſolyma. Nam Græcas, Gazam & Gadara & Hippon, regno avulſas, Syriæ adjunxit

Quomodo Cæſar regnum Herodis ejuſque facultates diviſit. Ant. l. 17. c. 13. §. 4.

g Βασιλέα τε] *Roſſ.* Βασιλέα τε αὐτοῦ ἑτοίμως, καὶ συμπενθῆσαι.
h Προσώπῳ] Πρόσωπον *Bod.* & *Roſſ.*
i Σπαράττουσι,] Ita *Big.* & *Ruf.* σπαράσσουσι in *cæteris.*
k Ἰδίοις] *Roſſ.* Οἰκείοις.
l Ἑκατέρων.] Ἀμφοτέρων *Bod.* & *Roſſ.*
m Τὸ—βασιλείας] Τὸ μὲν ἥμισυ τῆς βασ. *MS. Lipſ.* Spanh. *Tacit. Hiſt.* V. 9. Gentem coërcitam liberi Herodis tripartito rexere. *Strabo,* lib. 16. p. 765. A. Τῶν δὲ υἱῶν τοὺς μὲν αὐτὸς ἀνεῖλεν ὡς ἐπιβουλεύσαντας αὐτῷ, τοὺς δὲ τελευτῶν διαδόχους ἀπέλιπε μερίδας αὐτοῖς ἀποδούς. Καῖσαρ δὲ καὶ τοὺς υἱοὺς ἐτίμησε τοῦ Ἡρώδου, καὶ τὴν ἀδελφὴν Σαλώμην καὶ τὴν ταύτης θυγατέρα Βερενίκην. Aldr.
n Ἐθνάρχην] Ἀρχέλαος Ἐθνάρχης. ἀρχ. lib. 17. c. 13. §. 4. ipſum malè Ἐθνάρχην dici à *Joſepho*, qui Rex fuerit ab *Auguſto* declaratus, contendit *Harduin. de numm. Herod.* p. 24. Spanh.
o Δύο τετραρχίας,] Antipæ & Philippi Tetrarchiæ ἀρχ. lib. 17. c. 13. §. 4. Spanh.
p Ἀντίπᾳ] Antipas idem, qui Herodes ἀρχ. lib. 17. c. 13. §. 4. & infr. c. 9. §. 1. Ἡρώδης ὁ κληθεὶς Ἀντίπας. Hinc *Herodes* paſſim infra dictus, non *Antipas* & ἀρχ. lib. 18. c. 2. §. 1. & c. 6. §. 1. ut c. 8. §. 1. Spanh.
q Τράχων,] Τραχωνῖτις in *Ant.* lib. 17. c. 13. §. 4.
r Αὐρανῖτις] *Lugd. Bat.* Αὐρανεῖτις.
s Ζήνωνος οἴκου] In *Ant.* lib. 17. c. 13. §. 4. Ζηνοδώρου οἶκος, *Zenodori domus*, quæ antea dicta erat *Lyſaniæ domus*, ut conſtat ex *Ant.* lib. 15. c. 10. §. 1. Cumque ſubjicit *Joſephus* καὶ τὰ περὶ Ἰάμνειαν, nota præter duas Jamnias *Plinii*, etiam tertiam fuiſſe ἐν τῇ ἄνω Γαλιλαίᾳ cujus meminit *Joſephus* in *Vita ſua*, §. 37. quamque hic intelligit. Aldr. Ζηνοδώρου ἀρχ. lib. 17. c. 13. §. 4. & ἁλωσ. lib. 1. c. 20. §. 4. Spanh.
t Τὰ περὶ Ἰάμνειαν,] Eſt qui malit καὶ τὰ περὶ Ἰάμνειαν.
v Ἐτέτακτο.] Ἐτέτακτο *Big.* Spanh.
x Κεκουφισμένη] Idem valet hoc loco κεκουφισμένη quod κεκουφισμένης, ut notavit Cl. *Aldrichius*, conferendo *Ant.* lib. 17. c. 13. §. 4.
y Ἰόππην,] Ita in omnibus *MSS.* & *Ruf.* cum *Ant.* lib. 17. c. 13. §. 4. Ἰόππη in *Impreſſis*. Aldr. Ἰόππην *Gen.* Ἰόππην ἀρχ. lib. 17. c. 13. §. 4. & *MS.* Spanh.
z Ἱεροσόλυμα.] Niſi me fallit conjectura, legendum Ἀνθηδόνα. Quippe cur *Joſephus* hoc loco ſeptem haſce civitates, nec plures, nec alias nominet, nulla potior occurrit ratio, quam quod eaſdem olim Auguſtus Herodis regno adjeciſſet; at nunc volebat quatuor Archelai Ethnarchiæ, tres reliquas provinciæ Syriæ contribui. Vide *Bell.* l. 1. c. 20. §. 4. Has tres *Joſephus* Ἑλληνίδας πόλεις vocat; h. e. in quibus Ἕλληνες numero & auctoritate præpollebant Judæis, quæque inſtitutis utebantur Ἑλληνικοῖς. Notum vero omnes incircumciſos cujuſcunque demum gentis à Judæis Ἕλληνας appellari. Aldr. Pro Ἱεροσόλυμα in *Not. Ox.* Ἀνθηδόνα. Verum Ἱεροσόλυμα & in ἀρχ. lib. 17. c. 13. §. 4. Spanh.
a Τὰς γὰρ Ἑλληνίδας,] *Lugd. Bat.* Male τὰς γὰρ Ἑλληνίδος.
b Ἵππον,] Ita *Big. Voſſ.* lib. 17. c. 13. §. 4. *Ruf.* & *Ant.* lib. 17. c. 13. §. 4. Ἵππον in *cæteris*. ut & in *Roſſ.* Aldr. Vid. ἀρχ. lib. 17. c. 13. §. 4. Male vero Ἵππον. Ἵππον pro Ἵππον. *Big. Voſſ. Ruf.* Spanh.
c Ἀποτεμνόμενος] Ἀποτεμόμενος *Lugd. Bat.*

* *Aldrichius* malit *levatas*, & mox *defecerant*.

Cæſaris erga Salomen liberalitas. Ant. l. 17. c. 13. §. 5. junxit *Cæſar*. Archelao autem ex regione ſibi data *quotannis* redibant quadringenta talenta. At Salome, præter illa quæ rex teſtamento ſuo ei legaverat, & Jamniæ & Azoti & Phaſaëlidis domina facta eſt: eidemque regias etiam in Aſcalone largitur Cæſar. ex quibus omnibus *annui* ſexaginta talentorum reditus colligebantur. domum vero ejus Archelai ethnarchiæ ſubdidit. Quin & cæteris ex Herodis progenie reddita erant legata, prout teſtamento relicta erant. Duabus autem filiabus ejus virginibus dat Cæſar, extra ea quæ pater *Herodis duas filias virgines Pheroræ filiis elocata. Ant. l. 17. c. 13. §. 5.* legaverat, quingenta millia argenti *ſignati*: easque nuptum collocavit Pheroræ filiis. Immo, diviſo *regis* patrimonio, eis diſtribuit mille talenta ipſi ab Herode dono relicta; parvi pretii nonnullis ex regia ſupellectile ſibimet reſervatis, in honorem defuncti.

σοδος ἣ δ' ἦν τῆς Ἀρχελάῳ δοθείσης χώρας, [d] τετρακοσίων ταλάντων. Σαλώμη δὲ, πρὸς οἷς ὁ βασιλεὺς ἐν ταῖς διαθήκαις κατέλιπεν, [e] Ἰαμνίας τε καὶ Ἀζώτου καὶ Φασαηλίδος ἀποδείκνυται δεσπότις· χαρίζεται δ' αὐτῇ Καῖσαρ καὶ τὰ ἐν Ἀσκάλωνι βασίλεια. συνήγετο δ' ἐκ πάντων ἑξήκοντα προσόδου τάλαντα. τὸν δὲ οἶκον αὐτῆς ὑπὸ τὴν Ἀρχελάου [f] ἐθναρχίαν ἔταξε. τῆς δὲ ἄλλης Ἡρώδου γενεᾶς ἕκαστος τὸ καταλειφθὲν ἐν ταῖς διαθήκαις ἐκομίζετο. [g] δυσὶ δὲ αὐτοῦ θυγατράσι παρθένοις Καῖσαρ ἔξωθεν χαρίζεται [h] πεντήκοντα μυριάδας ἀργυρίου, καὶ [i] συνῴκισεν αὐτὰς τοῖς Φερώρα παισί. μετὰ δὲ τὸν οἶκον, ἐπιδιένειμεν αὐτοῖς τὴν αὐτῷ καταλειφθεῖσαν ὑφ' Ἡρώδου δωρεὰν, οὖσαν [k] χιλίων ταλάντων, εὐτελῆ τινα τῶν κειμηλίων εἰς τὴν τοῦ κατοιχομένου [l] τιμὴν ἐξελόμενος.

V.

CAP. VII.

Hiſtoria de Pſeudalexandro. Relegatur Archelaus, moritur Glaphyra; uterque per quietem præmonitus.

Pſeudalexander nude. Ant. l. 17. c. 14. §. 1. INterea juvenis quidam, genere Judæus, Sidone educatus apud quendam Romani civis libertum, formæ ſimilitudine ſemet Alexandrum eſſe mentitus ab Herode occiſum, Romam veniebat, fore ſperans ut non detegeretur. Ipſi autem adjutor erat homo ejuſdem tribûs, ſciens omnium quæ ad regnum pertinerent, à quo inſtructus aſſeverabat, quod ii qui miſſi erant ad ſe & Ariſtobulum occidendum miſericordia commoti ipſos ſurripuerint, ſimilibus ſubditis corporibus. Itaque *Judæis impoſuit. Ibid.* cum iſtis decepiſſet Judæos in Creta degentes, & ſplendidum nactus eſſet commeatum, in Melum navigavit: ubi cum multo plus in *viaticum* collegiſſet, quod res admodum credibilis videretur, hoſpitibus etiam ſuis perſuaſit ut Romam ſecum navigarent. Cum autem appulſus eſſet Dicæarchiam, & dona quam plurima ab iſtius loci Judæis accipit, & tanquam rex à paternis amicis deducebatur. Tantum enim fidei conciliaverat formæ ſimilitudo, ut qui Alexandrum viderant planeque noverant, hunc eum eſſe jurarent. Porro Judæi Romæ degentes omnes ad eum viſendum ſe effuderunt, & ingens hominum multitudo vias, per quas ferebatur, obſidebat. nam eo quidem dementiæ proceſſerunt Melii, ut illum & ſella portarent, ſuiſque ſumptibus cultum & apparatum regium *ei* ſuppeditarent.

Fraudem ſuſpicatur Cæſar, eumque accerſit. Ant. l. 17. c. 14. §. 2. 2. Cæſar autem, ut qui perfecte norit Alexandri oris lineamenta, (accuſatus enim apud eum fuerat ab Herode) perſpiciebat quidem, priuſquam hominem videret, ſimilitudinis fallaciam, aliquid vero fi-

ΚΕΦ. ζ.

Ἱστορία περὶ Ψευδαλεξάνδρου. Φυγαδεύεται Ἀρχέλαος, καὶ τελευτᾷ Γλαφύρα· ὀνείρῳ τοῦ μέλλοντος ἀμφοτέροις δηλωθέντος.

[m] ΚΑΝ τούτῳ νεανίας τις Ἰουδαῖος μὲν τὸ γένος, τραφεὶς δ' ἐν Σιδῶνι παρά τινι τῶν Ῥωμαϊκῶν ἀπελευθέρων, δι' ὁμοιότητα μορφῆς ψευδόμενος ἑαυτὸν Ἀλέξανδρον τὸν ἀναιρεθέντα ὑφ' Ἡρώδου, κατ' ἐλπίδα τοῦ λήσειν, [n] ἧκεν εἰς Ῥώμην. συνεργὸς δ' ἦν τις ὁμόφυλος αὐτῷ [o] πάντα τὰ κατὰ τὴν βασιλείαν ἐπιστάμενος, ὑφ' οὗ διδαχθεὶς ἔλεγεν, ὡς οἱ πεμφθέντες ἐπὶ τὴν ἀναίρεσιν αὐτοῦ τε καὶ Ἀριστοβούλου, δι' οἶκτον ἐκκλέψειαν αὐτοὺς ὁμοίων ὑποβολῇ σωμάτων. τούτοις γοῦν [p] τοὺς ἐν Κρήτῃ Ἰουδαίους ἐξαπατήσας, καὶ λαμπρῶς ἐφοδιασθεὶς, διέπλευσεν εἰς Μῆλον. ἔνθα συναγείρας πολλῷ πλείω δι' ὑπερβολὴν ἀξιοπιστίας, ἀνέπεισε καὶ τοὺς ἰδιοξένους εἰς Ῥώμην αὐτῷ συνεκπλεῦσαι. καταχθεὶς δὲ εἰς Δικαιαρχίαν, δῶρά τε παμπληθῆ παρὰ τῶν ἐκεῖ Ἰουδαίων λαμβάνει, καὶ καθάπερ βασιλεὺς ὑπὸ τῶν πατρῴων προεπέμφθη φίλων. προελήλυθε δ' εἰς τοσοῦτον πίστεως τὸ τῆς μορφῆς ὅμοιον, ὥστε τοὺς ἑωρακότας Ἀλέξανδρον, καὶ σαφῶς ἐπισταμένους, διόμνυσθαι τοῦτον εἶναι. τό γε μὴν Ἰουδαϊκὸν ἐν Ῥώμῃ πᾶν ἐξεχύθη πρὸς τὴν θέαν αὐτοῦ, καὶ πλῆθος ἄπειρον ἦν περὶ τοὺς στενωποὺς, δι' ὧν ἐκομίζετο. καὶ γὰρ δὴ προῆλθον εἰς τοσοῦτον φρενοβλαβείας [q] οἱ Μήλιοι, ὥστε φορείῳ τε αὐτὸν κομίζειν, καὶ θεραπείαν βασιλικὴν ἰδίοις παρέχειν ἀναλώμασι.

β'. Καῖσαρ δὲ γινώσκων ἀκριβῶς τοὺς Ἀλεξάνδρου χαρακτῆρας, κατηγόρητο γὰρ ὑφ' Ἡρώδου παρ' αὐτῷ, συνεώρα μὲν καὶ πρὶν ἰδεῖν τὸν ἄνθρωπον τὴν τῆς ὁμοιότητος ἀπάτην, διδοὺς δέ τι καὶ πίστεως ταῖς ἱλαρωτέ-

---

d *Τετρακοσίων ταλάντων.*] Ἑξακοσίων in *Ant.* lib. 17. c. 13. §. 4. ut & apud *Zonaram*. quæ quidem lectio eſt minus probabilis, quando regni tantum ſemiſſis Archelao ceſſit. ALDR. Pro *τετρακοσίων ταλάντων* ἀρχ. lib. 17. c. 13. §. 4. *τάλαντα ἑξακόσια*. & hæc lectio præfertur in *Not. Ox.* quod dimidiam tantum regni Herodis partem haberet Archelaus. SPANH.

e *Ἰαμνίας τε καὶ Ἀζώτου*] Merito dubitatur utrum hæc ſit genuina lectio, nam & has tres urbes ſorori legavit Herodes, *Ant.* lib. 17. c. 8. §. 1. Emendatius certe loquitur *Joſephus* in *Ant.* lib. 17. c. 13. §. 4. *Σαλώμῃ δὲ πρὸς οἷς ὁ ἀδελφὸς ἐν ταῖς διαθήκαις ἀπένειμεν. Ἰάμνεια δὲ ἦν ταῦτα καὶ Ἄζωτος καὶ Φασαηλὶς καὶ ἀργυρίου ἐπισήμου μυριάδες πεντήκοντα. Καῖσαρ χαρίζεται καὶ τὴν ἐν Ἀσκάλωνι βασίλειον οἴκησιν.* ALDR.

f *Ἐθναρχίαν ἔταξε.*] Ita reſcripſi auctoritate *Rufini*. antea perperam *τετραρχίαν*. nam Ethnarchia Archelai plures Toparchias complectebatur.

g *Δυσὶ δὲ αὐτοῦ*] Conf. *Ant.* lib. 17. c. 13. §. 5. SPANH.

h *Πεντήκοντα—ἀργυρίου.*] Id eſt, *μυριάδας ἀνὰ πέντε καὶ εἴκοσι*, prout in *Ant.* lib. 17. c. 13. §. 5.

i *Συνῴκισεν—παισί.*] Conf. *Ant.* lib. 17. c. 13. §. 5. SPANH.

k *Χιλίων ταλάντων,*] *Πεντακοσίων καὶ χιλίων* in *Ant.* lib. 17. c. 13. §. 5. connumerato quod & Liviæ donarat Herodes, *Ant.* lib. 17. c. 8. §. 1. ALDR. Ἀρχ. lib. 17. c. 13. §. 5. *Πεντακοσίων ταλάντων καὶ χιλίων*, nempe additis 500 Talentis Liviæ datis, de quibus ἀρχ. lib. 17. c. 8. §. 1. ubi *Joſephum* ſe non prodere accurationis omnis ſcriptorem, quod *Juliæ* nomen ibi pro *Liviæ* habeat, contendit *Harduinus de Num. Herod.* p. 32. ſed fruſtra. Quamvis enim ita demum *Julia* poſt obitum Auguſti ſit dicta, idem nomen potuit ibi à *Joſepho* deſignari. vid. *Not. Ox.* SPANH.

l *Τιμὴν ἐξελόμενος.*] Si quis *μνήμην* malit, per me licet.

m *Κἀν—ἀπελευθέρων,*] Vid. *Ant.* lib. 17. c. 14. §. 1. SPANH.

n *Ἧκεν*] *Reg.* *ἦλθεν*.

o *Πάντα—ἐπιστάμενος,*] *Ἔμπειρος τῶν ἀμφὶ τὸ βασίλειον* in *Ant.* lib. 17. c. 15. §. 1.

p *Τοὺς—ἐξαπατήσας,*] Judæi in Creta ἀρχ. lib. 17. c. 13. §. 1. SPANH.

q *Οἱ Μήλιοι,*] *Gen. Tanta enim dementia mentis ceperat*, ſcribe *Melios*. SPANH.

r Ea

τέρας ἐλπίσι, Κέλαδόν τινα πέμπει τῶν σαφῶς ἐπισταμένων Ἀλέξανδρον, κελεύσας ἀγαγεῖν αὐτῷ τὸν νεανίσκον. ὁ δὲ, ὡς εἶδεν, ἐτεκμήρατο μὲν τάχιστα καὶ τὰς διαφορὰς τοῦ προσώπου· τὸ δὲ ὅλον σῶμα σκληρότερόν τε καὶ δουλοφανὲς καταμαθὼν, συνῆκε πᾶν τὸ σύνταγμα. πάνυ δὲ αὐτὸν παρώξυνεν ἡ τόλμα τῶν ὑπ' αὐτοῦ λεγομένων. τοῖς γὰρ πυνθανομένοις περὶ Ἀριστοβούλου, σώζεσθαι μὲν κἀκεῖνον ἔλεγεν, ἀπολελεῖφθαι δ' ἐπίτηδες [p] ἐν Κύπρῳ τὰς ἐπιβουλὰς φυλασσόμενον· ἧττον γὰρ ἐπιχειρεῖσθαι διεζευγμένους. ἀπολαβόμενος δὲ αὐτὸν κατ' ἰδίαν, μισθὸν ἔφη παρὰ Καίσαρος ἕξειν τὸ ζῆν, εἰ μηνύσει τὸν ἀναπείσαντά σε [q] πλάσασθαι τηλικαῦτα. [r] κἀκεῖνος, αὐτῷ δηλώσειν εἰπὼν, ἕπεται πρὸς Καίσαρα, καὶ τὸν Ἰουδαῖον ἐνδείκνυται, καταχρησάμενον αὐτοῦ [s] τῇ ὁμοιότητι πρὸς ἐργασίαν. τοσαῦτα γὰρ εἰληφέναι δῶρα καθ' ἑκάστην πόλιν, ὅσα ζῶν Ἀλέξανδρος οὐκ ἔλαβε. γελάσας δὲ Καῖσαρ ἐπὶ τούτοις, τὸν μὲν Ψευδαλέξανδρον δι' εὐεξίαν σώματος ἐγκατέταξε τοῖς ἐρέταις, τὸν ἀναπείσαντα δὲ ἐκέλευσεν ἀναιρεθῆναι. Μηλίοις δὲ ἤρκεσεν ἐπιτίμιον τῆς ἀνοίας τὰ ἀναλώματα.

γʹ. [x] Παραλαβὼν δὲ τὴν ἐθναρχίαν Ἀρχέλαος, καὶ [y] κατὰ μνήμην τῶν πάλαι [z] διαφορῶν, οὐ μόνον Ἰουδαίοις, ἀλλὰ καὶ Σαμαρεῦσι χρησάμενος ὠμῶς, [a] πρεσβευσαμένων ἑκατέρων [b] κατ' αὐτοῦ πρὸς Καίσαρα, ἔτει τῆς ἀρχῆς [c] ἐννάτῳ [d] φυγαδεύεται μὲν εἰς Βίενναν πόλιν τῆς Γαλατίας αὐτὸς, ἡ οὐσία δ' αὐτοῦ τοῖς Καίσαρος θησαυροῖς ἐγκατετάσσετο. πρὶν κληθῆναι δὲ αὐτὸν ὑπὸ τοῦ Καίσαρος, ὄναρ ἰδεῖν φασὶ τοιόνδε. ἔδοξεν ὁρᾷν στάχυς [e] ἐννέα, πλήρεις καὶ μεγάλους, ὑπὸ βοῶν καταβιβρωσκομένους. μεταπεμψάμενος δὲ τοὺς μάντεις καὶ τῶν [f] Χαλδαίων τινὰς, ἐπυνθάνετο τί σημαίνειν δοκοῖεν. ἄλλων δὲ ἄλλως ἐξηγουμένων, Σίμων τις Ἐσσαῖος τὸ γένος ἔφη. „ [g] τοὺς μὲν στάχυς, ἐνιαυτοὺς „ νομίζειν, τοὺς δὲ βοῦς, μεταβολὰς πραγμάτων, διὰ „ τὸ τὴν χώραν ἀροτριῶντας ἀλλάσσειν. ὥστε [h] βασι„λεύσειν μὲν αὐτὸν τὸν τῶν σταχύων ἀριθμὸν, ἐν ποικίλαις „ δὲ πραγμάτων μεταβολαῖς γενόμενον τελευτήσειν." ταῦτα ἀκούσας Ἀρχέλαος, μεθ' πέντε ἡμέρας, ἐπὶ τὴν δίκην μετεκλήθη.

dei tribuere volens lætiori de eo conceptæ ſpei, Celadum quendam, unum ex iis qui Alexandrum probe noſceret, mitti jubet, ut Alexandrum ſibi *in conſpectum* adduceret. Atque ille, eo viſo, ſtatim quidem conjectura deprehendit perſonæ diverſitatem: at cum totum corpus animadvertiſſet, & duritiam ejus habitumque ſervilem, commentum omne intellexit. Valde autem eum commoverunt, quæ tanta cum fiducia dicere auſus eſt. nam cum de Ariſtobulo interrogaretur, ſalvum quidem illum eſſe reſpondebat, Cypri vero de induſtria relictum eſſe, ut ſibi ab inſidiis caveret. difficilius enim disjunctos poſſe apprehendi. Cum autem eum paululum ſeduxiſſet Cæſar, ei dixit, vitam in præmium fore, ſi illius indicium fecerit, qui ei perſuaſerit ejuſmodi res comminiſci. Atque ille ſe indicaturum eſſe pollicitus eſt, & Cæſarem ſequutus ad eum accedit, atque Judæum * *ei* oſtendit, qui formæ ſuæ ſimilitudine ad quæſtum abuſus eſt. tanta enim dona à civitatibus eum ſingulis accepiſſe, quanta vivus Alexander non conſequutus fuiſſet. Cum autem ad iſta riſiſſet Cæſar, Pſeudalexandrum quidem propter habitudinem corporis remigum ordini inſeruit, fraudis vero auctorem interfici juſſit. Cæterum Melii, ſumptibus quos fecerant, ſtultitiæ pœnarum ſatis dediſſe viſi ſunt.

Qui vir ſit fictus Pſeudalexander. Ant. l. 17. c. 14. §. 1.

Ad remiges relegatur. Ibid.

3. Cum autem Archelaus ethnarchia ſuſcepta, ſuperioris diſcordiæ memor, non ſolum Judæos ſed etiam Samarienſes, crudeliter tractaret, ab utriuſque populi legatis accuſatus apud Cæſarem, anno regni nono in exſilium pellitur Viennam, quæ Galliæ urbs eſt, & ejus patrimonium fiſco Cæſaris adjudicatur. Verum prius quam à Cæſare accerſeretur, hujuſcemodi ſomnium dicitur vidiſſe. Sibi viſus eſt *in ſomnis* ob oculos habere novem ſpicas, plenas & magnas, quas boves depaſcebant. Cumque conjectores acciviſſet & Chaldæorum nonnullos, eos interrogabat, quidnam *illis* ſignificari putarent. Aliis autem aliter *viſum* interpretantibus, Simon quidam, genere Eſſenus, dicebat: „ ſpicæ quidem mihi videntur *eſſe* anni; boves vero „ rerum mutationes *indicare*, eo quod dum ararent terram *verterent &* mutarent. adeoque totidem annos regnaturum, quot numero eſſent „ ſpicæ, tandem vero poſt varias rerum viciſſitudines moriturum eſſe." Iſtis auditis, poſt quinque dies Archelaus ad cauſam dicendam accitus eſt.

VI. *Archelaus accuſatur & in exſilium mittitur. Ant. l. 17. c. 7. §. 3.*

Ejus ſomnium. Ant. l. 17. c. 15. §. 3.

4. Di-

[p] Ἐν Κύπρῳ] Ἐν πραιτωρίῳ *Bod.* atque ita *Rhed.* ejus autem in margine ἐν Κύπρῳ. Huds. ἐν πραιτωρίῳ quoque habent *Lugd. Bat. Colbin.* & *Roſ.* verum alteram lectionem prævalere docent rationes quæ in *Ant.* proferuntur. Hav. Ἐν πραιτωρίῳ *Bod.* & *MSS. Lipſ.* Spanh.

[q] Πλάσασθαι τηλικαῦτα.] Eſt qui malit πλάσασθαι.

[r] Κἀκεῖνος,—εἰπὼν,] Κἀκεῖνος ταῦτα πρὸς αὐτὸν δηλ. *Bod.* & *Roſ.*

[s] Τῇ ὁμοιότητι] *Roſ.* Τὴν ὁμοιότητα.

[x] Παραλαβὼν—Ἀρχέλαος.] De hoc Archelao explicatur ignotus Nummus, quem olim vulgavi Diſſ. de Num. p. 447. ubi hinc ΗΡΩΔΟΥ, illinc ΕΘΝΑΡ. ſed de hac re alibi. Spanh.

[y] Κατὰ μνήμην] *Lugd. Bat.* Εἰς μνήμην.

[z] Διαφορῶν,] *Lugd. Bat.* Διαφόρων.

[a] Πρεσβευσαμένων ἑκατέρων] In hunc modum diſtingui poteſt ſententia, πρεσβευσαμένων ἑκατέρων κατ' αὐτοῦ πρὸς Καίσαρα ἔτει τῆς ἀρχῆς ἐννάτῳ, φυγαδεύεται μὲν εἰς B. ut delatum ſtatuamus Archelaum anno *nono*, relegatum *decimo*. quo modo ſibimet conciliari poteſt *Joſephus*, qui in *Ant.* lib. 17. c. 14. §. 4. decimo relegatum fuiſſe ſcribit. Aldr. Sed quidni relegatum intelligamus Archelaum, *nono* quidem anno regni ſui exacto & completo, *decimo* vero inchoato. *Caſaub. c. Baronium* p. 218. *Edit. Lond.* Addeſis *Samſonum* in *Chronic. Cathol.* parte VII. ad *Annum Chriſti* X.

[b] Κατ' αὐτοῦ] *Lugd. Bat.* Περὶ αὐτοῦ.

[c] Ἐννάτῳ] *Ἀρχ.* lib. 17. c. 15. §. 2. Δεκάτῳ δὲ ἔτει, &c. Non decimo, ſed ſexto Archelai anno id vult contigiſſe *Harduin. de Num. Herod.* p. 23. Spanh.

[d] Φυγαδεύεται] Meminit *Strabo* XVI. p. 765. Quin & *Dio*. LV. p. 567. in hæc verba. ὅ, τε Ἡρώδης Παλαιστινὸς αἰτίαν τινὰ ὑπὸ τῶν ἀδελφῶν λαβὼν, πέραν τῶν Ἄλπεων ὑπερωρίσθη, καὶ τὸ μέρος τῆς ἀρχῆς αὐτοῦ ἐδημοσιώθη. Quem Herodem Palæſtinum vocat non alius eſt quam hic ipſe Archelaus; in exſilium proinde miſſus M. Æmilio Lepido, L. Arruntio Nepote Coſſ. h. e. A. U. C. 759. circa finem. Neque vero *Dionem* in Archelai nomine lapſum exiſtimo; quin potius Archelaum (ſicut Antipam quoque & Philippum) Herodis nomine gaviſum; atque hujus denique eſſe nummum, de quo ambigit *Ez. Spanhemius* in libro *de Præſtantia & Uſu Numiſmatum*, p. 447. *Edit. Amſt.* 1671. [& quem in *Edit. Lond.* p. 521.] Herodi primo ſeu Magno adſcribit, cujus una facies ΗΡΩΔΟΥ altera ΕΘΝΑΡΧΟΥ inſcribitur. Aldr. Vide Num. Tabulas.

[e] Ἐννέα,] Subducta temporum ratione ab Herodis morte, relegatum intelligimus Archelaum anno principatus ſui decimo, ſed vixdum inchoato. Is enim cœpit exeunte Novembri; Archelaus vero relegatus eſt ante Kalendas ſequentis Januarii. Quibus rite perpenſis, tum facile conſtabit Archelaum anno regni non decimo, ſed exeunte nono accuſatum, tum eodem fere tempore hoc illi ſomnium contigiſſe; in quo (quod hiſce congruum eſt ſentire) non decem ſpicas viderit, ſaltem non decem plenas integraſque, ſed novem tantum. Quorſum vero *Joſephus* in *Originibus* pro *novem* & *nono* ſubſtituerit *decem* & *decimo*, & utra ſit verior lectio, cuivis alteri inquirendum libentiſſime relinquo. Aldr. Videſis *Langium* in lib. II. *de Annis Chriſti*, p. 349. Pro ἐννέα, etiam δέκα ἀρχ. lib. 17. c. 15. §. 3. Spanh.

[f] Χαλδαίων τινὰς.] Chaldæi ita artis divinandi & ſomnia interpretandi periti erant, ut quod nomen gentis fuerit, factum ſit nomen profeſſionis.

[g] Τοὺς—πραγμάτων,] *Ἀρχ.* lib. 2. c. 5. §. 6. ut & lib. 17. c. 15. §. 3. ubi boves in ſomnio miſeriam ſignificant. Spanh.

[h] Βασιλεύσειν] Ita *Big.* & *Ruf.* Βασιλεύειν in *cæteris*. Βασιλεύσειν *Big. Ox.* Spanh.

* *Al.* accuſat.

Τινὰ

Glaphyræ ſomnium. Antt. l. 17. c. 15. §. 4.

4. Dignum etiam eſt quod memoretur Glaphyræ ſomnium, quæ filia erat Archelai Cappadocum regis, primumque uxor Alexandri (qui frater quidem erat Archelai, de quo loquimur, filius vero regis Herodis, à quo interfectus eſt, ut jam ante memoravimus) ejus poſt deceſſum nupta Jubæ regi Libyæ; quo defuncto, cum ipſam reverſam, & apud patrem in viduitate degentem, conſpexiſſet Archelaus ethnarcha, adeo amore accenſus eſt, ut ſtatim, repudiata conjuge ſua Mariamne, eam duceret. Hæc igitur, cum in Judæam rediiſſet, brevi poſt tempore quam eò veniret, cernere viſa eſt Alexandrum adſtantem ſibi *iſta* dicere. „Satis fuiſſet tibi Libycum matrimonium, ſed tu, illo non contenta, rurſum ad meos penates reverteris, tertio marito, ipſoque fratre meo, ô audaciſſima, tibi adſcito. Verum non inſuper habebo contumeliam, ſed te, licet invitam, ad me recipiam." Poſtquam hoc ſomnium narraſſet, vix ultra biduum vixit.

δ'. Ἄξιον δὲ μνήμης ἡγησάμην καὶ τὸ τῆς γυναικὸς αὐτοῦ Γλαφύρας ὄναρ, ἥπερ ἦν θυγάτηρ μὲν Ἀρχελάου τοῦ Καππαδοκῶν βασιλέως, [i] γυνὴ δ' Ἀλεξάνδρου γεγονυῖα τὸ πρῶτον, ὃς ἦν ἀδελφὸς [k] μὲν Ἀρχελάου, περὶ οὗ [l] διεξίμεν, υἱὸς δ' Ἡρώδου τοῦ βασιλέως, ὑφ' οὗ καὶ ἀνῃρέθη, καθάπερ [m] προδεδηλώκαμεν, μετὰ δὲ τὸν ἐκείνου θάνατον, συνῴκησεν Ἰόβᾳ [n] τῷ βασιλεύοντι Λιβύης, οὗ τελευτήσαντος ἐπανελθοῦσαν αὐτὴν καὶ χηρεύουσαν παρὰ τῷ πατρὶ θεασάμενος ὁ ἐθνάρχης Ἀρχέλαος, ἐπὶ τοσοῦτον ἔρωτος ἦλθεν, ὥστε παραχρῆμα, τὴν συνοικοῦσαν αὐτῷ [o] Μαριάμμην ἀποπεμψάμενος, ἐκείνην ἀγάγεσθαι. παραγενομένη τοίνυν εἰς Ἰουδαίαν, μετ' ὀλίγον τῆς ἀφίξεως χρόνον, ἔδοξεν ἐπιστάντα τὸν Ἀλέξανδρον αὐτῇ λέγειν. „ἀπέχρη μὲν ὁ κατὰ Λιβύην σοι γάμος, σὺ δὲ οὐκ ἀρκεσθεῖσα τούτῳ, πάλιν ἐπὶ τὴν ἐμὴν ἑστίαν ἀνακάμπτεις, τρίτον ἄνδρα, καὶ ταῦτα τὸν ἀδελφὸν, ὦ τολμηρὰ, τὸν ἐμὸν ᾑρημένη. πλὴν οὐ περιόψομαι τὴν ὕβριν, ἀπολήψομαι δέ σε καὶ μὴ θέλουσαν." τοῦτο διηγησαμένη τὸ ὄναρ, δύο μόγις ἡμέρας ἐβίω.

VII.

CAP. VIII.

Archelai ethnarchia in provinciam redacta. Seditio Judæ Galilæi. Judæorum tres ſectæ.

ΚΕΦ. η'.

Τῆς Ἀρχελάου ἐθναρχίας εἰς ἐπαρχίαν περιγραφή. στάσις Ἰούδα Γαλιλαίου. τρεῖς Ἰουδαίων αἱρέσεις.

Archelai ethnarchia in provinciam redacta, Coponius fit procurator. Antt. l. 17. c. 14. §. 5.

Judas defectionis auctor. Antt. l. 17. c. 1. §. 1.

Judæorum ſectæ. Antt. l. 18. c. 1. §. 2.

De Eſſenis, eorumque

ARchelai autem regione in provinciam redacta, procurator quidam, ordinis apud Romanos equeſtris, Coponius, mittitur, * ſumma à Cæſare poteſtate accepta. Eo provinciam adminiſtrante, vir quidam Galilæus, cui nomen erat Judas, ad defectionem indigenas excitabat, ignavos dicens, ſi Romanis tributum pendere ſuſtinerent, & poſt Deum mortales dominos agnoſcerent. Erat autem hic propriæ ſectæ ſophiſta, nulla in re aliis ſimilis.

2. Nam tria hominum genera apud Judæos philoſophantur, & unius quidem *generis* aſſeclæ ſunt Phariſæi; alterius vero Sadducæi; tertium vero, quod ſane vitam ſeveriorem exercere videtur, Eſſeni appellantur; gente quidem Judæi, at mutuo

ΤΗΣ δὲ Ἀρχελάου χώρας εἰς ἐπαρχίαν περιγραφείσης, [p] ἐπίτροπός τις ἱππικῆς παρὰ Ῥωμαίοις τάξεως [q] Κωπώνιος πέμπεται, [r] μέχρι τοῦ κτείνειν [s] λαβὼν παρὰ τοῦ Καίσαρος ἐξουσίαν. [t] ἐπὶ τούτου τις ἀνὴρ [v] Γαλιλαῖος [x] Ἰούδας ὄνομα εἰς [y] ἀπόστασιν ἐνῆγε τοὺς ἐπιχωρίους, κακίζων, εἰ φόρον τε Ῥωμαίοις τελεῖν ὑπομενοῦσι, καὶ μετὰ τὸν Θεὸν οἴσουσι θνητοὺς δεσπότας. ἦν δὲ οὗτος, [z] σοφιστὴς ἰδίας αἱρέσεως, [a] οὐδὲν τοῖς ἄλλοις προσεοικώς.

β' [b] Τρία γὰρ παρὰ Ἰουδαίοις εἴδη φιλοσοφεῖται, καὶ τοῦ μὲν [c] αἱρετισταὶ [d] Φαρισαῖοι, τοῦ δὲ Σαδδουκαῖοι, [e] τρίτον δὲ ὃ δὴ καὶ δοκεῖ [f] σεμνότητα ἀσκεῖν, [g] Ἐσσηνοὶ καλοῦνται, Ἰουδαῖοι μὲν γένος ὄντες, [h] φι-

i Γυνὴ—πρῶτον,] Eadem de tribus his Glaphyræ maritis ἀρχ. lib. 17. c. 15. §. 4. SPANH.

k Μὲν Ἀρχελάου,] Illud μὲν adjectum eſſe volui è *Cod. Big.* & *Ruf.*

l Διεξίμεν,] Ita ex *Lugd. Bat.* Sed *vulg.* διεξίμεν. HAV.

m Προδεδηλώκαμεν,] *Roſt.* Εἰπομεν.

n Τῷ βασιλεύοντι Λιβύης,] Τῷ βασιλεῖ *Ruf. Roſt.* & *Græci nonnulli.*

o Μαριάμμην ἀποπεμψάμενος,] Mariamne Ariſtobuli filia ἀρχ. lib. 17. c. 1. §. 2. & lib. 20. c. 6. §. 3. SPANH.

p Ἐπίτροπος—τάξεως] Ἐπίτροπος τῆς ἱππ. HUDS. Coponius Procurator Judææ cum plena poteſtate, excepto jure gladii vid. ἀρχ. lib. 18. c. 1. §. 1. SPANH.

q Κωπώνιος πέμπεται,] Ita *Big. Rhed.* & in *Antt.* lib. 18. c. 1. §. 1. Κοπώνιος hic loci in *Editis Aliiſque.*

r Μέχρι τοῦ κτείνειν] Τῇ ἐπὶ πᾶσιν ἐξουσίᾳ in *Antt.* lib. 18. c. 1. §. 1.

s Λαβὼν—ἐξουσίαν,] *Lugd. Bat.* Παρὰ Καίσαρος ἐξουσίαν λαβών.

t Ἐπὶ τούτου] Ἐπὶ τούτοις *Bod.* & *Euſeb.* in *H. E.* lib. 1. c. 5. quod *ea tempeſtate* vertit *Valeſius*. atque *deinceps* reddit *Montacutius* in *Originibus Eccl.* Part. 1. p. 315.

v Γαλιλαῖος] Ita *Bod.* & *Ruf.* Γαυλανίτης in *cæteris*. Hunc *Joſephus* iterum appellat Galilæum in *Antt.* lib. 18. c. 1. §. 6. & lib. 20. c. 4. §. 2. & *Gamaliel* apud *Apoſtolum* in *Act.* V. 37. quare certum eſt recte dici Galilæum. Verum in *Antt.* lib. 18. c. 1. §. 1. Γαυλανίτης ἀνὴρ dicitur ἐκ πόλεως ὄνομα Γάμαλα, qui locus haud dubie depravatus eſt; nam cum laudans Joſephus *Antt.* lib. 20. c. 4. §. 2. aſſerit ſe Judam noſtrum (non Gaulanitem ſed) Galilæum ante dixiſſe. οἱ παῖδες inquit Ἰούδα τοῦ Γαλιλαίου—τοῦ τὸν λαὸν ἀπὸ Ῥωμαίων ἀποστήσαντος, Κυρηνίου τῆς Ἰουδαίας τιμῶντος, ὡς ἐν τοῖς πρὸ τούτων ἐδηλώσαμεν. Præter Gamalam Gaulanitidis alia erat Gamala Galilææ, de qua vide *Belli* lib. III. ALDR. Confer quæ annotavimus ad lib. 18. c. 1. §. 5.

x Ἰούδας] Γαυλανίτης ἀνὴρ hic Judas dicitur ἀρχ. lib. 18. c. 1. §. 1. verum lib. 20. c. 4. §. 2. Ἰούδα τοῦ Γαλιλαίου. Vid. Act. v. 37. & infra c. 17. §. 8. & ulterius lib. 18. *Antt.* c. 1. §. 1. SPANH.

y Ἀπόστασιν] *Euſeb.* Ἀποστασίαν.

z Σοφιστὴς ἰδίας αἱρέσεως,] Conf. inf. c. 17. §. 8. SPANH.

a Οὐδὲν τοῖς ἄλλοις προσεοικώς.] *Τοῖς μὲν λοιποῖς πᾶσι γνώμῃ τῶν Φαρισαίων ὁμολογοῦσι, δυσνίκητος δὲ τοῦ ἐλευθέρου ἔρως ἐστὶν αὐτοῖς*, &c. *Antt.* lib. 18. c. 1. §. 5.

b Τρία γὰρ—φιλοσοφεῖται,] Conf. *Antt.* lib. 13. c. 5. §. 9. SPANH.

c Αἱρετισταὶ] Αἱρετικοὶ infr. §. 7. Polyb. lib. 1. p. 80. A. ἀπὸ τῶν αἱρετιστῶν. SPANH.

d Φαρισαῖοι,] Conf. ἀλωσ. lib. 1. c. 5. §. 2. SPANH.

e Τρίτον δὲ] Quæ de Eſſenis dicta ſunt hoc capite, *Porphyrius* exſcripſit *de Abſt.* IV. 11. 12. 13. & ex *Porphyrio* etiam *Euſebius* in *Præp.* IX. 3. De iis ſcribit alibi *Joſephus* in *Antt.* lib. 13. c. 5. §. 9. lib. 14. c. 10. §. 4. & 5. ut & lib. 18. c. 1. §. 5. Quæ *Porphyrius* exſtitiſſe dicit l. 2. *contra Apionem*, ea hodie non comparent. De Eſſenis præterea ſcripſit *Philo* in *lib. ὅτι πᾶς σπουδαῖος ἐλεύθερος*, p. 600. Ex ejuſdem *Apologia pro Judæis* elegantem locum profert *Euſebius* in *Præp.* VIII. 10. De Eſſenis denique *Plinius* in *N. H.* V. 17. Quicquid ſani apud alios ſcriptores invenitur ex hiſce fontibus promanavit; hos itaque tirones diligenter legant, nec ſe cæteris impediri patiantur. ALDR.

f Σεμνότητα] Σεμνότερον forſan *Ruf.* qui hoc modo interpretatur, *tertium vero quod etiam probabilius habetur*. HUDS. Σεμνότατα videtur *Rufin.* Ox. SPANH.

g Ἐσσηνοὶ—ὄντες,] Alibi quidem Ἐσσαῖοι, nam utroque nomine appellari ſolent. ALDR. Conf. *Antt.* lib. 13. c. 10. §. 8. & lib. 15. c. 10. §. 4. & lib. 17. c. 15. §. 3. SPANH.

* Sive magis ad verbum, *vitæ necisque à Caſ.* &c. quod *Rufinus* ita reddidit, ac ſi legiſſet tantum ὅσιον, ſc. *ea plena à Cæſare mandata poteſtate.*

h Φι-

[h] φιλάλληλοι δὲ καὶ τῶν ἄλλων πλέον. οὗτοι τὰς μὲν ἡδονὰς ὡς κακίαν ἀποστρέφονται, τὴν δὲ ἐγκράτειαν, καὶ τὸ μὴ τοῖς πάθεσιν [i] ὑποπίπτειν, [k] ἀρετὴν ὑπολαμβάνουσι. καὶ γάμου μὲν ὑπεροψία παρ' αὐτοῖς, τοὺς δ' ἀλλοτρίους παῖδας ἐκλαμβάνοντες, ἁπαλοὺς ἔτι πρὸς τὰ μαθήματα, συγγενεῖς ἡγοῦνται, καὶ τοῖς ἤθεσι τοῖς ἑαυτῶν [l] ἐντυποῦσι· τὸν μὲν γάμον, καὶ τὴν ἐξ αὐτοῦ διαδοχὴν, οὐκ ἀναιροῦντες, τὰς δὲ τῶν γυναικῶν ἀσελγίας φυλαττόμενοι, [m] καὶ μηδεμίαν τηρεῖν πεπεισμένοι τὴν πρὸς ἕνα πίστιν.

γ'. Καταφρονηταὶ δὲ πλούτου, καὶ θαυμάσιον παρ' αὐτοῖς τὸ [n] κοινωνικὸν, οὐδὲ ἔστιν εὑρεῖν κτήσει τινὰ παρ' αὐτοῖς ὑπερέχοντα. νόμος γὰρ τοὺς εἰς τὴν αἵρεσιν εἰσιόντας δημεύειν τῷ τάγματι τὴν οὐσίαν. ὥστε ἐν ἅπασι μήτε πενίας ταπεινότητα φαίνεσθαι, μήθ' ὑπεροχὴν πλούτου, τῶν δὲ ἑκάστου κτημάτων ἀναμεμιγμένων μίαν ὥσπερ ἀδελφοῖς ἅπασιν οὐσίαν εἶναι. κηλῖδα δὲ ὑπολαμβάνουσι [o] τὸ ἔλαιον, κἂν [p] ἀλιφῇ τις ἄκων, σμήχεται τὸ σῶμα. τὸ γὰρ αὐχμεῖν ἐν καλῷ τίθενται, λευχειμονεῖν τε διαπαντός. χειροτονητοὶ δὲ [q] οἱ τῶν κοινῶν ἐπιμεληταὶ, καὶ [r] ἀδιαίρετοι πρὸς ἁπάντων εἰς τὰς χρείας ἕκαστοι.

δ'. Μία δὲ οὐκ ἔστιν [s] αὐτῶν πόλις, ἀλλ' ἐν ἑκάστῃ [t] κατοικοῦσι πολλοί. καὶ τοῖς ἑτέρωθεν ἥκουσιν [u] αἱρετισταῖς ἀναπέπταται τὰ παρ' αὐτοῖς ὁμοίως ὥσπερ ἴδια, [x] καὶ πρὸς οὓς οὐ πρότερον εἶδον εἰσίασιν ὡς συνηθεστάτους· διὸ καὶ ποιοῦνται τὰς ἀποδημίας, [y] οὐδὲν μὲν ὅλως ἐπικομιζόμενοι, διὰ δὲ τοὺς λῃστὰς ἔνοπλοι. κηδεμὼν δὲ [z] ἐν ἑκάστῃ πόλει τοῦ τάγματος [a] ἐξαιρέτως τῶν ξένων ἀποδείκνυται, ταμιεύων ἐσθῆτα καὶ τὰ ἐπιτήδεια. καταστολὴ δὲ καὶ σχῆμα σώματος ὅμοιον τοῖς μετὰ φόβου παιδαγωγουμένοις παισίν. οὔτε δὲ ἐσθῆτας, οὔτε ὑποδήματα ἀμείβουσι, πρὶν ἢ [b] διαρραγῆναι τὸ πρότερον παντάπασιν, ἢ δαπανηθῆναι τῷ χρόνῳ. [c] οὐδὲν δὲ ἐν ἀλλήλοις οὔτε ἀγοράζουσιν οὔτε πωλοῦσιν, ἀλλὰ τῷ χρῄζοντι διδοὺς ἕκαστος [d] τὰ παρ' αὐτῷ, τὸ παρ' ἐκείνου χρήσιμον ἀντικομίζεται· καὶ χωρὶς δὲ τῆς ἀντιδόσεως, ἀκώλυτος ἡ μετάληψις αὐτοῖς παρ' ὧν ἂν ἐθέλωσι.

ε'. Πρός γε μὴν τὸ θεῖον [e] ἰδίως εὐσεβεῖς· πρὶν γὰρ ἀνασχεῖν τὸν ἥλιον, οὐδὲν φθέγγονται τῶν βεβήλων, πα-

ſeſe amore magis quam alii complectentes. Iſti à voluptatibus tanquam à ſcelere abhorrent, continentiam vero *ſervare*, & cupiditatibus non ſuccumbere pro virtute *maxima* ducunt. Et ipſis quidem deſpectui habentur nuptiæ, alienos vero liberos, dum ad *capeſſendas* diſciplinas molles adhuc ſunt, ſuſcipientes, pro cognatis ſuis reputant, ſuiſque moribus informant: non tamen matrimonium, & *legitimam* ex eo ſucceſſionem tollentes, ſed ſibimet à procaci mulierum petulantia caventes, nullamque earum uni *viro* fidem ſervare *poſſe* perſuaſum habentes. *moribus & inſtitutis. Ant. l. 18. c. 1. §. 5.*

3. Quin & divitias contemnunt, & admiranda plane inter eos obtinet bonorum communio, neque quiſquam apud eos inveniri poteſt qui plura aliis poſſidet. Lege ſancitur ut qui iſti ſectæ nomen ſuum dare velint, facultates ſuas ſodalitio communes facerent: adeo ut inter omnes neque egeſtatis humilitas, nec opum vis immodica appareat, ſed permixtis ſingulorum facultatibus, unum omnium ſit tanquam fratrum patrimonium. Labis autem inſtar oleum habent, & ſi quis vel invitus unctus fuerit, corpus abſtergit. * nam ſqualere honori ducunt, & veſte candida ſemper indui. Deſignatos autem communium rerum procuratores habent; & ad uſus omnium ſingulos indiſcretos. *Confer Ant. Ibid.* *Confer Ant. Ibid.*

4. Illis non eſt una civitas certa, ſed domicilia habent multi in ſingulis: ac ſuæ ſectæ hominibus aliunde advenientibus quicquid habent æque patet ac ſi *eorum* proprium eſſet, & ad eos quos nunquam viderant, quaſi maxime familiares, ingrediuntur. quare cum peregre proficiſcuntur, nihil omnino in victum tollunt, contra latrones tamen arma geſtant. In ſingulis vero civitatibus certus quidam hoſpitum curator conſtituitur, qui veſtes aliaque neceſſaria ſuppeditet. Amictus autem cultuſque corporis † qualis puerorum, in metu & ſub cura magiſtri agentium, eſſe ſolet. Imo nec veſtem nec calceos mutant, donec priora vel diſciſſa omnino fuerint vel vetuſtate detrita. Nihil inter ſe emunt, nec vendunt quicquam; ſed egenti unuſquiſque è ſuis largiens, viciſſim ab eo, quod ſibi uſui ſit, accipit: & ſi nihil mutuo rependant, eos tamen à quibuſcunque velint, accipere nihil vetat.

5. Cæterum erga Deum pietate *ſunt* ſingulari: nihil enim ‡ profani ante ſolis ortum loquuntur, ſed *Confer Ant. l. 18. c. 1. §. 5.*

h Φιλάλληλοι—πλέον.] Hoc modo legiſſe videtur *Rufinus*, Φιλάλληλοι δὲ μάλιστα, καὶ τῶν ἄλλων πλέον τὰς μὲν ἡδονὰς ὡς κακίαν ἀποστρέφονται, nam vertit, *verum inter ſe mutuo amore conjunctiſſimi; & qui præter cæteros voluptates quidem quaſi maleficia vitarent*, &c. Eſſenorum inſtituta cum Pythagoricis plerumque conveniunt. *Ant.* lib. 15. c. 10. §. 4. & 5. ut lib. 18. c. 1. §. 5. Dacos enim à Zamolxide Pythagoreo inſtitutos perinde notum eſt atque Pythagoram ipſum ſua pleraque à Judæis eſſe mutuatum. Facile erat utriuſque ſectæ dogmata moreſque conferre; ſed ab hoc labore tanquam ſupervacaneo abſtinemus, cum Pythagoræ inſtituta nemo neſciat. ALDR. Conf. infr. §. 14. SPANH.

i Ὑποπίπτειν,] *Raf.* Ὑπεκπίπτειν.

k Ἀρετὴν ὑπολαμβάνουσι.] *Rufinus*, qui ἀρετὴν *virtutem maximam* interpretatur, non aliter legit; ſed ἀρετὴν recte intellexit ἐμφατικῶς eſſe ſumendum. ALDR.

l Ἐντυποῦσι.] *Raf.* Ἐκτυποῦσι.

m Καὶ—πίστιν.] Illa καὶ μηδ. τ. π. τ. π. ἕ. πίστιν deſiderantur apud *Porphyrium*, in lib. IV. *de Abſtinentia*, §. XI. ut & apud *Euſebium* de *Præp. Evang.* lib. IX. cap. III. HUDS. Hæc omittunt *Porphyrius* & *Euſebius*. OX. SPANH.

n Κοινωνικὸν] Κοινωνικὸν *Porphyr. Euſeb. Buſb. Raf.* etiam & *Lugd. Bat.* & *Rhed.* HUDS. SPANH.

o Τὸ ἔλαιον.] Τὸ ἔλαιον. *Porph.* & *Euſeb.*

p Ἀλιφῇ] Ἀλειφῇ *Porph.* ἀλειφθῇ *Euſeb.* HUDS. Pro ἀλιφῇ *Porphyr.* ἀλειφῇ *Euſeb.* ἀλειφθῇ. OX. SPANH.

q Οἱ τῶν κοινῶν ἐπιμεληταί,] Illud οἱ deeſt *Porph.*

r Ἀδιαίρετοι] *Lugd. Bat.* Αἱρετοί.

s Αὐτῶν πόλις,] Αὐτοῖς *Bod.*

t Κατοικοῦσι πολλοί.] Ita cum *Cod. Buſb.*

u Αἱρετισταῖς] Sic *Big.* (*Lugd. Bat.*) *Buſb. Rhed. Bod.* & *Euſeb.* (αἱρετικοῖς *Raf.*) αἱρέσεις *Baſ.* & *Gen.* αἱρετισταῖς *Porph.* HUDS.

x Καὶ πρὸς—διὸ καὶ] Ἀναπέπταται τὰ παρ' ἀλλήλοις, καὶ οἱ πρῶτον ἰδόντες εἰσίασιν ὥσπερ [ὡς πρὸς *Euſeb.*] συνήθεις. οὐδὲ ποιοῦνται τὰς ἀποδημίας ἐπικομιζόμενοί τι ἀναλωμάτων ἕνεκα. οὐδὲ π. *Porph.* & *Euſeb.* reliquis omiſſis. HUDS.

y Οὐδὲν μὲν ὅλως] *Lugd. Bat.* Οὐδὲν ὅλως.

z Ἐν ἑκάστῃ πόλει] Nota in urbibus Eſſenos. REL.

a Ἐξαιρέτως] Ita ex *Lugd. Bat.* Reliqui ἐξαίρετος. HAV.

b Διαρραγῆναι] Ita *Big. Porphyr. Euſeb.* OX. SPANH.

c Οὐδὲν δὲ ἐν ἀλλήλοις] Οὐδὲν δὲ ἐν ἀλλ. *Buſb. Bod.* & *Rhed.* οὐδ' ἀγοράζουσί τι οὐδὲ π. *Porph.* & *Euſeb.* HUDS. Inſerui δὲ quod *Lugd. Bat.* etiam agnoſcit. HAV.

d Τὰ παρ' αὐτῷ,] Τὰ παρ' ἑαυτῷ *Porph.* & *Euſeb.* παρ' αὐτοῦ *Bod.*

e Ἰδίως εὐσεβεῖς.] *Idem præcipue*, ut vertit *Rufinus*, ſeu potius *peculiari modo*. Apud *Joſephum* lib. 18. c. 1. §. 5. dicuntur βελτίονες ἀνδρες τῷ τρόπῳ, quod nequaquam diceret, ſi Eſſenos *Solicolas* h. e. idololatras eſſe cenſuiſſet. Quare quod mox ſequitur εἰς αὐτὸν benigna interpretatione leniendum eſt. Extant in ſacris quoque literis εὐχαί, πρὸς τὸν Θεὸν quidem, ſed & εἰς τὸν ἥλιον. v. g. *Pſal.* XIX. 4. 5. 6. & CIV. 19—23. qui locus Eſſenorum propoſito valde eſt accommodatus. Quod ſi Eſſeni, ut exiſtimat *Serarius*, ſolem ipſum *per proſopopœiam appellaverint ut ſolus ſanctus qui oritur omnibus*, poterant ſe tueri Solomonis exemplo, qui ventos ſimiliter appellavit. *Surge Aquilo & veni Auſter, perfla hortum meum, & fluant aromata illius*, *Cant.* IV. 6. ALDR. Illa εἰς ἥλιον ita interpretanda cenſeo, ut intelligatur, illos bis ſingulis diebus, h. e. ad ortum & occaſum ſolis, *facie verſus ſolem converſa* ſolennes orationes habuiſſe. BERNARDUS.

* Squalorem decorem putant, dummodo ſemper in veſte ſint candida. *Ruf.* Squalorem non ſecus ac perpetuum candidæ veſtis uſum honori ducunt. *Viger.*

† Omnibus pueris in metu & ſub cura magiſtri agentibus par eſt, *Ruf.*

‡ *Al.* de rebus profanis.

ſed patria quædam vota ei nuncupant, quaſi ut illuceſcat obſecrantes. Tum ad eam quam quiſque novit artem à curatoribus dimittuntur, in qua perpetuo & continenti ad quintam horam labore verſati, eundem ſimul in locum denuo conveniunt, ac lineis præcincti velaminibus, ita *demum* corpus frigida abluunt: moxque ab ea luſtratione proprium in domicilium, quo alterius ſectæ nemini pedem inferre licet, una omnes confluunt; ipſique ab omni labe puri, non aliter ad cœnaculum, quam ad delubrum quoddam ſanctius, accedunt. atque ubi placide ac quiete conſederint, piſtor quidem panes ſuo cuique ordine apponit; coquus vero ſingulis unum pulmenti ejuſdem vaſculum apponit. Sacerdos autem antequam cibum capiunt preces adhibet, nec ulli ante precationem quicquam guſtare fas eſt. *Idem* finito prandio iterum precatur; & cum *edere* incipiunt & deſinunt, Deum venerantur, ut qui omnia ad victum largiatur. Tunc * veſtibus quaſi ſacris depoſitis, rurſum ad opera ſua redeunt uſque ad veſpertinum crepuſculum: atque inde reverſi cœnam eodem *quo prandium* ritu ſumunt, conſidentibus ſimul hoſpitibus, ſi qui forte advenerint. Neque vero clamor unquam aut tumultus domum contaminat, ſed loquendi vices ordine alii aliis concedunt: illiſque qui foris ſunt horrendi inſtar myſterii videtur ſilentium eorum qui intus ſunt. Hujus autem rei cauſa perpetua ſobrietas, † & cibi & potionis uſque ad ſatietatem dimenſio.

6. Et cæterorum quidem nihil eſt quod ſine ‡ curatorum mandato faciunt: duo vero iſta in ipſorum poteſtate ſunt, alios juvare, eorumque miſereri. Nam dignis, quandocunque aliquid ab iis peterent, ſuo arbitrio cuique licet, ut & egentibus alimenta porrigere: ſed cognatis aliquid donare niſi juſſu curatorum non permiſſum eſt. Iræ diſpenſatores juſti *ſunt*, iracundiæ coërcitores, fidei antiſtites, pacis adminiſtri. Et quicquid ab ipſis quidem dictum ſit firmius eſt jurejurando: jurare autem ipſis * ſupervacuum eſt, ita ut perjurio pejus æſtiment. jamjam enim eum damnatum dicunt, cui abſque Deo nequaquam creditur. Mirabile autem ſtudium collocant in veterum ſcriptis *pervolutandis*, ex quibus ea maxime deligunt, quæ animæ corporique conducant. hinc diligenter inveſtigant & radices remediis afferendis idoneas, & lapidum proprietates quibus medicinam morbis faciant.

πρίους δέ τινας εἰς αὐτὸν εὐχὰς, ὥσπερ ἱκετεύοντες ἀνατεῖλαι. μετὰ ταῦτα πρὸς ἃς ἕκαστοι τέχνας ἴσασιν ὑπὸ τῶν ἐπιμελητῶν [f] διαφίενται, καὶ μέχρι πέμπτης ὥρας ἐργασάμενοι συντόνως, ἔπειτα πάλιν εἰς ἓν [g] ἀθροίζονται χωρίον, ζωσάμενοί τε [h] σκεπάσμασι λινοῖς, [i] οὕτως ἀπολούονται τὸ σῶμα ψυχροῖς ὕδασι καὶ μετὰ ταύτην τὴν [k] ἁγνείαν, εἰς ἴδιον οἴκημα συνίασιν, ἔνθα μηδενὶ τῶν ἑτεροδόξων [l] ἐπιτέτραπται παρελθεῖν· αὐτοί τε καθαροὶ καθάπερ [m] εἰς ἅγιόν τι τέμενος παραγίνονται τὸ δειπνητήριον. καὶ καθισάντων μεθ' ἡσυχίας, ὁ μὲν σιτοποιὸς ἐν τάξει παρατίθησιν ἄρτους, ὁ δὲ μάγειρος ἓν ἀγγεῖον ἐξ ἑνὸς ἐδέσματος ἑκάστῳ [n] παρατίθησι. προκατεύχεται δὲ ὁ ἱερεὺς [o] τῆς τροφῆς, καὶ γεύσασθαί τινα [p] πρὸ τῆς εὐχῆς ἀθέμιτον. [q] ἀριστοποιησάμενος [r] ἐπεύχεται [s] πάλιν· ἀρχόμενοί τε καὶ παυόμενοι γεραίρουσι τὸν Θεὸν, [t] ὡς χορηγὸν τῆς τροφῆς. ἔπειτα ὡς ἱερὰς καταθέμενοι τὰς ἐσθῆτας, πάλιν ἐπ' ἔργα μέχρι δείλης τρέπονται. δειπνοῦσι δὲ ὑποστρέψαντες ὁμοίως συγκαθεζομένων τῶν ξένων, εἰ τύχοιεν αὐτοῖς παρόντες. οὐδὲ κραυγή ποτε τὸν οἶκον, [v] οὔτε θόρυβος [x] μολύνει, τὰς δὲ λαλιὰς ἐν τάξει παραχωροῦσιν ἀλλήλοις· καὶ τοῖς ἔξωθεν, ὡς μυστήριόν τι φρικτὸν, ἡ τῶν ἔνδον σιωπὴ καταφαίνεται. [y] τούτου δὲ αἴτιον [z] ἡ διηνεκὴς νῆψις, καὶ τὸ μετρεῖσθαι παρ' αὐτοῖς τροφὴν καὶ ποτὸν μέχρι κόρου.

ς'. [a] Τῶν μὲν οὖν ἄλλων οὐκ ἔστιν ὅ, τι μὴ τῶν ἐπιμελητῶν προσταξάντων ἐνεργοῦσι· δύο δὲ ταῦτα παρ' αὐτοῖς αὐτεξούσια, ἐπικουρία καὶ ἔλεος. βοηθεῖν τε γὰρ τοῖς ἀξίοις, ὁπόταν δέωνται, καὶ [b] καθ' αὑτοὺς ἀφίεται, καὶ τροφὰς ἀπορουμένοις ὀρέγειν. τὰς δὲ εἰς τοὺς συγγενεῖς μεταδόσεις οὐκ ἔξεστι ποιεῖσθαι δίχα τῶν ἐπιτρόπων. ὀργῆς ταμίαι δίκαιοι, θυμοῦ καθεκτικοί, πίστεως προστάται, εἰρήνης ὑπουργοί. καὶ πᾶν μὲν τὸ ῥηθὲν ὑπ' αὐτῶν ἰσχυρότερον ὅρκου· [c] τὸ δὲ ὀμνύειν [d] αὐτοῖς περιΐσταται, χεῖρόν τι τῆς ἐπιορκίας ὑπολαμβάνοντες. ἤδη γὰρ ἤδη κατεγνῶσθαί φασι τὸν ἀπιστούμενον, δίχα Θεοῦ. σπουδάζουσι δὲ ἐκτόπως περὶ [e] τὰ τῶν παλαιῶν συγγράμματα, μάλιστα τὰ πρὸς ὠφέλειαν ψυχῆς καὶ σώματος ἐκλέγοντες. ἔνθεν αὐτοῖς πρὸς θεραπείαν παθῶν, ῥίζαι τε ἀλεξιτήριοι, καὶ λίθων ἰδιότητες ἀνερευνῶνται.

ζ. [f] Τῶν

[f] Διαφίενται,] Ἀφίενται *Euſeb.* ἵνα ἀφίενται *Porph.* ἀφίενται *Euſeb.* Huds.

[g] Ἀθροίζονται] *Raſt.* Συνάγονται.

[h] Σκεπάσμασι λινοῖς,] Σκέπασι *Porph.*

[i] Οὕτως ἀπολούονται—ὕδασι.] Adnotavit in Codice meo locum Johannis Ev. cap. 4. v. 6. *Coccejus.* Conf. inf. §. 7. & 13. & Lucian. in Dea Syria. p. 912. Hav.

[k] Ἁγνείαν,] Frigida ἁγνεία. Rel.

[l] Ἐπιτέτραπται παρελθεῖν.] *Adſpirare licet* pro *pervenire*, eleganter, uti apud Ciceronem. Rel.

[m] Εἰς ἅγιόν τι τέμενος] Voculam τι non agnoſcit. *Lugd. Bat.*

[n] Παρατίθησι.] Vocem παρατίθησι nec agnoſcunt *Porph.* & *Euſeb.* nec *Rufinus.* & commode ſatis abeſſe poteſt. Πάντων προσάγει apud *Cedrenum* in *Hiſt. Compendio*, pag. 199. Huds.

[o] Τῆς τροφῆς,] Τῆς τροφῆς ἁγνῆς οὔσης καὶ καθαρᾶς καὶ γεύσασθαι *Porph.* & *Euſeb.* immo & τινι pro τινα habet *Porph.*

[p] Πρὸ τῆς εὐχῆς ἀθέμιτον.] Ex *Lugd. Bat.* alii πρὶν τ. ε. α. Hav.

[q] Ἀριστοποιησάμενος] Ἀριστοποιησάμενος δὲ *Big.* (*Lugd. Bat.*) *Bod. Rhod.* & *Euſeb.* ἀριστοποιησαμένους γ'. *Porph.* ἀριστοποιεῖν *Cedren.*

[r] Ἐπεύχεται] Δὲ ἐπευχ. *Big. Bod. Euſeb.* ἀριστοποιησαμένους γ'. *Porph.* Ox. Spanh.

[s] Πάλιν.] Μᾶλλον *Euſeb.* Huds.

[t] Ὡς χορηγὸν τῆς τροφῆς.] Illa ὡς χ. τ. τροφῆς deſunt *Porph.* & *Euſeb.* Huds.

[v] Οὔτε θόρυβος] *Raſt.* ὁ θόρυβος.

[x] Μολύνει,] Μιαίνει *Porph.* & *Euſeb.*

[y] Τούτου δὲ αἴτιον] Ita *Big.* (*Lugd. Bat. Raſt.*) *Bocb. Porph.* & *Euſeb.* τοῦτο *Baſ.* & *Gen.* Huds.

[z] Ἡ διηνεκὴς νῆψις,] Si cum hoc loco committatur alius *Cedreni*, p. 190. *Editionis Regiæ*, ubi dicitur, [illegible] &c. forſan alicui mirari lubeat eorundem diverſitatem. Nam apud *Joſephum* de ſomno ne verbum quidem: rectius tamen ſobrietas dicitur eſſe cauſa *ſomni brevis leviſque* quam *ſilentii*. Videtis *Cotelerii* notas ad *PP. Apoſtol.* p. 261.

[a] Τῶν μὲν] Tota hæc paragraphe deſideratur apud *Porph.* & *Euſeb.* Huds.

[b] Καθ' αὑτοὺς ἀφίεται,] *Καθ' ἑαυτοὺς ἐφίεται* *Bocb.* (*Lugd. Bat.*) & *Bod.* καθ' αὐτοὺς ἀφ. *Rhod.*

[c] Τὸ δὲ ὀμνύειν] Nihilominus §. 9. jusjurandum dabant ſe religionem obſervaturos. Quare quod hic dicitur eodem ſenſu capiendum eſt quo apud Pythagoricos: qui quem prohibent jurare, non ab omni prorſus juramento, idque ſemper abſtinere volunt; ſed non jurare niſi poſtulet neceſſitas, & res inciderit juramento digna. *Hiero. Comment.* p. 34. 222. Aldr.

[d] Αὐτοῖς] Abeſt a *Lugd. Bat.*

[e] Τὰ—συγγράμματα,] Qualia erant quæ vulgo Solomonis eſſe ferebantur; de quibus vide *Ant.* lib. 8. cap. 2. §. 5. Aldr.

* *Sc.* quas menſæ accumbentes habebant. Vide *Poſſinum* in *Spicilegio Evang.* c. XLIX.

† Quodque cibum & potum juſtæ neceſſitatis lege metiantur, *Viger.* *Al.* juſtæ ſaturitatis lege metiantur. *Al.* quòd cibum & potum tantum adhibeant ad ſatianda naturæ deſideria.

‡ *Seu*, eorum qui ipſis à ſodalitio præficerentur.

* *Al.* Jusjurandum vitant, rati id eſſe deterius perjurio.

f Τῶν

ζ'. [f] Τοῖς δὲ ζηλοῦσι τὴν αἵρεσιν [g] αὐτῶν οὐκ εὐθὺς ἡ [h] πάροδος, ἀλλ' ἐπ' ἐνιαυτὸν ἔξω [i] μένοντι τὴν αὐτὴν ὑποτίθενται δίαιταν, [k] ἀξινάριόν τε, [l] καὶ τὸ προειρημένον περίζωμα, καὶ λευκὴν ἐσθῆτα δόντες. ἐπειδὰν δὲ τούτῳ τῷ χρόνῳ πεῖραν ἐγκρατείας δῷ, πρόσεισι μὲν ἔγγιον τῇ διαίτῃ, καὶ [m] καθαρωτέρων τῶν πρὸς ἁγνείαν ὑδάτων μεταλαμβάνει παραλαμβάνεται δὲ εἰς τὰς συμβιώσεις οὐδέπω. μετὰ γὰρ τὴν τῆς καρτερίας ἐπίδειξιν, δυσὶν ἄλλοις ἔτεσι τὸ ἦθος δοκιμάζεται· καὶ φανεὶς ἄξιος, οὕτως εἰς τὸν ὅμιλον ἐγκρίνεται. πρὶν δὲ τῆς κοινῆς ἅψασθαι τροφῆς, ὅρκους αὐτοῖς ὄμνυσι φρικώδεις, πρῶτον μὲν εὐσεβήσειν τὸ Θεῖον, ἔπειτα τὰ πρὸς ἀνθρώπους δίκαια [n] φυλάξειν, καὶ μήτε κατὰ γνώμην βλάψειν τινὰ μήτε ἐξ ἐπιτάγματος, μισήσειν δὲ ἀεὶ τοὺς ἀδίκους καὶ [o] συναγωνιεῖσθαι τοῖς δικαίοις. τὸ πιστὸν ἀεὶ παρέξειν πᾶσι, μάλιστα δὲ τοῖς κρατοῦσιν, οὐ γὰρ δίχα Θεοῦ περιγίνεσθαί τινι τὸ ἄρχειν. κἂν αὐτὸς ἄρχῃ, μηδέποτε ἐξυβρίζειν εἰς τὴν ἐξουσίαν μηδὲ ἐσθῆτι, ἤ τινι πλείονι κόσμῳ τοὺς ὑποτεταγμένους ὑπερλαμπρύνεσθαι. τὴν ἀλήθειαν ἀγαπᾷν ἀεί, καὶ τοὺς [p] ψευδομένους ἐλέγχειν [q] προβάλλεσθαι. χεῖρας κλοπῆς, καὶ ψυχὴν ἀνοσίου κέρδους καθαρὰν φυλάξειν. καὶ μήτε κρύψειν τι τοὺς [r] αἱρετιστάς, μήτε ἑτέροις αὐτῶν τι μηνύσειν, κἂν μέχρι θανάτου τις βιάζηται. πρὸς τούτοις, ὀμνύουσι μηδενὶ μὲν μεταδοῦναι τῶν δογμάτων ἑτέρως, ἢ ὡς αὐτὸς [s] μετέλαβεν· ἀφέξεσθαι δὲ λῃστείας, καὶ συντηρήσειν ὁμοίως τά τε τῆς αἱρέσεως αὐτῶν βιβλία, καὶ [t] τὰ τῶν ἀγγέλων ὀνόματα. [v] τοιούτοις μὲν ὅρκοις τοὺς προσιόντας ἐξασφαλίζονται.

η'. Τοὺς δὲ ἐπ' ἀξιοχρέοις ἁμαρτήμασιν ἁλόντας, ἐκβάλλουσι τοῦ τάγματος· ὁ δὲ ἐκκριθεὶς, οἰκτίστῳ πολλάκις μόρῳ διαφθείρεται. τοῖς γὰρ ὅρκοις καὶ τοῖς ἔθεσιν [x] ἐνδεδεμένος, [y] οὐδὲ τῆς παρὰ τοῖς ἄλλοις τροφῆς [z] δύναται μεταλαμβάνειν, [a] ποηφαγῶν δὲ καὶ λιμῷ τὸ σῶμα [b] τηκόμενος διαφθείρεται. διὸ δὴ πολλοὺς ἐλεήσαντες ἐν ταῖς ἐσχάταις [c] ἀναπνοαῖς [d] ἀνέλαβον, [e] ἱκανὴν ἐπὶ τοῖς ἁμαρτήμασιν αὐτῶν τὴν μέχρι θανάτου βάσανον [f] ἡγούμενοι.

θ'. [g] Περὶ δὲ τὰς κρίσεις ἀκριβέστατοι, καὶ δίκαιοι· καὶ δικάζουσι μὲν οὐκ ἐλάττους τῶν ἑκατὸν συνελθόντες.

7. Porro ei qui hujus ſectæ ſtudio tenetur, non continuo patet ingreſſus, ſed foris annum integrum manenti * genus idem vitæ praſcribunt, & dolabellam & cingulum prædictum & veſtem candidam tradunt. Poſtquam vero hoc temporis intervallo continentiæ ſuæ documenta dederit, propius quidem ad inſtituti communionem accedit, ac purioribus aquis una cum cæteris luſtrari incipit: necdum tamen ad convictum admittitur. nam per duos ulterius annos, poſtquam tolerantiam ſuam palam fecerit, mores ejus explorant: & ſi dignus apparuerit, tum demum in conſortium admittitur. Priuſquam vero communem cibum attingat, horrendis ſemet illis juramentis adſtringit. primum quidem, pie ſe culturum Deum; deinde & jus ſervaturum cum hominibus; & neque ſe læſurum quenquam ſive ſponte ſive ex imperato; injurioſos vero omnes odio perpetuo habiturum, & juſtis adjutorem fore. fidem ſe ſemper omnibus ſervaturum, maximeque iis qui imperant; quod nemini ſine Deo obveniat imperandi poteſtas. Quod ſi ipſe imperium fuerit adeptus, non ſuperbe & petulanter uti poteſtate; neque veſtitu aut ornatu cæteros ſubditos exſuperare. Veritatem ſemper amare; propoſitumque habere mentientes redarguere. Manus à furto, & animum ab iniquo quæſtu purum cuſtoditurum. Nihil ſe celaturum ſodales *de dogmatis*, neque aliis aliquid indicaturum, nec ſi ad mortem cogatur. Præterea, jurant quiſque nemini quidem ſe aliter dogmata prodituram quam ipſe acceperit: ſe vero abſtenturum latrociniis, parique reverentia ſervaturum ſectæ ſuæ libros & angelorum nomina. Hujuſcemodi quidem juramentis ad cœtum ſuum venientes ſibimet devinciunt.

8. Deprehenſos vero in peccatis gravioribus ex ordine ſuo ejiciunt, iſque cui contigit è cœtu ejici, non raro mortem obit miſerrimam. Nam juramentis & ritibus obligatus ne aliorum quidem eſcis uti poteſt; ſed dum herbas comedit corpus fame tabeſcit, atque ita interit. Quam ob rem etiam ipſi plurimos miſerati, extremum jam agentes ſpiritum receperunt; pro peccatis ſatis pœnarum, quod ad mortem uſque fuerint cruciati, dediſſe exiſtimantes.

9. Judicia autem accuratiſſime exercent, & juſte: & judicant quidem centeni ad minimum congre- *Confer Ant. l. 18. c. 1. §. 5.*

[f] Τοῖς δὲ ζηλοῦσι τὴν αἵρεσιν] Ita *Baſil.* & *Rhod.* τοῖς δὲ ζηλοῦσι in *cæteris*.

[g] Αὐτῶν] Αὐτῶν deeſt *Porph.* & *Euſeb.*

[h] Πάροδος,] *Lugd. Bat.* Παράδοσις.

[i] Μένοντι] *Lugd. Bat.* Μένουσι.

[k] Αξινάριόν τε,] *Raſ.* Ζωνάριόν τε.

[l] Καὶ τὸ προειρημένον] Καὶ περίζωμα δόντες καὶ λευκὴν ἐσθῆτα *Porph.* & *Euſeb.* Huds. Προειρημένον deeſt in *Euſeb.* *Porph.* Ox. Spanh.

[m] Καθαρωτέρων] Καθαρότερον, *Porph.* ut & *Euſeb.* qui tamen in margine habet καθαρωτέρων. Huds. Καθαρότερον *Porph.* *Euſeb.* Ox. Spanh.

[n] Φυλάξειν,] Διαφυλάξειν *Porph.* Huds. Spanh.

[o] Συναγωνιεῖσθαι] Συναγωνίζεσθαι *Porph.* συναθλήσεσθαι *Euſeb.* Huds. Συναγωνίζεσθαι *Porph.* Spanh.

[p] Ψευδομένους ἐλέγχειν] Ita ſane *Rufinus*, qui vertit, *& habere propoſitum convincere mentientes.* ψευδομένους ἀποβάλλεσθαι *Euſeb.* ψευδομένους προβάλλεσθαι *Porph.* quod non repudiandum putat *Victorius*; cum προβάλλεσθαι capi poſſit pro *odio proſequi*, ut apud *Plutarchum* in *Commentario de Iſide*. Huds. Aliam lectionem exhibet *Lugd. Bat.* hanc videlicet ψευδομένους ἐλέγχειν, μὴ προβάλλεσθαι χεῖρας κλοπῆς, &c. quæ tamen mihi ſincera non videtur, quum illa χεῖρας κλοπῆς pariter ut ſequentia melius cum φυλάξειν, quam cum προβάλλεσθαι cohæreant. Præterea ineptum quodammodo erat & abſurdum, omnia movere ut convincerentur. Hav.

[q] Προβάλλεσθαι.] Αποβάλλεσθαι *Euſeb.* ἐλέγχειν καὶ προβάλλεσθαι. *Porph.* Oxon. Spanh.

[r] Αἱρετιστάς,] Conf. ſupr. §. 2. Spanh.

[s] Μετέλαβεν.] Παρέλαβεν *Porph.* & *Euſeb.* Huds. Παρέλαβε *Porph.* *Euſeb.* Oxon. Spanh.

[t] Τὰ τῶν — ὀνόματα.] Difficile dictu eſt cur Eſſeni Angelorum nomina cuſtodierint. An quod iis ad morborum remedia in carminibus ſuis uterentur? An quod Angelis cultum aliquem exhiberent; quem nempe damnat *Apoſtolus* in *Col.* II. 8.? Certe reliqua quæ ibidem damnantur Eſſenorum ſunt, & Eſſenis conveniunt præter cæteros. Aldr. An ſcribendum ἀγνειῶν potius? ut ita ſeſe obſtringant, profanis non prodituros ritus & appellationes modorum quibus luſtrari & purificari ſolebant. Ita certe ſuperius §. 5. dixit καὶ μετὰ ταύτην τὴν ἁγνείαν, &c. illos congregari, & modo dixit vel mortis periculo arcana revelare non licuiſſe. Hav.

[v] Τοιούτοις — διαφθείρεται.] Pro iſtis τοιούτοις μὲν ὅρκοις, &c. uſque τοῖς γὰρ ὅρκοις v. 5. *Porph.* & *Euſeb.* hæc habent, τοιοῦτοι μὲν οἱ ὅρκοι. οἱ δὲ ἁλόντες καὶ ἐκβληθέντες κακῷ μόρῳ φθείρονται. Huds. Pro τοιουτ. μὲν τ. προσιο. ὅρκοι. tum *Porphyr.* tum *Euſeb.* τοιοῦτοι μὲν οἱ ὅρκοι οἱ δὲ ἐκβληθέντες κακῷ μόρῳ φθείρονται. Spanh.

[x] Ενδεδεμένος,] Ενδεδεμένοι & ſtatim δύνανται *Porph.* & *Euſeb.* Huds. Ενδεδεμένοι *Porphyr.* *Euſeb.* Ox. Spanh.

[y] Οὐδὲ — τροφῆς] *Raſ.* Οὐδὲ παρὰ τ. α. τροφῆς.

[z] Δύναται] Δύνανται iidem. Spanh.

[a] Ποηφαγῶν] Ποηφαγοῦντες δὲ κ. λ. τ. σῶμα διαφθειρόμενοι ἀπόλλυνται *Porph.* & *Euſeb.* Huds. Ποηφαγοῦντες iidem Spanh.

[b] Τηκόμενος διαφθείρεται] Pro τηκ. διαφ. *Porph.* *Euſeb.* διαφθειρόμενοι ἀπόλλυνται, Ox. Spanh.

[c] Αναπνοαῖς] Ανάγκαις ἀνέλαβον *Euſeb.* ἀνάγκαις ἔλαβον *Porph.* Huds. Pro ἀναπ. iidem ἀνάγκαις, Ox. Spanh.

[d] Ανέλαβον,] Ελαβον pro ἀνέλαβον. *Euſeb.* Spanh.

[e] Ικανὴν — βάσανον] Ικανὴν τιμωρίαν δεδωκέναι νομίζοντες *Porph.* & *Euſeb.* omiſſo quod ſtatim ſequitur ἡγούμενοι. Huds. Ικανὴν τιμωρίαν εἶναι νομίζοντες *Porph.* & *Euſeb.* Ox. Spanh.

[f] Ηγούμενοι.] Ηγούμενοι deeſt in *Porph.* & *Euſeb.* Ox. Spanh.

[g] Περὶ — καὶ δίκαιοι.] Totam hanc ſectionem deſiderant *Porph.* & *Euſeb.* Huds. Περὶ δὲ τὰς κρίσ. &c. deſunt in *Porphyr.* & *Euſeb.* Ox. Sic *Exod.* XVI. 23. XXXV. 3. *Jerem.* XVII. 22. Spanh.

* Eundem victus ordinem; *Ruf.* Ejuſdem victus uſum. *Xyland.*

gregati. quod vero ab iis *ſemel* decretum fuerit, fixum manet & immobile. Venerationem quoque poſt Deum maximam apud eos habet legiſlatoris nomen: & morte multari quicunque ei maledixerit. Ætate grandioribus numeroque majoribus obtemperare, pulchrum eſſe ducunt: adeo ut cum decem conſederint, non eſt ut *unus* aliquis loquatur, ſi novem inviti fuerint. Cavent etiam in medium eorum vel in dextram ſui partem exſpuere; & ſabbatis manum operi admovere, *fugiunt* maxime omnium Judæorum. nam non ſolum pridie ejus diei cibum ſibi præparant, ut illo die ignem non accendant; ſed neque vas ullum loco movere audent, nec alvum exonerare. Aliis autem diebus ſcrobem ad unius pedis altitudinem ſarculo excavantes (datur enim ejuſmodi ſecuricula iis qui recens admiſſi ſunt) circumtegentes *eam* amiculo, ne Dei radiis injuriam facerent, in eam excernunt, deinde effoſſam terram in ſcrobem retrahunt; idque faciunt loca ſecretiora deligentes. & quamvis à natura ſit iſta ſordium corporis excretio, illis tamen ſolenne eſt ut poſt eam abluantur, haud ſecus ac ſi polluti fuiſſent.

10. Diſtincti autem ſunt, juxta tempus quo ſeſe *in iſta diſciplina* exercuerunt, in quatuor claſſes: atque juniores adeo ſenioribus inferiores habentur; ut, ſi aliquos eorum forte contigerint, illi, ac ſi alienigenæ ſeſe commiſcuiſſent, ſemet abluant. Et longævi quidem, ita ut multi ultra centeſimum annum extendant ætatem, propter victus ſimplicitatem, ut mihi videtur, & adhibitam ab illis moderationem. Rerum vero adverſarum contemptores, & dolores vincunt animi magnitudine; mortemque, ſi cum gloria accedat, etiam immortalitati præferendam ducunt. Imo, quali in omnibus animo fuerint, egregio documento erat bellum cum Romanis geſtum, in quo torti & diſtracti, flammiſque uſti & fracti, & cæteris omnibus cruciatuum machinis tentati, ut vel legum ſuarum auctori maledicerent, vel cibi aliquid inconſueti comederent; alterutrum *tamen* ut facerent induci non potuerunt, nedum ut tortores ſuos blandius alloquerentur, aut unam effunderent lachrymulam; ſed in mediis tormentorum doloribus ſubridentes, ipſoſque carnifices irriſione excipientes, animas alacriter dimiſerunt, tanquam denuo eas recepturi.

Confer Ant. l. 18. c. 1. §. 5. 11. Nam & iſta apud eos obtinuit opinio, corpora quidem eſſe interitui obnoxia, nec materiam eorum permanere, animas vero immortales in omne ævum durare; & ex æthere ſubtiliſſimo prodeuntes in corporum complexum tanquam in cuſtodiam

τὸ δὲ ὁρισθὲν ὑπ' αὐτῶν ἀκίνητον. σέβας δὲ μέγιστον παρ' αὐτοῖς μετὰ τὸν Θεὸν, τὸ ὄνομα τοῦ νομοθέτου. κἂν βλασφημήσῃ τις εἰς τοῦτον, [h] κολάζεσθαι θανάτῳ. τοῖς δὲ πρεσβυτέροις ὑπακούειν καὶ τοῖς πλείοσιν, ἐν καλῷ τίθενται. δέκα γοῦν συγκαθεζομένων, [i] οὐκ ἂν λαλήσειέ τις ἀκόντων τῶν ἐννέα. καὶ τὸ πτύσαι δὲ εἰς μέσους ἢ τὸ δεξιὸν μέρος φυλάσσονται· καὶ ταῖς ἑβδομάσιν ἔργων ἐφάπτεσθαι, διαφορώτατα Ἰουδαίων ἁπάντων. [k] οὐ μόνον γὰρ τροφὰς ἑαυτοῖς πρὸ ἡμέρας μιᾶς παρασκευάζουσιν, ὡς μηδὲ πῦρ [l] ἐναύοιεν [m] ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ. ἀλλ' οὐδὲ σκεῦός τι μετακινῆσαι θαῤῥοῦσιν, οὐδὲ [n] ἀποπατεῖν. [o] ταῖς δὲ ἄλλαις ἡμέραις βόθρον ὀρύσσοντες βάθος ποδιαῖον [p] τῇ σκαλίδι, τοιοῦτον γάρ ἐστι τὸ διδόμενον ὑπ' αὐτῶν ἀξινίδιον τοῖς νεοσυστάτοις, καὶ περικαλύψαντες [q] θοιματίῳ, [r] ὡς μὴ τὰς αὐγὰς ὑβρίζοιεν τοῦ Θεοῦ, θακεύουσιν εἰς αὐτὸν, ἔπειτα τὴν ἀνορυχθεῖσαν γῆν ἐφέλκουσιν εἰς τὸν βόθρον, καὶ τοῦτο ποιοῦσι τοὺς ἐρημοτέρους τόπους ἐκλεγόμενοι. καίπερ δὴ φυσικῆς οὔσης τῆς τῶν σωματικῶν λυμάτων ἐκκρίσεως, ἀπολούεσθαι μετ' αὐτὴν, καθάπερ μεμιασμένοις, ἔθιμον.

ι'. Διῄρηνται δὲ, κατὰ χρόνον τῆς ἀσκήσεως, εἰς μοίρας τέσσαρας· καὶ τοσοῦτον οἱ μεταγενέστεροι τῶν προγενεστέρων ἐλαττοῦνται, ὥστε εἰ ψαύσειαν αὐτῶν ἐκείνους ἀπολούεσθαι, καθάπερ ἀλλοφύλῳ [s] συμφυρέντας. καὶ μακρόβιοι μὲν, ὡς τοὺς πολλοὺς ὑπὲρ ἑκατὸν [t] παρατείνειν ἔτη, διὰ τὴν ἁπλότητα τῆς διαίτης, ἐμοί γε δοκεῖν καὶ τὴν εὐταξίαν. [v] καταφρονηταὶ δὲ τῶν δεινῶν, καὶ τὰς μὲν ἀλγηδόνας νικῶντες τοῖς φρονήμασι, τὸν δὲ θάνατον, εἰ μετ' εὐκλείας πρόσεισι, νομίζοντες ἀθανασίας ἀμείνω. διήλεγξε δ' αὐτῶν ἐν ἅπασι τὰς ψυχὰς, ὁ πρὸς Ῥωμαίους πόλεμος. ἐν ᾧ στρεβλούμενοι καὶ λυγιζόμενοι, καιόμενοί τε καὶ κλώμενοι, καὶ διὰ πάντων ὁδεύοντες τῶν βασανιστηρίων ὀργάνων, ἵνα ἢ βλασφημήσωσι τὸν νομοθέτην, ἢ φάγωσί τι τῶν ἀσυνήθων, [x] οὐδέτερον τι ὑπέμειναν παθεῖν, ἀλλ' οὐδὲ κολακεῦσαί ποτε τοὺς αἰκιζομένους, ἢ δακρῦσαι. μειδιῶντες δὲ ἐν ταῖς ἀλγηδόσι, καὶ κατειρωνευόμενοι τῶν τὰς βασάνους προσφερόντων, εὔθυμοι τὰς ψυχὰς ἠφίεσαν, [y] ὡς πάλιν κομιούμενοι.

ια'. Καὶ γὰρ ἔῤῥωται παρ' αὐτοῖς [z] ἥδε ἡ δόξα, φθαρτὰ μὲν εἶναι τὰ σώματα, καὶ τὴν ὕλην οὐ μόνιμον αὐτοῖς, τὰς δὲ ψυχὰς ἀθανάτους ἀεὶ διαμένειν, καὶ συμπλέκεσθαι μὲν, ἐκ τοῦ λεπτοτάτου φοιτώσας [a] αἰθέ-

h Κολάζεσθαι θανάτῳ.] Κολάζεται *Rhed.* (*Lugd. Bat.*) & *Euseb.*

i Οὐκ ἂν λαλήσειέ τις] Οὐ πάνυ λ. *Rhed.*

k Οὐ μόνον γὰρ τροφὰς] Die ſexto cibos parare, & ignem ſabbato non accendere, commune erat omnium Judæorum & diſerte præſcriptum, *Exod.* XVI. 23. XXXV. 3. item onus non tollere, *Jer.* XVII. 22. & ab opere famulo abſtinere, *Exod.* XX. 9. *Num.* XXVIII. 18. Sed nec vaſculum transferre, nec exonerare ventrem, utrumque Eſſenorum peculiare. Hujus itaque commatis ſenſus eſt, quod *Eſſeni ſabbatum colunt egregie præter cæteros: quippe* non ea tantum faciunt quæ Judæi omnes, *non tantum cibos ſibi pridie parant, ne videlicet in eo die ignem accendant; ſed* & ab iis abſtinent quæ licere ſibi cæteri arbitrantur; *neque vaſculum transferre audent, nec levare alvum.* ALDR.

l Εναυσιν] Aut ἐναύσωσι ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ, aut ἐνάπτοιεν ἐκείνῃ τ. ἡ. aut ἅπτοιεν ἐκείνῃ τ. ἡ. in *MSS.*

m Εκεινῃ τῇ ἡμέρᾳ.] Ἐκείνην τὴν ἡμέραν *MSS.* omnes Oxon. SPANH.

n Αποπατεῖν.] *Raff.* Ἀποπάτειν.

o Ταῖς δὲ ἄλλαις ἡμέραις] Apud *Porph.* & *Euſeb.* pro iſtis, ταῖς δ' ἄλλ. &c. uſque ad κολακεῦσαι, ad fin. §. 13. ſequentia habemus. τὴν δὲ σκαλίδα διδόασι τοῖς μέλλουσιν αἱρετισταῖς, ἐπεὶ καὶ αὐτοὶ ἄλλως οὐ θακεύουσιν ἢ βόθρον ὀρύξαντες εἰς βάθος ποδιαῖον, περικαλυφθέντες τε θοιματίῳ ὡς μὴ ταῖς αὐγαῖς ἐνυβρίζειν [αὐγαῖς ἐνυβρίζειν *Euſeb.*] τοῦ Θεοῦ, τοσαύτη δὲ [καὶ ἐστι *Porph.*] αὐτῶν ἡ λιτότης ἡ περὶ τὴν δίαιταν καὶ ἀλιγότης, ὡς τῇ ἑβδομάδι μὴ δεῖσθαι κενώσεως, ἣν τηρεῖν εἰώθασιν εἰς τὰς ὕμνους τῷ Θεῷ καὶ εἰς ἀνάπαυσιν. [ἐπὶ δὲ *Euſeb.*] τῆς ἀσκήσεως ταύτης τοιαύτην κατεσκεύασαν τὴν καρτερίαν, ὡς στρεβλουμένους καὶ λυγιζομένους, καὶ καιομένους, καὶ διὰ πάντων ὁδεύοντας τῶν βασανιστηρίων ὀργάνων [ἵνα] ἢ βλασφημήσωσι τὸν νομοθέτην ἢ φάγωσί τι τῶν ἀσυνήθων οὐδ' ἕτερον ὑπομεῖναι, διέδειξαν δὲ τοῦτο ἐν τῷ πρὸς Ῥωμαίους πολέμῳ, ὅτε οὐδὲ κολακεῦσαι τοὺς αἰκιζομένους ἢ δακρῦσαι ὑπέμειναν, μειδιῶντες δὲ ἐν ταῖς ἀλγηδόσι, &c. ALDR. Ταῖς δὲ ἄλλαις ἡμερ. Hæc & ſequentia paulo aliter apud *Porphyr.* & *Euſeb.* vid. Ox. SPANH.

p Τῇ σκαλίδι,] Hinc erudite explicat *Scaliger* cur Eſſeni vetarent in ſabbato ἀποπατεῖν. Nam ſarculum (inquit) ſive σκαλίδα geſtabant, quo ſcrobiculum deprimerent, in quem egererent. At in ſabbato nullum σκεῦος tollere aut transferre licet, quale eſt ſarculum. In eorum quoque præceptis & Regulæ canonibus, illud præceptum *Deut.* XXIII. 12. 13. de paxillo & ſcrobiculo fodiendo continebatur. Quare non poterant alvum levare niſi opus facerent, quod non licet in ſabbato. *Elench. Trihæreſ.* c. 26. p. 353. ALDR.

q Θοιματίῳ,] Ita cum *Porph.* θαιματίῳ in *cæteris.*

r Ως μὴ τὰς αὐγὰς] Ὡς μὴ ταῖς αὐγαῖς ἐνυβρίζοιεν τὰς θεὰς, *Porph.* in *Editione principe.* pro quibus legit *Victorius*, ὡς μὴ ταῖς αὐγαῖς ἐνυβρίζειν τοῦ Θεοῦ. Vide *Salmaſ.* in *Exerc. Plin.* p. 611. *S. Petitum* in *Var. Lect.* lib. 2. c. 7. *Petav.* in *Miſcell. Exerc.* c. 1. & *If. Voſſium* de *Sibyllinis oraculis*, p. 273.

s Συμφυρέντας.] Ita ex *MS.* συμφυρέντας in *Edit.* HUDS. Gen. Συμφυρέντας. vel συμφυρέντας & ita *Baſil.* SPANH.

t Παρατείνειν] Παρατείνειν Gen. παρατείνειν Big. (*Lugd. Bat.*) Ox. SPANH.

v Καταφρονηταὶ—θάνατον.] Καταφρονηταὶ & ſequentia paulo aliter *Porphyr.* & *Euſeb.* Ox. SPANH.

x Οὐδέτερον] Ita ex *Lugd. Bat.* reliqui οὐδ' ἕτερον. HAV.

y Ως πάλιν] Idem *Lugd. Bat.* non male ὡς καὶ πάλιν HAV.

z Ηδε] Abeſt a *Lugd. Bat.*

a Αἰθ-

[a] αἰθέρος, ὥσπερ εἱρκταῖς τοῖς σώμασιν [b] ἴυγγί τινι φυσικῇ κατασπωμένας. ἐπειδὰν δὲ [c] ἀνεθῶσι τῶν κατὰ σάρκα δεσμῶν, [d] οἷα δὴ μακρᾶς δουλείας ἀπηλλαγμένας τότε χαίρειν καὶ μετεώρους φέρεσθαι. [e] καὶ ταῖς μὲν ἀγαθαῖς, ὁμοδοξοῦντες παισὶν Ἑλλήνων, ἀποφαίνονται τὴν ὑπὲρ ὠκεανὸν δίαιταν ἀποκεῖσθαι, καὶ χῶρον, οὔτε ὄμβροις, οὔτε νιφετοῖς, οὔτε καύμασι βαρυνόμενον, ἀλλ' ὃν ἐξ ὠκεανοῦ πραῢς ἀεὶ ζέφυρος ἐπιπνέων ἀναψύχει· ταῖς δὲ φαύλαις, ζοφώδη καὶ χειμέριον ἀφορίζονται μυχὸν, γέμοντα τιμωριῶν ἀδιαλείπτων. δοκοῦσι δέ μοι κατὰ τὴν αὐτὴν ἔννοιαν Ἕλληνες, τοῖς τε ἀνδρείοις αὐτῶν, οὓς Ἥρωας καὶ Ἡμιθέους καλοῦσι, τὰς μακάρων νήσους ἀνατεθεικέναι. ταῖς δὲ τῶν πονηρῶν ψυχαῖς, καθ' ᾅδου τὸν ἀσεβῶν χῶρον, ἔνθα καὶ κολαζομένους τινὰς μυθολογοῦσι, Σισύφους καὶ Ταντάλους, καὶ Ἰξίονας καὶ Τιτυοὺς, πρῶτον μὲν ἀιδίους ὑφιστάμενοι τὰς ψυχὰς, ἔπειτα εἰς προτροπὴν ἀρετῆς καὶ κακίας ἀποτροπήν. τούς τε γὰρ ἀγαθοὺς γίνεσθαι κατὰ τὸν βίον ἀμείνους, ἐλπίδι τιμῆς καὶ μετὰ τὴν τελευτὴν, τῶν τε κακῶν ἐμποδίζεσθαι τὰς ὁρμὰς δέει, προσδοκώντων, εἰ καὶ λάθοιεν ἐν τῷ ζῆν, μετὰ τὴν διάλυσιν ἀθάνατον τιμωρίαν ὑφέξειν. ταῦτα μὲν οὖν Ἐσσηνοὶ περὶ ψυχῆς θεολογοῦσιν, ἄφυκτον δέλεαρ τοῖς ἅπαξ γευσαμένοις τῆς σοφίας αὐτῶν [f] ἐγκαθιέντες.

ιβ'. [g] Εἰσὶ δὲ ἐν αὐτοῖς οἳ καὶ τὰ μέλλοντα [h] προγινώσκειν ὑπισχνοῦνται, βίβλοις ἱεραῖς, καὶ διαφόροις ἁγνείαις, καὶ προφητῶν ἀποφθέγμασιν ἐμπαιδοτριβούμενοι. σπάνιον δὲ εἴποτε ἐν ταῖς προαγορεύσεσιν [i] ἀστοχοῦσιν.

ιγ'. Ἔστι δὲ καὶ ἕτερον Ἐσσηνῶν τάγμα, ὃ δίαιταν μὲν καὶ ἔθη καὶ νόμιμα τοῖς ἄλλοις ὁμοφρονοῦν, [k] διεστὸς δὲ τῇ κατὰ γάμον δόξῃ. μέγιστον γὰρ ἀποκόπτειν οἴονται τοῦ βίου μέρος, [l] τὴν διαδοχὴν, τοὺς μὴ γαμοῦντας, μᾶλλον δὲ, εἰ πάντες τὸ αὐτὸ φρονήσειαν, [m] ἐκλιπεῖν ἅπαν τὸ γένος τάχιστα. [n] δοκιμάζοντες μέντοι τριετίᾳ τὰς γαμετὰς, ἐπειδὰν τρὶς καθαρθῶσιν εἰς πεῖραν τοῦ δύνασθαι τίκτειν, [o] οὕτως ἄγονται. ταῖς δὲ ἐγκύμοσιν οὐχ ὁμιλοῦσιν, ἐνδεικνύμενοι, τὸ μὴ δι' ἡδονὴν, ἀλλὰ τέκνων χρείαν, γαμεῖν. λουτρὰ δὲ ταῖς γυναιξὶν [p] ἀμπεχομέναις ἐνδύματα, καθάπερ τοῖς ἀνδράσιν ἐν περιζώματι. τοιαῦτα μὲν ἔθη τοῦδε τοῦ τάγματος.

ιδ'. [q] Δύο δὲ τῶν προτέρων, Φαρισαῖοι μὲν, οἱ δο-

includi, illecebra naturali iſtuc attractas. Poſtquam vero carnis vinculis ſolutæ fuerint, quaſi de longa ſervitute liberatas illico lætari & in ſublime evolare. & quidem pias, convenienter iis quæ Græci ſentiunt, vitam ultra oceanum manere dicunt, locumque nec nive nec imbribus nec æſtu gravem, ſed quem placidus jugiter ab oceano ſpirans temperet zephyrus; impias vero ſub terram in obſcurum gelidumque antrum relegant, æternorum cruciatuum plenum. Videntur autem mihi juxta eandem ſententiam Græci, ſuis etiam viris fortibus & magnis, quos Heroas appellant & Semideos, beatorum inſulas attribuiſſe: improborum vero animabus locum apud inferos impiorum proprium; ubi & quoſdam tormentis vexari fabulantur, Siſyphos & Tantalos, & Ixiones & Tityos; primò quidem immortales eſſe animas ponentes, deinde *hoc ipſum trahentes* ad exhortandum homines ad virtutis ſtudium & dehortandum à vitio: nam & bonos inde in hac vita meliores fieri, ſpe præmii etiam poſt mortem; & malorum impetus cohiberi metu, ut qui exſpectent, etiamſi lateant dum vivunt, fore ut poſt obitum æternos ſubeant cruciatus. Atque iſta quidem ſunt quæ Eſſeni de anima divinitus philoſophantur, ejuſmodi demittentes eſcam, quam non poſſunt non capere qui ſemel eorum deguſtarunt ſapientiam.

12. Sunt autem inter eos, qui etiam futura prænoſcendi ſpem faciunt; ut qui à pueritia cum ſacris libris, tum variis luſtrationibus, prophetarumque dictis aſſidue verſati fuerint. raroque admodum ſuis in prædictionibus à vero aberrant. *Confer Ant. l. 18. c. 10. §. 5.*

13. Eſt & alius porro Eſſenorum ordo, qui cum prioribus quidem, quoad rationem vivendi moreſque & inſtituta, conſentit, ſed in una de nuptiis opinione ab ipſis diſcrepat. Maximam enim vitæ *hominum* partem, quæ à ſucceſſione pendet, eos amputare arbitrantur qui à nuptiis abſtineant; multo vero magis deſiturum humanum genus quam citiſſime, ſi omnes in eandem de iſtis ire velint ſententiam. Veruntamen * ſponſas per triennium probant. † Cum autem ter purificatæ fuerint, ad explorandum poſſintne parere, tum eas in uxores ducunt. At cum gravidis non coëunt, *hoc ipſo* oſtendentes, quod nuptias non voluptatis ergo, ſed liberorum inopia fecerint. Feminæ autem lavantur induſiis circum amictæ, quemadmodum viri cum ſubligacula induerint. Hujus quidem ordinis mores ſunt hujuſmodi. *Alius Eſſenorum ordo.*

14. Ex duobus vero ordinibus præcipuis, Pha- *De Phariſæis ſeu.*

a Αἰθέρος,] Αἰθέρος, ῥύμῃ φυσικῇ κατ. *Porph.* & *Euſeb.* cæteris omiſſis.

b Ἴυγγί τινι φυσικῇ] Male λύγγι, &c. *Lugd. Bat.* Confer Oppian. & *Ritterſhuſii* notas ad eundem p. 292. Mercerum ad Ariſtæn. p. 276. & Salmaſ. ad Solin. p. 662. Hav.

c Ἀνεθῶσι] Ἀπελθῶσι *Porph.* Spanh.

d Οἷα δὴ] *Raſ.* Οἷα δέ.

e Καὶ ταῖς μὲν] Quæ ſequuntur ad finem uſque §. ιε'. deſiderant *Porph.* & *Euſeb.* Spanh.

f Ἐγκαθιέντες.] *Raſ.* Ἐγκαθιέντες.

g Εἰσὶ—μέλλοντα] Pro iſtis, Εἰσὶ δὲ ἐ. α. ο. κ. τ. μ. πρ. ὑπ. βίβλοις ἱεραῖς, &c. *Porph.* & *Euſeb.* habent ἀπὸ δὲ τῆς τοιαύτης [τοιαύτης *Porph.*] διαίτης, ἔτι τῆς πρὸς ἀλήθειαν ἔτι τὸ ὅσιον ἀσκήσεως, εἰκότως ἐν αὐτοῖς πολλοὶ δὲ ἔτι τὰ μέλλοντα προγινώσκουσιν, ὡς ἐν βίβλοις, &c. Huds. Vid. ἄλλως. 1. c. 3. §. 5. Spanh.

h Προγινώσκειν ὑπισχνοῦνται,] Exempla quædam habes in præcedentibus; v. g. *Belli* I. 3. §. 5'. ubi Judas prædicit Antigoni mortem. II. §. ε'. ubi Simon Archelai exilium. *Ant.* lib. 17. c. 15. §. 3. ubi Manahemus Herodem regnaturum. Aldrich.

i Ἀστοχοῦσιν.] Ἀστοχοῦσι *Porph. Euſeb.* Ox. Spanh.

k Διεστὸς—δόξῃ.] Ita legendum cenſui. διεστὼς in libris omnibus tam *MSS.* quam *impreſſis*.

l Τὴν διαδοχὴν:] Abeſt a *Raſ.*

m Ἐκλιπεῖν] *Lugd. Bat.* Ἐκλείπειν.

n Δοκιμάζοντες μὲν] Paulo aliter legiſſe videtur *Ruf.* qui vertit, *Nihilominus autem cum tanta ipſi moderatione conveniunt, ut per triennium exploreus valetudinem feminarum; & ſi conſtanti purgatione apparuerint idoneæ partui, ita eas in matrimonia aſciſcunt.*

o Οὕτως ἄγονται.] Conf. ſup. §. 5. Hav.

p Ἀμπεχομέναις] Ἀπεχομέναις *Big.* Ox. Spanh.

q Δύο—Φαρισαῖοι μὲν,] Mirum eſſet ſi *Joſephus* de tribus ſectis ex profeſſo ſcribens, de earum una tam prolixe diſſereret, duas reliquas pene præteriret: præſertim cum in aliis locis ubi ſcribit uberius, tamen *hunc Belli locum* appellet, *huc* lectorem amandet, quaſi plura hic & magis accurata reperturum. Quare non eſt dubitandum quin in ipſo *Joſephi* autographo multa extiterint, quæ ne ad *Rufini* quidem manus pervenerunt; nam & alia multa periiſſe jure ſuſpicamur, quia deſiderari certo ſcimus. Hujuſce loci damnum aliquatenus reſarciri poteſt ex *Ant.* XVIII. c. 1. §. 3. XIII. c. 5. §. 9. & c. 10. §. 6. ut & c. 16. §. 1. & 2. XVII. c. 2. §. 4. *Belli* I. 5. §. β'. & *Joſephi vita*, §. 2. Ald. Quomodo hunc locum legerit *Rufinus*, conjiciat, cui libet, ex ejus interpretatione, *Duorum autem priorum ordinum Phariſæi dicuntur, qui certiorem legalium rituum notitiam profitentur: & hi primum dogma habent, ut fato & Deo univerſa deputent.* Huds. Plura de duabus his ſectis Phariſæorum & Sadducæorum ſcripſiſſe *Joſephum*, quæ jam ævo *Rufini* interierunt, ſtatuit *Auctor Not.* Ox. Spanh. In novo Teſtamento multa huc faciunt, quæ non indico, quia neminem neſcire confido; Scriptores cæteros data opera prætermitto. Ald.

* Per triennium explorant valetudinem feminarum, *Ruf.*

† Et ſi conſtanti purgatione apparuerint idoneæ partui, ita eas ducunt, *Ruf.*

Confer Ant. l. 13. c. 5. §. 9. & l. 18. c. 1. §. 3. riſæi quidem, qui in accuratioribus legum interpretibus habentur, & primæ *apud Judæos* ſectæ auctores erant, fato & Deo omnia attribuunt, & honeſte agere aut non agere magna ex parte in hominibus ſitum *eſſe ajunt*, * cooperari autem in ſingulis fatum: animam autem omnem quidem eſſe immortalem, ſolas vero bonorum animas in alia tranſire corpora, at malorum æterno ſupplicio puniri. Sadducæi autem, qui alter eſt ordo, fatum omnino tollunt, Deumque negant auctorem eſſe, ut quis vel male agat vel à malo abſtineat; & in electione hominis poſitum ajunt tum bonum tum etiam malum, † & unumquemque pro arbitrio ſuo ad utrumlibet accedere. quin & animas permanere, ſuppliciaque
Confer Ant. l. 18. c. 1. §. 4. & præmia apud inferos negant. Et Phariſæi quidem ſui invicem amantes ſunt, & in communem utilitatem concordiam colunt: Sadducæorum vero mores & erga ſe mutuo magis feri, & cum ſui ſimilibus verſantur quemadmodum cum alienis. Ejuſcemodi quidem ſunt quæ de iis qui apud Judæos philoſophantur dicenda habui.

κοῦντες μετ' ἀκριβείας ἐξηγεῖσθαι τὰ νόμιμα καὶ τὴν πρώτην [r] ἐπάγοντες αἵρεσιν, εἱμαρμένῃ τε καὶ Θεῷ προσάπτουσι πάντα, καὶ τὸ μὲν πράττειν τὰ δίκαια, καὶ μὴ, κατὰ τὸ πλεῖστον ἐπὶ τοῖς ἀνθρώποις κεῖσθαι, βοηθεῖν δὲ εἰς ἕκαστον καὶ τὴν εἱμαρμένην· ψυχήν τε πᾶσαν μὲν ἄφθαρτον, μεταβαίνειν δὲ εἰς ἕτερον σῶμα τὴν τῶν ἀγαθῶν μόνην, τὴν δὲ τῶν φαύλων ἀιδίῳ τιμωρίᾳ [s] κολάζεσθαι. Σαδδουκαῖοι δὲ, τὸ δεύτερον τάγμα, τὴν μὲν εἱμαρμένην παντάπασιν ἀναιροῦσι, καὶ τὸν Θεὸν ἔξω τοῦ δρᾶν τι κακὸν [t] ἢ μὴ δρᾶν τίθενται· φασὶ δὲ ἐπ' ἀνθρώπων ἐκλογῇ, τό, τε καλὸν καὶ τὸ κακὸν προκεῖσθαι, καὶ τὸ κατὰ γνώμην ἑκάστου τούτων ἑκατέρῳ προσιέναι. ψυχῆς τε τὴν διαμονὴν, καὶ τὰς [u] καθ' ᾅδου τιμωρίας καὶ τιμὰς ἀναιροῦσι. καὶ Φαρισαῖοι μὲν [x] φιλάλληλοί τε, καὶ τὴν εἰς τὸ κοινὸν ὁμόνοιαν ἀσκοῦντες. [y] Σαδδουκαίων δὲ καὶ πρὸς [z] ἀλλήλους τὸ ἦθος ἀγριώτερον, αἵ τε ἐπιμιξίαι πρὸς τοὺς ὁμοίους ἀπηνεῖς ὡς πρὸς ἀλλοτρίους. τοιαῦτα μὲν περὶ τῶν ἐν Ἰουδαίοις φιλοσοφούντων εἶχον εἰπεῖν.

VIII.

CAP. IX.

Salomes obitus. Urbes ab Herode & Philippo conditæ. Tumultus ſub Pilato. Agrippa major à Tiberio in vincula conjectus: à Cajo principe libertate & regno donatur. Herodes Antipas in exſilium mittitur.

Archelai ethnarchia fit provincia. ARchelai autem ethnarchia in provinciam redacta, reliqui, Philippus, & Herodes cognomine Antipas, tetrarchias ſuas adminiſtrabant.
Salome obit & multa Juliæ relinquit. Salome enim moriens Juliæ Auguſti conjugi toparchiam ſuam & Jamniam, & palmeta in Phaſaëlide *teſtamento* reliquit. Delato autem ad Tiberium Juliæ Romano imperio, poſt mortem Auguſti, qui rerum ſummæ præfuit annis ſeptem & quinquaginta, prætereaque menſibus
Herodes & Philippus urbes condunt. Ant. l. 18. c. 2. §. 1. ſex, & duobus diebus, Herodes ac Philippus, qui in ſuis adhuc erant tetrarchiis, hic quidem juxta Jordanis fontes in Paneade *regione* urbem Cæſaream condit, & in inferiore Gaulanitide

ΚΕΦ. Θ'.

Σαλώμης τελευτή. πόλεις ὑφ' Ἡρώδου καὶ Φιλίππου κτισθεῖσαι. ταραχὰς κινεῖ Πιλᾶτος. Τιβέριος εἵργνυσι τὸν Ἀγρίππαν· αὐτὸν δὲ τῶν δεσμῶν ἀνίησι Γάϊος, καὶ βασιλέα καθίστησιν. Ἡρώδης Ἀντίπας φυγαδεύεται.

ΤΗΣ Ἀρχελάου δὲ ἐθναρχίας μεταπεσούσης εἰς ἐπαρχίαν, οἱ λοιποὶ, Φίλιππός τε καὶ [a] Ἡρώδης ὁ κληθεὶς Ἀντίπας, διῴκουν τὰς ἑαυτῶν τετραρχίας. Σαλώμη γὰρ τελευτῶσα [b] Ἰουλίᾳ τῇ τοῦ Σεβαστοῦ γυναικὶ τήν τε αὐτῆς τοπαρχίαν καὶ Ἰάμνειαν, καὶ [c] τοὺς ἐν Φασαηλίδι φοινικῶνας καταλείπει. [d] μεταβάσης δὲ εἰς Τιβέριον τὸν Ἰουλίας υἱὸν τῆς Ῥωμαίων ἡγεμονίας, μετὰ τὴν Αὐγούστου τελευτὴν, [e] ἀφηγησαμένου τῶν πραγμάτων [f] ἔτεσιν ἑπτὰ καὶ πεντήκοντα, [g] πρὸς δὲ μησὶν ἓξ [h] ἡμέραις δυοῖν, [i] διαμείναντες ἐν ταῖς τετραρχίαις, ὅ, τε Ἡρώδης, καὶ Φίλιππος, ὁ μὲν πρὸς ταῖς Ἰορδάνου πηγαῖς ἐν [k] Πανεάδι [l] πόλιν κτίζει Καισάρειαν, κἀν τῇ κάτω Γαυλα-

r Ἐπάγοντες αἵρεσιν,] Ita lego leviculâ cum mutatione. antea erat ἀπάγοντες.

s Κολάζεσθαι.] Roſt. Καταδικάζεσθαι.

t Ἢ μὴ δρᾶν τίθενται.] Ita lego cum *Grotio* ad *Matt.* 22, 23. quem ſequutus eſt *Bullus* in *Differt. poſt.* de *Harmonia Apoſt.* c. 15. Prius erat, ἢ ἐφορᾶν. quod etiam agnoſcit *Rufinus*, qui vertit, *& Deum extra omnem mali patrationem inſpectionemque conſtituunt.*

u Καθ' ᾅδου τιμωρίας] Καθ' ὅλου in quibuſdam *MSS.* Huds. Imo etiam in *Lugd. Bat.* & *Roſt.* neque inepta lectio eſt, quam etiam *Vetus* agnovit, vertens *generaliter.* τὴν quoque ante διαμονὴν non agnoſcit *Lugd. Bat. Roſt.* vero ſcribit καὶ τὰς καθόλου τιμωρίας καὶ τιμὰς. Hav.

x Φιλάλληλοι] Φιλάλληλοι Eſſeni ſimiliter ſupr. §. 2. Spanh.

y Σαδδουκαίων δὲ] Δὲ abeſt a Gen.

z Ἀλλήλους τὸ ἦθος ἀγριώτερον,] Ἀλλοτρίους malit *J. Clericus* in *Prolegomenis* ad *Hiſt. Eccl.* §. 1. c. 3. p. 15.

a Ἡρώδης ὁ κληθεὶς Ἀντίπας,] Conf. ſupr. c. 6. §. 3. Spanh.

b Ἰουλίᾳ] *Lugd. Bat.* Superponit Λιβίᾳ.

c Τοὺς ἐν Φασαηλίδι φοινικῶνας] De Phaſaëlide vide *lib.* I. *de Bello.* c. 21. §. 9. de Palmetis vide *Plinium* in *Nat. Hiſt.* lib. 13. c. 4. Huds. De Phaſaëlide vide *Bell.* I. 21. 9'. De Palmetis *Plinius* XIII. 4. *Caryotarum* nobilitas in Judæa; nec in tota, ſed Hierichunte maxime. Quanquam laudatæ & Archelaide, & Phaſaëlide atque Liviade gentis ejuſdem convallibus. Ald.

d Μεταβάσης δὲ εἰς Τιβέριον] Hic manuſcriptus Codex, qui fuit *Alex. Petavii*, nunc *L. B.* interſerit teſtimonium *Joſephi* de *Jeſu Chriſto*, quod extat in ἀρχαιολογίᾳ lib. 18. c. 4. totidem verbis. Poſt illa autem hæc adjunguntur, quæ à correctore ſunt inducta. Πάντες γὰρ δίκαιοί τε καὶ ἄδικοι ἐνώπιον τοῦ θεοῦ λόγου ἀχθήσονται. τοῦτον γὰρ ὁ πατὴρ τὴν κρίσιν δέδωκε. καὶ αὐτὸς βουλὴν πατρὸς ἐπιτελῶν κριτὴς παραγίνεται, ὃν Χριστὸν προσαγορεύομεν. οὐ γὰρ Μίνως καὶ Ῥαδάμανθυς κρῖναι καθ' ὑμᾶς ἕλληνας, ἀλλ' ὃν ὁ θεὸς καὶ πατὴρ ἐδόξασε, περὶ οὗ ἐν ἑτέροις λεπτομερέστερον διειλήφαμεν πρὸς τοὺς ζητοῦντας τὴν ἀλήθειαν. οὗτος τὴν πρὸς ἑκάστου δικαιοκρισίαν ποιούμενος πᾶσι κατὰ τὰ ἔργα παρασκευάσει τὸ δίκαιον. οὗ κρίσει παραστάντες πάντες ἄνθρωποί τε καὶ ἄγγελοι καὶ δαίμονες μίαν φωνὴν φθέγξονται λέγοντες, δικαία σου ἡ κρίσις. ἧς φωνῆς τὸ ἀνταπόδομα ἐπ' ἀμφοτέρους ἐπάγει τὸ δίκαιον, τοῖς μὲν εὖ πράξασι δικαίως τὴν ἀΐδιον ἀπόλαυσιν παρεχόμενος. τοῖς δὲ τῶν φαύλων ἐρασταῖς τὴν αἰώνιον κόλασιν δωρούμενος, καὶ τούτοις μὲν τὸ πῦρ ἄσβεστον διαμένει καὶ ἀτελεύτητον. σκώληξ δέ τις ἔμπυρος μὴ τελευτῶν, μηδὲ σῶμα διαφθείρων, ἀπαύστῳ δ' ὀδύνῃ ἐκ σώματος ἐκβράσσων παραμένει. Corrector in margine hæc adſcripſit, ἴσθι ὅτι τὸ τοιοῦτον ἀβέβαιον δοκεῖ παρ' ἡμῖν. διὰ μηδὲ ἐν ἑτέροις ἀντιγράφοις τοῦτο εὕρομεν. ἀλλ' οὐδέ τις τῶν τῆς ἐκκλησίας τοῦ χριστοῦ διδασκάλων τοῦτον ἐσημάνθη. ἕνα μὴ τῶν ἱστορικῶν ἱστορίας αὐτῶν. Cætera verba à compictore deleta ſunt. Reliquiæ ſunt tales. Μεταν—ἀλλοις—τῷ—ἐάσαν— ἐν τῷ τοῦ λόγου χωρίῳ—ἐνεκ[illegible]. Hav.

e Ἀφηγησαμένου τῶν πραγμάτων] Quod è Gallico redditum, *conduire les affaires* potius quam ab firmiori Græci protectu dicit Harduin. de Num. Herod. p. 37. Spanh.

f Ἔτεσιν ἑπτὰ καὶ πεντήκοντα,] Ob hunc calculum Joſephum *ἀβλείας* accuſat Harduin. de Num. Herod. p. 39. 40. Spanh.

g Πρὸς δὲ μησὶν] Non XXXVII. ſed XXXXVI. *Hard.* Spanh.

h Καὶ ἡμέραις δυοῖν,] Ita expreſſe in *MSS.* omnibus, ut & *Lugd. Bat.* & *Roſt.*

i Διαμείναντες—Ἡρώδης] *Roſt.* Διαμείναντες δὲ ὅ τε Ἡρ. reliquis omiſſis.

k Πανεάδι] Conf. *Ant.* lib. 18. c. 2. §. 1. Spanh.

l Πόλιν κτίζει—Γαυλανίτιδι] Conf. *Ant.* lib. 18. c. 2. §. 1. Spanh.

* *Al.* ad ſingula adjuvare etiam fatum. *Vel*, in ſingulis autem fati auxilium concurrere.

† *Al.* & cuique prout velit hoc vel illud adeſſe, *Vel*, unumquemque, prout ei videtur, ad alterutrum ferri.

ω Ιυ.

καλοῦσι [m] Ἰουλιάδα, Ἡρώδης δὲ ἐν μὲν τῇ Γαλιλαίᾳ Τιβεριάδα, ἐν δὲ τῇ Περαίᾳ φερώνυμον Ἰουλίας.

β'. Πεμφθεὶς δὲ εἰς Ἰουδαίαν ἐπίτροπος ὑπὸ Τιβερίου Πιλᾶτος, νύκτωρ κεκαλυμμένας εἰς Ἱεροσόλυμα παρεισκομίζει τὰς Καίσαρος [n] εἰκόνας, [o] σημαῖαι καλοῦνται. τοῦτο μεθ' ἡμέραν μεγίστην ταραχὴν [p] ἤγειρεν Ἰουδαίων. [q] οἵ τε γὰρ ἐγγὺς πρὸς τὴν ὄψιν ἐξεπλάγησαν, ὡς πεπατημένων αὐτοῖς τῶν νόμων. [r] οὐδὲν γὰρ ἀξιοῦσιν ἐν τῇ πόλει δείκηλον τίθεσθαι. καὶ πρὸς τὴν ἀγανάκτησιν τῶν κατὰ τὴν πόλιν [s] ἀθρόος ἐκ τῆς χώρας λαὸς συνέρρευσεν. ὁρμήσαντες δὲ πρὸς τὸν Πιλᾶτον εἰς Καισάρειαν, ἱκέτευον ἐξενεγκεῖν Ἱεροσολύμων τὰς σημαίας, καὶ τηρεῖν αὐτοῖς τὰ πάτρια. Πιλάτου δ' ἀρνουμένου περὶ τὴν οἰκίαν, πρηνεῖς καταπεσόντες, ἐπὶ πέντε ἡμέρας καὶ νύκτας ἴσας ἀκίνητοι διεκαρτέρουν.

γ'. [t] Τῇ δὲ ἑξῆς ὁ Πιλᾶτος καθίσας ἐπὶ βήματος ἐν τῷ μεγάλῳ [u] σταδίῳ, καὶ προσκαλεσάμενος τὸ πλῆθος, ὡς ἀποκρίνασθαι δῆθεν αὐτοῖς θέλων, δίδωσι τοῖς στρατιώταις σημεῖον, ἐκ συντάγματος κυκλώσασθαι τοὺς Ἰουδαίους τοῖς ὅπλοις. περιστάσης δὲ τριστιχεὶ τῆς φάλαγγος, οἱ Ἰουδαῖοι μὲν ἀχανεῖς ἦσαν, πρὸς τὸ ἀδόκητον τῆς ὄψεως. Πιλᾶτος δὲ κατακόψειν εἰπὼν αὐτούς, εἰ μὴ προσδέξαιντο τὰς Καίσαρος εἰκόνας, γυμνοῦν τὰ ξίφη τοῖς στρατιώταις ἔνευσεν. οἱ δὲ Ἰουδαῖοι καθάπερ ἐκ συνθήματος ἀθρόοι καταπεσόντες, καὶ τοὺς αὐχένας παρακλίναντες, ἑτοίμους εἰς ἀναίρεσιν σφᾶς ἐβόων μᾶλλον, ἢ τὸν νόμον παραβῆναι. ὑπερθαυμάσας δ' ὁ Πιλᾶτος τὸ τῆς [x] δεισιδαιμονίας ἄκρατον, ἐκκομίσαι μὲν αὐτίκα τὰς σημαίας Ἱεροσολύμων κελεύει.

δ'. Μετὰ δὲ ταῦτα ταραχὴν ἑτέραν ἐκίνει, τὸν ἱερὸν θησαυρόν, καλεῖται δὲ [y] Κορβανᾶς, εἰς καταγωγὴν ὑδάτων ἐξαναλίσκων. [z] κατῆγε δὲ ἀπὸ [a] τετρακοσίων σταδίων. πρὸς τοῦτο τοῦ πλήθους [b] ἀγανάκτησις ἦν, καὶ τοῦ Πιλάτου παρόντος εἰς Ἱεροσόλυμα, περιστάντες τὸ [c] βῆμα κατεβόων. ὁ δέ, προῄδει γὰρ αὐτῶν τὴν ταραχήν, καὶ τῷ πλήθει τοὺς στρατιώτας ἐνόπλους [d] ἐσθήσεσιν ἰδιωτικαῖς κεκαλυμμένους ἐγκαταμίξας, καὶ [e] ξίφει μὲν χρήσασθαι κωλύσας, ξύλοις δὲ παίειν τοὺς κεκραγότας ἐγκελευσάμενος, σύνθημα δίδωσιν ἀπὸ τοῦ βή-

Juliadem; Herodes vero in Galilæa Tiberiadem, & in Peræa *urbem* cognominem Juliæ.

2. Pilatus autem à Tiberio procurator in Judæam miſſus, velatas Cæſaris imagines (ſigna *ea* appellantur) noctu infert in Hieroſolyma. Hæc res, * ſimulatque dies illuxit, maximum tumultum excitavit Judæorum. Nam qui in proximo erant novo ſpectaculo attoniti obſtupuere, quaſi patriæ leges violatæ & conculcatæ eſſent. nefas quippe illis eſt ſimulachrum ullum in urbe ſtatuere. Dumque illi indignarentur qui in urbe erant, ingens hominum multitudo è regione confluxit, ſubitoque Cæſaream ad Pilatum profecti, ſupplicabant ut imagines ex urbe Hieroſolymorum auferendas curaret, illiſque jura patria conſervaret. Cumque Pilatus petitioni illorum non concederet, humi proſtrati, quinque diebus totidemque noctibus immobiles permanſerunt.

Pilatus Judææ procurator Cæſaris imagines in urbem infert. Ant. l. 18. c. 2. §. 2. & c. 4. §. 1.

Inde oritur tumultus. Ant. l. 18. c. 4. §. 1.

3. Poſtridie autem Pilatus, † cum in ſuggeſto in Circo magno ſediſſet, populumque ad ſe advocaſſet, ut qui eis reſpondere vellet, ſignum dat militibus ut ex conſtituto Judæos armati circumvenirent. Cumque eos circundaret phalanx triplice *militum* ordine, Judæi quidem animis conſternati erant ad ſpectaculum quod præter opinionem acciderat; Pilatus vero, illos ſe trucidatum ire minatus, niſi Cæſaris imaginibus locum darent, ſignificabat militibus ut gladios è *vaginis* educerent. Judæi autem quaſi uno conſilio omnes conciderunt, & reclinatis cervicibus vociferabant, ſe longe mori malle quam contra legem aliquid facere. Tunc Pilatus, cum valde admiratus eſſet vehemens populi erga religionem ſtudium, è veſtigio quidem ſigna Hieroſolyma exportari jubet.

Pilatus minatur Judæis. Ant. l. 18. c. 4. §. 1.

Cum nihil minus proficeret, imagines ſubmovet. Ibid.

4. At poſt hæc alium tumultum excitavit, ſacrum theſaurum (iſque Corbanas appellabatur) in conſtructionem aquæ-ductûs impendens. per trecenta autem *ad urbem* ſtadia deducebat. Hoc ipſum ægre admodum ferebat plebs, cumque Pilatus præſens adeſſet Hieroſolymis circumfuſi ſuggeſto adverſus eum inclamabant. Ille vero (præviderat enim tumultum illorum futurum) cum armatos milites plebejo habitu multitudini immiſcuiſſet, eiſque præcepiſſet ut vociferantes non gladiis ſed fuſtibus ferirent, ſignum illis è ſuggeſto

Alius tumultus ob ſacram pecuniam aquæ-ductibus impenſam. Ant. l. 18. c. 4. §. 2.

m Ἰουλιάδα,] Herodes ab Auguſti conjuge Juliadem vocavit, quæ antea erat Betharamphtha: Philippus ab Auguſti filia Juliadem, antea Bethſaidam. Hæ cum Tiberiade & Cæſarea, Coponio Judæam procurante, videntur inchoatæ, ſub initiis Tiberii abſolutæ. Confer *Antt.* lib. 18. c. 2. Aldr.

n Εἰκόνας,] Ἐπιχρύσους ἀσπίδας, μήτε μορφὴν ἐχούσας, μήτε ἄλλο τι τῶν ἀπηγορευμένων ἔξω τινὸς ἐπιγραφῆς ἀναγκαίας, ἣ δύο ταῦτα ἐμήνυε τόν τε ἀναθέντα καὶ ὑπὲρ οὗ ἡ ἀνάθεσις. *Philo.* περὶ πρεσβ. p. 219. niſi recte neget *Valeſius* unum idemque facinus Pilati à *Joſepho* & *Philone* commemorari. Aldr. Conf. ſupr. lib. 1. c. 33. §. 2. Spanh.

o Σημαῖαι καλοῦνται.] *Lugd. Bat.* αἱ σημαῖαι.

p Ἤγειρεν Ἰουδαίων.] Ἤγειρε τοῖς Ἰουδαίοις, *Euſeb.* in *Hiſt.* lib. 2. c. 6. & *Niceph. Call.* lib. 2. c. 10. Huds. Imo & *Lugd. Bat.* & forſan melius. Hav.

q Οἵτε γὰρ] Ita cum *MSS.* & *Nicephoro*, οἵτε καὶ in *Editis*, et ap. *Euſeb.* Huds. *Gen.* οἵ τε καὶ *MS. Lipſ.* οἵ τε γὰρ Spanh.

r Οὐδὲν — τίθεσθαι.] Supra diximus Judæos ab imaginibus etiam humanis non abhorruiſſe, niſi quando ſubeſſet periculum vel ſuſpicio cultus extranei: (tum enim ne nudos quidem lapides tolerabant, ut conſtat ex *Joſ.* XXII. 10. 34.) Quare in ipſa Davidis domo erat ſtatua, quam Michol in lecto collocarat; Ariſtobulus & Mariamne ſuſtinuere depingi: in Agrippæ palatio, filiarum ejus ſtatuæ collocatæ ſunt; ipſe in nummis cuſus etiamnum cernitur. Quin & imaginem Cæſaris Judæi, cum ejuſdem inſcriptione, in nummo libentiſſime receperunt: ſed nec imaginem in ſignis; nec inſcriptionem in clypeis Pilati; nam religio caſtrenſis Romanorum trophæa & ſigna venerabatur. Hæc ex ſententia communi; nam ſeverior erat diſciplina Phariſaica; uti monuimus ad *Belli* I. 33. §. 2. Quæ jam dicta ſunt ſequentibus teſtimoniis confirmantur. 2. *Sam.* XIX. 13. *Hebr. Antt.* XV. 2. XIX. 7. *Ez. Spanh. Diſſert.* p. 443. *Matt.* XXII. 20. *Antt.* XVIII. 6. *Philo* περὶ πρεσβ. p. 217. *Tertull. Apol.* c. 16. Aldr. Conf. ſup. lib. 1. c. 33. §. 2. & infr. c. 10. §. 4. Spanh.

s Ἀθρόος] *Lugd. Bat.* ἀθρόως.

t Τῇ δὲ ἑξῆς] Poſtridie Ox. Spanh.

u Σταδίῳ,] In ſtadio *Idem.* Spanh.

x Δεισιδαιμονίας] Δεισιδαιμ. pro *religione.* Rel.

y Κορβανᾶς,] Κορβωνᾶς *MS. Lipſ.* Spanh. Auctoritate quoque *Lugd. Bat.* ita reſtitui pro Κορβονᾶς, quod per *Corbonas* verterat *Hudſonus.* Hav. Κορβᾶν קרבן nomen eſt generale aptum omnia illa ſignificare quæ Deo conſecrantur. Sacrificium κορβᾶν dicitur, & κορβᾶν per δῶρον explicatur in N. T. Pecunia ſacra a Talmudicis dicitur fuiſſe in conclavi quod לשכה *conclave* κατ' ἐξοχὴν dicitur, hinc ſacrificia publica emebantur & alia. Erat & לשכת קרבן *conclave Corban*: ſed Judæi id ita appellatum ſcribunt, quod agni in eo eſſent ſacrificio jugi, quod *Corban* erat, deſtinati: adeoque huc non facit. Verum erat & לשכת קרבני בדק הבית *conclave* τῶν *corbane conſecratorum inſtaurationi templi.* Rel.

z Κατῆγε] Sectionem hanc totam laudat *Euſeb.* in *Hiſt. Eccl.* lib. 2. c. 6. ubi κατάγει legit. Huds. Κατάγει *Euſeb. H. E.* lib. 2. c. 6. Spanh.

a Τετρακοσίων] Τριακοσίων *Ruf.* & *Euſeb.* Verum τετρακοσίων cum *Codd.* noſtris habet *Suidas*, v. Κορβανᾶς. & in *Antt.* p. 798. v. 11. ὄντων ἀπὸ διακοσίων σταδίων. Huds.

b Ἀγανάκτησις] Ἀγανακτ[illegible] *Bod.* Spanh. ut & *Ruf.*

c Βῆμα κατεβόων.] Βῆμα ἅμα κατεβ. *Euſeb.* Spanh.

d Ἐσθήσεσιν ἰδιωτικαῖς] Στολαῖς, ἐσθῆσιν *Euſeb.* Huds.

e Ξίφει] Ξίφεσι *Big.*

* *Vetus interpres* poſt triduum.

† Al. *tribunali inſidens in magno ſtadio*, de quo vide *Seldenum*, lib. 2. *de Synedriis*, c. 15. p. 618.

τῶ

Magna Judæorum ſtrages. Ant. l. 18. c. 4. §. 2.

geſto dedit. Qua re ſiebat ut Judæorum multi graviter verberati, partim ab ictibus, partim à ſeipſis dum fugerent obtriti, perierint. Ita plebs peremptorum calamitate deterrita à clamoribus abſtinuit.

Quonam Agrippa Ariſtobuli filius Romæ acciderint. Ant. l. 18. c. 7. §. 4.

5. Interea Agrippa filius Ariſtobuli, quem pater Herodes interfecerat, ad Tiberium ſe confert ut Herodem tetrarcham accuſaret. Cum autem Tiberius accuſationem rejeciſſet, Agrippa, Romæ manens, & alios è viris nobilioribus officiis demereri ſtudebat, maximeque Cajum Germanici filium, adhuc privatum. Cumque aliquando eum convivio exciperet, & aliàs variam comitatem adhibebat, tandemque expanſis manibus palam precabatur, ut ocyus mortuo Tiberio ipſum conſpiceret rerum omnium dominum. Hoc quidam è domeſticis ejus Tiberio nunciat, atque ille indignabundus Agrippam in vincula conjicit, & male tractatum ſex menſibus in carcere tenebat, donec ipſe moreretur, poſtquam regnaſſet annos duos & viginti, menſes ſex, & tres dies.

Tiberii mors. Ant. l. 18. c. 7. §. 10.

Cajus imperator factus Agrippam vinculis ſolvit, regemque creat. Ibid.

Herodias Agrippæ honoribus invidet. Ibid.

6. Cum autem Cajus declaratus eſſet Cæſar, & Agrippam vinculis liberavit, & tetrarchiæ Philippi (nam is deceſſerat) regem conſtituit. At cum in regnum veniſſet Agrippa, Herodis tetrarchæ ex invidia cupiditates inflammavit. Maxime autem eum in ſpem regni adducebat Herodias uxor, exprobrans ei ſocordiam, dicenſque ipſum majori non auctum eſſe imperio, quod ad Cæſarem navigare noluerit. nam cum Agrippam ex privato regem fecerit, annon & ipſum ex tetrarcha ad eandem dignitatem promotum iret? Iſtis perſuaſus Herodes ad Cajum veniebat, à quo ob avaritiam mulctatur exſilio & in Hiſpaniam relegatur. Eum quippe ſequutus eſt accuſator Agrippa, cui etiam tetrarchiam illius adjecit Cajus. Et Herodes quidem in Hiſpania, uxore etiam in fuga eum comitata, diem ſupremum obit.

Herodes exſilio mulctatur. Ant. l. 18. c. 8. §. 2.

μαῖος, τυπτόμενοι δ' οἱ Ἰουδαῖοι, πολλοὶ μὲν ὑπὸ τῶν πληγῶν, πολλοὶ δ' ὑπὸ σφῶν αὐτῶν ἐν τῇ φυγῇ καταπατηθέντες, ἀπώλοντο. πρὸς δὲ τὴν συμφορὰν [f] τῶν ἀνῃρημένων καταπλαγὲν τὸ πλῆθος ἐσιώπησεν.

ε΄. [g] Καὶ τούτῳ [h] κατήγορος Ἡρώδου τοῦ τετράρχου γενόμενος Ἀγρίππας υἱὸς Ἀριστοβούλου, ὃν ὁ πατὴρ Ἡρώδης ἀπέκτεινε, παραγίνεται πρὸς Τιβέριον. τοῦ δὲ μὴ προσδεξαμένου τὴν κατηγορίαν, μένων ἐπὶ Ῥώμης, τούς τε ἄλλους τῶν γνωρίμων ἐθεράπευε, [i] καὶ μάλιστα [k] τὸν Γερμανικοῦ παῖδα Γάϊον, ἰδιώτην ἔτι ὄντα. καὶ δή ποτε [l] ἑστιῶν αὐτὸν, τά τε ἄλλα ποικίλως ἐφιλοφρονεῖτο, καὶ τελευταῖον τὰς χεῖρας ἀνατείνας, φανερῶς ηὔξατο θᾶττον αὐτὸν θεάσασθαι τῶν ὅλων δεσπότην, ἀποθανόντος Τιβερίου. τοῦτό τις τῶν οἰκετῶν αὐτοῦ διαγγέλλει Τιβερίῳ, καὶ ὃς ἀγανακτήσας εἵργνυσι τὸν Ἀγρίππαν, καὶ μετ' αἰκίας εἶχεν ἐπὶ μῆνας ἓξ ἐν δεσμωτηρίῳ, μέχρις [m] αὐτὸς ἐτελεύτησεν ἡγεμονεύσας ἔτη δύο πρὸς τοῖς εἴκοσι, καὶ τρεῖς ἡμέρας ἐπὶ μησὶν ἕξ.

ϛ΄. Ἀποδειχθεὶς δὲ Γάϊος Καῖσαρ, [n] ἀνίησί τε τῶν δεσμῶν τὸν Ἀγρίππαν, καὶ [o] τῆς Φιλίππου τετραρχίας, ἐτεθνήκει γὰρ οὗτος, καθίστησι βασιλέα. παραγενόμενος δὲ εἰς τὴν ἀρχὴν Ἀγρίππας, φθόνῳ τὰς Ἡρώδου τοῦ τετράρχου διήγειρεν ἐπιθυμίας. ἐνῆγε δὲ μάλιστα τοῦτον εἰς ἐλπίδα βασιλείας Ἡρωδιὰς ἡ γυνὴ, κατονειδίζουσα τὴν ἀργίαν, καὶ φαμένη παρὰ τὸ μὴ βούλεσθαι πλεῖν ἐπὶ Καίσαρα, στέρεσθαι μείζονος ἀρχῆς. ὅπου γὰρ Ἀγρίππαν ἐξ ἰδιώτου βασιλέα πεποίηκεν, [p] ἦπου γε ἂν ἐκεῖνον διαστήσειεν ἐκ τετράρχου; τούτοις ἀναπεισθεὶς Ἡρώδης, ἧκε πρὸς Γάϊον, ὑφ' οὗ τῆς πλεονεξίας ἐπιτιμᾶται φυγῇ εἰς [q] Ἱσπανίαν. [r] ἠκολούθησε γὰρ αὐτῷ κατήγορος Ἀγρίππας, ᾧ καὶ τὴν [s] τετραρχίαν τὴν ἐκείνου προσέθηκε Γάϊος. καὶ Ἡρώδης μὲν ἐν [t] Ἱσπανίᾳ, συμφυγούσης αὐτῷ καὶ τῆς γυναικὸς, τελευτᾷ.

[f] *Τῶν ἀνῃρημένων*] Abeſt a Reg.

[g] *Καὶ τούτῳ*] *Καὶ τούτῳ interea.* Sed non eſt ſtricte ſumendum (nec ita apud Hiſtoricos ſemper ſumitur) hoc enim contigit non ſtatim à facinore Pilati, ſed interjecto ut minimum octennio. Deſiderantur autem hoc loco plurima quæ ex *Ant.* XVIII. 4. 5. 6. 7. 8. petenda ſunt: nam eorum nulla poteſt eſſe tam conciſa narratio, quæ præſcriptos nobis limites non excedat. Dicendum tamen quod Herodes cum Agrippam aleret, id illi in Tyro una perpotanti exprobravit. Quare Agrippa relicto Herode ad Flaccum Syriæ præſidem confugit. Ex illius autem amicitia per Ariſtobulum fratrem deturbatus, Ptolemaidem ſe contulit; unde cum inopiam ſuam ſublevare aliter non poſſet in Italiam navigare decrevit. Romam denique venit anno antequam obiret Tiberius; & injuriæ veteris memor Herodem accuſare conſtituit, quod & poſtea Cajo imperante perfecit. Aldr. Interea verò Ox. Spanh.

[h] *Κατήγορος—Τιβέριον.*] Conf. *Ant.* lib. 18. cap. 7. §. 4. Spanh.

[i] *Καὶ μάλιστα*] Quæ res Cæſarem male habuit; nam Agrippam juſſerat non Cajum ſed Tiberium Gemellum colere. *Ant.* lib. 18. c. 7. §. 6. Aldr.

[k] *Τὸν Γερμανικοῦ παῖδα Γάϊον,*] Conf. *Ant.* lib. 18. c. 7. §. 5. Spanh.

[l] *Ἑστιῶν αὐτὸν,*] Cum in curru eſſent geſtati, *Ant.* lib. 18. c. 7. §. 6.

[m] *Αὐτὸς—μησὶν ἕξ*] Conf. *Ant.* lib. 18. c. 7. §. 10. ubi pro *μησὶν ἕξ* Zonaras, qui Joſephum ut ſolet, exſcribit, habet *ἑπτὰ μῆνας*, ſic, ut Dio lib. 58. p. 639. B. Philo in Flaccum p. 665. 666. Spanh.

[n] *Ἀνίησι—τὸν*] Agrippam Herodis nepotem vinculis quæ ei à Tiberio fuerant indita C. Caligulam liberaviſſe, & avi principatum ei reddidiſſe memorat *Dio*, LIX. p. 645. D. prætoriis ornamentis a Romano ſenatu honoratum, regno & tertia avitæ ditionis parte, quam Philippus patruus poſſederat, à Cajo donatum. *Philo* in *Flaccum* p. 665. 666. Aldr.

[o] *Τῆς—βασιλέα.*] Conf. *Ant.* lib. 18. c. 7. §. 10. Spanh.

[p] *Ἦπου γε*] *Lugd. Bat.* *Πῶς γε.*

[q] *Ἱσπανίαν.*] *Σπανίαν* *Big.* & *Gall.* & ſtatim *Σπανίᾳ.* *Lugdunum Galliæ* ejectum tradit *Ant.* lib. 19. c. 8. §. 2. Aut ideo dicendum *Joſephum* errorem ſuum poſtea emendaſſe; aut (cum *Scaligero* in *Animadverſ. Euſeb.*) primum in Galliam relegatum fuiſſe, deinde, ut longius a patria abeſſet, in *Hiſpaniam*. Huds. *Σπανίαν* *MS. Lipſ. Big.* Aliique. Non in *Hiſpaniam*, ſed *Lugdunum* relegatus *Herodes* *ἀρχ.* lib. 18. c. 8. §. 2. Verum *Herodem* in *Hiſpaniam* aufugiſſe, ibique mortuum dicit hoc loco. Zonaras p. 276. D. locum exilii omittit, propter eam, ut videtur, diverſitatem de eodem in his *Joſephi* operibus. Spanh.

[r] *Ἠκολούθησε*] Vide & *Ant.* lib. 18. c. 8. §. 2.

[s] *Τετραρχίαν τὴν ἐκείνου*] *Ant.* lib. 18. c. 7. § 10. *τὴν Φιλίππου μὲν τετραρχίας ἐκ τρίτου ἄρξας τῷ τετάρτῳ δὲ καὶ τὴν Ἡρώδου προσείληφεν.*

[t] *Ἱσπανίᾳ,*] *Σπανίᾳ* *Big. MS. Lipſ.* Spanh. *Hiſpaniam.* at in lib. de Antiqq. *Lugdunum* in *Galliam* miſſum ſcribit. Rel.

ΚΕΦ. ι'.

Γάϊος τοὺς ἀνδριάντας αὑτοῦ τῷ ναῷ ἐγκαθιδρύεσθαι κελεύει· καὶ τί εἰς τοῦτο Πετρώνιος.

[a] ΓΑΪΟΣ δὲ Καῖσαρ ἐπὶ τοσοῦτον ἐξύβρισεν εἰς τὴν τύχην, [b] ὥστε [c] Θεὸν μὲν αὑτὸν καὶ δοκεῖν, καὶ [d] βούλεσθαι καλεῖσθαι, τῶν τε εὐγενεστάτων ἀνδρῶν ἀκρωτηριάσαι τὴν πατρίδα. ἐκτεῖναι δὲ τὴν ἀσέβειαν καὶ ἐπὶ Ἰουδαίους. [e] Πετρώνιον γοῦν μετὰ στρατιᾶς ἐπὶ Ἱεροσολύμων ἔπεμψεν ἐγκαθιδρύσοντα τῷ ναῷ τοὺς ἀνδριάντας αὐτοῦ, προστάξας εἰ μὴ δέξοιντο Ἰουδαῖοι, τούς τε κωλύοντας ἀνελεῖν, καὶ πᾶν τὸ λοιπὸν ἔθνος ἐξανδραποδίσασθαι. Θεῷ δὲ ἄρα τῶν προσταγμάτων ἔμελε. καὶ Πετρώνιος μὲν, σὺν τρισὶ τάγμασι καὶ πολλοῖς ἐκ τῆς Συρίας συμμάχοις, εἰς τὴν Ἰουδαίαν ἤλαυνεν ἐκ τῆς Ἀντιοχίας. Ἰουδαίων δὲ οἱ μὲν ἠπίστουν ἔτι ταῖς τοῦ πολέμου φήμαις, οἱ δὲ πιστεύοντες ἦσαν ἐν ἀμηχάνῳ πρὸς τὴν ἄμυναν. ταχὺ δὲ ἐχώρει διὰ πάντων τὸ δέος. [f] ἤδη γὰρ ἦσαν [g] εἰς τὴν Πτολεμαΐδα τῆς στρατιᾶς.

β'. Πρόσεστι δ' ἡ πόλις αὕτη τῆς Γαλιλαίας παράλιος κατὰ τὸ μέγα πεδίον ἐκτισμένη. περιέχεται δὲ ὄρεσιν, ἐκ μὲν τοῦ πρὸς ἀνατολὴν κλίματος ἀπὸ σταδίων ἑξήκοντα, [h] τῷ τῆς Γαλιλαίας. ἀπὸ δὲ τοῦ μεσημβρινοῦ, τῷ Καρμήλῳ διέχοντι σταδίους ἑκατὸν εἴκοσι. τῷ δὲ ὑψηλοτάτῳ, κατ' ἄρκτον, [i] ὃ καλοῦσι Κλίμακα Τυρίων οἱ ἐπιχώριοι, καὶ τοῦτο δὲ σταδίους ἀφέστηκεν ἑκατόν. τοῦ δὲ ἄστεος ἀπὸ δύο σταδίων ὁ καλούμενος [k] Βήλεος ποταμὸς παραρρεῖ παντάπασιν ὀλίγος, [l] παρ' ᾧ τὸ [m] Μέμνονος μνημεῖόν ἐστιν, ἔχον ἐγγὺς αὐτοῦ τόπον [n] ἑκατοντάπηχυν θαύματος ἄξιον. κυκλοτερὴς μὲν γάρ ἐστι καὶ κοῖλος, [o] ἀναδίδωσι δὲ τὴν ὑαλίνην ψάμμον, ἣν ὅταν ἐκκενώσῃ πολλὰ πλοῖα προσχόντα, πάλιν [p] ἀναπληροῦται τὸ χωρίον, κατασυρόντων μὲν ὥσπερ ἐπίτηδες τότε τῶν ἀνέμων εἰς αὐτὸ τὴν ἔξωθεν ἀργὴν ψάμμον, τοῦ δὲ [q] μετάλλου πᾶσαν εὐθέως [r] μεταβάλλοντος εἰς ὕαλον. θαυμασιώτερον [s] τοῦτό μοι [t] δοκεῖ, τὸ τὴν ὑπερχυθεῖσαν ὕαλον ἐκ τοῦ τόπου πάλιν γίνεσθαι ψάμμον εἰκαίαν. τὸ μὲν οὖν χωρίον τοῦτο τοιαύτην εἴληφε φύσιν.

γ'. Ἰουδαῖοι δὲ, μετὰ γυναικῶν καὶ τέκνων ἀθροισθέντες

CAP. X. IX.

Cajus imaginem suam Hieroſolymis in templo collocari poſtulat. Quid ad eam rem Petronius.

CAjus autem Cæſar adeo inſolenter abuſus eſt fortuna, ut ſe quidem Deum eſſe putaret, atque ita appellari vellet, patriamque ſuam nobiliſſimorum virorum cæde truncaret; in Judæam vero impietate ſua graſſaretur. Itaque cum exercitu Petronium miſit Hieroſolyma, ſtatuas ejus in templo collocaturum, dato ei in mandatis, ſi eas locari non ſinerent, ut qui huic rei adverſarentur omnes interficeret, & quotquot reliqui eſſent ex gente univerſos in captivitatem abduceret. Deo autem curæ erant iſtiuſmodi mandata. Et Petronius quidem cum tribus legionibus & multis è Syria auxiliaribus ex Antiochia Judæam ire contendebat. Judæorum vero quidam fidem non habebant famæ bellum nuncianti, qui vero credebant, in ſumma erant conſilii inopia de ſui defenſione. Celeriter autem omnes occupabat metus. nam jam Ptolomaïdem pervenerat exercitus.

Caji inſolentia & crudelitas. Ibid.

Cajus Petronium mittit Hieroſolyma, ut effigiem ejus in templo collocaret. Antiq. l. 18. c. 9. §. 2.

2. Adjacet hæc urbs Galilææ, ad mare ſita, & in magno campo exſtructa. Circundatur autem montibus, ad plagam quidem orientalem * monte Galilææ, inde remoto ſtadia ſexaginta; à meridionali vero Carmelo, qui *ab urbe* diſtat ſtadiis centum & viginti: à ſeptentrionali autem monte altiſſimo, quem Scalam Tyriorum vocant indigenæ, atque hic *ab ea* centum ſtadiis diſtat. Duorum ſtadiorum intervallo ab urbe præterlabitur fluvius exiguus omnino, qui Bellius appellatur, ad quem monumentum eſt Memnonis, ſibi vicinum habens locum centum cubitorum admiratione dignum. Eſt enim rotundus & cavus, & egerit arenam vitriariam, quam poſtquam exhauſerint multæ naves appellentes, iterum impletur locus, ventis quaſi de induſtria eò aliunde devehentibus infectam arenam; fodinaque ſtatim univerſam *quam acceperit* in vitrum mutante, id mihi videri mirabilius, quod quicquid vitri inde effluit denuo convertatur in vulgarem arenam. Et locus quidem iſte ita à natura factus eſt.

Ptolemaïdis deſcriptio.

3. Judæi autem, cum uxoribus & liberis in campum

Judæi Ptolemaïdem

[a] Γαΐος δὲ Καῖσαρ] Hæc narrantur diligentius *Ant.* XVIII. 10. & adhuc accuratius apud Philonem περὶ πρεσβ. p. 702. & ſeqq. Non recte *Tacitus* in *Hiſt.* V. 9. Sub Tiberio (inquit) quies: dein juſſi a C. Cæſare effigiem ejus in templo locare, *arma potius ſumpſere*, quem motum Cæſaris mors diremit. ALDR.

[b] Ὥστε] Conf. *Ant.* lib. 18. c. 8. §. 2. SPANH.

[c] Θεὸν] *Reſſ.* Καὶ Θεὸν.

[d] Βούλεσθαι] *Reſſ.* Βουλεύεσθαι.

[e] Πετρώνιον] *Petronius Syriæ* Legatus poſt *Vitellium*, nempe *Syria* inter Provincias *Cæſaris*, ad quas mittebantur Legati ejuſdem, ſeu Legati Pro-prætores Πρεσβευταὶ Ἀντιστράτηγοι. Conf. *Ant.* lib. 18. c. 9. §. 2. SPANH.

[f] Ἤδη γὰρ ἦσαν] *Cocceius* in ora Codicis mei ἀπαιτήσων pronunciat, vel illud γὰρ eſſe delendum. Ego neutrum cenſeo, verum elegantiæ cauſſâ hic redundare, ſicuti inferius c. 12. §. 2. in fine. HAV.

[g] Εἰς τὴν Πτολεμαΐδα] *Lugd. Bat.* Ἐν τῇ Πτολεμαΐδι.

[h] Τῷ τῆς] *Lugd. Bat.* Τοῦ.

[i] Ὃ καλοῦσι — ἐπιχώριοι,] Conf. *Ant.* lib. 13. cap. 5. §. 4. SPANH.

[k] Βήλεος] Βήλαιος *Big.* & *Rhed.* Verum *Stephanus* in Ἄκη, nec non *Plinius Tacitusque* Belum vocant. *Plin.* V. 19. Rivus Pigada ſive Belus vitri fertiles arenas parvo litori miſcens. Ipſe è palude Cendevia, à radicibus Carmeli profluit. Juxta colonia Claudii Cæſaris Ptolemais, quæ quondam Ace. Arenæ hujus vitriariæ meminit, etſi Belum non nominet, *Strabo* in lib. 16. p. 758. A. De ea copioſe *Plinius*, XXXVI. 26. ALDR. Βῆλος *Steph.* in Ἄκη. *Belus Tacit.* *H.* 1. 11. & *Plin.* lib. 5. c. 19. *Strabo* lib. 15. p. 728. A. Περὶ Πάλτον τῆς Συρίας παρὰ Βαδᾶν ποταμόν. ubi pro Βαδᾶν l. Βῆλον vel Βήλεον ex hoc loco reponendum. Vid. Not. OXON. SPANH.

[l] Παρ' ᾧ] Παρ' ὃ *Gall.*

[m] Μέμνονος μνημεῖόν ἐστιν,] Quod olim variis in locis oſtendebatur. Præſertim tumulus juxta Ilium celebris conflictu avium, quas idcirco Memnonidas vocant. Eum *Strabo* collocat ὑπὲρ τῆς ἐκβολῆς Αἰσήπου. lib. 13. p. 587. B. Idem in libro XV. p. 728. A. autore *Simonide* ſepultum Memnonem narrat περὶ Πάλτον τῆς Συρίας παρὰ Βαδᾶν ποταμόν. quanquam aliter *Diodorus Siculus* II. p. 79. Scio Paltum eſſe Syriæ civitatem; ſed flumen Badam vix alias nominari puto; & ſi *Joſephum* ſequimur, pro Palto & Bada Ptolemaidem & Belum reponemus. ALDR.

[n] Ἑκατοντάπηχυν] *Lugd. Bat.* Ἑκατοντάπηχυ.

[o] Ἀναδίδωσι — ψάμμον,] *Tacitus* in *Hiſt.* V. 7. Belus amnis Judaico mari illabitur, circa cujus os collectæ arenæ admixto nitro in vitrum excoquuntur, modicum id litus, ſed egerentibus inexhauſtum. *Plinius* in N. H. XXXVI. 26. Quingentorum eſt paſſuum non amplius litoris ſpatium, idque tantum per multa ſecula gignendo fuit vitro. ALDR. *Lugd. Bat.* Ὑαλικὴν. *Tacitus Hiſtor.* V. c. VII. *Plin.* XXXVI. 26. SPANH.

[p] Ἀναπληροῦται] *Lugd. Bat.* Ἀναπληροῦται.

[q] Μετάλλου] Ita cum *Big.* (*Lugd. Bat.*) & *Bod.* μετάλλου in *Editis Aliiſque*. HUDS. Μετάλλου OX. SPANH.

[r] Μεταβαλλόντος] *Al.* μεταβαλλομένου. HUDS. Μεταβαλλομένου vel μεταβαλλόμενον OX. SPANH.

[s] Τοῦτό μοι] Τοῦτο ſolus *Rhed.*

[t] Δοκεῖ,] Δοκεῖν in nonnullis *MSS.*

* *Ant.*, montana parte Galilææ.

ominus & ſupplicant Petronio. Ibid.

pum juxta Ptolemaïdem congregati Petronio ſupplicabant, inprimis pro patriis legibus, ac deinde pro ſeipſis. Ille vero multitudine eorumque precibus nonnihil flexus exercitum quidem & ſtatuas in Ptolemaïde relinquit; in Galilæam autem profectus,

Petronius in Tiberiadem populum convocat. Ibid.

cum populum convocaſſet & nobiliores quoſque in Tiberiadem, verbis aliquam multis & Romanorum potentiam exponebat & Cæſaris minas, prætereaque oſtendebat quàm improba eſſet eorum petitio & abſurda. Nam cum gentes omnes illorum imperio ſubjectæ ſuis in urbibus inter reliquos deos imagines etiam Cæſaris locaviſſent, ut ſoli Judæi iſtud facere recuſarent, haud longe à defectione abeſſe, eaque cum contumelia juncta.

Quænam Judæi pro ſe allegant.

4. Cum autem illi leges moreſque patrios pro ſe allegaſſent, quodque nec Dei ſimulachrum ullum, nec hominis quidem, aut in templo aut in loco aliquo regionis profano fas ſibi eſſet locare:

Petronii reſponſum ad Judæos. Ant. l. 18. c. 9. §. 2.

hæc illorum verba excipiens Petronius reſpondens, „ ſed & mihi ſane, dicebat, ſervanda eſt mei domi„ ni lex: nam ſi contra eam fecero, & vobis peper„ cero, jure merito peribo. Vos autem oppugnatum „ ibit ille qui me miſit, non ego: nam & ipſe pari„ ter ac vos ejus poteſtati ſubditus ſum." Ad hæc univerſa multitudo clamabat, „ ſe ad quodcunque „ patiendum pro lege paratos eſſe." Cum autem clamorem illorum ſedaſſet Petronius, ajebat, „ num adverſus Cæſarem pugnare parati eſtis?" Cui Judæi dicebant, „ ſe pro Cæſare quidem & populo „ Romano bis quotidie victimas immolare. At ſi „ pro arbitrio velit ſtatuas collocare, debere eum „ totam Judæorum gentem prius immolare: ſe „ quippe cum liberis & uxoribus libenter præbere „ jugulantibus cervices." Ad hæc Petronium ſubiit admiratio ſimulque miſeratio eorum, qui tam inſuperabili eſſent religione, & ad mortem oppetendam fidenter adeo parati. Et tunc quidem rebus infectis dimiſſi ſunt.

Sortem Judæorum miſeretur. Ant. l. 18. c. 9. §. 5.

5. Sequentibus autem diebus cum primores privatim congregaſſet, populumque publice colligeret, nunc quidem obſecrabat, interdum vero *ut quieſcerent* monebat, & præter cætera minis utebatur, & Romanorum vires amplificans, & Caji indignationem, inſuper & ſuam qua premebatur neceſſitatem. Cum autem illi, iſtis omnibus ab eo tentatis, nihil de ſua ſententia decederent, ubi videbat regionem eò redactam iri ut non ſereretur (nam ſeminandi tempore per dies quinquaginta otioſe *in urbe* morabatur Judæorum plebs) ipſis ad extremum convocatis, cum dixiſſet, „ ſibi magis ſub„ eundum eſſe periculum *quam ut hoc fieret*, aut „ enim, ſi Dei auxilio Cæſarem placavero, libenter „ vobiſcum conſervabor, aut illo *in ultionem* irri„ tato, pro tanta multitudine animam meam ala„ criter impendam," poſtea populum dimiſit, fauſta omnia ipſi precantem, aſſumptoque exercitu ex Ptolemaïde reverſus eſt Antiochiam. Illinc mox

Literas de iis ad Cajum mittit. Ant. l. 18. c. 9. § 6.

literas ad Cæſarem mittebat, quibus eum certiorem faceret, & de ſua in Judæam irruptione, & de populi ſupplicatione; quodque, niſi vellet regionem una cum hominibus *eam incolentibus* perdere, illis permittendum legem ſuam ſervare, & ab ipſo remittendum aliquid de eo quod imperaverat. Hiſce literis non admodum moderate reſpondit Cajus, mortem Petronio minitans, quod in mandatis ſuis

Quibus acerbe reſpondet Cajus, & paulo

εἰς τὸ πεδίον τὸ πρὸς Πτολεμαΐδα, καθικέτευον τὸν Πετρώνιον, ὑπὲρ τῶν πατρίων νόμων πρῶτον, ἔπειτα ὑπὲρ ἑαυτῶν. ὁ δὲ, πρός τε τὸ πλῆθος καὶ τὰς δεήσεις ἐνδοὺς, τὴν μὲν στρατιὰν καὶ τοὺς ἀνδριάντας [u] ἐν Πτολεμαΐδι καταλείπει. προελθὼν δὲ εἰς τὴν Γαλιλαίαν, καὶ συγκαλέσας τὸ πλῆθος, καὶ τοὺς γνωρίμους πάντας εἰς τὴν Τιβεριάδα, τήν τε Ῥωμαίων διεξῄει δύναμιν, καὶ τὰς Καίσαρος ἀπειλὰς, ἔτι δὲ καὶ τὴν ἀξίωσιν ἀπέφαινεν [x] ἀγνώμονα. πάντων γὰρ τῶν ὑποτεταγμένων ἐθνῶν κατὰ πόλιν συγκαθιδρυκέναι τοῖς ἄλλοις θεοῖς καὶ τὰς Καίσαρος εἰκόνας, τὸ μόνους ἐκείνους ἀντιτάσσεσθαι πρὸς τοῦτο σχεδὸν ἀφισταμένων εἶναι καὶ [y] μετ' ὕβρεως.

δ'. Τῶν δὲ τὸν νόμον καὶ τὸ πάτριον ἔθος προτεινομένων, καὶ [z] ὡς οὐδὲ Θεοῦ τι δείκηλον, οὐχ ὅπως ἀνδρὸς, οὐ κατὰ τὸν ναὸν μόνον, ἀλλ' οὐδὲ ἐν εἰκαίῳ τινὶ τόπῳ τῆς χώρας θέσθαι θεμιτὸν εἴη, ὑπολαβὼν ὁ Πετρώνιος, „ ἀλλὰ μὴν κἀμοὶ φυλακτέος ὁ τοὐμοῦ „ δεσπότου νόμος, ἔφη· [a] παραβὰς γὰρ αὐτὸν, καὶ φεισά„ μενος ὑμῶν, ἀπολοῦμαι δικαίως. πολεμήσει δὲ ὑμᾶς „ ὁ πέμψας ἐμὲ, οὐκ ἐγώ· καὶ γὰρ αὐτὸς ὥσπερ ὑμεῖς „ ἐπιτάσσομαι." πρὸς ταῦτα τὸ πλῆθος πάντ' ἐβόα, „ πρὸ τοῦ νόμου πάσχειν ἑτοίμως ἔχειν." καταστείλας δὲ ὁ Πετρώνιος αὐτῶν τὴν βοὴν, „ πολεμήσετε, „ εἶπεν, ἄρα Καίσαρι"; καὶ Ἰουδαῖοι, „ περὶ μὲν „ Καίσαρος καὶ τοῦ δήμου τῶν Ῥωμαίων δὶς τῆς ἡμέρας „ θύειν, ἔφασαν. εἰ δὲ βούλεται τὰς εἰκόνας ἐγκαθι„ δρύειν, πρότερον αὐτὸν δεῖν ἅπαν τὸ Ἰουδαίων ἔθνος „ προθύσασθαι· παρέχειν δὲ σφᾶς αὐτοὺς ἑτοίμους „ εἰς σφαγὴν ἅμα τέκνοις καὶ γυναιξίν." ἐπὶ τούτοις θαῦμα καὶ οἶκτος εἰσῄει τὸν Πετρώνιον, τῆς τε ἀνυπερβλήτου θρησκείας τῶν ἀνδρῶν, καὶ τοῦ πρὸς θάνατον ἑτοίμου [b] παραστήματος. καὶ τότε μὲν ἄπρακτοι διελύθησαν.

ε'. Ταῖς δ' ἑξῆς, [c] ἀθροίσας τε τοὺς δυνατοὺς κατ' ἰδίαν, καὶ τὸ πλῆθος ἐν κοινῷ συλλέγων, ποτὲ μὲν παρεκάλει, ποτὲ δὲ συνεβούλευεν, τὸ μέντοι πλέον διηπείλει, τήν τε Ῥωμαίων ἐπανατεινόμενος ἰσχὺν, καὶ τοὺς Γαΐου θυμοὺς, τήν τε ἰδίαν πρὸς τούτοις ἀνάγκην. πρὸς δὲ μηδεμίαν πεῖραν ἐνδιδόντων, ὡς ἑώρα καὶ τὴν χώραν κινδυνεύουσαν ἄσπορον μεῖναι, κατὰ γὰρ ὥραν σπόρου πεντήκοντα ἡμέρας [d] ἀργὰ [e] διέτριβεν αὐτῷ τὰ πλήθη, τελευταῖον ἀθροίσας αὐτοὺς, „ καὶ παρακινδυνευτέον [f] ἐμοὶ μᾶλλον εἰπὼν, „ ἢ γὰρ, τοῦ Θεοῦ συνεργοῦντος, πείσας Καίσαρα, „ σωθήσομαι μεθ' ὑμῶν ἡδέως, ἢ παροξυνθέντος, „ ὑπὲρ τοσούτων ἑτοίμως ἐπιδώσω τὴν ἐμαυτοῦ ψυ„ χήν," διαφῆκε τὸ πλῆθος, πολλὰ κατευχόμενον [g] αὐτῷ, καὶ παραλαβὼν τὴν στρατιὰν ἐκ τῆς Πτολεμαΐδος ἐπέστρεψεν εἰς Ἀντιόχειαν. ἔνθεν εὐθέως [h] ἐπέστελλε Καίσαρι, τήν τε ἐμβολὴν τὴν εἰς Ἰουδαίαν ἑαυτοῦ, καὶ τὰς τοῦ ἔθνους ἱκεσίας, ὅτι τε εἰ μὴ βούλοιτο πρὸς τοῖς ἀνδράσι καὶ τὴν χώραν ἀπολέσαι, [i] δέοι φυλάττειν τε αὐτοὺς τὸν νόμον, καὶ [k] παριέναι τὸ πρόσταγμα. ταύταις ταῖς ἐπιστολαῖς οὐ σφόδρα μετρίως Γάϊος ἀντέγραψεν, ἀπειλῶν Πετρωνίῳ θάνατον, ὅτι τῶν προσταγμάτων αὐτοῦ βραδὺς ὑπηρέτης ἐγένετο. ἀλλὰ τοὺς μὲν τούτων γραμματοφό-

u Ἐν Πτολεμαΐδι] *Roſſ.* Εἰς Πτολεμαΐδα.
x Ἀγνώμονα.] Improba Ox. Spanh.
y Μεθ' ὕβρεως.] Μετὰ ὕβρ. Ox. Spanh. Ita quoque *Roſſ.* neque ineptior ſenſus erit. Hav.
z Ὡς—εἴη,] Conf. ſupr. lib. 1. c. 33. §. 2. Spanh.
a Παρ—φεισάμενος.] De his Philo leg. ad Caj. p. 1036. E. & 1014. E. Judæi bis quotidie pro ſalute Cæſaris & Pop. R. ſacrificant. Quando omiſſa infra c. 17. §. 2. Spanh.
b Παραστήματος.] Conf. ſup. lib. 1. c. 2. §. 4. Spanh.
c Ἀθροίσας] Ἀθροίζων *Big.* Spanh.

d Ἀργὰ] Ita cum MSS. omnibus edidit Cl. *Aldrichius* antea erat ἀργὰς. Huds. Ἀργὰ omnes MSS. Ox. Spanh.
e Διέτριβεν] Προσδιέτριβεν *Bod. Roſſ.* & *Voſſ.* Huds. Προσδιέτριβον *Bod. Voſſ.* Ox. & *MS. Lipſ.* Spanh.
f Ἐμοὶ] *Roſſ.* ἐπὶ pro ἐμοὶ.
g Αὐτῷ] In Marg. *Lugd. Bat.* Αὐτοῦ.
h Ἐπέστελλε Καίσαρι,] Conf. *Ant.* lib. 18. c. 9. §. 4. Spanh.
i Δέοι—αὐτοὺς] *Lugd. Bat.* Δέοι φ. τ. αὐτοῖς.
k Παριέναι] Sic edendum cenſui cum *Cod. Big.* prius erat παριέναι, quod miror alios admiſiſſe. Huds. Παριέναι *Big.* Spanh.

l Tuis

τοφόρους συνέβη χειμασθῆναι τρεῖς μῆνας ἐν τῇ θαλάσσῃ, τὸν δὲ Γαΐου θάνατον ἄλλοι καταγγέλλοντες εὔπλευσαν. ἔφθη γοῦν τὰς περὶ τούτου λαβεῖν Πετρώνιος ἐπιστολὰς, ἑπτὰ καὶ εἴκοσιν ἡμέρας, ἢ τὰς καθ' ἑαυτοῦ.

exſequendis tardus exſtitiſſet. Verum contigit, ut ii quidem qui Caji reſponſum perferebant tres menſes in alto tempeſtate jactarentur, alii vero Caji mortem nunciantes proſpere navigarent. Qua re fiebat ut Petronius ante ſeptem & viginti dies literas de eo, quam contra ſeipſum, acceperit.

poſt mortem. Antt. l. 18. c. 9. §. 8.

ΚΕΦ. ια'.

Περὶ Κλαυδίου ἀρχῆς, καὶ Ἀγρίππα βασιλείας. περὶ Ἀγρίππα καὶ Ἡρώδου τελευτῆς, οὕς τε παῖδας κατέλιπον.

[a] Γάϊος δὲ ἡγεμονεύσας ἔτη τρία καὶ μῆνας ὀκτὼ, καὶ δολοφονηθεὶς, ἁρπάζεται μὲν ὑπὸ τῶν ἐν Ῥώμῃ στρατευμάτων εἰς τὴν ἀρχὴν Κλαύδιος. ἡ δὲ σύγκλητος, ἐξηγουμένων τῶν ὑπάτων, [b] Σεντίου Σατουρνίνου καὶ Πομπωνίου Σεκούνδου, τρισὶ ταῖς συμμενούσαις σπείραις ἐπιτρέψασα φυλάττειν τὴν πόλιν, εἰς τὸ Καπιτώλιον ἠθροίσθη, καὶ διὰ τὴν ὠμότητα [c] τοῦ Γαΐου Κλαυδίῳ πολεμεῖν ἐψηφίζετο. καταστήσεσθαι γὰρ δι' ἀριστοκρατίας, ὥσπερ ἦν πάλαι διῳκεῖτο, τὴν ἀρχὴν, ἢ [d] κρίνειν ψήφῳ τὸν ἄξιον τῆς ἡγεμονίας.

β'. Συνέβη δὲ τηνικαῦτα προσεπιδημοῦντα τὸν Ἀγρίππαν, [e] τήν τε σύγκλητον καλοῦσαν εἰς συμβουλίαν πέμψαι, [f] καὶ Κλαύδιον ἐκ τῆς παρεμβολῆς, ὅπως πρὸς ἃ δέοι χρήσιμος [g] αὐτοῖς γένοιτο. κἀκεῖνος συνιδὼν τὸν ἤδη τῇ δυνάμει Καίσαρα, πρὸς Κλαύδιον ἄπεισιν. ὁ δὲ αὐτὸν πρεσβευτὴν πρὸς τὴν σύγκλητον ἀναπέμπει, δηλοῦντα τὴν αὐτοῦ προαίρεσιν, „ ὅτι „ πρῶτον μὲν ἄκων ὑπὸ τῶν στρατιωτῶν ἁρπαγείη, „ καὶ οὔτε τὴν ἐκείνων σπουδὴν ἐγκαταλιπεῖν δίκαιον, „ οὔτε ἀσφαλὲς τὴν αὐτοῦ τύχην κρίνοι· [h] καὶ γὰρ καὶ τὸ „ τυχεῖν τῆς ἡγεμονικῆς κλήσεως, ἐπικίνδυνον εἶναι. „ ἔπειτα ὅτι διοικήσοι τὴν ἀρχὴν, ὥσπερ ἀγαθὸς προ„στάτης, οὐχ ὡς τύραννος· ἀρκεῖσθαι γὰρ τῇ τιμῇ „ τῆς προσηγορίας, τὴν δ' ἐφ' ἑκάστῳ τῶν πραγμάτων „ βουλὴν πᾶσιν ἀποδώσειν. καὶ γὰρ εἰ μὴ φύσει μέτριος „ ἦν, ἱκανὸν ὑπόδειγμα σωφροσύνης αὐτῷ προκεῖσθαι „ τὸν Γαΐου θάνατον.

γ'. Ταῦτα ἀπήγγελλεν Ἀγρίππας. ἡ δὲ βουλὴ ἀπεκρίνατο, „ καὶ στρατῷ καὶ γνώμαις ἀγαθαῖς πε„ποιθυῖα δουλείαν ἑκούσιον οὐχ ὑπομένειν. “ [i] καὶ „ Κλαύδιος, ὡς ἤκουσε τὰ παρὰ τῆς βουλῆς, πάλιν ἔπεμψε τὸν Ἀγρίππαν ἀπαγγελοῦντα αὐτοῖς, „ ὅτι „ προδοῦναι μὲν τοὺς εἰς αὐτὸν [k] ὁμόσαντας οὐχ ὑπο„μένει, πολεμήσει δὲ ἄκων πρὸς οὓς ἥκιστα βούλοι„το· δεῖν μέντοι προαποδειχθῆναι τῷ πολέμῳ „ χωρίον ἔξω τῆς πόλεως. οὐ γὰρ ὅσιον, διὰ τὴν αὐ„τῶν κακοβουλίαν, ὁμοφύλῳ φόνῳ μιαίνεσθαι τὰ τε„μένη [l] πατρίδος. “ ὁ μὲν οὖν, ἀκούσας ταῦτα, τοῖς βουλευταῖς ἀπήγγειλεν.

CAP. XI.

De imperio Claudii; Agrippæ regno. De Agrippa & Herodis obitu; & quos uterque liberos reliquerit.

Cajo autem ex inſidiis occiſo, cum regnaſſet annos tres & * octo menſes, Claudius ad imperium *capeſſendum* rapitur ab exercitu qui Romæ erat. At ſenatus, cum referentibus conſulibus, Sentio Saturnino & Pomponio Secundo, cuſtodiam urbis mandaſſet tribus legionibus quæ ſecum manſerant, frequens in Capitolium coactus eſt, & propter Caji immanitatem bellum adverſus Claudium gerere decernebat. quippe quod aut ab optimatibus, uti olim factum eſt, regi voluerint, aut ſuffragio *aliquem* eligere, qui imperio dignus eſſet.

Claudius ad imperium rapitur à militibus. Antt. l. 19. c. 7. §. 1. ſeq. Senatus adverſatur Claudio. Antt. l. 19. c. 3. §. 3.

2. Tunc autem accidit, ut & Agrippam tum Romæ agentem ad conſulendum accerſiverit ſenatus, & è caſtris ad eum miſerit Claudius, ut ipſum in iis quæ ſibi eſſent opus adjuvaret. Atque ille, cum videret eum Cæſaris poteſtatem jam adeptum, ad Claudium ſe confert. Is vero ipſum illico legatum remittit, ut ſuam voluntatem *eis* exponeret: „ *nempe* ſe primo quidem in„vitum à militibus raptum fuiſſe, neque fas „ eſſe ut eorum erga ſe ſtudium dedereret, neque „ ſuam fortunam in tuto eſſe judicare: etenim „ ad imperium vocari periculoſum eſſe. deinde „ ſe res Romanas adminiſtraturum eſſe, non ty„ranni more, ſed principis benigni: ſe enim fore „ contentum appellationis honore, de ſingulis „ autem negotiis omnium rogaturum eſſe ſenten„tiam. nam etſi non natura factus eſſet ad mo„deſtiam, ſibi tamen abunde ad poteſtatem mo„derandam documento eſſe Caji mortem ob ocu„los poſitam.

Agrippam ad ſenatum mittit Claudius.

3. Iſta *ſenatui* nunciabat Agrippa. Reſpondit autem ſenatus, „ quod milite ſuo boniſque con„ſiliis freti nolint voluntariam ſubire ſervitutem. Et Claudius, ubi iſta à ſenatu accepit, rurſus miſit Agrippam eis nunciaturum, „ ſe quidem „ adduci non poſſe ut eos proderet. qui ſecum „ conjurarint; invitum autem adverſus eos pu„gnaturum eſſe, cum quibus pugnam inire mi„nime vellet: proinde extra civitatem eligendum „ eſſe locum ubi armis confligendum ſit. haud „ enim fas eſſe, ut ob prava illorum conſilia, ci„vili cæde patriæ fana fœdarentur “. Et ille quidem, iſtis auditis, eadem ſenatui nunciavit.

Rurſus ad ſenatum eundem mittit.

4. Poſtea

a Γάϊος—δολοφονηθεὶς,] De morte Caji prolixa eſt Hiſtoria in *Ant.* XIX. c. 1. ibidem. c. 2. Γάϊος μὲν δὴ τέταρτον ἐνιαυτὸν ἡγεμονεύσας Ῥωμαίων λείπουσιν δ', μηνῶν, l. 19. c. 2. §. 5. Imperavit autem Caligula triennio cum m. 10. d. 8. *Suet.* in *Cal.* c. 59. *Clem. Alex.* in *Strom.* 1. p. 340. A. vel potius m. 9. d. 28. *Dio.* lib. LIX. p. 663. C. *Aldr.* Verum *Ant. Pagi* contendit legendum hic, ἔτη γ. μῆνας ι. ἡμέρας η'. ut *Joſephum* cum *Suetonio* conciliet. Vide *Crit.* in *Baron.* ad A. C. 41. ¶ *Caſaubonum* ad *Suetom.* in *Calig.* c. 59. Huds. Conf. *Antt.* lib. 19. c. 1. §. 14. Spanh.

b Σεντίου Σατουρνίνου] Malè Σιλίου Σατ. *MS. Lipſ.* Spanh. Ita quoque *Coccej.* at *Roſſ.* Σεργίου Σατορνίλου *Lugd. Bat.* Ἀρείου, & ſuperſcriptum Ἀρριου, forte Σεργίου, inquit *Coccejus*. Sed ex Faſtis apparet nihil eſſe mutandum. Hav.

c Τοῦ Γαΐου] Τῷ Γαΐῳ *Lugd. Bat.*

d Κρίνειν] Forte αἱρεῖν Cocc.

e Τήν τε σύγκλητον] *Lugd. Bat.* Τὴν σύγκλητον.

f Καὶ Κλαύδιον] *Lugd. Bat.* Πρὸς Κλαύδιον.

g Αὐτοῖς] *Lugd. Bat.* Αὐτῷ.

h Καὶ γὰρ καὶ τὸ] *Roſſ.* Καὶ γὰρ τό.

i Καὶ Κλαύδιος,] Deſunt hæc in *Roſſ.* uſque ad ὑπομένει, ex ſimilitudine ultimæ vocis nato errore.

k Ὁμόσαντας] *Lugd. Bat.* Ὁμονοήσαντας.

l Πατρίδος.] Τῆς πατρίδος in pleriſque *MSS.*

* In *Rufini* exemplaribus, *ſex menſes.*

Senatus desertus à militibus. Antt. l. 19. c. 4. §. 4.

4. Poſtea vero unus è militibus, qui cum ſenatu erant, cum gladium eduxiſſet, clamavit, „ ô viri commilitones, quid paſſi ſumus, ut nobis in animo ſit fratres interimere, & propinquos Claudium ſequutos bello tentare, præſertim cum habeamus imperatorem nulli culpæ affinem, * tantaſque cum eis neceſſitudines contra quos armis decertaturi ſumus? “ Hæc ubi dixit, propere per mediam ivit curiam, omnes ſecum abducens milites. At patricii ſtatim ac deſerti eſſent valde de ſe metuebant: ac deinceps videntes haud ſibi tutam fore defectionem, pariter ac milites ad Claudium feſtinarunt. Eis autem ſtrictis gladiis pro muris occurrebant, quotquot fortunæ *Caji* ambitioſius adulabantur. atque contigiſſet ut diſcrimen adirent qui agmen ducebant, antequam de militum impetu quidquam reſciviſſet Cæſar, niſi Agrippa, cum ad ipſum accurriſſet, facinoris periculum ei indicaſſet; quódque ni cohiberet impetum *militum* in patritios furentium, perderet eos, per quos gloriæ eſt imperare, fieretque ſolitudinis rex.

Ad Claudium ſe conferunt. Ibid.

Agrippa ſuadet Claudio ut ſenatores, male tractatus à militibus, benigne exciperet. Antt. l. 19. c. 4. §. 5.

Id quod ei perſuadetur. Ibid.

5. Cum iſta audiiſſet Claudius, militum furorem reprimebat, & ſenatum in caſtra accipit, atque benigne eos alloquutus ſtatim cum illis egreditur, Deo immolaturus pro imperio gratiarum hoſtias. Et Agrippam protinus donabat regno paterno univerſo, præterea adjiciens etiam quas Auguſtus Herodi dederat, Trachonitidem & Auranitidem; & præter has aliud regnum, quod Lyſaniæ vocabatur. Et populo quidem donum edicto ſignificabat; ſenatui vero præcepit, ut donationem æreis tabulis inciſam in Capitolio collocarent. Quin & fratri ejus Herodi, qui & gener *ei* erat Berenice matrimonio junctus, dono dat Chalcidis regnum.

Claudii erga Agrippam liberalitas. Antt. l. 19. c. 5. §. 1.

Agrippa mœnia Hieroſolymis circundare ſatagit. Antt. l. 19. c. 7. §. 1.

6. Brevi autem, utpote ex tanto regno, divitiis affluebat Agrippa, atque pecunia ille non ad res exiguas abutebatur; ſed ejuſmodi mœnia cœpit Hieroſolymis circundare, ut, ſi abſoluta fuiſſent, expugnari à Romanis nunquam potuiſſent. Verum antequam opus ad altitudinem perductum eſſet, Cæſareæ deceſſit, cum annos quidem tres regnaſſet, prius vero tetrarchiis præfuiſſet tribus aliis annis. Filias quidem tres reliquit è Cypride natas, Berenicen, Mariamnen, Druſillam, ex eadem vero filium, *nomine* Agrippam. † Qui cum omnino teneræ eſſet ætatis,

Mors ejus & progenies. Antt. l. 19. c. 11. §. 2.

Regnum ejus in provinciam redactum.

δ'. [m] Μεταξὺ δὲ τῶν [n] μετὰ τῆς συγκλήτου στρατιωτῶν τις, σπασάμενος τὸ ξίφος, „ ἄνδρες, ἐβόησε, „ συστρατιῶται, τί παθόντες ἀδελφοκτονεῖν αἱρούμεθα, καὶ „ [o] κατὰ τῶν μετὰ Κλαυδίου συγγενῶν ὁρμᾷν, ἔχοντες μὲν „ αὐτοκράτορα μηδὲν [p] μεμφθῆναι δυνάμενον, τοσαῦτα „ δὲ δίκαια πρὸς οὓς μετὰ τῶν ὅπλων χωρεῖν μέλλομεν; “ ταῦτα εἰπὼν διὰ μέσης ὥρμησε τῆς βουλῆς πάντας τοὺς [q] στρατιώτας ἐφελκόμενος. οἱ δὲ εὐπατρίδαι παραχρῆμα μὲν πρὸς τὴν ἀπόλειψιν περιδεῶς ἔσχον. αὖθις δὲ ὡς [r] ἀποστροφὴ σωτήριος [s] οὐκ ἐφαίνετο, [t] τὴν τῶν στρατιωτῶν ὁδὸν ἠπείγοντο πρὸς Κλαύδιον. ὑπήντων δ' αὐτοῖς πρὸ τοῦ τείχους γυμνοῖς τοῖς ξίφεσιν, οἱ σφοδρότεροι κολακεύοντες τὴν τύχην. καὶ συνέβη κινδυνεῦσαι τοὺς προάγοντας, [t] πρὶν γνῶναι τὴν ὁρμὴν τῶν στρατιωτῶν Κλαύδιον, εἰ μὴ προσδραμὼν Ἀγρίππας αὐτῷ τὸ κινδύνευμα τῆς πράξεως ἐδήλωσεν ὅτι τε εἰ μὴ καθέξοι τὴν ὁρμὴν τῶν [u] ἐπὶ τοὺς εὐπατρίδας λελυσσηκότων, ἀπολέσας δι' οὓς τὸ κρατεῖν [x] ἐστὶ περίοπτον, ἐρημίας ἔσοιτο βασιλεύς.

ε'. Ταῦτα ἀκούσας Κλαύδιος, ἐπέσχε τὰς ὁρμὰς τοῦ στρατιωτικοῦ, προσδέχεταί τε τὴν σύγκλητον εἰς τὸ στρατόπεδον, καὶ φιλοφρονησάμενος ἔξεισι σὺν αὐτοῖς αὐτίκα, θύσων τῷ Θεῷ τὰ περὶ τῆς ἡγεμονίας χαριστήρια. [y] καὶ τὸν Ἀγρίππαν εὐθέως [z] ἐδωρεῖτο τῇ πατρῴᾳ βασιλείᾳ πάσῃ, προστιθεὶς ἔξωθεν καὶ τὰς ὑπ' Αὐγούστου δοθείσας Ἡρώδῃ, Τραχωνῖτιν καὶ Αὐρανῖτιν, χωρὶς δὲ τούτων ἑτέραν βασιλείαν τὴν Λυσανίου καλουμένην. καὶ τῷ μὲν δήμῳ [a] διατάγματι τὴν δωρεὰν ἐδήλου, τοῖς ἄρχουσι δὲ προσέταξεν, ἐγχαράξαντας [b] δέλτοις χαλκαῖς τὴν δόσιν εἰς τὸ [c] Καπιτώλιον ἀναθεῖναι. [d] δωρεῖται δὲ αὐτοῦ καὶ τὸν ἀδελφὸν Ἡρώδην, ὁ δὲ αὐτὸς καὶ γαμβρὸς ἦν Βερνίκῃ συνοικῶν, [e] βασιλείᾳ [f] τῇ Χαλκίδι.

ς'. Ταχέως δὲ, ὡς ἂν ἐκ τοσαύτης ἀρχῆς, πλοῦτος Ἀγρίππᾳ προσέῤῥει, καὶ τοῖς χρήμασιν αὐτὸς οὐκ [g] εἰς μικρὰ κατεχρήσατο· τηλικοῦτον δὲ περιβάλλειν ἤρξατο τοῖς Ἱεροσολύμοις τεῖχος, ἡλίκον ἂν τελεσθὲν, ἀνήνυτον τὴν ἐν Ῥωμαίοις ἐποίησε πολιορκίαν. [h] ἀλλ' ἔφθη πρὶν ὑψῶσαι τὸ ἔργον, [i] τελευτήσας ἐν Καισαρείᾳ, βεβασιλευκὼς μὲν [k] ἔτη τρία, πρότερον δὲ τῶν τετραρχιῶν [l] τρισὶν [m] ἑτέροις ἔτεσιν ἀφηγησάμενος. καταλείπει δὲ τρεῖς μὲν θυγατέρας, ἐκ Κύπρου γεγεννημένας, Βερνίκην, Μαριάμμην, [n] Δρούσιλλαν· υἱὸν δὲ ἐκ τῆς αὐτῆς, Ἀγρίππαν. οὗ [o] παντάπασιν ὄντος νηπίου, πάλιν τὰς βα-

m Μεταξὺ δὲ] Notandum hic μεταξὺ accipi pro poſtea aut paulo poſt. quo modo *Act.* c. 13. v. 42. εἰς τὸ μεταξὺ σάββατον *in ſequens ſabbatum*, vel, *in ſequenti ſabbato*. & alibi apud *Joſephum*, τῶν μεταξὺ τούτων βασιλέων *aliorum qui iſtos ſequuti ſunt regum*. Vide L. *Capellum* in *Spicileg.* ad *Act.* c. 13. v. 43. p. 77.

n Μετὰ τῆς συγκλήτου] Μετ. τ. συγκλ. deſunt in *Bod.* Spanh.

o Κατὰ τῶν μετὰ] *Lugd. Bat.* Μετὰ τῶν.

p Μεμφθῆναι δυνάμενον,] Μεμφθῆναι *Gen.* Μεμφθέντα *Baſil.* & *Bod.* Ox. Spanh. In *Roſt.* nihil niſi μεμ deeſt.

q Στρατιώτας ἐφελκόμενος.] Συστρατιώτας *Bamb.* & *Lugd. Bat.*

r Ἀποστροφὴ σωτήριος] *Coiſlin.* & *Lugd. Bat.* Ἀποστροφὴς σωτηρίου.

s Οὐ καθεφαίνετο,] *Roſt.* delet οὐ.

t Πρὶν—Κλαύδιον,] Deſunt in *Roſt.*

u Ἐπὶ] *Lugd. Bat.* Ὡς ἐπὶ.

x Ἐστὶ περίοπτον,] Ita *Raſ.* cum pleriſque MSS. in cæteris ἐστὶ περίοπτον.

y Καὶ τὸν Ἀγρίππαν] Vide *Dionem* in lib. LX. p. 670. B. Confer etiam *Antt.* XIX. c. 5. §. 1. & c. 8. §. 2. & memineris quod Agrippæ regnum confirmavit Claudius auxitque. Donaverat illi Cajus Philippi & Herodis Tetrarchias; adjecit Claudius Archelai ethnarchiam & Abilen. Ad Philippi Tetrarchiam ſed non ad Judææ regnum ſpectabant Trachonitis & Auranitis; quas Herodes M. obtinuerat, non ut regni Judaici partes, ſed Auguſti beneficio adjectas. Aldr.

z Ἐδωρεῖτο—πάσῃ,] Agrippæ Regnum Herodi integrum à Claudio datum Conf. *Antt.* lib. 19. c. 5. §. 1. & Dio Caſſ. l. LX. p. 670. E. Spanh.

a Διατάγματι] Διαγράμματι *Antt.* lib. 19. c. 5. §. 1. Spanh.

b Δέλτοις] *Roſt.* δέλτοι.

c Καπιτώλιον ἀναθεῖναι.] *Al.* Καπετώλιον.

d Δωρεῖται—συνοικῶν.] Herodes Agrippæ frater, Rex Chalcidis; cui nupſit Berenice fratris Agrippæ filia. Conf. *Antt.* 19. c. 5. §. 1. Spanh.

e Βασιλείᾳ] Regno Ox. Spanh.

f Τῇ Χαλκίδι.] *Roſt.* Τῆς Χαλκίδος.

g Εἰς μικρὰ] Ita lego ex *Rufino*, & *Coiſlin.* & *Lugd. Bat.* qui vertit, *pecunia non ille in rebus exiguis abutebatur.* antea erat εἰς μακρὰν, & mox τηλικοῦτον δὲ π. Huds. Pro εἰς μακρὰν *Gen. Rufin.* εἰς μικρὰ. Ox. Spanh.

h Ἀλλ' ἔφθη] Hoc quidem verum; ſed illud opus alia de cauſa interruptum eſt: nam admonitus à Marſo Claudius ad Agrippam ſcripſit ne procederet. *Antt.* XIX. 7. §. β'. Aldr.

i Τελευτήσας ἐν Καισαρείᾳ.] Conf. *Antt.* lib. 19. c. 8. §. 2. Spanh.

k Ἔτη τρία,] Hoc eſt, 3+ nam annum regni tertium compleverat, antequam iret Cæſaream, in qua deceſſit. *Id.*

l Τρισὶν] Iterum 3+, ſeu potius ex *Antt.* lib. 19. c. 8. §. 2. τετάρτας, τέταρσι vel τέτταρσι, ſive 4—, quod ſane malim quia τετραρχιῶν dicit. Nam Agrippa imperante Cajo tribus annis Philippi Tetrarchiæ præfuit, quarto Herodis; ſed non toto: quoniam nec ipſe Cajus quadriennium integrum imperavit. Aldr.

m Ἑτέροις] Abeſt a *Lugd. Bat.*

n Δρούσιλλαν.] Bis in *Lugd. Bat.* repetitur.

* Et ad quem cum juſtis magis allegationibus, quam cum armis egredi debeamus, *Ruf.*

† Qui cum admodum parvulus eſſet, *Ruf.*

o Παντάπασιν ὄντος νηπίου,] Nempe annos 17 nato *Antt.* lib. 19. c. 9. §. 1. Notatu dignum eſt quod *ibid.* dicitur πάνυ

βασιλείας Κλαύδιος [p] ἐπαρχίαν ποιήσας ἐπιτρόπους πέμπει [q] Κούσπιον Φάδον, ἔπειτα Τιβέριον Ἀλέξανδρον, οἳ μηδὲν παρακινοῦντες τῶν πατρίων ἐθῶν, ἐν εἰρήνῃ τὸ ἔθνος διεφύλαξαν. μετὰ ταῦτα καὶ [r] ὁ [s] βασιλεύων τῆς Χαλκίδος Ἡρώδης [t] τελευτᾷ, καταλιπὼν ἐκ μὲν τῆς ἀδελφιδῆς Βερνίκης δύο παῖδας, Βερνικιανόν τε καὶ Ὑρκανόν. ἐκ δὲ τῆς προτέρας Μαριάμμης, Ἀριστόβουλον. ἐτεθνήκει δὲ αὐτῷ καὶ ἕτερος [v] ἀδελφὸς Ἀριστόβουλος ἰδιώτης, καταλιπὼν [x] Ἰωτάπην θυγατέρα. οὗτοι μὲν οὖν ἦσαν, ὡς προεῖπον, Ἀριστοβούλου τοῦ Ἡρώδου παῖδες. Ἀριστόβουλος δὲ καὶ Ἀλέξανδρος ἐκ Μαριάμμης Ἡρώδῃ [y] ἐγεγόνεισαν, οὓς ὁ πατὴρ ἀνεῖλεν. [z] ἡ δὲ Ἀλεξάνδρου γενεὰ [a] τῆς μεγάλης Ἀρμενίας ἐβασίλευσεν.

Claudius iterum regna in provinciam redegit, & procuratorem miſit * Cuſpium Fadum, ac deinde Tiberium Alexandrum: qui, nihil de patriis inſtitutis immutantes, gentem in pace conſervarunt. Poſt hæc vero & Herodes, qui regnabat in Chalcide, deceſſit, relinquens ex fratris quidem filia Berenice filios duos, Berenicianum & Hyrcanum; ex priore autem *uxore* Mariamne, Ariſtobulum. Alius quoque frater ejus Ariſtobulus diem obierat privatus, relicta filia Jotapa. Et hi quidem erant (ut jam ante dixi) Ariſtobuli, Herodis filii, liberi. Ariſtobulum autem & Alexandrum ex Mariamne ſuſceperat Herodes, quos pater occidit. Verum poſteri Alexandri in Armenia majori regnarunt.

Cuſpius Fadus & Tiberius Alexander procuratores. Antt. l. 20. c. 1. §. 1.

Herodis Chalcidis regis mors & liberi.

ΚΕΦ. ιβ'.

CAP. XII.

XI.

Πολλοὶ θόρυβοι ἐπὶ Κουμάνου, οὓς ἔπαυσε Κουαδρᾶτος. Φῆλιξ Ἰουδαίας ἐπίτροπος. Ἀγρίππας ἐκ Χαλκίδος εἰς μείζονα βασιλείαν μετάγεται.

Tumultus varii ſub Cumano, quos Quadratus comprimit. Felix Judææ procurator. Agrippa Chalcidem majore regno permutat.

[a] Μετὰ δὲ τὴν Ἡρώδου τελευτήν, [b] ὃς ἦρξε τῆς Χαλκίδος, [c] καθίστησι Κλαύδιος εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ θείου [d] τὸν Ἀγρίππαν υἱὸν Ἀγρίππα. τῆς δὲ ἄλλης ἐπαρχίας διαδέχεται τὴν ἐπιτροπὴν ἀπὸ Ἀλεξάνδρου [e] Κουμανός, ἐφ' οὗ θόρυβοί τε ἤρξαντο, καὶ φθορὰ πάλιν Ἰουδαίων ἐγένετο. συνεληλυθότος γὰρ τοῦ πλήθους [f] ἐπὶ τὴν ἑορτὴν τῶν ἀζύμων εἰς Ἱεροσόλυμα, καὶ τῆς Ῥωμαϊκῆς σπείρας ὑπὲρ τὴν τοῦ ἱεροῦ στοὰν ἐφεστώσης, ἔνοπλοι δὲ ἀεὶ τὰς ἑορτὰς παραφυλάττουσιν, ὡς μή τι νεωτερίζοι τὸ πλῆθος συνηθροισμένον, εἷς τις τῶν στρατιωτῶν [g] ἀνασυράμενος τὴν ἐσθῆτα, καὶ κατακύψας ἀσχημόνως, προσαπέστρεψε τοῖς Ἰουδαίοις [h] τὴν ἕδραν, καὶ τῷ σχήματι φωνὴν ὁμοίαν ἐπεφθέγξατο. πρὸς τοῦτο πᾶν [i] μὲν τὸ πλῆθος ἠγανάκτησε, καὶ κατεβόων τοῦ Κουμανοῦ κολάζειν τὸν στρατιώτην. οἱ δὲ ἧττον νήφοντες τῶν νέων, καὶ τὸ φῦλον στασιῶδες ἐκ τοῦ ἔθνους, ἐχώρουν ἐπὶ μάχην, λίθους τε ἁρπάσαντες εἰς τοὺς στρατιώτας ἔβαλλον. καὶ Κουμανὸς, δείσας μὴ τοῦ λαοῦ παντὸς ἐπ' αὐτὸν ὁρμὴ γένοιτο, πλείους ὁπλίτας μεταπέμπεται. τῶν δὲ ταῖς στοαῖς ἐπιχυθέντων, φόβος ἐμπίπτει τοῖς Ἰουδαίοις ἀκατάσχετος· καὶ τραπέντες ἐκ τοῦ ἱεροῦ διέφυγον εἰς τὴν πόλιν. τοσαύτη δὲ περὶ τὰς [k] ἐξόδους βία συνωθουμένων ἐγένετο, ὥς τι, πατηθέντας [l] ἀπ' ἀλλήλων καὶ συντριβέντας, [m] ὑπὲρ τοὺς μυρίους ἀποθανεῖν. [n] γίνεται

POST obitum autem Herodis, qui regnavit in Chalcide, Claudius Agrippam, filium Agrippæ, patrui *ſui* regno præficit: Cumanus autem alterius provinciæ curam ſuſcipit poſt Alexandrum, ſub quo tumultuari cœptum eſt, novaſque calamitates acceperunt Judæi. Nam cum multitudo in Hieroſolyma conveniſſet ad feſtum Azymorum celebrandum, & ſuper templi porticum ſtetiſſet Romanorum cohors (armatos quippe feſtis diebus in præſidio locare mos erat, ne quid novi vis hominum congregata moliretur) certus quidam è militibus, reductis veſtimentis & corpore deorſum turpiter inclinato, podicem Judæis obvertit, & vocem iſti figuræ ſituique convenientem *& ad probrum inflexam* edidit. id quod omnis multitudo ægre tulit; & Cumanum implorabant ut de milite ſupplicium ſumeret. Juvenes autem temerarii & inconſulti, quique è popularibus ingenio erant turbulento in pugnam conjuntur, raptiſque in manus lapidibus in milites eos jaciebant. Et Cumanus, veritus ne populus univerſus in eum impetum faceret, plures accerſiri jubet armatos. Cumque ii in porticus ſeſe effudiſſent, vehemens metus Judæos occupat, atque in fugam verſi è templo in urbem ſe receperunt. Tanta autem & tam violenta ad portas *templi* facta eſt contruſio, ut ſupra decem hominum millia mutua conculcatione & contritione perierint. adeo ut feſtus

Agrippa Agrippæ filius patrui regno donatur. Antt. l. 20. c. 4. §. 2.

Cumanus procurator Judææ. Antt. l. 20. c. 4. §. 2.

Miles ſeditionem excitat. Antt. l. 20. c. 4. §. 3.

Multi Judæorum pereunt. Ibid.

παιδὸς υἱὸς, μετὰ τὴν παιδὸς ἀπόθεσιν χρόνων. quod ſane probat παιδὸς υἱὸς de pubeſcentibus dici; minime vero de grandioribus non dici. Hinc itaque nihil conficitur contra ea quæ diximus ad *Belli* I. 10. δ'. quia colligitur potius hanc phraſin in tanta latitudine uſurpari, ut ad dirimendam de Herodis ætate controverſiam nullo modo ſit idonea. ALDR. Nempe natus annos XVII. vid. ἀρχ. lib. 19. c. 9. §. 1. SPANH.

p Ἐπαρχίαν ποιήσας] Vide *Tacitum* in *Hiſt.* V. 9. & *Annal.* XII. 23. ALDR.

q Κούσπιον Φάδον,] *Coiſlin.* & *Lugd. Bat.* Κουσπάδον. Cuſpius Fadus Procurator Judææ ἀρχ. lib. 20. c. 1. §. 1. SPANH.

r Ο] Conf. ἀρχ. lib. 20. c. 4. §. 2. SPANH.

s Βασιλεύων τῆς Ηρώδης] Conf. inf. c. 13. §. 7. SPANH.

t Τελευτᾷ,] Anno Claudii octavo, *Antt.* l. XX. c. 4. §. 2. ALDR. Vide *Valeſii* notas ad *Euſeb.* l. II. c. XIX.

v Ἀδελφὸς] Abeſt a *Ruf.*

x Ἰωτάπην] *Ruf.* Ἰωτάπαν.

y Ἐγεγόνεισαν,] *Ruf.* Γεγόνασιν.

z Η δὲ—γενεὰ] Conf. ἀρχ. lib. 18. c. 6. §. 4. SPANH.

a Τῆς—ἐβασίλευσεν.] *Antt.* XVII. 6. Adde: & Ariſtobuli nepos in Minore, *Antt.* XX. 5. *Belli* II. 13. β'. ALDR.

a Μετὰ—τελευτήν,] Conf. ἀρχ. lib. 20. c. 4. §. 2. Agrippæ Filius Dynaſta Chalcidis; eadem Dynaſtia ei adempta ἀρχ. lib. 20. c. 6. §. 1. SPANH.

b Ος ἦρξε] Abeſt Ος a *Lugd. Bat.*

c Καθίστησι] *Lugd. Bat.* Καθίστατο δὲ.

d Τὸν Ἀγρίππαν] Τὸν Ἀγρίππα υἱὸν Ἀγρίππαν *Bod.* Ἀγρίππαν Ἀγρίππα παῖδα *Euſeb.* in H. E. l. 2. c. 19.

e Κουμανὸς] *Lugd. Bat.* Κύμανος ut & inferius.

f Επὶ] Εἰς *Bod.* SPANH.

g Ανασυράμενος.] Ανασυράμενος τὴν ἐσθῆτα ἀσχημόνως, καὶ κατακύψας πρ. legiſſe videtur *Ruf.*

h Τὴν ἕδραν,] Τὰ αἰδοῖα *Antt.* lib. 20. c. 4. §. 3. Conf. *Antt.* lib. 20. c. 4. §. 3. ubi hoc factum paulo aliter refertur, non τὴν ἕδραν, ſed τὰ αἰδοῖα ab eo milite oſtenſa. SPANH.

i Μὲν τὸ] Μὲν deletur in *Big.* (*Lugd. Bat.*) *Bod.* *Oxon.* SPANH.

k Ἐξόδους—ἐγένετο,] Ἐξόδοις τοῦ ἱεροῦ *Euſeb.*

l Απ' ἀλλήλων] Ὑπ' ἀλλήλων *Big.* πρὸς ἄλλο *Euſeb.* HUDS.

m Ὑπὲρ τοὺς μυρίους] Δύο μυριάδας *Antt.* XX. 4. lib. 20. c. 4. §. 3. quem numerum veriorem eſſe exiſtimat *Valeſius*, propterea quod *Antiquitatum* libri poſterius ſcripti fuerint. ὑπὲρ τρισμυρίους in quibuſdam *Rufini* exemplaribus, τρεῖς μυριάδας in *Euſeb.* tam in *Chronico* quam in *Hiſt. Eccl.* HUDS. Δύο μυριάδες ἀρχ. lib. 20. c. 4. §. 3. *Euſeb.* in *Chron.* & *Hiſt.* lib. 2. c. 20. 30000. SPANH.

n Γίνεται δὲ τὴν ἑορτὴν] Γενέσθαι τε τὴν *Euſeb.*

* Male in *Rufini* exemplaribus, *Coſſianus Foſſanus.*

ſtus ille dies univerſæ genti lugubris, & ſingulis familiis lamentabilis fuerit.

Ob Stephanum Cæſaris ſervum Judæis traſcitur Cumanus. Antt. l. 20. c. 4. §. 4.

2. Hanc autem calamitatem excipit alius latronum tumultus. In via quippe publica juxta Bæthôron, Stephani cujuſdam, Cæſaris ſervi, ſupellectilem, quam ſecum ferebat, latrones, qui in eam inciderant, diripuerunt. Cumanus autem, * cum milites circumquaque miſiſſet, vicorum propinquorum incolas vinctos ad ſe adduci juſſit, illis crimini dans quòd latrones non perſequuti eſſent & comprehendiſſent. qua occaſione quidam è militibus, nactus in quodam viculo ſacras leges, & librum diſcerpſit & in ignem conjecit. Judæi vero, quaſi regio omnis combuſta eſſet, † animis conturbati erant: & religione quaſi organo quodam attracti, una præconis voce omnes Cæſaream ad Cumanum ſe conferebant, ſupplicantes ut militem, qui tantam Deo ejuſque legi contumeliam intuliſſet, non impunitum ſineret. Ad hæc ille, (ut qui videret multitudinem, niſi aliqua adhiberetur conſolatio non quieturam eſſe) militem adduci depoſcebat, & inde per medios accuſatores ad extremum ſupplicium trahi juſſit. Atque ita quidem Judæi receſſerunt.

Ob diſcerptos à milite legis Moſaicæ libros tumultuantur Judæi. Ibid.

Diſſidium Samaritas inter & Galilæos. Antt. l. 20. c. 5. §. 1.

3. Denuo autem Galilæi cum Samaritanis congrediuntur. In vico enim quem Geman vocant, qui in magno Samariæ campo ſitus eſt, cum multi Judæi ad feſtivitatem aſcenderent, Galilæus quidam interficitur. Ad hoc plurimi quidem è Galilæa concurrerunt, quaſi cum Samaritanis pugnam inituri: ex iſtis vero nobiliores ad Cumanum ſe contulerunt, rogantes, ut antequam malum ingraveſceret, in Galilæam tranſiret, & in cædis auctores animadverteret. haud alia quippe via diſſipari poſſe multitudinem, antequam ad arma ventum ſit. Et Cumanus quidem, rebus quæ in manibus erant poſthabita illorum petitione, ſupplices negotio infecto dimiſit.

Judæorum tumultus Hieroſolymi.

4. At cum ejus quod occiſo acciderat fama Hieroſolyma perveniret, multitudinem conturbavit, & feſtiva ſolennitate relicta Samariam feſtinanter profecti ſunt, idque ſine duce & contra conſilium magiſtratuum, qui eos cohibere voluerant. Latrocinia autem eorum & tumultus initum ducebant ab Eleazaro quodam Dinæi filio & Alexandro, qui, in toparchiæ Acrabatenæ finitimos impetu facto, & ipſos interficiebant nemini cujuſcunque ætatis parcentes, & vicos incenderunt.

Eleazarus & Alexander latrocinio & cæde in vicos graſſantur. Antt. l. 20. c. 5. §. 1.

Cumanus contra eos profectus

5. Cumanus autem, aſſumpta ex Cæſarea una equitum ala, quæ vocabatur Sebaſtenorum, ad opi-

δὲ τὴν ἑορτὴν πένθος μὲν ὅλῳ τῷ ἔθνει, θρῆνον δὲ καθ' ἑκάστην οἰκίαν.

β'. Μεταλαμβάνει δὲ ταύτην τὴν συμφορὰν λῃστρικὸς ἄλλος θόρυβος. [o] κατὰ γὰρ τὴν [p] Βαιθωρὼ δημοσίαν ὁδὸν, [q] Στεφάνου τινὸς δούλου Καίσαρος ἀποσκευὴν κομιζομένην, διήρπασαν λῃσταὶ προσπεσόντες. Κουμανὸς δὲ [r] περιπέμψας, τοὺς ἐκ τῶν πλησίον κωμῶν [s] δεσμώτας ἐκέλευσεν [t] ἀνάγεσθαι πρὸς αὐτὸν, ἐγκαλῶν ὅτι μὴ διώξαντες τοὺς λῃστὰς συλλάβοιεν. ἔνθα στρατιωτῶν τις, εὑρὼν ἔν τινι κώμῃ τὸν ἱερὸν νόμον, διέῤῥηξέ τε τὸ βιβλίον, [u] καὶ εἰς πῦρ κατέβαλεν. Ἰουδαῖοι δὲ, ὡς ὅλης [x] αὐτοῖς τῆς χώρας καταφλεγείσης, συνεχύθησαν, καὶ [y] καθάπερ [z] ὀργάνῳ τινὶ τῇ δεισιδαιμονίᾳ [a] συνελκόμενοι, εἰς ἓν κήρυγμα πάντες εἰς Καισάρειαν ἐπὶ Κουμανὸν [b] συνέδραμον, ἱκετεύοντες τὸν οὕτως εἰς τὸν Θεὸν καὶ τὸν νόμον [c] αὐτοῦ ἐξυβρίσαντα μὴ περιιδεῖν ἀτιμώρητον. ὁ δὲ, [d] οὐ γὰρ ἠρεμήσειν τὸ πλῆθος, εἰ μὴ τύχοι παραμυθίας, συνιδὼν, ἠξίου προσάγειν τε τὸν στρατιώτην, καὶ διὰ μέσων τῶν αἰτιωμένων ἀπαχθῆναι ἐπὶ θανάτῳ κελεύει. καὶ Ἰουδαῖοι μὲν ἀνεχώρουν.

γ'. Αὖθις δὲ Γαλιλαίων καὶ Σαμαρέων γίνεται [e] συμβολή. κατὰ γὰρ τὴν [f] Γημὰν καλουμένην κώμην, ἥτις ἐν τῷ μεγάλῳ πεδίῳ κεῖται τῆς Σαμαρείτιδος, πολλῶν ἀναβαινόντων Ἰουδαίων ἐπὶ τὴν ἑορτὴν, [g] ἀναιρεῖταί [h] τις Γαλιλαῖος. πρὸς τοῦτο, πλεῖστοι μὲν ἐκ τῆς Γαλιλαίας συνέδραμον, [i] ὡς πολεμήσοντες τοῖς Σαμαρεῦσιν. οἱ γνώριμοι δὲ αὐτῶν, ἐλθόντες πρὸς Κουμανὸν, ἱκέτευον, πρὶν ἀνηκέστου πάθους εἰς τὴν Γαλιλαίαν διαβάντα, τιμωρήσασθαι τοὺς αἰτίους τοῦ φόνου. μόνως γὰρ ἂν οὕτως διαλυθῆναι πρὸ πολέμου τὸ πλῆθος. Κουμανὸς μὲν οὖν ἐν δευτέρῳ τὰς ἐκείνων ἱκεσίας τῶν ἐν χερσὶ πραγμάτων θέμενος, ἀπράκτους ἀπέπεμψε τοὺς ἱκέτας.

δ'. Ἀγγελθὲν δὲ τὸ πάθος εἰς Ἱεροσόλυμα τοῦ πεφονευμένου τὰ πλήθη συνετάραξε, καὶ τῆς ἑορτῆς ἀφέμενοι πρὸς τὴν Σαμάρειαν [k] ἐξώρμησαν ἀστρατήγητοι, καὶ μηδενὶ τῶν ἀρχόντων κατέχοντι πειθόμενοι. τοῦ λῃστρικοῦ δὲ αὐτῶν καὶ στασιώδους Δειναίου τις υἱὸς Ἐλεάζαρος καὶ Ἀλέξανδρος ἐξῆρχον, οἳ, [l] τοῖς ὁμόροις τῆς [m] Ἀκραβατηνῆς τοπαρχίας προσπεσόντες, αὐτούς τε ἀνῄρουν μηδεμιᾶς ἡλικίας φειδὼ ποιούμενοι, καὶ τὰς κώμας ἐνεπίμπρασαν.

ε'. Κουμανὸς δὲ, ἀναλαβὼν ἀπὸ τῆς Καισαρείας μίαν ἴλην ἱππέων καλουμένην [n] Σεβαστηνῶν, ἐξεβοήθει

o Κατὰ τὴν] Via ſcilicet regia qua itum eſt Hieroſolymis ad Cæſaream. Huds. Conf. infr. c. 19. §. 1. διὰ Βαιθωρῶν. Non exprimitur locus ἀρχ. lib. 20. c. 4. §. 4. infr. c. 19. §. 8. Βαιθώρως. Spanh.

p Βαιθωρὼ] Centum circiter ſtadia ab Hieroſolymis; ut licet colligere ex l. XX. c. 4. lib. 20. c. 4. §. 4. Βηθωρὼ dicitur in *Cod. Bod.* & *Raf.* Videſis *Cellarium* in *Antt.* l. III. c. 13. p. 324. & *Relandum* in *Palæſtina*. S. p. 633.

q Στεφάνου—Καίσαρος] Conf. *Antt.* lib. 20. cap. 4. §. 4. Spanh.

r Περιπέμψας,] In Marg. *Lugd. Bat.* Παραπέμψας.

s Δεσμώτας] Δεσπότας *Bod.*

t Ἀνάγεσθαι] *Lugd. Bat.* Ἀγαγέσθαι.

u Καὶ—κατέβαλεν.] Combuſtio codicis legis eſt inter graviſſima quæ perpeti queunt. In Talmude Hieroſ. Moed. Katon 83. 2. decem res numerantur, quando veſtem lacerare fas eſt, ita ut in luctu graviſſimo, & inter illas eſt, *quum lex Dei combuſta eſſe auditur*. Rel.

x Αὐτοῖς—καταφλεγείσης,] *Αὐτοῖς τῆς χώρας καταφλεχθείσης Bod.*

y Καθάπερ] Vid. inf. c. 16. §. 4. Spanh.

z Ὀργάνῳ] Abeſt a *Raf.*

a Συνελκόμενοι,] Ab aliis ſic diſtinguitur, *συνελκόμενοι εἰς ἓν κήρυγμα, πάντες εἰς Καισ.*

b Συνέδραμον,] *Raf.* *Ανέδραμον.*

c Αὐτοῦ] *Αὐτὸν Big. αὐτῶν Bod. Raf.* & *Voſſ.* Huds.

d Οὐ γὰρ ἠρεμήσειν] *Cocceius* mavult οὐκ, ſed vide Not. noſtram ſuperius, cap. 10. §. 2. Hav.

e Συμβολή.] Græci codices male hic capitis finem faciunt. Cohærent enim hæc cum ſequentibus. Rel.

f Γημὰν] Ὠδὰν Big. Βὰν Voſſ. (Βὰν Coiſlin. & *Lugd. Bat.*) Ναὶν in pleriſque *Joſephi* exemplaribus, *Antt.* lib. 20. c. 5. §. 1. Verum *Originum* locus in quo Ναὶν legitur (ſiquid judicat *Grotius* ad *Luc.* c. VII. v. 11.) non eſt integer. Poſt *Euſebium* quoque & *Hieronymum*, pleriſque Nain faciunt Galilææ vicum. Malo itaque Γιναίαν ſcribere. Ginæa ſive Ginaim vicus eſt, à quo incipit Samaritis Galilææ & Judææ media, ut conſtat ex *Belli* lib. III. non longe ab initio. Aldr. Infra lib. 4. c. 9. §. 4. Ναὶν Ναὶς Gen. ἀρχ. lib. 20. c. 5. §. 1. pro Γημὰν hic Ὠδὰν Big. Βὰν. Voſſ. Spanh.

g Ἀναιρεῖται] Ἀρχ. lib. 20. c. 5. §. 1. Πολλοὺς αὐτῶν ἀναιροῦντες.

h Τις Γαλιλαῖος.] Iſta lectio ter hoc capite confirmatur, at πολλοὶ eſt *Antt.* lib. 20. c. 5. §. 1.

i Ὡς] Abeſt a *Lugd. Bat.*

k Ἐξώρμησαν] Ἐξώρμων in *MSS.* Huds. Ἐξώρμων *MSS.* omnes Ox. & *MSS. Leyſ.* Spanh.

l Τοῖς ὁμόροις] Intelligit vicos quoſdam Samaritidis, quæ in Acrabatenam deſinit Toparchiam. Vide *Antt.* lib. 12. c. 8. §. 1. lib. 20. c. 5. §. 1. item infr. c. 22. §. 2. & *Belli* locum ſupra memoratum. Aldr.

m Ἀκραβατηνῆς] Ita Big. Ἀκραβατινῆς in *cæteris*. Huds. Conf. *Antt.* lib. 12. c. 8. §. 1. Spanh.

n Σεβαστηνῶν,] Poſt Σεβαστηνῶν (Σεβαστῶν *Raf.*) adde καὶ πεζῶν τέσσαρα τάγματα τούς τε Σαμαρείτας καθοπλίσας *Antt.* lib. 20. c. 5. §. 1.

* Ad inquiſitionem mittens eos, qui in proximis vicis eſſent, vinctos, &c. *Ruf.*

† Undique confluxerunt, *Ruf.*

o Πολ-

θεὶ τοὺς πορθήσαντας. καὶ τῶν περὶ τὸν Ἐλεάζαρον [o] πολλοὺς μὲν συνέλαβε, πλείστους δὲ ἀπέκτεινε. πρὸς δὲ τὸ λοιπὸν πλῆθος τῶν πολεμεῖν τοῖς Σαμαρεῦσιν ὡρμημένων, οἱ ἄρχοντες τῶν Ἱεροσολύμων ἐκδραμόντες, [p] σάκκους ἀμπεχόμενοι καὶ τέφραν τῶν κεφαλῶν καταχέοντες, ἱκέτευον ἀναχωρεῖν, καὶ μὴ διὰ τὴν εἰς [q] Σαμαρεῖς ἄμυναν ἐπὶ Ἱεροσόλυμα Ῥωμαίους παροξύνειν. ἐλεῆσαι δὲ τὴν πατρίδα, καὶ τὸν ναὸν, τέκνα τε καὶ γυναῖκας ἰδίας, καὶ μὴ πάντα κινδυνεύειν δι' ἑνὸς ἐκδικίαν Γαλιλαίου παραπολέσθαι. τούτοις πεισθέντες οἱ Ἰουδαῖοι, διελύθησαν. [r] ἐτράποντο δὲ πολλοὶ πρὸς λῃστείας διὰ τὴν ἄδειαν. καὶ [s] κατὰ πᾶσαν τὴν χώραν ἁρπαγαί τε ἦσαν, καὶ τῶν θρασυτέρων ἐπαναστάσεις. καὶ τῶν Σαμαρέων οἱ δυνατοὶ, πρὸς [t] Οὐμμίδιον [u] Κουαδράτον, ὃς ἦν ἡγεμὼν τῆς Συρίας, εἰς Τύρον παραγενόμενοι, δίκην τινὰ παρὰ τῶν πορθησάντων τὴν χώραν λαβεῖν ἠξίουν. παρόντες δὲ καὶ οἱ γνώριμοι τῶν Ἰουδαίων, καὶ ὁ ἀρχιερεὺς Ἰωνάθης υἱὸς Ἀνάνου, κατάρξαι μὲν ἔλεγον τῆς ταραχῆς [x] Σαμαρέας διὰ τὸν φόνον, αἴτιον δὲ τῶν ἀποβεβηκότων [y] Κουμανὸν γεγονέναι, μὴ θελήσαντα τοὺς [z] αὐθέντας τοῦ σφαγέντος ἐπεξελθεῖν.

ϛ. Κουαδρᾶτος δὲ τότε μὲν ἑκατέρους ὑπερτίθεται, φήσας, ἐπειδὰν εἰς τοὺς τόπους παραγένηται, [a] διερευνήσειν [b] ἕκαστα. αὖθις δὲ προελθὼν [c] εἰς Καισάρειαν, τοὺς ὑπὸ Κουμάνου ζωγρηθέντας ἀνεσταύρωσε πάντας. ἐκεῖθεν τε [d] εἰς Λύδδαν παραγενόμενος [e] πόλιν, [f] διήκουσε τῶν Σαμαρέων, καὶ μεταπεμψάμενος ὀκτωκαίδεκα τῶν Ἰουδαίων, οὓς ἐπέπυστο μετεσχηκέναι τῆς [g] μάχης, πελέκει διεχρήσατο. δύο δὲ ἑτέρους τῶν δυνατωτάτων, καὶ τοὺς ἀρχιερεῖς Ἰωνάθην καὶ Ἀνανίαν, τόν τε τούτου παῖδα [h] Ἄνανον, καί τινας ἄλλους Ἰουδαίων γνωρίμους, [i] ἀνέπεμψεν ἐπὶ Καίσαρα, ὁμοίως δὲ καὶ Σαμαρέων τοὺς ἐπιφανεστάτους. [k] παρήγγειλε δὲ [l] καὶ Κουμανῷ καὶ Κέλερι τῷ χιλιάρχῳ πλεῖν ἐπὶ Ῥώμης, δώσοντας Κλαυδίῳ λόγον [m] ὑπὲρ τῶν γεγενημένων. ταῦτα διαπραξάμενος, [n] ἀπὸ Λύδδης ἀνέβαινεν εἰς Ἱεροσόλυμα. καὶ καταλαβὼν τὸ πλῆθος ἄγον τὴν τῶν ἀζύμων ἑορτὴν ἀθορύβως, εἰς Ἀντιόχειαν ἐπανῄει.

ζ. Κατὰ δὲ τὴν Ῥώμην Καῖσαρ ἀκούσας Κουμάνου καὶ Σαμαρέων. παρῆν δὲ καὶ Ἀγρίππας ἐκθύμως ὑπεραγωνιζόμενος Ἰουδαίων, ἐπειδὴ καὶ Κουμανῷ πολλοὶ τῶν δυνατῶν παρίσταντο. Σαμαρέων μὲν καταγνοὺς, τρεῖς ἀνελεῖν προσέταξε τοὺς δυνατωτάτους, Κουμανὸν δὲ [o] ἐφυγάδευσε. Κέλερα δὲ δεσμώτην ἀναπέμψας εἰς Ἱεροσόλυμα παραδοθῆναι Ἰουδαίοις πρὸς αἰκίαν ἐκέ-

tulandum direptione vaſtatis procurrebat: & ex iis qui Eleazarum ſequuti ſunt multos quidem comprehendit, plures vero interfecit. Ad reliquam autem multitudinem, qui ad bellum Samaritanis inferendum properabant, Hieroſolymitarum principes cum raptim ſe *ex urbe* proripuiſſent, centonibus amictos, & aſperſis cinere capitibus, *eos* obſecrabant ut recederent, & non, ut ultum irent Samaritanos, in Hieroſolyma Romanos concitarent: ſed patriæ ſuæ atque templi miſererentur, liberorumque ſuorum & conjugum; neque omnes, ut unius Galilæi cædem vindicarent, in mortis immeritæ diſcrimen adducerent. Iſtis perſuaſi Judæi ſeſe diſperſerunt. * Multi autem ad latrocinia ſe convertebant impunitatis ſpe: omniſque regio plena erat rapinarum, & paulo audacior quiſque † ſeditionem agitabat. Tunc Samaritarum primores, ad Ummidium Quadratum, qui Syriæ præſes erat, Tyrum profecti, pœnas ab iis exigi poſtulabant qui regionem vaſtaverant. Cum autem præſentes adeſſent & Judæorum nobiliſſimi, ſummuſque pontifex Jonathas Anani filius, *iſti* aſſeverabant, turbis quidem initium dediſſe Samaritas qui cædem perpetraverant, cauſam vero eorum quæ *poſtea* acciderant exſtitiſſe Cumanum, qui de cædis auctoribus ſupplicium ſumere neglexit.

Eleazarum ſuiſque opprimit. Ibid.

Judæa latronibus vexata. Ant. l. 20. c. 5. §. 1.

Samaritæ Quadrato ſupplicant. Ant. l. 2. c. 5. §. 2.

6. Et tunc quidem Quadratus utramque partem in aliud tempus rejecit, dicens, ſe cum ad loca ipſa pervenerit, in ſingula inquiſiturum. deinceps vero progreſſus ad Cæſaream, eos omnes quos Cumanus vivos ceperat in crucem ſuſtulit. Cumque inde Lyddam veniſſet, *denuo* Samaritarum querelas audivit; & acciris octodecim Judæorum viris, quos pugnæ participes fuiſſe acceperat, ſecuri eos percuſſit: alios vero duos è viris potentiſſimis, ut & pontifices Jonathan & Ananiam, ejuſque filium Ananum, & nonnullos alios Judæos nobiles Romam miſit, itidemque illuſtriſſimos quoſque Samaritarum. Præcepit etiam Cumano & Celeri tribuno ut Romam navigarent, factorum rationem Claudio reddituri. Iſtis *ita* confectis, Lyddâ aſcendebat in urbem Hieroſolymorum; cumque populum deprehendiſſet Azymorum feſtum abſque omni tumultu agentem, Antiochiam reverſus eſt.

Quadrati reſponſum. Quadratus animadvertit in Judæos & Samaritas. Ant. l. 20. c. 5. §. 2.

Ananias & Ananus, Cumanus & Celer cum aliis Romam miſſi. Ibid.

7. Romæ autem Cæſar, ubi Cumanum & Samaritas audiverat (præſente etiam Agrippa qui magno ſtudio pro Judæis contendebat, utpote quod & Cumano multi potentium adeſſent) Samaritas condemnavit, treſque eorum potentiſſimos interfici juſſit, atque Cumanum in exſilium egit. Cumque Celerem vinctum Hieroſolyma mittendum eſſe curaſſet, Judæis ad ſupplicium tradi

Magna contentio Romæ inter Judæos & Samaritas. Ant. l. 20. c. 5. §. 3.

Cumanus in exſilium pulſus. Ibid.

o Πολλοὺς—ἀπέκτεινε.] Hujus plane contrarium legitur in *Ant.* lib. 20. c. 5. §. 1. hiſce verbis, πολλοὺς μὲν αὐτῶν ἀνεῖλε, πλείους δὲ ζῶντας ἔλαβεν. Huds. Spanh.

p Σάκκους—καταχέοντες,] Vid. infr. cap. 15. §. 4. & cap. 21. §. 3. Spanh.

q Σαμαρεῖς] *Roſ.* Σαμαρείτας.

r Ἐτράποντο] *Roſ.* Ἐτράπησαν.

s Κατὰ] *Gen.* Mss Ox. & *MS. Lipſ.* Καὶ. Spanh.

t Οὐμμίδιον] Ita reſcripſi. antea erat Νουμίδιον. Vide *Antiq.* lib. 20. c. 5. §. 1. Huds. Conf. *Ant.* lib. 20. c. 5. §. 2. lege Ὑμμίδιον Κοδράτον. Inſcript. C. UMMIDIO. QUADRATO. Adde *Noriſ. Epoch. Syro-Maced.* p. 183. & antea *Salmaſ. ad Adrianum Spart.* cap. 15. Spanh.

u Κουαδράτον,] *Roſ.* Κοδράτον.

x Σαμαρέας] Ita *Big.* Ox. Σαμαρεῖς *Gen.* Spanh.

y Κουμανὸν γεγονέναι,] *Roſ.* Κουμανὸν γε αἴτιον.

z Αὐθέντας] Αὐτόχειρας *Big.*

a Διερευνήσειν] Vid. ea de re *Tacit. Annal.* XII. 54. Oberl. Spanh.

b Ἕκαστα.] Ad explendam hiſtoriam adde quæ habet *Tacitus* in *Annal.* XII. 54. Aldr.

c Εἰς Καισάρειαν,] Σαμάρειαν *Ant.* lib. 20. c. 5. §. 2. quod ita explicat *Uſſerius*, ut Samariam primo, inde Cæſaream, poſtremo Lyddam venerit. Huds. Εἰς Σαμάρειαν, ἀρχ. lib. 20. c. 5. §. 2. Spanh.

d Εἰς Λύδδαν παραγενόμενος] *Roſ.* Εἰς Λύδδαν παρ. πόλιν.

e Πόλιν,] Id eſt, κώμην πόλεως τὸ μέγεθος οὐκ ἀποδέουσαν, lib. 20. c. 5. §. 2.

f Διήκουσε τῶν Σαμαρέων,] Et didicit è quodam Samarita, Dortum Judæorum primatem cum quatuor ſociis Judæos ad defectionem ſollicitaſſe, quos ille ſupplicio affecit. *Ant.* lib. 20. c. 5. §. 2. Aldr.

g Μάχης,] Ἀφορμῆς *Big.* Ἀφορμῆς *Big.* Spanh.

h Ἄνανον,] *Lugd. Bat.* Ἄμανον.

i Ἀνέπεμψεν ἐπὶ Καίσαρα,] Ἀνέπεμψεν in *Ant.* lib. 20. c. 5. §. 2. Huds.

k Παρήγγειλε] *Lugd. Bat.* Παρήγγελλε.

l Καὶ Κουμανῷ] Abeſt a *Roſ.*

m Ὑπὲρ τῶν γεγενημένων.] *Lugd. Bat.* Περὶ τῶν γεγενημένων.

n Ἀπὸ Λύδδης] Ἀπὸ τῆς Λύδδης. *Lugd. Bat.*

o Ἐφυγάδευσε.] Ita cum *Cod. Big.* antea erat φυγαδεῦσαι. Huds. Φυγαδεῦσαι *Gen.* Ἐφυγάδευσε. *Big.* Ox. Spanh.

* Interpretatione paulo liberiore utitur *Ruffinus*, qui vertit, *multi autem per idem tempus in latrocinia conſpirabant, ſicut fere ſolet inſolentia creſcere rebus quietis.*

† Reliquis vim referebat, *Ruf.*

Celer morte punitus. Ibid.

tradi præcepit, eique circa urbem tracto caput amputari.

Felix procurator Judææ. Antt. l. 20. c. 6. §. 1.
Claudii erga Agrippam munificentia. Ibid.

8. Poſt hæc Felicem quidem Pallantis fratrem miſit *Cæſar*, ut Judæam procuraret, ſimulque Galilæam & Samariam & Peræam: Agrippam vero ex Chalcide in regnum amplius tranſtulit, eumque tetrarchia donavit quæ Philippi *antea* fuerat. erat autem iſta Trachonitis & Batanæa & Gaulanitis. Inſuper & Lyſaniæ regnum addidit, & provinciam quam Varus rexerat. Ipſe autem *Claudius*, cum annos tredecim imperium adminiſtraſſet, ac præterea menſes octo dieſque viginti, vitâ deceſſit, relicto Nerone imperii ſucceſſore, quem Agrippinæ uxoris ſuæ illecebris & præſtigiis in imperii hæreditatem adoptaverat, quamvis filium proprium haberet Britannicum ex Meſſalina conjuge priore natum, & Octaviam filiam, quam ipſe Neroni *privigno ſuo* collocaverat. Quin & ex Petina ſuſceperat Antoniam.

Obit Claudius & Nero in imperium ſuccedit. Antt. l. 20. c. 7. §. 1.

λευσε, καὶ περισυρέντα τὴν πόλιν οὕτω τὴν κεφαλὴν ἀποκόψαι.

η΄. Μετὰ ταῦτα Ἰουδαίας μὲν ἐπίτροπον [p] Φήλικα τὸν Πάλλαντος ἀδελφὸν ἐκπέμπει, τῆς τε Γαλιλαίας καὶ Σαμαρείας [q] καὶ Περαίας. ἐκ δὲ τῆς Χαλκίδος Ἀγρίππαν εἰς μείζονα βασιλείαν [r] μετατίθησι, δοὺς αὐτῷ τήν τε [s] Φιλίππου γενομένην [t] τετραρχίαν. αὕτη δὲ ἦν Βαταναία καὶ Τραχωνῖτις καὶ Γαυλανῖτις. προσέθηκε δὲ τήν τε Λυσανίου βασιλείαν, [v] καὶ τὴν Οὐάρου γενομένην [x] ἐπαρχίαν. [y] αὐτὸς δὲ διοικήσας τὴν [z] ἡγεμονίαν ἔτεσι τρισὶ καὶ δέκα, πρὸς δὲ μησὶν ὀκτὼ καὶ εἴκοσιν ἡμέραις, τελευτᾷ, καταλιπὼν Νέρωνα τῆς ἀρχῆς διάδοχον, ὃν, ταῖς Ἀγριππίνης τῆς γυναικὸς ἀπάταις, ἐπὶ κληρονομίᾳ τῆς ἀρχῆς εἰσεποιήσατο, καίτοι [a] υἱὸν ἔχων γνήσιον Βρεττανικὸν ἐκ Μεσσαλίνης τῆς προτέρας γυναικὸς, καὶ Ὀκταουίαν θυγατέρα τὴν ὑπ' αὐτοῦ ζευχθεῖσαν Νέρωνι. ἐγεγόνει δὲ αὐτῷ καὶ ἐκ [b] Πετίνης Ἀντωνία.

CAP. XIII.

Quatuor urbes à Nerone Agrippæ regno additæ. Reliquum Judææ ſub Felice. Sicarii, Magi, & Ægyptius Pſeudopropheta quas turbas dederint. De Cæſarea Judæos inter & Syros acerrima contentio.

Plurima de Nerone conſulto præterit Joſephus.

ET quemadmodum quidem Nero, felicitatis & opum magnitudine dementatus, ſuperbe & petulanter uſus ſit fortuna, & qualiter fratrem *ſuum* & uxorem & matrem interfecerit; ac deinde in ſanguine *ſibi* conjunctiſſimos crudelitatem ſuam adhibuerit; utque tandem eo dementiæ pervenerit, ut in ſcena & theatro ſeſe exerceret, quoniam res vulgo notæ ſunt, *ſilentio* præteribo. convertam autem narrationem ad ea quæ ejus tempore Judæis acciderunt.

Neronis erga Ariſtobulum & Agrippam liberalitas. Antt. l. 20. c. 7. §. 4.
Felix Judææ procurator latrones caſtigat. Ibid & Antt. l. 20. c. 7. §. 5.

2. Et ille quidem Armeniam minorem donavit Ariſtobulo Herodis filio, ut eam imperio regeret: regno autem Agrippæ quatuor urbes addidit cum illarum toparchiis, Abilam & Juliadem in Peræa, Tarichæas & Tiberiadem in Galilæa, reliquæ autem Judææ Felicem procuratorem conſtituit. Hic, principem latronum Eleazarum, qui per viginti annos regionem fuerat depopulatus, multoſque qui cum eo erant vivos cepit, & Romam miſit: latronum vero, ab illo in crucem ſublatorum, aliorumque in *ſceleris* ſocietate deprehenſorum, quos ſupplicio affecit, ingens erat multitudo.

ΚΕΦ. ιγ΄.

Τέσσαρας πόλεις τῇ Ἀγρίππα βασιλείᾳ προστίθησι Νέρων. τὸ λοιπὸν Ἰουδαίας ὑπὸ Φήλικος, ἃς ταραχὰς συνιστᾶσι Σικάριοι, Μάγοι, καὶ ψευδοπροφήτης Αἰγύπτιος. περὶ Καισαρείας ἀμφισβητοῦνται Ἰουδαῖοι καὶ Σύροι.

ΟΣΑ μὲν οὖν Νέρων, δι' ὑπερβολὴν εὐδαιμονίας τε καὶ πλούτου παραφρονήσας, ἐξύβρισεν εἰς τὴν τύχην, ἢ τίνα τρόπον τόν τε ἀδελφὸν καὶ τὴν γυναῖκα καὶ τὴν μητέρα διεξῆλθεν, ἀφ' ὧν [c] εἰς τοὺς συγγενεστάτους μετήνεγκε τὴν ὠμότητα, καὶ ὡς τελευταῖον ὑπὸ φρενοβλαβείας ἐξώκειλεν εἰς σκηνὴν καὶ θέατρον, ἐπειδὴ [d] δι' ὄχλου πᾶσίν ἐστι, παραλείψω. τρέψομαι δὲ ἐπὶ τὰ Ἰουδαίοις κατ' αὐτὸν γενόμενα.

β΄. Τὴν μὲν οὖν μικρὰν Ἀρμενίαν δίδωσι μὲν βασιλεύειν [e] Ἀριστοβούλῳ τῷ [f] Ἡρώδου. [g] τῇ δὲ Ἀγρίππα βασιλείᾳ τέσσαρας πόλεις προστίθησι σὺν ταῖς [h] τοπαρχίαις, [i] Ἄβιλαν μὲν καὶ Ἰουλιάδα κατὰ τὴν Περαίαν, Ταριχαίας δὲ καὶ Τιβεριάδα τῆς Γαλιλαίας, εἰς δὲ τὴν λοιπὴν Ἰουδαίαν Φήλικα καθίστησιν [k] ἐπίτροπον. οὗτος τὸν ἀρχιλῃστὴν Ἐλεάζαρον ἔτεσιν εἴκοσι τὴν χώραν [l] λῃσάμενον, καὶ πολλοὺς τοὺς σὺν αὐτῷ ζωγρήσας, ἀνέπεμψεν εἰς Ῥώμην. τῶν δὲ ἀνασταυρωθέντων ὑπ' αὐτοῦ λῃστῶν, καὶ τῶν ἐπὶ κοινωνίᾳ φωραθέντων οὓς ἐκόλασεν, ἄπειρόν τι πλῆθος ἦν.

γ΄. Κα-

p Φήλικα τὸν Πάλλαντος] Quem à Cæſare Jonathas Pontifex impetraverat, *Antt.* lib. 20. c. 7. §. 5. Jus illic regium ſervili ingenio exercuit, cuncta malefacta ſibi impune ratus tanta potentia ſubnixo; *Tacit.* in *Hiſt.* V. 9. *Annal.* XII. 54. Ejus meminit *Suetonius* in *Claud.* cap. 28. Aldr. Conf. ἀρχ. lib. 20. c. 6. §. 1. Spanh.

q Καὶ Περαίας.] Omittit *Gelen.* & Peræa *MSS. Ruf.* Spanh.

r Μετατίθησι,] Poſtquam ipſe Claudius duodecim annos imperaſſet, Agrippa per quadriennium Chalcidi præfuiſſet, *Antt.* XX. 6. Aldr.

s Φιλίππου] *Gelen.* Felicis Spanh.

t Τετραρχίαν.] Ἐπαρχίαν. *MSS. Lipſ.* Spanh.

v Καὶ τὴν Οὐάρου γενομένην] Adjuncta etiam [Abila] Lyſaniæ Tetrarchia, quam Varus rexerat, *Uſſerius*, & quidem rectiſſime, ut pronunciat *Aldrichius*. Vide *Belli* I. 20. 4. *Antt.* XV. 10. Καὶ δὲ καὶ τὴν ὑπὸ Οὐάρῳ γενομένην ἐπαρχίαν reſcribendum cenſet *Petavius* in lib. XI. *de Doctrina Temporum*, c. 11. ſub finem. Huds. *Adjuncta etiam (Abila) Lyſaniæ Tetrarchia, quam Varus rexerat.* Ita, rectiſſime. Armachanus. Aldr.

x Ἐπαρχίαν.] Τετραρχίαν *MSS. Lipſ.* Spanh.

y Αὐτὸς δὲ διοικήσας τὴν] Obiit Claudius, Aſinio Marcello, Acilio Aviola Coſſ. III. Id. Octobr. *Seneca* in *lud. de morte Claudii. Suet.* cap. 45. *Dio* lib. LX. p. 688. B. Cum imperaſſet annos 13. menſes 8. dies 20. *Dio*, ibid. *Joſephus* hic & *Antt.* 20. §. 7. Aldr. Conf. & ἀρχ. lib. 20. c. 17. §. 1. Spanh.

z Ἡγεμονίαν] Ἡγεμονίας. De Principatu Claudii, & infr. c. 19. §. 9. de principatu Neronis. Spanh.

a Υἱὸν—Μεσσαλίνης] Confer *Antt.* XX. 5. quæque ibi leguntur hodie corruptiſſima ex Suetonii *Claudio* cap. 26. 27. emenda. Aldr.

b Πετίνης] *Gelen. Agrippina*, *Petina.* Spanh. *Coiſlin.* Παίτνης. ut & *Lugd. Bat.*

c Εἰς τοὺς συγγενεστάτους] Ἐπὶ τοὺς εὐγενεστάτους *Big.* Huds. Spanh.

d Δι' ὄχλου πᾶσίν ἐστι,] Vulgo notum *Not. Ox.* Conf. infr. lib. 4. c. 9. §. 2. quando quidem amplius vulgo notum. Spanh.

e Ἀριστοβούλῳ τῷ] Conf. *Antt.* lib. 20. cap. 6. §. 1. Ἡρώδου τοῦ Χαλκίδος βασιλέως. Vid. & ſupr. c. XI. §. 6. Spanh.

f Ἡρώδου.] Scilicet, τοῦ Χαλκίδος βασιλέως, lib. 20. cap. 7. §. 4.

g Τῇ δὲ Ἀγρίππα—ταῖς] Agrippæ pars Galilææ & Julias trans Jordanem data à Nerone, vid. *Antt.* lib. 20. cap. 6. §. 4. Spanh.

h Τοπαρχίαις,] *Raſ.* Ἐπαρχίαις.

i Ἄβιλαν] Ἄβιλαν non nominat *Joſephus*, lib. 20. c. 7. §. 4. ſed ejus loco ponit κώμας τὰς περὶ αὐτὴν [Ἰουλιάδα] τεσσαρεσκαίδεκα. Conf. ſupr. *Antt.* lib. 8. c. 12. §. 4. Spanh.

k Ἐπίτροπον.] Ἐπίτροπον *Bod.* & infra ἐπιτροπεύειν pro ἐπιτροπεύων. Huds.

l Λῃσάμενον,] Λῃσάμενον *Big.* Huds. Λῃσάμενον. *Big.* Spanh.

k Τετ-

γ'. Καθαρθείσης δὲ τῆς χώρας, ἕτερον εἶδος λῃστῶν ἐν Ἱεροσολύμοις [m] ὑπεφύετο, οἱ καλούμενοι [n] σικάριοι, μεθ' ἡμέραν καὶ ἐν μέσῃ τῇ πόλει φονεύοντες ἀνθρώπους. μάλιστα δὲ ἐν ταῖς ἑορταῖς μισγόμενοι τῷ πλήθει, καὶ ταῖς [o] ἐσθήσεσιν ὑποκρύπτοντες [p] μικρὰ ξιφίδια, τούτοις ἔνυττον [q] τοὺς διαφόρους. ἔπειτα πεσόντων, μέρος ἐγίνοντο τῶν ἐπαγανακτούντων οἱ [r] πεφονευκότες. διὸ καὶ παντάπασιν ὑπ' ἀξιοπιστίας ἦσαν ἀνεύρετοι. πρῶτος μὲν οὖν [s] ὑπ' αὐτῶν Ἰωνάθης ὁ ἀρχιερεὺς ἀποσφάζεται. μετὰ δὲ αὐτὸν καθ' ἡμέραν ἀνῃροῦντο πολλοί, καὶ τῆς συμφορᾶς ὁ φόβος ἦν χαλεπώτερος, ἑκάστου καθάπερ ἐν πολέμῳ καθ' ὥραν τὸν θάνατον προσδεχομένου. προεσκοποῦντο δὲ πόρρωθεν τοὺς διαφόρους, καὶ οὐδὲ τοῖς φίλοις προσιοῦσιν ἔτι πίστις ἦν. ἐν μέσαις δὲ ταῖς ὑπονοίαις καὶ ταῖς φυλακαῖς ἀνῃροῦντο. [t] τοσοῦτον τῶν ἐπιβουλευόντων τὸ [v] τάχος ἦν, καὶ τοῦ λαθεῖν ἡ τέχνη.

3. Regione autem *ita* purgata aliud ſubortum eſt graſſatorum genus, qui Sicarii vocabantur, interdiu homines media in urbe trucidantes: præcipue vero diebus feſtis plebi immixti, & ſicas ſub veſtibus occultantes, iſtis inimicos ſuos percutiebant. Cumque *vulnerati protinus* concidiſſent, illi qui cædem fecerant cum adſtantibus indignari ſe ſimulabant. Qua re ſiebat, ut credulitate hominum, nihil de iis ſiniſtri ſuſpicantium, diu tecti latuerint. Ac primum quidem Jonathas pontifex ab illis interficitur: deinde vero complures alii quotidie perempti erant, adeo ut timor ipſa calamitate acerbior eſſet; dum ſinguli tanquam in acie poſiti quovis momento mortem ſibi imminere crederent. Inimicos autem eminus proſpiciebant, & ne amicis quidem propius accedentibus amplius fidebant: ſed in mediis ſuſpicionibus atque cuſtodiis occidebantur. Tanta erat inſidiantium velocitas & latendi ars.

Sicarii exortuſque eorum. Ant. l. 20. c. 7. §. 5. 6. 10. & c. 8. §. 3.

Jonathas pontifex à Sicariis peremptus.

δ'. [x] Συνέστη δὲ πρὸς τούτοις στῖφος ἕτερον πονηρῶν, χειρὶ μὲν καθαρώτερον, ταῖς γνώμαις δὲ ἀσεβέστερον, ὅπερ οὐδὲν ἧττον τῶν σφαγέων τὴν εὐδαιμονίαν τῆς πόλεως ἐλυμήνατο. πλάνοι γὰρ ἄνθρωποι καὶ ἀπατεῶνες, προσχήματι θειασμοῦ, νεωτερισμοὺς καὶ μεταβολὰς πραγματευόμενοι, [y] δαιμονᾷν τὸ πλῆθος ἀνέπειθον, καὶ προῆγον εἰς τὴν ἐρημίαν, [z] ὡς ἐκεῖ τοῦ [a] Θεοῦ δείξαντος αὐτοῖς σημεῖα ἐλευθερίας. ἐπὶ τούτοις ὁ Φῆλιξ, ἐδόκει γὰρ ἀποστάσεως εἶναι καταβολή, πέμψας ἱππεῖς [b] καὶ πεζοὺς ὁπλίτας, πολὺ πλῆθος διέφθειρε.

4. Cæterum præter hos alia nefariorum turma conflata eſt, quibus manus erant *à cæde* puriores, ſed ſceleratiora conſilia; quique non minus quam ſicarii civitatis felicitatem perditum ibant. nam homines, ſeductores & fallaciis pleni, ſpecie divini afflatus, novis rebus & mutationibus ſtudentes, vulgo ut inſanirent perſuadebant, & proliciebant in ſolitudinem; ac ſi illic Deus oſtenſurus eſſet eis ſigna libertatis. Contra iſtos (inde enim videtur oritura eſſe inſurrectio) milites, tam pedites quam equites, miſit Felix, magnumque eorum numerum interficit.

Seductores & impoſtores per Judæam Ant. l. 20. c. 7. §. 6.

ε'. Μείζονι δὲ [c] ταύτης πληγῇ Ἰουδαίους ἐκάκωσεν [d] Αἰγύπτιος ψευδοπροφήτης. παραγενόμενος γὰρ εἰς τὴν χώραν, [e] ἄνθρωπος γόης, καὶ προφήτου πίστιν ἐπιθεὶς [f] ἑαυτῷ, περὶ [g] τρισμυρίους μὲν ἀθροίζει τῶν ἠπατημένων. [h] περιαγαγὼν δὲ αὐτοὺς ἐκ τῆς ἐρημίας εἰς τὸ Ἐλαιῶν καλούμενον ὄρος, ἐκεῖθεν οἷός τε ἦν εἰς Ἱεροσόλυμα παρελθεῖν βιάζεσθαι, [i] καὶ κρατήσας τῆς τε Ῥωμαϊκῆς φρουρᾶς καὶ τοῦ δήμου τυραννεῖν, χρώμενος τοῖς συνεισπεσοῦσι δορυφόροις. φθάνει δ' αὐτοῦ τὴν ὁρμὴν Φῆλιξ [k] ὑπαντιάσας μετὰ τῶν Ῥωμαϊκῶν ὁπλιτῶν, καὶ πᾶς ὁ δῆμος [l] συνεφήψατο τῆς ἀμύνης, ὥστε συμβολῆς γενομένης, τὸν μὲν Αἰγύπτιον φυγεῖν μετ' ὀλίγων, διαφθαρῆναι

5. Graviore autem adhuc clade Judæos afflixit Ægyptius *quidam* falſus propheta. Namque is in regionem ingreſſus, homo magus, cum opinionem atque auctoritatem prophetæ ſibi conciliaſſet, uſque ad triginta hominum millia, quos præſtigiis ſuis deceperat, congregavit. Cum autem iſtos ex ſolitudine ad montem uſque Olivarum perduxiſſet, inde in urbem Hieroſolymorum irrumpere ſtatuerat, ſuperatoque Romanorum præſidio & populo dominationem occupare, ſatellitibus fretus qui ſecum *in urbem* irruerent. Verum Felix conatum hominis prævenit, obviam adverſus eum progreſſus cum Romanis militibus: & univerſus populus *pro ſalute patria* certaturus Romanos *ſtrenue* adjuvabat. Facto igitur congreſſu, Ægyptius quidem ipſe cum pau-

Ægyptius Pſeudo-propheta. Ibid.

Ægyptius ejuſque comites ſuſi fugatique. Ant. l. 20. c. 7. §. 6.

m Ὑπεφύετο.] *Raſ.* Ἀνεφύετο.

n Σικάριοι.] Qui gladiolos geſtabant incurvos acinacis Perſici magnitudine, quales Romani ſicas vocant. Inde nomen. *Ant.* XX. 7. §. 6. Aldr. Vide *Fullerum* in *Miſcell.* lib. 2. cap. 3. p. 165.

o Ἐσθήσεσιν] Ἐσθῆσιν *Big.* & *Coccejus* & qui hæc laudat *Euſeb.* in *Hiſt. Eccl.* lib. 2. c. 20.

p Μικρὰ ξιφίδια.] Cont. infr. c. 17. §. 6. Spanh.

q Τοὺς διαφόρους.] Τοὺς διαφόρους *Joſephum* dixiſſe pro τοὺς διαφόρους exiſtimat *Valeſius*. malui tamen cum *Ruffino* διαφόρους interpretari *inimicos*, ex v. 29. Huds. Conf. ſup. lib. 1. c. 1. §. 2. Spanh.

r Πεφονευκότες.] *Raſ.* Πεφονευκότες.

s Ὑπ' αὐτῶν ... ἀποσφάζεται.] Immiſſis à Dora quodam Hieroſolymitano pontificis amico, quem corruperat Felix, *Ant.* XX. 7. §. 5. Aldr. Conf. ἀρχ. lib. 20. c. 7. §. 5. hic verò de Felice ſilet. Spanh.

t Τοσοῦτον] *Gen.* Τοῦτο.

v Τάχος ἦν.] Θράσος *Raſ.*

x Συνέστη ... πονηρῶν] Συνέστη δὲ τούτοις. *MSS. Lipſ.* Sic & *Raſ.* & *Lugd. Bat.* Spanh.

y Δαιμονᾷν] Δαιμονῶντας. *Æſchyl. Sept. c. Theb.* v. 100. καὶ δαιμονᾷ. *Choeph.* v. 564. *Eurip. Phoen.* v. 895. Spanh.

z Ὡς ἐκεῖ] Ὡς εἰ καὶ *Big.*

a Θεοῦ δείξαντος.] Idem ἀρχ. lib. 20. c. 7. §. 6. Spanh.

b Καὶ πεζοὺς] *Raſ.* Καὶ πολλοὺς πεζοὺς.

c Ταύτης πληγῇ] Τούτου *Euſeb.* in *Hiſt. Eccl.* lib. 2. cap. 21. & *Niceph. Call.* in *H. E.* lib. 2. c. 26.

d Ὁ Αἰγύπτιος ψευδοπροφήτης.] Non dubitandum eſt quin Ægyptius de quo hic agitur ſit ille de quo *Joſephus* in *Ant.* XX. c. 7. §. 6. Huds. Conf. ἀρχ. lib. 20. c. 7. §. 6. & apud *Euſebium* Hiſt. Eccl. lib. 2. cap. 21. Spanh.

e Ἄνθρωπος] *Raſ.* Ἀνήρ.

f Ἑαυτῷ.] Ita *Big. Bod. Euſeb.* & *Niceph.* αὐτῷ *Baſ. Gen. Aliique.* Huds. Αὐτῷ *Gen.* ἑαυτῷ *Euſeb.* Spanh.

g Τρισμυρίους μὲν] Ita intelligendum eſt, ut numerus quidem promiſcuæ multitudinis ad triginta uſque millia hominum pervenerit; ex illis vero quatuor tantum millia fuerint ſicariorum. Atque ita *Joſephus* conciliabitur cum *Luca* in *Act.* c. 21. v. 38. qui numerat tantum Τετρακισχιλίους. *Valeſ.* Τετρακισχίλιοι nebulonis illius initia fuere, at poſtea multitudo illi ad triginta millia creverit. *Grotius.* Horum maximam partem cæſos captoſque ſtatim narrat: capti autem ſunt ducenti, duplo plures occiſi. *Ant.* XX. cap. 7. §. 5. At quomodo triginta, vel etiam quatuor mille fuere, quorum pars maxima ſexcenti? Negabit fortaſſe πλείους tam ſtricte eſſe ſumendum; poſſe enim indefinite, *multos* ſignificare. Hoc quidem facilius devorabimus, ſi ad quatuor millia comparentur; verum nec iſto modo *Joſephum* penitus expedies. Quare ſupereſt ut in illo quoque *ſicariorum* numero errorem latere fateamur; qui collatis codicibus fortaſſe deprehendi poterit. Suſpicamur interim pro διακοσίους ſcriptum olim διχιλίους: permutatis λ & ο vel etiam Λ & Δ ex τετρακισχιλίους factum eſſe τρισμυρίους ne dubitamus quidem. Aldr.

h Περιαγαγὼν δὲ αὐτοὺς] Ita *Euſeb.* & *Niceph.* παραγαγὼν *Bod.* & *Rhod.* περιαγὼν in *Edit. Aliique.*

i Καὶ κρατήσας] Noſtri codices (inquit *Valeſius* ad *Euſeb.* p. 61.) aliter ſcriptum exhibent. καὶ κρατήσας τῆς τε Ῥωμαϊκῆς φρουρᾶς καὶ τοῦ δήμου τυραννεῖν, χρώμενος τοῖς συνεισπεσοῦσι δορυφόροις. ſubaudito ἀπὸ κοινοῦ verbo βιάζεσθαι, quod paulo ante præceſſit. Nec aliter legiſſe videtur *Ruffinus*, qui vertit, *paratus inde irruere Hieroſolymam, & vi ac poteſtate urbem tenere, ſimulque Romanorum præſidia ac plebem tyrannidi ſuæ ſubjugare.*

k Ὑπαντιάσας] Ὑπαντήσας *Euſebius.* Huds.

l Συνεφήψατο] *Raſ.* Συνεφάψατο.

paucis evaſit; plurimique eorum qui cum eo erant partim trucidati, partim vivi capti ſunt: reliqua autem multitudine in regiones ſuas diſperſa, ſinguli latendo ſibimet conſulebant.

Latrones per Judæam graſſantur.

6. Verum cum & iſti comprimerentur *motus*, rurſus & altera pars (ſicut in ægro corpori fieri ſolet) furore inflammatur. Nam plani & latrones in unum collecti multos ad defectionem impellebant, & ad libertatem *recuperandam* hortabantur, mortem iis minitantes, qui Romanorum imperio obedientiam præſtarent; & vel invitos in libertatem aſſerendos eſſe dictitantes, quibus in animo eſt voluntariam ſervitutem ſervire. turmatim enim per regionem diſperſi & potentium domos diripiebant, & ipſos inſuper trucidabant, & vicos incendebant: adeo ut flagitioſa illorum amentia Judæa omnis repleretur. Et hoc quidem bellum quotidie ingraveſcebat.

Magna Cæſarea inter Judæos & Syros rixa. Ant. l. 20. c. 7. §. 7.

7. Alter autem tumultus fit circa Cæſaream, inter Syros & Judæos qui ſimul cum illis promiſcue eam habitabant orta ſeditione. Nam hi quidem ſuam eſſe civitatem volebant, Judæum ejus fuiſſe conditorem dicentes. erat autem *is* rex Herodes. Illi vero ædificatorem quidem Judæum *exſtitiſſe* confitebantur, ipſam vero civitatem Græcorum eſſe aſſeverabant. non enim in ea ſtatuas & fana collocare voluiſſe qui eam Judæis tribuerat. De iſtis quidem inter eos mota erat controverſia; dumque contenderent ad arma ventum eſt, & quotidie audaciores quique partis alterutræ ad pugnam proſiliebant, neque enim Judæorum ſeniores gentis ſuæ ſeditioſos continere poterant, & Græcis inhoneſtum videbatur & turpe Judæis cedere. Atque illi quidem plus valebant opibus & corporis viribus: Græci vero militum auxilio & præſidio. major enim Romani exercitus pars conflata erat ex Syris, & quaſi cognatione juncti ad auxiliandum prompti erant paratique. Cæterum militum præfectis curæ erat tumultum comprimere, & pugnaciores quoſque factionis utriuſque ut comprehenſi fuerant verberibus & vinculis caſtigabant. non tamen comprehenſorum ſupplicia aut impetum cæterorum reprimebant aut terrorem illis injiciebant: ſed eo magis exaſperati ad ſeditionem ferebantur. Cumque Felix Judæos in quodam conflictu ſuperiores videns in forum prodiiſſet, verbiſque minacibus juſſiſſet domum quemque ſuam abire, illi auſcultare noluerunt: quo factum eſt, ut, militibus in eos immiſſis, non paucos eorum interfecerit, quorum etiam bona forte direpta erant. Vigente autem ſeditione, nobiliores ex utraque parte delectos ad Neronem legatos miſit, de jure ſuo diſceptaturos.

In apertam pugnam erumpit. Ibid.

Seditioſi à Felice caſtigantur. Ant. l. 20. c. 7. §. 7.

Legatio ad Neronem.

[m] δὲ καὶ ζωγρηθῆναι πλείστους τῶν σὺν αὐτῷ. τὸ δὲ λοιπὸν πλῆθος σκεδασθὲν ἐπὶ τὴν [n] ἑαυτῶν ἕκαστον διαλαθεῖν.

ϛ΄. Κατεσταλμένων δὲ καὶ τούτων, ὥσπερ ἐν νοσοῦντι σώματι, πάλιν ἕτερον μέρος ἐφλέγμαινεν. οἱ γὰρ [o] γόητες καὶ λῃστρικοὶ συναχθέντες πολλοὺς εἰς ἀπόστασιν ἐνῆγον, καὶ πρὸς ἐλευθερίαν παρεκρότουν, θάνατον ἐπιτιμῶντες τοῖς πειθαρχοῦσι τῇ Ρωμαίων ἡγεμονίᾳ, καὶ πρὸς βίαν ἀφαιρήσεσθαι λέγοντες τοὺς ἑκουσίως δουλεύειν προαιρουμένους. [p] μεριζόμενοι γὰρ εἰς τὴν χώραν κατὰ λόχους, διήρπαζόν τε τὰς τῶν δυνατῶν οἰκίας, καὶ αὐτοὺς ἀνῄρουν, καὶ τὰς κώμας ἐνεπίμπρασαν· ὥς τε τῆς ἀπονοίας αὐτῶν πᾶσαν τὴν Ἰουδαίαν ἀναπίμπλασθαι. καὶ [q] οὗτος μὲν ὁ πόλεμος καθ' ἡμέραν [r] ἀνερριπίζετο.

ζ΄. Ἑτέρα δὲ ταραχὴ συνίσταται [s] περὶ Καισάρειαν, τῶν ἀναμεμιγμένων Ἰουδαίων πρὸς τοὺς ἐν αὐτῇ [t] Σύρους στασιασάντων. οἱ μὲν γὰρ ἠξίουν, σφετέραν εἶναι τὴν πόλιν, Ἰουδαῖον γεγονέναι τὸν κτίστην αὐτῆς λέγοντες. ἦν δὲ Ἡρώδης ὁ βασιλεύς. οἱ δὲ ἕτεροι, τὸν [v] οἰκιστὴν μὲν προσωμολόγουν Ἰουδαῖον, αὐτὴν μέντοι γε τὴν πόλιν Ἑλλήνων ἔφασαν. οὐ γὰρ ἂν ἀνδριάντας καὶ ναοὺς [x] ἐγκαθιδρῦσαι, Ἰουδαίοις αὐτὴν ἀνατιθέντα. διὰ ταῦτα [y] μὲν ἠμφισβήτουν ἑκάτεροι, προῄει δὲ αὐτοῖς τὸ φιλόνεικον εἰς ὅπλα, καὶ καθ' ἡμέραν οἱ θρασύτεροι παρ' ἀμφοῖν προεπήδων ἐπὶ μάχην. οὔτε γὰρ Ἰουδαίων οἱ [z] γεραιοὶ τοὺς ἰδίους στασιαστὰς κατέχειν οἷοί τε ἦσαν, καὶ τοῖς Ἕλλησιν αἶσχος ἐδόκει Ἰουδαίων ἐλαττοῦσθαι. προεῖχον δὲ οἱ μὲν πλούτῳ καὶ σωμάτων ἀλκῇ τὸ δὲ Ἑλληνικὸν τῇ παρὰ τῶν στρατιωτῶν ἀμύνῃ. τὸ γὰρ πλέον Ρωμαίοις τῆς ἐκεῖ δυνάμεως ἐκ Συρίας ἦν κατειλεγμένον, καὶ καθάπερ συγγενεῖς ἦσαν εἰς τὰς βοηθείας ἕτοιμοι. τοῖς γε μὴν ἐπάρχοις φροντὶς ἦν ἀναστέλλειν τὴν ταραχήν, καὶ τοὺς μαχιμωτέρους ἑκατέρωθεν ἀεὶ συλλαμβάνοντες ἐκόλαζον μάστιξι καὶ δεσμοῖς. οὐ μὴν τὰ πάθη τῶν συλλαμβανομένων ἐνεποίει τοῖς καταλειπομένοις ἀνακοπὴν ἢ δέος, ἀλλ' ἔτι μᾶλλον παρωξύνοντο πρὸς τὴν στάσιν. νικῶντας δέ ποτε τοὺς Ἰουδαίους, παρελθὼν εἰς τὴν ἀγορὰν ὁ Φῆλιξ, μετ' ἀπειλῆς ἐκέλευσεν ἀναχωρεῖν· τῶν δὲ μὴ πειθομένων, ἐπιπέμψας τοὺς στρατιώτας, [a] ἀναιρεῖ συχνούς, ὧν διαρπαγῆναι συνέβη καὶ τὰς οὐσίας. μενούσης δὲ τῆς στάσεως, ἐπιλέξας ἑκατέρωθεν τοὺς γνωρίμους, ἔπεμψε πρέσβεις ἐπὶ Νέρωνα, διαλεξομένους περὶ τῶν δικαίων.

ΚΕΦ.

[m] Δὲ καὶ ζωγρηθῆναι πλείστους] Καὶ ζωγρηθῆναι deſiderant *Baſ. Gen. Aliique.* Διαφθαρῆναι *Ruf.* Ego utrumque edidi ex *Big. Bod.* (*Lugd. Bat.*) *Euſeb.* & *Niceph.* confirmante etiam *Joſepho, Ant.* lib. 20. cap. 7. §. 6. HUDS. Δὲ καὶ ζωγρηθῆναι *Euſebius.* SPANH.

[n] Ἑαυτῶν ἕκαστον διαλαθεῖν.] Ita *Big.* αὐτῶν in *cæteris.*

[o] Γόητες] Conf. ἀρχ. lib. 20. c. 7. §. 6. SPANH.

[p] Μεριζόμενοι] *Raſt.* Μεριζόμενοι δέ.

[q] Οὗτος — ἀνερριπίζετο] *Julian. Orat.* p. 13. τοῦ πολέμου ἐκ τοῦ μακροῦ μᾶλλον ἀναρριπιζομένου. SPANH.

[r] Ἀνερριπίζετο.] Sic & *Julianus* in *Orat.* I. τοῦ πολέμου καὶ ἐκ τοῦ μακροῦ μᾶλλον ἀναρριπίζεσθαι. Videtis Ill. *Spanhemii* notas ad *Julianum*, p. 187.

[s] Περὶ Καισάρειαν,] Conf. ἀρχ. lib. 20. cap. 7. §. 7. Περὶ τοῦ πρώτου & περὶ ἰσοπολιτείας. ibid. §. 9. SPANH.

[t] Σύρους στασιασάντων.] Et hos vocat Ἕλληνας. iidem enim Syri & Hellenes, ut conſtat ex v. 37. Vide *Lightfootum* in *Centuria Chorograph.* c. 57.

[v] Οἰκιστὴν μὲν] Κτίστην. *Bod.*

[x] Ἐγκαθιδρῦσαι,] Ἐγκαθιδρύσαντα *Bod.* & *Raſt.* Verum (*Ant.* XX. 7.) alia aſſignatur ratio, quod quæ erat Cæſarea antea dicta fuerit Stratonis turris: quo tempore nemo ibi Judæus habitabat. ALDR.

[y] Μὲν] *Raſt.* Μὲν οὖν.

[z] Γεραιοὶ] Γεραιοὶ *Baſil.* & *Rhod.*

[a] Ἀναιρεῖ συχνούς,] Idemque ſacerdotes quoſdam, viros bonos & honeſtos, ob levem quandam culpam vinctos Romam miſit, acturos cauſam ſuam apud Cæſarem: lib. 20. c. 8. §. 5. & 6. ALDR.

ΚΕΦ. ιδ΄.

Φῆστος τοῦ Φήλικος διάδοχος. ὃν διαδέχεται Ἀλβῖνος. αὐτόν τε Φλῶρος, διὰ τὴν αὐτοῦ ὠμότητα Ἰουδαίους εἰς πόλεμον ἀναγκάσας.

[b] Διαδεξάμενος δὲ [c] παρὰ τούτου τὴν ἐπιτροπὴν [d] Φῆστος, τὸ μάλιστα λυμαινόμενον τὴν χώραν ἐπεξῄει. τῶν γοῦν λῃστῶν συνέλαβε [e] τοὺς πλείστους, καὶ διέφθειρεν οὐκ ὀλίγους. ἀλλ' οὐχ ὁ [f] μετὰ Φῆστον [g] Ἀλβῖνος τὸν αὐτὸν τρόπον ἐξηγήσατο τῶν πραγμάτων· οὐκ ἔστι δὲ ἥντινα κακουργίας ἰδέαν παρέλειπεν. οὐ μόνον γοῦν ἐν τοῖς πολιτικοῖς πράγμασιν ἔκλεπτε καὶ διήρπαζε τὰς ἑκάστων οὐσίας, οὐδὲ τὸ πᾶν ἔθνος ἐβάρει ταῖς εἰσφοραῖς, ἀλλὰ καὶ τοὺς ἐπὶ λῃστείᾳ δεδεμένους, ὑπὸ τῆς παρ' [h] ἑκάστοις βουλῆς, ἢ τῶν προτέρων ἐπιτρόπων, ἀπελύτρου τοῖς συγγενέσι. καὶ μόνος ὁ μὴ δοὺς τοῖς δεσμωτηρίοις ὡς πονηρὸς ἐγκατελείπετο. τηνικαῦτα καὶ τῶν νεωτερίζειν βουλομένων ἐν Ἱεροσολύμοις ἐθάρσησαν αἱ τόλμαι, καὶ χρήμασι μὲν οἱ δυνατοὶ τὸν Ἀλβῖνον προσελάμβανον, ὥστε τοῦ στασιάζειν αὐτοῖς παρέχειν ἄδειαν. [i] τοῦ δημοτικοῦ δὲ τὸ μὴ χαῖρον ἡσυχίᾳ πρὸς τοὺς Ἀλβίνου κοινωνοὺς ἀπέκλινεν. ἕκαστος δὲ τῶν πονηρῶν ἴδιον στῖφος [k] ὑπεζωσμένος, αὐτὸς μὲν ὥσπερ ἀρχιλῃστὴς ἢ τύραννος προανεῖχεν ἐκ τοῦ λόχου, τοῖς δορυφοροῦσι δὲ πρὸς ἁρπαγὰς τῶν μετρίων κατεχρῆτο. συνέβαινε δὲ, τοὺς μὲν ἀφῃρημένους, ὑπὲρ ὧν ἀγανακτεῖν ἐχρῆν, σιωπᾶν. τοὺς [l] ἀπλήγας δὲ, δέει τοῦ μὴ τὰ αὐτὰ παθεῖν, καὶ κολακεύειν τὸν ἄξιον κολάσεως. καθόλου δὲ ἡ μὲν παρρησία πάντων περιεκέκοπτο, τυραννὶς δὲ ἦν διὰ πλειόνων. καὶ τὰ σπέρματα τῆς μελλούσης ἁλώσεως ἐκ τότε τῇ πόλει κατεβάλλετο.

β΄. Τοιοῦτον δὲ ὄντα τὸν Ἀλβῖνον ἀπέδειξεν ὁ [m] μετὰ τοῦτον ἐλθὼν [n] Γέσσιος Φλῶρος [o] ἀγαθώτατον κατὰ σύγκρισιν. ὁ μέν γε [p] λάθρα τὰ πολλὰ, καὶ μεθ' ὑποστολῆς ἐκακούργησε. Γέσσιος δὲ [q] τὰς εἰς τὸ ἔθνος παρανομίας ἐπόμπευσε. καὶ ὥσπερ ἐπὶ τιμωρίᾳ κατακρίτων πεμφθεὶς δήμιος, οὔτε ἁρπαγῆς τινα τρόπον, οὔτε αἰκίας [r] παρέλιπεν. ἦν δὲ ἐν [s] μὲν τοῖς ἐλεεινοῖς ὠμότατος, ἐν δὲ τοῖς αἰσχροῖς ἀναιδέστατος. οὔτε δὲ πλείω τις ἀπιστίαν τῆς ἀληθείας κατέχεεν, οὔτε ἐν τῷ πανουργεῖν δολιωτέρας ὁδοὺς [t] ἐπενόησεν. ᾧ τὸ μὲν κατ' ἄνδρα κερδαίνειν, μικρὸν ἐδόκει. πόλεις δὲ ὅλας [v] ἐξεδίδυσκε, καὶ δήμους ἀθρόους ἐλυμαίνετο, καὶ μόνον οὐκ ἐκήρυξεν ἀνὰ τὴν χώραν πᾶσιν ἐξεῖναι λῃστεύειν, ἐφ' ᾧ μέρος αὐτὸς λήψεται τῶν λαφύρων. διὰ γοῦν τὴν ἐκείνου πλεονεξίαν, πάσας [x] ἐρημωθῆναι συνέβη τὰς τοπαρχίας, καὶ πολλοὺς τῶν

CAP. XIV.

Felici ſuccedit Feſtus. Huic Albinus. Illi Florus, cujus immanitas Judæos ad bellum compulit.

AT Feſtus, accepto ab eo munere procuratorio, perſequutus eſt eos qui maxime regionem infeſtabant. Itaque latronum quam plurimos comprehendit, & non paucos necari juſſit. Verum ſucceſſor ejus Albinus non eodem conſilio ac ratione rerum ſummæ præfuit. neque ulla erat maleficentiæ ſpecies, quam ille prætererit. Quippe non ſolum dum res adminiſtraret furto ſubducebat & ſingulorum bona fortunaſque diripiebat, neque ſolum tributis gentem univerſam onerabat; ſed etiam quos ob latrocinia decuriones civitatum vel ſuperiores procuratores in vincula conjecerant, *ipſe*, accepta à cognatis *eorum* pecunia, liberabat: & is ſolum qui nihil dediſſet, in carceribus ut maleficus relictus erat. Per idem tempus iis qui rerum novarum cauſas quærebant audacia crevit Hieroſolymis: ex quibus ſane qui erant opulenti pecunia ſibi conciliabant Albini gratiam, ut ipſis ſeditionem agitantibus impunitatem daret; atque iſti de populo, quos non delectaret quies, iis ſe adjungebant, quibus cum Albino communitas erat. Cum autem unuſquiſque improborum ſuo agmine circumdatus eſſet, ipſe quidem inter cæteros cohortis, quaſi princeps latronum & tyrannus, eminebat, ſuiſque ſatellitibus ad moderatorum direptionem inſolenter utebatur. Quare fiebat, ut, hi quidem qui ſpoliati erant, cum indignari oporteret, plane tacuerint: illi vero, qui nihil damni ceperant, metu ne ſimilia paterentur, etiam obſequiis eos demereri ſtuduerint, qui ſupplicio digna fecerant. In ſumma, omnibus præciſa erat loquendi libertas, & plurium dominatu tenebantur: & tum jacta erant malorum ſemina, quæ in urbis excidium pullularunt.

Feſtus procurator Judææ. Antt. l. 20. c. 7. §. 9.

XIII. *Feſto ſuccedit Albinus.*

Albini iniquitas.

2. Cum autem ejuſmodi homo eſſet Albinus, fecit tamen qui ei ſucceſſit Geſſius Florus, ut facta inter eos comparatione pro optimo haberetur. Nam ille quidem clam pleraque facinora & diſſimulanter patravit; Geſſius vero de ſuis in gentem *noſtram* injuriis gloriatus eſt & triumphum egit; ac quaſi ad pœnas de condemnatis ſumendas miſſus fuiſſet carnifex, nihil ſibi ad rapinarum & vexationis omne genus reliquum faciebat. Quippe cum miſericors eſſe deberet, erat crudeliſſimus; atque in re turpi *omnium* impudentiſſimus: neque quiſquam plures fallacias veritati offudit, aut commentus eſt calllidiores decipiendi vias. Illi enim ex ſingulis lucrum facere, parum videbatur: totas autem urbes deſpoliabat, & ingenti hominum multitudini exitio erat; & tantum non per regionem præconis voce edicebat, liberum eſſe omnibus latrocinari, modo ipſe in prædarum partem veniret. Itaque ex illius aviditate factum eſt, ut omnes fere toparchiæ ad vaſtitatem

Geſſius Florus ſuccedit Albino.

Flori audacia & immanitas.

b Διαδεξάμενος δὲ] Roſſ. Διαδεξάμενος δὲ τὴν ἐπιτροπήν.
c Παρὰ τούτου] Illa παρὰ τούτου non agnoſcit. *Bod.*
d Φῆστος.] Conf. ἀρχ. lib. 20. c. 7. §. 9. SPANH.
e Τοὺς πλείστους.] *Roſſ.* Τὸ πλῆθος.
f Μετὰ Φῆστον] Ita cum *Aldrichio* ex *MS.* male *Baſ.* & *Gen.*
g Ἀλβῖνος.] Conf. ἀρχ. lib. 20. c. 8. §. 1. Qui locus citatur ab *Euſeb.* H. Eccl. l. II. c. XXVII. p. 68. D. πέμπει, &c. uſque ad ἦν δὲ ἐκεῖνος, &c. SPANH.
h Ἑκάστοις βουλῆς] Ἑκάστη (*Roſſ.* ἑκάστης) legebat *Aldrichius* è *Cod. Big.*
i Τοῦ δημοτικοῦ] Τὸ δημοτικὸν *MS. Lipſ.* SPANH.
k Ὑπεζωσμένος.] *Lugd. Bat.* Ὑπεζωσμένος.
l Ἀπλήγας] Gen. ἀπλῆγας, lib. 6. c. 1. §. 8. ἀπλῆγας. SPANH. *Lugd. Bat.* Ἀπλήγας.
m Μετὰ τοῦτον] *Roſſ.* Μετ' αὐτόν.
n Γέσσιος Φλῶρος.] Conf. ἀρχ. lib. 20. c. 8. §. ſ. & ἀρχ. Procem. §. 7. SPANH.
o Ἀγαθώτατον] Δικαιότατον *Big.* & *Lugd. Bat.*
p Λάθρα — ὑποστολῆς] *Lugd. Bat.* Λάθρα, πολλὰ τε δι' ὑποστολῆς.
q Τὰς — παρανομίας] *Lugd. Bat.* Ταῖς εἰς τ. ε. παρανομίαις.
r Παρέλιπεν.] Ita cum *Aldrichio* è *Codd. Buſb. Rhed. Roſſ. Lugd. Bat. Bod.* & *Voſſ.* παρέλειπεν in reliquis.
s Μὲν τοῖς — ὠμότατος.] Illud μὲν è MSS.
t Ἐπενόησεν.] *Roſſ.* Ἐπενόησε.
v Ἐξεδίδυσκε.] Conf. *Antt.* lib. 12. c. 4. §. 9. SPANH.
x Ἐρημωθῆναι] Συνέβη ἐρημωθῆναι *Buſb.*

ſtitatem fuerint redactæ, multique patriis ſedibus relictis in alias ſe receperint provincias.

Ceſtius Gallus Syriæ præſes venit Hieroſolyma.

3. Et quamdiu quidem Ceſtius Gallus Syriæ provinciam regeret, nemo auſus eſt adverſus Florum ad eum legationem mittere. Cum autem inſtante Azymorum feſto ipſe Hieroſolyma veniſſet, eum circumſtetit multitudo ad tricies centena hominum millia, & orabant ut gentis calamitatum miſereretur, Florum regionis peſtem & perniciem eſſe clamitantes. Ille vero, cum præſens eſſet & Ceſtio adſtaret, voces iſtas riſu excipiebat. Cæterum Ceſtius, cum populi impetum ſedaſſet, illiſque ſignificaſſet, quod Florum eis in poſterum placatiorem redderet, Antiochiam reverſus eſt. Florus autem eum uſque ad Cæſaream deducebat, verba ei dans, tumque bellum genti inferendum animo agitabat: quo ſolo iniquitates ſuas occultari poſſe credebat. Nam dum pax eſſet, ſe apud Cæſarem accuſatores Judæos habiturum eſſe exſpectabat: verum ſi id effectum daret, ut ad defectionem adducerentur, fore ut majori malo eos à minoribus coarguendis abſtraheret. Et ille quidem ut gentem *à Romano* abrumperet *imperio*, indies illorum augebat calamitates.

Non ſatisfacit Judæorum querelis contra Florum.

Florus ſævit in Judæos.

Bellum Judaicum unde initium ducebat.

4. Per idem autem tempus Cæſarienſes Græci, principatum urbis à Nerone in judicio conſequuti, literas ejuſce rei indices attulerunt; atque ab ea re exordium ducebat bellum *Judaicum*, duodecimo quidem anno imperii Neronis, decimo autem ſeptimo regni Agrippæ, menſe * Artemiſio: pro magnitudine autem malorum inde ortorum cauſas nequaquam idoneas habebat. Judæis enim Cæſarienſibus Synagoga erat prope locum, quem dominii jure tenebat Græcus quidam Cæſarienſis, & ſæpiuſcule id egerant ut locum poſſiderent, pretium multis partibus majus quam mereretur offerentes. Ille vero, quaſi ſpreviſſet eorum preces & contumeliam eis facere decreviſſet, locum ædificiis occupabat quæ in officinas convertit, & anguſtum eis aditum prorſuſque difficilem relinquebat. Primum quidem juvenes ferventiores proſiliebant & ædificantes interpellabant. Cum autem illorum vim inhiberet Florus, Judæi potentiores, inque his Joannes publicanus, neſcii quid agerent, argenti talentis octo Floro perſuadere conantur, † ut faceret eos ab opere ceſſare. Verum ille, tantummodo ut *aliquid* caperet, promiſit ſe cuncta facturum, acceptoque ſtatim de Cæſarea egreſſus Sebaſten proficiſcitur, relicta ſeditioſis quidlibet agendi poteſtate, quaſi Judæis pugnandi licentiam vendidiſſet.

Judæos Cæſarienſes inter & Græcos factum certamen.

Florus litem componere renuit.

Cæſarea contumelia afficiuntur Judæi.

5. Die autem ſequenti, qui ſeptimus erat, cum Judæi in Synagogam conveniſſent, ſeditioſus quidam Cæſarienſis, vaſe fictili inverſo & ad introitum illorum poſito alites immolabat. id quod ve-

πατρίων [y] ἠθῶν ἐξαναστάντας φυγεῖν εἰς τὰς [z] ἀλλοφύλους ἐπαρχίας.

γ΄. Μέχρι μὲν οὖν ἐν Συρίᾳ Κέστιος Γάλλος ἦν διέπων τὴν ἐπαρχίαν, οὐδὲ πρεσβεύσασθαί τις πρὸς αὐτὸν ἐτόλμησε κατὰ τοῦ Φλώρου. παραγενόμενον δὲ εἰς Ἱεροσόλυμα, τῆς τῶν ἀζύμων ἑορτῆς ἐνστάσης, περιστὰς ὁ δῆμος, οὐκ ἐλάττους τριακοσίων μυριάδων, ἱκέτευον ἐλεῆσαι τὰς τοῦ ἔθνους συμφορὰς, καὶ τὸν λυμεῶνα τῆς χώρας Φλῶρον ἐκεκράγεσαν. ὁ δὲ παρὼν, [a] καὶ τῷ Κεστίῳ παρεστὼς, διεχλεύαζε τὰς φωνάς. ὁ γε μὴν Κέστιος, τὴν ὁρμὴν τοῦ πλήθους καταστείλας, καὶ δοὺς ἔμφασιν ὡς πρὸς τὸ μέλλον αὐτοῖς τὸν Φλῶρον [b] κατασκευάσειε μετριώτερον, ὑπέστρεψεν εἰς Ἀντιόχειαν. [c] προέπεμπε δὲ αὐτὸν μέχρι Καισαρείας Φλῶρος ἐξαπατῶν, καὶ πόλεμον ἤδη τῷ ἔθνει [d] θυμούμενος ἐπορίζετο, ᾧ μόνῳ συγκρύψειν τὰς αὐτοῦ παρανομίας ὑπελάμβανεν. εἰρήνης μὲν γὰρ οὔσης, κατηγόρους ἕξειν ἐπὶ Καίσαρος Ἰουδαίους προσεδόκα. πραγματευσάμενος δὲ ἀπόστασιν αὐτῶν τῷ μείζονι κακῷ περισπάσειν τὸν ἔλεγχον αὐτῶν ἀπὸ τῶν μετριωτέρων. ὁ μὲν οὖν ὡς ἂν ἀπορραγείη τὸ ἔθνος, καθ' ἡμέραν ἐπέτεινεν αὐτοῖς τὰς συμφοράς.

δ΄. Ἐν δὲ τούτῳ καὶ οἱ Καισαρέων Ἕλληνες, νικήσαντες παρὰ Νέρωνι τῆς πόλεως ἄρχειν, τὰ τῆς κρίσεως ἐκόμισαν γράμματα, καὶ [e] προσελάμβανε τὴν ἀρχὴν ὁ πόλεμος, δωδεκάτῳ μὲν ἔτει τῆς Νέρωνος ἡγεμονίας, [f] ἑπτακαιδεκάτῳ δὲ τῆς Ἀγρίππα [g] βασιλείας, [h] Ἀρτεμισίου μηνός. πρὸς δὲ τὸ μέγεθος τῶν ἐξ αὐτοῦ συμφορῶν οὐκ ἀξίαν ἔσχε πρόφασιν. οἱ γὰρ ἐν Καισαρείᾳ Ἰουδαῖοι, συναγωγὴν ἔχοντες παρὰ χωρίον, οὗ δεσπότης ἦν τις Ἕλλην Καισαρεὺς, πολλάκις μὲν κτήσασθαι τὸν τόπον ἐσπούδασαν, τιμὴν πολλαπλασίονα τῆς ἀξίας διδόντες. ὡς δὲ ὑπερορῶν τὰς δεήσεις, πρὸς ἐπήρειαν ἔτι καὶ προσῳκοδόμει τὸ χωρίον ἐκεῖνος, ἐργαστήρια κατασκευαζόμενος, στενὴν δὲ καὶ παντάπασι βιαίαν πάροδον ἀπέλιπεν αὐτοῖς. τὸ μὲν [i] πρῶτον οἱ θερμότεροι τῶν νέων προπηδῶντες οἰκοδομεῖν ἐκώλυον. ὡς δὲ τούτους εἶργε τῆς βίας Φλῶρος, ἀμηχανοῦντες οἱ δυνατοὶ τῶν Ἰουδαίων, σὺν οἷς [k] ὁ τελώνης Ἰωάννης, πείθουσι τὸν Φλῶρον ἀργυρίου ταλάντοις ὀκτὼ διακωλῦσαι τὸ ἔργον. ὁ δὲ πρὸς μόνον τὸ λαβεῖν ὑποσχόμενος πάντα συμπράξειν, λαβὼν ἔξεισι τῆς Καισαρείας εἰς Σεβαστὴν, καὶ καταλείπει τὴν στάσιν αὐτεξούσιον, ὥσπερ ἄδειαν πεπρακὼς Ἰουδαίοις τοῦ μάχεσθαι.

ε΄. Τῆς δ' ἐπιούσης ἡμέρας ἑβδομάδος οὔσης, τῶν Ἰουδαίων εἰς τὴν συναγωγὴν ἀθροισθέντων, στασιαστής τις Καισαρεὺς [l] γάστραν καταστρέψας, καὶ παρὰ τὴν εἴσοδον αὐτῶν θέμενος, [m] ἐπέθυεν [n] ὄρνις. τοῦτο τοὺς Ἰουδαίους,

y Ἠθῶν] Malebat amicus quidam ἐθῶν, verum vetus quoque ſedes habet. Hav.

z Ἀλλοφύλους ἐπαρχίας] Sic *Big.* & *Antt.* lib. 20. c. 10. §. 1. ἀλλοτρίας in *Baſ. Gen. Antique.*

a Καὶ—παρεστὼς,] Aliquid deeſſe ſuſpicor, quod in ſuo codice habuiſſe videtur *Rufinus*, quippe vertit, *& Gallo aſſiſteret, non ſolum nihil movebatur, ſed voces illas etiam deridebat.*

b Κατασκευάσειε] *Roſſ.* Κατασκευάσειν.

c Προέπεμπε] *Lugd. Bat.* Προέπεμψε.

d Θυμούμενος ἐπορίζετο,] Κατεχόμενος *Big.* deleto (quod & facit *Lugd. Bat.* qui legit σκεπτόμενος) ἐπορίζετο. Convenit *Ruf.*

e Προσελάμβανε—ἡγεμονίας,] Initium Belli Judaici ἀρχ. lib. 20. c. 10. §. 1. ubi deſinit Ἀρχαιολογία. Spanh.

f Ἑπτακαιδεκάτῳ] Itaque regnum ejus inchoat *Joſephus* anno Claudii octavo, de quo vide ſupra cap. XI. ζ. XII. α΄. Quot annos vixerit incertum eſt; ſed excidio Hieroſolymorum ſuperfuiſſe nemo dubitat: annum quoque ejus XXII. in nummis notatum invenimus. Verum quod ex *Juſto Tiberienſi* narrat *Photius* in *Cod.* λγ΄. duraſſe ſcilicet Agrippam ad annum uſque tertium Trajani, id opinor falſum eſt; & pro Τραϊανοῦ ſcribendum ibi Δομετιανοῦ. nam *Joſephus* in *Vita ſua* §. . . . diſertiſſimis verbis affirmat, Agrippam ante obiiſſe quam hiſtoriam ſuam *Juſtus* ederet. At *Joſephus*, qui *Juſto* reſpondet, *Archæologiam* una cum *Vita ſua* illi ſubnexa edidit anno Domitiani tertio: *Antt.* XX. 10. Aldr.

g Βασιλείας,] *Sc.* Κλαυδίου. Vide *Uſſerium* ad *A. M.* 4053.

h Ἀρτεμισίου] Infr. lib. 3. c. 7. §. 3. Spanh.

i Πρῶτον] *Roſſ.* Πρότερον.

k Ὁ τελώνης Ἰωάννης,] Publicani inter Judæos. Rel.

l Γάστραν καταστρέψας,] Hac re lepra Judæis exprobratur per mactationem avis ſupra vas fictile; quod in leproſorum mundatione ex lege Dei (*Levit.* c. XIV.) fieri debuit. notatumque eſt Gentiles vituperaſſe Judæos uti leproſos, & eam ob rem Ægypto pulſos credidiſſe. Hoc me monuit *Cl. Relandus*, de literis Hebraicis præclare meritus & porro meriturus. Huds. Γάστρη Nicander Ther. p. 7. Spanh. Γάστραν καταστρέψας, *ſubvertens*, mox γάστρας ἀμφὶ. Rel.

m Ἐπέθυεν] *Aves.* Contumelioſum, ut ſc. innuerent Judæos leproſos fuiſſe nam gentes lepram exprobrabant Judæis, & Deus juſſerat leproſos aves ſuper vas fictile mactare. Rel.

n Ὄρνις.] *Coiſon.* & *Lugd. Bat.* Ὄρνεις.

* *Sc.* Majo, ut interpretatur *Uſſerius* ad A. M. 4053.

† *Vel*, ut eos ab ædificatione impediret.

Ἰουδαίους ἀνηκέστως παρώξυνεν, ὡς ὑβρισμένων [o] μὲν αὐτοῖς τῶν νόμων, [p] μεμιασμένου δὲ τοῦ χωρίου. τὸ μὲν οὖν εὐσταθὲς καὶ πρᾶον ἐπὶ τοὺς ἡγεμόνας καταφεύγειν πάλιν ᾤετο χρῆναι, τὸ στασιῶδες δὲ καὶ ἐν νεότητι φλεγμαῖνον ἐξεκαίετο πρὸς μάχην. [q] παρεσκευασμένοι δὲ εἱστήκεσαν οἱ τῶν Καισαρέων στασιασταί. τὸν γὰρ [r] ἐπιθύσαντα προπεπόμφεισαν ἐκ συντάγματος. καὶ ταχέως ἐγίνετο ἡ συμβολή. προσελθὼν δὲ Ἰουκοῦνδος ὁ διακωλύειν τεταγμένος ἱππάρχης, τήν τε γάστραν [s] αἴρει καὶ καταπαύειν ἐπειρᾶτο τὴν στάσιν. ἡττωμένου δὲ αὐτοῦ τῆς τῶν Καισαρέων βίας, Ἰουδαῖοι [t] τοὺς νόμους ἁρπάσαντες ἀνεχώρησαν εἰς [u] Νάρβατα. χώρα τις αὐτῶν οὕτω καλεῖται, σταδίους ἑξήκοντα διέχουσα τῆς Καισαρείας. οἱ δὲ περὶ τὸν Ἰωάννην δυνατοὶ δώδεκα, πρὸς Φλῶρον ἐλθόντες εἰς Σεβαστήν, ἀπωδύροντο περὶ τῶν πεπραγμένων, καὶ βοηθεῖν ἱκέτευον, αἰδημόνως ὑπομιμνήσκοντες [x] τῶν ὀκτὼ ταλάντων. ὁ δὲ καὶ συλλαβὼν ἔδησε τοὺς ἄνδρας, αἰτιώμενος ὑπὲρ τοῦ [y] τοὺς νόμους ἐξενεγκεῖν τῆς Καισαρείας.

ϛ'. Πρὸς τοῦτο [z] τῶν ἐν Ἱεροσολύμοις ἀγανάκτησις ἦν. ἔτι μέν τοι [a] καὶ τοὺς θυμοὺς κατεῖχον. ὁ δὲ Φλῶρος, ὥσπερ [b] ἐργολαβήσας, [c] ἐκριπίζει τὸν πόλεμον. καὶ, πέμψας ἐπὶ τὸν ἱερὸν θησαυρόν, ἐξαιρεῖ ἑπτακαίδεκα τάλαντα, σκηψάμενος εἰς τὰς Καίσαρος χρείας. σύγχυσις δ' εὐθέως εἶχε τὸν δῆμον, καὶ συνδραμόντες εἰς τὸ ἱερὸν [d] βοαῖς διατρυσίοις [e] καὶ τὸ Καίσαρος ἀνεκάλουν ὄνομα, καὶ τῆς Φλώρου τυραννίδος ἐλευθεροῦν σφᾶς ἱκέτευον. ἔνιοι δὲ τῶν στασιαστῶν λοιδορίας αἰσχίστας εἰς τὸν Φλῶρον ἐκεκράγεσαν, καὶ [f] κανοῦν [g] περιφέροντες ἐπῄτουν αὐτῷ [h] κέρμα, καθάπερ ἀκλήρῳ καὶ ταλαιπώρῳ. τούτοις οὐκ ἐνετράπη τὴν φιλαργυρίαν, ἀλλ' ἐπὶ [i] τῷ μᾶλλον χρηματίσασθαι προσωργίσθη. δέον γοῦν εἰς Καισάρειαν ἐλθόντα σβέσαι τὸ τοῦ πολέμου πῦρ ἐκεῖθεν ἀρχόμενον, καὶ τῆς ταραχῆς ἀνελεῖν τὰς αἰτίας, ἐφ' ᾧ καὶ μισθὸν ἔλαβεν, ὁ δὲ μετὰ στρατιᾶς ἱππικῆς τε καὶ πεζικῆς ἐπὶ Ἱεροσολύμων ὥρμησεν, ἵνα τοῖς Ῥωμαίων ὅπλοις [k] ἐργάζηται [l] τὸ βουλόμενον, καὶ τῷ δέει καὶ ταῖς ἀπειλαῖς [m] περιδύσῃ τὴν πόλιν.

ζ'. Ὁ δὲ δῆμος, προδυσωπῆσαι τὴν ὁρμὴν αὐτοῦ βουλόμενος, [n] ὑπαντᾷ τοῖς στρατιώταις μετ' εὐφημίας, καὶ τὸν Φλῶρον θεραπευτικῶς ἐκδέχεσθαι παρεσκευάστο. κἀκεῖνος προπέμψας σὺν ἱππεῦσι πεντήκοντα Καπίτωνα ἑκατοντάρχην, ἀναχωρεῖν αὐτοὺς ἐκέλευσε, καὶ μὴ πρὸς ὃν οὕτως ἐλοιδόρησαν αἰσχρῶς, εἰρωνεύεσθαι τὰς νῦν φιλοφρονήσεις. δεῖν γὰρ αὐτούς, εἴπερ γενναῖοί εἰσι καὶ παρρησιασταί, σκώπτειν μὲν αὐτὸν καὶ παρόντα. φαίνεσθαι δὲ μὴ μόνον ἐν τοῖς λόγοις, ἀλλὰ καὶ ἐν τοῖς ὅπλοις φιλελευθέρους. [o] τούτοις καταπλαγὲν τὸ πλῆθος, ἅμα καὶ τῶν περὶ Καπίτωνα ἱππέων [p] εἰς μέσους φερομένων, διεσκεδάσθη, πρὶν ἀσπάσασθαι τὸν

hementer admodum Judæos irritabat, quaſi lex eorum ludibrio habita eſſet, & locus impie contaminatus. Ac pars quidem Judæorum conſtantior & moderatior factu optimum eſſe cenſebat, ut ad judices denuo ſe reciperent: ſeditioſi vero quique in ætatis fervore erant in pugnam accendebantur. Stabant autem ad confligendum parati etiam Cæſarienſium aliquot turbulenti, (ex compoſito quippe præmiſſus fuerat, qui *aviculas* immolaverat) & ſtatim ad manus ventum eſt. Cum autem *ad eos* acceſſiſſet Jucundus ad *tumultum* prohibendum conſtitutus equitum magiſter, vas Samium auferri jubet, & ad ſeditionem comprimendam aggrediebatur. At cum ipſe ſuperatus eſſet Cæſarienſium violentia, Judæi correptis legum *Moyſaicarum* libris in * Nabata ſeceſſerunt. regio quædam illorum ita appellatur ſtadiis ſexaginta diſtans à Cæſarea. Verum Joannes cum duodecim *Judæorum* primoribus, Sebaſten ad Florum profecti, de iis quæ acciderant graviter conquerebantur, & ab eo auxilium implorabant, octo talentorum verecunde eum admonentes. Ille vero viros comprehendi & in vincula conjici jubet, eis objiciens quod legum libros Cæſareâ exportaſſent.

Narbata ſecedunt.

Joannes aliique fruſtra querelas deferunt ad Florum.

6. Hoc *quidem* indigne ferebant Hieroſolymitani: veruntamen & adhuc irarum abſtinebant. Florus autem, quaſi *ad hoc* operam ſuam locaſſet, bellum accendit; miſſis ad ſacrum theſaurum qui talenta ſeptemdecim inde auferrent, hoc prætextu quod Cæſari illis opus eſſet. Ad hoc ſtatim confuſione repleta eſt plebs, factoque ad templum concurſu maximis clamoribus & Cæſaris nomen invocarunt, utque à Flori tyrannide liberarentur ſupplices petebant. nonnullique è ſeditioſis convicia fœdiſſima in eum jaciebant, & caniſtrum circumferentes ſtipem ei mendicabant, quaſi egeno miſeroque. His autem omnibus à pecuniæ cupiditate nihil dimovebatur, ſed eo magis ad quæſtum faciendum irritatus eſt. Denique cum deberet Cæſaream ſe conferre, & belli incendium illic ortum reſtinguere, cauſaſque tumultuum ſublatum ire, quem in finem etiam mercedem acceperat; ille è contra cum equitum peditumque exercitu Hieroſolyma contendit, ut cum Romanorum armis id quod volebat perpetraret, atque timorem & minas urbi induceret.

Florus bellum accendit, diripiendo ſacrum theſaurum.

Judæi convicia in eum faciunt.

7. At populus, volens ejus impetum in anteceſſum flectere, obviam it militibus cum lætis acclamationibus, paratuſque erat Florum plenioribus obſequiis excipere. Ille vero, præmiſſo cum equitibus quinquaginta Capitone centurione, juſſit eos diſcedere: neque eum officiis nunc demereri ſimularent, cui turpiter adeo conviciati fuerant. Oportere quippe eos, ſi viri ſint fortes fidenteſque, in ipſum etiam præſentem cavillari, & ſeſe non ſolum in verbis ſed in armis libertatis ſtudioſos oſtendere. Iſtis exterrita multitudo, militibus etiam qui cum Capitone erant in medium illorum irruentibus, in fugam disjecta erat, priuſquam ſalu-

Florus Judæorum obſequia renuit.

o Μὲν αὐτοῖς] Illud μὲν è *Cod. Bod.*
p Μεμιασμένου] Μεμιασμένου in aliquot *MSS.*
q Παρεσκευασμένοι] *Lugd. Bat.* Παρεσκευασμένοι.
r Επιθύσαντα] Plenius forſan in *Rufini Cod.* nam vertit, *qui pro Synagoga ſoribus immolarat.*
s Αἱρεῖ] Coſſin. & *Lugd. Bat.* Αἴρει.
t Τοὺς νόμους ἁρπάσαντες] Τοὺς νόμους. & mox fine §. τοὺς νόμους, (ac ſi conſtrui deberet, τῆς Καισαρείας τοὺς νόμους ἐξενεγκεῖν) legendum cenſet *Petitus*, in *Animadv.* ineditis. Tom. 3. p. 1058.
u Νάρβατα.] Hinc Ναρβατηνὴ τοπαρχία infr. cap. 18. §. 10. Spanh. *Lugd. Bat.* Νάβαρα.
x Τῶν ὀκτὼ ταλάντων.] Vide ſupra v. 4.
y Τοὺς νόμους] Libros legis. Spanh.
z Τῶν ἐν —] Τοῖς *Bod.*
a Καὶ — κατεῖχον.] Illud καὶ non agnoſcunt *Big.* & *Bod.*
b Εργολαβήσας.] Confr. ſupr. c. 25. §. 2. Spanh.
c Εκριπίζει] Εκριπίζομαι. infr. lib. 3. c. 2. §. 1. Spanh.
d Βοαῖς διατρυσίοις] Conf. ſupr. c. 1. §. 2. Spanh.
e Καὶ τὸ Καίσαρος] *Lugd. Bat.* Τὸ Καίσαρος.
f Κανοῦν] Caniſtrum. קנה vel חמון Rel.
g Περιφέροντες] Ita *Big.* & *Ruf.* ἀναφέροντες in *Editis Aliiſque.*
h Κέρμα,] Κερμάτιον *Big.* & *Lugd. Bat.*
i Τῷ μᾶλλον] *Lugd. Bat.* Τὸ μᾶλλον.
k Εργάζηται] *Lugd. Bat.* & *Raſ.* Εργάσηται.
l Τὸ βουλόμενον,] Illa τὸ βουλόμενον ex *MSS.* quibus conſentiunt *Rufini* codices.
m Περιδύσῃ τὴν πόλιν.] Ita *Bod.* *Big.* *Raſ.* *Lugd. Bat.* & *Rhod.* περιδήσῃ in *cæteris.*
n Υπαντᾷ τοῖς στρατιώταις] Ita *Bod.* ὑπάντα in *Editis Aliiſque.* mallem ὑπάντα.
o Τούτοις καταπλαγὲν] Ita *Big.* & *Ruf.* οὕτω in *cæteris.*
p Εἰς μέσους φερομένων.] Εἰς μέσον *Big.*
* *Nabata* in *Rufini Codd.*

ſalutarent Florum, aut ſuum militibus manifeſtum facerent obſequium. In domos itaque ſuas ſe recipientes in metu & humilitate noctem *iſtam* egerunt.

Judæorum primores nequicquam Florum obſecrant ut populo ignoſceret.

8. Florus autem tunc quidem in regia diverſabatur; die vero ſequenti pro tribunali ante eam poſito ſedet, profectique ad eum pontifices cum viris omnibus ſummæ auctoritatis & dignitatis tribunali adſtiterunt. Quibus præcepit Florus, ut illos ſibi traderent qui contumeliis eum affecerant, dicens fore ut ipſos ultum iret, niſi conviciatores *ad eum* vellent adducere. Illi vero affirmabant populum quietum eſſe pacique ſtudere, & pro eis qui perperam loquuti ſunt veniam rogabant. In tanta quippe multitudine, minime mirandum eſſe, nonnullos inveniri, paulo audaciores & in prima adoleſcentia inconſultos: fierique non poſſe ut ii qui deliquerint à reliquis ſecernantur; cum & ſingulos nimirum *facti* pœniteat, & præ timore ad negandum ſint parati. debere tamen illum proſpicere gentis quieti, & conſtituere Romanis urbem ſervare; magiſque multorum innoxiorum gratia paucis qui ſcelus admiſerint ignoſcere, quam propter aliquot improbos tantam bonorum multitudinem perturbare.

Florus jubet militibus forum ire direptum.

9. Ad hæc *ille* magis irritatus milites inclamavit, ut forum quod ſuperius vocabatur direptum irent, ac paſſim obvios interficerent. Illi vero, cum lucri aviditatem præſidis adhortatione cohoneſtatam haberent, non ſolum illum diripiebant locum in quem immiſſi fuerant, ſed in domos univerſas irruentes trucidabant incolas. Fuga autem erat per omnes angiportus & cædes eorum quos comprehendebant, nullumque direptionis genus erat prætermiſſum. multos etiam * è moderatis comprehenſos ad Florum ducebant, quos cum ille jam ante verberibus dehoneſtaſſet in crucem eos ſuſtulit. Sane univerſi qui eo die fuerant perempti una cum mulieribus & liberis (nam ne infantibus quidem parcebant) connumerati erant ad tria hominum millia & ſexcentos. Graviorem autem calamitatem faciebant nova & *inopina* Romanorum immanitas. quod enim nemo unquam prius, tunc auſus eſt Florus, ut viros *ſcilicet* equeſtris ordinis pro tribunali flagellis cæderet, & cruci affigeret: quorum etſi origo Judaïca, dignitas tamen erat Romana.

Magna Judæorum cædes.

Φλῶρον, ἢ τοῖς στρατιώταις φανερὸν ποιῆσαι τὸ [q] πειθήνιον. ἀναχωρήσαντες δὲ εἰς τὰς οἰκίας μετὰ δέους καὶ [r] ταπεινότητος διενυκτέρευσαν.

η'. Φλῶρος δὲ τότε μὲν ἐν τοῖς βασιλείοις αὐλίζεται. τῇ δὲ ὑστεραίᾳ βῆμα [s] πρὸ αὐτῶν θέμενος καθέζεται, καὶ προσελθόντες οἵ, τε ἀρχιερεῖς [t] καὶ δυνατοὶ, τό, τε γνωριμώτατον τῆς πόλεως πᾶν, παρέστησαν τῷ βήματι. τούτοις ὁ Φλῶρος ἐκέλευσε τοὺς λοιδορήσαντας αὐτὸν ἐκδοῦναι. φάμενος αὐτοὺς ἀπολαύσειν τῆς ἀμύνης, εἰ μὴ προσάγοιεν τοὺς αἰτίους. οἱ δὲ τὸν μὲν δῆμον ἀπέφαινον εἰρηνικὰ φρονοῦντα, τοῖς δὲ παραφθεγξαμένοις ᾐτοῦντο συγγνώμην. ἐν γὰρ τοσούτῳ πλήθει θαυμαστὸν οὐδὲν εἶναί τινας θρασυτέρους, καὶ δι' ἡλικίαν ἄφρονας. ἀμήχανον δὲ τῶν ἡμαρτηκότων τὴν διάκρισιν γενέσθαι, ἑκάστου μετανοοῦντός τε, καὶ δι' ἃ [v] δέδοικεν ἀρνουμένου· δεῖν μέντοιγε ἐκεῖνον προνοεῖν τῆς κατὰ τὸ ἔθνος εἰρήνης, καὶ βούλεσθαι Ῥωμαίοις περισώζειν τὴν πόλιν, καὶ μᾶλλον διὰ τοὺς πολλοὺς ἀκαταιτιάτους συγγνῶναι καὶ τοῖς ὀλίγοις [x] πλημμελήσασιν, ἢ δι' ὀλίγους πονηροὺς ταράξαι δῆμον [y] ἀγαθὸν τοσοῦτον.

θ'. Πρὸς ταῦτα μᾶλλον παροξυνθεὶς ἐμβοᾷ τοῖς στρατιώταις, διαρπάζειν τὴν ἄνω καλουμένην ἀγορὰν, καὶ κτείνειν τοὺς ἐντυγχάνοντας. οἱ δὲ, ἐπιθυμίᾳ κέρδους [z] προσλαμβάνοντες ἡγεμονικὴν παρακέλευσιν, οὐ μόνον ἐφ' ὃν ἐπέμφθησαν τόπον ἥρπαζον, ἀλλ' εἰς πάσας ἐμπηδῶντες τὰς οἰκίας, ἔσφαζον τοὺς οἰκήτορας. φυγὴ δ' ἦν ἐκ τῶν στενωπῶν, καὶ φόνος τῶν καταλαμβανομένων, τρόπος τε ἁρπαγῆς οὐδεὶς [a] παρελιμπάνετο. καὶ πολλοὺς [b] τῶν μετρίων συλλαμβάνοντες, ἐπὶ τὸν Φλῶρον [c] ἦγον, [d] οὓς μάστιξι προαικισάμενος ἀνεσταύρωσεν. ὁ γοῦν σύμπας τῶν ἐκείνης ἀπολομένων τῆς ἡμέρας ἀριθμὸς, σὺν γυναιξὶ καὶ παιδίοις, οὐδὲ γὰρ νηπίων ἀπέσχοντο, [e] περὶ τρισχιλίους καὶ ἑξακοσίους συνήχθη. βαρυτέραν δὲ ἐποίει τὴν συμφορὰν τὸ καινὸν τῆς Ῥωμαίων ὠμότητος. ὃ γὰρ μηδεὶς πρότερον τότε Φλῶρος ἐτόλμησεν, ἄνδρας ἱππικοῦ τάγματος μαστιγῶσαι πρὸ τοῦ βήματος, καὶ σταυρῷ προσηλῶσαι. ὧν εἰ καὶ τὸ γένος [f] Ιουδαίων, ἀλλὰ [g] τὸ γοῦν ἀξίωμα Ῥωμαϊκὸν ἦν.

XV.

CAP. XV.

De Berenice fruſtra Florum obſecrante ut parceret Judæis. Et quomodo Florus ſeditionem exſtinctam reſuſcitavit.

Alexander quidam Ægypti procurator.

Berenice pro populo ſupplicat Floro.

PER idem tempus rex quidem Agrippa Alexandriam erat profectus, congratulatum Alexandro miſſo ad Ægyptum, quæ ei concredita erat à Nerone, imperio regendam. Sororem autem ejus Berenicen, quæ *tunc* Hieroſolymis aderat & mili-

ΚΕΦ. ιε'.

Περὶ Βερνίκης μάτην Φλῶρου δεομένης φείσασθαι Ιουδαίων. καὶ ὅπως σβεσθείσης τῆς στάσεως πάλιν ὁ Φλῶρος ἀνῆψεν αὐτήν.

ΚΑτὰ τοῦτον τὸν καιρὸν, ὁ μὲν βασιλεὺς Αγρίππας ἔτυχεν εἰς τὴν Αλεξάνδρειαν πεπορευμένος, ὅπως [h] Αλεξάνδρῳ συνησθείη πεπιστευμένῳ τὴν Αἴγυπτον ὑπὸ Νέρωνος, καὶ πεμφθέντι διέπειν. τὴν δὲ ἀδελφὴν αὐτοῦ

q Πειθήνιον.] Conf. ſupr. lib. 1. c. 19. §. 4. SPANH.
r Ταπεινότητος.] Conf. ἁλωσ. lib. 1. c. 16. §. 4. SPANH.
s Πρὸ αὐτῶν θέμενος.] Πρὸς αὐτῶν Busb. & Rhed. adverſum eos vertit Ruf.
t Καὶ δυνατοὶ,] Καὶ οἱ δυνατοὶ Busb.
v Δέδοικεν ἀρνουμένου.] Δίδοικεν Busb. δέδοικεν Big.
x Πλημμελήσασιν,] Sic Busb. & Rhed. πλημμελήσασιν in cæteris.
y Αγαθὸν τοσοῦτον.] Αγαθὸν Big. & Busb.
z Προσλαμβάνοντες—παρακέλευσιν,] Προσλαβόντες Big. & mox συλλαβόντες.
a Παρελιμπάνετο.] Παρελείπετο Big.
b Τῶν μετρίων] Suſpicor excidiſſe voculam ὁ, quam in codice ſuo inveniſſe videtur *Epiphan.* vertens *multis nobilium.* & id poſtulant ſequentia in fine capitis. HAV.
c Ηγον,] Ανῆγον Big.
d Οὓς—ἀνεσταύρωσεν.] Inde Euſeb. Hiſt. Eccl. lib. 2. c. 26. p. 68. SPANH.
e Περὶ—συνήχθη.] Περὶ τριάκοντα καὶ ἑξακοσίους Big. & Ruf.
f Ιουδαίων,] Ita Big. & Ruf. τῶν Ιουδαίων Bod. Ιουδαῖον in cæteris.
g Τὸ—ἀξ.] In Cod. Busb. ἀλλὰ γοῦν τὸ ἀξ.
h Αλεξάνδρῳ—διέπειν.] De Tiberio Alexandro Ægypti Præfecto ſub Nerone infr. c. 18. §. 7. & 8. ut & lib. 4. c. 10. §. 6. Item lib. 5. c. 1. §. 6. De hujus Alexandri Patre ἁλωσ. lib. 5. c. 5. §. 3. SPANH.
* Nobilium, Ruf.

αὐτοῦ Βερνίκην παροῦσαν ἐν Ἱεροσολύμοις, καὶ τὴν παρανομίαν τῶν στρατιωτῶν [i] ἀποδυομένην, δεινὸν εἰσῄει πάθος. καὶ πολλάκις τούς τε [k] ἱππάρχας [l] αὐτῆς καὶ σωματοφύλακας πέμπουσα πρὸς Φλῶρον ἐδεῖτο παύσασθαι τοῦ φόνου. ὁ δὲ, οὔτε εἰς τὸ πλῆθος τῶν ἀναιρουμένων, οὔτε εἰς τὴν εὐγένειαν τῆς παρακαλούσης, ἀλλ' εἰς μόνον τὸ λυσιτελὲς τὸ ἐκ τῶν ἁρπαγῶν ἀποβλέπων, παρήκουσεν. ἡ δὲ ὁρμὴ τῶν στρατιωτῶν [m] ἐλύσσησε καὶ κατὰ τῆς βασιλίδος. οὐ μόνον γοῦν ἐν ὄμμασιν [n] αὐτῆς ᾐκίζοντο τοὺς ἁλισκομένους καὶ διέφθειρον· ἀλλὰ [o] κἂν αὐτὴν ἀνεῖλον, εἰ μὴ καταφυγοῦσα εἰς τὴν βασιλικὴν αὐλὴν ἔφθη. κἀκεῖ διενυκτέρευσε μετὰ φυλακῆς, δεδοικυῖα τὴν τῶν στρατιωτῶν ἔφοδον. ἐπεδήμει δὲ ἐν τοῖς Ἱεροσολύμοις, [p] εὐχὴν ἐκτελοῦσα τῷ Θεῷ. τοὺς γὰρ ἢ νόσῳ καταπονουμένους, ἤ τισιν ἄλλαις ἀνάγκαις, ἔθος εὔχεσθαι [q] πρὸ τριάκοντα ἡμερῶν, ἧς ἀποδώσειν μέλλοιεν θυσίας, οἴνου τε ἀφέξεσθαι, καὶ ξυρήσασθαι τὰς κόμας. ἃ δὴ τότε τελοῦσα Βερνίκη, [r] γυμνόπους τε πρὸ τοῦ βήματος ἱκέτευσε τὸν Φλῶρον, καὶ [s] πρὸς τὸ μὴ τυχεῖν αἰδοῦς αὐτὴν, τὸν περὶ τοῦ ζῆν κίνδυνον ἐπειράσεν.

β. Ταῦτα μὲν ἐν ἑκκαιδεκάτῃ μηνὸς Ἀρτεμισίου συνέβη. τῇ δὲ ἐπιούσῃ τὸ μὲν πλῆθος ὑπεραλγῆσαν εἰς τὴν ἄνω συνέρρευσεν ἀγορὰν, καὶ βοαῖς ἐξαισίοις περὶ τῶν ἀπολωλότων [t] ἀνωδύροντο. τὸ πλέον δὲ ἦσαν εἰς τὸν Φλῶρον ἐπίφθονοι φωναί. πρὸς ὃ δείσαντες οἱ δυνατοὶ σὺν τοῖς ἀρχιερεῦσι τὰς ἐσθῆτας περιερρήξαντο, καὶ προσπίπτοντες ἑκάστοις, ἐδέοντο παύσασθαι, καὶ μὴ πρὸς οἷς πεπόνθασιν εἰς ἀνήκεστόν τι τὸν Φλῶρον [u] ἐρεθίζειν. ἐπείσθη δὲ τὸ πλῆθος ταχέως, αἰδοῖ τε τῶν παρακαλούντων, καὶ κατ' ἐλπίδα τοῦ μηδὲν ἔτι τὸν Φλῶρον εἰς αὐτοὺς παρανομήσειν.

γ. Ὁ δὲ σβεσθείσης τῆς ταραχῆς ἤχθετο, καὶ πάλιν αὐτὴν ἀνάψαι πραγματευόμενος, τούς τε ἀρχιερεῖς σὺν τοῖς γνωρίμοις μεταπέμπεται, καὶ μόνον, ἔφη, τεκμήριον ἔσεσθαι τοῦ μηδὲν ἔτι τὸν δῆμον νεωτερίσειν, εἰ προελθόντες ὑπαντήσουσι τοῖς ἀπὸ Καισαρείας ἀνιοῦσι στρατιώταις. παρεγίνοντο δὲ δύο σπεῖραι. τῶν δὲ ἔτι συγκαλούντων τὸ πλῆθος, προπέμψας διεδήλου τοῖς τῶν σπειρῶν ἑκατοντάρχαις, ὅπως παρεγγυήσωσι τοῖς ὑφ' ἑαυτοὺς, μήτε ἀντασπάσασθαι τοὺς Ἰουδαίους, κἄν τι [y] κατ' αὐτοῦ φθέγξωνται, χρήσασθαι τοῖς ὅπλοις. οἱ δὲ ἀρχιερεῖς εἰς τὸ ἱερὸν τὸ πλῆθος συναγαγόντες ὑπαντᾶν τοῖς Ῥωμαίοις παρεκάλουν, καὶ πρὸ ἀνηκέστου πάθους τὰς σπείρας δεξιοῦσθαι. τούτοις τὸ στασιῶδες ἠπείθει, καὶ διὰ τοὺς ἀπολωλότας τὸ πλῆθος ἔρρεπε πρὸς τοὺς θρασυτέρους.

δ. Ἔνθα δὴ πᾶς μὲν ἱερεὺς, πᾶς δ' ὑπηρέτης τοῦ Θεοῦ, τὰ ἅγια σκεύη προκομίσαντες, καὶ τὸν κόσμον, ἐν ᾧ λειτουργεῖν ἔθος ἦν αὐτοῖς, ἀναλαβόντες, κιθαρισταί τε καὶ ὑμνῳδοὶ, μετὰ τῶν ὀργάνων προσπίπτοντες, κατηντιβόλουν φυλάξαι τὸν ἱερὸν κόσμον αὐτοῖς, καὶ μὴ πρὸς ἁρπαγὴν τῶν θείων κειμηλίων Ῥωμαίους ἐρεθίσαι. τοὺς δὲ ἀρχιερεῖς αὐτοὺς ἦν ἰδεῖν [z] καταμωμένους μὲν τῆς κεφαλῆς κόνιν, [a] γυμνοὺς δὲ τὰ στέρνα τῶν ἐσθήτων περιερρηγμένων. ὀνομαστὶ δὲ ἕκαστον τῶν γνωρίμων καὶ κοινῇ τὸ πλῆθος ἱκέτευον, μὴ δι' ἐλαχίστης πλημμελείας προδοῦναι τὴν πατρίδα τοῖς ἐπιθυ-

tum iniquitatem ſpectabat, gravis inde angor invaſit: & frequenter equitum ſuorum præfectos & corporis cuſtodes ad Florum mittens orabat, ut à cæde deſineret. Et ille quidem, neque ad multitudinem interfectorum, neque ad nobilitatem ejus quæ eum obſecrabat, ſed tantum ad ſuum ex rapinis quæſtum reſpiciens, audire recuſavit: militum vero impetus etiam adverſus reginam efferatus eſt. quippe ob oculos ejus non ſolum *obvios* quoſque prehenſos verberibus cruciabant & perimebant, ſed & ipſam etiam occidiſſent, niſi prius in regiam confugiſſet. illic etiam cum cuſtodia pernoctavit, verita militum irruptionem. Hieroſolymis quippe agebat ut vota Deo ſolveret. nam iis qui morbo laboraverant, aut in anguſtias quaſcunque conjecti fuerant, moris erat precibus vacare XXX. diebus antequam victimas oblaturi eſſent, & vino abſtinere & radere comam. quæ dum perficeret Berenice, & nudipes pro tribunali Floro ſupplicabat, &, præterquam quod nulla ei habita eſſet reverentia, etiam de vita ſua periclitata eſt. *Vitæ diſcrimen adit.*

2. Et iſta quidem decimo ſexto die menſis Artemiſii acciderunt. Poſtridie vero multitudo quidem vehementer commota in forum ſuperius confluxit, & magnis clamoribus eos qui fuerant occiſi lamentabantur: potiſſimum autem vociferabant ut Floro odium concitarent. id quod veriti primates cum pontificibus veſtimenta lacerarunt, & ſingulis ad genua accidentes, ut quieſcerent orabant, neque, præter ea quæ *jam* perpeſſi ſunt, ad malum aliquod graviſſimum *eis inferendum* Florum irritarent. Illico paruit multitudo, tam reverentia precantium, quam quod ſperarent Florum non amplius injuriis ipſos affecturum. *Tumultuatur populus.*

3. Ille autem, motu iſto exſtincto, angebatur; & denuo eum inflammare ſatagens, & pontifices cum nobilioribus quibuſque accerſit, & unicum fore argumentum ajebat, quod populus non ulterius res novas molituri ſint, ſi progreſſi *ex urbe* obviam ierint militibus è Cæſarea *in eam* aſcendentibus. duæ autem adveniebant cohortes. Dumque iſti multitudinem convocarent, *is*, certis quibuſdam præmiſſis, ſignificabat cohortum centurionibus, ſuis denunciatum ire militibus, ut Judæos minime ſalutarent, & ſi quid contra ipſum loquuti fuerint, armis eos aggrederentur. Pontifices, cum multitudinem in templum congregaſſent, ut Romanis in occurſum irent hortabantur, & antequam mali aliquid graviſſimi paterentur benigne cohortes exciperent. Iſtis ſeditioſi parere recuſabant, & propter ſuorum cædem multitudo ad audaciores propendebat. *Sedato tumultu Florus id agit ut populum concitet.*

4. Tum demum ſacerdos omnis omniſque Dei miniſter, cum vaſa ſacra protuliſſent, & ornatum induiſſent, quo munus ſuum obire ſolebant, citharìſtæ etiam & cantores cum multitudini ad genua cum inſtrumentis ſuis accederent, ſupplicabant, ut ſacrum iſtum ornatum eis cuſtoditum eſſe vellent, & Romanos eouſque irritare nollent, ut vaſa Deo ſacrata direptum irent. Videre autem erat ipſos pontifices cum cineribus quidem capiti inſperſis, pectore vero nudos veſtibus dilaceratis. atque nominatim ſingulos quoſque nobilium & multitudinem communiter obſecrabant, ne ob minimum delictum patriam iis proderent, qui eam vaſtare deſiderant. *Sacerdotes & Levitæ ſuadent pacē quietemque.*

i Ἀποδυομένην,] Θεωμένην *Ebr.*
k Ἱππάρχας] Ἐπάρχους *Bas.* Ἐπάρχας *Rhed.*
l Αὐτῆς — ἀποπέμπουσα] *Al.* αὐτῆς & ἑαυτῆς.
m Ἐλύσσησε καί] *Ref.* Ἐλύσσησε μέν.
n Αὐτῆς] *R. H.* Αὐτοῖς.
o Κἂν αὐτήν] Κἂν καὶ αὐτὴν jubet legere. *Ref.*
p Εὐχὴν ἐκτελοῦσα] Non videtur votum hoc fuiſſe Nazaræatûs votum (uti plerique exiſtimant) ſed votum conceptum ob liberationem vel à morbo vel ab aliquo periculo ſeu neceſſitate. *L. Cappellus*, ad *Act.* c. 21. v. 23. Vide *Grotium* ad *Act.* c. 18. v. 18. & *Spencerum* de *Legibus Hebræorum ritualibus*, lib. 3. Diſſ. 1. c. 6.

q Πρὸ τριάκοντα ἡμερῶν,] Videtur legendum πρὸ τριῶν ἡμερῶν, non vero τριάκοντα. nam longum eſt tempus illud, neque commodum erat omnibus voventibus tam diu Hieroſolymis hærere, uſque dum ſacrificia pro iis peragerentur. *L. Cappell.*
r Ξυρήσασθαι] *Raſ.* Ξυρᾶσθαι.
s Γυμνόπους] Conf. *Ant.* lib. 8. c. 13. § 8. Spanh.
t Πρὸς τό] *Lugd. Bat.* Πρὸς τῷ.
u Ἀνωδύροντο.] Ἀπωδύροντο. *Bod.*
x Ἐρεθίζειν.] *Raſ.* Ἐξερεθίζειν.
y Κατ' αὐτοῦ φθέγξωνται,] Κατ' αὐτῶν *Bas.* & *Bod.*
z Καταμωμένους] Conf. ſupr. c. 12. § 5. Spanh.
a Γυμνούς] Vide *Grotium* ad *Matt.* c. 26. v. 65.

b Ἀπο-

derant. „Quid enim *ajebant*, militibus proderit ſi „à Judæis ſalutati fuerint, aut quomodo Judæis „ſatisfactum erit pro iis quæ acciderunt, ſi nunc „obviam nolint procedere? Sin vero eos adven„tantes pro more officioſe exceperint, fore ut „Floro quidem omnis belli occaſio præcidatur, „illis vero detur ut patriam ſervent, & nihil am„plius mali patiantur. Præterea ſummæ dementiæ „eſſe, paucis ſeditioſis ſeſe adjungere, cum opor„teret ipſos, tantam quippe multitudinem, coge„re etiam illos ad ſecum conſentiendum.

Flori milites irritant Judæos, & magnam ſtragem edunt.

5. Iſtis multitudinem demulcentes, ſimul & ſeditioſorum quoſdam partim minis partim *ſui* reverentia compreſſerunt. deinde *eos* quiete compoſiteque ducentes militibus obviam ibant, cumque propius accederent eos ſalutarunt. atque ubi illi nihil reſponderunt, magno clamore in Florum invehebantur. Hoc autem in teſſeram contra eos datum erat. Statim itaque milites, cum illos circumdediſſent, fuſtibus eos cædebant, & in fugam verſos conculcabant equites, dum eos perſequerentur. Et multi quidem cadebant à Romanis cæſi, plures vero vi à ſe invicem protruſi. nam in ipſis portis vehemens facta eſt propulſio: & unoquoque alterum prævenire properante, tardior quidem omnibus erat fuga, lapſis vero horrendus interitus. nam ſuffocati fractique ſuper-gradientium multitudine perempti erant, & ne ad ſepulturam quidem quiſquam relictus erat, qui à ſuis dignoſci poterat. Simul autem irruebant etiam milites, immoderate eos quos comprehendiſſent cædentes. & per Bezetha ut vocatur ſurſum impellebant multitudinem, vi nitentes eam præterire, & templum atque Antoniam occupare. Quorum etiam deſiderio Florus ex aula regia eduxit eos qui ſecum erant, & in caſtellum pervenire ſummopere contendebat. Cæterum excidebat incœpto. Populus quippe è veſtigio *in eos* converſus impetum *illorum* cohibuit, quique ſeorſum ſtabant ſuper tectis *domorum* ſaxis feriebant Romanos. Cum itaque vexarentur telis ſuperne venientibus, nec valuerint multitudinem perrumpere quæ vias anguſtiores obſtruebat, ad exercitum qui in regia erat ſe recipiebant.

Florus Cæſaream regreditur.

6. Seditioſi autem veriti, ne ſuperveniens denuo Florus templum occuparet per Antoniam eundo, facto ſtatim aſcenſu porticus templo contiguas verſus Antoniam ſucciderunt. id quod Flori avaritiam refrigeravit. Nam cum Dei ſacris theſauris inhiaret, proptereaque in Antoniam tranſgredi cuperet, ubi diruptas vidit porticus, ab impetu conquievit. Atque ubi pontifices & ſenatum accerſiverat, ſe quidem ajebat urbe digredi; præſidium tamen iis relicturum eſſe, quantum ipſi voluerint. Cum autem illi omnia de ſecuritate & ne quid novi agitaretur polliciti eſſent, ſi unam tantum apud eos relinqueret cohortem, non tamen illam quæ cum civibus conflixerat (ob ea liquidem quæ pertulerant populum ei inſenſum eſſe) *is* cohorte, uti rogabant, mutata, cum reliqua manu Cæſaream reverſus eſt.

μένοι πορθῆσαι. “τίνα γὰρ ἢ τοῖς στρατιώταις φέρειν „ὠφέλειαν τὸν ἀπὸ Ἰουδαίων ἀσπασμὸν, ἢ διόρθωσιν „αὐτοῖς τῶν συμβεβηκότων, τὸ μὴ νῦν προελθεῖν; εἰ δὲ „δὴ [b] δεξιώσαιντο τοὺς προσιόντας, [c] ὡς ἔθος, [d] Φλώ„ρῳ μὲν ἀποκοπήσεσθαι τὴν ἀφορμὴν τοῦ πολέμου, κερδήσειν „δὲ αὐτοὺς τὴν πατρίδα, καὶ τὸ μηδὲν παθεῖν πλέον. „ἄλλως τε καὶ τὸ πείθεσθαι στασιάζουσιν ὀλίγοις, „δέον αὐτοὺς δῆμον ὄντας τοσοῦτον συναναγκάζειν „[e] κἀκείνους συγγνωμονεῖν, [f] δεινῆς [g] ἀκρασίας εἶναι.

έ. Τούτοις μειλισσόμενοι τὸ πλῆθος, ἅμα καὶ τῶν στασιαστῶν, οὓς μὲν ἀπειλαῖς, οὓς δὲ αἰδοῖ κατέστειλαν. ἔπειτα ἐξηγούμενοι, μεθ' ἡσυχίας τε καὶ κόσμου τοῖς στρατιώταις ὑπήντων, καὶ πλησίον γενομένους ἠσπάσαντο. [h] τῶν δὲ μηδὲν ἀποκριναμένων, οἱ στασιασταὶ Φλώρου κατεβόων. τοῦτο δὲ ἦν σύνθημα κατ' αὐτῶν δεδομένον. αὐτίκα γοῦν οἱ στρατιῶται, περισχόντες αὐτοὺς, ἔπαιον ξύλοις, καὶ φεύγοντας οἱ ἱππεῖς καταδιώκοντες συνεπάτουν. ἔπιπτον δὲ πολλοὶ μὲν ὑπὸ Ῥωμαίων τυπτόμενοι, πλείους δὲ ὑπ' ἀλλήλων βιαζόμενοι. δεινὸς δὲ περὶ τὰς πύλας ὠθισμὸς ἦν. καὶ φθάνειν ἑκάστου σπεύδοντος, βραδυτέρα μὲν ἡ φυγὴ πᾶσιν ἐγίνετο, τῶν δὲ σφαλέντων ἀπώλεια δεινή. πνιγόμενοι γὰρ καὶ [i] κλώμενοι πλήθει τῶν ἐπιβαινόντων ἠφανίζοντο, καὶ οὐδὲ πρὸς ταφὴν τις γνώριμος τοῖς ἰδίοις κατελείπετο. συνεισέπιπτον δὲ καὶ στρατιῶται παίοντες [k] ἀνέδην τοὺς καταλαμβανομένους, καὶ διὰ τῆς [l] Βεζεθὰ καλουμένης [m] ἀνώθουν τὸ πλῆθος, βιαζόμενοι παρελθεῖν καὶ κρατῆσαι τοῦ τε ἱεροῦ καὶ τῆς Ἀντωνίας. οὗ καὶ Φλῶρος ἐφιέμενος [n] ἐξήγαγεν ἐκ τῆς βασιλικῆς αὐλῆς τοὺς σὺν αὐτῷ, καὶ πρὸς τὸ φρούριον ἐλθεῖν ἠγωνίζετο. διήμαρτε γε μὴν τῆς [o] ἐπιβολῆς. ὁ γὰρ δῆμος ἄντικρυς ἐπιστραφεὶς εἶργε τὴν ὁρμὴν, [p] καὶ διαστάντες ἐπὶ τῶν τεγῶν τοὺς Ῥωμαίους ἔβαλλον. καταπονούμενοι [q] δὴ τοῖς ὕπερθε βέλεσι, καὶ διακόψαι τὸ τοὺς στενωποὺς ἐμφράξαν πλῆθος ἀσθενήσαντες, ἀνεχώρουν εἰς τὸ πρὸς τοῖς βασιλείοις στρατόπεδον.

ς'. Οἱ δὲ στασιασταὶ, δείσαντες μὴ πάλιν ἐπελθὼν ὁ Φλῶρος κρατήσῃ τοῦ ἱεροῦ [r] διὰ τῆς Ἀντωνίας, ἀναβάντες εὐθέως τὰς [s] συνεχεῖς στοὰς τοῦ ἱεροῦ πρὸς τὴν Ἀντωνίαν διέκοψαν. τοῦτο ἔψυξε τὴν Φλώρου πλεονεξίαν. τῶν γὰρ τοῦ Θεοῦ θησαυρῶν ἐφιέμενος, καὶ διὰ τοῦτο παρελθεῖν ἐπιθυμῶν εἰς τὴν Ἀντωνίαν, ὡς [t] ἀπερράγησαν αἱ στοαὶ, τὴν ὁρμὴν ἀνετράπη. καὶ μεταπεμψάμενος τούς τε ἀρχιερεῖς καὶ τὴν βουλὴν, αὐτὸς μὲν [v] ἐξιέναι τῆς πόλεως ἔφη, φρουρὰν δὲ καταλείψειν αὐτοῖς ὅσην ἂν ἀξιώσωσι. τῶν δὲ πάντα περὶ ἀσφαλείας καὶ τοῦ μηδὲν νεωτερίσειν ὑποσχομένων, εἰ μίαν αὐτοῖς καταλείψοι σπεῖραν, μὴ μέντοι τὴν μαχησαμένην. πρὸς γὰρ ταύτην ἀπεχθῶς διὰ ἃ πέπονθεν ἔχειν τὸ πλῆθος. ἀλλάξας τὴν σπεῖραν, ὡς ἠξίουν, μετὰ τῆς λοιπῆς δυνάμεως ὑπέστρεψεν εἰς Καισάρειαν.

ΚΕΦ.

b Δεξιώσαιντο] *Lugd. Bat.* Διέξωσαν.
c Ὡς ἔθος,] *Gelen.* ſolemniter, *pro more.* SPANH.
d Φλώρῳ μὲν ἀποκοπήσεσθαι] Φλώρου *Big.*
e Κἀκείνους συγγνωμονεῖν,] Κἀκείνους μὴ συγγνωμονεῖν. *MS. Lipſ.* SPANH.
f Δεινῆς] Δεινῆς ἀκρασίας *MS. Lipſ.* SPANH.
g Ἀκρασίας εἶναι.] Ita ex *MSS. Lugd. Bat.* etiam & *Roſt.* ἀπονοίας in *Editis.* Locum hunc vertit *Rufinus* hoc modo, *His addunt quod (quoniam MS.) paucis ſeditioſis ſi tanta multitudo jungatur, hos (quo MS.) magis ad pacificum conſilium ſuum deberent (debuerant MS.) auctoritatem transferre.*
h Τῶν—ἀποκριναμένων,] *Roſt.* Οἱ δὲ μηδὲν ἀποκρινάμενοι.
i Κλώμενοι] *Roſt.* Κλειόμενοι.
k Ἀνέδην] Ita ex *MSS.* ut & *Lugd. Bat.* ἀναιδῶς in *Editis.*
l Βεζέθα] Non dubito quin *Bezetha* collis fuerit, ædificiis ſcilicet occupatus, & pars urbis. HUDS. Βεζιτὰ locus Hieroſolymis vid. infr. c. 19. §. 4. Græcè καινόπολις infr. lib. 5. c. 4. §. 2. & c. 5. §. 8. Alias Talmudice [illegible] nomen proprium loci, intra terminum itineris Sabbati *Buxtorf.* Lex. Talm. pag. 285. SPANH.
m Ἀνώθουν] Ὤθουν *Big.*
n Ἐξήγαγεν ἐκ τῆς βασιλικῆς] Ἐξῆγε τῆς β. *Big.*
o Ἐπιβολῆς] Ἐπιβουλῆς in quibuſdam ut & *Lugd. Bat. MSS.*
p Καὶ διαστάντες] Καὶ δὲ στάντες. In *Rufini* verſione, *converſus quippe adverſum eos populus repugnavit, & per tecta evadentes obruebant ſaxis Romanos.*
q Δὴ—βέλεσι,] Δὴ mutavi in δὲ.
r Διὰ τῆς Ἀντωνίας,] Alii ſic diſtinguunt, τοῦ ἱεροῦ διὰ τῆς Ἀντωνίας ἀναβάντες εὐθέως, τὰς σ. atque ita *Rufinus* qui vertit, *Antoniam extemplo aſcendentes.*
s Συνεχεῖς—διέκοψαν.] Conf. ſupr. c. 16. §. 5. SPANH.
t Ἀπερράγησαν αἱ στοαί,] Ita *Bud.* & *Rhod.* ἐπερράγησαν in *Editis Aliiſque.*
v Ἐξιέναι] *Lugd. Bat.* Ἐξιόναι.

x Ἐπι-

ΚΕΦ. ιϛ'.

Κέστιος πέμπει Νεαπολιτανὸν χιλίαρχον τὰ τῶν Ἰουδαίων κατασκεψόμενον. δημηγορεῖ Ἀγρίππας πρὸς τοὺς Ἰουδαίους, ἵν' αὐτοὺς τοῦ πρὸς τοὺς Ῥωμαίους πολέμου ἀποτρέψαιτο.

Ἑτέραν δὲ ἐπιβολὴν τοῦ πολέμου πορίζόμενος, [x] ἐπέστελλε Κεστίῳ, Ἰουδαίων ἀπόστασιν καταψευδόμενος, τήν τε ἀρχὴν τῆς μάχης περιθεὶς αὐτοῖς, καὶ δρᾶσαι λέγων ἐκείνους ἃ πεπόνθασιν. οὐ μὴν οὐδ' οἱ τῶν Ἱεροσολύμων ἄρχοντες ἐσίγησαν. ἀλλ' αὐτοί τε καὶ Βερνίκη τῷ Κεστίῳ, περὶ ὧν Φλῶρος εἰς τὴν πόλιν παρηνόμησεν, ἔγραφον. ὁ δὲ, τὰ παρ' ἀμφοῖν ἀναγνοὺς, μετὰ τῶν ἡγεμόνων ἐβουλεύετο. καὶ τοῖς μὲν αὐτῶν ἐδόκει, Κέστιον μετὰ στρατιᾶς ἀναβαίνειν, ἢ τιμωρησόμενον τὴν ἀπόστασιν εἰ γέγονεν, ἢ βεβαιοτέρους καταστήσοντα Ἰουδαίους, καὶ συμμένοντας. αὐτῷ δὲ προπέμψαι τινὰ τῶν [y] ἑταίρων τὸν κατασκεψόμενον τὰ πράγματα, καὶ τὰ φρονήματα τῶν Ἰουδαίων πιστῶς [z] ἀγγελοῦντα. πέμπει οὖν δή τινα τῶν χιλιάρχων [a] Νεαπολιτανόν, ὃς, ἀπὸ τῆς Ἀλεξανδρείας ὑποστρέψαντι περιτυχὼν Ἀγρίππᾳ τῷ βασιλεῖ κατὰ Ἰάμνειαν, τὸν πέμψαντα καὶ τὰς αἰτίας ἐδήλωσεν.

β. [b] Ἔνθα καὶ Ἰουδαίων οἵ τε ἀρχιερεῖς ἅμα τοῖς δυνατοῖς, καὶ ἡ βουλὴ παρῆν, δεξιούμενοι τὸν βασιλέα. μετὰ δὲ τὴν εἰς ἐκεῖνον θεραπείαν, ἀπωδύροντο τὰς ἑαυτῶν συμφορὰς, καὶ τὴν Φλώρου διεξῄεσαν ὠμότητα. πρὸς ἣν ἠγανάκτει μὲν Ἀγρίππας, στρατηγικῶς δὲ τὴν ὀργὴν εἰς οὓς ἠλέει Ἰουδαίους μετέφερε, ταπεινοῦν αὐτῶν βουλόμενος τὰ φρονήματα, καὶ τῷ μὴ δοκεῖν ἀδίκως τι παθεῖν, τῆς ἀμύνης ἀποτρέπων. οἱ μὲν οὖν, ὡς ἂν ὄντες ἔκκριτοι, καὶ διὰ [c] τὰς αὐτῶν κτήσεις ἐπιθυμοῦντες [d] εἰρήνης, συνίεσαν εὔνουν τὴν ἐπίπληξιν τοῦ βασιλέως. ὁ δὲ δῆμος ἐκ τῶν Ἱεροσολύμων, ἐπὶ ἑξήκοντα προελθὼν σταδίους, ἐδεξιοῦτο τὸν Ἀγρίππαν, καὶ τὸν [e] Νεαπολιτανόν. ἐκώκυον δὲ αἱ τῶν ἀποσφαγμένων γυναῖκες προεκθέουσαι, καὶ πρὸς τὴν τούτων οἰμωγὴν ὁ δῆμος, εἰς ὀλοφυρμοὺς τραπόμενος, ἐπικουρεῖν τὸν Ἀγρίππαν ἱκέτευε. τῷ τε [f] Νεαπολιτανῷ κατεβόων, ὅσα πάθοιεν ὑπὸ Φλώρου, καὶ παρελθοῦσιν εἰς τὴν πόλιν τήν τε ἀγορὰν ἠρημωμένην [g] ὑπεδείκνυον, καὶ πεπορθημένας τὰς οἰκίας. ἔπειτα δι' Ἀγρίππα πείθουσι τὸν [h] Νεαπολιτανὸν σὺν ἑνὶ θεράποντι περιελθεῖν μέχρι τοῦ [i] Σιλωᾶ τὴν πόλιν, ἵνα γνῷ Ἰουδαίους τοῖς μὲν ἄλλοις ἅπασι Ῥωμαίοις εἴκοντας, μόνῳ δὲ ἀπεχθανομένους Φλώρῳ δι' ὑπερβολὴν τῆς εἰς αὐτοὺς ὠμότητος. ὁ δὲ, ὡς διοδεύσας πεῖραν ἔλαβεν ἱκανὴν τῆς πρᾳότητος αὐτῶν, εἰς τὸ ἱερὸν ἀνέβαινεν. ἔνθα συγκαλέσας τὸ πλῆθος, καὶ πολλὰ μὲν εἰς πίστιν αὐτοὺς τὴν πρὸς Ῥωμαίους ἐπαινέσας, πολλὰ δὲ εἰς τὸ τηρεῖν τὴν εἰρήνην προτρεψάμενος, καὶ τοῦ Θεοῦ προσκυνήσας [k] ὅσον ἐξῆν [l] τὰ ἅγια, πρὸς Κέστιον ἐπανῄει.

CAP. XVI.

XVI.

Ceſtius mittit Neapolitanum tribunum ad res Judæorum explorandas. Agrippa orationem habet ad Judæos, ut ipſos à bello adverſus Romanos dehortaretur.

Aliam autem belli movendi viam comminiſcens *Florus*, literas ad Ceſtium mittebat, quibus falſa de Judæorum defectione ad eum retulit, pugnam illis vitio vertens, dicenſque eos eadem ipſa perpetraſſe quæ paſſi ſunt. Verum enim vero primores Hieroſolymitarum nequaquam tacuerunt: ſed & ipſi [illegible] Berenice ad Ceſtium de illis quæ Florus inique egerat literas ſcripſerunt. Ille vero, cum ea legiſſet quæ ab utriſque acceperat, *de agendis ſtatim* cum ducibus deliberabat. Et quibuſdam quidem *factu optimum* videbatur, ut Ceſtius cum exercitu *eò* aſcenderet, à defectoribus, ſi qui fuiſſent, pœnas exacturus, aut ut Judæos, etiam quotquot à Romanis ſtarent, confirmatum iret: illi vero *placuit* ut de ſuis aliquis præmitteretur qui res exploraret, & quo animo eſſent Judæi fideliter *ei* nunciaret. Quendam igitur è centurionibus mittit Neapolitanum, qui, Agrippæ regi ab Alexandria reverſo obviam factus circa Jamniam, *ei* indicavit à quo miſſus fuerat & quas ob cauſas.

De Judæis ad Ceſtium mentitur Florus.

Neapolitanum ad res Judæorum explorandas mittit Ceſtius.

2. Ubi Judæorum etiam pontifices cum optimatibus & ſenatu aderant, ut regi *reduci* gratularentur. Poſtquam vero ſua ei officia præſtitiſſent, ſuas deplorarunt calamitates, & Flori immanitatem enarrarunt. Quam rem indigne quidem ferebat Agrippa, vafre tamen in Judæos, quorum miſerebatur, iram ſuam transferebat, elatos eorum animos volens deprimere, atque eos à vindictæ ſtudio avertens, quaſi nulla iis injuria facta videretur. Et illi quidem, ut qui ſortis melioris, quique propter ſua prædia pacem deſiderarent, ſibi conſcii erant benevolentiæ plenam eſſe regis redargutionem. Populus autem ex Hieroſolymis ſexaginta ſtadiis progreſſi, officioſe excipiebant Agrippam & Neapolitanum. ploratus tamen edebant interfectorum conjuges, reliquos præcurrentes; & ad earum ejulatum populus ad lamenta converſi orabant Agrippam ut illis auxilio eſſet; atque ad Neapolitanum vociferabant *quot & quæ* paſſi eſſent à Floro, & in urbem ingreſſis oſtendebant forum deſertum & deſolatum domoſque vaſtatas. Deinde per Agrippam ſuadent Neapolitano, ut cum uno tantum famulo ad Siloam uſque totam circuiret civitatem, ut exploratum habeat Judæos aliis quidem omnibus Romanis parere, in ſolum autem Florum animo eſſe infeſto, ob ſummam quam in eos adhibuit crudelitatem. Ille igitur cum *urbe* peragrata ſatis perſpectam habuiſſet indolem populi mitem quietamque, in templum aſcendebat. Ibi multitudine convocata, cum verbis plurimis fidem eorum erga Romanos laudaſſet, & multis eos ad pacem conſervandam hortatus eſſet, Deique templum, quantum licebat, veneratus, ad Ceſtium reverſus eſt.

Jamniæ Agrippam conveniunt Judæorum primores, & de Floro queruntur.

Judæi coram Agrippa & Neapolitano ſuas deflent calamitates.

3. Ju-

[x] Ἐπέστελλε Κεστίῳ,] Ἀπέστελλε *Rhod.*

[y] Ἑταίρων] *Roſſ.* Ἑτέρων.

[z] Ἀγγελοῦντα.] *Roſſ.* Ἀπαγγελοῦντα.

[a] Νεαπολιτανόν,] Ita in *libris* omnibus; tam *Latinis* quam *Græcis*. Neſcio unde ſuum *Polemonem* habuerit *Gelenius*. Huds. Politianum *Gelen.* pro Neopolitanum. Conf. infr. §. 2. Spanh.

[b] Ἔνθα καὶ Ἰουδαίων] Ita in *MSS.* ἔνθα δὲ in *Editis*.

[c] Τὰς αὐτῶν] Illud τὰς è *Codd.* (inter quos *Roſſ.* & *Lugd. Bat.*) *MSS.*

[d] Εἰρήνης,] Ita ex *Lugd. Bat.* reliqui εἰρήνην. Hav.

[e] Νεαπολιτανόν.] Conf. ſupr. §. 1. Spanh.

[f] Νεαπολιτανῷ] Conf. ſupr. §. 1. Spanh.

[g] Ὑπεδείκνυον,] *Roſſ.* Ἀπεδείκνυον.

[h] Νεαπολιτανόν] Conf. ſupr. §. 1. Spanh. *Roſſ.* & hic & ſuperius Νεοπολιτανόν.

[i] Σιλωᾶ] Σιλωὰμ *Baſ.* & *Rhod.* Σιλωάμ *Big.* (*Lugd. Bat.* nec male) & *Coll.*

[k] Ὅσον ἐξῆν] Οἷα ἐξῆν *Big.* & forſan *Roſſ.* qui vertit, *adoravit Deum ejuſque Sancta, in eo tamen conſiſtens loco in quo licebat.*

[l] Τὰ ἅγια,] Τὰ ἅγια ſæpiuſcule in *Vet. Teſt.* pro τὸ ἱερόν.

De legatis ad Neronem mittendis cum Agrippa agunt.

3. Judæi autem univerſi ad regem pontificeſque ſe convertebant, & obſecrabant ut ad Neronem mitterentur legati adverſus Florum, minimeque ſuo de tanta cæde ſilentio paterentur ſemet defectionis ſuſpectos eſſe. quippe viſum iri ipſos primum arma ſumpſiſſe, niſi antea oſtenderent quiſnam primus omnium ea ſumpſiſſet. idque præ ſe ferebant, fore ut non quieſcerent, ſi quis legationem impediret. Agrippa autem invidioſum fore exiſtimabat, eos quidem deligere qui Florum accuſaverant: Judæos vero in bellum accenſos inſuper habere haud è re ſua eſſe perſpiciebat. Populo igitur in Xyſtum convocato, conſtitutaque in loco conſpicuo ſorore Berenice, ſuper domum *ſcilicet* Aſamonæorum (illa autem erat ſupra Xyſtum ad extremam urbis ſuperioris partem Xyſtoque templum pons jungebat) hujuſmodi orationem habuit.

Agrippæ concio ad Judæos, ut eos à bello dehortaretur.

4. » Si quidem viderem vos omnes ad pugnandum cum Romanis incitatos, neque id velle populi partem puriorem ſincerioremque ut in pace ageret, ad vos nequaquam prodiiſſem, auſuſve eſſem vobis conſilium dare. Supervacua quippe de iis quæ fieri oportet omnis eſt oratio, quando omnes qui audierint ad deteriora uno ferantur conſenſu. At quoniam aliquibus ætas quidem belli malorum ignara, aliis autem ſpes libertatis temere concepta, nonnullis vero quædam plus habendi cupido ſtimulos admovet, lucrumque ſi res turbatæ forent ex imbecillioribus faciendum; quo pacto & ipſi meliora edocti reſipiſcant, & non ex paucorum improbo conſilio damnum capiant, fieri oportere exiſtimavi, ut ad vos omnes eodem congregatos ea dicerem, quæ in rem veſtram eſſe perſuaſum habeo. Mihi autem *in dicendo* nemo obſtrepat, ſi non audierit quæ ſibi placeant. Nam his quidem, qui impetu effreni ad defectionem rapiuntur, licebit etiam poſt meam adhortationem eadem *quæ antea* ſentire. mea autem etiam ad illos qui audire cupiunt oratio non pertinget, niſi ab omnibus ſilentium fiat. Equidem novi quod multi & injurias procuratorum exaggerent, & libertatis laudes amplificent & augeant. Ego autem, priuſquam diſcutiam qui ſitis, & quos bello aggredimini, prætextus complicatos disjungam *& evolvam*. Nam ſi eos quidem qui vos injuria afficiunt ultum itis, quorſum adeo libertatem extollitis? ſi vero ſervitutem intolerandam ducitis, ſuperflua eſt adverſus præſides querela. nam etſi illi moderationem adhibeant, nihilominus turpis habetur ſervitus. Sigillatim autem & iſta vobiſcum reputate, quam exigua *ex utriſque* bellum movendi cauſa: & primum quod ad ea attinet quæ procuratoribus vitio vertitis. Oportet autem vos *officiis* poteſtates demereri, non *verbis* irritare. At cum leviora delicta illis ut graviſſima crimina objicitis, * contra vos ipſos eos arguitis quibus crimina exprobratis; adeo ut non amplius vos clam & verecundia adhibita lædant, ſed palam vaſtent *& diripiant*. Nihil autem plagas ita mitigat, ac ferre eas; & injurias patienter accipere, † eas inferentibus pudorem & moram injicit. Sit ita ſane, Romanorum miniſtros adeo moleſtos eſſe ut ferri nequeant: non tamen Romani omnes vos injuria afficiunt, neque ipſe Cæſar, adverſus quos bellum ſuſci-

γ'. Τὸ δὲ πλῆθος τῶν Ἰουδαίων, ἐπί τε τὸν βασιλέα καὶ τοὺς ἀρχιερεῖς τραπόμενον, πρέσβεις [m] κατὰ Φλώρου πέμπειν [n] ἠξίου πρὸς Νέρωνα, καὶ μὴ [o] σιωπήσαντας ἐπὶ τοσούτῳ φόνῳ καταλιπεῖν [p] ἑαυτοῖς ὑπόνοιαν ἀποστάσεως. δόξειν γὰρ αὐτοὺς καθάρξαι τῶν ὅπλων, εἰ μὴ φθάσαντες ἐνδείξαιντο τὸν καθάρξαντα. φανεροὶ δὲ ἦσαν οὐκ ἠρεμήσοντες, εἰ τὴν πρεσβείαν τις ἀποκωλύοι. Ἀγρίππᾳ δὲ τὸ μὲν χειροτονεῖν Φλώρου κατηγόρους ἐπίφθονον ἐδόκει, τὸ περιιδεῖν δὲ Ἰουδαίους εἰς πόλεμον ἐκριπισθέντας, οὐδὲ αὐτῷ λυσιτελὲς κατεφαίνετο. προσκαλεσάμενος δὴ εἰς τὸν ξυστὸν τὸ πλῆθος, καὶ παραστησάμενος ἐν περιόπτῳ τὴν ἀδελφὴν Βερνίκην, ἐπὶ τῆς Ἀσαμωναίων οἰκίας, αὕτη γὰρ ἦν ἐπάνω τοῦ ξυστοῦ πρὸς τὸ πέραν τῆς ἄνω πόλεως, καὶ γέφυρα τῷ ξυστῷ τὸ ἱερὸν συνῆπτεν, ἔλεξε τοιάδε.

δ'. » Εἰ μὲν ἑώρων πάντας ὑμᾶς πολεμεῖν Ῥωμαίοις ὡρμημένους, καὶ μὴ τοῦ δήμου τὸ καθαρώτατον καὶ εἰλικρινέστατον εἰρήνην ἄγειν προῃρημένους, οὔτ' ἂν παρῆλθον εἰς ὑμᾶς, οὔτε συμβουλεύειν ἐθάρσησα. περισσὸς γὰρ ὑπὲρ τοῦ τὰ δέοντα ποιεῖν πᾶς λόγος, ὅταν [q] ἡ τῶν ἀκουόντων πάντων πρὸς τὸ χεῖρον ὁμόνοια [r] ᾖ. ἐπεὶ δέ τινας μὲν ἡλικία τῶν ἐν τῷ πολέμῳ κακῶν ἀπείρατος, τινὰς δὲ ἐλπὶς ἀλόγιστος ἐλευθερίας, ἐνίους δὲ πλεονεξία [s] τις παροξύνει, καὶ [t] τὸ παρὰ τῶν ἀσθενεστέρων, ἐὰν τὰ πράγματα συγχυθῇ, κέρδος· ὅπως αὐτοί τε σωφρονισθέντες μεταβάλωνται, καὶ μὴ τῆς [u] ἐνίων κακοβουλίας οἱ ἀγαθοὶ παραπολαύσωσιν, ᾠήθην δεῖν ἐπὶ τὸ αὐτὸ πάντας ὑμᾶς συναγαγὼν εἰπεῖν ἃ νομίζω συμφέρειν. [x] Θορυβήσῃ δέ μοι μηδεὶς, ἐὰν μὴ τὰ πρὸς ἡδονὴν ἀκούῃ. τοῖς μὲν γὰρ, ἀνηκέστως ἐπὶ τὴν ἀπόστασιν ὡρμημένοις, ἔνεστι, καὶ μετὰ τὴν ἐμὴν παραίνεσιν, τὰ αὐτὰ φρονεῖν. ἐμοὶ δὲ διαπίπτει καὶ πρὸς τοὺς ἀκούειν ἐθέλοντας ὁ λόγος, ἐὰν μὴ παρὰ πάντων ἡσυχία γένηται. οἶδα μὲν οὖν ὅτι πολλοὶ τὰς ἐκ τῶν ἐπιτρόπων ὕβρεις, καὶ τὰ τῆς ἐλευθερίας ἐγκώμια τραγῳδοῦσιν. ἐγὼ δὲ, πρὶν ἐξετάζειν τίνες ὄντες, καὶ τίσιν ἐπιχειρεῖτε πολεμεῖν, πρῶτον διαζεύξω τὴν συμπλοκὴν [y] τῶν προφάσεων. [z] εἰ μὲν ἀμύνεσθε τοὺς ἀδικοῦντας, τί [a] σεμνύνετε τὴν ἐλευθερίαν; εἰ δὲ τὸ δουλεύειν ἀφόρητον ἡγεῖσθε, περισσὴ πρὸς τοὺς ἡγεμόνας ἡ μέμψις. καὶ γὰρ ἐκείνων μετριαζόντων, αἰσχρὸν ὁμοίως τὸ δουλεύειν. σκοπεῖτε δὲ καὶ καθ' ἕκαστον τούτων, ὡς ἔστι μικρὰ τοῦ πολεμεῖν ἡ ὑπόθεσις· καὶ πρῶτά γε τὰ τῶν ἐπιτρόπων ἐγκλήματα. θεραπεύειν δὲ, οὐκ ἐρεθίζειν δεῖ τὰς ἐξουσίας. ὅταν δὲ τῶν μικρῶν ἁμαρτημάτων τοὺς ἐξονειδισμοὺς [b] ποιῆσθε μεγάλους, καθ' ἑαυτῶν τοὺς ὀνειδιζομένους ἀπελέγχετε· καὶ παρέντες τὸ λάθρα καὶ μετ' αἰδοῦς ὑμᾶς βλάπτειν, [c] πορθοῦσι φανερῶς. οὐδὲν δὲ οὕτω τὰς πληγὰς, ὡς τὸ φέρειν, ἀναστέλλει· καὶ τὸ τῶν ἀδικουμένων ἡσύχιον τοῖς ἀδικοῦσι γίνεται διατροπή. φέρε δὲ, εἶναι τοὺς Ῥωμαίων ὑπηρέτας ἀνηκέστως χαλεπούς· οὔπω Ῥωμαῖοι πάντες ἀδικοῦσιν ὑμᾶς, οὐδὲ Καῖσαρ, πρὸς οὓς αἱρεῖσθε τὸν πόλεμον. οὐ γὰρ ἐξ ἐντολῆς ἧκέ τις πονη-

m Κατὰ Φλώρου πέμπειν] Ita ex MSS. καὶ Φλώρῳ in Editis.
n Ἠξίου] Ἠξίων Busb. Rhod.
o Σιωπήσαντας] Σιωπῶντας Big. σιωπήσοντας Busb.
p Ἑαυτοῖς] Roff. ὡς αὐτοῖς.
q Ἡ τῶν] Lugd. Bat. ἢ τῶν.
r Ἦ.] Abeſt a Lugd. Bat.
s Τις παροξύνει,] Prior vocula abeſt a Lugd. Bat.
t Τὸ παρὰ] Roff. Τῶν περὶ.
u Ἐνίων] Roff. Ἑτέρων.
x Θορυβήσῃ] Ita edidi ex Lugd. Bat. reliqui θορυβείτω. Hav.
y Τῶν προφάσεων] Eſt forſan qui mallet τῶν προτάσεων, quod τῶν προτάσεων habeamus in nonnullis MSS. τῶν προφάσεων Rhod. Huds. Τῶν προτάσεων MSS. Lipſ. Spanh. ut & Roff. & Lugd. Bat.
z Εἰ μὲν ἀμύνεσθε] Εἰ μὲν γὰρ ἀμ. Big. & Lugd. Bat. Roff. vero εἰ μ. γ. ἀμύνεσθαι.
a Σεμνύνετε] Roff. Σεμνύνεσθαι.
b Ποιῆσθε μεγάλους,] Ποιεῖτε Big.
c Πορθοῦσι] Gen. Πορθοῦσα.
* Ita vertendum, niſi forſan ἀπελέγχειν ſit accuſatione liberare, vel excuſare.
† Forſan melius, aut inferentes immutat.

ὁ Τνὸ

„ κατηγόρους ἀπ' ἐκείνων, οὐδέ γε τοὺς [d] ὑπὸ τὴν ἀνατολὴν οἱ ἀφ' ἑσπέρας ἐπιβλέπουσιν. ἀλλ' οὐδ' ἀκούειν ταχέως τἀνθάδε ἐκεῖ ῥᾴδιον. ἄτοπον δὲ, [e] καὶ δι' ἕνα πολλοῖς, καὶ [f] διὰ μικρὰς αἰτίας τηλικούτοις, καὶ μηδὲ γινώσκουσιν ἃ μεμφόμεθα, πολεμεῖν. καὶ τῶν μὲν ἡμετέρων ἐγκλημάτων ταχεῖα γένοιτ' ἂν ἡ διόρθωσις. οὔτε γὰρ ὁ αὐτὸς ἐπίτροπος μενεῖ διὰ παντὸς, καὶ τοὺς διαδεξομένους εἰκὸς ἐλεύσεσθαι μετριωτέρους. κινηθέντα δ' ἅπαξ τὸν πόλεμον οὔτ' ἀποθέσθαι ῥᾴδιον δίχα συμφορῶν, οὔτε βαστάσαι. ἀλλὰ μὴν τό γε νῦν ἐλευθερίας ἐπιθυμεῖν [g] ἄωρον, δέον ὑπὲρ τοῦ μηδὲ ἀποβαλεῖν αὐτὴν ἀγωνίζεσθαι πρότερον. ἡ γὰρ πεῖρα τῆς δουλείας χαλεπὴ, καὶ περὶ τοῦ μηδὲ ἄρξασθαι ταύτης ὁ ἀγὼν δίκαιος. ὁ δ' ἅπαξ χειρωθεὶς, ἔπειτα ἀφιστάμενος, αὐθάδης δοῦλός ἐστιν, οὐ φιλελεύθερος. τότε γὰρ ἐχρῆν πάντα ὑπὲρ τοῦ μὴ δέξασθαι Ῥωμαίους ποιεῖν, ὅτε, [h] τὴν ἀρχὴν [i] ἐπέβαινε τῆς χώρας ὁ Πομπήϊος. ἀλλ' οἱ μὲν ἡμέτεροι [k] πρόγονοι, καὶ οἱ βασιλεῖς [l] αὐτῶν, καὶ χρήμασι καὶ σώμασι καὶ ψυχαῖς ἄμεινον ὑμῶν πολλῷ διακείμενοι, πρὸς μοῖραν ὀλίγην τῆς Ῥωμαίων δυνάμεως οὐκ ἀντέσχον. ὑμεῖς δὲ, οἱ τὸ μὲν ὑπακούειν ἐκ διαδοχῆς παρειληφότες, τοῖς πράγμασι δὲ τῶν [m] πρώτων ἀκουσάντων τοσοῦτον ἐλαττούμενοι, πρὸς ὅλην ἀνθίστασθε τὴν Ῥωμαίων ἡγεμονίαν. καὶ Ἀθηναῖοι μὲν, [n] οἱ περὶ τῆς τῶν Ἑλλήνων ἐλευθερίας παραδόντες ποτὲ καὶ πυρὶ τὴν πόλιν, οἱ τὸν ὑπερήφανον Ξέρξην διὰ γῆς πλεύσαντα, καὶ διὰ θαλάσσης ὁδεύσαντα, καὶ μὴ χωρούμενον μὲν τοῖς πελάγεσι, πλατυτέραν δὲ τῆς Εὐρώπης τὴν στρατιὰν ἄγοντα, δραπέτην ἐπὶ μιᾶς νεὼς διώξαντες, περὶ δὲ τῇ σμικρᾷ Σαλαμῖνι τὴν τοσαύτην [o] Ἀσίαν κλάσαντες, νῦν δουλεύουσι Ῥωμαίοις, καὶ τὴν ἡγεμονίδα τῆς Ἑλλάδος πόλιν διοικεῖ τὰ ἀπὸ τῆς Ἰταλίας προστάγματα. Λακεδαιμόνιοί τε μετὰ Θερμοπύλας καὶ Πλαταιὰς, καὶ τὸν ἐρευνήσαντα τὴν Ἀσίαν Ἀγησίλαον, ἀγαπῶσι τοὺς [p] αὐτοὺς δεσπότας. καὶ Μακεδόνες, ἔτι [q] φανταζόμενοι Φίλιππον καὶ σὺν Ἀλεξάνδρῳ [r] παρασπείροντα αὐτοῖς τὴν τῆς οἰκουμένης ἡγεμονίαν ὁρῶντες, φέρουσι τὴν τοσαύτην μεταβολὴν, καὶ πρὸς οὓς μεταβέβηκεν [s] ἡ τύχη προσκυνοῦσιν. ἄλλα τε ἔθνη μυρία, πλείονος γέμοντα πρὸς ἐλευθερίαν παῤῥησίας, εἴκει. μόνοι δὲ ὑμεῖς ἀδοξεῖτε δουλεύειν, οἷς ὑποτέτακται τὰ πάντα. ποίᾳ στρατιᾷ, ποίοις πεποιθότες ὅπλοις; ποῦ μὲν ὁ στόλος [t] ὑμῶν διαληψόμενος τὰς Ῥωμαίων θαλάσσας; ποῦ δὲ οἱ ταῖς ἐπιβολαῖς ἐξαρκέσοντες θησαυροί; πρὸς Αἰγυπτίους ἆρα καὶ πρὸς Ἄραβας οἴεσθε κινεῖν τὸν πόλεμον; οὐ περισκέψεσθε τὴν Ῥωμαίων ἡγεμονίαν; οὐ μετρήσετε τὴν ἑαυτῶν ἀσθένειαν; οὐ τὰ μὲν ὑμέτερα [v] πρὸς τῶν προσοίκων ἐθνῶν ἡττήθη πολλάκις; ἡ δὲ ἐκείνων ἰσχὺς διὰ τῆς οἰκουμένης ἀνίκητος. μᾶλλον δὲ καὶ ταύτης ἐζήτησάν τι πλέον. [x] οὐ γὰρ

„ pitis. Haud enim præcipiunt, ut improbus ad vos quiſquam ab illis mittatur, neque ab occidente ad orientem poſſunt oculos conjicere: ſed neque facile eſt ut quæ hic fiunt illic ſtatim audiantur. Eſt autem abſurdum, & propter unum cum multis, & propter cauſas exiguas cum tantis, atque ea de quibus querimur neſcientibus, velle confligere. Et erit quidem ut criminibus, quæ illis exprobramus, cita adhibeatur correctio. Neque enim idem perpetuo manebit procurator, & veriſimile eſt fore ut moderatiores veniant qui ipſi ſuccedant. Bellum autem ſemel motum neque deponere, neque ſuſtinere facile eſt abſque calamitatibus. Verum enim verò nunc libertatis deſiderio teneri intempeſtivum eſt, cum jam antea oportuerit vos ſtrenue dimicare ne ea amitteretur. Servitutem enim experiri durum eſt, & juſtum eſt certamen ad illius jugum repellendum initum. Qui vero ſemel ſubactus poſtea defecerit, contumax magis ſervus eſt quam amator libertatis. Tunc enim omnia agenda erant, ne Romani admitterentur, cum primum in regionem *hanc* ingreſſus eſt Pompejus. Majores vero noſtri, eorumque reges, qui pecunia & corporibus & animis multo vobis præſtiterunt, exiguæ partis potentiæ Romanæ impetum non ſuſtinebant. At vos, quibus hæreditarium eſt obedire *Romanis*, rebus autem omnibus illis qui primum paruere tanto inferiores eſtis, *etiam* toti Romanorum imperio reſiſtitis. Et Athenienſes quidem, qui ob Græcorum libertatem etiam incendio *patriam* urbem olim tradiderunt; qui Xerxem arrogantiſſimum per terram navigantem, per mare incedentem, & qui ne pelago quidem caperetur, latiorem vero Europa exercitum duceret, una cum nave fugientem perſequuti ſunt, & circa parvam Salaminem tantam Aſiæ potentiam fregerunt, nunc Romanis ſerviunt, & urbi *totius* Græciæ dominæ imperat legeſque imponit Italia. Lacedæmonii quoque, poſt Thermopylas & Platæas & Ageſilaum qui Aſiam perveſtigavit, illis dominis acquieſcunt. Macedones etiam, Philippi imaginem adhuc intuentes & cum Alexandro terrarum orbis imperium ipſis promittentem aſpicientes, ferunt tantam mutationem, eoſque venerantur ad quos fortuna migravit. Quin & aliæ gentes innumeræ, majori libertatis fiducia turgentes, manus *illis* dant. Vos autem ſoli ſervire *illis* dedignamini, quorum in poteſtatem redacta ſunt omnia. Quibus exercitibus, quibus freti *eſtis* armis? Ubi vobis claſſis, Romanorum maria occupatura? Ubi theſauri ad iſta aggredienda ſuppeditaturi. Num contra Ægyptios aut Arabas vos bellum movere exiſtimatis? Nonne Romanorum imperium vobiſcum reputabitis? nonne veſtram metiemini imbecillitatem? nonne vos ſæpe à gentibus finitimis victi fuiſtis & ſubacti? Illorum autem vis per totum terrarum orbem ſtetit invicta. Immo & quiddam eo amplius ſibimet quæſiverunt. Non enim illis ſatis fuit „ totius

d Ὑπὸ τὴν] *Roſſ.* Ἐπὶ τὴν.

e Καὶ — πολεμεῖν.] Illud καὶ ex *MSS.*

f Διὰ μικρὰς αἰτίας] Διὰ μακρᾶς αἰτίας *Buſb.* & *Ricd.*

g Ἄωρον,] *Roſſ.* Ἄκαιρον.

h Τὴν ἀρχὴν] Conf. *Antt.* lib. 14. c. 4. §. 4. & *alibi*, lib. 1. c. 7. §. 6. Spanh.

i Ἐπέβαινε] Gen. Ἀνέβαινε.

k Πρόγονοι,] Abeſt a *Roſſ.*

l Αὐτῶν,] Ita *Buſb. Ricd. Roſſ. Lugd. Bat. Big.* & *Ruf.* αὐτοὶ in *Editt.* Huds. Αὐτοὶ Gen. αὐτῶν MSS. *Lipſ.* & *Rufin.* Spanh.

m Πρώτων ἀκουσάντων] Πρώτων ὑπακουσάντων *Big.* Huds. *Lugd. Bat.* quoque πρώτων habet, atque ita ut *Big.* in codice meo emendaverat *Cocceius*. Neque tamen aliquid mutarem, niſi quod cum *MSS.* πρώτων legerem; ἀκουσάντων vero non exponerem, ut *Hudſonus* fecit, *qui primum paruere*, ſed *qui primum de illis inaudiverant*. His enim condonandum fuiſſet, ſi nomine & forma notos tantum, experiri viribus etiam voluiſſent, at vobis (inquit) minime, qui imperio illorum jam olim aſſuefacti, atque potentiam eorum nimium experti. Hav.

n Οἱ περὶ τῆς τῶν Ἑλλήνων] Ὑπὲρ τῆς *Buſb.*

o Ἀσίαν κλάσαντες,] *Roſſ.* Καθελόντες Ἀσίαν.

p Αὐτοὺς] *Roſſ.* Αὐτῶν.

q Φανταζόμενοι] Φανταζόμενος apud *Æſchyl. Agamemn.* v. 1509. Spanh.

r Παρασπείροντα] Ita lego ex conjectura, favente nonnihil *Rufino*, qui vertit *promittentem*. παραστάντα in *Editt.* παρασπαίροντα in aliquot (ut *Lugd. Bat.*) MSS. Huds. Παρασπαίροντα Gen. vel παρασπαίροντα. Spanh.

s Ἡ τύχη προσκυνοῦσιν. *Roſſ.* Ἡ τύχη ἐξ ἀνάγκης πρ.

t Τριῶν διαληψόμενος] Τριῶν *Big.*

v Πρὸς τῶν προσοίκων] Καὶ τῶν προσ. MSS. *Lipſ.* Spanh.

x Οὐ — ἐζήτησαν.] Romani Imperii fines, de quibus vide paulo aliter apud Philon. leg. ad Caj. p. 993. & Auguſti votum apud

totus Euphrates ad orientem, neque ad ſeptentrionem Iſter, neque in meridie ſolitudine tenus perveſtigata Libya, & ad occidentem Gades. Sed ultra oceanum alium orbem, & ad Britannos antea incognitos arma pertulerunt. Quid ergo? voſne Gallis ditiores eſtis, Germanis fortiores, Græcis ſapientiores, plures toto orbe degentibus? Quid veſtra confidentia vos contra Romanos attollit? Erit *forſan* qui dicet, durum eſt ſervire. At quanto magis *durum eſt* Græcis, qui, cum omnibus quos ſol aſpicit præſtare videantur nobilitate, & amplam adeo regionem occupent, nunc bis ternis Romanorum faſcibus obediunt. Quin & totidem *obſequuntur* Macedones, qui certe multo vobis juſtius deberent libertatem ſibi vendicare. Quid autem quingentæ Aſiæ civitates? Nonne abſque ullo præſidio unum rectorem faſceſque conſulares venerantur? Quid memorem Heniochos & Colchos & Taurorum gentem, Boſphoranos quoque, & Ponti incolas, genteſque Mæotidis, quæ jam ante ne nativum quidem dominum agnoverunt, nunc vero à trecentis militibus in obſequio continentur; & quadraginta naves longæ innavigabile prius mare & immane faciunt ſecurum & pacificum. Quam multa pro libertate dicere habentes Bithyni, & Cappadoces, & Pamphyliorum gens, Lycii quoque & Cilices, armis non compulſi tributa pendunt? Quid autem Thraces, qui regionem quinque dierum *itineris* in latitudinem, ſeptem vero *dierum* in longitudinem, & aſperiorem multo quam veſtra eſt & longe munitiorem, frigoreque opaco impreſſionem facientes inhibentem, nonne duobus millibus Romanorum præſidiariis obſequuntur? Illis vero proximi Illyrii, regionem ad Dalmatium uſque porrectam & Iſtro tenus incolentes, nonne duabus ſolis legionibus parent, quibus & ipſi Dacarum impetus compeſcunt? Et qui toties pro libertate acriter inſurrexerunt Dalmatæ, eò tantum fere ſemper victi ut coactis noviis copiis iterum rebellarent, nonne ſub una Romanorum legione vitam quiete agunt? At certe ſi quos magnæ opportunitates ad defectionem incitare deberent, maxime omnium Gallos *deficere* oporteret, adeo locorum natura munitos, ab oriente quidem Alpium ſummitatibus, à ſeptentrione vero Rheno flumine, à meridie Pyrenæis montibus, & ab occidente oceano. ſed quamvis tanta *hoſtibus* oppoſita & objecta habeant propugnacula, ac quinque & trecentis abundent gentibus, fonteſque (ut dicere liceat) domeſticæ felicitatis illis ſuppetant, & bonis ſuis orbem fere univerſum irrigent, ferunt nihilominus vectigales eſſe Romanorum, ſuamque felicitatem illis acceptam debere: atque hoc patiuntur, non ex animi mollitie, neque quod degene-

ἐξήρκεσεν αὐτοῖς ὅλος Εὐφράτης ὑπὸ τὴν ἀνατολὴν, οὐδὲ τῶν προσαρκτίων Ἴστρος, ἥ τε μεσημβρινὴ μέχρι τῶν ἀοικήτων ἐρευνηθεῖσα Λιβύη, καὶ Γάδειρα πρὸς ἑσπέραν. ἀλλ' ὑπὲρ ὠκεανὸν ἑτέραν ἐζήτησαν οἰκουμένην, καὶ μέχρι τῶν ἀνιστορήτων πρότερον Βρετιανῶν διήνεγκαν τὰ ὅπλα. τί οὖν ὑμεῖς, πλουσιώτεροι Γαλατῶν, ἰσχυρότεροι Γερμανῶν, Ἑλλήνων συνετώτεροι, πλείους τῶν κατὰ τὴν οἰκουμένην ἐστὲ πάντων; τί τὸ [y] πεποιθὸς ὑμᾶς κατὰ Ῥωμαίων ἐπαίρει; χαλεπὸν τὸ δουλεύειν, ἐρεῖ τις. πόσῳ μᾶλλον Ἕλλησιν, οἳ τῶν [z] ὑφ' ἥλιον πάντων εὐγενείᾳ προὔχειν δοκοῦντες, καὶ τοσαύτην νεμόμενοι χώραν, [a] ἓξ Ῥωμαίων ὑπείκουσι ῥάβδοις. τοσαύταις δὲ Μακεδόνες, οἱ δικαιότερον ὑμῶν ὀφείλοντες ἐλευθερίας ἀντιποιεῖσθαι. τί δὲ [b] αἱ πεντακόσιαι τῆς Ἀσίας πόλεις; [c] οὐχὶ δίχα φρουρᾶς ἕνα προσκυνοῦσιν ἡγεμόνα, καὶ τὰς [d] ὑπατικὰς ῥάβδους; τί δεῖ λέγειν [dd] Ἡνιόχους τε καὶ Κόλχους, καὶ τὸ [e] τῶν Ταύρων φῦλον, Βοσπορανούς τε καὶ τὰ περίοικα τοῦ Πόντου καὶ τῆς Μαιώτιδος ἔθνη, παρ' οἷς πρὶν μὲν οὐδὲ οἰκεῖος ἐγινώσκετο δεσπότης, νῦν δὲ τρισχιλίοις ὁπλίταις ὑποτάσσεται, καὶ τεσσαράκοντα νῆες μακραὶ τὴν πρὶν ἄπλωτον καὶ ἀγρίαν εἰρηνεύουσι θάλασσαν. πόσα Βιθυνία, καὶ Καππαδοκία, καὶ τὸ Παμφύλιον ἔθνος, Λύκιοί τε καὶ Κίλικες ὑπὲρ ἐλευθερίας ἔχοντες εἰπεῖν, χωρὶς ὅπλων φορολογοῦνται; τί δὲ Θρᾷκες, οἱ πέντε μὲν εὖρος, ἑπτὰ δὲ μῆκος ἡμερῶν χώραν διειληφότες, τραχυτέραν τε καὶ πολλῷ τῆς ὑμετέρας ὀχυρωτέραν, καὶ βαθεῖ [f] κρυμῷ τοὺς [g] ἐπιστρατεύοντας ἀνακόπτουσαν, οὐχὶ δισχιλίοις Ῥωμαίων [h] ὑπακούουσι φρουροῖς. οἱ δὲ ἀπὸ τούτων Ἰλλυριοὶ τὴν μέχρι Δαλματίας [i] ἐκτεινομένην [k] ἐν δὲ Ἴστρῳ κατοικοῦντες, οὐ δυσὶ μόνοις τάγμασιν ὑπείκουσι, μεθ' ὧν αὐτοὶ τὰς Δακῶν ἀνακόπτουσιν ὁρμάς; οἱ δὲ τοσαυτάκις [l] πρὸς ἐλευθερίαν ἀναχαιτίσαντες Δαλμάται, [m] καὶ πρὸς τοῦτο μόνον ἀεὶ χειρωθέντες ὥστε συλλεξάμενοι τὴν ἰσχὺν πάλιν ἀποστῆναι, νῦν οὐχ ὑφ' ἑνὶ τάγματι Ῥωμαίων ἡσυχίαν ἄγουσιν; ἀλλὰ μὴν εἴγε τινὰς εἰς ἀπόστασιν [n] ὤφελον ἀφορμαὶ μεγάλαι παροξύνειν, μάλιστα Γαλάτας ἐχρῆν, τοὺς οὕτως ὑπὸ τῆς φύσεως τετειχισμένους, ἐξ ἀνατολῆς μὲν ταῖς Ἄλπεσι, πρὸς [o] ἄρκτῳ δὲ Ῥήνῳ ποταμῷ, μεσημβρινοῖς δὲ τοῖς [p] Πυρηναίοις ὄρεσιν, ὠκεανῷ δὲ πρὸς δυσμαῖς. ἀλλὰ καίτοι τηλικαῦτα μὲν ἕρκη προβεβλημένοι, [q] πέντε δὲ καὶ τριακοσίοις πληθύνοντες ἔθνεσι, τὰς δὲ πηγὰς ὡς ἄν τις εἴποι τῆς εὐδαιμονίας ἐπιχωρίους ἔχοντες, καὶ τοῖς ἀγαθοῖς σχεδὸν ὅλην ἐπικλύζοντες τὴν οἰκουμένην, ἀνέχονται Ῥωμαίων πρόσοδος ὄντες, καὶ ταμιευόμενοι παρ' αὐτῶν τὴν οἰκείαν εὐδαιμονίαν. καὶ τοῦτο ὑπο-

μένουσιν,

---

apud Ammianum. hic pontibus Iſtrum & Euphratem ſuperant vid. infr. lib. 3. c. 5. §. 7. Spanh.

y Πεποιθὸς ὑμᾶς] Ita *Big. Voſſ.* & *Bod.* πεποιθὼς in *Editis Aliiſque.*

z Ὑφ' ἥλιον] *Lugd. Bat.* ὑφ' ἡλίῳ.

a Ἓξ Ῥωμαίων] Ταῖς Ῥωμαίων, & mox ταῖς αὐταῖς *Big.*

b Αἱ — πόλεις;] Sic Philoſtrat. de Vit. Soph. lib. II. p. 547. C. ὡς ἀντὶ πεντακοσίων πόλεων φόρον ἐς μιᾶς πόλεως δαπανωμένας κρήνην. Spanh.

c Οὐχὶ δίχα] *Lugd. Bat.* Οὐ δίχα.

d Ὑπατικὰς ῥάβδους,] Faſcibus Conſulis *Gelen.* Proconſulis. Spanh.

dd Ἡνιόχους τε καὶ Κόλχους,] Confer Pompeji verba apud Lucanum, lib. 2. v. 590. Hav.

e Τὸ τῶν Ταύρων φῦλον,] Illud τῶν è *MSS.*

f Κρυμῷ] *Lugd. Bat.* & *Roſt.* Κρημνῷ.

g Ἐπιστρατεύοντας] Ἐπιστρατεύσαντας *Big.*

h Ὑπακούουσι] *Lugd. Bat.* Ὑπείκουσι.

i Ἐκτεινομένην] Ita lego pro διατεινομένην. nec aliter legiſſe videtur *Rufinus*, qui vertit, *Poſt hos Illyrii uſque ad Dalmatiam, & Iſtro tenus incolentes.*

k Ἐν — κατοικοῦντες,] Voculas ἐν δὲ non agnoſcit *Big.* Eſt qui mallit διατεμνομένην ὑπὸ τῷ Ἴστρῳ. & ſic locum vertit, *ab his ſejunctam regionem uſque ad Dalmatiam pertingentem cis Iſtrum incolentes Illyrii.*

l Πρὸς — ἀναχαιτίσαντες] Infra lib. 5. c. 9. §. 4. ὁ πρότερον εἰς ἐλευθερίαν ἀναχαιτίσας. ἀναχαιτίσαντες, ἐπιθέμενοι. *Heſychius.* h. l. *in libertatem ſe erigentes.* Spanh.

m Καὶ πρὸς — συλλεξάμενοι] Ita legit Cl. *Hudſonus*, certiſſima conjectura. Antea erat, καὶ πρός τε μόνον ἀεὶ χειρωθεῖσι τότε (quod τότε abeſt in *Lugduno Batavo*) etiam in libris omnibus præter *Big.* qui habet μᾶλλον pro μόνον. Quomodo legerit *Rufinus*, aliis conjiciendum relinquo ex iſta verſione, *Dalmatæ tam multa pro libertate conati, ſæpiuſque capti rurſum cum majoribus opibus rebellarunt.*

n Ὤφελον ἀφορμαί] Sic *Big. Bod. Gall.* & *Voſſ.* ὤφελεν in *cæteris.*

o Ἄρκτῳ] *Roſt.* Ἄρκτων.

p Πυρηναίοις] *Lugd. Bat.* Πυρηναίων.

q Πέντε — τριακοσίοις] *Trecentis & quindecim* in verſione *Rufini.* Vide *Lipſium* ad III. *Annalium Taciti*, p. 89. Huds. & Spanh.

„ μένων, οὐ διὰ [r] φρονημάτων μαλακίαν, οὐδὲ δι' ἀγένειαν, οἵγε διήνεγκαν ὀγδοήκοντα ἔτη πόλεμον ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας, ἀλλὰ μετὰ τῆς δυνάμεως Ῥωμαίων καὶ τὴν τύχην καταπλαγέντες, ἥτις αὐτοῖς κατορθοῖ πλείονα τῶν ὅπλων. τοιγαροῦν ὑπὸ χιλίοις καὶ διακοσίοις στρατιώταις δουλεύουσιν, ὧν ὀλίγου δεῖν πλείους ἔχουσι πόλεις. οὐδὲ Ἴβηρσιν ὁ γεωργούμενος χρυσὸς εἰς τὸν ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας πόλεμον ἐξήρκεσεν, οὐδὲ τὸ τοσοῦτον ἀπὸ Ῥωμαίων γῆς καὶ θαλάσσης διάστημα, φῦλά τε [s] Λυσιτανῶν καὶ [t] Καντάβρων [u] ἀρειμάνια, οὐδὲ γείτων ὠκεανὸς φοβερὰν καὶ τοῖς ἐπιχωρίοις ἄμπωτιν ἐπάγων. ἀλλ' ὑπὲρ τὰς Ἡρακλείους στήλας ἐκτείναντες τὰ ὅπλα, καὶ διὰ νεφῶν ὁδεύσαντες τὰ Πυρρηναῖα ὄρη, καὶ τούτους ἐδουλώσαντο Ῥωμαῖοι. φρουρὰ δὲ ἤρκεσε τῶν οὕτω δυσμάχων καὶ τοσοῦτον ἀπῳκισμένων ἓν τάγμα. τίς ὑμῶν οὐκ ἀκοῇ παρείληφε τὸ Γερμανῶν πλῆθος; [x] ἀλκὴν μὲν γὰρ καὶ μεγέθη [y] ἴδετε οἶμαι πολλάκις, ἐπεὶ πανταχοῦ Ῥωμαῖοι τοὺς τούτων αἰχμαλώτους ἔχουσιν. ἀλλ' οὗτοι, γῆν μὲν ἄπειρον νεμόμενοι, μείζω δὲ τῶν σωμάτων ἔχοντες τὰ φρονήματα, καὶ τὴν μὲν [z] ψυχὴν θανάτου καταφρονοῦσαν, τοὺς δὲ θυμοὺς τῶν ἀγριωτάτων θηρίων σφοδροτέρους, Ῥῆνον τῆς ὁρμῆς ὅρον ἔχουσι, καὶ Ῥωμαίων ὀκτὼ τάγμασι δαμαζόμενοι, δουλεύουσι μὲν ἁλόντες, τὸ δὲ ὅλον αὐτῶν ἔθνος φυγῇ διασώζεται. σκέψασθε δὲ καὶ τὸ [a] Βρεττανῶν τεῖχος, οἱ τοῖς Ἱεροσολύμων τείχεσι πεποιθότες. καὶ γὰρ ἐκείνους περιβεβλημένους ὠκεανὸν, καὶ τῆς [b] καθ' ἡμᾶς οἰκουμένης οὐκ ἐλάσσονα νῆσον οἰκοῦντας, πλεύσαντες ἐδουλώσαντο Ῥωμαῖοι. τέσσαρα δὲ τάγματα τὴν τοσαύτην νῆσον διαφυλάττει. καὶ τί δεῖ πολλὰ λέγειν, ὅπου καὶ Πάρθοι, τὸ πολεμικώτατον φῦλον, τοσούτων ἄρχοντες [c] ἐθνῶν, καὶ τηλικαύτην περιβεβλημένοι δύναμιν, ὁμήρους πέμπουσι Ῥωμαίοις· καὶ ἔστιν ἐπὶ τῆς Ἰταλίας ἰδεῖν, ἐν εἰρήνης προφάσει δουλεύουσαν τὴν ἀπὸ τῆς ἀνατολῆς εὐγένειαν. πάντων δὴ σχεδὸν [d] τῶν ὑφ' ἥλιον τὰ Ῥωμαίων ὅπλα προσκυνούντων, ὑμεῖς μόνοι πολεμήσετε; [e] μηδὲ τὸ Καρχηδονίων τέλος σκοποῦντες, οἳ τὸν μέγαν αὐχοῦντες Ἀννίβαν, καὶ τὴν ἀπὸ Φοινίκων εὐγένειαν, ὑπὸ τὴν Σκιπίωνος δεξιὰν ἔπεσον. οὔτε δὲ Κυρηναῖοι τὸ Λακώνων γένος, οὔτε [f] Μαρμαρίδαι, τὸ μέχρι τῆς [g] διψάδος ἐκτεταμένον φῦλον, οὔθ' αἱ φοβεραὶ καὶ τοῖς ἀκούουσι Σύρτεις, Νασαμῶνές τε καὶ Μαῦροι, καὶ τὸ Νομάδων ἄπειρον πλῆθος, τὰς Ῥωμαίων ἀνέκοψαν ἀρετάς. τὴν δὲ τρίτην τῆς οἰκουμένης μοῖραν, ἧς οὐδὲ ἐξαριθμήσασθαι τὰ ἔθνη ῥᾴδιον, ὁριζομένην Ἀτλαντικῷ τε πελάγει καὶ στήλαις Ἡρακλείοις, καὶ μέχρι τῆς Ἐρυθρᾶς θαλάσσης τοὺς ἀπείρους νέμουσαν Αἰθίοπας, ἐχειρώσαντο μὲν ὅλην. χωρὶς δὲ τῶν ἐτησίων καρπῶν, οἳ μησὶν ὀκτὼ τὸ κατὰ τὴν Ῥώμην πλῆθος τρέφουσι, καὶ

„ res ſint, (quippe qui per octoginta annos pro libertate pugnaverint) ſed Romanorum virtute obſtupefacti, pariter ac fortuna, quæ illis plura efficit quam arma. Quocirca ſub mille & ducentis militibus ſerviunt, cum illi propemodum plures habeant civitates. Neque Hiſpanis in bello pro libertate ſuſcepto * ſuffecit aurum è terra effoſſum, neque tam longo à Romanis terræ mariſque intervallo disjunctio, neque Martiæ Luſitanorum & Cantabrorum gentes, neque vicinus oceanus etiam indigenis æſtu ſuo terribilis: ſed ultra columnas Herculis prolatis armis, & tranſitis per nubes Pyrenæis montibus, Romani hos quoque ſubjugarunt. qui, licet expugnatu ſint difficiles & tam longe diſtantes, una tamen legione coërcentur. Quis veſtrum non auditione acceperit magnum Germanorum numerum? nam & quantum robore valent & corporum magnitudine, frequenter ut arbitror vidiſtis, quandoquidem ubique gentium Romani ex iſtis habeant mancipia. Sed iſti regionem quidem immenſam habitantes, ſpiritus autem majores corporibus gerentes, & animum mortis contemptricem, iraſque feris immaniſſimis vehementiores, Rhenum impetus ſui terminum habent, & ab octo Romanorum legionibus ſubacti, ſerviunt quidem quotquot capti ſunt, gens vero omnis *reliqua* fuga ſibi ſalutem quærit. Porro & Britannorum murum conſiderate, qui Hieroſolymorum muris adeo confiditis. Nam & illos oceano circumdatos, & inſulam noſtro terrarum orbe fere non minorem habitantes, Romani mari navigato in ſervitutem redegerunt: quatuorque legiones tantæ magnitudinis inſulam præſidio tenent. Denique quid pluribus, quandoquidem & Parthi, genus hominum bellicoſiſſimum, tot populis imperantes, & tam magna copiarum freti multitudine, obſides Romam mittunt: atque videre eſt orientis nobilitatem ſub pacis ſpecie in Italia ſervientem. Num igitur, cum omnes fere quos ſol aſpicit Romanorum arma venerentur, vos ſoli cum illis bellum geretis? nec ad fatum Carthaginenſium ſpectantes, qui, de magno illo Hannibale gloriantes & de genere ſuo nobili ex Phœnicibus, Scipionis manui ſuccubuerunt. Sed neque Cyrenæi Lacedæmone oriundi, neque Marmaridæ, gens ad inaquoſas uſque ſolitudines protenſa, neque terribiles etiam audientibus Syrtes, Naſamoneſque & Mauri, & Numidarum multitudo innumerabilis virtuti Romanorum obſtiterunt. Tertiam autem orbis terrarum partem, cujus ne numerare quidem nationes facile eſt, mari Atlantico & columnis Herculis terminatam, quæ ad mare Rubrum uſque infinitos alit ſuſtinetque Æthiopas, totam quidem armis ceperunt: & præter fruges annuas, quibus populus Romanus octo menſibus veſcitur, alia quoque omnia pendunt vectigalia, & tributis mature ſubveniunt imperii neceſſitatibus, nihil eorum

„ quæ

r Φρονημάτων μαλακίαν,] Φρονήματος Voſſ.
s Λυσιτανῶν] Lugd. Bat. Λυσιτανῶν.
t Καντάβρων] Roſſ. Κανταβρῶν.
u Ἀρειμάνια,] In c. lib. 6. c. 1. §. 5. ἐπὶ τοῖς ἀρειμανίοις πε... vel forte ἀρειμανίαις. Spanh. *Lugd. Bat.* Ἀρειμανία. Coccejus Ἀρειμάνια. *Vetus vero pugnaces Cantabri.*
x Ἀλκὴν] Roſſ. Ἀκμὴν.
y Ἴδετε οἶμαι πολλάκις.] Ita *Baſ.* οἶδε in *reliquis.*
z Ψυχὴν θανάτου καταφρονοῦσαν,] Sic *MSS.* & *Ruf.* τύχην perperam in *Editt.* Huds. Ita quoque in *Lugd. Bat.* Lucanus Lib. 1. v. 459.

Felices errore ſuo, quos ille timorum
Maximus haud urget lethi metus; inde ruendi
In ferrum mens prona viris, animæque capaces (forte rapaces)
Mortis, & ignavum: rediturae parcere vitæ. Hav.

a Βρεττανῶν τεῖχος,] Βρετ. πλῆθος. *MSS. Lipſ.* Spanh. Ita quoque *Roſſ.* ſed male. Ita enim de India ejuſque Elephantis Lucretius l. 2. v. 537.

In genere anguimanos elephantos, India quorum
Millibus è multis vallo munitur eburno,
Ut penitus nequeat penetrari.

Atque ita, ut Elephanti Indiæ, Oceanus Britanniæ pro muro eſſe dicitur. Hav.

b Καθ' ἡμᾶς οἰκουμένης] Notanda hic οἰκουμένη de Judæa. Spanh.
c Ἐθνῶν,] *Roſſ.* Ἔθνος.
d Τῶν ὑφ' ἥλιον] Delet *Roſſ.* at *Lugd. Bat.* ut ſuperius quoque legit τῶν ὑφ' ἥλιον.
e Μηδὲ τὸ Καρχηδονίων] Καὶ μὴ ἐς τὸ Καρχ.
f Μαρμαρίδαι,] Ita lego, fretus *MSS.* & *Strabonis* auctoritate. antea Μαρμαρίται.
g Διψάδος] *Lugd. Bat.* Διψάδος.
* Sc. ad Romanorum vim arcendam.

quæ imperantur ſibi, uti vos exiſtimatis, in contumeliam cedere putantes; quanquam una tantum cum illis legio commoratur. Sed quid opus eſt exemplis longius petitis Romanam explicare potentiam, cum eam poſſitis ex vicina Ægypto perſpectam habere: quæ ad Æthiopas uſque porrecta & Arabiam Felicem, atque Indiæ finitima, * quinquaginta & ſeptingentas hominum myriadas alens, *etiam* præter Alexandriæ incolas, ut conjicere eſt ex tributo quod in capita ſinguli pendunt, Romano imperio ſubjici non dedignatur, licet immane quantum ad defectionem incitamentum habeat, Alexandriam, propter civium multitudinem & opulentiam, ne quid de magnitudine *ejus* dicam, quæ triginta ſtadiis in longitudinem patet, in latitudinem vero non minus quam decem. Uno autem menſe plus tributorum Romanis pendet, quam vos anno vertente; præterque pecuniam, Romæ quatuor menſium annonam *ſuppeditat*. Muro autem munitur undique aut invia ſolitudine, aut mari importuoſo, aut fluviis, aut paludibus. Horum vero nihil compertum eſt plus valere quam Romanorum fortuna. Duæ autem legiones urbem præſidio tenentes Ægyptum adeo vaſtam ſimulque Macedonum nobilitatem coërcent. Quos igitur in belli ſocietatem ex terra inhabitabili aſſumetis? ſiquidem univerſi quà terra habitatur à Romanis ſtant. Forte tamen quis veſtrum ſpes ſuas ultra Euphratem porrigat, ſuoſque gentiles ex Adiabene ſibi auxilium laturos credat. Illi vero nec levi de cauſa ſemet tanto bello implicari patientur, neque ſi quid pravo conſilio facturi eſſent, id ſineret Parthus. Illi quippe curæ eſt inducias tueri cum Romanis factas, & ſiquis de ſuis contra Romanos arma moveat, fœdus violatum ire cenſebit. Supereſt igitur ut ad divinum confugiatur auxilium. Verum & hoc Romanis præſens adeſt. Haud enim fieri poteſt ut abſque Deo tantum conſtitueretur imperium. Conſiderate autem difficile eſſe, etiamſi cum minus potentibus dimicandum eſſet, † vehementi veſtro religionis ſtudio obſequi; foreque ut Deum à vobis avertatis, ſi neceſſitate adacti contra ea feceritis ex quibus ejus auxilium ſperatis. Si quidem dierum ſeptimarum ritum ſervetis, nullique operi manum admoveatis, facile capiemini, quemadmodum majores veſtri Pompejo ceſſerunt, iis præcipue diebus ſtrenuam obſidioni operam navanti, quibus otium agebant obſeſſi. Tranſgredientes autem in bello legem patriam, quid reliqui ſit pro quo in certamen venietis plane neſcio. Huic uni magnopere ſtudendum, ne quid patrium diſſolutum iri ſinatis. Sin vero ſponte *veſtra* à Dei obſervantia abſtineatis, qua fiducia illius opem implorabitis? Singuli autem bellum ſuſcipiunt, aut divino freti auxilio aut humano. Cum autem utrumque vobis præciderit contentio, non du-

ἔξωθεν παιδείας φορολογοῦνται, καὶ ταῖς χρείαις τῆς ἡγεμονίας παρέχουσιν [h] ἑτοίμως τὰς εἰσφοράς, οὐδὲν τῶν ἐπιταγμάτων ὥσπερ [i] ὑμεῖς ὕβριν ἡγούμενοι, καίτοι ἑνὸς τάγματος αὐτοῖς παραμένοντος. καὶ τί δεῖ πόρρωθεν ὑμῖν ὑποδεικνύειν τὴν Ῥωμαίων δύναμιν, παρὸν ἐξ Αἰγύπτου τῆς γειτνιώσης, ἥτις ἐκτεινομένη μέχρις Αἰθιόπων καὶ τῆς εὐδαίμονος Ἀραβίας, [k] ὅμορός τε οὖσα τῆς Ἰνδικῆς, πεντήκοντα πρὸς ταῖς ἑπτακοσίαις ἔχουσα μυριάδας ἀνθρώπων, δίχα τῶν Ἀλεξάνδρειαν κατοικούντων, ὡς ἔνεστιν ἐκ τῆς καθ' ἑκάστην κεφαλὴν εἰσφορᾶς τεκμήρασθαι, τὴν Ῥωμαίων ἡγεμονίαν οὐκ ἀδοξεῖ, καίτοι [l] πηλίκον ἀποστάσεως κέντρον ἔχουσα τὴν Ἀλεξάνδρειαν, πλήθους τε ἀνδρῶν ἕνεκα καὶ πλούτου, πρὸς δὲ καὶ [m] μεγέθους, [n] μῆκος μέν γε [o] αὐτῆς τριάκοντα σταδίων, εὖρος δ' οὐκ ἔλαττον δέκα. τοῦ δ' ἐνιαυσίου παρ' ὑμῶν φόρου καθ' ἕνα μῆνα πλέον Ῥωμαίοις παρέχει. καὶ, τῶν χρημάτων ἔξωθεν, τῇ Ῥώμῃ σῖτον μηνῶν τεσσάρων. τετείχισται δὲ πάντοθεν ἢ δυσβάτοις, ἐρημίαις, ἢ θαλάσσαις ἀλιμένοις, ἢ ποταμοῖς, ἢ ἕλεσιν. ἀλλ' οὐδὲν τούτων ἰσχυρότερον εὑρέθη τῆς Ῥωμαίων τύχης. δύο δ' ἐγκαθήμενα [p] τῇ πόλει τάγματα, τὴν [q] βαθεῖαν Αἴγυπτον ἅμα τῇ Μακεδόνων εὐγενείᾳ χαλινοῖ. τίνας οὖν ἐπὶ τὸν πόλεμον ἐκ τῆς ἀοικήτου [r] παραλήψεσθε συμμάχους; οἱ μὲν γὰρ ἐπὶ τῆς οἰκουμένης πάντες εἰσὶ Ῥωμαῖοι. εἰ μή τις ὑπὲρ Εὐφράτην ἐκτείνει τὰς ἐλπίδας, καὶ τοὺς ἐκ τῆς Ἀδιαβηνῆς ὁμοφύλους οἴεται [s] προσαμυνεῖν. οἱ δὲ, οὔτε δι' αἰτίαν ἄλογον τηλικούτῳ πολέμῳ συμπλέξουσιν ἑαυτοὺς, οὔτε βουλευσαμένοις κακῶς ὁ Πάρθος ἐπιτρέψει. πρόνοια γὰρ αὐτῷ τῆς πρὸς Ῥωμαίους ἐκεχειρίας, καὶ παραβαίνειν οἴεται τὰς σπονδὰς, [t] κἄν τις τῶν ὑπ' αὐτὸν ἐπὶ Ῥωμαίους ἴῃ. λοιπὸν οὖν ἐπὶ τὴν [v] ἐκ τοῦ Θεοῦ συμμαχίαν καταφευκτέον. ἀλλὰ καὶ τοῦτο παρὰ Ῥωμαίοις τέτακται, δίχα γὰρ Θεοῦ συστῆναι [x] τηλικαύτην ἡγεμονίαν [y] ἀδύνατον. σκέψασθε δ' ὡς [z] ὑμῖν τὸ τῆς θρησκείας ἄκρατον, εἰ καὶ πρὸς εὐχερεστέρους [a] πολεμοίητε, δυσδιοίκητον. καὶ δι' ἃ [b] μάλιστα τὸν Θεὸν ἐλπίζετε σύμμαχον, ταῦτα ἀναγκαζόμενοι παραβαίνειν ἀποστρέψετε. [c] τηροῦντες μέν γε τὰ τῶν ἑβδομάδων ἔθη, καὶ πρὸς μηδεμίαν πρᾶξιν κινούμενοι, ῥᾳδίως ἁλώσεσθε καθάπερ οἱ πρόγονοι Πομπηίῳ, ταύτας μάλιστα τὰς ἡμέρας ἐνεργοὺς ποιησαμένῳ τῆς πολιορκίας ἐν αἷς ἤργουν οἱ πολιορκούμενοι. παραβαίνοντες δὲ ἐν τῷ πολέμῳ τὸν πάτριον νόμον, οὐκ οἶδα ὑπὲρ ὅτου [d] λοιπὸν ποιήσεσθε τὸν ἀγῶνα. σπουδὴ γὰρ [e] ὑμῖν μία, τὸ μὴ τῶν πατρίων τι καταλῦσαι. πῶς δὲ ἐπικαλέσεσθε τὸ θεῖον εἰς ἄμυναν, οἱ παραβαίνοντες ἑκουσίως τὴν εἰς αὐτὸν θεραπείαν; ἐπαναιροῦνται δ' ἕκαστοι πόλεμον, ἢ θείᾳ πεποιθότες, ἢ [f] ἀνθρωπίνῃ βοηθείᾳ. ὅταν δὲ τὴν παρ' ἀμφοῖν [g] τὸ εἰκὸς ἀποκόπτῃ, φα-

νερὰν

h Ετοίμως] *Lugd. Bat.* Ετοίμως.
i Υμεῖς] Abeſt a *Rof.*
k Ομορός] *Coiſlin.* Ομορ⊕, ut & *Lugd. Bat.*
l Πηλίκον—ἔχουσα] Hoc vult, Ægyptum ea de re ad rebellionem poſſe ſollicitari, quod res novas moliens Alexandriam habitura ſit *arcem belli* atque *ſedem*. Græci equidem hujuſmodi loca, unde moventur omnia, *κέντρα* apellant; quaſi dicas cardines, in quibus rei totius ſumma vertitur. Sic flexiones, unde exſiſtunt motus principia, *κέντρα Philoſopho* appellantur. Sic & *κέντρα βάρεος* ſive *βαρέων* apud *Archimedem*.
m Μεγέθους] *Rof.* Αἰγύπτου.
n Μῆκ⊕ μέν γε] Quod ad longitudinem attinet, *Joſepho* accedit *Strabo* lib. XVII. latitudinem vero duobus ſtadiis minorem facit. Confer *Diodorum Siculum* in *Biblioth.* lib. XVII. p. 529. atque adi *Jac. Capellum* in *Miſcellaneis*, p. 152.
o Αὐτῆς] *Rof.* Αὐτοῖς.
p Τῇ πόλει] *Rof.* Εν τῇ πόλει.
q Βαθεῖαν] Profunditas Ægypti eſt amplitudo ejus, incolarum multitudo, & aliæ opes.
r Παραλήψεσθε συμμάχους] Προσλήψεσθε *Rhod.*
s Προσαμυνεῖν.] Επαμυνεῖν *Big.* & *Bod.*
t Κἂν—αὐτόν] Αν τις *Big.*
v Εκ—συμμαχίαν] Εκ deeſt *Big.* τῆς non agnoſcit *Bod.*
x Τηλικαύτην ἡγεμονίαν] Τηλικ. πόλιν *MS. Lipſ.*
y Αδύνατον.] *Rof.* Αμήχανον.
z Υμῖν—ἄκρατον.] Conf. ſupr. c. 12. §. 2. Spanh.
a Πολεμοίητε,] Πολεμοῦντες *Big.* & *Bod.*
b Μάλιστα τὸν Θεόν] Μᾶλλον *Big.* & *Bod.*
c Τηροῦντες—πολιορκίας] Conf. ἁλωσ. lib. I. c. 7. §. 3. Spanh.
d Λοιπὸν ποιήσεσθε τὸν ἀγῶνα.] Τὸ λοιπὸν *Big. Bod.* & *Voſſ.*
e Υμῖν] *Rof.* Υμῶν.
f Ανθρωπίνῃ βοηθείᾳ.] Ανθρωπίνῃ *Big. Bod.* & *Voſſ.*
g Τὸ εἰκ⊕] Pro τὸ εἰκ⊕ *MSS. Lipſ.* τὸ εἰκός. Spanh.

* *i. e.* ſeptuagies centena quinquaginta millia hominum.
† Ita placuit locum interpretari ex lib. I. ἁλωσ. c. 9. §. 3.

πρὶν ἁλῶναι οἱ πολεμοῦντες αἱρῶνται. τί δὲ κωλύει ταῖς ἑαυτῶν χερσὶ διαχρήσασθαι τέκνα καὶ γυναῖκας, καὶ τὴν περικαλλεστάτην πατρίδα ταύτην καταφλέξαι; μανέντες γὰρ οὕτω τό γε τῆς ἥττης ὄνειδος κερδήσετε. καλὸν, ὦ φίλοι, καλὸν, ἕως [h] ἔτι ἐν ὅρμῳ τὸ σκάφος, προσκέπτεσθαι τὸν μέλλοντα χειμῶνα, μηδὲ εἰς μέσας τὰς θυέλλας [i] ἀπὸ λιμένος ἀναχθῆναι. τοῖς μὲν γὰρ ἐξ ἀδήλων ἐπιπεσοῦσι δεινοῖς τὸ γοῦν ἐλεεῖσθαι περίεστιν, ὁ δὲ εἰς πρόδηλον ἀπώλειαν ὁρμήσας καὶ προσονειδίζεται. πλὴν εἰ μή τις ὑπολαμβάνει κατὰ συνθήκας πολεμήσειν, καὶ Ῥωμαίους κρατήσαντας ὑμῶν μετριάσειν, ἀλλ' οὐκ εἰς ὑπόδειγμα τῶν ἄλλων ἐθνῶν καταφλέξειν μὲν τὴν ἱερὰν πόλιν, ἀναιρήσειν δὲ πᾶν ὑμῶν τὸ φῦλον. οὐδὲ γὰρ περιλειφθέντες φυγῆς εὑρήσετε τόπον, [k] ἁπάντων ἐχόντων Ῥωμαίους δεσπότας ἢ [l] δεδιότων σχεῖν. ὁ δὲ κίνδυνος οὐ τῶν ἐνθάδε μόνον, ἀλλὰ καὶ τῶν κατὰ τὰς ἄλλας πόλεις κατοικούντων. οὐ γάρ ἐστιν ἐπὶ τῆς οἰκουμένης δῆμος, ὁ μὴ μοῖραν [m] ὑμετέραν ἔχων. οὓς ἅπαντας πολεμησάντων ὑμῶν [n] ἕνεκα κατασφάξουσιν [o] οἱ διάφοροι, καὶ δι' ὀλίγων ἀνδρῶν κακοβουλίαν πᾶσα πληρωθήσεται πόλις Ἰουδαϊκοῦ φόνου. καὶ συγγνώμη μὲν τοῖς τοῦτο [p] πράξασιν. ἂν δὲ μὴ πραχθῇ, λογίσασθε πῶς πρὸς οὕτω φιλανθρώπους ὅπλα κινεῖν ἀνόσιον. εἰσελθέτω δὲ οἶκτος ὑμᾶς, εἰ μὴ τέκνων καὶ γυναικῶν, ἀλλὰ τῆς μητροπόλεως ταύτης, [q] καὶ τῶν ἱερῶν περιβόλων. φείσασθε τοῦ ἱεροῦ, καὶ τὸν [r] ναὸν ἑαυτοῖς μετὰ τῶν ἁγίων τηρήσατε. ἀφέξονται γὰρ οὐκ ἔτι Ῥωμαῖοι τούτων κρατήσαντες, ὧν φεισάμενοι πρότερον ἠχαρίστηνται. μαρτύρομαι δὲ ἐγὼ μὲν ὑμῶν τὰ ἅγια, καὶ τοὺς ἱεροὺς ἀγγέλους τοῦ Θεοῦ, καὶ πατρίδα τὴν κοινὴν, ὡς οὐδὲν τῶν σωτηρίων ὑμῖν [s] καθυφηκάμην. ὑμεῖς δὲ, βουλευσάμενοι μὲν τὰ δέοντα, κοινὴν σὺν ἐμοὶ τὴν εἰρήνην ἕξετε, προαχθέντες δὲ τοῖς θυμοῖς, χωρὶς ἐμοῦ κινδυνεύσετε.

ε΄. Τοσαῦτα εἰπὼν, ἐπεδάκρυσέ τε μετὰ τῆς ἀδελφῆς, καὶ τὸ πολὺ τῆς ὁρμῆς αὐτῶν ἔπαυσε τοῖς δάκρυσιν. ἀνεβόων δὲ, „οὐ Ῥωμαίοις, ἀλλὰ Φλώρῳ, „δι' ἃ πεπόνθασι, πολεμεῖν." πρὸς ταῦτα ὁ βασιλεὺς Ἀγρίππας, „ἀλλὰ τὰ ἔργα, ἔφη, Ῥωμαίοις ἤδη πολεμούντων ἐστίν. [u] οὔτε γὰρ τῷ Καίσαρι δεδώκατε τὸν φόρον, καὶ [x] τὰς στοὰς ἀπεκόψατε τῆς Ἀντωνίας. ἀποσκευάσεσθε δ' ἂν τὴν αἰτίαν τῆς ἀποστάσεως, εἰ ταύτας τε [y] συνάψετε πάλιν, καὶ τελέσετε τὴν εἰσφοράν. οὐ γὰρ ἤδη γε Φλώρου τὸ φρούριόν ἐστιν, ἢ Φλώρῳ τὰ χρήματα δώσετε.

bium eſt quin vos in poteſtatem ſuam redigant hoſtes. Quid autem prohibet propriis manibus liberos jugulare & conjuges, & patriam hanc pulcherrimam igni vaſtare? Ita enim furentes lucrifacietis victorum opprobrium. Bonum eſt, ô amici, bonum eſt, dum adhuc in portu navis eſt, futuram prævidere tempeſtatem, neque in medias procellas è portu devehi: (nam illi quidem qui in improviſa mala incidunt, digni ſunt quibus miſericordia adhibeatur; qui vero in apertum diſcrimen ſe conjicit, opprobrio etiam afficitur) niſi quis exiſtimari velit ex pacto bellum gerendum eſſe, victoreſque Romanos moderate vobiſcum acturos, & non in documentum aliarum gentium ſacram urbem inflammaturos eſſe; genuſque veſtrum univerſum interfecturos. Neque enim ſi ſuperfueritis *armis*, locum fugæ uſquam invenietis, cunctis aut Romanos dominos jam habentibus, aut ne habituri ſint metuentibus. Periculum autem non ſolum vos manebit, ſed & quotquot in aliis domicilia habeant civitatibus: non enim in toto terrarum orbe populus eſt, ubi non veſtri portio ſit. quos certe omnes veſtram ob defectionem jugulabunt inimici, & ob pravâ paucorum hominum conſilia urbes univerſæ ſanguine Judaico redundabunt. Manet autem venia eos qui talia patraverint. Sin vero ea exſequi ſuperſederint; vobiſcum reputate quam impium ſit adverſus tam benignos arma movere. Subeat autem vos miſeratio, ſi non liberorum & conjugum, hujus ſaltem matris urbium, & ſacri ambitûs. Parcite ſano, ædemque vobiſmet cum ſanctis *veſtris* ſervate. Neque enim ulterius victores Romani illis manus abſtinebunt, quibus cum antea pepercîſſent nullam acceperunt gratiam. Ego vero teſtor ſancta veſtra, & ſacros Dei angelos, patriamque communem, quod nihil eorum, quæ veſtram ad ſalutem ſpectant, prætermiſerim. Atque vos, ſi quidem ſtatueritis quæ fieri oportet, mecum in pace degetis; ſin vero in iras concedatis, etiam ſine me periculum adibitis.

5. Cum iſta dixiſſet lachrymas effudit, itidemque ſoror ejus, atque ita *iratos animos* & impetus illorum magna ex parte repreſſit. Clamabant autem, „non ſe adverſus Romanos, ſed Florum, „ob ea quæ pertuliſſent, bellum gerere." Reſpondit rex Agrippa, „quid verba audiam, cum facta videam eorum qui jam contra Romanos pugnant. Neque enim Cæſari vectigal ſolviſtis, & ab Antonia porticus abſcidiſtis. Sopietis autem cauſam defectionis, ſi & porticus denuo conjunxeritis, & tributa penderitis. non enim jam Flori *hoc* præſidium eſt, nec Floro danda erit pecunia.

Judæorum impetum eloquentia ſedat Agrippa.

CAP.

h Ἕως—σκάφος.] Ita Big. & Ruf. ὅτε in cæteris.
i Ἀπὸ λιμένος ἀναχθῆναι.] Ἀπολλυμένοις Big.
k Ἁπάντων] Roſſ. Ἄλλα πάντα.
l Δεδιότων] Roſſ. Δεδιότας.
m Ὑμετέραν ἔχων.] Ita MSS. & Ruf. ὑμέτερον in Editis. Lugd. Bat. ἔχων ὑμετέραν.
n Ἕνεκα] Abeſt a Roſſ.
o Οἱ διάφοροι,] Conf. ſupr. lib. 1. c. 11. §. 2. SPANH.
p Πράξασιν.] Poſt πράξασιν aliquid amplius in ſuo codice habuiſſe videtur *Rufinus*, qui in verſione ſua iſta adjicit, *quod ſine numine vobis veſtro coacti*.

q Καὶ—περιβόλων.] Καὶ τῶν ἱερῶν περιβόλων φείσασθε τοῦ ἱεροῦ Ruf. qui vertit, *parcite mœnibus ſacris, parcite venerabilibus adytis, templumque vobis & ſancta ſanctorum ſervate.*
r Ναὸν—τηρήσατε.] Sic Big. & Ruf. νόμον in reliquis.
s Καθυφηκάμην.] Καθυφεικάμην, ἀφῆκα, εἶασα. Heſych. SPANH.
t Κινδυνεύσετε.] Ita Big. Voſſ. & Ruf. κινεῖ in cæteris.
u Οὔτε—φόρον,] Conf. Antt. lib. 14. c. 4. §. 4. SPANH.
x Τὰς—Ἀντωνίας.] Conf. ſupr. c. 15. §. 6. SPANH.
y Συνάψετε πάλιν,] Συνάψετε, & mox τελέσετε & δώσετε in Bod. & Voſſ.

CAP. XVII.

Quomodo Judæi bellum adverſus Romanos ſuſceperint. deque Manahemo.

Populus pari quoque ſtudere videtur.

ISTis populus acquievit, cumque in templum cum rege & Berenice aſcendiſſent porticus ædificare cœperunt: inſuper optimates & decuriones, diſtributi in vicos, tributo colligendo operam dabant. Brevi autem quadraginta talenta (totidem enim deerant) congeſta erant. atque ita quidem belli minas, quas intentarunt, compreſſit Agrippa. Deinde perſuadere populo tentabat, ut Floro obedientiam præſtarent, donec à Cæſare mitteretur qui ei ſuccederet. Illi vero iſtis exaſperati convicia regi faciebant, & ipſum ex urbe *quamprimum* egredi jubebant: auſique ſunt nonnulli ſeditioſorum etiam ſaxa in eum jacere. Rex autem, cum videret tumultuantium impetum cohiberi non poſſe, ægreque tuliſſet quod contumeliis affectus eſſet, principes quidem eorum una cum aliis potentibus Cæſaream miſit ad Florum, ut ipſe ex iis certos conſtitueret qui regionis tributa exigerent. Ille vero *ſuum* in regnum diſceſſit.

Poſtea conturbati Agrippam ſaxis petitum urbe ejiciunt.

XVII. *Maſadam caſtellum occupant. Judæi hoſtias pro pop. Rom. offerri ſolitas rejiciunt.*

2. Per idem tempus quidam eorum, qui bellum maxime concitabant, congregati impetum fecerunt in quoddam caſtellum, quod Maſada vocabatur. cumque illud fraude occupaſſent, Romanos quidem necarunt, alios vero de ſuis *cuſtodes* conſtituerunt. In templo quoque Eleazarus quidam, filius Ananiæ pontificis, juvenis audaciſſimus, tunc prætor templi, perſuaſit eis, quorum erat in cultu *divino* ſacris operari, ne cujus alienigenæ munus aut hoſtiam acciperent. Hoc autem belli adverſus Romanos initium erat. nam Cæſaris pro illis ſacrificium repudiarunt. Cumque multis eos obſecrarent pontifices & optimates, ne morem pro Imperatoribus ſupplicandi prætermitterent, haud eis hoc conceſſerunt; non parum quidem ſuæ etiam multitudini confiſi (nam robuſtiſſimi quique res novas molientium ab illis ſtabant) præcipue vero quod ad Eleazarum templi prætorem ſpectarent.

Primoribus hac de re congregatis, concio habetur ad ſeditioſos.

3. Itaque cum congregati eſſent primates cum pontificibus ſermones conferebant, & Phariſæi nobiliores, quaſi in graviſſima calamitate, de rerum ſumma conſultabant: decretoque ut ſeditioſorum animos verbis explorarent, ante portam æream (quæ in templi parte interiore erat ſoli orienti obverſa) populum in concionem advocant. Atque primo *quidem* vehementer indignati ob temerariam eorum defectionem, quodque tam grave bellum patriæ commoverent, mox quam abſurdo id facerent prætextu oſtendebant, dicentes, „majores quidem „eorum ut plurimum muneribus alienigenarum „templum ornaſſe, ſemper accipientes quæ donata „erant ab exteris gentibus: & non ſolum non pro„hibuiſſe aliquorum hoſtias, (hoc enim maxime

ΚΕΦ. ιζ΄.

Ὡς Ἰουδαῖοι ἤρξαντο τοῦ πρὸς Ῥωμαίους πολέμου. περὶ τε Μαναήμου.

ΤΟύτοις ὁ δῆμος ἐπείθετο, καὶ μετὰ τοῦ βασιλέως τῆς τε Βερνίκης ἀναβάντες εἰς τὸ ἱερὸν, κατήρξαντο τῆς τῶν στοῶν δομήσεως. εἰς δὲ τὰς κώμας οἵ τε ἄρχοντες καὶ οἱ βουλευταὶ μερισθέντες τοὺς φόρους συνέλεγον. ταχέως δὲ τὰ τεσσαράκοντα τάλαντα, τοσοῦτον γὰρ ἔλειπεν, ἠθροίσθη. καὶ τοῦ μὲν πολέμου τότε τὴν ἀπειλὴν οὕτως κατέστειλεν Ἀγρίππας. αὖθις δὲ ἐπειρᾶτο πείθειν τὸ πλῆθος ὑπακούειν Φλώρῳ, ἄχρις [z] ἂν ἀντ' αὐτοῦ πέμψῃ Καῖσαρ διάδοχον. προσπαροξυνθέντες δὲ ἐβλασφήμουν εἰς τὸν βασιλέα, καὶ τῆς πόλεως αὐτὸν ἐξεκήρυσσον. ἐτόλμων δέ τινες τῶν στασιαστῶν καὶ λίθους ἐπ' αὐτὸν βάλλειν. ὁ δὲ βασιλεὺς τὴν ὁρμὴν τῶν νεωτεριζόντων ἀκατάσχετον ὁρῶν, καὶ χαλεπήνας ἐφ' οἷς προπεπηλάκιστο, τοὺς μὲν ἄρχοντας ἅμα τοῖς δυνατοῖς αὐτῶν [a] ἔπεμπε πρὸς Φλῶρον εἰς Καισάρειαν, ἵνα ἐκεῖνος [b] ἐξ αὐτῶν ἀποδείξῃ τοὺς τὴν χώραν φορολογήσοντας. αὐτὸς δὲ ἀνεχώρησεν εἰς τὴν βασιλείαν [c] αὐτοῦ.

β΄. Κἀν τούτῳ τινὲς τῶν μάλιστα κινούντων τὸν πόλεμον συνελθόντες, ὥρμησαν ἐπὶ φρούριόν τι καλούμενον Μασάδαν. καὶ καταλαβόντες αὐτὸ λάθρα, [d] τοὺς μὲν Ῥωμαίους ἀπέσφαξαν, ἑτέρους δὲ κατέστησαν ἰδίους. ἅμα δὲ καὶ κατὰ τὸ ἱερὸν Ἐλεάζαρος υἱὸς [e] Ἀνανία τοῦ ἀρχιερέως, νεανίας θρασύτατος, [f] στρατηγῶν τότε, τοὺς κατὰ τὴν λατρείαν λειτουργοῦντας ἀναπείθει, μηδενὸς [g] ἀλλοφύλου δῶρον ἢ θυσίαν προσδέχεσθαι. τοῦτο δ' ἦν τοῦ πρὸς Ῥωμαίους πολέμου καταβολή. τὴν γὰρ [h] ὑπὲρ τούτων [i] θυσίαν Καίσαρος ἀπέῤῥιψαν. καὶ πολλὰ τῶν τε ἀρχιερέων καὶ τῶν γνωρίμων παρακαλούντων, μὴ παραλιπεῖν τὸ ὑπὲρ τῶν ἡγεμόνων ἔθος, οὐκ ἐνέδοσαν. [k] πολὺ μὲν καὶ τῷ σφετέρῳ πλήθει πεποιθότες, καὶ γὰρ τὸ ἀκμαιότατον τῶν νεωτεριζόντων συνήργει, μάλιστα δ' ἀφορῶντες εἰς τὸν Ἐλεάζαρον στρατηγοῦντα.

γ΄. Συνελθόντες οὖν οἱ δυνατοὶ τοῖς ἀρχιερεῦσιν [l] συνίσταντο, καὶ τῶν Φαρισαίων οἱ γνώριμοι, ὡς ἐπ' ἀνηκέστοις ἤδη συμφοραῖς, ἐβουλεύοντο περὶ τῶν ὅλων. καὶ δόξαν ἀποπειραθῆναι τῶν στασιαστῶν λόγοις, πρὸ τῆς [m] χαλκῆς πύλης ἀθροίζουσι τὸν δῆμον, ἥτις ἦν [n] τοῦ ἔνδον ἱεροῦ τετραμμένη [o] πρὸς ἀνατολὴν ἡλίου. καὶ πρῶτον αὐτῶν πολλὰ πρὸς τὴν τόλμαν τῆς ἀποστάσεως χαλεπήναντες, καὶ τὸ τηλικοῦτον [p] ἐπισείειν τῇ πατρίδι πόλεμον, ἔπειτα τῆς προφάσεως τὸ ἄλογον διήλεγχον, φάμενοι, „τοὺς μὲν προγό„νους αὐτῶν κεκοσμηκέναι τὸν ναὸν ἐκ [q] τῶν ἀναθη„μάτων [r] τῶν ἀλλοφύλων τὸ πλέον, ἀεὶ προσδε„χομένους τὰς ἀπὸ τῶν ἔξωθεν ἐθνῶν δωρεάς. καὶ οὐ „μόνον

z Ἂν ἀντ' αὐτοῦ] Illud ἂν è MSS.

a Ἔπεμπε—ἐκεῖνος] Julius Cæſar decrevit, ut ſingulis annis tributa penderent Judæi Hieroſolymitani, excepta Joppe & anno Sabbatico Ἀρχ. lib. 14. c. 10. §. 6. Spanh.

b Ἐξ αὐτῶν] Abeſt a *Lugd. Bat.*

c Αὐτοῦ] Additum a nobis ex unico *MS. Lugd. Bat.* Hav.

d Τοὺς μὲν Ῥωμαίους] Τοὺς μὲν Ῥωμαίων φρουρὸς *MS. Lipſ.* Spanh. Ita & *Lugd. Bat.*

e Ἀνανία] *Lugd. Bat.* Ἀνανίου.

f Στρατηγῶν τότε,] Στρατηγὸς Filius Pont. M. in Templo. Rel.

g Ἀλλοφύλου δῶρον ἢ θυσίαν] Δῶρα & θυσίας gentium. Rel.

h Ὑπὲρ τούτων] Conf. ſupr. c. 10. §. 4. Spanh.

i Θυσίαν Καίσαρος] Θυσία Καίσαρος ὑπὲρ Ῥωμαίων erat. Rel.

k Πολὺ] *Roſſ.* Πολλοί.

l Συνίσταντο,] Συνίσταντο non agnoſcit *Big.* & mox legit, καὶ τοῖς τῶν Φαρισαίων γνωρίμοις. quod ſane mallem. Huds. Εἰς τὸ αὐτὸ. *MS. Lipſ.* Spanh.

m Χαλκῆς πύλης] Χαλκῆ eſt Nicanoris porta. Forte Ὡραία ex *Aurea*, vel vide an non ... ex *Nicanor*, vel, quod ad lucem ſolis. Rel.

n Τοῦ ἔνδον ἱεροῦ] Illud τοῦ deeſt *Bod.*

o Πρὸς ἀνατολὴν ἡλίου.] Ἀνατολὰς *Big.*

p Ἐπισείειν] Ἐπισείσειν *MS. Lipſ.* Spanh.

q Τῶν ἀναθημάτων] Abeſt a *Lugd. Bat.*

r Τῶν ἀλλοφύλων] Ἐκ τῶν ἀλλοφύλων. *MS. Lipſ.* Spanh.

Ἀπο-

μόνον εἰ [s] διακεκωλυκέναι θυσίας τινῶν, τοῦτο γὰρ ἀσεβέστατον, ἀλλὰ καὶ τὰ βλεπόμενα καὶ τὰ παραμένοντα τοσούτου χρόνου ἀναθήματα περὶ τῷ ἱερῷ καθιδρυκέναι. αὐτοὺς δὲ νῦν ἐρεθίζοντας τὰ Ῥωμαίων ὅπλα, καὶ μνηστευομένους τὸν ἀπ' ἐκείνων πόλεμον, [t] καινοτομεῖν θρησκείας ξένην, καὶ μετὰ τοῦ κινδύνου καταψηφίσασθαι τῆς πόλεως ἀσέβειαν, [v] εἰ παρὰ μόνοις Ἰουδαίοις οὔτε θύσει τις ἀλλότριος, οὔτε προσκυνήσει. κἂν μὲν ἐπὶ ἰδιώτου τις ἑνὸς τοῦτον εἰσφέρῃ τὸν νόμον, ἀγανακτεῖν, ὡς ὁριζομένης ἀπανθρωπίας· περιορᾶν δὲ ὅτε Ῥωμαῖοι καὶ ὁ Καῖσαρ [x] ἔκσπονδοι γίνονται. δεδοικέναι μέντοι μὴ τὰς ὑπὲρ ἐκείνων ἀπορρίψαντες θυσίας κωλυθῶσι θύειν [y] καὶ τὰς ὑπὲρ ἑαυτῶν, [z] γένηταί τε ἔκσπονδος τῆς ἡγεμονίας ἡ πόλις, εἰ μὴ ταχέως [a] σωφρονήσαντες ἀποδώσουσι τὰς θυσίας, καὶ πρὶν ἐξελθεῖν ἐφ' οὓς ὑβρίκασι τὴν φήμην, διορθώσονται τὴν ὕβριν.

δ'. Ἅμα ταῦτα λέγοντες, παρῆγον τοὺς ἐμπείρους τῶν πατρίων ἱερεῖς, ἀφηγουμένους, [b] ὅτι πάντες οἱ πρόγονοι τὰς ἀπὸ τῶν ἀλλογενῶν θυσίας ἀποδέχοιντο. προσεῖχε δὲ οὐδεὶς τῶν νεωτεριζόντων, ἀλλ' οὐδὲ προσῄεσαν οἱ λειτουργοί, τὴν τοῦ πολέμου [c] καταβολὴν ἐνσκευαζόμενοι. [d] συνιδόντες οὖν οἱ δυνατοί, τήν τε στάσιν ἤδη δυσκαθαίρετον ὑπ' αὐτῶν οὖσαν, καὶ τὸν [e] ἀπὸ τῶν Ῥωμαίων κίνδυνον ἐπὶ πρώτους αὐτοὺς ἀφιξόμενον, ἀπεσκευάζοντο τὰς αἰτίας· καὶ πρέσβεις οὓς μὲν πρὸς Φλῶρον [f] ἔπεμψαν, ὧν [g] ἦρχεν υἱὸς Ἀνανίου Σίμων, οὓς δὲ πρὸς Ἀγρίππαν, ἐν οἷς καὶ ἦσαν ἐπίσημοι, [h] Σαῦλός τε καὶ Ἀντίπας καὶ [i] Κοστόβαρος, προσήκοντες τῷ βασιλεῖ κατὰ γένος. ἐδέοντο δὲ ἀμφοτέρων ἀναβῆναι μετὰ δυνάμεως εἰς τὴν πόλιν, καὶ, πρὶν γενέσθαι δυσκαθαίρετον, ἐπικόψαι τὴν στάσιν. Φλώρῳ μὲν οὖν [k] τοῦτο δεινὸν εὐαγγέλιον ἦν, καὶ προῃρημένος ἐξάψαι τὸν πόλεμον, οὐδὲν ἀπεκρίνατο τοῖς πρεσβευταῖς. Ἀγρίππας δὲ, κηδόμενος ἐπ' ἴσης τῶν τε ἀφισταμένων, καὶ πρὸς οὓς ὁ πόλεμος ἠγείρετο, βουλόμενός τε Ῥωμαίοις μὲν Ἰουδαίους σώζεσθαι, Ἰουδαίοις δὲ τὸ ἱερὸν καὶ τὴν μητρόπολιν, ἀλλ' οὐδὲ αὐτῷ λυσιτελήσειν τὴν ταραχὴν ἐπιστάμενος, ἔπεμψε τοὺς [l] ἐπαμυνοῦντας τῷ δήμῳ τρισχιλίους ἱππεῖς, Αὐρανίτας τε καὶ Βαταναίους καὶ Τραχωνίτας, ὑπὸ Δαρείῳ μὲν ἱππάρχῳ στρατηγῷ δὲ τῷ [m] Ἰακίμου Φιλίππῳ.

ε'. Τούτοις θαρσήσαντες οἱ δυνατοὶ σὺν τοῖς ἀρχιερεῦσι, καὶ πᾶν ὅσον τοῦ πλήθους εἰρήνην ἠγάπα, τὴν ἄνω καταλαμβάνονται πόλιν· τὴν κάτω γὰρ τὸ στασιάζον ἐκράτει, καὶ τὸ ἱερόν. [n] χερμάσι μὲν οὖν καὶ τοῖς ἑκηβόλοις ἀδιαλείπτως [o] ἐκέχρηντο, καὶ συνεχεῖς ἦσαν βελῶν ἀφέσεις ἐξ ἑκατέρων τῶν κλιμάτων. ἔστι δ' ὅτε καὶ κατὰ λόχους ἐκτρέχοντες συστάδην ἐμάχοντο, τόλμαις μὲν οἱ στασιασταὶ προέχοντες, ἐμπειρίᾳ δὲ οἱ βασιλικοί. καὶ τούτοις μὲν ἦν ἀγὼν τοῦ ἱεροῦ κρατῆσαι μάλιστα, καὶ τοὺς μιαίνοντας τὸν ναὸν ἐξελάσαι. τοῖς δὲ περὶ τὸν Ἐλεάζαρον στασιασταῖς, πρὸς οἷς εἶχον καὶ τὴν ἄνω

impium *fuiſſet*) ſed & donaria, quæ cernuntur *adhuc* & per tantum temporis permanent, circa templum collocaſſe. Ipſos vero nunc, Romanorum arma irritantes bellumque ab ipſis in ſe attrahentes, circa exterorum religionem nova ſtatuere, ſuoque cum periculo civitatem impietatis ream facturos eſſe, ſi apud Judæos ſolos externo alicui nefas ſit hoſtias immolare, aut *Deum* adorare. & quidem ſi quis ejuſmodi legem de privato aliquo ferret, *ipſos* indignari * quaſi ſciſceretur inhumanitas; nihil vero curare, quòd Romanis & Cæſari ipſi hoc beneficio interdicatur. Attamen verendum eſſe, ne qui immolandas pro illis hoſtias repellunt, etiam ipſi pro ſe rem divinam facere prohibeantur, atque de imperii jure excidat civitas, niſi continuo ad ſanam mentem reducti victimas *offerri* permiſerint, atque injuriæ ſatisfactum ſit antequam ad injuria affectos fama pervenerit.

Nemo ſeditioſorum iſta curatione movetur.

4. Simul ac iſta dicerent, in medium producebant ſacerdotes conſuetudinum patriarum peritiſſimos, qui narrarent, quod majores ſui omnes victimas ab alienigenis acceperint. Nemo autem res novas molientium animum advertebat: immo ne *ad munia* quidem *ſua obeunda* acceſſerunt altaris miniſtri, id *ſcilicet* agentes ut bellum excitarent. Cum igitur optimates ſecum reputaſſent ſeditionem jam ab ipſis tolli non poſſe, primumque ſe in periculum ac diſcrimen vocatum iri à Romanis, † ſeſe culpa liberare ſtudebant: & legatos quidem alios ad Florum miſerunt, quorum princeps erat Simon Ananiæ filius; alios vero ad Agrippam, inter quos eminebant Saulus & Antipas & Coſtobarus, regi affinitate juncti. Obſecrabant autem utrumque ut cum exercitu in civitatem aſcenderent, & ſeditionem opprimerent, priuſquam fiat expugnatu difficilis. Et Floro quidem malum iſtud lætum afferebat nuncium, volenſque bellum accendere nihil reſpondit legatis. Verum Agrippas ex æquo utriſque proſpiciens, tam iis qui defecerant, quam bello laceſſitis, cupienſque & Romanis Judæos conſervare, & Judæis templum atque metropolin, ad hæc nec ſibi è re fore *ejuſmodi* tumultus ſciens, miſit in auxilium populo tria equitum millia, Auranitas *ſcilicet* ac Batanæos & Trachonitas, ſub Dario equitum præfecto, duce vero Philippo Jacimi filio.

Legati contra ſeditioſos ad Florum & Agrippam miſſi.

5. Optimates & pontifices & quotquot è plebe pacem amabant, cum iſtis freti eſſent *copiis*, urbem ſuperiorem occupant; nam inferiorem, & templum in poteſtate ſua habebant ſeditioſi. Et miſſilibus quidem & fundis indeſinenter utebantur, & ex utraque regione crebro telorum jactu rem gerebant. quandoque etiam turmatim excurrentes cominus pugnabant; ſeditioſi quidem audacia ſuperiores, belli vero ſcientia regii. Et hi quidem certabant ut ante omnia templum occuparent, & ædem prophanantes inde abigerent: ſeditioſi vero qui ab Elezaro ſtabant, ut iis quæ in ipſo-

Bellum Hieroſolymis inter pacificos & ſeditioſos.

s Διακεκωλυκέναι θυσίας τινῶν,] Ita *Big. Voſſ.* & *Ruf.* Διακεκωλυκέναι in *Editis Aliiſque.*

t Καινοτομεῖν θρησκείας ξένην,] Καινοτομεῖν θρησκείαν ſic ὀρθορῶς. Rel.

v Εἰ παρὰ] *Ruf.* Καὶ παρὰ.

x Ἔκσπονδοι γίνονται.] Ἔκσπονδοι *Dicæarch.* παραπρεσβ. p. 206. A. Spanh. *Lugd. Bat.* ἔκσπονδος γίνηται. *Ruf.* ἔκσπονδος γίνονται.

y Καὶ τὰς] *Ruf.* Εἰς τὰς.

z Γένηταί τε ἔκσπονδος] Ἔκσπονδος γίνεται *Big.* & *Bod.*

a Σωφρονήσαντες — θυσίας,] Σωφρονήσαντες *Big.*

b Ὅτι] Ita ex *Lugd. Bat.* Reliqui ὅτι. Hav.

c Καταβολὴν ἐνσκευαζόμενοι.] Sic *Big. Voſſ. Lugd. Bat.* & *Rufinus*, qui vertit, *ut belli materiam præparantes.* μεταβολὴν in cæteris.

d Συνιδόντες] *Coccejus* emendat συνιδόντες, non male, ita enim legiſſe quoque videtur *Epiphan.* vertens *videntes.* Hav.

e Ἀπὸ τῶν Ῥωμαίων] Ex *Lugd. Bat.* acceſſit illud τῶν. Hav.

f Ἔπεμψαν,] Ἔπεμπον & mox infr. hac ipſâ §. ἔπεμπε *Big.*

g Ἦρχεν] *Gen.* Ἦρξε.

h Σαῦλος—Ἀντίπας] Ita *Big. Bod. Raff. Rhed.* & *Ruf. Lugd. Bat.* Κόλλος. Σαῦλος in *Editis Aliiſque.* atque ita legiſſe videtur *Pſeudo-Hegeſippus.*

i Κοστόβαρος,] Conf. *Antt.* lib. 15. c. 7. §. 4. Spanh.

k Τοῦτο—ὸν,] Τὸ δεινὸν *Bod. Busb.* & *Rhed.*

l Ἐπαμυνοῦντας—ἱππεῖς,] Sic *Big.* ἐπαμυνοῦντας in *cæteris.*

m Ἰακίμου Φιλίππῳ.] Ita *Bod. Big. Busb.* & *Ruf.* Ἰακίμου *Voſſ.* Ἰωακίμου in *Editis.*

n Χερμάσι μὲν οὖν] Præcedit amplius in *Raff.* λίθοις τοῖς ἀπὸ μαγγανῶν. Sed puto Scolion eſſe vocis Χερμάσι. Hav.

o Ἐκέχρηντο,] Ἐχρῶντο *Big.*

* Cauſas amoliri, *Ruf.*

† *Vel*, tanquam inhumana lege ſancita.

ipſorum poteſtate erant ſuperiorem etiam urbem adjicerent. Et per ſeptem quidem dies magna utrinque facta erat cædes: neutri vero de loco quem tenuerant cedebant.

Xylophoria feſtivitas.

6. Die autem ſequenti, cum ageretur Ligniferii feſtum, (in quo mos eſt omnibus *magnam* lignorum vim ad *templi* aram comportare, ne quo tempore ad alendos *ſacros* ignes materia deeſſet, nunquam enim exſtinguuntur) adverſarios quidem ab iſtius obſervantia excluſerunt: cum autem multos è Sicariis ſibi adjunxiſſent (ita enim latrones vocabant ſicas ſub ſinubus geſtantes) una cum infirmiori plebe irruentes, aliquanto audacius ad rem adoriendam ſe accinxerunt. Regii vero numero & audacia ſuperabantur, & ſuperiori urbe cedebant graſſatoribus. Illi vero, cum impreſſionem *in eam* feciſſent, & Ananiæ pontificis domum, & Agrippæ Berenicesque regias incenderunt: ac deinde ignem tabulariis intulerunt, creditorum inſtrumenta abolere feſtinantes, & æs alienum diſſolvere, & ut ipſi debitores magna multitudine ſibi adjungerent, & egenos inſolentius in locupletes inſurgere facerent. Quippe cum fugerent tabularum cuſtodes, ignem *ædibus* injecerunt. Poſtquam vero nervos civitatis combuſſiſſent, in adverſarios irruebant. Tunc itaque ex optimatibus quidem & pontificibus nonnulli in cloacas ſeſe abdiderunt; alii vero cum regiis in ſuperiorem regiam ſeſe recipientes continuo portas occluſerunt, in quibus Ananias pontifex & frater ejus Ezechias, & qui legationem obierant ad Agrippam. Et tunc quidem, victoria & igne abſumptis contenti, quieverunt.

Regios adoriuntur ſeditioſi, eoſque ſuperant.

Seditioſi capiunt atque incendunt Antoniam.

7. Poſtridie vero, menſis ſcilicet Loi die decima quinta, impetum in Antoniam fecerunt, & omnes in [illegible] præſidiarios, per biduum obſeſſos, ceperunt atque interfecerunt, & arcem incenderunt. Poſtea vero tranſierunt in palatium, quò regii confugerant: cumque ſemet in quatuor agmina diviſiſſent, muros evertere moliebantur. At eorum qui intus erant nemo quidem auſus eſt excurſionem facere, propter oppugnantium multitudinem: ſed diſtributi per propugnacula & turres ſubeuntes feriebant, crebroque latrones ſub muris cadebant. interdiu autem noctuque confligere & *dimicare* non ceſſabant: ſeditioſis quidem fore exiſtimantibus, ut præ victus inopia fatiſcerent qui in præſidio erant; regiis vero credentibus, oppugnatores labori ceſſuros.

Manahemus, Judæ Galilæi filius, ex Herodis armamentario ſuos armis inſtruit.

8. Interea Manahemus quidam, Judæ Galilæi, ut vocabatur, filius (qui ſophiſta erat acerrimus, & quondam tempore Quirinii Judæis exprobraverat, quod poſt Deum ſubjicerentur Romanis) aſſumptis quibuſdam è nobilioribus perrexit in Maſadam: ubi cum Herodis regis armamentarium perrupiſſet, & populares *ſuos* alioſque latrones armis inſtruxiſſet, adeoque illis ſatellitibus uteretur, ve-

πόλιν προσλαβεῖν. ἐπτὰ μὲν οὖν ἡμέραις συχνὸς ἀμφοτέρων φόνος [p] ἐγίνετο. [q] οὐδέτεροι δὲ τοῦ καταληφθέντος μέρους εἶκον.

ϛ΄. Τῇ δὲ [r] ἑξῆς τῆς ξυλοφορίου ἑορτῆς οὔσης, ἐν ᾗ πᾶσιν ἔθος ὕλην τῷ βωμῷ προσφέρειν, ὅπως μήποτε τροφὴ τῷ πυρὶ λείποιτο, διαμένει γὰρ ἄσβεστον ἀεὶ, τοὺς μὲν διαφόρους τῆς θρησκείας ἐξέκλεισαν· τῷ δὲ ἀσθενεῖ λαῷ συνεισρυέντας πολλοὺς [s] τῶν Σικαρίων, οὕτω γὰρ ἐκάλουν τοὺς λῃστὰς ἔχοντας ὑπὸ τοῖς κόλποις [t] ξίφη, [v] προσλαβόντες θαρραλεώτερον ἥπτοντο τῆς [x] ἐπιθέσεως. ἡττῶντο δὲ οἱ βασιλικοὶ, πλήθει τε καὶ τόλμῃ, καὶ βιασαμένοις εἶκον ἐκ τῆς ἄνω πόλεως. οἱ δὲ ἐπιπεσόντες, [y] τήν τε Ανανίου τοῦ ἀρχιερέως οἰκίαν, καὶ τὰ Αγρίππα [z] καὶ τὰ Βερνίκης [a] βασίλεια κατακαίουσιν μεθ᾽ ἃ τὸ πῦρ ἐπὶ τὰ [b] ἀρχεῖα ἔφερον, ἀφανίσαι σπεύδοντες τὰ συμβόλαια τῶν δεδανεικότων, καὶ τὰς εἰσπράξεις ἀποκόψαι τῶν χρεῶν, ὅπως αὐτοί τε πλῆθος προσλάβωσι τῶν ὠφεληθέντων, καὶ μετ᾽ ἀδείας τοῖς εὐπόροις ἐπαναστήσωσι τοὺς ἀπόρους· φυγόντων δὲ τῶν πρὸς τῷ γραμματοφυλακείῳ, τὸ πῦρ ἐνέβαλον. ἐπεὶ δὲ τὰ νεῦρα τῆς πόλεως κατέφλεξαν, ἐπὶ τοὺς ἐχθροὺς ἐχώρουν. ἔνθα δὴ τῶν δυνατῶν καὶ τῶν ἀρχιερέων οἱ μὲν εἰς τοὺς ὑπονόμους [c] καταδύντες διελάνθανον· οἱ δὲ σὺν τοῖς βασιλικοῖς εἰς τὴν ἀνωτέραν [d] φεύγοντες αὐλὴν ταχέως ἀπέκλεισαν τὰς [e] πύλας, σὺν οἷς [f] Ανανίας ὁ ἀρχιερεὺς, Εζεκίας τε ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ, καὶ οἱ πρεσβεύσαντες πρὸς Αγρίππαν ἦσαν. τότε μὲν οὖν, τῇ νίκῃ καὶ τοῖς ἐμπρησθεῖσιν ἀρκεσθέντες, ἀνεπαύσαντο.

ζ΄. Τῇ δὲ ἑξῆς, [g] πεντεκαιδεκάτη δὲ ἦν Λώου μηνὸς, ὁρμήσαντες ἐπὶ τὴν Αντωνίαν, καὶ τοὺς ἐν αὐτῇ φρουροὺς δυσὶν ἡμέραις πολιορκήσαντες, αὐτούς τε εἷλον καὶ κατέσφαξαν, καὶ τὸ φρούριον ἐνέπρησαν. ἔπειτα μετέβαινον εἰς τὴν αὐλὴν, εἰς ἣν οἱ βασιλικοὶ κατέφυγον· καὶ, διανείμαντες σφᾶς αὐτοὺς εἰς τέσσαρα μέρη, τῶν τειχῶν ἐπειρῶντο. τῶν δὲ ἔνδον πρὸς ἐκδρομὴν μὲν οὐδεὶς ἐθάρρει, διὰ τὸ πλῆθος τῶν ἐφεστώτων· διαστάμενοι δὲ [h] ἐπὶ τὰ [i] θωράκια καὶ τοὺς πύργους, ἔβαλλον τοὺς προσιόντας, καὶ συχνοὶ τῶν λῃστῶν [k] ὑπὸ τοῖς τείχεσιν ἔπιπτον. οὔτε δὲ νυκτὸς οὔτε ἡμέρας διέλειπεν ἡ συμβολή· τῶν μὲν στασιαστῶν ἀπαγορεύσειν τοὺς ἔνδον οἰομένων ἐνδείᾳ τροφῆς, τῶν δὲ [l] ἔνδον [m] καμάτῳ τοὺς πολιορκοῦντας.

η΄. Κἀν τούτῳ Μανάημός τις, υἱὸς [n] Ιούδα τοῦ καλουμένου [o] Γαλιλαίου, ὃς ἦν [p] σοφιστὴς [q] δεινότατος, καὶ ἐπὶ Κυρηνίου ποτὲ Ιουδαίους ὀνειδίσας, ὅτι Ρωμαίοις [r] ὑπετάσσοντο μετὰ τὸν Θεὸν, ἀναλαβὼν τοὺς γνωρίμους, ἀνεχώρησεν εἰς [s] Μασάδαν· ἔνθα τὴν Ηρώδου τοῦ βασιλέως ὁπλοθήκην ἀναρρήξας, καὶ πρὸς τοῖς δημόταις ἑτέρους λῃστὰς καθοπλίσας, [t] τούτοις δὴ χρώμενος

p Εγίνετο.] Εγίνοντο Bod.
q Οὐδέτεροι δὲ] Καὶ οὐδέτεροι τοῦ καταληφθέντος μέρους Big. & Bod.
r Εξῆς τῆς] *Lugd. Bat.* Εξῆς δὲ τῆς.
s Τῶν — κόλπους] De quibus ἀρχ. lib. 20. c. 7. §. 10. σικάριοι, ſicarii, λῃσταί, à σίκαις, quæ ξιφίδια inſtar Perſicorum acinacum vid. ſupr. c. 13. §. 3. μικρὰ ξιφίδια. SPANH.
t Ξίφη,] *Lugd. Bat.* Τὰ ξίφη.
v Προσλαβόντες] Συλλαβόντες *Bod.* & *Roſ.*
x Επιθέσεως.] Επιχειρήσεως *Big.*
y Τήν — Αγρίππα] In Sion itaque domus fuit Ananiæ Pontif. Agrippæ ac Berenices regia. REL.
z Καὶ τὰ Βερνίκης] Καὶ Βερνίκης ὑπεσκαμμένα βασίλεια. μετ᾽ ἃ τ. π. *Big.*
a Βασίλεια καίουσιν.] Tranſponit voces has. *Lugd. Bat.*
b Αρχεῖα] Αρχεῖα τῶν δανείων τὰ κεφάλαια. *Heſych.* SPANH.
c Καταδύντες] *Roſ.* Διαδύντες.
d Φεύγοντες — ταχέως] Καταφυγόντες *Big.* (*Lugd. Bat.* & forſan melius) & *Bod.*
e Πύλας,] Θύρας *Big.*
f Ανανίας ὁ ἀρχιερεὺς,] Ανανίας τε ὁ ἀρχ. *Bod.*

g Πεντεκαιδεκάτη δὲ ἦν] Sc. xv. *Auguſti*, ut dicit *Uſſerius* in *Ann. Vet. Teſt.* ad *A. M.* 4069. Verum δεκάτῃ pro πεντεκαιδεκάτῃ reſcribendum eſſe contendit *S. Petitus* in *Var. Lect.* lib. 4. p. 196.
h Επὶ τὰ] Επὶ τὰς προμαχῶνας, θωράκια, καὶ τοὺς π. *Bod.*
i Θωράκια] Θώραξ ὅπλον, πύργος, &c. *Heſych.* SPANH.
k Υπὸ τοῖς τείχεσιν ἔπιπτον.] Ita *Voſſ.* (*Lugd. Bat.*) *Rhod.* & *Bod.* ſed in *Editis aliiſque*.
l Ενδον] Ita ex *Lugd. Bat.* Reliqui ἔνδοθεν. HAV.
m Καμάτῳ] *Lugd. Bat.* Καματώσειν.
n Ιούδα] Vide *Antiquitatum* l. 17. c. 12. §. 5. HUDS. Confer. ſup. c. 8. §. 1. SPANH.
o Γαλιλαίου,] Γαλιλαίου, σοφιστὴς δεινότατος, ὃ καὶ ἐπὶ K. *Big.* & *Ruf.*
p Σοφιστὴς] Conf. ſup. c. 8. §. 1. SPANH.
q Δεινότατος,] *Roſ.* Δεινολόγος.
r Υπετάσσοντο] Sic *Big.* & *Ruf.* ὑπετάσσοντο in *cæteris*.
s Μασάδαν.] Μασσάδαν ubique in *MS. Bod.*
t Τούτοις — δορυφόροις,] Τούτοις τε χρώμενος *Big. Voſſ.* & *Bod.*

μενος δορυφόροις, οἷα δὴ βασιλεὺς ἐπάνεισιν εἰς Ἱεροσόλυμα, καὶ γενόμενος ἡγεμὼν τῆς στάσεως διέτασσε τὴν πολιορκίαν. ἀπορία δὲ ἦν ὀργάνων, καὶ φανερῶς ὑπορύσσειν τὸ τεῖχος οὐχ οἷόν τε ἦν ἄνωθεν βαλλομένους. ὑπόνομον [v] δὴ πόρρωθεν [x] ἐφ' ἕνα τῶν πύργων διορύξαντες [y] ἀνακρημνῶσιν αὐτόν, ἔπειτα τὴν [z] ἔχουσαν ὕλην ἐμπρήσαντες ἐξῆλθον. ὑποκαέντων δὲ τῶν στηριγμάτων, ὁ μὲν πύργος ἐξαίφνης καταπίπτει, τεῖχος δὲ ἕτερον ἔνδοθεν ἀντῳκοδομημένον διεφάνη. τὴν γὰρ ἐπιβουλὴν αὐτῶν προαισθόμενοι, τάχα καὶ τοῦ πύργου κινηθέντος ὡς ὑπωρύττετο, δεύτερον [a] ἑαυτοῖς ἔρυμα κατεσκεύασαν. πρὸς ὃ τῶν μὲν ἀδοκήτως ἰδόντων, καὶ κρατεῖν ἤδη πεπεισμένων, κατάπληξις ἦν. οἱ δὲ ἔνδοθεν πρός τε τὸν Μανάημον καὶ τοὺς ἐξάρχοντας τῆς στάσεως ἔπεμπον, ἀξιοῦντες ἐξελθεῖν [b] ὑπόσπονδοι. καὶ δοθὲν μόνοις τοῖς βασιλικοῖς καὶ τοῖς ἐπιχωρίοις, οἱ μὲν ἐξῄεσαν. [c] ἀθυμία δὲ τοὺς Ῥωμαίους καταλειφθέντας μόνους ὑπέλαβεν. οὔτε γὰρ βιάσασθαι τοσοῦτον πλῆθος ἐδύναντο, καὶ τὸ [d] δεξιὰς αἰτεῖν ὄνειδος ὑπελάμβανον, [e] πρὸς τὸ μηδὲ πιστεύειν εἰ [f] διδοῖτο. καταλιπόντες δὴ τὸ στρατόπεδον, ὡς εὐάλωτον, ἐπὶ τοὺς βασιλικοὺς [g] ἀνέφυγον πύργους, [h] τόν τε Ἱππικὸν καλούμενον, καὶ τὸν Φασάηλον, καὶ [i] τὴν Μαριάμμην. οἱ δὲ περὶ τὸν Μανάημον, εἰσπεσόντες ὅθεν οἱ στρατιῶται διέφυγον, ὅσους τε αὐτῶν κατέλαβον μὴ φθάσαντας ἀνελθεῖν διέφθειραν, καὶ τὰς ἀποσκευὰς διαρπάσαντες [k] ἐνέπρησαν τὸ στρατόπεδον. ταῦτα μὲν οὖν [l] ἕκτῃ Γορπιαίου μηνὸς ἐπράχθη.

9. Κατὰ δὲ τὴν ἐπιοῦσαν, ὅ, τε ἀρχιερεὺς Ἀνανίας περὶ τὸν τῆς βασιλικῆς αὐλῆς εὔριπον διαλανθάνων ἁλίσκεται, καὶ πρὸς τῶν λῃστῶν ἀναιρεῖται σὺν Ἐζεκίᾳ τῷ ἀδελφῷ. καὶ τοὺς πύργους ἐπισχόντες οἱ στασιασταὶ παρεφύλαττον, μή τις τῶν στρατιωτῶν διαφύγῃ. τὸν δὲ Μανάημον ἥ τε τῶν ὀχυρῶν καταστροφὴ χωρίων, καὶ ὁ τοῦ ἀρχιερέως Ἀνανίου θάνατος ἐτύφωσεν εἰς ὠμότητα. καὶ μηδένα νομίζων ἔχειν ἐπὶ τοῖς πράγμασιν ἀντίπαλον, ἀφόρητος ἦν τύραννος. ἐπανίστανται δὲ οἱ περὶ τὸν Ἐλεάζαρον αὐτῷ, καὶ λόγον ἀλλήλοις δόντες, ὡς οὐ χρὴ Ῥωμαίων ἀποστάντας δι' ἐλευθερίας πόθον καταπροέσθαι ταύτην οἰκείῳ δήμῳ, καὶ δεσπότην φέρειν, εἰ καὶ μηδὲν πράττοι βίαιον, ἀλλ' οὖν ἑαυτῶν ταπεινότερον. εἰ γὰρ καὶ δέοι τινὰ τῶν ὅλων ἀφηγεῖσθαι, παντὶ μᾶλλον ἢ ἐκείνῳ προσήκειν συνίστατο), καὶ κατὰ τὸ ἱερὸν ἐπιχειροῦσιν αὐτῷ. σοβαρὸς γὰρ ἀναβεβήκει προσκυνήσων, ἐσθῆτί τε βασιλικῇ κεκοσμημένος, καὶ τοὺς ζηλωτὰς ἐνόπλους ἐφελκόμενος. ὡς δὲ οἱ περὶ τὸν Ἐλεάζαρον ἐπ' αὐτὸν ὥρμησαν, ὅ, τε λοιπὸς δῆμος, [m] ἐπὶ τὰς ὁρμὰς λίθους ἁρπάσαντες, [n] τὸν σοφιστὴν ἔβαλλον, οἰόμενοι, τούτου καταλυθέντος, [o] διαρρίψειν ὅλην τὴν [p] στάσιν. πρὸς ὀλίγον δὲ οἱ περὶ τὸν Μανάημον ἀντισχόντες, ὡς εἶδον πᾶν ἐπ' αὐτοὺς τὸ πλῆθος ὁρμῆσαν, ἔφυγον

luti rex Hierosolyma revertitur; factuſque ſeditioſorum dux, ſtatuit de omnibus ad obſidionem ſpectantibus. *Hierosolyma obſidet.* Machinarum autem inopia laborabant, nec poterant palam ſuffodere muros, telis ab hoſtibus deſuper petiti. Cuniculum igitur è longinquo ad unam è turribus agentes, eum fornicatum & ſuſpenſum relinquunt, deinde in ſuſtinentia ligna igne immiſſo egrediuntur. Cum autem exuſti eſſent ſubices, turris quidem illico concutitur, alter autem murus intus & ex adverſo ædificatus conſpiciebatur. nam *regii* molitiones eorum præſentientes, turri forſan cum ſuffoſſa eſſet motu agitata, aliud ſibi munimentum exſtruxerunt. Quod ubi *oppugnatores* præter opinionem aſpexerant, etiam cum ſe victores eſſe crediderint, animis quidem conſternati erant: obſeſſi vero *quoſdam* ad Manahemum & ſeditionis auctores mittebant, qui obſecrarent ut ſibi liceret fide data exire. quo regiis ſolis & indigenis conceſſo, illi quidem egreſſi ſunt: Romani autem, qui ſoli relicti, animis anxii erant & dejecti. *Regiis exeundi venia conceditur.* tam ingentem quippe multitudinem perrumpere non poterant, petereque ut dextra fides ſibi porrigeretur ignominioſum eſſe exiſtimabant; præſertim quod nec illis credendum eſſet, etiamſi fides daretur. Caſtris itaque deſertis, ut quæ facile capi poſſent, ad turres regias confugerunt, quarum una Hippicos appellabatur, altera Phaſaëlus, tertia Mariamne. Qui vero cum Manahemo erant, protinus irruentes in locum è quo milites fugerant, quotquot eorum comprehenderent ante aſcenſum trucidarunt, direptiſque impedimentis caſtra incenderunt. *Romani relicti in turres regias confugiunt.* Et quidem iſta acta ſunt die ſexto menſis Gorpiæi.

9. Sequenti autem die Ananias pontifex in regiæ domus aquæ-ductu latitans captus eſt, & à latronibus cum fratre Ezechia interfectus: atque ſeditioſi, cum turres obſediſſent, ſedulo cavebant, ne quis militum fuga dilaberetur. *XVIII. Ananiæ pontificis & Ezechiæ fratris mors.* Manahemum autem & locorum munitorum everſio, & Ananiæ pontificis mors crudelitate implevit; credenſque ſe in rebus gerendis habere parem neminem, tyrannus non ferendus evaſit. Qui vero cum Eleazaro erant in eum inſurrexerunt, poſtquam ultro citroque ſermones habuiſſent, quod non deceret à Romanis deſiderio libertatis deficientes eandem cuidam è popularibus ſuis prodere, dominumque ferre, etſi vim nullam adhibentem, ſeipſis tamen humiliorem. nam ſi oporteat & aliquem rerum ſummæ præeſſe, ad quemvis magis alium quam ad ipſum pertinere *hoc quidquid* eſt *muneris*, uno ore fatentur; atque ita eum in templo adoriuntur. Magno enim faſtu ad Deum colendum aſcenderat, veſte regia indutus, ſuique ſtudioſos armatos ſecum trahens. Cum autem ſocii amicique Eleazari in eum irruiſſent, reliqui etiam è populo ubi illi impetum fecerant, lapides corripuerunt & in ſophiſtam jaciebant, exiſtimantes omnes illo interempto disjectum iri ſeditionem. *Eleazari factores Manahemum in templo adoriuntur.* Exiguum ad tempus Manahemo ſuiſque reſiſtentibus, ubi univerſos in ipſos irruentes viderunt, quò quiſque valebat fuga ſe recipiunt:

&

v Δὴ πόρρωθεν] Ita *Big.* & *Raf.* δὲ in *cæteris.*

x Ἐφ'—πύργων] Ita *Big.* & *Bod.* ὑφ' ἕνα in *Editis.*

y Ἀνακρημνῶσιν αὐτόν,] *Ἀνεκρήμνισαν Big.* ἀνακρημνῶσιν *Basil. Hens.* Forte ἀνακρημνώσαντο inquit *Coccejus*, non male, ſi *MSS.* auctoritas accederet; nunc dicere videtur Auctor, ita penſilem fuiſſe factam iſtam turrim, ut tanquam præcipitium proeminerer, caſura mox ſubductis lignis vel (ut factum fuit) exuſtis. Hav.

z Ἔχουσαν ὕλην] *Ἀνέχουσαν Big.* ὑπέχουσαν *Bod.* & *Lugd. Bat.* Verum ἔχω apud melioris notæ Scriptores ſæpe pro ἀνέχω.

a Ἑαυτοῖς] *Lugd. Bat.* Αὐτοῖς.

b Ὑπόσπονδοι.] Ita *Big.* & *Coccejus* ὑπόσπονδοι in *Editis aliiſque.*

c Ἀθυμία δ'] Ἀτιμία *Voſſ.*

d Δεξιὰς αἰτεῖν] Δεξιὸς *Big.*

e Πρὸς—πιστεύειν] Πρὸς τὸ *Big.* πρὸ τοῦ *Voſſ.*

f Διδοῖτο.] Διδοῖτο *Voſſ.*

g Ἀνέφυγον] *Lugd. Bat.* Ἀνέφυγεν.

h Τόν—Φασάηλον,] De tribus his turribus vid. infr. lib. 6. c. 4. §. 3. & c. 8. §. 4. Spanh.

i Τὴν Μαριάμμην.] Τὸν in pleriſque *MSS.*

k Ἐνέπρησαν] *Lugd. Bat.* Ἀνέπρησαν.

l Ἕκτῃ—ἐπράχθη.] Vide *Scaligerum* in lib. V. de *Emendatione Temporum*, ubi agit de *Initio Neronis.*

m Ἐπὶ τὰς ὁρμὰς] Ita lego pro ἐπὶ τὰς ὀργὰς, quod præ ſe ferunt *libri omnes* præter *Big.* qui cum *Rufino* voces iſtas non agnoſcit.

n Τὸν σοφιστὴν] *Raf.* Ἐπὶ τὸν σοφιστήν.

o Διαρρίψειν] *Lugd. Bat.* Διαρρίψαι. *Raf.* Διαρρίψαι.

p Στάσιν.] Στάσεως *Rhod.*

& cædes facta eſt eorum qui comprehenſi ſunt, & inquiſitio de iis qui ſeſe in latebras abdiderant. Pauci etiam ex eis clam in Maſadam perfugerunt, in quibus Eleazarus Jairi filius, Manahemo affinitate junctus, qui poſtea in Maſada tyrannidem exercuit: ipſumque Manahemum, cum in locum Ophlan vocatum fugiſſet, atque illic abjecte admodum diliteſceret, captum in medium produxerunt, multiſque cruciatibus vexatum interfecerunt. Similiter & quotquot ſub ipſo duces erant, maximeque inſignem tyrannidis miniſtrum Apſalomum.

10. Et populus quidem ad iſta, uti dicebam, operam ſuam contulit, fore ſperans ut medela quædam toti ſeditioni adhiberetur. Illi vero, ut qui non ſtuderent bellum comprimere, ſed majori cum inſolentia in eo verſari, Manahemum de medio ſuſtulerant. Denique cum populus multis verbis obſecraret, ut milites oppugnare deſinerent; illi acrius inſiſtebant, donec Metilius (is enim Romanorum erat præfectus) cum ſuis, diutius non valentes reſiſtere, mitterent ad Eleazarum ſocioſque, ſuppliciter orantes, ut fide data egredi liceret ſalvis tantum capitibus, dicenteſque ſe arma & impedimenta ſua eis craditurus. Illi autem cum petitioni ſtatim conceſſiſſent, mittunt ad eos Gorionem Nicodemi, & Ananiam Sadduci, & Judam Jonathæ filium, qui jurejurando interpoſito fidem darent. Qua re peracta, milites ſuos deducebat Metilius. Et quamdiu illis quidem arma ſupererant, è ſeditioſis nemo aut *aperte* illos aggrediebatur, aut inſidiis attentabat: quam primum vero ex pacto omnes ſcuta & gladios deponerent, & nihil *mali* ſuſpicantes diſcedere pararent, impetum in eos fecerunt Eleazari comites, & comprehenſos trucidabant, neque reſiſtentes neque ſupplicantes, ſolas autem pactiones & fidem jurejurando datam inclamantes. Et hi quidem tanta cum crudelitate interfecti ſunt omnes, præter Metilium: (hunc enim, cum eis ſupplicaſſet pollicituſque eſſet uſque ad circumciſionem quoque ſe Judæum futurum, ſolum ſervarunt) damnum tamen Romanis quidem erat leviuſculum, ut qui ex ingenti exercitu non multos amiſerint, Judæis vero ad excidium proludere viſum eſt. Cum autem vidiſſent dimoveri non poſſe belli cauſas, tantoque flagitio pollutam eſſe civitatem, ex quo fas erat ominari Deum *in eos* ira exarſurum, etiamſi in illos non vindicatum eſſet à Romanis, publice lugebant, & urbs quidem tota in mœſtitia erat: moderati vero quique, quaſi ipſi pro ſeditioſis pœnas daturi eſſent, metu percellebantur. quippe ſabbato cædem iſtam perpetrari contigerat, quo die propter ſacri cultus ſolennitatem ab operibus ceſſant.

Romani ſeſe dedunt Eleazaro.

Romani contra pacta omnes præter Metilium ducem occiſi.

Cædes ſabbato facta.

ὄντη τις ἴσχυεν. καὶ φόνος μὲν ἦν τῶν καταληφθέντων, ἔρευνα δὲ τῶν ἀποκρυπτομένων. καὶ διεσώθησαν ὀλίγοι, λάθρα διαδράντες εἰς Μασάδαν, σὺν οἷς Ἐλεάζαρος [q] ὁ υἱὸς Ἰαείρου, προσήκων τῷ Μαναήμῳ κατὰ γένος, ὃς ὕστερον ἐτυράννησε τῆς Μασάδας. αὐτόν τε τὸν Μανάημον, εἰς τὸν καλούμενον [r] Ὀφλᾶν συμφυγόντα, κἀκεῖ ταπεινῶς [s] ὑπολανθάνοντα ζωγρήσαντες, εἰς τὸ φανερὸν ἐξείλκυσαν, καὶ πολλαῖς αἰκισάμενοι βασάνοις ἀνεῖλον. ὁμοίως δὲ καὶ τοὺς ὑπ' αὐτὸν ἡγεμόνας, τόν τε ἐπισημότατον τῆς τυραννίδος ὑπηρέτην Ἀψάλωμον.

ι. Ὁ μὲν οὖν δῆμος, ὡς ἔφην, εἰς ταῦτα συνήργησεν, ἐλπίζων τινὰ τῆς ὅλης στάσεως λαμβάνειν διόρθωσιν. οἱ δὲ οὐ καταλῦσαι τὸν πόλεμον σπεύδοντες, ἀλλ' ἀδεέστερον πολεμεῖν, Μανάημον ἀνῃρήκεσαν. ἀμέλει τοῦ δήμου πολλὰ τοῖς στρατιώταις ἀνεῖναι τὴν πολιορκίαν παρακαλοῦντος, οἱ δὲ προσέκειντο χαλεπώτερον, μέχρι μηκέτι ἀντέχοντες οἱ περὶ τὸν [t] Μετίλιον, οὗτος γὰρ ἦν τῶν Ῥωμαίων ἔπαρχος, διαπέμπονται πρὸς τοὺς περὶ τὸν Ἐλεάζαρον, ἐξαιτούμενοι μόνας τὰς ψυχὰς ὑποσπόνδους, τὰ δὲ ὅπλα καὶ τὴν λοιπὴν κτῆσιν παραδώσειν λέγοντες. οἱ δὲ, καὶ τὴν ἱκεσίαν ἁρπάσαντες, ἀπέπεμψαν πρὸς αὐτοὺς Γωριονά τε Νικομήδους υἱὸν, καὶ Ἀνανίαν [v] Σαδδουκί, καὶ Ἰούδαν Ἰωνάθου, δεξιάς τε καὶ ὅρκους δώσοντας. ὧν γενομένων κατῆγε τοὺς στρατιώτας ὁ Μετίλιος. οἱ δὲ μέχρι μὲν ἦσαν ἐν τοῖς ὅπλοις, οὔτε ἐπεχείρει τις τῶν στασιαστῶν αὐτοῖς, οὔτε ἐνέφαινεν ἐπιβουλήν. ὡς δὲ κατὰ τὰς συνθήκας ἅπαντες ἀπέθεντο τοὺς θυρεοὺς καὶ τὰ ξίφη, καὶ μηδὲν ἔτι ὑποπτεύοντες ἀνεχώρουν, ὥρμησαν ἐπ' αὐτοὺς οἱ περὶ τὸν Ἐλεάζαρον, καὶ περισχόντες ἀνῄρουν, οὔτε ἀμυνομένους, οὔτε ἱκετεύοντας, μόνας δὲ τὰς συνθήκας καὶ τοὺς ὅρκους ἀναβοῶντας. καὶ οἱ μὲν οὕτως ὠμῶς [x] ἀπεσφάγησαν ἅπαντες πλὴν Μετιλίου. τοῦτον γὰρ ἱκετεύσαντα, καὶ μέχρι περιτομῆς [y] Ἰουδαΐσειν ὑποσχόμενον, διέσωσαν μόνον. τὸ δὲ πάθος Ῥωμαίοις μὲν ἦν κοῦφον, ἐκ γὰρ ἀπλέτου δυνάμεως ἀπανηλώθησαν ὀλίγοι, Ἰουδαίοις δὲ προοίμιον ἁλώσεως ἔδοξε. καὶ καθιδόντες ἀνηκέστους μὲν ἤδη τὰς αἰτίας τοῦ πολέμου, τὴν δὲ πόλιν τηλικούτῳ μιάσματι πεφυρμένην, ἐξ οὗ δαιμόνιόν τι μήνιμα προσδοκᾶν εἰκὸς ἦν, [z] εἰ καὶ μὴ τὴν ἐκ Ῥωμαίων ἄμυναν, [a] ἐπένθουν δημοσίᾳ, καὶ πλήρης μὲν κατηφείας ἦν ἡ πόλις. ἕκαστος δὲ τῶν μετρίων, ὡς αὐτὸς ὑπὲρ τῶν στασιαστῶν δίκας δώσων, ἐτετάρακτο. καὶ γὰρ δὴ σαββάτῳ συνέβη πραχθῆναι τὸν φόνον, ἐν ᾧ διὰ τὴν θρησκείαν [b] τῶν ὁσίων ἔργων ἔχουσιν ἐκεχειρίαν.

XIX.

CAP. XVIII.

Judæorum ubique gentium calamitates & cædes.

Judæorum magna ſtrages Cæſareæ.

EOdem autem die, horaque *eadem*, quaſi divina providentia ita acciderat, Cæſarenſes Judæos qui apud ipſos erant *fere omnes* interimebant; ita ut una hora ſuper viginti hominum millia cæ-

ΚΕΦ. ιη'.

Ἰουδαίων συμφοραὶ καὶ φόνοι ἑκάστοτε.

ΤΗΣ δὲ αὐτῆς ἡμέρας καὶ ὥρας, ὥσπερ ἐκ δαιμονίου προνοίας, ἀναιροῦσι [c] οἱ Καισαρεῖς τοὺς παρ' αὐτοῖς Ἰουδαίους. ὡς ὑπὸ μίαν ὥραν ἀποσφαγῆναι μὲν ὑπὲρ

q Ὁ υἱὸς Ἰαείρου,] Articulus abeſt Big. & Voſſ.

r Ὀφλᾶν] Conf. infr. lib. 5. c. 4. §. 2. De cæde hujus Manahemi in Vita §. 5. μετὰ δὲ τὸν ἀναιρεθέντα Μανάημον, &c. Spanh.

s Ὑπολανθάνοντα ζωγρήσαντες,] Sic MSS. Διαλανθάνοντα in Editis.

t Μετίλιον,] Μετίλιον [illegible] infra Μετίλιος Big. Μετίλλιον & Μετίλλιος Bod. in Rufini verſione Matilium & Matilius.

v Σαδδουκί.] Σαδδουκαίου Big. Σαδδουκαίου Voſſ. (& Coiſlin) forſan pro Σαδδούκου.

x Ἀπεσφάγησαν] Roſ. Ἐπεσφάγησαν.

y Ἰουδαΐσειν ὑποσχόμενον,] Ἰουδαΐζειν Big.

z Εἰ ἄμυναν,] Εἰ μὴ τὴν Ῥωμαίων ἄμυναν in MS.

a Ἐπένθουν δημοσίᾳ,] Roſ. Ἐπένθουν δημοσίας.

b Τῶν — ἐκεχειρίαν.] Interpres Gelenius male: *a ſanctis quoque operibus agunt quietem*. Sanctis operibus enim non abſtinent, ſed διὰ τὴν θρησκείαν τῶν ὁσίων abſtinent ab aliis operibus. Rel.

c Οἱ Καισαρεῖς] Illud οἱ è MS. Voſſ.

d Σεβα-

ὑπὲρ δισμυρίους, κενωθῆναι δὲ πᾶσαν Ἰουδαίων τὴν Καισάρειαν. καὶ γὰρ τοὺς διαφυγόντας ὁ Φλῶρος συλλαβὼν, κατήγαγε δεσμώτας εἰς τὰ νεώρια. πρὸς δὲ τὴν ἐκ τῆς Καισαρείας πληγὴν ὅλον τὸ ἔθνος ἐξαγριοῦται. καὶ διαμερισθέντες τάς τε κώμας τῶν Σύρων καὶ τὰς προσεχεῖς ἐπόρθουν πόλεις, Φιλαδέλφειάν τε καὶ [d] Σεβωνῖτιν, καὶ [e] Γέρασαν, καὶ Πέλλαν, καὶ Σκυθόπολιν. ἔπειτα Γαδάροις καὶ Ἵππῳ καὶ τῇ Γαυλανίτιδι προσπεσόντες, [f] τὰς μὲν καταστρεψάμενοι, τὰς δὲ [g] ὑποπρήσαντες, ἐχώρουν ἐπὶ [h] Κέδασαν τὴν [i] Τυρίων, καὶ Πτολεμαΐδα, [k] Γάβαν τε καὶ Καισάρειαν. ἀντέσχε δὲ οὐδὲ Σεβαστὴ ταῖς ὁρμαῖς αὐτῶν, οὐδὲ Ἀσκάλων. ἀλλ' ἐπὶ ταύταις [l] πυρποληθείσαις, Ἀνθηδόνα καὶ Γάζαν κατέσκαπτον. πολλαὶ δὲ περὶ ἑκάστην [m] τούτων τῶν πόλεων ἀνηρπάζοντο κῶμαι, καὶ τῶν ἁλισκομένων ἀνδρῶν φόνος ἦν ἄπειρος.

Judæi efferati Syrorum vicos & civitates vaſtant & incendunt.

β'. Οὐ μὴν οἱ Σύροι τῶν Ἰουδαίων ἔλαττον πλῆθος ἀνῄρουν, ἀλλὰ καὶ αὐτοὶ τοὺς ἐν ταῖς πόλεσι λαμβανομένους ἀπέσφαττον, οὐ μόνον κατὰ μῖσος ὡς πρότερον, ἀλλ' ἤδη καὶ τὸν ἐφ' ἑαυτοῖς κίνδυνον φθάνοντες. [n] δεινὴ δὲ ὅλην τὴν Συρίαν ἐπέσχε ταραχὴ, καὶ πᾶσα πόλις εἰς δύο διῄρητο στρατόπεδα. σωτηρία δὲ τοῖς ἑτέροις ἦν τὸ τοὺς ἑτέρους φθάσαι. καὶ τὰς μὲν ἡμέρας ἐν αἵματι διῆγον, τὰς δὲ νύκτας δέει χαλεπωτέρας. [o] ἀποσκευάσασθαι γὰρ τοὺς Ἰουδαίους δοκοῦντες ἕκαστοι, τοὺς Ἰουδαΐζοντας εἶχον ἐν ὑποψίᾳ, καὶ τὸ παρ' ἑκάστοις ἀμφίβολον οὔτε ἀνελεῖν τις προχείρως ὑπέμενε, καὶ μεμιγμένον ὡς βεβαίως ἀλλόφυλον ἐφοβεῖτο. προεκαλεῖτο δὲ ἐπὶ τὰς σφαγὰς τῶν διαφόρων καὶ τοὺς πάλαι πρᾳοτάτους εἶναι δοκοῦντας, ἡ πλεονεξία. τὰς γὰρ οὐσίας τῶν ἀναιρεθέντων ἀδεῶς διήρπαζον, καὶ καθάπερ [p] ἐκ παρατάξεως τὰ σκῦλα τῶν ἀνῃρημένων [q] εἰς τοὺς σφετέρους οἴκους μετέφερον. ἔνδοξός τε ἦν ὁ πλεῖστα κερδάνας, ὡς κατισχύσας πλειόνων. [r] ἦν δὲ ἰδεῖν τὰς πόλεις μεστὰς ἀτάφων σωμάτων, καὶ νεκροὺς ἅμα νηπίοις γέροντας ἐρριμμένους, γύναιά τε [s] μήτε τῆς ἐπ' [t] αἰδῶ σκέπης μετειληφότα, καὶ πᾶσαν μὲν [u] τὴν ἐπαρχίαν μεστὴν ἀδιηγήτων συμφορῶν, μείζονα δὲ τῶν [x] ἑκάστοτε τολμωμένων τὴν ἐπὶ τοῖς ἀπειλημμένοις [y] μετάστασιν.

γ'. Μέχρι μὲν δὴ τούτων Ἰουδαίοις πρὸς τὸ ἀλλόφυλον ἦσαν [z] συμβολαί. καταtρέχοντες δὲ εἰς Σκυθόπολιν τοὺς παρ' [a] ἐκείνη Ἰουδαίους [b] ἐπειράσαντο πολεμίους. [c] ταξάμενοι γὰρ μετὰ τῶν Σκυθοπολιτῶν, καὶ τῆς

derentur, & Cæſarea omnis vacua facta eſt Judæis. nam fuga dilapſos comprehendit Florus, & vinctos ad navalia deducebat. Nunciata autem hac è Cæſarea clade, tota Judæorum gens efferata eſt: diviſique & Syrorum vicos & finitimas civitates vaſtabant, Philadelphiam ſcilicet & Sebonitin, & Geraſam, & Pellam, & Scythopolin. Deinde cum in Gadara & Hippon Gaulanitidem impetum feciſſent, & loca quædam everitiſſent, aliaque incendiſſent, recta ibant ad Cedaſam Tyriorum, & Ptolemaïdem, Gabamque & Cæſaream. Eorumque incurſibus neque Sebaſte reſiſtebat, neque Aſcalon: ſed cum eas flammis vaſtaſſent, Anthedona & Gazam funditus everterunt. Multi etiam iſtis civitatibus finitimi vici diripiebantur, virorumque quos ceperant ingens facta eſt cædes.

2. Veruntamen Syri non minorem Judæorum multitudinem occidebant: ſed & ipſi in civitatibus comprehenſos trucidabant, non ſolum ex odio uti prius, ſed ut periculum quod illis imminebat mature prævenirent. Magna autem *rerum* perturbatio Syriam omnem occupabat, & unaquæque civitas in duos diviſa erat exercitus. illis autem invicem ſaluti erat, ſi alteri alteros prævertiſſent, vitamque interdiu quidem in cæde agebant, noctu vero in formidine graviori. Nam cum ſinguli Judæos de medio ſublatos eſſe exiſtimarent, Judaïzantes ſuſpectos habebant: atque dubios utrinque & ambiguos haud temere quiſquam interficere volebat, permiſtos tamen cum aliis ut plane alienigenas metuebat. Ad cædes autem adverſæ partis illos etiam provocabat avaritia, qui prius ſumme manſueti eſſe viderentur. nam cæſorum facultates intrepide diripiebant, & quaſi ex acie occiſorum ſpolia in domos ſuas deportabant: quique plurima lucratus eſt *maxime* habebatur illuſtris, ac ſi plures *virtute* ſuperaſſet. Cernere autem erat civitates cadaveribus inſepultis refertas, & mortuos projectos cum infantibus ſenes, & * mulieres ipſo pudoris velamento nudatas; & totam quidem provinciam calamitatibus infandis plenam, iis vero quæ perpetrabantur majorem intentatam *rerum in pejus* mutationem.

Syri pœnas repetunt à Judæis.

Magna per Syriam perturbatio, metus, & cædes.

3. Et hactenus quidem Judæi conflictati ſunt cum alienigenis: excurſionem autem facientes in Scythopoleos fines, etiam Judæos illic habitantes experti ſunt hoſtes. Nam cum ad aciem præſto eſſent Scythopolitis, & affinitatem poſthaberent pro-

Judæi etiam Judæos ſibi hoſtes experiuntur.

d Σεβωνῖτιν] Ita reſcripſi ex *Big.* & *Voſſ.* Γεβωνῖτιν in *Editis.* Γεβωνῖτιν *Bod.* in *Ruffini* verſione *Gebdemonem* & *Gebonitin.* Verum rectius forſan Ἐσσεβωνῖτιν, prout in *Antt.* lib. 12. c. 4. §. 10.

e Γέρασαν,] Sic *Big. Voſſ. Bod.* & *Rhed.* Γέρασαν in *Editis.* Huds. Conf. ſup. lib. 1. c. 4. §. 8. Spanh.

f Τὰς] Καὶ τὰς *Lugd. Bat.*

g Ὑποπρήσαντες,] *Roſt.* Ὑποπρήσαντες.

h Κέδασαν] Κέδασα *Big.* Huds. Conf. *Antt.* lib. 13. cap. 5. §. 6. Spanh.

i Τυρίων,] Καὶ Τύρον *Bod.* & *Roſt.* τῶν Τυρίων *Lugd. Bat.* Rectius ſane τῶν Τυρίων, quippe in Tyriorum poteſtate aliquando fuit: *Antt.* lib. 13. c. 5. §. 6. μεταξὺ δὲ ἐστὶ Κέδασα τῆς τε Τυρίων γῆς καὶ τῆς Γαλιλαίας.

k Γάβαν] Γαβαλά τε in margine *Cod. Big.* Γάβαν *Lugd. Bat.* Huds. Pro Γάβα male Γάμαλα *Gen.* intr. lib. 3. cap. 3. §. 1. Γάβαλα *MS. Lipſ.* Spanh.

l Πυρποληθείσαις,] Ita ex *Lugd. Bat.* & *Roſt.* Reliqui πυρποληθείσας. Hav.

m Τούτων τῶν πόλεων] Ita *Big.* & *Ruf.* τούτων τῶν πολέμων in *Editis* Aliiſque.

n Δεινὴ—ταραχὴ,] Inde Euſeb. H. Ec. l. 2. c. 26. p. 68. Spanh.

o Ἀποσκευάσασθαι γὰρ τοὺς Ἰουδαίους] Ἀποσκευάσασθαι *Bod.*

p Ἐκ παρατάξεως] Ἐκ παραδιεξεως *Voſſ.*

q Εἰς τοὺς σφετέρους οἴκους] Εἰς τοὺς ἑτέρους οἴκους *in domos alias.* Ruf.

r Ἦν δὲ—γύναιά τε] Ὅτι ὁρᾶν *Euſeb.* in *Hiſt. Eccl.* lib. 2. c. 26. & *Niceph. Call.* in *H. E.* lib. 3. c. 3. Huds. Inde Euſeb. H. Eccleſ. loco indicato. p. 68. Spanh.

s Μήτε τῆς ἐπ'] Μηδὲ τῆς ἐπ' αἰδοῖ *Big.*

t Αἰδῶ] Forte αἰδοῖ. Cocc.

u Τὴν ἐπαρχίαν] Τὴν ἑπαρχίαν in *Euſebii Codd.* contra quam apud *Joſephum* & *Nicephorum.* Per provinciam hoc loco (inquit *Valeſius*) intelligimus Judæam, quæ poſt obitum majoris Agrippæ in provinciæ formam redacta fuerat, & à procuratoribus Cæſaris regebatur.

x Ἑκάστοτε τολμωμένων] Ita cum *MSS.* & *Euſeb.* ἑκάστου τετολμημένων in *Editis,* ἑκάστῳ τετολμημένων *Niceph.* Huds. Imo & *Lugd. Bat.* atque *Roſt.* neque deterius. Hav.

y Μετάστασιν.] Ἀνάτασιν *Big.* in cæteris *Joſephi* libris μετάστασιν. quod (inquit *Valeſius*) ſenſu caret. quo factum ut *Gelenius* divinaret, quum *Ruffini* verba iſta, *major his autem metus audendorum malorum, ipſis quæ alia erant facinoribus imminebant,* mutarit in ſequentia, *majorum autem metus quam quæ peracta erant facinorum imminebat.* Ἀνάστασιν *Niceph.* tam in *Editis* quam *MSS.* & *Langus* vertit, *ea vero quæ fuerant ab unoquoque perpetrata ſcelera ſuperabat ea quæ per minas denunciata fuerat everſio.* Verum in *Euſebio* ἀνάταξιν habet *Stephani* editio. meliores codices ἀνάτασιν, quam ſcripturam præfert *Valeſius,* & ad hunc modum interpretatur. *Sed tamen iis quæ ubique perpetrabantur malis, longe gravior erat formido eorum, quæ intentabantur,* utpote quod *Joſephus* alibi dicat, καὶ τῶν συμφορῶν τὸν φόβον εἶναι χαλεπώτερον, ſimili plane ſenſu; pro φόβον ſcilicet poſito ἀνάτασιν, eadem gaudente ſignificatione. Huds. Quid μετάστασις eſt? commotio Hebræis *** Cocc. Ἀνάτασιν *Euſeb.* è *MSS.* Medic. & Marc. Valeſ. Not. p. 43. Spanh.

z Συμβολαί.] Προσβολαὶ *Big.* & *Voſſ.*

a Ἐκείνῃ Ἰουδαίους] Ἐκείνους *Big.* ἐκεῖσε *Bod.*

b Ἐπειράσαντο πολεμίους.] Ita *Big. Voſſ.* & *Ruf.* ἐπείρασαν πολεμίους *Bod. Roſt.* & *Lipſ.* ἐπειρῶντο πολεμίῳ in *Editis.* Huds. Ἐπειράζοντο πολ. *MS. Lipſ.* Spanh.

c Ταξάμενοι γὰρ] Παραταξάμενοι *Bod.* & *Roſt.* qui pro γὰρ habet δέ.

* Et feminas ſine munimentis quibus pudenda tegerentur, *Pſeudo-Hegeſipp.*

propriæ incolumitati, cum ſuis popularibus manus conſerebant. ſuſpecta tamen erat hæc illorum promptitudo & alacritas. Itaque Scythopolitæ veriti ne noctu civitatem adorirentur, & magna ipſorum calamitate fratribus excuſarent defectionem, illis præcipiebant, ſi concordiam vellent confirmari ſuamque alienigenis fidem demonſtrari, ut cum familiis ſuis in lucum *proximum* tranſirent. Cum autem illi ſine *fraudis* ſuſpicione imperata feciſſent, duos quidem dies quieverunt Scythopolitæ, diſſimulantes ipſorum fidem: tertia vero nocte, captata *temporis* opportunitate, alios quidem incautos, alios vero ſopitos omnes trucidarunt, numero ad tredecim millia, & facultates omnium diripuerunt.

Scythopolitæ magnam Judæorum ſtragem edunt.

4. Convenit autem *hic loci* enarrare quod Simoni accidit, qui filius quidem erat Sauli cujuſdam viri non ignobilis, robore vero corporis & *animi* audacia præſtans, quibus utriſque in popularium ſuorum damnum abuſus eſt. Quapropter, cum quotidie immineret, multos quidem Judæorum Scythopoli propinquos occidebat, & frequenter integros eorum cuneos fundens fugansque * ſolus erat inſtar aciei. Illi autem contigit pœna quam commeruit gentilium cædes. Nam poſtquam Scythopolitæ circundatis Judæis in luco eos jaculis configerent, gladio educto, neminem quidem hoſtium adoritur, (etenim videbat in tanta multitudine ſe nihil poſſe efficere) vehementi autem facta exclamatione, „ digna, inquit, Scythopolitæ, his quæ geſſi „ jam patior à vobis, quippe qui tam multa civium „ cæde benevolentiæ erga *vos* ipſos noſtræ fidem „ fecerim. quare juſtum eſt ut aliena quidem gens „ nobis infida comperiatur, qui extrema in noſtrum genus impietate deliquerimus. Morior „ quidem ut exſecrabilis propriis manibus: (haud „ enim honeſtum cadere manu hoſtili) hoc autem „ ipſum mihi erit & in pœnam ſcelere dignam, & „ cedet in fortitudinis laudem; ut nemo ſcilicet „ hoſtium de meo interitu glorietur, neque in cadentem inſultet." Cum iſta dixiſſet, miſerantibus ſimul & furentibus oculis familiam ſuam circumſpicit. erant autem ei & uxor & liberi & provecta ætate parentes. Ille vero primum *quidem* patrem, canis *capillis* prehenſum, enſe transfigit, poſt quem & matrem, non invitam, ac deinde uxorem & liberos, ſingulis ſane horum tantum non occurrentibus gladio & hoſtes prævenire cupientibus. Ille vero, cum omnem ſuam neceſſitudinem trucidaſſet, & ſuper cadaveribus conſpicuus ſtetiſſet, & dextram ſuſtuliſſet, ut ab omnibus videretur, totum in ſui cædem *viſceribus* immerſit enſem. Dignus quidem miſeratione juvenis propter corporis ſtrenuitatem & animi præſentiam: cæterum quantum ad fidem quam alienigenis præſtitit, meritas pœnas luit.

Simon quidam Judæus ſuos trucidat.

Poſtea pœnam de ſe exigit Simon, ſuorum ſuique cæde.

XX. *Aliis in locis Judæorum internecio facta.*

5. Poſt cædem autem in Scythopoli factam, reliquæ etiam civitates in Judæos ſingulæ apud ſe habitantes inſurgebant, atque bis mille *homines* & quingentos interfecerunt Aſcalonitæ, duoque millia Ptolemaitæ, & non paucos in vincula conjece-

ἑαυτῶν ἀσφαλείας ἐν δευτέρῳ θέμενοι τῆς συγγενείας, ὁμόσε τοῖς ὁμοφύλοις ἐχώρουν. ὑπωπτεύθη δ᾽ αὐτῶν καὶ τὸ λίαν πρόθυμον. [d] οἱ γοῦν Σκυθοπολῖται δείσαντες μὴ νύκτωρ ἐπιχειρήσωσι τῇ πόλει, καὶ μετὰ μεγάλης αὐτῶν συμφορᾶς τοῖς οἰκείοις ἀπολογήσωνται περὶ τῆς ἀποστάσεως, ἐκέλευον [e] αὐτοὺς, εἰ βούλονται τὴν ὁμόνοιαν βεβαιῶσαι καὶ τὸ πρὸς τοὺς [f] ἀλλοεθνεῖς [g] πιστὸν ἐπιδείξασθαι, μεταβαίνειν ἅμα ταῖς γενεαῖς εἰς τὸ ἄλσος. τῶν δὲ ποιησάντων τὸ προσταχθὲν χωρὶς ὑποψίας, δύο μὲν ἡμέρας ἠρέμησαν οἱ Σκυθοπολῖται, τὴν πίστιν αὐτῶν [h] δελεάζοντες. [i] τῇ δὲ τρίτῃ νυκτὶ παρατηρήσαντες, τοὺς μὲν ἀφυλάκτους, τοὺς δὲ κοιμωμένους, πάντας ἀπέσφαξαν, ὄντας τὸν ἀριθμὸν ὑπὲρ μυρίους καὶ τρισχιλίους, τάς τε κτήσεις διήρπασαν ἁπάντων.

δ΄. Ἄξιον καὶ ἀφηγήσασθαι καὶ τὸ [k] τοῦ Σίμωνος πάθος, ὃς υἱὸς μὲν ἦν Σαούλου τινὸς τῶν οὐκ ἀσήμων, ῥώμῃ δὲ σώματος καὶ τόλμῃ διαφέρων, ἐπὶ κακῷ τῶν ὁμοφύλων ἀμφοτέροις κατεχρήσατο. [l] προσιὼν γοῦν ὁσημέραι πολλοὺς μὲν [m] ἀνῄρει τῶν πρὸς τῇ Σκυθοπόλει Ἰουδαίων, τρεπόμενος δὲ πολλάκις αὐτοὺς πάντας μόνος ἦν ῥοπὴ τῆς παρατάξεως. περιέρχεται δὲ αὐτὸν ἀξία ποινὴ τοῦ συγγενικοῦ φόνου. ἐπεὶ γὰρ περισχόντες οἱ Σκυθοπολῖται κατηκόντιζον [n] αὐτοὺς ἀνὰ τὸ ἄλσος, σπασάμενος τὸ ξίφος ἐπ᾽ οὐδένα μὲν [o] τρέπεται τῶν πολεμίων. καὶ γὰρ ἑώρα τὸ πλῆθος ἀνήνυτον. ἀναβοήσας δὲ μάλα ἐκπαθῶς, „ ἄξιά γε ὧν ἔδρασα πάσχω Σκυθοπολῖται [p] καθ᾽ „ ὑμῶν, ὅτι [q] τοσούτῳ φόνῳ συγγενῶν τὴν πρὸς „ [r] αὐτοὺς εὔνοιαν [s] ἐπιστωσάμην. τοιγαροῦν οἷς ἄπι„ στον μὲν εὐλόγως [t] εὕρηται τὸ ἀλλόφυλον, ἠσέβη„ ται δὲ [u] εἰς ἔσχατα τὸ οἰκεῖον. θνήσκω μὲν ὡς „ ἐναγὴς χερσὶν ἰδίαις. οὐ γὰρ πρέπον [x] ἐν ταῖς τῶν „ πολεμίων. τὸ δ᾽ αὐτὸ ἂν εἴη μοι καὶ ποινὴ τοῦ „ μιάσματος ἀξία, καὶ πρὸς ἀνδρείαν ἔπαινος, ἵνα „ μηδεὶς τῶν ἐχθρῶν τὴν ἐμὴν αὐχήσῃ σφαγὴν, μηδὲ „ ἐπαλαζονεύσηται πεσόντι." ταῦτα εἰπὼν, ἐλεοῦσιν ἅμα καὶ τεθυμωμένοις ὄμμασι περισκέπτεται τὴν ἑαυτοῦ γενεάν. ἦν δ᾽ αὐτῷ καὶ γυνὴ καὶ τέκνα καὶ γηραιοὶ γονεῖς. ὁ δὲ πρῶτον τὸν πατέρα τῆς πολιᾶς ἐπισπασάμενος διελαύνει τῷ ξίφει, μεθ᾽ ὃν οὐκ ἄκουσαν τὴν μητέρα, καὶ ἐπὶ τούτοις τήν τε γυναῖκα καὶ τὰ τέκνα, μονονουχὶ ὑπαντῶντος ἑκάστου τῷ ξίφει, σπεύδοντος φθάσαι τοὺς πολεμίους. ὁ δὲ διελθὼν πᾶσαν τὴν γενεὰν, καὶ περίοπτος ἐπιστὰς τοῖς σώμασι, τήν τε δεξιὰν ἀνατείνας, ὡς μηδένα λαθεῖν, ὅλον εἰς τὴν ἑαυτοῦ σφαγὴν ἐβάπτισε τὸ ξίφος. ἄξιος μὲν ἐλέους ὁ νεανίας δι᾽ ἀλκὴν σώματος, καὶ ψυχῆς [y] παράστημα. τῆς δὲ πρὸς ἀλλοφύλους πίστεως ἕνεκεν, ἀκολούθοις πάθεσι χρησάμενος.

ε΄. Πρὸς δὲ τὴν ἐν Σκυθοπόλει φθορὰν, αἱ λοιπαὶ πόλεις ἐπανίσταντο τοῖς καθ᾽ ἑαυτὴν Ἰουδαίοις ἑκάστη, καὶ πεντακοσίους μὲν ἐπὶ [z] δισχιλίους Ἀσκαλωνῖται, Πτολεμαεῖς δὲ δισχιλίους ἀνεῖλον, ἔδησάν τε οὐκ ὀλίγους.

d Οἱ γοῦν Σκυθοπολῖται] De hac clade Judæorum à Scythopolitis. Vid. de Vita. §. 6. [illegible], &c. Spanh.

e Αὐτοὺς,] Αὐτοῖς Bod.

f Ἀλλοεθνεῖς] Ἀλλογενεῖς Big.

g Πιστὸν] Abeſt a Raf.

h Δελεάζοντες.] Δελεάζοντες *Suidas* interpretatur [illegible], hunc *Joſephi* locum afferens, ſed mutilatum.

i Τῇ — παρατηρήσαντες,] Ita *Big.* & *Suid.* in voce Δελεάζοντες, alio autem ordine, ſc. τῇ τρίτῃ δὲ, in *cæteris*.

k Τοῦ Σίμωνος πάθος,] Illud τοῦ additum eſſe volui è *Cod. Voſſ.*

l Προσιὼν γοῦν] Eſt (quomodo extat & in *Lugd. Bat.*) qui malit πρῶτον.

m Ἀνῄρει — Ἰουδαίων,] Ita *Big. Voſſ.* & *Raf.* ἀναιρεῖ in *cæteris*.

n Αὐτοὺς] Abeſt a *Raf.*

o Τρέπεται τῶν πολεμίων.] Ὥρμησεν *Big.* & *Raf.* qui vertit, *impetum fecit*.

p Καθ᾽ ὑμῶν,] Forſan παρ᾽ ὑμῶν. aut ἄξιά γε ὧν ἔδρασα μεθ᾽ ὑμῶν πάσχω Σκυθοπολῖται, ὅτι.

q Τοσούτῳ φόνῳ συγγενῶν] Τοιούτῳ *Big.*

r Αὐτοὺς] Illud αὐτοὺς pro ὑμᾶς. Veruntamen ſi quis αὐτοὺς deleri malit & ὑμᾶς in locum ejus reponi, per me licet.

s Ἐπιστωσάμην.] Ἐπιστωσάμενος *Big.* & mox θνήσκω μὲν ὡς ἐναγής.

t Εὕρηται τὸ ἀλλόφυλον,] Εἴρηται *Big.*

u Εἰς ἔσχατα τὸ οἰκεῖον.] Εἰς ἔσχατον *Bod.* & *Voſſ.*

x Ἐν ταῖς] Abeſt a *Raf.*

y Παράστημα.] Conf. ſupr. lib. 1. c. 2. §. 4. & lib. 2. c. 10. §. 4. ut & infr. c. 20. § 7. & c. 21. §. 1.

z Δισχιλίους Ἀσκαλωνῖται,] Δισχιλίοις *Big.*

* Totius aciei momentum ſolus erat, *Raf.*

a Τὰ

ὀλίγους. καὶ Τύριοι μὲν συχνοὺς διεχρήσαντο. [a] τὸ πλεῖον δὲ αὐτῶν δεσμώτας ἐφρούρουν. [b] Ἱππηνοί τε καὶ Γαδαρεῖς ὁμοίως, τοὺς μὲν θρασυτέρους ἀπεσκευάσαντο, τοὺς δὲ φοβεροὺς διὰ [c] φυλακῶν εἶχον. αἵ τε λοιπαὶ πόλεις τῆς Συρίας, ὅπως ἑκάστη πρὸς τὸ Ἰουδαϊκὸν ἢ μίσους ἢ δέους εἶχον. μόνοι δὲ Ἀντιοχεῖς καὶ Σιδώνιοι καὶ Ἀπαμεῖς ἐφείσαντο τῶν μετοικούντων, καὶ οὔτε ἀνελεῖν [d] τινα Ἰουδαίων ὑπέμειναν, οὔτε δῆσαι. τάχα μὲν καὶ διὰ τὸ σφέτερον πλῆθος ὑπερορῶντες αὐτῶν πρὸς τὰ κινήματα, τὸ πλεῖον δὲ ἔμοιγε δοκεῖ οἴκτῳ πρὸς οὓς οὐδὲν ἑώρων νεωτερίζοντας. Γερασηνοί τε οὔτε εἰς τοὺς ἐμμείναντας [e] ἐπλημμέλησαν, καὶ τοὺς ἐξελθεῖν ἐθελήσαντας προέπεμψαν μέχρι τῶν ὅρων.

ϛʹ. Συνέστη δὲ [f] καὶ κατὰ τὴν Ἀγρίππα βασιλείαν ἐπιβουλὴ κατὰ Ἰουδαίων. αὐτὸς γὰρ ἐπεπόρευτο πρὸς Κέστιον Γάλλον εἰς Ἀντιόχειαν, [g] καταλελοίπει δὲ διοικεῖν [h] τὰ πράγματα [i] τινὰ τῶν ἑταίρων [k] τοὔνομα [l] Νόαρον, [m] Σοαίμῳ τῷ βασιλεῖ [n] προσήκοντα κατὰ γένος. ἧκον δὲ ἐκ τῆς [o] Βαταναίας ἑβδομήκοντα τὸν ἀριθμὸν ἄνδρες, οἱ κατὰ γένος καὶ σύνεσιν τῶν πολιτῶν δοκιμώτατοι, στρατιὰν αἰτοῦντες, ἵνα εἴ τι γίνοιτο κίνημα καὶ περὶ σφᾶς ἔχοιεν ἀξιόχρεων φυλακήν, κωλύειν τοὺς ἐπανισταμένους. τούτους ὁ [p] Νόαρος, ἐκπέμψας νύκτωρ τῶν βασιλικῶν ὁπλιτῶν τινας, ἅπαντας ἀναιρεῖ, τολμήσας μὲν τοὔργον δίχα τῆς Ἀγρίππα γνώμης, διὰ δὲ φιλαργυρίαν ἄμετρον εἰς τοὺς ὁμοφύλους ἑλόμενος ἀσεβεῖν, τὴν βασιλείαν διέφθειρεν. διετέλει τε ὠμῶς εἰς τὸ ἔθνος παρανομῶν, μέχρι πυθόμενος Ἀγρίππας, ἀνελεῖν μὲν αὐτὸν ᾐδέσθη διὰ Σόαιμον, ἔπαυσε δὲ τῆς ἐπιτροπῆς. οἱ δὲ στασιασταὶ [q] καταλαβόμενοι φρούριον, ὃ καλεῖται μὲν [r] Κύπρος, καθύπερθε δὲ ἦν Ἱεριχοῦντος, τοὺς μὲν φρουροὺς ἀπέσφαξαν, τὰ δὲ ἐρύματα κατέρριψαν εἰς γῆν. κατὰ δὲ τὰς αὐτὰς ἡμέρας, καὶ τῶν ἐν Μαχαιροῦντι Ἰουδαίων τὸ πλῆθος ἔπειθον τοὺς φρουροῦντας Ῥωμαίους [s] ἐκλείπειν τὸ χωρίον, καὶ παραδιδόναι σφίσιν. οἱ δέ, τὴν ἐκ βίας ἀφαίρεσιν εὐλαβηθέντες, συντίθενται πρὸς αὐτοὺς ἐκχωρήσειν ὑπόσπονδοι. καὶ λαβόντες τὰ πιστὰ παραδιδόασι τὸ φρούριον, ὅπερ φυλακῇ [t] κρατυνόμενον κατεῖχον οἱ Μαχαιρῖται.

ζʹ. Κατὰ δὲ τὴν Ἀλεξάνδρειαν ἀεὶ μὲν ἦν στάσις πρὸς τὸ Ἰουδαϊκὸν τοῖς ἐπιχωρίοις, ἀφ᾽ οὗ χρησάμενος προθυμοτάτοις κατὰ τῶν Αἰγυπτίων Ἰουδαίοις Ἀλέξανδρος, γέρας τῆς συμμαχίας ἔδωκε τὸ μετοικεῖν κατὰ τὴν πόλιν [v] ἐξ ἰσομοιρίας [x] πρὸς Ἕλληνας. διέμεινε δὲ αὐτοῖς ἡ τιμὴ καὶ παρὰ τῶν διαδόχων, οἳ καὶ τόπον ἴδιον αὐτοῖς ἀφώρισαν, ὅπως καθαρωτέραν [y] ἔχοιεν τὴν δίαιταν, ἧττον ἐπιμισγομένων τῶν ἀλλοφύλων, καὶ χρηματίζειν ἐπέτρεψαν Μακεδόνας. [z] ἐπεὶ δὲ Ῥωμαῖοι κατεκτήσαντο τὴν Αἴγυπτον, οὔτε Καῖσαρ ὁ πρῶτος οὔτε τῶν μετ᾽ αὐτὸν τὶς ὑπέμεινε τὰς ἀπὸ Ἀλεξάνδρου τιμὰς Ἰουδαίων ἐλαττῶσαι. συμβολαὶ δὲ

runt. Et quidem Tyrii multos trucidarunt, ex illis vero plures cuſtodiis vinctos tradiderunt: ſimiliterque Hippeni & Gadarenſes audaciſſimos quidem de medio ſuſtulerunt, quos vero formidarent ſolicite adſervabant; itidemque reliquæ Syriæ urbes, prout quæque Judæos metuerent odiove haberent. Soli autem Antiocheni & Sidonii & Apamenſes iis qui ſecum habitarent pepercerunt, & neque Judæum quenquam occidere aut vincire ſuſtinuerunt. forſan quidem quod, ſuorum civium multitudine freti, Judæorum motus, ſi quos concitarent, deſpectui haberent; potius vero, ut mihi videtur, quod illorum miſererentur quos nihil novi moliri videbant. Geraſeni etiam eos qui apud ipſos manerent nulla injuria affecerunt, & egredi volentes uſque ad fines ſuos deduxerunt.

Iis tamen parcitur à nonnullis civitatibus.

6. Quin & contra Judæos in Agrippæ regno compoſitæ erant inſidiæ. Nam ille Antiochiam profectus ad Ceſtium Gallum, rerum adminiſtrationem cuidam ex amicis reliquerat, nomine Noaro, Sohemo regi genere propinquo. Venerunt quippe de Batanæa viri numero ſeptuaginta, nobilitate & prudentia civium ſuorum præſtantiſſimi, poſcendi præſidii gratia; ut ſi qui apud ipſos quoque motus fierent, cuſtodiam idoneam haberent, per quam poſſent inſurgentes quoſque comprimere. Hos Noarus, noctu emiſſis quibuſdam è regiis militibus, omnes interimit; auſus quidem hoc facinus præter conſilium Agrippæ, propter nimiam vero pecuniæ cupiditatem in populares ſuos impius eſſe non recuſans, regnum perditum ibat: neque ceſſabat crudelitatem ſuam in gentem exercere, donec Agrippa rem reſciſceret, qui licet in eum animadvertere propter Soëmum veritus eſſet, munus tamen procuratorium ei ademit. Seditioſi autem, capto caſtello, quod Cypros appellabatur & Hierichunti imminebat, omnes qui in præſidio erant interfecerunt, & munimenta ſolo æquarunt. Ac per eoſdem dies Judæi, qui magno numero in Machærunte erant, Romanorum præſidio perſuadebant caſtellum relinquere eiſque tradere. Illi vero, metu ne ab ipſis vi eriperetur, cum iis tranſigunt certis conditionibus inde diſcedere, fideque accepta eis in manus tradunt caſtellum, quod præſidiis munitum in poteſtate ſua tenebant Machæruntii.

Noarus absente Agrippa ſævit in Judæos.

Noaro irascitur Agrippa.

Romani Judæis Machæruntem tradunt.

7. Alexandriæ vero perpetua quidem inter primos ejus incolas & Judæos contentio erat, ex quo Alexander, Judæorum opera promptiſſima adverſus Ægyptios uſus, in auxilii remunerationem conceſſit eis æquo jure cum Græcis urbem habitare. Idemque illis honor conſtabat etiam apud Alexandri ſucceſſores, qui & locum illis proprium aſſignarunt, ut puriorem haberent vivendi rationem, magis ab alienigenarum admiſtione liberatam, permiſeruntque ut Macedones appellarentur. poſtquam etiam Romani in poteſtatem ſuam redegiſſent Ægyptum, neque Cæſar primus, neque ſucceſſorum ejus quiſquam honores quibus Alexander Judæos impertiit mi-

XXI. *Seditio Alexandriæ inter Judæos & Græcos.*

a Τὸ πλεῖον δὲ αὐτῶν] Πλείους Big.
b Ἱππηνοί—Γαδαρεῖς] Conf. infr. lib. 3. c. 3. §. 1. Ἱππηνῶν τε καὶ Γαδαρέων. & de Vita §... ἐμπιπρῶσι τάς τε Γαδαρηνῶν καὶ Ἱππηνῶν κώμας. SPANH.
c Φυλακῶν εἶχον.] Φυλακαῖς Big.
d Τινα Ἰουδαίων] Τινα τῶν Ἰουδαίων Voſſ.
e Ἐπλημμέλησαν,] Ἐμπολιτευσάντων τι πλημμελήσαντες Bod. & Roff.
f Καὶ κατὰ] Ita MSS. κατὰ a Gen. abeſt.
g Καταλελοίπει] Καταλελοίπει δὲ διοικεῖν τὰ πράγματα τούτου, τῶν ἑταίρων τις τοὔνομα Νόαρος Lipſ. qui & infra habet προσήκων. HUDS. Καταλέλοιπε MS. Lipſ. SPANH.
h Τὰ πράγματα] Τὰ πράγμ. τούτου. MS. Lipſ. SPANH.
i Τινα τῶν ἑταίρων] Lugd. Bat. Τούτου τῶν ἑταίρων τινά.
k Τοὔνομα] Τις τοὔνομ. MS. Lipſ. SPANH.
l Νόαρον,] Juxta Ruffinum legendum Οὔαρον, & mox Οὔαρος. Verum ab eo diſſentiunt Codices Græci. HUDS. Lugd. Bat. Νόαρον. Conjicit Cocceius αὐτοῦ, Varus Ruffinus. SPANH.

m Σοαίμῳ] De Sohemo mox §. 9. Tacit. Annal. XIV. c. 7. ejus Pater Ithuræorum Arabum Rex Dio lib. LIX. vid. infr. lib. 3. c. 4. §. 2.
n Προσήκοντα] Pro προσήκοντα MS. Lipſ. προσήκων. SPANH.
o Βαταναίας] Batanæa diſtincta a Gadaride, Geraſis, Hippo, Gaulanitis, &c. REL.
p Νόαρος,] Lugd. Bat. Iterum Νόαρος.
q Καταλαβόμενοι φρούριον,] Προκαταλαβόμενοί τε φρ. Big. τὸ φρ. Voſſ.
r Κύπρος,] Conf. ſupr. lib. 1. c. 21. §. 4. & Antt. lib. 16. c. 5. §. 2.
s Ἐκλείπειν τὸ χωρίον,] Ἐκλιπεῖν τὸ φρούριον Big.
t Κρατυνόμενον] Κρατυνόμενοι Voſſ.
v Ἐξ ἰσομοιρίας] Conf. Antt. lib. 14. c. 7. §. 2. SPANH.
x Πρὸς Ἕλληνας.] Πρὸς τοὺς Ἕλληνας Big.
y Ἔχοιεν τὴν δίαιταν,] Ἔχοιεν αὐτοὶ τὴν δ. Bod. & Roff.
z Ἐπεὶ δὲ] Lugd. Bat. Ἐπεί τε. Roff. Ἐπεὶ.

a Δε]

minuere ſuſtinuit. Conflictus autem eorum cum Græcis *fere* ſine intermiſſione facti erant, & præfectis in multos quotidie partis utriuſque animadvertentibus, ſeditio plus pluſque accendebatur. Tunc vero, cum apud alios res turbatæ eſſent, inter illos iræ magis exardeſcebant. Nam cum Alexandrini concionem haberent de legatione quam miſſuri erant ad Neronem, accidit ut multi quidem Judæorum permixti Græcis in amphitheatrum confluerent: cum autem eos vidiſſent * inimici, illico clamare cœperunt, hoſtes eos & exploratores vocantes, ac deinde facto inſultu manus illis inferebant. Et reliqui quidem dum fugerent perierunt; tres vero ex illis comprehenſos *per urbem* trahebant, quaſi vivos uſtulaturi. Qua re fiebat ut univerſi moverentur Judæi † ad facinus vindicandum. Et primum quidem in Græcos lapides jaciebant: poſtea vero facibus raptis in amphitheatrum properarunt, minantes ſe populum, ad unum omnes, in eo concrematuros. id quod ſane facere occupaſſent, niſi iras eorum compreſſiſſet Tiberius Alexander urbis præfectus. Non tamen ille coërcendi principium ab armis ſumpſit: ſed, miſſis ad eos certis ex optimatibus, hortabatur ut quieſcerent, neque adverſum ſe milites Romanos irritarent. Seditioſi autem, riſu excipientes hortationem, contumeliis appetebant Tiberium.

Qua de cauſa accenderetur.

Tiberius Alexander conatur eam ſedare.

Tiberius Alexander à ſeditioſis irridetur.

8. Atque ille, poſtquam vidit abſque ingenti clade tumultuoſos non poſſe compeſci, immiſit in eos duas Romanorum legiones, quæ in civitate erant, & cum his alios ad quinque millia milites, qui forte aderant ex Libya venientes ad Judæorum interitum. Permiſit autem *eis*, ut non ſolum interficerent *Judæos*, ſed ut bona etiam eorum diriperent, & domos incendio delerent. Illi vero, facta irruptione in locum qui Delta vocatur, (illic quippe frequentes habitabant Judæi) imperata faciebant, non tamen ſine ſuorum cæde. Nam Judæi, cum ſeſe conglobaſſent & armis melius inſtructos in fronte poſuiſſent, diu quidem reſiſtebant: cum vero ſemel loco cederent magno numero perempti erant; & omne genus exitio dati ſunt, aliis quidem ſub dio comprehenſis, aliis vero in ædes contruſis. Quin & iſtas ſuccenderunt Romani, quæ intus erant prius diripientes. Et neque infantum illos miſerebat, neque adverſus ſenes reverentiam adhibebant, ſed in omnes ætates pari cæde graſſabantur: adeò ut totus quidem locus iſte ſanguine inundaretur, quinquaginta vero in cumulos congeſta eſſent hominum millia. Neque autem reliquæ factæ fuiſſent reliquiæ, niſi ad preces ſe convertiſſent. Alexander autem, illorum miſertus, juſſit Romanos receptui canere. Et illi quidem, ſoliti dicto audientes eſſe, primum ad nutum cæde abſtinebant; at vulgus Alexandrinorum ex nimio *& inveterato* odio revocatu difficile erat, & vix à cadaveribus avelli poterat.

Multa Judæorum à ejus permiſſu occiſa.

XXII.

9. Hujuſmodi quidem clades apud Alexandriam contigit: Ceſtio vero jam quieſcendum eſſe non videbatur, cum *ſcilicet* Judæi ubique armis peterentur. Itaque cum aſſumpſiſſet ex Antiochia duodecimam legionem, eamque juſto numero, & ex reliquis bina millia hominum electorum, peditumque

Ceſtius cum magno exercitu contra Judæos proficiſcitur.

ἦσαν αὐτῶν ἀδιάλειπτοι πρὸς τοὺς Ἕλληνας, καὶ τῶν ἡγεμόνων πολλοὺς ὁσημέραι παρ' ἀμφοῖν κολαζόντων, ἡ στάσις μᾶλλον παρωξύνετο. τότε δὲ [a] ὡς καὶ παρὰ τοῖς ἄλλοις ἐτετάρακτο, μᾶλλον ἐξήφθη τὰ παρ' ἐκείνοις. καὶ δὴ τῶν Ἀλεξανδρέων ἐκκλησιαζόντων περὶ ἧς ἔμελλον ἐκπέμπειν πρεσβείας ἐπὶ Νέρωνα, συνερρύησαν μὲν εἰς τὸ ἀμφιθέατρον ἅμα τοῖς Ἕλλησι συχνοὶ Ἰουδαίων. κατιδόντες δὲ αὐτοὺς οἱ διάφοροι, παραχρῆμα ἀνεβόων, πολεμίους καὶ κατασκόπους λέγοντες, ἔπειτα ἀναπηδήσαντες ἐπέβαλλον τὰς χεῖρας αὐτοῖς. οἱ μὲν οὖν λοιποὶ φεύγοντες [b] διεφθάρησαν. τρεῖς δὲ ἄνδρας συλλαβόντες ἔσυρον ὡς ζῶντας καταφλέξοντες. ἤρθη δὲ πᾶν τὸ Ἰουδαϊκὸν ἐπὶ τὴν ἄμυναν. καὶ τὸ μὲν πρῶτον λίθοις τοὺς Ἕλληνας ἔβαλλον. αὖθις δὲ λαμπάδας ἁρπασάμενοι πρὸς τὸ ἀμφιθέατρον ὥρμησαν, ἀπειλοῦντες καταφλέξειν ἐν αὐτῷ τὸν δῆμον [c] αὔτανδρον. κἂν ἔφθησαν τοῦτο δράσαντες, εἰ μὴ τοὺς θυμοὺς αὐτῶν ἀνέκοψε [d] Τιβέριος Ἀλέξανδρος ὁ τῆς πόλεως ἡγεμών. οὐ μὴν οὗτός τε ἀπὸ τῶν ὅπλων ἤρξατο σωφρονίζειν, ἀλλ' ὑποπέμψας τοὺς γνωρίμους αὐτοῖς, παύσασθαι παρεκάλει, καὶ μὴ καθ' ἑαυτῶν ἐρεθίζειν [e] τὸ Ῥωμαίων στράτευμα. καταχλευάζοντες δὲ τῆς παρακλήσεως οἱ στασιώδεις, ἐβλασφήμουν τὸν Τιβέριον.

η'. Κἀκεῖνος, συνιδὼν ὡς χωρὶς μεγάλης συμφορᾶς οὐκ ἂν παύσαιντο νεωτερίζοντες, ἐπαφίησιν αὐτοῖς τὰ κατὰ τὴν πόλιν Ῥωμαίων δύο τάγματα, καὶ σὺν αὐτοῖς πεντακισχιλίους στρατιώτας, κατὰ τύχην παρόντας εἰς τὸν Ἰουδαίων ὄλεθρον ἐκ Λιβύης· ἐπέτρεψε δὲ οὐ μόνον ἀναιρεῖν, ἀλλὰ καὶ τὰς κτήσεις αὐτῶν διαρπάζειν, καὶ τὰς οἰκίας καταφλέγειν. οἱ δὲ ὁρμήσαντες εἰς τὸ καλούμενον Δέλτα, συνῴκιστο γὰρ ἐκεῖ τὸ Ἰουδαϊκὸν, ἐτέλουν τὰς ἐντολὰς, οὐ μὴν [f] ἀναιμωτί. συστραφέντες γὰρ οἱ Ἰουδαῖοι, καὶ τοὺς ἄμεινον ὡπλισμένους [g] αὐτῶν προτάξαντες, μέχρι πλείστου μὲν ἀντέσχον. ἅπαξ δὲ [h] κλίναντες ἀνέδην διεφθείροντο. καὶ παντοῖος ἦν αὐτῶν ὄλεθρος, τῶν μὲν ἐν τῷ πεδίῳ καταλαμβανομένων, τῶν δὲ εἰς τὰς οἰκίας συνωθουμένων. [i] ὑπεπίμπρασαν δὲ καὶ ταύτας οἱ Ῥωμαῖοι, προδιαρπάζοντες τὰ ἔνδον. καὶ οὔτε νηπίων ἔλεος [k] αὐτοῖς, οὔτε αἰδὼς εἰσῄει γερόντων, ἀλλὰ διὰ πάσης ἡλικίας ἐχώρουν κτείνοντες, ὡς ἐπικλυσθῆναι μὲν αἵματι πάντα τὸν χῶρον, πέντε δὲ μυριάδας σωρευθῆναι νεκρῶν. περιελείφθη δ' ἂν οὐδὲ τὸ λοιπὸν, εἰ μὴ πρὸς [l] ἱκετείας [m] ἐτράποντο. [n] κατοικτείρας δὲ αὐτοὺς [o] Ἀλέξανδρος, ἀναχωρεῖν τοὺς Ῥωμαίους ἐκέλευσεν. [p] καὶ οἱ μὲν, ἐξ ἔθους ἔχοντες τὸ [q] πειθήνιον, ἅμα νεύματι τοῦ φονεύειν ἐπαύσαντο· τὸ δημοτικὸν δὲ τῶν Ἀλεξανδρέων δι' ὑπερβολὴν μίσους δυσανάκλητον ἦν, καὶ μόλις ἀπεσπᾶτο τῶν σωμάτων.

θ'. Τοῦτο μὲν τὸ κατὰ τὴν Ἀλεξάνδρειαν πάθος [r] συνηνέχθη. Κεστίῳ δὲ οὐκ ἔτι ἠρεμεῖν ἐδόκει, πανταχῆ τῶν Ἰουδαίων ἐκπεπολεμωμένων. ἀναλαβὼν δὲ ἀπὸ τῆς Ἀντιοχείας τὸ μὲν δωδέκατον τάγμα πλῆρες, ἀπὸ δὲ τῶν λοιπῶν ἀνὰ δισχιλίους ἐπιλέκτους, πεζῶν

δὲ

a Ὡς] Abeſt a *Ruf.*

b Διεφθάρησαν.] Διεσκεδάσθησαν aut ſimile verbum in ſuo codice habuiſſe videtur *Rufinus*, qui reddit, *ut reliqui quidem fugientes diſſipati ſunt.*

c Αὔτανδρον.] Αὔτανδρος lib. 3. c. 6. §. 31. Αὔτανδρον, σὺν αὐτοῖς τοῖς ἀνδράσιν. *Heſychius.* Spanh.

d Τιβέριος—ἡγεμών.] Conf. ſupr. c. 15. §. 1. Spanh.

e Τὸ Ῥωμαίων στράτευμα.] Τὸ τῶν Ῥωμ. *Voſſ.*

f Ἀναιμωτί.] Ἀναιμωτί. Supr. *Ant.* lib. 19. cap. 1. §. 15. Spanh. *Ruf.* Ἐναιμωτί.

g Αὐτῶν προτάξαντες,] Ἑαυτῶν προταξάμενοι *Big.* & *Lugd. Bat.*

h Κλίναντες ἀνέδην διεφθείροντο.] Ἐκλίναντες *Big.*

i Ὑπεπίμπρασαν] Κατεπίμπρασαν *Gall.*

k Αὐτοῖς.] Αὐτοὺς *Big.*

l Ἱκετείας] Ἱκετηρίας *Big.* & *Bod.*

m Ἐτράποντο.] Ἐτράπεντο *Gall. Ruſ.* & *Bod.* & mox ἀπεσπάσατο cum *Big.* Huds. Ἐτρέποντο. *MS. Lipſ.* Spanh.

n Κατοικτείρας] Κατοικτειρήσας *Gall.* & *Voſſ.* Huds. Καταικτειρήσας *MS. Lipſ.* Spanh.

o Ἀλέξανδρος.] Conf. ſup. c. 15. §. 1. Spanh.

p Καὶ οἱ μὲν,] Οἱ μὲν οὖν ἐξ ἔθους τὸ πειθήνιον ἔχοντες. *Big.*

q Πειθήνιον,] Conf. ſup. lib. 1. c. 1. §. 4. Spanh.

r Συνηνέχθη.] Συνέβη *Voſſ.*

* Æmuli *Ruf.*

† Ad opem ferendam, *Ruf.*

[a] δὲ ἓξ σπείρας, καὶ τέσσαρας ἴλας ἱππέων, πρὸς αἷς τὰς παρὰ τῶν βασιλέων συμμαχίας, [β] Ἀντιόχου μὲν δισχιλίους [v] ἱππεῖς, καὶ πεζοὺς τρισχιλίους, τοξότας πάντας, Ἀγρίππα δὲ πεζοὺς μὲν τοὺς ἴσους, ἱππεῖς δὲ [x] δισχιλίων ἐλάττους· εἵπετο δὲ καὶ ὁ [y] Σόαιμος μετὰ [z] τετρακισχιλίων, ὧν ἦσαν ἱππεῖς ἡ τρίτη μοῖρα, καὶ τὸ πλέον τοξόται. προῆλθεν εἰς Πτολεμαΐδα. πλεῖστοι δὲ καὶ ἐκ τῶν πόλεων ἐπίκουροι συνελέγησαν, ἐμπειρίᾳ μὲν ἡττώμενοι τῶν στρατιωτῶν, ταῖς δὲ προθυμίαις καὶ τῷ κατὰ Ἰουδαίων μίσει τὸ λεῖπον ἐν ταῖς ἐπιστήμαις [a] ἀντιπληροῦντες. συμπαρῆν δὲ καὶ αὐτὸς Ἀγρίππας Κεστίῳ, τῆς τε ὁδοῦ καὶ τῶν συμφερόντων ἐξηγούμενος. ἀναλαβὼν δὲ μέρος τῆς δυνάμεως Κέστιος, ὥρμησεν ἐπὶ πόλιν καρτερὰν τῆς [b] Γαλιλαίας [c] Ζαβουλὼν, ἣ καλεῖται [d] ἀνδρῶν, διορίζει δὲ ἀπὸ τοῦ ἔθνους τὴν Πτολεμαΐδα. [e] καταλαβὼν δὲ αὐτὴν ἔρημον μὲν ἀνδρῶν, [f] καταπεφεύγει γὰρ τὸ πλῆθος εἰς τὰ ὄρη, πλήρη δὲ παντοίων χρημάτων, τὰ μὲν [g] ἐφῆκε τοῖς στρατιώταις διαρπάζειν, τὸ δὲ ἄστυ, καίτοι [h] θαυμαστοῦ κάλλους ἔχον τὰς οἰκίας, ὁμοίως ταῖς ἐν Τύρῳ καὶ Σιδῶνι καὶ Βηρυτῷ δεδομημένας, ἐνέπρησεν. ἔπειτα τὴν χώραν καταδραμὼν, καὶ διαρπάσας μὲν πᾶν τὸ προσπίπτον, καταφλέξας δὲ τὰς πέριξ κώμας, ὑπέστρεφεν εἰς τὴν Πτολεμαΐδα. πρὸς δὲ ταῖς ἁρπαγαῖς ἔτι τῶν Σύρων ὄντων, καὶ τὸ πλεῖον Βηρυτίων, ἀναθαρσήσαντες οἱ Ἰουδαῖοι, καὶ γὰρ ἀποκεχωρηκότα συνίεσαν Κέστιον, τοῖς ἀπολειφθεῖσιν ἀδοκήτως ἐπέπεσον, καὶ περὶ δισχιλίους αὐτῶν διέφθειραν.

ι. Ὁ δὲ Κέστιος, ἀναζεύξας ἀπὸ τῆς Πτολεμαΐδος, αὐτὸς μὲν εἰς Καισάρειαν ἀφικνεῖται, μοῖραν δὲ τῆς στρατιᾶς [i] προέπεμψεν εἰς Ἰόππην, προστάξας, εἰ μὲν [k] ἐγκαταλαβέσθαι δυνηθεῖεν τὴν πόλιν, φρουρεῖν· εἰ δὲ προαίσθοιντο τὴν ἔφοδον, περιμένειν αὐτόν τε καὶ τὴν ἄλλην δύναμιν. τῶν δὲ οἱ μὲν κατὰ θάλασσαν, οἱ δὲ κατὰ γῆν ἐπειχθέντες, ἀμφοτέρωθεν [l] αἱροῦσι [m] τὴν πόλιν ῥᾳδίως. καὶ μηδὲ φυγεῖν φθασάντων τῶν οἰκητόρων, [n] οὐχ ὅπως παρασκευάσασθαι πρὸς μάχην, ἐμπεσόντες ἅπαντας ἀνεῖλον σὺν ταῖς γενεαῖς, καὶ [o] τὴν πόλιν διαρπάσαντες ἐνέπρησαν. ὁ δὲ ἀριθμὸς τῶν [p] φονευθέντων τετρακόσιοι πρὸς [q] ὀκτακισχιλίοις. ὁμοίως δὲ καὶ εἰς τὴν ὅμορον τῆς [r] Καισαρείας [s] Ναρβατηνὴν τοπαρχίαν ἔπεμψε συχνοὺς τῶν ἱππέων, οἳ τήν τε γῆν ἔτεμον, καὶ πολὺ πλῆθος διέφθειραν τῶν ἐπιχωρίων, τάς τε κτήσεις διήρπασαν, καὶ τὰς κώμας κατέφλεξαν.

ια. Εἰς δὲ τὴν Γαλιλαίαν [t] ἔστειλε Κέστιος Γάλλον ἡγεμόνα τοῦ δωδεκάτου τάγματος, παραδοὺς δύναμιν ὅσην ἀρκέσειν πρὸς τὸ ἔθνος ὑπελάμβανε. τοῦτον ἡ καρτερωτάτη τῆς Γαλιλαίας πόλις

ſex cohortes & quatuor equitum alas, ac præterea regum auxilia, ab Antiocho quidem duo equitum millia, peditumque tria millia, ſagittarios omnes, ab Agrippa vero totidem equites & * pedites duobus millibus pauciores, (nam & Sohemus ſequebatur cum quatuor millibus, quorum tertia pars equites, & reliqui ſagittarii) Ptolemaïdem progreſſus eſt. Plurimi autem etiam ex civitatibus auxiliarii collecti erant, peritia quidem militibus *veteranis* inferiores, alacritate vero & ſuo in Judæos odio ſupplentes quod deerat ſcientiæ. Quinetiam ipſe Agrippa præſens aderat Ceſtio, itineris dux & qui commeatum adminiſtraret. Cum autem Ceſtius partem de exercitu aſſumpſiſſet, contendit ad validam Galilææ civitatem Zabulonem, quæ Virorum cognomen habet, & à *noſtræ* gentis finibus Ptolemaïdem diſcernit. Cumque offendiſſet eam à viris quidem deſertam (nam in montes multitudo ſe receperat) omnigentûm autem rerum plenam, illas quidem militibus diripiendas conceſſit, urbem vero ipſam, quamvis admirandæ pulchritudinis domos haberet, ſimiliter ac apud Tyrum & Sidona & Berytum ædificatas, igne vaſtavit: ac deinde factis in regionem excurſionibus, cum omnia in quæ inciderit depopulatus eſſet, vicoſque circumjectos incendiſſet, reverſus eſt Ptolemaïdem. Cum autem Syri diutius prædæ inhærerent, magiſque Berytii, Judæi recepta fiducia (nam & Ceſtium receſſiſſe cognoverant) in relictos, cum nihil tale exſpectarent, irruebant, & circiter duo ipſorum millia occiderunt.

Zabulon direpta & incenſa.

Judæi Syrorum ad duo millia cædunt.

10. Ceſtius autem, facto à Ptolemaïde diſceſſu, ipſe quidem Cæſaream pervenit; in Joppen vero partem præmiſit exercitus, cum mandatis, ut urbem, ſi eam occupare potuiſſent, cuſtodirent: ſin vero *cives* incurſum illorum præſentirent, tam ſuum quam cæterorum militum præſtolarentur adventum. Cæterum illi, alii quidem mari, alii vero terra celeriter profecti, utrinque urbem facillime capiunt. Et, cum habitatores nec fugam maturare potuerint, nec ad pugnam ſeſe parare, illos adorti omnes interfecerunt ſuis cum familiis, direptamque civitatem incenderunt. Cæſorum autem numerus erat ad octo millia & quadringentos. Similiter & in Narbatenem toparchiam Cæſareæ finitimam non paucos miſit equites, qui & terram vaſtarunt, & magnam indigenarum multitudinem peremerunt, & facultates *eorum* diripuerunt, vicoſque incendio conſumpſerunt.

Romani capiunt Joppen, eamque cum aliis locis incendunt.

11. In Galilæam autem miſit Ceſtius Gallum, legionis duodecimæ ductorem: eique tantam militum manum attribuit, quantam † genti *coercendæ* ſatis fore exiſtimabat. Hunc validiſſima Galilææ civitas

XXIII. *Quænam Gallus, à Ceſtio miſſus in Galilæam, patrarit.*

a Δὲ ἓξ σπείρας,] *Roſſ.* Τε ἓξ ἴλας & ſic utrobique.
β Ἀντιόχου μὲν δισχιλίους] De quo Antiocho Epiphane ſupr. *Ant.* lib. 19. c. 8. §. 1. & infr. lib. 5. c. 11. §. 3. ut & *Dio Caſſ.* lib. LIX. p. 645. C. SPANH.
v Ἱππεῖς,] Addit *Lugd. Bat.* ἑκατέρων. Sed quoniam neque *Epiphan.* nec *Alii* agnoſcunt, influxiſſe exiſtimo ex verſu ſecundo ſuperiore, ubi quoque invenitur. HAV.
x Δισχιλίων] Sic *Big.* χιλίων *Aliis.*
y Σόαιμος] Conf. ſupr. §. 6. SPANH.
z Τετρακισχιλίων,] Ita in *MSS.* (ut & *Lugd. Bat.*) nec aliter legebat *Ruf.* τρισχιλίων in *Editis.* HUDS. *Μετὰ τετρακισχιλίων. MS. Lipſ. & Rufin.* SPANH.
a Ἀντιπληροῦντες.] Ἀναπληροῦντες *Bod.* & *Roſſ.*
b Γαλιλαίας] Ἰουδαίας *Bod.* & *Roſſ.*
c Ζαβουλὼν,] Ζαβουλῶνα *Big.* HUDS. Ζαβουλὼν Hiramo Tyriorum Regi à Salomone data. *Adverſ. Apion.* lib. 1. §. 17. SPANH.
d Ἀνδρῶν] Ἀνδρῶν *Vaſſ.* ἀνδρείων *Bod.* Ἀνδρῶν *Roſſ.*
e Καταλαβὼν δὲ αὐτὴν] Καὶ καταλαβὼν αὐτὴν. *Big.*
f Καταπεφεύγει] *Lugd. Bat.* Ἀναπεφεύγει.
g Ἐφῆκε] *Roſſ.* Ἀφῆκε.
h Θαυμαστοῦ κάλλους] Θαυμάσιος τοῦ κάλλους *Bod.* & *Goll.* atque ita *Ruf.* qui vertit, *quamvis admiratus eſſet ejus pulchritudinem.* quippe *domus habebat ſimiliter*, &c.
i Προέπεμψεν εἰς Ἰόππην,] Ita in *MSS.* προέπεμψεν in *Editis.*
k Ἐγκαταλαβέσθαι δυνηθεῖεν] Καταλαβέσθαι *Bod.*
l Αἱροῦσι] *Gen.* Αἱροῦσι τὴν Ἰόππην ταχέως. *MS. Lipſ.* & *Rufin.* αἱροῦσι τ. Ἰοπ. ῥᾳδίως. SPANH.
m Τὴν πόλιν ῥᾳδίως.] Ita cum *Cod. Big.* τὴν Ἰόππην ταχέως (ῥᾳδίως *Roſſ.* & *Lugd. Bat.*) in *Editis Aliiſque.* niſi quod *duo codices* ῥᾳδίως habeant pro ταχέως.
n Οὐχ ὅπως] Οὐχ ὅτι *Bod.* & *Roſſ.*
o Τὴν—ἐνέπρησαν.] Joppe reſtaurata à Judæis vid. infr. lib. 3. c. 8. §. 2. SPANH.
p Φονευθέντων] Ἀναιρεθέντων *Bod.* & *Roſſ.*
q Ὀκτακισχιλίοις.] Ὀκτακισχιλίους *Big.* & *Bod.*
r Καισαρείας] *Rufinus*, alus forſan *codicibus* uſus, reddit *finitimam Caſareæ Nabatenam toparchiam.*
s Ναρβατηνὴν τοπαρχίαν] Ita cum *Cod. Big.* Ναρβατηνὴν ἐπαρχίαν in *Editis Aliiſque.* Ναβατηνὴν ἐπαρχίαν *Bod.* Ἀκραβατηνὴν in. *Voſſ.* HUDS. *Gen.* Ναρβ. ἐπαρχίαν Conf. Ναρβάθα ſupr. l. 2. c. 14. §. 5. SPANH.
t Ἔστειλε Κέστιος Γάλλον] *Ceſtius* eſt in Græco, is miſit Gallum & poſtea quoque Γάλλος nuncupatur nullo adjecto nomine. RAL.

* Peditum mille, & cum Sohemus, *Ruf.*

† Genti expugnandæ, *Ruf.*

civitas Sepphoris cum lætis acclamationibus excipit; aliæque civitates, hujus prudens conſilium ſequutæ, quieſcebant. Qui vero ſeditionibus & latrociniis operam dabant, omnes ſe receperunt in montem ipſiſſimo in Galilææ meditullio *ſitum*, qui eſt contra Sepphorin & vocatur Aſamon. Adverſus eos Gallus ductabat exercitum. Illi autem, quamdiu erant in locis ſuperioribus, facile Romanos ad ſe accedentes feriebant, & illorum fere ducentos occiderunt. Verum cum Romani facto circuitu ad celſiora perveniſſent, illi protinus victi ceſſerunt; & neque velites gravioris armaturæ militum congreſſum ſuſtinebant, neque cum equites terga verterent effugiebant: adeo ut pauci quidem inter locorum aſperitates deliteſcerent; duo vero millia & amplius occiderentur.

[w] Σεπφώρις μετ' εὐφημίας δέχεται, καὶ πρὸς τὴν ταύτης εὐβουλίαν αἱ λοιπαὶ πόλεις ἠρέμουν. τὸ δὲ στασιῶδες καὶ λῃστρικὸν πᾶν ἔφυγεν εἰς τὸ μεσαίτατον τῆς Γαλιλαίας ὄρος, ὃ κεῖται μὲν ἄντικρυς τῆς [x] Σεπφώρεως, καλεῖται δὲ [y] Ασαμών. τούτοις ὁ Γάλλος ἐπῆγε τὴν δύναμιν. οἱ δὲ, ἕως μὲν ἦσαν [z] ὑπερδέξιοι, ῥᾳδίως τοὺς Ρωμαίους [a] ἔβαλλον προσιόντας, καὶ πρὸς διακοσίους αὐτῶν ἀνεῖλον. περιελθόντων δὲ καὶ γενομένων [b] ἐν τοῖς ὑψηλοτέροις [c] ἡττῶντο ταχέως, καὶ οὔτε [d] γυμνῆται τοὺς ὁπλίτας συστάδην ἔφερον, οὔτε ἐν τῇ τροπῇ τοὺς ἱππεῖς ἐξέφυγον· ὥστε ὀλίγους μὲν ἐν ταῖς δυσχωρίαις διαλαθεῖν, ἀναιρεθῆναι δὲ [e] ὑπὲρ δισχιλίους.

CAP. XIX.

Quas res Ceſtius adverſus Judæos geſſit. utque, cum Hieroſolyma obſediſſet, præter omnium exſpectationem ab urbe diſceſſit: & quænam dum revertitur à Judæis paſſus eſt.

ΚΕΦ. ιθ'.

Ὅσα Κέστιος κατὰ τῶν Ἰουδαίων ἔπραξε. καὶ ὡς Ἱεροσόλυμα πολιορκήσας παραλογώτατα ἀπὸ τῆς πόλεως ἀνεχώρησεν· οἷά τε κατὰ τὴν ὑποστροφὴν παρὰ τῶν Ἰουδαίων ἔπαθεν.

Quænam geſſerit Ceſtius Hieroſolyma aſcendens.

ET quidem Gallus, cum neminem quidquam novi apud Galilæam jam moliri videret, Cæſaream cum exercitu regreſſus eſt. Ceſtius vero, cum copias omnes inde moviſſet, Antipatridem perrexit: auditoque Judæorum manum non exiguam in turrim quæ Apheci vocabatur confluxiſſe, *de ſuis* præmiſit qui cum eis congrederentur. Sed priuſquam ad manus ventum eſſet, *ſui* terrore Judæos diſſiparunt: cumque eò veniſſent, caſtra deſerta cum vicis finitimis incenderunt. Ex Antipatride autem Ceſtius in Lyddam progreſſus, vacuam viris civitatem offendit: nam propter feſtum tabernaculorum omnis fere multitudo Hieroſolyma aſcenderat. quinquaginta vero, qui in *ejus* conſpectum venerunt, occiſis, exuſtaque urbe, ulterius pergebat; &, facto per Bethoron aſcenſu ad locum quendam, cui nomen eſt Gabao, caſtra metatur, ſtadiis quinquaginta ab Hieroſolymis diſtantem.

Ceſtius ſtadiis L. ab Hieroſolymis caſtra metatur.

2. At Judæi, cum jam ad metropolin appropinquare viderent bellum, feſto relicto ad arma properabant; numeroque valde fidentes, incompoliti ad pugnam & cum clamore proſiliebant, ne * ſeptimæ quidem diei, qua feriari ſolebant, ratione habita. erat quippe ſabbatum apud eos maxime honoratum. Furor autem, qui animis illorum religionem excuſſit, fecit ut in prælio etiam ſuperiores eſſent. Tanto namque impetu Romanos adorti ſunt, ut eorum & aciem perrumperent, & per media agmina incederent, magnam

Judæorum in Romanos impetus, magna cum victoria.

ΓΑλλος μὲν οὖν, ὡς οὐδὲν [f] ἔτι ἑώρα κατὰ τὴν Γαλιλαίαν νεωτεριζόμενον, ὑπέστρεψε μετὰ τῆς στρατιᾶς εἰς Καισάρειαν. Κέστιος δὲ, μετὰ πάσης τῆς δυνάμεως ἀναζεύξας, ἐνέβαλεν εἰς Ἀντιπατρίδα· καὶ πυθόμενος [g] ἔν τινι πύργῳ [h] Ἀφεκοῦ καλουμένῳ συνηθροῖσθαι Ἰουδαίων δύναμιν οὐκ ὀλίγην, προέπεμψε τοὺς συμβαλοῦντας. οἱ δὲ, πρὶν εἰς χεῖρας ἐλθεῖν, δέει τοὺς Ἰουδαίους διεσκέδασαν· ἐπελθόντες δὲ ἔρημον τὸ στρατόπεδον καὶ τὰς πέριξ κώμας ἐνέπρησαν. ἀπὸ δὲ τῆς Ἀντιπατρίδος Κέστιος [i] εἰς Λύδδα προελθὼν, κενὴν ἀνδρῶν τὴν πόλιν καταλαμβάνει. διὰ γὰρ τὴν τῆς σκηνοπηγίας ἑορτὴν, ἀναβεβήκει πᾶν τὸ πλῆθος εἰς Ἱεροσόλυμα. πεντήκοντα δὲ τῶν [k] προφανέντων διαφθείρας, καὶ τὸ ἄστυ κατακαύσας, ἐχώρει [l] πρόσω, καὶ [m] διὰ [n] Βαιθωρῶν ἀναβὰς στρατοπεδεύεται κατά τινα χῶρον [o] Γαβαὼ καλούμενον, ἀπέχοντα τῶν Ἱεροσολύμων πεντήκοντα σταδίους.

β'. Οἱ δὲ Ἰουδαῖοι, κατιδόντες ἤδη πλησιάζοντα τῇ μητροπόλει τὸν πόλεμον, ἀφέμενοι [p] τῆς ἑορτῆς ἐχώρουν ἐπὶ τὰ ὅπλα, καὶ μέγα τῷ πλήθει θαῤῥοῦντες, ἄτακτοι καὶ μετὰ κραυγῆς ἐξεπήδων ἐπὶ τὴν μάχην, [q] μηδὲ τῆς ἀργῆς ἑβδομάδος ἔννοιαν λαβόντες. ἦν γὰρ δὴ τὸ μάλιστα παρ' αὐτοῖς [r] θρησκευόμενον σάββατον. ὁ δὲ ἐκσείσας αὐτοὺς τῆς εὐσεβείας θυμὸς, ἐποίησε πλεονεκτῆσαι καὶ κατὰ τὴν μάχην. μετὰ τοσαύτης γοῦν ὁρμῆς τοῖς Ῥωμαίοις προσέπεσον, ὡς διαῤῥῆξαι τὰς τάξεις αὐτῶν, καὶ [s] διὰ μέσων χωρεῖν ἀναιροῦντας. εἰ δὲ [t] δὴ τῷ μὴ

w Σεπφώρις] *Al.* Σίπφωρις & Σίπφωρις.
x Σεπφώρεως] *Ruf.* Σιπφώρεως. & ſic ubique.
y Ασαμών.] Inde manaſſe nomen *Aſamonæorum*, qui vulgo *Maccabæi* audiunt, opinatur *Noldius* in *Hiſt. Idumæa*. Malim tamen (inquit Cl. *Reland.* in P. S. p. 343.) id nomen à חשמנים ducere, crediderimque nomen Hebræum montis Ασαμων fuiſſe חשמון *Chaſmon*.
z Ὑπερδέξιοι,] In margine quorundam *Codd.* ἐξηγήσεως ἕνεκα habemus ἐφ' ὕψους, ὑψηλότεροι.
a Ἔβαλλον προσιόντας,] Ημύνοντο *Big.*
b Ἐν τοῖς ὑψηλοτέροις] Ita *Big.* & *Ruf.* ἐν τοῖς ὑψηλοῖς in *Editis Aliiſque*.
c Ἡττῶντο ταχέως,] Ἡττῶνται *Voſſ.*
d Γυμνῆται τοὺς ὁπλίτας] *Al.* γυμνῆτες. in *Editis* γυμνῆται. Huds. Emendatio illa *Hudſoni* eſt, ex ingenio; atque ita in codice meo quoque *Cocceius* emendaverat. Hav.
e Δισχιλίους] Ita in *MSS.* (*Coiſliniano* quoque, teſte Montefalconio, & *Lipſ.* teſte *Spanhemio*; imo & *Lugd. Bat.* atque *Ruf.*) quibus aſſentitur verſio *Rufini*. χιλίους perperam in *Editis*.
f Ἔτι ἑώρα] Illud ἔτι è *Cod. Big.* quod & legiſſe videtur, *Ruf.*
g Ἐν τινι πύργῳ] Ἐν πύργῳ *Big.*
h Ἀφεκοῦ] Ita cum *Cod. Big.* & melioribus *Rufini* exemplaribus. Αφακοῦ in *Editis Aliiſque*. Huds. Conf. *Ant.* lib. 8. c. 14. §. 4. Spanh.
i Εἰς Λύδδα προελθὼν,] *Al.* Λύδδα.
k Προφανέντων διαφθείρας,] Προφανέντων *Bod.* & *Ruf.*
l Πρόσω,] *Ruf.* Πρόσω.
m Διὰ] Conf. ſupr. c. 12. §. 2. Spanh.
n Βαιθωρῶν] Βαιθωρὼν *Big.*
o Γαβαὼ] Confer locum in *Antiqq.* lib. 6. c. 14. §. 6. & *Cellarium* in *Geogr. Ant.* lib. 3. c. 13. p. 339. & *Relandum* in *Palæſtina* S. p. 446. Huds. Conf. infr. §. 7. Spanh.
p Τῆς ἑορτῆς ἐχώρουν] Τὴν ἑορτὴν *Big.* & *Voſſ.*
q Μηδὲ—αὐτοῖς] Conf. ſupr. lib. 1. c. 7. §. 3. Spanh.
r Θρησκευόμενον σάββατον.] Vide *Grotium* ad *Lucam*, c. 6. v. 1.
s Διὰ μέσων χωρεῖν ἀναιροῦντας.] Διὰ μέσων *Big.* διὰ μέσου *Bod.*
t Δὴ τῷ μὴ χαλασθέντι] Illud δὴ (pro quo etiam μὴ mavult *Cocceius*) abeſt à quibuſdam.
* Ita vox ἑβδομὰς ſupr. (ſc. lib. 2. c. 8. §. 9.) & alibi etiam accipitur, ut & in *Maccab.* lib. 2. c. 15. v. 4. & hunc ſenſum confirmat vox [illegible], v. 24. Vide *Grotium* in *Maccab.* lib. 2. c. 12. v. 38.

υ Εἰς.

μὴ χαλασθέντι τῆς φάλαγγος εἴτε ἱππεῖς ἐκπεριελθόντες [v] ἐπήμυναν, καὶ [x] τῶν πεζῶν τὸ μὴ σφόδρα [y] καμὸν, κἂν ἐκινδύνευσεν ὅλῃ τῇ δυνάμει Κέστιος. ἀπέθανον δὲ [z] Ῥωμαίων [a] πεντακόσιοι δεκαπέντε, τούτων ἦσαν οἱ [b] τετρακόσιοι πεζοὶ, τὸ δὲ λοιπὸν ἱππεῖς· τῶν δὲ Ἰουδαίων, δύο πρὸς τοῖς εἴκοσι. γενναιότατοι δὲ αὐτῶν ἔδοξαν οἱ Μονοβάζου τοῦ τῆς [c] Ἀδιαβηνῆς βασιλέως [d] συγγενεῖς, Μονόβαζός τε καὶ [e] Κενεδαῖος, μεθ' οὓς ὁ Περαΐτης Νίγερ, καὶ Σίλας ὁ Βαβυλώνιος, αὐτομολήσας εἰς τοὺς Ἰουδαίους [f] ἀπὸ Ἀγρίππα τοῦ βασιλέως. ἐστρατεύετο γὰρ παρ' αὐτῷ. [g] κατὰ πρόσωπον μὲν οὖν ἀνακοπέντες οἱ Ἰουδαῖοι πρὸς τὴν πόλιν ὑπέστρεφον· κατόπιν δὲ τοῖς Ῥωμαίοις, ἐπὶ τὴν [h] Βαιθωρῶν ἀνιοῦσι, προσπεσὼν ὁ τοῦ [i] Γιώρα Σίμων, πολὺ τῆς [k] οὐραγίας ἐσπάραξε, καὶ συχνὰ τῶν σκευοφόρων [l] ἐξαρπάσας, ἤγαγεν εἰς τὴν πόλιν. μένοντος δὲ τοῦ Κεστίου κατὰ χώραν τρισὶν ἡμέραις, οἱ Ἰουδαῖοι, τὰ μετέωρα κατειληφότες, ἐπετήρουν τὰς παρόδους· δῆλοί τε ἦσαν οὐκ ἠρεμήσοντες, ἀρξαμένων τῶν Ῥωμαίων ὁδεύειν.

γʹ. Ἔνθα δὴ κατιδὼν Ἀγρίππας οὐδὲ τὰ Ῥωμαίων ἀκίνδυνα, [m] πλῆθος ἀπείρου πολεμίων τὰ ὄρη [n] περιεχόμενον, ἔκρινεν ἀποπειραθῆναι τῶν Ἰουδαίων λόγοις. ἢ γὰρ πάντας [o] πείσειν καταθέσθαι τὸν πόλεμον, ἢ τῶν [p] ἐναντίων ἀποστήσαι τὸ μὴ συμφρονοῦν. ἔπεμψεν οὖν τῶν [q] παρ' ἑαυτοῦ τοὺς μάλιστα γνωρίμους [r] ἐκείνοις, Βορκαῖόν τε καὶ Φοῖβον, δεξιάς τε παρὰ Κεστίου καὶ συγγνώμην παρὰ Ῥωμαίων ἀσφαλῆ περὶ τῶν ἡμαρτημένων ὑπισχνούμενος, εἰ τὰ ὅπλα ῥίψαντες πρὸς αὐτοὺς μεταβάλοιντο. δείσαντες δὲ οἱ στασιασταὶ, [s] μὴ πᾶν τὸ πλῆθος ἀδείας ἐλπίδι πρὸς τὸν Ἀγρίππαν μεταβάληται, τοὺς ἀπ' αὐτοῦ πρεσβεύοντας ὥρμησαν ἀνελεῖν. καὶ πρὶν ἢ φθέγξασθαι, τὸν μὲν Φοῖβον διέφθειραν· ὁ δὲ Βορκαῖος τρωθεὶς ἔφθη διαφυγεῖν· τοῦ δήμου δὲ τοὺς [t] ἐπαγανακτήσαντας λίθοις καὶ ξύλοις παίοντες, εἰς τὸ ἄστυ συνήλασαν.

δʹ. Κέστιος δὲ, τὴν πρὸς ἀλλήλους αὐτῶν ταραχὴν εὔκαιρον ἰδὼν εἰς ἐπίθεσιν, ἅπασαν ἐπῆγε τὴν δύναμιν, καὶ τραπέντας μέχρι Ἱεροσολύμων κατεδίωξεν. στρατοπεδευσάμενος δὲ ἐπὶ τοῦ καλουμένου [v] Σκοποῦ, διεῖχε δὲ οὗτος ἑπτὰ τῆς πόλεως σταδίους, τρισὶ μὲν ἡμέραις οὐκ ἐπεχείρει τῇ πόλει, τάχα τι παρὰ τῶν ἔνδον ἐνδοθήσεσθαι προσδοκῶν, εἰς δὲ τὰς πέριξ κώμας ἐφ' ἁρπαγὴν σίτου πολλοὺς διαφῆκε τῶν στρατιωτῶν. τῇ τετάρτῃ δὲ, ἥτις ἦν τριακὰς Ὑπερβερεταίου μηνὸς, διατάξας τὴν στρατιὰν, εἰσήγαγεν εἰς τὴν πόλιν. ὁ μὲν οὖν δῆμος ὑπὸ τοῖς στασιασταῖς ἐφρουρεῖτο ἦν· οἱ δὲ στασιασταὶ, τὴν εὐταξίαν τῶν Ῥωμαίων καταπλαγέντες, τῶν μὲν ἔξω τῆς πόλεως μερῶν εἶκον, εἰς δὲ τὴν [x] ἐνδοτέραν καὶ τὸ ἱερὸν ἀνεχώρουν. Κέστιος δὲ παρελθὼν [y] ὑπερπίμπρησι τήν τε [z] Βεζεθὰν προσαγορευομένην,

edentes ſtragem. adeo ut, niſi ei militum parti, quæ necdum locum amiſerat, equites facto circuitu ſubveniſſent, quique non admodum defatigati erant pedites, Ceſtius cum toto exercitu diſcrimen adiiſſet. Interfecti ſunt autem quingenti & quindecim Romani milites; ex quibus quadringenti pedites, reliqui equites erat: ex Judæis vero duo & viginti. Illorum autem fortiſſimi viſi ſunt Monobazi regis Adiabenes propinqui, Monobazus & Cenedæus, & poſt hos Niger Peraïta, & Silas Babylonius, qui ad Judæos ab Agrippa rege transfugerat. nam *antea* ſub eo militabat. Et Judæi quidem, cum fronte cladem accepiſſent, in urbem ſe recipiebant: Romanos autem, cum Bethoron aſcenderent, à tergo adortus Simon Gioræ filius, plurimos extremi agminis coactores vellicavit; multiſque jumentis quæ ſarcinas ferebant ereptis, *ea* in urbem ducebat. Ceſtio vero in regione per triduum morante, Judæi, locis editioribus occupatis, vias quibus iretur obſervabant; certumque erat fore ut non quieſcerent, ſi Romani iter facere cœpiſſent. *Romanos fugientes lacessunt.*

3. Itaque ubi Agrippa Romanos à periculo haud tutos eſſe animadverteret, cum tanta hoſtium multitudo montibus paſſim inſideret, verbis Judæos experiri decrevit. aut enim omnibus ſe perſuaſurum eſſe *credebat* ut à bello deſiſterent; vel ab adverſariis eos abducturum eſſe qui eadem cum illis non ſentirent. Miſit igitur è ſuis Borcæum & Phœbum, illis notiſſimos, qui & à Ceſtio fœdus amicitiæ, certamque pro delictis veniam à Romanis datum iri pollicerentur, ſi projectis armis ad eos tranſire vellent. Verum ſeditioſi, metu ne cuncta multitudo ſpe ſecuritatis ad Agrippam ſeſe conferret, legatos ab ipſo *miſſos* interficiendi impetum ceperunt. Et, priuſquam verbum facerent, Phœbum quidem peremerunt, (Borcæus autem *licet* vulneratus fuga dilapſus eſt) quotquot vero è plebe de ea re indignati ſunt, fuſtibus atque lapidibus eos feriendo, in urbem compulerunt.

XXIV. Agrippa legatos ad Judæos de pace cum Romanis mittit.

Male mulctantur legati.

4. Jam Ceſtius, animadverſo hanc inter ipſos diſcordiam opportune cecidiſſe ut eos adoriretur, totum exercitum ſecum adducebat, inque fugam verſos uſque ad Hieroſolyma perſequutus eſt. Caſtra autem metatus in loco qui Scopus dicebatur, iſte autem ſeptem ſtadiis ab urbe diſtat, per triduum nihil quidem adverſus urbem tentabat, forſan ſperans fore ut qui in ea erant certis conditionibus ſeſe dederent; in vicos vero finitimos non parvam militum manum ad rapienda frumenta dimiſit. Quarto autem die, qui triceſimus erat menſis Hyperberetæi, cum exercitum ordinaſſet, in urbem *eum* introduxit. Et populus quidem à ſeditioſis cuſtodiebatur: ſeditioſi vero, Romanorum * acie inſtructa perterriti, exterioribus quidem cedebant civitatis partibus, in interiorem vero & templum ſe recipiebant. At Ceſtius ingreſſus, & Bezetham ut appel-

Ceſtius totum exercitum adverſus Judæos ducit, ut urbem capiat.

---

[v] Ἐπήμυναν,] Lugd. Bat. Ἐπήμυνον.
[x] Τῶν πεζῶν] Lugd. Bat. Τὸ πεζὸν.
[y] Καμὸν,] Lugd. Bat. Κάμνον.
[z] Ῥωμαίων] Ῥωμαίοι Voſſ. & Bod.
[a] Πεντακόσιοι δεκαπέντε,] Ita Ruf. Pſeudo-Hegeſipp. & aliquot MSS. (πεντακόσιοι πέντε Raf.) πεντακόσιοι Rhod. Voſſ. & Bod.
[b] Τετρακόσιοι] Gen. Πεντακόσιοι.
[c] Ἀδιαβηνῆς βασιλέως] Γράφε συγγενεῖς leiure Regis Adiabenorum. infr. lib. 4. c. 9. §. 11. ubi Gen. & Edit. Baſil. ἰσᾶ. Vid. infr. lib. 6. c. 6. §. 4. αὐτοῦ βασιλέως υἱοὶ ἐξ ἀδελφοί. Spanh.
[d] Συγγενεῖς,] Lugd. Bat. Υἱοί.
[e] Κενεδαῖος,] Κενδαῖος Big. Κενδαῖος Rhod.
[f] Ἀπὸ Ἀγρίππα] Illud ἀπὸ additum è Cod. Bod. & Raf.
[g] Κατὰ πρόσωπον] Κατὰ πρόσω Lipſ. & Rhod. Huds.
[h] Βαιθωρῶν ἀνιοῦσι,] Al. Βαιθωρῶ. hic loci Βαιθωρὰν Bod. Βαιθωρῶν Big. Βαιθωρῶν Rhod. Videtis Relandum in Palæſtina 8. p. 633.
[i] Γιώρα Σίμων,] Γιώρου Big.
[k] Οὐραγίας] Οὐραγοὶ infr. lib. 5. c. 2. §. 1. Spanh.
[l] Ἐξαρπάσας,] Ἀποσπάσας Big.

[m] Πλῆθος —— περιεχόμενον] Ita Big. Bod. & Voſſ. πλῆθος τε ὄν. in Editis Aliiſque.
[n] Περιεχόμενος,] Περιεχόμενον Bod. & Raf.
[o] Πείσειν] Lugd. Bat. Πεῖθειν.
[p] Ἐναντίων ἀποστῆσαι] Ἐναντιωθέντων ἀποστῆσαι Big.
[q] Παρ' ἑαυτοῦ] Ita Big. Voſſ. & Bod. παρ' αὐτοῦ in Editis Aliiſque.
[r] Ἐκείνοις,] Lugd. Bat. Ἐκείνων.
[s] Μὴ πᾶν τὸ πλῆθος] Sic Big. & Voſſ. μὴ τι ἂν in ceteris.
[t] Ἐπαγανακτήσαντας] Ἀγανακτήσαντας Bod.
[v] Σκοποῦ, —σταδίους,] Conf. infr. lib. 5. c. 2. §. 3. Spanh.
[x] Ἐνδοτέραν] Ἐνδοτέρω Big. Voſſ. & Rhod. Huds. Τὴν ἐνδοτέραν MS. Lipſ. Spanh.
[y] Ὑπερπίμπρησι] Ὑποπίμπρησι Big. & Raf.
[z] Βεζεθὰν] Conf. ſupr. lib. 2. c. 15. §. 5. Spanh. Alibi dicit Βεζεθὰν eſſe καινόπολιν. Rel.

* Diſciplina, Ruf.

appellabatur, & Cænopolin, & quod dicebatur Materiæ forum incendit: deinde cum ad urbem ſuperiorem veniſſet ex adverſo aulæ regiæ caſtra ponebat. Et ſi eadem illa hora voluiſſet vi muros perrumpere è veſtigio urbem cepiſſet, bellumque ab ipſo confectum fuiſſe contigiſſet. Verum & * exercitûs præfectus Tyrannius Priſcus, & plurimi equitum magiſtri, pecunia à Floro ineſcati ipſum ab incœpto averterunt: atque propter hanc cauſam & bellum adeo in longum productum eſt, acciditque Judæis ut graviſſimis redundarint calamitatibus.

Civium nonnulli portas Ceſtio patefacturi erant, ſed irrito conatu.

5. Interea autem multi è melioris notæ civibus, ab Anano Jonathæ filio inducti, Ceſtium, quaſi portas ei patefacturi, vocabant. Ille vero, præ ira faſtidioſus eiſque nonnihil diffiſus, eouſque cunctatus eſt, donec ſeditioſi, intellecta proditione, Ananum cum ſuis de muro dejecerunt, eoſque lapidibus feriendo in domos *ſuas* compulerunt. Cæterum ipſi, per turres diſpoſiti, mœnia demolientes *telis* impetebant. Et per dies quidem quinque irrito conatu in muros undique impreſſionem facere tentabant Romani; die autem ſequenti Ceſtius, cum electiſſimis quibuſque *militum* itemque ſagittariis, à ſeptentrionali tractu templum aggreditur. Verum Judæi à porticibus eos repellebant, & crebro quidem quotquot ad muros accederent propulſarunt: adeo ut tandem telorum multitudine ab impetu inhibiti receſſerint. At *poſtea* Romanorum qui in fronte prima erant cum clypeos muris firmiter applicuiſſent, illique qui à tergo erant alios adjunxiſſent, ac deinde alii ſimiliter, teſtudinem ab illis appellatam fabricarunt: unde tela in eam acta circumquaque irrita delabebantur, & milites plane illæſi mœnia ſuffodiebant; adeo ut templi portæ ignem ſubjicere parati eſſent.

Romani templum aggrediuntur, factaque teſtudine portas incendere moliuntur.

6. Tum vehemens ſeditioſos occupabat timor; jamque multi ex civitate diffugiebant, ac ſi continuo eſſet expugnanda. Qua re fiebat ut populus fiduciam ſumeret, & cum ſcelerati homines cederent, illi aderant portas aperturi, & Ceſtium tanquam benefactorem *ſuum* in urbem recepturi. qui ſi paulum in oppugnatione fortiter perſeveraſſet, celeriter civitatem in poteſtatem ſuam redegiſſet. † Sed Deus, ut arbitror, propter ſceleratos *iſtos* etiam ſacra *ſua* averſatus, in cauſa erat quod iſte dies finem bello non attulerit.

Ceſtius male ſe geſſit, quod in oppugnatione non perſeveravit.

7. Ceſtius itaque, ut qui neque obſeſſorum deſperationem neque populi in ſe animos reſciverit, ſubito milites revocavit; & ſine ulla ſpei ob plagam acceptam repulſa præter omnium opinionem ex urbe diſceſſit. Latrones autem, animis ex ejus fuga inexſpectata reſumptis, in poſtremos excurſionem fecerunt, & multos tam equitum quam peditum peremerunt. Et tunc quidem Ceſtius in caſtris, *quæ* apud Scopum *munierat*, noctem agit; ſequenti vero die longius progrediens magis hoſtes excivit & animavit: qui extremos agminum inſectantes occidebant, atque ex altera viæ parte incurſantes in tranſverſos tela conjiciebant. & neque noviſſimi in eos ſe convertere audebant, qui à tergo illos ſauciarent, ingentem quippe multitudinem eos inſequi exiſtimantes, neque à la-

Ceſtius ſine juſta cauſa ob. domum fabuit.

[a] καὶ τὴν Καινόπολιν, καὶ τὸ καλούμενον Δοκῶν ἀγοράν· ἔπειτα πρὸς τὴν ἄνω πόλιν ἐλθὼν, ἀντικρὺ τῆς βασιλικῆς αὐλῆς ἐστρατοπεδεύετο. κἂν εἴπερ ἠθέλησε κατ' αὐτὴν ἐκείνην τὴν ὥραν ἐντὸς τῶν τειχῶν βιάσασθαι, παραυτίκα τὴν πόλιν εἶχε, καὶ τὸν πόλεμον συνέβη [b] καταλελῦσθαι. ἀλλὰ γὰρ ὅ, τε στρατοπεδάρχης Τυράννιος Πρίσκος, καὶ τῶν ἱππάρχων οἱ πλεῖστοι, χρήμασιν ὑπὸ Φλώρου [c] δελεασθέντες ἀπέστρεψαν αὐτὸν τῆς ἐπιχειρήσεως. καὶ παρὰ τὴν αἰτίαν ταύτην ὅ, τε πόλεμος ἐπὶ τοσοῦτον μῆκος προέβη, καὶ Ἰουδαίους ἀνηκέστων συμφορῶν ἀναπλησθῆναι συνέπεσεν.

ε. Ἐν δὲ τούτῳ πολλοὶ τῶν γνωρίμων δημοτῶν, Ἀνάνῳ τῷ Ἰωνάθου παιδὶ πεισθέντες, ἐκάλουν τὸν Κέστιον ὡς ἀνοίξοντες αὐτῷ τὰς πύλας. ὁ δὲ, καὶ πρὸς ὀργὴν ὑπεριδὼν, καὶ μὴ πάνυ πιστεύσας, [d] διεμέλλησεν, ἕως οἱ στασιασταὶ, τὴν προδοσίαν αἰσθόμενοι, τοὺς μὲν περὶ τὸν Ἄνανον ἀπὸ τοῦ τείχους κατέβαλον, καὶ λίθοις παίοντες συνήλασαν εἰς τὰς οἰκίας. αὐτοὶ δὲ, διαστάντες [e] ἐπὶ τῶν πύργων, τοὺς ἀποπειρωμένους τοῦ τείχους ἔβαλλον. πέντε μὲν οὖν ἡμέραις πάντοθεν ἐπιχειροῦσι τοῖς Ῥωμαίοις [f] ἀμήχανος ἦν ἡ προσβολή. [g] τῇ δ' ἐπιούσῃ ἀναλαβὼν ὁ Κέστιος τῶν τε ἐπιλέκτων συχνοὺς καὶ τοὺς τοξότας, κατὰ τὸ προσάρκτιον ἐπιχειρεῖ κλίμα τοῦ ἱεροῦ. Ἰουδαῖοι δὲ ἀπὸ τῆς στοᾶς εἶργον, καὶ πολλάκις μὲν ἀπεκρούσαντο τοὺς τῷ τείχει προσελθόντας. τέλος δὲ τῷ πλήθει τῶν βελῶν ἀνακοπέντες ὑπεχώρησαν. τῶν δὲ Ῥωμαίων οἱ πρῶτοι τοὺς θυρεοὺς εἰς τὸ τεῖχος ἐξερείσαντες, καὶ κατὰ τούτων οἱ κατόπιν ἄλλους, οἵ τε ἑξῆς ὁμοίως, τὴν καλουμένην παρ' αὐτοῖς χελώνην ἐφράξαντο. καθ' ἧς τὰ βέλη φερόμενα περιωλίσθαινεν ἄπρακτα, μηδὲν δὲ οἱ στρατιῶται κακούμενοι τὸ τεῖχος ὑπώρυσσον, καὶ τοῦ ἱεροῦ τὴν πύλην ὑποπιμπράναι παρεσκευάζοντο.

ϛ. Δεινὴ δὲ τοὺς στασιαστὰς ἔκπληξις κατέλαβεν. ἤδη δὲ πολλοὶ διεδίδρασκον ἀπὸ τῆς πόλεως, ὡς ἁλωσομένης αὐτίκα. τὸν δὲ δῆμον συνέβαινεν ἐπὶ τούτοις θαῤῥεῖν, καὶ καθὸ παρείκοιεν οἱ πονηροὶ, προσῄεσαν αὐτοὶ τὰς πύλας [h] ἀνοίξαντες, καὶ δεξόμενοι τὸν Κέστιον ὡς εὐεργέτην. ὃς εἰ βραχὺ τῇ πολιορκίᾳ προσελιπάρησεν, κἂν εὐθέως τὴν πόλιν παρέλαβεν. ἀλλ' οἶμαι διὰ τοὺς πονηροὺς ἀπεστραμμένος ὁ Θεὸς ἤδη καὶ τὰ ἅγια, τέλος λαβεῖν ἐπ' ἐκείνης τῆς ἡμέρας ἐκώλυσε τὸν πόλεμον.

ζ. Ὁ γοῦν Κέστιος, οὔτε τὴν τῶν πολιορκουμένων ἀπόγνωσιν, οὔτε τὸ φρόνημα τοῦ δήμου συνιδὼν, ἐξαίφνης, ἀνεκάλεσε τοὺς στρατιώτας. καὶ, καταγνοὺς ἐπ' οὐδεμιᾷ πληγῇ τῶν ἐλπίδων, παραλογώτατα ἀπὸ τῆς πόλεως ἀνέζευξεν. πρὸς δὲ τὴν ἀδόκητον αὐτοῦ τροπὴν ἀναθαῤῥήσαντες οἱ λῃσταὶ κατὰ τῶν ὑστάτων ἐξέδραμον, καὶ συχνοὺς τῶν ἱππέων καὶ πεζῶν διέφθειραν. τότε μὲν οὖν ἐν τῷ κατὰ τὸν Σκοπὸν στρατοπέδῳ αὐλίζεται Κέστιος, τῇ δ' ἐπιούσῃ προσωτέρω χωριζόμενος, μᾶλλον ἐξεκαλέσατο τοὺς πολεμίους. καὶ τοὺς ὑστάτους αὐτῶν προσκείμενοι διέφθειρον, [i] καθ' ἕτερον δὲ τῆς ὁδοῦ προσιόντες ἠκόντιζον εἰς πλαγίους. οὔτε δὲ ἐπιστραφῆναι πρὸς τοὺς κατόπιν [k] τιτρώσκοντας ἐθάῤῥουν οἱ τελευταῖοι, ἄπειρόν τι πλῆθος οἰόμενοι διώκειν, καὶ τοὺς κατὰ [l] πλευ-

ρὰν

a Καὶ τὴν Καινόπολιν,] Alibi de Bezetha agens, dicit, καινὴ λέγοιτ' ἂν πόλις. Verum hic loci diſtinguere videtur inter Bezetham & Novam Civitatem. niſi forte (cum Cl. Relando in Palæſtina S. p. 855.) legendum ſit, τὴν καὶ Καινόπολιν pro καὶ τὴν Καινόπολιν. Villalpandus (in Tom. 3. Apparatus Urbis ac Templi, part. 1. c. 16.) unam eſſe exiſtimat Cænopolin ſuperiorem, quæ eadem erat cum Bezetha, aliam vero inferiorem torrenti Cedroni vicinam & à Bezetha diverſam.

b Καταλελῦσθαι.] Καταλυθῆναι Big.

c Δελεασθέντες ἀπέστρεψαν] Δελεασθέντες Big. Vide ad l. 2. c. 19. §. 4.

d Διεμέλλησεν,] Διημέλλησεν Big. & Bod. διεμέλλησε. Voſſ.

e Ἐπὶ τῶν πύργων,] Ἀπὸ τῶν πύργων Big. & Voſſ.

f Ἀμήχανος] Ἀμήχανον Bod.

g Τῇ δὲ ἐπιούσῃ] Ita cum Big. & Bod. τῇ ἐπιούσῃ δὲ ἀναλ. in Editis Alii quæ.

h Ἀνοίξαντες,] Ἀνοίξοντες Big. ἀνοίξοντες Lugd. Bat.

i Καθ' ἕτερον δὲ τῆς ὁδοῦ] Καὶ καθ' ἕτερον τῆς ὁδοῦ Big. & Voſſ.

k Τιτρώσκοντας] Διώκοντας Roſſ.

l Πλευρὰν] Lugd. Bat. Πλευρῶν.

* Al. præfectus prætorio.

† Sed credo jam tunc infeſtus Deus peſſimis, ejuſque ſancta illo die finem bello dare prohibuerunt, Ruf.

Τὸ

μὴν ἐπικειμένους ἀνασέλλειν οὐχ ὑπέμενον, αὐτοὶ μὲν ὄντες βαρεῖς, καὶ δεδοικότες [m] τὴν τάξιν διασπᾶν, τοὺς δὲ Ἰουδαίους ὁρῶντες κούφους, καὶ πρὸς τὰς ἐπιδρομὰς εὐκόλους, ὥστε συνέβαινεν αὐτοῖς πολλὰ κακοῦσθαι μηδὲν ἀντιβλάπτουσι τοὺς ἐχθρούς. παρ' ὅλην δὲ τὴν ὁδὸν παιόμενοι, καὶ τῆς φάλαγγος [n] ἐκσειόμενοι κατέπιπτον, μέχρι πολλῶν διαφθαρέντων, ἐν οἷς ὅ τε Πρίσκος μὲν στρατάρχης τάγματος ἕκτου, Λογγῖνος δὲ χιλίαρχος, ἔπαρχος δὲ ἴλης Αἰμίλιος Ἰουκοῦνδος ὄνομα, μόγις εἰς [o] Γαβαὼ κατήντησαν ἐπὶ τὸ πρότερον στρατόπεδον, τὰ πολλὰ καὶ τῶν σκευῶν ἀποβαλόντες. ἔνθα δύο μὲν ἡμέρας ἐπέμεινεν ὁ Κέστιος, ἀμηχανῶν ὅ, τι χρὴ ποιεῖν. τῇ τρίτῃ δὲ [p] πολλῷ πλείους τοὺς πολεμίους θεασάμενος, καὶ πάντα τὰ κύκλῳ μεστὰ Ἰουδαίων, ἔγνω καθ' ἑαυτοῦ τε [q] βραδύνας, καὶ ἐὰν ἔτι μένοι πλείοσι χρησόμενος ἐχθροῖς.

η'. Ἵνα [r] δὴ συντομωτέρᾳ χρήσαιτο φυγῇ, τὰ τὴν στρατιὰν ἀνθέλκοντα περικόπτειν προσέταξε. διαφθαρέντων δὲ [s] τῶν ὀρέων, καὶ τῶν ὑποζυγίων, πλὴν ὅσα βέλη παρεκόμιζε καὶ μηχανάς, τούτων γὰρ [t] ἐπὶ χρείας [u] περιείχοντο, καὶ μάλιστα δεδοικότες μὴ Ἰουδαίοις κατ' αὐτῶν [v] ἁλῷ, [x] προῆγε τὴν δύναμιν ἐπὶ [y] Βαιθώρας. οἱ δὲ Ἰουδαῖοι κατὰ μὲν τὰς εὐρυχωρίας ἧττον ἐπέκειντο. συνειληθέντων δὲ εἰς [z] τὴν κατὰ στενὰ κατάβασιν, οἱ μὲν φθάσαντες εἶργον αὐτοὺς τῆς ἐξόδου, ἄλλοι δὲ τοὺς ὑστάτους [a] κατέωθουν εἰς τὴν φάραγγα. τὸ δὲ πᾶν πλῆθος, παρεκταθὲν ὑπὲρ τὸν αὐχένα τῆς ὁδοῦ, κατεκάλυπτε τὴν [b] φάλαγγα τοῖς βέλεσιν. ἔνθα καὶ τῶν πεζῶν ἀμηχανούντων προσαμύνειν ἑαυτοῖς, ἐπισφαλέστερος τοῖς ἱππεῦσιν ὁ κίνδυνος ἦν. οὔτε γὰρ ἐν τάξει κατὰ τῆς ὁδοῦ βαδίζειν ἐδύναντο βαλλόμενοι, καὶ τὸ πρόσαντες ἐπὶ τοὺς πολεμίους ἱππάσιμον οὐκ ἦν. τὸ δὲ ἐπὶ θάτερα κρημνοὶ καὶ φάραγγες, εἰς οὓς ἀποσφαλέντες [c] κατεφέροντο, [d] καὶ οὔτε φυγῆς τόπον οὔτε ἀμύνης εἶχον ἐπίνοιαν, ἀλλ' ὑπ' ἀμηχανίας ἐπ' οἰμωγὴν ἐτράποντο, καὶ τοὺς ἐν ἀπογνώσεσιν ὀδυρμούς. ἀντήχει δὲ αὐτοῖς τὸ παρὰ Ἰουδαίων ἐγκέλευσμα, καὶ κραυγὴ χαιρόντων ἅμα καὶ τεθυμωμένων. ὀλίγου δὲ δεῖν πᾶσαν ἥρπασαν τὴν ἅμα Κεστίῳ δύναμιν, εἰ μὴ νὺξ [e] ἐπέλαβε, ἐν ᾗ Ῥωμαῖοι μὲν εἰς τὴν Βαιθώρας κατέφυγον, Ἰουδαῖοι δὲ [f] πάντα τὰ κύκλῳ περισχόντες ἐφρούρουν αὐτῶν τὴν ἔξοδον.

θ'. Ἔνθα δὴ Κέστιος, τὴν φανερὰν ὁδὸν ἀπογνούς, δρασμὸν ἐβουλεύετο, καὶ διακρίνας τοὺς εὐψυχοτάτους στρατιώτας [g] εἰς τετρακοσίους ἐπέστησε [h] τοῖς ὀχυρώμασι, [i] προστάξας ἀναβάντας σημαίας τῶν ἐν τῷ στρατοπέδῳ φυλάκων ἱστᾶν, ὅπως οἱ Ἰουδαῖοι πᾶσαν

teribus urgentes propulſare ſuſtinebant, cum ipſi quidem & graves eſſent, & valde metuerent ne acies interrumperetur, Judæos autem leves viderent, & ad incurſiones expeditos; unde eveniebat, ut ipſi multa mala perpeterentur, cum è contra nihil hoſtibus nocerent. Per totam igitur viam perculſi, & ex acie excuſſi ſternebantur; donec multis occiſis, in quibus erat Priſcus ſextæ legionis dux, & Longinus tribunus, alæque præfectus Æmilius nomine Jucundus, vix in Gabao ad priora caſtra pervenerunt multis impedimentis amiſſis. ubi Ceſtius quidem biduum moratus eſt, incertus quid ageret. Tertio autem die, cum hoſtes in numerum multo majorem creviſſe vidiſſet, & loca omnia circumcirca Judæorum plena, tum demum intellexit & ſibi obfuiſſe cunctationem, &, ſi adhuc ibi maneret, plures ſe hoſtes habiturum. *Multi Romanorum à Judæis in fuga occiſi.*

8. Itaque ut ſe in breviorem fugam daret, cuncta quæ militibus impedimento erant abjici præcepit. Occiſiſque mulis & aliis jumentis, præter illa quæ ſagittas & machinas portarent (hæc enim ut uſui futura ſervabant, præſertimque quod veriti eſſent nè à Judæis capta ſibi in exitium verterentur) Bethoron uſque deducebat exercitum. At Judæi, dum per loca quidem ſpatioſa iretur, minus urgebant, cum autem in anguſtias deſcenſûs concluſi eſſent, alii quidem è *Judæis* eos pervenientes ab exitu prohibuerunt, alii vero poſtremos in vallem compulerunt: totaque *eorum* multitudo juxta fauces viæ protenſa exercitum telis operuerunt. ubi dum & pedites incerti erant quo modo *ab ictu telorum* ſeſe defenderent, in majore diſcrimine verſabantur equites: nam neque ſervatis ordinibus viam inſiſtere poterant jaculis petiti, & ne contra hoſtes irent aſcenſus ardui prohibebant equitantibus invii. Ex altera vero parte præcipitia & hiatus *erant* in quos lapſi deferebantur, adeo ut neque fugæ locum haberent, neque de ſui defenſione cogitarent, ſed præ conſilii inopia ad luctus & lamentationes ſe convertebant, deſperantium more; illiſque reſonabat hortatio apud Judæos, cum clamore lætantium pariter atque ſævientium. Parum autem aberat, quin totum exercitum Ceſtiumque corripuiſſent, niſi nox appetiſſet, qua Romani quidem in Bethoron ſe recipiebant, Judæi vero, locis omnibus in circuitu obſeſſis, eorum exitus obſervabant. *Romanorum, dum fugerent, diſcrimen.*

9. Tum ubi Ceſtius de aperto itinere deſperaret, de fuga cogitabat; militumque fortiſſimis ad quadringentos delectis, per munimenta eos diſpoſuit, cum mandatis ut poſtquam aſcendiſſent vigilias in caſtris agentium ſigna erigerent, ex quibus Judæi copias omnes eo loco manere arbitrarentur. *Periiſſent niſi nox ſuperveniſſet.*

Ille

m Τὴν τάξιν] Raff. [illegible]

n Ἐκσειόμενοι] Raff. Ἐκσειόμενοι.

o Γαβαὼ] Γαβαὼν Bod. Conf. ſupr. §. 2. Spanh.

p Πολλῷ] Ita Big. & Gall. (deeſt in Raff.) πολλῶν in Editis aliiſque.

q Βραδύνας,] Iterum cum Cod. Big. et aſſentiente Rufino, qui vertit, *tarditatem ſibi obfuiſſe cognovit; & ſi adhuc maneat*, &c. Βραδύνων, καὶ ἐὰν ἐπιμένοι in *cæteris*. Ita quidem locum vertit *Pſeudo-Hegeſippus*, *ſed cum magis augeri numerum hoſtium cerneret, & omnia in circuitu referta adverſariis, ubique efficere quod moraretur, eo quod plures congregarentur.*

r Δὴ — φυγῇ.] Eo modo Big. & Ruf. δὲ in *reliquis*.

s Τῶν ὀρέων,] Τῶν δὲ ὀρέων Big. Voſſ. Rhod. & Bod. τῶν τε ὄνων καὶ τῶν ὑποζυγίων in ſuo codice habuiſſe videtur Ruf. qui reddit, *occiſiſque mulis atque aſinis, aliiſque jumentis*, &c. Lugd. Bat. Τῶν ὀρέων.

t Ἐπὶ χρείας] Διὰ τὴν χρείαν Big. Voſſ. Bod. & Rhod.

u Περιείχοντο,] Raff. [illegible]

v Ἁλῷ,] Ἁλῷ Big.

x Προῆγε] Προσῆγε Voſſ.

y Βαιθώρας,] Κατὰ Βαιθώρας Big. ἐπὶ Βεθώρας Bod. & Gall. Bethora legiſſe videtur *Pſeudo-Hegeſippus*. Huds. Conf. ſup. cap. 12. §. 2. Spanh.

z Τὴν κατὰ στενὰ κατάβασιν,] Εἰς τὰ στενὰ καὶ τὴν κατάβασιν Big. nec aliter Ruf. qui vertit, *contractis vero in anguſtias atque deſcenſus*. εἰς τὴν κατὰ τὰ σ. Rhod.

a Κατέωθουν] Κατώθουν Buſh.

b Φάλαγγα τοῖς βέλεσι,] Φάραγγα Big. & Buſh.

c Κατεφέροντο,] Κατεφθείροντο Voſſ. ut & Rufinus, qui vertit, *jaculatoribus autem rupes & valles tenebantur: in quas dejecti qui aberraſſent conſumebantur.*

d Καὶ οὔτε φυγῆς τόπον] Καὶ οὔτε φυγῆς τις τόπον οὔτε ἀμύνης εἶχον Buſh.

e Ἐπέλαβεν,] Ita Buſh. Rhod. Big. & Voſſ. [illegible] in Editis aliiſque.

f Πάντα κύκλῳ περισχόντες] Πάντα κύκλῳ Bod.

g Εἰς τετρακοσίους] Ὡς εἰς τρ. Big. Oxon. Coiſlin. ut & Lugd. Bat.

h Τοῖς ὀχυρώμασι,] Τῶν δωμάτων Big. Coiſlin. & Voſſ. τῶν ὀχυρωμάτων Lipſ. in Rufini verſione, *tectorum faſtigiis impoſuit*. Huds. Τῶν ὀχυρωμάτων MS. Lipſ. Spanh.

i Προστάξας ἀναβάντας σημαίας] Προστάξας ἀναβὰς τὰς σημαίας [ἴσ. σημαίνειν] ἐν τῆς στρατοπέδου φυλακῶν, ὅπως Big. atque eo forſan modo legerit Rufinus, qui vertit, *hiſque præcepit, vigilum qui in caſtris excubarent ſigna clamare, ut eo modo*, &c. Similiterque & *Pſeudo-Hegeſippus* hiſce verbis, *ut tota nocte cum ſtrepitu maximo officia prætendentium valle circumſonarent.*

[illegible]

Ille vero cum reliquis tacite per triginta ſtadia progreditur. Mane autem Judæi, cum locum ubi morati ſunt deſertum vidiſſent, in quadringentos, qui eos deceperant, irruebant; & illos quidem ocyus jaculis confecerunt, dein autem Ceſtium perſequebantur. Ille vero & noctis partem non exiguam jam ante occupaverat, dieque properantius iter urgebat: adeo ut milites metu perculſi helepoles & catapultas & alia multa inſtrumenta relinquerent, quibus tunc captis Judæi poſtea contra illos qui ea dimiſiſſent uſi ſunt. Romanos autem perſequendo Antipatridem uſque proceſſerunt. deinde cum eos aſſequi non potuiſſent, inter revertendum & machinas capiebant & mortuos ſpoliabant, prædamque relictam colligebant: & pæana canentes ad metropolim regrediebantur, de ſuis quidem paucis admodum amiſſis, Romanorum autem & auxiliarium quinque millibus peditum ac trecentis, equitibuſque trecentis & octoginta interemptis. Et iſta quidem geſta erant die octavo menſis Dii, anno decimo ſecundo Neronis imperii.

Machinæ, quas fugientes Romani abjiciunt, captæ à Judæis; quibus uſi ſunt adverſus Titum.

ὑποσῶσαι τ̃ δύναμιν κτ̀ χώραν μένοι. αὐτὸς δὲ, τὲς λοιπὲς ἀναλαβὼν, ἡσυχῆ τριάκοντα πρόεισι ςαδίους. [h] ἕωθεν δὲ Ιεδαῖοι, καλιδόντες ἔρημον [i] τ̃ ἔπαυλιν αὐτῶν, ἐπὶ τὲς ἐξαπατήσαντας τετρακοσίους ἔδραμον. κακείνους μὲν ταχέως κατηκόντισαν, ἐδίωκον δὲ τ̃ Κέςιον. ὁ δὲ [m] τ̃ νυκτὸς ἐκ ὀλίγον προειλήφει, καὶ [n] σπυδαιότερον [o] ἤλαυνε μεθ' ἡμέραν, ὥςε τὲς ςρατιώτας, ὑπ' ἐκπλήξεως καὶ δέες, τάς τε [p] ἑλεπόλεις καὶ τὲς ὀξυβελεῖς καὶ τὰ [q] πολλὰ τ̃ ἄλλων ὀργάνων καταλιπεῖν, ἃ τότε Ιεδαῖοι λαβόντες αὖθις ἐχρήσαντο κτ̀ τ̃ ἀφέντων. προῆλθον δὲ τὲς Ρωμαίους διώκοντες μέχρις Αντιπατρίδος. ἔπειτα ὡς ἐ κατελάμβανον, ὑποςρέφοντες [r] τάς τε μηχανὰς ἦρον, καὶ τὲς νεκρὲς ἐσύλων, τήν τε ἀπολειφθεῖσαν λείαν συνῆγον, καὶ μετὰ παιάνων εἰς τ̃ μητρόπολιν ἐπαλινδρόμεν, αὐτοὶ μὲν ὀλίγες ἀποβεβληκότες παντάπασι, τ̃ δὲ Ρωμαίων καὶ τ̃ συμμάχων [s] πεζὲς μὲν [t] πεντακισχιλίους καὶ τριακοσίους ἀνῃρηκότες, ἱππεῖς δὲ τριακοσίους καὶ ὀγδοήκοντα. ταῦτα μὲν ἐν ἐπράχθη [v] Δίε μηνὸς ὀγδόῃ, δωδεκάτῳ ἔτει τ̃ Νέρωνος [x] ἡγεμονίας.

XXV.

CAP. XX.

Ceſtius legatos mittit ad Neronem. Damaſceni Judæos ſecum habitantes interficiunt. Hieroſolymitæ à Ceſtio perſequendo revertuntur in urbem; cumque res ejus ordinaſſent, multos creant duces, inque his hunc ipſum ſcriptorem. Nonnulla de Joſephi adminiſtratione.

AT poſt calamitatem à Ceſtio acceptam nobilium Judæorum multi, quaſi in eo eſſet navis ut mergeretur, è civitate *veluti* natando egreſſi ſunt. Coſtobarus itaque & Saulus fratres, una cum Philippo Jacimi filio, (iſte enim Agrippæ regis exercitûs præfectus erat) ex urbe fuga dilapſi ad Ceſtium ſe contulerunt. Quemadmodum vero Antipas, qui cum eis in aula regia obſeſſus illinc profugere noluit, à ſeditioſis fuerit interemptus, poſthac declarabimus. Ceſtius autem Saulum cæteroſque, ex ipſorum petitione, in Achajam ad Neronem miſit, & propriam neceſſitatem *ei* indicaturos, bellique inchoati culpam in Florum tranſlaturos. faciendo enim ut illi ſuccenſeretur, fore ſperavit ut aliquid de ſuo tolleret periculo.

Nobiliores Judæi ad Ceſtium ſe conferunt.

Miſſi à Ceſtio ad Neronem legati.

2. Eo etiam tempore Damaſceni, clade Romanorum audita, ſtudioſe id egerunt ut Judæos apud ſe degentes occiderent. & quemadmodum

Damaſceni Judæorum decem millia una hora jugulant.

ΚΕΦ. κʹ.

Κέςιος πρὸς Νέρωνα πρέσβεις ἀναπέμπει. Δαμασκηνοὶ τὲς παρ' ἑαυτοῖς Ιεδαίες ἀναιρῦσιν. Ιεροσολυμῖται, διώξαντες τ̃ Κέςιον, εἰς τ̃ πόλιν ὑποςρέφεσιν καὶ τὰ κατ' αὐτὴν παρασκευαζόμενοι ςρατηγὲς ἀποδεικνῦσι πολλὲς, καὶ αὐτὸν τ̃ συγγραφέα. τινὰ περὶ Ιωσήπε διοικήσεως.

ΜΕτὰ δὲ τ̃ Κεςίε συμφορὰν, [y] πολλοὶ τ̃ ἐπιφανῶν Ιεδαίων, ὥσπερ [z] βαπτιζομένης νεὼς, ἀπενήχοντο τ̃ πόλεως. [a] Κοςόβαρος ἐν καὶ Σαῦλος ἀδελφοὶ, σὺν Φιλίππῳ τῷ Ιακίμε, ςρατοπεδάρχης δὲ ἦν ἔτος Αγρίππα τ̃ βασιλέως, διαδράντες ἐκ τ̃ πόλεως, ᾤχοντο πρὸς Κέςιον. ὁ δὲ, σὺν τέτοις κτ̀ τ̃ βασιλικὴν αὐλὴν [b] πολιορκηθεὶς, Αντίπας, ὑπεριδὼν τ̃ φυγὴν, αὖθις, ὡς ὑπὸ τ̃ ςασιαςῶν διεφθάρη, δηλώσομεν. Κέςιος δὲ τὲς περὶ Σαῦλον [c] ἀξιώσαντας [d] ἀνέπεμψεν εἰς Αχαΐαν πρὸς Νέρωνα, τήν τε αὐτῶν [e] δηλώσοντας ἀνάγκην, καὶ τὰς αἰτίας τ̃ πολέμε τρέψοντας εἰς Φλῶρον. [f] τῇ γὰρ ἐπ' ἐκεῖνον ὀργῇ κεφίσειν καὶ τὲς ἑαυτῦ κινδύνους ἤλπισεν.

βʹ. Καὶ τῦτῳ Δαμασκηνοὶ, τ̃ τῶν Ρωμαίων φθορὰν πυθόμενοι, τὲς παρ' ἑαυτοῖς Ιεδαίες ἀνελεῖν ἐσπέδασαν. καὶ [g] καθὸ μὲν εἶχον αὐτὲς ἐν τῷ γυμνα-

h Εωθεν δὲ Ιεδαῖοι,] Εωθεν δὲ οἱ Ιεδαῖοι *Big.*
i Τὴν ἔπαυλιν αὐτῶν.] Τὴν αὐλὴν *Big.*
m Τῆς νυκτὸς] Ita *Big.* & *Ruf.* τ̃ τε νυκτὸς *in cæteris.*
n Σπυδαιότερον] Conf. ſup. lib. 1. c. 14. §. 1. SPANH.
o Ηλαυνε μεθ'] Εθευγε *Big. Voſſ. Bod. Roſſ. Lipſ.* & *Ruf.* Huds. Εφευγε μεθ' ἡμ. *MS. Lipſ.* SPANH.
p Ελεπόλεις] Μηχαναὶ ἑλεπόλεις καλέμεναι *Dionyſ. Hal.* Machinas obſidionales *Helepoles* vocat *Vegetius.* Huds. Ελέπολις Æſchylus Agamem. v. 899. ἑλέπολις machina, qua Demetrius Rhodum oppugnavit. vid. Athen. l. 5. p. 260. E. Conf. lib. 5. c. 6. §. 5. SPANH.
q Πολλὰ τ̃ ἄλλων ὀργάνων] Ita *Big.* λοιπὰ *in cæteris. Roſſ.* quoque delet ἄλλων.
r Τάς τε μηχανὰς] De Machinis ſeu ἀφετηρίοις ablatis à Judæis vid. infr. lib. 5. c. 6. §. 3. & lib 6. c. 1. §. 3. SPANH.
s Πεζὲς μὲν] Ita *Big. Coiſlin. Voſſ. Rhed. Bod.* & *Ruf.* πεζὲς μὲν τετρακισχιλίους ἀναιρ. in *Editis.* πεζὲς πεντακισχιλίους ἀνῃρηκότες, ἱππεῖς δὲ τριακοσίους. ταῦτα, &c. legiſſe videtur *Pſeudo-Hegeſipp.*
t Πεντακισχιλίους καὶ τριακοσίους] Gen. τετρακισχιλίων *MS. Lipſ.* πεντακισχιλίους καὶ τριακοσίους & *Rufinus.* SPANH.
v Δίε μηνὸς ὀγδόῃ,] [illegible] eſt, *Novembris* VIII, anno *Neronis* annus à XIII die præcedentis *Octobris* inceperat. *Uſſerius* ad *A. M.* 4070.
x Ηγεμονίας.] Conf. ſup. c. 12. §. 8. SPANH.
y Πολλοὶ] Inter quos forte Chriſtiani. Videlis *Euſebium* in *Eccl. Hiſt.* l. 3. c. 5.
z Βαπτιζομένης νεὼς,] Βαπτιζομένη νεῶς. navis mergenda. Ret.
a Κοςόβαρος ἐν] Κοςόβαρος γῦν καὶ ὁ Σαῦλος *Big.* Hic loci & alibi *Coſtobarus* paſſim habet *Pſeudo-Hegeſipp*, ac ſi in Græcis legiſſet Κοςόβαρος.
b Πολιορκηθεὶς,] Πολιορκηθεὶς *Bod.* & *Roſſ.*
c Αξιώσαντας] Vocem ἀξιώσαντας non agnoſcit *Vet. Interpr.* ἀξιώσας habet *Voſſ.* & *Coiſlin* ἀξιώσαντας φυγὴν καὶ τὰς αἰτίας τ̃ π. *Bod.* vocibus aliquot omiſſis, unde mutilatur locus.
d Ανέπεμψεν εἰς Αχαΐαν] Omnia hæc deſunt in *Roſſ.*
e Δηλώσοντας ἀνάγκην,] Ita *Big. Coiſlin Lugd. Bat. Gall.* & *Ruf.* δηλώσαντας φυγὴν in *Editis Aliiſque.*
f Τῇ γὰρ ἐπ' ἐκεῖνον ὀργῇ] Τὴν γὰρ ἐπ' ἐκεῖνον ὀργὴν *Big.* & *Voſſ.*
g Καθὸ] *Roſſ.* Καθὰ.

h Κα-

γυμνασίῳ πάλαι συνηθροισμένους διὰ τὰς ὑποψίας, τοῦτο πραγματευσάμενοι, ῥᾴστην τὴν ἐπιχείρησιν ἐδόκουν. [h] ἐδεδοίκεσαν δὲ τὰς ἑαυτῶν γυναῖκας, ἁπάσας πλὴν ὀλίγων ὑπηγμένας [i] τῇ Ἰουδαϊκῇ θρησκείᾳ. διὸ μέγιστος αὐτοῖς ἀγὼν ἐγένετο λαθεῖν ἐκείνας. τοὺς δὲ Ἰουδαίους, ὡς ἂν ἐν στενῷ χωρίῳ, [k] τὸν ἀριθμὸν ὄντας [l] μυρίους καὶ πάντας ἀνόπλους, ἐπελθόντες, ὑπὸ μίαν ὥραν ἀδεῶς [m] ἔσφαξαν.

γ΄. Οἱ δὲ διώξαντες τὸν Κέστιον, ὡς ὑπέστρεψαν εἰς [n] Ἱεροσόλυμα, τοὺς μὲν βίᾳ τοὺς ἔτι ῥωμαΐζοντας, τοὺς δὲ πειθοῖ προσήγοντο, καὶ συναθροισθέντες εἰς τὸ ἱερόν, στρατηγοὺς [o] ἀπέδειξαν τοῦ πολέμου πλείονας. ᾑρέθη δὲ [p] Ἰώσηπος υἱὸς Γωρίωνος, καὶ ὁ ἀρχιερεὺς Ἄνανος, τῶν τε κατὰ τὴν πόλιν ἁπάντων αὐτοκράτορες, καὶ μάλιστα τὰ τείχη τῆς πόλεως ἀνεγείρειν. τὸν γὰρ τοῦ [q] Σίμωνος υἱὸν Ἐλεάζαρον, καίπερ [r] ὑπ᾽ ἑαυτῷ πεποιημένον τὴν Ῥωμαίων λείαν, καὶ τὰ ἁρπαγέντα Κεστίου χρήματα, πρὸς οἷς πολλὰ τῶν δημοσίων θησαυρῶν, ὅμως οὐκ ἐπέστησαν ταῖς χρείαις, αὐτόν τε τυραννικὸν ὁρῶντες, καὶ τοὺς [s] ὑπ᾽ αὐτῷ ζηλωτὰς δορυφόρων ἔθεσι χρωμένους. κατ᾽ ὀλίγον μέντοι, ἥ τε χρεία τῶν χρημάτων, καὶ γοητεύων [t] Ἐλεάζαρος, ἐκπεριῆλθε τὸν δῆμον, ὥστε αὐτῷ πειθαρχεῖν περὶ τῶν ὅλων.

δ΄. Εἰς δὲ τὴν Ἰδουμαίαν ἑτέρους [v] ἐπέλεξαν στρατηγούς, [x] Ἰησοῦν τε τὸν υἱὸν [y] Σαπφία τῶν ἀρχιερέων ἕνα, καὶ Ἐλεάζαρον ἀρχιερέως υἱὸν [z] Ἀνανίου. τῷ δὲ ἄρχοντι τότε τῆς Ἰδουμαίας [a] Νίγερι. γένος δὲ ἦν ἐκ τῆς περὶ Ἰορδάνην Περαίας, διὸ καὶ Περαΐτης [b] ἐπεκαλεῖτο. προσέταξαν ὑπείκειν τότε τοῖς στρατηγοῖς. ἠμέλουν δὲ οὐδὲ τῆς ἄλλης χώρας, ἀλλ᾽ εἰς μὲν [c] Ἱεριχοῦντα Ἰώσηπος ὁ Σίμωνος, εἰς δὲ τὴν Περαίαν Μανασσῆς, Θαμνᾶ δὲ τοπαρχίας Ἰωάννης ὁ Ἐσσαῖος στρατηγήσων ἐπέμφθη. προσκεκλήρωτο δὲ αὐτῷ Λύδδα, καὶ Ἰόππη, καὶ [d] Ἀμμαοῦς. τῆς δὲ [e] Γοφνιτικῆς καὶ [f] Ἀκραβατηνῆς, ὁ Ἀνανίου Ἰωάννης ἡγεμὼν [g] ἀπεδείχθη, καὶ τῆς [h] Γαλιλαίας ἑκατέρας Ἰώσηπος Ματθίου. προσώριστο δὲ τῇ τούτου στρατηγίᾳ καὶ [i] Γάμαλα, τῶν [k] ταύτῃ πόλεων ὀχυρωτάτη.

έ. Τῶν μὲν οὖν ἄλλων στρατηγῶν ἕκαστος, ὡς εἶχε προθυμίας [l] ἢ συνέσεως, διῴκει τὰ πεπιστευμένα. [m] Ἰώσηπος δέ, εἰς τὴν Γαλιλαίαν [n] ἐλθών, πρῶτον ἐφρόντισε τῆς εἰς αὐτὸν εὐνοίας τῶν [o] ἐπιχωρίων, εἰδὼς ὅτι ταύτῃ πλεῖστα κατορθώσει, κἂν τἄλλα διαμαρτάνῃ. συνιδὼν δὲ ὅτι τοὺς μὲν δυνατοὺς οἰκειώσεται μεταδιδοὺς τῆς ἐξουσίας αὐτοῖς, τὸ δὲ πᾶν πλῆθος, εἰ δι᾽ ἐγχωρίων καὶ συνήθων τὰ πολλὰ προστάσσοι, τῶν μὲν γεραιῶν ἑβδομήκοντα τοὺς σωφρονεστάτους ἐπιλέξας

ipſos quidem in gymnaſio olim congregatos habebant propter ſuſpicionem, hoc *iterum* effecto haud fore rem aggreſſu difficilem exiſtimabant: veriti autem ſunt uxores ſuas, ad unam fere omnes religioni Judaicæ addictas. Quare maximæ illis curæ erat, ut eas laterent *inſidiæ*. Judæos autem, numero ad decem millia, quippe ut in anguſto loco, omneſque inermes aggreſſi, una hora nullo negotio jugularunt.

3. Qui vero Ceſtium *fugientem* perſequuti ſunt, poſtquam Hieroſolyma eſſent reverſi, Romanorum adhuc ſtudioſos partim vi, partim blanditiis ſibi adjungebant: & in templum congregati plures belli duces crearunt. Electus autem eſt Joſephus Gorionis filius, ut & pontifex Ananus, qui ſummæ rerum omnium in urbe præeſſent, maximeque civitatis muros denuo erigerent. Filium namque Simonis Eleazarum, quamvis prædam ex Romanis partam & pecunias Ceſtio ereptas, præterea que multa ex publicis theſauris in poteſtate ſua habuerit, tamen negotiis ſummis eum proficere noluerunt, utpote quod & ipſum tyrannidem affectantem viderent, ejuſque ſectatores ei obſequentes ſatellitum more ſe gerere. Cæterum brevi pecuniæ indigentia, & præſtigiis ſuis Eleazarus ita populum circumvenit, * ut ei in univerſum parerent.

Judæi Hieroſolymam reverſi urbis præfectos creant.

Eleazarus quo pacto magnam poteſtatem adeptus eſt.

4. Alios autem in Idumæam *mittendos* elegerunt duces, Jeſum Sapphiæ filium unum è pontificibus, & Eleazarum Ananiæ pontificis filium. Nigro autem, qui tunc Idumæam regebat, (è regione trans Jordanem oriundo, unde Peraïtes cognominabatur) præceperunt, ut tunc *illis* ducibus obtemperaret. Aliarum autem regionum haud negligentes erant, ſed in Hierichuntem Joſephus filius Simonis, & in Peræam Manaſſes, in Thamnæ vero toparchiam miſſus eſt Joannes Eſſæus qui eam adminiſtraret. Huic etiam additæ ſunt Lydda & Joppe & Ammaus. Gophniticæ autem & Acrabatenæ *toparchiæ* Joannes Ananiæ filius præficitur, & utrique Galilææ Joſephus Matthiæ filius: hujuſque præfecturæ attributa eſt etiam Gamala, civitatum illac munitiſſima.

In Idumæam belli duces diriguntur, & in alias provincias.

Joſephus in Galilæam amandatur.

5. Et aliorum quidem præſidum, pro ea qua erat voluntate & prudentia, quiſque res ſibi creditas adminiſtrabat. At Joſepho, cum in Galilæam veniſſet, primum curæ fuit indigenarum ſibi conciliare benevolentiam, ut qui probe norit ſe hac via in pleriſque ſucceſſurum, licet aliæ res minus feliciter caderent. Cum autem ſecum reputaſſet, quod potentiſſimos quidem amicos habiturus ſit, ſi eos participes poteſtatis faceret; omnem vero multitudinem, ſi pleraque per indigenas & conſuetos

Indigenas ſibi conciliare ſtudet.

h Ἐδεδοίκεσαν δὲ] Ἐδεδοίκεισαν Big. & Voſſ. ἐδεδοίκεσαν Bod.

i Τῇ Ἰουδαϊκῇ θρησκείᾳ.] Mulieres Damaſcenæ infectæ religione Judaica. Mulieres capere, in N. T. notatur. Rel.

k Τὸν ἀριθμὸν] 10000 Judæi Damaſci occiſi una hora. Infra 18000 Judæi a Damaſcenis occiſi leguntur lib. 7. de Bell. 28, Rel.

l Μυρίους] Μυρίους καὶ πεντακισχιλίους, καὶ πάντας ſolus Big.

m Ἔσφαξαν.] Ἀπέσφαξαν Big.

n Ἱεροσόλυμα,] Articulus τὰ (quem *alii* agnoſcunt) abeſt a *Lugd. Bat.* & paſſim prætermittitur a Joſepho. Hav.

o Ἀπέδειξαν—πλείονας.] Ἀπεδείκνυσαν Big. Voſſ. & Bod.

p Ἰώσηπος υἱὸς Γωρίωνος,] Ἰώσηπος τε υἱὸς Γ. Big. Hinc commentus eſt neſcio quis Verporum titulum ſtulti operis, *Hiſtoria Joſephi ben Gorion.* Miſere compilavit iſte, quicunque fuerit, *Joſephi* noſtri *de Bello* libros. Brux. Joſephus, filius Gorionis, dux. Fuit hic a noſtro Joſepho diſtinctus, qui Matthiæ erat filius, de quo mox. Ergo male Judæi hunc Joſephum ben Gorion nuncupant. Rel.

q Σίμωνος υἱὸν Ἐλεάζαρον,] De hoc Eleazaro, Simonis, filio. infr. lib. 4. c. 4. §. 1. Spanh.

r Ὑφ᾽ ἑαυτῷ πεποιημένον] Ὑφ᾽ ἑαυτοῦ Big.

s Ὑφ᾽ αὐτῷ] Ita cum *Cod. Big.* ὑφ᾽ ἑαυτῷ in *cæteris.*

t Ἐλεάζαρος,] De eo vid. infr. l. 5. c. 1. §. 1. & c. 6. §. 1. Spanh.

v Ἐπέλεξαν στρατηγούς,] Ἐπελέξαντο Big. & Voſſ.

x Ἰησοῦν τε τὸν υἱὸν] Confer vitam Joſephi. §. 12.

y Σαπφία] Antea Σαπφᾶ. (Σαφῶ *Raf.*) Vide *de Vita.* §. 27.

z Ἀνανίου.] Ita lego cum quibuſdam *Rufini* codd. In aliis *Eleazarum pontificis filium*, & apud *Pſeudo-Hege ippum* habemus *Eleazarum ſacerdotis ſuum.* Non in *Editis Aliiſque.* nec *Bod.* Vide p. 1091. v. 2.

a Νίγερι.] Νίγερ ὁ Περαΐτης infr. lib. 3. c. 7. §. 1. Spanh.

b Ἐπεκαλεῖτο.] Ἐκαλεῖτο Big. & Bod.

c Ἱεριχοῦντα] *Lugd. Bat.* Ἱεριχοῦν.

d Ἀμμαοῦς.] *Al.* Ἐμμαοῦς. Verum Ἀμμαοῦς & Ἐμμαοῦς idem eſt. Vide Cl. *Relandum* in *Palæſtina S.* p. 428, 429.

e Γοφνιτικῆς] Conf. ſup. lib. 1. c. 1. §. 5. Spanh.

f Ἀκραβατηνῆς,] *Al.* Ἀκραβατηνῶν. Huds. Conf. *Ant.* lib. 12. c. 8. §. 1. Spanh.

g Ἀπεδείχθη,] *Raf.* Ἀπεδείκνυτο.

h Γαλιλαίας ἑκατέρας] Confer vitam Joſephi. §. 8.

i Γάμαλα,] Conf. *Ant.* lib. 13. c. 15. §. 3. Spanh.

k Ταύτῃ] Sic *Big.* & *Voſſ.* ταύτης in *cæteris.*

l Ἢ συνέσεως,] *Lugd. Bat.* Καὶ συνέσεως.

m Ἰώσηπος—Γαλιλαίαν] De Joſepho Galilææ Præfecto in ejus Vita §. 7. πέμπουσιν ἐμὲ καὶ δύο ἄλλους τῶν ἱερέων, &c. & mox: παραλαβὼν ἐμοὺς, πείσας ὑμᾶς, &c. & poſt: περὶ τριακοστὸν γὰρ ἔτος ὑπάρχων, &c. unde liquet æquam fuiſſe iiſdem cum Joſepho in Galilæa poteſtatem. Spanh.

n Ἐλθὼν] Ita *Big. Voſſ.* & *Raf.* ἀπελθὼν in *Editis Aliiſque.* καὶ ἐλθὼν legiſſe videtur *Pſeudo Hegeſipp.*

o Ἐπιχωρίων,] Ἐγχωρίων Big.

* Ut rerum omnium ſumma ejus arbitrio committeretur. *Pſeudo Hegeſipp.*

p Τῆς

De ſenioribus LXX graviorum cauſarum & VII minorum litium judices conſtituit. Loca opportuna muro cingit.

ſuetos, fieri præciperet, de ſenioribus quidem *iſtius* gentis LXX prudentiſſimis delectis eos cum poteſtate omni Galilææ præfecit, ſeptem vero per ſingulas civitates minorum litium judices conſtituit: nam graviora negotia cauſaſque capitales ad ſe & LXX viros remitti juſſit.

6. Diſpoſito autem per civitates jure quo inter ſe ſe uterentur, quemadmodum ab externa vi tuti eſſent inſuper curabat: cognitoque Romanos in Galilæam facturos eſſe irruptionem, loca opportuna muro cingebat, Iotapata, & Berſabee, & Selamin, nec non Caphereccho, & Japha, & Sigo, & montem cui nomen eſt Itabyrio, & Tarichæas, & Tiberiada: prætereaque ſpeluncas ad lacum Genneſar, in Galilæa quæ inferior dicitur, munivit; in Galilæa etiam ſuperiori petram quæ Achabarorum appellatur, & Seph, & Jamnith, & Meroth. in Gaulanitide vero Seleuciam & Soganen & Gamalam mœnibus firmavit. Solis autem Sephoritis permiſit, ut murum ſibimet ipſis fabricarent, quod eos & pecunia abundare videret, & ſponte ſua ad bellum properare. Similiter & Giſchala Joannes Levi filius ſuo ſuorumque opere muro cingi curavit, prout juſſerat Joſephus. Cæteris autem munimentis omnibus ipſe *Joſephus* intererat, jubendo ſimul atque opem ferendo. Quin & exercitum ad centum millia tyronum & amplius è Galilæa conſcripſit, quos omnes, armis veteribus undique collectis ipſos inſtruens, armavit.

Joſephus Galilæos armis inſtruit.

Galilæos ad bellum & militarem diſciplinam erudit.

7. Deinde cum ſecum reputaſſet Romanorum virtutem factam eſſe invictam, maxime quod dicto audientes eſſent *milites*, & armis ſeſe exercerent, diſciplinam quidem militarem neceſſitate coactus inſuper habebat: parendi autem facilitatem videns ducum multitudini acceptam deberi, Romanorum magis ex more dividebat exercitum, pluresque conſtituebat ordinum principes. Milites inſuper varie diſtribuebat, & iſtos quidem decurionibus ſubjiciebat & centurionibus, deinde tribunis, prætereaque ducibus qui agminibus plenioribus præerant. Docebat etiam quo modo ſignum alii aliis traderent, & tubis claſſicum canerent atque receptui, & cornuum conflictus & circumductiones; & quemadmodum oporteret ſuperiores laborantibus ſuccur-

ἐκ τοῦ ἔθνους, καθίστησιν ἄρχοντας ὅλης [p] τῆς Γαλιλαίας, ἑπτὰ δὲ ἐν ἑκάστῃ πόλει δικαστὰς τῶν εὐτελεστέρων διαφορῶν. τὰ γὰρ [q] μείζω πράγματα καὶ τὰς φονικὰς δίκας ἐφ' ἑαυτὸν ἀναπέμπειν ἐκέλευσε καὶ τοὺς ἑβδομήκοντα.

ς'. Καταστησάμενος δὲ τὰ πρὸς ἀλλήλους νόμιμα τοῖς κατὰ πόλιν, ἐπὶ τὴν ἔξωθεν αὐτῶν ἀσφάλειαν ἐχώρει. καὶ γινώσκων Ῥωμαίους [r] προσβαλοῦντας εἰς τὴν Γαλιλαίαν, τὰ ἐπιτήδεια τῶν χωρίων ἐτείχιζεν, [s] Ἰωτάπατα, καὶ [t] Βηρσαβεὲ, καὶ [v] Σελαμὶν, ἔτι δὲ [x] Καφαρεχὼ, καὶ [y] Ἰαφὰ, καὶ [z] Σιγὼ, τό, τε Ἰταβύριον καλούμενον ὄρος, καὶ Ταριχαίας, καὶ Τιβεριάδα· πρὸς δὲ τούτοις, τὰ περὶ [a] Γεννησὰρ τὴν λίμνην σπήλαια, κατὰ τὴν κάτω καλουμένην Γαλιλαίαν [b] ἀντετειχίσατο, [c] τῆς τε [d] ἄνω Γαλιλαίας τήν τε προσαγορευομένην [e] Ἀχαβάρων πέτραν; καὶ [f] Σὲφ, καὶ [g] Ἰαμνὶθ, καὶ [h] Μηρώθ. [i] κατὰ δὲ τὴν [k] Γαυλανῖτιν, Σελεύκειάν τε καὶ [l] Σωγάνην, καὶ [m] Γάμαλαν ὠχύρωσεν. μόνοις δὲ [n] Σεπφωρίταις [o] ἀφῆκε [p] καθ' ἑαυτοὺς τεῖχος ἀναδείμασθαι, χρημάτων τε εὐπόρους ὁρῶν ὄντας, καὶ προθύμους ἐπὶ τὸν πόλεμον δίχα προστάγματος. [q] ὁμοίως γε καὶ [r] Γίσχαλα Ἰωάννης ὁ [s] Λευΐου υἱὸς καθ' ἑαυτὸν ἐτείχιζεν, Ἰωσήπου κελεύσαντος. τοῖς δὲ ἄλλοις ἐρύμασιν αὐτὸς [t] ἅπασι συμπονῶν ἅμα καὶ προστάσσων παρῆν. κατέλεξε δὲ καὶ δύναμιν ἐκ τῆς Γαλιλαίας ὑπὲρ δέκα μυριάδας [v] νέων ἀνδρῶν, οὓς πάντας, [x] ἐκ τῶν συλλεγομένων παλαιῶν ὅπλων [y] αὐτοὺς ἐγκατασκευαζόμενος, ὥπλιζεν.

ζ'. Ἔπειτα συνιδὼν [z] ἀήττητον τὴν Ῥωμαίων ἰσχὺν γεγενημένην, εὐπειθείᾳ μάλιστα καὶ μελέτῃ τῶν ὅπλων, τὴν μὲν διδασκαλίαν ἀπέγνω τῇ χρείᾳ [a] διωκομένην. τὸ δὲ εὐπειθὲς ὁρῶν [b] περιγινόμενον ἐκ τοῦ πλήθους τῶν ἡγεμόνων, Ῥωμαϊκώτερον ἔτεμνε τὴν στρατιὰν, καὶ [c] πλείους καθίστατο [d] ταξιάρχους. στρατιωτῶν δὲ ἀπεδίκνυε διαφορὰς, καὶ τούτους μὲν ὑπέτασσε [e] δεκαδάρχαις, καὶ ἑκατοντάρχαις, ἔπειτα χιλιάρχοις, καὶ ἐπὶ τούτοις [f] ἡγεμόσι ταγμάτων [g] ἁδροτέρων ἀφηγουμένοις. ἐδίδασκέ τε σημείων παραδόσεις, καὶ [h] σαλπίγγων προκλήσεις τε καὶ ἀνακλήσεις, προσβολάς τε κεράτων καὶ περιαγωγὰς, καὶ πῶς δεῖ πρὸς μὲν τὸ κάμνον ἐπιστρέφειν ἐκ τοῦ περιόντος,

p Τῆς Γαλιλαίας] Illud τῆς è *Codd. Big.* & *Voſſ.*

q Μείζω πράγματα] Simulachrum quoddam τῆς μεγάλης Βουλῆς hic animadvertere eſt in *Joſepho*, qui, præfectus Galilææ 70. viros legit, *ad res graviores*, &c.

r Προσβαλοῦντας] Ita *Rhed.* & *Gall.* προσμβαλοῦντας *Big.* προσβαλόντας in *Editis Aliiſque*.

s Ἰωτάπατα,] Ἰωτάπατα μὲν καὶ *Big.*

t Βηρσαβεὲ,] In margine *Bod. Big.* Βερσαβεὲ. Aliis varie ſcribitur apud *Joſephum*, Βηρσαβὲ, Βηρσαβὴ, & Βερσαβέαι. Videtis *Relandum* in *Palæſtina* S. p. 620. & p. 624. Huds. Conf. de Vita §. 37. Spanh.

v Σελαμὶν,] Sic *Bod.* & *Voſſ.* quo modo etiam edidimus *de Vita* §. 37. Σελαμὴν *Gall.* Σελαμὶαν in *Editis Aliiſque*. in aliquot *Rufini* libris *Selam*, in aliis *Salamin*.

x Καφαρεχὼ,] Ita prout de Vita. §. 37. vel Καφερεχὼ, & convenienter *Rufini Codd. aliquot*, in quibus *Caphereco*. καὶ Περεχὼ hîc loci in *Editis*. Καφαρεχὼ *Big.* καὶ Παρεχὼ *Rhed.* Vide *Annott.* ad de Vita. §. 37.

y Ἰαφὰ.] Conf. de Vita. §. 45. Spanh.

z Σιγὼ] Σιγὼφ *Big. Voſſ. Roſt. Bod.* & *Ruf.* Σιγώ.

a Γεννησὰρ τὴν λίμνην] Γεννησαρὴν *Big. Roſt.* & *Bod.* Huds. Γεννησαρίτις λίμνη *Ant.* lib. 5. c. 1. §. 22. τῶν μικρὸς Γεννησαρίτιδος & lib. 18. cap. 2. §. 1. & 3. & *alibi*. lib. 3. cap. 9. §. 7. Spanh.

b Ἀντετειχίσατο,] Ἐτειχίσατο *Big.* ἀνετειχίσατο *Bod.*

c Τῆς δὲ] Τῆς τε *Big.* & *Ruf.*

d Ἄνω Γαλιλαίας] Conf. de Vita Joſephi. §. 8. Spanh.

e Ἀχαβάρων] Χαβάρων *Big.* Ἀχαβάρων *Voſſ.* Huds. Confer de Vita. §. 37. Spanh.

f Σὲφ,] Σεὲφ *Big.*

g Ἰαμνὶθ,] Ἰαμνεὶθ *Big.* Ἰάμνειαν *Voſſ.* Ἰαμνὶθ de Vita. §. 37.

h Μηρώθ.] Ita prout ſupra de Vita. §. 37. Μηρὼ hîc loci in *Editis Aliiſque*.

i Κατὰ] Confer de Vita §. 37. Spanh.

k Γαυλανῖτιν,] Ita cum *Cod. Big.* quo forſan modo & *Ruf.* qui vertit, *in Gaulanitide vero*, &c. Γαυλανίτιδος in *reliquis*.

l Σωγάνην,] Ita prout & ſupra *de Vita*. §. 37. Σωγαναίαν *Big.* Σωάνην *Bod.* Huds. Conf. de Vita. §. 37. Spanh.

m Γάμαλαν] Vide Cl. *Relandum* in *Palæſtina* S. pag. 748. Huds. Γάμαλα τὸ φρούριον *Ant.* lib. 13. cap. 15. §. 3. Spanh.

n Σεπφωρίταις] Σεμφωρίταις *Bod.* & *Roſt.*

o Ἀφῆκε] Ἐφῆκε *Big.*

p Καθ' ἑαυτοὺς τεῖχος] Καθ' αὑτοὺς *Rhed.*

q Ὁμοίως γε] *Lugd. Bat.* Ὁμοίως δὲ.

r Γίσχαλα Ἰωάννης] Conf. de Vita. §. 38. τὰ περὶ Γίσχαλα δὲ εἶχεν τὸν τρόπον τοῦτον, Ἰωάννης ὁ τοῦ Ληουΐ, &c. & infr. lib. 4. c. 3. §. 13. vid. mox. infr. c. 21. §. 1. & lib. 4. c. 7. §. 1. Spanh.

s Λευΐου] Λευῒ *Big.* (Σαλὶς *Lugd. Bat.*) Λευῒ *Gall.* Λευῒ de Vita. §. 38.

t Ἅπασι συμπονῶν] Abeſt a *Roſt.*

v Νέων ἀνδρῶν,] Vocem νέων non agnoſcit *Rufinus*, qui vertit, *quia & exercitum ex Galilæa ſupra centum millia virorum comparavit*, &c.

x Ἐκ — ὅπλων] Ita *Bod.* & *Rhed.* ἀντὶ τῶν in *cæteris*.

y Αὐτοὺς ἐγκατασκευαζόμενος,] Illud αὐτοὺς è *Codd. Voſſ.* Erat cum me inferendum eſſe putarem. & poſt ὅπλων *Lugd. Bat.*

z Ἀήττητον — ἰσχὺν] *Al.* τὴν Ῥωμ. ἰσχὺν ἀήττητον γεγ.

a Διωκομένην.] Διαζευγνυμένην *Voſſ.*

b Περιγινόμενον] Περιγινόμενον *Big.*

c Πλείους καθίστατο] Πλείστους *Big.*

d Ταξιάρχους.] *Al.* ut *Lugd. Bat.* ταξιάρχας, & mox ἀπεδίκνυε.

e Δεκαδάρχαις,] Confer quæ notavimus ad vitam Joſephi, §. 24. Spanh. Δεκάρχαις *Roſt.*

f Ἡγεμόσι ταγμάτων] Ἡγεμόσι τ. ἁ. ἀφηγουμένοις *Big.* quo forſan modo *Rufinus*, qui vertit, *& inſuper his ipſi rectores majorum rerum adminiſtratores dedit*.

g Ἁδροτέρων ἀφηγουμένοις.] Ἀνδροτέρων *Bod.*

h Σαλπίγγων] Ita *Big.* & *Ruf.* σάλπιγγος in *Editis Aliiſque*.

ὁ Συνο-

τος, ἐν δὲ τῷ πονοῦντι ⁱ συναμείνειν. ὅσα τε εἰς ᵏ παράστημα ψυχῆς, ˡ καὶ σώματος καρτερίαν, ᵐ συνεχῶς ἀφηγεῖτο. μάλιστα δὲ αὐτοὺς ἤσκει πρὸς τὸν πόλεμον, παρ' ἕκαστα τὴν Ῥωμαίων εὐταξίαν ⁿ διηγούμενος, καὶ ὡς πολεμήσουσι πρὸς ἄνδρας, οἳ δι' ἀλκὴν σώματος καὶ ψυχῆς παράστημα πάσης ὀλίγου δεῖν τῆς οἰκουμένης κρατοῦσιν. ἔφη δὲ πειρᾶν αὐτῶν ᵒ λαβεῖν τῆς κατὰ τὸν πόλεμον ᵖ εὐταξίας, καὶ πρὸ παρατάξεως, εἰ τῶν συνήθων ἀδικημάτων ἀπόσχοιντο, ᵠ κλοπῆς τε καὶ λῃστείας καὶ ἁρπαγῆς, τοῦ τε ἐξαπατᾶν τὸ ὁμόφυλον, ʳ τότε κέρδος οἰκεῖον ἡγεῖσθαι τὴν βλάβην τῶν συνηθεστάτων. διοικεῖσθαι γὰρ κάλλιστα τοὺς ˢ πολέμους, παρ' οἷς ἂν ἀγαθὸν τὸ συνειδὸς ἔχωσιν ᵗ οἱ στρατευόμενοι. τοὺς δὲ οἴκοθεν φαύλους, οὐ μόνον τοῖς ἐπιοῦσιν ἐχθροῖς, ἀλλὰ καὶ τῷ Θεῷ χρῆσθαι πολεμίῳ.

η'. Πολλὰ τοιαῦτα παραινῶν διετέλει. καὶ τὸ ᵘ μὲν ἕτοιμον εἰς παράταξιν αὐτῷ συγκεκρότητο, πεζῶν μὲν ˣ ἓξ μυριάδες, ἱππεῖς δὲ διακόσιοι καὶ πεντήκοντα· χωρὶς δὲ τούτων, οἷς ἐπεποίθει μάλιστα, μισθοφόροι περὶ τετρακισχιλίους καὶ πεντακοσίους. ἐπιλέκτους δὲ περὶ αὑτὸν εἶχεν ἑξακοσίους φύλακας τοῦ σώματος. ἔτρεφον δὲ πλὴν τῶν μισθοφόρων τὴν ἄλλην στρατιὰν αἱ πόλεις ῥᾳδίως. τῶν γὰρ καταλεγέντων ἑκάστη, τοὺς ἡμίσεις ἐπὶ τὴν στρατιὰν ἐκπέμπουσα, τοὺς ἐπὶ συμπορισμὸν αὐτοῖς τῶν ἐπιτηδείων κατεῖχεν. ὥστε τοὺς μὲν εἰς ὅπλα, τοὺς δὲ εἰς ἐργασίας διῃρῆσθαι, καὶ τοῖς τὰ σῖτα πέμπουσιν ἀντιχορηγεῖσθαι παρὰ τῶν ὁπλιτῶν τὴν ἀσφάλειαν.

rere, & cum defatigatis partiri pericula; quæque animis audaciam ingenerarent, & corpora facerent labores tolerare, frequenter inculcabat. Maxime autem eos ad bellica munera exercebat, in ſingulis Romanorum * modeſtiam eis commemorans, & quod cum viris eſſent præliaturi, qui corporis viribus animique fortitudine totum fere terrarum orbem in ſuam poteſtatem redegerant. His addidit, quo pacto belli tempore ſuis eſſent parituri præceptis, periculum ſe facturum etiam antequam in aciem veniant, ſi conſuetis injuriis, furtiſque & latrociniis & rapinis abſtineant, & à popularibus ſuis fraudandis, & ab ea cogitatione, ſibi in lucro ponendum eſſe quod maxime familiaribus in damnum cedit. † Illa enim bella optime adminiſtrari, in quibus milites ſibi bene conſcii ſunt. qui vero domi improbe ſe gerunt, non ſolum eos qui contra ipſos veniunt pro adverſariis habere, ſed & Deum pro hoſte.

8. Multis hujuſmodi admonitionibus uti non ceſſabat. Et jam quidem quantum prælio parandum eſſet conflatum erat, peditum quidem millia ſexaginta, equites vero ducenti & quinquaginta; ac præter hos, quibus maxime fidebat, mercenarii ad quatuor millia & quingentos. circa ſe etiam in corporis cuſtodiam habebat ſexcentos *viros* electos. Exceptis autem mercenariis facile cæteri milites à civitatibus alebantur. nam ſingulæ earum quas enarravimus, cum mediam ſui multitudinem mitterent in militiam, reliquos ad neceſſaria ſibi acquirenda detinebant: adeo ut una quidem pars armis deſtinaretur, altera vero operibus faciundis, & rem frumentariam ſuppeditantibus viciſſim ſecuritatem præſtarent armati.

Singulæ Galilææ civitates mediam ſui multitudinem in militiam mittunt, reliquos ad comparandum eis victum tenent.

Κ Ε Φ. κα'.

Περὶ Ἰωάννου ἀπὸ Γισχάλων. ταῖς αὐτοῦ ἐπιβουλαῖς ἀντιμηχανᾶται Ἰώσηπος, καὶ πόλεις τινὰς ἐν ἀποστάσει οὔσας ἀπολαμβάνει.

Διοικοῦντι δὲ οὕτω τῷ Ἰωσήπῳ τὰ κατὰ τὴν Γαλιλαίαν παρανίσταταί τις ἐπίβουλος, ἀνὴρ ἀπὸ Γισχάλων, ʸ υἱὸς ᶻ Λευΐ, Ἰωάννης ὄνομα· πανουργότατος μὲν καὶ δολιώτατος τῶν ἐπισήμων, ᵃ ἐν δὲ τοῖς πονηρεύμασιν ᵇ ἁπάντων. πένης δὲ τὰ πρῶτα, καὶ μέχρι πολλοῦ κώλυμα ᶜ ἔχων τῆς κακίας τὴν ἀπορίαν, ἕτοιμος μὲν ᵈ ψεύσασθαι, δεινὸς δὲ ἐπιθεῖναι πίστιν τοῖς ἐψευσμένοις, ἀρετὴν ἡγούμενος τὴν ἀπάτην, καὶ ταύτῃ κατὰ τῶν φιλτάτων χρώμενος, ὑποκριτὴς φιλανθρωπίας, καὶ δι' ἐλπίδα κέρδους φονικώτατος, ἀεὶ μὲν ἐπιθυμήσας μεγάλων, τρέφων δὲ τὰς ἐλπίδας ἐκ τῶν

C A P. XXI. XXVI.

De Joanne Giſcaleno, contra ejus inſidias alias ſtruit Joſephus; & urbes nonnullas, quæ ab ipſo defecerant, recipit.

JOſepho autem hoc modo Galilææ res adminiſtranti inſurgit quidam inſidiator, vir Giſchalis oriundus, Levi filius, nomine Joannes; callidiſſimus quidem & doloſiſſimus nobilium, in nequitia vero omnium. Ab initio cum paupertate conflictatus eſt, ejuſque malitiæ diu impedimento erat egeſtas, promptus quidem & exercitatus ad mentiendum, ad fidem vero mendacio faciendam acer, fraudem in virtutum numero habens, eaque adverſus amiciſſimos uti ſolitus, humanitatis ſimulator, & ſpe lucri cædis maxime appetens, magna quidem ſemper affectans, ſpem vero ex ſordidis malefi-

Joannes Levi filius, qui Joſepho perniciem machinabatur, qui vir fuerit.

i Συναμείνειν.] Συναμοχθεῖν Big. Bod. Rod. & Voſſ. Huds. Συμπαθεῖν MS. Lipſ. Spanh.
k Παράστημα] Παράστασιν Big. Huds. Conf. ſupr. c. 18. §.4. & lib. 1. c. 2. §.4. Spanh.
l Καὶ σώματος καρτερίαν,] Ita Bod. & Ruf. ἢ in cæteris.
m Συνεχῶς ἀφηγεῖτο.] Συνετάλει σώματος, ἀφηγεῖτο Big. & Voſſ. (certe Lugd. Bat. συνετέλει) nec aliter forſan Ruf. qui vertit, *quæque ad fortitudinem animi corporiſque tolerantiam pertinerent, inſtruebat.*
n Διηγούμενος.] Ἀφηγούμενος Bod. & Roſſ.
o Λαβεῖν——πόλεμον] Ἀπέλαξ Big.
p Εὐταξίας,] Παιδαρχίας Big. & Gall. quod forſan haberi poteſt pro interpretamento vocis εὐταξίας. In Cod. Gall. παιδαρχίας καὶ εὐταξίας, ἅμα δὲ καὶ πρὸ π.
q Κλοπῆς τε καὶ λῃστείας] Ita cum Cod. Big. τε deeſt reliquis.
r Τότε κέρδος] Καὶ μὴ κέρδος Huds. τό τε κέρδος Big. apparet L. Bat. Cod. in quo τὸ exſtat, eandem voluiſſe lectionem, quam ex Big. (Nam in Cœſlin. abeſt) reſtituimus, convenientiorem utique ea, quam Hudſ. cum Vulg. ſecutus fuerat καὶ μὴ κέρδος, &c. Hav.

s Πολέμους] Πολεμικὰ in pleriſque ut & Roſſ. MSS.
t Οἱ στρατευόμενοι,] Πάντες οἱ στρατ. Big.
u Μὲν——παράταξιν] Abeſt μὲν a Com. pro εἰς vero Roſſ. mavult πρὸς.
x Ἓξ μυριάδες,] In Rufini verſione, *ſeptuaginta peditum millia habebat & trecentos quadraginta equites.* ἱππεῖς δὲ τριακόσιοι καὶ τεσσαράκοντα Big.
y Υἱὸς] Conf. de hoc Joanne lib. 4. c. 2. §. 1. 3. & 13. vid. ſupra c. 20. §.6. paulo aliter de Vita §.27. Ἰωάννης ὁ τοῦ Λευΐ τῶν πολιτῶν τινας ὁρῶν, &c. Spanh.
z Λευΐ,] Lugd. Bat. Λευΐς.
a Ἐν δὲ τοῖς πονηρεύμασιν] Ἐν τοῖς δὲ τοῖς Big.
b Ἁπάντων.] Eſt qui vocem poſt ἁπάντων deeſſe exiſtimat: ſpe & δολιώτατος ſubintelligo.
c Ἔχων——ἀπορίαν,] Σχὼν Big.
d Ψεύσασθαι,] Ψεύσεσθαι Big.
* Al. *diſciplinam, ordinis conſervationem.*
† Plurimum valere in bello bonam conſcientiam, eo quod amplius de divino conſilio præſumeret qui ſe nulli affinem crimini recognoſceret, *Pſeudo-Hegeſipp.*

leficiis arripiens alenſque. Latro enim erat ſingularis ac ſolitarius, deinde & quoſdam inveniebat, qui ſe ei in audacia comites adjungerent, primo quidem pauculos, indies vero plures in latrociniis proficiens. Ei autem curæ erat neminem adſciſcere * qui facile capi potuit: ſed qui & corporis habitudine, & animi firmitate, bellorumque peritia præſtarent, hos eligebat. Virorum itaque manum numero ad quater mille collegit paravitque, quorum maxima pars ex Tyriorum regione ejuſque vicis ad eum confugerant: eorum ope Galilæam omnem depopulabatur, multoſque belli exſpectatione ſuſpenſos irritabat.

Joannis aſtutia ad pecuniam colligendam.

Confer de Vita §.13.

2. Jam vero illi imperare deſideranti, & majorum appetenti, pecuniæ inopia obſtabat. cum autem videret Joſephum ſua valde delectari induſtria, perſuadet ei primum ut patriæ mœnia inſtauranda ſuæ mandaret fidei; qua in re multum lucri fecit ex locupletibus. deinde, commento calliditſſimo excogitato, quo cautum eſſet ut oleo, quod non à gentilibus ſuis elaboratum eſſet, uti prohiberentur omnes apud Syriam Judæi, oleum ipſis ad confinia mittendi privilegium *à Joſepho* depoſcit: nummoque Tyrio, qui quatuor drachmas Atticas valet, quatuor *olei* amphoras coëmens, eodem pretio amphoræ dimidium vendebat. Cumque Galilæa olei eſſet ferax, & tunc maxime illo abundaret, in ea loca ubi erat penuria, dum ſolus multumque mitteret, immenſam pecuniæ vim ſibi parabat; qua mox in eum uſus eſt, qui hoc ſibi quæſtum faciendi beneficium dederat. ratuſque, ſi Joſephum everteret, fore ut ipſe Galilææ imperaret, juſſit latrones quibus præerat acriori ſtudio rapinis operam dare, ut, multis res novas per regionem molientibus, aut inſidiis rectorem ad auxiliandum procurrentem alicubi perimeret, aut, ſi latrones inſuper haberet, ea de re apud indigenas eum accuſaret. deinde altius res repetendo eum calumniabatur, quaſi quicquid agendum eſſet Joſephus Romanis prodere cogitaret: & hujuſmodi multa ad poteſtatem ejus evertendam machinabatur.

Joannes pecuniam in ejus damnum vertit cujus beneficio eam acceperat.

3. Eo tempore juvenes quidam è vico Dabarittis, in Magno campo vigilias agentes, inſidias ſtruunt Ptolemæo Agrippæ & Berenices procuratori, & omnem quam ſecum ducebat ſupellectilem diripiebant, ſcilicet veſtes pretioſas non paucas, plurimaque pocula argentea, & aureos ſexcentos. Cum autem non potuiſſent prædam rapto quæſitam in occulto deponere, omnia Tarichæas ad Joſephum comportarunt. Ille vero, cum reprehendiſſet illorum violentiam regiis illatam, quæcunque afferebantur reponenda curabat apud Æneam Tarichæatarum potentiſſimum, eo animo ut dominis iſta opportune remitteret. id quod eum in maximum periculum adducebat. Nam qui iſta diripuerant,

Dabaritteni Agrippæ & Berenices procuratorem ſpoliant. Confer de Vita §.25.

τατικῶν κακουργημάτων. λῃστὴς γὰρ ἦν [e] μονότροπος, ἔπειτα καὶ συνοδίαν εὗρε τῆς τόλμης, τὸ μὲν πρῶτον ὀλίγην, προκόπτων δὲ ἀεὶ πλείονα. φροντὶς δὲ ἦν αὐτῷ μηδένα προσλαμβάνειν εὐάλωτον, ἀλλὰ τοὺς εὐεξίᾳ σώματος, καὶ ψυχῆς [f] παραστήματι, καὶ πολέμων ἐμπειρίᾳ διαφέροντας ἐξελέγετο. [g] μέχρι γοῦν τετρακοσίων ἀνδρῶν στῖφος συνεκρότησεν, οἳ τὸ πλέον ἐκ τῆς Τυρίων χώρας, καὶ τῶν ἐν αὐτῇ κωμῶν φυγάδες ἦσαν, δι' ὧν ἐλῄζετο πᾶσαν τὴν Γαλιλαίαν, καὶ μετεώρους ὄντας ἐπὶ τῷ μέλλοντι πολέμῳ τοὺς πολλοὺς [h] ἐσπάρασσεν.

β'. Ἤδη δὲ αὐτὸν [i] στρατηγιῶντα, καὶ μειζόνων ἐφιέμενον, ἔνδεια χρημάτων κατεῖχεν. ἐπεὶ δὲ τὸν Ἰώσηπον ὁρῶν αὐτῷ [k] σφόδρα χαίροντα τῷ δραστηρίῳ, πείθει μὲν πρῶτον αὐτῷ πιστεῦσαι τὸ τεῖχος ἀνοικοδομῆσαι τῆς πατρίδος, ἐν ᾧ πολλὰ παρὰ τῶν [l] πλουσίων [m] ἐκέρδησεν· ἔπειτα συνθεὶς σκηνὴν πανουργοτάτην, ὡς ἄρα φυλάττοιντο πάντες οἱ κατὰ τὴν Συρίαν Ἰουδαῖοι [n] ἐλαίῳ χρῆσθαι, μὴ δι' ὁμοφύλων [o] ἐγκεχειρισμένῳ, πέμπειν αὐτοῖς ἐπὶ τὴν μεθορίαν ἐξῃτήσατο. [p] συνωνούμενος δὲ τοῦ Τυρίου νομίσματος, ὃ τέσσαρας Ἀττικὰς δύναται, τέσσαρας ἀμφορεῖς, τῆς αὐτῆς ἐπίπρασκε τιμῆς ἡμιαμφόριον. οὔσης δὲ τῆς Γαλιλαίας ἐλαιοφόρου, μάλιστα καὶ τότε εὐφορηκυίας, εἰς σπανίζοντας πέμπων πολὺ καὶ μόνος, ἄπειρόν τι πλῆθος συνήγαγε χρημάτων, οἷς εὐθέως ἐχρῆτο κατὰ τοῦ τὴν [q] ἐργασίαν παρεσχηκότος. καὶ ὑπολαβὼν εἰ [r] καταλύσειε τὸν Ἰώσηπον αὐτὸς [s] ἡγήσεσθαι τῆς Γαλιλαίας, τοῖς μὲν [t] ὑφ' αὐτὸν λῃσταῖς προσέταξεν εὐτονώτερον ἐγχειρεῖν ταῖς ἁρπαγαῖς, ὅπως πολλῶν [v] νεωτεριζόντων κατὰ τὴν χώραν, ἢ διαχρήσαιτό που τὸν στρατηγὸν [x] ἐκβοηθοῦντα λοχήσας, ἢ περιορῶντα τοὺς λῃστὰς [y] διαβάλλοι πρὸς τοὺς ἐπιχωρίους. ἔπειτα διεφήμιζε πόρρωθεν, ὡς ἄρα προδιδοίη Ῥωμαίοις τὰ πράγματα Ἰώσηπος· καὶ πολλὰ τοιαῦτα πρὸς κατάλυσιν τἀνδρὸς ἐπραγματεύετο.

γ'. Καθ' ὃν καιρὸν ἀπὸ [z] Δαβαρίττων κώμης νεανίσκοι τινὲς τῶν ἐν τῷ Μεγάλῳ πεδίῳ καθεζομένων φυλάκων, ἐνεδρεύσαντες Πτολεμαῖον τὸν Ἀγρίππα καὶ Βερνίκης ἐπίτροπον, ἀφείλοντο πᾶσαν [a] ὅσην [b] ἦγεν ἀποσκευήν, ἐν ᾗ πολυτελεῖς ἐσθῆτες οὐκ ὀλίγαι, καὶ πλῆθος ἐκπωμάτων ἀργυρῶν, χρυσοῖ τε ἦσαν [c] ἑξακόσιοι. μὴ δυνάμενοι δὲ [d] διαθέσθαι κρύφα τὴν ἁρπαγήν, πάντα πρὸς Ἰώσηπον εἰς [e] Ταριχαίας ἐκόμισαν. ὁ δὲ μεμψάμενος αὐτοῖς τὸ πρὸς τοὺς βασιλικοὺς βίαιον, τίθησι τὰ κομισθέντα παρὰ τῷ δυνατωτάτῳ τῶν Ταριχεατῶν [f] Αἰνέᾳ, πέμψαι κατὰ καιρὸν τοῖς δεσπόταις προαιρούμενος. ὃ δὴ μέγιστον αὐτῷ

e Μονότροπος,] Plutarch. in Pelopida p. 279. C. Μονήρεις infr. lib. 5. c. 10. §. 4. SPANH.

f Παραστήματι,] Conf. ſupr. lib. 1. c. 2. §. 4. & lib. 2. c. 18. §. 4. SPANH.

g Μέχρι—ἀνδρῶν] Μέχρι γοῦν τ. Big.

h Εσπάρασσεν.] Εσπάραξεν Bod. eadem voce uſus eſt de Bello lib. 1. c. 19. §. 2. eamque Suidas (voce ἐσπάρασσε) interpretatur ἐτίλλε. Vide etiam Suidam voce μόνιμος.

i Στρατηγιῶντα,] Στρατηγιῶ, ἐπιθυμῶ τῆς στρατηγίας. στρατηγιῶντα, στρατηγίας ἐφιέμενος. Suid. v. στρατηγιῶ quem videlis. HUDS. Στρατηγιῶν pro στρατηγιῶντα adhibet Julian. Imp. Orat. II. p. 97. D. SPANH.

k Σφόδρα] Abeſt a Raſ.

l Πλουσίων] Raſ. Πλησίων.

m Εκέρδησεν.] Εκέρδαινεν Big.

n Ελαίῳ χρῆσθαι,] Confer *Vitam Joſephi* §. 13. & *Ant.* lib. 12. c. 3. §. 1. SPANH.

o Εγκεχειρισμένῳ.] Raſ. Εγκεχειρισμένων.

p Συνωνούμενος—νομίσματος,] Hunc etiam locum affert *Suidas*, v. ἀμφορεαφόρος.

q Εργασίαν] Ευεργεσίαν *Voſſ.* in margine.

r Καταλύσειε] Confer quæ notavimus ad Vitam Joſephi. §. 16.

s Ηγήσεσθαι] Ita reſinxi ex *Lugd. Bat.* in aliis ἠγήσασθαι. HAV.

t Υφ'—προσέταξεν] Υφ' ἑαυτὸν *Big.* ἀμφ' αὐτὸν *Voſſ.*

v Νεωτεριζόντων—χώραν,] Νεωτεριζομένων *Big.* & *Gall.* atque ita forſan *Ruf.* qui vertit, *quo multis rebus novis per eas regiones excitatis.*

x Εκβοηθοῦντα] Abeſt a *Raſ.*

y Διαβάλλοι] *Lugd. Bat.* Διαβάλλοι

z Δαβαρίττων κώμης] Videtur idem eſſe ac Δαβαρίττα. in Græcis pleriſque Δαβαριττῶν, vel Δαμαριττῶν, unde *Damarittarum* vicus in libris *Rufini*, ex ſimilitudine literarum δ. & μ. in *Codd. Græcis.* HUDS. Vide me ad Vitam Joſephi. §. 26. Conf. *de Vita* §. 16. ſeq. & §.... τῆς Δαβαρίττων κώμης ἐν ταῖς ἐσχατιαῖς τῆς Γαλιλαίας κειμένης ἐν τῷ μεγάλῳ πεδίῳ. SPANH.

a Ὅσην] *Raſ.* Ὅσων εἶχεν.

b Ἦγεν] Εἶχεν *Bod.*

c Ἑξακόσιοι,] Πεντακόσιοι *de Vita* §. 26.

d Διαθέσθαι κρύφα] Διαδόσθαι *Big.* & *Voſſ.*

e Ταριχαίας] *Al.* Ταριχέας. HUDS. Confer quæ notavi ad Joſephi vitam. §. 26. & §. 16. SPANH.

f Αἰνέᾳ,] Ἀννέῳ *Big.* Ἀνιέῳ *Voſſ.* Ἀνανίῳ *Gall.*

* Ignavum, *Ruf.*

Κα.

αὐτῷ κίνδυνον ἐπήγαγεν. οἱ γὰρ ἁρπάσαντες, ἅμα μὲν ἐπὶ τῷ μηδεμιᾶς τυχεῖν μερίδος ἐκ τῶν [g] κεκομισμένων ἀγανακτοῦντες, ἅμα δὲ καὶ προκατεψάμενοι τοῦ Ἰωσήπου τὴν διάνοιαν, ὅτι μέλλοι τοῖς βασιλεῦσι τὸν πόνον [h] αὐτῶν χαρίζεσθαι, νύκτωρ εἰς τὰς κώμας αὐτῶν διέδραμον, καὶ πᾶσιν ἐπεδείκνυντο τὸν Ἰώσηπον ὡς προδότην. ἐνέπλησαν δὲ καὶ τὰς πλησίον πόλεις ταραχῆς, ὥστε ὑπὸ τὴν ἕω δέκα μυριάδας ὁπλιτῶν ἐπ' αὐτὸν συνδραμεῖν. καὶ τὸ μὲν πλῆθος, ἐν τῷ κατὰ [i] Ταριχαίας ἱπποδρόμῳ συνηθροισμένον, πολλὰ πρὸς ὀργὴν ἀνεβόα. καὶ [k] οἱ μὲν καταλύειν, οἱ δὲ καίειν [l] τὸν προδότην [m] ἐκεκράγεσαν. παρώξυνε δὲ τοὺς πολλοὺς Ἰωάννης, καὶ σὺν αὐτῷ [n] Ἰησοῦς τις υἱὸς [o] Σαπφία, τότε ἄρχων τῆς Τιβεριάδος. οἱ μὲν οὖν φίλοι καὶ σωματοφύλακες τοῦ Ἰωσήπου, καταπλαγέντες τὴν ὁρμὴν τοῦ πλήθους, ἔφυγον [p] πλὴν τεσσάρων πάντες. αὐτὸς δὲ κοιμώμενος ἤδη προσφερομένου τοῦ πυρὸς διανίσταται, καὶ παραινούντων φεύγειν τῶν τεσσάρων οἳ παρέμειναν, οὔτε πρὸς τὴν [q] καθ' αὑτὸν ἐρημίαν, οὔτε πρὸς τὸ πλῆθος τῶν ἐφεστώτων καταπλαγεὶς, προπηδᾷ, [r] περιερρηξάμενος μὲν τὴν ἐσθῆτα, [s] καταμησάμενος δὲ τῆς κεφαλῆς κόνιν, ἀποστρέψας δὲ ὀπίσω τὰς χεῖρας [t] καὶ τὸ ἴδιον ξίφος ἐξαρτήσας τῷ τένοντι. [u] πρὸς ἃ τῶν μὲν οἰκείως ἐχόντων, καὶ μάλιστα [x] Ταριχαιατῶν οἶκτος ἦν. οἱ δὲ ἀπὸ τῆς χώρας, καὶ τῶν πλησίον ὅσοις ἐδόκει [y] φορτικὸς, ἐβλασφήμουν, προφέρειν τε τὰ κοινὰ χρήματα θᾶττον ἐκέλευον, καὶ τὰς προδοτικὰς συνθήκας ἐξομολογεῖσθαι. [z] προσειλήφεσαν γὰρ ἐκ τοῦ σχήματος οὐδὲν αὐτὸν [a] ἀρνήσεσθαι τῶν ὑποπτευθέντων, ἀλλ' ἐπὶ συγγνώμης [b] πορισμῷ, πάντα πεποιηκέναι τὰ πρὸς τὸν ἔλεον. τῷ δὲ ἦν ἡ ταπείνωσις [c] προκατασκευὴ [d] στρατηγήματος. καὶ τεχνιτεύων τοὺς ἀγανακτοῦντας [e] καθ' αὑτοῦ κατ' ἀλλήλων στασιάσαι ἐφ' οἷς ὠργίζοντο, [f] πάντα ὁμολογήσειν ὑπισχνεῖτο. εἶτα δοθὲν αὐτῷ λέγειν, [g] „ἐγὼ ταῦτα, „ἔφη, τὰ χρήματα οὔτε ἀναπέμπειν Ἀγρίππᾳ προῃ„ρούμην, οὔτε κερδαίνειν αὐτός. μὴ γὰρ [h] ἡγησαίμην „ποτὲ [i] φίλον τὸν ὑμῖν διάφορον, ἢ κέρδος τὸ φέρον „τῷ κοινῷ βλάβην. ὁρῶν δὲ, ὦ [k] Ταριχαιᾶται, μά„λιστα τὴν ὑμετέραν πόλιν ἀσφαλείας δεομένην, καὶ πρὸς „[l] τὴν κατασκευὴν τείχους χρήζουσαν ἀργυρίου, δεδοικὼς „δὲ [m] τὸν Τιβεριέων δῆμον, καὶ τὰς ἄλλας πόλεις ἐφε„δρευούσας τοῖς ἡρπασμένοις, κατασχεῖν ἡσυχῇ τὰ χρή„ματα προῃρούμην, ἵν' ὑμῖν [n] περιβάλωμαι τεῖχος. „εἰ δὲ μὴ δοκεῖ, [o] προφέρω τὰ κεκομισμένα, καὶ παρ„έχω διαρπάζειν. [p] εἰ δὲ καλῶς ὑμῖν ἐβουλευσά„μην, [q] κολάζετε τὸν εὐεργέτην.

δ'. Ἐπὶ τούτοις οἱ Ταριχαιᾶται μὲν αὐτὸν ἀνευφή-

ægre ferentes ſe nullam partem capturos eſſe eorum quæ attulerant, & Joſephi propoſitum perſpectum habentes, quod ex eorum labore gratificaturus eſſet regibus, in vicos quiſque ſuos nocte diſcurrebant, & palam omnibus prædicabant Joſephum pro proditore habendum eſſe. Quin & urbes vicinas tumultu repleverunt, adeo ut centum armatorum millia prima luce adverſus eum concurrerint. Et multitudo quidem, in circo apud Tarichæas congregata, multa iracunde admodum clamabant; & alii quidem proditorem deponendum eſſe, alii vero concremandum vociferabant. pleroſque autem incitabat Joannes, & cum eo Jeſus Sapphiæ filius, eo tempore ſummus Tiberiadis magiſtratus. Et Joſephi quidem amici & ſatellites, *tanta* multitudinis incurſu perterriti, fuga ſalutem quærebant, omnes præter quatuor. Ille vero è ſomno, cum jam ignis admoveretur, experrectus ſurgit, & hortantibus eum quatuor qui remanſerunt ut fugeret, neque ſolitudine ſua neque illorum qui contra ſe venerunt multitudine exterritus, repente proſiluit, veſte dilacerata & capite pulvere conſperſo, averſiſque poſt tergum manibus, & gladio ſuo cervici alligato. Quibus ejus quidem familiares maximeque Tarichæatæ ad miſericordiam adducti ſunt. ruſtica vero plebs, & finitimorum iſti, quibus moleſtior videbatur, ei maledicebant, & pecunias publicas ocyus proferre jubebant, & proditionis pacta indicare. nam ex habitu ejus opinabantur, quod nihil eorum de quibus ſuſpectus erat negatum iret, feciſſetque omnia, impetrandæ veniæ cauſa, quæ miſericordiam moverent. Huic autem iſta humilitas viam ad ſtratagema præmuniebat: atque id callide agens, ut contra ipſum indignantes ſuper his unde iraſcerentur inter ſe diſſidere faceret, pollicebatur. Deinde facta ei dicendi poteſtate, „ego, inquit, has pecunias neque Agrippæ „mittere, neque quæſtui eas habere cogitabam. „nunquam enim eum amicum duxi qui vobis „ſit inimicus, aut lucro deputavi quod reipu„blicæ in damnum cedat. Sed cum animadver„terem, ó Tarichæatæ, civitatem veſtram maxi„me omnium munitionis egere, & ad mœnia „exſtruenda pecuniæ inopia laborare, veritusque „eſſem ne populus Tiberienſis & aliæ civitates „raptis *pecuniis* inſidiarentur, mecum conſti„tui clam pecuniam detinere, ut vobis circun„darem muros. Si *vobis* hoc diſpliceat, quæ „fuerint allata profero, & diripienda exhibeo. „Sin autem vobis haud male conſului, de bene„factore pœnas exigitis.

Magna hominum vis Joſepho inſurgit.

Ejus amici & ſatellites, præter quatuor, omnes diffugiunt.

Joſephi oratio ad ſeditioſos Judæos.

4. Ob hæc Tarichæatæ quidem de eo bona omnia

Paulatim verbis ejus mitigantur.

g Κεκομισμένων] Roſt. Κεκομισμένον.
h Αὐτῶν] Roſt. Αὐτοῖς.
i Ταριχαίας ἱπποδρόμῳ] Eadem de Vita. §.17. SPANH.
k Οἱ μὲν καταλύειν,] Antea erat καὶ καταλεύειν. Verum cum οἱ δὲ mox ſequatur, οἱ μὲν hic loci repoſui, atque καταλεύειν mutavi cum *Cod. Busb.* in καταλύειν, utriſque favente *Rufino*, qui vertit, *partim deponi partim concremari vociferans proditorem.*
l Τὸν προδότην] Confer vitam Joſephi §.26. SPANH.
m Ἐκεκράγεσαν] Ita *Goll.* ἐνεκεκράγεσαν in *Editis.*
n Ἰησοῦς τις υἱός] Conf. de Vita. §.12. SPANH.
o Σαπφία,] Ita *Big. Busb.* & *Voſſ.* Σαπφᾶ in *Editis.* (Σαπφίου *Roſt.*) Σαπφίᾳ *Bod.* Vide ad de Vita §. 27.
p Πλὴν τεσσάρων] Solum Simonem ſecum permanſiſſe ait in Vita ſua §.27.
q Καθ' αὑτὸν ἐρημίαν,] Καθ' ἑαυτὸν *Big.*
r Περιερρηξάμενος μὲν τὴν ἐσθῆτα,] Περιρρήξας *Suida* in voce καταμησάμενος. HUDS. Nigram ſumſiſſe veſtem dicit ibidem. SPANH. Conf. de Vita §.27. Nigra indui veſte. SPANH.
s Καταμησάμενος] Ita *Big.* & *Suidas* in voce. antea erat καταπασάμενος. Sed locus *Joſephi* ſupr. c. 15. §. 4. καταμησάμενος legendum eſſe ſuadet. HUDS. Conf. ſupr. c. 12. §. 5. SPANH.
t Καὶ τὸ ἴδιον] Καὶ τὸ ξίφος ἀπαρτησάμενος ἐκ τοῦ αὐχένος de Vita §.28.
u Πρὸς—ἐχόντων,] Πρὸς ταῦτα *Big.*
x Ταριχαιατῶν] Τῶν Ταρ. *Voſſ.* & *Busb.*
y Φορτικὸς,] *Lugd. Bat.* Φορικὸς.
z Προσειλήφεσαν] Ita cum *MSS.* (*Lugd. Bat.* & *Roſt.*) & *Suida* in voce. προειλήφεσαν in *Editis.*
a Ἀρνήσεσθαι] Ἀρνήσασθαι *Suid.*
b Πορισμῷ,] Πορισμὸν *Bod.*
c Προκατασκευή] Προπαρασκευὴ *Big.*
d Στρατηγήματος] Supr. lib. 1. c. 25. §. 3. τὸ μὲν ἐν Ἀρχελάου στρατήγημα, δι' οὗ τὸν γαμβρὸν, &c. SPANH.
e Καθ' αὑτοῦ] Καθ' αὐτῷ *Big.*
f Ἐγὼ ταῦτα,] Vide de Vita §.29. στὰς ἐν παρὰ πάντων γνωμένας, ἄνδρες εἶπον, ὁμόφυλοι, &c. SPANH.
g Πάντα ὁμολογήσειν] *Lugd. Bat.* Πάντας ὡς ὁμολογήσειν.
h Ἡγησαίμην] *Roſt.* Ἡγησάμην.
i Φίλον—διάφορον,] Ita *Big.* & *Roſt.* ὁ φίλος in *cæteris.*
k Ταριχαιᾶται,] Conf. de Vita §.32. Εἰ δὲ τοῖς Ταριχαιάταις, καὶ τοῖς παρ' αὐτοῖς, &c. SPANH.
l Τὴν κατασκευὴν] Articulum delet *Lugd. Bat.*
m Τὸν Τιβεριέων δῆμον,] Τὸν Τιβ. *Big.* & *Voſſ.*
n Περιβάλωμαι τεῖχος.] Περιβάλλομαι *Big.*
o Προφέρω τὰ κεκομισμένα,] Προσφέρω *Big.* & *Bod.*
p Εἰ—ἐβουλευσάμην,] Ita ego, favente *Rufino*, qui vertit, *ſin recte conſului.* antea erat εἰ δὲ μὴ καλῶς. Si quis malit εἰ δὲ μὴ κακῶς, per me licet.
q Κολάζετε τὸν εὐεργέτην.] Legi poteſt cum interrogatione.

omnia dicebant: Tiberienſes vero cum aliis eum vituperabant, minaſque intentabant. utrique autem relicto Joſepho inter ſe diſſidebant. Atque ille, iſtis jam fretus qui eadem ac ipſe ſentirent, erant autem Tarichæatæ ad XL millia, cum omni multitudine liberius colloquebatur. multumque in eorum temeritatem invectus, „ ex præſenti quidem pe„cunia Tarichæas ſe munitum ire, dicebat, pa„ratumque eſſe aliis etiam civitatibus ſecuritatem „ præſtare. non enim pecuniam deſideraturos eſ„ſe, ſi ſecum adverſus eos conſentiant à quibus „ ſuppeditanda eſt, & non in ipſum exacerben„tur qui eam ſuppeditari facit.

Joſephi ſtrategema quo ſe inimicorum è manibus eripuit.

5. Itaque tum quidem alia multitudo, quæ decepta fuerat, recedebat, quamvis irata & offenſa: duo vero armatorum millia adverſus eum properabant; &, cum ille ſemet in tectum jam ante recepiſſet, cum minis foribus adſtabant. Iterum autem Joſephus in hos quoque altera fraude utitur. Cum enim in tectum ſuperius aſcendiſſet, & dextra tumultum eorum ſedaſſet, „ ſe neſcire, ajebat, „ quid ſit quod ab ipſo conſequi velint; nihil „ enim ſe ob diſſonum *eorum* clamorem exaudire „ poſſe. omnia vero quæ imperaverint facturum „ eſſe, ſi quos placide ſecum acturos ad ipſum in„tromitti velint". His auditis, *illico* nobiliores cum magiſtratibus ad eum ingreſſi ſunt. Ille vero, cum eos in abditiſſima domus traxiſſet, & aulæ oſtia operuiſſet, *tamdiu eos* verberavit donec viſcera omnium nudaret. Interim autem circumſtabat multitudo, exiſtimans ſuos longiore diſceptatione teneri. At ille, foribus ſubito patefactis, cruentos eos dimiſit. id quod malum minitantibus tantum incuſſit terrorem, ut projectis armis aufugerent.

Confer de Vita §. 30.

6. Ex iſtis Joannis aucta eſt invidia, aliaſque Joſepho parabat inſidias: morboque ſimulato per literas Joſephum obſecravit, ut ei permitteret calidis aquis in Tiberiade ad valetudinem ejus curandam uti. Atque ille, ut qui nondum inſidiatorem ſuſpicaretur, ad præfectos civitatis ſcribit, ut & hoſpitium & neceſſaria Joanni præberent. Quibus *ille* potitus, biduo poſt id cujus cauſa venerat peragebat: & aliis quidem fraude circumventis, aliis vero pecunia corruptis, Joſephum deſerere perſuaſit. atque Silas, cui mandata erat à Joſepho urbis cuſtodia, ubi iſta cognovit, ſtatim ad eum literas mittit de inſidiis. Joſephus autem, quam primum literas acceperat, nocte iter maturavit & mane admodum Tiberiadem pervenit. Et cætera quidem multitudo ei obviam veniebat. Joannes autem, quamvis eum contra ſe venturum eſſe ſuſpicaretur, tamen, per quendam è familiaribus ad eum miſſum, languorem ex morbo ſimulavit, & quod lecto affixus eſſet, *ideo* obſequio *ſe* defuiſſe dicebat. Tiberienſibus autem à Joſepho in ſtadium congregatis, ubi aggrediebatur ad eos alloquendum de literis, miſſis armatis *Joannes* juſſit eum interſici.

Joannes alias Joſepho parat inſidias. Confer de Vita §. 16. 17.

Joannes Tiberienſibus, ut Joſephum deſerant, perſuadet.

Joannes miſſis arma-

μεν. οἱ δὲ ἀπὸ τῆς Τιβεριάδος σὺν τοῖς ἄλλοις ἐκάκιζον, καὶ διηπείλουν. καταλιπόντες δὲ ἑκάτεροι τὸν Ἰώσηπον, ἀλλήλοις διεφέροντο. κἀκεῖνος θαῤῥῶν ἤδη τοῖς ᾠκειωμένοις, [r] ἦσαν δὲ εἰς τετρακισμυρίους Ταριχαιᾶται, παντὶ τῷ πλήθει παῤῥησιαστικώτερον ὡμίλει. καὶ πολλὰ τὴν προπέτειαν αὐτῶν καθονειδίσας, „ ἐκ μὲν τῶν παρόντων Ταριχαίας, ἔφη, [s] τειχί„σειν, ἀσφαλίσασθαι δὲ ὅμως καὶ τὰς ἄλλας πόλεις. „ οὐ γὰρ ἀπορήσειν χρημάτων, ἐὰν [t] ὁμονοῶσιν ἐφ' οὓς „ δεῖ πορίζειν, καὶ μὴ παροξύνωνται κατὰ τοῦ πο„ρίζοντος.

ε'. Ἔνθα δὴ τὸ μὲν ἄλλο πλῆθος τῶν ἠπατημένων [v] ἀπανεχώρει [x] καί τοι διωργισμένον. δισχίλιοι δὲ ἐπ' αὐτὸν [y] ὥρμησαν ἔνοπλοι, καὶ [z] φθάσαντος εἰς τὸ [a] δωμάτιον παρελθεῖν ἀπειλοῦντες ἐφεστήκεσαν. ἐπὶ τούτοις πάλιν Ἰώσηπος ἀπάτῃ δευτέρᾳ χρῆται. ἀναβὰς γὰρ ἐπὶ τὸ τέγος, καὶ τῇ δεξιᾷ κατασείσας τὸν θόρυβον αὐτῶν, „ ἀγνοεῖν, ἔφη, τίνων ἀξιοῦσι τυ„χεῖν. οὐ γὰρ κατακούειν διὰ τὴν τῆς βοῆς σύγχυσιν. ὅσα „ δ' ἂν κελεύσωσι πάντα ποιήσειν, εἰ τοὺς διαλεξο„μένους ἡσυχῇ πέμψειαν εἴσω πρὸς αὐτόν." [b] ταῦτα ἀκούσαντες οἱ γνώριμοι σὺν τοῖς ἄρχουσιν εἰσῄεσαν. ὁ δὲ, σύρας αὐτοὺς εἰς τὸ μυχαίτατον τῆς οἰκίας, καὶ [c] τὴν αὔλειον [d] ἐπικλείσας, ἐμαστίγωσεν, μέχρι πάντων τὰ σπλάγχνα γυμνῶσαι. περιειστήκει δὲ τέως τὸ πλῆθος, δικαιολογεῖσθαι μακρότερα τοὺς εἰσελθόντας οἰόμενον. ὁ δὲ, τὰς θύρας ἐξαπίνης ἀνοίξας, ᾑμαγμένους ἐξαφῆκε τοὺς ἄνδρας, καὶ τοσαύτην τοῖς ἀπειλοῦσιν [e] ἐνειργάσατο κατάπληξιν, ὥστε ῥίψαντας τὰ ὅπλα φεύγειν.

ϛ'. Πρὸς ταῦτα Ἰωάννης [f] ἐπετείνετο [g] τὸν φθόνον, καὶ δευτέραν ἤρτυεν ἐπιβουλὴν κατὰ τοῦ Ἰωσήπου. σκηψάμενος δὲ νόσον, ἱκέτευε δι' ἐπιστολῆς τὸν Ἰώσηπον, ἐπιτρέψαι πρὸς θεραπείαν αὐτῷ [h] χρήσασθαι τοῖς ἐν Τιβεριάδι θερμοῖς ὕδασιν. ὁ δὲ, οὔπω γὰρ [i] ὑπώπτευε, τὸν ἐπίβουλον, γράφει τοῖς κατὰ τὴν πόλιν [k] ἐπάρχοις, ξενίαν τε καὶ τἀπιτήδεια Ἰωάννῃ παρασχεῖν. ὧν ἀπολαύσας, μετὰ δύο ἡμέρας [l] ἐφ' ᾧ παρῆν διεπράττετο. καὶ τοὺς μὲν ἀπάταις, τοὺς δὲ χρήμασι διαφθείρων, [m] ἀνέπειθεν ἀποστῆναι Ἰωσήπου. [n] καὶ γνοὺς ταῦτα Σίλας, ὁ φυλάσσειν τὴν πόλιν ὑπὸ Ἰωσήπου [o] καθεστάμενος, γράφει τὰ [p] κατὰ τὴν ἐπιβουλὴν αὐτῷ κατὰ τάχος. ὁ δὲ Ἰώσηπος, ὡς ἔλαβε τὴν ἐπιστολὴν, νυκτὸς ὁδεύσας συντόνως, ἕωθεν παρῆν [q] ἐπὶ τὴν Τιβεριάδα. καὶ τὸ μὲν ἄλλο πλῆθος αὐτῷ ὑπήντα. [r] Ἰωάννης δὲ, καίτοι τὴν παρουσίαν [s] ὑποπτεύων ἐπ' αὐτὸν, ὅμως πέμψας [t] τινὰ τῶν γνωρίμων, ὑπεκρίνατο τὴν ἀσθένειαν, καὶ κλινήρης ὢν ὑστερῆσαι τῆς θεραπείας ἔλεγεν. ὡς δὲ εἰς τὸ στάδιον τοὺς Τιβεριεῖς ἀθροίσας [v] Ἰώσηπος ἐπειρᾶτο διαλέγεσθαι περὶ τῶν ἐπεσταλμένων, ὑποπέμψας ὁπλίτας προσέταξεν αὐτὸν

r Ἦσαν—τετρακισμυρίους] Ita *Big.* ἦσαν δὲ οἱ Ταριχαιᾶται ὡς τετρακισμύριοι in *Editis*. ὡς τετρακισμύριοι οἱ Ταριχαιᾶται *Gall.*

s Τειχίσειν,] Ita cum tribus *MSS.* τειχίζειν in *cæteris*, *Editiſque*.

t Ὁμονοῶσιν—πορίζειν,] Ὁμονοήσωσιν *Busb.*

v Ἀπανεχώρει] Ἀνεχώρει *Big.*

x Καί τοι διωργισμένον.] Ita *Big.* & *Raf.* καὶ τὸ in *cæteris*.

y Ὥρμησαν] *Raf.* Ὁρμήσαντες.

z Φθάσαντος] Sic *Big. Coccejus* & *Gall.* φθάσαντες in *aliis*.

a Δωμάτιον] Ita *Lugd. Bat.* & *Coccejus*, pro *Vulg.* δωμάτων. Hav.

b Ταῦτα ἀκούσαντες] Aliter rem geſtam narrat in *Vita ſua* §. 30.

c Τὴν αὔλειον] Sc. θύραν. τὴν αὐλὴν *Gall.*

d Ἐπικλείσας,] Ἀποκλείσας *Big.*

e Ἐνειργάσατο κατάπληξιν,] Εἰργάσατο *Big.*

f Ἐπετείνετο] Ἐτείνετο *Big.*

g Τὸν φθόνον,] *Raf.* Τὸν φόνον.

h Χρήσασθαι—ὕδασιν] Confer vitam Joſephi §. 16. Spanh.

i Ὑπώπτευε] *Raf.* Ὑπώπτευσε.

k Ἐπάρχοις,] Ita *Busb.* ὑπάρχοις in *aliis*.

l Ἐφ'—διεπράττετο,] Ἐφ' ὃ *Big.*

m Ἀνέπειθεν—Ἰωσήπου,] Ἀνέπειθε *Big.*

n Καὶ—Σίλας,] Gratiam Silæ huic conſervationis ſuæ habet quoque in Vita ſua § 17. Spanh.

o Καθεστάμενος,] Ita *Big.* & *Voſſ.* καθιστάμενος in *cæteris*.

p Κατὰ τὴν ἐπιβουλὴν] Περὶ τῆς ἐπιβουλῆς *Big.*

q Ἐπὶ] Πρὸς *Big. Raf.* & *Voſſ.*

r Ἰωάννης δὲ,] Confer *vitam* Joſephi §. 17. ubi tamen dicit Joannem quoque obviam ſibi proceſſiſſe. Spanh. Vide quæ ibidem notavimus. Hav.

s Ὑποπτεύων] Ὑποπτεύσας *Big.*

t Τινὰ τῶν γνωρίμων,] Ita *Big.* & *Raf.* τινὰς in *Editis Aliiſque*.

v Ἰώσηπος ἐπειρᾶτο] Voci Ἰώσηπος plerumque articulus ὁ præponitur in *MSS.*

x Ἐπὶ

τὸν ἁπλοῦν. τούτους τὰ ξίφη γυμνοῦντας ὁ δῆμος προϊδὼν ἀνεβόησεν. πρὸς δὲ τὴν κραυγὴν Ἰώσηπος ἐπιστραφεὶς, καὶ θεασάμενος ἐπὶ τῆς σφαγῆς ἤδη τὸν σίδηρον, ἀπεπήδησεν εἰς τὸν αἰγιαλόν. εἱστήκει δὲ δημηγορῶν [x] ἐπὶ βουνοῦ τινος ἑξαπήχους τὸ ὕψος· καὶ [y] παρορμοῦντος ἐπιπηδήσας σκάφους, [z] σὺν δυσὶ σωματοφύλαξιν [a] εἰς μέσον τὴν λίμνην [b] ἀνέφυγεν.

ζ. Οἱ στρατιῶται δὲ αὐτοῦ, ταχέως ἁρπάσαντες [c] ὅπλα, κατὰ τῶν ἐπιβούλων ἐχώρουν. ἔνθα δείσας Ἰώσηπος, μὴ πολέμου κινηθέντος ἐμφυλίου δι' ὀλίγων [d] φθόνον ἐξαναλώσῃ τὴν πόλιν, πέμπει τοῖς σφετέροις [e] ἀγγέλλων, μόνης προνοεῖν τῆς [f] αὐτῶν ἀσφαλείας, μήτε δὲ κτείνειν τινὰ, μήτε ἀπελέγχειν τὸν αἴτιον. καὶ οἱ μὲν, τῷ παραγγέλματι πεισθέντες, ἠρέμησαν. οἱ δὲ ἀνὰ τὴν πέριξ χώραν, πυθόμενοι τήν τε ἐπιβουλὴν καὶ τὸν συσκευάσαντα, συνηθροίζοντο κατὰ τοῦ Ἰωάννου. φθάνει δὲ ἐκεῖνος εἰς Γίσχαλα [g] φυγὼν τὴν πατρίδα. συνέρρεον δὲ πρὸς τὸν Ἰώσηπον οἱ Γαλιλαῖοι κατὰ πόλεις, καὶ πολλαὶ μυριάδες ὁπλιτῶν γενόμεναι, παρεῖναι σφᾶς ἐπὶ Ἰωάννην τὸν κοινὸν ἐπίβουλον ἐβόων. συγκαταφλέξειν γὰρ αὐτῷ καὶ τὴν ὑποδεξαμένην [h] πόλιν. ὁ δὲ ἀποδέχεσθαι μὲν αὐτῶν ἔφασκε τὴν εὔνοιαν. [i] εἶργε δὲ τὴν ὁρμὴν, χειρώσασθαι συνέσει τοὺς ἐχθροὺς μᾶλλον ἢ κτεῖναι προαιρούμενος. ἐκλαβὼν δὲ τοὺς ἀφ' ἑκάστης πόλεως Ἰωάννῃ [k] συναφεστῶτας Ἰώσηπος κατ' ὄνομα. προθύμως δὲ [l] ἐνεδείκνυντο τοὺς σφετέρους οἱ δημόται. καὶ διὰ κηρύκων [m] ἀπειλήσας, τῶν ἐντὸς ἡμέρας πέμπτης [n] μὴ καταλιπόντων τὸν Ἰωάννην τάς τε οὐσίας διαρπάσειν, καὶ τὰς οἰκίας ἅμα ταῖς γενεαῖς καταφλέξειν, τρισχιλίους μὲν ἀπέστησεν εὐθέως, οἳ παραγενόμενοι τὰ ὅπλα παρὰ τοῖς ποσὶν ἔρριψαν αὐτοῦ. σὺν δὲ τοῖς καταλειφθεῖσιν, ἦσαν δὲ ὅσον εἰς δισχιλίους Σύρων φυγάδες, ἀνέστελλεν Ἰωάννης πάλιν εἰς τὰς λαθραίους ἐπιβουλὰς ἐκ τῶν φανερωτέρων. κρύφα γοῦν ἔπεμψεν ἀγγέλους εἰς Ἱεροσόλυμα, διαβάλλων τὸν Ἰώσηπον ἐπὶ τῷ μεγέθει τῆς δυνάμεως, φάσκων ὅσον οὐδέπω τύραννον ἐλεύσεσθαι τῆς μητροπόλεως, εἰ μὴ προκαταληφθείη. [o] ταῦθ' ὁ μὲν δῆμος [p] ἦν προειδὼς, οὐ [q] προσεῖχον δέ. οἱ δυνατοὶ δὲ κατὰ φθόνον, καὶ τῶν ἀρχόντων τινὲς λάθρα τῷ Ἰωάννῃ χρήματα πρὸς συλλογὴν μισθοφόρων ἔπεμψαν, ὅπως [r] πολεμῇ πρὸς Ἰώσηπον. ἐψηφίσαντο δὲ [s] καθ' ἑαυτοὺς, καὶ μετακαλεῖν αὐτὸν ἀπὸ τῆς στρατηγίας. οὐ μὴν ἤξιουν ἀποχρήσειν τὸ δόγμα. δισχιλίους δὲ καὶ πεντακοσίους ὁπλίτας, καὶ τέσσαρας τῶν ἐπιφανῶν ἄνδρας ἔστειλαν, τόν τε τοῦ [t] Νομικοῦ [v] Ἰωάζαρον, καὶ Ἀνανίαν [x] Σαδδουκὶ, καὶ Σίμωνα καὶ [y] Ἰούδην Ἰωνάθου, πάντας εἰπεῖν δυνατωτάτους, ἵνα οὗτοι τὴν πρὸς τὸν Ἰώσηπον εὔνοιαν ἀποστρέψωσι. κἂν μὲν ἑκὼν

Quos cum populus proſpexiſſet ſtricturos eſſe gladios, ſtatim exclamavit. Joſephus autem, ad clamorem converſus, cum prope jugulo ſuo imminere vidiſſet ferrum, inde in littus deſiluit, (nam verba faciens ad populum ſteterat in tumulo ſex pedes alto) & navicula, quæ forſan appulerat, propere aſcenſa, cum duobus ſatellitibus medium in lacum refugiebat. *...tis, Joſephum interfici jubet.*

7. Milites autem ejus, armis illico correptis, contra inſidiatores ibant. Unde veritus Joſephus, ne moto bello inteſtino propter paucorum invidiam civitas conſumeretur, ad ſuos mittit qui eos monerent, ut ſuæ tantum ſaluti conſulerent, & neque quenquam occiderent, neque culpæ affinem redarguerent. Et illi quidem, dicto audientes, quieverunt. qui vero in vicinia degebant, cum de inſidiis inaudiviſſent & de illo qui eas ſtruxerat, contra Joannem coibant. Sed *ille* prius in Giſcala patriam *ſuam* fuga ſe recipiebat. At Galilæi, ſuis quiſque è civitatibus, ad Joſephum confluebant; & cum multa armatorum millia congregata eſſent, ipſos adverſus Joannem, communem inſidiatorem, præſto adeſſe clamabant, una cum eo civitatem quæ illum ſuſceperat igne crematuros. Ille vero ajebat, ſibi quidem gratam acceptamque eſſe illorum erga ſe benevolentiam: impetum vero cohibebat, ut qui maluit inimicos prudentia vincere quam *ferro* occidere. Cum autem Joſephus è ſingulis civitatibus nominatim eos excepiſſet, qui una cum Joanne defecerant, (quippe plebeii prompte admodum ſuos * indicabant) & præconum voce denunciaſſet, ſe patrimonia eorum, qui intra quinque dies Joannem non reliquiſſent, direptum ire, domoſque cum familiis combuſturum, brevi fecit ut tria quidem ab eo millia deficerent, qui cum ad eum acceſſiſſent ad illius pedes arma projecerunt: Joannes autem cum reliquis, ad duo circiter millia Syrorum fugitivorum, ex inſidiis apertioribus ad occultas ſe recipiebat. Itaque clam nuncios Hieroſolyma miſit, calumnians Joſephum, quod ingentem copiarum multitudinem coëgiſſet; dicenſque fere in eo eſſe ut metropolin tyrannide occupet, niſi mature præveniatur. Iſta quidem populus jam prævideret, animum vero illis non advertebat: ex invidia autem primores nonnullique magiſtratuum clam pecunias Joanni miſerunt, ad milites mercenarios comparandos, ut adverſus Joſephum bellum gererent atque inter ſe decreverunt eum ab exercitu ducendo revocare. Veruntamen decretum haud ſatis valiturum exiſtimabant. ſed duo millia & quingentos armatos, & quatuor viros ex illuſtrioribus miſerunt, Joazarum Nomici filium, & Ananiam Sadduci, & Simonem & Judam Jonathæ *filios*, omnes dicendi peritiſſimos, ut iſti populum à ſua in Joſephum benevolentia averterent. & ſiquidem is ſponte ſua veniat, ſinerent

Joannes Giſcala petit. & Galilæi ad Joſephum confluunt. Confer de Vita §. 19. & §. 20.21.

Joannes iterum Joſepho parat inſidias. Confer de Vita §. 38.

Confer de Vita §. 39.

x Ἐπὶ βουνοῦ] In *Vita ſua* §. 17. amat dicere ἐπὶ τριχοῦ τινος ὑψηλοῦ. SPANH.

y Παρορμοῦντος] *Lugd. Bat.* Παρορμοῦντος.

z Σὺν δυσὶ] *Ruff.* Ἐν δυσὶ.

a Εἰς μέσον τὴν λίμνην] Simpliciter in *Vita ſua* ἐπὶ τὴν λίμνην. SPANH.

b Ἀνέφυγεν.] Ἀνέφυγε *Big.*

c Ὅπλα,] Τὰ ὅπλα *Big.* & *Bod.*

d Φθόνον ... πόλιν,] Ita *Big. Voſſ.* & *Ruf.* φόνον in *Editis Aliiſque.*

e Ἀγγέλλων,] *Lugd. Bat.* Ἀγγέλων, quod & in ſuo codice *Rufinus* videtur habuiſſe, vertens *nuncios ſuos miſit, qui,* &c. HAV.

f Αὐτῶν ἀσφαλείας,] Ἑαυτῶν *Big.*

g Φυγὼν τὴν πατρίδα.] Φυγὼν *Gall.*

h Πόλιν,] Πατρίδα *Big.* εἶργε *Lugd. Bat.*

i Εἶργε δὲ τὴν ὁρμὴν,] Ἀνεῖργε *Big.*

k Συναφεστῶτας] Ita *Big. Voſſ.* & *Ruf.* συναφεστῶτας abſque Ἰωάννῃ *ceteri.*

l Ἐνεδείκνυντο] Iterum cum *Big.* & *Voſſ.* ἀνεδείκνυντο in *Editis Aliiſque.*

m Ἀπειλήσας,] Ita *Voſſ.* & *Rhod.* ἀπειλήσαντος αὐτοῦ ἡμέρας πέμπτης οἱ μὴ καταλείποντα τὸν Ἰωάννην in *Editis.* ἀπειλήσαντος ... ἐντὸς ἡ. π. τῶν μὴ καταλειπόντων *Big.*

n Μὴ καταλιπόντων] Ita *Lugd. Bat.* & *Hudſ.* nam *alii*, οἱ μὴ καταλίποιεν. HAV.

o Ταῦθ' ὁ μὲν δῆμος] Ita *Big.* & *Gall. Rufinus* vertit, *Verum ea quidem populus præſciens negligebat.* τούτοις in *Editis Aliiſque.*

p Ἦν προειδὼς,] *Lugd. Bat.* Ἦν τῶν π. οὐ προσεῖχεν.

q Προσεῖχον δέ.] Προσεῖχεν *Big.* & *Gall.* abſque δέ.

r Πολεμῇ] Ita *Big.* πολεμήσῃ *Voſſ.* πολεμοῖ in *Editis Aliiſque.*

s Καθ' ἑαυτοὺς,] Καθ' αὐτοὺς *Big. Voſſ. Bod.* & *Gall.*

t Νομικοῦ] Νομικοῦ pro appellativo accipiunt *alii*, ut & *Ruf.* qui vertit, *& quatuor miſerunt nobiles viros juriſperitos.*

v Ἰωάζαρον,] Ita *Golen.* quo fere modo & *de Vita* §. 39. Ἰώασδρον in *Editis.* Ἰωάνασδρον juxta *Ruf.*

x Σαδδουκὶ,] Σαδδουκαῖον *Voſſ.* (uti & ſuperius c. 17. §. 10.) Σαδδοὺκ *Gall.*

y Ἰούδην Ἰωνάθου,] Ita *Ruf.* Ἰούδαν in *pleriſque libris.* Ἰούδαν *Big.* & in margine Ἰούδα Ἰωνάθου. HUDS. Ἰούδαν pro Juda, uti Θευδᾶν pro Ἰούδας quidam lectum volunt ex N. T. REL.

* *Al*, accuſabant.

ſinerent ipſum ſui rationem reddere: ſin autem urgeat ut *in præfectura* maneat, pro hoſte *eum* haberent. Joſepho autem literis ſignificarunt amici, in eum quidem venturos eſſe milites; minime vero ei indicarunt, quid cauſæ fuerit cur venirent, utpote quod clauſa haberentur inimicorum conſilia. Unde factum, ut, cum nihil præcautum eſſet *& proviſum*, quatuor civitates adverſariis ſtatim ac venerint ſe adjungerent, Sepphoris, & Gamala, & Giſcala, & Tiberias. Verum & iſtas continuo ſine armis recepit, quatuorque duces ſtratagemate captos, & ex armatis potentiſſimos quoſque Hieroſolyma mittendos curavit. contra quos populus haud mediocri indignatione commotus eſt; atque ipſos, & quotquot eos comitati ſunt ocyus interfecerat, niſi paulo ante auſugiſſent.

Quatuor Galilææ civitates ad inimicos Joſephi tranſeunt.

XXVII. *Tiberias à Joſepho deficit.*

8. Poſthac vero Joannes intra muros Giſcalorum ſe continebat præ metu Joſephi. Et paucis poſt diebus ſe *Joſephi imperio* ſubduxit Tiberias, poſtquam Agrippæ regis opem imploraſſent incolæ. Et cum ille præſtituto die ad eas non veniſſet, paucique Romani equites eo ipſo die comparuiſſent, Joſephum urbe expulſum declarabant. Horum defectionis quidem rumor ſtatim Tarichæas perlatus erat: militibus vero omnibus frumentatum miſſis, nec ſolus contra deſertores ſubito proficiſci, neque illic manere ſuſtinuit, veritus, ne, dum ipſe cunctaretur, regii civitatem præoccuparent. nec enim poſtero die, obſtante ſabbato, quicquam facere poterat. Itaque dolo eos, qui ab ipſo deſciverant, circumvenire cogitabat. cumque Tarichæarum portas claudi juſſiſſet, ne quis conſilium *ſuum* iis contra quos ſuſceptum erat proderet, & navigia quæ in lacu erant omnia congregaſſet (ducenta autem & triginta deprehendit, quatuorque & non amplius in ſingulis nautas) qua potuit celeritate proficiſcitur Tiberiadem: cumque tanto ab urbe abeſſet ſpatio, ut ægre cerni poſſet, vacuis naviculis in ſalo fluctuare juſſis, ipſe, ſeptem ſolum ex ſatellitibus *eoſque* inermes ſecum habens, propius ut conſpiceretur acceſſit. Ipſum autem cum inimici, adhuc ei maledicentes, ex muro aſpexiſſent, etiam præ conſternatione, quod ſcaphas armatorum plenas eſſe exiſtimarint, arma projiciunt: manuſque ſupplices agitantes, ut parceret civitati orabant atque obſecrabant.

Confer de Vita §. 32.

Joſephus Tiberiadem ſe confert.

9. Joſephus autem, cum multa illis minatus eſſet, *eiſque* exprobraſſet, quod primi omnium bello Romanos adorti inteſtinis diſcordiis vires ſuas ante conſumerent, eaque facerent quibus nihil optatius hoſtibus accidere potuit, ac deinde ſecuritatis ſuæ curatorem de medio tollere feſtinarent, urbemque non erubeſcerent ipſi claudere qui eam muniverat, dicebat, ſe eos non rejicere qui urbem de ante delictis expurgaturi venirent, quorumque interventu ſecuritatem ei præſtaret. Itaque ſtatim ad eum decem Tiberienſium potentiſſimi deſcenderunt. Et hos quidem cum in unam è naviculis recepiſſet, quam longiſſime eos avexit: alios vero è ſenatoribus L, & maxime nobiles,

Stratagemate urbem recipit ſervatque.

[z] παραγένηται, λόγον ὑποσχεῖν ἐφ' αὐτόν. εἰ δὲ βιάζοιτο μένειν, ὡς πολεμίῳ χρῆσθαι. Ἰωσήπῳ δὲ παραγενέσθαι μὲν στρατιὰν ἐπεστάλκεισαν οἱ φίλοι. τὴν δὲ αἰτίαν οὐ [a] προεδήλουν, [b] ἅτε δὴ τῶν ἐχθρῶν λάθρα βεβουλευμένων. διὸ καὶ μὴ προφυλαξαμένου, τέσσαρες πόλεις εὐθέως πρὸς τοὺς διαφόρους ἀπέστησαν ἐλθόντας, Σεπφώρις τε καὶ [c] Γάμαλα, καὶ Γίσχαλα, καὶ Τιβεριάς. ταχέως δὲ καὶ ταύτας προσηγάγετο δίχα τῶν ὅπλων, καὶ χειρωσάμενος [d] στρατηγήματι τοὺς τέσσαρας ἡγεμόνας, τῶν τε ὁπλιτῶν τοὺς δυνατωτάτους, ἀνέπεμψεν εἰς Ἱεροσόλυμα. πρὸς οὓς ὁ δῆμος ἠγανάκτησεν οὐ μετρίως, καὶ σὺν αὐτοῖς ὥρμησε τοὺς προπέμψαντας ἀνελεῖν, εἰ μὴ φθάσαντες ἀπέδρασαν.

η'. Ἰωάννης δὲ τὸ λοιπὸν ἐντὸς τῶν Γισχάλων τειχῶν ὁ παρὰ Ἰωσήπου φόβος ἐφρούρει. καὶ μετ' ὀλίγας ἡμέρας πάλιν ἀπέστη Τιβεριάς, ἐπικαλεσαμένων τῶν ἔνδον Ἀγρίππαν τὸν βασιλέα. καὶ τοῦ μὲν μὴ [e] καταντήσαντος ἐφ' ἣν συνετέτακτο προθεσμίαν, Ῥωμαϊκῶν δὲ ἱππέων ὀλίγων κατ' ἐκείνην τὴν ἡμέραν παραφανέντων, τὸν Ἰώσηπον ἐξεκήρυσσον. [f] τῶν δὲ [g] ἠγγέλη μὲν εἰς Ταριχαίας ἡ ἀπόστασις εὐθέως. ἐκπεπομφὼς δὲ τοὺς στρατιώτας πάντας ἐπὶ σίτου συλλογὴν, οὔτε μόνος ἐξορμᾶν ἐπὶ τοὺς ἀποστάντας, οὔτε μένειν ὑπέμενε, δεδοικὼς μὴ [h] βραδύνοντος αὐτοῦ, φθάσωσιν οἱ βασιλικοὶ παρελθεῖν εἰς τὴν πόλιν. [i] οὐδὲ γὰρ τὴν [k] ἐπιοῦσαν ἐνεργὸν ἕξειν [l] ἔμελλεν, ἐπεχόμενος σαββάτῳ. [m] δόλῳ δὴ περιελθεῖν ἐπενόει τοὺς ἀποστάντας. καὶ τὰς μὲν πύλας τῶν [n] Ταριχαιῶν ἀποκλεῖσαι κελεύσας, ὡς μὴ [o] προεξαγγείλοι τις [p] τὸ σκέμμα τοῖς ἐπιχειρουμένοις, τὰ δὲ ἐπὶ τῆς λίμνης σκάφη πάντα συναθροίσας. [q] διακόσια δὲ καὶ τριάκοντα εὑρέθη, καὶ ναῦται [r] τεσσάρων οὐ πλείους ἦσαν ἐν ἑκάστῳ. διὰ τάχους ἐλαύνει πρὸς τὴν Τιβεριάδα, καὶ τοσοῦτον ἀποσχὼν τῆς πόλεως, ἐξ ὅσου συνιδεῖν οὐ ῥᾴδιον ἦν, κενὰς τὰς ἁλιάδας μετεώρους σαλεύειν ἐκέλευσεν, αὐτὸς δὲ, μόνους ἑπτὰ τῶν σωματοφυλάκων ἀνόπλους ἔχων, ἔγγιον ὀφθῆναι προσῄει. θεασάμενοι δὲ αὐτὸν ἀπὸ τῶν τειχῶν ἔτι βλασφημοῦντες οἱ διάφοροι, καὶ διὰ τὴν ἔκπληξιν πάντα τὰ σκάφη γέμειν ὁπλιτῶν νομίσαντες, ἔρριψαν τὰ ὅπλα, καὶ κατασείοντες ἱκετηρίας ἐδέοντο φείσασθαι τῆς πόλεως.

θ'. Ὁ δὲ Ἰώσηπος πολλὰ διαπειλησάμενος αὐτοῖς, καὶ κατονειδίσας, εἰ [s] πρῶτα μὲν ἀράμενοι τὸν πρὸς Ῥωμαίους πόλεμον, εἰς στάσεις ἐμφυλίους [t] προαναλίσκουσι τὴν ἰσχὺν, καὶ τὰ εὐκταιότατα [v] πράσσοι τοῖς ἐχθροῖς, ἔπειτα τὸν κηδεμόνα τῆς ἀσφαλείας αὐτῶν ἀναρπάσαι σπεύδουσι, καὶ κλείειν οὐκ αἰδοῦνται τὴν πόλιν αὐτῶν τῷ τειχίσαντι, προσδέχεσθαι τοὺς ἀπολογησομένους ἔφασκε, καὶ δι' ὧν [x] βεβαιώσαιτο τὴν πόλιν. κατέβαινον δὲ εὐθέως δέκα τῶν [y] Τιβεριέων οἱ δυνατώτατοι. καὶ τοὺς μὲν ἀναλαβὼν μιᾷ τῶν ἁλιάδων [z] ἀνήγαγε πορρωτάτω. πεντήκοντα δὲ ἑτέρους τῆς βουλῆς τοὺς μάλιστα γνωρίμους κελεύει [a] προσελθεῖν, ὡς καὶ παρ' ἐκεί-

νων

z Παραγένηται,] Sic Big. & Bod. & mox παραγένεσθαι pro παραγένηται & παραγενέσθαι.

a Προεδήλουν.] Ita Big. Προεδήλουν in cæteris.

b Ατε] Roſſ. Οὔτε.

c Γάμαλα, καὶ Γίσχαλα,] Γάδαρα Big. Γάδαρα Voſſ. in Ruffini codicibus Gadara aut Gabra.

d Στρατηγήματι] Στρατηγήμασι Big. & forſan Ruf. qui vertit, *conſiliis*

e Καταντήσαντος] Roſſ. Καταντήσαντος.

f Τῶν δὲ] Τούτων δ' ἠγγελμένων Big. τοῦ δὲ ἠγγέλθη μὲν. Voſſ.

g Ηγγέλη—εὐθέως.] Conf. ſupr. c. 5. §. 3. Spanh.

h Βραδύνοντος αὐτοῦ,] Βραδύνοντος Big.

i Οὐδὲ γὰρ τὴν] Conf. ſup. lib. 1. c. 7. §. 3. Spanh.

k Επιοῦσαν—ἕξειν] Επιοῦσαν ἡμέραν Big. Huds. Coiſlin. & Lugd. Bat. ἡμέραν quoque addunt, verum perinde eſt. In Goo. peſſime τὴν πόλιν ἐπιοῦσαν. Hav.

l Εμελλεν] Ita Big. & Ruf. ἤμελλεν in cæteris.

m Δόλῳ δὴ περιελθεῖν] Ita Big. & Ruf. δόλῳ δὲ in cæteris.

n Ταριχαιῶν—κελεύσας,] Ταριχαιατῶν Bas. ἀποστατῶν Big.

o Προεξαγγείλοι] Προεξαγγείλαι Voſſ. παραγγείλοι Big.

p Τὸ—συναθροίσας,] Conf. de Vita §. 33. Spanh.

q Διακόσια—εὑρέθη,] Τριάκοντα δ' ηὑρέθησαν καὶ διακόσια Big.

r Τεσσάρων—ἑκάστῳ.] Τεσσάρων ἦσαν οὐ πλείους Big.

s Πρῶτα] Πρῶτοι Big. Bod. & Rhed.

t Προαναλίσκουσι] Παραναλίσκουσι Bod. & Roſſ.

v Πράσσοι τοῖς ἐχθροῖς,] Δρῷεν Big.

x Βεβαιώσαιτο τὴν πόλιν.] Βεβαιώσαιτο τὴν π. Bod.

y Τιβεριέων] Ruf. Τιβεριαίων.

z Ανήγαγε πορρωτάτω.] Ανήγαγε Voſſ.

a Προσελθεῖν,] Προελθεῖν Big.

b Πρo-

ἰων πίστιν τινὰ βουλόμενος λαβεῖν. ἔπειτα καινοτέρας σκήψεις ἐπινοῶν, ἄλλους ἐπ' ἄλλοις [b] ἐπὶ συνθήκαις [c] προσεκαλεῖτο. τοῖς δὲ κυβερνήταις ἐκέλευσε τῶν πληρωθέντων διὰ τάχους εἰς Ταριχαίας ἀναπλεῖν, καὶ συγκλείειν τοὺς ἄνδρας εἰς τὸ δεσμωτήριον, μέχρι πᾶσαν μὲν τὴν βουλὴν οὖσαν εἰς ἑξακοσίους, περὶ δὲ δισχιλίους τῶν ἀπὸ τοῦ δήμου συλλαβὼν, ἀνήγαγε σκαφίοις εἰς Ταριχαίας.

ι. Βοώντων δὲ τῶν λοιπῶν, αἴτιον εἶναι μάλιστα τῆς ἀποστάσεως [d] Κλεῖτόν τινα, καὶ παρακαλούντων εἰς ἐκεῖνον [e] ἀπερείδεσθαι τὴν ὀργὴν, ὁ Ἰώσηπος ἀνελεῖν μὲν οὐδένα προῄρητο, [f] Λευίαν δέ τινα τῶν [g] αὐτοῦ φυλάκων ἐκέλευσεν ἐξελθεῖν, ἵνα ἀποκόψῃ τὰς χεῖρας τοῦ Κλείτου. δείσας δὲ ἐκεῖνος εἰς ἐχθρῶν στῖφος ἀποβήσεσθαι μόνος, οὐκ ἔφη. χαλεπαίνοντα δὲ τὸν Ἰώσηπον ἐπὶ τοῦ σκάφους ὁ Κλεῖτος ὁρῶν, καὶ προθυμούμενον [h] ἀποπηδᾷν αὐτὸν ἐπὶ τὴν τιμωρίαν, ἱκέτευεν ἀπὸ τῆς ἀκτῆς τὴν ἑτέραν τῶν χειρῶν καταλιπεῖν. κἀκείνου κατανεύσαντος, ἐφ' ᾧ [i] τὴν ἑτέραν αὐτὸς ἀποκόψειεν [k] ἑαυτοῦ, σπασάμενος τῇ δεξιᾷ τὸ ξίφος ἀπέκοψε τὴν λαιάν. εἰς τοσοῦτον δέους [l] ὑπ' αὐτοῦ Ἰωσήπου προήχθη. τότε μὲν δὴ κενοῖς σκαφίσι, καὶ δορυφόροις ἑπτὰ τὸν δῆμον αἰχμαλωτισάμενος, πάλιν [m] τὴν Τιβεριάδα προσηγάγετο. [n] μετὰ δ' ἡμέρας ὀλίγας [o] Γίσχαλα Σεπφωρίταις συναφεστᾶσαν ἑλὼν, ἐπέτρεψε διαρπάσαι τοῖς στρατιώταις. συναγαγὼν μέντοι πάντα, τοῖς δημόταις [p] δέδωκε, τοῖς τε κατὰ Σέπφωριν ὁμοίως καὶ Τιβεριάδα. καὶ γὰρ κἀκείνους χειρωσάμενος, νουθετῆσαι διὰ τῆς ἁρπαγῆς ἠθέλησε, καὶ τῇ ἀποδόσει τῶν χρημάτων πάλιν εἰς εὔνοιαν προσηγάγετο.

ad ſe venire juſſit, quaſi ab ipſis quoque ſibi fidem quandam dari voluerit. Deinde novas cauſationes excogitans, alios adhuc atque alios fœderis obtentu accerſitabat; adeoque navium repletarum gubernatoribus imperavit, ut celeriter Tarichæas navigarent, viroſque in carcerem includerent, donec univerſum quidem ſenatum ad DC, & duo circiter millia plebeiorum comprehenſa ſcaphis Tarichæas abduxit.

10. Cum autem reliqui vociferarent, Clitum quendam eſſe præcipuum defectionis auctorem, atque obſecrarent ut in illum iram *ſuam* conferret, Joſephus, qui id ſibi propoſuerat ut neminem *è popularibus ſuis* interficeret, Leviam quendam è ſatellitibus ſuis egredi juſſit, ut Clito manus amputaret. Ille vero veritus ut ſolus in globum inimicorum deſcenderet, id facere recuſabat. Clitus autem, cum Joſephum in ſcapha indignabundum ſtare videret, atque in eo fere eſſe ut ipſe deſiliret ad ſupplicium de eo ſumendum, à litore ſupplicabat, ut unam ſibi manum reliquam faceret. Cumque hoc conceſſiſſet Joſephus ea lege ut alteram ſibimet Clitus præcideret, educto ille dextera gladio lævam ſibi abſcidit. adeo eum timor ipſius Joſephi invaſerat. Tunc quidem Joſephus, cum vacuis ſcaphis & ſeptem ſatellitibus quoſdam de populo in ſervitutem abſtraxiſſet, rurſum Tiberiadem ſibi adjunxit. Paucis autem diebus, cum Giſcalorum urbem cepiſſet, quæ una cum Sepphoritis à ſe defecerat, eam militibus diripiendam conceſſit. Omnia tamen, quæ colligere potuit, civibus reddenda curavit, ſimiliter etiam Sepphoritis & Tibarienſibus. nam & hos in poteſtatem ſuam redactos defectionis ſuæ ex rapinis admonitos eſſe voluit; atque rerum ſuarum reſtitutione eos iterum ad benevolentiam alliciebat.

Clitus defectionis auctor, educta dextra gladio, levam ſibi amputat.

Giſcala, Sepphoris, & Tiberias capiuntur & diripiuntur.

ΚΕΦ. κβʹ.

Ἰουδαῖοι παρασκευάζονται τὰ πρὸς πόλεμον. ὁ Γιώρα Σίμων ἐφ' ἁρπαγὰς ἐτράπετο.

ΤΑ μὲν οὖν [q] κατὰ Γαλιλαίαν ἐπέπαυτο κινήματα. καὶ τῶν ἐμφυλίων παυσάμενοι θορύβων, ἐπὶ τὰς πρὸς Ῥωμαίους ἐτράποντο παρασκευάς. ἐν δὲ τοῖς Ἱεροσολύμοις, Ἀνανός τε ὁ ἀρχιερεὺς, καὶ τῶν δυνατῶν ὅσοι [r] μὴ τὰ Ῥωμαίων ἐφρόνουν, τό, τε [s] τεῖχος ἐπεσκεύαζον, καὶ πολλὰ τῶν πολεμιστηρίων ὀργάνων. καὶ διὰ πάσης μὲν τῆς πόλεως ἐχαλκεύετο βέλη, καὶ πανοπλία. πρὸς ἀτάκτοις δὲ γυμνασίαις τὸ τῶν νέων πλῆθος ἦν, [t] καὶ μεστὰ ἦν πάντα [v] θορύβου. δεινὴ δὲ κατήφεια τῶν μετρίων, καὶ πολλοὶ, τὰς μελλούσας προορώμενοι συμφορὰς, ἀπωλοφύροντο. θειασμοὶ δὲ τοῖς εἰρήνην ἀγαπῶσι δύσφημοι. τοῖς δὲ τὸν πόλεμον ἐξάψασιν [x] ἐσχεδιάζοντο πρὸς ἡδονὴν, καὶ τὸ κατάστημα τῆς πόλεως [y] πρὶν ἐπελ-

CAP. XXII.

XXVIII.

Judæi intenti bellicis inſtrumentis conficiendis. Simon Gioræ filius ad rapinas ſe convertit.

ET Galilææ quidem motus *ita* compoſiti erant. Cum autem à turbis civilibus requieſcerent, id agebant ut ſe adverſus Romanos compararent. Hieroſolymis autem Ananus pontifex, & primorum quotquot cum Romanis non ſentiebant, muros inſtaurare properabant, & multa bellica inſtrumenta. Et paſſim quidem per urbem jacula & omne genus arma fabricata erant: exercitiis vero * tumultuoſis operam dabat ingens juvenum multitudo, & omnia perturbationis plena conſpiciebantur. Magna autem triſtitia moderatos occupabat; multique, futuras clades animo proſpicientes, in fletus & lamenta erumpebant. & auguria erant in malum omen ab iis accepta qui pacem amabant; ii vero qui bellum accenderant ea pro lubitu ſtatim interpretabantur, atque tum civitas

Hieroſolymorum ſtatus perturbatus.

b Ὡς ἐπὶ συνθήκαις] Illud ὡς non agnoſcit *Big.*
c Προσεκαλεῖτο] Ita *Voſſ.* προσκαλεῖτο ut *Editis Aliiſque.* προὐκαλεῖτο *Big.* & *Bod.*
d Κλεῖτον — ὀργὴν] Conf. *de Vita.* §. 34. SPANH.
e Ἀπερείδεσθαι τὴν ὀργὴν,] Videtis *Suidam* in voce hac ἀπερείδεσθαι *Voſſ.*
f Λευίαν] Λευὶν *Big.* quo modo & in quibuſdam *Ruſini* exemplaribus. HUDS. Conf. *de Vita* §. 34. SPANH.
g Αὐτοῦ — ἐξελθεῖν,] Τῷ' ἑαυτοῦ *Big.*
h Ἀποπηδᾷν — τιμωρίαν,] Αὐτοῦ ἀποπηδᾷν *Big.* & *Bod.*
i Τὴν — ἀποκόψειεν] Conf. *de Vita.* §. 34. SPANH.
k Ἑαυτοῦ,] Αὐτοῦ *Big.*
l Ὑπ' — προήχθη.] Ὑπὸ τοῦ Ἰωσήπου *Big.*
m Τὴν — προσηγάγετο.] Illud τὴν deeſt *Big.*
n Μετὰ — ὀλίγας] Ita *Big. Voſſ.* & *Bod.* δὲ non agnoſcit *Baſ.* mox μὲ poſt ἐπέτρεψε deleri auctoritate *Cod. Big.* & *Ruſini.*
o Γίσχαλα Σεπφωρίταις] *Coiſlin.* Σεπφωρ. ut & *Lugd. Bat.*
p Δέδωκε,] Ἔδωκε *Big. Voſſ.* & *Bod.*
q Κατὰ Γαλιλαίαν] Κατὰ τὴν Γαλ. *Voſſ.*
r Μὴ — ἐφρόνουν,] Ita *Big.* τὰ μὲ in *cæteris.*
s Τεῖχος] Abeſt a *Raſ.*
t Καὶ — πάντα] Μεστὰ δὲ ἦν πάντα *Big.*
v Θορύβου.] Θορύβων *Bod.*
x Ἐσχεδιάζοντο — ἡδονὴν,] Ita *Big.* & *Suidas* in voce. ἐσχετλιάζοντο in *Editis Aliiſque.*
y Πρὶν ἐπελθεῖν] *Raf.* Πλὴν ἐπελθόν.

* Injuſtis, *Ruf.*

civitas in eo erat ſtatu ac ſi jam peritura eſſet, etiam antequam in eam venirent Romani. Anano autem in animo erat paululum deſiſtere à bellicis inſtrumentis conficiendis, ut ſeditioſorum & Zelotarum, ut vocabantur, amentiam in melius mutaret: verum ab illorum vi ſuperatus eſt. & quis ejus *vitæ* finis fuerit in ſequentibus declarabimus.

Simon Gioræ filius rapinis & cædibus in Idumæam graſſatur.

2. At in Acrabatene toparchia Simon Gioræ filius, cum multos novis rebus ſtudentes congregaſſet, ad rapinas ſe convertit; & non ſolum locupletium domos dilacerabat, verum etiam corpora verberibus conficiebat: & jam ante palam in eo erat ut tyrannidem *quidem* ſibimet arriperet. Ab Anano autem & magiſtratibus miſſo adverſus eum exercitu, ad latrones qui Maſſadam occupabant cum ſuis effugiebat: ibique manens, donec Ananus aliique ejus inimici perempti erant, Idumæam una cum latronibus populabatur: adeoque ut ejus gentis magiſtratus, propter cæſorum multitudinem & frequentes rapinas, collecto exercitu, vicos præſidiis tenerent. At Judæorum quidem res *eo tempore* ita ſe habebant.

θεῖν Ῥωμαίους ἦν ὡς ἀπολουμένης. Ἀνάνῳ γε μὴν φροντὶς ἦν, κατὰ μικρὸν ἀφισταμένῳ τῆς εἰς τὸν πόλεμον παρασκευῆς, κάμψαι πρὸς τὸ συμφέρον [z] τούς τε στασιαστὰς, καὶ τὴν τῶν κληθέντων ζηλωτῶν ἀφροσύνην. [a] ἡττᾶτο δὲ τῆς βίας. κἀν τοῖς ἑξῆς [b] οἷυ τέλους ἔτυχε δηλώσομεν.

β. Κατὰ δὲ τὴν [c] Ἀκραβατηνὴν τοπαρχίαν [d] ὁ Γιώρα Σίμων, πολλοὺς τῶν νεωτεριζόντων συστησάμενος, ἐφ' ἁρπαγὰς ἐτράπετο, καὶ οὐ μόνον τὰς [e] οἰκίας [f] ἐσπάραττε τῶν πλουσίων, ἀλλὰ καὶ τὰ σώματα κατῃκίζετο, δῆλός τε ἦν πόρρωθεν ἀρχόμενος τυραννεῖν. πεμφθείσης δὲ ἐπ' αὐτὸν ὑπ' Ἀνάνου [g] καὶ τῶν ἀρχόντων στρατιᾶς, πρὸς τοὺς ἐν Μασάδᾳ λῃστὰς μεθ' ὧν εἶχε κατέφυγε, κἀκεῖ μέχρι τῆς Ἀνάνου καὶ τῶν ἄλλων [h] ἐχθρῶν ἀναιρέσεως μένων συνελῄζετο τὴν Ἰδουμαίαν. ὥστε τοὺς ἄρχοντας τοῦ ἔθνους διὰ τὸ πλῆθος τῶν φονευομένων, καὶ τὰς συνεχεῖς ἁρπαγὰς, στρατιὰν ἀθροίσαντας ἐμφρούρους τὰς κώμας ἔχειν. [i] καὶ τὰ μὲν κατὰ [k] τὴν [l] Ἰουδαίαν ἐν τούτοις ἦν.

z Τὴν—ἀφροσύνην.] Conf. infr. lib. 4. cap. 4. §. 6. & 7. Spanh.
a Ἡττᾶτο—βίας.] Ἡττᾶτο Big.
b Οἷυ τέλους ἔτυχε] Roſſ. Οἷυ ἔτυχε τοῦ τέλους.
c Ἀκραβατηνὴν τοπαρχίαν] Conf. ſupr. *Antt.* lib. 12. cap. 8. §. 1. Spanh. *Roſſ.* Ἀκραβατηνὴν. & delet τοπαρχίαν.
d Ὁ Γιώρα Σίμων.] De quo Simone infr. lib. 4. cap. 9. §. 3. Spanh.
e Οἰκίας] Roſſ. Οὐσίας.
f Ἐσπάραττε—πλουσίων.] Ἐσπάραξε Big.
g Καὶ—στρατιᾶς.] Καὶ τῶν ἀρχ. Big. & Ruf.
h Ἐχθρῶν ἀναιρέσεως] Illud ἐχθρῶν è *Cod. Big. Lugd. Bat.* & *Rufini* verſione.
i Καὶ τὰ μὲν κατὰ] Ἀλλὰ non agnoſcit *Big.* Huds. Neque etiam *Lugd. Bat.* ex quo locum reſtituimus, quum antea legeretur Ἀλλὰ τὰ μὲν, &c. Ita enim libros ſuos claudere ſolet Joſephus, uti patebit conferenti eoſdem. Hav.
k Τὴν] addidi è *Codd. Bod.*
l Ἰουδαίαν] Ἰουδαίων *MS. Lipſ.* & *Rufin.* Spanh.

TAAB

ΤΑΔΕ ΕΝΕΣΤΙΝ ΕΝ ΤΩ ΤΡΙΤΩ ΛΟΓΩ

ΤΩΝ ΙΩΣΗΠΟΥ ΙΣΤΟΡΙΩΝ

ΤΗΣ ΙΟΥΔΑΙΚΗΣ ΑΛΩΣΕΩΣ.

JOSEPHI LIBRO TERTIO

HISTORIARUM EXCIDII JUDAICI

HÆC CONTINENTUR.

α'. Ὅπως Νέρων, πυθόμενος τὰ κατὰ τὴν Ἰουδαίαν, διετέθη.

β'. Ὅπως Ἰουδαῖοι, μετὰ τὴν Κεστίου πληγὴν ἐπελθόντες Ἀσκάλωνι, δὶς ἡττήθησαν, δισμυρίους σχεδὸν ἀπολέσαντες.

γ'. Ὅπως Οὐεσπασιανὸς, τὰς δυνάμεις ἀπὸ Ἀντιοχείας ἀναλαβὼν, ἐπὶ Πτολεμαΐδα ἦλθεν· ἔνθα ὑπαντήσαντες Σεπφωρῖται, Γαλιλαῖοι ὄντες, ἑαυτοὺς παρέδωκαν.

δ'. Ἔκφρασις Γαλιλαίας, καὶ πάσης τῆς Ἰουδαίας· καὶ ὅπως ὁρμήσας Ἰώσηπος ἑλεῖν Σέπφωριν ἀπεκρούσθη, Πλακίδου χιλιάρχου προσβοηθήσαντος.

ε'. Ὅπως Τίτος, ἀπὸ Ἀχαΐας εἰς Ἀλεξάνδρειαν περαιωθεὶς, κἀκεῖθεν ἀπάρας ἑνοῦται τῷ πατρὶ αὐτοῦ, πλείστην ὅσην συναγαγόντι δύναμιν.

ς'. Διαγραφὴ τῶν Ῥωμαϊκῶν στρατευμάτων τε καὶ στρατοπέδων, καὶ τῶν ἄλλων, ἐφ' οἷς ἐπαινοῦνται Ῥωμαῖοι.

ζ'. Ὅπως Πλάκιδος, ὁρμήσας αἱρῆσαι Ἰωτάπατα, ἀπεκρούσθη· καὶ Οὐεσπασιανοῦ εἰσβολὴ εἰς τὴν Γαλιλαίαν ἀπὸ Πτολεμαΐδος.

η'. Ἔκφρασις τῆς τῶν Ῥωμαίων ὁδευούσης στρατιᾶς.

θ'. Ὅπως διετέθησαν Ἰουδαῖοι, τὴν εὐταξίαν Ῥωμαίων ἰδόντες· καὶ ὅπως Ῥωμαῖοι, τὴν Γαδαρέων ἑλόντες, ἡβηδὸν πάντας ἀνεῖλον.

ι'. Ὡς Ἰώσηπος εἰς Τιβεριάδα φυγὼν, δέους τοὺς ἐν αὐτῇ ἐνέπλησεν. καὶ ὡς, γράψας τοῖς ἐν Ἱεροσολύμοις περὶ τῶν πραγμάτων, αὖθις εἰς Ἰωτάπατα εἰσέρχεται.

ια'. Ὅπως μαθὼν Οὐεσπασιανὸς τὸν Ἰώσηπον εἰς Ἰωτάπατα πεφευγέναι ἐκπολιορκεῖ τοῦτον.

ιβ'. Ἔκφρασις τῆς πόλεως Ἰωταπάτων, καὶ ὅπως Οὐεσπασιανὸς χώμασι τὰ πρὸ τοῦ τείχους ἐξομαλίσας, τὰς ἀφετηρίους μηχανὰς ἐπέστησεν.

ιγ'. Ὅπως Ἰώσηπος καταστρατηγεῖ Ῥωμαίους, τό, τε τεῖχος ὑψῶν, καὶ τὸ ποτὸν [a] τοῖς ἰδίοις μέτρῳ παρέχων, τὴν πολιορκίαν ἐπὶ μακρὸν γενέσθαι [b] προμηθούμενος.

ιδ'. Ὅπως διὰ τὸ ἀπογνῶναι τὴν σωτηρίαν τῆς πόλεως βουλόμενος ἐξελθεῖν, ἐκωλύθη παρὰ τῶν πολιτῶν.

ιε'. Περὶ τῆς κατασκευῆς τοῦ μηχανήματος τοῦ λεγομένου κριοῦ, καὶ ὡς Ἰουδαῖοι τὰ πολεμικὰ Ῥωμαίων ὄργανα πυρὶ διέφθειραν.

1. *Quomodo Nero affectus erat, cum res Judæ perturbatas accepiſſet.*

2. *Quomodo Judæi, poſt Ceſtii cladem Aſcalonem adorti, bis ſuperati erant, amiſſis viginti fere hominum millibus.*

3. *Quomodo Veſpaſianus, copiis quæ Antiochiæ erant ſecum aſſumtis, Ptolemaidem profectus eſt: ubi Sepphoritæ, populus Galilææ, obviam facti, ſeſe dediderunt.*

4. *Galilææ & univerſæ Judææ deſcriptio: & quomodo Joſephus, ad Sepphorin capiendam ire contendit, & repulſus eſt à Placido tribuno, qui ſubſidio venerat.*

5. *Quomodo Titus Alexandriam tranſmiſit ex Achaja, cumque inde moviſſet patri ſe junxit, id agenti ut copias quas poterat maximas colligeret.*

6. *Deſcriptio Romanorum exercituum, & caſtrorum, aliorumque, propter quæ laudantur Romani.*

7. *Quomodo Placidus repulſus eſt; tentatis oppugnatione Iotapatis: & Veſpaſianus Ptolemaide profectus impreſſionem facit in Galilæam.*

8. *Deſcriptio Romani exercitus in itineribus.*

9. *Quomodo affecti erant Judæi, cum Romanorum diſciplinam conſpexiſſent: atque Romani, captis Gadaris, omnes cujuſcunque ætatis peremerunt.*

10. *Qualiter Joſephus, cum Tiberiadem fuga ſe recepiſſet, metum incolis omnibus injecit: atque literis de rerum ſtatu ad Hieroſolymitas miſſis, iterum Jotapata revertitur.*

11. *Quomodo Veſpaſianus, ubi intellexit Joſephum profugiſſe Iotapata, ipſum obſidet.*

12. *Deſcriptio urbis Iotapatenæ. & quomodo Veſpaſianus, cum ſpatium omne ante muros aggeribus compleſſet, machinas ad tela emittenda erexit.*

13. *Quomodo Joſephus ſtratagematis utitur adverſus Romanos, & muros attollens, & potum menſura ſuis miniſtrans, aliaque excogitans quibus protraheretur obſidio.*

14. *Quomodo, cum egredi voluiſſet ſalute civitatis deſperata, prohibitus eſt à civibus.*

15. *De conſtructione machinæ, quæ aries dicitur; atque Judæi bellica Romanorum inſtrumenta igne labefactarunt.*

15. *De*

[a] Τοῖς ἰδίοις] Τοῖς Ἰουδαίοις Gall.
[b] Προμηθούμενος.] Προθυμούμενος in Cod. Urbinate.

16. *De Eleazaro Samea filio; utque Veſpaſiano pes vulneratur jaculo.*

17. *De vi baliſtarum & catapultarum, & quam longe corporum partes avulſa ejaculata erant.*

18. *Quomodo Veſpaſianus trifariam urbem circumdedit, & quanam Joſephus adverſus eum machinatus eſt.*

19. *Quomodo Joſephus oleum fervens & fœnum Græcum decoctum ſuper Romanos urbem obſidentes effudit.*

20. *Quomodo Veſpaſianus, majori cum ſecuritate machinas urbi admovens, aggeres erexit.*

21. *Quomodo Japha, urbs vicina Iotapatis, iiſdem diebus à Romanis capta eſt, primo quidem à Trajano illuc miſſo, deinde à Tito.*

22. *Quomodo etiam Samaritæ à Cerealio ad internecionem caſi ſunt.*

23. *Quomodo expugnata ſunt Iotapata, à transfuga prodita: ubi & Antonius centurio occiſus eſt.*

24. *Quomodo Joſephus, cum in latebras abditus una cum aliis occultari videretur, proditus à muliere, ſeſe Romanis tradere voluit.*

25. *Quomodo qui ſimul erant cum Joſepho ei obſtiterunt, quo minus ſemet dederet Romanis; & quanam ad ipſos diſſeruit.*

26. *Illis non valens perſuadere quod voluit, per certos numeros artificioſe diſpoſitos omnes eo deduxit, ut alter ab altero perimi vellent: ipſe duntaxat cum altero relictus eſt, & ad Romanos abductus.*

27. *Ad Veſpaſianum ductus quænam verba faciebat: & quomodo ab ipſo tractatus eſt.*

28. *Quomodo Veſpaſianus rediit Cæſaream urbem maritimam, illic cum exercitu hyematurus.*

29. *Quomodo ex urbibus vaſtatis qui effugerant, in unum collecti, Ioppen inſtaurarunt: & qualiter ipſi necati ſunt à Romanis, & urbs funditus everſa.*

30. *Quomodo affecti erant Hieroſolymitæ, auditis quæ Iotapatis acciderunt. utque primum quidem, cum accepiſſent Joſephum mortem oppetiiſſe, lamenta ediderunt: deinde cum ex Romanis intellexiſſent ipſum magno in honore eſſe, ira exardebant, & majori impetu ad bellum ferebantur, quaſi & ipſum pariter ac Romanos ulturi eſſent.*

31. *Quomodo Veſpaſianus Cæſareâ maritimâ Cæſaream Philippi tranſiit, ab Agrippa invitatus; ubi & de Tiberiadis & Tarichearum defectione audivit.*

32. *Quomodo capta eſt Tiberias, cum populum defectionis pœnituiſſet & ſibi ignoſci petiiſſet.*

33. *Quomodo Titus, à patre Tarichæas miſſus, cum ſuos adverſariorum multitudine perterritos videret, allocutione eos confirmat.*

34. *Quomodo Romani, Titi orationis vi alacres facti & animati, Tarichæas expugnarunt, & multos in urbe hoſtes jugularunt.*

35. *Deſcriptio Jordanis & regionis Genneſar.*

36. *Quomodo Veſpaſianus imperator tractavit Tarichæatas quos ceperat.*

ιϛʹ. Περὶ Ἐλεαζάρου τοῦ υἱοῦ Σαμέου. καὶ ὡς Οὐεσπασιανὸς βέλει κατὰ τὸν πόδα τιτρώσκεται.

ιζʹ. Περὶ τῆς βίας τῶν πετροβόλων ὀργάνων, ὁπόσον διέστημα τὰ ἀπορρηγνύμενα τῶν σωμάτων ἀπεσφενδόνα μέρη.

ιηʹ. Ὡς Οὐεσπασιανὸς τειχῆ τὴν πόλιν περιέβαλε, καὶ οἷα Ἰώσηππος ἀντεμηχανήσατο.

ιθʹ. Ὅπως Ἰώσηππος ζέον ἔλαιον, καὶ τῆλιν ἑφθὴν τοῖς πολιορκοῦσι τῶν Ῥωμαίων ὑπεξέχεεν.

κʹ. Ὅπως Οὐεσπασιανὸς, ἀσφαλέστερον προσάγων τῇ πόλει τὰς μηχανὰς, ὕψωσε τὰ χώματα.

καʹ. Ὅπως Ἰαφὰ πόλις, ἀστυγείτων Ἰωταπάτοις, κατὰ τὰς αὐτὰς ἡμέρας ὑπὸ Ῥωμαίων ἥλω, πρῶτον μὲν ὑπὸ Τραϊανοῦ πεμφθέντος, ἔπειθ᾽ ὑπὸ Τίτου.

κβʹ. Ὅπως καὶ οἱ Σαμαρεῖς ὑπὸ Κερεαλίου πανδημεὶ ἀπεσφάγησαν.

κγʹ. Ὅπως ἑάλω Ἰωτάπατα ὑπὸ αὐτομόλου προδοθέντα, ἔνθα καὶ ὁ ἑκατόνταρχος Ἀντώνιος ἐσφάγη.

κδʹ. Ὅπως Ἰώσηππος, δόξας λαθεῖν [a] σὺν ἑτέροις, ὑπὸ γυναικὸς μηνυθεὶς, ἑαυτὸν Ῥωμαίοις ἐβουλήθη παραδοῦναι.

κεʹ. Ὅπως ἐκώλυον Ἰώσηππον οἱ συνόντες αὐτῷ δεξιὰς δοῦναι Ῥωμαίοις, καὶ ὁποῖα πρὸς αὐτοὺς διεξῆλθε.

κϛʹ. Ὅτι μὴ δυνάμενος αὐτοὺς πεῖσαι, διά τινος ἀριθμοῦ τεχνικῶς αὐτοὺς μεθοδεύσας, πάντας ὑπ᾽ ἀλλήλων ἀναιρεθῆναι παρεσκεύασεν· αὐτὸς μόνος σὺν ἑτέρῳ καταλειφθεὶς, καὶ πρὸς Ῥωμαίους ἀπαχθείς.

κζʹ. Ὁποῖα πρὸς Οὐεσπασιανὸν ἀχθεὶς εἶπε, καὶ ὅπως ἐκεῖνος αὐτῷ ἐχρήσατο.

κηʹ. Ὅπως Οὐεσπασιανὸς εἰς τὴν παραλίαν Καισάρειαν ἐπανέστρεψε, τὸν χειμῶνα ποιήσων μετὰ τῆς στρατιᾶς.

κθʹ. Ὅπως οἱ ἐκπεσόντες τῶν πεπορθημένων πόλεων συνελθόντες τὴν Ἰόππην ἔκτισαν, καὶ οἵῳ τρόπῳ αὐτότε ὑπὸ Ῥωμαίων ἀπώλοντο, καὶ ἡ πόλις κατεσκάφη.

λʹ. Ὅπως διετέθησαν οἱ ἐν Ἱεροσολύμοις, πυθόμενοι τὰ κατὰ τὰ Ἰωτάπατα. καὶ ὡς πρῶτον μὲν, ἀκούσαντες Ἰώσηππον τεθνάναι, ὠλοφύραντο· ἔπειτα μαθόντες παρὰ Ῥωμαίοις ἐν μεγίστῃ τιμῇ αὐτὸν εἶναι, σφόδρα ὀργίσθησαν, καὶ μᾶλλον πρὸς τὸν πόλεμον ὥρμησαν, ὡς καὶ αὐτὸν μετὰ τῶν Ῥωμαίων ἀμυνούμενοι.

λαʹ Ὡς Οὐεσπασιανὸς ἀπὸ τῆς παραλίου Καισαρείας εἰς τὴν Φιλίππου μετέβη, ὑπ᾽ Ἀγρίππα κληθεὶς, ἔνθα καὶ τὴν ἀπόστασιν Τιβεριάδος καὶ Ταριχαιῶν ἤκουσεν.

λβʹ. Ὅπως ἑάλω Τιβεριὰς μετανοίᾳ τοῦ δήμου καὶ συγγνώμῃ.

λγʹ. Ὅπως Τίτος, ἀποσταλεὶς ὑπὸ τοῦ πατρὸς εἰς Ταριχαίας, καὶ τοὺς οἰκείους διὰ τὸ πλῆθος τῶν ἐναντίων καταπεπληχότας ὁρῶν, δημηγορίᾳ τούτους [b] παρεκράτει.

λδʹ. Ὡς προθυμίας ἐμπλησθέντες Ῥωμαῖοι, τῇ τῶν λόγων ἰσχύϊ Τίτου, τὰς Ταριχαίας ἐκράτησαν, καὶ πολλοὺς τῶν ἐν αὐτῇ πολεμίους κατέσφαξαν.

λεʹ. Ἔκφρασις Ἰορδάνου καὶ τῆς Γεννησὰρ χώρας.

λϛʹ. Ὅπως τοῖς ἁλοῦσι τῶν Ταριχαιατῶν Οὐεσπασιανὸς ὁ στρατηγὸς ἐχρήσατο.

a Σὺν ἑτέροις,] Σὺν ἑταίροις Vat.

b Παρεκράτει] Παρεκρότει Vat. & Buſb.

[a] ΦΛ. ΙΩΣΗΠΟΥ
ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΙΟΥΔΑΙΚΟΥ ΠΟΛΕΜΟΥ,
Η
ΙΟΥΔΑΙΚΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΠΕΡΙ ΑΛΩΣΕΩΣ
ΛΟΓΟΣ Γ.

FLAVII JOSEPHI
DE BELLO JUDAICO,
SIVE
JUDAICÆ HISTORIÆ DE EXCIDIO,
LIBER III.

ΚΕΦ. α΄.

Οὐεσπασιανὸς ὑπὸ Νέρωνος πέμπεται εἰς τὴν Συρίαν, ἐπὶ τοὺς Ἰουδαίους ἐπιστρατευσόμενος.

NΕΡΩΝΙ δ᾽ ὡς ἠγγέλη τὰ κατὰ τὴν Ἰουδαίαν πταίσματα, λεληθυῖα μὲν ὡς εἰκὸς ἔκπληξις ἐμπίπτει καὶ δέος. Φανερῶς δ᾽ ὑπερηφάνει καὶ προσωργίζετο, [b] στρατηγῶν [c] μὲν ῥᾳθυμίᾳ μᾶλλον ἢ ταῖς τῶν πολεμίων ἀρεταῖς γεγονέναι τὰ συμβάντα, λέγων· πρέπειν δὲ ἡγούμενος [d] αὐτὸς διὰ τὸν ὄγκον τῆς ἡγεμονίας κατασοβαρεύεσθαι τῶν σκυθρωπῶν, καὶ δοκεῖν δεινοῦ παντὸς ἐπάνω τὴν ψυχὴν ἔχειν. διηλέγχετο γε μὴν ὁ τῆς ψυχῆς θόρυβος [e] ὑπὸ τῶν φροντίδων.

β. [f] Σκεπτόμενος δὲ, τίνι πιστεύσει κινουμένην τὴν ἀνατολὴν, ὃς τιμωρήσεται μὲν τὴν Ἰουδαίων ἐπανάστασιν, προκαταλήψεται δὲ αὐτοῖς ἤδη καὶ τὰ πέριξ ἔθνη συννοσοῦντα, μόνον εὑρίσκει Οὐεσπασιανὸν ταῖς χρείαις ἀναλογοῦντα, καὶ τηλικούτου πολέμου [g] μέγεθος ἀναδέξασθαι δυνάμενον, ἄνδρα ταῖς ἀπὸ νεότητος [h] στρατείαις [i] ἐγγεγηρακότα, καὶ προειρηνεύσαντα μὲν πάλαι Ῥωμαίοις τὴν ἑσπέραν ὑπὸ Γερμανῶν ταρασσομένην, προσκτησάμενον δὲ τοῖς ὅπλοις [k] Βρεττανίαν τέως λαν-

CAP. I.

Vespasianus à Nerone mittitur in Syriam, ut Judæos bello aggrediatur.

CUM Neroni narratum eſſet, res apud Judæam male ceciſſe, clam quidem, ut veriſimile erat, animo conſternatus eſt & metu *vehementer* ictus. At palam arrogantia efferebatur, & ira intumeſcebat, ducis exercitûs negligentia potius quam virtute hoſtium facta eſſe quæ acciderant, dicens; ipſumque decere exiſtimans propter imperii majeſtatem triſtia ſpernere & nihili habere, viderique malis omnibus ſuperiorem animum gerere. Cæterum mentis trepidationem arguebant curæ & ſollicitudo. *Nero ex rebus in Judæa male geſtis animo perturbatus.*

2. Cum autem deliberaret, cuinam committeret Orientem motibus agitatum, ut Judæorum rebellium pœnas perſequeretur, genteſque vicinas ſimili inſania correptas, *ne idem facerent*, prævertere, ſolum Veſpaſianum invenit rerum neceſſitatibus parem, & qui in ſe tanti belli molem poſſet ſuſcipere; virum, à prima adoleſcentia uſque ad ſenectutem, bellis exercitatum; & qui pop. Rom. jampridem pacaſſet Orientem, à Germanis perturbatum; armiſque vendicaſſet Britanniam antea parum *De duce, quem ad motus comprimendos mitteret, deliberat.*

[a] ΦΛ. ΙΩΣΗΠΟΥ ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΙΟΥΔΑΙΚΟΥ ΠΟΛΕΜΟΥ,] Φλαβίου Ἰωσήπου περὶ ἁλώσεως λόγος γ΄. *Voſſ.* & *Bod.*

[b] Στρατηγῶν] L. B. Στρατηγῶν.

[c] Μὲν ῥᾳθυμίᾳ] Illud μὲν è MSS.

[d] Αὐτὸς διὰ τὸν ὄγκον] Ἑαυτῷ *Big.*

[e] Ὑπὸ τῶν φροντίδων.] Ita *Baib. Vat. Roſt.* & *Rhod.* ὑπὲρ in *Editis Aliiſque.*

[f] Σκεπτόμενος δὲ,] Σκεπτόμενον *Big. Vat.* & *Voſſ.*

[g] Μέγεθος ἀναδέξασθαι] Βάρος *Bod.* & *Roſt.*

[h] Στρατείαις] Ita cum *Cod. Big.* στρατιαῖς in *cæteris.*

[i] Ἐγγεγηρακότα,] Γεγηρακότα *Bod.* & *Gall.*

[k] Βρεττανίαν τέως λανθάνουσαν.] Claudio principe, Veſpaſianus Narciſſi gratia legatus legionis in Germaniam miſſus eſt: inde in Britanniam tranſlatus, tricies cum hoſte conflixit. *Sueton.* in *Veſpaſiano.*

rum cognitam: unde patri quoque ipſius Claudio præſtitit, ut ſudore non ſuo triumpharet.

Veſpaſianum, ut maxime idoneum, in Syriam & Judæam mittit.

3. Adeoque hinc bono omine deſumpto, cum & ſtabilem ætatem peritiâ rerum conjunctam videret, & fidei ſuæ obſides liberos, eorumque ætatem integram manus ſuppeditantem paternæ prudentiæ, forſan & Deo aliquid de univerſis præordinante, virum mittit qui cum imperio præeſſet Syriæ exercitibus, multis blanditiis, quales poſtulat neceſſitas, ad eum incitandum adhibitis & officioſis delinimentis. Ille autem ex Achaia, ubi tum cum Nerone erat, Titum quidem filium ſuum miſit Alexandriam, ut inde quintam & decimam legiones moveret. ipſe vero, trajecto Helleſponto, pedibus in Syriam pervenit: ibique Romanas copias & multa regum vicinorum auxilia congregabat.

Titus in Alexandriam miſſus: Veſpaſianus in Syriam pervenit.

θάνυσαν· [l] ὅθεν αὐτῷ καὶ τῷ πατρὶ Κλαυδίῳ παρέσχε, χωρὶς ἱδρῶτος ἰδίου θρίαμβον καταγαγεῖν.

γ'. [m] Ταῦτά τε δὴ [n] προκληδονιζόμενος, καὶ σταθερὰν μετ᾽ ἐμπειρίας τὴν ἡλικίαν ὁρῶν, μέγα δὲ πίστεως αὐτοῦ τοὺς υἱοὺς ὅμηρον, καὶ τὰς τούτων ἀκμὰς χεῖρα τῆς πατρῴας συνέσεως, τάχα τι καὶ περὶ τῶν ὅλων ἤδη τοῦ Θεοῦ προοικονομουμένου, πέμπει τὸν ἄνδρα [o] διαληψόμενον τὴν ἡγεμονίαν τῶν ἐπὶ Συρίας στρατευμάτων, πολλὰ πρὸς τὸ ἐπεῖγον, οἷα κελεύουσιν αἱ ἀνάγκαι, μειλιξάμενός τε καὶ προθεραπεύσας. ὁ δὲ ἀπὸ τῆς Ἀχαΐας, ἔνθα συνῆν τῷ Νέρωνι, τὸν μὲν υἱὸν Τίτον ἔστειλεν [p] ἐπ᾽ Ἀλεξανδρείας, [q] τό τε πέμπτον καὶ τὸ δέκατον ἐκεῖθεν ἀναστήσοντα τάγμα. περάσας δὲ αὐτὸς τὸν Ἑλλήσποντον, πεζὸς εἰς Συρίαν ἀφικνεῖται, κἀκεῖ τάς τε Ῥωμαϊκὰς δυνάμεις [r] συνῆγε, καὶ συχνοὺς παρὰ τῶν γειτνιώντων βασιλέων συμμάχους.

CAP. II.

Magna Judæorum cædes circa Aſcalonem. Veſpaſianus Ptolemaidem venit.

Judæi bellum moventes, & cum copiis Aſcalonem contendunt.

JUdæi autem, poſt Ceſtii cladem inexſpectato rerum ſucceſſu elati, animorum impetus cohibere non poterant, & quaſi * fortunæ flabellis excitati bellum ulterius producere ſatagebant. Itaque ſtatim univerſi, quotquot pugnaciſſimi, congregati Aſcalonem *recta* contenderunt. Urbs *hæc* antiqua eſt, quingentis & viginti ſtadiis diſtans ab Hieroſolymis, ſemper odio habita à Judæis, ac propterea tunc primis illorum incurſibus propior fore viſa eſt. Excurſibus autem duces præerant tres viri & *corporis* robore & prudentia *omnium* eminentiſſimi, Niger *quidem* Peraïta, & Silas Babylonius, prætereaque Joannes Eſſæus. Et Aſcalon valide quidem munita fuerat: præſidiis vero fere deſtituta erat. eam quippe una *tantum* peditum cohors, & una equitum ala tuebatur, duce Antonio.

Romani, duce Antonio, cum Judæis congrediuntur.

2. Et illi quidem, ut qui ira incitati longe majori cum celeritate iter fecerant, ac ſi ex propinquo venirent, protinus aderant. Antonius vero (non enim neſciebat, jam futurum eſſe ut impetum in *urbem* facerent) equites prius eduxit, & nihil veritus aut hoſtium multitudinem aut audaciam, primum aggreſſionem fortiter ſuſtinuit, & ad mœnia irruentes propulſavit. Illi vero, belli imperiti cum peritis commiſſi, & pedites cum equitibus, incompoſiti cum denſis & confertis, & leviter armati cum militibus gravi armatura inſtructis, & majori animo quam conſilio militantes, cum dicto audientibus & uno nutu omnia facientibus dimicantes, facile profligantur. nam ut ſemel eorum primæ turbatæ erant acies, ab equitibus ſtatim in fugam vertuntur; & iis qui à tergo erant murum

ΚΕΦ. β'.

Μεγάλη Ιουδαίων σφαγὴ περὶ Ασκάλωνα. Οὐεσπασιανὸς εἰς Πτολεμαΐδα ἀφικνεῖται.

ΙΟυδαῖοι δὲ, μετὰ τὴν Κεστίου πληγὴν ἐπηρμένοι ταῖς ἀδοκήτοις εὐπραγίαις, ἀκρατεῖς ἦσαν ὁρμῆς, καὶ ὥσπερ [s] ἐκριπιζόμενοι τῇ τύχῃ προσωτέρω τὸν πόλεμον ἐξῆγον. πάντες γοῦν εὐθέως ὅσον ἦν μαχιμώτατον αὐτῶν ἀθροισθέντες, ὥρμησαν ἐπ᾽ Ασκάλωνα. πόλις ἐστὶν ἀρχαία, τῶν Ιεροσολύμων εἴκοσι πρὸς τοῖς πεντακοσίοις ἀπέχουσα σταδίους, αἰεὶ διὰ μίσους Ιουδαίοις γεγενημένη, διὸ καὶ τότε ταῖς πρώταις ὁρμαῖς [t] ἐγγίων ἔδοξεν. ἐξηγοῦντο δὲ τῆς καταδρομῆς τρεῖς ἄνδρες, ἀλκήν τε κορυφαῖοι καὶ σύνεσιν, [v] Νίγερ τε ὁ Περαΐτης, καὶ ὁ Βαβυλώνιος Σίλας, πρὸς οἷς Ιωάννης ὁ Εσσαῖος. ἡ δὲ Ασκάλων ἐτετείχιστο μὲν καρτερῶς, βοηθείας δὲ ἦν σχεδὸν ἔρημος. ἐφρουρεῖτο γὰρ ὑπό τε [x] σπείρας πεζῶν, καὶ ὑπὸ μιᾶς ἴλης ἱππέων, [y] ἧς ἐπῆρχεν Ἀντώνιος.

β'. Οἱ μὲν οὖν πολὺ ταῖς [z] ὀργαῖς συντονώτερον ὁδεύσαντες, ὡς ἐγγύθεν ὡρμημένοι, καὶ δὴ παρῆσαν. ὁ δὲ Ἀντώνιος, οὐ γὰρ ἠγνόει μέλλουσαν ἔτι τὴν ἔφοδον αὐτῶν, [a] προεξήγαγε τοὺς ἱππεῖς, καὶ μηδὲν οὔτε πρὸς τὸ πλῆθος, οὔτε [b] πρὸς τὴν τόλμαν ὑποδείσας τῶν πολεμίων, καρτερῶς τὰς πρώτας ὁρμὰς [c] ἀνεδέξατο, καὶ τοὺς ἐπὶ τὸ τεῖχος [d] ὠθουμένους ἀνέστειλεν. οἱ δὲ πρὸς ἐμπείρους [e] γε [f] πολέμων ἄπειροι, καὶ πεζοὶ πρὸς ἱππεῖς, ἀσύντακτοί τε πρὸς [g] ἡνωμένους, καὶ πρὸς ὁπλίτας ἐξηρτυμένους [h] εἰκαιότερον ὡπλισμένοι, θυμῷ τε πλέον ἢ βουλῇ στρατηγούμενοι, πρὸς εὐπειθεῖς καὶ νεύματι πάντα πράττοντας ἀντιτασσόμενοι, πονοῦσι ῥᾳδίως. ὡς γὰρ αὐτῶν [i] ἅπαξ ἤδη συνεταράχθησαν αἱ πρῶται φάλαγγες, ὑπὸ τῆς ἵππου τρέπονται, καὶ τοῖς κατό-

πιν

l Ὅθεν αὐτῷ] Ὅθεν καὶ τῷ πατρὶ αὐτοῦ Bod. ὅθεν αὐτῷ καὶ τῷ πατρὶ Big. contra quam Ruf. qui vertit, *unde patri quoque ipſius Claudio* &c.

m Ταῦτά τε] Ita Big. Voſſ. Buſb. Rhed. Gall. Vat. & Suidas in v. προκληδονιζόμενος. antea erat ταῦτά γε δή.

n Προκληδονιζόμενος,] Προσκληδονιζόμενος Suid.

o Διαληψόμενον] Ἀναληψόμενον Big.

p Επ᾽ Ἀλεξανδρείας,] Επ᾽ Ἀλεξανδρείαν Big. εἰς Ἀλεξανδρείαν. Bod. & Kaſ.

q Τό τε πέμπτον] Τὸ πέμπτον Big. & mox τάγματα Vat.

r Συνῆγε,] Συνήγαγε Big.

s Εκριπιζόμενοι] Conf. ſupr. lib. 2. c. 14. §. 6. Spanh.

t Εγγίων ἔδοξεν.] Εγγίων. Big.

v Νίγερ τε ὁ Περαΐτης,] Conf. ſupr. lib. 2. c. 20. §. 4. Spanh.

x Σπείρας πεζῶν,] Σπείρης Big. Bod. Vat. & Voſſ.

y Ἧς ἐπῆρχεν Ἀντώνιος.] Ἧς ἦρχεν Voſſ.

z Ὀργαῖς συντονώτερον ὁδεύσαντες,] Ὁρμαῖς συντονώτερον Big.

a Προεξήγαγε τοὺς ἱππεῖς,] Προεξήγαγέ τε Big.

b Πρὸς τὴν τόλμαν] Πρὸς non agnoſcit Big.

c Ανεδέξατο,] Υπεδέξατο Big. & Raſt.

d Ὠθουμένους ἀνέστειλεν.] Ὠθουμένους Big.

e Γε] Τε L. B.

f Πολέμων ἄπειροι,] Πολεμίων Big.

g Ηνωμένους,] Ηνωμένοις τῷ θελήματι Athena. lib. 7. p. 311. E. Spanh.

h Εἰκαιότερον ὡπλισμένοι,] Οἱ κουφότεροι Bod.

i Ἅπαξ ἤδη συνεταράχθησαν] Illud ἅπαξ deeſt Big. Vat. & Voſſ.

* Fortuna eos exagitante perciti, Ruf. Vide Suidam in voce ἐκριπιζόμενοι.

σιν αὐτῶν ἐπὶ τὸ τεῖχος βιαζομένοις περιπίπτοντες, ἀλλήλοις ἦσαν πολέμιοι, μέχρι πάντες, ταῖς τῶν ἱππέων [k] εἰσβολαῖς εἴξαντες, ἐσκεδάσθησαν ἀνὰ πᾶν τὸ πεδίον. τὸ δὲ ἦν [l] πλατὺ, καὶ πᾶν ἱππάσιμον. ὃ δὴ, καὶ τοῖς Ῥωμαίοις συνεργῆσαν, πλεῖστον εἰργάσατο τῶν Ἰουδαίων φόνον. τούς τε γὰρ φεύγοντας αὐτῶν φθάνοντες ἐπέστρεφον, καὶ τῶν ὑπὸ τοῦ δρόμου συνειλεγμένων διεκπαίοντες, [m] ἀπείρους ἀνῄρουν. ἄλλοι δὲ ἄλλους, [n] ὅπῃ τρέποιντο, κυκλούμενοι καὶ περιελαύνοντες κατηκόντιζον ῥᾳδίως. καὶ τοῖς μὲν Ἰουδαίοις τὸ ἴδιον πλῆθος ἐρημία πρὸς τὰς ἀμηχανίας κατεφαίνετο· Ῥωμαῖοι δ᾽ ἐν ταῖς εὐπραγίαις, καίτοι ὄντες ὀλίγοι τοῦ πολέμου, καὶ περιττεύειν σφᾶς αὐτοὺς ὑπελάμβανον. καὶ τῶν μὲν προσφιλονεικούντων τοῖς πταίσμασιν, αἰδοῖ τε φυγῆς ταχείας καὶ μεταβολῆς ἐλπίδι, τῶν δὲ μὴ κοπιώντων ἐν οἷς εὐτύχουν, παρέτεινεν ἡ μάχη μέχρι δείλης, ἕως ἀνῃρέθησαν μὲν [o] μύριοι τῶν Ἰουδαίων ἀριθμὸν ἄνδρες, καὶ δύο τῶν ἡγεμόνων, Ἰωάννης τε καὶ Σίλας· οἱ λοιποὶ δὲ τραυματίαι τὸ πλέον, σὺν τῷ περιλειπομένῳ τῶν ἡγεμόνων Νίγερι, τῆς Ἰδουμαίας εἰς πολίχνιόν τινα, [p] Σάλλις καλεῖται, συνέφυγον. ὀλίγοι δέ τινες καὶ τῶν Ῥωμαίων ἐπὶ ταύτης τῆς παρατάξεως ἐτρώθησαν.

γ. Οὐ μὴν [q] οἱ Ἰουδαῖοι τηλικαύτῃ συμφορᾷ κατεστάλησαν τὰ φρονήματα. μᾶλλον δὲ αὐτῶν τὸ πάθος ἤγειρε τὰς τόλμας. [r] ὑπερορῶντές τε τοὺς ἐν ποσὶ νεκροὺς, ἐδελεάζοντο τοῖς προτέροις κατορθώμασιν ἐπὶ πληγὴν δευτέραν. διαλιπόντες γοῦν οὐδὲ ὅσον [s] ἰάσασθαι τὰ τραύματα, καὶ τὴν δύναμιν πᾶσαν ἐπισυλλέξαντες, [t] ὀργιλώτεροι καὶ πολλῷ πλείους ἐπαλινδρόμουν ἐπὶ τὴν Ἀσκάλωνα. παρείπετο δὲ αὐτοῖς, [v] μετὰ τῆς ἀπειρίας καὶ τῶν ἄλλων πρὸς πόλεμον ἐλαττωμάτων, ἡ προτέρα τύχη. τοῦ γὰρ Ἀντωνίου τὰς [x] παρόδους προλοχίσαντος, ἀδοκήτως ταῖς ἐνέδραις ἐμπεσόντες, καὶ ὑπὸ τῶν ἱππέων πρὶν εἰς μάχην συντάξασθαι κυκλωθέντες, πάλιν πίπτουσι μὲν ὑπὲρ ὀκτακισχιλίους· οἱ λοιποὶ δὲ πάντες ἔφυγον, σὺν οἷς καὶ Νίγερ, πολλὰ κατὰ τὴν φυγὴν [y] εὐτολμίας ἐπιδειξάμενος ἔργα· [z] συνελαύνονται δ᾽ οὖν, προσκειμένων τῶν πολεμίων, εἴς τινα πύργον ὀχυρὸν κώμης [a] Βεζεδὲλ καλουμένης. οἱ δὲ περὶ τὸν Ἀντώνιον, ὡς μήτε τρίβοιντο περὶ τὸν πύργον ὄντα δυσάλωτον, μήτε ζῶντα τὸν ἡγεμόνα καὶ γενναιότατον τῶν πολεμίων περιίδοιεν, ὑποπιμπρᾶσι τὸ τεῖχος. φλεγομένου δὲ τοῦ πύργου, Ῥωμαῖοι μὲν ἀναχωροῦσι γεγηθότες, ὡς διεφθαρμένου καὶ Νίγερος. ὁ δὲ, εἰς τὸ μυχαίτατον τοῦ φρουρίου σπήλαιον καταπηδήσας ἐκ τοῦ πύργου, διασώζεται, καὶ [b] μεθ᾽ ἡμέραν τρίτην τοῖς μετ᾽ [c] ὀλοφυρμῶν πρὸς κηδείαν αὐτὸν ἐρευνῶσιν ὑποφθέγγεται. προελθὼν δὲ, χαρᾶς ἀνελπίστου πάντας ἐπλήρωσεν Ἰουδαίους, ὡς προνοίᾳ Θεοῦ σωθεὶς αὐτοῖς στρατηγὸς εἰς τὰ μέλλοντα.

δ. Οὐεσπασιανὸς δὲ, τὰς δυνάμεις ἀναλαβὼν ἐκ τῆς Ἀντιοχείας· ἡ μητρόπολίς ἐστι τῆς Συρίας, [d] μεγέθει

verſus urgentibus incidentes, ſibi invicem hoſtes erant, donec omnes, incurſibus equitum cedentes, per omnem campum diſperſi erant. iſte autem amplus & totus equitatui commodus. quod cum Romanos etiam plurimum juvaret, effecit ut Judæorum magna ſtrages ederetur. Nam & illos qui fugerent prævertendo, curſum in eos flectebant; & ex iis qui è fuga ſe congregaſſent innumeros transfixos perimebant. Alii vero alios, quocunque ſe verterent, in orbem agentes & exagitantes ſagittis facile confecerunt. Et Judæis quidem ſuorum multitudo, quod de ſalute deſperarent, pro ſolitudine habebatur: Romani vero proſperis elati, * licet ad pugnam pauci eſſent, tamen ſe ſatis ſuperque habere exiſtimabant. Et illis quidem res adverſas ſuperare contendentibus, quod & puderet eos cito fugere, & fortunam in melius mutari ſperarent, Romanis autem dum feliciter res cederent minime delaſſatis, ad ſeram uſque veſperam pugnatum eſt, donec è Judæis quidem perempti fuerant viri numero ad decem millia, duoque duces Joannes & Silas; cæteri vero plerique ſaucii, cum Nigro, qui unus reſtabat ex ducibus, in quandam Idumææ urbeculam, cui nomen Sallis, confugerunt. Quin & è Romanis nonnulli in iſto prælio vulnerati erant.

Magna Judæorum ſtrages.

Decem millia Judæorum perempta, in quibus Joannes & Silas duces.

3. Veruntamen Judæi nequaquam tanta clade accepta cecidere animis; ſed ex iis quæ paſſi ſunt major illis crevit audacia. & mortuos ante pedes jacentes nihil morati, rebus jam ante proſpere geſtis ad cladem alteram alliciebantur. Itaque parvo tempore interjecto, quod ne curandis quidem vulneribus ſatis eſſet, copiiſque ſuis omnibus undique collectis, majori cum indignatione multoque plures ad Aſcalonem recurrebant. Illos autem, præter rei militaris imperitiam aliaque quibus in bello gerendo laborabant vitia, eadem quæ prius ſequuta eſt fortuna. Nam cum Antonius tranſitus inſidiis jam ante occupaſſet, ex improviſo in eas inciderunt *Judæi*; & ab equitibus circundati, priuſquam inſtructa eſſet acies, iterum quidem cadunt ad octo millia & amplius: cæteri vero omnes in fugam ſe conjiciebant, inque his Niger, multis dum fugeret magnæ audaciæ facinoribus editis: cumque inſtarent hoſtes, compelluntur in turrim bene munitam vici cujuſdam, cui nomen Bezedel. Antonius vero cum ſuis, ne tempus tereretur circa turrim captu difficilem, & ne ducem ſuperſtitem eundemque hoſtium fortiſſimum ſinerent effugere, ignem muro ſubjiciunt. Cum autem turris conflagraret, Romani quidem gaudio exſultantes diſcedunt, ac ſi Niger etiam periiſſet. Ille vero, cum ex turri in abditiſſimum caſtelli ſpecus deſiliiſſet, ſervatur; triduoque poſt cum ſocii lachrymantes eum ut ſepeliretur quærerent, eos inferne alloquitur: egreſſuſque gaudio inſperato Judæos omnes complevit, tanquam Dei providentia ſervatus qui eos in poſterum duceret.

Iterum ad pugnam ſe parant Judæi.

Octo millibus cæſis, fugantur.

Niger dum ex incendio caſtelli ſalvus evaſit.

4. Veſpaſianus autem, † aſſumpto ſecum exercitu ex Antiochia (quæ Syriæ metropolis eſt, magnitu-

Veſpaſianus ex Antiochia ad Pto-

[k] Εἰσβολαῖς εἴξαντες,] Ἐμβολαῖς Big. & Voſſ. ἐμβολαῖς Gall. & Vat.

[l] Πλατὺ,] Πολὺ Big. & forſan Ruf. apud quem, *qui fuit plurimus.*

[m] Ἀπείρους] Roſſ. ἀλλήλους.

[n] Ὅπῃ] Ὅπου Big.

[o] Μύριοι τῶν Ἰουδαίων] Μύριοι τὸν ἀριθμὸν Ἰουδαίων ἄνδρες Bod.

[p] Σάλλις καλεῖται,] Σάλις Bod.

[q] Οἱ Ἰουδαῖοι] Articulum οἱ omittunt Big. & Voſſ.

[r] Ὑπερορῶντές τε] Ὑπερορῶντες δὲ τοὺς Big.

[s] Ἰάσασθαι] Ἰᾶσθαι Lipſ. MS. Spanh. ἰᾶσθαι Voſſ. & Lipſ.

[t] Ὀργιλώτεροι καὶ πολλῷ] Ὀργιλώτεροι καὶ πολὺ πλ. Big. & Voſſ. ὀργιλώτεροι δὲ πολὺ πλ. Bod. Roſſ. & Vat.

[v] Μετὰ τῆς ἀπειρίας] Μετά τε τῆς Big.

[x] Παρόδους] Roſſ. πρόδους.

[y] Εὐτολμίας] Euripid. Mede. v. 469. οὐδ᾽ εὐτολμία Conf. inſr. c. 5. §. 1. Spanh.

[z] Συνελαύνονται δ᾽ οὖν,] Συνελαύνονται προσκειμένων Big. In Rufini verſione, *& quoniam hoſtes inſtarent, in turrim quandam munitiſſimam compelluntur* &c.

[a] Βεζεδὲλ καλουμένης.] Βεδεζὲλ Big. in pleriſque Rufini libris Baldezel.

[b] Μεθ᾽ ἡμέραν τρίτην] Μεθ᾽ ἡμέρας τρεῖς Big.

[c] Ὀλοφυρμῶν] Ὀλοφυρμοῦ Big.

[d] Μεγέθει τε] Ita Big. Vat. & Roſſ. μεγέθους ὄνομα in cæteris.

* Aliter verti poteſt, Græca diſtinguendo ad hunc modum, καίτοι ὄντες ὀλίγοι, τοῦ πολέμου καὶ &c.

† Antiochiam exercitum ducens, Ruf.

Ptolemaidem properat. gnitudine ſimul aliaque felicitate tertium ſine dubio, inter urbes terrarum orbis Romanæ ditionis, locum obtinens) ubi etiam regem Agrippam cum omnibus ſuis viribus adventum ejus exſpectantem offenderat, Ptolemaïdem ire contendebat. Atque apud iſtam civitatem ei occurrunt Galilæi Sepphorin habitantes, *pacique iſtic ſtudentes. qui nec *A Sepphoritis benigne excipitur Veſpaſianus.* ſuæ ſalutis, nec Romanorum potentiæ improvidi, antequam veniret Veſpaſianus, Ceſtio Gallo fidem dederant † & ab eo viciſſim acceperant, præſidiumque militare ſuſceperant. Cæterum tunc, cum ducem benigne admodum excepiſſent, alacriter ſeſe etiam cum illis contra populares ſuos belli ſocietatem inire pollicebantur. Quibus Veſpaſianus tunc, cum id poſtulaſſent, in præſidium dat equites totidem pediteſque, quot reſiſtendo ſore arbitrabatur incurſibus, ſi quid præter ſolitum moverent Judæi. non enim ſe parvum bello futuro diſcrimen adire exiſtimabat, ſi ſibi auferretur Sepphoris, civitas Galilææ maxima, & in loco *natura* munitiſſimo exſtructa, quæque genti univerſæ ſoret præſidio.

τι ἕνεκα καὶ τῆς ἄλλης εὐδαιμονίας, [e] τρίτον [f] ἀδηρίτως ἐπὶ τῆς ὑπὸ Ῥωμαίοις οἰκουμένης ἔχουσα τόπον. ἔνθα κατὰ πάσης τῆς ἰδίας ἰσχύος ἐκδεχόμενον αὐτοῦ τὴν ἄφιξιν καὶ Ἀγρίππαν τὸν βασιλέα καταλαβὼν, εἰς Πτολεμαΐδα ἠπείγετο. καὶ [g] κατὰ ταύτην ὑπαντῶσιν αὐτῷ τὴν πόλιν, οἱ τῆς Γαλιλαίας Σέπφωριν νεμόμενοι, τὰ τῆδε εἰρηνικὰ φρονοῦντες. οἳ καὶ τῆς ἑαυτῶν σωτηρίας, καὶ τῆς Ῥωμαίων ἰσχύος οὐκ ἀπρονόητοι, πρὶν ἀφικέσθαι Οὐεσπασιανὸν, Κεστίῳ Γάλλῳ πίστεις τε ἔδοσαν, καὶ δεξιὰς ἔλαβον, καὶ παρεδέξαντο φρουράν. τότε γε μὴν, [h] φιλοφρόνως ἐκδεξάμενοι τὸν ἡγεμόνα, [i] προθύμως σφᾶς αὐτοὺς ὑπέσχοντο κατὰ τῶν ὁμοφύλων συμμάχους. οἷς ὁ στρατηγὸς ἀξιώσασι, τέως πρὸς ἀσφάλειαν ἱππεῖς τε καὶ πεζοὺς παραδίδωσιν, ὅσους ἀνθέξειν ταῖς καταδρομαῖς, εἴ τι Ἰουδαῖοι παρακινοῖεν, ὑπελάμβανεν. καὶ γὰρ οὐδὲ μικρὸν ἐδόκει τὸ κινδύνευμα πρὸς τὸν μέλλοντα πόλεμον, [k] ἀφαιρεθῆναι [l] τὴν Σέπφωριν, μεγίστην μὲν οὖσαν τῆς Γαλιλαίας πόλιν, ἐρυμνοτάτῳ δὲ [m] ἐπιτειχισμένην χωρίῳ, καὶ φρουρὰν ὅλου τοῦ ἔθνους ἐσομένην.

II.

CAP. III.

Deſcriptio Galilææ, Samariæ, & Judææ.

Situs Galilæarum DUÆ autem ſunt Galilææ, una Inferior, altera Superior appellata, eaſque Phœnice & Syria circundant. A ſolis quidem occaſu *eas* diſterminat Ptolemais territorii ſui finibus, atque Carmelus, olim quidem Galilæorum, nunc autem Tyriorum mons; cui adhæret Gaba, urbs equitum dicta, quod equites ab Herode rege dimiſſi illic habitent. A meridie autem Samaris & Scythopolis uſque ad fluenta Jordanis. Ab oriente vero eam terminant Hippene & Gadaris, atque ipſa Gaulanitis, ‡ regnique Agrippæ fines. Septentrionalia autem ejus Tyrus clau- *Galilææ utriuſque longitudo & latitudo.* dit, & Tyriorum regio. Inferioris quidem Galilææ longitudo extenditur à Tiberiade uſque ad Zabulon, cui in maritimis vicina eſt Ptole-

ΚΕΦ. γʹ.

Ἔκφρασις Γαλιλαίας, Σαμαρείας, καὶ Ἰουδαίας.

ΔΥΟ δ' οὔσας τὰς Γαλιλαίας, τήν τε ἄνω, καὶ τὴν κάτω [n] προσαγορευομένην, περιίσχει μὲν ἡ Φοινίκη καὶ Συρία. διορίζει δὲ ἀπὸ μὲν δύσεως ἡλίου [o] Πτολεμαῒς τοῖς τῆς χώρας [p] τέρμασι, καὶ Κάρμηλος, τὸ πάλαι μὲν Γαλιλαίων [q] νῦν δὲ Τυρίων ὄρος. ᾧ προσίσχει [r] Γαβὰ πόλις ἱππέων, οὕτως [s] ἀγορευομένη, διὰ τὸ τοὺς ὑφ' Ἡρώδου τοῦ βασιλέως ἀπολυομένους ἱππεῖς ἐν αὐτῇ κατοικεῖν. ἀπὸ δὲ μεσημβρίας, Σαμαρίς τε, καὶ Σκυθόπολις μέχρι τῶν Ἰορδάνου [t] ῥείθρων. πρὸς ἕω δὲ [v] Ἱππηνή τε [x] καὶ Γαδαρὶς ἀποτέμνεται, [y] καὶ ἡ Γαυλανῖτις αὐτή, καὶ τῆς Ἀγρίππα βασιλείας [z] οἱ ὅροι. τὰ [a] προσάρκτια δὲ αὐτῆς Τύρῳ τε καὶ Τυρίων χώρᾳ [b] περατοῦται. καὶ τῆς μὲν κάτω καλουμένης Γαλιλαίας, ἀπὸ Τιβεριάδος μέχρι [c] Ζαβουλὼν, ἧς ἐν τοῖς παραλίοις

e Τρίτον] *Ruf.* Romam nempe & Alexandriam. SPANH. & REL.

f Ἀδηρίτως—τόπον.] Ἀνεγκρίτως *Bod.* & *Ruf.* Vide *Ph. Berterii* Pithanῶν Diatrib. 2. p. 147.

g Κατὰ ταύτην ὑπαντῶσιν] Καὶ αὐτῷ *Big.*

h Φιλοφρόνως ἐκδεξάμενοι] Conf. ſupr. Antt. lib. 12. c. 4. §. 9. SPANH.

i Προθύμως] Ita *Big. Vat. Busb.* & *Rhed.* προθύμους in *Editis Aliiſque.*

k Ἀφαιρεθῆναι] *L. B.* ἀφαιρεθεῖσαν.

l Τὴν Σέπφωριν—πόλιν] Conf. de Vita §. 45. SPANH.

m Ἐπιτειχισμένην] Ἐπιτειχισμένῳ *Big.* ἐπιτετειχισμένην *L. B.*

n Προσαγορευομένην,] Προσαγορευομένας *Big.*

o Πτολεμαΐς] *Ptolemais.* Hic videtur extra Galilæam collocari, uti & lib. III. c. 5. Ubi Veſpaſianus volens invadere Galilæam, ex Ptolemaide profectus dicitur. Appellatur tamen noſtro alibi Civitas Galilææ, ab ortu habens montes Galilææ, ab auſtro Carmelum montem, a ſeptentrione cincta altiſſimo monte, Scala Tyriorum dicto. vid. lib. II. c. 9. de bello. Et revera Acco (ita enim olim hæc urbs dicta fuit) ad tribum Aſer pertinuit, adeoque ad Galilæam. Sed poſtea quam maximam partem a gentibus inhabitaretur, videtur earum urbibus accenſita. Huc facit quod Noſter in Antiq. XII. I. narrat Galilæos conqueſtos fuiſſe ſe a Ptolemaide, Tyro & Sidone infeſtari. & de Carmelo monte mox idem tradit olim Galilæorum fuiſſe, poſtea Tyriorum. REL.

p Τέρμασι,] Τέρμασι *Goll.* & *L. B.*

q Νῦν δὲ Τυρίων ὄρος.] *Ruf.* ὄρος νῦν δὲ Τυρίων,

r Γαβὰ] Conf. ſupr. lib. 2. c. 18. §. 1. SPANH. Ita lego cum *Rufino.* nec longe abeſt *Pſeudo-Hegeſippus*, apud quem, *Gabaa civitas, quæ Judæis quondam cauſa gravis exitii fuit.* Γάμαλα in *Editis Aliiſque.* Γάμαλα *Big.* Γάβαλα *Lipſ.* Γάβαλα *Vat.* & *Voſſ.* Videſis in Vita §. 24. HUDS. *Gaba* legendum eſt non *Gamala*, quæ Carmelo non fuit vicina. Gaba erat in confiniis Ptolemaidis, uti ſcribit *in Vita.* REL.

s Ἀγορευομένη,] *Ruf.* προσαγορευομένη.

t Ῥείθρων.] Νάματων *Big.*

v Ἱππηνή τε] Conf. ſupr. lib. 2. c. 18. §. 5. SPANH. *Hippene & Gadaris.* Duas urbes Hippos & Gadara trans Jordanem erant ſitæ non longe a ſe invicem. Gadara quidem a Tiberiade diſtabat ſtadiis 60. Hippos 30. uti Joſephus ſcribit in Vita. & erant πόλεις Ἑλληνίδες, uti ait Ant. XVII. 13. REL.

x Καὶ Γαδαρὶς] Γαδάρεως *Big.*

y Καὶ ἡ Γαυλανῖτις αὐτή,] Καὶ τῇ Γαυλανιτικῇ ταύτῃ *Vat.* & *Big.* & *L. B.* in quo abeſt ταύτῃ καὶ.

z Οἱ ὅροι.] Illud οἱ non agnoſcunt *Big.* & *Bod.*

a Προσάρκτια δὲ αὐτῆς] Προσαρκτικὰ *Big.* πρὸς ἄρκτον *Bod.*

b Περατοῦται.] *Reg.* Sed manu. ſec. περαιοῦται.

* Soli mente pacata, *Ruf.*

† Dextraſque junxerant, *Ruf.*

‡ *Regnique Agrippæ fines.* Quum duo fuerint Agrippæ, alter Ariſtobuli filius, alter nepos, quorum utrique partes terræ Iſraeliticæ paruerunt, obſervandum eſt hic agi de poſteriore, cui Claudius Tetrarchiam Philippi. Nero partem Galilææ dedit, ſc. Tiberiada, Taricheam, Juliada & propinquos ei 14. vicos. vid. Ant. XX. 5. Nam alter Agrippa poſſedit præter Galilæam, Trachonitin, Ituræam, Peræamque, ipſam Judæam & Samariam. REL.

c Ζαβουλὼν,] *Gelen.* Zabulon. em. Chabulonem ἀρχ. lib. 8. c. 5. §. 3. & ſupr. lib. 2. c. 18. §. 9. SPANH. Ita lego, partim ex pag. 925. & *Bocharto* in lib. 2. de *Phœnicum coloniis*, c. 4. & partim ex *Relando* in *Palæſtina* S. p. 129. antea lectum erat & diſtinctum, μέχρι Χαβουλὼν, ἐν τοῖς παραλίοις, Πτολεμαῒς γείτων τὸ μὲν. Pro Χαβουλὼν autem Ζαβουλὼν facit *Rufinus*, ut & *Big. Lugd. Bat.* & *Bod.* eoſque ſequitur *L. Cappelius* in *Hiſt. Jud.*

λίοις Πτολεμαΐς γείτων, τὸ μῆκος ἐκτείνεται. πλατύνεται δὲ ἀπὸ τῆς [d] ἐν τῷ Μεγάλῳ πεδίῳ κειμένης κώμης, [e] ἣ [f] Ξαλὼθ καλεῖται, μέχρι [g] Βηρσάβης, ἧς καὶ τῆς ἄνω Γαλιλαίας εἰς εὖρος ἀρχὴ μέχρι Βακὰ κώμης. αὕτη δὲ τὴν τῶν Τυρίων γῆν ὁρίζει. μηκύνεται δὲ μέχρι [h] Μηρὼθ ἀπὸ Θελλᾶ κώμης Ἰορδάνου γείτονος.

β'. Τηλικαῦται δὲ οὖσαι τὸ μέγεθος, καὶ τοσούτοις ἔθνεσιν ἀλλοφύλοις κεκυκλωμέναι, πρὸς πᾶσαν ἀεὶ πολέμου πεῖραν ἀντέσχον. μάχιμοί τε γὰρ ἐκ νηπίων, καὶ πολλοὶ πάντοτε Γαλιλαῖοι, καὶ οὔτε δειλία ποτὲ τοὺς ἄνδρας, οὔτε [i] λειπανδρεία τὴν χώραν κατέσχεν, ἐπειδὴ [k] πίων τε πᾶσα καὶ εὔβοτος, καὶ δένδρεσι παντοίοις [l] κατάφυτος, ὡς ὑπὸ τῆς εὐπαθείας προκαλέσασθαι καὶ τὸν ἥκιστα γῆς φιλόπονον. [m] προσησκήθη γοῦν ὑπὸ τῶν οἰκητόρων πᾶσα, καὶ μέρος αὐτῆς οὐδὲν ἀργόν. ἀλλὰ καὶ πόλεις πυκναί, καὶ τὸ τῶν κωμῶν πλῆθος πανταχοῦ πολυάνθρωπον διὰ τὴν [n] εὐθηνίαν, ὡς τὴν ἐλαχίστην ὑπὲρ πεντακισχιλίους πρὸς τοῖς μυρίοις ἔχειν οἰκήτορας.

γ'. Καθόλου δὲ, εἰ καὶ τῷ μεγέθει τις ἐλαττοῖτο τῆς Περαίας τὴν Γαλιλαίαν, [o] προέλοιτο δ' ἂν τῇ δυνάμει. ἡ μὲν γὰρ ἐνεργὸς, [p] ὅλη, καὶ συνεχής ἐστι καρποφόρος. ἡ Περαία δὲ, πολὺ μὲν μείζων, ἔρημος δὲ καὶ τραχεῖα τὸ πλέον, πρός τε καρπῶν [q] ἡμέρων αὔξησιν ἀγριωτέρα. τὸ γεῶδες μαλθακὸν [r] αὐτῆς καὶ πάμφορον, καὶ τὰ πεδία δένδρεσι κατάφυτα ποικίλοις, τὸ πλεῖστον δὲ εἰς ἐλαίαν τε καὶ ἄμπελον καὶ φοινικῶνας ἤσκηται, διαρδομένη χειμάρροις τε τοῖς ἀπὸ τῶν ὀρῶν καὶ πηγαῖς ἀενάοις ἅλις, εἰ ποτὲ ἐκεῖνοι σειρίῳ φθίνοιεν. μῆκος μὲν οὖν αὐτῆς ἀπὸ Μαχαιροῦντος εἰς Πέλλαν, εὖρος δὲ ἀπὸ Φιλαδελφείας μέχρις Ἰορδάνου. καὶ [s] Πέλλῃ μὲν, [ſ] ἣν προειρήκαμεν, τὰ πρὸς ἄρκτον ὁρίζεται, τὰ πρὸς ἑσπέραν δὲ [t] Ἰορδάνῃ. μεσημβρινὸν δὲ αὐτῆς πέρας ἡ Μωαβῖτις, καὶ πρὸς ἀνατολὴν Ἀραβία τε καὶ [v] Σιλβωνίτιδι. πρὸς δὲ [w] Φιλαδελφηνῇ καὶ [x] Γεράσοις ἀποτέμνεται.

δ'. Ἡ δὲ Σαμαρεῖτις χώρα, μέση μὲν τῆς Ἰουδαίας ἐστὶ καὶ τῆς Γαλιλαίας. ἀρχομένη γὰρ ἀπὸ τῆς ἐν τῷ Μεγάλῳ πεδίῳ κειμένης [y] Γιναίας ὄνομα κώμης, ἐπιλήγει τῆς Ἀκραβατηνῶν τοπαρχίας. φύ-

mais. Latitudine autem patet à vico Xaloth nuncupato, qui in Magno campo ſitus eſt, uſque ad Berſaben; unde etiam Galilææ ſuperioris latitudo incipit uſque ad Baca vicum: qui Tyriorum terram *à Galilaa* dirimit. Latitudo vero ejus à Thella vico Jordani proximo uſque ad Meroth protenditur.

Galilæorum fortitudo.

2. Cum autem utræque tanta fuerint magnitudine, & tot gentibus alienigenis circundatæ, omni ſemper belli periculo reſiſtebant. Nam & ab infantia pugnaces & ubique numero abundantes Galilæi; & neque formido unquam viros occupavit, neque eorum penuria regio laboravit: quoniam tota pinguis & paſcua eſt, & omne genus arboribus conſita, ita ut vel minime ſtudioſos agriculturæ ubertate ſua alliciat. Omnis itaque ab habitantibus exculta eſt, & nulla ejus pars otioſa. Quin & urbes frequentes, & crebri vici ubique populoſi propter ſoli bonitatem, ut qui ſit minimus ſupra quindecim millia incolarum habeat.

Galilæa comparata cum Peræa.

3. In ſumma autem, ſi quis Galilæam Peræ faciat magnitudine cedere, erit ſane ut huic viribus & potentia eam præferat. Univerſa enim culta eſt, & paſſim quidem fructuum ferax. Peræa autem multo major; at pleraque quidem aſpera atque deſerta eſt, & agreſtior quam ut alat fructus manſuetiores. Cæterum ſolum molle in ea admodum eſt ferax, campoſque habet variis arboribus conſitos, maxime vero occupatum & cultum eſt oleis & vineis & palmetis, irrigatum etiam torrentibus è *proximis* montibus, ſatiſque aquæ perennis fontibus, ſi quando montani Sirio ardente defecerint. Et longitudo ſane ejus à Machærunte uſque ad Pellam, latitudo vero à Philadelphia ad Jordanem. Et Pellâ quidem jam dictâ verſus Boream terminatur, Jordane vero ad occidentem, & ad meridiem clauditur Moabitide, ad orientem vero Arabia & Silbonitide, nec non Philadelphene & Geraſis.

Peræa deſcriptio.

Samarienſis regionis deſcriptio.

4. Samarienſis autem regio inter Judæam quidem & Galilæam media eſt, (nam à vico incipiens in Magno campo jacente, nomine Ginæa, deſinit in Acrabatenam toparchiam) ſoli vero natura & ingenio

Jud. Comp. p. 140. & nuperrime *Relandus.* in *Paleſt.* p. 701. & 1061. Χαβωλὼν poſt *Bochartum* malit *Cellarius* in *Geogr. Antiq.* l. 3. c. 13. p. 309. Forſan cum *Cod. Big.* legendum, ἐν τοῖς παραλίοις Πτολεμαΐδος, μ. &c. Hudſ. *Zabulon.* Hæc eſt civitas Galilææ, de qua noſter lib. II. 22. videtur enim Ζαβουλὼν hic legendum, quippe Χαβωλὼν, ut pro regione כבול accipiatur, huc non pertinet, quæ in finibus Tyriorum ſita fuit, & Χαβωλὼν γῆ a Joſepho nuncupatur; licet l. 1. contra Apionem etiam appellatur Ζαβουλών. Sed Græcus textus omnino mendoſus hic eſt, nec aptum ſenſum fundit. Videtur Χαβωλὼν in duo dividi debere, & ὃς referendum ad ſequentia, hoc modo, μέχρι Ζαβουλὼν, ᾗ ἐν τοῖς παραλίοις Πτολεμαΐς γείτων *uſque ad Zabulon, cui in tractu maritimo vicina eſt Ptolemais.* Rel.

d Ἐν τῷ Μεγάλῳ πεδίῳ] *Magno Campo.* Μέγα πεδίον eſt circa Scythopolin; quæ jacet κατὰ πρόσωπον αὐτοῦ. Vid. Antiq. l. XII. 12. Et accuratius deſcribitur lib. V. c. 4. de bello. quod inter duos montes medium ſit, quorum unus a Scythopoli verſus Hierichuntem & porro uſque ad terminos lacus Aſphaltitis, alter trans Jordanem a Juliade uſque ad Somorra non longe a Petra Arabiæ protenditur. Dividitur autem hic campus medius Jordane & longus eſt ſtadia 1200. latus 120. Adde Palæſtinam noſtram pag. 440. & 453. Rel.

e Ἣ] Cum ἡ Ξαλὼθ habeat *Big.* ἣ Ξαλὼθ (ita clare *Lugd. Bat.*) reſcripſi. Ξαλὼ in *Editis Aliiſque.* Ξαλὼθ *Bod.* abſque ἣ.

f Ξαλὼθ] Conf. de Vita §. 44. Spanh.

g Βηρσάβης,] Βηρσαβὲ ſupr. lib. 2. c. (25. §. . .) Βηρσάβε de eadem de Vita §. 37. Spanh. Non eſt locus in *S. Literis* notiſſimus באר שבע dictus, in confiniis Judææ verſus Ægyptum, ſed alius ab iſto remotiſſimus. *L. Capell.*

h Μηρὼθ] Μηρὼ ſupr. lib. 2. c. (25. §. . . .) de eodem loco Spanh.

i Λειπανδρεία] Λειψανδρία *Big.* & *Gall.*

k Πίων τε πᾶσα] Ἀμείνων τε π. *Vat.* & *Gall.*

l Κατάφυτος,] Κατάκομος *Bod. Roſ.* & *Gall.*

m Προσησκήθη] προσῄκει *Roſ.*

n Εὐθηνίαν,] ΕΥΘΗΝΙΑ in Nummis, & εὐθηνεῖν Æſchyl. Eum. v. 911. Spanh.

o Προέλοιτο] *Roſ.* προέλοι.

p Ὅλη, καὶ συνεχής ἐστι] *Roſ.* ἐστι καὶ συνεχὴς ὅλη.

q Ἡμέρων αὔξησιν] Ita *Vat.* & *Bod.* ἡμερῶν in *cæteris.*

r Αὐτῆς καὶ πάμφορον,] Sic *Big.* ταύτης καὶ τὸ πάμφορον in *cæteris.*

s Πέλλῃ] Πέλλα illa huc non pertinet: nam hæ XI. τοπαρχίαι erant cis Jordanem in Judæa, at Pella trans. Lege Βελλινίσθαι. Confer. Plinium Hiſt. V. 14. Rel.

ſ Ἣν προειρήκαμεν,] Ita *Big.* ἣ in *reliquis.*

t Ἰορδάνῃ.] Ἰορδάνης *Big.*

v Σιλβωνίτιδι,] Σιλβωνίτιδι, benè *MS. Lipſ.* fortè leg. Σεβωνίτιδι de qua *Baſil. Homil. IV. in Hexaëm.* p. 49. c. 2. T. 1. ἡ Σερβωνῖτις ἡ μεταξὺ Αἰγύπτου καὶ Παλαιστίνης, τὴν Ἀραβίαν ἔρημον παρατείνουσα. Adde de eodem loco Σερβωνίτιδος *Ambroſium in Geneſ.* Tiberiadi quoque in Palæſtina, & ei lacui, qui inter Palæſtinam & Ægyptum, Arabiæ deſerta prætendit. Spanh. Sic *Lipſ. Bod. Roſ.* & *Ruf.* Σιλωνίτιδι *Gall.* 1. Σιβωνίτιδι *Vat. L. B.* & *Gall.* 2. Ζημωνίτιδι in *Editis*, forſan pro Σεβωνίτιδι. *Petitus* mallit Σεβωνίτιδι à *Sibma* urbe. Videſis ad lib. II. de Bello cap. 18. §. 1.

w Φιλαδελφηνῇ] Conf. ſup. lib. 1. c. 4. §. 8. Spanh.

x Γεράσοις] Eo modo *MSS.* plerique ut & *L. B.* & *Rufinus.* Γεράροις in *Editis.* Pro Γεράροις ſubſtitui Γεράσοις: ita Rufinus legit, & codex manuſcriptus Academiæ Lipſienſis: & tum loci ſitus id ſuadet, tum verba Joſephi, *lib.* II. *de bello*, cap. 19. ubi eadem loca junguntur Φιλαδέλφεια, Γεβωνῖτις, Γέρασα & Πέλλα. Verum Γεβωνῖτις illic eſt quod Σιλβωνῖτις hic, uti Rufinus legit & codex MStus Academiæ Lipſienſis. Regio dicta erit ab oppido Sebon Sebonitis, uti Ἐσσεβωνῖτις apud Joſephum *Antiq.* XII. 5. ab Ἐσσεβὼν ſive Cheſchbon. Philadelphia porro ubi ſita fuerit aliquo modo colligitur ex eo, quod Euſebius ſcribat in Onomaſtico Jazer abeſſe 10. milliaria a Philadelphia & 15. a Cheſchbone. Cheſchbon autem ipſa 20. milliaria aberat a Jordane. Ergo latitudo Peræe ab ortu verſus occaſum major non fuit quam 45. milliaria Romana. Rel.

y Γιναίας ὄνομα κώμης,] Γινίας *Big.* & *Bod.* γινίας *L. B.* Γιναίας malit *Petitus.*

ε. Ἀγ-

nio à Judæa nihil differt. nam utræque montoſæ ſunt & campeſtres, molleſque ad agriculturam, & fertiles admodum, nec non & arboribus conſitæ, pomiſque ſylveſtribus manſuetis abundantes. * Non ſunt autem natura quidem valde irriguæ, ſed copioſi ſunt & frequentes in iis imbres. Quæque illic ſunt aquæ fluenta dulcem ſupra modum habent ſaporem; atque propter boni graminis copiam, armenta majori lactis ubertate gaudent, quam uſquam alibi. Cæterum maximum virtutis & feracitatis argumentum eſt, quod utraque viris abundet.

Judææ fines ejuſque diſtributio.

5. In utriuſque autem confinio eſt Anuath vicus, qui alias Borceos dicitur, terminus ille Judææ verſus ſeptentrionem. Meridiana vero pars ejus, ſi in longitudinem eam metiaris, finem habet vicum Arabibus conterminum, quem iſthic Judæi Jardan appellant. Cæterum latitudo à Jordane fluvio ad Joppen porrigitur. Ipſiſſimo autem in medio ejus ſita eſt urbs Hieroſolyma. qua de cauſa urbs *iſta* à nonnullis non ſine ratione dicta eſt regionis *illius* umbilicus. Sed nec marinis deliciis caret Judæa, locis maritimis Ptolemaïdem uſque extenſa. Diſtributa eſt autem in undecim ſortes: quarum prima quidem tanquam regia eſt *urbs* Hieroſolyma, omni regioni circumjacenti ut caput corpori ſupereminens & præſtans. Cæteræ autem poſt ipſam diviſæ ſunt juxta toparchias. Gophna ſecunda, & poſt eam Acrabatta, deinde Thamna, & Lydda, & Ammaus, & Pella, & Idumæa, & Engaddæ, & Herodion, & Hierichus, poſt quas Jamnia & Joppe finitimis ſuis præſunt, ac præterea Gamalitica & Gaulanitis, & Batanæa & Trachonitis, quæ & partes ſunt regni Agrippæ. Iſta autem regio incipiens à monte Libano & Jordanis fontibus uſque ad lacum Tiberiadem latitudine panditur: longitudo vero ejus à vico, cui nomen Arpha, uſque ad Juliadem protenditur. Eam autem incolunt Judæi permixti Syris. Atque de Judæa quidem & finitimis regionibus, ſumma qua potuimus brevitate, narrationem fecimus.

σω δὲ τῆς Ἰουδαίας κατ' οὐδὲν διάφορος. [z] ἄμφω γὰρ ὀρειναὶ καὶ πεδιάδες, εἴς τε γεωργίαν μαλθακαί, καὶ [a] πολύφοροι, κατάδενδροί τε, καὶ ὀπώρας ὀρεινῆς καὶ ἡμέρου μεσταί. [b] προσάρδονται [c] δὲ οὐδαμοῦ μὲν φύσει δαψιλές, ὕονται δὲ τὸ πλέον. γλυκὺ δὲ νᾶμα πᾶν διαφόρως ἐν αὐταῖς, καὶ διὰ πλῆθος πόας ἀγαθῆς, τὰ κτήνη πλέον ἢ παρ' ἄλλοις γαλακτοφόρα. μέγιστον γε μὴν τεκμήριον ἀρετῆς καὶ εὐθηνίας τὸ πληθύειν ἀνδρῶν ἑκατέραν.

ε'. Μεθόριος δὲ αὐτῶν ἡ [d] Ἀνουὰθ Βορκαίος προσαγορευομένη κώμη, πέρας αὕτη τῆς Ἰουδαίας [e] τὸ πρὸς βορέαν. τὰ νότια δὲ αὐτῆς ἐπὶ μῆκος μετρουμένης ὁρίζει, προσκυροῦσα τοῖς Ἀράβων ὅροις [f] κώμη, καλοῦσι δ' αὐτὴν [g] Ἰαρδὰν οἱ τῇδε Ἰουδαῖοι. [h] εὖρος γε μὴν ἀπὸ Ἰορδάνου ποταμοῦ μέχρις Ἰόππης ἀναπέπταται. μεσαιτάτη δὲ αὐτῆς πόλις τὰ Ἱεροσόλυμα κεῖται. [i] παρ' ὃ καί τινες οὐκ ἀσκόπως ὀμφαλὸν τὸ ἄστυ τῆς χώρας ἐκάλεσαν. ἀφῄρηται δὲ οὐδὲ τῶν ἐκ θαλάσσης τερπνῶν ἡ Ἰουδαία, τοῖς παραλίοις καταλήγουσα μέχρι Πτολεμαΐδος. μερίζεται δὲ εἰς ἕνδεκα κληρουχίας. ὧν ἄρχει μὲν ὡς βασίλειον τὰ Ἱεροσόλυμα, προανίσχουσα τῆς περιοίκου πάσης, ὥσπερ ἡ κεφαλὴ σώματος. [k] αἱ λοιπαὶ δὲ μετ' αὐτὴν διῄρηνται τὰς τοπαρχίας. [l] Γόφνα δευτέρα, καὶ μετ' αὐτὴν [m] Ἀκραβατὰ, Θαμνὰ πρὸς ταύταις, καὶ Λύδδα, καὶ [n] Ἀμμαοῦς, καὶ Πέλλη, καὶ Ἰδουμαία, καὶ [o] Ἐγγαδδαί, καὶ [p] Ἡρώδειον, καὶ Ἱεριχοῦς, [q] μεθ' ἃς Ἰάμνια καὶ Ἰόππη τῶν περιοίκων ἀφηγοῦνται, καὶ ἐπὶ ταύταις [r] ἥτε Γαμαλιτικὴ καὶ Γαυλανῖτις, Βαταναία τε καὶ Τραχωνῖτις, αἳ καὶ τῆς Ἀγρίππα βασιλείας εἰσὶ [s] μοῖραι. ἀρχομένη δὲ ἀπὸ Λιβάνου ὄρους καὶ τῶν Ἰορδάνου πηγῶν ἡ χώρα, [t] μέχρι τῆς Τιβεριάδος λίμνης [u] εὐρύνεται. ἀπὸ δὲ κώμης καλουμένης [x] Ἀρφᾶς, μέχρις [y] Ἰουλιάδος [z] ἐκτείνεται τὸ μῆκος. οἰκοῦσι δὲ αὐτὴν μιγάδες Ἰουδαῖοί τε καὶ Σύροι. [a] τὰ μὲν δὴ περὶ τῆς [b] Ἰουδαίων τε καὶ [c] τῆς πέριξ χώρας, ὡς ἔνι μάλιστα συντόμως ἀπηγγέλκαμεν.

CAP. IV.

Joſephus, facta impreſſione in Sepphorin, repulſus eſt. Titus cum ingenti exercitu Ptolemaïdem venit.

Veſpaſianus auxilium mittit Sepphoritis.

QUod autem Veſpaſianus Sepphoritis miſerat auxilium, equites *ſcilicet* mille & ſex millia peditum, duce Placido tribuno, caſtris in Ma-

ΚΕΦ. δ'.

Ἰώσηπος, ὁρμήσας ἐπὶ Σέπφωριν, ἀπεκρούσθη. Τίτος σὺν μεγάλῃ δυνάμει εἰς Πτολεμαΐδα ἀφικνεῖται.

ΗΔὲ ὑπὸ Οὐεσπασιανοῦ πεμφθεῖσα [d] Σεπφωρίταις βοήθεια, χίλιοι μὲν ἱππεῖς, [e] ἑξακισχίλιοι δὲ πεζοί, Πλακίδου χιλιαρχοῦντος αὐτῶν, ἐν τῷ Μεγάλῳ

z Ἀμφω γὰρ] Ἀμφότεραι Big. & Voſſ.
a Πολύφοροι, Lege πολύφοροι. Cocc.
b Προσάρδονται] Παρ' ὅσον οὐδαμοῦ φύσει ἀρδεύονται Big.
c Δὲ οὐδαμοῦ] Ita Bod. antea γὰρ erat.
d Ἀνουὰθ Βορκαίος] Ἀνουὰθ Βορκαῖος Big. & Gall. Ἀνουαθος Βορκαῖος Roſt. in Rufini libris, Anathath vicus, qui etiam Borceas appellatur. Ἀνουὰθ Βαρκαίος legit Petitus.
e Τὸ πρὸς βορέαν.] Τὰ Big. τὸν Bod.
f Κώμη,] Ita L. B. Big. & Bod. κώμην καλοῦσιν αὐτὴν in Editis Aliiſque.
g Ἰαρδὰν οἱ] Sic Baſt. & Gall. Ἰαρδὰν in Editis. Ἰάρδανον Bod. in Rufini verſione, à vico cui nomen eſt Jordane, & Pſeudo-Hegeſippus habet, cui nomen Jordani. κώμην καλοῦσιν αὐτὴν Ἰορδάνου [i. e. Ἰαρδὰν οἱ] τῇδε Ἰουδαῖοι Vat.
h Εὖρος γε μὴν] εὖρος μὲν L. B.
i Παρ' ὃ καί τινες] Ita Big. διὸ in cæteris.
k Αἱ λοιπαὶ—τοπαρχίας.] Iſta, αἱ λοιπαὶ &c. uſque ad Γόφνα deſiderat Cod. Bod. & Roſt.
l Γόφνα] L. B. Γούφνα.
m Ἀκραβατὰ,] Ita Voſſ. & Raf. Ἀκραβαλὶ in Editis Aliiſque. Ἀκραβαττὰ Big. Ἀκραβαθαὶ Vat.
n Ἀμμαοῦς,] Eo modo Big. & Vat. Ἀμμοὺς & Ἐμμαοῦς aliis.

o Ἐγγαδδαί,] Sic Bod. & Vat. Ἐγγαδδαὶ, cæteris.
p Ἡρώδειον,] L. B. Ἡρώδιον.
q Μεθ' ἃς Ἰάμνια] Ita Big. μεθ' ἃ in reliquis.
r Ἥτε Γαμαλιτικὴ καὶ Γαυλανῖτις, Ita cum Rufino. Γαμαλανικὴ in Græcis omnibus.
s Μοῖραι.] L. B. μοῖρα.
t Μέχρι τῆς Τιβεριάδος] Μέχρι δὲ πρὸς Τιβεριάδα λίμνην Big. nec aliter, ut puto, Rufinus, qui vertit, uſque ad Tiberiadi proximum lacum.
u Εὐρύνεται.] εὐρύνεσθαι, Roſt.
x Ἀρφᾶς,] Ἀρβᾶς, vel Ἀρβαθᾶς juxta Pſeudo-Hegeſippum.
y Ἰουλιάδος] Roſt. Ἰουλιάδος.
z Ἐκτείνεται] ἐκτείνει MS. Lipſ. Σπανῶς. Βαλαία Bod. Gall. Lipſ. & Vat.
a Τὰ μὲν] Ita Gall. & Raf. τὰ μὲν δὴ in reliquis.
b Ἰουδαίων] Ἰουδαίας Bod. Raf. & Pſeudo-Hegeſipp.
c Τῆς πέριξ χώρας,] Illud τῆς deeſt Big. ὡς ἔνι.
d Σεπφωρίταις] Σεπφωρεῖς eoſdem vocat in Vita ſua §. 25.
e Ἑξακισχίλιοι δὲ πεζοί,] Ἑξακόσιοι Big.

* Al. etſi enim natura non ſint admodum irriguæ, compluuntur tamen abunde.

f Ἀι-

γάλῳ πεδίῳ στρατοπεδευσάμενοι διῄρηντο. καὶ τὸ μὲν πεζὸν ἐν τῇ πόλει πρὸς φυλακὴν [f] αὐτῆς, τὸ δὲ ἱππικὸν ἐπὶ τῆς παρεμβολῆς αὐλίζεται. προϊόντες δὲ ἑκάτεροι συνεχῶς, καὶ τὰ πέριξ τῆς χώρας καταστρέχοντες, μεγάλα τοὺς περὶ τὸν Ἰώσηπον ἐκάκουν [g] ἀτρεμοῦντας, [h] τά τε κατὰ πόλιν ἔξωθεν ληϊζόμενοι, καὶ προϊόντας ὁπότε θαρρήσειαν ἀνακόπτοντες. ὥρμησε μὲν [i] ὁ Ἰώσηπος ἐπὶ τὴν πόλιν, αἱρήσειν ἐλπίσας ἣν αὐτὸς πρὶν ἀποστῆναι Γαλιλαίων ἐτείχισεν, ὡς καὶ Ῥωμαίοις δυσάλωτον εἶναι. διὸ καὶ τῆς ἐλπίδος ἀφήμαρτε, τοῦ τε βιάζεσθαι καὶ τοῦ μεταπείθειν Σεπφωρίτας, ἀσθενέστερος εὑρεθείς. παρώξυνε δὲ μᾶλλον τὸν πόλεμον ἐπὶ τὴν χώραν· καὶ οὔτε νύκτωρ οὔτε μεθ' ἡμέραν ὀργῇ τῆς ἐπιβολῆς οἱ Ῥωμαῖοι διέλιπον δῃοῦντες αὐτῶν τὰ πεδία, καὶ διαρπάζοντες τὰ ἐπὶ τῆς χώρας κτήματα, καὶ κτείνοντες μὲν ἀεὶ τὸ μάχιμον, ἀνδραποδιζόμενοι δὲ τοὺς ἀσθενεστέρους. πυρὶ δὲ ἡ Γαλιλαία καὶ αἵματι πεπλήρωτο πᾶσα, πάθους τε οὐδενὸς [k] ἢ συμφορᾶς ἀπείρατος ἦν. μία γὰρ καταφυγὴ διωκομένοις αἱ ὑπὸ τοῦ Ἰωσήπου τειχισθεῖσαι πόλεις [l] ἦσαν.

β. Ὁ δὲ Τίτος, περαιωθεὶς ἀπὸ τῆς Ἀχαΐας εἰς τὴν Ἀλεξάνδρειαν, θᾶττον ἢ κατὰ χειμῶνος ὥραν, [m] παραλαμβάνει μὲν ἐφ' ἣν ἐστάλη δύναμιν. συντόνῳ δὲ χρώμενος [n] πορείᾳ, διὰ τάχους εἰς Πτολεμαΐδα ἀφικνεῖται. κἀκεῖ καταλαβὼν τὸν πατέρα, δυσὶ τοῖς ἅμα αὐτῷ τάγμασιν, ἦν δὲ τὰ ἐπισημότατα [o] τὸ πέμπτον καὶ τὸ δέκατον, ζεύγνυσι [p] καὶ τὸ ἀχθὲν ὑπ' αὐτοῦ πεντεκαιδέκατον. [q] τούτοις εἵποντο ὀκτωκαίδεκα σπεῖραι. προσεγένοντο δὲ καὶ ἀπὸ Καισαρείας πέντε, καὶ ἱππέων ἴλη μία. πέντε δὲ ἕτεραι τῶν ἀπὸ Συρίας ἱππέων. τῶν δὲ σπειρῶν αἱ δέκα μὲν εἶχον [r] ἀνὰ χιλίους μὲν πεζούς, [s] αἱ δὲ λοιπαὶ [t] δεκατρεῖς ἀνὰ ἑξακοσίους μὲν πεζούς, ἱππεῖς δὲ ἑκατὸν εἴκοσι. συχνὸν δὲ καὶ [u] παρὰ τῶν βασιλέων συνήχθη συμμαχικόν, Ἀντιόχου μὲν καὶ Ἀγρίππα καὶ [x] Σοαίμου παρασχομένων ἀνὰ δισχιλίους πεζοὺς τοξότας καὶ χιλίους ἱππεῖς. τοῦ δὲ Ἄραβος Μάλχου χιλίους πέμψαντος ἱππεῖς ἐπὶ πεζοῖς πεντακισχιλίοις, ὧν τὸ πλέον ἦσαν τοξόται. ὡς τὴν πᾶσαν δύναμιν, συνεξαριθμουμένων [y] τῶν βασιλικῶν, ἱππέας τε καὶ πεζούς, εἰς ἓξ ἀθροίζεσθαι μυριάδας δίχα θεραπόντων, οἳ παμπληθεῖς μὲν εἵποντο, διὰ δὲ συνάσκησιν πολεμικήν, οὐκ ἂν ἀποτάσσοιντο τοῦ μαχίμου, κατὰ μὲν εἰρήνην ἐν ταῖς μελέταις τῶν δεσποτῶν ἀεὶ στρεφόμενοι, συγκινδυνεύοντες δ' ἐν πολέμοις, ὡς [z] μήτε ἐμπειρίᾳ μήτ' ἀλκῇ τινος πλὴν τῶν δεσποτῶν ἐλαττοῦσθαι.

gno campo poſitis bifariam dividuntur. Et pedites quidem in civitate, ut eam tuerentur, agebant; equites vero in caſtris morantur. Cum autem ab utriſque frequentes factæ eſſent excurſiones, & quæ in regione erant incurſibus vaſtarent, Joſephum ſuoſque, licet non moverent, magnis incommodis afficiebant, quæque circa urbem erant depopulantes, civeſque ſi quando prodire auderent repellentes. Cæterum Joſephus in urbem impreſſionem fecit, quam ipſe, antequam à Galilæis deſciſceret, ita munivit, ut etiam Romanis captu eſſet difficilis. Quam ob rem & de ſpe ſua decidit, imbecillior eſſe compertus quam ut Sepphoritas aut vi aut ſuaſu in partes ſuas pertraheret. magis autem bellum regioni concitabat, Romanis indigne adeo ferentibus inſidias, ut nec die nec nocte ab agrorum eorum depopulatione ceſſarent, aut à bonorum omnium in regione direptione, aut ab occiſione eorum aſſidua qui militaris erant ætatis, aut ab imbecilliorum in captivitatem abductione. Galilæa autem omnis oppleta erat incendio & ſanguine, nec ullius miſeriæ & calamitatis expers erat & immunis. nam unicum infeſtatis perfugium erant urbes, quas Joſephus munimentis firmaverat.

Joſephus fruſtra tentat Sepphorim.

Galilæa miſere vexata.

2. Titus autem, cum ex Achaja Alexandriam trajeciſſet, citius quam hyemis tempeſtate *fieri ſolet*, militum quidem manum, cujus cauſa miſſus fuerat, ſuſcipit; * magniſque itineribus contendens, brevi admodum Ptolemaidem pervenit. Cumque illic patrem ſuum offendiſſet, duabus quæ cum eo erant legionibus (erant autem quinta, & decima, eæque nobiliſſimæ) jungit etiam quam ille ſecum adduxit quintam decimam. quibus adjunctæ erant decem & octo cohortes. Quin & illis è Cæſarea acceſsère quinque, cum una equitum turma: & aliæ quinque Syrorum equitum. Decem autem cohortum ſingulæ quidem mille pedites habebant: reliquæ vero tredecim pedites ſexcentos, equiteſque centum & viginti. Regii autem auxiliares etiam magno numero collecti erant; Antiochio quidem & Agrippa & Sohemo bina millia peditum ſagittariorum & mille equites ſuppeditantibus; cum jam Malchus Arabs equites mille miſiſſet præter quinque millia peditum, quorum pars major erant ſagittarii. adeo ut omnes copiæ, regiis in eundem numerum adſcriptis, tam pedites quam equites, in ſexaginta *circiter* millia colligerentur, præter calones, qui magna quidem multitudine ſequebantur, quòd vero exercitatione bellica aſſueti eſſent, haud ſecerni debeant à viris militaribus, pacis quidem tempore in dominorum exercitiis aſſidue verſantes; bellique pericula unà cum illis adeuntes; ut neque peritia neque viribus à quopiam niſi à dominis ſuperentur.

Titus ingentes copias ad Veſpaſianum ducit.

Calonum Romanorum virtus.

CAP.

f Αὐτῆς,] L. B. αὐτοῦ.
g Ἀτρεμοῦντας,] Ἀτρεμοῦντα Big. Lugd. Bat. & Vat.
h Τάτε κατὰ πόλιν] Τάς τε [ſc. τάτε] κατὰ πόλιν [illegible] Vat. & Gall. Huds. At Lugd. Bat. prout dedimus & conjecerat Huds. quod & reſpondet num. ſing. πέριξ τῆς χώρας. Hav.
i Ὁ Ἰώσηπος] Articulum omittit Big.
k Ἢ συμφορᾶς] Ita Big. ἢ συμφορᾶς οὐδενὸς in reliquis.
l Ἦσαν.] Deeſt Bod. & Raf.
m Παραλαμβάνει] Illa παραλαμβάνει μὲν deſunt Bod. & Raf.
n Πορείᾳ,] Προθυμίᾳ Vat. Barb. Raf. Rhed. & Bod.
o Τὸ πέμπτον καὶ τὸ δέκατον.] Legiones Quinta & decima nobiliſſimæ; de iis infra c. 8. §. 1. Spanh.
p Καὶ τὸ ἀχθὲν] Illud καὶ addidi è Cod. Big. & Ruffino.

q Τούτοις] Σὺν αὐτοῖς Big.
r Ἀνὰ χιλίους] Ita Big. concinnius ut puto quam in Editis Aliiſque, in quibus legitur, ἀνὰ χιλίους πεζούς, αἱ λοιπαὶ δὲ τρισκαίδεκα &c.
s Αἱ δὲ λοιπαὶ] Deſunt in Raf.
t Δεκατρεῖς] καὶ τρισκαίδεκα Alii.
u Παρὰ τῶν βασιλέων] Illud παρὰ omittit Big.
x Σοαίμου] Conf. ſupr. lib. 2. c. 18. §. 6. Spanh. Σοαίμου Big.
y Τῶν βασιλικῶν,] Raf. τῶν πεζῶν.
z Μήτε ἐμπειρίᾳ μήτ' ἀλκῇ] Ita Big. Lugd. Bat. Gall. Vat. & Bod. μήτε ἐμπειρίας μήτ' ἀλκῆς in Editis Aliiſque.

* Contentoque uſus itinere, Raf.

CAP. V.

Deſcriptio Romanorum exercituum, & caſtrorum, aliorumque, propter quæ laudantur Romani.

ET in hoc quidem alicui mirari ſubeat providam Romanorum curam, ita ſui in uſum ſervos inſtituentium, ut non ſolum vitæ miniſteriis, ſed belli etiam neceſſitatibus accommodati ſint. Si quis autem eorum aliam quoque militarem reſpexerit diſciplinam, profecto cognoſcet tantum eos imperium non fortunæ munere, ſed propria virtute adeptos eſſe. Non enim armis uti incipiunt, bello ingruente, neque ſolum urgente neceſſitate manus movent, ut qui pacis tempore requieverint; ſed quaſi illis à natura inſitus eſſet armorum uſus, nunquam ab exercitatione feriantur, neque *belli* tempora exſpectant. Meditatio autem *militaris* illis nihil à vera contentione diſcrepat; ſed quotidie miles unuſquiſque ſumma cum alacritate tanquam in bello exercetur: quo factum, ut leviſſime dimicationes perferant. neque enim ordinem non conſervando à conſueto ſtatu dimoventur, neque metu conſternantur, neque labore vires illis exhauriuntur. Atque inde eſt quod ſemper eos ſuperent, quos non itidem firmos & immotos invenerint. Et haut erraverit ſi quis eorum exercitationes conflictus eſſe dixerit ſine ſanguine; præliaque è contra exercitationes ſanguineas. Neque enim repentino hoſtium incurſu facile opprimi poſſunt: ſed quacunque in hoſtilem terram impreſſionem fecerint, non prius ſe in aciem committunt, quam circumvallentur caſtra. Non levi autem opere, nec ſolo inæquali ſtatuunt caſtra: * neque omnes aut nullo ordine *in iis* occupant. Sed ſi forte accidat ut locus ſit inæqualis in planum redigitur: atque caſtra ita illis dimenſa ſunt & deſcripta ut formam habeant quadratam. quippe multi fabri lignarii cum inſtrumentis ad exſtructionem neceſſariis eos ſequuntur.

Romanorum in rebus bellicis exercitationes.

Modus caſtra metandi.

2. Et partem quidem interiorem tentoriis occupant: extrinſecus vero *caſtrorum* ambitus muri ſpeciem præ ſe fert, turribus æquo inter ſe ſpatio diſtantibus inſtructus. Per intervalla autem ſcorpiones, & catapultas, & balliſtas, & alia omnia miſſilium organa diſponunt, cuncta *quidem* ad aliquid jaciendum accommodata. Portas autem quatuor inædificant ad unamquamque ambitus plagam, tam ad introitus jumentorum faciles, quam ad excurſus ſi opus ſit faciendos latas. Et introrſum caſtra in vicos commode admodum dividunt. atque in medio quidem *vicorum* ponunt ducum tabernacula: horum autem ipſiſſimo in medio prætorium ad templi ſimilitudinem. Ac quaſi de

Qualiter omnia in caſtris ordinantur.

Caſtrorum deſcriptio.

ΚΕΦ. ε΄.

Αναγραφὴ τῶν Ρωμαϊκῶν στρατευμάτων τε καὶ στρατοπέδων, καὶ τῶν ἄλλων, ἐφ' οἷς ἐπαινοῦνται Ρωμαῖοι.

ΚΑΝ [a] τούτῳ μὲν ἂν θαυμάσειέ τις ἂν Ρωμαίων τὸ προμηθὲς, κατασκευαζομένων ἑαυτοῖς τὸ οἰκετικὸν, οὐ μόνον εἰς [b] τὰς τοῦ βίου διακονίας, ἀλλὰ καὶ πρὸς τοὺς πολέμους χρήσιμον. εἰ δέ τις αὐτῶν καὶ εἰς τὴν ἄλλην τῆς στρατιᾶς σύνταξιν [c] ἀπίδοι, [d] γνώσεται τὴν τοσήνδε ἡγεμονίαν αὐτοὺς ἀρετῆς κτῆμα ἔχοντας, οὐ δῶρον τύχης. οὐ γὰρ αὐτοῖς ἀρχὴ τῶν ὅπλων ὁ πόλεμος, οὐδ' ἐπὶ μόνας τὰς χρείας τὼ χεῖρε κινοῦσιν, ἐν εἰρήνῃ [e] ἀπειρηκότες. ἀλλ' ὥσπερ συμπεφυκότες τοῖς ὅπλοις, οὐδέποτε τῆς ἀσκήσεως λαμβάνουσιν ἐκεχειρίαν, οὐδὲ ἀναμένουσι τοὺς καιρούς. αἱ μελέται δὲ αὐτοῖς, οὐδὲν τῆς κατ' ἀλήθειαν [f] εὐτονίας ἀποδέουσιν, ἀλλ' ἕκαστος ὁσημέραι στρατιώτης πάσῃ προθυμίᾳ καθάπερ ἐν πολέμῳ [g] γυμνάζεται· διὸ κουφότατα τὰς μάχας [h] διαφέρουσιν. οὔτε γὰρ ἀταξία [i] διασκίδνησιν αὐτοὺς ἀπὸ τῆς ἐν ἔθει συντάξεως, οὔτε δέος ἐξίστησιν, [k] οὔτε δαπανᾷ πόνος. ἕπεται δὲ τὸ κρατεῖν ἀεὶ κατὰ τῶν [l] οὐχ ὁμοίων βέβαιον. καὶ οὐκ ἂν ἁμάρτοι τις εἰπὼν, τὰς μὲν μελέτας αὐτῶν χωρὶς αἵματος παρατάξεις τὰς παρατάξεις δὲ, μεθ' αἵματος μελέτας. οὐδὲ γὰρ ἐξ ἐπιδρομῆς εὐάλωτοι πολεμίοις· ὅπῃ δ' ἂν ἐμβάλωσιν εἰς ἐχθρῶν γῆν, οὐ πρὶν ἅπτονται μάχης, ἢ τειχίσαι στρατόπεδον. τὸ δ' οὐκ εἰκαῖον, οὐδ' ἀνώμαλον ἐγείρουσιν. οὐδὲ πάντες, ἢ ἀτάκτως διαλαβόντες. ἀλλ' εἰ μὲν ἀνώμαλος ὢν τύχοι χῶρος, ἐξομαλίζεται· διαμετρεῖται δὲ παρεμβολὴ τετράγωνος αὐτοῖς. καὶ τεκτόνων πλῆθος [m] ἕπεται, [n] τάτε [o] πρὸς δόμησιν ἐργαλεῖα.

β΄. Καὶ τὸ μὲν ἔνδον εἰς σκηνὰς διαλαμβάνουσιν· ἔξωθεν δὲ ὁ κύκλος τείχους ὄψιν ἐπέχει, πύργοις ἐξ ἴσου διαστήματος [p] κεκοσμημένος. ἐπὶ δὲ τῶν μεταπυργίων, τούς τε ὀξυβελεῖς, καὶ [q] καταπέλτας, καὶ λιθοβόλα, καὶ πᾶν ἀφετήριον ὄργανον τιθέασιν, ἅπαντα πρὸς τὰς βολὰς ἕτοιμα. πύλαι δὲ ἐνοικοδομοῦνται τέσσαρες, [r] καθ' ἕκαστον τοῦ περιβόλου κλίμα, [s] πρός τε εἰσόδους τῶν ὑποζυγίων εὐμαρεῖς, καὶ πρὸς ἐκδρομὰς αὐτῶν, εἰ κατεπείγοι, πλατεῖαι. [t] ῥυμοτομοῦσι δὲ εὐδιαθέτως [v] εἴσω τὸ στρατόπεδον. καὶ μέσας μὲν τὰς τῶν ἡγεμόνων σκηνὰς τίθενται· μεσαίτατον δὲ τούτων τὸ [x] στρατήγιον, ναῷ παρα-

a Τούτῳ μὲν ἂν] Τῷδε *Vat.* & *Roſt.*

b Τὰς τοῦ βίου διακονίας,] De variis olim ſervorum miniſteriis Plutarch. de Edu. lib. p. 4. A. B. SPANH.

c Ἀπίδοι,] Ita *Big. Busb. L. B. Rhed. Gall.* & *Voſſ.* ἀπίδῃ *Bod.* ἀπίδῃ in *Editis.*

d Γνώσεται τὴν τοσήνδε ἡγεμονίαν] Sic *Big. Bod. L. B. Roſt.* & *Vat.* antea erat γνώσεται καὶ τὴν τοσ.

e Ἀπειρηκότες] Ita *Bod. Busb. Lipſ.* & *Roſt. Gall. Vat.* & *Ruf.* qui vertit, *cum in pacis otio ceſſaverint.* προειργηκότες in *Editis Aliiſque.*

f Εὐτονίας] Gen. εὐτολμίας ut ſupr. c. 1. §. 3. SPANH. Sic *Big.* ut & *Ruf.* qui vertit, *nihil à vera contentione diſcrepans.* εὐτολμίας in *Editis Aliiſque.*

g Γυμνάζεται] γυμνάζονται *L. B.*

h Διαφέρουσιν.] Φέρουσι *Big.*

i Διασκίδνησιν αὐτοὺς] Διαχωρίζει, σκορπίζει, σκίδνησιν αὐτοὺς *Bod.*

k Οὔτε δαπανᾷ πόνος] Οὔτε δαπάνα, οὔτε πόνος, *Big.*

l Οὐχ ὁμοίων βέβαιον.] Mallem οὐχ ὁμοίως βέβαιον.

m Ἕπεται,] Ἕπεται πρὸς δόμησιν ἐργαλείων *Big.*

n Τάτε] Conf. infr. lib. 7. c. 8. §. 5. SPANH.

o Πρὸς δόμησιν ἐργαλεῖα.] Πρὸς τὴν δόμησιν *Gall.* & *Var.*

p Κεκοσμημένος.] κεκοσμημένων *Lugd. Bat.*

q Καταπέλτας,] καταπέτας *Roſt.*

r Καθ' ἕκαστον] Καθ' ἑκάτερον *Big.*

s Πρός τε εἰσόδους] Πρὸς τὰς εἰσόδους, & mox πρὸς τὰς ἐκδ. *Big.*

t Ῥυμοτομοῦσι] Ῥυμοτομοῦνται (non ῥυμοτομεῖται) αἱ ὁδοὶ κατέτεμνε *Heſych.* *Dicæarchus de Thebis* p. 172. ἀρχαία μὲν οὖσα, καινῶς δὲ ἐρρυμοτομημένη. SPANH.

v Εἴσω] Ἔνδον *Roſt.*

x Στρατήγιον,] Στρατηγεῖον *Big.*

* Al. *neque omnes, aut nullo adhibito ordine locum caſtris figendis capeſſunt, deſcribuntque.* Nam per artifices, & caſtrorum ſtruendorum peritos munus iſtud peragebatur. *Lowthius.*

y Πύλας

περιπλήσσεται. ὥσπερ δὲ ἐν σχεδίῳ [y] πόλις καὶ ἀγορά τις ἀποδείκνυται, καὶ χειροτέχναις χωρίον, θῶκοί τε λοχαγοῖς καὶ ταξιάρχοις, ὅπη δικάζοιεν εἴ τινες διαφέροιντο. τειχίζεται δὲ [z] ὁ περίβολος, καὶ τὰ ἐν αὐτῷ πάντα [a] θᾶσσον ἐπινοίας πλήθει καὶ ἐπιστήμῃ τῶν πονούντων. εἰ δὲ ἐπείγοι, καὶ [b] τάφρος ἔξωθεν περιβάλλεται, βάθος [c] τετράπηχυς, καὶ εὖρος ἴσον.

γ΄. Φραξάμενοι δὲ αὐλίζονται κατὰ συντάξεις ἕκαστοι μεθ' ἡσυχίας τε καὶ κόσμου. πάντα δὲ αὐτοῖς καὶ τὰ ἄλλα μετ' εὐταξίας ἀνύεται καὶ ἀσφαλείας· ξυλεία καὶ ἐπισιτισμὸς, εἰ δέοιντο, καὶ ὑδρεία κατὰ συντάξεις ἑκάστοις. οὔτε γὰρ δεῖπνον ἢ ἄριστον ὁπότε θελήσειαν αὐτεξούσιον ἑκάστῳ, πᾶσι δὲ ὁμοῦ. τούς τε ὕπνους αὐτοῖς, καὶ τὰς φυλακὰς, καὶ τὰς ἐξεγέρσεις, σάλπιγγες προσημαίνουσιν· οὐδ' ἔστιν ὅ, τι γίνεται δίχα παραγγέλματος. ὑπὸ δὲ τὴν ἕω, τὸ στρατιωτικὸν μὲν ἐπὶ τοὺς ἑκατοντάρχας ἕκαστοι, πρὸς δὲ τοὺς χιλιάρχους οὗτοι συνίασιν ἀσπασόμενοι, μεθ' ὧν πρὸς τὸν ἡγεμόνα τῶν ὅλων οἱ ταξίαρχοι πάντες. ὁ δὲ αὐτοῖς τότε ἐξ ἔθους σημεῖον καὶ τὰ ἄλλα παραγγέλματα δίδωσι διαφέρειν εἰς τοὺς ὑποτεταγμένους. ὃ δὴ καὶ ἐπὶ παρατάξεως πράττοντες, [d] ἐπιστρέφονται [e] ταχέως, [f] ἵνα δέοι καὶ πρὸς τὰς ἐφόδους αὐτοῖς, καὶ πρὸς τὰς ἀνακλήσεις [g] ὑποχωροῦσιν ἀθρόοι.

δ΄. [h] Ἐξιέναι δὲ τοῦ στρατοπέδου [i] δέον, ὑποσημαίνει [k] μὲν ἡ σάλπιγξ· ἠρεμεῖ δὲ οὐδείς, ἀλλὰ [l] ἅμα νεύματι τὰς μὲν σκηνὰς ἀναιροῦσι, πάντα δὲ ἐξαρτύονται πρὸς τὴν ἔξοδον, καὶ πάλιν αἱ σάλπιγγες ὑποσημαίνουσι [m] παρεσκευάσθαι. οἱ δὲ, ἐν τάχει τοῖς τε ὀρεῦσι καὶ τοῖς ὑποζυγίοις [n] ἐπιθέντες τὴν ἀποσκευὴν, ἑστᾶσιν ὥσπερ [o] ἐφ' ὕσπληγγος ἐξορμᾶν ἕτοιμοι, ὑποπιμπρᾶσί τε ἤδη τὴν παρεμβολὴν, ὡς αὐτοῖς μὲν [p] ῥᾴδιον ἐκεῖ πάλιν τειχίσασθαι, μὴ γένοιτο δὲ ἐκεῖνο ποτὲ τοῖς πολεμίοις χρήσιμον. καὶ τρίτον δὲ [q] ὁμοίως αἱ σάλπιγγες προσημαίνουσι [r] τὴν ἔξοδον, ἐπισπέρχουσαι τοὺς δι' αἰτίαν τινὰ βραδύνοντας, ὡς μή τις ἀπολειφθείη [s] τάξεως. ὅ, τε κῆρυξ δεξιὸς τῷ πολεμάρχῳ παραστὰς, εἰ πρὸς πόλεμον [t] εἰσιν ἕτοιμοι, τῇ πατρίῳ γλώσσῃ τρὶς ἀναπυνθάνεται. κἀκεῖνοι τοσαυτάκις [u] ἀντιβοῶσι μέγα τι καὶ πρόθυμον, ἕτοιμοι [x] λέγοντες· φθάνουσί τε τὸν ἐπερωτῶντα, καί τινος ἀρηΐου πνεύματος ὑποπιμπλάμενοι τῇ βοῇ συνεξαίρουσι τὰς δεξιάς.

ε΄. Ἔπειτα προϊόντες ὁδεύουσιν ἡσυχῇ καὶ μετὰ κόσμου [y] πάντες, ὥσπερ ἐν πολέμῳ τὴν ἰδίαν τάξιν ἕκαστος φυλάσσων. οἱ μὲν πεζοὶ, θώραξί τε πεφραγμένοι καὶ κράνεσι, καὶ μαχαιροφοροῦντες ἀμφοτέρωθεν· μακρότερον δὲ αὐτῶν τὸ λαιὸν ξίφος πολλῷ, τὸ γὰρ κατὰ δεξιὸν σπιθαμῆς οὐ πλέον ἔχει μῆκος. φέρουσι δὲ οἱ μὲν περὶ τὸν στρατηγὸν ἐπίλεκτοι πεζοὶ λόγχην καὶ ἀσπίδα· ἡ δὲ λοιπὴ φάλαγξ ξυστόν τε καὶ θυρεὸν ἐπιμήκη, πρὸς οἷς πρίονα καὶ κόφινον, ἄμην τε καὶ πέλεκυν,

ſubito facta conſpicitur civitas, & forum quoddam, atque opificibus ſtatio; item ſedilia agminum ductoribus & ordinum principibus, ubi lites, ſi quæ oriantur, dijudicent. Excitatur autem ambitus, & quæ in eo ſunt omnia prius opinione parantur, propter operariorum multitudinem & ſcientiam. Quod ſi res urgeat, foſſa etiam extra vallum circumjicitur, profunda quatuor cubitis, totidemque lata.

3. Cum autem *ita* communiuntur, ſinguli per contubernia quiete & decenter in tentoriis agunt. quin & alia omnia illis bono cum ordine ſatiſque ſecure expediuntur: à ſingulis nempe per contubernia, ligni & frumenti, ſi opus ſit, & aquæ copia comportatur. Nec enim cœnam vel prandium, prout libuerit, ſumere cujuſquam in poteſtate eſt, ſimul vero ab omnibus ſumuntur. Somni etiam tempus, & vigiliarum, & excitationum ipſis præſignificant tubæ: neque quidquam omnino eſt quod ſine mandato fit. Mane autem milites quidem ad centuriones ſinguli, illi vero ad tribunos ſalutandos conveniunt; cum quibus ad ſummum omnium ducem univerſi ordinum principes eunt. ille autem ipſis pro more ſignum, aliaque in mandatis dat ſubditis perferenda: quibus in acie obſervatis, ictu oculi convertuntur, ubi illis opus ad incurſiones, & revocati denſis ſe ſubducunt agminibus. *Munia ſingulorum in caſtris*

4. Cum autem caſtris digrediendum eſt, ſignum dat tuba, nemoque remiſſe ſe gerit: ſed primum ad nutum tollunt tabernacula, omniaque ad exitum & profectionem apparant; iterumque paratos eſſe ſignificat tuba. atque illi celeriter mulis & jumentis imponentes ſarcinas, ſtant veluti in carceribus ad egrediendum parati. Ac jam caſtris ignem ſubjiciunt, ut quibus facile foret iterum ea ibidem conſtruere, & ne hoſtibus quandoque ea uſui eſſent. * Et tamen tertio quoque exitum præſignificant tubæ, excitantes urgenteſque aliqua de cauſa tardiuſculos, ne quis forte ordinem deſerat. Tum præco, ad dextram imperatoris ſtans, an ad bellum parati ſint lingua vernacula ter percontatur. atque illi toties contra acclamant magna & alacri voce, paratos ſe eſſe dicentes: interrogantemque fere præveniunt, & martio quodam ſpiritu oppleti cum clamore dextras attollunt. *Qualiter è caſtris migrant.*

5. Deinde progredientes tacite incedunt decenterque univerſi, tanquam in bello ſuum quiſque ordinem ſervantes. pedites quidem thoracibus & galeis ſepti, & utroque latere gladiis accincti: gladius autem quem lævo gerunt multo longior eſt, nam qui ad dextrum longitudine palmam non excedit. qui vero imperatorem ſtipant pedites electi, lanceas geſtant & clypeos: cætera autem phalanx haſtas & ſcuta oblonga; prætereaque ſerram & corbem, rutrumque & ſecurim; necnon & *Quem ordinem ſervant in itineribus.*

y Πόλις καὶ] πόλιν ἐν Roſt.
z Ὁ περίβολος] Articulum è *Cod. Big.* adjectum eſſe volui.
a Θᾶσσον ἐπινοίας] Vide infr. c. 7. §. 20. & lib. 4. c. 6. §. 1. Spanh.
b Τάφρος] τάφρα Roſt.
c Τετράπηχυς,] Cubitus forſan major accipiendus & duorum pedum: etſi nec modus Foſſæ nimis amplus. Nec abs te fortaſſe in *Joſepho* legi δωδεκάπηχυς. *Lipſius de Militia Rom. Lib. V. Dialog. V.* Videlis *Schelium* in *Hyginum*, p. 120.
d Ἐπιστρέφονται] Περιστρέφονται legiſſe videtur *Rufinus.*
e Ταχέως,] Ῥᾳδίως *Bod.* & *Roſt.*
f Ἵνα δέοι] Ita *Big.* & *Vat.* ὅπου εἰ δέοι in *Editis Aliiſque.* ὅπου δὲ δέοι *Gall.*
g Ὑποχωροῦσιν] *L. B.* χωροῦσιν.
h Ἐξιέναι δὲ τοῦ στρατοπέδου] Ita *Big.* & *Lugd. Bat.* quod recepimus, *Alii* ἐξιοῦσι. Hav.
i Δέον, ὑποσημαίνει] Εἰ δέοι *Big.*
k Μὲν ἡ σάλπιγξ] Illud μὲν, ut & alterum mox verſu ſequenti deeſt *Big.*
l Ἅμα νεύματι] Ἅμα πνεύματι malit *Lipſius.*
m Παρεσκευάσθαι.] Ita *Gall.* & *Rhed.* cum *Editis Aliiſque.* παρασκευάζεσθαι. *Buſb.*
n Ἐπιθέντες τὴν ἀποσκευὴν,] Ἐνθέντες *Buſb.*
o Ἐφ' ὕσπληγγος] Ἐφ' ὕσπληγγι in pleriſque MSS.
p Ῥᾴδιον] *Gen.* ῥᾳδίως *L. B.* οὐ ῥᾴδιον.
q Ὁμοίως] Sic ex *Lugd. Bat.* ὁμοῦ *Reliqui.* Hav.
r Τὴν ἔξοδον,] τὴν τάξιν Roſt.
s Τάξεως.] Abeſt *Roſt.*
t Εἰσιν ἕτοιμοι,] *Gen.* εἶεν ἕτοιμοι.
u Ἀντιβοῶσι] Ἀναβοῶσι *Big.*
x Λέγοντες] λέγοντες εἶναι *L. B.*
y Πάντες,] Πᾶς [illegible] *Big.*
* Et tamen tertio quoque tubæ ſigno indicant ut exeatur. *Rufinus.*

& lorum & ſalcem & catenam, triduique viaticum. adeo ut à mulis ſarcinariis parum abſint *eorum* pedites. Equitibus autem ad *latus* dextrum gladius eſt oblongus, & contus item longus in manu, tranſverſuſque ad equi latus clypeus: & in pharetra geſtantur tria aut plura jacula, cuſpide lata, & haſtis magnitudine non cedentia; quinetiam galeas & loricas omnes habent, uti pedites. Qui vero delecti imperatori à ſatellitio ſunt, nullo armorum genere ab equitibus turmarum diſcrepant: ſemperque agmina, cui ſorte id obtigerit, ducit.

Conſulto omnia in bello gerunt Romani.

6. Et ejuſmodi quidem ſunt Romanorum itinera & manſiones, itemque armorum differentia. In præliis autem nihil inconſulto & temere agunt, aut ſubito & præcipiti impetu: ſed prius ſemper conſilia ineunt, quam manum operi admoveant; & tunc demum opus exſequuntur, cum de eo fuerit exiſtimatum. Qua re fit, ut aut quam minime errent, aut ſi erraverint facile poſſint errores corrigere. Immo infortunium, quod conſultationem prius adhibitam ſequitur, melius eſſe arbitrantur proſperis ſucceſſibus, qui fortunæ debentur; quaſi bonum quidem fortuitum eos alliciat ad negligentiam; conſultatio vero, etſi aliquando male cedat, ad cavendum ne idem rurſus eveniat rectam cogitationem ſuggerat; & bonorum quidem fortuitorum non eum autorem eſſe cui contigerint, triſtium vero quæ præter ſententiam accidunt ſolamen eſſe, quod bene conſulta fuerint.

Lege ſevera in militia profitenus Romani.

7. Et armorum quidem exercitatione efficitur, ut non modo corpora, ſed animi quoque militum fortiores ſint. Quin & neceſſe eſt ut in armis ſe exerceant pœnæ formidine. Nam & leges apud eos non ſolum ob aciem deſertam, ſed etiam ob quamvis inertiam & ſocordiam pœnam irrogant capitalem; & imperatores magis quam ipſæ leges terribiles: fortes tamen honoribus afficiendo faciunt, ne crudeles videantur in eos qui ſupplicia luunt.

Summa erga duces ſunt obſervantia.

Tanto autem obſequio ducibus obtemperant, ut & in pace ornamento ſint, & in acie totus exercitus unum videatur corpus. adeo inter ſe apti copulatique ſunt ordines, & faciles circumductiones, *ita* acutis auribus ad mandata, oculiſque ad ſigna *attentis* & ad opera manibus. unde ſemper ad agendum quidem celeres, * ad patiendum vero tardiſſimi ſunt. nec eſt ubi prælium committentes aut multitudini ceſſerunt, aut ſtratagematis, aut locorum difficultati; immo ne fortunæ quidem. nam & iſtâ certior eſt illis & conſtantior victoria. Quibus itaque conſilium quidem rerum gerendarum initium eſt, conſultaque adeo ſtrenuus ſequitur exercitus, quid miri ſi ab oriente Euphrates, & Oceanus ad occaſum, itemque à meridie Africæ regio fertiliſſima, & ad ſeptentrionem Iſther & Rhenus imperii limites *ſint*? nam jure merito quis dixerit ditionem dominis minorem eſſe.

Unde tantum Romanis imperium.

8. Et iſta quidem perſequutus ſum, non tam propoſito laudibus adeo efferendi Romanos, quam ut & ſolamen devictis adhiberem, & novarum rerum

πρὸς δὲ ἱμάντα καὶ δρέπανον καὶ ἄλυσιν, [z] ἡμερῶν τε τριῶν ἐφόδιον· ὡς ὀλίγον ἀποδεῖν τῶν ἀχθοφορούντων ὀρέων [a] τοὺς πεζούς. τοῖς δὲ ἱππεῦσι μάχαιρα μὲν ἐκ δεξιῶν μακρὰ, καὶ [b] κοντὸς ἐπιμήκης ἐν χειρὶ, θυρεὸς δὲ παρὰ πλευρὸν ἵππου πλάγιος, καὶ κατὰ [c] γωρυτοῦ [d] παρήρτηνται τρεῖς ἢ πλείους ἄκοντες, πλατεῖς μὲν αἰχμὰς, οὐκ ἀποδέοντες δὲ δοράτων μέγεθος. κράνη δὲ καὶ θώρακες ὁμοίως τοῖς πεζοῖς ἅπασιν. οὐδενὶ δὲ [e] ὅπλων διαλλάττουσιν οἱ περὶ τὸν στρατηγὸν [f] ἐπίλεκτοι τῶν ἐν ταῖς ἴλαις ἱππέων· [g] κλήρῳ δὲ τῶν ταγμάτων ἀεὶ τὸ λαχὸν ἡγεῖται.

ϛ. Τοιαῦται [h] μὲν οὖν αἱ Ῥωμαίων πορεῖαί τε καὶ καταλύσεις, πρὸς δὲ ὅπλων διαφοραί. οὐδὲν δὲ ἀπροβούλευτον ἐν ταῖς μάχαις, οὐδὲ αὐτοσχέδιον· ἀλλὰ γνώμη μὲν ἀεὶ παντὸς ἔργου προάγει, τοῖς δοχθεῖσι δὲ ἕπεται τὰ ἔργα. παρ' ὃ καὶ σφάλλονται μὲν ἥκιστα, κἂν πταίσωσι δὲ ῥᾳδίως ἀναλαμβάνουσι τὰ σφάλματα. ἡγοῦνταί τε τῶν ἀπὸ τύχης ἐπιτευγμάτων ἀμείνους τὰς ἐπὶ τοῖς προβουλευθεῖσι διαμαρτίας, ὡς τοῦ μὲν αὐτομάτου καλοῦ δελεάζοντος εἰς ἀπρομήθειαν, τῆς σκέψεως δὲ, κἂν ἀτυχήσῃ ποτὲ, πρὸς τὸ μὴ αὖθις καλὴν ἐχούσης μελέτην· καὶ τῶν μὲν [i] αὐτομάτων ἀγαθῶν οὐ τὸν [k] λαβόντα αἴτιον εἶναι, τῶν δὲ παρὰ γνώμην προσπεσόντων σκυθρωπῶν παραμυθίαν τό γε προσηκόντως βεβουλεῦσθαι.

ζ. Παρασκευάζουσι μὲν οὖν ἐν ταῖς μελέταις τῶν ὅπλων οὐ τὰ σώματα μόνον, ἀλλὰ καὶ τὰς ψυχὰς ἀλκίμους. προσασκοῦνται δὲ καὶ τῷ φόβῳ. οἵ τε γὰρ νόμοι παρ' αὐτοῖς οὐ λιποταξίου μόνον ἀλλὰ καὶ ῥᾳστώνης [l] ὀλίγης θανατικοί, οἵ τε στρατηγοὶ τῶν νόμων φοβερώτεροι· ταῖς γὰρ πρὸς τοὺς ἀγαθοὺς τιμαῖς [m] ῥύονται τὸ δοκεῖν ὠμοὶ πρὸς τοὺς κολαζομένους. τοσοῦτον δὲ αὐτῶν τὸ πρὸς τοὺς ἡγεμόνας πειθήνιον, ὡς ἔν τε εἰρήνῃ κόσμον εἶναι, καὶ ἐπὶ παρατάξεως ἓν σῶμα τὴν ὅλην στρατιάν. οὕτως αὐτῶν [n] συναφεῖς [o] μὲν αἱ τάξεις, εὔστροφοι δέ εἰσιν αἱ περιαγωγαί, ὀξεῖαι δὲ ἀκοαὶ μὲν παραγγέλμασιν, ὄψεις δὲ σημείοις, ἔργοις δὲ χεῖρες. ὅθεν δρᾶσαι μὲν ἀεὶ ταχεῖς, βραδύτατοι δὲ παθεῖν εἰσιν. οὐδὲ ἔστιν ὅπου [p] συστάντες ἢ πλήθους [q] ἡττήθησαν, ἢ στρατηγημάτων, ἢ [r] δυσχωρίας, ἀλλ' οὐδὲ τύχης. καὶ γὰρ ταύτης αὐτοῖς [s] τὸ κρατεῖν βεβαιότερον. οἷς οὖν βουλὴ μὲν ἄρχει πράξεως, ἕπεται δὲ τοῖς βεβουλευμένοις στρατὸς οὕτω δραστήριος, τί θαυμαστὸν εἰ [t] πρὸς ἕω μὲν Εὐφράτης, ὠκεανὸς δὲ πρὸς ἑσπέραν, μεσημβρινὸν δὲ Λιβύης τὸ πιότατον, καὶ πρὸς ἄρκτον Ἴστρος τε καὶ Ῥῆνος τῆς ἡγεμονίας ὅροι; [v] δεόντως γὰρ ἄν τις εἴποι τὸ κτῆμα τῶν κτησαμένων [x] ἔλασσον.

η. Ταῦτα μὲν οὖν διεξῆλθον, οὐ Ῥωμαίους ἐπαινέσαι προαιρούμενος τοσοῦτον, ὅσον εἴς τε παραμυθίαν τῶν χει-

z Ἡμερῶν τε τριῶν ἐφόδιον.] Trium dierum viaticum quod etiam Nautarum ait Taxiıne conſcendentium apud Athenienſes. Ariſtoph. Eqυ. p. 643. ἔχοντας ἥκειν σιτί᾽ ἡμερῶν τριῶν, & Equit. p. 350. ἔχω παρ᾽ ἐμοῦ καὶ τοῦτο ἡμερῶν τριῶν. SPANH.

a Τε πεζοὶ] τὸ πεζῶν Roſſ.

b Κοντὸς ἐπιμήκης] Sic Julian. Orat. II. p. 60. A. τὰ τῶν ἱππέων δόρατα σφᾶς ἐχειν, &c. Conf. infr. c. 7. §. 24. SPANH.

c Γωρυτοῦ] Γωρυτοθηκης Bod. Βέλοθήκης in margine Cod. Gall.

d Παρήρτηνται] διαφέρονται Roſſ.

e Ὅπλων διαλλάττουσιν] Ὅπλων Big.

f Ἐπίλεκτοι] Εκλεκτοὶ Big.

g Κλήρῳ] καὶ κλήρῳ L. B.

h Μὲν οὖν αἱ Ῥωμαίων] Ita Big. Ῥωμαίων μὲν πορεῖαι τε in Editis Aliiſque.

i Αὐτομάτων] αὐτομάτως Roſſ.

k Λαβόντα] λαμβάνοντα Roſſ.

l Ὀλίγης] Abeſt Roſſ.

m Ῥύονται τὸ δοκεῖν] Forſan ῥύονται τοῦ δοκεῖν.

n Συναφεῖς] ἀσφαλεῖς MS. Lipſ. SPANH. Ἀσφαλεῖς Bod. Gall. 1. Roſſ. & Voſſ. ἀσφαλῶς Vat. εὐσταλεῖς Gall. 2.

o Μὲν] μὲν αὐτῶν Roſſ.

p Συστάντες] Συνελθόντες Vat. & Big.

q Ἡττήθησαν] Ἡσσήθησαν Big.

r Δυσχωρίας.] Julian. Orat. II. p. 57. B. καὶ εἰς τὰς δυσχωρίας εἰς τὰς παγίδας SPANH.

s Τὸ κρατεῖν βεβαιότερον] Βεβαιότερον τὸ κρατεῖν. Big.

t Πρὸς ἕω μὲν Εὐφράτης, —ὅροι; Conf. ſupr. lib. 2. c. 16. §. 4. SPANH.

v Δεόντως γὰρ ἄν—κτησαμένων] Abſunt a L. B.

x Ἔλασσον.] Al. ἔλασσον, aut ut Roſſ. ἐλάττω.

* Id eſt, laborum patientiſſimi.

y Πρὸς

κεχωρισμένων, καὶ εἰς ἀποτροπὴν τῶν νεωτερίζειν. εἴη δ' ἂν τοῖς ἐκγνῶσι τῶν φιλοκαλούντων καὶ [y] πρὸς ἐμπειρίαν ἡ ἀγωγὴ τῆς Ῥωμαίων στρατιᾶς. ἐπάνειμι δὲ, ὅθεν ἐπὶ [z] ταῦτα ἐξέβην.

cupidos ab iſtis abſterrerem. Fortaſſe autem Romanæ militiæ via & ratio illis ad experientiam aliquid conferet, qui bonarum artium ſtudioſi rei hujuſce ignari ſint. Sed eo unde huc digreſſus ſum redeo.

ΚΕΦ. ϛʹ.

Πλάκιδος, ὁρμήσας αἱρῆσαι Ἰωτάπατα, ἀποκρούεται. Οὐεσπασιανὸς εἰσβάλλει εἰς Γαλιλαίαν.

CAP. VI. IV.

Placidus, tentatis oppugnatione Jotapatis, repellitur. Veſpaſianus impreſſionem facit in Galilæam.

ΟΥεσπασιανὸς μὲν, ἅμα τῷ παιδὶ Τίτῳ διατρίβων τέως [a] ἐν Πτολεμαΐδι, συνέτασσε τὰς δυνάμεις. ὁ δὲ τὴν Γαλιλαίαν [b] καταΐρέχων Πλάκιδος, ἐπεὶ πολὺ μὲν πλῆθος ἀνῃρήκει τῶν καταλαμβανομένων. τοῦτο δὲ ἦν τὸ ἀσθενέστερον Γαλιλαίων καὶ ταῖς ψυχαῖς ἐναποκάμνον. ὁρῶν δὲ τὸ μάχιμον ἀεὶ συμφεῦγον εἰς τὰς ὑπὸ Ἰωσήπου τειχισθείσας πόλεις, ὥρμησεν ἐπὶ τὴν ὀχυρωτάτην αὐτῶν [c] Ἰωτάπατα, [d] οἰόμενος ἐξ ἐφόδου μὲν αἱρήσειν ῥᾳδίως, μέγα δὲ κλέος [e] ἑαυτῷ παρὰ τοῖς ἡγεμόσι, κἀκείνοις ὄφελος εἰς τὰ λοιπὰ παρέξειν· [f] προσχωρήσειν γὰρ δεῖν τὰς ἄλλας πόλεις, τῆς καρτερωτάτης ἐχομένης. πολὺ γε μὴν διήμαρτε τῆς ἐλπίδος. ἐπιόντα γὰρ αὐτὸν οἱ Ἰωταπατηνοὶ προαισθόμενοι, πρὸ τῆς πόλεως ἐκδέχονται· καὶ τοῖς Ῥωμαίοις συῤῥαγέντες [g] ἀδοκήτως, πολλοὶ καὶ πρὸς μάχην ἕτοιμοι πρόθυμοί τε, ὡς ἂν ὑπὲρ κινδυνευούσης πατρίδος καὶ γυναικῶν καὶ τέκνων, τρέπονται ταχέως· καὶ πολλοὺς μὲν τιτρώσκουσι τῶν Ῥωμαίων, ἑπτὰ δὲ ἀναιροῦσι, διὰ τὸ μήτε ἄτακτον αὐτῶν τὴν ὑποχώρησιν γενέσθαι, καὶ τὰς πληγὰς ἐπιπολαίους, πεφραγμένων πάντοθεν τῶν σωμάτων, τούς τε Ἰουδαίους πόῤῥωθεν βάλλειν πλέον [h] ἢ συμπλέκεσθαι θαῤῥεῖν, [i] γυμνῆτας ὁπλίταις. ἔπεσον δὲ καὶ τῶν Ἰουδαίων τρεῖς ἄνδρες, καὶ ἐτρώθησαν ὀλίγοι. ὁ Πλάκιδος μὲν οὖν, τῆς ἐπὶ τὴν πόλιν ὁρμῆς [k] ἀτονώτερος εὑρεθεὶς, φεύγει.

β. Οὐεσπασιανὸς δὲ, [l] ὡρμημένος αὐτὸς [m] ἐμβαλεῖν εἰς τὴν Γαλιλαίαν, ἐξελαύνει τῆς Πτολεμαΐδος, διατάξας τὴν στρατιὰν ὁδεύειν καθὰ Ῥωμαίοις ἔθος. τοὺς μέν γε ψιλοὺς τῶν ἐπικούρων καὶ τοξότας προάγειν ἐκέλευσεν, ὡς [n] ἀνακόπτοιεν τὰς ἐξαπιναίους τῶν πολεμίων ἐπιδρομὰς, καὶ διερευνῷεν τὰς ὑπόπτους καὶ λοχᾶσθαι δυναμένας ὕλας· οἷς εἵπετο καὶ Ῥωμαίων ὁπλιτικὴ μοῖρα, πεζοί τε καὶ ἱππεῖς. τούτοις ἀφ' ἑκάστης ἑκατονταρχίας ἠκολούθουν δέκα, τήν τε [o] αὐτῶν σκευὴν καὶ τὰ [p] μέτρα τῆς παρεμβολῆς φέροντες. καὶ μετ' αὐτοὺς ὁδοποιοὶ, τά τε σκολιὰ τῆς λεωφόρου κατευθύνειν καὶ χθαμαλοῦν τὰ δύσβατα, καὶ τὰς ἐμποδίους ὕλας προανακόπτειν, ὡς μὴ ταλαιπωροῖτο δυσπορῶν τὸ στράτευμα. κατόπιν δὲ τούτων, τάς τε ἰδίας, καὶ τὰς τῶν [q] ὑπ' αὐτῷ ἡγεμόνων ἔταξεν ἀπο-

VEſpaſianus quidem, una cum Tito filio in Ptolemaïde interim moratus, exercitum ordinabat. At vero Galilæam incurſibus vaſtans Placidus, poſtquam magnam quidem eorum quos comprehenderat multitudinem intereniſſet, (hæc autem erat Galilæorum plebs imbecillior, & quibus animi ſatiſcebant) videretque pugnaciſſimos quoſque ſemper in civitates confugere, quas Joſephus communierat, ad munitiſſimam omnium, Iotapata, *oppugnandam* properavit, exiſtimans eam quidem primo impetu facile captum iri, magnam vero apud *alios* duces ſibimet gloriam, atque illis ad reliquas res gerendas emolumentum acquiſiturum eſſe. alias quippe civitates metu deditionem facturas eſſe, validiſſima *ſemel* occupata. Cæterum de ſpe *ſua* multum aberravit. nam cum ipſum adventantem præſenſiſſent Jotapateni, extra urbem *eum* excipiunt: prælioque ex improviſo Romanos adorti, multi & ad pugnam parati ſimul & acres, (ut qui pro ſalute patriæ & conjugum & liberorum *dimicaturi eſſent*) ſtatim eos in fugam vertunt, plurimoſque è Romanis ſauciant, ſeptem vero ſolum interficiunt, quod ſolutis nequaquam ordinibus pedem referrent, ſeptiſque undique corporibus ſumma tantum cute vulnerati eſſent, & Judæi magis eminus jaculari quam manus conſerere auderent, leviter armati cum gravis armaturæ militibus. Ex ipſis autem Judæis tres ceciderunt, paucis præterea ſauciatis. Et Placidus quidem, infirmior compertus quam ut urbem aggrederetur, in fugam ſe conjicit.

Placidus incurſiones facit in Galilæam

Iotapata oppugnat.

Ab Iotapatenis repulſus in fugam vertitur.

2. Veſpaſianus vero cum ipſe deſiderio flagraſſet invadendi Galilæam, egreditur Ptolemaïde, exercitus profectione ordinata more Romano. Auxilia enim levis armaturæ & ſagittarios præire juſſit, ut repentinos hoſtium incurſus inhiberent, utque ſuſpectas & opportunas inſidiis ſylvas ſcrutarentur. Quos ſequebatur Romanorum peditatus equitatuſque pars gravis armaturæ. Hos excipiebant è ſingulis centuriis deni, & arma ſua neceſſariaque portantes & caſtrorum menſuras. Et poſt illos ibant itineris patefactores, ut & obliqua viarum recta facerent, & aſpera complanarent, ſylvaſque obſtantes præciderent, ne tranſitu difficili & impedito fatigaretur exercitus. Illorum autem à tergo & ſua & legatorum impedimenta ordinavit, quibus in *majorem* ſecuritatem multos equites

Veſpaſianus in Galilæam venit.

Exercitus ejus in itinere ordo accurate admodum deſcribitur.

y Πρὸς ἐμπειρίαν] Ita cum Cod. Big. πρὸς ἐμπειρίαν in Editis Aliiſque.

z Ταῦτα] τοιαῦτα Roſſ.

a Ἐν Πτολεμαΐδι,] Ἐν τῇ Πτολ. Big. Bod. & Vat.

b Καταΐρέχων Πλάκιδος,] Conf. de Vita §. 44. ἐπὶ τὸν πρὸς Πλάκιδον πόλεμον Spanh.

c Ἰωτάπατα,] Conf. ſupr. lib. 2. c. (25. §. ...) Ἰωτάπατα καὶ Βηρσαβεὶ. Spanh.

d Οἰόμενος ἐξ ἐφόδου μὲν αἱρήσειν ῥᾳδίως,] Conf. Antt. lib. 16. c. 11. §. 9. Spanh.

e Ἑαυτῷ παρὰ τοῖς ἡγεμόσι,] Αὐτῷ Big. & Gall.

f Προσχωρήσειν γὰρ δεῖν] Ita Big. Voſſ. & Ruf. qui vertit, *quaſi metu ceſſuris aliis civitatibus, ſi, quæ validiſſima eſſet, occupatam vidiſſent.* προσχωρήσειν γὰρ ᾤοντο [al. ἐνόμιζε] εἰς τὰς ἄλλας κ. τ. λ. προχωρήσειν in Editis Aliiſque.

g Ἀδοκήτως,] Sic Big. ἀδόκητοι in caeteris.

h Ἢ συμπλέκεσθαι θαῤῥεῖν,] Eo modo Big. ἐμπλέκεσθαι in Editis Aliiſque.

i Γυμνῆτας ὁπλίταις,] Ita Big. & Cocceius Γυμνῆτας in reliquis.

k Ἀτονώτερος] Conf. ſupr. l. 1. c. 10. §. 4. τῇ δυνάμει ἀτονώτερον. & infr. lib. 5. c. 12. §. 1. Spanh.

l Ὡρμημένος] ὥρμητο MS. Lipſ. hic infr. Gen. c. 7. §. 3. Ὥστε. ὡρμημένος ἐξαιφνῶ. Spanh.

m Ἐμβαλεῖν] Ἐμβαλὼν Big. ἐμβαλεῖν in caeteris.

n Ἀνακόπτοιεν] Ita Big. Voſſ. & Ruſin. προανακόπτοιεν in Editis Aliiſque.

o Αὐτῶν σκευὴν] Ἑαυτῶν Big.

p Μέτρα τῆς παρεμβολῆς] Forſan *vallos* indicat, quos portabant milites, *uſque ad ſeptenos* ſinguli, ut dicit *Livius*.

q Ὑπ' αὐτῷ ἡγεμόνων] Ὑπ' αὐτὸν Big. ὑπ' αὐτῶν Bod.

r Ὅθεν

tes adjunxit. Poſt quos ille incedebat, pedites delectos equiteſque & lancearios ſecum habens. ipſumque * ſequebatur proprius legioni equitatus, proprii enim erant unicuique legioni equites centum & viginti. Illis vero proximi ibant muli qui helepoles aliaſque machinas ferebant. Poſt illos *legati*, & cohortium præfecti cum tribunis, lectis militibus ſtipati. Deinde ſigna aquilæ circundata, quæ omni legioni apud Romanos præeſt, rex ipſa omnium avium, eademque valentiſſima. unde etiam imperii ſignum ipſis eſt, & velut omen victoriæ in quoſcunque eunt. Sacra autem *ſigna* ſequebantur tubicines: & poſt hos phalanx ſenûm virorum ordinibus dilatata; quibus adjunctus erat ex more centurio quidam, cujus munus erat inſpicere ordinem ſervandum. Servi autem cuncti uniuſcujuſque legionis pedites ſequebantur, militum impedimenta mulis & jumentis agentes. & poſt omnes legiones multitudo mercenariorum, quos ſecuritatis gratia agminum coactores excipiebant, pedites levis graviſque armaturæ cum multis equitibus.

Veſpaſianus in Galilæorum conſpectum venit.

3. In hunc modum profectus Veſpaſianus cum copiis ſuis, ad Galilææ fines pervenit: ubi caſtris poſitis milites ad bellum incitatos continebat, in hoſtium conſpectum adducens exercitum, ut & terrorem illis incuteret, & ſpatii aliquid daret ad reſipiſcendum, ſi vellent ante prælium conſilia mutare. Simul autem omnia ad munitiones oppugnandas parabat. Et conſpectus quidem exercitûs dux fecit ut multos defectionis pœniteret, utque animis conſternarentur omnes. Nam Joſephus & qui cum eo caſtra poſuiſſent non longe à Sepphori, ad urbem Garin appellatam, poſtquam hoſtes in propinquo eſſe accepiſſent, & Romanos fere in eo eſſe ut manus ſecum confererent, non ſolum ante pugnam, ſed etiam antequam hoſtes conſpicerent fuga disjecti erant. Cum paucis autem Joſephus relictus, ubi animadvertit quod ad excipiendos hoſtes non ſatis copiarum haberet, & Judæorum animi concidiſſent, quodque libenter ſi crederentur plerique ad fœdera irent, jam tum quidem ſibi metuebat de totius belli eventu, quam longiſſime vero à periculis ſe ſubducere ſtatuebat; aſſumptiſque qui ſecum remanſerant, Tiberiadem confugit.

Joſephus à ſuis deſertus Tiberiadem ſe confert.

σκευάς, καὶ συνεχεῖς ἐπὶ τούτοις πρὸς ἀσφάλειαν τῶν ἱππέων. μεθ' οὓς αὐτὸς ἐξήλαυνε, τούς τε ἐπιλέκτους τῶν πεζῶν καὶ ἱππέων καὶ τοὺς λογχοφόρους ἔχων. εἵπετο δὲ αὐτῷ τὸ [r] ἴδιον τοῦ τάγματος ἱππικόν, ἴδιοι γὰρ ἑκάστου τάγματος εἴκοσι πρὸς τοῖς ἑκατὸν ἱππεῖς. τούτοις δὲ ἠκολούθουν οἱ τὰς ἑλεπόλεις φέροντες ὀρεῖς, καὶ τὰ λοιπὰ μηχανήματα. [s] μετὰ τούτους, ἡγεμόνες τε καὶ σπειρῶν ἔπαρχοι σὺν χιλιάρχοις, ἐπιλέκτους περὶ σφᾶς στρατιώτας ἔχοντες. ἔπειτα αἱ σημαῖαι περιίσχουσαι τὸν ἀετόν, ὃς παντὸς ἄρχει Ῥωμαίοις τάγματος, βασιλεύς τε οἰωνῶν ἁπάντων, καὶ ἀλκιμώτατος ὤν. [t] ὃ δὴ καὶ τῆς ἡγεμονίας τεκμήριον αὐτοῖς, καὶ κληδὼν ἐφ' οὓς ἂν ἴωσι τοῦ κρατήσειν [v] δοκεῖ. [x] τοῖς ἱεροῖς δὲ ἠκολούθουν οἱ σαλπιγκταί, καὶ κατόπιν αὐτῶν ἡ φάλαγξ τὸ στῖφος [y] εἰς ἓξ [z] πλατύνασα τούτοις παρείπετό τις ἑκατοντάρχης ἐξ [a] ἔθους τὴν τάξιν ἐπισκοπούμενος. τὸ δὲ οἰκετικὸν ἑκάστου τάγματος ἅπαν τοῖς πεζοῖς εἵπετο, τὰς ἀποσκευὰς τῶν στρατιωτῶν ἐπὶ τοῖς ὀρεῦσι καὶ τοῖς ὑποζυγίοις ἄγοντες. κατόπιν δὲ πάντων τῶν ταγμάτων ὁ μίσθιος ὄχλος, οἷς οὐραγοὶ πρὸς ἀσφάλειαν ἠκολούθουν πεζοί τε καὶ ὁπλῖται καὶ τῶν ἱππέων [b] πολλοί.

γ΄. Οὕτως ὁδεύσας Οὐεσπασιανὸς μετὰ τῆς δυνάμεως πρὸς τοὺς ὅρους ἀφικνεῖται τῆς Γαλιλαίας, ἔνθα καταστρατοπεδευσάμενος [c] ὡρμημένους εἰς πόλεμον τοὺς στρατιώτας κατεῖχεν, ἐπιδεικνύμενός τε τὴν στρατιὰν εἰς κατάπληξιν [d] τοῖς πολεμίοις, καὶ μετανοίας διδοὺς καιρόν, εἰ πρὸ μάχης [e] μεταβάλλοιντο. ἅμα δὲ καὶ πρὸς πολιορκίαν τῶν ἐρυμάτων ἐξηρτύετο. μετάνοιαν μὲν οὖν τῆς ἀποστάσεως ὀφθεὶς ὁ στρατηγὸς [f] πολλοῖς ἐνειργάσατο, κατάπληξιν δὲ πᾶσιν. οἱ γὰρ περὶ τὸν Ἰώσηπον ἐστρατοπεδευκότες, οὐκ ἄπωθεν τῆς Σεπφώρεως [g] παρὰ πόλιν Γαριν καλουμένην, ἐπεὶ πλησιάζοντα τὸν πόλεμον ἤκουσαν, ὅσον τε οὔπω τοὺς Ῥωμαίους [h] συμμίξοντας σφίσιν, οὐ μόνον πρὸ μάχης, ἀλλὰ καὶ πρὶν ἰδεῖν τοὺς ἐχθρούς, διασκίδνανται φυγῇ. καταλείπεται δὲ ὁ Ἰώσηπος μετ' ὀλίγων, καὶ κατιδὼν ὡς οὔτε δέξασθαι τοὺς πολεμίους ἀρκετὴν ἔχει δύναμιν, καὶ πεπτωκότα τὰ φρονήματα τῶν Ἰουδαίων, ἄσμενοί τε ἂν εἰ πιστεύοιντο χωροῖεν [i] οἱ πλείους ἐπὶ σπονδάς, ἐδεδίει μὲν ἤδη περὶ παντὸς τοῦ πολέμου, τότε δὲ ὡς πορρωτάτω χωρίζεσθαι τοῦ κινδύνου ἔκρινεν. [k] ἀναλαβὼν δὲ τοὺς συμμείναντας εἰς Τιβεριάδα καταφεύγει.

VI.

CAP. VII.

ΚΕΦ. ζ΄.

Veſpaſianus, capta Gadarenſium civitate, Iotapata proficiſcitur: &, poſt longam obſidionem, urbem a transfuga proditam capit.

Οὐεσπασιανός, τὴν Γαδαρέων πόλιν ἑλών, εἰς Ἰωτάπατα ἐλαύνει· καί, μετὰ μακρὰν πολιορκίαν, ἄστυ ὑπὸ αὐτομόλου προδοθὲν αἱρεῖ.

Veſpaſianus Gadara expugnat, Gadarenſibus non parcit, & urbem

VEſpaſianus autem, Gadarenſium civitatem adortus, & primo impetu eam in poteſtatem ſuam redigit, quod civibus pleriſque ætatis militaris vacuam reperiſſet; & *deinde* in eam ingreſſus puberes omnes interfici juſſit, Romanis

ΟΥεσπασιανὸς δὲ τῇ πόλει τῶν [l] Γαδαρέων ἐπελθών, αἱρεῖ τε [m] κατὰ πρώτην ἔφοδον αὐτήν, μαχίμου πλήθους ἔρημον καταλαβών. καὶ παρελθὼν εἴσω, [n] πάντας ἡβηδὸν ἀναιρεῖ, μηδεμιᾶς τῶν Ῥωμαίων ἡλικίας ἔλεον

r Ἴδιον τοῦ τάγματος ἱππικόν,] Vide *Schelium* ad *Hyginum* p. 90. & p. 297.
s Μετὰ τούτους,] Μετὰ δὲ τούτους *Voſſ.*
t Ὃ δὴ] καὶ δὴ *L. B.*
v Δοκεῖ.] Δοκοῦν *Voſſ.*
x Τοῖς ἱεροῖς δὲ] Τοῖς δ' ἱεροῖς *Big.*
y Εἰς ἓξ] Εἰς ἓν *Bod.* & *Roſſ.*
z Πλατύνασα.] Πλατύνουσα *Big. Roſſ.* & *Bod.*
a Ἔθους] ἔθνους *Roſſ.*
b Πολλοί] Συχνοὶ *Voſſ.* & *L. B.*
c Ὡρμημένους] Abeſt *Roſſ.*
d Τοῖς πολεμίοις,] τῶν πολεμίων *Roſſ.*
e Μεταβάλλοιντο.] Μεταβάλοιντο *Big.*
f Πολλοῖς] ὡ πολλῶν ſuperſcripſit manus rec. *Roſſ.*
g Παρὰ πόλιν Γαριν καλουμένην,] apud urbem Garin appellatam. SPANH. Illa παρὰ πόλιν Γαριν καλουμένην deſunt *Big.* & *Rufini Codd. Caſ.* legit Γάδαρα.
h Συμμίξοντας σφίσιν,] Συμμίξοντας *Vat.*
i Οἱ πλείους ἐπὶ — τότε δὲ ὡς] Abſunt a *Roſſ.*
k Ἀναλαβὼν δὲ τοὺς] καὶ ἀναλαβὼν *Roſſ.*
l Γαδαρέων ἐπελθών,] Γαδαρηνῶν *Big.*
m Κατὰ πρώτην ἔφοδον] Conf. Antt. lib. 16. c. 11. §. 7. SPANH.
n Πάντας] Abeſt *Roſſ.*

* Juxta *Savilium* vertendum, *ſequuti equites legioni adſcripti, ſingulis enim legionibus adjuncti erant equites centum viginti.* Longe quidem aliter quam *Rufinus*, qui vertit, *equitum præterea ſuorum agmine comitatus, de ſingulis enim turmis proprios centum & viginti equites deputatos habet.*

o Μετὰ

ἔλεον ποιουμένων, [o] μίσει τε πρὸς τὸ ἔθνος, καὶ μνήμῃ [p] τῶν κατὰ τὸν Κέστιον αὐτῶν παρανομιῶν. [pp] ἐμπίμπρησι δ' οὐ μόνον αὐτὴν τὴν πόλιν, ἀλλὰ καὶ τὰς πέριξ κώμας πάσας τε καὶ πολίχνας, ἃς μὲν παντελῶς ἐκλελειμμένας, ἔστι δ' ἃς [q] αὐτὸς ἐξανδραποδιζόμενος.

β. Ὁ δὲ Ἰώσηπος ἣν πρὸς ἀσφάλειαν [r] εἵλετο πόλιν, αὐτὸς ἐνέπλησε δέους καταφυγών. οἱ γὰρ ἀπὸ τῆς Τιβεριάδος, οὐκ ἄν εἰ μὴ πρὸς ἅπαν ἀπεγνώκει τὸν πόλεμον, τραπῆναί ποτε αὐτὸν ᾤοντο. καὶ κατὰ τοῦτό γε οὐ διημάρτανον αὐτοῦ τῆς γνώμης. ἑώρα μὲν γὰρ οἷ [s] ῥέψει τὰ Ἰουδαίων [t] τέλους, καὶ μίαν αὐτοῖς ᾔδει σωτηρίαν εἰ [v] μεταβάλλοιντο. αὐτὸς δὲ καίτοι συγγνωσθήσεσθαι παρὰ Ῥωμαίοις προσδοκῶν, [x] ὅμως τεθνάναι μᾶλλον εἵλετο πολλάκις, ἢ καταπροδοὺς τὴν πατρίδα, καὶ τὴν ἐμπιστευθεῖσαν αὐτῷ στρατηγίαν ὑβρίσας, εὐτυχεῖν παρ' οἷς πολεμήσων ἐπέμφθη. γράφειν οὖν τοῖς ἐν τέλει τῶν Ἱεροσολύμων διέγνω μετ' ἀκριβείας τὰ πράγματα, ὡς μήτε [y] ἐπὶ μεῖζον ἐξάρας [z] τὴν πολεμίων ἰσχὺν αὖθις εἰς δειλίαν κακίζοιτο, μήτε ἐνδεέστερον ἀπαγγείλας, καὶ μετανοήσαντας ἴσως [a] θρασύνειεν, ἵνα τε ἢ σπονδὰς αἱρούμενοι ταχέως ἀντιγράψωσιν, ἢ πολεμεῖν ἐγνωκότες, ἀξιόμαχον πρὸς Ῥωμαίους πέμψωσιν αὐτῷ δύναμιν. ὁ μὲν οὖν ταῦτα ἐπιστείλας, πέμπει διὰ τάχους ἐπὶ Ἱεροσόλυμα τοὺς τὰ γράμματα κομιοῦντας.

γ. Οὐεσπασιανὸς δὲ [b] ὁρμώμενος ἐξαιρεῖν [c] τὴν Ἰωτάπατα, πέπυστο γὰρ εἰς αὐτὴν πλείστους τῶν πολεμίων συμπεφευγέναι, καὶ ἄλλως ὁρμητήριον ἰσχυρὸν οὖσαν αὐτῶν, πέμπει πεζούς τε καὶ ἱππεῖς [d] τοὺς προεξομαλιοῦντας τὴν ὁδόν, [e] ὀρεινὴν ὑπάρχουσαν, καὶ πετρώδη, δύσβατόν τε καὶ πεζοῖς, ἱππεῦσι δὲ ἀμήχανον. οἱ μὲν οὖν τέσσαρσιν ἡμέραις ἐξειργάσαντο, καὶ πλατεῖαν ἀνέῳξαν τῇ στρατιᾷ λεωφόρον. τῇ πέμπτῃ δὲ ὁ Ἰώσηπος, αὕτη δὲ ἦν [f] Ἀρτεμισίου μηνὸς εἰκοστὴ πρώτη, φθάνει [g] παρελθὼν εἰς τὴν Ἰωτάπατα ἐκ τῆς Τιβεριάδος, καὶ πεπτωκότα τοῖς Ἰουδαίοις [h] ἀνίστησι τὰ φρονήματα. Οὐεσπασιανῷ δέ τις εὐαγγελίζεται τὴν μετάβασιν τοῦ ἀνδρὸς αὐτόμολος, καὶ κατήπειγεν ἐπὶ τὴν πόλιν, ὡς μετ' ἐκείνης [i] αἱρήσοντα πᾶσαν Ἰουδαίαν, εἰ λάβοι τὸν Ἰώσηπον ὑποχείριον· ὁ δὲ, ἁρπάσας ὥσπερ μέγιστον εὐτύχημα τὴν ἀγγελίαν, καὶ προνοίᾳ Θεοῦ τὸν συνετώτατον εἶναι δοκοῦντα τῶν πολεμίων οἰόμενος εἰς [k] αὐθαίρετον εἱρκτὴν παρελθεῖν, εὐθέως [l] μὲν σὺν χιλίοις ἱππεῦσι πέμπει Πλάκιδον, καὶ [m] δεκαδάρχην [n] Εβούτιον, [o] ἄνδρα τῶν ἐπισήμων κατὰ χεῖρα καὶ σύνεσιν, περικαταλαβεῖν κελεύσας τὴν πόλιν, ὡς μὴ λάθοι διαδρὰς ὁ Ἰώσηπος.

δ. Αὐτὸς δὲ μετὰ μίαν ἡμέραν, ἀναλαβὼν πᾶσαν τὴν δύναμιν, εἵπετο καὶ, μέχρι δείλης ὁδεύσας, πρὸς τὴν Ἰωτάπατα ἀφικνεῖται. ἀναλαβὼν δὲ τὴν στρατιὰν

nulli ætati miſericordiam adhibentibus; tam ex odio in gentem, quam memoria iniquitatis illorum in Ceſtium. Incendit autem non ſolum civitatem iſtam, ſed etiam omnes circumcirca vicos & urbeculas, nonnullis quidem penitus deſolatis, ex aliis vero incolis in captivitatem ab ipſo abductis.

eorum incendit & omnes circumcirca vicos &c.

2. Joſephus autem civitatem, quam ſuæ incolumitatis ergo elegerat, ipſe, in eam fugiendo, metu opplevit. Nam Tiberienſes nunquam eum, niſi omnino de belli ſucceſſu deſperaſſet, in fugam verſum iri exiſtimabant. atque eatenus non aberrabant, de animi ejus ſententia conjectantes. Videbat enim quorſum evaderent res Judæorum; nullamque ad ſalutem illis apertum iri viam, niſi conſilia mutarent. Ille vero, quamvis à Romanis veniam conſequuturum eſſe ſperaret, ſæpenumero tamen optabat potius emori, quam patria prodita & belli ſibi commiſſi adminiſtratione dedecorata, apud illos feliciter agere, quibuſcum pugnatum miſſus erat. Decrevit igitur magiſtratibus Hieroſolymitanis accurate ſcribere, quemadmodum ſeſe res haberent, ut neque * in majus extollendo hoſtium vires, poſthac timiditatis argueretur, aut eas narratione ſua extenuando, fortaſſe cœpti etiam pœnitentes audaciores redderet; utque cito reſcriberent, ſi fœdus eis placeret, aut, ſi bellum gerere ſtatuerent, copias ad confligendum cum Romanis idoneas ipſi mitterent. Et ille quidem, ſimul ac iſta ſcripſerat, certos quoſdam mittit qui literas Hieroſolyma perferrent.

Joſephus, rebus ſuis diffiſus, literas ad Hieroſolymitanos mittit.

VII.

3. Veſpaſianus autem, incitatus ad Jotapata exſcindenda (audiverat enim quamplurimos hoſtium eò confugiſſe, & præterea hoc eorum receptaculum perquam validum eſſe) pedites equiteſque præmittit qui viam complanarent, montanam admodum & ſaxoſam, peditibus difficilem & impeditam, omnino vero equitibus inſuperabilem. Et illi quidem quatuor diebus opus confecerunt, & planam exercitui viam aperuere. Quinto autem die, qui menſis Artemiſii vigeſimus primus, Jotapata ingredi occupat Joſephus Tiberiade profectus, & Judæos animo dejectos erigit. Cum vero tranſitum ejus Veſpaſiano quidam transfuga nunciaret, cumque hoc uno maxime urgeret ut ad urbem ire contenderet, quòd cum ea totam Judæam occupaturus eſſet, modo Joſephum caperet: tum ille, nuncio pro maxima felicitate arrepto, Dei providentia factum ratus, ut qui hoſtium prudentiſſimus videretur ultro ſe in cuſtodiam traderet, ſtatim quidem cum mille equitibus eò mittit Placidum, unaque Ebutium decurionem, virum tam manus fortitudine quam rerum ſcientia inſignem, illiſque præcepit urbem è veſtigio circundare, ne clam inde Joſephus aufugeret.

Veſpaſianus ſtatuit Jotapata expugnare.

Joſephus Jotapata ſe confert.

Placidus & Ebutius obſidione premunt Jotapata.

4. Ille autem una poſt die cum copiis ſuis omnibus ſequutus eſt: factoque ad ſeram uſque veſperam itinere Jotapata pervenit. adducto vero ad ſepten-

Veſpaſianus ipſe Jotapata venit.

o Μίσει τε] Μίσει τῷ Big.

p Τῆς κατὰ τὸν Κέστιον] Conf. ſupr. lib. 2. c. 19. §. 3. & ſeq. Spanh.

pp Ita Big. & Raf. & mox infra αὐτὸς ἐξανδραποδιζόμενος.

q Αὐτὸς ἐξανδραποδιζόμενος.] Gen. αὐτοὶ ἐξανδραποδιζόμενοι. at παντελῶς interſerit Raf.

r Εἵλετο πόλιν.] Εἵλετο Vat. & infra v. 17.

s Ῥέψει τὰ Ἰουδαίων] Ita ex conjectura, ῥέψει in Editis & MSS.

t Τέλους.] Τέλος Bod. & in Raf. ſed a manu recent.

v Μεταβάλλοιντο.] Μεταβάλοιντο Big. Lugd. Bat. & Bod.

x Ὅμως] ὡς τε Raf.

y Ἐπὶ μεῖζον] Ἐπὶ τὸ μεῖζον Big. Bod. & Voſſ.

z Τὴν πολεμίων ἰσχὺν] Τὴν τῶν πολ. Big. Vat. & Gall.

a Θρασύνειεν.] Θρασύνειεν Vat. Raf. & Gall. ἀναθρασύνειεν in Editis Aliiſque.

b Ὁρμώμενος] Conf. ſupr. c. 6. §. 2. Spanh. Ita Big. Raf. & Bod. ὁρμώμενος Lugd. Bat. ὡρμημένος in Editis Aliiſque.

c Τὴν Ἰωτάπατα] Ita Big. ut mox infra in Editis & aliquibus MSS. ſcilicet ut vox πόλιν ſubaudiatur. τὰ Ἰωτάπατα hic loci in reliquis.

d Τοὺς προεξομαλιοῦντας] Illud τοὺς non agnoſcit Vat.

e Ὀρεινὴν ὑπάρχουσαν,] ὀρεινήν τε οὖσαν Raf.

f Ἀρτεμισίου] Conf. alias. lib. 2. c. 14. §. 4. Spanh.

g Παρελθὼν] Παρελθεῖν Bod. & Raf.

h Ἀνίστησι τὰ φρονήματα.] Ἐγείρει Big.

i Αἱρήσοντα πᾶσαν Ἰουδαίαν,] Ita Big. αἱρήσειν in Aliis. quâ ſcripturâ admiſsâ κατήπειγεν non ad nuncium ſed ad Veſpaſianum referri debet.

k Αὐθαίρετον] ἀδιάφυκτον Raf.

l Μὲν σὺν χιλίοις ἱππεῦσι] Illud μὲν additum ex Big. & Raf.

m Δεκαδάρχην] Vide Vitam Joſephi §. 24. Spanh. Δεκάρχην Big. & Bod.

n Εβούτιον,] Al. Αἰβούτιον.

o Ἄνδρα] Ἄνδρας Bod.

* In majus Gelen. ne vel minus extollendo &c. Magis Spanh.

p Πρὸς

ſeptentrionalem eius partem exercitu, in quodam tumulo caſtra metatur, diſtante ab urbe ſtadiis ſeptem; id agens de induſtria ut quam maxime ab hoſtibus conſpiceretur, ad terrorem *illis* incutiendum: qui tantus continuo Judæos invaſit, ut nemo muris egredi auderet. Romani autem ſtatim quidem impreſſionem facere ſuperſederunt, quod per totum diem in itineribus fuiſſent; aciem vero duplicem urbi circundant, ac tertiam præterea circumjiciunt, eamque equitum, omnes Judæis exitus obſtruentes. id quod Judæos, ut qui de ſalute deſperarent, ad animos ſumendos incitabat: nihil enim in bello homines pugnaciores facit quam neceſſitas.

Primum Judæorum cum Romanis conflictum nox dirimit.

5. Poſtridie vero aggreſſione facta, primo quidem Judæi, [*] qui in iſta regione manſerant, caſtris extra urbem ante muros poſitis, Romanis obviam ibant. Cum autem Veſpaſianus illis ſagittarios quidem admoviſſet & funditores & univerſos eminus jaculantes, miſſilibus eos uti permiſit; ipſe vero cum peditibus locum acclivem aſcendebat, ubi murus erat expugnabilis: *tunc* Joſephus civitati metuens proſiluit, & cum eo cuncta Judæorum multitudo. ſimulque Romanos omnes adorti, à muris quidem illos repulerunt; & multa tam manu forti quam animo virili ediderunt facinora: cæterum non minora quam patrabant viciſſim perpeſſi ſunt. nam quantum ipſos ſalutis deſperatio, tantum Romanos pudor incitabat: & hos quidem peritia cum fortitudine, illos vero armabat audacia animis iracundis militantes. Cum autem tota die pugnatum eſſet, prælium nox dirimit, Romanorum quidem plurimis ſauciatis, viriſque tredecim interfectis; illorum vero ſeptemdecim quidem ceciderunt, vulnerati autem erant ſexcenti.

Acriter poſtea ab utriſque pugnatum.

6. Veruntamen die ſequenti facta eruptione iterum aggrediuntur Romanos, multoque acrius aciem contra inſtruxerunt: inde quidem audaciores facti, quod eos pridie præter ſpem ſuſtinuerant, Romanos vero tum pugnaciores experti. quippe quos pudor in iram accenderat, ſe ſuperari exiſtimantes quod non cito vicerant. Et uſque ad quintum diem in urbem quidem impreſſionem facere non ceſſabant Romani, neque vero Jotapateni ab excurſionibus pugniſque è muro acrioribus: & neque Judæi vires hoſtium formidabant, neque Romani urbis capiendæ difficultate fatiſcebant.

Urbis Jotapatenorum ſitus & munitio.

7. Eſt autem Jotapata propemodum omnis prærupta, ex aliis quidem partibus profundis vallibus adeo præceps, ut in eas deſpicere cupientium adſpectus ante deficiat quam ad imum perveniat; à ſeptentrione vero tantummodo adiri poteſt, ubi montis deſinentis ad latus declive exædificata eſt. quod quidem ipſum muro complexus eſt Joſephus cum civitatem muniret, ut ſummitas ei imminens ab hoſtibus occupari non poſſit. Undique autem montibus circumſepta, priuſquam in eam quis perveniret, omnino conſpici nequibat. Ad hunc quidem modum communita erat Jotapata.

τὸ προσάρκτιον αὐτῆς μέρος [p] πρός τινι λόφῳ στρατοπεδεύεται, διέχοντι σταδίους ἑπτὰ τῆς πόλεως, πειρώμενος ὡς μάλιστα τοῖς πολεμίοις [q] εὐσύνοπτος εἶναι, πρὸς ἔκπληξιν. ἣ καὶ παραχρῆμα τοσαύτη τοὺς Ἰουδαίους κατέσχεν, ὡς μηδένα τοῦ τείχους τολμῆσαι προελθεῖν. Ῥωμαῖοι δ' εὐθὺς μὲν ἀπώκνησαν προσβαλεῖν, δι' ὅλης ὡδευκότες ἡμέρας· διπλῇ δὲ τῇ φάλαγγι κυκλοῦνται τὴν πόλιν, καὶ τρίτην ἔξωθεν περιϊστᾶσι [r] τὴν ἵππον, πάσας ἀποφράσσοντες αὐτοῖς τὰς ἐξόδους. τοῦτό γε, ἐν ἀπογνώσει σωτηρίας, παρώξυνε τοὺς Ἰουδαίους πρὸς [s] τόλμαν. [t] οὐδὲν γὰρ ἀνάγκης ἐν πολέμῳ μαχιμώτερον.

ε'. Γενομένης δὲ μεθ' ἡμέραν προσβολῆς, τὸ μὲν πρῶτον Ἰουδαῖοι κατὰ χώραν μένοντες ἀντεῖχον ἀντικρὺ τῶν Ῥωμαίων, [v] ἐξεστρατοπεδευκότες πρὸ τοῦ τείχους. ὡς δὲ Οὐεσπασιανὸς τούτοις μὲν [x] τοὺς τοξότας καὶ σφενδονήτας καὶ πᾶν τὸ τῶν ἑκηβόλων πλῆθος ἐπιστήσας [y] ἐπέτρεψε βάλλειν, αὐτὸς δὲ μετὰ τῶν πεζῶν εἰς τὸ πρόσαντες ἀνώθει [z] καθ' ὃ τὸ τεῖχος ἦν εὐάλωτον, δείσας Ἰώσηπος περὶ [a] τῇ πόλει προπηδᾷ, καὶ σὺν αὐτῷ πᾶν τὸ τῶν Ἰουδαίων πλῆθος. συμπεσόντες δὲ τοῖς Ῥωμαίοις ἀθρόοι, τοῦ μὲν τείχους ἀνέστειλαν αὐτοὺς, πολλὰ δὲ ἐπεδείκνυντο χειρῶν ἔργα καὶ τόλμης. [b] οὐκ ἐλάσσω γε μὴν ὧν ἔδρων ἀντέπασχον. ὅσον γὰρ αὐτοὺς ἡ τῆς σωτηρίας ἀπόγνωσις, [c] τοσοῦτον τοὺς Ῥωμαίους αἰδὼς παρεκρότει· καὶ τοὺς μὲν ἐμπειρία μετ' ἀλκῆς, τοὺς δὲ θράσος ὥπλιζε τῷ θυμῷ στρατηγούμενος. παραταξάμενοι δὲ δι' ὅλης ἡμέρας νυκτὶ διαλύονται, τρώσαντες μὲν πλείστους Ῥωμαίων, [d] τρισκαίδεκα δὲ ἀνελόντες ἄνδρας· αὐτῶν δὲ ἔπεσον μὲν [e] δέκα καὶ ἑπτὰ, τραυματίαι δὲ ἐγένοντο ἑξακόσιοι.

ς'. Τῇ δ' [f] ὑστεραίᾳ πάλιν προσβάλλουσι τοῖς Ῥωμαίοις [g] ἐπεξελθόντες, [h] καὶ πολὺ καρτερώτερον [i] ἀντιπαρετάξαντο. [k] θαρραλεώτεροι μὲν ἐκ τοῦ παρὰ λόγον ἀντισχεῖν τῇ προτέρᾳ γεγενημένοι, χρώμενοι δὲ καὶ τοῖς Ῥωμαίοις μαχιμωτέροις. ὑπὸ γὰρ αἰδοῦς εἰς ὀργὴν ἐξεκαίοντο, τὸ μὴ ταχέως νικᾶν ἧτταν ἡγούμενοι. καὶ μέχρι πέμπτης ἡμέρας προσβολαὶ μὲν ἐγίνοντο τῶν Ῥωμαίων ἀδιάλειπτοι, ἐκδρομαὶ δὲ τῶν Ἰωταπατηνῶν [l] καὶ [m] τειχομαχίαι [n] καρτερώτεραι· καὶ οὔτε Ἰουδαῖοι τὴν τῶν πολεμίων ἰσχὺν κατερρώδουν, οὔτε Ῥωμαῖοι πρὸς τὸ τῆς πόλεως δυσάλωτον ἀπέκαμνον.

ζ'. Ἔστι δὲ Ἰωταπάτη πλὴν [o] ὀλίγου πᾶσα κρημνὸς, ἐκ μὲν τῶν ἄλλων μερῶν πάντοθεν φάραγξιν ἀπείροις ἀπότομος, ὡς τῶν κατιδεῖν πειρωμένων τὰς ὄψεις [p] προεξασθενεῖν τοῦ βάθους· ἀπὸ βορέου δὲ προσιτὴ μόνον, καθ' ὃ λήγοντι τῷ ὄρει [q] πλαγίῳ προσέκτισται. καὶ τοῦτο δ' ὁ Ἰώσηπος ἐμπεριειλήφει τειχίζων τὴν πόλιν, ὡς ἀκατάληπτον εἶναι πολεμίοις τὴν ὑπὲρ αὐτῆς ἀκρώρειαν. κύκλωθεν δὲ ἄλλοις ὄρεσι καλυπτομένη, [r] πρὶν εἰσαφίκοιτό τις αὐτὴν, παντελῶς ἀόρατος ἦν. εἶχε [s] μὲν οὕτως [t] ὀχυρότητος Ἰωταπάτη.

η'. Οὐ-

p Πρός τινι λόφῳ] Ἔν τινι λόφῳ *Bod.*
q Εὐσύνοπτος] Conf. infr. §. 23. Spanh.
r Τὴν ἵππον.] Τὴν ἵππον πάντων, ἀποφράσσοντας *Voſſ.* & *Vat.*
s Τόλμαν] πόλεμον *Raf.*
t Οὐδὲν γὰρ ἀνάγκης ἐν πολέμῳ] Conf. infr. §. 17. & 18. ut & 28. Spanh.
v Ἐξεστρατοπεδευκότες] Ἐστρατοπεδευκότες *Big.*
x Τοὺς τοξότας] ἐπὶ τοξότας *Raf.*
y Ἐπέτρεψε βάλλειν.] Ita *Big.* & *Raf.* ἐπιβάλλειν in *cæteris.*
z Καθ' ὃ τὸ τεῖχος ἦν εὐάλωτον.] Eo modo *Big.* καθὸ τὸ τεῖχος ἦν εὐάλωτον in *Editis Aliiſque.*
a Τῇ πόλει προπηδᾷ.] Τὴν πόλιν *Bod.* & *Raf.*
b Οὐκ ἐλάσσω] Οὐκ ἔλασσον *Big.*
c Τοσοῦτον τοὺς Ῥωμαίους] Τοσούτῳ *Big.*
d Τρισκαίδεκα, ἀνελόντες ἄνδρας.] Δεκατρεῖς *Big.*
e Δέκα καὶ ἑπτὰ,] Δέκα ἑπτὰ *Big. Voſſ.* & *Bod.*
f Ὑστεραίᾳ πάλιν] Ὑστεραίᾳ ἡμέρᾳ *Big.*
g Ἐπεξελθόντες,] *Gen.* ἀπεξελθόντες.
h Καὶ πολὺ] καὶ Abeſt *L. B.*
i Ἀντιπαρετάξαντο] Ἀντιπαρετάξαντο *Big.* ἀντιπαρετάξαντο *Vat.*
k Θαρραλεώτεροι] Θαρραλεώτεροι *Raf.*
l Καὶ] Illud καὶ additum è *Codd. MSS.*
m Τειχομαχίαι] τειχομαχεῖν *Ariſtoph. Nub.* p. 174. Spanh.
n Καρτερώτεραι.] Ita *Big.* καρτεραὶ in *Editis Aliiſque.*
o Ὀλίγου] ὀλίγον *Raf.*
p Προεξασθενεῖν] προεξασθενοῦν *Gen.*
q Πλαγίῳ προσέκτισται.] Πλαγίως προσεκτίσθαι *Big.*
r Πρὶν εἰσαφίκοιτό τις αὐτὴν,] Πρὶν δ' εἰσαφ. *Big.*
s Μὲν οὕτως,] Μὲν ἦν *Big.*
t Ὀχυρότητος Ἰωταπάτη.] Ὀχυρώτατα *Big.*

[*] Locis ſuis manentes, Romanis, caſtra ante muros habentibus, reſiſtebant, *Ruf.* ac ſi legiſſet ἐξεστρατοπεδευκότων, aut *nominativum* pro *genitivo* adhibitum exiſtimaſſet.

v Καρ-

η'. Οὐεσπασιανὸς δὲ, τῇ τε φύσει τοῦ χωρίου καὶ ταῖς τόλμαις τῶν Ἰουδαίων ἀντιφιλονεικῶν, ἥπτετο [w] καρτερῶς τῆς πολιορκίας· καὶ, προσκαλεσάμενος τοὺς [x] ὑπ' αὐτῷ ἡγεμόνας, ἐβουλεύετο περὶ τῆς προσβολῆς. δόξαν δὲ [y] χῶσαι τὸ [z] πρόσιτον τοῦ τείχους, ἐπὶ συγκομιδὴν ὕλης ἐκπέμπει πᾶν τὸ στράτευμα, καὶ κοπέντων τῶν περὶ τὴν πόλιν ὀρῶν, [a] συναλισθείσης δὲ ἅμα τοῖς ξύλοις ἀπείρου χερμάδος, οἱ μὲν πρὸς ἀλεωρὰν τῶν ὑπερθεν ἀφιεμένων βελῶν, γέῤῥα [b] διατείναντες ὑπὲρ χαρακωμάτων [c] ἐχώννυον ὑπ' αὐτοῖς, οὐδὲν ἢ μικρὰ βλαπτόμενοι ταῖς ἀπὸ τοῦ τείχους βολαῖς· [d] οἱ δὲ, τοὺς πλησίον ὄχθους ἀνασπῶντες, γῆν αὐτοῖς ἀδιαλείπτως [e] προσέφερον. καὶ τριχῆ διῃρημένων, ἀργὸς ἦν οὐδείς. οἱ δὲ Ἰουδαῖοι πέτρας τε μεγάλας ἀπὸ τῶν τειχῶν τοῖς [f] σκεπάσμασιν αὐτῶν ἐπηφίεσαν, καὶ πᾶν εἶδος βελῶν. ἦν δὲ καὶ μὴ διικνουμένων πολὺς [g] ὢν ὁ ψόφος καὶ φοβερὸς, ἐμπόδιον τοῖς ἐργαζομένοις.

θ'. Οὐεσπασιανὸς δὲ, ἐν κύκλῳ τὰς ἀφετηρίους μηχανὰς ἐπιστήσας, τὰ πάντα δ' ἦν ἑκατὸν ἑξήκοντα ὄργανα, βάλλειν ἐκέλευσε [h] τοὺς [i] ἐπὶ τοῦ τείχους. ὁμοῦ δὲ οἵ τε καταπέλται τὰς λόγχας [k] ἀνεῤῥοίζουν, καὶ ταλαντιαῖοι λίθοι μέγεθος ἐκ τῶν πετροβόλων ἐβάλλοντο, πῦρ τε καὶ πλῆθος ἀθρόον οἰστῶν. [l] ἅπερ οὐ μόνον τὸ τεῖχος ἀνεπίβατον τοῖς Ἰουδαίοις ἐποίησεν, ἀλλὰ καὶ [m] τῆς ἐντὸς [n] ὅσης ἀφικνεῖτο χώρας. [o] καὶ γὰρ τὸ τῶν Ἀράβων τοξοτῶν πλῆθος, ἀκοντισταί τε, καὶ σφενδονῆται πάντες, ἅμα τοῖς μηχανήμασιν ἔβαλλον. οὐ μὴν, εἰργόμενοι τῆς καθύπερθεν ἀμύνης, ἠρέμουν· ἐκτρέχοντες γὰρ λῃστρικώτερον κατὰ λόχους, περιέσπων τε τῶν ἐργαζομένων [p] τὰς σκέπας, καὶ τοὺς γυμνουμένους ἔπαιον· καὶ, καθ' ὃ παραχωροῖεν ἐκεῖνοι, διεῤῥίπτουν τὸ χῶμα, καὶ τὰ χαρακώματα σὺν τοῖς γέῤῥοις [q] ἐνεπίμπρασαν. μέχρι συνεὶς Οὐεσπασιανὸς τὴν διαίρεσιν τῶν ἔργων αἰτίαν εἶναι τῆς βλάβης, τὰ γὰρ διαστήματα τοῖς Ἰουδαίοις προσβολῆς παρεῖχε τόπον, ἑνοῖ τὰς σκέπας· καὶ συναφθείσης [r] ἅμα αὐτοῖς τῆς δυνάμεως, [s] ἀνείρχθησαν αἱ τῶν Ἰουδαίων [t] παραδύσεις.

ι'. Ἐγειρομένου δὲ τοῦ χώματος ἤδη, καὶ ταῖς ἐπάλξεσιν ὅσον οὔπω πλησιάζοντος, [v] δεινὸν Ἰώσηπος νομίσας εἰ μηδὲν [x] ἀντιμηχανήσαιτο τῇ πόλει σωτήριον, συναθροίζει τέκτονας, καὶ τὸ τεῖχος ἐκέλευσεν ὑψοῦν. τῶν δὲ ἀδύνατον εἶναι φαμένων οἰκοδομεῖν τοσούτοις βέλεσι βαλλομένους, σκέπην αὐτοῖς ἐπινοεῖ τοιάνδε. δρυφάκτους πήξασθαι κελεύσας, ἐμπετάσαι τε [y] βύρσας νεοδόρους βοῶν, [z] ὡς ἂν δέχοιντο μὲν τοὺς ἀπὸ [a] τῶν πετροβόλων λίθους κολπούμεναι, [b] περιολισθαίνοι δὲ ἀπ' αὐτῶν τὰ λοιπὰ βέλη, καὶ τὸ πῦρ ὑπὸ τῆς ἰκμάδος εἴργοιτο,

8. Veſpaſianus autem, & contra loci naturam contendere volens & Judæorum audaciam, ſtatuit urbem acriter oppugnare, & advocatis *omnibus* ſub ſe ducibus, cum illis de impreſſione facienda conſultabat. Cum autem viſum eſſet aggerem excitare, qua parte murus acceſſu erat facilis, totum ad comportandam materiam mittit exercitum, urbique propinquis montibus exciſis, ſimulque cum lignis magna vi lapidum congeſta, alii quidem, cratibus, ad evitanda jacula deſuper miſſa, ſuper vallis expanſis, ſub illis aggerem conſtruebant, nihil aut parum admodum telis, quæ de muro jacerentur, læſi: alii vero, propinquos tumulos evellentes, terram illis ſine intermiſſione afferebant. cumque triſariam diviſi eſſent, nemo otioſus erat. At Judæi ſaxa ingentia & omne telorum genus in eorum tegumenta è muris immiſerunt. quæ licet minime penetrarent, magnum tamen ſonitum edentia & horribilem, impedimento erant operantibus.

Qualiter Jotapata obſidet Veſpaſianus.

9. At Veſpaſianus, cum miſſilium machinas circumpoſuiſſet (organa autem omnia erant centum & ſexaginta) eos qui ſuper murum aſtarent juſſit impetere. Simul etiam & catapultæ lanceas cum ſtridore jaciebant, & è balliſtis lapides talenti pondere mittebantur, ignisque & aſſidue magno numero ſagittæ. quæ omnia non ſolum murum ſed etiam totum quousque pertingerent ſpatium Judæis inacceſſum fecerunt. quin & magna Arabum ſagittariorum manus, itemque jaculatores & funditores omnes una cum machinis tela emittebant. Non tamen, *his Judæi* prohibiti ne deſuper propugnarent, quieſcebant. nam agminibus, prædonum magis ex more, excurrentes, & tegmina operantium undique detrahebant, nudatoſque feriebant: & ubicunque illi loco cederent aggerem disjiciebant, vallorumque munimenta una cum cratibus incendebant. donec Veſpaſianus, intellecto operum intervalla hujuſce damni cauſam eſſe, (nam ſpatia interjecta Judæis locum *ea* aggrediendi præbebant) tegumenta omnia in unum conferebat: & cum ipſis pariter conjunctis viribus, factum eſt ut coërcerentur hoſtium obreptiones.

Quo modo in obſidione res utrinque geritur.

10. Jam vero aggere erecto, & propemodum propugnaculis æquato, Joſephus grave fore ratus ſi nihil contra moliretur quod urbi ſalutare eſſet, opifices convocat, murumque altius attolli juſſit. Cumque illi dicerent, fieri non poſſe ut ædificarent dum tot jaculis peterentur, hujuſmodi tegmen illis excogitabat. Cum ſudes defigi, ſuperque eis cruda boum coria expandi præcepiſſet, ut lapides quidem è tormentis emiſſos depreſſa exciperent, reliqua vero tela inde dilaberentur, & humoris vi ignis arceretur, hoc machinamentum opificibus præ-

Aggere muris fere æquato, muros altius attollendos curat Joſephus.

w Καρτερῶς ἥπτετο τῆς πολιορκίας.] Καρτερώτερον *Big.* & *Voſſ.*
x Ὑπ' αὐτῷ ἡγεμόνας,] Ὑπ' αὐτὸν *Big.*
y Χῶσαι] *Roſſ.* ὑψῶσαι, ſed ὑ ſuperſcript. rec. manu, quum in textu exſtet ψῶσαι.
z Πρόσιτον τοῦ τείχους,] Ita *Big.* & *Ruf.* antea erat ἀπρόσιτον in *Græcis cæteris.*
a Συναλισθείσης δὲ ἅμα] Συναλισθείσης τε in aliquibus *MSS.*
b Διατείναντες] Διαλείναντες *Big.*
c Ἐχώννυον ὑπ' αὐτοῖς] Ita *Bod.* & *Lugd.* ediderat tamen *Hudſon.* ἔχον. Hav.
d Οἱ δὲ,] Οἱ δὲ τοὺς πλησίον *Vat.*
e Προσέφερον.] Ἔφερον *Big.*
f Σκεπάσμασιν αὐτῶν ἐπηφίεσαν,] Σκεπάσμασιν *Big.* σκέπασιν *Vat.*
g Ὢν ὁ ψόφος καὶ φοβερὸς,] Illud ὢν non agnoſcit *Voſſ.* Τῶν δὲ καὶ μὴ διικνουμένων πολὺς ὁ ψόφος, ὁ φοβερὸς ἦν ἐμπ. aut ſimile quid legiſſe videtur *Ruf.* qui vertit, *quæ licet minime penetrarent, magnos tamen crepitus dabant, & horribile impedimentum erant operantibus.*
h Τοὺς] Ita lege cum *Roſſ.* & *Lugd. Bat.* non (ut reliqui) τοῖς. Hav.
i Ἐπὶ τοῦ τείχους.] Ita *Big. Roſſ.* & *Bod.* τοὺς ἀπὸ τοῦ τείχους in *Editis Aliiſque.*

k Ἀνεῤῥοίζουν.] Ἀνεῤῥίζουν *Big.* ἀνεῤῥίζουν *Bod.* Legi etiam poteſt ἀνεῤῥίπτουν.
l Ἅπερ οὐ μόνον] Ita *Big. Gall.* & *Ruf.* ἀπεκαίρησαν in *Editis Aliiſque.*
m Τῆς ἐντὸς] Sic *Big.* τοὺς ἐντὸς *Bod.* τῆς ἄλλης in *cæteris.*
n Ὅσης ἀφικνεῖτο χώρας.] Οὔσης *Vat.* & *Lugd. Bat.*
o Καὶ γὰρ τὸ] Ita *Baſ. Big.* & *Bod.* καὶ γὰρ τῶν in *cæteris.*
p Τὰς σκέπας,] Τὰ σκεπάσματα *Big.*
q Ἐνεπίμπρασαν.] *Al.* ἐνέπρησαν.
r Ἅμα αὐτοῖς] Forſan ἅμα αὐταῖς.
s Ἀνείρχθησαν] εἴρχθησαν *Roſſ.*
t Παραδύσεις.] παράδυσιν infr. lib. 6. c. 1. §. 3. Spanh. παραδύσεις in *Roſſ.* manu recent. corr.
v Δεινὸν Ἰώσηπος] Δεινὸν ὁ Ἰώσηπος *Big.*
x Ἀντιμηχανήσαιτο] Ita ſuperſcribitur quoque in *Roſſ.* legitur alias ἀντιμηχανᾶσθαι.
y Βύρσας νεοδόρους] Ita *Big.* βύρσαις νεοδόροις in *Editis Aliiſque.*
z Ὡς ἂν δέχοιντο] Ὡς ἀναδέχοιντο *Big.*
a Τῶν πετροβόλων] Munimenta contra πετροβόλους in obſidione Bezabdes apud Ammian. Marcell. l. xx. c. vii. p. 198. Et licet defenſores obtentis ciliciis, ne conſpicerentur ab hoſtibus, latitarent intrinſecus. Spanh.
b Περιολισθαίνοι] Περιολισθάνοι *Big.*

 ἐφ'

prætendit, ſub quo tutò operantes die nocteque murum ad viginti cubitorum altitudinem evexerunt; & crebras quidem turres in eo ædificarunt, validaque *eis* adaptarunt propugnacula. id quod Romanis, jam intra civitatem ſe eſſe credentibus, magnam anxietatem injecit; fecitque ut tam ex iis quæ excogitaverat Joſephus, quam ex civium præſenti fortitudine animis conſternarentur.

VII. *Veſpaſianus irritatus ſtatuit urbem obſidere.*

11. At Veſpaſianus & commenti vaſritie & Jotapatenorum audacia magis irritabatur. nam, reſumpta ex munitione fiducia, in Romanos excurſiones faciebant, & quotidie *cum illis* turmatim confligebant, & omne genus latrocinia adhibebant, ut & eorum quæ caſus obtulerit rapinas, aliorumque operum igne vaſtationes, donec Veſpaſianus, contento à pugna milite, ſtatuit urbem obſidere, & neceſſariorum penuria laborantem capere. aut enim coactos neceſſariorum inopia ipſi ſupplicaturos, aut ſi ad extremum in eadem pertinacia duraverint, fame perituros: multoque languidiores in pugna eos habiturum eſſe putabat, ſi rurſus poſt intervallum inedia attritos adoriatur. itaque omnes exitus eorum obſervari juſſit.

Obſeſſorum conditio, & quo pacto illis providet Joſephus.

12. Illis autem intus frumenti ſatis erat, aliarumque rerum præter ſalem omnium: attamen aqua egebant, utpote quod ne quidem fons intra urbem, imbre autem contenti erant eam habitantes. verum raro ſi unquam in illo tractu per æſtatem pluit. Cumque illa ipſa tempeſtate obſiderentur, valde animos deſpondebant de ſiti vel minimum cogitantes; & indignabantur, ac ſi aqua prorſus eos defeciſſet. Joſephus enim, cum & civitatem videret aliis neceſſariis abundare, viroſque animo fortes eſſe, velletque obſidionem Romanis præter exſpectationem protrahere, *certa* menſura potum civibus diſtribuebat. Illi vero *aquam ipſis ita* diſpenſari penuria gravius eſſe exiſtimabant; & cupiditatem illorum magis accendebat, quod liberam *bibendi* poteſtatem non haberent: &, quaſi ad extremam jam perventum eſſet ſitim, fatiſcebant. Verum Romanos, quod ita ſe haberent, non latebat. nam ex adverſo trans murum animadvertebant eos unum in locum confluentes, & aquam dimenſam accipientes; eoque pertingentibus telis, quæ è machinis jacerentur, multos occidebant.

Ejus ſtratagema ad Veſpaſianum fallendum.

13. Et quidem Veſpaſianus, ciſternis non multo poſt exhauſtis, ex ipſa neceſſitate ſibi traditum iri civitatem ſperabat. Joſephus autem, hanc illius ſpem frangendi propoſitum habens, quamplurimos jubet veſtes in aquam immergere, eaſque de propugnaculis undique ſuſpendere, ita ut omnem derepente murum *humor* circumflueret. Ad hoc, animis concidunt Romani & conſternantur, cum vidiſſent eos tantum aquæ in ludibrium conſumere, quos ne potum quidem habere exiſtimabant. Adeoque imperator, cum inedia captum iri urbem deſperaſſet, iterum ſe ad arma & vim

προαινέστησι τῶν τεχνιτῶν, [c] ἐφ' οἷς ἀσφαλῶς ἐργαζόμενοι, δι' ἡμέρας τε καὶ νυκτὸς τὸ τεῖχος ἤγειραν, εἰς εἴκοσι πήχεις τὸ ὕψος· καὶ συχνοὺς μὲν πύργους [d] ἐνῳκοδόμησαν αὐτῷ, καρτεράν τε ἔπαλξιν ἐφηρμόσαντο. τοῦτο τοῖς Ῥωμαίοις, ἐντὸς ἤδη τῆς πόλεως οἰομένοις εἶναι, πολλὴν ἐποίησεν ἀθυμίαν· καὶ πρός τε τὴν ἐπίνοιαν τοῦ Ἰωσήπου καὶ τὸ παράστημα τῶν ἐπὶ τῆς πόλεως, κατεπλάγησαν.

ια'. Οὐεσπασιανὸς δὲ, καὶ πρὸς τὸ πανοῦργον τοῦ στρατηγήματος, καὶ πρὸς τὰς τόλμας παρωξύνετο τῶν Ἰωταπατηνῶν. [e] πάλιν γὰρ [f] ἀναθαρσήσαντες ἐπὶ τῷ τειχισμῷ, τοῖς Ῥωμαίοις ἐπεξῄεσαν, καὶ καθ' ἡμέραν ἐγίνοντο συμπλοκαὶ [g] κατὰ λόχους, ἐπίνοιά τε λῃστρικὴ πᾶσα, καὶ τῶν [h] προστυχόντων ἁρπαγαὶ, καὶ τῶν ἄλλων ἔργων πυρπολήσεις, ἕως Οὐεσπασιανὸς, [i] ἀναπαύσας τὴν στρατιὰν μάχης, διέγνω προσκαθεζόμενος σπάνει τῶν ἐπιτηδείων αἱρεῖν τὴν πόλιν. ἢ γὰρ ἀναγκαζομένους [k] ἀπορίᾳ τῶν ἀναγκαίων [l] ἱκετεύσειν αὐτὸν, ἢ μέχρι παντὸς [m] ἐπαυθαδισαμένους διαφθαρήσεσθαι λιμῷ. πολύ τε ῥᾴοσιν αὐτοῖς [n] χρήσεσθαι ἐξ ἴσου κατὰ τὴν μάχην, εἰ διαλιπὼν αὖθις [o] ἐκτετρυχωμένοις ἐπιπέσοι. φρουρεῖν δὲ πάσας αὐτῶν ἐκέλευσε τὰς [p] ἐξόδους.

ιβ'. Τοῖς δὲ σίτου μὲν ἦν πλῆθος ἔνδον, [q] καὶ τῶν ἄλλων πλὴν ἁλὸς ἁπάντων· ἔνδεια δὲ ὕδατος, ὡς ἂν πηγῆς μὲν οὐκ οὔσης κατὰ τὴν πόλιν, [r] τῷ ὀμβρίῳ διαρκουμένων τῶν ἐν αὐτῇ· σπάνιον δὲ εἴποτε τὸ κλίμα [s] τοῦτο θέρους ὕεται. καὶ [t] κατὰ ταύτην τὴν ὥραν πολιορκουμένων, ἀθυμία δεινὴ πρὸς τὴν τοῦ δίψους ἐπίνοιαν ἦν, ἤσχαλλόν τε ὡς ἤδη ἐπιλελοιπότος καθάπαν ὕδατος. ὁ γὰρ Ἰώσηπος τήν τε πόλιν ὁρῶν τῶν ἄλλων ἐπιτηδείων εὔπορον, καὶ τὰ φρονήματα γενναῖα τῶν ἀνδρῶν, βουλόμενός τε Ῥωμαίοις παρ' ἐλπίδα ἐκτεῖναι τὴν πολιορκίαν, μέτρῳ τὸ ποτὸν αὐτοῖς [u] διένεμεν. οἱ δὲ τὸ ταμιεύεσθαι χαλεπώτερον ἐνδείας ὑπελάμβανον, καὶ τὸ μὴ αὐτεξούσιον αὐτῶν πλείονα ἐκίνει τὴν ὄρεξιν, καὶ καθάπερ εἰς ἔσχατον ἤδη δίψους προήκοντες ἀπέκαμνον. διακείμενοι δὲ οὕτως οὐκ ἐλάνθανον τοὺς Ῥωμαίους. ἀπὸ γὰρ τοῦ κατάντους ἑώρων αὐτοὺς ὑπὲρ τὸ τεῖχος ἐφ' ἕνα συῤῥέοντας [x] τόπον, καὶ μετρουμένους τὸ ὕδωρ, ἐφ' ὃν καὶ τοῖς [y] ὀξυβελέσιν ἐξικνούμενοι πολλοὺς ἀνῄρουν.

ιγ'. Καὶ Οὐεσπασιανὸς μὲν, [z] οὐκ εἰς μακρὰν τῶν [a] ἐκδοχείων κενωθέντων, ἤλπιζεν ὑπὸ τῆς ἀνάγκης αὐτῷ παραδοθήσεσθαι τὴν πόλιν. ὁ δὲ Ἰώσηπος, κλάσαι [b] μὲν τὴν ἐλπίδα ταύτην αὐτῷ προαιρούμενος, ἐμβρέξαι κελεύει πλείστους τὰ ἱμάτια, καὶ καταρεμάσαι [d] περὶ τὰς ἐπάλξεις, ὥστε περιῤῥεῖσθαι πᾶν ἐξαπίνης τὸ τεῖχος. πρὸς τοῦτο ἀθυμία τῶν Ῥωμαίων καὶ κατάπληξις ἦν, θεασαμένων εἰς χλεύην τοσοῦτον παραναλίσκοντας ὕδατος, οὓς οὐδὲ ποτὸν ἔχειν ὑπελάμβανον. ὥστε καὶ τὸν στρατηγὸν, ἀπογνόντα τὴν δι' ἐνδείας ἅλωσιν, τρέπεσθαι πάλιν πρὸς ὅπλα καὶ βίαν. ὃ δὴ τοῖς Ἰου-

c Ἐφ' οἷς ἀσφαλῶς ἐργαζόμενοι.] Ὑφ' οἷς *Big.*
d Ἐνῳκοδόμησαν αὐτῷ] Ἀνῳκοδόμησαν *Big.*
e Πάλιν γάρ] Sic *Big. Bod. Raſ.* & *Voſſ.* πάλαι in *cæteris.*
f Ἀναθαρσήσαντες] *Raſ.* ἀναθαρρήσαντες.
g Κατὰ λόχους,] Ita *Voſſ.* & *Ruf.* καὶ κατὰ λ. in *cæteris.*
h Προστυχόντων ἁρπαγαὶ,] Ita *Big. Lugd. Bat. Pariſ. Bod.* & *Vat.* προτυχόντων in *Editis Aliiſque.*
i Ἀναπαύσας τὴν στρατιάν] Ἀναπαύσασθαι *Big.*
k Ἀπορίᾳ τῶν ἀναγκαίων] Ταῖς ἀπορίαις τῶν *Big.*
l Ἱκετεύσειν αὐτὸν,] Ita *Big.* ἱκετεύειν in *cæteris.*
m Ἐπαυθαδισαμένους] Ἀπαυθαδισάμενος *Big.* ἐπαυθαδισάμενος *Voſſ.* & *Raſ.* ἀπαυθαδισάμενος *Bod.* & *Raſ.*
n Χρήσεσθαι] Χρήσασθαι *Big.*
o Ἐκτετρυχωμένοις] ἐκτετρυχωμένους, καταπεπονημένους, ἐκπεπληγμένους. *Heſichius.* Spanh.
p Ἐξόδους.] *L. B.* ἐφόδους.

q Καὶ τῶν ἄλλων] Καὶ τῶν ἄλλων ἁλὸς ἁπάντων *Voſſ.* quod ſane in textum receperam, niſi cum *Editis* conſenſiſſent *Græci cæteri* & *Rufini* codices.
r Τῷ ὀμβρίῳ διαρκουμένων] Ita in pleriſque *MSS.* τῷ ὀμβρίῳ in *Editis.*
s Τοῦτο θέρους ὕεται.] Τοῦτο additum è *Cod. Voſſ.* ei conſentiente *Rufino.*
t Κατὰ ταύτην] L. B. καθ' αὐτήν.
u Διένεμεν.] Διένεμεν εἰδώς *Big.* & *Lugd. Bat.*
x Τόπον,] *Raſ.* πύργον.
y Ὀξυβελέσιν ἐξικνούμενοι] Ὀξυβελέσιν *Bod.*
z Οὐκ εἰς] Abeſt *Raſ.*
a Ἐκδοχείων] Conf. ſup. lib. 1. c. 15. §. 1. Spanh.
b Μὲν τὴν ἐλπίδα] Illud μὲν non agnoſcunt *Big.* & *Voſſ.*
c Καταρεμάσαι] Κατακρεμάσαι *Big.* κρεμάσαι *Raſ.*
d Περὶ τὰς] *Raſ.* κατὰ τάς.

e Τὸν

Ἰουδαίοις δ' ἐπιθυμίας ἦν. ἀπεγνωκότες γὰρ ἑαυτοὺς καὶ τὴν πόλιν, πρὸ λιμοῦ καὶ δίψης [e] τὸν ἐν πολέμῳ θάνατον ᾑροῦντο.

ιδ'. Ὁ μέντοιγε Ἰώσηπος πρὸς τῷδε τοῦ στρατηγήματος καὶ ἕτερον ἐπενόησεν εἰς περιουσίαν αὐτῶν. [f] διά τινος χαράδρας δυσβάτου, καὶ διὰ τοῦτο ὑπὸ τῶν [g] φυλάκων ἀμελουμένης, κατὰ τὰ πρὸς δύσιν μέρη τῆς φάραγγος ἐκπέμπων τινάς, [h] γράμματα πρὸς οὓς [i] ἐβούλετο τῶν ἔξω Ἰουδαίων [k] διεπέμπετο, καὶ παρ' αὐτῶν ἐλάμβανε, παντός τε ἐπιτηδείου τοῦ ἐπιλελοιπότος ἀνὰ τὴν πόλιν εὐπόρησεν, ἕρπειν τὰ πολλὰ παρὰ τὰς φυλακὰς κελεύσας τοῖς εἰσιοῦσι, καὶ τὰ νῶτα καλύπτειν νάκεσιν, ὡς εἰ καὶ κατίδοι τις αὐτοὺς νύκτωρ, φαντασίαν παρέχοιεν κυνῶν. μέχρι συναισθόμενοι τὴν ἐπίνοιαν οἱ φρουροί, περιέσχουσι τὴν χαράδραν.

ιε'. Καὶ τότε Ἰώσηπος μὲν τὴν πόλιν οὐκ εἰς μακρὰν ἀνθέξειν ὁρῶν, ἐν ἀπόρῳ δὲ τὴν ἑαυτοῦ σωτηρίαν [l] μένοι, δρασμὸν ἅμα τοῖς δυνατοῖς ἐβουλεύετο. [m] συναισθόμενον δὲ τὸ πλῆθος καὶ περιχυθὲν αὐτοῦ κατηντιβόλει, „ μὴ σφᾶς περιιδεῖν ἐπ' αὐτῷ μόνῳ κειμένους. εἶναι γὰρ τῇ πόλει καὶ σωτηρίας [n] μὲν ἐλπίς, [o] ὡς παραμένοντος αὐτοῦ, παντὸς ἀγωνισομένου δι' αὐτὸν προθύμως· κἂν ἁλῶσι δέ, παραμυθία. πρέπειν δὲ αὐτῷ μήτε [p] φυγεῖν τοὺς ἐχθρούς, μήτε ἐγκαταλείψειν τοὺς φίλους, μηδὲ ἀποπηδᾶν, ὥσπερ χειμαζομένης νεώς, εἰς ἣν ἐν γαλήνῃ παρῆλθεν. ἐπιβαπτίσειν γὰρ [q] αὐτὸν τὴν πόλιν, μηδενὸς [r] ἔτι τολμῶντος τοῖς πολεμίοις ἀνθίστασθαι, [s] δι' ὃν ἀναθαρροῖεν οἰχομένου.

ιϛ'. Ὁ δὲ Ἰώσηπος, τὸ καθ' αὐτὸν ἀσφαλὲς ὑποστελλόμενος, „ ὑπὲρ αὐτῶν, ἔφασκε, ποιεῖσθαι τὴν ἔξοδον. [t] μένων μὲν γὰρ οὔτ' ἂν ὠφελῆσαί τι μέγα σωζομένους, κἂν ἁλίσκωνται [u] συναπολέσθαι περισσός· ἐκδὺς δὲ τῆς πολιορκίας, ἔξωθεν ὠφελήσειν αὐτοὺς μέγιστα. τούς τε γὰρ ἐκ τῆς χώρας Γαλιλαίους συναθροίσειν ἢ τάχος, καὶ Ῥωμαίους ἑτέρῳ πολέμῳ τῆς πόλεως αὐτῶν ἀντιπερισπάσειν. οὐχ ὁρᾶν δὲ τί παρακαθεζόμενος αὐτοῖς χρήσιμος εἴη νῦν, [x] πλὴν ἢ Ῥωμαίους παροξύνων μᾶλλον ἐπὶ τὴν πολιορκίαν, ὡς περὶ πλείστου ποιουμένους λαβεῖν αὐτόν. εἰ δὲ [y] ἐκδράντα πύθοιντο, πολὺ τῆς [z] ἐπὶ τὴν πόλιν ὁρμῆς ἀνήσειν“. [a] οὐκ ἔπειθέν τε αὐτούς, ἀλλὰ μᾶλλον ἐξέκαυσε τὸ πλῆθος [b] αὐτοῦ περιέχεσθαι. παῖδες γοῦν καὶ γέροντες, καὶ γύναια μετὰ νηπίων ὀδυρόμενα προσέπιπτον αὐτῷ, καὶ τοῖς ποσὶν ἐμπλεκόμενοι πάντες εἴχοντο, καὶ μετὰ κωκυτῶν κοινωνὸν σφίσι τῆς τύχης [c] μένειν ἱκέτευον, οὐ φθόνῳ τῆς ἐκείνου σωτηρίας, ἔμοιγε [d] δοκεῖν, ἀλλ' ἐλπίδι [e] τῆς αὐτῶν. οὐδὲν γὰρ ἠξίουν πείσεσθαι δεινὸν Ἰωσήπου μένοντος.

convertit. id quod Judæi maxime deſiderabant. Nam cum & ſua & civitatis ſalus deſperata eſſet, per bellum quam per famem & ſitim emori malebant.

14. Veruntamen Joſephus, præter ſtratagema jam memoratum, & aliud excogitavit * in ſui incolumitatem. Via quadam ſalebroſa admodum & ardua, propter eaque à cuſtodibus negligenter habita, per vallis latera occidentalia certos quoſdam mittens, literas ad quoſcunque vellet Judæorum extra civitatem dedit, viciſſimque ab iis accepit, & neceſſariorum quæ in urbe defecerant abunde habuit; mandato commeantibus, ut reperent plerunque dum excubias præterirent, & terga velleribus tegerent, ut ſi quis eos noctu conſpiceret, canes eſſe viderentur. *quod factitatum*, donec vigiles detecto commento ſeſe locis confragoſis circundarent. *Aliud Joſephi ſtratagema.*

15. Et tunc quidem Joſephus, cum urbem non diu reſiſtere poſſe videret, ſuamque ſalutem in incerto eſſe ſi maneret, de fuga cum primoribus *civitatis* deliberabat. Id vero ubi populus intellexit, ſeque ei circumfudiſſet, „ ne ipſos negligeret, „ orabant, omnem in eo ſolo fiduciam reponentes. Civitati enim adhuc ſalutis quidem ſpem „ eſſe, quod ipſo manente omnes ejus cauſa alacriter dimicaturi eſſent; ſin vero capiantur, eundem ſolatio fore. Decere autem illum nec inimicos fugere, nec in eo eſſe ut amicos deſerat, neque veluti ex navi tempeſtate oppreſsâ deſilire, in quam cum mare eſſet tranquillum venerat. ipſum enim demerſurum eſſe civitatem, cum jam nemo audebit hoſtibus ſe opponere, ipſo diſcedente cui confiderent. *Joſephus de fuga cum ſuis agit, obnitente populo.*

16. Joſephus autem † cavens ne ipſum ſaluti ſuæ proſpicere cogitarent, „ illorum commodo ſe *urbe* egredi, dicebat. etenim manendo ſe parum admodum illis, dum ſalvi eſſent, profuturum, &, ſi caperentur, una cum illis fruſtra eſſe periturum; obſidione vero liberatum, extra urbem maximo eis emolumento fore: Galilæos enim è regione quam celerrime congregatum ire, & alio bello Romanos ab eorum civitate revocaturum. Nunc autem non videre cui bono foret ſi apud eos remaneret, niſi ut Romanos ad obſidionem magis incitaret, ut qui ipſum capere maximi facerent: quem ſi auſugiſſe reſciverint, multum eos de impetu in urbem *faciendo* remiſſuros eſſe. “ Non autem his quicquam eos movebat, ſed eo magis populum ad ſe circumſiſtendum accendit. pueri igitur & ſenes, itemque mulieres cum infantibus flentes ad pedes illius accidebant, eoſque complexi omnes tenebant, & cum ejulatu eum obſecrabant ut apud eos maneret ejuſdem fortunæ particeps; non quod illius ſaluti inviderent, ut mihi videbatur, ſed quod de ſua ſpem haberent. nihil enim mali dum maneret Joſephus ſe paſſuros eſſe exiſtimabant. *Fuga conſilium.*

17. Ille

[e] Τὸν ἐν πολέμῳ θάνατον] Τὸν ἐν τῷ πολέμῳ Bod.
[f] Διὰ] Pro διὰ etiã ſcribitur [illegible] in Raf.
[g] Φυλάκων ἀμελουμένης,] Ita *Big.* & *Lugd. Bat.* φυλακῶν in aliis.
[h] Γράμματα] Γράμματά τε *Big.* & *Vat.*
[i] Ἐβούλετο] Ἠθέλετο *Big.*
[k] Διεπέμπετο,] Διετέμπετο *Bod.*
[l] Ἐν μένοι.] Ita *Big.* & *Raf.* ἀποθέμενος in *Editis Aliiſque.*
[m] Συναισθόμενον] συνισθόμενον *Raf.*
[n] Μὲν ἐλπίς,] iterum cum *Cod. Big.* μόνον in *cæteris omnibus.*
[o] Ὡς παραμένοντος αὐτοῦ,] ita *Voſſ.* & *Raf.* καὶ marg. in reliquis.
[p] Φυγεῖν τοὺς ἐχθρούς,] Φυγεῖν & mox καταλιπεῖν *Big.*
[q] Αὐτὸν τὴν πόλιν.] Αὐτοὺς *Big.* αὐτὸν *Bod.*
[r] Ἔτι τολμῶντος] [illegible] *Raf.*
[s] Δι' ὃν ἀναθαρροῖεν οἰχομένου] Δι' ὃν ἂν θαρσοῖεν *Big.* Additur hic in *Raf.* ſed ſcriptum manu recentiore χαλεπῶς, cum forte voluerit χαλεπῶς, niſi ſcriptum manu vetuſtiori potius pertineat ad verſus ſequentis vocem ὑποστελλόμενος, ubi librarii errore aut compendio omiſſum eſt & ſuperioris verſus oræ additum hoc modo
χαλεπῶς
ὑποστελλόμενος.
[t] Μένων μὲν γὰρ] μένων μὲν γὰρ οὔτε *L. B.*
[u] Συναπολέσθαι περισσός] Συναπολεῖσθαι *Big.*
[x] Πλὴν ἢ Ῥωμαίους] Εἰ μὴ *Big.*
[y] Ἐκδράντα] ἐκδεδρακότα *L. B.*
[z] Ἐπὶ τὴν πόλιν] Ἐπὶ τὴν πολιορκίαν *Bod.* & *Raf.*
[a] Οὐκ ἔπειθέν τε αὐτούς,] Ita *Big.* οὐκ ἔπειθεν in *aliis.*
[b] Αὐτοῦ περιέχεσθαι,] Αὐτῶν *Big.* αὐτοῦ *Bod.*
[c] Μένειν] Abeſt *Raf.*
[d] Δοκεῖν,] Δοκεῖ *Big.*
[e] Τῆς αὐτῶν.] Ἐκείνων *Big.* τῆς αὐτῶν σωτηρίας *Bod.*
* *Vel*, ad copiam ſibi ſuppeditandam.
† Quod ſibi caveret occultans, *Raf.*

Joſephus in urbe manere ſtatuit, civium animos ſtimulat & excitat.

17. Ille autem, ſi quidem pareret, iſta pro precibus habenda eſſe ratus, in cuſtodiam vero ſacere ſi cogeretur (multum enim illius impetum quo ferebatur ad diſceſſum fregerat lamentantium miſericordia) & manere ſtatuit, * & cum cives de ſalute omnes deſperantes armaſſet, „ atque nunc tem„ pus eſſe, dixiſſet, pugnam capeſſendi, cum „ ſpes nulla incolumitatis eſt, utpote quod pul„ chrum gloriam vel vita redimere, forte aliquo „ facinore edito ſeris nepotibus memorando, „ ad opera ſe convertit: cumque pugnaciſſimis egreſſus, & cuſtodes disjicere, & uſque ad Romanorum caſtra excurſiones facere, & nunc quidem pelles ſub quibus tendebant diſtrahere, nunc vero ignem operibus injicere; ac die ſequenti ſimiliterque tertio, & per aliquot deinceps dies noćteſque bellando non defatigari.

IX. *Veſpaſianus ſuorum ſaluti contra Judæorum excurſus proſpicit.*

18. Veſpaſianus autem, cum Romani his excurſibus multum vexarentur (nam & terga dare Judæis pudebat, eoſque in fugam verſos præ armorum pondere tardius inſequebantur; atque Judæi, ſemper aliquid agentes priuſquam *minimum* paterentur, in urbem ſe *ſtatim* recipiebant) gravis armaturæ militibus præcepit eorum impetum declinare, & non cum hominibus mori cupientibus manus conſerere. quippe nihil fortius eſſe deſperatione: reſtingui autem illorum impetus, ſi propoſito exciderint, uti ignis ſi deſit materia. Cæterum decere Romanos non niſi magna cum cautione etiam vincere, ut qui non ex neceſſitate pugnarent, ſed ad dominium *ſuum* augendum. Sagittariis autem Arabum uſus & Syrorum funditoribus, & qui lapides jaciebant, plerumque Judæos repellebat. Verum neque miſſilium machinæ, quarum magna copia, quieſcebant. Illi autem iſtis quidem male accepti cedebant: verum cum intra jaćtum eſſet eminus miſſorum, acrius Romanis inſtabant; & vitæ corporiſque prodigi pugnabant, vicibus alteri alterorum fatigatorum locum occupantes.

19. Veſpaſianus igitur, cum exiſtimaret ſe ex temporis longitudine & *hoſtium* excurſibus viciſſim quaſi obſideri, aggeribus jam muris propius accedentibus, arietem admovere decrevit.

Arietis deſcriptio.

Eſt autem trabs ingens malo navis haud diſſimilis; ejuſque ſummitas craſſo ferro munitur in capitis formam arietis, unde etiam nomen accepit. medius funibus ex trabe alia velut ex trutina ſuſpenditur, firmis utrique palis ſuffulta. Retrorſum itaque magna hominum vi delatus, & ab iiſdem rurſus junćtis viribus antrorſum propulſus, ferro prominente muros diverberat. neque eſt ulla turris tam valida, aut mœnia tam lata, quæ, ſi primos ićtus ſuſtineant, aſſiduis poſſint reſiſtere. Ad iſtud experiendum

ιζ'. Ὁ δὲ πειθομένῳ μὲν ἱκετηρίας ταῦτα νομίσας, βιαζομένῳ δὲ φρουράν, πολὺ δὲ αὐτῷ τὴν εἰς τὴν ἀπόλειψιν ὁρμὴν [f] καὶ ὁ τῶν ὀδυρομένων ἔκλασεν οἶκτος, μένειν τε ἔγνω, καὶ τὴν κοινὴν τῆς πόλεως ἀπόγνωσιν ὁπλισάμενος, „ [h] νῦν καιρὸς, [i] εἰπὼν, „ ἄρχεσθαι μάχης, ὅτε ἐλπὶς οὐκ ἔστι σωτηρίας, „ [k] καλὸν εὔκλειαν [l] ἀντικαταλλαξάμενον τὸν βίον, καὶ „ δράσαντά τι γενναῖον εἰς μνήμην [m] ὀψιγόνων παί„ δων, " ἐπ' ἔργα τρέπεται. καὶ [n] προελθὼν μετὰ τῶν μαχιμωτάτων, διεσκίδνα τε τοὺς φρουροὺς, καὶ μέχρι τοῦ στρατοπέδου τῶν Ῥωμαίων κατέτρεχε, καὶ τὰς μὲν ἐπὶ τῶν χωμάτων δέρρεις, αἷς ὑπεσκήνουν, διέσπα, τοῖς δὲ ἔργοις [o] ἐνέβαλλε πῦρ, τῇ θ' ἑξῆς ὁμοίως, καὶ τῇ τρίτῃ, καὶ ἐπὶ συχνὰς ἡμέρας καὶ νύκτας, πολεμῶν [p] οὐκ ἔκαμνεν.

ιη'. Οὐεσπασιανὸς δὲ, [q] τῶν Ῥωμαίων κακουμένων ταῖς ἐκδρομαῖς [r] τρέπεσθαί τε γὰρ ὑπὸ Ἰουδαίων ᾐδοῦντο, καὶ τραπέντων ἐπιδιώκειν βάρει τῶν ὅπλων ἦσαν βραδεῖς, οἵ τε Ἰουδαῖοι πρίν τι παθεῖν ἀεὶ δρῶντες, ἀνέφευγον εἰς τὴν πόλιν) τοῖς μὲν ὁπλίταις τὰς ὁρμὰς αὐτῶν ἐκκλίνειν ἐκέλευσεν, καὶ μὴ συμπλέκεσθαι θανατῶσιν ἀνθρώποις. [s] οὐδὲν μὲν ἀλκιμώτερον εἶναι τῆς ἀπογνώσεως, σβέννυσθαι δὲ [t] αὐτοῖς τὰς ὁρμὰς, σκοπῶν ἀπορουμένας, ὥσπερ ὕλης τὸ πῦρ. προσήκειν γε μὴν καὶ Ῥωμαίοις μετὰ ἀσφαλείας καὶ τὸ νικᾶν, [v] ὡς ἂν οὐκ ἐξ ἀνάγκης πολεμοῦσιν, ἀλλὰ προσκτωμένοις. τοῖς δὲ τῶν Ἀράβων τοξόταις, καὶ τοῖς ἀπὸ Συρίας σφενδονήταις, καὶ λιθοβόλοις, τὰ πολλὰ τοὺς Ἰουδαίους ἀνέστελλεν. [x] ἠρέμει δὲ οὐδὲ τῶν ἀφετηρίων ὀργάνων τὸ πλῆθος. οἱ δὲ τούτοις μὲν εἶκον κακούμενοι. τῶν δὲ πόρρω βαλλομένων ἐνδοτέρω γινόμενοι, προσέκειντο τοῖς Ῥωμαίοις χαλεποὶ, καὶ ψυχῆς καὶ σώματος ἀφειδοῦντες ἐμάχοντο, ἐκ διαδοχῆς ἑκάτεροι τὸ κεκμηκὸς ἑαυτῶν ἀναλαμβάνοντες.

ιθ'. Οὐεσπασιανὸς δὲ, ἡγούμενος τῷ μήκει τοῦ χρόνου καὶ ταῖς ἐκδρομαῖς ἀντιπολιορκεῖσθαι, τῶν χωμάτων ἤδη τοῖς [y] τείχεσι πελαζόντων, προσάγειν ἔγνω τὸν κριόν. ὁ δέ ἐστιν ὑπερμεγέθης δοκὸς, [z] ἱστῷ νηὸς [a] παραπλήσιος. [b] ἐστόμωται δὲ παχεῖ σιδήρῳ κατ' ἄκρον εἰς κριοῦ προτομὴν, ἀφ' οὗ καὶ καλεῖται, [c] τετυπωμένῳ. [d] καταιωρεῖται δὲ κάλοις [e] μέσος, ὥσπερ ἀπὸ πλάστιγγος ἑτέρας δοκοῦ, σταυροῖς ἑκατέρωθεν ἑδραίοις [f] ὑπεστηριγμένης. ἀνωθούμενος δὲ ὑπὸ πλήθους ἀνδρῶν εἰς τὸ κατόπιν, τῶν αὐτῶν ἀθρόως πάλιν εἰς τοὔμπροσθεν [g] ἐπιβρισάντων, [h] τύπτει τὰ τείχη τῷ προανέχοντι σιδήρῳ. καὶ οὐδεὶς οὕτω [i] καρτερὸς πύργος, ἢ περίβολος πλατὺς, ὃς, [k] κἂν τὰς πρώτας πληγὰς [l] ἐνέγκαι, κατισχύσει τὴν ἐπι-

f Τὴν εἰς τὴν ἀπόλειψιν ὁρμὴν] Ita *Vat.* & *Gall.* αὐτῷ τὴν εἰς ἀπόλειψιν ὁρμὴν in *Editis Aliiſque.* αὐτοῦ τὴν &c *Big.*

g Καὶ ὁ τῶν ὀδυρομένων] Καὶ τῶν *Bod.*

h Νῦν καιρὸς,] Conf. ſupr. § 4. SPANH. Γῦν *Big.*

i Εἰπὼν, ἄρχεσθαι—τρέπεται,] Εἶπεν *Voſſ. Raf.* & *Bod.*

k Καλὸν εὔκλειαν] Ita *Big. Voſſ. Vat.* & *Gall.* καλόν τε *Raf.* καλὸν in *Editis Aliiſque.*

l Ἀντικαταλλαξάμενον] Eo modo *Big.* ἀντικαταλλαξαμένοις in *cæteris.*

m Ὀψιγόνων παίδων,] *Al.* ὀψιγενῶν. In margine quorundam *Codd.* τῶν ὕστερον γεννηθησομένων.

n Προελθὼν] Παρελθὼν *Bod. Raf.*

o Ἐνέβαλλε πῦρ,] *Al.* ἐνέβαλε.

p Οὐκ ἔκαμνεν] Οὐκ ἔκαμνον *Gall.*

q Τῶν Ῥωμαίων κακουμένων] Ita *Voſſ.* & *Raf.* τῶν τε in *cæteris.*

r Τρέπεσθαί τε γὰρ] Τρέπεσθαι μὲν γὰρ *Big.*

s Οὐδὲν μὲν ἀλκιμώτερον] Conf. ſup. §. 4. SPANH.

t Αὐτοῖς τὰς ὁρμὰς,] Αὐτῶν *Big.*

v Ὡς ἂν οὐκ ἐξ ἀνάγκης—προσκτωμένοις,] Ita *Big. Voſſ. Raf. Vat. Bod.* & *Raf.* dein, ἀλλὰ προσκτωμένοις, vel ἀλλὰ προσκτωμένοις. In *Editis,* ὡς ἂν ἐξ ἀνάγκης πολεμοῦσιν, ἀλλ' ὁ προσκτωμένοις.

x Ἠρέμει] ἠρέμει δὲ *Raf.*

y Τείχεσι] *Gen.* χώματα τείχεσιν *Ruffin.* SPANH.

z Ἱστῷ νηὸς] ἱστῷ ὁ *Raf.* deleto νηός.

a Παραπλήσιος.] Παραπλησία *Suid.* tam in voce κριὸς quam voce πρόσωπε.

b Ἐστόμωται δὲ παχεῖ—προτομήν.] Vid. figuram in *Poliorch. Lipſ.* p. 117. 118. in 4. SPANH. Ἐστόμωτο *Big.*

c Τετυπωμένῳ.] Ita etiam *Suid.* in v. κριός. verum in voce πρόσωπον habet τετυπωμένος.

d Καταιωρεῖται δὲ κάλοις] Ita cum *Cod. Big.* & *Suida* in utroque loco. καθηρτῆσθαι in *cæteris.*

e Μέσος.] Μέσως *Suid.* in voce κριός.

f Ὑπεστηριγμένης.] Ita *Big.* ſuvente *Suida*, qui v. κριὸς habet ὑπεστηριγμένος. in *Editis Aliiſque* ἐστηριγμένης.

g Ἐπιβρισάντων,] Sic & *Suid.* v. πρόσωπον. At v. κριὸς extat ἀπωθησάντων.

h Τύπτει τὰ τείχη—σιδήρῳ.] τύπτει σιδήρῳ τῷ πρ. σιδ. *Raf.*

i Καρτερὸς πύργος,] Ita in pleriſque *MSS.* κρατερὸς in *Editis Aliiſque.*

k Κἂν τὰς πρώτας πληγὰς] Eo modo *Big.* & *Suid.* καὶ in *cæteris.* ὡς εἰ καὶ τὰς *Lugd. Bat.*

l Ἐνέγκαι,] Ἐνεγκεῖν κατισχύσεις τῇ ἐπιμονῇ προτέρας, καθαιρεῖται τὰ τείχη *Suid.*

* Communique deſperatione civitatis armatus, *Ruf.*

m Μετὰ-

ἐπιμονῆς. ἐπὶ ταύτην τὴν πεῖραν ὁ στρατηγὸς τῶν Ῥωμαίων [m] μετέβαινε, βίᾳ τὴν πόλιν ἑλεῖν σπεύδων, ὡς τὸ [n] προσκαθέζεσθαι βλαβερὸν ἦν, Ἰουδαίων οὐκ ἠρεμούντων. οἱ μὲν οὖν τούς τε καταπέλτας, καὶ τὰ λοιπὰ τῶν ἀφετηρίων, ὡς [o] ἐξικνοῖτο τῶν ἐπὶ τοῦ τείχους κωλύειν πειρωμένων, ἐγγίων [p] προσαγαγόντες ἔβαλλον· ὁμοίως δὲ συνήγγιζον οἱ τοξόται καὶ [q] σφενδονῆται. διὰ δὲ ταῦτα μηδενὸς τῶν περιβόλων ἐπιβῆναι τολμῶντος, προσῆγον ἕτεροι τὸν κριὸν, γέρροις τε [r] διηνεκέσι καὶ [s] καθύπερθεν, [t] πεφραγμένοι δέρρει, πρός τε αὐτῶν καὶ τοῦ μηχανήματος ἀσφάλειαν. καὶ κατὰ τὴν πρώτην πληγὴν, διεσείσθη μὲν τὸ τεῖχος, κραυγὴ δὲ μεγίστη παρὰ [u] τῶν ἔνδοθεν ἤρθη, καθάπερ ἑαλωκότων ἤδη.

κ'. Πολλάκις δὲ εἰς τὸν αὐτὸν [x] παίοντας τόπον ὁ Ἰώσηπος ὁρῶν, καὶ ὅσον οὔπω καταριφθησόμενον τὸ τεῖχος, σοφίζεται [y] πρὸς ὀλίγον τὴν βίαν τοῦ μηχανήματος. σάκκους ἀχύρων πληρώσαντας ἐκέλευσε καθιμᾶν, καθ' ὃ φερόμενον ἀεὶ τὸν κριὸν ὁρῷεν, ὡς πλάζοιτό τε ἡ ἐμβολὴ, καὶ [z] δεχόμενοι τὰς πληγὰς ἐκκενοῖεν τῇ χαυνότητι. τοῦτο πλείστην διατριβὴν παρέσχε τοῖς Ῥωμαίοις, καθὸ μὲν τρέποιεν τὴν μηχανὴν, ἀντιπαραγόντων τοὺς σάκκους τῶν ὕπερθεν, ὑποβαλλόντων δὲ ταῖς ἐμβολαῖς, ὡς μηδὲν κατ' ἀντιτυπίαν βλάπτεσθαι τὸ τεῖχος, ἕως ἀντεπινοήσαντες [a] κοντοὺς οἱ Ῥωμαῖοι μακροὺς, καὶ δρέπανα δήσαντες ἐπ' ἄκρων τοὺς σάκκους ἀπέτεμνον. ἐνεργοῦ δὲ οὕτω τῆς ἑλεπόλεως γενομένης, [b] καὶ τοῦ τείχους, νεοπαγὲς γὰρ [c] ἦν, ἐνδιδόντος ἤδη, τὸ λοιπὸν ἐπὶ τὴν ἐκ πυρὸς ἄμυναν οἱ περὶ τὸν Ἰώσηπον ὥρμησαν. ἁψάμενοι δὲ ὅσον [d] αὔης εἶχον ὕλης, τριχόθεν [e] ἐκθέουσι, καὶ τά τε μηχανήματα, καὶ [f] τὰ γέρρα, καὶ τὰ χώματα τῶν Ῥωμαίων [g] ὑπεμπιπρᾶσιν. οἱ δὲ κακῶς ἐπεβοήθουν, πρός τε τὴν τόλμαν αὐτῶν [h] καταπεπληγότες, καὶ ὑπὸ τῆς φλογὸς τὰς ἀμύνας φθανόμενοι. ξηρᾶς γὰρ ὕλης, πρὸς δὲ ἀσφάλτου τε καὶ πίσσης, [i] ἔτι δὲ καὶ θείου, διίπτατο τὸ πῦρ [k] ἐπινοίας τάχιον, καὶ τὰ πολλῷ καμάτῳ [l] πεπονημένα Ῥωμαίοις, ἐπὶ μιᾶς ὥρας ἐνέμετο.

κα'. Ἔνθα καὶ ἀνήρ τις ἐξεφάνη [m] Ἰουδαῖος, λόγου καὶ μνήμης ἄξιος. Σαμαίου μὲν παῖς ἦν, Ἐλεάζαρος δ' ἐκαλεῖτο, [n] Σαὰβ δὲ πατρὶς αὐτῷ τῆς Γαλιλαίας. ὑπερμεγέθη πέτραν ἀράμενος, ἀφίησιν ἀπὸ τοῦ τείχους ἐπὶ τὴν ἑλέπολιν, μετὰ τοσαύτης βίας, ὥστε ἀπορρῆξαι τὴν κεφαλὴν τοῦ μηχανήματος, [o] ἣν δὴ καὶ καταπηδήσας ἐκ μέσων αἴρεται τῶν πολεμίων, καὶ μετὰ πολλῆς ἀδείας ἐπὶ τὸ τεῖχος ἔφερε. σκοπὸς δὲ πᾶσι τοῖς ἐχθροῖς γενόμενος, καὶ γυμνῷ τῷ σώματι τὰς πληγὰς δεξάμενος, πέντε μὲν διαπείρεται βέλεσι. πρὸς οὐδὲν δὲ τούτων ἐπιστραφεὶς, ὅτε τὸ τεῖχος ἀνέβη, καὶ περίοπτος

aggrediebatur Romanorum dux; vi urbem expugnare properans, quod illis in damnum cederet in obſidione pergere, Judæis nunquam eos laceſſere ceſſantibus. Et illi quidem, catapultis & cæteris miſſilium machinis propius adductis, ut eos ferirent qui de muris tentamini obſtare niterentur, *tela* jaciebant: itidemque in propinquo ſimul erant ſagittarii & funditores. Cum autem ea de cauſa muros nemo aſcendere auderet, alii arietem admovebant, & cratibus perpetuis & pellibus deſuper ſeptum, tam in ſui quam machinæ ſecuritatem. Et primo quidem ictu murus concuſſus eſt, & ab iis qui intra erant clamor ſublatus eſt maximus, quaſi jam capti eſſent.

Aries muris admovetur.

20. Joſephus autem, cum eundem locum ſæpe feriri animadverteret, & murum fere dejectum iri, commentum ad vim machinæ parumper eludendam adhibet. Saccos paleis oppletos in eum demitti locum præcepit, in quem arietem ſemper intorqueri viderent, ut impetu errante ferretur, aut etiam plagam exceptam *ſaccorum* fruſtraret laxitas. id quod Romanis multum moræ negotiique faceſſebat; quocunque hi machinam quidem converterent, illis, qui ſuper murum ſtabant, ſaccos eò traducentibus & impreſſioni ſubjicientibus, ut retinendo nihil læderetur murus, donec Romani proceros adinvenirent contos, & eorum ſummitati falces ad ſaccos abſcindendos alligarent. Cum autem hoc modo agendi vim reciperet aries, ac murus (nam recens exſtructus erant) tandem ictibus cederet, deinceps Joſephus & qui cum eo erant ad ſe igne defendendos properarunt. quippe arida omni, quæ ad manus erat, materia accenſa, triſariam excurſionem faciunt, atque machinas & crates & aggeres Romanorum ſuccenderunt. Illi vero non ſine damno ſubveniebant, audacia ſimul eorum perterriti, & ne adjumento eſſent flammis præpediti. nam propter aridum fomitem, & præterea bitumen ac picem, necnon etiam ſulphur, celerius quam fert cogitatio volitabat ignis; & quæ multi laboris erant Romanis, una horula depaſcebat.

Joſephi commentum ad vim arietis eludendam.

21. Et hîc vir quidam Judæus ſe dignum oſtendit qui prædicetur pariter & memoretur. Samææ quidem filius erat, nomine Eleazarus, Saab vero Galilææ ei patria erat. *Is* ingenti lapide ſublato, tanta vi ſuper arietem ex muro eum demittit, ut caput machinæ diffringeret, quo facto in medios hoſtes ſaltu delatus illud tollit, & ſine minimo metu in murum ferebat. Factus autem ſcopus in quem hoſtes collimarent omnes, & ictibus nudo corpore exceptis, ſagittis quidem quinque configitur; ad harum vero nullam attentus, quando murum aſcendebat, ſteteratque omnibus conſpicuus ob

Eleazari forte facinus.

m Μετέβαινε,] Ἐνέβαινε Bod. & Roſt.
n Προσκαθέζεσθαι βλαβερὸν ἦν,] Προσκαθέζεσθαι Bod.
o Ἐξικνοῖτο] Ἐξικνεῖτο traxit Cl. Lowthius.
p Προσαγαγόντες ἔβαλλον.] Προσάγοντες Bod.
q Σφενδονῆται.] Σφενδονῆται in Editis & pleriſque MSS.
r Διηνεκέσι κ.] Propert. lib. II. Eleg. XI. v. 33.

Dumque Aries cornu murum pulſabat aheno,
Vineaque inductum longa tegebat opus.

Veget. Lib. IV. c. XV. Spanh.
s Καθύπερθε] καθύπερθεν Raſt.
t Πεφραγμένοι] Πεφραγμένοι Big. πεφραγμένος δέρρει Gall.
u Τῶν ἔνδοθεν ἤρθη,] Τῶν ἔνδον Big. & Bod.
x Παίοντας τόπον] Ita lego & diſtinguo. Ruffinum ſequutus, qui vertit, *Joſephus autem eundem locum ſæpe feriri, neque multo poſt murum diſturbatum iri proſpiciens.* παίοντα habent Vat. Busb. Rhen. & Gall. & mox καταρριφθησόμενον aut καταρριφθησόμενον. In Editis Aliisque παίοντας τόπον, ὁ Ἰώσηπος ὁρῶν ὅσον οὔπω καταριφθησόμενον τὸ τεῖχος. Legi poteſt εἰς τὸν αὐτὸν παίοντας τόπον, ὁ Ἰώσηπος ὁρῶν ὅσον οὔπω &c. ita ut nominativus abſolutus more Attico pro genitivo adhibeatur.
y Πρὸς ὀλίγον τὴν βίαν] Κατὰ μικρὸν Big.

z Δεχόμενοι τὰς πληγὰς] Ita Big. δεχομένας legiſſe videtur Ruf. nam vertit, *aut etiam excepta vulnera laxitas fruſtraretur.* δεχομένη in Editis.
a Κοντοὺς.] Ita MSS. & Ruf. κόνους Baſ. & Gen.
b Καὶ τοῦ τείχους,] Ita Big. Roſt. & Bod. τοῦ τείχους edito καὶ L. B. καὶ τοῦτο in Editis Aliiſque.
c Ἦν, ἐνδιδόντος ἤδη,] ὄντος ἤδη cod. Raſt.
d Αὔης εἶχον ὕλης,] In margine Cod. Gall. ξηρᾶς καὶ ἐπὶ καῦσιν ἐπιτηδείας.
e Ἐκθέουσι,] Ὑποθέουσι Bod. & Raſt.
f Τὰ γέρρα,] Τὰ ἔργα Bod.
g Ὑπεμπιπρᾶσιν.] Ὑπενεπίμπρασαν Big. Lugd. Bat. & Vat. ὑπεμπιπρῶσιν Gall. ὑπεπίμπρασαν Busb. & Rhed.
h Καταπεπληγότες,] Καταπεπληγότες Bod. καταπεπληγμένοι Roſt.
i Ἔτι δὲ καὶ θείου,] Ita recte L. B. in aliis καὶ abeſt. Hav.
k Ἐπινοίας τάχιον,] Conf. ſupr. c. 5. §. 2. Spanh.
l Πεπονημένα Ῥωμαίοις,] Πεπονημένα τοῖς Ῥωμ. Big.
m Ἰουδαῖος,] Ἰουδαίων Big.
n Σαὰβ δὲ πατρὶς] Σαβαὰ Big. Σαβαὰβ Gall.
o Ἣν δὴ καὶ καταπηδήσας] Illud δὴ ex L. B. additum Hav.

ob facinoris audaciam, tunc * præ vulneribus revolutus arietem tenens corruit. Poſt hunc fortiſſimi apparuerunt duo fratres Netiras & Philippus, è Ruma vico *oriundi*, ipſique Galilæi. Proſiliunt quidem in decimæ legionis milites, tanto vero impetu & vi in Romanos invecti ſunt, ut & ordines perrumperent, & omnes in quos irruerent in fugam verterent.

Netira & Philippi ſtrenuitas.

22. Poſt hos, cum Joſephus & cætera multitudo, igne multo correpto, machinas & ſubterfugia, cum operibus quintæ itemque decimæ quæ terga dederat legionis, ſuccenderunt, reliqui mox conſequuti & inſtrumenta & omne genus materiam humo obruerunt. Rurſus autem Romani arietem ſub veſperam erectum ad eam muri partem adducebant, quæ jam ante à pulſatione laboraverat. Ubi quidam eorum, qui vim illius arcerent, Veſpaſianum juxta pedis plantam jaculo ferit; & leviter quidem vulnerat, impetu projecti propter diſtantiam debilitato: maximam autem trepidationem Romanis injecit. His enim qui propius aderant viſo ſanguine perterritis, fama de vulnere imperatoris totum pervaſit exercitum; plurimique relicta obſidione animis conſternati & pavefacti ad imperatorem confluebant; atque ante omnes Titus aderat, metuens patri. adeo ut multitudo ex ſua in ducem benevolentia & filii anxietate conturbata fuerit. Facile tamen pater & ſollicitudine filium & trepidatione liberavit exercitum. Superato enim ex vulnere cruciatu, dataque opera ut ab omnibus, qui in pavore erant propter ipſum, conſpiceretur, ad bellum contra Judæos acrius gerendum eos concitabat. nam quiſque velut imperatoris ultor periculum adire cupiebant: & clamore alius alium adhortantes, impetu ferebantur in murum.

Romanorum opera igne corrumpunt Jotapateni.

Veſpaſianus leviter vulneratus.

Inde Titi multitudinisque ſollicitudo.

23. Joſephus autem cum ſuis, licet alii ſuper alios catapultarum itemque balliſtarum ictibus caderent, nequaquam tamen à muro depulſi erant: ſed flammis & ferro & ſaxis eos petebant, qui cratibus protecti arietem propellebant. Et quidem nihil aut parum proficiebant; ipſi vero ſine ulla intermiſſione occumbebant, ab illis conſpecti quos videre non poterant. namque in ipſos ignibus colluſtratos facile intuebantur & collimabant hoſtes, haud aliter ac ſi dies eſſet: atque, machinis è longinquo minime viſis, difficile erat à miſſilibus ſibi cavere. Nam & vi ſcorpionum & catapultarum multi ſimul transfigebantur: atque ſaxorum, è tormentis cum ſtridore emiſſorum, impetus & murorum minas auferebat, & turrium angulos diffringebat. Nullus autem erat adeo denſus virorum ordo, qui non uſque ad extremam aciem ſaxi vi & magnitudine ſterneretur. Atque ex iſtis quæ ea nocte contigerunt licet diſcere, quantum robore valeret machina. Cuidam enim eorum qui muro Joſephum circunſtarent ſaxi percuſſione caput avulſum eſt, & cranium ad tertium uſque ſtadium quaſi è funda jactum: interdiu quoque mulieris prægnantis,

Jotapateni fortiter machinis reſiſtunt.

Machinarum vis.

πᾶσι τῆς εὐτολμίας ἔστη, τότε [p] ἰλυσπώμενος ὑπὸ τῶν τραυμάτων μετὰ τοῦ κριοῦ κατέπεσεν. ἄριστοι [q] μετὰ τοῦτον [r] ἐφάνησαν ἀδελφοὶ δύο [s] Νήιρας καὶ Φίλιππος, ἀπὸ Ῥουμᾶς κώμης, Γαλιλαῖοι καὶ αὐτοί. προπηδῶσι μὲν εἰς τοὺς ἀπὸ τοῦ δεκάτου τάγματος, [t] οὕτω δὲ ῥοίζῳ καὶ βίᾳ τοῖς Ῥωμαίοις συνέπεσον, ὡς διαρρῆξαί τε τὰς τάξεις καὶ τρέψασθαι [v] καθ᾽ οὓς ἂν ἐφορμήσειαν ἅπαντας.

κβʹ. Μετὰ τούτους, ὅ, τε Ἰώσηπος καὶ τὸ λοιπὸν πλῆθος, ἀράμενοι [x] πολὺ πῦρ, τὰ μηχανήματα καὶ τὰς ὑποδύσεις ἅμα τοῖς ἔργοις ὑφῆψαν τοῦ τε πέμπτου καὶ τοῦ δεκάτου τραπέντος τάγματος, οἱ λοιποὶ φθάσαντες καὶ τὰ ἔργαλα καὶ πᾶσαν ὕλην κατέχωσαν. περὶ δὲ [y] δείλην ἀναστήσαντες, προσῆγον τὸν κριὸν πάλιν, ᾗ προπεπονήκει τυπτόμενον τὸ τεῖχος. ἔνθα τις τῶν [z] ἀμυνομένων [a] ἀπ᾽ αὐτοῦ, βάλλει τὸν Οὐεσπασιανὸν βέλει κατὰ τὸν ταρσὸν τοῦ ποδὸς, καὶ τιτρώσκει μὲν ἐπιπολαίως, προεκλύσαντος τὸ [b] βληθὲν τοῦ διαστήματος. μέγιστον δὲ θόρυβον ἐνεποίησε τοῖς Ῥωμαίοις. πρὸς γὰρ τὸ αἷμα ταραχθέντων τῶν πλησίον, [c] φήμη διὰ παντὸς ἐμπίπτει ἐπὶ τῇ πληγῇ τοῦ στρατηγοῦ, καὶ τῆς πολιορκίας οἱ πλείους ἀφέμενοι μετ᾽ ἐκπλήξεως καὶ δέους ἐπὶ τὸν στρατηγὸν συνέθεον. πρὸ δὲ πάντων Τίτος, δείσας περὶ τῷ πατρὶ, παρῆν. ὡς τὸ πλῆθος, καὶ τῇ περὶ τὸν ἡγεμόνα εὐνοίᾳ καὶ τῇ τοῦ παιδὸς ἀγωνίᾳ, συγχυθῆναι. ῥᾷστα μήν τοι τόν τε υἱὸν ὁ πατὴρ δεδιότα, καὶ τὴν στρατιὰν ἔπαυσε τοῦ θορύβου. τῶν γὰρ ἀλγηδόνων ἐπάνω γενόμενος, καὶ πᾶσι τοῖς ἐπτοημένοις δι᾽ αὐτὸν ὀφθῆναι σπουδάσας, χαλεπώτερον Ἰουδαίοις ἐξήγειρε [d] τὸν πόλεμον. ἕκαστος γὰρ, [e] ὡς τιμωρὸς τοῦ στρατηγοῦ, [f] προκινδυνεύειν ἤθελε, καὶ βοῇ παρακροτοῦντες ἀλλήλους ἐπὶ τὸ τεῖχος [g] ὥρμων.

κγʹ. Οἱ δὲ περὶ τὸν Ἰώσηπον, καίπερ ἐπ᾽ ἀλλήλοις πίπτοντες ὑπὸ τῶν καταπελτικῶν καὶ τῶν πετροβόλων, ὅμως οὐκ ἀπετρέποντο τοῦ τείχους. ἀλλὰ πυρὶ καὶ σιδήρῳ καὶ [h] πέτραις τοὺς ἐπὶ τὰ γέρρα τοῦ κριοῦ ἐπιβρίθοντας ἔβαλλον. καὶ ἤνυον μὲν οὐδὲν ἢ μικρόν, αὐτοὶ δ᾽ ἀδιαλείπτως ἔπιπτον, ὑπὸ μὴ βλεπομένων καθορώμενοι. αὐτοί τε γὰρ ὑπὸ τῆς σφετέρας [i] περιλαμπόμενοι φλογὸς, σκοπὸς ἦσαν τοῖς πολεμίοις [k] εὐσύνοπτος, ὥσπερ ἐν ἡμέρᾳ, καὶ τῶν ὀργάνων πόρρωθεν μὴ βλεπομένων, δυσφύλακτον ἦν τὸ [l] βαλλόμενον. [m] ἥτε γὰρ [n] τῶν ὀξυβελῶν καὶ καταπελτῶν βία πολλοὺς ἅμα διήλαυνε, καὶ τῶν ὑπὸ τῆς μηχανῆς ἀφιεμένων πετρῶν ὁ ῥοῖζος ἐπάλξεις τε [o] ἀπέσυρε, καὶ γωνίας [p] ἀπέθρυπτε πύργων. [q] ἀνδρῶν μὲν γὰρ οὐκ ἦν οὕτως ἰσχυρὸν στῖφος, ὃ μὴ μέχρις ἐσχάτης στρώννυτο φάλαγγος, βίᾳ τε καὶ μεγέθει τοῦ λίθου. μάθοι δ᾽ ἄν τις τὴν τοῦ μηχανήματος ἀλκὴν, ἐκ τῶν ἐπὶ τῆσδε τῆς νυκτὸς γενομένων. πληγεὶς γάρ τις [r] ἀπ᾽ αὐτοῦ τῶν περὶ τὸν Ἰώσηπον ἑστώτων [s] ἀνὰ [t] τὸ τεῖχος, ἀπαράσσεται τὴν κεφαλὴν ὑπὸ τῆς πέτρας, καὶ τὸ κρανίον ἀπὸ τριῶν [v] ἐσφενδονήθη σταδίων· γυναικός τε μεθ᾽ ἡμέραν ἐγκύμονος πληγείσης

τὴν

p Ἰλυσπώμενος] ἄνοδα αὐτὰ καὶ ἰλυσπώμενα *Plato* in Timæo p. 126. Ed. Gr. in 4. Spanh. εἰλυσπώμενος *L. B.* ὑπὸ τῶν τρ. ἰλυσπώμενος.

q Μετὰ τοῦτον] Μετ᾽ αὐτὸν *Big.*

r Ἐφάνησαν] Ἀνεφάνησαν *Bod.*

s Νετίρας καὶ Φίλιππος,] Νετίρας *Busb.* & *Big.* in *Rufini* Codd. *Neritas* & *Netheras.*

t Οὕτω δὲ ῥοίζῳ] Τοιούτῳ *Big.* οὕτως *Voſſ.*

v Καθ᾽ οὓς] πρὸς οὓς *Roſſ.*

x Πολὺ πῦρ.] Ita *Big. Voſſ.* & *Bod.* antea πάλιν.

y Δείλην ἀναστήσαντες,] Δείλης *Gall.*

z Ἀμυνομένων] Ita *Big.* ἀμυνομένων in *Editis Aliiſque.*

a Ἀπ᾽ αὐτοῦ,] Sic *MSS.* ἐπ᾽ αὐτοῦ *Baſ.* & *Gen.*

b Βληθὲν] βληθὲν *Roſſ.*

c Φήμη διὰ παντὸς] Φήμη διὰ παντὸς ἐχώρει τοῦ στρατοῦ *Big.*

d Τὸν πόλεμον.] Articulum non agnoſcit *Bod.*

e Ὡς τιμωρὸς] καὶ τιμωρὸς *Roſſ.*

f Προκινδυνεύειν ἤθελε,] Προκινδυνεύειν *Big.* κινδυνεύειν *Bod.* & *Roſſ.*

g Ὥρμων.] Ὥρμουν *Vat.* & *Gall.*

h Πέτραις] Πέτροις *Big. L. B.* & *Vat.*

i Περιλαμπόμενοι φλογὸς,] Περιλαμβανόμενοι *Vat.* & *L. B.*

k Εὐσύνοπτος,] Conf. ſupr. §. 4. Spanh.

l Βαλλόμενον] Ita *Big.* & *Ruf.* βλεπόμενον in *Editis Aliiſque.*

m Ἥτε γὰρ] Sic in *Cod. Gall.* ἔτι γὰρ in *cæteris.*

n Τῶν ὀξυβελῶν] Illud τῶν omittit *Voſſ.*

o Ἀπέσυρε,] ἐπέσυρε *Roſſ.*

p Ἀπέθρυπτε πύργων.] Ἀνέκοπτε *Bod.* & *Roſſ.*

q Ἀνδρῶν μὲν γὰρ] Ἀνδρῶν γὰρ οὕτως ἰσχυρὸν στῖφος μέχρις ἐσχάτου *Big.*

r Ἀπ᾽ αὐτοῦ] Ἀπ᾽ αὐτῶν *Big.* ὑπ᾽ αὐτοῦ *Bod.*

s Ἀνὰ] ἐπὶ *Roſſ.*

t Τὸ τεῖχος,] Ἐπὶ τὸ τεῖχος *Bod.*

v Ἐσφενδονήθη σταδίων,] ἐσφενδονίσθη legitur in *MS.* de obſidione toleranda edito poſt Mathematicos Veteres a. 1693. Paris Rel.

* Contractus dolore plagarum cum ariete decidit, *Ruf.*

x Νέω

τὴν γαστέρα, προῆλθε δὲ [x] νέον ἐξ οἰκίας, ἐξέσεισεν ἐφ' ἡμιστάδιον τὸ βρέφος. τοσαύτη ἦν τοῦ [y] λιθοβόλου βία. τῶν [z] μὲν ὀργάνων φοβερώτερος ὁ ῥοῖζος, τῶν δὲ βαλλομένων ἦν ὁ ψόφος. [a] ἐπάλληλοι δ' ἐκτύπουν οἱ νεκροὶ κατὰ τοῦ τείχους [b] ῥιπτόμενοι, καὶ δεινὴ μὲν ἔνδοθεν κραυγὴ γυναικῶν ἠγείρετο, συνήχουν δὲ ἔξωθεν οἰμωγαὶ φονευομένων. αἵματι δ' ἐῤῥεῖτο πᾶς ὁ πρὸ τῆς μάχης περίβολος, καὶ [c] προσβαίνειν ὑπὸ πτωμάτων τὸ τεῖχος ἐγίνετο. φοβερωτέραν δὲ ἐποίει τὴν βοὴν περιηχοῦντα τὰ [d] ὄρη, καὶ οὐδὲν ἐπ' ἐκείνης τῆς νυκτὸς, οὔτε εἰς ἀκοὴν οὔτε εἰς ὄψιν καταπληκτικὸν, ἀπελείφθη. πλεῖστοι μὲν γε τῶν [e] ἐπὶ τῆς Ἰωταπάτης ἀγωνιζόμενοι γενναίως ἔπεσον, πλεῖστοι δ' ἐγένοντο τραυματίαι, καὶ μόλις περὶ τὴν ἑωθινὴν φυλακὴν ἐνδίδωσι τοῖς μηχανήμασι τὸ τεῖχος, ἀδιαλείπτως τυπτόμενον. οἱ δὲ, φραξάμενοι [f] τὰ σώματα τοῖς ὅπλοις, τὸ [g] καταῤῥιφθὲν ἀντωχύρωσαν, πρὶν βληθῆναι τὰς [h] ἐπιβατηρίους ὑπὸ τῶν Ῥωμαίων μηχανάς.

κδ'. Ὑπὸ δὲ τὴν [i] ἕω Οὐεσπασιανὸς ἐπὶ τὴν κατάληψιν τῆς πόλεως συνῆγε τὴν στρατιὰν, ὀλίγον ἀπὸ τοῦ νυκτερινοῦ πόνου διαναπαύσας. βουλόμενος δὲ ἀπὸ τῶν καταῤῥιφθέντων περισπάσαι τοὺς εἴργοντας, τοὺς μὲν γενναιοτάτους τῶν ἱππέων [k] ἀποβιβάσας τῶν ἵππων, τριχῆ διέταξε κατὰ τὰ [l] πεπτωκότα τοῦ τείχους, πάντοθεν πεφραγμένους τοῖς ὅπλοις, καὶ τοὺς [m] κοντοὺς προίσχοντας, ὡς ὁπότε τὰς ἐπιβατηρίους βάλλοιεν μηχανὰς [n] κατάρχοιντο τῆς εἰσόδου. κατόπιν δὲ αὐτῶν ἔταξε τοῦ πεζοῦ τὸ ἀκμαιότατον, τὸ δὲ λοιπὸν ἱππικὸν ἀντιπαρεξέτεινε τῷ τείχει κατὰ πᾶσαν τὴν ὀρεινὴν, πρὸς τὸ μηδένα τῶν ἀναφευγόντων ἐκ τῆς ἁλώσεως [o] διαφυγεῖν. κατόπιν δὲ τούτων περιέστησε τοὺς τοξότας, ἔχειν κελεύσας ἕτοιμα τὰ βέλη πρὸς ἄφεσιν, [p] ὁμοίως δὲ σφενδονήτας, καὶ τοὺς ἐπὶ τῶν μηχανημάτων, ἑτέρους δὲ κλίμακας ἀραμένους προσφέρειν ἐπάνω τοῖς ἀκεραίοις τείχεσιν, ἵνα οἱ μὲν τούτους κωλύειν πειρώμενοι καταλίπωσι τὴν ἐπὶ τοῖς καταῤῥιφθεῖσι φυλακὴν, οἱ λοιποὶ δὲ ὑπ' ἀθρόων βιαζόμενοι τῶν βελῶν εἴξωσι τῆς εἰσόδου.

κε'. Ἰώσηπος δὲ, συνεὶς τὴν ἐπίνοιαν, ἐπὶ μὲν τοῦ μένοντος τείχους σὺν τοῖς κεκμηκόσιν ἵστησι τοὺς γηραιοὺς, ὡς μηδὲν ταύτῃ βλαβησομένους. [q] κατὰ δὲ τὰ παῤῥαγέντα τοῦ τείχους, τοὺς δυνατωτάτους, καὶ πρὸ πάντων ἀνὰ ἓξ ἄνδρας, μεθ' ὧν καὶ αὐτὸς τὸ προκινδυνεύειν ἐκληρώσατο. ἐκέλευσέ τε πρὸς μὲν τὸν ἀλαλαγμὸν
» τῶν ταγμάτων [r] ἐπιφράξαι τὰς ἀκοὰς, ὡς [s] ἂν
» μὴ καταπλαγεῖεν, πρὸς δὲ τὸ πλῆθος τῶν βελῶν
» συνοκλάσαντας καλύπτεσθαι [t] καθύπερθεν τοῖς θυρεοῖς,
» ὑποχωρῆσαί τε [v] πρὸς ὀλίγον ἕως τὰς φαρέτρας
» [x] κενώσωσιν οἱ τοξόται. [y] βαλλόντων δὲ τὰς [z] ἐπιβα-
» τηρίους μηχανὰς αὐτοὺς προπηδᾷν, καὶ διὰ τῶν ἰδίων
» ὀργάνων ἀπαντᾷν τοῖς πολεμίοις, [a] ἀγωνίζεσθαί τε
» ἕκαστον, [b] ὡς οὐχ ὑπὲρ σωθησομένης, ἀλλ' ὥσπερ

quæ paulo ante domo exierat, utero percuſſo, ad ſtadii dimidium infantem excuſſit. tanta baliſtæ vis fuit. Tormentorum quidem terribilis erat ſtridor, miſſilium vero ſtrepitus. Mortui autem alii ſuper alios per muros dejecti ſonitum edebant, & ingens quidem intus tollebatur mulierum clamor, foris vero reſpondebant cæſorum gemitus; totuſque loci ambitus, ubi pugnabatur, ſanguine fluebat, & murus cadaverum aggeſtione poterat aſcendi. montes autem circumſonantes clamoris horrorem augebant; nec quicquam illi nocti defuit, quod vel auribus vel oculis terrorem poſſet incutere. Plurimi quidem pro Jotapata decertantes fortiter ceciderunt, plurimi etiam ſauciati ſunt; & tamen vix matutinas ad vigilias murus aſſiduis tormentorum ictibus ceſſit: alii vero, quibus corpora ſepta erant armis, parti labefactatæ munimina oppoſuerunt, antequam machinæ aſcenſoriæ à Romanis jacerent.

In urbis oppugnatione facta utrinque ſtrages.

Tormentorum ictibus cedit murus.

24. Mane autem Veſpaſianus, cum ex nocturno labore paululum eos recreaſſet, exercitum colligebat ad urbem capiendam. Volenſque à parte muri dejecta propugnatores depellere, equitum ſtrenuiſſimos, cum eos equis deſcendere feciſſet, trifariam collocat quà murus ceciderat, armis undique obſeptos, contoſque prætendentes, ut jactis machinis aſcenſoriis primi *urbem* ingrederentur. At poſt illos peditum validiſſimos ſtatuit, reliquum vero equitatum juxta muros extendebat per totam montanam *civitatis* partem, ut nemo in excidio fuga dilaberetur: à tergo autem illorum ſagittarios conſtituit, paratas ut emitterentur ſagittas habere juſſos, ſimiliterque funditores, & qui à machinis erant; adhuc etiam alios ſcalas portantes integris muri partibus applicandas, ut nonnulli quidem eos prohibere nitentes muri dejecti cuſtodiam relinquerent, cæteri vero introitu cederent magna telorum vi eo adacti.

X. Veſpaſianus ſe accingit ad urbem capiendam.

25. Ubi autem hoc conſilium reſcivit Joſephus, per murum quidem integrum labore fatigatos itemque ſenes diſpoſuit, ut qui leviſſime illac læderentur; ad partem vero muri collapſam, validiſſimum quemque, ſenoſque ante omnes viros, in quibus & ipſe *unus*, ad pericula primo adeunda ſortitus eſt: hiſque præcepit, „ ut ad
„ clamorem legionum aures quidem obſtruerent
„ ne percellerentur, telorum vero multitudinem
„ ſummiſſis genibus ſcutiſque deſuper protecti
„ exciperent, & paulatim recederent, donec
„ pharetras exinanirent ſagittarii. Cum autem
„ machinas aſcenſorias jacerent *Romani*, ipſos
„ proſilire juſſit, ſuiſque cum organis hoſtibus
„ obviam ire, & unumquemque dimicare, non
„ pro patria conſervanda, ſed quaſi jam perditam
„ vin-

Joſephus ſe ſuoſque comparat ad fortiter reſiſtendum.

x Νέον ἐξ οἰκίας,] Νεωςὶ in margine *Cod. Gall.*
y Λιθοβόλου βία.] Ita *Big.* & *Ruf.* λίθου in *Editis Aliiſque.*
z [illegible]] *Big.* [illegible] *Bod.* & *Roſt.* Forſan [illegible] legendum.
a Ἐπάλληλοι δ' ἐκτύπουν] Ἐπ' ἀλλήλοις *Gall.* & *L. B.*
b [illegible]] [illegible] *Voſſ.* & *Gall.*
c Προσβαίνειν] [illegible] *Big.*
d Ὄρη.] [illegible] *Big.*
e Ἐπὶ τῆς Ἰωταπάτης] ὑπὸ τῆς Ἰωτ. *Roſt.*
f Τὰ σώματα τοῖς ὅπλοις,] Ita *Voſſ.* *Roſt.* & *Bod.* τοῖς σώμασι [illegible] ὅπλοις in *Editis Aliiſque.*
g Καταῤῥιφθὲν] Sic *MSS.* καταῤῥαφὲν in *Editis.*
h Ἐπιβατηρίους] Ἀφετηρίους *Bod.* & *Roſt.*
i Τὴν ἕω Οὐεσπασιανὸς] Τῆς ἕω *Bod.*
k Ἀποβιβάσας] [illegible] *Roſt.*
l Πεπτωκότα τοῦ τείχους,] Πεπονηκότα *Bod.* & *Roſt.*
m Κοντοὺς] Quibus nempe armati Romani Equites ſupr. c. 5. §. 5. Spanh.
n Κατάρχοιντο τῆς εἰσόδου.] Κατάρχοιντό τι τῆς ὁδοῦ *Bod.* & *Roſt.*

o Διαφυγεῖν.] Διαλαθεῖν *MS. Lipſ.* & *Ruffin.* Spanh. Διαλαθεῖν *Roſt.* διαλαθεῖν *Big.* *Voſſ.* *Lipſ.* *Gall.* *Vat.* *Bod.* & *Ruf.* qui vertit, *ne quis fugiens excidium civitatis lateret.*
p Ὁμοίως δὲ σφενδονήτας,] Ὁμοίως δὲ καὶ σφ. *Voſſ.* & *Vat.*
q Κατὰ δὲ τὰ παῤῥαγέντα] Εἰς δὲ κατεῤῥαγότα *Big.*
r Ἐπιφράξαι τὰς ἀκοὰς,] Καταφράξαι *Big.*
s Ἂν μὴ καταπλαγεῖεν,] Illud ἂν ex *MSS.*
t Καθύπερθεν] ἄνω *Roſt.*
v Πρὸς ὀλίγον] Κατ' ὀλίγον *Big.*
x Κενώσωσιν οἱ τοξόται.] Ὑποκενώσωσιν *Big.* & *Voſſ.*
y Βαλλόντων δὲ] Βαλόντων *Gall.*
z Ἐπιβατηρίους] Ἀποβατηρίους *Big.* ἀφετηρίους *Bod.* & *Roſt.* quorum neutrum à *Joſephi* manu. Quo modo legerit *Ruf.* incertum, utpote quod vertat, *ſi vero pontes à Romanis apparerentur.*
a Ἀγωνίζεσθαί τε ἕκαστον,] Ἀγωνίζεσθαι δὲ ἕκαστον *Big.*
b Ὡς οὐχ ὑπὲρ σωθησομένης] Illud ὡς ut mox ὑπὲρ addidi è *Cod. Big. Lugd. Bat.* & *Ruf.*

c Ἀμυ-

„ vindicaturos ; ſibique ob oculos proponere ſe-
„ nes liberoſque maƈtandos , & conjuges in eo
„ fere eſſe ut ab hoſtibus occidantur ; iramque
„ ob futuras clades collectam in auctores earum
„ effundere.

Mulierum luctus & lamentatio.

26. Atque ita quidem *Joſephus* utroſque diſpoſuit. ubi autem otioſa civium multitudo, mulieres ac pueri, urbem vidêre triplici quidem phalange circundatam (nihil enim è cuſtodiis ante habitis dimotum erat ad pugnam) ſtrictiſque gladiis ad partem muri dejectam hoſtes inſtare, armiſque loca montana deſuper collucere, tela etiam ſagittariorum Arabum prompta eminere, *tunc* extremum quendam ululatum ob urbis excidium ediderunt, quaſi non amplius illis intenderentur mala, ſed jam adeſſent. At mulieres quidem Joſephus, ne ipſarum miſeratio ſuorum animos impetuſque debilitaret, domibus incluſas dedit, & ſilere juſſit minis etiam additis: ille vero ante murum dejectum, qua ſors tulerat, ſemet ſiſtebat. Et ſcalas quidem ex altera parte applicantibus animum non advertit, * ſed telorum impetum ſollicite obſervabat.

Machinis aſcenſoriis applicatis fortiter utrinque pugnatum.

27. Simul autem legionum omnium tubicines claſſicum cecinerunt, & ingentem clamorem ſuſtulit exercitus ; teliſque, ex compoſito undique emiſſis *ab iis*, intercepta eſt lux. Cæterum qui à Joſepho ſtabant, præceptorum ejus memores, & aures adverſus clamorem obſtruxerunt, & corpora contra jaculationes obſepſerunt ; cumque jactæ eſſent machinæ, eas curſu invadebant *cives*, antequam pedem in illis ponerent qui eas jaciendas curaverant. porroque cum iis qui aſcendere niterentur confligentes, varia ediderunt facinora, quæ animi pariter ac manuum fortitudinem oſtendebant; id agentes in extrema calamitate ne deteriores illis viderentur, qui extra periculum conſtituti adverſum ipſos fortiter ſe gererent. adeo ut non prius à Romanis divellerentur, quam vel caderent vel *eos* occiderent. Poſtquam autem Judæi quidem aſſidue hoſtes propulſando laboraſſent, alios non habentes qui ipſos exciperent, Romanorum vero defeſſis integri ſucceſſiſſent, ſtatimque pro vi depulſis alii aſcendiſſent, ſe mutuo adhortati, cum & latera *firmiter* junxiſſent & ſcutis ſe deſuper texiſſent, agmen ſiebant inexpugnabile, & tota phalange velut uno corpore Judæos repellentes jam inde muro pedem ponebant.

Joſephus adhibet oleum ardens ad hoſtes repellendos.

28. Joſephus autem in his rerum anguſtiis neceſſitate in conſilium adhibita, (illa autem in rebus excogitandis ſolers, *præſertim* cum deſperatione exacuitur) oleo ferventi perfundi juſſit ſcutorum conjunctione tectos. id quod Judæi, cum cito paratum haberent multi & magna copia, undique in Romanos effundebant, ſimul etiam vaſa æſtu ferve-

„ ὑπὲρ ἀπωλείας ἤδη τῆς πατρίδος ἀμυνούμενοι, [c] λαμ-
„ βάνειν τε πρὸ ὀφθαλμῶν σφαγησομένους γέροντας καὶ
„ [d] τέκνα, καὶ γυναῖκας [e] ἀναιρεθησομένας ὑπὸ τῶν ἐχθρῶν
„ ὅσον οὐδέπω, καὶ τὸν ἐπὶ ταῖς μελλούσαις συμφοραῖς θυ-
„ μὸν [f] προαλίσαντας, ἐναφεῖναι τοῖς δράσουσιν αὐτάς.

κϛ'. Ἔταξε μὲν οὖν οὕτως ἑκατέρους. τὸ δὲ ἀργὸν ἀπὸ τῆς πόλεως πλῆθος γύναια καὶ παῖδες, ὡς ἐθεάσαντο τριπλῇ μὲν φάλαγγι τὴν πόλιν ἐζωσμένην, οὐδὲν γὰρ εἰς τὴν μάχην μετακεκίνητο τῶν πάλαι [g] φυλάκων, πρὸς δὲ τοῖς βεβλημένοις τείχεσι τοὺς πολεμίους ξιφήρεις, καὶ τὴν καθύπερθεν ὀρεινὴν λαμπομένην ὅπλοις, τά τε βέλη [h] τοῖς τοξόταις ἐπανέχοντα τῶν Ἀράβων, ὕστατόν τινα κωκυτὸν ἁλώσεως συνήχησαν, ὡς οὐκ ἀπειλημένων ἔτι τῶν κακῶν, ἀλλ' ἤδη παρόντων. ὁ δὲ Ἰώσηπος [i] τὰ μὲν γύναια, ὡς μὴ θηλύνοιεν οἴκτῳ τὰς ὁρμὰς τῶν σφετέρων, κατακλείει ταῖς οἰκίαις, μετ' ἀπειλῆς ἡσυχάζειν κελεύσας. αὐτὸς δὲ πρὸ τῶν [k] ἐῤῥιφθέντων, ᾗ ἔλαχε, παρῄει. τοῖς μὲν οὖν καθ' ἕτερα [l] προσφέρουσι τὰς κλίμακας οὐ προσεῖχεν, ἀπεκαραδόκει δὲ τὴν ὁρμὴν τῶν βελῶν.

κζ'. Ὁμοῦ δὲ οἵ τε σαλπιγκταὶ τῶν ταγμάτων ἁπάντων συνήχησαν, καὶ δεινὸν ἐπηλάλαξεν ἡ στρατιά, καὶ πάντοθεν ἀφιεμένων ἀπὸ συνθήματος τῶν βελῶν, τὸ φῶς ὑπελείπετο. μεμνημένοι γε μὴν τῶν [m] τοῦ Ἰωσήπου προσταγμάτων [n] οἱ σὺν αὐτῷ, τάς τε ἀκοὰς πρὸς τὴν [o] βοὴν καὶ τὰ σώματα πρὸς τὰς ἀφέσεις ἐφράξαντο· καὶ [p] βαλόντων τὰς μηχανάς, [q] ἐπεξέδραμον δι' αὐτῶν, πρὶν [r] ἐπιβῆναι τοὺς [s] διαβαλόντας. συμπλεκόμενοι γε μὴν τοῖς ἀνιοῦσι, παντοῖα καὶ χειρῶν ἔργα καὶ ψυχῆς ἐναπεδείκνυντο, πειρώμενοι παρὰ τὰς ἐσχάτας συμφοράς, μὴ χείρους φανῆναι τῶν ἐν [t] ἀκινδύνῳ τῶν κατὰ σφᾶς ἀνδριζομένων. ὥστε οὐ πρότερον ἀπεῤῥήγνυντο τῶν Ῥωμαίων, πρὶν ἢ πεσεῖν ἢ διαφθεῖραι. ὡς δὲ οἱ μὲν ἔκαμνον διηνεκῶς ἀμυνόμενοι, καὶ τοὺς [u] ἑαυτῶν ἀμείβειν οὐκ ἔχοντες, τὸ κεκμηκὸς δὲ τῶν Ῥωμαίων ἀκραιφνὲς διεδέχοντο, καὶ ταχέως ἀντὶ τῶν [x] ὑποβιασθέντων ἐπέβαινον ἕτεροι, [y] παρακελευσάμενοι ἀλλήλοις, καὶ πλευρὰν μὲν ἑνώσαντες, τοῖς δὲ θυρεοῖς καθύπερθε φραξάμενοι, [z] στῖφος ἄῤῥηκτον ἐγένοντο, καὶ καθάπερ ἑνὶ σώματι πάσῃ τῇ φάλαγγι τοὺς Ἰουδαίους ἀνωθοῦντες, ἤδη τοῦ τείχους ἐπέβαινον.

κη'. Ὁ δὲ Ἰώσηπος [a] ἐν ταῖς ἀμηχανίαις σύμβουλον λαβὼν τὴν ἀνάγκην· ἡ δὲ ἐστι δεινὴ πρὸς ἐπίνοιαν, ὅταν αὐτὴν ἀπόγνωσις ἐρεθίζῃ. ζέον ἔλαιον ἐκέλευσε καταχεῖν τῶν συνησπικότων. οἱ δέ, ὡς παρεσκευασμένον ἔχοντες μετὰ τάχους πολλοὶ καὶ πολύ, πάντοθεν τῶν Ῥωμαίων κατέχεον, συνεπαφιέντες
καὶ

c Λαμβάνειν τε] Λαμβάνειν δὲ Big.
d Τέκνα, καὶ γυναῖκας] Delevi καὶ ante τέκνα, jubente Big.
e Ἀναιρεθησομένας] Εἱρξομένας Big. & Bod.
f Προαλίσαντας,] Ita ex MSS. & Suida. προαλείψαντας in Editis.
g Φυλάκων,] Φυλακῶν Voſſ. & forſan Ruf.
h Τοῖς τοξόταις] Ita Big. τοὺς τοξότας in reliquis, tam Editis quam MSS. quo modo legerit Rufinus, conjiciat cui lubet ex ejus verſione, *atque Arabum quendam ſagittariis tela ſuggerere.*
i Τὰ μὲν γύναια,] Τὰς μὲν γυναῖκας Big. Abſunt a Roſt.
k Ἐῤῥιφθέντων,] Ἐκριφθέντων Big. ἐῤῥηγμένων Bod. & Roſt.
l Προσφέρουσι τὰς κλίμακας] Προσφέρουσι Big.
m Τοῦ] Abeſt L. B.
n Οἱ σὺν αὐτῷ,] Ita Big. & Ruf. οἱ δὲ σὺν αὐτῷ in Editis Aliiſque.
o Βοὴν καὶ τὰ σώματα] Sic cum MSS. & Ruf. βολὴν in Editis.
p Βαλόντων τὰς μηχανάς,] Ita cum Codd. Gall. βαλλόντων in reliquis.
q Ἐπεξέδραμον δι' αὐτῶν,] Ἐξέδραμον Big.
r Ἐπιβῆναι] Ita Big & Voſſ. διαβῆναι in cæteris.
s Διαβαλόντας,] Διαβιβάσαντας Big. Bod. & Voſſ. quod bene convenit cum βαλόντων ſupra, v. 24.
t Ἀκινδύνῳ] Κινδύνῳ Voſſ. Gall. & Vat.
u Ἔκαμνον διηνεκῶς] Ita Buſb. Bod. Voſſ. & Vat. ἐχθροὺς in Editis. προμάχους Big. ut & Ruf. qui vertit, *Itaque Judæis perpetuo dimicantibus, cum nec unde mutarent propugnatores haberent.* Haud tamen mihi diſplicet conjectura Cl. *Lowthii*, qui verborum tranſpoſitione legit, ἀμυνόμενοι τοὺς ἐχθροὺς, καὶ ἀμείβειν οὐκ ἔχοντες &c. Huds. Imo *Voſſ.* ſeu *Lugd. Bat.* jam, προμάχους etiam habet, eaque lectio ſeſe ſatis tueri poteſt. Hav.
x Ὑποβιασθέντων ἐπέβαινον ἕτεροι,] Ἀποβιασθέντων Big. βιασθέντων Gall.
y Παρακελευσάμενοι ἀλλήλοις,] Παρακελευόμενοι Big.
z Στῖφος ἄῤῥηκτον ἐγένοντο,] Ita Big. & Ruf. τεῖχος in Editis Aliiſque.
a Ἐν ταῖς ἀμηχανίαις—ἀπόγνωσις ἐρεθίζῃ.] Conf. ſupr. §. 4. Spanh.

* Sed tantum ſpeculabatur ſagittarum impetum, Ruf.

b Κα-

καὶ τὰ ἀγγεῖα βρασσόμενα τῷ θέρμῳ. τοῦτο, καιομένων τῶν Ῥωμαίων, διεσκέδασε τὴν τάξιν, καὶ μετὰ δεινῶν ἀλγηδόνων ἀπεκυλινδοῦντο τοῦ τείχους. ῥᾷστα μὲν γὰρ τὸ ἔλαιον ἀπὸ κορυφῆς μέχρι ποδῶν ὑπὸ τὰς πανοπλίας διέῤῥει τοῦ σώματος ὅλου, καὶ τὴν σάρκα φλογὸς οὐδὲν ἔλασσον ἐπεβόσκετο, θερμαινόμενόν τε φύσει ταχέως, καὶ ψυχόμενον βραδέως διὰ τὴν πιότητα. τοῖς δὲ θώραξι καὶ τοῖς κράνεσιν ἐνδεδεμένοις, ἀπαλλαγὴ τῆς καύσεως οὐκ ἦν· πηδῶντες δὲ καὶ συνειλούμενοι ταῖς ἀλγηδόσιν, ἀπὸ τῶν γεφυρωμάτων ἔπιπτον. οἱ δὲ, τραπέντες εἰς τοὺς σφετέρους πρόσω βιαζομένους, εὐχείρωτοι τοῖς κατόπιν τιτρώσκουσιν ἦσαν.

κθʹ. Ἐπέλιπε δὲ οὔτε Ῥωμαίους ἐν ταῖς κακοπραγίαις ἰσχὺς, οὔτε τοὺς Ἰουδαίους σύνεσις. ἀλλ' οἱ μὲν καίπερ οἰκτρὰ πάσχοντας ὁρῶντες τοὺς καταχυθέντας, ὅμως εἰς τοὺς καταχέοντας ἐφέροντο, τὸν πρὸ αὑτοῦ κακίζων ἕκαστος ὡς ἐμπόδιον ὄντα τῆς ῥύμης. οἱ δὲ Ἰουδαῖοι δόλῳ δευτέρῳ τὰς προσβάσεις αὐτῶν ἐπέσφαλλον, τῆλιν ἑφθὴν ἐπιχέοντες ταῖς σανίσιν, αἷς ἐπολισθαίνοντες ὑπεσύροντο. καὶ οὔτε τῶν τρεπομένων, οὔτε τῶν προσβαινόντων τις ὀρθὸς ἔμενεν. ἀλλ' οἱ μὲν ὑπ' αὐτῶν ὑπτιαζόμενοι τῶν ἐπιβατηρίων μηχανῶν συνεπατοῦντο· πολλοὶ δὲ ἐπὶ τὸ χῶμα κατέπιπτον. ἐπαίοντο δ' ὑπὸ τῶν Ἰουδαίων οἱ πεσόντες. ἐφαλλομένων γὰρ τῶν Ῥωμαίων, οὗτοι, τῆς κατὰ χεῖρα συμπλοκῆς ἐλευθερωθέντες, πρὸς τὰς βολὰς ηὐχόλουν. πολλὰ δὲ κακουμένους ἐν τῇ προσβολῇ τοὺς στρατιώτας ὁ στρατηγὸς περὶ δείλην ἀνεκάλει. ἔπεσον δὲ τούτων μὲν οὐκ ὀλίγοι, καὶ πλείους ἐτρώθησαν. τῶν δὲ ἀπὸ τῆς Ἰωταπάτης ἀπέθανον μὲν ἓξ ἄνδρες, τραυματίαι δὲ ὑπὲρ τριακοσίους ἀνεκομίσθησαν. εἰκάδι μὲν οὖν Δαισίου μηνὸς ἡ παράταξις ἦν.

λʹ. Οὐεσπασιανὸς δὲ ἐπὶ τοῖς συμβεβηκόσι τὴν στρατιὰν παραμυθούμενος, ὡς θυμουμένους ἑώρα, καὶ οὐ προτροπῆς ἀλλ' ἔργων δεομένους, προσυψῶσαι μὲν τὰ χώματα, πύργους δὲ τρεῖς, πεντήκοντα ποδῶν ἕκαστον τὸ ὕψος, κατασκευάσαι κελεύσας, πάντοθεν σιδήρῳ κεκαλυμμένους, ὡς ἑδραῖοί τε εἶεν ὑπὸ βρίθους, καὶ δυσάλωτοι πυρὶ, τῶν χωμάτων ἐπέστησεν, ἐπιβήσας αὐτοῖς ἀκοντιστάς τε καὶ τοξότας, καὶ τῶν ἀφετηρίων ὀργάνων τὰ κουφότερα. πρὸς δὲ τοὺς ῥωμαλεωτάτους σφενδονήτας, οἱ μὴ καθορώμενοι, διὰ τὸ ὕψος καὶ τὰ θωράκια τῶν πύργων, εἰς καθορωμένους τοὺς ἐπὶ τοῦ τείχους ἔβαλλον. οἱ δὲ, μήτε κατὰ κόρσης φερομένων τῶν βελῶν ἐκκλίνειν ῥᾳδίως δυνάμενοι, μήτε τοὺς ἀφανεῖς ἀμύνασθαι, καὶ τὸ μὲν ὕψος τῶν πύργων δυσέφικτον ὁρῶντες ἐκ χειρὸς βέλει, πυρὶ δὲ τὸν περὶ αὐτοὺς σίδηρον δυσανάλωτον, ἔφευγον ἀπὸ τοῦ τείχους, καὶ προσβάλλειν πειρωμένοις ἐπεξέθεον. καὶ οἱ μὲν ἐπὶ τῆς Ἰωταπάτης ἀντεῖχον οὕτως, ἀναιρούμενοί τε καθ' ἡμέραν πολ-

facta in eos demittentes. Hoc ipſum, uſtulatis quippe Romanis, † ordinem *eorum* diſſolvit, & vehementi cum dolore è muro devolvebantur. ſiquidem facile oleum ſub armatura per totum corpus à vertice ad imos deſluebat talos, & carnem non ſecus atque flamma depaſcebat: quippe quod natura facile accenditur, & tarde ob pinguedinem & lentorem refrigeratur. Cum autem loricis illigati eſſent & galeis, ex incendio effugere non poterant: ſed hinc inde ſalientes aut doloribus convoluti de pontibus decidebant. Ad ſuos autem ex adverſo urgentes cum ſe reciperent, facile ſubacti erant ab iis qui à tergo vulnera infligebant.

Oleo ardente extrahuntur muris Romani.

29. Verum neque Romanos, dum res male cederent, deficiebat virtus, neque Judæos prudentia. Sed illi quidem, licet *ſuos* oleo perfuſos miſeranda pati viderent, tamen in eos qui id effundebant *acriter* invehebantur, præeuntem quiſque ignavum appellantes, quaſi ſuis obſtarent viribus. Judæi vero illos in aſcenſu dolo altero eludebant, fœnum Græcum decoctum in *pontium* tabulata effundentes, unde *illi* lapſantes deorſum ferebantur; ut neque fugientium quiſquam, neque aſcendentium rectus ſtare potuerit. Sed nonnulli quidem, ab iſtis reſupinati machinis aſcenſoriis, conculcati erant: plurimi vero in aggeres delabebantur, cumque cecidiſſent à Judæis feriebantur. namque illi, poſtquam Romani deſiluiſſent, manuum conſertione liberati, miſſilium jactui vacabant. Milites autem, in hac aggreſſione mala multa perpeſſos, circa veſperam revocabat imperator. Et horum quidem non pauci ceciderunt, pluresque vulnera acceperunt: ex Jotapatenis autem ſex quidem viri mortem oppetierunt, ſaucii vero plures quam trecenti reportati erant. Et die quidem vigeſimo menſis Dæſii commiſſa eſt hæc pugna.

Ex fœno Græco decocto lubrica fiunt machinarum tabulata.

Quo factum ut res male cederent Romanis.

30. Veſpaſianus autem, ſolamen adhibens exercitui ob ea quæ acciderant, poſtquam videret eos in iram accenſos, & non adhortatione egentes ſed opere, cum aggeres quidem altius tolli, turres vero tres ad L unamquamque pedum altitudinem ædificari præcepiſſet, undique tectas, tum ut ſtabiliores eſſent ob pondus, tum ut igni difficulter cederent, ſuper aggeres *eas* collocavit, impoſitis in eas jaculatoribus & ſagittariis, itemque levioribus miſſilium machinis, ac præterea funditorum validiſſimis. qui, cum minime conſpicerentur propter altitudinem turrium & loricas, eos tamen qui ſuper murum conſpecti erant feriebant. Illi vero, cum neque tela * ſuperne venientia facile declinarent; neque ulciſci poſſent quos minime aſpicerent, & turrium quidem altitudinem vix telis è manu jactis attingi poſſe viderent, ferrumque quo ſeptæ erant ab igne haud facile expugnari, mœnia deſerebant, & impreſſionem in ea facere nitentibus obviam excurrebant. Et Jotapani quidem ita reſiſtebant, & in dies ſingulos magno numero

Veſpaſianus aggeres altius tolli turreſque erigi jubet.

Unde Judæi à muris prohibentur.

b Κορυφῆς μέχρι ποδῶν] Κορυφῆς Big.
c Τοῖς δὲ θώραξι] Sic Rhod. & Ruf. τοῖς θώραξιν τοῖς τε Big. & L. B.
d Ἐνδεδεμένοις,] Ἐνδεδεμένων Bosb.
e Δὲ καὶ συνειλούμενοι] Eo modo Big. δὲ in cæteris.
f Ἐπέλιπε δὲ] Ita in pleriſque MSS. ἐπέλειπε in Editis.
g Καταχυθέντας,] Καταχθέντας Gall.
h Προσβάσεις] Προβάσεις Bod. & forſan Ruf. qui vertit progreſſum.
i Τῆλιν ἑφθὴν] Βούκερας fœnum Græcum Theophr. H. Pl. p. 78. &c. Heſychius Βούκερας σπέρμα τὸ τῆλις. leg. τῆλις vel τηλόσπερμον.
k Ἐπιχέοντες] Ita Voſſ. ὑποχέοντες in cæteris.
l Ἐπολισθαίνοντες ὑπεσύροντο,] Ἐπολισθαίνοντες Voſſ. ὀπολισθαίνοντες Big.
m Προσβαινόντων] Προβαινόντων Big.
n Ὑπ' αὐτῶν ὑπτιαζόμενοι] Sic ὑπ' αὐτῶν è Codd. Big.
o Ἐφαλλομένων] Ita Big. Vat. & Ruf. σφαλλομένων in Editis. ἀφαλλομένων L. B.
p Ηὐχόλουν.] Eo modo Gall. & L. B. ἀνεῖχον Voſſ. εὐσχόλουν in Editis & Bod. εἰς τὰς βολὰς εὔσχολοι Big. quo modo forſan & Ruf. qui vertit, *faciliime tela dirigebant*.
q Δαισίου μηνὸς] Conf. infr. §. 31. Spanh. Ita Rhod. Δεσίου in reliquis.
r Προσυψῶσαι] Sic MSS. & Ruf. προσυψώσας & mox κατασκευάσας ſine κελεύσας in Editis.
s Κατασκευάσαι] κατασκευάσας Gen. κατασκευάσαι κελεύσας MS. Lipſ. & Rufin. Spanh. ut & Roſt. & Hudſon. Ed.
t Ἐπιβήσας αὐτοῖς] Προστιθεὶς Voſſ.
u Κουφότερα.] Κουφότατα Voſſ.
x Ῥωμαλεωτάτους σφενδονήτας,] Ῥωμαλεωτέρους Big.
y Αὐτοὺς σίδηρον,] Ita Big. αὐτοῖς Rhod. αὐτοῖς in Editis.
z Δυσανάλωτον,] δυσάλωτον Rhod.

† Aciem diſſipavit, *Ruf.*
* *Al.* in verticem delata. *Al.* à vertice venientia.

numero interfecti, & nihil quicquam mali hoſtibus inferre valentes, niſi quod *eos* ſuo non ſine periculo arcerent.

XI. *Ad Japham expugnandam miſſus Trajanus.*

31. Iiſdem autem diebus Veſpaſianus emittit Trajanum, decimæ legionis præfectum, contra finitimam quandam Jotapatæ urbem, cui nomen Japha, novas res adfectantem, &, quod præter opinionem reſtiterant Jotapateni, valde elatam, traditis ei duobus peditum millibus & mille equitibus. Ille vero, cum urbem quidem expugnatu difficilem reperiſſet (nam, præterquam quod natura valida eſſet, duplici etiam muro cincta fuerat) eam vero habitantes vidiſſet, ad pugnam paratos ſibi obviam proceſſiſſe, prælium *cum his* committit, eoſque paulisper reſiſtere auſos in fugam vertit. Cum autem intra primum murum ſe recepiſſent, Romani veſtigiis illorum inſtantes cum ipſis irrumpunt: at cum rurſus murum ſecundum petiiſſent, cives ſui eos urbe excludunt, veriti ne cum illis ſubintrarent hoſtes. Deus utique erat qui Romanis donabat Galilæorum clades: atque tunc civitatis univerſum populum, ſuorum manibus excluſum, ad interitum dedit hoſtibus cædium avidiſſimis. Confertim enim ad portas irruentes, & ſæpiuſcule illis præpoſitos nominatim inclamantes, medias inter preces mactabantur. Et primum quidem murum illis hoſtes clauſerant, alterum vero *cives* ſui: mediique inter duorum murorum ambitus *magna multitudine* concluſi, multi quidem ſuis invicem, multique ſuis ſibi gladiis transfigebantur, innumeri vero Romanorum manibus cadebant, ne ad ulciſcendum quidem ſumpta fiducia. nam præterquam quod hoſtes eis terrorem incuſſerant, animos illis fregit ſuorum proditio. Denique moriebantur, non Romanis ſed ſuis diras imprecantes, uſque dum omnes interierunt, numero ad duodecim *hominum* millia. Tum Trajanus, urbem præliatoribus vacuam reputans, & ſi qui adhuc intus eſſent, nihil eos auſuros eſſe exiſtimans præ timore, imperatori *urbis* excidium reſervabat: miſſiſque ad Veſpaſianum nunciis, poſtulabat ut filium ſuum Titum mitteret, finem victoriæ impoſiturum. Ille vero, laboris aliquid ſupereſſe conjiciens, filium mittit, cum exercitu quingentorum quidem equitum, mille vero peditum. Ille autem, cum ad urbem properaſſet & exercitum ordinaſſet, in lævo quidem latere Trajanum conſtituit, atque ipſe in dextro obſidioni præerat. At poſtquam milites ſcalas muris undique applicaſſent, Galilæi, paulisper eos deſuper propellentes, continuo mœnia relinquunt. Titus vero cum ſuis, ſaltu demiſſi, ſtatim quidem urbem occupant: cum illis vero qui intus ſe in orbem collegerant vehemens commiſſa eſt pugna. nam & in angiportis *cives* validiores im-

Deus contra Galilæos.

Trajanus poſtulat à Veſpaſiano ut Titum ad eum mitteret.

λοί, καὶ μηδὲν [a] ἀντιμαχεῖν τοὺς πολεμίους, ὅτι [b] μὴ μετὰ κινδύνων ἀνείργειν, ἔχοντες.

λα'. Κατὰ δὲ τὰς αὐτὰς ἡμέρας, Οὐεσπασιανὸς ἐπί τινα τῶν τῆς Ἰωταπάτης ἀστυγειτόνων πόλιν, [c] Ἰαφὰ καλεῖται, νεωτερίζουσαν, καὶ τῇ τῶν Ἰωταπατηνῶν παρὰ δόξαν ἀντεχόντων ἐπαιρομένην, [d] Τραϊανὸν, ὄντα τοῦ δεκάτου τάγματος ἡγεμόνα, ἐκπέμπει, παραδοὺς αὐτῷ χιλίους μὲν ἱππεῖς, πεζοὺς δὲ δισχιλίους. ὁ δὲ, τὴν μὲν πόλιν δυσάλωτον καταλαβών· πρὸς γὰρ τῷ φύσει καρτερὰ [e] τυγχάνειν οὖσα, καὶ διπλῷ περιβόλῳ τετείχιστο· [f] προαπηντηκότας δὲ τοὺς ἐξ αὐτῆς ἑτοίμους εἰς μάχην [g] ἰδὼν συμβάλλει, καὶ πρὸς ὀλίγον ἀντισχόντας ἐδίωκε. συμφυγόντων δὲ εἰς τὸ πρῶτον τεῖχος, οἱ Ῥωμαῖοι κατὰ πόδας προσκείμενοι [h] συνεισέπεσον. ὁρμήσαντας δὲ πάλιν εἰς τὸ δεύτερον τεῖχος ἀπέκλεισαν τῆς πόλεως οἱ σφέτεροι, δείσαντες μὴ συνεισβάλωσιν οἱ πολέμιοι. Θεὸς δ' ἦν ἄρα ὁ Ῥωμαίοις τὰ Γαλιλαίων πάθη χαριζόμενος, ὃς καὶ τότε τὸν τῆς πόλεως λαὸν [i] αὔτανδρον, χερσὶν οἰκείαις [k] ἐκκλεισθέντα, πρὸς ἀπώλειαν ἔκδοτον [l] φονῶσιν ἐχθροῖς παρέστησεν. ἐμπίπτοντες γὰρ ἀθρόοι ταῖς πύλαις, καὶ πολλὰ τοὺς ἐπ' αὐτῶν ὀνομαστὶ [m] καλοῦντες, ἐν μέσαις ἀπεσφάττοντο ταῖς ἱκετείαις. καὶ τὸ μὲν πρῶτον αὐτοῖς τεῖχος οἱ πολέμιοι, τὸ δεύτερον δ' ἔκλεισαν οἱ σφέτεροι· μέσοι δὲ τῶν δυοῖν κατειλούμενοι περιβόλων [n] βύζην, πολλοὶ μὲν [o] τοῖς ἀλλήλων, πολλοὶ δὲ τοῖς ἰδίοις περιεπείροντο ξίφεσιν, ἄπειροι δὲ ὑπὸ Ῥωμαίων ἔπιπτον, οὐδὲ ὅσον εἰς ἄμυναν ἀναθαρροῦντες. [p] πρὸς γὰρ τὸ καταπεπλῆχθαι τοὺς πολεμίους, τὰς ψυχὰς αὐτῶν ἔκλασεν ἡ τῶν οἰκείων προδοσία. πέρας ἔθνησκον, [q] οὐ Ῥωμαίοις, ἀλλὰ τοῖς ἰδίοις καταρώμενοι, μέχρι πάντες ἀπώλοντο [r] μύριοι καὶ δισχίλιοι τὸν ἀριθμὸν ὄντες. κενὴν δὲ μαχίμων λογιζόμενος εἶναι τὴν πόλιν ὁ Τραϊανὸς, εἰ δὲ καί τινες ἔνδον εἶεν, οἰόμενος μηδὲν αὐτοὺς τολμήσειν ὑπὸ δέους, ἀνετίθει τῷ στρατηγῷ τὴν ἅλωσιν. καὶ στείλας ἀγγέλους [s] πρὸς Οὐεσπασιανὸν, ᾐτεῖτο πέμψαι τὸν υἱὸν [t] αὐτοῦ Τίτον ἐπιθήσοντα τῇ νίκῃ [u] τέλος. ὁ δὲ συμβαλὼν ὑπολείπεσθαί τινα [x] πόνον, μετὰ στρατιᾶς τὸν υἱὸν ἐπιπέμπει, πεντακοσίων μὲν ἱππέων, χιλίων δὲ πεζῶν. ὁ δὲ πρὸς τὴν πόλιν ἐλθὼν διὰ τάχους, καὶ διατάξας τὴν στρατιὰν, ἐπὶ μὲν τοῦ λαιοῦ κέρως τὸν Τραϊανὸν ἵστησιν, αὐτὸς δὲ τὸ δεξιὸν ἔχων ἐξηγεῖτο πρὸς τὴν πολιορκίαν. τῶν δὲ στρατιωτῶν κλίμακας πάντοθεν τῷ τείχει προσφερόντων, πρὸς ὀλίγον οἱ Γαλιλαῖοι καθύπερθεν ἀμυνόμενοι, λείπουσι τὸν περίβολον. ἐπιπηδήσαντες δὲ οἱ περὶ τὸν Τίτον, τῆς μὲν πόλεως ἐκράτησαν ταχέως, πρὸς δὲ τοὺς ἔνδον [y] αὐτοῖς [z] συστραφέντας καρτερὰ μάχη, [a] συῤῥήγνυται. καὶ γὰρ ἐν τοῖς στενωποῖς οἱ δυνατοὶ προσέ-

πι-

a Ἀντιμαχεῖν τοὺς πολεμίους,] *Ἀντιμαχοῦντες Gall. & Voſſ.* an hoc modo legerit *Rufinus*, aliorum eſto judicium: ita enim locum vertit, *quamvis multi in dies ſingulos occumberent, neque contra mali quicquam hoſtibus facerent, quod eos ſine periculo prohibere non poterant.*

b Μὴ μετὰ κινδύνων ἀνείργειν,] Illud μὴ non agnoſcit *Gall.*

c Ἰαφὰ] Conf. de Vita §. 45. Spanh.

d Τραϊανὸν, ὄντα — ἐκπέμπει, Conf. infr. c. 8. §. 8. Spanh.

e Τυγχάνειν οὖσα,] Ita *Big.* τυγχάνουσα in *Editis.* τυγχάνειν *Bod. Busb.* & *Rhed.*

f Προαπηντηκότας] Προαπαντηκότας *Big.* & *Busb.*

g Ἰδὼν συμβάλλει,] Ita *Big.* & *Ruf.* ἰδὼν deerat *reliquis.*

h Συνεισέπεσον] Συνέπεσον *Big.*

i Αὔτανδρον,] Conf. ſupr. lib. 2. c. 18. §. 7. Spanh.

k Ἐκκλεισθέντα,] Ita *Big.* & *Ruf.* [illegible] in *Editis Aliisque*

l Φονῶσιν ἐχθροῖς παρέστησεν.] Id eſt, [illegible], ut vocem interpretatur *Suidas.*

m Καλοῦντες,] Βοῶντες *Big.*

n Βύζην,] Βύζην *Thucydid. lib. IV. p.* 255. c. vid. *Heſych.* βύζην. ἱκανῶς, ἀθρόως, δαψιλῶς, πυκνῶς. Sic infr. lib. 6. c. 6. §. 2. βύζην [illegible] Spanh. E regione vocis βύζην in *Codd. MSS.* [illegible], ἀθρόως, πυκνῶς, ἀδιαλείπτως. Videſis *Suidam.*

o Τοῖς ἀλλήλων, — ξίφεσιν, Illa, τοῖς ἀλλήλων, πολλοὶ δὲ, accepta debemus codici *Big.*

p Πρὸς γὰρ τὸ καταπεπλῆχθαι] Forſan, πρὸς δὲ τῷ.

q Οὐ Ῥωμαίοις,] Ita cum *Cod. Big.* ὑπὸ Ῥωμαίων ἀλλὰ τῶν ἰδίων in *Editis Aliisque.*

r Μύριοι καὶ δισχίλιοι] Μύριοι δὲ καὶ legit *Bod.*

s Πρὸς Οὐεσπασιανὸν,] Omnia quæ has voces præcedunt, jam uſque a §. 26. in *Ref.* manu paullo recentiore (haud vero adeo eleganti) ſcripta ſunt, ſexque paginas implent in Codice (forma octava majuſcula) nec niſi unam in iis diſcrepantiam ab impreſſo obſervare licuit. Reliqua manu veteri, eadem qua priora, exarata.

t Αὐτοῦ Τίτον ἐπιθήσοντα] Αὐτῷ *Big.* ἑαυτοῦ *Vat.*

u Τέλος,] Τὸ τέλος *Voſſ.*

x Πόνον,] *Πόλεμον Voſſ.*

y Αὐτοῖς,] Ita ex L. B. reliqui αὐτοῖς. Hav.

z Συστραφέντας καρτερᾷ μάχῃ] Συστραφεῖσι *Big.*

a Συῤῥήγνυται] Ita *Bod. L. B.* & *Ruf.* συῤῥήγνυνται in *Editis Aliisque.*

b Ὑπο-

ϖτηλον, καὶ ἀπὸ τῶν οἰκιῶν αἱ γυναῖκες ἔβαλλον πᾶν τὸ παρατυχὸν αὐταῖς. καὶ μέχρι μὲν ἓξ ὡρῶν ἀντεῖχον μαχόμενοι. δαπανηθέντων δὲ τῶν μαχίμων, τὸ λοιπὸν πλῆθος ἔν τε τοῖς [b] ὑπαιθρίοις, καὶ κατὰ τὰς οἰκίας ἀπεσφάττετο, νέοι τε ὁμοῦ καὶ γέροντες. οὐδὲν γὰρ ἄρρεν [c] ἀπελείφθη δίχα νηπίων, ἃ μετὰ γυναικῶν ἐξηνδραποδίσαντο. τῶν μὲν οὖν ἀναιρεθέντων, κατά τε τὴν πόλιν, [d] καὶ ἐπὶ τῆς προτέρας παρατάξεως, ἀριθμὸς, μύριοι πρὸς τοῖς πεντακισχιλίοις, ἦν· τὰ δὲ αἰχμάλωτα δισχίλια καὶ ἑκατὸν καὶ τριάκοντα. τοῦτο συνέβη τὸ πάθος Γαλιλαίοις [e] πέμπτῃ καὶ εἰκάδι [f] Δαισίου μηνός.

λβ´. Ἔμεινε δὲ οὐδὲ Σαμαρεῖς ἀπείρατοι συμφορῶν. ἀθροισθέντες γὰρ ἐπὶ τὸ Γαριζὶν καλούμενον ὄρος, ὅπερ αὐτοῖς ἐστιν ἅγιον, κατὰ χώραν μὲν ἔμενον, πολέμου δὲ εἶχεν ἀπειλὴν ἥτε σύνοδος αὐτῶν καὶ τὰ φρονήματα. καὶ οὐδὲ τοῖς γειτνιῶσι κακοῖς ἐσωφρονίζοντο. πρὸς δὲ τὰς Ῥωμαίων εὐπραγίας ἐν ἀλογίστῳ [g] τῇ κατὰ σφᾶς ἀσθενείᾳ διώδουν, καὶ μετέωροι [h] πρὸς [i] ταραχὴν ὑπῆρχον. ἔδοξε δὲ Οὐεσπασιανῷ φθάσαι τὸ κίνημα, καὶ τὰς ὁρμὰς αὐτῶν ὑποτεμεῖν. καὶ γὰρ εἰ φρουραῖς ἡ Σαμαρεῖτις ὅλη διείληπτο, [k] τό, τε πλῆθος τῶν ἐληλυθότων, καὶ ἡ σύνταξις ἦν φοβερά. [l] Κερεάλιον οὖν ἔπαρχον ὄντα τοῦ πέμπτου τάγματος, μεθ᾽ ἑξακοσίων ἱππέων καὶ πεζῶν τρισχιλίων πέμπει. τούτῳ [m] προσβαίνειν μὲν τὸ ὄρος, καὶ συνάπτειν μάχην οὐκ ἀσφαλὲς ἔδοξε, τῶν πολεμίων πολλῶν καθύπερθεν ὄντων. κυκλωσάμενος δὲ τῇ δυνάμει πᾶσαν τὴν ὑπώρειαν δι᾽ ὅλης αὐτοὺς ἐφρούρει τῆς ἡμέρας. συνέβη δὲ, ὕδατος ἀπορουμένων τῶν Σαμαρέων, ἐκφλεγῆναι τότε [n] καὶ καῦμα δεινὸν, ὥρα δὲ ἦν θέρους, καὶ τῶν ἐπιτηδείων τὸ πλῆθος ἀπαράσκευον· ὡς τινὰς μὲν αὐθημερὸν ἀπὸ τοῦ δίψους ἀποθανεῖν, πολλοὺς δὲ, τῆς τοιαύτης ἀπωλείας τὸ δουλεύειν [o] προλαμβάνοντας, Ῥωμαίοις προσφυγεῖν. ἐξ ὧν συνεὶς ὁ Κερεάλιος, καὶ τοὺς ἔτι συμμένοντας ὑπὸ τῶν δεινῶν κατεαγότας, ἐπαναβαίνει τῷ ὄρει, καὶ τὴν δύναμιν ἐν κύκλῳ περιστήσας τοῖς πολεμίοις, τὸ μὲν πρῶτον ἐπὶ δεξιὰς [p] προεκαλεῖτο καὶ σώζεσθαι παρεκάλει, διαβεβαιούμενος ἀσφάλειαν τὰ ὅπλα ῥίψασιν. ὡς δ᾽ οὐκ ἔπειθε, προσπεσὼν ἀπέκτεινε πάντας, χιλίους ἑξακοσίους ἐπὶ μυρίοις ὄντας. Δαισίου μηνὸς εἰκάδι καὶ ἑβδόμῃ ἐπράχθη. καὶ τοιαύταις μὲν συμφοραῖς Σαμαρεῖται ἐχρήσαντο.

λγ´. Τῶν δὲ ἀνὰ τὰ Ἰωτάπατα [q] διακαρτερούντων, καὶ παρ᾽ ἐλπίδα τοῖς δεινοῖς ἀντεχόντων, τεσσαρακοστῇ μὲν ἡμέρᾳ [r] καὶ ἑβδόμῃ τὰ χώματα τῶν Ῥωμαίων ὑπερήρθη τὸ τεῖχος. αὐτομολεῖ δέ τις πρὸς τὸν Οὐεσπασιανὸν τῆς αὐτῆς ἡμέρας, τήν τε ὀλιγότητα [s] τῶν ἐπὶ τῆς πόλεως ἐξαγγέλλων, καὶ τὴν ἀσθένειαν καὶ ὡς, ἀγρυπνίᾳ διηνεκεῖ καὶ μάχαις ἐπαλλήλοις δεδαπανημένοι, δυνατοὶ μὲν εἶεν οὐδὲ βιαζομένους ἔτι φέρειν, καὶ δόλῳ δ᾽ ἂν ἁλοῖεν, [t] εἴ τις ἐπιθοῖτο. περὶ γὰρ τὴν ἐσχάτην φυλακὴν, καθ᾽ ἣν ἄνεσίς τε τῶν δεινῶν ἐδόκει ἔχειν, καὶ

preſſionem in eos faciebant, & mulieres quicquid illis in manus venerit è tectis jaciebant: & per ſex quidem horas pugnam ſuſtinuerunt. Abſumptis autem pugnæ idoneis, cætera multitudo, partim ſub dio, partim per domos, ſenes pariter ac juvenes, mactabantur. adeo ut nemo ſexus virilis ſuperfuerit præter infantes, qui una cum mulieribus abducti erant in ſervitutem. Et cæſi quidem per civitatem, & in priori congreſſu, numero erant ad quindecim millia, captivi vero facti ad duo millia centum & triginta. Hæc Galilæis clades contigit, die quinto & vigeſimo menſis Dæſii.

32. Verum nec Samaritæ cladis erant expertes. congregati quippe in montem Garizin appellatum, qui ab illis pro ſacro habetur, in eodem quidem loco manebant: bellum vero minari videbatur iſte conventus eorum, & elati animi ſpiritus. Et ne vicinorum quidem malis reprimebantur: ſed ad proſperos Romanorum ſucceſſus, temere ſuarum virium infirmitate *nixi* iter faciebant, * & pronis in tumultum animis pendebant. Veſpaſiano itaque factu optimum videbatur, motum prævenire, impetumque illorum præcidere. † nam etſi præſidiis omnis regio Samaritica occupata erat, tamen & multitudo illorum qui eò venerant, & conſpiratio timebatur. Ea de cauſa Cerealem, quintæ legionis præfectum, cum ſexaginta equitibus & tribus peditum millibus mittit. Iſtis comitatus montem quidem aſcendere, pugnamque committere nequaquam tutum eſſe duxit, quod hoſtium quamplurimi ſuperiora ejus occupaverant. Cum autem montis radices copiis ſuis undique cinxiſſet, per totum diem eos obſervabat. atque tunc evenit, cum Samaritæ aquam non haberent, etiam graves accendi æſtus (erat enim tempus æſtatis, neque ſe rebus neceſſariis vulgus inſtruxerat) adeo ut nonnulli eo ipſo die ſiti morerentur. multi autem, ejuſmodi morti ſervitium præferentes, ad Romanos ſe recipiebant. Ex quibus ubi Cerealis intellexit eos, qui conjuncti manebant, malis infractos eſſe, montem aſcendit; & cum exercitum hoſtibus circundediſſet, primum quidem eos ad fœdera hortabatur, utque ſalvi eſſe vellent obſecrabat, confirmans illis datum iri ſecuritatem, modo arma projicerent. Cum autem illis hoc non perſuaſiſſet, eos adortus omnes occidebat, numero ad undecim millia & ſexcentos. Dæi menſis die vigeſimo ſeptimo geſta ſunt *iſta*. Atque hujuſmodi quidem calamitatibus uſi ſunt Samaritæ.

XII. *Samaritæ in montem Garizin congregati bellum minitari videbantur.*

Cerealis contra eos miſſus.

Eoſque adortus omnes interficit.

33. Jotapatenis autem obſidionem perferentibus, & præter ſpem mala tolerantibus, quadrageſimo quidem ac ſeptimo die Romanorum aggeres ſupra murorum altitudinem evecti ſunt. Quidam vero ad Veſpaſianum eodem die transfugit, paucitatem civium & infirmitatem ſimul eorum ei nuncians: atque ut perpetuis vigiliis & prœliis aſſiduis conſumpti, minime quidem amplius vim ferre poſſent, tamen *facile* dolo caperentur, ſi qui eos aggredi vellent. nam extremam circa vigiliam quando & requiem ex malis habere videntur, & fatigatos

XIII. *Veſpaſianus contra Jotapata aggeres altius erigi jubet.*

Transfuga narrat Veſpaſiano quid perdendæ

b Ὑπαιθρίοις,] Ὑπαίθροις Big. & Lugd. Bat.
c Ἀπελείφθη δίχα νηπίων,] Ὑπελείφθη Big.
d Καὶ] Abeſt a Roſſ.
e Πέμπτῃ καὶ εἰκάδι] Ita Big. & Ruf. εἰκοστῇ Δαισίου perperam in Editis Aliiſque.
f Δαισίου μηνός.] Gen. Δαισίου μηνὸς, ut & ſupr. §. 29. Spanh.
g Τῇ κατὰ σφᾶς ἀσθενείᾳ] ἀσθενείᾳ MS. Lipſ. Spanh. Ita lego cum Cod. Big. (ſuffragante jam L. B.) τῇ κατὰ σφᾶς ἀσθενείᾳ ἀφρόνως in Editis. in Rufini verſione *ſed inconſulta ſuarum virium infirmitate, ſecundis Romanorum rebus exterriti, prona in tumultum voluntate pendebant*. τῇ κατὰ σφᾶς ἀσθενείᾳ ἀφρόνως Voſſ. Gall. Bod. Bach. Rhed. & Lipſ. τεθαρρηκότες aut quid ejuſmodi ante ἀφρόνως excidiſſe ſuſpicatur Cl. Lowthius.
h Πρὸς] Ita cum pleriſque MSS. πρὸς τὴν ταραχὴν in Editis. πρὸς μάχην Bod. & Ruf.

Tomus II.

i Ταραχὴν] ταραχὰς MS. etiam Lipſ. Spanh.
k Τό, τε πλῆθος] Al. τότε πλ.
l Κερεάλιον] Conf. infr. lib. 4. c. 9. §. 9. Spanh. Κεράλλιον Big. ut & mox infra.
m Προσβαίνειν μὲν τὸ ὄρος,] Προβαίνειν Big.
n Καὶ καῦμα δεινόν] Illud καὶ omittit Voſſ.
o Προλαμβάνοντας,] Προαιρουμένους Big. & Gall.
p Προεκαλεῖτο] ἐκαλεῖτο Roſſ.
q Διακαρτερούντων,] Καρτερούντων Big. Roſſ. & Bod.
r Καὶ ἑβδόμῃ] Deleri hæc jubet Toinardus.
s Τῶν ἐπὶ] Abeſt a Roſſ.
t Εἴ τις ἐπιθοῖτο.] Ita lego & diſtinguo cum Cod. Bod. & Roſſ. antea erat, εἴ τις ἐπιθοῖτο περὶ τὴν ἐσχ.
* Et prope tumultum res erat, *Pſeudo-Hegeſipp.*
† Ita verto cum *Rufino*: ac ſi εἰ pro καὶ lectum fuiſſet.

erant res Jotapatenorum.

Veſpaſianus ad urbem capiendam ſe parat.

gatos maxime occupat ſomnus matutinus, dormire cuſtodes dicebat, ſuadebatque ut eadem hora *urbem* invaderet. Veſpaſiano ſuſpectus quidem erat transfuga, ut qui norit & Judæorum erga ſe invicem fidem, & quanto contemptu ferebant ſupplicia: quod & antea Jotapatenorum quidam captus omni tormentorum cruciatui reſiſtebat; &, cum nollet igne adlubito hoſtibus quid intus ageretur exquirentibus prodere, mortem deridens cruci ſuffixus erat. Iſta tamen utpote veriſimilia fidem fecerunt proditori, fortaſſe & ipſum quidem vera dicere. Veſpaſianus autem, ſe parum admodum ex inſidiis læſum iri exiſtimans, aſſervari hominem juſſit, & ad civitatem capiendam parabat exercitum.

Titus & Sabinus primi muros aſcendunt.

34. Ad horam igitur indicatam tacite ad muros iverunt; primuſque *eos* aſcendit Titus cum uno è tribunis Domitio Sabino, paucis ex decima quinta legione ſecum ductis. Cumque interfeciſſent vigiles, in civitatem quiete ingrediuntur; poſt quos Sextus quidam Cerealis tribunus & Placidus milites ſuo ſub imperio introducebant. Arce vero occupata, cum hoſtes in media urbe verſarentur, jamque plane illuxiſſet dies, ne tunc quidem illi qui capti tenerentur adhuc excidium ſentiebant: nam plerique & labore & ſomno diſſoluti erant, viſuſque eorum qui exſurgerent magna obſcuravit nebula, quæ tunc forte circumfuſa erat civitati.

Mox totus in urbem ingreditur exercitus.

Uſque dum totus ingreſſus eſſet exercitus, ad ſolum malorum ſenſum exſuſcitati erant, & *tunc demum* urbem exciſam fore credebant dum in eo eſſent ut occiderentur. Romanis autem, ut qui meminerint quæ in obſidione pertuliſſent, neque curæ erat cuiquam parcere aut quenquam miſerari: ſed populum ex arce pronum ire compulſum trucidabant, ubi loci difficultas etiam eis qui adhuc pugnare poterant reſiſtendi copiam negavit. viarum namque anguſtiis preſſi, ac per declivia delabentes, bellatorum ab arce incurſione obruebantur. Id quod multos etiam delectorum, qui circa Joſephum erant, ſui ad cædem incitabat. Nam cum viderent ſe Romanorum neminem poſſe occidere, ne Romanorum manibus caderent præcaverunt, & in extrema parte civitatis congregati ſemet interfecerunt.

Magna civium clades tam ſuis quam Romanorum manibus.

35. Cæterum quotquot vigilum primi captam civitatem ſentientes fugere prius occupaverant, cum in turrim quandam ſeptentrionalem aſcendiſſent aliquandiu quidem reſtiterunt; hoſtium autem multitudine circumfuſi, ſero dexteras * dederunt, & inſtantibus jugulum alacri animo obtulerunt. Potuiſſent autem Romani de obſidionis fine incruento gloriari, niſi unus, dum caperetur urbs, centurio cecidiſſet, Antonius, inſidiis peremptus. Nam quidam ex illis qui in ſpeluncas confugerant (erant enim magno numero) rogabat Antonium ut dextram ſibi admoveret, & in ſpem ſalutis & in auxilium ad aſcendendum. ille vero manum incaute porrigebat, alterque ipſum prævenit, & haſta ſub inguine utpote inferior cum perculit, ſtatimque interfecit.

Antonius centurio fraude peremptus.

In Jotapatenos ſine

36. Et illo quidem die quotquot comparue-

καθέστηκε) μάλιστα κεκοπωμένους ἐθίζεις ὕπνος, καταδραμεῖν ἔφασκε τοὺς φύλακας, συνεβούλευέ τε [w] καὶ αὐτὴν τὴν ὥραν ἐπελθεῖν. τῷ δὲ ἦν [x] μὲν δι' ὑπονοίας ὁ αὐτόμολος, τό, τε πρὸς ἀλλήλους πιστὸν εἰδότι τῶν Ἰουδαίων, καὶ τὴν πρὸς τὰς κολάσεις ὑπεροψίαν· ἐπειδὴ καὶ πρότερον ληφθείς τις τῶν ἀπὸ τῆς Ἰωταπάτης, πρὸς πᾶσαν αἰκίαν βασάνων ἀντέσχε, καὶ, μηδὲν διὰ πυρὸς ἐξερευνῶσι τοῖς πολεμίοις περὶ τῶν ἔνδον εἰπών, ἀνεσταυρώθη τοῦ θανάτου καταμειδιῶν. τάγε μὴν εἰκότα πιστὸν ἐποίει τὸν προδότην, καὶ [y] τάχα μὲν ἀληθεύειν ἐκεῖνον, μηδὲν δὲ αὐτὸς ἐξ ἐνέδρας πείσεσθαι μέγα προσδοκῶν, τὸν μὲν φυλάσσειν ἐκέλευσεν, ἐπὶ δὲ τὴν κατάληψιν τῆς πόλεως [z] παρεσκεύαζε τὴν στρατιάν.

λδ'. Κατὰ δὲ τὴν μηνυθεῖσαν ὥραν ᾔεσαν ἡσυχῇ πρὸς τὸ τεῖχος. καὶ πρῶτος ἐπιβαίνει Τίτος σὺν ἑνὶ τῶν χιλιάρχων [a] Δομιτίῳ Σαβίνῳ, τῶν ἀπὸ τοῦ πέμπτου καὶ δεκάτου τάγματος [b] ὀλίγους ἄγων. ἀποσφάξαντες δὲ τοὺς φύλακας, εἰσίασιν εἰς τὴν πόλιν ἡσυχῇ, μεθ' οὓς Σέξτος τις [c] Κερεάλιος χιλίαρχος καὶ Πλάκιδος τοὺς ὑπὸ σφίσι τεταγμένους εἰσῆγον. κατειλημμένης δὲ τῆς ἄκρας, καὶ τῶν πολεμίων ἐν μέσῃ τῇ πόλει στρεφομένων, ἤδη δὲ καὶ ἡμέρας οὔσης, ὅμως οὔπω τῆς ἁλώσεως τοῖς κρατουμένοις αἴσθησις ἦν· καμάτῳ τε γὰρ οἱ πολλοὶ καὶ ὕπνῳ [d] διελέλυντο, καὶ τῶν διανισταμένων ὁμίχλη τὰς ὄψεις [e] ἀπήμβλυνε πολλή, κατὰ τύχην τότε τῇ πόλει περιχυθεῖσα. μέχρι πάσης τῆς στρατιᾶς εἰσπεσούσης, πρὸς μόνην τὴν τῶν κακῶν αἴσθησιν ἐξανέστησαν, καὶ τὴν ἅλωσιν ἐπίστευον ἀναιρούμενοι. Ῥωμαίους δὲ, [f] κατὰ μνήμην ὧν [g] περὶ τὴν πολιορκίαν ἔπαθον, οὔτε [h] φειδὼ εἰσῄει τινὸς, οὔτε ἔλεος, ἀλλ' εἰς τὸ κάταντες ἀπὸ τῆς ἄκρας τὸν λαὸν συνωθοῦντες ἐφόνευον· ἔνθα καὶ τοὺς ἔτι μάχεσθαι δυναμένους ἡ δυσχωρία τὴν ἄμυναν [i] ἀφείλετο. θλιβόμενοι γὰρ ἐν τοῖς στενωποῖς, καὶ κατὰ τοῦ πρανοῦς ὑπολισθαίνοντες, [k] ῥέοντι [l] κατ' ἄκρας ἐκαλύπτοντο τῷ πολέμῳ. τοῦτο πολλοὺς, καὶ τῶν περὶ τὸν Ἰώσηπον ἐπιλέκτων, ἐπ' αὐτοχειρίαν παρώξυνε. κατιδόντες γὰρ ὡς οὐδένα τῶν Ῥωμαίων ἀνελεῖν δύναιντο, [m] τόγε μὴ πεσεῖν αὐτοὶ ὑπὸ Ῥωμαίων προέλαβον, καὶ συναθροισθέντες ἐπὶ τὰ καταλήγοντα τῆς πόλεως σφᾶς αὐτοὺς ἀνεῖλον.

λε'. Ὅσοι γε μὴν ὑπὸ πρώτην τῆς [n] καταλήψεως αἴσθησιν τῶν φυλάκων διαφυγεῖν ἔφθασαν, ἀναβάντες εἴς τινα τῶν προσαρκτίων πύργων μέχρι μέν τινος ἀπημύναντο· περισχεθέντες δὲ τῷ πλήθει τῶν πολεμίων ὀψὲ παρέσχον τὰς δεξιάς, καὶ τοῖς ἐφεστῶσι τὴν σφαγὴν [o] εὔθυμοι παρέσχον. ἀναίμακτον [p] δ' ἂν ἦν αὐχῆσαι [q] Ῥωμαίοις τὸ τέλος τῆς πολιορκίας, εἰ μὴ κατὰ τὴν ἅλωσιν εἷς ἔπεσεν ἑκατοντάρχης, ὃς ἦν Ἀντώνιος. θνήσκει δὲ ἐξ ἐνέδρας. τῶν γὰρ εἰς τὰ σπήλαια τις συμπεφευγότων, [r] πολὺ δὲ οὗτοι πλῆθος ἦσαν, [s] ἱκέτευε τὸν Ἀντώνιον ὀρέξαι δεξιὰν αὐτῷ, πίστιν τε σωτηρίας καὶ βοήθειαν πρὸς ἄνοδον. ὁ δὲ ἀφυλάκτως ὤρεγε τὴν χεῖρα, καὶ φθάσας αὐτὸν ἐκεῖνος, πλήσσει κάτωθεν [t] ὑπὸ τὸν βουβῶνα δόρατι, καὶ παραχρῆμα διεργάζεται.

λϛ'. Καὶ ἐκείνην μὲν οὖν τὴν ἡμέραν, τὸ [u] φανερὸν πλῆ-

w Καὶ αὐτὴν τὴν ὥραν ἐπελθεῖν.] Κατὰ ταύτην Big.
x Μὲν δι' ὑπονοίας] Illud μὲν deest Big.
y Τάχα μὲν ἀληθεύειν] Τάχα μὲν οὖν ἀληθεύειν Voſſ. & Roſſ.
z Παρεσκεύαζε τὴν στρατιάν.] Εὐτρέπιζε Big.
a Δομιτίῳ Σαβίνῳ,] Al. Δομετίῳ.
b Ὀλίγους ἄγων.] Ita Big. antea erat τινὰς ὀλίγους.
c Κερεάλιος] Καλαμάριος χιλίαρχος Big. Κηριάλιος Vat.
d Διελέλυντο,] Ita Big. λέλυντο in Editis Aliiſque.
e Ἀπήμβλυνε] ἐπήμβλυνε Roſſ.
f Κατὰ μνήμην] Sic Big. κατά τε in cæteris.
g Περὶ τὴν πολιορκίαν ἔπαθον.] Ἐν τῇ πολιορκίᾳ Big.
h Φειδὼ εἰσῄει τινὸς,] Al. φειδοῦς & mox λέων.
i Ἀφείλετο.] Ita Big. & Bod. ἀφῄρητο in cæteris.

k Ῥέοντι] ῥέοντι τε Roſſ.
l Κατ' ἄκρας] κατάκρας Roſſ.
m Τόγε μὴ πεσεῖν] Τὸ πεσεῖν Big. Illud μὴ ex Lugd. Bat. additur. Hav.
n Καταλήψεως] καταλύσεως Roſſ.
o Εὔθυμοι παρέσχον.] ἕτοιμοι παρεῖχον Roſſ.
p Δ' ἂν ἦν] ἐν ἦν τ L. B.
q Ῥωμαίοις τὸ τέλος] Ita Big. Ῥωμαίους in cæteris.
r Πολὺ δὲ οὗτοι πλῆθος] Πολλοὶ Big.
s Ἱκέτευε τὸν Ἀντώνιον] Ἱκέτευεν Big.
t Ὑπὸ τὸν βουβῶνα δόρατι,] Εἰς τὸν β. Big.
u Φανερὸν] Φανερώτατον Voſſ.
* Al. laxarunt, remiſerunt.

x Καὶ

πλῆθος ἀπώλεσ Ῥωμαῖοι. ταῖς δὲ ἐπιούσαις ἀνερευνώμενοι τὰς [x] καταδύσεις, τοὺς ἐν τοῖς ὑπονόμοις καὶ τοῖς σπηλαίοις [y] ἐπεξῄεσαν, καὶ διὰ πάσης ἐχώρουν ἡλικίας, πλὴν νηπίων καὶ γυναικῶν. καὶ τὰ μὲν αἰχμάλωτα χίλια πρὸς τοῖς διακοσίοις συνήχθη. νεκροὶ δὲ, [z] κατά τε τὴν [a] ἅλωσιν, καὶ κατὰ τὰς [b] πρότερον μάχας, συνηριθμήθησαν [c] τετρακισμύριοι. Οὐεσπασιανὸς δὲ τήν τε πόλιν κατασκάψαι κελεύει, καὶ τὰ φρούρια πάντα προσεμπίπρησιν αὐτῆς. Ἰωτάπατα μὲν οὖν οὕτως ἑάλω, τρισκαιδεκάτῳ τῆς Νέρωνος ἡγεμονίας ἔτει, Πανέμου νουμηνίᾳ.

ſunt peremere Romani. Sequentibus autem diebus latibula ſcrutantes, omnes in cuniculis & ſpeluncis inventos adorti ſunt, & in univerſos cujuſcunque ætatis ſævitum eſt, præter infantes & feminas. Et in captivitatem quidem deducendi ad mille & ducentos collecti erant: mortui vero, in urbis excidio & pugnis ſuperioribus, ſimul omnes ad quadraginta millia numerati erant. Veſpaſianus autem & urbem ipſam exſcindi jubet, & præterea caſtella ejus omnia incendit. Et ita quidem capta ſunt Jotapata, anno imperii Neronis decimo tertio, * primo Panemi menſis die.

diſcrimine ſævitum eſt.

Jotapata Veſpaſiani juſſu exciſa.

ΚΕΦ ζ.

CAP. VIII. XIV.

Ὡς Ἰώσηπος, ὑπὸ γυναικὸς μηνυθεὶς, ἑαυτὸν Ῥωμαίοις ἐβουλήθη παραδοῦναι. καὶ ὁποῖα πρὸς τοὺς σφετέρους αὐτὸν κωλύοντας διεξῄει, καὶ πρὸς Οὐεσπασιανὸν ἀχθεὶς εἶπε, καὶ ὅπως ἐκεῖνος αὐτῷ ἐχρήσατο.

Quomodo Joſephus, à muliere proditus, ſeſe Romanis tradere voluit. & quænam ad ſuos ipſum inhibentes diſſeruit, quæque ad Veſpaſianum ductus verba faciebat, & quomodo ab ipſo tractatus eſt.

Ῥωμαῖοι δὲ τὸν Ἰώσηπον ἀναζητοῦντες, κατά τε ὀργὴν σφετέραν, καὶ σφόδρα τοῦ στρατηγοῦ φιλοτιμουμένου· μεγίστη γὰρ ἦν μοῖρα τοῦ πολέμου ληφθείς· τούς τε νεκροὺς διηρεύνων, καὶ τοὺς ἀποκρύφους τῆς πόλεως μυχούς. ὁ δὲ ἄρτι τῆς πόλεως ἁλισκομένης, δαιμονίῳ τινὶ συνεργίᾳ χρησάμενος, μέσον μὲν [d] ἑαυτὸν [e] ἐκκλέπτει τῶν πολεμίων, καθάλλεται δὲ εἴς τινα βαθὺν λάκκον, ᾧ πλατὺ σπήλαιον διέζευκτο κατὰ πλευρὰν, τοῖς ἄνωθεν ἀόρατον· ἔνθα τεσσαράκοντα μὲν τῶν ἐπισήμων ἄνδρας καταλαμβάνει λανθάνοντας, παρασκευὴν δ' [f] ἐπιτηδείων οὐκ ὀλίγαις ἡμέραις διαρκεῖν δυναμένην. μεθ' ἡμέραν μὲν οὖν [g] ὑπεστέλλετο τῶν πολεμίων πάντα διειληφότων, νύκτωρ δ' ἀνιὼν ἐζήτει δρασμοῦ διάδυσιν, καὶ τὰς φυλακὰς κατεσκέπτετο. φρουρουμένων δὲ [h] πανταχόθεν [i] πάντων δι' αὐτὸν, [k] ὡς λαθεῖν οὐκ ἦν, αὖθις εἰς τὸ σπήλαιον κατῄει. δύο μὲν οὖν [l] ἡμέρας διαλανθάνει· τῇ δὲ τρίτῃ γυναικὸς ἁλούσης [m] τῆς ἅμα αὐτοῖς μηνύεται. καὶ Οὐεσπασιανὸς αὐτίκα μετὰ σπουδῆς [n] πέμπει δύο χιλιάρχους Παυλῖνον καὶ [o] Γαλλικανὸν, δεξιάς τε Ἰωσήπῳ δοῦναι κελεύσας, [p] προτρεψομένους ἀνελθεῖν.

β. Ἀφικόμενοι δὲ παρεκάλουν οὗτοι τὸν ἄνδρα, καὶ πίστεις περὶ σωτηρίας ἐδίδοσαν. οὐ μὴν ἔπειθον. ἐκ γὰρ ὧν εἰκὸς ἦν [q] τὸν τοσαῦτα δράσαντα παθεῖν, οὐκ ἐκ τοῦ φύσει τῶν παρακαλούντων ἡμέρου, τὰς ὑποψίας συνέλεγεν. ἐδεδίει τε ὡς ἐπὶ τιμωρίαν [r] προκαλουμένους, ἕως Οὐεσπασιανὸς τρίτον [s] ἔτι πέμπει χιλίαρχον Νικάνορα, γνώριμον τῷ Ἰωσήπῳ καὶ συνήθη πάλαι. παρελθὼν δ' οὗτος, τό, τε φύσει Ῥωμαίων χρηστὸν, πρὸς οὓς ἂν ἅπαξ ἕλωσι, διεξῄει· καὶ ὡς δι' ἀρετὴν αὐτὸς θαυμάζοιτο μᾶλλον ἢ μισοῖτο πρὸς τῶν ἡγεμόνων, σπουδάζειν τε τὸν στρατηγὸν οὐκ ἐπὶ τιμωρίᾳ [t] ἀγαγεῖν αὐτὸν, δυνατὸν γὰρ ταύτην,

Romani autem cum Joſephum inveſtigarent, & ex ſua in eum ira, & valde hoc volente imperatore († is enim captus maxima pars belli foret) mortuos perſcrutati ſunt itemque abditos civitatis receſſus. Ille autem, cum jam capta eſſet urbs, divino quodam auxilio fretus, per medios quidem hoſtes ſe ſubducit, & in puteum quendam profundum ſaltu deſcendit, ‡ cujus à latere ſpecus amplum disjunctum erat, quod eorum qui ſupra erant effugit intuitum: ubi quadraginta viros inſignes latitantes offendit, rerumque neceſſariarum apparatum, qui diebus non paucis ſufficeret. Et interdiu quidem ſe occultabat, quod hoſtes *loca* omnia occupaverant: noctu vero aſcendens fuga dilabi quærebat & vigilias explorabat. Cum autem omnia ipſius cauſa undique cuſtodirentur, ut *vigiles* latere non poſſet, in ſpeluncam iterum deſcendebat. & biduum quidem *ibi* deliteſcit: tertia vero die, capta *quadam* muliere, quæ cum ipſis fuerat, *illius* indicio proditus eſt. Tum Veſpaſianus è veſtigio mittit duos tribunos, Paulinum & Gallicanum, juſſos dextras dare Joſepho, hortarique eum ad aſcenſum.

Joſephus in ſpecu deliteſcit.

A muliere proditur, atque ad eum tribunos duos mittit Veſpaſianus.

2. Cum autem ad eum venirent, illi virum hortabantur & ſuadebant, ipſumque ſalvum fore fidem ei dederunt: non tamen perſuadebant. Nam ex iis quæ ipſum paſſurum eſſe veriſimile erat, qui tanta commiſerat, non *autem* ex innata rogantium manſuetudine, ſuſpiciones colligebat; &, ne ad pœnam forſan evocaretur, veritus eſt: donec Veſpaſianus tertium quoque tribunum mittit, Nicanorem, Joſepho notum, eique olim familiarem. Atque is, cum ad eum ſe contuliſſet, narravit ei quam mite eſſet Romanorum ingenium in eos quos ſemel debellaſſent; quodque ipſe propter fortitudinem magis admirationi eſſet quam odio ducibus; operamque dare imperatorem, non ut ad ſupplicium duce-

Poſtea & alterum, Joſepho notum, Nicanorem.

x Καταδύσεις,] καταδύσεις, αἱ λάθραι τόποι καὶ ἀφανεῖς. Hesych. Steph.
y Ἐπεξῄεσαν,] διεξῄεσαν Roſt.
z Κατά τε] κατά δὲ Roſt.
a Ἅλωσιν,] ἅλωσιν μόνην Roſt.
b Πρότερον μάχας,] Προμάχας Voſſ. & Bod.
c Τετρακισμύριοι.] τετρακισχίλιοι Roſt.
d Ἑαυτὸν] Ita Big. & Gall. αὐτὸν Bod. αὑτὸν in Editis Aliiſque.
e Ἐκκλέπτει] ἐκκλέπτει Roſt.
f Ἐπιτηδείων] Δε τῶν ἐπιτ. Voſſ.
g Ὑπεστέλλετο] Ὑπέστελλεν ἑαυτὸν Big.
h Πανταχόθεν] Πάντοθεν Big. & Roſt.
i Πάντων δι' αὐτὸν,] Ita Big. & Raf. pro πάντων in cæteris τῶν πύργων.
k Ὡς λαθεῖν οὐκ ἦν,] Ὡς δὲ λαθεῖν Voſſ. & Bod.
l Ἡμέρας διαλανθάνει.] Ἡμέρας Big.
m Τῆς ἅμα αὐτοῖς μηνύεται.] Illud τῆς è Codd. Big. & Voſſ. atque ita legiſſe videtur Rufinus, quem in verſione ſecutus ſum.
n Πέμπει] Abeſt a Roſt.
o Γαλλικανὸν,] Γαλλικὸν Bod. Roſt. & Gall.
p Προτρεψομένους ἀνελθεῖν.] Προτρεψαμένους Big. προτρεχόμενοι Roſt.
q Τὸν τοσαῦτα δράσαντα] Illud τὸν non agnoſcit Big.
r Προκαλουμένους,] Προσκαλουμένους Bod.
s Ἔτι πέμπει] Ἐπιπέμπει. Big.
t Ἀγαγεῖν αὐτὸν,] Ita Big. & Raf. ἀναγαγεῖν In Editis Aliiſque.
* Sc. Kalendis Juliis.
† *Vel*, eo enim capto haud multum belli ſupereſſet.
‡ Cui amplum ſpecus adjunctum erat à latere, *Raf.*

ducerctur, quod etiam ſine deditione ei liceret exigere, ſed potius quod virum ſtrenuum conſervare vellet. Addebat etiam, quod nec Veſpaſianus quaſi ad inſidias ſtruendas amicum mittebat, ut rem optimam peſſimæ, perfidiæ *ſcilicet* amicitiam, prætexeret; neque ipſe ad amicum decipiendum aſſenſus eſt ut veniret.

Joſepho hæſitanti in memoriam veniunt ſomnia divinitus immiſſa.

3. Cum autem ad ea, quæ dixerat Nicanor, hæſitare etiam cœperat Joſephus, milites quidem irati properabant ad ignem ſpeluncæ injiciendum: verum eos cohibebat dux, id modis omnibus agens ut Joſephum vivum caperet. At cum vehementer inſtaret Nicanor, & hoſtilis multitudinis minas intelligeret Joſephus, animum illius ſubit ſomniorum memoria quæ nocte ſomniaverat; quibus ei Deus & futuras Judæorum calamitates præſignificabat, quæque regibus Romanorum eſſent eventura. Quin & in ſomniis interpretandis de iis bene conjiciebat quæ Deus ambigue innuerat: porroque ſacrorum librorum vaticinia non ignorabat, utpote & ipſe ſacerdos, ortuſque parentibus qui ſacerdotes fuerant. Is tunc illa hora, quaſi divino afflatu, horrendas recentium ſomniorum imagines mente complexus, preces clam Deo offert, hujuſmodi verbis: „ Quandoquidem etiam Judæorum gentem deprimere tibi viſum ſit qui „ eam creaſti, fortuna vero omnis ad Romanos „ migrarit, meamque elegeris animam ad futura „ prædicenda, non invitus quidem manus do Romanis, & vivere non recuſo; teſtor autem, „ quod non proditor, ſed tuus miniſter ad eos „ tranſeo.

Ejus ad Deum preces occultæ.

Quibus peractis Nicanori conſentit.

Jotapatenorum in Joſephum impetus, & eorundem ad eum allocutio.

4. Cum iſta dixiſſet, Nicanori conſentiebat. Et Judæi, qui una eo confugerant, ubi intellexerunt Joſephum hortantibus cedere, univerſi cum circumſtantes clamabant, „ eſt ſane cur plurimum „ ingemiſcerent leges patriæ, ab ipſo ſancitæ Deo, „ qui Judæis indidit animas mortis contemptri„ ces. Præ vitæ amore, ô Joſephe, ſuſtines lucem „ aſpicere, ſervus *factus*? quam cito tui oblitus „ es? quam multos pro libertate mori perſuaſiſti? „ Profecto haud veram præ te ferebas fortitudi„ nem, falſamque *tibi arrogabas* etiam prudentiam, „ ſi quidem ſalutem apud eos ſperas, cum quibus „ *fortiter* adeo dimicaſti, aut, ſi res certa ſit *ſalus*, „ ab illis ſervari cupias. Sed quamvis te Romano„ rum fortuna tui oblivione perſuderit; nos tamen „ oportet patriæ *noſtra* gloriæ conſulere. Et dex„ tram tibi & gladium commodabimus. Tu vero, „ ſi quidem ſponte moriare, dux Judæorum; ſin „ vero invitus, proditor morieris ". Simul ac iſta dicerent, gladios ei intentarunt, ipſoſque illum interfecturos minitabantur ſi Romanis ſe dederet.

5. Joſephus autem, veritus ne in ipſum impe-

[v] καὶ μὴ παρὰ προδότου λαβεῖν, ἀλλὰ σῶσαι προαιρούμενον ἄνδρα γενναῖον. προσετίθει δὲ, ὡς οὔτ' ἂν Οὐεσπασιανὸς ἐνεδρεύων φίλον ἔπεμψεν, ἵνα τῷ κακίστῳ πράγματι [x] προστήσηται τὸ κάλλιστον, [y] ἀπιστίας φιλίαν, οὔτ' ἂν αὐτὸς [z] ἀπατήσων ἄνδρα φίλον, ὑπήκουσεν ἐλθεῖν.

γ'. [a] Ἐνδοιάζοντος [b] δὲ τοῦ Ἰωσήπου καὶ πρὸς τὸν Νικάνορα, τὸ μὲν στρατιωτικὸν ὑπ' ὀργῆς ἐκκαίειν τὸ σπήλαιον ὥρμητο· κατεῖχε δὲ αὐτοὺς ὁ πολέμαρχος, ζωγρῆσαι τὸν ἄνδρα φιλοτιμούμενος. ὡς δὲ ὅ, τε Νικάνωρ προσέκειτο [c] λιπαρῶς, καὶ τὰς ἀπειλὰς [d] τοῦ πολεμίου πλήθους ὁ Ἰώσηπος ἔμαθεν, ἀνάμνησις [e] αὐτῷ τῶν διὰ νυκτὸς ὀνείρων εἰσέρχεται, δι' ὧν ὁ Θεὸς [f] τάς τε μελλούσας συμφορὰς [g] αὐτῷ προεσήμαινεν [h] Ἰουδαίων, καὶ τὰ περὶ τοὺς Ῥωμαίων βασιλεῖς ἐσόμενα. [i] ἦν δὲ καὶ περὶ κρίσεις ὀνείρων ἱκανὸς [k] συμβάλλειν τὰ ἀμφιβόλως ὑπὸ τοῦ Θείου λεγόμενα. τῶν γε μὴν ἱερῶν βίβλων οὐκ ἠγνόει τὰς προφητείας, ὡς ἂν αὐτός τε ὢν ἱερεὺς καὶ ἱερέων [l] ἔγγονος. οἷς ἐπὶ τῆς τότε ὥρας ἔνθους γενόμενος, καὶ τὰ φρικώδη τῶν προσφάτων ὀνείρων σπάσας φαντάσματα, προσφέρει τῷ Θεῷ λεληθυῖαν εὐχήν. „ καὶ ἐπειδὴ „ τὸ Ἰουδαίων, ἔφη, φῦλον [m] ὀκλάσαι δοκεῖ σοι τῷ „ κτίσαντι, μέτεισι δὲ πρὸς Ῥωμαίους ἡ τύχη πᾶσα, „ καὶ τὴν ἐμὴν ψυχὴν ἐπελέξω τὰ μέλλοντα εἰπεῖν, „ δίδωμι μὲν Ῥωμαίοις τὰς χεῖρας ἑκὼν [n] καὶ ζῶ, „ μαρτύρομαι δὲ ὡς οὐ προδότης ἀλλὰ σὸς [o] ἄπειμι „ διάκονος.

δ'. Ταῦτα εἰπὼν, [p] ἐνεδίδου τῷ Νικάνορι, καὶ τῶν Ἰουδαίων οἱ συγκαταφυγόντες, ὡς τὸν Ἰώσηπον συνίεσαν εἴκοντα τοῖς παρακαλοῦσιν, ἀθρόοι περιστάντες, „ ἦ „ μεγάλα γε ἂν [q] στενάξειαν, ἐβόων, οἱ πάτριοι „ νόμοι, [r] οὓς κατεψήφισε Θεὸς, [s] ὁ Ἰουδαίοις κτίσας „ ψυχὰς [t] θανάτου καταφρονούσας. φιλοζωεῖς, Ἰώση„ πε, καὶ φῶς ὑπομένεις ὁρᾶν [v] δοῦλος; ὡς ταχέως „ ἐπελάθου σαυτοῦ; [x] πόσους ὑπὲρ ἐλευθερίας ἀποθνήσ„ κειν ἔπεισας; ψευδῆ μὲν ἄρα δόξαν ἀνδρείας, „ ψευδῆ δὲ καὶ συνέσεως εἶχες, εἴγε σωτηρίαν [y] μὲν „ ἐλπίζεις παρ' οἷς οὕτως ἐπολέμησας, σώζεσθαι δὲ „ ὑπ' ἐκείνων, κἂν ᾖ βέβαιον, θέλεις. ἀλλ' εἰ καὶ „ σοὶ λήθην τινὰ [z] σαυτοῦ κατέχεεν ἡ Ῥωμαίων τύχη, „ προνοητέον ἡμῖν τοῦ [a] πατρῴου κλέους. χρήσομέν σοι δε„ ξιὰν καὶ ξίφος. [b] σὺ δὲ ἂν μὲν ἑκὼν [c] θνήσκεις, „ Ἰουδαίων στρατηγὸς, [d] ἐὰν δὲ ἄκων, προδότης, „ [e] τεθνήξῃ. " ταῦθ' ἅμα λέγοντες [f] ἐπανετείναντο τὰ ξίφη, καὶ διηπείλουν ἀναιρήσειν αὐτὸν, εἰ τοῖς Ῥωμαίοις ἐνδιδοίη.

ε'. Δείσας δὲ τὴν ἔφοδον ὁ Ἰώσηπος, καὶ προδοσίαν εἶναι

v Καὶ μὴ παρὰ προδότου] Καὶ μὴ παρὰ προδότου Big. καὶ μὴ προδότου Bod. ἢ μὴ παρὰ &c. Raf.
x Προστήσηται τὸ κάλλιστον,] Ita Big. προστήσηται Voſſ. προστήσασθαι Bod. προστῆσαι in Editis Aliiſque.
y Ἀπιστίας φιλίαν.] Ἀπιστίαις φιλίας Vat. & Voſſ.
z Ἀπατήσων ἄνδρα φίλον,] Ἀπατήσων ἂν ἰδίῳ φίλον Vat.
a Ἐνδοιάζοντος] Conf. Antt. lib. 19. c. 1. §. 15. Spanh.
b Δὲ τοῦ Ἰωσήπου] Illud δὲ non agnoſcit Big.
c Λιπαρῶς,] Ita Voſſ & Vat. λιπαρῶν in aliis.
d Τοῦ πολεμίου] Ita Big. & Ruf. τῶν πολεμίων πληθύντων in Editis Aliiſque.
e Αὐτῷ τῶν διὰ νυκτὸς] Αὐτὸν Big. quod uſitatius.
f Τάς τε μελλούσας συμφορὰς] Ita Big. & Ruf. τὰς μελλούσας in Editis Aliiſque.
g Αὐτῷ προεσήμαινεν] Αὐτῷ non agnoſcit Voſſ.
h Ἰουδαίων,] Τῶν Ἰουδαίων Bod.
i Ἦν δὲ καὶ——ὀνείρων ἱκανὸς] Conf. infr. §. 5. Spanh. Ἦν δὲ καὶ Bod. Vat. & Voſſ.
k Συμβάλλειν——Θείου λεγόμενα] Συμβάλλειν Big. & Bod.
l Ἔγγονος,] Ἔγγονος, οἷς Big. ἔγγονος ἐπὶ τῆς Vat.
m Ὀκλάσαι δοκεῖ] Κλάσαι L. B. Κολάσαι Big. non ita tamen Ruf. qui vertit, *& quia Judæorum labefactari tibi rem creatori placuit.*
n Καὶ ζῶ,] Καὶ ζῶν Big.
o Ἄπειμι διάκονος.] Εἶμι Big.
p Ἐνεδίδου τῷ Νικάνορι,] Ἐνδίδωσι Vat.
q Στενάξειαν,] Ita in MS. στενάξαιεν in Editis.
r Οὓς κατεψήφισε Θεὸς,] Ita cum Cod. Big. καὶ καταδείσαντι Θεῷ in Editis Aliiſque. In Rufini verſione. *ubi ſunt quæ Judæis animas, quibus mortem contemnentes animas indidit?*
s Ὁ] Abeſt a L. B.
t Θανάτου καταφρονούσας.] Θανάτου Bod.
v Δοῦλος,] Ita cum Cod. Big. contra quam Ruf. qui certe δῆλον, legebat, prout in Editis Aliiſque exſtat.
x Πόσους] Gen. τοσους.
y Μὲν ἐλπίζεις] Μὲν ἔχεις ἐλπίζειν Big.
z Σαυτοῦ] Abeſt in Raf.
a Πατρῴου κλέους,] Πατρῴου κλέους Big. & Ruf. πατρῴων νόμων in Editis Aliiſque.
b Σὺ δὲ ἂν μὲν] Οὐδ' ἂν μὲν Raf.
c Θνήσκεις,] Θνήσκῃ Big. & mox ἂν δὲ ἄκων.
d Ἐὰν δὲ ἄκων.] ἂν δὲ L. B.
e Τεθνήξῃ.] γρ. θνήσκεις L. B.
f Ἐπανετείναντο τὰ ξίφη,] Ἐπέτεινον τὰ ξίφη Big.

g Φίλον

εἶναι ἐγκληθείη τῶν τοῦ Θεοῦ προσταγμάτων, εἰ προαποθάνοι τῆς διαγγελίας, ἤρχετο πρὸς αὐτοὺς [g] φιλοσοφεῖν ἐπὶ τῆς ἀνάγκης. „ Τί γὰρ τοσοῦτον, ἔφη, σφῶν [h] αὐτῶν ἑταῖροι φονῶμεν; ἢ τί τὰ φίλτατα διαστασιάζομεν, σῶμα καὶ ψυχήν; ἠλλάχθαι τίς ἐμὲ [i] φήσει; ἀλλ' οἴδασι Ῥωμαῖοι τοῦτό γε. [k] καλὸν ἐν πολέμῳ θνήσκειν, ἀλλὰ πολέμου νόμῳ, τουτέστιν ὑπὸ τῶν κρατούντων. εἰ μὲν οὖν τὸν Ῥωμαίων ἀποστρέφομαι σίδηρον, ἄξιός εἰμι ἀληθῶς τοὐμοῦ ξίφους καὶ χειρὸς τῆς ἐμῆς. εἰ δ' ἐκείνους εἰσέρχεται φειδὼ [l] πολεμίου, πόσῳ δικαιότερον ἂν ἡμᾶς ἡμῶν αὐτῶν εἰσέλθοι. καὶ γὰρ ἠλίθιον ταῦτα δρᾶν σφᾶς αὐτούς, περὶ ὧν πρὸς ἐκείνους διιστάμεθα. καλὸν ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας ἀποθνήσκειν, φημὶ κἀγώ, μαχομένους μέντοι, καὶ ὑπὸ τῶν ἀφαιρουμένων αὐτήν. νῦν δὲ οὔτε εἰς μάχην [m] ἀντιάζουσιν ἡμῖν, οὔτε ἀναιροῦσιν ἡμᾶς. δειλὸς δὲ ὁμοίως, ὅ,τε μὴ βουλόμενος θνήσκειν [n] ὅτ' ἂν δέῃ, καὶ [o] ὁ βουλόμενος ὅτ' ἂν μὴ δέῃ. τί δὲ καὶ δεδοικότες πρὸς Ῥωμαίους οὐκ ἄνιμεν; ἆρα οὐχὶ θάνατον; εἶτα [p] ὃν δεδοίκαμεν ἐκ τῶν ἐχθρῶν ὑποπτευόμενον, ἑαυτοῖς [q] βέβαιον [r] ἐπιτιμήσομεν; ἀλλὰ δουλείαν ἐρεῖ τις. πάνυ γοῦν νῦν ἐσμὲν ἐλεύθεροι. γενναῖον [s] δὲ ἀνελεῖν ἑαυτόν φήσει τις. οὐ μὲν οὖν, ἀλλὰ ἀγεννέστατον, ὡς ἔγωγε καὶ κυβερνήτην ἡγοῦμαι δειλότατον, ὅστις, χειμῶνα δεδοικώς, πρὸ τῆς θυέλλης ἐβάπτισεν ἑκὼν τὸ σκάφος. ἀλλὰ μὴν ἡ αὐτοχειρία καὶ τῆς κοινῆς ἁπάντων ζώων φύσεως ἀλλότριον, καὶ πρὸς τὸν κτίσαντα Θεὸν ἡμᾶς ἐστιν ἀσέβεια. τῶν μέν γε ζώων οὐδέν ἐστιν, ὃ θνήσκει μετὰ [t] προνοίας, ἢ δι' αὐτοῦ. φύσεως γὰρ νόμος ἰσχυρὸς ἐν ἅπασι, τὸ ζῆν ἐθέλειν· διὰ τοῦτο καὶ τοὺς φανερῶς ἀφαιρουμένους ἡμᾶς τούτου, πολεμίους ἡγούμεθα, [u] καὶ τοὺς ἐξ ἐνέδρας τιμωρούμεθα. τὸν δὲ Θεὸν οὐκ οἴεσθε ἀγανακτεῖν, ὅτ' ἂν ἄνθρωπος αὐτοῦ τὸ δῶρον [x] ὑβρίζῃ; καὶ γὰρ εἰλήφαμεν παρ' ἐκείνου τὸ εἶναι, καὶ τὸ μηκέτι εἶναι πάλιν ἐκείνῳ [y] δίδομεν. τὰ μέν γε σώματα θνητὰ πᾶσι, καὶ ἐξ φθαρτῆς ὕλης [z] δημιουργεῖται· ψυχὴ δὲ ἀθάνατος ἀεί, καὶ Θεοῦ μοῖρα τοῖς σώμασιν ἐνοικίζεται. εἶτα [a] ἂν μὲν ἀφανίσῃ τις [b] ἀνθρώπου παρακαταθήκην, ἢ διάθηται κακῶς, πονηρὸς εἶναι δοκεῖ καὶ ἄπιστος. εἰ δέ τις τοῦ σφετέρου σώματος [c] ἐκβάλλῃ τὴν [d] παρακαταθήκην τοῦ Θεοῦ, λεληθέναι δοκεῖ τὸν ἀδικούμενον; καὶ κολάζειν μὲν τοὺς ἀποδράντας οἰκέτας δίκαιον νενόμισται, κἂν πονηροὺς καταλείπωσι δεσπότας· αὐτοὶ δὲ κάλλιστον δεσπότην ἀποδιδράσκοντες τὸν Θεόν, οὐ δοκοῦμεν ἀσεβεῖν; ἆρα οὐκ ἴστε, ὅτι τῶν μὲν ἐξιόντων τοῦ βίου κατὰ τὸν τῆς φύσεως νόμον, καὶ τὸ ληφθὲν παρὰ τοῦ Θεοῦ χρέος ἐκτινόντων, ὅταν ὁ δοὺς κομίσασθαι θέλῃ, κλέος μὲν αἰώνιον, οἶκοι δὲ καὶ γενεαὶ βέβαιοι, καθαραὶ δὲ [e] καὶ ἐπήκοοι μένουσιν αἱ ψυχαί, χῶρον οὐράνιον

rum facerent, ſeque Dei mandatorum proditorem fore exiſtimans, ſi mortem obiret piuſquam omnia illis denunciaret, ei neceſſe erat ut inciperet apud illos *ad hunc modum* philoſophari. „ Quorſum enim, ô ſocii, propriæ cædis adeo avidi ſumus? aut cur res *omnium* amiciſſimas, corpus & animam, inter ſe diſſidere facimus? Me *forſan* mutatum eſſe quiſpiam dicet. verum & hoc etiam probe norunt Romani. Pulchrum in bello mori, ſed lege belli, id eſt, victorum manu. Et quidem ſi Romanorum ferrum deprecor, profecto dignus ſum qui meo gladio meaque manu caderem. Sin illorum animos ſubeat hoſtibus parcere, quanto juſtius nobis in mentem veniret nobiſmet ipſis parcere? Etenim dementiæ eſt ea in noſmet admittere, quorum *vitandorum* gratia ab illis diſſentimus. Honeſtum eſſe pro libertate mori, & ipſe fateor; pugnando tamen, & illorum manibus qui eam ereptum eunt. nunc autem neque contra nos veniunt in aciem, neque nos interficiunt. Itidemque timidus eſt *habendus*, & qui mori recuſat quando oportet, & qui *id ipſum* vult cum minime oportet. Immo vero, cujus rei metu prohibemur ab aſcenſu ad Romanos? Annon mortis? Nunc demum quam ex ſuſpicione ab hoſtibus metuimus, eam certam ipſi nobiſmet irrogabimus? Verum ad ſervitutem evitandam dicet aliquis. quaſi nunc quidem ipſi valde liberi eſſemus. Atenim magni animi eſt, dicet aliquis, mortem ſibi conſciſcere. Minime vero, ſed puſilli & ignaviſſimi, ut & ego illum gubernatorem timidiſſimum puto, qui metu tempeſtatis ante procellam ſponte demerſerit navigium. Quid? quod ſui ipſius occiſio tum à communi omnium animantium natura aliena eſt, tum ſumma impietas in Deum qui nos creavit. Nullum quippe animal eſt, quod ex induſtria vel ſponte ſua moritur. naturæ enim lex qua docemur velle vivere, in omnibus plurimum valet: idcirco & qui nobis vitam palam ademptum eunt, pro hoſtibus habemus; & qui nobis inſidiantur pœna perſequimur. Nonne Deum id indigne ferre arbitramini, cum homo quod ab eo donatur plane deſpiciat? nam & ab illo accepimus ut eſſemus; rurſumque ut eſſe deſinamus, fas eſt illi concedamus. Corpora quidem cunctis mortalia ſunt, & ex caduca materia facta & formata: anima vero in omne ævum duratura eſt, & corporibus ineſt auræ divinæ particula. accedit quod, ſi quis hominis depoſitum profuderit aut male tractaverit, improbus eſſe videtur & perfidioſus: ſin vero Dei depoſitum è corpore ejecerit, num eum ſe latuiſſe putabit, quem injuria affecit? Immo ſervis quidem fugitivis pœnam infligere juſtum creditur, etiamſi nequam dominos reliquerint: ipſi vero Deum fugientes, dominum optimum, nonne impie facere videmur? An neſcitis morientium juxta naturæ legem, & qui Deo debitum exſolvunt repetenti quod dederat, laudem eſſe æternam, * domum, ſobolemque firmam, puras autem & dicto audientes animas manere, „ lo-

Joſephi oratio ad eos qui mortem ipſi intentarunt.

g Φιλοσοφεῖν ἐπὶ τῆς ἀνάγκης.] Conf. ſupr. §. 3. Spanh.
h Αὐτῶν ἑταῖροι φονῶμεν;] Abeſt a Raf.
i Φήσει;] Ita Raf. φησὶν in ceteris.
k Καλὸν ἐν πολέμῳ θνήσκειν,] In Cod. Big. καὶ καλόν.
l Πολεμίου,] Ita Voſſ. (in quo ſeu L. B. φειδὼς πολεμίου) & Raf. πολεμίους πάλιν δεῖ. πολέμου in Editis Aliiſque.
m Ἀντιάζουσιν ἡμῖν,] Ita MSS. ἀντιπαράζουσιν in Editis.
n Ὅτ' ἂν δέῃ,] ὁ ὅταν μὴ Raf.
o Ὁ βουλόμενος ὅτ' ἂν μὴ δέῃ.] Abſunt a Raf.
p Ὃν δεδοίκαμεν] Ita Big. & Raf. οἷον in Editis Aliiſque.
q Βέβαιον] Iterum cum Big. & Raf. βίαιον in ceteris.
r Ἐπιτιμήσομεν,] ὑποτιμήσομεν L. B.
s Δὲ ἀνελεῖν ἑαυτὸν] Ita Bod. & Raf. γὰρ in reliquis.
t Προνοίας, ἢ δι' αὐτοῦ.] Προθυμίας Big.
u Καὶ τοὺς ἐξ ἐνέδρας τιμωρούμεθα.] Sic in MSS. καὶ τῶν ἐξ ἐνέδρας τιμωρούμεθα in Editis.
x Ὑβρίζῃ;] Ὑβρίζοι Big.
y Δίδομεν.] Διδόαμεν Big.
z Δημιουργεῖται.] Δεδημιούργηται Big.
a Ἂν μὲν ἀφανίσῃ] Ἐὰν Big.
b Ἀνθρώπου] Abeſt a Raf.
c Ἐκβάλλῃ τὴν] Ita Voſſ. ἐκβάλλει in ceteris.
d Παρακαταθήκην] Hac de voce videſis L. Capellum in Spicilegio ad 1 Tim. 1. 12.
e Καὶ ἐπήκοοι] Illud καὶ addidi è Codd. Big. Voſſ. & Vat. Hunc. ἐπήκοος αὐτοῖς ὁ τῶν εὐχῶν οὐρανὸς ἀκούων. Moſchopulus in ſcholiis ad Heſiod. pag. 15. Col. 2. Hav.
* Sc. in cœlo.

f Ἀλλ.

„ locum in cœlo habituras ſanctiſſimum, unde rurſum per ſæculorum lapſus ad corpora munda inhabitanda mittentur. quorum vero manus in ſeipſos inſanierunt, horum quidem animas orcus tenebricoſior ſuſcipiet: paterque illorum Deus culpam eorum, qui in alterutram partem injurioſi fuerint, in liberos perſequetur. Hinc Deo inviſum eſt *hoc ſcelus*, & à ſapientiſſimo legiſlatore pœna ei ſtatuitur. quippe apud nos quidem ſancitum eſt, ut qui ſeipſos occiderint ad ſolis occaſum inſepulti abjiciantur, quanquam & hoſtes ſepelire fas arbitremur: apud alios vero ejuſmodi mortuis etiam dextras, quibus contra ſe uſi ſunt, amputari juſſerunt *leges*; quemadmodum corpus ab anima, ita & manum à corpore disjungi debere exiſtimantes. Pulchrum igitur, ô ſocii, juſta ſentire, neque humanis caſibus & calamitatibus addere impietatem in *Deum* creatorem noſtrum. Si ſalvi eſſe volumus, *jam* noſmet ſervemus (nam & nobis haud dedecori eſt ſalutem illis acceptam referre, quibus virtutem tot *præclaris* facinoribus demonſtratam dedimus) ſin mori placeat, ab his occidi pulchrum eſt, à quibus *victi* ſumus & capti. * Ego vero hoſtium ordini non me adſcribi patiar, ut ipſe mei proditor fiam. nam ita multo ſtolidior eſſem, quam qui ad hoſtes ultro profugiunt: ſiquidem illi hoc faciunt ſuæ ſalutis ergo, ipſe vero interitûs, idque mei. Romanorum tamen inſidias quam *maxime* expeto: nam ſi poſt fidem datam me interfecerint, lætus admodum moriar, mendacii perfidiam *ab illis* reportans, ſolatium victoriâ majus.

Joſephus in magno vitæ periculo.

6. Et Joſephus quidem hujuſmodi multa dicebat, ut *ſocios* à cæde propria dehortaretur. Illi vero, aures ex deſperatione obſtructas habentes, ut qui jamdudum ſemet morti devoverant, in eum exaſperantur; & alii aliunde cum gladiis accurrentes, & ignaviam ei exprobrabant, & quiſque palam in eo erat ut eum è veſtigio interficerent. Ille autem, cum alium nominatim vocaret, alium ſevero ducis aſpectu intueretur, alium dextra prehenderet, alium precibus exoraret, variaque animi affectione (ut in *tali* neceſſitate) diſtractus, ferrum omnium à cæde *ſua* divertebat, non ſecus ac feræ circumcluſæ, ad eum ſemper qui ſe ei admoveret, ora vultuſque convertens. Illorum autem, qui ducem in extrema miſeria & ærumna adhuc revererentur, debilitabantur dextræ, gladiique de manibus elabebantur, multique cum enſibus ipſum peterent injuſſi eos dimittebant.

Callidum ejus conſilium de ſortibus adhibendis.

7. Illi autem in anguſtiis non deerat ſolertia ad excogitandum: ſed Dei curæ ſe committens ſalutis diſcrimen adit. „ Et quoniam mori decretum eſt, inquit, agite, cædes mutuas in ſortem conjiciamus, &, *cui* ſors obtigerit, manu illum excipientis occumbat, † atque ita fortuna faciet ut omnes mortem obeant, neque ſua quiſquam dextra ſe juguLet. injuſtum eſt enim, cæteris interemptis, quenquam, ſi pœnituerit, ſalvum eſſe “. Cum iſta dixiſſet, dignus viſus eſt cui fides habe-

„ λαχούσας τὸν ἁγιώτατον, ἔνθεν ἐκ περιτροπῆς αἰώνων ἁγνοῖς πάλιν [f] ἀντενοικίζονται σώμασιν. ὅσοις δὲ καθ' ἑαυτῶν ἐμάνησαν αἱ χεῖρες, τούτων μὲν ᾅδης δέχεται τὰς ψυχὰς σκοτιώτερος, ὁ δὲ τούτων πατὴρ Θεὸς εἰς ἐκγόνους τιμωρεῖται [g] τοὺς θατέρων ὑβριστάς. διὰ τοῦτο μεμίσηται παρὰ τῷ Θεῷ τοῦτο, καὶ παρὰ τῷ σοφωτάτῳ κολάζεται νομοθέτῃ. τοὺς γοῦν ἀνελόντας ἑαυτοὺς, παρὰ μὲν ἡμῖν, μέχρις ἡλίου δύσεως ἀτάφους [h] ἐκρίπτειν ἔκριναν, καίτοι καὶ πολεμίους θάπτειν θεμιτὸν ἡγούμενοι· παρ' ἑτέροις δὲ, καὶ τὰς δεξιὰς [i] τούτων τῶν νεκρῶν ἀποκόπτειν ἐκέλευσαν, αἷς ἐστρατεύσαντο καθ' ἑαυτῶν, ἡγούμενοι, καθάπερ τὸ σῶμα τῆς ψυχῆς ἀλλότριον, οὕτω καὶ τὴν χεῖρα τοῦ σώματος. καλὸν οὖν, ἑταῖροι, δίκαια φρονεῖν, καὶ μὴ ταῖς ἀνθρωπίναις συμφοραῖς [k] προσθεῖναι τὴν εἰς τὸν κτίσαντα ἡμᾶς δυσσέβειαν. εἰ σώζεσθαι δοκεῖ, [l] σωζώμεθα. καὶ γὰρ οὐκ ἄδοξος ἡ σωτηρία, παρ' οἷς διὰ τοσούτων ἔργων ἐπεδειξάμεθα τὰς ἀρετάς. εἰ τεθνάναι, καλὸν ὑπὸ τῶν ἑλόντων. οὐ μεταβήσομαι δ' ἐγὼ εἰς τὴν τῶν πολεμίων τάξιν, ἵν' ἐμαυτοῦ προδότης γένωμαι. καὶ γὰρ ἂν εἴην πολὺ τῶν αὐτομολούντων [m] πρὸς τοὺς πολεμίους ἠλιθιώτερος· εἴγε ἐκεῖνοι μὲν ἐπὶ σωτηρίᾳ τοῦτο πράττουσιν, ἐγὼ δ' ἐπ' ἀπωλείᾳ, καί γε τῇ ἐμαυτοῦ. τὴν μέντοι Ῥωμαίων ἐνέδραν [n] ἐπεύχομαι· μετὰ γὰρ δεξιὰν ἀναιρούμενος ὑπ' αὐτῶν, [o] εὐθύμως τεθνήξομαι, τὴν τῶν ψευσαμένων ἀπιστίαν νίκης μεῖζον ἀποφέρων παραμυθίαν.

ϛ. Ὁ μὲν Ἰώσηπος πολλὰ τοιαῦτα πρὸς ἀποτροπὴν τῆς αὐτοχειρίας ἔλεγεν. οἱ δὲ, πεφραγμένας ἀπογνώσει τὰς ἀκοὰς ἔχοντες, ὡς ἂν πάλαι καθοσιώσαντες ἑαυτοὺς τῷ θανάτῳ, [p] παροξύνονται πρὸς αὐτὸν, καὶ [q] προστρέχων ἄλλος ἄλλοθεν ξιφήρης, ἐκάκιζόν τε εἰς ἀνανδρίαν, καὶ ὡς ἕκαστος αὐτίκα [r] καταπλήξων, δῆλος ἦν. ὁ δὲ τὸν μὲν ὀνομαστὶ καλῶν, τῷ δὲ στρατηγικώτερον ἐμβλέπων, τοῦ δὲ δρασσόμενος [s] τὴν δεξιὰν, ὃν δὲ δεήσει δυσωπῶν, καὶ ποικίλοις διαιρούμενος πάθεσιν, ἐπὶ τῆς ἀνάγκης εἶργεν ἀπὸ τῆς σφαγῆς πάντων τὸν σίδηρον, ὥσπερ τὰ [t] κατακυκλωθέντα τῶν θηρίων, ἀεὶ πρὸς τὸν καθαπτόμενον [u] ἀντιστρεφόμενος. τῶν δὲ καὶ παρὰ τὰς ἐσχάτας συμφορὰς ἔτι τὸν στρατηγὸν αἰδουμένων, παρελύοντο μὲν αἱ δεξιαὶ, [x] περιωλίσθανον δὲ τὰ ξίφη, καὶ πολλοὶ τὰς ῥομφαίας ἐπιφέροντες αὐτομάτως [y] παρείθησαν.

ζ. Ὁ δὲ ἐν ταῖς ἀμηχανίαις, οὐκ ἠπόρησεν ἐπινοίας, ἀλλὰ πιστεύων τῷ κηδεμόνι Θεῷ τὴν σωτηρίαν παραβάλλεται. „ καὶ ἐπειδὴ δέδοκται τὸ ἀποθνήσκειν, ἔφη, φέρε κλήρῳ τὰς ἀλλήλων σφαγὰς ἐπιτρέψωμεν, ὁ λαχὼν δὲ ὑπὸ τοῦ μετ' αὐτὸν πιπτέτω, καὶ διοδεύσει πάντων οὕτως ἡ τύχη, μηδὲ ἐπὶ τῆς ἰδίας κεῖσθαι δεξιᾶς ἕκαστον. ἄδικον γὰρ οἰχομένων τῶν ἄλλων τινὰ μετανοήσαντα σωθῆναι “. πιστὸς ἔδοξε ταῦτα εἰπὼν, καὶ συνεκληροῦτο

f Ἀντενοικίζονται σώμασιν.] In hoc verbo & ſequentibus *præſens pro futuro.*

g Τοὺς θατέρων ὑβριστάς.] Joſephum ſcripſiſſe puto τοὺς πατέρων ὑβριστάς. i. e. *patres illos, qui injurioſi in ſe fuerint, perſequetur etiam in liberis Deus.* Hav.

h Ἐκρίπτειν ἔκριναν.] Sic *Big.* & *Ruf.* κρίπτειν in *Editis Aliiſque.*

i Τούτων τῶν νεκρῶν] Iterum cum *Big. L. B.* & *Ruf.* τούτων in *cæteris*

k Προσθεῖναι] Ita *Big. Bod.* & *Voſſ.* προσθέσθαι in *reliquis.*

l Σωζώμεθα] Σωζοίμεθα *Big.* & *Bod.*

m Πρὸς τοὺς πολεμίους] Illa πρὸς τοὺς πολεμίους deſunt *Bod* & *Roſſ.*

n Ἐπεύχομαι.] Εὔχομαι *Big.* in ora *Codicis* ἀποδέχομαι, ἀγαπῶ.

o Εὐθύμως τεθνήξομαι.] Εὔθυμος *Big.*

p Παροξύνονται πρὸς αὐτὸν] Παροξύνοντο *Big.* & *Lugd. Bat.*

q Προστρέχων ἄλλος] Προέτρεχον *Big.*

r Καταπλήξων,] Πλήξων *Big. L. B. Roſſ.* & *Bod.*

s Τὴν δεξιάν,] Τῆς δεξιᾶς *Big. Roſſ.* & *Voſſ.*

t Κατακυκλωθέντα τῶν θηρίων,] Κυκλωθέντα *Big.*

u Ἀντιστρεφόμενος] Ἐπιστρεφόμενος *Bod.* & *Roſſ.*

x Περιωλίσθανον δὲ τὰ ξίφη,] Περιωλίσθανε *Big.* & *Vat.*

y Παρείθησαν.] Παρεῖσαν *Big.*

* Non migrabo ego in hoſtium locum, *Ruf.* non tranſibo in numerum hoſtium ut ipſe meus percuſſor ſim, *Pſeudo-Hegeſipp.*

† Hac de re agitur in Appendice ad Cl. *Wingati Arithmeticam. Edit. Lond.*

κ. Μετ'

ρεῖτο πείσας· ἑτοίμως δὲ ὁ λαχὼν τῷ [z] μετ' αὐτὸν παρεῖχε τὴν σφαγὴν, ὡς αὐτίκα [a] τεθνηξομένου καὶ τοῦ στρατηγοῦ. ζωῆς γὰρ ἡδίω τὸν μετὰ τοῦ Ἰωσήπου θάνατον ἡγοῦντο. καταλείπεται δὲ οὗτος, εἴτε [b] ὑπὸ τύχης χρὴ λέγειν, εἴτε ὑπὸ Θεοῦ προνοίας, [c] σὺν ἑτέρῳ· καὶ σπουδάζων μήτε ὑπὸ τοῦ κλήρου καταδικασθῆναι, μήτε εἰ τελευταῖος [d] λείποιτο μιᾶναι τὴν δεξιὰν ὁμοφύλῳ φόνῳ, πείθει κἀκεῖνον ἐπὶ πίστει ζῆν.

η'. Ὁ μὲν οὖν [e] οὕτω τόν τε Ῥωμαίων καὶ τὸν οἰκείων διαφυγὼν πόλεμον, ἐπὶ Οὐεσπασιανὸν ἤγετο διὰ τοῦ Νικάνορος. οἱ δὲ Ῥωμαῖοι πάντες ἐπὶ θέαν [f] αὐτοῦ συνέτρεχον, καὶ τοῦ πλήθους συνθλιβομένου [g] περὶ τοῦ στρατηγοῦ θόρυβος ἦν ποικίλος. τῶν μὲν γεγηθότων ἐπὶ τῷ ληφθέντι, τῶν δὲ ἀπειλούντων, τῶν δὲ ἐγγύθεν ἰδεῖν βιαζομένων. καὶ οἱ μὲν πόῤῥωθεν κολάζειν ἐβόων τὸν πολέμιον. τῶν δὲ πλησίον ἀνάμνησις αὐτοῦ τῶν ἔργων εἰσῄει, καὶ πρὸς τὴν μεταβολὴν θάμβος. τῶν τε ἡγεμόνων οὐδεὶς ἦν, ὃς, εἰ καὶ πρότερον ὠργίζετο, τότε πρὸς τὴν ὄψιν οὐκ ἐνέδωκεν αὐτοῦ. μάλιστα δὲ τὸν Τίτον ἐξ ἀρετῆς τὸ, τε καρτερικὸν ἐν ταῖς συμφοραῖς ἧψε τοῦ Ἰωσήπου, καὶ πρὸς τὴν ἡλικίαν ἔλεος. [h] ἀναμιμνησκομένῳ τε τὸν οὐ πάλαι μαχόμενον, καὶ τὸν ἐν χερσὶν ἐχθρῶν [i] ἄρτι κείμενον ὁρῶντι παρῆν τε νοεῖν, [k] ὅσον δύναται τύχη, καὶ ὡς ὀξεῖα μὲν πολέμου ῥοπὴ, τῶν δὲ ἀνθρωπίνων οὐδὲν βέβαιον. παρὸ καὶ τότε συνδιέθηκε μὲν πλείστους ἑαυτῷ, [l] καὶ πρὸς οἶκτον τοῦ Ἰωσήπου. πλείστη δὲ αὐτῷ καὶ παρὰ τῷ πατρὶ μοῖρα σωτηρίας ἐγένετο. ὁ μέν τοι Οὐεσπασιανὸς φρουρεῖν αὐτὸν [m] μετὰ πολλῆς ἀσφαλείας προσέτασσεν, ὡς [n] ἀναπέμψων αὐτίκα Νέρωνι.

θ'. [o] Τοῦτο ἀκούσας ὁ Ἰώσηπος, μόνῳ τι διαλεχθῆναι θέλειν ἔλεγεν αὐτῷ. μεταστησαμένου δὲ ἐκείνου, πλὴν τοῦ παιδὸς Τίτου καὶ δυοῖν φίλων, τοὺς ἄλλους ἅπαντας. „ σὺ μὲν, εἶπεν, Οὐεσπασιανὲ, „ νομίζεις αἰχμάλωτον [p] αὐτὸν μόνον εἰληφέναι τὸν „ Ἰώσηπον. ἐγὼ δὲ ἄγγελος ἥκω σοι μειζόνων. „ [q] μὴ γὰρ ὑπὸ Θεοῦ προπεμπόμενος ᾔδειν τὸν Ἰου„δαίων νόμον, καὶ πῶς στρατηγοῖς ἀποθνήσκειν πρέ„πει; Νέρωνί με πέμπεις; [r] τί γάρ; οἱ μετὰ „ Νέρωνα μέχρι σοῦ διάδοχοι [s] μένουσι; [t] σὺ „ Καῖσαρ, Οὐεσπασιανὲ, καὶ αὐτοκράτωρ σὺ καὶ παῖς „ ὁ σὸς οὗτος. δέσμει δέ με νῦν ἀσφαλέστερον, καὶ „ τήρει σαυτῷ. [u] δεσπότης μὲν γὰρ οὐ μόνον ἐμοῦ „ σὺ Καῖσαρ, ἀλλὰ καὶ γῆς καὶ θαλάσσης καὶ παν„τὸς [x] ἀνθρώπων γένους. ἐγὼ δὲ ἐπὶ τιμωρίας „ δέομαι φρουρᾶς μείζονος, εἰ καταχεδιάζω καὶ „ Θεοῦ “. ταῦτα εἰπόντος, παραχρῆμα μὲν

retur; & poſtquam perſuaſiſſet, una cum illis ſemet ſorti commiſit. Cui autem ſors primo obvenit, is jugulum proximo libenter præbebat, quaſi duce etiam mox perituro. nam mortem cum Joſepho oppetere vita dulcius eſſe videbatur. Ille vero cum altero (ſive ſorte fortuna dicendum, ſive Dei providentia) relictus eſt: operamque dans ut neque à ſorte condemnaretur, neque ſi ultimus ſupereſſet dexteram macularet popularis *ſui* cæde, illi etiam fide data perſuadet vitam non prodigere. *Joſephi ſocii per ſortes pereunt, ipſo cum altero ſuperſtite.*

8. Atque ita quidem ille, cum bellum à Romanis & à ſuis evaſiſſet, ad Veſpaſianum per Nicanorem ducebatur. Omnes autem Romani ad illum intuendum confluebant; cumque multitudo circa ducem ſe premeret, varius ortus eſt tumultus: his exſultantibus quod captus eſſet, aliis minitantibus, nonnulliſque ut propius eum viderent *alios* urgentibus. Et qui longius quidem aberant, hoſtem ad ſupplicium ducendum clamabant: qui vero in propinquo erant facta ejus *egregia* in memoriam revocabant, ejuſque ad mutationem attoniti hærebant: & à ducibus nemo erat, cui, licet ante ei iraſceretur, ad aſpectum ejus ira non deferveſceret. maxime autem omnium Titus *ſua* ex indole & patientia Joſephi in calamitatibus & ætatis ejus miſericordia capiebatur: qualiſque jampridem fuerat in præliis reminiſcenti, & qualis nunc ſit in hoſtium manibus poſitus intuenti ſubiit cogitare, & quanta erat fortunæ vis, quamque velox belli inclinatio, & quanta rerum humanarum inſtabilitas. unde & tunc multi quidem eandem cum ipſo affectionem induebant, & ad Joſephi miſerationem pertrahebantur: ipſeque apud patrem plurimum valebat ad Joſephi ſalutem. Veſpaſianus tamen præcipiebat ut magna cum cautione cuſtodiretur, ac ſi ſtatim ad Neronem eum miſſurus eſſet. *Joſephus ad Veſpaſianum adducitur.* *Titi erga Joſephum clementia.*

9. Cum iſtud intellexiſſet Joſephus, ſignificabat ſe cum eo ſolo paucis colloqui velle. Summotiſque ab illo omnibus aliis præter Titum & duos amicos, inquit *Joſephus*: „ Tu quidem, Veſpaſiane, putas Joſephum duntaxat ipſum captivum cepiſſe: at ego rerum majorum venio tibi nuncius. Niſi enim à Deo ad te miſſus eſſem, Judæorum conſuetudinem noviſſem, & quemadmodum duces exercituum mori deceret. Ad Neronem me mittis? Quid enim? num qui Neroni uſque ad te ſucceſſuri ſunt *tam diu* manebunt? Tu Cæſar eris, Veſpaſiane, & imperator tu & filius iſte tuus. Vincito autem me aliquanto arctius & tibimet adſervato. nam tu quidem non mei ſolius dominus *eris*, verum etiam terræ mariſque & omnis generis humani. Ego vero in ſupplicium arctiore dignus ſum cuſtodia, ſi quid temere etiam in Deum mentitus fuero. “ Cum iſta dixiſſet, *Joſephus Veſpaſianum alloquitur.*

Veſpa-

z Μετ' αὐτὸν] Μεθ' ἑαυτὸν Big.
a Τεθνηξομένου] Θνηξομένου Big.
b Υπὸ τύχης] ἀπὸ τύχης Ruf.
c Σὺν ἑτέρῳ] Σὺν ἑταίρῳ Big.
d Λείποιτο μιᾶναι] Λειπόμενος Big. & Rusb.
e Οὕτω τόν τε Ῥωμαίων] οὕτω τὸν Ῥωμ. L. B.
f Αὐτοῦ συνέτρεχον,] Illud αὐτοῦ non agnoſcunt aliquot MSS. ut & L. B. & Ruf.
g Περὶ τὸν στρατηγὸν] Ita Big. περὶ τοῦ στρατηγοῦ in Editis Aliiſque.
h Αναμιμνησκομένῳ τε] Αναμιμνησκόμενον & mox ὁρῶντα Big. & Voſſ.
i Αρτι κείμενον] Ἀπεκείμενον Vat. Rhed. Lugd. Bat. & Big.
k Οσον] ὅσα L. B.
l Και πρὸς οἶκτον — Ἰωσήπου] Deſunt in Ruf.
m Μετὰ πολλῆς ἀσφαλείας] Μετὰ πάσης τῆς ἀσφαλείας προνοίας Big.
n Αναπέμψων] Αναπέμψοντα Vat.
o Τοῦτο ἀκούσας] Ita cum Big. & Ruf. τοῦτον L. B. ταῦτα in reliquis.
p Αὐτὸν μόνον] αὐτόματον Gen. αὐτὸν μόνον MS. Lipſ. & Rufin. SPANH. Sic Vat. Lugd. Bat. Bod. Lipſ. Busb. & Rhed. αὐτόματον Baſ. αὐτόματον Gen. αὐτὸ μόνον Big. & forſan Ruf. qui vertit, *tantum hoc putas, Joſephum te habere captivum.*
q Μὴ γὰρ ὑπὸ Θεοῦ] Ita Big. μὴ γὰρ ὑπὸ Θεοῦ οὐκ ᾔδειν in Editis Aliiſque. Paulo aliter legiſſe videtur Ruf. qui vertit, *Ego autem majorum ad te nuncius venio, præmiſſus à Deo: alioquin Judæorum legem ſciebam, & quemadmodum duces exercituum mori deceret.* Aliter etiam Suidas in voce Ἰώσηπος locum proferens ad hunc modum; ἐγὼ δὲ ἄγγελος ἥκω σοι μειζόνων. μὴ γὰρ οὐχ ὑπὸ Θεοῦ προπεμπόμενος οἶδα τὸν Ἰουδαίων νόμον. Νέρωνί με π.
r Τί γάρ;] τί δὲ Gen. τί γάρ; MS. Lipſ. SPANH. Ita Big. Busb. Rhed. Vat. Lipſ. Voſſ. Bod. & Suid. τί δὲ in Editis.
s Μένουσι;] Juxta Suidam legendum μένουσι. Sed forſan & hic loci *præſens* pro *futuro*, quod Atticis familiare eſt.
t Σὺ Καῖσαρ, — αὐτοκράτωρ] Propter quod vaticinium, è vinculis poſtea liberatus Joſephus infr. lib. 4. c. 10. §. 7. de eodem Joſephi Vaticinio Sueton. in Veſp. c. V. SPANH.
u Δεσπότης] Ita Big. & Ruf. δεσπότης δὲ οὐ μόνον Baſ. & Gen. cum aliis. δεσπότης γὰρ οὐ Bod. L. B. & Vat.
x Ανθρώπων] ἀνθρωπίνου L. B.

Veſpaſianus inductus ad fidem habendam Joſephi vaticiniis.

Veſpaſianus ſtatim quidem ei fidem non habebat, & Joſephum ſuſpicabatur aſtute hæc ſui in ſalutem comminiſci. Paulatim vero ad credendum inductus erat, cum Deus jam ipſum excitaret ad cogitandum de imperio, ſceptrumque ad eum deventurum eſſe diverſis ſignis præmonſtraret. Sed & in aliis veracem eſſe Joſephum deprehendebat. Altero namque amicorum, qui ſecretis intererant, „ ſe „ mirari, dicente, quid cauſæ erat, cur neque Io„ tapatenis de excidio, neque ſibi de captivitate „ quidquam antea vaticinatus eſſet, ſi iſta non vana „ ſint illius commenta, qui iram in ſe caſuram de„ pulſum eat." *Ad hæc* Joſephus, „ Jotapatenis, „ ajebat, ſe prædixiſſe, excidium eos poſt ſepti„ mum & quadrageſimum diem manſurum eſſe, „ foreque ut ipſe à Romanis vivus caperetur."

Joſephus in honore apud Veſpaſianum & Titum.

Cum de iſtis à captivis clam inquiſiviſſet Veſpaſianus, veraque *eſſe* comperiſſet, etiam illis quæ de ſe dixerat fidem habere cœpit. Et Joſepho quidem neque cuſtodiam neque vincula remittebat. verum veſtimentis eum donabat aliiſque pretioſis muneribus, & benevolentia eum proſequi & complecti perſeverabat, Tito plerumque ad ejus honorem aliquid conferente.

Οὐεσπασιανὸς ἀπιστεῖν ἐδόκει, καὶ τὸν Ἰώσηπον ὑπελάμβανε ταῦτα περὶ σωτηρίας πανουργεῖν. κατὰ μικρὸν δὲ εἰς πίστιν [y] ὑπήγετο, τοῦ Θεοῦ [z] διεγείροντος αὐτὸν εἰς τὴν ἡγεμονίαν ἤδη, καὶ τὰ σκῆπτρα δι' ἑτέρων σημείων [a] προδεικνύοντος. ἀτρεκῆ δὲ καὶ τὸν Ἰώσηπον ἐν [b] ἄλλοις κατελάμβανε. τῶν γὰρ τοῖς ἀπορρήτοις [c] παρατυχόντων φίλων [d] ὁ ἕτερος, „ θαυμάζειν, ἔφη, πῶς οὔτε τοῖς ἐπὶ „ τῆς Ἰωταπάτων περὶ ἁλώσεως, [e] οὔτε αὐτῷ προ„ μαντεύσαιτο περὶ αἰχμαλωσίας, εἰ μὴ ταῦτα „ [f] λῆρος εἴη [g] διακρουομένου τὰς ἐπ' αὐτὸν ὀρ„ γάς." Ἰώσηπος δὲ, „ καὶ τοῖς Ἰωταπατηνοῖς „ ὅτι μετὰ τεσσαρακοστὴν [h] ἑβδόμην ἡμέραν ἁλώσονται „ προειπεῖν, ἔφη, καὶ ὅτι πρὸς Ῥωμαίων αὐτὸς „ ζωγρηθήσεται." ταῦτα παρὰ τῶν αἰχμαλώτων κατ' ἰδίαν ὁ Οὐεσπασιανὸς ἐκπυθόμενος, εὕρισκεν ἀληθῆ, καὶ πιστεύειν περὶ τῶν κατ' αὐτὸν [i] ἤρξατο. φρουρᾶς μὲν οὖν καὶ δεσμῶν οὐκ [k] ἀνίει τὸν Ἰώσηπον, ἐδωρεῖτο δὲ [l] ἐσθῆτι καὶ τοῖς ἄλλοις κειμηλίοις, [m] φιλοφρονούμενός τε καὶ περιέπων διετέλει, τὰ πολλὰ Τίτου τῇ τιμῇ συνεργοῦντος.

CAP. IX.

Quomodo capta erat Joppe, & dedita Tiberias.

QUarto autem die Panemi menſis Veſpaſianus in Ptolemaïdem reverſus eſt, atque inde Cæſaream maritimam pervenit, & urbem Judææ maximam, & majori ex parte à Græcis inhabitatam. Unde exercitum pariter ac imperatorem cum magno plauſu & hilaritate excipiebant indigenæ, etiam ex ſua quidem in Romanos benevolentia, magis autem ex ſuo in everſos odio.

Joſephus ad ſupplicium petitur renitente Veſpaſiano.

Unde & multi ſimul contra Joſephum inclamantes, de eo ſupplicium ſumendum eſſe poſtulabant. Veſpaſianus autem ab iſta quidem petitione, ut quæ ab inconſulta facta eſſet multitudine, ſe liberavit, nihil reſpondendo. Legionum autem duas quidem Cæſareæ, *illic* hyematuras, conſtituit, quod civitatem huic rei opportunam eſſe videret: decimam vero & quintam in Scythopoli, ne totius onere exercitûs attereretur Cæſarea. Erat autem & illa hyeme aprica, quantum æſtate præ fervore æſtuoſa, utpote in planitie ſita & maritima.

XV. *Joppe ſeditioſorum refugium.*

2. Interea cum non exigua collecta eſſet multitudo, ex iis qui vel ſeditione ab hoſtibus defecerant, vel ex civitatibus everſis effugerant, Joppen, quam antea diruerat Ceſtius, inſtauratum eunt ſibimet in refugium: &, quia illis impedimento erat regio vaſtata, in mare migrare decreverunt. cumque naves piraticas quam plurimas fabricaſſent, qua

ΚΕΦ. θ'.

Ὡς ἑάλω Ἰόππη, καὶ ἐνεδόθη Τιβεριάς.

ΤΕτάρτῃ δὲ Πανέμου μηνὸς, ἀναζεύξας εἰς τὴν Πτολεμαΐδα, [n] κἀκεῖθεν εἰς [o] τὴν παράλιον ἀφικνεῖται Καισάρειαν, μεγίστην [o] τῆς τε Ἰουδαίας πόλιν, καὶ τὸ [p] πλεῖον ὑφ' Ἑλλήνων [q] ἐποικουμένην. ἐδέχοντο δὲ καὶ τὴν στρατιὰν καὶ τὸν στρατηγὸν μετὰ πάσης [r] εὐφημίας καὶ φιλοφροσύνης οἱ ἐπιχώριοι, καὶ κατ' εὔνοιαν μὲν τὴν πρὸς τοὺς Ῥωμαίους, τὸ δὲ πλέον ἔχθει τῶν [s] κατεστραμμένων. διὸ καὶ τὸν Ἰώσηπον ἀθρόοι καταβοῶντες ἠξίουν κολάζειν. Οὐεσπασιανὸς δὲ, τὴν μὲν περὶ τούτου δέησιν, ὡς ὑπ' ἀκρίτου γινομένην πλήθους, [t] ἐξέλυσεν ἡσυχίᾳ. τῶν δὲ ταγμάτων τὰ μὲν δύο χειμερίσοντα ἐκάθισεν ἐπὶ τῆς Καισαρείας, ἐπιτήδειον ὁρῶν τὴν πόλιν· [u] τὸ δέκατον δὲ καὶ πέμπτον [x] εἰς Σκυθόπολιν, ὡς μὴ θλίβοι παντὶ [y] τῷ στρατῷ τὴν Καισάρειαν. ἀλεεινὴ δὲ ἦν κἀκείνη χειμῶνος ὥρᾳ, καθόσον [z] ἦν πνιγώδης θέρους ὑπὸ [a] καύματος, [b] πεδιὰς οὖσα καὶ παράλιος.

β'. Ἐν δὲ τούτῳ συναθροισθέντες οἵ τε κατὰ στάσιν ἐκπίπτοντες τῶν πολεμίων, καὶ οἱ διαφυγόντες ἐκ τῶν κατεστραμμένων, πλῆθος οὐκ ὀλίγον, [c] ἀνακτίζουσιν Ἰόππην ὁρμητήριον σφίσιν, ἐρημωθεῖσαν ὑπὸ Κεστίου πρότερον· καὶ τῆς χώρας ἐκπεπολεμωμένης ἀνειργόμενοι, μεταβαίνειν ἔγνωσαν εἰς τὴν θάλασσαν. πηξάμενοί τε πει-

ρατικὰ

y Ὑπήγετο,] Ἐπήγετο Bod.
z Διεγείροντος αὐτὸν] Διεγείροντος Big. & Vat.
a Προδεικνύοντος.] Προδεικνύντος Big.
b Ἄλλοις] αὐτοῖς Gen.
c Παρατυχόντων] περιτυχόντων L. B.
d Ὁ ἕτερος,] Articulum ὁ non agnoſcunt Big. & Bod.
e Οὔτε αὐτῷ προμαντεύσαιτο] Οὐδὲ αὐτῷ προμαντεύσαιτο Big.
f Λῆρος] κλῆρος Roſt.
g Διακρουομένου] Διακρουόμενος Big. Lugd. Bat. & Bod.
h Ἑβδόμην ἡμέραν] Eſt qui πρώτην malit. τεσσαρακοστὴν ἡμέραν καὶ ἑβδόμην Roſt.
i Ἤρξατο.] Ita Big. Bod. Vat. Lugd. Bat. & Ruf. ἤρχετο in Editis Aliiſque.
k Ἀνίει τὸν Ἰώσηπον,] Ἀνῆκε Big.
l Ἐσθῆτι] Ita Big. Lugd. Bat. & Suid. ἐσθῆσι in cæteris.
m Φιλοφρονούμενός τε] Sic Big. Vat. Voſſ. & Ruf. φιλοφρονούμενος καὶ τε, in reliquis.

n Κἀκεῖθεν] Ἐκεῖθεν Bod.
o Τῆς] Abeſt à L. B.
p Πλεῖον ὑφ' Ἑλλήνων] Πλεῖστον Big.
q Ἐποικουμένην.] Οἰκουμένην Big.
r Εὐφημίας καὶ φιλοφροσύνης] Ita Big. Ruf. & Pſeudo-Hegeſipp. φιλοφημίας; in Editis Aliiſque.
s Κατεστραμμένων,] Κατεστρατευμένων Bod. & Roſt.
t Ἐξέλυσεν ἡσυχίᾳ] Ita Big. & Ruf. ἐξέλυεν in cæteris.
u Τὸ δέκατον δὲ καὶ πέμπτον] Conf. ſupr. c. 4. §. 2. Spanh.
x Εἰς Σκυθόπολιν,] εἰς τὴν Θεόπολιν Roſt.
y Τῷ στρατῷ] Delet Roſt.
z Ἦν πνιγώδης θέρους] Illud ἦν deeſt Big.
a Καύματος,] Καυμάτων Big.
b Πεδιὰς οὖσα καὶ παράλιος.] Conf. ſupr. lib. 1. c. §. 5. Spanh.
c Ἀνακτίζουσιν Ἰόππην — Κεστίου πρότερον] Conf. ſupr. lib. 2. c. 18. §. 10. Spanh.

Τὰ

πειρατικὰ σκάφη πλεῖστα, [d] τόν τε Συρίας καὶ Φοινίκης καὶ τὸν ἐπ' [e] Αἰγύπτῳ [f] πόρον ἐλῄστευον, ἄπλωτά τε πᾶσιν ἐποίουν τὰ τῇδε πελάγη. Οὐεσπασιανὸς δὲ ὡς ἔγνω τὴν [g] σύλαξιν αὐτῶν, πέμπει πεζούς τε καὶ ἱππεῖς ἐπὶ τὴν Ἰόππην, οἳ νύκτωρ [h] ὡς ἀφύλακτον εἰσέρχονται τὴν πόλιν. οἱ δ' ἐν αὐτῇ προῄσθοντο μὲν τὴν εἰσβολήν, καὶ καταδείσαντες, τοῦ μὲν εἴργειν τοὺς Ῥωμαίους ἀπετράποντο. συμφυγόντες δ' εἰς τὰς ναῦς, ἐξωτέρω βέλους [i] διενυκτέρευσαν.

γ'. Ἀλίμενος δὲ οὔσης φύσει τῆς Ἰόππης αἰγιαλῷ γὰρ ἐπιλήγει τραχεῖ, καὶ τὸ μὲν ἄλλο πᾶν ὀρθίῳ, βραχὺ δὲ συννεύοντι κατὰ τὰς κεραίας [k] ἑκατέρωθεν, αἱ δέ εἰσι κρημνοὶ βαθεῖς καὶ προέχουσαι σπιλάδες εἰς τὸ πέλαγος, ἔνθα καὶ τῶν Ἀνδρομέδας δεσμῶν ἔτι δεικνύμενοι τύποι πιστοῦνται τὴν ἀρχαιότητα τοῦ μύθου, τύπτων δὲ τὸν αἰγιαλὸν [l] ἀντίος βορέας, καὶ πρὸς ταῖς δεχομέναις πέτραις ὑψηλὸν [m] ἀνακόπτων τὸ κῦμα, σφαλερώτερον ἐρημίας τὸν ὅρμον ἀπεργάζεται. κατὰ τοῦτον σαλεύουσι τοῖς ἀπὸ τῆς Ἰόππης ὑπὸ τὴν ἕω πνεῦμα βίαιον ἐπιπίπτει μελαμβόρειον ὑπὸ τῶν ταύτῃ πλωϊζομένων καλεῖται. καὶ τὰς μὲν πρὸς ἀλλήλαις τῶν νεῶν αὐτόθι [n] συνήραξε· τὰς δὲ [o] πρὸς ταῖς πέτραις. πολλὰς δὲ πρὸς ἀντίον κῦμα [p] βιαζομένας εἰς τὸ πέλαγος· τόν τε γὰρ αἰγιαλὸν ὄντα πετρώδη, καὶ τοὺς [q] ἐπ' αὐτοῦ πολεμίους ἐδεδοίκεσαν. [r] μετέωρος ὑπεραρθεὶς ὁ κλύδων ἐβάπτιζεν. ἦν δὲ οὔτε φυγῆς που τόπος, οὔτε μένουσι σωτηρία, βίᾳ μὲν ἀνέμου τῆς θαλάσσης ἐξωθουμένοις, Ῥωμαίων δὲ [s] τῆς πόλεως. καὶ πολλὴ μὲν οἰμωγὴ συρρηγνυμένων ἐγίνετο τῶν σκαφῶν, πολὺς δὲ ἀγνυμένων ὁ ψόφος. καὶ τοῦ πλήθους οἱ μὲν ὑπὸ τῶν κυμάτων καλυπτόμενοι διεφθείροντο, πολλοὶ δὲ τοῖς ναυαγίοις ἐμπλεκόμενοι. τινὲς δὲ ὡς κουφοτέραν τὴν θάλασσαν ἔφθανον τῷ σιδήρῳ σφᾶς αὐτοὺς ἀναιρεῦντες. τὸ γεμὴν πλεῖστον ὑπὸ τῶν κυμάτων ἐκφερόμενον περιεξαίνετο ταῖς ἀπορρῶξιν, ὡς αἱμαχθῆναι μὲν ἐπὶ πλεῖστον τὸ πέλαγος, πληρωθῆναι δὲ νεκρῶν τὴν παραλίαν. καὶ γὰρ τοὺς ἐπὶ τὸν αἰγιαλὸν ἐκφερομένους ἐφεστῶτες οἱ Ῥωμαῖοι διέφθειρον. [t] ἦν δὲ ἀριθμὸς τῶν ἐκβρασθέντων σωμάτων [v] τετρακισχίλιοι πρὸς τοῖς [x] διακοσίοις. Ῥωμαῖοι δὲ λαβόντες ἀμαχητὶ τὴν πόλιν κατασκάπτουσιν.

δ'. Ἰόππη μὲν οὕτως ἐν ὀλίγῳ χρόνῳ δεύτερον ὑπὸ Ῥωμαίοις ἑάλω. Οὐεσπασιανὸς δὲ, ὡς μὴ πάλιν οἱ πειραταὶ [y] συναλισθῶσιν εἰς αὐτὴν, στρατόπεδόν τε ἐπὶ τῆς ἀκροπόλεως ἐγείρει, καὶ τὸ ἱππικὸν ἐν αὐτῷ καταλείπει μετὰ πεζῶν ὀλίγων, ἵνα οὗτοι μὲν κατὰ χώραν μένοντες φρουρῶσι τὸ στρατόπεδον, οἱ δὲ ἱππεῖς [z] προνομεύωσι τὴν πέριξ, καὶ τὰς περιοίκους κώμας τε καὶ πολίχνας [a] ἐξαίρωσι τῆς Ἰόππης. οἱ μὲν οὖν κατὰ τὰ προσταχθέντα τὴν χώραν καταtρέχοντες, καθ' ἡμέραν ἔτεμνόν τε καὶ ἠρήμουν ἅπασαν.

ε'. Ὡς δ' εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα τὸ κατὰ τὴν Ἰωταπάτην πάθος [b] ἠγγέλη, τὸ μὲν πρῶτον ἠπίστουν

in Phœnicen & Syriam & Ægyptum tranſitur latrocinia exercebant, & omnibus ad oras iſtas invium faciebant pelagus. Veſpaſianus autem cognito quod conſtituerant, equites pariter ac pedites in Joppen mittit, qui noctu in urbem utpote non cuſtoditam ingrediuntur. Qui vero in ea erant impreſſionem quidem faciendam jam ante ſentiebant, & metu perculſi Romanos arcere detrectabant; in naves autem confugientes, cum extra teli jactum eſſent, *in illis* pernoctarunt. *Veſpaſianus exercitum Joppen mittit.*

3. Cum vero Joppe natura eſſet importuoſa (nam in littus aſperum cæteraque arduum deſinit, ac ſummis utrinque cornibus leviter inflexum, * in quibus profundæ rupes & ſaxa ingentia quæ mari prominent, ubi & adhuc oſtenſa Andromedæ vinculorum veſtigia fidem faciunt antiquitati fabulæ, † adverſus autem aquilo feriens littora, & cautibus objectis tumidos illidens fluctus, ſtationem mari aperto periculoſiorem efficit) eo in ſalo fluctuantibus Joppenis ſub diluculum vehemens flatus ingruit, quem illac navigantes Melamboream vocant. & alias quidem naves inter ſe, alias vero colliſit in ſcopulos; multas autem, cum adverſus æſtum omni vi tenderent in altum, (nam & littus ſaxoſum & hoſtes ei circumfuſos metuebant) ventus, in ſublime attollens fluctus, demerſit: & neque fugæ uſquam locus erat, neque manentibus ſpes ſalutis, cum ventorum vis eos mari pelleret, & Romani civitate *prohiberent*. Et multi quidem ejulatus erant cum colliderentur naves, multus vero fragor cum frangerentur: & Joppenorum alii fluctibus obruti perierunt, aliique quam plurimi naufragiis implicati. Nonnulli autem ferro ſe interficientes, quaſi id ſatius eſſet, mare præveniebant: cæterum plerique undis delati in petras abruptas diſcerpti erant, adeo ut mare *cæſorum* ſanguine redundaret, oraque maritima cadaveribus repleretur. Quin etiam ad littus appulſos ſtantes in eo Romani trucidabant. atque ejectorum corpora numero erant ad quatuor millia & ducenta. Romani vero ſine prælio urbem ceperunt & funditus diruerunt. *Joppes deſcriptio.* *Joppenſi naufragium patiuntur.* *Joppe iterum everſa.*

4. Atque ita quidem Joppe brevi tempore bis à Romanis exciſa eſt. Veſpaſianus autem, ne rurſus eò piratæ confluerent, & caſtra in arce excitat, & equitatum illic cum paucis peditibus relinquit; ita ut illi eo in loco manentes caſtra cuſtodirent, equiteſque finitimam regionem *depopularentur*, & villas Joppe vicinas cum urbeculis è medio tollerent. Et illi quidem imperata facientes regionem percurſarunt, eamque omnem quotidie diripiebant & vaſtabant. *Præſidium ibi collocat Veſpaſianus.*

5. Ubi autem ea quæ Jotapatis acciderant famâ perlata eſſent Hieroſolyma, primo quidem multi, *Fl. Joſephus peremptus dicitur*

d Τόν τε Συρίας καὶ Φοινίκης] Ita Big. & Ruf. τόντε Φ. καὶ Σ. in cæteris.
e Αἰγύπτῳ] Ἐπ' Αἰγύπτου Big. Αἰγύπτου Bod.
f Πόρον ἐλῄστευον,] Πόντον Voff.
g Σύλαξιν αὐτῶν,] Ita Big. Bod. Rofl. Voff. & Ruf. σύνταξιν in Editis Aliiſque.
h Ὡς ἀφύλακτον εἰσέρχονται] Illud ὡς non agnoſcit Big. & commode abeſſe poteſt.
i Διενυκτέρευσαν.] Διενυκτέρευον Bod.
k Ἑκάτερθεν,] Ἑκατέρωθεν Busb.
l Ἀντίος βορέας,] Ἐναντίος Big.
m Ἀνακόπτων τὸ κῦμα,] Ἀνακόπτοντος Big.
n Συνήραξε] Ita Vat. συνέρραξε Big. συνέρραξε in cæteris.
o Πρὸς ταῖς πέτραις] Πρὸς τὰς πέτρας Bod.
p Βιαζομένας εἰς τὸ πέλαγος] Βιαζομένους Busb.
q Ἐπ' αὐτῷ] ἐπ' αὐτοῦ L. B. ſed & ſuperius cap. 7. §. 20. ita dixit τῶν ἐπ' αὐτοῦ. Hav.
r Μετέωρος ὑπεραρθεὶς] Interſerit δὲ L. B. & Rofl.
s Τῆς πόλεως,] Ita cum Big. Rhed. Voſ. Bod. Rofl. Vat. & Rufini Codd. τῆς πόλεως εἰργόντων τῶν ἄλλων ἐκκλειόντων καὶ π. Bof. & Gen. quæ omnia, dempto ἐκκλειόντων, agnoſcit Busb.
t Ἦν δὲ] Abeſt a L. B.

v Τετρακισχίλιοι] Millia quingenta *Pſeudo-Hegeſippo*.
x Διακοσίοις.] Hic ἕ ſubjungit L. B.
y Συναλισθῶσιν εἰς αὐτὴν,] Συναλισθῶσιν Busb. & Voff. Huns. Ex correctione ita Voff. ſeu L. B. habet, habuit enim a principio aliter. Idem vero verbum hoc occurrit in Act. Apoſt. cap. 1. v. 4. καὶ συναλιζόμενος παρήγγειλεν. Hav.
z Προνομεύωσι.] Non ut Rufinus territorium peragrantes; vaſtantes προνομεύω, ἁρπάζω, κατατρέχω, αἰχμαλωτίζω. Heſychius. hic infra lib. 4. Cap. 9. §. 3. στρατηγοῦντος μὲν αὐτοῖς ἦν ductor erat prædatum exeuntibus. Spanh. προνομεύοντες Rofl. dein τὰ πέριξ.
a Ἐξαίρωσι] L. B. ἐξαιρῶσι.
b Ἠγγέλη,] L. B. ἠγγέλθη.

* Quæ vaſtæ ſuperſunt & ingentibus procellis pelagus turbant, Ruf.

† *Pſeudo-Hegeſippo*, cadentibus itaque littus adverſus Boreæ flatibus, immane quantum undæ attolluntur; quæ ſcopulis illiſæ fragorem ingentem excitant, atque in fluctus relapſæ inquietum iſtum maris ſinum reddunt, ut plus periculi in portu quam in deſerto ſit.

& à Judæis velut mortuus defletur.

multi, & propter magnitudinem calamitatis, & quia nemo aderat ſpectator eorum quæ ferebantur, non habebant *dicentibus* fidem (neque enim nuncius *cladis* ſupererat, ſed temere excidium nunciabat fama, natura apta ad triſtia ſpargenda) paulatim vero per finitimos verus ibat rumor, & apud omnes jam certior habebatur quam ut de eo ambigeretur; cæterum rebus geſtis affingebant quæ minime geſta erant. Nam & Joſephum in excidio occubuiſſe nunciatum eſt. id quod maximo luctu replevit Hieroſolyma: & per ſingulas quidem domos itemque cognationes amiſſorum quiſque lugebatur à ſuis; luctus vero ducis publicus erat. & hi quidem hoſpites, alii propinquos, amicos alii, nonnulli etiam fratres plorabant; Joſephum autem univerſi. adeo ut per triginta dies fletus & lamentatio in civitate non ceſſarint, plurimoſque conduxerint tibicines qui ſibi leſſu præirent.

Comperto Joſephum vivere, infremunt Judæi.

6. Cum autem tempore indicaretur veritas, & quemadmodum ſe haberent res Jotapatenæ, fictumque compertum eſſet quod de Joſephi morte acceperant, eumque vivere & cum Romanis eſſe reſciſcerent, ac ſupra captivi fortunam à ducibus honorari, tantum in viventem iracundiæ, quantum benevolentiæ prius habuerunt, cum mortuum eſſe crederent. Et ab aliis quidem ignavia, ab aliis vero proditio ei vitio vertebatur. civitas autem indignationis plena erat, & convicia ei faciebat. Plagis autem *acceptis* exaſperabantur, magiſque accendebantur rebus adverſis: porro * clades inopina, quæ ſapientes facit ſuæ ſecuritati proſpicere, & ne ſimilia paterentur ſibimet cavere, *illos* ad alias calamitates ſtimulabat *atque excitabat*: † & unius mali finis alterius ſemper principium erat. denique majore in Romanos impetu ferebantur, ac ſi Joſephi maleficia in illis vindicaturi eſſent. Atque Hieroſolymitanos quidem hujuſcemodi occupabat trepidatio.

XVI. *Veſpaſianus it Cæſaream Philippi.*

7. Veſpaſianus autem ſtudio viſendi regnum Agrippæ (nam & rex ipſe eum invitabat, partim deſiderio laute excipiendi imperatorem cum exercitu, partim ut per eos diſcordias regni ſui ſedaret) motis ex Cæſarea maritima caſtris, in eam quæ Philippi dicitur Cæſaream tranſit. ubi per viginti quidem dies exercitum recreans, ipſe etiam convivia agitabat, gratias Deo reddens pro rebus bene proſpereque geſtis.

Tiberias & Tarichæa infeſta Romanis.

Poſtquam vero Tiberiadem res novas moliri, & Tarichæas deficere nunciatum erat (ad regnum autem Agrippæ utraque pertinebat) decreto apud ſe Judæos ubique everſum ire, opportunum eſſe credebat contra eos exercitum ducere, ‡ urbes iſtas, etiam ut Agrippæ vicem rependeret

οἱ πολλοί, καὶ διὰ τὸ μέγεθος τῆς συμφορᾶς καὶ διὰ τὸ μηδένα τῶν λεγομένων αὐτόπτην παρεῖναι· διεσώθη γὰρ οὐδὲ ἄγγελος, ἀλλὰ αὐτομάτη διεκήρυσσε φήμη τὴν ἅλωσιν, [c] οἰκεία φύσει τῶν σκυθρωποτέρων. κατ' ὀλίγον δὲ διὰ τῶν προσχώρων ὥδευε τὸ ἀληθές, καὶ παρὰ πᾶσιν ἀμφιβολίας ἦν [d] ἤδη βεβαιότερον· προσεσχεδιάζετο γε μὴν τοῖς πεπραγμένοις καὶ τὰ μὴ γενόμενα. τεθνεὼς γὰρ ἐπὶ τῆς ἁλώσεως καὶ Ἰώσηπος ἠγγέλλετο. τοῦτο μεγίστου τὰ Ἱεροσόλυμα πένθους ἐπλήρωσεν· κατὰ μέν γε οἴκους, [e] καὶ κατὰ συγγενείας οἷς προσῆκον ἦν ἕκαστος τῶν ἀπολωλότων ἐθρηνεῖτο. τὸ δὲ ἐπὶ τῷ στρατηγῷ πένθος [f] ἐδημοσιεύθη. καὶ οἱ μὲν ξένους, οἱ δὲ συγγενεῖς, οἱ δὲ φίλους, [g] οἱ δὲ ἀδελφοὺς ἐθρήνουν· τὸν Ἰώσηπον δὲ πάντες. ὡς ἐπὶ τριακοστὴν μὲν ἡμέραν μὴ διαλιπεῖν τὰς ὀλοφύρσεις ἐν τῇ πόλει· πλείστους δὲ μισθοῦσθαι τοὺς αὐλητάς, οἳ [h] θρήνων ἐξῆρχον αὐτοῖς.

ϛ'. [i] Ὡς δὲ τὸ ἀληθὲς διεκαλύπτετο τῷ χρόνῳ, καὶ τὰ [k] μὲν κατὰ τὴν Ἰωταπάτην ὅπως εἶχεν, ἐσχεδιασμένον δὲ τὸ κατὰ τὸν Ἰώσηπον πάθος εὑρίσκετο, ζῆν δὲ αὐτὸν ἔγνωσαν, καὶ παρὰ Ῥωμαίοις ὄντα, καὶ πρὸς τῶν ἡγεμόνων [l] ἢ κατ' αἰχμαλώτου τύχην περιέπεσθαι, τοσοῦτον ὀργῆς ἐπὶ ζῶντος, ὅσον εὐνοίας ἐπὶ τεθνάναι δοκοῦντος πρότερον [m] ἀνελάμβανον. καὶ παρ' οἷς μὲν εἰς [n] ἀνανδρίαν, παρ' οἷς δὲ εἰς προδοσίαν ἐκακίζετο. πλήρης δὲ ἀγανακτήσεως ἦν καὶ τῶν κατ' αὐτοῦ βλασφημιῶν ἡ πόλις. παρωξύνοντο δὲ ταῖς πληγαῖς, καὶ προσεξεκαίοντο ταῖς κακοπραγίαις· τό γε μὴν πταίειν, ὃ γίνεται τοῖς εὖ φρονοῦσιν ἀσφαλείας καὶ τῶν ὁμοίων φυλακῆς αἴτιον, ἐκείνοις κέντρον [o] ἑτέρων ἐγίνετο συμφορῶν, καὶ τὸ τέλος ἀεὶ τῶν κακῶν αὖθις ἀρχή. μᾶλλον γοῦν [p] ὥρμων ἐπὶ τοὺς Ῥωμαίους, ὡς καὶ Ἰώσηπον ἐν αὐτοῖς ἀμυνούμενοι. τοὺς μὲν οὖν ἐπὶ [q] τῶν Ἱεροσολύμων τοιοῦτοι θόρυβοι κατεῖχον.

ζ'. Οὐεσπασιανὸς δέ, [r] καθ' ἱστορίαν τῆς Ἀγρίππα βασιλείας· ἐπῆγε γὰρ [s] καὶ βασιλεὺς αὐτός, [t] ἅμα καὶ δεξιώσασθαι τὸν ἡγεμόνα σὺν τῇ στρατιᾷ τῷ κατὰ τὸν οἶκον ὄλβῳ προαιρούμενος, καὶ καταστεῖλαι [v] δι' αὐτῶν τὰ νοσοῦντα τῆς ἀρχῆς, ἄρας ἀπὸ [x] τῆς παράλου Καισαρείας, εἰς τὴν Φιλίππου καλουμένην μεταβαίνει Καισάρειαν. ἔνθα [y] μέχρι [z] μὲν ἡμερῶν εἴκοσι τὴν στρατιὰν διανέπαυεν, καὶ αὐτὸς ἐν [a] εὐωχίαις ἦν, ἀποδιδοὺς τῷ Θεῷ χαριστήρια τῶν κατορθωμένων. ὡς δὲ αὐτῷ Τιβεριὰς μὲν [b] νεωτερίζειν, ἀφεστάναι δὲ ἠγγέλλοντο Ταριχαῖαι· μοῖρα δὲ τῆς Ἀγρίππα βασιλείας ἦσαν ἀμφότεραι· [c] πανταχόθεν τοὺς Ἰουδαίους καταστρέφεσθαι διεγνωκώς, τὴν ἐπὶ [d] τούτους [e] στρατείαν εὔκαιρον ἡγεῖτο, καὶ δι' Ἀγρίππαν, ὡς εἰς ξενίας ἀμει-

c Οἰκεία φύσει] Ita Big. & L. B. ὠκεία cæteris. In Rufini verſione, *velox nuncia triſtium.*

d Ἤδη] ἤδε Gen.

e Καὶ κατὰ] ὁ κατὰ L. B.

f Ἐδημοσιεύθη.] Ἐδημεύθη Big.

g Οἱ δὲ ἀδελφοὺς ἐθρήνουν] Οἱ δὲ ἀδελφοὺς deſiderat Bod. L. B. & Ruf.

h Θρήνων ἐξῆρχον αὐτοῖς.] Vide *Grotium* ad *Matth.* c. xi. v. 17. & *Bartholinum* de *Tibiis Veterum.* p. 275.

i Ὡς δὲ τὸ ἀληθὲς] Ὡς δὲ τἀληθῆ διεκαλύπτετο Big.

k Μὲν κατὰ] Illud μὲν è Codd. Big. Lugd. Bat. Bod. & Ruf. ut & mox καὶ ante πρὸς τῶν ἡγ. v. 21. mox infr. §. ead.

l Ἢ κατ' αἰχμαλώτου] Hic loci ſubintellige πλέον. at alibi apud Noſtrum ſubauditur μᾶλλον. Verum Big. Rhed. & Voſſ. diſertim legunt πλέον ἢ.

m Ἀνελάμβανον.] ἐλάμβανον L. B.

n Ἀνανδρίαν,] ἀνδρίαν Ruf.

o Ἑτέρων ἐγίνετο συμφορῶν] Ἑτέρων non agnoſcit Big. ἕτερον legit Bod.

p Ὥρμων] ὥρμαν L. B.

q Τῶν Ἱεροσολύμων] Τοὺς Ἱεροσολύμοις Big. ἐν Ἱεροσολύμοις Bod.

r Καθ' ἱστορίαν] ἱστορεῖν, τὸ διέρχεσθαι τόπους χάριν τοῦ κατιδεῖν. Sophocl. Electr. v. 319. vid. infr. lib. 4. c. 8. §. 4. Spanh.

s Καὶ βασιλεὺς αὐτός,] Ita Big. & Ruf. καὶ deeſt cæteris.

t Ἅμα καὶ δεξιώσασθαι] Ἅμα δὲ Big. ἅμα τε Bod.

v Δι' αὐτῶν] Ita Big. Voſſ. Vat. Gall. & Ruf. δι' αὐτοῦ in cæteris.

x Τῆς παράλου Καισαρείας,——καλουμένην] Cæſarea Maritima & Philippi; Nummi apud Goltzium: COL. CAESAREA PHILIPPI. Sic infr. lib. 7. c. 2. §. 1. & de Vita §. 13. Spanh.

y Μέχρι] Abeſt à Ruf.

z Μὲν ἡμερῶν εἴκοσι] Illud μὲν abeſt Voſſ.

a Εὐωχίαις ἦν,] Εὐωχίᾳ Big.

b Νεωτερίζειν,] Νεωτερίζει Big. & mox ἠγγέλλετο.

c Πανταχόθεν] Πάντοθεν Big.

d Τούτους] Τούτοις Voſſ.

e Στρατείαν εὔκαιρον ἡγεῖτο,] Ita lego, στρατιὰν in libris. Videſis H. Stephani Theſaurum, in voce στρατεία.

* Offenſio Ruf.

† Malorumque ſemper incipiebat ex fine principium, Ruf. Ubi finis eſſe debuerat, inde exordium malorum capeſſebatur, *Pſeudo-Hegeſipp.*

‡ Poteſtati ejus civitates creditas, Ruf.

ſ Su.

ἀμοιβὴν, [f] σωφρονίσων αὐτῷ τὰς πόλεις. πέμπει δὲ τὸν υἱὸν Τίτον εἰς Καισάρειαν, [g] μετάξοντα τὴν ἐκεῖθεν στρατιὰν [h] εἰς Σκυθόπολιν. ἡ δέ ἐστι μεγίστη τῆς Δεκαπόλεως, καὶ γείτων τῆς Τιβεριάδος. ἔνθα καὶ αὐτὸς παραγενόμενος ἐκδέχεται τὸν υἱόν. καὶ μετὰ τριῶν ταγμάτων [i] προελθὼν, στρατοπεδεύεται μὲν ἀπὸ τριάκοντα τῆς Τιβεριάδος σταδίων, κατά τινα σταθμὸν εὐσύνοπτον τοῖς [k] νεωτερίζουσι. Σενναβρὶς ὀνομάζεται. πέμπει δὲ [l] δεκαδάρχην Οὐαλεριανὸν σὺν ἱππεῦσι πεντήκοντα, διαλεχθησόμενον εἰρηνικὰ τοῖς κατὰ τὴν πόλιν, καὶ προτρεψόμενον ἐπὶ πίστεις. [m] ἠκηκόει γὰρ ὡς [n] ἐπιθυμοίη μὲν εἰρήνης ὁ δῆμος, καταστασιάζοιτο δὲ ὑπό τινων πολεμεῖν βιαζομένων. προσελάσας δὲ ὁ Οὐαλεριανὸς, ἐπεὶ πλησίον ἦν τοῦ τείχους, αὐτός τε καταβαίνει, καὶ τοὺς σὺν αὐτῷ τῶν ἵππων ἀπέβησεν, ὡς μὴ δοκοῖεν [o] ἀκροβολισόμενοι παρεῖναι. καὶ πρὶν εἰς λόγους ἐλθεῖν, ἐπεκθέουσιν αὐτῷ τῶν στασιαστῶν οἱ [p] δυνατώτεροι μεθ' ὅπλων. ἐξηγεῖτο δὲ αὐτῶν Ἰησοῦς τις ὀνομαζόμενος, [q] παῖς [r] Σαφάτου, [s] τοῦ λῃστρικοῦ στίφους ὁ κορυφαιότατος. Οὐαλεριανὸς δὲ, οὔτε παρὰ τὰς ἐντολὰς τοῦ στρατηγοῦ [t] συμβαλεῖν ἀσφαλὲς ἡγούμενος, εἰ καὶ τὸ [u] νικᾶν εἴη βέβαιον, καὶ σφαλερὸν τὸ μάχεσθαι πολλοῖς μετ' ὀλίγων, [x] ἀπαρασκεύων τε πρὸς ἑτοίμους, καὶ ἄλλως ἐκπλαγεὶς [y] πρὸς τὴν ἀδόκητον τῶν Ἰουδαίων τόλμαν, [z] φεύγει πεζὸς, ἕτεροί τε ὁμοίως [a] πέντε τοὺς ἵππους ἀπέλιπον· οὓς οἱ περὶ τὸν Ἰησοῦν ἀπήγαγον εἰς τὴν πόλιν, [b] γεγηθότες ὥσπερ μάχῃ ληφθέντας οὐκ ἐνέδρᾳ.

η'. Τοῦτο καταδείσαντες οἱ [c] γεραιοὶ τοῦ δήμου, καὶ προύχειν δοκοῦντες, φεύγουσι μὲν εἰς τὸ τῶν Ῥωμαίων στρατόπεδον· ἐπαγόμενοι δὲ τὸν βασιλέα προσπίπτουσιν ἱκέται Οὐεσπασιανῷ, μὴ σφᾶς περιιδεῖν δεόμενοι, μηδὲ τὴν ὀλίγων ἀπόνοιαν ἡγήσασθαι τῆς πόλεως ὅλης. φείσασθαι δὲ τοῦ δήμου Ῥωμαίοις φιλοφρονοῦντος ἀεὶ, καὶ τοὺς αἰτίους τιμωρήσασθαι τῆς ἀποστάσεως, ὑφ' ὧν αὐτοὶ φρουρηθῆναι μέχρι νῦν ἐπὶ δεξιὰς ἐπειγόμενοι πάλαι. ταύταις [d] ἐνεδίδου ταῖς ἱκεσίαις ὁ στρατηγὸς, καίτοι διὰ τὴν ἁρπαγὴν τῶν ἵππων ἐφ' ὅλῃ ὀργισμένος τῇ πόλει. καὶ γὰρ ἀγωνιῶντα περὶ αὐτῆς τὸν Ἀγρίππαν ἑώρα. [e] λαβόντων δὲ τούτων [f] τοῦ δήμου δεξιὰς, οἱ περὶ τὸν Ἰησοῦν, οὐκ ἔτι ἀσφαλὲς ἡγούμενοι μένειν ἐπὶ τῆς Τιβεριάδος, εἰς Ταριχαίας ἀποδιδράσκουσι. καὶ μεθ' ἡμέραν Οὐεσπασιανὸς σὺν ἱππεῦσι προπέμπει πρὸς τὴν ἀκρώρειαν [g] Τραϊανὸν, ἀποπειραθῆναι τοῦ πλήθους, εἰ πάντες εἰρηνικὰ φρονοῖεν. ὡς δὲ ἔγνω τὸν δῆμον [h] ὁμονοοῦντα τοῖς ἱκέταις, ἀναλαβὼν τὴν δύναμιν ᾔει πρὸς τὴν πόλιν. οἱ δὲ τάς τε πύλας ἀνοίγουσιν αὐτῷ, καὶ μετ' εὐφημιῶν ὑπήντων, σωτῆρα καὶ εὐεργέτην [i] ἀνακαλοῦντες. τῆς δὲ στρατιᾶς [k] τριβομένης περὶ τὴν τῶν εἰσόδων στενότητα, παραρρῆξαι τοῦ κατὰ τὴν μεσημβρίαν τείχους

ob hoſpitium, ejus in gratiam caſtigaturus. Titum igitur filium Cæſaream mittit, ut inde militem Scythopolim traduceret. illa autem urbs maxima Decapoleos, & vicina Tiberiadi. Quò cum ipſe veniſſet, ibi filium præſtolabatur. Deinde cum tribus legionibus, ad trigeſimum à Tiberiade ſtadium, manſione conſpicua novarum rerum ſtudioſis (cui nomen eſt Sennabris) caſtra metatur. atque *hinc* Valerianum decurionem cum equitibus quinquaginta mittit, * de iis quæ ad pacem ſpectarent cum civibus acturum, hortaturumque ut in fidem illorum ſe dederent. audierat enim quod pacem quidem populus deſiderarent, ſeditione autem agitarentur à nonnullis ad bellum eos urgentibus. Valerianus igitur, maturato itinere, ubi muris appropinquavit, & ipſe de equo deſcendit, & equites qui cum eo erant deſilire fecit, ne contra eos velitaturi adeſſe viderentur. Et antequam verbum faceret, armati in eum excurrunt ſeditioſi qui plurimum valebant. Ducebat autem eos Jeſus quidam nomine, Saphati filius, latrocinalis agminis princeps. Atqui Valerianus, præter mandata imperatoris prælio congredi haud tutum eſſe ratus, etiamſi de victoria certus eſſet; & periculoſum eſſe, ſi cum multis pauci, & inſtructis imparati confligerent; ac præterea ad inopinatam Judæorum perculſus audaciam, & *ipſe* pedibus fugit, & quinque alii ſimiliter equis relictis: quos Jeſus ejuſque comites, quaſi pugna non inſidiis captos, cum lætitia in urbem abduxerunt.

Titus miſſus cum [illegible] Tiberiadem.

Jeſus quidam latronum princeps.

8. Hac de re ſollicit ſeniores populi, quique dignitate præſtare videbantur, in Romanorum caſtra ſe fuga recipiunt; adſcitoque ſibi rege, ſupplices accidunt ad Veſpaſiani genua, ne ſe deſpiceret obſecrantes; neve quæ paucorum eſſet pro totius civitatis inſania haberet: ſed populo parceret, Romanos ſemper benevolentia proſequenti, ultumque iret defectionis auctores, à quibus ipſi, olim ad fœdus venire properantes, huc uſque ne id facerent præſidiis tenebantur. Iſtis precibus annuebat imperator, quanquam toti civitati ob equos raptos infenſus eſſet. nam & Agrippam videbat de ea anxium eſſe. Cum autem iſti de populo fidem datam accepiſſent, Jeſus & qui cum eo erant, haud ſatis tutum eſſe arbitrantes apud Tiberiadem manere, inde ad Tarichæas fugiunt. Poſteroque die Veſpaſianus in † montis ſummitatem cum equitibus præmittit Trajanum, qui multitudinem, an omnes pacem cuperent, exploraret. Ubi autem populum eadem ſentire ac ſupplices comperiſſet, ad civitatem ducebat exercitum. Illi vero & portas ei patefaciunt, & cum fauſtis acclamationibus obviam ibant, ſervatorem & benefactorem appellantes. Cum autem milites circa aditus anguſtias premerentur angerenturque,

Tiberienſes pacem & amicitiam petunt à Romanis.

Urbem ing-

f Σωφρονίσων αὐτῷ τὰς πόλεις.] Σωφρονίζων πόλιν urbibus caſtigationem rependere SPANH. αὐτῷ pro αὐτῷ L. B.
g Μετάξοντα τὴν ἐκεῖθεν] Sic Big. Cocceius & Gall. μεταλάξοντα in Editis Aliiſque.
h Εἰς Σκυθόπολιν.—τῆς Τιβεριάδος.] Conf. de Vit. §. 65. SPANH.
i Προελθὼν.] προελθὼ L. B. παρελθὼν Raf.
k Νεωτερίζουσι.] Νεωτερίζουσιν. Σενναβρὶς Big. νεωτερίζουσιν. Σενναβρὶς Gall. Vide Lightfootum in Centuria Chorogr. c. 70.
l Δεκαδάρχην Οὐαλεριανὸν] Al. δεκάρχην.
m Ἠκηκόει γὰρ] Ita Big. ἠκηκόει in Editis Aliiſque.
n Ἐπιθυμοίη μὲν εἰρήνης] Ἐπιθυμοῖεν Big. ἐπιθυμοίη Voſſ. Baſil. & Rhed.
o Ἀκροβολισόμενοι παρεῖναι.] Ἀκροβολιζόμενοι Big. Baſil. Rhed. & Gall.
p Δυνατώτεροι] Δυνατώτεροι μεθ' ὅπλων Big.
q Παῖς] παῖς τοῦ Σαφάτου MS. Lipſ. SPANH.
r Σαφάτου.] Τ:φατε Big. Ἀφάτου Bod. Τοφᾶ Lipſ. Ταφάτου Gall. Τύφαι Vat. In Ruffini codicibus pleriſque Tobia fil. in uno, Tobie alias Saphati fil.
s Τοῦ] τοῦ τε Raf.
t Συμβαλεῖν ἀσφαλὲς] Al. συμβάλλειν.
u Νικᾶν εἴη βέβαιον,] Νικᾶν γ' Big.
x Ἀπαρασκεύων τε] Ἀπαρασκευάστους Big.
y Πρὸς τὴν ἀδόκητον] Illud πρὸς non agnoſcit Big. & commode abeſſe poteſt.
z Φεύγει πεζὸς,] Ἐκφεύγει Voſſ.
a Πέντε τοὺς] Forſan πεντήκοντα.
b Γεγηθότες] Γεγηθότες ὡς Big.
c Γεραιοὶ τοῦ δήμου,] Γεραιοὶ Vat.
d Ἐνεδίδου ταῖς ἱκεσίαις] Ἐνεδίδου Vat.
e Λαβόντων δὲ τούτων] Ita Big. Vat. Voſſ. & Bod. λαμβανόντων in Editis Aliiſque.
f Τοῦ δήμου δεξιὰς,] Τῷ δήμῳ Vat.
g Τραϊανὸν,] Conf. ſupr. c. 7. §. 31. SPANH.
h Ὁμονοοῦντα τοῖς ἱκέταις,] Ὁμοφρονοῦντα Big. ἄνευ τοῖς ἱκ. Raf.
i Ἀνακαλοῦντες.] ἀνακαλοῦντες Raf.
k Τριβομένης] Ita in MSS. τριβομένης in Editis.

* Qui pacifico ſermone oppidanos alloqueretur, Ruf.

† Arcem, Ruf.

gradiens Veſpaſianus. que, murorum partem ad meridiem dirui juſſit Veſpaſianus, & latiorem illis facit introitum: ut præda tamen & injuriis abſtinerent, in gratiam regis edixit; ejuſdemque cauſa, ſpondentis cives poſtea in fide manſuros, muris pepercit: atque civitatem aliuſmodi malis vexatam ex diſſenſione recreavit.

Οὐεσπασιανὸς κελεύσας, πλατεῖαν τὴν εἰσβολὴν αὐτοῖς. ἁρπαγῆς μέντοι καὶ ὕβρεως ἀπέχεσθαι [l] παρήγγελλε, τῷ βασιλεῖ χαριζόμενος, τῶν τε τειχῶν [m] διὰ τοῦτον ἐφείσατο, συμμένειν πρὸς τὸ λοιπὸν ἐγγυωμένου [n] τοὺς ἐν αὐτοῖς, [o] καὶ τὰ ἄλλα κεκακωμένην τὴν πόλιν ἐκ τῆς στάσεως [p] ἀνελάμβανε.

XVII.

CAP. X.

Quomodo capta erant Tarichææ. Jordanis deſcriptio & regionis Genneſar.

Veſpaſianus exercitum ducit contra Tarichæatas. DEinde ab ea digreſſus inter ipſam & Tarichæas caſtra metatur; eaque vallo firmiora reddit, ſuſpicans bellum illic ſibi protractum iri: nam omnes rerum novarum cupidi ad Tarichæas confluebant, civitatis munitionibus confiſi, pariter ac lacu, qui Geneſar ab indigenis appellatur. *Tarichæarum ſitus & munitio.* Etenim urbs, Tiberiadis ad inſtar monti ſubjecta, undique à Joſepho, qua lacu non alluebatur, cincta erat muro valido, non ita tamen ac Tiberias. nam ejus quidem ambitum, ſub defectionis initium, pecuniarum itemque virium copia vallaverat: Tarichææ vero non niſi de largitatis ejus reliquiis participabant. *Tarichæatarum pars in ſcaphas ſe recipiunt.* Attamen ſcaphas quam plurimas in lacu paratas habebant, tam in refugium, ſi terra vincerentur, quam ad prælium, ſi opus eſſet, navale inſtructas. Romanis autem caſtra munientibus, Jeſus ejuſque ſocii, neque multitudine neque pulchro hoſtium ordine perterriti, excurſionem faciunt; atque primo impetu disjectis muri fabricatoribus, cum nonnihil exſtructionis diſſipaſſent, ubi armatos congregati viderunt, ad ſuos, antequam mali aliquid paterentur, refugiunt: & Romani fugientes perſequuti ad navigia eos compellunt. Et illi quidem tantum provecti, unde Romanos poſſent miſſilibus contingere, & anchoras jaciunt, & phalangium more denſatis inter ſe navibus, hoſtibus in terra *conſiſtentis* prælium navale movent. *Titus miſſus ad Tarichæatas debellandos.* Veſpaſianus autem cum audiret magnam eorum multitudinem in planicie civitati proxima congregatam, filium ſuum cum ſexcentis delectis eò mittit.

2. Is vero, cum ingentem hoſtium multitudinem *illic* offendiſſet, patri quidem ſignificatum mittit, ſibi opus eſſe copiis majoribus. Cæterum ipſe, equitum pleroſque, etiam antequam ſubſidia venirent, incitatos animadvertens, nonnulloſque, viſa Judæorum multitudine, animis paululum conſternatos, cum conſtitiſſet unde exaudiri poſſet, *Titi concio ad milites.* „ Viri, inquit, Romani. vos quippe generis *ve*ſ*tri*, cum dicere incipiam, admonere decet, ut „ qui ſitis, & cum quibus ſimus pugnaturi, non „ neſciatis. Noſtris enim è manibus nullus adhuc „ populus per totum terrarum orbem ſalvus evaſit: „ Judæi vero, ut etiam pro illis aliquid dicam, „ hucuſque non fatiſcunt, *licet* victi. Indignum

ΚΕΦ. θ'.

Ὡς ἑάλωσαν αἱ Ταριχαῖαι. Ἰορδάνου ἔκφρασις καὶ τῆς Γεννησὰρ χώρας.

ΕΠειτα [u] προελθὼν αὐτῆς τε μεταξὺ καὶ Ταριχαιῶν στρατοπεδεύεται, τειχίζει δὲ [q] τὴν παρεμβολὴν ὀχυρωτέραν, ὑφορώμενος ἐκεῖ πολέμου τριβὴν αὐτῷ γενησομένην. συνέρρει γὰρ εἰς τὰς Ταριχαίας πᾶν τὸ νεωτερίζον, τῇ τε τῆς πόλεως ὀχυρότητι, καὶ τῇ λίμνῃ πεποιθότες, ἣ καλεῖται [r] Γεννησὰρ πρὸς τῶν ἐπιχωρίων. ἡ μὲν γὰρ πόλις, ὥσπερ ἡ Τιβεριὰς [s] ὑπόρειος οὖσα, καθὰ μὴ τῇ λίμνῃ προσεκλύζετο, πάντοθεν ὑπὸ τοῦ Ἰωσήπου τετείχιστο καρτερῶς, [t] ἔλασσον μέντοι τῆς Τιβεριάδος. τὸν μὲν γὰρ ἐκεῖ περίβολον, ἐν ἀρχῇ τῆς ἀποστάσεως δαψιλείᾳ χρημάτων καὶ δυνάμεως [v] ἐκρατύνατο. Ταριχαῖαι δὲ αὐτοῦ τὰ λείψανα τῆς φιλοτιμίας [x] μετέλαβον. σκάφη δὲ ἦν αὐτοῖς ἐπὶ τῆς λίμνης παρεσκευασμένα [y] πολλά, [z] πρός τε τὸ συμφυγεῖν ἐπὶ [a] τῆς γῆς ἡττωμένους. κἂν εἰ δέοι διαναυμαχεῖν, [b] ἐξηρτυμένα. περιβαλλομένων δὲ τῶν Ῥωμαίων τὸ στρατόπεδον, οἱ περὶ τὸν Ἰησοῦν, οὔτε πρὸς τὸ πλῆθος οὔτε πρὸς τὴν εὐταξίαν τῶν πολεμίων ὑποδείσαντες, προθέουσι, καὶ πρὸς τὴν πρώτην ἔφοδον τῶν τειχοποιῶν σκεδασθέντων, ὀλίγα τῆς δομήσεως σπαράξαντες, ὡς εὗρον τοὺς ὁπλίτας ἀθροιζομένους, πρὶν τι παθεῖν, εἰς τοὺς σφετέρους ἀνέφυγον· ἐπιδιώξαντες δὲ [c] οἱ Ῥωμαῖοι, συνελαύνουσιν αὐτοὺς εἰς τὰ σκάφη. καὶ οἱ μὲν ἀναχθέντες εἰς ὅσον ἐξικνεῖσθαι τῶν Ῥωμαίων [d] βάλλοντες δύναιντο, τάς τε ἀγκύρας ἔβαλλον, καὶ πυκνώσαντες ὥσπερ [e] φάλαγγας τὰς ναῦς ἐπαλλήλους, [f] τοῖς ἐπὶ τῆς γῆς διεναυμάχουν πολεμίοις. Οὐεσπασιανὸς δὲ τὸ πολὺ πλῆθος αὐτῶν ἠθροισμένον ἀκούων ἐν τῷ πρὸ τῆς πόλεως πεδίῳ, πέμπει τὸν υἱὸν σὺν ἱππεῦσιν ἑξακοσίοις ἐπιλέκτοις.

β'. Ὁ δέ, ὑπέρογκον εὑρὼν τὴν τῶν πολεμίων πληθὺν, πρὸς μὲν τὸν πατέρα πέμπει, πλείονος δυνάμεως αὐτῷ δεῖν λέγων. αὐτὸς δὲ τοὺς μὲν πλείους τῶν ἱππέων ὡρμημένους ὁρῶν, καὶ πρὶν ἀφικέσθαι βοήθειαν, [g] ἔστι δὲ οὓς ἡσυχῇ πρὸς τὸ πλῆθος τῶν Ἰουδαίων καταπεπληγότας, [h] ἐν ἐπηκόῳ στάς, „ ἄνδρες, „ ἔφη, Ῥωμαῖοι. καλὸν γὰρ ἐν ἀρχῇ τῶν λόγων ὑπομ„ νῆσαι τοῦ γένους ὑμᾶς, ἵνα εἰδῆτε τίνες ὄντες, [i] καὶ „ πρὸς τίνας μάχεσθαι μέλλομεν. τὰς μὲν γὰρ ἡμετέ„ ρας χεῖρας οὐδὲν εἰς τοῦτο τῶν ἐπὶ τῆς οἰκουμένης δια„ πέφευγεν· Ἰουδαῖοι δέ, ἵνα [k] εἴπω [l] καὶ ὑπὲρ αὐτῶν, „ μέχρι νῦν οὐ κοπιῶσιν ἡττώμενοι. καὶ δεινὸν, ἑστώτων „ ἐκεί-

l Παρήγγελλε,] Παρήγγειλε Vat.
m Διὰ τοῦτον] Ita Big. Bod. & Ruf. διὰ τοῦτο in cæteris.
n Τοὺς ἐν αὐτοῖς,] Τοὺς νῦν αὐτοῖς Vat. ἐγγυώμενον τοὺς Lugd. Bat.
o Καὶ τὰ ἄλλα] Καὶ πολλὰ Big.
p Ἀνελάμβανεν.] Ἀνελαμβάνετο Vat.
q Τὴν παρεμβολήν] Ita in MSS. αὐτῶν in Editis.
r Γεννησάρ] Sic Γεννησὰρ λίμνη ſup. lib. 2. c. 20. §. 6. alibi Γεννησαρῖτις ut Antiq. lib. 18. c. 2. §. 3. Conf. infr. §. 7. Spanh.
s Ὑπόρειος οὖσα,] Al. (ut Lugd. Bat.) ὑπόρειος.
t Ἔλασσον] ἐλάσσων L. B.
v Ἐκρατύνατο.] Ἐκρατύνετο Big.
x Μετέλαβον.] ἐλάμβανον Roſ.
y Πολλά,] Abeſt a Roſ.
z Πρός τε τὸ συμφυγεῖν] Πρός τε τὸ φυγεῖν ἐπὶ τῆς γῆς ἡττ. Big.
a Τῆς γῆς] Abeſt τῆς a L. B.
b Ἐξηρτυμένα,] Al. ἐξηρτισμένα ut Big. & Bod. & Roſ.
c Οἱ Ῥωμαῖοι,] Illud οἱ non agnoſcunt Big. Bod. & Vat.
d Βάλλοντες δύναιντο,] Ita Big. Vaſſ. & Ruf. βάλλεσθαι in Editis Aliiſque.
e Φάλαγγας] Iterum cum Big. & Ruf. φάλαγγα in cæteris.
f Τοῖς ἐπὶ τῆς γῆς] Τοῖς ἐπὶ γῆς πολεμίοις διεναυμάχουν Big.
g Ἔστι δὲ οὓς ἡσυχῇ] Vice ἔστι δὲ οὓς ἡσυχῇ habemus ἰδὼν in Cod. Big.
h Ἐν ἐπηκόῳ στάς,] Sic infr. lib. 5. c. 9. §. 3. & lib. 6. c. 2. §. 1. & lib. 7. c. 1. §. 2. Spanh.
i Καὶ πρὸς τίνας] Illud καὶ non agnoſcit Bod.
k Εἴπω] Εἴπωμεν Big. & Ruf.
l Καὶ ὑπὲρ] καὶ περὶ Roſ.

m Μέ-

„ ἐκείνων ἐν ταῖς κακοπραγίαις, ἡμᾶς τοῖς εὐτυχήμασιν ἐγκάμνειν. προθυμίας [m] μὲν ὑμᾶς εἰς τὸ φανερὸν [n] εὖ ἔχοντας, χαίρω [o] καὶ βλέπων. δέδοικα δὲ, μή τινι τὸ πλῆθος τῶν πολεμίων κατάπληξιν λεληθυῖαν [p] ἐνεργάσηται. λογισάσθω δὴ πάλιν, οἷος πρὸς οἵους παρατάξεται· καὶ διότι Ἰουδαῖοι μὲν, εἰ καὶ σφόδρα τολμηταὶ καὶ θανάτου καταφρονοῦντες, ἀλλὰ ἀσύντακτοί τε καὶ πολέμων ἄπειροι, καὶ ὄχλος ἂν ἄλλως μὲν [q] οὐ στρατιὰ λέγοιντο. τὰ δὲ τῆς ἡμετέρας ἐμπειρίας καὶ τάξεως τί [r] καὶ λέγειν δεῖ; ἐπὶ τοῦτο μέντοιγε μόνοι καὶ κατ' εἰρήνην ἀσκούμεθα τοῖς ὅπλοις, ἵν' ἐν πολέμῳ μὴ πρὸς τὸ ἀντίπαλον ἀριθμῶμεν ἑαυτούς. ἐπεὶ καὶ τίς ὄνησις τῆς διηνεκοῦς [s] στρατείας, ἐὰν ἴσοι πρὸς ἀστρατεύτους ἀντιτασσώμεθα; λογίζεσθε δὲ, ὅτι καὶ πρὸς γυμνήτας ὁπλῖται, καὶ ἱππεῖς πρὸς πεζοὺς, καὶ στρατηγούμενοι πρὸς ἀστρατηγήτους διαγωνίζεσθε· καὶ ὡς [t] ὑμᾶς μὲν ταῦτα πολλαπλασίους ποιεῖ τὰ πλεονεκτήματα, πολὺ δὲ [v] τῶν πολεμίων ἀριθμὸν παραιρεῖται τὰ ἐλαττώματα. κατορθοῖ δὲ τοὺς [x] πολέμους οὐ πλῆθος ἀνθρώπων, κἂν ᾖ μάχιμον· ἀνδρεία δὲ, κἂν ἐν ὀλίγοις [y] ᾖ. οἱ μέν γε καὶ συντάξασθαι ῥᾴδιοι, καὶ προσαμύνειν ἑαυτοῖς. αἱ δὲ ὑπέρογκοι δυνάμεις ὑφ' ἑαυτῶν βλάπτονται πλέον ἢ τῶν πολεμίων. Ἰουδαίων μὲν οὖν τόλμα καὶ θράσος ἡγεῖται, καὶ ἀπονοίας πάθη, κατὰ μὲν τὰς εὐπραγίας εὔτονα, σβεννύμενα δὲ ἐν ἐλαχίστοις σφάλμασιν· ἡμῶν δὲ ἀρετὴ, καὶ [z] εὐπείθεια, καὶ τὸ γενναῖον, ὃ κἂν [a] τοῖς εὐτυχήμασιν ἀκμάζει, [b] καὶ τοῖς πταίσμασιν οὐ μέχρι τέλους σφάλλεται. καὶ ὑπὲρ μειζόνων δὲ ἢ Ἰουδαῖοι διαγωνιεῖσθε. καὶ γὰρ εἰ περὶ ἐλευθερίας καὶ [c] πατρίδος ἐκείνοις ὁ πόλεμος κινδυνεύεται, τί μεῖζον ἡμῖν εὐδοξίας, καὶ τὸ μὴ δοκεῖν μετὰ τὴν τῆς οἰκουμένης ἡγεμονίαν ἐν ἀντιπάλῳ τὰ Ἰουδαίων [d] προτίθεσθαι; σκεπτέον δὲ ὅτι [e] καὶ παθεῖν μὲν ἡμῖν οὐδὲν ἀνήκεστον φόβος. πολλοὶ γὰρ οἱ βοηθήσοντες, καὶ πλησίον. ἁρπάσαι δὲ τὴν νίκην δυνάμεθα, καὶ χρὴ τοὺς ὑπὸ τοῦ πατρὸς ἡμῖν συμπεμπομένους συμμάχους φθάνειν, ἵν' ἀκοινώνητόν τε ᾖ τὸ κατόρθωμα καὶ μεῖζον. νομίζω [f] δὲ ἐγὼ ἐπὶ τούτου τῆς ὥρας, καὶ τὸν πατέρα τὸν ἐμὸν κρίνεσθαι κἀμὲ καὶ ὑμᾶς, εἰ τῶν μὲν [g] προκατωρθωμένων ἄξιος ἐκεῖνος, ἐγὼ δ' ἐκείνου παῖς, στρατιῶται δ' ὑμεῖς [h] ἐμοῦ. καὶ γὰρ ἐκείνῳ τὸ νικᾶν ἔθος, κἀγὼ πρὸς αὐτὸν ὑποστρέφειν οὐκ ἂν ὑπομείναιμι λειφθείς. ὑμεῖς δὲ πῶς [i] οὐκ ἂν αἰσχύνεσθε προκινδυνεύοντος ἡττώμενοι; προκινδυνεύσω γὰρ [k] εὖ ἴστε, καὶ πρῶτος εἰς τοὺς πολεμίους [l] ἐμβαλῶ. μὴ λείπεσθε δ' ὑμεῖς ἐμοῦ, πεπεισμένοι τὴν ὁρμὴν ἐμὴν συγκροτεῖσθαι Θεῷ συμμάχῳ· καὶ προγινώσκετε σα-

„ itaque, dum illi cum adverſis conflictati erectis ſtant animis, nos, etiam rebus proſpere fluentibus, langueſcere. Equidem lætor, etiam vos cernens tantum alacritatis palam facere. veritus autem ſum, ne cui veſtrum tanta hoſtium multitudo clam metum incutiat. Idcirco quiſque iterum ſecum cogitet, qui vir ſit, & adverſus quos in aciem prodibit: quodque Judæi, licet valde audaces ſint & mortem contemnant, incompoſiti tamen, & belli *plane* imperiti, atque turba potius quam exercitus appellandi. De veſtra autem peritia & ordinis obſervantia, quid eſt quod dicere laborem? Eò utique pacis etiam tempore ſoli armis exercemur, ut ne in bello nos cum hoſtibus numero conferamus. Alioquin, quid proderit noſmet in perpetuam militiæ diſciplinam tradere, ſi pares cum inexercitatis congrediamur? Porro vobiſcum reputate, quod armati cum inermibus, & equites cum peditibus, & quique ducis ſub imperio cum illis qui ductorem non agnoſcunt, dimicabitis: quodque iſta quidem commoda vos multo plures efficiant, multum autem incommoda de numero hoſtium detrahant. Nec *ſola* hominum multitudo, quamvis pugnaciſſimi fuerint, facit ut res proſpere cedant in bello, ſed fortitudo, etiamſi paucorum. quippe qui facile poſſunt *in aciem* ordinari, & ſibi invicem ſuccurrere: numeroſæ autem copiæ plus damni à ſeipſis accipiunt quam ab hoſtibus. Judæos ſane ducunt temeritas & audacia, quæ deſperatis ſolent accidere, & dum res bene ſuccedunt plurimum valent, ex leviſſimo vero lapſu impetus reſtinguitur: nos autem virtute *ducimur*, & morigera voluntate, itemque fortitudine, quæ in proſpera fortuna viget, * & ad extremum uſque non labitur in adverſis. Accedit, quòd vos pro rebus potioribus quam Judæi pugnaturi eſtis. nam ſi illi pro libertate ac patria belli diſcrimen adeunt; quid eſt nobis majoris faciendum quam gloria, & ne poſt orbis terrarum imperium *adeptum* exiſtimetur nos æquo Marte cum Judæis in certamen venire? Præterea cogitandum, nihil eſſe quod timeamus, ne mali aliquid gravioris patiamur. multos enim eoſque in propinquo nobis ſuppetias laturos eſſe. Illis autem præripere poſſumus victoriam, miſſoſque à patre nobis in auxilium prævenire convenit, ut & majores ſint res proſpere geſtæ, nulloſque earundem ſocios habeamus. Equidem putandum nunc de me ac patre meo vobiſque pariter factum iri judicium, an ille quidem gloria ex rebus jam ante feliciter geſtis fuerit dignus, ego vero ejus ſim filius *non degener*, voſque mei milites. Etenim illi vincere familiare eſt; neque eſt ut ipſe ſuſtineam, victus ad eum revertere. Quomodo autem non vos pudebit vinci, cum dux ſemet periculis objecerit? Mihi credite quod in pericula proruam, primuſque in hoſtes irruam. Vos vero ne me deſeratis, perſuaſum habentes impetum meum à Deo auxiliatore adjutum

m Μὲν ὑμᾶς] μὲν οὖν L. B.
n Εὖ ἔχοντας,] Hiſce ὑμᾶς præponit L. B.
o Καὶ βλέπων,] Καὶ abeſt Big. & Raf. & L. B.
p Ἐνεργάσηται,] ἐργάσηται L. B.
q Οὐ στρατιὰ] Abeſt a L. B. vocula καὶ quæ in aliis minus eleganter præfigitur, & ut inepte repetita ejus MSS. auctoritate expungitur. Hav.
r Καὶ λέγειν δεῖ,] δεῖ καὶ λέγειν L. B.
s Στρατείας,] Ita Big. & Lugd. Bat. στρατιᾶς in cæteris.
t Ὑμᾶς] ὑμεῖς L. B.
v Τῶν πολεμίων] Iterum cum Cod. Big. τὸ τῶν πολεμίων ἀριθμὸν in Editis Aliiſque.
x Πολέμους] Ita Big. Vat. & Raf. πολεμίους in cæteris.
y Ἤ. οἱ μέν γε καὶ] Illud ᾖ non agnoſcit Big. neque mox illud καὶ Gen.
z Εὐπείθεια,] εὐπειθία MSS, Lipſ. & Rufin. Bernh. ut & Raſ.

a Τοῖς εὐτυχήμασιν] ἄλλοις ἀδυχήμασιν. Gen. ἐν τοῖς ἀτυχήμασιν MSS. Lipſ. & Rufin. Bernh. Ita Big. Lugd. Bat. Vat. Lipſ. & Raf. τοῖς ἄλλοις εὐτυχήμασιν in Editis Aliiſque.
b Καὶ τοῖς πταίσμασιν] Κἂν τοῖς πτ. Big. & Voſſ.
c Πατρίδος] Ita Bod. Raſ. & Raf. πατρίου in cæteris.
d Προτίθεσθαι;] Τίθεσθαι Big.
e Καὶ παθεῖν — ἀνήκεστον φόβος.] Καὶ παθεῖν μὲν οὐδὲν ἀνήκεστον ἡμῖν φόβος Big. Lugd. Bat. Vat. & Bod.
f Δὲ ἐγὼ] Δ' ἔγωγε Big.
g Προκατωρθωμένων] προκατορθωμένων Raſ.
h Ἐμοῦ.] Ἐμοὶ Big.
i Οὐκ ἂν αἰσχύνεσθε] Οὐχ αἰσχύνεσθε Big. οὐκ ἂν αἰσχύνοισθε Voſſ.
k Εὖ ἴστε,] Ita Big. Voſſ. Raſ. & Bod. αὐτὸ in Editis Aliiſque.
l Ἐμβαλῶ.] Ita Voſſ. & Raf. ἐμβαλῶν in cæteris.

* Nec ad finem uſque inter adverſa decipitur, Raf.

m Σαφῶς

„ tum iri: & pro certo noſcitote, quod manibus „ conſertis plus præſtabimus, quam eminus telis.

Titus, militum fretus alacritate, in hoſtes pergit.

3. Poſtquam Titus ita diſſeruiſſet, alacritas Dei quaſi afflatu militibus incidit: atque ægre ferebant, Trajanum, antequam prælio congrederentur, cum CCCC equitibus *auxilio* venire, ac ſi ipſis victoriæ laus minueretur illorum ſocietate. Miſit autem Veſpaſianus & Antonium Silonem cum duobus millibus ſagittariorum, cum mandatis, ut monte è regione urbis occupato, murorum propugnatores repellerent. Et illi quidem, ita ut juſſi erant, eos qui ea ex parte ſuis auxiliari conabantur, ſuperabant. Titus autem primus equum in hoſtem agebat, & poſt eum cæteri cum clamore magno, in tantum ſpatii exporrecti quantum acies adverſa occupaverat; quo multo etiam plures, *quam erant*, æſtimabantur. Judæi vero licet incurſu eorum, ordinibus conſervatis, perterriti, pauliſper tamen primas ſuſtinuerunt impreſſiones: percuſſi autem contis & equorum impetu

Tarichæatæ fuſi fugatique.

everſi conculcabantur. atque ita multis paſſim peremptis diſſipantur, & in urbem, pro ſua quiſque velocitate, fugiunt. Titus autem aliquos à tergo inſtans occidebat, alios vero confertos perrumpens; rurſus alios prævertens ictibus ora transverberabat, multoſque, in eos inſiliens alium ſuper alium lapſos, conterebat. fugam autem ad mœnia omnibus præcidebat, & in planiciem *eos* avertebat, donec vi multitudinis elapſi in urbem confugerent.

Diſſenſio in civitate inter indigenas & advenas.

4. Illos autem, cum intus eſſent, excipit acerba diſſenſio. namque indigenis, & facultatis ſuarum & civitatis gratia, ab initio bellum diſplicebat; euque tempore multo magis ob cladem acceptam. ſed advenæ, qui plurimi erant, eo magis *bellum* urgebant, dumque ſibimet invicem ſuccenſerent magnus cietur clamor & tumultus, quaſi in eo fere eſſent ut arma caperent. Titus autem, ſtrepitu exaudito, non enim procul à muris aberat, ſtatim exclamabat, „ Hoc tempus eſt *quod expetebam*, & „ quid moramur, commilitones, Deo nobis dedente Judæos? victoriam accipite, annon clamores „ auditis? qui manus noſtras evaſere inter ſe diſ- „ ſident. Habemus civitatem, ſi modo properemus. ſed celeritati accedat oportet labor & fortitudo. Nihil enim magni præclari geri ſolet abſ- „ que periculo. non ſolum autem hoſtium concordiam, quos neceſſitas faciet brevi in gratiam „ redire, ſed & noſtrorum auxilia prævenire debemus: ut præter victoriam, qua tantas copias pau- „ ci ſuperamus, etiam civitate ſoli potiamur.

Titus urbem capit.

5. Simul ac iſta diceret in equum inſiluit, & ad lacum contendit, perque eum profectus urbem

„ φῶς, ὅτι τῆς ἔξω μάχης πλεῖόν τι κατορθώ- „ σομεν.

γʹ. Ταῦτα τοῦ Τίτου διεξιόντος, προθυμία δαιμόνιος ἐμπίπτει τοῖς ἀνδράσι, καὶ προσγινομένου πρὶν [m] συμβαλεῖν Τραιανοῦ μετὰ [n] τετρακοσίων ἱππέων, [o] ἤσχαλλον ὡς μειουμένης τῆς νίκης αὐτοῖς διὰ τὴν κοινωνίαν. ἔπεμψε δὲ Οὐεσπασιανὸς καὶ Ἀντώνιον [p] Σίλωνα σὺν δισχιλίοις τοξόταις, κελεύσας [q] καταλαβόντας τὸ ἀντικρὺ τῆς πόλεως ὄρος, [r] τοὺς ἐπὶ τοῦ τείχους ἀνείργειν. καὶ οἱ μὲν, ὡς προσετέτακτο, [s] τοὺς ταύτῃ πειρωμένους ἐκβοηθεῖν περιεῖχον. ὁ δὲ Τίτος πρῶτος τὸν ἵππον ἤλαυνε εἰς τοὺς πολεμίους, καὶ σὺν κραυγῇ μετ' αὐτὸν οἱ λοιποὶ, παρεκτείναντες ἑαυτοὺς εἰς ὅσον ἐπεῖχον οἱ πολέμιοι [t] τὸ πεδίον, παρὸ καὶ πολὺ πλείους ἔδοξαν. οἱ δὲ Ἰουδαῖοι, καίτοι τήν τε ὁρμὴν καὶ τὴν εὐταξίαν αὐτῶν καταπλαγέντες, πρὸς ὀλίγον μὲν ἀντέσχον ταῖς ἐμβολαῖς· νυσσόμενοι δὲ τοῖς κοντοῖς, καὶ [v] τῷ ῥοίζῳ τῶν ἱππέων [x] ἀνατρεπόμενοι, συνεπατοῦντο. πολλῶν δὲ πανταχοῦ φονευομένων διασκίδνανται, καὶ πρὸς τὴν πόλιν, [y] ὡς ἕκαστος εἶχε τάχους, ἔφευγον. Τίτος δὲ τοὺς μὲν κατόπιν [z] προσκείμενος ἀνῄρει, τοὺς δὲ διεκπαίων ἀθρόους, [a] τοὺς δὲ φθάνων κατὰ στόμα διήλαυνε, πολλοὺς δὲ [b] συνηλέα περὶ ἀλλήλοις πεσόντας ἐμπηδῶν. [c] πᾶσι δὲ τὰς πρὸς τὸ τεῖχος φυγὰς ὑπετέμνετο, καὶ πρὸς τὸ πεδίον ἀπέστρεφεν, ἕως τῷ πλήθει βιασάμενοι καὶ [d] διεκπεσόντες εἰς τὴν πόλιν συνέφυγον.

δʹ. Ἐκδέχεται δ' αὐτοὺς στάσις εἴσω χαλεπή. τοῖς μὲν γὰρ ἐπιχωρίοις, διά τε τὰς κτήσεις καὶ τὴν πόλιν, οὐκ ἐδόκει πολεμεῖν ἀπ' ἀρχῆς, καὶ τότε διὰ τὴν ἧτταν πλέον. ὁ δ' ἔπηλυς πολὺς ὢν πλέον ἐβιάζετο, καὶ [e] διωργισμένων ἐπ' ἀλλήλοις κραυγή τε ἦν καὶ θόρυβος, ὡς ὅσον οὔπω φερομένων εἰς ὅπλα. κατακούσας δὲ τῆς ταραχῆς Τίτος, οὐ γὰρ ἦν [f] ἄποθεν τοῦ τείχους, [g] „ οὗτος ἦν ὁ καιρὸς, [h] ἐκβοᾷ, „ καὶ τί συστρατιῶται μέλλομεν, ἐκδιδόντος ἡμῖν „ Ἰουδαίους Θεοῦ; δέξασθε τὴν νίκην, οὐκ ἀκούετε βοῆς; „ στασιάζουσιν οἱ τὰς χεῖρας ἡμῶν διαφυγόντες. „ ἔχομεν τὴν πόλιν ἐὰν ταχύνωμεν. δεῖ δὲ πόνου „ πρὸς τῷ τάχει καὶ λήματος. οὐδὲν γὰρ τῶν μεγά- „ λων φιλεῖ δίχα κινδύνου κατορθοῦσθαι. φθάνειν δ' οὐ „ μόνον χρὴ τὴν τῶν πολεμίων ὁμόνοιαν, οὓς ἀνάγκη „ διαλλάσσει ταχέως, ἀλλὰ [i] καὶ τὴν τῶν ἡμετέρων „ βοήθειαν, ἵνα [k] πρὸς τὸ νικῆσαι τοσοῦτο πλῆθος „ ὀλίγοι, καὶ τὴν πόλιν ἕλωμεν μόνοι.

εʹ. Ταῦθ' ἅμα λέγων ἐπὶ τὸν ἵππον ἀναπηδᾷ, καὶ [l] καθεῖ πρὸς τὴν λίμνην, δι' ἧς ἐλάσας πρῶτος εἰς τὴν πόλιν

m Συμβαλεῖν] Συμβάλλειν Voſſ.
n Τετρακοσίων ἱππέων,] Ita Big. & Ruf. τετρακοσίων ἀνδρῶν ἱππέων in Editis Aliiſque.
o Ἤσχαλλον] Ἤχαλλον Bod.
p Σίλωνα] καὶ Σίλωνα L. B.
q Καταλαβόντας] καταλαβεῖν, & mox καὶ τοὺς ἐπὶ τοῦ. Bod.
r Τοὺς] τὸ Gen. καὶ τοὺς Roſſ.
s Τοὺς ταύτῃ] τοὺς ἐπ' αὐτῷ.
t Τὸ πεδίον,] Forſan ἐν πεδίῳ.
v Τῷ ῥοίζῳ τῶν ἱππέων] Illud τῷ ex MSS.
x Ἀνατρεπόμενοι, συνεπατοῦντο.] αἰτούμενοι συνεπάτουν Roſſ.
y Ὡς ἕκαστος εἶχε τάχους,] Ἕκαστος καὶ εἶχε Vat.
z Προσκείμενος ἀνῄρει,] Ita Big. & Ruf. προσκειμένους in Editis Aliiſque.
a Τοὺς δὲ φθάνων] Οὓς δὲ in quibuſdam MSS.
b Συνηλέα] Ita Rived. συνηλοίᾳ in Editis. forſan pro συνηλοίᾳ, quod ferri poteſt. συνειλοῦ Big. quo modo & Ruf. qui vertit, *alium ſuper alium lapſos involvens*. Huds. συνοχῇ Roſſ. Satis recte vero συνηλοίᾳ ſcribas a verbo συνηλοάω. Sed male per duplex λλ συνηλλοίᾳ ſcribitur, ſimiliter peccatum cernes in Athenæo lib. XII. ubi vide Caſaub. cap. V. Hav.
c Πᾶσι δὲ τὰς πρὸς] Sic Big. Baſ. & Ruf. πάλιν δὲ τοὺς πρὸς ἀλλήλους perperam in Editis Aliiſque.
d Διεκπεσόντες] Ita Big. & Ruf. συνεκπεσόντες & mox ἔφευγον in Editis Aliiſque. συνεκπεσόντες Vat.
e Διωργισμένων ἐπ' ἀλλήλοις] Sic Big. Vat. & Bod. διωργισμένους in reliquis.
f Ἄποθεν] ἄπωθεν L. B.
g Οὗτος ἦν ὁ καιρὸς,] Nota hic ἦν poni eleganter pro ἐστί; ſicuti *erat* apud Virg. II. Æneid. 664. pro *eſt* vel *fuit*,

Hoc erat alma parens &c.

Aliter apud Lucan. lib. VII. v. 251. ubi Cæſar pariter ſpe plenus:

Miles adeſt toties optata copia pugnæ.

& mox v. 254.

Hæc eſt illa dies. Hav.

h Ἐκβοᾷ,] Ἐβόα Big.
i Καὶ τὴν τῶν ἡμετέρων βοήθειαν,] Illud τὴν ex L. B. inſeruimus. Hav.
k Πρὸς τὸ νικῆσαι] Πρὸς τῷ Big. Lugd. Bat. & Baſ.
l Καθεῖ πρὸς τὴν λίμνην,] Ita Big. & Ruf. καθηγεῖται in Editis Aliiſque.

m Τρί-

πόλιν εἰσέρχεται, καὶ μετ' αὐτὸν οἱ λοιποί. δέος δὲ πρὸς τὴν τόλμαν αὐτοῦ τοῖς ἐπὶ τῶν τειχῶν ἐνέπεσε, καὶ μάχεσθαι μὲν ἢ διακωλύειν οὐδεὶς [m] ὑπέμεινε. λιπόντες δὲ τὴν φρουρὰν, οἱ [n] μὲν περὶ τὸν Ἰησοῦν διὰ τῆς χώρας ἔφυγον, οἱ δὲ ἐπὶ τὴν λίμνην καταθέοντες ὑπαντιάζουσι τοῖς πολεμίοις περιέπιπτον. ἐκτείνοντο δὲ οἱ μὲν ἐπιβαίνοντες τῶν σκαφῶν, οἱ δὲ τοῖς ἀναχθεῖσι [o] προσπίπτειν πειρώμενοι· πολὺς δὲ τῶν κατὰ τὴν πόλιν ἦν φόνος, τῶν μὲν ἐπηλύδων, ὅσοι μὴ διαφεύγειν ἔφθασαν, ἀντιτασσομένων, ἀμαχητὶ δὲ τῶν ἐπιχωρίων· κατὰ γὰρ ἐλπίδα δεξιᾶς, καὶ τὸ συνειδὸς τοῦ μὴ [p] βεβουλεῦσθαι πολεμεῖν, μάχης ἀπετρέποντο, μέχρι Τίτος τοὺς μὲν αἰτίους ἀνελὼν, οἰκτείρας δὲ τοὺς ἐπιχωρίους ἀνεπαύσατο [q] φόνου. καὶ οἱ μὲν εἰς τὴν λίμνην [r] καταφυγόντες, ἐπεὶ τὴν πόλιν ἑαλωκυῖαν εἶδον, ὡς πορρωτάτω τῶν πολεμίων ἀνήχθησαν.

ϛʹ. Τίτος δὲ ἐκπέμψας τινὰ τῶν ἱππέων εὐαγγελίζεται τῷ πατρὶ τὸ ἔργον. ὁ δὲ, ὡς εἰκὸς, ὑπερησθεὶς [s] τῇ τε τοῦ παιδὸς ἀρετῇ καὶ τῷ κατορθώματι· μεγίστη γὰρ ἐδόκει καθῃρῆσθαι μοῖρα τοῦ πολέμου· τότε μὲν ἐλθὼν [t] περιέχοντας τὴν πόλιν φρουρεῖν ἐκέλευσεν, ὡς μὴ διαλάθοι τις ἐξ αὐτῆς, καὶ κτείνειν ἐκέλευσεν. τῇ δ' ὑστεραίᾳ πρὸς τὴν λίμνην καταβὰς, σχεδίας [v] ἐκέλευσε πηγνύειν ἐπὶ τοὺς καταπεφευγότας. αἱ δ' ἐγίνοντο ταχέως, ἀφθονίᾳ τε ὕλης, καὶ πλήθει τεχνιτῶν.

ζʹ. [x] Ἡ δὲ λίμνη Γεννησὰρ μὲν ἀπὸ τῆς προσεχοῦς χώρας καλεῖται, σταδίων [y] δὲ εὖρος οὖσα τεσσαράκοντα, [z] καὶ πρὸς τούτοις ἑτέρων ἑκατὸν τὸ μῆκος, γλυκεῖά τε ὅμως ἐστὶ καὶ ποτιμωτάτη· καὶ γὰρ τῆς ἑλώδους παχύτητος ἔχει [a] τὸ νᾶμα λεπτότερον, καθαρά τε ἐστὶ πάντοθεν αἰγιαλοῖς ἐπιλήγουσα καὶ ψάμμοις, πρὸς δὲ εὔκρατος ἀρύσασθαι. ποταμοῦ μὲν ἢ κρήνης προσηνεστέρα, ψυχροτέρα δ' ἢ κατὰ λίμνης διάχυσιν ἀεὶ μένουσα. καὶ [b] τὸ μὲν ὕδωρ [c] οὐκ ἀποδεῖ χιόνος ἐξαιθριασθὲν, ὅπερ θέρους [d] νυκτὸς ποιεῖν ἔθος τοῖς ἐπιχωρίοις. γένη δὲ ἰχθύων ἐν αὐτῇ διάφορα πρὸς τοὺς ἀλλαχοῦ γεῦσίν τε καὶ ἰδέαν· [e] μέση τε ὑπὸ τοῦ Ἰορδάνου τέμνεται. καὶ δοκεῖ μὲν [f] Ἰορδάνου πηγὴ τὸ [g] Πάνειον· φέρεται δὲ ὑπὸ γῆν εἰς τοῦτο [h] κρυπτῶς ἐκ τῆς καλουμένης Φιάλης. ἡ δέ ἐστιν ἀνιόντων εἰς τὴν Τραχωνῖτιν ἀπὸ σταδίων ἑκατὸν εἴκοσι Καισαρείας, τῆς ὁδοῦ κατὰ δεξιὸν μέρος οὐκ [i] ἄποθεν. ἐκ μὲν οὖν τῆς περιφερείας [k] ἐτύμως Φιάλη [l] κέκληται τροχοειδὴς οὖσα λίμνη. μένει δὲ ἐπὶ χείλους [m] αὐτῇ ἀεὶ τὸ ὕδωρ, μήτε ὑπονοστοῦν μήτε ὑπερχεόμενον. ἀγνοούμενος δὲ τέως ὁ Ἰορδάνης ἐντεῦθεν ἄρχεσθαι διὰ τοῦ τετράρχου Τραχωνιτῶν ἠλέγχθη Φιλίππου. βαλὼν γὰρ οὗτος εἰς τὴν Φιάλην ἄχυρα, κατὰ τὸ Πάνειον, ἔνθεν ἐδόκει οἱ [n] πάλαι

primus ingreditur, & poſt eum cæteri. Ad hanc illius audaciam animis conſternati erant murorum defenſores: & pugnare quidem vel *ipſum* arcere nemo ſuſtinuit. Relictis autem excubiis, Jeſus & qui cum eo erant per agros fuga dilabuntur; alii vero ad lacum decurrentes in manus hoſtium contra venientium incidebant. Mactabantur autem alii, dum navigia ſcanderent; itemque alii, dum jam provecta aſſequi natando conarentur: plurimaque illorum qui in urbe manebant edita erat ſtrages; advenarum quidem, quotquot non effugiſſent, adverſa acie reſiſtentium, indigenarum vero ſine prælio (nam ſpe gratiæ impetrandæ, quodque ſibi conſcii eſſent bellum haud ſuo conſilio initum eſſe, pugnam detrectabant) donec Titus, interemptis, qui culpæ affines erant, miſeratus indigenas à cæde requievit. Qui vero in lacum confugerant, ubi civitatem captam viderunt, quam longiſſime ab hoſtibus in altum ſe ſubduxerunt.

Magna ſtrages edita.

Tandem cædium miſertum eſt.

6. Titus autem unum ex equitibus ad patrem miſit cum læto rei geſtæ nuncio. Ille vero, ut par erat, mirum in modum delectatus & filii virtute, & facinore præclaro (nam maxima pars belli confecta videbatur) tunc quidem, cum eò veniſſet, urbi circundatis obſervare præcepit, ne quis ex ea fuga dilaberetur, & occidere juſſit. Poſtero autem die cum ad lacum deſcendiſſet, in mandatis dedit, ut naves adverſus illos compingerent qui fuga in eum ſe receperant. idque celeriter factum erat, quod & materiæ copia eſſet, & magna artificum multitudo.

Veſpaſianus jubet rates compingi.

7. Lacus autem Genneſar à regione quidem adjacente nomen ſortitur, ſtadiorum vero XL. latitudine patens, & præter totidem centum aliorum longitudine, aquæ tamen dulcis & maxime potabilis: etenim tenuiores quam pro paluſtrium craſſitie habet latices, & limpidus eſt undique in arenam ad littus deſinens, inſuper ad hauriendum * temperatus. Fluvii quidem aut fontis aqua lenior eſt aliquanto; frigidior autem, quam pro lacu tam diffuſo, perpetuo eſt. Et aqua quidem frigore nihil quicquam nivi cedit, poſtquam habita eſt ſub dio: quod per æſtatem indigenæ ſolent noctu facere. Varia autem in eo ſunt piſcium genera, figura & ſapore ab alterius loci piſcibus diverſa; mediuſque Jordane fluvio ſecatur. Et Jordanis quidem fons Panium eſſe videtur: ſub terram vero, huc occultò defertur ex Phiala ut appellatur. Hæc autem eſt qua in Trachonitidem aſcenditur ad CXX ſtadium à Cæſarea, ad dextram non longe à via. & quidem propter rotunditatem vero nomine Phiala dictus eſt lacus, rotæ in modum rotundus. ſemper autem intra labra ejus continetur aqua, nunquam ſubſidens, nunquam exundans. Cumque olim hoc eſſe Jordanis principium neſciretur, à Tetrarcha quondam Trachonitidis Philippo deprehenſum eſt. immiſſis enim ejus juſſu in Phialam paleis, inven-

XVIII. Deſcriptio lacus Genneſar.

Phiala verus Jordanis fons.

Panium pro Jordanis principio

m Ὑπέμεινε.] ὑπέμεινε L. B.

n Μὲν περὶ τὸν Ἰησοῦν] Illud μὲν non agnoſcit Big. & mox ἔφευγον pro ἔφυγον legit.

o Προσπίπτειν πειρώμενοι] Προσπλεῖν Big.

p Βεβουλεῦσθαι πολεμεῖν,] Βουλεῦσαι Voſſ. & Vat.

q Φόνου.] Ita lego. πόνου in libris.

r Καταφυγόντες,] καταφυγόντες L. B. & Raf. in quo ultimo ingens lacuna eſt uſque ad ἐγκαταλειπομένους §. 9. ſive oſcitantia librarii, ſive quod ex mendoſo Exemplari Codex deſcriptus ſit, duæ enim paginæ exciderunt ex toto libro, & in medio paginæ defectus hic occurrit.

s Τῇ τε τοῦ παιδὸς ἀρετῇ] Τῇ τοῦ παιδὸς Big. & Voſſ.

t Περιέχοντας τὴν πόλιν] Περιέχοντας non agnoſcit Big.

v Ἐκέλευσε] ἐκέλευσεν L. B.

x Ἡ δὲ λίμνη Γεννησὰρ] Conf. ſupr. lib. 2. c. 20. §. 6. & ſupr. §. 1. SPANH.

y Δὲ εὖρος οὖσα] Illud δὲ additum è Cod. Big. & Raf.

z Καὶ πρὸς—τὸ μῆκος,] Longitudo erat 140. ſtadiorum. Ita & Egeſippus, & auctor Græcus Anonymus ab Hudſono noſtro editus. Interpres Latin. habet 100. ſed errat. REL.

a Τὸ νᾶμα] Id eſt ὕδωρ ποτὸν proprie, ut in Etymologicis legitur. REL.

b Τὸ μὲν ὕδωρ] Non multum a frigore nivium abeſt. REL.

c Οὐκ ἀποδεῖ χιόνος] Aqua frigore nihil quicquam nivi cedit, poſtquam habita eſt ſub dio; quod per æſtatem indigenæ ſolent nocte facere. Caſaub. Exercit. Baron. p. 109. SPANH.

d Νυκτὸς ποιεῖν—ἐπιχωρίοις.] Τοῖς νυκτὸς Big.

e Μέση τε] Ita Big. μέση δὲ in cæteris.

f Ἰορδάνου πηγὴ τὸ] Conf. Antt. Jud. lib. VIII. c. 8. §. 4. & lib. 13. c. 9. §. 2. SPANH.

g Πάνειον.] Πάνιον paſſim in Big. Aliiſque.

h Κρυπτῶς] Ita cum Big. κρυπτὸς in Editis Aliiſque.

i Ἄποθεν.] ἄπωθεν L. B.

k Ἐτύμως] Ita Baſ. & Rhod. forſan & Ruf. qui vertit, proprie. ἑτοίμως in Editis Aliiſque.

l Κέκληται τροχοειδὴς] Καλεῖται Big.

m Αὐτῇ ἀεὶ τὸ ὕδωρ,] Sic Big. & Ruf. αὐτῆς in cæteris.

n Πάλαι γεννᾶσθαι] Πάλαι Big.

* Id eſt, frigore non nocens.

olim habitum. tæ ſunt delatæ in Panium, unde antiquitus fluvium naſci crediderunt. Hujus quidem Panii naturalis pulchritudo inſuper regia magnificentia exculta erat, Agrippæ quippe opibus exornata. Ab hoc autem antro incipiens manifeſto fluere Jordanes, medius quidem ſecat Semechonitidis paludes cœnoſas: indeque alia centum & viginti ſtadia lapſus poſt urbem Juliadem per medium tranſit lacus Genneſar, deinde multum ſolitudinis emenſus in lacum Aſphaltiten exit.

Regionis Genneſar deſcriptio. 8. Genneſar autem *lacum* prætendit ejuſdem nominis regio, natura ſimul & pulchritudine admirabilis. Nullam enim ipſa arborem pro ubertate *ſua* recuſat, atque omnigenas conſevêre *agri* cultores; aërisque temperies etiam diverſis eſt accommodata. Nam & nuces, quæ arborum maxime frigoribus gaudent, magna iſthic creſcunt copia: ubi *etiam* palmæ, quæ calore vigent, juxtaque has ficus item & oleæ, quibus aura mollior deſignata eſt. Naturæ dixerit aliquis ambitionem eſſe, quæ vim ſibimet adhibuerit, ut in unum compingat pugnantia; annique tempeſtatum gratam quandam contentionem, unaquaque earum regionem illam veluti ſibi propriam vendicante. Neque modo alit præter opinionem poma varia, ſed & diu conſervat. nam & omnium præſtantiſſima, uvas ſane & ficus, per decem menſes ſine intermiſſione ſuppeditat; cæteros vero fructus per totum annum * cum illis conſeneſcentes. Ad aeris etiam temperiem accedit, quod & fonte irrigatur uberrimo, qui Capharnaum ab indigenis appellatur. Hunc nonnulli venam eſſe Nili exiſtimarunt, quod generat piſces Coracino (qui in Alexandrina palude alitur) ſimiles. Longitudine autem regio, juxta littora lacûs cognominis, xxx. ſtadiis extenditur, & latitudine xx. Atque ejus quidem natura ejuſmodi eſt.

XIX. *Pugna navalis in lacu Genneſar.* 9. Veſpaſianus autem, poſtquam paratæ eſſent rates, impoſito in eas tanto militum numero quantum adverſus eos qui in lacum effugerant ſatis fore arbitrabatur, oram ſolvebat. Atqui illi, qui *in lacum* compulſi erant, neque in terram ſe recipiendi, † infeſtis omnibus, neque æquo marte pugnam navalem ineundi poteſtatem habebant. nam & ſcaphæ, cum & parvæ eſſent & piraticæ, adverſus rates parum valebant: & cum pauci *admodum* ſingulis veherentur, cunctis ſimul inſtantibus Romanis appropinquare metuebant. Veruntamen circum rates navigando, nonnunquam etiam propius ad eas accedendo, lapidibus Romanos eminus petebant, aut cominus etiam irritando feriebant: plus autem ipſis utroque modo nocebatur. nec enim ſaxis quicquam agebant, niſi quod ſonitum crebrum ederent, quip-

γεννᾶσθαι τὸν ποταμὸν, εὗρεν ἀνενεχθεῖσαν. τοῦ γε μὴν Πανείου τὸ φυσικὸν κάλλος, ὑπὸ τῆς βασιλικῆς προσεξήσκηται πολυτελείας, [o] τῷ Ἀγρίππα πλούτῳ [p] κεκοσμημένον. ἀρχόμενος δὲ φανεροῦ ῥεύματος ὁ Ἰορδάνης ἀπὸ τοῦδε τοῦ ἄντρου, κόπτει μὲν τὰ τῆς [q] Σεμεχωνίτιδος λίμνης [r] ἕλη τε καὶ τέλματα. διαμείψας δὲ ἑτέρους ἑκατὸν εἴκοσι σταδίους μετὰ πόλιν [s] Ἰουλιάδα [t] διατέμνει τὴν Γεννησὰρ μέσην, ἔπειτα πολλὴν ἀναμετρούμενος ἐρημίαν εἰς τὴν Ἀσφαλτῖτιν ἔξεισι λίμνην.

η'. Παρατείνει δὲ τὴν Γεννησὰρ ὁμώνυμος χώρα, θαυμαστὴ φύσιν τε καὶ κάλλος. οὔτε γὰρ αὐτή τι φυτὸν ἀρνεῖται διὰ τὴν [v] πιότητα, καὶ [x] πᾶν πεφυτεύκασιν οἱ νεμόμενοι· τοῦ δὲ ἀέρος τὸ εὔκρατον ἁρμόζει καὶ τοῖς διαφόροις. [y] καρύαι μέν γε, φυτῶν τὸ χειμεριώτατον, ἄπειροι τεθήλασιν· ἔνθα [z] φοίνικες, οἳ καύματι τρέφονται, [a] συκαῖ τε καὶ ἐλαῖαι πλησίον τούτων, αἷς μαλθακώτερος ἀὴρ ἀποδέδεικται. φιλοτιμίαν ἄν τις εἴποι τῆς φύσεως, βιασαμένης εἰς ἓν συναγαγεῖν τὰ μάχιμα, καὶ τῶν ὡρῶν ἀγαθὴν ἔριν, ἑκάστης ὥσπερ ἀντιποιουμένης τοῦ χωρίου. καὶ γὰρ οὐ μόνον τρέφει παρὰ δόξαν τὰς διαφόρους ὀπώρας, ἀλλὰ καὶ διαφυλάσσει. τὰ μέν γε βασιλικώτατα, σταφυλήν τε καὶ σῦκον, δέκα μησὶν ἀδιαλείπτως χορηγεῖ. τοὺς δὲ λοιποὺς καρποὺς [b] δι' ἔτους ὅλου περιγηράσκοντας [c] αὐτοῖς. πρὸς γὰρ τῇ τῶν ἀέρων εὐκρασίᾳ, καὶ πηγῇ διάρδεται [d] γονιμωτάτῃ, [e] Καφαρναὶμ αὐτὴν οἱ ἐπιχώριοι καλοῦσι. ταύτην [f] φλέβα τοῦ Νείλου τινὲς ἔδοξαν, ἐπεὶ γεννᾷ τῷ [g] κατὰ τὴν Ἀλεξανδρέων λίμνην [h] κορακίνῳ παραπλήσιον. μῆκος δὲ τοῦ χωρίου [i] παρατείνει κατὰ τὸν αἰγιαλὸν τῆς ὁμωνύμου λίμνης ἐπὶ σταδίους τριάκοντα, καὶ εὖρος εἴκοσι. [k] καὶ ταῦτα μὲν οὕτω φύσεως ἔχει.

θ'. Οὐεσπασιανὸς δὲ, ἐπεὶ παρεσκευάσθησαν αἱ σχεδίαι, τῆς δυνάμεως ἐπιβήσας ὅσον ᾤετο τοῖς κατὰ τὴν λίμνην ἀνταρκέσειν, ἐπανήγετο. τοῖς δὲ [l] συνελαυνομένοις οὔτε ἐπὶ γῆν διαφεύγειν ἦν, ἐκπεπολεμωμένων πάντων, οὔτε ἐξ ἴσου διαναυμαχεῖν. τά τε γὰρ σκάφη, μικρὰ ὄντα καὶ λῃστρικὰ, πρὸς τὰς σχεδίας ἦν ἀσθενῆ. καὶ καθ' ἕκαστον ἐμπλέοντες ὀλίγοι, πρὸς ἀθρόους ἐφεστῶτας τοὺς Ῥωμαίους ἐγγίζειν [m] ἐδεδοίκεσαν. ὅμως δ' οὖν [n] ἐμπεριπλέοντες τὰς σχεδίας, ἔστι δὲ ὅπου καὶ πλησιάζοντες, [o] πόρρωθεν τοὺς Ῥωμαίους ἔβαλλον λίθοις, καὶ [p] παραξύοντες ἐγγύθεν ἔπαιον. ἐκακοῦντο δὲ αὐτοὶ πλέον κατ' ἀμφότερα. ταῖς γὰρ χερμάσιν οὐδὲν δρῶντες ὅτι μὴ κτύπον ἐπάλληλον, εἰς γὰρ πεφραγμέ-

o Τῷ Ἀγρίππα] Τῷ Ἀγρίππα πλούτῳ *Busb.* & *Rhed.*

p Κεκοσμημένον.] κεκοσμημένῳ *L. B.*

q Σεμεχωνίτιδος λίμνης] Conf. infr. lib. 4. c. 1. §. 1. SPANH. Perperam apud *Suidam* Ἐμαχωνῖτις dicitur. Μαχωνίτιδος *L. B.* Vide *Antiquitatum* l. v. c. 5. §. 1.

r Ἕλη τε καὶ τέλματα.] Ἕλη καὶ τέλ. *Big.*

s Ἰουλιάδα] Conf. Ant. lib. 18. c. 2. §. 1. SPANH.

t Διατέμνει τὴν Γεννησὰρ] Διακόπτει *Big.*

v Πιότητα,] Sic *MSS.* & *Ruf.* ποιότητα in *Editis.*

x Πᾶν πεφυτεύκασιν] Ita *Big.* πάντως in *Editis Aliiſque.*

y Καρύαι μέν γε,] Καὶ φοινικ. *Big.*

z Φοίνικες, οἳ καύματι τρέφονται,] De his Palmis ad Jordanis ripas infr. lib. 4. c. 8. §. 2. SPANH.

a Συκαῖ τε καὶ] Συκαῖ *Busb.* & *Rhed.*

b Δι' ἔτους ὅλου] Διὰ τοῦ θέρους *Big.*

c Αὐτοῖς.] Ἑαυτοῖς *Big.*

d Γονιμωτάτῃ,] Ita *Big.* & *Ruf.* πολυμωτάτῃ in *reliquis.*

e Καφαρναὶμ αὐτὴν] Ita in pleriſque *MSS.* Καπερναοὺμ in *Editis Aliiſque.* Suſpicatur *Baronius* ab hoc fonte dictum oppidum *Capernaum.* Ego vero (inquit *Caſaub.* in *Exercitt.* p. 299. *Edit. Lond.*) hac de re valde dubito. Obſervo enim *Capharnaum* oppidum Galilææ & *Capharnaum* fontem in agro Geneſaritico, longiore intervallo fuiſſe invicem diſſita, quam ut fiat veriſimile quod ſine teſte affirmat *Baronius.*

f Φλέβα τοῦ Νείλου—ἐπεὶ γεννᾷ] Φλέβα τινὲς ἔδοξαν ἐπιγεννᾶν *L. B.*

g Κατὰ τὴν Ἀλεξανδρέων λίμνην] De Coracino piſce Nilotico Athenæus l. III. p. 121. C. ὁ δὲ ποτάμιος κορακῖνος, ὃν πλεῖστοι τινες καλοῦσι, οἱ ἀπὸ τοῦ Νείλου, ὃν οἱ κατὰ τὴν Ἀλεξάνδρειαν ἰδίως ἡμέτεροι ὀνομάζουσιν Vid. eund. l. VIII. p. 356. A. κορακῖνος ὁ ἐκ τοῦ Νείλου SPANH.

h Κορακίνῳ παραπλήσιον.] Videſis *Geſnerum* de *Aquatilibus*, lib. IV. p. 352. HUDS. Mentio piſcis ejuſdem apud Athenæum p. 227. C. HAV.

i Παρατείνει κατὰ τὸν αἰγιαλὸν] Ita *Big. Lugd. Bat. Vat. Busb.* & *Rhed.* παρατείνει παρὰ τὸν αἰγ. in *Editis Aliiſque.*

k Καὶ ταῦτα—φύσεως ἔχει.] Illud καὶ adjectum eſſe volui è *Cod. Big.* HUDS. Imo & οὖν nos inſuper ex *Lugd. Bat.* HAV.

l Συνελαυνομένοις] ἐλαυνόμενος *Ruf.*

m Ἐδεδοίκεσαν.] Ἐδεδοίκεισαν *Big.*

n Ἐμπεριπλέοντες] Ita *Big.* ἐκπεριπλέοντες in *ceteris.*

o Πόρρωθεν] Vox πόρρωθεν addita è *Cod. Big.* & *Rufini* verſione.

p Παραξύοντες] Iterum cum *Big.* & *Ruf.* παροξύνοντες in *Editis Aliiſque.*

* *Aſſervates* reddit *L. Cappellus.* Anni ſpatio ſeneſcentes; *Ruf.* Sic autem *Pſeudo-Hegeſipp.* ut aliqua genera maxima anni parte non deficiant, reliqua omnia tota anni æſtate uſque ad finem ſuperſint.

† *Sc.* lacu undique clauſo & Romanis circundato, ut dicit *Pſeudo-Hegeſipp.*

q Καὶ

γμένους ἔβαλλον [q] καὶ ἐφικτοὶ τοῖς Ῥωμαίων ἐγίνοντο βέλεσι, καὶ πλησιάζειν [r] τολμῶντες, πρὶν δρᾶσαί τι παθεῖν ἔφθανον, καὶ σὺν αὐτοῖς ἐβαπτίζοντο [s] σκάφεσι. τῶν δὲ διεκπαίειν πειρωμένων, πολλοὺς μὲν ἐφικνούμενοι κοντοῖς διέπειρον, οὓς δὲ ξιφήρεις [t] ἐπικαταπηδῶντες εἰς τὰ σκάφη, τινὰς δὲ συντρεχούσαις ταῖς σχεδίαις ἐναποληφθέντας μέσους [v] εἷλον ἅμα ταῖς ἁλιάσι. τῶν δὲ βαπτισθέντων τοὺς ἀνανεύοντας [x] ἢ βέλος ἔφθανεν, ἢ σχεδία κατελάμβανε, καὶ προσβαίνειν ὑπ' ἀμηχανίας εἰς τοὺς ἐχθροὺς πειρωμένων, ἢ κεφαλὰς ἢ χεῖρας ἀπέκοπτον οἱ Ῥωμαῖοι. πολλή τε ἦν αὐτῶν καὶ ποικίλη φθορὰ πανταχοῦ, μέχρι τραπέντες [y] ἐπὶ τὴν γῆν ἐξώθησαν οἱ λοιποί, κεκυκλωμένων αὐτοῖς τῶν ἁλιάδων. [z] ἐκκλειόμενοι δὲ πολλοὶ μὲν ἐν αὐτῇ κατηκοντίζοντο τῇ λίμνῃ, πολλοὺς δὲ [a] ἐκπηδήσαντας οἱ Ῥωμαῖοι διέφθειραν ἐπὶ γῆς. ἦν δὲ ἰδεῖν κεκραμμένην μὲν αἵματι, πεπληρωμένην δὲ νεκρῶν τὴν λίμνην ἅπασαν. διεσώθη γὰρ οὐδείς. δεινὴ δὲ ταῖς ἑξῆς ἡμέραις περιέσχε τὴν χώραν ὀδμή τε καὶ ὄψις. οἱ μὲν γὰρ αἰγιαλοὶ ναυαγίων ἅμα καὶ διοιδούντων ἔγεμον σωμάτων. ἐγκαιόμενοι δὲ καὶ μυδῶντες οἱ νεκροὶ τὸν ἀέρα [b] διέφθειρον, ὡς μὴ μόνον οἰκτρὸν Ἰουδαίοις γενέσθαι τὸ πάθος, ἀλλὰ καὶ [c] διὰ μίσους τοῖς δράσασιν ἐλθεῖν. τοῦτο μὲν ἐκείνης τῆς ναυμαχίας τὸ τέλος. ἀπέθανον δέ, σὺν τοῖς [d] ἐπὶ πόλεως πρότερον πεσοῦσιν, ἑξακισχίλιοι [e] πεντακόσιοι.

ί. Οὐεσπασιανὸς δὲ μετὰ τὴν μάχην καθίζεται μὲν [f] ἐπὶ τοῦ βήματος ἐν Ταριχαίαις, διακρίνων δὲ ἀπὸ τῶν ἐπιχωρίων τὸν ἔπηλυν [g] λεών· κατάρξαι γὰρ οὗτος ἐδόκει πολέμου· μετὰ τῶν ἡγεμόνων εἰ χρὴ καὶ τούτους σώζειν ἐσκέπτετο. φαμένων δὲ [h] τούτων βλαβερὰν ἔσεσθαι τὴν ἄφεσιν αὐτῶν, οὐ γὰρ ἠρεμήσειν ἀπολυθέντας, ἀνθρώπους ἐστερημένους μὲν [i] πατρίδων, βιάζεσθαι [k] δὲ καὶ πρὸς οὓς ἂν καταφύγωσι πολεμεῖν δυναμένους. [l] Οὐεσπασιανός, ὡς μὲν οὔτε ἄξιοι σωτηρίας εἶεν, [m] καὶ διαφεύξονται κατὰ τῶν ἀφέντων ἐγίνωσκε, [n] τὸν τρόπον τῆς ἀναιρέσεως αὐτῶν διενοεῖτο. καὶ γὰρ αὐτόθι κτείνων, ἐκπολεμώσειν [o] ὑφωρᾶτο τοὺς ἐπιχωρίους· οὐ γὰρ ἀνέξεσθαι φονευομένων ἱκετῶν τοσούτων παρ' αὐτοῖς, καὶ μετὰ πίστεις ἐπιθέσθαι προελθοῦσιν οὐχ ὑπέμενεν. ἐξενίκων δὲ οἱ φίλοι, μηδὲν κατὰ Ἰουδαίων ἀσεβὲς εἶναι λέγοντες, καὶ χρῆναι τὸ συμφέρον αἱρεῖσθαι πρὸ τοῦ πρέποντος, ὅταν ᾖ μὴ δυνατὸν ἄμφω. κατανεύσας οὖν αὐτοῖς ἄδειαν ἀμφίβολον, ἐπέτρεψεν [p] ἐξιέναι διὰ μόνης τῆς ἐπὶ Τιβεριάδα φερούσης ὁδοῦ. τῶν δὲ ταχέως πιστευσάντων οἷς ἤθελον, καὶ μετὰ φανερῶν ἐν ἀσφαλεῖ τῶν χρημάτων, ᾗπερ ἐπετράπη χωρούντων, διαλαμβάνουσι μὲν οἱ Ῥωμαῖοι τὴν μέχρι Τιβεριάδος πᾶσαν, ὡς μή τις ἀποκλίνειεν, συγκλείουσι δὲ αὐτοὺς εἰς τὴν πόλιν· καὶ Οὐεσπασιανὸς [q] ἐπελθὼν ἵστησι πάντας ἐν τῷ σταδίῳ, καὶ γηραιοὺς μὲν ἅμα τοῖς ἀχρήστοις, διακοσίους ἐπὶ χιλίοις ὄντας, ἀνελεῖν ἐκέλευσε, τῶν δὲ νέων ἐπιλέξας τοὺς [r] ἰσχυροτάτους ἑξακισχιλίους

pe contra armis ſeptos ea jaciebant, atque ad ipſos pervenire potuerunt Romanorum tela; & ſi accedere propius auſi fuiſſent, læſi erant priuſquam aliquid patrarent, cumque ipſis navigiis demergebantur. Et multos quidem, id agentes * ut erumperent, contis ad eos pertingentes transfigebant; alios vero in ſcaphas deſiliendo ſtrictis gladiis conficiebant; nonnulloſque, concurrentibus inter ſe ratibus in medio deprehenſos, cum naviculis capiebant. Et ſi qui ex ſubmerſis capita ſuſtuliſſent, aut ſagitta ad eos prius quam emergerent perveniebat, aut ratis capiebat: & ſi deſperatione compulſi ad inimicos adnatare tentaſſent, aut manibus aut capitibus eos detruncabant Romani. Atque multa erat & varia paſſim eorum cædes; donec in fugam verſi in terram compulſi erant reliqui, ſuis circumcluſis naviculis. Multi autem excluſi in ipſo quidem lacu telis configebantur; in terra vero multos, poſtquam exiliiſſent, peremerunt Romani. Cernere autem erat lacum omnem mixtum ſanguine & cadaveribus plenum. † nemo enim ſalvus evaſit. Diebus autem ſequentibus gravis odor regionem invaſit, & triſtis erat rerum facies. nam littora quidem naufragiis ſimul plena erant, & cadaveribus tumefactis. Quin & mortui *à ſole* exuſti & putreſcentes aërem corrumpebant: ut non Judæis ſolum miſerabilis fieret calamitas, verum etiam ipſis auctoribus inviſa. Iſte quidem illius prælii navalis exitus erat. Perierunt autem cum his, qui jam ante in civitate ceciderant, ſex millia & quingenti.

Fœda Judæorum strages.

10. At Veſpaſianus, pugna peracta, pro tribunali apud Tarichæas ſedet, atque advenas ab indigenis ſecernens (namque bellum incepiſſe iſti videbantur) cum ducibus conſultabat, an illi etiam ſervandi eſſent. Cum autem hi dicerent, rebus ſuis damno fore ſi illi dimitterentur, utpote quod liberati non quieſcerent homines patria extorres, quique poſſent ad arma ſumenda eos cogere ad quos confugerent: Veſpaſianus, ubi intellexit quod ſalute quidem indigni eſſent, atque fuga uſuri adverſus eos qui ipſos dimitterent, ſecum cogitabat quo mortis genere eos afficeret. Etenim ſi ibi occiderentur, indigenas inde ſibi infeſtos fore ſuſpicabatur, ut qui haud perpeſſuri eſſent tot apud ipſos ſupplices necari, fideque interpoſita deditis vim pigebat afferre. Verum ab amicis vincebatur, nihil in Judæos non licere dicentibus, utileque debere anteferri honeſto, cum utrumque obtineri nequeat. Ambigua igitur illis data libertate, ea ſola via quæ Tiberiadem duceret exire permiſit. Cumque illi facile iſtis quæ volebant fidem habuiſſent, & haud metuerent, ne iis, cum facultatibus palam quà licebat euntibus, adverſi quid accideret, totam ad Tiberiadem uſque viam Romani, ne quis evaderet, occupant, eoſque in civitatem concludunt: & Veſpaſianus mox inſequutus omnes ſiſtit in ſtadio, & ſeniores quidem cum imbellibus ad mille ducentos juſſit occidi, juvenum vero validiſſimorum ſex millia adhibito delectu

Veſpaſianum, deliberantem de parcendis Tarichæatarum reliquiis, ad eos occidendos ſtimulant duces.

Tarichæatarum multos occidi jubet Veſpaſianus, alios

Ne-

q Καὶ ἐφικτοὶ] Illud καὶ è Cod. Big.
r Τολμῶντες,] Δοκοῦντες Big.
s Σκάφεσι.] Τοῖς σκάφεσι Big. Bod. Vat. & Voſſ.
t Ἐπικαταπηδῶντες] Ἐπιπηδῶντες in Cod. Big.
v Εἷλον ἅμα ταῖς ἁλιάσι.] Ἐβάπτιζον Big.
x Ἢ βέλος ἔφθανεν,] Illud ἢ è Cod. Big. & Raf.
y Ἐπὶ τὴν γῆν] Εἰς τὴν γῆν ἐξεώσθησαν Big.
z Ἐκκλειόμενοι δὲ] Ἐγχλόμενοι Big. ἐκκυκλούμενοι L. B. ἐγκλειόμενοι Bod.
a Ἐκπηδήσαντας] Ita lego, ita & Gen. ἐκπηδήσαντες autem L. B. ἐκπηδήσαντες in Editis & MSS.
b Διέφθειρον,] Ita Big. Vat. & Voſſ. διέφθειραν in cæteris.
c Δια μισους] Forſan διὰ μῖσος.
d Ἐπὶ πόλεως] Ἐπὶ τῆς πόλεως Big. Voſſ. & Vat. Abeſt vero ἐπὶ a Raf.
e Πεντακόσιοι.] Enneakoſioi, legiſſe videtur Pſeudo-Hegeſipp.
f Ἐπὶ τοῦ βήματος] Ἐπὶ βήματος Big. Vat. & Voſſ.

g Λέων] Λαὸν Big.
h Τούτων βλαβερὰν ἔσεσθαι] Ita Big. & Raf. πάντων in Editis Aliiſque.
i Πατρίδων,] Τῶν πατρίδων Big.
k Δὲ καὶ πρὸς οὓς] δὴ ὡς καὶ πρὸς οὓς L. B. & Raf.
l Οὐεσπασιανός,] Οὐεσπασιανὸς δὴ Gen.
m Καὶ διαφεύξονται] Καὶ εἰ διαφ. Big.
n Τὸν τρόπον τῆς ἀναιρέσεως] Auctoritate Cod. Big. delevi δὲ ante τρόπον, ut & ſupra poſt Οὐεσπασιανός.
o Ὑφωρᾶτο τοὺς ἐπιχωρίους] Ita Big. ὑφεωρᾶτο in cæteris.
p Ἐξιέναι διὰ μόνης] Ita Voſſ. ἐξεῖναι in reliquis.
q Ἐπελθὼν] Εἰσελθὼν Big.
r Ἰσχυροτάτους ἑξακισχιλίους] Ita Big. & Raf. ἰσχυροτάτους Voſſ. Raf. & Vat. neutra vox comparet in Editis Aliiſque.
* Ut vulnera inferrent, Raf.
† Nulli enim parcebatur quicunque occurrerat, Pſeudo-Hegeſipp.

ad Neronem mittit, alios vero vendit, donatos Agrippæ.

Neroni ad Iſthmum *perfodiendum* miſit, & reliquam multitudinem ad triginta millia & quadringentos vendidit, præter eos quos Agrippæ donavit. Illis enim, qui ex ejus regno eſſent, facere quod vellet ipſi permiſit: atque ipſos etiam rex vendidit. Turba autem reliqua, Trachonitæ *ſcilicet*, & Gaulanitæ, & Hippeni, & Gadaritæ, majori ex parte erant ſeditioſi & ſugitivi, & quos nobra pace admiſſa ad bellum incitabant. Capti autem ſunt menſis Gorpiæi die VIII.

[s] ὑπέπεμψεν εἰς τὸν ἰσθμὸν Νέρωνι, καὶ τὸ λοιπὸν πλῆθος εἰς τρισμυρίους καὶ τετρακοσίους ὄντας ἐπιπράσκει, χωρὶς τῶν Ἀγρίππα χαρισθέντων. τοὺς γὰρ ἐκ τῆς τούτου βασιλείας, [t] ἐπέτρεψεν αὐτῷ ποιεῖν, ὅ, τι βούλοιτο. ἐπιπράσκει δὲ καὶ τούτους ὁ βασιλεύς. [v] ὁ μέν γε ἄλλος ὄχλος, Τραχωνῖται, καὶ Γαυλανῖται, καὶ Ἱππηνοὶ, καὶ οἱ ἐκ τῆς Γαδαρίτιδος, [x] τὸ πλέον ἦσαν στασιασταὶ καὶ φυγάδες, καὶ οἷς τὰ [y] τῆς εἰρήνης ὀνείδη τὸν πόλεμον προὐξένει. [z] ἑάλωσαν δὲ Γορπιαίου μηνὸς ὀγδόῃ.

s Ἐπέμψεν εἰς τὸν ἰσθμὸν] Ἔπεμψεν habet *Big.*
t Ἐπέτρεψεν αὐτῷ ποιεῖν,] Ita quidem *Big.* ἐτρέπετο *Roſ.* ἐπέτρεπε in *reliquis.*
v Ὁ μέν γε ἄλλος] Ὁ μὲν λοιπὸς ὄχλος *Big.*
x Τὸ πλέον ἦσαν—φυγάδες,] Ita ex *Lugd. Bat.* emendavimus, adſentiente *Rufino*, qui habet *reliquum vulgus erant.* Verterat Cl. *Hudſ.* Hoc pacto: *Turba autem reliqua—majori ex parte ut ſeditioſi—capta erat* &c. Præferebant enim Editiones & MSS. reliqui τὸ πλέον ὡς (*Roſ.* ὡς ὄν) ἑαλώκασι &c. Nos autem & in ultimis interpunctionem juxta *Rufinum* mutavimus. HAV.
y Τῆς εἰρήνης ὀνείδη] Ἐν εἰρήνῃ *Big.*
z Ἑάλωσαν δὲ Γορπιαίου] & illud δὲ ex *Lugd. Bat.* acceſſit. HAV.

---

[a] ΤΑΔΕ ΕΝΕΣΤΙΝ ΕΝ ΤΩ ΤΕΤΑΡΤΩ ΛΟΓΩ

ΤΩΝ ΙΩΣΗΠΟΥ ΙΣΤΟΡΙΩΝ

ΤΗΣ ΙΟΥΔΑΙΚΗΣ ΑΛΩΣΕΩΣ.

JOSEPHI LIBRO QUARTO

HISTORIARUM EXCIDII JUDAICI

HÆC CONTINENTUR.

1. *QUot caſtella in poteſtatem ſuam redegerunt Romani, deque lacu Semechonitarum.*

2. *Deſcriptio urbis Gamala, quæque paſſi ſunt Romani in ejus obſidione: quodque Agrippa, dum populares ſuos ad fœdus cum Romanis hortaretur, lapide è funda percuſſus eſt.*

3. *Quod Romani, poſtquam Gamalæ mœnia dejeciſſent, urbem ingreſſi, inde magno cum periculo repulſi erant.*

4. *Quomodo Veſpaſianus cum paucis relictus erat, & ægre evaſit: quodque Ebutius decurio pugna cecidit. Deque Gallo centurione.*

5. *Quomodo Veſpaſianus exercitum, ex adverſis caſibus deſpondentem, verbis recreavit: utque iterum paratus erat ad urbem obſidendam.*

6. *De monte Itabyrio, & quomodo à Placido captus erat.*

7. *Excidium Gamalæ. quodque nemo præter duas mulierculas effugit.*

8. *Quomodo in urbe Giſchalorum, quæ ſola relicta erat indomita, Joannes Levi filius ſeditionem movit: utque Veſpaſianus contra eam Titum miſit, ipſe vero Cæſaream reverſus eſt.*

9. *Quomodo Titus nitebatur cives ſibi verbis con-*

α΄. ΟΣΑ [b] Φρούρια παρέλαβον οἱ Ῥωμαῖοι, καὶ περὶ τῆς Σεμεχωνιτῶν λίμνης.

β΄. Ἔκφρασις Γαμάλας πόλεως, καὶ ὅσα ἔπαθον Ῥωμαῖοι πολιορκοῦντες αὐτήν. ὅτι καὶ Ἀγρίππας, Ῥωμαίοις πεῖσαι τοὺς ὁμοφύλους παρακαλῶν, ἀπὸ σφενδόνης ἐβλήθη λίθῳ.

γ΄. Ὡς καταρρίψαντες Ῥωμαῖοι τὰ τείχη Γαμάλας, καὶ εἰσελθόντες, αὖθις μετὰ μεγάλου κινδύνου ἀπηλάθησαν.

δ΄. Ὅπως Οὐεσπασιανὸς σὺν ὀλίγοις ἀπελείφθη καὶ μόλις ἐξέφυγεν· ὅτι καὶ ὁ δεκάρχης Εὔτιος ἔπεσεν. καὶ περὶ τοῦ ἑκατοντάρχου Γάλλου.

ε΄. Ὅπως ἀθυμήσαντα τὴν στρατιὰν ἐπὶ τοῖς πταίσμασι λόγοις ἀνεκτήσατο· καὶ ὡς πάλιν εἰς πολιορκίαν παρεσκευάσθη.

ϛ΄. Περὶ τοῦ Ἰταβυρίου ὄρους, καὶ ὡς ὑπὸ Πλακίδου ἥλω.

ζ΄. Ἅλωσις Γαμάλας. καὶ ὡς οὐδεὶς ἐκεῖθεν πλὴν δύο γυναικῶν διέφυγεν.

η΄. Ὅπως Γίσχαλα, μόνην ἀπολειφθεῖσαν ἀχείρωτον, Ἰωάννης ὁ τοῦ Ληΐου ἐστασίαζεν. καὶ ὡς Οὐεσπασιανὸς ἐπ' αὐτὴν μὲν Τίτον ἔπεμψεν, αὐτὸς δὲ εἰς Καισάρειαν ὑπέστρεψεν.

θ΄. Ὅπως Τίτος λόγοις ἐπειρᾶτο [c] αὐτοὺς προσάγεσθαι,

a ΤΑΔΕ ΕΝΕΣΤΙΝ ΕΝ ΤΩ—ΙΟΥΔΑΙΚΗΣ ΑΛΩΣΕΩΣ.] Κεφάλαια τοῦ δ΄. λόγου τῆς ἱστορίας Ἰουδαικῆς ἁλώσεως in *Cod. Urbinate.*

b Φρούρια] Οἷα φρ. *Urb.*
c Αὐτοὺς προσάγεσθαι,] Αὐτοῦ ἥττονας in *Cod. Urb.*

d Αὐ-

ται, Ιωάννης δὲ, πείσας [d] αὐτοὺς ταύτην ὑπερθέσθαι τὴν ἡμέραν, νύκτωρ εἰς Ιεροσόλυμα φεύγει. ἡ δὲ πόλις ἅμα ἡμέρᾳ δέχεται Τίτον.

ι'. Οπως ἐδέξαντο Ιωάννην ἐν Ιεροσολύμοις· καὶ περὶ τῆς γενομένης ἐν τῇ πόλει καὶ τῇ χώρᾳ στάσεως.

ια'. Περὶ τῶν ζηλωτῶν, οἷα κακὰ ἔπραττον.

ιβ'. Οπως ὁ δῆμος ἐπανέστη τούτοις, Ανάνου τοῦ ἀρχιερέως αὐτὸν παροξύναντος. καὶ περὶ ὧν οἱ ζηλωταὶ διὰ κλήρων εἰς τὴν ἀρχιερωσύνην ἐποίουν.

ιγ'. Δημηγορία Ανάνου πρὸς δῆμον κατὰ τῶν ζηλωτῶν.

ιδ'. Οπως ἀντιπαρετάξαντο ἀλλήλοις οἵ τε ζηλωταὶ, καὶ οἱ περὶ τὸν Ανανον· καὶ ὡς ὠσάμενοι οἱ τοῦ δήμου τοὺς ζηλωτὰς, ἠνάγκαζον ἔνδον τοῦ ἱεροῦ γενέσθαι.

ιε'. Οπως Ιωάννης, πεμφθεὶς πρεσβευτὴς πρὸς τοὺς ζηλωτὰς περὶ διαλύσεως, μᾶλλον αὐτοὺς παρώξυνεν, ὡς καὶ τοὺς Ιδουμαίους εἰς συμμαχίαν [e] προσκαλέσασθαι.

ιϛ'. Ως Ιδουμαῖοι κληθέντες εὐθὺς ἦλθον, καὶ ἀποκλεισθέντες ἔξω τῆς πόλεως ηὐλίσαντο· πρὸς οὓς ἀρχιερεὺς Ιησοῦς ἐδημηγόρησεν.

ιζ'. Ως, χειμῶνος σφοδροτάτου καταρραγέντος, ἐδυνήθησαν οἱ ζηλωταὶ, πρίοντες τοὺς μοχλοὺς τῶν πυλῶν πρίσαντες, εἰσαγαγεῖν τοὺς Ιδουμαίους, καὶ τῶν τε ἀντιπάλων κρατῆσαι, καὶ πολλὰ κατὰ τὴν πόλιν κακὰ διαπράξασθαι.

ιη'. Αναίρεσις τῶν ἀρχιερέων Ανάνου καὶ Ιησοῦ.

ιθ'. Οπως οἱ ζηλωταὶ τὸν εἰκαῖον ὄχλον, ὥσπερ ἄλογα ζῷα, κατέσφαττον· καὶ περὶ Ζαχαρίου [f] υἱοῦ Βαρούχ, μετὰ παρρησίας ἀναιρεθέντος.

κ'. Οπως δυσπαθήσαντες Ιδουμαῖοι, ἐφ' οἷς οἱ ζηλωταὶ ἐποίουν, ἀνεχώρησαν οἴκαδε· καὶ ὡς, ἐκείνων ἀπαλλαγέντες, πλείονας κατὰ τὴν πόλιν ἀπέκτειναν.

κα'. Ως Οὐεσπασιανὸς Ρωμαίους, κατὰ Ιουδαίων ὁρμῶντας, ἀνέστειλε μὴ πολεμεῖν τέως.

κβ'. Οτι [g] πολλοὶ τῶν Ιουδαίων ηὐτομόλουν [h] πρὸς τοὺς Ρωμαίους, διά τε τὴν ὠμότητα τῶν ζηλωτῶν, καὶ διὰ τὸ μὴ ταφῆς ἀξιοῦν τοὺς ὑπ' αὐτῶν ἀναιρουμένους.

κγ'. Οπως Ιωάννης ὁ τοῦ Λευὶ καθ' ὀλίγον ἐτυράννησεν.

κδ'. Οποῖα κακὰ, τὸ φρούριον [i] Μασάδαν οἱ ζηλωταὶ χειρωσάμενοι, ἐν αὐτοῖς τοῖς πάσχα εἰργάσαντο· καὶ περὶ ἄλλων διαφόρων λῃστῶν.

κε'. Οπως Οὐεσπασιανὸς τήν τε Γάδαραν εἷλε, καὶ τοὺς στασιαστὰς ἐκφυγόντας, Πλάκιδον πέμψας, ἀπέκτεινεν. ἔπειτα καὶ τὰς πέριξ πολίχνας τε καὶ κώμας κατέσχεν.

κϛ'. Οπως Οὐίνδιξ κατὰ τῆς Γαλατίας ἀπέστη Νέρωνος· καὶ Οὐεσπασιανὸς, τὰς κώμας πάσας καταστρεψάμενος, λαμβάνει καὶ τὴν Ιεριχώ.

κζ'. Εκφρασις τῆς πόλεως Ιεριχοῦντος, καὶ τοῦ καλουμένου Μεγάλου πεδίου· καὶ περὶ τῆς ἐν αὐτῇ πηγῆς, καὶ τοῦ γενομένου θαύματος παρὰ Ελισσαίου. ἔτι δὲ καὶ περὶ τῆς Ασφαλτίτιδος λίμνης καὶ τῶν Σοδόμων.

κη'. Οπως Οὐεσπασιανὸς, τοῖς ἐν Ιεροσολύμοις τὰς ἐξόδους ἀποτειχίζων, φρουρὰς ἐν ταῖς χειρωμέναις πόλεσι καθίστησι, καὶ Γέρασαν πόλιν Λούκιον πέμψας ἐπόρθησεν.

ciliare; Joannes vero, cum eis perſuaſiſſet unius diei moram facere, nocte fugit Hieroſolyma: atque urbs prima luce Titum recipit.

10\. *Quomodo Joannem excipiunt Hieroſolymis: & de ſeditione in urbe & vicina regione excitata.*

11\. *De Zelotis; & quæ facinora patrarunt.*

12\. *Quomodo populus in eos inſurrexit, [e] incitati ab Anano pontifice: deque iis quæ Zelotæ per ſortes fecerunt contra pontificatus dignitatem.*

13\. *Anani ad populum concio contra Zelotas.*

14\. *Quomodo acies adverſas inſtruxerunt Zelotæ & Ananus cum ſuis: utque populus, pulſis Zelotis, eos in templum ſe recipere cogebant.*

15\. *Quomodo Joannes, ad Zelotas miſſus legatus de pace ineunda, magis eos irritavit; adeo ut Idumæos auxilium acciverint.*

16\. *Quod Idumæi accerſiti ſtatim venerunt, atque excluſi pernoctarunt extra urbem: ad quos verba facit Jeſus pontifex.*

17\. *Quod Zelotæ, ſectis portarum vectibus dum vehementiſſima ingrueret tempeſtas, Idumæos introduxerunt, inimicos comprehenderunt, & multis injuriis civitatem affecerunt.*

18\. *Anani & Jeſu pontificum cædes.*

19\. *Quomodo Zelotæ turbam promiſcuam, veluti animantia ratione carentia, interfecerint: deque Zacharia filio Baruch palam & audacter occiſo.*

20\. *Quomodo Idumæi, indigne ferentes Zelotarum facinora, domum diſceſſerunt: utque ab illis liberati, majorem ſtragem ediderunt in civitate.*

21\. *Ut Romanos adverſus Judæos ire deſiderantes in præſens cohibuit Veſpaſianus.*

22\. *Quod multi è Judæis ad Romanos transfugiebant, & propter immanitatem Zelotarum, & quia ab ipſis occiſos ſepultura prohibebant.*

23\. *Quomodo Joannes Levi filius paulatim dominatum occupavit.*

24\. *Quæ mala patrarunt Zelotæ in Maſada caſtello, dum Paſchatis feſtum ageretur: deque aliis diverſis latronibus.*

25\. *Quomodo Veſpaſianus & Gadaram in poteſtatem ſuam redegit; & ſeditioſos fuga elapſos, miſſo in eos Placido, interfecit: & dein urbeculas finitimas & vicos occupavit.*

26\. *Quomodo Vindex in Gallia à Nerone defecit: utque Veſpaſianus, vicis omnibus everſis, etiam Hierichuntem capit.*

27\. *Hierichuntis urbis, & Campi magni, ut vocatur, deſcriptio: deque fonte in ea, & miraculo ab Eliſſæo edito. inſuper & de lacu Aſphaltitide & Sodomis.*

28\. *Quomodo Veſpaſianus, exitus Hieroſolymitis occludens, præſidia in civitatibus ſubactis collocavit; & urbem Geraſam, miſſo in eam Lucio, vaſtavit.*

29\. *Quo-*

d Αὐτὸς] Αὐτὸν Urb. αὐτοῖς Vat.
e Προσκαλέσασθαι] Εκκαλέσασθαι Urb.
f Υἱοῦ Βαρούχ.] Τοῦ Ιουδαίου μ. Urb.

g Πολλοὶ τῶν Ιουδαίων] Οἱ πολλοὶ Urb.
h Πρὸς τοὺς Ρωμαίους,] Καὶ εἰς τοὺς Ρ. Urb.
i Μασάδαν] Μάσαδα Urb.

k Αὐτῶν

29. *Quomodo Nero occiſus eſt, & Galba declaratus imperator; deinde Otho, & poſt eum Vitellius: qui, cum brevi imperaſſent, fato omnes ceſſerunt.*

30. *De Simone tyranno, & quænam geſſit adverſus Zelotas.*

31. *De urbe Chebrone, quam habitavit proavus noſter Abramus.*

32. *Ut [l], Simone Idumæam percurſante, Zelotæ uxorem ejus ſtructis inſidiis diripiunt.*

33. *Iterum de Galba, deque illis qui poſt eum Romæ imperarunt, & diem ſupremum obierunt.*

34. *Quod Veſpaſianus & toparchiam Gophniticam & Arabatenam ſubegit, aliaſque urbeculas.*

35. *Rurſus de Simone tyranno, & malis quæ paſſa eſt civitas; utque populus, diſſentientes à Zelotis, Simonem contra eos in urbem introduxit.*

36. *Quomodo Vitellius Germaniâ profectus eſt Romam.*

37. *Quomodo milites, ubi acceperant quæ Romæ acciderant, Veſpaſianum declararunt imperatorem.*

38. *Quomodo Veſpaſianus prius operam dedit, ut Alexandriam & Ægyptum in poteſtatem ſuam redigeret: Ægyptique deſcriptio & fluvii Nili.*

39. *Quomodo Joſephum, qui iſta ſcripſit, è vinculis liberat Veſpaſianus.*

40. *Quod, rebus Alexandriæ bene ſe habentibus, prius Antiochiam profectus Mucianum præmittit.*

41. *Quomodo Vitelliani exercitus dux Cæcinas, conſpecta ingenti militum Veſpaſiani multitudine, ſuis perſuaſit militibus ad Antonium tranſire. interea, dum milites facti pœniteret, atque in eo eſſent, ut Cæcinam ad Vitellium vinctum mitterent, eos prævenit Antonius Primus, multoſque interfecit, & Cæcinam remittebat Veſpaſiano.*

42. *Quod, Vitellio victo & interempto, Veſpaſianus Romam ire contendit, & filius ejus Titus reverſus eſt Hieroſolyma.*

κθʹ. Ὅπως ἀνῃρέθη Νέρων, καὶ Γάλβας ἀπηγορεύθη· εἶτα Ὤθων, ἔπειτα Βιτέλλιος, δι' ὀλίγον ἄρξαντες, πάντες ἐτελεύτησαν.

λʹ. Περὶ Σίμωνος τοῦ τυράννου, καὶ ὅσα κατὰ τῶν ζηλωτῶν ἔπραξεν.

λαʹ. Περὶ Χεβρὼν τῆς πόλεως, ἐν ᾗ κατῴκησεν ὁ προπάτωρ [k] Ἀβραμος.

λβʹ. Ὡς τοῦ Σίμωνος [l] τὴν Ἰδουμαίαν καταῤῥέχοντος, οἱ ζηλωταὶ τὴν γυναῖκα λοχήσαντες διαρπάζουσιν.

λγʹ. Περὶ Γάλβα αὖθις, καὶ τῶν μετ' αὐτὸν κρατησάντων ἐν Ῥώμῃ, καὶ ἀπολωλότων.

λδʹ. Ὅτι Οὐεσπασιανὸς αἱρεῖ τήν τε Γοφνιτικὴν καὶ [m] Ἀκραβατηνὴν τοπαρχίαν, καὶ ἕτερα πολίχνια.

λεʹ. Περὶ Σίμωνος αὖθις τοῦ τυράννου, καὶ τῶν ἐν τῇ πόλει κακῶν· καὶ ὅπως, στασιάσας πρὸς τοὺς ζηλωτὰς, τὸν Σίμωνα κατ' αὐτῶν ἐν τῇ πόλει εἰσήγαγεν.

λϛʹ. Ὅπως Βιτέλλιος ἀπὸ Γερμανίας εἰς Ῥώμην [n] ἦλθεν.

λζʹ. Ὡς οἱ στρατιῶται τὰ κατὰ τὴν Ῥώμην πυθόμενοι, Οὐεσπασιανὸν ἀπηγόρευσαν αὐτοκράτορα.

ληʹ. Ὅπως Οὐεσπασιανὸς, πρότερον τὴν Ἀλεξάνδρειαν καὶ τὴν Αἴγυπτον χειρώσασθαι ἐσπούδασεν. καὶ ἔκφρασις αὐτῆς τε Αἰγύπτου καὶ τοῦ ποταμοῦ Νείλου.

λθʹ. Ὅπως τὸν συγγραφέα Ἰώσηπον τῶν δεσμῶν Οὐεσπασιανὸς ἀνῆκεν.

μʹ. Ὅτι καλῶς ἐχόντων ἐπ' Ἀλεξανδρείας αὐτῷ τῶν πραγμάτων, εἰς Ἀντιόχειαν πρότερον ἀφικόμενος Μουκιανὸν προεκπέμπει.

μαʹ. Ὅπως ὁ τοῦ Βιτελλίου στρατηγὸς [o] Καικίνας, τὸ πλῆθος τῶν Οὐεσπασιανοῦ στρατευμάτων ἰδὼν, πέπεικε τοὺς ὑφ' ἑαυτὸν στρατιώτας, πρὸς τὸν Ἀντώνιον αὐτομολῆσαι. ἐν ᾧ μεταγνόντων τῶν στρατιωτῶν, καὶ μελλόντων αὐτὸν τῷ Βιτελλίῳ πέμπειν δέσμιον, φθάσας Ἀντώνιος Πρῖμος, διέφθειρε πολλοὺς, καὶ τὸν Καικίναν τῷ Οὐεσπασιανῷ ἀνέπεμπε.

μβʹ. Ὅτι Βιτελλίου ἡττηθέντος καὶ ἀναιρεθέντος, Οὐεσπασιανὸς εἰς Ῥώμην ὥρμησεν, ὁ δὲ υἱὸς αὐτοῦ Τίτος [p] ὑπέστρεψεν εἰς Ἱεροσόλυμα.

k Ἀβραμος.] Al. Ἀβραάμιος.
l Τὴν Ἰδουμαίαν] Ita Urb. τὸν Ἰδουμαῖον in Editis Aliiſque.
m Ἀκραβατηνὴν] Ἀκραβατινὴν Urb.

n Ἦλθεν] Ἀπῆλθεν Urb.
o Καικίνας,] Καικίννας in quibuſdam MSS. Καικίνος in Aliis.
p Ὑπέστρεψεν εἰς Ἱεροσόλυμα.] Al. ὑπέστρεψεν.

[a] ΦΛ. ΙΩΣΗΠΟΥ
ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΙΟΥΔΑΙΚΟΥ ΠΟΛΕΜΟΥ,
Η
ΙΟΥΔΑΙΚΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΠΕΡΙ ΑΛΩΣΕΩΣ
ΛΟΓΟΣ Δ.

FLAVII JOSEPHI
DE BELLO JUDAICO,
SIVE
JUDAICÆ HISTORIÆ DE EXCIDIO,
LIBER IV.

ΚΕΦ. α'.

Τῆς Γαμάλας πολιορκία καὶ ἅλωσις.

ΟΣΟΙ δὲ μετὰ τὴν [b] Ἰωταπάτων ἅλωσιν Γαλιλαίων Ῥωμαίων ἀφεστήκεσαν, οὗτοι τῶν ἐν Ταριχαίαις ἡττηθέντων προσεχώρουν· καὶ παρέλαβον πάντα Ῥωμαῖοι τὰ φρούρια, καὶ τὰς πόλεις, πλὴν Γισχάλων καὶ τῶν τὸ Ἰταβύριον ὄρος [c] κατειληφότων. συνέστη δὲ τούτοις καὶ Γάμαλα πόλις Ταριχαιῶν ἀντικρὺς ὑπὲρ τὴν λίμνην κειμένη· τῆς δὲ Ἀγρίππα λήξεως [d] αὕτη τε ἦν, καὶ [e] Σογάνη καὶ Σελεύκεια. καὶ [f] αἱ μὲν ἐκ τῆς Γαυλανίτιδος ἀμφότεραι· τῆς γὰρ ἄνω [g] καλουμένης Γαυλανᾶ μέρος ἦν ἡ Σογάνη, τῆς κάτω δὲ ἡ Γάμαλα· Σελεύκεια δὲ πρὸς τῇ [h] Σεμεχωνιτῶν λίμνῃ. ταύτης τριάκοντα μὲν εὖρος, ἑξήκοντα δὲ μῆκος [i] στάδια· διατείνει δὲ αὐτῆς τὰ ἕλη μέχρι [k] Δάφνης χωρίου, τά τε ἄλλα τρυφεροῦ, καὶ πηγὰς ἔχοντος, [l] αἳ, [m] τρέφουσαι τὸν μικρὸν καλου-

CAP. I.

Gamalæ urbis obſidio & excidium.

QUICUNQUE autem Galilæorum poſt Jotapatorum excidium à Romanis defecerant, hi ſe iis dediderunt poſtquam ſuperati erant Tarichæatæ: & Romani caſtella omnia & civitates accipiebant: præter Giſchala & qui montem ſtabyrium occupaverant. Cum iſtis autem conſpirabat Gamala, urbs in ora lacus Tarichæis obverſa. ad fines autem Agrippæ pertinebat, itemque Soganæ, & Seleucia. Et hæ quidem Gaulanitidis regionis ambæ, (ſuperioris quippe, quæ Gaulana vocatur, pars erat Sogane, & inferioris Gamala) Seleucia vero ſita ad Semechonitarum lacum. Huic quidem latitudo eſt ſtadiorum triginta, longitudo vero ſexaginta, paludeſque ſuas extendit uſque ad locum Daphnen *dictum*, cætera deliciis abundantem, fonteſque

Galilæa ferè omnis dedita Romanis.

Semechonites lacus.

a ΦΛ. ΙΩΣΗΦΟΥ ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΙΟΥΔΑΙΚΟΥ ΠΟΛΕΜΟΥ, Η ΙΟΥΔΑΙΚΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΠΕΡΙ ΑΛΩΣΕΩΣ, ΛΟΓΟΣ Δ'.] Ἰουδαϊκῆς ἱστορίας περὶ ἁλώσεως λόγος τέταρτος *Bod.*

b Ἰωταπάτων] τῶν præfigit *L. B.*

c Κατειληφότων.] [illegible] *Big.*

d Αὕτη] αὐτὴ δὲ P. ſive *Pariſienſes Codd.* quorum Lectiones Variantes quum ſint infinitæ, & plures etiam mendoſæ, ſelectiores memorabimus; daturi accuratam omnium in calce Operis notitiam. HAV.

e Σογάνη καὶ Σελεύκεια.] Conf. de Vita §. 37. SPANH. [illegible] & [illegible] in MSS.

f Αἱ μὲν καὶ ἐκ τῆς Γαυλανίτιδος ἀμφότεραι] *Sc.* Gamala & Sogane.

g Καλουμένης Γαυλανᾶ] [illegible] Γαυλανά P.

h Σεμεχωνιτῶν] Conf. ſupr. lib. 3. c. 9. §. 7. SPANH. [illegible] *L. B.* [illegible] P.

i Στάδια· διατείνει] σταδίων, διὰ P. στάδια alii P.

k Δάφνης χωρίου] Quia delicioſus copia fontium, inde forſan nomen habet ex ſimilitudine Daphnes Antiochenæ. *Cellarius* in *Geogr. Antiq.* l. 3. c. 13. p. 294. Vide annon debeat legi Δάνη pro Δάφνης. nam ad regionem urbis Dan ſe hic lacus extendit, & regio urbis Dan fontem habet, à quo primum conſpicuus libi incipit. Certe de Daphne Antiochena, longe hinc remota, ne cogitari quidem hic oportet. *Relandus* in *Palæſt.* S. p. 263.

l Αἳ, τρέφουσαι] Αἳ τρέφουσι *Raf.* Aliique & mox [illegible].

m Τρέφουσαι] Conf. Ant. Jud. lib. VIII. c. 8. §. 4. SPANH. τρέφουσι P. & mox alii P. [illegible]

n Ναὸν,]

teſque habentem; qui minorem, ut vocatur, Jordanem augentes ſub fano * Bovis aureæ, *eum* immittunt in majorem. Et Soganes quidem atque Seleuciæ incolas, ſub initium defectionis, ſibi fœdere adjunxerat Agrippa: Gamala vero ei ſe dedere nolebat, freta locorum difficultate magis quam Jotapata. Jugum namque aſperum, ab alto monte porrectum, in medio tendonem erigit: atque ubi eminere incipit ſe aliquantulum protendit, eadem à parte anteriori ac à poſteriori declivitate, ut cameli figuram referat; unde nomen etiam duxit, quanquam indigenæ id accurate non exprimant. Et a latere quidem & à fronte diffinditur in profundos hiatus: à tergo vero ubi monti jungitur non adeo inacceſſum eſt; atque id indigenæ, foſſa per obliquum exciſa, invium fecerunt. Ejus autem ad latus acclive domus crebræ admodum erant ædificatæ, atque urbs pendenti ſimilis in ſe à vertice acuminato ruitura videbatur: & ad meridiem quidem vergebat. Ejus vero à meridie collis præaltus urbi erat pro arce: ſuperque eam præcipitium erat muris non incluſum, in vallem profundam deſpectans. Fons etiam intra murorum ambitum erat, in quem urbs deſinebat.

Gamala ſitus.

2. Cum civitas ita eſſet à natura expugnatu difficilis, eam *tamen* foſſis & cuniculis adhuc firmiorem reddidit Joſephus, cum ei muniendæ operam daret. Qui vero eam tenebant, loci quidem natura audentiores facti erant quam Jotapateni; multo autem pauciores qui pugnæ idonei: locique firmitate freti ne hoſtes quidem ſuperiores putabant. nam virorum plena erat civitas, qui in eam, utpote valide munitam, confugerant. qua re fiebat, ut miſſis ab Agrippa ad eam obſidendam per menſes ſeptem reſtiterint.

Gamala civitas expugnatu difficilis.

3. Atqui Veſpaſianus ex Ammaunte profectus, ubi pro Tiberiade caſtra poſuerat (Ammaus autem, ſi quis nomen interpretetur, aquæ calidæ vocantur: ibi enim fons eſt ſanandis corporum vitiis idoneus) *inde* Gamalam pervenit. Et civitatem quidem omnem in ejuſmodi poſitura cuſtodia circundare non valebat: qua vero fieri poſſet excubias collocat, montemque ſuperiorem occupabat. Cum autem milites caſtra ſuper eo pro more poſuiſſent, aggeres à tergo jacere incipiebat, & ad orientalem quidem ejus partem, quà in loco ſupra urbem editiſſimo turris erat, ubi legio decima & quinta caſtra poſuerant: & quinta quidem contra mediam civitatem opus abſolvebat; foſſas autem & valles replebat decima. Interea cum ad mœnia acceſſiſſet rex Agrippa, & de deditione ad eos qui ſuper muris ſtabant verba facere conaretur, funditorum quidam dextrum ejus cubitum lapide percutit. Et ille quidem celeriter à familiaribus ſuis circumſeptus eſt.

Veſpaſianus ex Ammaunte profectus Gamalam obſidet.

Agrippa lapide percutitur.

μενον Ἰορδάνην ὑπὸ τὸν τῆς χρυσῆς βοὸς [n] νεὼν, [o] προσπέμπουσι τῷ μεγάλῳ. τοὺς μὲν οὖν ἐπὶ [p] Σωγάνην καὶ Σελεύκειαν, [q] παρὰ τὴν ἀρχὴν τῆς ἀποστάσεως, δεξιαῖς Ἀγρίππας προσηγάγετο· Γάμαλα δὲ οὐ προσεχώρει, πεποιθυῖα [r] τῇ δυσχωρίᾳ, πλέον τῆς Ἰωταπάτων. τραχὺς γὰρ αὐχὴν, [s] ἐφ' ὑψηλοῦ καθήκων ὄρους, μέσον [t] ἐπαίρει τένοντα, μηκύνεται δ' ἐκ τῆς ὑπεροχῆς εἰς τοὔμπροσθεν ἐκκλίνων ὅσον κατόπιν, ὡς εἰκάζεσθαι καμήλῳ τὸ σχῆμα, παρ' ἣν ὀνόμασται, τὸ τρανὸν τῆς κλήσεως οὐκ ἐξακριβούντων τῶν ἐπιχωρίων. κατὰ πλευρὰν μὲν δὴ καὶ πρόσωπον εἰς φάραγγας ἀβάτους περισχίζεται. τὸ κατ' οὐρὰν δὲ ὀλίγον ἀναφεύγει τῆς δυσχωρίας, ᾗ ἀπήρτηται τοῦ ὄρους, καὶ [v] τοῦτο ἐπικαρσίᾳ διακόψαντες τάφρῳ δύσβατον οἱ ἐπιχώριοι κατεσκεύασαν. πρὸς ὀρθίῳ δὲ τῇ λαγόνι, δεδομημέναι πεπύκνωνται δεινῶς ἐπ' ἀλλήλαις αἱ οἰκίαι, κρημνιζομένῃ τε ἡ πόλις ἐοικυῖα [x] κατατρέχειν εἰς ἑαυτὴν ἀπὸ τῆς ὀξύτητος· καὶ πρὸς μεσημβρίαν μὲν ἔκλινεν. ὁ νότιος δὲ αὐτῆς ὄχθος, εἰς ἄπειρον ὕψος ἀνατείνων, ἄκρα τῆς πόλεως [y] ἦν· ἀτείχιστος δὲ ὑπὲρ αὐτὴν κρημνὸς ἦν, εἰς τὴν βαθυτάτην καταλήγων φάραγγα. πηγὴ δὲ ἐντὸς τοῦ τείχους, ἐφ' ἣν τὸ ἄστυ κατέληγεν.

β'. Οὕτως οὖσαν φύσει [z] δύσμαχον τὴν πόλιν τειχίζων ὁ Ἰώσηπος ἐποίησεν ὀχυρωτέραν ὑπονόμοις τε καὶ διώρυξιν. οἱ δὲ ἐν αὐτῇ, φύσει μὲν τοῦ χωρίου θαρραλεώτεροι τῶν κατὰ τὴν Ἰωταπάτην ἦσαν. πολὺ δὲ ἐλάττους μάχιμοι, καὶ τῷ τόπῳ πεποιθότες οὐδὲ πλείονας ὑπελάμβανον. πεπλήρωτο γὰρ ἡ πόλις διὰ τὴν ὀχυρότητα [a] συμφυγόντων, παρὸ καὶ τοῖς ὑπ' Ἀγρίππα προπεμφθεῖσιν ἐπὶ τὴν πολιορκίαν ἀντεῖχεν ἐπὶ μῆνας ἑπτά.

γ'. Οὐεσπασιανὸς δὲ, ἄρας ἀπὸ τῆς [b] Ἀμμαοῦς, ἔνθα πρὸ τῆς Τιβεριάδος ἐστρατοπεδεύσατο. μεθερμηνευομένη δὲ [c] Ἀμμαοῦς, θερμὰ λέγοιτ' ἄν, ἔστι γὰρ ἐν αὐτῇ πηγὴ θερμῶν ὑδάτων πρὸς [d] ἄκεσιν ἐπιτήδειος. ἀφικνεῖται [e] πρὸς τὴν Γάμαλαν. καὶ πᾶσαν μὲν κυκλώσασθαι φυλακῇ τὴν πόλιν οὐχ [f] οἷός τε ἦν οὕτω διακειμένην. πρὸς δὲ τοῖς δυνατοῖς φρουροὺς [g] καθίστησι, καὶ τὸ ὑπερκείμενον ὄρος καταλαμβάνεται. τειχισαμένων δὲ ὥσπερ ἔθος τῶν ταγμάτων ὑπὲρ [h] αὐτοῦ στρατόπεδον, χωμάτων ἤρχετο [i] κατ' οὐρὰν, καὶ τὸ [k] μὲν κατ' ἀνατολὰς [l] αὐτοῦ μέρος, [m] ᾗπερ ὁ ἀνωτάτω τῆς πόλεως πύργος ἦν, ἐφ' οὗ τὸ πέμπτον καὶ δέκατον [n] ἐστρατοπεδεύσατο τάγμα. καὶ τὸ πέμπτον μὲν, κατὰ μέσην ἐξειργάζετο τὴν πόλιν, τὰς διώρυγας δὲ [o] ἀνεπλήρου καὶ τὰς φάραγγας τὸ δέκατον. κἂν τούτῳ προσελθόντα τοῖς τείχεσιν Ἀγρίππαν τὸν βασιλέα, καὶ περὶ παραδόσεως τοῖς ἐφεστῶσι πειρώμενον διαλέγεσθαι, βάλλει τις τῶν σφενδονητῶν κατὰ τὸν δεξιὸν ἀγκῶνα λίθῳ. καὶ ὁ μὲν, ὑπὸ

n Νεὼν,] Νεὼ, Big.
o Προσπέμπουσι] προπέμπουσι P.
p Σωγάνην] Σώγανον P.
q Παρὰ τὴν ἀρχὴν] Ὑπὸ τὴν ἀρχ. Big.
r Τῇ δυσχωρίᾳ,] τῇ δυσκολίᾳ P.
s Ἐφ' ὑψηλοῦ] Ita L. B. Roſt. Alii ἀφ' ὑψ. Hav.
t Ἐπαίρει τένοντα.] Ἐπέχει Big.
v Τοῦτο ἐπικαρσίᾳ διακόψαντες τάφρῳ] Sic de foſſa Athenæus lib. V. p. 204. C. φάλαγγας ἐπικαρσίας κατὰ πλάτος τῆς τάφρου λαβόντας. Spanh. τοῦτο δὲ Roſt.
x Κατατρέχειν εἰς ἑαυτὴν] Ita cum Cod. Big. καταρρέχειν in Editis Aliiſque.
y Ἦν. ἀτείχιστος δὲ ὑπὲρ αὐτὴν κρημνὸς ἦν,] Ita diſtinguo & lego cum Editis Aliiſque. niſi quod ἦν poſt κρημνὸς adjiciam è Cod. Buſb. ἄκρα τῆς πόλεως ἦν ἀτείχιστος. ὁ δὲ ὑπὲρ αὐτὴν κρημνὸς Big. quo modo forſan Rufinus, qui vertit, *uſum arcis ſine muro civitati præbebat, rupeſque ſuperior ad profundam pertinens vallem.*
z Δύσμαχον] δυσμάχητον Roſt. & Lipſ. Δυσμάχητον Big. & Voſſ.
a Συμφυγόντων,] Ita Big. συμφευγόντων in reliquis.
b Ἀμμαοῦς,] Ἀμμαοῦς Big. Vide ad p. 795. Antt. l. 18. c. 2. §. 3. ut & Cellarium in Geog. Ant. l. 3. c. 13. p. 301. & Relandum in Paleſt. S. p. 304.
c Ἀμμαοῦς, Θερμὰ] Ἀμμαοῦς Θερμὰ denotat: nempe חמי & חמים calidus Spanh.
d Ἄκεσιν] ἄνεσιν Gen.
e Πρὸς τὴν Γάμαλαν.] Ita Big. πρὸς Γάμαλα in Editis Aliiſque.
f Οἷός τε ἦν] Sic Big. οἷόν τε in cæteris.
g Καθίστησι,] Καθίστη Buſb. Rhed. Roſt. Paris. Voſſ. & Big.
h Αὐτοῦ στρατόπεδον,] Ita Big. Buſb. L. B. Paris. & Rhed. tam hic loci quam paulo infra. αὐτὸς in Editis Aliiſque.
i Κατ' οὐρὰν,] Ita diſtinguo. antea erat κατ' οὐρὰν. καὶ τὸ μὲν κ.
k Μὲν] Abeſt L. B.
l Αὐτοῦ] αὐτὸ L. B. & Paris. quatuor. Male, mox §. 5. ὁ πρὸς αὐτῷ τοῖχος. Hav.
m Ἧπερ ὁ ἀνωτάτω] Vocem ἧπερ non agnoſcunt Buſb. (Paris. quatuor) & Rhed. Huds. pro qua ᾗπερ ex Lugd. Bat. & Roſt. repoſuimus Hav.
n Ἐστρατοπεδεύσατο] Ἐστρατοπεδεύσατο deeſt Big.
o Ἀνεπλήρου] Ἀνεπλήρουν Big.
* Al. Vitulæ aureæ.

p Σω-

ὑπὸ τῶν οἰκείων θᾶττον περιεσχέθη. Ῥωμαίους δὲ ἐπήγειρεν εἰς τὴν πολιορκίαν, ὀργή τε περὶ τοῦ βασιλέως, καὶ περὶ σφῶν αὐτῶν δέος· εἰ γὰρ ἀπολείψειν ὠμότητος ὑπερβολὴν κατ' ἀλλοφύλων καὶ πολεμίων, τοὺς πρὸς ὁμόφυλον καὶ τῶν συμφερόντων αὐτοῖς σύμβουλον οὕτως ἀγριωθέντας.

δ'. [p] Συντελεσθέντων οὖν τῶν χωμάτων θᾶττον, πλήθει χειρῶν καὶ τῷ στρατεύεσθαι ἔθει, προσῆγον τὰς μηχανάς. οἱ δὲ περὶ τὸν Χάρητα καὶ Ἰώσηπον, οὗτοι γὰρ ἦσαν τῶν κατὰ τὴν πόλιν δυνατώτατοι, καίπερ καταπεπληγότας τοὺς ὁπλίτας τάττουσιν, ἐπειδὴ μέχρι πολλοῦ πρὸς τὴν πολιορκίαν ἀνθέξειν οὐχ ὑπελάμβανον, ὕδατι καὶ τοῖς ἄλλοις ἐπιτηδείοις μὴ διαρκούμενοι. παρακελευσάμενοι δὲ ὅμως ἐξήγαγον [q] ἐπὶ τὸ τεῖχος. καὶ πρὸς ὀλίγον μὲν ἀπεμάχοντο τοὺς προσάγοντας τὰς μηχανάς, βαλλόμενοι δὲ τοῖς [r] καταπελτικοῖς, καὶ τοῖς πετροβόλοις, ἀνεχώρουν εἰς τὴν πόλιν. καὶ προσαγαγόντες οἱ Ῥωμαῖοι τριχόθεν τοὺς κριούς, διασείουσι μὲν τὸ τεῖχος. ὑπὲρ δὲ τῶν [s] ῥιφθέντων εἰσχεόμενοι, μετὰ πολλοῦ σαλπίγγων ἤχου, καὶ κτύπου τῶν ὅπλων, αὐτοί τε ἐπαλαλάζοντες συνερρήγνυντο τοῖς κατὰ τὴν πόλιν. οἱ δὲ, τέως μὲν [t] κατὰ τὰς πρώτας εἰσόδους ἐνιστάμενοι, προσωτέρω χωρεῖν ἐκώλυον, καὶ καρτερῶς τοὺς Ῥωμαίους ἀνεῖργον. βιαζόμενοί τε ὑπὸ πολλῶν, καὶ πάντοθεν τρεπόντων, καὶ πρὸς τὰ ὑψηλὰ τῆς πόλεως, προσκειμένοις τοῖς πολεμίοις ἐξ ὑποστροφῆς ἐπιπεσόντες, συνώθουν εἰς τὸ κάταντες, καὶ τῇ στενότητι καὶ δυσχωρίᾳ θλιβομένους ἀνῄρουν. οἱ δὲ μήτε τοὺς κατὰ κορυφὴν ἀμύνασθαι δυνάμενοι, μήτε διεκπαίειν τῶν σφετέρων πρόσω βιαζομένων, ἐπὶ τὰς οἰκίας τῶν πολεμίων, πρόσγειοι γὰρ ἦσαν, ἀνέφευγον. αἱ δὲ ταχέως [u] καταρριπτοῦντο πληρούμεναι, καὶ τὸ βάρος μὴ [x] φέρουσαι. καθέσειε δὲ πολλὰς μία τῶν [y] ὑπ' αὐτὴν πεσοῦσα, καὶ πάλιν ἐκεῖναι τὰς ὑπ' αὐτάς. τοῦτο πλείστους διέφθειρε τῶν Ῥωμαίων, ὑπὸ γὰρ ἀμηχανίας, καίτοι συνιζήσας ὁρῶντες, ἐπεπήδων ταῖς στέγαις. καὶ πολλοὶ μὲν κατεχώννυντο τοῖς ἐρειπίοις, πολλοὶ δὲ ὑποφεύγοντες, [z] μέρη τοῦ σώματος κατελαμβάνοντο, πλείστους δὲ ὁ κονιορτὸς ἄγχων ἀνῄρει. συνεργίαν Θεοῦ τοῦτο Γαμαλεῖς ὑπελάμβανον, καὶ τῆς κατὰ σφᾶς ἀμελοῦντες βλάβης ἐπέκειντο, πρός τε τὰ τέγη τοὺς πολεμίους [a] ἀνώθουν, [b] καὶ τοὺς καταολισθαίνοντας ἐν ὀξέσι τοῖς στενωποῖς, [c] καὶ ἀεὶ τοὺς πίπτοντας, ὕπερθεν βάλλοντες, ἔκτεινον. καὶ τὰ μὲν ἐρείπια χερμάδων [d] πλῆθος αὐτοῖς, σίδηρον δὲ παρεῖχον οἱ τῶν πολεμίων νεκροί. περισπῶντες γὰρ τὰ τῶν πεσόντων ξίφη, κατὰ τῶν [e] δυσθανατούντων ἐχρῶντο. πολλοὶ δὲ, [f] ἀποπίπτοντες ἤδη τῶν δωμάτων, σφᾶς αὐτοὺς βάλλοντες ἔθνησκον. ἦν δὲ οὐδὲ τραπεῖσιν ἡ φυγὴ ῥᾴδιος. κατὰ γὰρ ἄγνοιαν τῶν ὁδῶν καὶ παχύτητα τοῦ κονιορτοῦ, μηδὲ ἀλλήλους ἐπιγινώσκοντες ἀνειλοῦντο, καὶ περὶ σφᾶς ἔπιπτον.

ε'. Οἱ μὲν οὖν μόλις εὑρίσκοντες τὰς ἐξόδους, ἀνεχώρουν ἐκ τῆς πόλεως. Οὐεσπασιανὸς δὲ ἀεὶ προσμένων τοῖς πονουμένοις, δεινὸν γάρ τι πάθος αὐτὸν εἰσῄει

Romanos autem & ira ob regem *ſauciatum*, & ſui metus ad obſidionem protinus incitabat; nihil quippe crudelitatis *Judæos* in alienigenas atque hoſtes prætermiſſum ire credentes, qui in popularem ſuum, & quæ è re ipſorum eſſent ſuadentem, ſævitiam exercuerunt.

4. Itaque aggeribus cito perfectis, & ob militum multitudinem & quod operi aſſuefacti eſſent, machinas adducebant. Chares autem & Joſephus, (nam illi potentiſſimi eorum qui in urbe erant) armatis, licet metu perculſis, ordinandis operam dant, quoniam non diu obſidionem ſuſtineri poſſe arbitrabantur, cum aquæ aliorumque neceſſariorum copia non abundarent: ſimulque ac eos adhortati eſſent ad mœnia eduxerunt. Et ad breve quidem tempus propulſabant eos qui machinas adducebant: catapultis autem & balliſtis perculſi in urbem ſe recipiebant. Atque Romani, tribus ex locis arietes adducentes, murum quidem concutiunt: qua vero dejectus erat irruentes magno cum tubarum ſonitu & armorum ſtrepitu, ipſorumque etiam clamore, cum iis qui in urbe erant prælio congrediebantur. Illi autem paululum quidem ad primos aditus *Romanis* inſtantes ne ultra progrederentur obſtabant, eoſque fortiter repellebant. cumque ſuperati eſſent à multitudine illorum, qui eos undique urgebant, compulſique ut ad excelſa civitatis loca refugerent, tum demum converſi & hoſtes inſtantes adorti in declivia eos contrudebant, locorumque anguſtia & difficultate compreſſos interficiebant. Romani autem, cum neque à vertice imminentes depellere, neque in partem aliquam evadere poſſent, ſuis contra ipſos ire nitentibus, in faſtigia domorum hoſtilium (quippe humiles erant) ſe fuga recipiebant. Illæ autem, cum militum plenæ pondus ſuſtinendo non eſſent, ſtatim collapſæ ſunt: & una dejecta multas infra ſe, illæque alias deturbabant. Quo factum ut plerique Romanorum perierint. quippe incerti quid agerent, in tecta inſiliebant, quamvis ea ſubſidere viderent. Atque ita multi quidem ruinis opprimebantur; haud pauci vero, non niſi parte *aliqua* corporis mulctati ſubterfugiebant: plurimoſque pulvis eos ſuffocando enecabat. id quod Gamalenſes à Deo eſſe ipſos adjuvante exiſtimabant: adeoque ſua damna inſuper habentes hoſtibus inſtabant, eoſque urgendo in tecta propellebant, ac delapſos in aſperis viarum anguſtiis, ut quiſque caderet, telis deſuper miſſis interficiebant. Et ruinæ quidem eis lapidum affatim dabant: ferrum vero mortui hoſtes ſuppeditabant. nam cæſorum gladios diſtringentes, contra ſemineces illis utebantur. Porro multi cùm de tectis decidiſſent ſemet ferientes occidebant. quin & terga dantibus ne fuga quidem facilis erat: viarum namque ignorantia, & pulveris craſſitie ſeſe non internoſcentes peremabant, & circa ſuos cadebant.

5. Atque illi quidem, qui exitus inveniebant, ex urbe receſſerunt. Veſpaſianus autem, qui laborantibus ſemper intererat (nam vehemens eum dolor

Chares & Joſephus quidam Gamalenſium duces.

Romani murus Gamala arietibus quatiunt.

In urbem ingreſſi magnam cladem accipiunt.

Veſpaſianus periculum.

[p] Συνελασθέντων οὖν] Συντελεσθέντων τῶν Big. συνελασθέντων δὲ τῶν legiſſe videtur *Ruf.*

[q] Ἐπὶ] ὑπὸ *L. B.*

[r] Καταπελτικοῖς,] Καταπέλταις *Bod.*

[s] Ῥιφθέντων εἰσχεόμενοι,] Ita *Bod.* & *L. B.* atque *Paris.* ἐῤῥιφθέντων *Big.* ῥιφέντων in *Editis Aliiſque.*

[t] Κατὰ τὰς πρώτας εἰσόδους] Παρὰ τὰς πρ. *Big.*

[u] Καταρριπτοῦντο πληρούμεναι,] Καταῤῥίπτοντο *Big.* κατερρίπτοντο *Bod.* & *Rhod.* κατερρίπτουντο *Paris.*

[x] Φέρουσαι.] Ita *Big.* φέρουσαι in *Editis Aliiſque.*

[y] Ὑπ' αὐτὴν] ἐπ' αὐτῇ *Ruf.* & *Paris.*

[z] Μέρη] μέρει *L. B.*

[a] Ἀνώθουν,] Sic *Big.* & *Ruf.* ἀνωθοῦντες in *cæteris.*

[b] Καὶ τοὺς καταολισθαίνοντας] Ita lego prout in margine *Codd. Rhod.* (atque fere cujuſdam *Paris.*) nec aliter legiſſe videtur *Rufinus*, qui vertit ad hunc modum, *qui vero per anguſtas viarum clivos cecidiſſent eos telis deſuper miſſis interficiebant.* antea erat καὶ τοὺς καταολισθαίνοντας. κατολισθαίνοντας *L. B.* & *Paris.*

[c] Καὶ ἀεὶ τοὺς πίπτοντας,] Vide *H. Steph.* in *Theſ. Gr.* v. ἀεί.

[d] Πλῆθος αὐτοῖς,] Eo modo *Big.* πλῆθος ἦν in *Editis Aliiſque*; πλῆθος ἦν in uno *MS.* ut & in *L. B.* & quatuor *Paris.*

[e] Δυσθανατούντων] Conf. infr. c. 4. §. 3. & c. 6. §. 1. & l. 5. c. 9. §. 3. ut & lib. 6. c. 1. §. 8. Spanh.

[f] Ἀποπίπτοντες] Ἀναπίπτοντες *Voſſ.* quo modo forſan in *Rufini* codice: quippe vertit, *multi jam præcumbentibus tectis ſemet inde projiciendo moriebantur.*

dolor occupabat, cum urbem ſuper militem ruere videret) ſuæ ſalutis oblitus, cum ſe paulatim in ſuperiora urbis aſcendiſſe non ſenſiſſet, ubi cum paucis admodum è ſuis media inter pericula relictus erat (neque enim tunc aderat ei Titus filius, ad Mucianum eo tempore in Syriam miſſus) & dare quidem terga neque tutum, neque honeſtum putaſſet; rerum autem quas ab adoleſcentia geſſerat & ſuæ virtutis memor, quaſi Dei afflatu, ex eorum qui ſecum erant corporibus & armaturis teſtudinem facit. atque ita bellum à vertice defluens ſuſtinet: &, neque virorum neque telorum multitudinem formidans, *id facere* perſeverabat, donec hoſtes, ejus animi præſentiam divinam eſſe reputantes, *pugnæ* ardorem remitterent. Cum autem minus acriter inſtarent, ipſe pedem referebat, non prius tergum convertens quam extra muros eſſet. Et plurimi quidem Romani milites ea pugna ceciderunt, in quibus & Ebutius decurio, vir qui non eo tantum prælio quo periit, ſed ubique antea ſe fortiſſimum præſtitit, & mala plurima Judæis intulit. Centurio autem quidam, Gallus nomine, media in turba, cum decem militibus in cujuſdam domum clam ſubiit. cumque eos qui in ea erant audiviſſet, inter ſe dum cœnarent colloquentes de iis, quæ populus contra Romanos aut pro ſe ſtatuerant (erat enim & ipſe Syrus, itemque Syri qui cum eo erant) nocte illos adortus omnes jugulat, & ad Romanos ſalvus cum militibus evaſit.

Ejus animi præſentia & fortitudo.

Ebutius cadit.

Galli forte facinus.

6. Veſpaſianus autem exercitui adverſorum caſuum cogitatione dejecto, quodque non antea ejuſmodi cladem fuerant experti, maxime vero quod eos puderet ducem in periculis deſeruiſſe, ſolamen adhibebat; nihil quidem de ſe dicens, ut omnino non videretur conqueri: „ oportere autem, inquiens, quæ communia eſſent *omnibus* fortiter „ ferre, belli naturam ſecum animo reputantes, „ quodque nuſquam ſine ſanguine reportetur victoria. Fortuna quippe mutabilis *præliantes* circumſtat: cumque tot millia Judæorum interfecerint, ipſos fortunæ viciſſim parvi aliquid pependiſſe. Atque ut ineptorum eſſe, rebus ſecundis valde inſoleſcere, ita ignavorum calamitate accepta trepidare. velox enim eſt in utramque partem mutatio, atque ille fortiſſimus, cujus ſobrius eſt animus, etiam cum res male ceciderint, ita ut *idem* maneat, hilari etiam animo quod perditum erat reparans. Quæ vero nunc acciderunt, neque noſtræ mollitiei neque Judæorum virtuti accepta debentur: ſed illis tam pugnæ melioris quam nobis deterioris cauſa erat locorum difficultas. qua in re eſt ut aliquis temeritatis veſtræ alacritatem reprehendat. Nam cum hoſtes in loca excelſiora refugiſſent, manus continere de-

Veſpaſianus exercitum conſolatur.

[g] καλεῤῥηγνυμένην ὁρῶντα περὶ τῷ στρατῷ τὴν πόλιν, ἐν λήθῃ τῆς [h] κατ' αὐτὸν ἀσφαλείας γενόμενος, λανθάνει κατὰ μικρὸν ἀνωτάτω τῆς πόλεως [i] προελθών, ἔνθα μέσος ἐγκαταλείπεται τοῖς κινδύνοις μετ' ὀλίγων παντελῶς· οὐδὲ γὰρ ὁ παῖς [k] αὐτῷ Τίτος τότε συμπαρῆν, τηνικαῦτα πρὸς [l] Μουκιανὸν εἰς Συρίαν ἀπεσταλμένος. τραπέσθαι μὲν οὖν οὔτε ἀσφαλὲς, οὔτε πρέπον ἡγήσατο, μνησθεὶς δὲ τῶν ἀπὸ νεότητος αὐτῷ πεπονημένων, καὶ τῆς ἰδίας ἀρετῆς, ὥσπερ ἔνθους γενόμενος, συνασπίζει μὲν τοὺς ἅμα αὐτῷ [m] τά τε σώματα καὶ τὰς πανοπλίας. ἐνυφίσταται δὲ κατὰ κορυφὴν ἐπιῤῥέοντα τὸν πόλεμον, καὶ οὔτε ἀνδρῶν πλῆθος οὔτε βελῶν ὑποπτήξας [n] ἐπέμενε, μέχρι δαιμόνιον τὸ [o] παράστημα τῆς ψυχῆς ἐννοήσαντες οἱ πολέμιοι, [p] ταῖς ὁρμαῖς [q] ἐνέδοσαν. ἀτονώτερον δὲ προσκειμένων, αὐτὸς [r] ἐπὶ πόδα ἀνεχώρει, κατὰ νώτου δεικνὺς ἕως ἔξω τοῦ τείχους ἐγένετο. πλεῖστοι μὲν οὖν [s] Ῥωμαίων [t] κατὰ ταύτην ἔπεσον τὴν μάχην, ἐν οἷς καὶ ὁ [v] δεκαδάρχης Ἐβούτιος, ἀνὴρ οὐ μόνον ἐφ' ἧς ἔπεσε παρατάξεως, ἀλλὰ πανταχοῦ καὶ πρότερον γενναιότατος φανείς, καὶ πλεῖστα κακὰ Ἰουδαίους ἐργασάμενος. ἑκατοντάρχης δέ τις, [x] Γάλλος ὄνομα, μετὰ στρατιωτῶν δέκα περισχεθεὶς ἐν τῇ ταραχῇ, κατέδυ μὲν εἴς τινος οἰκίαν. τῶν δ' ἐν αὐτῇ διαλαλούντων παρὰ δεῖπνον ὅσα [y] κατὰ τῶν Ῥωμαίων ἢ περὶ σφῶν ὁ δῆμος ἐβουλεύετο, κατακροασάμενος (ἦν δ' αὐτός τε καὶ οἱ σὺν αὐτῷ Σύροι) νύκτωρ ἐπανίσταται, καὶ πάντας ἀποσφάξας, μετὰ τῶν στρατιωτῶν εἰς τοὺς Ῥωμαίους διασώζεται.

ς΄. Οὐεσπασιανὸς δ' [z] ἀθυμοῦσαν τὴν στρατιὰν [a] ἐννοίᾳ πταισμάτων, καὶ διότι τέως οὐδαμοῦ τηλικαύτῃ συμφορᾷ [b] κέχρηντο, τόγε μὴν πλέον αἰδουμένους ἐπὶ τῷ τὸν [c] στρατηγὸν μόνον τοῖς κινδύνοις ἐγκαταλιπεῖν, παρεμυθεῖτο, [d] περὶ μὲν τοῦ καθ' αὐτὸν ὑποστελλόμενος, ὡς μηδὲ τὴν ἀρχὴν μέμφεσθαι δοκοίη. „ δεῖν δὲ „ τὰ κοινὰ λέγων ἀνδρείως φέρειν, τὴν τοῦ πολέμου „ φύσιν ἐννοοῦντας, ὡς οὐδαμοῦ τὸ νικᾶν ἀναιμωτὶ „ περιγίνεται, [e] ἡ γὰρ παλίμπους τύχη περιίσταται. τοσαύτας μέν τοι μυριάδας Ἰουδαίων ἀνελόντας, αὐτοὺς „ ὀλίγην τῷ δαίμονι δεδωκέναι συμβολήν. εἶναι δὲ „ ὥσπερ ἀπειροκάλων τὸ λίαν ἐπαίρεσθαι ταῖς εὐ„ πραγίαις, οὕτως ἀνάνδρων, τὸ καταπτήσσειν ἐν τοῖς „ πταίσμασιν. ὀξεῖα γὰρ ἐν ἀμφοτέροις ἡ μεταβολή, „ κἀκεῖνος ἄριστος, ὁ κἀν τοῖς [f] ἀτυχήμασι νήφων, „ ἵνα μένῃ καὶ δι' εὐθυμίας ἀναπαλαίων τὰ σφάλματα. „ τὰ μέντοι συμβεβηκότα νῦν, οὔτε μαλακισθέντων „ [g] ἡμῶν, οὔτε παρὰ τὴν τῶν Ἰουδαίων ἀρετὴν γέγονεν „ ἀλλὰ κἀκείνοις τοῦ πλεονεκτῆσαι, καὶ τοῦ διαμαρτεῖν „ ἡμῖν αἴτιον ἡ δυσχωρία. [h] καθ' ἣν ἄν τις ὑμῶν μέμ„ ψαιτο [i] τῆς ὁρμῆς τὸ ἀταμίευτον. ἀναφυγόντων γὰρ „ ἐπὶ τὰ ὑψηλὰ τῶν πολεμίων [k] ἑαυτοὺς ὑποστέλλειν „ ἐχρῆν,

g Καῤῥηγνυμένην ὁρῶντα] Καῤῥηγνυμένῳ Big.
h Κατ' αὐτὸν] Καθ' ἑαυτὸν Big.
i Προελθὼν,] Ανελθὼν Bod.
k Αὐτῷ] αὐτοῦ Parſ.
l Μουκιανὸν εἰς Συρίαν ἀπεσταλμένος.] Conf. infr. c. 10. §. 6. Hic erat Syriæ Præſes. Exſtant Nummi ΕΠΙ ΜΟΥΚΙΑΝΟΥ ΑΝΤΙΟΧΕΩΝ ΕΤ. ΣΙ. Ab altera parte Galbæ caput eſt. Liquet ex 1. Hiſtor. *Taciti* dictum fuiſſe *Licinium Mucianum*. Spanh. Confer. *Tab. Numiſm.* in fine Operis.
m Τά τε σώματα] Ita Big. antea erat, τότε σώματα καὶ πανοπλίας.
n Ἐπέμενε,] Ἔμενε Big.
o Παράστημα] Conf. ſupr. lib. 1. c. 2. §. 4. τὸ παράστημα τῆς ψυχῆς. Spanh.
p Ταῖς ὁρμαῖς] Ita repoſui ex *L. B.* antea erat τὰς ὁρμὰς Hav.
q Ἐνέδοσαν.] ἐνέδοσαν Baſ.
r Ἐπὶ πόδα ἀνεχώρει,] Reſtitui ἐπὶ ex *L. B.* antea ὑπὸ πόδα Hav.
s Ῥωμαίων] Ῥωμαῖοι Big.
t Κατὰ ταύτην] Καθ' αὐτὴν Bod. & Baſ.

v Δεκαδάρχης Ἐβούτιος,] Δεκάρχης Bod.
x Γάλλος ὄνομα,] ὄνομα Γάλλος Paris.
y Κατὰ τῶν Ῥωμαίων] Ita cum Big. & Bod. καλὰ in Editis Aliiſque.
z Ἀθυμοῦσαν τὴν στρατιὰν] Ita Big. ἀθυμοῦντά τε in Editis Aliiſque. Forſan fuerit ἀθυμοῦντά τε τὴν στ.
a Ἐννοίᾳ πταισμάτων,] Sic lego cum Cl. Boſio. antea erat ἀνοίᾳ, nullo plane ſenſu.
b Κέχρηντο,] Ἐκεχρήντο Big.
c Στρατηγὸν μόνον] Ἡγεμόνα Big.
d Περὶ μὲν τοῦ καθ' αὐτὸν] Περὶ μὲν ἐν τοῦ κατ' αὐτὸν Big.
e Ἡ γὰρ παλίμπους] Δαπανᾷ δ' ἡ τύχη τι παρ' αὐτοῖς Big.
f Ἀτυχήμασι νήφων,] Ita cum Cl. *Lowthio*, conjecturam ejus firmante *Rufino*. antea erat εὐτυχήμασιν.
g ἡμῶν,] Ita Big. Roſ. & Raf. ὑμῶν in cæteris.
h Καθ' ἣν ἄν τις] Eo modo cum Big. atque ita, ut videtur, Ruf. καθ' ὃ ἄγαν τις in Editis Aliiſque. καθ' ἣν οὐκ ἄν τις μ. cum interrogatione legi poteſt.
i Τῆς ὁρμῆς τὸ ἀταμίευτον.] Τὸ τῆς ὁρμῆς ἀταμίευτον Bod.
k Ἑαυτοὺς ὑποστέλλειν] Αὐτοὺς Big.

στρα-

„ ἐχρῆν, καὶ μὴ κατὰ κορυφὴν [l] ἱσταμένοις τοῖς κινδύνοις
„ ἐπιέναι, κρατήσαντας δὲ τῆς κάτω πόλεως, κατ' ὀλίγον
„ προκαλεῖσθαι τοὺς ἀναφεύγοντας εἰς ἀσφαλῆ καὶ
„ ἑδραίαν μάχην. νῦν δὲ ἀκρατῶς ἐπὶ τὴν νίκην ἐπει-
„ γόμενοι, τῆς ἀσφαλείας ἠμελήσατε. τὸ δὲ ἀπερί-
„ σκεπτον ἐν πολέμῳ, καὶ τῆς ὁρμῆς μανιῶδες, οὐ πρὸς
„ Ῥωμαίων, οἳ πάντα ἐμπειρίᾳ καὶ τάξει κατορθοῦμεν,
„ ἀλλὰ βαρβαρικόν, καὶ ᾧ μάλιστα Ἰουδαῖοι κρατοῦνται.
„ χρὴ τοίνυν ἐπὶ τὴν ἑαυτῶν ἀρετὴν ἀναδραμεῖν, καὶ
„ θυμοῦσθαι μᾶλλον, ἢ προσαθυμεῖν τῷ παρ' ἀξίαν
„ [m] πταίσματι. τὴν δὲ ἀρίστην ἕκαστος ἐκ τῆς ἰδίας
„ χειρὸς ἐπιζητείτω παραμυθίαν. οὕτω γὰρ [n] τοῖς ἀπο-
„ λωλόσι τιμωρήσεσθε, καὶ τοὺς ἀνελόντας ἀμυνεῖσθε.
„ πειράσομαι δὲ ἐγώ, καθάπερ νῦν, ἐπὶ πάσης
„ μάχης προάγειν τε ὑμῶν εἰς τοὺς πολεμίους, καὶ
„ τελευταῖος ἀποχωρεῖν.

ζ'. Ὁ μὲν οὖν τοιαῦτα λέγων τὴν στρατιὰν ἀνελάμβανε. τοῖς δὲ Γαμαλεῦσι, πρὸς ὀλίγον μὲν θαρρῆσαι τῷ κατορθώματι παρέστη, παραλόγως τε συμβάντι καὶ μεγάλως. λογιζόμενοι δὲ ὕστερον ἀφῃρῆσθαι σφᾶς αὐτοὺς καὶ δεξιᾶς ἐλπίδα, τό, τε μὴ δύνασθαι διαφυγεῖν ἐννοοῦντες, ἤδη γὰρ [o] ἐπελείπε τἀπιτήδεια, δεινῶς ἠθύμουν, καὶ ταῖς ψυχαῖς ἀναπεπτώκεσαν. οὐ μὴν εἰς τὸ δυνατὸν ἠμέλουν σωτηρίας, ἀλλὰ καὶ τὰ περιρραγέντα τοῦ τείχους οἱ γενναιότατοι, καὶ τὰ μένοντα περιϊόντες ἐφύλασσον οἱ λοιποί. τῶν δὲ Ῥωμαίων [p] ἐπιχωννύντων τὰ χώματα, καὶ πάλιν πειρωμένων εἰσβολῆς, οἱ πολλοὶ διεδίδρασκον ἐκ τῆς πόλεως, κατά τε δυσβάτων φαράγγων, ἧπερ οὐκ ἔκειντο φυλακαί, καὶ διὰ τῶν ὑπονόμων. ὅσοι γε μὴν, δέει τοῦ ληφθῆναι, παρέμενον, [q] ἐν ἐνδείᾳ [r] διεφθείροντο· πανταχόθεν γὰρ τροφὴ τοῖς μάχεσθαι δυναμένοις συνηθροίζετο.

η'. Καὶ οἱ μὲν, ἐν τούτοις πάθεσι [s] διεκαρτέρουν. Οὐεσπασιανὸς δὲ πάρεργον ἐποιεῖτο τῆς πολιορκίας, τοὺς τὸ [t] Ἰταβύριον κατειληφότας ὄρος, ὃ ἔστι τοῦ μεγάλου πεδίου καὶ Σκυθοπόλεως μέσον· οὗ τὸ μὲν ὕψος ἐπὶ τριάκοντα σταδίους ἀνίσχει, μόλις προσβατὸν κατὰ τὸ προσάρκτιον κλίμα, πεδίον δέ ἐστιν ἡ κορυφὴ [v] σταδίων ἓξ καὶ εἴκοσι, πᾶν τετειχισμένον. ἤγειρε δὲ τοσοῦτον ὄντα τὸν περίβολον ὁ Ἰώσηπος ἐν τεσσαράκοντα ἡμέραις, τῇ τε ἄλλῃ χορηγούμενος ὕλῃ κάτωθεν καὶ ὕδατι. καὶ γὰρ τοῖς ἐποίκοις μόνον ἦν ὄμβριον. πολλοῦ οὖν πλήθους ἐπὶ τούτῳ συνειλεγμένου, Οὐεσπασιανὸς Πλάκιδον σὺν ἱππεῦσιν ἑξακοσίοις πέμπει. τούτῳ τὸ μὲν προσβαίνειν ἀμήχανον ἦν, ἐλπίδι δὲ δεξιᾶς καὶ παρακλήσεως πρὸς εἰρήνην τοὺς πολλοὺς [x] προσεκαλεῖτο. κατῄεσαν δὲ ἀντεπιβουλεύοντες. ὅ, τε γὰρ Πλάκιδος ὡμίλει πρᾳότερον, σπουδάζων αὐτοὺς ἐν τῷ πεδίῳ λαβεῖν· κἀκεῖνοι κατῄεσαν ὡς πειθόμενοι δῆθεν, ἵνα [y] ἀφυλάκτῳ προσπέσωσιν. ἐνίκα μέντοι τὸ Πλακίδου πανοῦργον. ἀρξαμένων γὰρ τῶν Ἰουδαίων μάχης φυγὴν ὑποκρίνεται, καὶ διώκοντας ἑλκύσας ἐπὶ πολὺ τοῦ πεδίου, τοὺς ἱππεῖς ἐπιστρέφει. τρεψάμενος δὲ, πλείστους μὲν αὐτῶν ἀναιρεῖ, τὸ δὲ λοιπὸν πλῆθος [z] ὑποτεμνόμενος, εἴργει τῆς ἀνόδου. καὶ οἱ μὲν, τὸ Ἰταβύ-

„ buiſtis, neque pericula ſequi in ſummo vertice
„ adeunda: ſed, capta urbe inferiori, paulatim
„ eos, qui in ſuperiora ſe receperant, ad pugnam
„ certam ſtabilemque provocare. Nunc autem ac-
„ cidit, ut vehementer ad victoriam incitati nul-
„ lam veſtræ ſalutis rationem habueritis. Verum
„ temerarius & furioſus in bello impetus haud
„ Romanorum eſt, qui omnia ex peritia & diſci-
„ plinæ legibus perficimus: ſed Barbarorum, &
„ quo maxime valent Judæi. Oportet igitur nos
„ ad propriam virtutem recurrere, & iraſci po-
„ tius quam ex errore adeo indigno animum de-
„ ſpondere. Atqui optimum quiſque ſua ex manu
„ quærat ſolamen. ita enim nos ultum ire amiſſos,
„ & vindicatum in eos à quibus perempti ſunt.
„ Mihi autem curæ erit, quemadmodum & nunc,
„ in omni pugna vobis contra hoſtes præire, no-
„ viſſimumque inde diſcedere.

7. Et ille quidem iſtiuſmodi verbis recreabat exercitum. Tunc autem Gamalenſes pauliſper quidem fiduciam ſumpſerunt, ex rebus feliciter valdeque præter omnem opinionem geſtis. Poſtea vero reputantes ſibi ipſis ablatam eſſe etiam fœderis ſpem, cogitanteſque quod nequicquam poſſent effugere (jam enim victus eos defecerat) magna erant in anxietate, animique illis ceciderunt: ſuam tamen, quoad ejus fieri poſſet, ſalutem curabant. quippe fortiſſimi illorum muri partes diffractas, atque integrarum ambitum reliqui cuſtodiebant. At cum Romani aggeres conſtruerent, iterumque irruptionem facere niterentur, multi ex civitate per valles impervias, ubi nullæ erant excubiæ, & per cloacas diffugiebant. Cæterum quotquot, præ metu ne caperentur, *in urbe* manebant, inopia interibant: nam in ſolum, qui pugnando erant, undique congerebatur alimentum.

Gamalenſibus poſt fiduciam ſumptam animi paulatim ceciderunt.

8. Atque illi quidem in hujuſmodi calamitatibus perdurabant. Veſpaſianus autem præter obſidionem ſucciſivo opere eos adoritur, qui montem Itabyrium occupaverant, inter Campum magnum & Scythopolin medium: cujus quidem altitudo ſtadiis xxx. adſurgit, ſeptentrionali latere fere inacceſſa; in vertice autem planities xxvi. ſtadiorum patet, tota muro circumdata. Cæterum hunc circuitu tantum xl. diebus muniverat Joſephus; cui & aliarum rerum copiam inſuper & aquam ſuppeditabant loca inferiora. etenim incolis nulla erat præter pluvialem. Ingenti itaque in eum multitudine congregata, Veſpaſianus *eo* mittit Placidum cum equitibus ſexcentis. Huic quidem nulla erat via qua montem aſcenderet: fœderis autem culpæque deprecandæ ſpe multitudinem ad pacem hortabatur: & deſcendebant inſidiandi animo. nam & Placidus mitius cum illis colloquebatur, id agens ut eos in planitie caperet; atque illi tanquam dicto audientes *de monte* deſcendebant, ut incautum adorirentur. vicit tamen Placidi aſtutia. Cœpto enim à Judæis prælio, fugam ſimulat: cumque inſequentes in multum campi pellexiſſet, equites in eos convertit. Quibus terga dantibus, plurimos quidem illorum interficit, reliquæ vero multitudini reditum in montem præcidit. adeo ut Itaby-

II.

Montis Itabyrii deſcriptio.

Placidus contra eos miſſus qui Itabyrium occupaverant.

Eos in planiciem de-

l Ἱσταμένοις] ἑσταμένοις *Paris.*
m Πταίσματι.] Πταίσμασι *Big.*
n Τοῖς ἀπολωλόσι τιμωρήσεσθε,] Ita *Busb.* & forte *Ruf.* quem in verſione ſequimur. ἀπολωλόσι τε τιμωρήσεσθαι *Big.* τοὺς ἀπολωλότας τιμωρήσετε *Voſſ.* τιμωρήσεσθε & ἀμυνεῖσθε in *Editis Aliiſque.*
o Ἐπελείπε τἀπιτήδεια,] Ἐπέλειπε τὰ ἐπιτ. *Big.* ἐπέλειπε τὰ ἐπιτηδεύματα *Bod.* & *Roſt.*
p Ἐπιχωννύντων τὰ χώματα,] Ἐπιρρωννύντων *Big.*
q Ἐν ἐνδείᾳ] ἐν Abeſt à *Lugd. Bat.*
r Διεφθείροντο] Ita cum *Cod. Big.* ἐφθείροντο in *Editis Aliiſque.*
s Διεκαρτέρουν.] διεκαρτέρουν *Lugd. Bat.*
t Ἰταβύριον] Ἀταβύριον *Polybio.* qui dicit, *aſcenſum habere ſtadiorum amplius* XV. Sed fieri poteſt, ut de diverſis partibus montis ſenſerint *Joſephus* & *Polybius.* Quin & teſtimonio *Gemini,* (*in Elementis Aſtronomiæ*) cognoſcimus hunc montem *ad perpendicularem* eſſe ſtadiorum fere XIV. ut non ſit mirum quod Joſephus ait de ſtadiis XXX. ſi accipiatur de viis & flexibus circa montem, per quos aſcenditur. *Caſaub.* in *Exerc.* XV. contra *Baronium.* §. XVIII. Videſis *Cellarium* in *Geogr. Antiq.* l. 3. c. 13. p. 305. & *Relandum* in *Palæſt.* S. l. 1. c. 51. p. 331.
v Σταδίων ἓξ καὶ εἴκοσι.] In *Rufini* libris, *viginti ſtad.*
x Προσεκαλεῖτο] Συνεκαλεῖτο *Busb.*
y Ἀφυλάκτῳ] ἀφυλάκτως *Paris.*
z Ὑποτεμνόμενος,] ὑποτεμνόμενον *Par.*

a Ἰτα-

ſcendentes pugna ſuperat. Itabyrio relicto Hieroſolyma ſe fuga reciperent; indigenæ vero, quod ſumma aquarum penuria laborarent, & montem & ſeipſos fide accepta Placido tradiderunt.

9. Verum ex Gamalenſibus qui viſi ſunt audaciores fuga diſperſi latebant, & turba imbellis fame peribat; pugnantium tamen manus obſidionem ſuſtinebat, donec tres ex decimaquinta legione milites, circa matutinas vigilias, ſecundo & viceſimo die menſis Hyperberetæi, editiſſimam verſus ipſos turrim ſubirent, eamque clam ſuffoderent: cuſtodibus ei appoſitis, neque cum accederent (quippe nox erat) neque poſtquam adeſſent, quidquam ſentientibus. *Ex turris caſu territi Gamalenſes.* Iidem autem milites, cavendo ne ſtrepitus fieret, quinque ſaxis validiſſimis evolutis ſe proripiunt; ſubitoque turris cum ingenti fragore decidit. Et quidem cuſtodes ejus una præcipitantur: qui vero alibi cuſtodias agebant, perturbati fugiebant; multoſque erumpere audentes occidere Romani, in quibus & Joſephum, *Joſephus occiſus.* ſuper partem muri dejectam excurrentem, quidam jaculo perimit. Ab iis autem qui in urbe erant, ex iſto ſonitu mente permotis, undique diſcurſum eſt & valde trepidatum, tanquam hoſtes univerſi irruptionem feciſſent. Tunc & Chares lecto decumbens inter curationem efflat *Chares moritur.* animam, magno timore nonnihil faciente ut morbus ad mortem uſque ingraveſceret. Cæterum Romani, prioris cladis memores, ante viceſimam & tertiam diem menſis prædicti urbem non ingreſſi ſunt.

Titus Gamalam intrat. 10. Titus autem (quippe jam aderat) indignatione * plagæ quam Romani ab ipſis ſe abſente acceperant, delectis equitibus ducentis ac præterea peditibus, quiete in urbem intrat. quem cum vigiles quidem prætergreſſum ſenſiſſent, ad arma cum clamore properabant. Cognito autem etiam ab iis qui intus erant *ejus* introitu, alii quidem liberos rapientes & conjuges poſt ſe trahentes, cum ululatu & exclamationibus in arcem refugiebant: alii vero Tito occurrentes ſine ulla intermiſſione cadebant. & quotquot prohibiti erant quo minus in arcem ſe fuga reciperent, præ conſilii inopia delabebantur in Romanorum præſidia. atque *Clades ſeq; fœda Gamalenſium.* creberrimi erant ubique morientium gemitus, ac cruor per loca prona effuſus urbem omnem *inferiorem* inundabat. Cæterum contra eos, qui arcem fuga occu- *Contra eos profectus eſt Veſpaſianus, qui arcem Gamalenſium occupaverant.* paverant, cum toto ſtatim exercitu ibat Veſpaſianus. Erat autem vertex undique ſaxoſus & acceſſu difficilis, in immenſum editus, & ex omni parte multitudine plenus erat, præcipitiis circundatus: unde adeuntes ad ipſos conficiebant Judæi, alioſque telis ac lapidibus devolutis *eos* male accipiebant. atqui ad ipſos propter loci altitudinem nullæ *Deus favet Romanis.* pertingebant ſagittæ. Ipſorum autem ad interitum

ριοι καταλιπόντες, ἐπὶ Ἱεροσολύμων [a] ἔφυγον· οἱ δὲ ἐπιχώριοι πίστεις λαβόντες, ἐπιλελοίπει δὲ [b] αὐτοὺς τὸ ὕδωρ, τό, τε ὄρος καὶ [c] σφᾶς αὐτοὺς Πλακίδῳ παρέδοσαν.

θ. Τῶν δὲ ἐπὶ τῆς [d] Γαμάλας οἱ [e] παραβολώτεροι μὲν φεύγοντες διελάνθανον, οἱ δὲ ἀσθενεῖς διεφθείροντο λιμῷ· τὸ μάχιμον δὲ ἀντεῖχε τῇ πολιορκίᾳ, μέχρι, δευτέρᾳ καὶ εἰκάδι μηνὸς Ὑπερβερεταίου, τρεῖς τῶν ἀπὸ τοῦ πέμπτου καὶ δεκάτου τάγματος στρατιῶται περὶ τὴν ἑωθινὴν φυλακὴν ὑποδύντες, τὸν προέχοντα κατ' αὐτοὺς πύργον ὑπορύσσουσιν ἡσυχῇ· τοῖς δὲ ὑπὲρ [f] αὐτοῦ φύλαξιν οὔτε προσιόντων αἴσθησις, νὺξ γὰρ ἦν, οὔτε προσελθόντων ἐγένετο. [g] ἐλθόντες δὲ οἱ στρατιῶται, φειδόμενοι τοῦ ψόφου, [h] καὶ πέντε τοὺς κραταιοτάτους ἐκκυλίσαντες τῶν λίθων, [i] ὑποπηδῶσι· [k] καταρρίπτεται δὲ ὁ πύργος ἐξαίφνης μετὰ [l] μεγίστου ψόφου. καὶ συγκατακρημνίζονται μὲν οἱ φύλακες αὐτῷ, θορυβηθέντες δὲ οἱ κατὰ τὰς ἄλλας φυλακὰς ἔφευγον, καὶ πολλοὺς διεκπαίειν τολμῶντας οἱ Ῥωμαῖοι διέφθειραν, ἐν οἷς καὶ Ἰώσηπόν τις ὑπὲρ τὸ παρερρηγμένον τοῦ τείχους ἐκδιδράσκοντα βαλὼν ἀναιρεῖ. τῶν δ' ἀνὰ τὴν πόλιν, διασεισθέντων ὑπὸ τοῦ ψόφου, διαδρομή τε ἦν, καὶ [m] πτοία πολλή, καθάπερ εἰσπεπτωκότων πάντων τῶν πολεμίων. ἔνθα καὶ Χάρης κατακείμενος, καὶ [n] νοσηλευόμενος ἐκλείπει, [o] πολὺ τοῦ δέους συνεργήσαντος εἰς θάνατον τῇ νόσῳ. Ῥωμαῖοι γε μὴν, μεμνημένοι τοῦ προτέρου πταίσματος [p] οὐκ εἰσέβαλλον ἕως τρίτης καὶ εἰκάδος τοῦ προειρημένου μηνός.

ι. Τίτος δὲ, ἤδη γὰρ παρῆν, ὀργῇ τῆς [q] πληγῆς [r] ἣν παρ' αὐτὸν ἐπλήγησαν ἀπόντα Ῥωμαῖοι, τῶν ἱππέων [s] ἐπιλέξας διακοσίους, [t] πρὸς οἷς καὶ πεζοὺς, εἰσέρχεται εἰς τὴν πόλιν ἡσυχῇ· καὶ παρελθόντος οἱ μὲν φύλακες αἰσθόμενοι, μετὰ βοῆς ἐχώρουν ἐπὶ τὰ ὅπλα. δήλης δὲ τῆς εἰσβολῆς ταχέως καὶ τοῖς εἴσω γενομένης, οἱ μὲν, ἁρπάζοντες τὰ τέκνα καὶ τὰς γυναῖκας ἐπισυρόμενοι, πρὸς τὴν ἄκραν ἀνέφευγον, μετὰ κωκυτοῦ καὶ βοῆς· οἱ δὲ, τὸν Τίτον ὑπαντιάζοντες, ἀδιαλείπτως ἔπιπτον. ὅσοι δὲ ἀπεκωλύθησαν ἐπὶ τὴν κορυφὴν ἀναδραμεῖν, ὑπ' ἀμηχανίας εἰς τὰς τῶν Ῥωμαίων φρουρὰς ἐξέπιπτον. ἄπειρος δὲ ἦν [v] πανταχοῦ φονευομένων ὁ [x] στόνος, καὶ τὸ αἷμα πᾶσαν [y] ἐπέκλυζε τὴν πόλιν κατὰ πρανοῦς χεόμενον. πρὸς δὲ τοὺς ἀναφεύγοντας εἰς τὴν ἄκραν ἐπεβοήθει Οὐεσπασιανὸς, πᾶσαν εἰσαγαγὼν τὴν δύναμιν. ἦν δὲ ἥ τε κορυφὴ πάντοθεν πετρώδης καὶ δύσβατος, εἰς ἄπειρον ὕψος ἐπηρμένη, καὶ πανταχόθεν τοῦ [z] πλήθους [a] κατέγεμεν, περιειλημμένη κρημνοῖς· [b] κατέτεμνόν τε ἐνταῦθα τοὺς [c] προσβαίνοντας οἱ Ἰουδαῖοι, [d] τοὺς τε ἄλλους βέλεσι καὶ πέτραις κατακυλινδοῦντες ἐκάκουν· αὐτοὶ δὲ [e] δι' ὕψος ἦσαν δυσέφικτοι βέλεσι.

γίνεται

a Ἔφυγον] Ita *Big. Bush. Par.* & *Rhod.* ἔφευγον in *cæteris*.
b Αὐτοὺς τὸ ὕδωρ,] Αὐτοῖς *Big. Par.* & *Bush.*
c Σφᾶς αὐτοὺς] Ἑαυτοὺς *Voſſ.*
d Γαμάλας,] Γαμάλης *Big.*
e Παραβολώτεροι] Conf. infr. lib. 5. c. 11. §. 3. Spanh.
f Αὐτοῦ φύλαξιν] Αὐτὸν *Voſſ.* αὐτῶν *Rod.*
g Ἐλθόντες δὲ οἱ στρατιῶται,] Οἱ δὲ ϛρ. Deleto ἐλθόντες *Lugd. Bat.* & *Roſſ.* qui tamen pro οἱ habet οὗτοι.
h Καὶ] Abeſt a *L. B.*
i Ὑποπηδῶσι] *L. B.* ἀποπηδῶσι.
k Καταρρίπτεται] καταρρίπτεται *L. B.* Καταρρίπτεται δ' ὁ π. *Big.*
l Μεγίστου] πολλοῦ τοῦ *Roſſ.*
m Πτοία πολλή,] Πτοία *Big.*
n Νοσηλευόμενος ἐκλείπει,] Ἀπέθανε in ora *Cod. Big.*
o Πολὺ τοῦ δέους] Ita locum conſtituunt *L. B.* & *Roſſ.* i. e. *Timore plurimum cooperante* &c. Reliqui πολλοῦ δέους. Hav.
p Οὐκ εἰσέβαλλον ἕως τρίτης καὶ εἰκάδος] Οὐκ εἰσέβαλον ἕως τρίτης καὶ εἰκάδος *Big.* & *Lugd. Bat.*
q Πληγῆς] Vulneris *Gelen.* cladis Spanh.
r Ἣν παρ' αὐτὸν—Ῥωμαῖοι,] Ita egregie emendat *Lugd. Bat.* in ἀπόντα ſuffragante *Roſſ.* inepte antea edebatur ἣν παρ' αὐτῶν ἐπλ. ἀπόντος Ῥωμ. Hav.
s Ἐπιλέξας διακοσίους,] Ἐπιλεξάμενος *Big.*
t Πρὸς οἷς καὶ πεζοὺς,] Ita *Voſſ.* πρὸς οἷς πεζοὺς *Big.* πρὸς οἷς πεζοὺς in *Editis Aliiſque.*
v Πανταχοῦ] πανταχόθεν *Roſſ.*
x Στόνος,] ςόλος *Roſſ.*
y Ἐπέκλυζε τὴν πόλιν] Ἐπέκλυζε *Big.*
z Πλήθους] Ita cum *Cod. Big.* βάθους in *Editis Aliiſque.* In *Rufini* verſione, & *undique circum rupium multitudine præceps.*
a Κατέγεμεν,] κατέγεμεν *L. B.*
b Κατέτεμνόν τε] Κατέτεμνον δὲ *Big.*
c Προσβαίνοντας οἱ Ἰουδαῖοι,] Sic *Lugd. Bat. Par.* & *Vat.* ut & mox infra §. ead. προσβαίνοντας in *cæteris.*
d Τούς τε ἄλλους βέλεσι καὶ πέτραις] Ita lego, nulla licet auctoritate fretus aut *Editorum* aut *MSS.* antea erat τοῖς τε ἄλλοις βέλεσι καὶ πέτραις καταλυθέντες.
e Δι' ὕψος ἦσαν] Δι' ὕψος *Big. Lugd. Bat. Par.* & *Vat.* & mox βέλεσι in *Cod. Big.*

* Plagæ vulneris *Gelen.* cladis. Spanh.

ſ Ανά

γίνεται δὲ πρὸς [f] ἀπώλειαν αὐτῶν [g] ἀντικρὺ θύελλα δαιμόνιος, ἣ τὰ μὲν Ῥωμαίων ἔφερεν εἰς αὐτοὺς βέλη, τὰ δὲ αὐτῶν [h] ἀνέστρεφε, καὶ πλάγια παρέσυρεν. οὔτε δὲ τοῖς [i] ἀποκρήμνοις ἐφίστασθαι διὰ τὴν βίαν ἐδύναντο τοῦ πνεύματος, μηδὲν ἑδραῖον ἔχοντες, οὔτε τοὺς προσβαίνοντας καθορᾷν. ἐπαναβαίνουσι δὲ Ῥωμαῖοι, καὶ [k] περισχόντες, οὓς μὲν ἀμυνομένους ἔφθανον, [l] τοὺς δὲ χεῖρας προϊσχοντας· [m] ἐτόνει δὲ τὸν θυμὸν αὐτοῖς ἐπὶ πάντας ἡ μνήμη τῶν ἐπὶ τῆς πρώτης εἰσβολῆς ἀπολωλότων. ἀπογινώσκοντες δὲ τὴν σωτηρίαν πανταχόθεν [n] οἱ πολλοὶ περιεχόμενοι, τέκνα καὶ γυναῖκας ἑαυτούς τε κατεκρήμνιζον εἰς τὴν φάραγγα· βαθυτάτη δὲ αὕτη κατὰ τὴν ἄκραν ὑπώρυκτο. συνέβη δὲ τὴν Ῥωμαίων ὀργὴν τῆς εἰς αὐτοὺς ἀπονοίας [o] τῶν ἁλόντων πρᾳοτέραν φανῆναι. τετρακισχίλιοι μὲν γε ὑπὸ τούτων ἐσφάγησαν, οἱ δὲ ῥίψαντες ἑαυτοὺς ὑπὲρ πεντακισχιλίους εὑρέθησαν. διεσώθη δὲ πλὴν δύο γυναικῶν οὐδείς· [p] τοῦ Φιλίππου δὲ ἦσαν ἀδελφῆς θυγατέρες αὗται· αὐτὸς δ' ὁ Φίλιππος Ἰακίμου τινὸς ἀνδρὸς ἐπισήμου στραταρχήσαντος [q] Ἀγρίππᾳ τῷ βασιλεῖ· διεσώθησαν δὲ, [r] τὰς [s] παρὰ τὴν ἅλωσιν ὀργὰς Ῥωμαίων λαθοῦσαι. [t] οὐδὲ γὰρ νηπίων ἐφείδοντο, [v] πολλὰ δὲ ἕκαστος τότε ἁρπάζοντες [x] ἐσφενδόνων ἀπὸ τῆς ἄκρας. [y] Γάμαλα μὲν οὖν οὕτως ἑάλω τρίτῃ καὶ εἰκάδι μηνὸς Ὑπερβερεταίου, τῆς ἀποστάσεως [z] ἀρξαμένης Γορπιαίου μηνὸς τετάρτῃ καὶ εἰκάδι.

divinitus plane immiſſa oritur procella, quæ Romanorum quidem tela in eos ferebat, ipſorum autem in obliquum trahens à Romanis avertebat. At neque in præruptis conſiſtere valebant propter venti vehementiam, ut qui nihil ſtabile haberent, neque *hoſtes* ad ſe accedentes proſpicere. Romani autem aſcendunt, cumque eis ſemet circumdediſſent, alios quidem repugnantes, alios vero ſemet dedentes præveniebant. illis vero in omnes iram intendebat recordatio illorum qui prima in impreſſione perierunt. Quo factum ut multi, ſalutem deſperantes cum circundati eſſent, filios & conjuges & ſemetipſos in vallem præcipitarint; quæ juxta arcem in immenſum ſuffoſſa erat. Evenit autem, ut ipſorum in ſe qui capti fuerant immanitate, lenior appareret Romanorum iracundia. ab his enim quater mille *homines* perempti erant; quinquies vero mille & amplius reperti, qui ſeſe præcipites dederant. Nemo autem præter duas mulieres interitum effugit. Atque illæ Philippi ſororis filiæ erant: ipſe vero Philippus Jacimi cujuſdam, viri nobilis, qui Agrippæ regis exercitui præfuerat, *filius*. evaſerunt autem, quod iræ Romanorum in excidio ſeſe ſubduxerint. Nec enim infantibus pepercerunt, multos vero ſinguli eo tempore raptos ex arce projiciebant. Atque ita quidem Gamala exciſa erat, tertio & viceſimo die menſis Hyperberetæi, cœpta defectione à quarto & viceſimo die menſis Gorpiæi.

Multa Judæorum millia Gamalæ perempta.

Κ Ε Φ. β'.

Ἡ τῶν Γισχάλων ἔκδοσις, Ἰωάννου φυγόντος εἰς Ἱεροσόλυμα.

Μόνη δὲ Γίσχαλα πολίχνη τῆς Γαλιλαίας ἀχείρωτος κατελείπετο, τοῦ μὲν πλήθους εἰρηνικὰ φρονοῦντος· καὶ γὰρ ἦσαν τὸ πλέον γεωργοὶ, καὶ ταῖς ἀπὸ τῶν καρπῶν ἐλπίσιν ἀεὶ προσανέχοντες. [a] παρεισεφθαρμένου δὲ αὐτοῖς οὐκ ὀλίγου λῃστρικοῦ τάγματος, ᾧ τινες καὶ τοῦ πολιτικοῦ συνενόσουν, ἐνῆγε δὲ τούτους εἰς τὴν [b] ἀπόστασίαν, καὶ συνεκρότει [c] Λευΐ τινὸς υἱὸς Ἰωάννης, γόης ἀνὴρ, καὶ ποικιλώτατος τὸ ἦθος, πρόχειρος μὲν ἐλπίσαι μεγάλα, δεινὸς δὲ τῶν ἐλπισθέντων περιγενέσθαι, παντί τε ὢν δῆλος ἀγαπᾷν τὸν πόλεμον εἰς δυναστείας [d] ἐπίθεσιν. ὑπὸ τούτῳ τὸ στασιῶδες [e] ἐν τοῖς Γισχάλοις ἐτέτακτο, δι' οὓς τυχὸν καὶ πρεσβευσάμενον περὶ [f] παραδόσεως τὸ δημοτικὸν, ἐν

CAP. II. IV.

Giſchalorum deditio, cum Joannes ſe fuga Hieroſolyma recepiſſet.

JAmque ſolum Giſchala Galilææ urbecula reſtabat indomita, cujus quidem multitudo pacis ſtudio tenebatur (etenim plerique agricolæ erant & ad ſperatos *de terra* fructus ſemper attenti) verum non exigua latronum manus in eos perniciose irrepſerat, quorum contagio nonnulli etiam de civitate corrupti erant. Hos autem ad defectionem impellebat atque * incitabat Joannes Levi cujuſdam filius, homo fallaciis plenus, variuſque moribus, ad magna quidem ſperanda proclivis, & ad ſperata aſſequenda plurimum valens, quemque omnes cognorant bellum amare dominatus occupandi deſiderio. Ab illo apud Giſchala ſtabat ſeditioſorum turba; quorum cauſa fortaſſe & populus, qui in eo erat ut legatos deditione mitterent, * Ro-

Joannes Levi filius Giſcalenos ad defectionem incitat.

Titum contra Giſchalenos mittit Veſpaſianus.

f Ἀπώλειαν] Gen. ἀπώλειας, ubi mox μὲν quoque deeſt.
g Ἀντικρὺ θύελλα δαιμόνιος,] Ἀντικρὺς Big.
h Ἀνέστρεφε,] Ἀντέστρεφεν Big.
i Ἀποκρήμνοις ἐφίστασθαι] Ita cum *Cod. Big.* ὑποκρήμνοις in *Editis Aliiſque*.
k Περισχόντες,] περιισχόντες Roſſ.
l Τοὺς δὲ χεῖρας προϊσχοντας.] Οἱ δὲ χ. *Big. Roſſ. Paris.* & *Vat.*
m Ἐτόνει,] Infr. lib. 5. c. XI. §. 6. Ῥωμαίοις ἐτόνουν αἱ δυν. & lib 6. c. 1. §. 2. ἐτόνωσαν ἱκανῶς. Spanh. ἐτόνου Roſſ.
n Οἱ πολλοὶ περιεχόμενοι,] Antea diſtinctum erat, οἱ πολλοί, περιεχόμενοι. & mox lectum ἑαυτοὺς καί, nos vero ἑαυτούς τε repoſuimus è *Cod. Big.*
o Τῶν ἁλόντων πρᾳοτέραν φανῆναι.] Τῶν ἄλλων *Big.* & *Roſſ.*
p Τοῦ Φιλίππου] Paulo aliter legiſſe videtur *Rufinus*, qui vertit, *quæ ſorores erant Philippi filiæ*.
q Ἀγρίππᾳ τῷ βασιλεῖ] In omnibus Editionibus inepta hæc ſequebantur φίλος τυγχάνων, quæ & ipſe repræſentans Clariſſ. Hudſ. adnotaverat: Illa φίλος τυγχάνων deſunt *Big.* & *Voſſ.* nec ea agnoſcit *Ruf.* Neque tamen deleverat ipſe Vir Doctus, quum tamen in hiſce Joſephi verbis facile ſubintelligi poſſit vox υἱὸς, ubi vox θυγατέρες modo præceſſit, & hunc Philippum filium utique fuiſſe Jacimi iſtius, qui Regibus Judæis ſubmiſerit ſatellites ex militibus ſuis, quos ipſe ante exercuerat, expreſſe dicat ipſe Joſephus Antt. lib. 17. cap. 2. §. 3. ubi notat Philippo itidem ſuam amicitiam a Rege Agrippa fuiſſe præſtitam, eundemque Philippum milites ipſi exercuiſſe, atque in aciem eduxiſſe. Unde & *Roſſ.* & *Pariſ. Codd.* itidem verba illa, ut ab inepto gloſſatore nata, haud agnoſcunt. Hav.
r Τὰς] Ita *Big.* antea erat ταῖς π. τ. ἁ. ὀργαῖς.
s Παρὰ τὴν ἅλωσιν ὀργὰς] περὶ *Roſſ.*
t Οὐδὲ γὰρ νηπίων] Sic *Big.* & *Ruf.* νήπια γὰρ οὐδ᾽ in *Editis Aliiſque*.
v Πολλὰ δὲ ἕκαστος] Πολλὰ δ᾽ ἑκάστοτε ἁρπ. *Big.*
x Ἐσφενδόνων] ἐσφενδόνουν *Paris.*
y Γάμαλα μὲν οὖν οὕτως] γαμαλ. μὲν οὖν. *MS. Lipſ.* Spanh.
z Ἀρξαμένης Γορπιαίου μηνὸς] Ἀπαρξαμένης *Big.*
a Παρεισεφθαρμένου δὲ αὐτοῖς] Εἰσεφθαρμένου *Big.* παρεσφθαρμένου *Voſſ.* & *Roſſ.*
b Ἀπόστασίαν,] Ἀπόστασιν *Voſſ. Roſſ. Pariſ.* & *Lipſ.*
c Λευΐ τινὸς υἱὸς Ἰωάννης,] Λευὶ *Big.* Λευὶς *Vat.*
d Ἐπίθεσιν.] Ὑπόθεσιν *Voſſ. Roſſ.* & *Bod.*
e Ἐν τοῖς Γισχάλοις ἐτέτακτο,] Τοῖς deeſt *Big.*
f Παραδόσεως τὸ δημοτικὸν,] Antea diſtinctum erat παραδόσεως τὸ δημοτικὸν ἐν πολ.

* Conſlabat, *Ruf.*

* Romanorum *tamen* adventum tanquam prælaturi exſpectabant. At Veſpaſianus contra hos quidem Titum mittit cum equitibus mille, decimam vero legionem inde movet Scythopolin: cum reliquis autem duobus ipſe Cæſaream regreſſus eſt, & continuis ex laboribus requiem illis concedens; & propter rerum in civitatibus abundantiam fore ratus, ut & corpora illis ſoboleſcerent & animis daretur alacritas ad futura certamina. nam laborem non exiguum ſibi ſupereſſe videbat circa Hieroſolyma, ut quæ & regalis quidem civitas eſſet, & genti univerſæ præmineret, in eam vero confluerent quotquot ex bello effugerant. Porro quod *urbs* natura munita eſſet, muriſque circundata, non mediocri affectus erat ſolicitudine. præſertim cum virorum ſpiritum ac audaciam etiam ſine muris expugnatu difficilem eſſe cogitaret. Quapropter milites tanquam athletas ante certamina curabat & exercebat.

Titi erga Giſchalenos benignitas. 2. Tito autem, cum equitando acceſſiſſet Giſchala, facile quidem erat urbem prima aggreſſione capere; fore autem ſciens ut populus à militibus, ſi vi capta eſſet civitas, perimeretur (ipſe autem jam ſatiatus erat cædibus) miſeranſque multitudinem ſine diſcrimine cum nocentibus interituram, malebat urbem certis conditionibus ſibi deditum iri. Itaque cum mœnia hominum plena eſſent, quorum plerique perditæ factionis erant, *Ad deditionem eos hortatur.* ipſis dicebat, „ ſe mirari, quonam freti conſilio, „ omni alia urbe jam capta, ſoli Romanorum armis reſiſterent, cum quidem urbes vidiſſent „ multo munitiores primo ſtatim impetu everſas; „ ſecuros autem fortunis ſuis potiri, qui Romanorum fidei ſe crediſſent, quam quidem etiam „ nunc illis *ait ſe* porrigere, ut qui vindictæ „ non ſtuderet propter ipſorum inſolentiam. illis „ quippe condonandam *cenſebat* libertatis ſpem, „ haud tamen perſeverantiam in iis quæ fieri non „ poſſunt. Quod ſi verbis benignis fideique datæ „ non paruerint, arma experturos eſſe nemini „ parcentia, jamque cognituros machinis Romanorum ludum factum iri mœnia, quibus confiſi ſoli ex Galilæis ſeſe oſtendunt arrogantes eſſe „ captivos.

3. Ad iſta nemini quidem popularium non modo non reſpondere, ſed ne murum quidem licebat aſcendere. quippe totum latrones occupaverant; & cuſtodes erant portis appoſiti, ne quis vel ad fœdus prodiret, aut equitum quenquam in civitatem *Joannes verba dat Tito.* reciperet. Joannes autem, „ accipere ſe conditiones, ajebat, atque renitentibus aut perſuaſurum „ aut neceſſitatem adhibiturum; oportere tamen „ ipſum diem illam († nam ſeptima erat) Judæorum legi concedere, in qua uti illis arma movere, „ ita de pace *aliquid* conſtituere nefas erat. nam & „ Romanos haud neſcire, eos ab omni opere ceſſa-

πολέμου μοῖραν τὴν Ῥωμαίων [g] ἔφοδον ἐξεδέχετο. Οὐεσπασιανὸς δὲ ἐπὶ μὲν τούτους Τίτον ἐκπέμπει σὺν χιλίοις ἱππεῦσι, τὸ δέκατον δὲ τάγμα ἀπαίρει εἰς Σκυθόπολιν. αὐτὸς δὲ σὺν δυσὶ τοῖς λοιποῖς ἐπανῆλθεν εἰς Καισάρειαν, τοῦ τε συνεχοῦς καμάτου διδοὺς ἀνάπαυσιν αὐτοῖς, καὶ δι' εὐθηνίας τῶν [h] πόλεων κατὰ σώματα καὶ τὸ πρόθυμον [i] ὑποθρέψειν ἀξιῶν ἐπὶ τοὺς μέλλοντας ἀγῶνας. οὐ γὰρ ὀλίγον ἑαυτῷ πόνον ἑώρα περὶ τοῖς Ἱεροσολύμοις λειπόμενον, ἅτε δὴ βασιλείου μὲν οὔσης τῆς πόλεως, καὶ προανεχούσης ὅλου τοῦ ἔθνους, συῤῥεόντων δὲ εἰς αὐτὴν τῶν ἐκ τοῦ πολέμου διαδιδρασκόντων. τό γε μὴν φύσει ὀχυρὸν αὐτῆς, καὶ διὰ κατασκευὴν τειχῶν, [k] ἀγωνίαν οὐ τὴν τυχοῦσαν [l] ἐνεποίει. τὰ δὲ φρονήματα τῶν ἀνδρῶν, καὶ τὰς τόλμας, δυσμεταχειρίστους καὶ δίχα τειχῶν ὑπελάμβανε. διὸ δὴ τοὺς στρατιώτας καθάπερ ἀθλητὰς προήσκει τῶν ἀγώνων.

β'. Τίτῳ δὲ προσιππασαμένῳ τοῖς Γισχάλοις, εὐπετὲς μὲν ἦν ἐξ ἐφόδου τὴν πόλιν ἑλεῖν· εἰδὼς δὲ [m] ὡς εἰ βίᾳ ληφθείη διαφθαρησόμενον ὑπὸ τῶν στρατιωτῶν ἀνέδην τὸ πλῆθος, ἦν δ' αὐτῷ κόρος ἤδη [n] φόνων, καὶ δι' οἴκτου τὸ πλέον ἀκρίτως [o] συναπολούμενον τοῖς αἰτίοις, ἐβούλετο μᾶλλον ὁμολογίαις [p] παραστήσασθαι τὴν πόλιν. καὶ δὴ τοῦ τείχους ἀνδρῶν κατεγεμισμένου, οἳ τὸ πλέον ἦσαν ἐκ τοῦ διεφθαρμένου τάγματος, „ θαυμάζειν, ἔφη πρὸς αὐτοὺς, τίνι πεποιθότες, πάσης „ ἑαλωκυίας πόλεως, μόνοι τὰ Ῥωμαίων ὅπλα μένουσιν, ἑωρακότες μὲν ὀχυρωτέρας πολλῷ πόλεις [q] ὑπὸ „ μίαν προσβολὴν κατεστραμμένας, ἐν ἀσφαλείᾳ δὲ τῶν „ ἰδίων κτημάτων ἀπολαύοντας, ὅσοι ταῖς Ῥωμαίων „ δεξιαῖς ἐπίστευσαν, ἃς καὶ νῦν προτείνειν αὐτοῖς, μη„ δὲν μνησικακῶν [r] τῆς αὐθαδείας. εἶναι γὰρ συγγνωστὸν „ ἐλευθερίας [s] ἐλπίδα, μηκέτι μέντοι τὴν ἐν τοῖς ἀ„ δυνάτοις ἐπιμονήν. εἰ γὰρ οὐ πεισθήσονται λόγοις „ φιλανθρώποις καὶ δεξιαῖς πίστεως, πειράσειν αὐτοὺς „ [t] ἀφειδῆ τὰ ὅπλα, καὶ ὅσον οὐδέπω γνωσθήσεσθαι „ [v] παιδιὰν ἐσόμενον τοῖς Ῥωμαίων μηχανήμασι τὸ τεῖχος, ᾧ πεποιθότες ἐπιδείκνυνται μόνοι Γαλιλαίων ὅτι εἰσὶν αὐθάδεις αἰχμάλωτοι.

γ'. Πρὸς ταῦτα τῶν μὲν δημοτικῶν οὐ μόνον οὐκ ἀποκρίνεσθαί τινι μετῆν, ἀλλ' οὐδὲ ἐπὶ τὸ τεῖχος ἀναβῆναι. προδιείληπτο γὰρ ἅπαν τοῖς λῃστρικοῖς, καὶ φύλακες τῶν πυλῶν ἦσαν, ὡς μή τινες ἢ [x] προέλθοιεν ἐπὶ τὰς σπονδὰς, ἢ δέξαιντό τινας τῶν ἱππέων εἰς τὴν πόλιν. ὁ δὲ Ἰωάννης, „ αὐτός τε ἀγαπᾷν, ἔφη, τὰς [y] προ„ κλήσεις, καὶ τοὺς [z] ἀπειθοῦντας ἢ πείσειν ἢ [a] συνα„ ναγκάσειν· δεῖν μέντοι τὴν ἡμέραν αὐτὸν ἐκείνην, „ [b] ἑβδομὰς γὰρ ἦν, [c] χαρίζεσθαι τῷ Ἰουδαίων νόμῳ, καθ' „ ἣν ὥσπερ ὅπλα κινεῖν αὐτοῖς, οὕτω καὶ τὸ συντίθεσθαι „ περὶ εἰρήνης ἀθέμιτον. οὐκ [d] ἀγνοεῖν τε οὔτε Ῥωμαίους,

„ ὡς

g Ἔφοδον ἐξεδέχετο.] Δύναμιν Big.
h Πόλεων κατὰ σώματα] Πολεμικὸν Big.
i Ὑποθρέψειν] Conjiciebat Amicus legendum ἀναθρέψειν; quod verbum ſatis eſt elegans, ſed mihi hic minus videtur conveniens, quoniam talem potius refectionem notare videtur, qualem Annibalis milites in agris Campanis ſunt experti, unde animo debilitati fuerunt; hic vero vexatos laboribus atque attritos milites ſuos robur acquirere vult Veſpaſianus, ut ita velut cibo refectis corporibus atque athletice curatis, alacriores fortioreſque ad reliqua eſſent certamina. HAV.
k Ἀγωνίαν οὐ τὴν τυχοῦσαν] Ἀγωνίας ὑπελάμβανε Big. ita ut cætera deſint.
l Ἐνεποίει.] Poſſes legere ἐνενόει, ſed vulg. illud ſignificare poſſe etiam videtur, *fingebat ſibi ipſi*; vel *animo percipiebat*. HAV.
m Ὡς εἰ βίᾳ ληφθείη] Illud ὡς non agnoſcit Big.
n Φόνων.] Φόνου Big.
o Συναπολούμενον τοῖς αἰτίοις,] Συναπολλύμενον in pleriſque MSS.
p Παραστήσασθαι τὴν πόλιν.] Παραστήσασθαι Big. Paris. & Vat.
q Ὑπὸ μίαν] εἰς μίαν Roſſ.
r Τῆς αὐθαδείας.] ταῖς αὐθαδείαις Paris.
s Ἐλπίδα,] L. B. & Paris. ἐλπίδι.
t Ἀφειδῆ τὰ ὅπλα,] Ἀφειδῶς Voſſ. & Roſſ.
v Παιδιὰν ἐσόμενον] Ita ſane legiſſe videtur Rufinus, qui vertit, *mœnia ſua ludum fore machinis Romanorum*. antea erat παιζόμενον. Forte παιζόμενον legendum.
x Προέλθοιεν ἐπὶ τὰς σπονδὰς,] Ita Big. προσέλθοιεν in Editis Aliiſque.
y Προκλήσεις,] προσκλήσεις Paris.
z Ἀπειθοῦντας ἢ πείσειν,] Sic Voſſ. & Bod. ἀπειθοῦντας in cæteris. Quomodo & in Paris. ſed ad marg. & in aliis Paris. ἀπειθοῦντας.
a Συναναγκάσειν.] Συναναγκάζειν Big.
b Ἑβδομὰς γὰρ ἦν.] Sabbatum enim erat STANS.
c Χαρίζεσθαι] Χαρίσασθαι Big. Lipſ. Paris. Vat. Buſb. & Rhed.
d Ἀγνοεῖν τε οὔτε Ῥωμαίους,] Ita Big. & Rhed. ἀγνοεῖν δὲ in reliquis. Quæ ſequuntur deſunt in Roſſ. uſque ad finem fere cap.

* Romanorum autem congreſſum in parte belli præſtolabatur. Ruf.
† Nam ſeptima erat, Sabbatum enim erat STANS.

e Πό-

„ ὡς λέγει, [e] πάντων αὐτοῖς εἴη ἡ τῆς ἑβδομάδος
„ περίοδος. [f] ἐν δὲ τῷ παραβαίνειν αὐτὴν οὐχ ἧττον
„ ἀσεβεῖν τοὺς βιασθέντας τῶν [g] βιασαμένων. φέρειν δ' ἐκεί-
„ νῳ μὲν οὐδεμίαν βλάβην τὴν τῆς ὑπερθέσεως. τί γὰρ
„ ἄν τις ἐν νυκτὶ βουλεύσαιτο δρασμοῦ πλέον, ἐξὸν
„ περιστρατοπεδεύσαντα [h] παραφυλάξαι; μέγα δὲ
„ κέρδος αὐτοῖς, τὸ μηδὲν παραβῆναι τῶν πατρίων
„ [i] νόμων. πρέπει δὲ, τῷ παρὰ προσδοκίαν εἰρήνην
„ χαριζομένῳ, τοῖς σωζομένοις τηρεῖν καὶ τοὺς νόμους."
τούτοις [k] ἐσοφίζετο τὸν Τίτον, οὐ τοσοῦτον τῆς ἑβδομάδος στοχαζόμενος, ὅσον τῆς ἑαυτοῦ σωτηρίας. ἐδεδοίκει [l] δὲ [m] ἐγκαταλειφθῆναι παραχρῆμα τῆς πόλεως ἁλούσης, ἐν νυκτὶ καὶ φυγῇ τὰς ἐλπίδας ἔχων τοῦ βίου. Θεοῦ δὲ ἦν [n] τὸ ἔργον ἄρα τοῦ [o] σώζοντος [p] τὸν Ἰωάννην ἐπὶ [q] τὸν τῶν Ἱεροσολύμων ὄλεθρον, τὸ μὴ μόνον πεισθῆναι Τίτον τῇ [r] σκήψει τῆς ὑπερθέσεως, ἀλλὰ καὶ τῆς πόλεως [s] πορρωτέρω στρατοπεδεύσασθαι πρὸς [t] Κυδασσοῖς. μεσόγειος δέ ἐστι Τυρίων κώμη καρτερά, [u] διὰ μίσους ἀεὶ καὶ πολέμου Γαλιλαίοις, ἔχουσα πλῆθός τε οἰκητόρων, καὶ τὴν ὀχυρότητα, τῆς πρὸς τὸ ἔθνος διαφορᾶς [x] ἐφόδιον.

δ'. Νυκτὸς δὲ ὁ Ἰωάννης, [y] ὡς οὐδεμίαν περὶ τὴν πόλιν Ῥωμαίων [z] ἑώρα φυλακήν, τὸν καιρὸν ἁρπασάμενος, οὐ μόνον τοὺς περὶ αὐτὸν ὁπλίτας, ἀλλὰ καὶ τῶν [a] ἀργούντων συχνοὺς ἅμα ταῖς γενεαῖς ἀναλαβών, ἐπὶ Ἱεροσολύμων ἔφευγε. μέχρι μὲν οὖν εἴκοσι σταδίων [b] οἷόν τε ἦν συνεξαγαγεῖν γυναικῶν καὶ παιδίων ὄχλον, ἀνθρώπῳ κατασπερχομένῳ [c] τοῖς ὑπὲρ αἰχμαλωσίας καὶ τοῦ ζῆν [d] φόβοις· περαιτέρω δὲ προκόπτοντος ἀπελείποντο, καὶ δειναὶ τῶν ἐωμένων [e] ἦσαν ὀλοφύρσεις. ὅσον γὰρ ἕκαστος τῶν οἰκείων [f] ἐγένετο πορρωτέρω, τοσοῦτον ἐγγὺς ὑπελάμβανεν εἶναι τῶν πολεμίων. παρεῖναί τε ἤδη τοὺς αἰχμαλωτισομένους δοκοῦντες ἐπτόηντο, καὶ πρὸς τὸν ἀλλήλων ἐκ τοῦ δρόμου ψόφον ἐπεστρέφοντο, καθάπερ ἤδη παρόντων οὓς ἔφευγον· ἀνοδίαις τε ἐνέπιπτον οἱ πολλοί, καὶ περὶ τὴν λεωφόρον ἡ τῶν φθανόντων ἔρις συνέτριβε τοὺς πολλούς. [g] οἰκτρὸς δὲ γυναικῶν καὶ [h] παιδίων ὄλεθρος ἦν, καί τινες πρὸς ἀνακλήσεις ἀνδρῶν τε [i] καὶ συγγενῶν ἐθάρσησαν, μετὰ κωκυτῶν [k] ἱκετεύουσαι περιμένειν. ἀλλ' ἐνίκα τὸ Ἰωάννου παρακέλευσμα, σώζειν ἑαυτοὺς ἐμβοῶντος, καὶ καταφεύγειν, ἔνθα καὶ περὶ τῶν ἀπολειπομένων ἀμυνοῦνται Ῥωμαίους ἂν ἁρπαγῶσι. τὸ μὲν οὖν τῶν [l] διαδράντων πλῆθος, ὡς ἕκαστος ἰσχύος εἶχεν ἢ τάχους, ἐσκέδαστο.

ε'. Τίτος δὲ μεθ' ἡμέραν ἐπὶ τὰς συνθήκας πρὸς τὸ τεῖχος παρῆν. ἀνοίγει δὲ αὐτῷ τὰς πύλας ὁ δῆμος, καὶ, μετὰ [m] τῶν τέκνων καὶ γυναικῶν προσελθόντες,

„ re quolibet ſeptem dierum circuitu. Quod ſi ali-
„ ter facerent, non minus qui cogerent, quam
„ qui coacti agerent, impios eſſe. nullumque ipſi
„ quidem ex mora fore diſpendium (quid enim
„ quiſquam una nocte ſtatuere poteſt, niſi ut
„ fuga ſibi conſuleret; cum tamen ipſi liceret,
„ caſtris circumpoſitis ea de re cavere) magnum
„ autem illis lucrum eſſe, nihil omnino contra le-
„ ges patrias facere: illum vero decet, qui præter
„ exſpectationem dat pacem, ſalvis etiam legem
„ conſervare." Ejuſmodi verbis *Joannes* dolos nectebat Tito, non tantum ſeptimæ diei religioni proſpiciens, quantum ſuæ ſaluti. quippe verebatur, ne ſtatim capta civitate ſolus deſtitueretur, qui omnem in noctu & fuga ſpem vitæ poſuerat. A Deo autem erat profecto, Joannem in Hieroſolymorum excidium ſervante, * ut non ſolum Tito perſuaderetur prætextu & procraſtinatione, verum etiam ut longius ab urbe caſtra metaret, ad Cydeſſa. Vicus autem eſt validus Tyriorum mediterraneus, ſemper infenſus & infeſtus Galilæis, habens multitudinem incolarum, & munitionem opportunam diſſidiis quæ illis cum ea gente intercedebant.

Dei voluntate ſervatur Joannes in Hieroſolymorum excidium.

4. Nocte autem Joannes, cum nullas Romanorum excubias eſſe circa urbem animadvertiſſet, opportunitate arrepta, non ſolum his quos circa ſe habebat armatos, ſed etiam plurimis qui nihil agebant cum familiis abductis Hieroſolyma fugiebat. Et uſque ad viginti quidem ſtadia mulierum multitudinem ſecum ducere valebat, homo quem captivitatis & vitæ *diſcriminis* metus urgebat: cum vero ultra progrederetur, relinquebantur; relictorumque gravis erat luctus & lamentatio. quanto enim quiſque longius à ſuis aberat, tanto ſe hoſtibus propiorem eſſe credebat. jamque adeſſe qui ipſos captivos facturi eſſent exiſtimantes, animis conſternati erant, atque ſubinde ad ſtrepitum ex ſuiipſorum curſu reſpectabant, tanquam inſtarent quos fugiebant: multique in loca invia incidebant, &, dum per viam contendebant quis alterum præveniret, multi proterebantur. Miſerabilis autem erat feminarum & infantium interitus: & nonnullæ *mulierum* ad viros & propinquos clamorem tollere auſæ ſunt, cum ejulatu ſupplicantes ut eas operirentur. Sed pervincebat Joannis exhortatio, ut ſeipſos ſervarent inclamantis, eóque confugerent, unde vindicatum eſſet in Romanos ſi rapinas facerent. Et multitudo quidem eorum qui fugerant, pro ſuis quiſque viribus ac *pedum* celeritate, *ſtatim* diſſipata eſt.

Fugam capeſſit Joannes.

Judæorum cum Joanne fugientium pavor.

5. Titus vero interdiu ad muros ſe ſiſtebat, ut conditiones ferret. Populus autem ei portas aperiunt, cumque ad eum cum liberis & conjugibus acceſ-

Giſchaleni benigne excipiunt Titum.

e Πάντων] Πάντως Big.
f Ἐν δὲ τῷ παραβαίνειν αὐτὴν] Ita Big. ἐν τε in cæteris.
g Βιασαμένων.] Βιαζομένων Big.
h Παραφυλάξαι.] Παραφυλακτέον Big.
i Νόμων.] Ἐθῶν Big. Voſſ. Par. & Lipſ.
k Ἐσοφίζετο] ἐσοφίζετο Paris.
l Δε] Γὰρ Vat.
m Ἐγκαταλειφθῆναι] Ita cum Cod. Big. & Rufini verſione. ἐγκαταληφθῆναι in Editis Aliiſque.
n Τὸ ἔργον] τὸ abeſt a L. B. & Paris.
o Σώζοντος] Ita Big. & Ruf. σώσαντος in Editis Aliiſque.
p Τὸν Ἰωάννην] Conf. ſupr. lib. 2 c. 21. §. 1. Spanh.
q Τὸν τῶν Ἱεροσολύμων ὄλεθρον,] τῷ τῶν Ἱερ. ὀλέθρῳ L. B.
r Σκήψει τῆς ὑπερθέσεως,] Sic Big. Lugd. Bat. & Ruf. σκέψει in cæteris.
s Πορρωτέρω στρατοπεδεύσασθαι] Ἀπωτέρω Big.
t Κυδασσοῖς.] Κυδασσαῖς Big. Κυδασσοῖς & Κυδυσσοῖς Paris.
u Διὰ μίσους] Καὶ διὰ μ. Big.
x Ἐφόδιον.] Ἐφόδια Big. ἐφόδιον Vat. & Paris. qui inſuper διαφορώτερον habent.
y Ὡς] Abeſt a L. B.
z Ἑώρα] L. B. ἑωρακώς.
a Ἀργούντων συχνοὺς] Γεραιτέρων legiſſe videtur Ruf. qui vertit, *ſed etiam ſenioribus plurimis cum familiis abductis.*
b Οἷόν τε ἦν] Ita cum Cod. Big. & Rufini verſione. antea erat ὡς οἷόν τε ἦν.
c Τοῖς ὑπὲρ αἰχμαλωσίας] τῆς αἰχμ. Paris.
d Φόβοις] Forte deeſt πιεσθεὶς. Cocc. φόβοις, ὁ συνεξελθόντας ἐπεῖχε. Paris.
e Ἦσαν ὀλοφύρσεις.] Ἦσαν αἱ ὀλοφύρσεις Big. & Paris.
f Ἐγένετο πορρώτερον,] Sic Big. ἐγένετο in cæteris.
g Οἰκτρὸς δὲ γυναικῶν] Ita lego auctoritate Rufini, qui vertit, *miſerabilis autem* &c. οἶκτος in reliquis.
h Παιδίων ὄλεθρος ἦν,] Νηπίων Big. & Ruf.
i Καὶ συγγενῶν ἐθάρσησαν,] Ita Vat. & Lugd. Bat. καὶ γυναικῶν συγγενῶν in reliquis. Forſan quidem hoc modo Ruf. καί τινες πρὸς ἀνακλήσεις ἀνδρῶν τε καὶ συγγενῶν ἐθάρσησαν, μετὰ κωκυτῶν ἱκετεύουσαι περιμένειν. quippe vertit, *aut ſi quam jactarent vocem, nonnulla viros aut propinquos, ut ſe opperirentur, orabant.*
k Ἱκετεύουσαι περιμένειν.] Eo modo Big. ἱκετεῦσαι in Editis Aliiſque.
l Διαδράντων πλῆθος.] Ita Big. & Ruf. antea erat διαδραπετευόντων.
m Τῶν τέκνων καὶ γυναικῶν] Illa τῶν τέκνων καὶ addita è Cod. Big. & Paris. καὶ μετὰ τῶν γυναικῶν προσελθόντες Vat. Paris. alii, & Voſſ.
* Ut non ſolum induciarum cunctationem Titus admitteret, Ruf.

n Ἐπε-

acceſſiſſent, & tanquam benefactori, & qui cuſtodia civitatem liberaſſet, acclamabant. ſimul enim Joannis fugam *ei* indicabant, & ut ipſis parceretur obſecrabant, ingreſſuſque quotquot novarum rerum cupidi ſupereſſent pœna afficeret. Ille vero, poſthabitis populi precibus, equitum cohortem ad Joannem perſequendum mittebat. qui ipſum quidem non capiunt (prius enim Hieroſolyma ſe fuga receperat) unà autem fugientium *fere* ad * ſex quidem millia perimunt, mulierum vero ac infantum paulo minus quam tria millia circumagendo reducebant. Titus autem graviter quidem tulit, quod non ſtatim fraudis pœnas à Joanne exegerat: animo vero, quod ſpe deciderat irato, ſatis habens ad ſolatium, captivorum & qui trucidati erant multitudinem, in urbem cum fauſtis acclamationibus ingreditur: cumque milites juſſiſſet partem muri exiguam jure apprehenſionis divellere, minitando magis quam puniendo civitatis perturbatores reprimebat. Multos enim, propter odia privata ſuaſque inimicitias, delatores innocentium fore *credebat*, ſi pœna dignos *ab aliis* diſcerneret: meliuſque eſſe *putabat*, ut noxium metu ſuſpenſum relinqueret, quam ut immeritum quenquam cum eo perderet. quippe & illum fortaſſis modeſtiorem futurum ſupplicii metu, præteritorum veniam ſibi datam reverentem: ſine cauſa vero morientium pœnas nullo modo corrigi poſſe. Præſidiis tamen civitatem circumdedit, quorum ope & novarum rerum cupidos coërceret, & paci ſtudentes fortius animatos eſſet relicturus. Et Galilæa quidem omnis ita ſubacta eſt, poſtquam multo ſudore *ac labore* Romanos exercuiſſet.

Titus quoſdam mittit ad Joannem perſequendum.

Titi in victos captoſque clementia.

ἀνευφήμουν τε ὡς εὐεργέτην, καὶ φρουρᾶς ἐλευθερώσαντα τὴν πόλιν. ἐδήλουν γὰρ ἅμα τὴν τοῦ Ἰωάννου φυγὴν, καὶ παρεκάλουν φείσασθαί τε αὐτῶν, καὶ παρελθόντα τοὺς [n] ὑπολειπομένους τῶν νεωτεριζόντων κολάσαι. ὁ δὲ, τὰς δεήσεις τοῦ δήμου ἐν δευτέρῳ θέμενος, μοῖραν ἔπεμπε τῆς ἱππέων, Ἰωάννην διώξουσαν. οἳ τὸν μὲν οὐ καταλαμβάνουσιν· ἔφθη γὰρ εἰς Ἱεροσόλυμα διαφυγών· τῶν δὲ συναπαράντων ἀποκτείνουσι μὲν εἰς [o] ἑξακισχιλίους, γύναια δὲ καὶ παιδία, τρισχιλίων ὀλίγον ἀποδέοντα, περιελάσαντες [p] ἐπανῆγον. ὁ δὲ Τίτος ἤχθετο μὲν ἐπὶ τῷ μὴ παραχρῆμα τιμωρήσασθαι τὸν Ἰωάννην τῆς ἀπάτης· ἱκανὸν δὲ ἀστοχήσαντι τῷ θυμῷ παραμύθιον ἔχων τὸ πλῆθος τῶν αἰχμαλώτων καὶ τοὺς διεφθαρμένους, εἰσῄει τε ἀνευφημούμενος εἰς τὴν πόλιν· καὶ τοῖς στρατιώταις ὀλίγον τοῦ τείχους [q] περισπάσαι κελεύσας νόμῳ καταλήψεως, ἀπειλαῖς μᾶλλον ἢ [r] κολάσεσι τοὺς ταράσσοντας τὴν πόλιν [s] ἀνέστελλε. πολλοὺς [t] γὰρ, διὰ τὰ οἰκεῖα μίση καὶ διαφορὰς ἰδίας, ἐνδείξασθαι τοὺς ἀναιτίους, εἰ [v] διακρίνοι τοὺς τιμωρίας ἀξίους· [x] ἄμεινον δὲ εἶναι, μετέωρον ἐν φόβῳ τὸν αἴτιον καταλιπεῖν, [y] ἤ τινα τῶν οὐκ ἀξίων αὐτῷ [z] συναπολέσαι. τὸν μὲν γὰρ ἴσως καὶ [a] σωφρονίσαι [b] δέει κολάσεως, τὴν ἐπὶ τοῖς παρῳχηκόσι συγγνώμην αἰδούμενον· ἀδιόρθωτον δὲ τὴν ἐπὶ τοῖς [c] παραπαλωθεῖσι τιμωρίαν εἶναι. φρουρᾷ μέντοι τὴν πόλιν ἠσφαλίσατο, δι' ἧς τούς τε [d] νεωτερίζοντας ἐφέξειν, καὶ τοὺς εἰρηνικὰ φρονοῦντας, θαρραλεωτέρους καταλείψειν ἔμελλε. [e] Γαλιλαία μὲν δὴ οὕτως ἑάλω πᾶσα, πολλοῖς ἱδρῶσι προγυμνάσασα Ῥωμαίους.

V.

CAP. III.

De Joanne Giſchaleno. deque Zelotis & Anano pontifice: & quomodo inter ſe diſſidebant.

Joannes cum ſuis Hieroſolyma pervenit.

QUam primum vero Hieroſolyma ingreſſus eſt Joannes, civitas omnis ad eum ſe effudit: & in ingentem turbam circa ſingulos, qui una confugerant, congregati, quas foris experti eſſent clades percontabantur. Illorum autem fervens quidem anhelitus, ſingultim tractus, neceſſitatem *qua premebantur* indicabat. Veruntamen etiam in malis ſibi arrogabant, non Romanos ſe fugiſſe dicentes; ſed *ſponte* venire ut cum illis ex loco tutiori pugnarent. Inconſultorum enim atque inutilium eſſe hominum, temere pro Giſchalis & invalidis urbeculis in periculum ſe conjicere, cum arma vigoremque oporteat pro metropoli recondere atque ſervare. Ubi autem Giſchalorum excidium

Giſchalorum exci-

ΚΕΦ. γʹ.

Περὶ Ἰωάννου τοῦ Γισχαληνοῦ. περί τε τῶν ζηλωτῶν καὶ Ἀνάνου τοῦ ἀρχιερέως· καὶ ὡς πρὸς ἀλλήλους ἐστασιάζοντο.

ΕΠΙ δὲ τὰ Ἱεροσόλυμα πρὸς τὴν εἴσοδον [f] Ἰωάννου ὁ πᾶς δῆμος ἐξεκέχυτο, καὶ περὶ ἕκαστον τῶν συμπεφευγότων [g] μυρίος ὅμιλος [h] συνηθροισμένος, τὰς ἔξωθεν συμφορὰς ἀνεπυνθάνοντο. τῶν δὲ τὸ μὲν ἆσθμα θερμὸν ἔτι κοπτόμενον ἐδήλου τὴν ἀνάγκην. ἠλαζονεύοντο δὲ [i] κἀν κακοῖς, οὐ πεφευγέναι [k] τοὺς Ῥωμαίους φάσκοντες, ἀλλ' ἥκειν πολεμήσοντες αὐτοὺς ἐξ ἀσφαλοῦς. ἀλογίστων γὰρ εἶναι καὶ [l] ἀχρήστων, παραβόλως προκινδυνεύειν περὶ Γίσχαλα καὶ πολίχνας ἀσθενεῖς, δέον τὰ ὅπλα καὶ τὰς [m] ἀκμὰς ταμιεύσασθαι τῇ μητροπόλει καὶ συμφυλάσσειν. ἔνθα δὴ παρεδήλουν τὴν ἅλωσιν τῶν Γισχά-

n Ὑπολειπομένους τῶν νεωτεριζόντων κολάσαι.] Ἐπιλειπομένους *Big. Voſſ. Gall.* & *Vat.*

o Ἑξακισχιλίους.] Duo millia *Gelen.* ſex millia Spanh.

p Ἐπανῆγον.] Ἀνήγαγον *Big. Voſſ. Paris.* & *Vat.*

q Περισπάσαι κελεύσας νόμῳ καταλήψεως,] Lege captæ urbis, non deditæ Spanh.

r Κολάσεσι τοὺς ταράσσοντας] Κολάσει *Big.* & *Vat. L. B.* quoque & *Paris.* atque *Roſſ.* qui hic iterum incipit.

s Ἀνέστελλε.] ἀνέστελλε *Roſſ.*

t Γὰρ, διὰ] Ita *Big. Bod. Lugd. Bat.* & *Raf.* antea erat, γ' ἂν ὑπὸ διὰ τ.

v Διακρίνοι τοὺς τιμωρίας ἀξίους] Sic *Big. Lugd. Bat.* & *Vat.* διακρίνοιτο in *cæteris*.

x Ἄμεινον δὲ εἶναι,] Subintellige ᾤετο, *putabat*.

y Ἢ τινα τῶν οὐκ ἀξίων] Ἢ τινα οὐκ ἄξιον *Vat.* & *Paris.*

z Συναπολέσαι.] Ita in quatuor *MSS.* ut & *L. B.* & *Roſſ.* & *Paris.* συναπολέσθαι in *Editis Aliiſque*.

a Σωφρονίσαι] Ita *Big.* & *Paris.* σωφρονῆσαι in *cæteris*.

b Δέει κολάσεως,] Forſan, ἢ δέει κολάσεως, ἢ τῷ ἐπὶ τοῖς &c. *Rufinus* quippe vertit, *vel metu ſupplicii*, *vel quod erubeſceret præteritorum criminum venia.*

c Παραπαλωθεῖσι] Παραπαλωθέντες ſunt illi qui perperam pereunt inſontes cum ſontibus, exprimit itaque Joſephus hanc Publii Syri ſententiam in Ed. noſtra vs. B36;

Ridiculum eſt odio nocentis, perdere innocentiam. Hav.

d Νεωτερίζοντας ἐφέξειν,] Νεωτερίζοντας *Big.*

e Γαλιλαία μὲν δὴ οὕτως,] Γαλιλαία μὲν οὕτως edebatur antea; ſed δὴ additur ex *Lugd. Bat.* & *Paris.* Hav.

f Ἰωάννου] Τοῦ Ἰωάννου *Big. Vat. Paris.* & *Voſſ.*

g Μυρίος ὅμιλος] Μυρίος ὄχλος *Voſſ. Roſſ.* & *Bod.*

h Συνηθροισμένος,] Συναθροιζόμενος, & mox ἀνεπυνθάνοντο *Big.*

i Κἀν κακοῖς,] καὶ ἐν κακοῖς. *L. B.* & *Paris.*

k Τοὺς Ῥωμαίους] Abeſt Art. τοὺς a *L. B.*

l Ἀχρήστων, παραβόλως] Ita *Big. Vat. Roſſ. Voſſ.* & *Raf.* ἀχαρίστων in *Editis Aliiſque*. mox παραλόγως *Bod. Lugd. Bat. Roſſ.* & *Paris.* & κινδυνεύειν *Big.*

m Ἀκμὰς ταμιεύσασθαι] Ita *Big.* & *Raf.* αἰχμὰς in *Editis Aliiſque*.

* Duo millia Gelen. Sex millia Spanh.

Γισχάλων, καὶ τὴν λεγομένην εὐσχημόνως ὑποχώρησιν αὐτοῦ, οἱ πολλοὶ δρασμὸν ἐνόουν. ὡς μέντοι τὰ περὶ τοὺς αἰχμαλωτισθέντας ἐκθέσθη, σύγχυσις οὐ μετρία κατεῖχε τὸν δῆμον, καὶ μεγάλα τῆς [n] ἑαυτῶν ἁλώσεως συνελογίζοντο [o] τεκμήρια. Ἰωάννης δὲ ἐπὶ μὲν τοῖς καταλειφθεῖσιν ἧττον ἠρυθρία· περιιὼν δὲ ἑκάστους ἐπὶ τὸν πόλεμον ἐνῆγε ταῖς ἐλπίσι, τὰ μὲν Ῥωμαίων ἀσθενῆ κατασκευάζων, τὴν δὲ οἰκείαν δύναμιν ἐξαίρων, καὶ κατειρωνευόμενος τῆς τῶν ἀπείρων ἀγνοίας, ὡς [p] οὐδ' ἂν πτερὰ λαβόντες ὑπερβαῖέν ποτε Ῥωμαῖοι τὸ Ἱεροσολύμων τεῖχος, οἱ περὶ ταῖς τῶν Γαλιλαίων κώμαις κακοπαθοῦντες, καὶ πρὸς τοῖς ἐκεῖ τείχεσι κατατρίψαντες τὰς μηχανάς.

β. Τούτοις τὸ πολὺ τῶν νέων [q] προσδιεφθείρετο, καὶ πρὸς μὲν τὸν πόλεμον ἦρτο. τῶν δὲ [r] σωφρονούντων καὶ γηραιῶν, οὐκ ἦν ὅστις οὐ, τὰ μέλλοντα προορώμενος, ὡς ἤδη τῆς πόλεως οἰχομένης, ἐπένθει. ὁ μὲν οὖν δῆμος ἦν ἐν τοιαύτῃ συγχύσει· προδιέστη δὲ τὸ κατὰ τὴν χώραν πλῆθος τῆς ἐν Ἱεροσολύμοις στάσεως. ὁ μὲν γὰρ Τίτος ἀπὸ Γισχάλων εἰς Καισάρειαν, Οὐεσπασιανὸς δὲ ἀπὸ Καισαρείας εἰς Ἰάμνειαν καὶ Ἄζωτον ἀφικόμενος, [s] παρίσταταί τε αὐτὰς, καὶ [t] φρουροὺς ἐγκαταστήσας ὑπέστρεψε, πολὺ πλῆθος ἐπαγόμενος τῶν ἐπὶ δεξιᾷ προσκεχωρηκότων. ἐκινεῖτο δὲ ἐν ἑκάστῃ πόλει ταραχὴ καὶ πόλεμος ἐμφύλιος, [u] ὅσοι τε ἀπὸ Ῥωμαίων ἀνέπνεον, εἰς ἀλλήλους τὰς χεῖρας ἐπέστρεφον. ἦν δὲ [x] τῶν ἐρώντων τοῦ πολέμου πρὸς τοὺς ἐπιθυμοῦντας εἰρήνης ἔρις χαλεπή. καὶ πρῶτον μὲν ἐν οἰκίαις ἥπτετο τῶν [y] μὴ ὁμονοούντων πάλαι τὸ φιλόνεικον, ἔπειτα ἀφηνιάζοντες ἀλλήλων οἱ φίλτατοι λαοὶ, καὶ συνιὼν ἕκαστος πρὸς τοὺς τὰ αὐτὰ προαιρουμένους, ἤδη κατὰ πλῆθος ἀντετάσσοντο. καὶ στάσις μὲν ἦν πανταχοῦ, τὸ νεωτερίζον δὲ καὶ τῶν ὅπλων [z] ἐπιθυμοῦν ἐπεκράτει νεότητι καὶ τόλμῃ γηραιῶν καὶ σωφρόνων. ἐτράποντο δὲ πρῶτον μὲν εἰς ἁρπαγὰς ἕκαστος τῶν ἐπιχωρίων, ἔπειτα [a] συντασσόμενοι κατὰ λόχους, ἐπὶ [b] λῃστείαν τῶν κατὰ τὴν χώραν, ὡς ὠμότητος καὶ παρανομίας ἕνεκεν [c] μηδὲν αὐτοῖς Ῥωμαίων τοὺς ὁμοφύλους διαφέρειν, καὶ [d] πολὺ τοῖς πορθουμένοις κουφοτέραν δοκεῖν τὴν ὑπὸ [e] Ῥωμαίοις ἅλωσιν.

γ. Οἱ φρουροὶ δὲ τῶν πόλεων, τὰ μὲν ὄκνῳ τοῦ κακοπαθεῖν, τὰ δὲ μίσει τοῦ ἔθνους, οὐδὲν ἢ μικρὰ προσήμυνον τοῖς κακουμένοις, μέχρι κόρῳ τῶν κατὰ τὴν χώραν ἁρπαγῶν [f] ἀθροισθέντες οἱ τῶν πανταχοῦ συνταγμάτων ἀρχιλῃσταὶ, καὶ γενόμενοι πονηρίας στῖφος, [g] εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα [h] συμπαρεισφθείρονται, πόλιν ἀστρατήγητον, καὶ πατρίῳ μὲν ἔθει πᾶν [i] ἀπαρατηρήτως δεχομένην τὸ ὁμόφυλον, τότε δὲ οἰομένων ἁπάντων τοὺς [k] ἐπιχεομένους πάντας ἀπ' εὐνοίας ἥκειν συμμάχους. οἳ δὴ καὶ δίχα τῆς στάσεως ὕστερον [l] ἐβάπτισαν τὴν

referebant, & honeſtam, quam ſimulabant, diſceſſionem ſuam, multi fugam eſſe reputabant. auditis autem quæ captivis acciderant, non mediocris populum occupabat confuſio; atque inde certa excidii ſui colligebant indicia. At Joannes, eorum quidem cauſa, quos *in fuga* reliquerat, minime erubeſcebat: ſingulos autem circumiens, ad bellum eos ſpe incitabat, res quidem Romanorum infirmas eſſe adſtruens, propriaſque vires extollens, & imperitorum inſcitiæ illudens, haud fore dicens ut Romani, etiamſi alas ſumpſerint, Hieroſolymorum mœnia unquam ſuperarent, qui circa Galilæorum vicos tot malis conflictati ſunt, & in muris eorum *dirnendis* machinas contriverunt.

dium, Hieroſolymitanis nunciatum, illis terrori erat. Joannes, ſeminiator egregius, rana ſundet Judæis.

2. Iſtis corrupta erat magna pars juvenum, & ad bellum quidem animis ſublatis ferebantur. è prudentibus vero & ætate provectis nemo erat, qui non futurorum proſpectu lugeret, quaſi jam in eo eſſet urbs ut periret. Et populus quidem in ejuſmodi erat confuſione: antequam vero mota erat Hieroſolymis ſeditio, per provinciam multitudo diſcordiis agitabatur. Nam Titus quidem à Giſchalis Cæſaream, Veſpaſianus autem à Cæſarea Jamniam & Azotum profectus, utramque ſubigit, præſidiiſque illic collocatis reverſus eſt, magnam ſecum ducens eorum multitudinem qui fide data ſeſe dediderunt. Singulas autem civitates tumultus bellumque inteſtinum exagitabat: & quotquot à Romanorum vi reſpirarent, in ſe mutuo manus convertebant. Erat autem inter belli amatores & pacis cupidos gravis contentio. ac primo quidem in familiis olim non conſentientium accendebatur rixandi ſtudium: deinde populi amiciſſimi inter ſe diſſidentes, & ad eos quiſque qui eadem ſecum ſentirent convenientes, ſimul ac multitudinem coëgiſſent, ſibi invicem aperte adverſabantur. Et diſcordia quidem ubique gliſcebat: rerum autem novarum atque armorum cupidi juventute & audacia prævalebant ſenibus & prudentibus. Primo autem rapiendi quidem licentiam exercebant indigenarum ſinguli: deinde compoſitis agminibus per territorium latrocinabantur; adeo ut immanitate & iniquitate, quod ad ipſos, nihil intereſſet inter Romanos & gentiles; iiſque quos populabantur levius videretur exſcindi à Romanis.

Inteſtina diſſidia & ſeditiones in Judæa.

3. Civitatum vero cuſtodes, partim quod gravatim ferrent ſibi negotium faceſſi, partim ex odio in gentem, aut nulli aut minimo erant vexatis auxilio: adeo ut tandem turmarum ubique latronum principes, regionem diripiendo ſatiati, ſeſe congregarent, atque in nequiſſimum agmen conflati, clam in Hieroſolyma irreperent: civitatem, quæ *tunc* nullius imperio regebatur, & more patrio gentiles omnes, nemine qui eos obſervaret adhibito, recipiebat: tuncque eò magis, quod omnes putarent eos, qui ſeſe *in urbem* infunderent, auxilium eis laturos venire ex benevolentia. qui quidem, etiam ſine ſeditione, poſtea *calamitatibus* urbem obruerunt.

Latrones in agmen conflati Hieroſolymis irrumpunt.

n Ἑαυτῶν ἁλώσεως] Αὐτῶν *Vat.* & *Roſſ.* qui & ἀναλώσεως habet. & mox *Vat.* τὰ τεκμήρια.

o Τεκμήρια.] τὰ τεκμ. L. B.

p Οὐδ' ἂν πτερὰ λαβόντες—Ἱεροσολύμων τεῖχος.] Curtius lib. 7. cap. 11. *Arimazes, loco fretus, ſuperbe multa reſpondit. ad ultimum: an Alexander volare poſſet? interrogat.* Cui minatur ibidem mox Alexander: *ſe proxima nocte effecturum, ut crederet, Macedonas etiam volare.* Hav.

q Προσδιεφθείρετο.] Διεφθείρετο *Big.*

r Σωφρονούντων καὶ γηραιῶν.] Σωφρόνων *Big.* quo modo & paulo infra legitur, v. 30. §. ead.

s Παρίσταταί τε αὐτὰς.] Ita *Busb.* & *Rhed.* [illegible] in *Editis.* παρίστατο τε αὐτάς, *Big. Lugd. Bat. Paris.* & *Vat.*

t Φρουροὺς] Φρουρὰς *Paris.*

u Ὅσοι τε] Sic *Voſſ. Rhed. Paris.* & *Vat.* [illegible] in *Editis Aliiſque.*

x Τῶν ἐρώντων] Ἐπιθυμούντων *Big.*

y Μὴ ὁμονοούντων] Illud μὴ deeſt *Busb. Paris. Big. Gall.* & *Rhed.*

z Ἐπιθυμοῦν ἐπεκράτει] Ita *Big. Busb. Vat. Paris.* & *Ruf.* antea erat ἐπιθυμοῦν, ἐπεκράτει τε νεότητι.

a Συντασσόμενοι κατὰ λόχους,] Συνταξάμενοι *Big.*

b Λῃστείαν] Λῃστείας *Big.*

c Μηδὲν αὐτοῖς Ῥωμαίων] Ita *Big. Vat. Voſſ. Paris.* & *Ruf.* μηδὲν καὶ τῶν Ῥωμαίων τοὺς in *Editis Aliiſque.*

d Πολὺ] *Roſſ.* πολλῷ.

e Ῥωμαίοις ἅλωσιν.] Ῥωμαίων *Big.*

f Ἀθροισθέντες] Συναθροισθέντες *Bod.* & *Lugd. Bat.*

g Εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα] Εἰς Ἱερος. παρεισφθείρονται *Big. Vat.* & *Voſſ.*

h Συμπαρεισφθείρονται.] παρεισφθείρονται *MS. Lipſ. Lugd. Bat.* & *Paris.*

i Ἀπαρατηρήτως] Ita *MSS.* & *Ruf.* [illegible] in *Editis.*

k Ἐπιχεομένους] Ἐπιχεομένους *Big. Paris. Vat.* & *Voſſ.*

l Ἐβάπτισαν τὴν πόλιν] Ἐβάπτισαν *Big.* quod ſane poſtulat ὁ δὴ, prout legiſſe videtur *Ruf.*

runt. Ab inerti quippe & inutili multitudine ea conſumpta erant, quæ militibus alendis ſufficerent; atque inde factum eſt ut præter bellum ſibimet accerſerent & ſeditionem & famem.

Civitatis proceres à latronibus comprehenſi.

4. Quin & alii è regione *vicina* latrones, cum in urbem veniſſent & atrociores qui in ea erant ſibi adjunxiſſent, nihil mali gravioris non perpetrarunt. Illi enim non ſolum rapinis & ſpoliationibus metiebantur audaciam, ſed etiam ad cædem uſque graſſabantur, non nocte, aut clam, aut quoſlibet occidendo, ſed palam & interdiu, & à nobiliſſimis initium facientes. Etenim primum Antipam regii generis virum, & civium potentiſſimum, adeo ut theſauros publicos ſuæ fidei creditos haberet, comprehenſum cuſtodiæ tradiderunt; poſt hunc Leviam è nobilibus quendam, & Sopham Raguelis filium (erant autem & iſti è ſtirpe regia) prætereaque omnes qui in regione aliis præſtare videbantur. Verum populum gravis occupabat terror; &, quaſi bello capta eſſet urbs, propria quiſque ſalute contenti erant.

Et ab iiſdem occiſi.

5. Latronibus autem non ſatis erat, ut comprehenſos vinculis tenerent; neque tutum arbitrabantur viros potentes diutius ita cuſtodire. nam & ipſorum familias, utpote virorum non paucorum, ſatis eſſe ad vindictam; ac præterea inſurrecturum fortaſſe populum iniquitate commotum. Cum igitur decretum eſſet eos occidere, Joannem quendam è ſuis, ad cædes promtiſſimum, mittunt. hic lingua patria *ſi interpretere* Damæ filius vocatur. cui decem poſtquam aſſuerunt ad carcerem gladiis accincti, concluſos illic interficiunt. Sceleri autem tam immani cauſam non levem falſo pretendebant. illos *ſcilicet* cum Romanis de traditione Hieroſolymorum ſermones habuiſſe, ſeque communis libertatis proditores interemiſſe dicebant, atque omnino in facinoris audacia gloriabantur, quaſi de civitate bene meriti fuiſſent eamque ſervaſſent.

Pontifices pro arbitrio latronum creati.

6. Evenit autem populum quidem tam abjectum evadere & meticuloſum, illos vero eò inſolentiæ procedere, ut in eorum eſſet arbitrio etiam pontifices deſignare. Itaque familiarum jure abrogato, ex quibus per ſucceſſionem creabantur pontifices, ignotos atque ignobiles *in pontifices* conſtituunt, ut impiorum facinorum ſocios haberent. illis enim, qui præter meritum ſummos adepti ſunt honores, neceſſe erat eis obtemperare, qui ipſos ad *tantæ dignitatis faſtigium* provexerunt. Inter eos autem, *male agendi* opportunitatem ſibimet, ex eorum qui ipſos prohiberent contentionibus, captantes, donec, ſatis ſuperque ſatiati injuriis hominibus illatis, in numen contumelias tranſtulerunt, pedibuſque pollutis in locum ſanctum introiere.

πόλιν. πλήθει γὰρ ἀχρήστῳ καὶ ἀργῷ προεξαναλώθη τὰ τοῖς μαχίμοις διαρκεῖν δυνάμενα, καὶ πρὸς τῷ πολέμῳ στάσιν τε [m] αὐτοῖς καὶ λιμὸν ἐπικατεσκευάσαν.

δʹ. Ἄλλοι τε ἀπὸ τῆς χώρας λῃσταὶ, παρελθόντες εἰς τὴν πόλιν καὶ τοὺς ἔνδον προσλαβόντες χαλεπωτέρους, οὐδέν τι τῶν δεινῶν [n] παρίεσαν. οἵ γε οὐ μόνον ἁρπαγαῖς καὶ λωποδυσίαις τὴν τόλμαν [o] ἐμέτρουν, ἀλλὰ καὶ μέχρι φόνων ἐχώρουν, οὐ νύκτωρ, ἢ λαθραίως, [p] ἢ ἐπὶ τοὺς τυχόντας, ἀλλὰ φανερῶς, καὶ μεθ' ἡμέραν, καὶ τῶν ἐπισημοτάτων καταρχόμενοι. πρῶτον μὲν γὰρ Ἀντίπαν, ἄνδρα τοῦ [q] βασιλείου γένους καὶ τῶν κατὰ τὴν πόλιν [r] δυνατώτατον, ὡς καὶ τοὺς δημοσίους θησαυροὺς [s] πεπιστεῦσθαι, συλλαβόντες εἷρξαν, ἐπὶ τούτῳ [t] Λευΐαν τινὰ τῶν ἐπισήμων, καὶ [v] Σωφᾶν υἱὸν [x] Ῥαγουήλου· βασιλικὸν δ' ἦν καὶ τούτων τὸ γένος. πρὸς δὲ τοὺς κατὰ τὴν χώραν προύχειν δοκοῦντας. δεινὴ δὲ κατάπληξις εἶχε τὸν δῆμον, καὶ καθάπερ κατειλημμένης τῆς πόλεως πολέμῳ, τὴν [y] καθ' αὑτὸν ἕκαστος σωτηρίαν ἠγάπα.

εʹ. Τοῖς δὲ οὐκ [z] ἀπέχρη τὰ δεσμὰ τῶν συνειλημμένων, οὐδὲ ἀσφαλὲς ᾤοντο μέχρι πολλοῦ δυνατοὺς ἄνδρας οὕτω φυλάσσειν. ἱκανοὺς μὲν γὰρ εἶναι καὶ τοὺς οἴκους αὐτῶν πρὸς ἄμυναν οὐκ ὀλιγάνδρους ὄντας· οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ τὸν δῆμον ἐπαναστήσεσθαι τάχα κινηθέντα πρὸς τὴν παρανομίαν. δόξαν οὖν ἀναιρεῖν [a] αὐτούς, [b] Ἰωάννην τινὰ πέμπουσι τῶν ἐξ αὐτῶν εἰς φόνους προχειρότατον. [c] Δορκάδος υἱὸς ἐκαλεῖτο ταῖς κατὰ τὴν ἐπιχώριον γλώσσαν. [d] ᾧ δέκα συνελθόντες εἰς τὴν εἱρκτὴν ξιφήρεις, ἀποσφάττουσι τοὺς [e] συνειργμένους. παρανομήματι δ' [f] ἐπὶ τηλικούτῳ μεγάλην [g] ἀπεψεύδοντο πρόφασιν. διαλεχθῆναι γὰρ αὐτοὺς Ῥωμαίοις περὶ παραδόσεως τῶν Ἱεροσολύμων, καὶ προδότας ἀνῃρηκέναι τῆς κοινῆς ἐλευθερίας ἔφασκον, [h] καθόλου τ' ἐνηλαζονεύοντο τοῖς τολμήμασιν, ὡς εὐεργέται καὶ σωτῆρες τῆς πόλεως γεγενημένοι.

ϛʹ. Συνέβη δὲ εἰς τοσοῦτον μὲν τὸν δῆμον [i] ταπεινότητος καὶ δέους, ἐκείνους δὲ ἀπονοίας [k] προελθεῖν, ὡς ἐπ' αὐτοῖς εἶναι καὶ τὰς χειροτονίας τῶν ἀρχιερέων. ἄκυρα γοῦν τὰ γένη ποιήσαντες ἐξ ὧν κατὰ διαδοχὰς οἱ ἀρχιερεῖς ἀπεδείκνυντο, καθίστασαν ἀσήμους καὶ [l] ἀγεννεῖς, ἵν' ἔχοιεν συνεργοὺς τῶν ἀσεβημάτων. τοῖς γὰρ παρ' ἀξίαν ἐπιτυχοῦσι τῆς ἀνωτάτω τιμῆς, ὑπακούειν ἦν ἀνάγκη τοῖς παρασχοῦσι. συνέκρουον δὲ καὶ τοὺς ἐν τέλει ποικίλαις ἐπινοίαις καὶ λογοποιίαις, καιρὸν ἑαυτοῖς ἐν ταῖς πρὸς ἀλλήλους τῶν κωλυόντων φιλονεικίαις ποιούμενοι, μέχρι τῶν εἰς ἀνθρώπους ὑπερεμπλησθέντες ἀδικημάτων ἐπὶ τὸ θεῖον μετήνεγκαν τὴν ὕβριν, καὶ [m] μεμιασμένοις τοῖς ποσὶ παρῄεσαν [n] εἰς τὸ ἅγιον.

ζʹ. Επα-

m Αὐτοῖς καὶ λιμὸν ἐπικατεσκευάσαντο.] Ἐπῆλθε κ. λ. notiora. Big.

n Παρίεσαν.] Παρῄεσαν in Cod. Big.

o Ἐμέτρουν.] ἀνεμέτρουν Paris.

p Ἢ ἐπὶ τοὺς τυχόντας,] Οὐδ' ἐπὶ τοὺς τ. Vat. Lugd. Bat. Paris. & Bod.

q Βασιλείου γένους] Βασιλικοῦ Big. & Paris.

r Δυνατώτατον,] Δυνατώτατον Big. Busb. Paris. & Vat.

s Πεπιστεῦσθαι,] πεπιστεῦσθαι L. B & Paris.

t Λευΐαν τινὰ τῶν ἐπισήμων,] Λευΐαν Big. Λευίαν Voſſ. & Vat. Ἠλίαν Roſſ.

v Σωφᾶν] Σόφαν Big. Σοφᾶν Voſſ.

x Ῥαγουήλου] Ῥαγάλου Vat. & Paris. Ῥαγίου Big. Ῥαγάλους Voſſ. & Bod. atque poſſim Roſſ.

y Καθ' αὑτὸν] κατ' αὐτῶν Roſſ. & Paris.

z Ἀπέχρη τὰ δεσμὰ] Ἀπέχρησε Big.

a αὐτούς.] Abeſt a Roſſ. & Paris.

b Ἰωάννην τινὰ] Ἰωάννην τινὰ πέμπουσι σὺν τοῖς ἀμφ. αὐτὸν εἰς φόνους πρ. Vat.

c Δορκάδος.] Ταβιθᾶ υἱὸς Busb. & Rhod. ὁ Ταβιθᾶ Δορκάδος Paris. Sic Actorum cap. IX. v. 36. ὀνόματι Ταβιθὰ, ἣ διερμηνευομένη λέγεται Δορκάς. nomine Tabitha, quod, ſi interpretere, ſonat Damam.

d Ὧ δέκα συνελθόντες] Οἱ δὲ ἐ συνελθόντες Vat. & Paris.

e Συνειργμένους.] Συνειλημμένους Vat. Roſſ. Lugd. Bat. & Paris. & Raſ. εἰργμένους Big. & Paris.

f Ἐπὶ τηλικούτῳ μεγάλην] Ἐν τηλικούτῳ μεγάλως ἀπεψεύδοντο, καὶ πρόφασιν διαλεχθῆναι αὐτοὺς Paris. καὶ προφάσεις ἀπεπλάττοντο [ἀπεπλάττοντο Bod.] διαλεχθῆναι γὰρ Big. Voſſ. & Bod.

g ἀπεψεύδοντο πρόφασιν.] ἀπεψεύδοντο καὶ προφάσεις ἀνέπλαττον Roſſ. & L. B.

h Καθόλου τ' ἐνηλαζονεύοντο] Καὶ ὅλως δὲ Voſſ. Paris. & Bod. κατ' ὀλίγον δὲ Roſſ.

i Ταπεινότητος] Conf. ſup. lib. 1. c. 16. §. 4. Spanh.

k Προελθεῖν.] Vide Scaligerum in Animadv. in Euſebium, p. 151. & Baron. tom. 1. p. 28. διελθεῖν Roſſ.

l Ἀγεννεῖς,] Ἀγνοεῖς Big. Paris. & Vat.

m Μεμιασμένοις τοῖς ποσὶ παρῄεσαν] Μεμιασμένοις Voſſ. Vat. Busb. Paris. & Rhod. μεμιασμένους Bod.

n Εἰς τὸ ἅγιον.] Ita cum Rufino lego & diſtinguo, antea erat, εἰς τὸ ἅγιον, ἐπανισταμένου τε αὐτοῖς ἤδη τοῦ πλήθους. οὕτω γὰρ &c. ac dein Οἱ δὲ τ, ut inde in Græcis caput inciperet. Huds. μεμιασμένοις ποσὶ εἰς τὸ ἅγιον. Hoc eſt in loco ſancto abominabile poſitum, a Daniele & Chriſto prædictum. Ras.

o Ava-

ζ. Ἐπανισταμένου δὲ αὐτοῖς ἤδη τοῦ πλήθους (ἐνῆγε γὰρ ὁ γεραίτατος τῶν ἀρχιερέων [o] Ἄνανος, ἀνὴρ σωφρονέστατος, καὶ τάχα ἂν διασώσας τὴν πόλιν, εἰ τὰς τῶν ἐπιβούλων χεῖρας ἐξέφυγεν· οἱ δὲ τὸν νεὼν τοῦ Θεοῦ φρούριον αὐτοῖς καὶ τὴν ἀπὸ τοῦ δήμου ταραχῶν ποιοῦνται), καὶ καταφυγὴ καὶ τυραννεῖον ἦν αὐτοῖς τὸ ἅγιον. παρεμίγνυτο δὲ τοῖς δεινοῖς εἰρωνεία, τὸ τῶν ἐνεργουμένων ἀλγεινότερον. ἀποπειρώμενοι γὰρ τῆς τοῦ δήμου καταπλήξεως, καὶ τὴν [p] αὐτῶν δοκιμάζοντες ἰσχὺν, κληρωτοὺς ἐπεχείρησαν ποιεῖν τοὺς ἀρχιερεῖς, οὔσης ὡς ἔφαμεν κατὰ γένος αὐτῶν τῆς διαδοχῆς. ἦν δὲ πρόσχημα μὲν τῆς ἐπιβουλῆς ἔθος ἀρχαῖον, ἐπειδὴ καὶ πάλαι κληρωτὴν ἔφασαν εἶναι τὴν ἀρχιερωσύνην· τὸ δὲ ἀληθὲς τοῦ βεβαιοτέρου νόμου κατάλυσις, καὶ τέχνη πρὸς δυναστείαν, τὰς ἀρχὰς δι' [q] αὐτῶν [r] καθισταμένοις.

η. Καὶ δὴ μεταπεμψάμενοι μίαν τῶν [s] ἀρχιερατικῶν [t] φυλὴν, [v] Ἐνιαχεὶμ καλεῖται, διεκλήρουν ἀρχιερέα· λαγχάνει δ' ἀπὸ τύχης, ὁ μάλιστα [x] διαδείξας αὐτῶν τὴν παρανομίαν, [y] Φαννίας τις ὄνομα, υἱὸς Σαμουήλου κώμης [z] Ἀφθᾶς, ἀνὴρ οὐ μόνον [a] ἀνάξιος ἀρχιερεὺς, ἀλλ' οὐδ' ἐπιστάμενος σαφῶς τί ποτε ἦν ἀρχιερωσύνη δι' ἀγροικίαν. ἀπὸ γοῦν τῆς χώρας αὐτὸν ἄκοντα σύραντες, ὥσπερ ἐπὶ σκηνῆς, ἀλλοτρίῳ κατεκόσμουν προσωπείῳ, τήν τε ἐσθῆτα περιτιθέντες [b] ἱερὰν, καὶ τὸ τί δεῖ ποιεῖν ἐπὶ καιροῦ διδάσκοντες· χλεύη δ' ἦν ἐκείνοις καὶ παιδιὰ τὸ τηλικοῦτον ἀσέβημα· τοῖς δὲ ἄλλοις ἱερεῦσιν, ἐπιθεωμένοις πόρρωθεν [c] παιζόμενον τὸν νόμον, δακρύειν [d] ἐπῄει, καὶ κατέστενον τὴν τῶν ἱερῶν τιμῶν κατάλυσιν.

θ. Ταύτην τὴν τόλμαν αὐτῶν οὐκ ἤνεγκεν ὁ δῆμος, ἀλλ' ὡς ἐπὶ τυραννίδος κατάλυσιν ὥρμηντο πάντες. καὶ γὰρ [e] οἱ προύχειν δοκοῦντες αὐτῶν, [f] Γωρίων τε υἱὸς Ἰωσήπου, καὶ [g] Γαμαλιήλου Συμεὼν, [h] παρεκρότουν ἐν ταῖς ἐκκλησίαις ἀθρόους, καὶ κατ' ἰδίαν περιιόντες ἕκαστον, ἤδη ποτὲ τίσασθαι τοὺς λυμεῶνας τῆς ἐλευθερίας, καὶ [i] καθᾶραι τῶν μιαιφόνων τὸ ἅγιον. οἵ τε δοκιμώτατοι τῶν ἀρχιερέων, [k] Γαμαλᾶ μὲν, [l] υἱὸς [m] Ἰησοῦς, Ἀνάνου δὲ Ἄνανος, πολλὰ τὸν δῆμον εἰς νωθείαν κατονειδίζοντες ἐν ταῖς συνόδοις, [n] ἐπήγειρον τοῖς ζηλωταῖς. τοῦτο γὰρ [o] αὐτοὺς ἐκάλεσαν, ὡς ἐπ' ἀγαθοῖς ἐπιτηδεύμασιν, ἀλλ' [p] οὐχὶ ζηλώσαντες τὰ κάκιστα τῶν ἔργων [q] καὶ ὑπερβαλόμενοι.

ι. Καὶ δὴ συνελθόντος τοῦ πλήθους εἰς ἐκκλησίαν,

7. Jam vero populo contra illos incitato, (namque eos impellebat * Ananus, pontificum natu maximus, vir ſapientiſſimus, & qui fortaſſis civitatem conſervaſſet, ſi ex inſidiatorum manibus effugiſſet) hi templum Dei ſibi contra populi tumultus præſidium fecerunt, & locus ſanctus ipſis refugium erat & tyrannidis domicilium. Acerbis autem malis admiſcebatur etiam cavillatio, quæ præ cæteris eorum factis dolori erat. tentando enim quanto metu populus teneretur, ſuaſque vires explorando, ſorte pontifices legere conati ſunt, cum illis ut diximus ex familiis deberetur ſucceſſio. Verum huic fraudi mos quidem antiquus obtendebatur, (nam & olim pontificatum ſorte deferri ſolitum fuiſſe dicebant) re autem vera legis erat abrogatio validiſſimæ, commentumque ad potentiam conſequendam ab iis adhibitum, qui ſuo arbitrio magiſtratus conſtituunt.

Anani elogium.

Sorte creato pontifices ſtatuuntur.

8. Itaque una generis pontificii tribu accita (cui nomen Eniachim) pontificem ſorte eligebant: caſuque ſors obtigit homini, qui maxime eorum oſtendebat iniquitatem, cuidam nomine Phanniæ, Samuelis filio, ex vico Aphtha, qui non ſolum erat pontificatu indignus, ſed etiam qui ob ruſticitatem nec quid pontificatus eſſet omnino dignoſceret. Quapropter invitum cum rure abſtractum, aliena, ut in ſcena fieri ſolet, ornabant perſona, tam cum ſacra veſte induentes, quam quid facto opus eſſet † commode docentes. Illis autem riſus luſuſque erat tantum flagitium: aliis vero ſacerdotibus, cum procul ſpectarent legem ludibrio habitam, ſubiit lachrymare, honoreſque ſacrorum diſſolutum iri ingemiſcebant.

Phannias fit pontifex.

9. Hanc illorum audaciam non tulit populus; ſed omnes quaſi ad tyrannidis everſionem incitati erant. Etenim ex iis qui præſtare videbantur, Gorion Joſephi filius & Simeon Gamalielis, tam ſeorſim ſingulos circumeuntes, quam ſimul univerſos in concionibus hortabantur, quo tandem aliquando libertatis perditores ultum irent, locumque ſanctum ab hominibus ſceleratis purgarent. atque pontificum ſpectatiſſimi, Gamalæ quidem filius Jeſus, Anani vero Ananus, populo multis ſegnitiem exprobrantes in cœtibus, *eos* in Zelotas excitabant. ita enim ipſi ſe vocabant, quaſi ob bonarum rerum ſtudium, ‡ non vero operum flagitioſiſſima ſibi imitanda propoſuiſſent & ſuperaſſent.

Primores populi hortantur multitudinem ut facinoroſos adorirentur.

Zelotæ quinam dicti.

10. Itaque in concionem populo congregato, & cunctis quidem indignantibus, quod loca ſancta vide-

Populus in concionem convocatur.

o Ἄνανος,] Conf. de Vita §. 38. SPANH.
p Αὐτῶν δοκιμάζοντες] Ἑαυτῶν Big. unde αὑτῶν pro αὐτῶν repoſui.
q Αὐτῶν] Eo modo Vat. αὐτῶν in cæteris.
r Καθισταμένοις.] Καθισταμένων Gall. & Paris.
s Ἀρχιερατικῶν] Ἱερατικῶν Bod. & Par. Lipſ. Vat. Roſſ. & Ruf.
t Φυλὴν,] Φυλῶν Big. & forſan Ruf. qui vertit, *una ſacratarum tribuum accita* &c. contra quam *Pſeudo-Hegeſipp.* qui habet *de ſacerdotalibus tribubus* &c.
v Ἐνιαχεὶμ καλεῖται,] Ita juxta *Rufini* & *Pſeudo-Hegeſippi* codices meliores. Ἐνιαχὶν Big. Ἐνιακιν & Ἐνιακὶν Par. Ἐνιαχεὶμ in *Editis Aliiſque*. Verum Cl. *Lowthius*, (cum *Baſnagio* in *Hiſt. Jud.* l. 2. c. 5.) malit ὁ Ἰακεὶμ vel Ἰακεὶν. Confer. 1 *Chron.* c. 24. v. 12. & 17. & vide *Seldenum* de *Succeſſ. Pontif.* l. 1. c. II. HUDS. lege Ἐλιακεὶμ id eſt Jakem. 1 Chron. 24. ubi *Codd.* quidam Ἐλιακεὶμ habet. REL.
x Διαδείξας αὐτῶν] Διαδειξάμενος *Voſſ.* & *Vat.* διαδειξάμενος & διαδειξάμενος *Par.*
y Φαννίας] Φαννὶ *MS. Lipſ.* Φαννίας *Roſſ.* Φάνι τις *Big. Voſſ. Bod. Ruf.* & *Pſeudo-Hegeſipp.* Φανι τις *Lipſ. Par.* & *Vat.*
z Ἀφθᾶς,] Ἀφθίας *Big.* Ἀφθίας *Lugd. Bat.* & *Roſſ.*
a Ἀνάξιος ἀρχιερεὺς,] Οὐ μόνον ὢν ἐξ ἀρχιερέων *Big. Lipſ. Voſſ. Roſſ. Par. Vat. Ruf* & *Pſeudo-Hegeſipp.*
b Ἱερὰν,] Τὴν ἱερὰν *Vat. Lugd. Bat. Par. Buſb.* & *Rhed.*
c Παιζόμενον] κατεπαιζόμενον *Roſſ.*
d Ἐπῄει,] ἐπῄειν *Roſſ.* & *Par.*
e Οἱ προύχειν δοκοῦντες] Οἱ προύχειν αὐτῶν δοκοῦντες *Big.*

f Γωρίων τε υἱὸς Ἰωσήπου,] Γορίων *Big.*
g Ὁ Γαμαλιήλου Συμεὼν,] Gorion filius Joſephi. Simeon ben Gamaliel hic præſes erat Synedrii & in excidio urbis periit, teſtibus Judæis. REL.
h Παρεκρότουν] Παρεκρότουν ἔτι τοὺς *Big.*
i Καθᾶραι] καθῆραι *L. B.*
k Γαμαλᾶ μὲν] Jeſus filius Gamalæ. Judæi inter Pontifices recenſent Joſuam ben Gamlæ, יהושע בן גמלא ſed eum ante excidium diu faciunt Pontificem. An tam diu hic vixit? vel an ætatem ejus ἀχρονολόγως conſtituerunt Hebræi? REL.
l Υἱὸς] Illud υἱὸς e *Codd. Big. Roſſ. Par.* & *Voſſ.* Γαμαλᾶ μὲν υἱὸς Ἰησοῦ *Vat.* & *Ruf.*
m Ἰησοῦς,] Conf. de Vita §. 38. & infr. c. 9. §. 11. & lib. 6. c. 2. §. 2. SPANH.
n Ἐπήγειρον τοῖς ζηλωταῖς.] Ita *Big.* ἐπέγειρον in *Editis Aliiſque.*
o Αὐτοὺς ἐκάλεσαν,] Ἑαυτοὺς *Big.* αὐτοὺς *Buſb.* & *Rhed.*
p Οὐχὶ ζηλώσαντες τὰ κάκιστα] Sic *Big.* οὐ in *cæteris.*
q Καὶ ὑπερβαλόμενοι.] Ita *Big.* & *Lugd. Bat.* καὶ ὑπερβαλλόμενοι in *Editis* & *pleriſque MSS.* in nonnullis καλέσαντες & ὑπερβαλλόμενοι.

* Ananus, Conf. de Vita §. 38. SPANH.

† Subitus *Ruf.* Docetur in tempore, quid eum facere oporteret, *Pſeudo-Hegeſipp.*

‡ *Al.* & non potius imitantes peſſima opera, & in hoc ſtudio omnem modum excedentes.

viderent à *nefariis* occupata, omniaque rapinarum & cædium plena, nondum vero ad injurias ulciſcendas properantibus, propterea quod Zelotas oppugnatu difficiles eſſe (id quod *verum* erat) ſuſpicabantur, cum in medio conſtitiſſet Ananus, & in templum ſæpenumero reſpectaſſet, oculoſque lachrymis oppleſſet, „ Equidem mihi, inquit, ſatius eſſet mori, quam Dei domicilium videre piaculis tantis obrutum oppletumque: atque inacceſſa & ſancta loca ſceleratorum pedibus referta. Veruntamen veſte ſacerdotali amictus, & nominum venerabilium honoratiſſimum ferens, vivo, vitæ etiam cupidus, nec pro ſenectute quidem mea mortem obiens glorioſam. Itaque ſi ſolus ſim, velutique in ſolitudine, animam meam pro Deo ſolam profundam. Quorſum enim viverem in medio populi, calamitates ſuas minime ſentientis; & apud quos nemo eſt qui malis præſentibus occurrat? ſiquidem ſpoliati injuriam toleratis, ac verberati tacetis, neque palam quiſquam ingemiſcit. O acerbam dominationem! Quid de tyrannis querar? Nunquid non à vobis incrementum ceperunt, & à veſtra malorum patientia? nunquid non, inſuper eos habentes qui primi *ſceleratorum* manus conflarunt, cum adhuc pauci eſſent, ſilentio veſtro numerum eorum auxiſtis; atque dum illi armarentur quieſcentes, in voſmetipſos arma vertiſtis, cum primos illorum impetus comprimi oporteret, quando cognatos conviciis appetebant? Vos autem, de rebus parum ſoliciti, ſceleratos ad rapinas faciendas incitaſtis; domibuſque vaſtatis, illarum nullam rationem habuiſtis. Quapropter domini ipſi diripiebantur, cumque per mediam civitatem traherentur, nemo eis auxilio erat. Quin & illi vinculis eos cruciarunt, quos vos prodidiſtis. mitto dicere quot fuerint & quales, ſed à nemine accuſatos, indemnatos. Vinctis nemo opem tulit. conſequens erat, ut eoſdem occiſos aſpiceremus. hoc etiam vidimus, velut ex armento beſtiarum optimo quoque ſemper ad ſacrificium ducto, neque mutivit quiſquam neque dextram movit. Patiemini igitur, patiemini, ſancta conculcari videntes? cumque omnes ex facinoribus audacibus gradus nefariis iſtis hominibus ſubjeceritis, non ægre feretis eorum eminentiam? nunc enim profecto ad majora procederent, ſi quid locis ſanctis majus evertendum haberent. Et civitatis quidem locus munitiſſimus occupatur (nunc enim templum appellari fas eſt?) ut arx quædam ſive præſidium. Tanta igitur contra vos tyrannide munita, & inimicis ſupra verticem poſitis, ut videtis, quid vobiſcum cogitatis, & quænam animi ſententiis fovendis adhibetis? An Romanos exſpectatis, ut locis noſtrûm ſanctis opitulentur? Itane quidem ſe habent civitatis res, eoque ventum eſt calamitatis, ut noſtri miſerturi ſint etiam hoſtes? Non exſurgetis, ô *hominum* miſerrimi, & vobiſmet ad plagas converſis, id quod & feras facere videre eſt,

Anani concio.

καὶ πάντων ἀγανακτούντων μὲν ἐπὶ τῇ καταλήψει τῶν ἁγίων, ταῖς τε ἁρπαγαῖς, καὶ τοῖς [r] πεφονευμένοις, [s] οὔπω δὲ πρὸς τὴν ἄμυναν ὡρμημένων, [t] τῷ δυσεπιχειρήτους, ὅπερ ἦν, τοὺς ζηλωτὰς ὑπολαμβάνειν, καταστὰς ἐν μέσοις [v] ὁ Ἄνανος, καὶ πολλάκις εἰς τὸν ναὸν ἀπιδὼν, ἐμπλήσας τε τοὺς ὀφθαλμοὺς δακρύων, „ ἦ καλόν γε, εἶπεν, ἦν ἐμοὶ τεθνάναι, πρὶν ἐπιδεῖν τὸν οἶκον τοῦ Θεοῦ τοσούτοις ἄγεσι καταγέμοντα, καὶ τὰς [x] ἀβάτους καὶ ἁγίας χώρας ποσὶ μιαιφόνων στενοχωρουμένας. ἀλλὰ περικείμενος [y] τὴν ἀρχιερατικὴν ἐσθῆτα, καὶ τὸ τιμιώτατον [z] καλούμενος τῶν σεβασμίων ὀνομάτων, ζῶ καὶ φιλοψυχῶ, [a] μηκέτι ὑπὲρ τοὐμοῦ γήρως ὑπομένων εὐκλεῆ θάνατον. εἰ δὲ δὴ μόνος εἰμὶ, καὶ καθάπερ ἐν ἐρημίᾳ, τὴν ἐμαυτοῦ ψυχὴν ἐπιδώσω μόνην ὑπὲρ τοῦ Θεοῦ. τί γὰρ καὶ δεῖ ζῆν ἐν δήμῳ συμφορῶν ἀναισθητοῦντι, καὶ παρ᾽ οἷς ἀπόλωλεν ἡ τῶν ἐν χερσὶ παθῶν ἀντίληψις. ἁρπαζόμενοι γοῦν ἀνέχεσθε, καὶ τυπτόμενοι σιωπᾶτε, καὶ τοῖς φονευομένοις οὐδὲ ἐπιστένει τις ἀναφανδόν. ὢ τῆς πικρᾶς τυραννίδος. [b] τί μέμφομαι τοὺς τυράννους; μὴ γὰρ οὐκ ἐτράφησαν ὑφ᾽ ὑμῶν, καὶ τῆς ὑμετέρας ἀνεξικακίας; μὴ γὰρ οὐχ ὑμεῖς περιιδόντες τοὺς πρώτους συνισταμένους, ἔτι δ᾽ ἦσαν ὀλίγοι, πλείους ἐποιήσατε τῇ σιωπῇ, καὶ καθοπλιζομένων ἠρεμοῦντες καθ᾽ ἑαυτῶν [c] ἐπεστρέψατε τὰ ὅπλα· δέον τὰς πρώτας αὐτῶν ἐπικόπτειν [d] ὁρμὰς, ὅτε λοιδορίαις καθήπτοντο τῶν συγγενῶν; ὑμεῖς δὲ ἀμελήσαντες [e] ἐφ᾽ ἁρπαγὰς παρωξύνατε τοὺς ἀλιτηρίους· καὶ πορθουμένων οἴκων, λόγος ἦν οὐδείς. τοιγαροῦν αὐτοὺς ἥρπαζον τοὺς δεσπότας, καὶ συρομένοις διὰ μέσης τῆς πόλεως οὐδεὶς ἐπήμυνεν. οἱ δὲ καὶ δεσμοῖς ᾐκίσαντο τοὺς ὑφ᾽ ὑμῶν προδοθέντας. ἐῶ λέγειν πόσους καὶ [f] ποδαπούς, ἀλλὰ [g] ἀκαταιτιάτους, ἀκρίτους. οὐδεὶς ἐβοήθησε τοῖς δεδεμένοις. ἀκόλουθον ἦν ἐπιδεῖν τοὺς αὐτοὺς φονευομένους. ἐπείδομεν καὶ τοῦτο, καθάπερ ἐξ ἀγέλης ζώων ἀλόγων ἑλκομένου τοῦ κρατίστου [h] ὄντος ἀεὶ θύματος, οὐδὲ φωνήν τις ἀφῆκεν, οὐχ ὅπως ἐκίνησε τὴν δεξιάν. φέρετε [i] δὴ τοίνυν φέρετε πατούμενα βλέποντες τὰ ἅγια, [k] καὶ πάντας ὑποθέντες αὐτοῖς τοῖς ἀνοσίοις τοὺς τῶν τολμημάτων βαθμοὺς, μὴ βαρύνεσθε τὴν ὑπεροχήν; καὶ γὰρ νῦν πάντως ἂν ἐπὶ μεῖζον προύκοψαν, εἴ τι τῶν ἁγίων καταλῦσαι μεῖζον εἶχον. κεκράτηται μὲν οὖν τὸ ὀχυρώτατον τῆς πόλεως, [l] λεγέσθω γὰρ νῦν τὸ ἱερὸν, [m] ὡς ἄκρα τις ἢ φρούριον. ἔχοντες δ᾽ ἐπιτετειχισμένην τυραννίδα τοσαύτην, καὶ τοὺς ἐχθροὺς ὑπὲρ κορυφὴν βλέποντες, [n] τί βουλεύεσθε, καὶ τίσι τὰς γνώμας προθάλπετε; Ῥωμαίους ἄρα [o] περιμένετε, ἵν᾽ ἡμῶν βοηθήσωσι τοῖς ἁγίοις; ἔχει μὲν οὕτω τὰ πράγματα τῇ πόλει, καὶ πρὸς τοσοῦτον ἥκομεν συμφορῶν, ἵνα ἡμᾶς ἐλεήσωσι καὶ πολέμιοι; οὐκ ἐξαναστήσεσθε, ὦ τλημονέστατοι, καὶ πρὸς τὰς πληγὰς ἐπιστραφέντες, ὃ

» κα-

r Πεφονευμένοις,] Φονευομένοις Big.
s Οὔπω δὲ πρὸς] Οὐδέπω δὲ Big.
t Τῷ δυσεπιχειρήτους,] τοὺς δυσεπιχειρήτους Ross. τῷ δυσεπιχειρήτῳ Par.
v Ὁ Ἄνανος,] Illud ὁ è Cod. Big. qui mox quod δακρύων ſequitur ἢ non agnoſcit.
x Ἀβάτους καὶ ἁγίας χώρας] ἄβατα loca ſacra & religioſa, βέβηλα autem contra de locis βεβήλοις. Vid. *Schol. Sophocl. Oed. Col.* p. 487. & quæ noto ad *Æſchyl. Prometh* v. 2. Spanh.
y Τὴν ἀρχιερατικὴν ἐσθῆτα.] At unde illi hæc veſtis? Phannias erat à Zelotis creatus Pont. M. an hic veſtes ἀρχιερατικὰς non habuit? Rel. Idem dicit mox infra cap. 4. §. 2. in morte Anani & Jeſu, οἱ δὲ πρὸ ὀλίγου τὴν ἱερὰν ἐσθῆτα περικείμενοι &c. Hav.
z Καλούμενος] Καλούμενον *Big. Par.* & *Vat.*
a Μηκέτι ὑπὲρ—εὐκλεῆ θάνατον.] Ita *Big. Vat. Lugd. Bat. Par.* & *Ruf.* μηκέτι δ. τ. γ. ὑπομένω εὐκλεῆ in *Editis Aliiſque.*

b Τί μέμφομαι] Τί δὲ μέμφομαι *Big.* & *Vat.*
c Ἐπεστρέψατε] ἐπιτρέψατε & ὑπεστρέψατε *Paris.*
d Ὁρμὰς,] Πείρας *Big.*
e Ἐφ᾽ ἁρπαγὰς] Ἐφ᾽ ἁρπαγαῖς *Big. Par.* & *Vat.*
f Ποδαπούς,] Ποταπούς *Big.*
g Ἀκαταιτιάτους,] Conf. ſup. lib. 1. c. 24. §. 8. Spanh.
h Ὄντος ἀεὶ θύματος.] Illud ὄντος non agnoſcit *Busb.*
i Δὴ τοίνυν] Particula δὴ abeſt *Busb.*
k Καὶ πάντας ὑποθέντες αὐτοῖς τοῖς ἀνοσίοις] Ita lego cum *Cod. Big.* καὶ πάντας ὑποθέντες (αὐτοὶ *L. B.*) αὐτοὺς in *Editis Aliiſque.*
l Λεγέσθω γὰρ νῦν] Cum interrogatione legendum cenſeo. τί δὴ *Par.*
m Ὡς ἄκρα] Templum ἄκρα, ita Tacitus Hiſt. l. v. *Ipſæ porticus quibus templum ambiebatur, egregium propugnaculum.* Rel.
n Τί βουλεύεσθε,] Ita *Lugd. Bat.* alii βούλεσθε. Hav.
o Περιμένετε,] Ita *Vat.* & *Par.* περιμενεῖτε in *cæteris.*

p Εἰ

,, καὶ τὶ τῶν θηρίων ἐστὶν ἴδιον, τοὺς τύπτοντας ἀμυνεῖσθε;
,, οὐκ ἀναμνησθήσεσθε τῶν ἰδίων ἕκαστος συμφορῶν, οὐδὲ,
,, ἃ πεπόνθατε πρὸ ὀφθαλμῶν θέμενοι, τὰς ψυχὰς
,, [p] ἐπ' αὐτοὺς θήξετε πρὸς τὴν ἄμυναν; ἀπόλωλεν ἄρα
,, παρ' ὑμῖν τὸ τιμιώτατον τῶν παθῶν, καὶ φυσικώτα-
,, τον, ἐλευθερίας ἐπιθυμία. φιλόδουλοι δὲ καὶ φιλο-
,, δέσποτοι γεγόναμεν, ὥσπερ ἐκ προγόνων τὸ ὑπο-
,, τάσσεσθαι παραλαβόντες. ἀλλ' ἐκεῖνοί γε πολλοὺς
,, καὶ μεγάλους ὑπὲρ τῆς αὐτονομίας πολέμους διήνεγκαν,
,, καὶ οὔτε τῆς Αἰγυπτίων, οὔτε τῆς Μήδων δυναστείας ἡττή-
,, θησαν, ὑπὲρ τοῦ μὴ ποιεῖν τὸ κελευόμενον. καὶ τί δεῖ
,, τὰ τῶν προγόνων λέγειν; ἀλλ' ὁ νῦν πρὸς Ῥωμαίους
,, πόλεμος, ἐῶ διελέγχειν πότερον λυσιτελὴς ὢν καὶ
,, σύμφορος ἢ τοὐναντίον, τίνα δ' οὖν ἔχει πρόφασιν;
,, οὐ τὴν ἐλευθερίαν; εἶτα τοὺς τῆς οἰκουμένης δεσπότας
,, μὴ φέροντες, τῶν ὁμοφύλων τυράννων ἀνεξόμεθα; καί-
,, τοι τὸ μὲν τοῖς ἔξωθεν ὑπακούειν, [q] ἐνέγκαι τις ἂν
,, εἰς τὴν ἅπαξ [r] ἡττηθεῖσαν τύχην· τὸ δὲ τοῖς [s] οἰκείοις
,, εἴκειν πονηροῖς, ἀγεννῶν ἐστι καὶ προαιρουμένων. ἐπειδὴ
,, δὲ ἅπαξ ἐμνήσθην Ῥωμαίων, οὐκ ἀποκρύψομαι
,, πρὸς ὑμᾶς εἰπεῖν, ὃ μεταξὺ τῶν λόγων ἐμπεσὸν
,, ἐπέστρεψε τὴν διάνοιαν, ὅτι κἂν ἁλῶμεν ὑπ' ἐκεί-
,, νοις, [t] ἀπείη δὲ ἡ πεῖρα τοῦ λόγου, χαλεπώτερον οὐδὲν
,, παθεῖν ἔχομεν, ὧν ἡμᾶς διατεθείκασιν οὗτοι. πῶς
,, δ' οὐ δακρύων ἄξιον, ἐκείνων μὲν [u] ἐν τῷ ἱερῷ καὶ
,, ἀναθήματα βλέπειν, τῶν δὲ ὁμοφύλων τὰ σκῦλα
,, σεσυληκότων καὶ [x] ἀπολλύντων τὴν τῆς μητροπόλεως εὐ-
,, γένειαν, καὶ πεφονευμένους ἄνδρας, ὧν ἀπέσχοντο ἂν
,, κἀκεῖνοι κρατήσαντες. καὶ Ῥωμαίους μὲν μηδέποτε
,, ὑπερβῆναι τὸν ὅρον τῶν βεβήλων, μηδὲ παραβῆναί τι
,, τῶν ἱερῶν ἐθῶν, πεφρικέναι δὲ πόρρωθεν [y] ὁρῶντας τοὺς
,, τῶν ἁγίων περιβόλους· γεννηθέντας δέ τινας ἐν τῇδε
,, τῇ χώρᾳ, καὶ τραφέντας ὑπὸ τοῖς ἡμετέροις ἔθεσι,
,, καὶ Ἰουδαίους καλουμένους, ἐμπεριπατεῖν μέσοις τοῖς
,, ἁγίοις, θερμὰς ἔτι τὰς χεῖρας ἐξ ὁμοφύλων ἔχοντας
,, φόνων. εἶτά τις δέδοικε τὸν ἔξωθεν πόλεμον, καὶ τοὺς
,, ἐν συγκρίσει πολλῷ τῶν οἰκείων ἡμῖν μετριωτέρους;
,, [z] καὶ γὰρ ἂν εἰ ἐτύμους δεῖ τοῖς πράγμασι τὰς κλή-
,, σεις ἐφαρμόζειν, τάχα ἂν εὕροι τις Ῥωμαίους μὲν
,, [a] ἡμῖν βεβαιωτὰς τῶν νόμων, πολεμίους δὲ τοὺς ἔνδον.
,, ἀλλ' ὅτι μὲν ἐξώλεις οἱ ἐπίβουλοι τῆς ἐλευθερίας, καὶ
,, πρὸς ἃ δεδράκασιν οὐκ ἄν τις [b] ἐπινοήσειε δίκην
,, ἀξίαν κατ' αὐτῶν, οἶμαι πάντας [c] ἥκειν πεπεισμέ-
,, νους οἴκοθεν, καὶ πρὸ τῶν ἐμῶν λόγων [d] παροξύνθαι
,, τοῖς ἔργοις ἐπ' αὐτοὺς ἃ πεπόνθατε. καταπλήσσον-
,, ται δ' ἴσως οἱ πολλοὶ τό, τε πλῆθος αὐτῶν, καὶ
,, τὴν τόλμαν, ἔτι δὲ καὶ τὴν ἐκ τοῦ τόπου πλεονεξίαν.
,, ταῦτα δὲ ὥσπερ συνέστη διὰ τὴν ὑμετέραν ἀμέλειαν,
,, καὶ νῦν αὐξηθήσεται πλέον ὑπερτιθεμένων. καὶ γὰρ τὸ
,, πλῆθος αὐτοῖς ἐπιτρέφεται καθ' ἡμέραν, παντὸς
,, πονηροῦ πρὸς τοὺς ὁμοίους αὐτομολοῦντος, καὶ τὴν τόλ-
,, μαν ἐξάπτει μέχρι νῦν μηδὲν ἐμπόδιον· τῷ τε τόπῳ,
,, καθύπερθεν ὄντες, χρήσαιντ' ἂν καὶ μετὰ παρασκευῆς,
,, ἂν ἡμεῖς χρόνον δῶμεν. πιστεύσατε δ' ὡς, ἐὰν
,, [e] προσβαίνωμεν ἐπ' αὐτούς, ἔσονται τῇ συνειδήσει

,, percutientes ulciſcemini? Non ſuas quiſque in
,, memoriam revocabit calamitates, &, ante oculos
,, poſitis quæ pertulerit, ad ultionem animos acuet?
,, Periit apud vos quod affectuum omnium cha-
,, riſſimum, quod maxime à natura eſt, libertatis
,, deſiderium. Quin & facti ſumus ſervorum do mi-
,, norumque amantes, quaſi à majoribus ſubjici
,, didicerimus. Atqui illi multa & magna pro liber-
,, tate ſua obierunt bella, & neque Ægyptiorum
,, neque Medorum potentiæ ceſſerunt, dummodo
,, ne facerent quæ juberentur. Et quid opus eſt
,, de proavis dicere? Verum bellum, quod nunc
,, cum Romanis gerimus (mitto dijudicare, utrum
,, in rem noſtram & commodum ſit, an contra)
,, quid palam habet cauſæ? nonne libertatem? Quid
,, ergo, qui dominis totius terrarum orbis ſervire
,, ægre ferimus, populares tyrannos tolerabimus?
,, Quanquam extraneis quidem obtemperare, eſt
,, ut quis fortunæ aliquando victæ acceptum refe-
,, rat: ſuis vero iiſque improbis cedere, ignavos ar-
,, guit & ſerviendi cupidos. At quoniam Romano-
,, rum ſemel meminerim, ſilentio non diſſimulabo,
,, quod mihi inter loquendum in mentem venerit,
,, eamque ad illos converterit; quòd etiamſi ab his
,, capti fuerimus, (abſit autem dicti experimentum)
,, nihil nobis patiendum reſtat iis acerbius, quibus
,, nos iſti affecerunt. Quomodo autem non ſit la-
,, chrymabile, illorum quidem in templo etiam do-
,, naria cernere, gentilium vero prædas ſpoliantium
,, & diripientium metropolim nobiliſſimam, cædeſ-
,, que virorum quibus & illi victoriam adepti pe-
,, perciſſent. Et Romanos quidem nunquam tranſ-
,, gredi auſos eſſe limitem profanorum, aut ſacrarum
,, quidquam conſuetudinum violare, locorum au-
,, tem ſanctorum ambitum, *quamvis* procul aſpe-
,, ctum, perhorreſcere: nonnullos vero quos tulit
,, hæc regio, noſtriſque in moribus educatos, Ju-
,, dæoſque vocatos, in medio locorum ſanctorum
,, deambulare, cum adhuc manus popularium cæde
,, calidas haberent. An vero quis bellum externum
,, metuat, hoſteſque præ noſtratibus multo nobis
,, æquiores? nam ſi & rebus aptanda ſint propria
,, vocabula, fortaſſe comperietur, Romanos qui-
,, dem leges nobis conſervaſſe, hoſtes vero eſſe
,, quos muris incluſos habemus. Verum hos inſi-
,, diatores libertatis exitio deberi, neque facinorum
,, eorum dignam excogitari poſſe condemnatio-
,, nem, puto *vos* omnes perſuaſum habuiſſe cum
,, domo veniretis; rebuſque quas pertuliſtis, etiam
,, antequam verbum facerem, in eos fuiſſe commo-
,, tos. Plerique autem fortaſſe multitudinem eo-
,, rum & audaciam reformidant, & præterea quod
,, loco ſuperiores ſint. Sed hæc ut veſtra negli-
,, gentia conflata ſunt, nunc etiam in majus aucta
,, erunt, ſi cunctabimur. nam & numerus illorum
,, quotidie creſcit, nequiſſimo quoque ad ſui ſi-
,, miles profugiente; & inde accenditur audacia,
,, quod nihil adhuc eis obſtiterit: locoque, ut-
,, pote ſuperiores, adhibebunt armorum appara-
,, tus, ſi tempus differamus. Mihi credite, ſi
,, adverſus eos aſcendamus, erunt *factorum* con-
,, ſcientia humiliores; & loci celſioris beneficium
,, cogi-

p *Ἐπ' αὐτοὺς θήξετε*] Sic *Big.* ἐπ' αὐτῶν in *Editis Aliiſque.*
q *Ἐνέγκαι*] *Ἀνενέγκαι*] *Voſſ. Par.* & *Bod.*
r *Ἡττηθεῖσαν τύχην*] *Ἡττήσασαν*, *quæ ſemel ipſos vicerit*, Vat. ἡττήσασαν *L. B.* In *Rufini* verſione, *ad fortunam ſemel id referunt, cujus injuria victi ſunt*, ac ſi legiſſet, *ἀνενέγκαι τις ἂν ἅπαξ εἰς τὴν ἐπὶ.*
s *Οἰκείοις*] *ἰδίοις Roſſ.*
t *Ἀπείη δὲ ἡ πεῖρα*] *Ἀπείη Big.* & *Cocceius. ἀπεῖ L. B.*
u *Ἐν τῷ ἱερῷ καὶ ἀναθήματα βλέπειν,*] Quæ in Æde Sacra; nam ἱερὸν erat nomen generale, & complectebatur utrumque, & ναὸν & ἱερὸν, & Ædem Sacram & atria, atque circa eam conclavia. Rat.
x *Ἀπολλύντων τὴν τῆς μητροπόλεως εὐγένειαν,*] Illa & ἀπολλύντων; non agnoſcunt *Big.* & *Raf.*
y *Ὁρῶντας τοὺς τῶν ἁγίων*] *Ἐφορῶντας Big.*
z *Καὶ γὰρ ἂν*] *Καὶ γὰρ δεῖ τοῖς πρ. Big.*
a *Ἡμῖν βεβαιωτὰς*] *ἡμῶν ὁμοίως βεβ. L. B.* & *Roſſ.*
b *Ἐπινοήσειε δίκην*] Ita *Big. Par.* & *Vat. ἐπινοήσει* in *Editis Aliiſque.*
c *Ἥκειν πεπεισμένους*] Sic *Gall.* & *Lugd. Rat.* & *Par. εἰκὸς in cæteris.*
d *Παροξύνθαι*] *παροξύνεσθαι Roſſ.* & *Par.*
e *Προσβαίνωμεν*] *Προβαίνωμεν*, & mox *ὑπ' αὐτοὺς* in aliquot *MS.* utrum horum mavis ſequere.

ſ Του-

,, cogitatione in nihilum recidet. Forſan & nu-
,, men contumelioſe habitum ipſorum in eos re-
,, torquebit miſſilia, ſuiſque telis peribunt impii.
,, Tantummodo ab illis conſpiciamur, & dejecti
,, erunt. Pulchrum autem, etiam ſi quid periculi
,, adſit, ante ſacras januas mori; animamque,
,, etſi non pro liberis & conjugibus, pro Deo ta-
,, men locisque ſanctis profundere. Ipſe vobis
,, adero tam manu quam conſilio; neque quid-
,, quam deſiderabitis quod à me veſtram in ſecu-
,, ritatem excogitari poteſt, neque me corpori
,, meo parcere videbitis.

Ananus populumque Zelotas aggredi geſtiunt.

11. Iſtis contra Zelotas populum hortabatur Ananus, non ignorans quidem eos jam expugnari vix poſſe, & quod multitudine valerent & juvenum robore, animique fortitudine, maxime vero quod commiſſorum conſcientia incitarentur; ut qui non ſperarint ſibi unquam conceſſum iri veniam illorum quæ perpetraverant. Veruntamen quidvis potius perpeti maluit, quam pati rerum ſtatum ita confundi & perturbari. Populus autem clamabat, ut in eos ducerentur, contra quos ipſos excitabat: & unuſquiſque ſe oſtendebat ad pericula adeunda paratiſſimum.

Acris inter eos commiſſa eſt pugna.

12. Sed dum Ananus delectum haberet, & pugnæ idoneos ordinaret inſtrueretque in prælium, Zelotæ, cognito quod aggrediebantur, (aderant enim qui omnia ſibi nunciarent quæ populus agitabat) *magnopere* irritati erant, & è templo proſilientes, modo per cuneos modo ſimul univerſi, nemini obvio parcebant. Cito autem & Ananus populum congregabat, multitudine quidem ſuperiorem, armis vero, * & quod in agmina non conflati eſſent, Zelotis inferiorem. Alacritas vero in utraque quod deerat parte ſupplebat. nam & cives iram armis validiorem conceperant; & qui de templo exierant, audaciam, omni multitudine ſuperiorem. Quippe illi quidem habitare ſe in civitate minime poſſe arbitrabantur, niſi ex ea exciſi eſſent latrones: Zelotæ vero, niſi viciſſent, nullum non ſubituros eſſe ſupplicium. Confligebant autem inter ſe ſub affectuum ductu & imperio, primo quidem in civitate & præ templo ſe invicem lapidibus impetentes, jaculiſque eminus miſſis. Si vero aliqua pars terga vertiſſet, victores gladiis rem gerebant. Et magna utrinque facta eſt cædes, multique vulnerati erant. Et ſaucios quidem è civibus in domos perferebant propinqui: Zelotarum vero ſiquis ictus eſſet, in templum aſcendebat, ſacram humum cruore perfundens; adeo ut vere quis dixerit, *loca* ſancta non alium quam illorum ſanguinem polluiſſe. Et latrones quidem, quoties facto excurſu prælium committerent, ſemper ſuperiores erant. Civium autem vulgo ira incenſo & in majus ſemper creſcente, increpabant eos qui cederent; quique à tergo urgebant, viam fugientibus non aperiendo, univerſos quidem ſuos in hoſtes convertunt: cumque illi vim ſiſtere non amplius potuiſſent, & paulatim in templum ſe reciperent, irrumpit unà cum ſuis Ananus. Quo factum ut eos, qui ambitum exteriorem amiſerant, invaderet metus, cumque in interiorem confugiſſent, ſtatim januas occludunt. Verum Anano in portas quidem ſacras impreſſionem facere non placebat, quamvis & hoſtes deſuper tela jace-

Zelotæ ſuorum cruore templum polluunt.

Ananus in exteriorem templi ambitum irrumpit.

,, ταπεινότεροι, καὶ τὸ πλεονέκτημα τοῦ ὕψους ὁ λογισ-
,, μὸς ἀπολεῖ. τάχα τὸ θεῖον ὑβρισμένον ἀναστρέψει
,, κατ' αὐτῶν τὰ βαλλόμενα, καὶ τοῖς σφετέροις διαφ-
,, θαρήσονται βέλεσιν οἱ δυσσεβεῖς. μόνον ὀφθῶμεν αὐ-
,, τοῖς καὶ καταλέλυνται. καλὸν δὲ, κἂν προσῇ τις
,, κίνδυνος, ἀποθνήσκειν πρὸς τοῖς ἱεροῖς πυλῶσι,
,, καὶ τὴν ψυχὴν, εἰ καὶ μὴ πρὸ παίδων ἢ [f] γυναικῶν,
,, ἀλλ' ὑπὲρ τοῦ Θεοῦ καὶ τῶν ἁγίων προέσθαι. προστή-
,, σομαι δ' ἐγὼ γνώμῃ τε καὶ χειρὶ, καὶ οὔτε ἐπίνοιά
,, τις ὑμῖν λείψει πρὸς ἀσφάλειαν ἐξ ἡμῶν, οὔτε τοῦ
,, σώματος ὄψεσθε φειδόμενον.

ια. Τούτοις ὁ Ἄνανος [g] παρεκρότει τὸ πλῆθος ἐπὶ τοὺς ζηλωτὰς, οὐκ ἀγνοῶν μὲν ὡς εἶεν ἤδη δυσκατάλυτοι, πλήθει τε καὶ νεότητι καὶ [h] παραστήματι ψυχῆς, τὸ πλέον δὲ συνειδήσει τῶν εἰργασμένων. οὐ γὰρ ἐνδώσειν αὐτοὺς [i] εἰς ἔσχατον συγγνώμην ἐφ' οἷς ἔδρασαν [k] ἐλπίσαντας. ὅμως δὲ πᾶν ὅ, τι ἂν παθεῖν [l] προῄρητο μᾶλλον, ἢ περιιδεῖν ἐν [m] τοιαύτῃ τὰ πράγματα συγχύσει. τὸ δὲ πλῆθος ἄγειν αὐτοὺς ἐβόα, καθ' ὧν παρεκάλει, καὶ προκινδυνεύειν ἕκαστος ἦν ἑτοιμότατος.

ιβ. Ἐν ὅσῳ δὲ ὁ Ἄνανος κατέλεγέ τε καὶ συνέτασσε τοὺς ἐπιτηδείους πρὸς μάχην, οἱ ζηλωταὶ [n] πυθόμενοι τὴν ἐπιχείρησιν (παρῆσαν γὰρ οἱ ἀγγέλλοντες αὐτοῖς πάντα τὰ παρὰ τοῦ δήμου παροξύνονται), καὶ τοῦ ἱεροῦ προπηδῶντες, ἀθρόοι τε καὶ κατὰ λόχους, οὐδενὸς ἐφείδοντο τῶν προστυγχανόντων. ἀθροίζεται δ' ὑπ' Ἀνάνου ταχέως τὸ δημοτικὸν, πλήθει μὲν ὑπερέχον, ὅπλοις δὲ καὶ τῷ μὴ συγκεκροτῆσθαι, λειπόμενον τῶν ζηλωτῶν. τὸ πρόθυμον δὲ παρ' ἑκατέροις ἀνεπλήρου τὰ λείποντα. τῶν μὲν ἀπὸ τῆς πόλεως ἀναλαβόντων ὀργὴν, ἰσχυροτέραν τῶν ὅπλων· τῶν δ' ἀπὸ τοῦ ἱεροῦ τόλμαν, παντὸς πλήθους ὑπερέχουσαν. καὶ οἱ μὲν, ἀοίκητον ὑπολαμβάνοντες [o] ἑαυτοῖς τὴν πόλιν, εἰ μὴ τοὺς λῃστὰς ἐκκόψειαν αὐτῆς· οἱ ζηλωταὶ δὲ, εἰ μὴ κρατοῖεν, οὐκ ἔστιν ἧς τινος ὑστερήσειν τιμωρίας. συνερρήγνυντο δὲ στρατηγούμενοι τοῖς πάθεσι, τὸ μὲν πρῶτον κατὰ τὴν πόλιν καὶ πρὸ τοῦ ἱεροῦ λίθοις βάλλοντες ἀλλήλους, καὶ πόρρωθεν διακοντιζόμενοι. κατὰ δὲ τὰς τροπὰς οἱ κρατοῦντες ἐχρῶντο τοῖς ξίφεσι. καὶ πολὺς ἦν ἑκατέρων φόνος, τραυματίαι δὲ ἐγένοντο συχνοί. καὶ τοὺς μὲν ἀπὸ τοῦ δήμου διεκόμιζον εἰς τὰς οἰκίας οἱ προσήκοντες· ὁ δὲ βληθεὶς τῶν ζηλωτῶν εἰς τὸ ἱερὸν ἀνῄει, καθαιμάσσων τὸ θεῖον ἔδαφος· καὶ μόνον ἄν τις εἴποι τὸ [p] ἐκείνων αἷμα μιᾶναι τὰ ἅγια. κατὰ μὲν οὖν τὰς συμβολὰς ἐκτρέχοντες ἀεὶ περιῆσαν οἱ λῃστρικοί. τεθυμωμένοι δὲ οἱ δημοτικοὶ, καὶ πλείους ἀεὶ γινόμενοι, κακίζοντες τοὺς ἐνδιδόντας, καὶ μὴ διδόντες τοῖς τρεπομένοις ἀναχώρησιν οἱ κατόπιν βιαζόμενοι, πᾶν μὲν ἐπιστρέφουσι τὸ σφέτερον εἰς τοὺς [q] ἐναντίους, κἀκείνων μηκέτι ἀντεχόντων τῇ βίᾳ, κατὰ μικρὸν δὲ ἀναχωρούντων εἰς τὸ ἱερὸν, συνεισπίπτουσιν οἱ περὶ τὸν Ἄνανον. τοῖς δὲ κατάπληξις ἐμπίπτει στερομένοις τοῦ πρώτου περιβόλου, καὶ καταφυγόντες εἰς τὸ ἐνδότερον ταχέως ἀποκλείουσι τὰς πύλας. τῷ δὲ Ἀνάνῳ [r] προσβάλλειν μὲν οὐκ ἔδοξε τοῖς ἱεροῖς πυλῶσιν, ἄλλως τε κἀκείνων βαλλόντων ἄνωθεν·

f Γυναικῶν,] καὶ γυναικῶν Roſſ.
g Παρεκρότει τὸ πλῆθος] Ita Big. & Ruf. παρεκρότει in cæteris.
h Παραστήματι ψυχῆς.] Conf. ſupr. lib. 2. c. 18. §. 5. & infra l. 6. c. 1 §. 2, Spanh.
i Εἰς ἔσχατον συγγνώμην] Eo modo Voſſ. εἰς ἔσχατον in Editis Aliiſque.
k Ἐλπίσαντας.] Ἐλπίσαντες Big. & L. B.
l Προῄρητο μᾶλλον,] Ita Vat. & L. B. προῄρεῖτο in cæteris.
m Τοιαύτῃ τὰ πράγματα] Τοιαύτῃ Big.
n Πυθόμενοι] Al. πυνθανόμενοι, uti & L. B. & Roſſ. & Par.
o Ἑαυτοῖς] αὐτοῖς L. B. & Par.
p Ἐκείνων αἷμα μιᾶναι] Ita Big. & quidam Par. ἐκείνων in cæteris. ἐκείνου Par.
q Ἐναντίους,] ἀντιπάλους Roſſ. & L. B.
r Προσβάλλειν] Ita Vat. Par. & Ruf. προσβαλεῖν in reliquis.
* *Vel*, quod minus compoſitum & inſtructum erat eorum agmen.

ἄνωθεν· ἀθέμιτον δ' ἡγεῖτο, κἂν κρατήσῃ, μὴ [s] προηγνευκὼς [t] εἰσάγειν τὸ πλῆθος. διακληρώσας δ' ἐκ πάντων εἰς ἑξακισχιλίους ὁπλίτας, καθίστησιν ἐπὶ ταῖς στοαῖς φρουρούς, [v] διεδέχοντο δ' ἄλλοι [x] τούτους, καὶ παντὶ μὲν ἦν ἀνάγκη παρεῖναι πρὸς τὴν φυλακὴν ἐκ περιόδου· πολλοὶ δὲ τῶν ἐν ἀξιώμασιν [y] ἀφεθέντες ὑπὸ τῶν ἄρχειν δοκούντων, μισθούμενοι πενιχροτέρους ἀνθ' [z] ἑαυτῶν ἐπὶ τὴν φρουρὰν ἔπεμπον.

ιγ'. [a] Γίνεται δὲ τούτοις πᾶσιν ὀλέθρου παραίτιος [b] Ἰωάννης, ὃν ἔφαμεν ἀπὸ Γισχάλων διαδρᾶναι, δολιώτατος ἀνήρ, καὶ δεινὸν ἔρωτα τυραννίδος ἐν τῇ ψυχῇ [c] περιφέρων, ὃς πόρρωθεν ἐπεβούλευε [d] τοῖς πράγμασι. καὶ δὴ τότε, τὰ τοῦ δήμου φρονεῖν ὑποκρινόμενος, συμπεριῄει μὲν τῷ Ἀνάνῳ, [e] βουλευομένῳ μὲν σὺν τοῖς δυνατοῖς [f] καθ' ἡμέραν, καὶ νύκτωρ [g] ἐπιόντι τὰς φυλακάς· διήγγελλε δὲ τὰ ἀπόρρητα τοῖς ζηλωταῖς, καὶ πᾶν σκέμμα τοῦ δήμου, πρὶν [h] καλῶς βουλευθῆναι, διὰ τοῖς ἐχθροῖς ἐγινώσκετο δι' αὐτοῦ. μηχανώμενος δὲ τὸ μὴ δι' ὑποψίας ἐλθεῖν, ἀμέτροις ἐχρῆτο ταῖς θεραπείαις, εἴς τε τὸν Ἄνανον, καὶ τοὺς τοῦ δήμου προεστῶτας. ἐχώρει δ' εἰς τοὐναντίον αὐτῷ τὸ φιλότιμον. διὰ γὰρ τὰς ἀλόγους κολακείας μᾶλλον ὑπωπτεύετο, καὶ τὸ πανταχοῦ παρεῖναι μὴ καλούμενον ἔμφασιν προδοσίας τῶν ἀπορρήτων παρεῖχε· συνεώρων μὲν γὰρ αἰσθανομένους [i] ἅπαντα τοὺς ἐχθροὺς τῶν παρ' αὐτοῖς βουλευμάτων, πιθανώτερος δ' οὐδεὶς ἦν Ἰωάννου πρὸς [k] ὑποψίας τοῦ διαγγέλλειν. ἀποσκευάσασθαι μὲν οὖν αὐτὸν οὐκ ἦν ῥᾴδιον, [l] ὄντα δυνατὸν ἐκ πονηρίας, καὶ ἄλλως οὐ τῶν ἀσήμων [m] ὑπεζωσμένον τε πολλοὺς τῶν συνεδρευόντων τοῖς [n] ὅλοις. ἐδόκει δὲ αὐτὸν ὅρκοις πιστώσασθαι πρὸς εὔνοιαν. ὤμνυε δ' ὁ Ἰωάννης ἑτοίμως, εὐνοήσειν τε τῷ δήμῳ, καὶ μήτε βουλήν τινα μήτε πρᾶξιν προδώσειν τοῖς ἐχθροῖς, [o] συγκαταλύσειν δὲ τοὺς [p] ἐπιτιθεμένους καὶ χειρὶ καὶ γνώμῃ. οἱ δὲ περὶ τὸν Ἄνανον πιστεύσαντες τοῖς ὅρκοις, ἤδη χωρὶς ὑπονοίας [q] εἰς τὰς συμβουλίας αὐτὸν παρελάμβανον· καὶ δὴ καὶ πρεσβευτὴν εἰσπέμπουσι πρὸς τοὺς ζηλωτὰς περὶ [r] διαλύσεων. ἦν γὰρ αὐτοῖς σπουδή, τὸ παρ' αὐτοῖς μὴ μιαναι [s] ἱερόν, μηδέ τινα τῶν ὁμοφύλων ἐν αὐτῷ πεσεῖν.

ιδ'. Ὁ δέ, ὥσπερ τοῖς ζηλωταῖς ὑπὲρ εὐνοίας ὀμόσας, καὶ οὐ κατ' αὐτῶν, παρελθὼν εἴσω, καὶ καταστὰς εἰς μέσους, „ πολλάκις μὲν, ἔφη, κινδυνεῦσαι δι' αὐτούς, ἵνα μηδὲν ἀγνοήσωσι τῶν ἀπορρήτων, ὅσα κατ' αὐτῶν οἱ περὶ τὸν Ἄνανον ἐβουλεύσαντο. νῦν δὲ τὸν μέγιστον [t] ἀναρριπτεῖν κίνδυνον σὺν πᾶσιν αὐτοῖς, εἰ μή τις προσγένοιτο βοήθεια δαιμόνιος. οὐ γὰρ ἔτι μέλλειν Ἄνανον, ἀλλὰ πείσαντα μὲν τὸν δῆμον πεπομφέναι πρέσβεις πρὸς Οὐεσπασιανόν, ἵνα ἐλθὼν [v] κατὰ τάχος παρα-

rent : ſed nefas eſſe exiſtimabat, etiamſi viciſſet, non luſtratum prius populum introducere. Cum autem ex univerſis ſorte delegiſſet ſex fere armatorum millia, eos in porticibus collocat ut cuſtodiam agerent, aliique eos excipiebant, & neceſſe erat omnibus quidem in orbem excubiis adeſſe : multi vero ex primoribus *populi*, dimiſſi ab iis qui in imperio eſſe videbantur, pauperiores mercede conductos mittebant, qui vice illorum fungerentur in vigiliis.

Anani milites in porticibus cuſtodias agunt.

13. Iſtis autem omnibus exitio erat Joannes, quem è Giſchalis profugiſſe diximus, vir ſummæ aſtutiæ, animumque gerens dominationis valde cupidum, qui jam olim reipublicæ inſidiabatur. Adeoque tunc, eadem quæ populus ſentire ſe ſimulans, cum Anano quidem ultro citroque commeabat, interdiu cum proceribus *de agendis* conſultanti, & nocte vigilias circumeunti : Zelotis vero ſecreta *omnia* enunciabat ; atque illa de quibus populus deliberabat, priuſquam bene conſulta eſſent, per ipſum cognita erant inimicis. Cum autem id ageret, ut in ſuſpicionem non veniret, immodicis obſequiis Ananum & populi principes demereri enixus eſt. Hoc vero placendi ſtudium ei in contrarium cedebat. nam ex abſurdis adulationibus magis ſuſpectus erat, idque ipſum, quod non accitus ubique adeſſet, indicio erat arcana ab illo prodita eſſe. Etenim animadvertebant inimicos univerſa quæ conſulta ab ipſis eſſent intelligere, veriſimileque erat in neminem potius quam in Joannem cadere poſſe proditionis ſuſpicionem. Et ipſum quidem ſubmovere haud facile erat, ut qui malitia plurimum valeret, ac præterea multorum non ignobilium, qui in conſilium de ſumma rerum adhibebantur, patrocinio ſuccinctus eſſet. Viſum eſt igitur ab eo benevolentiæ fidem jurejurando exigere. Jurare autem non dubitabat Joannes, ſe & populi ſtudioſum fore, & nihil ab eo conſultum factumve inimicis proditurum, & tam manu quam conſilio una everſurum eſſe eos qui arma ſumpſerant. Itaque Ananus & qui ab eo ſtabant, fide jurijurando habita, jam nihil ſuſpicantes ſuis cum conſiliis intereſſe patiebantur : immo & ipſum ad Zelotas legatum mittunt de ſedandis diſcordiis. nam curæ illis erat ne fanum * ſuum pollueretur, neve quiſquam in eo caderet Judæorum.

Joannes, civium proditor.

Legatus ad Zelotas miſſus.

14. Ille vero, quaſi Zelotis ex ſua benevolentia juraviſſet, & non contra eos, cum ad illos ingreſſus eſſet & in medio conſtitiſſet, „ ſæpe quidem ſe illorum cauſa periculum adiiſſe, dicebat, ne quid ſecretorum ignorarent, quæ contra ipſos conſilio agitarentur ab Anano ſociiſque. Nunc autem maximum cum ipſis omnibus ſubiturum eſſe diſcrimen, niſi divinum quoddam præſto fuerit auxilium. non amplius enim morari Ananum, ſed, cum populo quidem id perſuaſiſſet, miſiſſe legatos ad Veſpaſianum, ut ad capiendam civitatem quamprimum venire „ pro-

Zelotas contra Ananum civeſque irritat.

Quanam Zelotis diceret Joannes.

s Προηγνευκὼς] Sic Big. & Par. προηγνευκὸς in cæteris.
t Εἰσάγειν] εἰσαγαγεῖν Roſſ.
v Διεδέχοντο δ' ἄλλοι] Διεδέχοντο τούτους, καὶ παρῆσαν πρὸς τ. φ. ἐκ περιόδου ἄλλοι. πολλοὶ δὲ τ. Big.
x Τούτους, — πολλοὶ δὲ] αὐτοὺς L. B. & Roſſ.
y Ἀφεθέντες] Ἐφεθέντες Big. ἀφέντες Roſſ.
z Ἑαυτῶν] Ita cum Cod. Big. αὐτῶν in reliquis.
a Γίν.] δὲ τούτοις πᾶσιν ὀλέθρου παραίτιος] Conf. ſupr. lib. 2. c. 20. §. 6. SPANH.
b Ἰωάννης, — διαδρᾶναι,] Articulum ὁ addit Big.
c Περιφέρων,] Φέρων Roſſ.
d Τοῖς πράγμασι.] Illud τοῖς è MSS.
e Βουλευομένῳ] Βουλευόμενος τε μὴ Voſſ.
f Καθ' ἡμέραν.] Ita Big. καθ' ἡμέραν in Editis Aliiſque.
g Ἐπιόντι τὰς φυλακάς.] Περιιόντι Big.
h Καλῶς βουλευθῆναι,] Καλῶς non agnoſcit Big.
i Ἅπαντα] Ita reſtitui ex Paris. antea erat ἅπαντας & univerſos vertebatur. HAV.

k Ὑποψίας τοῦ διαγγέλλειν.] Ὑποψίαν Big. Paris.
l Ὄντα δυνατὸν] Οὕτω δυνατὸν Vat. Bod. Roſſ. Paris. deeſt ὄντα in al. Par. & Roſſ.
m Ὑπεζωσμένον τε πολλοὺς] Ita Big. Paris. & Voſſ. ὑπεζωσμένος in Editis Aliiſque.
n Ὅλοις.] Ὅπλοις Big.
o Συγκαταλύσειν δὲ τοὺς] Ita Big. Voſſ. Bod. Vat. Paris. & Roſſ. συγκαταλύειν Roſſ. συγκαταλύσειν in cæteris.
p Ἐπιθεμένους] ἐπιτιθεμένους L. B.
q Εἰς τὰς συμβουλίας αὐτὸν] Εἰς συμβουλίας Vat. εἰς συμβουλίας Paris.
r Διαλύσεων.] Διαλύσεως Big. & Voſſ.
s Ἱερόν,] Τὸ ἱερὸν Big. & Vat. & Paris.
t Ἀναρριπτεῖν κίνδυνον] Al. ἀναρριπτεῖν.
v Κατὰ τάχος] διὰ τάχος Roſſ.

* Culpa ſua, Roſſ.

„ properaret. quin & luſtrationem contra eos indixiſſe in diem ſequentem, ut, vel religionem ſimulando ingreſſi aut etiam per vim, cum iis manus conſererent. ſe autem non videre quamdiu aut obſidionem ſuſtinebunt, aut cum tot tantiſque prælio congredientur. Ipſum autem, adjiciebat, Dei providentia quaſi legatum miſſum eſſe ad lites componendas: hoc enim præ ſe ferre Ananum, ut inermes eos adoriretur. itaque oportere, ſi vitæ rationem haberent, aut obſidentibus ſupplicare, aut foris auxilium ſibi quærere. Illos autem, qui veniæ ſpe ſi victi fuerint ſibimet adulantur, facinorum quæ auſi ſunt haud meminiſſe, aut exiſtimare ſimul ac maleficos commiſſorum pœnituerit, *gravia* paſſos oportere ſtatim cum illis in gratiam redire. Sed injuriarum quidem auctores, etiamſi pœnitentiam agerent, ſæpe inviſos eſſe: læſoſque, ſi poteſtatem nacti fuerint, ira magis excandeſcere. Quin & illis ſemper imminere *ajebat* cæſorum amicos cognatoſque, & tantam populi multitudinem ex legum judiciorumque diſſolutione valde irritatam: in qua ſi qui fuerint, miſeratione commoti, fiet ut majori cedant iraſcentium turbæ.

„ λάβῃ τὴν πόλιν. x ἁγνείαν δὲ παρηγγελκέναι κατ' αὐτῶν y εἰς τὴν ἑξῆς ἡμέραν, ἵνα, ἢ κατὰ θρησκείαν εἰσελθόντες ἢ καὶ βιασάμενοι, συμμίξωσιν αὐτοῖς. οὐχ ὁρᾶν δὲ μέχρι τίνος ἢ τὴν φρουρὰν οἴσουσιν, ἢ παρατάξονται πρὸς τοσούτους. προσετίθει δὲ ὡς αὐτὸς εἰσπεμφθείη, κατὰ Θεοῦ πρόνοιαν, ὡς πρεσβευτὴς ὑπὲρ z διαλύσεων· τὸν γὰρ Ἄνανον ταύτας αὐτοῖς προϊέναι, ὅπως a ἀνόπλοις ἐπέλθῃ. δεῖν οὖν ἢ τοὺς λόγους τοῦ ζῆν τοὺς φρουροῦντας b ἱκετεύειν, ἢ πορίζεσθαί τινα παρὰ τὴν ἔξωθεν ἐπικουρίαν. τοὺς δὲ, θαλπομένους ἐλπίδι συγγνώμης εἰ c κρατηθεῖεν, ἐπιλελῆσθαι τῶν ἰδίων τολμημάτων, ἢ νομίζειν ἅμα τῷ μετανοεῖν τοὺς δεδρακότας εὐθέως ὀφείλειν διηλλάχθαι καὶ τοὺς παθόντας. d ἀλλὰ τῶν μὲν ἀδικησάντων διὰ μίσους πολλάκις γίνεσθαι καὶ τὴν μεταμέλειαν· e τοῖς ἀδικηθεῖσι δὲ τὰς ὀργὰς ἐπ' ἐξουσίας χαλεπωτέρας. ἐφεδρεύειν δὲ ἀεὶ f ἐκείνοις φίλους καὶ συγγενεῖς τῶν ἀπολωλότων, καὶ δῆμον τοσοῦτον ὑπὲρ καταλύσεως νόμων καὶ δικαστηρίων τεθυμωμένον· ὅπου κἂν ᾖ τι μέρος g ἐλεεῖν ὑπὸ πλείονος ἂν αὐτὸ τοῦ διαγανακτοῦντος ἀφανισθῆναι.

C A P. IV.

Idumæi à Zelotis acceſſiti ſtatim veniunt Hieroſolyma, atque excluſi pernoctant extra urbem. ad quos verba facit Jeſus pontifex, eique reſpondet Simon Idumæus.

Zelotarum primoribus placuit Idumæas in auxilium vocare.

TAlia quidem vafre comminiſcens terrorem univerſis incutiebat. & quodnam foret externum auxilium, plane quidem & aperte dicere non audebat; Idumæos autem *non obſcure* innuebat. Verum ut primores Zelotarum privatim etiam commoveret, traducebat Ananum ut crudelem, eumque illis præcipue minas intentare dicebat. E-
VI. rant autem Eleazarus Simonis filius, qui etiam inter illos plurimum valere videbatur & ad excogitanda quæ opus erant & ad eadem exſequenda, itemque Zacharias Phaleci filius, utrique à ſacerdotibus oriundi. Hi, cum, præter ea quæ univerſis, etiam mala ſibi intentata audiviſſent, quodque Anani factio potentiæ ſibi comparandæ cauſa Romanos acceſſeret (nam & hoc Joannes improbe finxerat) diu quidem quid agerent dubitabant, in tantas temporis anguſtias compulſi. quippe populum quidem brevi in eo fore ut ipſos aggrederentur, auxiliorumque accitorum ſpem ſibi præciſam eſſe inſidiarum celeritate. omnia enim ipſos *forſan* prius paſſuros eſſe, quam auxiliarium quiſquam iſta reſciſceret. Veruntamen, ut Idumæi advocarentur, optimum viſum eſt. Cumque brevem ſcripſiſſent epiſtolam, „ quod circumvento populo Ananus vellet Romanis metropolin prodere, ipſi autem facta pro libertate defectione in templo obſiderentur, &

Κ Ε Φ. δ'.

Ἰδουμαῖοι ὑπὸ ζηλωτῶν κληθέντες εὐθὺς ἔρχονται εἰς Ἱεροσόλυμα, καὶ ἀποκλεισθέντες ἔξω τῆς πόλεως αὐλίζονται. πρὸς οὓς ἀρχιερεὺς Ἰησοῦς δημηγορεῖ, καὶ Σίμων Ἰδουμαῖος αὐτῷ ἀποκρίνεται.

ΤΟιαῦτα μὲν ἐποίκιλλεν ἀθρόως δεδιττόμενος· καὶ τὴν ἔξωθεν βοήθειαν ἀναφανδὸν μὲν οὐκ ἐθάρρει λέγειν, ᾐνίσσετο δὲ τοὺς Ἰδουμαίους. ἵνα δὲ καὶ τοὺς ἡγεμόνας τῶν ζηλωτῶν ἰδίᾳ παροξύνῃ, τὸν Ἄνανον εἴς τε ὠμότητα διέβαλλε, καὶ ἀπειλεῖν ἐκείνοις ἐξαιρέτως ἔλεγεν. ἦσαν δὲ h Ἐλεάζαρος i υἱὸς k Σίμωνος, ὃς δὴ καὶ πιθανώτατος ἐδόκει τῶν ἐν αὐτοῖς νοῆσαί τε τὰ δέοντα καὶ τὰ νοηθέντα πρᾶξαι, Ζαχαρίας τε υἱὸς l Φαλέκου, m γένος ἐκ τῶν ἱερέων n ἑκάτεροι. οὗτοι πρὸς ταῖς κοιναῖς τὰς ἰδίας o καθ' αὐτῶν ἀπειλὰς ἀκούσαντες, ἔτι δ' ὡς οἱ περὶ τὸν Ἄνανον δυναστείαν p ἑαυτοῖς περιποιούμενοι Ῥωμαίους ἐπικαλοῦντο, καὶ γὰρ τοῦτο Ἰωάννης προσεψεύσατο, μέχρι πολλοῦ μὲν ἠπόρουν, q τὸ τί χρὴ πράττειν εἰς στενὸν οὕτω καιρὸν συνωθούμενοι. παρεσκευάσθαι μὲν γὰρ τὸν δῆμον ἐπιχειρεῖν αὐτοῖς, οὐκ εἰς μακράν, αὐτῶν δὲ τὸ σύντομον τῆς ἐπιβουλῆς ὑποτετμῆσθαι τὰς ἔξωθεν ἐπικουρίας. πάντα γὰρ ἂν φθῆναι παθεῖν, πρὶν καὶ πυθέσθαι τινὰ τῶν συμμάχων. ἔδοξε δ' ὅμως ἐπικαλεῖσθαι τοὺς Ἰδουμαίους. καὶ γράψαντες ἐπιστολὴν σύντομον, „ ὡς Ἄνανος r μὲν προδιδοίη Ῥωμαίοις τὴν μητρόπολιν ἐξαπατήσας τὸν δῆμον, αὐτοὶ δ' ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας ἀποστάντες ἐν τῷ ἱερῷ „ φρου-

x Ἁγνείαν δὲ παρηγγελκέναι] *Ἁγνεία* indicta fuit, ut populus ſe lavaret. Ret.

y Εἰς τὴν] Φυλάττειν εἰς τὴν *L. B.*

z Διαλύσεων] Sic *Big.* pro διαλύσεως.

a Ἀνόπλοις ἐπέλθῃ.] Ἀνυποπτοτέρως προσέλθῃ *Big.* ἀνυποπτοτέρως *Bod.* in *Rufini* verſione; *quo nihil ſuſpicantes eos ſubito aggrederetur.*

b Ἱκετεύειν,] Ἱκετεύσειν *Big.*

c Κρατηθεῖεν.] Παρακρατηθεῖεν *Big.*

d Ἀλλὰ τῶν] ἀλλὰ μὴ (quaſi μὴ vellet) τῶν &c. *L. B.*

e Τοῖς ἀδικηθεῖσι] Τοῖς δὲ ἀδικηθεῖσι *Voſſ.*

f Ἐκείνοις] Ita *Gen.* cum pleriſque *MSS.* ἐκείνων *Big.* ἐκείνου *Voſſ.* & *Roſſ.*

g Ἐλεεῖν ὑπὸ πλείονος] Ita *Big.* & *Voſſ* ἐλέους in *Editis Aliiſque.*

h Ἐλεάζαρος] Conf. ſupr. lib. 2. c. 20. §. 3. Spanh.

i Υἱὸς] *Μὲν* ante υἱὸς delevi auctoritate *Codd. Big.* & *Ruf.*

k Σίμωνος,] Γίωνος *Big.*

l Φαλέκου,] Ἀμφικάλλει *Lipſ. L. B.* & *Vat.* Ἀμφικάλλου in ſuo codice habuiſſe videtur *Ruf.*

m Γένος ἐκ τῶν ἱερέων] Ita *Big. Paris.* & *Vat.* mallem tamen τὸ γένος, antea erat γένους.

n Ἑκάτεροι.] Ἑκάτερος *Big.*

o Καθ' αὐτῶν ἀπειλὰς] Καθ' ἑαυτῶν *Big.*

p Ἑαυτοῖς περιποιούμενοι] Αὐτοῖς *Big.*

q Τὸ τί χρὴ] τὸ non agnoſcit *Roſſ.*

r Μὲν προδιδοίη] Illud μὲν adjectum eſſe volui è *Codd. Big.* & *Roſſ.* & *Paris.*

ς Οὐδ'

„ φρουροῦντο, [s] ὀλίγος δ' ἔτι χρόνος αὐτοῖς [t] βραβεύει τὴν σωτηρίαν. εἰ δὲ μὴ βοηθήσουσιν ἐκεῖνοι κατὰ τάχος, αὐτοὶ μὲν ὑπ' Ἀνάνῳ τε καὶ τοῖς ἐχθροῖς, ἡ πόλις δ' ὑπὸ Ῥωμαίοις φθάσει γενομένη." τὰ δὲ πολλὰ τοῖς ἀγγέλοις ἐνετέλλοντο πρὸς τοὺς ἄρχοντας τῶν Ἰδουμαίων διαλέγεσθαι. προεβλήθησαν δ' ἐπὶ τὴν ἀγγελίαν δύο τῶν δραστηρίων ἀνδρῶν, εἰπεῖν τε ἱκανοὶ καὶ πεῖσαι περὶ πραγμάτων, τὸ δὲ τούτων χρησιμώτερον, ὠκύτητι ποδῶν διαφέροντες. [v] τοὺς μὲν γὰρ Ἰδουμαίους αὐτόθεν ᾔδεισαν πεισθησομένους, ἅτε θορυβῶδες καὶ ἄτακτον ἔθνος, ἀεί τε μετέωρον πρὸς τὰ κινήματα, καὶ μεταβολαῖς χαῖρον, πρὸς ὀλίγην δὲ κολακείαν τῶν δεομένων τὰ ὅπλα κινοῦν, καὶ καθάπερ [x] εἰς ἑορτὴν εἰς τὰς παρατάξεις ἐπειγόμενον. ἔδει δὲ τάχους εἰς τὴν ἀγγελίαν, εἰς ὃ μηδὲν ἐλλείποντες προθυμίας οἱ πεμφθέντες, ἐκαλεῖτο δ' αὐτῶν Ἀνανίας ἑκάτερος, καὶ δὴ πρὸς τοὺς ἄρχοντας τῶν Ἰδουμαίων παρῆσαν.

β. Οἱ δὲ, πρὸς τὴν ἐπιστολὴν καὶ τὰ ῥηθέντα παρὰ τῶν ἀφιγμένων ἐκπλαγέντες, ὥσπερ ἐμμανεῖς περιέθεόν τε τὸ ἔθνος, καὶ διεκήρυσσον τὴν [y] στρατιάν. ἤθροιστο δ' ἡ πληθὺς τάχιον τοῦ παραγγέλματος, καὶ πάντες ὡς ἐπ' ἐλευθερίᾳ τῆς μητροπόλεως ἥρπαζον τὰ ὅπλα. [z] συναχθέντες δ' εἰς δύο μυριάδας, παραγίνονται πρὸς τὰ Ἱεροσόλυμα, χρώμενοι τέσσαρσιν ἡγεμόσιν, Ἰωάννῃ τε καὶ [a] Ἰακώβῳ παιδὶ Σωσᾶ, πρὸς δὲ τούτοις ἦν Σίμων υἱὸς [b] Καθλᾶ, καὶ Φινέας [c] Κλουσώθ.

γ. Τὸν δὲ Ἄνανον ἡ μὲν ἔξοδος τῶν ἀγγέλων, ὥσπερ καὶ τοὺς [d] φύλακας, ἔλαθεν. [e] ἡ δ' ἔφοδος τῶν Ἰδουμαίων οὐκ ἔτι. προγνοὺς γὰρ [f] ἀπέκλεισε τὰς πύλας αὐτοῖς, καὶ διὰ φυλακῆς εἶχε τὰ τείχη. καθάπαξ γε μὴν αὐτοὺς ἐκπολεμεῖν οὐκ ἔδοξεν· ἀλλὰ λόγοις πείθειν πρὸ τῶν ὅπλων. στὰς οὖν ἐπὶ τὸν ἀντικρὺς αὐτῶν πύργον, ὁ μετὰ [g] Ἄνανον γεραίτατος τῶν ἀρχιερέων Ἰησοῦς, „ πολλῶν, ἔφη, καὶ [h] ποικίλων τὴν πόλιν κατασχόντων θορύβων, ἐν οὐδενὶ θαυμάσαι τὴν τύχην οὕτως, ὡς τὸ συμπράττειν τοῖς πονηροῖς καὶ τὰ παράδοξα. παρεῖναι [i] γὰρ ὑμᾶς, ἀνθρώποις ἐξωλεστάτοις μετὰ τοσαύτης προθυμίας [k] ἐπαμυνοῦντας καθ' ἡμῶν, μεθ' ὅσης εἰκὸς ἦν ἐλθεῖν, οὐδὲ τῆς μητροπόλεως καλούσης ἐπὶ [l] τοὺς βαρβάρους. καὶ εἰ μὲν ἑώρων τὴν σύνταξιν ὑμῶν ἐξ ὁμοίων τοῖς καλέσασιν ἀνδρῶν, οὐκ ἂν ἄλογον τὴν ὁρμὴν ὑπελάμβανον· οὐδὲν γὰρ οὕτως συνίστησι τὰς εὐνοίας, ὡς τρόπων συγγένεια. νῦν δὲ, εἰ μέν τις αὐτοὺς ἐξετάζοι καθ' ἕνα, μυρίων ἕκαστος εὑρεθήσεται θανάτων ἄξιος. τὰ γὰρ [m] ἀθύρματα καὶ καθάρματα τῆς χώρας ὅλης κατασωτευσάμενα τὰς ἰδίας οὐσίας, καὶ προγυμνάσαντα τὴν ἀπόνοιαν ἐν ταῖς πέριξ κώμαις τε καὶ πόλεσι, τελευταῖα λεληθότως παρεισέρρευσαν εἰς τὴν ἱερὰν πόλιν λῃσταὶ, δι' ὑπερβολὴν ἀσεβημάτων, μιαίνοντες [n] καὶ τὸ [o] ἀβέβηλον ἔδαφος, οὓς ὁρᾶν ἔστι νῦν ἀδεῶς ἐμμεθυσκομένους τοῖς ἁγίοις, καὶ τὰ σκῦλα τῶν πεφονευμένων

„ non liceret niſi ad breve adhuc tempus ſibimet „ ſalutem promittere: ac niſi illi mature auxilio „ venirent, ipſos quidem Ananus atque inimici, „ civitatem vero Romani in ſuam redigent poteſtatem"; multa etiam nunciis mandabant, quæ loquerentur ad principes Idumæorum. Propoſiti autem erant qui nuncii mitterentur duo viri impigri, qui de rebus agendis dicendo valebant accommodate ad perſuadendum, &, quod magis in rem illorum erat, pedum velocitate præſtabant. Nam Idumæos ſine mora parituros eſſe probe noverant, utpote gentem tumultuoſam & ordinis impatientem, ad motus intentam ſemper & mutationibus gaudentem, ad modicam vero eorum qui ſupplicant adulationem arma moventem, & ad prælia quaſi ad feſtum properantem. Opus autem erat celeritate ad nuncium perferendum: quam ad rem nihil alacritatis deerat miſſis, (uterque autem Ananias vocabatur) adeoque brevi ſe ſiſtebant Idumæorum principibus.

2. Illi vero epiſtola verbiſque eorum qui venerant attoniti, furioſorum more gentem percurſabant, & militiam denunciabant. Congregata autem eſt multitudo citius quam *illis* præceptum erat, omneſque quaſi pro libertate metropoleos arma corripiebant, ordinatoque exercitu ad duo millia *virorum*, adveniunt Hieroſolyma cum ducibus quatuor, Joanne & Jacobo Soſæ filiis, ac præterea Simone Cathlæ & Phinea Cluſothi *filiis*.

3. Nunciorum autem profectio Ananum quidem itemque vigiles ejus latebat; haud vero *ſimiliter* Idumæorum adventus. Hoc enim ante cognito, portas eis claudit, & muris cuſtodes adhibebat. Cæterum nequaquam ei viſum eſt cum illis dimicare, ſed verbis perſuadere potius quam armis rem gerere. Jeſus igitur, poſt Ananum pontificum natu maximus, cum in turri illis adverſa conſtitiſſet, „ nihil ſe adeo mirari, inquit, quam quod, urbe „ tot tantiſque tumultibus agitata, ita fors tulerit, „ ut improbis ex inopinato ſubveniretur. quippe „ vos perditiſſimis hominibus contra nos ſubſidium „ laturos adeſſe, idque tanta alacritate, quantum „ adhiberi haud par erat, ne quidem ſi contra Barbaros vos acciviſſet metropolis. Et ſi quidem „ viderem exercitum veſtrum ſimilem eſſe horum „ hominum qui vos advocarunt, hunc impetum „ non veſanum exiſtimarem. nihil enim æque „ benevolentiam conciliat ac morum cognatio. „ Nunc vero illi quidem, ſi quis eorum ſingulos „ exploraverit, mille mortibus digni reperientur: „ quippe ludibria & purgamenta omnis regionis, luxu abſumptis patrimoniis ſuis, factoque „ audaciæ ſuæ temerariæ in vicis & civitatibus „ circumcirca experimento, tandem in urbem ſacram clam ſe infuderunt; latrones, qui ſcelerum immanitate ſolum non profanum polluerunt, quos nunc videre eſt impune inter ſacra „ ſeſe inebriantes, & in ventres inſatiabiles per- „ empto-

s Ολίγος δ' ἔτι χρόνος] Ολίγος τε ἔτι Big.
t Βραβεύει] Βραβεύσει Paris.
v Τοὺς μὲν γὰρ Ἰδουμαίους—ἐπειγόμενον ἔθνος,] Conf. infr. lib. 7. c. 8. §. 1. Spanh.
x Εἰς ἑορτὴν] Πρὸς ἑορτὴν Big.
y Στρατιάν.] Ita Big. L. B. & Raf. στρατὸν in Editis Aliiſque.
z Συναχθέντες—τὰ Ἱεροσόλυμα,] Abſunt à Raf. verum alieno paulo poſt loco inſeruntur.
a Ἰακώβῳ παιδὶ Σωσᾶ,] Conf. infr. c. 9. §. 6. & lib. 6. c. 1. §. 8. Spanh.
b Καθλᾶ,] Φαρμαῖα Big. Θαθλᾶ Bod. Θαθλᾶ L. B.
c Κλουσώθ,] Κλουσωθ Big. Κλουσωθ Vat. Par. & L. B.
d Φύλακας,] Φρουρὰς Big.
e Η δ' ἔφοδος] ἡ δ' ἄφιξις Raf. ſequiturque quod modo erat omiſſum.
f Απέκλεισε] ἀποκλείσας L. B.

g Ανανον γεραίτατος τῶν ἀρχιερέων Ἰησοῦς,] Conf. de Vita §. 38. & infr. c. 9. §. 11. Spanh.
h Ποικίλων τὴν πόλιν] Ποικίλων τῶν κατεχόντων τὴν πόλιν θορύβων Big.
i Γὰρ ὑμᾶς,] Ita Big. Voſſ. Raf. & Raf. νῦν in Editis Aliiſque.
k Επαμυνοῦντας] Ita Paris. Big. & Raf. ἐπαμυνόμενος in Editis Aliiſque.
l Τοὺς] Abeſt a L. B.
m Αθύρματα καὶ καθάρματα] Ita Rhod. Paris. Rusb. & Raf. antea erat θύρματα. pro quo λύματα legendum eſſe conjicit Cl. Lowthius.
n Καὶ τὸ] Illud καὶ non agnoſcit Big. καὶ τὸ deeſt in quodam Paris.
o Αβέβηλον ἔδαφος.] Sic cum pleriſque MSS. ut & L. B. Raf. & Edit. Gen. ἅγιον Raf.

emptorum ſpolia inſumentes. Veſtram autem multitudinem, & armorum apparatum cernere eſt qualem eſſe deceret, ſi publico vos conſilio metropolis vocaret, in auxilium contra alienigenas. Quid igitur hoc eſſe quis dixerit, niſi fortunæ injuriam; cum videat gentem univerſam ſceleratorum colluvioni opitulantem? Jamdudum quidem dubitavi, quidnam fuerit quod vos tam cito commoverit? haud enim temere pro latronibus & adverſus cognatum populum arma ſumere voluiſtis. At quoniam de Romanis & proditione nonnihil audivimus (iſtis enim nonnulli veſtrûm nunc obſtrepunt, & metropoleos liberandæ ergo ſe adeſſe clamant) ſceleratos iſtos magis ob hoc mendacii commentum mirati ſumus, quam ob alia quæ auſi ſunt. Nam viros natura libertatis amantes, adeoque cum externis hoſtibus pugnare paratiſſimos, non alia de cauſa contra nos efferare potuerant, quam libertatis tantopere expetitæ proditionem fingendo. Sed vos ſane oportet conſiderare, quinam ſint qui calumnias adhibent, & contra quos; fidemque veritatis ex rerum communium intuitu, non ex fictis ſermonibus colligere. Etenim quam ob cauſam nos Romanis noſmet nunc dedimus, cum ab initio licuerit, aut ab illis non defeciſſe aut poſt defectionem cito cum illis redire in gratiam, priuſquam circa nos omnia vaſtarentur? namque jam, ne volentibus quidem nobis *res* componere facile, cum & Romanos ſuperbos fecerit Galilæa ſub jugum miſſa, & in ignominiam cedat morte graviorem, illos officiis demereri cum jam in propinquo ſint. Et ego quidem, quod ad me attinet, pacem morti præferrem; ſemel autem bello appetitus, manibuſque conſertis, mortem glorioſam mallem quàm captivi vitam agere. Verum utrum nos, populi principes, ajunt, clam miſiſſe *aliquos* ad Romanos, aut etiam totum populum communi ſuffragio? ſi quidem nos, nominatim proferant amicos quos miſerimus, qui ſervi fuerint proditionis miniſtri? num quis in itinere deprehenſus eſt? rediens captus eſt? literas nacti ſunt? Quo modo autem tantam quidem civium multitudinem lateremus, quibuſcum omni hora verſamur? Paucis vero, atque his incluſis, qui de templo ne in civitatem quidem prodire poſſent, quo pacto ſunt cognita quæ occulta extra civitatem fierent? An vero nunc reſcita ſunt, quando oportet facinorum ſupplicia luere? At tantiſper dum nihil eſſet quod vererentur, nemo noſtrûm in proditionis ſuſpicionem veniebat. Sin vero in populum culpam conjiciant, *dicendum* eos palam ea de re deliberaſſe, & ne unum quidem abſuiſſe concilio, adeoque fama manifeſtior quolibet indicio celerius ad vos perveniſſet. Quid vero? nonne & legatos mittere oportebat ad pactiones ſanciendas? Et quis deſignatus fuerit, dicant. Sed hæ quidem male pereuntium, cauſationes ſunt. Quinetiam ſi civitatem proditum iri in fatis eſſet, id quoque ipſos ſolos qui nos criminantur auſuros eſſe, quo-

καταναλίσκοντας εἰς τὰς ἀπλήστους γαστέρας. τὸ δὲ ὑμέτερον πλῆθος, καὶ τὸν κόσμον τῶν ὅπλων ὁρᾶν ἐστιν οἷος ἔπρεπε, [p] καλούσης τῆς μητροπόλεως κοινῷ βουλευτηρίῳ συμμάχους κατ' ἀλλοφύλων. τί ἂν οὖν εἴποι τοῦτό τις ἢ τύχης ἐπήρειαν, [q] ὅταν λογάσι πονηροῖς αὐτάνδρον ἔθνος ὁρᾷ συνασπίζον αὐτοῖς; μέχρι πολλοῦ μὲν ἀπορῶ, [r] τί δή ποτε καὶ τὸ κινῆσαν ὑμᾶς οὕτω ταχέως ἐγένετο; μὴ γὰρ ἂν δίχα μεγάλης αἰτίας ἀναλαβεῖν τὰς πανοπλίας ὑπὲρ λῃστῶν, καὶ κατὰ δήμου συγγενοῦς. ἐπεὶ δὲ ἠκούσαμεν Ῥωμαίους καὶ προδοσίαν. ταῦτα γὰρ ὑμῶν ἐθορύβουν τινὲς ἀρτίως, καὶ τῆς μητροπόλεως ἐπ' ἐλευθερώσει παρεῖναι· πλέον τῶν ἄλλων τολμημάτων [s] ἐθαυμάσαμεν τοὺς ἀλιτηρίους, τῆς περὶ τὸ ψεῦδος ἐπινοίας. ἄνδρας γὰρ φύσει φιλελευθέρους, καὶ διὰ τοῦτο μάλιστα τοῖς [t] ἔξωθεν πολεμίοις μάχεσθαι παρεσκευασμένους, οὐκ ἐνῆν ἄλλως ἐξαγριῶσαι καθ' ἡμῶν, ἢ λογοποιήσαντας προδοσίαν τῆς ποθουμένης ἐλευθερίας. ἀλλ' ὑμᾶς γε χρὴ σκέψασθαι τούς τε διαβάλλοντας, καὶ καθ' ὧν, συνάγειν τε τὴν ἀλήθειαν, οὐκ ἐκ τῶν ἐπιπλάστων λόγων, ἀλλ' ἐκ τῶν κοινῶν πραγμάτων. τί γὰρ δὴ καὶ παθόντες ἂν ἡμεῖς, Ῥωμαίοις [v] προσπωλοῖμεν ἑαυτοὺς νῦν, παρὸν ἢ μηδὲ ἀποστῆναι τὸ πρῶτον, ἢ προσχωρῆσαι ταχέως ἀποστάντας, ὄντων ἔτι τῶν πέριξ ἀπορθήτων; νῦν μὲν γὰρ οὐδὲ βουλομένοις διαλύσασθαι ῥᾴδιον, ὅτε Ῥωμαίους μὲν ὑπερόπτας πεποίηκεν ὑποχείριος ἡ Γαλιλαία, φέρει δ' αἰσχύνην ἡμῖν θανάτου χαλεπωτέραν, τὸ θεραπεύειν αὐτοὺς ὄντας ἤδη πλησίον. [x] καὶ ἔγωγε κατ' ἐμαυτὸν μὲν ἂν εἰρήνην προτιμήσαιμι θανάτου· πολεμούμενος δ' ἅπαξ καὶ συμβαλὼν, θάνατον εὐκλεᾶ τοῦ ζῆν αἰχμάλωτος. πότερον δέ φασιν [y] ἡμᾶς, τοὺς τοῦ δήμου προεστῶτας, πέμψαι κρύφα πρὸς Ῥωμαίους, ἢ [z] καὶ τὸν δῆμον κοινῇ ψηφισάμενον; εἰ μὲν ἡμᾶς, εἰπάτωσαν τοὺς πεμφθέντας φίλους, τοὺς διακονήσαντας τὴν προδοσίαν οἰκέτας. ἐφωράθη τις ἀπιών; ἀνακομιζόμενος ἑάλω; γραμμάτων γεγόνασιν ἐγκρατεῖς; πῶς δὲ τοὺς μὲν τοσούτους πολίτας ἐλάθομεν, οἷς κατὰ πᾶσαν ὥραν συναναστρεφόμεθα; τοῖς δὲ ὀλίγοις καὶ φρουρουμένοις, καὶ μηδ' εἰς τὴν πόλιν ἐκ τοῦ ἱεροῦ προελθεῖν δυναμένοις, ἐγνώσθη τὰ κατὰ τὴν χώραν λαθραίως ἐνεργούμενα; νῦν δ' ἔγνωσαν ὅτι δεῖ δοῦναι δίκας τῶν τετολμημένων; [a] ἕως δ' ἦσαν ἀδεεῖς αὐτοὶ, προδότης ἡμῶν οὐδεὶς ὑπωπτεύετο. εἰ δὲ ἐπὶ τὸν δῆμον ἀναφέρουσι τὴν αἰτίαν, ἐν φανερῷ δήπουθεν ἐβουλεύσατο, [b] οὐδ' εἷς ἀπεστάτει τῆς ἐκκλησίας, ὥστε τάχιον ἂν τῆς μηνύσεως ἐπῆλθεν ἡ φήμη πρὸς ὑμᾶς [c] φανερωτέρα. [d] τί δαί, οὐχὶ καὶ πρέσβεις ἔδει πέμπειν [e] ψηφισομένους τὰς διαλύσεις; καὶ τίς ὁ χειροτονηθεὶς, εἰπάτωσαν. ἀλλὰ ταῦτα μὲν [f] δυσθανατούντων, καὶ πλησίον οὔσας τὰς τιμωρίας διακρουομένων σκήψεις ἐστίν. εἰ γὰρ δὴ καὶ προδοθῆναι τὴν πόλιν εἵμαρται, μόνους ἂν τολμῆσαι καὶ τοῦτο τοὺς διαβάλλοντας, ὧν τοῖς [g] τολ-

p Καλούσης] καλούσης ὑμᾶς L. B. καλ. μὲν τῆς μητρ. Paris.

q Οταν λογάσι] Ita lego & diſtinguo cum Big. Vat. Voſſ. Busb. Rhed. & Ruf. antea erat, ὅταν γὰρ λογάσι π. ἔ. ὁ. ὁρῶ σ. αὐτοῖς, μέχρι π.

r Τί δὴ ποτε] Τί ἄρα δὴ τὸ κινῆσαν ὑμᾶς καὶ οὕτω τ. Busb. & Rhed.

s Εθαυμάσαμεν] Ita Big. & Ruf. ἐθαύμασα ἐν in Editis Aliiſque.

t Εξωθεν πολεμίοις μάχεσθαι] Sic MSS. L. B. quoque & Ruf. & Paris. Non Baſ. & Gen.

v Προσπωλοῖμεν] Ita correctum erat in MS. L. B. alii προσπολεμοῖμεν. Paris. tres quoque aſſentiuntur, ſcribentes προσπωλοῖμεν. Hav.

x Καὶ ἔγωγε] Κἀγὼ μὲν κατ' ἐμαυτὸν εἰρήνην Big.

y Ημᾶς,] Ita diſtinguo cum Rufino, antea interpunctum erat, ἡμᾶς, τοὺς τ. δ. προεστῶτας πέμψαι &c.

z Καὶ τὸν δῆμον] Illud καὶ non agnoſcit Big.

a Εως] ὡς Ruf.

b Οὐδ' εἷς ἀπεστάτει] Ita Big. οὐδεὶς ἀπ. Vat. Gall. & Voſſ. οὐδεὶς ἀπεστάτει Par. οὐδεὶς γὰρ ἀπ. in Editis Aliiſque.

c Φανερωτέρα.] Φανερώτερον Voſſ.

d Τί δαί,] Τί δ' οὐχὶ Vat. Lugd. Bat. Paris. & Bod.

e Ψηφισομένους] Ψηφισαμένους Big. & Voſſ.

f Δυσθανατούντων,] Conf. ſupr. cap. 1. §. 4. Spanh.

g Τολ-

„ [g] τολμήμασιν ἓν μόνον [h] κακὸν λείπει, προδοσία. χρὴ δὲ ὑμᾶς, ἐπειδήπερ ἅπαξ πάρεστε μετὰ τῶν ὅπλων, τὸ μὲν δικαιότατον, ἀμύνειν τῇ μητροπόλει, καὶ συνεξαιρεῖν τοὺς τὰ δικαστήρια καταλύσαντας τυράννους, οἳ πατήσαντες τοὺς νόμους [i] ἐπὶ τοῖς [k] αὐτῶν ξίφεσι πεποίηνται τὰς κρίσεις. ἄνδρας γοῦν ἀκαταιτιάτους τῶν ἐπιφανῶν ἐκ μέσης τῆς ἀγορᾶς ἁρπάσαντες, [l] δεσμοῖς τε προσῃκίσαντο, καὶ [m] μηδὲ φωνῆς μηδὲ ἱκεσίας ἀνασχόμενοι διέφθειραν. ἔξεστι δ' ὑμῖν, παρελθοῦσιν εἴσω μὴ πολέμου νόμῳ, θεάσασθαι τὰ τεκμήρια τῶν λεγομένων, οἴκους ἠρημωμένους ταῖς ἐκείνων ἁρπαγαῖς, καὶ γύναια καὶ γενεὰς τῶν ἀπεσφαγμένων [n] μελανειμονούσας, κωκυτὸν δὲ καὶ θρῆνον ἀνὰ τὴν πόλιν ὅλην. οὐδεὶς γάρ ἐστιν, ὃς οὐ [o] γέγευται τῆς τῶν ἀνοσίων καταδρομῆς. οἵ γε ἐπὶ τοσοῦτον ἐξώκειλαν ἀπονοίας, ὥστε μὴ μόνον ἐκ τῆς χώρας καὶ τῶν ἔξωθεν πόλεων ἐπὶ τὸ πρόσωπον καὶ τὴν κεφαλὴν [p] ὅλου τοῦ ἔθνους μετενεγκεῖν τὴν λῃστρικὴν τόλμαν, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τῆς πόλεως ἐπὶ τὸ ἱερόν. ὁρμητήριον γοῦν αὐτοῖς τοῦτο καὶ καταφυγὴ, [q] ταμιεῖόν τε τῶν ἐφ' ἡμᾶς [r] παρασκευῶν γέγονεν. ὁ δὲ ὑπὸ τῆς οἰκουμένης προσκυνούμενος χῶρος, καὶ τοῖς ἀπὸ περάτων γῆς ἀλλοφύλοις ἀκοῇ τετιμημένος, ὑπὸ τῶν διαγεννηθέντων ἐνθάδε θηρίων καταπατεῖται. νεανιεύονται [s] δ' ἐν ταῖς ἀπογνώσεσιν ἤδη, [t] δήμους τε δήμοις, καὶ πόλεις πόλεσι συγκρούειν, καὶ κατὰ τῶν ἰδίων σπλάγχνων τὸ ἔθνος στρατολογεῖν. ἀνθ' ὧν τὸ μὲν κάλλιστον [v] καὶ πρέπον ὡς ἔφην ὑμῖν, [x] συνεξαιρεῖν τοὺς ἀλιτηρίους, καὶ ὑπὲρ αὐτῆς τῆς ἀπάτης ἀμυνομένους, ὅτι συμμάχους ἐτόλμησαν καλεῖν οὓς ἔδει τιμωροὺς δεδιέναι. εἰ δὲ [y] αἰδεῖσθε τὰς τῶν τοιούτων ἐπικλήσεις, ἀλλά τοι πάρεστι θεμένοις τὰ ὅπλα, καὶ παρελθοῦσιν εἰς τὴν πόλιν σχήματι [z] συγγενῶν, ἀναλαβεῖν τὸ μέσον συμμάχων τε καὶ πολεμίων ὄνομα, δικαστὰς γενομένους. καί τοι λογίσασθε, πόσον κερδήσουσιν, ἐφ' ὁμολογουμένοις καὶ τηλικούτοις κρινόμενοι, [a] παρ' ὑμῖν, οἱ τοῖς ἀκαταιτιάτοις μηδὲ λόγου μεταδόντες. λαμβανέτωσαν δ' οὖν ταύτην ἐκ τῆς ὑμετέρας ἀφίξεως τὴν χάριν. εἰ δὲ οὔτε συναγανακτεῖν ὑμῖν, οὔτε [b] κρίνειν δοκεῖ, τρίτον ἐστὶ καταλιπεῖν ἑκατέρους, καὶ μήτε ταῖς ἡμετέραις ἐπεμβαίνειν συμφοραῖς, μήτε τοῖς ἐπιβούλοις τῆς μητροπόλεως [c] συμμένειν. εἰ γὰρ καὶ τὰ μάλιστα Ῥωμαίοις [d] ὑποπτεύετε διειλέχθαι τινὰς, παρατηρεῖν ἔξεστι [e] τὰς ἐφόδους· κἄν τι τῶν διαβεβλημένων ἔργων διακαλύπτηται, τότε φρουρεῖν τὴν μητρόπολιν ἐλθόντας, κολάζειν τε τοὺς αἰτίους πεφωραμένους. οὐ γὰρ ἂν ὑμᾶς φθάσειαν οἱ πολέμιοι, τῇ πόλει [f] προσῳκημένους. εἰ δὲ οὐδὲν ὑμῖν τούτων εὔγνωμον ἢ μέτριον δοκεῖ, [g] μὴ θαυμάζετε τὰ κλεῖθρα τῶν πυλῶν, ἕως ἂν φέρητε τὰ ὅπλα.

„ rum facinoribus unum tantum deeſt malum, proditio. Vos autem oportet, quia ſemel cum armis adeſtis, ſubſidium (quod quidem juſtiſſimum eſt) metropoli ferre; & una nobiſcum tyrannos tollere, qui judicia ſublatum iverunt, qui calcatis legibus res gladiis ſuis dijudicarunt. viros quippe nobiles, quos nemo accuſavit, ex medio raptos foro primùm vinculis cruciarunt; deinde, nil vocem aut preces eorum morantes, neci tradiderunt. Licet autem vobis, non belli lege ingreſſis, ſigna & indicia eorum quæ modo dixi intueri, domos rapinis illorum deſolatas, peremptorum conjuges & familias veſte lugubri indutas, quin & per totam civitatem luctum & lamentationem. Nemo enim reperitur qui impiorum non expertus eſt incurſus. Quippe eò veſanæ inſolentiæ devenerunt, ut audaciam latrocinalem non ſolum ex provincia & aliis civitatibus in hanc, quæ expreſſa totius gentis facies eſt & caput, transferant, verum etiam ex civitate in templum. Itaque hoc illis receptaculum factum eſt & perfugium, & promptuarium eorum quæ in vos comparata ſunt. Atque locus, qui adoratur per orbem univerſum, & ab alienigenis uſque à terræ finibus fama & traditione honoratur, à feris apud nos natis conculcatur. In rerum etiam deſperatione jam exſultant, *cum audiunt* populum populo, civitatem civitati committi, gentemque exercitum colligere ſua viſcera dilaniaturum. cum è contra pulcherrimum eſſet, voſque ut dixi deceret, nobiſcum tollere ſceleratos, etiam ob ipſam hanc fraudem illos ulciſcentes, quod in auxilium vos vocare auſi fuerint, quos metuere vindices debuiſſent. Quod ſi ejuſmodi hominum advocationem reveremini, attamen licet vobis, armis depoſitis & cognatorum habitu civitatem ingreſſis, medium inter hoſtes atque auxiliares nomen aſſumere, voſmet judices faciendo. Verum reputate quantum è re illorum erit, de manifeſtis & tam magnis criminibus apud vos judicio ſiſti, qui hominibus non accuſatis ne verbum quidem facere permiſerunt. Ferant igitur hanc ex veſtro adventu gratiam. Sin vero neque nobiſcum *ſuper his rebus* indignari, neque judicare vultis, tertium reſtat, ut relictis utriſque, nec noſtris calamitatibus inſultetis, nec cum inſidiatoribus metropoleos maneatis. Nam & ſi maxime quenquam noſtrûm ſuſpicamini cum Romanis colloquutum, licet *vobis* aditus obſervare: cumque factum aliquod, quale *nobis* objicitur, apparuerit, tunc demum venire ut metropolim tueamini, & in criminis convictos animadvertatis. Non enim eſt ut hoſtes vos præveniant, urbi adeo propinquos. Quod ſi horum nihil gratum acceptumque aut moderatum videatur, ne miremini portas clauſas eſſe, quamdiu arma feratis.

Jeſu ad Idumæos orationis finis.

4. Hu-

g Τολμήμασιν] τολμήσασι Raf.
h Κακὸν λείπει,] Illud κακὸν non agnoſcunt Big. Lugd. Bat. Par. & Vat.
i Ἐπὶ τοῖς] Vox ἐπὶ deeſt Vat. & Paris.
k Αὐτῶν ξίφεσι πεποίηνται] Ἐποίησαν Big.
l Δεσμοῖς τε προσῃκίσαντο,] Δέσμοις πρ. Big.
m Μηδὲ φωνῆς] Ita cum Cod. Big. μηδὲ φωνῆς μηδὲ ἱκεσίας in Editis Aliiſque.
n Μελανειμονούσας,] μελανειμονοῦσι Ariſtotel. Θαυμ. ἀκουσμ. p. 109. Spanh.
o Γέγευται τῆς] Ita cum Cod. Vat. Paris. opt. γέγονεν in cæteris.
p Ὅλου τοῦ ἔθνους] Vox ὅλου deſideratur in Codd. Big. & Vat.
q Ταμιεῖόν τε] ταμιεῖον δὲ L. B. ταμεῖον τε Par.
r Παρασκευῶν γέγονεν,] Κατασκευῶν Big.
s Δ' ἐν ταῖς] τὸ ἐν ταῖς L. B. & Paris.
t Δήμους τε δήμοις,] Ita Big. & Bod. δήμοις τε δ. in Editis Aliiſque. δήμοι τε δήμοις Raf. δημοδήμοις τε δήμοις L. B. [illegible] δήμους τε δήμους Par. δήμους τε δήμους alii Par.
v Καὶ πρέπον ὡς ἔφην ὑμῖν,] Ὡς ἔφην καὶ πρέπον ὑμῖν Big.
x Συνεξαιρεῖν τοὺς ἀλιτηρίους,] Ita Big. Lugd. Bat. Paris. & Vat. ἐξαιρεῖν in reliquis.
y Αἰδεῖσθε τὰς τῶν τοιούτων ἐπικλήσεις,] Αἰδεῖσθαι Big. & Paris.
z Συγγενῶν,] Ideo Agrippæ de Idumæis orto acclamabant אחינו אתה & tu frater noſter es. Rel.
a Παρ' ὑμῖν,] Παρ' ἡμῖν Big. Raf. & Bod. παρ' ἡμῖν Par.
b Κρίνειν δοκεῖ,] Ita cum Cod. Voſſ. nec aliter forſan Ruf. qui vertit *neque judicare vultis.* & ad hunc fere modum *Pſeudo-Hegeſippus*, dicens, *quod ſi neque vindices vos neque arbitros exhibere vultis.* antea erat κρίνεσθαι δεῖ.
c Συμμένειν.] Συνέρχεσθαι Big.
d Ὑποπτεύετε διειλέχθαι τινὰς,] ὑποπτεύεται διαλέγχεσθαι Paris. Ὑποπτεύεται διαλέχθαι Big.
e Τὰς ἐφόδους] Παρὰ τὰς ἐφόδους Big.
f Προσῳκημένους.] Ita Big. προσῳκειωμένους in Editis Aliiſque.
g Μὴ θαυμάζετε] μὴ θαυμάζοιτε Paris.

4. Hujuſmodi quidem verba loquebatur Jeſus. Idumæorum autem multitudo nequaquam *illis* animum advertebat; ſed ira incenſa erat, quod non paratum habuiſſet introitum: duceſque valde indignabantur arma deponere, captivitatem eſſe exiſtimantes alicujus ad imperium ea projicere. Unus autem è ducibus Simon Cathlæ filius, cum vix ſuorum tumultum ſedaſſet, & in loco conſtitiſſet unde à pontificibus exaudiri poſſet, „ non jam mirari ſe, ait, quod in templo obſiderentur libertatis propugnatores, cum nonnulli urbem jam claudant univerſæ genti communem, & Romanos quidem, fortaſſe etiam portis coronatis, recipere parati ſint, cum Idumæis vero ex turribus colloquantur, eoſque arma pro libertate capta projicere jubeant. Conſanguineis autem cuſtodiam metropoleos non credentes, ipſos *Idumæos* controverſiarum arbitros fieri volunt; quoſdamque accuſando, quod cives judicio non condemnatos occiderint, illi gentem omnem ignominia condemnant; ut qui urbem, alienigenis univerſis religionis ergo patentem, cognatis præcluſerint. Ocyus enim ad vos veniebamus & ad gerendum cum gentilibus bellum, qui ob hoc adeſſe properavimus, ut vos in adverſis ſervaremus liberos. Pari ſcilicet modo vos etiam hi quos obſidetis læsêre, tamque veriſimiles, ut puto, ſuſpiciones in illos quoque collegiſtis. Deinde ex iis qui intus ſunt cuſtodia tenentes quotquot curæ erat reſpublica, & urbe genti *vobis* conjunctiſſimæ in univerſum occluſa, adeoque contumelioſe imperata nos facere jubentes, dicitis *vos* tyrannide premi, nomenque dominatûs iis, qui vos tyrannos patiuntur, imponitis. Quis hanc in verbis cavillationem ferat, cum omnia contra ac dicitis facta videat; niſi & nunc Idumæi vos metropoli excludant, quos ipſi à patriis ſacris arcetis. Merito quis eos incuſaverit qui in templo obſidentur, quod cum auſi eſſent plectere proditores, quos, utpote ſcelerum ſocios, viros nobiles & ne quidem accuſatos perhibetis, non à vobis inceperint, & *proditores* ſummos præciderint. Sed licet illi molliores fuerint quam oportebat, nos Idumæi domicilium Dei ſervabimus, & pro communi patria propugnabimus; hoſteſque, tam foris irruentes quam intus *inſidiantes & prodentes*, ulciſcemur. Hic *autem* ante muros armati manebimus, donec aut Romani feſſi ſint vos exſpectando, aut vos præ libertatis *deſiderio ac* ſtudio mutemini.

Simonis, ducis Idumæorum, ad Jeſu orationem reſponſio.

VII. 5. His dictis Idumæi quidem acclamabant univerſi. Jeſus autem anxius triſtiſque diſceſſit, cum Idumæos nihil moderati ſentire, & duplici bello civitatem urgeri videret. Verum nec ſic Idumæis quieſcebant animi. nam & indigne ferebant contumeliam, quod eſſent civitate prohibiti; &, cum

Idumæi, animis licet perturbati, tabernacula ponunt ante urbis mœnia.

δʹ. Τοιαῦτα μὲν [h] Ἰησοῦς ἔλεγε. τῶν δὲ Ἰδουμαίων [i] οὐδὲν τὸ πλῆθος προσεῖχεν, ἀλλὰ τεθύμωτο μὴ τυχὸν ἑτοίμης τῆς εἰσόδου· καὶ διηγανάκτουν οἱ στρατηγοὶ [k] πρὸς τὴν ἀπόθεσιν τῶν ὅπλων, αἰχμαλωσίαν ἡγούμενοι τὸ κελευόντων τινῶν αὐτὰ ῥῖψαι. Σίμων δὲ υἱὸς [l] Καθλᾶ τῶν ἡγεμόνων εἷς, μόλις τὸν τῶν οἰκείων καταστείλας θόρυβον, καὶ στὰς εἰς ἐπήκοον τοῖς ἀρχιερεῦσιν, „ οὐκέτι θαυμάζειν, ἔφη, φρουρουμένων [m] ἐν τῷ ἱερῷ τῶν προμάχων τῆς ἐλευθερίας, εἴγε καὶ τῷ ἔθνει κλείουσί τινες ἤδη [n] τὴν κοινὴν πόλιν, καὶ Ῥωμαίους μὲν εἰσδέχεσθαι παρασκευάζονται, [o] τάχα δὲ καὶ στεφανώσαντες τὰς πύλας, Ἰδουμαίοις δὲ ἀπὸ τῶν πύργων διαλέγονται, καὶ τὰ ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας ὅπλα κελεύουσι ῥῖψαι. μὴ πιστεύοντες δὲ τοῖς [p] συγγενέσι τὴν τῆς μητροπόλεως φυλακήν, τοὺς αὐτοὺς δικαστὰς ποιοῦνται τῶν διαφόρων, καὶ [q] κατηγοροῦντές τινων, ὡς ἀπεκτείνασιν ἀκρίτους, αὐτοὶ καταδικάζουσιν ὅλου τοῦ ἔθνους ἀτιμίαν· τὴν γοῦν ἅπασι τοῖς ἀλλοφύλοις [r] ἀναπεπταμένην εἰς θρησκείαν πόλιν, τοῖς οἰκείοις νῦν [s] ἀποτειχίζουσι. πάνυ γὰρ ἐπὶ [t] σφᾶς ἐσπεύδομεν, [u] καὶ τὸν κατὰ τῶν ὁμοφύλων πόλεμον, οἱ διὰ τοῦτο ταχύναντες, ἵνα [x] ἀτυχήσαντας ὑμᾶς τηρήσωμεν ἐλευθέρους. τοιαῦτα μέν τοι καὶ πρὸς τῶν φρουρουμένων ἠδίκησθε, καὶ πιθανὰς οὕτως ὑποψίας οἶμαι καὶ κατ᾽ ἐκείνων συνελέξατε. ἔπειτα τῶν ἔνδον φρουρᾷ κρατοῦντες, ὅσοι κήδονται τῶν κοινῶν πραγμάτων, καὶ τοῖς συγγενεστάτοις ἔθνεσιν [y] ἀθρόως ἀποκλείσαντες [z] μὲν τὴν πόλιν, ὑβριστικὰ δὲ οὕτω προστάγματα κελεύοντες, τυραννεῖσθαι λέγετε, καὶ τὸ τῆς δυναστείας ὄνομα τοῖς ὑφ᾽ ὑμῶν τυραννουμένοις περιάπτετε. τίς ἂν [a] ἐνέγκαι τὴν εἰρωνείαν τῶν λόγων, ἀφορῶν εἰς τὴν ἐναντιότητα τῶν [b] πραγμάτων, εἰ μὴ καὶ νῦν ὑμᾶς ἀποκλείουσιν Ἰδουμαῖοι τῆς μητροπόλεως, οὓς αὐτοὶ τῶν πατρίων ἱερῶν εἴργετε. μέμψαιτο ἄν τις εἰκότως τοὺς ἐν τῷ ἱερῷ πολιορκουμένους, ὅτι θαρσήσαντες τοὺς προδότας κολάζειν, οὓς ὑμεῖς ἄνδρας ἐπισήμους, καὶ ἀκαταιτιάτους λέγετε διὰ τὴν κοινωνίαν, οὐκ ἀφ᾽ ὑμῶν ἤρξαντο, [c] καὶ τὰ καιριώτατα τῆς προδοσίας μέρη [d] προαπέκοψαν. ἀλλ᾽ εἰ κἀκεῖνοι τῆς χρείας ἐγένοντο μαλακώτεροι, [e] τηρήσομεν Ἰδουμαῖοι τὸν οἶκον τοῦ Θεοῦ, καὶ τῆς κοινῆς πατρίδος προπολεμήσομεν, ἅμα τούς τε ἔξωθεν ἐπιόντας καὶ τοὺς ἔνδον προδιδόντας ἀμυνόμενοι πολεμίους. ἐνθάδε πρὸ τῶν τειχῶν μενοῦμεν ἐν τοῖς ὅπλοις, ἕως ἂν Ῥωμαῖοι κάμωσι προσέχοντες ὑμῖν, ἢ ὑμεῖς ἐλεύθερα φρονήσαντες μεταβάλησθε.

εʹ. Τούτοις τὸ μὲν τῶν Ἰδουμαίων ἐπεβόα πλῆθος. ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀθυμῶν ἀνεχώρει, τοὺς μὲν [f] Ἰδουμαίους μηδὲν φρονοῦντας ὁρῶν μέτριον, διχόθεν δὲ τὴν πόλιν πολεμουμένην. ἦν δὲ οὐδὲ τοῖς Ἰδουμαίοις ἐν ἠρεμίᾳ τὰ φρονήματα. καὶ γὰρ τεθύμωντο πρὸς τὴν ὕβριν εἰρχθέντες τῆς πό-

h Ἰησοῦς ἔλεγε.] In *Big. Vat. Paris.* & *Voſſ.* ὁ Ἰησοῦς.
i Οὐδὲν τὸ πλῆθος] Ita *Big.* οὔτε in *Editis Aliiſque.*
k Πρὸς τὴν ἀπόθεσιν τῶν ὅπλων,] Πρὸς ἀπόθεσιν *Voſſ.* & *Vat.*
l Καθλᾶ] Κααθᾶ *Big.*
m Ἐν τῷ ἱερῷ] Ἐν τῷ ναῷ *Big.*
n Τὴν κοινὴν πόλιν,] In ſephra fol. 138. 1. legitur ita לא נתחלקה ירושלים לשבט יהודה ובנימן אלא כל השבטים שוין בה *non eſt adſignata Hieroſolyma tribui Benjamin aut Juda, ſed omnium tribuum fuit æquali jure.* Ob ſacra enim patere omnibus debuit. Rel.
o Τάχα δὲ] Τάχα καὶ στεφ. *Big.* & *Paris.*
p Συγγενέσι] Hic Idumæi ſe συγγενεῖς fatentur. Mox Judæi eos ut συγγενεῖς urbem poſſe intrare dixerunt. ſtatim ſe ut οἰκείους ab ἀλλοφύλοις diſtinguunt & συγγενέστατον ἔθνος nuncupant. Rel.
q Κατηγοροῦντές τινων,] Κατηγορήσαντες *Big.*
r Ἀναπεπταμένην] Ita reſtituimus ex *Roſt.* & *Lugd. Bat.* alii ἀναπεπταμένων. Hav.
s Ἀποτειχίζουσι.] Non eſt hæc τειχῶν ἀφαίρεσις, ſed contrarium. ἀποτειχίζειν eſt murum ſtruere, muro circumdare. Ita Joſephus lib. 1. de bell. 2. & Antiq. xiv. 24. ac alibi. Etiam Thucydides & alii ita hanc vocem uſurpant. Rel.
t Σφᾶς ἐσπεύδομεν,] Ita cum *Bod.* nec aliter, ut puto, *Ruf.* qui vertit, *contra vos feſtinabamus.* antea erat σφόδρα.
u Καὶ τὸν κατὰ] Abeſt τὸν à *Lugd. Bat.*
x Ἀτυχήσαντας ὑμᾶς] Sic in *Cod. Big.* & *Paris.* ἀνυχήσαντας in *cæteris.*
y Ἀθρόως ἀποκλείσαντες] Ἀθρόως *Voſſ. Roſt. Paris. quidam* & *Vat.*
z Μὲν τὴν πόλιν,] Illud μὲν è *Cod. Big.*
a Ἐνέγκαι τὴν εἰρωνείαν τῶν λόγων,] Ἐνέγκοι *Vat.*
b Πραγμάτων,] Πραγμάτων, καὶ νῦν ὑμᾶς ἀποκλείουσιν Ἰδουμαῖοι *Big.*
c Καὶ τὰ καιριώτατα] Ita *Big.* καὶ τὰ καιριώτατα προδοσίας μέρη in *Editis Aliiſque.*
d Προαπέκοψαν.] Προαπέκοψεν *Big.*
e Τηρήσομεν Ἰδουμαῖοι] Τηρήσωμεν & mox προπολεμήσωμεν *Big.*
f Ἰδουμαίους] Ἰουδαίους *Roſt.*

g Τὸ

πόλεως, καὶ [g] τὰ ζηλωτῶν ἰσχυρὰ δοκοῦντες, ὡς οὐδὲν ἐπαμύνοντας ἑώρων, ἠπόρουν, καὶ μετενόουν πολλοὶ τὴν ἄφιξιν. ἡ δὲ αἰδὼς τοῦ [h] τέλεον ἀπράκτους ὑποστρέφειν ἐνίκα τὴν μεταμέλειαν, ὥστε μένειν αὐτόθι πρὸ τοῦ τείχους κακῶς [i] αὐλιζομένους. [k] διὰ γὰρ τῆς νυκτὸς ἀμήχανος ἐκρήγνυται [l] χειμὼν, ἄνεμοί τε βίαιοι σὺν ὄμβροις λαβροτάτοις, καὶ συνεχεῖς ἀστραπαὶ, [m] βρονταί τε φρικώδεις, [n] καὶ μυκήματα σειομένης τῆς γῆς ἐξαίσια. πρόδηλον δ' ἦν, ἐπ' ἀνθρώπων ὀλέθρῳ, τὸ κατάστημα τῶν ὅλων συγκεχυμένον· καὶ οὐχὶ μικρᾶς τις ἂν εἰκάσαι συμπτώματος τὰ τέρατα.

ϛʹ. Μία δὲ τοῖς Ἰδουμαίοις, καὶ τοῖς ἐν τῇ πόλει, [o] παρέστη δόξα. τοῖς μὲν, ὀργίζεσθαι [p] τὸν Θεὸν ἐπὶ τῇ [q] στρατείᾳ, καὶ οὐκ ἂν διαφυγεῖν [r] ἐπενεγκόντας ὅπλα τῇ μητροπόλει· τοῖς δὲ περὶ τὸν Ἄνανον, νενικηκέναι χωρὶς παρατάξεως, καὶ τὸν Θεὸν ὑπὲρ αὐτῶν στρατηγεῖν· [s] κακοὶ δὲ ἦσαν ἄρα τῶν μελλόντων στοχασταὶ, καὶ κατεμαντεύοντο τῶν ἐχθρῶν [t] ἃ τοῖς ἰδίοις αὐτῶν ἐπῄει παθεῖν. οἱ μὲν γὰρ Ἰδουμαῖοι [v] συσπειραθέντες τοῖς σώμασιν ἀλλήλους [x] ἀντέθαλπον, καὶ τοὺς θυρεοὺς ὑπὲρ κεφαλῆς συμφράξαντες ἧττον ἐκακοῦντο τοῖς ὑετοῖς· [y] οἱ δὲ ζηλωταὶ μᾶλλον τοῦ [z] καθ' αὑτοὺς κινδύνου ὑπὲρ ἐκείνων ἐβασανίζοντο, καὶ συνελθόντες ἐσκόπουν εἴ τινα μηχανὴν αὐτοῖς ἀμύνης ἐπινοήσειαν. τοῖς μὲν οὖν θερμοτέροις ἐδόκει μετὰ τῶν ὅπλων βιάζεσθαι τοὺς παραφυλάσσοντας. ἔπειτα δὲ εἰσπεσόντας εἰς μέσον τῆς πόλεως ἀναφανδὸν ἀνοίγειν τοῖς συμμάχοις τὰς πύλας, τούς τε γὰρ φύλακας εἴξειν πρὸς τὸ ἀδόκητον [a] αὐτῶν τεταραγμένους, ἄλλως τε καὶ τοὺς πλείονας [b] αὐτῶν ὄντας ἀνόπλους καὶ πολέμων ἀπείρους, καὶ τὸ κατὰ τὴν πόλιν δυσσύνακτον ἔσεσθαι τὸ πλῆθος κατειλημμένον ὑπὸ τοῦ χειμῶνος εἰς τὰς οἰκίας. εἰ δὲ καί τις γένοιτο κίνδυνος, πρέπειν αὐτοῖς πᾶν ὅτι οὖν παθεῖν, ἢ περιιδεῖν τοσοῦτον πλῆθος δι' αὐτοὺς αἰσχρῶς [c] ἀπολλύμενον. οἱ δὲ συνετώτεροι βιάζεσθαι μὲν ἀπεγίνωσκον, ὁρῶντες οὐ μόνον [d] τὴν ἑαυτῶν φρουρὰν [e] πληθύουσαν, ἀλλὰ καὶ τὸ τῆς πόλεως τεῖχος διὰ τοὺς Ἰδουμαίους ἐπιμελῶς φυλασσόμενον, ᾤοντό τε πανταχοῦ τὸν Ἄνανον παρεῖναι, καὶ κατὰ πᾶσαν ὥραν ἐπισκέπτεσθαι τὰς φυλακάς. ὃ δὴ ταῖς μὲν ἄλλαις νυξὶν οὕτως εἶχεν, [f] ἀνέθη δὲ καθ' ἐκείνην, οὐ κατὰ τὴν Ἀνάνου ῥᾳθυμίαν, ἀλλ' ὥστε αὐτός τε ἐκεῖνος ἀπόλοιτο, καὶ τὸ πλῆθος τῶν φυλάκων, στρατηγούσης τῆς εἱμαρμένης ἤδη. [g] καὶ δὴ τῆς νυκτὸς προκοπτούσης, καὶ τοῦ χειμῶνος ἐπακμάζοντος, κοιμίζει μὲν τοὺς ἐπὶ τῇ στοᾷ φρουρούς. [h] τοῖς ζηλωταῖς δὲ ἐπίνοιαν ἐμβάλλει, τῶν ἱερῶν αἴροντας πρίονας ἐκτεμεῖν τοὺς μοχλοὺς τῶν πυλῶν. συνήργησε δὲ αὐτοῖς, [i] πρὸς τὸ μὴ κατακουσθῆναι τὸν ψόφον, ὅ, τε τῶν ἀνέμων ἦχος, καὶ τὸ τῶν βροντῶν ἐπάλληλον.

ζʹ. Διαλαθόντες δὲ ἐκ τοῦ ἱεροῦ παραγίνονται πρὸς τὸ τεῖχος, [k] καὶ τοῖς πρίοσι χρώμενοι, τὴν κατὰ τοὺς Ἰδουμαίους ἀνοίγουσι πύλην. τοῖς δὲ τὸ μὲν πρῶτον

Zelotarum vires non exiguas eſſe crediderint, poſtquam nihil eos ſibi auxiliari poſſe viderent, in dubio eſſe cœperunt, multoſque adventus ſui pœnitebat. Pudor autem nulla re prorſus geſta redeundi pœnitudinem ſuperabat, adeo ut illic manere decreverint, licet ante muros male ſe haberent in caſtris. Nocte enim graviſſima erumpit tempeſtas, ventuſque violentus cum imbre vehementi conjunctus, & crebra fulgura, horrendaque tonitrua, & ingentes terræ concuſſæ mugitus. manifeſtumque erat, hominum in exitium, mundi ſtatum fuiſſe conturbatum: eratque ut quis conjiceret ea non vulgares portendere calamitates.

Horribilis tempeſtas.

6. Una autem tam Idumæis, quam intra urbem poſitis, erat *de iſtis* opinio. illis quidem, iraſci Deum militiæ cauſa, neque ſe poſſe evadere qui adverſus metropolim arma tulerant; Anano vero ſuiſque, victoriam ſibi obtigiſſe ſine prælio, Deumque pro ſe pugnare. At mali erant profectò futurorum conjectores; & quæ ſui paſſuri eſſent fore vaticinabantur ut hoſtibus acciderent. Nam Idumæi quidem conglobatis corporibus ſe invicem refocillabant, conjunctiſque ſuper capita clypeis non multum nocebantur pluvia: Zelotæ autem magis ſolicitudine de illis quam ſuo periculo cruciabantur; atque congregati diſpiciebant, an quid machinationis excogitari poſſet quo illis ſuccurrerent. Et fervidioribus quidem viſum eſt, armis correptis adortum ire cuſtodes; dein, cum in medium civitatis irruiſſent, palam auxiliatoribus portas aperire: nam & cuſtodes ceſſuros eſſe ex improviſo eorum adortu perturbatos, præſertimque quod majori ex parte inermes eſſent minimeque in bellis exercitati; & cives aliquammultos difficulter colligi poſſe, utpote in domos propter tempeſtatem concluſos. quin & ſi quid periculi ſit, vel quodvis pati ſatius eſſe, quam negligere tantam *hominum* multitudinem ipſorum cauſa fœde pereuntem. At prudentiores vi quidem rem gerere abnuebant, quod non ſolum cuſtodiam ſibi majorem adhibitam viderent, ſed etiam urbis mœnia propter Idumæos diligenter cuſtodita: & ubique adeſſe Ananum, omnique hora vigiles inviſere exiſtimabant. id quod aliis quidem noctibus ita fieri ſolebat; illa vero omiſſum, non Anani deſidia, ſed ut ille ipſe & cuſtodum manus interirent fati ductu & imperio. quippe cum multa nox eſſet & ingraveſceret tempeſtas, dormitum quidem dimittuntur cuſtodes in porticu *diſpoſiti*: Zelotis vero cogitatio injicitur, ut captis ſacrorum ſerris portarum vectes diſſecarent. Illis autem plurimum contulit, ut *ſerrarum* ſonus non audiretur, ventorum fremitus, ut & crebrorum tonitruum fragor.

Idumæorum commentum contra tempeſtatem.

Zelotarum ſolicitudo, & conſilia.

Quid demum ſtatuunt Zelotæ.

7. Clam itaque fano egreſſi ad murum veniunt, ſerriſque adhibitis portam Idumæos verſus aperiunt. Illos autem primò quidem occupat pavor,

Portas Idumæis aperiunt.

g Τὰ ζηλωτῶν] τὰ τῶν ζηλωτῶν L. B.
h Τέλεον] τέλος Roſſ.
i Αὐλιζομένους.] Αὐλισάμενοι Big.
k Διὰ γὰρ τῆς νυκτὸς] Διὰ δὲ Big. & Vat.
l Χειμὼν,] Tonitrua & imbres quando? erat χειμὼν ita mox ſcribit. antea obſervavimus pluvias & tonitrua ſolere hyeme in Palæſtina contingere. Rel.
m Βρονταί τε φρικώδεις,] Hyems Gelen. tempeſtas, ut ex hiſce apparet. Spanh.
n Καὶ μυκήματα] Μυκήματα σ. τ. γ. ἐξαίσια Big.
o Παρέστη δόξα.] παρέστη δόξα Roſſ.
p Τὸν Θεὸν] Τὸ θεῖον Big.
q Στρατείᾳ,] Ita Big. στρατιᾷ in Editis Aliiſque.
r Ἐπενεγκόντας] ἐπενηνοχότας Roſſ.
s Κακοὶ] κακοῦ Roſſ.
t Ἃ τοῖς ἰδίοις] αὐτοῖς ἰδίοις Roſſ.
v Συσπειραθέντες τοῖς σώμασιν ἀλλήλους] Ita cum Codd. Big. & Paris. antea erat συσφραχθέντες.

x Ἀντέθαλπον,] Ita in MSS. ἀνεθάλπον in Editis.
y Οἱ δὲ ζηλωταὶ μᾶλλον] Conf. ſupr. lib. 2. c. 22. §. 1. Spanh.
z Καθ' αὑτοὺς] Καθ' ἑαυτῶν Big.
a Αὐτῶν τεταραγμένους,] Αὐτοὺς Big.
b Αὐτῶν ὄντας ἀνόπλους] Αὐτῶν deeſt Big. ut & mox τὴν ante πόλιν.
c Ἀπολλύμενον.] Subjicitur dein ὑπὸ τοῦ χειμῶνος in Roſſ. & Lugd. Bat. verum apparet ex prioribus huc influxiſſe. Hav.
d Τὴν ἑαυτῶν φρουρὰν] Τὴν αὐτῶν Big.
e Πληθύουσαν,] Ita malim cum Big. Bod. & Voſſ. quam πληθύνουσαν cum Editis Aliiſque. πλῆθος οὖσαν Roſſ.
f Ἀνέθη δὲ καθ' ἐκείνην,] Sic Big. ἀνείθη in cæteris.
g Καὶ δὴ τῆς νυκτὸς προκοπτούσης,] Καὶ τότε Big. Vat. & Voſſ.
h Τοῖς ζηλωταῖς] Conf. ſupr. lib. 2. c. 22. §. 1. Spanh.
i Πρὸς] Abeſt a Roſſ.
k Καὶ τοῖς πρίοσι] τοῖς αὐτοῖς πρίοσι MSS. Lipſ. iiſdem vectibus. Omiſit Ruffin. Spanh. Καὶ τοῖς αὐτοῖς πρίοσι Big. Pariſ. Lipſ. & Vat.

ὁ δὲ

vor, Ananum cum ſuis moliri aliquid ſuſpicatos: & unuſquiſque gladium dextra prehendit, eo animo ut vim arceret. his vero qui ad ſe venerant agnitis, ſtatim introibant. Quod ſi ad civitatem ſe vertiſſent, nihil obſtabat quo minus populus univerſus interiiſſet: tanta ira ferebantur. Nunc vero ita accidit ut primo Zelotas cuſtodia eximere feſtinarent, etiam iis obnixe id poſtulantibus qui illos intromiſerunt, ne negligerent malis obſeſſos quorum gratia venerant, neque his gravius periculum accelerarent: captis enim cuſtodibus, nullo negotio poſſe & ipſos in civitatem impetum facere; ſin vero ſemel ea concitaretur, haud fore ut cives ſuperarentur, quippe qui, ſi illos ſenſerint, ſe in aciem colligent, & aſcenſum illis obſtruent.

Idumæi urbem ingrediuntur.

ἐμπίπτει ταραχὴ, τοὺς περὶ τὸν Ἄνανον ἐπιχειρεῖν οἰηθεῖσι· καὶ πᾶς ἐπὶ τὸ ξίφος [l] ἔσχε τὴν δεξιὰν, ὡς ἀμυνούμενος. ταχέως δὲ [m] γνωρίσαντες τοὺς ἥκοντας εἰσῄεσαν. εἰ μὲν οὖν ἐτράποντο [n] ἐπὶ τὴν πόλιν, οὐδὲν [o] ἂν ἐκώλυσεν ἀπολωλέναι τὸν δῆμον αὔτανδρον, οὕτως εἶχον ὀργῆς. νῦν δὲ [p] πρώτους [q] τοὺς ζηλωτὰς σπεύδοντες τῆς φρουρᾶς ἐξελέσθαι, δεομένων πολλὰ καὶ τῶν εἰσδεξαμένων, μὴ περιιδεῖν δι' οὓς ἦλθον ἐν μέσοις τοῖς δεινοῖς, μηδὲ αὐτοῖς χαλεπώτερον ἐπισεῖσαι τὸν κίνδυνον. τῶν μὲν γὰρ φρουρῶν ἁλόντων, ῥᾴδιον αὐτοῖς εἶναι χωρεῖν ἐπὶ τὴν πόλιν· εἰ δὲ ἅπαξ ταύτην προκινήσειαν, [r] οὔτε ἂν ἔτι ἐκείνων κρατῆσαι. πρὸς γὰρ τὴν αἴσθησιν συντάξασθαι αὐτοὺς, καὶ τὰς ἀνόδους ἀποφράξειν.

CAP. V.

Idumæorum, in urbem dum ſæviret tempeſtas ingreſſorum, & Zelotarum crudelitas. De morte Anani & Jeſu & Zachariæ. utque Idumæi domum diſceſſerunt.

Idumæi Zelotis ſe conjungunt, & in cuſtodes irruunt.

ISta itidem Idumæis placebant, aſcendebantque in templum per civitatem, & adventum eorum ſuſpenſis animis exſpectabant Zelotæ. Cumque ingreſſi eſſent, illi etiam è fano interiori fidenter prodierunt; mixtique Idumæis cuſtodes adoriebantur. & nonnullos quidem excubantium, quos ſomnus oppreſſerat, jugularunt; ad clamorem vero experrectorum omnis excitata eſt multitudo, armaque non ſine ſtupore corripientes ad ſui defenſionem properabant. Et quamdiu quidem ſolos Zelotas ipſos aggredi exiſtimarent animos ſumebant, ut qui eos numero ſuperaturi eſſent: ubi vero foris alios effuſos cernerent, *tum demum* Idumæos irrupiſſe ſenſerunt. Et major quidem pars eorum arma deponebant ſimul ac animis dejecti erant, & ad ejulatus ſe conferebant: pauci vero juvenum *armis* muniti fortiter excipiebant Idumæos, diuque ſeniorem multitudinem protegebant. Alii vero clamore ſuo iis qui in urbe erant calamitates indicabant; illorumque auxilio nemo venire auſus eſt, cognito Idumæos irruiſſe: ſed viciſſim magnos clamores tollebant & lamentationes, multuſque mulierum ululatus edebatur; & unuſquiſque cuſtodum *ſummo* in periculo erant. Zelotæ autem una cum Idumæis clamorem ſuſtulerunt, magiſque horribiles tempeſtas faciebat omnium vociferationes. Nemini parcebant Idumæi, utpote naturæ immanitate proni ad cædes, & ex tempeſtate male habiti arma in eos vertebant qui ipſos excluſerant, itidemque infenſi erant ſupplicantibus & pugnantibus; & multos, tam cognationis eos admonentes quam orantes ut commune fanum revererentur, gladiis transfigebant. Nullus autem fugæ

Idumæorum immanitas.

ΚΕΦ. έ.

Ἰδουμαίων, εἰς τὴν πόλιν ἐν χειμῶνι παρελθόντων, καὶ ζηλωτῶν ἡ ὠμότης· περὶ τελευτῆς Ἀνάνου καὶ Ἰησοῦ καὶ Ζαχαρία. καὶ ὡς Ἰδουμαῖοι ἀνεχώρησαν ἐπ' οἴκου.

ΣΥνήδει ταῦτα τοῖς Ἰδουμαίοις, καὶ διὰ τῆς πόλεως ἀνέβαινον [s] πρὸς τὸ ἱερὸν, μετέωροί τε οἱ ζηλωταὶ τὴν ἄφιξιν αὐτῶν ἐκαραδόκουν. καὶ παριόντων εἴσω καὶ αὐτοὶ [t] θαρροῦντες προῄεσαν ἐκ τοῦ [v] ἐνδοτέρου ἱεροῦ· μιγέντες δὲ τοῖς Ἰδουμαίοις προσέβαλλον ταῖς φυλακαῖς. καὶ τινὰς μὲν τῶν προκοιτούντων ἀπέσφαξαν κοιμωμένους, πρὸς δὲ τὴν τῶν ἐγρηγορότων βοὴν διανίστη πᾶν τὸ πλῆθος, καὶ μετ' ἐκπλήξεως ἁρπάζοντες τὰ ὅπλα πρὸς τὴν ἄμυναν ἐχώρουν. ἕως μὲν οὖν μόνους τοὺς ζηλωτὰς ἐπιχειρεῖν ὑπελάμβανον, [x] ἐθάρρουν, ὡς τῷ πλήθει περιεσόμενοι· κατιδόντες δὲ ἔξωθεν ἐπεισχεομένους ἄλλους, ᾔσθοντο τὴν εἰσβολὴν τῶν Ἰδουμαίων. [y] καὶ τὸ μὲν πλέον αὐτῶν ἅμα ταῖς ψυχαῖς [z] κατέβαλλε τὰ ὅπλα, καὶ πρὸς οἰμωγαῖς ἦν. φραξάμενοι δὲ ὀλίγοι τῶν νέων γενναίως ἐδέχοντο τοὺς Ἰδουμαίους, καὶ μέχρι πολλοῦ τὴν [a] γεραιτέραν πληθὺν ἔσκεπον. οἱ δὲ κραυγῇ διεσήμαινον τοῖς κατὰ τὴν πόλιν τὰς συμφορὰς, κἀκείνων ἀμῦναι μὲν οὐδεὶς ἐτόλμησεν ὡς ἔμαθον εἰσπεπαικότας τοὺς Ἰδουμαίους· ἄγαν δὲ ἀντεβόων καὶ [b] ἀντωλοφύροντο, καὶ πολὺς γυναικῶν κωκυτὸς ἠγείρετο, [c] ἐκινδύνευσέ τε ἕκαστος τῶν φυλάκων. οἱ δὲ ζηλωταὶ τοῖς Ἰδουμαίοις συνηλάλαζον, καὶ τὴν ἐκ πάντων βοὴν ὁ χειμὼν ἐποίει φοβερωτέραν. ἐφείδοντο δὲ οὐδενὸς Ἰδουμαῖοι, φύσει τε ὠμότατοι φονεύειν ὄντες, καὶ τῷ χειμῶνι κεκακωμένοι, [d] κατὰ τῶν ἀποκλεισάντων ἐχρῶντο [e] τοῖς ὅπλοις, ἦσαν δὲ ὅμοιοι τοῖς ἱκετεύουσι καὶ τοῖς ἀμυνομένοις· καὶ πολλοὺς, τήν τε συγγένειαν ἀναμιμνήσκοντας, καὶ δεομένους τοῦ κοινοῦ ἱεροῦ λαβεῖν αἰδῶ, διήλαυνον τοῖς ξίφεσιν. ἦν δὲ φυγῆς μὲν οὐδεὶς

l Ἔσχε τὴν δεξιὰν,] Εἷλε Big. & Paris.
m Γνωρίσαντες] Γνωρίσαντες Big.
n Ἐπὶ τὴν πόλιν,] Περὶ τὴν πόλιν Big. Roſt. Paris. & Vat.
o Ἂν ἐκώλυσεν] ἐκώλυσεν ἂν L. B.
p Πρώτους] εἰς πρώτους L. B.
q Τοὺς ζηλωτὰς] Conf. ſupr. lib. 2. c. 22. §. 1. Spanh. Illud τοὺς è Codd. MSS.
r Οὔτε ἂν] οὐκ ἂν L. B.
s Πρὸς τὸ ἱερὸν,] Εἰς τὸ ἱερὸν Big. Roſt. & Bod.
t Θαρροῦντες προῄεσαν] Ita Voſſ. προῄεσαν in cæteris. Huds. Sed & ex eodem Voſſ. ſive L. B. Coſliniano Cod. adſentiente, & quatuor aliis Pariſ. additur nunc θαρροῦντες i. e. fidenter (ut infe-ruimus) prodierunt. Agnoſcit idem Roſt. ſcribens θαρροῦντες προῄεσαν. Hav.
v Ἐνδοτέρου ἱεροῦ.] ἐνδοτέρω. L. B.
x Ἐθάρρουν,] Θαρροῦντες Big.
y Καὶ τὸ μὲν] καὶ τὸ L. B.
z Κατέβαλλε τὰ ὅπλα,] Κατέβαλλον Big.
a Γεραιτέραν πληθὺν ἔσκεπον.] Ἀγεραιτέραν in libris.
b Ἀντωλοφύροντο,] ἀντωδύροντο L. B.
c Ἐκινδύνευσέ τε ἕκαστος τῶν φυλάκων.] κινδυνεύοντος ἑκάστου τινὸς τῶν φυλάκων Big. Rufinus vertit, ſi quando cuſtodum quiſquam in periculum aliquod incidiſſet.
d Κατὰ τῶν ἀποκλεισάντων] κατὰ τῶν ἀπ. ἐχθροῖς ὡς &c. L. B. κ. τ. ἀπ. ἐχθρῶν τὰ πρὸς ὅπλα &c. Roſt.
e Τοῖς ὅπλοις,] Τοῖς ἐχθροῖς Bod. & Vat. ὡς ἐχθροῖς Big. in Rufini verſione propterea que his qui ſe excluſerant ut inimicis utebantur.

οὐδεὶς [f] τόπος, οὐδὲ σωτηρίας ἐλπίς· συνωθούμενοι δὲ περὶ ἀλλήλους κατεκόπτοντο, καὶ τὸ πλέον ἐκβιαζόμενοι, ὡς οὐκ ἔτι ἦν ὑποχωρήσεως τόπος, ἐπῄεσαν δ' οἱ φονεύοντες, [g] ὑπ' ἀμηχανίας κατεκρήμνιζον ἑαυτοὺς εἰς τὴν πόλιν, [h] οἰκτρότερον ἔμοιγε δοκεῖν οὗ διέφευγον ὀλέθρου, τὸν αὐθαίρετον ὑπομένοντες. ἐπεκλύσθη δὲ τὸ ἔξωθεν ἱερὸν πᾶν αἵματι, καὶ νεκροὺς ὀκτακισχιλίους καὶ πεντακοσίους [i] ἡ ἡμέρα κατελάμβανε.

quidem locus erat, neque ſalutis ſpes! * eundem vero in locum coacti plangebant, majorique ex parte eò vi compulſi, cum non eſſet quo ſe reciperent, & in eos irruerent interfectores, etiam præ conſilii inopia in civitatem ſe præcipitabant, exitium voluntarium ſubeuntes eo quod effugiebant, ut mihi videtur, *longe* miſerabilius. Templum autem omne exterius ſanguine inundabatur; cumque dies illuceſceret, inventa erant cæſorum octo millia & quingenti viri.

Magna civium ſtrages.

β'. Οὐκ ἐκορέσθησαν δὲ τούτοις οἱ θυμοὶ τῶν Ἰδουμαίων, ἀλλ' ἐπὶ τὴν πόλιν τραπόμενοι πᾶσαν μὲν οἰκίαν [k] διήρπαζον, ἔκτεινον δὲ τὸν [l] περιτυχόντα. καὶ τὸ μὲν ἄλλο πλῆθος αὐτοῖς ἐδόκει παρανάλωμα, τοὺς δ' [m] ἀρχιερεῖς [n] ἀνεζήτουν, καὶ κατ' ἐκείνων ἦν τοῖς πλείστοις ἡ φορά. ταχέως δὲ ἁλόντες διεφθείροντο, καὶ τοῖς νεκροῖς αὐτῶν ἐπιστάντες, τὸν μὲν Ἄνανον τῆς πρὸς τὸν δῆμον εὐνοίας, τὸν δὲ Ἰησοῦν τῶν ἀπὸ τοῦ τείχους λόγων ἐπέσκωπτον. προῆλθον δὲ εἰς τοσοῦτον ἀσεβείας, ὥστε καὶ ἀτάφους ῥῖψαι, καίτοι τοσαύτην Ἰουδαίων περὶ τὰς ταφὰς πρόνοιαν [o] ποιουμένων, ὥστε καὶ τοὺς ἐκ καταδίκης ἀνεσταυρωμένους πρὸ δύντος ἡλίου [p] καθελεῖν τε καὶ θάπτειν. οὐκ ἂν ἁμάρτοιμι δ' εἰπὼν ἁλώσεως ἄρξαι τῇ πόλει τὸν Ἀνάνου θάνατον, καὶ ἀπ' ἐκείνης τῆς ἡμέρας ἀνατραπῆναι τὸ τεῖχος, καὶ διαφθαρῆναι τὰ πράγματα Ἰουδαίοις, ἐν ᾗ τὸν ἀρχιερέα καὶ [q] ἡγεμόνα τῆς ἰδίας σωτηρίας αὐτῶν ἐπὶ μέσης τῆς πόλεως εἶδον ἀπεσφαγμένον. ἦν γὰρ δὴ τά τε ἄλλα [r] σεμνὸς ὁ ἀνὴρ καὶ δικαιότατος, καὶ παρὰ τὸν ὄγκον τῆς τε εὐγενείας καὶ τῆς ἀξίας, καὶ ἧς εἶχε τιμῆς, ἠγαπηκὼς τὸ ἰσότιμον καὶ πρὸς τοὺς [s] ταπεινοτάτους. φιλελεύθερός τε ἐκτόπως, καὶ δημοκρατίας ἐραστής, [t] πρό τε τῶν ἰδίων λυσιτελῶν [u] τὸ κοινῇ συμφέρον ἀεὶ τιθέμενος, καὶ περὶ παντὸς ποιούμενος τὴν εἰρήνην, ἄμαχα γὰρ ᾔδει τὰ Ῥωμαίων, προνοούμενος [x] δὲ ὑπ' ἀνάγκης [y] κατὰ τὸν πόλεμον, ὅπως, εἰ μὴ διαλύσαιντο Ἰουδαῖοι, δεξιῶς [z] διαφθείροιντο. καθόλου δὲ εἰπεῖν, ζῶντος Ἀνάνου, πάντως ἂν διελύθησαν. δεινὸς γὰρ ἦν εἰπεῖν τε καὶ πεῖσαι τὸν δῆμον, [a] ἤδη δ' ἐχειροῦτο, καὶ τοὺς ἐμποδίζοντας, ἢ πολεμοῦντας. πλεῖστον [b] δ' ἂν τριβὴν Ῥωμαίοις παρέσχον ὑπὸ τοιούτῳ στρατηγῷ. παρέζευκτο δὲ αὐτῷ καὶ ὁ Ἰησοῦς, αὐτοῦ μὲν λειπόμενος κατὰ σύγκρισιν, προύχων δὲ τῶν ἄλλων. ἀλλ' οἶμαι κατακρίνας ὁ Θεὸς ὡς [c] μεμιασμένης τῆς πόλεως ἀπώλειαν, καὶ πυρὶ βουλόμενος ἐκκαθαρθῆναι τὰ ἅγια, τοὺς ἀντεχομένους αὐτῶν, καὶ φιλοστοργοῦντας [d] περιέκοψεν. [e] οἱ δὲ πρὸ ὀλίγου τὴν ἱερὰν ἐσθῆτα περικείμενοι, καὶ τῆς κοσμικῆς θρησκείας

2. Iſtis vero non ſatiati erant Idumæi ira accenſi, ſed in urbem converſi domos omnes diripiebant, & obvium quemque perimebant. Et cæteræ quidem multitudinis cædem ſupervacaneam ducebant, pontifices vero perquirebant, & in illos plerique impetu ferebantur, captoſque ſtatim occidebant; cumque ſuper eorum cadavera conſtitiſſent, nunc Anano populi benevolentiam, nunc Jeſu quæ de muro dixerat exprobrabant. eo autem impietatis proceſſerunt, ut etiam inſepultos eos abjecerint, quanquam tanta Judæis erat cura ſepulturæ, ut etiam poſt damnationem cruci affixos ante ſolis occaſum tollerent & humarent. Non autem erraverim, ſi initium urbis excidii ab Anani morte factum eſſe dixero, & mox ex illo die muros everti, remque publicam Judæorum peſſundari cœpiſſe, quo pontificem qui præerat eorum ſaluti in media civitate trucidatum viderunt. Erat autem & alias vir venerabilis ſummeque juſtus, & præter nobilitatis & dignitatis & honorum quibus auctus erat amplitudinem, ſe *æquabilem* & infimis parem præſtare amaverat. Libertatis ſupra modum fautor erat, populariſque regiminis amator, & bonum publicum iis quæ ſibimet prodeſſent ſemper præferens; & pacem maximi faciens, ut qui norit Romanos non poſſe expugnari, ac proſpexerit neceſſe eſſe ut bello perirent, niſi res *cum Romanis* ſolerter componerent Judæi. ne multa; ſi vixiſſet Ananus, pro certo ad compoſitionem res veniſſent. Nam plurimum dicendo valebat, & ad populum perſuadendum; jamque eos ſubegerat qui ipſi impedimento erant, aut belli deſiderio tenebantur. multum autem negotii ſub ejuſmodi duce facesſiſſent Romanis. Huic junctus erat Jeſus, illo quidem, ſi conferantur, inferior; aliis vero præſtantior. At certe Deum puto, cum urbem pollutam exitio dare decerneret, flammiſque *loca* ſancta purgari vellet, *conſulto* defenſores eorum quique ea diligerent amputaſſe. Itaque qui paulo ante veſte ſacra amicti & publicæ religioni præerant, & ex *univerſo* terrarum orbe in urbem commean-

Sævitiam exercent Idumæi in Ananum & Jeſum pontifices.

Anani & Jeſu elogium.

Deus iratus Judæis.

f Τόπος.] Antea plena diſtinctio erat poſt τόπος.

g Ὑπ' ἀμηχανίας] Καὶ ante ὑπ' ἀμηχανίας delendum cenſeo auctoritate *Cod. Vat.* Huds. Quod jam factum accedente inſuper conſenſu *Lugd. Bat.* & quatuor *Pariſ.* Hav.

h Οἰκτρότερον ἔμοιγε δοκεῖν] Ita *Big. Baſ. Pariſ.* & *Roſ.* οἰκτρότερον in *cæteris*.

i Ἡ ἡμέρα] Additur ἡ ex quinque *Paris.* Hav.

k Διήρπαζον,] Διήρπασαν *Big.*

l Περιτυχόντα.] Περιτυχόντα *Big. Lugd. Bat.* & *Baſ.* & *Pariſ.* & *Vat.*

m Ἀρχιερεῖς] Sc. Ananum & Jeſum. Aliàs vero ſummorum ſacerdotum nomine ſæpiuſcule intelligi puto non eos qui pontificatu maximo aut fungebantur aut functi erant, eorumque vicarios, ſed alios quoque principes XXIV. ſacerdotalium familiarum. Quo modo uſurpatur vox in *Antiqq.* l. 20. c. 7. §. 8. ubi ſeditio orta narratur inter ἀρχιερεῖς & ἱερεῖς. ut & L. IV. *Belli Jud.* c. 3. §. 6. ubi à ſeditioſis dicit forte lectos ἀρχιερεῖς ex quaque familia, cum is honos naſcendi ordine deferri ſoleret.

n Ἀνεζήτουν,] Ἐζήτουν *Big.*

o Ποιουμένων,] Πεποιημένων *Lugd. Bat. Paris.* & *Baſ.*

p Καθελεῖν τε καὶ θάπτειν.] Καθαιρεῖν *Big.* & *Voſſ.*

q Ἡγεμόνα τῆς ἰδίας σωτηρίας] Sic Hebr. 2. Chriſtus ἀρχηγὸς τῆς σωτηρίας ἡμῶν dicitur Rel.

r Σεμνὸς ὁ ἀνὴρ καὶ δικαιότατος,] Σεμνὸς ἀνὴρ *Vat.*

s Ταπεινοτάτους.] Conf. infr. lib. 5. c. 9. §. 3. Spanh.

t Πρό τε τῶν ἰδίων] πρότερον τῶν ἰδίων *Roſ.*

u Τὸ κοινῇ συμφέρον] τὰ κοινῇ συμφέροντα *L. B. Roſ.* & *Paris.*

x Δὲ ὑπ' ἀνάγκης] Illud δὲ non agnoſcunt *Voſſ. Vat. Roſ.* & *Bod.*

y Κατὰ τὸν πόλεμον,] Καὶ κατὰ τὸν π. in aliquibus MSS.

z Διαφθείροιντο.] Διαφέροιντο *L. B.*

a Ἤδη δ' ἐχειροῦτο,] ἤδη δὲ κατεχ. *Gen.* ἤδη δὲ οἱ κατεχ. *Pariſ. Roſ.* & *L. B.*

b Δ' ἂν τριβὴν] Δ' ἂν pro ἂν feci, quod ita legiſſe videatur *Ruf.*

c Μεμιασμένης τῆς πόλεως ἀπώλειαν,] Μεμιασμένης. *Bod. Pariſ.* & *L. B.*

d Περιέκοψεν.] περιέκοπτεν *L. B.* & *Paris.*

e Οἱ δὲ πρὸ ὀλίγου] Aut δὲ pro δὴ legendum, aut δὲ pro δὴ accipiendum, quo forſan modo *Ruf.*

* Compulſi autem inter ſe magis quam vi oppreſſi laniabantur, cum recedendi ſpatium non daretur, nec interfectores à cædibus temperarent. Incerti autem quid agerent, in civitatem ſe præcipitabant: miſeri (ut mihi videtur) eo quod fugiebant crudelius ſubeuntes exitium, donec templum exterius ſanguine redundavit, *Ruf.*

f Κα-

meantibus venerabiles habebantur, nudi, foras ejecti in canum & ferarum eſcam, conſpiciebantur. Virtus ipſa mihi viſa eſt ſuper viris iſtis gemuiſſe, cum lamentatione quod adeo victa eſſet à malitia. Atenim Ananus quidem & Jeſus vitæ exitium hujuſcemodi habuerunt.

[LIB. V. ſecundum Rufini diſtinctionem, cap. 1.]

Zelotarum & Idumæorum crudelitas.

3. Poſt illos vero multi tam Zelotæ quàm Idumæi, populum veluti animalium profanorum gregem adorti jugulabant. Et vulgus quidem, ubicunque deprehenſum, trucidabatur; nobiles vero & adoleſcentes quotquot caperent vinctos in carcerem concludebant, fore ſperantes ut nonnullos nece dilata ſibi adjungerent. At nemo illis auſcultabat; ſed mori omnes malebant quam in improbis numerari contra patriam *conſpirantibus*. Graves autem angores ſuſtinebant quod ab illis ſtare recuſarent, flagris & tormentis vexati: cumque corpus non amplius ferendo eſſet cruciatus, vix eos *tandem* dignati ſunt gladio. Quos vero die cepiſſent nocte in cuſtodiam ducebant, mortuoſque efferentes foras projiciebant, ut locus eſſet aliis in vincula conjectis. Tantus autem populum pavor occupaverat atque formido, ut nec auſus eſſet quiſquam affines mortuos palam deflere, neque ſepelire: ſed occultæ quidem erant *in ædes* concluſorum lachrymæ, haudque gemebant niſi cautione adhibita, ne quis inimicorum eos exaudiret. paria namque his qui lugebant illico patiebantur qui luctus edidiſſent. nocte vero terram exiguam manibus ſublatam corporibus injiciebant, & interdiu ſi quis fortius fuiſſet animatus. atque duodecim millia nobilium ad hunc modum perierunt.

Duodecim millia nobilium pereunt.

4. Illi autem, jam cædes peroſi, ſine pudore judicum conſeſſibus judiciiſque illudebant. Itaque cum illuſtrium quendam Zachariam Baruchi filium interficere pergerent (illos enim irritabat quod malitiam odio haberet & libertatem amaret; itemque locuples erat, ut non ſolum fortunarum ejus direptionem ſperarent, ſed & virum è medio tollerent, qui ad illorum poteſtatem evertendam plurimum conferre potuit) convocant ex præcepto ſeptuaginta è plebejorum primoribus judicum ſpecie abſque auctoritate; & *apud eos* Zachariam accuſant, ut qui vellet res eorum prodere Romanis, & ad Veſpaſianum proditionis cauſa *quoſdam* miſerat. Quorum autem accuſabatur nec probatio erat ulla, nec indicium; ſed de illis ſibi plane perſuaſum eſſe dixerunt, atque hoc ſatis eſſe volebant ad fidem veritati impetrandam. Zacharias autem, cum intellexiſſet nullum ſibi relictum eſſe ſalutis

Zacharias in judicium vocatus.

Quo modo ſe defendit.

[f] καθάρχοντες, [g] προσκυνούμενοί τε [h] τοῖς ἐκ τῆς οἰκουμένης, παραβάλλουσιν εἰς τὴν πόλιν, ἐρριμμένοι γυμνοὶ βορὰ κυνῶν καὶ θηρίων, ἐβλέποντο. [i] αὐτὴν ἐπ' ἐκείνοις στενάξαι ἂν τοῖς ἀνδράσι δοκῶ τὴν ἀρετήν, [k] ὀλοφυρομένην ὅτι τοσοῦτον ἥττητο τῆς κακίας. ἀλλὰ γὰρ τὸ μὲν Ανάνου καὶ Ἰησοῦ τέλος τοιοῦτον ἀπέβη.

γ'. Μετὰ δὲ ἐκείνους οἵ, τε ζηλωταὶ καὶ τῶν Ἰδουμαίων τὸ πλῆθος, τὸν λαόν, ὥσπερ ἀνοσίων ζώων ἀγέλην ἐπιόντες, ἔσφαζον. καὶ [l] τὸ μὲν εἰκαῖον [m] ἐφ' οὗ καταληφθείη τόπου διεφθείρετο. τοὺς δὲ εὐγενεῖς καὶ νέους συλλαμβάνοντες, εἰς εἱρκτὴν κατέκλειον δεδεμένους, καὶ ἐλπίδα τοῦ [n] προστεθήσεσθαί τινας αὐτοῖς τὴν ἀναίρεσιν ὑπερτιθέμενοι. προσέσχε δὲ οὐδείς, ἀλλὰ πάντες τοῦ τάξασθαι μετὰ τῶν πονηρῶν κατὰ τῆς πατρίδος προείλοντο τὸν θάνατον. δεινὰς δὲ τῆς ἀρνήσεως αἰκίας ὑπέμενον, μαστιγούμενοί τε καὶ [o] στρεβλούμενοι· κατὰ δὲ τὸ μηκέτ' ἀρκεῖν τὸ σῶμα ταῖς βασάνοις, μόλις ἠξιοῦντο τοῦ ξίφους. οἱ συλληφθέντες δὲ μεθ' ἡμέραν, [p] ἀνήγοντο νύκτωρ· καὶ τοὺς [q] μὲν νεκροὺς ἐκφοροῦντες ἐρρίπτουν, ὡς ἑτέροις εἴη δεσμώταις τόπος. ἦν δὲ τοσαύτη τοῦ δήμου κατάπληξις, ὡς μηδένα τολμῆσαι μήτε κλαίειν φανερῶς τὸν προσήκοντα νεκρόν, μήτε θάπτειν· ἀλλὰ λαθραῖα μὲν ἦν αὐτῶν [r] κατακεκλεισμένων τὰ δάκρυα, καὶ μετὰ περισκέψεως, μή τις ἐπακούσῃ τῶν ἐχθρῶν, ἔστενον. ἴσα γὰρ τοῖς πενθουμένοις ὁ πενθήσας εὐθὺς ἔπασχε. νύκτωρ δὲ κόνιν αἴροντες χεροῖν ὀλίγην ἐπέρριπτον τοῖς σώμασι, καὶ μεθ' ἡμέραν εἴ τις παράβολος. μύριοι δὲ καὶ δισχίλιοι [s] τῶν εὐγενῶν οὕτω διεφθάρησαν.

δ'. Οἱ δὲ ἤδη διαμεμισηκότες τὸ [t] φονεύειν, ἀναιδῶς [u] εἰρωνεύοντο δικαστήρια καὶ κρίσεις. καὶ δή τινα τῶν ἐπιφανεστάτων [x] ἀποκτεῖναι προθέμενοι [y] Ζαχαρίαν υἱὸν [z] Βαρούχου (παρώξυνε δ' αὐτοὺς τὸ λίαν τἀνδρὸς μισοπόνηρον καὶ φιλελεύθερον, ἦν δὲ καὶ πλούσιος, ὥστε μὴ μόνον ἐλπίζειν τὴν ἁρπαγὴν τῆς οὐσίας, ἀλλὰ καὶ [a] προσαποσκευάσεσθαι δυνατὸν ἄνθρωπον εἰς τὴν [b] αὐτῶν κατάλυσιν) [c] συγκαλοῦσιν ἐξ ἐπιτάγματος ἑβδομήκοντα τῶν ἐν τέλει [d] δημοτῶν, [e] εἰς τὸ σχῆμα δικαστῶν ἔρημον ἐξουσίας. καὶ [f] τοῦ Ζαχαρίου κατηγόρουν, ὡς [g] ἐνδιδοίη τὰ πράγματα Ῥωμαίοις, καὶ περὶ προδοσίας διαπέμψαιτο πρὸς Οὐεσπασιανόν. ἦν δὲ οὔτε ἔλεγχός τις τῶν [h] κατηγορουμένων, οὔτε τεκμήριον, ἀλλ' αὐτοὶ πεπεῖσθαι καλῶς ἔφασαν, καὶ τοῦτ' εἶναι πίστιν τῆς ἀληθείας ἠξίουν. ὅ γε μὴν Ζαχαρίας συνιδὼν μηδεμίαν αὐτῷ καταλειπομένην σωτηρίας ἐλπίδα, [i] κεκλῆσθαι γὰρ [k] κατ' ἐνέδρας

f Καθάρχοντες,] Simili phraſi (θυμάτων καθάρχοντες) utitur *Dionyſ. Hal.*

g Προσκυνούμενοι] προσκυνηθέντες *Raf.*

h Τοῖς ἐκ τῆς οἰκουμένης,] Ἀπὸ τῆς *Big.* & *Bod.*

i Αὐτὴν] Αὐτὴν ἐπ' ἐκείνοις τοῖς ἀνδράσι δοκῶ τὴν ἀρ. *Big.*

k Ὀλοφυρομένην] Ita diſtinguo. antea erat ὀλοφυρομένην, ὅτι &c.

l Τὸ μὲν εἰκαῖον] Conf. Ἀλω. lib. 1. Procem. §. 1. Spanh. τὸ μὲν εἰκ. *Raf.*

m Ἐφ' οὗ καταληφθείη] Ἐφ' ᾧ κατελήφθη *Big.* quidam *Pariſ.* & *Vat.*

n Προστεθήσεσθαι] Προσθήσεσθαι & mox αὐτοῦ *Big.*

o Στρεβλούμενοι] Προστρεβλούμενοι *Big.*

p Ἀνήγοντο νύκτωρ] Ita *Big.* & *Raf.* ἀνῃροῦντο in *Editis Aliiſque*

q Μὲν νεκροὺς ἐκφοροῦντες ἐρρίπτουν,] Illud μὲν non agnoſcit *Vat* nec *Pariſ.*

r Κατακεκλεισμένων τὰ δάκρυα,] Ita in *MSS.* κατακεκλεισμένα in *Editis.*

s Τῶν εὐγενῶν] Sic *Big.* & *Raf.* τῶν εὐγενῶν νέων in *Editis Aliiſque.* Forſan τῶν εὐγενῶν καὶ νέων ex v. 4.

t Φονεύειν,] Ita lego & diſtinguo ex *Cod. Big.* & *Rufini* verſione. antea erat, φονεύειν ἀναιδῶς, εἰρωνεύοντο.

u Εἰρωνεύοντο δικαστήρια καὶ κρίσεις.] Εἰρωνεύειν] *Big.*

x Ἀποκτεῖναι προθέμενοι] Ἀποκτείνειν προθέμενοι pro προθέμενοι *Vat.* & *Voſſ.* Huns. in *Lugd. Bat.* ita corrigitur, & videtur melius. conſtituebant enim Zachariam occidere, ideoque prius dolos nectebant. HAV.

y Ζαχαρίαν] Eundem eſſe hunc Zachariam cum illo cujus meminit *Servator* apud *Matth.* c. 23. v. 35. ſtatuit *L'Empereur* in *Cod. Talm. Middoth*, p. 80. verba autem *Servatoris* intelligenda eſſe per anticipationem; & *aoriſtum* poſitum eſſe pro *futuro*, ὃν ἐφονεύσατε, *quem occideritis.* [atque hujuſmodi uſus *Aoriſti* familiaris eſt *Joſepho*, itidemque *Polybio Hiſtorico*, ut ad eum notavit *Iſaacus Caſaubonus.*] *Grotius* (ad *Matth.* 23. 34.) videri ait illic *Chriſtum* alludere ad veterem hiſtoriam (in 2 *Paralipomenôn* 24, 21.) ut ſimul inſit ejus verbis futuri præſagium. Confer *Cocceium* in *Conſideratt. Reſponſionum* & *Quæſt. ad Judæos*, cap. 42. *Lud. Capell.* in *Spicilegio* ad *Matth.* 23, 33. *Grotium* ad *Matth.* 23, 35. & *Schotanum* in *tom.* 2. *Bibliotheca S.* p. 935.

z Βαρούχου] Βαρεῖς *Vat.* Βαρισκαίου *Big.*

a Προσαποσκευάσεσθαι δυνατὸν ἄνθρωπον] Πρὸς ἀποσκευάζεσθαι οἷα *Big.* προσαποσκευάσασθαι *Busb. Rhod. Lugd. Bat. Paris.* & *Vat.* προσαποσκευάζεσθαι *al. Pariſ.*

b Αὐτῶν κατάλυσιν,] Ἑαυτῶν *Big.*

c Συγκαλοῦσιν] Ita *Busb.* & *Rhod.* συγκαλέσαντες μὲν οὖν *Big.* συγκαλοῦσιν οὖν in *Editis Aliiſque.*

d Δημοτῶν,] Δημοτικῶν *Big.*

e Εἰς τὸ σχῆμα] ὡς σχῆμα *L. B.*

f Τοῦ Ζαχαρίου] τὸν Ζαχαρίαν *Raf.* & *L. B.*

g Ἐνδιδοίη τὰ πράγματα] Ἐνδιδοῖεν *Big.* & *Raf.*

h Κατηγορουμένων,] Κατηγορημάτων *Vat. Busb.* & *Rhod.*

i Κεκλῆσθαι] Ita cum *Cod. Voſſ.* & optimo *Pariſ.* κεκλεῖσθαι in *Editis Aliiſque.*

k Καὶ ἐνέδρας εἰς εἱρκτήν,] Κατ' ἐνέδραν in pleriſque *MSS.*

l Il-

ϲυνέδρας εἰς εἱρκτὴν, οὐκ ἐπὶ δικαστήριον, ἐκκέκλητο τὴν τοῦ ζῆν ἀπέγνωσεν οὐκ ἀπαῤῥησίαστον· ἀλλὰ καταστὰς, τὸ μὲν πιθανὸν τῶν κατηγορουμένων διεχλεύασε, καὶ διὰ βραχέων ἀπελύσατο τὰς ἐπιφερομένας αἰτίας. ἔπειτα δὲ τὸν λόγον εἰς τοὺς κατηγόρους ἀποστρέψας, ἑξῆς πάσας αὐτῶν διεξῄει τὰς παρανομίας, καὶ πολλὰ περὶ τῆς συγχύσεως κατωλοφύρατο τῶν πραγμάτων. οἱ ζηλωταὶ δὲ ἐθορύβουν, καὶ μόλις τῶν ξιφῶν ἀπεκράτουν, τὸ σχῆμα καὶ τὴν εἰρωνείαν τοῦ δικαστηρίου μέχρι τέλους [l] παῖξαι προαιρούμενοι, καὶ ἄλλως [m] πειρᾶσθαι θέλοντες τοὺς δικαστὰς, εἰ παρὰ τὸν [n] αὐτῶν κίνδυνον μνησθήσονται τοῦ δικαίου. φέρουσι δ' [o] οἱ ἑβδομήκοντα [p] τῷ κρινομένῳ τὰς ψήφους ἀπολύσαντες, καὶ σὺν αὐτῷ προείλοντο τεθνάναι μᾶλλον, ἢ τῆς ἀναιρέσεως αὐτοῦ λαβεῖν τὴν [q] ἐπιγραφήν. ἤρθη δὲ βοὴ τῶν ζηλωτῶν πρὸς τὴν ἀπόλυσιν, καὶ πάντων μὲν ἦν ἀγανάκτησις ἐπὶ τοῖς δικασταῖς, ὡς μὴ συνιεῖσι τὴν εἰρωνείαν τῆς δοθείσης αὐτοῖς ἐξουσίας. δύο δὲ [r] τῶν τολμηροτάτων, προσπεσόντες ἐν μέσῳ τῷ ἱερῷ, [s] διαφθείρουσι τὸν Ζαχαρίαν, καὶ πεσόντι ἐπιχλευάζοντες ἔφασαν, καὶ παρ' ἡμῶν τὴν ψῆφον ἔχεις, καὶ βεβαιοτέραν [t] ἀπόλυσιν. ῥίπτουσί τε αὐτὸν εὐθέως ἀπὸ τοῦ ἱεροῦ, κατὰ τῆς ὑποκειμένης φάραγγος. τοὺς δὲ δικαστὰς πρὸς ὕβριν ἀπεστραμμένοις τοῖς ξίφεσι τύπτοντες, ἐξέωσαν τοῦ περιβόλου, δι' ἓν τοῦτο φεισάμενοι τῆς σφαγῆς αὐτῶν, ἵνα σκεδασθέντες ἀνὰ τὴν πόλιν ἄγγελοι πᾶσι τῆς δουλείας γένωνται.

ε. Τοῖς δὲ Ἰδουμαίοις ἤδη τῆς παρουσίας μετέμελε, καὶ [v] προσίστατο τὰ πραττόμενα. συναγαγὼν δὲ αὐτούς τις ἀπὸ τῶν ζηλωτῶν κατ' ἰδίαν ἐλθὼν, [x] ἐνεδείκνυτο τὰ συμπαρανομηθέντα τοῖς καλέσασι, [y] καὶ τὰ κατὰ τῆς μητροπόλεως διεξῄει. „ [z] παρατάξασθαι μὲν γὰρ ὡς ὑπὸ τῶν ἀρχιερέων [a] προδιδομένης Ῥωμαίοις τῆς μητροπόλεως, εὑρηκέναι δὲ προδοσίας [b] μὲν τεκμήριον οὐδέν. τοὺς δὲ ἐκείνην ὑποκρινομένους φυλάττεσθαι καὶ πολέμου καὶ τυραννίδος ἔργα τολμῶντας. προσήκειν μὲν οὖν αὐτοῖς διακωλύειν ἀπ' ἀρχῆς· [c] ἐπεὶ δ' ἅπαξ εἰς κοινωνίαν ἐμφυλίου φόνου [d] προσέπεσον, ὅρον γοῦν [e] ἐπιθεῖναι τοῖς ἁμαρτήμασι, καὶ μὴ παραμένειν χορηγοῦντας ἰσχὺν τοῖς [f] καταλύουσι τὰ πάτρια. καὶ γὰρ εἰ τινὲς χαλεπαίνουσι [g] τὸ κλεισθῆναι τὰς πύλας [h] καὶ τὴν εἴσοδον, ἀλλὰ τοὺς εἴρξαντας [i] τετιμωρῆσθαι, καὶ τεθνάναι μὲν Ἄνανον, διεφθάρθαι δὲ ἐπὶ μιᾶς νυκτὸς ὀλίγου δεῖν πάντα τὸν δῆμον. [k] ἐφ' οἷς τῶν μὲν οἰκείων πολλοὺς αἰσθάνεσθαι μετανοοῦντας, τῶν ἐπικαλεσαμένων δὲ ὁρᾶν ἄμετρον τὴν ὠμότητα, μηδὲ τοὺς σώσαντας αἰδουμένων. [l] ἐν ὄμμασι γοῦν τῶν συμμάχων τὰ αἴσχιστα τολμᾶν, καὶ τὰς ἐκείνων παρανομίας Ἰδουμαίοις προσάπτεσθαι, μέχρις ἂν μήτε κωλύῃ τις, μήτε χωρίζηται τῶν δρωμένων. δεῖν οὖν [m] ἐπειδὴ

ſpem, ut qui per inſidias in carcerem accitus eſſet non ad judicium, in vitæ deſperatione dicendi libertate non abſtinuit; ſed in medio conſtitutus, veriſimilitudinem eorum de quibus accuſabatur irriſit, paucisque objecta ſibi crimina diluit. deinde oratione in accuſatores converſa, omnes eorum iniquitates ordine perſequitur, multumque lamentatus eſt rerum perturbationem. Zelotæ autem obſtrepebant, & vix à gladiis temperabant, ſpeciem & ſimulationem judicii ad finem perduci cupientes, & judices inſuper experiri volentes, an cum in periculo verſentur juſtitiæ forent memores. Septuaginta vero vocatum in judicium ſententiis ſuis abſolvunt, & cum eo mori maluerunt quam ut ſibi interitus ejus adſcriberetur. Illo autem abſoluto clamor ſublatus eſt à Zelotis, & univerſi quidem judicibus iraſcebantur, ut qui ſimulationem datæ ſibi poteſtatis non intelligerent: duo vero ex audaciſſimis Zachariam in medio templo adorti interficiunt, cæſoque illudentes dicebant, & à nobis ſuffragium habes, firmioremque abſolutionem: eumque ſtatim in ſubjectam vallem de templo projiciunt. Judices autem in contumelium gladiorum dorſis ferientes *templi* ambitu pepulerunt, cum ob hoc unum ab illorum cæde abſtinuiſſent, ut per civitatem disjecti apud omnes fierent ſervitutis nuncii.

Judices abſolvunt Zachariam.

In medio templo trucidatur.

5. Verum Idumæos jam ſe veniſſe pœnitebat, eiſque diſplicebant quæ facta erant. Cum autem congregati eſſent ex occaſione cujuſdam Zelotæ qui ad eos clam venerat, *is* omnia indicabat quæ nefarie fecerant una cum iis qui eos acciverant, quæque contra metropolim geſta erant oratione perſequebatur. „ arma quippe eos cepiſſe, quaſi metropolis à „ pontificibus proderetur Romanis, reperiſſe autem „ nullum proditionis indicium: illos vero qui eam „ fingebant ab ipſis defendi, & belli facinora pa„ trare auſos & tyrannidis. Et ipſorum quidem „ erat ab initio eos prohibuiſſe: quoniam vero ac„ cidit ut cædis civilis aliquando cum illis partici„ pes eſſent, itaque peccandi finem facere oportet, „ neque longius manere ad vires illis ſuppeditandas „ qui res patrias perditum eunt. Nam etſi portas „ ſibi occluſas introitumque in urbem obſtructum „ graviter ferant, pœnas tamen ab illis qui eos ex„ cluſerant eſſe repetitas, atque obiiſſe quidem „ Ananum, una vero nocte populum fere omnem „ conſumptum. Quarum rerum multos è ſuis pœ„ nitere licet ſentire, pariterque videre immanem „ illorum crudelitatem qui eos acciverant, ne „ quidem ſervatores ſuos *vel minimum* reveren„ tium. Adeoque dum in auxiliatorum conſpectu „ fœdiſſima facere non dubitant, abeſſe non po„ teſt quin illorum injuriæ etiam Idumæis impu„ tentur, quam diu nemo illis obſiſtat aut à per„ petratis ſe abſtineat. Debere igitur (quoniam „ cer-

Idumæis ſcelerata Zelotarum conſilia quidam prodit.

l Παῖξαι προαιρούμενοι,] Ita cum Cod. Big. nec aliter ſenſit *Rufinus*, qui vertit, *ſpeciem & cavillationem judicii ſui ad finem permanere cupientes*. παίξας in *Editis Aliiſque*.

m Πειρᾶσθαι θέλοντες] Πειράσαι *Big. Paris.* & *Voſſ.*

n Αὐτῶν κίνδυνον] Εαυτῶν *Big.*

o Οἱ ἑβδομήκοντα] Nota τοὺς ἑβδομήκοντα Synedrii *Aſſeſſores*, eorumque judicium in Templo. Spanh.

p Τῷ κρινομένῳ τὰς ψήφους ἀπολύσαντες,] Τῶν κρινομένων *Big. Par.* & mox ἅπαντες *Big.* pro ἀπολύσαντες.

q Ἐπιγραφήν.] ἐπιτροφὴν *Roſſ.*

r Τῶν τολμηροτάτων,] Τολμηρότατοι *Bod.* & *Voſſ.* τολμηρότεροι *Vat.*

s Διαφθείρουσι τὸν Ζαχαρίαν,] Κτείνουσι *Big.* Vide *Huet.* in D. E. p. 253.

t Ἀπόλυσιν] Hic τὴν ante ἀπόλυσιν delevi auctoritate *Codd. Big.* & *Vat.*

v Προσίστατο] προσίστασθαι quandoque malè affici, moleſtum eſſe. *Ariſtotel. Rer. Natural. lib.* IV. c. XXX. & *Caſaub. ad* Athen. p. 427. *Heſych.* προσίσταται (leg. προσίσταται) [illegible] προσκρούει. Spanh.

x Ἐνεδείκνυτο τὰ συμπαρανομηθέντα] Ἐνεδείκνυτο καὶ τὰ π. *Big.*

y Καὶ τὰ κατὰ τῆς μητροπόλεως διεξῄει.] Καὶ τὰ κατὰ τῆς μ. *Big. Bod. Roſſ.* & *Vat.*

z Παρατάξασθαι] Παραγενέσθαι *Big.*

a Προδιδομένης Ῥωμαίοις τῆς μητροπόλεως,] Ῥωμαίοις προδιδομένης τῆς πόλεως *Big.*

b Μὲν τεκμήριον οὐδέν] Illud μὲν additum è *Cod. Big.*

c Ἐπεὶ δ' ἅπαξ] Ita in *Editis Aliiſque*. ἐπειδὴ δὲ καὶ α. *Voſſ. Roſſ. Pariſ.* & *Vat.*

d Προσέπεσον,] *Μετέπεσον Big.* προέπεσον *Vat.* & *Lugd. Bat.*

e Ἐπιθεῖναι τοῖς ἁμαρτήμασι,] Καταθεῖναι *Big.*

f Καταλύουσι τὰ πάτρια.] Καταλύσασι *Voſſ.* & *Roſſ.*

g Τὸ κλεισθῆναι τὰς πύλας] Τῷ κλεισθῆναι *Voſſ.*

h Καὶ τὴν εἴσοδον,] Ita *Big.* & *Ruf.* εἰς εἴσοδον *in cæteris.*

i Τετιμωρῆσθαι,] τετιμωρῆσθαι *L. B.* & *Pariſ.*

k Ἐφ' οἷς] Ἐφ' ᾗς *Big.*

l Ἐν ὄμμασι] Ἐν' ὄμμασι *Voſſ. Roſſ. Pariſ.* & *Vat.*

m Ἐπειδὴ [illegible]] Ἐπεὶ *Big.*

„ certum eſt improbe confiçta eſſe omnia de pro-
„ ditione, neque Romanorum *jam* exſpectari ad-
„ ventum, urbemque munitam eſſe potentia ex-
„ pugnatu difficili) eos domum diſcedere, &
„ deſerendo malorum ſocietatem ſeſe excuſaturum
„ ire de omnibus quorum participes ſe fecerant ab
„ iis decepti.

„ διαβολὴ μὲν ἐψεῦσθαι τὰ τῆς προδοσίας, ἔφοδον
„ δὲ Ῥωμαίων οὐδεμία προσδοκᾶται, δυναστεία τε
„ ἐπιτετείχισται τῇ πόλει δυσκατάλυτος. αὐτοὺς
„ ἀναχωρεῖν ἐπ᾽ οἴκου, καὶ τῷ μὴ κοινωνεῖν τοῖς φαύ-
„ λοις [n] ἁπάντων ἀπολογήσασθαι περὶ ὧν φενα-
„ κισθέντες μετέσχον.

CAP. VI.

Quomodo Zelotæ, ab Idumæis liberati, majorem ſtragem ediderunt in civitate. atque Romanos, adverſus Judæos ire deſiderantes, in præſens cohibuit Veſpaſianus.

Idumæi domum redeunt. ISTIS inducti Idumæi, primum quidem eos qui erant in cuſtodiis ſolvunt, ad duo circiter millia popularium, qui ſtatim relicta civitate ad Simonem ſe conferunt, de quo paulo infra dicemus: deinde domum ex Hieroſolymis abierunt. Eorumque diſceſſus utriſque improviſus accidit & inopinatus. Nam & populus, neſcii quòd illos factorum pœnituerit, ad breve tempus fiduciam ſumpſerunt, quaſi inimicis levati: & Zelotæ eo magis ex adverſo inſurrexerunt, quaſi ab auxiliaribus non deſerti eſſent, ſed ab iis liberati, qui eorum retunderent reprimerentque inſolentiam. *Atque Zelotæ majorem adhibent ſævitiam.* Itaque non mora aliqua interpoſita aut deliberatione injurias faciebant, ſed ſummam celeritatem adhibentes in ſingulis excogitandis, quicquid illis viſum eſt ipſa cogitatione citius peragebant. Maxime autem virorum fortium atque nobilium cædem ſitiebant; hos quidem exitio dantes ex invidia, illos vero præ metu. haud aliam enim ſibi ſecuritatem fore exiſtimabant, quàm ut nemo ex optimatibus ſupereſſet. *Gorion morte plectitur.* Itaque occiſus eſt cum multis aliis Gorion, dignitate quidem & genere præſtans, popularis vero regiminis fautor, animoque de libertate ſolicito præditus, ſi quis alius è Judæis. Eum autem, inter cætera quibus eminebat, maxime perdidit loquendi libertas. Neque Niger Peraïta manus eorum effugit, vir qui in bellis contra Romanos ſtrenuiſſime ſe geſſit. Ille, licet clamorem ſæpe tolleret & vulnerum cicatrices oſtenderet, per mediam civitatem trahebatur. poſtquam vero ſe extra portas duci videret, deſperata ſalute, orabat atque obſecrabat, ut ſepulturæ mandaretur: illi autem, cum prius minas jactaſſent, ſe eum humari, id quod maxime deſiderabat, non paſſuros eſſe, cædem efficiebant. Verum cum in eo eſſet Niger ut occideretur, Romanos eis ultores imprecatus eſt, & ut præter bellum illis *in cumulum* accederet fames & peſtilentia, & ad hæc omnia ut * mutuis ipſorum manibus caderent. Quæ ſane univerſa contra improbos rata habuit Deus, &, quod juſtiſſimum, *effecit* ut non multo poſt orta diſſenſione ſui ipſorum amentiam invicem experturi eſſent. *Et Niger Peraita.* Et Niger quidem occiſus metu eos levavit, ne tolleretur ipſorum poteſtas.

ΚΕΦ. ϛʹ.

Ὡς ζηλωταὶ, Ἰδυμαίων ἀπαλλαγέντες πλείονας κατὰ τὴν πόλιν ἀπέκτειναν. καὶ ὡς Οὐεσπασιανὸς Ῥωμαίους, κατὰ Ἰυδαίων ὁρμῶντας, ἀνέπεισε μὴ πολεμεῖν τέως.

ΤΟύτοις [o] δὲ πεισθέντες οἱ Ἰδυμαῖοι, πρῶτον μὲν λύουσι [p] τοὺς ἐν τοῖς δεσμωτηρίοις, περὶ δισχιλίους [q] δημότας. οἳ, παραχρῆμα φυγόντες ἐκ τῆς πόλεως ἀφικνοῦνται πρὸς Σίμωνα, περὶ οὗ μικρὸν ὕστερον ἐροῦμεν. ἔπειτα ἐκ τῶν Ἱεροσολύμων ἀνεχώρησαν ἐπ᾽ οἴκου. καὶ συνέβη τὸν χωρισμὸν αὐτῶν γενέσθαι [r] παράδοξον ἀμφοτέροις. ὅ, τε γὰρ δῆμος, ἀγνοῶν τὴν μετάνοιαν, [s] ἐθάρσησε πρὸς ὀλίγον, ὡς ἐχθρῶν κεκουφισμένος. οἵ τε ζηλωταὶ μᾶλλον ἐπανέστησαν, οὐχ ὡς ὑπὸ συμμάχων [t] καταλειφθέντες, ἀλλ᾽ ἀπηλλαγμένοι τῶν [v] δυσωπούντων καὶ διατρεπόντων παρανομεῖν. οὐκ ἔτι γοῦν μέλλησις ἢ σκέψις ἦν τῶν ἀδικημάτων, ἀλλ᾽ ὀξυτάταις μὲν ἐχρῶντο ταῖς ἐπινοίαις εἰς ἕκαστα· τὰ δοχθέντα δὲ [x] τάχιον καὶ τῆς ἐπινοίας ἐνήργουν. μάλιστα δ᾽ ἐπ᾽ ἀνδρείαν τε καὶ εὐγένειαν ἐφόνων, τὴν μὲν φθόνῳ λυμαινόμενοι, [y] τὴν δὲ δέει. μόνην γὰρ [z] αὐτῶν ἀσφάλειαν ὑπελάμβανον, τὸ [a] μηδένα τῶν δυνατῶν καταλιπεῖν. ἀνῃρέθη γοῦν σὺν πολλοῖς ἑτέροις καὶ [b] Γορίων, ἀξιώματι μὲν καὶ γένει προὔχων, δημοκρατικὸς δὲ καὶ φρονήματος ἐλευθερίου μεστὸς, [c] εἰ καί τις ἕτερος Ἰυδαίων. ἀπώλεσε δ᾽ αὐτὸν ἡ παῤῥησία μάλιστα πρὸς τοῖς ἄλλοις πλεονεκτήμασιν. οὐδὲ [d] ὁ Περαΐτης Νίγερ αὐτῶν τὰς χεῖρας διέφυγεν, ἀνὴρ ἄριστος ἐν τοῖς πρὸς Ῥωμαίους πολέμοις γενόμενος. ὃς καὶ βοῶν πολλάκις [e] τάς τε ὠτειλὰς ἐπιδεικνὺς, διὰ μέσης ἐσύρετο τῆς πόλεως. ἐπεὶ δὲ ἔξω τῶν πυλῶν ἦκτο, τὴν σωτηρίας ἀπογνοὺς, περὶ ταφῆς ἱκέτευεν· οἱ δὲ προαπειλήσαντες, ἧς ἐπεθύμει μάλιστα γῆς μὴ μεταδώσειν αὐτῷ, τὸν φόνον ἐνήργουν. ἀναιρούμενος δὲ ὁ Νίγερ [f] τιμωροὺς Ῥωμαίους αὐτοῖς ἐπηράσατο, λιμόν τε καὶ λοιμὸν [g] ἐπὶ τῷ πολέμῳ, καὶ πρὸς ἅπασι τὰς ἀλλήλων χεῖρας. ἃ δὴ πάντα κατὰ τῶν ἀσεβῶν ἐκύρωσεν ὁ Θεὸς, καὶ τὸ δικαιότατον, ὅτι γεύσασθαι τῆς ἀλλήλων ἀπονοίας ἔμελλον οὐκ εἰς μακρὰν στασιάσαντες. Νίγερ μὲν οὖν ἀνῃρημένος τοὺς περὶ τῆς καταλύσεως αὐτῶν φόβους ἐπεκούφισε. τοῦ λαοῦ δὲ μέρος

n Ἁπάντων ἀπολογήσασθαι] Ἀπ᾽ αὐτῶν *Gall.* & *Pariſ.*

o Δὲ πεισθέντες οἱ Ἰδυμαῖοι,] Ante πεισθέντες voculam δὲ addunt *Big. Vat.* Huds. Imo & *L. B. Raf. Pariſ. Lugd. Bat.* ut tanto conſenſu MSS. receperim. Hav.

p Τοὺς ἐν τοῖς δεσμωτηρίοις,] Illud τοὺς inſertum dedimus è *Cold. Big. Bod. Raf. Pariſ.* & *Voſſ.*

q Δημότας] Ita *Big. Lipſ. Pariſ.* & *Ruſ.* δεσμώτας in *Editis Aliiſque.*

r Παράδοξον ἀμφοτέροις.] Παρὰ δόξαν *Voſſ.* & *Pariſ.*

s Ἐθάρσησε πρὸς ὀλίγον,] Ἐθάρσησεν ὀλίγον *Big.*

t Καταλειφθέντες,] Ita cum MSS. καταληφθέντες in *Editis.*

v Δυσωπούντων] Conf. ſupr. lib. 1. c. 6. §. 5. δυσωπῶν Παρθυαίων πατρ᾽ &c. 4. c. 1. §. 4. Spanh.

x Τάχιον καὶ τῆς ἐπινοίας] Conf. ſupr. lib. 3. c. 5. §. 2. Spanh.

y Τὴν δὲ δέει.] Antea erat τὸ δὲ γενναῖον δέει, quod ſi quis mallit, per me licet. Verum perſuaſum habeo τὸ γενναῖον è margine in textum irrepſiſſe, utpote illic poſitum ἐξηγήσεως ἕνεκα è regione τοῦ δὲ. In *Cod. Bod.* τὸ δὲ γενναῖον δέει.

z Αὐτῶν ἀσφάλειαν ὑπελάμβανον,] Abſunt à *Raf.*

a Μηδένα τῶν δυνατῶν καταλιπεῖν.] Μηδὲν αὐτῶν δ. *Big.*

b Γορίων,] *Baſ. Edit.* habet Γωρίων.

c Εἰ καί τις ἕτερος Ἰυδαίων.] Εἴπερ τις *Big.*

d ὁ Περαΐτης Νίγερ] Nempe è Peræa trans Jordanem oriundus, de quo ſupra lib. 2. c. 20. §. 4. ſeq. Spanh.

e Τάς τε ὠτειλὰς ἐπιδεικνὺς,] Ita MSS. τὰς ὠτειλὰς in *Editis.*

f Τιμωροὺς Ῥωμαίους] Sic *Bod. Lugd. Bat. Raf.* & *Ruſ.* τιμωρηφόρους *Big.* τιμωρηφόρους in *Editis Aliiſque.*

g Ἐπὶ τῷ πολέμῳ,] Ἐν τῷ πολέμῳ *Big.*

* Sc. ut mutuis ipſorum manibus perirent.

μέρος οὐδὲν ἦν, ᾧ μὴ πρὸς ἀπώλειαν ἐπενοεῖτο πρόφασις. τὸ μὲν γὰρ αὐτῶν διενεχθέν τισι πάλαι διέφθαρτο· τὸ δὲ μὴ προσκροῦσαν κατ' εἰρήνην [h] ἐπὶ καιροῖς ἐλάμβανε τὰς αἰτίας. καὶ ὁ μὲν, μηδ' ὅλως αὐτοῖς προσιὼν, ὡς ὑπερήφανος, ὁ προσιὼν δὲ μετὰ παῤῥησίας, ὡς καταφρονῶν, ὁ θεραπεύων δὲ ὡς ἐπίβουλος ὑπωπτεύετο. [i] μία τ' ἦν τῶν τε μεγίστων καὶ τῶν μετριωτάτων [k] ἐγκλημάτων τιμωρία, θάνατος. καὶ διέφυγεν οὐδεὶς, εἰ μὴ σφόδρα τις [l] ἦν [m] ταπεινὸς, ἢ [n] δι' ἀγένειαν, ἢ διὰ τύχην.

Plebis autem pars nulla erat, cujus ad interitum non aliqua excogitabatur occaſio. nam alii quidem, quod jamdudum ipſorum aliquibus reſtitiſſent, interempti erant: aliis vero, qui nihil pacis tempore offenderant, * prout commodum viſum eſt affingebantur crimina. Et qui eos quidem non omnino adiret, pro ſuperbo; qui vero paulo liberius ad eos accederet, pro contemptore; quique obſequiis eos demereri ſtudebat, pro inſidiatore habebatur. atque una graviſſimorum criminum & leviorum pœna, mors erat: neque evaſit quiſquam niſi admodum eſſet humilis, aut ignobilitate, aut ſorte fortuna.

Plebi exitium machinantur Zelotæ.

β'. Ῥωμαίων δὲ οἱ μὲν ἄλλοι πάντες ἡγεμόνες, ἕρμαιον ἡγούμενοι τὴν στάσιν τῶν πολεμίων, ὥρμηντο πρὸς τὴν πόλιν, καὶ τὸν Οὐεσπασιανὸν ἤπειγον ὡς ἂν ὄντα κύριον τῶν ὅλων, φάμενοι, „πρόνοιαν Θεοῦ σύμμαχον σφίσι, τὸ τετράφθαι τοὺς ἐχθροὺς κατ' ἀλλήλων. εἶναι μέντοι τὴν ῥοπὴν ὀξεῖαν, καὶ ταχέως Ἰουδαίους [o] ὁμονοήσειν, ἢ κοπιάσαντας ἐν τοῖς ἐμφυλίοις κακοῖς, ἢ μετανοήσαντας." Οὐεσπασιανὸς δὲ, „πλεῖστον αὐτοὺς, ἔφη, τοῦ δέοντος ἁμαρτάνειν, ὥσπερ ἐν θεάτρῳ χειρῶν τε καὶ ὅπλων ἐπίδειξιν ποιήσασθαι γλιχομένους, οὐκ ἀκίνδυνον· ἀλλὰ μὴ τὸ [p] συμφέρον, καὶ τὸ ἀσφαλὲς [q] σκοποῦντας. εἰ μὲν [r] γὰρ εὐθέως ὁρμήσειαν ἐπὶ τὴν πόλιν, αἰτίους ὁμονοίας ἔσεσθαι τοῖς πολεμίοις, καὶ τὴν ἰσχὺν αὐτῶν [s] ἀκμάζουσαν ἐπ' αὐτοὺς ἐπιστρέψειν· εἰ δὲ περιμείνειαν, ὀλιγωτέροις [t] χρήσεσθαι, δαπανηθεῖσιν ἐν τῇ στάσει. στρατηγεῖν μὲν γὰρ ἄμεινον αὐτοῦ τὸν Θεὸν, [v] ἀπονητὶ [x] Ἰουδαίους Ῥωμαίοις παραδιδόντα, καὶ τὴν νίκην ἀκίνδυνον τῇ στρατιᾷ χαριζόμενον. ὥστε χρῆναι διαφθειρομένων χερσὶν οἰκείαις τῶν ἐχθρῶν, καὶ τῷ μεγίστῳ κακῷ στάσει χρωμένων, θεατὰς μᾶλλον αὐτοὺς ἀποκαθῆσθαι τῶν κινδύνων, ἢ θανατῶσιν ἀνθρώποις καὶ λελυσσηκόσι κατ' ἀλλήλων χεῖρα μίσγειν. εἰ δέ τις οἴεται τὴν δόξαν τῆς νίκης ἑωλοτέραν ἔσεσθαι δίχα μάχης, γνώτω τοῦ διὰ τῶν ὅπλων σφαλεροῦ τὸ μεθ' ἡσυχίας κατόρθωμα λυσιτελέστερον. καὶ γὰρ οὐχ ἧττον εὐκλεεῖς οἴεσθαι χρὴ τῶν κατὰ χεῖρα λαμπρῶν τοὺς ἐγκρατείᾳ καὶ συνέσει [y] τὰ ἴσα διαπράξαντας. ἅμα μέντοι μειουμένων τῶν πολεμίων καὶ τὴν [z] αὐτοῦ στρατιὰν, ἀναληφθεῖσαν ἐκ τῶν συνεχῶν πόνων, ἐῤῥωμενεστέραν [a] ἕξειν. ἄλλως τε καὶ [b] τῶν στοχαζομένων τῆς περὶ τὴν νίκην λαμπρότητος, οὐ τοῦτον [c] εἶναι καιρόν. οὐ γὰρ [d] περὶ κατασκευὴν ὅπλων ἢ τειχῶν, οὐδὲ περὶ συλλογὴν [e] ἐπικούρων, Ἰουδαίους ἀσχολεῖσθαι, καὶ τὴν ὑπέρθεσιν ἔσεσθαι κατὰ τῶν διδόντων, ἀλλ' ἐμφυλίῳ πολέμῳ καὶ διχονοίᾳ [f] τραχηλιζομένους καθ' ἡμέραν οἰκτρότερα πάσχειν, ὧν ἂν ἐπελθόντες αὐτοὶ διαθεῖεν [g] αὐτοὺς ἁλόντας. εἴτε οὖν [h] τὸ ἀσφαλές τις σκοποίη, χρῆναι τοὺς ὑφ' ἑαυτῶν ἀναλισκομένους ἐᾷν· εἴτε τὸ εὐκλεέστ-

2. Romanorum autem alii quidem duces univerſi, hoſtium diſſenſionem ſibi lucro inopino eſſe exiſtimantes, incitati erant ad urbem *oppugnandam*; & Veſpaſianum, qui ſummæ rerum præerat, urgebant, dicentes, „Dei providentiam ſibi ipſis favere, hoſtium manibus in ſeſe converſis: veruntamen in præcipiti ſtare mutationem, & Judæos *forſan de rebus* inter ſe cito conſenſuros, aut malis civilibus defatigatos aut ad pœnitudinem redactos." At Veſpaſianus eis reſpondebat, „non illos de iis quæ fieri oportet vehementer errare, cupientes tanquam in theatro quantum armis ac manibus poſſent oſtentare, idque cum periculo: non autem quid in rem ſuam eſſet & ex tuto ſecum reputantes. Nam ſi è veſtigio quidem impetum in urbem facerent, ipſos in cauſa fore ut hoſtes in gratiam redirent, ac in ipſos vires eorum etiam nunc vigentes converſuros: ſin vero diem de die exſpectarent, cum paucioribus congreſſuros eſſe, *multis* ſeditione conſumtis. Deum quippe ipſo præſtantiorem eſſe ducem, Judæos ſine labore Romanis tradentem, nulloque cum periculo victoriam exercitui dantem. proinde, cum ſuis manibus ſe perimant inimici, & malorum maximo, ſeditione, laborent, debere potius ipſos periculorum ſpectatores conſedere, quam cum hominibus mori cupientibus & in ſe invicem ſævientibus manus conſerere. Si quis autem exiſtimet victoriæ gloriam ſine prælio habitum iri viliorem, ſciat, magis è re ſua eſſe quiete quod ſuſceperint perficere, quam incertam armorum aleam experiri. neque enim minus iis, qui manibus pulchre decertarunt, laude digni cenſendi ſunt, qui continentia atque prudentia paria geſſerint. ſimul autem ac hoſtibus aliquid de viribus minuatur, etiam milites ſuos, ex laboribus recreatos, ductum iri valentiores. Præterea que, ſi qui ſibi proponerent victoriæ claritudinem, non hoc idoneum eſſe tempus. neque enim armis fabricandis, muriſve, neque auxiliis colligendis operam dare Judæos, foreque ut mora contra illos faciat qui eam interponunt; immo vero bello civili & diſſidiis vexatos quotidie miſerabiliora pati, quam quibus ab ipſis eos adortis capti afficerentur. Proinde, ſive quis ad ſecuritatem *ſuam* attenderit, oportere eos, qui ſemet conſumptum eunt, miſſos facere; ſive ad rerum preclare geſtarum

II.
Cum ducibus deliberat Veſpaſianus de obſidendis Hieroſolymis.

h Ἐπὶ καιροῖς] ἐπικαίρως L. B. & Pariſ.
i Μία τ' ἦν τῶν τε μεγίστων] Ita Big. antea μία δὲ ἦν.
k Ἐγκλημάτων τιμωρία,] Sic Big. Gall. Raf. Pariſ. & Voſſ. ἐγκλημάτων deeſt in reliquis.
l Ἦν] Ἐὰν Big.
m Ταπεινὸς,] Conf. infr. lib. 5. c. 9. §. 3. Spanh.
n Δι' ἀγένειαν, ἢ διὰ τύχην.] Διὰ πενίαν Big.
o Ὁμονοήσειν,] Ἡμῖν poſt ὁμονοήσειν addit Voſſ. & Raf. & Pariſ.
p Συμφέρον,] Συμφέρει Big.
q Σκοποῦντας,] Σκοποῦντες Gall. & Raf.
r Γάρ] Abeſt a Raf.
s Ἀκμάζουσαν ἐπ' αὐτοὺς] Ἐπακμάζουσαν ἐφ' ἑαυτοὺς Big.
t Χρήσεσθαι,] Χρῆσθαι Big. χρήσασθαι Gall.
v Ἀπονητί] Ita aliquot MSS. ut & L. B. Raf. ἀπονοητὶ in Editis Aliiſque.
x Ἰουδαίους] τὴν πόλιν L. B. & Raf.
y Τὰ ἴσα διαπράξαντας.] Τὰ ἴσα πράξαντας Big. Vat. & Gall.
z Αὐτοῦ στρατιὰν,] Ἑαυτοῦ Big.
a Ἕξειν.] Ἄρξειν Big. & Gall.
b Τῶν στοχαζομένων] Forſan τοῖς στοχαζομένοις.
c Εἶναι καιρόν.] Εἶναι τὸν καιρὸν Big. Gall. Vat. & Voſſ.
d Περὶ] Ἐπὶ Raf.
e Ἐπικούρων,] Ἐπικουριῶν Big.
f Τραχηλιζομένους] Ita Big. Pariſ. & Voſſ. τραχηλιαζομένους in Editis Aliiſque.
g Αὐτοὺς ἁλόντας.] Sic MSS. τοὺς in Editis.
h Τὸ ἀσφαλές τις σκοποίη,] Τὸ ἀσφαλὲς Big.

* Vel, prout res temporaque poſtulabant.

„ ſtarum gloriam, atquaquam manus inteſtino „ morbo laborantibus afferendas eſſe. quippe dice- „ tur, idque non ſine cauſa, victoriam non illis „ acceptam deberi, ſed *hoſtium* ſeditioni.

Veſpaſiani conſilii eventus. Multi Judæi ſalutis ſpe confugiunt ad Veſpaſianum.

3. Veſpaſiano verba iſta facienti aſſenſerunt duces; moxque apparuit quam recte ſenſerit imperator. nam multi in dies ſingulos transfugiebant, zelotarum ex cuſtodia ſemet ſubducentes. Difficile autem erat fugam capere, quod exitus omnes cuſtodibus obſiderentur; & quicumque in iis quoquo modo deprehenſus fuiſſet, quaſi ad Romanos abiret, interficeretur. Cæterum qui pretio ſe potuit redimere dimittebatur, iſque ſolus pro proditore habebatur qui nihil daret: quo factum erat, ut, ditioribus fugam redimentibus, ſoli pauperiores jugularentur. Mortui autem per omnes vicos magna multitudine in cumulos aggeſti erant: plurimique etiam qui ſe in fugam conjecerant, animo mutato in civitate diem ſupremum obire cupiebant. nam ſepulturæ ſpes faciebat, ut ſatius videretur in patria mori. Eo autem crudelitatis deventum eſt, ut neque iis qui in urbe occiſi erant, aut per vias, humari concederetur: ſed quaſi cum patriis legibus etiam naturæ jura diſſolvere pepigiſſent, ſuaque in homines injuſtitia Dei quoque numen polluere, mortuos ſub dio putreſcentes relinquebant. Sepelientibus autem propinquorum quenquam, idem quod transfugis, ſupplicium erat mors: ſtatimque ſepultura egebat, qui alterum ſepultura affecerat. In ſumma, nulla bona animi affectio adeo extincta erat in iſtis calamitatibus, ac miſericordia. quæ enim *maxime* miſeranda erant, illa ipſa nefarios * irritabant; & à vivis quidem in occiſos, à mortuis vero in vivos iracundiam transferebant: & ingens adeo metus omnes occupaverat, ut eos qui prius occubuerant pro beatis, quod *à miſeriis* requieverant, laudarent ſuperſtites; quique in carceribus vexati erant & cruciati, etiam inſepultos, ſi cum illis conferrentur, felices prædicabant. Et ab illis quidem omne jus humanum conculcabatur, divina autem *quoque* deridebantur, & prophetarum oracula ut præſtigiatorum commenta ſubſannabant. multa autem † illi de virtute & vitio vaticinati ſunt, quæ iſti Zelotæ cum ſecure violarent, effecerunt ut prophetia quæ adverſus patriam fuerat concepta exitum *ſuum* ſortiretur. Vetus enim virorum ſermo quidam erat, tum urbem captum iri, & *loca* ſancta conflagratura jure belli, ubi ſeditio invaſerit, & indigenarum manus polluerint ſacratum Deo locum. Quibus licet fidem non detraherent Zelotæ, ipſi tamen ſe eorum rerum miniſtros præbuerunt.

Zelotarum in mortuos pariter ac vivos crudelitas.

„ μὲν τὸ κατόρθωμα, εἰ δεῖ τοῖς οἴκοι νοσοῦσιν ἐπι- „ χειρεῖν. [i] ῥηθήσεται γὰρ εὐλόγως, [k] οὐκ αὐτῶν ἡ „ νίκη, ἀλλὰ τῆς στάσεως.

γ. Ταῦτα Οὐεσπασιανῷ λέγοντι συνῄνουν οἱ ἡγεμόνες, καὶ παραχρῆμα τὸ στρατηγικὸν τῆς γνώμης ἀνεφαίνετο. [l] πολλοὶ δὲ καθ' ἡμέραν ηὐτομόλουν, τοὺς ζηλωτὰς διαδιδράσκοντες. χαλεπὴ δὲ ἦν ἡ φυγή, φρουραῖς διειληφότων τὰς διεξόδους πάσας, καὶ τὸν [m] ἐν αὐταῖς ὁπωσοῦν ἁλισκόμενον ὡς πρὸς Ῥωμαίους ἀπιόντα διαχρωμένων. ὅ, γε μὴν χρήματα δοὺς ἐξηφίετο, καὶ μόνος ἦν ὁ μὴ διδοὺς προδότης· ὥστε κατελείπετο, τῶν εὐπόρων τὴν φυγὴν ὠνουμένων, μόνους [n] ἀποσφάττεσθαι τοὺς πένητας. νεκροὶ δὲ κατὰ τὰς λεωφόρους πάσας ἐσωρεύοντο παμπληθεῖς, καὶ πολλοὶ τῶν [o] ὁρμωμένων αὐτομολεῖν, πάλιν τὴν [p] ἔνδον ἀπώλειαν ᾑροῦντο. τὸν γὰρ ἐπὶ τῆς πατρίδος θάνατον ἐλπὶς ταφῆς ἐποίει [q] δοκεῖν μετριώτερον. οἱ δὲ εἰς τοσοῦτον ὠμότητος ἐξώκειλαν, ὡς μήτε τοῖς ἔνδον ἀναιρουμένοις, μήτε τοῖς ἀνὰ τὰς ὁδοὺς μεταδοῦναι γῆς· ἀλλά, καθάπερ συνθήκας πεποιημένοι τοῖς τῆς πατρίδος συγκαταλῦσαι καὶ τοὺς τῆς φύσεως νόμους, ἅμα τε τοῖς εἰς ἀνθρώπους ἀδικήμασι συμμιᾶναι καὶ τὸ θεῖον, ὑφ' ἡλίῳ τοὺς νεκροὺς μυδῶντας [r] ἀπέλειπον. τοῖς δὲ θάπτουσί τινα τῶν προσηκόντων, [s] ὃ καὶ τοῖς αὐτομολοῦσιν, ἐπιτίμιον θάνατος ἦν. καὶ δεῖσθαι παραχρῆμα ταφῆς ἔδει τὸν ἑτέρῳ χαριζόμενον. καθόλου τε εἰπεῖν, οὐδὲν οὕτως ἀπωλώλει χρηστὸν πάθος ἐν ταῖς τότε συμφοραῖς, ὡς ἔλεος. ἃ γὰρ ἐχρῆν οἰκτείρειν ταῦτα παρώξυνε τοὺς ἀλιτηρίους, καὶ ἀπὸ μὲν τῶν ζώντων ἐπὶ τοὺς ἀνῃρημένους, ἀπὸ δὲ τῶν νεκρῶν ἐπὶ τοὺς ζῶντας τὰς ὀργὰς μετέφερον· καὶ δι' ὑπερβολὴν δέους ὁ περιὼν τοὺς προληφθέντας ὡς ἀναπαυσαμένους ἐμακάριζεν, οἵ, τε ἐν τοῖς δεσμωτηρίοις αἰκιζόμενοι, κατὰ σύγκρισιν, καὶ τοὺς ἀτάφους ἀπέφαινον εὐδαίμονας. κατεπατεῖτο μὲν οὖν πᾶς αὐτοῖς θεσμὸς ἀνθρώπων, ἐγελᾶτο δὲ τὰ θεῖα, καὶ τοὺς τῶν προφητῶν [t] θεσμοὺς ὥσπερ ἀγυρτικὰς λογοποιίας ἐχλεύαζον. [u] πολλὰ δὲ οὗτοι περὶ ἀρετῆς καὶ κακίας προεθέσπισαν, ἃ παραβάντες οἱ ζηλωταί, [x] καὶ τὴν κατὰ τῆς πατρίδος προφητείας τέλους ἠξίωσαν. [y] ἦν γὰρ δή τις [z] παλαιὸς λόγος ἀνδρῶν, [a] ἔνθα τότε τὴν πόλιν ἁλώσεσθαι, [b] καὶ καταφλεγήσεσθαι [c] τὰ ἅγια νόμῳ πολέμου, [d] στάσις ἐὰν κατασκήψῃ, καὶ χεῖρες οἰκεῖαι [e] προμιάνωσι τὸ τοῦ Θεοῦ τέμενος· οἷς οὐκ ἀπιστήσαντες οἱ ζηλωταὶ διακόνους ἑαυτοὺς ἐπέδωκαν.

ΚΕΦ.

i Ῥηθήσεται γὰρ εὐλόγως,] Ῥηθήσεσθαι Big. & Pariſ.
k Οὐκ αὐτῶν] ὁ κατ' αὐτῶν Roſſ.
l Πολλοὶ δὲ] Πολλοὶ γοῦν Big. πολλοὶ γὰρ Pariſ.
m Ἐν αὐταῖς ὁπωσοῦν] Ita Big. & Roſſ. ἐν αὐταῖς nec agnoſcunt Editi nec alii MSS.
n Ἀποσφάττεσθαι τοὺς πένητας.] Κατασφάττεσθαι Big.
o Ὁρμωμένων αὐτομολεῖν,] Ὁρμωμένων Big.
p Ἔνδον ἀπώλειαν ᾑροῦντο.] Ἔνδοθεν Big.
q Δοκεῖν μετριώτερον.] Illud δοκεῖν è Codd. Big. Gall. Buſb. Rhed. Lugd. Bat. Roſſ. Lipſ. & Vat.
r Ἀπέλειπον.] Ita cum MSS. ἀπέλειπε in Editis.
s Ὃ καὶ τοῖς αὐτομολοῦσιν,] Ita è Cod. Bod. ὃ καὶ τοῖς in Editis.
t Θεσμοὺς] Χρησμοὺς Big.
u Πολλὰ δὲ οὗτοι] Πολλὰ δ' αὐτοὶ Big.
x Καὶ τὴν κατὰ — τέλους ἠξίωσαν.] Καὶ τὴν κ. τ. π. προφητείας Big. καὶ τὴν κατὰ τ. πατρίδος πολέμου Bod. & Roſſ.
y Ἦν γὰρ δή τις] Oraculum de futuro urbis & Templi excidio. Vid. infr. lib. 6. c. 2. §. 1.
z Παλαιὸς λόγος] Videtur eſſe explicatio & παραφραστικὴ quædam expoſitio vaticinii *Danielis*, c. IX. (quo prædicitur fore ut *urbem* & *ſanctuarium deſtruat populus principis venturus*) maxime autem horum verborum (c. IX. v. *ult.*) *per alam abominabilem vaſtatricem*, ita ut per eam intelligeretur exoritura quædam factioſorum hominum *ſeditio*, a quibus Dei templum horrendum in modum pollueretur & profanaretur, quod factum eſt à Zelotis & eventus rem comprobavit. Fuit ergo *ala* ſeu *turma* illa factioſorum Zelotarum templum occupantium, illudque innumeris cædibus & omni flagitioſorum genere polluentium βδέλυγμα ἐρημώσεως *abominabile* hominum concilium, quorum obſtinata pertinacia factum eſt ut & tota Hieroſolyma & Templum ipſum everſa ſint, quæ Titus ſummopere cupiebat conſervata. *L. Capellus* in *Spicilegio* ad *Matt.* c. 24. v. 15. Pro certo haberi debet multa apud Judæos vatum veterum oracula conſervata fuiſſe non *ſcripto* ſed *memoria*. *Grotius* ad *Matt.* c. 27. v. 9. Huds. Reſpicit ad βδέλυγμα τῆς ἐρημώσεως a Daniele prædictum. Rec.
a Ἔνθα τότε τὴν πόλιν ἁλώσεσθαι,] ἔνθεν L. B.
b Καὶ καταφλεγήσεσθαι] Καὶ καταφλέξεσθαι τὸ ἁγιώτατον Bod. Roſſ. Pariſ. & Voſſ.
c Τὰ ἅγια νόμῳ πολέμου.] τὸ ἁγιώτατον L. B. τὸ ἅγιον τῷ Roſſ.
d Στάσις ἐὰν κατασκήψῃ,] Στάσις ὅταν ἐγκατασκήψῃ Big.
e Προμιάνωσι τὸ τοῦ Θεοῦ τέμενος.] προμιαίνωσι Roſſ.
* *Vel*, ad crudelitatem excitabant.
† Sc. prophetæ.

ΚΕΦ. ζ'.

Ὅπως Ἰωάννης ἐτυράννησεν, ὁποῖά τε κακὰ ἐν Μασάδᾳ εἰργάσαντο οἱ ζηλωταί. ὥς τε Οὐεσπασιανὸς τὴν Γάδαρων εἷλεν, ἅ τε ἔπραξε Πλάκιδος.

ΗΔΗ δὲ [f] Ἰωάννῃ τυραννιῶντι τὸ πρὸς τοὺς ὁμοίους ἰσότιμον ἠδοξεῖτο, καὶ κατ' ὀλίγους προσποιούμενος τῶν πονηροτέρων [g] ἀφηνίαζε τοῦ συντάγματος. ἀεὶ δὲ τοῖς μὲν τῶν ἄλλων δόγμασιν ἀπειθῶν, τὰ δὲ [h] αὐτοῦ προστάσσων δεσποτικώτερον, [i] δῆλος ἦν μοναρχίας ἀντιποιούμενος. εἶκον δὲ αὐτῷ τινὲς μὲν δέει, τινὲς δὲ καὶ εὐνοίᾳ. δεινὸς γὰρ ἦν ἀπάτῃ καὶ [k] δόλῳ προσαγαγέσθαι. πολλοὶ δὲ [l] πρὸς ἀσφαλείας ἡγούμενοι τὰς αὐτῶν, τὰς αἰτίας ἤδη τῶν τολμωμένων ἐφ' ἕνα καὶ μὴ πολλοὺς [m] ἀναφέρεσθαι. τό γε μὴν δραστήριον αὐτοῦ, [n] κατά τε χεῖρα καὶ κατὰ γνώμην, [o] δορυφόρους εἶχεν οὐκ ὀλίγους. [p] πολλὴ δὲ μοῖρα τῶν [q] ἀντικαθισταμένων ἀπελείπετο, παρ' οἷς [r] ἴσχυε μὲν καὶ φθόνος, δεινὸν ἡγουμένων ὑποτετάχθαι τῷ πρὶν ἰσοτίμῳ· τὸ πλέον δὲ εὐλάβεια τῆς μοναρχίας ἀπέτρεπεν. οὔτε γὰρ καταλύσειν ῥᾳδίως ἤλπιζον αὐτὸν ἅπαξ κρατήσαντα, καὶ καθ' ἑαυτῶν πρόφασιν ἕξειν, τὸ τὴν ἀρχὴν ἀντιπρᾶξαι. [s] προηγεῖτο δὲ ἢ [t] πολέμῳ ἕκαστος [u] ὁτιοῦν παθεῖν, ἢ δουλεύσας [x] ἑκουσίως ἐν ἀνδραπόδου μοίρᾳ [y] παραπολέσθαι. διαιρεῖται μὲν οὖν ἡ στάσις ἐκ τούτων, καὶ τοῖς ἐναντιωθεῖσιν Ἰωάννης [z] ἀντεβασίλευσεν. ἀλλὰ τὰ μὲν πρὸς ἀλλήλους αὐτοῖς διὰ φυλακῆς ἦν, [a] καὶ οὐδὲν ἢ μικρὸν εἴποτε διηκροβολίζοντο τοῖς ὅπλοις. ἤριζον δὲ κατὰ τοῦ δήμου, καὶ πότεροι πλείονα λείαν ἀνάξουσιν ἀντεφιλονείκουν. [b] ἐπεὶ δὲ ἡ πόλις τρισὶ τοῖς μεγίστοις κακοῖς ἐχειμάζετο, πολέμῳ καὶ τυραννίδι καὶ στάσει, κατὰ σύγκρισιν μετριώτερον ἦν τοῖς δημοτικοῖς ὁ πόλεμος. ἀμέλει διαδιδράσκοντες ἐκ τῶν οἰκείων ἔφευγον πρὸς τοὺς [c] ἀλλοτρίους, καὶ παρὰ Ῥωμαίοις [d] ἧς ἀπήλπισαν ἐν τοῖς ἰδίοις [e] σωτηρίας ἠξιοῦντο.

β. [f] Τέταρτον δὲ ἤδη κακὸν ἐκινεῖτο πρὸς τὴν τοῦ ἔθνους κατάλυσιν. Φρούριον ἦν οὐ πόρρω Ἱεροσολύμων καρτερώτατον, ὑπὸ τῶν ἀρχαίων βασιλέων, εἴς τε ὑπόθεσιν [g] κτήσεως ἐν πολέμου ῥοπαῖς, καὶ σωμάτων ἀσφάλειαν, κατεσκευασμένον, ὃ ἐκαλεῖτο Μασάδα. τοῦτο [h] προκατειληφότες οἱ προσαγορευόμενοι [i] σικάριοι, τέως μὲν τὰς [k] πλησίον χώρας κατέτρεχον, οὐδὲν πλέον [ἢ χρειώδη] πορίζόμενοι. δέει γὰρ ἀνεστέλλοντο τῆς πλείονος ἁρπαγῆς. ὡς δὲ τὴν Ῥωμαίων

CAP. VII. III.

Quomodo Joannes tyrannidem affectavit, & quænam mala in Maſada patrarunt Zelotæ. Utque Veſpaſianus Gadaram cepit, quæque geſſit Placidus.

JOannes autem, cum jam tyrannidem affectaret, eundem cum æqualibus ſuis honorem accipere dedignabatur; paulatimque è nequioribus quoſdam ſibi adjungens, eorum factioni ſe ſubducebat. Cum autem ſemper aliorum quidem conſultis non obtemperaret, quæ vero ipſi viſa ſunt imperioſius juberet, palam erat eum velle dominatum ſibi ſoli aſſerere. Eique ſe ſociabant nonnulli quidem metu, alii vero ex benevolentia, (miram quippe ſcientiam habebat alios ad ſe alliciendi fraude & dolo) plurimique quod ad ſecuritatem ſuam facere exiſtimabant, ut facinorum quæ patraverant cauſæ uni potius quam multis adſcriberentur. Ad hæc, quia manu ſtrenuus erat & *bonus* conſilio, non paucos habebat ſatellites. Magna autem pars contrariæ factionis eum deſerebat, nonnulli quidem præ invidia, grave ducentes ei ſubjici quem paulo ante parem habuerant; plurimi vero ſibi caventes ab unius dominatu. eum enim, ſi ſemel rerum potiretur, haud facile deturbari poſſe exiſtimabant, illudque ſibi objecturum eſſe, quod primum ei reſtiterant. Proinde quiſque bello potius quidvis pati malebat, quam voluntariam ſerviendo ſervitutem pro mancipiis male perire. & ex iſtis quidem diviſa eſt factio, & Joannes in contraria diſſentientibus parte pro rege ſe geſſit. Sed inter ipſos quidem munita erant omnia cuſtodibus; nihilque aut parum agebatur, ſi quando in velitatione armis ſe laceſſerent: contra plebeculam vero acriter pugnabant, & *ſumma* utrinque contentio erat, quinam prædam majorem abducerent. Cum autem tribus maximis malis vexaretur civitas, bello & tyrannide & ſeditione, præ cæteris *duobus* populo levius videbatur bellum. Itaque relictis familiaribus ſuis ad alienigenas profugiebant; & à Romanis ſalutem, quam inter ſuos deſperaverant, aſſequebantur.

Joannis ſuperbia & ambitio.

Magna pars contrariæ factionis deficit à Joanne.

2. Quartum vero præterea malum coortum eſt gentis in exitium. Caſtellum erat haud procul ab Hieroſolymis validiſſimum à priſcis regibus, & * ad parta reponenda in belli periculis & ad corporum tutamen, ædificatum, quod vocabatur Maſada. Illud cum Sicarii, ut appellabantur, occupaſſent, tunc quidem in vicinam regionem excurſiones faciebant, nihil aliud *præter neceſſaria* ſibimet quærentes, quippe metu à rapinis amplioribus continebantur. At quamprimum Romanorum exercitum otium agere

Sicariorum è caſtello Maſada excurſus.

f Ἰωάννῃ] Conf. ſup. lib. 2. c. 20. §. 6. Spanh.
g Ἀφηνίαζε τοῦ συντάγματος.] Ἀφηνιάζετο Big.
h Αὐτοῦ προστάσσων δεσποτικώτερον,] Αὐτοῦ in Editis deeſt Big.
i Δῆλος ἦν μοναρχίας ἀντιποιούμενος.] Δῆλος ἦν τῆς μ. Big.
k Δόλῳ προσαγαγέσθαι.] Ita in Editis. λόγῳ in MSS. & Ruf.
l Πρὸς ἀσφαλείας ἡγούμενοι] Πρὸς ἀσφάλειαν ἡγούμενοι τὴν αὐτῶν Big.
m Ἀναφέρεσθαι.] Ἀναφαίνεσθαι L. B. & Roſ.
n Κατά τε χεῖρα] Κατὰ χεῖρα Big.
o Δορυφόρους] Διαφόρους Gen. δορυφόρους Rufin. Spanh. Ita in pleriſque MSS. nec aliter legiſſe videtur Ruf. διαφόρους in Editis.
p Πολλὴ δὲ μοῖρα] πολλοὶ δὲ μὴ χεῖρα Roſ.
q Ἀντικαθισταμένων ἀπελείπετο,] Ἀντικαθισταμένων Vat. Voſſ. Roſ. Parſ. Gall. & Bod.
r Ἴσχυε μὲν καὶ φθόνος,] Ἰσχὺς Big. contra quam Ruf. Aliique.
s Προηγεῖτο] Ita habent L. B. Parſ. & Roſ. melius, ut videtur quam προῃρεῖτο quod Editi. Hav.
t Πολέμῳ ἕκαστος] Πολέμῳ Gall. & Vat.
u Ὁτιοῦν παθεῖν,] Al. ὅτι οὖν π.
x Ἑκουσίως ἐν ἀνδραπόδου μοίρᾳ] Ἀκουσίως Big.
y Παραπολέσθαι.] Παραπολεῖσθαι Big.
z Ἀντεβασίλευσεν.] Ita in MSS. ἀντεβασίλευεν in Editis.
a Καὶ οὐδὲν] Ἐπράττετο aut ſimile verbum deeſt, aut ſubintelligendum relinquitur. nam Rufinus vertit, *nihilque aut parum agebatur.* Καὶ οὐδὲ μικρὸν εἴποτε Big.
b Ἐπεὶ δὲ ἡ πόλις] Ἐπειδὴ δὲ ἡ π. in aliquot MSS.
c Ἀλλοτρίους,] Ἀλλοφύλους Big.
d Ἧς] ᾗς L. B.
e Σωτηρίας] σωτηρίαν Roſ.
f Τέταρτον δὲ ἤδη κακὸν] ἄλλο κακὸν MS. Lipſ. Spanh. Τέταρτον δὲ ἄλλο κακὸν in pleriſque MSS.
g Κτήσεως ἐν πολέμου ῥοπαῖς,] Κτήσεων Big.
h Προκατειληφότες] Κατειληφότες Voſſ. Roſ. & Bod.
i Σικάριοι, τέως μὲν τὰς] Iſta omnia quæ occurrunt inter σικάριοι & δέει habuimus ex MSS. Voſſ. Roſ. & Bod. præter ἢ χρειώδη, quæ ad ſenſum explendum inſerta uncisque incluſa dedimus.
k Πλησίον] πλησίου Roſ.
* Reponendis opibus ad momenta belli, Ruf.

l Ἐκει-

agere audirent, & Judæos Hieroſolymitanos ex ſeditione ſuaque dominatione diviſos, majora facinora aggrediebantur. Atque die feſto Azymorum (qui agitur à Judæis ob ſalutem acceptam cum ex Ægyptiorum ſervitute liberati in terram patriam remitterentur) noctu deſcenderunt, clam eos qui illis obſtarent, & in urbeculam quandam nomine Engaddi impetum faciunt. In qua eos qui reſiſtendo erant, priuſquam arma caperent & convenirent *omnes*, ſubito diſperſerunt & civitate ejecerunt: eos vero qui fugere non poterant, mulieres ac liberos, ſupra ſeptingentos interficiunt. deinde cum ædes compilaſſent, fructuſque jam maturos diripuiſſent, prædam in Maſadam retulerunt. Et illi quidem omnes circa caſtellum vicos & regionem omnem depopulabantur, non parvo undique perditorum numero ad eos in dies ſingulos confluente. Simul autem per reliquos Judææ tractus concitati ſunt latrones, qui eouſque quieverant. ac quemadmodum in corpore, ſi quod præcipuum eſt inflammaretur, una ægrotarent membra cuncta: itaque propter urbis ſeditionem & tumultum qui foris erant nequiſſimi prædandi arripuerunt licentiam: atque ſinguli, ubi vicos quos inhabitabant diripuerunt, mox in ſolitudinem ſe recipiebant. Cumque in agmina congregarentur & conjurarent, exercitu quidem pauciores, * plures vero quam manus latrocinalis, in *loca* ſacra & oppida irruebant. † Interdum etiam eveniebat, ut male quidem mulctarentur ab iis in quos impetum fecerant, id quod in bello relictis ſolet accidere; interdum autem pœnas prævenirent, latronum more cum ſpoliis in fugam conjecti. Nulla autem pars Judææ erat quæ ſimul cum urbe eminentiſſima non interibat.

Cædes ac devaſtatio per univerſam Judæam.

3. Iſta Veſpaſiano à transfugis narrabantur. nam licet exitus omnes cuſtodirent, & quotquot ad eos quoquo modo accederent *è veſtigio* interficerent ſeditioſi, erant tamen qui clam elapſi, & ad Romanos ſe recipientes, imperatorem incitabant, ut opem civitati ferret, & conſervatum iret populi reliquias. nam & multos quod bene Romanis vellent periiſſe, & ſuperſtites in periculo eſſe. Ille autem, jam tum miſerans eorum calamitates, caſtra movit tanquam Hieroſolyma obſeſſurus, re autem vera ut ‡ *urbem* obſidione liberaret. oportebat autem, priuſquam id ageret, ut quod reliquum erat everſum iret, nihilque à tergo relinqueret quod obſidionem impediret. Cum igitur veniſſet Gadara, metropolim Peraææ validam, quarta die menſis Dyſtri civitatem ingreditur. jam enim optimates, clam ſeditioſos, legatos ad eum de deditione miſerant, tam pacis deſiderio, quam ſuis facultatibus me-

Transfugæ Veſpaſiani miſericordiam implorant.

Veſpaſianus ingreditur Gadara.

στρατιὰν ἠρεμοῦσαν, στάσει δὲ καὶ τυραννίδι ἰδίᾳ τοὺς ἐν Ἱεροσολύμοις Ἰουδαίους [l] ἐπυνθάνοντο διῃρημένους, [m] ἁδροτέρων ἥπτοντο τολμημάτων. καὶ κατὰ τὴν ἑορτὴν τῶν ἀζύμων, ἣν ἄγουσιν Ἰουδαῖοι [n] σωτήρια [o] ἐξόδου τῆς ὑπ' Αἰγυπτίοις δουλείας, ἀνεθέντες εἰς τὴν πάτριον γῆν, κατῆλθον νύκτωρ, τοὺς ἐμποδὼν ὄντας διαλαθόντες, καὶ πολίχνιον τινὰ κατατρέχουσι καλουμένην [p] Ἐγγαδδί. ἐν ᾗ τὸ μὲν [q] ἀμύνασθαι δυνάμενον, πρὶν ὅπλων ἅψασθαι καὶ συνελθεῖν, φθάσαντες [r] ἐσκέδασαν, καὶ τῆς πόλεως ἐξέβαλον· τὸ δὲ φυγεῖν ἧττον ὂν, γύναιά τε καὶ παῖδας, ὑπὲρ ἑπτακοσίους ἀναιροῦσιν. ἔπειτα τούς τε οἴκους ἐξεσκευασμένοι, καὶ τῶν καρπῶν τοὺς [s] ἀκμαίους [t] ἁρπάσαντες ἀνήνεγκαν εἰς τὴν [v] Μασάδαν. καὶ οἱ μὲν ἐληίζοντο πάσας τὰς περὶ τὸ Φρούριον κώμας, καὶ τὴν χώραν ἐπόρθουν ἅπασαν, [x] προσδιαφθειρομένων [y] αὐτοῖς καθ' ἡμέραν ἑκασταχόθεν οὐκ ὀλίγων. ἐκινεῖτο δὲ [z] κατὰ τὰ ἄλλα τῆς Ἰουδαίας κλίματα τότε τέως [a] ἠρεμοῦν τὸ λῃστρικόν. καθάπερ δὲ [b] ἐν σώματι τοῦ κυριωτάτου φλεγμαίνοντος, πάντα τὰ μέλη συνενόσει· διὰ γοῦν [c] τὴν ἐν μητροπόλει στάσιν καὶ ταραχὴν ἄδειαν ἔσχον οἱ κατὰ τὴν χώραν πονηροὶ τῶν ἁρπαγῶν· καὶ τὰς οἰκείας [d] ἕκαστοι κώμας ἁρπάσαντες, ἔπειτα εἰς τὴν ἐρημίαν ἀφίσταντο. συναθροιζόμενοί τε καὶ συνομνύμενοι κατὰ λόχους, στρατιᾶς μὲν ὀλιγώτεροι, πλείους δὲ λῃστηρίου, προσέπιπτον [e] ἱεροῖς καὶ πόλεσι. καὶ κακοῦσθαι μὲν συνέβαινεν, ἐφ' οὓς [f] ἂν ὁρμήσειαν [g] ὡς ἐν πολέμῳ [h] καταλειφθέντας· φθάνεσθαι δὲ τὰς ἀμύνας ὡς λῃστῶν ἅμα ταῖς ἁρπαγαῖς ἀποδιδρασκόντων. οὐδὲν δὲ μέρος ἦν τῆς Ἰουδαίας, ὃ μὴ τῇ [i] προανεχούσῃ πόλει συναπώλλυτο.

γ. Ταῦτα Οὐεσπασιανῷ παρὰ τῶν αὐτομόλων διηγγέλλετο. καίτοι γὰρ φρουρούντων τὰς ἐξόδους τῶν στασιαστῶν ἁπάσας, καὶ διαφθειρόντων τοὺς ὁπωσοῦν προσιόντας, ὅμως ἦσαν οἳ διελάνθανον, καὶ [k] καταφεύγοντες εἰς τοὺς Ῥωμαίους τὸν στρατηγὸν ἐνῆγον ἀμῦναι τῇ πόλει, καὶ τὰ τοῦ δήμου περισῶσαι λείψανα. διὰ γὰρ τὴν πρὸς Ῥωμαίους εὔνοιαν, ἀνῃρῆσθαί τε τοὺς πολλοὺς, καὶ κινδυνεύειν τοὺς περιόντας. ὁ δὲ, οἰκτείρων ἤδη τὰς συμφορὰς αὐτῶν, [l] τὸ μὲν δοκεῖν ἐκπολιορκήσων [m] ἀνίσταται τὰ Ἱεροσόλυμα, τὸ δ' ἀληθὲς ἀπαλλάξων πολιορκίας. [n] ἔδει δὲ προκαταστρέψασθαι τὰ λειπόμενα, καὶ μηδὲν ἔξωθεν ἐμπόδιον τῇ πολιορκίᾳ καταλιπεῖν. [o] ἐλθὼν γοῦν [p] ἐπὶ τὰ Γάδαρα μητρόπολιν τῆς Περαίας [q] καρτερὰν, [r] τετάρτῃ [s] Δύστρου μηνὸς εἴσεισιν εἰς τὴν πόλιν. καὶ γὰρ ἔτυχον οἱ δυνατοὶ, λάθρα τῶν [t] στασιαστῶν, πρεσβευσάμενοι,

l Ἐπυνθάνοντο διῃρημένους.] Ita in aliquot MSS. ἐπύθοντο in Editis.

m Ἁδροτέρων] ἀνδροτέρων Roſt.

n Σωτήρια] Ita Baſ. & Vat. σωτήρια Gen. cum aliis.

o Ἐξόδου τῆς ὑπ' Αἰγυπτίοις δουλείας,] Ἐξ οὗ τῆς ὑπ' Αἰγύπτῳ Big.

p Ἐγγαδδί.] Conf. lib. IX. Antiq. Jud. c. 1. §. 2. Spanh. Ἐγγαδδεῖν Big.

q Ἀμύνασθαι δυνάμενον.] Ἀμύνεσθαι Big. & Pariſ.

r Ἐσκέδασαν,] Ἐξήλασαν Vat. & Roſt. & Pariſ.

s Ἀκμαίους] Ἀκμαιοτάτους Voſſ. Roſt. & Bod.

t Ἁρπάσαντες] ἐξαρπάσαντες Roſt.

v Μασάδαν.] Μασάδαν in quibuſdam libris. Μασάδαν in aliis.

x Προσδιαφθειρομένων] Confer Lamb. Boſii Animadverſiones ad Scriptt. Gr. p. 95. 96.

y Αὐτοῖς καθ' — οὐκ ὀλίγων.] Καθ' ἡμέραν αὐτοῖς Big.

z Κατὰ τὰ ἄλλα] Ita lego. mox τὸ τέως ἠρεμοῦν in Cod. Big. antea diſtinctum erat lectumque, καὶ τὰ ἄλλα τῆς Ἰουδαίας κλίματα, τότε τέως ἠρεμοῦν τὸ λῃστρικόν.

a Ἠρεμοῦν τὸ λῃστρικόν.] Illud τὸ delet L. B. ἠρεμοῦν τὸ λῃστ. Roſt.

b Ἐν σώματι] Similiter in 1 Corinth. c. 12. v. 26. καὶ εἴτε πάσχει ἓν μέλος, συμπάσχει πάντα τὰ μέλη.

c Τὴν ἐν μητροπόλει] Τὴν ἐν τῇ μητροπ. Big.

d Ἕκαστοι κώμας ἁρπάσαντες,] Ita Big. ἕκαστος in cæteris.

e Ἱεροῖς καὶ πόλεσι.] Forſan voce ἱεροῖς intelligendæ ſunt Judæorum προσευχαί.

f Ἂν ὁρμήσειαν] Illud ἂν è Cod. Big. & Pariſ.

g Ὡς ἐν πολέμῳ] Ὡς πολέμῳ Big.

h Καταλειφθέντας] Ita Big. & Pariſ. καταληφθέντας in reliquis. quod ſi malis, verte *deprehenſi*.

i Προανεχούσῃ πόλει συναπώλλυτο.] Προσανεχούσῃ Big.

k Καταφεύγοντες] καταφυγόντες L. B. & Roſt.

l Τὸ μὲν δοκεῖν] Τῷ μὲν δοκεῖν Big.

m Ἀνίσταται τὰ Ἱεροσόλυμα,] Ἐφίσταται Big.

n Ἔδει δὲ προκαταστρέψασθαι] Ἔδει μὲν τὸ προκαταστρέψασθαι Big. forſan pro ἐλπὶς μὲν τοῦ πρ. quo fere modo legiſſe videtur Ruf. qui vertit, *ſpe autem reliqua ſubigendi*.

o Ἐλθὼν γοῦν] Ita Big. & Ruf. ἐλθόντος οὖν in Editis Aliiſque.

p Ἐπὶ τὰ Γάδαρα] Ἐπὶ Γάδαρα Big.

q Καρτεράν,] In Editis hoc modo diſtinguitur, καρτερὰν τετ. Δ. μηνὸς, εἴσεισι &c.

r Τετάρτῃ] Τέτραδι Big. & Roſt.

s Δύστρου μηνὸς] Δευτέρου μηνὸς legit Toinard. ad Lactant. de M. Perſecut. Spanh.

t Στασιαστῶν,] Στασιωδῶν Big.

* Plures quam uſus habebat latrocinandi, *Pſeudo-Hegeſipp.*

† Ad hunc modum vertit *Ruf.* Et ſequebatur quidem, ut in bello fieri ſolet, ab iis male affici quos petiiſſent. verum præveniebatur ultio, cum mox latrones a præda refugerent.

‡ *Sc.* à ſceleratis obſeſſam.

μενοι,

μενοι [w] πρὸς αὐτὸν περὶ παραδόσεως, ὑπὸ εἰρήνης τε ἐφιέμενοι, καὶ διὰ τὰς οὐσίας. πολλοὶ δὲ τὰ Γάδαρα κατῴκουν πλούσιοι. ταύτης τῆς πρεσβείας ἠγνοηκότες οἱ διάφοροι, πλησίον δ' ἤδη [x] ὄντος Οὐεσπασιανοῦ διεπύθοντο. καὶ κατασχεῖν μὲν αὐτοὶ τὴν πόλιν ἀπέγνωσαν δύνασθαι, τῷ τε ἔνδον ἐχθρῶν πλήθει λειπόμενοι, καὶ Ῥωμαίους ὁρῶντες οὐ μακρὰν τῆς πόλεως. φεύγειν δὲ [y] κρίναντες ἠδόξουν ἀναιμωτὶ καὶ μηδεμίαν παρὰ τῶν αἰτίων εἰσπραξάμενοι τιμωρίαν. [z] συλλαβόντες δὴ τὸν Δόλεσον· οὗτος γὰρ ἦν οὐ μόνον ἀξιώματι καὶ γένει τῆς πόλεως πρῶτος, ἀλλ' ἐδόκει καὶ τῆς πρεσβείας αἴτιος· κτείνουσί τε αὐτὸν, καὶ δι' ὑπερβολὴν ὀργῆς νεκρὸν αἰκισάμενοι, διέδρασαν ἐκ τῆς πόλεως. ἐπιούσης δ' ἤδη τῆς Ῥωμαϊκῆς δυνάμεως, ὅ, τε δῆμος τῶν Γαδάρων, μετ' εὐφημίας τὸν Οὐεσπασιανὸν [a] εἰσδεξάμενοι, [b] δεξιὰς παρ' αὐτοῦ πίστεως ἔλαβον, καὶ φρουρὰν ἱππέων τε καὶ πεζῶν, πρὸς τὰς τῶν φυγάδων καταδρομάς. τὸ γὰρ τεῖχος αὐτοὶ πρὸ ἀξιῶσαι Ῥωμαίους καθεῖλον, ὅπως εἴη πίστις αὐτοῖς [c] τοῦ τὴν εἰρήνην ἀγαπᾶν, τὸ μηδὲ βουληθέντας πολεμεῖν.

δ'. Οὐεσπασιανὸς δὲ ἐπὶ μὲν τοὺς διαδράντας ἐκ τῶν Γαδάρων Πλάκιδον, σὺν ἱππεῦσι πεντακοσίοις καὶ πεζοῖς [d] τρισχιλίοις, πέμπει· μετὰ δὲ τῆς ἄλλης στρατιᾶς [e] αὐτὸς ὑπέστρεψεν εἰς Καισάρειαν. οἱ δὲ φυγάδες ὡς αἰφνίδιον τοὺς διώκοντας ἱππεῖς ἐθεάσαντο, πρὶν εἰς χεῖρας ἐλθεῖν, εἴς τινα κώμην συνειλοῦνται, [f] Βηθενναβρὶν προσαγορευομένην. ἐν ᾗ [g] νέων πλῆθος οὐκ ὀλίγον εὑρόντες, καὶ τοὺς μὲν ἑκόντας, τοὺς δὲ βίᾳ καθοπλίσαντες, εἰκαίως προπηδῶσιν ἐπὶ τοὺς περὶ τὸν Πλάκιδον. οἱ δὲ πρὸς μὲν τὴν πρώτην [h] ἐμβολὴν ὀλίγον εἶξαν, ἅμα καὶ [i] προκαλέσασθαι τεχνιτεύοντες αὐτοὺς ἀπὸ τοῦ τείχους πορρωτέρω. λαβόντες δὲ εἰς ἐπιτήδειον, περιήλαυνόν τε καὶ κατηκόντιζον· καὶ τοὺς μὲν φυγάδας αὐτῶν οἱ ἱππεῖς ὑπετέμνοντο, τὰς συμπλοκὰς δὲ τὸ πεζὸν εὐτόνως διέφθειρον. οὐ μέντοι [k] πλεῖόν τι τόλμης ἐπιδεικνύμενοι οἱ Ἰουδαῖοι διεφθείροντο. [l] πεπυκνωμένοις γὰρ προσπίπτοντες τοῖς Ῥωμαίοις, καὶ ταῖς πανοπλίαις ὥσπερ τετειχισμένοις, αὐτοὶ μὲν οὐχ εὕρισκον βέλους παράδυσιν, οὐδὲ [m] ηὐτόνουν ῥῆξαι τὴν φάλαγγα. περιεπείροντο δὲ τοῖς ἐκείνων βέλεσι, καὶ τοῖς ἀγριωτάτοις παραπλήσιοι θηρίοις, ὥρμων ἐπὶ τὸν σίδηρον. διεφθείροντο δὲ οἱ μὲν κατὰ στόμα [n] παιόμενοι τοῖς ξίφεσιν, οἱ δὲ ὑπὸ τῶν ἱππέων σκεδαννύμενοι.

ε'. Σπουδὴ γὰρ ἦν τῷ Πλακίδῳ τὰς ἐπὶ τὴν κώμην ὁρμὰς αὐτῶν [o] διακλείειν, καὶ συνεχῶς παρελαύνων κατ' ἐκεῖνο τὸ μέρος, ἔπειτα ἐπιστρέφων ἅμα καὶ τοῖς βέλεσι χρώμενος, εὐστόχως ἀνῄρει τοὺς πλησιάζοντας, καὶ διὰ δέους τοὺς πόρρωθεν ἀνέστρεφε, μέχρι βίᾳ [p] διεκπαίοντες οἱ γενναιότατοι πρὸς τὸ τεῖχος διέφυγον. ἀπορία δ' εἶχε τοὺς φύλακας. οὔτε γὰρ ἀποκλεῖσαι τοὺς ἀπὸ τῶν Γαδάρων ὑπέμενον διὰ τοὺς σφετέρους, καὶ δεξάμενοι [q] συναπολεῖσθαι προσεδόκων. ὃ δὴ καὶ συνέβη. συνωσθέντων γὰρ αὐτῶν εἰς τὸ τεῖχος, παρ' ὀλίγον μὲν οἱ τῶν Ῥωμαίων ἱππεῖς [r] συνεισέπεσον. οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ φθασάν-

tuentes. multi quippe locupletes Gadara habitabant. Cum autem hanc legationem plane ignoraſſent diverſa ſentientes, tum demum de ea appropinquante Veſpaſiano nonnihil reſciverunt. Et ipſi quidem civitatem ſe retinere poſſe deſperabant, utpote & inimicis qui intus erant numero inferiores, & Romanos non longe ab urbe conſpicientes. Cum autem fugere decreviſſent, ſine ſanguine id facere, nullaque à noxiis pœna repetita, parum honeſtum ducebant. Iraque Doleſo comprehenſo (namque is non dignitate ſolum ac nobilitate civitatis princeps erat, ſed etiam legationis auctor videbatur) & ipſum morte afficiunt, & mortuo ex iræ vehementia male indigneque accepto, ex urbe diffugerunt. Eo autem accedente Romano exercitu, Gadarenſium populus, cum Veſpaſianum fauſtis acclamationibus in urbem recepiſſent, & fidem ab eo acceperunt, & equitum peditumque præſidium contra fugitivorum excurſus. nam ipſi muros demoliti ſunt, priuſquam id peterent Romani, ut *major* ſibi fides haberetur quod pacem diligerent, ut qui nec ſi maxime vellent bellum movere poſſent. *A Gadarenſibus fauſtis acclamationibus excipitur Veſpaſianus.*

4. Veſpaſianus ad Gadarenſium perfugas perſequendos mittit Placidum, cum equitibus quingentis & tribus peditum millibus: ipſe autem cum reliquo exercitu Cæſaream reverſus eſt. At fugitivi, poſtquam equites repente à tergo inſequentes vidiſſent, priuſquam ad manus venirent, in vicum quendam, cui nomen Bethennabris, compulſi ſunt. ubi reperta non paucorum juvenum multitudine, hiſque partim ex voluntate ſua partim vi armatis, temere contra Placidum ejuſque milites proſiliunt. Illi autem ad primum quidem impetum paululum receſſerunt, ut ea arte eoque conſilio ſimul eos longius à muro *pugnatum* provocarent. cumque in locum opportunum adducti eſſent, eos circumequitabant & jaculis configebant: & ex illis quidem quotquot fugerent ſuccidebant equites, manus vero conſerentium magnam ſtragem edebant pedites. Sane nihil aliud agentes, niſi ut ſuam oſtenderent audaciam, peribant Judæi. nam dum confertos adoriuntur Romanos, armiſque non ſecus ac muro ſeptos, ipſi quidem omnia telis impervia inveniebant, nec aciem ulla vi frangere poterant: iſti autem undique transfigebantur illorum telis, & ſimiliter ac feræ immaniſſimæ in ferrum ruebant. atque ſternebantur, alii gladiis ora percuſſi, alii ab equitibus diſſipati. *Placidus fugitivos perſequitur.* *Eos compellit in Bethennabrim.*

5. Curæ autem erat Placido eis fugam in vicum intercludere, & aſſidue ea parte equo prætervectus, deinde curſu reflexo tela vibrans, proximos certo ictu perimebat, & remotiores ſui metu avertebat, donec tandem fortiores vi erumpentes ad murum evaderent. In incerto autem erant cuſtodes quid agerent. neque enim ferebant ut Gadarenſium perfugæ ſuorum cauſa excluderentur; & ſi eos recepiſſent, una cum his ſe perituros exſpectabant. id quod contigit. Illis enim ad murum compulſis, parum aberat quin Romanorum equites cum illis irrupiſſent. Verumenimvero, cum portas jam

[w] Πρὸς αὐτὸν] Πρὸς τὸν αὐτὸν Big.
[x] Ὄντος] Abeſt a Roſſ.
[y] Κρίναντες] Κρίνοντες Big.
[z] Συλλαβόντες] Ita Big. συλλαβόντες δὲ Vat. Voſſ. Roſſ. & Gall. συλλαβόμενοι δὲ in Editis Aliiſque.
[a] Εἰσδεξάμενοι,] Εἰσδεξάμενος & mox ἔλαβον Big.
[b] Δεξιὰς παρ' αὐτοῦ πίστεως ἔλαβον,] Δεξιὰς ὑπ' αὐτοῦ Big.
[c] Τοῦ] Abeſt a L. B.
[d] Τρισχιλίοις, πέμπει] Τρισχιλίοις Big.
[e] Αὐτὸς ὑπέστρεψεν εἰς Καισάρειαν.] Illud αὐτὸς è Cod. Big. L. B. Roſſ. quod etiam agnoſcit Ruf.
[f] Βηθενναβρὶν] Idem eſſe ac Zenabris vel Enabris exiſtimat Cl. Relandus.
[g] Νέων] Ἰουδαίων L. B. Roſſ.

[h] Ἐμβολὴν ὀλίγον εἶξαν,] Σ... Big.
[i] Προκαλέσασθαι τεχνιτεύοντες] Ita Big. Lugd. Bat. & Roſſ. προκαλέσασθαι in cæteris.
[k] Πλεῖόν τι τόλμης] Sic Big. & Roſſ. πλεῖστον in Editis Aliiſque.
[l] Πεπυκνωμένοις] πεπυκνωμένοι Coiſin.
[m] Ηὐτόνουν] Nota uſum verbi εὐτονεῖν, hinc εὐτονία, καρτερία, ὑπομονή. Heſych. infr. lib. 5. c. 13. §. 7. μηκέτι δὲ εὐτονοῦντες &c. SPANH.
[n] Παιόμενοι τοῖς ξίφεσιν,] Πληττόμενοι τοῖς ξίφεσι Big.
[o] Διακλείειν,] Διακωλύειν Big.
[p] Διεκπαίοντες οἱ γενναιότατοι] Διεκπαίσαντες Big.
[q] Συναπολεῖσθαι προσεδόκων.] Ita cum Cod. Big. Roſſ. Pariſ. quibuſdam & Rufini verſione. συναπολέσθαι in Editis Aliiſque.
[r] Συνεισέπεσον.] Συνεισέπεσαν Big. Pariſ. Vat. & Voſſ.

s Προ-

jam præcluſiſſent, Placidus, facta impreſſione pugnaque acri commiſſa, muro pariter ac vico potiebatur. Et vulgus quidem iners cæſum eſt: potentiores vero in fugam ſe conjiciebant, militeſque domos diripiebant & vicum igni vaſtabant. Qui vero inde evaſerant, & ruris incolas in fugam concitarunt, &, dum ſuas calamitates in majus extollerent, dicerentque totum Romanorum adventare exercitum, omnes undique metu concuſſerunt. Cumque in ingentem aucti eſſent numerum, Hierichuntem verſus fugiebant. ſola enim hæc etiam tunc eorum ſpem ſalutis fovebat, quod eſſet bene communita populoque abundaret. At Placidus, equitibus fretus rebuſque ante proſpere geſtis, eos inſequebatur, & uſque ad Jordanem quidem omnes, ut quoſque aſſequeretur, perimebat. Cum autem ad amnem univerſam compuliſſet multitudinem, vi fluminis trajectu prohibitam, (auctum enim imbribus vadari non poterat) ex adverſo aciem inſtruebat. Neceſſitas autem Gadarenſes ad pugnam adegit, quod fugæ locum non haberent: prætentique quam longiſſime ad ripas, tela excipiebant incurſuſque equitum; qui ipſorum multos ferientes in flumen eos dejiciebant. Et manibus quidem ipſorum cæſa erant quindecim *hominum* millia: multitudo vero illorum, qui velint nolint in Jordanem deſilire coacti ſunt, infinita erat. præterea capta ſunt duo millia & ducenti; cum præda ingenti aſinorum & ovium, itemque camelorum & boum.

Vico potitur.

Magnam perfugarum ſtragem edit Placidus.

5. Et Judæis quidem hæc clades inflicta ſuperioribus licet par fuerit, ipſammet tamen ſuperare exiſtimabatur, non ſolum quod regio omnis quà fugerant cædis plena eſſet, & Jordanes præ mortuis tranſiri non poſſet; ſed & lacus Aſphaltitis corporibus oppleretur magno numero in eum à fluvio delatis. Placidus autem, ſecunda fortuna uſus, in urbeculas proximas & vicos contendit, captiſque Abila & Juliade & Beſemoth, omnibuſque ad lacum Aſphaltitin uſque, idoneos ex transfugis in ſingulis collocat. deinde, milite ſcaphis impoſito, eos qui in lacum perfugerant *mox* perimit. Et quæ in Peræa quidem omnia, uſque ad Machæruntem, aut ceſſere *Romanis* aut capta erant.

Peræa omni ſubjugata.

τον ἀποκλεῖσαι τὰς πύλας, [s] προσβαλὼν ὁ Πλάκιδος, καὶ μέχρι δείλης γενναίως ἀγωνισάμενος, τοῦ τείχους καὶ τῶν ἐν τῇ κώμῃ ἐκράτει. τὰ μὲν οὖν ἀργὰ πλήθη διεφθείρετο· φυγὴ δὲ ἦν τῶν δυνατωτέρων, τὰς δὲ οἰκίας οἱ στρατιῶται διήρπασαν, καὶ τὴν κώμην ἐνέπρησαν. οἱ δὲ διαδράντες ἐξ αὐτῆς τοὺς κατὰ τὴν χώραν συνανίστασαν, καὶ τὰς μὲν αὐτῶν συμφορὰς ἐξαίροντες ἐπὶ μεῖζον, τὴν δὲ Ῥωμαίων στρατιὰν πᾶσαν ἐπιέναι λέγοντες, πάντας πανταχόθεν ἐξέσεισαν τῷ δέει· [t] γενόμενοί τε παμπληθεῖς, ἔφευγον ἐπὶ Ἱεριχοῦντος. αὕτη γὰρ ἔτι μόνη τὰς ἐλπίδας αὐτῶν ἔθαλπε τῆς σωτηρίας, [u] καρτερὰ τείχει τε καὶ πλήθει οἰκητόρων τυγχάνουσα. Πλάκιδος δὲ, τοῖς ἱππεῦσι καὶ ταῖς προαγούσαις εὐπραγίαις τεθαρρηκὼς, εἵπετο, καὶ μέχρι μὲν Ἰορδάνου τοὺς ἀεὶ καταλαμβανομένους ἀνῄρει. συνελάσας δὲ πρὸς τὸν ποταμὸν πᾶν τὸ πλῆθος, εἰργομένους [x] ἀπὸ τοῦ ῥεύματος· τραφὲν γὰρ ὑπ᾽ ὄμβρων ἄβατον ἦν. ἀντικρὺ παρετάσσετο. παρώξυνε δὲ ἡ ἀνάγκη πρὸς μάχην τοὺς φυγῆς τόπον οὐκ ἔχοντας· καὶ ταῖς [y] ὄχθαις ἐπιμήκιστον παρεκτείνοντες σφᾶς αὐτοὺς, ἐδέχοντο τὰ βέλη καὶ τὰς τῶν ἱππέων ἐμβολὰς, οἱ πολλοὺς αὐτῶν παίοντες εἰς τὸ ῥεῦμα κατέβαλον. καὶ τὸ μὲν ἐν χερσὶν αὐτῶν διαφθαρὲν, μύριοι πεντακισχίλιοι· τὸ δὲ [z] βιασθὲν ἐμπηδῆσαι ἀκουσίως εἰς τὸν Ἰορδάνην, πλῆθος ἄπειρον ἦν. ἑάλωσαν δὲ περὶ δισχιλίους καὶ διακοσίους, λεία τε παμπληθὴς ὄνων τε καὶ προβάτων, καὶ καμήλων καὶ βοῶν.

ε΄. Ἰουδαίοις μὲν οὖν [a] οὐδὲν ἐλάττων ἥδε ἡ πληγὴ προσπεσοῦσα, καὶ μείζων ἔδοξεν [b] ἑαυτῆς, διὰ τὸ μὴ μόνον τὴν χώραν ἅπασαν δι᾽ ἧς ἔφευγον πληρωθῆναι φόνου, μηδὲ [c] νεκροῖς διαβατὸν γενέσθαι τὸν Ἰορδάνην, ἐμπλησθῆναι δὲ τῶν σωμάτων καὶ τὴν Ἀσφαλτῖτιν λίμνην, εἰς ἣν [d] παμπληθεῖς ὑπὸ τοῦ ποταμοῦ [e] κατεσύρησαν. Πλάκιδος δὲ, [f] δεξιᾷ τύχῃ χρώμενος, ὥρμησεν ἐπὶ τὰς πέριξ πολίχνας τε καὶ κώμας, [g] καταλαμβανόμενός τε [h] Ἄβιλα καὶ [i] Ἰουλιάδα καὶ Βησιμὼθ, τάς τε μέχρι τῆς Ἀσφαλτίτιδος πάσας, ἐγκαθίστησιν ἑκάστῃ τοὺς ἐπιτηδείους τῶν αὐτομόλων. ἔπειτα σκάφεσιν [k] ἐπιβιβάσας τοὺς στρατιώτας [l] ἀναιρεῖ τοὺς εἰς τὴν λίμνην [m] καταφυγόντας. καὶ τὰ μὲν [n] κατὰ τὴν Περαίαν προσεχώρησεν [o] ἢ ἑάλω πάντα, μέχρι Μαχαιροῦντος.

IV.

CAP VIII.

Quomodo Veſpaſianus, cum fama accepiſſet motus cieri in Gallia, ad conficiendum bellum Judaïcum properavit. Deſcriptio Hierichuntis & Magni campi. inſuper & de lacu Aſphaltitide.

DUM hæc autem aguntur, motus in Gallia nunciantur, quodque Vindex una cum po-

Motus in Gallia nunciantur Veſpaſiano.

ΚΕΦ. η΄.

Ὅπως Οὐεσπασιανὸς, κινήσεις κατὰ τὴν Γαλατίαν ἀκούσας, ὥρμησε καταλῦσαι τὸν πόλεμον Ἰουδαϊκόν. Ἔκφρασις Ἱεριχοῦντος καὶ Μεγάλου πεδίου. ἔτι δὲ καὶ περὶ τῆς Ἀσφαλτίτιδος λίμνης.

ΕΝ δὲ τούτῳ τὸ περὶ [p] τὴν Γαλατίαν ἀγγέλλεται κίνημα, καὶ Οὐίνδιξ ἅμα τοῖς δυνατοῖς τῶν ἐπιχωρίων

s Προσβαλὼν ὁ Πλάκιδος,] Προλαβὼν Big.
t Γενόμενοί τε παμπληθεῖς,] Ἡνωμένοι δὲ παμπληθεῖς Big.
u Καρτερὰ τείχει τε καὶ πλήθει] Καρτερὰ πλήθει οἰκητόρων in quibuſdam MSS. In Rufini verſione, quod eſſet valida & populoſa.
x Ἀπὸ τοῦ ῥεύματος] Ὑπὸ τοῦ ῥ. in aliquot MSS.
y Ὄχθαις] ὄχλαις Boſſ.
z Βιασθὲν ἐμπηδῆσαι] Ita quidem Big. τὸ δὲ βιασθὲν ἐμπηδῆσαι εἰς τὸν Ἰορδάνην πλῆθος ἀκουσίως ἄπειρον ἦν in Editis Aliiſque. in Rufini verſione, alii cum vim ſuſtinere non poſſent, in Jordanem ſponte deſiliebant.
a Οὐδὲν] οὐδ᾽ in Marg. L. B.
b Ἑαυτῆς,] Αὐτῆς Big. ἑαυτοῖς Vat.
c Νεκροῖς διαβατὸν γενέσθαι τὸν Ἰορδάνην,] Idem eſt ac ſi dixiſſet διὰ νεκρούς. Dativo enim ſæpiuſcule exprimitur cauſa, ut apud Ælianum (in Var. Hiſt. l. 2. c. 2.) ὅτι ἀγροικίᾳ τοῦτο πράττω, nec pro ruſticitate &c.
d Παμπληθεῖς ὑπὸ τοῦ ποταμοῦ] Al. παμπληθεῖ.
e Κατεσύρησαν.] κατεσύρη Boſſ.
f Δεξιᾷ τύχῃ χρώμενος.] Δεξιᾷ τῇ τύχῃ Big.
g Καταλαμβανόμενος] Καταλαβόμενος Big.
h Ἄβιλα] Conf. Antt. lib 8. c. 12. §. 4. Spanh.
i Ἰουλιάδα καὶ Βησιμὼθ,] Eadem quæ eſt Livias. Vide Relandum in Palæſtina S. p. 870.
k Ἐπιβιβάσας τοὺς στρατιώτας] Ἐπιβήσας Voſſ. & Boſſ.
l Ἀναιρεῖ τοὺς εἰς τὴν λίμνην] Αἱρεῖ Big.
m Καταφυγόντας.] Καταφεύγοντας Big.
n Κατὰ τὴν Περαίαν προσεχώρησεν] Περὶ τὴν Π. Big.
o Ἢ ἑάλω πάντα,] Ἐν ᾗ Big. Pariſ. & forſan Boſſ.
p Τὸ περὶ τὴν Γαλατίαν ἀγγέλλεται κίνημα,] Τῆς Γαλατίας Big. Vet. & Boſſ. Pariſ. & Bod.

Οὐ

χωρίων ἀφεστὼς Νέρωνος, περὶ ὧν ἐν ἀκριβεστέροις ἀναγέγραπται. Οὐεσπασιανὸν δὲ ἐπήγειρεν εἰς τὴν ὁρμὴν τοῦ πολέμου τὰ ἠγγελμένα, προορώμενον ἤδη τοὺς μέλλοντας ἐμφυλίους πολέμους, καὶ τὸν ὅλης κίνδυνον τῆς ἡγεμονίας, ἐν ᾧ προειρηνεύσας τὰ κατὰ τὴν ἀνατολὴν, ἐπικουφίσειν ᾤετο τοὺς κατὰ τὴν Ἰταλίαν φόβους. ἕως μὲν [q] οὖν ἐπεῖχεν ὁ χειμὼν, τὰς ὑπηγμένας ἠσφαλίζετο κώμας τε καὶ πολίχνας φρουραῖς, [r] δεκαδάρχας μὲν κώμαις ἐγκαθιστὰς, ἑκατοντάρχας δὲ πόλεσι· πολλὰ δὲ ἀνέκτιζε καὶ τῶν πεπορθημένων. ὑπὸ δὲ τὴν ἀρχὴν τοῦ ἔαρος ἀναλαβὼν τὸ πλέον τῆς δυνάμεως, [s] ἤγαγεν ἀπὸ τῆς Καισαρείας ἐπὶ Ἀντιπατρίδος. ἔνθα δυσὶν ἡμέραις [t] καταστησάμενος τὴν πόλιν, τῇ τρίτῃ προῄει πορθῶν καὶ καίων τὰς πέριξ πάσας. καταστρεψάμενος δὲ [u] τὰ περὶ τὴν [x] Θαμνὰ τοπαρχίαν, ἐπὶ [y] Λύδδης καὶ Ἰαμνείας ἐχώρει. καὶ [z] προσκεχωρηκυίαις ἑκατέραις ἐγκαταστήσας οἰκήτορας τῶν προσκεχωρηκότων ἱκανοὺς, εἰς [a] Ἀμμαοῦντα ἀφικνεῖται. καταλαβόμενος δὲ τὰς ἐπὶ τὴν μητρόπολιν αὐτῶν εἰσβολὰς, στρατόπεδόν τε τειχίζει, καὶ τὸ πέμπτον ἐν αὐτῇ τάγμα καταλιπὼν, πρόεισι μετὰ τῆς ἄλλης δυνάμεως ἐπὶ τὴν [b] Βεθλεπτηφῶν τοπαρχίαν. πυρὶ δὲ αὐτήν τε καὶ τὴν γειτνιῶσαν ἀπολῶν, καὶ τὰ πέριξ τῆς Ἰδουμαίας φρούρια [c] μὲν τοῖς ἐπικαίροις τόποις ἐπετείχισε· καταλαβόμενος δὲ δύο κώμας, τὰς μεσαιτάτας τῆς Ἰδουμαίας, [d] Βήταριν καὶ [e] Καφαρτόβαν, κτείνει μὲν ὑπὲρ μυρίους, [f] αἰχμαλωτίζεται δὲ ὑπὲρ χιλίους, καὶ τὸ λοιπὸν πλῆθος ἐξελάσας, ἐγκαθίστησι τῆς [g] ἰδίας δυνάμεως οὐκ [h] ὀλίγην, οἳ καταβρέχοντες ἐπόρθουν ἅπασαν τὴν ὀρεινήν. [i] αὐτὸς δὲ μετὰ τῆς λοιπῆς δυνάμεως [k] ὑπέστρεφεν εἰς [l] Ἀμμαοῦντα, ὅθεν διὰ τῆς Σαμαρείτιδος καὶ παρὰ τὴν Νεάπολιν καλουμένην, [m] Μαβορθὰ δὲ ὑπὸ τῶν ἐπιχωρίων καταβὰς εἰς [n] Κορέας δευτέρᾳ Δαισίου μηνὸς στρατοπεδεύεται, τῇ δὲ ἑξῆς εἰς Ἱεριχοῦντα ἀφικνεῖται, καθ᾽ ἣν αὐτῷ συμμίσγει Τραϊανὸς εἷς τῶν ἡγεμόνων, τὴν ἐκ τῆς Περαίας ἄγων δύναμιν, ἤδη τῶν ὑπὲρ τὸν Ἰορδάνην [o] κεχειρωμένων.

β΄. Τὸ μὲν οὖν [p] πολὺ πλῆθος ἐκ τῆς Ἱεριχοῦντος φθάσαν τὴν ἔφοδον αὐτῶν, εἰς τὴν ἄντικρυς Ἱεροσολύμων ὀρεινὴν [q] διαπεφεύγει, [r] καὶ [s] καταλειφθὲν δ᾽ οὐκ ὀλίγον διαφθείρεται. τὴν δὲ πόλιν ἔρημον κατειλήφεισαν, ἥτις ἵδρυται μὲν ἐν πεδίῳ, ψιλὸν δὲ ὑπέρκειται [t] αὐτῆς καὶ ἄκαρπον ὄρος μήκιστον. κατὰ [u] μὲν τὸ βόρειον κλίμα μέχρι τῆς Σκυθοπολιτῶν γῆς ἐκτείνεται· κατὰ δὲ τὸ μεσημβρινὸν μέχρι τῆς [x] Σοδομιτῶν χώρας καὶ τῶν περάτων τῆς Ἀσφαλτίτιδος. ἔστι δὲ ἀνώμαλόν τε πᾶν, καὶ ἀοίκη-

tentibus è * popularibus ſuis à Nerone defeciſſet: de quibus *alibi* accuratius perſcriptum eſt. Veſpaſianum vero ad bellum celerius conficiendum incitarunt quæ nunciata erant, jam tunc futura bella civilia totiuſque imperii pericula proſpicientem, cum, ſi partes Orientis ante pacaſſet, fore exiſtimaret ut Italiam metu levaret. Et quamdiu quidem hyems prævalebat, operam dabat ut vicos & urbeculas, quas ſubegerat, præſidiis muniret, decurionibus quidem per vicos collocatis, per urbes vero centurionibus; quin & multa eorum quæ fuerant vaſtata inſtaurabat. Veris autem ſub initium cum majori exercitus parte Cæſarea profectus eſt Antipatridem, ubi biduo in componenda civitate conſumpto tertia die inde movit, populans & exurens vicos omnes finitimos. † Cumque in poteſtatem ſuam quæ in toparchia erant Thamnitica redegiſſet, in Lyddam & Jamniam procedebat. Et cum ſeſe utraque dedidiſſet, conſtitutis illic ex dedititiis habitatoribus idoneis, ad Ammauntem inde ventum; occupatoque ad metropolim earum aditu, & caſtra muro circumdat, & cum cætera manu, quinta ibidem legione relicta, in Bethleptephorum toparchiam ſe confert. Cum autem eam & vicinam regionem igni corrupiſſet, ſimulque caſtella quidem circa Idumæam locis opportunis muniiſſet, duos vero vicos in media Idumæa cepiſſet, Betarim & Cephartobam, ſupra decem millia *hominum* perimit, & pluſquam mille captivos abducit; exactaque inde cætera multitudine, non parvam militum ſuorum manum ibi conſtituit, qui incurſibus loca montana omnia vaſtabant. Ipſe autem cum reliquo exercitu Ammauntem rediit, unde per Samaritidem & juxta Neapolim, quæ ita vocatur, Mabortha vero ab indigenis, deſcendit in Coream, ibique caſtra metatur, die ſecundo Dæſii menſis; & poſtridie Hierichuntem pervenit, ubi Trajanus unus è ducibus ei occurrit, copias è Peræa agens, omnibus qui ad Jordanem habitabant nuper ſubactis.

Omnia quæ in Judæa ſubegerat præſidiis munit Veſpaſianus. Veſpaſianus magnam Judææ partem, nondum ſubactam, in ſuam poteſtatem redigit.

2. Et magna quidem multitudo, priuſquam venerint Romani, in regionem montanam Hieroſolymis adverſam diffugerant: non pauci autem, qui remanſerunt, perimuntur. Quo factum ut urbem deſertam offenderint, quæ in planitie quidem ſita eſt, cuique imminet mons nudus ac ſterilis longiſſimus. nam verſus Boream Scythopolitarum uſque ad terram protenditur, ad Auſtrum vero uſque ad Sodomorum regionem & fines lacus Aſphaltitidis. Eſt autem totus aſper & inæqualis, &

Regionis circa Hierichuntem deſcriptio.

q Οὖν ἐπεῖχεν ὁ χειμὼν,] Οὖν non agnoſcit *Voſſ.*
r Δεκαδάρχας μὲν] Confer dicta ad Vitam Joſephi §. 24. Spanh.
s Ἤγαγεν ἀπὸ τῆς Καισαρείας] Ἦγε *Voſſ.*
t Καταστησάμενος τὴν πόλιν,] Ita *Big.* ἐγκαταστησάμενος in *Editis Aliiſque.*
u Τὰ περὶ] Ita in *Editis* & *pleriſque MSS.* τὴν περὶ *Big.*
x Θαμνὰ] *Al.* Θαμνὰν & mox Λύδδαν.
y Λύδδης] Λύδδαν *MSS. Lipſ.* & *Roſſ.* & *Pariſ.*
z Προσκεχωρηκυίαις] Sic *Big.* προσκεχωρηκυίαις in reliquis.
a Ἀμμαοῦντα ἀφικνεῖται.] Ita *Pſeudo-Hegeſippus* vertit & interpolat. *Ipſe cum exercitu Amathunta repetit, quæ de aquis calidis vocabulum ſumpſit, quod aquarum vapor Syro ſermone Amathus appellari fertur. Therma ergo Græce dicitur, eo quod calidum fontem habeat intra muros.*
b Βεθλεπτηφῶν τοπαρχίαν.] Βεταλεπτηφῶν *Big.* Βεθλεπτηφῶν *Bod.* Βεθλεπτηφῶν *L. B.* & *Roſſ.* Βεθλεπτηφῶν *Coiſl.* Βεθλεπτηφῶν *Vat. Pariſ.*
c Μὲν τοῖς ἐπικαίροις τόποις ἐπετείχισε.] Illud μὲν è *Cod. Big.*
d Βήταριν] Βήγαβριν juxta *Rufinum.* quod rectius eſſe pronunciat *Relandus*; cui videtur eſſe *Bethagabra.* Videſis *Palæſtinam Sacram*, p. 417. 626. 629.
e Καφαρτόβαν.] Καφαρτοβαν legiſſe videtur *Ruf.* Μετὰ Βήταριν καὶ Καφαρτόβαν *Big.* Βήταριν καὶ Καφαρτόβαν *Voſſ. Roſſ.* & *Gall.* Conf. Antt. lib. 16. c. 5. §. 2. Spanh.
f Αἰχμαλωτίζεται δὲ ὑπὲρ χιλίους,] Αἰχμαλωτίζει *Big.*
g Ἰδίας δυνάμεως] Οἰκείας *Big.*
h Ὀλίγην,] Ita *Big. Lugd. Bat. Pariſ.* & *Vat.* ὀλίγον in *Editis Aliiſque.*
i Αὐτὸς δὲ μετὰ τῆς λοιπῆς δυνάμεως] Αὐτὸς δὲ vero *Big.*
k Ὑπέστρεφεν] Ἐπέστρεψεν *Roſſ.*
l Ἀμμαοῦντα,] Ἀμμαοῦν *L. B.* & *Pariſ.*
m Μαβορθὰ] Ita cum *Big.* & *Ruf.* Μαβαρθὰ in *Editis Aliiſque.* Μαβαρθὰ *L. B.* Vide Cl. *Relandum* in *Differt. Miſcell.* parte prima, p. 141. & *Cellarium* in *Geogr. Antiq.* l. 3. c. 13. p. 315.
n Κορέας δευτέρᾳ Δαισίου μηνὸς] [illegible] & [illegible] in aliquot *MSS.*
o Κεχειρωμένων.] Κεχειρωμένων *Big.*
p Πολὺ] Abeſt in *Roſſ.*
q Διαπεφεύγει,] Διαφεύγει *Big.*
r Καὶ] Deeſt in *Roſſ.* & *Pariſ.*
s Καταλειφθὲν δ᾽ οὐκ ὀλίγον διαφθείρεται.] Καταλειφθὲν *Bod. Pariſ.* & *Rhod.*
t Αὐτῆς καὶ ἄκαρπον ὄρος] Ita *Rhod.* & *Pariſ.* αὐτὸν *Big.* αὐτῇ in *Editis.*
u Μὲν τὸ βόρειον κλίμα] Ita *Big.* τὸ in *cæteris.*
x Σοδομιτῶν χώρας] Σοδομίτιδος *Big.* Σαμαρείτιδος in margine eadem manu. Σοδομιτῶν *Bod.* & ita recenti manu correct. in *Roſſ.*
* Ita verto, quod ὁμοφύλων pro ἐπιχωρίων occurrat in *Zonara*, adde quod, *potentes quidam Romanæ militiæ* habeat *Pſeudo-Hegeſipp.* in *Rufini* verſione, *cum optimatibus indigenarum.*
† *Al.* cumque everteſſet *&c.*

& ob ſterilitatem incultus manet. Iſti ex adverſo opponitur *alius* mons, qui, ultra Jordanem ſitus, incipit verſus Boream à Juliade & porrigitur verſus Auſtrum uſque ad Somorron, quæ Petram Arabiæ diſterminat. In eo eſt mons qui Ferreus dicitur, in longum protenſus uſque ad Moabitidem. Quæ vero inter duos illos montes interjacet regio Campus magnus dicitur, à vico Ginnabri ad lacum uſque Aſphaltitin pertingens. Eſt autem longitudo ejus triginta & ducentorum ſtadiorum, latitudo vero centum & viginti. & medius quidem ſecatur à Jordane, & lacus habet Aſphaltitin & Tiberiadis, natura contrarios. nam ille quidem ſalſus & ſterilis, Tibérienſis vero dulcis & fœcundus. Æſtivo autem tempore multum torretur *hic* campus, & ob nimiam ardoris vehementiam aëre circumfunditur inſalubri & morbifero. totus enim aridus eſt, præter oras Jordanis: quamobrem & palmas, ejus ripis adſitas, florentiores eſſe contigit & fertiliores; minus vero, quæ longe remotæ ſunt.

Et Magni campi.

3. At prope Hierichuntem fons eſt copioſus rigandiſque arvis uberrimus, juxta urbem veterem ſcaturiens, quam Jeſus Naue filius, Hebræorum exercitus dux, primam jure belli cepit in Chananæorum terra. Hunc fontem olim, ferunt, non ſolum terræ & arborum fructus, ſed & mulierum fœtus debilitare *ſolitum*, in univerſumque omnibus morbos & perniciem adferre: poſtea vero manſueviſſe, contraque ſaluberrimum & fœcundiſſimum factum eſſe ab Eliſſæo vate. Hic autem Eliæ diſcipulus erat & ſucceſſor, qui, Hierichuntinorum hoſpitio uſus & non vulgari comitate ab hominibus exceptus, & ipſis & regioni gratiam referebat æternam. Ad fontem quippe progreſſus, cum lagenam fictilem ſalis plenam in profluentem aquam miſiſſet, deinde dextram juſtam ad cœlum levaſſet, & in fontem blande funderet libamina, ipſum quidem precabatur, ut fluentum emolliret & dulciores aquarum venas aperiret; Deum vero, ut fœcundioribus auris flumina temperaret, tamque ubertatem fructuum quam liberorum ſucceſſionem daret indigenis, nec eos aqua prolifica deficeret quamdiu juſti manerent. Ad has preces, ex diſciplina manibus quoque multa operatus, fontem immutavit; & aqua, quæ antea illis cauſa erat orbitatis ac famis, ex illo tempore felicem & numeroſam ſuppeditabat prolem. Denique tanta vi pollet in rigationibus, * ut ſi vel modo attigerit terram ſalubrior ſit aquis quæ ad ſatietatem uſque *in agro* morantur. Quamobrem qui largius ea utuntur, exiguum inde emolumentum habent; qui vero parcius, maximum. Amplius tamen quam *fontes* cæteri omnes ſpatium irrigat, & per campum quidem labitur ſeptuaginta ſtadiis longum, viginti vero latum, atque in eo alit hortos amœniſſimos & frequentiſſimos, palmarum item varia ſapore & appellatione genera. Ex iſtis pinguiores preſſæ etiam mel emittunt copio-

Fontis prope Hierichuntem deſcriptio.

Eliſſæi aqua medetur. Confer 4 Regum cap. 2. v. 19.

Cauſa ſu mirandæ fertilitatis.

τον διὰ τὴν ἀγονίαν. ἀντίκειται δὲ τούτῳ τὸ περὶ τὸν Ἰορδάνην ὄρος, ἀρχόμενον ἀπὸ Ἰουλιάδος καὶ τῶν βορείων κλιμάτων, [y] παρατείνον δὲ εἰς μεσημβρίαν ἕως [z] Σομόρρων, ἥπερ ὁρίζει τὴν Πέτραν τῆς Ἀραβίας. ἐν τούτῳ δ' ἐστὶ καὶ τὸ Σιδηροῦν καλούμενον ὄρος, μηκυνόμενον μέχρι τῆς Μωαβίτιδος. [a] ἡ μέση δὲ τῶν δύο ὀρέων χώρα τὸ Μέγα πεδίον καλεῖται, ἀπὸ κώμης [b] Γινναβρὶν διῆκον μέχρι τῆς Ἀσφαλτίτιδος λίμνης. ἔστι δ' αὐτοῦ μῆκος μὲν [c] σταδίων τριάκοντα καὶ διακοσίων, εὖρος δὲ εἴκοσι καὶ ἑκατόν. καὶ μέσον [d] μὲν ὑπὸ τοῦ Ἰορδάνου τέμνεται, λίμνας τε ἔχει τήν τε Ἀσφαλτῖτιν καὶ τὴν Τιβεριέων, φύσιν ἐναντίας. ἡ μὲν γὰρ ἁλμυρώδης καὶ ἄγονος, ἡ Τιβεριέων δὲ γλυκεῖα καὶ γόνιμος. ἐκπυροῦται δὲ ὥρᾳ θέρους τὸ πεδίον, καὶ δι' ὑπερβολὴν αὐχμοῦ περιέχει νοσώδη τὸν ἀέρα. πᾶν γὰρ ἄνυδρον, πλὴν τοῦ Ἰορδάνου, [e] παρὸ καὶ τοὺς μὲν ἐπὶ ταῖς [f] ὄχθαις φοινικῶνας εὐθαλεστέρους καὶ πολυφορωτέρους εἶναι συμβέβηκεν, ἧττον δὲ τοὺς πόρρω κεχωρισμένους.

γ'. Παρὰ μέντοι τὴν Ἱεριχοῦντα ἐστὶ πηγὴ δαψιλής τε καὶ πρὸς ἀρδείας λιπαρωτάτη, παρὰ τὴν παλαιὰν ἀναβλύζουσα πόλιν, ἣν Ἰησοῦς ὁ Ναυῆ παῖς, στρατηγὸς Ἑβραίων, πρώτην [g] εἷλε γῆς Χαναναίων δορίκτητον. ταύτην τὴν πηγὴν, λόγος ἔχει, κατ' ἀρχὰς, οὐ μόνον γῆς καὶ δένδρων καρποὺς [h] ἀπαμβλύνειν, ἀλλὰ καὶ γυναικῶν γονάς, καθόλου τε πᾶσιν εἶναι νοσώδη τε καὶ φθαρτικήν· ἐξημερωθῆναι [i] δὲ καὶ γενέσθαι τοὐναντίον ὑγιεινοτάτην τε καὶ γονιμωτάτην ὑπὸ Ἐλισσαίου τοῦ προφήτου. γνώριμος δ' ἦν οὗτος Ἠλία καὶ διάδοχος, ὃς ἐπιξενωθεὶς τοῖς κατὰ τὴν [k] Ἱεριχοῦντα, περισσὸν δή τι φιλοφρονησαμένων αὐτὸν τῶν ἀνθρώπων, αὐτούς τε ἀμείβεται καὶ τὴν χώραν αἰωνίῳ [l] χάριτι. [m] προελθὼν γὰρ ἐπὶ τὴν πηγήν, καὶ καταβαλὼν εἰς τὸ ῥεῦμα πλῆρες ἁλῶν [n] ἀγγεῖον κεράμου, ἔπειτα εἰς οὐρανὸν δεξιὰν ἀνατείνας δικαίαν, κἀπὶ γῆς σπονδὰς μειλικτηρίους χεόμενος, τὴν μὲν ᾐτεῖτο μαλάξαι τὸ ῥεῦμα, καὶ [o] γλυκυτέρας φλέβας ἀνοῖξαι· τὸν δὲ ἐγκεράσασθαι τῷ [p] ῥεύματι γονιμωτέρους ἀέρας, δοῦναί τε ἅμα καὶ καρπῶν εὐθηνίαν τοῖς ἐπιχωρίοις καὶ τέκνων διαδοχήν, μηδὲ ἐπιλείπειν αὐτοῖς τὸ τούτων [q] γεννηματικὸν ὕδωρ, ἕως μένουσι δίκαιοι. ταύταις ταῖς εὐχαῖς, πολλὰ [r] προσχειρουργήσας [s] ἐξ ἐπιστήμης, ἔτρεψε τὴν πηγήν, καὶ τὸ πρὶν ὀρφανίας αὐτοῖς καὶ λιμοῦ παραίτιον ὕδωρ, ἐκ τότε εὐτεκνίας καὶ κόρου χορηγὸν κατέστη. [t] τοσαύτην γοῦν ἐν ταῖς ἀρδείαις ἔχει δύναμιν, ὡς εἰ καὶ μόνον ἐφάψαιτο τῆς χώρας, νοστιμώτερον εἶναι τῶν μέχρι [u] κόρου χρονιζόντων. παρὸ καὶ τῶν μὲν, [x] δαψιλέστερον χρωμένων, ἡ ὄνησίς ἐστιν ὀλίγη, τούτου δὲ τῶν [y] ὀλίγου, δαψιλής. ἄρδει γοῦν [z] πλείονα τῶν ἄλλων ἁπάντων, καὶ πεδίον μὲν ἐπέχει ἑβδομήκοντα σταδίων μῆκος, εὖρος δὲ εἴκοσιν, [a] ἐκτρέφει τε ἐν αὐτῷ παραδείσους καλλίστους τε καὶ πυκνοτάτους. τῶν δὲ φοινίκων [b] ἐπαρδομένων γένη πολλά, ταῖς γεύσεσι καὶ ταῖς

παρη-

y Παρατείνον] Παρατείνων Parif.

z Σομόρρων,] Σομόρων ἢ περιορίζει Big. In Rufini Codd. legitur Bacra. (Γομόρρων Coiſl. Γομόῤῥων Parif. opt. ſed corrigitur Σομ.) Sed forte ſcribendum Γομόῤῥων. Cocceius & L. Capell.

a Ἡ μέση] καὶ μέση L. B.

b Γινναβρὶν] Διναβρὶν Big. Verum Gennabra, aut Gennabara in Rufini libris. Γινναβρὶν & Γενναβρὶν Parif.

c Σταδίων τριάκοντα καὶ διακοσίων,] Ita Big. & Raf. χιλίων διακοσίων in Editis Aliiſque.

d Μὲν ὑπὸ τοῦ Ἰορδάνου τέμνεται,] Illud μὲν è Cod. Big.

e Παρὸ καὶ τοὺς μὲν ἐπὶ ταῖς] Conf. ſupr. lib. 3. c. 9. §. 8. Spanh.

f Ὄχθαις φοινικῶνας — κεχωρισμένους.] ὄχλοις Raf.

g Εἷλε γῆς Χαναναίων δορίκτητον,] Εἷλεν ἐν γῆς Voff. & Raf.

h Ἀπαμβλύνειν,] ἀπαλύνειν Raf.

i Δὲ καὶ γενέσθαι τοὐναντίον] Ita Big. & Raf. τὸ in cæteris.

k Ἱεριχοῦντα,] Ἱεριχῶ L. B.

l Χάριτι.] ἱερουργίᾳ addit Lugd. Bat.

m Προελθὼν γὰρ ἐπὶ τὴν πηγὴν,] Προσελθὼν Big.

n Ἀγγεῖον] Abeſt in Raf.

o Γλυκυτέρας] γλυκυτέρως Raf. & L. B.

p Ῥεύματι γονιμωτέρους ἀέρας,] Γεύματι Big.

q Γεννηματικὸν ὕδωρ,] Γεννητικὸν Big.

r Προσχειρουργήσας] Περιχειρουργήσας Lipſ. & Vat.

s Ἐξ ἐπιστήμης,] Abeſt à Raf.

t Τοσαύτην γοῦν] Τοιαύτην Voff.

u Κόρου χρονιζόντων,] Καιροῦ Big.

x Δαψιλέστερον χρωμένων,] Δαψιλεστέρων Big.

y Ὀλίγου, δαψιλής.] Ὀλίγου ἡ χορηγία δαψιλὴς Big. Bod. Raf. & Voff.

z Πλείονα τῶν ἄλλων ἁπάντων,] Πλεῖον Big. & Vat.

a Ἐκτρέφει] ἐκτρέφει L. B. Gen.

b Ἐπαρδομένων] Conf. Antt. lib. 3. c. 1. §. 3. Spanh.

* Ut ſi breviter culta contingat, plus profit, quam ubi diutius irrigaverit. Eſt enim nova gratia, ut provectus redundantior ſit, ubi uſus minor, & ubi amplius quiſquam uſus fuerit, ibi minor fructus ſit. *Pſeudo-Hegeſipp.*

c Πιό-

παρηγορίαις διάφορα. τούτων οἱ [c] πιότεροι πατούμενοι, καὶ μέλι δαψιλὲς ἀνιᾶσιν, οὐ [d] πολλῷ τοῦ λοιποῦ χεῖρον· καὶ μελιττοτρόφος δὲ ἡ χώρα. [e] Φέρει δὲ καὶ ὀποβάλσαμον, ὃ δὴ τιμιώτατον τῶν τῇδε καρπῶν, κύπρον τε καὶ μυροβάλανον, ὡς οὐκ ἂν ἁμαρτεῖν τινα εἰπόντα, θεῖον εἶναι τὸ χωρίον, ἐν ᾧ δαψιλῆ τὰ σπανιώτατα καὶ κάλλιστα γεννᾶται. τῶν μὲν γὰρ ἄλλων αὐτοῦ καρπῶν [f] ἕνεκεν οὐκ ἂν ῥᾳδίως τι [g] παραβληθείη κλίμα τῆς οἰκουμένης· οὕτω τὸ καταβληθὲν πολύχουν [h] ἀναδίδωσιν. αἴτιον δέ μοι δοκεῖ τὸ θερμὸν τῶν ἀέρων καὶ τὸ τῶν ὑδάτων εὔτονον, τῶν μὲν [i] προκαλουμένων τὰ φυόμενα καὶ διαχεόντων, τῆς δὲ ἰκμάδος [k] ῥιζούσης ἕκαστον ἰσχυρῶς, καὶ χορηγούσης τὴν ἐν θέρει δύναμιν. περικαὲς δέ ἐστιν οὕτω τὸ χωρίον, ὡς μηδένα ῥᾳδίως προσιέναι. τὸ δὲ ὕδωρ πρὸ ἀνατολῆς [l] ἡλίου ἀντλούμενον, [m] ἔπειτα ἐξαιθριασθὲν, γίνεται ψυχρότατον, καὶ τὴν ἐναντίαν πρὸς τὸ περιέχον φύσιν λαμβάνει· χειμῶνος δὲ ἀνάπαλιν χλιαίνεται, καὶ τοῖς ἐμβαίνουσι γίνεται προσηνέστατον. ἔστι δὲ καὶ τὸ περιέχον οὕτως εὔκρατον, ὡς [n] λινοῦν ἀμφιέννυσθαι τοὺς ἐπιχωρίους, νιφομένης τῆς ἄλλης Ἰουδαίας. ἀπέχει δὲ Ἱεροσολύμων μὲν σταδίους ἑκατὸν πεντήκοντα, τοῦ δὲ Ἰορδάνου [o] ἑξήκοντα· καὶ τὸ μὲν μέχρι Ἱεροσολύμων αὐτῆς ἔρημον καὶ πετρῶδες, τὸ δὲ μέχρι τοῦ Ἰορδάνου καὶ τῆς Ἀσφαλτίτιδος χθαμαλώτερον μὲν, ἔρημον δὲ ὁμοίως καὶ ἄκαρπον. ἀλλὰ τὰ μὲν περὶ Ἱεριχοῦντα εὐδαιμονεστάτην οὖσαν ἀποχρώντως δεδήλωται.

δ'. Ἄξιον δὲ ἀφηγήσασθαι καὶ τὴν φύσιν τῆς Ἀσφαλτίτιδος λίμνης, ἥτις ἐστὶ πικρὰ μὲν, ὡς ἔφην, καὶ ἄγονος, ὑπὸ δὲ [p] κουφότητος [q] καὶ τὰ βαρύτατα τῶν εἰς αὐτὴν ῥιφέντων ἀναφέρει, καταδῦναι δὲ εἰς τὸν [r] βυθὸν οὐδὲ ἐπιτηδεύσαντα ῥᾴδιον. ἀφικόμενος γοῦν [s] καθ' ἱστορίαν ἐπ' αὐτὴν Οὐεσπασιανὸς, ἐκέλευσέ τινας [t] τῶν οὐκ ἐπισταμένων, δεθέντας ὀπίσω τὰς χεῖρας, ῥιφῆναι κατὰ τοῦ [u] βυθοῦ· καὶ συνέβη πάντας ἐπινήξασθαι, καθάπερ ὑπὸ πνεύματος ἄνω [w] βιαζομένους. ἔστι δὲ ἐπὶ τούτῳ καὶ ἡ τῆς [x] χρόας μεταβολὴ θαυμάσιος· τρὶς γὰρ ἑκάστης ἡμέρας τὴν ἐπιφάνειαν [y] ἀλλάσσεται, καὶ πρὸς τὰς ἡλιακὰς ἀκτῖνας [z] ἀνταυγεῖ ποικίλως. τῆς μέντοι ἀσφάλτου κατὰ πολλὰ μέρη βώλους μέλανας ἀναδίδωσιν, [a] αἱ δ' ἐπινήχονται, τό, τε σχῆμα καὶ τὸ μέγεθος [b] ταύροις ἀκεφάλοις παραπλήσιαι. προσελαύνοντες δ' οἱ τῆς λίμνης ἐργάται, καὶ δρασσόμενοι τοῦ συνεστῶτος ἕλκουσιν εἰς τὰ σκάφη· πληρώσασι δὲ ἀποκόπτειν οὐ ῥᾴδιον, ἀλλὰ δι' εὐτονίαν προσήρτηται τοῦ μηρύματος τὸ σκάφος, ἕως ἂν [c] ἐμμηνίοις γυναικῶν αἵματι καὶ οὔρῳ διαλύσωσιν αὐτὴν, οἷς μόνοις εἴκει. καὶ χρήσιμος δ' οὐ μόνον [d] ἐστὶν εἰς ἁρμονίας νεῶν, ἀλλὰ καὶ πρὸς ἄκεσιν σωμάτων. [e] εἰς πολλὰ γοῦν τῶν φαρμάκων παραμίγνυται. ταύτης τῆς λίμνης μῆκος μὲν ὀγδοήκοντα καὶ πεντακόσιοι στάδιοι, [f] καθὸ δὴ μέχρι [g] Ζοάρων τῆς Ἀραβίας ἐκτείνεται· εὖρος δὲ πεντήκοντα καὶ ἑκατόν. γειτνιᾷ δὲ ἡ Σοδομῖτις αὐτῇ,

ſum, quod ſuavitate alteri vix cedit: quanquam & mellis altrix eſt illa regio. Quin & fert opobalſamum (qui pretioſiſſimus eſt omnium qui illic ſunt fructuum) cyprum item & myrobalanum, ita ut qui divinum dixerit illum terræ tractum, non valde aberraverit, utpote quæ *alibi* ſunt pretioſiſſima & rariſſima copioſe iſtic naſcantur. Sed neque aliorum fructuum reſpectu tellus ulla per orbem universum ei fuerit facile comparanda; adeo quod ſatum eſt multiplicatum reddit. Cauſa autem *hujus* mihi videtur eſſe aëris calor, & aquarum fœcunditas, cum ille quæ nata fuerint proliciat atque diffundat, liquor autem faciat ut ſingula firmiter radices agant, viresque æſtivo tempore ſuppeditet. adeo autem peruſta eſt illa regio, ut vix quidquam quotannis pullulet creſcatque. Aqua autem ante ſolis ortum hauſta, & aëri expoſita frigeſcit, naturamque aëri ambienti contrariam ſumit: hyeme vero tepeſcit, & mitiſſima fit illis qui in eam merguntur. Quin & tanta eſt aëris circumfuſi temperies, ut, cum in aliis Judææ partibus ningit, hic linea veſte utantur indigenæ. Diſtat autem Hieroſolymis CL. ſtadiis, à Jordane vero LX. totumque inde uſque ad Hieroſolyma ſpatium deſertum eſt & ſaxoſum; ad Jordanem vero & lacum Aſphaltitin humilius quidem eſt ſolum, æque tamen deſertum atque infrugiferum. Sed de Hierichunte, quam feliciſſima ſit, ſatis *ut opinor* dictum eſt.

Unde hæc fœcunditas.

Miranda vis aquæ fontis Hierichuntini.

V.

4. Operæ autem pretium eſt etiam lacus Aſphaltitis naturam enarrare, qui amarus eſt ut dixi ac infœcundus, præ levitate autem etiam quæ graviſſima ſunt in eum injecta fluitant, demergique in profundum ne induſtria quidem facile quis poſſit. Nam & Veſpaſianus, cum viſendi ejus gratia illuc veniret, juſſit quoſdam nandi inſcios, vinctis poſt terga manibus, in altum projici: & omnibus evenit, ut quaſi ſpiritus *alicujus* vi ſurſum repulſi ſupernatarent. Ad hæc mirabilis eſt coloris ipſius mutatio, quippe ter ſingulis diebus ſuperficiem vertit, & ad ſolis radios varie reſplendet: multis tamen locis evomit nigras bituminis glebas quæ deſuper fluitant, & figura & magnitudine tauris capite truncatis non abſimiles. Ad eas vero cum lacus exercitores accedant, aggeſtas concretaſque ad ſe in ſcaphas attrahunt: non autem facile ab iis qui eas impleverint abſcindi poſſunt, ſed grumis adhæret alveus propter tenacitatem, donec ea menſtruo mulierum ſanguine & lotio diſſolvatur; quibus ſolis cedit. Eſt autem *hoc bitumen* non modo ad compagines navium accommodatum, ſed & ad corporum curationem: unde & multis medicamentis admiſcetur. Lacus hujus longitudo DLXXX ſtadiorum eſt, qua ſane uſque ad Zoara Arabiæ extenditur; latitudo CL. ſtadiis patet. Huic autem terra Sodomitice vicina eſt, olim quidem regio beata, quod frugibus abundaret & multis urbi-

Lacus Aſphaltitis, ejus natura & proprietates.

De terra Sodomitica.

c Πιότεροι πατούμενοι,] Πλειότεροι Big.
d Πολλῷ τοῦ λοιποῦ] Πολὺ Big.
e Φέρει δὲ καὶ ὀποβάλσαμον, —— τῇδε καρπῶν,] Conf. ſup. lib. 1. c. 6. §. 6. SPANH.
f Ἕνεκεν] Ἕνεκα Big.
g Παραβληθείη] καταβληθείη Roſ.
h Ἀναδίδωσιν.] καταδίδωσιν Roſ. ἀναδίδωσιν L. B.
i Προκαλουμένων] Προκαλουμένων Big. Lugd. Bat. & Vat.
k Ῥιζούσης ἕκαστον ἰσχυρῶς.] Ἐρριζούσης Big.
l Ἡλίου ἀντλούμενον,] Ἡλίου addidimus è Cod. Big. & Roſ.
m Ἔπειτα ἐξαιθριασθὲν,] Vocem ἔπειτα non agnoſcit Big.
n Λινοῦν ἀμφιέννυσθαι] Λινοῦ Big.
o Ἑξήκοντα.] Σταδίους ἑξήκοντα Big.
p Κουφότητος] Haud ſane veritati conſentaneum, nam quo levior eſt aqua eo difficilius ſuſtinet gravia. παχύτητος legendum eſſe mallem. In *Rufini* verſione, *nimia vero levitate etiam quæ graviſſima ſunt in eum jacta fluctuant*, ac ſi legiſſet ἀναφέρει, hoc tantum ſenſu, *ſupernatant graviſſima præ nimia eorum levitate ſi cum aqua ipſa conferantur.*

q Καὶ τὰ βαρύτατα] Καὶ βαρύτατα τῶν εἰς αὐτὴν ῥιφέντων Big.
r Καθ' ἱστορίαν] Conf. ſupr. lib. 3. c. 8. §. 7. SPANH.
s Τῶν οὐκ ἐπισταμένων,] Δέσαι Big. Bod. Roſ. & Voſſ.
t Βυθοῦ] Βάθος Big.
w Βιαζομένους,] βιαζομένων Pariſ. Roſ. & L. B.
x Χρόας] χροιᾶς L. B. & Roſ.
y Ἀλλάσσεται,] ἀπαλλάσσεται Roſ.
z Ἀνταυγεῖ] ἀνταυγάζει Roſ.
a Αἱ δὲ ἐπινήχονται τό,] Atqui mox dixit eam cadaveribus repletam, cap. 3. an & illa fluitarunt? REL.
b Ταύροις ἀκεφάλοις] Eſt qui malit ταυρείοις, *taurinis follibus.*
c Ἐμμηνίοις γυναικῶν αἵματι] Ἐμμηνίοις Big.
d Ἐστὶν εἰς ἁρμονίας νεῶν,] Illud ἐστὶν è Cod. Big. & Rufini verſione.
e Εἰς πολλὰ γοῦν τῶν φαρμάκων] Πολλοῖς γοῦν Big.
f Καθὸ δὴ] Καθ' ὃ Big.
g Ζοάρων τῆς Ἀραβίας] Ζωαρῶν Big. Conf. Antt. lib. 1. c. XI. §. 4. & lib. 14. c. 1. §. 4. SPANH.

urbibus diſtincta eſſet: nunc vero tota exuſta eſt. Fertur enim eam ob incolarum impietatem fulminibus conflagraſſe. Itaque & adhuc ignis à Deo immiſſi reliquias, & oppidorum quinque iſthic videre licet umbram & imaginem: inſuper & in fructibus cineres renaſcentes, qui ſpecie quidem & colore edulibus ſimiles ſunt, manibus autem decerptæ in favillam & cinerem reſolvuntur. Atque his quidem, de terra Sodomitica narratis, ejuſmodi fides habetur ex teſtibus oculatis.

πάλαι μὲν εὐδαίμων γῆ, καρπῶν τε ἕνεκα, καὶ τῆς κατὰ πόλεις περιουσίας· νῦν δὲ κεκαυμένη πᾶσα. φασὶ δὲ ὡς δι᾽ ἀσέβειαν οἰκητόρων κεραυνοῖς [h] καταφλεγῇ. [i] ἔστι γοῦν ἔτι λείψανα τοῦ θείου πυρός, καὶ πέντε μὲν πόλεων ἰδεῖν σκιάς· [k] ἔτι δὲ κἀν τοῖς καρποῖς σποδιὰν ἀναγεννωμένην, οἳ χροιὰν μὲν ἔχουσι τοῖς ἐδωδίμοις ὁμοίαν, δρεψαμένων δὲ χερσὶν εἰς καπνὸν [l] ἀναλύονται καὶ τέφραν. τὰ μὲν δὴ περὶ τὴν Σοδομῖτιν [m] μυθευόμενα τοιαύτην ἔχει πίστιν ἀπὸ τῆς ὄψεως.

CAP. IX.

Veſpaſianus, Gadaris exciſis, Hieroſolyma obſidere parat; cum autem nuncium accepiſſet de morte Neronis, conſilium mutat. Deque Simone Geraſeno.

VI. *Geraſa L. Annius capit.*

AT Veſpaſianus, cum circumquaque cingeret Hieroſolymitanos, & apud Hierichuntem & Adida exſtruit caſtella, & præſidia utriſque ex Romanis pariter ac ſociis imponit. Mittit autem Geraſa L. Annium, equitatus parte multiſque peditibus ei traditis. Et ille quidem cum primo impetu urbem cepiſſet, mille juvenum, qui fugam facere non occupaverant, interficit: familias vero captivas abduxit, & militibus facultates diripere permiſit. Incenſis deinde domibus, vicos proximos petebat. Potentes autem fugiebant & imbecilliores peribant, quæque relicta erant univerſa flammis abſumpta; cumque bellum totam regionem montanam omnemque campeſtrem pervaſiſſet, iis qui Hieroſolymis degebant intercluſi erant exitus. Nam qui transfugere quidem cupiebant, eos Zelotæ obſervabant; qui vero nondum favebant Romanis, eos coërcebat exercitus, urbi ex omni parte circundatus.

Veſpaſiano nunciatur Neronis mors.

2. Veſpaſiano autem, Cæſaream reverſo, parantique copias ſuas omnes adverſus Hieroſolyma educere, nunciatur Nero peremptus, cum per annos tredecim & octo dies imperaſſet. De quo memorare quemadmodum ille imperium dehoneſtavit, rerum adminiſtrationem Nymphidio & Tigillino, viris nequiſſimis & libertorum indigniſſimis, committendo, quodque ab illis petitus inſidiis, ab omnibus quidem ſatellitibus relictus fuerit, cum quatuor vero libertis fidelibus in ſuburbanum fugerit, ibique ſemet occiderit; quodque haud ita multo poſt tempore pœnas dederint, qui eum ſuſtulerunt; bellumque, per Galliam quo pacto deſierit, & quo modo Galba creatus imperator Romam redierit ex Hiſpania, utque à militibus incuſatus, tanquam humilioris eſſet animi, in me-

Cui in imperium ſuccedit Galba.

ΚΕΦ. Θ'.

Ὅτι Οὐεσπασιανός, μετὰ τὴν Γαδάρων ἅλωσιν, παρεσκευάζετο πολιορκεῖν Ἱεροσόλυμα· ἀγγελθείσης δ᾽ αὐτῷ Νέρωνος τελευτῆς, τὸ βούλευμα μεταβάλλει. Περί τε τοῦ Σίμωνος Γερασηνοῦ.

Ὁ δὲ Οὐεσπασιανός, [n] πανταχόθεν περιτειχίζων τοὺς ἐν τοῖς Ἱεροσολύμοις, ἔν τε τῇ Ἱεριχοῖ, καὶ ἐν [o] Ἀδίδοις ἐγείρει στρατόπεδα, καὶ [p] φρουρὰς ἀμφοτέραις ἐγκαθίστησιν ἔκ τε τοῦ Ῥωμαϊκοῦ καὶ συμμαχικοῦ τάγματος. πέμπει δὲ καὶ εἰς [q] Γέρασα Λούκιον [r] Ἄννιον, παραδοὺς μοῖραν ἱππέων καὶ συχνοὺς [s] πεζούς. ὁ μὲν οὖν, ἐξ ἐφόδου ἑλὼν τὴν πόλιν, ἀποκτείνει μὲν χιλίους τῶν νέων, ὅσοι μὴ διαφυγεῖν ἔφθασαν. γενεὰς δὲ ᾐχμαλωτίσατο, καὶ τὰς κτήσεις διαρπάσαι τοῖς στρατιώταις [t] ἐπέτρεψεν. ἔπειτα τὰς οἰκίας ἐμπρήσας, ἐπὶ τὰς πέριξ κώμας ἐχώρει. φυγαὶ δὲ ἦσαν τῶν δυνατῶν, καὶ φθοραὶ τῶν ἀσθενεστέρων. τὸ [v] καταλειφθὲν δὲ πᾶν [x] ἐνεπίμπρατο, καί, διειληφότος τοῦ πολέμου τήν τε ὀρεινὴν ὅλην καὶ τὴν πεδιάδα πᾶσαν, οἱ ἐν τοῖς Ἱεροσολύμοις τὰς ἐξόδους ἀφῄρηντο. τοὺς μὲν γὰρ αὐτομολεῖν προαιρουμένους οἱ ζηλωταὶ παρεφυλάσσοντο· τοὺς δέ, οὔπω τὰ Ῥωμαίων φρονοῦντας, [y] εἶργεν ἡ στρατιά, πανταχόθεν τὴν πόλιν περιέχουσα.

β'. Οὐεσπασιανῷ δέ, εἰς Καισάρειαν ἐπιστρέψαντι, καὶ [z] παρασκευαζομένῳ μετὰ πάσης τῆς δυνάμεως ἐπ᾽ αὐτὴν τὴν Ἱεροσολύμων ἐξελαύνειν, ἀγγέλλεται Νέρων ἀνῃρημένος, [a] τρισκαίδεκα βασιλεύσας ἔτη καὶ ἡμέρας ὀκτώ. περὶ οὗ λέγειν ὃν τρόπον εἰς τὴν ἀρχὴν ἐξύβρισε, πιστεύσας τὰ πράγματα τοῖς πονηροτάτοις, Νυμφιδίῳ καὶ Τιγελλίνῳ, [b] τοῖς γε ἀναξίοις τῶν ἐξελευθέρων, καὶ ὡς ὑπὸ τούτων ἐπιβουλευθεὶς κατελείφθη μὲν ὑπὸ τῶν φυλάκων ἁπάντων, διαδρὰς δὲ σὺν τέτρασι τῶν πιστῶν ἀπελευθέρων, ἐν τοῖς προαστείοις ἑαυτὸν ἀνεῖλε. καὶ ὡς οἱ καταλύσαντες αὐτόν, [c] οὐ μετὰ πολὺν χρόνον δίκας ἔδοσαν, τόν τε κατὰ τὴν Γαλατίαν πόλεμον ὡς ἐτελεύτησε, καὶ πῶς Γάλβας ἀποδειχθεὶς αὐτοκράτωρ εἰς Ῥώμην ἐπανῆλθεν ἐκ τῆς [d] Ἱσπανίας, καὶ ὡς ὑπὸ τῶν στρατιωτῶν [e] αἰτιαθεὶς ἐπὶ ταπεινοφροσύνῃ ἐδολοφονήθη

κατὰ

h Καταφλέγῃ.] Ita Big. καταφλεγῆναι in Editis Aliiſque.

i Ἔστι γοῦν ἔτι λείψανα] De iſtis, aliiſque ad lacum Aſphaltitin ſpectantibus, videſis Chr. Cellarium in Diſſert. de Excidio Sodomæ, & Hadr. Relandum in Palæſtina S. l. 1. c. 38.

k Ἔτι δὲ] Ἔτι δὲ καὶ, ἐν τοῖς κ. Voſſ. & Pariſ.

l Ἀναλύονται καὶ τέφραν.] Ita Big. & Raf. διαλύονται in Editis Aliiſque.

m Μυθευόμενα τοιαύτην] Conf. infr. c. 9. §. 7. Spanh.

n Πανταχόθεν] Πανταχόσε Voſſ. & Vat.

o Ἀδίδοις] Conf. Antt. lib. 13. c. 6. §. 4. Spanh.

p Φρουρὰς ἀμφοτέραις ἐγκαθίστησιν] Φρουρὰν Big. Raf. & Pariſ.

q Γέρασα] Γάζαρα malit Relandus, ut ſit גזר Gezer.

r Ἄννιον,] Ἄννον Voſſ.

s Πεζούς.] Ita Big. πεζοῖς in Editis Aliiſque.

t Ἐπέτρεψεν.] Ita in omnibus MSS. & verſione Rufini. ἐνεδίδου in Editis.

v Καταλειφθὲν δὲ πᾶν] Sic MSS. καταλειφθὲν in Editis.

x Ἐνεπίμπρατο,] ἐνεπίμπρατο L. B. & Pariſ.

y Εἶργεν ἡ στρατιά,] Εἶρξεν Big.

z Παρασκευαζομένῳ] Ita in MSS. κατασκευαζομένῳ in Editis Aliiſque.

a Τρισκαίδεκα βασιλεύσας ἔτη καὶ ἡμέρας ὀκτώ.] Τρία καὶ δέκα in aliquot MSS.

b Τοῖς γε ἀναξίοις] Τοῖς τε Big.

c Οὐ μετὰ πολὺν χρόνον] Illud οὐ inſeritur ex L. B. atque etiam ab optimo Pariſ. ſcribente μετ᾽ οὐ πολὺν &c. Epaphroditum enim a Domitiano occiſum, innuere non poteſt, quem neque nominat hic, neque deſignat, ut quem plurimum ipſe coluerit; illi vero quos nominat longe ante Epaphroditum, qui etiamnum vivebat occubuerunt. Hav.

d Ἱσπανίας.] Σπανίας Big. Caiſ. & Bod.

e Αἰτιαθεὶς] [illegible] L. B. & Pariſ.

f Απ-

κατὰ μέσην τὴν Ῥωμαίων ἀγορὰν, [f] ἀπεδείχθη τε αὐτοκράτωρ Ὄθων, τήν τε τούτου [g] στρατείαν [h] ἐπὶ τοὺς [i] Οὐιτελλίου στρατηγοὺς καὶ κατάλυσιν, ἔπειτα τοὺς κατὰ Οὐιτέλλιον ταραχὰς, καὶ τὴν περὶ τὸ Καπετώλιον συμβολὴν, ὅπως τε Ἀντώνιος Πρῖμος καὶ Μουκιανὸς, διαφθείραντες Οὐιτέλλιον καὶ τὰ Γερμανικὰ τάγματα, κατέστειλαν τὸν ἐμφύλιον πόλεμον· πάντα ταῦτα διεξιέναι μὲν ἐπ' ἀκριβὲς παρῃτησάμην, [k] ἐπειδὴ δι' ὄχλου πᾶσίν ἐστι, καὶ πολλοῖς Ἑλλήνων τε καὶ Ῥωμαίων ἀναγέγραπται. συναφείας δὲ ἕνεκα τῶν πραγμάτων, καὶ τοῦ μὴ διηρτῆσθαι τὴν ἱστορίαν, κεφαλαιωδῶς ἕκαστον [l] ἐπεσημηνάμην. Οὐεσπασιανὸς τοίνυν τὸ μὲν πρῶτον ἀνεβάλλετο τὴν τῶν Ἱεροσολύμων [m] στρατείαν, καραδοκῶν πρὸς τίνα ῥέψει τὸ κράτος μετὰ Νέρωνα. αὖθις δὲ Γάλβαν [n] ἀκούσας αὐτοκράτορα, πρὶν ἐπιστεῖλαί τι περὶ τοῦ πολέμου κἀκεῖνον, οὐκ ἐπεχείρει. πέμπει δὲ πρὸς αὐτὸν [o] τὸν υἱὸν Τίτον, [p] ἀσπασόμενόν τε καὶ ληψόμενον τὰς περὶ Ἰουδαίων ἐντολάς. [q] τῆς αὐτῆς δὲ αἰτίας ἅμα Τίτῳ καὶ Ἀγρίππας ὁ βασιλεὺς πρὸς Γάλβαν ἔπλει, καὶ [r] διὰ τῆς Ἀχαΐας, χειμῶνος γὰρ ἦν ὥρα, μακραῖς ναυσὶ [s] πλεόντων, φθάνει Γάλβας ἀναιρεθεὶς, μετὰ μῆνας ἑπτὰ καὶ ἴσας ἡμέρας. [t] ἐξ οὗ τὴν ἡγεμονίαν παρέλαβεν Ὄθων, ἀντιποιησάμενος τῶν πραγμάτων. ὁ μὲν οὖν Ἀγρίππας εἰς τὴν Ῥώμην [u] ἀφικέσθαι διέγνω, μηδὲν ὀρρωδήσας πρὸς τὴν μεταβολήν. Τίτος δὲ κατὰ δαιμόνιον ὁρμὴν ἀπὸ τῆς Ἑλλάδος εἰς τὴν Συρίαν ἔπλει, καὶ κατὰ τάχος εἰς Καισάρειαν ἀφικνεῖται πρὸς τὸν πατέρα. καὶ οἱ μὲν μετέωροι περὶ τῶν ὅλων ὄντες, ὡς ἂν σαλευομένης τῆς Ῥωμαίων ἡγεμονίας, ὑπερεώρων τὴν ἐπὶ Ἰουδαίους [x] στρατείαν, καὶ, διὰ τὸν περὶ τῆς πατρίδος φόβον, τὴν ἐπὶ τοὺς ἀλλοφύλους ὁρμὴν ἄωρον ἐνόμιζον.

γ΄. [y] Ἐπανίσταται δὲ ἄλλος τοῖς Ἱεροσολύμοις πόλεμος. [z] υἱὸς ἦν Γιώρα, Σίμων τις Γερασηνὸς τὸ γένος, νεανίας, πανουργίᾳ μὲν ἡττώμενος Ἰωάννου [a] προκατέχοντος ἤδη τὴν πόλιν, ἀλκῇ δὲ σώματος, καὶ τόλμῃ διαφέρων, δι' ἣν καὶ ὑπὸ Ἀνάνου τοῦ ἀρχιερέως φυγαδευθεὶς ἐξ ἧς [b] εἶχε τοπαρχίας [c] Ἀκραβατηνῆς, πρὸς τοὺς κατειληφότας τὴν [d] Μασάδαν λῃστὰς παραγίνεται. τὸ μὲν οὖν πρῶτον ἦν αὐτοῖς δι' ὑποψίας, εἰς τὸ κατωτέρω γοῦν φρούριον ἐπέτρεψαν αὐτῷ παρελθεῖν ἅμα ταῖς γυναιξὶν, ἃς [e] ἄγων ἧκεν, αὐτοὶ τὸ ὑψηλότερον οἰκοῦντες. αὖθις δὲ διὰ συγγένειαν ἠθῶν, καὶ ὅτι πιστὸς ἐδόκει, [f] συμπροενόμευε γοῦν αὐτοῖς ἐξιὼν, καὶ συνεπόρθει τὰ περὶ τὴν Μασάδαν. οὐ μὴν ἐπὶ τὰ μείζω παρακαλῶν [g] ἔπειθεν. οἱ μὲν γὰρ [h] ἐν ἔθει ὄντες τοῦ φρουρίου, καθάπερ [i] φωλεοῦ χωρίζεσθαι μακρὰν ἐδεδοίκεσαν· ὁ δὲ τυραννιῶν, καὶ μεγάλων ἐφιέμενος, ἐπειδὴ καὶ τὴν Ἀνάνου τελευτὴν ἤκου-

dio foro Romano ex inſidiis fuerit occiſus, & Otho declaratus imperator, qui & expeditionem fecit contra Vitellii duces & ſublatus eſt; dein ut turbæ excitatæ fuerint contra Vitellium, & pugna in Capitolio commiſſa; & quemadmodum Antonius Primus & Mucianus, cum Vitellium interfeciſſent & Germanicas legiones, bellum civile compreſſerint: iſta *inquam* omnia accurate quidem narrare recuſavi, quod omnibus moleſta ſint, & à multis Græcorum pariter ac Romanorum perſcripta fuerint. ordinis autem rerum continuandi gratia, ac ne interciſa foret hiſtoria, ſummatim ſingula indicavi. Veſpaſianus igitur primo quidem expeditionem in Hieroſolyma differebat, exſpectans cuinam poſt Neronem obtingeret imperare. Deinde ubi Galbam imperatorem factum eſſe audivit, nihil contra Judæos aggrediebatur, priuſquam & ille aliquid de bello in mandatis daret. Mittit autem ad eum Titum filium ſuum, & ſalutatum, & ut mandata de Judæis acciperet. Eandem etiam ob cauſam una cum Tito rex etiam Agrippa ad Galbam navigabat. Dumque Achajam (hyems quippe erat) longis navibus prætervehuntur, interfici Galbam contigit, poſt ſeptem menſes totidemque dies quam imperaſſet: unde proxime imperium ſuſcepit Otho, rerum adminiſtrationem ſibimet vendicans. Et Agrippa quidem, *rerum* mutatione nihil deterritus, Romam pergere ſtatuit. Titus vero divino impulſu à Græcia in Syriam navibus trajiciebat, & celeritate adhibita Cæſaream pervenit ad patrem. Et illi quidem, rerum exſpectatione ſuſpenſi, quaſi fluctuante Romano imperio, inſuper habebant militiam obire contra Judæos, metuque de patria ſoliciti impetum facere in alienigenas haud opportunum ducebant.

Titus ad Galbam miſſus.

Titus, audita Galbæ morte, & Othonem ei ſucceſſiſſe, ad patrem revertitur.

Expeditio contra Hieroſolyma differtur.

3. Aliud autem Hieroſolymis erumpit bellum. Erat quidam Simon Gioræ filius genere Geraſenus, juvenis, aſtutia quidem inferior Joanne qui in urbe dominatum habebat, corporis autem viribus & audacia præſtantior, ob quam ex Acrabatena toparchia, quam tenebat, pulſus ab Anano pontifice, ad latrones ſe recipit qui Maſadam occupaverant. Et primo quidem ſuſpectus erat illis, adeo ut ei in inferius *duntaxat* caſtellum, cum mulieribus quas ſecum adduxerat, tranſire permiſerint, dum ipſi ſuperiora incolerent. rurſus autem propter morum conjunctionem, quodque fidus eſſe videretur, etiam cum illis populatum exibat, ſimulque vaſtabat quæcunque circa Maſadam erant; non tamen eis, dum ad majora incitaret, perſuadebat. nam iſti quidem caſtello aſſueti, longius ab eo, tanquam latibulo diſcedere metuebant: ille vero, dominatum affectans magnorumque appetens, poſtquam & Ananum obiiſſe audiverat, inde movet

VII.
Simon Geraſenus, alter calamitatum machinator.

[f] Ἀπεδείχθη] Ἀπεδείχθη δὲ Big.
[g] Στρατείαν] στρατείαν L. B.
[h] Ἐπὶ τοὺς] Abſunt a Raf.
[i] Οὐιτελλίου] Οὐιτελλίου Voſſ. & Vat.
[k] Ἐπειδὴ δι' ὄχλου πᾶσίν ἐστι,] Conf. ſupr. lib. 2. c. 13. §. 1. Spanh.
[l] Ἐπεσημηνάμην.] Ἐπισημηνάμενος Big.
[m] Στρατείαν,] Στρατείαν Voſſ. Forſan τὴν κατὰ τῶν Ἱεροσολύμων στρατείαν.
[n] Ἀκούσας αὐτοκράτορα,] ἀκ. μετὰ Νέρωνα αὐτ. Raf.
[o] Τὸν υἱὸν Τίτον,] Præfigebatur ἐ, quod ex auctoritate L. B. ſuſtuli Hav.
[p] Ἀσπασόμενον] Ἀσπασόμενον τε καὶ λ. Big. & Voſſ.
[q] Τῆς αὐτῆς δὲ αἰτίας] Διὰ δὲ τὰς αὐτὰς αἰτίας Big.
[r] Διὰ τῆς Ἀχαΐας,] Διὰ τῆς Ἀχαΐας αὐτῶν, χειμ. Big.
[s] Πλεόντων,] Περιπλεόντων Big. Voſſ. & Vat. παραπλεόντων Raf. Forſan παραπλεόντων, ut legiſſe videtur Raf.
[t] Ἐξ οὗ τὴν ἡγεμονίαν παρέλαβεν Ὄθων,] Aliquid excidiſſe ſuſpicor. nam in Rufini verſione, *Deinde Otho ſuſcepit imperium, ac tres menſes tamp. gubernavit.* Die imperii XC. interfectum Dio, XCV. funeratum fuiſſe ſcribit *Suetonius.* Valde confuſa eſſe tempora & initia trium imperatorum, Galbæ, & Othonis, & Vitellii, notat *Joſ. Scaliger*, niſi adhibeatur temperamentum quod præcepit *Xiphilinus ex Dione*, ut ſcilicet unum annum & XXXII. dies illis tribus conjunctim aſſignemus, quia alius alii non ſucceſſit, ſed duo ſimul eodem tempore imperii inſeſſores fuerant.
[u] Ἀφικέσθαι διέγνω,] Ἀφικνεῖσθαι Big.
[x] Στρατείαν,] Στρατολογίαν Voſſ. & Raf.
[y] Ἐπανίσταται δὲ ἄλλος] Ἐπανίστατο Voſſ. & Pariſ.
[z] Υἱὸς ἦν Γιώρα, Σίμων τις Γερασηνὸς] Conf. ſupr. lib. 2. c. 22. §. 2. lib. 7. c. 8. §. 1. Spanh.
[a] Προκατέχοντος] Τοῦ προκατέχοντος Big. Voſſ. & Bod. ἐπικατέχοντος Gen.
[b] Εἶχε τοπαρχίας] Ἦρχε Voſſ.
[c] Ἀκραβατηνῆς.] Ἀκραβατηνῆς in Editis. Ἀκραβετηνῆς Big. Ἀκραβατηνῆς Raf. Ἀκραβατηνῆς Vat. Conf. Ant. lib. 12. c. 8. §. 1. Spanh.
[d] Μασάδαν] Al. Μασάδα.
[e] Ἄγων] ἔχων Raf.
[f] Συμπροενόμευε] Conf. ſupr. lib. 3. c. 8. §. 4. Spanh.
[g] Ἔπειθεν.] Metuebat, dominandi enim &c. Gelen. perſuadebat, illi enim aſſueti in Caſtello, tanquam è latibulo prodire longius metuebant; ipſe autem dominandi cupidus &c. Spanh.
[h] Ἐν ἔθει ὄντες τοῦ φρουρίου,] Ἐθάζοντες Big.
[i] Φωλεοῦ] Forſan φωλεῶν.

Ad montana ſe confert.

movet in loca montana, ac voce præconum ſervis libertate promiſſa, itemque liberis præmio, improbos, quos undique poterat, congregabat.

Ibi omnia diripit vaſtatque.

4. Cum autem jam validas conflaſſet copias, regionis montanæ vicos incurſibus vaſtabat; quotidieque pluribus ſeſe ei adjungentibus, audebat etiam in planitiem deſcendere. ac poſtquam jam factus eſt civitatibus terribilis, multi ex optimatibus ejus potentia ſolicitati & proſperis rerum ſucceſſibus, ad eum malo ſuo ſe conferebant: adeoque non amplius ſervorum tantum aut latronum exercitus erat, ſed multorum de populo ei tanquam regi obedientium. Excurſiones autem faciebat in Acrabatenam toparchiam & in majorem uſque Idumæam. Nam ad vicum quendam, cui nomen Nain, cum murum exſtruxiſſet, pro caſtello in ſui ſecuritatem habebat. In valle autem nuncupata Pharan, cum multas quidem laxiores feciſſet ſpeluncas, multas vero paratas inveniſſet, in illis theſauros ſuos recondebat prædaſque recipiebat. quin & direptos illic fructus reponebat, multique è cohortibus ſuis vitam in illis agebant: minimeque dubitabatur quin copias ſuas præexerceret & apparatus faceret ut Hieroſolyma aggrederetur.

Cum Zelotis pugnam committit Simon.

5. Unde * inſidias ejus veriti Zelotæ, & prævenire eum qui contra ſe *viribus* creſcebat cupientes, plerique armati egrediuntur. His autem Simon occurrit, commiſſoque prælio multos quidem illorum occidit, reliquos vero in urbem compellit. At nondum viribus fidens, à murorum oppugnatione deterrebatur: atque antequam id faceret Idumæam ſubjugare cogitabat. Itaque cum viginti armatorum millibus ad fines ejus properabat. Idumæorum autem principes, pugnaciſſimis ad viginti quinque millia magna celeritate è regione congregatis, reliquis vero ut ſua tuerentur relictis, propter ſicariorum in Maſadam excurſiones, Simonem ad fines ſuos excipiebant. ubi eo illis congreſſo, cum per totum diem pugnatum eſſet, dubium erat utrum victor an victus diſceſſerit. Et ille quidem in Nain, Idumæi vero domum regreſſi ſunt. Non multo autem poſt Simon cum majoribus copiis in eorum regionem iterum irrupit: caſtriſque in quodam vico, cui nomen Thecoë, poſitis, ad cuſtodes Herodis, quod non longe aberat, Eleazarum ſuorum quendam ſociorum miſit, ut munimentum traderent perſuaſurum. Hunc ſine mora ſuſcepere cuſtodes, cauſæ neſcii cur veniſſet. Cum autem de traditione loquutus eſſet, ſtrictis gladiis eum perſequebantur: donec fugæ locum non reperiens, de muro in vallem ſubjectam ſeſe projecit. Et ille quidem ſtatim moritur, Idumæis autem Simonis vires formidantibus placuit, priuſquam acie congrederentur, explorare hoſtium copias.

Dubia victoria.

Eleazari Simonis ſocii mors.

Jacobus Idumæus par-

6. Ad hoc autem ſe miniſtrum alacriter offere-

σεν, εἰς τὴν ὀρεινὴν ἀφίσταται, καὶ προκηρύξας δούλοις μὲν ἐλευθερίαν, γέρας δὲ ἐλευθέροις, τοὺς πανταχόθεν πονηροὺς συνήθροιζεν.

δ'. Ὡς δὲ ἦν αὐτῷ καρτερὸν ἤδη τὸ σύνταγμα, τὰς ἀνὰ τὴν ὀρεινὴν κώμας κατέτρεχεν· ἀεὶ δὲ πλειόνων [k] προσγινομένων, ἐθάρρει καταβαίνειν [l] εἰς τὰ χθαμαλώτερα. κἀπειδὴ πόλεσιν [m] ἤδη φοβερὸς ἦν, πολλοὶ πρὸς τὴν ἰσχὺν καὶ τὴν εὔροιαν τῶν κατορθωμάτων [n] ἐφθείροντο δυνατοί. καὶ οὐκ ἔτι ἦν δούλων μόνον, οὐδὲ λῃστῶν στρατὸς, ἀλλὰ καὶ δημοτικῶν οὐκ ὀλίγων, ὡς πρὸς βασιλέα [o] πειθαρχία. κατέτρεχε δὲ τὴν [p] Ακραβατηνὴν τοπαρχίαν, καὶ τὰ μέχρι τῆς μεγάλης Ἰδουμαίας. κατὰ γὰρ κώμην τινὰ καλουμένην [q] Ναὶν τεῖχος κατασκευάσας, ὥσπερ φρουρίῳ πρὸς ἀσφάλειαν ἐχρῆτο. κατὰ δὲ τὴν Φαρὰν προσαγορευομένην, [r] φάραγγα, πολλὰ μὲν [s] ἀνευρύνας σπήλαια, πολλὰ δὲ [t] εὑρὼν ἕτοιμα, ταμιείοις ἐχρῆτο θησαυρῶν καὶ τῆς λείας [v] ἐκδοχείοις. ἀνετίθει δὲ καὶ τοὺς ἁρπαζομένους εἰς αὐτὰ καρποὺς, οἵ τε πολλοὶ τῶν λόχων δίαιταν εἶχον ἐν ἐκείνοις· δῆλος δὲ ἦν τό, τε σύνταγμα προγυμνάζων καὶ τὰς παρασκευὰς κατὰ τῶν Ἱεροσολύμων.

έ. Ὅθεν οἱ ζηλωταὶ, δείσαντες αὐτοῦ τὴν ἐπιβουλὴν, καὶ προλαβεῖν βουλόμενοι τὸν καθ' αὐτῶν [x] τρεφόμενον, ἐξίασι μετὰ τῶν ὅπλων οἱ πλείους· ὑπαντιάζει δὲ Σίμων, καὶ παραταξάμενος, συχνοὺς μὲν [y] αὐτῶν ἀναιρεῖ, συνελαύνει δὲ τοὺς λοιποὺς εἰς τὴν πόλιν. [z] οὔπω δὲ θαρρῶν τῇ δυνάμει, [a] τοῦ μὲν τοῖς τείχεσι προσβαλεῖν [b] ἀπετράπη· χειρώσασθαι δὲ πρότερον τὴν Ἰδουμαίαν [c] ἐπεβάλλετο. καὶ δὴ δισμυρίους ἔχων ὁπλίτας, ἤλαυνεν ἐπὶ τοὺς ὅρους αὐτῆς. οἱ δὲ ἄρχοντες [d] τῶν Ἰδουμαίων κατὰ τάχος ἀθροίσαντες ἐκ τῆς χώρας τὸ μαχιμώτατον, περὶ πεντακισχιλίους καὶ δισμυρίους, [e] τοὺς δὲ λοιποὺς ἐάσαντες φρουρεῖν τὰ σφέτερα, διὰ τὰς τῶν ἐν Μασάδᾳ [f] σικαρίων καταδρομὰς, ἐδέχοντο τὸν Σίμωνα πρὸς τοῖς ὅροις. ἔνθα συμβαλὼν αὐτοῖς, καὶ δι' ὅλης πολεμήσας ἡμέρας, οὔτε νενικηκὼς οὔτε νενικημένος διεκρίθη. καὶ ὁ μὲν εἰς τὴν Ναὶν, οἱ δὲ Ἰδουμαῖοι διελύθησαν ἐπ' οἴκου. καὶ μετ' οὐ πολὺ Σίμων μείζονι δυνάμει πάλιν εἰς τὴν χώραν αὐτῶν ὥρμητο· στρατοπεδευσάμενος δὲ κατά τινα κώμην, ἣ [g] Θεκωὲ καλεῖται, πρὸς τοὺς ἐν [h] Ἡρωδείῳ φρουροὺς, ὅπερ ἦν πλησίον, Ἐλεάζαρόν τινα τῶν ἑταίρων ἔπεμψε, [i] πείσοντα παραδοῦναι τὸ ἔρυμα. τοῦτον οἱ φύλακες ἑτοίμως [k] ἐδέξαντο, τὴν αἰτίαν ἀγνοοῦντες δι' ἣν ἥκοι, φθεγξάμενον δὲ περὶ παραδόσεως ἐδίωκον σπασάμενοι τὰ ξίφη, μέχρι φυγῆς τόπον οὐκ ἔχων ἔρριψεν ἀπὸ τοῦ τείχους ἑαυτὸν εἰς τὴν ὑποκειμένην φάραγγα. καὶ ὁ μὲν αὐτίκα τελευτᾷ· τοῖς δὲ Ἰδουμαίοις, ἤδη καταρρωδοῦσι [l] τὴν ἰσχὺν τοῦ Σίμωνος, ἔδοξε πρὸ τοῦ συμβαλεῖν κατασκέψασθαι τὴν στρατιὰν τῶν πολεμίων.

ς'. Εἰς τοῦτο δὲ ὑπηρέτην ἑαυτὸν ἑτοίμως ἐπεδίδου [m] Ἰά-

k Προσγινομένων,] Προσγινομένων αὐτῷ πλειόνων *Voſſ.*

l Εἰς τὰ χθαμαλώτερα.] Ἐπὶ τὰ *Big.*

m Ἤδη] Abeſt *Raſ.*

n Ἐφθείροντο δυνατοί.] Simplex φθείρεσθαι paſſim apud *Ariſtophanem* pro *ire*, *abire*, *venire cum pernicie*. *Videſis Lamb. Boſii Animadv. ad Scriptores Gr.* p. 96.

o Πειθαρχία.] Πειθαρχοῦντων *Voſſ. Raſ.* & *Bod.*

p Ακραβατηνὴν] Ακραβατηνὴν *Raſ.*

q Ναὶν] Perſuaſum habeo legendum eſſe Αἲν, ex *Euſebio de Locis Hebr.* ubi eam eſſe dicit, ἀπὸ β. σημείων τῆς Τριβώδου, Χεβρὼν δὲ ἀπὸ τεσσάρων. in melioribus *Rufini Codd.* habemus *Aium*, non *Aein*. Conf. ſupr. lib. 2. c. 22. §. 3. Spanh.

r Φάραγγα,] Φάραγγας *Big.*

s Ανευρύνας σπήλαια,] Εὐρύνας *Big.*

t Εὑρὼν] ἀνευρών.

v Ἐκδοχείοις] Confer ſupra lib. 1. c. 15. §. 1. τῶν ἐκδοχείων ἀδελφῷ ἀνακαλεσάμενον &c. Spanh.

x Τρεφόμενον,] Στρεφόμενον *Big.*

y Αὐτῶν] αὐτοὺς *Raſ.*

z Οὔπω δὲ θαρρῶν τῇ δυνάμει,] Οὕτω *Big.* & *Pariſ.*

a Τοῦ μὲν] τότε μὲν *Raſ.*

b Απετράπη] Απέτρεπεν *Big.* & *Pariſ.*

c Ἐπεβάλλετο.] ἐπεβάλετο *L. B.* & *Pariſ.*

d Τῶν Ἰδουμαίων] Ita *Big.* nec aliter legiſſe videtur *Ruf.* τῆς Ἰδουμαίας in *cæteris*.

e Τοὺς δὲ λοιποὺς] Τοὺς δὲ πολλοὺς quibuſdam in *MSS*. Τοὺς δὲ πολλοὺς *MS. Lipſ.* & *Rufin.* Spanh.

f Σικαρίων] Conf. Antt. lib. 20. c. 7. §. 10. & ſupr. lib. 2. c. 17. §. 6. Spanh.

g Θεκωὲ] Ita *Big. Pariſ.* & *Vat.* Θεκωὶ *Raſ.* Θεκωὲ in *Editis Aliiſque*. Conf. de Vita §. 75. Spanh.

h Ἡρωδείῳ φρουρούς,] *Al.* Ἡρωδείου.

i Πείσοντα παραδοῦναι τὸ ἔρυμα.] Πείσοντα *Big.*

k Ἐδέξαντο,] Ἐδέχοντο *Big.*

l Τὴν ἰσχὺν δὲ Σίμωνος,] Τὴν ἰσχὺν *Big.*

* Sic & *Rufinus* vertit. Verum ſuſpicor ἐπιβουλὴν fuiſſe à *Joſephi* manu.

m Ιά-

[m] Ἰάκωβος, εἷς τῶν ἡγεμόνων, προδοσίαν ἐνθυμούμενος. ὁρμήσας γοῦν ἀπὸ τῆς [n] Ἀλούρου· κατὰ γὰρ [o] ταύτην συνήθροιστο τὴν κώμην τότε τῶν Ἰδουμαίων τὸ στράτευμα· παραγίνεται πρὸς Σίμωνα, καὶ [p] πρώτην αὐτῷ [q] παραδώσειν [r] συντίθεται τὴν αὐτοῦ πατρίδα, λαβὼν ὅρκους, ὡς ἀεὶ τίμιος ὢν [s] διατελοίη, συνεργήσειν δὲ ὑπέσχετο, καὶ περὶ τῆς ὅλης Ἰδουμαίας. ἐφ' οἷς ἑστιαθεὶς φιλοφρόνως ὑπὸ τοῦ Σίμωνος, καὶ λαμπραῖς ἐπαρθεὶς ὑποσχέσεσιν, ἐπειδήπερ εἰς τοὺς σφετέρους ὑπέστρεψεν, τὸ μὲν πρῶτον πολλαπλασίονα τὴν στρατιὰν τοῦ Σίμωνος ἐψεύδετο· ἔπειτα δεξιούμενος τούς τε ἡγεμόνας, καὶ [t] καὶ ὀλίγους πᾶν τὸ πλῆθος, ἐνῆγεν ὥστε δέξασθαι τὸν Σίμωνα, καὶ παραδοῦναι δίχα μάχης αὐτῷ τὴν τῶν ὅλων ἀρχήν. ἅμα δὲ ταῦτα διαπραττόμενος, καὶ Σίμωνα δι' ἀγγέλων ἐκάλει, σκεδάσειν ὑπισχνούμενος τοὺς Ἰδουμαίους. ὃ δὴ παρέσχεν. ὡς γὰρ ἦν ἤδη πλησίον ἡ στρατιὰ, πρῶτος ἀναπηδήσας ἐπὶ τὸν ἵππον, μετὰ τῶν συνδιεφθαρμένων [u] ἔφευγε. πτοία δὲ ἐμπίπτει παντὶ τῷ πλήθει, καὶ πρὶν εἰς χεῖρας ἐλθεῖν λυθέντες ἐκ τῆς τάξεως, ἀνεχώρουν ἕκαστοι [x] πρὸς τὰ ἴδια.

ζ. Σίμων δὲ παρὰ δόξαν εἰς τὴν Ἰδουμαίαν εἰσήλασεν ἀναιμωτὶ, καὶ προσβαλὼν ἀδοκήτως [y] πρῶτον αἱρεῖ τὴν [z] πόλιν Χεβρὼν, ἐν ᾗ πλείστης ἐκράτησε λείας, πάμπολυν δὲ διήρπασε καρπόν. ὡς δὲ φασὶν οἱ ἐπιχώριοι [a] τὴν Χεβρὼν, οὐ μόνον τῶν τῇδε πόλεων, ἀλλὰ καὶ [b] τῆς ἐν Αἰγύπτῳ Μέμφεως ἀρχαιοτέραν, δισχίλια γοῦν αὐτῇ καὶ [c] τριακόσια ἔτη [d] συναριθμεῖται. [e] μυθεύουσι δὲ αὐτὴν καὶ οἰκητήριον Ἀβράμου τοῦ Ἰουδαίων προγόνου γεγονέναι, μετὰ τὴν ἐκ τῆς Μεσοποταμίας ἀπανάστασιν, τούς τε παῖδας [f] αὐτοῦ λέγουσι καταβῆναι εἰς Αἴγυπτον ἔνθεν· ὧν καὶ τὰ μνημεῖα [g] μέχρι τοῦ νῦν ἐν τῇδε τῇ πολίχνῃ δείκνυται, πάνυ καλῆς μαρμάρου καὶ φιλοτίμως εἰργασμένα. δείκνυται δὲ ἀπὸ σταδίων ἓξ τοῦ ἄστεος [h] Τερέβινθος μεγίστη, καὶ φασὶ τὸ δένδρον ἀπὸ [i] τῆς κτίσεως μέχρι νῦν διαμένειν. ἔνθεν ὁ Σίμων διὰ πάσης ἐχώρει τῆς Ἰδουμαίας, οὐ μόνον πόλεις καὶ κώμας πορθῶν, [k] ἀλλὰ καὶ τὴν χώραν ἅπασαν λυμαινόμενος. δίχα γὰρ τῶν ὁπλιτῶν, τέσσαρες αὐτῷ συνείποντο μυριάδες. ὡς μηδὲ τὴν ἐπιτηδείαν ἐξαρκεῖν πρὸς τὸ πλῆθος. προσῆν δὲ ταῖς χρείαις ὠμότης τε αὐτοῦ, καὶ [l] πρὸς τὸ γένος ὀργή· [m] δι' ἃ μᾶλλον ἐξηρημῶσθαι συνέβαινε τὴν Ἰδουμαίαν. καθάπερ δὲ ὑπὸ τῶν ἀκρίδων κατόπιν ὕλην ἔστιν ἰδεῖν ἐψιλωμένην πᾶσαν, οὕτω τὸ κατὰ νώτου τῆς Σίμωνος στρατιᾶς ἐρημία καταλείπετο. καὶ τὰ μὲν [n] ἐμπιπράντες, τὰ δὲ κατασκάπτοντες, πᾶν δὲ τὸ πεφυκὸς ἀνὰ τὴν χώραν ἢ συμπατοῦντες ἠφάνιζον ἢ νεμόμενοι, καὶ τὴν ἐνεργὸν ὑπὸ τῆς πορείας σκληροτέραν ἐποίουν τῆς ἀκάρπου. καθόλου τε εἰπεῖν,

bat Jacobus, unus è principibus *Idumæorum*, de proditione cogitans. Itaque ab Aluro profectus (in hoc quippe vico coiverat Idumæorum exercitus) ad Simonem venit; primumque ſe patriam ſuam ei proditurum eſſe paciſcitur, fide jurejurando accepta, quod ſemper in honore haberetur; operamque ſuam de tota Idumæa *in poteſtatem ejus redigenda* daturum pollicebatur. Quas ob res humaniter à Simone convivio exceptus, ſplendidiſque elatus promiſſis, ubi ad ſuos rediit, primo Simonis exercitum multo majorem eſſe, *quam revera erat*, mentiebatur: deinde & principes benigne alloquens & univerſam *fere* multitudinem ſeorſim, ut Simonem exciperent ſuadebat, eique ſine pugna rerum ſummam permitterent. Simul autem hoc agens, etiam Simonem ipſum per nuncios acceſſebat, Idumæos ſe diſſipaturum promittens. quod & præſtitit. Nam cum jam appropinquaret exercitus, equum primus inſcendit, & cum iis quos corruperat fugam capeſſebat. Multitudinem autem omnem occupat pavor, & priuſquam manus consererent, domum quiſque ſuam ordinibus ſolutis diſceſſerunt. *tria proditor.*

7. Simon vero præter opinionem ſine ſanguine intravit Idumæam, factaque ex improviſo impreſſione, primo capit urbem Chebronem, in qua maxima præda potitus eſt, multoſque fructus diripuit: Chebron autem indigenæ ferunt, non ejus terræ modo civitatibus, ſed & Memphi in Ægypto antiquiorem; quippe anni ejus ad duo millia & trecentos computantur. Narrant etiam in ea habitaſſe Abramum Judæorum progenitorem, poſtquam è Meſopotamia migravit, ejuſque liberos hinc in Ægyptum deſcendiſſe; quorum monumenta etiam nunc cernuntur in hac ipſa urbecula, pulcherrimo exſtructa marmore & opere elegantiſſimo. Cernitur etiam ſexto ab urbe ſtadio Terebinthus maxima, dicuntque arborem à creatione mundi uſque hæc tempora permanere. inde *progrediens* Simon totam pervadebat Idumæam; non ſolum urbes & vicos depopulans, ſed & omnem regionem vaſtans. nam præter gravis armaturæ milites, quadraginta eum millia ſequebantur, ut multitudini haud ſuppeterent neceſſaria. Ad hanc autem rerum inopiam accedebat ejus crudelitas, & in nationem excandeſcentia: unde contigit Idumæam eò magis ad vaſtitatem redigi. Et quemadmodum poſt locuſtas cernere eſt ſilvas frondibus nudatas, ſic etiam quà Simonis tranſiſſet exercitus, à tergo ſolitudinem relinquebat: & alia quidem comburendo, alia vero diruendo, & quicquid in regione è terra provenerit calcibus conterendo delebant aut depaſcendo; perque terram cultam incedendo faciebant eam ſterili duriorem. verboque expedire, ne ſignum qui-

Simon occupat Idumæam.

De Chebrone.

De Terebintho.

Simon miſere vaſtat Idumæam.

m Ἰάκωβος, εἷς τῶν ἡγεμόνων,] Conf. ſupr. lib. 4. c. 4. §. 2. Spanh.

n Ἀλούρου] Ita Big. & Raf. Ὀλούρου in Editis Aliiſque. Ἀλούρου Gall. & Coiſ.

o Ταύτην] ταύτῃ Raf.

p Πρώτην αὐτῷ] Πρῶτον in Editis.

q Παραδώσειν] Παραδοῦναι Big. & Gall.

r Συντίθεται] συνθέσθαι L. B.

s Διατελοίη.] Διατελεῖ Big. διατελοίη Voſſ. Gall. & Vat.

t Καὶ ὀλίγους] Κατ' ὀλίγον Big. & Coiſ.

u Ἔφευγε.] Διέφευγε Big.

x Πρὸς] εἰς Raf.

y Πρῶτον αἱρεῖ] Ita Big. & Raf. πρῶτον in Editis Aliiſque.

z Πόλιν Χεβρὼν.] Πολίχνιον Big.

a Τὴν Χεβρὼν, —— ἀλλὰ καὶ] Conf. ſupr. lib. Ant. 1. c. 8. §. 3. ἐν τῇ Ναβρὼ πολί &c. Edit. Oxon. χωρίῳ Ναβρὼ ibid. Edit. Baſil. & Gelen. Conf. infr. §. 9. Spanh.

b Τῆς ἐν Αἰγύπτῳ Μέμφεως ἀρχαιοτέραν,] Libro primo Antiquitatum pag. 23. πρὸ Τάνιδος τῆς Αἰγύπτου conditam eſſe ſcribit.

c Τριακόσια] Τριάκοντα in aliquot MSS. ut Lipſ. & Par.

d Συναριθμεῖται.] Συναριθμοῦνται Big.

e Μυθεύουσι] Conf. ſupr. c. 8. §. 4. Spanh.

f Αὐτοῦ λέγουσι καταβῆναι—ἔνθεν] Αὐτοῦ λέγουσι καταβ. Big. Bod. Voſſ. & Vat. Hunc. Lipſ. etiam & quinque Pariſ. quare λέγουσι quod in Editis omnibus deeſt a Joſepho profectum videtur. Hav.

g Μέχρι τοῦ νῦν] Μέχρι νῦν Big.

h Τερέβινθος μεγίστη,] Mirum eſt, cum quercus ibidem fuerit, ſub qua Abraham tabernaculum poſuerat, ut legitur in cap. 8. *Geneſeos*, cur locus ipſe à *Terebintho* potius quam à *Quercu* nomen acceperit. Vide *H. Valeſium* in Annott. ad *Euſebium* de *Vita Conſtantini*, c. 53. & confer *Cellarium* in *Geogr. Ant.* l. 3. c. 13. p. 346. & *Relandum* in *Palæſt.* S. p. 709. &c. Vid. Theophr. H. Pl. lib. III. c. XV. p. 63. circa Damaſcum Syriæ magna copioſa & decora Terebinthus, monſque ibi Terebinthis refertus. Spanh.

i Τῆς κτίσεως] Sic Joſephus; ſed Alexandrini γένεσιν dicunt: unde nomen libro Geneſeos in verſione Alexandrina. Ral.

k Ἀλλὰ καὶ τὴν χώραν ἅπασαν λυμαινόμενος.] Λυμαινόμενος δὲ καὶ τὴν χώραν Gall. Big. Vat. Raf. Pariſ. & Voſſ.

l Πρὸς τὸ γένος ὀργή] Et contra gentem Idumæorum inſuper iracundia Spanh.

m Δι' ἃ μᾶλλον ἐξηρημῶσθαι] Δι' ὃ μᾶλλον Big.

n Ἐμπιπράντες,] ἐμπιπρῶντες L. B. ἐμπιπρῶντες Pariſ.

o Περ-

quidem ullum ſupererat in vaſtatis, quod aliquando culta fuerint.

Zelotæ Simonis uxorem rapiunt.

8. Iſta iterum Zelotis ſtimulos admovebant, & palam quidem adverſa acie congredi formidarunt: inſidiis vero in viarum anguſtiis præſtructis, Simonis uxorem rapiunt, multoſque qui ei obſequium præſtabant. Deinde quaſi ipſum Simonem captum tenerent, in civitatem lætabundi redierunt, & continuo exſpectabant, armis eum depoſitis, pro uxore ſibi ſupplicaturum. Illius autem animum non ſubit miſericordia, ſed ira ob *conjugem* raptam: cumque ad muros Hieroſolymitanos veniſſet, ferarum ſauciarum ad inſtar ob percuſſores elapſos furentium, in obvios quoſque animi atrocitatem effundebat.

Inde furit Simon.

Quotquot igitur ad olera aut ſarmenta colligenda pedes portis efferrent, inermes *ſcilicet* ſeneſque, * correptos cruciabat, & ex vehementi indignatione occidebat, ut tantum non mortuorum cadaveribus deguſtandis parceret. Quin & multos abſciſſis manibus in urbem mittebat, eo animo ut ſimul terrorem inimicis incuteret, & ut populum in ſeditionem, contra eos qui in culpa erant, concitaret.

Zelotis minatur.

Illis quippe in mandatis dederat ut dicerent, Simonem jurare per Deum, qui omnibus præeſt, fore, niſi cito ipſi conjugem redderent, ut perruptis muris ſimili pœna afficeret quotquot intra urbem eſſent, nemini cujuſcunque ætatis parcens, nec quidquam diſcriminis inter inſontes ſonteſque faciens.

Simoni uxorem remittunt.

† Ad iſta non modo populus ſed & Zelotæ metu perculſi uxorem ei ‡ remittunt. quo facto ad lenitatem quidem aliquantulum mitigatus, à continua cæde requievit.

VIII.

Iterum de Galba, Othone & Vitellio.

9. Verum non ſolum per Judæam erat ſeditio & bellum civile, ſed etiam in Italia. Nam in medio quidem Romanorum foro interemptus erat Galba, Otho autem imperator declaratus adverſus Vitellium imperium affectantem bellum gerebat, hunc enim elegerant legiones Germanicæ, cumque ad manus ventum eſſet cum Valente & Cæcinna Vitellii ducibus apud Bedriacum * Galliæ, primo die Otho ſuperior erat, altero Vitelliani: multaque cæde facta ſemet apud Brixellum interfecit Otho, ſimulac reſcivit ſuorum cladem, duobus tribuſque menſibus rerum potitus: Othonis *etiam* milites Vitellii ducibus ſeſe adjunxerunt; & ipſe cum exercitu Romam deſcendebat.

Veſpaſianus rurſus impetum facit in Judæam.

Interea autem & Veſpaſianus quinto die Dæſii menſis Cæſarea movit, contenditque in Judææ loca nondum everſa. Cumque montana aſcendiſſet, duas toparchias capit, unam Gophniticam & alteram Arabatenam vocatam, & poſt has Bethela & Ephraim urbeculas; ibique præſidiis collocatis

οὐδὲ σημεῖόν τι καταλέλειπτο τοῖς [o] πορθουμένοις τοῦ γεγονέναι.

η'. Ταῦτα πάλιν τοὺς ζηλωτὰς ἐπήγειρε, καὶ φανερῶς μὲν ἀντιπαρατάξασθαι κατέδεισαν· [p] προλοχίσαντες δὲ ἐν ταῖς παρόδοις ἁρπάζουσι τοῦ Σίμωνος τὴν γυναῖκα, καὶ τῆς περὶ αὐτὴν θεραπείας συχνούς. ἔπειτα ὡς αὐτὸν ᾐχμαλωτισμένοι τὸν Σίμωνα, γεγηθότες εἰς τὴν πόλιν ὑπέστρεψαν, καὶ ὅσον οὐδέπω προσεδόκων καταθέμενον τὰ ὅπλα περὶ τῆς γυναικὸς ἱκετεύσειν. τὸν δὲ οὐκ ἔλεος [q] εἴσεισιν, ἀλλ' ὀργὴ περὶ τῆς ἡρπασμένης· καὶ πρὸς τὸ τεῖχος τῶν Ἱεροσολύμων ἐλθὼν, καθάπερ τὰ τρωθέντα τῶν θηρίων, ἐπειδὴ τοὺς τρώσαντας οὐ κατέλαβεν, ἐφ' οὓς εὗρε τὸν θυμὸν [r] ἠφίει. ὅσοι γοῦν [s] λαχανείας ἕνεκεν [t] ἢ [v] φρυγανισμοῦ προεληλύθεισαν ἔξω πυλῶν, ἀνόπλους καὶ γέροντας, συλλαμβάνων ᾐκίζετο, καὶ διέφθειρε δι' ὑπερβολὴν ἀγανακτήσεως, μονονουχὶ καὶ νεκρῶν γευόμενος τῶν σωμάτων. πολλοὺς δὲ καὶ χειροκοπήσας, εἰσέπεμπε καταπλῆξαι τοὺς ἐχθροὺς ἅμα, καὶ [x] διαστασιάσαι τὸν δῆμον ἐπιχειρῶν πρὸς τοὺς αἰτίους. [y] ἐντέταλτο δὲ αὐτοῖς λέγειν, ὅτι Σίμων θεὸν ὄμνυσι [z] τὸν πάντων ἔφορον, εἰ μὴ θᾶττον [a] ἀποδώσουσιν αὐτῷ τὴν γυναῖκα, ῥήξας τὸ τεῖχος, τοιαῦτα [b] διαθήσειν πάντας τοὺς κατὰ τὴν πόλιν, μηδεμιᾶς [c] φεισάμενος ἡλικίας, μηδὲ ἀπὸ τῶν ἀναιτίων διακρίνας τοὺς αἰτίους. τούτοις οὐ μόνον ὁ δῆμος, ἀλλὰ καὶ οἱ ζηλωταὶ καταπλαγέντες, ἀποπέμπουσιν αὐτῷ τὴν γυναῖκα, καὶ τότε μὲν [d] ἐκμειλιχθεὶς ὀλίγον, ἀνεπαύσατο τοῦ συνεχοῦς φόνου.

θ'. Οὐ μόνον δὲ κατὰ τὴν Ἰουδαίαν στάσις ἦν καὶ πόλεμος ἐμφύλιος, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τῆς Ἰταλίας. [e] ἀνῄρητο μὲν γὰρ κατὰ μέσην τὴν Ῥωμαίων ἀγορὰν Γάλβας, ἀποδεδειγμένος δὲ αὐτοκράτωρ Ὄθων, ἐπολέμει Οὐιτελλίῳ βασιλειῶντι· τοῦτον γὰρ [f] ᾕρητο τὰ κατὰ Γερμανίαν τάγματα. καὶ γενομένης συμβολῆς κατὰ [g] Βηδριακὸν τῆς Γαλατίας πρός τε Οὐάλεντα καὶ [h] Καικίναν τοὺς Οὐιτελλίου στρατηγοὺς, τῇ πρώτῃ μὲν ἡμέρᾳ περιῆν Ὄθων, τῇ δευτέρᾳ δὲ τὸ Οὐιτελλίου στρατιωτικόν· καὶ πολλοῦ φόνου γενομένου, [i] διεχρήσατο μὲν Ὄθων ἑαυτὸν, ἐν [k] Βριξέλλῳ τὴν ἧτταν πυθόμενος, [l] ἡμέρας δύο καὶ τρεῖς μῆνας κρατήσας τῶν πραγμάτων. προσεχώρησε δὲ τοῖς Οὐιτελλίου στρατηγοῖς [m] καὶ ἡ τοῦ Ὄθωνος ἡ στρατιὰ, καὶ κατέβαινεν αὐτὸς εἰς τὴν Ῥώμην μετὰ τῆς δυνάμεως. ἐν δὲ τούτῳ καὶ Οὐεσπασιανὸς, ἀναστὰς ἐκ τῆς Καισαρείας πέμπτῃ Δαισίου μηνὸς, ὥρμησεν ἐπὶ τὰ μηδέπω κατεστραμμένα τῶν τῆς Ἰουδαίας χωρίων. ἀναβὰς δὲ εἰς τὴν ὀρεινὴν, αἱρεῖ δύο τοπαρχίας, τήν τε [n] Γοφνιτικὴν καὶ τὴν [o] Ἀκραβατηνὴν καλουμένην, μεθ' ἃς [p] Βηθηλᾶ τε καὶ Ἐφραὶμ πολίχνια,

οἷς

o Πορθουμένοις] πορθουμένοις τούτοις Roſſ.

p Προλοχίσαντες] προλοχήσαντες L. B.

q Εἴσεισι,] Εἰσῆλθεν Big.

r Ἠφίει] Ἐφίει Big.

s Λαχανείας] λαχανίας L. B.

t Ἢ] ἢ καὶ Roſſ.

v Φρυγανισμοῦ] Φρυγανείας Par. optimus.

x Διαστασιάσαι] Διαστῆσαι Vat. Roſſ. Lipſ. Pariſ. & Voſſ.

y Ἐντέταλτο δὲ αὐτοῖς λέγειν,] Ἐντεταλμένοι Big.

z Τὸν πάντων] τῶν πάντων Pariſ.

a Ἀποδώσουσιν αὐτῷ τὴν γυναῖκα,] Ἀποδώσουσι Vat.

b Διαθήσειν] θήσειν Roſſ. & L. B.

c Φεισάμενος ἡλικίας,] Ita Big. Pariſ. & Voſſ. nec aliter abſque illis reſcripſiſſem, quod mox ſequatur διακρίνας. in Editis φυσάμενος.

d Ἐκμειλιχθεὶς ὀλίγον,] Ita vertit Rufinus, ac ſi diſtinctum eſſet, ἐκμειλιχθεὶς, ὀλίγον ἀνεπαύσατο.

e Ἀνῄρητο μὲν γὰρ] Ita cum Cod. Big. ἀνῄρηθο in ceteris.

f Ἥρητο τὰ κατὰ Γερμανίαν τάγματα,] Ἥρητο Voſſ.

g Βηδριακὸν τῆς Γαλατίας] Ita ſcribendum cenſui auctoritate optimorum Geographorum. Φρυγδιακὸν in Editis Aliiſque. Φρυγδιακὸν Big. in Rufini verſione Bebriacum. Hud. Vid. Sueton. in Otho. c. IX. Bebriacum al. Betriacum. Plutarch. Βητριακὸν, Vicus inter Veronam & Cremonam Spanh.

h Καικίναν] Κίναν Big. Pariſ. & Voſſ. Κίνναν Bod. & Roſſ.

i Διεχρήσατο] διεχειρίσατο Roſſ.

k Βριξέλλῳ] Al. Βριξίλλῳ, & in quibuſdam Joſephi MSS. Βριξίμῳ vel Βριξίμῳ.

l Ἡμέρας δύο] Nonageſimo quinto imperii die, Sueton. ad quem videſis Caſaubonum Aliosque.

m Καὶ ἡ τοῦ Ὄθωνος ἡ στρατιὰ,] Iſta καὶ ἡ τοῦ Ὄθωνος ſupplevi è Cod. Voſſ. Roſſ. & Rufini verſione.

n Γοφνιτικὴν] Γοφνιτικὴν Big. & Voſſ. Conf. ſup. lib. 1. c. 1. §. 5. Spanh.

o Ἀκραβατηνὴν] Ita Voſſ. Ἀκραβατηνὴν in Editis Aliiſque. Ἀκραβετηνὴν Big. Vide Relandum in Palæſt. S.

p Βηθηλᾶ τε καὶ Ἐφραὶμ πολίχνια,] Βηθηλὰ Big. Βεθλᾶ Voſſ. & Vat. Multum variatur in hac voce ſcribenda. Vide Relandum in Palæſtina S p. 637. Hud. Conf. Ant. Jud. lib. VIII. c. 8. §. 4. Spanh.

* Correptos verberabat ad necem, ut ab animi indignatione id ſolum abeſſe videretur, quod non etiam veſceretur corporibus mortuorum, Ruf.

† Ad iſta non modo,] Donec his ejus mandatis non modò Gelen. Unde Spanh.

‡ Remittunt.] Remiſiſſent Gelen. remiſerunt. Spanh.

* Sc. Ciſalpinæ.

q Πολ.

τὰς φρουρὰς ἐγκαταστήσας μέχρις Ἱεροσολύμων ἱππάζετο. φθορὰ δὲ ἦν πολλῶν καταλαμβανομένων, καὶ q πολλοὺς ᾐχμαλώτιζετο. r Κερεάλιος δὲ αὐτῷ τῶν ἡγεμόνων, μοῖραν ἱππέων καὶ πεζῶν ἀναλαβὼν, τὴν ἄνω καλουμένην Ἰδουμαίαν ἐπόρθει, καὶ s Καφεθρὰ μὲν ψευδοπολίχνιον ἐξ ἐφόδου λαβὼν ἐμπίπρησιν, ἑτέραν δὲ καλουμένην t Καφαραβὶν προσβαλὼν ἐπολιόρκει· πάνυ δὲ ἦν ἰσχυρὸν τὸ τεῖχος· καὶ u τρίψεσθαι προσδοκῶντι πλείω χρόνον αἰφνιδίως ἀνοίγουσιν οἱ ἔνδον τὰς πύλας, καὶ μεθ' ἱκετηριῶν προελθόντες x αὐτοὺς παρέδοσαν. Κερεάλιος δὲ τούτους παραστησάμενος, ἐπὶ y Χεβρὼν ἑτέρας πόλεως ἀρχαιοτάτης ἐχώρει. κεῖται δὲ ὡς ἔφην αὕτη κατὰ τὴν ὀρεινὴν, οὐ πόρρω Ἱεροσολύμων· βιασάμενος δὲ τὰς εἰσόδους, τὸ μὲν z ἐγκαταλειφθὲν πλῆθος ἡβηδὸν ἀναιρεῖ, τὸ δὲ ἄστυ καταπίμπρησι. καὶ πάντων ἤδη κεχειρωμένων πλὴν a Ἡρωδίου καὶ Μασάδας καὶ Μαχαιροῦντος· ταῦτα δὲ ὑπὸ τῶν λῃστῶν κατείληπτο· σκοπὸς ἤδη τὰ Ἱεροσόλυμα προὔκειτο Ῥωμαίοις.

ι'. Ὁ δὲ Σίμων ὡς ἐῤῥύσατο παρὰ τῶν ζηλωτῶν τὴν γυναῖκα, πάλιν ἐπὶ τὰ λείψανα τῆς Ἰδουμαίας ὑπέστρεψε· καὶ περιελαύνων πανταχόθεν τὸ ἔθνος, εἰς Ἱεροσόλυμα b πολλοὺς φεύγειν συνηνάγκασεν. εἵπετο δὲ καὶ αὐτὸς ἐπὶ τὴν πόλιν, καὶ κυκλωσάμενος αὖθις τὸ τεῖχος, ὅν τινα λάβοι τῶν c προσιόντων κατὰ τὴν χώραν d ἐργατῶν διέφθειρεν. ἦν δὲ τῷ δήμῳ Σίμων μὲν ἔξωθεν Ῥωμαίων φοβερώτερος, οἱ ζηλωταὶ δὲ ἔνδον e ἑκατέρων χαλεπώτεροι. κἀν τούτοις ἐπίνοια κακῶν καὶ τόλμη f τὸ σύνταγμα τῶν Γαλιλαίων g διέφθειρε. h τόν τε γὰρ Ἰωάννην παρῆγον εἰς ἰσχὺν οὗτοι, κἀκεῖνος αὐτοὺς ἐξ ἧς i περιεποιήσατο δυναστείας ἠμείβετο, πάντα ἐπιτρέπων δρᾶν, ὧν ἕκαστος ἐπεθύμει. πόθοι δὲ ἦσαν ἁρπαγῆς ἀπλήρωτοι, καὶ τῶν πλουσίων οἴκων ἔρευνα, φόνος τε ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν ὕβρεις ἐπαίζετο, μεθ' αἵματος δὲ τὰ k συληθέντα κατέπινον, καὶ μετ' ἀδείας ἐνεθηλυπάθουν τῷ κόρῳ, κόμας l συνθετιζόμενοι, καὶ γυναικείας ἐσθῆτας ἀναλαμβάνοντες, καταντλούμενοι δὲ μύροις, καὶ πρὸς εὐπρέπειαν ὑπογράφοντες ὀφθαλμούς. οὐ μόνον δὲ κόσμον, ἀλλὰ καὶ πάθη γυναικῶν ἐμιμοῦντο, καὶ δι' ὑπερβολὴν ἀσελγείας ἀθεμίτους ἡδονὰς ἐπινοήσαντες ἐνηλινδοῦντο δὲ m ὥσπερ πορνείῳ τῇ πόλει, καὶ πᾶσαν ἀκαθάρτοις ἐμίαναν ἔργοις. γυναικιζόμενοι δὲ τὰς ὄψεις, ἐφόνων ταῖς δεξιαῖς, θρυπτόμενοι δὲ τοῖς βαδίσμασιν ἐπιόντες ἐξαπίνης ἐγίνοντο πολεμισταί, τά τε ξίφη n προφέροντες ἀπὸ τῶν o βεβαμμένων χλανίδων τὸν προστυχόντα διήλαυνον. τοὺς ἀποδιδράσκοντας δὲ Ἰωάννην Σίμων φονικώτερος ἐξεδέχετο, καὶ διαφυγών τις τὸν ἐντὸς p τοῦ τείχους τύραννον ὑπὸ τοῦ πρὸ πυλῶν διεφθείρετο. πᾶσα δὲ φυγῆς ὁδὸς τοῖς αὐτομολεῖν πρὸς Ῥωμαίους βουλομένοις q ἀπεκόπτετο.

ια'. r Διεστασιάζετο δὲ ἡ πρὸς τὸν Ἰωάννην δύναμις, καὶ πᾶν ὅσον ἦν Ἰδουμαῖον ἐν αὐτῇ χωρισθὲν ἐπεχείρει

uſque Hieroſolyma equitabat. Magna autem deprehenſorum edita erat ſtrages, multoſque captivos agebat. At Cerealis unus ex illius ducibus cum equitum parte & peditum Idumæam quæ dicitur ſuperior vaſtabat; & Caphethram quidem, quæ urbeculam ſimulabat, primo impetu captam incendit; alteram vero, nomine Capharabin, adortus obſidebat, (mœnibus autem perquam validis cincta erat) ibique diutius ſe moraturum exſpectanti ſubito qui intus erant portas aperiunt, cumque ſupplices acceſſiſſent ſeſe tradiderunt. At Cerealis, cum eos in poteſtatem ſuam redegiſſet, Chebronum ibat urbem alteram antiquiſſimam. Sita autem erat, uti dixi, in montanis, haud procul ab Hieroſolymis. Cum autem vi in eam irrupiſſet, multitudinem illic depreheníam cum puberibus occidit, civitatem vero exurit. Omnibuſque jam occupatis, præter Herodium & Maſadam & Machæunta, quæ à latronibus tenebantur, tum propoſitum erat Romanis Hieroſolyma aggredi.

Cerealis montana omnia incurſibus vaſtat.

10. Simon autem, ubi uxorem *ſuam* à Zelotis recuperavit, iterum ad reliquias Idumææ reverſus eſt, & undique gentem depopulans, pleroſque compulit Hieroſolyma ſe recipere. Quin & ipſe eos perſequutus eſt uſque ad urbem, ac deinde, cum muro ſe circumdediſſet, quoſcunque operariorum ex agris advenientes caperet, *eos* interficiebat. Eratque populo foris quidem Simon Romanis terribilior, intus vero Zelotæ utriſque graviores. * interque hæc malorum excogitatio audaciæ conjuncta Galilæorum exercitum corrupit. Namque Joannem ad potentiam iſti provehebant, atque ille eis, pro imperio quod adeptus eſt, viciſſim omnia quæ deſiderarent facere permittebat. Inſatiabilis autem erat rapinarum cupiditas, domorumque locupletum perſcrutatio, atque virorum cædes & feminarum injuriæ pro ludo habebantur, ſpoliaque cum ſanguine devorabant, & † impune muliebria patiebantur ad ſatietatem, compoſitos gerentes capillos, & amictum femineum induti, unguentis etiam delibuti, quoque magis placerent oculos fuco & ceruſſa illinentes. Non ſolum autem ornatum, verum etiam quæ mulieribus accidunt imitabantur, nimiaque laſcivia voluptates illicitas excogitarunt, in urbe autem tanquam in lupanari volutabantur, totamque facinoribus impuris polluebant. Immo feminarum ad inſtar vultus componentes, dextris cædem patrabant, fractoque greſſu incedentes ſubita incurſione bellatores evadebant, gladiiſque è conchyliatis chlamydibus eductis obvium quemque transfigebant. Eos autem qui Joannem fugerant excipiebat ſævior in cædibus Simon, quique tyrannum intra muros evaſerat ab iis qui ante portas erant occidebatur. omniſque fugæ via ad Romanos tranſire cupientibus erat præcluſa.

IX. Simon Hieroſolymis ſe admovet.

Malorum in urbe graſſantium deſcriptio.

11. Seditionem autem contra Joannem movebat exercitus, & omnes in eo Idumæi diſſentientes

Diſſidium Zelotarum & Idumæorum.

q Πολλοὺς] Σοχοὺς Big. Vat. Raff. Lipſ. Pariſ. & Voſſ.
r Κερεάλιος] Conf. ſupr. lib. 3. c. 7. §. 32. Spanh.
s Καφεθρὰ] Ita lego ex Rufino, qui vertit, & Caphetram quidem. Καφαιτραμιν Big. Καφθηραμ Voſſ. χαφθηραμιν Raff.
t Καφαραβὶν] Καρεῶν Vat. & Voſſ. Καφαρα juxta Ruf.
u Τρίψεσθαι] Τρίψασθαι Big.
x Αὐτοὺς παρέδοσαν,] Al. ἑαυτοὺς & αὐτοί.
y Χεβρὼν ἑτέρας πόλεως ἀρχαιοτάτης] Conf. ſupr. §. 7. Spanh.
z Ἐγκαταλειφθὲν] Ita in MSS. ἐγκαταληφθὲν in Editis.
a Ἡρωδίου] Al. Ἡρωδείου.
b Πολλοὺς φεύγειν συνηνάγκασεν.] Τοὺς πολλοὺς Big.
c Προσιόντων] Προϊόντων Big. & Lugd. Bat.
d Ἐργατῶν] Ἐργαζομένων Big. τῶν ἐργατῶν L. B.
e Ἑκατέρων] Abeſt Raff.
f Τὸ σύνταγμα τῶν Γαλιλαίων] Τό, τε συντ. Big. & Vat.
g Διέφθειρε,] Corr. in L. B. διέφθειρε.
h Τόν τε γὰρ Ἰωάννην] Τὸν γὰρ παρῆγον Big.
i Περιεποιήσατο δυναστείας ἠμείβετο,] Περιεποιήσατο Big.
Tomus II.

k Συληθέντα] συλληφθέντα Raff.
l Συνθετιζόμενοι,] Συνθετιζόμενοι Big. & Gall.
m Ὥσπερ πορνείῳ τῇ πόλει.] Ita Big. ὡς in Editis Aliiſque.
n Προφέροντες ἀπὸ] Προβάλλοντες Big.
o Βεβαμμένων χλανίδων] Ita reſcripſi cum Codd. Big. ei conſentiente Pſeudo-Hegeſippo, apud quem, ſub conchyliatis chlamydibus gladios occultantes. ὑποβεβλημένων χλανίδων in Editis Aliiſque.
p Τοῦ τείχους τύραννον] Illud τοῦ è Codd. Big.
q Ἀπεκόπτετο.] Ἀντεκόπτετο Big. Vat. Buſh. Rhed. Pariſ. & Bod.
r Διεστασιάζετο δὲ] Ita Big. & Ruf. Διεστασίαζε τῷ δὲ πρ. τ. Ἰωάννου ἡ δύναμις in Editis Aliiſque.

* Quos etiam Galilæi novis inventis & audacia factionum corrumpebant, Ruf.
† Sine aliquo metu poſt ſatietatem muliebri libidine caleſcebant, Ruf.

ς Θόρυ

tes à cæteris aliquid moliebantur contra tyrannum, aut quod ejus potentiæ inviderant aut crudelitatem oderant. Pugna autem congreſſi multos Zelotarum perimunt, cæteroſque in aulam regiam à Grapte ædificatam (erat autem illa Izatæ regis Adiabenorum conſanguinea) compellunt; una vero irrumpunt Idumæi, atque inde in templum pulſis Zelotis ſe convertunt ad pecunias Joannis diripiendas. nam in regia prædicta & ipſe degebat, & tyrannidis ſpolia depoſuerat. Interea autem quamplurimi Zelotæ, qui per civitatem diſperſi erant, ſeſe ad eos qui in templum fugerant aggregarunt; eoſque Joannes adverſus populum & Idumæos educere parabat. Iſtis autem, ut qui pugna plus poſſent, non tam impetus eorum metuendus erat, quam ne rerum deſperatione de templo urbem noctu ingrederentur, ipſoſque pariter occiderent atque urbem concremarent. Itaque cum coiiſſent una cum pontificibus, conſultabant quo pacto ſibimet de impetu caverent. At Deus profecto faciebat, ut illis ſuæ ſententiæ male cederent, & remedium ad ſalutem excogitarent interitu acerbius. Quippe ut Joannem deturbarent, Simonem recipere ſtatuerunt, & cum precibus alterum in urbem introducere tyrannum. atque ita decreto obtemperatur: miſſoque Matthia pontifice, Simonem ut intraret obſecrabant, quem ſæpe metuerant. Simul & eum rogabant Hieroſolymitæ qui fugerant Zelotas, domus quiſque ſuæ & poſſeſſionum deſiderio. Ille autem eis cum arrogantia pollicitus ſe in illis dominari velle, quaſi civitatem quidem Zeloris liberaturus ingreditur; cui à populo tanquam ſervatori curatorique læte acclamatum eſt: ubi vero cum ſuis copiis introiit, de iis diſpiciebat quæ ad potentiam ſuam facerent; & qui eum acciverant non minus pro inimicis habebat, quam eos contra quos fuerat accitus.

Simonem in urbem recipere decretum eſt.

Quænam acciderant Simoni ad ingreſſum ejus, quæque poſtea paſſus eſt populus.

12. Ita quidem Simon belli anno tertio menſe Xanthico Hieroſolymorum factus erat dominus. Joannes autem cum multitudine Zelotarum templo exire prohibitus, amiſſis etiam quæ in civitate habebat, (nam ſtatim res eorum Simon cum ſuis diripuerat) ſalutem deſperare cœpit. At Simon, populo adjuvante impreſſionem faciebat in templum. Illi autem, cum in porticibus perque propugnacula conſtitiſſent, impetum propulſabant: multique ex Simonis parte cadebant, multique ſaucii deferebantur. nam facile è locis ſuperioribus ictuque certiſſimo tela conjiciebant Zelotæ. At quamvis loco plus poſſent, turres tamen quatuor maximas inſuper ædificarunt, ut ex alto miſſilia torquerent, unam quidem

Simon templum, ubi Zelotæ erant, aggreditur.

τῷ τυράννῳ, [s] φθόνῳ τε τῆς ἰσχύος αὐτοῦ καὶ μίσει τῆς ὠμότητος. συμβαλόντες δὲ [t] ἀναιροῦσί τε πολλοὺς τῶν ζηλωτῶν, καὶ συνελαύνουσι τοὺς λοιποὺς εἰς τὴν βασιλικὴν αὐλὴν κατασκευασθεῖσαν ὑπὸ [v] Γραπτῆς· συγγενὴς δὲ ἦν αὕτη τοῦ τῶν Ἀδιαβηνῶν βασιλέως [x] Ἰζάτου· συνεισπίπτουσι δ' [y] οἱ Ἰδουμαῖοι, κἀκεῖθεν εἰς τὸ ἱερὸν [z] ἐξώσαντες τοὺς ζηλωτὰς, ἐφ' ἁρπαγὴν ἐτράποντο τῶν Ἰωάννου χρημάτων. κατὰ γὰρ τὴν [a] προειρημένην αὐλὴν [b] αὐτός τε ἦν, [c] κἀκεῖ τὰ λάφυρα τῆς τυραννίδος κατέθετο. ἐν δὲ τούτῳ τὸ κατὰ τὴν πόλιν ἐσκεδασμένον πλῆθος τῶν ζηλωτῶν εἰς τὸ ἱερὸν πρὸς τοὺς διαπεφευγότας ἠθροίσθη, καὶ κατάγειν αὐτοὺς παρεσκευάζετο Ἰωάννης ἐπί τε τὸν δῆμον καὶ τοὺς Ἰδουμαίους. τοῖς δ' οὐχ οὕτω τὴν ἔφοδον αὐτῶν καταδεῖσαι παρέστη μαχιμωτέροις οὖσιν, ὡς τὴν ἀπόνοιαν, μὴ νύκτωρ [d] ἀπὸ τοῦ ἱεροῦ [e] παρεισδύντες, αὐτούς τε διαφθείρωσι, καὶ τὸ ἄστυ καταπρήσωσι. συνελθόντες οὖν [f] μετὰ τῶν ἀρχιερέων ἐβουλεύοντο, τίνα χρὴ τρόπον φυλάξασθαι τὴν ἐπίθεσιν. Θεὸς δ' ἄρα τὰς γνώμας αὐτῶν εἰς κακὸν ἔτρεψε, καὶ χαλεπώτερον ἀπωλείας [g] ἐπενόησαν τὸ πρὸς σωτηρίαν φάρμακον. ἵνα γοῦν καταλύσωσιν Ἰωάννην, ἔκριναν Σίμωνα δέχεσθαι, καὶ μεθ' ἱκετηριῶν δεύτερον εἰσαγαγεῖν ἑαυτοῖς τύραννον. ἐπεραίνετο δ' ἡ βουλή. καὶ τὸν ἀρχιερέα Ματθίαν πέμψαντες ἐδέοντο Σίμωνος εἰσελθεῖν, ὃν [h] πολλάκις ἔδεισαν. συμπαρεκάλουν δ' οἱ ἐκ τῶν Ἱεροσολύμων τοὺς ζηλωτὰς φεύγοντες, πόθῳ τῶν οἴκων καὶ τῶν κτημάτων. ὁ δ', αὐτοῖς ὑπερηφάνως κατανεύσας τὸ δεσπόζειν, εἰσέρχεται μὲν ὡς ἀπαλλάξων τῶν ζηλωτῶν τὴν πόλιν, [i] σωτὴρ ὑπὸ τοῦ δήμου καὶ κηδεμὼν εὐφημούμενος. παρελθὼν δὲ μετὰ τῆς δυνάμεως ἐσκόπει τὰ περὶ τῆς ἑαυτοῦ δυναστείας, καὶ τοὺς καλέσαντας οὐχ ἧττον ἐχθροὺς ἐνόμιζεν, ἢ καθ' ὧν ἐκέκλητο.

ιβ'. Σίμων μὲν οὕτως ἐνιαυτῷ τρίτῳ [k] τοῦ πολέμου Ξανθικῷ μηνὶ Ἱεροσολύμων ἐγκρατὴς [l] ἐγένετο. Ἰωάννης δὲ καὶ τὸ τῶν ζηλωτῶν πλῆθος, εἰργόμενοι τῶν ἐξόδων τοῦ ἱεροῦ, καὶ τὰ τῆς πόλεως [m] ἀπολωλεκότες· παραχρῆμα γὰρ τὰ ἐκείνων οἱ περὶ τὸν Σίμωνα διήρπασαν· ἐν ἀπόρῳ τὴν σωτηρίαν εἶχον. [n] προσέβαλλε δὲ τῷ ἱερῷ Σίμων, τοῦ δήμου βοηθοῦντος· κἀκεῖνοι, καταστάντες ἐπὶ τῶν στοῶν καὶ τῶν ἐπάλξεων, ἠμύνοντο τὰς προσβολάς. συχνοὶ δὲ ἔπιπτον τῶν [o] περὶ Σίμωνα, καὶ πολλοὶ τραυματίαι κατεφέροντο. ῥᾳδίως γὰρ ἐξ ὑπερδεξίου τὰς βολὰς οἱ ζηλωταὶ, καὶ οὐκ ἀστόχους ἐποιοῦντο. πλεονεκτοῦντες δὲ [p] τῷ τόπῳ, [q] καὶ πύργους ἔτι [r] προσκατεσκεύασαν τέσσαρας μεγίστους, ὡς ἀφ' ὑψηλοτέρων ποιοῖντο τὰς ἀφέσεις, τὸν μὲν κατὰ

s Φθόνῳ τε τῆς ἰσχύος αὐτοῦ] Φθόνῳ τε τ. ἰσχύος καὶ μίσει τῆς ὠμότητος αὐτοῦ *Big.*

t Ἀναιροῦσί τε πολλοὺς τῶν ζηλωτῶν,] Ἀναιροῦσι πολλοὺς *Big.*

v Γραπτῆς.—Ἀδιαβηνῶν βασιλέως] Conf. ſupr. lib. 2. c. 18. §. 2. Spanh.

x Ἰζάτου] Ita ex *Rufino* & *Joſepho* l. VII. volueratque ita *Coccejus.* Ἰζᾶ in *Græcis* omnibus.

y Οἱ Ἰδουμαῖοι,] Illud οἱ non agnoſcit *Big.*

z Ἐξώσαντες τοὺς ζηλωτὰς,] Περιεξώσαντες *Big. Coiſl.* & *Rhed.*

a Προειρημένην αὐλὴν] Sic *MSS.* προγεγραμμένην in *Editis.*

b Αὐτός τε ἦν,] Αὐτὸς τε ὢν in *plerisque MSS.*

c Κἀκεῖ τὰ λάφυρα] Κἀκεῖ καὶ τὰ *Big.* ὅπου καὶ τὰ *Vat.* & *Pariſ.*

d Ἀπὸ τοῦ ἱεροῦ] Ἐκ τοῦ ἱεροῦ in *pleriſque MSS.*

e Παρεισδύντες,] Παρεισδύντες αὐτούς τε διαφθείρωσι, τὸ ἄστυ κ. *Big.*

f Μετὰ τῶν ἀρχιερέων] Conf. ſupr. c. 3. §. 8. & c. 4. §. 3. & infr. lib. 5. c. 13. §. 1. lib. 6. c. 2. §. 2. ut & de Vita §. 38. Spanh.

g Ἐπενόησαν τὸ πρὸς σωτηρίαν φάρμακον.] Ἐπενόησαντο πρὸς σ. *Vat. Voſſ.* & *Gall.*

h Πολλάκις ἔδεισαν.] Ita *Big.* & *Raf.* πολλὰ in *cæteris.*

i Σωτὴρ] In *Cod. Big.* ὁ σωτὴρ ὑπὸ τ.

k Τοῦ πολέμου] Illa τοῦ πολέμου inſerui auctoritate *Codd. Big. Vat. Voſſ. Raf. Pariſ.* quinque, & *Bod.* neglexi tamen τρίτῳ quod nobis poſt μηνὶ exhibet ſolus *Big.* Verum nec illorum vola aut veſtigium in *Rufino*, qui totum hoc præterit, Σίμων μὲν οὕτως ἐνιαυτῷ τρίτῳ τοῦ πολέμου Ξανθικῷ μηνὶ Ἱεροσολύμων ἐγκρατὴς ἐγένετο.

l Ἐγένετο.] Γίνεται *Big.*

m Ἀπολωλεκότες] Ἀπολωλεκότων *Big.*

n Προσέβαλλε δὲ] Προσέβαλε *Big.* & *Pariſ.* προσέβαλλετο *Voſſ. Raf. Coiſl.* & *Gall.*

o Περὶ Σίμωνα,] Περὶ τὸν Σίμωνα *Big.* & *Voſſ.*

p Τῷ τόπῳ,] τὸν τόπον *Raf.*

q Καὶ πύργους ἔτι]

r Προσκατεσκεύασαν τέσσαρας μεγίστους,] Προσκατεσκευάσαντο *Vat.* & *Voſſ.* προσκατασκευάσαντες *Big.*

Ἀνα-

κατὰ τὴν [s] ἀνατολικὴν καὶ [t] βορείαν γωνίαν, τὸν δὲ τοῦ ξυστοῦ καθύπερθεν, τὸν δὲ τρίτον κατὰ γωνίαν ἄλλην ἀντικρὺ τῆς κάτω πόλεως, ὁ δὲ λοιπὸς ὑπὲρ τὴν κορυφὴν κατεσκεύαστο τῶν [v] παστοφορίων· [x] ἔνθα τῶν ἱερέων εἷς ἐξ ἔθους ἱστάμενος ἑκάστην [y] ἑβδομάδα εἰσιοῦσαν [z] προεσήμαινε σάλπιγγι δείλης, καὶ τελεσθεῖσαν αὖθις περὶ ἑσπέραν, [a] ὅτε μὲν [b] ἀνεργεῖν τῷ λαῷ καταγγέλλων, ὅτε δὲ ἔργων ἔχεσθαι. διέστησαν δὲ ἐπὶ τῶν πύργων ὀξυβελεῖς τε καὶ [c] λιθοβόλους μηχανάς, τούς τε τοξότας καὶ σφενδονήτας. ἔνθα δὴ τὰς μὲν προσβολὰς ὀκνηροτέρας ἐποιεῖτο ὁ Σίμων, μαλακιζομένων αὐτῷ τῶν πλειόνων, [d] ἀντεῖχε δὲ ὅμως περιουσίᾳ δυνάμεως· τὰ δὲ ἀπὸ τῶν ὀργάνων βέλη πορρωτέρω φερόμενα [e] πολλοὺς τῶν μαχομένων ἀνῄρει.

ad orientalem angulum & borealem, alterum vero ſuper Xyſtum, tertiumque ad alium angulum, è regione civitatis inferioris, reliqua autem ſupra verticem Paſtophoriorum erat exſtructa: ubi unus de ſacerdotibus pro more aſtans clangore tubæ veſpertino diem quemlibet ſeptimum ineuntem præſignificabat, rurſuſque ad veſperam eundem deſiiſſe, & quando feriari oportet indicans, & quando operi incumbere. Per turres autem diſpoſitæ erant ſcorpiones & baliſtæ, itemque ſagittarii & funditores. Itaque tunc Simon ſegnius quidem ferebatur ad impreſſiones faciendas, quod ſuorum plerique de impetu ſuo remitterent, * ex copiarum tamen abundantia *fortiter* reſiſtebat: tela autem machinis emiſſa è longinquo pugnantium multos perimebant.

Mos ſeptimi diei initium tuba ſignificandi.

ΚΕΦ. ί.

CAP. X. X.

Ὡς οἱ στρατιῶται ἐν Ἰουδαίᾳ καὶ Αἰγύπτῳ Οὐεσπασιανὸν ἀνηγόρευσαν αὐτοκράτορα· ὥς τε Ἰώσηπον ἐκ δεσμῶν Οὐεσπασιανὸς ἀνῆκεν.

Quomodo milites in Judæa & Ægypto Veſpaſianum declarant imperatorem: utque Joſephum vinculis liberat Veſpaſianus.

Κατὰ δὲ τὸν αὐτὸν καιρὸν περιεῖχε καὶ τὴν [f] Ῥώμην πάθη [g] χαλεπώτερα. παρῆν μὲν γὰρ ἀπὸ Γερμανίας Οὐϊτέλλιος ἅμα τῷ στρατιωτικῷ πολὺ πλῆθος ἐπισυρόμενος ἕτερον. μὴ χωρούμενος δὲ τοῖς ἀποδεδειγμένοις εἰς τοὺς [h] στρατιώτας περιβόλοις, ὅλην ἐποιήσατο τὴν Ῥώμην στρατόπεδον, καὶ πάσας οἰκίας ὁπλιτῶν ἐπλήρωσεν. οἱ δὲ ἀήθεσιν ὀφθαλμοῖς τὸν Ῥωμαίων πλοῦτον θεασάμενοι, καὶ περιλαμφθέντες πάντοθεν ἀργύρῳ τε καὶ χρυσῷ, τὰς ἐπιθυμίας μόλις κατεῖχον, ὥστε μὴ ἐφ' ἁρπαγὰς [i] τρέπεσθαί τε, καὶ τοὺς ἐμποδὼν γινομένους ἀναιρεῖν. καὶ τὰ μὲν κατὰ τὴν Ἰταλίαν ἐν τούτοις ἦν.

β. Οὐεσπασιανὸς δὲ, ὡς τὰ πλησίον Ἱεροσολύμων καταστρεψάμενος ὑπέστρεψεν εἰς Καισάρειαν, ἀκούει τὰς [k] κατὰ τὴν Ῥώμην ταραχὰς, καὶ Οὐϊτέλλιον αὐτοκράτορα. τοῦτο οὖν αὐτὸν, καίτοι ἄρχεσθαι καθάπερ ἄρχειν καλῶς ἐπιστάμενον, εἰς ἀγανάκτησιν προήγαγε, καὶ τὸν [l] μὲν ὡς ἐρήμου καταμανέντα τῆς ἡγεμονίας ἠδόξει δεσπότην. περιαλγήσας δὲ τῷ πάθει, καρτερεῖν τὴν βάσανον οὐχ οἷός τε ἦν, καὶ τῆς πατρίδος πορθουμένης ἑτέροις [m] προσασχολεῖν πολέμοις. ἀλλ' ὅσον ὁ θυμὸς ἤπειγεν ἐπὶ τὴν ἄμυναν, τοσοῦτον εἶργεν ἡ ἔννοια τοῦ διαστήματος. πολλὰ γὰρ φθάσαι [n] πανουργήσασαν τὴν τύχην, πρὶν αὐτὸς εἰς [o] τὴν Ἰταλίαν περαιωθῆναι, καὶ ταῦτα χειμῶνος ὥρᾳ πλέοντα, σφαδάζουσαν ἤδη κατεῖχε τὴν [p] ὀργήν.

γ. Συνιόντες δὲ οἵ τε ἡγεμόνες καὶ οἱ στρατιῶται καθ' ἑταιρίας, φανερῶς ἤδη μεταβολὴν ἐβουλεύοντο, καὶ διαγ-

At per idem tempus Romam etiam graviora circumſiſtebant mala. Aderat enim ex Germania Vitellius cum exercitu, aliam præterea ingentem multitudinem poſt ſe trahens. Et cum excipi non potuerit ſpatiis militi deſtinatis, Romam univerſam pro caſtris habebat, omnemque domum armatis opplevit. Illi autem cum Romanorum divitias oculis rebus ejuſmodi inſuetis conſpexiſſent, & undique circumfuſi eſſent argenti aurique ſplendore, vix cupiditatem continebant, ne ad rapinas ſe converterent, ſuiſque deſideriis obſtantes occiderent. Et in Italia quidem ita ſe res habebant.

Vitellius totam urbem Romam caſtra facit & militibus opplet.

2. Veſpaſianus autem, cum, omnibus in vicinia Hieroſolymorum everſis, Cæſaream revertiſſet, audit tumultus Romæ ortos eſſe, & Vitellium factum imperatorem. id quod etiam ipſi, licet imperium pati æque ac bene imperare poſſet, indignationem commovit; eumque, qui in imperium tanquam deſertum furore incitatus erat, dominum quidem dedignabatur: dolore autem percitus cruciatum ferre non poterat, neque aliis vacare bellis cum patria vaſtaretur. Veruntamen quantum ira impellebatur ad ulciſcendum, tantum cogitatio de locorum intervallo eum reprimebat. nam quod multa fortuna verſatilis poſſet nova facere, priuſquam ad Italiam, præſertim hyemis tempore, trajecturus eſſet, hoc ipſum jam creſcentem iracundiam cohibebat.

Veſpaſianus ægre fert Vitellium imperatorem.

3. Duces autem militeſque per ſodalitia coëuntes aperte jam de mutatione conſultabant, & cum

Milites ꝑ... tiam cum indignatione

s Ἀνατολικὴν] ἀνατολὴν Gen.
t Βορείαν γωνίαν,] ita Big. Βόρειον Alii.
v Παστοφορίων] Vid. LXX. Jerem. XXXV. 4. Spanh. Vox παστοφόριον aliquoties occurrit apud LXXII. *Interp.* ubi *cella* & *exhedra* redditur. in 1 *Macc.* c. 4. v. 38. habemus *Paſtophoria diruta.* quæ *Grotius* interpretatur, *Conclavia illa ad templi latera, in quibus ſervabantur veſtes ſacerdotales, inſtrumenta templi, copia aromatum* &c. Videſis *Cuperi Harpocratem*, p. 124. &c.
x Ἔνθα τῶν ἱερέων εἷς] Hoc videtur eſſe tectum illud quod ſtante Templo I. & forte etiam II. dictum fuit מוסך שבת Tectum Sabbathi. 1 Reg. Rel.
y Ἑβδομάδα εἰσιοῦσαν] Dicit hic ἑβδομάδα, quam alibi ἑβδόμην. Vide Grotium ad 2 *Macc.* c. 12. v. 31.
z Προεσήμαινε σάλπιγγι δείλης,] Tres σημασίας ex *Hebræorum Magiſtris* affert *S. Petitus* (in *Animadv.* ἀνεκδότοις tom. 2. p. 572. &c.) deque ultima, ad occaſum ſcilicet Solis, hanc præcipue intelligendam eſſe dicit.
a Ὅτε] ὅ τε & hic & ſtatim *L. B.*

b Ἀνεργεῖν τῷ λαῷ καταγγέλλων,] Ita *Vat. Bod.* & *Voſſ.* ἀνεργίαν in *Editis Aliiſque*. ſi quis malit ἀργεῖν, per me licet.
c Λιθοβόλους μηχανάς,] Πετροβόλους *Big.*
d Ἀντεῖχε δὲ ὅμως] Ἀντεῖχε *Big.* in *Rufini* verſione, *propius accedebat.*
e Πολλοὺς] Illud τοὺς quod Editi inſerebant non agnoſcunt. *Lugd. Bat.* & *quinque Pariſ.* Hav.
f Ῥώμην] Ῥωμαίων ἡγεμονίαν *Big.*
g Χαλεπώτερα,] Ita *Big.* & *Roſſ.* χαλεπὰ *in cæteris.*
h Στρατιώτας περιβόλους,] στρατιωτῶν περιβόλους. *Roſſ.*
i Τρέπεσθαί τε,] Τρέπεσθαι τε *Big.*
k Κατὰ τὴν Ῥώμην ταραχάς,] Κατὰ Ῥώμην *Big.*
l Μὲν ὡς ἐρήμου] Illud μὲν è *Cod. Voſſ.*
m Προσασχολεῖν πολέμοις.] Προσπαρασχολεῖν *Bod. Roſſ.* & *Voſſ.*
n Πανουργήσασαν τὴν τύχην,] Καλλιουργήσασαν *Big.*
o Τὴν Ἰταλίαν] Τὴν deeſt *Big.*
p Ὀργήν.] Ὁρμὴν *Big.*

* Amplioribus tamen copiis fretus, propius accedebat, *Ruf.*

…ancium de Vitellio exceptus.

cum indignatione vociferabantur, „Quid eſt quod milites Romæ conſtituti, & in deliciis agentes, quique ne famam quidem belli audire ſuſtinent, imperium pro lubitu deſignarent, & ſpe quæſtus imperatores crearent; ipſi vero poſt tot labores exactos, & ſub galeas ſeneſcentes, aliis condonarent poteſtatem, idque cum apud ſe digniorem habeant qui imperet. quam juſtiorem unquam ipſius in eos benevolentiæ gratiam referent, ſi hanc quæ nunc penes ipſos eſſe omiſerint? Tanto autem Veſpaſianum quam Vitellium imperare juſtius eſt, quanto illis, qui eum declararunt, ipſi præſtant. non enim ſe minora pertuliſſe bella, quam qui in Germania *militarunt*; neque illis, qui tyrannum inde deducunt, in armis deteriores eſſe. Nihil autem opus fore dimicatione. non enim Senatum, populumve Romanum libidines Vitellii, vice pudicitiæ Veſpaſiani, laturos eſſe; neque pro bono imperatore tyrannum crudeliſſimum, aut liberis carentem pro patre præſidem electuros. etenim maxime ad pacis ſecuritatem facere, veram in regnantibus præſtantiam. Ergo ſive ſenectutis experientiæ debeatur imperium, habere ſe Veſpaſianum, ſive adoleſcentiæ viribus, Titum; ex amborum enim ætate quod ſit commodum decerpturos. ipſos vero non ſolum vires iis tunc ſuppeditaturos eſſe, quos declaraverint, ut qui tres legiones regumque habeant auxilia; ſed & ad ipſorum ſocietatem perducturos eſſe omnia quæ ad orientem & quicquid Europæ extra metum Vitellii conſtitutum eſt, atque inſuper qui in Italia ſeſe eis adjungerent, Veſpaſiani fratrem aliumque filium, quorum alterum quidem multos juvenes dignitate præſtantes ſociatum ire, alteri vero etiam urbis commiſſam eſſe cuſtodiam; id quod magni momenti eſt ad imperium capeſſendum. In ſumma ſi ipſi moras necterent, Senatum fortaſſe eum creaturum *imperatorem*, quem *imperii* conſervatores milites dehoneſtarunt.

Milites Veſpaſianum ſalutant imperatorem.

4. Hujuſmodi verba in circulis inter ſe faciebant milites: deinde congregati ſeque invicem adhortati, Veſpaſianum declarant imperatorem, eumque obſecrabant ut imperium in periculo conſtitutum ſervaret. Illi autem olim quidem curæ erat rerum ſumma, cæterum de imperio minime cogitaverat; factis quidem ſuis *præclaris* ſemet dignum *qui imperet* exiſtimans, privatæ vero vitæ ſecuritatem præferens clarioris fortunæ periculis. Refraganti autem magis inſtabant tribuni, & milites ſtrictis enſibus circumfuſi eum interficere minabantur, ni vellet cum dignitate vivere. Multum autem illis reluctatus, ut imperii molem ſuis è cervicibus depelleret, tandem, cum illis perſua-

Atque ægre iis cedit Veſpaſianus.

ἀγανακτοῦντες ἐβόων, „[q] ὡς ἐπὶ τῆς Ῥώμης στρατιῶται τρυφῶντες, καὶ μηδὲ ἀκοὴν πολέμου φήμης ὑπομένοντες, διαχειροτονοῦσιν οἷς βούλονται τὴν ἡγεμονίαν, καὶ πρὸς ἐλπίδα λημμάτων ἀποδεικνύουσιν αὐτοκράτορας· αὐτοὶ δὲ διὰ τοσούτων κεχωρηκότες πόνων, καὶ γηρῶντες ὑπὸ τοῖς κράνεσιν, ἑτέροις χαρίζονται τὴν ἐξουσίαν, καὶ ταῦτα τὸν ἀξιώτερον ἄρχειν παρ' [r] αὐτοῖς ἔχοντες· [s] τίνα δικαιοτέραν ποτὲ τῆς εἰς αὐτοὺς εὐνοίας [t] ἀποδώσουσιν ἀμοιβὴν, εἰ τὴν νῦν καταπρόοιντο; τοσούτῳ δὲ εἶναι Οὐεσπασιανὸν [u] ἡγεμονεύειν Οὐιτελλίου δικαιότερον, ὅσῳ καὶ αὐτοὺς τῶν ἐκεῖνον ἀποδειξάντων. οὐ γὰρ δὴ μικροτέρους τῶν ἀπὸ Γερμανίας διενηνοχέναι πολέμους, οὐδὲ τῶν ἐκεῖθεν καταγόντων [x] τὸν τύραννον [y] ἡττῆσθαι [z] τοῖς ὅπλοις. ἀγῶνος δ' οὐδενὸς οὐδέν. οὐ γὰρ τὴν σύγκλητον, ἢ [a] τὸν Ῥωμαίων δῆμον ἀνέξεσθαι τῆς Οὐιτελλίου λαγνείας, ἀντὶ τῆς Οὐεσπασιανοῦ σωφροσύνης. οὐδὲ ἀντὶ μὲν ἡγεμόνος ἀγαθοῦ τύραννον ὠμότατον, [b] ἄπαιδα δὲ ἀντὶ πατρὸς [c] αἱρήσεσθαι [d] προστάτην. μέγιστον γὰρ δὴ πρὸς ἀσφάλειαν εἰρήνης εἶναι τὰς γνησίους τῶν βασιλέων ὑπεροχάς. εἴτε οὖν ἐμπειρίᾳ γήρως προσήκει τὸ ἄρχειν, Οὐεσπασιανὸν αὐτοὺς ἔχειν, εἴτε νεότητος ἀλκῇ, Τίτον· [e] καρπίσασθαι γὰρ τὸ τῆς παρ' ἀμφοῖν ἡλικίας τὸ ὠφέλιμον. χορηγήσειν δὲ οὐ μόνον [f] αὐτοὺς τότε τὴν [g] ἰσχὺν τοῖς ἀποδειχθεῖσιν, [h] ἅτε τρία τάγματα καὶ τὰς παρὰ τῶν βασιλέων συμμαχίας [i] ἔχοντας, ἀλλὰ καὶ συνεργήσειν τά τε πρὸς ἕω πάντα, καὶ τῆς Εὐρώπης ὅσα τῶν ἀπὸ Οὐιτελλίου φόβων κεχώρισται, καὶ τοὺς ἐπὶ τῆς Ἰταλίας δὲ συμμάχους, [k] ἀδελφὸν Οὐεσπασιανοῦ καὶ παῖδα ἕτερον, [l] ὧν τῷ μὲν προσθήσεσθαι πολλοὺς τῶν ἐν ἀξιώματι νέων, τῷ δὲ καὶ τὴν τῆς πόλεως φυλακὴν [m] πεπιστεῦσθαι, μέρος οὐκ ὀλίγον εἰς ἐπιβολὴν ἡγεμονίας. καθόλου τε ἂν βραδύνωσιν αὐτοὶ, τάχα τὴν σύγκλητον ἀποδείξειν τὸν ὑπὸ τῶν συγγεγηρακότων στρατιωτῶν ἀτιμούμενον.

δ΄. Τοιαῦτα κατὰ συστροφὰς οἱ στρατιῶται διελάλουν· ἔπειτα συναθροισθέντες, καὶ [n] παρακροτήσαντες ἀλλήλους, ἀναγορεύουσι τὸν Οὐεσπασιανὸν αὐτοκράτορα, καὶ σώζειν τὴν κινδυνεύουσαν ἡγεμονίαν παρεκάλουν. τῷ δὲ φροντὶς μὲν ἦν πάλαι περὶ τῶν ὅλων, οὔτι γε μὴν αὐτὸς ἄρχειν [o] προΐετο, τοῖς μὲν ἔργοις ἑαυτὸν ἄξιον ἡγούμενος, προκρίνων δὲ τῶν ἐν λαμπρότητι κινδύνων τὴν ἐν [p] ἰδιώταις ἀσφάλειαν. ἀρνουμένῳ δὲ μᾶλλον οἱ ἡγεμόνες [q] ἐπέκειντο, καὶ περιχυθέντες οἱ στρατιῶται ξιφήρεις ἀναιρεῖν αὐτὸν ἠπείλουν, εἰ μὴ βούλοιτο ζῆν ἀξίως. πολλὰ δὲ πρὸς αὐτοὺς [r] διατεινάμενος ἐξ ὧν διωθεῖτο

q Ὡς ἐπὶ τῆς Ῥώμης στρατιῶται] Ita *Big.* οἱ μὲν ἐπὶ in *Editis Aliiſque.*

r Αὐτοῖς ἔχοντες.] Εαυτοῖς *Big.* αὐτοῖς in *Editis.*

s Τίνα δικαιοτέραν ποτὲ] Ὡς τινα vel τινὰ δικαιοτέραν vel δικαιότερον μισθὸν &c. *Voſſ. Roſt. Pariſ.* & *Bod.* Ὦ τίνα δικ. *Big.* ὡς τινα δικαιότερον μισθὸν *MS. Lipſ.* Spanh.

t Ἀποδώσουσιν ἀμοιβὴν,] Ἀποδώσειν *Big.*

u Ἡγεμονεύειν] Ἡγεῖσθαι *Big.*

x Τὸν] Abeſt à *L. B.*

y Ἡττῆσθαι] Ἡττᾶσθαι *Var.*

z Τοῖς ὅπλοις,—οὐδενὸς οὐδέν.] Ita lego & diſtinguo antea, τοῖς ὅπλοις ἀγῶνος. οὐδενὸς δὲ οὐδέν. Huds. Atque confirmat *L. B.* in quo tamen eſt δεήσειν. in *Coiſl.* legitur οὐδενὸς εἰ δεῖ, ſed δεήσειν in *Pariſ. duobus.* i. e. *nullo opus fore certamine*, haud pejus. Hav.

a Τὸν Ῥωμαίων] τὸν Ῥωμ. *duo Pariſ.*

b Ἄπαιδα δὲ] Non quaſi orbus aut prole deſtitutus eſſet Vitellius, ſed quod liberos non haberet qui rerum gubernaculis admoveri poſſent. Verum παῖδα exhibent ſex libri *MSS.* Huds. Aut ſine liberis prælaturos principem Patri liberorum. Cur autem de Vitellio hoc dicatur, qui liberos habuit, dixi olim *Diſſ. de num.* p. 649. 650. Spanh.

c Αἱρήσεσθαι] Αἱρεῖσθαι *Big.* & *Bod.*

d Προστάτην—βασιλέων ὑπεροχάς.] Sic in pleriſque MSS. ut & *L. B.* & *Roſt.* atque *quatuor Pariſ.* antea erat πρὸς τοῦτον, nullo plane ſenſu.

e Καρπίσασθαι] κραθήσεσθαι *Coiſl.* καρπώσασθαι *Pariſ. unus.*

f Αὐτοὺς τότε] αὐτοί, τότε *L. B.* ultimum tollit *Cocceius.*

g Ἰσχὺν τοῖς ἀποδειχθεῖσιν,] Ἀρχὴν in margine *Cod. Gall.*

h Ἅτε τρία τάγματα] ὄντας *L. B.* Ὅτι τρία, & mox ἔχοντα *Big.* & *Vat.*

i Ἔχοντας,] ἔχοντα *L. B.*

k Ἀδελφὸν Οὐεσπασιανοῦ καὶ παῖδα ἕτερον,] De Sabino fratre Veſpaſiani Sueton. in Vit. c. II. &c. conf. infr. c. XI. §. 4. Spanh.

l Ὧν τῷ μὲν προσθήσεσθαι] Ὧν τοῦ μὲν *Big. Lugd. Bat.* & *Roſt.*

m Πεπιστεῦσθαι,] πιστεῦσθαι *L. B.*

n Παρακροτήσαντες] Abeſt in *Roſt.*

o Προΐετο,] Ita *Big.* & *Gall.* προῄρητο in *Editis Aliiſque.*

p Ἰδιώταις] Ἰδιώτας *Big.* & *Gall.*

q Ἐπέκειντο,] Προσέκειντο *Big.*

r Διατεινάμενος] Διατεινόμενος *Big.*

s Ὡς]

βιάζοιτο τὴν ἀρχὴν, τελευταῖον, [s] ὡς οὐκ ἔπειθεν, εἴκει τοῖς ὀνομάσασι.

ε΄. Προτρεπομένων δὲ αὐτὸν ἤδη Μουκιανοῦ τε καὶ τῶν ἄλλων ἡγεμόνων εἰς αὐτοκράτορα, καὶ τῆς ἄλλης στρατιᾶς [t] ἄγειν βοώσης [u] αὐτὴν ἐπὶ πᾶν τὸ ἀντίπαλον, αὐτὸς πρῶτον τῶν ἀπ' Ἀλεξανδρείας εἴχετο πραγμάτων, εἰδὼς πλεῖστον τῆς ἡγεμονίας μέρος τὴν Αἴγυπτον οὖσαν διὰ τὴν τοῦ σίτου χορηγίαν· ἧς κρατήσας, εἰ [x] παρέλκοι καὶ βίᾳ, καθαιρήσειν ἤλπιζεν Οὐϊτέλλιον· οὐ γὰρ ἀνέξεσθαι [y] πεινῶσαν ἐπὶ Ῥώμης τὸ πλῆθος· τά δύο τε ἐπὶ τῆς Ἀλεξανδρείας τάγματα [z] προσποιήσασθαι βουλόμενος. ἐνεθυμεῖτο δὲ καὶ πρόβλημα τὴν χώραν ἔχειν τῶν ἀπὸ τῆς τύχης ἀδήλων. ἔστι γὰρ κατά τε γῆν δυσέμβολος, καὶ τὰ [a] πρὸς θάλασσαν ἀλίμενος. κατὰ μὲν ἑσπέραν προβεβλημένη τὰ ἄνυδρα τῆς Λιβύης, κατὰ δὲ μεσημβρίαν τὴν διορίζουσαν ἀπὸ Αἰθιόπων [b] τὴν [c] Συήνην καὶ τοὺς ἀπλώτους τοῦ ποταμοῦ καταράκτας, ἀπὸ δὲ τῆς ἀνατολῆς [d] ἔτι τὴν ἐρυθρὰν θάλασσαν [e] ἀναχεομένην μέχρι Κοπτοῦ, βόρειον δὲ τεῖχος αὐτῇ ἥ τε μέχρι Συρίας γῆ, καὶ τὸ καλούμενον Αἰγύπτιον πέλαγος, πᾶν ἄπορον ὅρμων. [f] τετείχισται μὲν οὕτως ἡ Αἴγυπτος πάντοθεν. τὸ μεταξὺ δὲ Πηλουσίου καὶ Συήνης μῆκος αὐτῆς σταδίων δισχιλίων, [g] ὅ, τε ἀπὸ τῆς Πλινθίνης ἀνάπλους εἰς τὸ Πηλούσιον, σταδίων τρισχιλίων ἑξακοσίων. ὁ δὲ Νεῖλος ἀναπλεῖται μέχρι τῆς Ἐλεφαντίνης καλουμένης πόλεως, ὑπὲρ ἣν εἴργουσιν προσωτέρω χωρεῖν οὓς προειρήκαμεν καταράκτας. δυσπρόσιτος δὲ λιμὴν ναυσὶ, καὶ κατ' εἰρήνην, Ἀλεξανδρείας. στενός τε γὰρ εἴσπλους, καὶ πέτραις ὑφάλοις, τὸν ἐπ' εὐθὺ [h] καμπτόμενος δρόμον. καὶ τὸ μὲν ἀριστερὸν αὐτοῦ μέρος πέφρακται χειροποιήτοις σκέλεσιν· ἐν δεξιᾷ δὲ ἡ προσαγορευομένη Φάρος νῆσος [i] πρόκειται, πύργον ἀνέχουσα μέγιστον, [k] ἐκπυρσεύοντα τοῖς καταπλέουσιν ἐπὶ τριακοσίους σταδίους, ὡς ἐν νυκτὶ πόρρωθεν ὁρμίζοιντο πρὸς τὴν δυσχέρειαν τοῦ κατάπλου. περὶ ταύτην τὴν νῆσον [l] καταβέβληται χειροποίητα τείχη μέγιστα· προσαρασσόμενον δὲ τούτοις τὸ πέλαγος, καὶ τοῖς ἄντικρυς ἕρκεσιν [m] ἀμφηγνυμένον, ἐκτραχύνει τὸν πόρον, καὶ σφαλερὰν διὰ στενοῦ τὴν εἴσοδον ἀπεργάζεται. ὁ μέντοιγε λιμὴν ἔνδον ἀσφαλέστατος, καὶ τριάκοντα σταδίων τὸ μέγεθος, εἰς ὃν τά τε λείποντα τῇ χώρᾳ πρὸς εὐδαιμονίαν κατάγεται, καὶ τὰ περισσεύοντα τῶν ἐπιχωρίων ἀγαθῶν εἰς πᾶσαν μερίζεται τὴν οἰκουμένην.

ϛ΄. Ἐφίετο μὲν οὖν εἰκότως τῶν [n] ταύτῃ πραγμάτων Οὐεσπασιανὸς εἰς βεβαίωσιν τῆς ὅλης ἡγεμονίας. ἐπιστέλλει [o] δ' οὖν εὐθὺς τῷ [p] διέποντι τὴν Αἴγυπτον καὶ τὴν Ἀλεξάνδρειαν Τιβερίῳ Ἀλεξάνδρῳ, δηλῶν τὸ τῆς στρατιᾶς πρόθυμον, καὶ ὡς αὐτὸς, ὑποδὺς ἀναγκαίως τὸ βάρος τῆς ἡγεμονίας, συνεργὸν αὐτὸν καὶ βοηθὸν [q] προσλαμβάνοι. [r] προαναγνοὺς δὲ τὴν

dere non poſſet, cedit iis qui *imperatoris nomine* eum ſalutaverant.

5. Jam vero Muciano cæteriſque tribunis ut ſemet pro imperatore gereret eum hortantibus, atque reliquo exercitu eum inclamante ut ipſos in hoſtes quoſcunque infeſtos duceret, primo rebus Alexandrinis occupandis procurandiſque intentus erat, ut qui norit maximam partem imperii eſſe Ægyptum, quod frumentum ſuppeditet, (qua re potitus, Vitellium imperio, ſi illud ad ſe vi traheret, deturbaturum eſſe ſperabat; non enim *eum* toleraturum eſſe populum Romæ eſurientem) quodque duas apud Alexandriam legiones ſibi adjungere cupiebat. Quin & cogitabat propugnaculo ſibi fore illam regionem adverſus incerta fortunæ. Nam & terra difficilis acceſſu, marique importuoſa eſt: ab occidente quidem loca arida Libyæ *ſibi* prætenſa habet; à meridie vero Syenen quæ eam ab Æthiopia dirimit, & invias navibus *Nili* fluvii cataractas; itemque ab oriente mare Rubrum ad Copton *civitatem* uſque diffuſum, à ſeptentrione vero munimentum habet terram ad Syriam uſque protenſam, & pelagus quod dicitur Ægyptium, portubus ubique deſtitutum. Ita quidem Ægyptus ex omni parte munita eſt. Inter Peluſium vero & Syenen per duo millia ſtadiorum porrigitur, atque à Plinthine in Peluſium navigatio eſt ſtadiorum trium millium & ſexcentorum. Nilus autem ad urbem uſque Elephantinen vocatam navigatur: ultra quam cataractæ, de quibus diximus, progredi non ſinunt. Portus autem Alexandriæ, etiam mari tranquillo, navibus aditu difficilis eſt. etenim anguſtus ejus eſt introitus, ſaxiſque ſub mari latentibus à curſu directo deflexus. & læva quidem ejus pars brachiis ſepta eſt arte fabricatis: à dextra vero inſula Pharus appellata objicitur, turrim maximam ſuſtinens, quæ ad CCC. uſque ſtadia lumen *eò* appellentibus emittit, * ut nocte procul *à portu in ancoris* ſtationem habeant ob navigandi difficultatem. Circa hanc autem inſulam manuum opera moles exſtruuntur maximæ: quibus alliſum pelagus, & adverſis ſeptis circumfractum aſperiorem facit tranſitum, ingreſſumque per anguſtias reddit periculoſum. Intus tamen portus ipſe tutiſſimus eſt, & XXX. ſtadiorum amplitudinis, in quem & ea devehuntur quæ terra iſta ad felicitatem deſiderat, & quicquid è bonis illius propriis redundat per totum terrarum orbem diſtribuitur.

6. Adeoque minime quidem mirandum eſt, Veſpaſianum rerum iſtarum potiri quæſiiſſe, ad totius imperii firmamentum. Proinde ſtatim ad Tiberium Alexandrum, qui Ægyptum & Alexandriam adminiſtrabat, literas mittit, quibus indicabat & militum promptam in ſe voluntatem, & quod ipſe, ex neceſſitate onus imperii ſubiens, ipſum adminiſtrum & adjutorem ſibi aſſumeret. Alexan-

XI. Veſpaſianus, ſeſe rerum gubernationis admovens, Ægyptum & Alexandriam beneficio Tiberii Alexandrini occupat.

Deſcriptio Ægypti.

Portus Alexandrinus qualis.

Pharus deſcribitur.

Ad Tiberium Alexandrum literas mittit Veſpaſianus.

s Ὡς] Abeſt in Roſſ.
t Ἄγειν βοώσης] ἄγειν ἐνδιδούσης αὐτὸν Coiſl.
u Αὐτὴν] Abeſt in Roſſ. ſed αὐτὸν in quatuor Pariſ.
x Παρέλκοι] Ita Big. Gall. Vat. & Voſſ. in Rufini verſione itaque ſi potitus eſſet, vi quoque, ſi perſtaret, Vitellium dejiciendum ſperabat. παρέλθοι in Editis Aliiſque.
y Πεινῶσαν] Πεινῶντας Vat. Lugd. Bat. Roſſ. & Gall.
z Προσποιήσασθαι βουλόμενος.] Προσποιήσασθαι Big.
a Πρὸς θάλασσαν ἀλίμενος.] Πρὸς θαλάσσης Big. Vat. & Voſſ.
b Τὴν] Abeſt a L. B.
c Συήνην] Συήνη Roſſ.
d Ἔτι τὴν ἐρυθρὰν θάλασσαν] Antea ἐπὶ erat. quod ſi cui diſplicent ἔτι, legat ἔχει.
e Ἀναχεομένην] Sic Big. & Ruſ. ἀναχεομένη in Editis Aliiſque. Mox, cum Coptus urbs maritima non fuerit, eſt qui ſuſpicatur locum eſſe mendoſum.
f Τετείχισται] Τετείχισται Voſſ.
g Ὅ, τε ἀπὸ] In Cod. Big. ὁ δὲ ἀπὸ τῆς κλ.
h Καμπτόμενος δρόμον.] Perperam κομπτόμενος in Editis & aliquot MSS.
i Πρόκειται,] Ita Big. & Ruf. πρόκειται in cæteris.
k Ἐκπυρσεύοντα τοῖς καταπλέουσιν] Eo modo Big. ἐκπυρσεύοντα in reliquis.
l Καταβέβληται] Καταβέβληνται Big.
m Ἀμφηγνυμένον,] Ita lego ex conjectura. ἐφηγνυμένον Baſ. & Gen. ἀφηγνύμενον Big. Roſſ. & Gall. ἀφηγνύμενον L. B. (unde ἀναγνύμενον Cocceius) Adhuc dubito annon rectius legeretur ἀπορηγνύμενον, quippe *fractum* vertit Ruf.
n Ταύτῃ πραγμάτων] Ταύτης Big. & Coiſl.
o Δ' οὖν] γὰρ οὖν L. B.
p Διέποντι τὴν Αἴγυπτον—Ἀλεξάνδρῳ,] Conf. ſupr. lib. 2. c. 15. §. 1. lib. 5. c. 12. §. 2. Spanh.
q Προσλαμβάνοι.] προσλαμβάνει L. B. Pariſ.
r Προαναγνοὺς δὲ] Παραναγνοὺς Big. προαναγνοὺς Voſſ. προαναγνοὺς Pariſ.
* Ut nocte quam longiſſime difficultatem applicandarum navium præcaverent, Ruf.

Alexander autem, cum prælegiſſet literas, prompto ſtatim animo & legiones & populum ad fidem ei præſtandam jurejurando adegit. id quod ab utriſque libenti animo factum eſt; ut qui viri virtutem norint ex rebus illius ductu in vicinia geſtis. Atque ille quidem, cum jam ſibi credita eſſent quæ ad imperium ſpectabant, quæ *ejus* etiam adventui neceſſaria erant *omnia* præparabat. Citius autem quam exiſtimari potuit fama nunciabatur in oriente *Veſpaſianum* eſſe imperatorem: & omnis quidem civitas dies feſtos agebat, necnon & nuncii præmia dabat, & ſacra pro ejus ſalute faciebat. Legiones autem apud Myſiam & Pannoniam, paulo ante ob Vitellii audaciam in tumultus concitatæ, majore cum gaudio imperium Veſpaſiano jurejurando confirmabant. Ille vero profectus Cæſarea Berytum veniebat, ubi multæ quidem è Syria, inſuper & multæ ab aliis provinciis legationes ei obviam factæ ſunt, coronas & gratulatoria decreta à ſingulis civitatibus afferentes. Quin & Mucianus aderat provinciæ præſes, pronam in eum populorum voluntatem & juramenta ei jurata annuncians.

It ſeſe Veſpaſiano adjungit. XII.

Ut & Mucianus Syriæ præſes.

7. Cum autem ubique votis illius obſecundaret fortuna, reſque omni fere ex parte ad illum propenderent, tum cogitare cœpit Veſpaſianus, quod non ſine Dei providentia manum admoverit imperio; ſed juſta quædam fati ratio ad eum circumduxerit rerum omnium principatum. Sibi enim in memoriam veniunt & alia ſigna (nam multa ipſi contigerant imperium præmonſtrantia) quæque ei dixerat Joſephus, qui vivente adhuc Nerone auſus eſt eum appellare imperatorem. Attonitus autem hærebat, quod hominem adhuc in vinculis apud ſe teneret; advocatoque Muciano cum aliis tribunis & amicis, primum quidem ejus ſtrenuitatem enarrabat, quantumque in Jotapatis *expugnandis* propter ipſum laboraſſet: deinde vaticinationes, quas ipſe quidem tunc ſuſpicatus eſt timoris cauſa confictas, tempus autem rerumque eventum divinas eſſe demonſtraſſe. Tumque „ inhoneſtum eſſe, ajebat, ut „ qui ſibi auguraſſet imperium, vocisque Dei mi„ niſter *ac nuncius* exſtitiſſet, adhuc captivi loco „ haberetur, victique fortunam ſubiret.” Cumque Joſephum vocaſſet, ſolvi jubet. Sane hoc facto alii quidem tribuni, ex ea gratia, quam alienigenæ retuliſſet, præclara etiam de ſe ſperanda eſſe arbitrabantur. Titus vero, qui patri aderat, „ Juſtum „ eſt, inquit, ô pater, una cum ferro etiam pro„ bro Joſephum ſolvi. perinde enim erit ac ſi nun„ quam vinctus fuiſſet, cum vincula non ſolve„ rimus ſed diſſecuerimus.” quod utique in eos uſurpatur qui per injuriam vincti ſunt. Eadem Veſpaſiano placebant: & quidam in medium prodiens ſecuri catenam diſſecuit. Joſephus autem pro his quæ prædixerat, exiſtimationis illæſæ præmio donatus, de futuris jam dignus, cui crederetur, habebatur.

Veſpaſiano in memoriam veniunt quæ imperium ei prænunciabant.

Interque cætera Joſephi vaticinationes.

De Joſepho vinculis eximendo deliberatur.

Securi catena diſſecatur.

ἐπιστολὴν Ἀλέξανδρος, [s] ἅμα προθύμως τά τε τάγματα καὶ τὸ πλῆθος εἰς αὐτὸν ὥρκωσεν. ἑκάτεροι δὲ ἀσμένως ὑπήκουσαν, τὴν ἀρετὴν τοῦ ἀνδρὸς ἐκ τῆς ἐγγὺς στρατηγίας εἰδότες. καὶ ὁ μὲν [t] πεπιστευμένος ἤδη τὰ περὶ τὴν ἀρχὴν, προπαρεσκεύαζεν αὐτῷ καὶ τὰ πρὸς τὴν ἄφιξιν. τάχιον δ' ἐπινοίας διήγγελλον αἱ φῆμαι τὸν ἐπὶ τῆς ἀνατολῆς αὐτοκράτορα, καὶ πᾶσα μὲν πόλις ἑώρταζεν, εὐαγγέλια δὲ καὶ θυσίας ὑπὲρ αὐτοῦ ἐπετέλει. [v] τὰ δὲ κατὰ Μυσίαν καὶ Παννονίαν τάγματα, μικρῷ πρόσθεν κεκινημένα πρὸς τὴν Οὐϊτελλίου τόλμαν, μείζονι χαρᾷ Οὐεσπασιανῷ τὴν ἡγεμονίαν [x] ὤμνυεν. ὁ δὲ ἀναζεύξας ἀπὸ Καισαρείας εἰς Βηρυτὸν [y] παρῆν, ἔνθα πολλαὶ μὲν ἀπὸ τῆς Συρίας αὐτῷ, πολλαὶ δὲ καὶ ἀπὸ τῶν ἄλλων ἐπαρχιῶν πρεσβεῖαι συνήντων, στεφάνους παρ' ἑκάστης πόλεως, καὶ [z] συγχαρητικὰ προσφέρουσαι ψηφίσματα. παρῆν δὲ καὶ Μουκιανὸς [a] ὁ τῆς ἐπαρχίας ἡγεμὼν, τὸ πρόθυμον τῶν δήμων καὶ τοὺς κατὰ πόλιν ὅρκους ἀπαγγέλλων.

ζ. Προχωρούσης δὲ πανταχοῦ κατὰ νοῦν τῆς τύχης, καὶ τῶν πραγμάτων συννενευκότων ἐκ τοῦ πλείστου μέρους, ἤδη παρίστατο τῷ Οὐεσπασιανῷ νοεῖν, ὡς οὐ δίχα δαιμονίου προνοίας ἅψαιτο τῆς ἀρχῆς, ἀλλὰ δικαία τις εἱμαρμένη [b] περιαγάγοι τὸ κράτος τῶν ὅλων ἐπ' αὐτόν. [c] ἀναμιμνήσκεται γὰρ τά τε ἄλλα σημεῖα, πολλὰ δὲ αὐτῷ γεγόνει πανταχοῦ, προφαίνοντα [d] τὴν ἡγεμονίαν, καὶ [e] τὰς τοῦ Ἰωσήπου φωνὰς, ὃς αὐτὸν ἔτι ζῶντος Νέρωνος αὐτοκράτορα [f] προσειπεῖν ἐθάῤῥησεν. ἐξεπέπληκτο δὲ τὸν ἄνδρα δεσμώτην ἔτι ὄντα παρ' αὐτῷ, καὶ προσκαλεσάμενος Μουκιανὸν ἅμα τοῖς ἄλλοις ἡγεμόσι καὶ φίλοις, πρῶτον μὲν αὐτοῦ τὸ δραστήριον ἐξηγεῖτο, καὶ [g] ὅσα τοῖς Ἰωταπάτοις δι' αὐτὸν [h] ἔκαμεν, ἔπειτα τὰς μαντείας, ἃς αὐτὸς μὲν ὑπώπτευσε τότε πλάσμα τοῦ δέους, ἀποδειχθῆναι δὲ ὑπὸ τοῦ χρόνου καὶ τῶν πραγμάτων θείας. „ αἰσχρὸν οὖν, „ ἔφη, τὸν προθεσπίσαντά μοι τὴν ἀρχὴν, καὶ διάκονον „ τῆς τοῦ Θεοῦ φωνῆς, ἔτι αἰχμαλώτου τάξιν, ἢ δεσ„ μώτου τύχην ὑπομένειν.” καὶ καλέσας τὸν Ἰώσηπον, λυθῆναι κελεύει. τοῖς μὲν οὖν ἡγεμόσιν, ἐκ τῆς [i] εἰς τὸν ἀλλόφυλον ἀμοιβῆς, λαμπρὰ καὶ περὶ αὐτῶν ἐλπίζειν παρέστη. συνὼν δὲ τῷ πατρὶ Τίτος, „ δίκαιον, ὦ πάτερ, ἔφη, τοῦ Ἰωσήπου καὶ τὸ ὄνειδος „ ἀφαιρεθῆναι σὺν τῷ σιδήρῳ, γενήσεται γὰρ ὅμοιος „ τῷ μὴ δεθέντι τὴν ἀρχὴν, ἂν αὐτοῦ μὴ λύσωμεν, „ [k] ἀλλὰ καὶ κόψωμεν τὰ δεσμά.” τοῦτο γὰρ ἐπὶ τῶν μὴ δεόντως δεθέντων πράττεται. [l] συνεδόκει δὲ ταῦτα, καὶ παρελθών τις πελέκει διέκοψε τὴν ἅλυσιν. ὁ δὲ Ἰώσηπος εἰληφὼς περὶ τῶν προειρημένων γέρας τὴν ἐπιτιμίαν, ἤδη καὶ περὶ τῶν μελλόντων ἀξιόπιστος ἦν.

KEΦ.

s Αμα προθύμως] Illud ἅμα non agnoſcit *Big.* neque *Lugd. Bat.* & commode ſatis abeſſe poteſt.

t Πεπιστευμένος] πιστευόμενος *Roſſ.*

v Τὰ δὲ κατὰ Μυσίαν καὶ Παννονίαν τάγματα,] Conf. infr. l. 7. c. 5. §. 3. de his duabus Legionibus & *Pannonia*. Spanh.

x Ὤμνυεν.] ἀνεδείκνυον *Roſſ.* ſed *Lectio vulg.* ſuperſcrib. manu recentiore.

y Παρῆν,] Παρεγένετο *Voſſ.*

z Συγχαρητικὰ προσφέρουσαι ψηφίσματα,] Συγχαρτικὰ *Big.*

a Ο τῆς ἐπαρχίας ἡγεμὼν,] Conf. ſupr. c. 1. §. 5. Spanh.

b Περιαγάγοι τὸ κράτος] Περιάγοιτο τὸ κρ. *Big.* περιάγει τὸ κρ. *Voſſ.*

c Ἀναμιμνήσκεται] Ita *Big.* quinque *Pariſ.* & *Voſſ.* ἀναμιμνήσκει *in Editis Aliiſque.*

d Τὴν ἡγεμονίαν,] Eo modo *Big.* τάς τε ἡγεμ. in *cæteris.*

e Τὰς τοῦ Ἰωσήπου φωνὰς,] Conf. ſupr. lib. 3. c. 7. (vet. ed. 8.) §. 9. Spanh.

f Προσειπεῖν ἐθάῤῥησεν.] προσειπεῖν αὐτὸν id. *Caiſ.* προσειπεῖν id. quatuor *Pariſ.*

g Ὅσα τοῖς Ἰωταπάτοις δι' αὐτὸν] Ὅσα περὶ τοῦ *Big.*

h Ἔκαμεν.] Ἔκαμον *Big. Pariſ.* & *Voſſ.* non ita *Ruf.* cum aliis.

i Εἰς τὸν ἀλλόφυλον ἀμοιβῆς,] Πρὸς τὸν ἀλλ. *Big.*

k Ἀλλὰ καὶ κόψωμεν τὰ δεσμά.] Abſunt a *L. L.* & *Roſſ.* verum illud καὶ ex opt. *Pariſ.* inſeritur. Hav.

l Συνεδόκει δὲ ταῦτα,] Συνεδόκουν *Big.*

Κ Ε Φ. ια'.

Ὅτι, Οὐιτελλίου ἡττηθέντος καὶ ἀναιρεθέντος, Οὐεσπασιανὸς εἰς Ῥώμην ὥρμησεν· ὁ δὲ υἱὸς αὐτοῦ Τίτος ὑπέστρεψεν εἰς Ἱεροσόλυμα.

ΟΥεσπασιανὸς δὲ ταῖς πρεσβείαις χρηματίσας, καὶ καταστησάμενος ἑκάστοις τὰς ἀρχὰς δικαίως καὶ κατὰ τὴν ἀξίαν, εἰς Ἀντιόχειαν ἀφικνεῖται. καὶ βουλευόμενος ποῖ χρὴ [m] τρέπεσθαι, προυργιαίτερα τῆς εἰς Ἀλεξάνδρειαν ὁρμῆς τὰ κατὰ τὴν Ῥώμην ἔκρινε, τὴν μὲν [n] βέβαιον οὖσαν ὁρῶν, τὰ δὲ ὑπὸ Οὐιτελλίου ταρασσόμενα. πέμπει δὴ Μουκιανὸν εἰς τὴν Ἰταλίαν, παραδοὺς ἱππέων τε καὶ πεζῶν συχνὴν δύναμιν. ὁ δὲ διὰ τὴν τοῦ χειμῶνος ἀκμὴν δείσας [o] τὸ πλεῖν, πεζῇ τὴν στρατιὰν ἦγε διὰ Καππαδοκίας καὶ Φρυγίας.

β'. Ἐν δὲ τούτῳ καὶ Ἀντώνιος Πρῖμος, ἀναλαβὼν τὸ [p] τρίτον τάγμα τῶν [q] κατὰ Μυσίαν, ἔτυχε δὲ [r] ἡγεμονεύων αὐτόθι, Οὐιτελλίῳ παραταξόμενος ἠπείγετο. Οὐιτέλλιος δὲ αὐτῷ συναντήσοντα μετὰ πολλῆς δυνάμεως [s] Καικίναν ἐκπέμπει, μέγα θάρσος [t] τῷ ἀνδρὶ, διὰ τὴν ἐπ' Ὄθωνα νίκην. ὁ δὲ ἀπὸ τῆς Ῥώμης ἐλαύνων διὰ τάχους περὶ Κρεμῶνα τῆς [v] Γαλατίας τὸν Ἀντώνιον καταλαμβάνει. μεθόριος δέ ἐστιν ἡ πόλις αὕτη τῆς Ἰταλίας. κατιδὼν δὲ ἐνταῦθα τὸ πλῆθος τῶν πολεμίων καὶ τὴν εὐταξίαν, [x] συμβάλλειν μὲν οὐκ ἐθάρρει. σφαλερὰν δὲ τὴν ἀναχώρησιν λογιζόμενος, προδοσίαν ἐβουλεύετο. συναγαγὼν δὲ τοὺς [y] ὑφ' αὐτὸν ἑκατοντάρχας καὶ χιλιάρχους, ἐνῆγε μεταβῆναι πρὸς τὸν Ἀντώνιον, ταπεινῶν μὲν τὰ Οὐιτελλίου πράγματα, τὴν Οὐεσπασιανοῦ δὲ ἰσχὺν ἐπαίρων· „καὶ παρ' ᾧ μὲν εἶναι, λέγων, „μόνον τῆς ἀρχῆς ὄνομα, παρ' ᾧ δὲ τὴν δύναμιν, καὶ „αὐτοὺς δὲ [z] ἄμεινον προλαβόντας τὴν ἀνάγκην ποιῆσαι „χάριν, καὶ μέλλοντας ἡττᾶσθαι τοῖς ὅπλοις ταῖς γνώ„μαις τὸν κίνδυνον φθάσαι. Οὐεσπασιανὸν μὲν γὰρ ἱκανὸν „εἶναι [a] χωρὶς αὐτῶν [b] προσθήσεσθαι καὶ τὰ λείποντα, „Οὐιτέλλιον δὲ οὐδὲ σὺν αὐτοῖς τηρῆσαι τὰ ὄντα.

γ'. Πολλὰ τοιαῦτα λέγων [c] ἔπεισε, καὶ πρὸς τὸν Ἀντώνιον αὐτομολεῖ μετὰ τῆς δυνάμεως. τῆς δὲ αὐτῆς νυκτὸς ἐμπίπτει μετάνοια τοῖς στρατιώταις, καὶ δέος τοῦ προπέμψαντος εἰ κρείττων γένοιτο· σπασάμενοι δὲ τὰ ξίφη τὸν [d] Καικίναν ὥρμησαν ἀνελεῖν. κἂν ἐπράχθη τὸ ἔργον αὐτοῖς, εἰ μὴ προσπίπτοντες οἱ χιλίαρχοι καθικέτευσαν αὐτούς. οἱ δὲ τοῦ [e] κτείνειν μὲν ἀπέσχοντο, δήσαντες δὲ τὸν προδότην, οἷοί τε ἦσαν [f] πέμψαι Οὐιτελλίῳ. ταῦτα ἀκούσας ὁ [g] Πρῖμος, αὐτίκα τοὺς σφετέρους ἀνίστησι, καὶ μετὰ τῶν ὅπλων ἦγεν ἐπὶ τοὺς ἀποστάντας. οἱ δὲ παραταξάμενοι πρὸς ὀλίγον μὲν ἀντέσχον, αὖθις δὲ τραπέντες ἔφευγον εἰς τὴν Κρεμῶνα. καὶ τοὺς ἱππεῖς ἀναλαβὼν Πρῖμος ὑποτέμνεται τὰς εἰσόδους αὐτῶν, καὶ τὸ μὲν πολὺ πλῆθος κυκλωσάμενος πρὸ τῆς πόλεως

C A P. XI. XIII.

Quod, Vitellio victo & interempto, Veſpaſianus Romam contendit, & filius ejus Titus reverſus eſt Hieroſolyma.

VEſpaſianus autem, cum reſponſum legationibus reddidiſſet, & juſte pro cujuſque meritis præfecturas ſingulis aſſignaſſet, Antiochiam pervenit. Atque ſecum cogitans quò primum ſe verteret, magis è re ſua eſſe judicabat, quæ Romæ agerentur curare, quam Alexandriam contendere, quod illam quidem ſibi firmam videret, res autem Romanas à Vitellio perturbatas. Mittit igitur in Italiam Mucianum cum multis equitum peditumque copiis. Ille vero, hyeme adulta navigare veritus, pedeſtri itinere per Cappadociam & Phrygiam ducit exercitum.

Veſpaſianus in Italiam Mucianum mittit.

2. Inter hæc autem & Antonius Primus, cum legione tertia ex iis quæ in Myſia erant (illam enim regebat provinciam) cum Vitellio acie congredi properabat. At ipſi occurſurum cum magna manu Cæcinnam mittit Vitellius, multum vero huic fidens, quod Othonis copias fuderat. Ille vero Roma quam celerrime proficiſcens circa Cremonam Galliæ offendit Antonium. illa enim urbs eſt in finibus Italiæ. Cum autem illic conſpexiſſet hoſtium multitudinem bonumque *eorum* ordinem, prælio quidem cum illis congredi non audebat; diſceſſum autem periculoſum reputans, de proditione deliberabat. Convocatis igitur centurionibus & tribunis ſibi ſubditis, ut tranſirent ad Antonium ſuadebat, Vitellii quidem res deprimens, Veſpaſiani autem vires extollens; dicenſque, „ illum „ nomen imperii tantum, hunc vero poteſtatem „ habere, illiſque ſatius eſſe gratia anticipare ne„ ceſſitatem, cumque foret ut armis ſuperarentur „ voluntate periculum prævenire. Nam Veſpaſia„ num quidem bene poſſe ſine illis etiam reliqua „ ſibi adjicere, Vitellium vero ne cum ipſis qui„ dem parta tueri & conſervare.

Antonius Primus contra Vitellium proficiſcitur.

Cæcinna ad occurſurus ad Antonium tranſire meditatur.

3. Hujuſmodi multa loquutus perſuaſit *eis*, & cum milite transfugit ad Antonium. Eadem vero nocte milites facti pœnitebat, & inde metuebant ne ille *forte* ſuperior eſſet qui ipſos miſerat; eductiſque gladiis interemptum iverunt Cæcinnam. idque feciſſent, niſi tribuni ad pedes provoluti illis ſupplicaſſent. Quamobrem cæde quidem ſe abſtinuerunt: in eo autem erant ut proditorem vinctum ad Vitellium mitterent. Cum iſta audiſſet Primus, ſuos confeſtim excitat, armatoſque ducebat in eos qui defecerant. Illi autem inſtructi ad prælium pauliſper quidem reſiſtebant: mox autem loco pulſi Cremonam perfugiebant. At Primus cum equitibus ſuis omnes eis aditus præcidit, & magnam quidem eorum multitudinem undique circumcluſam ante urbem perimit; adortus

Cæcinnam, cum in eo eſſet ut transfugeret, ad Vitellium mittere cogitant milites.

m Τρέπεσθαι,] Τραπέσθαι Busb. & Rhed.
n Βέβαιον οὖσαν ὁρῶν,] Βεβαίαν Big.
o Τὸ πλεῖν,] τῷ πλεῖν Gen. & L. B. ſed τὸ πλεῖν in Marg.
p Τρίτον τάγμα] Sueton. in Veſpaſ. c. IX. Spanh.
q Κατὰ Μυσίαν,] Κατὰ τὴν Μυσίαν Big.
r Ἡγεμονεύων] ἐγεμονεύων Coiſl.
s Καικίναν] Καικίναν Ἀλιηνὸν Big. Lipſ. Vat. (Roſ. qui in ſuper Ἀλιηνὸν habet) Gal. & Bod. Καικίναν Ἀλιηνὸν MS. Lipſ. Cæcina idem dictus à Tacit. H. l. III. c. XIII. Alienus Cæcina dictus H. l. V. c. VII. Spanh.
t Τῷ ἀνδρὶ,] Τἀνδρὶ Big.
v Γαλατίας τ' Ἀντώνιον] Ita Big. & Pariſ. tres. Γαλλίας in Editis Aliiſque.
x Συμβάλλειν μὲν οὐκ ἐθάρρει.] Ita Vat. Big. & Voſſ. συμβαλεῖν in cæteris.
y Ὑφ' αὐτὸν ἑκατοντάρχας] Ita Big. ὑπ' αὐτὸν in reliquis. ὑπ' αὐτῷ ἑκατοντάρχους Coiſl.
z Ἄμεινον προλαβόντας] Ἀμείνω εἶναι Big.
a Χωρὶς αὐτῶν] Eo modo Big. ὡς χωρὶς in Editis Aliiſque.
b Προσθήσεσθαι] Προσθήσασθαι Big.
c Ἔπεισε,] Abſunt a L. B. & Roſ.
d Καικίναν] Καικίλιον Big. Gall. Roſ. L. B. Lipſ. Pariſ. & Vat. ut & poſt δήσαντες δὲ τὸν eod. §.
e Κτείνειν] Κτανεῖν Big. Pariſ. Lipſ. & Vat.
f Πέμψαι] Πέμπειν Vat. Pariſ. quidam & Voſſ.
g Πρῖμος,] Πρίμος Roſ. & paſſim.

h An-

Ab Antonio profligantur.

tus autem reliquos, militibus permiſit urbem diripere. in qua hoſpitum quidem multi mercatores, multi etiam indigenarum perierunt, totuſque Vitellii exercitus, virorum xxx. millia & ducenti. quin & Antonius eorum quos ex Myſia adduxerat quatuor millia & quingentos amittit.

Cæcinna ad Veſpaſianum miſſus magnis honoribus afficitur.

Cæcinnam autem vinculis ſolutum ad Veſpaſianum mittit, rerum geſtarum nuncium. Qui cum *ad eum* veniſſet & ab eo *benigne* exceptus eſt, & proditionis ignominiam ab eo inſperatis honoribus obtectam habuit.

Sabinus Romæ a Vitellio deficiens Capitolium occupat.

4. Jam vero animos reſumebat etiam Romæ Sabinus, poſtquam ei nunciatum eſſet appropinquare Antonium; collectiſque vigilum cohortibus nocte occupat Capitolium. Prima autem luce multi nobilium ad eum confluebant, interque eos Domitianus fratris filius, in quo ſpes maxima illis ſita erat victoriæ obtinendæ. At Vitellius quidem de Primo minus ſolicitus erat, incenſus autem in eos qui cum Sabino defecerant, &, pro ingenita crudelitate nobilium ſanguinem ſitiens, militum manum quæ ſecum deſcenderat immittit in Capitolium. Et acriter quidem inter eam illoſque qui templum tenebant audacterque pugnatum eſt: tandem vero Germani, ut qui multitudine ſuperiores, colle potiti ſunt. Domitianus autem cum multis Romanorum nobilium fato diviniori interitum effugiebat, reliqua vero multitudo omnis cæſa erat;

Captus & ad Vitellium ductus interficitur.

& Sabinus ad Vitellium ductus interficitur: militeſque cum donaria omnia diripuiſſent, templum ſuccendunt. Tumque poſtero die Antonius quidem cum exercitu in urbem irruit,

Antonius Vitellianos ſuperat.

eum vero Vitellii milites excipiunt, & tribus in locis commiſſo intra urbem prælio omnes interiere. Cæterum ebrius de palatio prodit Vitellius, & largiter ut in extremis prodigæ menſæ expletus: per populum vero tractus, omnique

Vitellius occiditur.

contumeliarum genere divexatus in media Roma trucidatur, cum octo menſes & decem dies imperaſſet: quem ſi diutius vivere contigiſſet, ejus luxuriæ ne imperium quidem ſufficere potuiſſe arbitror. aliorum vero cæſorum numerata erant ſupra L. millia. Et hæc quidem geſta ſunt die tertio

Mucianus Romam ingreditur.

menſis Apellæi. Sequenti autem die Mucianus cum exercitu *urbem* ingreditur, & Antonii militibus à cæde repreſſis (adhuc enim, dum perſcrutantur domos, de populo plurimos, quaſi ab illo ſteriſſent, occidebant, ira impediente quo minus eos accurate dignoſcerent)

Domitianus imperii promotor.

productoque Domitiano, cum populo commendat, ut qui uſque dum pater veniret imperium adminiſtraret. Atqui populus, jam timore ſolutus, fauſtis vocibus Veſpaſiano acclamant imperatori: atque ob illum in

Inde populi Romani lætitia & feſtivitas.

imperio confirmatum & Vitellium deturbatum feſtos dies agebant.

XIV. Veſpaſiano apud Alexandriam facta gratulationes.

5. Cum autem Veſpaſianus Alexandriam veniſſet, læta ei Romá nunciabantur; legatique aderant ex tota terrarum orbe *jam* ſuo, ei congratulantes: atque urbs *ea*, poſt Romam *licet* maxima, multitudini nimis anguſta eſſe comperta eſt. Firmato autem jam univerſo imperio, rebuſ-

διαφθείρας τοὺς δὲ ᵇ λοιποὺς συνεισπεσὼν, διαρπάσαι τὸ ἄστυ τοῖς στρατιώταις ἐφῆκεν. ἔνθα δὴ πολλοὶ μὲν τῶν ξένων ἔμποροι, πολλοὶ δὲ τῶν ἐπιχωρίων ἀπώλοντο, ⁱ πᾶσα δὲ Οὐιτελλίου στρατιὰ, μυριάδες τρεῖς ἀνδρῶν καὶ διακόσιοι. τῶν δὲ ἀπὸ τῆς Μυσίας Ἀντώνιος τετρακισχιλίους ἀποβάλλει καὶ πεντακοσίους. λύσας δὲ τὸν ᵏ Καικίναν, πέμπει πρὸς Οὐεσπασιανὸν, ἀγγελοῦντα τὰ πεπραγμένα. ˡ καὶ ὃς ἐλθὼν ἀπεδέχθη τε ὑπ' αὐτοῦ, καὶ τὰ τῆς προδοσίας ὀνείδη ταῖς παρ' ἐλπίδα τιμαῖς ἐπεκάλυψεν.

δ'. Ἀνεθάρσει δὲ ἤδη καὶ κατὰ τὴν Ῥώμην ᵐ Σαβῖνος, ὡς πλησίον Ἀντώνιος ὢν ἀπηγγέλλετο· καὶ συναθροίσας τὰ τῶν ⁿ νυκτοφυλάκων στρατιωτῶν τάγματα, νύκτωρ ᵒ καταλαμβάνει τὸ Καπετώλιον. μεθ' ἡμέραν δὲ αὐτῷ πολλοὶ τῶν ἐπισήμων προσεγένοντο, καὶ Δομετιανὸς ᵖ ὁ τοῦ ἀδελφοῦ παῖς, μεγίστη μοῖρα τῶν εἰς τὸ κρατεῖν ἐλπίδων. Οὐιτελλίῳ δὲ Πρίμου μὲν ἐλάττων φροντὶς ἦν, ᑫ τεθύμωτο δὲ ἐπὶ τοὺς συναποστάντας τῷ Σαβίνῳ, καὶ διὰ τὴν ἔμφυτον ὠμότητα, διψῶν αἵματος εὐγενοῦς, τὸ στρατιωτικὸν τὴν συγκατελθοῦσαν αὐτῷ δύναμιν ἐπαφίησι τῷ Καπετωλίῳ. πολλὰ μὲν οὖν ἔκ τε ταύτης, καὶ τῶν ʳ ἀπὸ τοῦ ἱεροῦ μαχομένων ἐτολμήθη· τέλος δὲ τῷ πλήθει περιόντες οἱ ἀπὸ τῆς Γερμανίας ἐκράτησαν τοῦ λόφου. καὶ Δομετιανὸς δὲ σὺν πολλοῖς τῶν ἐν τέλει Ῥωμαίων, δαιμονιώτερον διασώζεται. τὸ δὲ λοιπὸν πλῆθος ἅπαν κατεκόπη, καὶ Σαβῖνος ἀναχθεὶς ἐπὶ Οὐιτέλλιον ἀναιρεῖται, διαρπάσαντές τε οἱ στρατιῶται τὰ ἀναθήματα, τὸν ναὸν ˢ ἐμπιπρῶσι. καὶ μετὰ μίαν ἡμέραν εἰσελαύνει μὲν Ἀντώνιος μετὰ τῆς δυνάμεως, ὑπήντων δὲ οἱ Οὐιτελλίου, καὶ τριχῆ κατὰ τὴν πόλιν συμβαλόντες, ἀπώλοντο πάντες. προέρχεται δὲ μεθύων ἐκ τοῦ βασιλείου Οὐιτέλλιος, καὶ δαψιλέστερον ὥσπερ ἐν ἐσχάτοις τῆς ἀσώτου τραπέζης κεκορεσμένος. συρεὶς δὲ διὰ τοῦ πλήθους, καὶ παντοδαπαῖς αἰκίαις ἐξυβρισθεὶς, ἐπὶ μέσης τῆς Ῥώμης ἀποσφάττεται, μῆνας ὀκτὼ κρατήσας καὶ ἡμέρας πέντε. ὃν εἰ συνέβη πλείω χρόνον βιῶσαι, ἐπιλιπεῖν αὐτοῦ τῇ λαγνείᾳ τὴν ἡγεμονίαν οἶμαι. τῶν δὲ ἄλλων νεκρῶν ὑπὲρ πέντε ᵗ μυριάδες ἠριθμήθησαν. ταῦτα ᵛ μὲν οὖν τρίτῃ μηνὸς ˣ Ἀπελλαίου ʸ πέπρακτο. τῇ δὲ ὑστεραίᾳ Μουκιανὸς εἴσεισι μετὰ τῆς στρατιᾶς, καὶ τοὺς σὺν Ἀντωνίῳ παύσας τοῦ κτείνειν. ἔτι γὰρ ἐξερευνώμενοι τὰς οἰκίας, πολλοὺς μὲν τῶν Οὐιτελλίου στρατιωτῶν, πολλοὺς δὲ τῶν δημοτικῶν, ὡς ἐκείνου ἀνῄρουν, φθάνοντες τῷ θυμῷ τὴν ἀκριβῆ ᶻ διάγνωσιν· καὶ προαγαγὼν τὸν Δομετιανὸν, συνίστησι τῷ πλήθει μέχρι τῆς τοῦ πατρὸς ἀφίξεως ἡγεμόνα. ὁ δὲ δῆμος ἀπηλλαγμένος ἤδη τῶν φόβων, αὐτοκράτορα Οὐεσπασιανὸν ᵃ εὐφήμει, καὶ ἅμα τήν τε τούτου βεβαίωσιν ᵇ ἑώρταζε, καὶ τὴν Οὐιτελλίου κατάλυσιν.

ε'. Εἰς δὲ τὴν Ἀλεξάνδρειαν ᶜ ἀφιγμένῳ τῷ Οὐεσπασιανῷ τὰ ἀπὸ τῆς Ῥώμης εὐαγγέλια ἧκε, καὶ πρέσβεις ἐκ πάσης τῆς ἰδίας οἰκουμένης συνηδόμενοι· μεγίστη τε οὖσα μετὰ τὴν Ῥώμην ἡ πόλις, ᵈ στενοτέρα τοῦ πλήθους ἠλέγχετο. κεκυρωμένης δὲ ἤδη τῆς ἀρχῆς ἁπάσης, καὶ σεσω-

b Λοιποὺς συνεισπεσὼν,] λοιπὸν συνεισπεσὸν *Roſl.*

i Πᾶσα δὲ Οὐιτελλίου] Πᾶσα δὲ ἡ Οὐιτελλίου *Vat. Big.* & *Voſſ.*

k Καικίναν, — Οὐεσπασιανὸν,] De Cæcina liberato & ad Veſpaſianum miſſo, itidem Tacit. H. l. III. c. XXXI. Spanh.

l Καὶ ὃς ἐλθὼν ἀπεδέχθη] Ὃς εἰσελθὼν *Big.* atque ita forſan *Ruſinus*, qui vertit, *qui ad eum intromiſſus*.

m Σαβῖνος,] Conf. ſupr. c. 10. §. 3. Spanh.

n Νυκτοφυλάκων] φυλάκων *Pariſ. antiq.*

o Καταλαμβάνει τὸ Καπετώλιον] Καταλαμβάνεται *Big.*

p Ὁ τοῦ ἀδελφοῦ παῖς,] Ὁ τἀδελφοῦ παῖς *Big.*

q Τεθύμωτο δὲ] Τεθυμωμένος *Big.*

r Ἀπὸ τοῦ] ἐκ τοῦ *Pariſ. antiq.*

s Ἐμπιπρῶσι,] Ἐνεπρησαν *Big.*

t Μυριάδες ἠριθμήθησαν.] Μυριάδας *Voſſ. Coiſl.* & *Gall.* utraque lectio ferri poteſt.

v Μὲν οὖν τρίτῃ μηνὸς] Ita *Big.* δὲ pro μὲν οὖν in *Editis Aliiſque*.

x Ἀπελλαίου] Ἀπελλαῖος *Roſl.*

y Πέπρακτο.] Πέπρακται *Big.* & *Pariſ. antiq.*

z Διάγνωσιν,] Διάκρισιν· προαγαγὼν δὲ τὸν Δ. *Big.*

a Εὐφήμει,] Εὐφήμησε *Big.* εὐφήμει *Voſſ.* & *Gall.*

b Ἑώρταζε,] Ita *Big. Pariſ. omnes*, & *Voſſ.* ἑόρταζε hic loci & alibi in *cæteris*.

c Ἀφιγμένῳ τῷ] Ἀφικομένου *Big.*

d Στενοτέρα τοῦ πλήθους ἠλέγχετο.] Στενοτέρα τούτου πλ. *Big.* & *Coiſl.*

ε Μὸ

σεσωσμένων παρ' ἐλπίδα Ῥωμαίοις τῶν πραγμάτων, Οὐεσπασιανὸς ἐπὶ τὰ λείψανα τῆς Ἰουδαίας τοὺς λογισμοὺς ἐπέστρεφεν. αὐτὸς [e] μέντοι εἰς τὴν Ῥώμην ὥρμητο λήξαντος τοῦ χειμῶνος ἀνάγεσθαι, καὶ τάχος τὰ κατὰ τὴν Ἀλεξάνδρειαν διῴκει· τὸν δὲ υἱὸν Τίτον μετὰ τῆς ἐκκρίτου δυνάμεως ἀπέστειλεν ἐξαιρήσοντα τὰ Ἱεροσόλυμα. ὁ δὲ προελθὼν πεζῇ μέχρι Νικοπόλεως, εἴκοσι δὲ αὕτη διέχει τῆς Ἀλεξανδρείας σταδίους, κἀκεῖθεν ἐπιβήσας τὴν στρατιὰν μακρῶν πλοίων [f] ἀναπλεῖ διὰ τοῦ Νείλου [g] κατὰ [h] τὸν Μενδήσιον νομὸν μέχρι πόλεως Θμούεως. ἐκεῖθεν δὲ ἀποβὰς ὁδεύει, καὶ κατὰ πολίχνην τινὰ [i] Τάνιν αὐλίζεται. δεύτερος αὐτῷ σταθμὸς Ἡρακλέους πόλις, καὶ τρίτος Πηλούσιον γίνεται. δυσὶ δὲ ἡμέραις ἐνταῦθα τὴν στρατιὰν ἀναλαβὼν, τῇ τρίτῃ [k] διέξεισι τὰς ἐμβολὰς τοῦ Πηλουσίου, καὶ [l] προελθὼν σταθμὸν ἕνα διὰ τῆς ἐρήμου, πρὸς τῷ [m] τοῦ Κασίου Διὸς ἱερῷ στρατοπεδεύεται, τῇ δὲ ὑστεραίᾳ κατὰ τὴν [n] Ὀστρακίνην. οὗτος ὁ σταθμὸς ἦν ἄνυδρος· ἐπεισάκτοις δὲ ὕδασιν οἱ ἐπιχώριοι χρῶνται. μετὰ ταῦτα πρὸς [o] Ῥινοκορούροις ἀναπαύεται, κἀκεῖθεν εἰς [p] Ῥάφειαν προελθὼν σταθμὸν τέταρτον, ἔστι δὲ ἡ πόλις αὕτη Συρίας ἀρχὴ, τὸ πέμπτον ἐν Γάζῃ τίθεται στρατόπεδον, μεθ' ἣν εἰς Ἀσκάλωνα, κἀκεῖθεν εἰς Ἰάμνειαν, ἔπειτα εἰς Ἰόππην, καὶ ἐξ Ἰόππης εἰς Καισάρειαν ἀφικνεῖται, διεγνωκὼς αὐτόθι τὰς ἄλλας δυνάμεις ἀθροίζειν.

que popul. Rom. præter ſpem conſervatis, Veſpaſianus in Judææ reliquias animum intendit. Ipſe tamen extrema hyeme Romam proficiſci parabat; & quam primum res Alexandriæ componebat: filium vero Titum, ut Hieroſolyma expugnatum iret, cum delectis copiis dimiſit. Atque ille pedibus uſque ad Nicopolim profectus, (eſt autem illa viginti ſtadiis ab Alexandria diſſita) indeque milite longis navibus impoſito, Nilo flumine juxta Mendeſium tractum uſque Thmuim oppidum pervehitur. inde vero, cum egreſſus eſſet, iter facit, & apud urbeculam quandam Tanin pernoctat. *inde* ſecunda ei manſio fuit Heracleopolis, & Peluſium tertia. Hic autem milite per biduum recreato, tertio die oſtium Peluſii pertranſit; * cumque per ſolitudinem unius diei iter feciſſet, ad Jovis Caſii templum caſtra ponit, poſteroque die juxta Oſtracinen. Hæc manſio inaquoſa erat: aquis autem aliunde advectis utuntur indigenæ. Deinde apud Rhinocorura requieſcitur; atque illinc Raphiam progreſſus, manſionem quartam, (eſt autem urbs illa prima Syriæ) caſtra quinta Gazæ ponit. & poſtea in Aſcalonem, atque hinc Jamniam, deinde Joppen, & ex Joppe Cæſaream pervenit, decreto ſibi alium illic militum delectum habere.

Romam proficiſci parat, Titumque mittit Hieroſolyma.

Quibus itineribus Cæſaream pervenit Titus.

e Μέντοι εἰς] Μέντοιγε Big.
f Ἀναπλεῖ] Ἀνιὼν Big.
g Κατὰ] μετὰ τὸν Mss. Pariſ. aliquot.
h Τὸν Μενδήσιον νομὸν] Conf. Antt. lib. 10. c. 5. §. 1. Spanh.
i Τάνιν αὐλίζεται.] Conf. lib. Antt. 1. πρὸ Τάνεως τῆς Αἰγύπτου. Spanh.
k Διέξεισι τὰς ἐμβολὰς] Διεξῄει Big.
l Προελθὼν σταθμὸν] Προσελθὼν Big.
m Τοῦ Κασίου] τοῦ Κασσίου MS. Lipſ. melius in Nummis ΖΕΥΣ ΚΑΣΙΟΣ, de quo Jove Caſio Peluſii culto vid. Achill. Tatius l. III. p. 167. Idem occurrit in Nummis Seleucenſium, unde liquet ibi etiam eundem cultum. Spanh.

n Ὀστρακίνην.] Greg. Nazianz. Ep. XII. 776. B. ἔτι μέντοι ὕδωρ παρὰ τῶν Ὀστρακίνων ὠνεῖσθαι. Apud Ammian l. XXII. c. XVI. *& Caſſium (al. Caſium) ubi Pompeji ſepultura eſt Magni, & Oſtracina, & Rhinocolura.* Spanh.
o Ῥινοκορούροις] Ῥινοκολούροις Ruf. Conf. ſupr. lib. 1. c. 14. §. 2. Spanh.
p Ῥάφειαν προελθὼν—Συρίας ἀρχὴ.] Conf. Antt. l. 13. c. 13. §. 3. Spanh.

* Unamque manſionem profectus per ſolitudines, *Ruf.* Manſio quidem unius diei iter eſt, atque ita apud *Plinium* accipitur.

ΤΑΔΕ ΕΝΕΣΤΙΝ ΕΝ ΤΩ ΠΕΜΠΤΩ ΛΟΓΩ

ΤΩΝ ΙΩΣΗΠΟΥ ΙΣΤΟΡΙΩΝ

ΤΗΣ ΙΟΥΔΑΙΚΗΣ ΑΛΩΣΕΩΣ.

JOSEPHI LIBRO QUINTO

HISTORIARUM EXCIDII JUDAICI

HÆC CONTINENTUR.

α. Ὅπως τριχῇ ἐμερίσθη ἡ κατὰ Ἱεροσόλυμα στάσις.
β. Σχετλιασμὸς τοῦ συγγραφέως ἐπὶ ταῖς τῆς πόλεως συμφοραῖς.
γ. Ὅτι τῶν στασιαστῶν ἑαυτοὺς πολεμούντων πολλαὶ κατεπρήσθησαν οἰκίαι μεσταὶ σίτου.
δ. Ὅτι διὰ τῆς καθ' ἡμέραν γενομένης ἐν Ἱεροσολύμοις μάχης, οὐδὲ θρηνεῖν ἐτόλμων οἱ τῶν ἀποσφαττομένων συγγενεῖς τε καὶ φίλοι.
ε. Ὅπως Ἰωάννης, ἀπὸ τῶν ἱερῶν ξύλων πύργους κατὰ τ

1. Quomodo ſeditio Hieroſolymitana trifariam diviſa erat.
2. Hiſtorici lamentatio ſuper urbis calamitatibus.
3. Dum inter ſe digladiantur ſeditioſi multæ incenduntur ædes frumenti plenæ.
4. Dum quotidie pugnatum eſt Hieroſolymis, ne lamentari quidem audebant cæſorum cognati amicique.
5. Quomodo Joannes, ex lignis in templi uſum paratis

paravit turris exſtruens contra adverſe partis factioſos, impeditus erat Romanorum adventu.

6. *De Titi apparatu, & quo ordine milites diſpoſuit Hieroſolyma invaſurus.*

7. *Titus cum ſexcentis impreſſionem facit in Hieroſolyma: & quomodo, Judæis in eum irruentibus, fortiter ſe geſſit.*

8. *Quomodo, cum ad locum veniſſet qui Scopus dicitur, ibi exercitus ſui agmina collocavit.*

9. *Quomodo Judæi, cum vidiſſent Romanos contra ſe venire, licet inter ſe diſſentirent, in breve tempus pacem colunt, & ſubita facta eruptione decimam legionem in fugam vertunt.*

10. *Quomodo Titus, in medio hoſtium relictus, ſtrenue ſe geſſit: utque amici eum monuerunt ne ſe in diſcrimen conjiceret.*

11. *Quomodo Joannes ſuperavit Zelotas; & ſeditio, quæ tripartita fuerat, ad duas iterum factiones redacta eſt.*

12. *De locis in obſidionis commodum à Tito complanatis. & quomodo Romanis, incaute in Judæorum inſidias lapſis, Cæſar exoratus veniam conceſſit: utque locis omnibus uſque ad muros coæquatis, propius urbi caſtra admovet.*

13. *Delineatio murorum urbis.*

14. *Deſcriptio templi.*

15. *De ſacerdotibus, & veſtimentis eorum pontificiſque.*

16. *De Simone & Joanne tyrannis: deque ducibus ab illis conſtitutis.*

17. *Tito, circumeunte & perluſtrante mœnia, vulneratur Nicanor amicus ejus, qui cum Joſepho erat: unde aggeres majori ſtudio excitari juſſit, & machinas obſidionales admoveri.*

18. *Iterum de Joanne & Simone tyrannis, utque mutuum ſibimet ferebant auxilium: & de ſaxis è baliſtis projectis.*

19. *Quomodo muro tribus è locis à machinis verberato, tyranni, inita concordia, contra Romanos dimicabant, & machinas eorum incenderunt: utque Joannes, Idumæorum dux, ſagitta percuſſus interficitur.*

20. *Quomodo tres turres à Romanis ædificatæ ſponte corruerunt, & multa cum cæde primum murum ſuperarunt Romani, ope machinæ quam Nicona vocabant Judæi.*

21. *Quomodo Titus quidem ad murum ſecundum oppugnandum impreſſiones faciebat; Judæi vero, cum impetum excepiſſent, omnia muniebant.*

22. *De Longino milite Romano.*

23. *De Caſtore impoſtore Judaico, quomodo Tito & Romanis impoſuit.*

24. *Quomodo muro ſecundo potiti, inde iterum pulſi erant: illoque mox recuperato, ad reliqua ſuperanda ſeſe comparabant.*

25. *Quomodo Tito obſidionem remittente, ſi forſan deditionem facerent Judæi, illi ne minimum quidem emolliri erant: quo factum ut iterum obſidionem urgeret.*

ἀντιστασιαστῶν καταστασιάζων, ἐκωλύθη Ῥωμαίων ἐπελθόντων.

ς΄. Ὅπως Τίτος παρεσκευάσατο, καὶ μεθ' οἵας τάξεως ἐπῄει τοῖς Ἱεροσολύμοις.

ζ΄. Προσβολὴ Τίτου μεθ' ἑξακοσίων κατὰ τῶν Ἱεροσολύμων· καὶ ὅπως ἠρίστευσεν, ἐπεξελθόντων κατ' αὐτοῦ τῶν Ἰουδαίων.

η΄. Ὅπως ἐλθὼν εἰς τὸν λεγόμενον Σκοπὸν, ἐκεῖσε τὰ τοῦ οἰκείου στρατοῦ ἐγκατέστησε τάγματα.

θ΄. Ὅπως Ἰουδαῖοι θεασάμενοι τὴν κατ' αὐτῶν τῶν Ῥωμαίων ἔφοδον, στασιάζοντες ἐν ἑαυτοῖς, μικρὸν εἰρήνευσαν, καὶ αἰφνιδίως ἐξελθόντες τὸ δέκατον ἔτρεψαν τάγμα.

ι΄. Ὅπως Τίτος, μέσος [a] ἀπολειφθεὶς τῶν πολεμίων ἠρίστευσεν. καὶ ὡς οἱ φίλοι τοῦτον παρῄνεσαν μὴ προκινδυνεύειν.

ια΄. Ὡς Ἰωάννης ἐκράτησε τῶν ζηλωτῶν, καὶ ἡ τριμερὴς στάσις πάλιν διμερὴς γίγνεται.

ιβ΄. Περὶ τῶν ὑπὸ Τίτου ἐξομαλισθέντων διὰ τὴν πολιορκίαν τόπων· ὅπως τε τῶν Ῥωμαίων ἐξ ἐνέδρας τῶν Ἰουδαίων πταισάντων, δυσωπηθεὶς ὁ Καῖσαρ συνεχώρησε τούτοις. καὶ ὅπως ἐξισωθέντος τοῦ μέχρι τῶν τειχῶν τόπου, ἔγγιστα τῆς πόλεως στρατοπεδεύεται.

ιγ΄. Διαγραφὴ τοῦ τείχους τῶν Ἱεροσολύμων.

ιδ΄. Ἔκφρασις τοῦ ἱεροῦ.

ιε΄. Περὶ τῶν ἱερέων, καὶ τῶν ἐνδυμάτων αὐτῶν τε καὶ τοῦ ἀρχιερέως.

ις΄. Περὶ Σίμωνος καὶ Ἰωάννου τῶν τυράννων, καὶ τῶν ὑπ' αὐτοὺς ἡγεμόνων.

ιζ΄. Ὡς [b] περιιόντος Τίτου, καὶ σκεπτομένου τὸ τεῖχος, τοξεύεται Νικάνωρ ὁ φίλος αὐτοῦ, συνὼν Ἰωσήπῳ· ἔνθα δὴ καὶ σπουδαιότερον ἐγείρειν τὰ χώματα προσέταξε, καὶ τὰ πολιορκητικὰ παραστῆσαι μηχανήματα.

ιη΄. Ἔτι περὶ Ἰωάννου καὶ Σίμωνος τῶν τυράννων, καὶ ὅπως ἀλλήλοις ἐχρῶντο· καὶ περὶ τῶν ἀπὸ τῶν πετροβόλων ἐκριπτουμένων λίθων.

ιθ΄. Ὅπως ὑπὸ τῶν ὀργάνων τριχόθεν τυπτομένου τοῦ τείχους, οἱ τύραννοι πρὸς ἀλλήλους ὁμονοήσαντες ἀντεπολέμουν [c] Ῥωμαίοις, καὶ τὰς μηχανὰς αὐτῶν ἐνέπρησαν· καὶ ὡς Ἰωάννης, ὁ τῶν Ἰδουμαίων ἡγεμὼν, τοξευθεὶς ἀναιρεῖται.

κ΄. Ὅπως αὐτομάτως κατέπεσον οἱ [d] παρὰ Ῥωμαίων κατασκευασθέντες τρεῖς πύργοι, καὶ [e] μετὰ πολλοῦ φόνου ἐκράτησαν Ῥωμαῖοι τοῦ πρώτου τείχους, μηχανήματι τῷ λεγομένῳ Νίκωνι.

κα΄. Ὅπως Τίτος μὲν πρὸς τειχομαχίαν τοῦ δευτέρου τείχους τὰς προσβολὰς ἐποιεῖτο, Ἰουδαῖοι δὲ τὰς ἐμβολὰς διαλαβόντες ἐφράξαντο.

κβ΄. Περὶ Λογγίνου Ῥωμαίου στρατιώτου.

κγ΄. Περὶ Κάστορος Ἰουδαίου γόητος, ὅπως Τίτον καὶ Ῥωμαίους ἠπάτησεν.

κδ΄. Ὅπως τὸ δεύτερον τεῖχος λαβόντες αὖθις ἐξώσθησαν καὶ αὖθις αὐτὸ παραλαβόντες πρὸς τὴν τῶν λοιπῶν παράληψιν εὐτρεπίσθησαν.

κε΄. Ὅπως ἀνέντος Τίτου τὴν πολιορκίαν, εἴπως ἐνδοῖεν Ἰουδαῖοι, οὐδ' ὅλως ἐμαλακίσθησαν· διὸ πάλιν ὥρμησεν εἰς τὸ πολιορκεῖν.

κς΄. Πα-

a Ἀπολειφθεὶς] Ἀπολειφθεὶς in libris.
b Περιιόντος] Περιόντος in libris.
c Ῥωμαίοις] Ῥωμαίους Vat.
d Παρὰ Ῥωμαίων] Παρὰ Ῥωμαίοις Vat.
e Μετὰ πολλοῦ φόνου] Ita Vat. πρὸς πολλῷ φ. Baſ.

f Πρὸς

κς'. Παραίνεσις Ιωσήπου πρὸς τοὺς ὁμοφύλους, ἐξ ἧς πολλοὶ τοῦ δήμου αὐτομολεῖν ὥρμησαν.

κζ'. Οπως λιμῷ τε καὶ τοῖς ἐξ αὐτοῦ χαλεποῖς ὁ δῆμος ἀνήκεστα ἔπασχεν.

κη'. Οπως Τῖτος τοὺς ἐπὶ λαχανείαν ἐξιόντας ἀναλαμβάνων ἀνεσταύρου καὶ οἱ τύραννοι [f] πρὸς τὸ μὴ ἐνδοῦναι τοὺς οἰκείους τῶν αὐτομόλων, [g] ἐπὶ τοῦ τείχους ἄγοντες ἐπεδείκνυον, ὡς τῶν αὐτομόλων τοιαῦτα παρὰ Ῥωμαίων παθόντων· ἐξ οὗ καὶ πολλοὶ ἀπείχοντο τοῦ αὐτομολεῖν ἕως τὸ ἀληθὲς ἔμαθον.

κθ'. Περὶ Αντιόχου τοῦ Επιφανοῦς, καὶ οἷα αὐτός τε καὶ οἱ μεθ' αὐτοῦ ἔπαθον.

λ'. Οπως Ιουδαῖοι ὑπορύξαντες κατεκρήμνισαν τὰ χώματα, καὶ πάλιν Ῥωμαίων προσαγόντων τὰς μηχανὰς ἐπεξελθόντες ἐνέπρησαν αὐτάς· ἔνθα καὶ κατὰ χεῖρα συμπλακέντων ἀλλήλοις, πολὺς ἑκατέρωθεν φόνος ἐγένετο.

λα'. Οπως τῶν χωμάτων κατακαυθέντων, Τῖτος, βουλευσάμενος τοῖς ἡγεμόσι, τὴν πόλιν περιετείχισε, καὶ χώματα αὖθις ἀνήγειρεν.

λβ'. Εκφρασις τῶν κατὰ τὴν πόλιν λιμωττόντων, καὶ ὅσα ὑπό τε τοῦ λιμοῦ καὶ τῶν στασιαστῶν ὁ δῆμος ὑπέμεινεν.

λγ'. Περὶ Ματθίου τοῦ εἰσαγαγόντος εἰς Ιεροσόλυμα τὸν τύραννον Σίμωνα· καὶ ὡς αὐτός τε καὶ ἄλλοι πολλοὶ τῶν εὐγενῶν ὑπ' αὐτοῦ ἀνῃρέθησαν, ὅτε καὶ ὁ τοῦ Ιωσήπου πατὴρ ἐν τῇ φυλακῇ συγκλεισθεὶς ἐφυλάττετο.

λδ'. Οπως [h] Ιούδας τις τῶν τοῦ Σίμωνος ὑπάρχων, προδιδοὺς τὸν πεπιστευμένον πύργον τῷ Τίτῳ, πρὶν πρᾶξαι τὰ τοῦ σκοποῦ ἁλῶναι ἔφθασεν.

λε'. Οπως Ιώσηπος πάλιν παραινῶν τοῖς πολίταις πλήττεται λίθῳ, καὶ ὡς ἐπὶ τούτῳ ταραχθέντες οἱ τοῦ δήμου πάλιν ἀνεθάρρησαν ἰδόντες ὑγιᾶ.

λς'. Οἷα ὑπέστησαν οἱ αὐτόμολοι ἐκ τοῦ λιμοῦ, εὐθέως τροφῆς κορεννύμενοι· οἱ δὲ καὶ ἀνασχιζόμενοι, ὡς χρυσὸν ἔνδον φέροντες.

λζ'. Οπως Ιωάννης ὁ τύραννος, τοῖς ἱεροῖς σκεύεσιν, εἰς ἰδίαν τε καὶ τῶν μετ' αὐτοῦ ὠφέλειαν, κατεχρήσατο.

λη'. Οπόσοι διὰ μιᾶς τῆς πόλεως πύλης νεκροὶ ἐξεκομίσθησαν ἐντὸς μηνῶν δύο.

26. *Joſephi ad populares ſuos cohortatio, qua multi è plebe ad transfugiendum incitati erant.*

27. *Quomodo famem & mala inde graviſſima ſine levamine paſſus eſt populus.*

28. *Quomodo Titus crucibus eos ſuffigebat, qui capti erant dum ad olera colligenda exirent; atque tyranni, ne quis ſe dederet, transfugarum familiares ad muros ducentes, oſtendebant eis crucifixos, quaſi transfugæ hoc ipſum paterentur. unde multi à fuga abſtinebant, donec certiores facti eſſent de rei veritate.*

29. *De Antiocho Epiphane; ac quænam ipſe cum ſuis paſſus eſt.*

30. *Quomodo Judæi ope cuniculorum præcipitarunt aggeres; cumque Romani iterum machinas adduxiſſent, egreſſi illas incenderunt: ubi cum ad manus etiam ventum eſſet, multa utrinque facta erat cædes.*

31. *Quomodo aggeribus accenſis, Titus, cum duces in conſilium adhibuiſſet, urbi murum circumdedit, rurſuſque aggeres excitavit.*

32. *Fame laborantium miſeria deſcribitur, narraturque quanta mala ex fame & ſeditioſis ſuſtinuit plebs.*

33. *De Matthia, qui in Hieroſolyma introduxit Simonem tyrannum: & quomodo ipſe aliique multi nobilium ab eo interempti erant, quando & Joſephi patrem in cuſtodiam concluſum tenebant.*

34. *Quomodo Judas quidam unus è præfectis Simonis, cum in eo eſſet ut turrim ſibi creditam Tito proderet, captus eſt priuſquam perficeret id quod propoſuerat.*

35. *Quomodo Joſephus, dum iterum cives adhortaretur, lapide percutitur: atque ex eo populus perturbatus animos mox reſumpſerunt, ubi ſalvum viderunt.*

36. *Quænam perpeſſi ſunt transfugæ ex fame ſtatim cibo repleti: nonnullique diſciſſi erant, ac ſi aurum intus haberent.*

37. *Quomodo Joannes tyrannus vaſa ſacra convertebat in ſui ſuorumque beneficium.*

38. *Qui mortui ex una urbis porta intra duos menſes efferebantur.*

f Πρὸς τὸ μὴ — τῶν αὐτομόλων.] Πρὸς τὸ μὴ ἐνδ. Vat.
g Καὶ τοῦ τείχους] Ἐπὶ τοῦ τείχους ἄγοντες ἐπεδείκνυον, ὡς τῶν αὐτομόλων deſumpta ſunt è Cod. Vat.
h Ιούδας] Ιούδης in libris.

ΦΛ. ΙΩΣΗΠΟΥ
ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΙΟΥΔΑΙΚΟΥ ΠΟΛΕΜΟΥ,
Η
ΙΟΥΔΑΙΚΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΠΕΡΙ ΑΛΩΣΕΩΣ
ΛΟΓΟΣ Ε'.

FLAVII JOSEPHI
DE BELLO JUDAICO,
SIVE
JUDAICÆ HISTORIÆ DE EXCIDIO,
LIBER V.

CAP. I.

De ſeditioſis apud Hieroſolyma : & quibus calamitatibus propter illos laboravit civitas.

Triplex apud Hieroſolyma ſeditio. ET Titus quidem, ita, ut jam diximus, emenſa ſolitudine ultra Ægyptum ad Syriam uſque, Cæſaream perveniebat, decreto ſibi illic prius ordinare exercitum. Illo autem adhuc apud Alexandriam una cum patre conſtituente imperium, quod nuper eis demandaverat Deus, contigit etiam ſeditionem, quæ apud Hieroſolyma erat, reſuſcitatam trifariam dividi, & aliam partem in aliam verti, quod ut in malis optimum quis dixerit, & melius fieri haud poſſe quam factum eſt. Nam de Zelotarum quidem in populum dominatu, qui urbi erat excidii cauſa, jam ante diligenter declaravimus, unde cœperit, & quantum in malum creverit. De hac autem non erraverit quiſquam ſi dixerit, ſeditionem in ſeditione eſſe factam, ac feræ inſtar rabidæ, cum cibus ei aliunde deſit, in ſua jam ſævire viſcera.

Eleazarus unius factionis dux. 2. Eleazarus enim Simonis filius, qui ſcilicet ab initio Zelotas à populo ſeparavit, fecitque in templum ſecedere, ſeſe ſuper iis indignari ſimulans,

ΚΕΦ. α'.

Περὶ στασιαστῶν ἐν Ἱεροσολύμοις καὶ οἷα δεινὰ διὰ τούτους κατείληφε τὴν πόλιν.

Ο Μὲν [a] οὖν Τίτος, ὃν προειρήκαμεν τρόπον, διοδεύσας τὴν ὑπὲρ Αἰγύπτου μέχρι Συρίας [b] ἐρημίαν, εἰς Καισάρειαν παρῆν, ταύτῃ διεγνωκὼς προσυντάξασθαι τὰς δυνάμεις. ἔτι δ' αὐτοῦ κατὰ τὴν Ἀλεξάνδρειαν [c] συγκαθισταμένου τῷ πατρὶ τὴν ἡγεμονίαν νέον αὐτοῖς ἐγκεχειρισμένην ὑπὸ τοῦ Θεοῦ, συνέβη καὶ τὴν ἐν τοῖς Ἱεροσολύμοις στάσιν ἀνακμάσασαν τριμερῆ γενέσθαι, καὶ καθ' αὑτοῦ θάτερον ἐπιστρέψαι μέρος, ὅπερ ἄν τις ὡς ἐν κακοῖς ἀγαθὸν εἴποι καὶ δίκης ἔργον. ἡ μὲν γὰρ κατὰ τοῦ δήμου τῶν ζηλωτῶν ἐπίθεσις, ἥπερ κατῆρξεν ἁλώσεως τῇ πόλει, προδεδήλωται μετ' ἀκριβείας, ὅθεν τε ἔφυ, καὶ [d] πρὸς ὅσον κακὸν ἀπηυξήθη. ταύτην δ' οὐκ ἂν ἁμάρτοι τις εἰπὼν στάσει στάσιν [e] ἐγγενέσθαι, καὶ καθάπερ θηρίον λυσσῆσαν ἐνδείᾳ τῆς ἔξωθεν ἐπὶ τὰς ἰδίας [f] ἤδη σάρκας [g] ὁρμᾶν.

β'. [h] Ἐλεάζαρος γὰρ ὁ τοῦ Σίμωνος, ὃς δὴ καὶ τὰ πρῶτα τοῦ δήμου τοὺς ζηλωτὰς ἀπέστησεν εἰς τὸ τέμενος, ὡς ἀγανακτῶν δῆθεν ἐπὶ τοῖς ὁσημέραι τῷ Ἰωάννῃ

a Οὖν Τίτος,] Illud οὖν è MSS.
b Ἐρημίαν,] Ἔρημος inter Judæam & Ægyptum citò à Tito peragrata vid. infr. lib. 7. c. 5. §. 3. SPANH.
c Συγκαθισταμένου] συγκαθιζομένου Voſſ.
d Πρὸς ὅσον κακὸν] Πρὸς ὅσον κακῶν Big.
e Ἐγγενέσθαι,] Ἐγγενέσθαι Bod. & Voſſ.
f Ἤδη] Delet Roſſ.
g Ὁρμᾶν.] Ita lego & diſtinguo cum Cod. Big. antea erat, ὁρμᾶν, ὥστε Ἐλεάζαρος &c.
h Ἐλεάζαρος γὰρ ὁ τοῦ Σίμωνος,] Conf. ſup. lib. 2. c. 20. §. 3. SPANH.

i Toh-

Ἰωάννῃ [i] τολμωμένοις, οὐ γὰρ ἀνεπαύετο [k] φονῶν οὗτος, τὸ δὲ ἀληθὲς [l] αὐτοῦ μεταγενεστέρῳ τυράννῳ μὴ φέρων ὑποτετάχθαι, πόθῳ τῶν ὅλων καὶ δυναστείας [m] ἰδίας ἐπιθυμίᾳ, διΐσταται, παραλαβὼν Ἰούδην τε τὸν [n] Χελκία καὶ Σίμωνα τὸν Ἐζρῶνος τῶν δυνατῶν, πρὸς οἷς Ἐζεκίας ὁ [o] Χωβαρὶ παῖς οὐκ ἄσημος. [p] καθ' ἕκαστον δὲ οὐκ ὀλίγοι τῶν ζηλωτῶν ἠκολούθησαν, καὶ καταλαβόμενοι τὸν ἐνδότερον τοῦ ναοῦ περίβολον, ὑπὲρ τὰς ἱερὰς πύλας ἐπὶ τῶν ἁγίων μετώπων τίθενται τὰ ὅπλα. πλήρεις μὲν οὖν ἐπιτηδείων ὄντες ἐθάρρουν· καὶ γὰρ ἀφθονία τῶν ἱερῶν ἐγένετο πραγμάτων, τοῖς γε μηδὲν ἀσεβὲς ἡγουμένοις· ὀλιγότητι δὲ τῇ κατὰ σφᾶς ὀρρωδοῦντες, [q] ἐγκαθεσάμενοι τὰ ὅπλα κατὰ χώραν ἔμενον. ὁ δὲ Ἰωάννης ὅσον ἀνδρῶν ὑπερεῖχε πλήθει, τοσοῦτον ἐλείπετο τῷ τόπῳ, καὶ κατὰ κορυφὴν ἔχων τοὺς πολεμίους, οὔτ' ἀδεεῖς ἐποιεῖτο τὰς προσβολάς, οὔτε δι' ὀργὴν ἠρέμει. κακούμενος δὲ πλείω ἤπερ διατιθεὶς τοὺς περὶ τὸν Ἐλεάζαρον, ὅμως οὐκ ἀνίει· συνεχεῖς δ' ἐκδρομαὶ [r] κατ' ἀλλήλων καὶ βελῶν ἀφέσεις ἐγίνοντο, καὶ φόνοις ἐμιαίνετο [s] πανταχοῦ τὸ ἱερόν.

γ'. Ὁ δὲ τοῦ Γιώρα Σίμων, ὃν ἐν ταῖς ἀμηχανίαις ἐπίκλητον αὐτῷ τύραννον ἐλπίδι βοηθείας ὁ δῆμος [t] προσηγάγετο, τήν τε ἄνω πόλιν ἔχων καὶ τῆς κάτω πολὺ μέρος, ἐρρωμενέστερον ἤδη τοῖς περὶ τὸν Ἰωάννην [u] προσέβαλλεν, ὡς ἂν καὶ καθύπερθεν [x] πολεμουμένοις. ἦν δ' ὑπὸ χεῖρα προσιὼν [y] αὐτοῖς, ὥσπερ ἐκεῖνοι τοῖς ἄνωθεν. καὶ τῷ Ἰωάννῃ, [z] διχόθεν πολεμουμένῳ, συνέβαινε βλάπτεσθαί τε καὶ βλάπτειν εὐκόλως, καὶ καθόσον ἡττᾶτο τῶν ἀμφὶ τὸν Ἐλεάζαρον ὢν ταπεινότερος, τοσοῦτον ἐπλεονέκτει [a] ἐν ὑψηλῷ τοῦ Σίμωνος. παρὸ καὶ χειρὶ μὲν τὰς κάτωθεν προσβολὰς εὐμαρῶς εἶργε, τοὺς δ' ἄνωθεν ἀπὸ τοῦ ἱεροῦ κατακοντίζοντας ἀνέστελλε τοῖς ὀργάνοις. ὀξυβελεῖς τε γὰρ αὐτῷ καὶ καταπέλται παρῆσαν οὐκ ὀλίγοι καὶ λιθοβόλοι, δι' ὧν οὐ μόνον ἠμύνετο τοὺς πολεμοῦντας, [b] ἀλλὰ καὶ πολλοὺς τῶν ἱερουργούντων ἀνῄρει. καίτοι γὰρ πρὸς πᾶσαν ἀσέβειαν ἐκλελυσσηκότες, ὅμως τοὺς θύειν ἐθέλοντας εἰσηφίεσαν, μεθ' [c] ὑποψίας μὲν καὶ φυλακῆς τοὺς ἐπιχωρίους [d] προδιερευνώμενοι, τοὺς δὲ ξένους ἀδεέστερον, [e] οἱ καὶ περὶ τὰς εἰσόδους δυσωπήσαντες αὐτῶν τὴν ὠμότητα παρανάλωμα τῆς στάσεως ἐγίνοντο. τὰ γὰρ ἀπὸ τῶν ὀργάνων [f] βέλη, μέχρι τοῦ βωμοῦ καὶ τοῦ ναοῦ διὰ τὴν βίαν ὑπερφερόμενα, τοῖς τε ἱερεῦσι καὶ τοῖς ἱερουργοῦσιν ἐνέπιπτε. καὶ πολλοὶ σπεύσαντες ἀπὸ γῆς περάτων, [g] περὶ τὸν [h] διώνυμον καὶ πᾶσιν ἀνθρώποις χῶρον ἅγιον, πρὸ τῶν θυμάτων ἔπεσον αὐτοί, καὶ τὸν Ἕλλησι πᾶσι καὶ βαρβάροις σεβάσμιον βωμὸν κατέσπεισαν ἰδίῳ φόνῳ. νεκροῖς δ' ἐπιχωρίοις ἀλλόφυλοι, καὶ ἱερεῦσι βέβηλοι συνεφύροντο, καὶ παντοδαπῶν αἷμα πτωμάτων ἐν τοῖς θείοις περιβόλοις ἐλιμνάζετο. » Τί τηλικοῦτον, ὦ τλη- » μονεστάτη πόλις, πέπονθας ὑπὸ Ῥωμαίων, οἵ σε

quæ in dies ſingulos Joannes auderet, (ille enim nequaquam à cædibus quieſcebat) re autem vera ſe ſe poſteriori tyranno ſubjectum eſſe minime ferens, ſummæ rerum deſiderio & poteſtatis propriæ cupiditate, *ab aliis* deficiſcit, aſſumptis ſibi ex potentibus Juda Chelciæ filio & Simone Ezronis: præter quos erat Ezechias Chobari filius, *vir non* ignobilis. Horum autem ſingulos Zelotarum non pauci ſequebantur, occupatoque interiore templi ſepto, * ſuper portas ſacras in fronte ſancti ſanctorum arma collocant. Et neceſſariis quidem ſe abundare confidebant, (ſacrarum enim rerum etiam copia ſuppetebat, præſertim iis qui nihil impium ducebant) paucitati vero ſuorum metuentes, cum arma *illic* collocaſſent loco ſe continebant. Joannes autem quanto ſuperior erat virorum multitudine, tanto ſuperabatur loco; hoſteſque habens ſupra verticem non ſine damno faciebat incurſus, neque præ iracundia quieſcebat. plus autem mali accipiens quàm Elcazaro ſuiſque inferebat, nihil tamen quidquam remittebat; ſed crebri fiebant excurſus & miſſilium jactus, templumque paſſim cædibus polluebatur.

[illegible] dimicant Joannes & Eleazarus.

3. Simon autem Gioræ filius, (quem, rebus deſperatis invitatum, populus ſibi tyrannum auxilii ſpe adſciverat) & urbem ſuperiorem in poteſtate ſua habens & magnam inferioris partem, animoſius jam Joannem ejuſque ſocios adoriebatur, quod deſuper etiam impeterentur. Infra autem eos erat cum impreſſionem faceret, ſicut illi ad eos qui loca editiora occupaverant. Atque Joanni utrinque oppugnato accidebat ut facile læderetur pariter ac læderet; & in quantum cladem acciperet ab Eleazaro utpote inferior, in tantum Simoni prævalebat ipſo ſuperior. propter quod impetus quidem ab inferiori loco factos facile manu arcebat; deſuper vero ex fano jaculantes machinarum ſubſidiis reprimebat. quippe ipſi ſcorpiones aderant & catapultæ non pauci & baliſtæ, quibus non ſolum propulſabat dimicantes, ſed multos etiam ſacra facientes perimebat. Quanquam enim ad omne impietatis genus rabidi ferebantur, tamen eos qui victimas offerre cuperent intro admiſerunt, indigenas quidem cum ſuſpicione & obſervatione prius eos perſcrutando, extraneos vero minori cum ſolicitudine, † qui licet ad ingreſſum illorum crudelitatem exoraſſent, conſumpti tamen erant obiter à ſeditioſis. nam tela è machinis, magna vi ad aram uſque & templum tranſvecta, in ſacerdotes & ſacris operantes incidebant: & multi qui magno ſtudio à terræ finibus eò veniſſent, ob locum fama celebratum & omnibus hominibus ſacrum habitum, ipſi ante hoſtias ceciderunt, & altare Græcis univerſis & Barbaris venerandum ſuo ſanguine aſperſerunt. atque indigenis occiſis alienigenæ ac ſacerdotibus profani miſcebantur, & promiſcuus cadaverum ſanguis templi in atriis ſtagna faciebat. » Quid » tanti paſſa es, ô miſerrima civitas, à Romanis, » qui

Itidemque Simon & Joannes.

Magna in templo cædes.

Joſephus deplorat ca-

i Τολμωμένοις,] Τετολμημένοις Big.
k Φονῶν] Legi etiam poteſt φόνων.
l Αὐτοῦ μεταγενεστέρῳ τυράννῳ] Sic Big. Bod. Pariſ. & Voſſ. αὐτοῦ μεταγενεστέρου τυράννου in Editis Aliiſque.
m Ἰδίας ἐπιθυμίᾳ,] Ita ex iiſdem MSS. & Ruf. ἰδίας deerat in Editis.
n Χελκία] Χελκίου in MSS. pro Χελκία.
o Χωβαρὶ] Ita Big. Χοναρεὶ in aliis.
p Καθ' ἕκαστον] Καθ' ἕκαστον δὲ τούτων in ἀλ. Big.
q Ἐγκαθεσάμενοι] Ita Big. ἐγκαθεσάμενοι τὰ πολλὰ in Editis Aliiſque.
r Κατ' ἀλλήλων καὶ βελῶν] Illa κατ' ἀλλήλων deſunt Big. Voſſ. Roſſ. Pariſ. & Bod. nec ea legiſſe videtur Ruf.
s Πανταχοῦ τὸ ἱερόν.] Πανταχόθεν in aliquot MSS.
t Προσηγάγετο,] Προσεπηγάγετο Big. προσεπάγετο Voſſ. & Bod. προσήγαγε Vat.
u Προσέβαλλεν,] Sic Big. Voſſ. Roſſ. Pariſ. & Bod. ἐπέβαλλε in Editis Aliiſque.
x Πολεμουμένοις.] Πολεμούμενος Big.
y αὐτοῖς.] Ita ex conjectura (confirmata jam Coiſl.) αὐτοὺς in libris.
z Διχόθεν πολεμουμένῳ,] Πανταχόθεν Big.
a Ἐν ὑψηλῷ τοῦ Σίμωνος] Τῷ ὑψηλῷ Big.
b Ἀλλὰ καὶ πολλοὺς] Ita Big. & Pariſ. ἀλλὰ πολλοὺς καὶ τῶν in Editis Aliiſque.
c Ὑποψίας] Μεθ' ὑποψίας Big.
d Προδιερευνώμενοι,] Διερευνώμενοι δὲ τοὺς ξ. Big. & Voſſ.
e Οἱ καὶ περὶ τὰς εἰσόδους] Ita Big. & Bod. οἱ καὶ περὶ θύραν, in Editis Aliiſque. reliquis omiſſis.
f Βέλη,] Illud βέλη non agnoſcit Big.
g Περὶ τὸν] Ἐπὶ τὸν ἀξιώνυμον Big.
h Διώνυμον] διώνυμος, ἀοίδιμος, ἔνδοξος. Heſych. Suidas.

* Super ejus portas in ſacris foribus arma ponunt, Ruf.
† Qui exoraſſent eorum crudelitatem, poſt exituri ſubceſſiva ſeditionis opera conſumebantur, Ruf.

i Περ-

Lamitatus Judæorum.

„ qui tua inteſtina ſcelera flammis purgaturi in„greſſi ſunt. Neque enim Dei jam locus es, ne„que eſt ut maneas, tuorum cadaverum facta ſe„pulchrum, & quæ templum civili bello tumu„lum conſtituiſti. Poſſis tamen in melius forte „mutari, ſi unquam Deum placaveris qui te va„ſtavit." Sed enim ſcribendi lege cohibendus eſt dolor, cum hoc non ſit lugendi tempus ſed res geſtas narrandi. Itaque ad reliqua ſeditionis perſequenda redeo.

Seditioſorum in ſe invicem furor.

4. Urbis inſidiatoribus trifariam diviſis, Eleazarus quidem cum ſuis, qui ſacras primitias cuſtodiebant, in Joannem ebrii ferebantur. Qui vero huic parerent plebem diripientes excitabantur adverſus Simonem. Ipſi autem etiam contra *alios* ſeditioſos commeatum ſuppeditabat civitas. Et cum quidem utrinque appeteretur Joannes, ſuos in contrarias partes vertebat: & de civitate quidem aſcendentes telis è porticibus vibratis, è templo vero jaculantes machinis propellebat. Quoties autem ab illis qui deſuper urgebant liberaretur (frequenter enim pugnam intermittebant ex ebrietate & laſſitudine) eo audacius in Simonem ejuſque ſocios cum pluribus ruebat. Semper autem quam procul eos civitate pelleret, eouſque domos frumenti & omnium neceſſariorum plenas ſuccendebat: rurſuſque idem, cum regrederetur *Joannes*, Simon inſequutus agebat; quaſi de induſtria pro Romanis omnia corrumperent, quæ ad obſidionem tolerandam civitas præparaverat, ſuarumque virium nervos abſcinderent. adeoque contigit omnia quidem circa templum comburi, ſpatiumque urbis intermedium deſolatum fieri aciei que inſtruendæ idoneum: omne vero frumentum, præter parvulum concremari, quod non paucis annis illis ſufficere potuiſſet obſeſſis. quo factum ut fame perditi fuerint, id quod fieri non potuit, niſi eam jam ante ſibimet quæſiviſſent.

Inde ingens Hieroſolymis calamitas.

5. Undique autem inſidiatoribus & convenis civitatem infeſtantibus, populus inter eos veluti magnum corpus dilacerabatur. Senes vero & mulieres præ conſilii inopia in malis inteſtinis pro Romanis vota faciebant; externumque bellum, quo domeſticis malis liberarentur, ſolicite exſpectabant. Gravis autem conſternatio & metus occupabat indigenas: & neque conſilii capiendi tempus erat ut voluntatem mutarent, neque pacis ineundæ aut fugæ capeſſendæ ſpes earum cupidis. etenim cuſtodiebantur omnia, & latronum principes, cætera diſſidentes, quaſi communes hoſtes eos interficiebant, quicunque Romanis favebant, aut in ſuſpicione erant transfugiendi ad eos, ſolumque in occidendis ſalute dignis conſentiebant. Et pugnantium quidem nocte dieque clamor perpetuus erat: graviores vero lugentium ploratus. & aſſiduas quidem lamentationis cauſas præbebant calamitates, præ mentis autem conſternatione repreſſi erant ejulatus. Præ metu autem cohibito dolore, gemitibus

„ τὰ ἐμφύλια μύση [i] προκαθαρθέντες εἰσῆλθον. Θεῷ „ μὲν γὰρ οὔτε ἦς ἔτι χῶρος, οὔτε μένειν ἐδύνασο, „ τάφος οἰκείων γενομένη σωμάτων, καὶ πολέμου τὸν „ ναὸν ἐμφυλίου [k] ποιήσασα [l] πολυάνδριον. δύναιο δ' „ ἂν γενέσθαι [m] πάλιν ἀμείνων, εἴγε ποτὲ τὸν πορ„θήσαντα Θεὸν ἐξιλάσῃ." ἀλλὰ καθεκτέον γὰρ καὶ τὰ πάθη τῷ νόμῳ [n] τῆς συγγραφῆς, ὡς [o] οὐ καλοφυρμῶν οἰκείων ὁ καιρὸς, ἀλλ' ἀφηγήσεως πραγμάτων. δίειμι δὲ τὰ ἑξῆς ἔργα τῆς στάσεως.

δ'. Τριχῆ τῶν ἐπιβούλων τῆς πόλεως διῃρημένων, οἱ μὲν περὶ τὸν Ἐλεάζαρον, τὰς ἱερὰς ἀπαρχὰς διαφυλάσσοντες, κατὰ τοῦ Ἰωάννου τὴν μέθην ἔφερον. οἱ δὲ, σὺν τούτῳ διαρπάζοντες τοὺς δημότας, ἠγείροντο κατὰ τοῦ Σίμωνος. ἦν δὲ κἀκείνῳ τροφὴ κατὰ τῶν [p] στασιαστῶν ἡ πόλις. ὁπότε μὲν οὖν ἀμφοτέρωθεν [q] ἐπιχειροῖτο, τοὺς συνόντας ὁ Ἰωάννης ἀντέστρεφε, καὶ τοὺς μὲν ἐκ τῆς πόλεως ἀνιόντας ἀπὸ τῶν στοῶν βάλλων, τοὺς δὲ ἀπὸ τοῦ ἱεροῦ κατακοντίζοντας, ἠμύνετο τοῖς ὀργάνοις. εἰ δὲ ἐλευθερωθείη ποτὲ τῶν καθύπερθεν ἐπικειμένων (διανίσταιν δὲ αὐτοὺς πολλάκις μέθη τε καὶ κάματος) ἀδεέστερον τοῖς περὶ τὸν Σίμωνα μετὰ πλειόνων ἐπεξῄει. ἀεὶ δὲ ἐφ' ὅσον τρέψαιτο τῆς πόλεως, ὑπεμπίπρα τὰς οἰκίας σίτου μεστὰς καὶ παντοδαπῶν ἐπιτηδείων· τὸ δὲ αὐτὸ πάλιν ὑποχωροῦντος ἐπιὼν ὁ Σίμων ἔπραττεν, ὥσπερ ἐπίτηδες Ῥωμαίοις διαφθείροντες ἃ [r] παρεσκευάσατο πρὸς πολιορκίαν ἡ πόλις, καὶ τὰ νεῦρα τῆς [s] αὐτῶν ὑποκόπτοντες δυνάμεως. συνέβη γοῦν τὰ [t] μὲν περὶ τὸ ἱερὸν πάντα συμφλεγῆναι, καὶ [v] μεταίχμιον ἐρημίας γενέσθαι [x] καὶ παρατάξεως τὴν πόλιν· κατακαῆναι δὲ πλὴν ὀλίγου πάντα τὸν σῖτον, ὃς ἂν αὐτοῖς οὐκ ἐπ' ὀλίγα διήρκεσεν ἔτη πολιορκουμένοις. λιμῷ γοῦν ἑάλωσαν, ὅπερ ἥκιστα δυνατὸν ἦν, εἰ μὴ τοῦτον ἑαυτοῖς προπαρεσκεύασαν.

ε'. Πανταχόθεν δὲ τῆς πόλεως πολεμουμένης ὑπὸ τῶν ἐπιβούλων καὶ [y] συγκλύδων, μέσος ὁ δῆμος ὥσπερ [z] μέγα σῶμα διεσπαράσσετο. γηραιοὶ δὲ καὶ γυναῖκες ὑπ' ἀμηχανίας [a] τῶν ἔσω κακῶν ηὔχοντο Ῥωμαίοις, καὶ τὸν ἔξωθεν πόλεμον ἐπ' ἐλευθερίᾳ τῶν [b] οἰκείων κακῶν ἐκαραδόκουν. κατάπληξις δὲ δεινὴ καὶ δέος ἦν τοῖς [c] γνησίοις, καὶ οὔτε βουλῆς καιρὸς εἰς μεταβολὴν, οὔτε συμβάσεως ἐλπὶς [d] οὔτε φυγῆς τοῖς ἐθέλουσιν. ἐφρουρεῖτο γὰρ πάντα, καὶ τὰ λοιπὰ στασιάζοντες, [e] οἱ ἀρχιλῃσταὶ τοὺς εἰρηνικὰ Ῥωμαίοις φρονοῦντας, ἢ πρὸς αὐτομολίαν ὑπόπτους, ὡς κοινοὺς πολεμίους ἀνῄρουν, καὶ μόνον ὁμονόουν τὸ φονεύειν τοὺς σωτηρίας ἀξίους. καὶ τῶν μὲν [f] μαχομένων ἀδιάλειπτος [g] ἦν κραυγὴ, μεθ' ἡμέρας τε καὶ νύκτωρ, δεινότεροι δὲ οἱ τῶν πενθούντων [h] ὀδυρμοί. ἀεὶ καὶ θρήνων μὲν αἰτίας ἐπαλλήλους αἱ συμφοραὶ προσέφερον, τὰς δὲ οἰμωγὰς ἐνέκλειεν ἡ κατάπληξις αὐτῶν. [i] φιμούμενοι δὲ τάγε πάθη τῷ φόβῳ μεμυ-

κότες

i Προκαθαρθέντες εἰσῆλθον.] Ita ex MSS. & Ruf. [illegible] in Editis.

k Ποιήσασα] Sic lego, favente Ruf. πλήσασα in libris.

l Πολυάνδριον.] Conf. infr. lib. 6. c. 2. §. 3. Spanh.

m Πάλιν ἀμείνων,] Eo modo in duobus MSS. πάλιν ἂν ἀμείνων in Editis Aliiſque.

n Τῆς συγγραφῆς,] Τῆς γραφῆς Big.

o Οὐ καλοφυρμῶν] ὀλοφυρμῶν L. B. & Ruf. οὐκ ὀλοφυρμῶν Pariſ.

p Στασιαστῶν ἡ πόλις.] Ἀντιστασιαστῶν Big. Voſſ. Goll. & Bod.

q Ἐπιχειροῖτο,] Ἐπεχείρει Big.

r Παρεσκευάσατο] [illegible] Big.

s Αὐτῶν ὑποκόπτοντες] [illegible] Big.

t Μὲν περὶ τὸ ἱερὸν] Ita Big. & L. B. [illegible] in cæteris.

v Μεταίχμιον ἐρημίας γενέσθαι] Καὶ μετ. ἐρ. γενέσθαι [illegible] οἰκείας τὴν π. Big. Gall. Lugd. Bat. & Vat. [illegible] Bod. & Ruf. qui [illegible] habet. [illegible] (præter Pariſ.) in ſuo codice habuit Ruf. qui vertit, *& inter proprias acies ſolitudinem atque arcam pugna fieri civitatem*. Eſt qui legendum eſſe conjicit, καὶ μεταίχμιον ἐρημίας γενέσθαι παρατάξεως οἰκείας τὴν πόλιν, *& urbem ob vaſtitatem ſpatium fieri ordinandis aciebus accommodatum.*

x Καὶ παρατάξεως τὴν πόλιν.] Abeſt a Ruf. & Coiſl.

y Συγκλύδων,] Infr. c. 10. §. 5. σύγκλυδες. Spanh.

z Μέγα σῶμα] Μέγα deeſt in aliquot Codd.

a Τῶν ἔσω κακῶν] Τῶν οἰκείων κακῶν MS. Lipſ. Spanh.

b Οἰκείων κακῶν] Ita Big. & Ruf. ἔσω in Editis Aliiſque.

c Γνησίοις,] γνησίως Gen. vel γνησίους Edit Baſil. Spanh.

d Οὔτε φυγῆς] Οὔτε φυγὴ Vat. & Pariſ.

e Οἱ ἀρχιλῃσταὶ] Illud οἱ è Cod. Big. & L. B.

f Μαχομένων] [illegible] Ruf.

g Ἦν κραυγὴ,] In aliquot Codd. ἡ κραυγὴ ἦν, vel ἦν ἡ κραυγή.

h Ὀδυρμοί.] Antea diſtinctum erat, ὀδυρμοὶ ἀεί. καὶ θρήνων μὲν &c.

i Φιμούμενοι] Φιμούμενοι δὲ τάγε πάθη Big. Conf. de Maccab. §. 2. Spanh.

k [illegible]

καὶ τοῖς στραγγισμοῖς [k] ἐβασανίζοντο. καὶ οὔτε πρὸς τοὺς ζῶντας ἦν αἰδὼς ἔτι τοῖς προσήκουσιν, οὔτε πρόνοια τῆς τῶν ἀπολωλότων ταφῆς. αἴτιον δ' ἀμφοτέρων ἡ καθ' ἑαυτὸν ἀπόγνωσις ἑκάστου· [l] παρεῖντο γὰρ εἰς πάντα τὰς προθυμίας οἱ [m] μὴ στασιάζοντες, ὡς ἀπολούμενοι πάντως ὅσον οὐδέπω. πατοῦντες δὲ τοὺς νεκροὺς, ἐπ' ἀλλήλοις σεσωρευμένους, οἱ στασιασταὶ συνεπλέκοντο, καὶ τὴν ἀπόνοιαν ἀπὸ τῶν ἐν ποσὶ πτωμάτων σπῶντες ἦσαν ἀγριώτεροι. προσεξευρίσκοντες δ' ἀεί τι καθ' αὑτῶν ὀλέθριον, καὶ πᾶν τὸ δοχθὲν ἀφειδῶς δρῶντες, οὐδεμίαν οὔτε αἰκίας ὁδὸν οὔτε ὠμότητος παρέλειπον. ἀμέλει Ἰωάννης τὴν ἱερὰν ὕλην εἰς πολεμιστηρίων κατασκευὴν ὀργάνων ἀπεχρήσατο. δόξαν γάρ ποτε τῷ λαῷ καὶ τοῖς [n] ἱερεῦσιν ὑποστηρίξαντας τὸν ναὸν εἴκοσι πήχεις προσυψῶσαι, κατάγει μὲν ἀπὸ τοῦ Λιβάνου μεγίστοις ἀναλώμασι καὶ πόνοις τὴν χρήσιμον ὕλην ὁ βασιλεὺς Ἀγρίππας, ξύλα θέας ἄξια τήν τε εὐθύτητα καὶ τὸ μέγεθος· [o] μεσολαβήσαντος δὲ τοῦ πολέμου τὸ ἔργον, ὁ Ἰωάννης τεμὼν αὐτὰ πύργους κατεσκεύαζεν, ἐξαρκοῦν τὸ μῆκος εὑρὼν πρὸς τοὺς ἀπὸ τοῦ καθύπερθεν ἱεροῦ μαχομένους· ἵστησί τε προσαγαγὼν κατόπιν τοῦ περιβόλου, τῆς πρὸς δύσιν ἐξέδρας ἄντικρυς, ᾗπερ καὶ μόνῃ δυνατὸν ἦν, τῶν ἄλλων μερῶν βαθμοῖς πόρρωθεν διειλημμένων.

ϛ'. Καὶ ὁ μὲν τοῖς κατασκευασθεῖσιν ἐξ ἀσεβείας ὀργάνοις κρατήσειν ἤλπισε τῶν ἐχθρῶν· ὁ δὲ Θεὸς [p] ἄχρηστον αὐτῷ τὸν πόνον ἀπέδειξε, πρὶν ἐπιστῆσαί τινα τῶν πύργων, Ῥωμαίους [q] ἐπαγαγών. ὁ γὰρ δὴ Τίτος, ἐπειδὴ τὰ μὲν συνήγαγε τῆς δυνάμεως πρὸς [r] αὐτὸν, τοῖς δ' ἐπὶ Ἱεροσολύμων συναντᾶν ἐπέστειλεν, ἐξήλαυνε τῆς Καισαρείας. ἦν δὲ τρία μὲν τὰ πρότερον αὐτοῦ τῷ πατρὶ συνδῃώσαντα τὴν Ἰουδαίαν τάγματα, καὶ τὸ πάλαι [s] σὺν Κεστίῳ πταῖσαν δωδέκατον, ὅπερ καὶ ἄλλως ἐπίσημον δι' ἀνδρείαν ὑπάρχον, τότε [t] κατὰ μνήμην ὧν ἔπαθεν εἰς ἄμυναν ᾔει προθυμότερον. τούτων μὲν οὖν τὸ πέμπτον δι' [v] Ἀμμαοῦντος ἐκέλευσεν αὐτῷ συναντᾶν, καὶ διὰ Ἱεριχοῦντος τὸ δέκατον ἀναβαίνειν. αὐτὸς δ' ἀνέζευξε μετὰ τῶν λοιπῶν, πρὸς οἷς [x] αἵ τε τῶν βασιλέων συμμαχίαι [y] πᾶσαι πλείους, καὶ συχνοὶ τῶν ἀπὸ τῆς Συρίας ἐπίκουροι συνῆλθον. ἀνεπληρώθη δὲ καὶ [z] τῶν τεσσάρων ταγμάτων, ὅσους Οὐεσπασιανὸς ἐπιλέξας, Μουκιανῷ συνέπεμψεν εἰς Ἰταλίαν, ἐκ τῶν ἐπελθόντων μετὰ Τίτου. δισχίλιοι μὲν γὰρ αὐτῷ τῶν ἀπ' Ἀλεξανδρείας στρατευμάτων ἐπίλεκτοι, τρισχίλιοι δὲ [a] συνείποντο τῶν ἀπ' Εὐφράτου φυλάκων, φίλων δὲ δοκιμώτατος εὔνοιάν τε καὶ σύνεσιν [b] Τιβέριος Ἀλέξανδρος, πρότερον μὲν αὐτοῖς τὴν Αἴγυπτον διέπων, τότε δὲ τῶν στρατευμάτων [c] ἄρχων κριθεὶς ἄξιος, ἐξ ὧν ἐδεξιώσατο πρῶτος ἐγειρομένην ἄρτι τὴν ἡγεμονίαν, καὶ

per labia expreſſis cruciabantur: & neque jam vivis ab affinitate junctis ulla adhibita reverentia, neque mortuis cura ſepulturæ. Quorum amborum cauſa erat, quod de ſe quiſque deſperarit. De ſua enim in omni re cupiditate remiſerant qui cum ſeditioſis non erant, quaſi continuo modis omnibus morituri. At vero ſeditioſi congeſta in cumulum cadavera conculcantes dimicabant, & à mortuis ſub pedibus ad deſperationem redacti immanius ſæviebant: ſemperque aliquid in ſe pernicioſum excogitantes, & quodcunque illis viſum eſſet ſine miſeratione facientes, nihil quidquam injuriæ aut crudelitati reliquum fecerunt. immo quidem Joannes, contra quam debuit, ſacram materiam ad inſtrumenta bellica conficienda adhibuit. Nam cum olim populo itemque pontificibus placuiſſet templum ſuffulcire, * idque xx. cubitis altius ædificare, rex quidem Agrippa idoneam materiam ex monte Libano maximis ſumptibus & labore deducendam curat, ligna & proceritate & magnitudine ſpectatu digna. Interventu autem belli opere interrupto, Joannes, cum ſecurim illis admoviſſet, turres ædificabat, comperto juſtæ eſſe longitudinis adverſus eos qui deſuper è templo pugnarent; adductaſque conſtituit † poſt ſeptum & ad occidentem è regione exedrarum; quà etiam ſolum licebat, quod aliæ partes gradibus è longinquo fuerint occupatæ.

Joannes ex lignis in templi uſum paratis inſtrumenta bellica conficit.

6. Et ille quidem machinis, ex impietate fabricatis, hoſtes debellaturum eſſe ſperavit: at Deus ipſi vanum eſſe laborem oſtendit; priuſquam in turribus quiſquam pedem poneret, Romanos adducens. Etenim Titus poſtquam partem quidem copiarum ad ſe collegiſſet, aliis vero miſiſſet ut ipſum ad Hieroſolyma convenirent, Cæſareâ proficiſcebatur. Erant autem tres legiones quæ prius ſub patre illius Judæam vaſtaverant, & duodecima quæ olim ſub Ceſtio cladem acceperat; quæ licet alias inſigni erat fortitudine, tunc tamen memoria eorum quæ pertulerat alacrius ad vindictam properabat. Et Romanorum quidem legionem quintam ſibi per Ammauntem juſſit occurrere, decimam per Hierichuntem aſcendere: ipſe vero cum reliquis movit, quos regum quoque auxiliarii auctiores omnes, multique è Syria in ſubſidium venientes comitabantur. Quin & totidem viris ſuppletæ ſunt quatuor legiones, quot Veſpaſianus delectos cum Muciano miſerat in Italiam ex his qui cum Tito *Hieroſolyma* contenderant. duo namque millia aderant ex Alexandrino exercitu lecta, tria millia vero ex Euphratis cuſtodibus eum ſequebantur; & amicorum ſpectatiſſimus, benevolentia pariter ac prudentia, Tiberius Alexander, qui antea quidem Ægyptum adminiſtraverat, tunc autem dignus qui exercitum regeret propterea judicabatur, ‡ quòd primus novum benigne exceperat imperatorem, & cum clara fide fortunæ ejus, cum

Ex quibus conſtabat Titi exercitus.

adhuc

k Ἐβασανίζοντο] Ita Big. Bod. Raf. Pariſ. Voſſ. & Vat. Ἐβασάνιζον in Editis Aliiſque.

l Παρεῖντο] Παρεῖτο Big. Conf. Antt. lib. VI. c. 13. §. 8. & infr. c. 3. §. 4. Spanh.

m Μὴ στασιάζοντες,] Ita Big. Voſſ. & Raf. in Editis Aliiſque deerat μή.

n Ἱερεῦσιν] Ἀρχιερεῦσιν Vat. & L. E. & Pariſ.

o Μεσολαβήσαντος] Cyrill. adv. Jul. l. III. p. 109. E. τὸ μεσολαβοῦν καὶ ἀποτυχεῖν ἡμᾶς. Spanh.

p Ἄχρηστον] Ἀχρεῖον ἀπέδειξεν αὐτῷ τὸν πόνον, πρὶν ἐπιστῆσαι Big.

q Ἐπαγαγών.] Ἐπάγων Big.

r Αὐτόν,] Al. αὐτὸν & ἑαυτόν.

s Σὺν Κεστίῳ πταῖσαν — ὑπάρχον, τότε] Conf. ſupr. lib. 2. c. 18. §. 11. [illegible] &c. (19. §. ult.) [illegible] &c. Spanh.

t Κατὰ μνήμην ὧν ἔπαθεν] Ita Big. Voſſ. & Bod. [illegible] in Editis Aliiſque.

v Ἀμμαοῦντος] Ἀμμαοῦς in Editis.

x Αἵ τε τῶν βασιλέων] αἱ τῶν βασιλέων Raf.

y Πᾶσαι πλείους,] Πολλῷ πλείους Big. in Rufini verſione, multo plura quam dudum.

z Τῶν τεσσάρων ταγμάτων,] Τῶν τεττ. Voſſ.

a Συνείποντο] Συνείποντο non agnoſcit Vat.

b Τιβέριος Ἀλέξανδρος,] Conf. ſupr. lib. 2. c. 15. §. 1. & infr. c. 12. §. 2. Spanh.

c Ἄρχων] Forſan ἄρχειν. de hoc Tiberio Al. vide ſup. lib. 2. c. 15. §. 1.

* Idque xx. cubitis altius ædificare,] Ut videlicet ita media pars tecti æqualis eſſet exterioribus lateribus quibus erat humilior, ut videre eſt inf. cap. v. §. 4. Hav.

† Poſt ſeptum] Al. à tergo ſepti (interioris) contra exhedram occidentalem, qua ſolum parte erigi poterant; reliquæ enim partes gradibus erant à longinquo occupatæ. Vide App. ad Bib. Polyglott. p. 31.

‡ Quod primus incipienti fuit hoſpes imperio, Ruf.

adhuc incerta eſſet, ſe adjunxerat: idemque etiam conſultor in uſus bellicos ætate ac experientia præcipuus ſemper ei aderat.

μετὰ πίστεως λαμπρᾶς ἐξ ἀδήλου τῇ τύχῃ [d] προσέθετο· σύμβουλός γε μὴν ταῖς τοῦ πολέμου χρείαις, ἡλικίᾳ τε προὔχων καὶ κατ᾽ ἐμπειρίαν, εἵπετο.

II. CAP II.

Qualiter Titus profectus eſt Hieroſolyma, atque urbem ſpeculando in diſcrimen venit, atque ubi caſtra metatur.

Ordo exercitus Titi. Titum autem, terram in hoſtilem ingredientem, antecedebant quidem regii aliique omnes auxiliares, poſt quos viarum ſtratores caſtrorumque metatores *ibant*: deinde tribunorum impedimenta, & poſt milites armatos qui illis præſidio erant, ipſe *Titus*, & alios delectos *circa ſe* habens & haſtatos: eumque excipiebant equites legioni adſcripti. Hi vero machinas præibant, & poſt illos tribuni cum lectis militibus & præfecti cum cohortibus. Deinde ſigna aquilæ circundata, & ante ſigna tubicines: poſt hos vero phalanx, ſenum virorum ordinibus dilatata. Servi autem cujuſque legionis pone ſequebantur, ante ſe *militum* impedimenta agentes. Omnium vero noviſſimi mercenarii, horumque cuſtodes agminum coactores. Incedens autem compoſite *Titus in Judæam venit.* cum exercitu, ita ut mos eſt Romanis, per Samaritidem in Gophnam venit, prius à patre *ſuo* captam & tunc præſidiis occupatam. Ibi noctem unam moratus mane inde proficiſcitur, cumque ſtatum diei iter confeciſſet caſtra ponit in loco quem Judæi patrio ſermone Spinarum vallem appellant, apud vicum quendam Gabath-Saul dictum, (id autem Sauli collem ſignificat) diſtantem ab Hieroſolymis circiter ſtadia xxx. atque hinc, lectis equitibus ad ſexcentos ſecum aſſumptis, exploratum ibat & urbis firmitatem, & *Hieroſolyma explorat.* Judæorum animos, an ad ipſius conſpectum præ metu cederent priuſquam ad manus ventum eſſet. audierat enim, id quod verum erat, populum ſeditioſis & latronibus obnoxium pacem quidem deſiderare; * quod vero infirmior eſſet quam ut eos adortum iret, ideo quieſcere.

In periculum incidit. 2. Sane quamdiu per viam declivem, quæ ad murum duceret, equitabat, nemo ante portas apparuit: ubi vero de via ad turrim Pſephinam declinaret & equitum agmen tranſverſum duceret, innumeri ſubito proſiliunt juxta turres quæ Muliebres vocantur, porta egreſſi quæ è regione eſt monumenti Helenæ, & equitatum intercidunt: atque à fronte illis ſemet objicientes, alios quidem, dum adhuc via currebant, prohibuerunt, ne cum his qui diverterant ſeſe jungerent; Titum vero cum paucis à *ſuis* disjungunt. Ille quidem ulterius pergendo non erat, nam foſſâ hortorum culturæ adhibitâ cir-

ΚΕΦ. β.

Ὅπως Τίτος ᾔει πρὸς τὰ Ἱεροσόλυμα, καὶ ὡς τὴν πόλιν κατασκεπτόμενος κινδυνεύεται, οὗ τε στρατοπεδεύεται.

Προϊόντι δὲ εἰς τὴν πολεμίαν Τίτῳ, προῆγον μὲν οἱ βασιλικοὶ, καὶ πᾶν τὸ συμμαχικὸν, ἐφ᾽ οἷς ὁδοποιοὶ καὶ μετρηταὶ στρατοπέδων· ἔπειτα [e] τὰ τῶν ἡγεμόνων σκευοφόρα, καὶ μετὰ τοὺς τούτων ὁπλίτας αὐτὸς, τούς τε ἄλλους ἐπιλέκτους καὶ τοὺς λογχοφόρους ἔχων. [f] κατόπιν αὐτῷ τὸ τάγματος ἱππικόν. οὗτοι δὲ πρὸ τῶν μηχανημάτων, καὶ ἐπ᾽ ἐκείνοις μεθ᾽ ἐπιλέκτων χιλίαρχοι καὶ σπειρῶν ἔπαρχοι. μετὰ δὲ τούτους περὶ τὸν [g] αἰετὸν αἱ σημαῖαι, καὶ ἔμπροσθεν οἱ σαλπιγκταὶ τῶν σημαιῶν· ἐπὶ δὲ τούτοις ἡ φάλαγξ, τὸ στῖφος εἰς ἓξ πλατύνασα. τὸ δὲ οἰκετικὸν ἑκάστου τάγματος ὄπισθεν, καὶ πρὸ τούτων τὰ σκευοφόρα. τελευταῖοι δὲ πάντων οἱ μίσθιοι, καὶ τούτων φύλακες [h] οἱ [i] οὐραγοί. [k] προάγων δὲ τὴν δύναμιν [l] ἐν κόσμῳ, καθὰ Ῥωμαίοις σύνηθες, ἐμβάλλει διὰ τῆς Σαμαρείτιδος εἰς [m] Γοφνὰ, κατειλημμένην τε πρότερον ὑπὸ τοῦ πατρὸς, καὶ τότε φρουρουμένην. ἔνθα μίαν [n] ἑσπέραν αὐλισάμενος, ὑπὸ τὴν ἕω [o] πρόεισι καὶ διανύσας ἡμέρας σταθμὸν στρατοπεδεύεται κατὰ τὸν ὑπὸ Ἰουδαίων πατρίως [p] Ἀκανθῶν αὐλῶνα καλούμενον, πρός τινι κώμῃ Γαβαθσαοὺλ [q] καλουμένῃ· σημαίνει δὲ τοῦτο λόφον Σαούλου· [r] διέχοντα [s] ἀπὸ τῶν Ἱεροσολύμων, ὅσον ἀπὸ τριάκοντα σταδίων. ἀναλαβών τε ἐντεῦθεν ὅσον εἰς ἑξακοσίους τῶν ἐπιλέκτων ἱππέων, ᾔει τήν τε πόλιν περισκεψάμενος ὅπως ὀχυρότητος ἔχοι, καὶ τὰ φρονήματα τῶν Ἰουδαίων, εἰ πρὸς τὴν ὄψιν αὐτοῦ, πρὶν εἰς χεῖρας ἐλθεῖν, ὑποδείσαντες ἐνδοῖεν. [t] πέπυστο γὰρ, ὅπερ ἦν ἀληθὲς, τοῖς στασιώδεσι καὶ λῃστρικοῖς τὸν δῆμον [v] ὑποπεπτωκότα ποθεῖν μὲν εἰρήνην, ἀσθενέστερον δὲ ὄντα τῆς ἐπαναστάσεως ἠρεμεῖν.

β. Ἕως μὲν οὖν ὄρθιον ἱππάζετο τὴν λεωφόρον κατατείνουσαν πρὸς τὸ τεῖχος, οὐδεὶς προεφαίνετο τῶν [x] πυλῶν· ἐπεὶ δὲ ἐκ τῆς ὁδοῦ πρὸς τὸν [y] Ψήφινον πύργον ἀποκλίνας, πλάγιον ἦγε τὸ τῶν ἱππέων στῖφος, προπηδήσαντες ἐξαίφνης ἄπειροι, κατὰ τοὺς Γυναικείους καλουμένους πύργους διὰ τῆς ἀντικρὺ τῶν Ἑλένης μνημείων πύλης, διεκπαίουσι τῆς ἵππου, καὶ τοὺς μὲν ἔτι κατὰ τὴν ὁδὸν θέοντας ἀντιμέτωποι στάντες ἐκώλυσαν συνάψαι τοῖς [z] ἐκκλίνασι· τὸν δὲ Τίτον ἀποτέμνονται σὺν ὀλίγοις. τῷ δὲ, πρόσω μὲν ἦν χωρεῖν ἀδύνατον, ἐκτετάφρευτο γὰρ ἀπὸ τοῦ τείχους περὶ τὰς κηπείας ἅπαντα,

d Προσέθετο] Ita cum pleriſque MSS. ut & Lipſ. L. B. Ruf. συνέθετο in Editis Aliiſque.
e Τὰ τῶν ἡγεμόνων σκευοφόρα,] Illud τὰ non agnoſcit Big.
f Κάτοπιν αὐτῷ τὸ τάγματος ἱππικόν] Κάτοπιν τε αὐτῷ τὸ τάγματος τὸ ἱππικὸν Big. κατόπιν δὲ αὐτῷ τὸ τοῦ τάγματος ἱππικὸν Voſſ. ὄπισθεν δὲ αὐτῷ τὸ τοῦ τάγματος ἱππικὸν ſupr. lib. 3. c. 6. §. 2. med. quem locum velim cum hoc conferas, & Savilium de Militia Rom. p. 354. Edit. Amſt.
g Αἰετὸν] Ἀετὸν Big. & Gall.
h Οἱ] Illud οἱ non agnoſcit Big.
i Οὐραγοί.] Conf. ſupr. lib. 2. c. 19. §. 2. SPANH.
k Προάγων δὲ] Προσάγων Vat.
l Ἐν κόσμῳ,] Ἐν κόσμῳ Τίτος Big.
m Γοφνὰ,] Γοφνὰ Big. Γόφνα Voſſ & Vat. Unde Γοφνιτικὴ τοπαρχία ſupr. lib. 1. c. 1. §. 5. SPANH.
n Ἑσπέραν αὐλισάμενος,] Ita Big. nec aliter Ruf. qui vertit, veſperam. ἡμέραν in Editis Aliiſque.
o Πρόεισι] Πρόεισιν Vat. & Lugd. Bat.
p Ἀκανθῶν αὐλῶνα] Spinarum vallem nec vulg. Acanthonaula inſcriptum. SPANH.
q Καλουμένῃ] Λεγομένῃ Big. Busb. Ruf. Vat. & Rhod.
r Διέχοντα] Διέχων Big. Ruf. & Voſſ.
s Ἀπὸ τῶν Ἱεροσολύμων,] Εἰς τριάκοντα σταδίους Big. Busb. & Rhod.
t Πέπυστο γὰρ,] Ita Voſſ. & Ruf. πέπυσο in Editis Aliiſque.
v Ὑποπεπτωκότα] Ita, ut videtur, Ruf. qui vertit oppreſſum. ὑποπεπληχότα Busb. Vat. & Rhod. ὑποπεπλησμένον Ruf. ὑποτεταγμένον in cæteris.
x Πυλῶν] Ita Big. Lugd. Bat. & Ruf. πύργων in Editis Aliiſque.
y Ψήφινον] Ψήφινος Turris Hieroſolymis infr. c. 3. §. 5. c. 4. §. 3. & c. 6. §. 2. SPANH.
z Ἐκκλίνασι] Sic Big. Gall. & Vat. ἐγκλίνασι in cæteris.
* Sed quod rebellantibus infirmior eſſet, nihil conari, Ruf.

τα, [a] κήποις τε ἐπικαρσίοις καὶ πολλοῖς ἕρκεσι διειλημμένα. τὴν δὲ πρὸς τοὺς σφετέρους ἀναδρομὴν, πλήθει τῶν ἐν μέσῳ πολεμίων ἀμήχανον [b] ἑώρα. ὧν οἱ πολλοὶ μηδὲ γινώσκοντες τὸν τοῦ [c] βασιλέως κίνδυνον, ἀλλ᾽ οἰόμενοι συναναστραφῆναι [d] κἀκεῖνον ἀνέφευγον. ὁ δὲ, κατιδὼν ὡς ἐν μόνῃ τῇ καθ᾽ [e] αὑτὸν ἀλκῇ κεῖται τὸ σώζεσθαι, τόν τε ἵππον ἐπιστρέφει, καὶ τοῖς περὶ αὐτὸν ἐμβοήσας ἕπεσθαι, μέσοις ἐμπηδᾷ τοῖς πολεμίοις, [f] διεκπαῖσαι πρὸς τοὺς σφετέρους βιαζόμενος. ἔνθα δὴ μάλιστα [g] πάρεστι νοεῖν, ὅτι καὶ πολέμων ῥοπαὶ καὶ βασιλέων κίνδυνοι μέλονται [h] τῷ Θεῷ. τοσούτων γὰρ ἐπὶ τὸν Τίτον ἀφιεμένων βελῶν, μήτε κράνος ἔχοντα μήτε θώρακα· προῆλθε γὰρ, ὡς ἔφην, οὐ πολεμιστὴς ἀλλὰ κατάσκοπος· οὐδὲν ἥψατο τοῦ σώματος, κατὰ δὲ ὥσπερ [i] ἐπίτηδες ἀστοχούντων, [k] παρεῤῥοιζεῖτο πάντα. τῷ δὲ ξίφει τοὺς κατὰ πλευρὸν ἀεὶ διαστέλλων, καὶ πολλοὺς τῶν [l] ἀντιπροσώπων ἀναιρῶν, ἤλαυνεν [m] ὑπὲρ τοὺς [n] ἐριπομένους τὸν ἵππον. τῶν δὲ κραυγή τε ἦν πρὸς τὸ παράστημα τοῦ Καίσαρος, καὶ παρακέλευσις ὁρμᾶν ἐπ᾽ αὐτόν. φυγὴ δὲ καὶ διαχωρισμὸς ἄθρους, καθ᾽ ὃς ἐπελαύνοι γένοιτο. συνῆπτον δὲ οἱ τοῦ κινδύνου μετέχοντες, κατὰ νῶτα καὶ κατὰ [o] πλευρὰ νυσσόμενοι. μία γὰρ ἐλπὶς ἦν σωτηρίας ἑκάστῳ, τὸ [p] συνεξανοίγειν τῷ Τίτῳ [q] μὴ φθάσαντι κυκλωθῆναι. δύο γοῦν τῶν [r] ἀποτέρων, τὸν μὲν σὺν τῷ ἵππῳ περισχόντες κατηκόντισαν, θάτερον δὲ καταπηδήσαντα, διαφθείραντες τὸν ἵππον ἀπήγαγον. μετὰ δὲ τῶν λοιπῶν Τίτος ἐπὶ τὸ στρατόπεδον διασώζεται. τοῖς μὲν οὖν Ἰουδαίοις, πλεονεκτήσασι κατὰ τὴν πρώτην ἐπίθεσιν ἐπῄγειρε τὰς διανοίας [s] ἄσκεπτος ἐλπὶς, καὶ πολὺ θάρσος αὐτοῖς εἰς τὸ μέλλον πρόσκαιρος ῥοπὴ παρεῖχε.

γ'. Καῖσαρ δὲ [t] ὡς αὐτῷ συνέμιξε διὰ νυκτὸς τὸ ἀπὸ τῆς [u] Ἀμμαοῦντος τάγμα, μεθ᾽ ἡμέραν ἐκεῖθεν ἄρας ἐπὶ τὸν [x] Σκοπὸν καλούμενον πρόσεισιν. ἔνθεν ἥ, τε πόλις ἤδη κατεφαίνετο, καὶ τὸ τοῦ ναοῦ μέγεθος ἔκλαμπρον, καθὰ τῷ βορείῳ κλίματι τῆς πόλεως χθαμαλὸς συνάπτων ὁ χῶρος ἐτύμως Σκοπὸς ὠνόμασται. τῆς δὲ πόλεως σταδίους ἑπτὰ διέχων, ἐκέλευσε [y] περιβάλλεσθαι στρατόπεδον τοῖς δύο τάγμασιν ὁμοῦ, [z] τῷ δὲ πέμπτῳ ὀπίσω τούτων τρισὶ σταδίοις. κόπῳ γὰρ τῆς διὰ νυκτὸς πορείας τετρυμένους ἐδόκει σκέπης ἀξίους εἶναι, ὡς ἂν ἀδεέστερον τειχίσαιντο. καταρχομένων δὲ ἄρτι τῆς δομήσεως, καὶ τὸ δέκατον τάγμα διὰ Ἱεριχοῦντος ἤδη παρῆν, ἔνθα καθῆστό τις ὁπλιτικὴ μοῖρα φρουροῦσα τὴν ἐμβολὴν, ὑπὸ Οὐεσπασιανοῦ [a] προκατειλημμένην. προσετέτακτο δὲ αὐτοῖς, ἓξ ἀπέχοντας τῶν Ἱεροσολύμων σταδίους στρατοπεδεύσασθαι κατὰ τὸ Ἐλαιῶν καλούμενον ὄρος, ὃ τῇ πόλει πρὸς ἀνατολὴν ἀντίκειται, μέσῃ [b] φάραγγι βαθείᾳ διειργόμενον, ἣ [c] Κεδρὼν ὠνόμασται.

δ'. Τῶν δὲ ἀνὰ τὸ ἄστυ [d] συῤῥηγνυμένων ἀδιαλείπ-

cundata erant omnia à muro, hortiſque obliquis & multis maceriis occupata. ut vero rurſus ſuos repeteret, præ hoſtium interjectorum multitudine haud fieri poſſe videbat; quorum plerique imperatoris periculum neſciebant, ſed exiſtimantes cum ſecum reverti ipſi etiam fugiebant. Atqui ille, cum perſpiceret in ſua tantum fortitudine ſitam eſſe ſalutis ſpem, converſo equo, iiſque qui circa eum erant alta voce juſſis ut ipſum ſequerentur, in medios hoſtes irruit, ad ſuos vi perrumpere feſtinans. Hinc ſane maxime licet intelligere, Deo curæ eſſe & belli momenta & regum pericula. Tot enim adverſus Titum jactis miſſilibus, cum neque galea neque thorace ſeptus eſſet (non bellator enim ſed explorator, ut dixi, proceſſerat) corpus ejus intactum erat & illæſum: ſed inaniter, tanquam de induſtria aberraretur, omnia cum ſtridore eum prætervolabant. gladio vero ſemper à lateribus inſtantes dirimens, multoſque ante ora ſubvertens, ſuper proſtratos equum agebat. Clamorem autem attollebant ad audaciam Cæſaris, ſeque invicem hortabantur ut in eum impetum facerent. quin & fugiebant ſimulque omnes diſcedebant, quocunque curſum dirigeret. Huic autem periculi participes, à tergo & à lateribus icti, ſe adjunxerant; una enim erat unicuique ſalutis ſpes, ſimul Tito viam aperire * ne prius circumveniretur. duos autem de extremis, alterum quidem cum equo circundatum jaculis confixerunt, alterum vero poſtquam deſiluiſſet occiderunt & equum abducebant. Titus vero cum cæteris ſalvus in caſtra revertitur. Et Judæis quidem, quod aggreſſione prima ſuperiores fuerant, inconſulta ſpes animos extulit, magnamque in poſterum fiduciam eis conciliabat brevis fortunæ inclinatio. *Titi fortitudo egregia.*

3. Cæſar autem, poſtquam ei nocte conjuncta eſſet legio ex Ammaunte, poſtridie inde digreſſus ad locum qui Scopus dicitur ſe confert; unde jam tum & civitas conſpiciebatur & clara templi magnitudo, qua planities, ſeptentrionalem urbis partem attingens, appoſite Scopos dicta fuit. Cum autem ſeptem ſtadiis ab urbe diſtaret, ibi duabus legionibus ſimul, quintæ vero legioni retrorſum tribus ſtadiis caſtra muniri juſſit: nam milites, nocturni itineris labore attritos tegumento dignos exiſtimabat, ut minori cum metu murum ſtruerent. Mox autem cœpto ædificio, decima quoque legio tum aderat, quæ per Hierichuntem venerat, ubi pars quædam militum collocata fuerat aditum *loci* cuſtodiens jam ante à Veſpaſiano occupatum. His autem præceptum erat, cum ſex ſtadiis ab Hieroſolymis abeſſent, caſtra metari juxta montem Olearum nuncupatum, qui civitati ab oriente objacet, interjecta profunda valle quæ Cedron fuit appellata. *III. Ubi caſtra metatus Titus.*

4. Continuo autem intra civitatem confligentium *Concurſus*

a Κήποις] Τείχεσι Voſſ.
b Ἑώρα] Antea erat, ἑώρα· οἱ δὲ ἀνὰ τὸν λόφον, ὧν οἱ πολλοὶ &c. Verum auctoritate Rufini, cujus verſionem hic lubri repræſentavi, οἱ δὲ ἀνὰ τὸν λόφον omiſi, utpote ad explicationem ὧν οἱ πολλοὶ margini olim appoſita, ut & illa καὶ ςρατιώτας τοὺς ἀνὰ τὸν λόφον in Cod. Big.
c Βασιλέως,] Καίσαρος Voſſ. in texto, βασιλέως ad oram libri. Nota de Tito dici nondum Imperatore, ſed jam Cæſare. Spanh.
d Κἀκεῖνον ἀνέφευγον.] Ita Big. Vat. & Gall. ἐκεῖνον in Editis Aliiſque.
e Αὑτὸν ἀλκῇ κεῖται] Al. αὐτὸν & ἑαυτὸν.
f Διεκπαῖσαι] διεκπαίσειν L. B. διεκπαίσειν Roſ.
g Πάρεστι νοεῖν,] Ita cum uno & altero MS. παρῆν μοι νοεῖν in Editis Aliiſque.
h Τῷ Θεῷ.] Illud τῷ non agnoſcunt aliquot MS.
i Ἐπίτηδες ἀστοχούντων,] Ἐξεπίτηδες Bod.
k Παρεῤῥοιζεῖτο πάντα.] Παρεῤῥοίζετο Big. παρεῤῥοίζετο L. B.
l Ἀντιπροσώπων,] Ἀντιπρόσωπον Voſſ.
m Ὑπὲρ τοὺς] Περὶ τοὺς Big.
n Ἐριπομένους τὸν ἵππον.] Al. ἐριπομένους.
o Πλευρὰ νυσσόμενοι.] Πλευρὰς Big.
p Συνεξανοίγειν τῷ Τίτῳ] Συνεξάγοντες Big.
q Μὴ φθάσαντι κυκλωθῆναι.] Καὶ μὴ φθάσαντι κἂν Big. καὶ μὴ φθάσαντα κ. Vat. & Roſ. κἂν μὴ φθάσας ἀνακυκλωθῆναι.
r Ἀποτέρων,] Ἀπωτέρων Big. & Gall. ὑστέρων Voſſ.
s Ἄσκεπτος] ἄσκεπτος L. B.
t Ὡς αὐτῷ] ὡς αὐτοῖς Roſ.
u Ἀμμαοῦντος τάγμα,] Ἀμμαοῦς in libris.
x Σκοπὸν] Conf. ſup. lib. 2. c. 19. §. 4. Spanh.
y Περιβάλλεσθαι] περιβαλέσθαι L. B.
z Τῷ δὲ πέμπτῳ] Ita cum Rufino. τὸ δὲ πέμπτον in Græcis omnibus. Huds. Cujus emendationem confirmat Roſ. qui clare ita exhibet. Hav.
a Προκατειλημμένην.] Καταλαμβανομένην Big.
b Φάραγγι βαθείᾳ διειργόμενον,] Conf. Antiq. Jud. lib. VIII. c. 1. §. 5. Spanh.
c Κεδρὼν] Κεδρὼν L. B.
d Συῤῥηγνυμένων] Συῤῥηγνυμένων Vat.
* Priuſquam circumventus opprimeretur, Ruf.

ſ Μὴ

Inter ſeditioſos.

tium mutuam diſſenſionem tum primum ſedavit bellum externum, magna vi ſubitoque illatum: & cum ſtupore ſeditioſi Romanos inſpectantes, tribus locis caſtra ponentes, malam concordiam inire cœperunt, ſermoneſque invicem miſcentes quæſiverunt, quidnam exſpectarent, quidve paſſi ſpiritum ſibi tribus muris occludi ſuſtinerent; & dum hoſtes munimenta inſtar urbium ſibimet exſtruunt, ipſi tanquam ſpectatores bonorum operum utiliumque conſideant mœnibus clauſi, & manibus armiſque remiſſis. „ In noſmet ipſos profecto, „ exclamabant, duntaxat fortes ſumus; Romani „ autem ex noſtra ſeditione id lucrabuntur, ut „ urbem ſine ſanguine capiant ". Iſtis, cum frequentes convenirent, ſe invicem hortabantur, & armis correptis ſubito in legionem decimam excurrunt, factaque per vallem eruptione, ingenti cum vociferatione, Romanos caſtra munientes adoriuntur. Illi autem ad munitiones inſtitutas perficiendas diſtributi, cumque propter hoc magna ex parte arma depoſuiſſent (non enim audere Judæos excurſum facere arbitrabantur, &, ſi maxime id vellent, animos eorum diſtractum iri ſeditione) inopinato conturbati erant, opereque relicto nonnulli quidem ſtatim receſſerunt, multi autem ad arma properantes, priuſquam ſe in hoſtes converterent, confoſſi neci deduntur. Ad Judæos autem plures ſemper accedebant, animis inde ſumptis quod victores eſſent qui præceſſerant: & multo plures quam revera erant & ſibimet & hoſtibus videbantur, utpote quod eis proſpere ceſſerit fortuna. Maxime autem eos qui ordinari conſueverunt, gnarique erant prælia ita conferendi ut ordines ſervarent & imperata facerent, confuſio, qua deprehenſi ſunt, in trepidationem conjicit. Quare & tunc Romani, repentino hoſtium adventu oppreſſi, factis impreſſionibus cedebant: & cum quidem ſe converterent *ab inſequentibus* occupati, & à curſu reprimebant Judæos, minuſque cautos, præ impetu quo ferebantur, vulnerabant. Cum autem numero ſemper augerentur qui excurſionem faciebant, magis magiſque turbati *Romani* poſtremo caſtris pulſi ſunt. Et tunc tota in periculo eſſe videbatur legio, niſi Titus, hoc ipſo ei nunciato, mature illis ſubveniſſet: cumque multis ignaviam illis exprobraſſet, ſuos quidem à fuga revocat; Ille vero, impetu in contravenientes Judæos facto, cum lectis qui ſecum venerant *militibus*, multos quidem occidit, plures vero ſauciat, omneſque in fugam vertit & in vallem præcipites compellit. Illi autem, in declivitate multo damno accepto, poſtquam in adverſam partem evaſerant, ſe iterum convertunt, interjectoque torrente cum Romanis dimicabant. Equidem ad medium uſque diem ita pugnarunt: paulo autem poſt meridiem, Titus, cum hos qui ſecum in ſubſidium venerant, alioſque de cohortibus adverſum excurſus facientes collocaſſet, reliquam legionem in ſuperiora montis remittebat ad muniendum vallum.

Hieroſolymitani Romanos aggrediuntur.

Romani caſtris pulſi.

Titus, repreſſis Judæis, ſuos ad caſtra munienda remittit.

5. Judæis autem hoc ipſum fuga eſſe videbatur, cumque idem indicaſſet ſpeculator, quem

τοις, τότε πρῶτον ἀνέπαυσε τὴν ἐπ' ἀλλήλοις ἔριν ὁ ἔξωθεν πόλεμος, ἐξαίφνης πολὺς ἐπελθών, καὶ [e] μετ' ἐκπλήξεως οἱ στασιασταὶ τοὺς Ῥωμαίους ἀφορῶντες, στρατοπεδευομένους τριχῆ, κακῆς ὁμονοίας κατήρχοντο, καὶ λόγον ἀλλήλοις ἐδίδοσαν, [f] τί μένοιεν ἢ τί παθόντες ἀνέχοιντο τρία ταῖς ἀναπνοαῖς αὐτῶν [g] ἐπιφρασσόμενα τείχη καὶ τοῦ πολέμου μετ' ἀδείας [h] ἀντιπολίζοντος ἑαυτόν, οἱ δὲ ὥσπερ θεαταὶ καλῶν καὶ συμφερόντων ἔργων καθέζοιντο τειχήρεις, τὼ χεῖρε καὶ τὰς πανοπλίας παρέντες. „ καθ' „ αὐτῶν ἄρα γενναῖοι μόνον ἡμεῖς, [i] ἐξεβόησαν, Ῥω„ μαῖοι δὲ ἐκ τῆς ἡμετέρας στάσεως κερδήσουσιν „ ἀναιμωτὶ τὴν πόλιν. " [k] τούτοις ἀθροιζόμενοι ἀλλήλους παρεκρότουν, καὶ τὰς πανοπλίας [l] ἁρπάσαντες αἰφνιδίως ἐπεκθέουσι τῷ δεκάτῳ τάγματι, καὶ διὰ τῆς φάραγγος ἀΐξαντες μετὰ κραυγῆς ἐξαισίου τειχιζομένοις προσπίπτουσι τοῖς [m] Ῥωμαίοις. οἱ δὲ πρὸς τὸ ἔργον διῃρημένοι, καὶ διὰ τοῦτο τὰ πολλὰ [n] τεθεικότες τῶν ὅπλων. οὔτε γὰρ [o] θαρσεῖν τοὺς Ἰουδαίους πρὸς ἐκδρομὴν ὑπελάμβανον, καὶ προθυμουμένων περισπασθήσεσθαι τὰς ὁρμὰς τῇ στάσει, συνεταράχθησαν ἀδοκήτως, καὶ τὸ ἔργον [p] ἀφέντες τινὲς μὲν ἀνεχώρουν εὐθέως, πολλοὶ δὲ ἐπὶ τὰ ὅπλα θέοντες, πρὶν ἐπιστραφῆναι πρὸς τοὺς ἐχθρούς, [q] ἐφονεύοντο παιόμενοι. προσεγίνοντο δὲ τοῖς Ἰουδαίοις ἀεὶ πλείους, ἐπὶ τῷ κρατεῖν τοὺς πρώτους τεθαρρηκότες, καὶ τῶν ὄντων πολλαπλασίους ἐδόκουν σφίσι τε καὶ τοῖς πολεμίοις, δεξιᾷ τῇ τύχῃ χρώμενοι. μάλιστα δὲ τοὺς ἐν ἔθει συντάξεως ὄντας, καὶ μετὰ κόσμου καὶ παραγγελμάτων πολεμεῖν εἰδότας, ἀταξία φθάσασα θορυβεῖ. διὸ καὶ τότε προληφθέντες οἱ Ῥωμαῖοι ταῖς ἐμβολαῖς εἶκον· καὶ ὁπότε μὲν ἐπιστραφεῖεν οἱ καταλαμβανόμενοι, τοῦ τε δρόμου τοὺς Ἰουδαίους ἐπεῖχον, καὶ διὰ τὴν ὁρμὴν ἧττον φυλαττομένους ἐτίτρωσκον. ἀεὶ δὲ πληθυνούσης τῆς ἐκδρομῆς, μᾶλλον ταραττόμενοι τελευταῖον ἀπὸ τοῦ στρατοπέδου τρέπονται, [r] καὶ ἐδόκει τότε κινδυνεῦσαι τὸ τάγμα πᾶν, εἰ μὴ Τίτος [s] ἀγγελθέντος αὐτῷ διὰ τάχους ἐπεβοήθησε, καὶ πολλὰ ὀνειδίσας εἰς ἀνανδρίαν, ἐπιστρέφει μὲν τοὺς φεύγοντας, [t] αὐτὸς δὲ πλαγίοις τοῖς Ἰουδαίοις προσπεσών, μεθ' ὧν [u] ἧκεν ἐπιλέκτων, συχνοὺς μὲν ἀναιρεῖ, τιτρώσκει δὲ πλείους, τρέπεται δὲ πάντας καὶ συνωθεῖ κατὰ [x] τῆς φάραγγος. οἱ δὲ ἐν τῷ καταντεῖ πολλὰ κακωθέντες, ὡς διεξέπεσον, ἄντικρυς ἐπιστρέφονται, καὶ μέσην ἔχοντες [y] τὴν χαράδραν, τοῖς Ῥωμαίοις διεμάχοντο. μέχρι μὲν δὴ μέσης ἡμέρας, οὕτως ἐπολέμουν· ὀλίγον δὲ ἀπὸ μεσημβρίας ἐκκλίναντος [z] ἤδη, Τίτος τοὺς μεθ' ἑαυτοῦ προσβοηθήσαντας, καὶ τοὺς ἀπὸ τῶν σπειρῶν τοῖς ἐκτρέχουσιν ἀντιπαρατάξας, τὸ λοιπὸν τάγμα πρὸς τὸν τειχισμὸν [a] ἀνέπεμπεν εἰς τὴν ἀκρώρειαν.

έ. Ἰουδαίοις δὲ τοῦτο ἔδοξε φυγή, καὶ τοῦ σκοποῦ καλασείσαντος θοἰμάτιον, ὃς αὐτοῖς ἐπὶ τοῦ τείχους κα-

e Μετ' ἐκπλήξεως οἱ] Refertur hic locus apud Suidam in ἄδεια, vel qui ex iſto ſupplendus. Spanh.

f Τί μένοιεν] Ita in MSS. & Suida v. ἄδεια. Verum τί μένομεν ediderunt Baſileenſes.

g Ἐπιφρασσόμενα] ἀποφρασσόμενα Suidas. Spanh.

h Ἀντιπολίζοντος] Perperam ἀντιπολεμίζοντος bis apud Suidam.

i Ἐξεβόησαν,] Ἐξεβόησάν τινες Big.

k Τούτοις ἀθροιζόμενοι] Τούτους apud Suidam in voce ἀθροίζοντες.

l Ἁρπάσαντες] συσπάσαντες L. B. & Raf.

m Ῥωμαίοις.] Ita Big. & Raf. πολεμίοις in Editis Aliiſque.

n Τεθεικότες] Τεθηκότες Big. Verum pro vulgata lectione facit Suidas voce τεθεικότες.

o Θαρσεῖν τοὺς Ἰουδαίους] Θαρρεῖν Big.

p Ἀφέντες] ἀφέμενοι Raf.

q Ἐφονεύοντο παιόμενοι.] Ἐφθάνοντο Big.

r Καὶ ἐδόκει τότε κινδυνεῦσαι] Ita Big. & Raf. deest in cæteris.

s Ἀγγελθέντος αὐτῷ] Ἀπαγγελθέντος Big.

t Αὐτὸς δὲ] αὐτοῦ δὲ Raf.

u Ἧκεν ἐπιλέκτων,] Εἶχεν Big.

x Τῆς φάραγγος.] Illud τῆς è Codd. MSS. ut & τὴν paulo infra circiter fin.

y Τὴν χαράδραν,] Conf. lib. VIII. Antiq. Jud. c. 1. §. 5. Spanh.

z Ἤδη,] Eſt qui poſt ἤδη ſupplet τοῦ ἡλίου. verum ἡλίου ſubintelligendum puto.

a Ἀνέπεμπεν] Ita in MSS. ἀνέπεμψεν in Editis.

b Α[illegible]

καθίσαντο, προπηδῶσι πλῆθος [b] ἀκραιφνέστερον μετὰ τοσαύτης ὁρμῆς, ὡς τὸν δρόμον αὐτῶν τοῖς ἀγριωτάτοις εἰκάζειν θηρίοις. ἀμέλει τῶν [c] παραταχθέντων οὐδεὶς ἔμεινε τὴν [d] ἐμβολὴν, ἀλλ' ὥσπερ ἐξ ὀργάνου παιόμενοι διέρρηξαν τὴν τάξιν, καὶ πρὸς τὸ ὄρος τραπέντες ἀνέφευγον. λείπεται δὲ ἐν μέσῳ τῷ προσάντει Τίτος μετ' ὀλίγων, καὶ πολλὰ παραινούντων τῶν φίλων, ὅσοι δι' αἰδῶ τὴν πρὸς τὸν ἡγεμόνα τοῦ κινδύνου καταφρονήσαντες ἔστησαν, „εἶξαι θανατῶσιν Ἰουδαίοις, „καὶ μὴ προκινδυνεύειν τούτων οὓς ἐχρῆν „[e] πρὸ αὐτοῦ μένειν, λαμβάνειν δὲ ἔννοιαν τῆς [f] καθ' „αὑτὸν τύχης, καὶ μὴ, στρατιώτου τάξιν [g] ἀπο„πληροῦντα, καὶ [h] τοῦ πολέμου καὶ τῆς οἰκουμένης δε„σπότην, [i] ὀξεῖαν οὕτως ὑφίστασθαι [k] τροπὴν, ἐν ᾧ „σαλεύει τὰ πάντα,“ [l] τούτων οὐδὲ ἀκούειν ἔδοξε, τοῖς δὲ [m] καὶ αὐτὸν ἀνατρέχουσιν [n] ἀνθίστατο, καὶ κατὰ στόμα παίων βιαζομένους ἀνῄρει, κατά τε τοῦ πρανοῦς ἀθρόοις ἐμπίπτων ἀνώθει τὸ πλῆθος. οἱ δὲ, πρός τε τὸ παράστημα καὶ τὴν [o] ἰσχὺν καταπλαγέντες, οὐδὲ οὕτως μὲν ἀνέφευγον εἰς τὴν πόλιν, καθ' ἑκάτερον δὲ ἐγκλίνοντες ἀπ' αὐτοῦ τοῖς ἀνωτέρω φεύγουσι προσέκειντο. καὶ τούτοις δὲ κατὰ πλευρὰν προσβάλλων, τὰς ὁρμὰς ὑπετέμνετο. [p] κἀν τούτῳ καὶ τοῖς ἄνω τειχίζουσι τὸ στρατόπεδον, ὡς ἐθεάσαντο τοὺς κάτω φεύγοντας, πάλιν ἐμπίπτει ταραχὴ καὶ δέος, καὶ διασκίδναται πᾶν τὸ [q] τάγμα, δοκούντων ἀνυπόστατον μὲν εἶναι τὴν τῶν Ἰουδαίων ἐκδρομὴν, τετράφθαι δὲ [r] αὐτὸν Τίτον, οὐ [s] γὰρ ἄν ποτε τοὺς ἄλλους φυγεῖν ἐκείνου μένοντος. καὶ καθάπερ πανικῷ δείματι κυκλωθέντες, ἄλλος ἀλλαχῆ διεφέροντο, μέχρι τινὲς κατιδόντες ἐν μέσῳ τοῦ πολέμου τὸν ἡγεμόνα στρεφόμενον, καὶ μέγα δείσαντες [t] ἀμφ' αὐτῷ, διαβοῶσι τὸν κίνδυνον ὅλῳ τῷ τάγματι. τοὺς δὲ αἰδὼς ἐπέστρεφε, καὶ πλεῖόν τι φυγῆς κακίζοντες ἀλλήλους [u] ἐπὶ τῷ καταλιπεῖν Καίσαρα, πάσῃ βίᾳ κατὰ τῶν Ἰουδαίων ἐχρῶντο, καὶ κλίναντες ἅπαξ ἀπὸ τοῦ κατάντους συνώθουν αὐτοὺς εἰς τὸ κοῖλον. οἱ δὲ [x] ὑπὸ πόδα χωροῦντες ἐμάχοντο, καὶ πλεονεκτοῦντες οἱ Ῥωμαῖοι τῷ καθύπερθεν εἶναι συνελαύνουσι πάντας εἰς τὴν φάραγγα. προσέκειτο δὲ τοῖς καθ' αὑτὸν ὁ Τίτος, καὶ τὸ μὲν τάγμα πάλιν ἐπὶ τὴν τειχοποιίαν ἔπεμψεν. αὐτὸς δὲ σὺν οἷς πρότερον ἀντιστὰς εἶργε τοὺς πολεμίους. ὥστε, εἰ χρὴ μήτε θεραπείᾳ τι προστιθέντα μήτε ὑφελόντα φθόνῳ τὸ ἀληθὲς εἰπεῖν, αὐτὸς Καῖσαρ δὶς μὲν ἐῤῥύσατο [y] κινδυνεῦον ὅλον τὸ τάγμα, καὶ τοῦ [z] περιβάλλεσθαι δὲ τὸ στρατόπεδον αὐτοῖς ἄδειαν παρέσχε.

quem illi in muro poſuerant, veſtem concutiendo, magna & recens multitudo tanto impetu proſiliit, ut beſtias immaniſſimas curſu adæquarent. quippe nemo ex adverſa acie impreſſionem illorum ſuſtinuit: ſed quaſi vi machinæ ferirentur ordines perturbant, & in fugam verſi ad montem ſe recipiebant. In acclivitatis autem medio Titus cum paucis relictus eſt: multumque monentibus amicis, qui ex imperatoris reverentia contempto periculo ſteterunt, „ut Judæis mori cupientibus „cederet, * nec ipſorum cauſa periclitaretur, „† quos propter ipſum oportebat impetum ſuſti„nere, ſed potius ſuæ conditionis rationem habe„ret, & non, dum militis officio fungitur qui „& belli & terrarum orbis dominus, in celeri „adeo fuga *ipſe* ſtaret, in quo vertitur omnium „fortuna“, iſta ne audire quidem viſus eſt, contra ipſum vero exſurgentibus reſiſtit, eoſque in ora feriens, cum vi obniterentur, occidebat, & confertis incumbens per declive multitudinem deturbabat. Illi autem, licet animi in eo præſentia ejuſque viribus perterriti, ne tum quidem in civitatem refugiebant, ſed in utrumque latus ab eo declinantes, ſurſum fugientes inſequebantur. atqui vero iſtos à latere aggreſſus impetum *quo movebant* reprimebat. Dumque hæc aguntur, etiam illos qui paulo ſupra caſtra muniunt, ubi fugere inferiores vidêre, rurſus occupat metus ac trepidatio, omneſque legionis iſtius milites diſſipantur, (ut qui Judæorum excurſum non ferendum eſſe exiſtimarent, ipſumque in fugam verſum eſſe Titum: nunquam enim illo manente alios fugituros eſſe *credebant*) & tanquam Panico terrore circundati, alius alio ferebantur, donec quidam, cum vidiſſent imperatorem in media pugna verſari, & de eo in magno metu eſſe cœpiſſent, univerſæ legioni ejus periculum edito clamore ſignificant. Illos autem pudor revocabat, & fuga majus aliquid ſibi invicem exprobrantes quod Cæſarem deſeruiſſent, totis viribus in Judæos ruebant: ipſoſque, ubi ſemel ſe inclinarunt, per declivia in cavitatem coëgerunt. Illi vero pedem referentes pugnabant; Romanique, utpote loco ſuperiores plus valentes in vallem omnes compellunt. At Titus illis inſtabat qui adverſus ipſum contendebant, & legionem quidem ad vallum muniendum remiſit; ipſe vero cum iis quibus fretus antea reſtiterat hoſtes arcebat. Adeo ut, ſi verum dicere oporteat, nihil ex adulatione adjiciendo aut ex invidia detrahendo, fatendum eſt Cæſarem ipſum bis totam legionem è periculo eripuiſſe, atque id demum effeciſſe ut incolumes ad caſtra munienda ſe reciperent.

Romani à Judæis diſſipati pulſique in montem ſe recipiunt.

Titi fortitudinis alterum ſpecimen egregium.

Metus & trepidatio inter Romanos.

Titus Judæos loco cedentes urget.

Legionis bis ſervatæ gloriam adeptus eſt.

b Ἀκραιφνέστερον] Ἀκραιφνέστατον Big. Raf. & Voſſ.
c Παραταχθέντων] Ἀντιπαραταχθέντων Big. Raf. & Voſſ.
d Ἐμβολὴν,] Συμβολὴν Bod. Lugd. Bat. & Vat.
e Πρὸ αὐτοῦ μένειν,] Πρὸς ἑαυτοὺς Big.
f Καθ' αὑτὸν τύχης,] Καθ' ἑαυτὸν Big.
g Ἀποπληροῦντα,] Ἀποπληροῦν τὴν &c. Voſſ.
h Τοῦ πολέμου] Καὶ τοῦ in MSS.
i Ὀξεῖαν] Μηδ' ἀξιοῦν Big. μηδ' ἀξιοῦν οὕτως Voſſ. & Raf.
k Τροπὴν,] Ῥοπὴν Big.
l Τούτων οὐδὲ ἀκούειν ἔδοξε,] Τούτων δὲ οὐδ' ἀκ. Big.
m Καὶ αὐτὸν ἀνατρέχουσιν] Καθ' αὑτὸν Big.
n Ἀνθίστατο,] Ἀντίστατο legiſſe videtur Raf.
o Ἰσχὺν] Ὁρμὴν Voſſ. & Raf.
p Κἀν τούτῳ] Ita Big. & Raf. κἀν τούτῳ αὐτοῖς in vulgatis. καὶ τ. ἄ. ἀνατειχίζουσι Raf. κ. τ. ἄλλοις τοῖς ἀνατειχίζουσι. Lugd. Bat.
q Τάγμα] Στράτευμα Bod. Raf. & Voſſ.
r Αὐτὸν Τίτον,] Αὐτὸν non agnoſcit Voſſ.
s Γὰρ ἄν ποτε] Οὐ γάρ ποτε τ. ἄ. φυγεῖν Big.
t Ἀμφ' αὐτῷ,] Ἐπ' αὐτῷ Big.
u Ἐπὶ τῷ καταλιπεῖν Καίσαρα,] Ἐπὶ τὸ κατ. Big.
x Ὑπὸ πόδα] Forte ἀπὸ πόδα Cocc.
y Κινδυνεῦον ὅλον τὸ τάγμα,] Κινδυνεῦσαν Big.
z Περιβάλλεσθαι] Περιβαλεῖν Voſſ. ἀποβαλλέσθαι MSS. Lipſ. Spanh.

* Neque pro his in diſcrimen veniret, quos ante ipſum ſalvos eſſe non oporteret. *Raf.*
† *Al.* quos oportebat ipſum protegere.

IV.

CAP. III.

Quomodo ſeditio rurſus excitetur Hieroſolymis: poſtea vero Romanis inſidias ſtruunt Judæi. qualiterque Titus militibus propter temeritatem minitabatur.

Seditio in urbe recrudeſcit feſto Paſchatis.

CUM autem paulisper quieviſſet bellum externum, rurſus ſeditio exoriebatur domeſtica; & inſtante feſto Azymorum, die decima quarta menſis * Xanthici, qua primum creduntur Judæi ab Ægyptiis liberati, Eleazarus quidem ſuique, portas aperientes, è populo excipiebant quotquot intus adorare volebant. Joannes autem, feſto ad occultandas inſidias uſus, quoſdam è ſuis ignotiores armis abditis inſtructos, quorum plerique haud purificati erant, † eo animo ſtudioque inter alios ſubmittit ut fanum occuparent. Illi autem, cum intus eſſent, veſtimentis abjectis ſubito armati apparuerunt. Maxima vero ſtatim turba circa templum ac tumultus erat: populo quidem à ſeditione alieno in omnes ſine diſcrimine, Zelotis vero in ſemet ſolum impetum factum iri ſuſpicantibus. Verum hi quidem relicta jam portarum cuſtodia, poſtquam ex propugnaculis deſiluiſſent, prius quam ad manus ventum eſſet, in templi cloacas confugere: populus vero ad aram trepidantes, conſtipatique circa templum conculcabantur, lignis paſſim ferroque cæſi. Multos autem, qui vitam quietam agebant, ex ſimultate & odio privato, quaſi diverſæ factionis fuiſſent, interficiebant inimici: & quicunque antea inſidiatorum aliquem offenderat, tunc agnitus quaſi Zelotes ad cædem ducebatur. Verum hi qui variis modis in inſontes ſævitiam exercebant, nocentibus inducias conceſſerunt, progreſſoſque ex cloacis dimiſerunt. Ipſi autem, cum templum interius, omnemque in eo apparatum occupaſſent, tum Simonem oppugnare audebant. Atque ita quidem ſeditio, quæ antea triplex erat, in duas partes redigitur.

Joannes vincit Eleazarum, & factiones duæ in unam rediguntur.

2. Titus autem, cum ei in animo eſſet caſtra de Scopo propius ad civitatem transferre, lectos equites peditesque quotquot ſatis eſſe arbitrabatur, ad cohibendos *hoſtium* excurſus poſuit; omnibus vero *præterea* copiis imperavit totum ad muros uſque intervallum complanare. Cunctis igitur maceriis ac ſepibus, quibus hortos ac lucos incolæ præmunierant, dirutis, omnique arbore *etiam* manſueta quæ in medio erat exciſa, oppleta quidem ſunt quæ cava erant & hiantia; ſaxorum vero exſtantia ferro auferendo, ſolum exæquarunt omne à Scopo uſque ad Herodis monumenta, prope piſcinam quæ Serpentium nuncupata erat.

ΚΕΦ. γʹ.

Ὡς πάλιν ἔνδον Ἱεροσολύμων ἡ στάσις ἠγείρετο. ἔπειτα δὲ Ῥωμαίοις ἐνέδρας μηχανῶνται Ἰουδαῖοι. ὅπως τε Τίτος τοῖς στρατιώταις διὰ τὴν προπέτειαν ἠπείλει.

Λωφήσαντος δὲ πρὸς βραχὺ τοῦ [a] θύραθεν πολέμου, [b] πάλιν ἔνδον ἡ στάσις ἐπηγείρετο, καὶ τῆς [c] τῶν ἀζύμων ἐνστάσης ἡμέρας τεσσαρεσκαιδεκάτῃ Ξανθικοῦ μηνὸς, ἐν ᾗ δοκοῦσιν [d] Ἰουδαῖοι τὸ πρῶτον ἀπαλλαγῆναι καιρὸν Αἰγυπτίων, οἱ μὲν περὶ τὸν Ἐλεάζαρον, παρανοίγοντες τὰς πύλας, ἐδέχοντο ἐκ τοῦ δήμου τοὺς προσκυνεῖν ἐθέλοντας εἴσω. Ἰωάννης δὲ προκάλυμμα τῆς ἐπιβουλῆς ποιησάμενος τὴν ἑορτὴν, τῶν σὺν αὐτῷ κρυπτοῖς ὅπλοις [e] ἐνσκευάσας τοὺς ἀσημοτέρους, ὧν οἱ πλείους ἦσαν [f] ἄναγνοι, διὰ σπουδῆς παρεισπέμπει προκαταληψομένους τὸ ἱερόν. οἱ δὲ, ὡς ἔνδον ἐγένοντο τὰς ἐσθῆτας [g] ἀπορρίψαντες, ἐφάνησαν ἐξαπίνης ὁπλῖται. ταραχὴ δὲ μεγίστη περὶ τὸν ναὸν αὐτίκα καὶ θόρυβος ἦν. τοῦ μὲν [h] ἔξω τῆς στάσεως λαοῦ, κατὰ πάντων ἀκρίτως [i] οἰομένου εἶναι τὴν ἐπίθεσιν, τῶν δὲ ζηλωτῶν ἐπὶ σφίσι μόνοις. ἀλλ' οἱ μὲν ἀφέμενοι τὸ φρουρεῖν [k] ἔτι τὰς πύλας, καὶ τῶν ἐπάλξεων καταπηδήσαντες πρὶν εἰς χεῖρας ἐλθεῖν, εἰς τοὺς ὑπονόμους τοῦ ἱεροῦ κατέφυγον· οἱ δὲ ἀπὸ τοῦ δήμου [l] πρὸς τῷ βωμῷ καταπτήσσοντες, καὶ περὶ τὸν ναὸν συνειλούμενοι κατεπατοῦντο, ξύλοις τε [m] ἀνέδην παιόμενοι καὶ σιδήρῳ. πολλοὺς δὲ τῶν ἡσυχίων κατ' ἔχθραν καὶ μῖσος ἴδιον ὡς ἀντιστασιαστὰς ἀνῄρουν οἱ διάφοροι· καὶ πᾶς ὁ προσκρούσας τινὶ τῶν ἐπιβούλων πάλαι, τηνικαῦτα ἐπιγνωσθεὶς, ὡς ζηλωτὴς πρὸς αἰκίας [n] ἀνήγετο. πολλὰ δὲ δεινὰ τοὺς ἀναιτίους [o] διαθέντες ἐκεχειρίαν τοῖς αἰτίοις ἔδοσαν, καὶ προελθόντας ἐκ τῶν ὑπονόμων διεῖσαν. αὐτοὶ δὲ, καὶ τὸ [p] ἐνδότερον ἱερὸν κατασχόντες καὶ τὰς ἐν αὐτῷ παρασκευὰς πάσας, κατεθάρρουν ἤδη τοῦ Σίμωνος. ἡ μὲν οὖν στάσις, οὕτω τριμερὴς οὖσα πρότερον, εἰς δύο μοίρας περιίσταται.

βʹ. Ὁ δὲ Τίτος, [q] ἔγγιον ἀπὸ τοῦ Σκοποῦ τῇ πόλει [r] στρατοπεδεύσασθαι προαιρούμενος, πρὸς μὲν τοὺς ἐκθέοντας ἔστησεν, ἐπιλέξας ἱππέων τε καὶ πεζῶν ὅσους ἀρκέσειν ὑπελάμβανε· τῇ δὲ ὅλῃ δυνάμει προσέταξεν ἐξομαλίζειν τὸ μέχρι τοῦ τείχους διάστημα. καταβληθέντος δὲ παντὸς ἕρκους καὶ [s] περιφράγματος, ὅσα κήπων προανεστήσαντο καὶ δένδρων οἱ οἰκήτορες, ὕλης τε ἡμέρου τῆς μεταξὺ πάσης ἐκκοπείσης, ἀνεπλήσθη μὲν τὰ κοῖλα καὶ χαραδρώδη τοῦ τόπου· τὰς δὲ πετρώδεις ἐξοχὰς σιδήροις κατεργαζόμενοι, χθαμαλὸν ἐποίουν πάντα τὸν χῶρον ἀπὸ τοῦ Σκοποῦ μέχρι τῶν Ἡρώδου μνημείων, ἃ προσεῖχε τῇ τῶν [t] Ὄφεων [v] ἐπικαλουμένῃ [x] κολυμβήθρᾳ.

γʹ. [y] Καὶ

a Θύραθεν πολέμου.] Ita Big. & Zonar. θύραζε in Editis Aliisque.

b Πάλιν ἔνδον ἡ στάσις ἐπηγείρετο,] Πάλιν δ' ἔνδον ἡ στάσις ἐπηγείρετο Big. πάλιν καὶ ἔνδον ἡ στάσις ἤγειρετο Zonar.

c Τῶν ἀζύμων ἐνστάσης—Ξανθικοῦ μηνὸς.] Conf. ſupr. lib. 2. c. 1. § 3. Spanh. Die 14. Niſan inſtabat dies azymorum, non erat dies primus: alias ſcripſiſſet ἡμέρας τεσσαρεσκαιδεκάτης, & die 14. non erant liberati ab Ægyptiis ſed die 15. præterea non dicit fuiſſe 14. Niſan ſed 14. Ξανθικοῦ Rel.

d Ἰουδαῖοι.] Οἱ Ἰουδαῖοι Busb. & Rhod.

e Ἐνσκευάσας τοὺς ἀσημοτέρους,] Ita Big. & Ruf. συσκευάσας in Editis Aliisque.

f Ἄναγνοι.] ἄναγνοι Æſchyl. Agam. v. 228. Spanh.

g Ἀπορρίψαντες,] Ἀπορρίψαντες Busb.

h Ἔξω τῆς στάσεως] Ἔξωθεν Big.

i Οἰομένου] Οἰόμενοι—τῶν ζηλ. Big.

k Ἔτι τὰς πύλας,] Ἐπὶ τὰς π. Big.

l Πρὸς τῷ βωμῷ] Ἐπὶ τῷ β. Big.

m Ἀνέδην παιόμενοι καὶ σιδήρῳ.] Ἀναιδῶς Big.

n Ἀνήγετο.] Ita Big. & Ruf. ἀνήγετο Lugd. Bat. & Ruf. ἀπήγετο in Editis Aliiſque.

o Διαθέντες] Sic Big. Lipſ. Vat. & Voſſ. διατιθέντες in cæteris. διαθέντες Gen. διαθέντες MS. Lipſ. Spanh.

p Ἐνδότερον ἱερὸν] Eo modo Big. ἐνδοτέρω in reliquis.

q Ἔγγιον] Ἀντίον Big.

r Στρατοπεδεύσασθαι] Παραστρατοπεδεύσασθαι Lipſ. & Vat.

s Περιφράγματος,] Περιφραγμάτων Big. & Ruf.

t Ὄφεων] Vid. Σολομῶντος κολυμβήθρα infr. cap. 4. §. 2. & Στρουθίου κολυμβήθρα c. XI. §. 4. Spanh.

v Ἐπικαλουμένῃ] καλουμένῃ L. B.

x Κολυμβήθρᾳ.] Aliquid præterea in ſuo codice habuiſſe videtur *Ruffinus*, qui vertit, *ſtagnum quod olim Berbara vocabatur.*

* Aprilis, *Ruf.* perperam, ut oſtendit *Petavius* in notis ad *Epiphanium*. p. 187. & poſt eum *Langius* de *Annis Chriſti*, lib. 1. c. 9. p. 113.

† *Al.* feſtinanter.

y Καὶ

γ'. [y] Καὶ κατ' αὐτὰς τὰς ἡμέρας οἱ Ἰουδαῖοι κατὰ τῶν Ῥωμαίων ἐνέδραν συσκευάζονται τοιάνδε. τῶν στασιαστῶν οἱ μὲν [z] τολμηρότεροι προελθόντες ἔξω τῶν Γυναικείων καλουμένων πύργων, ὡς ἐκβεβλημένοι δῆθεν ὑπὸ τῶν εἰρηνικὰ φρονούντων, καὶ δεδοικότες τὴν τῶν Ῥωμαίων ἔφοδον [a] ἀνειλοῦντο, καὶ [b] παρ' ἀλλήλους ὑπέπτησσον. οἱ δὲ [c] διαστάντες ἐπὶ τοῦ τείχους, [d] δῆμος εἶναι δοκῶν, εἰρήνην ἐβόων, καὶ δεξιὰν ᾐτοῦντο, καὶ [e] τοὺς Ῥωμαίους ἐκάλουν, ἀνοίξειν ὑπισχνούμενοι τὰς πύλας. ἅμα δὲ ταῦτα κεκραγότες, καὶ τοὺς σφετέρους ἔβαλλον λίθοις, ὡς ἀπελαύνοντες τῶν πυλῶν. κἀκεῖνοι βιάζεσθαι τὰς εἰσόδους [f] ὑπεκρίνοντο, καὶ τοὺς ἔνδον ἱκέτευον, συνεχῶς τε πρὸς τοὺς Ῥωμαίους [g] ὁρμήσαντες, ἐπιστρεφόμενοι ταραττομένοις [h] προσῄεσαν. παρὰ μὲν οὖν τοῖς στρατιώταις τὸ πανοῦργον αὐτῶν [i] οὐκ ἐλείπετο πίστεως· ἀλλ' ὡς τοὺς μὲν ἐν χερσὶν [k] ἔχοντες ἑτοίμους πρὸς τιμωρίαν, τοὺς δὲ ἀνοίξειν τὴν πόλιν ἐλπίζοντες, ἐχώρουν ἐπὶ τὴν πρᾶξιν. Τίτῳ δὲ δι' ὑποψίας ἦν τὸ τῆς ἐπικλήσεως [l] παράλογον. καὶ γὰρ πρὸ μιᾶς ἡμέρας προκαλούμενος αὐτοὺς ἐπὶ συμβάσεις διὰ τοῦ Ἰωσήπου μέτριον οὐδὲν εὑρήκει, καὶ τότε τοὺς στρατιώτας κατὰ χώραν μένειν ἐκέλευσεν. [m] ἔφθασαν δέ τινες τῶν ἐπὶ τοῖς ἔργοις προτεταγμένων ἁρπάσαντες τὰ ὅπλα πρὸς τὰς πύλας ἐκδραμεῖν. τούτοις οἱ μὲν ἐκβεβλῆσθαι δοκοῦντες τὸ πρῶτον ὑπεχώρουν. ἐπεὶ δὲ μεταξὺ τῶν τῆς [n] πύλης ἐγένοντο πύργων, ἐκθέοντες ἐκυκλοῦντο σφᾶς, καὶ προσέκειντο κατόπιν. οἱ δὲ [o] ἀπὸ τοῦ τείχους πλῆθος χερμάδων καὶ βελῶν παντοίων ἄθρουν κατέχεαν, ὥστε συχνοὺς μὲν ἀνελεῖν, τρῶσαι δὲ πλείστους. ἦν γὰρ οὐ ῥᾴδιον τοῦ τείχους [p] διαφυγεῖν τῶν κατόπιν βιαζομένων, καὶ ἄλλως αἰδὼς τῆς διαμαρτίας [q] τῶν ἡγεμόνων καὶ δέος παρεκελεύετο [r] τῷ πταίσματι προσλιπαρεῖν. διὸ δὴ μέχρι πλείστου διαδορατιζόμενοι, καὶ πολλὰς ὑπὸ τῶν Ἰουδαίων λαμβάνοντες πληγάς, ἀμέλει δὲ οὐκ ἐλάττους ἀντιδιδόντες, τέλος ἀνωθοῦσι τοὺς κυκλωσαμένους. ὑποχωροῦσι δὲ αὐτοῖς οἱ Ἰουδαῖοι [s] καὶ μέχρι τῶν Ἑλένης μνημείων εἵποντο βάλλοντες.

δ'. Ἔπειτα οἱ μὲν, ἀπειροκάλως [t] ἐξυβρίζοντες εἰς τὴν τύχην, ἔσκωπτόν τε τοὺς Ῥωμαίους δελεασθέντας ἀπάτῃ, καὶ τοὺς θυρεοὺς ἀνασείοντες ἐσκίρτων, καὶ μετὰ χαρᾶς ἀνεβόων. τοὺς δὲ στρατιώτας ἀπειλή τε τῶν ταξιάρχων, καὶ χαλεπαίνων Καῖσαρ [v] ἐξεδέχετο. „ Ἰουδαῖοι μὲν, οἷς ἀπόνοια μόνη „ στρατηγεῖ, πάντα μετὰ προνοίας πράττουσι καὶ σκέ- „ ψεως, ἐπιβουλάς τε συντάσσοντες καὶ λόχους, ἕπε- „ ται δὲ αὐτῶν ταῖς ἐνέδραις καὶ τύχη, διὰ τὸ „ πειθήνιον καὶ τὴν πρὸς ἀλλήλους εὔνοιάν [x] τε καὶ πί- „ στιν. Ῥωμαῖοι δὲ, οἷς δι' εὐταξίαν καὶ [y] τὸ πρὸς „ τοὺς ἡγεμόνας εὐπειθὲς ἀεὶ δουλεύει καὶ τύχη, νῦν „ ὑπὸ τῶν ἐναντίων πταίουσι, καὶ διὰ χειρῶν ἀκρα- „ σίαν ἁλίσκονται, τὸ πάντων αἴσχιστον, ἀστρατήγη- „ τοι μαχόμενοι παρόντος Καίσαρος. [z] ἦ μεγάλα „ μὲν στενάξειν, ἔφη, τοὺς τῆς [a] στρατείας νόμους, με-

3. Illis etiam diebus *quibus iſta* fierent, Judæi hujuſmodi inſidias Romanis ſtruunt. Audaciores quidem è ſeditioſis, urbe egreſſi ad turres quæ Muliebres appellantur, quaſi ſcilicet à pacis ſtudioſis ejecti, veritique Romanorum incurſum *ante mœnia* verſabantur, * ſubinde alii alios expaveſcebant. Alii vero in mœnibus diſpoſiti, quaſi ex plebe *homines*, pacem clamabant, & dextram petebant, & Romanos vocabant, portas ſe patefacturos eſſe pollicentes. Simul autem ac iſta vociferaſſent, etiam in ſuos, veluti portis eos abigerent, lapides jaciebant. atque illi ſe vi perrumpere aditus velle ſimulabant, uſque qui intus erant ſupplicare: cumque ad Romanos ſæpe numero ire contendiſſent, reverſi metu exterritis ſimiles videbantur. Et apud milites quidem hæc eorum calliditas fide non carebat: ſed tanquam hos quidem in manibus haberent paratos ad ſupplicium, illos vero civitatem ſibi aperturos ſperarent, ad rem exſequendam iverunt. Titus autem inexſpectatam vocationem ſuſpectam habebat. Namque cum eos pridie per Joſephum ad pactiones provocaſſet, nihil moderati *reſponſi* accipiebat, & tunc milites ſuo loco manere juſſit. Jam vero quidam, qui operariorum in fronte collocati erant, raptis armis ad portas procurrerunt. iſti qui pro ejectis quidem habebantur primò ſe ſubducebant: ut vero intra portæ turres perventum eſſet, *Judæi* excurſu facto illos circumvenerunt, & à tergo urgebant. qui vero in mœnibus erant confertam lapidum & omne genus telorum vim in eos effuderunt, adeo ut multos quidem necarint, plurimos vero vulnerarint. Non enim facile erat à muro ſe fuga liberare, cum illos vi urgerent qui à tergo erant: præterea que pudor quod erraverint, & rectorum metus in delicto perſeverare ſuadebat. Quamobrem poſt longam dimicationem multa à Judæis vulnera accipientes, atqui non pauciora viciſſim dantes, eos à quibus circundati erant tandem repellunt. Illos autem ſe ſubducentes etiam & Helenæ uſque ad monumenta jaculis perſequebantur Judæi.

Romani à Judæis decepti.

Magna Romanorum cædes.

4. Poſt hæc illi quidem, præter decorum fortunâ inſoleſcentes, contumelias jaciebant in Romanos *quaſi* fraude ineſcatos, & ſcutis concrepantes exſultabant, lætiſque vocibus exclamabant. Milites autem centurionum interminatio excipiebat, & Cæſar iratus, hujuſmodi verbis. „ Judæi quidem, quos „ ſola ducit deſperatio, nil niſi bene proviſum & „ diligenter exploratum agunt, fraudes ſimul & „ inſidias componentes; eorumque dolis etiam „ fortuna favet, quod ſint morigeri & ſibi invi- „ cem benevoli fidique: Romani vero, quibus „ ob diſciplinam & ducibus parendi conſuetudi- „ nem etiam fortuna ſemper ſe addicit, nunc „ contraria ſequendo labuntur, & manuum intem- „ perantia vincuntur; &, quod omnium rerum „ turpiſſimum, nemine eos ducente dimicantes „ cum præſens eſſet Cæſar. Certe, inquit, vehe- „ menter ingemiſcent militiæ leges, vehementer & „ pater

Titus ſuos milites increpat, & ſupplicium minatur.

y Καὶ κατ' αὐτὰς] Κατὰ ταύτας τὰς Big. & *Voſſ.*
z Τολμηρότεροι] Τολμηρότατοι Big.
a Ανειλοῦντο,] Περὶ τὸ τεῖχος ἄνω ειλοῦντο Zonar.
b Παρ' ἀλλήλους] Παρ' ἀλλήλοις Vat.
c Διαστάντες] Στάντες Zonar.
d Δῆμος εἶναι] Δῆμος δ' εἶναι ἰδόκει Big. ὡς ἐκ τ. δήμου τυγχάνοντες Zonar.
e Τὰς] Illud τὰς non agnoſcit Big.
f Υπεκρίνοντο.] Ita Big. ὑπεκρίναντο in *Editis Aliiſque.*
g Ορμήσαντες.] Ορμώντες Bod. Lipſ. & Vat. ὁρμώντες MS. Lipſ. Strabo.
h Προσῄεσαν.] Προσῄεσαν Big.
i Οὐκ ἐλείπετο πίστεως] Οὐκ ἐλείπετο Big.
k Εχοντες ἑτοίμους] Illud ἔχοντες è Cod. Big. & Raf. ἐν χερσὶ λαβόντες L. B. & Raf.
l Παράλογον.] ἄλογον L. B. & Raf.
m Εφθασαν δὲ] φθάσαντες δὲ L. B.
n Πύλης ἐγένοντο πύργων.] Πύλαις Big.
o Ἀπὸ τοῦ τείχους] Ἐπὶ τῷ τείχει Zonar.
p Διαφυγεῖν] Ita Big. Raf. & Lugd. Bat. & Raf. καταφυγεῖν in *Editis Aliiſque.*
q Τῶν ἡγεμόνων] Forſan à *Joſepho* fuerit καὶ τῶν ἡγεμόνων δέος.
r Τῷ πταίσματι] Illud τῷ non agnoſcit Big.
s Καὶ] Abeſt a L. B.
t Ἐξυβρίζοντες] Ἐξύβριζον Big.
v Ἐξεδέχετο] τούτοις ἐξεδέχετο Raf. cum quo deinde Lugd. Bat. quaſi minus perfectus eſſet ſenſus, addunt: φάσκων, ὡς &c.
x Τε] Abeſt a L. B.
y Τὸ πρὸς τοὺς ἡγεμόνας] Illud τὸ è MSS.
z Ἦ μεγάλα] Ὡς μεγάλα Voſſ. Raf. & Vat.
a Στρατείας] στρατιᾶς L. B.

* Et alter ſub altero victabundi latebant, Raf.

„ pater ipſius cum hanc plagam reſciverit. ſiquidem „ ille, ætate in bellis exacta, nunquam iſto modo „ peccarit; leges vero in eos, qui vel minimum „ ſecus faciant quam ordo poſtulet, morte vindi- „ cent. Nunc autem totum exercitum ordinis de- „ ſerti reum viderunt. Atqui vero eos ſtatim reſci- „ turos eſſe qui in tantum audaciæ proceſſerunt, „ quod apud Romanos etiam vincere ſine *impera-* „ *toris* præcepto inglorium ſit." Cum iſta ad ordinum ductores cum indignatione loquutus eſſet, non dubium erat, quin in omnes ex lege animadvertere voluerit. Atque illi quidem animis dejecti eſſe cœperunt, quaſi mortem mox oppērituri, idque juſte: circumfuſæ vero legiones Tito ſupplicabant pro commilitonibus, paucorumque temeritatem condonari *cæterorum* omnium obedientiæ precabantur; ut qui peccatum præſens emendaturi eſſent ſua in poſterum virtute.

Romani milites Tito ſupplicant pro commilitonibus.

5. Perſuadetur id Cæſari & *illorum* precibus & quod è re ſua eſſet. * etenim unius hominis pœnam re vera exſequendam eſſe putabat; multitudinis vero, verbis tantum. Et cum militibus quidem in gratiam rediit, poſtquam illos multis monuiſſet, ut reliquo tempore caute magis ſe gererent. Ipſe vero, quemadmodum Judæorum ulciſceretur inſidias, ſecum cogitabat. Cum autem intra quatriduum coæquatum eſſet intervallum omne uſque ad muros, eo animo ut impedimenta & reliquam multitudinem tuto traduceret, militum validiſſimos à ſeptentrionali tractu in occiduum uſque ſeptempliei ſecundum profunditatem ordine contra murum prætendit, peditibus in fronte ac poſt eos equitibus acie terna diſpoſitis, mediiſque inter utroſque per ſeptenos collocatis ſagittariis. Cumque Judæi à militibus ita ordinatis ab excurſionibus prohibiti eſſent, trium legionum jumenta, itemque alia multitudo ſecure tranſiit. Et Titus quidem ipſe, cum circiter duo ſtadia à muro abeſſet, juxta partem ejus angularem, contra turrim quæ Pſephina appellatur, caſtra ponit, ad quam muri ambitus ad auſtrum pertingens flectitur verſus occidentem. Altera autem exercitus pars juxta turrim Hippicon nuncupatam circumvallata erat, duorum ſtadiorum ſpatio ſimiliter ab urbe diſtans. Veruntamen legio decima loco eodem manebat in Olivarum monte.

Titus cum militibus in gratiam redit.

Acies à Tito inſtructa.

„ γάλα δὲ αὐτῷ τὸν πατέρα τήνδε τὴν πληγὴν πυθόμενον ἔσεσθαι· ὁ μὲν ἐν πολέμοις γηράσας, οὐδὲ πώποτ' ἔπταισεν οὕτως, οἱ νόμοι δὲ ἀεὶ καὶ τοὺς βραχύ τι τῆς τάξεως παρακινήσαντας θανάτῳ κολάζουσι. νῦν δὲ ὅλην στρατιὰν ἑωράκασι λειπόταξιν. γνώσεσθαι γε μὴν αὐτίκα τοὺς [b] ἀπαυθαδισαμένους, ὅτι καὶ τὸ νικᾶν παρὰ Ῥωμαίοις δίχα παραγγέλματος ἀδοξεῖται." τοιαῦτα διατεινάμενος πρὸς τοὺς ἡγεμόνας, δῆλος ἦν κατὰ πάντων [c] χρήσασθαι τῷ νόμῳ. καὶ οἱ μὲν [d] παρείθησαν τὰς ψυχάς, ὡς ὅσον [e] οὐδέπω τεθνηξόμενοι δικαίως· περιχυθέντα δὲ τὰ τάγματα τῷ Τίτῳ, περὶ τῶν [f] συστρατιωτῶν ἱκέτευε, καὶ τὴν ὀλίγων προπέτειαν χαρίσασθαι τῇ πάντων εὐπειθείᾳ κατελιπάρουν. ἀναλήψεσθαι γὰρ αὐτοὺς τὸ παρὸν πταῖσμα ταῖς εἰς τὸ μέλλον ἀρεταῖς.

έ. Πείθεται Καῖσαρ ἅμα ταῖς τε [g] ἱκεσίαις καὶ τῷ συμφέροντι. τὴν μὲν γὰρ καθ' ἑνὸς τιμωρίαν [h] ᾤετο χρῆναι μέχρις ἔργου προκόπτειν, τὴν δ' ἐπὶ πλήθους, μέχρι λόγου. τοῖς μὲν οὖν στρατιώταις διηλλάττετο, πολλὰ νουθετήσας αὖθις εἶναι φρονιμωτέρους. αὐτὸς δ' ὅπως [i] ἀμύνηται τῆς Ἰουδαίων [k] ἐσκόπει ἐπιβουλῆς. τέσσαρσι δὲ ἡμέραις ἐξισωθέντος τοῦ μέχρι τῶν τειχῶν διαστήματος, βουλόμενος μετ' ἀσφαλείας τάς τε ἀποσκευὰς καὶ τὸ λοιπὸν πλῆθος παραγαγεῖν, τὸ καρτερώτατον τῆς δυνάμεως ἀντιπαρεξέτεινε τοῦ τείχους κατὰ τὸ βόρειον κλίμα καὶ [l] πρὸς ἑσπέραν ἐφ' ἑπτὰ βαθύνας τὴν φάλαγγα, τῶν τε πεζῶν προτεταγμένων, καὶ κατόπιν τῶν ἱππέων τριστοίχων ἑκατέρων, ἕβδομοι [m] κατὰ μέσον [n] εἱστήκεσαν οἱ τοξόται. τοσούτῳ δὲ στίφει [o] πεφραγμένων Ἰουδαίοις τῶν ἐκδρομῶν, τά τε ὑποζύγια τῶν τριῶν ταγμάτων καὶ ἡ πληθὺς ἀδεῶς παρώδευσεν. αὐτὸς μὲν οὖν Τίτος, ἀπέχων [p] ὅσον εἰς σταδίους δύο τοῦ τείχους, κατὰ τὸ [q] γωνιαῖον αὐτοῦ μέρος, ἀντικρὺ τοῦ [r] Ψηφίνου καλουμένου πύργου στρατοπεδεύεται, [s] πρὸς ὃν ὁ κύκλος τοῦ τείχους, [t] πρὸς ἄρκτον καθήκων, ἀνακάμπτει πρὸς δύσιν. ἡ δ' ἑτέρα μοῖρα τῆς στρατιᾶς, κατὰ τὸν Ἱππικὸν προσαγορευθέντα πύργον τειχίζεται, [u] διεστῶσα τῆς πόλεως ὁμοίως δύο σταδίους. τὸ μέντοι δέκατον τάγμα κατὰ χώραν ἐπὶ τοῦ [x] Ἐλαιῶν ὄρους ἔμενε.

VI.

CAP. IV.

Hieroſolymorum deſcriptio.

Urbis Hieroſolymitanæ deſcriptio.

CIvitas autem triplici muro munita, niſi quà vallibus inviis cingebatur (ea enim parte ſimplici *duntaxat* circundata erat) ipſa quidem adverſis frontibus ſuper duos colles erat condita, media valle diſcretos, in quam utrinque deſinebant

ΚΕΦ. δ'.

Ἱεροσολύμων ἔκφρασις.

ΤΡιοὶ δὲ ὠχυρωμένη τείχεσιν ἡ πόλις, καθὰ μὴ ταῖς ἀβάτοις φάραγξιν [y] ἐκυκλοῦτο· ταύτῃ γὰρ εἷς ἦν περίβολος. αὐτὴ μὲν ὑπὲρ δύο λόφων ἀντιπρόσωπος ἔκτιστο, μέσῃ φάραγγι διῃρημένων, εἰς

ἣν

b Ἀπαυθαδισαμένους] Ὑπαυθαδισαμένους *Voſſ.* & *Vat.* mallem ἐπαυθαδισαμένους ex ſuper. l. 3. c. 6. §. 11. HUDS. Lege ἀπαυθαδιασαμένους COCC.

c Χρήσασθαι τῷ νόμῳ.] Χρήσασθαι *Big.*

d Παρείθησαν] Παρεῖσαν *Big.* Conf. Antt. lib. VI. c. 13. §. 8. & ſupr. c. 1. §. 5. SPANH.

e Οὐδέπω τεθνηξόμενοι] Οὐδέπω ποτε *Big.*

f Συστρατιωτῶν ἱκέτευε,] Ita *Big. Vat. Baſ. Voſſ.* & *Raf.* στρατιωτῶν in *Editis Aliiſque.*

g Ἱκεσίαις καὶ τῷ συμφέροντι.] Ἱκετείαις *Big.*

h Ὤετο χρῆναι] Ὡς τὸ *Big.* & *Vat.*

i Ἀμύνηται. Ita *Big.* ἀμυνεῖται in *cæteris.*

k Ἐσκόπει ἐπιβουλῆς.] ἐπιβουλὴν διεσκόπει *Raf.*

l Πρὸς ἑσπέραν] Πρὸς τὸ ἑσπέριον *Big.*

m Κατὰ μέσον] Κατὰ μέσους *Big.*

n Εἱστήκεσαν οἱ τοξόται.] Ita *Big.* & *Voſſ.* εἱστήκεισαν *Raf.*

o Πεφραγμένων Ἰουδαίοις] Περιπεφραγμένων *Big.* & *Gall.*

p Ὅσον εἰς σταδίους] Illud ὅσον non agnoſcit *Big.*

q Γωνιαῖον] Quæ forſan erat porta in *S. Literis* dicta *porta anguli*, 2 *Chron.* 26, 9.

r Ψηφίνου καλουμένου πύργου] Conf. ſupr. c. 2. §. 2. SPANH.

s Πρὸς ὃν ὁ κύκλος τοῦ τείχους,] Hæc abſunt à *Raf.*

t Πρὸς ἄρκτον καθήκων,] Ἐπ' ἄρκτον *Big.*

u Διεστῶσα] Ita *Big.* & *Raf.* διεστῶτα in *Editis Aliiſque.* HUDS. Lege διεστῶτα, Nam Hippicus non diſtabat ab urbe duo ſtadia, ſed in urbe erat: ſed ſpurius erat ὁ διεστῶτα. REL.

x Ἐλαιῶν ὄρους ἔμενε.] Antea erat Ἐλαιῶν καλουμένου. & in *Cod. Gall.* Ἐλαιῶνος καλ. Verum auctoritate *Cod. Big.* & *Raf.* καλουμένου ejectum eſſe volumus.

y Ἐκυκλοῦτο.] Ita *Big.* & *Raf.* ἐκύκλωτο in *cæteris.*

* Namque unius hominis animadverſionem uſque ad factum promovendum putabat, multitudinis vero ad veniam. *Raf.*

α Τψη-

ἐπ' ἀλλήλοις κατέληγον αἱ οἰκίαι. τῶν δὲ λόφων ὁ μὲν, τὴν ἄνω πόλιν ἔχων, [z] ὑψηλότερός τε πολλῷ, καὶ τὸ μῆκος [a] ἰθύτερος ἦν. διὰ γοῦν τὴν ὀχυρότητα, φρούριον μὲν ὑπὸ Δαβίδου τοῦ βασιλέως ἐκαλεῖτο· πατὴρ Σολομῶνος ἦν οὗτος, τοῦ πρώτου τὸν [b] ναὸν κτίσαντος. [c] ἡ δὲ ἄνω ἀγορὰ πρὸς ἡμῶν. ἅτερος δὲ ὁ καλούμενος [d] Ακρα, καὶ τὴν κάτω πόλιν ὑφεστὼς, ἀμφίκυρτος. τούτου δὲ [e] ἀντικρὺ τρίτος ἦν λόφος, ταπεινότερός τε φύσει τῆς Ακρας, καὶ πλατείᾳ φάραγγι διειργόμενος ἄλλη πρότερον. αὖθίς γε μὴν καθ' οὓς οἱ Ασαμωναῖοι χρόνους ἐβασίλευον, τήν τε φάραγγα [f] ἔχωσαν, συνάψαι βουλόμενοι τῷ ἱερῷ τὴν πόλιν, καὶ τῆς [g] Ακρας κατεργασάμενοι τὸ ὕψος [h] ἐποίησαν χθαμαλώτερον, ὡς ὑπερφαίνοιτο καὶ [i] ταύτης [k] τὸ ἱερόν. ἡ δὲ τῶν Τυροποιῶν προσαγορευομένη φάραγξ, ἣν ἔφαμεν τόν τε τῆς ἄνω πόλεως καὶ τὸν κάτω λόφον διαστέλλειν, καθήκει μέχρι [l] Σιλωάμ. οὕτω γὰρ τὴν πηγὴν, γλυκεῖάν τε καὶ πολλὴν οὖσαν, ἐκαλοῦμεν. ἔξωθεν δὲ, οἱ τῆς πόλεως δύο λόφοι βαθείαις φάραγξι περιείχοντο, καὶ διὰ τοὺς ἑκατέρωθεν κρημνοὺς προσιτὸν οὐδαμόθεν ἦν.

β'. [m] Τῶν δὲ τριῶν τειχῶν τὸ μὲν ἀρχαῖον, διά τε τὰς φάραγγας, καὶ τὸν ὑπὲρ τούτων λόφον ἐφ' οὗ κατεσκεύαστο, δυσάλωτον ἦν. πρὸς δὲ τῷ πλεονεκτήματι τοῦ τόπου, καὶ καρτερῶς [n] ἐδεδόμητο, Δαβίδου τε καὶ Σολομῶνος, ἔτι δὲ [o] τῶν μεταξὺ τούτων βασιλέων, φιλοτιμηθέντων περὶ τὸ ἔργον. ἀρχόμενον δὲ κατὰ βορρᾶν ἀπὸ τοῦ Ιππικοῦ καλουμένου πύργου, καὶ διατεῖνον ἐπὶ τὸν Ξυστὸν λεγόμενον, ἔπειτα τῇ βουλῇ συνάπτον, ἐπὶ τὴν ἑσπέριον τοῦ ἱεροῦ στοὰν ἀπηρτίζετο. [p] κατὰ θάτερον δὲ πρὸς δύσιν, ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ μὲν ἀρχόμενον [q] χωρίου, διὰ δὲ τοῦ [r] Βηθσὼ [s] καλουμένου κατατεῖνον ἐπὶ τὴν Εσσηνῶν πύλην, καὶ ἔπειτα πρὸς

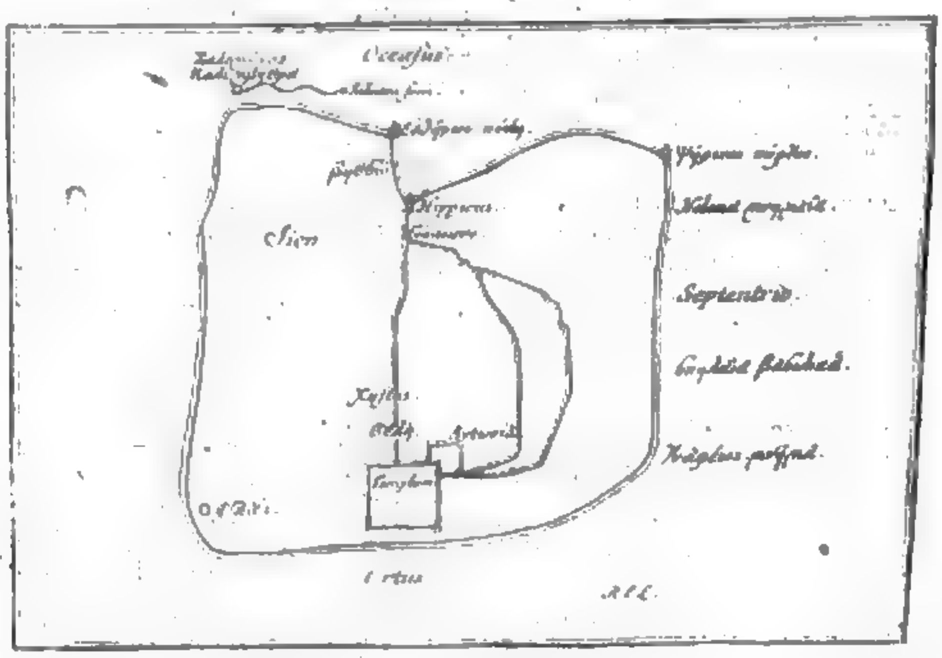
frequentes domus. Collium vero unus cui ſuperior inſidet civitas longe eſt excelſior, & in longitudinem directior. adeoque propter munitionem * caſtellum quidem à rege Davide appellabatur, (hic pater Solomonis erat, qui primus templum ædificavit) à nobis autem forum ſuperius. Alter vero Acra dictus, qui inferiorem ſuſtinet civitatem, † utrinque declivis. Huic autem ex adverſo tertius erat collis, naturâ humilior quam Acra, atque ab alia lata valle olim diſcretus: cæterum poſtea, quo tempore Aſamonæi regnabant, & vallem aggeribus ingeſtis compleverunt, eo animo ut templo civitatem conjungerent, atque Acræ altitudinem demoliti depreſſiorem fecerunt, ut eam etiam ſupereminerет templum. Vallis autem Tyropœon appellata, qua diximus ſuperioris civitatis collem ab inferiori *colli* dirimi, uſque ad Siloam protenditur: ita enim vocamus fontem, qui dulcis eſt & copioſus. Extrinſecus autem duo illi colles profundis vallibus cingebantur, & ob præcipitia utrinque nullus locus adiri poterat. *Colles quibus inædificata erat urbs.*

2. Trium autem murorum *primus &* vetuſtiſſimus inexpugnabilis erat, tum propter valles *quibus cingebatur*, & imminentem illis collem cui ſuperſtructus erat; tum quod ad loci naturam & firmitatem acceſſerant Davidis & Solomonis & ſubſequentium regum munimenta, quibus multum ſtudii & ſumptuum impenderant. Incipiens autem à parte Boreali, à turri quæ Hippica dicitur, & protenſus ad Xyſtum ut appellatur, deinde curiæ conjunctus, in occidentalem templi porticum deſinebat. Ab altera autem parte ad occidentem ab eodem quidem loco incipiens, per eum vero qui Bethſo dicitur porrectus ad Eſſenorum uſque portam, & poſtea verſus no- *Tres urbis muri.*

tum

z Ὑψηλότερος πολλῷ,] ὑψ. τε πολλῷ L. B.
a Ἰθύτερος ἦν.] Ἰθύτερος Big.
b Ναὸν] ναὸς L. B.
c Ἡ δὲ ἄνω ἀγορὰ] Ἡ ἄνω δ' ἀγ. In quibuſdam MSS.
d Ακρα,] Conf. Antt. lib. 12. c. 9. §. 3. Spanh.
e Αντικρὺ] Αντικρὺς L. B.
f Ἔχωσαν,] Ἔχων Big.
g Ακρας] Conf. Antt. lib. 12. c. 9. §. 3. Spanh.

h Ἐποιήσαντο χθαμαλώτερον,] Ἐποίησαν Big. Vat. & Voſſ.
i Ταύτης] Ταύτῃ Big. Raf. Lugd. Bat. & Vat.
k Τὸ ἱερ.] τοῦ ἱεροῦ Raf.
l Σιλωάμ.] Ita Big. & Gall. & mox infra §. 2. paul. ante med. Raf. & Gen. Σιλωᾶς hic loci in Editis Aliiſque. Conf. infra lib. 6. c. 7. §. 2. Spanh.
m Τῶν δὲ τριῶν τειχῶν] Hanc deſcriptionem declarabit ſchema ſequens:

n Ἐδεδόμητο,] Ἐδεδόμηντο Big. & Vat.
o Τῶν μεταξὺ] Id eſt, τῶν μετὰ τούτους βασιλέων, qui hos ſequuti ſunt reges. Videſis Lud. de Dieu in Acta Apoſtolorum, c. 13. v. 42. p. 134.
p Κατὰ θάτερον] Ita Big. & Raf. κατὰ θάτερον in Editis Aliiſque.
q Χωρίου.] Iterum cum Cod. Big. & Raf. πύργου in cæteris.
r Βηθσὼ] Vel Βηθσὼ vel Βηθζὼ Chryſ. Βηθζὼθ Euſeb. vid. infr. lib. 6. c. 3. §. 4. quam lectionem firmat, quod addit ibi Joſephus, ea voce ſignificari domum hyſſopi. Hebræis enim אזוב; hic vero Βηθσὼ, & lego Βηθζὼ vel Βηθζωῦ h. e. ἀφεδρώνων, quod ibi dicitur, cui accedit Rufini. Vetezobra Spanh. Βηθσοῦ L. B.
s Καλουμένου κατατεῖνον] Καλουμένου χώρου in Editis. Verum illud χώρου faceſſere juſſimus auctoritate Cod. Big. & Raf.
* Al. arx & civitas Davidis.
† Al. corniculatâ ſeu lunari figurâ.

t Tele

tum ad fontem Siloam flectens, & inde rurſus in orientem deflectens verſus piſcinam Solomonis, & uſque ad locum quendam pertinens qui Ophlas dicitur, Orientali templi porticui conjunctus erat. Secundus autem *murus* initium quidem ducebat à porta quam Gennath vocabant, quæque primi muri erat *porta*, ſolumque ſeptentrionalem tractum ambiens ad Antoniam uſque pertingebat. Tertio autem muro initium dabat turris Hippica, unde verſus Borealem tractum ſeſe extendens ad turrim uſque Pſephinam, deinde protendens ſeſe ex adverſo monumenti Helenæ, quæ Adiabenorum regina erat *&* Izatæ regis mater, & per ſpeluncas regias in longum ductus flectebatur quidem in angulari turri prope monumentum Fullonis dictum: antiquo autem muro conjunctus deſinebat in vallem Cedronem ut appellatur. Hoc *muro* eam civitatis partem, quæ antiquæ accreverat, circumdedit rex Agrippa, cum antea eſſet omnis nuda. Multitudine enim exuberans *civitas* paulatim extra mœnia *antiqua* ſerpebat; cumque templi ſeptentrionalia colli proxima domibus complerentur, non parum proceſſum eſt extra veteres colles, ita ut quartus ædificiis occuparetur collis, cui nomen Bezetha, ex adverſo quidem Antoniæ, inde vero abſciſſus foſſa profunda, (nam de induſtria ducta erat foſſa) ne Antoniæ fundamenta, ſi colli cohærerent, acceſſu facilia eſſent aut minus edita. quo factum ut foſſæ profunditas plurimum altitudinis turribus adjiceret. pars autem illa civitatis quæ veteri acceſſerat voce patria Bezetha appellata eſt, quæ, ſi Græce eam interpretemur, Cœnopolis dici poſſet. Cum ergo qui illic habitarent tegumento *muri* opus haberent, * regis præſentis pater, eique cognominis, Agrippa, murum quidem jam memoratum inchoat; veritus autem Claudium Cæſarem, ne conſtructionis magnitudinem in novarum rerum ſtudii & ſeditionis ſuſpicionem traheret, jactis tantummodo fundamentis deſtitit ab opere. etenim inexpugnabilis exſtitiſſet civitas, ſi murum, uti cœperat, perfeciſſet. Saxa enim, quibus conſtruebatur, erant cubitos quidem xx longa, decem vero lata, ut nec ferro facile ſuffodi poſſent, nec machinis loco dimoveri: *hiſque* factus eſt murus ipſe in latitudinem decem cubitorum, ac in majorem, ut veriſimile eſt, altitudinem ſurrexiſſet, ſi magnificentia illius qui eum inchoaverat non inhibita fuiſſet. Poſtea vero *idem murus*, utpote ſtudioſe à Judæis excitatus, ad xx cubitos attollitur; & minas quidem binis cubitis, propugnacula vero trinis habebat; adeo ut tota altitudo ad xxv cubitos aſſurgeret.

Turrium altitudo. 3. Murum autem ſupereminebant turres, xx. quidem cubitis in latitudinem, xx. etiam in altitudinem, quadratæ & ſolidæ ſicut & ipſe murus. quin & junctura & pulchritudine lapidum nihil

νότον [s] ὑπὲρ τὴν Σιλωὰμ ἐπιστρέφον πηγήν, ἔνθεν [u] τε πάλιν ἐκκλῖνον πρὸς ἀνατολὴν ἐπὶ τὴν [x] Σολομῶνος κολυμβήθραν, καὶ διῆκον μέχρι χώρου τινός, ὃν καλοῦσιν [y] Ὀφλάν, τῇ πρὸς ἀνατολὴν στοᾷ τοῦ ἱεροῦ [z] συνῆπτο. τὸ δὲ δεύτερον τὴν μὲν ἀρχὴν ἀπὸ πύλης εἶχεν, ἣν [a] Γενὰθ ἐκάλουν, τοῦ πρώτου τείχους οὖσαν, κυκλούμενον δὲ τὸ προσάρκτιον κλίμα μόνον ἀνῄει μέχρι τῆς Ἀντωνίας. τῷ τρίτῳ δ' ἦν ἀρχὴ ὁ Ἱππικὸς πύργος, ὅθεν μέχρι τοῦ βορείου κλίματος κατατεῖνον ἐπὶ [b] τὸν Ψήφινον πύργον, ἔπειτα καθῆκον ἀντικρὺ τῶν Ἑλένης μνημείων· Ἀδιαβηνὴ βασιλὶς ἦν αὕτη, [c] Ἰζάτου βασιλέως [d] μήτηρ· καὶ διὰ σπηλαίων βασιλικῶν μηκυνόμενον ἐκάμπτετο μὲν γωνιαίῳ πύργῳ κατὰ τὸ [e] τοῦ Γναφέως προσαγορευόμενον μνῆμα· τῷ δὲ ἀρχαίῳ περιβόλῳ συνάπτον εἰς τὴν Κεδρῶνα καλουμένην φάραγγα κατέληγεν. τοῦτο τῇ [f] προσκτισθείσῃ πόλει περιέθηκεν Ἀγρίππας, ἥπερ ἦν πᾶσα γυμνή. πλήθει γὰρ ὑπερχεομένη, κατὰ μικρὸν ἐξεῖρπε τῶν περιβόλων, καὶ τοῦ ἱεροῦ τὰ προσάρκτια πρὸς τῷ λόφῳ συμπολίζοντες, ἐπ' οὐκ ὀλίγον προῆλθον, [g] καὶ τέταρτον περιοικηθῆναι λόφον, ὃς καλεῖται [h] Βεζεθά, κείμενος μὲν ἀντικρὺ τῆς Ἀντωνίας, [i] ἀποτεμνόμενος δ' ὀρύγματι βαθεῖ· διεταφρεύθη γὰρ ἐπίτηδες, ὡς μὴ τῷ λόφῳ συνάπτοντες οἱ θεμέλιοι τῆς Ἀντωνίας, εὐπρόσιτοί τε εἶεν, καὶ ἧττον ὑψηλοί. διὸ δὴ καὶ πλεῖστον ὕψος τοῖς πύργοις προσεδίδου τὸ βάθος τῆς τάφρου. ἐπιχωρίως δὲ ἐκλήθη [k] Βεζεθὰ τὸ νεόκτιστον μέρος, ὃ μεθερμηνευόμενον Ἑλλάδι γλώσσῃ καινὴ λέγοιτ' ἂν πόλις. δεομένων οὖν τῶν [l] ταύτῃ σκέπης, ὁ πατὴρ τοῦ νῦν βασιλέως, καὶ ὁμώνυμος Ἀγρίππας, ἄρχεται μὲν οὗ [m] προείπομεν τείχους· δείσας δὲ Κλαύδιον Καίσαρα, μὴ τὸ μέγεθος τῆς κατασκευῆς ἐπὶ νεωτερισμῷ πραγμάτων ὑπονοήσῃ καὶ στάσεως, παύεται θεμελίους μόνον βαλόμενος. καὶ γὰρ οὐδ' ἂν ἦν ἁλώσιμος ἡ πόλις, εἰ [n] προὔκοπτε τὸ τεῖχος ὡς ἤρξατο. λίθοις μέν γε [o] εἰκοσαπήχεσι τὸ μῆκος, τὸ εὖρος δεκαπήχεσι [p] συνηρμόζετο, μήθ' ὑπορυγῆναι σιδήρῳ ῥᾳδίως, [q] μήθ' ὑπ' ὀργάνοις διασεισθῆναι [r] δυναμένοις· δέκα πήχεις αὐτὸ τὸ τεῖχος ἐπλατύνετο, καὶ τὸ ὕψος [s] πλεῖον μὲν ἂν ὡς εἰκὸς ἔσχε, μὴ διακωλυθείσης τῆς τοῦ καταρξαμένου φιλοτιμίας. αὖθις δέ, καίτοι μετὰ σπουδῆς ἐγειρόμενον ὑπὸ Ἰουδαίων, [t] εἰς εἴκοσι πήχεις ἀνέστη· καὶ διπήχεις μὲν τὰς ἐπάλξεις, τριπήχεις δὲ τοὺς [u] προμαχῶνας εἶχεν, ὡς τὸ πᾶν ὕψος [x] εἰς εἰκοσιπέντε πήχεις ἀνατετάσθαι.

γ'. Τοῦ δὲ τείχους ὑπερεῖχον οἱ πύργοι πήχεις εἴκοσι μὲν εἰς εὖρος, εἴκοσι δὲ εἰς ὕψος, τετράγωνοί τε καὶ πλήρεις ὥσπερ αὐτὸ τὸ τεῖχος ὄντες. ἥ γε μὴν ἁρμονία καὶ τὸ κάλλος τῶν λίθων οὐδὲν ἀπέδει

s *Ὑπὲρ τὴν Σιλωὰμ*] *ἐπὶ τὴν Σιλωὰ* Ruf.
u *Τε πάλιν*] *τοι πάλιν* L. B.
x *Σολομῶνος κολυμβήθραν,*] Confer. ſupr. cap. 3. §. 2. Spanh.
y Ὀφλάν.] Ita legiſſe videtur Ruf. *Ἀφλὰμ* Big. *Ὀφλᾶς* in Editis Aliiſque. Conf. ſupr. lib. 2. c. 17. §. 9. Spanh.
z Συνῆπτο.] *Al. συνῆπτε & συνάπτον.*
a *Γενάθ*] *Γεννὰθ* Big. *Γενναθὰ* Gall.
b *Τὸν Ψήφινον πύργον,*] Conf. ſupr. c. 2. §. 2. Spanh.
c *Ἰζάτου βασιλέως*] *Ἰζᾶ τοῦ βασ.* Vat.
d *Μήτηρ.*] Ita ex Rufini exemplaribus quibuſdam & *Joſepho* in *Antiquitatum* l. 20. c. 2. antea erat in *Græcis* omnibus *θυγάτηρ.*
e *Τοῦ*] Abeſt a *L. B.*
f *Προσκτισθείσῃ*] *προσοικισθείσῃ* L. B.
g *Καὶ τέταρτον*] Aut *ὥστε* legendum, aut *καὶ* pro *ὥστε* accipiendum.
h *Βεζεθά,*] *Βεζεθανὴ* Big. & Voſſ. *Ζεθανὴ* Ruf. Conf. ſupr. lib. 2. c. 15. §. 5. Spanh.
i *Ἀποτεμνόμενος δ' ὀρύγματι βαθεῖ — τῆς Ἀντωνίας,*] Hæc omnia deſunt in Ruf.
k *Βεζεθὰ τὸ νεόκτιστον μέρος, — καινὴ πόλις.*] Conf. ſupr. lib. 2. c. 15. §. 5. Spanh.
l *Ταύτῃ σκέπης,*] *Ἐν αὐτῇ* Big.
m *Προείπομεν τείχους*] *Προείπαμεν* Big.
n *Προὔκοπτε τὸ τεῖχος*] *Προέκοπτε* Big.
o *Εἰκοσαπήχεσι τὸ μῆκος,*] Ita Big. *εἰκοσιπήχεσι* in Editis Aliiſque.
p *Συνηρμόζετο,*] *Ἡρμόζετο* Voſſ. & Ruf.
q *Μήθ' ὑπ' ὀργάνοις*] *Μετ' ὀργάνων* Big.
r *Δυναμένοις*] *Δυνάμενον δέκα πήχεσι* Big. *δυνάμενον δέκα δὲ πήχεις* Voſſ.
s *Πλεῖον ἂν*] *Πλέον* Big.
t *Εἰς εἴκοσι πήχεις ἀνέστη*] *Ὡς* Big.
u *Προμαχῶνας*] Heſychius *προμαχὼν, πύργος* leg. *προμαχών.* Conf. infr. §. 3. Spanh.
x *Εἰς εἰκοσιπέντε πήχεις ἀνατετάσθαι.*] Illud *εἰς* non agnoſcit Big.

* *Id eſt,* Agrippa rex Agrippæ junioris pater.

9 Τὸ

ἐν ναῷ. μετὰ δὲ [y] τὸ ναστὸν ὕψος τῶν πύργων, ὅπερ ἦν εἰκοσάπηχυ, πολυτελεῖς ἦσαν οἶκοι, καὶ καθύπερθεν ὑπερῷα, δεξαμεναί τε πρὸς τὰς τῶν ὑετῶν [z] ὑποδοχὰς [a] ἐν αὐτοῖς πολλαί, καὶ πλατεῖαι καθ' ἕκαστον ἄνοδοι. τοιούτους μὲν [b] οὖν πύργους τὸ τρίτον τεῖχος εἶχεν ἐνενήκοντα· τὰ δὲ μεσοπύργια τούτων, ἀνὰ πήχεις [c] διακοσίους. τὸ [d] δὲ μέσον εἰς τεσσαρεσκαίδεκα πύργους, τὸ δὲ ἀρχαῖον εἰς ἑξήκοντα μεμέριστο. [e] τῆς πόλεως δὲ ὁ πᾶς κύκλος σταδίων ἦν τριάκοντα τριῶν. θαυμασίου δὲ ὄντος ὅλου τοῦ τρίτου τείχους, θαυμασιώτερος ἀνεῖχε κατὰ γωνίαν [f] βόρειός τε καὶ πρὸς δύσιν ὁ [g] Ψήφινος πύργος, καθ' ὃν ἐστρατοπεδεύσατο Τίτος. [h] ἐπὶ γὰρ ἑβδομήκοντα πήχεις ὑψηλὸς ὤν, Ἀραβίαν τε ἀνίσχοντος ἡλίου παρεῖχεν ἀφορᾷν, καὶ μέχρι θαλάττης τὰ τῆς Ἑβραίων κληρουχίας ἔσχατα. [i] ὀκτάγωνος δὲ ἦν. τούτου δὲ ἄντικρυς ὁ Ἱππικός, καὶ παρ' αὐτὸν δύο [k] κατεσκευάσθησαν ὑπὸ Ἡρώδου [l] τοῦ βασιλέως ἐν τῷ ἀρχαίῳ τείχει, μέγεθός τε καὶ κάλλος ἦσαν καὶ ὀχυρότητα τῶν κατὰ τὴν οἰκουμένην διάφοροι. πρὸς γὰρ τῷ φύσει μεγαλοψύχῳ, καὶ τῇ περὶ τὴν πόλιν φιλοτιμίᾳ, τὴν ὑπεροχὴν τῶν ἔργων ὁ βασιλεὺς πάθεσιν [m] οἰκείοις ἐχαρίζετο, καὶ [n] τρισὶ τοῖς ἡδίστοις προσώποις ἀφ' ὧν [o] ὠνόμασε τοὺς πύργους, ἀδελφῷ καὶ φίλῳ καὶ γυναικί, τὴν μνήμην [p] ἀνέθηκε· τὴν μὲν, ὡς [q] προειρήκαμεν, [r] κτείνας δι' ἔρωτα, τοὺς δὲ ἀποβαλὼν ἐν πολέμῳ γενναίως ἀγωνισαμένους. ὁ μὲν οὖν Ἱππικός, ἀπὸ τοῦ φίλου προσαγορευθείς, τετράγωνος μὲν ἦν, εὖρος δὲ καὶ μῆκος εἴκοσι καὶ πέντε πηχῶν [s] ἕκαστος καὶ ὕψος τριάκοντα, οὐδαμοῦ διάκενος. ὑπὲρ δὲ τὸ [t] πλῆρες, [u] καὶ ταῖς πέτραις [x] συμπεφραγμένον, εἰς ἐκδοχὴν [y] τῶν ὄμβρων, [z] εἰκοσάπηχυς λάκκος ἦν τὸ βάθος. ἐπάνω δὲ τούτου δίστεγος [*] [a] οἶκος ἦν, εἴκοσι καὶ πέντε πηχῶν τὸ ὕψος, εἰς [b] ποικίλα τε [c] διῃρημένος, ὑπὲρ ὃν τύρσεις μὲν διπήχεις, [d] προμαχῶνες δὲ περιβέβληντο τριπήχεις· ὡς τὸ πᾶν ὕψος εἰς ὀγδοήκοντα πήχεις συναριθμεῖσθαι. ὁ δὲ δεύτερος πύργος, ὃν ὠνόμασεν ἀπὸ τἀδελφοῦ Φασάηλον, τὸ μὲν πλάτος καὶ τὸ μῆκος [e] ἴσον εἶχε, τεσσαράκοντα πηχῶν ἕκαστον, ἐπὶ τεσσαράκοντα [f] δ' ἦν τὸ ναστὸν αὐτοῦ ὕψος. [g] ἐπάνω δ' αὐτοῦ περιῄει στοὰ [h] δεκάπηχυς τὸ ὕψος, θωρακίοις τε καὶ [i] προβόλοις σκεπομένη. [k] μέσην δ' ὑπερῳκοδόμητο τὴν στοὰν πύργος ἕτερος, εἴς τε οἴκους πολυτελεῖς, καὶ δὴ καὶ βαλανεῖον διῃρημένος, ὡς μηδὲν ἐνδεῖν τῷ πύργῳ βασίλειον δοκεῖν. τὰ δὲ ἄκρα ταῖς προμαχῶσι καὶ ταῖς τύρσεσι μᾶλλον ἤπερ ὁ πρὸ αὐτοῦ κεκόσμητο. [l] πηχῶν δὴ τὸ πᾶν ὕψος, ὡς ἐν-

cedebant templo. Supra vero ſoliditatem *illam* turrium altitudinem ad xx. cubitos, magnifici erant œci, iiſque ſuperimpoſita cœnacula, & ciſternæ ad aquas pluviales illic recipiendas plurimæ, & lati ad ſingula gradus quibus aſcendebatur. Atque turres quidem ejuſmodi tertius iſte murus xc. habebat; earum autem intervalla erant cc. cubitorum. medius vero murus in xiv. turres, & antiquus in lx. diviſus erat. Urbis autem circuitus univerſus erat ſtadiorum xxxiii. *Urbis circuitus.* At cum totus eſſet admirabilis tertius ille murus, admirabilior tamen adhuc erat Pſephina turris, quæ in angulo ad ſeptentrionem & occidentem ſito ſurgebat, adverſus quam Titus caſtra poſuerat. *Turris Pſephina.* Cum enim lxx. cubitos alta eſſet, inde conſpici poterat Arabia ſole oriente, ultimique ad mare uſque terræ Judæorum fines. Erat autem octangularis *ea turris.* Atqui ex adverſo illius erat Hippicos *dicta turris*, & juxta eam duæ *aliæ*, ab Herode rege in veteri muro ædificatæ: quæ magnitudine & pulchritudine & firmitate univerſis, quæ toto orbe erant, præſtabant. nam præterquam quod *rex* natura eſſet magno & excelſo animo, & magnificentiæ ſtuderet in urbe ornanda, in operum præcellentia animi ſui affectibus gratificabatur; tribuſque perſonis chariſſimis à quibus turres appellavit, fratri ſcilicet & amico & conjugi, in memoriam conſecravit: huic quidem, ut jam ante diximus, amoris cauſa ab ipſo peremptæ, illis vero bello amiſſis cum fortiter ſtrenueque dimicaſſent. Atque Hippica ſane, ab amico denominata, quadrangularis quidem erat, (cujus ſingula latera latitudine & longitudine xxv. cubitos patebant, altitudine vero erant *cubitorum* xxx.) nuſquam inanis. *Turris Hippica.* Supra autem *hanc* ſoliditatem, ſixiſque adunatam compaginem, imbribus excipiendis puteus erat xx. cubitos altus. Super eum vero domus erat [*] gemino tabulato xxv. cubitos alta, & in varia *membra* diviſa. cui impoſitæ erant minæ quidem ad duos, propugnacula vero ad tres cubitos aſſurgentia, ita ut tota altitudo ad lxxx. cubitos numeraretur. Secunda vero turris, quam de fratris nomine Phaſaëlum nominavit, æque tam in longitudinem quam in latitudinem xl. cubitos patebat, totidemque in altitudinem, tota ſolida. *Turris Phaſaelus.* Hanc autem ambiebat porticus x. cubitos alta, loricis & propugnaculis ſepta. in medio vero porticûs ſuper ædificata erat alia turris in œcos etiam magnificos cum balneo diviſa, ut nihil turri deeſſet quo minus regia videretur. in faſtigio autem minis & propugnaculis, præ altero quem memoravimus, ornata erat: adeoque tota ejus altitudo ad xc. cubitos uſque attollebatur;

y Τὸ ναστὸν ὕψος τῶν πύργων,] De Athleta στερεὸν ναστὸν Philo Qu. om. prob. lib. p. 869. B. hic infr. lib. 6. c. 9. §. 1. ναστὸν αὐτῶν ὕψος ſcil. πύργων Spanh.

z Ὑποδοχὰς] Ἀποδοχὰς Voſſ. & Roſſ.

a Ἐν αὐτοῖς πολλαί,] Ἑλικοειδεῖς τε aut ſimile quid legiſſe videtur Ruf. qui vertit, & tortuoſi latique ſingularum aſcenſus.

b Οὖν πύργους] Illud οὖν deeſt Big.

c Διακοσίους.] Διακοσίας Big.

d Δὲ μέσον] Ita Voſſ. & Roſſ. τὸ δ' αὖ μέσον in cæteris.

e Τῆς πόλεως δὲ] Τῆς πόλεως ὁ κ. Big.

f Βόρειός τε] Βορεῖν Big. ὁ βόρειός τε Voſſ.

g Ψήφινος] Conf. ſupr. c. 3. §. 2. Spanh.

h Ἐπὶ γὰρ ἑβδομήκοντα πήχεις] Ἑπτὰ γὰρ ἑβδ. Big.

i Ὀκτάγωνος δὲ ἦν.] Ὀκτάγωνος Big.

k Κατεσκευάσθησαν] Κατεσκευασμένοι ὑφ' Ἡρ. Big. κατεσκευάσθησαν μὲν ὑφ'. Voſſ.

l Τοῦ βασιλέως] Articulum non agnoſcit Big.

m Οἰκείοις ἐχαρίζετο,] Οἰκείοις καὶ ἰδίοις Big. Verum non dubito quin ἰδίοις olim margini appoſitum in textum irrepſerit.

n Τρισὶ τοῖς ἡδίστοις προσώποις ἀφ' ὧν] Conf. ſupr. lib. 1. c. 17. §. 8. & lib. 7. c. 1. §. 1. Spanh.

o Ὠνόμασε] Ἐπωνόμασε Big.

p Ἀνέθηκε] Ἀνέθηκε Big. quo modo forſan & Ruf.

q Προειρήκαμεν.] Εἰρήκαμεν Voſſ. & Roſſ.

r Κτείνας δι' ἔρωτα,] Καὶ κτείνας Big.

s Ἕκαστος καὶ ὕψος] Ita Big. Lugd. Bat. & Vat. antea erat καὶ ἕκαστος ὕψος τριάκοντα.

t Πλῆρες,] Πληρέστερον Big.

u Καὶ ταῖς πέτραις] Abſunt a L. B. & Roſſ.

x Συμπεφραγμένον,] Ita Vat. συμπεφραγμένοις in Editis. συμπεφραγμένος & συμπεφραγμένον in quibuſdam MSS.

y Τῶν ὄμβρων,] Illud τῶν è MSS.

z Εἰκοσάπηχυς] Ita reſcripſi. ἑκατόνπηχυς hic loci in Editis & MSS.

a Οἶκος ἦν, εἴκοσι καὶ πέντε] οἶκος ἦν, ὅσον εἴκοσι L. B. οἶκος, ἦν ἐν οἷς. Roſſ.

b Ποικίλα τε] ποικ. μὲν Roſſ. poſteriorem vocem plane delet L. B.

c Διῃρημένος, ὑπὲρ ὃν] διῃρημένος ὑπεράνω. Roſſ. quod quidem me judice vel per ὑπὲρ ὃν fuit abſorptum, atque interſeri debet; vel in illud fuit mutatum. Hav.

d Προμαχῶνες] Conf. ſupr. §. 2. Spanh.

e Ἴσον] ἴσα L. B.

f Δ' ἦν τὸ ναστὸν αὐτοῦ ὕψος.] Αὐτοῦ τὸ ναστὸν ἦν Big.

g Ἐπάνω δ' αὐτοῦ] Ἐπάνωθεν δὲ τούτου Big.

h Δεκάπηχυς] δεκάπηχυν L. B.

i Προβόλοις] περιβόλοις Roſſ.

k Μέσην δ' ὑπερῳκοδόμητο] Μέσῃ δ' ὑπερῳκοδόμητο τῇ στοᾷ πύργος ὁ ἕτερος. Big.

l Πηχῶν δὴ] πηχῶν δὲ L. B.

* *Al.* duplici tecto.

lebatur ; & ſpecie quidem turri in Pharo *inſula* quæ Alexandriam navigantibus ignem procul oſtendit, ſimilis erat , ſed ambitu multo major. Cæterum tunc Simoni factum erat tyrannidis domicilium. Tertia autem turris Mariamne *dicta* (ita enim vocabatur regina) uſque ad xx. quidem cubitos ſolida erat , xx. vero cubitos lata pariterque alta. Diverſoria autem cæteris magnificentiora & ornatiora ſuſtinebat : rege quippe ipſum id decere arbitrante , ut turri de uxoris nomine appellatæ plus ornatûs adhiberetur , quam illis quæ à viris nomen traxerunt : ſicut illæ hac munitiores erant, cui femina nomen dederat. Hujus tota altitudo erat LV. cubitorum.

Turris Mariamne.

4. Cum autem tantæ eſſent magnitudinis tres illæ turres , ex loci ſitu multo majores eſſe videbantur : nam & ipſe antiquus murus, cui erant inædificatæ , in excelſo colle exſtructus fuerat ; & magis quam *ipſe* collis eminebat ad xxx. cubitos, ſupra quem *verticem* turres illæ poſitæ multum ſublimitatis inde aſſumebant. Mirabilis autem etiam lapidum erat magnitudo. non enim ex vulgaribus lapidibus, ſaxiſve quæ homines ferre poſſent, conſtructæ erant : verum ex ſecto marmore candido, ſingulis quidem *ſaxis* xx. cubitos longis , decem vero latis, & quinque altis. Tam apte autem inter ſe conjuncta erant , ut ſingulæ turres ſingula ſaxa viderentur à naturâ facta, ac deinde manibus artificum in faciem anguloſque efformata. atque ita nuſquam compaginis junctura deprehendi potuit. His autem , in ſeptentrionali muri parti poſitis, intus conjuncta erat regia , omni narratione *pene* ſuperior : ut quæ operis aut apparatus cujuſcunque magnificentia ſuperari non potuerit. ſed tota quidem muro xxx. cubitos alto cincta erat, & in circuitu turribus ornatiſſimis æquali diſtantia poſitis diſtincta , maximiſque cœnaculis , quæ c. virorum lectos caperent , *inſtructa* : in quibus inenarrabilis erat lapidum varietas. nam quicquid *illorum* ubique rarum magna copia collectum erat. Tecta etiam & laquearia ob trabium longitudinem & ornamentorum magnificentiam miranda *erant*. Cubiculorum item ingens multitudo, & figurarum circa illa multiplex varietas ; atque omnia ſupellectile pretioſiſſima , vaſiſque , quorum pleraque aurea & argentea erant, *inſtructa*. Periſtylia vero multa , alia poſt alia in circulum , ſingula variis columnis *ornata*. Quæ vero illorum *ſpatia* ſub dio erant , viriditate ubique gaudebant : & variæ quidem ſylvæ *erant*, inque iis prolixa ambulacra , & circa ea profundi euripi , ciſternæque paſſim ſignis æreis abundantes , per quæ aqua effundebatur, & circa latices multæ cicurum columbarum turres. Sed enim regia, qualis fuerit, pro dignitate exponi nequit , & memoriæ cruciatus adhiberetur, ſi quis referret, quantas res conſumpſerit flamma latrocinalis. nec enim iſta omnia à Romanis incenſa erant , ſed ab inſidiatoribus inteſtinis, ut jam ante diximus, ſub defectionis initium. Atque primum quidem in Antoniam invaſit ignis;

Artificium quo turres illæ exſtructæ erant.

Regia incenſa a latronibus.

ἔκειτο, καὶ τὸ μὲν σχῆμα παρεμφερὴς τῷ κατὰ τὴν Φάρον ἐκπυρσεύοντι τοῖς ᵐ ἐπ' Ἀλεξανδρείας πλέουσι, τῇ περιοχῇ δὲ πολὺ μείζων ἦν. τηνικαῦτα γοῦν τυραννεῖον ἀπεδείχθη τοῦ Σίμωνος. ὁ δὲ τρίτος πύργος ἡ Μαριάμμη, τοῦτο γὰρ ἡ βασιλὶς ἐκαλεῖτο, μέχρι μὲν εἴκοσι πηχῶν ναστὸς ἦν, εἴκοσι δὲ πήχεις εὖρος διέβαινε καὶ μῆκος ἴσον. πολυτελεστέραν δὲ καὶ ποικιλωτέραν τῶν ἄλλων τὴν οἴκησιν εἶχεν ἐπάνω, τοῦ βασιλέως οἰκεῖον ὑπολαβόντος, τὸν ἀπὸ γυναικὸς ὀνομασθέντα κεκοσμῆσθαι πλέον, ἢ τοὺς ἀπ' ἀνδρῶν, ὥσπερ ἐκείνους τῆς γυναικὸς ὀχυρωτέρους. τούτου τὸ πᾶν ὕψος πεντήκοντα ⁿ καὶ πέντε πηχῶν ἦν.

δ'. Τηλικοῦτοι δὲ ὄντες οἱ τρεῖς τὸ μέγεθος, πολὺ μείζονες ἐφαίνοντο διὰ τὸν τόπον· αὐτό τε γὰρ τὸ ἀρχαῖον τεῖχος, ἐν ᾧ ἦσαν, ᵒ ἐφ' ὑψηλῷ λόφῳ δεδόμητο, καὶ τοῦ λόφου καθάπερ κορυφή τις ὑψηλοτέρα προανεῖχεν εἰς τριάκοντα πήχεις, ὑπὲρ ἣν οἱ πύργοι κείμενοι πολὺ δή τι τῷ μετεώρῳ προσελάμβανον. θαυμάσιον δὲ καὶ τῶν λίθων ἦν τὸ μέγεθος. οὐ γὰρ ἐξ εἰκαίας χερμάδος, οὐδὲ φορητῶν ἀνθρώποις πετρῶν συνειστήκεσαν, λευκὴ δὲ μάρμαρος ἐτμήθη· καὶ τὸ μὲν μῆκος ᵖ ἑκάστης πηχῶν ᵍ ἦν εἴκοσι, ʳ δέκα δὲ εὖρος, καὶ βάθος πέντε. συνήνωντο δ' ἐπ' ἀλλήλοις, ὡς δοκεῖν ἕκαστον πύργον μίαν εἶναι πέτραν ἀναπεφυκυῖαν, ˢ ἔπειτα δὲ περιεξέσθαι χερσὶ τεχνιτῶν εἰς σχῆμα καὶ γωνίας. οὕτως οὐδαμόθεν ἡ συνάφεια τῆς ἁρμονίας διεφαίνετο. κειμένοις δὲ πρὸς ἄρκτον αὐτοῖς ἔνδοθεν ἡ τοῦ βασιλέως αὐλὴ προσέζευκτο, παντὸς λόγου κρείσσων. οὔτε γὰρ πολυτελείας, οὔτε κατασκευῆς τινος ᵗ ἔλειπεν ᵛ ὑπερβολή. ἀλλὰ τετείχιστο μὲν ˣ ἅπασα τριάκοντα πήχεις τὸ ὕψος, κύκλῳ κατ' ἴσον διάστημα ʸ κεκοσμημένοις δὲ πύργοις διείληπτο, ἀνδρῶσί τε μεγίστοις, καὶ εἰς ᶻ ξενῶνας ᵃ ἑκατονταικλίνους· ἐν οἷς ἀδιήγητος μὲν ἡ ποικιλία τῶν λίθων ἦν. συνῆκτο γὰρ πολὺς ὁ πανταχοῦ σπάνιος. θαυμασταὶ δ' ὀροφαί, μήκει τε δοκῶν καὶ λαμπρότητι ᵇ προκοσμημάτων. οἴκων δὲ πλῆθος, καὶ ᶜ διαφοραὶ σχημάτων περὶ τούτους μυρίαι· πᾶσί γε μὴν ἀποσκευαὶ πλήρεις, ᵈ καὶ τὰ πλείω τῶν ἐν ἑκάστοις κειμένων ἐξ ἀργύρου τε καὶ χρυσοῦ. ᵉ περίστοα δὲ δι' ἀλλήλων ἐν κύκλῳ πολλά, καὶ στῦλοι πρὸς ἑκάστῳ διάφοροι. τά γε μὴν τούτων ὕπαιθρα πανταχοῦ χλοερά. καὶ ποικίλαι μὲν ὗλαι, μακροὶ δὲ δι' αὐτῶν περίπατοι, καὶ περὶ τούτους εὔριποι βαθεῖς ᶠ δεξαμεναί τε ᵍ πολλαχοῦ χαλκουργημάτων περίπλεοι, δι' ὧν τὸ ὕδωρ ἐξεχεῖτο, καὶ πολλοὶ περὶ τὰ νάματα ʰ πύργοι πελειάδων ἡμέρων. ἀλλὰ γὰρ οὔθ' ἑρμηνεῦσαι δυνατὸν ἀξίως τὰ βασίλεια, καὶ φέρει βάσανον ἡ μνήμη, τὰς τοῦ λῃστρικοῦ πυρὸς δαπάνας ἀναφέρουσα. οὐ γὰρ ταῦτα Ῥωμαῖοι κατέφλεξαν, ἀλλ' ὑπὸ τῶν ἔνδον ⁱ ἐπιβούλων, ὡς προειρήκαμεν, ἐν ἀρχῇ τῆς ᵏ ἀποστάσεως. καὶ ἀπὸ μὲν τῆς Ἀντωνίας ἤρξατο τὸ πῦρ, μετέβη δ' ἐπὶ τὰ βασί-

m Ἐπ' Ἀλεξανδρείας] ἀπ' Αλ. Raſ.
n Καὶ πέντε πηχῶν ἦν.] Ἑπτὰ Big.
o Ἐφ' ὑψηλῷ λόφῳ δεδόμητο,] Ἐν ὑψηλῷ λ. Big.
p Ἑκάστης πηχῶν] Ἑκάστη Big.
q Ἦν εἴκοσι,] Illud ἦν non agnoſcit Big.
r Δέκα δὲ εὖρος,] Εὖρος δὲ δέκα Big.
s Ἔπειτα δὲ περιεξέσθαι] [illegible] Big.
t Ἔλειπεν] ἔλειπε L. B.
v Ὑπερβολή.] Ita cum Cod. Big. ὑπερβολὴν in Editis Aliiſque.
x Ἅπασα τριάκοντα] Πᾶσα Big.
y Κεκοσμημένοις δὲ πύργοις] Sic Big. κεκοσμημένοις δὲ πύργος in Editis Aliiſque.
z Ξενῶνας] Ξενῶνες Big.
a Ἑκατονταικλίνους] Ita cum Cod. Big. ἑκατοντακλίνους in cæteris.
b Προκοσμημάτων.] προκοσμημάτων Raſ.
c Διαφοραὶ σχημάτων] Διαφορὰ σχ. π. τ. μυρία. πᾶσαι Big.
d Καὶ τὰ πλείω] Καὶ τὰ πλείω Big.
e Περίστοα] περίστοον, περίπατον Heſych. περίστοα infr. c. 5. §. 8. Spanh.
f Δεξαμεναί τε] Auctoritate Cod. Big. καὶ ante δεξαμεναί τε deleri.
g Πολλαχοῦ χαλκουργημάτων] Πολλαχοῦ Big.
h Πύργοι πελειάδων ἡμέρων.] Crediderim quum has turres Herodem habuerint auctorem, has columbas eſſe quas הורדסיות Herodianas vocant Schabbath. xxiv. 3. Talmudici etiam dicunt has eſſe cicures factas. Ita & hic Joſephus ἡμέρας vocat Rel.
i Ἐπιβούλων,] Poſt vocem hanc addit καταφλέξαντων Lugd. Bat.
k Ἀποστάσεως.] Καταφλέξαντων poſt ἀποστάσεως addit Big.

βασίλεια, καὶ τῶν τριῶν πύργων τὰς στέγας ἐπενεμήθη.

inde autem tranſiit in regiam, triumque turrium tecta depaſtus eſt.

ΚΕΦ. ε΄.

Ἔκφρασις ἱεροῦ.

ΤΟ δὲ ἱερὸν ἵδρυτο μὲν, ὥσπερ ἔφην, ἐπὶ λόφου καρτεροῦ· κατ᾽ ἀρχὰς δὲ μόλις ἐξήρκει τὸ ἀνωτάτω χθαμαλὸν αὐτοῦ τότε ναῷ καὶ τῷ βωμῷ. τὰ γὰρ πέριξ ἀπόκρημνος ἦν καὶ κατάντης. τοῦ δὲ βασιλέως Σολομῶνος, ὃς δὴ καὶ τὸν ναὸν ἔκτισε, τὸ κατ᾽ ἀνατολὰς μέρος ἐκτειχίσαντος, [l] εἶτ᾽ ἐτέθη μία στοὰ τῷ χώματι· καὶ κατά γε τὰ λοιπὰ μέρη γυμνὸς ὁ ναὸς ἦν. τοῖς δ᾽ ἑξῆς αἰῶσι, ἀεί τι τοῦ λαοῦ προσχωννύντος, ἀνισούμενος ὁ λόφος ηὐρύνετο. διακόψαντες δὲ καὶ τὸ προσάρκτιον τεῖχος, τοσοῦτον [m] προσέλαβον ὅσον ὕστερον ἐπεῖχεν ὁ τοῦ παντὸς ἱεροῦ περίβολος. [n] τειχίσαντες δὲ ἐκ ῥίζης τριχῇ κύκλῳ τὸν λόφον, καὶ μεῖζον ἐλπίδος ἐκπονήσαντες ἔργον, εἰς ὃ μακροὶ μὲν ἐξαναλώθησαν αἰῶνες αὐτοῖς, καὶ [o] οἱ ἱεροὶ δὲ θησαυροὶ πάντες, οὓς [p] ἀνεπίμπλασαν οἱ παρὰ τῆς οἰκουμένης δασμοὶ πεμπόμενοι τῷ Θεῷ, τούς τε ἄνω περιβόλους, καὶ τὸ κάτω ἱερὸν ἀμφεδείμαντο. [q] τούτου τὸ ταπεινότατον, ἀπὸ τριακοσίων ἀνετειχίσαντο πηχῶν, κατὰ δέ τινας τόπους [r] ἐκ πλείονος. οὐ μέντοι πᾶν τὸ βάθος ἐφαίνετο τῶν θεμελίων· ἐπὶ πολὺ γὰρ ἔχωσαν τὰς φάραγγας, ἀνισοῦν βουλόμενοι τοὺς στενωποὺς τοῦ ἄστεος. πέτραι δὲ τεσσαρακοντάπηχεις τὸ μέγεθος ἦσαν τοῦ δομήματος· ἥ τε γὰρ δαψίλεια τῶν χρημάτων, καὶ ἡ τοῦ λαοῦ φιλοτιμία, λόγου μείζονας ἐποιεῖτο τὰς [s] ἐπιβολάς, καὶ τὸ μηδὲ ἐλπισθὲν ἕξειν πέρας, ἐπιμονῇ καὶ χρόνοις ἦν ἀνύσιμον.

β΄. Ἦν δὲ ἄξια τῶν τοιούτων θεμελίων καὶ τὰ ὑπὲρ αὐτῶν ἔργα. διπλαῖ μὲν γὰρ αἱ στοαὶ πᾶσαι, κίονες δ᾽ αὐταῖς εἰκοσιπέντε πηχῶν τὸ ὕψος [t] ὑφεστήκεσαν, μονόλιθοι λευκοτάτης μαρμάρου, [u] κεδρίνοις δὲ φατνώμασιν [x] ὠρόφωντο. τούτων ἡ μὲν φυσικὴ πολυτέλεια, καὶ τὸ εὔξεστον, καὶ τὸ ἁρμόνιον, παρεῖχε θεωρίαν ἀξιόλογον· οὐδενὶ δὲ ἔξωθεν, οὔτε ζωγραφίας, οὔτε γλυφίδος ἔργῳ προσηγλάϊστο. [y] καὶ πλατεῖαι μὲν ἦσαν ἐπὶ τριάκοντα πήχεις· ὁ δὲ πᾶς κύκλος αὐτῶν εἰς ἓξ σταδίους συνεμετρεῖτο, περιλαμβανομένης καὶ τῆς Ἀντωνίας. [z] τὸ δὲ ὕπαιθρον ἅπαν πεποίκιλτο [a] παντοδαπῶν λίθων καταστρωμένον. διὰ τούτου προϊόντων ἐπὶ τὸ δεύτερον ἱερὸν, [b] δρύφακτος περιβέβλητο λίθινος, [c] τρίπηχυς μὲν ὕψος, πάνυ δὲ χαριέντως διειργασμένος. ἐν αὐτῷ [d] δ᾽ εἱστήκεσαν ἐξ ἴσου δια-

CAP. V.

Deſcriptio templi.

FAnum autem, ut *ſuperius* dixi, ſupra arduum quidem collis jugum conditum erat: cumque ædificari cœptum eſſet, vix templo & aræ ſufficiebat planities in illius vertice. nam undique præceps erat atque declivis. Cum autem rex Solomon, idem qui templum exſtruxit, partem ejus * ad orientem muro cinxiſſet, tum terræ illic aggeſtæ porticus una impoſita erat: & ex aliis partibus nudum manebat templum. Progreſſu autem temporis, cum ſemper aliquid aggeris populus accumularet, coæquatus collis latior effectus eſt. Quin & muro ad ſeptentrionem perrupto, tantum aſſumpſere *ſpatii*, quantum poſtea totius ſani ambitus includebat. Cum autem a fundamentis triplici muro collem circumdediſſent, & in opere magis quam ſperandum erat elaboraſſent, (in quo longa ſæcula conſumpta erant, omneſque theſauri ſacri, quos ex toto orbe miſſa Deo tributa repleverant) tam ſuperiorem ambitum quam templum interius ædificarunt. Cujus quod humillimum erat ad trecentos cubitos excitarunt, in quibuſdam vero locis ad plures. Non tamen omnis fundamentorum altitudo apparebat: nam magna ex parte valles terra aggeſta repletæ erant, ut urbis angiportis eas adæquarent. Saxis vero in exſtructione uſi ſunt quadragenorum cubitorum magnitudinis. nam & pecuniæ abundantia & populi liberalitas plus quam dici poteſt ſtructuram procedere faciebat: & quod abſolvi poſſe ne ſperabatur quidem, perſeverantia & temporis diuturnitate perfectum erat.

Templi deſcriptio. Confer Antiquitatum. l. 3. c. 6. & l. 8. c. 3.

Saxorum magnitudo.

2. Tantis autem fundamentis digna erant opera illis impoſita. Nam porticus quidem omnes duplices erant, eas vero ſuſtinuerunt columnæ quinis & vicenis cubitis altæ, ſingulis è ſaxis marmore candidiſſimo: & cedrinis laquearibus tectæ erant. Illa utpote naturâ magnifica & bene polita, apteque & congruenter juncta ſpectaculum præbebant ſplendidum & memorabile; nulloque aut pictoris aut ſculptoris opere extrinſecus ornatum. Et latæ quidem erant ad XXX. cubitos: omnis autem earum ambitus una cum Antonia ſex ſtadiorum menſuram comprehendebat. At totum ſub dio ſpatium variatum erat & omnigenis lapidibus ſtratum. Cum vero per hoc ſecundum ad templum iretur, ſeptum lapideum circumjectum erat trium quidem cubitorum altitudine, admodum vero affabre factum. Illic autem paribus intervallis diſpoſitæ erant

Porticus quales, & earum ornatus. Conf. L. Capellum in Hiſt. Jud. Compend. p. 156, 157.

---

l Εἶτ᾽ ἐτέθη μία στοὰ] Ita Big. & Ref. ἐπετέθη στοὰ in Editis Aliiſque. ſed μία στοὰ quoque habet Lugd. Bat. & Reſſ.

m Προσέλαβον] προσελάμβανον L. B.

n Τειχίσαντες δὲ ἐκ ῥίζης — τὸν λόφον,] Illa ἐκ ῥίζης adduntur nunc ex MSS. L. B. & Reſſ. ideoque in verſione interpolata ſunt. Ita inf. ubi *Antoniæ* munimenta deſcribit cap. v. §. 8. πρῶτον μὲν ἐκ ῥίζης ἡ πέτρα &c. HAV.

o οἱ ἱεροὶ δὲ θησαυροὶ πάντες,] Conf. Antt. lib. 14. c. 7. §. 2. SPANH.

p Ἀνεπίμπλασαν — πεμπόμενοι τῷ Θεῷ.] Ἐνεπίμπλασαν Big.

q Τούτου τὸ ταπεινότατον,] Τοῦτο τὸ ταπεινότερον Big.

r Ἐκ πλείονος.] Καὶ πλεῖον Big.

s Ἐπιβολὰς,] τὰς ἐπιβολὰς ἐκφαίνει infr. lib. 6. c. 1. §. 6. SPANH.

t Ὑφεστήκεσαν.] Ita cum *Cod. Big.* ἐφεστήκεσαν in *Editis Aliiſque*.

u Κεδρίνοις δὲ φατνώμασιν] Κεδρίνοις τε Big. uti & mox οὐδενὶ τ᾽ ἔξωθεν.

x Ὠρόφωντο.] Ὠρόφωτο Big.

y Καὶ πλατεῖαι μὲν ἦσαν] Καὶ πλ. μὲν καὶ ἐπὶ τρ. Big.

z Τὸ δὲ ὕπαιθρον] Καὶ τὸ ὑπ. Big.

a Παντοδαπῶν λίθων] Eſt qui παντοδαπῷ λίθῳ malit. Verum nil mutandum, ſed ἀπὸ aut ὑπὸ ſubintelligendum.

b Δρύφακτος] סורג Talmudicis. REL.

c Τρίπηχυς μὲν ὕψος,] *Miſna* decem ſolummodo agnoſcit palmos. Verum ſi hic tres ordines lapidum ſtatuamus, quibus quartus deinde addatur è lignis conſtans, nulla erit pugna: adeoque pro τρίπηχυς ſubſtituamus τρίστοιχος, ut hoc ſeptum tria veluti tecta habuiſſe dicatur, duo è ſecundo & tertio ordine lapidum, tertium vero è lignis; vel legamus τρίπηχυν, ut tres ſolummodo ordines lapidum veluti parietes agnoſcamus, interius lignis veſtitos. *Conſ. l. Empereur de Menſuris templi* cap. 2. §. 3. p. 42. Confer *L. Capelli* Spicilegium ad *Epheſ.* c. 2. v. 14.

d Δ᾽ εἱστήκεσαν] Ἀνειστήκεσαν Big.

* Ab oriente, *Ref.*

erant columnæ, *ingreſſuros* de lege mundiciæ præmonentes, aliæ Græcis aliæ Latinis literis, nemini licere alienigenæ in locum ſanctum intrare. Sanctum enim vocabatur templum ſecundum. & quatuordecim quidem gradibus eò aſcendebatur à primo: illius vero area quadrata erat & proprio muro circundata. cujus exterior celſitudo, quamvis XL. cubitis ſurgeret, tamen gradibus tegebatur, interior autem XXV. cubitorum erat. nam cum in altiori loco gradibus ædificaretur, non tota pars interior cernebatur, colle utpote obtecta. Poſt XIV. autem gradus ſpatium uſque ad murum erat decem cubitorum, totumque erat planum. Hinc rurſum aliæ quinque graduum ſcalæ ad portas ducebant, quæ à ſeptentrione quidem ac meridie octo erant, quaternæ utrinque, duæ vero ex oriente neceſſario. nam cum hic proprius locus, religionis cauſa, mulieribus muro diſcerneretur, altera quoque porta opus eſſe videbatur: hæc autem ex adverſo prioris facta erat. atque ex aliis regionibus una *porta* meridiana & una ſeptentrionalis, quibus ad mulierum atrium introibatur: per alias enim mulieribus non licebat ingredi; ſed neque per ſuam ultra proprium ſibi dicatum ſeptum. Cæterum patebat locus *iſte* non ſolum feminis Judæam habitantibus, ſed & extra eam popularibus religionis cauſa venientibus. occidua vero pars nullam portam habebat, ſed perpetuo exſtructus ibi erat murus. Porticus autem * poſt portas à muro averſæ intro ante gazophylacia, columnis ingentibus & pulcherrimis ſuſtinebantur. erant autem ſimplices, & præter magnitudinem nulla in re ab inferioris ſepti porticibus differebant.

Mulierum locus.

Portarum ornamenta.

3. Portarum autem novem quidem auro & argento undique tectæ erant, una cum poſtibus & ſuperliminari: una vero † extra templum ex ære Corinthio, quæ multum argento incluſas & inauratas dignitate ſuperabat. Et binæ quidem fores in ſingulis januis erant, & unaquæque XXX. cubitis alta & XV. lata erat. atqui poſt introitum introrſum dilatatæ exhedras utrinque habebant XXX. cubitos longas & latas, turris in modum exſtructas, altas vero XL. cubitos & amplius. ſingulas autem binæ columnæ duodenûm cubitorum ambitu ſuſtinebant. Et aliarum quidem *portarum*

ςήκεσαν ςῆλαι, [e] τὸν τῆς ἁγνείας προσημαίνουσαι νόμον, αἱ μὲν Ἑλληνικοῖς αἱ δὲ Ῥωμαϊκοῖς γράμμασι, μηδένα ἀλλόφυλον [f] ἐντὸς τοῦ ἁγίου παριέναι. τὸ γὰρ δεύτερον ἱερὸν, [g] ἅγιον ἐκαλεῖτο. καὶ τεσσαρεσκαίδεκα μὲν βαθμοῖς ἦν ἀναβατὸν ἀπὸ τοῦ πρώτου, τετράγωνον δὲ ἄνω καὶ τείχει περιπεφραγμένον ἰδίῳ. τούτου τὸ μὲν ἔξωθεν ὕψος, καίτοι τεσσαράκοντα πηχῶν ὑπάρχον, ὑπὸ τῶν βαθμῶν ἐκαλύπτετο, τὸ δὲ ἔνδον εἴκοσι καὶ πέντε πηχῶν ἦν. πρὸς γὰρ ὑψηλοτέρῳ [h] δεδομημένου βαθμοῖς, οὐκέτι ἦν ἅπαν εἴσω καταφανὲς καλυπτόμενον ὑπὸ τοῦ λόφου. μετὰ δὲ τοὺς δεκατέσσαρας βαθμοὺς, τὸ μέχρι τοῦ τείχους διάστημα πηχῶν ἦν δέκα, [i] πᾶν ἰσόπεδον. ἔνθεν ἄλλαι πάλιν πεντέβαθμοι κλίμακες ἀνῆγον ἐπὶ τὰς πύλας, αἱ ἀπὸ μὲν ἄρκτου καὶ μεσημβρίας ὀκτὼ, [k] καθ' ἑκάτερον τέσσαρες, δύο δ' ἦσαν ἐξ ἀνατολῆς [l] κατ' ἀνάγκην. διατετειχισμένου γὰρ κατὰ τοῦτο τὸ κλίμα ταῖς γυναιξὶν ἰδίου πρὸς θρησκείαν χώρου, ἔδει δευτέραν εἶναι πύλην· τέτμητο δ' αὕτη τῆς πρώτης ἀντικρύς. κἀκ τῶν ἄλλων κλιμάτων, μία μεσημβρινὴ πύλη, καὶ μία βόρειος, δι' ἧς εἰς [m] τὴν γυναικωνῖτιν εἰσῆγον· κατὰ γὰρ τὰς ἄλλας, οὐκ ἐξῆν παρελθεῖν γυναιξὶν, ἀλλ' οὐδὲ [n] κατὰ τὴν σφετέραν ὑπερβῆναι τὸ διατείχισμα. ἀνεῖτό γε μὴν [o] ταῖς τε ἐπιχωρίοις καὶ ταῖς ἔξωθεν ὁμοφύλοις ἐν ἴσῳ πρὸς θρησκείαν ὁ χῶρος. τὸ δὲ πρὸς δύσιν μέρος οὐκ εἶχε πύλην, ἀλλὰ διηνεκὲς ἐδεδόμητο ταύτῃ τὸ τεῖχος. αἱ στοαὶ δὲ μεταξὺ τῶν πυλῶν ἀπὸ τοῦ τείχους, ἔνδον ἐστραμμέναι [p] πρὸ τῶν [q] γαζοφυλακίων, σφόδρα μὲν καλοῖς καὶ μεγάλοις ἀνείχοντο κίοσιν. ἦσαν δ' ἁπλαῖ, [r] καὶ πλὴν τοῦ μεγέθους τῶν κάτω κατ' οὐδὲν ἀπελείποντο.

γ'. Τῶν δὲ πυλῶν [s] αἱ μὲν ἐννέα, χρυσῷ καὶ ἀργύρῳ κεκαλυμμέναι πανταχόθεν ἦσαν, [t] ὁμοίως τε ὀπαστάδια καὶ τὰ ὑπέρθυρα· μία δ' ἡ ἔξωθεν [u] τοῦ νεὼ Κορινθίου χαλκοῦ, πολὺ τῇ τιμῇ τὰς καταργύρους καὶ περιχρύσους ὑπεράγουσα. καὶ δύο μὲν ἑκάστου πυλῶνος θύραι, [x] τριάκοντα δὲ πηχῶν τὸ ὕψος ἑκάστης, καὶ τὸ πλάτος ἦν πεντεκαίδεκα. μετὰ μέντοι τὰς εἰσόδους ἐνδοτέρω πλατυνόμενοι παρ' ἑκάτερον τριακονταπήχεις ἐξέδρας εἶχον εὖρός τε καὶ μῆκος πυργοειδεῖς, [y] ὑψηλαὶ δ' ὑπὲρ τεσσαράκοντα πήχεις. δύο δ' ἀνεῖχον ἑκά-

e Τὸν τῆς ἁγνείας] ἁγνείας vocat lib. 1. de bell. in prologo quibus cavetur, ne puri & impuri in quibuſdam gradibus ultra terminum conſtitutum in locis ſacris tendant. Rel.

f Ἐντὸς τοῦ ἁγίου παριέναι.] Sc. in *interius ſeptum*. Pariterque in interiori ſepto alia fuit iſti ſimilis lorica, qua populus à templi ingreſſu & atrio ſacerdotum diſcludebatur.

g Ἅγιον ἐκαλεῖτο.] Erit ergo illud quod Atrio magno, ſc. Atrio Iſraelitarum & Sacerdotum continetur: & omne quod intra portam Nicanoris eſt, קדש *Sanctum* dicetur oppoſite ad atrium mulierum, חיל & montem Templi, quæ omnia חול *profani* nomine nuncupantur a Judæis. Nam nomen קדש voce ἅγιον a Joſepho indicari non poteſt, quia קדש latius patet quam τὸ ἅγιον ἱερόν. Rel.

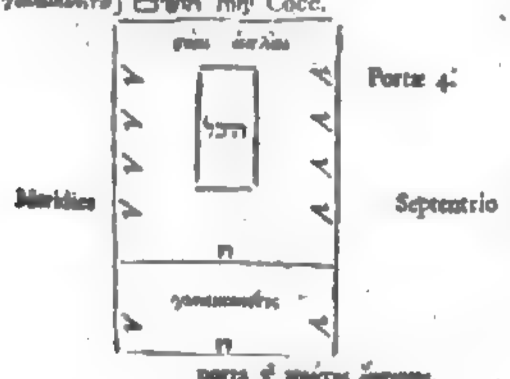
h Δεδομημένου βαθμοῖς.] Ita Big. & Vat. δεδομημένου τοῖς βαθμοῖς in Editis Aliiſque.

i Πᾶν ἰσόπεδον.] πᾶν τὸ ἱερόν. L. B.

k Καθ' ἑκάτερον τέσσαρες.] Καθ' ἕτερον Big.

l Κατ' ἀνάγκην.] Δι' ἀνάγκης Big.

m Τὴν γυναικωνῖτιν] עזרת נשים Cocc.

porta τῆς πρώτης ἄντικρυς. ἀνατολὴ Rel.

n Κατὰ τὴν σφετέραν] Κατὰ τὴν ἐφ' ἑτέραν Big.

o Ταῖς τε ἐπιχωρίοις] Ita Big. ταῖς τε ἐπιχ. καὶ ταῖς in Editis Aliiſque.

p Πρὸ τῶν] Πρὸς τὴν γαζ. Big. Vide Commentarios Conſt. l'Empereur in Cod. Middoth p. 48. & 49. quem in loci verſione ſequuti ſumus. Paulo autem aliter Baſnagius in hunc modum, *porticus procurrentes inter portas, à muro interius proten͡ſæ ante Gazophylacia, pulchris & grandibus ſuſtinebantur columnis.*

q Γαζοφυλακίων,] לשכות Rel.

r Καὶ πλὴν τοῦ μεγέθους] Ita Big. & Ruf. καὶ ἄλλο &c. L. B. ἀπελεῖπε in cæteris.

s Αἱ μὲν ἐννέα,] Ὁμοίως δ' αὗται Big.

t Ὁμοίως τε παραστάδες] Αἱ μὲν ἐννέα Ruf. ὁμοίως αὗται π. Ruf.

u Τοῦ νεὼ Κορινθίου χαλκοῦ,] Conf. Ant. Jud. lib. VIII. c. 5. §. 2. Spanh.

x Τριάκοντα δὲ πηχῶν] Τριάκοντα πηχῶν τὸ ὕψος ἑκάστης Big.

y Ὑψηλαὶ] Forte ὑψηλὰς Cocc.

* Poſt portas à muro averſæ] Ita vertend. non *infra portas*. Vide Appar. ad B. Polyglott. p. 31.

† Extra templum] Maluiſſem Interpres vocem ἱερὸν per Templum, Ναὸν per ædem ſacram reddidiſſet, vitandi ambigui cauſa. Erat enim hæc porta extra Ναὸν, recte. In Templo tamen. Eſt enim porta Nicanoris, quam æream vocat. Nota eſt hiſtoria quam narrant Talmudici de valvis ejus a Nicanore ex Ægypto tranſvectis. Rel.

ἑκάστῳ κίονες, δώδεκα πηχῶν τὴν ᶻ περιοχὴν ἔχοντες. καὶ τῶν μὲν ἄλλων ἴσον ἦν τὸ μέγεθος. ἡ δὲ ὑπὲρ τὴν Κορινθίαν ἀπὸ τῆς γυναικωνίτιδος ἐξ ἀνατολῆς ἀνοιγομένη τῆς τοῦ ναοῦ πύλης ἀντικρὺ, πολὺ μείζων ἐτύγχανε· πεντήκοντα γὰρ πηχῶν οὖσα ᵃ τὴν ἀνάστασιν, τεσσαράκοντα πήχεις τὰς θύρας εἶχε, καὶ τὸν κόσμον πολυτελέστερον, ᵇ ἐπὶ δαψιλὲς πάχος ἀργύρου τε καὶ χρυσοῦ. ᶜ τοῦτο δὲ ταῖς ἐννέα πύλαις ἐπέχεεν ᵈ ὁ ᵉ Τιβερίου πατὴρ Ἀλέξανδρος. βαθμοὶ δὲ δεκαπέντε πρὸς τὴν μείζονα πύλην ἀπὸ τοῦ τῶν γυναικῶν διατειχίσματος ᶠ ἀνῆγον· ᵍ τῶν γὰρ κατὰ τὰς ἄλλας πέντε βαθμῶν ἦσαν βραχύτεροι.

δ'. Αὐτὸς δ' ὁ ναὸς, κατὰ μέσον κείμενος, τὸ ἅγιον ἱερὸν, δώδεκα βαθμοῖς ἦν ἀναβατός. καὶ τὸ μὲν κατὰ πρόσωπον ὕψος τε καὶ εὖρος ἴσον, ἀνὰ πήχεις ʰ ἑκατόν. κατόπιν δὲ τεσσαράκοντα ⁱ πήχεσι στενότερος· ἔμπροσθεν γὰρ ὥσπερ ὦμοι παρ' ἑκάτερον εἰκοσιπήχεις διέβαινον. ἡ πρώτη δὲ αὐτοῦ πύλη, πηχῶν ἑβδομήκοντα τὸ ὕψος οὖσα, καὶ εὖρος εἴκοσι καὶ πέντε, θύρας οὐκ εἶχε· τοῦ γὰρ οὐρανοῦ τὸ ἀφανὲς, καὶ ᵏ ἀδιάκλειστον ἐνέφαινε· κεχρύσωτο δὲ τὰ μέτωπα ˡ πάντα, καὶ δι' αὐτῆς ὅ, τε πρῶτος οἶκος ᵐ ἔσωθεν ἅπας κατεφαίνετο, μέγιστος ὤν, καὶ τὰ περὶ τὴν εἴσω πύλην πάντα λαμπόμενα χρυσῷ τοῖς ὁρῶσιν ⁿ ὑπέπιπτε. τοῦ δὲ ναοῦ ὄντος εἴσω διστέγου, μόνος ὁ πρῶτος οἶκος ᵒ πρόκειτο, καὶ διηνεκὲς εἰς τὸ ὕψος, ἀνατεινόμενος μὲν ἐπὶ ἐνενήκοντα πήχεις, μηκυνόμενος δὲ ἐπὶ πεντήκοντα, καὶ ᵖ διαβαίνων ἐπὶ εἴκοσιν. ἡ δὲ διὰ τοῦ οἴκου πύλη κεχρύσωτο μὲν, ὡς ἔφην, πᾶσα, ᑫ καὶ ὅλος ὁ περὶ αὐτὴν τοῖχος· ʳ εἶχε δὲ καὶ τὰς ˢ χρυσᾶς ᵗ ὑπὲρ αὐτῆς ἀμπέλους, ἀφ' ὧν βότρυες ἀνδρομήκεις κατεκρέμαντο. ᵘ ὄντος δὲ ἤδη τοῦ ναοῦ διστέγου, ταπεινοτέρα ˣ τῆς ἔξωθεν ὄψεως ἡ ἔνδον ἦν, καὶ θύρας εἶχε χρυσᾶς πεντηκονταπέντε πηχῶν τὸ ὕψος, εὖρος δ' ἑκκαίδεκα. πρὸ δὲ τούτων ἰσομήκες καταπέτασμα, πέπλος ἦν Βαβυλώνιος, ποικιλτὸς ἐξ ὑακίνθου, καὶ βύσσου, κόκκου τε καὶ πορφύρας, ʸ θαυμαστῶς μὲν εἰργασμένος, οὐκ ἀθεώρητον δὲ τῆς ὕλης τὴν κρᾶσιν ἔχων, ἀλλ' ὥσπερ εἰκόνα τῶν ὅλων. ἐδόκει γὰρ αἰνίττεσθαι τῇ κόκκῳ μὲν τὸ πῦρ, τῇ βύσσῳ δὲ τὴν γῆν, τῇ δὲ ὑακίνθῳ τὸν ἀέρα, καὶ τῇ πορφύρᾳ τὴν θάλασσαν· τῶν μὲν ἐκ τῆς χρόας ὁμοιουμένων, τῆς δὲ βύσσου καὶ τῆς πορφύρας διὰ τὴν γένεσιν, ἐπειδὴ τὴν μὲν ἀναδίδωσιν ἡ γῆ, τὴν δὲ ἡ θάλασσα. ᶻ κατεγέγραπτο δὲ ὁ πέπλος πᾶσαν τὴν οὐράνιον θεωρίαν, πλὴν ᵃ τῶν ζωδίων.

ε'. Παριόντας δ' εἴσω τὸ ἐπίπεδον τοῦ ναοῦ μέ-

par magnitudo erat. Quæ vero ſupra Corinthiam ab oriente ex parte atrii ſeminarum rectà in templi portam reſpiciebat *reliquis erat* multo major: alta enim erat cubitos L, lata vero XL, cum foribus paris magnitudinis, quæ magnificentiore cultu & ornatu decoratæ erant, craſſioribus ſcilicet auri & argenti laminis veſtitæ. Illud vero quicquid erat auri & argenti, novem iſtis portis infundi curaverat pater Tiberii Alexander. Gradus autem XV. à muro, qui mulieres ſegregabat, ad majorem portam ducebant: illis enim quinque gradibus qui ad alias portas ferebant erant breviores.

4. Ipſum vero templum, in medio poſitum, *id eſt* ſacroſanctum, XII. gradibus aſcendebatur. Et à fronte quidem ejus altitudo & latitudo par, centum *nempe* cubitorum. pone vero XL. cubitis erat anguſtius: nam à fronte duo veluti humeri utrinque XX. cubitos ultra templi latera producebantur. Prima autem ejus porta, LXX. cubitis alta atque lata XXV, fores non habebat (cœlum enim undique conſpicuum & ubique patens ſignificabat) omniſque ejus frons erat inaurata, perque eam prima ædes intus tota apparebat quæ maxima erat; quæque circa interiorem *templi* portam erant, tota auro coruſcantia, aſpicientibus occurrebant. Cum autem interior ejus pars contignatione interſepta eſſet, ſola prima domus patebat, & perpetuam in altitudinem ſurgebat ad XC. quidem cubitos; * in longitudine vero L. erat, & XX. in tranſverſum. † at interior in propylæo porta inaurata erat, ut dixi, tota, totuſque circum eam paries. Deſuper autem habebat aureas vites, unde botri ſtatura humana dependebant. Verum quia ædes mediam coaxationem habebat, interior erat exteriori humilior; foreſque aureas habebat LV. cubitorum altitudine, latitudine vero XVI. Foribus autem oppanſum aulæum pari longitudine peplum erat Babylonium, variatum ex hyacintho & byſſo & cocco & purpura, opere quidem mirabili contextum, contemplatione vero non indignam materiæ permixtionem habens, ſed omnium rerum veluti imaginem *exhibens*. nam cocco quidem ignis ſignificari videbatur, byſſo vero terra, hyacintho autem aër, ac purpurâ mare: illis quidem, propter colorum ſimilitudinem, byſſo autem & purpura, ex origine ſua; quoniam byſſum quidem terra, mare autem purpuram gignit. eratque in peplo deſcripta omnis cœli ratio, exceptis ‡ ſignis.

5. Introgredientes autem * pars templi inferior

Τὸ ἅγιον.

Vites aureæ.

Templi pars inferior.

z Περιοχὴν ἔχοντες.] Ita cum Big. Voſſ. & Raf. qui vertit *craſſitudine*. ὑπεροχὴν in Editis Aldique.
a Τὴν ἀνάστασιν,] τὸ ἀνάστασιν L. B.
b Επὶ δαψιλὲς πάχος ἀργύρου τε καὶ χρυσοῦ.] De eadem porta agetur infr. lib. 6. c. 4. §. 2.
c Τοῦτο] τοῦτον L. B. τοῦτο Raſ.
d Ὁ Τιβ. &c.] Conf. ſupr. lib. 2. c. 15. §. 1. Spanh.
e Τιβερίου πατὴρ Ἀλέξανδρος.] Vide *Uſſerium* ad A. M. 4039. p. 623.
f Ανῆγον] ἀνάγον Gen.
g Τῶν γὰρ κατὰ τὰς ἄλλας] Vide *Conſt. l'Empereur de Menſuris templi*, p. 54.
h Εκατόν.] Idem Talmudici tradunt. Rel.
i Πήχεσι στενότερος] Πήχεις.
k Καὶ ἀδιάκλειστον ἐνέφαινε] *Καὶ τὸ ἀδιάκλειστον* Big.
l Πάντα,] Illud πάντα non agnoſcit *Big.*
m Εσωθεν ἅπας κατεφαίνετο,] Ἔξωθεν Big. & *Raf.* Vide *Conſt. l'Empereur de Menſuris Templi*, p. 127.
n Υπέπιπτε.] Ita Big. ἐπέπιπτε L. B. ἐνέπιπτε in *Editis Aldique.*
o Πρόκειτο,] Προσέκειτο Big.
p Διαβαίνων] Sic Big. διαβαίνων in *cæteris.*
q Καὶ ὅλος περὶ αὐτὴν τοῖχος.] *Καὶ ὁ ὅλος ὁ π. καὶ ὁ π. α. τοῖχος* L. B.
r Εἶχε δὲ καὶ τὰς] Vide *Conſt. l'Empereur de Menſuris Templi*, p. 132, 133.
s Χρυσᾶς] Vitis aurea ... Judæis in Talmudi. Rel.
t Υπὲρ αὐτῆς ἀμπέλους,] *Υπὲρ ἑαυτῆς* Big.
u Ὄντος δὲ ἤδη τοῦ ναοῦ διστέγου,] Vide *Conſt. l'Empereur de Menſuris Templi* p. 135.
x Τῆς ἔξωθεν ὄψεως ἡ ἔνδον ἦν,] Ita neceſſario auxi ex MSS. *Lugd. Bat.* & *Raf.* verba enim ὄψεως ἡ ἔνδον in vulgatis non exſtant. Teſtatur vero Joſephus ſup. cap. 1. §. 5. paratam Agrippæ regis opera & munificentia lignorum ſtadem in promtu fuiſſe materiam, ut tectum ubique æquale redderetur; verum interruptum opus ſeu conatum repentina obſidione. Hav.
y Θαυμαστῶς] ἀξιαγαστῶς L. B. & *Raf.*
z Κατεγέγραπτο ὁ — θεωρίαν, πλὴν] Conf. Antt. lib. 3. c. 6. §. 2. *ποικίλον αὐτῷ ... καὶ ... ὄντα* &c. Spanh.
a Τῶν ζωδίων.] Illud τῶν è MSS.

* In longitudine vero L. erat, & XX. in tranſverſum.] Metitur Sanctum cum Porticu, cujus altitudo interior videtur fuiſſe XC. cubitorum Cocc.

† At interior in — inaurata erat,] Incipit forte hic deſcribere portam Sancti Sanctorum, tectam interius velo, quæ enim fores Sanctum claudebant (contra Appion. lib. II. §. 9. inf.) fuerunt altæ VII. cubitos, latæ XX. quæ quomodo conciliari queant non video; niſi aliæ fuerint fores, de quibus hic, aliæ, de quibus ibi agitur Cocc.

‡ Sc. Signorum Zodiaci figuris.

* Al. Solum templi excipiebat, Confer inf. §. 5. in fine.

rior excipiebat. * Jam vero ejus altitudo quidem erat cubitorum LX, & longitudo totidem, latitudo autem cubitorum XX. † At rurſus diviſi erant hi cubiti LX. ‡ Et prima quidem pars, ad XL. cubitos * abſciſſa, in ſe habebat tria opera maxime mirabilia & omnium hominum ſermone celebrata, lychnuchum, & menſam, & thuribulum. Et ſeptem quidem lucernæ *ſeptem* planetas ſignificabant: tot enim ab ipſo ortæ ſunt lychnucho. Duodecim vero panes in menſa poſiti circulum Zodiacum & annum *deſignabant*. Thuribulum autem per tredecim odores, quibus replebatur ex mari & terra inhabitabili habitataque, indicabant omnia Dei eſſe Deique in uſum. Intima vero *templi* pars viginti quidem cubitorum erat: diſcernebatur autem ſimiliter velo ab exteriore. Nihil prorſus in illo *penetrali* erat poſitum, inacceſſum vero erat, & inviolabile, & quod à nemine videri poterat, ſanctique ſanctum vocabatur. Circa autem latera inferioris templi multæ erant domunculæ mutuo perviæ cum triplici tecto, inque eas è templi porta utrinque patebat ingreſſus. Superior autem pars iſtas domunculas non habebat, quo magis erat anguſta; altior autem ad XL. cubitos magis anguſta quam inferior. Colligitur enim ea ratione, cum ſexaginta ejus quæ in † ſolo, univerſa altitudo centum cubitorum.

Tria opera mirabilia.

Sanctum ſanctorum.

6. Exterior autem ejus facies nihil habuit quod animus & oculi non mirarentur. laminis enim graviſſimis aureis undiquaque obtecta erat; ita ut primum ad ſolis exortum igni ſimillimum ejacularetur ſplendorem, & oculos eorum, qui eam intueri neceſſe haberent, quaſi radiis ſolaribus inde averteret. Porro hoſpitibus advenientibus è longinquo monti niveo ſimilis videbatur: nam ubi deaurata non erat, candidiſſimo marmore conſtabat. atque in faſtigio aureis verubus horrebat, idque acutiſſimis, ne ab inſidentibus avibus inquinaretur. Saxorum autem, quibus exſtructum erat templum, quædam erant XLV. cubitos longa, alta V, & lata VI. Ara vero pro templo XV. cubitos alta erat, longa vero pariterque lata †† ad L. cubitos. Quadrata autem collocata erat, angulos habens inſtar cornuum prominentes, & à meridie aſcenſus in eam leniter acclivis reſupinabatur. Sine ferro autem conſtructa erat, neque unquam ferrum eam tetigerat. Cæterum templum & aram cingebat lorica quædam ex ſaxo pulchro aſpectuque grato ad cubitum unum quaſi aſſurgens, quæ populum à ſacerdotibus ſegregabat. Et gonorrhæa quidem laborantes

Exterior templi facies.

Ara deſcriptio.

μος ἐξεδέχετο. τούτου τοίνυν τὸ μὲν ὕψος ἑξήκοντα πηχῶν, καὶ τὸ μῆκος ἴσον, εἴκοσι δὲ πηχῶν τὸ πλάτος ἦν. τὸ δ' ἑξηκοντάπηχυ πάλιν διῄρητο. καὶ τὸ μὲν πρῶτον μέρος, ἀποτετμημένον ἐπὶ τεσσαράκοντα πήχεις, [b] εἶχεν ἐν αὐτῷ [c] τρία θαυμασιώτατα καὶ περιβόητα πᾶσιν ἀνθρώποις ἔργα, λυχνίαν, τράπεζαν, θυμιατήριον. ἐνέφαινον δὲ οἱ μὲν ἑπτὰ λύχνοι τοὺς πλανήτας· τοσοῦτοι γὰρ ἀπ' αὐτῆς διῄρηντο τῆς λυχνίας. οἱ δὲ ἐπὶ τῆς τραπέζης ἄρτοι δώδεκα, τόν τε ζωδιακὸν κύκλον, καὶ τὸν ἐνιαυτόν. τὸ [d] θυμιατήριον δὲ, διὰ τῶν τρισκαίδεκα θυμιαμάτων, οἷς ἐκ θαλάσσης ἀνεπίμπλατο, [e] τῆς τ' ἀοικήτου καὶ οἰκουμένης ἐσήμαινεν, ὅτι τοῦ Θεοῦ πάντα καὶ τῷ Θεῷ. τὸ δ' ἐνδοτάτω μέρος, εἴκοσι μὲν ἦν πηχῶν· διείργετο δ' ὁμοίως καταπετάσματι [f] πρὸς τὸ ἔξωθεν. ἔκειτο δ' οὐδὲν ὅλως ἐν αὐτῷ, [g] ἄβατον δὲ καὶ ἄχραντον καὶ ἀθέατον ἦν πᾶσιν, ἁγίου δὲ ἅγιον ἐκαλεῖτο. περὶ δὲ τὰ πλευρὰ τοῦ κάτω ναοῦ, δι' ἀλλήλων ἦσαν οἶκοι τρίστεγοι πολλοὶ, καὶ παρ' ἑκάτερον εἰς αὐτοὺς ἀπὸ τῆς πύλης εἴσοδοι. [h] τὸ δὲ ὑπερῷον μέρος, τούτους μὲν οὐκ ἔτ' εἶχε τοὺς οἴκους, παρόσον [i] ἦν καὶ στενότερον, [k] ὑψηλότερον δ' ἐπὶ τεσσαράκοντα πήχεις, καὶ λιτότερον τοῦ κάτω. [l] συνάγεται γὰρ οὕτω πρὸς ἑξήκοντα τοῖς τοῦ ἐπιπέδου πηχῶν ἑκατὸν τὸ πᾶν ὕψος.

ς'. Τὸ δ' ἔξωθεν αὐτοῦ πρόσωπον, οὐδὲν οὔτε εἰς ψυχῆς, οὔτε εἰς ὀμμάτων ἔκπληξιν ἀπέλειπε· πλαξὶ γὰρ χρυσοῦ στιβαραῖς [m] κεκαλυμμένος πάντοθεν, ὑπὸ τὰς πρώτας ἀνατολὰς, πυρωδεστάτην [n] ἀπέπαλλεν αὐγὴν, καὶ τῶν βιαζομένων ἰδεῖν τὰς ὄψεις ὥσπερ ἡλιακαῖς ἀκτῖσιν ἀπέστρεφε. τοῖς γε μὴν εἰσαφικνουμένοις ξένοις, πόρρωθεν ὅμοιος ὄρει χιόνος πλήρει κατεφαίνετο· καὶ γὰρ καθὰ μὴ κεχρύσωτο λευκότατος ἦν. κατὰ κορυφὴν δὲ χρυσέους ὀβελοὺς ἀνεῖχε τεθηγμένους, ὡς μή τινι προσκαθεζομένῳ μολύνοιτο τῶν ὀρνέων. τῶν δὲ ἐν αὐτῷ λίθων ἔνιοι μῆκος πέντε καὶ τεσσαράκοντα πηχῶν ἦσαν, [o] ὕψος πέντε, εὖρος δὲ ἕξ. [p] πρὸ αὐτοῦ δ' ὁ βωμὸς πεντεκαίδεκα μὲν ὕψος ἦν πηχῶν, εὖρος δὲ καὶ μῆκος ἐκτείνων ἴσον, ἀνὰ πεντήκοντα πήχεις. τετράγωνος [q] δ' ἵδρυτο, κερατοειδεῖς προανέχων γωνίας, καὶ ἀπὸ μεσημβρίας ἐπ' αὐτὸν ἄνοδος ἠρέμα προσάντης ὑπτίαστο. [r] κατεσκευάσθη δ' ἄνευ σιδήρου, καὶ οὐδέποτε [s] ἔψαυεν αὐτοῦ σίδηρος. περιέστεφε δὲ τόν τε ναὸν καὶ τὸν βωμὸν εὐλιθόν τι [t] καὶ χαρίεν γείσιον, ὅσον πηχυαῖον ὕψος, ὃ διεῖργεν ἐξωτέρω τὸν δῆμον ἀπὸ τῶν ἱερέων. [v] [x] γονορροίαις

μὲν

b Εἶχεν ἐν αὐτῷ] Εἶχεν ἐν ἑαυτῷ τρία τὰ θαυμ. *Big.*

c Τρία θαυμασιώτατα — τοὺς πλανήτας.] Conf. Antt. lib. 3. c. 6. §. 7. περὶ [illegible] αὐτῶν συγκειμένων εἰς ἴσους τοῖς πλανήταις &c. SPANH.

d Θυμιατήριον] Abeſt a *Roſ.*

e Τῆς τ' ἀοικήτου] Καὶ τῆς *Big.* & *Voſſ.*

f Πρὸς] εἰς *Roſ.*

g Ἄβατον δὲ καὶ — ἅγιον ἐκαλεῖτο.] Conf. Antt. lib. 3. c. 6. §. 4. τὸ δ' ἄβατον τὸ ἱερὸν τῶν [illegible] &c. SPANH.

h Τὸ δὲ ὑπερῷον μέρος,] Vide *Conſt. l'Empereur de Menſuris Templi*, p. 152.

i Ἦν καὶ στενότερον,] Illud ἦν omittit *Voſſ.*

k Ὑψηλότερον] Ὑψηλὸν *Big.*

l Συνάγεται γὰρ] συνάγεται δὲ L. B. & *Roſ.*

m Κεκαλυμμένος πάντοθεν,] Κεκαλυμμένον *Voſſ.* & mox ὅμοιον.

n Ἀπέπαλλεν αὐγὴν,] Ἀπέλαμπεν *Big.*

o Ὕψος πέντε,] Ὕψος δὲ πέντε, εὖρος δὲ ἕξ *Big.* ὕψος πηχῶν πέντε, εὖρος ἕξ L. B. *Roſ.* retinet vulg. ſed βάθος habet pro ὕψος.

p Πρὸ αὐτοῦ δ' ὁ βωμὸς] Ara ante Templum, ita etiam apud Gentiles, unde βωμοὺς προνάους dixit *Æſchylus* Suppl. v. 502. SPANH.

q Δ' ἵδρυτο,] Illud δ' abeſt a L. B.

r Κατεσκευάσθη δ' ἄνευ σιδήρου, καὶ οὐδέποτε] De eadem Ara Hieroſolymitana è lapidibus non ſectis infr. adv. Apion. lib. 1. §. 22. SPANH.

s Ἔψαυεν αὐτοῦ σίδηρος.] Ita *Big.* & *Voſſ.* & *Roſ.* ἔψαυσεν in *Editis aliiſque*.

t Καὶ χαρίεν γείσιον,] Illud καὶ non agnoſcit *Big.* & mox καὶ inſerit inter ὅσον & πηχυαῖον.

v Γονορροίαις μὲν δὲ καὶ] Hic enarrat ἁγνείας de quibus egit in Proem. l. 1. de B. J. §. 10. nam hoc ordine promiſit ſe de iis acturum; inter altaris deſcriptionem & veſtium pontificalium decem ſanctitates Talmudici enarrant: hic 7.

1. Urbs gonorrœis & leproſis interdicta 2. menſtruatis.
2. Mulieres puras a ſpatio ultra ſeptum eas diſterminans a viris.
3. Viri non per omnia ἐγνισμένοι ab atrio interiori arcebantur.
4. Viri puri a ſpatio ſacerdotum arcebantur.
5. Ab altari & templo arcebantur ſacerdotes vitiati, byſſo non velati & ebrii.
6. His adde gentes ad ſeptum ſuum tantum licuiſſe progredi.
7. Et Pontif. Max. in S. S. ingreſſum REL.

* Jam vero ejus — autem cubitorum XX.] Metitur Sanctum & Sanctum Sanctorum. Cocc.

† At rurſus diviſi erant hi cubiti LX.] Nempe a Porticu. Cocc.

‡ Et prima quidem pars,] Nempe Sanctum. Cocc.

* Abſciſſa,] A Sancto Sanctorum. Cocc.

† *Id eſt*, inferioris partis. *Rufinus* vertit, *Colligitur enim centum cubitorum celſitudo univerſa, cum in ſolo XL. cubitos habuerit.* Vide *L. Capellum* in *Hiſt. Jud. Compend.* p. 160.

†† Cubitis quadragenis, *Ruf.* Eſt qui πόδας pro πήχεις in *Græcis* reſcribendum cenſet.

x Γονορροίαις] Talmudici in Kelim. c. 8. leproſis quidem interdictam

μὲν δὴ καὶ λεπροῖς ἡ πόλις ὅλη [y] διείργετο, γυναιξὶ δὲ [z] ἐμμήνοις [a] ἀπεκέκλειστο, παρελθεῖν δὲ ταύταις οὐδὲ καθαραῖς ἐξῆν ὃν [b] προείπομεν ὅρον. ἀνδρῶν δ' οἱ μὴ κατὰ πᾶν ἡγνευκότες εἴργοντο τῆς ἔνδον αὐλῆς, καὶ τῶν ἱερέων πάλιν οἱ μὴ καθαρεύοντες εἴργοντο.

ζ. Τῶν δὲ ἀπὸ γένους ἱερέων ὅσοι διὰ [c] πήρωσιν οὐκ ἐλειτούργουν, παρῆσάν τε ἅμα τοῖς ὁλοκλήροις ἐνδοτέρω τοῦ γεισίου, καὶ τὰς ἀπὸ τοῦ γένους ἐλάμβανον μερίδας, ταῖς γε μὴν ἐσθῆσιν ἰδιωτικαῖς ἐχρῶντο. τὴν γὰρ ἱερὰν [d] ὁ λειτουργῶν ἠμφιέννυτο μόνος. ἐπὶ δὲ τὸ θυσιαστήριον, καὶ τὸν ναὸν ἀνέβαινον οἱ τῶν ἱερέων ἄμωμοι, βύσσον μὲν ἀμπεχόμενοι, μάλιστα δ' [e] ἀπὸ ἀκράτου [f] νήφοντες, δέει τῆς θρησκείας, ὡς μή τι [g] παραβαῖεν ἐν τῇ λειτουργίᾳ. ὁ δὲ ἀρχιερεὺς ἀνῄει μὲν σὺν αὐτοῖς, ἀλλ' οὐκ ἀεὶ, ταῖς δ' [h] ἑβδομάσι καὶ νουμηνίαις [i] καὶ εἴ τις ἑορτὴ πάτριος ἢ πανήγυρις πάνδημος ἀγομένη δι' ἔτους. [k] ἐλειτούργει δὲ, τοὺς μηροὺς μὲν ἄχρις αἰδοίου διαζώσματι καλύπτων, [l] λινοῦν τε ὑποδύτην ἔνδοθεν λαμβάνων, καὶ ποδήρη καθύπερθεν ὑακίνθινον ἔνδυμα στρογγύλον θυσανωτὸν ἔργον. τῶν δὲ θυσάνων ἀπήρτηντο κώδωνες χρύσεοι, καὶ ῥοαὶ [m] παράλληλοι, βροντῆς μὲν οἱ κώδωνες, ἀστραπῆς δ' αἱ [n] ῥοαὶ σημεῖον. [o] ἡ δὲ τὸ ἔνδυμα τῷ στέρνῳ [p] προσηλοῦσα ταινία, πέντε διηνθισμένη ζώναις πεποίκιλτο, χρυσοῦ τε καὶ πορφύρας καὶ κόκκου, πρὸς δὲ βύσσου καὶ ὑακίνθου, δι' ὧν, ἔφαμεν, καὶ τὰ τοῦ ναοῦ καταπετάσματα συνυφάνθαι. τούτοις δὲ καὶ ἐπωμίδα κεκραμένην εἶχεν, ἐν ᾗ [q] πλείων χρυσὸς ἦν. σχῆμα μὲν οὖν [r] ἐνδυτοῦ θώρακος εἶχε. δύο δ' αὐτὴν ἐνεπόρπων [s] ἀσπιδίσκαι χρυσαῖ, κατεκέκλειντο δ' ἐν ταύταις κάλλιστοί τε καὶ μέγιστοι σαρδόνυχες, τοὺς ἐπωνύμους τῶν τοῦ ἔθνους φυλῶν ἐπιγεγραμμέναι. κατὰ δὲ θάτερον ἄλλοι προσήρτηντο [t] λίθοι δώδεκα, κατὰ τρεῖς εἰς τέσσαρα μέρη διῃρημένοι, σάρδιον, [v] τόπαζος, σμάραγδος, ἄνθραξ, ἴασπις, σάπφειρος, ἀχάτης, ἀμέθυστος, λιγύριον, ὄνυξ, βήρυλλος, χρυσόλιθος· ὧν ἐφ' ἑκάστου [x] πάλιν, εἷς τῶν ἐπωνύμων ἐγέγραπτο. [y] τὴν δὲ κεφαλὴν βυσσίνη μὲν ἔσκεπε τιάρα, κατέστεπτο δ' ὑακίνθῳ, περὶ ἣν χρυσοῦς ἄλλος ἦν στέφανος, [z] ἐκτύπωμα φέρων τὰ ἱερὰ γράμματα. [a] ταῦτα

itemque leproſi tota urbe arcebantur, & mulieribus in menſium profluvio clauſum erat *templum*; iſtiſque, ne cum mundæ quidem eſſent, limitem de quo diximus tranſgredi licebat. Viri autem qui per omnia non purificati erant ab interiore ſepto arcebantur, & * è ſacerdotibus qui minime puri eſſent ſimiliter excludebantur.

Quibus non licebat templum intrare.

7. Quicunque autem ex genere ſacerdotum ob defectum aliquem non miniſtrabant, *illi* ſimulque aderant intra loricam cum reliquis qui integro erant corpore, † porteſque *ſacrificiorum jure* generis *ſui* accipiebant; cæterum veſtibus plebejis utebantur. nam ſacra veſte is ſolus indutus erat qui miniſtrabat. Ad altare autem templumque aſcendebant de ſacerdotibus illi qui puri & integro erant corpore, byſſina quidem veſte amicti, maxime vero vino abſtinentes *idque* religionis reverentia, ne quid in miniſterio *ſuo* perperam agerent. Pontifex autem cum ipſis quidem, non tamen ſemper, aſcendebat; ſed diebus *quibuſque* ‡ ſeptimis & noviluniis, & ſi quando patria feſtivitas atque annua celebritas ab omni populo ageretur. Sacris autem operabatur, femora quidem uſque ad verenda ſubligari occultans, intuſque habens lineam ſubuculam & hyacinthinum deſuper indumentum rotundum ad talos demiſſum, opus fimbriatum. ex fimbriis autem pendebant tintinnabula aurea & mala Punica alternatim intertexta: tintinnabulis quidem tonitrua, malis vero Punicis fulgura referentibus. Pectori autem indumentum quæ affigebat tænia, quinque diſtincta erat & variata * zonis, auri *ſcilicet* & purpuræ & cocci, byſſique præterea & hyacinthi, quibus etiam vela templi diximus eſſe contexta. Iiſdem autem epomidem temperatam habebat, in qua plus auri erat. & figura quidem thoraci quo quis indui poteſt ſimilis erat. Duabus autem fibulis aureis clypeorum parvulorum ſpecie vinciebatur, illiſque incluſi erant optimi maximique ſardonyches, nomina eorum, à quibus denominatæ erant gentis tribus, inſcripta ferentes. ex altera vero parte duodecim pendebant alii lapides, terni *in eadem ſerie* per quatuor *verſiculos* diſpoſiti, *ſc.* ſardius, topazius, ſmaragdus; carbunculus, jaſpis, ſaphirus; achates, amethyſtus, ligurius; onyx, beryllus, chryſolithus: quorum ſingulis rurſus unus eorum inſcriptus erat, quorum nomina ferebant tribus. Caput autem *ejus* tegebat tiara ex byſſo quidem facta, hyacinthino vero ſerto redimita: circa quam alia corona erat aurea, in qua expreſſæ erant

Quinam ſacerdotum aram templumque aſcendebant.

Pontificis M. veſtimenta.

tandictam urbem ſcribunt, quod & hic teſtatur Joſephus, ſed [illegible] a monte Templi excludunt, non ab urbe. Rel.

y Διείργετο.] Εἶχεν τὸ διείργειν Big. Bod. & Voſſ.

z Ἐμμήνοις] ἐμμηνιαίαις L. B. uti hæc corrupta ſunt, non conveniunt cum Talmudicis qui menſtruatas a ſolo monte Templi excludunt. Sed Ant. III. 10. etiam urbe excludit menſtruatas. Rel.

a Ἀπεκέκλειστο.] Ἀπεκέκλειστο Big.

b Προείπομεν ὅρον.] Προείπαμεν Big.

c Πήρωσιν.] Πηρώσεις Big. Huds. Male reddidit interpres cœcitatem. Notat ονυ vitium, mutilationemve partium corporis, non ſolam cœcitatem. Id ſupra probavimus ad Antiq. lib. III. 10. Rel.

d Ὁ λειτουργῶν ἠμφιέννυτο μόνος.] Confer *Seldenum de Succeſſione in Pontificatum Hebræorum* l. 2. c. 7. *Sheringham.* in *Cod. Joma*, p. 155. 156. *Seldenum* de *Synedriis*, l. 3. c. 11. §. 3. & *Petitum* in *Obſervatt. ineditis* in *Joſephum*, tom. 4. p. 100. Huds. Veſtes ſacerdotales non gerebant cæci & ſimiles: [illegible] ſola λειτουργοῦντες Rel.

e Ἀπὸ ἀκράτου] De ſacerdotum Hebr. abſtinentia à vino *Philo de Monarch.* p. 825. Conf. Antt. Judaic. lib. 3. c. 12. §. 2. [illegible] &c. Spanh.

f Νήφοντες.] Νήφοντες ἀεὶ, διὰ τὸ δέος. Bod. & Raf.

g Παραβαῖεν] Παραβαίνοιεν Big.

h Ἑβδομάσι] Notat Sabbathis potiſſimum eos operatos ſacris [illegible] ſtatis ſuis quoque hebdomadibus ut ſacerdotes, & præter [illegible] in feſtis majoribus. Rel.

i Καὶ εἴ τις ἑορτὴ πάτριος.] Κἂν εἴ τις Big. forſan pro κἂν ἤ τις.

k Ἐλειτούργει δὲ,—καλύπτων.] De Veſtibus Pontificis ἀρχ. lib. 3. cap. 7. §. 1. ſeqq. [illegible] &c. Spanh.

l Λινοῦν τε—θυσανωτὸν ἔργον.] Αὐτὸν Big.

m Παράλληλοι.] [illegible] in *Antiqq.* lib. 3. c. 7. §. 4. med.

n Ῥοαὶ σημεῖον.] *Al.* ῥοαί.

o Ἡ δὲ τὸ ἔνδυμα τῷ στέρνῳ] Ἡν δὲ τὸ ἐνδ. Big.

p Προσηλοῦσα ταινία.] Προσηλοῦσα Big.

q Πλείων χρυσὸς ἦν.] Ita Big. & Voſſ. πλεῖον in Editis aliiſque.

r Ἐνδυτοῦ θώρακος εἶχεν.] Male *Ruffinum*, qui vertit, *clypeorum ſpecie vinciebantur*, reprehendit *Braunius* de *Veſtitu Sacerd. Hebr.* l. 2. c. 6. §. 10.

s Ἀσπιδίσκαι χρυσαῖ.] ἀσπίδες ἐκ χρυσοῦ Raf.

t Λίθοι δώδεκα.] Conf. ἀρχ. lib. 3. c. 7. §. 5. [illegible] λίθοι δώδεκα &c.

v Τόπαζος.] Τοπάζιον Big. Confer *Antiquitatum*, l. 3. c. 7. §. 5. l. 6. paul. poſt med.

x Πάλιν.] Abeſt a Raf.

y Τὴν δὲ κεφαλὴν βυσσίνη μὲν ἔσκεπε τιάρα.] Conf. ἀρχ. lib. 3. c. 7. §. 6. [illegible] &c. Spanh.

z Ἐκτύπωμα] Ἔκτυπα Big. Vat. & Voſſ.

a Ταῦτα δ' ἐστι φωνήεντα τέσσαρα.] Conf. Antt. lib. 3. c. 7. §. 6. ἐν ἱεροῖς γράμμασι τοῦ Θεοῦ &c. Spanh.

* E ſacerdotibus] à ſacerd. *Gelen.* è ſacerd. Spanh.

† Parteſque generis conſequebantur *Ruf.* Etiam partes generis (*Sacerdotalis, qui illic manerent*) ſimul omnes capiebant, *Selden.* de *Synedriis Vett. Hebr.* l. 3. c. 11. p. 173.

‡ *Id eſt*, Sabbatis. [illegible] (ut alibi dicit *Joſephus*) [illegible].

* Coloribus *Ruf.*

b Quibus

erant ſacræ literæ. hæ autem ſunt vocales quatuor. Et hanc quidem veſtem alio tempore non gerebat, quippe ſimpliciorem adſumebat; ſed tunc cum in adytum intraret: ſemel autem quotannis ſolus intrabat, quo die moris erat omnibus jejunio Deum colere. Et quæ ad civitatem quidem ſpectant & templum, moreſque & leges circa ea *obſervandas*, iterum accurate magis agemus: non enim pauca de illis dicenda ſuperſunt.

Antonia turris. 8. Cæterum Antonia poſita erat ad angulum quidem, quo ſeptentrionalis & occidentalis *ſepti* exterioris templi porticus conjungebantur. Exſtructa autem erat ſuper petra, cubitis alta, & *Antoniæ deſcriptio.* undique prærupta. Opus erat regis Herodis, in quo maxime ingenii ſui magnificentiam oſtendit. Primum enim ab imis uſque radicibus ſaxum ipſum levibus ex cæſo lapide cruſtis obtegebatur, quo & decus ei adderetur, & facile dilaberentur, qui vel aſcendere vel deſcendere tentaviſſent. Deinde ante arcis ipſius ædificium murus erat altitudinis trium cubitorum; intra hunc, omne ſpatium Antoniæ in XL. cubitos erigebatur. Intus autem regiæ amplitudinem & formam habebat. diviſa enim & diſtincta erat in varia omnis ſpeciei omniſque uſus habitacula, atria, porticus, balneas, & aulas ampliſſimas, militibus collocandis aptiſſimas; ita ut, quòd omnia in ea erant ad uſum neceſſaria, urbs, ſtructuræ vero magnificentia regia videretur. Cum autem tota haberet turris ſpeciem, quatuor in angulis quatuor habuit alias turres: quarum aliæ quidem L. cubitos altæ, illa vero quæ ad angulum meridionalem & orientalem ſita erat LXX. cubitis eminebat, ita ut ex ea totum templum conſpici poſſet. Qua vero templi porticibus jungebatur, *utrimque* in ambas deſcenſus habebat, per quas deſcendentes vigiles (ſemper enim in Antonia erat *Præſidium Romanorum feſtis diebus in Antonia.* Romana legio) & variis in locis ad porticus ſtantes cum armis, feſtis diebus populum, ne quid novi moveret, obſervabant. Cuſtodia enim urbis erat templum, templi Antonia. ibi vero erant trium illorum locorum cuſtodes: atque ſuperiori civitati etiam ſuum erat præſidium, Herodis *nempe* regia. *Bezetha collis.* Bezetha autem collis ab Antonia, uti dixi, diviſus erat: cum autem omnium altiſſimus eſſet, parti novæ urbis adjunctus erat, templumque ad ſeptentrionem ſolus obſcurabat. Et de urbe quidem muriſque, cum mihi propoſitum ſit rurſus ſingula dicendo perſequi, in præſentia ſatis dixiſſe videor.

ἐπὶ Φωνήεντα τέσσαρα. ταύτην μὲν οὖν τὴν ἐσθῆτα οὐκ ἐφόρει τὸν ἄλλον χρόνον, λιτοτέραν δ' ἀνελάμβανεν, [b] ὁπότε δὲ εἰσίοι εἰς τὸ ἄδυτον, [c] εἰσῄει δ' ἅπαξ κατ' ἐνιαυτὸν μόνος, ἐν ᾗ νηστεύειν ἔθος ἡμέρᾳ πάντας τῷ Θεῷ. καὶ τὰ μὲν περὶ τῆς πόλεως καὶ τοῦ ναοῦ, [d] τῶν τ' ἐπὶ τούτοις ἐθῶν καὶ νόμων, αὖθις ἀκριβέστερον ἐροῦμεν. οὐ γὰρ ὀλίγος περὶ αὐτῶν καταλείπεται λόγος.

η'. Ἡ δὲ Ἀντωνία, κατὰ γωνίαν μὲν δύο στοῶν ἔκειτο τοῦ πρώτου ἱεροῦ, τῆς τε πρὸς ἑσπέραν, καὶ τῆς πρὸς ἄρκτον. δεδόμητο δ' ὑπὲρ πέτρας [e] πεντηκοντάπηχυς μὲν ὕψος, περικρήμνου δὲ πάσης. ἔργον δ' ἦν Ἡρώδου βασιλέως, ἐν ᾧ μάλιστα τὸ φύσει μεγαλόνουν ἐπεδείξατο. [f] πρῶτον μὲν ἐκ ῥίζης ἡ πέτρα πλαξὶ κεκάλυπτο λείαις λίθων, εἴς τε κάλλος, καὶ ὡς ἀπολισθάνοι πᾶς ὁ [g] προσβαίνειν καὶ κατιέναι πειρώμενος. ἔπειτα πρὸ τῆς τοῦ πύργου δομήσεως, τριῶν πηχῶν τεῖχος ἦν, ἐνδοτέρω δὲ [h] τούτου, τὸ πᾶν [i] ἀνάστημα τῆς Ἀντωνίας, ἐπὶ τεσσαράκοντα πήχεις ἠγείρετο. τὸ δὲ ἔνδον βασιλείων εἶχε χώραν καὶ διάθεσιν. μεμέριστο [k] γὰρ εἰς πᾶσαν οἴκων ἰδέαν τε καὶ χρῆσιν, [l] περίστοά τε καὶ βαλανεῖα καὶ στρατοπέδων [m] αὐλὰς πλατείας, ὡς τῷ μὲν πάντα ἔχειν τὰ χρειώδη, πόλις εἶναι [n] δοκεῖν, τῇ πολυτελείᾳ δὲ βασίλειον. πυργοειδὴς δὲ οὖσα τὸ πᾶν σχῆμα, κατὰ γωνίαν τέσσαρσιν ἑτέροις διείληπτο πύργοις· [o] ὧν οἱ μὲν ἄλλοι πεντήκοντα τὸ ὕψος, ὁ δὲ ἐπὶ τῇ μεσημβρινῇ καὶ κατ' ἀνατολὴν γωνίᾳ κείμενος ἑβδομήκοντα πηχῶν ἦν, ὡς καθορᾶν ὅλον ἀπ' αὐτοῦ τὸ ἱερόν. καθὰ δὲ συνῆπτο ταῖς τοῦ ἱεροῦ στοαῖς, εἰς ἀμφοτέρας εἶχε καταβάσεις· δι' ὧν [p] κατιόντες οἱ φρουροί, [q] καθῆστο γὰρ ἀεὶ ἐπ' αὐτῆς τάγμα Ῥωμαίων, καὶ διιστάμενοι περὶ τὰς στοὰς μετὰ τῶν ὅπλων, ἐν ταῖς ἑορταῖς, τὸν δῆμον ὡς μή τι νεωτερισθείη παρεφύλαττον. φρούριον γὰρ ἐπέκειτο τῇ πόλει μὲν τὸ ἱερόν, τῷ ἱερῷ δὲ ἡ Ἀντωνία. [r] κατὰ δὲ ταύτην οἱ τῶν τριῶν φύλακες ἦσαν, καὶ τῆς ἄνω πόλεως ἴδιον φρούριον ἦν, τὰ Ἡρώδου βασίλεια. [s] ἡ Βεζεθὰ δὲ λόφος διῄρητο μέν, ὡς ἔφην, ἀπὸ τῆς Ἀντωνίας· πάντων δὲ ὑψηλότατος ὢν [t] μέρει τῆς καινῆς πόλεως [v] προσῴκιστο, [x] καὶ μόνος [y] τῷ ἱερῷ κατ' ἄρκτον [z] ἐπεσκότει. περὶ μὲν δὴ τῆς πόλεως, καὶ τῶν τειχῶν αὖθις ἐροῦμεν ἀκριβέστερον ἕκαστα [a] προτεθειμένος, ἐπὶ τοῦ παρόντος ἀποχρώντως εἴρηκα.

b Ὁπότε δὲ εἰσίοι] Λιτοτέραν δ' ἀνελάμβανεν, ὁπότε εἰσίοι legit B. Bernardus in notis ad *Joſephum*, p. 215. Verum οὐκ ante vocem ἐφόρει & δὲ poſt ὁπότε tollendum eſſe exiſtimat *Bonfrerius* ad *Leviticum*, p. 648. vertitque, *Et hanc quidem veſtem ferebat alio tempore; ſimpliciorem vero aſſumebat, quando ingrediebatur adytum; ſemel autem*, &c. Vide *Seldenum* de *Succeſſ. in Pontif.* l. 2. c. 7. & *Cunæum* de *Rep. Hebr.* l. 2. c. 1.

c Εἰσῄει δ' ἅπαξ — ἐν ᾗ νηστεύειν ἔθος] Conf. Antt. lib. 18. c. 5. §. 3. SPANH.

d Τῶν τ' ἐπὶ τούτοις] Τῶν τε περὶ τούτων Big.

e Πεντηκοντάπηχυς] Πεντηκονταπήχους Big.

f Πρῶτον μὲν ἐκ ῥίζης] Πρῶτον μὲν γὰρ ἐκ. Big. Roſſ. & Lugd. Bat.

g Προσβαίνειν ἢ κατιέναι] Προσβαίνων Big.

h Τούτου,] τοῦτο Lugd. Bat.

i Ἀνάστημα τῆς Ἀντωνίας,] Ἀνάστημα Big.

k Γὰρ] δὲ L. B.

l Περίστοα] Conf. ſupr. c. 4. §. 4. SPANH.

m Αὐλὰς πλατείας,] Αὐλαῖς πλατείαις Big. Roſſ. & Vat.

n Δοκεῖν,] Δοκεῖ Big.

o Ὧν οἱ μὲν ἄλλοι] Vide *Grotium* ad *Matt.* c. 26. v. 45.

p Κατιόντες οἱ φρουροί,] Ὧν οἱ μὲν ἄλλοι Big.

q Καθῆστο γὰρ] Καθήσται Big.

r Κατὰ δὲ ταύτην — φύλακες ἦσαν,] Puto reddendum *in hac* (*Antonia*) *trium arcium Hieroſolymitanarum cuſtodes ſolebant commorari*: & quia templi tantum & Antoniæ facta eſt mentio addit quæ tertia arx fuerit, *regia Herodis*. REL.

s Ἡ Βεζεθὰ δὲ λόφος] Conf. ſup. lib. 2. c. 19. §. 5. SPANH.

t Μέρει τῆς καινῆς πόλεως] Ita in pleriſque libris impreſſis & MSS μέρει in *Ed. Baſ.*

v Προσῴκιστο,] Προσώκιστο *Baſ.* & mox ἐπεσκότει. *Idem* & *Vat.*

x Καὶ μόνος] Vide *Villalpandum* in *Apparatu Urbis ac Templi*, part. 1. l. 2. ſ. 12. p. 97.

y Τῷ ἱερῷ κατ' ἄρκτον] τοῦ ἱεροῦ Roſſ.

z Ἐπεσκότει] ἐπεσκότει L. B. ἐπεσκότευ Roſſ.

a Προτεθειμένος,] Προτεθειμένος Big.

CAP.

Κ Ε Φ. ζ'.

Περὶ Σίμωνος καὶ Ἰωάννου τῶν τυράννων. καὶ ὡς περιϊόντος Τίτου τὸ τεῖχος, τοξεύεται Νικάνωρ· ὅθεν εἰς πολιορκίαν παροξύνεται ὁ Τίτος.

ΤΟ μάχιμον δ' ἐν αὐτῇ καὶ στασιάζον πλῆθος περὶ Σίμωνα μὲν μύριοι ἦσαν, δίχα τῶν Ἰδουμαίων, πεντήκοντα δ' ἡγεμόνες τῶν μυρίων, ἐφ' οἷς οὗτος κύριος τῶν ὅλων. Ἰδουμαῖοι δ' αὐτῷ [a] συντελοῦντες, εἰς πεντακισχιλίους, ἄρχοντας εἶχον δέκα. τούτων προὔχειν ἐδόκουν, ὅ, τε τοῦ Σωσᾶ Ἰάκωβος, καὶ [b] Σίμων υἱὸς Καθλᾶ. Ἰωάννης δὲ, τὸ ἱερὸν κατειληφὼς, ἑξακισχιλίους ὁπλίτας εἶχεν, ὑφ' ἡγεμόνας εἴκοσι. προσεγένοντο δ' αὐτῷ τότε καὶ οἱ ζηλωταὶ, παυσάμενοι τοῦ διαφέρεσθαι, δισχίλιοι μὲν ὄντες καὶ τετρακόσιοι, χρώμενοι δ' ἄρχοντι τῷ καὶ πρότερον [c] Ἐλεαζάρῳ, καὶ Σίμωνι τῷ [d] Ἀρινοῦ. πολεμούντων δὲ τούτων, ὡς ἔφαμεν, ἆθλον ὁ δῆμος ἦν [e] ἑκατέρων, καὶ τὸ μὴ συναδικοῦν τοῦ λαοῦ μέρος ὑπ' ἀμφοῖν διηρπάζετο. κατεῖχε δ' ὁ μὲν Σίμων τήν τε ἄνω πόλιν καὶ [f] τὸ μέγα τεῖχος ἄχρι τοῦ Κεδρῶνος, τοῦ τε ἀρχαίου τείχους ὅσον ἀπὸ τῆς Σιλωᾶς ἀνακάμπτον εἰς ἀνατολὴν, ὃ μέχρι τῆς Μονοβάζου κατέβαινεν αὐλῆς. βασιλεὺς δ' οὗτός ἐστι τῶν ὑπὲρ Εὐφράτην Ἀδιαβηνῶν. κατεῖχε δὲ καὶ τὴν πηγὴν, [g] καὶ τὴν Ἄκραν· αὕτη δ' ἦν ἡ κάτω πόλις· καὶ τὰ μέχρι [h] τῶν τῆς [i] Ἑλένης βασιλείων, τῆς τοῦ Μονοβάζου μητρός. ὁ δὲ Ἰωάννης τό, τε ἱερὸν, καὶ τὰ πέριξ ἐπ' οὐκ ὀλίγον, [k] τόν τε Ὀφλᾶν καὶ τὴν Κεδρῶνα καλουμένην φάραγγα. [l] τὸ μεταξὺ δὲ τούτων ἐμπρήσαντες, τῷ πρὸς ἀλλήλους πολέμῳ [m] χώραν ἀνεῖσαν. οὐδὲ γὰρ, πρὸς τοῖς τείχεσιν ἐστρατοπεδευμένων Ῥωμαίων, ἔνδον ἡ στάσις ἠρέμει. βραχὺ δὲ πρὸς τὴν πρώτην [n] ὑπονήψαντες ἐκδρομὴν ἀνενόσουν, καὶ κατὰ σφᾶς πάλιν διαστάντες ἐμάχοντο, [o] κατά τε εὐχὴν πάντα τοῖς πολιορκοῦσιν ἔπραττον. οὔτε γοῦν αὐτοί τι χεῖρον ὑπὸ Ῥωμαίων ἔπαθον, ὧν ἀλλήλους ἔδρασαν· οὔτε μετὰ [p] τούτους ἡ πόλις ἐπειράθη καινοτέρου πάθους. ἀλλ' ἡ μὲν χαλεπώτερόν τι πρὸ τοῦ πεσεῖν ἠτύχησεν, οἱ δὲ [q] ἑλόντες αὐτὴν κατώρθωσάν τι μεῖζον. φημὶ γὰρ ὡς τὴν μὲν πόλιν ἡ στάσις, Ῥωμαῖοι δ' εἷλον τὴν στάσιν, ἥπερ ἦν πολὺ τῶν τειχῶν ὀχυρωτέρα. καὶ τὸ μὲν σκυθρωπὸν τοῖς οἰκείοις, τὸ δίκαιον δ' ἄν τις εὐλόγως Ῥωμαίοις προσγράφοι. νοείτω δ' ὅπῃ τοῖς πράγμασιν ἕκαστος ἄγεται.

β'. Τῶν γε μὴν ἔνδον οὕτω διακειμένων, ὁ Τίτος μετ' ἐπιλέκτων ἱππέων περιϊὼν ἔξωθεν, ᾗ προσβάλλοι τοῖς τείχεσι κατεσκέπτετο. ἀπορουμένῳ δὲ πάντοθεν· οὔτε γὰρ κατὰ τὰς φάραγγας ἦν που προσιτὸν, καὶ κατὰ θάτερα τὸ πρῶτον τεῖχος ἐφαίνετο τῶν ὀργάνων στερεώτερον· ἐδόκει κατὰ [r] τὸ Ἰωάννου τοῦ ἀρχ-

C A P. VI. VII.

De Simone & Joanne Tyrannis. atque Tito mœnia circumeunte, vulneratur Nicanor; unde ad obſidionem urgendam excitatur Titus.

BEllicoſi autem quotquot in ea erant, & ſeditioſi de multitudine, circa Simonem quidem erant ad decem millia, præter Idumæos, quinquaginta vero decem millium duces, quibus ipſe quaſi dominus omnium præerat. Idumæi autem qui à Simone ſtabant, ad quinque millia, duces decem habebant. horumque principes videbantur, Soſæ *filius* Jacobus, & Simon filius Cathlæ. Joannes autem, qui templum occupaverat, ſex armatorum millia habebat, ſub ducibus viginti. illi vero tunc etiam Zelotæ, depoſitis diſcordiis, acceſſerant, bis mille & quadringenti, ſub duce priori Elazaro & Simone Arini filio. His autem, uti diximus, bellum *inter ſe* gerentibus, plebs erat utrique certaminis præmium, populique pars, quæ illorum injuriis non favebat, ab utriſque diripiebatur. Tenebat autem Simon quidem ſuperiorem civitatem, murumque magnum uſque ad Cedronem, & antiqui muri quicquid à Siloa flectitur ad orientem, & uſque ad Monobazi regiam deſcendebat. is autem rex erat Adiabenorum Tranſeuphratenſium. Tenebat etiam fontem *Siloam* & montem Acræ, (illa autem eſt inferior civitas) & omnia uſque ad regiam Helenæ, matris Monobazi. Verum Joannes & templum *occupabat*, & circumcirca omnia non exiguum in ſpatium, itemque Ophlam & vallem quæ Cedron appellatur. Aliis autem quæ interjacebant incenſis, medium bello quod inter ſe gerebant ſpatium aperuerunt. Nequaquam enim, caſtris Romanorum prope murum poſitis, intra civitatem quieſcebat ſeditio: ſed cum ad primum illorum impetum pauliſper ſanitatem recepiſſent, mox in priſtinum morbum recidêre; & ſecum ipſi iterum diſſidentes pugnabant, & omnia faciebant quæ in votis erant obſidentibus. nihil enim à Romanis acerbius paſſi ſunt quam quæ ipſi ſibi invicem fecerunt: neque poſt illos civitas aliquid novæ calamitatis experta eſt. Sed illa quidem graviores caſus pertulit antequam ſubverteretur: at qui eam ceperunt, majus quiddam bono illius effectum reddiderunt. Ajo enimvero quod civitatem delevit ſeditio, ſeditionem ſuſtulerunt Romani, quæ multo validior erat mœnibus. Et quicquid triſte erat & calamitoſum ſuis, quod vero æquum & juſtum merito Romanis adſcribi debet. Ex rebus autem ipſis unuſquiſque judicium ferat.

Quot milites in ſua factione habuit Simon dux.

Quot in ſua Joannes.

Zelotæ à Joanne ſtabant.

Quam partem urbis tenuit Simon.

Quam partem Joannes.

2. Cæterum, cum res intra civitatem ita ſe haberent, Titus cum lectis equitibus foris eam circumiens, qua impreſſionem faceret in mœnia, diſpiciebat. Hæſitanti autem undique (neque enim qua valles erant adiri poterat, & ab alio latere primus murus firmior videbatur *quam ut machinis cederet*) placuit ad Joannis pontificis monumentum

Titus qua muros aggrederetur explorat.

a Συντελοῦντες,] Συμφρονοῦντες Big.
b Σίμων υἱὸς Καθλᾶ.] Σίμων ὁ παῖς Καθλᾶ Big.
c Ἐλεαζάρῳ,] Conf. ſupr. lib. 4. c. 10. §. 3. SPANH.
d Ἀρινοῦ.] Ita Big. Gall. & Raf. Ἀρινοῦ Bod. Ἀριναῦ Voſſ. Lipſ. & Vat. Ἰαείρου in Editis Aliiſque. Ἀρινοῦ MSS. Lipſ. SPANH.
e Ἑκατέρων,] Ἑκατέρῳ Big.
f Τὸ μέγα τεῖχος] Τὸ ἄνω τεῖχος Buſb.
g Καὶ τὴν Ἄκραν.] Καὶ τῆς ἄκρας in pleriſque MSS.
h Ἑλένης βασιλείων,] Conf. infr. lib. 6. c. 6. §. 3. μέχρι τῶν Ἑλένης βασιλείων SPANH.
i Τῶν τῆς] Τῶν Ἑλένης μητρὸς Big.
k Τόν] Abeſt a Raf.
Tomus II.

l Τὸ μεταξὺ] Τὸν μεταξὺ Big.
m Χώραν ἀνεῖσαν,] Τὴν χώραν ἀνῆκαν Big.
n Ὑπονήψαντες] Ἐκνήψαντες Big. Sic ἀνανήψαντες ſupr. lib. 1. c. 31. §. 5. καὶ οὕτω μετ' ἀνανήψας, ... SPANH.
o Κατά τε εὐχὴν] Τὰ κατ' εὐχὴν τε πάντα Big.
p Τούτους ἡ πόλις] Ita Vat. Lugd. Bat. & Raf. τοῦτο in Editis Aliiſque.
q Ἑλόντες] Ἀλόντες Raf.
r Τὸ Ἰωάννου τοῦ ἀρχιερέως μνημεῖον] Conf. infr. c. XI. §. 4. & lib. 6. c. 2. §. 10. SPANH.

tum urbem oppugnare. hac enim parte & primum munimentum erat humilius, & ſecundum ei non conjungebatur, quod inſuper haberent munitiones facere, qua *ſcilicet* nova urbs incolis minus frequentaretur: quin etiam tertium in murum facilis illac erat aditus, per quem ſuperiorem civitatem, perque Antoniam templum capi poſſe cogitabat. Interea autem, dum ille *ſingula* perluſtraret, quidam ex amicis ejus, Nicanor nomine lævo humero ſagitta percutitur, cum propius una cum Joſepho acceſſiſſet, pacemque muro ſtantibus ſuadere tentaret, ut qui non ignotus eſſet. Quapropter Cæſar, cum animos illorum *inde* cognoviſſet, quod ne ab iis quidem abſtinerent, qui ipſorum in ſalutem ad eos accederent, ad obſidionem incitatur: ſimulque ſuburbana militibus vaſtare permittebat, materiamque comportari & aggeres erigi juſſit. Cum autem exercitum trifariam ad opera diviſiſſet, medios in aggeribus jaculatores & ſagittarios conſtituebat, & ante eos ſcorpiones & catapultas & balliſtas, quibus & excurſus hoſtium in opera arceret, & qui ex muris illa impedire ſatagerent. Cæſis autem arboribus illico nudata erant ſuburbana: cumque ligna comportata eſſent ad aggeres *firmandos* & totus operi manus admoveret exercitus, nequaquam otium agebatur apud Judæos. Et populo quidem, qui in mediis erat rapinis & cædibus, tunc contigit audaciam ſumere: nam & ſe reſpiraturos eſſe exiſtimabant, cum inimici adverſus externos undique occuparentur, pœnaſque ſe ab noxiis repetituros, ſi ſuperiores fierent Romani.

Nicanor ſagitta percutitur.

Titus machinas muris admovet.

3. Joannes autem, quamvis in hoſtes qui foris erant ſocii ſui irrumpere properarent, metu tamen Simonis ſe continebat. Verum Simon non quieſcebat; quippe propior erat obſidentibus. machinas autem bellicas per muros diſponit, & quas Ceſtio olim abſtulerant, & quas capto Antoniæ præſidio nacti ſunt. Sed ex iis quidem penes ipſos plerique nihil profecerunt, propter imperitiam; pauci autem à transfugis *licet* edocti * male utebantur organis: verum lapidibus & ſagittis aggerem jacientes è muris feriebant, perque cuneos excurrentes cum illis manus conſerebant. Operariis autem tegumento erant crates ſuper vallos expanſæ, contraque excurſus oppoſitæ erant machinæ: & omnibus quidem legionibus egregiæ paratæ erant, præcipue vero decimæ, ſcorpiones *ſcilicet* vehementiores, balliſtæque majores, quibus non ſolum irruentes, ſed etiam ſuper muros ſtantes proſternebant. Talenti quidem pondere erant lapides qui mittebantur, duo autem & amplius ſtadia pervadebant. atque ictus ipſe non iis modo quibus primis incidebat, ſed & longe retrorſum ſtantibus erat intolerabilis. Cæterum Judæi in primis cavebant à lapidibus, nam candidi erant, adeo ut

Simon rem ſtrenue gerit contra Romanos.

Organa bellica Romanis egregia.

Judæi ut ſibimet caveant.

χηρίου μνημείου [s] προσβαλεῖν· ταύτῃ γὰρ [t] τό, τε πρῶτον ἦν ἔρυμα χθαμαλώτερον, καὶ τὸ δεύτερον οὐ συνῆπτεν, ἀμελησάντων καθ' ἃ μὴ λίαν ἡ [u] καινὴ πόλις συνῴκιστο τειχίζειν· ἀλλ' ἐπὶ τὸ τρίτον [x] ἦν εὐπέτεια, δι' οὗ τὴν ἄνω πόλιν, καὶ διὰ τῆς Ἀντωνίας τὸ ἱερὸν αἱρήσειν ἐπενόει. ἐν δὲ τούτῳ περιϊόντος αὐτοῦ τοξεύεταί τις τῶν φίλων, [y] ὄνομα Νικάνωρ, κατὰ τὸν λαιὸν ὦμον, ἔγγιον μετὰ τοῦ Ἰωσήπου προσελθὼν, καὶ πειρώμενος εἰρηνικὰ τοῖς ἐπὶ τοῦ τείχους, [z] οὐ γὰρ ἄγνωστος ἦν, διαλέγεσθαι. διὰ [a] τοῦτο τὰς ὁρμὰς αὐτῶν ἐπιγνοὺς Καῖσαρ, εἰ μηδὲ τῶν ἐπὶ σωτηρίᾳ προσιόντων ἀπέχοιντο, παροξύνεται [b] πρὸς τὴν πολιορκίαν, [c] ἅμα τε συνθέγμασι δῃοῦν τὰ πρὸ τῆς πόλεως [d] ἠφίει, καὶ συμφέροντας ἐκέλευσε τὴν ὕλην ἐγείρειν χώματα. τριχῇ δὲ διατάξας τὴν στρατιὰν πρὸς τὰ ἔργα, μέσους ἵστησι τῶν χωμάτων τούς τε ἀκοντιστὰς καὶ τοξότας, καὶ πρὸ τούτων τοὺς ὀξυβελεῖς καὶ καταπέλτας καὶ τὰς λιθοβόλους μηχανάς, ὡς τάς τε ἐκδρομὰς εἴργοι τῶν πολεμίων ἐπὶ τὰ ἔργα καὶ τοὺς ἀπὸ τοῦ τείχους κωλύειν πειρωμένους. κοπτομένων δὲ τῶν δένδρων τὰ προάστεια μὲν ἐν τάχει γεγύμνωτο, συμφερομένων δὲ ἐπὶ τὰ χώματα τῶν ξύλων, καὶ τῆς στρατιᾶς [e] ἁπάσης ἐπὶ τὸ ἔργον ὡρμημένης, οὐδὲ τὰ παρὰ τῶν Ἰουδαίων ἠρέμει. τὸν μὲν οὖν δῆμον ἐν ἁρπαγαῖς ὄντα καὶ φόνοις, συνέβαινε τότε θαρρεῖν, ἀναπνεύσειν τε τῶν περισπωμένων πρὸς τοὺς ἔξωθεν ὑπελάμβανον, καὶ λήψεσθαι παρὰ τῶν αἰτίων αὐτοὶ δίκας, εἰ Ῥωμαῖοι περιγένοιντο.

γ. Ἰωάννης δὲ, καί τοι χωρεῖν ἐπὶ τοὺς ἔξω πολεμίους τῶν περὶ αὐτὸν ὡρμημένων, δέει τοῦ Σίμωνος ἔμενεν. οὐ μὴν ὁ Σίμων ἠρέμει, καὶ γὰρ ἦν [f] ἔγγιον τῇ πολιορκίᾳ. τὰ δὲ [g] ἀφετήρια διΐστησιν ἐπὶ τοῦ τείχους, ὅσα Κέστιόν τε ἀφῄρηντο [h] πρότερον, καὶ τὰ ἐπὶ τῆς Ἀντωνίας φρουρὰν ἑλόντες ἔλαβον. ἀλλὰ τούτων μὲν τοῖς πολλοῖς ἀχρεῖος ἡ κτῆσις ἦν δι' ἀπειρίαν, [i] ὀλίγοι δὲ, ὑπὸ τῶν αὐτομόλων διδαχθέντες, ἐχρῶντο κακῶς τοῖς ὀργάνοις· χερμάσι δὲ καὶ τόξοις τοὺς χωννύντας ἔβαλλον ἀπὸ τοῦ τείχους, καὶ κατὰ συντάξεις ἐκτρέχοντες αὐτοῖς συνεπλέκοντο. τοῖς δ' ἐργαζομένοις [k] ἦν ἀπὸ μὲν τῶν βελῶν ἡ σκέπη γέρρα, [l] χαρακωμάτων ὑπερτεταμένα, τὰ δ' [m] ἀφετήρια πρὸς τοὺς ἐκθέοντας. θαυμαστὰ δὲ πᾶσι μὲν κατεσκεύαστο τοῖς τάγμασι· διαφόρως δὲ τῷ [n] δεκάτῳ, βιαιότεροί τε ὀξυβελεῖς, καὶ μείζονα λιθοβόλα, δι' ὧν οὐ [o] μόνον τὰς ἐκδρομὰς, ἀλλὰ καὶ τοὺς [p] ἐπὶ τείχους ἀνέτρεπον. ταλαντιαῖα [q] μὲν ἦσαν [r] οἱ βαλλόμενοι πέτροι, δύο δὲ καὶ [s] πλεῖον ἀπῄεσαν σταδίους. ἡ πληγὴ δὲ, οὐ τοῖς [t] προεντυχοῦσι μόνον, ἐπὶ πολὺ δὲ καὶ τοῖς μετ' ἐκείνους ἦν ἀνυπόστατος. οἵ γε μὴν Ἰουδαῖοι τὸ πρῶτον ἐφυλάττοντο τὴν πέτραν, λευκὴ γὰρ ἦν, [v] ὡς μὴ τε.

[s] Προσβαλεῖν.] Προσβάλλειν Big.
[t] Τό, τε] Illud τό, τε è Codd. Big. Vat. Raf. Voſſ. & verſione Rufini.
[u] Καινὴ πόλις] Καινὴ πόλις infr. c. 8. §. 1. ubi Hieroſolymis, fabri ærarii, veſtium mercatus; Καινόπολις infr. c. 12. §. 2. Spanh.
[x] Ἦν εὐπέτεια,] Ita Vat. & Voſſ. ἦν ἡ εὐπέτεια in Editis Aliiſque.
[y] Ὄνομα] Ὀνόματι Big.
[z] Οὐ γὰρ ἄγνωστος ἦν,] Aliter legiſſe videtur Ruf. qui vertit, *dicendi enim peritus erat.* Quid ſi legamus, οὐ γὰρ ἄγνωστος ἦν γλώσσης, *ſermone ignoto non utebatur?*
[a] Τοῦτο] Ita Big. διὰ τοῦτο in cæteris.
[b] Πρὸς τὴν πολιορκίαν.] Πρὸς πολ. Big.
[c] Ἅμα τε συνθέγμασιν] Ἅμα τε σὺν τοῖς τάγμασιν Big. Vat. & Voſſ. ἅμα τε σὺν τάγμασιν Gall. Forſan legendum, ἐγκελεύσας τε σὺν τάγμασιν. quo modo apud *Herodianum* ἐγκελεύσας τε pro ἅμα τε reſcribendum eſſe docuit *Sylburg.*
[d] Ἠφίει,] Ἐφίει Big.
[e] Ἁπάσης] Πάσης Big.

[f] Ἔγγιον] Ἐγγίζων Big. ἐγγίων Gall. ἐγγιὼν Eub. & Rhod.
[g] Ἀφετήρια διΐστησιν] Conf. ſupr. lib. 2. c. 19. §. 9. Spanh.
[h] Πρότερον,] Τὸ πρότερον Big.
[i] Ὀλίγοι δὲ,] Ita lego cum Cod. Big. & Ruf. ὀλίγοι δὲ ὑπὸ τῶν πολεμίων αὐτομόλων διδ. in Editis Aliiſque.
[k] Ἦν ἀπὸ μὲν τῶν βελῶν] Illud ἦν non agnoſcunt Big. & Raf.
[l] Χαρακωμάτων] Τῶν χωμάτων Big.
[m] Ἀφετήρια] Conf. ſupr. lib. 2. c. 19. §. 9. Spanh.
[n] Δεκάτῳ,] Ita in pleriſque MSS. & Ruf. δωδεκάτῳ in Editis.
[o] Μόνον τὰς ἐκδρομὰς,] Μόνας Big.
[p] Ἐπὶ τείχους ἀνέτρεπον.] Ἐπὶ τοῦ τείχους Big & Voſſ.
[q] Μὲν ἦσαν] Μὲν γε Vat. γεμὴν Suid.
[r] Οἱ βαλλόμενοι πέτροι,] Αἱ βαλλόμεναι πέτραι Big.
[s] Πλεῖον ἀπῄεσαν σταδίους.] Πλέον Big. & Suid.
[t] Προεντυχοῦσι μόνον,] Προεντυχοῦσι Big.
[v] Ὡς μήτε τὸν ῥοῖζον] Ὥστε μὴ τὸν ῥ. τ. μόνον Big.
* Si καλῶς pro κακῶς legeretur, vertendum, *à transfugis edocti dextre utebantur organis, atque lapidibus &c.*

Καὶ

μήτε τῷ ῥοίζῳ σημαίνεσθαι μόνον, ἀλλὰ καὶ τῇ λαμπρότητι προορᾶσθαι. σκοποὶ οὖν αὐτοῖς ἐπὶ τῶν πύργων [x] καθεζόμενοι προεμήνυον, [y] ὁπότε [z] σχασθείη τὸ ὄργανον, καὶ ἡ πέτρα φέροιτο, τῇ πατρίῳ γλώσσῃ βοῶντες, ὁ [a] ἰὸς ἔρχεται. διίσταντο δὲ καθ' ὃς ἦν, καὶ προκατεκλίνοντο. συνέβαινε δὲ φυλαττομένων ἄπρακτον διεκπίπτειν τὴν πέτραν. ἀντεπινοοῦσι δὲ Ῥωμαῖοι μελαίνειν αὐτήν. τότε γὰρ οὐκ ἔθ' [b] ὁμοίως προορωμένης εὐστόχουν, καὶ πολλοὺς ἅμα μιᾷ βολῇ [c] διέφθειραν. ἀλλ' οὐδὲ κακούμενοι μετ' ἀδείας παρεῖχον Ῥωμαίοις ἐγείρειν τὰ χώματα· πάσῃ δ' ἐπινοίᾳ καὶ τόλμῃ χρώμενοι, καὶ νύκτωρ καὶ μεθ' ἡμέραν εἶργον.*

δ'. Τῶν δ' ἔργων συντετελεσμένων, μολιβίδι μὲν καὶ λίνῳ [d] διαμετροῦσιν οἱ τέκτονες τὸ διάστημα πρὸς τὸ τεῖχος, ἀπὸ τῶν χωμάτων ῥίψαντες. οὐ γὰρ ἐνῆν ἄλλως ἄνωθεν βαλλομένοις. εὑρόντες δ' ἐξικνεῖσθαι δυναμένας τὰς ἑλεπόλεις προσῆγον. καὶ Τίτος, ἐγγυτέρω τὰ ἀφετήρια διαστήσας, ὡς μὴ τοὺς κριοὺς εἴργοιεν ἀπὸ τοῦ τείχους, ἐκέλευσε τύπτειν. τριχόθεν δ' ἐξαισίου κτύπου περιηχήσαντος αἰφνιδίως τὴν πόλιν, κραυγή τε παρὰ τῶν ἔνδον ἤρθη, καὶ τοῖς στασιασταῖς ἴσον ἐμπίπτει δέος. κοινὸν δ' ἑκάτεροι τὸν κίνδυνον ἰδόντες, κοινὴν ἐπενόουν ἤδη ποιεῖσθαι καὶ τὴν ἄμυναν. διαβοώντων δὲ πρὸς ἀλλήλους τῶν διαφόρων, ὡς πάντα πράττοιεν ὑπὲρ τῶν πολεμίων, δέον, εἰ καὶ μὴ διηνεκῆ δίδωσιν αὐτοῖς ὁμόνοιαν ὁ Θεός, ἐν γοῦν τῷ παρόντι, τὴν πρὸς ἀλλήλους φιλονεικίαν ὑπερθεμένους, κατὰ Ῥωμαίων συνελθεῖν· κηρύσσει μὲν ἄδειαν ὁ Σίμων τοῖς ἀπὸ τοῦ ἱεροῦ παρελθεῖν ἐπὶ τὸ τεῖχος, ἐπιτρέπει δὲ καίπερ ἀπιστῶν ὁ Ἰωάννης. οἱ δὲ, τοῦ μίσους καὶ τῶν [e] ἰδίων διαφορῶν λαβόντες ἀμνηστίαν, ἓν σῶμα γίνονται· καὶ τὸ μὲν τεῖχος περισχόντες, ἀπ' αὐτοῦ [f] πυρά τε παμπληθῆ κατὰ τῶν μηχανημάτων ἱέσαν, καὶ τοὺς [g] ἐπιβρίθοντας τὰς [h] ἑλεπόλεις ἀδιαλείπτως ἔβαλλον. οἱ [i] τολμηρότεροι δὲ, κατὰ στίφη προπηδῶντες τὰ γέρρα τῶν μηχανημάτων ἐσπάραττον, καὶ τοῖς ἐπ' αὐτῶν προσπίπτοντες, [k] ἐπιστήμῃ μὲν ἐπ' ὀλίγα, τόλμῃ δὲ τὰ πλείω περιεγίνοντο. προσεβοήθει δὲ τοῖς πονοῦσιν αὐτὸς ἀεὶ [l] Τίτος, καὶ [m] παρ' ἑκάτερον τῶν ὀργάνων [n] τούς τε ἱππέας καὶ τοὺς τοξότας διαστήσας, εἶργε μὲν τοὺς τὸ πῦρ ἐπιφέροντας, ἀνέστελλε δὲ τοὺς ἀπὸ τῶν πύργων βάλλοντας, ἐνεργοὺς δὲ ἐποίει τὰς ἑλεπόλεις. [o] οὐ μὴν ταῖς πληγαῖς ὑπήκουε τὸ τεῖχος, εἰ μὴ καθόσον ὁ τοῦ πεντεκαιδεκάτου τάγματος κριὸς γωνίαν διεκίνησε πύργου. τὸ δὲ τεῖχος ἀκέραιον ἦν· οὐδὲ γὰρ εὐθέως συνεκινδύνευε τῷ πύργῳ προὔχοντι πολὺ, καὶ μὴ δυναμένῳ συναπορρῆξαί τι ῥᾳδίως τοῦ περιβόλου.

non tantum ſtridore prænoſcerentur, ſed & ex ſplendore ſuo præviderentur. Itaque ſpeculatores turribus inſidentes prænunciabant, * quando impelleretur machina, ſaxumque ferretur, patria lingua clamantes, MISSILE VENIT. In partes itaque diſcedebant in quos veniret, humique procumbebant. quo factum eſt, ut, ſibimet cavendo, lapides irriti caderent. Proinde Romanis in mentem veniebat illos denigrare. tunc enim, cum non amplius ut ante præviderentur, ita cadebant ut vellent; ſimulque multos unius jactu occidebant *Romani*. neque vero *Judæi*, multa licet gravia perpeſſi, illis permittebant aggeres ſecure erigere: ſed commenta omnia cum audacia conjuncta adhibentes, die noctuque eos arcebant.

Lapides albi nigro colore tincti, ne à Judæis cernerentur, eos interimebant à machinis. [marginal note partly legible: "bant à machinis."]

4. *Perfectis* autem operibus plumbo quidem & lino ab aggeribus jacto fabri dimetiuntur ſpatium, quod inter aggeres & muros intercedebat: nec enim alioqui id fieri poterat, quoniam deſuper telis petebantur. Compertoque, helepoles eouſque poſſe pertingere, eas adducebant: atque Titus, cum propius machinas diſpoſuiſſet, ne arietes à muro arcerentur, ferire juſſit. Tribus vero è locis ingenti fragore ſubito circumſonante civitatem, clamor ab iis qui intus erant ſublatus eſt, ſimiliterque ſeditioſos pavor invaſit. Cumque periculum utriſque commune vidiſſent, in animum tum inducebant etiam junctis viribus illud depellere. Clamantibus autem ad ſe invicem ex utraque factione, quod *diſſentientes* faciant omnia pro hoſtibus, cum oporteret, ſi non perpetuam illis concordiam daret Deus, in præſenti ſaltem inimicitias inter ſe deponere & contra Romanos conſpirare: Simon quidem per præconem facit omnibus qui vellent poteſtatem è templo ad murum egrediendi; idem vero & Joannes, licet *Simoni* diffideret, permittit. adeoque odiorum ac diſcordiarum ſuarum obliti in unum corpus coëunt, & in muros circumfuſi faces inde quamplurimas contra machinas jaciebant, atque eos, qui helepoles gravabant, ſine intermiſſione telis impetebant. audaciores vero, catervatim proſilientes, crates machinarum *tegmina* dilacerabant, eoſque qui illis præerant adorti partim quidem ex peritia, maxime vero fortiter audendo ſuperiores erant. Titus autem ipſe nunquam ceſſabat laborantibus opem ferre, cumque ab utroque machinarum latere equites & ſagittarios diſpoſuiſſet, ignem quidem ferentes *procul* arcebat, à turribus vero jaculantes reprimebat, copiamque faciebat helepoli vires ſuas exercendi. Haud tamen murus ictibus cedebat, niſi quod decimæ quintæ legionis aries turris angulum dimovit, muro ſtante incolumi: non enim ſtatim diſcrimen adiit cum turri, quæ multo altius eminebat: nec facile poterat quidquam muri ſecum abrumpere. 6. Cum

Romani ſe parant ad helepoles moenibus admovendas.

Titus tribus ex locis murum pulſari jubet.

Seditioſi diſcordiarum obliti in unum corpus coëunt.

Aries angulum turris abrumpit.

x Καθεζόμενοι προεμήνυον,] καθεζόμενοι πρόμαχοι προεμήνυον. *Ruf.*

y Ὁπότε] Ὅτε *Big.* ὁπόταν *Vat.*

z Σχασθείη τὸ ὄργανον,] Καλεῖ μηχανὴν χαλάσαντα τῶν ἀφετηρίων *Athenæus* lib. IV. p. 130. A. *Ariſtophanes* Νεφέλ. p. 150. ubi ἔχων *Schol.* οἷα ἐκεῖνοι ὅτε δὴ ἀπὸ τοῦ χαλᾶν σχῶ, καὶ ὅ τὸ σχάζειν SPANH.

a Ἰὸς ἔρχεται.] Ita reſcripſi, quod proxime accedat ad vulgatam editionem υἱὸς ἔρχεται, quam nobis exhibent libri impreſſi & *Græci* & *Latini*. niſi quod in uno (imo plurib. *Pariſ.*) habeamus ὁ υἱὸς ἔρχεται. ſi quis malit λίθος ἔρχεται aut ὁ ἔρχεται, per me licet. Videſis Cl. *Caveum* in *Hiſt. Literaria*, part. 2. p. 18. HUDS.

Puto illos clamaſſe

בא אבן

Venit lapis.

Et ambiguitate vocis deceptos alios crediſſe, illos clamaſſe

בא הבן

Venit filius.

Quorſum enim clamaſſent, *Venit filius*?

Multi myſterium hic quærent quaſi nunc *Filius* Dei veniret ut vindictam ſumeret de peccatis eorum. REL.

b Ὁμοίως προορωμένης εὐστόχουν.] Ὁμοίως ὡς προορωμένης *Big.*

c Διέφθειραν.] Διέφθειρον ἅπαντας *Big.*

d Διαμετροῦσιν] Διεμέτρουν *Big.*

e Ἰδίων διαφορῶν] Οἰκείων *Big.*

f Πυρά τε παμπληθῆ] Ita ex *MSS.* πυρὰ in *Editis*.

g Ἐπιβρίθοντας τὰς] Ἐπάγοντας *Big.* quo forſan modo & *Ruf.* qui vertit, *contra impulſores arietum*.

h Ἑλεπόλεις] Conf. ſup. lib. 2. c. 18. §. 9. & infr. lib. 6. c. 1. §. 3. SPANH.

i Τολμηρότεροι δὲ.] Τολμηρότατοι καθὰ ἐπὶ τὸν *Big.*

k Ἐπιστήμῃ μὲν — πλείω περιεγίνοντο.] Ἐπιστήμῃ μὲν ὀλίγα π. δ. τ. πλ. περιεγίνοντο. *Big. Voſſ.* & *Bod.* Aliique *MSS.*

l Τίτος,] Καῖσαρ *L. B.* delet vero *Ruf.*

m Παρ' ἑκάτερον] Παρ' ἑκάτερα *Voſſ.*

n Τούς τε ἱππέας] Ἱππεῖς τε καὶ τοξότας *Big.*

o Οὐ μὴν ταῖς πληγαῖς ὑπήκουε τὸ τεῖχος,] Conf. infr. lib. 6. c. 1. §. 3. SPANH.

* *Forſan*, quando organum intentum laxaretur.

Eruptio Judæorum.

6. Cum autem ab excurſibus paululum quieviſſent, obſervaſſentque Romanos per opera & caſtra eſſe diſperſos (exiſtimabant enim Judæos laſſitudine aut formidine diſceſſiſſe) excurſionem faciunt omnes juxta turrim Hippicam per portam obſcuram, & ignem operibus admovebant, & uſque ad caſtrorum munimenta in Romanos facto impetu ferebantur. Cumque ab illis ſublatus eſſet clamor, & qui prope erant ſtatim conveniebant, & qui procul aberat mox concurrebant. Romanorum autem diſciplinam præveniebat Judæorum audacia: illiſque in quos primos inciderint in fugam verſis inſtabant, ut & illis qui ſe collegerunt. Gravis etiam circa machinas pugna commiſſa eſt: illis quidem incendere, his vero incendium prohibere ſummis vi nitentibus. incertuſque clamor utrinque tollebatur, & multi, qui in fronte ſteterant, ceciderunt. At vero Judæi ſalutis deſperatione incitati ſuperabant, & opera corripuit ignis, parumque aberat quin omnia cum machinis incenſa fuiſſent, niſi lecti de Alexandrinis viri reſtitiſſent plerique, rebus præter opinionem ſuam ſtrenue geſtis (nam in hac dimicatione ceteris ſe præſtabant præclarioribus) donec Cæſar, equitum valentiſſimis ſecum aſſumptis, in hoſtes irruit. Et ipſe quidem *acriter pugnans* ſternit duodecim *adverſi agminis* propugnatores: metu autem cladis illorum cætera multitudine in fugam verſa, *longius eos* inſequens in urbem omnes compulit, atque opera incendio liberavit. In hoc autem prælio contingebat, ut Judæorum quidam vivus caperetur, quem Titus pro muris crucifigi juſſit, eo conſilio ut reliqui hoc ſpectaculo exterriti paulum ſe *ad deditionem* inclinarent. Poſt ejus vero diſceſſum, etiam Joannes dux Idumæorum, cognito ſibi *Romano* militi ante muros ſermonem conferens, ab Arabe quodam pectus ſagitta percutitur & continuo moritur, magnumque & Judæis luctum & ſeditioſis mœrorem reliquit; nam & manu promptus erat, & * ſapientia inſignis.

Gravis pugna circa machinas commiſſa.

Titus Judæos in civitatem compellit.

Joannes dux Idumæorum moritur.

ϛʹ. Παυσάμενοι δὲ τῶν ἐκδρομῶν πρὸς ὀλίγον, καὶ τοὺς Ῥωμαίους ἐπιτηρήσαντες ἐσκεδασμένους ἐπὶ τὰ ἔργα καὶ κατὰ τὰ στρατόπεδα, καμάτῳ γὰρ ἀναχωρῆσαι καὶ δέει τοὺς Ἰουδαίους ᾤοντο, ἐκθέουσι κατὰ τὸν Ἱππικὸν πύργον διὰ πύλης [p] ἀφανοῦς πάντες, πῦρ τε τοῖς ἔργοις ἐπιφέροντες, καὶ μέχρι τῶν ἐρυμάτων ἐπὶ τοὺς Ῥωμαίους [q] προσελθεῖν ὡρμημένοι. πρὸς δὲ τὴν κραυγὴν αὐτῶν οἵ τε πλησίον συνίσταντο ταχέως, καὶ οἱ πόῤῥωθεν συνέθεον. ἔφθανε δὲ [r] ἡ Ἰουδαίων τόλμα τὴν Ῥωμαίων εὐταξίαν, καὶ [s] τοῖς προεντυγχάνουσι τρεψάμενοι προσέκειντο, καὶ τοῖς συλλεγομένοις. δεινὴ δὲ περὶ τὰς μηχανὰς συμπίπτει μάχη, τῶν μὲν ὑποπιμπράναι, τῶν δὲ κωλύειν βιαζομένων. κραυγή τε παρ' ἀμφοτέρων ἄσημος ἦν καὶ πολλοὶ τῶν προαγωνιζομένων ἔπιπτον. Ἰουδαῖοι δὲ ὑπερεῖχον ἀπονοίᾳ, καὶ τῶν ἔργων ἥπτετο τὸ πῦρ, καταφλεγῆναί τ' ἂν [t] ἐκινδύνευσε πάντα μετὰ τῶν ὀργάνων, εἰ μὴ τῶν ἀπ' Ἀλεξανδρείας ἐπιλέκτων ἀντέστησαν οἱ πολλοί, παρὰ τὴν σφετέραν ὑπόληψιν [u] ἀνδρισάμενοι· καὶ γὰρ τῶν ἐνδοξοτέρων διήνεγκαν κατὰ ταύτην τὴν μάχην. μέχρι Καῖσαρ, τοὺς τῶν ἱππέων δυνατωτάτους ἀναλαβὼν, ἐμβάλλει τοῖς πολεμίοις. καὶ δώδεκα μὲν αὐτὸς τῶν προμάχων ἀναιρεῖ. πρὸς δὲ τὸ τούτων πάθος [x] ἐκκλιναντος τοῦ λοιποῦ πλήθους, ἑπόμενος συνελαύνει πάντας εἰς τὴν πόλιν, καὶ τοῦ πυρὸς [y] διασώζει τὰ ἔργα. συνέβη δ' ἐν ταύτῃ τῇ μάχῃ, καὶ ζωγρηθῆναί τινα τῶν Ἰουδαίων, ὃν ὁ [z] Τίτος ἀνασταυρῶσαι πρὸ τοῦ τείχους ἐκέλευσεν, εἴ τι πρὸς τὴν ὄψιν ἐνδοῖεν οἱ λοιποὶ καταπλαγέντες. μετὰ δὲ τὴν ἀναχώρησιν καὶ [a] Ἰωάννης ὁ τῶν Ἰδουμαίων ἡγεμὼν, πρὸ τοῦ τείχους γνωρίμῳ [b] τινὶ στρατιώτῃ διαλεγόμενος, ὑπό τινος τῶν Ἀράβων κατὰ τοῦ στέρνου τοξευθεὶς, καὶ παραχρῆμα θνήσκει, μέγιστον τοῖς τε [c] Ἰουδαίοις πένθος, καὶ λύπην τοῖς στασιασταῖς ἀπολιπών· καὶ γὰρ [d] καλὸς τε χεῖρα, καὶ σύνεσιν [e] διάσημος ἦν.

VIII.

C A P. VII.

Quomodo una è turribus à Romanis exſtructis ſponte corruit, & multa cum cæde Romani primum murum ſuperarunt: atque Titus in ſecundum murum impreſſiones faciebat. Deque Longino Romano, & Caſtore Judæo.

Terror in caſtris Romanorum ex caſu turris.

NOcte vero quæ ſequuta eſt, inopinata inter Romanos coorta eſt trepidatio. Nam cum tres turres quinquagenorum cubitorum Titus conſtrui præcepiſſet, ut, his per aggeres ſingulos poſitis, inde hoſtes in muro ſtantes *facilius* in fugam verteret, accidit ut nocte media una ſponte ſua rueret. Maximo autem edito ſonitu, metus occupat exercitum: atque hoſtes in eo eſſe ut ipſos adorirentur ſuſpicati, ad arma decurrunt omnes. Inde trepidatio in legionibus ac tumultus

Κ Ε Φ. ζʹ.

Ὡς αὐτομάτως κατέπεσεν εἷς τῶν παρὰ Ῥωμαίων κατασκευασθέντων πύργων, καὶ μετὰ πολὺν φόνον ἐκράτησαν Ῥωμαῖοι τοῦ πρώτου τείχους· ὥς τε Τίτος τῷ δευτέρῳ τείχει προσβολὰς ἐποιεῖτο. περί τε Λογγίνου τοῦ Ῥωμαίου καὶ Κάστορος τοῦ Ἰουδαίου.

ΤΗ δ' ἐπιούσῃ νυκτὶ, ταραχὴ καὶ τοῖς Ῥωμαίοις ἐμπίπτει [f] παράλογος. τοῦ γὰρ Τίτου πύργους τρεῖς κατασκευάσαι κελεύσαντος πεντηκοντάπηχυς, ἵν' ἑκάστου χώματος ἐπιστήσας ἀπὸ τούτων τοὺς ἐπὶ τοῦ τείχους [g] τρέπηται, [h] συνέβη ἕνα πεσεῖν αὐτομάτως ἀνὰ μέσην νύκτα. μεγίστου δ' ἀρθέντος ψόφου, δέος ἐμπίπτει τῷ στρατῷ, καὶ τοὺς πολεμίους ἐπιχειρεῖν σφίσι δόξαντες ἐπὶ τὰ ὅπλα πάντες ἔθεον. ταραχὴ [i] δὲ τῶν ταγμάτων καὶ θόρυβος ἦν καὶ τὸ συμβὰν

p Ἀφανοῦς] ἀφανῶς forte ſcribend. Cocc.
q Προσελθεῖν ὡρμημένοι.] Προελθεῖν Big.
r Ἡ Ἰουδαίων] Illud ἡ non agnoſcit Big.
s Τοῖς προεντυγχάνουσι] Τοὺς προεντυγχάνοντας τρ. προσέκειντο τοῖς συλλ. Big. & Voſſ.
t Ἐκινδύνευσε] Ἐκινδύνευσαν Big.
u Ἀνδρισάμενοι] Ἠνδρίζοντο πρῶτοι Chryſoſt. T. VI. p. 487. ult. lin. Panh.
x Ἐκκλιναντος τοῦ λοιποῦ πλήθους,] Ἐκκλίναντος Big.
y Διασώζει τὰ ἔργα.] Διασώζεται τὰ ἔργα Big.
z Τίτος] Καῖσαρ Raſ.
a Ἰωάννης ὁ τῶν Ἰδουμαίων ἡγεμὼν,] Confer infr. cap. XI.

5. 6. Spanh.
b Τινὶ στρατιώτῃ διαλεγόμενος,] Illud τινὶ deeſt Big. Voſſ. & Rufin.
c Ἰουδαίοις πένθος,] Ἰδουμαίοις Big.
d Καλός τε χεῖρα,] Καλὸς χεῖρα Big.
e Διάσημος ἦν.] Ἐπίσημος Big.
f Παράλογος.] Παράλογος Buſb.
g Τρέπηται,] Τρέποιντο Big.
h Συνέβη ἕνα πεσεῖν] Ita cum Cod. Vat. [illegible], συνέβη καὶ τῶν αὐτομάτως ἕνα μέσης νυκτός.
i Δὲ τῶν] Δ' ἐπὶ τῶν Raſ.
* Al. bonus conſilio.

ἀσα

συμβὰν σαφὲς εἰπεῖν ἔχοντος, ἐπὶ πλεῖστον [k] ἀπορούμενοι διεφέροντο, μηδενός τε φαινομένου πολεμίου δι' ἀλλήλων ἐπτοεῖτο, καὶ τὸ σύνθημα μετὰ σπουδῆς ἕκαστος [l] τὸν πλησίον ἐπηρώτα, καθάπερ Ἰουδαίων [m] ἐμβεβηκότων εἰς τὰ στρατόπεδα. πανικῷ τε δείματι κεκλημένοι περιῄεσαν, ἄχρι μαθὼν τὸ συμβὰν Τίτος διαγγέλλειν ἐκέλευσε πᾶσι, καὶ μόλις ἐπαύσατο τῆς ταραχῆς.

β'. Ἰουδαίους γε μὴν πρὸς τὰ λοιπὰ καρτερῶς ἀντισχόντας ἐκάκωσαν οἱ πύργοι· καὶ γὰρ τῶν ὀργάνων τοῖς κουφοτέροις ἀπ' αὐτῶν ἐβάλλοντο, καὶ τοῖς ἀκοντισταῖς, καὶ τοξόταις, καὶ λιθοβόλοις. οὔτε δὲ τούτων αὐτοὶ διὰ τὸ ὕψος [n] ἐφικνοῦντο, καὶ τοὺς πύργους ἦν ἀμήχανον ἑλεῖν, μήτε ἀνατραπῆναι ῥᾳδίως διὰ τὸ βρῖθος, μήτ' ἐμπρησθῆναι διὰ τὸν σίδηρον δυναμένους, ᾧ κατεκαλύπτοντο. τραπόμενοι δ' ἐξωτέρω βέλους οὐκ ἔτ' ἐκώλυον τῶν κριῶν τὰς ἐμβολὰς, οἳ ἀδιαλείπτως παίοντες ἤνυον κατ' ὀλίγον. ἤδη δὲ τῷ Νίκωνι τοῦ τείχους ἐνδιδόντος (αὐτοὶ γὰρ τοῦτο Ἰουδαῖοι τὴν μεγίστην ἐκάλεσαν Ῥωμαίων ἑλέπολιν, ἀπὸ τοῦ πάντα νικᾶν) ἀπειρηκότες μὲν πάλαι πρός τε τὰς μάχας καὶ τὰς φυλακὰς πόρρωθεν τῆς πόλεως διανυκτερεύοντες, ἄλλως δ' ὑπὸ ῥᾳστώνης, καὶ τοῦ [o] βουλεύεσθαι πάντα κακῶς, [p] περιττὸν αὐτοῖς δόξαν φυλάττειν τὸ τεῖχος, ἑτέρων μετ' αὐτὸ λειπομένων δύο, μαλακισθέντες ἀνεχώρουν οἱ πολλοί. καὶ τῶν Ῥωμαίων ἐπιβάντων [q] καθὰ παρέῤῥηξεν ὁ Νίκων, καταλιπόντες τὰς φυλακὰς πάντες εἰς τὸ δεύτερον τεῖχος ἀναφεύγουσιν. οἱ δὲ ὑπερβάντες, τὰς πύλας ἀνοίξαντες, πᾶσαν εἰσδέχονται τὴν στρατιάν. καὶ Ῥωμαῖοι μὲν οὕτω τοῦ πρώτου τείχους πεντεκαιδεκάτῃ κρατήσαντες ἡμέρᾳ, ἑβδόμη δ' ἦν Ἀρτεμισίου μηνὸς, αὐτοῦ τε πολὺ κατασκάπτουσι, καὶ τὰ προσάρκτια τῆς πόλεως, ἃ καὶ πρότερον Κέστιος.

γ'. Μεταστρατοπεδεύεται δὲ Τίτος εἴσω, κατὰ [r] τὴν Ἀσσυρίων παρεμβολὴν καλουμένην, ἐπισχὼν πᾶν τὸ μεταξὺ μέχρι τοῦ Κεδρῶνος, ἀπὸ δὲ τοῦ δευτέρου τείχους ὅσον ἐξωτέρω βέλους εἶναι, προσβολὰς [s] δ' εὐθέως ἐποιεῖτο. μερισθέντες δὲ οἱ Ἰουδαῖοι καρτερῶς ἀντείχοντο τοῦ τείχους· οἱ μὲν [t] περὶ τὸν Ἰωάννην [u] ἀπό τε τῆς Ἀντωνίας καὶ τῆς προσαρκτίου στοᾶς τοῦ ἱεροῦ, καὶ [x] πρὸ τῶν Ἀλεξάνδρου τοῦ βασιλέως μνημείων μαχόμενοι, τὸ δὲ τοῦ Σίμωνος τάγμα, τὴν παρὰ [y] τὸ [z] Ἰωάννου μνημεῖον [a] ἐμβολὴν διαλαβόντες, [b] ἐφράξαντο μέχρι πύλης καθ' ἣν τὸ ὕδωρ ἐπὶ τὸν Ἱππικὸν πύργον εἰσῆκτο. [c] προπηδῶντες δὲ πολλάκις ἐκ τῶν πυλῶν συστάδην ἐπολέμουν, καὶ συνδιωχθέντες [d] ἐπὶ τοῦ τείχους, ἐν μὲν ταῖς συμπλοκαῖς ἡττῶντο, τῆς Ῥωμαίων ἐπιστήμης [e] ὄντες ἄπειροι, περιῆσαν δὲ ταῖς τειχομαχίαις. καὶ τοὺς μὲν ἰσχὺς μετ' ἐμπειρίας παρεκρότει, Ἰουδαίους δὲ τόλμα δέει τρεφομένη, καὶ τὸ φύσει καρτερικὸν ἐν συμφοραῖς. [f] προσῆν δ' ἐλπὶς ἔτι σωτηρίας, ἣ καὶ Ῥωμαίοις τοῦ ταχέως κρατήσειν. οὐδ' ἑτέρων δὲ ἥπτετο κόπος, ἀλλὰ προσβολαὶ καὶ τειχομαχίαι, καὶ κατὰ λόχους ἐκδρομαὶ συ-

erat; & cum nemo quid accidiſſet dicendo eſſet; diu queruli alius aliud opinabantur; cumque hoſtes in illorum conſpectum minime venirent, ſuimet ipſorum in metu eſſe cœperunt, ſignumque diligenter ſinguli à proximis requirebant, ac ſi Judæi in caſtra invaſiſſent. immo viſi ſunt Panico terrore circundari, donec Titus, cognito quod acciderat, rem omnibus indicari juſſit: eoque facto vix trepidare deſierunt.

2. Atqui Judæos, cætera fortiter ſuſtinentes, male habuerunt turres: nam & machinis levioribus inde feriebantur, inſuper & à jaculatoribus ac ſagittariis & funditoribus. Verum ipſi ad eos propter celſitudinem pertingere non potuerunt: neque turres erant capiendæ, neque facile evertendæ propter gravitatem, neque incendendæ propter ferrum quo tegebantur. Ultra autem teli jactum fugientes non amplius imminuerum ibant arietum impetum, qui ſine intermiſſione ferientes paulatim aliquid proficiebant. Muro autem Niconi tandem cedente (ita enim ipſi Judæi maximam Romanorum helepolin vocarunt, quòd omnia vinceret) antea quidem defeſſi erant pugnando & vigilando, longe ab urbe pernoctantes, ſed tamen negligentia, vel quod male omnino conſulerent, ſibi ſuperfluum eſſe credentes murum cuſtodire, cum alia duo munimenta ipſis ſupereſſent, plerique languidi facti receſſerunt. cumque Romani, qua Nicon murum perruperat, aſcendiſſent, *Judei* omnes deſertis cuſtodiis ad murum ſecundum ſe recipiunt. Qui vero murum tranſgreſſi ſunt cum portas aperuiſſent, exercitum omnem intromiſerunt. Et Romani quidem muro primo ita potiti ſunt die decima quinta, ſeptima enim erat menſis Artemiſii, & partem ejus magnam diruunt, & ſeptentrionalia civitatis, quæ etiam prius *vaſtaverat* Ceſtius.

Turres bellicæ graves Judæis.

Nico maximus ἑλέπολις.

Romani intra primum murum penetrant.

3. Titus autem ad interiora muri caſtra transfert, in locum qui Aſſyriorum caſtra vocatus erat, occupato omni inde uſque ad Cedronem ſpatio; cumque eſſet extra teli jactum à muro ſecundo, oppugnationem ſtatim aggrediebatur. Judæi autem in *duas* partes diviſi *bellum* mœnibus fortiter propulſarunt: Joannes quidem cum ſuis ex Antonia & templi porticu ſeptentrionali & ab Alexandri monumento pugnantes; Simonis vero manus, aditu juxta monumenta Joannis occupato, *omnia* præſidio munierunt uſque ad portam, qua in Hippicam turrim aqua inducta erat. Sæpe autem proſilientes è portis cominus dimicabant, compulſique intra muros in conflictibus quidem ſuperabantur, *utpote* ſcientiæ Romanorum militaris imperiti; cum autem è muris pugnarent eos vincebant. Atque hos quidem incitabant vires cum peritia conjunctæ; Judæos vero audacia ex metu aucta, & muralis in calamitatibus ferendis patientia. Ad hæc autem & iſtis ſuberat ſpes ſalutis & Romanis citæ victoriæ: neutrique fatiſcebant; ſed continuæ factæ erant impreſſiones murorumque oppugnationes, & excurſus crebri per cuneos totis dio-

Titus caſtra mutat.

Judæorum cum Romanis conflictus & comparatio.

k Ἀπορούμενοι] Ἀπορρούμενοι Voſſ.
l Τὸν πλησίον] περὶ τὸν πλησίον Ruff.
m Ἐμβεβηκότων] Ἐμβεβληκότων Big. & Voſſ.
n Ἐφικνοῦντο.] Ἀφικνοῦντο in aliquibus MSS.
o Βουλεύεσθαι] Βουλεύσασθαι Big.
p Περιττὸν αὐτοῖς δόξαν φυλάττειν τὸ τεῖχος] ... τὸ τεῖχος MS Lipſ. Spanh.
q Καθὰ παρέῤῥηξεν] Καθ' ὅπερ ἔῤῥηξε Big.
r Τὴν Ἀσσυρίων παρεμβολὴν] Conf. infr. c. XII. §. 2. Spanh.
s Δ' εὐθέως] A L. B. δ' Abeſt.
t Περὶ τὸν] ἀμφὶ τὸν L. B.
u Ἀπό τε τῆς Ἀντωνίας] Ἀπὸ τῆς Ἀντ. Big.
x Πρὸ τῶν Ἀλεξάνδρου] Ita cum Cod. Big. & Ruf. antea erat in Editis Aliiſque, ἐπὶ τῶν Ἀλεξάνδρου τοῦ βασιλέως αὐτῶν μνημείων μαχόμενοι. MS. L. B. corrigit αὐτῷ. ſed abundare quoque Cocceius exiſtimabat.
y Τὸ] Conf. infr. c. XI. §. 4. Spanh.
z Ἰωάννου μνημεῖον] Antea erat Ἰωάννου τοῦ ἀρχιερέως. Verum illa τοῦ ἀρχιερέως (quæ neque Rufinus agnoſcit, neque Cod. Big.) ejecta eſſe volumus. τὸ παρὰ τοῦ &c. Ruf.
a Ἐμβολὴν] Abeſt a Ruf.
b Ἐφράξαντο] Forſan ἐφράξαντο τὸ μ. In Cod. Vat. habemus ἐφράξατο.
c Προπηδῶντες] Ita legiſſe videtur Ruf. προπηδῶντες τε δὲ in Editis Aliiſque. προπηδήσαντες δὲ in quibuſdam MSS.
d Ἐπὶ τοῦ τείχους.] Iterum cum Rufino. in Græcis omnibus ὑπὸ τοῦ τείχους. eſt qui legit ἐπὶ τὸ τ.
e Ὄντες ἄπειροι.] Illud ὄντες non agnoſcunt plerique MSS.
f Προσῆν δ' ἐλπὶς] Προσῆν ἐλπὶς σωτηρίας, ἣ καὶ Ῥωμαίοις Big. paulo aliter legiſſe videtur Ruf. cujus verſionem hic loci expreſſimus.

diebus: nec pugnæ ſpecies ulla erat quam non tentabant. vixque à ſolis ortu pugnantibus conceſſum erat nocte quieſcere: ſed utriſque inſomnis erat nox, dieque gravior; his quidem jamjam expugnatum iri murum metuentibus, illis vero ne Judæi caſtra invaderent. Atque in armis utrique pernoctantes, à primo diluculo pugnæ parati erant. Et Judæi quidem certabant, quis primus periculum adiret iniretque gratiam à ducibus: maxime vero Simonis reverentia ac metus eos commovebat; adeoque ſinguli ejus ſub imperio eum colebant, ut, ad ſemet quoque interficiendos parati fuiſſent ſi hoc ille juſſiſſet. Romanos autem ad ſe ſtrenue gerendos hortabatur & vincendi conſuetudo, quodque vinci neſcii eſſent, crebræque militiæ & exercitationes perpetuæ, imperiique magnitudo: ante omnia vero Titus, qui ſemper omnibus ubique præſens aderat. tunc enim turpe videbatur langueſcere, cum Cæſar pugnæ intereſſet ſimulque pugnaret, idemque pulchre decertantium teſtis fieret qui & remunerator; lucroque jam vertebatur pro viro forti cognoſci à Cæſare. quo factum eſt, ut multi alacriores ſe oſtenderint quam robuſtiores. Itaque iſtis diebus, cum Judæi in acie ſtetiſſent valida pro mœnibus, & ab utroque exercitu eminus conjecta eſſent tela, Longinus quidam eques, ex acie Romana exſiliens, in medium phalangem Judæorum irruit; illiſque hac impreſſione disjectis duos è fortiſſimis perimit, unum quidem ora percuſſum dum obviam ei veniret; alterum vero, dum fugeret, per latus trajectum eodem telo, quod priori extraxerat: & ex mediis hoſtibus ſuperior ad ſuos ſe recipiebat. Atque ita ille ob virtutem inſignis erat, æmulique ejus fortitudinis multi exſtiterunt. Et Judæi quidem nil morantes quod paterentur, illud tantum curabant quibus malis alios afficerent: morſque illis leviſſima ducebatur, ſi quo alio interfecto caderent. Titus autem non minus ſaluti militum quam victoriæ proſpiciebat; & temerarium quidem impetum deſperationem vocans, unicam vero fortitudinem, cum quis prudenter & caute nihilque patiendo fortiter ageret, ſine ſuo periculo viros ſe præſtare juſſit.

Neſcii vinci Romani.

Longini fortitudo egregia.

IX. *Caſtoris Judæi verſutia.*

4. Ipſe autem mediæ muri ſeptentrionalis turri helepolin admoveri curabat, in qua Judæus quidam verſutus ac ſubdolus, Caſtor nomine, cum decem ſui ſimilibus inſidias ſtruebat, fugatis cæteris per jacula ſagittariorum. Hi, cum pavidi ſub loricis aliquandiu quieviſſent, turri concuſſa ſurgunt, manibuſque protenſis Caſtor veluti ſupplex Cæſarem implorabat; & voce miſerabili ut ſibi parceret obteſtabatur. Cui cum Titus pro ſimplicitate ſua fidem habuiſſet, ſperaſſetque Judæos jam *belli* pœnitere, arietes quidem ab impulſione ceſſare jubet, ac ſagittarios ſupplices ferire prohibet; Caſtori autem præcepit, dicere quodcunque vellet. Cumque ille reſpondiſſet, ad fœdus *ſe* velle deſcendere, Titus ſe quidem de bono *adeo* conſilio gratulari dicebat, gratulari vero *magis* ſi omnes in eandem ſententiam ire vellent, ſeque parato animo etiam

τειχῶν δι' ὅλης ἡμέρας ἦσαν, οὐδ' ἔστιν ἥτις [g] ἰδέα μάχης ἀπελείπετο. νὺξ δ' ἀνέπαυεν μόλις ἕωθεν ἀρχομένους, ἦν δὲ ἄυπνος ἀμφοτέροις ἡ νύξ, καὶ χαλεπωτέρα τῆς ἡμέρας, δέει τῶν μὲν ὅσον οὔπω καταληφθήσεσθαι τὸ τεῖχος, τῶν δὲ ἐπιθήσεσθαι Ἰουδαίους τοῖς στρατοπέδοις. ἔν τε τοῖς ὅπλοις ἑκάτεροι διανυκτερεύοντες, ὑπὸ τὰς πρώτας αὐγὰς ἕτοιμοι πρὸς μάχην ἦσαν. καὶ παρὰ μὲν Ἰουδαίοις ἔρις ἦν ὅστις προκινδυνεύσας χαρίσαιτο τοῖς ἡγεμόσι· μάλιστα δὲ τοῦ Σίμωνος αἰδὼς ἦν καὶ δέος, οὕτω τε προσεῖχεν ἕκαστος αὐτῷ τῶν ὑποτεταγμένων, ὡς καὶ πρὸς αὐτοχειρίαν [h] ἑτοιμότατοι εἶναι κελεύσαντος. Ῥωμαίοις δὲ ἐπ' ἀνδρείαν ἦν προτροπὴ, [i] τό τε κρατεῖν ἔθος, καὶ ἥττης ἀήθεια, [k] συνεχεῖς τε στρατεῖαι, καὶ διηνεκεῖς μελέται, καὶ μέγεθος ἡγεμονίας. πρὸ δὲ πάντων Τίτος, ἀεὶ [l] πᾶσι πανταχοῦ παρατυγχάνων. [m] τότε γὰρ μαλακισθῆναι, παρόντος καὶ συναγωνιζομένου Καίσαρος, δεινὸν ἐδόκει, καὶ [n] τῶν καλῶς ἀγωνισαμένων μάρτυς αὐτὸς, ὁ καὶ τιμήσων, παρῆν· [o] κέρδος δ' ἦν ἤδη καὶ τὸ γνωσθῆναι Καίσαρι γενναῖον ὄντα. διὰ τοῦτο πολλοὶ τῆς κατὰ σφᾶς ἰσχύος ἀμείνους τῇ προθυμίᾳ διεφάνησαν. παραταξαμένων γοῦν κατὰ ταύτας τὰς ἡμέρας τῶν Ἰουδαίων πρὸ τοῦ τείχους καρτερῷ στίφει, καὶ διακοντιζομένων ἔτι πόρρωθεν τῶν ταγμάτων ἑκατέρων, Λογγῖνός τις τῶν ἱππέων, ἐξαλλόμενος [p] τῆς Ῥωμαϊκῆς τάξεως, ἐμπηδᾷ [q] τῇ μέσῃ τῶν Ἰουδαίων φάλαγγι. καὶ διασκεδασθέντων πρὸς τὴν ἐμβολὴν δύο τοὺς γενναιοτάτους ἀναιρεῖ, τὸν μὲν κατὰ στόμα πλήξας ὑπαντιάσαντα, τὸν δ' ἀνασπάσας ἐκ τοῦ προτέρου τὸ δόρυ κατὰ πλευρὰν διαπείρει τραπόμενον, [r] ἐκ μέσων τε τῶν πολεμίων ἄτρωτος εἰς τοὺς σφετέρους ἔδραμεν. ὁ μὲν οὖν δι' ἀρετὴν ἐπίσημος ἦν, ζηλωταὶ δὲ τῆς [s] ἀνδρείας ἐγίνοντο πολλοί. [t] καὶ οἱ Ἰουδαῖοι μὲν ἀμελοῦντες τοῦ παθεῖν, τὸ διαθεῖναι μόνον ἐσκόπουν. ὅ, τε θάνατος αὐτοῖς ἐδόκει κουφότατος, [v] εἰ καὶ μετὰ τοῦ κτεῖναί τινα τῶν πολεμίων προσπέσοι. [x] Τίτος δὲ τῆς τῶν στρατιωτῶν ἀσφαλείας οὐχ ἧττον τοῦ κρατεῖν [y] προὐνόει, καὶ τὴν μὲν ἀπερίσκεπτον ὁρμὴν ἀπόνοιαν λέγων, μόνην δ' ἀρετὴν τὴν μετὰ προνοίας, καὶ τοῦ μηδὲν τὸν δρῶντα παθεῖν, ἐν ἀκινδύνῳ τῷ κατὰ σφᾶς [z] ἐκέλευσεν ἀνδρίζεσθαι.

δ'. Προσάγει δ' αὐτὸς τοῦ βορείου τείχους τῷ μέσῳ πύργῳ τὴν ἑλέπολιν, ἐν ᾧ τῶν Ἰουδαίων τις ἀνὴρ γόης ὄνομα [a] Κάστωρ [b] ἐλόχα μεθ' ὁμοίων δέκα, τῶν λοιπῶν φυγόντων διὰ τοὺς τοξότας. [c] οὗτοι μέχρι μέν τινος [d] ὑποπεπτηχότες τοῖς θώραξιν [e] ἠρέμουν, [f] σαλευομένου δὲ τοῦ πύργου διανίστανται, καὶ προτείνας, ὁ Κάστωρ τὰς χεῖρας ὡς ἱκετεύων ἐδόκει ἐκάλει τὸν Καίσαρα, καὶ τῇ φωνῇ κατοικτιζόμενος ἐλεῆσαι σφᾶς παρεκάλει. [g] πιστεύσας δ' ἐξ ἁπλότητος ὁ Τίτος, καὶ μετανοεῖν ἤδη τοὺς Ἰουδαίους ἐλπίσας, ἐπέχει μὲν τοῦ κριοῦ τὴν ἐμβολὴν, [h] κωλύει τε τοξεύειν τοὺς ἱκέτας. λέγειν δ' ἐκέλευσεν, ὅ, τι βούλεται, τῷ Κάστορι. τοῦ δὲ εἰπόντος ἐπὶ δεξιᾷ καταβῆναι θέλειν, ὁ Τίτος συνήδεσθαι μὲν αὐτῷ τῆς εὐβουλίας ἔφη, συνήδεσθαι δ' εἰ πάντες [i] ἤδη τὰ αὐτὰ φρονοῦσι, καὶ τῇ πόλει

g Ἰδέα μάχης ἀπελείπετο.] Ita Big. Goll. & Vat. ἡ δὲ ἀμάχητος Bod. ἰδέα μάχης in Editis Aliisque.
h Ἑτοιμότατοι εἶναι] Ἑτοιμότατος Big.
i Τό τε κρατεῖν ἔθος,] Τότε τὸ κρ. Big.
k Συνεχεῖς τε στρατεῖαι,] Ita Big. & Raf. συνεχεῖς τε στρατιαὶ in Editis Aliisque.
l Πᾶσι] Abeſt a Raf.
m Τότε γὰρ] Antea erat τό, τε γάρ.
n Τῶν καλῶς ἀγωνισαμένων] Τῷ καλῶς ἀγωνισαμένῳ Big.
o Κέρδος δ' ἦν] Κερδῷος δ' ἦν Vat. Raf. L. B. & Ruf.
p Τῆς Ῥωμαϊκῆς τάξεως,] Τὰς τάξεις τὰς Ῥωμαϊκὰς Big.
q Τῇ μέσῃ τῶν Ἰουδαίων] Ita Big. μέσῃ τῇ in Editis Aliisque.
r Ἐκ μέσων τε τῶν πολεμίων] Ἐκ μέσων δὲ τῶν π. Big.
s Ἀνδρείας ἐγίνοντο πολλοί.] Ἀνδραγαθίας Big.
t Καὶ οἱ Ἰουδαῖοι] Καὶ Ἰουδαῖοι Big. & L. B.
v Εἰ καὶ μετὰ τοῦ κτεῖναι] Deeſt Raf. Εἰ μετὰ τοῦ & mox (v. 15.) Τίτος δὲ τῶν στρ. Big.
x Τίτος] Καῖσαρ Raf. & L. B. ſæpius in ſeqq.
y Προὐνόει,] Recte & ita Ed. Baſil. Spanh.
z Ἐκέλευσεν] ἐκέλευε L. B.
a Κάστωρ] Conf. infr. contr. Apion. lib. 1. §. 22. Spanh.
b Ἐλόχα] ἐλόχα, ἐνήδρευε. Heſych. Spanh.
c Οὗτοι μέχρι μέν τινος] Οὗτοι δὲ μ. Big.
d Ὑποπεπτηχότες] Ὑποπεπηχότες Big. & L. B.
e Ἠρέμουν,] Abeſt a Raf.
f Σαλευομένου] Ita Big. Vat. & Raf. σειομένου in Editis Aliiſque.
g Πιστεύσας] Πιστεύσας δ' ἂν ἐξ Big.
h Κωλύει τε τοξεύειν] Κωλύει δὲ τ.
i Ἤδη τὰ αὐτὰ] Ita Big. ταὐτ' ἤδη φρ. in Editis Aliiſque.

k Διὰ-

πόλει [k] δεδέναι γε πίστιν ἑτοίμως. τῶν δέκα δὲ οἱ πέντε μὲν [l] αὐτῷ συνυπεκρίνοντο τὴν ἱκετηρίαν· οἱ λοιποὶ δ' οὐκ ἄν ποτε [m] δουλεύσειν Ῥωμαίοις ἐβόων, παρὸν ἐλευθέρους ἀποθανεῖν. καὶ μέχρι πολλοῦ διαφερομένων, ἐτρίβετο μὲν ἡ προσβολή. πέμπων δ' ὁ Κάστωρ πρὸς τὸν Σίμωνα, σχολῇ βουλεύεσθαι περὶ τῶν ἐπειγόντων ἔλεγεν, ὡς οὐκ ἐπ' ὀλίγον αὐτὸς διαπαίζοι τὴν Ῥωμαίων [n] ἀρχήν. ἅμα δὲ ταῦτα πέμπων, καταφανὴς ἦν καὶ τοὺς ἀπειθοῦντας ἐπὶ τὴν δεξιὰν παρακαλῶν. οἱ δ', ὥσπερ ἀγανακτοῦντες, ὑπὲρ τὰ θωράκια [o] διῆράν τε τὰ ξίφη γυμνὰ, καὶ τοὺς θώρακας αὐτῶν πλήξαντες, ὡς ἀπεσφαγμένοι κατέπεσον. θάμβος δὲ τὸν Τίτον καὶ τοὺς περὶ αὐτὸν εἰσῄει τοῦ τῶν ἀνδρῶν παραστήματος, καὶ μὴ δυνάμενοι κάτωθεν ἀκριβῶς τὸ γεγενημένον ἰδεῖν, ἐθαύμαζόν τε τῆς εὐτολμίας αὐτοὺς, καὶ τοῦ πάθους ἠλέουν. τοξεύει δέ τις ἐν τούτῳ παρὰ τὴν ῥῖνα τὸν Κάστορα, κἀκεῖνος εὐθέως ἀνασπάσας τὸ βέλος ἐπεδείκνυ τῷ Τίτῳ, καὶ [p] ὡς οὐ δίκαια πάσχων [q] κατεμέμφετο. πρὸς δὲ τὸν βαλόντα σχετλιάσας Καῖσαρ, ἔπεμπε παρεστῶτα τὸν Ἰώσηπον δοῦναι τῷ Κάστορι δεξιάν. [r] ἀλλ' ὁ μὲν, οὔτ' αὐτὸς ἔφη προσελεύσεσθαι, φρονεῖν γὰρ οὐδὲν ὑγιὲς τοὺς δεομένους, καὶ τοὺς [s] ὡρμημένους τῶν φίλων κατέσχεν. Αἰνείας δέ τις τῶν [t] αὐτομόλων, αὐτὸς ἔφη προσελεύσεσθαι. καὶ τοῦ Κάστορος [u] καλοῦντος, ὅπως δέξαιτό τις καὶ τὸ ἀργύριον ὃ φέροι [x] μεθ' αὐτοῦ, σπουδαιότερον ὁ Αἰνείας διαπετάσας τὸν κόλπον προσέδραμεν. ἀράμενος δ' ὁ Κάστωρ πέτραν ἐπαφίησιν αὐτῷ, καὶ τούτου μὲν διήμαρτε φυλαξαμένου, τιτρώσκει δὲ στρατιώτην ἕτερον προσελθόντα. συννοήσας δὲ Καῖσαρ τὴν ἀπάτην, πρὸς [y] βλάβης μὲν ἔγνω τὸν ἐν πολέμοις ἔλεον· τὸ γὰρ ἀπηνέστερον ἧττον ὑποπίπτειν τῷ πανούργῳ. τὰς δ' ἐμβολὰς τῆς ἑλεπόλεως ὀργῇ τῆς χλεύης ἐποιεῖτο δυνατωτέρας· ὑποδιδόντα [z] δὲ τὸν πύργον [a] ἐμπιπρᾶσιν οἱ περὶ τὸν Κάστορα, καὶ διὰ τῆς φλογὸς εἰς τὴν [b] ὑπ' αὐτῷ κρυπτὴν [c] ἀλλόμενοι, πάλιν δόξαν ἀνδρείας Ῥωμαίοις [d] παρέσχον, ὡς ῥίψαντες σφᾶς αὐτοὺς εἰς τὸ πῦρ.

civitati manus dare. Ex decem autem quinque ſe ſupplices eſſe ſimulabant: reliqui vero nunquam ſe Romanis ſervituros clamabant, dum mori liberis liceat. Cumque diu inter ſe diſceptarent, ceſſabat oppugnatio. Caſtor autem *interea* nuncios ad Simonem mittens eum monebat, ut, dum otium eſſet, de rebus urgentibus conſilium caperet: non enim paulisper ſe illudere *velle* imperatori Romano. Simul autem dum iſta mitteret, præ ſe ferebat illud ipſum agere, ut contranitentes ad pacem hortaretur. Illi vero, velut ægre *id* ferentes, ſuper turris loricam nudos coruſcarunt gladios, percuſſiſque illorum thoracibus tanquam interfecti ceciderunt. At Titus & qui cum eo erant tantam virorum audaciam obſtupuêre, cumque ex inferiori loco quod factum erat vere videre non potuiſſent, & illos ob *animi* fortitudinem mirabantur & ob calamitatem miſerabantur. Interea vero Caſtorem juxta narem quidam ſagitta percutit; atque ille, cum ſtatim telum extraxiſſet, id Tito oſtendebat, & iniqua ſe perpeti querebatur. Cæſar autem, jaculatore increpito, Joſepho adſtanti mandabat ut dextram daret Caſtori. Verum ille neque ſe aditurum reſpondit, ut qui nihil ſani ſupplices cogitare norit; & amicos qui ire properabant continuit. Æneas autem, quidam è perfugis, ſeſe iturum ad ipſum dicebat. Atque vociferante Caſtore, ut aliquis etiam argentum exciperet quod ſecum *ad fidem faciendam* ferebat, ſtudioſe magis Æneas aperto ſinu *ad eum* accurrebat. Quod cum videret Caſtor, ſaxo ſublato illud in eum dimiſit: & ab ipſo quidem aberravit ſibimet ab illo cavente; ſed alium militem, qui præſens aderat, vulneravit. Cæſar autem, cum fraudem dolumque ſecum reputaſſet, intellexit miſericordiam quidem in bello nocere, & haud ita facile à calliditate circumveniri crudelitatem. ob illuſionem vero iratus, majore vi helepoles impelli faciebat. Caſtor autem ejuſque ſocii turrim, cum ictibus jam cederet, incendunt, ſaltuque per flammas in cuniculos ejus ſe conjicientes, iterum Romanos in magnam de fortitudine *ſua* opinionem adducebant, tanquam ſeipſos ignibus tradidiſſent.

Caſtor vulnus in naſo accipit.

ΚΕΦ. η'.

Ὡς τὸ δεύτερον τεῖχος δὶς παρέλαβον οἱ Ῥωμαῖοι, καὶ πρὸς τοῦ τρίτου παράληψιν ἠυτρεπίσθησαν.

Αἱρεῖ δὲ Καῖσαρ ταύτῃ τὸ τεῖχος ἡμέρᾳ πέμπτῃ μετὰ τὸ πρῶτον, καὶ τῶν Ἰουδαίων φυγόντων ἀπ' αὐτοῦ, παρέρχεται μετὰ [e] χιλίων ὁπλιτῶν [f] ἔνδον, καὶ τῶν περὶ αὐτὸν ἐπιλέκτων, καθὸ καὶ τῆς [g] Καινῆς πόλεως ἐριοπώλιά τε ἦν καὶ χαλκεῖα, καὶ ἱματίων ἀγορὰ, πρὸς δὲ τὸ τεῖχος πλάγιοι κατέτεινον οἱ στενωποί. εἰ μὲν οὖν ἢ τοῦ τείχους πλέον [h] εὐθέως

CAP. VIII.

Quomodo ſecundum murum bis occuparunt Romani, & ad tertium ſuperandum ſe comparabant.

CÆſar autem hac parte murum capit die quinto poſt primum *captum*: fugatiſque inde Judæis, intra murum ingreditur cum mille armatis, lectiſque quos circa ſe habebat *militibus*, ubi Novæ civitatis lanæ venditores erant, & fabri ærarii, veſtiumque mercatus, & ad murum anguſtæ viæ tranſverſæ tendebant. Et quidem ſi vel muri partem majorem ſtatim disjeciſſet, aut lege belli ingreſſus

Alter murus capitur, ſed mox repelluntur Romani.

k Δεδέναι γε πίστιν] Iterum cum *Cod. Big.* δέδωκε δὲ in *Editis Aliiſque*.
l Αὐτῷ συνυπεκρίνοντο] Αὐτῶν *Big.* cui lectioni favet *Zonaras*, qui habet, καὶ τῶν σὺν αὐτῷ δέκα οἱ ε̄ τὴν ἱκετείαν συνυπεκρίνοντο.
m Δουλεύσειν Ῥωμαίοις ἐβόων,] Δουλεύειν *Big.* non ita *Zonaras*, apud quem δουλεύσειν.
n Ἀρχήν.] Ὀργὴν *Big.* nec aliter forſan *Zonaras*, qui habet, ὡς ἐμπαίζοιτο Ῥωμαίοις αὐτῷ ἢ τὸ σφῶν ἰσχυρότατον ὄργανον.
o Διῆραν] διῆρον *L. B.*
p Ὡς οὐ δίκαια πάσχων] Illud ὡς è *MSS.*
q Κατεμέμφετο.] Ἐμέμφετο *Big.*
r Ἀλλ' ὁ μὲν,] Ἀλλ' οὔτ' ὁ αὐτὸς ἔφη *Big.* ἀλλ' ὁ μὲν ὅτι αὐτὸς ἔφη *Voſſ.*
s Ὡρμημένους τῶν φίλων] Ὁρμωμένους in *Editis.*
t Αὐτομόλων,] Ita *Big. Voſſ. Lipſ. Lugd. Bat. Raf.* & *Raf.* αὐτόλμων in *Editis Aliiſque.*
u Καλοῦντος,] Προκαλοῦντος *Big.*
x Μετ' αὐτοῦ,] Μεθ' ἑαυτοῦ *Big.*
y Βλάβης] Βλάβην *L. B.* & *Raf.*
z Δὲ τὸν πύργον] Ita *Big.* ut in *ceteris.*
a Ἐμπιπρᾶσιν] ἐμπυρπρῶσιν *L. B.*
b Ὑπ' αὐτῷ] Sic *Big.* & *Lugd. Bat.* ὑπ' αὐτοῦ in *reliquis.*
c Ἀλλόμενοι,] Eo modo *Vat.* ἀλόμενοι in *Editis Aliiſque.* ἀλλόμενοι *L. B.*
d Παρέσχον,] ἐνέδωκαν *L. B.* & *Raf.*
e Χιλίων] Ita *Big. Voſſ. Lipſ.* & *Raf.* δισχιλίων in *Editis.*
f Ἔνδον,] Ita quidem *Big.* & *Raf.* antea erat ἔνδον ἐκλεκτῶν.
g Καινῆς πόλεως] Conf. ſupr. lib. 5. c. 6. §. 2. Spanh.
h Εὐθέως] Abeſt a *Raf.*

greſſus quod ceperat vaſtaſſet, inde nihil damni, uti credo, victoria accepiſſet. Nunc autem fore ſperans, ut verecundia Judæorum animos flecteret, ſi viderent, ſe quamvis poſſet, haud tamen gravius quidquam in eos conſulere, facilem diſceſſioni aditum non dilatavit: haud enim inſidiaturos eſſe putabat quibus benefacere in animo habuit.
X. Denique poſtquam ingreſſus eſt, vetuit, ne comprehenſi cæderentur, neve ædes incenderentur. Sed tam ſeditioſis, ſi pugnare vellent ſine populi detrimento, copiam dabat, quàm ipſi populo fortunas proprias ſe redditurum pollicebatur. plurimi namque faciebat, ſibi civitatem conſervari, templum vero civitati. Et populum quidem ad ea quæ hortabatur & antea paratum habebat: bellicoſis autem pro infirmitate ducebatur *hæc ejus* humanitas; Titumque, quod aliam civitatem capere non poſſet, has conditiones proponere exiſtimabant. Mortem autem populo denunciantes ſi vel mentio facta eſſet de traditione, eoſque jugulantes qui vel pacem nominarent, etiam Romanos urbem ingreſſos adoriuntur, alii illis per angiportus obviam facti, alii ex ædibus. alii extra muros per ſuperiores portas egreſſi: quibus perturbati præſidiarii *Romani* è turribus deſilientes in caſtra revertebantur. Clamor autem militum ubique intra civitatem audiebatur qui ab hoſtibus cingerentur, foris autem eorum qui relictis *in urbe* metuebant. Atque magis magiſque creſcente numero Judæorum, illiſque ex notitia angiportuum valde prævalentibus, & multos *Romanorum* vulnerabant, atque facto in eos impetu repellebant. Illi autem ex neceſſitate plus reſiſtebant. non enim multis ſimul fugiendi copia per anguſtias muri patebat: parumque aberat quin omnes perempti fuiſſent qui irruerant, niſi Titus eis opem tuliſſet. Nam cum in extremis angiportuum ſagittarios diſpoſuiſſet, & ipſe ubi plus erat multitudinis conſtitiſſet, miſſilibus hoſtes reprimebat, & cum eo Domitius Sabinus, vir fortis, quique ſe in ea pugna talem præſtitit. Cæſar autem non deſtitit eos ſagittis petere, Judæoſque prohibere ne irruerent, donec omnes milites ſe ſubduxerant.

Obſtinatus Judæorum animus.

Acris pugna Romanos inter & Judæos.

Domitius Sabinus vir fortis.

2. Romani quidem ita, poſt ſecundum murum captum, repulſi erant. omnes vero in urbe bellicoſi animos ſuſtulerunt, & ſucceſſu *inopinato* elati erant: neque Romanos *iterum* in urbem irruere auſuros eſſe, neque ſe vinci poſſe, ſi ad prælium irent, perſuaſum habentes. nam cæcitatem eorum animis injiciebat Deus ob commiſſa ſua atque delicta; & neque cernebant quanto Romanis major illâ quæ pulſa fuerat, vis ſupereſſet, neque famem illis obrepentem *ſentiebant*. adhuc enim ex malis publicis comedebant, & de ſanguine civitatis bibebant. Boni autem jamdudum inopiâ laborabant, & rerum neceſſariarum penuriâ jam multi deficiebant: populi vero interitum ſeditioſi ſibimet in levamen cedere exiſtimabant. nam ſolos eos qui pacem averſarentur ſalvos eſſe cupiebant, * quique vivere non optarent niſi ut bellum Romanis facerent: contrariam vero multitudinem ut ſupervaca-

διέλυσεν, ἢ πολέμου νόμῳ παρελθὼν ἐπόρθει [i] τὸ ληφθὲν, οὐκ ἂν οἶμαί τις ἐμίγη βλάβη τῷ κρατεῖν. νῦν δὲ Ἰουδαίους μὲν ἐλπίσας δυσωπήσειν ἐξὸν κακοῦν [k] τὸ μὴ θέλειν, πρὸς δ' ἀναχώρησιν εὐμαρῆ τὴν εἰσβολὴν οὐκ ἐπλάτυνεν· οὐ γὰρ ἐπιβουλεύσειν οὓς εὐεργετεῖν ὑπελάμβανεν. παρελθὼν γοῦν οὔτε κτείνειν τινὰ τῶν καταλαμβανομένων ἐπέτρεψεν, οὔθ' [l] ὑποπιμπράναι τὰς οἰκίας. [m] ἀλλ' ἅμα μὲν τοῖς στασιασταῖς εἰ βούλοιντο μάχεσθαι δίχα τῆς τοῦ δήμου βλάβης, [n] ἄδειαν ἐδίδου, τῷ δήμῳ δὲ τὰς κτήσεις ὑπισχνεῖτο δώσειν. περὶ [o] πλείστου γὰρ ἐποιεῖτο σῶσαι τὴν μὲν πόλιν [p] αὑτῷ, τὸν δὲ ναὸν τῇ πόλει. τὸν μὲν οὖν λαὸν ἕτοιμον εἶχεν εἰς ἃ προύτρεπε καὶ πάλαι· τοῖς μαχίμοις δὲ ἐδόκει τὸ φιλάνθρωπον ἀσθένεια, καὶ τὸν Τίτον ἀδυναμίᾳ τοῦ [q] τὴν ἄλλην πόλιν ἑλεῖν ταῦτα [r] προτείνειν ὑπελάμβανον. [s] διαπειλοῦντες δὲ τοῖς δημόταις θάνατον εἰ περὶ παραδόσεως μνησθείη τις αὐτῶν, καὶ τοὺς παραφθεγγομένους εἰρήνην ἀποσφάττοντες, ἐπιτίθενται καὶ τοῖς [t] εἰσελθοῦσι Ῥωμαίων, οἱ μὲν κατὰ τοὺς στενωποὺς ὑπαντιάσαντες, οἱ δὲ ἀπὸ τῶν οἰκιῶν, ἄλλοι δ' ἔξω τοῦ τείχους κατὰ τὰς ἄνω προπηδήσαντες πύλας, πρὸς οὓς ταραχθέντες οἱ φρουροὶ τοῦ τείχους, καθαλλόμενοι τῶν πύργων ἀνεχώρουν εἰς τὰ στρατόπεδα. κραυγὴ δ' ἦν τῶν μὲν εἴσω πάντοθεν πολεμίοις κεκυκλωμένων, τῶν δ' ἔξωθεν περὶ τοῖς ἀπολειφθεῖσι δεδοικότων. [v] πληθύνοντες δ' ἀεὶ οἱ Ἰουδαῖοι, καὶ πολλὰ πλεονεκτοῦντες κατ' ἐμπειρίαν τῶν στενωπῶν, ἐτίτρωσκόν τε πολλοὺς, καὶ προσπίπτοντες ἐξώθουν. οἱ δὲ καὶ ἀνάγκῃ τὸ πλέον [x] ἀντεῖχον. οὐ γὰρ ἦν ἀθρόους διαφυγεῖν διὰ στενοῦ τοῦ τείχους· δοκοῦσί τ' ἂν κατακοπῆναι πάντες οἱ παρελθόντες, μὴ προσαμύναντος τοῦ Τίτου. διαστήσας γὰρ ἐπ' ἄκροις τοῖς στενωποῖς τοὺς τοξότας, καὶ κατὰ τὸν μάλιστα [y] πληθύοντα σταθεὶς αὐτὸς, ἀνέστελλε τοῖς βέλεσι τοὺς πολεμίους, καὶ σὺν αὐτῷ Δομίτιος Σαβῖνος, ἀνὴρ ἀγαθὸς καὶ κατὰ ταύτην φανεὶς τὴν μάχην. παρέμεινε δὲ συνεχῶς τοξεύων Καῖσαρ, καὶ τοὺς Ἰουδαίους κωλύων παρελθεῖν, μέχρι πάντες ἀνεχώρησαν οἱ στρατιῶται.

β'. Ῥωμαῖοι μὲν οὕτω, κρατήσαντες τοῦ δευτέρου τείχους, ἐξεώσθησαν. τῶν δ' ἀνὰ τὸ ἄστυ μαχίμων ἐπήρθη τὰ φρονήματα, καὶ μετέωροι πρὸς τὴν εὐπραγίαν ἦσαν· οὔτ' ἂν Ῥωμαίους [z] εἰς τὴν πόλιν τολμήσειν ἔτι παρελθεῖν, οὔτ' ἂν αὐτοὶ [a] παρελθόντες ἡττηθήσεσθαι δοκοῦντες. ἐπεσκότει γὰρ αὐτῶν ταῖς γνώμαις διὰ τὰς παρανομίας ὁ Θεὸς, καὶ οὔτε τὴν Ῥωμαίων ἰσχὺν ὅσῳ [b] πλείων καταλείπεται τῆς ἐξελαθείσης ἔβλεπον, οὔτε τὸν ὑφέρποντα λιμὸν αὐτοῖς. ἔτι γὰρ παρῆν ἐσθίειν ἐκ τῶν δημοσίων κακῶν, καὶ τὸ τῆς πόλεως αἷμα πίνειν. ἔνδεια δὲ τοὺς ἀγαθοὺς ἐπεῖχε πάλαι, καὶ σπάνει τῶν ἐπιτηδείων [c] ἤδη διελύοντο πολλοί. τὴν δὲ τοῦ λαοῦ φθορὰν, ἑαυτῶν οἱ στασιασταὶ κουφισμὸν ὑπελάμβανον. μόνους γὰρ ἠξίουν σώζεσθαι, τοὺς μὴ ζητοῦντας εἰρήνην, καὶ κατὰ Ῥωμαίων ζῆν προῃρημένους. τοῦ δ' ἐναντίου πλήθους ὥσπερ ὑποβαλλόντος

[d] βα-

i Τὸ ληφθὲν,] Τὸ ληφθὲν Big.

k Τὸ μὴ θέλειν.] Sic in *Edit. Gen.* Τῷ μὴ θέλειν ſine τὸ Big. (*Parif.* plerique) & *Suid.* voce ἐξόν. Incertum quo modo legerit *Rufinus*, qui vertit, *nunc autem Judæos exoratum iri ſperans, cum liceret capere facilem diſceſſioni aditum non dilatavit.*

l Ὑποπιμπράναι] ὑποπιμπράναι L. B.

m Ἀλλ' ἅμα μὲν] Illud ἅμα è *Cod. Big.* & *Raf.* ἀλλὰ τοῦ μὲν ... *Roſ.*

n Ἄδειαν ἐδίδου,] Ita *Big.* nec aliter, ut puto, *Raf.* antea erat ἄδειαν ἔχειν ἐδίδου. Abeſt ἐδίδου a *Roſ.* in quo ſeqq. quædam folia ſunt tranſpoſita.

o Πλείστου γὰρ ἐποιεῖτο] Πολλοῦ Big.

p Αὐτῷ.] Ἑαυτῷ Big.

q Τὴν ἄλλην πόλιν] Τὴν ἄλλην π. *Voſſ.* & *Roſ.*

r Προτείνειν] προτείνειν *Roſ.*

s Διαπειλοῦντες] Ita *Big.* & *Raf.* Διαπειλοῦσι Big.

t Εἰσελθοῦσι Ῥωμαίων,] Ἐπελθοῦσι Big.

v Πληθύνοντες] Πληθύνοντες Ἰουδαῖοι Big.

x Ἀντεῖχον.] Ἀνθεῖχον & mox φυγεῖν Big.

y Πληθύοντα] πληθύνοντα L. B.

z Εἰς τὴν πόλιν τολμήσειν] Ἔτι παρελθεῖν εἰς τὴν πόλιν τολμήσειν Big.

a Παρελθόντες ἡττηθήσεσθαι δοκοῦντες.] Niſi pro *Genitivo* abſoluto *Nominativus* more *Attico* adhibeatur, παρελθόντων ſunt ſcribendum.

b Πλείων] πλείων L. B.

c Ἤδη διελύοντο πολλοί.] Illud ἤδη è Cod. Big.

* Quique vivere contra Romanos optarent, *Ruf.*

d Βάρος]

[d] βάρος ἥδεσθαι δαπανώμενον. τοιοῦτοι μὲν δὴ πρὸς τοὺς ἔνδον ἦσαν· Ῥωμαίους δὲ πάλιν τῆς εἰσόδου πειρωμένους ἐκώλυον φραξάμενοι, καὶ τὸ [e] καταρριφθὲν ἀντιτειχίσαντες τοῖς σώμασι· τρισὶ μὲν ἀντέσχον ἡμέραις καρτερῶς ἀμυνόμενοι, τῇ τετάρτῃ δὲ [f] προσβάλλοντα γενναίως Τίτον οὐκ ἤνεγκαν, ἀλλὰ βιασθέντες ᾗ καὶ πρότερον ἀναφεύγουσιν. ὁ δὲ, πάλιν τοῦ τείχους κρατήσας, [g] τὸ προσάρκτιον μὲν εὐθέως κατέρριψε πᾶν· ἐπὶ δὲ τοῦ κατὰ μεσημβρίαν [h] φρουρὰς τοῖς πύργοις ἐγκαταστήσας, τῷ τρίτῳ προσβάλλειν ἐσπεύδε.

neum onus conſumi gaudebant. Atque ita quidem erga eos qui intus erant ſe gerebant: Romanos vero, qui iterum ingredi nitebantur, * armati prohibebant, partemque muri dejectam corporibus muniebant. Per triduum quidem reſtiterunt valide dimicantes: quarto vero die Titum fortiter eos adortum non ſuſtinuerunt; ſed vi coacti rurſum quò antea refugêre. Ille autem, iterum muro potitus, quantum ad ſeptentrionem quidem ſpectat ſtatim diruit; partis vero meridionalis turribus præſidio impoſito, de tertio *muro* oppugnando cogitabat.

ΚΕΦ. Θʹ.

Ὅτι Τίτος, Ἰουδαίων πρὸς τὴν ἄνεσιν πολιορκίας μηδὲν μαλακισθέντων, πάλιν ὥρμησεν εἰς τὸ πολιορκεῖν· καὶ Ἰώσηπον ὑπέπεμψε διαλέγεσθαι τοῖς ὁμοφύλοις περὶ εἰρήνης.

ΔΟξαν δὲ [i] ἐπανεῖναι πρὸς ὀλίγον τὴν πολιορκίαν, καὶ [k] διωρίαν βουλῆς τοῖς στασιασταῖς παρέχειν, εἴ τι πρὸς τὴν καθαίρεσιν ἐνδοῖεν τοῦ δευτέρου τείχους, ἢ καὶ τὸν [l] λιμὸν ὑποδείσαντες· οὐ γὰρ εἰς πολὺ τὰς ἁρπαγὰς [m] αὐτοῖς [n] ἐξαρκέσειν· εἰς δέον κατεχρῆτο τὴν ἄνεσιν. ἐνστάσης γὰρ τῆς προθεσμίας, καθ' ἣν ἔδει [o] διαδοῦναι τοῖς στρατιώταις τροφὰς, ἐν ἀπόπτῳ τοῖς πολεμίοις ἐκέλευσε τοὺς ἡγεμόνας [p] ἐκτάξαντας τὴν δύναμιν ἀπαριθμεῖν ἑκάστῳ τὸ ἀργύριον. οἱ δ' ὥσπερ ἔθος ἀποκαλύψαντες τὰ ὅπλα θήκαις ἐσκεπασμένα τέως, κατάφρακτοι [q] προσῄεσαν, καὶ τοὺς ἵππους ἄγοντες οἱ ἱππεῖς κεκοσμημένους. ἐπὶ πλεῖστον δὲ τὰ πρὸ τῆς πόλεως ἀργύρῳ καὶ χρυσῷ περιελάμπετο, καὶ τῆς ὄψεως ἐκείνης οὐδὲν οὔτε τοῖς σφετέροις [r] ἐπιτερπέστερον, οὔτε τοῖς πολεμίοις παρέστη φοβερώτερον. κατεπλήσθη γὰρ ἀφορώντων τό, τε ἀρχαῖον τεῖχος ἅπαν, καὶ τοῦ ἱεροῦ τὸ βόρειον κλίμα, τάς τε οἰκίας μεστὰς ἦν προκυπτόντων ἐπιδεῖν, καὶ τῆς πόλεως οὐδὲν ὃ μὴ κεκάλυπτο πλήθει διεφαίνετο. κατάπληξις δὲ [s] δεινὴ καὶ τοῖς τολμηροτάτοις ἐνέπεσε, τήν τε δύναμιν ἐπὶ ταυτὸ [t] πᾶσαν ὁρῶσι, καὶ τὸ κάλλος τῶν ὅπλων, καὶ τὴν εὐταξίαν τῶν ἀνδρῶν. [u] δοκοῦσί τ' ἄν μοι πρὸς ἐκείνην οἱ στασιασταὶ [x] μεταβαλέσθαι τὴν ὄψιν, εἰ μὴ δι' ὑπερβολὴν ὧν τὸν δῆμον ἔδρασαν κακῶν, συγγνώμην παρὰ Ῥωμαίοις ἀπήλπιζον. ἀποκειμένου δὲ τοῦ μετὰ κολάσεως [y] εἰ παύσαιντο, πολὺ [z] κρείττονα τὸν ἐν πολέμῳ θάνατον ἡγοῦν-

CAP. IX.

X.

Titus, cum Judæi obſidione aliquantiſper remiſſa ne minimum quidem emolleſcerent, iterum impetu fertur ad urbem obſidendam: & Joſephum ſubmiſit qui cum popularibus ſuis de pace ageret.

CUM autem ei viſum eſſet obſidionem in breve tempus remittere, ſpatiumque ad deliberandum ſeditioſis dare, an aliquid ad deditionem facerent ex ſecundi muri demolitione, aut etiam famis metu, (nec enim diu eis rapinas poſſe ſufficere) ceſſatione ut commode cederet utebatur. Nam cum dies adveniſſet, quo militibus oportebat alimenta diſtribui, juſſit ducibus, ut, copiis in loco hoſtibus conſpicuo ordinatis, pecuniam ſingulis numerarent. Illi autem, ut ſolebant, armis eductis ex involucris quibus antea abdita latebant, loricati procedunt, equitibus etiam equos ornatos ducentibus. Loca inſuper ſuburbana per plurimum ſpatii argento & auro circumquaque lucebant; illoque ſpectaculo nihil aut ſuis jucundius erat, aut hoſtibus plus terroris afferebat. ſpectatoribus enim & vetera plena erant mœnia, & templi regio ſeptentrionalis, atque cernere erat domos proſpicientium refertas, omnemque civitatis partem multitudine obſeſſam tectamque. Gravis autem conſternatio etiam audaciſſimos occupabat, cum copias omnes in locum unum coactas viderent, & armorum pulchritudinem, bonumque militum ordinem. Et fortaſſe ſeditioſi iſta intuendo animos mutaſſent, niſi malorum immanitate quæ in populum commiſerant, veniam ſibi à Romanis datum iri deſperaſſent. Imminente autem, ſi *pugna* deſtitiſſent, morte ad ſupplicium, bello mori longe præſtabilius eſſe ducebant.

Omiſſa obſidione luſtratur Romanorum exercitus.

d Βάρος] Pro βαρβάρους legit βάρβαρον Big. ὥσπερ [illegible] βάρος Voſſ. ὥσπερ βάρος τι ὕδασι legiſſe videtur *Rufinus*. qui vertit, *velut onus quoddam conſumi gratulabantur*. Huds. Integra *Voſſ.* ſeu *Lugd. Bat.* Lectio hæc eſt, τὸ δ' ἐναντίον πλῆθος ὥσπερ [illegible] βάρος ἥδεσθε δαπανώμενον, quam lectionem multum præfero Hudſonianæ, τὸ δ' ἐναντίον πλῆθος ὥσπερ ὑπὸ βαρβάρων βαρβάρους ἥδοντο δαπανωμένους. Verterat: *Contrariam vero multitudinem, ut barbaram a barbaris conſumi gaudebant.* Nam & (in reliquis vulg. illam ſequentes lectionem) βάρος tamen pro βαρβάρους retinent *Roſſ.* & tres *Pariſ.* quin & ex iiſdem *Pariſ.* præterea duo optimi id ſuadent; quorum alter in litura vocem illam ſupprimit, alter plane præterit. ſed præcipue ſenſus poſtulat. In præcedentibus enim non agit de Judæis a Romanis interfectis, ſed fame conſumtis; hi itaque (tanquam in navi tempeſtate agitata) ut inutile pondus & deprimens ejiciuntur non amplius fruges conſumturi. Imo *Lugd. Bat.* lectionem ad verbum ſuo tempore jam invenit *Rufinus*, vertens: *Contrariam vero multitudinem, velut onus quoddam, conſumi gratulabantur.* Neque ſuſpicetur aliquis δαπανωμένου legi in ultima voce debere, quum δαπανώμενον antiquiſſ. *Pariſ.* etiam exhibeat. Hav.

e Καταῤῥιφθὲν] Καταῤῥιφθὲν Big. & *Lugd. Bat.*

f Προσβάλλοντα γενναίως] Προσβαλόντα Big. L. B. *Buxb.* & *Bod.*

g Τὸ προσάρκτιον] τὸ προσαρκτίου *Roſſ.*

h Φρουράς] Φρουροὺς in nonnullis *MSS.*

i Επανεῖναι] Ita *Big.* ἐπανιέναι in *Editis Aliiſque.*

k Διωρίαν βουλῆς] Conf. ſupr. lib. 1. c. 32. §. 3. Spanh. διορίαν L. B.

l Λιμὸν ὑποδείσαντες] Sic Big. & *Ruf.* δῆμον in *cæteris.*

m Αὐτοῖς] αὐτῶν L. B. & *Roſſ.*

n Ἐξαρκέσειν] Ἀρκέσειν Big.

o Διαδοῦναι] Sic *Big.* & *Ruf.* δοῦναι in *cæteris.*

p Εκτάξαντας τὴν δύναμιν ἀπαριθμεῖν] Ita in *MSS.* quo modo & *Rufinus* qui vertit, *juſſit duces ordinato exercitu* &c. ἐξετάζοντας, forſan pro ἐξετάσαντας in *Editis.*

q Προσῄεσαν,] Sic legiſſe videtur *Ruf.* προσῄεσαν in *Editis Aliiſque.*

r Επιτερπέστερον,] ἐπιτερπέστερον *Roſſ.*

s Δεινὴ] ἐν δεινῇ *Roſſ.*

t Πᾶσαν ὁρῶσι,] Πᾶσιν Big. & *Buxb.*

u Δοκοῦσί τ' ἄν] Δοκοῦσί τε γὰρ ἂν Big.

x Μεταβαλέσθαι τὴν ὄψιν,] Μεταβαλέσθαι Big.

y Εἰ παύσαιντο,] Εἰ μὴ παύσαιντο Big.

z Κρείττονα] κρείττω L. B.

* *Al.* addenſati.

bant. prævalebat etiam fatum, quod innocentes cum nocentibus & civitatem cum ſeditioſis perire decreverat.

Redintegratur obſidio. 2. Et quatriduum quidem conſumptum erat à Romanis, dum ſingulis legionibus diſtribuunt annonam. Quinto autem die, cum nihil de pace ageretur à Judæis, Titus, legiones bifariam diſpartitus, aggeres excitare cœpit, & juxta Antoniam & ad Joannis monumentum: iſta quidem parte ſuperiorem civitatem captum iri exiſtimans, & per Antoniam templum. nam niſi hoc cepiſſet, ne civitatem quidem occupare tutum eſſe arbitrabatur. In utraque igitur parte aggeres erigebantur, à ſingulis ordinibus ſinguli. Et ad monumentum quidem *Joannis* operarios prohibebant Idumæi Simoniſque milites, incurſus in eos facientes: Antoniam vero aggredientibus moleſtiam faceſſebant Joannis ſocii & zelotarum multitudo. prævalebant autem, non ſolum quia de ſuperiori loco manibus pugnabant; verum etiam quia machinis jam uti didicerant. paulatim enim uſus quotidianus aluit peritiam. habebant autem * ſcorpiones trecentos & baliſtas quadraginta, quibus difficultatem afferebant Romanis in aggeribus exſtruendis. Titus autem, ſibi & ſervari civitatem ſciens & perditum iri, ſimul & obſidioni acrius inſtabat & operam dabat ut Judæos ad ſententiam mutandam hortaretur. Quin & factis conſilium admiſcebat, cumque orationem ſæpe armis efficaciorem eſſe cognoſceret, tam ipſos ut ſalvari vellent rogabat, tradita ſibi civitate quæ jam capta videretur, quam & Joſephum ſubmittebat, patria lingua verba facturum, fore exiſtimans ut hominis gentilis poſtulationi nonnihil forſan concederent.

Joſephus hortatur obſeſſos ad deditionem. 3. Hic muros circumiens, idque agens ut extra teli jactum ſtaret & in loco unde exaudiri poſſet, „multis orabat, „ut ſibimet ac populo parcerent, imo & patriæ & fano parcerent, neque in ea duriori eſſent animo, quam alienigenæ. Romanos quidem, *illorum* non participes, ſacra hoſtium revereri, manuſque ſuas etiam hactenus cohibere: ipſos vero in his eductos, ſoloſque ea ſi ſalva maneant habituros, ad eorum interitum incitari. quin potius viderent muros quidem concidiſſe validiores, expugnatis vero infirmiorem ſupereſſe: Romanorumque vires cognoſcerent ſuſtineri non poſſe, hiſque ſervire non eſſe *novum atque* inexpertum Judæis. Quod ſi & pulchrum pro libertate bellare, id olim factum oportuit. At cum ſemel ſuccubitum eſt, multiſque temporibus conceſſum imperium, velle deinde excutere jugum male perire cupientium eſt non libertatem amantium. Debere autem dedignari dominos humiliores, non quorum in poteſtate ſunt omnia. Quid enim Romanos effugiſſe *ſenſimus*, niſi quod propter æſtus aut frigora nulli eſſet uſui? immo vero *certum eſt* ad eos tranſiiſſe undique fortunam,

τα. καὶ τὸ χρεὼν δ' ἐκράτει τούς τε ἀναιτίους τοῖς αἰτίοις συναπολέσαι, καὶ τῇ στάσει τὴν πόλιν.

β'. Τέσσαρσι μὲν οὖν ἡμέραις οἱ Ῥωμαῖοι καθ' ἕκαστον τάγμα διετέλεσαν τὰς τροφὰς κομιζόμενοι. τῇ πέμπτῃ δὲ, ὡς οὐδὲν ἀπήντα παρὰ τῶν Ἰουδαίων εἰρηνικὸν, [a] διελὼν τὰ τάγματα Τίτος ἤρχετο χωμάτων, κατά τε τὴν Ἀντωνίαν καὶ τὸ τοῦ Ἰωάννου μνημεῖον· [b] ταύτῃ μὲν τὴν ἄνω πόλιν αἱρήσειν ἐπινοῶν, τὸ δὲ ἱερὸν [c] κατὰ τὴν Ἀντωνίαν. τούτου γὰρ μὴ ληφθέντος, οὐδὲ τὸ ἄστυ [d] κατέχειν ἀκίνδυνον ἦν. πρὸς ἑκατέρῳ δὴ μέρει, δύο ἠγείρετο χώματα, καθ' ἓν ἑκάστου τάγματος. καὶ τοὺς μὲν παρὰ τὸ μνημεῖον ἐργαζομένους, οἵ τε [e] Ἰδουμαῖοι, καὶ τὸ μετὰ τοῦ Σίμωνος ὁπλιτικὸν, εἶργον ἐπεκθέοντες· τοὺς δὲ, πρὸ τῆς Ἀντωνίας, οἱ περὶ τὸν Ἰωάννην καὶ τὸ τῶν ζηλωτῶν πλῆθος. ἐπλεονέκτουν δὲ οὐ [f] κατὰ χεῖρα μόνον ἀφ' ὑψηλοτέρων μαχόμενοι, καὶ τοῖς ὀργάνοις δ' ἤδη χρῆσθαι μεμαθηκότες. ἡ γὰρ [g] καθ' ἡμέραν τριβὴ κατὰ μικρὸν ἔθρεψε τὴν ἐμπειρίαν. εἶχον δ' ὀξυβελεῖς μὲν τριακοσίους, τεσσαράκοντα δὲ τῶν λιθοβόλων, δι' ὧν τὰ χώματα τοῖς Ῥωμαίοις ἐποίουν δυσεργότερα. [h] Τίτος δὲ, [i] σώζεσθαί τε [k] τὴν πόλιν καὶ ἀπόλλυσθαι εἰδὼς ἑαυτῷ, ἅμα καὶ τῇ πολιορκίᾳ προσέκειτο, καὶ τοῦ παραινεῖν Ἰουδαίοις μετάνοιαν οὐκ ἠμέλει. τοῖς δὲ ἔργοις ἀνέμισγε συμβουλίας, καὶ πολλάκις [l] γινώσκων ἀνυτικώτερον ὅπλων τὸν λόγον, [m] αὐτούς τε σώζεσθαι παρεκάλει [n] παραδόντας τὴν πόλιν ἤδη παρειλημμένην, καὶ τὸν Ἰώσηπον καθίει τῇ πατρίῳ γλώσσῃ διαλέγεσθαι, τάχα ἐνδοῦναι πρὸς ὁμόφυλον δοκῶν αὐτούς.

γ'. Οὗτος περιιὼν τὸ τεῖχος, καὶ πειρώμενος ἐξωτέρω βέλους εἶναι [o] καὶ [p] ἐν ἐπηκόῳ, πολλὰ κατηντιβόλει, „φείσασθαι μὲν [q] ἑαυτῶν καὶ τοῦ δήμου, φείσασθαι δὲ καὶ τῆς πατρίδος καὶ τοῦ ἱεροῦ, μηδὲ γενέσθαι πρὸς ταῦτα τῶν ἀλλοφύλων [r] ἀπαθεστέρους. Ῥωμαίους μέν γε τοὺς μὴ μετέχοντας ἐντρέπεσθαι τὰ τῶν πολεμίων ἅγια, καὶ μέχρι νῦν τὰς [s] χεῖρας ἐπέχειν· τοὺς δ' ἐντραφέντας αὐτοῖς, [t] κἂν περισωθῇ μόνους ἕξοντας, [v] ὡρμῆσθαι πρὸς ἀπώλειαν αὐτῶν. ἦ μὴν τὰ [x] καρτερώτερα μὲν αὐτῶν ὁρᾶν τείχη πεπτωκότα, λειπόμενον δὲ τὸ τῶν ἑαλωκότων ἀσθενέστερον· γιγνώσκειν δὲ τὴν Ῥωμαίων ἰσχὺν ἀνυπόστατον, καὶ τὸ δουλεύειν τούτοις οὐκ [y] ἀπείραστον αὐτοῖς. εἰ γὰρ δὴ καὶ πολεμεῖν ὑπὲρ ἐλευθερίας καλὸν, χρῆναι τὸ πρῶτον· τὸ δ' ἅπαξ ὑποπεσόντας, καὶ μακροῖς εἴξαντας χρόνοις, ἔπειτα ἀποσείεσθαι τὸν ζυγὸν, [z] δυσθανατούντων οὐ φιλελευθέρων εἶναι. δεῖ μέντοι καὶ δεσπότας ἀδοξεῖν [a] ταπεινοτέρους, οὐχ οἷς [b] ὑπὸ χεῖρα τὰ πάντα. τί γὰρ Ῥωμαίους διαπεφευγέναι, πλὴν εἰ μή τι διὰ θάλπος ἢ κρύος ἄχρηστον; μεταβῆναι [c] δὲ πρὸς αὐτοὺς πάντοθεν τὴν τύ-

a Διελὼν τὰ τάγματα] Illud διχῇ è *Cod. Big.* & *Ruf.*
b Ταύτῃ] ταύτην *Ruf.*
c Κατὰ τὴν Ἀντωνίαν] ἐπὶ τὴν Ἀν. *Ruf.*
d Κατέχειν ἀκίνδυνον ἦν.] Ἀκίνδυνον ἦν κατέχειν *Big.*
e Ἰδουμαῖοι,] Ἰουδαίους legiſſe videtur *Rufinus.* perperam.
f Κατὰ χεῖρα] Illa κατὰ χεῖρα non agnoſcit *Ruf.*
g Καθ' ἡμέραν] κατὰ μικρὸν *Ruf.*
h Τίτος] καίτοιγε *L. B.* & *Ruf.*
i Σώζεσθαί τε] Deeſt hic aliquid poſt Verba εἰδὼς ἑαυτῷ, ut εὐτυχὲς *fortunatum*, quo ſenſu etiam ab *Æſchylo* ſumitur *Agam.* v. 472. nempe *ſervari aut perire urbem periculo, fore Tito fortunatum ac glorioſum.* Spanh.
k Τὴν πόλιν—εἰδὼς ἑαυτῷ.] Καὶ ἀπόλλυσθαι τὴν πόλιν εἰδὼς ἑαυτῷ *Big.* Paulo aliter ſane *Ruf.* qui vertit, *ſibi ſalvam fortunam ſciens & perituram eſſe civitatem.*
l Γινώσκων] Γινωσκομένων *Big.*
m Αὐτοὺς] Αὐτοῖς *Vat.* & *Big.*
n Παραδόντας] Παραδιδόντας *Big.*

o Καὶ] Illud καὶ non agnoſcit *Voſſ.* nec legiſſe videtur *Ruf.*
p Ἐν ἐπηκόῳ,] Conf. ſupr. lib. 3. c. 9. §. 2. Spanh.
q Ἑαυτῶν] Αὐτῶν *Big.*
r Ἀπαθεστέρους.] Ἀναισθητοτέρους *Big.*
s Χεῖρας ἐπέχειν] Χεῖρας ἀντέχοντας ἀπειλεῖν *Big.*
t Κἂν περισωθῇ] Καὶ περισωθησομένους ἕξ. *Big.*
v Ὡρμῆσθαι] Ὡρμᾶσθαι *Big.*
x Καρτερώτερα] Sic *Vat.* & *Ruf.* καρτερώτατα in *Editis Aliiſque.*
y Ἀπείραστον] ἀπείρατον *L. B.*
z Δυσθανατούντων] Conf. ſupr. lib. 4. c. 1. §. 4. Spanh.
a Ταπεινοτέρους,] Sic eo ſenſu ταπεινοὺς ſupr. lib. 4. c. 6. §. 1. ac ταπεινότατος lib. 4. c. 5. §. 2. Spanh.
b Ὑπὸ χεῖρα τὰ πάντα.] Ita cum *Cod. Big.* antea erat ὑποχείρια πάντα.
c Δὲ πρὸς αὐτοὺς] Eo modo *Big.* τὸ in *cæteris.*

* Baliſtas trecentas & quadraginta tormenta ſaxorum, *Ruf.*

τύχην, καὶ κατ' ἔθνος τὸν Θεὸν [d] ἐμπεριάγοντα τὴν ἀρχὴν νῦν ἐπὶ τῆς Ἰταλίας εἶναι. νόμον γε μὴν ὡρίσθαι, καὶ παρὰ θηρσὶν ἰσχυρότατον, καὶ παρ' ἀνθρώποις, εἴκειν τοῖς δυνατωτέροις, καὶ τὸ κρατεῖν παρ' οἷς ἀκμὴ τῶν ὅπλων εἶναι. διὰ τοῦτο καὶ τοὺς προγόνους αὐτῶν, καὶ [e] πολὺ ταῖς ψυχαῖς καὶ τοῖς σώμασι, ἔτι δὲ καὶ ταῖς ἄλλαις ἀφορμαῖς ἀμείνους ὄντας, εἶξαι Ῥωμαίοις· οὐκ ἂν εἰ μὴ τὸν Θεὸν [f] ᾔδεσαν σὺν αὐτοῖς τοῦθ' ὑπομείναντας. αὐτοὺς [g] δὲ, τίνι καὶ πεποιθότας ἀντέχειν, ἑαλωκυίας μὲν ἐκ πλείστου τῆς πόλεως μέρους, τῶν δ' ἔνδον, εἰ καὶ τὰ τείχη παρέμενεν, ἁλώσεως χεῖρον διακειμένων. οὐ γὰρ λανθάνειν Ῥωμαίους τὸν ἐν τῇ πόλει λιμόν, ᾧ νῦν μὲν τὸν δῆμον, μετ' οὐ πολὺ δὲ διαφθαρήσεσθαι καὶ τοὺς μαχίμους. εἰ γὰρ δὴ καὶ παύσαιντο Ῥωμαῖοι τῆς πολιορκίας, μηδ' [h] ἐπεισπίπτοιεν τῇ πόλει ξιφήρεις, αὐτοῖς γε τὸν ἄμαχον [i] πόλεμον ἔνδον παρακαθῆσθαι καθ' ἑκάστην ὥραν τρεφόμενον, εἰ μὴ καὶ πρὸς τὸν λιμὸν ἆραι τὰ ὅπλα, καὶ μάχεσθαι δύναιντο, μόνοι τε καὶ παθῶν ἐπικρατεῖν. “ προσετίθει δὲ, „ ὡς καλὸν πρὸ ἀνηκέστου συμφορᾶς [k] μεταβαλέσθαι, καὶ πρὸς τὸ σωτήριον ἕως ἔξεστι ῥέψαι. καὶ γὰρ οὐδὲ μνησικακήσειν αὐτοῖς Ῥωμαίους τῶν γεγενημένων, εἰ μὴ μέχρι τέλους [l] ἀπαυθαδίσαιντο. φύσει τε γὰρ ἐν τῷ κρατεῖν ἡμέρους εἶναι, καὶ πρὸ τῶν θυμῶν θήσεσθαι τὸ συμφέρον. τοῦτο δ' εἶναι μήτε τὴν πόλιν ἀνδρῶν κενὴν, μήτε τὴν χώραν ἔρημον ἔχειν. διὸ καὶ νῦν Καίσαρα βούλεσθαι δεξιὰν αὐτοῖς παρασχεῖν. οὐ γὰρ ἂν σῶσαί τινα βίᾳ λαβὼν τὴν πόλιν, καὶ μάλιστα μηδ' ἐν ἐσχάταις συμφοραῖς ὑπακουσάντων παρακαλοῦντι. τοῦ γε μὴν ταχέως τὸ τρίτον τεῖχος ἁλώσεσθαι, τὰ προεαλωκότα πίστιν εἶναι. κἂν ἄρρηκτον δὲ ᾖ τὸ ἔρυμα, τὸν λιμὸν ὑπὲρ Ῥωμαίων αὐτοῖς μαχεῖσθαι.

δ'. Ταῦτα τὸν Ἰώσηπον παραινοῦντα πολλοὶ μὲν ἔσκωπτον ἀπὸ τοῦ τείχους, πολλοὶ δ' ἐβλασφήμουν, ἔνιοι δ' ἔβαλλον. ὁ δὲ, ὡς ταῖς φανεραῖς [m] οὐκ ἔπειθε συμβουλίαις, ἐπὶ τὰς ὁμοφύλους μετέβαινεν ἱστορίας, „ ὦ δείλαιοι, βοῶν, καὶ τῶν ἰδίων ἀμνήμονες [n] συμμάχων, ὅπλοις καὶ χερσὶ [o] πολεμεῖτε Ῥωμαίοις; τίνα γὰρ ἄλλον οὕτως ἐνικήσαμεν; [p] πότε δὲ ὁ Θεὸς ὁ κτίσας ἂν ἀδικῶνται Ἰουδαίων ἔκδικος; οὐκ ἐπιστραφέντες ὄψεσθε, πόθεν [q] ὁρμώμενοι μάχεσθε, καὶ πηλίκον ἐμιάνατε σύμμαχον; οὐκ ἀναμνήσεσθε πατέρων ἔργα δαιμόνια, καὶ τὸν ἅγιον τόνδε χῶρον ἡλίκους [r] ἡμῖν πάλαι [s] πολεμίους καθεῖλεν; [t] ἐγὼ μὲν φρίττω τὰ ἔργα τοῦ Θεοῦ λέγων εἰς ἀναξίους ἀκοάς. ἀκούετε δ' ὅμως ἵνα γνῶτε μὴ μόνον Ῥωμαίοις πολεμοῦντες, ἀλλὰ καὶ τῷ Θεῷ. βασιλεὺς ὁ [u] τότε [x] Νεχαὼς Αἰγυπτίων, ὁ δ' αὐτὸς ἐκαλεῖτο καὶ Φαραὼ, [y] μυρίᾳ χειρὶ καταβὰς, ἥρπασε Σάρραν βασιλίδα, [z] τοῦ γένους ἡμῶν τὴν μητέρα.

„ Deumque, per ſingulas nationes *orbis terrarum* imperium circumagentem, nunc in Italia eſſe. Cæterum tam feris beſtiis quam hominibus legem præfinitam eſſe validiſſimam, potentioribus cedere; eoſque penes victoriam eſſe apud quos ſumma vis armorum. Idcirco etiam majores eorum, qui & animis & corporibus, aliiſque inſuper ſubſidiis longe ipſis præſtiterunt, ceſſiſſe Romanis: quod ſane nunquam perpeſſi fuiſſent, niſi Deum ab illis ſtare compertum habuiſſent. Ipſos vero qua *nunc* re fretos reſiſtere, cum maxima quidem ex parte capta ſit urbs; incluſos autem, etiamſi muros integros habeant, pejore eſſe in conditione, quam ſi excidium paſſi fuiſſent. Haud enim Romanos latet, qua fame laborat civitas, & nunc quidem conſumi populum, brevique fore ut bellatores etiam intereant. Nam etſi Romani ab obſidione deſiſterent, minimeque ſtrictis gladiis in urbem irrumperent; ipſis tamen bellum inſuperabile intus admoveri, quod horis ſingulis ingraveſcet, niſi & contra famem arma ſumere & pugnare, ſolique etiam mala ſuperare poſſent ”. Quin & adjiciebat, bonum eſſe, antequam inſanabilis evadat calamitas, ſententiam mutare, & quando licet ad ſalutare conſilium ferri. Nec enim in ipſos ante factorum cauſa infeſtos vindictæque cupidos fore Romanos, * niſi ad extremum in eadem pervicacia duraverint: natura enim eos † in victoriis manſuetos eſſe, ſuæque iracundiæ prælaturos eſſe quod utile ſit & expediat. Id autem eſſe, ut neque urbem viris vacuam, neque regionem habeant deſertam. Idcirco nunc velle Cæſarem dextram ipſis dare. nec enim cuiquam ſalutem daturum ſi vi ceperit civitatem, præſertim cum in extremis calamitatibus ei ipſos roganti non paruerint. Porro brevi murum quoque tertium captum iri, priores qui capti ſunt fidem facere: & ſi inexpugnabile foret munimentum, famem pro Romanis adverſus ipſos pugnaturam.

4. Joſephum, dum iſta ſuaderet, multi quidem è muro irridebant, multi vero maledictis excipiebant, nonnulli etiam jaculis appetebant. Ille autem, cum conſiliis palam datis minime eos moveret, ad popularium *ſuorum* hiſtorias tranſibat, „ O miſeri, vociferans, veſtrorumque auxiliatorum immemores, armis & manibus cum Romanis bellum geritis? num quos alios hoc modo vicerimus? Quando autem non Deus *omnium* conditor, Judæorum præſtat ſe vindicem, ſi injuriam patiantur? Nonne converſi reſpicietis, unde impetu facto pugnatis, quantumque auxiliatorem violaſtis? Nonne in memoriam revocabitis parentum opera divina, atque locum hunc ſanctum, quantoſque hoſtes olim nobis è medio ſuſtulit? Ego autem horreſco referens facta Dei auditoribus indignis. Veruntamen audite, ut cognoſcatis, non ſolum vos cum Romanis, ſed etiam cum Deo bellum gerere. Nechao, qui tum rex erat Ægyptiorum, idemque Pharaoh vocabatur, cum infinita manu deſcendit, reginamque Sarram noſtri generis matrem rapuit. Quid

Joſephum male excipiunt Judæi.

Ad eos tamen hortandos progreditur.

d Ἐμπεριάγοντα] Περιάγοντα Big.
e Πολὺ ταῖς ψυχαῖς] Illud πολὺ è Cod. Big. & verſione Rufini.
f Ἤδεσαν σὺν αὐτοῖς] Ἤδεισαν Big.
g Δὲ, τίνι] ἢ τίνι Roſſ.
h Ἐπεισπίπτοιεν] Ita cum Big. & Voſſ. ἐπιπίπτοιεν in cæteris. ἐπεισπίπτοιεν ἐν τ. π. Roſſ.
i Πόλεμον ἔνδον] Eo modo MSS. & Ruf. πολέμιον in Editis.
k Μεταβαλέσθαι.] Μεταβάλλεσθαι Big.
l Ἀπαυθαδίσαιντο.] Ἀπαυθαδίσαιντο Big. ἀπαυθαδιάζοντας, μεγαλοφρονοῦντας Heſychius. Philoſtrat. Icon. lib. 1. pag. 747. A. [illegible] ἀπαυθαδιάσασθαι SPANH.
m Οὐκ ἔπειθε] Οὐ μετέπειθε Big.
n Συμμάχων,] Συμφορῶν Big.
o Πολεμεῖτε Ῥωμαίοις;] Πολεμοῦντες Ῥωμαίοις Big. πολεμεῖτε Ῥωμαίους Vat.

p Πότε δὲ] Ita MSS. Ποτὲ ὁ δ' ὁ Θεὸς Big. πότε δ' ὁ Θεὸς in Editis Aliiſque.
q Ὁρμώμενοι μάχεσθε] Ὡρμημένοι Big.
r Ἡμῖν πάλαι] Ita Big. & Ruf. ὑμῖν in cæteris.
s Πολεμίους καθεῖλεν;] Πολέμους Big. & Voſſ.
t Ἐγὼ μὲν] ἐγὼ μὲν γὰρ Roſſ.
u Τότε] Ita Vat. Baſ. Lugd. Bat. & Ruf. ποτὲ in cæteris.
x Νεχαὼς] Nechias Rufino. Νεχαὼς idem qui Pharao. ἀρχ. lib. 1. c. 8. §. 1. Φαραώθης ὁ βασιλεὺς τῶν Αἰγυπτίων. SPANH.
y Μυρίᾳ χειρὶ] Sic Big. Bod. Roſſ. Baſ. Voſſ. & Ruf. ἀπείρῳ in Editis.
z Τοῦ γένους ἡμῶν τὴν μητέρα.] Τὴν μητέρα τοῦ γένους ἡμῶν Big. Vat. & Voſſ.
* *Al.* niſi ad finem uſque inſolentes eſſent.
† *Al.* in imperio.

„ Quid igitur vir ejus Abraamus proavus noſter? Num igitur injuriæ auctorem ultus fuerit armis, qui præfectos *ſub ſe* trecentos & octodecim habebat, quorum ſingulis infinita parebat multitudo; aut ipſos pro nihilo duxerit, cum ei præſens non adeſſet Deus, puriſque manibus ad hunc locum protenſis quem vos inquinaſtis, invictum ſibi auxiliatorem ad militiam legerit? Nonne ſecunda quidem veſpera incorrupta remiſſa eſt regina ad maritum; Ægyptius autem, adorans quem vos gentili cæde cruentaſtis locum, & nocturnis viſis expavefactus, aufugit, cum Judæos Deo dilectos auro & argento donaſſet? Sileo an dicam patrum *noſtrorum* migrationem in Ægyptum, qui, annos quadraginta tyrannis ac regibus alienigenis ſubditi, cum armis & manibus ab illis vindicari potuiſſent, ſemetipſos Deo *injuriarum ultori* permiſerunt? Quis neſcit Ægyptum feris variis repletam, diverſiſque morbis ad interitum uſque vexatam, terram nullos fructus edentem, Nilumque aqua defectum, & continuas decem plagas, & ob iſta parentes noſtros cum præſidio deductos, ſine ſanguine, ſine periculo, quos Deus ſibi in æditus ducebat. Nonne arcam quidem noſtram ſacram, Aſſyriorum vi nefaria raptam, gemuit Palæſtina & Dagon ſimulachrum, gemuitque gens univerſa illorum qui eam rapuerant; podicibuſque procidentibus ac per eos viſceribus cum cibo delapſis, *eam* manibus ſacrilegis reportarunt, cymbalorum & tympanorum ſonitu & variis placationibus ſacrum *violatum* expiantes? Deus erat cujus ductu iſta pro patribus noſtris gerebantur, propterea quod, omiſſis armis ac manibus, ejus judicio rem permiſerint. Aſſyriorum rex Senacheribus, cum Aſiam univerſam ſecum duceret & hanc urbem exercitu cinxiſſet, num manibus hominum cecidit? Nonne iſtæ ab armis quieſcentes in ſacrariis *ad Deum ſublatæ* erant, & angelus Dei in una nocte infinitum delevit exercitum, poſteroque die ubi ſurrexit Aſſyrius, CLXXXV. millia reperit mortuorum, & cum reliquis *è ſuis* Hebræos inermes nec perſequentes fugiebat? Quin & ſervitium in Babylone noſtis, ubi annos LXX. populus in exſilio agens, non prius libertatem recuperavit, quam Cyrus hoc ipſum Dei in gratiam concederet. Ab eo utique deducti erant, iterumque auxiliatori ſuo facti erant æditui. Denique nihil memorari poteſt, quod armis patres noſtri proſpere geſ-

„ τί οὖν ὁ ταύτης ἀνὴρ Ἀβραάμος, προπάτωρ δὲ ἡμέτερος; [a] ἆρα τὸν ὑβριστὴν [b] ἠμύνατο τοῖς ὅπλοις, καί τοι ὀκτωκαίδεκα μὲν καὶ τριακοσίους ὑπάρχους ἔχων, δύναμιν δ' [c] ἐφ' ἑκάστῳ τούτων ἄπειρον; ἢ [d] αὐτοὺς μὲν ἐρημίαν ἡγήσατο μὴ συμπαρόντος Θεοῦ, καθαρὰς δ' ἀνατείνας τὰς χεῖρας εἰς ὃν νῦν ἐμιάνατε χῶρον ὑμεῖς, τὸν ἀνίκητον αὐτῷ βοηθὸν ἐστρατολόγησεν; οὐ μετὰ μίαν ἑσπέραν [e] ἄχραντος μὲν ἡ [f] βασίλισσα ἀνεπέμφθη πρὸς τὸν ἄνδρα· προσκυνῶν δὲ τὸν ὑφ' ὑμῶν αἱμαχθέντα χῶρον ὁμοφύλῳ φόνῳ, καὶ τρέμων ἀπὸ τῶν ἐν νυκτὶ φαντασμάτων, ἔφευγεν ὁ Αἰγύπτιος, ἀργύρῳ δὲ καὶ χρυσῷ τοὺς θεοφιλεῖς [g] Ἑβραίους [h] ἐδωρεῖτο; [i] σιγῶ ἢ εἴπω τὴν εἰς Αἴγυπτον μετοικίαν τῶν πατέρων, οἱ τυραννούμενοι καὶ βασιλεῦσιν ἀλλοφύλοις ὑποπεπτωκότες τετρακοσίοις ἔτεσι, [k] παρὸν ὅπλοις ἀμύνασθαι καὶ χερσί, σφᾶς αὐτοὺς ἐπέτρεψαν τῷ Θεῷ; τίς οὐκ οἶδε [l] τὴν ἐκ παντὸς θηρίου καταπλησθεῖσαν Αἴγυπτον, καὶ πάσῃ φθαρεῖσαν νόσῳ, τὴν ἄκαρπον γῆν, [m] τὸν ἐπιλείποντα Νεῖλον, τὰς ἐπαλλήλους δέκα πληγάς, τοὺς διὰ ταῦτα μετὰ φρουρᾶς προπεμπομένους πατέρας ἡμῶν, ἀναιμάκτους, ἀκινδύνους, [n] οὓς ὁ Θεὸς ἑαυτῷ νεωκόρους ἦγεν. ἀλλὰ τὴν [o] ὑπ' [p] Ἀσσυρίων ἁρπαγεῖσαν [q] ἁγίαν ἡμῶν λάρνακα οὐκ ἐστέναξε μὲν ἡ Παλαιστίνη καὶ [r] Δαγὼν τὸ ξόανον, ἐστέναξε δὲ πᾶν τὸ τῶν ἁρπαζομένων ἔθνος. [s] σηπόμενοι δὲ τὰ κρυπτὰ τοῦ σώματος, καὶ δι' αὐτῶν τὰ σπλάγχνα μετὰ τῶν σιτίων καταφέροντες, χερσὶ ταῖς λῃσαμέναις ἀπεκόμισαν, κυμβάλων καὶ τυμπάνων ἤχῳ, καὶ πᾶσι μειλικτηρίοις ἱλασκόμενοι τὸ ἅγιον; Θεὸς ἦν ὁ ταῦτα πατράσιν ἡμετέροις στρατηγῶν, ὅτι, τὰς χεῖρας καὶ τὰ ὅπλα παρέντες, αὐτῷ κρῖναι τὸ ἔργον ἐπέτρεψαν. [t] βασιλεὺς Ἀσσυρίων [v] Σεναχήριβος, ὅ, τε πᾶσαν τὴν Ἀσίαν ἐπισυρόμενος τήνδε περιεστρατοπεδεύσατο τὴν πόλιν, ἆρα χερσὶν ἀνθρωπίναις ἔπεσεν; οὐχ αἱ μὲν ἀπὸ τῶν ὅπλων ἠρεμοῦσαι ἐν προσευχαῖς ἦσαν, ἄγγελος δὲ τοῦ Θεοῦ [x] μιᾷ νυκτὶ τὴν ἄπειρον στρατιὰν ἐλυμήνατο, καὶ μεθ' ἡμέραν ἀναστὰς ὁ Ἀσσύριος, [y] ὀκτωκαίδεκα μυριάδας ἐπὶ [z] πεντακισχιλίοις νεκρῶν εὗρε, μετὰ δὲ τῶν καταλειπομένων [a] ἀνόπλους καὶ μὴ διώκοντας Ἑβραίους ἔφυγεν; ἴστε [b] δὲ καὶ τὴν ἐν Βαβυλῶνι δουλείαν, ἔνθα μετανάστης ὢν ὁ λαὸς [c] ἔτεσιν ἑβδομήκοντα [d] οὐ πρότερον εἰς ἐλευθερίαν ἀνεχαίτισεν, ἢ Κῦρον τοῦτο χαρίσασθαι τῷ Θεῷ. [e] προεπέμφθησαν γοῦν ὑπ' αὐτοῦ, καὶ πάλιν τὸν [f] αὐτῶν σύμμαχον ἐνεωκόρουν. [g] καθόλου δ' οὐκ ἔστιν εἰπεῖν, ὅ, τι κατώρθωσαν οἱ πατέρες ἡμῶν τοῖς ὅπλοις, ἢ δι-

a Ἀρα τὸν ὑβριστὴν] In *Cod. Big.* ἄρα, ut & p. 1241. v. 13. infra post τὴν πόλιν.

b Ἠμύνατο τοῖς ὅπλοις,] Ἠμύνατο *Big.*

c Ἐφ' ἑκάστῳ] Ἐφ' ἑκάστου *Big.* ἐφ' ἑκάστῳ *Vat.*

d Αὐτοὺς μὲν ἐρημίαν] Αὐτὸς μὲν ἐρημῶσαι *Big.* Et forſan eo modo *Ruſinus*, aut αὐτὸς ἐρημίας ἤγετο, cum vertat, *an ipſe quidem quieſcere maluit.* Cl. *Lowthius* hoc modo, *An potius non aliam illorum rationem habuit, quam ſi in ſolitudine fuiſſet, niſi Deus præſens foret.*

e Ἄχραντος] Ἄχραντος μὲν αὐτῷ ἡ *Bar. Voſſ.*

f Βασίλισσα] Nota βασίλισσα de Sara SPANH.

g Ἑβραίους] Vocem Ἑβραίους non agnoſcit *Big.*

h Ἐδωρεῖτο,] ἐδωρήσατο *L. B.* & *Roſſ.*

i Σιγῶ ἢ εἴπω] Illa σιγῶ ἢ abſunt à *Big.* & *Ruf.*

k Παρὸν ὅπλοις ἀμύνασθαι] Παρὸν ἀμύνασθαι καὶ χερσὶ τὸν ὑμέτερον *Big.*

l Τὴν ἐκ παντὸς θηρίου] Τὴν παντὸς *Vat.* & *Roſſ.*

m Τὸν ἐπιλείποντα] Τὸν ἐπιλείποντα *Big.*

n Οὓς ὁ Θεὸς] Ita *Big.* & *Ruf.* οὓς in *Editis Aliiſque.*

o Ὑπ'] Ὑπὸ Σύρων καὶ Ἀζωτίων *Big.* ὑπὸ Σύρων ἁρπαγεῖσαν *Vat.* & *Voſſ.*

p Ἀσσυρίων ἁρπαγεῖσαν] Nota Ἀσσυρίων, qui Palæſtini erant, ſupra ἀρχ. lib. 5. c. XI §. 2. & lib. VI. cap. 1. §. 1. SPANH. Syros & Aſſyrios pro iiſdem habet, uti multi ex veteribus. Virgil. Georg. 2: 465.

Alba nec Aſſyrio fucatur lana veneno. REL.

q Ἁγίαν ἡμῶν λάρνακα] Ἡμῶν ἁγίαν *Busb.*

r Δαγὼν τὸ ξόανον,] Conf. Antt. Jud. lib. VI. c. 1. §. 1. SPANH.

s Σηπόμενοι δὲ—τὰ σπλάγχνα] Conf. Antt. Jud. lib. VI. c. 1. §. 1. SPANH.

t Βασιλεὺς Ἀσσυρίων] Conf. Antt. lib. 10. c. 1. §. 1. SPANH.

v Σεναχήριβος,] In *MSS.* Σενναχηρίμ, Σενναχηρὶμ, & Σεναχηρίμ.

x Μιᾷ νυκτὶ τὴν ἄπειρον στρατιὰν] Conf. Antt. lib. 10. c. 1. §. 5. SPANH.

y Ὀκτωκαίδεκα μυριάδας ἐπὶ πεντ.] Conf. Antt. l. 10. c. 1. §. 5. SPANH.

z Πεντακισχιλίοις] Ita in *MSS.* πεντακισχιλίους in *Editis.*

a Ἀνόπλους] Ἀνόπλους τε *Big.*

b Δὲ καὶ τὴν] Illud δὲ abeſt à *Vat.* & *Big.*

c Ἔτεσιν ἑβδομήκοντα] Ὡς ἑβδομήκοντα ἔτεσιν *Big.*

d Οὐ πρότερον εἰς ἐλευθερίαν ἀνεχαίτισεν,] Conf. ſupr. lib. 2. c. 16. §. 4. SPANH.

e Προεπέμφθησαν] Προεπέμφθησαν *Big.*

f Αὐτῶν σύμμαχον ἐνεωκόρουν.] Ἐν αὐτῷ *Big.*

g Καθόλου δ' οὐκ ἔστιν εἰπεῖν,] Καθόλου δ' εἰπεῖν, οὐκ ἔστιν δ', τι *Big.* & *L. B.*

h Ὁ ἡμέ-

δίχα τούτων δίκαιον ἐπιτρέψαντες τῷ Θεῷ. μένοντες μέν γε κατὰ χώραν ἐνίκων ὡς ἐδόκει τῷ κριτῇ, μαχόμενοι δὲ ἔπταισαν ἀεί. τοῦτο μὲν, ἡνίκα βασιλεὺς Βαβυλωνίων ἐπολιόρκει ταύτην τὴν πόλιν, συμβαλὼν Σεδεκίας [h] ὁ ἡμέτερος βασιλεὺς παρὰ τὰς Ἱερεμίου προφητείας, [i] αὐτός τε ἑάλω καὶ τὸ ἄστυ μετὰ τοῦ ναοῦ κατασκαπτόμενον εἶδε· καίτοι πόσῳ μετριώτερος ὁ μὲν βασιλεὺς ἐκεῖνος τῶν ὑμετέρων ἡγεμόνων ἦν, ὁ δὲ [k] ὑπ' αὐτῷ λαὸς ὑμῶν. βοῶντα γοῦν τὸν Ἱερεμίαν ὡς [l] ἀπεχθάνοιντο μὲν τῷ Θεῷ διὰ τὰς εἰς αὐτὸν πλημμελείας, ἁλώσοιντο δ' εἰ μὴ παραδοῖεν τὴν πόλιν, οὔθ' ὁ βασιλεὺς, οὔθ' ὁ δῆμος ἀνεῖλεν. ἀλλ' ὑμεῖς, ἵνα ἐάσω τἄνδον, οὐ γὰρ ἑρμηνεῦσαι δυναίμην τὰς παρανομίας ὑμῶν ἀξίως· ἐμὲ τὸν παρακαλοῦντα πρὸς σωτηρίαν ὑμᾶς βλασφημεῖτε, καὶ βάλλετε, παροξυνόμενοι πρὸς τὰς ὑπομνήσεις τῶν ἁμαρτημάτων, καὶ μηδὲ τοὺς λόγους φέροντες, ὧν [m] τἄργα δρᾶτε καθ' ἡμέραν. τοῦτο δὲ ἡνίκα, Ἀντιόχου τοῦ [n] κληθέντος Ἐπιφανοῦς προσκαθεζομένου τῇ πόλει, πολλὰ πρὸς τὸ θεῖον [o] ἐξυβρικότος, οἱ πρόγονοι μετὰ τῶν ὅπλων προῆλθον, αὐτοὶ μὲν ἀπεσφάγησαν ἐν τῇ μάχῃ, διηρπάγη δὲ [p] καὶ τὸ ἄστυ τοῖς πολεμίοις, ἠρημώθη [q] δ' ἔτη τρία καὶ μῆνας ἓξ τὸ ἅγιον. καὶ τί δεῖ τἆλλα λέγειν; ἀλλὰ Ῥωμαίους τίς ἐστρατολόγησε κατὰ τοῦ ἔθνους; οὐχ ἡ τῶν ἐπιχωρίων ἀσέβεια; πόθεν δ' ἠρξάμεθα δουλείας; ἆρ' οὐχὶ ἐκ στάσεως τῶν προγόνων, ὅτε ἡ Ἀριστοβούλου καὶ Ὑρκανοῦ μανία, καὶ [r] ἡ πρὸς ἀλλήλους ἔρις Πομπήϊον ἐπήγαγε τῇ πόλει, καὶ Ῥωμαίοις [s] ὑπέταξεν ὁ Θεὸς τοὺς οὐκ ἀξίους ἐλευθερίας. τρισὶ [t] γοῦν μησὶ πολιορκηθέντες ἑαυτοὺς παρέδοσαν, [v] οὔτε ἁμαρτόντες εἰς τὰ ἅγια καὶ τοὺς νόμους ἡλίκα ὑμεῖς, καὶ πολὺ μείζοσιν ἀφορμαῖς πρὸς τὸν πόλεμον χρώμενοι. τὸ δὲ Ἀντιγόνου τέλος τοῦ Ἀριστοβούλου παιδὸς οὐκ ἴσμεν, οὗ βασιλεύοντος, ὁ Θεὸς ἁλώσει πάλιν τὸν λαὸν ἤλαυνε πλημμελοῦντα; καὶ Ἡρώδης μὲν ὁ Ἀντιπάτρου Σόσσιον, Σόσσιος δὲ Ῥωμαίων στρατιὰν ἤγαγε· περισχεθέντες δ' ἐπὶ μῆνας ἓξ ἐπολιορκοῦντο, μέχρι δίκας τῶν ἁμαρτιῶν δόντες ἑάλωσαν, καὶ διηρπάγη τοῖς πολεμίοις ἡ πόλις. οὕτως οὐδέποτε τῷ ἔθνει τὰ ὅπλα δέδοται. τῷ δὲ πολεμεῖσθαι καὶ τὸ ἁλώσεσθαι πάντως πρόσεστι. δεῖ γὰρ οἶμαι τοὺς [x] χωρίον ἅγιον νεμομένους ἐπιτρέπειν πάντα τῷ Θεῷ δικάζειν, καὶ καταφρονεῖν τότε χειρὸς ἀνθρωπίνης, [y] ὅτι αὐτοὶ πείθωσι τὸν ἄνω δικαστήν. ὑμῖν δὲ τί τῶν εὐλογηθέντων ὑπὸ τοῦ νομοθέτου πέπρακται; τί δὲ τῶν ὑπ' ἐκείνου κατηραμένων [z] παραλέλειπται; πόσῳ δέ ἐστε τῶν τάχιον ἁλόντων ἀσεβέστεροι; οὐ τὰ κρυπτὰ μὲν τῶν ἁμαρτημάτων ἠδοξήκατε, κλοπὰς λέγω καὶ ἐνέδρας καὶ μοιχείας· ἁρπαγαῖς δ' ἐρίζετε καὶ φόνοις, καὶ ξένας καινοτομεῖτε κακίας ὁδούς. ἐκδοχεῖον δὲ πάντων [a] τὸ ἱερὸν γέγονε, καὶ χερσὶν [b] ἐμφυλίοις ὁ θεῖος μεμίανται χῶρος, ὃν καὶ Ῥωμαῖοι πόρρωθεν προσεκύνουν, πολλὰ τῶν ἰδίων ἐθῶν [c] παραλύοντες εἰς τὸν ἡμέτερον νόμον. εἶτα ἐπὶ τούτοις τὸν ἀσεβηθέντα σύμμαχον προσδοκᾶτε; πάνυ γοῦν

ſerint, aut non ſine armis Deo permiſſa poteſtate impetraverint. Domi quippe manentes, victoria ab illis ſtabat, prout judici videbatur: pugnatumque euntes ſemper de ſpe deciderunt. Partim quidem, cum, rege Babyloniorum hanc urbem obſidente, Sedechias rex noſter, contra Hieremiæ vaticinationem cum eo congreſſus, & ipſe captus eſt, & civitatem templumque vidit exſcindi: quanquam ille rex quanto veſtris ducibus, ejuſque populus vobis erat *æquior & moderatior*. Siquidem Hieremiam, vociferantem, Deo quidem inviſos eſſe propter delicta in eum commiſſa, captum autem iri niſi traderent civitatem, neque rex neque populus interfecit. Sed vos (ut intus geſta prætermittam, non enim digne poſſum iniquitates veſtras exponere, mihi, qui vobis ſalutem ſuadeam, maledicitis, teliſque me petitis, irritati quod vos veſtrorum peccatorum commonefaciam, nec ea dici ferre poteſtis quæ re ipſa quotidie facitis. Partim vero cum (Antiocho, cognomine Epiphane, qui multis contumeliis numen affecerat, obſidione *gravi* urbem urgente) majores noſtri armati progreſſi, ipſi quidem in pugna *fœde* perempti ſunt; inſuper vero & urbs ab hoſtibus direpta eſt, & ſacrarium per triennium & ſex menſes deſolatum. Et quorſum cætera memorem? Quis vero Romanos contra *Judæorum* gentem ad militiam excitavit? nonne indigenarum impietas? Unde ſervire cœpimus? nonne à ſeditione majorum, quando Ariſtobuli & Hyrcani furor atque inter ſe contentio Pompejum in urbem induxit, & libertate indignos Romanis ſubjecit Deus. Hinc tres menſes obſeſſi ſeſe tradiderunt, cum nihil tale quale vos in ſanctum legeſque deliquerant, & majoribus ad bellum ſubſidiis utebantur. Antigoni autem filii Ariſtobuli exitum neſcimus: quo regnum obtinente Deus iterum captivitate perſequebatur populum delinquentem? Et Herodes quidem Antipatri filius Soſium & Soſius Romanum adduxit exercitum: & circundati per ſex menſes obſidebantur, tandemque pro peccatis dato ſupplicio capti ſunt & ab hoſtibus direpta eſt civitas. Ita nunquam genti conceſſum eſt, ut armis rem *feliciter* gererent. Verum oppugnatio ſine dubio poſt ſe trahit excidium. Oportet ergo, ut opinor, ſacri loci poſſeſſores Deo permittere de omnibus judicium, manuſque tunc humanas contemnere, quando ipſi ſuperno judici *à ſe ſtare* perſuaſerint. Vos autem quid ex iis quæ legis conditor comprobavit feciſtis, quidve illorum quæ reprobavit prætermiſiſtis? Quantum autem illos qui cito excidium paſſi ſunt impietate ſuperaſtis? non occulta quidem dedignati eſtis peccata, furta ſcilicet inſidiaſque & adulteria; ſed rapinarum & cædium certamen inſtituitis, novaſque maleficiorum vias excogitatis. Sanctum vero templum factum eſt omnium receptaculum, & indigenarum manibus inquinatus eſt locus ſacer, quem Romani è longinquo adorabant, multa per legem noſtram de ſuis moribus derogantes. Atque poſt hæc eum, in quem impii fuiſtis, auxiliatorem exſpectatis? Eſto ſane, vos

h Ὁ ἡμέτερος βασιλεὺς—Ἱερεμίου προφητείας,] Omnia hæc abſunt a *Raſ.*

i Αὐτός τε ἑάλω,] Αὐτὸς δ' ἑάλω *Big.*

k Ὑπ' αὐτῷ] ὑπ' αὐτὸν *L. B.*

l Ἀπεχθάνοιντο μὲν] Ἀπήχθοντο *Big. Raſ. Voſſ. & Vat.*

m Τἄργα δρᾶτε καθ' ἡμέραν.] Τὰ ἔργα *Big.*

n Κληθέντος] Ἐπικληθέντος *Big.*

o Ἐξυβρικότος,] Ἐξυβρικότες *Big.*

p Καὶ τὸ ἄστυ] Illud καὶ abeſt à *Big. Vat. & Voſſ.*

q Δ' ἔτη τρία καὶ μῆνας ἓξ] Δὲ καὶ &c. *Big.*

r Ἡ πρὸς ἀλλήλους] Illud ἡ è *Cod. Big.*

s Ὑπέταξεν ὁ Θεὸς] Ὑπέταξεν τὴν πόλιν ὁ Θεὸς τοὺς ἀναξίους ἐλευθερίας *Big.*

t Γοῦν μησὶ πολιορκηθέντες] Γὰρ pro γοῦν in *Cod. Big.* & mox γοῦν pro γὰρ in v. 15. infr. poſt δεῖ.

v Οὔτε ἁμαρτόντες εἰς] Οὔτε ἁμαρτάνοντες *Big.*

x Χωρίον ἅγιον] Χῶρον ἱερὸν *Big.*

y Ὅτι αὐτοὶ πείθωσι] Ὅτ' ἂν *Big.*

z Παραλέλειπται;] Ὑπολέλειπται *Big.*

a Τὸ ἱερὸν γέγονε,] Τὸ ἅγιον ἱερὸν *Big.*

b Ἐμφυλίοις] Ὁμοφύλοις *Big.*

c Παραλύοντες εἰς τὸν ἡμέτερον νόμον.] Εἰς τὸν ἡμέτερον νόμον παραλύοντες *Big.* παραλύοντες καὶ νόμον *L. B.* & *Raſ.*

ὁ Ἡρώδ

vos dignos eſſe ſupplices, puriſque manibus adjutorem veſtrum obſecrare, qualibus rex noſter *Deo* ſupplicavit adverſus Aſſyrium, cum magnum illum exercitum Deus una nocte proſtravit. Similia vero Aſſyriis Romani perpetrant, ut etiam vos ſimilem ultionem ſperetis? Nonne ille quidem ab rege noſtro accepta pecunia ut vaſtitati parceret civitatis, neglecto jurejurando ad incendium templi deſcendit? Romani vero ſolenne poſcunt tributum, quod parentes noſtri eorum parentibus pendebant. Et ſi hoc impetraverint, non illis in animo eſt vaſtare civitatem, neque ſancta omnino tangere. Concedunt autem vobis præter cætera familias liberas, & poſſeſſiones quoſque ſuas tenere, ſacraſque leges ſalvas manere patiuntur. Inſania eſt profecto ſperare Deum talem circa juſtos fore, qualis injuſtis apparuit: præſertim qui ſtatim ulciſci noverit cum oportet. Quo factum ut ab Aſſyriis prima nocte, qua caſtra civitati admoverant, pœnas repetiverit. adeo ut ſi & noſtram progeniem libertate aut Romanos pœna dignos judicaret, confeſtim in eos ſicut in Aſſyrios invaſiſſet, cum genti manus intulit Pompejus, cum poſt illum Soſius aſcendit, cum Veſpaſianus Galilæam vaſtavit: denique nunc cum Titus civitati appropinquavit. Sed neque Magnus quidem neque Soſius quicquam paſſi ſunt, & civitatem victoria ceperunt, Veſpaſianus autem ex bello quod nobiſcum geſſit etiam imperium adeptus eſt. Quin & Tito quidem fontes nunc uberiores profluunt, qui prius vobis aruerant. quippe ante ejus adventum ſcitis & Siloam & omnes extra civitatem fontes adeo defeciſſe, ut per amphoras aqua emeretur. nunc autem ita hoſtibus noſtris creſcunt, ut non modo ipſis & jumentis ipſorum, ſed & hortis *irrigandis* ſufficiant. Cæterum hujus prodigii & ante periculum factum eſt in excidio civitatis, quando prædictus Babylonius expeditione ſuſcepta & urbem in poteſtatem ſuam redegit & templum incendit; quamvis ut opinor nihil tunc illi tam impie fecerint, quantum vos *hodie commiſiſtis*. adeo ut Deum quidem loca ſancta reliquiſſe putaverim, hiſque nunc adeſſe quibuſcum bellum geritis. At bonus quidem vir domum flagitioſam fugiet & domeſticos oderit: Deum vero jam veſtri eſſe cumque vobis ſceleratis manere arbitramini, qui omnia etiam *tenebrarum* occulta cernit, quæque ſilentio teguntur audit? Quid autem apud vos tacetur, quidve celatur, quidve non & inimicis patefactum eſt? ex ſceleribus enim veſtris triumphos agitis, inque dies ſingulos quis pejor ſit contenditis, nequitiam pro virtute ad ſpectandum proponentes. Veruntamen adhuc reliqua eſt ad ſalutem via, ſi velitis; & Deus facile cum illis in gratiam redibit qui *peccata* confitentur & reſipiſcunt. O ferrei, arma projicite, pudeat vos patriæ jam dirutæ. convertite oculos, & aſpicite ejus quam proditis pulchritudinem, quale oppidum, quale templum, quam multarum gentium munera. Quis primus illis admovet flammas? Quis iſta

ἐςὲ δίκαιοι ἱκέται, καὶ χερσὶν καθαραῖς τὸν βοηθὸν ὑμῶν παρακαλεῖτε. τοιαύταις ὁ βασιλεὺς [d] ἡμῶν ἱκέτευσεν ἐπὶ τὸν Ἀσσύριον, ὅτε τὸν μέγαν ἐκεῖνον στρατὸν μιᾷ νυκτὶ κατέστρωσεν ὁ Θεός. ὅμοια δὲ τοῖς Ἀσσυρίοις Ῥωμαῖοι δρῶσιν, ἵνα καὶ ἄμυναν ὑμεῖς ὁμοίαν ἐλπίσητε; οὐχ ὁ μὲν, χρήματα παρὰ τοῦ βασιλέως ὑμῶν λαβὼν ἐφ᾽ ᾧ μὴ πορθήσῃ τὴν πόλιν, κατέβη παρὰ τοὺς ὅρκους ἐμπρῆσαι τὸν ναόν; Ῥωμαῖοι δὲ τὸν συνήθη δασμὸν αἰτοῦσιν, ὃν οἱ πατέρες ἡμῶν τοῖς ἐκείνων πατράσι παρέσχον. καὶ τούτου τυχόντες, οὔτε πορθοῦσι τὴν πόλιν, οὔτε ψαύουσι τῶν ἁγίων. διδόασι δ᾽ [e] ὑμῖν τἄλλα γενεάς τε ἐλευθέρας, καὶ κτήσεις τὰς ἑαυτῶν νέμεσθαι, καὶ τοὺς ἱεροὺς νόμους σώζουσι. μανία δὴ τὸν Θεὸν προσδοκᾷν ἐπὶ δικαίοις, οἷος ἐπ᾽ ἀδίκοις ἐφάνη· καὶ παραχρῆμα δ᾽ ἀμύνειν οἶδεν ὅταν δέῃ. τοὺς γοῦν Ἀσσυρίους κατὰ νύκτα τὴν πρώτην [f] παραστρατοπεδευσαμένους [g] ἔκλασεν. ὥστε εἰ καὶ τὴν ἡμετέραν γενεὰν ἐλευθερίας, ἢ Ῥωμαίους κολάσεως ἀξίους ἔκρινε, κἂν παραχρῆμα καθάπερ τοῖς Ἀσσυρίοις ἐνέσκηψεν, ὅτε τοῦ ἔθνους ἥπτετο Πομπήϊος, ὅτε μετ᾽ αὐτὸν ἀνῄει [h] Σόσιος, ὅτε Οὐεσπασιανὸς ἐπόρθει τὴν Γαλιλαίαν τὰ τελευταῖα νῦν, ὅτε ἤγγιζε Τίτος τῇ πόλει. καί τοι Μάγνος μὲν, καὶ Σόσιος [i] πρὸς τὸ μηδὲν παθεῖν, καὶ ἀνὰ κράτος ἔλαβον τὴν πόλιν, Οὐεσπασιανὸς δ᾽ ἐκ τοῦ πρὸς ἡμᾶς πολέμου καὶ βασιλείας ἦρξατο. Τίτῳ μὲν γὰρ καὶ πηγαὶ πλουσιώτεραι ῥέουσιν, αἱ ξηρανθεῖσαι πρότερον ὑμῖν. πρὸ γοῦν τῆς αὐτοῦ παρουσίας, τήν τε Σιλωὰμ [k] ἐπιλιποῦσαν ἴστε, καὶ τὰς [l] ἔξω τοῦ ἄστεος ἁπάσας, ὥστε πρὸς [m] ἀμφορεῖς ὠνεῖσθαι τὸ ὕδωρ. τὸ δὲ νῦν οὕτω [n] πληθύουσι τοῖς πολεμίοις ὑμῶν, ὡς μὴ μόνον αὐτοῖς καὶ κτήνεσιν, ἀλλὰ καὶ κήποις [o] διαρκεῖν. τόγε μὴν τέρας τοῦτο [p] πεπείρασθε καὶ πρότερον ἐφ᾽ ἁλώσει τῆς πόλεως γεγενημένον, ὅτε ὁ προειρημένος Βαβυλώνιος ἐπεστράτευσεν, ὃς τήν τε πόλιν ἑλὼν ἐνέπρησε καὶ τὸν ναὸν, οὐδὲν οἶμαι τῶν τότε ἠσεβηκότων τηλικοῦτον ἡλίκα ὑμεῖς. ὥς τε ἔγωγε [q] πεφευγέναι μὲν ἐκ τῶν ἁγίων οἶμαι [r] τὸν Θεὸν, ἑστάναι δὲ παρ᾽ οἷς πολεμεῖτε νῦν. ἀλλ᾽ ἀνὴρ μὲν [s] ἀγαθὸς οἰκίας ἀσελγῆ φεύξεται, καὶ τοὺς ἐν αὐτῇ στυγήσει. τὸν δὲ Θεὸν ἔτι πείθεσθε τοῖς ὑμετέροις κακοῖς παραμένειν, ὃς τά τε κρυπτὰ πάντα ἐφορᾷ, καὶ τῶν σιγωμένων ἀκούει; τί δὲ σιγᾶται παρ᾽ ὑμῖν, ἢ τί κρύπτεται, τί δ᾽ οὐχὶ καὶ τοῖς ἐχθροῖς φανερὸν γέγονε; πομπεύετε γὰρ παρανομοῦντες, καὶ καθ᾽ ἡμέραν ἐρίζετε, τίς [t] χείρων γένηται, τῆς ἀδικίας ὥσπερ ἀρετῆς ἐπίδειξιν ποιούμενοι. [v] καταλείπεται δὲ ὅμως ἔτι σωτηρίας ὁδὸς ἐὰν θέλητε, καὶ τὸ θεῖον εὐδιάλλακτον ἐξομολογουμένοις καὶ μετανοοῦσιν. ὦ σιδήρειοι, ῥίψατε τὰς πανοπλίας, λάβετε ἤδη καταρειπομένης [x] αἰδῶ πατρίδος, ἐπιστράφητε, [y] καὶ θεάσασθε τὸ κάλλος ἧς προδίδοτε. οἷον ἄστυ, [z] οἷον ἱερὸν, ὅσων ἐθνῶν δῶρα. ἐπὶ ταῦτα τίς ὁδηγεῖ φλόγας; ταῦτα τίς μηκέτι

d Ἡμῶν ἱκέτευσεν] Ὑμῶν Big. & Voſſ. & mox infr. poſt βασιλέως ὑμῶν.

e Ὑμῖν] ὑμῶν L. B.

f Παραστρατοπεδευσαμένους] Καταστρατοπεδευσαμένους Big.

g Ἔκλασεν.] Ita Big. & Raf. ἐνέκλασεν in Editis Aliiſque.

h Σόσιος,] Al. Σόσσιος. Vide Antt. lib. 14. c. 15. §. 9.

i Πρὸς τὸ] Πρὸς τῷ μ. Big.

k Ἐπιλιποῦσαν ἴστε,] Ἐπιλείπουσαν Big.

l Ἔξω τοῦ ἄστεος ἁπάσας,] Ita Big. & Raf. πρὸ in cæteris.

m Ἀμφορεῖς ὠνεῖσθαι τὸ ὕδωρ.] Ἀμφόρεως Big. nec aliter Raf. qui vertit, *& ad utrumque aqua mercaretur.*

n Πληθύουσι] πληθύνουσι L. B.

o Διαρκεῖν.] Inde liquet Fontem Siloam extra urbem fuiſſe. Rel.

p Πεπείρασθε] Πεπείρασθαι in Edit. Gen.

q Πεφευγέναι μὲν ἐκ τῶν ἁγίων οἶμαι] Gentilium etiam opinio: Deos capta urbe excedere. Vid. Æſchyl. S. Theb. v. 223. Θεοὺς τοὺς τῆς ἁλούσης πόλεως ἐκλείπειν λόγος. Spanh. Videtur Templum, ut domum Dei, conſiderare. Rel.

r Τὸν Θεὸν, — πολεμεῖτε νῦν.] Ita Big. & Raf. τὸ θεῖον in Editis Aliiſque.

s Ἀγαθὸς οἰκίας] Ἀγαθὸς καὶ οἰκίαν Big.

t Χείρων γένηται,] Χείρω Big. & Vat.

v Καταλείπεται δὲ — σωτηρίας ὁδὸς] Καταλείπεται ὅτι ὁμοίως σωτηρίας ἐλπὶς Big.

x Αἰδῶ πατρίδος,] Αἰδῶ τῆς πατρίδος Big.

y Καὶ θεάσασθε] Καὶ ἴδετε Big.

z Οἷον ἱερὸν,] Καὶ οἷον Big.

„ κέτι εἶναι θέλει; καὶ τί σώζεσθαι τούτων ἀξιώτερον; [a] ἄτεγκτοι καὶ λίθων ἀπαθέστεροι. καὶ εἰ μὴ ταῦτα γνησίοις ὄμμασι βλέπετε, γενεὰς γοῦν ὑμετέρας οἰκτείρατε, καὶ πρὸ ὀφθαλμῶν [b] ἑκάστῳ γενέσθω τέκνα, καὶ γυνή, καὶ γονεῖς, οὓς ἀναλώσει κατὰ μικρὸν ἢ λιμὸς, ἢ πόλεμος. οἶδα ὅτι μοι συγκινδυνεύει μήτηρ, καὶ γυνή, καὶ γένος οὐκ ἄσημον, καὶ πάλαι λαμπρὸς οἶκος, καὶ τάχα δοκῶ διὰ ταῦτα συμβουλεύειν. ἀποκτείνατε αὐτοὺς, λάβετε μισθὸν τῆς ἑαυτῶν σωτηρίας τοὐμὸν αἷμα· κἀγὼ θνήσκειν ἕτοιμος, εἰ μετ' ἐμὲ σωφρονεῖν μέλλετε.

„ jam non eſſe deſiderat? Et quid hiſce magis ſervari mereatur? O duri & lapidibus ſtupidiores. Et ſi hæc non veris luminibus cernitis, ſaltem familiarum veſtrarum miſeremini, & in conſpectu cujuſque ſiſtantur filii & conjuges & parentes, quos brevi aut bellum aut fames abſumet. probe novi quod unà cum cæteris periclitabitur mihi mater, & conjux, & familia non ignobilis, domuſque olim inclyta. Et fortaſſe idcirco exiſtimer hujuſmodi conſilium dare. Interficite illos, accipite mercedem ſalutis veſtræ ſanguinem meum. Et ipſe mori paratus ſum, ſi me mortuo prudentiores eſtis futuri.

Κ Ε Φ. ι.

Ὡς πολλοὶ τοῦ δήμου αὐτομολεῖν ὥρμησαν· οἷά τε λιμῷ καὶ τοῖς ἐξ αὐτοῦ χαλεποῖς οἱ μένοντες ἀπαίσια ἔπαθον.

Τοιαῦτα δὲ Ἰωσήπου μετὰ δακρύων ἐμβοῶντος, οἱ στασιασταὶ μὲν οὔτε [c] ἐνέδοσαν, οὔτε ἀσφαλῆ τὴν μεταβολὴν [d] ἔκρινον· ὁ δὲ δῆμος ἐκινήθη πρὸς αὐτομολίαν. καὶ οἱ μὲν τὰς κτήσεις [e] ἐλαχίστου πωλοῦντες, οἱ δὲ τὰ πολυτελέστερα τῶν κειμηλίων, τοὺς μὲν χρυσοῦς, ὡς μὴ φωραθεῖεν ὑπὸ τῶν λῃστῶν, κατέπινον, ἔπειτα πρὸς τοὺς Ῥωμαίους διαδιδράσκοντες, [f] ὁπότε κατενέγκαιεν, εὐπόρουν πρὸς ἃ δέοιντο. διηφίει γὰρ τοὺς πολλοὺς ὁ Τίτος εἰς τὴν χώραν, ὅποι [g] βούλοιτο ἕκαστος· καὶ τοῦτο αὐτοὺς μᾶλλον [h] πρὸς αὐτομολίαν παρεκάλει, τῶν μὲν εἴσω κακῶν στερησομένους, μὴ [i] δουλεύσοντας δὲ Ῥωμαίοις. οἱ δὲ περὶ τὸν Ἰωάννην καὶ τὸν Σίμωνα παρεφύλαττον τὰς τούτων ἐξόδους πλέον ἢ τὰς Ῥωμαίων εἰσόδους, [k] καὶ σκιὰν τις ὑπονοίας παρασχὼν μόνον εὐθέως ἀπεσφάττετο.

β. [l] Τοῖς γε μὴν εὐπόροις καὶ τὸ μένειν [m] πρὸς ἀπώλειαν ἴσον ἦν. προφάσει γὰρ αὐτομολίας [n] ἀνῃρεῖτό τις διὰ τὴν οὐσίαν. τῷ λιμῷ δὲ [o] ἡ ἀπόνοια τῶν στασιαστῶν συνήκμαζε, καὶ [p] καθ' ἡμέραν ἀμφότερα προσεξεκαίετο τὰ δεινά. φανερὸς [q] μὲν γὰρ οὐδαμοῦ σῖτος ἦν, ἐπεισπηδῶντες δὲ, διηρεύνων τὰς οἰκίας· ἔπειθ' εὑρόντες μὲν, ὡς ἀρνησαμένους [r] ᾐκίζοντο, μὴ εὑρόντες δὲ, ὡς ἐπιμελέστερον κρύψαντας, ἐβασάνιζον. τεκμήριον δὲ τοῦ τι ἔχειν καὶ μὴ, τὰ σώματα τῶν ἀθλίων. ὧν οἱ μὲν ἔτι συνεστῶτες εὐπορεῖν τροφῆς ἐδόκουν. οἱ τηκόμενοι δὲ ἤδη, παρωδεύοντο. καὶ κτείνειν ἄλογον ἐδόκει [s] τοὺς ὑπ' ἐνδείας τεθνηξομένους αὐτίκα. πολλοὶ δὲ λάθρα τὰς κτήσεις ἑνὸς [t] ἀντηλλάξαντο μέτρου, πυρῶν μὲν [v] εἰ πλουσιώτεροι τυγχάνοιεν ὄντες, οἱ δὲ πενέστεροι κριθῆς. ἔπειτα κατακλείοντες ἑαυτοὺς εἰς τὰ [x] μυχαίτατα τῶν οἰκιῶν, τινὲς μὲν ὑπ' ἄκρας ἐνδείας ἀνέρ-

C A P. X.

Quomodo multi è plebe ad transfugiendum incitati erant: quæque paſſi ſunt qui manebant ex fame & malis inde graviſſimis.

Talia cum lachrymis vociferante Joſepho, ſeditioſi quidem neque animos flexerunt, neque tutam *ſibi* mutationem fore judicarunt; populus vero ad transfugium commotus eſt. Et alii quidem poſſeſſiones ſuas minimo vendentes, alii vero res ſuas pretioſiores, aureos, ne latrones eos deprehenderent, deglutiebant. cum vero ad Romanos elapſi fuiſſent, exonerato ventre ſatis habebant ad ea quibus opus erat. Titus enim pleroſque per regionem, quò quiſque vellet, dimittebat: idque magis eos ad transfugium incitabat, quòd & inteſtinis malis carebant, nec Romanis ſervituri eſſent. Qui vero cum Joanne & Simone erant, horum exitus magis quam Romanorum ingreſſus cavebant: & qui vel umbram tantùm ſuſpicionis dediſſet, ſtatim jugulabatur.

In eo erat populus ut ad Romanos transfugerent.

Crudelitas tyrannorum in transfugas ſuſpectos.

2. Cæterum ditioribus quidem manere perinde exitioſum erat: nam propter divitias necabantur, quaſi transfugere ad hoſtes voluiſſent. Simul autem cum fame creſcebat furor ſeditioſorum: & utrumque malum magis ac magis quotidie ingraveſcebat. Et palam quidem nullum ullibi frumentum erat, ſed irruentes ſcrutabantur domos: dein ſi quidem *aliquid* repeririſſent, eos *qui in ædibus erant*, tanquam ſe habere negaſſent, crudeliter verberabant; ſi vero nihil inveniſſent, quaſi diligentius occultaſſent, tormentis excruciabant. Porro an cibos haberent necne, indicio erant corpora miſerorum. quorum qui adhuc firma erant valetudine eos alimentorum copia abundare cenſebant: qui vero jam contabeſcerent, eos miſſos faciebant. quippe à ratione alienum videbatur, homines jam jamque præ inedia morituros interficere. Multi vero clam facultates ſuas uno frumenti quidem, ſi divites eſſent, ſin pauperes, hordei modio permutabant. Deinde in intimos ædium receſſus ſeſe abdentes nonnulli quidem famis ultima

Fames in urbe.

a Ἄτεγκτοι καὶ λίθων ἀπαθέστεροι.] Ἄτεγκτοί γε Big.
b Ἑκάστῳ] Ἑκάστῳ ἔστω Big. Roſt. & Voſſ.
c Ἐνέδοσαν,] ἐνέδοσαν. Thucydid. p. 461. C. ὑπενδιδόντας Schol. Spanh.
d Ἔκρινον] Ἔκρινον Big.
e Ἐλαχίστου] δι' ἐλαχίστου L. B.
f Ὁπότε κατενέγκαιεν,] Sic γαστρὸς ἀνάγκαις dixit Æſchyl. Agam. v. 735. Spanh.
g Βούλοιτο ἕκαστος] Βούλοιτο Big.
h Πρὸς αὐτομολίαν παρεκάλει,] Πρὸς τὸ αὐτομολεῖν Big. & Roſt. πρὸς αὐτομολεῖν Vat. & Gall.
i Δουλεύσοντας] Δουλεύοντας Big. & Ruf.
k Καὶ σκιὰν τις ὑπονοίας] Καὶ ὁ σκιὰν Big. quod ſi verum, mallem τῆς ὑπονοίας.
l Τοῖς γε μὴν εὐπόροις καὶ τὸ μένειν] Adducuntur hæc ab Euſebio, & tanquam è libro V. Hiſtor. lib. III. H. Eccl. cap. VI.
m Πρὸς ἀπώλειαν ἴσον ἦν.] Πρὸς ἀπωλείας Euſeb. & Niceph. in Eccl. Hiſt. l. 3. c. 6.
n Ἀνῃρεῖτό τις διὰ τὴν οὐσίαν.] Ἀνῄρετο Big.
o Ἡ ἀπόνοια] Ita Big. & Euſeb. ἡ deerat reliquis. ἡ ἀπόνοια Euſeb.
p Καθ' ἡμέραν] καθημέραν Euſeb.
q Μὲν γὰρ οὐδαμοῦ] Μὲν γε Big. & Euſeb. μὲν γε Spanh.
r Ἠικίζοντο,] Ἠικίζον Niceph. & Zonar.
s Τοὺς ὑπ' ἐνδείας τεθνηξομένους] Ita cum Euſebii & Nicephori libris, (imo & Lugd. Bat.) τοῖς ὑπ' ἐνδείας τεθνηξομένοις perperam in Joſephi libris.
t Ἀντηλλάξαντο μέτρου,] Ἀντικατηλλάξαντο Euſeb. & Big.
v Εἰ πλουσιώτεροι] Ita lego cum Euſeb. & Cod. Big. (ſuffragante itidem Lugd. Bat.) antea erat οἱ, prout in Nicephoro. nec aliter legiſſe videtur Ruf.
x Μυχαίτατα] Conf. lib. VII. Antiq. Jud. c. 9. §. 8. Spanh.

ultima neceſſitate adacti fruges nondum molitas comedebant: alii vero panem conficiebant, prout neceſſitas metuſque ſuadebat. Et menſa quidem nullibi apponebatur, ſed crudos adhuc cibos ex igne ad ſeſe attrahebant & diripiebant.

Famis atrocitas. 3. Miſerabilis porro erat alimonia, & dignum lachrymis ſpectaculum: cum valentiores quidem plus *juſto* haberent, infirmiores vero vicem ſuam dolerent. Omnes quidem animi affectus longe ſuperat fames, nullum vero æque evertit ac verecundiam. nam quicquid alias dignum eſt reverentia, in fame contemnitur. Siquidem uxores viris, & filii parentibus, &, quod *omnium* maxime miſerabile erat, matres infantibus cibum ex ipſo ore rapiebant: & marceſcentibus inter manus *liberis* cariſſimis vitales *lactis* guttas adimere non pigebat. Hujuſmodi autem cibos dum caperent, latere tamen non poterant. ubique ſcilicet ſeditioſi prædæ iſtorum ac rapinis imminebant. nam ubicunque clauſam domum conſpicerent, eos qui intus eſſent cibum ſumere hoc indicio ſuſpicabantur: ſtatimque effractis foribus irruebant, & prope ex ipſis faucibus expreſſa ciborum fruſta revocabant. *Præter famem alia acerba patiuntur obſeſſi.* Vapulabant ſenes qui eſcam mordicus tenebant: & capillis rotabantur mulieres, occultantes ea quæ in manibus erant. Nulla canorum, nulla infantiæ miſeratio erat: ſed raptos in ſublime parvulos, cum ipſis quibus penduli inhærebant buccellis, ſolo allidebant. Si qui vero incurſum eorum prævenìſſent, idque quod ipſi rapturi erant deglutire occupaſſent, eos inhumanius tractabant quaſi injuriam ab iis accepiſſent. Porro dira tormentorum genera excogitabant ad perveſtigandum alimentum, miſeris pudendorum quidem meatus nervis obturantes, podicem vero præacutis ſudibus transfigentes. Utque panem unum ſe habere quis fateretur, aut pugillum farinæ occultum indicaret, ea perferebant quæ vel ipſo auditu horrorem incutiebant. Interim tortores ipſi penuria minime laborabant: minus enim crudele viſum fuiſſet, ſi neceſſitate adacti talia perpetraſſent. Sed id agebant, ut audaciam ſuam hujuſmodi exercitatione confirmarent, & commeatum ſibi in multos dies compararent. At ſi qui noctu uſque ad ſtationes Romanorum erepſerant, agreſtium olerum & herbarum colligendarum cauſa; occurrentes iis, qui ſe jam hoſtium manus effugiſſe credebant, quicquid attulerant diripiebant: multumque ſupplicantibus, & per tremendum Dei nomen obſecrantibus, ut partem eorum, quæ cum vitæ periculo attulerant, ſibi concederent, nihil prorſus impertierunt. gratandumque erat, ſi ſpoliati non etiam necarentur.

Honorati ac divites ad tyrannos perducti. 4. Ejuſmodi quidem mala humiliores à ſatellitibus patiebantur: ad tyrannos vero honoratiores & divites perducti erant. quorum alii inſidiarum falſo accuſati occidebantur, alii quaſi vellent Romanis prodere civitatem. Præſentiſſimum autem erat, indice aliquo uti ſubornato qui diceret, illis decretum eſſe transfugium. *Conſpiratio inter Simonem & Joannem.* Si quem vero Simon expilaſſet, is ad Joannem remittebatur, & quem Joannes expilaſſet eum Simon excipie-

γαστὸν τὸν σῖτον ἤσθιον, οἱ δὲ ἔπεσσον ὡς ἥτε ἀνάγκη καὶ τὸ δέος παρῄνει. καὶ τράπεζα μὲν οὐδαμοῦ παρετίθετο. τοῦ δὲ πυρὸς [y] ἐφέλκοντες, ἔτ᾽ ὠμὰ τὰ σιτία διήρπαζον.

γ΄. Ἐλεεινὴ δ᾽ ἦν ἡ τροφὴ, καὶ δακρύων ἄξιος ἡ θέα· τῶν μὲν δυνατωτέρων, πλεονεκτούντων, τῶν δὲ ἀσθενῶν, ὀδυρομένων. πάντων μὲν δὴ παθῶν ὑπερίσταται λιμὸς, οὐδὲν δ᾽ οὕτως ἀπόλλυσιν ὡς [z] αἰδῶ. τὸ γὰρ ἄλλως ἐντροπῆς ἄξιον, ἐν τούτῳ καταφρονεῖται. γυναῖκες γοῦν ἀνδρῶν, καὶ παῖδες πατέρων, καὶ τὸ οἰκτρότατον μητέρες νηπίων ἐξήρπαζον ἐξ αὐτῶν τῶν στομάτων τὰς τροφὰς καὶ τῶν φιλτάτων ἐν χερσὶ μαραινομένων, οὐκ ἦν φειδὼ τοὺς τοῦ ζῆν ἀφελέσθαι σταλαγμούς. τοιαῦτα δ᾽ ἐσθίοντες, ὅμως οὐ διελάνθανον. πανταχοῦ δ᾽ [a] οἷς ἐφίσταντο [b] οἱ στασιασταὶ καὶ τούτων ταῖς ἁρπαγαῖς. ὁπότε γὰρ κατίδοιεν ἀποκεκλεισμένην οἰκίαν, σημεῖον ἦν τοῦτο, τοὺς ἔνδον προσφέρεσθαι [c] τροφῆς· εὐθέως δ᾽ [d] ἐξαράξαντες τὰς θύρας εἰσεπήδων, καὶ μόνον οὐκ ἐκ τῆς φάρυγγος ἀναθλίβοντες, [e] τὰς ἀκόλους ἀνέφερον. ἐτύπτοντο δὲ γέροντες ἀντεχόμενοι τῶν σιτίων, καὶ [f] κόμας ἐσπαράττοντο γυναῖκες συγκαλύπτουσαι τὰ ἐν χερσίν. οὐδέ τις ἦν [g] οἶκτος πολιᾶς ἢ νηπίων, ἀλλὰ συνεπαίροντες τὰ [h] παιδία τῶν ψωμῶν ἐκκρεμάμενα, κατέσειον εἰς ἔδαφος. τοῖς δὲ φθάσασι τὴν εἰσδρομὴν αὐτῶν, καὶ [i] προκαταπιοῦσι τὸ ἁρπαγησόμενον, ὡς ἀδικηθέντες ἦσαν ὠμότεροι. [k] δεινὰς δὲ βασάνων ὁδοὺς ἐπενόουν πρὸς ἔρευναν τροφῆς, ὀρόβοις μὲν ἐμφράττοντες τοῖς ἀθλίοις τοὺς τῶν αἰδοίων πόρους, ῥάβδοις δ᾽ ὀξείαις ἀναπείροντες τὰς ἕδρας. τὰ φρικτὰ δὲ καὶ ἀκοαῖς ἔπασχέ τις εἰς ἐξομολόγησιν ἑνὸς ἄρτου, καὶ ἵνα μηνύσῃ δράκα μίαν [l] κεκρυμμένων ἀλφίτων. οἱ βασανισταὶ δ᾽ οὐκ ἐπείνων, [m] καὶ γὰρ ἧττον ἂν ὠμὸν ἦν τὸ μετ᾽ ἀνάγκης. γυμνάζοντες δὲ τὴν ἀπόνοιαν, καὶ [n] προπαρασκευάζοντες αὐτοῖς [o] εἰς τὰς ἑξῆς ἡμέρας ἐφόδια. τοῖς δ᾽ ἐπὶ τὴν Ῥωμαίων φρουρὰν νύκτωρ ἐξερπύσασιν ἐπὶ λαχάνων συλλογὴν ἀγρίων καὶ πόας, ὑπαντῶντες, ὅτε ἤδη διαπεφευγέναι τοὺς πολεμίους ἐδόκουν, ἀφήρπαζον τὰ κομισθέντα· καὶ πολλάκις ἱκετευόντων, καὶ τὸ [p] φρικτὸν ἐπικαλουμένων [q] ὄνομα τοῦ Θεοῦ, μεταδοῦναί τι μέρος αὐτοῖς ὧν κινδυνεύσαντες ἤνεγκαν, οὐδ᾽ ὁτιοῦν μετέδοσαν. ἀγαπητὸν δ᾽ ἦν [r] τὸ μὴ καὶ προσαπολέσθαι [s] σεσυλημένον.

δ΄. Οἱ μὲν δὴ ταπεινότεροι τοιαῦτα πρὸς τῶν δορυφόρων ἔπασχον· οἱ δὲ ἐν ἀξιώματι καὶ πλούτῳ, πρὸς τοὺς τυράννους ἀνήγοντο. τούτων οἱ μὲν ἐπιβουλὰς ψευδεῖς [t] ἐγκαλούμενοι διεφθείροντο, οἱ δὲ ὡς προδιδοῖεν Ῥωμαίοις τὴν πόλιν. τὸ δὲ ἑτοιμότατον ἦν, μηνυτὴς [u] τις ὑποβλητὸς, ὡς αὐτομολεῖν διεγνωκότων. ὁ δὲ ὑπὸ Σίμωνος γυμνωθεὶς πρὸς Ἰωάννην ἀνεπέμπετο, [x] καὶ τῶν ὑπὸ Ἰωάννου σεσυλημένων ὁ Σίμων μεταλάμ-

y Ἐφέλκοντες,] Ὑφέλκοντες *Niceph.* ἀφέλκοντες *Euſeb.* ἐφέλκοντες præfert *Valeſius* in notis.

z Αἰδῶ.] Ita lego cum *Cod. Voſſii*, *Euſeb.* & *Niceph.* antea erat αἰδώς. quo ſervato, ὡς ante αἰδώς tollendum cenſet vir Ill. *Ez. Spanhemius* in notis ad *Callimachum*, p. 78. Videtis *L. Boſium* in *Animadverſ.* ad *Joſephum*, p. 100.

a Οἷς ἐφίσταντο] Ita cum *Euſeb.* οἷς abeſt è *Joſephi* libris.

b Οἱ στασιασταὶ] Illa οἱ στασιασταὶ non agnoſcunt *Big. Roſſ.* & *Voſſ.* nec legiſſe videtur *Ruf.*

c Τροφῆς] Τροφὴν *Big.* & *Niceph.*

d Ἐξαράξαντες] Εἰσαράξαντες *Euſeb.* ἐξαρράξαντες *Niceph.* ῥήξαντες *Big.*

e Τὰς ἀκόλους] Τὰς ἀκόλους *Niceph.* τὰς ἀκόλ. *Euſ. Spanh.*

f Κόμας ἐσπαράττοντο] Κόμας *Big. Voſſ.* & *Euſeb.* κόμας *Vat.*

g Οἶκτος πολιᾶς ἢ νηπίων,] Οἶκτος ἢ πολιᾶς ἢ νηπίων *Big.*

h Παιδία] Νήπια *Euſeb.*

i Προκαταπιοῦσι] καταπιοῦσι *Roſſ.*

k Δεινὰς] Δεινῶν *Big.*

l Κεκρυμμένων ἀλφίτων.] Κεκρυμμένην *Big.* & *Spanh.*

m Καὶ γὰρ ἧττον] Καὶ γὰρ ἂν ἧττον ὠμὸν *Euſeb.* καὶ γὰρ ἧττον ἀνηρ *Niceph.*

n Προπαρασκευάζοντες] Προπαρασκευάζοντες ἑαυτοῖς *Big.*

o Εἰς τὰς ἑξῆς ἡμέρας ἐφόδια.] Εἰς τὰς ἑξ ἡμέρας *Big.* & *Ruf.*

p Φρικτὸν] Φρικτότατον *Euſeb.*

q Ὄνομα τοῦ Θεοῦ] ὄνομα Dei nunc notum adhuc. *Ruf.*

r Τὸ μὴ καὶ προσαπολέσθαι] Τὸ καὶ μὴ πρ. *Big.*

s Σεσυλημένον.] Σεσυλημένους *Niceph.*

t Ἐγκαλούμενοι διεφθείροντο,] Ita lego cum *Cod. Big.* & *Ruf.* ἐγκαλούμενοι in *Editis Aliiſque.*

u Τις ὑποβλητὸς,] Illud τις non agnoſcit *Big.*

x Καὶ τῶν] Καὶ τὸ ὑπὸ Ἰωάννου σεσυλημένον *Big.*

y Αὐτ-

παρέμβανον [y] ἀντιπροέπινον δ' ἀλλήλοις τὸ αἷμα τῶν δημοτῶν, καὶ [z] τὰ πτώματα τῶν ἀθλίων διεμερίζοντο. καὶ τοῦ μὲν κρατεῖν, στάσις ἦν ἐν ἀμφοτέροις· τῶν δὲ ἀσεβημάτων ὁμόνοια. καὶ γὰρ ὁ μὴ [a] μεταδοὺς ἐκ τῶν ἀλλοτρίων κακῶν θατέρῳ [b] μονοτρόπως ἐδόκει πονηρός· καὶ ὁ μὴ μεταλαβὼν, ὡς ἀγαθοῦ τινὸς ἤλγει τὸν νοσφισμὸν τῆς ὠμότητος.

ε'. Καθέκαστον μὲν οὖν ἐπεξιέναι τὴν παρανομίαν αὐτῶν, ἀδύνατον. συνελόντα δ' εἰπεῖν, μήτε πόλιν ἄλλην τοιαῦτα πεπονθέναι, [c] μήτε γενεὰν ἐξ αἰῶνος γεγονέναι κακίας γονιμωτέραν. οἵγε τελευταῖον, καὶ τὸ γένος ἐφαύλιζον τῶν Ἑβραίων, ὡς ἧττον ἀσεβεῖς δοκοῖεν πρὸς ἀλλοτρίους. ἐξωμολογήσαντο δ' ὅπερ ἦσαν εἶναι δοῦλοι, [d] σύγκλυδες, καὶ νόθα τοῦ ἔθνους φθάρματα. [e] τὴν μέν γε πόλιν ἀνέτρεψαν [f] αὐτοί· Ῥωμαίους δὲ ἄκοντας ἠνάγκασαν ἐπιγραφῆναι σκυθρωπῷ κατορθώματι, καὶ μόνον οὐχ εἵλκυσαν ἐπὶ τὸν ναὸν βραδῦνον τὸ πῦρ. ἀμέλει καιόμενον ἐκ τῆς ἄνω πόλεως ἀφορῶντες, οὔτε ἤλγησαν, οὔτε ἐδάκρυσαν. ἀλλὰ ταῦτα τὰ πάθη παρὰ [g] Ῥωμαίοις εὑρέθη. καὶ ταῦτα μὲν κατὰ χώραν ὕστερον μετὰ ἀποδείξεως τῶν πραγμάτων ἐροῦμεν.

bat: ſibique invicem propinabant ſanguinem popularium, miſerorumque cadavera partiebantur. Et dominandi quidem cauſa inter utroſque erat diſſenſio, ſcelerum vero concordia. nam qui ex alienis malis partem alteri, ſibi totum vendicans, non dediſſet, modo ſingulari nequam videbatur: & qui non accepiſſet, dolebat, non ſecus ac ſi boni aliquid deſideraſſet, ſibi abſuiſſe crudelitatis partem.

5. Et ſigillatim quidem iniquitates eorum commemorare, *factu* impoſſibile *eſt*: illud autem breviter dici poteſt, neque aliam urbem talia perpeſſam eſſe, neque hominum genus *aliud* ab omni ævo ſceleratius exſtitiſſe. Poſtremo etiam genti Judæorum maledicebant, ut minus impii viderentur in alienos. Confeſſi autem ſunt, id quod *revera* erant, ſe & ſervos eſſe, & convenas, gentiſque *ſuæ* fœtus ſpurios & per abortum editos. Civitatem quidem ipſi everterunt: Romanos autem invitos coëgerunt ſibimet adſcribere triſtem adeo victoriam, ignemque tardius in templum venientem propemodum traxêre. Profecto * cum ex ſuperiore civitate illud ardere viderent, neque doluêre, neque illachrymavere: ſed Romanis iſta accidiſſe compertum eſt. Et alio quidem in loco iſta dicemus, cum ad res narrandas deſcribendaſque ventum erit.

Joſephi de populo Judaico judicium.

Feritas eorum qui ſummam rerum obtinebant in urbe.

Κ Ε Φ. ια'.

Ὡς Ἰουδαῖοι πρὸ τοῦ τείχους ἀνεσταυροῦντο. περὶ Ἀντιόχου τοῦ Ἐπιφανοῦς ὡς τὰ τῶν Ῥωμαίων χώματα καταβάλλουσιν Ἰουδαῖοι.

ΤΊτῳ δὲ τὰ μὲν χώματα προὔκοπτε, καίτοι πολλὰ κακουμένων ἀπὸ τοῦ τείχους τῶν στρατιωτῶν. πέμψας δ' αὐτὸς μοῖραν τῶν ἱππέων ἐκέλευσε τοὺς κατὰ τὰς φάραγγας ἐπὶ [h] συγκομιδῇ τροφῆς ἐξιόντας ἐνεδρεύειν. ἦσαν δέ τινες μὲν καὶ τῶν μαχίμων, οὐκ ἔτι διαρκούμενοι ταῖς ἁρπαγαῖς, τὸ δὲ πλέον ἐκ τοῦ δήμου πένητες, οὓς αὐτομολεῖν ἀπέτρεπε τὸ περὶ τῶν οἰκείων δέος. οὔτε γὰρ λήσεσθαι τοὺς στασιαστὰς ἤλπιζον μετὰ γυναικῶν καὶ [i] παιδίων διαδιδράσκοντες, καὶ καταλιπεῖν ταῦτα τοῖς λῃσταῖς οὐχ ὑπέμενον ὑπὲρ αὐτῶν σφαγησόμενα. [k] τολμηροὺς δὲ πρὸς τὰς ἐξόδους ὁ λιμὸς ἐποίει, καὶ κατελείπετο [l] λανθάνοντας εἰς τοὺς πολεμίους ἁλίσκεσθαι. λαμβανόμενοι δὲ κατ' ἀνάγκην ἠμύνοντο [m] δεῖν τῆς κολάσεως, καὶ μετὰ μάχην ἱκετεύειν ἄωρον ἐδόκει. [n] μαστιγούμενοι δὴ καὶ προβασανιζόμενοι τοῦ θανάτου πᾶσαν αἰκίαν, [o] ἀνεσταυροῦντο τοῦ τείχους ἀντικρύ. Τίτῳ μὲν οὖν οἰκτρὸν τὸ πάθος κατεφαίνετο, πεντακοσίων ἑκάστης ἡμέρας, [p] ἔστι δ' ὅτε καὶ πλειόνων ἁλισκομένων. οὔτε δὲ τοὺς βίᾳ ληφθέντας ἀφεῖναι ἀσφαλὲς, καὶ φυλάττειν τοσούτους φρουρὰν τῶν [q] φυλαξόντων ἑώρα· [r] τό γε μὴν πλέον οὐκ ἐκώλυε, [s] τάχα δ' ἂν ἐνδοῦναι πρὸς τὴν ὄψιν ἐλπίσας αὐτοὺς, εἰ μὴ παραδ-

C A P. XI.

XII.

Quomodo Judæi pro mœnibus in cruces tollebantur. de Antiocho Epiphane. qualiter Romanorum aggeres dejiciunt Judæi.

INterea Tito quidem aggeres promovebantur, quamvis milites de muris valde affligerentur. Ipſe vero, parte equitatus miſſa, juſſit per valles ad cibum comportandum exeuntibus inſidias tendi. Erant autem in his nonnulli quidem ex bellicoſis rapinis haud contenti; majore vero ex parte pauperes plebeji, quos metus de neceſſariis ſuis à transfugio deterrebat. neque enim fore ſperabant ut clam ſeditioſos cum conjugibus ac liberis diffugerent; eoſque latronibus relinquere, vice ſua jugulandos, non ſuſtinebant. Audaciores autem faciebat ad exeundum fames: † reſtabatque ut occulto egreſſi verſus hoſtes ab iis caperentur. deprehenſi autem ex neceſſitate repugnabant metu ſupplicii: & poſt pugnam ſupplicare intempeſtivum videbatur. itaque verberati & ante mortem modis omnibus excruciati, pro mœnibus ſuffigebantur crucibus. Et Tito quidem miſeranda videbatur ea calamitas; cum *Judæi* in dies ſingulos quingenti, nonnunquam etiam plures caperentur. Sed neque vi captos dimittere tutum erat, tantamque adſervare multitudinem cuſtodum videbat eſſe cuſtodiam; maxime vero eos *crucifigi* non prohibebat, ut qui ſperarit ipſos ad conſpectum *illorum* forſan deditionem facere, quaſi ſimilia paſſu-

Judæi quamplurimi in conſpectu obſeſſorum crucibus affixi.

y Ἀντιπροέπινον] Ἀντεπρόπινον Big.
z Πτώματα] Ita in omnibus MSS. nec aliter legebat Ruf. σώματα in Editis Aliiſque.
a Μεταδοὺς] μεταδιδοὺς L. B.
b Μονοτρόπως] Μονότροπος Big. & Voſſ. Conf. ſupr. lib. 2. c. 21. §. 1. Spanh.
c Μήτε γενεὰν] Μήτε γένος ἕτερον Zonar.
d Σύγκλυδες, —φθάρματα.] Σύγκλυδες παντοδαποὶ θρέμματα τοῦ ἔθνους φθάρματα Vat. & Roſt. Conf. ſupr. c. 1. §. 5. Spanh.
e Τὴν μέν γε πόλιν] Forſan, τὴν γε μὴν π.
f Αὐτοί] Οἱ αὐτοὶ Big.
g Ῥωμαίοις εὑρέθη.] Ῥωμαίοις εὑρέθη Big. & L. B.
h Συγκομιδῇ] Συγκομιδὴν Big.
i Παιδίων διαδιδράσκοντες.] Παίδων Big.
k Τολμηροὺς δὲ] Τολμηροτέρους juxta Ruf.

l Λανθάνοντας] μὴ λανθ. L. B.
m Δεῖν τῆς κολάσεως.] Illa δεῖν τῆς κολάσεως adjecta eſſe volui à Cod. Big. & Ruf.
n Μαστιγούμενοι δὴ] Μαστιγούμενοι τε Big.
o Ἀνεσταυροῦντο] Roſt. ἐσταυροῦντο. fruſtra; confer Ep. Pauli ad Hebr. 6: 6. ubi male per *rurſus crucifigere* vertunt. Hav.
p Ἔστι δ' ὅτε καὶ πλειόνων ἁλισκομένων.] Ἔστι δὲ καὶ ὅτε πλ. Big.
q Φυλαξόντων] Φυλαξάντων L. B.
r Τό γε μὴν πλέον] Τότε μὲν πλ. Big.
s Τάχα δ' ἂν ἐνδοῦναι] Ταχέως ἐνδώσειν Big. τάχα γ' ἂν ἐνδ. L. B. τάχιον ἐνδοῦναι legebat Ruf.

* Cum hi ardere ſuperiorem civitatem vidiſſent, Ruf.
† Reſtabatque jam latitantes egredi & ab hoſtibus capi, Ruf.

paſſuros niſi ſe dederent. Milites autem ex ira aut odio *cruci* affigebant captos, modis quidem diverſis ludibrii cauſa: & propter multitudinem, ſpatium crucibus deerat, & corporibus cruces.

Quale judicium de crucifixis ferebant ſeditioſi.

2. Tantum vero aberat ut ſeditioſi ad calamitatem iſtam animos mutarent, * ut contrarium plane ad reliquam multitudinem ſimularint. Transfugarum enim neceſſariis ad muros pertractis, † illiſque è popularibus qui ad *Romanorum* fidem *fugere* properarint, qualia paterentur ii qui ad Romanos confugerent oſtenderunt; & qui comprehenſi tenebantur non captivos eſſe, ſed ſupplices, dicebant. Hoc multos transfugere cupientium, donec verum cognoſceretur, intra muros continebat. nonnulli autem ſtatim diſcurrerunt quaſi ad verum ſupplicium; mortem ab hoſtibus illatam, ſi cum fame conferatur, requiem eſſe ducentes. Cumque multis captivorum manus amputari juſſiſſet, ut transfugæ minime viderentur, crederenturque propter calamitatem, eos ad Joannem & Simonem remiſit, „ ſaltem nunc *à vecordia* deſinerent admonens, neve ipſum ad urbis „ excidium compellerent, animiſque tandem mutatis lucrarentur & propriam vitam, & patriam tantam, & templum ‡ quocum nullum „ aliud contendi poteſt." Simul autem aggeres circumeundo operarios urgebat, veluti factis verba non multo poſt ſequutus. Ad hæc in muris ſtantes & ipſi Cæſari & patri ejus maledicebant, „ morteṁque ſe contemnere clamabant, „ (eam quippe ſervituti recte præferri) & mala „ quæ poterunt Romanis illaturos eſſe dum ſpirant, illiſque non curæ eſſe patriam, *brevi*, ut „ ipſe dicit, perituris, mundumque Deo eſſe „ templum hoc præſtantius. Cæterum hoc ipſum „ ab eo ſervatum iri qui illud incoleret, quem „ & ipſos auxiliatorem habentes minas omnes deridere facta deſiderantes: rerum enim eventum „ à Deo eſſe." Quæ hujuſmodi erant conviciis admiſta vociferabantur.

Titi ad Joannem & Simonem admonitio.

Antiochus Epiphanes Commagenus.

3. Interea autem & Antiochus Epiphanes aderat, aliosque multos milites ſecum habens & circa ipſum catervam quæ Macedonum appellabatur; omnes ejuſdem ætatis, proceros, & ex ephebis paulum modo egreſſos, Macedonum more armatos & in re militari exercitos, unde etiam nomen habebant, qui tamen plerique famam gentis æquare non poterant. Omnium enim regum qui Romanis parebant feliciſſimum Commagenum fieri contigit, prius quam fortuna mutaretur. Oſtendit autem & ille in ſenecta ætate, neminem ante obitum beatum dici oportere. Cæterum filius ejus, qui eo adhuc vigente tunc forte aderat, ſe mirari ajebat, quidnam eſſet cur Romani muros adire cunctarentur. erat enim bellator ipſe, naturaque factus ad audendum, tantuſque

δοῖεν ὅμοια πεισομένους. προσήλουν δ' οἱ στρατιῶται δι' ὀργὴν καὶ μῖσος τοὺς ἁλόντας, ^t ἄλλον ἄλλῳ σχήματι πρὸς χλεύην, καὶ διὰ τὸ πλῆθος χώρα τε ^v ἐνελείπετο τοῖς σταυροῖς, ^x καὶ σταυροὶ τοῖς σώμασιν.

β. Οἱ στασιασταὶ δὲ τοσοῦτον ^y ἀπεδέησαν τοῦ μεταβαλέσθαι πρὸς τὸ πάθος, ὥστε καὶ τοὐναντίον ^z αὐτοὺς σοφίσασθαι πρὸς τὸ λοιπὸν πλῆθος. σύροντες γὰρ τοὺς τῶν αὐτομόλων οἰκείους ἐπὶ τὸ τεῖχος, καὶ τῶν δημοτῶν τοὺς ἐπὶ πίστιν ὡρμημένους, οἷα πάσχουσιν οἱ Ῥωμαίοις προσφεύγοντες ἐπεδείκνυσαν, καὶ τοὺς κεκρατημένους ἱκέτας ἔλεγον οὐκ αἰχμαλώτους. τοῦτο πολλοὺς τῶν αὐτομολεῖν ὡρμημένων, μέχρι τἀληθὲς ἐγνώσθη, κατέσχεν εἴσω. ^a εἰσὶ δὲ καὶ παραχρῆμα διέδρασαν, ὡς ἐπὶ ^b βέβαιον τιμωρίαν, ἀνάπαυσιν ἡγούμενοι τὸν ἐκ τῶν πολεμίων θάνατον ἐν λιμοῦ συγκρίσει. πολλοὺς δὲ καὶ χειροκοπῆσαι κελεύσας Τίτος τῶν ἑαλωκότων, ὡς μὴ δοκοῖεν αὐτόμολοι καὶ πιστεύοιντο διὰ τὴν συμφορὰν, εἰσέπεμψε πρὸς τὸν ^c Ἰωάννην καὶ τὸν Σίμωνα, „ νῦν „ γε ἤδη παύσασθαι παραινῶν, καὶ μὴ πρὸς ἀναί„ρεσιν τῆς πόλεως ^d αὐτὸν βιάζεσθαι, κερδῆσαι δ' ἐκ „ τῆς ἐν ὑστάτοις μεταμελείας τάς τε αὐτῶν ψυ„χὰς, καὶ τηλικαύτην πατρίδα, καὶ ναὸν ^e ἀκοινώνη„τον ἄλλοις." περιιὼν δὲ τὰ χώματα τοὺς ἐργαζομένους ἅμα κατήπειγεν, ὡς ^f οὐκ εἰς μακρὰν ἀκολουθήσων ἔργοις ^g τοῖς λόγοις. πρὸς ταῦτα αὐτόν τε ἐβλασφήμουν ἀπὸ τοῦ τείχους Καίσαρα, καὶ τὸν πατέρα αὐτοῦ, „ καὶ τοῦ μὲν θανάτου καταφρονεῖν ἐβόων. ^h ᾑρῆσθαι „ γὰρ αὐτὸν πρὸ δουλείας καλῶς· ^i ἐργάσασθαι δ' ὅσα „ ἂν δύνωνται κακὰ Ῥωμαίους ἕως ἐμπνέωσι, πατρί„δος δ' οὐ ^k μέλειν τοῖς ὡς αὐτός φησιν ^l ἀπολου„μένοις, ^m καὶ ναοῦ ^n ἀμείνω τούτου τῷ Θεῷ τὸν κόσμον „ εἶναι. σωθήσεσθαι γε μὴν καὶ τοῦτον ὑπὸ τοῦ κατοικοῦντος, „ ὃν καὶ αὐτοὶ σύμμαχον ἔχοντες πᾶσαν χλευάσειν „ ἀπειλὴν ὑστεροῦσαν ἔργων· τὸ γὰρ τέλος εἶναι τοῦ Θεοῦ." τοιαῦτα ταῖς λοιδορίαις ἀναμίσγοντες ^o ἐκεκράγεσαν.

γ'. Ἐν δὲ τούτῳ, καὶ ὁ ^p Ἐπιφανὴς Ἀντίοχος παρῆν, ἄλλους τε ὁπλίτας συχνοὺς ἔχων, καὶ περὶ αὐτὸν στῖφος Μακεδόνων καλούμενον, ^q ἥλικας πάντας, ὑψηλοὺς, ὀλίγον ὑπὲρ ^r ἀντίπαιδας, τὸν Μακεδονικὸν τρόπον ὡπλισμένους ^s τε καὶ πεπαιδευμένους, ὅθεν καὶ τὴν ἐπίκλησιν εἶχον, ὑστεροῦντες οἱ πολλοὶ τοῦ γένους. εὐδαιμονῆσαι γὰρ μάλιστα τῶν ὑπὸ ^t Ῥωμαίοις βασιλέων τὸν Κομμαγηνὸν συνέβη, πρὶν γεύσασθαι μεταβολῆς. ἀπέφηνε δὲ κἀκεῖνος ἐπὶ γήρως, ὡς οὐδένα χρὴ λέγειν πρὸ θανάτου μακάριον. ἀλλ' ὅγε παῖς ἀκμάζοντος αὐτοῦ τηνικαῦτα παρὼν θαυμάζειν ἔφασκε, τί δήποτε Ῥωμαῖοι κατοκνοῖεν προσιέναι τῷ τείχει. πολεμιστὴς δέ τις αὐτὸς ἦν, καὶ φύσει ^v παράβολος, ^x κατὰ

t Ἄλλον ἄλλῳ σχήματι] Illud ἄλλῳ abeſt à *Cod. Big.*

v Ἐνελείπετο τοῖς σταυροῖς,] Ἐνέλειπεν *Big.*

x Καὶ σταυροὶ τοῖς σώμασιν.] Juſto Dei judicio, ut qui Chriſtum cruci adfixerant. Rel.

y Ἀπεδέησαν] Ἐνεδέησαν *Big.*

z Αὐτοὺς] Αὐτοὶ *Big.* & *Lugd. Bat.* αὐτὸς malit Cl. *Lowthius.*

a Εἰσὶ δὲ] Εἰσὶ δ' οἳ καὶ π. *Big.*

b Βέβαιον τιμωρίαν,] Βέβαιον *Big.*

c Ἰωάννην καὶ τὸν Σίμωνα,] Ita cum *Big.* & *Raf.* antea erat Σίμωνα καὶ τὸν Ἰωάννην.

d Αὐτὸν βιάζεσθαι,] Αὐτοὶ *Bod.*

e Ἀκοινώνητον ἄλλοις.] Quod erat aliis (nempe Ethnicis) inſociabile. Spanh.

f Οὐκ εἰς μακρὰν] Οὐκέτι εἰς μακρὰν ἀκολουθήσων *Big.*

g Τοῖς λόγοις.] Eſt qui malit τῷ λόγῳ aut τοὺς λόγους.

h Ἡρῆσθαι γὰρ αὐτὸν] Ἡρῆσθαι *Big.* προῃρῆσθαι *L. B.* προῃρῆσθαι *Coccejus* legit.

i Ἐργάσασθαι] ἐργάσεσθαι *L. B.*

k Μέλειν τοῖς ὡς αὐτός φησιν] Ita ſcribendum cenſui. μέλλειν in *libris*, præterquam in *L. B.* ubi μέλειν quoque.

l Ἀπολουμένοις,] Ita in *Cod. Vat. Raf. L. B.* aliiſque ἀπολλυμένοις in *Editis.*

m Καὶ ναοῦ] Καὶ ναοῦ παρειλημμένου in quibuſdam *MSS.* καὶ ναοῦ ἀπειλημμένου *L. B.* & *Raf.*

n Ἀμείνω] Τὸν ἀμείνω *Big.*

o Ἐκεκράγεσαν.] Ἐκεκράγεισαν *Big.*

p Ἐπιφανὴς Ἀντίοχος] In lib. V. *Pſeudo-Hegeſippi* dicitur *Antiochi Commageni filius.* Conf. ſupr. lib. 2. c. 18. §. 9. Spanh.

q Ἥλικας πάντας,] Ita lego ex *MSS.* (ut & *L. B.* & *Raf.*) & *Suida.* antea erat ἡλικίᾳ.

r Ἀντίπαιδας,] ἀντίπαιδα Sophocl. in Exc. H. Gr. p. 125. Plutarch. Æmil. p. 267. A. Spanh.

s Τε καὶ πεπαιδευμένους.] Deſunt *Raf.*

t Ῥωμαίοις] Ῥωμαίους *Big.* & *L. B.*

v Παράβολος.] Conf. Antt. lib. 14. c. 14. §. 1. & alibi. lib. 1. c. 19. §. 5. ὄντα καὶ αὐτοὶ παραβόλοι & lib. 4. c. 1. §. 9. Spanh.

* *Eſt qui malit in hunc ſenſum*, ut res cito illorum aſtutia in contrarium plane quoad reliquam multitudinem ceſſerit.

† Et ſi qui erant popularium proniores ad pacem, *Ruf.*

‡ *Al.* cui nullum par erat aut ſimile. in *Rufini* verſione, *cujus participem non habebant.*

x Κατὰ

[x] καλόν τι τῆς ἀλκῆς τοσοῦτος, [y] ὡς ὀλίγου τῆς τόλμης διαμαρτάνειν. μειδιάσαντος δὲ τοῦ Τίτου, καὶ κοινὸς ὁ πόνος εἰπόντος, ὡς εἶχεν ὥρμησεν ὁ Ἀντίοχος μετὰ τῶν Μακεδόνων πρὸς τὸ τεῖχος. αὐτὸς μὲν οὖν διά τε ἰσχὺν, καὶ κατ᾽ ἐμπειρίαν, ἐφυλάττετο τὰ τῶν Ἰουδαίων βέλη, τοξεύων εἰς αὐτούς. τὰ μειράκια δ᾽ αὐτῷ συνετρίβη πάντα, πλὴν ὀλίγων. διὰ γὰρ αἰδῶ τῆς ὑποσχέσεως προσεφιλονείκει μαχόμενα, καὶ τέλος ἀνεχώρουν τραυματίαι πολλοὶ, συννοοῦντες ὅτι καὶ τοῖς ἀληθῶς Μακεδόσιν, εἰ μέλλουσι κρατεῖν, [z] δεῖ τῆς Ἀλεξάνδρου τύχης.

δʹ. Τοῖς δὲ Ῥωμαίοις ἀρξαμένοις [a] δωδεκάτῃ μηνὸς Ἀρτεμισίου, συνετελέσθη τὰ χώματα μόλις ἐνάτῃ καὶ εἰκάδι, ταῖς [b] δεκαεπτὰ συνεχῶς πονηθεῖσιν ἡμέραις. μέγιστα γὰρ ἐχώσθη τὰ τέσσαρα, καὶ θάτερον μὲν [c] τὸ ἐπὶ τὴν Ἀντωνίαν ὑπὸ τοῦ πέμπτου τάγματος ἐβλήθη [d] κατὰ μέσον τῆς [e] Στρουθίου καλουμένης κολυμβήθρας, τὸ δ᾽ ἕτερον ὑπὸ τοῦ δωδεκάτου διεστῶτος [f] ὅσον εἰς πήχεις εἴκοσι. τῷ δεκάτῳ δὲ τάγματι, διέχοντι πολὺ τούτων, κατὰ βόρειον κλίμα τὸ ἔργον ἦν καὶ κολυμβήθραν Ἀμύγδαλον προσαγορευομένην. τούτου δὲ τὸ [g] πεντεκαιδέκατον ἀπὸ τριάκοντα πηχῶν [h] ἔχον κατὰ τὸ τοῦ ἀρχιερέως [i] μνημεῖον. προσαγομένων δ᾽ ἤδη τῶν ὀργάνων, ὁ μὲν Ἰωάννης ἔνδοθεν ὑπορύξας τὸ κατὰ τὴν Ἀντωνίαν μέχρι τῶν χωμάτων [k] διάστημα, καὶ διαλαβὼν σταυροῖς τοὺς ὑπονόμους ἀνακρεμάμενος τὰ ἔργα. πίσσῃ δὲ καὶ ἀσφάλτῳ διακεχρισμένην ὕλην εἰσκομίσας ἐνίησι πῦρ, καὶ τῶν σταυρῶν ὑποκαέντων ἥ τε διῶρυξ ἐνέδωκεν ἀθρόα, καὶ μετὰ μεγίστου ψόφου κατησείσθη τὰ χώματα εἰς αὐτήν. τὸ μὲν οὖν πρῶτον μετὰ τοῦ κονιορτοῦ καπνὸς [l] ἠγείρετο βαθὺς, πνιγομένου τοῦ [m] πλαίσματι τοῦ πυρός· [n] τῆς δὲ θλιβούσης ὕλης διαβιβρωσκομένης ἤδη φανερὰ φλὸξ [o] ἐρρήγνυτο. καὶ τοῖς Ῥωμαίοις ἔκπληξις μὲν πρὸς τὸ αἰφνίδιον, ἀθυμία δὲ πρὸς τὴν ἐπίνοιαν ἐμπίπτει. καὶ κρατήσειν οἰομένους ἤδη τὸ συμβὰν καὶ πρὸς τὸ μέλλον ἔψυξε τὴν ἐλπίδα· τὸ δὲ ἀμύνειν ἄχρηστον ἐδόκει πρὸς τὸ πῦρ, καὶ εἰ σβεσθείη, [p] τῶν χωμάτων καταποθέντων.

εʹ. Μετὰ δὲ ἡμέρας δύο, καὶ τοῖς ἄλλοις ἐπιτίθενται χώμασιν οἱ περὶ τὸν Σίμωνα. καὶ γὰρ δὴ προσαγαγόντες ταύτῃ τὰς ἑλεπόλεις οἱ Ῥωμαῖοι, ἔσειον ἤδη τὸ τεῖχος. Τεφθαῖος δέ τις ἀπὸ [q] Γαρὶς πόλεως τῆς Γαλιλαίας, καὶ Μεγάσσαρος τῶν βασιλικῶν Μαριάμμης θεραπόντων, [r] μεθ᾽ ὧν Ἀδιαβηνός τις υἱὸς Ναβαταίου, τοὔνομα κληθεὶς ἀπὸ τῆς τύχης [s] Χαγείρας, ὅπερ σημαίνει χωλὸς, ἁρπάσαντες λαμπάδας, [t] προσεπήδησαν ἐπὶ τὰς μηχανάς. τούτων τῶν ἀνδρῶν οὔτε τολμηρότεροι κατὰ τόνδε τὸν πόλεμον ἐκ τῆς πόλεως ἐφάνησαν, οὔτε φοβερώτεροι. καθάπερ γὰρ εἰς φίλους ἐκτρέχοντες οὐ πολεμίων στῖφος, οὔτ᾽ ἐμέλ-

viribus ut non multum peccaret audacia. Cum vero Titus ad hoc ſubriſiſſet, * laboremque communem eſſe dixiſſet, ita ut erat ſe cum Macedonibus proripuit Antiochus, & in muros impetum fecit. Et ipſe quidem pro viribus ſuis ac peritia cavebat tela Judæorum, dum illos jaculis peteret: fere autem omnes ejus adoleſcentes attriti erant. promiſſa enim *magnifica* reveriti certatim pugnâ perſeverabant, & ad extremum multi ſaucii receſſerunt, ſecum cogitantes, veris Macedonibus, ſi vellent vincere, opus eſſe fortuna Alexandri. *Facinus ejus mirabile.*

4. Cum autem Romani duodecimo menſis Artemiſii die aggeres inchoaſſent, vix eos vigeſimo nono perfecerunt, diebus ſeptemdecim operi ſine intermiſſione impenſis. Quatuor enim maximi ſurrexerant, & alter quidem *ab illis* ad Antoniam à quinta legione jactus erat † contra mediam piſcinam quæ Struthia vocatur: alius vero à duodecima legione inde circiter xx. cubitos diſtante. At decima legio, quæ ab his longe aberat, in operibus ad regionem orientalem occupata erat, & ad piſcinam quæ Amygdalon appellatur: inde vero quaſi ad triginta cubitos legio decima quinta ad *Joannis* pontificis monumentum. Jam vero machinis admotis, Joannes quidem, eo ſpatio quod inter Antoniam & aggeres interjacet ſuffoſſo, & cuniculis ſudibus ſuffultis ‡ opera ſuſpendit. Cum vero materiam importaſſet pice ac bitumine illitam, ignem immittit, & ſudibus ſuccenſis foſſa repente ſubſedit, cumque magno ſonitu in eam prolapſi ſunt aggeres. ac primo quidem cum pulvere fumus ex alto excitatus eſt, igne ruina ſuffocato: pereſa vero materia qua premebatur, flamma tum manifeſta erumpebat. Et Romani repentino quidem caſu obſtupefacti erant, atque animos deſpondere cœperunt ex facti ſolertia. cumque ſe victoriam reportaturos eſſe jam crederent, hoc ipſum quod accidit ſpem eorum in poſterum refrixit: fruſtraque videbantur in igne extinguendo laborare, cum illo extincto abſorptos viderent aggeres.

Romani aggeres XVII diebus perficiunt.

Joannes vi-nem ad aggeres deſtruendos commentus eſt.

5. Biduo autem poſt alios etiam aggeres Simon cum ſuis aggreditur. illa enim parte Romani productis helepolibus murum concutere cœperant. Tephthæus autem quidam ex Garſi ortus civitate Galilææ, & Megaſſarus ex regiis famulis Mariamnes, cum quibus Adiabenus quidam filius Nabatæi, ex fortuna cognominatus Chagiras, quæ vox claudum denotat, raptis facibus in machinas proſiluerunt. His viris neque audaciores quiquam eo bello ex urbe in hoſtem proceſſerunt, neque magis terribiles. nam veluti ad amicos non in agmen hoſtium excurrerent, non trepidarunt, neque cunctati

Judæorum conatus ad perdendas machinas.

x Καλόν τι τῆς ἀλκῆς] Ita Big. & Voſſ. καλόν in Editis Aliiſque.
y Ὡς ὀλίγου] Ὡς ὀλιγωρήσας τῆς τόλμης διαμαρτάνειν Big.
z Δεῖ] δεῖν L. B.
a Δωδεκάτῃ μηνὸς Ἀρτεμισίου.] Δωδεκάτῃ ἡμέρᾳ μηνὸς Ἀρτεμισίου Big.
b Δεκαεπτὰ] Ita Big. ἀρχομένῃ in Editis Aliiſque.
c Τὸ ἐπὶ] Artic. τὸ non eſt in L. B.
d Κατὰ μέσον τῆς] Κατὰ τὸ μέσον τῆς Στρουθίου Big. τὸ δὲ ἕτερον Vat. Raf. & Voſſ.
e Στρουθίου καλουμένης κολυμβήθρας] Conf. ſupr. c. 3. §. 2. Spanh.
f Ὅσον εἰς πήχεις εἴκοσι] Ὅσον ἐπὶ πήχεις Big.
g Πεντεκαιδέκατον] Πέμπτον καὶ δεκ. Big.
h Ἔχον] ἐχόμενον L. B. διέχον Raf.
i Μνημεῖον.] Nempe Joannis Ἀρχιερέως, de quo loco ſupra c. 6. §. 2. & 6. ut & c. 7. §. 3. Spanh.
k Διάστημα.] Illud διάστημα adjectum eſſe volui è Zonara.
l Ἠγείρετο βαθὺς.] Ita Vat. ἐγήγερτο in Editis Aliiſque.
m Πλαίσματι τοῦ πυρός.] Πτώματι Big. & L. B.
n Τῆς δὲ θλιβούσης] τῆς δὲ βλαβούσης Raf.

o Ἐρρήγνυτο.] Ἐγένετο Big.
p Τῶν χωμάτων καταποθέντων.] Τῶν καιομένων Vat.
q Γαρὶς πόλεως τῆς Γαλιλαίας.] Γαρὶς Big. Γαρσὶς Voſſ.
r Μεθ᾽ ὧν Ἀδιαβηνὸς] Ita Big. & Voſſ. μεθ᾽ ὃν in Editis Aliiſque.
s Χαγείρας, ὅπερ σημαίνει χωλὸς.] Ita lego ex Hebraico חגר vel חגירא. cui Græcam terminationem appoſuit *Joſephus*. antea erat ἡ Ἀγείρας in *Editis Aliiſque*, & καὶ Ἀγείρας in *Cod. Big.* Huds. חגירא *Claudus*. Hinc Suidas. Ἀγείρας, χωλός. Quod male ſollicitarunt interpretes Suidæ, ac ſi pro χωλὸς legi deberet ὀχλαγωγὸς aut ſimile quid. Ral. Nempe in Chald. Paraphr. V. T. & apud Talmudicos חגירא *Claudus*. Spanh.
t Προσεπήδησαν] προσεπήδησαν L. B.

* Commune eſt opus, *Pſeudo-Hegeſipp.*

† Per mediam piſcinam quam Struthiam vocabant, *Pſeudo-Hegeſipp.*

‡ *Al.* aggeres paxillis ſolidis.

ctati ſunt; neque abſceſſerunt, ſed per medios hoſtes proruentes machinas ſuccenderunt. impetiti autem miſſilibus, & gladiis ab omni parte repulſi, non prius è periculo ſemet ſubduxerunt, quam ignis inſtrumenta corriperet. Sublata vero jam flamma, concurſus quidem factus eſt Romanorum è caſtris, ut machinis ſubveniretur. Judæi vero ex muro prohibebant, & cum iis qui exſtinctum ibant manus conſerebant, propriis corporibus nullo modo parcentes. Et Romani quidem arietes igni ſubtrahebant, cum eorum tegmina cremarentur: Judæi vero etiam per flammas eos retinere certabant, & quamvis fervens nacti eſſent ferrum arietes non dimittebant. Ab his autem in aggeres tranſibat ignis, & auxilium ferentes præveniebat. Cumque res ita erat, Romani quidem flammis circundati, & de operibus ſervandis deſperantes, in caſtra diſcedebant. Judæi vero magis inſtabant, ſemper numero gliſcentes, quod ad eos in auxilium accurrerent qui in urbe erant, fretique victoria effuſo impetu ferebantur: & uſque ad munimenta caſtrorum progreſſi cum cuſtodibus ad conflictum veniebant. Eſt enim ſtatio pro caſtris per vices ſuccedentium armatorum, & acerba in eos ſanctio Romanorum, morte plectendum eſſe qui loco qualibet de cauſa cederet. Hi, ſupplicio capitali glorioſa morte prælata, ſubſtant; & ad horum neceſſitatem multi fugientium cum pudore converſi ſunt. cumque ſcorpiones per murum diſpoſuiſſent, multitudinem à civitate advenientem repellebant; nihil in corporum ſecuritatem cuſtodiamve providentem. nam quoſcunque obvios haberent cum his congrediebantur Judæi, & in ſpicula incaute irruentes ipſis corporibus inimicos feriebant. neque hi tam illis quæ faciebant quam quæ audebant ſuperiores erant: & Romani plus audaciæ, quam quod male tractarentur, cedebant.

Titus militibus ignaviam exprobrat.

6. Jam vero Titus aderat ab Antonia, quò ſeorſum iverat, ut loca exploraret aliis aggeribus: multumque increpatis militibus, quod cum hoſtium muros obtinuiſſent in ſuis periclitarentur, & velut ex carcere contra ſe dimiſſis Judæis obſeſſorum paterentur ipſi fortunam, ipſe cum lectis militibus hoſtes à latere circumvenit. Illi autem cum in ora

Pugna acris.

ferirentur, etiam in Titum converſi pugna perſeverabant. mixta vero acie, pulvis quidem oculos, clamor vero aures occupabat, * neque alius conjicere poterat quiſnam ei amicus eſſet aut inimicus. Cum autem Judæi non tantum viribus adhuc perſiſterent quantum ſalutis deſperatione, Romanos etiam fortiores reddidit gloriæ reverentia & armorum & Cæſaris ante eos periculum adeuntis. Itaque putaverim eos ad extremum nimia ferocitate animorum vel totam multitudinem Judæorum fuiſſe rapturos, nisi præventa aciei inclinatione in civitatem ſe recepiſſent. Labefactatis autem aggeribus Romani triſtes erant & anxii, qui longi laboris opus una horula perdiderant: & multi quidem machinis, quibus uſi ſunt, jam captum iri civitatem deſperabant.

λησαν, οὔτε ἀπέστησαν, ἀλλὰ διὰ μέσων [v] ἐνθορόντες τῶν ἐχθρῶν ὑφῆψαν τὰς μηχανάς. βαλλόμενοι δὲ, καὶ τοῖς ξίφεσιν ἀνωθούμενοι πάντοθεν, οὐ πρότερον ἐκ τοῦ κινδύνου μετεκινήθησαν, ἢ [x] δράξασθαι τῶν ὀργάνων τὸ πῦρ. αἰρομένης δ' ἤδη τῆς φλογὸς, Ῥωμαῖοι μὲν ἀπὸ τῶν στρατοπέδων συνθέοντες ἐβοήθουν· Ἰουδαῖοι δὲ ἐκ τοῦ τείχους ἐκώλυον, καὶ τοῖς σβεννύειν πειρωμένοις συνεπλέκοντο, κατὰ μηδὲν τῶν ἰδίων φειδόμενοι σωμάτων. [y] καὶ οἱ μὲν εἷλκον ἐκ τοῦ πυρὸς τὰς ἑλεπόλεις, τῶν ὑπὲρ αὐτὰς γέρρων φλεγομένων· οἱ δὲ Ἰουδαῖοι, καὶ διὰ τῆς φλογὸς ἀντελαμβάνοντο, καὶ τοῦ σιδήρου ζέοντος δρασσόμενοι τοὺς κριοὺς οὐ μεθίεσαν. διέβαινε δ' ἀπὸ τούτων ἐπὶ τὰ χώματα τὸ πῦρ, καὶ τοὺς ἀμύνοντας [z] προελάμβανεν. ἐν τούτῳ δ' οἱ μὲν Ῥωμαῖοι κυκλούμενοι τῇ φλογὶ, καὶ τὴν σωτηρίαν τῶν ἔργων ἀπογνόντες, ἀνεχώρουν ἐπὶ τὰ στρατόπεδα. Ἰουδαῖοι δὲ προσέκειντο πλείους ἀεὶ γινόμενοι, τῶν ἔνδοθεν προσβοηθούντων, καὶ τῷ κρατεῖν τεθαρρηκότες [a] ἀταμιεύτοις ἐχρῶντο ταῖς ὁρμαῖς· [b] προσελθόντες δὲ μέχρι τῶν ἐρυμάτων, ἤδη συνεπλέκοντο τοῖς φρουροῖς. τάξις [c] δ' ἐστὶν ἐκ διαδοχῆς ἱσταμένη πρὸ τοῦ στρατοπέδου [d] μετὰ τῶν ὅπλων, καὶ δεινὸς ἐπ' αὐτῇ Ῥωμαίων νόμος, τὸν ὑποχωρήσαντα καθ' ἣν δήποτ' οὖν αἰτίαν θνήσκειν. οὗτοι, τοῦ μετὰ κολάσεως τὸν μετ' ἀρετῆς θάνατον προκρίναντες, ἵστανται. καὶ πρὸς τὴν τούτων ἀνάγκην πολλοὶ τῶν τραπέντων ἐπεστράφησαν αἰδούμενοι. διαθέντες δὲ καὶ τοὺς ὀξυβελεῖς ἐπὶ τοῦ τείχους εἶργον τὸ προσγινόμενον πλῆθος ἐκ τῆς πόλεως, οὐδὲν εἰς ἀσφάλειαν ἢ φυλακὴν τῶν σωμάτων [e] προνοουμένους. συνεπλέκοντο γὰρ οἱ Ἰουδαῖοι τοῖς προστυχοῦσι, καὶ ταῖς [f] αἰχμαῖς ἀφυλάκτως ἐμπίπτοντες, αὐτοῖς [g] τοῖς σώμασι τοὺς ἐχθροὺς ἔπαιον. [h] οὔτε γὰρ ἔργοις αὐτοὶ πλέον, ἢ τῷ θαρρεῖν περιῆσαν· καὶ Ῥωμαῖοι τῇ τόλμῃ πλέον εἶκον, ἢ τῷ κακοῦσθαι.

ϛʹ. Παρῆν δ' ἤδη [i] Τίτος ἀπὸ τῆς Ἀντωνίας, ὅποι κεχώριστο, κατασκεπτόμενος τόπον ἄλλοις χώμασι· καὶ πολλὰ τοὺς στρατιώτας φαυλίσας, εἰ κρατοῦντες τῶν πολεμίων τειχῶν κινδυνεύουσι τοῖς ἰδίοις, καὶ πολιορκουμένων ὑπομένουσιν αὐτοὶ τύχην, ὥσπερ ἐκ δεσμωτηρίου [k] καθ' αὑτῶν Ἰουδαίους ἀνέντες, περιῄει μετὰ τῶν ἐπιλέκτων κατὰ πλευρὰ [l] τοὺς πολεμίους αὐτός. οἱ δὲ κατὰ στόμα παιόμενοι, καὶ πρὸς τοῦτον ἐπιστραφέντες ἐκαρτέρουν. μιγείσης δὲ τῆς παρατάξεως, ὁ μὲν κονιορτὸς τῶν ὀμμάτων ἡ κραυγὴ δὲ τῶν ἀκοῶν [m] ἐπεκράτει, καὶ οὐδ' ἑτέρῳ παρῆν ἔτι τεκμήρασθαι [n] τὸ ἐχθρὸν, ἢ τὸ φίλον. Ἰουδαίων δ' οὐ τοσοῦτον ἔτι κατ' ἀλκὴν, ὅσον ἀπογνώσει σωτηρίας παραμενόντων, καὶ Ῥωμαίους [o] ἐτόνωσεν αἰδὼς [p] δόξης τε καὶ τῶν ὅπλων, καὶ προκινδυνεύοντος Καίσαρος. ὥστε μοι δοκοῦσι τὰ τελευταῖα δι' ὑπερβολὴν θυμῶν, κἂν ὅλον ἁρπάσαι τὸ τῶν Ἰουδαίων πλῆθος, εἰ μὴ τὴν ῥοπὴν τῆς παρατάξεως φθάσαντες [q] ἀνεχώρησαν εἰς τὴν πόλιν. διεφθαρμένων δὲ τῶν χωμάτων, Ῥωμαῖοι μὲν ἦσαν ἐν ἀθυμίαις, τὸν μακρὸν κάματον ἐπὶ μιᾶς ὥρας ἀπολέσαντες· καὶ πολλοὶ μὲν [r] ταῖς συνήθεσι μηχαναῖς ἀπήλπιζον ἁλώσεσθαι τὴν πόλιν.

v Ἐνθορόντες] ἐνθορόντας L. B.
x Δράξασθαι] δράξασθαι Callimach. H. in Dian. v. 92. SPANH.
y Καὶ οἱ μὲν εἷλκον] Ita Big. & Raf. in cæteris, & οἱ μὲν εἷλκον οὐδ' ἑλεπόλεις ὑπὲρ αὐτὰς γέρρων ἐκ τοῦ πυρὸς φλεγομένων.
z Προελάμβανεν] Προκατελάμβανον Big.
a Αταμιεύτοις] ἀθαμιεύτοις Plato de Leg. l. IX. p. 867. A. SPANH.
b Προσελθόντες] προελθόντες L. B.
c Δ' ἐστὶν ἐκ διαδοχῆς ἱσταμένη] Illud δὲ additum è Cod. Voſſ.
d Μετὰ τῶν ὅπλων,] Abſunt à L. B.
e Προνοουμένους.] Προνοούμενοι Voſſ. & Bod.
f Αἰχμαῖς ἀφυλάκτως ἐμπίπτοντες,] Ita Big. & Raf. ἀχμαῖς in cæteris.
g Τοῖς σώμασι τοὺς ἐχθροὺς ἔπαιον.] Illud τοῖς è Cod. Big.
h Οὔτε γὰρ ἔργοις αὐτοὶ πλέον,] Οὔτε δ' ἔργοις Big. Raf. & L. B.
i Τίτος] ὁ Καῖσαρ L. B. & Raf.
k Καθ' αὑτῶν] Καθ' ἑαυτῶν Big.
l Τοὺς πολεμίους,] τοῖς πολεμίοις L. B.
m Επεκράτει,] διεκράτει Raf.
n Τὸ ἐχθρὸν,] Τὸν ἐχθρὸν ἢ τὸν φίλον Big.
o Ἐτόνωσεν] Conf. ſupr. lib. 3. c. 1. §. 10. SPANH.
p Δόξης τε καὶ τῶν ὅπλων,] Δόξης καὶ τῶν Big.
q Ἀνεχώρησαν εἰς τὴν πόλιν.] Ἀνεχώρουν Big.
r Ταῖς συνήθεσι μηχαναῖς] Ταῖς τε συνήθεσι Big.

* Neque amicum quiſquam internoſcere poterat aut inimicum. Raf.

ΚΕΦ. ιβ'.

Τίτῳ ἐδόκει περιβόλῳ τὴν πόλιν κυκλῶσαι. οὗ γενομένου ὁ λιμὸς κατ' οἴκους καὶ γενεὰς τὸν δῆμον ἐβόσκετο.

Τίτος δὲ μετὰ τῶν ἡγεμόνων ἐβουλεύετο. καὶ τοῖς μὲν θερμοτέροις ἐδόκει πᾶσαν [s] προσαγόντα τὴν δύναμιν ἀποπειρᾶσθαι τοῦ τείχους βίᾳ· μέχρι μὲν γὰρ νῦν [t] καλάσπασμα Ἰουδαίοις τὴν στρατιὰν συμπεπλέχθαι, προσιόντων δὲ ἀθρόων οὐδὲ τὴν ἔφοδον οἴσειν, καταχωσθήσεσθαι γὰρ ὑπὸ τῶν βελῶν. τῶν δὲ ἀσφαλεστέρων, οἱ μὲν καὶ τὰ χώματα ἐγείρειν πάλιν, οἱ δὲ καὶ δίχα τούτων προσκαθέζεσθαι, μόνον παραφυλάττοντας τάς τε ἐξόδους αὐτῶν καὶ τὰς εἰσκομιδὰς τῶν ἐπιτηδείων, παρῄνουν. καὶ [v] τῷ λιμῷ καταλιπεῖν τὴν πόλιν, μηδὲ συμπλέκεσθαι κατὰ χεῖρα τοῖς πολεμίοις. ἄμαχον γὰρ εἶναι τὴν ἀπόγνωσιν, οἷς εὐχὴ μὲν τῷ σιδήρῳ πεσεῖν, ἀπόκειται δὲ καὶ δίχα τούτου [x] πάθος χαλεπώτερον. αὐτῷ δὲ τὸ μὲν ἀργεῖν καθόλου μετὰ τοσαύτης δυνάμεως οὐκ ἐδόκει [y] πρέπειν, καὶ τὸ μάχεσθαι περιττὸν πρὸς ἀλλήλων [z] φθαρησομένοις· βάλλεσθαι δὲ χώματα δύσεργον [a] ἀπέφαινεν ὕλης ἀπορία, καὶ τὸ παραφυλάττειν τὰς ἐξόδους δυσεργότερον. κυκλώσασθαί τε γὰρ τῇ στρατιᾷ τὴν πόλιν, διὰ τὸ μέγεθος καὶ δυσχωρίαν, οὐκ εὐμαρὲς εἶναι, καὶ σφαλερὸν ἄλλως πρὸς τὰς ἐπιθέσεις. τῶν δὲ φανερῶν φυλαττομένων, ἀφανεῖς ἐπινοεῖσθαι Ἰουδαίοις ὁδοὺς κατά τε ἀνάγκην καὶ δι' ἐμπειρίαν. [b] εἰ δέ τι λάθρα [c] παρεισκομισθήσοιτο, τρίβεσθαι πλείω τὴν πολιορκίαν, δεδιέναι τε μὴ τὴν δόξαν τοῦ κατορθώματος αὐτῷ τὸ μῆκος ἐλαττώσῃ τοῦ χρόνου. [d] τούτῳ μὲν γὰρ εἶναι πᾶν ἀνύσιμον, [e] πρὸς δὲ τῆς εὐκλείας τὸ τάχος. [f] δεῖν μέντοι, εἰ καὶ τῷ τάχει μετ' ἀσφαλείας [g] βούλοιτο χρήσασθαι, περιτειχίζειν ὅλην τὴν πόλιν· μόνως γὰρ οὕτως ἂν πάσας [h] ἀποφράξαι τὰς ἐξόδους, καὶ Ἰουδαίους ἢ [i] πρὸς ἅπαντα [k] ἀπογνόντας τῆς σωτηρίας παραδώσειν τὴν πόλιν, ἢ λιμώττοντας χειρωθήσεσθαι ῥᾳδίως. οὐδὲ γὰρ ἠρεμήσειν [l] αὐτὸν ἄλλως, ἀλλὰ καὶ τῶν χωμάτων ἐπιμελήσεσθαι πάλιν, [m] χρώμενον τοῖς κωλύσουσιν [n] ἀτονωτέροις. [o] εἰ δέ τῳ μέγα δοκεῖ καὶ δυσήνυτον τὸ ἔργον, χρῆναι σκοπεῖν, ὡς οὔτε Ῥωμαίοις τι μικρὸν ἐνεργεῖν πρέπει, καὶ δίχα [p] πόνου κατορθοῦν τι τῶν μεγάλων [q] οὐδενὶ ῥᾴδιον, ἀλλ' ἢ Θεῷ μόνῳ.

β'. Τούτοις πείσας τοὺς ἡγεμόνας, διανέμειν ἐκέλευσε τὰς δυνάμεις ἐπὶ τὸ ἔργον. ὁρμὴ δέ τις ἐμπίπτει δαιμόνιος τοῖς στρατιώταις, καὶ μερισαμένων τὸν περίβολον, οὐ μόνον [r] πρὸς τάγματα ἦν ἔρις, ἀλλὰ καὶ τῶν [s] ἐν αὐτοῖς τάξεων πρὸς ἀλλήλας· καὶ στρατιώτης μὲν [t] δεκαδάρχην, δεκαδάρχης δὲ ἑκατοντάρχην, οὗτος δὲ

CAP. XII. XIII.

Tito viſum eſt muro urbem circumdare: quo facto fames totas domos atque familias depaſcebatur.

Titus autem cum ducibus *quid fieret* deliberabat. Et fervidioribus quidem placebat, ut omnibus copiis adductis mœnia vi tentarent: adhuc enim Judæos cum exercitus quidem parte dimicaſſe, cum vero milites univerſi adeſſent, impetum eorum non laturos: fore enim ut telis obruti ſuccumbant. Prudentiorum autem, alii quidem aggeres alios excitandos ſuadebant; alii vero & ſine his aſſidendum, egreſſus eorum tantummodo obſervando, ac ne quid commeatus intro ferretur, atque ita civitatem fami relinquere, neque cum hoſtibus manu confligere. haud enim cum deſperatis dimicandum, * quibus in votis quidem eſt ferro cadere, eos vero & ſine hoc manet triſtior *è vita* exitus. Ipſi autem *Tito* ceſſare quidem prorſus tanto cum exercitu honeſtum non videbatur, & cum his pugnare ſupervacuum, qui ſemetipſos perdituri ſunt; aggeres autem excitare in *tanta* materiæ penuria opus arduum & impeditum eſſe oſtendebat, egreſſuſque obſervare adhuc difficilius. Nec enim urbem circundari propter amplitudinem ejus & loca invia facile poſſe, † & parum alioqui tutum impreſſiones facere. Viis autem apertis cuſtoditis, occultas excogitaturos Judæos ex neceſſitate & locorum peritia. & ſi quid clam ſubvectum ſit, diutius aliquanto protractum iri obſidionem; metuendumque ne ſucceſſus gloriam ipſi diminuat temporis longitudo. hac enim cuncta quidem effici poſſe, ſed ad gloriam facere celeritatem. Porroque debere, ſi celeritate uti velint cum ſecuritate conjuncta, totam urbem muro circundare: ita enim ſolum omnes exitus obſtrui poſſe; Judæoſque aut deſperata quoad omnia ſalute civitatem tradituros, aut fore ut fame laborantes facile capiantur: ipſum enim non modo ita quieturum eſſe, ſed & aggeres iterum curaturum, cum infirmiores habeat qui prohibeant. Quod ſi cuiquam magnum opus videatur, ægreque perficiendum, eum conſiderare oportere, neque Romanos decere parvi aliquid efficere, & ſine labore nihil è magnis perficere facile cuiquam eſſe, niſi Deo ſoli.

Titus de futuro deliberat.

Quo recidit deliberatio.

2. Cum his dictis *Titus* perſuaſiſſet ducibus, juſſit eos diſtribuere copias ad opus *perficiendum*. Divinus autem quidam impetus militibus incidit; ambituque in partes diviſo, non ſolum legiones, verum ipſi etiam in illis ordines inter ſe certabant: & miles quidem decurioni, decurio autem centurioni, iſque tribuno placere ſtude-

Murus circa Hieroſolyma triduo extructus ab exercitu Romano.

s Προσαγόντα τὴν—τείχους Big.] προσφέρειν τ. δ. ἀποπ. τὰ τ. β. L. B. & Roſ. ſed in poſteriori τὰ non exſtat.
t Καλάσπασμα Ἰουδαίοις] Καλασπάσματι Ἰουδαίοις Bas.
v Τῷ λιμῷ] τῷ λοιμῷ Gen.
x Πάθος χαλεπώτερον.] Τὸ πάθος κ. Big.
y Πρέπειν,] Πρέπον Voſſ. & Bod.
z Φθαρησομένοις] Antea erat φθαρησομένους.
a Απέφαινεν ὕλης ἀπορία,] Απέφαινον Big.
b Εἰ δέ τι] εἰ δέ τι καὶ Roſ.
c Παρεισκομισθήσοιτο] παρεισκομίζοιτο L. B.
d Τούτῳ μὲν γὰρ εἶναι] τούτῳ γὰρ εἶναι Gen. τούτῳ μὲν εἶναι L. B.
e Πρὸς δὲ τῆς εὐκλείας] Πρὸ δὲ τῆς εὐκλ. legiſſe videtur Ruf. qui vertit, *ſed celeritatem ante gloriam duci.*
f Δεῖν μέντοι,] Δεῖ γε μὴν Big.
g Βούλοιτο χρήσασθαι,] Ita Big. βούλοιτο in cæteris.
h Αποφράξαι τὰς ἐξόδους,] Iterum cum Cod. Big. ἀποφράξειν in Editis Aliiſque.
i Πρὸς ἅπαντα] Πρὸς ἅπαντας Big.
k Απογνόντας] ἀπογνῶναι, Roſ.
l Αὐτὸν ἄλλως,] Ita Big. & Ruf. αὐτὸς in Editis Aliiſque.
m Χρώμενον] χρωμένου Bod.
n Ατονωτέροις.] Conf. ſupr. lib. 1. c. 10. §. 4. Spanh.
o Εἰ δέ τῳ] εἰ δέ τῳ L. B.
p Πόνου κατορθοῦν] Πόνων Big.
q Οὐδενὶ ῥᾴδιον,] Οὐδὲ Θεῷ ῥᾴδιον Big. nec aliter Ruf. qui vertit, *ne Deo quidem facile ſit.* inepte quidem, ne dicam impie.
r Πρὸς τάγματα] Πρὸς τάγματος Big. Roſ. & Vat.
s Εν αὐτοῖς] Εν ἑαυτοῖς Big.
t Δεκαδάρχην,] Δεκαδάρχῃ, & mox ἑκατοντάρχῃ & χιλιάρχῳ in Cod. Big.
* Quibus optatum eſt ferro procumbere, vel etiam ſine hoc interire, quæ ſævior eſt calamitas, Ruf.
† Et præterea ad excurſus incurrens, Ruf.

ſtudebat; atque tribunis cum ducibus intercedebat contentio, & ducum concertationes remunerabat Cæſar. ille enim ſæpiuſcule in dies ſingulos opus circumiens illud inſpiciebat. Facto autem initio à caſtris Aſſyriorum, ubi ipſe tendebat, ad inferiorem Cænopolin murum ducebat, & hinc per Cedronem ad Olivarum montem, dein revertens à meridie montem complectitur uſque ad petram quæ Periſtereonos vocatur, eique proximum collem, qui valli juxta Siloam imminet: cumque inde divertiſſet ad occaſum, ad vallem Fontis deſcendit. unde facto aſcenſu ad Anani pontificis monumentum, & monte circundato ubi Pompejus caſtra poſuerat, ad regionem ſeptentrionalem redit, progreſſuſque ad vicum cui nomen Cicerum domus, & poſt illum Herodis monumentum complexus ad orientem caſtris ſuis murum conjungit, unde eum inchoaverat. Et murus quidem uno minus XL. ſtadiorum erat; eique foris adſtructa erant caſtella tredecim, eorumque ambitus denis ſtadiis numerabatur. Totum autem opus triduo conſtructum erat, ut id quidem dignum menſibus videretur, celeritas vero fide careret. Muro autem circumcluſa civitate & cuſtodibus per caſtella collocatis, primas noctis excubias *Vigiliam primam obit Titus.* ipſe obibat & *omnia* explorabat; ſecundas vero Alexandro mandabat; tertiaſque nacti ſunt legionum duces. Somnum autem vigiles ſortito capiebant, totaque nocte ſpatia inter caſtella circuibant.

XIV. *Fames & ex ea mors.*

3. Judæis autem cum egrediendi facultate ſpes quoque omnis ſalutis præciſa erat: & fames ingraveſcens per domos & familias populum depaſcebatur. Ac tecta quidem plena erant mulieribus & infantibus fame enectis: angiportus vero ſenibus mortuis referti. Pueri autem & juvenes *ex fame* intumeſcentes, veluti ſimulacra quædam per fora oberrabant; & ubicunque quis labe correptus fuerat procidebat. Porro propinquorum cadavera ſepelire neque valebant ægri; & qui adhuc integris viribus erant, tum multitudine mortuorum, tum quod de vita ſua incerti eſſent, *ab humatione* abſterrebantur. Plerique enim dum alios ſepelirent, ipſi mortem obierunt: multi etiam, antequam fatalis hora adeſſet, ad loculos *& ſepulchra* properarunt. Cæterum nec luctus in *iis* calamitatibus, nec queſtus erat ullus, ſed *hujuſmodi* animorum affectus fames ſuperabat. Qui autem ægre adhuc *Videre fame morientium.* ſpiritum trahebant ſiccis oculis & * ore renidenti aſpiciebant eos, qui fato celerius functi quiete fruerentur. Altum vero ſilentium & noctu plurima mortis imago civitatem obſidebat. Sed his malis graviores erant prædones. Effoſſis quippe do-

ἐσπούδαζον ἀριστεῦσαι χιλίαρχοι, τῶν δὲ χιλιάρχων ἐπὶ τοὺς ἡγεμόνας ἔτεινεν ἡ φιλοτιμία, καὶ τῶν ἡγεμόνων τὰς ἁμίλλας ἐβράβευε Καῖσαρ. περιιὼν γὰρ αὐτὸς ἑκάστης ἡμέρας πολλάκις, [v] ἐπεσκόπει τὸ ἔργον. ἀρξάμενος δ᾽ ἀπὸ τῆς [x] Ἀσσυρίων παρεμβολῆς, καθ᾽ ἣν αὐτὸς [y] ἐστρατοπεδεύετο, ἐπὶ τὴν [z] κατωτέρω [a] Καινόπολιν ἦγε τὸ τεῖχος, [b] ἔνθεν διὰ τοῦ Κεδρῶνος ἐπὶ τὸ Ἐλαιῶν ὄρος· [c] εἶτα ἀνακάμπτων κατὰ μεσημβρίαν [d] περιλαμβάνει τὸ ὄρος ἄχρι τῆς Περιστερεῶνος καλουμένης πέτρας, [e] τόν τε ἑξῆς λόφον ὃς ἐπίκειται τῇ κατὰ τὴν [f] Σιλωὰμ φάραγγι. κἀκεῖθεν ἐκκλίνας πρὸς δύσιν, εἰς τὴν τῆς Πηγῆς καθῄει φάραγγα. μεθ᾽ ἣν ἀναβαίνων κατὰ τὸ Ἀνάνου τοῦ ἀρχιερέως [g] μνημεῖον, καὶ διαλαβὼν τὸ ὄρος, ἔνθα Πομπήιος ἐστρατοπεδεύσατο, πρὸς κλίμα βόρειον ἐπέστρεφε, καὶ [h] προελθὼν μέχρι κώμης [i] τινός, Ἐρεβίνθων οἶκος καλεῖται, καὶ μετ᾽ ἐκείνην τὸ Ἡρώδου μνημεῖον περισχὼν κατ᾽ ἀνατολὴν τῷ ἰδίῳ στρατοπέδῳ συνῆπτεν, [k] ὥσπερ ἤρξατο. τὸ μὲν οὖν τεῖχος ἑνὸς δέοντος τεσσαράκοντα σταδίων ἦν, ἔξωθεν δὲ [l] αὐτῷ προσῳκοδομήθη τρισκαίδεκα φρούρια, καὶ τούτων οἱ κύκλοι δέκα συνηριθμοῦντο σταδίων. τρισὶ δ᾽ ἀνῳκοδομήθη τὸ πᾶν ἡμέραις [m] ὡς τὸ μὲν ἔργον μηνῶν εἶναι ἄξιον, [n] τὸ δὲ τάχος ἡττᾶσθαι πίστεως. περικλείσας δὲ τῷ τείχει τὴν πόλιν, καὶ δύναμιν τοῖς φρουρίοις ἐγκαταστήσας, τὴν μὲν πρώτην φυλακὴν τῆς νυκτὸς περιιὼν αὐτὸς [o] ἀπεσκέπτετο, τὴν δευτέραν δὲ ἐπέτρεψεν [p] Ἀλεξάνδρῳ, τὴν τρίτην δὲ ἔλαχον οἱ τῶν ταγμάτων ἡγεμόνες. διεκληροῦντο δ᾽ οἱ φύλακες τοὺς ὕπνους, καὶ δι᾽ ὅλης νυκτὸς περιῄεσαν [q] κατὰ διαστήματα τῶν φρουρίων.

γ΄. Ἰουδαίοις δὲ μετὰ τῶν ἐξόδων ἀπεκόπη πᾶσα σωτηρίας ἐλπίς, καὶ [r] βαθύνας [s] ἑαυτὸν ὁ λιμὸς κατ᾽ οἴκους καὶ γενεὰς τὸν δῆμον ἐπεβόσκετο· καὶ τὰ μὲν τέγη [t] πεπλήρωτο γυναικῶν καὶ [u] βρεφῶν λελυμένων· οἱ στενωποὶ δὲ γερόντων νεκρῶν· παῖδες δὲ καὶ νεανίαι διοιδοῦντες ὥσπερ εἴδωλα κατὰ τὰς ἀγορὰς ἀνειλοῦντο, καὶ κατέπιπτον, [x] ὅπῃ τινὰ τὸ πάθος καταλαμβάνοι. θάπτειν [y] δὲ τοὺς προσήκοντας, οὔτε ἴσχυον οἱ κάμνοντες, καὶ τὸ δυνατοῦν ὤκνει [z] διὰ τὸ πλῆθος τῶν νεκρῶν, [a] καὶ τὸ κατὰ σφᾶς ἄδηλον. πολλοὶ [b] γὰρ τοῖς ὑπ᾽ αὐτῶν θαπτομένοις ἐναπέθνησκον· πολλοὶ δ᾽ ἐπὶ τὰς θήκας, πρὶν ἐπιστῆναι τὸ χρεών, προῆλθον. οὔτε δὲ θρῆνος ἐν ταῖς συμφοραῖς, οὔτ᾽ ὀλοφυρμὸς ἦν, ἀλλ᾽ ὁ λιμὸς ἤλεγχε τὰ πάθη. [c] ξηροῖς γὰρ τοῖς ὄμμασι, [d] καὶ σεσηρόσι τοῖς στόμασιν οἱ [e] δυσθανατοῦντες [f] ἐφεώρων τοὺς φθάσαντας ἀναπαύσασθαι. βαθεῖα δὲ τὴν πόλιν περιεῖχε σιγή, καὶ νὺξ θανάτου γέμουσα, καὶ τούτων οἱ λῃσταὶ χαλεπώτεροι. τυμβωρυχοῦντες [g] γὰρ τὰς οἰκίας

v Ἐπεσκόπει τὸ ἔργον.] Ἐσκόπει Big.
x Ἀσσυρίων παρεμβολῆς.] Conf. ſupr. cap. 7. §. 3. Spanh.
y Ἐστρατοπεδεύετο.] Ita Big. ἐστρατοπεδεύετο in cæteris.
z Κατωτέρω] κατωτάτω ἦγε Roſſ.
a Καινόπολιν ἦγε] ἦγε L. B.
b Ἔνθεν] Conf. ſupr. c. 6. §. 1. Spanh.
c Εἶτα ἀνακάμπτων] Illud εἶτα non legiſſe videtur Ruf.
d Περιλαμβάνει τὸ ὄρος] Abeſt a L. B. & Roſſ.
e Τόν τε] περιλαμβάνει τόν τε L. B. & Roſſ.
f Σιλωὰμ φάραγγι] Conf. infr. lib. 6. c. 8. §. 5. Spanh. τῇ ante Σιλ. delet Roſſ.
g Μνημεῖον,] καλούμενον μνημεῖον L. B. & Roſſ.
h Προελθὼν] Ita Big. προσελθὼν in Editis Aliiſque.
i Τινὸς, Ἐρεβίνθων οἶκος καλεῖται,] Illud τινὸς è Codd. MSS. dein ὃ poſt τινὸς excidiſſe ſuſpicor.
k Ὥσπερ ἤρξατο.] Ὅθεν ἤρξατο. Big. & L. B.
l Αὐτῷ προσῳκοδομήθη] Αὐτῷ Big.
m Ὡς τὸ μὲν ἔργον] Ὥστε τὸ πᾶν μὲν ἔργον Big.
n Τὸ δὲ τάχος ἡττᾶσθαι πίστεως.] Τὸ τάχος δὲ ἡττᾶσθαι πίστεως Big.
o Ἀπεσκέπτετο,] ἐπεσκέπτετο L. B.
p Ἀλεξάνδρῳ.] Nempe Tiberio Alexandro, Ægypti Præfecto ſupr. lib. 2. c. 15. §. 1. & lib. 4. c. 10. §. 6. ut & ſupr. c. 1. §. 6. Spanh.
q Κατὰ διαστήματα] κατὰ διαστήματα L. B.
r Βαθύνας] Euſ. H. Eccl. l. III. c. VI. p. 77. βάθυνε profundum. Anacreon. verſ. XVII. Spanh.
s Ἑαυτὸν] αὐτῶν L. B.
t Πεπλήρωτο] Ἐπεπλήρωτο Big.
u Βρεφῶν] βρεφῶν Euſ. Spanh.
x Ὅπῃ] Ὅπου Euſeb. l. 3. Hiſt. Eccl. c. 6.
y Δὲ τοὺς προσήκοντας,] Ita Big. Euſeb. & Niceph. τε in reliquis.
z Διὰ τὸ πλῆθος] Διά τε τὸ πλ. Euſeb. & Niceph.
a Καὶ τὸ κατὰ σφᾶς ἄδηλον.] Καὶ διὰ τὸ κ. Big.
b Γὰρ τοῖς ὑπ᾽ αὐτῶν] Ita Niceph. γοῦν in Editis & Euſeb. & Big.
c Ξηροῖς γὰρ] ξηροῖς δὲ L. B.
d Καὶ σεσηρόσι τοῖς στόμασιν] Illa ex σεσηρόσι τοῖς στόμασιν non agnoſcit Euſeb. ex σεσηρόσι τοῖς στόμασιν legitur in Vat. & Big.
e Δυσθανατοῦντες] δυσθανοῦντες.
f Ἐφεώρων τοὺς φθάσαντας] Ἐπεώρων Big.
g Γὰρ τὰς οἰκίας] Γὰρ Big. Euſeb. & Niceph.

* Ore renidenti] Patulo ore Spanh.

νίας ἐσύλων τοὺς νεκροὺς, καὶ [h] τὰ καλυμμάτα τῶν σωμάτων περισπῶντες, μετὰ γέλωτος ἐξῄεσαν. τάς τε [i] ἀκμὰς τῶν ξιφῶν ἐδοκίμαζον ἐν τοῖς πτώμασι, καί τινας τῶν ἐῤῥιμμένων ἔτι ζῶντας διήλαυνον ἐπὶ πείρᾳ τοῦ σιδήρου· τοὺς δὲ ἱκετεύοντας χρῆσαι σφίσι δεξιὰν καὶ ξίφος, τῷ λιμῷ [k] καταλιπεῖν ὑπερηφανοῦντες. καὶ τῶν ἐκπνεόντων ἕκαστος [l] ἀτενίσας εἰς τὸν ναὸν [m] ἀφεώρα τοὺς στασιαστὰς ζῶντας ἀπολιπών. οἱ δὲ τὸ μὲν πρῶτον [n] ἐκ τοῦ δημοσίου θησαυροῦ τοὺς νεκροὺς θάπτειν ἐκέλευον, τὴν ὀσμὴν οὐ φέροντες. ἔπειθ᾽ ὡς οὐ διήρκουν, ἀπὸ τῶν τειχῶν ἐῤῥίπτουν εἰς [o] τὰς φάραγγας.

δ'. Περιιὼν δὲ ταύτας ὁ Τίτος ὡς ἐθεάσατο [p] συμπληρουμένας τῶν νεκρῶν, καὶ βαθὺν ἰχῶρα μυδώντων [q] τὸν ὑποῤῥέοντα τῶν σωμάτων, [r] ἐστέναξέ τε, καὶ τὰς χεῖρας ἀνατείνας, κατεμαρτύρατο τὸν Θεὸν, ὡς οὐκ εἴη τὸ ἔργον αὐτοῦ. τὰ μὲν δὴ κατὰ τὴν πόλιν εἶχεν οὕτω. Ῥωμαῖοι δὲ, μηδενὸς ἔτι τῶν στασιαστῶν ἐκτρέχοντος, ἤδη γὰρ καὶ τούτων ἀθυμία καὶ λιμὸς ἐφήπτετο, [s] ἐπ᾽ εὐθυμίαις ἦσαν, σίτου τε ἀφθονίαν καὶ τῶν ἄλλων ἐπιτηδείων ἐκ τῆς Συρίας, [t] καὶ τῶν πλησίον ἐπαρχιῶν ἔχοντες· ἑστάμενοι δὲ [v] πολλοὶ τοῦ τείχους πλησίον, καὶ πολὺ πλῆθος τῶν ἐδωδίμων ἐπιδεικνύμενοι, τῷ κατὰ σφᾶς κόρῳ τὸν λιμὸν τῶν πολεμίων ἐξέκαιον. πρὸς δὲ τὸ πάθος τῶν στασιαστῶν μηδὲν ἐνδιδόντων, Τίτος, οἰκτείρων τὰ λείψανα τοῦ δήμου, καὶ σπουδάζων τὸ γοῦν περιὸν ἐξαρπάσαι, πάλιν ἤρχετο χωμάτων, χαλεπῶς αὐτῷ τῆς ὕλης ποριζομένης. ἡ μὲν γὰρ περὶ τὴν πόλιν πᾶσα τοῖς προτέροις ἔργοις [x] ἐκέκοπτο, συνεφόρουν δ᾽ ἄλλην ἀπ᾽ ἐνενήκοντα σταδίων οἱ στρατιῶται, καὶ πρὸς μόνης ὕψουν τῆς Ἀντωνίας κατὰ μέρη τέσσαρα [y] πολὺ μείζονα τῶν προτέρων χώματα. περιιὼν δ᾽ ὁ Καῖσαρ τὰ τάγματα, καὶ κατεπείγων τὸ ἔργον, [z] ἐπεδείκνυ τοῖς λῃσταῖς, ὡς ἐν χερσὶν [a] εἴησαν αὐτοῦ. μόνοις δ᾽ ἐκείνοις ἄρα κακῶν ἀπολώλει μεταμέλεια· καὶ τὰς ψυχὰς χωρίσαντες ἀπὸ τῶν σωμάτων, ἀμφοτέροις ὡς ἀλλοτρίοις ἐχρῶντο. οὔτε γὰρ πάθος αὐτῶν [b] ἥμερον [c] τῆς ψυχῆς, οὔτε ἀλγηδὼν ἥπτετο τοῦ σώματος· [d] οἵ γε καὶ νεκρὸν τὸν δῆμον ὥσπερ κύνες ἐσπάραττον, καὶ τὰ δεσμωτήρια τῶν ἀῤῥώστων [e] ἐνεπίπλασαν.

mibus, quæ in ſepulchra converſæ erant, cadavera ſpoliabant; & velamina corporibus detrahentes cum riſu egrediebantur. Quinetiam gladiorum mucrones in ipſis cadaveribus experiebantur, & quoſdam humi jacentium adhuc ſpirantes ad probandam ferri aciem transfigebant. Si qui autem ipſos rogarent ut manum ſibi ac ferrum commodarent, arrogantia elati fami conficiendos relinquebant. Morientium vero ſinguli, cum ſeditioſos ſibi ſuperſtites relinquerent, fixis oculis templum ſpectabant. At hi principio quidem ex publico ærario mortuos humari juſſerant, cum cadaverum fœtorem ferre non poſſent; poſtea vero, cum *humandis* corporibus nequaquam ſufficerent, in profundas voragines de muro ea projiciebant.

4. Has vero cum Titus *forte* circuiret, ubi oppletas cadaveribus vidit, altamque saniem putrefactis corporibus diffluentem, ingemuit, ſublatiſque in cœlum manibus Deum teſtatus eſt, facinus illud ſuum non eſſe. Atque ita quidem ſe res habebant in civitate. Romani vero, cum jam nemo ſeditioſorum excurreret, (nam etiam eos tum mœror fameſque tangebat) læti atque alacres erant, frumenti aliarumque rerum neceſſariarum copiam habentes de Syria aliiſque proximis provinciis: multique juxta murum ſtantes, & magnam alimentorum vim præ ſe ferentes, ſatietate ſua famem hoſtium incendebant. Seditioſis autem nihil iſta calamitate commotis, Titus reliquias populi miſeratus; & feſtinans ſaltem quicquid ſupererat periculo eripere, iterum aggeres inchoabat, materia ægre ipſi ſuppeditata. quippe univerſa civitati proxima prioribus operibus ſucciſa erat, à nonageſimo vero ſtadio aliam comportabant milites; & contra Antoniam ſolam quatuor ad partes majores prioribus aggeres erigebant. Cæſar autem, legiones circumiens aque opus urgens & accelerans, quod in manibus eos haberet latronibus palam faciebat. illos autem ſolos malorum quæ perpetraverant prorſus non pœnitebat: animabuſque à corporibus divulſis, utriſque velut alienis utebantur. Neque enim vel animas illorum affectio manſueta, neque corpora dolor tangebat; ut qui mortuos de plebe canum more dilacerabant, & ergaſtula invalidis replebant.

Titus horret ad cadavera Judæorum conſpectu.

Iterum machinas parat Titus ad oppugnationem.

Seditioſi qualiter aſſecti.

ΚΕΦ. ιγ'.

Φόνος ἐν Ἱεροσολύμοις γίνεται πολὺς καὶ ἱεροσυλία.

[f] Σίμων γοῦν οὐδὲ Ματθίαν, δι᾽ ὃν κατέσχε τὴν πόλιν, ἀβασάνιστον ἀνεῖλε. Βοηθοῦ παῖς ἦν οὗτος [g] ἐκ τῶν ἀρχιερέων, ἐν τοῖς μάλιστα τῷ δήμῳ πιστὸς καὶ τίμιος· ὃς, ὑπὸ τῶν ζηλωτῶν κακουμένου τοῦ πλήθους, οἷς ἤδη καὶ Ἰωάννης προσῆν, πείθει τὸν δῆμον

CAP. XIII. XV.

Multa cædes Hieroſolymis & ſacrilegium.

Denique Simon ne Matthiam quidem, per quem civitatem occupaverat, niſi cruciatu adhibito peremit. Boëthi filius hic erat ex pontificibus, populo maxime fidelis & carus; qui, cum multitudo male acciperetur à Zelotis, quibus jam Joannes acceſſerat, ut ad-

Matthias à Simone capitis damnatus cum tribus filiis.

h Τὰ καλυμμάτα] Τὰ καλύμματα in iiſdem & Cod. Gall.

i Ἀκμὰς] Ita Big. Euſeb. & Niceph. αἰχμὰς in Joſephi Editis. perperam, ut pronunciat Valeſius. ἀκμαῖς Euſ. Spanh.

k Καταλιπεῖν ὑπερηφανοῦντες.] Καταλιπεῖν Big. & Gall.

l Ἀτενίσας] Apud Euſebium ἀτενῶς. eodem plane ſenſu. Diverſo tamen, ἀτενὲς apud Nicephorum.

m Ἀφεώρα] Ἐφεώρα Euſeb. & Niceph.

n Ἐκ τοῦ] Καὶ τοῦ L. B.

o Τὰς φάραγγας.] Illud τὰς è Cod. Big. Euſeb. Niceph.

p Συμπληρουμένας τῶν νεκρῶν,] Πεπληρωμένας Big.

q Τὸν ὑποῤῥέοντα] Artic. τὸν non agnoſcit L. B.

r Ἐστέναξε] Ita Big. Euſeb. & Niceph. στενάξας δὲ in Editis Joſephi. στενάξας τε καὶ Vat.

s Ἐπ᾽ εὐθυμίαις ἦσαν,] Πρὸς εὐθυμίαις Vat.

t Καὶ τῶν πλησίον ἐπαρχιῶν ἔχοντες] Ita cum Codd. Voſſ. Reg. & Ref. antea erat, καὶ τῶν ἄλλων τῶν πλησίον ἔχοντες. Verum illud τῶν ἄλλων à verſu ſuperiori, & plane delendum eſſe conſtat. Vocem autem ἐπαρχιῶν plerique agnoſcunt MSS.

v Πολλοὶ τοῦ τείχους πλησίον,] Eo modo Big. Lugd. Baſ. & Ref. pro ἐπὶ πολὺ, quod nobis exhibent Editi Aliique.

x Ἐκέκοπτο,] ἐκκέκοπτο L. B.

y Πολὺ μείζονα] Πολλῷ Big.

z Ἐπεδείκνυ τοῖς λῃσταῖς,] Ἐπεδείκνυτο Big.

a Εἴησαν αὐτοῦ.] εἶεν αὐτοῦ L. B.

b Ἥμερον] ἥμερος L. B. & Ref.

c Τῆς ψυχῆς,] τὴν ψυχὴν Ref.

d Οἵ γε καὶ νεκρὸν τὸν δῆμον] Οἱ δὲ Big. & L. B.

e Ἐνεπίπλασαν.] Ἐνεπίμπλασαν Big. Gall. & Bud.

f Σίμων γοῦν οὐδὲ Ματθίαν,] Conf. de Vita §. 38. & ſupr. l. 4. c. 3. §. 8. & c. 4. §. 3. Spanh.

g Ἐκ τῶν ἀρχιερέων,] Conf. de Vita §. 38. ſupr. lib. 4. c. 3. §. 8. c. 4. §. 3. & c. 9. §. 11. infr. lib. 6. c. 2. §. 2. Spanh.

h Εἰ

adjutorem Simonem reciperent populo perſuadet, nulla cum eo prius habita pactione, neque mali aliquid ab eo metuens. Ingreſſus autem ille, poſtquam obtinuit civitatem, eum æque ac alios pro inimico habebat etiam qui pro ſe conſilium dederat, quaſi hoc ex *animi* ſimplicitate feciſſet. Tunc autem productum, & accuſatum quod Romanis ſtuderet, morte eum damnavit, nulla ſemet purgandi data libertate, cum tribus filiis ſuis; quartus enim ad Titum ante profugerat. Supplicantem vero ut * prius quam filii occideretur, atque hanc pro illa quod civitatem ei aperuiſſet gratiam poſtulantem, *ut augeret ejus dolorem* noviſſimum juſſit interfici. Et ille quidem ſuper cæſos in conſpectu ſuo filios jugulabatur, in locum è regione Romanorum productus, (id enim Simon in mandatis dederat Anano Bamadi filio, qui erat ejus ſatellitum crudeliſſimus) cum hac cavillatione, *videat* an quid eum juvaturi ſint ad quos egredi voluiſſet. corpora vero ſepeliri prohibebat. Poſt hos pontifex quidam Ananias Maſambali filius, claro genere, & ſcriba curiæ Ariſteus ex Ammaunte ortus, & cum his alii de populo quindecim cæteris præeminentes necantur. Joſephi vero patrem concluſum adſervabant, & per præconem denunciant, ne quis in civitate vel cum eo colloqueretur, vel eum illic conveniret, proditionis metu; & eos qui vel ſimul gemerent, nulla prius habita quæſtione, de medio tollebant.

Cædes & ſupplicia varia.

Joſephi pater vinctus ſervatur.

2. Iſta videns quidam Judas Judæ filius, ex iis quos præfectos conſtituerat Simon, quique turrim ab eo ſibi creditam cuſtodiebat, fortaſſe quidem nonnihil miſeratus crudeliter pereuntes, magis vero quod ſibi provideret, convocatis decem ſub ipſo fideliſſimis, „ quouſque tandem, inquit, hæc „ mala ſuſtinebimus? quamve ſalutis ſpem habe„ mus improbo fidem ſervantes? Nonne fames „ quidem jam contra nos *facit*, Romani vero fere „ intra urbem ſunt, & Simon bene de ſe meritis „ parum fidelis, metuſque etiam apud eum pœnæ, „ & apud Romanos certa fides? Eja agite, tra„ dito muro & noſmet ſervemus & civitatem. „ Nihil autem grave Simon patietur, ſi cum de „ ſe deſperaverit pœnas citius dabit." Cum dicto audientes eſſent hi decem, mane cæteros, quos ſubjectos habebat, aliò alios dimittebat, ne quid eorum quæ conſilio agitaverat deprehenderetur: ipſe vero de turri hora tertia Romanos invocabat. Illorum autem alii quidem *eum* contemnebant, alii vero ei diffidebant, at plerique *aliquid agere* gravabantur, quaſi mox capturi eſſent civitatem ſine periculo. Cum autem Titus in eo eſſet ut cum armatis ad murum accederet, rem prius cognitam habebat Simon, & quam ocyſſime turrim præoccupat, viroſque comprehenſos in con-

Judas arcem prodere tentans detegitur & necatur.

[h] εἰσαφεῖναι τὸν Σίμωνα βοηθὸν, οὐδὲν οὔτε προσυνθέμενος, οὔτε προσδοκήσας φαῦλον ἐξ αὐτοῦ. παρελθὼν δ' ἐκεῖνος, ὡς ἐκράτησε τῆς πόλεως, ἐχθρὸν [i] ἐν ἴσῳ τοῖς ἄλλοις ἡγεῖτο καὶ τὸν [k] ὑπὲρ αὐτοῦ σύμβουλον, ὡς ἂν ἐξ ἁπλότητος γεγενημένον. ἀχθέντα δὲ τηνικαῦτα, καὶ κατηγορούμενον τὰ Ῥωμαίων φρονεῖν, [l] κατακρίνει μὲν θανάτῳ, μηδὲ ἀπολογίας ἀξιώσας, σὺν τρισὶν υἱοῖς· ὁ γὰρ τέταρτος ἔφθη διαδρὰς πρὸς Τίτον. ἱκετεύοντα δ' ἀναιρεθῆναι πρὸ τῶν τέκνων, καὶ ταύτην αἰτούμενον τὴν χάριν ἀνθ' ὧν [m] ἀνοίξειεν αὐτῷ τὴν πόλιν, τελευταῖον ἀνελεῖν ἐκέλευσεν. ὁ μὲν οὖν [n] ἐν ὄψει [o] φονευθεῖσιν [p] ἐπικατεσφάγη τοῖς παισὶν, ἄντικρυς τῶν Ῥωμαίων προαχθείς· οὕτω γὰρ ὁ Σίμων Ἀνάνῳ τῷ [q] Βαμάδου προσέταξεν, ὃς ἦν ὠμότατος αὐτῷ [r] τῶν δορυφόρων, ἐπειρωνευόμενος, εἴ τι βοηθήσουσιν αὐτῷ πρὸς οὓς ἐξελθεῖν [s] εἵλετο· [t] θάπτειν δὲ ἀπεῖπε τὰ σώματα. μετὰ τούτους ἱερεύς τις Ἀνανίας υἱὸς [v] Μασαμβάλου τῶν ἐπισήμων, καὶ [u] ὁ γραμματεὺς τῆς βουλῆς [x] Ἀριστεὺς, γένος ἐξ Ἀμμαοῦς, καὶ σὺν τούτοις πεντεκαίδεκα τῶν ἀπὸ τοῦ δήμου λαμπρῶν, ἀναιροῦνται. τὸν δὲ τοῦ Ἰωσήπου πατέρα συγκλείσαντες ἐφύλαττον, κηρύττουσι δὲ μηδένα τῶν κατὰ τὴν πόλιν, μήτε συνομιλεῖν, μήτε ἐπὶ τὸ αὐτὸ συναθροίζεσθαι, δέει προδοσίας, [y] καὶ τοὺς συνολοφυρομένους πρὸ ἐξετάσεως ἀνῄρουν.

β. Ταῦτα ὁρῶν Ἰούδης τις υἱὸς Ἰούδου, τῶν ὑπάρχων τοῦ Σίμωνος εἷς ὢν, καὶ πεπιστευμένος ὑπ' αὐτοῦ πύργον φυλάττειν, τάχα [z] μέν τι καὶ οἴκτῳ τῶν ὠμῶς ἀπολλυμένων, τὸ δὲ [a] πλέον ἑαυτοῦ προνοίᾳ, συγκαλέσας τοὺς πιστοτάτους τῶν ὑπ' [b] αὐτῷ δέκα, „ μέχρι τίνος ἀνεξόμεθα, ἔφη, τοῖς κακοῖς; „ [c] ἢ τίνας σωτηρίας ἔχομεν ἐλπίδας πιστοὶ [d] πο„ νηρῷ μένοντες; οὐχ ὁ μὲν λιμὸς ἤδη καθ' ἡμῶν, „ Ῥωμαῖοι δὲ παρὰ μικρὸν ἔνδον, Σίμων δὲ καὶ πρὸς „ εὐεργέτας ἄπιστος, καὶ δέος μὲν ἤδη [e] παρ' αὐ„ τοῦ κολάσεως, ἡ δὲ παρὰ Ῥωμαίοις δεξιὰ βέ„ βαιος; φέρε, παραδόντες τὸ τεῖχος σώσωμεν „ ἑαυτοὺς καὶ τὴν πόλιν. πείσεται δ' οὐδὲν δεινὸν Σίμων, „ ἐὰν ἀπεγνωκὼς ἑαυτοῦ [f] τάχιον δῷ δίκην." τούτοις τῶν δέκα πεισθέντων, ὑπὸ τὴν ἕω τοὺς λοιποὺς τῶν ὑποτεταγμένων ἄλλον ἀλλαχόσε [g] διέπεμπεν, ὡς μὴ φωραθείη τι τῶν βεβουλευμένων· αὐτὸς δὲ περὶ τρίτην ὥραν ἀπὸ τοῦ πύργου ἐκάλει τοὺς Ῥωμαίους. τῶν δὲ οἱ μὲν ὑπερηφάνουν, οἱ δ' ἠπίστουν, οἱ πολλοὶ δ' ὤκνουν [h] ὡς μετὰ μικρὸν ἀκινδύνως ληψόμενοι τὴν πόλιν. ἐν ὅσῳ δὲ Τίτος [i] μεθ' ὁπλιτῶν παρῄει πρὸς τὸ τεῖχος, ἔφθη γνοὺς ὁ Σίμων, καὶ μετὰ τάχους τόν τε πύργον προκαταλαμβάνει, καὶ τοὺς ἄνδρας συλλαβὼν ἐν ὄψει

h Εἰσαφεῖναι] εἰσαφιέναι L. B.
i Ἐν ἴσῳ] μετ' ἴσως L. B.
k Ὑπὲρ αὐτοῦ σύμβουλον.] Ὑπὲρ αὐτῶν Bod.
l Κατακρίνει μὲν θανάτῳ, —σὺν τρισὶν υἱοῖς] Conf. infr. lib. 6. c. 2. §. 2. Spanh.
m Ἀνοίξειεν αὐτῷ τὴν πόλιν,] Ita Big. Gall. & Vat. ἀνοίξειεν in Editis Aliiſque.
n Ἐν ὄψει] Ῥωμαίων puto, uti mox ἐν ὄψει τῶν Ῥωμαίων ἀναιρεῖ. Rel.
o Φονευθεῖσιν] Sic Big. & Voſſ. φονευθεὶς in cæteris.
p Ἐπικατεσφάγη τοῖς παισὶν,] Ἐπεσφάγη Big.
q Βαμάδου] Βαμάδα Vat. Lugd. Bat. Roſſ. & Bod. Βαμαάδου Big.
r Τῶν δορυφόρων.] Illud τῶν à Codd. Big. Lugd. Bat. Gall. & Vat.
s Εἵλετο.] Εἵλατο Vat.
t Θάπτειν δὲ ἀπεῖπε τὰ σώματα.] Sic Big. θάπτειν in reliquis.
v Μασαμβάλου] Ita Big. Gall. & aliquot Ruffini Codd. Μασβάλου in Editis Aliiſque.
u Ὁ γραμματεὺς] γραμματεὺς Politici, diverſi a γραμματεῦσι Scribis in N. T. Rel.
x Ἀριστεὺς,] Iterum cum MSS. Ἀριστεῦς in Editis. Huds.

Nomen proprium videtur: quod & antecedentia ſuadent; & quod mox ſequitur σὺν τούτοις, ſi enim ſolius Ananiæ occiſi meminiſſet, σὺν τούτῳ dixiſſet. Rel.
y Καὶ τοὺς συνολοφυρομένους] Hæc lectio diſplicet *Petito*, qui malit, ἢ τοὺς ζῶν ὀλοφυρομένους &c. *qui ſe in vivis ſupereſſe gemebant, nulla prius habita quæſtione, de medio tollebant.*
z Μέν τι] μέν τοι L. B.
a Πλέον ἑαυτοῦ] πλεῖον αὐτοῦ L. B.
b Αὐτῷ δέκα,] Αὐτοῦ Big. αὐτὸν Voſſ.
c Ἢ τίνας σωτηρίας ἔχομεν ἐλπίδας] Ἢ τίνα σωτηρίας ἔχομεν ἐλπίδα Big.
d Πονηρῷ μένοντες;] Forſan πονηρῷ.
e Παρ' αὐτοῦ] Παρ' αὐτῷ Big. Vat. Roſſ. & Voſſ.
f Τάχιον δῷ δίκην.] Δῷ τάχυ δίκην Vat.
g Διέπεμπεν,] Διέπεμψε Voſſ. & Bod.
h Ὡς μετὰ μικρὸν] Ita Big. ὥς τε μετὰ μ. in Editis Aliiſque.
i Μεθ' ὁπλιτῶν] μετὰ τῶν ὁπλ.] L. B.

* Ne ſcilicet filiorum neces ſpectaret nec ſuperſtes eſſet funeribus liberorum, *Pſeudo-Hegeſipp.*

τῷ

ὄψει τῶν Ῥωμαίων ἀναιρεῖ, καὶ πρὸ τοῦ τείχους λωβησάμενος ἔρριψε τὰ σώματα.

γ'. Καὶ τούτῳ περιιὼν Ἰώσηπος, οὐ γὰρ ἀνίει παρακαλῶν, βάλλεται τὴν κεφαλὴν λίθῳ, καὶ παραχρῆμα πίπτει καρωθείς. ἐκδρομὴ δ' ἐπὶ [k] τῷ πτώματι τῶν Ἰουδαίων γίνεται, κἂν ἔφθη συρεὶς εἰς τὴν πόλιν, εἰ μὴ ταχέως Καῖσαρ ἔπεμψε τοὺς ὑπερασπίζοντας. μαχομένων δὲ τούτων, ὁ Ἰώσηπος μὲν αἴρεται, βραχὺ τῶν πραττομένων ἐπαίων. οἱ στασιασταὶ δὲ, ὡς ἀνῃρηκότες ὃν ἐπεθύμουν μάλιστα, μετὰ χαρᾶς ἀνεβόων. [l] διαγγέλλεται δ' εἰς τὴν πόλιν, καὶ τὸ καταλειπόμενον πλῆθος ἐπέσχεν ἀθυμία, πεπεισμένους οἴχεσθαι τῷ ὄντι, δι' ὃν αὐτομολεῖν ἐθάρρουν. ἀκούσασα δ' ἡ τοῦ Ἰωσήπου μήτηρ ἐν τῷ δεσμωτηρίῳ, τεθνάναι τὸν υἱὸν, πρὸς μὲν τοὺς φύλακας ἀπὸ Ἰωταπάτων τοῦτ' ἔφη πεπιστευκέναι, καὶ γὰρ οὐδὲ ζῶντος ἀπολαύειν· ἰδίᾳ δ' ὀλοφυρομένη, πρὸς τὰς θεραπαινίδας τοῦτον εἰληφέναι τῆς εὐτεκνίας ἔλεγε καρπὸν, τὸ μηδὲ θάψαι τὸν υἱὸν, ὑφ' οὗ ταφήσεσθαι προσεδόκησεν. ἀλλὰ γὰρ οὔτε ταύτην ἐπὶ πλέον [m] ὠδύνατο τὸ ψεῦδος, οὔτε τοὺς λῃστὰς ἔθαλπε. ταχέως γὰρ ἐκ τῆς πληγῆς ἀνήνεγκεν ὁ Ἰώσηπος, καὶ προελθὼν, τοὺς μὲν οὐκ εἰς μακρὰν, ἐβόα, δίκας αὐτῷ δώσειν τοῦ τραύματος. τὸν δὲ δῆμον [n] πάλιν ἐπὶ πίστιν προὐκαλεῖτο. θάρσος δὲ τῷ λαῷ, καὶ τοῖς στασιασταῖς ἔκπληξις ἐμπίπτει πρὸς τὴν ὄψιν αὐτοῦ.

δ'. Τῶν δὲ αὐτομόλων οἱ μὲν ὑπ' ἀνάγκης [o] ἀπὸ τοῦ τείχους ἐπήδων [p] ταχέως· οἱ δὲ προϊόντες ὡς ἐπὶ [q] μάχῃ μετὰ χερμάδων, ἔπειτα [r] πρὸς τοὺς Ῥωμαίους ἔφευγον. [s] συνείπετο δὲ τούτοις τύχη τῆς εἴσω χαλεπωτέρα, καὶ τοῦ παρὰ σφίσι λιμοῦ [t] συντονώτερον εὕρισκον πρὸς ὄλεθρον τὸν παρὰ Ῥωμαίοις κόρον. παρεγίνοντο μὲν γὰρ ἀπὸ τῆς ἐνδείας πεφυσημένοι, καὶ ὥσπερ ὑδρωπιῶντες, ἔπειτα ἀθρόως κενοῖς ὑπερεμπιπλάμενοι τοῖς σώμασιν ἐρρήγνυντο, πλὴν τῶν [u] δι' ἐμπειρίαν ταμιευσαμένων τὰς ὀρέξεις, καὶ κατ' ὀλίγον προσθέντων τροφὴν [x] ἀπειθισμένῳ τῷ σώματι φέρειν. καὶ τοὺς οὕτω δὲ σωζομένους ἑτέρα πληγὴ μετελάμβανε. τῶν γὰρ παρὰ τοῖς Σύροις τις αὐτομόλων φωρᾶται τῶν τῆς γαστρὸς λυμάτων χρυσοῦς ἐκλέγων. καταπίνοντες δὲ, ὡς ἔφαμεν, αὐτοὺς προῄεσαν, [y] ἐπειδὴ ἠρεύνων πάντας οἱ στασιασταί, καὶ πολὺ πλῆθος ἦν ἐν τῇ πόλει [z] χρυσοῦ· δώδεκα γοῦν [a] Ἀττικῶν ὠνοῦντο [b] τὰ πρότερον ἰσχύοντα πέντε καὶ εἴκοσιν. ἀλλά τοι τῆς ἐπινοίας ἐλεγχθείσης δι' ἑνὸς, [c] ἀναπίμπλαται μὲν φήμη εἰς τὰ στρατόπεδα, ὡς μεστοὶ χρυσίου [d] παρεῖεν οἱ αὐτόμολοι, τὸ δὲ τῶν Ἀράβων πλῆθος καὶ οἱ Σύροι τοὺς ἱκέτας ἀνατέμνοντες, ἠρεύνων τὰς γαστέρας. καὶ τούτου τοῦ πάθους οὐδὲν ἔμοιγε δοκεῖ συμβῆναι Ἰουδαίοις χαλεπώτερον. μιᾷ γοῦν ἀνεσχίσθησαν νυκτὶ πρὸς δισχιλίους.

ε'. Καὶ γνοὺς τὴν παρανομίαν [e] Τίτος, ὀλίγου μὲν ἐδέησε τὸ ἱππικὸν περιστήσας κατακοντίσαι τοὺς αἰτίους, εἰ μὴ πολὺ πλῆθος ἐνείχετο, καὶ τῶν ἀνῃρημένων πολλαπλασίους ἦσαν οἱ κολασθησόμενοι· συγκαλέσας δὲ τούς τε τῶν συμμάχων ἡγεμόνας καὶ τοὺς τῶν ταγμάτων, συνδιεβάλλοντο γὰρ καὶ τῶν στρατιωτῶν τινὲς, πρὸς

ſpectu Romanorum interficit, & è muro corpora *illorum* dilaniata projicit.

3. Interim, cum *murum* circumiret Joſephus (non enim *ſuos ad deditionem* hortari ceſſabat) caput ictus eſt lapide, & ſtatim vertigine correptus cecidit. Excurſus autem ad ejus caſum factus eſt Judæorum, abreptuſque in urbem fuiſſet, niſi ocyus ei in auxilium *de ſuis* miſiſſet Cæſar. Illis autem pugnantibus, Joſephus quidem tollitur, parum quod ageretur intelligens. Seditioſi vero, tanquam interfecto quem perimi maxime volebant, cum gaudio clamorem edebant. Divulgatur autem per urbem, & reſiduam multitudinem mœror tenuit, vere periiſſe credentem, cujus fiducia profugere cogitabant. Atque mater Joſephi, cum in carcere accepiſſet filium occubuiſſe, cuſtodibus quidem Iotapatenis, id ſe perſuaſiſſimum habere dicebat, nec enim vivo potituram eſſe: ſecreto autem flens ancillis ajebat, hunc ſe fructum fœcunditatis tuliſſe, quod ſibi ne ſepelire quidem filium licuiſſet, à quo ſepeliri ſperaſſet. Verum nec illam rumor falſus diu cruciavit, nec latrones recreavit. nam ex vulnere cito convaluit Joſephus, progreſſuſque clamabat, illos ſibi non multo poſt vulneris pœnas daturos: atque populum rurſus, ut ſibi haberent fidem, hortabatur. Ejus autem ad aſpectum populo crevit fiducia, & ſeditioſos invaſit conſternatio.

Joſephus lapide percuſſus in ſummum periculum venit.

Mater Joſephi luget filium ut mortuum.

4. Cæterum è transfugis alii ſtatim de muro neceſſitate adacti ſe dejiciebant; alii velut ad pugnam cum lapidibus progredi ſimulantes, mox ad Romanos ſe recipiebant. Hos autem atrocior eâ quam in urbe pertulerant fortuna conſequebatur; & fame, quam domi reliquerant, velociorem ad exitium inveniebant apud Romanos ſatietatem. Aderant namque ex inedia inflati, & velut aqua intercuti tumefacti, deinde ciborum abunde in vacua ingerentes corpora diſrumpebantur: niſi qui rerum non imperiti deſideria cohibuiſſent, paulatimque alimentum deſueto corpori obtuliſſent. Verum & eos, qui hoc modo ſervarentur, alia plaga excepit. Quidam enim è transfugis apud Syros deprehenditur è fimo ventris aureos colligens. quippe eos, ut diximus, deglutientes prodibant, quod cunctos ſeditioſi perſcrutarentur: & magna vis auri erat in civitate, adeo ut duodecim Atticis veniret quod antea xxv. valebat. Verum hac arte per unum detecta, totis quidem caſtris fama percrebuit, quod auro transfugæ pleni adeſſent, Arabum autem multi & Syri ſupplicum diſſectorum ventres perſcrutabantur. Et hac ego clade nullam credo atrociorem Judæis contigiſſe. una quippe nocte ad duo *hominum* millia diſciſſi ſunt.

Mors eorum qui fameliſi evadebant in caſtra Romanorum, & ſatiabantur ſtatim.

Judæi reſcinduntur à Syris & Arabibus aurum in viſceribus eorum quærentibus.

5. Et cum Tito cognita eſſet hæc iniquitas, parum aberat quin circumfuſo equitatu autores *ſceleris* jaculis configi juſſiſſet, niſi ingens multitudo eum cohibuiſſet, utpote quod multo plures puniendi eſſent quam fuerant interempti. Convocatis autem auxiliarium & legionum ducibus (nam & militum quidam *ſuorum* ejuſdem probri in-

Titus militibus ob facinus iſtud iratus.

k Τῷ πτώματι] Τὸ πτῶμα *Big.*
l Διαγγέλλεται] Διαγγέλλεται τε *Vat.* & *Voſſ.*
m Ὠδύνατο] ἐδύνατο *L. B.*
n Πάλιν ἐπὶ πίστιν προὐκαλεῖτο.] Illud πάλιν inſertum dedi è *Cod. Big.* & *Ruſini* verſione.
o Ἀπὸ τοῦ τείχους] Illud ἀπὸ è *Cod. Big. Lugd. Bat. Vat.* & *Ruf.*
p Ταχέως] Εὐθέως *Big.*
q Μάχῃ μετὰ χερμάδων,] Μάχην *Big.*
r Πρὸς τοὺς Ῥωμαίους ἔφευγον.] Πρὸς Ῥωμαίους *Big.*
s Συνείπετο] συνέπετο *Ruf.*
t Συντονώτερον] Ita *Big.* συντομώτερον in *Editis Aliiſque.*
u Δι' ἐμπειρίαν] Δι' ἐμπειρίας *Big.*
x Ἀπειθισμένῳ] Ἀπεθισμένῳ *Big.*
y Ἐπειδὴ] Ἐπεὶ δὲ *Vat.* & *Big.*
z Χρυσοῦ] Abeſt a *L. B.*
a Ἀττικῶν] Ἀττικὰ *L. B.*
b Τὰ πρότερον ἰσχύοντα] Τὰ abeſt à *Big. Vat.* & *Voſſ.* Ad locum hunc illuſtrandum faciunt verba iſta quæ infra occurrunt, *καθὰ τῶν Συρίων πρὸς ἥμισυ τῆς πάλαι τιμῆς τὸν σταθμὸν τοῦ χρυσίου πεπράσκεσθαι.*
c Ἀναπίμπλαται] Forſan pro ἐν στρατοπέδοις. nam εἰς pro ἐν ſæpe uſurpari ſolet. *Zonaras* rem exprimit hiſce verbis, *καὶ φήμη γέγονεν εἰς τὰ στρατόπεδα, ὡς μεστοὶ χρυσίου προσίασιν οἱ αὐτόμολοι.*
d Παρεῖεν] Abeſt a *Ruſ.*
e Τίτος,] Καῖσαρ *L. B.*

inſimulati erant) utriſque iratus dicebat, an qui militum quidem ſuorum hæc committunt lucri cauſa incerti, neque arma ſua erubeſcentes ex auro & argento facta? Arabibus autem & Syris, an primùm quidem in alieno bello affectibus ſuis licenter indulgent, dein crudelitatem in cædibus & in Judæos odia Romanis aſcribunt? etenim iſtas quoſdam de militibus ſuis infamiæ notas jam ſubire. his quidem mortem interminatus eſt, ſi quis in eodem poſtea deprehenſus fuerit audaci facinore; legionibus vero mandata dedit, ut ſuſpectos inveſtigarent & ad ipſum deferrent. Verum avaritia plane contemnit omne ſupplicium, & lucri amor gravis hominibus innatus eſt, nulluſque animi affectus in pericula adeo præceps ruit ac plura habendi cupiditas. Immo vero & iſti alias & modum habent & metu ſubjugantur: Deus autem erat, qui populum univerſum damnaverat, & omnem ad ſalutem viam ei in perniciem vertebat. Quod utique, ne fieret, pœnarum comminatione interdixit Cæſar, illud occulte in profugos admittebatur. Et transfugas, priuſquam omnium in conſpectum venirent, jugulabant Barbari obviam eis procedentes: dein circumſpicientes ne quis Romanorum videret, eos diſcindebant, & ex viſceribus quæſtum nefarium trahebant. in paucis autem reperiebatur, & plerique ex ſola ſpe mactabantur. Certe quidem hoc malum multos transfugarum reduxit.

Avaritia ſupplicium omne contemnit.

Deus erat qui perditam voluit Judæorum gentem.

XVI. *Joannis ſacrilegia.*

6. Joannes autem, ubi rapinæ ex populo defecerunt, ad ſacrilegium ſeſe convertit. & multa quidem è donariis in templo repoſitis conflabat, multaque vaſa rei divinæ miniſterio neceſſaria, crateras & lances & menſas: & ne urceolis quidem abſtinuit, quos Auguſtus ejuſque uxor miſerant *&* *conſecrarant*. nam Romanorum quidem reges *Hieroſolymorum* templum ſemper honorarunt atque ornarunt: tunc autem Judæus etiam alienigenarum dona diſtrahebat, & ad ſocios dicebat, oportere ſine metu uti divinis pro numine ſtantes, & ex templo ali qui ei militant. Propterea ſacrum quoque vinum & oleum quod ſervabant ſacerdotes ut holocauſtis ſuperinfunderent, exhauriens (erat enim in templi parte interiori) diſtribuebat multitudini, atque illi ſine horrore ungendo & potando plus quam hin ex illis conſumebant. Nequaquam verebor palam dicere quæ dolor jubet. Equidem arbitror, ſi Romani ſceleratis *iſtis* exitium inferre ceſſaſſent, futurum fuiſſe ut urbs aut terræ hiatu abſorberetur, aut eluvione deleretur, aut ſoli Sodomitici fulmina experiretur: multo enim magis impiam progeniem edidit, quam erant qui hæc perpeſſi ſunt. Itaque ſimul cum iſtorum furore ac veſania univerſus populus interiit.

Romani donariis ornarunt templum, Auguſtus & Livia.

Joſephi judicium de obſeſſis.

Mortes infinitæ in urbe.

7. Et quid opus eſt ſingulatim recenſere clades? Mannæus Lazari filius, his diebus ad Titum

ἑκατέρους ἀγανακτῶν, ἔλεγεν, εἰ τῶν μὲν [f] αὐτῷ στρατευομένων τινὲς τοιαῦτα δρῶσι κέρδους ἕνεκεν ἀδήλου, μηδὲ τὰ ὅπλα σφῶν αὐτῶν αἰδούμενοι πεποιημένα ἐξ ἀργύρου τε καὶ χρυσοῦ, τοῖς δ' Ἄραψι καὶ τοῖς Σύροις, εἰ πρῶτον μὲν ἐν ἀλλοτρίῳ πολέμῳ τοῖς πάθεσιν αὐτεξουσίως χρῶνται, ἔπειτα τὴν περὶ φόνους ὠμότητα καὶ τὸ πρὸς Ἰουδαίους μῖσος Ῥωμαίοις ἐπιγράψουσι; καὶ γὰρ νῦν ἐνίους [f] αὐτῷ τῶν στρατιωτῶν συναπολαύειν τῆς κακοδοξίας. τούτοις μὲν οὖν ἀπειλήσας θάνατον, εἴ τις εὑρεθείη πάλιν τὸ αὐτὸ τολμῶν, τοῖς δὲ ἀπὸ τῶν ταγμάτων ἐπέστελλεν [g] ἐρευνήσαντας τοὺς ὑπόπτους [h] ἀνάγειν ἐπ' αὐτόν. καταφρονεῖ δ' ὡς ἔοικε φιλοχρηματία πάσης κολάσεως, καὶ [i] δεινὸς ἐμπέφυκεν ἀνθρώποις τοῦ κερδαίνειν ἔρως, οὐδὲν δ' οὕτω πάθος [k] ὡς πλεονεξία παραβάλλεται. [l] ἢ ταῦτα μὲν ἄλλως καὶ μέτρον ἔχει καὶ φόβοις ὑποτάσσεται. Θεὸς δ' ἦν ὁ τοῦ λαοῦ παντὸς κατακρίνας, καὶ πᾶσαν αὐτοῖς σωτηρίας ὁδὸν εἰς ἀπώλειαν ἀποστρέφων. ὃ γοῦν μετ' ἀπειλῆς ἀπεῖπεν ὁ Καῖσαρ λάθρα κατὰ τῶν αὐτομόλων ἐτολμᾶτο. καὶ τοὺς διαδιδράσκοντας πρὶν πᾶσιν ὀφθῆναι προαπαντῶντες ἔσφαττον οἱ βάρβαροι. περισκοπούμενοι δὲ μή τις ἐπίδοι Ῥωμαίων ἀνέσχιζον, καὶ τῶν σπλάγχνων τὸ μιαρὸν κέρδος εἷλκον. ὀλίγοις δ' ἐνευρίσκετο, καὶ τοὺς πολλοὺς παρανήλισκεν ἐλπὶς μόνη. τοῦτο μὲν δὴ τὸ πάθος πολλοὺς τῶν αὐτομόλων ἐπανήγαγεν.

ϛ'. Ἰωάννης δὲ, ὡς ἐπέλιπον αἱ ἁρπαγαὶ παρὰ τοῦ δήμου, πρὸς ἱεροσυλίαν [m] ἐτρέπετο. καὶ πολλὰ μὲν ἐκ τῶν ἀναθημάτων κατεχώνευσε [n] τοῦ ναοῦ, πολλὰ δὲ τῶν πρὸς τὰς λειτουργίας ἀναγκαίων σκευῶν, [o] κρατῆράς τε καὶ [p] πίνακας καὶ [q] τραπέζας. ἀπέσχετο δ' οὐδὲ τῶν ὑπὸ τοῦ Σεβαστοῦ καὶ τῆς γυναικὸς αὐτοῦ πεμφθέντων [r] ἀκρατοφόρων. οἱ μὲν γὰρ Ῥωμαίων [s] βασιλεῖς ἐτίμησάν τε καὶ προσεκόσμησαν τὸ ἱερὸν ἀεί. τότε δ' ὁ Ἰουδαῖος καὶ τὰ τῶν ἀλλοφύλων κατέσπα· πρὸς δὲ τοὺς συνόντας ἔλεγεν, ὡς δεῖ μετ' ἀδείας καταχρήσασθαι τοῖς θείοις ὑπὲρ τοῦ θείου, καὶ τοὺς τῷ ναῷ στρατευομένους ἐξ αὐτοῦ τρέφεσθαι. διὰ τοῦτο καὶ τὸν [t] ἱερὸν οἶνον καὶ τὸ ἔλαιον, ὃ [v] τοῖς ὁλοκαυτώμασιν οἱ ἱερεῖς ἐφύλαττον ἐπιχεῖν, ἐκκενώσας, ἦν δ' ἐν τῷ ἐνδοτέρῳ ἱερῷ, διένειμε τῷ πλήθει, κἀκεῖνοι δίχα φρίκης [x] πλέον τοῦ ἵν ἠλείφοντο, καὶ ἔπινον ἐξ αὐτῶν. [y] οὐκ ἂν ὑποστειλαίμην εἰπεῖν, ἅ μοι κελεύει τὸ πάθος. οἶμαι Ῥωμαίων βραδυνόντων ἐπὶ τοὺς ἀλιτηρίους, ἢ καταποθῆναι ἂν ὑπὸ χάσματος, ἢ κατακλυσθῆναι τὴν πόλιν, ἢ τοὺς [z] τῆς Σοδομηνῆς μεταλαβεῖν κεραυνούς. πολὺ γὰρ τῶν ταῦτα παθόντων ἤνεγκε γενεὰν ἀθεωτέραν. τῇ γοῦν τούτων ἀπονοίᾳ πᾶς ὁ λαὸς συναπώλετο.

ζ'. Καὶ τί δεῖ κατὰ μέρος ἐκδιηγεῖσθαι τὰς συμφοράς; ἀλλὰ πρὸς Τίτον ἐν ταύταις ταῖς ἡμέραις Μανναῖος ὁ Λαζάρου

f Αὐτῷ τῶν στρατιωτῶν] Αὐτῶν *Big.*

g Ἐρευνήσαντας τοὺς ὑπόπτους] Ita *Vat.* ἐρευνῶντας in *Editis Aliiſque.*

h Ἀνάγειν ἐπ' αὐτόν.] Ἀναγαγεῖν *Big.* & *Voſſ.*

i Δεινὸς ἐμπέφυκεν] Δεινοῖς legiſſe videtur *Ruf.*

k Ὡς πλεονεξία] Illud ὡς e conjectura *Viri* doctiſſimi; dativo πλεονεξίᾳ, qui prius obtinuit, mutato in rectum πλεονεξία.

l Ἢ ταῦτα] Antea erat ἃ ταῦτα.

m Ἐτρέπετο.] ἐτράπετο *L. B.*

n Τοῦ ναοῦ,] ἐν τῷ ναῷ *L. B.* τῶν τοῦ ναοῦ *Cocceius.*

o Κρατῆράς] In quibus ſimila oleo ſubacta deferebatur. Vid. Antiq. III. 2. ne quis de vaſis vinariis hic cogitet. Rel.

p Πίνακας] In quibus ſimila macerata ad altare deferebatur. Vid. Ibidem. Rel.

q Τραπέζας.] Erant menſæ 13. in templo ad varios uſus, 1. in ſancto, 2. in pronao, 2. in atrio ad occaſum clivi altaris, 8. in atrio ad uſum mactatorum. Rel.

r Ἀκρατοφόρων.] Meraria, in Gloſſis vett. quamvis vocem *acratophora* uti apud Latinos uſu receptam Cicero ipſe memoret. Rel.

s Βασιλεῖς] Nota ita jam illo dictos tempore Imperatores ſed Græco ſermone; nam Latine eos reges tunc vocare non fuiſſet tutum. Poſtea id paſſi ſunt. Rel.

t Ἱερὸν οἶνον] Erat enim e ſacerdotibus præfectus libaminum; & conclave in templo 11. in quo oleum & vinum ſacrum ſervabatur, in latere atrii mulierum. Rel.

v Τοῖς ὁλοκαυτώμασιν] Nam ad ſacrificia piacularia vinum non adhibebatur nec oleum. Rel.

x Πλέον τοῦ ἵν ἠλείφοντο,] Pluſquam menſurâ ungebantur. Sic ἵνας infra de menſura quadam. lib. 6. c. 3. §. 3. τὰς γὰρ ἵνας ἵνα συνάγοντες ubi ἵνας *Chryſoſt.* & *Euſeb.* Spanh.

y Οὐκ ἂν] Apud *Euſ.* H. Eccl. lib. III. c. VI. p. 78. C. Spanh.

z Τῆς Σοδομηνῆς] Hanc regionem non fuiſſe undis merſam credidit Joſephus, & recte quidem, nam κατακλυσθῆναι ipſi debuiſſet tribuiſſe. Rel.

a Ου-

Λαζάρου φυγὼν, διὰ μιᾶς ἔλεγεν ἐκκεκομίσθαι πύλης, ἣν αὐτὸς ἐπεπίστευτο, μυριάδας ἕνδεκα νεκρῶν ἐπὶ πεντακισχιλίοις [a] ὀκτακοσίοις ὀγδοήκοντα, ἀφ᾽ ἧς αὐτοῖς ἡμέρας παρεστρατοπεδεύσατο, τεσσαρεσκαιδεκάτῃ Ξανθικοῦ μηνὸς ἄχρι [b] Πανέμου νουμηνίας. τοῦτο δ᾽ ἦν πλῆθος [c] ἄπειρον. καὶ οὐδὲ αὐτὸς ἐφεστὼς, ἀλλὰ δημοσίᾳ [d] μισθὸν διδοὺς ἐξ ἀνάγκης ἠρίθμει. τοὺς δὲ λοιποὺς οἱ προσήκοντες ἔθαπτον. ταφὴ δ᾽ ἦν, τὸ προκομίσαντας [e] ἐκ τοῦ ἄστεος ῥίψαι. μετὰ δὲ τοῦτον διαδράντες πολλοὶ τῶν ἐπισήμων, τὰς πάσας τῶν ἀπόρων νεκρῶν ἀπήγγελλον, μυριάδας ἑξήκοντα διὰ τῶν πυλῶν ἐκριφῆναι. τῶν δ᾽ ἄλλων ἀνεξεύρετον εἶναι τὸν ἀριθμόν. μηκέτι δὲ [f] εὐτονούντων τοὺς πτωχοὺς ἐκφέρειν, ἔλεγον συσσωρεύοντας εἰς τοὺς μεγίστους οἴκους τὰ πτώματα ἀποκλείειν· καὶ τοῦ μὲν σίτου [g] τὸ μέτρον πραθῆναι ταλάντου. μετὰ ταῦτα δὲ ὡς οὐδὲ [h] ποηλογεῖν ἔτι οἷόν τε [i] ἦν περιτειχισθείσης τῆς πόλεως, [k] προελθεῖν τινας εἰς τοσοῦτον ἀνάγκης, ὥς τε τὰς [l] ἀμάρας ἐρευνῶντας, καὶ παλαιὸν [m] ὄνθον βοῶν, προσφέρεσθαι τὰ ἐκ τούτων σκύβαλα, καὶ τὸ μηδὲ ὄψει φορητὸν πάλαι τότε γενέσθαι τροφήν. ταῦτα Ῥωμαῖοι μὲν ἀκούοντες ἠλέησαν· οἱ στασιασταὶ δὲ καὶ βλέποντες οὐ μετενόουν, ἀλλ᾽ ἠνείχοντο μέχρις αὐτῶν προελθεῖν. ἐπεπήρωντο γὰρ [n] ὑπὸ τοῦ χρεὼν, ὃ τῇ τε πόλει καὶ αὐτοῖς ἤδη παρῆν.

transgreſſus, dicebat per unam portam, quæ ſibi credita fuerat, elata fuiſſe centum & quindecim mortuorum millia & DCCCLXXX, ex quo die caſtra prope civitatem poſita ſunt, ex die XIV. menſis Xanthici uſque ad primam Panemi diem. Hæc autem erat immenſa multitudo. nec tamen ipſe fuit portæ appoſitus, ſed publicam mercedem diſtribuens neceſſe habuit *mortuos* numerare. Cæteros autem propinqui ſepeliebant. Sepultura autem erat, elatos de urbis muro dejicere. Poſt hunc autem multi nobiles transfugæ narrabant, mortuos egenos ad ſexcenta millia univerſos portis ejectos eſſe. aliorum vero numerum inveniri non poſſe. *Elatorum numerus.* Cumque pauperibus efferendis non ſufficerent, congeſta in maximis ædibus cadavera incluſa eſſe dicebant; & frumenti quidem modium veniſſe talento. Poſt autem, ubi muro circundata civitate ne herbas quidem legere jam liceret, eò neceſſitatis quoſdam deveniſſe, ut cloacas & vetuſta rimantes boum ſtercora, retrimenta inde collecta ederent; & quod olim viſu erat horribile in eſcam ceſſiſſe *eſurientibus*. Cum iſta quidem audirent Romani eos miſerati ſunt: ſeditioſos autem etiam iſta aſpicientes non pœnitebat, ſed patiebantur ea uſque ad ipſos progredi. Fatum enim eos cæcos reddiderat, quod jam & civitati & ipſis imminebat.

a Ὀκτακοσίοις] καὶ ὀκτακοσίους L. B.
b Πανέμου νουμηνίας.] Conf. infr. lib. 6. c. 1. §. 3. Spanh.
c Ἄπειρον.] Ita lego ex *Rufini* verſione. antea erat ἄπορον.
d Μισθὸν] Nam antea dixit placuiſſe, ut publico ſumtu ſepelirentur. Rel.
e Ἐκ τοῦ ἄστεος] Prior vox abeſt a L. B.
f Εὐτονούντων] Conf. ſupr. lib. 4. c. 7. §. 4. Spanh.
g Τὸ μέτρον πραθῆναι ταλάντου.] Τὸ *μέδιμνον Zonar.*
h Ποηλογεῖν] προσλογεῖν *Roſſ.*
i Ἦν] Abeſt a *Roſſ.*
k Προελθεῖν] Ita lego cum *Cod. Voſſ.* prout infra, circ. fin. poſt *μέχρις αὐτῶν* in *Editis Aliiſque προσελθεῖν.*
l Ἀμάρας] *ἀνάγκας Roſſ.* ſed ita recentior manus immutavit. Videtur tamen litera ν a vetuſta manu eſſe, uti & ſequentes.
m Ὄνθον] Simile quid de Nicodemi Gorionidis filia Talmudici narrant, eam cibum quæſiiſſe in ſtercore animalium. Rel.
n Ὑπὸ τοῦ χρεὼν.] Conf. Antt. lib. 8. c. 15. §. 6. Spanh.

ΤΑΔΕ ΕΝΕΣΤΙΝ ΕΝ ΤΩ ΕΚΤΩ ΛΟΓΩ

ΤΩΝ ΙΩΣΗΠΟΥ ΙΣΤΟΡΙΩΝ

ΤΗΣ ΙΟΥΔΑΙΚΗΣ ΑΛΩΣΕΩΣ.

JOSEPHI LIBRO SEXTO

HISTORIARUM EXCIDII JUDAICI

HÆC CONTINENTUR.

1. *DE ſeditioſorum deſperatione, & hominibus fame pereuntibus, qualiterque ſuburbia circumciſa, poſt erectos à Romanis aggeres, aſpectu erant ingratiſſima.*

2. *Quomodo Romani & Judæi animis affecti erant excitatis aggeribus: quodque Judæi excurſione facta illos urere non potuerunt.*

3. *Quomodo Romani machinarum pulſatione, & ſuffoſſione Antonia murum dejecerunt: alio autem muro conſpecto, quem Joannes cum ſuis ædificaverat, conturbati erant.*

4. *Quemadmodum Titus milites, cum murum aſcendere non auſi eſſent, præſtantiſſima oratione adhortatus eſt.*

5. *Qualiter & alii, & Sabinus omnium primus de muro exſiliens Judæos in fugam vertit; multiſque cæſis tandem & ipſe occiditur.*

6. *Quomodo & tertius murus ſuperatus eſt. deſcriptio pugnæ inter Judæos & Romanos circa templum.*

7. *De Juliano centurione, quomodo Judæorum multos interfecit, & ipſe peremptus eſt: utque fugiunt Romani & in Antoniam concluſi ſunt.*

8. *Quomodo Titus, cum Antoniam dirui juſſiſſet, Joſephum incitavit ut Judæos iterum verbis hortaretur.*

9. *Quod multi de populo, cum ſeditioſi in melius non mutarentur verbis Joſephi, transfugiendi deſiderio egreſſi ſunt, quos Titus in Gophnam miſit.*

10. *Quemadmodum transfugæ multis Judæos rogabant ut Cæſari urbem traderent; verum nihil valebant, ſed potius pertinaciores eos efficiebant: unde Titus, cum per Joſephum eos increpaſſet, illique nihil obſequuti eſſent, rurſus bello eos aggreditur.*

11. *Quomodo Titus, cum ex copiis univerſis fortiſſimos elegiſſet & ipſos contra templum dimiſiſſet, ipſe ab Antonia quid fieret exſpectabat.*

12. *Qualiter prælio congreſſi ſunt, & multis utrinque cæſis dirempta eſt pugna cum dubia victoria.*

α΄. ΠΕρὶ τῆς τῶν στασιαστῶν ἀπονοίας, καὶ τῶν ὑπὸ τοῦ λιμοῦ ἀποθνησκόντων· καὶ ὅπως τῶν Ῥωμαίων τὰ χώματα ἐγειράντων, περικαθαρθέντα τὰ προάστεια ᵃ ἀχαριστότατα ἐφαίνοντο.

β. Ὅπως διέθησαν Ῥωμαῖοι καὶ Ἰουδαῖοι τῶν χωμάτων γενομένων. καὶ ὅπως ὁρμήσαντες Ἰουδαῖοι καὶ ταῦτα καῦσαι οὐκ ἴσχυσαν.

γ΄. Ὅπως ταῖς τε ἑλεπόλεσι τύπτοντες Ῥωμαῖοι, καὶ ὑπορύττοντες τὸ τεῖχος τῆς Ἀντωνίας κατέρειψαν· ἀναδειχθέντος δὲ ἑτέρου τείχους, ὅπερ ἔνδοθεν οἱ περὶ τὸν Ἰωάννην ἀντῳκοδόμησαν, ἠνιάθησαν.

δ΄. Ὡς δεδοικότας ἀναβῆναι τοὺς στρατιώτας Τίτος δημηγορίᾳ ἀρίστῃ προὐτρέψατο αὐτούς.

ε΄. Ὅπως ἄλλοι τε, καὶ Σαβῖνος πρῶτος πάντων ἐκπηδήσας τοὺς Ἰουδαίους ἐτρέψατο· καὶ πολλοὺς ἀποκτείνας, τελευταῖον καὶ αὐτὸς διεφθάρη.

ϛ΄. Ὡς καὶ τὸ τρίτον τεῖχος παρελήφθη. ἔκφρασις τοῦ περὶ τὸ ἱερὸν πολέμου Ἰουδαίων τε καὶ Ῥωμαίων.

ζ΄. Περὶ Ἰουλιανοῦ τοῦ ἑκατοντάρχου, ὅπως πολλούς τε τῶν Ἰουδαίων ἀπέκτεινε, καὶ αὐτὸς ἀπώλετο. καὶ ὅπως τρέπονται Ῥωμαῖοι, καὶ κατακλείονται εἰς τὴν Ἀντωνίαν.

η΄. Ὅπως Τίτος, κατασκάψαι προστάξας τὴν Ἀντωνίαν, τὸν Ἰώσηπον προὐτρέψατο τοῖς Ἰουδαίοις αὖθις παραινέσαι.

θ΄. Ὡς μηδὲν τῶν στασιαστῶν ὠφεληθέντων ἐκ τῶν λόγων Ἰωσήπου, πολλοὶ τῶν ἀπὸ τοῦ δήμου πρὸς τὸ αὐτομολεῖν ὁρμήσαντες ἐξῆλθον, οὓς ὁ Τίτος εἰς Γόφναν ἐξαπέστειλεν.

ι΄. Ὅπως οἱ αὐτομολήσαντες πλεῖστα τοὺς Ἰουδαίους ἱκέτευον παραδοῦναι Καίσαρι τὴν πόλιν, ἀλλ᾿ οὐδὲν ἤνυον, μᾶλλον δὲ καὶ φιλονεικοτέρους ἐποίουν· ἐφ᾿ οἷς Τίτος διὰ Ἰωσήπου διελέχθη, καὶ μὴ πειθομένων αὐτῷ πάλιν πρὸς τὸν πόλεμον ἐχώρει.

ια΄. Ὡς ἀπὸ πάσης τῆς δυνάμεως τοὺς ἀρίστους ἐκλεξάμενος Τίτος, καὶ κατὰ τοῦ ἱεροῦ αὐτοὺς διαφεὶς, αὐτὸς ἀπὸ τῆς Ἀντωνίας ἐκαραδόκει τὸ μέλλον.

ιβ΄. Ὅπως συμπεσόντες ἀλλήλοις, πολλῶν ἑκατέρωθεν πεσόντων διελύθησαν, μηδενὸς βεβαίως νικήσαντος.

ιγ΄. Ὅπως

ᵃ Ἀχαριστότατα] Ita ex conjectura. ἀχρειότατα in *Edit. Baſil.* & *duobus MSS.*

ιγ'. Ὅπως κατὰ τοῦ ἱεροῦ χώματα ἤγειραν.

ιδ'. Ὡς τινῶν ἱππέων ἀπολλύντων τοὺς ἵππους, διὰ τῆς εἰς ἕνα στρατιώτην κολάσεως, τοὺς λοιποὺς Καῖσαρ ἐσωφρόνισεν.

ιε'. Ὅπως κατὰ τὸ Ἐλαιῶν ὄρος πολλοὶ τῶν στασιαστῶν ὁρμήσαντες ὑπεξελθεῖν, ἀνετράπησαν· ὅτι καί τις τῶν ἱππέων Πεδάνιος ἁρπάσας τινὰ νεανίαν φεύγοντα, τῷ Καίσαρι καθάπερ τι κειμήλιον προσήγαγεν.

ιϛ'. Ὡς Ἰουδαῖοι τὰ προσεγγίζοντα τῷ ἱερῷ κατέπρησαν, ὡς μὴ δι' αὐτῶν Ῥωμαῖοι τοῦ ἱεροῦ ἐγκρατεῖς γένοιντο.

ιζ'. Περὶ τοῦ μονομαχήσαντος Ἰουδαίου κατὰ πρόκλησιν, καὶ νικήσαντος πῶς διὰ τῆς ἀλαζονείας ἀπεκτάνθη.

ιη'. Περὶ τοῦ ἐπινοηθέντος παρὰ τῶν Ἰουδαίων δόλου, ᾧ πολλοὺς Ῥωμαίων ἐνέπρησαν.

ιθ'. Περὶ Λόγγου τοῦ στρατιώτου Ῥωμαίων ὡς ἑαυτὸν ἀνεῖλε, καὶ περὶ τοῦ ἐπιρρίψαντος ἑαυτὸν συστρατιώτῃ Λουκίῳ.

κ'. Ἔκφρασις αὖθις τῶν ὑπὸ τοῦ λιμοῦ θνησκόντων.

κα'. Περὶ Μαρίας τῆς τὸ ἴδιον τέκνον καταφαγούσης.

κβ'. Ὅπως, τῶν χωμάτων κατὰ τοῦ ἱεροῦ ἀπαρτισθέντων, προσήγαγον τοὺς κριούς. καὶ ὡς ἐπὶ κλίμακας ἀναβάντες, δεινὸν αὖθις ἔστησαν πόλεμον, καὶ τέλος ἡττήθησαν Ῥωμαῖοι. ἐφ' οἷς ὀργισθεὶς Τίτος τὰς πύλας ὑφάπτειν προσέταξεν.

κγ'. Περὶ τῶν αὐτομολησάντων τῷ Τίτῳ δορυφόρων τοῦ τυράννου Σίμωνος.

κδ'. Ὅπως βουλὴν προθεὶς Τίτος πῶς δεῖ χρήσασθαι τῷ ἱερῷ, ἄλλων ἄλλα λεγόντων, αὐτὸς οὐκ ἔφη, συγχωρῆσαι τοιοῦτον ἔργον καταφλεγῆναι, καὶ οὕτως διαλύεται τὸ συνέδριον.

κε'. Ὅπως Ἰουδαῖοι τοῖς τῶν Ῥωμαίων φύλαξιν ἐπιπίπτουσι, καὶ μελλόντων αὐτῶν τραπῆναι, φθάσας Καῖσαρ ἐπήμυνε, τρέψας τοὺς Ἰουδαίους.

κϛ'. Ὅπως ὁ ναὸς ἐνεπρήσθη, καὶ ἄκοντος Καίσαρος.

κζ'. Ὅτι καθ' ὃν καιρὸν ἐπὶ τῶν Βαβυλωνίων καὶ πρότερον ὁ ναὸς ἐνεπρήσθη κατὰ τόνδε τὸν μῆνα καὶ τὴν ἡμέραν αὖθις κατεφλέγη.

κη'. Ὡς τοῦ ναοῦ φλεγομένου, καὶ πάντων ὁμοῦ τῶν Ἰουδαίων συναναιρουμένων, συμμιγής τις ἦχος καὶ βοὴ τῶν τε Ῥωμαίων καὶ τῶν ἀπολλυμένων ἐγένετο.

κθ'. Ὅπως τῶν ἱερέων τινὲς κατὰ τῶν Ῥωμαίων ἐνερρίπτουν τοὺς ὀβελοὺς τοῦ ναοῦ, καὶ ὡς ἐπὶ τοῖχόν τινα ἀναβάντες ἑαυτοὺς εἰς τὸ πῦρ ἔβαλλον· καὶ ὡς Ῥωμαῖοι τὰ λοιπὰ λείψανα τοῦ ναοῦ πάντα καταφλέγοντες κατέκαυσαν, καὶ πλῆθος τῶν καταφυγόντων αὐτόθι εἰς ἑξακισχιλίους.

λ'. Περὶ τοῦ ψευδοπροφήτου, ᾧ πιστεύσας ὁ λαὸς ἀπώλετο.

λα'. Περὶ τῶν προγεγονότων σημείων τῆς ἁλώσεως.

λβ'. Ὅπως Ῥωμαῖοι τὰς σημαίας ἐν τῷ ναῷ εἰσκομίσαντες, καὶ τὸν Τίτον εὐφημίαις ἐγέραιρον. καὶ ὅπως ὁ χρυσὸς ἀπὸ τῆς λείας εὐθήνησεν.

λγ'. Περὶ τοῦ παιδίου τοῦ μετὰ ἱερέων εἰς τὸν τοῖχον ἀναφυγόντος, πῶς ἠπάτησε Ῥωμαίους· καὶ ὅπως λιμώττοντες κατέβησαν πρὸς τὸν Τίτον οἱ ἱερεῖς, ὁ δὲ αὐτοὺς ἐκέλευσε κολάσαι.

λδ'. Ὅπως οἱ τύραννοι τὸν Τίτον εἰς λόγους προκα-

13. *Quomodo contra templum aggeres excitarunt.*

14. *Ut, cum equitum nonnulli equos amiſiſſent, unius militis pœna reliquos in poſterum cautiores reddidit.*

15. *Quomodo è regione Olivarum montis multi ſeditioſorum clam egredi conati proſternuntur. quodque equitum quidam Pedanius, rapto quodam juvene dum fugeret, eum ad Cæſarem tanquam munus pretioſum adducebat.*

16. *Ut Judæi omnia templi propinqua incenderunt, ne ex illis Romani templum in poteſtatem ſuam redigerent.*

17. *De Judæo qui ad ſingulare certamen Romanos provocaverat, victorque ex gloriatione ſua occiſus eſt.*

18. *De dolo à Judæis excogitato, quo multos Romanorum exuſſerunt.*

19. *De Longo milite Romano, qualiter ſemetipſum interfecit: deque eo qui ſeſe in Lucium commilitonem projecit.*

20. *Altera deſcriptio illorum qui fame perierunt.*

21. *De Maria, quæ filium ſuum comederat.*

22. *Qualiter aggeribus contra templum erectis arietes admovebant: utque ſcalis aſcenſis acre commiſſum eſt prælium, tandemque victi ſunt Romani: qua de cauſa Titus iratus portis ignem ſubjici juſſit.*

23. *De ſatellitibus Simonis tyranni qui ad Titum profugerant.*

24. *Quod, cum proponeretur à Tito quid facturi eſſent de templo, aliique alia dicerent, ipſe dixerit; ſe non paſſurum eſſe ejuſmodi ſtructuram flammis abſumi: atque ita concilium dimiſit.*

25. *Quomodo Judæi Romanos qui in ſtatione erant adoriuntur, cumque in eo eſſent ut in fugam verterentur, Cæſar prius auxilio venit & Judæos fugat.*

26. *Quomodo templum incenſum eſt, invito Cæſare.*

27. *Quod eodem menſe & die deflagravit templum, quo olim concrematum eſt à Babyloniis.*

28. *Quod, cum templum flammis vaſtaretur & Judæi omnes cujuſcunque ætatis una perirent, permixtus cum cæde editur ſonitus, clamorque Romanorum & pereuntium promiſcuus.*

29. *Quomodo ſacerdotum nonnulli verubus templi in Romanos pro miſſilibus utebantur, & muro quodam aſcenſo ſemetipſos in ignem conjecerunt: utque Romani, igne in omnia graſſantes, quicquid reliquum erat templi incenderunt, & multitudinem eò confugientium ad ſex hominum millia.*

30. *De Pſeudo-propheta, cui populus ad ſui interitum fidem habuit.*

31. *De ſignis excidium præcedentibus.*

32. *Quomodo Romani ſigna in templum inferebant, & Titum acclamationibus honorabant; deque magna auri copia ex præda.*

33. *De puero cum ſacerdotibus in templi parietem ſe recipiente, & quo pacto decepit Romanos: utque ſacerdotes fame laborantes deſcenderunt ad Titum, quos ipſe puniri juſſit.*

34. *Quomodo tyranni Titum ad colloquium provocant,*

vocant, atque ipſe cum eis ſermonem habuit maxime admirandum.

λέσατο, ὁ δὲ αὐτοῖς διαλαλιᾷ θαυμασιωτάτῃ ὡμίλησεν.

35. *Quod Titus, cum tyranni nihil moderati præ ſe ferrent, vehementer iratus edixerit per præconem, ne jam fidem dextramque ſibi dari ſperarent: quo facto imperavit militibus igne omnia vaſtare.*

λε'. Ὅτι μηδὲν μέτριον φρονούντων τῶν τυράννων, ἀγανακτήσας Τίτος ἐκήρυξε μὴ ἐλπίζειν αὐτοὺς ἔτι δεξιᾶς τυχεῖν· ὅθεν τὴν στρατιὰν ἐκέλευσε τὰ λοιπὰ καταφλέξαι.

36. *De regis conſanguineis ad Cæſarem perfugientibus, atque eos Romam mittendos curavit.*

λϛ'. Περὶ τῶν προσφυγόντων Καίσαρι βασιλικῶν συγγενῶν, ὅπως τε αὐτοὺς εἰς Ῥώμην ἀπέστειλεν.

37. *Quomodo ſeditioſi ad domum regiam profecti Romanos inde pepulerunt, & reliquam multitudinem popularium qui eo confugerant occiderunt, & duos milites Romanos vivos ceperunt.*

λζ'. Ὡς ὁρμήσαντες οἱ στασιασταί, τοὺς ἐν τῇ βασιλικῇ οἰκίᾳ Ῥωμαίους διώξαντες, τὸ λοιπὸν πλῆθος τῶν καταφυγόντων τοῦ δήμου πᾶν ἐφόνευσαν, δύο τῶν Ῥωμαίων ζωγρήσαντες.

38. *Quomodo Romani, latronibus rurſus in fugam verſis, quod reliquum erat urbis incenderunt.*

λη'. Ὅπως πάλιν Ῥωμαῖοι, τοὺς λῃστὰς τρεψάμενοι, τὰ ὑπόλοιπα τῆς πόλεως κατέφλεξαν.

39. *Quomodo tyranni cuniculis freti & innixi ad extremum uſque belligerabant.*

λθ'. Ὅπως οἱ τύραννοι τοῖς ὑπονόμοις θαρροῦντες, μέχρι παντὸς τῷ πολέμῳ προσέμενον.

40. *Quod Cæſar iterum ſuperiorem urbem aggeribus occupat: cumque è ſeditioſis nonnulli de urbe tradenda deliberant, eos re explorata prævenit Simon & pœnis afficit.*

μ'. Ὡς πάλιν ὁ Καῖσαρ τὴν ἄνω πόλιν χώμασι διαλαμβάνει, καθ' ὃν καιρὸν βουλευομένων τινῶν στασιαστῶν περὶ παραδόσεως, φθάνει μαθὼν ὁ Σίμων, οὓς καὶ ἐκόλασεν.

41. *De ſacerdote ad Cæſarem profugiente, & res multas pretioſas ei tradente.*

μα'. Περὶ τοῦ ἱερέως τοῦ προσφυγόντος Καίσαρι, καὶ κειμήλια πολλὰ παραδόντος.

42. *Quomodo aggeribus perfectis Romani machinas adducebant, & latronibus inexſpectato fugientibus & cuniculos ſubeuntibus totam urbem nacti ſunt Romani.*

μβ'. Ὡς, συντελουμένων τῶν χωμάτων, Ῥωμαῖοι, τὰς μηχανὰς προσάγοντες, τῶν λῃστῶν παραλόγως ἀποδράντων, καὶ τοῖς ὑπονόμοις ὑποδύντων, ἐγκρατεῖς τῆς ὅλης πόλεως ἐγεγόνεισαν.

43. *Quod Cæſar urbem introgreſſus eamque ob firmitatem multum miratus, cætera quidem omnia deleri juſſit, tres vero turres ſolas in ſuæ virtutis & fortitudinis monumentum intactas reliquit.*

μγ' Ὡς παρελθὼν εἴσω Καῖσαρ, καὶ πολλὰ τῆς ὀχυρότητος τὴν πόλιν θαυμάσας, τὰ μὲν ἄλλα πάντα ἀφανίσαι προσέταξε, μόνους δὲ τοὺς τρεῖς πύργους, εἰς μνημεῖον τῆς ἑαυτοῦ ἀρετῆς τε καὶ ἀνδρείας, εἴασεν.

44. *Quomodo Cæſar, poſtquam latrones & ſeditioſos à ſe invicem delatos interfici juſſerat, reliquos, partim in triumphum reſervavit, partim provinciis donavit, alioſque ad Ægyptiorum opera relegavit, pluresque vendidit.*

μδ'. Ὅπως Καῖσαρ τοὺς λῃστρικοὺς καὶ στασιώδεις, ὑπ' ἀλλήλων ἐνδεικνυμένους, ἀναιρεθῆναι προστάξας, τοὺς λοιπούς, οὓς μὲν εἰς τὸν θρίαμβον ἐτήρησεν, οὓς δὲ ταῖς ἐπαρχίαις ἐδωρήσατο, ἄλλους δ' εἰς τὰ κατ' Αἴγυπτον ἔργα, τοὺς δὲ πλείους διέπρασε.

45. *De tota multitudine eorum qui bello capti erant & perierunt.*

με'. Περὶ ὅλου τοῦ πλήθους τῶν ὑπὸ πόλεμον ἑαλωκότων τε καὶ διαφθαρέντων.

46. *De iis qui in cuniculos confugerunt.*

μϛ'. Περὶ τῶν εἰς τοὺς ὑπονόμους καταφυγόντων.

47. *Quod urbs quinquies prius capta, tunc iterum vaſtata erat.*

μζ'. Ὅτι πεντάκις πρότερον ἁλούσης τῆς πόλεως τοῦτο δεύτερον ἠρημώθη.

ΦΛ. ΙΩΣΗΠΟΥ
ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΙΟΥΔΑΙΚΟΥ ΠΟΛΕΜΟΥ,
Η
ΙΟΥΔΑΙΚΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΠΕΡΙ ΑΛΩΣΕΩΣ
ΛΟΓΟΣ ϛʹ.

FLAVII JOSEPHI
DE BELLO JUDAICO,
SIVE
JUDAICÆ HISTORIÆ DE EXCIDIO,
LIBER VI.

ΚΕΦ. αʹ.

Ὅτι Ἰουδαίων πάθη ἐπὶ τὸ χεῖρον προέκοπτε καὶ ὡς τῇ Ἀντωνίᾳ προσβάλλουσιν οἱ Ῥωμαῖοι.

Τὰ μὲν οὖν τῶν Ἱεροσολύμων πάθη προὔκοπτε καθ᾽ ἡμέραν ἐπὶ τὸ χεῖρον, [a] τῶν στασιαστῶν μᾶλλον παροξυνομένων [b] ἐν ταῖς συμφοραῖς, καὶ τοῦ λιμοῦ μετὰ τὸν δῆμον ἤδη κἀκείνους νεμομένου. τό γε μὴν πλῆθος τῶν σεσωρευμένων ἀνὰ τὴν πόλιν πτωμάτων ὄψει τε φρικῶδες ἦν, καὶ λοιμώδη προσέβαλλεν ὀσμὴν, [c] πρός τε τὰς ἐκδρομὰς ἐμπόδιον τοῖς μαχομένοις. ὥσπερ γὰρ διὰ παρατάξεως φόνῳ μυρίῳ [d] γεγυμνασμένους, χωροῦντας ἔδει τὰ σώματα πατεῖν, [e] οἱ δὲ ἐπιβαίνοντες οὔτε ἔφριττον, οὔτε ἠλέουν, οὔτε [f] κληδόνα κακὴν σφῶν αὐτῶν ὑπελάμβανον τὴν εἰς τοὺς κατοιχομένους ὕβριν· πεφυρμένοι δ᾽ ὁμοφύλῳ φόνῳ τὰς δεξιὰς, ἐπὶ τὸν πρὸς τοὺς ἀλλοφύλους πόλεμον ἐξέθεον, ὀνειδίζοντες, ἔμοιγε δοκεῖν, τὸ θεῖον εἰς βραδυτῆτα τῆς [g] ἐπ᾽ αὐτοῖς κολάσεως. οὐ γὰρ ἐλπίδι νίκης ὁ πόλεμος, ἤδη δ᾽ ἀπεγνωσμένης σωτηρίας ἐθρασύνετο. Ῥωμαῖοι δὲ, καίτοι πολλὰ περὶ τὴν τῆς ὕλης συγκομιδὴν ταλαιπωρούμενοι, τὰ χώματα διήγειραν μιᾷ καὶ εἴκοσιν ἡμέραις, κείραντες ὡς προείρηται τὴν περὶ τὸ ἄστυ χώραν, ἐπ᾽ ἐνενήκοντα σταδίους ἐν κύκλῳ πᾶσαν. [h] ἦν

CAP. I.

Quod Judæorum calamitates magis ingraveſcebant: utque in Antoniam impreſſionem faciunt Romani.

At enim Hieroſolymorum calamitates quotidie ingraveſcebant, cum & ſeditioſi magis irritarentur adverſis incluſi, & fames in populum graſſata jam & ipſos depaſceretur. Quin & multitudo congeſtorum in civitate cadaverum & viſu horrenda erat, odoremque peſtiferum emittebat, qui pugnantium excurſibus impedimento erat. Nam incedentes, veluti per aciem plurima cæde exercitati; conculcare corpora neceſſe habebant; quique ſuper eis graderentur neque horrebant neque miſerabantur, neque malum omen ſibi ducebant contumeliam in mortuos: gentili autem cæde dextras pollutas habentes, ad bellum cum alienigenis excurrebant, tanquam exprobrantes Deo (ut mihi videtur) ſupplicii ſui tarditatem. non enim ſpe victoriæ, ſed deſperatione ſalutis jam ferociter gerebatur bellum. Romani autem, quamvis in aggreganda materia valde laborarent, aggeres tamen intra dies XXI. excitarunt, attonſa, ut jam ante dictum eſt, omni in orbem circa civitatem regione ad XC. ſtadia. Erat autem

Cumuli mortuorum in urbe.

Aggeres brevi à Romanis excitati.

a Τῶν τε στασιαστῶν] Ita *Big.* & *Ruf.* τῶν στασιαστῶν in *cæteris.*
b Ἐν ταῖς συμφοραῖς.] Illud ἐν non agnoſcit *Ruf.*
c Πρός τε τὰς] Πρὸς δὲ *Big.*
d Γεγυμνασμένους,] Γεγυμνασμένοι *Gall.* & *Lugd. Bat.*
e Οἱ δὲ ἐπιβαίνοντες] Οἱ δ᾽ ἐπιβαίνοντες *Big.*
f Κληδόνα κακὴν] Conf. infr. c. 5. §. 3. Spanh.
g Ἐπ᾽ αὐτοῖς κολάσεως.] Ἐπ᾽ αὐτοὺς *Big.*
h Ην δὲ ἐλεεινὴ καὶ ἡ τῆς γῆς ὄψις.] Ita *Big. Lugd. Bat.* & *Vat.* antea erat, ἦν δὲ πάντα ἐλεεινὴ καὶ γῆς ὄψις.

ἡ ὄψις

autem miſerabilis etiam terræ facies: nam quæ antea arboribus & hortis ornata fuerant *loca*, ea tunc undique deſerta ſylvis acciſis cernebantur. nec ullus qui antea Judæam viderat alienigena, & ſuburbana pulcherrima civitatis, cum ejus ſolitudinem tunc cerneret, lachrymas continere poterat, & mutationem non gemere, quæ & quanta fuerit, quippe omnia pulchritudinis veſtigia deleverat bellum: nec ſi quis ſubito adveniſſet qui locum prius noverat, eum cognoſceret, ſed præſens quæreret civitatem.

Mutata facies urbis.

2. Aggerum autem opus finitum Romanis pariter ac Judæis in cauſa erat ut timere inciperent. namque hi, niſi eos quoque exurerent, captum iri civitatem putabant: Romani vero, eam haud unquam ſe capturos eſſe, ſi & iſti deſtruerentur. materia quippe eos defecerat, & labore quidem militibus attrita erant corpora, crebris vero adverſis caſibus animis deficiebant. Porro eveniebat ut ex civitatis calamitatibus Romani magis animos deſponderent, quam qui in ea erant. nam propter iſtiuſmodi clades pugnatores nihilo ſegniores habebant, ipſis interim fracta ſpe & debilitata, cum aggeres inſidiis, machinæ ſoliditati muri, pugnaque manibus conſerta audaciæ confligentium cederent. Maximè vero, cum & ſeditione & fame & bello ſuperiorem animi fortitudinem Judæos habere comperirent, virorum quidem inſuperabiles eſſe impetus, animos vero in calamitatibus terrore invictos gerere arbitrabantur. quid enim non ſuſtineant proſperis in rebus, qui malis ad virtutem incitarentur? Et illi quidem propterea validiores aggeribus adhibebant cuſtodias.

Romani à Judæis terrentur.

3. Joannes autem ejuſque ſocii, apud Antoniam ſimul & futuris, ſi disjiceretur murus, proſpiciebant; &, antequam arietes admoverentur, impetum faciebant in opera. Non tamen illis ſucceſſit conatus. Sed cum facibus progreſſi, priuſquam aggeribus appropinquarent, ſpe ſua fruſtrati reverterunt. Nam primum ne concordare quidem videbatur eorum conſilium, paulatim, & per intervalla, & cunctanter, non ſine metu exſilientium, atque, ut ſummatim dicam, non Judæorum more. Simul enim illis deerant quæ gentis propria, audacia, impetus, conjunctuſque omnium curſus, & ſine offenſione revertere. Languidiores vero progreſſi, quam ſolebant, etiam Romanos acie ſolito validiori ſtantes inveniebant: qui corporibus quidem atque armis ita undique aggeres ſepſerunt, ut nuſquam igni aditum relinquerent; animo vero quiſque eatenus confirmato erat, ut prius moreretur quam loco cederet. nam præterquam quod omnis ſpes illis præcideretur, ſi etiam iſta opera forent exuſta, magno ſibi pudori eſſe ducebant milites, ſi per omnia cederet aut calliditati virtus, aut arma temeritati, aut peritia multitudini, aut Romani Judæis. Simul autem & machinæ obſidionales pro illis faciebant, miſſilia ad eos uſque conjicientes qui è *muro* proſiliebant, & cum quis cecidiſſet ſubſequuturo moram injiciebat, periculumque ultra

Judæi cum facibus aggerem aggrediuntur.

Audacia & impetus Judæorum decrevit.

δὲ ἐλεεινὴ καὶ τῆς γῆς ἡ θέα. τὰ γὰρ πάλαι δένδρεσι καὶ παραδείσοις κεκοσμημένα τότε πανταχόθεν ἠρήμωτο καὶ περιεκέκοπτο τῆς ὕλης. οὐδείς τε τῶν πάλαι Ἰουδαίαν καὶ τὰ περικαλλῆ προάστεια τῆς πόλεως ἑωρακὼς ἀλλόφυλος, ἔπειτα τὴν τότε βλέπων ἐρημίαν, οὐκ [i] ὠλοφύρατο, καὶ κατεστέναξε τὴν μεταβολὴν παρ' ὅσον γένοιτο. πάντα γὰρ ἐλυμήνατο τὰ σημεῖα τοῦ κάλλους ὁ πόλεμος, καὶ οὐκ ἄν τις ἐξαπίνης ἐπιστὰς τῶν [k] προεγνωκότων ἐγνώρισε τὸν τόπον, ἀλλὰ παρὼν ἐζήτει τὴν πόλιν.

β'. Ῥωμαίοις δὲ καὶ Ἰουδαίοις τὸ τέλος τῶν χωμάτων [l] ἴσην ἐνεποίει δέους ἀρχήν. οἱ μὲν γὰρ, εἰ μὴ καὶ ταῦτα καύσειαν, ἁλώσεσθαι τὴν πόλιν προσεδόκων· Ῥωμαῖοι δὲ, οὐκ ἂν ἔτι αἱρήσειν, κἀκείνων διαφθαρέντων. ὕλης γάρ τε ἦν ἀπορία, καὶ τῶν μὲν πόνων ἤδη τὸ σῶμα, τῶν δ' ἐπαλλήλων πταισμάτων αἱ ψυχαὶ τοῖς στρατιώταις ἐλείποντο. τάς γε μὴν κατὰ τὴν πόλιν συμφορὰς, Ῥωμαίοις πλέον εἶναι συνέβαινε πρὸς ἀθυμίας, ἢ τοῖς ἐν αὐτῇ. παρὰ γὰρ τὰ τηλικαῦτα πάθη τοῖς μαχομένοις οὐδὲν ἐχρῶντο μαλακωτέροις, ἀλλ' ἔθραυον πάντοτε τὰς ἐλπίδας, τῶν μὲν χωμάτων ταῖς ἐπιβουλαῖς, τῶν δὲ ὀργάνων στερρότητι τοῦ τείχους, τῶν δὲ κατὰ χεῖρα μάχης ταῖς τῶν συμπλεκομένων τόλμαις πλεονεκτούμενοι. τὸ δὲ μέγιστον, στάσεώς τε, καὶ λιμοῦ [m] καὶ πολέμου, καὶ τοσούτων κακῶν εὑρίσκοντες ἐπάνω τὸ [n] παράστημα τῆς ψυχῆς Ἰουδαίους ἔχοντας, ὑπελάμβανόν τε τῶν ἀνδρῶν ἀμάχους μὲν τὰς ὁρμὰς, ἀνάλωτον δὲ τὴν ἐπὶ συμφοραῖς εὐθυμίαν εἶναι. τί γὰρ ἂν μὴ ὑποστῆναι δεξιᾷ τύχῃ χρωμένους, τοὺς ὑπὸ κακῶν πρὸς ἀλκὴν τρεπομένους; οἱ μὲν οὖν ἐρρωμενεστέρας διὰ ταῦτα τῶν χωμάτων ἐποιοῦντο τὰς φυλακάς.

γ'. Οἱ δὲ περὶ τὸν Ἰωάννην, κατὰ τὴν Ἀντωνίαν ἅμα καὶ πρὸς τὸ μέλλον, εἰ καταῤῥιφθείη τὸ τεῖχος, ἠσφαλίζοντο καὶ, πρὶν ἐπιστῆναι τοὺς κριοὺς, ἐπέθεντο τοῖς ἔργοις. οὐ μὴν ἐκράτησάν γε τῆς ἐπιχειρήσεως. [o] ἀλλὰ προελθόντες μετὰ λαμπάδων, πρὶν ἐγγίσαι τοῖς χώμασι, ψυχρότεροι τῆς ἐλπίδος ὑπέστρεψαν. πρῶτον μὲν γὰρ, οὐδὲ ὁμονοεῖν ἡ σκέψις αὐτῶν ἐδόκει, κατὰ μέρος ἐκπηδώντων, κἀκ διαλειμμάτων, καὶ μεμελλημένως μετὰ δέους, καθόλου τ' εἰπεῖν, οὐκ Ἰουδαϊκῶς. τὰ γὰρ ἴδια τοῦ [p] ἔθνους [q] ὑστέρητο ἅμα, ἡ [r] τόλμα, καὶ ὁρμὴ, καὶ δρόμος ὁμοῦ πάντων, [s] καὶ τὸ μηδὲ [t] πταίοντας ἀναστρέφειν. ἀτονώτεροι δὲ ἑαυτῶν προελθόντες, καὶ τοὺς Ῥωμαίους εὗρον ἐρρωμενεστέρους τοῦ συνήθους παρατεταγμένους. τοῖς μέν γε σώμασι καὶ ταῖς πανοπλίαις οὕτως ἔφραξαν τὰ χώματα πάντοθεν, ὡς τῷ πυρὶ μηδαμόθεν καταλιπεῖν [u] παρείσδυσιν. τὴν δὲ ψυχὴν [x] ἐτόνωσαν ἕκαστος, μὴ μετακινηθῆναι τῆς [y] τάξεως πρὸ θανάτου. [z] πρὸς γὰρ τὸ πάσας αὐτῶν ὑποκόπτεσθαι τὰς ἐλπίδας, εἰ κἀκεῖνα καταφλεγείη τὰ ἔργα, δεινὴ τοὺς στρατιώτας εἶχεν αἰδὼς, εἰ πάντα [a] κρατήσειαν, πανουργία μὲν ἀρετῆς, ἀπόνοια δὲ ὅπλων, πλῆθος δὲ ἐμπειρίας, Ἰουδαῖοι δὲ Ῥωμαίων. ἅμα δέ τι καὶ τὰ [b] ἀφετήρια συνήργει τῶν προπηδώντων ἐφικνούμενα, καὶ πεσών τις [c] τῷ μεθ' ἑαυτὸν ἐμπόδιον ἦν, ὅ, τε κίνδυνος [d] τοῦ πρόσω

χωρεῖν

i Ὠλοφύρατο,] Ὠλοφύρετο Big.
k Προεγνωκότων] Τῶν οὐ προεγνωκότων Big.
l Ἴσην ἐνεποίει δέους ἀρχήν.] Ἴσον μὲν ἐποίει Big.
m Καὶ πολέμου,] Abeſt a *L. B.*
n Παράστημα τῆς ψυχῆς.] Conf. ſupr. lib. 2. c. 18. §. 5. & lib. 4. c. 3. §. 11. Spanh.
o Ἀλλὰ προελθόντες] Ἀλλὰ καὶ προελθόντες Big. & *L. B.*
p Ἔθνους] ἔθους Gen. ἤθους *Rufin.* Spanh. ἤθους quoque ediderat Huds. ſed ex verſione apparet ἔθνους voluiſſe, quod *Ruf.* quoque comprobat Hav.
q Ὑστέρητο ἅμα,] Ὑστερεῖτο Big.
r Τόλμα,] Τόλμα καὶ ἡ ὁρμὴ Big.
s Καὶ τὸ μηδὲ] Et neque poſt cladem deceptam recedentes. Spanh.
t Πταίοντας ἀναστρέφειν.] Παίοντας Big.
u Παρείσδυσιν] Παρεισδύσιν Big. Conf. ſupr. lib. 5. c. 7. §. 9. Spanh.
x Ἐτόνωσαν] Ἐτόνωσαν Big. Conf. ſupr. lib. 3. c. 1. §. 10. Spanh.
y Τάξεως πρὸ θανάτου.] Παρατάξεως Big.
z Πρὸς γὰρ τὸ πάσας] Πρὸς γὰρ τῷ & mox κόπτεσθαι Big.
a Κρατήσειαν,] Κρατήσειεν Big.
b Ἀφετήρια] Conf. ſupr. lib. 2. c. 19. §. 9. Spanh.
c Τῷ μεθ' ἑαυτὸν] Τῶν μεθ' ἑαυτὸν Big.
d Τοῦ πρόσω χωρεῖν] Ita ex conjectura. antea erat τῷ μὴ πρόσω χωρεῖν in *Editis* & *MSS.*

e Νυμ.

χωρεῖν ἐποίει μαλακωτέρους. τῶν δ' ἐνδοτέρω βέλους ὑποδραμόντων, οἱ μὲν πρὶν εἰς χεῖρας ἐλθεῖν τὴν εὐταξίαν καὶ τὸ πύκνωμα τῶν πολεμίων καταπλαγέντες, οἱ δὲ νυττόμενοι τοῖς ξυστοῖς ὑπαλινδρόμουν καὶ τέλος, ἀλλήλους κακίζοντες εἰς δειλίαν, ἀνεχώρουν ἄπρακτοι. [e] νουμηνίᾳ Πανέμου μηνὸς ἡ ἐπιχείρησις ἦν. ἀναχωρησάντων δὲ [f] τῶν Ἰουδαίων, προσῆγον οἱ Ῥωμαῖοι τὰς ἑλεπόλεις, βαλλόμενοι πέτραις τε ἀπὸ τῆς Ἀντωνίας, καὶ πυρὶ καὶ σιδήρῳ, καὶ παντὶ τῷ χορηγουμένῳ Ἰουδαίοις ὑπὸ τῆς ἀνάγκης βέλει. καίτοι γὰρ πολὺ τῷ τείχει πεποιθότες, καὶ τῶν ὀργάνων καταφρονοῦντες, ὅμως ἐκώλυον τοὺς Ῥωμαίους προσάγειν. οἱ δὲ τὴν σπουδὴν τῶν Ἰουδαίων τοῦ μὴ πληγῆναι τὴν Ἀντωνίαν ὑπολαμβάνοντες γίνεσθαι δι' ἀσθένειαν τοῦ τείχους, καὶ σαθροὺς ἐλπίσαντες εἶναι τοὺς θεμελίους, ἀντεφιλονείκουν. [g] οὐ μὴν ὑπήκουε τὸ τυπτόμενον· ἀλλ' οἱ μὲν συνεχῶς βαλλόμενοι, καὶ πρὸς μηδένα τῶν καθύπερθεν κινδύνων ἐνδιδόντες, ἐνεργοὺς παρεῖχον τὰς [h] ἑλεπόλεις. ὡς δ' ἦσαν ἐλάττους, καὶ περιεθραύοντο ταῖς πέτραις, ἕτεροι τοὺς θυρεοὺς ὀροφώσαντες ὑπὲρ τῶν σωμάτων, χερσὶ καὶ μοχλοῖς ὑπώρυττον τοὺς θεμελίους, καὶ τέσσαράς γε λίθους προσκαρτερήσαντες ἐξέσεισαν. ἀνέπαυσε δὲ νὺξ ἑκατέρους, καὶ ἐν ταύτῃ τὸ τεῖχος ὑπὸ τῶν κριῶν σεσαλευμένον, [i] καθ' ὃ τοῖς προτέροις ἐπιβουλεύων χώμασιν ὁ Ἰωάννης ὑπώρυξεν, ἐνδούσης [k] τῆς [l] διώρυχος, ἐξαπίνης [m] κατερείπεται.

δ'. Τούτου συμβάντος παραδόξως, ἑκατέροις [n] διετέθη τὰ φρονήματα. Ἰουδαίους μὲν γὰρ, οὓς ἀθυμεῖν εἰκὸς ἦν τῷ παρ' ἐλπίδα γενέσθαι τὸ πτῶμα, καὶ μὴ προησφαλίσθαι πρὸς αὐτὸ, θαρρεῖν ὡς μενούσης συνέβαινε τῆς Ἀντωνίας· Ῥωμαίων δέ γε τὴν παρ' ἐλπίδα χαρὰν ἐπὶ τῷ καταρριφθέντι ταχέως ἔσβεσεν ὄψις ἑτέρου τείχους, ὅπερ ἔνδοθεν οἱ περὶ τὸν Ἰωάννην ἀντῳκοδομήκεσαν. εὐμαρεστέρα μέν γε τῆς προτέρου ἡ προσβολὴ κατεφαίνετο. τότε γὰρ ἀναβῆναι διὰ τῶν καταρριφθέντων ῥᾷον ἐδόκει, καὶ τὸ τεῖχος ἀσθενέστερόν τε πολλῷ τῆς Ἀντωνίας, καὶ ταχέως τῷ πρόσκαιρον εἶναι [o] λύειν ὑπελάμβανον. οὐ μὴν ἐτόλμα τις ἀναβαίνειν· πρόπτος γὰρ τοῖς ἀρξαμένοις ἦν ἀπώλεια.

ε'. Νομίζων δ' ὁ Τίτος ἐγείρεσθαι μάλιστα τὰς τῶν πολεμούντων προθυμίας ἐλπίδι καὶ λόγῳ, τάς τε προτροπὰς καὶ τὰς ὑποσχέσεις πολλάκις μὲν λήθην [p] ἐργάζεσθαι τῶν κινδύνων, ἔστι δ' ὅτε καὶ θανάτου καταφρόνησιν, συναγαγὼν ἐπὶ ταυτὸ τοὺς ἀλκίμους, ἐπειρᾶτο τῶν ἀνδρῶν, „ὦ συστρατιῶται, λέγων, τὸ μὲν [q] παρακελεύειν ἐπὶ τὰ μὴ φέροντα κίνδυνον, αὐτόθεν τοῖς „παρακελευομένοις ἀκλεὲς, ἀμέλει δὲ καὶ τῷ παρακελεύοντι φέρει κατάγνωσιν ἀνανδρίας. δεῖ δ' οἶμαι „προτροπῆς εἰς μόνα τὰ σφαλερὰ τῶν πραγμάτων, „ὡς ἐκεῖνά γε καθ' αὑτοὺς πράττειν ἄξιον. ὥστ' ἔγω„γε τὸ μὲν ὑπάρχειν χαλεπὴν τὴν ἐπὶ τὸ τεῖχος „ἄνοδον, αὐτὸς ὑμῖν προτίθημι· τὸ δ' ὅτι μάλιστα „προσήκει μάχεσθαι τοῖς δυσκόλοις τοὺς ἀρετῆς ἐφιε„μένους, καὶ ὅτι καλὸν ἐν εὐκλείᾳ τελευτὴ, καὶ ὡς οὐκ „ἄκαρπον ἔσται τοῖς καταρξαμένοις τὸ γενναῖον, διέ„ξειμι. πρῶτον μὲν οὖν [r] ὑμῖν γινέσθω προτροπὴ, τὸ

progrediendi remiſſiores efficiebat. Qui vero intra teli jactum ſe proripuerant, alii, priuſquam ad manus ventum eſſet, diſciplina hoſtium & denſitate perterriti, alii ſpiculis vulnerati retrocedebant: tandemque, alius alium timiditatis arguens, re infecta revertebantur. Primo menſis Panemi die cœpta eſt oppugnatio. Judæis autem inde digreſſis, Romani helepoles admovère, quamvis ab Antonia ſaxis peterentur & igni & ferro, teliſque omnigenis quæ Judæis ſuppeditaret neceſſitas. Nam licet mœnibus multum confiderent Judæi, machinaſque contemnerent, tamen eas applicare prohibebant Romanos. Illi autem Judæorum ſtudium ne læderetur Antonia ex murorum infirmitate eſſe arbitrantes, ratique eam fragilibus niti fundamentis, ex adverſo *modis omnibus* contendebant. Nec tamen quod feriebatur ictibus cedebat: ſed ipſi quidem crebris in ſe miſſilibus jactis, cum nulli periculo deſuper venienti ſuccumberent, eo perducebant helepoles ut agendi vim haberent. At cum inferiores eſſent, ac lapidibus comminuerentur, alii ſcutis ſuper corpora concameratis ſundamenta manibus & vectibus ſuffodiebant, atque ſaxa quatuor obſtinato labore amoliti ſunt. Nox autem prælium utrinque diremit: atque in ea, murus arietibus quaſſatus, qua Joannes, cum prioribus aggeribus inſidiaretur, eum ſuffoderat, ſubſidente cuniculo, repente corruit.

Judæi ſe ipſos timiditatis arguunt.

Romani oppugnant Antoniam.

Muri pars ſubito corruit.

4. Cum hoc præter opinionem accidiſſet, utrique *diverſe* animis affecti erant. Nam Judæi quidem, quos anxios & dejectos eſſe veriſimile erat, quod præter exſpectationem inciderit ruina, & adverſus eam nihil præcaverant, tanquam acciderat manente Antonia, confidebant: Romanorum vero inopinatam lætitiam è proſtrato *conceptam* cito reſtinxit muri alterius conſpectus, quem poſt illum Joannes cum ſuis ædificaverat. Veruntamen priori facilior oppugnatu apparebat. Tunc enim & aſcenſum per ruinas promptiorem videri, & Antonia multo infirmiorem eſſe murum, quodque temporarius eſſet cito deſtrui poſſe exiſtimabant. Nemo tamen eum audebat aſcendere, quod primo tentantibus præſentiſſimum impenderet exitium.

Romani & Judæi qualiter ex eo affecti.

5. Titus vero ſpe atque oratione putans alacritatem pugnantium quam maxime excitari, & adhortationes atque promiſſa facere ut ſæpe in oblivionem veniant periculorum, atque mors ipſa interdum contemnatur, fortiſſimis in concionem congregatis experiebatur eos, dicens, „Hortari „quidem ad ea, commilitones, quæ ſine peri„culo geri poſſunt, ſubinde & ipſis qui rogan„tur inglorium eſt, ipſumque certe qui rogat „ignaviæ arguit. Non opus eſſe puto exhortatio„ne, niſi cum res periculoſæ ſint; quas ſcilicet „per ſe quemque gerere dignum eſt. Quare ego „partim quidem difficilem vobis in murum eſſe „aſcenſum ipſe profiteor; partim vero quod deceat „gloriæ cupidos cum difficilibus congredi, quod„que pulchrum ſit cum gloria mori, nec infru„ctuoſum erit primum audere forte facinus, per„ſequor. Et primum quidem vos illud hortetur, „quod

Titus ſuos hortatur.

e Νουμηνίᾳ Πανέμου μηνὸς] Conf. ſupr. lib. 5. c. 13. §. 7. Spanh.

f Τῶν Ἰουδαίων,] Illud τῶν non agnoſcit *Big.*

g Οὐ μὴν ὑπήκουε τὸ τυπτόμενον.] Sic ſupr. lib. 5. c. 6. §. 5. Spanh.

h Ἑλεπόλεις.] Conf. ſupr. lib. 2. c. 18. §. 9. & lib. 5. c. 6. §. 4. Spanh.

i Καθ'] καὶ καθ' *L. B.*

k Τῆς] Sic *Big. Lugd. Ros. Vat. & Ruf.* antea erat ἐνδούσης ἡ διώρυχος.

l Διώρυχος.] Conf. de Vita §. 31. & infr. cap. 7. §. 3.

m Κατερείπεται.] Ita *Big. & Zonar.* κατερρίφθη in *Editis Aliiſque.*

n Διετέθη τὰ φρονήματα.] Eo modo *Big. Vat. & Ruf.* διηγέρθη in *Editis Aliiſque.*

o Λύειν ὑπελάμβανον.] *Λύσειν Big.*

p Ἐργάζεσθαι τῶν κινδύνων,] *Ἐνεργάζεσθαι Big.*

q Παρακελεύειν] Παρακαλεῖν *Big.* & mox παρακαλουμένοις, & παρακαλοῦντι.

r Ὑμῖν γινέσθω προτροπὴ,] Ὑμῶν in aliquot *Codd. MSS.*

quod nonnullos fortaſſe deterreat, Judæorum patientia & in adverſis rebus conſtantia. etenim Romanos meoſque milites, quibus in pace quidem bella diſcere, in bello vero vincere conſuetum eſt, à Judæis manu vel animo ſuperari. turpe eſt, idque in fine victoriæ, cumque à Deo adjuti ſimus. noſtra enim infortunia Judæorum deſperationi accepta debentur: illorum autem clades veſtris virtutibus, quibus auxiliatur Deus, creſcunt. Etenim ſeditio, fames, obſidio, murorumque ſine machinis caſus, quid ſit aliud quam in illos ira Dei, noſtrumque adjumentum? Igitur non ſolum deterioribus inferiores videri, ſed etiam divinum auxilium prodere, vobis non convenit. Quo pacto autem non turpe videatur, Judæos quidem, quibus non magno pudori eſt vinci qui ſervire didicerint, ne in poſterum id patiantur, mortem contemnere, atque in nos medios frequenter excurrere, * non victoriæ ſpe, ſed ad levem virtutis oſtentationem: nos autem totius pene terræ mariſque victores, quibus etiam non vincere probro habetur, otioſos ſedentes, ne ſemel quidem in hoſtem aliquid audaciter expertos, famem ac fortunam illis adverſam cum ejuſmodi armis operiri, idque cum parvo diſcrimine totum poſſitis efficere? Itaque in Antoniam ſi aſcenderimus habebimus civitatem. nam etſi pugnandum ſit adverſum intus poſitos, quod non arbitror, attamen verticibus ac reſpirationi hoſtium inſidere victoriam nobis integram ſpondet & *promittit*. Equidem prætermiſſa nunc eorum laude qui in bello moriuntur, illorumque immortalitate qui Martio furore cadunt, eſt ut illis, qui non adeo fortiter animati ſunt, ex morbo pacis tempore mortem imprecer, quorum anima cum corpore ſepulchro damnatur. Quis enim virorum fortium neſcit, animas in acie quidem ferro corporibus ſolutas puriſſimo ætheris elemento inter aſtra collocari; eaſque manes bonos ac propitios heroas poſteris illorum conſpiciendas dare; quas vero morbus corporis tabeſque conſumpſerit, maculæ licet labiſque puras, ſub terras ire in tenebras & in profundam demergi oblivionem, eundemque memoriæ ſtatui terminum qui ſit & vitæ & corporis. Quod ſi fati neceſſitate mors hominibus decreta eſt, ad eam autem omni morbo levius eſt ferri miniſterium, cui non videatur ignavum negare id in commodum aliorum, quod ut fato debitum reddituri ſumus? Et hæc quidem, quaſi ſervari nequeant qui hoc ipſum aggredientur, proſequutus ſum. Eſt autem iis qui virilem animum gerunt evadendi via etiam è maximis periculis. Nam primum quidem quod dejectum eſt facile aſcenditur: deinde totum quod ædificatum eſt facile diſſolvi poteſt. Voſque plures, ſumpta audacia ad rem aggrediendam, alii aliis incitamento eſtote & auxilio, veſtraque animi fortitudo brevi animos hoſtium franget. & fortaſſe vobis res

τινὰς ἴσως [s] ἀποτρέπον, ἡ Ἰουδαίων μακροθυμία, καὶ τὸ καρτερικὸν ἐν οἷς κακοπαθοῦσιν. αἰσχρὸν γὰρ Ῥωμαίους τε ὄντας καὶ στρατιώτας ἐμοὺς, καὶ διδακτοὺς μὲν ἐν εἰρήνῃ τὸ πολεμεῖν, ἐθίμους δ' ἐν πολέμῳ τὸ κρατεῖν, ἡττᾶσθαι κατὰ χεῖρα Ἰουδαίων ἢ κατὰ ψυχὴν, καὶ ταῦτα πρὸς τέλει τῆς νίκης καὶ συνεργουμένους ὑπὸ τοῦ Θεοῦ. τὰ [t] μὲν γὰρ ἡμέτερα πταίσματα τῆς Ἰουδαίων ἐστὶν ἀπονοίας· τὰ δ' ἐκείνων πάθη ταῖς τε [v] ὑμετέραις ἀρεταῖς καὶ ταῖς τοῦ Θεοῦ συνεργίαις αὔξεται. στάσις γὰρ καὶ λιμὸς, καὶ πολιορκία, καὶ δίχα μηχανημάτων πίπτοντα τείχη, τί ἂν ἄλλ' ἢ Θεοῦ [x] μὲν εἴη μῆνις ἐκείνοις, βοήθεια δ' ἡμετέρα; τὸ τοίνυν μὴ μόνον ἐλαττοῦσθαι χειρόνων, ἀλλὰ καὶ τὴν θείαν συμμαχίαν προδιδόναι, πρὸς ἡμῶν οὐκ ἂν εἴη. πῶς δ' οὐκ αἰσχρὸν, Ἰουδαίους μὲν οἷς [y] πολλὴν αἰσχύνην οὐ φέρει τὸ λείπεσθαι μαθοῦσι δουλεύειν, ὑπὲρ τοῦ μηκέτι τοῦτο πάσχειν θανάτου καταφρονεῖν, καὶ πολλάκις εἰς μέσους ἡμᾶς ἐκτρέχειν, οὐκ ἐλπίδι τοῦ κρατήσειν, [z] ἀλλὰ διὰ ψιλὴν ἐπίδειξιν ἀνδρείας· ἡμᾶς δὲ τοὺς γῆς ὀλίγου δεῖν [a] ἁπάσης καὶ θαλάσσης κρατοῦντας, οἷς καὶ τὸ μὴ νικᾶν ὄνειδος, μηδὲ ἅπαξ εἰς τοὺς πολεμίους παραβάλλεσθαι, [b] περιμένειν δὲ τὸν λιμὸν κατ' αὐτῶν καὶ τὴν τύχην ἀργοὺς καθεζομένους μετὰ τοιούτων ὅπλων, καὶ ταῦτα [c] δι' ὀλίγου τοῦ παραβόλου τὸ πᾶν κατορθῶσαι δυναμένους; ἀναβάντες γοῦν ἐπὶ τὴν Ἀντωνίαν, ἔχομεν τὴν πόλιν. καὶ γὰρ ἂν γίνηταί τις ἔτι πρὸς τοὺς ἔνδον ὅπερ οὐκ οἴομαι, μάχη, τό γε κατὰ [d] κορυφὴν εἶναι, καὶ ταῖς ἀναπνοαῖς ἐπικαθῆσθαι τῶν πολεμίων, ταχέως τὴν ὁλοσχερῆ νίκην ἐγγυᾶται. καὶ ἔγωγε, τὸ μὲν ὑμνεῖν ἄρτι τὴν [e] ἐν πολέμῳ τελευτὴν, καὶ τὴν ἐπὶ τοῖς [f] ἀρειμανίοις πεσοῦσιν ἀθανασίαν παραλείπω, ἐπαρασαίμην δ' ἂν τοῖς ἄλλως ἔχουσι τὸν κατ' εἰρήνην ἐκ νόσου θάνατον, οἷς μετὰ τοῦ σώματος καὶ ἡ ψυχὴ τάφῳ κατακρίνεται. [g] τίς γὰρ οὐκ οἶδε [h] τῶν ἀγαθῶν ἀνδρῶν, ὅτι τὰς μὲν ἐν παρατάξει [i] ψυχὰς, σιδήρῳ τῶν σαρκῶν ἀπολυθείσας, τὸ καθαρώτατον στοιχεῖον αἰθὴρ ξενοδοχῶν ἄστροις ἐγκαθιδρύει· δαίμονες δ' ἀγαθοὶ, καὶ ἥρωες εὐμενεῖς, ἰδίοις ἐγγόνοις ἐμφανίζονται. τὰς δ' ἐν νοσοῦσι τοῖς σώμασι συντακείσας, κἂν τὰ μάλιστα κηλίδων ἢ μιασμάτων ὦσι καθαραὶ, νὺξ ὑπόγειος ἀφανίζει, καὶ λήθη βαθεῖα δέχεται, [k] λαμβάνουσά τε ἅμα τοῦ τε βίου καὶ τῶν σωμάτων ἔτι δὲ τῆς μνήμης περιγραφήν. εἰ δὲ κέκλωσται μὲν ἀνθρώποις ἀναγκαία τελευτὴ, [l] κουφότερος δ' εἰς αὐτὴν νόσου πάσης σίδηρος ὑπηρέτης, πῶς οὐκ ἀγεννὲς μὴ διδόναι ταῖς χρείαις, ὃ τῷ χρεὼν ἀποδώσομεν; καὶ ταῦτα μὲν, ὡς οὐ δυναμένων σωθῆναι τῶν ἐπιχειρησόντων, διεξῆλθον. ἔνεστι δὲ σώζεσθαι τοῖς ἀνδριζομένοις, καὶ ἐκ τῶν σφαλερωτάτων. πρῶτον μὲν γὰρ τὸ καταρριφθὲν εὐεπίβατον· ἔπειτα πᾶν τὸ οἰκοδομηθὲν εὐδιάλυτον. ὑμεῖς τε πλείους, θαρσήσαντες ἐπὶ τὴν πρᾶξιν, ἀλλήλοις προτροπὴ καὶ βοήθεια γίνεσθε, καὶ τοῖς πολεμίοις τὸ ὑμέτερον παράστημα ταχέως κλάσει τὰ φρονήματα. καὶ τάχα ἂν ὑμῖν ἀναί-

s Ἀποτρέπον,] ἀποτρέπει Raſ. mox ἡ Abeſt a L. B.
t Μὲν γὰρ ἡμέτερα πταίσματα] Illud μὲν è *Cod. Big.*
v Ὑμετέραις ἀρεταῖς] Ita *Big. Voſſ.* & *Raſ.* ὑμ. in *aliis.*
x Μὲν εἴη μῆνις ἐκείνοις,] Ita *Big. Vat.* & *Raſ.* μόνη μῆνις in *Editis Aliiſque.*
y Πολλὴν αἰσχύνην] Οὐ πολλὴν αἰσχύνην φέρει *Big.*
z Ἀλλὰ] Abeſt a *Raſ.*
a Ἁπάσης καὶ θαλάσσης] Πάσης καὶ θαλάττης *Big.*
b Περιμένειν] Τὸ περιμένειν *Big.*
c Δι' ὀλίγου τοῦ παραβόλου] δι' ὀλίγου παραβόλου L. B. δι' ὀλίγου παραβόλως *Raſ.*
d Κορυφὴν] Nam & ex Antonia uti ex altiori loco deſcendebatur ad Templum: ita alibi κατιόντων εἰς τὸ ἱερὸν ex Antonia. Rel.
e Ἐν πολέμῳ τελευτὴν,] Ἐν τῷ πολέμῳ *Big.*

f Ἀρειμανίοις] Conf. ſupr. lib. 2. c. 16. §. 4. Spanh.
g Τίς γὰρ οὐκ οἶδε] ἐγὼ οὐκ οἶδα. Rel.
h Τῶν ἀγαθῶν ἀνδρῶν,] Illa τῶν ἀγαθῶν ἀνδρῶν poſſunt referri ad ſequentia.
i Ψυχὰς,] Ita & Ammianus de Alanis lib. 31. *Judicatur ibi beatus qui in prœlio profuderit animam.* Vide & Valer. Max. II. 6. *Cimbri & Celtiberi in acie exultabant tanquam glorioſe & feliciter vita exceſſuri.* Rel.
k Λαμβάνουσά τε ἅμα] Ita *Big.* & *Vat.* antea erat λαμβάνουσι.
l Κουφότερος] Sic *Big.* κουφότερον in *Editis Aliiſque.*

* Non ad ſpem victoriæ, ſed ad indicium fortitudinis & oſtentationem gloriæ, *Pſeudo-Hegeſipp.*

ἀναίμακτον τὸ κατόρθωμα γένοιτο, μόνον καταρξαμένοις. ἀναβαίνοντας μὲν γὰρ κωλύειν πειράσονται κατὰ τὸ εἰκός, λαθόντας δὲ καὶ βιασαμένους ἅπαξ, οὐκ ἂν ὑποσταῖεν ἔτι κἂν ὀλίγοι [m] φθάσητε. τὸν δὲ καταρξάμενον, αἰσχυνοίμην ἄν, εἰ μὴ [n] ποιήσαιμι ζηλωτὸν ἐν ταῖς [o] ἐπικαρπίαις· καὶ ὁ μὲν ζῶν ἄρξει τῶν νῦν ὁμοίων, [p] μακάρια δ' ἀκολουθήσει καὶ τοῖς πεσοῦσι τὰ ἀριστεῖα.

ϛʹ. Τοιαῦτα τοῦ Τίτου [q] διεξιόντος, τὸ μὲν ἄλλο πλῆθος ἔδεισε τοῦ κινδύνου τὸ μέγεθος· τῶν δ' ἐν ταῖς σπείραις στρατευομένων Σαβῖνος τοὔνομα, γένος ἀπὸ Συρίας, ἀνὴρ καὶ κατὰ χεῖρα καὶ κατὰ ψυχὴν ἄριστος ἐφάνη, καίτοι προϊδὼν ἄν τις αὐτὸν ἀπό γε τῆς σωματικῆς ἕξεως οὐ δίκαιον εἶναι στρατιώτην ἔδοξε. μέλας μὲν γὰρ ἦν τὴν χρόαν, ἰσχνός, [r] τὴν σάρκα πεπιλημένος, ἀλλ' ἐνῴκει τις ἡρωϊκὴ ψυχὴ λεπτῷ σώματι, καὶ πολὺ τῆς ἰδίας ἀλκῆς [s] στενοτέρῳ. πρῶτος γοῦν ἀναστάς, „ἐπιδίδωμι [t] σοί Καῖσαρ, ἔφη, προθύμως ἐμαυτόν, πρῶτος ἀναβαίνω [u] τὸ τεῖχος· καὶ εὔχομαι μέν μου τῇ τε ἰσχύϊ καὶ τῇ γνώμῃ τὴν σὴν ἀκολουθῆσαι τύχην. εἰ δὲ νεμεσηθείην [x] τῆς ἐπιβολῆς, ἴσθι με, μὴ [y] πταίσαντα παρ' ἐλπίδας, ἀλλ' ὑπὲρ σοῦ κρίσει τὸν θάνατον ᾑρημένον.“ Ταῦτα εἰπὼν καὶ τῇ μὲν ἀριστερᾷ χειρὶ τὸν θυρεὸν ὑπὲρ τῆς κεφαλῆς προκατατείνας, τῇ δεξιᾷ δὲ τὸ ξίφος σπασάμενος, ἐχώρει πρὸς τὸ τεῖχος, μάλιστα περὶ ὥραν τῆς ἡμέρας ἕκτην. εἵποντο δ' αὐτῷ καὶ τῶν ἄλλων ἕνδεκα μόνοι ζηλωταὶ τῆς ἀνδρείας γενόμενοι. προῆγε δὲ πολὺ πάντας ὁ ἀνὴρ ὁρμῇ τινι δαιμονίῳ χρώμενος. οἱ φρουροὶ δ' ἀπὸ τοῦ τείχους κατηκόντιζόν τε αὐτούς, καὶ βέλεσι [z] πάντοθεν ἀπείροις ἔβαλλον, καὶ πέτρας ἐξαισίους κατεκύλιον, αἳ [a] ἐκ τῶν μὲν ἕνδεκα παρέσυραν ἐνίους. ὁ δὲ Σαβῖνος ἀπαντῶν τοῖς ἀφιεμένοις, καὶ καταχωννύμενος ὑπὸ τῶν βελῶν, οὐ πρότερον ἐπέσχε τὴν ὁρμὴν ἢ γενέσθαι ἐπ' ἄκρῳ, καὶ τρέψασθαι τοὺς πολεμίους. καταπλαγέντες γὰρ αὐτοῦ τήν τε δύναμιν οἱ Ἰουδαῖοι, καὶ τὸ παράστημα τῆς ψυχῆς, ἅμα δὲ καὶ πλείους ἀναβεβηκέναι δόξαντες ἐτράπησαν. ἔνθα δὴ καταμέμψαιτ' ἄν τις ὡς φθονερὰν ἐπὶ ταῖς ἀρεταῖς τὴν τύχην, καὶ κωλύουσαν ἀεὶ τὰ παράδοξα τῶν κατορθωμάτων. ὁ γοῦν ἀνὴρ οὗτος ὅτε ἐκράτησε [b] τῆς ἐπιβολῆς ἐσφάλη, καὶ πταίσας [c] πρός τινα πέτραν, [d] πρηνὴς [e] ἐπ' αὐτῆς μετὰ μεγίστου ψόφου κατέπεσεν. ἐπιστραφέντες δ' οἱ Ἰουδαῖοι καὶ κατιδόντες μόνον τε αὐτὸν καὶ πεπτωκότα, πάντοθεν ἔβαλλον. ὁ δ' [f] εἰς γόνυ διαναστάς, καὶ προκαλυψάμενος τὸν θυρεόν, τὸ μὲν πρῶτον [g] ἠμύνατο, καὶ πολλοὺς τῶν πλησιασάντων ἔτρωσεν. αὖθις δ' [h] ἀπὸ πλήθους τραυμάτων παρῆκε τὴν δεξιάν, καὶ τέλος, πρὶν ἀποδοῦναι τὴν ψυχήν, κατεχώσθη τοῖς βέλεσιν· ἀνὴρ ἄξιος μὲν ἀμείνονι [i] χρήσασθαι δι' ἀνδρείαν τύχῃ, πεσὼν δὲ τῆς [k] ἐπιβολῆς ἀναλόγως. τῶν δ' ἄλλων τρεῖς μὲν τοὺς ἤδη πρὸς τοῖς ἄκροις ὄντας συντρίψαντες ἀπέκτειναν τοῖς λίθοις· οἱ δ' ὀκτὼ τραυματίαι κατασυρέντες, ἀνεκομίσθησαν εἰς τὸ στρατόπεδον. ταῦτα μὲν οὖν τρίτῃ Πανέμου μηνὸς ἐπράχθη.

„ ſine ſanguine ſucceſſerit, ſi eam tantum cœperitis. Nam aſcendentes quidem ab illis prohiberi veriſimile eſt: ſi vero clam vel etiam per vim aliquid ſemel egeritis, non erit ut vos ſuſtineant, ſi pauci id facere occupaveritis. Me autem profecto pudeat, niſi qui primus murum conſcenderit invidendum remunerationibus fecero: & qui vixerit quidem iis imperabit, qui nunc ipſi æquales habentur; beatiſſima vero etiam eos ſequentur præmia, qui ceciderint.

Sabinus vir fortiſſimus.

6. Talia cum diceret Titus, cætera quidem multitudo periculi magnitudinem pertimuit: eorum vero unus qui in cohortibus militarent, Sabinus nomine, Syrus natione, vir & animo & manu fortiſſimus apparuit, etiamſi qui illum intuitus virtutem habitu corporis menſus fuiſſet, eum ne juſtum quidem militem eſſe crediſſet. etenim colore niger erat, corpore gracilis & piloſus, ſed in tenui corpore & viribus ejus anguſtiore heroica quædam virtus habitabat. Cum primus itaque ſurrexiſſet, „dedo me, inquit, tibi alacri animo, Cæſar, & ante omnes in murum aſcendo: atque opto quidem ut vires ac voluntatem meam ſequatur fortuna tua. * quod ſi quis indignans facinus audax mihi inviderit, ſcito me non præter ſpem, ſi res aliter ceſſerit, ſed quòd ſic decreverim, pro te moriturum.“ His dictis, & ſcuto lævâ capiti prætenſo, ſtrictoque dexterâ gladio, hora quidem diei ſexta murum petebat. Eumque ex aliis ſequebantur, qui ſoli ejus virtutem æmulati ſunt, viri undecim. Ille autem omnes multo antecedebat, impulſu quodam divino incitatus. At vigiles è muro jaculis eos petebant, & tela undique innumera jaciebant, inſuper & ſaxa ingentia devolvebant, quibus aliquot ex undecim dejecti ſunt. Sabinus autem miſſilibus occurrens, teliſque *pene* obrutus, non prius deſtitit ab impetu, quam in ſummum murum evaſiſſet & hoſtes fugaſſet. nam Judæi, tam viribus illius attoniti quam animi fortitudine, ſimulque plures aſcendiſſe rati, in fugam verſi ſunt. Unde eſt quod fortuna *non immerito* incuſetur, ut quæ virtutibus invideat, ſemperque præclaris obſtet facinoribus. Siquidem hic vir, † cum quod aggreſſus eſt ſuperaſſet, lapſus eſt, ſaxoque cuidam impactus maximo cum ſonitu *armorum* pronus in eum decidit. Quo factum eſt, ut Judæi converſi, ubi ſolum & jacentem vidêre, undique eum peterent. Ille autem genu nixus & ſcuto protectus, primo quidem ſemet defendit, multoſque ad ipſum accedentes fauciavit; poſtea vero vulnerum multitudine dextram laxavit, & ad extremum, priuſquam animam redderet, telis eſt obrutus: vir ſane pro fortitudine dignus meliori fortuna, haud ſecus tamen ac pro cœpti facinoris difficultate cecidit. E cæteris autem tres quidem qui jam ad ſummum evaſerant, lapidibus obtritos occiderunt, octo vero faucii detracti & in caſtra relati ſunt. Et hæc quidem tertio die menſis Panemi geſta ſunt.

Cum XI. aliis murum aggreditur.

Cum tribus ſociis perit.

7. Bi-

m Φθάσητε.] Ita ex MSS. φθάσητε] in Editis.
n Ποιήσαιμι ζηλωτὸν] Ποιησαίμην Big.
o Ἐπικαρπίαις] Conf. ſupr. lib. 1. c. 16. §. 3. Spanh.
p Μακάρια δ' ἀκολουθήσει] Μακάριοι Big. Voſſ. Raſ. & Bod.
q Διεξιόντος,] Διεξελθόντος Big.
r Τὴν σάρκα πεπιλημένος.] Philo Qu. Prob. Liber. p. 869. A. ὑπὸ πολυσάρκου σαρκῶν πεπιλημένου, de robuſto & carnoſo Athleta. Unde corruptus videtur hic Joſephi locus, niſi de carnoſo nimium, ſeu carnis mole nimia laborante ſumatur. Spanh.
s Στενοτέρῳ.] γυμνοτέρα L. B.
t Σοὶ Καῖσαρ.] Ibid σοὶ è MSS. & Raſ.
u Τὸ τεῖχος.] Τοῦ τείχους Big.
x Τῆς ἐπιβολῆς.] In ora Cod. Big. τοῦ ἐγχειρήματος.
y Πταίσαντα παρ' ἐλπίδας.] Πταίσαντα Voſſ.
z Πάντοθεν] πανταχόθεν Raſ.
Tomus II.

a Ἐκ] Abeſt a L. B.
b Τῆς ἐπιβολῆς ἐσφάλη.] Conf. ſupr. lib. 5. c. 5. §. 1. Spanh.
c Πρός τινα πέτραν,] Πρός τινι πέτρᾳ Zonar.
d Πρηνὴς] Conf. Antiq. lib. 1. c. 32. §. 1. Spanh.
e Ἐπ' αὐτῆς μετὰ μεγίστου ψόφου κατέπεσεν.] Ἐπ' αὐτὴν Big. Voſſ. & Bod. ἐν αὐτῇ Zonar.
f Εἰς γόνυ διαναστάς,] Εἰς τὸ γόνυ Big.
g Ἠμύνατο,] Ἠμύνετο Big. & Zonar.
h Ἀπὸ πλήθους τραυμάτων] Ὑπὸ πλήθους Big.
i Χρήσασθαι δι' ἀνδρείαν τύχῃ,] Χρήσασθαι Big.
k Ἐπιβολῆς] Conf. ſupr. lib. 5. c. 5. §. 1. Spanh.
* Quod ſi cœpto caſus inviderit, Raſ. Si deſtitueretur ſecundis, nihil præter ſpem ſibi accidere, qui judicio proprio delegiſſet pro Cæſare mori, Pſeudo-Hegeſipp.
† Cum quod aggreſſus eſt ſuperaſſet, lapſus eſt.] Ubi ſuperavit, ab aggreſſione decidit. Spanh.

II. *Viginti è cuſtodibus aggrediuntur Antoniam.* 7. Biduo autem poſt viginti de numero cuſtodum, per aggeres excubantium, congregati, ſigniferum quidem legionis quintæ, & duces quoſdum ex ala equitum, atque unum tubicinem ad ſe vocant. hora autem noctis nona tacite per ruinas ad Antoniam progrediuntur: occiſiſque primis cuſtodibus qui obdormierant, murum occupant, & buccina ſignum dari juſſerunt. quo cæteri quidem vigiles ſubito exſuſcitantur, fugiuntque priuſquam numerum eorum qui aſcenderunt diſcernere potuerant. Nam & timor & turba faciebant ut magna hoſtium multitudo aſcendiſſe crederetur. Cæſar autem ſigno audito exercitum propere armari jubet, & cum ducibus primus, lectorum manu comitatus, aſcendit. Cum autem Judæi ad templum confugerent, ipſi quoque per cuniculum, quem Joannes ſubter aggeres Romanorum excavarat, irruebant. diſcretique ab utroque agmine ſeditioſi, tam Joannis quam Simonis, arcebant eos ſumma vi atque alacritate repugnantes. Siquidem excidii finem putabant *locum* ſanctum penetraſſe Romanos, quod & illi pro victoriæ principio *habebant*. Ad ipſum autem aditum acris committitur pugna, his quidem templum vi occupare nitentibus, Judæis vero Antoniam verſus eos repellentibus. Et ſagittæ quidem & haſtæ utriſque inutiles erant, ſtrictis autem gladiis congrediebantur, & in ipſo conflictu diſcerni non poterat ex qua parte quiſque pugnaret, permixtis quidem viris & propter anguſtias permutatis, incerto vero clamore propter ejus magnitudinem ad aures accidente. Quin & multa utrinque cædes erat, & cadentium cadavera ſimul & arma conculcantes frangebant pugnatores. Semper autem ad utram partem vergens prælium gravius eſſet, ſe invicem adhortabantur ſuperantes, cedenteſque ejulatus edebant; & neque fugæ locus erat neque perſecutioni, ſed incerto modo nunc inclinarent, nunc ſe reflecterent, acie mixta confuſaque. Qui vero inter primos ſteterant neceſſe habebant ut *alios* interficerent aut *ipſi* morerentur, quod refugere non daretur: nam & poſteriores utriuſque partis ſuos in frontem urgebant, nullumque dimicantibus ſpatium intermedium relinquebant. Cum autem Judæorum animi Romanorum peritiam vincerent, jamque omnino tota acies inclinaret, à nona enim hora noctis ad ſeptimam diei uſque pugnabant, hi quidem ſimul omnes, etiam excidii periculum
Antonia capitur. pro incitamento ad virtutem habentes, Romani vero parte exercitus, (nondum enim aſcenderant legiones illiſque ſpes pugnantium nitebantur) tunc ſatis eſſe videbatur in præſens Antoniam occupare.

III. *Juliani opera.* 8. Julianus vero quidam centurio ex Bithynia, vir non ignobilis, quem in illo bello & ipſe cognovi, & armorum peritia & corporis viribus & animi fortitudine omnium præſtantiſſimus, ubi Romanos jam cedere & male ſemet defendere conſpexit, (nam Tito apud Antoniam adſtabat) proſiliebat, & Judæos, cum victores eſſent, ſolus in fugam vertit *perſequiturque* ad interioris templi angulum. Fugiebat autem univerſa multitudo, neque

ζ'. Μετὰ δὲ ἡμέρας δύο τῶν προκοιτούντων τινὲς ἐπὶ τοῖς χώμασι φυλάκων εἴκοσι συνελθόντες, προσκαλοῦνται μὲν τὸν τοῦ πέμπτου τάγματος σημαιοφόρον, καὶ δύο τινὰς τῶν ἐν ταῖς ἴλαις ἱππέων, καὶ σαλπικτὴν ἕνα. κατὰ δ' ὥραν τῆς νυκτὸς ἐνάτην, [l] προβαίνουσι μὲν ἡσυχῇ διὰ τῶν ἐρειπίων ἐπὶ τὴν Ἀντωνίαν· ἀποσφάξαντες δὲ τοὺς πρώτους τῶν φρουρῶν [m] κοιμωμένους, κρατοῦσι τοῦ τείχους, καὶ τῷ σαλπικτῇ [n] σημαίνειν ἐκέλευσαν. πρὸς δὲ τῶν μὲν ἄλλων φυλάκων [o] ἐξανάστασίς τε αἰφνίδιος ἦν καὶ φυγὴ, πρίν τινα τὸ πλῆθος [p] ἐπιδεῖν τῶν ἐπιβεβηκότων. ὅ, τε γὰρ φόβος καὶ ἡ σάλπιγξ φαντασίαν αὐτοῖς [q] τοῦ πλήθους ἀναβεβηκέναι πολεμίων παρεῖχε. Καῖσαρ δὲ, τοῦ σημείου κατακούσας, ἐξοπλίζει τήν τε δύναμιν [r] διὰ τάχους, καὶ μετὰ τῶν ἡγεμόνων πρῶτος [s] ἀναβαίνει τοὺς ἐπιλέκτους ἔχων. [t] καταφυγόντων δ' Ἰουδαίων εἰς τὸ ἱερὸν, καὶ αὐτοὶ διὰ τῆς [v] διώρυχος εἰσέπιπτον, ἣν ὁ Ἰωάννης [x] ὑπὸ τὰ χώματα τῶν Ῥωμαίων ὑπώρυξε. καὶ [y] διαστάντες ἀπ' ἀμφοτέρων οἱ στασιασταὶ τῶν ταγμάτων, τοῦ τε Ἰωάννου καὶ τοῦ Σίμωνος, εἶργον αὐτοὺς, οὐδεμίας οὔτε ἰσχύος οὔτε προθυμίας ἐλλείποντες ὑπερβολήν. πέρας γὰρ ἁλώσεως ὑπελάμβανον, τὸ Ῥωμαίους παρελθεῖν εἰς τὸ ἅγιον· ὃ δὴ κἀκεῖνοι, τοῦ κρατεῖν ἀρχήν. συρρήγνυται δὲ περὶ τὰς εἰσόδους μάχη καρτερὰ, τῶν μὲν καταλαβέσθαι καὶ τὸ ἱερὸν εἰσβιαζομένων, τῶν δὲ Ἰουδαίων ἐξωθούντων αὐτοὺς ἐπὶ τὴν Ἀντωνίαν. καὶ τὰ βέλη μὲν ἦν ἀμφοτέροις ἄχρηστα, καὶ τὰ δόρατα. σπασάμενοι δὲ τὰ ξίφη συνεπλέκοντο, καὶ περὶ τὴν συμβολὴν ἄκριτον ἦν ὁποτέρωθεν ἕκαστοι μάχοιντο, πεφυρμένων μὲν τῶν ἀνδρῶν καὶ περὶ τὴν στενοχωρίαν διηλλαγμένων, τῆς δὲ [z] βοῆς ἀσημάντου προσπιπτούσης διὰ τὸ μέγεθος. φόνος τε ἦν ἑκατέρωθεν πολὺς, καὶ τῶν πεσόντων τά τε σώματα καὶ τὰς πανοπλίας [a] πατοῦντες ἔθραυον οἱ μαχόμενοι. ἀεὶ δ' ἐφ' ὁπότερον βρίσειε [b] ῥέπων ὁ πόλεμος, παρακέλευσις μὲν ἦν τῶν πλεονεκτούντων, οἰμωγαὶ δὲ τῶν τρεπομένων. οὔτε δ' αἱ φυγαὶ τόπον εἶχον, οὔθ' αἱ διώξεις, ἀλλ' [c] ἀνώμαλοι ῥοπαὶ καὶ [d] μεταχλίσεις μεμιγμένης ἐγίνοντο τῆς παρατάξεως. τοῖς δ' ἔμπροσθεν γινομένοις ἢ τοῦ κτείνειν ἢ τοῦ θνήσκειν ἀνάγκη παρῆν, οὐκ οὔσης ἀναφυγῆς· οἱ γὰρ κατὰ νώτου, πρόσω βιαζόμενοι τοὺς σφετέρους παρ' ἀμφοῖν, οὐδὲ τῇ μάχῃ μεταίχμιον κατέλιπον. πλεονεκτούντων δὲ τῶν Ἰουδαίων τοῖς θυμοῖς τὴν Ῥωμαίων ἐμπειρίαν, καὶ κλινομένης [e] καθάπαν ἤδη τῆς παρατάξεως, ἀπὸ γὰρ ἐνάτης νυκτὸς ὥρας εἰς ἑβδόμην τῆς ἡμέρας ἐπολέμουν, οἱ μὲν ἀθρόοι, καὶ τὸν τῆς ἁλώσεως κίνδυνον ἔχοντες ἀνδρείας ἐφόδιον, Ῥωμαῖοι δὲ μέρει τῆς δυνάμεως, οὔπω γὰρ [f] ἐπαναβεβήκει τὰ τάγματα, κἀκείνοις ἐπανεῖχον οἱ μαχόμενοι, [g] τότε κρατεῖν τῆς Ἀντωνίας [h] ἀπόχρην ἐπὶ τοῦ παρόντος ἐδόκει.

η'. Ἰουλιανὸς δέ τις ἑκατοντάρχης τῶν ἀπὸ τῆς Βιθυνίας, οὐκ ἄσημος ὢν ἀνὴρ, ὃν ἐγὼ κατ' ἐκεῖνον ἱστόρησα τὸν πόλεμον, ὅπλων τε ἐμπειρίᾳ, καὶ ἀλκῇ σώματος, καὶ ψυχῆς παραστήματι πάντων ἄριστος, ὁρῶν τοὺς Ῥωμαίους ἐνδιδόντας ἤδη καὶ κακῶς ἀμυνομένους, παρειστήκει δὲ Τίτῳ κατὰ τὴν Ἀντωνίαν, προπηδᾷ, καὶ νικῶντας ἤδη τοὺς Ἰουδαίους τρέπεται μόνος μέχρι τῆς τοῦ ἐνδοτέρου ἱεροῦ γωνίας. ἔφευγε δὲ τὸ πλῆθος ἄθρουν, οὔτε τὴν ἰσχὺν, οὔτε τὴν τόλ-

l Προβαίνουσι μὲν ἡσυχῇ] Προβαίνουσι Big. Voſſ. & Bod.
m Κοιμωμένους,] κοιμωμένους Roſt.
n Σημαίνειν] σημαίνειν &c. (σαλπίζειν· Heſychius. Spanh.
o Ἐξανάστασίς τε] Ita Big. ἐξανάστασις αἰφ. in cæteris.
p Ἐπιδεῖν τῶν ἐπιβεβηκότων.] Ἰδεῖν Big.
q Τοῦ πλήθους] τὸ πλῆθος L. B.
r Διὰ τάχους.] Κατὰ τάχος Big.
s Ἀναβαίνει τοὺς ἐπιλέκτους ἔχων.] ἀναβαίνει τοὺς ἐπιλ. ἔχ. L. B. ἀναβαίνει ἔχων ἐπ. deleto τοὺς Roſt.
t Καταφυγόντων δ' Ἰουδαίων] Καταφυγόντων Big.
v Διώρυχος] Conf. de Vita §. 31. Spanh.
x Ὑπὸ τὰ χώματα] Κατὰ τὰ χώματα Big. Lugd. Bat. Vat. & Bod.
y Διαστάντες ἀπ' ἀμφοτέρων] Διαστάντες ἐπ' ἀμφοτέρων Vat. Διαστάντες ἐπ' ἀμφοτέρων Big. Διαστάντες ἀπ' ἀμφ. Roſt.
z Βοῆς ἀσημάντου] Ita in quibuſdam MSS. βοῆς in Editis Aliiſque.
a Πατοῦντες ἔθραυον] Σπαρατοῦντες Big.
b Ῥέπων ὁ πόλεμος,] Ita lego cum Lamb. Boſ. in Animadverſionibus ad Scriptores quoſdam Græcos, p. 103. antea erat ῥέων, quod & agnovit Rufinus, qui vertit fluitans.
c Ἀνώμαλοι ῥοπαὶ] Ἀγχώμαλοι Big.
d Μεταχλίσεις μεμιγμένης] Ita cum Cod. Big. μεταχλίσεως in cæteris.
e Καθάπαν ἤδη] Καθάπαξ Big. & Vat.
f Ἐπαναβεβήκει] Ἀναβεβήκει Vat.
g Τότε κρατεῖν] τό, γε κρατεῖν L. B.
h Ἀπόχρην] Forte ἀποχρῆναι Cocc.

i Του-

τὴν τόλμαν ἀνθρωπίνην [i] ὑπολαμβάνοντες. ὁ δὲ, διὰ μέσων τῶν σκεδαννυμένων ἄλλοτε ἄλλῃ [k] διάττων, ἐφόνευε τοὺς καταλαμβανομένους καὶ τῆς ὄψεως ἐκείνης οὐδὲν οὔτε τῷ Καίσαρι θαυμασιώτερον, οὔτε τοῖς ἄλλοις παρέστη φρικωδέστερον. ἐδιώκετο δ' ἄρα καὶ αὐτὸς [l] ὑπὸ τῆς εἱμαρμένης, ἣν ἀμήχανον διαφυγεῖν θνητὸν ὄντα. [m] τὰ γὰρ ὑποδήματα [n] πεπαρμένα πυκνοῖς καὶ ὀξέσιν ἥλοις ἔχων, ὥσπερ τῶν ἄλλων στρατιωτῶν ἕκαστος, καὶ κατὰ [o] λιθοστρώτου τρέχων [p] ὑπολισθαίνει. πεσὼν δ' ὕπτιος, μετὰ μεγίστου τῆς πανοπλίας ἤχου, τοὺς [q] φεύγοντας ἐπιστρέφει. καὶ τῶν μὲν ἀπὸ τῆς Ἀντωνίας Ῥωμαίων ἤρθη βοὴ, [r] περὶ τἀνδρὶ δεισάντων· οἱ δὲ Ἰουδαῖοι περιστάντες [s] αὐτὸν ἀθρόοι, τοῖς τε ξυστοῖς, καὶ ταῖς ῥομφαίαις [t] πάντοθεν ἔπαιον. ὁ δὲ πολὺν μὲν τῷ θυρεῷ σίδηρον ἐξεδέχετο, πολλάκις δ' ἀναστῆναι πειράσας, ὑπὸ τοῦ πλήθους τῶν τυπτόντων ἀνετράπη, [u] καὶ κείμενος δ' ὅμως ἔνυττε τῷ ξίφει πολλούς. οὐδὲ γὰρ ἀνῃρέθη ταχέως, τῷ τε κράνει καὶ τῷ θώρακι πεφραγμένος [x] πάντα τὰ καίρια πρὸς σφαγὴν, καὶ τὸν αὐχένα συνέλκων, μέχρι κοπτομένων αὐτῷ τῶν ἄλλων μελῶν, καὶ μηδενὸς προσαμῦναι τολμῶντος, ἐνέδωκε. δεινὸν δὲ πάθος εἰσῄει [y] Καίσαρα ἀνδρὸς οὕτως ἐναρέτου, καὶ ἐν ὄψει τοσούτων φονευομένου. καὶ αὐτὸν μὲν ὁ τόπος διέκλειε [z] τοῦ βοηθεῖν [a] ἐθέλοντα, τοὺς δυναμένους δὲ κατάπληξις. Ἰουλιανὸς μὲν οὖν πολλὰ [b] δυσθανατήσας, καὶ τῶν [c] κτεινάντων ὀλίγους [d] ἀπλήγας καταλιπὼν, μόλις ἀποσφάττεται, μέγιστον οὐ παρὰ Ῥωμαίοις καὶ Καίσαρι μόνον, ἀλλὰ καὶ παρὰ τοῖς πολεμίοις κλέος καταλιπών. Ἰουδαῖοι δὲ, καὶ τὸν νεκρὸν ἁρπασάμενοι, πάλιν τοὺς Ῥωμαίους τρέπονται, καὶ κατακλείουσιν εἰς τὴν Ἀντωνίαν. ἠγωνίσαντο δ' ἐξ αὐτῶν ἐπισήμως κατὰ ταύτην τὴν μάχην, Ἀλεξᾶς μέν τις καὶ Γυφθαῖος τοῦ Ἰωάννου τάγματος· ἐκ δὲ τῶν περὶ Σίμωνα, Μαλαχίας τε, καὶ ὁ τοῦ [e] Μέρτωνος Ἰούδας, καὶ [f] Σωσᾶ υἱὸς [g] Ἰάκωβος τῶν Ἰδουμαίων ἡγεμὼν, τῶν δὲ ζηλωτῶν ἀδελφοὶ δύο, [h] παῖδες Ἰαΐρου Σίμων τε καὶ Ἰούδας.

vim ejus neque audaciam hominis eſſe opinantes. At ille per medios ruens, quos alios aliò disjecerat, ipſos quos prehendit interficiebat: illoque ſpectaculo nihil aut Cæſari magis admirabile viſum eſt, aut aliis magis horribile. Verum & ipſum profecto fata perſequebantur, quæ utpote mortalis vitare non potuit. Nam calceis crebros clavos & acutos, ut & cæteri milites, infixos habens, & in ſolo lapidibus ſtrato currens prolabitur: cumque reſupinus caderet, magnoque cum armorum ſonitu, fugientes in ſe convertit. Et Romanorum quidem clamor ex Antonia ſublatus eſt, ſaluti ejus metuentium: Judæi vero multi ſimul haſtis & gladiis *eum* undique feriebant. Ille autem multam quidem ferri vim ſcuto excipiebat; ſæpe vero conatus ſemet erigere, percutientium multitudine proſternebatur: at jacens tamen multos gladio vulnerabat. nec enim cito peremptus eſt, galea & thorace per omnia tectus ubi plagam lethalem acciperet, contractaque cervice, donec conciſis aliis ejus membris, & nemine ei ſuccurrere audente, morti ſuccubuit. Ingentem autem dolorem capiebat Cæſar ex viro tantæ fortitudinis etiam in conſpectu tot virorum occiſo: & locus ipſum quidem diſcludebat, auxilium ferre cupientem; alios autem, cum poſſent, metus *impediebat*. Et Julianus quidem diu cum morte luctatus, * relictiſque paucis interfectorum ſuorum quos non percuſſerat, ægre perimitur; magna ſui gloria non apud Romanos tantum & Cæſarem, verum apud hoſtes quoque relicta. Judæi vero etiam rapto mortui cadavere Romanos iterum in fugam vertunt & in Antoniam concludunt. Inſigniter autem in eo prælio decertarunt, Alexas quidam & Gyphthæus ex agmine Joannis; ex parte vero Simonis Malachias & Mertonis filius Judas, & Soſæ filius Jacobus dux Idumæorum, Zelotarum vero fratres duo, Jairi filii, Simon & Judas.

Caliga clavis ſuffixa.

Juliani cædes.

Κ Ε Φ. β'.

Ὅπως Τίτος, κατασκάψαι προστάξας τὴν Ἀντωνίας, τὸν Ἰώσηπον προὐτρέψατο τοῖς Ἰουδαίοις αὖθις παραινέσαι.

Τίτος δὲ τοῖς μὲν σὺν αὐτῷ στρατιώταις κατασκάπτειν προσέταξε τοὺς θεμελίους τῆς Ἀντωνίας, καὶ τῇ δυνάμει πάσῃ ῥᾳδίαν τὴν ἄνοδον εὐτρεπίζειν. αὐτὸς δὲ τὸν Ἰώσηπον παραστησάμενος· ἐπέπυστο γὰρ ἐπ' ἐκείνης τῆς ἡμέρας, Πανέμου δ' ἦν ἑπτακαιδεκάτη, τὸν [k] ἐνδελεχισμὸν καλούμενον, [l] ἀνδρῶν ἀπορίᾳ διαλελοιπέναι τῷ Θεῷ, καὶ τὸν δῆμον ἐπὶ τούτῳ δεινῶς

CAP. II.

Quomodo Titus, cum Antoniam dirui juſſiſſet, Joſephum incitavit ut Judæos iterum verbis hortaretur.

Titus autem militibus qui cum eo quidem erant, imperavit, ut Antoniæ fundamenta diruerent, facilemque aſcenſum toti exercitui dare curarent: ipſe vero, cum Joſephum ad ſe vocaſſet (nam audiverat eo die, qui erat menſis Panemi decimus ſeptimus, juge ſacrificium, ut vocabatur, virorum penuria Deo defuiſſe, idque populum

Titus Antoniæ fundamenta everti jubet.

i Ὑπολαμβάνοντες.] ὑπολαβόντες *Roſſ.*
k Διάττων,] Sic διάττοντας Gen. infr. c. 5. §. 1. Spanh.
l Ὑπὸ τῆς εἱμαρμένης, — θνητὸν ὄντα.] Conf. Antt. lib. 8. c. 15. §. 6. Spanh.
m Τὰ γὰρ ὑποδήματα] Videlis *Balduinum* de Calceis Antiquis c. 13. & *Nigronum* de Caliga c. 4.
n Πεπαρμένα πυκνοῖς καὶ ὀξέσιν ἥλοις ἔχων,] Vocem πεπαρμένα non agnoſcit *Big.*
o Λιθοστρώτου] Solum montis templi הבית הר Rel.
p Ὑπολισθαίνει.] Ὑπολισθάνει *Big. Lugd. Eat.* & *Vat.* κατολισθαίνει *Zonar.*
q Φεύγοντας ἐπιστρέφει.] Καταφεύγοντας *Voſſ.*
r Περὶ τἀνδρὶ δεισάντων.] Περὶ τοῦ ἀνδρὸς *Big.*
s Αὐτὸν ἀθρόοι,] Αὐτῷ *Big.*
t Πάντοθεν ἔπαιον.] Πανταχόθεν *Voſſ. Roſſ.* & *Bod.*
u Καὶ κείμενος δ' ὅμως] Κείμενον *Vat. Voſſ.* & *Bod.*
x Πάντα τὰ καίρια] Τὰ καίρια πάντα *Big.*
y Καίσαρα ἀνδρὸς] Καίσαρι *Big.*
z Τοῦ βοηθεῖν] τὸν βοηθεῖν *Roſſ.*
a Ἐθέλοντα,] Θέλοντα *Big. Roſſ. Voſſ. Vat.* & *Bod.*

b Δυσθανατήσας,] Conf. ſupr. lib. 4. c. 1. §. 4. Spanh.
c Κτεινάντων ὀλίγους] Κτεινόντων *Big.*
d Ἀπλήγας] Conf. ſupr. lib. 2. c. 14. §. 1. Spanh.
e Μέρτωνος Ἰούδας,] Μελίτωνος *Big.*
f Σωσᾶ υἱὸς] Conf. ſupr. lib. 3. c. 4. §. 2. Spanh.
g Ἰάκωβος] Ἰακώβου *L. B.*
h Παῖδες Ἰαΐρου Σίμων] δύο παῖδες, Ἀρείμαν &c. *Roſſ.*
i Τίτος] Καῖσαρ *L. B.* & *Roſſ.*
k Ἐνδελεχισμὸν καλούμενον,] Conf. ſupr. lib. 1. c. 1. §. 1. Spanh. Ita vocat ſacrificium juge, ſive quotidianum, תמיד Talmudicis, ex agno conſtans uno, qui mane, altero qui veſperi offerebatur. Rel.
l Ἀνδρῶν ἀπορίᾳ] ἀρνῶν alii legunt pro ἀνδρῶν. Sed omnino ἀνδρῶν defectum fuiſſe liquet ex ſequentibus, quod Titus ipſe Judæos (ſacerdotes nempe) quos eligerent obtulerit ut ſacra iterum fierent. Rel.

* Cum non paucos interfectorum ſuorum ſaucios reliquiſſet. *Ruf.*

lum valde dolere) Joanni dicere iterum præcepit quæ & ante *mandaverat*: „ quod, ſi quis etiam „ eum pugnandi pravus amor teneret, cum qua vel- „ let multitudine ad bellum progrederetur, dum „ modo non una ſecum & civitas interiret ſimul „ & templum. ſanctum tamen locum violare de- „ ſineret, neve in Deum neſas admitteret. ipſi au- „ tem licere ſacra intermiſſa celebrare per Judæos „ quos *ipſe* delecturus eſſet.” Atque Joſephus, quaſi non ſoli Joanni, ſed etiam pluribus (cum conſtitiſſet, unde exaudiri poſſet) quæque *ipſi* in mandatis dederat Cæſar Hebraïce nunciavit, multiſque *eos* precabatur, „ ut patriæ parcerent, „ ignemque jam templum attingentem depellerent, „ Deoque vota redderent conſueta.” Ad hæc mœſtitia tenebatur populus & ſilentio. Tyrannus autem, cum multa Joſepho convicia dixiſſet & maledicta, poſtremo addidit, „ nunquam *ſibi* ex- „ cidium eſſe metuendum, utpote quod Dei civi- „ tas eſſet.” Atque Joſephus ad iſta exclamavit, „ Eam quippe Deo omnino puram conſervaſti, „ & ſacrarium manet incontaminatum. nec in eum, „ cujus ſperas auxilium, aliquid ſceleris admiſiſti; „ ſed *is* ſacra ſolennia conſequitur. Et ſiquidem „ tibi, ô ſceleratiſſime, quiſquam quotidianum „ auferat cibum, eum pro hoſte neſario habebis; „ ipſum vero Deum, quem perpetuo cultu pri- „ vaſti, in bello tibi auxilio ſperas futurum? & „ Romanis peccata imputas, qui hucuſque legi- „ bus noſtris curam adhibent; & quæ ipſe inter- „ dixiſti ſacra, Deo ut reddantur vi contendunt? „ Quis non gemeret, & urbem ob inopinatam „ mutationem defleret, quod alienigenæ quidem „ hoſteſque impietatem tuam emendatum eant; „ tu vero Judæus, inter leges eductus, eis etiam „ quam illi infeſtior ſis? Atqui, Joannes, ut „ malorum te pœniteat non turpe eſt in extremis, „ bonumque tibi exemplum civitate ſervare cu- „ pienti propoſitum eſt in Jechonia rege Judæo- „ rum: qui, cum olim Babylonius propter ipſum „ cum exercitu *contra urbem* veniſſet, ſponte ea, „ priuſquam caperetur, exceſſit, & cum cogna- „ tione ſua voluntariam captivitatem ſuſtinuit, „ ne ſancta hæc hoſtibus proderet, Deique do- „ mum ardentem videret. Ob hoc *ſane* ſacra „ omnium Judæorum commemoratione celebra- „ tur, eumque memoria per ſæcula tranſmiſſa „ ſemper nova immortalem poſteris tradidit. Bo- „ num, ô Joannes, exemplar, etiamſi immineat „ periculum. Ego autem veniam quoque tibi à „ Romanis ſpondeo. At memento quod popu- „ laris qui ſum te moneam, Judæuſque iſta pro- „ mittam: ſpectarique oporteat quis ſit auctor, „ & unde *conſilium*. Abſit enim unquam me ita „ captivum vivere, ut genus in memoria tenere „ deſinam, aut eorum quæ è patria mea ſint obli- „ viſcar. Rurſum indignaris, & vociferaris, „ mihique maledicis. Etiam acerbiora mereor, „ qui adverſus fata te hortor & ſuadeam,

Joannem ad prælium provocat.

Joſephus interpres Cæſaris erat obſecratque Judæos.

Tyrannus conviciatur Joſepho.

Joſephi oratio, Judæis deditionem ſuadens.

ἀθυμεῖν. [m] λέγειν τῷ Ἰωάννῃ πάλιν ἐκέλευσεν ἃ καὶ πρότερον. „ ὡς εἰ καί τις αὐτὸν ἔρως κακὸς ἔχοι τοῦ „ μάχεσθαι, [n] προελθόντι μεθ' ὅσων βούλεται πολεμεῖν „ [o] ἔξεστι, δίχα τοῦ συναπολέσθαι τήν τε πόλιν καὶ τὸν „ ναὸν [p] αὐτῷ. μηκέτι μέντοι μιαίνειν τὸ ἅγιον, μηδὲ „ εἰς τὸν Θεὸν πλημμελεῖν. παρεῖναι δ' αὐτῷ τὰς ἐπι- „ λελοιπυίας θυσίας ἐκτελεῖν, δι' ὧν ἂν ἐπιλέξηται „ Ἰουδαίων.” καὶ ὁ Ἰώσηπος, [q] ὡς ἂν εἰ μὴ τῷ Ἰωάννῃ μόνον, ἀλλὰ καὶ τοῖς πολλοῖς, [r] ἐν ἐπηκόῳ στὰς, τά τε τοῦ Καίσαρος διήγγελλεν [s] ἑβραΐζων, καὶ πολλὰ προσηντιβόλει, „ φείσασθαι τῆς πατρίδος, καὶ διασκε- „ δάσαι τοῦ ναοῦ γευόμενον ἤδη τὸ πῦρ, τούς τε ἐνα- „ γισμοὺς [t] ἐπιδιδόναι τῷ Θεῷ.” πρὸς ταῦτα τοῦ δήμου μὲν ἦν κατήφεια καὶ σιγή. πολλὰ δ' ὁ τύραννος λοιδορηθείς τε τῷ Ἰωσήπῳ καὶ καταρασάμενος, τὸ τελευταῖον προσέθηκεν, „ ὡς οὐκ ἄν ποτε δείσειεν ἅλω- „ σιν, Θεοῦ γὰρ ὑπάρχειν τὴν πόλιν.” καὶ ὁ Ἰώσηπος πρὸς ταῦτα ἀνέκραγεν. „ πάνυ γοῦν καθαρὰν τῷ Θεῷ „ τετήρηκας αὐτὴν, ἀμίαντον δὲ μένει τὸ ἅγιον. [v] εἰς „ ὃν δὲ ἐλπίζεις σύμμαχον, οὐδὲν ἠσέβησας. τὰς δὲ „ ἐθίμους θυσίας ἀπολαμβάνει. κἂν μὲν σοῦ τις [x] ἀφέ- „ ληται τὴν καθ' ἡμέραν τροφὴν, ἀσεβέστατε, τοῦτον „ [y] ἡγήσῃ πολέμιον· [z] αὐτὸν δὲ, ὃν τῆς αἰωνίου θρη- „ σκείας [a] ἐστέρησας Θεὸν, ἐλπίζεις σύμμαχον ἔχειν „ ἐν τῷ πολέμῳ; καὶ Ῥωμαίοις τὰς ἁμαρτίας [b] ἀνα- „ τίθης, οἳ μέχρι νῦν κήδονται τῶν ἡμετέρων νόμων, καὶ „ τὰς ὑπὸ σοῦ διακοπείσας θυσίας ἀποδίδοσθαι τῷ „ Θεῷ βιάζονται; τίς οὐκ ἂν [c] στενάξειεν, καὶ κατο- „ λοφύραιτο τῆς παραδόξου μεταβολῆς τὴν πόλιν, εἴγε „ ἀλλόφυλοι μὲν καὶ πολέμιοι τὴν σὴν ἀσέβειαν ἐπα- „ νορθοῦνται, σὺ δὲ [d] Ἰουδαῖος, ὁ τοῖς νόμοις ἐντρα- „ φεὶς, κἀκείνων πρὸς αὐτοὺς γίνῃ χαλεπώτερος; „ [e] ἀλλά τοι, Ἰωάννη, καὶ μετανοῆσαι μὲν ἐκ κακῶν „ οὐκ αἰσχρὸν ἐν ἐσχάτοις, καὶ καλὸν ὑπόδειγμα βου- „ λομένῳ σώζειν τὴν πατρίδα σοι πρόκειται, βασιλεὺς „ Ἰουδαίων Ἰεχονίας ὅς ποτε στρατεύσαντι τῷ Βαβυ- „ λωνίῳ δι' αὐτὸν ἑκὼν ἐξέστη [f] πρὶν ἁλῶναι τῆς πό- „ λεως, καὶ μετὰ γενεᾶς αἰχμαλωσίαν ὑπέμεινεν ἐθε- „ λούσιον, ὑπὲρ τοῦ μὴ παραδοῦναι ταῦτα πολεμίοις „ τὰ ἅγια, καὶ τὸν οἶκον τοῦ Θεοῦ [g] περιϊδεῖν φλεγό- „ μενον. διὰ τοῦτο λόγος τε αὐτὸν πρὸς [h] ἁπάν- „ των Ἰουδαίων ἱερὸς [i] ἀνυμνεῖ, καὶ μνήμη ῥέουσα δι' αἰῶ- „ νος ἀεὶ νέα τοῖς ἐπιγινομένοις παραδίδωσιν ἀθάνα- „ τον. καλὸν, ὦ Ἰωάννη, ὑπόδειγμα, κἂν προσῇ „ κίνδυνος. ἐγὼ δέ σοι καὶ τὴν [k] ἀπὸ Ῥωμαίων συγγνώ- „ μην ἐγγυῶμαι. μέμνησο δὲ, ὡς ὁμόφυλος ὢν παρ- „ αινῶ, καὶ Ἰουδαῖος ὢν ἐπαγγέλλομαι· καὶ χρὴ σκο- „ πεῖν, τίς ὁ συμβουλεύων, καὶ πόθεν. μὴ γὰρ ἔγωγέ „ ποτε γενοίμην ζῶν οὕτως αἰχμάλωτος, ἵνα παύ- „ σωμαι τοῦ γένους, ἢ τῆς πατρίου ἐπιλάθωμαι. πάλιν „ ἀγανακτεῖς, καὶ κέκραγάς μοι λοιδορούμενος. [l] ἄξιός „ γε καὶ χαλεπωτέρων, ὃς [m] ἄντικρυς εἱμαρμένης τι „ πα-

m Λέγειν] Ita *Big.* antea erat λέγειν δὲ τῷ.
n Προελθόντι] Προσελθόντι *Big.*
o Ἔξεστι] ἐξεῖν *L. B.*
p Αὐτῷ.] Ita reſcripſi è *Cod. Big.* αὐτοῦ in *Editis Aliiſque.*
q Ὡς ἂν εἰ μὴ] Ὡς ἂν εἰ *Vat.* & *Bod.* quo admiſſo dicendum vocem ἀκούειν aut ſimile vocabulum deſiderari. *Rufinus* vertit, *ut ſoli Joanni hæc intimarentur, ſed etiam pluribus, unde exaudiri poſſet conſtitit, & mandata Cæſaris Hebraico ſermone differuit.*
r Ἐν ἐπηκόῳ στὰς,] Conf. ſupr. lib. 3. c. 9. §. 2. Spanh.
s Ἑβραΐζων,] Quis ergo dubitet linguæ Hebrææ peritum fuiſſe Joſephum. Rel.
t Ἐπιδιδόναι τῷ Θεῷ.] Ἀποδοῦναι *Big.*
v Εἰς ὃν δὲ ἐλπίζεις σύμμαχον,] Εἰς ὃν δ' ἐλπίζεις σύμμαχον *Big.*
x Ἀφέληται] Ἀφέλῃ *Big.* & *Bod.*
y Ἡγήσῃ πολέμιον] Ἡγήσαιο *Big.*
z Αὐτὸν δὲ,] αὐτὸς δὲ *L. B.*
a Ἐστέρησας Θεὸν,] Ἀπεστέρησας *Big.*
b Ἀνατίθης,] ἀνατιθεὶς *L. B.*
c Στενάξειεν,] στενάξῃ *L. B.* στενάξει *Ruf.*
d Ἰουδαῖος,] ὁ Ἰουδαῖος *L. B.*
e Ἀλλά τοι,] Ἀλλ' ὦ Ἰωάννη *Voſſ.* & *Bod.*
f Πρὶν ἁλῶναι] πρὶν ἁλῶσαι *L. B.*
g Περιϊδεῖν φλεγόμενον.] Ἰδεῖν legiſſe videtur *Ruf.*
h Ἁπάντων Ἰουδαίων ἱερὸς] Vocem ἁπάντων neglexit *Ruf.* Conf. Ant. lib. 10. c. 7. §. 1. Spanh.
i Ἀνυμνεῖ, καὶ μνήμη — παραδίδωσιν ἀθάνατον.] Ita cum *Cod. Big.* ὑμνεῖ in *Editis Aliiſque.*
k Ἀπὸ Ῥωμαίων] ὑπὸ Ῥωμ. *L. B.*
l Ἄξιός γε] ἄξιόν γε *MS. Lipſ.* & *L. B.*
m Ἄντικρυς εἱμαρμένης τι παραινῶ,] Conf. Ant. lib. 8. c. 15. §. 6. Spanh.

n Τὸν

„ προδιδῶ, καὶ τοὺς [n] ὑπὸ Θεοῦ βιάζομαι κατακρίτους „ σώζειν. τίς οὐκ οἶδε [o] τὰς τῶν παλαιῶν προφητῶν „ ἀναγραφὰς, καὶ τὸν [p] ἐπιῤῥέποντα τῇ τλήμονι πόλει „ χρησμὸν, ἤδη ἐνεστῶτα. τότε γὰρ ἅλωσιν αὐτῆς „ προεῖπον, ὅταν ὁμοφύλου τις ἄρξῃ [q] φόνου. τῶν [r] ὑμετέρων δὲ πτωμάτων οὐχ ἡ πόλις, καὶ τὸ ἱερὸν δὲ πᾶν „ πεπλήρωται; Θεὸς ἄρα, Θεὸς αὐτὸς ἐπάγει μετὰ „ Ῥωμαίων [s] καθάρσιον [t] αὐτῷ πῦρ, καὶ τὴν τοσούτων „ μιασμάτων γέμουσαν πόλιν ἀναρπάζει.

β. Ταῦτα λέγων ὁ Ἰώσηπος [v] μετ' ὀδυρμοῦ καὶ δακρύων, λυγμῷ τὴν φωνὴν [x] ἀνεκόπη. καὶ Ῥωμαῖοι μὲν ἠλέησάν τε τοῦ πάθους, καὶ τῆς προαιρέσεως αὐτὸν ἐθαύμαζον. οἱ δὲ περὶ τὸν Ἰωάννην παρωξύνοντο μᾶλλον ἐπὶ τοὺς Ῥωμαίους, ἐπιθυμοῦντες ἐγκρατεῖς [y] κἀκείνου γενέσθαι. τῶν γε μὴν εὐγενῶν πολλοὺς [z] ἐκίνησεν ὁ λόγος. καὶ τινὲς μὲν, ὀῤῥωδοῦντες τὰς φυλακὰς τῶν στασιαστῶν, κατὰ χώραν ἔμενον, ἀπώλειαν μέντοι σφῶν τε αὐτῶν καὶ τῆς πόλεως κατεγνώκεισαν. εἰσὶ δ' οἳ, καιροφυλακήσαντες ἄδειαν [a] ἀναχωρήσεως, πρὸς τοὺς Ῥωμαίους κατέφυγον. [b] ὧν ἦσαν ἀρχιερεῖς μὲν Ἰώσηπός τε καὶ Ἰησοῦς, υἱοὶ δ' ἀρχιερέων, τρεῖς μὲν Ἰσμαήλου τοῦ καρατομηθέντος ἐν Κυρήνῃ, καὶ τοῦ Ματθίου [c] τέσσαρες, καὶ εἷς ἑτέρου [d] Ματθίου παῖς, διαδρὰς μετὰ τὴν τοῦ πατρὸς ἀπώλειαν, ὃν ὁ τοῦ Γιώρα Σίμων ἀπέκτεινε, σὺν τρισὶν υἱοῖς, ὡς προείρηται. πολλοὶ δὲ καὶ τῶν ἄλλων εὐγενῶν τοῖς ἀρχιερεῦσι [e] συμμετεβάλλοντο. Καῖσαρ δ' αὐτοὺς τά τε ἄλλα φιλοφρόνως ἐδέξατο, καὶ γινώσκων ἀλλοφύλοις ἤθεσιν ἀηδῆ τὴν διατριβὴν ἕξειν, ἀπέπεμψεν αὐτοὺς εἰς Γόφναν, τέως ἐκεῖ παραινῶν μένειν· ἀποδώσειν γὰρ ἑκάστῳ τὰς κτήσεις, κατὰ σχολὴν ἀπὸ τοῦ πολέμου γενόμενος. οἱ μὲν οὖν εἰς τὸ δοθὲν πολίχνιον, μετὰ πάσης ἀσφαλείας, ἀνεχώρουν ἄσμενοι. μὴ φαινομένων δ' αὐτῶν, διεφήμισαν οἱ στασιασταὶ πάλιν, ὡς ἀποσφαγεῖεν ὑπὸ Ῥωμαίων οἱ αὐτόμολοι, [f] δηλονότι τοὺς λοιποὺς ἀποτρέποντες τῷ φόβῳ διαδιδράσκειν. ἤνυσε δ' ὡς καὶ πρότερον αὐτοῖς τὸ πανούργημα πρὸς καιρὸν, ἐπεσχέθησαν γὰρ ὑπὸ τοῦ δέους αὐτομολεῖν.

γ. Αὖθις δ', ὡς ἀνακαλέσας τοὺς ἄνδρας ἀπὸ τῆς Γόφνας Τίτος ἐκέλευσε μετὰ τοῦ Ἰωσήπου περιελθόντας τὸ τεῖχος ὀφθῆναι τῷ δήμῳ, πλεῖστοι πρὸς τοὺς Ῥωμαίους ἔφευγον. γενόμενοι δ' ἀθρόοι, καὶ πρὸ τῶν Ῥωμαίων ἱστάμενοι, μετ' οἰμωγῆς καὶ δακρύων ἱκέτευον τοὺς στασιαστὰς, τὸ μὲν πρῶτον, ὅλῃ τοὺς Ῥωμαίους δέξασθαι τῇ πόλει, καὶ τὴν πατρίδα σῶσαι πάλιν· εἰ δὲ μὴ, τοῦ γε ἱεροῦ πάντως ὑπεξελθεῖν, καὶ ῥύσασθαι τὸν ναὸν αὐτοῖς· οὐ γὰρ ἂν τολμῆσαι Ῥωμαίους μὴ μετὰ μεγίστης ἀνάγκης καταφλέξαι τὰ ἅγια. τούτοις μᾶλλον ἀντεφιλονείκουν, καὶ πολλὰ βλάσφημα τοῖς αὐτομόλοις ἀντικεκραγότες, ἐπὶ τῶν ἱερῶν πυλῶν τούς τε ὀξυβελεῖς καὶ καταπέλτας καὶ λιθοβόλους μηχανὰς διέστησαν. ὡς τὸ κύκλῳ μὲν ἱερὸν ἀπὸ πλήθους νεκρῶν προσεοικέναι [g] πολυανδρίῳ, τὸν δὲ ναὸν αὐτὸν φρουρίῳ. τοῖς δ' ἁγίοις καὶ ἀβάτοις μετὰ τῶν ὅπλων εἰσεπήδων, θερμὰς ἔτι τὰς χεῖρας [h] ἐξ ὁμοφύλων ἔχοντες φόνων· καὶ προέκοψαν εἰς τοσοῦτον πα-

„ Deique ſententia condemnatos ſervare contendam. Quis ignorat ſcripta veterum prophetarum, & oraculum quod miſeræ civitati jam præſens imminet. Tunc enim ejus excidium *fore* „ prædixére, quando aliquis è popularibus cædem „ patrare incipiet. Veſtris autem cadaveribus nonne civitas & templum omne repletum eſt? Deus „ profecto, Deus ipſe cum Romanis ignem ei luſtrationis infert, totque ſcelerum plenam civitatem è ſedibus evellit.

2. Hæc Joſepho cum fletu & lachrymis proſequente, ſingultibus vox ejus interrupta eſt. Et Romani quidem miſerati ſunt & ipſum ob ea quæ paſſus eſt, & admirati eorum ergo quæ facere deſtinavit: Joannes autem ejuſque ſocii magis contra Romanos irritabantur, illum quoque capere cupientes. Cæterum nobilium plurimos commovit *ejus* oratio. & nonnulli quidem, ſeditioſorum cuſtodias formidantes, cum ſociis ſuis manebant, quamvis certi de ſuo pariter & civitatis exitio. Erant autem qui, capto ſecuræ diſceſſionis tempore, ad Romanos confugere. in quibus erant Joſephus quidem & Jeſus pontifices; filii vero pontificum, tres quidem Iſmaëli, cui apud Cyrenen fuerat caput abſciſſum; & Matthiæ quatuor, alterius vero Matthiæ unus, qui poſt interitum patris auſugerat, quem Simon Gioræ cum tribus filiis, ut ſupra dictum eſt, interemit. Multi autem ex aliis nobilibus una cum pontificibus migrabant *ad Romanos*: eoſque Cæſar cætera humaniter excepit, ſcienſque inter alienigenarum mores haud jucunde illos victuros eſſe, in Gophnam dimiſit, eis interim illic manere perſuadens, ut qui poſſeſſiones ſingulis redditurus eſſet, cum bello confecto frueretur otio. Et illi quidem in urbeculam *ſibi* conceſſam, cum omni ſecuritate, læti diſcedebant. Cum autem illi non comparerent, ſeditioſi iterum divulgarunt, transfugas à Romanis occiſos eſſe, ſcilicet ut metu à fuga reliquos deterrerent. Et paulisper *quidem* ut antea hæc calliditas eis profuit: nam metus eos impedivit quo minus transfugerent.

3. Rurſus autem, poſtquam eos Titus revocatos à Gophna cum Joſepho muros obire & populo in conſpectum dari juſſiſſet, plurimi ad Romanos fugiebant. Frequentes vero congregati, & ante Romanos ſtantes, cum ejulatu & lachrymis ſeditioſis ſupplicabant, primo quidem ut Romanos in omnem civitatem reciperent, patriamque iterum ſervarent: ſin vero hoc diſpliceret, ſaltem de fano exirent, templumque ſibi eruerent. non enim auſuros ne maxima quidem neceſſitate Romanos ignem ſanctis immittere. His autem illi magis adverſabantur; cumque multa in transfugas vociferaſſent maledicta, ſupra ſacras portas ſcorpiones & catapultas & baliſtas diſpoſuêrunt. adeo ut omne quidem circa fanum ſpatium mortuorum multitudine cœmeterio, templum vero ipſum caſtello ſimile videretur. In loca autem ſancta & inacceſſa, cum armis & manibus adhuc gentili cæde calentibus, inſiliebant; & eò iniquitatis proceſſe-

Joannes cum ſuis irritati.

Judæorum nobilium plurimi ad Romanos confugiunt.

Cæſar eos humaniter excepit.

Judæorum ad ſeditionem impetus.

n Ὑπὸ Θεοῦ βιάζομαι] Ὑπὸ τοῦ Θεοῦ *Big.* & *Bod.*

o Τὰς τῶν παλαιῶν προφητῶν ἀναγραφὰς,] Conf. ſupr. lib. 4. c. 6. §. 3. Spanh.

p Ἐπιῤῥέποντα τῇ τλήμονι—ἅλωσιν αὐτῆς προεῖπον,] Ἐνεστῶτα *Big.*

q Φόνου.] Ad Danielis Prophetiam reſpicit. Rel.

r Ὑμετέρων δὲ πτωμάτων] Ita *Big. Voſſ.* & *Ruf.* ἡμετέρων in *cæteris.*

s Καθάρσιον] Κάθαρσιν Big. *Lipſ.* & *Vat.* Conf. Antt. lib. xx. c. 7. §. 5. Spanh.

t Αὐτῷ πῦρ,] Αὐτοῦ legiſſe videtur *Ruf.*

v Μετ' ὀδυρμοῦ] Μετ' ὀδυρμῶν *Big.*

x Ἀνεκόπη.] Ἐνεκόπη *Big. Lugd. Bat.* & *Vat.*

y Κἀκείνου] Ita *Big. Lipſ. Voſſ.* & *Bod.* antea erat ἐγκρατεῖς γενέσθαι ἐκείνου.

z Ἐκίνησεν ὁ λόγος.] ἐκίνησε μᾶλλον ὁ λόγος *Ruf.*

a Ἀναχωρήσεως,] ἀναχωρήσαντες *Ruf.*

b Ὧν ἦσαν ἀρχιερεῖς—καρατομηθέντος ἐν Κυρήνῃ.] Plures ſimul Ἀρχιερεῖς Judæorum vid. de Vita §. 38. ſupr. lib. 4. c. 3. §. 8. & cap. 4. §. 3. & c. 9. §. 11. lib. 5. c. 13. §. 1.

c Τέσσαρες,] Ita *Big.* & *Ruf.* ὁ τέταρτος Ματθίου παῖς in *Editis Aliiſque.*

d Ματθίου παῖς,] Conf. de Matthiæ hujus cæde, ſupr. lib. 5. c. 13. §. 1. Spanh.

e Συμμετεβάλλοντο.] συμμετεβάλοντο *L. B.*

f Δηλονότι τοὺς] δῆλον ὅτι, τοὺς λοιποὺς ἀποτρέψοντες *Gen.* δῆλον ὅτι δὲ τ. λ. ἀποτρέπουσι *L. B.*

g Πολυανδρίῳ,] Conf. ſupr. lib. 5. c. 1. §. 3. Spanh.

h Ἐξ ὁμοφύλων] Ita *Big.* vocula ἐξ *reliquis* aberat.

[illegible]

ceſſerunt ; ut quam ad indignationem Judæos adduci veriſimile erat, ſi hanc Romani in ipſos injuriam admiſiſſent, ea tunc in Judæos, propria ſacra temerantes, uterentur Romani. Nemo ſane erat ex militibus qui non cum horrore templum aſpiceret atque adoraret, optaretque ut latrones, antequam inſanabile malum paterentur, reſipiſcerent.

Titus adhuc tentat Joannem adducere ad deditionem.

4. Titus autem, cum admodum doleret vicem eorum, iterum Joannem ejuſque ſocios his verbis increpabat, „ Nonne vos, ô ſceleratiſſimi, hunc „ cancellum *locis* ſanctis objeciſtis ? Nonne vos „ columnas ad certa intervalla in eo ſtatuiſtis, lite- „ ris Græcis ac noſtris inſcriptas ; quibus edici- „ tur, ne ſepta quidem cuiquam licere tranſgredi ? „ Nonne eos qui tranſiiſſent, quamvis Romanus „ quis eſſet, vobis necare permiſimus ? Quid igi- „ tur in eo etiam mortuos nunc conculcatis, ô „ nocentiſſimi ? Cur autem templum & externo & „ gentili ſanguine contaminatis ? Teſtor ego pa- „ trios Deos, & ſi quis olim hunc locum reſpexit „ (nunc enim neminem *ad eum reſpicere* arbitror) „ itemque teſtor & exercitum meum, & Judæos „ qui apud me ſunt, & voſmetipſos, quod non „ ego vos ad hæc violanda compellam : & ſi locum „ aciei mutaveritis, neque accedet ad ſancta quiſ- „ quam Romanorum, neque contumeliam *eis* fa- „ ciet. Vobis autem etiam invitis templum ſervabo.

Titi proteſtatio.

V.

Illi refragantur obſeſſi.

5. Hæc Joſepho illis *Hebraïce* renunciante mandato Cæſaris, latrones ac tyrannus, non ex benevolentia ſed timiditate adhortationes proficiſci exiſtimantes, ſuperbia efferebantur. Titus autem, cum illos neque ſuas fortunas miſerari neque templo parcere videret, invitus bellum repetebat. Et copias quidem univerſas, quod locus eas non caperet, illis admovere non poterat : tricenis autem optimorum ex ſingula centuria delectis, & tribunis per millenos attributis, hiſce duce præpoſito Cereali, ſub noctis horam nonam cuſtodes aggredi juſſit. Cum autem ipſe quoque in armis eſſet, ſimulque ad deſcenſum ſemet paraviſſet, propter periculi magnitudinem eum amici cohibebant, atque illa quæ à ducibus dicta erant. „ Plus „ enim ipſum effecturum, ajebant, ad Antoniam „ ſedentem, pugnamque aſſignantem militibus, „ quam ſi deſcenderet, periculiſque pro illis ſe „ objiceret : quippe omnes in conſpectu Cæſaris „ ſtrenuos fore bellatores." Iſtis obſequutus Cæſar, cum ad milites dixiſſet, „ ob hoc ſolum ſe „ manere, ut de eorum virtute judicaret, & ne- „ que fortis quiſquam præmio careret, neque „ ignavus pœnam evaderet, ſed omnium ſpectator „ ipſe eſſet & teſtis, penes quem ulciſcendi & re- „ munerandi arbitrium," illos quidem ad rem aggrediendam, hora quæ ſupra memorata eſt, dimiſit ; ipſe vero, ad ſpeculam ex Antonia progreſſus, quid fieret exſpectabat.

Cerealis cum expedita manu jubetur impreſſionem facere in templum.

Acer conflictus Judæorum & Romanorum.

6. Verum hi qui miſſi fuerant non uti ſperabant ſomno oppreſſos invenerunt, ſed cum clamore inſilientibus ſtatim ad manus ventum eſt. Cæteri autem excubitorum clamoribus exciti ex ædibus ſe turmatim proripiebant. Primorum quidem impetum excipiebant Romani : & qui

ρανομίας, [i] ὥστε ἦν ἂν εἰκὸς ἀγανάκτησιν γενέσθαι Ἰουδαίων, εἰ Ῥωμαῖοι ταῦτα ἐξυβρίζοιεν εἰς αὐτούς, ταύτην εἶναι παρὰ Ῥωμαίων τότε πρὸς Ἰουδαίους ἀσεβοῦντας εἰς τὰ ἴδια. [k] τῶν μέν γε στρατιωτῶν οὐκ ἔστιν ὅς τις οὐ μετὰ φρίκης εἰς τὸν ναὸν ἀφεώρα καὶ προσεκύνει, τούς τε λῃστὰς ηὔχοντο, πρὶν ἀνηκέστου πάθους, μετανοῆσαι.

δ'. [l] Τίτος δ' ὑπεραλγήσας πάλιν [m] ἐξωνείδιζε τοὺς περὶ τὸν Ἰωάννην, λέγων, „ ἆρ' οὐχ ὑμεῖς, ὦ „ μιαρώτατοι, τὸν δρύφακτον τοῦτον προυβάλεσθε τῶν ἁ- „ γίων; οὐχ ὑμεῖς δὲ τὰς ἐν αὐτῷ στήλας [n] διεστήσατε, „ [o] γράμμασιν Ἑλληνικοῖς καὶ ἡμετέροις κεχαραγμένας, „ [p] ἃ μηδένα τὸ [q] γεῖσον ὑπερβαίνειν παραγγέλ- „ λει; οὐχ [r] ἡμεῖς δὲ τοὺς ὑπερβάντας ὑμῖν ἀναιρεῖν „ ἐπετρέψαμεν, κἂν [s] Ῥωμαῖός τις ᾖ; τί οὖν νῦν, „ ἀλιτήριοι, καὶ νεκροὺς ἐν αὐτῷ καταπατεῖτε; τί δὲ „ τὸν ναὸν αἵματι ξένῳ καὶ ἐγχωρίῳ φύρετε; μαρτύρο- „ μαι θεοὺς ἐγὼ πατρίους, καὶ εἴ τις ἐφεώρα ποτὲ „ τόνδε τὸν χῶρον, νῦν μὲν γὰρ οὐκ οἴομαι, μαρτύ- „ ρομαι δὲ καὶ [t] στρατιὰν ἐμὴν, καὶ τοὺς [v] παρ' ἐμοὶ „ Ἰουδαίους, καὶ ὑμᾶς αὐτοὺς, ὡς οὐκ ἐγὼ ταῦθ' ὑμᾶς „ ἀναγκάζω μιαίνειν· κἂν ἀλλάξητε τῆς παρατάξεως „ τὸν τόπον, οὔτε προσελεύσεταί τις Ῥωμαίων τοῖς „ ἁγίοις, οὔτε [x] ἐνυβρίσει, τηρήσω δὲ τὸν ναὸν ὑμῖν, „ καὶ μὴ θέλουσι.

ε'. Ταῦτα τοῦ Ἰωσήπου διαγγέλλοντος ἐκ τοῦ Καίσαρος, οἱ λῃσταὶ καὶ ὁ τύραννος, [y] οὐκ ἀπ' εὐνοίας ἀλλὰ κατὰ δειλίαν γίνεσθαι τὰς παρακλήσεις δοκοῦντες, ὑπερηφάνουν. Τίτος δὲ, ὡς οὔτε οἶκτον ἑαυτῶν τοὺς ἄνδρας οὐδὲ [z] φειδώ τινα τοῦ ναοῦ ποιουμένους ἑώρα, πάλιν πρὸς πόλεμον ἄκων ἐχώρει. πᾶσαν μὲν οὖν τὴν δύναμιν ἐπάγειν αὐτοῖς οὐχ οἷόν τε ἦν, μὴ χωρουμένην τῷ τόπῳ· τριάκοντα δ' ἐπιλέξας ἀφ' ἑκάστης ἑκατονταρχίας τοὺς ἀρίστους, καὶ τοῖς χιλιάρχοις ἀνὰ χιλίους παραδοὺς, τούτων δ' ἐπιτάξας ἡγεμόνα Κερεάλιον, ἐπιθέσθαι προσέταξε ταῖς φυλακαῖς [a] περὶ ὥραν τῆς νυκτὸς ἐνάτην. ὄντα δὲ καὶ αὐτὸν ἐν τοῖς ὅπλοις καὶ συγκαταβαίνειν παρεσκευασμένον, οἵ τε φίλοι διὰ τὸ μέγεθος τοῦ κινδύνου κατεῖχον, καὶ τὰ παρὰ τῶν ἡγεμόνων λεγόμενα. „ πλέον γὰρ αὐτὸν ἀνύσειν, ἔφασαν, ἐπὶ τῆς Ἀντωνίας „ καθεζόμενον, καὶ τὴν μάχην ἀγωνοθετοῦντα τοῖς στρατιώ- „ ταις, ἢ εἰ καταβὰς προκινδυνεύοι. πάντας γὰρ ὁρῶν- „ τος Καίσαρος, ἀγαθοὺς πολεμιστὰς ἔσεσθαι." τούτοις πεισθεὶς ὁ Καῖσαρ, [b] „ δι' ἓν τοῦτο τοῖς στρατιώταις „ ὑπομένειν εἰπὼν, ἵνα κρίνῃ τὰς ἀρετὰς αὐτῶν, καὶ „ μήτε τῶν ἀγαθῶν τις ἀγέραστος, μήτε τῶν ἐναντίων „ ἀτιμώρητος διαλάθῃ, γένηται δ' αὐτόπτης καὶ μάρ- „ τυς ἁπάντων, ὁ καὶ τοῦ κολάζειν καὶ τοῦ τιμᾶν κύριος," τοὺς μὲν, ἐπὶ τὴν πρᾶξιν ἔπεμπε καθ' ἣν ὥραν [c] καὶ προείρηται, προελθὼν δ' αὐτὸς εἰς τὸ κάτοπτον ἀπὸ τῆς Ἀντωνίας ἐκαραδόκει τὸ μέλλον.

ς'. Οὐ μὴν οἵ γε πεμφθέντες τοὺς φύλακας εὗρον κοιμωμένους ὡς ἤλπισαν, ἀλλ' [d] ἀναπηδήσασι μετὰ κραυγῆς εὐθέως συνεπλέκοντο. πρὸς δὲ τὴν τῶν ἐκκαλούντων βοὴν ἔνδοθεν οἱ λοιποὶ κατὰ στῖφος ἐξέθεον. [e] τῶν μὲν δὴ πρώτων τὰς ὁρμὰς ἐξεδέχοντο Ῥωμαῖοι· πεί-

i Ὥστε ἦν ἂν εἰκὸς ἀγανάκτησιν] Ὡς τινα ἂν εἰκὸς Big. ὥστε ἦν ἂν εἰκὸς ἦν ἀγανάκτησιν Vat.

k Τῶν μέν γε] Τὸ μέν τοι L. B.

l Τίτος] Καῖσαρ L. B.

m Ἐξωνείδιζε] Ἐξωνείδιζεν Vat.

n Διεστήσατε,] προεστήσατε Raf.

o Γράμμασιν Ἑλληνικοῖς] Ἐν γράμμασιν Big.

p Ἃ μηδένα] Ita cum Cl. *Lowthio*, & *Bojo* pro ἂν μηδένα reſcripſi. πρότερον μηδένα Big.

q Γεῖσον] Conf. Antt. Jud. lib. VIII. cap. 3. §. 9. SPANH. חיל Talmudicis. δρύφακτον λίθινον alibi vocat Joſephus. REL.

r Ἡμεῖς δὲ] Ὑμεῖς Big.

s Ῥωμαῖός τις ᾖ;] Ῥωμαίων Voſſ.

t Στρατιὰν ἐμὴν,] Στρατιὰν τὴν ἐμὴν Big.

v Παρ' ἐμοὶ Ἰουδαίους,] Παρ' ἐμοῦ Big.

x Ἐνυβρίσει.] Προσυβρίσει Big.

y Οὐκ ἀπ' εὐνοίας] Οὐ κατ' εὐνοίας Big.

z Φειδώ τινα τοῦ ναοῦ ποιουμένους] Conf. Antt. lib. 17. c. 8. §. 4. SPANH.

a Περὶ ὥραν τῆς νυκτὸς ἐνάτην.] Conf. infr. §. 6. SPANH.

b Δι' ἓν τοῦτο] Καὶ διὰ τοῦτο Big. καὶ δι' ἓν τοῦτο Voſſ.

c Καὶ προείρηται,] Illud καὶ non agnoſcit Big.

d Ἀναπηδήσασι] Ἀναπηδήσαντες Vat.

e Τῶν μὲν δὴ πρώτων] Τῶν μὲν δὲ πρῶτον Big.

f Τῶ

περιέπιπτον δ' οἱ μετ' ἐκείνους τῷ σφετέρῳ τάγματι, καὶ πολλοὶ τοῖς οἰκείοις ὡς πολεμίοις ἐχρῶντο. [f] τὴν μὲν γὰρ διὰ βοῆς ἐπίγνωσιν ἡ κραυγὴ συγχυθεῖσα παρ' ἀμφοῖν, [g] τὴν δὲ ὀμμάτων ἡ νὺξ ἑκάστων ἀφείλετο, καὶ τυφλώττειν ἄλλους μὲν οἱ θυμοὶ παρεσκεύαζον, ἄλλους δὲ οἱ φόβοι. διὰ τοῦτο τὸ προστυχόντα πλήττειν ἦν ἄκριτον. Ῥωμαίους μὲν οὖν συνησπικότας, καὶ κατὰ συντάξεις προπηδῶντας, ἧττον ἔβλαπτεν ἄγνοια· καὶ γὰρ ἦν παρ' ἑκάστῳ μνήμη τοῦ συνθήματος. Ἰουδαῖοι δ' ἀεὶ σκεδαννύμενοι, καὶ τάς τε προσβολὰς, καὶ τὰς ὑποχωρήσεις ἀνέδην ποιούμενοι, πολλάκις φαντασίαν παρεῖχον ἀλλήλοις πολεμίων· τὸν ὑποστρέφοντα γὰρ ἕκαστος οἰκεῖον διὰ σκότους ὡς ἐπιόντα Ῥωμαῖον ἐξεδέχετο. πλείους γοῦν ὑπὸ τῶν ἰδίων, ἢ τῶν πολεμίων ἐτρώθησαν, ἕως ἡμέρας γενομένης ὄψει τὸ λοιπὸν ἡ μάχη διεκρίνετο· καὶ κατὰ φάλαγγα διαστάντες, τοῖς τε βέλεσιν εὐτάκτως ἐχρῶντο [h] καὶ ταῖς ἀμύναις. οὐδ' ἕτεροι δὲ οὔτ' εἶκον οὔτ' [i] ἐκοπίων. ἀλλ' οἱ μὲν, ὡς ἐφορῶντος [k] Τίτου, κατ' ἄνδρα καὶ κατὰ συντάξεις ἤριζον ἀλλήλοις, καὶ προκοπῆς ἕκαστος ἐκείνην αὐτῷ τὴν ἡμέραν ἄρξειν ὑπελάμβανεν, εἰ γενναίως ἀγωνίσαιτο. Ἰουδαίοις δ' ἐβράβευε τὰς τόλμας, ὅ, τε περὶ σφῶν αὐτῶν καὶ τοῦ ἱεροῦ φόβος, καὶ ὁ τύραννος ἐφεστὼς, καὶ τοὺς μὲν παρακαλῶν, τοὺς δὲ μαστιγῶν καὶ διεγείρων ἀπειλαῖς. συνέβαινε δὲ τὸ μὲν πλεῖστον [l] σταδιαίαν εἶναι τὴν μάχην, ἐν ὀλίγῳ δὲ καὶ ταχέως ἀντιστρέφεσθαι τὰς ῥοπάς. οὐδ' ἕτεροι γὰρ οὔτε φυγῆς οὔτε διώξεως μῆκος εἶχον. ἀεὶ δὲ πρὸς τὸ συμβαῖνον [m] οἰκεῖος ἀπὸ τῆς Ἀντωνίας ὁ θόρυβος ἦν, θαρρεῖν δὲ καὶ κρατοῦσι τοῖς σφετέροις [n] ἐπεβόων, καὶ μένειν τρεπομένοις· ἦν δ' ὥσπερ τι πολέμου θέατρον. οὐδὲν γὰρ οὔτε Τίτον, οὔτε τοὺς περὶ αὐτὸν ἐλάνθανε τῶν κατὰ τὴν μάχην. τὸ δὲ πέρας δεξάμενοι τῆς νυκτὸς [o] ἐνάτης ὥρας, [p] ὑπὲρ πέμπτην τῆς ἡμέρας διελύθησαν, ἀφ' οὗπερ ἤρξαντο τόπου τῆς συμβολῆς, μηδ' ἕτεροι βεβαίως κλίναντες τοὺς ἑτέρους, ἀλλὰ τὴν νίκην μέσην ἐν [q] ἀγχωμάλῳ τῇ παρατάξει καταλιπόντες. καὶ Ῥωμαίων μὲν [r] ἐπισήμως ἠγωνίσαντο πολλοί· Ἰουδαίων δ' ἐκ μὲν τῶν [s] περὶ Σίμωνα Ἰούδας ὁ τοῦ [t] Μέρτωνος, καὶ Σίμων ὁ τοῦ [u] Ἰωσίου, τῶν δὲ Ἰδουμαίων Ἰάκωβος καὶ Σίμων, [x] Καθλᾶ μὲν οὗτος παῖς, Σωσᾶ δὲ ὁ Ἰάκωβος, τῶν δὲ μετὰ Ἰωάννου [y] Γυφθαῖος καὶ Ἀλεξᾶς, τῶν δὲ ζηλωτῶν Σίμων υἱὸς [z] Ἰαείρου.

ζ. Ἐν τούτῳ δ' ἡ λοιπὴ τῶν Ῥωμαίων δύναμις, ἡμέραις ἑπτὰ καταστρεψαμένη τοὺς τῆς Ἀντωνίας θεμελίους, μέχρι τοῦ ἱεροῦ πλατεῖαν ἄνοδον [a] εὐτρεπίσατο. πλησιάσαντα δὲ τῷ πρώτῳ περιβόλῳ τὰ τάγματα [b] κατήρχετο χωμάτων τὸ μὲν ἄντικρυς τῆς [c] τοῦ εἴσω ἱεροῦ γωνίας, ἥτις ἦν κατ' ἄρκτον καὶ δύσιν, τὸ δὲ κατὰ τὴν βόρειον ἐξέδραν, ἣ μεταξὺ τῶν δύο πυλῶν ἦν, τῶν δὲ λοιπῶν δύο, θάτερον μὲν κατὰ τὴν ἑσπέριον στοὰν τοῦ ἔξωθεν ἱεροῦ, τὸ δὲ ἕτερον ἔξω κατὰ τὴν βόρειον. προὔκοπτε μέντοι μετὰ πολλοῦ καμάτου καὶ ταλαιπωρίας αὐτοῖς τὰ ἔργα, καὶ τὴν ὕλην ἀφ' ἑκατὸν σταδίων συγκομιζόντων. ἐκακοῦντο δ' ἔσθ' ὅτε καὶ [d] κατ' ἐπιβου-

illos ſequerentur in agmen proprium incidebant, multiſque ſuorum velut hoſtibus utebantur. Nam voce quidem ſuorum agnitionem confuſus utriuſque partis clamor, oculis vero quo minus diſcernerentur nox omnino impediebat: ac præterea quibuſdam cæcitatem injiciebat furor, aliis timor. idcirco obvium quemque ſine diſcrimine feriebant. Et Romanis quidem, ſcutorum conjunctione ſeptis, & per globos proſilientibus, ignoratio minus nocebat: teſſeræ enim ſuæ quiſque meminerat. Judæi vero ſemper disjecti, & tam impetus quam receſſus temere facientes, ſibi invicem hoſtium ſpeciem ingerebant: nam revertentem ſuum quiſque per tenebras quaſi Romanum aggredientem excipiebat. Qua re factum ut plures à ſuis quam ab hoſtibus ſauciarentur, donec orto die viſu deinceps pugna diſcerneretur, & in acie ex adverſo ſtantes bono ordine hoſtes telis peterent atque propulſarent. Neutri vero cedebant, neque labore fatigabantur. Sed Romani quidem & ſigillatim & multi ſimul veluti in conſpectu Titi ſtrenue concertabant: illumque diem ſibi quiſque promotionis initium fore putabat, ſi fortiter dimicaſſet. Judæis autem miniſtrabat audaciam & proprium cujuſque periculum, & quod templo metuerent, quodque tyrannus inſtaret, alios quidem obſecrans, alios vero verberans, & minis *ad pugnam* incitans. Verum accidebat ut maxima ex parte ſtataria eſſet pugna; atque in exiguo ſpatio & celeriter * huc illuc inclinaret acies. neutra enim pars prolixum fugiendi vel perſequendi ſpatium habebat. Semper autem prout res *utrinque* eveniebat ex Antonia tumultus erat, ad ſuos clamantium, ſi ſuperarent, ut bono animo eſſent, ſin vero fugerent, ut fugam ſiſterent: eratque veluti quoddam belli theatrum. nec enim vel Titum, vel alios qui cum eo erant, quicquam latebat eorum, quæ in pugna gerebantur. Poſtremo nona noctis hora cœpto prælio, non niſi poſt quintam diei horam diremptum eſt; cum neutri eo loco unde pugnam inière certa fuga ceſſiſſent, verum mediam in ancipiti acie victoriam reliquiſſent. Et Romanorum quidem plurimi egregie dimicabant: Judæorum vero, ex parte Simonis, Judas Mertonis filius, & Simon Joſiæ; ex Idumæis, Jacobus & Simon, hic Cathlæ filius, Jacobus autem Soſæ; atque ex Joannis factione, Gyphthæus & Alexas; & ex Zelotis, Simon filius Jairi.

Marte ancipiti pugnatur.

Dubia victoria.

7. Interea autem reliqua Romanorum manus, ſeptem diebus Antoniæ fundamentis everſis, latum ad templum aſcenſum muniverunt. Et legiones cum primo muro appropinquaſſent, aggeres moliri cœperunt: unum quidem contra interioris templi angulum, qui ad ſeptentrionem orientemque ſpectabat; alterum vero ad exedram ſeptentrionalem, quæ inter duas portas erat; aliorum vero duorum unum contra porticum occidentalem templi exterioris; alterum vero contra ſeptentrionalem. Veruntamen opera illis procedebant magno cum labore & gravi difficultate, materiemque à centeſimo uſque ſtadio comportarunt. Interdum autem inſidiis ipſi lædebantur, utpote mi-

Aggeres quatuor à regione templi conſtructi.

[f] Τὴν μὲν γὰρ διὰ βοῆς] Καὶ τὴν μὲν διὰ β. Big.
[g] Τὴν δὲ ὀμμάτων] Τὴν δὲ δι' ὀμμάτων Vat. & L. B.
[h] Καὶ ταῖς ἀμύναις.] Καὶ τοῖς ἀμυνομένοις Big.
[i] Ἐκοπίων.] Conf. infr. c. 3. §. 4. SPANH.
[k] Τίτου.] Καίσαρος Voſſ. Lugd. Bat. & Bod.
[l] Σταδιαίαν] σταδιαῖος. Statarius Gloſſæ veteres. Rel.
[m] Οἰκεῖος] Οἰκείοις Vat. vocem non agnoſcit Big.
[n] Ἐπεβόων.] Ἐπεβοῶντο Big.
[o] Ἐνάτης ὥρας.] Conf. ſupr. §. 5. SPANH.
[p] Ὑπὲρ πέμπτην] Εἰς πέμπτην Zonar. ὑπὲρ πέμπτης Big.
[q] Ἀγχωμάλῳ] ἀγχώμαλος & ἀγχώμαλον Thucyd. l. II. p. 201. & 544. C. Schol. ἴσα. SPANH.
[r] Ἐπισήμως] ἐπίσημοι L. B.

[s] Περὶ Σίμωνα] [illegible] Ref.
[t] Μέρτωνος] Μαρσέωνος L. B. & Ref.
[u] Ἰωσίου,] Ὀσαίου L. B. & Ref.
[x] Καθλᾶ] Σωσᾶ L. B.
[y] Γυφθαῖος] Γεφθαῖος L. B.
[z] Ἰαείρου.] Ἄρου L. B. Ἀρῶ Ref.
[a] Εὐτρεπίσατο.] Ηὐτρεπίσατο Big.
[b] Κατήρχετο χωμάτων] Κατῆρξε τῶν χωμάτων Big.
[c] Τοῦ εἴσω ἱεροῦ γωνίας,] Τοῦ ἔσω ἱεροῦ Big.
[d] Κατ' ἐπιβουλὰς αὐτοί,] Καὶ κατ' ἐπιβουλὰς, αὐτοὶ γὰρ διὰ legiſſe & diſtinxiſſe videtur Ref.

* Al. qui vertit, repellerentur momenta.

o Ἐκ

minus cauti quod *inſidiatores* facile ſuperare ſe poſſe putarint, atque Judæos propter deſperationem ſalutis audaciores haberent. Nonnulli enim equitum, quoties ad lignum ſive fœnum colligendum exiiſſent, interea dum id facerent, equos ſuos frenis exutos paſci ſinebant, quos Judæi per cuneos erumpentes rapiebant. Itaque cum id crebro fieret. Cæſar ratus, id quod verum erat, negligentia ſuorum magis, quam Judæorum virtute rapinas contingere, triſti animadverſione cæteros ad equorum cuſtodiam revocare ſtatuit; unoque militum qui equum perdiderat morte damnato, *eo* metu equos ſuos cæteris conſervavit. nunquam enim eos poſthac ad paſcendum dimittebant, ſed tanquam natura his connexi ad neceſſaria egrediebantur. Et illi quidem templum oppugnabant, & aggeres erigebant.

Romanorum equos Judæi rapiunt.

8. Altera vero die poſt eorum aſcenſum, multi ſeditioſorum, quos rapinæ jam defecerant & fames urgebat, congregati, in præſidia Romanorum juxta Olivarum montem, circa undecimam diei horam, impetum faciunt: ſperantes primo quidem inopinatos, deinde corporis curandi cauſa quieſcentes, facile perrupturos eſſe. Verum Romani cum illorum eruptionem præſenſiſſent, concurſumque feciſſent ex propinquis cuſtodiis, obſtabant eis murum tranſcendere & vi perrumpere conantibus. Acri autem pugna conſerta, & alia multa fortiter utrinque geſta erant; cum Romani quidem præter fortitudinem etiam bellandi peritia, Judæi vero immoderato impetu & effrenatis animis uterentur. illos autem pudor quidem urgebat, hos vero neceſſitas. Tunc enim dimittere Judæos, velut reti comprehenſos, Romanis turpiſſimum videbatur; & illi unam ſpem ſalutis, ſi murum perrumpere poſſent, habebant. Et quidam ex ala equitum, Pedanius nomine, Judæis in fugam verſis, atque in vallem coactis, equo à latere incitato prætervectus, corripit unum ex hoſtibus fugientem, juvenem, & alias corpore validum, & armis undique ſeptum, talo comprehenſum. tantum quippe ſe inclinavit equo currente, tantamque dextræ vim, & reliqui corporis, itemque equeſtris peritiæ oſtendit. Et ille quidem, tanquam pretioſi aliquid rapuiſſet, captivum ſecum adducens ad Cæſarem venit. Titus autem vires illius, qui eum ceperat, admiratus, & captivo, quia murum aggreſſus eſt, ſupplicio tradito, ipſe templi oppugnationem curabat, atque aggeribus erigendis inſtabat.

Pugna ad Montem Olivarum.

Pedanii fortitudo.

9. Interim Judæi in conflictibus peſſundati, paulatim ſemper aſcendente bello & in templum etiam ſerpente, ſicuti in corpore putreſcente, membra in quæ jam invaſerat abſcindebant, priuſquam ulterius graſſaretur. Nam cum porticus partem quæ à ſeptentrione & occaſu conjuncta erat Antoniæ incendiſſent, poſtea ad viginti cubitos abruperunt, ſuis manibus ſacra adyta urere aggreſſi. Biduo autem poſt, viceſimo & quarto menſis prædicti die, vicinam porticum incenderunt Romani; flammaque ad cubitos xv. progreſſa, Judæi ſimiliter tectum abſcindunt: & ab operibus [illegible] non omnino avertentes, quicquid inter ipſos

Judæi templi porticus incendunt.

λὰς αὐτοὶ, διὰ τὴν ἐξουσίαν τοῦ κρατεῖν ὄντες ἀδεέστεροι, καὶ δι' ἀπόγνωσιν [e] ἤδη σωτηρίας χρώμενοι τολμηροτέροις τοῖς Ἰουδαίοις. τῶν γὰρ ἱππέων τινὲς, ὁπότε προέλθοιεν ἐπὶ ξυλείαν ἢ χόρτου συλλογὴν, τὸν τῆς κομιδῆς χρόνον ἀνιέσαν βόσκεσθαι τοὺς ἵππους ἀποχαλινοῦντες, [f] οὓς οἱ Ἰουδαῖοι κατὰ στῖφος ἐκπηδῶντες ἥρπαζον. καὶ τούτου συνεχῶς γινομένου, νομίσας Καῖσαρ, ὅπερ ἦν, ἀμελείᾳ τῶν σφετέρων πλέον, ἢ τῇ Ἰουδαίων ἀνδρείᾳ γίνεσθαι τὰς ἁρπαγὰς, ἔγνω σκυθρωπότερον τοὺς λοιποὺς πρὸς φυλακὴν [g] τῶν ἱππέων ἐπιστρέψαι· καὶ κελεύσας [h] ἀπαχθῆναι [i] τὸν ἐπὶ θάνατον τῶν ἀπολεσάντων στρατιωτῶν [k] ἕνα, φόβῳ τοῖς ἄλλοις ἐτήρησε τοὺς ἵππους. οὐκέτι γὰρ [l] εἴων νέμεσθαι, καθάπερ [m] δὲ συμπεφυκότες αὐτοῖς ἐπὶ τὰς χρείας ἐξῄεσαν. οἱ μὲν οὖν προσεπολέμουν τῷ ἱερῷ, καὶ τὰ χώματα [n] διήγειραν.

η. Μετὰ δὲ μίαν ἡμέραν αὐτῶν τὴν ἄνοδον, πολλοὶ τῶν στασιαστῶν, οἷς ἁρπαγαί τε [o] ἐπέλειπον ἤδη, καὶ ὁ λιμὸς ἤπειγε, συνελθόντες [p] ταῖς κατὰ τὸ Ἐλαιῶν ὄρος Ῥωμαίων φυλακαῖς ἐπιτίθενται, περὶ ὥραν [q] ἑνδεκάτην τῆς ἡμέρας, οἰόμενοι πρῶτον μὲν ἀδοκήτων, ἔπειτα πρὸς θεραπείαις ἤδη τοῦ σώματος ὄντων, ῥᾳδίως [r] διεκπεσεῖν. προαισθόμενοι δὲ τὴν ἔφοδον αὐτῶν οἱ Ῥωμαῖοι, καὶ ταχέως ἐκ τῶν πλησίον φρουρίων συνδραμόντες, εἶργον ὑπερπηδᾶν καὶ διακόπτειν τὸ περιτείχισμα βιαζομένους. γενομένης δὲ καρτερᾶς τῆς συμβολῆς, ἄλλα τε πολλὰ παρ' ἑκατέρων γενναίως ἐπράχθη, Ῥωμαίων μὲν μετὰ τῆς ἰσχύος ἐμπειρίᾳ τοῦ πολεμεῖν χρωμένων, Ἰουδαίων δ' ἀφειδέσι ταῖς ὁρμαῖς καὶ τοῖς θυμοῖς ἀκατασχέτοις. ἐστρατήγει δὲ τῶν μὲν αἰδὼς, τῶν δ' ἀνάγκη. τότε γὰρ ἐξαφεῖναι Ἰουδαίους, ὥσπερ ἄρκυσιν ἐνειλημμένους, Ῥωμαίοις αἴσχιστον ἐδόκει. κἀκεῖνοι μίαν ἐλπίδα σωτηρίας εἶχον, εἰ βιασάμενοι ῥήξειαν τὸ τεῖχος. καὶ τῶν ἀπὸ [s] σπείρας τις ἱππέων, Πεδάνιος τοὔνομα, τρεπομένων ἤδη τῶν Ἰουδαίων, καὶ κατὰ τῆς φάραγγος συνωθουμένων, ῥόθιον ἐκ πλαγίου παρελαύνων τὸν ἵππον, ἁρπάζει τινὰ φεύγοντα τῶν πολεμίων, νεανίαν, στιβαρόν τε ἄλλως τὸ σῶμα, καὶ καθωπλισμένον, δραξάμενος ἐκ τοῦ σφυροῦ. τοσοῦτον μὲν ἑαυτὸν [t] ἐκτρέχοντος ἐπέκλινε τοῦ ἵππου, τοσοῦτον δ' ἐπεδείξατο τῆς τε δεξιᾶς τὸν τόνον, καὶ τοῦ λοιποῦ σώματος, ἔτι δ' ἐμπειρίας ἱππικῆς. ὁ μὲν οὖν ὥσπερ τι κειμήλιον ἁρπασάμενος ἧκε φέρων Καίσαρι τὸν αἰχμάλωτον. Τίτος δὲ τὸν μὲν λαβόντα τῆς δυνάμεως θαυμάσας, τὸν δὲ ληφθέντα τῆς περὶ τὸ τεῖχος ἐπιχειρήσεως κολάσαι κελεύσας, αὐτὸς ἐν ταῖς περὶ τὸ ἱερὸν [v] διαμάχαις ἦν, καὶ τὰ χώματα κατήπειγεν.

θ. Ἐν δὲ τούτῳ Ἰουδαῖοι κακούμενοι ταῖς συμβολαῖς, ἀεὶ κατ' ὀλίγον κορυφουμένου τοῦ πολέμου καὶ τῷ ναῷ προσέρποντος, καθάπερ σηπομένου σώματος, ἀπέκοπτον τὰ προειλημμένα [x] μέλη, φθάνοντες τὴν εἰς τὸ πρόσω νομήν. τῆς γὰρ βορείου καὶ κατὰ δύσιν στοᾶς τὸ συνεχὲς πρὸς τὴν Ἀντωνίαν ἐμπρήσαντες, ἔπειτα ἀπέρρηξαν ὅσον πήχεις εἴκοσι, ταῖς ἰδίαις χερσὶν ἀρξάμενοι καίειν τὰ ἅγια. μετὰ δ' ἡμέρας δύο, [y] τετάρτῃ καὶ εἰκάδι τοῦ προειρημένου μηνὸς, τὴν πλησίον στοὰν [z] ὑποπιμπρᾶσι Ῥωμαῖοι, καὶ μέχρι πεντεκαίδεκα πηχῶν προελθόντος τοῦ πυρὸς, ἀποκόπτουσιν ὁμοίως Ἰουδαῖοι τὴν ὀροφὴν, μήτε καθάπαξ ἐξιστάμενοι τῶν ἔργων, καὶ τὸ πρὸς αὐ-

e Ἤδη σωτηρίας χρώμενοι] Illud ἤδη non agnoſcit Big.
f Οὓς οἱ Ἰουδαῖοι] Οἷς Ἰουδαῖοι Big.
g Τῶν ἱππέων] τῶν ἵππων L. B.
h Ἀπαχθῆναι] *Strangulari.* Rel.
i Τὸν ἐπὶ θάνατον] Τὸν ἐπὶ θανάτῳ Vat. L. B. Raſ. & Big.
k Ἕνα, φόβῳ] τοῖς ἐν ἀφόβῳ L. B.
l Εἴων νέμεσθαι,] Εἶον νέμεσθαι Big.
m Δὲ συμπεφυκότες αὐτοῖς] Δὲ Big.
n Διήγειραν] Διήγειρον Big. & L. B.
o Ἐπέλειπον ἤδη,] Ἐπέλειπεν Big.

p Ταῖς] Abeſt a Raſ.
q Ἑνδεκάτην] Ita Big. Voſſ. Lipſ. & Raſ. antea erat δεκάτην.
r Διεκπεσεῖν,] Διεκπαίειν Big. & L. B.
s Σπείρας τις ἱππέων,] Ita Voſſ. & Vat. σπεῖρα in *cæteris.*
t Ἐκτρέχοντος ἐπέκλινε τοῦ ἵππου,] Forſan ἐκ τρέχοντος. Confer Suidam in voce Τίτος & v. ῥόθιον.
v Διαμάχαις ἦν,] Διαμαχίαις Big.
x Μέλη,] Μέρη Big.
y Τετάρτῃ] Τετράδι Vat. Voſſ. & Big.
z Ὑποπιμπρᾶσι] Conf. infr. c. 3. §. 1. Spanh.

τῆς Ἀντωνίας [a] συναφὰς αὐτῶν διαιροῦντες [b] καὶ παρὸν κωλύειν [c] ὑποπιμπράντας. οἱ δὲ, πρὸς τὴν ἐμβολὴν τοῦ πυρὸς ἠρεμήσαντες, τὴν νομὴν [d] ἐμέτρησαν αὐτῷ σφίσι χρησίμως. περὶ μὲν δὴ τὸ ἱερὸν οὐ [e] διέλιπον αἱ συμβολαὶ, συνεχὴς δ' ἦν κατὰ μέρος ἐκθεόντων ἐπ' ἀλλήλους ὁ πόλεμος.

ι. Τῶν Ἰουδαίων δέ τις, κατὰ [f] ταύτας ἡμέρας, ἀνὴρ τό, τε σῶμα βραχὺς καὶ τὴν ὄψιν εὐκαταφρόνητος, γένους τε ἕνεκα καὶ τῶν ἄλλων ἄσημος, Ἰωνάθης ἐκαλεῖτο, προελθὼν [g] κατὰ τὸ [h] τοῦ ἀρχιερέως Ἰωάννου μνημεῖον, ἄλλα τε πολλὰ πρὸς τοὺς Ῥωμαίους ὑπερηφάνως ἐφθέγγετο, καὶ τὸν ἄριστον αὐτῶν εἰς μονομαχίαν προὐκαλεῖτο. τῶν δὲ ταύτῃ παρατεταγμένων οἱ πολλοὶ μὲν ὑπερηφάνουν, ἦσαν δ' οἳ κατὰ τὸ εἰκὸς ἐδεδοίκεσαν· ἥπτετο γε μήν τινων καὶ λογισμὸς οὐκ ἀσύνετος, [i] θανατῶντι μὴ συμπλέκεσθαι. τοὺς γὰρ ἀπεγνωκότας τὴν σωτηρίαν τάτ' ἄλλα καὶ τὰς ὁρμὰς ἀταμιεύτους ἔχειν, καὶ τὸ θεῖον [k] ἀδυσώπητον· τό, τε παραβάλλεσθαι [l] πρὸς οὓς καὶ τὸ νικᾶν οὐ μέγα, καὶ μεθ' αἰσχύνης τὸ [m] ληφθῆναι σφαλερὸν, οὐκ ἀνδρείας, ἀλλὰ θρασύτητος εἶναι. μηδενὸς δ' ἐπιπολὺ προϊόντος, καὶ τοῦ Ἰουδαίου πολλὰ καταχερτομοῦντος αὐτοὺς εἰς δειλίαν, ἀλαζὼν γάρ τις ἦν [n] ἑαυτοῦ σφόδρα καὶ τῶν Ῥωμαίων ὑπερήφανος, Πούδης τις [o] ὄνομα, τῶν ἐκ τῆς ἴλης ἱππέων, βδελυξάμενος αὐτοῦ τά τε ῥήματα, καὶ τὸ αὔθαδες, εἰκὸς δὲ καὶ πρὸς τὴν βραχύτητα τοῦ σώματος αὐτοῦ ἀσκέπτως ἐπαρθεὶς, προπηδᾷ· καὶ τὰ μὲν ἄλλα περιῆν συμβαλὼν, προεδόθη δ' ὑπὸ τῆς τύχης. πεσόντα γὰρ αὐτὸν ὁ Ἰωνάθης ἀποσφάττει προσδραμὼν, ἔπειτα [p] ἐπιβὰς τοῦ νεκροῦ, τό, τε ξίφος ᾑμαγμένον [q] ἀνέσειε καὶ τῇ λαιᾷ τὸν θυρεὸν, ἐπηλάλαξέ τε τῇ στρατιᾷ πολλὰ, καὶ πρὸς τὸν πεσόντα κομπάζων, καὶ τοὺς ὁρῶντας Ῥωμαίους ἐπισκώπτων, ἕως αὐτὸν, ἀνασκιρτῶντα καὶ ματαΐζοντα, Πρίσκος τις ἑκατοντάρχης τοξεύσας διήλασε βέλει. πρὸς ὃ τῶν τε Ἰουδαίων καὶ τῶν Ῥωμαίων, κραυγὴ συνεξήρθη διάφορος. [r] ὁ δὲ δινηθεὶς [s] ἐκ τῶν ἀλγηδόνων ἐπὶ τὸ σῶμα τοῦ πολεμίου κατέπεσεν, ὠκυτάτην ἀποφήνας ἐν πολέμῳ τὴν ἐπὶ [t] τοῖς ἀλόγως εὐτυχοῦσι νέμεσιν.

eras & Antoniam diruunt; etiam cum liceret eis incendium prohibere. Illi autem cum primum ignis injiceretur, otioſi, ejus curſum pro ſua utilitate metiebantur. Qua re ſiebat, ut circa templum quidem acie confligere non deſinerent; ſed frequens erat ſingulorum contra ſe invicem excurrentium pugna.

Curſum ignis otioſi metiuntur Judæi.

10. Iiſdem autem diebus, quidam ex Judæis, vir & corpore brevis & vultu deſpicabilis, tamque genere quam rebus aliis ignobilis, Jonathas nomine, progreſſus ad Joannis pontificis monumentum, cum alia multa ſuperbe ad Romanos proloquutus eſt, tum quem fortiſſimum haberent ad ſingulare certamen provocavit. At eorum qui in acie ex adverſo inſtructa ſteterе, multi quidem dedignabantur: erant autem inter eos (ut veriſimile) etiam qui timerent: cæterum quoſdam non inconſulta movebat ratio, cum mortis cupido non confligendum eſſe. nam qui de ſalute deſperaſſent, eos præter alia temerario impetu ferri, Deumque non reſpicere: & cum his in diſcrimen venire, quos neque vincere magnum ſit, & vinci cum dehoneſtamento periculoſum, non fortitudinis ſed ferocitatis videri. Cum autem diu nemo procederet, multaque Judæus eorum timiditati illuderet, ut qui in ſe valde arrogans eſſet & Romanorum contemptor, Pudens quidem nomine, ex ala equitum, & verba illius & inſolentiam deteſtatus, fortaſſe autem etiam corporis brevitate inconſiderate ſublatus, proſiliit; & cætera quidem ſuperior erat in conflictu, ſed à fortuna proditus erat. Ipſum enim Jonathas cum cecidiſſet accurrens interficit; deinde pede ſupra mortuum poſito, & gladium cruentum quatiebat lævaque ſcutum, atque multis acclamavit exercitui, & cæſo inſultans, & Romanis ſpectantibus obtrectans, donec eum tripudiantem & vana jactantem Priſcus quidam centurio ſagitta transfixit. quo facto & Judæorum & Romanorum clamor varius excitatus eſt. Ille autem, vertigine ex dolore correptus, in corpus hoſtis decidit; oſtenditque in bello velociſſimam ultionem ſequi immerito fortunatos.

Jonathas Romanos ad ſingulare certamen provocat.

Pudens cum eo congreditur & interficitur.

Priſcus ſagitta transfigit Jonatham.

ΚΕΦ. γ'.

Περὶ τοῦ ἐπινοηθέντος παρὰ τῶν Ἰουδαίων δόλου, ὃ πολλοὺς Ῥωμαίων ἐνέπρησεν. ἄλλη τοῦ λιμοῦ δεινοτάτου ἔκφρασις.

ΟΙ δ' ἀνὰ τὸ ἱερὸν στασιασταὶ φανερῶς τ' οὐκ ἀνίεσαν τοὺς ἐπὶ τῶν χωμάτων σταθέντας ἀμυνόμενοι καθ' ἑκάστην ἡμέραν, καὶ τοῦ προειρημένου μηνὸς [v] ἑβδόμῃ καὶ εἰκάδι δόλον ἐνσκευάζονται τοιόνδε. τῆς ἑσπερίου στοᾶς τὸ μεταξὺ τῶν δοκῶν καὶ τῆς [x] ὑπ' αὐτῆς ὀροφῆς, ὕλης

CAP. III.

VI.

De dolo à Judæis excogitato, quo Romanorum multos exuſſerunt. Altera famis graviſſima deſcriptio.

SEditioſi autem, qui in templo erant, & aperte milites in aggere verſantes quotidie propulſare non ceſſabant, atque viceſimo die prædicti menſis hujuſmodi dolum commoliuntur. Occidentalis porticus ſpatium, quod inter culmen & trabes erat vacuum, ligno arido

a Συναφὰς] Ἀφ' ἑαυτῶν Big.

b Καὶ παρὸν κωλύειν] Διὸ καὶ παρὸν in Editis Aliiſque. Verum διὸ omiſi auctoritate Codd. Vat. Raf. & Voſſ. quodque voculam in verſione ſua neglexerit Rufinus.

c Ὑποπιμπράντας.] Ὑποπιμπράντες Big. Lugd. Bat. & Vat.

d Ἐμέτρησαν αὐτῷ] Ita Big. & Ruf. cujus verſionem ſequutus ſum. Antea erat, οἰήσαντες αὐτῶν: qua lectione recepta, cum Cl. Lowthio mallem αὐτοῦ, ſcilicet πυρός. In Cod. Voſſ. ἀνήσαν αὐτῷ.

e Διέλιπον αἱ συμβολαὶ,] Διέλιπεν Big.

f Ταύτας ἡμέρας,] Ita Big. κατὰ ταύτας τὰς ἡμ. Voſſ. & Bod. κατὰ τὰς ἡμέρας in Editis Aliiſque.

g Κατὰ τὸ] Κατὰ τὸ ἀρχ. Vat.

h Τοῦ ἀρχιερέως Ἰωάννου μνημεῖον,] Conf. ſupr. lib. 5. c. 6. §. 2. Spanh. Artic. τὸ Abeſt a L. B.

i Θανατῶντι] Θανατῶν, θανάτου ἐπιθυμοῦντι. Heſych. Spanh.

k Ἀδυσώπητον] Ἀδυσώπητον Big. & Vat. ἀδυσώπητον, ἀπαραίτητον, Suid.

l Πρὸς οὓς] Καὶ πρὸς οὓς καὶ τὸ ν. Big.

m Ληφθῆναι] ληφθῆναι L. B.

n Ἑαυτοῦ σφόδρα] Σφόδρα ἑαυτοῦ Big. σφόδρα αὐτοῦ Bod. αὐτοῦ σφόδρα L. B. σφόδρα delet Raf. & ponit mox poſt ὑπερήφανος.

o Ὄνομα,] Τοὔνομα Big.

p Ἐπιβὰς τοῦ νεκροῦ,] Ἐπιβὰς Big.

q Ἀνέσειε καὶ τῇ λαιᾷ τὸν θυρεὸν,] Τῇ δεξιᾷ ἀνέσειε legiſſe videtur Ruf. qui vertit, dextraque cruentum gladium &c.

r Ὁ δὲ δινηθεὶς] Ὁ δὲ ἀδινηθεὶς Voſſ.

s Ἐκ τῶν ἀλγηδόνων] Ὑπὸ τῶν Big.

t Τοῖς ἀλόγως εὐτυχοῦσι] τῶν ἀλόγως εὐτ. Raf.

v Ἑβδόμῃ καὶ εἰκάδι] Εἰκάδι ἑβδόμῃ Big.

x Ὑπ' αὐτῆς ὀροφῆς,] Ita reſcripſi è Cod. Big. antea erat ὑπ' αὐταῖς in Editis. in nonnullis MSS. ὑπ' αὐτῆς, & in L. B. ὑπ' αὐτῶν.

do itemque ſulphure ac bitumine replevere: deinde, tanquam ſcilicet labore defatigati, cedebant. Quare multi quidem improviſi, *temerario* impetu concitati, inſtabant fugientibus, & in porticum aſcendere admotis ſcalis nitebantur: at prudentiores, nullam fugæ cauſam Judæis fuiſſe cogitantes, locis ſuis manebant. Veruntamen iis qui aſcenderunt repleta erat porticus: & mox Judæi ipſam totam ſuccendunt. Cum autem undique ſubito flamma excitaretur, & Romanos qui extra periculum ſteterunt ingens ſtupor invaſit, & eos quos incendium ceperat occupavit deſperatio. Qui vero flammis circundati erant, alii ſemetipſos retrorſum in urbem præcipitabant, alii vero in hoſtes: multique ſpe ſalutis in ſuos deſilientes membra frangebant: plurimos, dum effugere conantur, præveniebat incendium: nonnullique ferro flammam *antevertebant*. ſtatim vero & eos, qui aliàs neci darentur, ignis comprehendebat, longe lateque pervagatus. Cæſarem vero, licet morientibus ſuccenſentem, quod injuſſi porticum aſcenderant, miſericordia tamen eorum tetigit, cum & nemo opem ferre poſſet. hoc erat tamen ſolatio pereuntibus, ipſum dolentem cernere, pro quo vitam quiſque prodigebat: nam palam erat, quod eos clamaret, & proſiliret, comiteſque ſuos obſecraret pro virili quemque ſua auxilium ferre. Has voces & dolorem *Cæſaris*, veluti ſplendidas exſequias, quiſque reportans, hilari animo moriebatur. Cæterum nonnulli, in partem porticûs latiorem recepti, ex igni quidem evaſerunt, à Judæis vero circundati diu quidem ſaucii reſtiterunt: tandem vero univerſi cecidêre.

Judæorum dolus qui Romanis in perniciem cedit.

Romani flammis pereuntes concitant miſericordiam Cæſari.

Longi fortitudo.

2. Et poſtremo quidam ex illis juvenis, nomine Longus, toti huic calamitati ornamento fuit: & quamvis ſigillatim digni ſunt memoria qui periere, *omnium* tamen fortiſſimum ſe oſtendit. quem Judæi quidem, & quia fortis erat & quia interficere eum cupiebant, ad ipſos fide ſua data deſcendere hortabantur. Frater vero ejus Cornelius, qui ex altera parte ſtabat, ne gloriam ſuam Romanamque militiam dehoneſtaret, *orabat*. Huic dicto audiens, ſublatoque altius gladio, ut ab utraque parte cerneretur, ſemetipſum occidit. Eorum autem, qui ab igne circundati erant, Artorius quidam calliditate ſervatus eſt. Appellato enim clara voce Lucio quodam commilitone & contubernale ſuo, „ hæredem te, inquit, relinquo totius patrimonii „ mei, ſi propius accedens me exceperis. " Cum autem is prompto animo accurriſſet, ille quidem, qui ſe in eum projecerat, vitam ſervavit; qui vero eum exceperat, pondere alliſus pavimento continuo moritur. Hoc ipſum quod accidit pauliſper quidem Romanis mœſtitiam inferebat; in poſterum tamen cautiores effecit, & adverſus Judæorum inſidias nonnihil contulit; quibus plerumque, ex locorum ignoratione hominumque ingenio, lædebantur. Verum porticus exuſta eſt ad turrim uſque

Artorii calliditas.

Porticus

[y] ἀναπιπλᾶσιν αὐτῆς, πρὸς δὲ ἀσφάλειάν τε καὶ πίστιν [z] ἔπειθ᾽ ὡς καταπονούμενοι δῆθεν ὑπεχώρουν. πρὸς ὃ τῶν μὲν ἀσκέπτων πολλοί, ταῖς ὁρμαῖς φερόμενοι, προσέκειντο τοῖς ὑποχωροῦσιν, ἐπί τε τὴν στοὰν [a] ἐντεῦθεν προσθέμενοι κλίμακας· οἱ δὲ συνετώτεροι, [b] τὴν ἄλογον τροπὴν τῶν Ἰουδαίων ὑπονοήσαντες, ἔμενον. κατεπλήσθη μέντοι τῶν ἀναπηδησάντων ἡ στοά, κἂν τούτῳ οἱ Ἰουδαῖοι πᾶσαν [c] ὑποπιμπρᾶσιν αὐτήν. αἰρομένης δ᾽ αἰφνιδίως πάντοθεν τῆς φλογός, τούς τε ἔξω τοῦ κινδύνου Ῥωμαίους ἔκπληξις ἐπέσχε δεινή, καὶ τοὺς περισχεθέντας ἀμηχανία. κυκλούμενοι δὲ ὑπὸ τῆς φλογός, οἱ μὲν εἰς τὴν πόλιν ὀπίσω [d] κατεκρήμνιζον ἑαυτούς, οἱ δ᾽ εἰς τοὺς πολεμίους, πολλοὶ δ᾽ ἐλπίδι σωτηρίας [e] εἰς τοὺς σφετέρους καταπηδῶντες ἐκλῶντο τὰ μέλη, πλείστων δ᾽ ἔφθανε τὰς ὁρμὰς τὸ πῦρ, καί τινες τὴν φλόγα σιδήρῳ. περιεῖχε δ᾽ εὐθέως καὶ τοὺς ἄλλως φθειρομένους τὸ πῦρ, ἐπὶ πλεῖστον ἐκφερόμενον. Καίσαρα δέ, [f] καί περ χαλεπαίνοντα τοῖς ἀπολλυμένοις, ἐπειδὴ δίχα παραγγέλματος [g] ἀναβεβήκεσαν, ὅμως ἔλεος εἰσῄει τῶν ἀνδρῶν, καὶ μηδενὸς προσαμύνειν δυναμένου. τοῦτο γοῦν παραμύθιον ἦν τοῖς φθειρομένοις, τὸ βλέπειν ὑπὲρ οὗ τις ἠφίει τὴν ψυχὴν ὀδυνώμενον· βοῶν τε γὰρ αὐτοῖς καὶ προπηδῶν, καὶ τοῖς περὶ αὐτὸν ἐκ τῶν ἐνόντων ἐπαμύνειν παρακαλῶν, δῆλος ἦν. τὰς δὲ φωνὰς ἕκαστος καὶ τὴν διάθεσιν, ὥσπερ τι λαμπρὸν ἀποφέρων ἐντάφιον, [h] εὔθυμος ἀπέθνησκεν. ἔνιοι γε μήν, ἐπὶ τὸν τοῖχον τῆς στοᾶς ὄντα πλατὺν ἀναχωρήσαντες, ἐκ μὲν τοῦ πυρὸς διεσώθησαν, ὑπὸ δὲ τῶν Ἰουδαίων περισχεθέντες ἐπὶ πολὺ μὲν ἀντέσχον διατιτρωσκόμενοι· τέλος δὲ πάντες ἔπεσον.

β. [i] Καὶ τελευταῖος τις αὐτῶν νεανίας, ὄνομα [k] Λόγγος, ὅλον [l] ἐπικοσμήσας τὸ πάθος, καὶ κατ᾽ ἄνδρα μνήμης ἀξίων ὄντων [m] πάντων τῶν ἀπολωλότων, ἄριστος φανείς. ὃν οἱ μὲν Ἰουδαῖοι τῆς τε ἀλκῆς ἀγάμενοι, καὶ ἄλλως ἀνελεῖν [n] θέλοντες, καταβῆναι πρὸς αὐτοὺς ἐπὶ δεξιᾷ παρεκάλουν· ὁ δὲ ἀδελφὸς Κορνήλιος ἐκ θατέρου, μὴ [o] καταισχῦναι τὸ σφέτερον κλέος, καὶ τὴν Ῥωμαίων στρατιάν. τούτῳ πεισθείς, καὶ διαράμενος φανερὸν ἑκατέροις τοῖς τάγμασι τὸ ξίφος, ἑαυτὸν ἀναιρεῖ. τῶν δὲ τῷ πυρὶ περισχεθέντων, [p] Ἀρτώριός τις πανουργίᾳ διασώζεται. προσκαλεσάμενος γάρ τινα τῶν [q] συστρατιωτῶν Λούκιον, ᾧ [r] συνεσκήνει, μεγάλῃ τῇ φωνῇ, „ κληρονόμον, ἔφη, καταλείπω σε τῶν ἐμαυτοῦ „ κτημάτων, εἰ προσελθὼν με δέξαιο. " τοῦ δὲ ἑτοίμως προσδραμόντος, ὁ μὲν ἐπ᾽ αὐτὸν κατενεχθείς, ἔζησεν· ὁ δὲ δεξάμενος, ὑπὸ τοῦ βάρους τῷ λιθοστρώτῳ [s] προσαραχθείς, παραχρῆμα θνήσκει. τοῦτο τὸ πάθος πρὸς καιρὸν μὲν Ῥωμαίοις ἐνεποίησεν ἀθυμίαν, πρὸς δὲ τὸ μέλλον ὅμως [t] κατεσκεύασε φυλακτικωτέρους, καὶ πρὸς τὰς [u] Ἰουδαίων [x] ἀπάτας ὠφέλησεν, ἐν αἷς τὰ πολλὰ [y] δι᾽ ἄγνοιαν τῶν τόπων καὶ τὸ ἦθος τῶν ἀνδρῶν ἐβλάπτοντο. κατεκάη δὲ ἡ στοὰ μέ-

χρι

y Ἀναπιπλᾶσιν αὐτῆς,] Ἀναπιμπλᾶσιν εἴσωθεν Big.
z Ἔπειθ᾽ ὡς καταπονούμενοι δῆθεν] Ἔπειτα δὲ Big.
a Ἐντεῦθεν προσθέμενοι κλίμακας] Ἀναπηδῶν Big.
b Τὴν ἄλογον τροπὴν] Illud τὴν è Codd. MSS. quibus mox (v. 4.) deeſt οἱ.
c Ὑποπιμπρᾶσιν] ſupr. c. 2. §. 9. ὑπεπίμπρασαν. πιμπρᾶν nempe & πιμπρῆναι dicitur. Spanh.
d Κατεκρήμνιζον] κατακρημνίζουσι Roſſ.
e Εἰς τοὺς σφετέρους] Εἰς τὰ φρέατα legiſſe videtur Ruf. qui vertit, *in puteos*.
f Καί περ χαλεπαίνοντα] Illud καίπερ non agnoſcit Big.
g Ἀναβεβήκεσαν,] Ἀναβεβήκασιν Big. ἀνεβεβήκεσαν Roſſ.
h Εὔθυμος ἀπέθνησκεν.] Εὐθύμως Big.
i Καὶ τελευταῖος] Τελευταῖος αὐτῶν τις Big. Forſan τελευταῖος αὐτῶν, cum Rufino.
k Λόγγος,] Λογγῖνος Roſſ.
l Ἐπικοσμήσας τὸ πάθος,] Pro ἐπεκόσμησε, participiis ſæpe poſitis cum ellipſi verbi εἰμὶ pro ipſo ſuo verbo finito.
m Πάντων τῶν ἀπολωλότων,] Πάντων deeſt Big. neque agnoſcit Ruf. qui tamen mox ante ἄριστος vocem eandem habuiſſe videtur.
n Θέλοντες,] Ita è Cod. Big. non diſſentiente, ut videtur, Rufino, qui vertit, *& quia interficere eum cupiebant*. antea erat ἐθέλοντες.
o Καταισχῦναι] καταισχυνθῆναι L. B. & Roſſ.
p Ἀρτώριός τις] Ἀντώνιός τις L. B.
q Συστρατιωτῶν Λούκιον,] Ita Big. & Ruf. στρατιωτῶν in *cæteris*.
r Συνεσκήνει,] σύσκηνος de Euripide in eadem ſcena verſato cum Sophocle *Plutarch. de Aud. Poët.* p. 47. ab *H. Grot.* Spanh.
s Προσαραχθείς,] Προσραχθεὶς Big.
t Κατεσκεύασε φυλακτικωτέρους,] Ἀσφαλεστέρους παρεσκεύασεν Big.
u Ἰουδαίων] τῶν Ἰουδ. L. B.
x Ἀπάτας] ἐνέδρας L. B. & Roſſ.
y Δι᾽ ἄγνοιαν τῶν τόπων] Δι᾽ ἀπόνοιαν Big. Paulo aliter quam edidimus legiſſe videtur Ruf. qui vertit, *loca moreſque hominum neſcientes*.

2. In-

χρι τοῦ Ἰωάννου πύργου, ὃν ἐκεῖνος ἐν τῷ πρὸς Σίμωνα πολέμῳ κατεσκεύασεν, ὑπὲρ τὰς ἐξαγούσας ὑπὲρ τὸν ξυστὸν πύλας· τὸ δὲ λοιπὸν διεφθαρμένων ἤδη [z] Ἰουδαῖοι [a] τοῖς ἀναβᾶσιν [b] ἀπέκοψαν. τῇ δ' ὑστεραίᾳ καὶ Ῥωμαῖοι [c] τὴν βόρειον στοὰν ἐνέπρησαν μέχρι τῆς ἀνατολικῆς ὅλην, ὧν ἡ συνάπτουσα γωνία τῆς Κεδρῶνος καλουμένης φάραγγος ὑπερῳκοδόμητο, παρ' ὃ καὶ φοβερὸν ἦν τὸ βάθος. καὶ τὰ μὲν περὶ τὸ ἱερὸν ἐν τούτοις ἦν.

γ'. [d] Τῶν δ' ὑπὸ τοῦ λιμοῦ φθειρομένων κατὰ τὴν πόλιν ἄπειρος μὲν ἔπιπτε τὸ πλῆθος, ἀδιήγητα δὲ συνέβαινε τὰ πάθη. καθ' ἑκάστην γὰρ οἰκίαν εἴ που τροφῆς [e] παραφανείη σκιά, πόλεμος ἦν, καὶ διὰ χειρῶν ἐχώρουν οἱ φίλτατοι πρὸς ἀλλήλους, ἐξαρπάζοντες τὰ ταλαίπωρα τῆς ψυχῆς ἐφόδια. πίστις δ' ἀπορίας οὐδὲ τοῖς θνήσκουσιν ἦν. ἀλλὰ καὶ τοὺς ἐκπνέοντας οἱ λῃσταὶ διηρεύνων, μή τις ὑπὸ κόλπον ἔχων τροφὴν σκήπτοιτο τὸν θάνατον [f] αὐτῷ. [g] οἱ δ' ὑπ' ἐνδείας κεχηνότες, ὥσπερ [h] λυσσῶντες κύνες ἐσφάλλοντο, καὶ [i] παρεφέροντο [k] ταῖς τε θύραις ἐνσειόμενοι μεθυόντων τρόπον, καὶ ὑπ' ἀμηχανίας εἰς τοὺς αὐτοὺς οἴκους εἰσεπήδων δὶς ἢ τρὶς ὥρᾳ μιᾷ. πάντα δ' ὑπ' ὀδόντας ἦγεν ἡ ἀνάγκη, καὶ τὰ μηδὲ τοῖς ῥυπαρωτάτοις τῶν [l] ἀλόγων ζώων πρόσφορα συλλέγοντες ἐσθίειν ὑπέφερον. ζωστήρων [m] γοῦν καὶ ὑποδημάτων τὸ τελευταῖον οὐκ ἀπέσχοντο, καὶ τὰ δέρματα τῶν θυρεῶν [n] ἀποδέροντες [o] ἐμασσῶντο· τροφὴ δ' [p] ἦν καὶ χόρτου τισὶ παλαιοῦ σπαράγματα. [q] τὰς γὰρ [r] ἶνας ἔνιοι συλλέγοντες, ἐλάχιστον σταθμὸν ἐπώλουν Ἀττικῶν τεσσάρων. καὶ τί δεῖ τὴν ἐπ' ἀψύχοις ἀναίδειαν τοῦ λιμοῦ λέγειν; εἶμι γὰρ [s] αὐτοῦ δηλώσων ἔργον, [t] οἷον μήτε παρ' Ἕλλησι, μήτε παρὰ βαρβάροις [v] ἱστόρηται, [x] φρικτὸν μὲν εἰπεῖν, ἄπιστον δ' ἀκοῦσαι. καὶ [y] ἐγὼ δὲ μὴ δόξαιμι τερατεύεσθαι τοῖς αὖθις ἀνθρώποις, κἂν [z] παρέλιπον τὴν συμφορὰν ἡδέως, εἰ μὴ τῶν κατ' ἐμαυτὸν εἶχον ἀπείρους μάρτυρας. ἄλλως τε καὶ ψυχρὰν [a] ἂν καταθείμην τῇ πατρίδι χάριν, καθυφέμενος [b] τὸν λόγον [c] ὧν πέπονθε τὰ ἔργα.

δ'. Γυνὴ [d] τις τῶν ὑπὲρ τὸν Ἰορδάνην κατοικούντων, Μαρία τοὔνομα, πατρὸς Ἐλεαζάρου, κώμης [e] Βη-

Joannis, quam ille, cum bellum adverſus Simonem gereret, ædificaverat * ſuper portas quæ ultra Xyſtum ducerent: reliquum vero Judæi, poſtquam conſumpti fuerant qui aſcenderant, abſciderunt. Sequenti autem die Romani quoque porticum ſeptentrionalem ad orientalem uſque totam incenderunt, quarum angulus utraſque connectens ſuper vallem quæ Cedronis appellatur ædificata erat, ubi & horribilis erat ejus profunditas. Et circa templum quidem ita ſe res habebant. *templi uſta. Aliud porticuum incendium.*

3. Eorum autem qui per civitatem fame perierunt infinita quidem cecidit multitudo: calamitates vero quas paſſi ſunt enarrari non poſſunt. Per ſingulas quippe domos, ſicubi vel umbra apparuiſſet cibi, bellum *illico* gerebatur, & amiciſſimi quique inter ſe *acriter* dimicabant, ſibi invicem miſeræ vitæ ſubſidia eripientes. Nec mors ipſa fidem penuriæ faciebat: ſed eos etiam qui extremum ſpiritum exhalabant, perſcrutabantur latrones, ne quis forte, cibum in ſinu abditum gerens, ſe mori ſimularet. ipſi autem *latrones* præ inedia hiantes, huc illuc, tanquam rabidi canes, vagi atque incerti ferebantur: & foribus illiſi inſtar ebriorum, etiam præ conſilii inopia in eaſdem domos bis terve unius horæ ſpatio irruebant. Porro omnia *abſque diſcrimine* neceſſitas mandere cogebat: atque etiam quæ ne ſordidiſſimis quidem animalium ratione carentium uſui ſunt, *ea* colligentes comedere ſuſtinebant. immo & nec cingulis nec calceamentis denique abſtinuerunt, atque ipſa ſcutorum coria avulſa dentibus conficiebant. Quin etiam nonnullis vetuſti fœni præſegmina eſui fuere: quidam enim feſtucas colligentes, leviſſimum pondus quatuor drachmis Atticis venundabant. Et quid opus eſt impudentiam *atque improbitatem* famis ex rebus inanimatis oſtendere? nam facinus dicturus ſum, quale nec apud Græcos nec Barbaros *geſtum fuiſſe* memoratur; & quod dictu quidem horrendum, auditu vero incredibile videbitur. Atque libens *certe* hanc calamitatem ipſe præteriiſſem, ne poſteris *fabulas ac* portenta loqui exiſtimer, niſi ex noſtræ ætatis hominibus teſtes haberem *prope* innumeros. Cæterum & frigidam *quandam* patriæ referrem gratiam, ſi quæ mala re ipſa perpeſſa eſt oratione diſſimularem. VII. *Ingens in urbe fames.*

4. Mulier ex iis qui trans Jordanem habitant, Maria nomine, patre *pregnata* Eleazaro, ex vico Bethezob, VIII. *Maria femina nobilis*

z Ἰουδαῖοι] Ita cum *Cod. Gall.* Ἰουδαίων in *Editis Aliiſque.*

a Τοῖς ἀναβᾶσιν] τὸν ἀνάβασιν *L. B.*

b Ἀπέκοψαν.] Sic *Big. Baſ. Rhed. Vat. Raf.* & *Voſſ.* ἐπέκοψαν in *cæteris.*

c Τὴν βόρειον στοὰν] τὸ βορ. deleto στοὰν *Raf.*

d Τῶν δ' ὑπὸ τοῦ λιμοῦ &c.] Refertur hæc §. & ſequ. à *Chryſoſt. T. VI. Edit. Eton.* p. 166. a. l. 6. &c. & *ab Euſeb. H. Eccl.* lib. III. c. IV. p. 78. C. *apud Chryſoſt. Edit. Pariſ.* Tom. 4. p. 414. 415. SPANH.

e Παραφανείη σκιά,] Παραφανῇ *Big.*

f Αὐτῷ.] Ita *Chryſoſtomus* ex Editione *H. Savilii*, tom. 6. p. 166. ἑαυτῷ in Edit. *Fr. Duc.* tom. 4. p. 414. αὐτῶν *Baſ.* & *Rhed.* αὐτῷ *Euſeb.* & *Niceph.* in *Eccl. Hiſt.* l. 3. c. 6. ἑαυτῷ *Chryſ.* SPANH.

g Οἱ δ' ὑπ' ἐνδείας κεχηνότες, ὥσπερ] Οἱ δ' ὑπ' ἐνδείας λυσσῶντες, ὥσπερ κεχηνότες κύνες, ἐφέροντο καὶ παρεφέροντο, *illi porro præ inopia inſanientes, ſicuti rabidi hianteſque canes in ædes inſiliebant, & huc atque illuc currentes ferebantur* &c. apud *Niceph.*

h Λυσσῶντες] λυττῶντες *Chryſ.* SPANH.

i Παρεφέροντο] Παρεφαίνοντο *Baſ.*

k Ταῖς τε θύραις ἐνσειόμενοι] In *Chryſoſtomo Savilii*, ταῖς θύραις ἐνσειόμενοι μεθυόντων τρόπον, ὑπ' ἀμηχανίας γοῦν.

l Ἀλόγων ζώων] Vox ἀλόγων deeſt *Chryſoſt. Savilii.*

m Γοῦν καὶ ὑποδημάτων] Δὲ in *Chryſoſt. Savilii.* verum γοῦν in margine.

n Ἀποδέροντες] Ἀποσπῶντες *Chryſoſt. Savilii* in *texto*, ἀποδέροντες in *margine.*

o Ἐμασσῶντο.] Ἐμασῶντο *Euſeb. Niceph.* & *Chryſoſt. Savilii.* ἐμασᾶντο *Chryſ.* & *Euſeb.* SPANH.

p Ἦν καὶ χόρτου] ἦν τισι καὶ χόρτ. Id. SPANH.

q Τὰς γὰρ] Conf. ſupr. lib. 5. c. 13. §. 6. SPANH.

r Ἶνας ἔνιοι συλλέγοντες] *Aliis* ἴνας & ἴνες. ἴνας quoque *Chryſoſt.* & *Euſeb.* SPANH. & *Lugd. Bat.*

s Αὐτοῦ δηλώσων] Αὐτῷ *Niceph.*

t Οἷον μήτε] Οἷονπερ *Euſeb.* & *Niceph.* ὃ *Voſſ.* & *Chryſoſt. Savilii.* ὃ μήτε *Chryſ.* SPANH.

v Ἱστόρηται,] Ex eo tempore nonnulla extiterunt hujuſce rei exempla. *Olympiodorus* apud *Photium* meminit mulieris Vandalicæ quæ quatuor liberos ſuos devoravit. *Procopius* (de *bello Gothico* l. 2. c. 20.) narrat duas feminas aliquot viros comediſſe. Quin & nuper (anno ſc. MDCCX.) mulier in Lithuania fame urgente duos liberos ſuos comedit.

x Φρικτὸν μὲν εἰπεῖν,] Φρικτὸν μὲν εἰπεῖν, φρικτὸν δ' ἀκοῦσαι *Niceph.*

y Ἐγὼ δὲ] ἔγωγε *Chryſ.* SPANH.

z Παρέλιπον τὴν συμφορὰν ἡδέως,] Παρέλειπον *Big.*

a Ἂν καταθείμην] Illud ἂν è *Cod. Big. Raf. Chryſoſt. Euſeb.* & *Niceph.*

b Τὸν λόγον] Τὸν λόγον, ὧν *Big.* & *Euſeb.* τῷ λόγῳ, ἃ in aliquot *Euſebii Codd.* & in *Chryſoſt. Savilii.*

c Ὧν πέπονθε τὰ ἔργα.] ἃ *Euſeb.* SPANH.

d Τις τῶν ὑπὲρ τὸν Ἰορδάνην κατοικούντων,] Illud τὶς non agnoſcunt *Euſeb. Niceph.* & *Chryſoſt.*

e Βαθεζώβ,] Ita reſcripſi ex Hebraico בית־אזוב quod οἶκον ὑσσώπου ſignificat. Si quis malit Βηθεζώβα, Βαθεζώβα, aut Βαθεζώβ, per me licet. antea erat Βαθεχὼρ aut Βαθεζὼρ in *Græcis Joſephi.* in *Latinis* ex verſione *Rufini*, aut *Veterabra*, aut *Bethezob.* quo modo apud *Joannem Sareſberienſem* in *Policratico* lib. 2. c. 6. Βαθεζὼ *Chryſoſtomo*, Βαθεζὼρ *Euſeb.* Βαθεχζὼρ *Niceph.* HUDS. Βαθεσὼβ legend. ut conveniat cum re ſignificata, *domus Hyſſopi.* Βαθεζὼρ ex *Joſepho* profert *Euſeb.* Facile autem ex β. fit ρ. REL. Conf. ſupr. lib. 5. c. 4. §. 2. SPANH.

* Super portas regiæ domus, quam Ezechias ſibi rex ad habitandum condidit, *Pſeudo-Hegeſipp.*

Hieroſolymis obſeſſa.

thezob; ſignificat autem id hyſſopi domum, genere atque opibus illuſtris, cum Hieroſolyma perfugiſſet una cum reliqua *hominum* multitudine obſeſſa tenebatur. Hujus alias quidem facultates, quas illa è regione ultra amnem collectas in urbem advexerat, *jam* tyranni diripuerant: reliquias vero rerum pretioſarum, & ſi quid alimenti conquiri poterat, irruentes quotidie ſatellites auferebant. Itaque gravis indignatio mulieri inceſſit: ac ſæpenumero conviciis & imprecationibus prædones in ſemetipſam irritabat. Cum autem nemo *illorum* aut ira incenſus aut ex miſericordia ipſam interficeret, tæderetque ipſam aliis quidem cibum parare, nec vero jam parandi modus ullus ſupereſſet, ſed fames per viſcera ac medullas graſſaretur, fameque ipſa gravius etiam ira excandeſceret, in conſilium adhibita indignatione itemque neceſſitate, contra naturam *ipſam audacter* ibat, cumque filium arripuiſſet, (erat autem ipſi puer adhuc lactens) „ infans, inquit, miſelle, bello & „ fame & ſeditione gliſcentibus, cui te ſervavero? Apud Romanos quidem, tametſi vivere „ detur, ſervitus nos manet. Verum & ſervitu„ tem prævenit fames, & factioſi *his* utriſque „ acerbiores ſunt. Agedum, eſto mihi cibus, & „ ſeditioſis furia, * atque vitæ fabula, quæ ſola „ deeſt cladibus Judæorum. " Simul ac iſta diceret filium jugulat: coctum deinde *ipſa* quidem dimidium *ejus* comedit, adopertum vero reliquum ſervabat. Confeſtim vero ſeditioſi aderant, & nefario odore *naribus* hauſto, eam ſe ſtatim necaturos minabantur, niſi quod paraſſet in conſpectum daret. Illa autem, cum bonam ipſis partem ſe reſervaſſe dixiſſet, reliquias filii ſui detexit. Atque horror continuo ſtuporque eos invaſit, ſtabantque ſpectaculo attoniti. Tum illa, „ meus, „ inquit, vere eſt filius, meumque hoc facinus. „ Edite, nam & ipſa comedi. Nolite fieri femina „ molliores, aut matre miſericordiores. Quod ſi „ *fortaſſe* religioſi eſtis, & ab eſu victimæ meæ ab„ horretis, ego quidem dimidium *jam* conſumpſi, „ reliquum perinde mihi maneat. " Poſt hæc illi quidem trementes abſceſſere, ad hoc unum pavidi *atque imbelles*, & hoc genere alimenti ægre matri relicto. Mox autem eo ſcelere univerſa civitas repleta eſt: & quiſque facinus illud ante oculos proponens, tanquam à ſeipſo perpetratum eſſet, hor-

Eadem fame urgente filium ſuum comedit.

θεζώβ, σημαίνει δὲ τοῦτο οἶκος [f] ὑσσώπου, διὰ γένος καὶ πλοῦτον ἐπίσημος, μετὰ τοῦ λοιποῦ πλήθους εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα καταφυγοῦσα συνεπολιορκεῖτο. ταύτης τὴν μὲν ἄλλην κτῆσιν οἱ τύραννοι διήρπασαν, ὅσην ἐκ τῆς Περαίας ἀνασκευασαμένη μετήνεγκεν εἰς τὴν πόλιν· τὰ δὲ λείψανα τῶν κειμηλίων, καὶ [g] εἴ τι τροφῆς ἐπινοηθείη, [h] καθ᾽ ἡμέραν εἰσπηδῶντες ἥρπαζον οἱ δορυφόροι. δεινὴ [i] δὲ τὸ γύναιον ἀγανάκτησις εἰσῄει, καὶ πολλάκις λοιδοροῦσα καὶ καταρωμένη τοὺς ἅρπαγας ἐφ᾽ ἑαυτὴν ἠρέθιζεν. ὡς δ᾽ οὔτε παροξυνόμενός τις οὔτ᾽ ἐλεῶν αὐτὴν ἀνῄρει, καὶ τὸ μὲν [k] εὑρεῖν τι σιτίον ἄλλοις [l] ἐκοπία, πανταχόθεν δ᾽ ἄπορον ἦν ἤδη καὶ τὸ εὑρεῖν, ὁ λιμὸς δὲ διὰ σπλάγχνων καὶ μυελῶν [m] ἐχώρει, καὶ [n] τοῦ λιμοῦ μᾶλλον [o] ἐξέκαιον οἱ θυμοί, σύμβουλον λαβοῦσα τὴν [p] ὀργὴν μετὰ τῆς ἀνάγκης ἐπὶ τὴν φύσιν ἐχώρει, καὶ τὸ τέκνον, ἦν δ᾽ αὐτῇ παῖς [q] ὑπομάστιος, [r] ἁρπασαμένη, „ βρέφος, εἶπεν, „ ἄθλιον, ἐν πολέμῳ καὶ λιμῷ καὶ στάσει, τίνι σε „ [s] τηρήσω; τὰ μὲν παρὰ Ῥωμαίοις, δουλεία κἂν [t] ζήσωμεν [u] ἐπ᾽ αὐτοῖς. φθάνει δὲ [x] καὶ δουλείαν ὁ λιμός, „ οἱ στασιασταὶ δ᾽ ἀμφοτέρων χαλεπώτεροι. ἴθι γενοῦ „ μοι τροφή, καὶ τοῖς στασιασταῖς [y] ἐρινύς, καὶ τῷ „ βίῳ μῦθος, ὁ μόνος ἐλλείπων ταῖς Ἰουδαίων συμ„ φοραῖς. " καὶ ταῦθ᾽ ἅμα λέγουσα κτείνει τὸν υἱόν, ἔπειτ᾽ ὀπτήσασα τὸ μὲν ἥμισυ [z] κατεσθίει, τὸ δὲ λοιπὸν [a] κατακαλύψασα ἐφύλαττεν. εὐθέως δ᾽ οἱ στασιασταὶ παρῆσαν, καὶ τῆς ἀθεμίτου κνίσης σπάσαντες ἠπείλουν, εἰ μὴ δείξειε τὸ παρασκευασθέν, ἀποσφάξειν αὐτὴν εὐθέως. ἡ δὲ καὶ μοῖραν αὐτοῖς εἰποῦσα καλὴν τετηρηκέναι, τὰ λείψανα τοῦ τέκνου [b] διεκάλυψε. τοὺς δ᾽ εὐθέως [c] φρίκη καὶ φρενῶν ἔκστασις ᾕρει, καὶ [d] παρὰ τὴν ὄψιν [e] ἐπεπήγεσαν. ἡ δέ, „ ἐμόν, ἔφη, τοῦτο τὸ τέκνον „ γνήσιον, καὶ τὸ ἔργον ἐμόν. φάγετε, καὶ γὰρ ἐγὼ „ βέβρωκα. [f] μὴ γένησθε μήτε μαλακώτεροι γυναι„ κός, μήτε συμπαθέστεροι μητρός. [g] εἰ δ᾽ καὶ ὑμεῖς „ εὐσεβεῖς, καὶ τὴν ἐμὴν ἀποστρέφεσθε θυσίαν, [h] ἐγὼ μὲν „ ἥμισυ βέβρωκα, καὶ τὸ λοιπὸν δ᾽ ἐμοὶ μενέτω. " μετὰ ταῦτα οἱ μὲν τρέμοντες ἐξῄεσαν, πρὸς ἓν τοῦτο δειλοί, [i] καὶ μόλις ταύτης τῆς τροφῆς τῇ μητρὶ παραχωρήσαντες. [k] ἀνεπλήσθη δ᾽ εὐθέως ὅλη τοῦ μύσους ἡ πόλις, καὶ πρὸ ὀμμάτων ἕκαστος τὸ πάθος [l] λαμβάνων, [m] ὡς παρ᾽ αὐτῷ καινοτομηθὲν ἔφριττεν.

f Ὑσσώπου,] Ἰωσώπου Raſ.

g Εἴ τι τροφῆς] Εἴ τι ἄλλο τροφῆς Niceph.

h Καθ᾽ ἡμέραν] Ita cum MSS. Euſeb. Chryſoſt. & Niceph. antea erat καθ᾽ ἡμέρας.

i Δεινὴ τὸ γύναιον] Al. δὲ, & apud Euſeb. δέ τις τὸ γ.

k Εὑρεῖν τι σιτίον] Hoc modo ſcribendum cenſui. εὑρεῖν τὸ σιτίον ἄλλοις in Editis Joſephi. τι σιτίον ἄλλοις Big. & Bucb. τὸ σιτίον ἄλλοις Chryſoſt. Savilii. τι σιτίον ἄλλοις Chryſoſt. Frontonis Duc. εὑρεῖν σιτίον ἄλλοις Euſeb. τὸ σιτίον ἄλλοις Niceph. ſup. συν. Euſeb. Spanh.

l Εκοπία,] ἐκοπίων ſupr. c. 2. §. 6. Spanh.

m Ἐχώρει,] Ita MSS. Gen. ἀνεχώρει.

n Τοῦ λιμοῦ] τοῦ Abeſt a L. B.

o Ἐξέκαιον οἱ θυμοί,] Ἐξέκαιέ το in melioribus Euſebii libris.

p Ὀργὴν μετὰ τῆς ἀνάγκης] Ὀργὴν in aliquibus Chryſoſtomi Codd.

q Ὑπομάστιος,] Al. ὑπομάζιος, ut L. B. & Raſ. & ὑπομάσθιος. Huds. Janus Gebhardus in crepundiis lib. II. cap. 3. ex Joſepho citat ὑπομάζιος, uti & in Alciphrone legi obſervat ἄλλος μὲν γὰρ ἔτι ὑπομάζιος, & *ſububeres* tales infantes Latinis dici. Mox & τηρῶ pro τηρήσω dat. Euſebius autem, qui hanc hiſtoriam verbis Joſephi refert in hiſtoria eccleſ. lib. III. cap. 6. legit ὑπομάσθιος. Reg. ὑπομάζιος Chryſoſt. ὑπομάσθιος Baſ. Spanh.

r Ἁρπασαμένη,] Ita Euſeb. Niceph. & Chryſoſt. Savilii. ἣν ἁρπασαμένη in libris Joſephi Aliiſque. Præter L. B. tamen, in quo ἣν non apparet.

s Τηρήσω;] Τηρῶ (prout in libris quibuſdam) laudat Gebhardus in Crepundiis l. 2. c. 6.

t Ζήσωμεν] Ita cum Bucb. Rhed. Euſeb. Niceph. & Chryſoſt. antea erat ζῶμεν.

u Ἐπ᾽] Sic Niceph. Chryſoſt. Savilii & Euſeb. Valeſii. ὑπ᾽ αὐτοὺς L. B. ἐπ᾽ αὐτοὺς in Vulgatis Joſephi Aliiſque.

x Καὶ δουλείαν] τὴν δουλείαν L. B. & Raſ.

y Ἐρινύς,] Ἐριννὺν dixit pro ποινὴν, inquit Valeſius; pro umbra quæ eos perſequeretur & pœnas ab illis expoſceret.

z Κατεσθίει,] Prædixerat hoc Moyſes in Deut. c. 28. v. 53. ut & Hieremias c. 19. v. 8. Vide Theod. Metoch. in Hiſt. Rom. p. 84.

a Κατακαλύψασα] Καταλείψασα in ſolo Chryſoſtomo Savilii. ubi κατακαλύψασα ad oram.

b Διεκάλυψε.] Διανεκάλυψε in Euſebio Valeſii.

c Φρίκη καὶ] Φρίκη τε καὶ φρ. in Chryſoſtomo Savilii.

d Παρὰ τὴν ὄψιν] Πρὸς τὴν ὄψιν in Chryſoſt. Savilii.

e Ἐπεπήγεσαν.] Ἐξεπλάγησαν Big.

f Μὴ γένησθε] Μήτε γένησθε μαλ. Niceph.

g Εἰ δ᾽ καὶ] Illud καὶ additur ex L. B. Hav.

h Ἐγὼ μὲν ἥμισυ] Ἐγὼ μὲν ὑμῖν βέβρωκα καὶ τὸ λοιπὸν ἐμοὶ μ. in Chryſoſtomo Savilii. ἐγὼ μὲν βέβρ. Big. ἐγὼ ἤδη βέβρ. Voſſ. & Bod. nec aliter Ruf. qui vertit, *& ego quidem comedi.* ἐγὼ μὲν ὑμῖν βέβρ. Var. & Niceph. Huds. In Lugd. Bat. & Raſ. eſt ἐγὼ μὲν ἤδη βέβρ.

i Καὶ μόλις] Καὶ μόνης ταύτης τῆς τροφῆς in Chryſoſtomo Savilii. in margine καὶ μόλις ταύτης τῆς τροφῆς.

k Ἀνεπλήσθη] ἐνεπ. Chryſ. Spanh.

l Λαμβάνων,] Ἀναλαμβάνων in Euſebio Valeſii.

m Ὡς παρ᾽] Ὡς παρ᾽ αὐτῷ τολμηθὲν Niceph. ὥσπερ [ſc. ὡς παρ᾽] αὐτῷ τολμηθὲν Big. & Chryſoſt. Savilii. ὡς παρ᾽ αὐτῷ τολμηθὲν δεινῶς ἔφριττε in Euſebio Valeſii.

* Al. viventibus autem fabula.

Σειτ,

τοῦ. [n] σπουδὴ δὲ τῶν λιμωττόντων ἐπὶ τὸν θάνατον ἦν, καὶ μακαρισμὸς τῶν φθασάντων, πρὶν ἀκοῦσαι καὶ θεάσασθαι [o] κακὰ τηλικαῦτα.

ε΄. Ταχέως δὲ καὶ Ῥωμαίοις διηγγέλθη τὸ πάθος. τῶν δὲ οἱ μὲν ἠπίστουν, οἱ δὲ [p] ᾤκτειραν, τοὺς δὲ [q] πολλοὺς εἰς μῖσος τοῦ ἔθνους [r] σφοδρότερον συνέβη προελθεῖν. Καῖσαρ δ' ἀπελογεῖτο καὶ περὶ τούτου τῷ Θεῷ, φάσκων, „ παρ' αὐτοῦ μὲν Ἰουδαίοις εἰρήνην καὶ αὐτονομίαν προτείνεσθαι, καὶ πάντων ἀμνηστίαν τῶν τετολμημένων. τοὺς δὲ ἀντὶ μὲν ὁμονοίας στάσιν, ἀντὶ δὲ εἰρήνης πόλεμον, πρὸ κόρου δὲ καὶ εὐθηνίας λιμὸν αἱρουμένους, ἰδίαις δὲ χερσὶν ἀρξαμένους καίειν τὸ συντηρούμενον [s] ὑφ' ἡμῶν ἱερὸν, αὐτοὺς εἶναι καὶ τοιαύτης τροφῆς ἀξίους. καλύψειν μέντοι τὸ τῆς τεκνοφαγίας μύσος αὐτῷ τῷ τῆς πατρίδος πτώματι, καὶ οὐ καταλείψειν ἐπὶ τῆς οἰκουμένης [t] ἡλίῳ καθορᾶν πόλιν, ἐν ᾗ μητέρες οὕτω τρέφονται. προσήκειν μέντοι πρὸ μητέρων πατράσι τὴν τοιαύτην τροφὴν, οἳ καὶ μετὰ τηλικαῦτα πάθη μένουσιν ἐν τοῖς ὅπλοις. “ ταῦθ' ἅμα διεξιὼν, ἐνενόει καὶ τὴν ἀπόγνωσιν τῶν ἀνδρῶν. οὐ γὰρ ἂν ἔτι σωφρονῆσαι τοὺς πάντα προπεπονθότας, ἐφ' οἷς εἰκὸς ἦν [v] μεταβαλέσθαι, μὴ [x] παθοῦσιν.

rebat. Exinde cuncti, quos fames premebat, ad mortem properabant, & beatos illos prædicabant, qui antequam tantas calamitates aut oculis aut auditu accepiſſent, è vita exceſſerant.

5. Cito autem Romanis etiam nunciata eſt facti immanitas, eorumque alii fidem *dicentibus* non habebant, alii *obſeſſos* miſerabantur, multiſque accidit in vehementius gentis odium ferri. Verum Cæſar hac de re ſemet Deo excuſabat, dicens, „ ab ipſo quidem Judæis oblatam eſſe pacem, & ſuis legibus vivendi arbitrium, & omnium quæ commiſerant oblivionem. Qui vero pro concordia ſeditionem, pro pace bellum, & pro ſatietate atque abundantia famem optarunt, & ſuis manibus templum à nobis conſervatum incendere cœperant, ipſos etiam hujuſmodi alimentum commeritos eſſe. Veruntamen liberorum eſûs piaculum ipſa patriæ ruina operturum eſſe, neque Soli relicturum ut in terrarum orbe civitatem inſpiciat, in qua matres ſic veſcerentur. cæterum patribus ante matres hujuſmodi cibum deberi, qui & poſt tanta mala nolunt arma deponere. “ Simul ac iſta diceret ſecum etiam reputabat hominum deſperationem. nec eos amplius ſanam mentem recepturos *exiſtimabat*, qui cuncta jam perpeſſi ſunt, * quæ ſi non paſſi fuiſſent, ſententiam mutaturos eſſe veriſimile erat.

Titi hac de re proteſtatio.

ΚΕΦ. δ΄.

Ἐπειδὴ τῶν χωμάτων τελεσμένων προσήγοντο οἱ κριοὶ, ἤνυον δὲ οὐδὲν, ὁ Τίτος τὰς πύλας ὑφάπτειν προσέταξεν· καὶ μετ' οὐ πολὺ ὁ ναὸς ἐνεπρήσθη, καὶ ἄκοντος αὐτοῦ.

ΗΔΗ δὲ τῶν δύο ταγμάτων συντετελεκότων τὰ χώματα Λώου μηνὸς ὀγδόῃ, προσάγειν ἐκέλευσε τοὺς κριοὺς κατὰ τὴν ἑσπέριον ἐξέδραν τοῦ ἔσωθεν ἱεροῦ. πρὸ δὲ τούτων ἐξ ἡμέραις ἀδιαλείπτως ἡ στερροτάτη πασῶν ἑλέπολις, τύπτουσα τὸν τοῖχον, οὐδὲν ἤνυσεν. ἀλλὰ καὶ ταύτης καὶ τῶν ἄλλων τὸ μέγεθος καὶ ἡ ἁρμονία τῶν λίθων ἦν [y] ἀμείνων. τῆς δὲ βορείου πύλης ὑπώρυττον ἕτεροι τοὺς θεμελίους, καὶ πολλὰ ταλαιπωρήσαντες [z] τοὺς ἔμπροσθεν λίθους ἐξεκύλισαν. ἀνείχετο δ' ὑπὸ τῶν ἐνδοτέρω καὶ διέμεινεν ἡ πύλη, μέχρι τὰς διὰ [a] τῶν ὀργάνων καὶ τῶν μοχλῶν ἐπιχειρήσεις ἀπογνόντες, κλίμακας ταῖς στοαῖς προσέφερον. οἱ δὲ Ἰουδαῖοι κωλῦσαι μὲν οὐκ ἔφθασαν, ἀναβᾶσι δὲ συμπεσόντες ἐμάχοντο· καὶ τοὺς μὲν ἀνωθοῦντες [b] εἰς τοὔπισω κατεκρήμνιζον, τοὺς δ' [c] ὑπαντιάζοντες ἀνῄρουν. πολλοὺς δὲ τῶν κλιμάκων ἀποβαίνοντας, πρὶν φράξασθαι τοῖς θυρεοῖς, παίοντες ταῖς ῥομφαίαις ἔφθανον· ἐνίας δὲ γεμούσας ὁπλιτῶν κλίμακας [d] παρεκκλίνοντες ἄνωθεν κατέσειον. ἦν δ' οὐκ ὀλίγος καὶ αὐτῶν φόνος. οἱ δ' ἀνενέγκαντες τὰς σημαίας περὶ αὐτῶν ἐπολέμουν, δεινὴν ἡγούμενοι καὶ [e] πρὸς αἰσχύνης τούτων τὴν ἁρπαγήν. τέλος δὲ, καὶ τῶν σημαιῶν οἱ Ἰουδαῖοι κρατοῦσι, καὶ τοὺς ἀναβάντας δια-

CAP. IV. IX.

Poſtquam perfectis aggeribus adducti erant arietes inani conatu, Titus portis juſſit admoveri ignem: & non longe poſt templum incenſum eſt, etiam ipſo invito.

OCtavo autem die Loi menſis, cum duæ legiones aggeres perfeciſſent, exhedræ orientali templi exterioris arietes admoveri juſſit *Titus*. Ante hos vero helepolis, omnium *machinarum* firmiſſima, ſex diebus parietem ſine intermiſſione pulſans, nihil *omnino* profecit. Verum & hac aliiſque validior erat murus magnitudine & ſtructura lapidum. Septentrionalis autem portæ alii fundamenta ſuffodiebant: multumque fatigati exteriores tantum lapides vellere potuere. ab interioribus autem portæ ſuſtinebantur, tamque diu manſere, donec, inſtrumentorum & vectium moliminibus deſperatis, *Romani* ſcalas porticibus applicuere. Judæi vero id prohibere non feſtinabant, ſed cum iis qui aſcenderant congreſſi dimicabant. & alios quidem retro depellentes præcipitabant; alios vero obviam eis procedentes trucidabant; multoſque de ſcalis deſcendentes, priuſquam ſe ſcutis obtegerent, ferientes gladiis præveniebant; nonnullas etiam ſcalas armatorum plenas in latus declinantes deſuper excutiebant. & non parva etiam illorum facta eſt cædes. Quin & ſigniferi pro ſignis dimicabant, rapinam eorum haud ferendam eſſe ſibique dedecori fore exiſtimantes. Poſtremo tamen Judæi & ſignis potiuntur, & eos qui aſcenderant inter-

Templum arietibus quatitur.

n Σπουδὴ δὲ] Σπουδὴ δὲ λοιπὸν τῶν λ. Euſeb.
o Κακὰ τηλικαῦτα.] τηλικ. κακὰ Chryſ. Spanh.
p Ὤικτειραν.] Οἴκτειρον Voſſ.
q Πολλοὺς] Λοιποὺς Big.
r Σφοδρότερον συνέβη προελθεῖν.] συνεβ. προελ. σφοδ. Chryſ. Spanh. συνέβη abeſt a Roſſ. & mox περὶ τούτου.
s Ὑπ' ἡμῶν] Ὑφ' ἡμῶν Big.
t Ἡλίῳ καθορᾶν πόλιν.] Τῷ ἡλίῳ Big.
v Μεταβαλέσθαι.] Μεταβάλλεσθαι Big.
x Παθοῦσιν.] Παθόντας Bavb. & Rhed.
y Ἀμείνων.] Ἀμείνω Big.
z Τοὺς ἔμπροσθεν λίθους] Τοὺς ἔξωθεν Big. & mox ἐξεκύλισαν.

a Τῶν ὀργάνων] τῶν abeſt a L. R.
b Εἰς] ἐν Roſſ.
c Ὑπαντιάζοντες ἀνῄρουν.] Ita lego cum Codd. Big. & Bavb. ὑπαντιάζοντας in Editis Aliiſque. in Rufini verſione, accedentes alios ſubſidio trucidabant.
d Παρεκκλίνοντες ἄνωθεν κατέσειον.] Παρακλίναντες Big.
e Πρὸς αἰσχύνης] Ita Big. Voſſ. Roſſ. & Bod. πρὸς αἰσχύνην in cæteris.

* Qui cuncta jam pertuliſſent, quibus, antequam paterentur, mutare ſententiam ſperabantur, Ruf.

f Περι-

Romani amittunt ſigna.

interficiunt; cæteri vero, clade intereuntium perterriti, diſcedebant. Et Romanorum quidem nemo non aliquo edito facinore cecidit: è ſeditioſis vero qui prioribus præliis etiam tunc ſtrenue pugnarunt, & præterea Eleazarus, fratris Simonis tyranni filius. Titus autem, cum vidiſſet, ſe alieno templo parcendo, cum militum *ſuorum* damno & nece id facere, ignem portis ſubjici juſſit.

Anani fuga ad Titum.

2. Interea vero ad eum perfugiunt Ananus Ammauntinus, è Simonis ſatellitibus cædis avidiſſimus, cumque eo Archelaus filius Magadati, idcirco ſperantes veniam, quod Judæos victores reliquerant. Titus autem & viros hac in re calliditatis inſimulabat, aliaque *illorum* in Judæos crudelitate audita, ad utrumque interficiendum ferebatur; dicens, „ eos neceſſitate ductos, non ſua „ voluntate adeſſe; minimeque ſalute eſſe dignos „ qui ex patria propter ipſos flagrante ſe proripiunt." Veruntamen iræ prævalebat fides *data*, viroſque dimittit; ſed non eo loco habendos, quo

Templi incendium.

alios. Jam vero portis milites ignem admoverant, argentumque flammis cito tranſitum aperuit in ligni materiam; unde continue delatæ *proximas* porticus corripuere. Judæi autem, circumcirca igne conſpecto, & animis & corporibus defecerunt, & propter perturbationem defendere aut exſtinguere conatus eſt nemo; obſtupidi vero ſtantes ſpectabant. non tamen, cum male ipſos haberet quod abſumebatur, * reliquo cavebant, ſed tanquam jam conflagraret templum, animos acuebant in Romanos. & illo quidem die ac nocte ſequuta ignis graſſatus eſt: nam per partes, non ſimul omnes porticus incendere valuerunt.

Duces Titi nobiliſſimi advocati in conſilium ſuper templo.

3. Poſtridie autem Titus, parte copiarum exſtinguere incendium juſſa, viamque ad portas parare, ut legiones expeditius aſcenderent, ille duces advocandos curabat. Cumque ſex è primariis conveniſſent, Tiberius Alexander totius militiæ præfectus, & Sextus Cerealis quintæ legionis dux, & † Larcius Lepidus decimæ, & Titus Frugi quintæ-decimæ; cum quibus erat etiam ‡ Æternius Fronto præfectus duarum legionum Alexandrinarum, & Marcus Antonius Julianus procurator Judææ, congregatiſque præterea procuratoribus & tribunis, cum illis de templo deliberabat. Atque nonnulli quidem cenſebant, „ belli jure „ utendum; nunquam enim Judæos res novas „ moliri deſituros eſſe templo manente, quò omnes ubicunque eſſent ſe reciperent." Quidam vero monebant, „ ſi templum relinquerent „ Judæi, neque armis pro eo quiſquam certa- „ ret, conſervandum eſſe; ſin vero eo conſcen- „ ſo bellarent, comburendum: jam enim caſtel- „ lum, & non amplius templum eſſe; & dein- „ ceps piaculum non ipſos, ſed qui id fieri coë- „ gere, commiſſuros." Titus vero dicebat, „ etſi

Titi cupid-

φθείρουσιν· οἱ δὲ λοιποὶ, πρὸς τὸ τῶν ἀπολλυμένων πάθος ὀρρωδήσαντες, ἀνεχώρουν. τῶν μὲν οὖν Ῥωμαίων ἄπρακτος οὐδεὶς ἀπέθανε· τῶν δὲ στασιαστῶν, οἱ κατὰ τὰς [f] προτέρας μάχας ἠγωνίσαντο γενναίως καὶ τότε, καὶ Ἐλεάζαρος ὁ ἀδελφιδοῦς τοῦ τυράννου Σίμωνος. ὁ δὲ [g] Τίτος, ὡς ἑώρα τὴν περὶ τοῖς ἀλλοτρίοις ἱεροῖς φειδὼ [h] πρὸς βλάβης τοῖς στρατιώταις γινομένην καὶ φόνου, τὰς πύλας προσέταξεν ὑφάπτειν.

β'. Ἐν δὲ τούτῳ πρὸς αὐτὸν αὐτομολοῦσιν, Ἀνανός τε ὁ ἀπ' Ἀμμαοῦς, τῶν Σίμωνος δορυφόρων ὁ φονικώτατος, καὶ Ἀρχέλαος υἱὸς [i] Μαγαδάτου, συγγνώμην [k] ἐλπίσαντες, ἐπειδὴ κρατούντων Ἰουδαίων ἀπεχώρουν. Τίτος δὲ καὶ τοῦτο πανούργημα προεβάλλετο τῶν ἀνδρῶν, καὶ τὴν ἄλλην περὶ τοὺς Ἰουδαίους ὠμότητα πεπυσμένος, ὥρμητο κτείνειν ἑκατέρους· „ ὑπ' ἀνάγκης ἦχθαι, λέγων, „ αὐτοὺς, οὐκ ἐκ προαιρέσεως παρεῖναι, καὶ σωτηρίας „ οὐκ ἀξίους εἶναι τοὺς φλεγομένης ἤδη δι' αὐτοὺς τῆς πατρίδος ἐξαλλομένους." ἐκράτει δ' ὅμως τοῦ θυμοῦ ἡ πίστις, καὶ [l] ἀφίησι τοὺς ἄνδρας· οὐ μὴν ἐν ἴσῃ μοίρᾳ [m] κατέταξε τοῖς ἄλλοις. ἤδη δὲ ταῖς πύλαις [n] οἱ στρατιῶται προσῆγον τὸ πῦρ, καὶ [o] περιτηκόμενος ὁ ἄργυρος [p] διεδίδου ταχέως εἰς τὴν ξυλείαν τὰς φλόγας, ἔνθεν ἀθρόως ἐκφερόμεναι τῶν στοῶν ἐπελαμβάνοντο. τοῖς δ' Ἰουδαίοις, ὁρῶσι τὸ πῦρ ἐν κύκλῳ, μετὰ τῶν σωμάτων παρείθησαν αἱ ψυχαὶ, καὶ διὰ τὴν κατάπληξιν ἀμύνειν μὲν ἢ σβεννύειν ὥρμησεν οὐδεὶς, [q] αὖοι δ' ἑστῶτες ἀφεώρων. οὐ μὴν πρὸς τὸ δαπανώμενον ἀθυμοῦντες, εἰς γοῦν τὸ λοιπὸν ἐσωφρόνουν· ἀλλ' ὡς ἤδη καὶ τοῦ ναοῦ καιομένου, τοὺς θυμοὺς ἐπὶ Ῥωμαίους ἔθηγον. ἐκείνην μὲν οὖν τὴν ἡμέραν καὶ τὴν ἐπιοῦσαν νύκτα τὸ πῦρ ἐπεκράτει· κατὰ μέρος γὰρ οὐχ ὁμοῦ πάντοθεν ἴσχυσαν ὑφάψαι τὰς στοάς.

γ'. Τῇ δ' ἐπιούσῃ, Τίτος μέρει τῆς δυνάμεως σβεννύειν τε καὶ [r] περὶ τὰς πύλας ὁδοποιεῖν εἰς εὐμαρεστέραν τῶν ταγμάτων ἄνοδον κελεύσας, [s] αὐτὸς συνῆγε τοὺς ἡγεμόνας. καὶ [t] συνελθόντων ἓξ τῶν κορυφαιοτάτων, Τιβερίου τε Ἀλεξάνδρου τοῦ πάντων τῶν στρατευμάτων ἐπάρχοντος, καὶ Σέξτου Κερεαλίου τὸ πέμπτον ἄγοντος τάγμα, καὶ Λαρκίου Λεπίδου τὸ [w] δέκατον, καὶ Τίτου [x] Φρυγίου τὸ πεντεκαιδέκατον, πρὸς οἷς Φρόντων ἦν [y] Αἰτέρνιος, στρατοπεδάρχης [z] τῶν ἀπ' Ἀλεξανδρείας δύο ταγμάτων, καὶ Μάρκος Ἀντώνιος Ἰουλιανὸς, ὁ τῆς Ἰουδαίας ἐπίτροπος, καὶ μετὰ τούτους ἐπιτρόπων καὶ χιλιάρχων ἀθροισθέντων, [a] βουλὴν περὶ τοῦ ναοῦ προυτίθει. τοῖς μὲν οὖν ἐδόκει, „ [b] χρῆσθαι τῷ τοῦ πολέμου νόμῳ· μὴ γὰρ „ ἂν ποτε Ἰουδαίους παύσασθαι νεωτερίζοντας τοῦ ναοῦ μέ- „ νοντος, ἐφ' ὃν οἱ πανταχόθεν συλλέγονται." τινὲς δὲ παρῄνουν, „ εἰ μὲν [c] καταλίποιεν αὐτὸν οἱ Ἰουδαῖοι, καὶ „ μηδεὶς [d] ἐπ' αὐτοῦ τὰ ὅπλα θείη, σώζειν· εἰ δὲ „ πολεμοῖεν [e] ἐπιβάντες, καταφλέγειν. φρούριον γὰρ „ οὐκέτι ναὸν εἶναι. καὶ τὸ λοιπὸν ἔσεσθαι τῶν [f] ἀναγκασάντων ἀσέβειαν, οὐκ αὐτῶν." ὁ δὲ Τίτος, „ οὐδ' „ ἂν

f Προτέρας μάχας] Πρότερον *Bod.* πρότερον *Ross.*
g Τίτος,] Καῖσαρ *L. B.* & ſæpius permutantur.
h Πρὸς βλάβης] Αἴτιον βλάβης *Big.* πρὸς βλάβην & mox φόνου *Voſſ.* & *Bod.*
i Μαγαδάτου,] Ita cum *Rufini* libris. Μαγαδδάτου in *Græcis.*
k Ἐλπίσαντες,] Αἰτήσαντες *Big.* & mox ἀνεχώρουν.
l Ἀφίησι τοὺς ἄνδρας] Ἀφίησι γοῦν τοὺς ἄνδρας *Big.*
m Κατέταξε τοῖς ἄλλοις.] Κατέταξε *Big.*
n Οἱ στρατιῶται] Προσήγαγον οἱ στρατιῶται τὸ πῦρ *Big.*
o Περιτηκόμενος ὁ ἄργυρος] Conf. ſupr. lib. 5. cap. 5. §. 3. Spanh.
p Διεδίδου] ἐδίδου *L. B.* & *Roſſ.*
q Αὖοι] Αὐτοὺς *Big.* & *Ruf.* αὐτοὶ *Vat. L. B.* & *Roſſ.* Lamb. Bos. in *Animadv. ad Gr. Scriptores*, p. 145. Huds. Forte αὖοι vel αὖοι ſiccis oculis &c. ſic αὖοι pro ξηροὶ Theophraſt. C. Pl. lib. III. c. XI. p. 275. Spanh.
r Περὶ] πέρας *Roſſ.* ſed rec. manu c.
s Αὐτὸς συνῆγε] Αὐτὸς *Big.*
t Συνελθόντων] Προσελθόντων *Big.*

w Δέκατον.] Δωδέκατον *Roſſ.*
x Φρυγίου] Φρυγίου *Big.* Φρυγὸς *Gen.*
y Αἰτέρνιος,] Ita cum *Ruf.* Ετέριος *L. B.* & *Roſſ.* Αἰτέριος in *Editis Aliiſque.* Ετέριος *Big.* & *Voſſ.* Ετέριος *Vat.*
z Τῶν ἀπ' Ἀλεξανδρείας] Ita *Big.* & *Roſſ.* τῶν ὑπ' in *Editis.*
a Βουλὴν] Ita *Big.* βουλὴν περὶ τοῦ ναοῦ προὔθηκε in *Editis Aliiſque.*
b Χρῆσθαι] Χρήσασθαι *Big.*
c Καταλίποιεν αὐτὸν] Καταλείποιεν αὐτὸν Ἰουδαῖοι *Big.*
d Ἐπ' αὐτοῦ τὰ ὅπλα θείη,] Ἐπ' αὐτῷ *Big.*
e Ἐπιβάντες,] Ita cum *Big.* & *Zonara.* ἀποβάντες *Vat.* ἐπιβάντες in *Editis Aliiſque.*
f Ἀναγκασάντων ἀσέβειαν,] Ἀναγκαζόντων τὴν ἀσέβειαν *Big.*

* Saltem ut quod reliquum eſſet ſalvum haberent, animum colligebant, *Ruf.*

† Largius & mox Frigius, *Ruf.*

‡ *Æternius*] Liternius Spanh.

g Ἐπι

» ἂν ἐπιβάντες ἐπ' αὐτοῦ πολεμῶσιν Ἰουδαῖοι, [g] ἔφη, » ἀντὶ τῶν ἀνδρῶν [h] ἀμύνεσθαι τὰ ἄψυχα, οὐδὲ καταφλέξειν ποτὲ τηλικοῦτον ἔργον. [i] Ῥωμαίων γὰρ ἔσεσθαι τὴν βλάβην, ὥσπερ καὶ κόσμον τῆς ἡγεμονίας αὐτοῦ » μένοντος". Θαρροῦντες [k] δ' ἤδη προσετίθεντο τῇ γνώμῃ Φρόντων τε καὶ Ἀλέξανδρος καὶ Κερεάλιος. τότε μὲν οὖν διαλύει τὸ συνέδριον, καὶ τὰς ἄλλας δυνάμεις διαναπαῦσαι κελεύσας τοῖς ἡγεμόσιν, ὅπως [l] ἐῤῥωμενέστεροι ἐν τῇ παρατάξει [m] χρήσαιντο, τοῖς ἀπὸ τῶν σπειρῶν ἐπιλέκτοις ὁδοποιεῖν διὰ τῶν ἐρειπίων προσέταξεν, καὶ τὸ πῦρ σβεννύειν.

» Judæi eo conſcenſo bellarent, ſe tamen loco virorum res inanimatas non ulturum eſſe, neque » unquam tantum opus crematurum: Romanis » enim in damnum ceſſurum ſi vaſtaretur, ſicut » ornamentum quoque fore imperii ſi maneret." Jam certi quid vellet ad ejus accedunt ſententiam, Fronto & Alexander & Cerealis. Et tunc quidem conſilium dimiſit: juſſiſque ducibus ut cæteras copias interquieſcere facerent, ut illis in procinctu validioribus uterentur, lectis ex cohortibus imperavit, ut per ruinas viam ſternerent & ignem reſtinguerent. *tas parcendi templo.*

δ'. Κατ' ἐκείνην μὲν δὴ τὴν ἡμέραν [n] Ἰουδαίων κάματός τε καὶ κατάπληξις ἐκράτησε τὰς ὁρμάς· τῇ δ' ἐπιούσῃ συλλεξάμενοί τε τὴν ἰσχὺν, καὶ ἀναθαρσάντες, [o] ἐπεκθέουσι διὰ τῆς ἀνατολικῆς πύλης τοῖς φύλαξι τοῦ ἔξωθεν ἱεροῦ, περὶ δευτέραν ὥραν. οἱ δὲ καρτερῶς μὲν ἐδέξαντο αὐτῶν τὴν ἐμβολὴν, καὶ φραξάμενοι τοῖς θυρεοῖς κατὰ μέτωπον ὥσπερ τεῖχος [p] ἐπύκνωσαν τὴν φάλαγγα. δῆλοί τε ἦσαν οὐκ ἐπὶ πολὺ συμμενοῦντες, πλήθει [q] τε τῶν ἐκτρεχόντων καὶ θυμοῖς ἡττώμενοι. φθάσας δὲ τῆς παρατάξεως τὴν ῥοπὴν Καῖσαρ, καθεώρα γὰρ ἀπὸ τῆς Ἀντωνίας, [r] ἐπήμυνε μετὰ τῶν ἐπιλέκτων ἱππέων. Ἰουδαῖοι δὲ τὴν ἔφοδον οὐχ ὑπέμειναν, ἀλλὰ τῶν πρώτων πεσόντων ἐτράπησαν οἱ πολλοί. καὶ ὑποχωροῦσι μὲν τοῖς Ῥωμαίοις ἐπιστρεφόμενοι προσέκειντο. μεταβαλλομένων δ' ἀνέφευγον πάλιν, ἕως περὶ πέμπτην τῆς ἡμέρας ὥραν οἱ μὲν βιασθέντες εἰς τὸ ἔνδον συνεκλείσθησαν ἱερόν.

4. Et illo quidem die Judæos labor & conſternatio ab impetu continuit: poſtridie vero collectis viribus & recepta fiducia, per orientalem portam contra templi exterioris cuſtodes excurſionem faciunt, circa horam ſecundam. Illi autem fortiter quidem illorum impreſſionem excepére, & confertis clypeis à fronte muri ad inſtar conſtiparunt phalangem: certum tamen erat eos non diu duraturos, quod & multitudine excurrentium & animis vincerentur. Cæſar autem priuſquam verteretur acies (nam pugnam ex Antonia proſpectabat) cum lectis equitibus auxilio venit. Impetum vero ejus non ſuſtinuère Judæi; ſed primis interfectis, plerique in fugam ſe conjiciunt. Cumque Romani quidem ſe ſubducerent, iterum converſi *illis* inſtabant; cumque illi ſe retorſiſſent rurſus refugiebant, donec, circa horam diei quintam, Judæi quidem vi coacti ſe in templum interius concluſerunt.

έ. Τίτος δ' ἀνεχώρησεν [s] εἰς τὴν Ἀντωνίαν, διεγνωκὼς [t] τῇ ἐπιούσῃ ἡμέρᾳ ὑπὸ τὴν ἕω μετὰ πάσης ἐμβαλεῖν τῆς δυνάμεως καὶ τὸν ναὸν περικατασχεῖν. τοῦ δὲ ἄρα κατεψήφιστο μὲν [u] τὸ πῦρ ὁ Θεὸς πάλαι· [x] παρῆν δ' ἡ εἱμαρμένη χρόνων περίοδος, [y] ἡμέρᾳ δεκάτῃ Λώου μηνὸς, καθ' ἣν καὶ τὸ πρότερον ὑπὸ τοῦ τῶν Βαβυλωνίων βασιλέως ἐνεπρήσθη. λαμβάνουσι δ' αἱ φλόγες [z] ἐκ τῶν οἰκείων τὴν ἀρχὴν καὶ τὴν αἰτίαν. ὑποχωρήσαντος γὰρ τοῦ Τίτου, πρὸς ὀλίγον λωφήσαντες οἱ στασιασταὶ, πάλιν τοῖς Ῥωμαίοις ἐπιτίθενται, καὶ τῶν τοῦ ναοῦ φρουρῶν γίνεται συμβολὴ πρὸς τοὺς σβεννύντας τὸ πῦρ τοῦ [a] ἔξωθεν ἱεροῦ οἳ, τρεψάμενοι τοὺς Ἰουδαίους, μέχρι τοῦ ναοῦ παρῆλθον. ἔνθα δὴ τῶν στρατιωτῶν τις, οὔτε παράγγελμα περιμείνας, οὔτ' ἐπὶ τηλικούτῳ δείσας ἐγχειρήματι, δαιμονίῳ ὁρμῇ τινι χρώμενος ἁρπάζει μὲν [b] ἐκ τῆς φλεγομένης ὕλης, ἀνακουφισθεὶς δ' ὑπὸ στρατιώτου, τὸ πῦρ ἐνίησι θυρίδι χρυσῇ, καθ' ἣν εἰς τοὺς περὶ τὸν ναὸν οἴκους εἰσιτὸν ἦν ἐκ τοῦ βορείου κλίματος. αἰρομένης δὲ τῆς φλογὸς, Ἰουδαίων μὲν ἐγείρεται κραυγὴ τοῦ πάθους ἀξία, καὶ πρὸς τὴν ἄμυναν συνέθεον, οὔτε τοῦ ζῆν ἔτι φειδὼ λαμβάνοντες, οὔτε ταμιευόμενοι τὴν ἰσχὺν, [c] δι' ὃ καὶ φυλακτικοὶ πρότερον ἦσαν οἰχομένου.

5. Titus autem diſceſſit in Antoniam, decreto poſtridie mane cum omni exercitu impreſſionem facere, templumque circumſedere. Sed id plane Dei ſententia jamdudum igni damnaverat: evolutiſque temporibus aderat fatalis dies, qui erat decimus quintus Loi menſis, quo etiam prius à rege Babyloniorum fuerat incenſum. Ab ipſis autem Judæis principium ſumpſit cauſamque habuit id incendium. Nam regreſſo Tito, ſeditioſi, cum pauliſper quieviſſent, denuo Romanos invaſerunt, cuſtodumque templi cum ignem exterioris fani reſtinguentibus pugna committitur, qui, Judæis in fugam verſis, uſque ad templum penetrarunt. Quo tempore miles quidam torre correpto, non exſpectato cujuſquam mandato, neque tantum facinus veritus, divino quodam impetu fretus ex ardente materia *aliquid* rapit, & à milite *altero* ſublevatus, ignem per feneſtram auream injicit; unde ad cellas circa templum ædificatas de ſeptentrionali regione aditus erat. Flamma igitur excitata Judæorum oritur clamor, calamitatis magnitudini par, & ad defenſionem concurrebant: neque jam vitæ amplius parcendum rati, neque viribus temperandum, eo pereunte ad quod ſervandum antea intenti erant. *Templum peris incendio.* x. *Clamor Judæorum ad ignem templi.*

ς'. Δραμὼν δέ τις ἀγγέλλει Τίτῳ, κἀκεῖνος, ἔτυχε δὲ κατὰ σκηνὴν ἀναπαυόμενος ἐκ τῆς μάχης, ὡς εἶχεν ἀναπηδήσας, ἔθει πρὸς τὸν ναὸν εἴρξων τὸ πῦρ. κατόπιν δὲ οἵ τε ἡγεμόνες εἵποντο πάντες, καὶ πτοηθέντα

6. Quidam autem accurrit & Tito rem nunciat: & ille (forte enim in tentorio quieſcebat è prælio *reverſus*) proſiliens quantum potuit curſum maturabat ad templum, prohibiturus incendium. A tergo autem & duces ſequebantur omnes,

g Ἔφη.] Ita ex conjectura. φησὶ in libris.
h Ἀμύνεσθαι] Ἀμύνασθαι Big.
i Ῥωμαίων γὰρ ἔσεσθαι τὴν βλάβην,] Ῥωμαίοις γὰρ ἔσεσθαι πρὸς βλάβην φθαρὲν, ὥσπερ καὶ κόσμον τῆς ἡγεμονίας εἰ σώζοιτο Zonar.
k Δ' ἤδη] δ' ὅμως Ruf.
l Ἐῤῥωμενέστεροι] Ἐῤῥωμένως Big.
m Χρήσαιντο,] Χρήσαιτο Big. & Ruf.
n Ἰουδαίων] Vocem Ἰουδαίων acceptam debemus Codicibus Big. & Ruf.
o Ἐπεκθέουσι] Διεκθέουσι Big.
p Ἐπύκνωσαν τὴν φάλαγγα] Ἐπύκνωσαν τὴν φάραγγα Big.
q Τε τῶν] τε abeſt a L. B.
r Ἐπήμυνε] Ἐπαμύνει Big.
Tomus II.

s Εἰς τὴν Ἀντωνίαν.] Κατὰ τὴν Big.
t Τῇ ἐπιούσῃ ἡμέρᾳ] Τῆς ἐπιούσης ἡμέρας Big.
u Τὸ πῦρ ὁ Θεὸς πάλαι.] Ὁ Θεὸς τὸ πῦρ Big.
x Παρῆν δ' ἡ εἱμαρμένη] Παρῆν δὲ καὶ ἡ εἱμ. Big.
y Ἡμέρᾳ δεκάτῃ] Videſis *Scaligerum de Emend. Temp.* l. 5. p. 577. *Editionis Plantinianæ.*
z Ἐκ τῶν οἰκείων] Illud ἐκ habuimus è *Codd. Big. Lugd. Bat.* & *Vat.* Forſan ἐκ τῶν οἰκείων.
a Ἔξωθεν] Ita cum *Ruf.* & *Zonar.* antea erat ἔνδοθεν.
b Ἐκ τῆς φλεγομένης ὕλης,] Ἐκ τῆς φλεγομένης ὕλης μέρος διαρπάσας, καὶ ἐφ' ἑτέρου ἀνακουφισθεὶς στρατιώτου *Zonar.*
c Δι' ὃ καὶ φυλακτικοὶ] Δι' ὃ Big. δι' ὅν τι *Lugd. Bat.* διὸ καὶ *Bud.*

Τό-

nes, illoſque attonita comitabantur agmina. Clamor autem erat ac tumultus ut in tanto exercitu ſine ordine concitato. Et Cæſar quidem & voce & manu pugnantibus ſignificabat, ut incendium reſtinguerent. Sed neque vox ejus audiebatur, quod aures eorum major clamor occupaverat, nec manus nutum obſervabant, partim pugnæ ardore, partim ira diſtracti. Legionum vero introcurrentium impetum neque admonitio neque interminatio continebat; ſed quo furor duceret, omnes ferebantur: atque ad ipſos introitus coarctati, multi quidem ſeſe invicem conculcabant, multi vero, in ardentes adhuc & fumantes porticuum ruinas incidentes, eandem cum victis calamitatem ſubibant. Cum vero templo appropinquarent, Titi mandata ſe audire diſſimulabant, & præcedentem quiſque ut ignem injiceret hortabatur. Seditioſis autem jam ſubveniendi quidem nulla ſpes erat, ſed fuga & cædes omnia occupabat. Plures vero è plebe, populus imbellis & inermis, ubicunque deprehenſi erant, interficiebantur: & circa altare quidem ingens mortuorum numerus congerebatur; per gradus vero templi & ſanguis multus profluebat, & eorum corpora qui ſupra ceciderunt delabebantur.

Titus jubet ignem exſtingui.

Cædes ingens.

7. Cæſar autem, cum impetum militum, furore quodam irruentium, reprimere non poſſet, atque incendium augeretur, cum ducibus ingreſſus, & intro ſacrarium templi, & quicquid in eo erat, conſpexit, multo quidem famà apud alienigenas meliora, jactatione vero & opinione domeſtica non minora. Cum autem flamma nondum ex ulla parte ad interiora penetraſſet; ſed ædes, quæ in templi circuitu erant, depaſcebatur, ratus, id quod erat, opus *illud* adhuc conſervari poſſe, proſilit, & ipſe operam dabat ut milites ad reſtinguendum incendium hortaretur: & Liberalem centurionem ex ſtipatoribus ſuis fuſte contumaces coërcere juſſit. At illorum erga Titum reverentiam, metumque à prohibente incuſſum ſuperabat iracundia, & Judæorum odium, & belli impetus quidam vehementior. Multos etiam rapinæ ſpes incitabat, exiſtimantes & intus omnia pecunia referta eſſe; videnteſque cuncta in circuitu ex auro facta. Quidam autem miles ex his qui intraverant, cum Cæſar ad inhibendos milites cucurriſſet, ignem jam portæ cardinibus in tenebris ſubjecerat, ſubitoque flamma intus emicante, & duces cum Cæſare recedebant, & eos qui extra erant nemo *aliquid* ſuccendere prohibebat. Et templum quidem hoc modo exuritur, invito Cæſare.

Titus fruſtra conatur ignem exſtinguere.

8. Sed quamvis hoc multum quis deflendum putet, ut opus omnium quæ vidimus & audivimus maxime admirabile, tam ob ſtructuram quam magnitudinem, itemque ob magnificentiam in ſingulis, & exiſtimationem quæ de Sanctis habebatur, maximum tamen inde capiet ſolatium, quod fatum ut animantibus ita operibus locíſque ſit ineluctabile. Eſt autem ut mirari quis poſſit in eo accuratam circumacti temporis rationem. Nam eundem, ut dictum eſt, menſem & diem ſervavit, quo prius

Templo accidit ut bis eodem die

[d] τούτοις ἐκαλεῖτο τὰ τάγματα. βοὴ δ' ἦν καὶ θόρυβος, ἅτε τηλικαύτης δυνάμεως ἀτάκτως κεκινημένης. ὁ μὲν οὖν Καῖσαρ τῇ τε [e] βοῇ καὶ τῇ δεξιᾷ διεσήμαινε τοῖς μαχομένοις τὸ πῦρ σβεννύειν. οὔτε δὲ βοῶντος ἤκουον, μείζονι κραυγῇ τὰς ἀκοὰς προκατειλημμένοι, καὶ [f] τῷ νεύματι τῆς χειρὸς οὐ προσεῖχον, οἱ μὲν τῷ πολεμεῖν, οἱ δὲ ὀργῇ περισπώμενοι. τῶν δὲ ταγμάτων εἰσθεόντων οὔτε παραίνεσις οὔτε ἀπειλὴ κατεῖχε τὰς ὁρμάς, [g] ἀλλὰ θυμὸς ἁπάντων ἐστρατήγει. καὶ περὶ τὰς εἰσόδους συνωθούμενοι, πολλοὶ μὲν ὑπ' ἀλλήλων κατεπατοῦντο, πολλοὶ δὲ, θερμοῖς ἔτι καὶ τυφομένοις τοῖς ἐρειπίοις τῶν στοῶν ἐμπίπτοντες, ἡττωμένων συμφοραῖς ἐχρῶντο. πλησίον δὲ τοῦ ναοῦ γινόμενοι, τῶν μὲν τοῦ Καίσαρος παραγγελμάτων προσεποιοῦντο μηδὲ κατακούειν, τοῖς [h] πρὸ αὐτῶν δὲ τὸ πῦρ ἐνιέναι παρεκελεύοντο. τῶν δὲ στασιαστῶν [i] ἀμηχανία μὲν ἦν ἤδη τοῦ βοηθεῖν· φόνος δὲ πανταχοῦ καὶ τροπή. τὸ δὲ πλέον ἀπὸ τοῦ δήμου, λαὸς ἀσθενὴς καὶ ἄνοπλος, ὅπου καταληφθείη τις ἀπεσφάττετο. [k] καὶ περὶ μὲν τὸν βωμὸν πλῆθος ἐσωρεύετο νεκρῶν, κατὰ δὲ τῶν [l] τοῦ βωμοῦ βάθρων αἷμά τε ἔρρει πολὺ, καὶ τὰ τῶν ἄνω φονευομένων σώματα κατωλίσθανε.

ζ. Καῖσαρ δὲ, ὡς οὔτε τὰς ὁρμὰς ἐνθουσιώντων τῶν στρατιωτῶν κατασχεῖν οἷός τε ἦν, καὶ τὸ πῦρ ἐπεκράτει, παρελθὼν μετὰ τῶν ἡγεμόνων [m] ἔνδον ἐθεάσατο τοῦ ναοῦ τὸ ἅγιον καὶ τὰ ἐν αὐτῷ, πολὺ μὲν τῆς παρὰ τοῖς ἀλλοφύλοις φήμης ἀμείνω, τοῦ δὲ κόμπου καὶ τῆς παρὰ τοῖς οἰκείοις δόξης οὐκ ἐλάττω. [n] τῆς φλογὸς δ' οὐδέπω διικνουμένης οὐδαμόθεν εἴσω, [o] τοὺς δὲ περὶ τὸν ναὸν οἴκους νεμομένης, νομίσας, ὅπερ ἦν, ἔτι σώζεσθαι τὸ ἔργον δύνασθαι, προπηδᾷ, καὶ αὐτός τε παρακαλεῖν τοὺς στρατιώτας ἐπειρᾶτο τὸ πῦρ σβεννύειν, καὶ [p] Λιβεράλιον ἑκατοντάρχην τῶν περὶ αὐτὸν λογχοφόρων ξύλοις παίοντα τοὺς ἀπειθοῦντας ἐκέλευσεν εἴργειν. τῶν δὲ καὶ τὴν πρὸς Καίσαρα αἰδῶ, καὶ τὸν ἀπὸ τοῦ κωλύοντος φόβον ἐνίκων οἱ θυμοὶ, καὶ τὸ πρὸς Ἰουδαίους μῖσος, καὶ πολεμική τις ὁρμὴ λαβροτέρα. τοὺς δὲ πολλοὺς ἐνῆγεν ἁρπαγῆς ἐλπὶς, δόξαν τε ἔχοντας, ὡς [q] τἄνδον ἅπαντα χρημάτων μεστὰ εἴη, καὶ τὰ πέριξ ὁρῶντας χρυσοῦ πεποιημένα. φθάνει δέ τις καὶ τῶν εἴσω παρεληλυθότων, ἐκπηδήσαντος τοῦ Καίσαρος πρὸς ἐποχὴν τῶν στρατιωτῶν, πῦρ εἰς τοὺς στροφέας ἐμβαλὼν τῆς πύλης [r] ἐν σκότῳ, [s] ἐξ ἀπίνης τ' ἔνδοθεν [t] ἐκφανείσης φλογὸς, οἵ τε ἡγεμόνες μετὰ τοῦ Καίσαρος ἀνεχώρουν, καὶ τοὺς ἔξωθεν οὐδεὶς ὑφάπτειν ἐκώλυεν. ὁ μὲν οὖν ναὸς οὕτως, ἄκοντος Καίσαρος, ἐμπίπραται.

η. Πολλὰ δ' ἄν τις [u] ὀλοφυράμενος ἔργον, πάντων ὧν ὄψει καὶ ἀκοῇ παρειλήφαμεν θαυμασιώτατον, κατασκευῆς τε ἕνεκα καὶ μεγέθους, ἔτι τε τῆς καθ' ἕκαστον πολυτελείας, καὶ τῆς περὶ τὰ ἅγια δόξης, μεγίστην λάβοι [x] παραμυθίαν τὴν εἱμαρμένην, ἄφυκτον οὖσαν, ὥσπερ ἐμψύχοις, οὕτω καὶ ἔργοις καὶ τόποις. [y] θαυμάσαι δ' ἄν τις ἐν αὐτῇ τῆς περιόδου τὴν ἀκρίβειαν. καὶ μῆνα γοῦν, ὡς ἔφην, καὶ ἡμέραν [z] ἐτήρησε τὴν αὐτὴν, ἐν ᾗ πρότερον

ὑπὸ

d Τούτοις] Abeſt a Raf.
e Βοῇ] Φωνῇ Big.
f Τῷ νεύματι] Τοῖς νεύμασι Big.
g Ἀλλὰ θυμὸς ἁπάντων ἐστρατήγει] Ἀλλ' ὁ θυμὸς Big.
h Πρὸ αὐτῶν] Ita Big. Lugd. Bas. & Raf. παρ' αὐτῶν in Editis Aliiſque.
i Ἀμηχανία μὲν ἦν ἤδη τοῦ βοηθεῖν.] Ἀμηχανία μὲν ἤδη τοῦ παραβοηθεῖν Big.
k Καὶ περὶ μὲν] Ultima vox abeſt in L. B.
l Τῶν βωμοῦ βάθρων] Τοῦ ναοῦ βαθμῶν Big. & Raf. τὸ Θεοῦ ἄγιον Zonar. Interpres hunc gradus. Hi nulli erant huic altari. Deus vetuerat. Βάθρα ſunt citri tres per quos adſcenditur ad altare. vid. Codicem Middoth. Βάθρα, non βαθμοί. Ral.
m Ἔνδον ἐθεάσατο] Illud ἔνδον non agnoſcit Big.

n Τῆς φλογὸς] Τῆς δὲ φλογὸς Big.
o Τοὺς δὲ περὶ τὸν ναὸν] τοὺς περὶ τὸν ναὸν L. B.
p Λιβεράλιον] Ita ex Verſione Rufini, qui centurionem Liberalem vocat. in Græcis Λιβεράριον.
q Τἄνδον ἅπαντα] Τὰ ἔνδον Big.
r Ἐν σκότῳ,] ἐν σκοτεινῷ γὰρ Raf.
s Ἐξ ἀπίνης τ' ἔνδοθεν] Τότε γὰρ ἐξ αἰφνης ἔνδ. Big.
t Ἐκφανείσης] ἐκφανθείσης Raf.
u Ὀλοφυράμενος ἔργον,] Ὀλοφυράμενος ἔργον Big. &c. ἔργον ἂν Raf. qui mox ἂν delet. & mox θαυμασιώτατα.
x Παραμυθίαν τὴν εἱμαρμένην,] Conf. Antt. lib. 8. c. 15. §. 6. Spanh.
y Θαυμάσαι] Θαυμάσειε δ' ἄν τις Big.
z Ἐτήρησε τὴν αὐτὴν,] Ἐτήρησεν Big.

a Καὶ

ὑπὸ Βαβυλωνίων ὁ ναὸς [a] ἐνεπρήσθη. καὶ ἀπὸ μὲν τῆς [b] πρώτης κτίσεως, ἣν κατεβάλετο Σολομὼν ὁ βασιλεὺς, μέχρι τῆς νῦν ἀναιρέσεως, ἣ γέγονεν ἔτει δευτέρῳ τῆς Οὐεσπασιανοῦ [c] ἡγεμονίας, ἔτη συνάγεται χίλια ἑκατὸν τριάκοντα, [d] πρὸς δὲ μῆνες ἑπτὰ καὶ πεντεκαίδεκα ἡμέραι. ἀπὸ δὲ τῆς ὕστερον, ἣν ἔτει δευτέρῳ Κύρου βασιλεύοντος ἐποιήσατο [e] Ἀγγαῖος, ἔτη μέχρι τῆς ὑπὸ Οὐεσπασιανοῦ ἁλώσεως, τριακόσια ἐννέα πρὸς ἑξακοσίοις, καὶ ἡμέραι τεσσαράκοντα πέντε.

templum à Babyloniis exuſtum fuerat. Et à prima quidem ſtructione templi, quam Solomon rex inchoaverat, uſque ad *ejus* excidium, quod ſecundo imperii Veſpaſiani anno accidit, colliguntur anni MCXXX, itemque menſes VII, & dies XV. A poſteriore autem, quam anno ſecundo Cyri regis Aggæus fecerat, uſque ad excidium *illius* ſub Veſpaſiano, anni DCXXXIX, & dies XLV. *menſis conflagraret.*

ΚΕΦ. ι΄.

CAP. V. XI.

Ἡ τῶν Ἰουδαίων ἐκ τοῦ ναοῦ καιομένου ταλαιπωρία. περὶ ψευδοπροφήτου, καὶ τῶν προγεγονότων τῆς ἁλώσεως σημείων.

Miſeriæ quas pertulerunt Judæi ex templo ardente. De Pſeudo-propheta, & ſignis excidium præcedentibus.

Καιομένου δὲ τοῦ ναοῦ, τῶν μὲν προσπιπτόντων ἦν ἁρπαγὴ, φόνος δὲ τῶν καταλαμβανομένων μυρίος. οὔτε δ' ἡλικίας ἦν ἔλεος, οὔτ' ἐντροπὴ σεμνότητος· ἀλλὰ καὶ παιδία καὶ γέροντες, καὶ [f] βέβηλοι καὶ ἱερεῖς ὁμοίως ἀνῃροῦντο, καὶ πᾶν γένος ἐπεξῄει [g] περιεχὼν ὁ πόλεμος, ὁμοῦ τούς τε ἱκετεύοντας [h] καὶ ἀμυνομένους. συνήχει δ' ἡ φλὸξ ἐπὶ πλεῖστον ἐκφερομένη τοῖς τῶν πιπτόντων στεναγμοῖς· καὶ διὰ μὲν τὸ ὕψος τοῦ λόφου, καὶ τὸ τοῦ φλεγομένου μέγεθος ἔργου, πᾶσαν ἄν τις ἔδοξε καίεσθαι τὴν πόλιν. τῆς δὲ βοῆς ἐκείνης οὐδὲν ἐπινοηθῆναι δύναιτ' ἂν, ἢ μεῖζον, ἢ φοβερώτερον. τῶν τε γὰρ Ῥωμαϊκῶν ταγμάτων ἀλαλαγμὸς ἦν συμφερομένων, καὶ τῶν στασιαστῶν πυρὶ καὶ σιδήρῳ κεκυκλωμένων κραυγὴ, τοῦ τε [i] ἀπολειφθέντος ἄνω λαοῦ τροπή τε μετ' ἐκπλήξεως εἰς τοὺς πολεμίους, καὶ πρὸς τὸ πάθος οἰμωγαί. [k] συνεβόα δὲ τοῖς ἐπὶ τοῦ λόφου τὸ κατὰ τὴν πόλιν πλῆθος. ἤδη δὲ πολλοὶ τῷ λιμῷ μαραινόμενοι καὶ μεμυκότες, ὡς εἶδον τὸ τοῦ ναοῦ πῦρ, εἰς ὀδυρμοὺς πάλιν καὶ κραυγὴν [l] εὐτόνησαν· συνήχει δ' ἥ τε Περαία, καὶ τὰ πέριξ ὄρη, βαρυτέραν ποιοῦντα τὴν ὁρμήν. ἦν δὲ τοῦ θορύβου τὰ πάθη φοβερώτερα. τὸν μὲν γὰρ τοῦ ἱεροῦ λόφον ἐκ ῥιζῶν ἄν τις ἔδοξε [m] βράττεσθαι, πάντοθεν τοῦ πυρὸς καταγέμοντα. δαψιλέστερον δὲ τὸ αἷμα τοῦ πυρὸς [n] εἶναι, καὶ τῶν φονευόντων πλείους τοὺς φονευομένους. οὐδαμοῦ γὰρ ἡ γῆ διεφαίνετο [o] ἐκ τῶν νεκρῶν, [p] ἀλλὰ σωροῖς ἐπιβαίνοντες οἱ στρατιῶται σωμάτων ἐπὶ τοὺς διαφεύγοντας ἔθεον. τὸ μὲν οὖν ληστρικὸν πλῆθος ὠσάμενοι τοὺς Ῥωμαίους, μόλις εἰς τὸ ἔξω διεκπίπτουσιν ἱερὸν, κἀκεῖθεν [q] εἰς τὴν πόλιν. τοῦ δημοτικοῦ δὲ τὸ λειφθὲν ἐπὶ τὴν ἔξω στοὰν κατέφυγε. τῶν δ' ἱερέων τινὲς, τὸ μὲν πρῶτον ἀπὸ τοῦ ναοῦ τούς τε [r] ὀβελοὺς, καὶ τὰς ἕδρας αὐτῶν μολίβδου πεποιημένας ἀνασπῶντες, εἰς τοὺς Ῥωμαίους ἠφίεσαν. αὖθις δ' ὡς οὐδὲν ἤνυον, καὶ τὸ πῦρ ἐπ' αὐτοὺς ἀνερρήγνυτο, ἐπὶ τὸν τοῖχον ἀναχωρήσαντες, ὄντα ὀκτά-

Incendium templi comitantur clamor, ejulatus, & cædes.

TEmplo autem ardente, obvia quidem quæque rapta erant, & cædes erat infinita deprehenſorum. nec ætatis ulla erat miſeratio, nec gravitatis reverentia: ſed & pueri & ſenes, & profani & ſacerdotes ſimiliter interficiebantur; atque omne genus hominum belli calamitas complexa perſequebatur, etiam ſupplices pariter ac ſemet defendentes. atque flamma longe lateque pervagata cum gemitibus occumbentium concrepabat: & ex altitudine quidem collis, ardentiſque operis magnitudine, totam quis conflagrare crederet civitatem. Illo autem clamore nihil majus aut horribilius excogitari poteſt. Nam & legionum Romanarum ſimul moventium læta erat conclamatio, & ſeditioſorum igne & ferro circundatorum ululatus, populuſque in ſuperioribus relictus fugabatur in hoſtes cum *magna* conſternatione, & ob calamitatem luctum edebat & lamentationem: illiſque qui in colle erant clamore reſonabat multitudo in urbe. Jam vero multi fame languidi & ore *fere* compreſſo, poſtquam ignem templi videbant in queſtus iterum & ejulatus vires receperunt. hiſque reſonabatur ex Peræa & montibus in circuitu, * unde *pugnantium* impetus augebatur. Hoc tamen tumultu clades erant acerbiores. Nam collem quidem, cui templum impoſitum, radicitus quis † exuri putaret, ut qui ignis undique plenus erat: & ſanguinem igne largiorem eſſe, pluresque interfectoribus interfectos. nuſquam enim ſolum præ cadaveribus videri potuit: ſed milites gradientes ſuper acervos cæſorum fugientes perſequebantur. Et latronum quidem multitudo, perruptis Romanorum agminibus, vix in templum exterius evaſit, atque inde in urbem: reliquiæ vero popularis turbæ in exteriorem porticum confugerunt. At ſacerdotum nonnulli, primum quidem templi verubus, itemque ſedibus ſuis, quæ ex plumbo factæ erant, avulſis, in Romanos pro miſſilibus utebantur: deinde cum nihil proficerent, igniſque in eos erumperet, in parietem octo cubitos latum ſecedentes

Semimortui colligunt vires ad planctum Judæorum.

a Ἐνεπρήσθη.] Κατεφλέγη Big.
b Πρώτης] Πρώτης αὐτοῦ κτίσεως Big. Vat. & Voſſ. πρ. αὐτοῦ κτ. Raf.
c Ἡγεμονίας.] Βασιλείας Big.
d Πρὸς δὲ μῆνες] Πρὸς δὲ καὶ μῆνες Big.
e Ἀγγαῖος.] Vide *Grotium* ad *Aggæum*, c. I. v. I.
f Βέβηλοι] Τὸ βέβηλος εἶναι ἐπὶ λαοῦ in ora *Cod. Big.* unde βέβηλοι verti poteſt *laici*.
g Περιεχὼν] περιέχων L. B.
h Καὶ ἀμυνομένους.] Καὶ τοὺς ἀμυνομένους Big. & L. B.
i Ἀπολειφθέντος] Ita *Big.* & *Gall.* ἀπολειφθέντος in *Editis Aliiſque*.
k Συνεβόα] Συνεβόων Big.
l Εὐτόνησαν.] Ηὐτόνησαν Big.
m Βράττεσθαι.] Ita Big. διαβράττεσθαι in cæter. Huds. Conf. ſupr. c. I. §. 8. Spanh.
n Εἶναι.] Abeſt a *Raf.*
o Ἐκ τῶν νεκρῶν.] Illud ἐκ è *Cod. Big.* & *Zonara.*
p Ἀλλὰ σωροῖς ἐπιβαίνοντες] Ἀλλὰ καὶ σωροῖς *Vat.*
q Εἰς τὴν πόλιν.] εἰς τὴν ἄνω L. B. & *Raf.*
r Ὀβελοὺς] Verubus habet interpres: ſed puto, quia additur illa ἀπὸ τοῦ ναοῦ eſſe avulſa, hoc voluiſſe Joſephum, eos avulſiſſe obelos ferreos, qui in tecto ædis ſacræ erant poſiti, ne illic aves conſiderent, & ἕδρας obelorum, id eſt, loculos plumbeos, quibus affixi erant tecto obeli, ut fuerant erecti Rel.

* Qui graviorem ſonitum reddebant, *Raf.*
† Exuri] Rui Spanh.

Duo Sacerdotes ruunt in ignem.

tes ibi manebant. Cæterum duo ex inſignibus, cum ad Romanos tranſeundo ſervari poſſent, aut *illic* permanere ejuſdem cum aliis fortunæ participes, in ignem inſilierunt, & una cum templo conflagrarunt; Meïrus filius Belgæ, & Joſephus Dalæi.

2. Tum Romani circumpoſitis ædificiis fruſtra parci exiſtimantes, ipſo templo ardente, omnia ſimul incenderunt, & quicquid ex porticibus reliquum erat, ipſaſque portas, præter duas, unam ex parte orientali, alteram ex meridiana, quas tamen poſtea diruerunt.

Gazophylacia cremantur.

Quin & gazophylacia combuſta erant, in quibus infinita pecuniæ vis, infinitæ etiam veſtes, & alia ornamenta, atque, ut breviter dicam, omnis Judæorum congeſta erat opulentia, à divitibus illic domibus exſtructis. Tandem autem ventum eſt in eam quæ reſtabat porticum exterioris templi, quò confugerant ex populo mulierculæ & pueri & plurima multitudo promiſcua, ad ſex hominum millia.

Sex hominum millia in una porticu occiſa.

Sed priuſquam de his Cæſar quicquam decerneret, aut ducibus imperaret, ira incitati milites porticum ſuccendunt. Qua re fiebat, ut nonnulli quidem ſeſe è flammis præcipitantes perierint, alii vero in ipſis. ex tanto autem numero nemo ſervatus eſt. His cauſa interitus erat Pſeudo-propheta quidam, qui illo tempore prædicaverat populo in civitate, „ jubere Deum eos in templum aſcendere, ſi-„ gna ſalutis accepturos ". Multi autem *tunc* à tyrannis ſubornati erant ad populum prophetæ, denunciantes eſſe auxilium à Deo exſpectandum, ut populus minus transfugeret, & eos, qui ſupra metum erant & cuſtodes, ſpes retineret.

Pſeudoprophetæ a tyrannis ſuppoſiti.

Cito autem in adverſis homini perſuadetur. Quod ſi etiam à malis prementibus liberationem polliceatur qui fallit, tunc qui patitur totus ſpei plenus evadit.

XII.

Signa quæ præceſſerunt deſtructionem Hieroſolymorum.

3. Miſerandam igitur plebem ſeductores, ſeque à Deo miſſos mentientes, tum ſuadendo decipiebant: evidentibus autem prodigiis, & futuram ſolitudinem prænunciantibus, neque advertebant animos, neque credebant. Sed tanquam attoniti, oculiſque & mente capti, Dei præconia inſuper habebant.

Cometes gladio ſimilis.

Primum cum ſupra civitatem ſtetit ſidus ſimile gladio, & anni ſpatio ardere perſeverabat cometes. Deinde cum ante defectionem primoſque belli motus, populo ad feſtum diem Azymorum congregato, die octavo menſis Xanthici, hora noctis nona, tanta lux circa altare templumque circumfuſa eſt, ut dies clarus eſſe videretur, atque hoc horæ dimidiæ ſpatio duravit.

Lux nocte circa aram.

quod ab imperitis quidem pro bono omine habebatur: ſed ſacrorum ſcribæ ea quæ poſthæc evenerunt portendi judicarunt. In eadem quoque ſolennitate, vacca, cum à pontifice ad ſacrifi-

Vacca agnum parit.

πῆχυν τὸ ὕψος, ἔμενον. δύο γε μὴν τῶν ἐπισήμων, παρὸν σωθῆναι πρὸς Ῥωμαίους μεταστᾶσιν, ἢ διακαρτερεῖν πρὸς τὴν μετὰ τῶν ἄλλων τύχην, ἑαυτοὺς ἔῤῥιψαν εἰς τὸ πῦρ, καὶ τῷ ναῷ συγκατεφλέχθησαν, Μηΐρός τε υἱὸς Βελγᾶ, καὶ Ἰώσηπος Δαλαίου.

β'. Ῥωμαῖοι δὲ, μάταιον τὸ ἐπὶ τοῖς πέριξ φείδεσθαι κρίναντες, τοῦ ναοῦ φλεγομένου, πάντα συνεπίμπρασαν, τά τε λείψανα τῶν στοῶν, [r] καὶ τὰς πύλας, πλὴν δύο, τὴν μὲν ἐκ τῶν ἀνατολικῶν, [s] τὴν δὲ ἐκ μεσημβρίας, καὶ ταύτας ὕστερον κατέσκαψαν. [u] ἔκαιον δὲ [x] καὶ τὰ γαζοφυλάκια, ἐν οἷς ἄπειρον μὲν χρημάτων πλῆθος, ἄπειροι δ' ἐσθῆτες, καὶ ἄλλα κειμήλια, συνελόντι δ' εἰπεῖν, πᾶς ὁ Ἰουδαίων σεσώρευτο πλοῦτος, [y] ἀνασκευασαμένων ἐκεῖ [z] τοὺς οἴκους τῶν εὐπόρων. ἧκον δὲ καὶ ἐπὶ τὴν λοιπὴν στοὰν τοῦ ἔξωθεν ἱεροῦ· [a] καταπεφεύγει δ' ἐπ' αὐτὴν ἀπὸ τοῦ δήμου γύναια καὶ παιδία, καὶ σύμμικτος ὄχλος [b] πλεῖστος εἰς ἑξακισχιλίους. πρὶν δὲ Καίσαρα κρῖναί τι περὶ αὐτῶν ἢ κελεῦσαι τοὺς ἡγεμόνας, φερόμενοι τοῖς θυμοῖς οἱ στρατιῶται, τὴν στοὰν ὑφάπτουσι. καὶ συνέβη τοὺς μὲν, ῥιπτοῦντας αὐτοὺς ἐκ τῆς φλογὸς διαφθαρῆναι, τοὺς δ' ἐν αὐτῇ. περιεσώθη δ' ἐκ τοσούτων οὐδείς. τούτοις αἴτιος τῆς ἀπωλείας ψευδοπροφήτης τις κατέστη, κατ' ἐκείνην κηρύξας τὴν ἡμέραν τοῖς ἐπὶ τῆς πόλεως, ὡς „ ὁ Θεὸς ἐπὶ τὸ ἱερὸν ἀνα-„ βῆναι κελεύει, δεξομένους τὰ σημεῖα τῆς σωτηρίας." [c] πολλοὶ δ' ἦσαν ἐγκάθετοι παρὰ τῶν τυράννων τότε πρὸς τὸν δῆμον [d] προφῆται, προσμένειν τὴν ἀπὸ τοῦ Θεοῦ βοήθειαν καταγγέλλοντες, ὡς ἧττον αὐτομολοῖεν, καὶ τοὺς ἐπάνω δέους καὶ φυλακῆς γινομένους ἐλπὶς [e] παρακρατοίη. πείθεται δὲ ταχέως ἄνθρωπος [f] ἐν συμφοραῖς. [g] ὅταν δὲ δὴ καὶ τῶν κατεχόντων δεινῶν ἀπαλλαγὴν ὁ ἐξαπατῶν ὑπογράφῃ, τόθ' ὁ πάσχων [h] ὅλος γίνεται τῆς ἐλπίδος.

γ'. [i] Τὸν γοῦν ἄθλιον δῆμον, οἱ μὲν ἀπατεῶνες, καὶ καταψευδόμενοι τοῦ Θεοῦ, τηνικαῦτα παρέπειθον. τοῖς δ' ἐναργέσι, καὶ προσημαίνουσι τὴν μέλλουσαν ἐρημίαν τέρασιν οὔτε [k] προσεῖχον, οὔτε ἐπίστευον, ἀλλ' ὡς ἐμβεβροντημένοι, καὶ μήτ' ὄμματα, μήτε ψυχὴν ἔχοντες, τῶν τοῦ Θεοῦ κηρυγμάτων [l] παρήκουσαν. τοῦτο [m] μὲν [n] ὅτε ὑπὲρ τὴν πόλιν ἄστρον ἔστη ῥομφαίᾳ παραπλήσιον, καὶ παρατείνας ἐπ' ἐνιαυτὸν [o] κομήτης. τοῦτο δὲ ἡνίκα [p] πρὸ τῆς ἀποστάσεως καὶ τοῦ πρὸς τὸν πόλεμον κινήματος, ἀθροιζομένου τοῦ λαοῦ πρὸς τὴν τῶν Ἀζύμων ἑορτὴν, [q] ὀγδόῃ δ' ἦν Ξανθικοῦ μηνὸς, κατὰ νυκτὸς ἐνάτην ὥραν, τοσοῦτον φῶς περιέλαμψε [r] τὸν βωμὸν καὶ τὸν ναὸν, ὡς δοκεῖν ἡμέραν εἶναι λαμπρὰν, καὶ τοῦτο παρέτεινεν [s] ἐφ' ἡμίσειαν ὥραν. ὃ τοῖς μὲν ἀπείροις ἀγαθὸν ἐδόκει, τοῖς δ' [t] ἱερογραμματεῦσι, [v] πρὸς τῶν ἀποβεβηκότων εὐθέως ἐκρίθη. καὶ κατὰ τὴν αὐτὴν ἑορτὴν βοῦς μὲν, [x] ἀχθεῖ-

---

r Καὶ τὰς πύλας,] Καὶ τὰς πύλας αὐτοῦ Big.

s Τὴν δὲ ἐκ μεσημβρίας,] Ita Big. & Raf. τῆς δὲ μεσημβρινῆς in Editis Aliisque.

u Ἔκαιον δὲ] Conf. Antt. lib. 19. c. 6. §. 1. Spanh.

x Καὶ τὰ γαζοφυλάκια, σεσώρευτο πλοῦτος,] An [illegible] Rel.

y Ἀνασκευασαμένων] Ita ex conjectura. ἀνασκευασαμένων in Editis.

z Τοὺς οἴκους τῶν εὐπόρων.] Ita Big. & Raf. τῶν οἴκων in cæteris.

a Καταπεφεύγει] καταπεφεύγει L. B.

b Πλεῖστος] Illud πλεῖστος non agnoſcunt Vat. Bod. & Raf.

c Πολλοὶ δ' ἦσαν — πρὸς τὸν δῆμον] Merito decepti a pſeudoprophetis qui verum prophetam contempſerant. Rel.

d Προφῆται,] Abeſt a L. B.

e Παρακρατοίη.] παρακρατοίη L. B.

f Ἐν συμφοραῖς.] ἐν συμφοραῖς ὢν Bod.

g Ὅταν δὲ δὴ] Ὅταν δὲ δὴ καὶ τῶν Big. ὅταν δὴ καὶ τῶν Vat.

h Ὅλος γίνεται τῆς ἐλπίδος.] Conf. ſupr. lib. 1. c. 2. §. 4. Spanh.

i Τὸν γοῦν ἄθλιον δῆμον, οἱ μὲν ἀπατεῶνες. &c.] Apud Euſeb. H. Eccl. lib. III. cap. VIII. p. 82. C. Spanh.

k Προσεῖχον,] προσεῖχον Euſ. & mox μέλλουσαν ἔσεσθαι.

l Παρήκουσαν.] Παρήκουσαν Euſeb. in Eccl. Hiſt. lib. 3. c. 8. & Niceph. l. 3. c. 4.

m Μὲν] Μὲν οὖν Big.

n Ὅτι ὑπὲρ] ὅτι Euſ. Spanh.

o Κομήτης.] Ἄστρον ῥομφαίᾳ παραπλήσιον, καὶ κομήτης φανεὶς παρέτεινε ἐπ' ἐνιαυτὸν in Zonara, Annalium l. 6. Cæterum Nicephorus aſtrum hoc gladio ſimile & cometen unum idemque ſidus eſſe exiſtimavit: non recte, judicio Valeſii. Κομήτας Ἀκοντίας λέγουσι Theophraſt. de ſign. ſeren. p. 440. Spanh.

p Πρὸ] ἐκ τῆς Raf.

q Ὀγδόῃ δ' ἦν Ξανθικοῦ μηνὸς,] Ὀγδόῃ Ξανθικοῦ μηνὸς Euſeb. ὀγδόῃ ἐνάτῃ Ξανθικοῦ μηνὸς Niceph. Ergo non ſemper menſem Aprilim aut Martium cum Niſan incidere facit. Rel.

r Τὸν βωμὸν καὶ τὸν ναὸν,] Τὸν ναὸν καὶ τὸν βωμὸν Big. & Zonar.

s Ἐφ' ἡμίσειαν ὥραν.] Παρ' ὥραν μίαν Cedren. & Hamart.

t Ἱερογραμματεῦσι,] Sacrorum peritos vertit Rufinus, non male. De iſtorum officio videſis Valeſium ad Euſeb. Judicium ferebant de ſignis cœleſtibus. Rel.

v Πρὸς τῶν ἀποβεβηκότων] Πρὸ τῶν ἀποβεβηκότων Big. Raf. & quinque Euſebii Codd. quam lectionem approbat Valeſ.

x Ἀχθεῖς

[x] ἀχθεῖσα ὑπὸ τοῦ [y] ἀρχιερέως [z] πρὸς τὴν θυσίαν, ἔτεκεν ἄρνα ἐν τῷ ἱερῷ μέσῳ. ἡ δὲ ἀνατολικὴ πύλη [a] τοῦ ἐνδοτέρου, [b] χαλκῆ μὲν οὖσα καὶ στιβαρωτάτη, [c] κλειομένη δὲ [d] περὶ δείλην μόλις [e] ὑπ᾽ ἀνδρῶν εἴκοσι, καὶ μοχλοῖς μὲν ἐπερειδομένη σιδηροδέτοις, [f] καταπῆγας δ᾽ ἔχουσα [g] βαθυτάτους, εἰς τὸν οὐδὸν ὄντα διηνεκοῦς λίθου καθιεμένους, ὤφθη κατὰ νυκτὸς ὥραν ἕκτην [h] αὐτομάτως ἠνοιγμένη. δραμόντες δ᾽ οἱ τοῦ ἱεροῦ φύλακες, [i] ἤγγειλαν τῷ [k] στρατηγῷ, κἀκεῖνος ἀναβὰς, μόλις αὐτὴν ἴσχυσε κλεῖσαι. πάλιν τοῦτο τοῖς μὲν ἰδιώταις κάλλιστον ἐδόκει τέρας· ἀνοῖξαι γὰρ τὸν Θεὸν αὐτοῖς τὴν τῶν ἀγαθῶν πύλην. [l] οἱ λόγιοι δὲ λυομένην αὐτομάτως [m] τοῦ ναοῦ τὴν ἀσφάλειαν ἐνενόουν, καὶ πολεμίοις δῶρον ἀνοίγνυσθαι τὴν πύλην, δηλωτικόν τ᾽ ἐρημίας ἀπεφαίνοντο [n] ἐν ἑαυτοῖς τὸ σημεῖον. μετὰ δὲ τὴν ἑορτὴν ἡμέραις ὕστερον οὐ πολλαῖς μιᾷ καὶ εἰκάδι Ἀρτεμισίου μηνὸς, φάσμα τι δαιμόνιον ὤφθη μεῖζον πίστεως. [o] τερατεία δ᾽ ἂν ἔδοξεν οἶμαι τὸ ῥηθησόμενον, εἰ μὴ καὶ παρὰ τοῖς θεασαμένοις [p] ἱστόρητο, καὶ τὰ ἐπακολουθήσαντα πάθη τῶν σημείων ἦν ἄξια. πρὸ γὰρ ἡλίου δύσεως ὤφθη μετέωρα περὶ πᾶσαν τὴν χώραν ἅρματα καὶ [q] φάλαγγες ἔνοπλοι διᾴττουσαι τῶν νεφῶν, καὶ κυκλούμεναι [r] τὰς πόλεις. κατὰ δὲ τὴν ἑορτὴν, ἣ Πεντηκοστὴ καλεῖται, [s] νύκτωρ οἱ ἱερεῖς [t] παρελθόντες εἰς τὸ ἔνδον ἱερὸν, ὥσπερ αὐτοῖς ἔθος ἦν [u] πρὸς τὰς λειτουργίας, πρῶτον μὲν κινήσεως [x] ἀντιλαβέσθαι ἔφασαν καὶ κτύπου, μετὰ δὲ ταῦτα [y] καὶ φωνῆς ἀθρόας, [z] μεταβαίνομεν ἐντεῦθεν. τὸ δὲ τούτων φοβερώτερον· Ἰησοῦς γάρ τις υἱὸς [a] Ἀνάνου τῶν ἰδιωτῶν ἄγροικος, πρὸ τεσσάρων ἐτῶν τοῦ πολέμου, τὰ μάλιστα τῆς πόλεως [b] εἰρηνευομένης καὶ [c] εὐθηνούσης, ἐλθὼν εἰς τὴν ἑορτὴν, [d] ἐν ᾗ σκηνοποιεῖσθαι πάντας ἔθος τῷ Θεῷ, [e] κατὰ τὸ ἱερὸν ἐξαπίνης ἀναβοᾶν ἤρξατο, „ φωνὴ ἀπ᾽ ἀνατολῆς, φωνὴ „ ἀπὸ δύσεως, φωνὴ ἀπὸ τῶν τεσσάρων ἀνέμων, „ φωνὴ ἐπὶ Ἱεροσόλυμα καὶ τὸν ναὸν, φωνὴ ἐπὶ νυμ- „ φίους καὶ νύμφας, φωνὴ ἐπὶ τὸν λαὸν πάντα. “ τοῦτο, [f] μεθ᾽ ἡμέραν καὶ [g] νύκτωρ, κατὰ πάντας τοὺς στενωποὺς περιῄει κεκραγώς. τῶν δ᾽ ἐπισήμων τινὲς δημοτῶν, ἀγανακτήσαντες πρὸς τὸ κακόφημον, [h] συλ-

cium adduceretur, agnum in medio templo enixa eſt. Sed & janua interioris ſacrarii orienti obverſa, quæ tota ærea & immenſi ponderis erat, & quæ ſub veſperam vix ab hominibus xx. claudebatur, & vectibus quidem ferro munitis ſuſtentata erat, peſſulos vero altiſſime in ſaxeum limen ex uno perpetuo lapide demiſſos habebat, viſa eſt nocte circa horam ſextam ſponte patefacta. quod templi cuſtodes, cum ad *templi* prætorem cucurriſſent, ei indicarunt: ille vero, ubi adſcenderat, ægre eam claudere potuit. Id quoque rudibus quidem & indoctis ſignum videbatur optimum; Deum ſcilicet illis bonorum portam aperuiſſe. docti vero & eruditi ſecuritatem templi ultro abiiſſe ſecum reputabant, & portam hoſtibus gratis patefactam, ſolitudinemque illo oſtento ſignari inter ſe pronunciabant. Paucis deinde poſt feſtivitatem diebus, viceſimo primo menſis Artemiſii die, prodigioſum quoddam ſpectrum apparuit fidem omnem ſuperans. Ac profecto id quod dicturus ſum fabula (ut opinor) eſſe videretur, niſi ab iis qui illud ſpectarunt, proditum eſſet, & ſubſequutæ clades ejuſmodi ſignis haudquaquam impares extitiſſent. Etenim ante ſolis occaſum per univerſam regionem currus in aëre ſublimes ferri, & armatæ phalanges per nubes diſcurrere, urbeſque circumvallare ſunt viſæ. Feſto autem die qui Pentecoſte appellatur, ſacerdotes noctu templum ingreſſi ad obeunda ex more miniſteria, primùm quidem motum ac ſtrepitum ſe exaudiſſe dixerunt, tum deinde vocem quaſi confertæ multitudinis ſimul clamantis, Migremus hinc. Quod vero his omnibus terribilius eſt, Jeſus quidam Anani filius, vir plebejus & ruſticus, quadriennio priuſquam bellum eſſet exortum, adhuc pacata civitate & rerum omnium copia abundante, cum ad feſtum veniſſet, quo tabernacula in honorem Dei defigi ab omnibus mos eſt, juxta templum repente exclamare cœpit: „ Vox ab oriente, vox ab „ occaſu, vox à quatuor ventis; vox in Hie- „ roſolyma & in templum, vox in ſponſos & „ in ſponſas, vox in univerſum populum.” Idque noctu & interdiu clamitans omnes civitatis vicos circuibat. Nonnulli vero ex primoribus populi, diritatem ominis ægre ferentes, hominem com-

Ærea templi porta ſponte ſuâ aperit.

De porta ſponte patefacta varia conjectura.

Currus & armatæ acies transeuntes nubila.

Vox audita in templo, diſcedamus hinc.

Jeſu plebeji ac ruſtici clamor & mors.

x Ἀχθεῖσα] *Ἀναχθεῖσα Bod.* Non ergo fuit holocauſtum aut ſacrificium pro delicto, quia illa ex maſculino genere ſemper erant. Rel.

y Ἀρχιερέως] Vocem ἀρχιερέως (quæ aberat omnibus *Joſephi* libris) inſertam dedi ex *Euſebii Codd.* Huds. ὑπὸ τοῦ. Hoc eſt nihili. Euſebius hæc citans integriores nactus eſt Codices, in quibus erat ὑπὸ τοῦ *Ἀρχιερέως a Pontifice Maximo* Rel.

z Πρὸς τὴν θυσίαν,] πρὸς θυσίαν *L. B.*

a Τοῦ ἐνδοτέρου,] Malo *τῆς πόλεως Cedren.* & *Hamart.* τοῦ ἐνδοτέρω *Euſeb.* τοῦ ἐνδοτέρου ναοῦ *Big. Bod. Raſ.* & *Voſſ.* τοῦ ἐνδοτέρου ναοῦ *Zonar.* τοῦ ἐξωτέρου malit *Grotius* (ad *Matt.* cap. 27. v. 51.) quod portæ interiores erant auratæ, exterior ex ære Corinthio.

b Χαλκῆ] Eſt porta Nicanoris. Rel.

c Κλειομένη δὲ] Orientalis Porta interioris Templi ænea clauſa à XX. viris infr. adv. Apion. lib. 2. §. 9. Portas Templi haud minus ac à ducentis viris clauſas dicit. Spanh.

d Περὶ δείλην μόλις] Ita *Big. Lugd. Bat.* & *Euſeb.* καὶ δείλην *Niceph.* περὶ δείλην in *Vulgatis Joſephi Aliiſque.* Abeſt in *Raſ.*

e Ὑπ᾽ ἀνδρῶν εἴκοσι,] Ὑπ᾽ ἀνθρώπων *Bod.* & *Euſeb.*

f Καταπῆγας] Antea erat ἢ καταπῆγας δ᾽ ἔχουσα. Verum καὶ delevi auctoritate *Codd. MSS.* Huds. ἢ καὶ *Gen.* ἢ deeſt *Euſeb.* Spanh.

g Βαθυτάτους,] Βαθυτάτους, ὤφθη apud *Euſeb.* reliquis omiſſis. βαθυτάτους εἰς τὸν οὐδὸν, ὤφθη *Niceph.*

h Αὐτομάτως] *Αὐτομάτως ἠνοιγμένη Euſeb. αὐτομάτη ἀνοιγμένη Niceph.* In utroque deſiderantur omnia quæ ſequuntur de eo prodigio confeſtim magiſtratui enunciato.

i Ἤγγειλαν τῷ] *Ἀνήγγειλαν Voſſ.*

k Στρατηγῷ,] Eſt סגן Rel.

l Οἱ λόγιοι] Οἱ λοιποὶ *Big.*

m Τοῦ ναοῦ τὴν ἀσφάλειαν] *Τὴν τοῦ ναοῦ ἀσφάλειαν Big.*

n Ἐν ἑαυτοῖς] Delet ἐν *L. B.*

o Τερατεία δ᾽ ἂν ἔδοξεν οἶμαι,] *Τέρας δ᾽ ἂν ἔδοξεν εἶναι τὸ ῥηθησόμενον Euſeb.*

p Ἱστόρητο,] ἱστορεῖτο *Big.* & *Voſſ.*

q Φάλαγγες ἔνοπλοι διᾴττουσαι τῶν νεφῶν,] *Στρατόπεδα ἔνοπλα διατρέχοντα περὶ τὸν ἀέρα Cedren.* & *Hamart.* quæ ſane pro interpretamento habeo vocum *διᾴττουσαι τῶν νεφῶν.*

r Τὰς πόλεις.] Abeſt a *Raſ.*

s Νύκτωρ] Quando ſacerdotes ingrediebantur quotidie in atrium magnum, nox erat: ideo leguntur facibus accenſis atrium luſtraſſe in Talmude, codice Tamid. Quum vero eſſent dies feſti majores, uti hic Pentecoſtes dies, credibile eſt maturius ſacerdotes atrium ingreſſos. Sic notant Talmudici a media nocte cœpiſſe myſterium diei expiationis: & ipſe Joſephus alibi notat quoſdam noctu ante diem feſtum ingreſſos atrium id oſſibus mortuorum conſperſiſſe, ut ægre facerent Judæis. Rel.

t Παρελθόντες] Ita cum *Euſeb. Big. Raſ.* & *Voſſ.* antea erat προελθόντες.

u Πρὸς τὰς λειτουργίας,] εἰς τὰς λειτ. *Raſ.*

x Ἀντιλαβέσθαι] *Ἀντιλαμβάνεσθαι Euſeb.*

y Καὶ] Abeſt a *L. B.*

z Μεταβαίνομεν ἐντεῦθεν.] Ita ſane cum *Editis* & *pleriſque MSS.* μεταβαίνωμεν *Big.* & aliquot *Euſebii Codd.* quod *Valeſio* non diſplicere miror. Videſis *Caſaub.* contra *Baronium, Exerc.* 16, n. 91. Huds. Tacitus etiam meminit harum vocum Rel.

a Ἀνάνου] *Ἀνανίου* apud *Euſebium.*

b Εἰρηνευομένης] *Εἰρηνευούσης Big.*

c Εὐθηνούσης,] *Εὐθηνουμένης Voſſ.*

d Ἐν ᾗ σκηνοποιεῖσθαι] Ita *Big. Lugd. Bat.* & *Euſeb.* ἐπεὶ in *Editis Aliiſque.*

e Κατὰ τὸ ἱερὸν,] *Εἰς τὸ ἱερὸν Euſeb.* Hæc & interpres noſter & Valeſius junxit cum σκηνοποιεῖσθαι, quum tamen non κατὰ τὸ ἱερὸν conſueverint tabernacula ſtrui. Jungendum eſt cum ἀναβοᾶν. Rel. Recte. Itaque diſtinctionem in Græcis, & verba Interpretis in Latinis tranſpoſuimus. Hav.

f Μεθ᾽ ἡμέραν] *μεθημέραν Euſ.* Spanh.

g Νύκτωρ,] νύκτα *L. B.*

h Συλλαμβάνουσι] *Καὶ ὀργισθέντες συλλ.* in *vulgatis Euſebii:* contra quam in aliquot *Codd.*

corripiunt, multiſque verberibus afficiunt. At ille nec pro ſe quicquam loquutus, nec eos qui ipſum verberabant privatim deprecatus, eadem quæ prius verba inclamare non deſtitit. Proinde magiſtratus Judæorum rati, id quod erat, diviniorem eſſe hominis motum *atque afflatum*, eum ad præſidem Romanum adducunt; apud quem ad oſſium uſque denudationem laniatus, nec preces nec lachrymas ullas effudit: ſed, quantum maxime poterat flebili ac lugubri modo vocem inflectens, ad ſingula verbera clamabat, Væ væ Hieroſolymis. Albino autem interroganti (is enim tum *Judææ* procurator erat) quis eſſet & unde *venerit*, & cur iſta diceret, ad ea nihil omnino reſpondit. Non prius autem urbem lamentari deſinebat, donec Albinus hominem abſolvit, furere ratus. Ille vero ad belli uſque tempus neque quenquam civium adibat, neque * *aliud quidpiam* loqui viſus eſt: ſed quotidie, velut precationem quandam meditatus, Væ væ Hieroſolymis, lamentabatur. Neque vero cuiquam imprecatus eſt, cum in dies ſingulos vapularet, neque cibum impartienti bene dicebat. una autem ejus reſponſio ad omnes erat, triſte præſagium. At maxime in feſtivitatibus vociferabatur; idque cum annos † ſeptem & quinque menſes feciſſet, neque voce raucus erat factus, neque delaſſabatur, donec obſidionis tempore perſpectis re ipſa auguriis quievit. Nam in mœnibus obambulans, iterum, Væ væ civitati & templo & populo, voce alta clamabat. Ubi autem ad extremum adjecit, Væ etiam mihi, lapide ex baliſta excuſſo ictus ſtatim occubuit; animamque, dum adhuc iſta omina loqueretur, dimiſit.

4. Hæc ſi quis reputet, profecto inveniet, Deo quidem curæ eſſe homines, modiſque omnibus *eum* præmonſtrare quæ ſint eorum generi ſalutaria: ipſos vero ſua dementia maliſque voluntariis interire. Siquidem Judæi etiam poſt Antoniam dirutam templum quadratum fecerunt, cum in oraculis ſcriptum haberent, „ *tunc* fore ut capiatur „ urbs & templum, ubi templum quadratam for„ mam acceperit." Sed quod maxime eos ad bellum excitaverat, vaticinium erat ambiguum in ſacris libris repertum, „ illis circiter temporibus „ quendam ex ipſorum finibus profectum orbis „ terrarum imperio potiturum." Id enim illi quidem quaſi ſibi proprium acceperunt, multique ſapientes *ejus* interpretatione decepti ſunt. ſignificabat nempe oraculum Veſpaſiani principatum, qui in Judæa declaratus eſt Imperator. Sed enim homines fatum vitare non poſſunt, etiamſi *id* præviderint. At vero hi ſignorum quædam pro ſua libi-

Oraculum datum Judæis, urbem captum iri, cum eſſet, forte templum τετράγωνον. Oraculum de Meſſia accommodatum Veſpaſiano. Rectius ad Chriſtum refertur. Vide Euſeb. in Eccl. Hiſt. l. 3. c. 8. ſub finem.

λαμβάνουσι τὸν ἄνθρωπον, [i] καὶ πολλαῖς αἰκίζονται πληγαῖς. ὁ δ' οὔθ' [k] ὑπὲρ ἑαυτοῦ φθεγξάμενος, οὔτ' ἰδίᾳ πρὸς τοὺς [l] παίοντας, ἃς καὶ πρότερον φωνὰς βοῶν διετέλει. νομίσαντες δ' [m] οἱ ἄρχοντες, ὅπερ ἦν, δαιμονιώτερον εἶναι τὸ κίνημα τοῦ ἀνδρὸς, ἀνάγουσιν αὐτὸν ἐπὶ τὸν παρὰ [n] Ῥωμαίοις ἔπαρχον, ἔνθα μάστιξι μέχρις ὀστέων [o] ξαινόμενος, οὔθ' ἱκέτευσεν, οὔτ' ἐδάκρυσεν· ἀλλ' ὡς ἐνῆν μάλιστα τὴν φωνὴν ὀλοφυρτικῶς [p] παρεγκλίνων, πρὸς ἑκάστην ἀπεκρίνατο πληγὴν, αἲ αἲ Ἱεροσολύμοις. τοῦ δὲ [q] Ἀλβίνου διερωτῶντος, οὗτος γὰρ ἔπαρχος ἦν, [r] τίς εἴη, καὶ πόθεν, καὶ διὰ τί ταῦτα φθέγγοιτο, πρὸς ταῦτα μὲν οὐδ' ὁτιοῦν [s] ἀπεκρίνατο· τὸν δ' ἐπὶ τῇ πόλει θρῆνον εἴρων οὐ διέλειπε, μέχρι καταγνοὺς μανίαν ὁ Ἀλβῖνος ἀπέλυσεν αὐτόν. ὁ δὲ τὸν μέχρι τοῦ πολέμου χρόνον οὔτε προσῄει τινὶ τῶν πολιτῶν, οὔτ' ὤφθη λαλῶν, ἀλλὰ καθ' ἡμέραν ὥσπερ εὐχὴν μεμελετηκὼς, αἲ αἲ Ἱεροσολύμοις ἐθρήνει. οὔτε δέ τινι τῶν τυπτόντων αὐτὸν ὁσημέραι κατηρᾶτο, οὔτε τοὺς τροφῆς μεταδιδόντας [t] εὐλόγει· μία δὲ πρὸς πάντας ἦν ἡ σκυθρωπὴ κληδὼν ἀπόκρισις. μάλιστα δ' ἐν ταῖς ἑορταῖς ἐκεκράγει, καὶ τοῦτ' ἐφ' ἑπτὰ ἔτη, καὶ μῆνας πέντε εἴρων, οὔτ' ἠμβλύνθη τὴν φωνὴν, οὔτε ἔκαμεν, μέχρις οὗ κατὰ τὴν πολιορκίαν [u] ἔργῳ τὰς [x] κληδόνας ἰδὼν, ἀνεπαύσατο. περιϊὼν γὰρ ἐπὶ τοῦ τείχους, αἲ, αἲ πάλιν τῇ πόλει καὶ τῷ λαῷ καὶ τῷ ναῷ [y] διαπρύσιον ἐβόα. ὡς δὲ τελευταῖον προσέθηκεν, αἲ αἲ δὲ κἀμοὶ, λίθος ἐκ τοῦ πετροβόλου σχασθεὶς, καὶ πλήξας αὐτὸν, παραχρῆμα κτείνει. [z] φθεγγόμενος δ' ἔτι τὰς κληδόνας ἐκείνας, τὴν ψυχὴν ἀφῆκεν.

δ'. Ταῦτά τις ἐννοῶν [a] εὑρήσει, τὸν μὲν Θεὸν ἀνθρώπων κηδόμενον, καὶ παντοίως προσημαίνοντα τῷ σφετέρῳ γένει τὰ σωτήρια· τοὺς δ' ὑπ' ἀνοίας καὶ κακῶν αὐθαιρέτων ἀπολλυμένους. ὅπου γε Ἰουδαῖοι καὶ [b] τὸ ἱερὸν μετὰ τὴν καθαίρεσιν τῆς Ἀντωνίας τετράγωνον [c] ἐποιήσαντο, ἀναγεγραμμένον [d] ἐν τοῖς λογίοις ἔχοντες, „ ἁλώσεσθαι „ τὴν πόλιν καὶ τὸν ναὸν, ἐπειδὰν τὸ ἱερὸν γένηται „ [e] τετράγωνον." τὸ δὲ ἐπᾶραν αὐτοὺς μάλιστα πρὸς τὸν πόλεμον, [f] ἦν χρησμὸς ἀμφίβολος ὁμοίως ἐν τοῖς ἱεροῖς εὑρημένος γράμμασιν, „ ὡς [g] κατὰ τὸν καιρὸν ἐκεῖ„ νον, [h] ἀπὸ τῆς χώρας τις αὐτῶν ἄρξει τῆς οἰκουμένης." τοῦτο οἱ μὲν ὡς οἰκεῖον ἐξέλαβον, καὶ πολλοὶ τῶν σοφῶν ἐπλανήθησαν περὶ τὴν κρίσιν. ἐδήλου δ' [i] ἄρα περὶ τὴν Οὐεσπασιανοῦ τὸ λόγιον ἡγεμονίαν, ἀποδειχθέντος ἐπὶ Ἰουδαίας αὐτοκράτορος. ἀλλὰ γὰρ [k] οὐ δυνατὸν ἀνθρώποις τὸ χρεὼν διαφυγεῖν, οὐδὲ προορωμένοις. οἱ δὲ καὶ τῶν σημείων, ἃ μὲν ἔκριναν πρὸς ἡδονὴν, ἃ δ' ἐξου-

i Καὶ πολλαῖς] Καὶ δειναῖς ἅμα καὶ πολλαῖς *Euſeb.*

k Ὑπὲρ ἑαυτοῦ] Ὑπὲρ αὐτοῦ *Big.*

l Παίοντας,] Παρόντας eſt in Euſebio, ſed Valeſius reddit *eos qui ipſum verberabant* & monet legendum eſſe παίοντας, licet Rufinus lectionem vulgatam ſequatur. Rel.

m Οἱ ἄρχοντες,] Huic Jeſu majorem fidem habentes ac noſtro. Id Chriſtus prædixerat, venturos, qui in nomine ſuo loquerentur, & ipſi illos acciperent, apud Johannem c. 5. 43. Rel.

n Ῥωμαίοις] Ῥωμαίων *L. B.*

o Ξαινόμενος,] Ξεόμενος *Big.* & *Lugd. Bat.* ξεόμενος *Raſſ.*

p Παρεγκλίνων,] Παρακλίνων *Big.*

q Ἀλβίνου] Albinus Procurator Judææ ſub Nerone. ſupr. l. 2. c. 14. §. 1. & Antt. lib. 20. c. 8. 8. §. 1. Spanh.

r Τίς εἴη,] Τίς τε εἴη *Big.*

s Ἀπεκρίνατο] Ἀπεκρίνετο *Big.*

t Εὐλόγει.] Ηὐλόγει *Big.*

u Ἔργῳ] Ἔργον τὸ κληδόνος *Big.*

x Κληδόνας ἰδὼν,] Conf. ſupr. c. 2. §. 1. κληδόνα ποιεῖ. Spanh.

y Διαπρύσιον ἐβόα.] Διαπρυσίως *Big.* Conf. ſupr. lib. 2. c. 1. §. 2. Spanh.

z Φθεγγόμενος] Ita *Big.* φθεγγομένου in *cæteris.*

a Εὑρήσει,] Ita *Big. Gall.* & *Raſſ.* εὑρίσκει in *Editis Aliiſque.*

b Τὸ ἱερὸν] Ergo Antonia ut pars montis templi cenſita, uti & Joſephus ante fecit. Rel.

c Ἐποιήσαντο,] Ἐποίησαν *Big. Bod.* & *Vat.*

d Ἐν τοῖς λογίοις] In Codice ſacro ep. ad Rom. c. 3. λόγια τοῦ Θεοῦ dicitur. Rel.

e Τετράγωνον.] Ita Danielis prophetiam explicuerunt de πτερυγίῳ τοῦ &c. Rel.

f Ἦν χρησμὸς—εὑρημένος γράμμασιν,] De hoc loco vid. *Euſeb.* H. Eccl. l. III. c. VIII. p. 84. A. B. *[illegible]* &c. Spanh.

g Κατὰ τὸν καιρὸν ἐκεῖνον,] Ergo circa id tempus venturum Meſſiam regem exſpectabant. Tacitus etiam meminit hujus rei. Quod haud parum pro Chriſtianis facit. Rel.

h Ἀπὸ τῆς χώρας] Haud facile, inquit *Huetius*, intelligas, utrum dictio αὐτῶν dictioni χώρας an voci τὶς adjungenda ſit. Dem. *Evang.* Pr. VIII. §. XXII.

i Ἄρα περὶ τὴν Οὐεσπασιανοῦ] Ita *Big. Gall. Vat. Raſſ.* & *Bod.* quo modo *Joſephum* ſcripſiſſe ſuſpicatus eſt *Caſaubonus* in *Exerc.* 1. contra *Baronium*, n. 5. ἄρα in *Editis Aliiſque.*

k Οὐ δυνατὸν ἀνθρώποις τὸ χρεὼν διαφυγεῖν,] Conf. Antt. lib. 8. c. 15. §. 9. Spanh.

* *Al. neque ad quenquam.*

† *Vel ſex potius, ut in Photii Bibl.*

ἐξεθέντας, [l] μέχρις ὃ τῦτε ἁλόσει τῆς πατρίδος, καὶ τῷ σφῶν αὐτῶν ὀλέθρῳ, διηλέγχθησαν τὴν ἄνοιαν.

dine interpretati ſunt, atque alia pro nihilo habuerunt, donec & patriæ excidium ipſorumque exitium eorum redarguebant dementiam.

ΚΕΦ. ϛʹ.

CAP. VI. XIII.

Ὡς Ῥωμαῖοι, κομίσαντες τὰς σημαίας εἰς τὸ ἱερὸν, Τίτον εὐφημίαις ἐγέραιρον. οἷα Τίτος ἔλεξε πρὸς τοὺς Ἰουδαίους, ἱκετεύοντας τυχεῖν σωτηρίας. οἷά τε αὐτοὶ ἀπεκρίναντο, πρὸς ἃ ἠγανάκτησεν ὁ Τίτος.

Qualiter Romani ſignis in templum illatis, Titum acclamationibus honorarunt. Quibus verbis uſus eſt Titus ad Judæos, ut ſibi parceretur ſupplicantes; illorumque ad Titum reſponſum, quod ei indignationem movebat.

Ῥωμαῖοι δὲ, τῶν μὲν στασιαστῶν καταπεφευγότων εἰς τὴν πόλιν, καιομένου δὲ αὐτοῦ τε τοῦ ναοῦ, καὶ τῶν πέριξ ἁπάντων, κομίσαντες τὰς σημαίας εἰς τὸ ἱερὸν, καὶ θέμενοι τῆς ἀνατολικῆς πύλης ἀντικρὺς, [m] ἔθυσάν τε αὐταῖς αὐτόθι, καὶ τὸν Τίτον μετὰ μεγίστων εὐφημιῶν [n] ἀπέφηναν [o] αὐτοκράτορα. ταῖς δὲ ἁρπαγαῖς οὕτως ἐνεπλήσθησαν οἱ στρατιῶται πάντες, ὥς τε κατὰ τὴν Συρίαν πρὸς ἥμισυ τῆς πάλαι τιμῆς τὸν σταθμὸν τοῦ χρυσίου πιπράσκεσθαι. τῶν δὲ ἀνὰ τὸν [p] τοῖχον τοῦ ναοῦ ἱερέων διακαρτερούντων, παῖς διψήσας ἱκέτευε τοὺς φύλακας τῶν Ῥωμαίων δοῦναι, [q] δεξιὰν αὐτῷ, καὶ τὸ δίψος ἐξωμολογεῖτο. τῶν δὲ τῆς ἡλικίας καὶ τῆς ἀνάγκης οἶκτον λαβόντων καὶ δόντων δεξιὰς, καταβὰς αὐτός τε πίνει, καὶ ὃ φέρων ἧκεν ἀγγεῖον πλήσας ὕδατος, ᾤχετο [r] φεύγων πρὸς τοὺς [s] σφετέρους. τῶν δὲ φυλάκων καταλαβεῖν μὲν οὐδεὶς ἴσχυσε, πρὸς δὲ τὴν ἀπιστίαν ἐβλασφήμουν. κακεῖνος, „οὐδὲν, „ἔφη, παραβεβηκέναι τῶν συνθηκῶν. [t] λαβεῖν γὰρ δε„ξιὰν οὐ τοῦ μένειν παρ' αὐτοῖς, ἀλλὰ τοῦ καταβῆναι „μόνον [u] καὶ λαβεῖν [x] ὕδωρ, ἅπερ ἀμφότερα πεποιηκὼς, „πιστὸς [y] ἔδοξεν εἶναι." τὸ μὲν δὴ πανούργημα, διὰ τὴν ἡλικίαν μάλιστα τοῦ παιδὸς, [z] ἀπεθαύμαζον οἱ παρακρουσθέντες. πέμπτῃ δ' ἡμέρᾳ λιμώττοντες οἱ ἱερεῖς καταβαίνουσι, καὶ πρὸς Τίτον ἀναχθέντες ὑπὸ τῶν φυλάκων, ἱκέτευον τυχεῖν σωτηρίας. ὁ δὲ, „τὸν μὲν τῆς συγ„γνώμης καιρὸν αὐτοῖς παρῳχηκέναι, φήσας, οἴχεσθαι „δὲ δι' ὃν εὐλόγως ἂν αὐτοὺς ἔσωζε, πρέπειν δὲ τοῖς „ἱερεῦσι τῷ ναῷ συναπολέσθαι," κελεύει κολάσαι τοὺς ἄνδρας.

Romani autem, cum ſeditioſi quidem in urbem confugiſſent, templum vero & quæ circa *templum* arderent omnia, ſignis in templum illatis poſitiſque contra portam orientalem, & illis ibi ſacrificarunt, & Titum cum maximis acclamationibus imperatorem deſignarunt. Uſque autem adeo rapinis impleti erant milites univerſi, ut in Syria pondus auri dimidio minoris quam olim venderetur. At cum ſacerdotes, qui templi murum conſcenderant, illic perdurarent, puer ſiti maceratus cuſtodibus Romanis ſupplicabat ut dextra ſibi daretur, ſitique ſe laborare fatebatur. Ubi autem illi, tam ætatis quam neceſſitatis miſerti, ei dextram dederunt, is poſt deſcenſum & ipſe bibit, &, lagena quam ſecum attulerat aqua repleta, fuga ſe ad ſuos proripiebat. Cuſtodum autem nemo quidem eum aſſequi valuit; ejus vero perfidiæ maledicebant. Ille autem, „ nihil ſe „ contra quam eſſet pactum feciſſe, dicebat. Dex„ tram enim ſibi datam, non ut apud ipſos rema„ neret, ſed ut tantum deſcenderet & aquam ac„ ciperet: quæ ambo cum fecerit, in fide man„ ſiſſe viſus eſt." Aſtutiam quidem propter ætatem pueri admodum, qui decepti fuerant, mirabantur. Quinta vero die ſacerdotes fame confecti deſcendunt, & à cuſtodibus ad Titum perducti ut ſibi parceretur ſupplicabant. „ Ille autem, ve„ niæ quidem tempus illis præteriiſſe, fatus, „ periiſſe vero id cujus eos gratia meritò conſer„ vaſſet, & decere ſacerdotes cum templo in„ terire " duci homines ad ſupplicium jubet.

Mos ſacrificandi ſignis militaribus.

Titus ſalutatur imperator veteri more.

Sacerdotes dedentes ſe puniuntur.

βʹ Οἱ δὲ περὶ τοὺς τυράννους ὡς τῷ τε πολέμῳ [a] πανταχόθεν ἐκρατοῦντο, καὶ περιτετειχισμένοι διαφυγεῖν οὐδαμόθεν εἶχον, προκαλοῦνται τὸν Τίτον εἰς λόγους. ὁ δὲ [b] διὰ τὸ φιλάνθρωπον φύσει, τὸ γοῦν ἄστυ περισῶσαι προαιρούμενος, καὶ τῶν φίλων ἐναγόντων, ἤδη γὰρ μετριάζειν τοὺς λῃστὰς ὑπελάμβανον, ἵσταται [c] κατὰ τὸ πρὸς δύσιν μέρος τοῦ ἔξωθεν ἱεροῦ. ταύτῃ γὰρ ὑπὲρ τὸν ξυστὸν ἦσαν πύλαι, καὶ γέφυρα συνάπτουσα τῷ ἱερῷ τὴν ἄνω πόλιν· αὕτη τότε μέση τῶν τυράννων ἦν καὶ τοῦ Καίσαρος. τὸ δὲ πλῆθος ἑκατέροις [d] βύζην [e] ἐφειστήκει. Ἰουδαῖοι μὲν περὶ Σίμωνα καὶ Ἰωάν-

2. At tyranni & qui cum illis erant, quoniam bello undique tenebantur, & circumdati nuſquam effugere poterant, Titum ad colloquium provocant. Ille autem, quod natura factus eſſet ad humanitatem, adeoque urbem tandem ſervare cuperet, amicis præterea ſuadentibus, latrones enim jam moderatiores eſſe arbitrabantur, in parte occidua templi exterioris conſiſtit. Hic enim ſuper Xyſtum erant portæ, & pons qui civitatem ſuperiorem templo jungebat: iſque tunc inter tyrannos & Cæſarem interjectus erat. Multi autem *militum* utrinque denſi adſtabant: Judæi quidem circa Simonem & Joannem,

Tyranni, Simon & Joannes, Titum ad colloquium provocant.

---

l Μέχρις ὃ τῦτε ἁλόσει] Sic *Big.* antea erat μέχρις ὅτε ἁλόσει in *Editis*. μέχρις ὅτε τῇ ἁλώσει *Bod.* μέχρις ὅτε τοῦτε ἁλ. *L. B.*

m Ἔθυσάν τε αὐταῖς] ἔθυσάν τε ἐν αὐταῖς *L. B.* ſed recte ſeſe habet vulgata lectio, eſtque locus notabilis, ut vere dixerit *Tertullianus* in Apologetico cap. XVI. p. 162. *Religio tota caſtrenſis Signa veneratur, Signa jurat, Signa omnibus diis præponit.* Ubi vide quæ notavimus. Hav.

n Ἀπέφηναν] ἀνέφηναν *Raf.*

o Αὐτοκράτορα.] Uti ſolebant Romani parta victoria juſto bello & ſex millibus hoſtium cæſis ducem nuncupare Imperatorem, & quidem toties quoties id contingeret; unde nummis Imperator VI. aut VII. &c. legitur. Quod non ad annos imperii referendum eſt, qui diſtincte ibidem numerantur TRIBUNICIÆ POTESTATIS III. aut IV. &c. Rel.

p Τοῖχον] Nam in parietibus ædis ſacræ multa erant ſpatia in quibus latere poterant, uti videre eſt in codice Middoth, ubi hi muri deſcribuntur cap. IV. 6. ſex erant parietes ab uno latere ædis ſacræ, & omnes aliquot cubitis a ſe invicem diſtabant. Rel.

q Δεξιὰν αὐτῷ,] Δεξιὰς *Big.* infra tamen poſt δόντων δεξιάς.

r Φεύγων] φεύγων ἄνω *Raf.*

s Σφετέρους.] Poſt σφετέρους vocula ἄνω addit *Big.*

t Λαβεῖν γὰρ δεξιὰν] Ita *Big. Bod.* & *Raf.* antea erat λαβεῖν δεξιὰν.

u Καὶ λαβεῖν] Καὶ τοῦ λαβεῖν *Big.*

x Ὕδωρ,] ὕδατος *Raf.*

y Ἔδοξεν εἶναι.] Illud ἔδοξεν non agnoſcunt *Big.* & *Raf.*

z Ἀπεθαύμαζον] ἐπεθαύμαζον *L. B.*

a Πανταχόθεν] πάντοθεν *L. B.*

b Διὰ τὸ φιλάνθρωπον φύσει,] Διὰ τὸ καὶ φιλ. *Big.* καὶ διὰ τὸ φιλ. *Bod.* & *L. B.*

c Κατὰ τὸ πρὸς δύσιν μέρος] Κατὰ τὸ μέρος πρὸς δύσιν *Big.*

d Βύζην] Ita ex *Codd. Big. Bürdw* & *Coccejo* & *L. B.* βύζην in *Editis Aliiſque*. Conf. ſupr. lib. 3. c. 7. §. 30. Spanh.

e Ἐφειστήκει.] Ἐφειστήκεσαν *Big.*

f Τῶ

nem, ſpe veniæ ſuſpenſi; Romani vero ad Cæſarem, exſpectantes qualiter eos exciperet. Cum autem Titus militibus edixiſſet, ut & iracundiam & ſagittas continerent, & interpretem ſibi adjunxiſſet, primus (quod victoris indicium) dicere inſtituit. „ Etiamne ſaturati eſtis patriæ malis, ô Viri, quibus neque virtutis noſtræ neque infirmitatis veſtræ in mentem venit, ſed inconſulto impetu ac furore perdidiſtis populum & civitatem ſimul ac templum, ipſi quoque juſte parituri, qui primum quidem, poſtquam vos Pompejus debellaverat, novas res moliri non deſtitiſtis, ac deinde bellum apertum Romanis intuliſtis? Num *ita animati eſtis*, multitudine freti? Et ſane minima exercitus Romani pars vobis reſtitit. Igiturne auxiliatoribus confiſi? Quænam vero gens extra noſtrum imperium Judæis præ Romanis ſuccurrere eligeret? An corporum robori & viribus? Atqui ſcitis nobis ſervire Germanos. An murorum firmitati? Et quis magis quam oceanus obſiſtit murus, quo ſepti Britanni arma Romanorum adorant? An patientiæ animi & aſtutiæ ducum? Atqui Carthaginenſes captos eſſe noviſtis. Itaque vos contra Romanos ipſorum excitavit humanitas; qui primùm vobis & terram dedimus poſſidendam, regeſque gentiles impoſuimus, deinde leges *vobis* ſervavimus patrias, & vivere vos non ſolum diſcretos, ſed cum aliis etiam veſtra voluntate conceſſimus: quodque maximum eſt, tributum exigere Dei nomine ac donaria colligere permiſimus; eaque offerentes neque monuimus neque prohibuimus, ut hoſtes nobis efficeremini ditiores, noſtraque pecunia voſmet adverſus nos compararetis. deinde, tantis bonis cumulati, ſatietatem in eos qui hæc vobis præſtiterant convertiſtis, & immitium inſtar ſerpentium in blandientes virus evomiſtis. Eſto igitur, Neronis ſocordiam contempſiſtis, &, tanquam membra diſrupta aut convulſa, alio tempore maligne quieſcentes, cum gravior ingrueret morbus, voſmet oſtendiſtis, & ad ſpes improbas etiam cupiditates immodicas explicaſtis. Veniebat pater meus in hanc regionem, non ut ob ea quæ in Ceſtium admiſiſtis pœnas exigeret, ſed vos commonefaceret. Itaque cum deberet, ſi evertendæ nationis cauſa veniſſet, ipſam radicem petere, atque hanc ſtatim delere civitatem, ille Galilæam & circa eam loca vaſtare maluit, ut vobis pœnitentiam agendi daret opportunitatem. Verum hæc ejus humanitas vobis infirmitas videbatur, & ex noſtra lenitate vobis crevit audacia. Nerone è vita excedente, feciſtis quod nequiſſimorum erat, ex turbis noſtris civilibus animos ſumpſiſtis; meque ac patre meo digreſſis in Ægyptum, tempus illud capraſtis, ad bellicos apparatus faciendos; neque vos puduit perturbare principes declaratos, quos etiam duces humaniſſimos fueratis experti. Itaque cum ad nos devolveretur imperium, & omnes quidem in eo paſſim quieſcerent, legatos autem mitterent gratularenturque exteræ nationes, ite-

Titus alloquitur tyrannos.

την, μετέωροι συγγνώμης ἐλπίδι· Ῥωμαῖοι δὲ Καίσαρι, καραδοκοῦντες αὐτοῦ τὴν ἀξίωσιν. παραγγείλας δὲ τοῖς στρατιώταις Τίτος, θυμοῦ τε καὶ βελῶν μένειν ἐγκρατεῖς, καὶ τὸν ἑρμηνέα παραστησάμενος, ὅπερ ἦν τεκμήριον τοῦ κρατεῖν, πρῶτος ἤρξατο λέγειν. „ ἆρά γε ἤδη κεκόρεσθε τῶν τῆς πατρίδος κακῶν, ἄνδρες, οἱ μήτε [f] τῆς ἡμετέρας τῆς δυνάμεως, μήτε τῆς [g] ἑαυτῶν ἀσθενείας ἔννοιαν λαβόντες, ὁρμῇ δὲ ἀσκέπτῳ καὶ μανίᾳ τόν τε δῆμον καὶ τὴν πόλιν καὶ τὸν ναὸν ἀπολωλεκότες, ἀπολούμενοι δὲ καὶ αὐτοὶ δικαίως, οἱ πρῶτον μὲν ἀφ' οὗ Πομπήϊος εἷλεν ὑμᾶς κατὰ κράτος, οὐκ ἐπαύσασθε [h] νεωτεροποιίας, ἔπειτα καὶ φανερὸν ἐξενηνόχατε πρὸς Ῥωμαίους πόλεμον; ἆρά γε πλήθει πεποιθότες; καὶ μὴν ἐλάχιστον ὑμῖν μέρος ἀντήρκεσε τῆς Ῥωμαίων στρατιωτικῆς. πίστει τοιγαροῦν συμμάχων; καὶ [i] τί τῶν ἔξω τῆς ἡμετέρας ἡγεμονίας ἐθνῶν ἔμελλεν [k] αἱρήσεσθαι Ἰουδαίους πρὸ Ῥωμαίων; ἀλλ' ἀλκῇ σωμάτων; καὶ μὴν ἴστε Γερμανοὺς δουλεύοντας ἡμῖν. ὀχυρότητι [l] δὲ τειχῶν; καὶ τί μεῖζον ὠκεανοῦ τεῖχος κώλυμα, ὃν περιβεβλημένοι Βρεττανοὶ τὰ Ῥωμαίων ὅπλα προσκυνοῦσι; καρτερίᾳ ψυχῆς καὶ πανουργίᾳ στρατηγῶν; ἀλλὰ μὴν [m] ᾔδειτε καὶ Καρχηδονίους ἁλόντας. [n] τοιγαροῦν ὑμᾶς ἐπήγειρε κατὰ Ῥωμαίων ἡ [o] Ῥωμαίων φιλανθρωπία· οἳ πρῶτον μὲν ὑμῖν τήν τε χώραν ἔδομεν νέμεσθαι, καὶ βασιλεῖς ὁμοφύλους ἐπεστήσαμεν, ἔπειτα τοὺς πατρίους νόμους ἐτηρήσαμεν, καὶ ζῆν οὐ μόνον [p] καθ' ἑαυτοὺς, ἀλλὰ καὶ [q] τοὺς ἄλλους ἐπετρέψαμεν ὡς [r] ἐβούλεσθε· τὸ δὲ μέγιστον, [s] δασμολογεῖν τε ὑμῖν ἐπὶ τῷ Θεῷ, καὶ ἀναθήματα συλλέγειν ἐπετρέψαμεν, καὶ τοὺς ταῦτα φέροντας οὔτε ἐνουθετήσαμεν, οὔτε ἐκωλύσαμεν, ἵν' [t] ἡμῶν γένησθε πλουσιώτεροι πολέμιοι, καὶ παρασκευάσησθε τοῖς ἡμετέροις χρήμασι καθ' ἡμῶν. ἔπειτα τηλικούτων ἀγαθῶν ἀπολαύοντες, ἐπὶ τοὺς παρασχόντας ἠνέγκατε τὸν κόρον, καὶ δίκην τῶν [v] ἀτιθασσεύτων ἑρπετῶν τοῖς σαίνουσι τὸν ἰὸν ἐνεφυσήσατε. ἔστω [x] γοῦν καταφρονήσατε τῆς Νέρωνος ῥαθυμίας, καὶ καθάπερ ῥήγματα ἢ σπάσματα, τὸν ἄλλον χρόνον κακοήθως ἠρεμοῦντες, ἐν τῇ μείζονι νόσῳ διεφάνητε, καὶ πρὸς ἐλπίδας ἀναιδεῖς καὶ ἀμέτρους ἐξετείνατε τὰς ἐπιθυμίας. ἧκεν ὁ πατήρ μου εἰς τὴν χώραν, οὐ τιμωρησόμενος ὑμᾶς τῶν κατὰ Κέστιον, ἀλλὰ νουθετήσων. δέον γοῦν, εἴπερ [y] ἐπ' ἀναστάσει τοῦ ἔθνους παρῆν, ἐπὶ τὴν ῥίζαν ὑμῶν δραμεῖν, καὶ ταύτην [z] ἐκπορθεῖν τὴν πόλιν εὐθέως, ὁ δὲ Γαλιλαίαν ἐδῄου καὶ τὰ πέριξ, [a] ἐπιδιδοὺς ὑμῖν χρόνον εἰς [b] μετάνοιαν. ἀλλ' ὑμῖν ἀσθένεια τὸ φιλάνθρωπον ἐδόκει, καὶ τῇ ἡμετέρᾳ πρᾳότητι τὴν τόλμαν ἐπεθρέψατε. Νέρωνος οἰχομένου, τοῦθ' ὅπερ ἐχρῆν τοὺς πονηροτάτους ἐποιήσατε, ταῖς ἐμφυλίοις ἡμῶν ταραχαῖς ἐπεθαρρήσατε, καὶ χωρισθέντων εἰς τὴν Αἴγυπτον ἐμοῦ τε καὶ τοῦ πατρὸς, εἰς παρασκευὰς τοῦ πολέμου κατεχρήσασθε τοῖς καιροῖς· καὶ οὐκ ᾐδέσθητε ταράσσειν αὐτοκράτορας γεγενημένους, οὓς καὶ στρατηγοὺς φιλανθρώπους ἐπειράσατε. προσφυγούσης γοῦν ἡμῖν τῆς ἡγεμονίας, καὶ τῶν μὲν κατὰ ταύτην ἠρεμούντων πάντων, πρεσβευομένων δὲ καὶ συνηδομένων τῶν ἔξω-

„ θεν

f Τῆς ἡμετέρας τῆς δυνάμεως.] Articulum omittit Big.
g Ἑαυτῶν] αὐτῶν L. B. & Raſ.
h Νεωτεροποιίας,] Alias νεωτερισμοῦ. Rel.
i Τί τῶν ἔξω τῆς ἡμετέρας ἡγεμονίας] Illud τί non agnoſcit Big.
k αἱρήσεσθαι] αἱρεῖσθαι Raſ.
l Δὲ τειχῶν;] Διὰ Big.
m Ἤδειτε καὶ Καρχηδονίους ἁλόντας.] Ita Big. ἴσε vel ἴσ L. B. ἴσ) in Editis Aliiſque.
n Τοιγαροῦν] τί οὖν; cum nota interrogationis. Raſ.
o Ῥωμαίων] Abeſt a Raſ.
p Καθ' ἑαυτοὺς,] Καθ' αὑτοὺς Big.
q Τοὺς ἄλλους ἐπετρέψαμεν] Πρὸς τοὺς ἄλλους Big. & Lugd. Rel.
r Ἐβούλεσθε] Ἠβούλεσθε Big.
s Δασμολογεῖν τε ὑμῖν—ἐπετρέψαμεν,] Tributa & donaria pro Deo ſeu Templo colligere Judæis à Romanis conceſſum. De ea re vid. Philon. de Monarch. p. 822. D. Spanh.
t Ἡμῶν γένησθε] Ita Big. antea erat, ὑμῖν γένησθε πλουσιώτεροι; abſque πολέμιοι.
v Ἀτιθασσεύτων ἑρπετῶν] Ἀτιθάσσων Big.
x Γοῦν καταφρονήσατε] Οὖν Big.
y Ἐπ' ἀναστάσει] Ita Big. ἐπὶ ἀναστάσει in Editis Aliiſque.
z Ἐκπορθεῖν τὴν πόλιν εὐθέως,] Πορθεῖν Vat.
a Ἐπιδιδοὺς ὑμῖν χρόνον] Ita Big. ἐνδιδοὺς in cæteris.
b Μετάνοιαν.] Μεταμέλειαν Big. L. B. Raſ. & Lipſ.

c Ἑκὼς

„ τῶν ἐθνῶν, πάλιν οἱ Ἰουδαῖοι πολέμιοι· καὶ πρεσβεῖαι μὲν ὑμῶν πρὸς τοὺς ὑπὲρ Εὐφράτην ἐπὶ νεωτερισμῷ, περίβολοι δὲ τειχῶν ἀνοικοδομούμενοι καινοί, [c] στάσεις δὲ καὶ τυράννων φιλονεικίαι, καὶ πόλεμος ἐμφύλιος, [d] μόνα τοῖς οὕτω πονηροῖς πρέποντα. [e] ἧκον ἐπὶ τὴν πόλιν ἐγὼ, παρὰ τοῦ πατρὸς [f] ἄκων λαβὼν σκυθρωπὰ παραγγέλματα· τὸν δῆμον ἀκούσας εἰρηνικὰ φρονεῖν, ἥσθην. ὑμᾶς παύσασθαι πρὸ πολέμου παρεκάλουν, μέχρι πολλοῦ πολεμοῦντας ἐφειδόμην, δεξιὰς αὐτομόλοις [g] δέδωκα, καταφυγοῦσι [h] πίστιν ἐτήρησα, πολλοὺς αἰχμαλώτους ἠλέησα, τοὺς ἐπείγοντας βασανίσας [i] ἐκώλυσα, τείχεσιν ὑμετέροις μηχανὰς ἄκων προσήγαγον, ἀεὶ φονῶντας τοὺς στρατιώτας ἐφ' ὑμῖν κατεῖχον, καθ' ἑκάστην νίκην ὡς ἡττώμενος ὑμᾶς εἰς εἰρήνην [k] προὐκαλεσάμην. τοῦ ἱεροῦ πλησίον γενόμενος, πάλιν ἑκὼν [l] ἐξελαθόμην τῶν τοῦ πολέμου νόμων· φείσασθαι δὲ παρεκάλουν τῶν ἰδίων ὑμᾶς ἁγίων, καὶ σῶσαι τὸν ναὸν ἑαυτοῖς, διδοὺς ἄδειάν τε ἐξόδου καὶ πίστιν σωτηρίας, εἰ δὲ βούλοισθε καὶ μάχης καιρὸν ἐν ἄλλῳ τόπῳ. πάντων ὑπερείδετε, καὶ τὸν ναὸν ἰδίαις χερσὶν ἐνεπρήσατε· ἔπειτα, μιαρώτατοι, [m] προκαλεῖσθέ με πρὸς λόγους νῦν; ἵνα τί σώσητε τοιοῦτον οἷον ἀπόλωλεν; ποίας ὑμᾶς αὐτοὺς ἀξιοῦτε μετὰ τὸν ναὸν σωτηρίας; ἀλλὰ καὶ νῦν μετὰ τῶν ὅπλων ἑστήκατε, καὶ οὐδ' ἐν ἐσχάτοις ὑποκρίνεσθε γοῦν ἱκέτας. ὦ ταλαίπωροι, τίνι πεποιθότες; οὐ νεκρὸς μὲν ὑμῶν ὁ δῆμος, οἴχεται δὲ ὁ ναὸς, [n] ὑπ' ἐμοὶ δὲ ἡ πόλις, ἐν χερσὶ δὲ ταῖς ἐμαῖς ἔχετε τὰς ψυχάς, εἶθ' [o] ὑπολαμβάνετε δόξαν ἀνδρείας τὸ [p] θανατᾶν; οὐ μὴν ἐγὼ φιλονεικήσω πρὸς τὴν ἀπόνοιαν ὑμῶν. ῥίψασι δὲ τὰ ὅπλα, καὶ [q] παραδοῦσι τὰ σώματα, χαρίζομαι τὸ ζῆν, ὥσπερ ἐν [r] οἰκίᾳ πρᾶος δεσπότης, τὰ μὲν ἀνήκεστα κολάσας, τὰ δὲ λοιπὰ σώζων ἐμαυτῷ.

γ'. Πρὸς [s] δὲ ταῦτα ἀπεκρίναντο, „ [t] δεξιὰν μὲν μὴ δύνασθαι παρ' αὐτοῦ λαβεῖν, ὀμωμοκέναι γὰρ, [v] μηδέποτε τοῦτο ποιήσειν. ἔξοδον δ' ᾐτοῦντο διὰ τοῦ περιτειχίσματος μετὰ γυναικῶν καὶ τέκνων. ἀπελεύσεσθαι γὰρ [x] εἰς τὴν ἐρημίαν, καὶ καταλείψειν αὐτῷ τὴν πόλιν.“ πρὸς ταῦτα ἀγανακτήσας Τίτος, εἰ τύχην ἑαλωκότων ἔχοντες αἱρέσεις αὐτῷ προτείνουσι νενικηκότων, κηρῦξαι μὲν ἐκέλευσεν εἰς αὐτοὺς, „ μήτε αὐτομολεῖν [y] ἔτι, μήτε δεξιὰν ἐλπίζειν. [z] φείσεσθαι γὰρ οὐδενός· [a] ἀλλὰ πάσῃ δυνάμει μάχεσθαι, καὶ σώζειν ἑαυτοὺς, ὅπως ἂν [b] δύνωνται. πάντα γὰρ αὐτὸς ἤδη πράξειν πολέμου νόμῳ.“ τοῖς δὲ στρατιώταις ἐμπιπράναι καὶ διαρπάζειν [c] ἐκέλευσε τὴν πόλιν. οἱ δ' [d] ἐκείνην μὲν ἐπέσχον τὴν ἡμέραν· τῇ δ' ὑστεραίᾳ, τό, τε ἀρχεῖον, καὶ τὴν [e] Ἄκραν, [f] καὶ τὸ βουλευτήριον, καὶ τὸν [g] Ὀφλᾶν καλούμενον ὑφῆψαν, καὶ προύκοψε τὸ πῦρ [h] μέχρι τῶν Ἑλένης βασιλείων, ἃ δὴ κατὰ μέσην τὴν Ἄκραν

„ rum hoſtes ſe oſtendunt Judæi : & legationes quidem à vobis ad Tranſeuphratenſes novarum rerum gratia miſſæ, murorum autem novi ambitus exſtructi ; ſeditio etiam excitata, tyrannorumque contentio, & bellum inteſtinum, quæ ſola hujuſcemodi populum ſceleratum decent. Ego ad civitatem *hanc* veniebam, cum triſtibus ab invito patre mandatis : cognitoque populum paci ſtudere, lætabar. Ante bellum rogabam vos ab eo deſiſtere, diu pugnantibus parcebam, transfugis dextram dedi, cumque ad me ſe recepiſſent fidem ſervavi, multoſque captivos miſeratus ſum, cruciatibus bellum urgentes coërcui, muris veſtris machinas invitus admovebam, ſemper cædis veſtræ cupidos milites continebam, quoties vincebam toties vos ad pacem tanquam victus provocavi. cum prope ad templum acceſſiſſem, ultro iterum legis belli obliviſcebar ; & parcere vos propriis ſanctis orabam, templumque vobiſmet conſervare, data exeundi copia & fide ſalutis, & ſi velletis pugnandi etiam tempore alio in loco. Omnia inſuper habuiſtis, & templum manibus veſtris incendiſtis : deinde, ſceleratiſſimi, nunc me ad colloquium provocatis ? Quorſum tale conſervabitis, quale periit ? Qua voſmet ſalute dignos eſſe judicatis poſt templum *exciſum* ? Quinetiam nunc armati ſtetiſtis, nec in extremis ſupplices eſſe vel ſimulatis. ô miſeri, qua fiducia ? nonne populus veſter exſtinctus eſt, periit templum, mihi ſubdita eſt civitas, in mea poteſtate ſunt animæ veſtræ, & tamen fortitudinis eſſe gloriam arbitramini, mori velle ? Verum non ego contendam cum pertinacia veſtra. Sed projectis armis, traditiſque corporibus, vitam vobis indulgeo ; ut in domo mitis dominus, qui de inſanabilibus ſumpto ſupplicio cætera mihimet ſervo.

Judæi non admittunt conditiones oblatas à Tito.

3. Ad hæc autem illi reſponderunt, „ dextram quidem ab eo ſe minime poſſe accipere, juraſſe enim ſeſe id nunquam facturos. egrediendi vero per munitiones, quà murum ſepſerat, cum conjugibus ac liberis facultatem petebant : ituros quippe in ſolitudinem ipſique urbem relicturos. “ Quam ob rem Titus vehementer iratus, ſi in ſorte captorum conſtituti victorum ipſi conditiones ponerent, declarari quidem his juſſit voce præconis, „ ne quis amplius transfugeret, aut ſpem dextræ haberet (ſe enim parſurum eſſe nemini) cunctis itaque viribus dimicarent, & quantum poſſent ſaluti ſuæ conſulerent. jam enim ſe omnia jure belli geſturum.“ Milites autem urbem incendere ac diripere juſſit. Atqui illi eo quidem die nihil agebant ; poſtridie vero Archivum, & Acram, & Curiam, & locum qui vocatur Ophla ſuccenderunt ; & progrediebatur ignis uſque ad Helenæ regiam, quæ in media erat Acra. in-

Titus ſtatuit πανωλεθρίᾳ urbem perdere.

c Στάσεις] στάσεις δὲ καιναὶ, στάσεις δὲ καὶ Raf.
d Μόνα τοῖς οὕτω πονηροῖς πρέποντα.] Μόνα τὰ τοῖς Big.
e Ἧκον ἐπὶ τὴν πόλιν ἐγὼ,] Ἧκον ἐγὼ ἐπὶ τὴν πόλιν Big.
f Ἄκων] Abeſt a L. B.
g Δέδωκα.] Ἔδωκα Big.
h Πίστιν ἐτήρησα,] Πίστεις Big.
i Ἐκώλυσα] Ita Big. forſan Raf. ἐκόλασα in Editis Aliſque.
k Προὐκαλεσάμην.] Προκαλεσάμην Big.
l Ἐξελαθόμην] ἐξελαθόμην Raf.
m Προκαλεῖσθέ με πρὸς λόγους] Προκαλεῖσθέ με εἰς λ. Big. προκαλεῖσθέ με πρὸς λ. Bod. Interrogationis notam vice commatis poſt νῦν poſui.
n Ὑπ' ἐμοὶ] Ὑπ' ἐμὲ Big.
o Ὑπολαμβάνετε δόξαν] Ὑπολαμβάνετε Big.
p Θανατᾶν;] Ἀποθανεῖν Bod. Raf. & L. B.
q Παραδοῦσι τὰ σώματα,] Παραδοῦσιν Big.
r Οἰκίᾳ πρᾶος δεσπότης,] Ita Big. Lugd. Bat. & Raf. οἰκέτῃ in cæteris.
s Δὲ ταῦτα ἀπεκρίναντο,] Illud δὲ a Cod. Big.
t Δεξιὰν μὲν] δεξιὰν μὲν ἀγνώστῳ L. B. & Raf.
v Μηδέποτε] μήποτε L. B.
x Εἰς τὴν ἐρημίαν,] ἐρημία ἡ ἔρημος τῆς πόλεως Hieroſolym. ſupr. ἀρχ. lib. 13. c. 1. §. 2. Spanh.
y Ἔτι, μήτε δεξιὰν ἐλπίζειν.] Voculam ἔτι adjeci auctoritate Codd. Big. Bod. Raf. Vat. & Raf.
z Φείσεσθαι γὰρ οὐδενός] Ita Codd. Gall. φείσασθαι in cæteris. quod etiam ferri poteſt.
a Ἀλλὰ πάσῃ δυνάμει μάχεσθαι,] Ἀλλὰ πάσῃ Big. & Bod.
b Δύνωνται.] Ita Big. δύναιντο in Editis Aliſque.
c Ἐκέλευσε τὴν πόλιν.] Sic Big. Bod. Raf. Lugd. Bat. & Zonar. ἐπέτρεψε in Raf. Aliſque.
d Ἐκείνην μὲν ἐπέσχον τὴν ἡμέραν.] Ἐπ' ἐκείνην Bod.
e Ἄκραν,] Videſis Relandum in Palæſtina S. voce Jeruſalem.
f Καὶ τὸ βουλευτήριον,] Τό, τε βουλ. Big.
g Ὀφλᾶν καλούμενον] Al. Ὀφλᾶ. conſule Relandum p. 855.
h Μέχρι τῶν Ἑλένης βασιλείων,] Conf. ſupr. lib. 5. c. 6. §. 1. Spanh.

incenſi etiam erant angiportus & domus fame enectorum plenæ.

Izatæ filii & fratres, qui in urbe obſeſſi fuere, Tito ſupplicant.

4. Eandem circa diem Izatæ regis & filii & fratres, cumque his multi nobiles indigenæ illic congregati, ſupplicarunt Cæſari ut dextram ſibi darent. Ille vero, quamvis omnibus qui ſupererant valde iratus, à moribus ſuis non receſſit, ſed eos ſuſcipit. Et tunc quidem omnes in cuſtodia habebat: Regis autem filios & propinquos poſtea vinctos Romam perduxit, obſidum fidem præſtituros.

ῶ. ἐκαίοντο δ' οἵτε ϛενωποὶ, ϗ αἱ οἰκίαι νεκρῶν ὑπὸ τοῦ λιμοῦ διεφθαρμένων πλήρεις.

δ'. Καλὰ ταύτην τ ἡμέραν, [i] οἵ, τε [k] Ἰζάτου βασιλέως υἱοὶ ϗ ἀδελφοὶ, πρὸς οἷς πολλοὶ τ ἐπισήμων δημοτῶν ἐκεῖ συνελθόντες, [l] ἱκέτευσαν Καίσαρα δοῦναι δεξιὰν αὐτοῖς. ὁ δὲ, καίτοι πρὸς πάντας τοὺς ὑπολοίπους διωργισμένος, οὐκ ἤλλαξε τὸ ἦθος, δέχεται δὲ τοὺς ἄνδρας. ϗ τότε μὲν ἐν φρουρᾷ πάντας εἶχε· τοὺς δὲ τοῦ βασιλέως παῖδας ϗ συγγενεῖς δήσας, ὕϛερον εἰς Ῥώμην ἀνήγαγε, πίϛιν ὁμήρων παρέξοντας.

XIV. CAP. VII. ΚΕΦ. ζ.

Quænam deinceps acciderunt ſeditioſis, mala multa facientibus & patientibus: & quomodo urbem ſuperiorem occupat Cæſar.

Τίνα ἑξῆς συνέβη τοῖς ϛασιαϛαῖς, κακὰ πολλὰ δρῶσι ϗ παθοῦσι· ϗ ὡς τ ἄνω πόλεως ἐγκρατὴς γίνεται Καῖσαρ.

Tyranni confugiunt in palatium.

Seditioſi autem, facto in regiam impetu, ubi ob loci munitionem multi facultates ſuas depoſuerant, & Romanos inde pellunt, & cœtu plebis ibi congregatæ, ad octo millia & quadringentos, omni interfecto, pecuniam diripuerunt. Vivos autem duos *milites* Romanos ceperunt, unum equitem, alterum peditem. & peditem quidem trucidatum ſtatim per omnem traxere civitatem, quaſi in uno corpore omnes Romanos ulciſcerentur. eques vero, ſe aliquid illis quod ſaluti foret ſuggeſturum dicens, ad Simonem deducitur: cui cum nihil haberet quod diceret, Ardalæ cuidam è ducibus traditur puniendus. Qui cum eum, revinctis poſt tergum manibus, oculiſque faſcia obſtrictis, in conſpectum Romanorum veluti capite cæſurus produxiſſet: is, dum gladium Judæus educeret, occupat fugam maturare ad Romanos. Hunc ab hoſtibus elapſum, occidere quidem non ſuſtinuit Titus, militem vero eſſe ratus Romanis indignum, quia vivus fuerat captus, armis ablatis eum agmine pepulit; quæ res viro pudenti morte gravior.

Supplicii capitalis modus.

ΟΙ ϛασιαϛαὶ δ' ἐπὶ τ [m] βασιλικὴν ὁρμήσαντες αὐλὴν, εἰς ἣν διὰ ὀχυρότητα πολλοὶ τὰς κτήσεις [n] ἀπέθεντο, τούς τε Ῥωμαίους [o] ἀπ' αὐτῆς τρέπονται, ϗ τὸ συνηθροισμένον αὐτόθι τ δήμου πᾶν φονεύσαντες, ὄντας εἰς ὀκτακισχιλίους ϗ τετρακοσίους, τὰ χρήματα διήρπασαν. ἐζώγρησαν δὲ ϗ [p] Ῥωμαίων δύο, τ μὲν ἱππέα, τ δὲ πεζόν. ϗ τ μὲν πεζὸν ἀποσφάξαντες εὐθέως [q] ἔσυραν περὶ [r] ὅλην τ πόλιν, ὥσπερ [s] ἐν ἑνὶ σώματι πάντας Ῥωμαίους ἀμυνόμενοι. ὁ δὲ ἱππεὺς, ὠφέλιμόν τι αὐτοῖς πρὸς σωτηρίαν [t] ὑποθήσεσθαι λέγων, ἀνάγεται πρὸς Σίμωνα· παρ' ᾧ μηδὲν εἰπεῖν ἔχων, [v] Ἀρδάλᾳ τινὶ τ ἡγεμόνων παραδίδοται κολασθησόμενος. ὁ δ' αὐτοῦ ὀπίσω [x] τὼ χεῖρε δήσας, ϗ ταινίᾳ τοὺς ὀφθαλμοὺς, ἀντικρὺ τ Ῥωμαίων προήγαγεν ὡς καρατομήσων· φθάνει δ' ἐκεῖνος εἰς τοὺς Ῥωμαίους διαφυγὼν, ἐν ὅσῳ τὸ ξίφος ἐσπάσατο ὁ Ἰουδαῖος. τοῦτον [y] διαφυγόντα ἐκ τ πολεμίων ἀνελεῖν μὲν οὐχ ὑπέμεινε Τίτος, ἀνάξιον δὲ Ῥωμαίων εἶναι ϛρατιώτην κρίνας ὅτι ζῶν ἐλήφθη, τά, τε ὅπλα ἀφείλετο, ϗ τ τάγματος ἐξέβαλεν, ὅπερ ἦν αἰσχυνομένῳ θανάτου χαλεπώτερα.

Incendium urbis inferioris.

2. Poſtridie autem Romani latronibus ex inferiore urbe profligatis, etiam ad Siloam uſque omnia incenderunt. & urbem quidem flammis abſumi gaudebant, rapinis vero excidebant; quoniam ſeditioſi, exhauſtis prius omnibus, in ſuperiorem civitatem ſe receperant. Illos enim malorum quidem minime pœnitebat: ſed arroganter adeo ſe gerebant, ac ſi res bene cecidiſſent. Itaque cum urbem ardere viderent, hilari vultu mortem ſe exſpectare dicebant, ut qui perempto populo, incenſo templo, & conflagrante urbe, nihil hoſtibus *diripiendum* reliquerint. * Non tamen Joſephus in extremis ceſſabat eos obſecrare pro reliquiis civitatis. Sed multa quidem in eorum crudelitatem atque impietatem loquutus, multis vero pro ſalute *eos* adhortatus, nihil amplius quam ut irrideretur aſſequutus eſt. Quoniam vero neque Romanis ſe dedere propter jusjurandum volebant, neque pugnare cum Romanis ex æquo jam poterant, arcta quippe obſidione circumdati, cædibuſque inſuper

Joſephi pietas in patriam.

β'. Τῇ δ' ἑξῆς Ῥωμαῖοι, τρεψάμενοι τοὺς λῃϛὰς ἐκ τ κάτω πόλεως, τὰ μέχρι τ [z] Σιλωὰμ πάντα ἐνέπρησαν. ϗ τ μὲν ἄϛεος ἥδοντο δαπανωμένου, τῶν δὲ ἁρπαγῶν διημάρτανον, ἐπειδὴ πάνθ' οἱ ϛασιαϛαὶ προκενοῦντες ἀνεχώρουν εἰς τ ἄνω πόλιν. ἦν γὰρ αὐτοῖς μετάνοια μὲν οὐδεμία τ κακῶν, ἀλαζονεία δ' ὡς ἐπ' ἀγαθοῖς. καιομένην γοῦν ἀφορῶντες τ πόλιν, ἱλαροῖς τοῖς προσώποις εὔθυμοι τ τελευτὴν προσδέχεσθαι ἔλεγον, πεφονευμένου μὲν τ δήμου, κεκαυμένου δὲ τ ναοῦ, φλεγομένου δὲ τ ἄϛεος, μηδὲν καταλιπόντες τοῖς πολεμίοις. οὐ μὴν ὅ, γε Ἰώσηπος ἐν ἐσχάτοις ἱκετεύων αὐτοὺς ὑπὲρ τ λειψάνων τ πόλεως ἔκαμνεν. ἀλλὰ πολλὰ μὲν πρὸς τ ὠμότητα ϗ τ ἀσέβειαν εἰπὼν, πολλὰ δὲ συμβουλεύσας πρὸς σωτηρίαν, οὐδὲν τ χλευασθῆναι πλέον ἀπηνέγκατο. ἐπεὶ δ' οὔτε παραδοῦναι διὰ τ ὅρκον ἑαυτοὺς ὑπέμενον, οὔτε πολεμεῖν ἐξ ἴσου Ῥωμαίοις ἔθ' οἷοί τε ἦσαν, ὥσπερ εἱρκτῇ περιειλημμένοι, [a] τό, τε τ φονεύειν ἔθος ἐκίνει τὰς

i Οἵ, τε] Conf. ſupr. lib. 2. c. 19. §. 2. Spanh.
k Ἰζάτου βασιλέως υἱοὶ ϗ ἀδελφοὶ,] Ἰζᾶ τοῦ βασ. in aliquot MSS.
l Ἱκέτευσαν Καίσαρα] Ἱκέτευον Big.
m Βασιλικὴν] Οἰκίαν poſt βασιλικὴν addit Big.
n Ἀπέθεντο,] [illegible]
o Ἀπ' αὐτῆς τρέπονται,] Ita Big. Vat. Lipſ. Lugd. Bat. & Ruf. [illegible] ἐπ' αὐτῆς in [illegible]
p Ῥωμαίων δύο,] [illegible] Lugd. & Ruf.
q Ἔσυραν] Ἔσυρον Big. [illegible]
r Ὅλην τὴν πόλιν,] Ita Big. & Ruf. in cæteris deeſt ὅλην.
s Ἐν ἑνὶ σώματι] Illud ἐν è Cod. Big.
t Ὑποθήσεσθαι] Ὑποθέσθαι Big.
v Ἀρδάλᾳ] Ἀρδάλῳ Bod. Ἀρδάλῳ Ruf. & Lugd. Bat.
x Τὼ χεῖρε] Τὰς χεῖρας Bod.
y Διαφυγόντα] Antea erat διαφυγόντα μὲν. verum μὲν delevi auctoritate Codd. MSS.
z Σιλωὰμ] Sic MSS. Σιλωᾶ in Editis. Conf. ſupr. l. 5. c. 4. §. 1. Spanh.
a Τό, τε τ φονεύειν] Τὸ δὲ Big.

* Sed tamen Joſephus in extremis eorum rebus pro reliquiis civitatis obſecrando laborabat, Ruf.

τὰς δεξιὰς, σκιδνάμενοι κατὰ τὰ ἔμπροσθεν τῆς πόλεως, τοῖς ἐρειπίοις ὑπελόχων τοὺς αὐτομολεῖν ὡρμημένους. ἡλίσκοντο δὲ πολλοὶ, καὶ πάντας ἀποσφάττοντες, [b] ὑπὸ γὰρ ἐνδείας οὐδὲ [c] φυγεῖν ἴσχυον, ἐρρίπτουν αὐτῶν κυσὶ τοὺς νεκρούς. ἐδόκει δὲ πᾶς τρόπος ἀπωλείας τοῦ λιμοῦ κουφότερος, ὥστε καὶ Ῥωμαίοις, ἀπηλπικότες ἤδη τὸν ἔλεον, ὅμως προσέφευγον, καὶ φονεύουσι τοῖς στασιασταῖς ἑκόντες ἐνέπιπτον. τόπος τε ἐπὶ τῆς πόλεως οὐδεὶς γυμνὸς ἦν, [d] ἀλλὰ ἅπας [e] ἢ λιμοῦ νεκρὸν εἶχεν ἢ στάσεως, [f] καὶ πεπλήρωτο νεκρῶν ἢ διὰ στάσιν ἢ διὰ λιμὸν ἀπολωλότων.

γ΄. Ἔθαλπε δὲ τούς τε τυράννους, καὶ τὸ σὺν αὐτοῖς λῃστρικὸν, [g] ἐλπὶς ἐσχάτη περὶ τῶν ὑπονόμων, εἰς οὓς καταφεύγοντες οὐ προσεδόκων ἐρευνηθήσεσθαι. μετὰ δὲ τὴν παντελῆ τῆς πόλεως ἅλωσιν, ἀναζευξάντων [h] τῶν Ῥωμαίων προελθόντες, ἀποδράσεσθαι ἐπεχείρουν. τὸ δ' ἦν ἄρα ὄνειρος αὐτοῖς· οὔτε γὰρ τὸν Θεὸν, οὔτε Ῥωμαίους λήσειν ἔμελλον. τηνικαῦτα γε μὴν τοῖς ὑπογείοις πεποιθότες, αὐτοὶ πλείονα τῶν Ῥωμαίων [i] ἐνεπίπρασαν. καὶ τοὺς ἐκ τῶν καιομένων καταφεύγοντας εἰς τὰς [k] διώρυχας ἔκτεινόν τε [l] ἀναιδῶς καὶ ἐσύλων. [m] κἂν εἴ τινος εὕροιεν τροφὴν ἁρπάζοντες, αἵματι πεφυρμένην κατέπινον. ἦν δὲ καὶ πρὸς ἀλλήλους ἐν ταῖς ἁρπαγαῖς ἤδη πόλεμος αὐτοῖς. δοκοῦσι δ' ἄν μοι, μὴ [n] φθασθέντες ὑπὸ τῆς ἁλώσεως, δι' ὑπερβολὴν ὠμότητος γεύσασθαι καὶ τῶν νεκρῶν.

assuetis familiare erat dextras movere, ante urbem diſperſi in ruinis transfugere cupientibus inſidiabantur. Multos autem capiebant, omneſque interficientes (nam propter inediam fugere non valebant) illorum cadavera canibus projiciebant. Omne autem pereundi genus fame levius videbatur: adeo ut ad Romanos, licet jam deſperata miſericordia, tamen fugerent; atque in ſeditioſos, à cæde non ceſſantes, ſponte inciderent. nullusque in urbe locus erat vacuus, ſed omnis aut fame aut ſeditione peremptos habebat, & cadaveribus eorum oppletus erat, qui aut ſeditione aut alimentorum penuria perierunt. *Tyrannorum crudelitas.*

3. Tyrannos autem, factionemque latronum, qui cum illis erant, fovebat ſpes ultima cuniculorum: in quos ſi confugerent, ſe non indagatum iri putabant: ſed peracto excidio, poſt Romanorum digreſſum prodire & aufugere cogitabant. Id autem plane illis erat ſomnium: nec enim vel Deum vel Romanos fuerant latituri. Porro tunc ſubterraneis freti, plura quam Romani concremabant: & qui ex incendiis fugientes in foſſas deſcenderant, eos improbe necabant itemque ſpoliabant. Quinetiam cibum ſicubi repeririſſent, ſanguine *licet* concretum, rapientes devorabant. Inter ipſos autem de rapinis jam bellum gerebatur: eoſque putaverim, niſi excidio præventos, nimia crudelitate etiam mortuorum corpora deguſtaturos. *Tyrannorum ſpes vana evadendi per cuniculos.*

ΚΕΦ. η΄.

Ὅπως πόλιν τὴν ἄνω χώμασι διαλαμβάνει ὁ Καῖσαρ· ἐπιτελεσθέντων τὰς μηχανὰς προσάγεσθαι κελεύει, καὶ ἐγκρατὴς τῆς ὅλης πόλεως ἐγένετο.

Καῖσαρ δὲ, ὡς ἀμήχανον ἦν ἐξελεῖν δίχα [o] χωμάτων τὴν ἄνω πόλιν περίκρημνον οὖσαν, διανέμει τοῖς ἔργοις τὴν δύναμιν Λώου μηνὸς εἰκάδι. χαλεπὴ δ' ἦν τῆς ὕλης ἡ κομιδὴ, πάντων, ὡς ἔφην, τῶν περὶ τὴν πόλιν ἐφ' ἑκατὸν σταδίους ἐψιλωμένων εἰς τὰ πρότερον χώματα. τῶν μὲν οὖν τεσσάρων ταγμάτων ἠγείρετο τὰ ἔργα κατὰ τὸ πρὸς δύσιν κλίμα τῆς πόλεως, ἄντικρυς τῆς βασιλικῆς αὐλῆς· τὸ δὲ συμμαχικὸν πλῆθος, καὶ ὁ λοιπὸς ὄχλος κατὰ [p] τὸν ξυστὸν, ἐξ οὗ καὶ τὴν γέφυραν, καὶ τὸν Σίμωνος πύργον, ὃν ᾠκοδόμησε πρὸς Ἰωάννην πολεμῶν ἑαυτῷ φρούριον.

β΄. Κατὰ ταύτας τὰς ἡμέρας, οἱ τῶν Ἰδουμαίων ἡγεμόνες, κρύφα συνελθόντες, ἐβουλεύσαντο περὶ προδοσίας σφῶν αὐτῶν, καὶ πέμψαντες ἄνδρας πέντε πρὸς Τίτον, ἱκέτευον δοῦναι δεξιὰν αὐτοῖς. ὁ δὲ, καὶ τοὺς τυράννους ἐνδώσειν ἐλπίσας, ἀποσπασθέντων τῶν Ἰδουμαίων, οἳ πολὺ τοῦ πολέμου μέρος ἦσαν, βραδέως μὲν, ἀλλ' οὖν κατανεύει τε [q] τὴν σωτηρίαν αὐτοῖς, καὶ τοὺς ἄνδρας ἀπέπεμψε. παρασκευαζομένων δ' ἀποχωρεῖν αἰσθάνεται Σίμων, καὶ πέντε μὲν τοὺς ἀπελθόντας πρὸς Τίτον ἀ-

CAP. VIII.

Quomodo Cæſar contra urbem ſuperiorem aggeres erigit: quibus perfectis machinas adduci jubet, & totam urbem cepit.

CÆſar autem, cum urbs ſuperior, in loco præcipiti ſita, ſine aggeribus capi non poſſet, copiis opus diſtribuit viceſimo die menſis Loi. Erat autem materiæ advectio difficilis; omnibus, ut dictum eſt, circa civitatem ad ſtadium uſque centeſimum, in aggerum priorum exſtructionem detonſis. Et quatuor quidem legionum opera in parte civitatis occidentali ex adverſo aulæ regiæ erigebantur: auxiliarium vero manus & cætera multitudo xyſtum verſus *occupabatur*, ac pontem, & Simonis turrim, quam cum Joanne bellum gerens pro caſtello ſibi ædificaverat. XV. *Auguſti XX. incipiunt Romani aggeres erigere contra urbem ſuperiorem.*

2. Iis diebus Idumæorum duces, clam congregati, conſilium de ſui traditione inierunt; viriſque quinque ad Titum miſſis, ut dextram ſibi daret ſupplices petebant. Ille vero, tyrannos, Idumæis avulſis qui belli pars magna erant, pertinaciam abjecturos ſperans, tarde quidem, veruntamen illis incolumitatem promittit, viroſque remiſit. Dum autem diſceſſum pararent, rem intelligit Simon, & quinque quidem, qui ad Titum per- *Idumæi deditionem tentant.*

b Ὑπὸ γὰρ] ὑπὸ γὰρ Roſſ.
c Φυγεῖν ἴσχυον,] Φυγεῖν & mox δ' ἐρρίπτουν in Cod. Big.
d Ἀλλὰ ἅπας] Ἀλλὰ πᾶς Big.
e Ἢ λιμοῦ νεκρὸν εἶχεν] Illud ἢ ex *Zonara* additum.
f Καὶ πεπλήρωτο νεκρῶν——ἀπολωλότων. Delet hæc *Lugd. Bat.*
g Ἐλπὶς ἐσχάτη] Ἐλπὶς ἐσχάτη ἡ π. *Big.*
h Τῶν Ῥωμαίων προελθόντες,] Illud τῶν è *Codd. MSS.* ut & mox infra v. 43.
i Ἐνεπίπρασαν] Ὑπενεπίμπρασαν *Big.* ἐνεπίμπρασαν *Vat.*
k Διώρυχας] Conf. de Vita §. 31. & ſupr. c. 1. 3. Spanh.
l Ἀναιδῶς] Ita *Big.* antea erat ἀνιδῶν. Quæ vox ſit huic loco accommodatior, aliorum eſto judicium.
m Κἂν] καὶ *L. B.*
n Φθασθέντες] *Big. Roſſ. L. B.* φθαρθέντες *Vat.* & *Lipſ.*

o Χωμάτων] *Aggeres* reddunt. Non repugno. Antea etiam χαρακωμάτων meminit, & χάρακος quo urbem Titus cinxit. Videtur vallum fuiſſe ex ſtipitibus ligneis ſtructum: ὕλη enim erat, qua ſpoliabatur omnis regio circa Hieroſolymas. Chriſtus id prædixit Luc. 19, 43. fore ut χάρακα circa Hieroſolymas ſtruerent, eaſque circumvallarent. Adeoque licet id in animo ante non habuerit Titus, ut dicto Chriſti veritas conſtaret, fieri debuit: qui etiam prædixit fore ut urbs a Romanis caperetur, etiamſi virtute humana id fieri nequaquam poſſe videretur, uti ipſe Titus agnovit, mox cap. 16. σὺν Θεῷ ἐπολεμήσαμεν, & manus humanæ nil efficere poſſunt adverſus has turres. Rel.
p Τὸν ξυστὸν,] τὸ ξυστὸν *L. B.*
q Τὴν σωτηρίαν] Abeſt τὴν a *Lugd. Bat.*

perrexerant, ſtatim occidit, duces vero, quorum nobiliſſimus erat Jacobus Soſæ filius, correptos in carcerem compingit. Idumæorum autem multitudinem, quod privati eſſent ducibus, conſilii inopem, obſervari jubet, & mœnia præſidiis accuratioribus muniebat. Non tamen cuſtodes transfugientibus obſtare valebant: ſed quamvis plurimi necarentur, multo *tamen* plures erant qui diffugerent. Omnes autem ſuſcipiebantur à Romanis, & quod Titus lenitate ſua præcepta priora inſuper habuerat, & ipſi *milites* ſatietate lucrique ſpe cæde abſtinuerant. Nam ſolis plebejis relictis, cæteram multitudinem cum uxoribus & liberis, minimo quemque pretio venundabant, ob mancipiorum magnum numerum & emptorum paucitatem. Quanquam autem voce præconis edixiſſet, ne quis ſolus transfugeret, ut familias *ſuas ſecum* educerent, tamen hos quoque recipiebat, appoſitis qui ab illis ſepararent quotquot pœna digni viderentur. Et quidem eorum qui venditi ſunt infinita erat multitudo; è plebejis vero ultra XL. millia ſunt conſervati, quos Cæſar, prout gratum unicuique erat, dimiſit.

Idumæi evadunt Cæſaris permiſſu.

Jeſus ſacerdos ſacra quædam vaſa tradit Cæſari.

3. In iiſdem diebus, quidam à ſacerdotibus, Thebuthi filius, nomine Jeſus, jurejurando pacta ſibimet à Cæſare incolumitate; ea lege ut de ſacris inſtrumentis quædam traderet, egreditur, ac tradit ex fani pariete candelabra duo, his quæ poſita erant in templo ſimilia, menſaſque & crateras & phialas, omnia ex ſolido auro & graviſſimo facta. necnon & aulæa, & pontificias veſtes cum lapidibus, & multa alia vaſa ſacro miniſterio comparata tradit. Quin & ſacri theſauri cuſtos, nomine Phineas, comprehenſus, tunicas, & cingula ſacerdotum oſtendit, multamque purpuram & coccum, quæ in aulæa adhibenda ſervabantur: cum quibus & multum cinnamomi erat, & caſſia, & aromatum aliorum vis ingens, quæ commiſcentes Deo quotidie adolebant. Traditæ ſunt etiam ab eo & multæ aliæ res pretioſæ, & ſacra ornamenta non pauca; quæ ipſi, *licet* vi capto, veniam transfugis datam conciliabant.

Phineas gazophylax comprehenſus veſtes ſacras aliaque res indicat.

XVI. *Septembris VIIo. Romani machinas admovent urbi ſuperiori.*

4. Jam vero, die ſeptimo menſis Gorpiæi aggeribus intra octodecim dies confectis, Romani quidem machinas admovebant: ſeditioſorum autem alii, qui tum de civitate deſperaverant, muris relictis in Acram recedebant: alii ſe in cuniculos abdebant, multique ordine diſpoſiti eos propugnabant qui helepoles adducebant. Hos vero multitudine ac vi ſuperabant Romani, quodque maximum eſt, læti mœſtos atque jam debiles. Cum autem muri pars quædam abrupta eſſet, nonnullæque turres arietibus pulſatæ ceſſiſſent, ſtatim quidem propugnatores diffugiebant, tyranniſque etiam metus inceſſit vehementior quam pro neceſſitate. nam priuſquam tranſilirent hoſtes, torpore tenebantur & ad fugiendum ſuſpenſi erant. Cernere autem erat paulo ante ſuperbos & impiis facinoribus gloriantes, ita tunc dejectos & tremebundos, ut miſeranda eſſet, quanquam in nequiſſimis, tanta mutatio. Et conati quidem ſunt, factis in munitiones excurſibus cuſtodes pellere, illiſque perruptis evadere. Cum autem eos, quorum fideli opera prius uſi fuerant, nuſquam viderant,

Tyranni, Joannes & Simon, terrori incipiunt.

εὐθέως ἀναιρεῖ, τοὺς δ' ἡγεμόνας, ὧν ἐπισημότατος ἦν ὁ τοῦ Σωσᾶ Ἰάκωβος, συλλαβὼν εἵργνυσι· τὸ δὲ πλῆθος τῶν Ἰδουμαίων, ἀμηχανοῦν διὰ τὴν ἀφαίρεσιν τῶν ἡγεμόνων, οὐκ ἀφύλακτον εἶχε, καὶ τὸ τεῖχος φρουραῖς ἐπιμελεστέραις διελάμβανεν. οὐ μὴν ἀντέχειν οἱ φρουροὶ πρὸς [r] τὰς αὐτομολίας ἴσχυον· ἀλλὰ καίτοι πλείστων φονευομένων, πολὺ πλείους οἱ διαφεύγοντες ἦσαν. ἐδέχοντο δὲ Ῥωμαῖοι πάντας, τότε Τίτου διὰ πραότητα τῶν προτέρων ἀμελήσαντος παραγγελμάτων, καὶ αὐτοὶ [s] κόρῳ τοῦ κτείνειν ἀπεχόμενοι, καὶ κέρδους ἐλπίδι. τοὺς γὰρ δημοτικοὺς καταλιπόντες μόνους, τὸν ἄλλον ὄχλον ἐπώλουν σὺν γυναιξὶ καὶ τέκνοις, ἐλαχίστης τιμῆς ἕκαστον, πλήθει τε τῶν πιπρασκομένων, καὶ ὀλιγότητι τῶν ὠνουμένων. καίτοι δὲ προκηρύξας μηδένα μόνον αὐτομολεῖν, ὅπως [t] καὶ γενεὰς ἐξαγάγωσιν, ὅμως καὶ τούτους ἐδέχετο. ἐπέστησε μέντοι τοὺς [u] διακρινοῦντας ἀπ' αὐτῶν, εἴ τις εἴη κολάσεως ἄξιος. καὶ τῶν μὲν ἀπεμποληθέντων [v] ἄπειρον τὸ πλῆθος ἦν· οἱ δημοτικοὶ δὲ διεσώθησαν ὑπὲρ τετρακισμυρίους, οὓς διαφῆκε Καῖσαρ, ᾗ φίλον ἦν ἑκάστῳ.

γ'. Ἐν δὲ ταῖς αὐταῖς ἡμέραις, καὶ τῶν ἱερέων τις [x] Θεβουθὶ παῖς, Ἰησοῦς ὄνομα, λαβὼν περὶ σωτηρίας ὅρκους παρὰ Καίσαρος, ἐφ' ᾧ παραδώσει τινὰ τῶν ἱερῶν κειμηλίων, ἔξεισι, καὶ παραδίδωσιν ἀπὸ τοῦ τοίχου τοῦ ναοῦ λυχνίας δύο [y] ταῖς κατὰ τὸν ναὸν κειμέναις παραπλησίας, τραπέζας τε καὶ κρατῆρας καὶ φιάλας, πάνθ' ὁλόχρυσα καὶ στιβαρώτατα. παραδίδωσι δὲ καὶ τὰ καταπετάσματα, καὶ τὰ ἐνδύματα τῶν ἀρχιερέων σὺν τοῖς λίθοις, καὶ πολλὰ τῶν πρὸς τὰς ἱερουργίας σκευῶν ἄλλα. συλληφθεὶς δὲ καὶ ὁ γαζοφύλαξ τοῦ ἱεροῦ Φινέας ὄνομα, τούς τε χιτῶνας καὶ τὰς ζώνας ἐπέδειξε τῶν ἱερέων, πορφύραν τε πολλὴν καὶ κόκκον, ἃ [z] πρὸς χρείας ἀπέκειτο τοῦ καταπετάσματος, σὺν οἷς [a] κιννάμωμόν τε πολὺ καὶ κασσίαν, καὶ πλῆθος ἑτέρων ἀρωμάτων, ἃ συμμίσγοντες ἐθυμίων ὁσημέραι τῷ Θεῷ. παρεδόθη δὲ ὑπ' αὐτοῦ πολλὰ καὶ τῶν ἄλλων κειμηλίων, κόσμος θ' ἱερὸς οὐκ ὀλίγος, ἅπερ αὐτῷ βίᾳ ληφθέντι τὴν τῶν αὐτομόλων συγγνώμην ἔδωκε.

δ'. Συντετελεσμένων δ' ἤδη καὶ τῶν χωμάτων ἑβδόμῃ Γορπιαίου μηνός, ἐν ὀκτωκαίδεκα ἡμέραις, Ῥωμαῖοι μὲν προσῆγον τὰς μηχανάς. τῶν δὲ στασιαστῶν οἱ μὲν, ἀπεγνωκότες ἤδη τὴν πόλιν, ἀνεχώρουν τοῦ τείχους εἰς τὴν Ἄκραν. οἱ δ' [b] ἐγκατεδύοντο τοῖς ὑπονόμοις, πολλοὶ δὲ διαστάντες ἠμύνοντο τοὺς προσάγοντας τὰς ἑλεπόλεις. ἐκράτουν δὲ καὶ τούτων Ῥωμαῖοι, πλήθει τε καὶ βίᾳ, καὶ τὸ μέγιστον, εὐθυμοῦντες ἀθύμων ἤδη καὶ παρειμένων. ὡς δὲ περιερράγη μέρος τι τοῦ τείχους, καί τινες τῶν πύργων τυπτόμενοι τοῖς κριοῖς ἐνέδοσαν, φυγὴ μὲν ἦν εὐθέως τῶν ἀμυνομένων, δέος δὲ καὶ τοῖς τυράννοις ἐμπίπτει σφοδρότερον τῆς ἀνάγκης. πρὶν γὰρ ὑπερβῆναι τοὺς πολεμίους, ἐνάρκων τε καὶ μετέωροι πρὸς φυγὴν ἦσαν. ἦν δ' ἰδεῖν τοὺς πάλαι σοβαροὺς καὶ τοῖς ἀσεβήμασιν ἀλαζόνας, τότε ταπεινοὺς καὶ τρέμοντας, ὡς ἐλεεινὴν εἶναι καίτοι ἐν πονηροτάτοις τὴν μεταβολήν. ὥρμησαν μὲν οὖν, ἐπὶ τὸ περιτείχισμα δραμόντες, ὤσασθαί τε τοὺς φρουροὺς, καὶ διακόψαντες ἐξελθεῖν. ὡς δὲ τοὺς μὲν πάλαι πιστοὺς ἑώρων οὐδαμοῦ, διέφυγον γὰρ ὅπῃ τινὶ συνε-

r Τὰς αὐτομολίας ἴσχυον] Τοὺς αὐτομολοῦντας Big. τοὺς αὐτομόλους Zonar.

s Κόρῳ τοῦ κτείνειν ἀπεχόμενοι,] Κόρῳ Big. unde διὰ quis excidiſſe ſuſpicaretur.

t Καὶ γενεὰς ἐξαγάγωσιν,] Καὶ τὰς γενεὰς Big. & mox ἐξάγωσιν Vat.

u Διακρινοῦντας ἀπ' αὐτῶν,] Διακρίνοντας Big.

v Ἄπειρον τὸ πλῆθος ἦν] Ita Big. & Vat. ἄπειρόν τι πλ. in Editis, Zonara, Aliiſque.

x Θεβουθί] Ita cum Rufino legendum cenſeo. Θεμουθί in Editis, forſan pro Θεβουθί quod habet Cod. Vat. Lugd. Bat. & Roſ. Ζεβουθί Big.

y Ταῖς κατὰ τὸν ναὸν κειμέναις] Τῶν κατὰ τὸν ναὸν κειμένων Big. Vat. Voſſ. Roſ. & Bod.

z Πρὸς χρείας ἀπέκειτο] Πρὸς τὰς χρείας Vat.

a Κιννάμωμόν τε πολὺ καὶ κασσίαν,] Cinnamomum, Caſſia ad ſuffitus in Templo. Vid. II. Reg. XXXIX. 2. Spanh. Hinc diſcimus plura aromata quam quatuor quorum Moſes meminit, in pulvere ſuffitus fuiſſe, quod & Talmudici teſtantur, [illegible] *cinnamomum & caſiam* diſerte memorantes. Rel.

b Ἐγκατεδύοντο τοῖς ὑπονόμοις,] Διαδὺς τῶν ὑπονόμων infr. lib 7. c. 6. §. 5. Spanh.

c Πρὸς

συνελαύνοι ἡ ἀνάγκη, [c] προθέοντες δέ, [d] οἱ μὲν ὅλον ἀνατετράφθαι τὸ πρὸς δύσιν τεῖχος ἤγγελλον, οἱ δ' [e] ἐμβεβληκέναι τοὺς Ῥωμαίους, οἱ δ' [f] ἤδη τε πλησίον εἶναι ζητοῦντας αὐτούς, ἕτεροι δ' ἀφορᾶν ἐπὶ τῶν πύργων πολεμίους ἔλεγον, πλαζομένου τὰς ὄψεις τοῦ δέους, [g] ἐπὶ στόμα πεσόντες, [h] ἀνῴμωξαν τὴν ἑαυτῶν φρενοβλάβειαν, καὶ καθάπερ ὑποκεκομμένοι τὰ νεῦρα τῆς φυγῆς ἠπόρουν. ἔνθα δὴ μάλιστ' ἄν τις καταμάθοι, τήν τε τοῦ Θεοῦ δύναμιν ἐπὶ τοῖς ἀνοσίοις, καὶ τὴν Ῥωμαίων τύχην. οἱ μὲν γὰρ τύραννοι, τῆς ἀσφαλείας ἐγύμνωσαν ἑαυτούς, καὶ τῶν πύργων κατέβησαν ἑκόντες, [i] ἐφ' ὧν βίᾳ μὲν οὐδέποτ' ἁλῶναι, μόνῳ δ' ἐδύναντο λιμῷ. Ῥωμαῖοι δὲ τοσαῦτα περὶ τοῖς ἀσθενεστέροις τείχεσι καμόντες παρέλαβον τύχῃ τὰ μὴ δυνατὰ τοῖς ὀργάνοις. [k] παντὸς γὰρ ἰσχυρότεροι μηχανήματος ἦσαν οἱ τρεῖς πύργοι, περὶ ὧν ἀνωτέρω δεδηλώκαμεν.

ε'. Καταλιπόντες δὴ τούτους, μᾶλλον δ' ὑπὸ τοῦ Θεοῦ καταβληθέντες ἀπ' αὐτῶν, παραχρῆμα μὲν εἰς τὴν [l] ὑπὸ [m] Σιλωὰμ φάραγγα καταφεύγουσιν. αὖθις δ' ὀλίγον ἀνακύψαντες ἐκ τοῦ δέους, ὥρμησαν ἐπὶ τὸ ταύτῃ παρατείχισμα. χρησάμενοι δὲ ταῖς τόλμαις ἀγεννεστέραις τῆς ἀνάγκης, κατέαγησαν γὰρ ἤδη τὴν ἰσχὺν ἅμα τῷ δέει καὶ ταῖς συμφοραῖς, ὑπὸ τῶν φρουρῶν ἀνωθοῦνται, καὶ σκεδασθέντες [n] ὑπ' ἀλλήλων, κατέδυσαν εἰς τοὺς ὑπονόμους. Ῥωμαῖοι δὲ τῶν τειχῶν κρατήσαντες, τάς τε σημαίας ἔστησαν ἐπὶ τῶν πύργων, καὶ μετὰ κρότου καὶ χαρᾶς ἐπαιάνιζον ἐπὶ τῇ νίκῃ, πολὺ τῆς ἀρχῆς κουφότερον τοῦ πολέμου τὸ τέλος εὑρηκότες. ἀναιμωτὶ γοῦν τοῦ τελευταίου τείχους ἐπιβάντες ἠπίστουν, καὶ μηδένα βλέποντες ἀντίπαλον, ἀληθῶς ἠπόρηντο. εἰσχυθέντες δὲ τοῖς στενωποῖς ξιφήρεις, τούς τε καταλαμβανομένους ἐφόνευον [o] ἀνέδην, καὶ τῶν συμφευγόντων τὰς οἰκίας αὐτάνδρους [p] ὑπεπίπρασαν. πολλὰς δὲ κεραΐζοντες, ὁπότ' ἔνδον παρέλθοιεν ἐφ' ἁρπαγὴν γενεὰς ὅλας νεκρῶν κατελάμβανον, καὶ τὰ δωμάτια πλήρη τῶν τοῦ λιμοῦ πτωμάτων. ἔπειτα πρὸς τὴν ὄψιν πεφρικότες, κεναῖς χερσὶν ἐξῄεσαν. οὐ μὴν οἰκτείροντες τοὺς οὕτως ἀπολωλότας, ταὐτὸ καὶ πρὸς τοὺς ζῶντας ἔπασχον. ἀλλὰ τὸν [q] ἐντυχόντα διελαύνοντες, ἀπέφραξαν μὲν τοὺς στενωποὺς [r] νεκροῖς, αἵματι δ' ὅλην τὴν πόλιν κατέκλυσαν, ὡς πολλὰ τῶν φλεγομένων σβεσθῆναι τῷ φόνῳ. καὶ οἱ μὲν κτείνοντες ἐπαύσαντο πρὸς ἑσπέραν, ἐν δὲ τῇ νυκτὶ τὸ πῦρ ἐπεκρατεῖτο. φλεγομένοις δ' ἐπανέτειλεν Ἱεροσολύμοις ἡμέρα Γορπιαίου μηνὸς ὀγδόη, πόλει τοσαύταις χρησαμένῃ συμφοραῖς κατὰ τὴν πολιορκίαν, ὅσοις ἀπὸ τῆς κτίσεως ἀγαθοῖς κεχρημένη πάντως ἂν ἐπίφθονος ἔδοξεν, οὐ μὴν ἀξία κατ' ἄλλο τι τῶν τηλικούτων ἀτυχημάτων, ἢ τὸ γενεὰν τοιαύτην ἐνεγκεῖν, ὑφ' ἧς [s] ἀνετράπη.

(nam diſperſi erant quò quenquam fugere ſuadebat neceſſitas) & præcurſorum alii totum ab occidente murum ſubverſum eſſe nunciarent, alii Romanos ingreſſos eſſe, alii jam in propinquo eſſe qui ipſos quærebant, aliique ſe videre hoſtes in turribus affirmarent, faciente metu ut errarent oculi, in faciem prolapſi vecordiam ſuam deplorarunt, ac veluti ſucciſi eſſent nervi fugere non poterant. Unde igitur maxime quis & Dei potentiam in ſceleratos intelligat, & fortunam Romanorum. Nam tyranni quidem ſecuritate ſemetipſos exuerunt, atque ultro è turribus deſcenderunt, in quibus vi quidem nunquam, ſola vero fame expugnari poterant. Romani autem, qui adeo circa mœnia infirmiora laboraverant, fortuna ea ceperunt, adverſus quæ nihil valebant organa. Omnibus enim machinis validiores erant tres turres, de quibus ſupra memoravimus.

Tyranni mente privati divinitus muniſſima loca Romanis permittunt.

5. His itaque relictis, aut magis ex illis Dei voluntate dejecti, confeſtim quidem in vallem infra Siloam confugerunt. Verum cum ad ſe rurſum ex metu rediiſſent, munitionem illic ſtructam petiere. Uſi autem audacia minus virili quam neceſſitas poſtulabat (jam enim vires eorum metus & calamitas fregerat) repulſi erant à cuſtodibus, & per diverſa disjecti cuniculos ſubierunt. At Romani muris potiti, & ſigna in turribus poſuere, & victoriam cum plauſu & lætitia celebrabant, quod bellum multo levius ſub finem quam ſub initium invenerant. Itaque cum citra ſanguinem in murum extremum aſcendiſſent, ſupra quam cuique credibile eſt videbatur; neminemque ſibi adverſum videntes, præter morem quo ſe verterent dubitabant. In anguſtias autem vicorum ſtrictis gladiis effuſi deprehenſos ad ſatietatem uſque trucidabant; domoſque totas, cum omnibus qui eò confugerant, incenderunt. Multas vero vaſtantes, cum prædæ cauſa eas penetraſſent, integras defunctorum familias & tecta plena mortuis, quos fames confecerat, offendebant. Dein cum iſta intuerentur horreſcentes vacuis manibus egreſſi ſunt. Non tamen eo modo peremptos miſerantes, idem etiam circa vivos patiebantur: ſed unumquemque obvium transfigentes, anguſtias vicorum cadaveribus obſtruxerunt, & totam civitatem ſanguine obruerunt, ut pleraque incenſorum ſanguine cæſorum exſtinguerentur. Et occidentes quidem ad veſperam deſierunt, nocte vero ignis prævalebat. Ardentibus autem Hieroſolymis illuxit dies Gorpiæi menſis octavus, ubi *quidem*, tot calamitates cum obſideretur expertæ, quot bonis ſi floruiſſet ex quo fuerat condita, plane invidenda ipſa eſſet; non tamen aliàs tantis infelicitatibus digna, quam quod talem progeniem edidit, à qua ſubverſa eſt.

Romani ſigna in turribus ponunt.

Cædes varia & incendium Urbis.

Urbs conflagrat XVIII°. menſis Septembris, à paſſione Domini anno XLIII.

c Προθέοντες] προστίθεντες L. B.
d Οἱ μὲν ὅλον ἀνατετράφθαι] Οἱ καὶ μὲν Vat.
e Ἐμβεβληκέναι] ἐμβεβηκέναι L. B.
f Ἤδη] Delet το L. B.
g Ἐπὶ στόμα πεσόντες,] Abeſt a Raſ.
h Ανῴμωξαν τὴν ἑαυτῶν φρενοβλάβειαν,] Ita cum *Zonara*. ἀνῴμωξαν in *Joſephi* libris hodiernis. Conf. ſupr. lib. 1. c. 27. §. 5. ἐκ τοσαύτης φρενοβλαβείας & lib. 2. c. 7. §. 1. προελθεῖν εἰς τοσαύτην φρενοβλάβειαν Spanh.
i Ἐφ' ὧν βίᾳ] Ἀφ' ὧν βίᾳ μὲν οὐδέποτε ἁλῶναι ἐδύναντο λιμῷ δὲ μόνῳ *Zonar.*
k Παντὸς γὰρ ἰσχυρότεροι — ἀνωτέρω δεδηλώκαμεν.] Conf. ſupr. lib. 5. c. 17. §. 8. & infr. lib. 7. c. 1. §. 1. Spanh.
l Τὴν] Εἰς τὴν τοῦ Σιλωὰμ φάρ. *Zonar.* εἰς τὴν ὑπὸ τῇ Σιλ. L. B.
m Σιλωὰμ φάραγγα] Σιλωὰμ φάραγξ ſupr. lib. 5. c. 12. §. 2. Spanh.
n Ὑπ' ἀλλήλων,] ἀπ' ἀλλήλων L. B.
o Ἀνέδην,] Ἀνειδὴν *Big.* Vide *Suidam* voce ἀνέδην.
p Ὑπεπίπρασαν.] Ὑπενεπίπρασαν *Big.*
q Ἐντυχόντα] ἐντυγχάνοντα L. B.
r Νεκροῖς,] Νεκρῶν *Big.*
s Ἀνετράπη.] Ita *Big. Lugd. Bat.* & *Vat.* [illegible] in Editis *aliiſque*.

CAP. IX.

Quænam Cæſar intro ingreſſus fieri imperavit. Numerus eorum qui capti erant & perierunt. deque iis qui in cuniculos confugerunt : in quibus Simon & Joannes tyranni.

UBI autem intraſſet Titus, inter alia miratus eſt urbem ob firma opera & turres, quas per vecordiam tyranni deſeruerant. deinde conſiderans ſolidam earum altitudinem & ſingulorum lapidum magnitudinem, & exactiſſimam coagmentationem, tum qua latitudine eſſent qua longitudine, „ Deo, inquit, favente bellavimus, Deus eſt qui Judæos ex iſtis munimentis detraxit; nam humanæ manus & machinæ quid contra tales turres valeant? „ Et tunc quidem multa ejuſmodi cum amicis collocutus eſt: vinctos vero à tyrannis in caſtellis relictos ſolvit. Cum autem iterum urbem alibi deleret & mœnia everteret, eas turres monumentum reliquit fortunæ ſuæ, qua commilitante iis potitus eſt quæ expugnari non poterant.

Titus fatetur Dei virtute urbem cepiſſe.

Quænam Cæſar de captis decrevit.

2. Quandoquidem autem milites cædibus quidem defatigati erant, ingens vero multitudo ſupereſſe viſa eſt, eos quidem ſolos qui in armis eſſent manibuſque reſiſterent occidi jubet Cæſar, reliquam vero multitudinem vivam capi. Illi autem, cum his, quos interficere juſſi erant, etiam ſenes ac debiles trucidabant; at ætate florentes ac uſui idoneos, in templum compulſos, in deſtinatum mulieribus ambitum incluſerunt: & cuſtodem quidem his appoſuit Cæſar unum ex libertis, Frontonem vero ex amicis, qui fortunam quam quiſque meritus eſſet *illis* decerneret. Ille vero ſeditioſos quidem omnes atque latrones, mutuo indicio damnatos, occidit: juvenes autem lectos, qui proceritate & forma cæteris præſtarent, triumpho ſervabat. Ex reliqua autem multitudine, annis XVII. majores vinctos ad metalla exercenda in Ægyptum miſit; plurimos etiam per provincias diſtribui Titus, in theatris ferro & beſtiis conſumendos. Quicunque vero infra XVII. annum *ætatis* erant, *ſub corona* venditi ſunt. Iiſdem autem diebus, dum à Frontone ſecernebantur, ex inedia perierunt XII. millia, partim ex cuſtodum in illos odio nihil habentes quod comedant, partim accipere recuſantes quod datum erat. Præ multitudine autem erat frumenti etiam penuria.

De captivis Judæis.

XVII. Captivorum, eorumque qui bello perierunt, numerus.

3. Et captivorum quidem omnium, qui totius belli tempore capti ſunt, numerus erat ad nonaginta ſeptem millia: totius autem obſidionis tempore undecies centena *hominum* millia perierunt. Horum major pars ejuſdem quidem gentis erat, * non vero ejuſdem regionis. nam qui è tota regione ad Azymorum feſtum convenerant, derepente bello circundati erant. adeo ut primo quidem ex loci anguſtia in illos invaderet peſtis,

ΚΕΦ. Θ'.

Οἷα Καῖσαρ εἴσω παρελθὼν προσέταξε. τῶν ἁλόντων καὶ ἀπολλυμένων ἀριθμός. περί τε τῶν εἰς ὑπονόμους καταφυγόντων· ἐν οἷς Σίμων καὶ Ἰωάννης τύραννοι.

ΠΑρελθὼν δὲ Τίτος εἴσω, τά τ' ἄλλα τῆς ὀχυρότητος τὴν πόλιν καὶ τῶν πύργων ἀπεθαύμασεν, οὓς οἱ τύραννοι κατὰ φρενοβλάβειαν ἀπέλιπον. κατιδὼν γοῦν τό, τε [s] ναστὸν αὐτῶν ὕψος, καὶ τὸ μέγεθος ἑκάστης πέτρας, τήν τε ἀκρίβειαν τῆς ἁρμονίας, καὶ ὅσοι μὲν εὖρος, ἡλίκοι δὲ ἦσαν τὴν [t] ἀνάτασιν, „ σὺν Θεῷ γ' ἐπολεμήσαμεν, ἔφη. καὶ Θεὸς ἦν ὁ τῶνδε τῶν ἐρυμάτων Ἰουδαίους καθελὼν, ἐπεὶ χεῖρές τε ἀνθρώπων ἢ μηχαναὶ τί πρὸς [x] τούτους τοὺς πύργους δύνανται; " τότε μὲν οὖν πολλὰ τοιαῦτα [y] διελέχθη πρὸς τοὺς φίλους. τοὺς δὲ τῶν τυράννων δεσμώτας οἳ κατελήφθησαν ἐν τοῖς φρουρίοις ἀνῆκεν. αὖθις δὲ τὴν ἄλλην ἀφανίζων πόλιν, καὶ τὰ τείχη κατασκάπτων, τούτους τοὺς πύργους κατέλιπε μνημεῖον εἶναι τῆς αὐτοῦ τύχης, ᾗ συστρατιώτιδι χρησάμενος ἐκράτησε τῶν ἁλῶναι μὴ δυναμένων.

β. Ἐπεὶ δ' οἱ στρατιῶται μὲν ἔκαμνον ἤδη φονεύοντες, [z] πολὺ δέ τι πλῆθος τῶν περιόντων ἀνεφαίνετο, κελεύει Καῖσαρ, μόνους μὲν τοὺς ἐνόπλους καὶ χεῖρας ἀντισχόντας κτείνειν, τὸ δὲ λοιπὸν πλῆθος ζωγρεῖν. οἱ δὲ μετὰ τῶν παρηγγελμένων τό, τε γηραιὸν καὶ τοὺς ἀσθενεῖς ἀνῄρουν· τὸ δ' ἀκμάζον καὶ χρήσιμον εἰς τὸ ἱερὸν συνελάσαντες, ἐγκατέκλεισαν τῷ τῶν γυναικῶν περιτειχίσματι· καὶ φρουρὸν μὲν ἐπέστησε Καῖσαρ ἕνα τῶν ἀπελευθέρων, Φρόντωνα δὲ τῶν φίλων, ἐπικρινοῦντα τὴν ἀξίαν ἑκάστῳ τύχην. ὁ δὲ τοὺς μὲν στασιώδεις καὶ λῃστρικοὺς [a] πάντας, ὑπ' ἀλλήλων ἐνδεικνυμένους, ἀπέκτεινε· τῶν δὲ νέων τοὺς ὑψηλοτάτους [b] καὶ καλοὺς ἐπιλέξας ἐτήρει τῷ θριάμβῳ. τοῦ δὲ λοιποῦ πλήθους τοὺς ὑπὲρ ἑπτακαίδεκα ἔτη δήσας [c] ἔπεμψεν εἰς τὰ κατ' Αἴγυπτον ἔργα, πλείστους δ' εἰς τὰς ἐπαρχίας διεδωρήσατο Τίτος, φθαρησομένους ἐν τοῖς θεάτροις σιδήρῳ καὶ θηρίοις. οἱ δ' ἐντὸς ἑπτακαίδεκα ἐτῶν [d] ἐπράθησαν. ἐφθάρησαν δ' αὐτῶν ἐν αἷς διέκρινεν ὁ Φρόντων ἡμέραις ὑπ' [e] ἐνδείας, χίλιοι πρὸς τοῖς μυρίοις, οἱ μὲν ὑπὸ μίσους τῶν φυλάκων μὴ μεταλαμβάνοντες τροφῆς, οἱ δ' οὐ προσιέμενοι διδομένην. πρὸς δὲ τὸ πλῆθος ἦν ἔνδεια καὶ σίτου.

γ. Τῶν μὲν οὖν αἰχμαλώτων πάντων, ὅσα καθ' ὅλον ἐλήφθη τὸν πόλεμον, ἀριθμὸς [f] ἐννέα μυριάδες καὶ ἑπτακισχίλιοι συνήχθη· [g] τῶν δ' [h] ἀπολλυμένων κατὰ πᾶσαν τὴν πολιορκίαν, μυριάδες ἑκατὸν καὶ δέκα. τούτων τὸ πλέον [i] ὁμόφυλον μὲν, ἀλλ' οὐκ ἐπιχώριον. ἀπὸ γὰρ τῆς χώρας ὅλης ἐπὶ τὴν τῶν Ἀζύμων ἑορτὴν συνεληλυθότες, ἐξαπίνης τῷ πολέμῳ περιεσχέθησαν, ὥστε τὸ μὲν πρῶτον αὐτοῖς τὴν στενοχωρίαν γενέσθαι λοιμώδη φθοράν,

s Ναστὸν αὐτῶν ὕψος,] Conf. ſupr. lib. 5. c. 4. §. 3. Spanh.
t Ἀνάτασιν,] Ἀνάστασιν *Big.* & *Vat.*
x Τούτους τοὺς πύργους] τούτοις ἔφη τοῖς πύργοις *Roſt.*
y Διελέχθη πρὸς τοὺς φίλους] Ita *Big.* διελέχθη in *Editis Aliiſque.*
z Πολὺ δέ τι πλῆθος τῶν περιόντων ἀνεφαίνετο,] Πολὺ δ' ἔτι πλ. τῶν π. ἐφαίνετο *Big.*
a Πάντας,] Illud πάντας non agnoſcit *Big.* neque *Euſeb.* qui locum hunc affert in *Eccl. Hiſt.* l. 3. c. 7.
b Καὶ καλοὺς ἐπιλέξας] Καὶ κάλλει σώματος διαφέροντας *Euſeb.*
c Ἔπεμψεν εἰς τὰ κατ' Αἴγυπτον ἔργα,] Nempe ad agros ibi colendos. Spanh.
d Ἐπράθησαν.] Ἐπράχθησαν *Big.* Confer *Euſeb.* in *Eccl. Hiſt.* l. 3. c. 7. p. 81. B.
e Ἐνδείας,] Ἐνδείᾳ σίτου *Rhod.*
f Ἐννέα μυριάδες] Ἐννακόσια ſcripſiſſe *Joſephum* cenſet *Villalpandus*, tom. 3. p. 123. Sequentia uſque ſecundum μυριάδες omiſſa ſunt in *Roſt.*
g Τῶν δ'] τῶν δὲ ἀπολ. vid. apud *Euſeb. H. Eccl. l. III. cap. VII. p.* 81. A. Spanh.
h Ἀπολλυμένων] Ἀπολωλότων *Big.*
i Ὁμόφυλον] *Contribules.* Judæi nim. licet non indigenæ, ſed multi ex aliis regionibus. *Helleniſtæ. Barlæus.*

* *Al.* non vero indigenæ.

ρὰν, αὖθις δὲ καὶ λιμὸν ὠκύτερον. ὅτι δ' ἐχώρει τοσούτους ἡ πόλις, δῆλον ἐκ τῶν ἐπὶ Κεστίου συναριθμηθέντων, ὃς, τὴν ἀκμὴν τῆς πόλεως διαδηλῶσαι Νέρωνι βουλόμενος καταφρονοῦντι τοῦ ἔθνους, παρεκάλεσε τοὺς ἀρχιερεῖς, [k] εἴπως δυνατὸν εἴη τὸ πλῆθος [l] ἐξαριθμήσασθαι· οἱ δ' ἐνστάσης [m] ἑορτῆς, Πάσχα καλεῖται, [n] καθ' ἣν θύουσι μὲν [o] ἀπὸ ἐνάτης ὥρας μέχρι ἑνδεκάτης, [p] ὥσπερ δὲ [q] φρατρία περὶ ἑκάστην γίνεται [r] θυσίαν, οὐκ ἐλάσσων ἀνδρῶν δέκα, μόνοις γὰρ οὐκ ἔξεστι δαίνυσθαι, πολλοὶ δὲ καὶ σὺν εἴκοσιν ἀθροίζονται. τῶν μὲν [s] οὖν θυμάτων [t] εἴκοσι πέντε μυριάδας ἠρίθμησαν, [v] πρὸς δὲ ἑξακισχίλια καὶ πεντακόσια. γίνονται δ' ἀνδρῶν, ἵν' ἑκάστου δέκα δαιτυμόνας θῶμεν, μυριάδες [x] ἑβδομήκοντα καὶ διακόσιαι, καθαρῶν ἁπάντων καὶ ἁγίων. οὔτε γὰρ λεπροῖς, οὔτε γονορροίοις, οὔτε γυναιξὶν ἐπεμμήνοις, οὔτε τοῖς [y] ἄλλως μεμιασμένοις ἐξὸν τῆσδε τῆς θυσίας μεταλαμβάνειν· ἀλλ' οὐδὲ τοῖς [z] ἀλλοφύλοις, ὅσοι κατὰ θρησκείαν παρῆσαν.

δ'. Πολὺ δὲ [a] τοῦτο πλῆθος ἔξωθεν συλλέγεται· τότε γε μὴν ὥσπερ εἰς εἱρκτὴν ὑπὸ τῆς εἱμαρμένης πᾶν συνεκλείσθη τὸ ἔθνος, καὶ [b] ναστὴν ὁ πόλεμος τὴν πόλιν ἀνδρῶν ἐκυκλώσατο. πᾶσαν γοῦν ἀνθρωπίνην καὶ δαιμόνιον φθορὰν ὑπερβάλλει [c] τὸ πλῆθος τῶν ἀπολωλότων. ἐπὶ γοῦν τῶν φανερῶν, οὓς μὲν ἀνεῖλον, οὓς δ' ᾐχμαλωτίσαντο Ῥωμαῖοι, [d] οὓς δ' ἐν τοῖς ὑπονόμοις ἀνηρεύνων, καὶ τοὔδαφος ἀναρρηγνύντες, ὅσοις μὲν ἐνετύγχανον [e] ἔκτεινον. εὑρέθησαν δὲ κἀκεῖ νεκροὶ πλείους δισχιλίων, οἱ μὲν ὑπὸ σφῶν αὐτῶν, οἱ δ' ὑπ' ἀλλήλων, τὸ πλέον δ' ὑπὸ τοῦ λιμοῦ διεφθαρμένοι. δεινὴ δ' ὑπήντα τοῖς [f] ἐπεισπίπτουσιν ὀδμὴ τῶν σωμάτων, ὡς πολλοὺς μὲν ἀναχωρεῖν εὐθέως, τοὺς δὲ ὑπὸ πλεονεξίας εἰσδύεσθαι, νεκροὺς σεσωρευμένους ἐμπατοῦντας. πολλὰ γὰρ τῶν κειμηλίων ἐν ταῖς διώρυξιν [g] εὑρίσκετο, καὶ πᾶσαν [h] θεμιτὴν [i] τὴν ὁδὸν ἐποίει τὸ κέρδος. ἀνήγοντο δὲ καὶ δεσμῶται πολλοὶ τῶν τυράννων. οὐδὲ γὰρ ἐν ἐσχάτοις ἐπαύσαντο τῆς ὠμότητος. ἀπετίσατό γε μὴν ὁ Θεὸς ἀμφοτέρους ἀξίως. καὶ Ἰωάννης μὲν, λιμώττων μετὰ τῶν ἀδελφῶν ἐν τοῖς ὑπονόμοις, ἣν πολλάκις ὑπερηφάνησε [k] δεξιὰν παρὰ Ῥωμαίων λαβεῖν ἱκέτευε· Σίμων δὲ, πολλὰ διαμαχήσας πρὸς τὴν ἀνάγκην, ὡς διὰ τῶν ἑξῆς δηλώσομεν, ἑαυτὸν παρέδωκεν. ἐφυλάχθη δ' ὁ μὲν τῷ [l] θριάμβῳ σφάγιος, ὁ δ' Ἰωάννης δεσμοῖς αἰωνίοις. Ῥωμαῖοι δὲ [m] τάς τε ἐσχατιὰς τοῦ ἄστεος ἐνέπρησαν, καὶ τὰ τείχη κατέσκαψαν.

ac deinde citius fames. Quod autem tantam multitudinem caperet civitas, manifeſtum ex illis qui ſub Ceſtio fuerant enumerati. Is enim integræ ætatis viros in civitate Neroni, gentem contemnenti, ſignificare cupiens, à pontificibus petiit, ut, ſi quo modo poſſent, multitudinem numerarent. Illi autem, cum feſtum adeſſet, (*quod* Paſcha vocatur), in quo à nona quidem hora uſque ad undecimam hoſtias mactant, quaſi vero ſodalitas circa unamquamque victimam habebatur, ex hominibus nunquam paucioribus decem, ſolum enim epulari non licet, ſæpe etiam viginti conveniunt: hoſtiarum quidem ducenta & quinquaginta ſex millia & quingentas numeravêre. virorum autem erant purorum & mundorum, ut denos epulatores ſingulis victimis demus, vicies ſepties centena millia. nec enim leproſis, nec quibus genitura flueret, nec menſtruis mulieribus, neque alio modo inquinatis licebat de ſacris iſtis participare: ſed nec alienigenis quidem, qui religionis ergo eò venerant. *Paſchatis celebrandi modus.*

4. Ingens autem hæc multitudo aliis è locis congregata erat: verum tunc quaſi in carcerem tota gens fato concluſa erat, & urbem viris refertam circumvallaverat bellum. Itaque omnem humanam & à Deo immiſſam peſtem ſuperat numerus peremptorum. nam ex manifeſtis, alios quidem occidêre, alios vero cepêre Romani, alios etiam cuniculis *deliteſcentes* indagabant, perruptoque ſolo obvios quoſque trucidarunt. Sed & ibi mortuorum ultra duo millia ſunt reperti, quorum alii quidem manu ſua, alii vero mutuis vulneribus, pluresque fame perempti erant. Teter autem cadaverum fœtor introëuntibus occurrebat, ut ſtatim quidem multi recederent, alii vero præ avaritia ſubirent, mortuorum cumulos calcantes. nam in iis cavernis multæ res pretioſæ reperiebantur, atque omnis lucri captandi via honeſta habebatur. Quin & multi educebantur & dimittebantur, quos tyranni captivos tenuerant. non enim in extremis aliquid de crudelitate remiſerunt. Cæterum utrumque prout meruerunt ultus eſt Deus. Et Joannes quidem, cum fratribus in cavernis eſuriens, dextram, quam ſæpe deſpexerat, à Romanis ſupplex petiit: Simon vero, multa vi cum neceſſitate luctatus, ſicut infra declarabimus, ſemet tradidit. Servatus eſt alter quidem triumpho in cædem, Joannes autem vinculis ſempiternis. Romani vero extremas urbis partes incenderunt, & mœnia funditus everterunt.

Mirandum Dei judicium, quî ita è diverſiſſimis locis coëgit in unum quos voluit perdere Judæos.

Exitus tyrannorum Joannis & Simonis.

k Εἴπως δυνατὸν] Judæi enim putabant illicitum eſſe ſe, i. e. populum Iſraeliticum per capita numerari, quod eſſent futuri ſicut arena maris, cujus numerus iniri nequit Hoſ. 1. 10. & quia Davidi tam male ceſſerat, quod populum numeraſſet. Rel.

l Ἐξαριθμήσασθαι.] In Echa Rabbeti fol. 61. 2. dicitur Rex Agrippa ex numero renum agnorum Paſchalium deprehendiſſe numerum Judæorum. Erat id jam antiquiſſimis temporibus in uſu ut hoc modo populus numeraretur, ſi illis credimus qui putant 2 Sam. 3. 12. [illegible] ſignificare agnos paſchales uti Targumiſta, qui illic habet [illegible] & *numeravit eos per agnos paſchales.* Rel.

m Ἑορτῆς,] τῆς ἑορτῆς L. B.

n Καθ' ἣν θύουσι μὲν] Conf. Antt. lib. 16. c. 6. §. 2. Spanh.

o Ἀπὸ ἐνάτης] ἀπὸ τῆς ἐνάτης L. B.

p Ὥσπερ δὲ] Antt. lib. 16. c. 6. §. 2. Spanh.

q Φρατρία] Φρατρίαν L. B.

r Θυσίαν,] Θυσία L. B.

s Οὖν θυμάτων] Illud οὖν è *Cod. Big.*

t Εἴκοσι πέντε μυριάδας] Eſt qui legit, *εἴκοσι πάντως μυριάδας ἠρίθμησαν πρὸς ἑπτά, viginti omnino myriadas numeraverunt ſupra ſeptem*, ſive 270000. qui numerus, per *decem* ductus, convenit cum eo qui ſequitur, *myriadum ſeptuaginta & ducentarum*, & optime convenit cum eo qui eſt ſupra p. . . . *trecentarum myriadum*, ſive 3000000. ſi accedant *impuri*. Hæc nos aliquando illuſtrabimus, cum numerum agnorum Paſchalium hujus diei conferemus cum eo qui legitur Codice *Peſachim* in *Gemara Babylonica*; ac docebimus atrium templi capax fuiſſe omnino 100000. ac ſimul totidem Paſcharum, i. e. agnorum vel hœdorum.

v Πρὸς δὲ ἑξακισχίλια καὶ πεντακόσια.] Ita cum *Cod. Big.* & *Ruffino*. antea erat, πρὸς δὲ πεντακισχίλια καὶ ἑξακόσια, *quinque millia & ſexcentas.*

x Ἑβδομήκοντα καὶ διακόσιαι,] Πεντακόσιαι malit *Villalpandus*, tom. 3. p. 124.

y Ἄλλως μεμιασμένοις] Ἄλλοις *Big.* & *Ruf.* ἄλλως in *Editis Aliiſque*. μεμιασμένοις mox *L. B.*

z Ἀλλοφύλοις, ὅσοι] Ἀλλοφύλοις δὲ *Big.* ἀλλοφύλοις, οἱ μὴ ὅσοι legiſſe videtur *Ruf.* qui vertit, *niſi qui*. Leg. μὴ ὅσοι, & [illegible] *Ruffinus* Spanh.

a Τοῦτο πλῆθος ἔξωθεν] Τούτων *Big.*

b Ναστὸν ὁ πόλεμος] Μεστὸν *Zonar.*

c Τὸ πλῆθος τῶν ἀπολωλότων.] Numerum eorum qui per ſeptennium interierunt nobis ex *Juſto Lipſio* exhibet *Uſſerius* ſub finem *Annalium*.

d Οὓς δ' ἐν τοῖς ὑπονόμοις ἀνηρεύνων,] Τοὺς δ' ἐν *Big.*

e Ἔκτεινον.] Ἔκτειναν, ἐφόνευον *Big.*

f Ἐπεισπίπτουσιν ὀδμὴ] Ἐπεισπίπτουσιν *Big.* ἐπεισπίπτουσιν vel ἐπεισιοῦσιν *Zonar.*

g Εὑρίσκετο,] Ηὑρίσκετο *Big.*

h Θεμιτὴν] Ita reſcripſi ex *Codd. Pariſ.* θεμιτὸν vulgati. Hav.

i Τὴν ὁδὸν] Artic. τὴν abeſt a *L. B.*

k Δεξιὰν παρὰ Ῥωμαίων λαβεῖν ἱκέτευε] Hoc ordine *Big.* antea erat παρὰ Ῥωμαίων δεξιὰν λ. ἱκ.

l Θριάμβῳ σφάγιος,] Triumpho victima *Gr.* inf. lib. 7. c. 2. §. 1. Spanh. & Rel.

m Τάς τε ἐσχατιὰς τοῦ ἄστεος] Τὰς ἐσχατιὰς *Big.* & *Ruf.*

CAP.

XVIII.

CAP. X.

Quod urbs Hierosolymorum, quinquies prius capta, tunc iterum vaſtata erat. Conciſa hiſtoria.

Urbs capta ſecundo anno Veſpaſiani, Septembris die VIII.

ITA quidem capta erant Hieroſolyma ſecundo anno principatus Veſpaſiani, Gorpiæi menſis die octavo. Quinquies autem prius capta, tunc iterum vaſtata erant. Nam Ægyptiorum quidem rex Aſochæus, & poſt eum Antiochus, deinde Pompejus, & poſt hos cum Herode Soſius captam urbem ſervavere. Ante hos vero rex Babyloniorum expugnatam ad vaſtitatem redegit, poſt annos ab illius conditu mille trecentos ſexaginta octo, atque menſes ſex. Primus autem conditor ejus erat Chananæorum dynaſta, qui patria lingua appellatus eſt rex juſtus. Nam erat profecto talis. Propterea que primus ſacerdos erat Deo, cumque templum primus ædificaſſet civitatem Hieroſolyma appellavit, quæ antea Solyma vocabatur. Sane Judæorum quidem rex Davides, populo Chananæorum inde ejecto, ſuo incolendam dedit: atque anno poſt ipſum quadringenteſimo ſexageſimo ſeptimo cum ſex menſibus à Babyloniis everſa eſt. A rege autem Davide, qui primus Judæorum in ea regnavit, uſque ad everſionem à Tito factam, anni mille centum ſeptuaginta & novem. A primo autem illius conditu uſque ad extremum excidium, anni bis mille centum & ſeptuaginta ſeptem. Sed enim neque antiquitas, neque profundæ divitiæ, neque * gentis fama per univerſum terrarum orbem diffuſa, neque magna religionis gloria quidquam juvit quo minus periret. Sane ejuſmodi quidem finis erat obſidionis Hieroſolymorum.

ΚΕΦ. ι.

Ὅτι πολλάκις πρότερον ἁλούσης τῆς πόλεως, τοῦτο δεύτερον ἠρημώθη. σύντομος αὐτῆς ἱστορία.

ΕΑλω μὲν οὕτως Ἱεροσόλυμα ἔτει δευτέρῳ τῆς Οὐεσπασιανοῦ ἡγεμονίας, Γορπιαίου μηνὸς ὀγδόῃ. ἁλοῦσα δὲ καὶ πρότερον πεντάκις, τοῦτο δεύτερον ἠρημώθη. [n] Ἀσωχαῖος [o] μὲν γὰρ ὁ τῶν Αἰγυπτίων βασιλεὺς, καὶ μετ' αὐτὸν Ἀντίοχος, ἔπειτα [p] Πομπήιος, ἐπὶ τούτοις σὺν Ἡρώδῃ Σόσσιος ἑλόντες ἐτήρησαν τὴν πόλιν. πρὸ δὲ τούτων ὁ τῶν Βαβυλωνίων βασιλεὺς κρατήσας ἠρήμωσεν αὐτὴν μετὰ ἔτη τῆς κτίσεως χίλια τετρακόσια ἑξήκοντα ὀκτὼ, [q] μῆνας ἕξ. [r] ὁ δὲ [s] πρῶτος κτίσας ἦν Χαναναίων δυνάστης, ὁ τῇ πατρίῳ γλώσσῃ κληθεὶς [t] βασιλεὺς δίκαιος. ἦν γὰρ δὴ τοιοῦτος. διὰ τοῦτο [v] ἱεράσατό τε τῷ Θεῷ πρῶτος, καὶ τὸ ἱερὸν [w] πρῶτος δειμάμενος, [x] Ἱεροσόλυμα τὴν πόλιν προσηγόρευσε, Σόλυμα καλουμένην πρότερον. τὸν μὲν δὴ τῶν Χαναναίων λαὸν ἐκβαλὼν ὁ τῶν Ἰουδαίων βασιλεὺς Δαυίδης, κατοικίζει τὸν ἴδιον· καὶ [y] μετ' αὐτὸν ἔτεσι τετρακοσίοις ἑβδομήκοντα καὶ ἑπτὰ, μησὶν ἕξ, ὑπὸ Βαβυλωνίων κατασκάπτεται. ἀπὸ δὲ Δαυίδου τοῦ βασιλέως, ὃς πρῶτος αὐτῆς ἐβασίλευσεν Ἰουδαῖος, μέχρι τῆς ὑπὸ Τίτου γενομένης κατασκαφῆς, ἔτη χίλια καὶ [z] ἑκατὸν ἑβδομήκοντα ἐννέα. ἀπὸ δὲ τῆς πρώτης κτίσεως ἔτη μέχρι τῆς ἐσχάτης ἁλώσεως δισχίλια ἑκατὸν, ἑβδομήκοντα καὶ ἑπτά. ἀλλὰ γὰρ [a] οὔθ' ἡ ἀρχαιότης, οὔθ' ὁ βαθὺς πλοῦτος, οὔτε τὸ διαπεφοιτηκὸς ὅλης τῆς οἰκουμένης [b] ἔθνος, οὔθ' ἡ μεγάλη δόξα τῆς θρησκείας [c] ἤρκεσέ τι πρὸς ἀπώλειαν αὐτῇ. [d] τοιοῦτον μὲν δὴ τὸ τέλος τῆς [e] Ἱεροσολύμων πολιορκίας.

n Ἀσωχαῖος] In ſacris litteris 2 *Regum*, c. 14. v. 25. Σεσωγχις dicitur. HUDS. Is Ptolemæus Lagus Antt. lib. XII. cap. 1. COCC.

o Μὲν γὰρ] μὲν abeſt a *L. B.*

p Πομπήιος,] ὁ Πομπήιος *L. B.*

q Μῆνας ἕξ.] Juxta *Rufinum* legendum, μῆνας δυὸ, ἡμέρας ἕξ.

r Ὁ δὲ] Tot σφάλματα quot verba in hac perioche, inquit *Bochartus*, l. 2. *de Phœnicum Coloniis*, c. 4. Quam vere, aliorum eſto judicium.

s Πρῶτος κτίσας] Illud πρῶτος è *Cod. Big.* & *Rufini* verſione. HUDS. πρῶτος. Ideo ἀγενεαλόγητος in epiſt. ad Hebr. REL.

t Βασιλεὺς δίκαιος.] Nempe Melchiſedecus Conf. Antt. l. 1. c. 10. §. 2. SPANH.

u Ἱεράσατό τε] ἱεράσατο τότε *L. B.*

w Πρῶτος δειμάμενος,] Illud πρῶτος è *Cod. Big.* & *Rufini* verſione.

x Ἱεροσόλυμα τὴν πόλιν—πρότερον.] Vide *Maſium* in *Joſuam*, cap. 10. p. 178. *Bochartum* (ſupra citatum) & *Beveregium* in *Annott.* ad Canones, p. 60. & *Iſ. Voſſium* in *Epiſtola* ad *Colvium*, p. 395. 396. Conf. lib. VII. c. 3 §. 2. Antiq. Jud. SPANH. Lib. 1. c. 11. Antiq. dicit non Melchiſedecum ſed poſterioris temporis homines urbem Hieroſolymam appellaſſe. Adeoque hæc Τὸ ἱερὸν δειμάμενος &c. ad Davidem aut Solomonem referenda videntur: niſi dicere velimus Joſephum ſibi aperte contradixiſſe. REL.

y Μετ' αὐτὸν] Ita *Big.* μετὰ τοῦτον in *Editis Aliiſque.*

z Ἑκατὸν] Abeſt a *Ruf.*

a Οὔθ' ἡ ἀρχαιότης,—πλοῦτος, οὔτε] ὅτε—ὅτε—ὅτε &c. *L. B.*

b Ἔθνος,] Pro ἔθνος Rufin. κλέος videtur legiſſe. SPANH.

c Ἤρκεσέ τι πρὸς ἀπώλειαν αὐτῇ.] Iterum cum *Cod. Big.* antea erat ἤρκεσεν πρὸς ἀπ. *S. Petitus* (tom. 3. p. 341. *Animadv.* ἀνεκδότων in *Joſephum*) poſt hæc verba excidiſſe ſuſpicatur quæ Joſepho adſcribit *Euſeb.* in *Hiſt. Eccl.* l. 2. c. 23. & ex eo *D. Hieronymus* in *Catalogo Scriptorum* &c. Ταῦτα δὲ συμβέβηκεν Ἰουδαίοις, κατ' ἐκδίκησιν Ἰακώβου τοῦ δικαίου, ὃς ἦν ἀδελφὸς Ἰησοῦ τοῦ λεγομένου Χριστοῦ· ἐπειδήπερ δικαιότατον αὐτὸν ὄντα οἱ Ἰουδαῖοι ἀπέκτειναν. *Hæc omnia contigerunt Judæis propter Jacobum Juſtum, fratrem Jeſu qui dicitur Chriſtus. Qui cum eſſet omnium conſenſu juſtiſſimus, nihilominus à Judæis necatus fuerat.*

d Τοιοῦτον] Τοιοῦτο *Big.*

e Ἱεροσολύμων] *Epiphanius de Ponderib. de Hadriano*, qui Hieroſolymas adiit. SPANH.

* Ita tranſtuli ac ſi lectum eſſet ἔθνος κλέος.

ΤΑΔΕ ΕΝΕΣΤΙΝ ΕΝ ΤΩ ΕΒΔΟΜΩ ΛΟΓΩ

ΤΩΝ ΙΩΣΗΠΟΥ ΙΣΤΟΡΙΩΝ

ΤΗΣ ΙΟΥΔΑΙΚΗΣ ΑΛΩΣΕΩΣ.

JOSEPHI LIBRO SEPTIMO

HISTORIARUM EXCIDII JUDAICI

HÆC CONTINENTUR.

α΄. Ὅπως, πάντων Ἰουδαίων φονευθέντων ἢ καὶ ληφθέντων, τὰ μὲν ἄλλα Ῥωμαῖοι κατέσκαψαν, κατέλιπον δὲ πύργους τέ τινας καὶ μοίρας τοῦ τείχους, πρὸς ἐπίδειξιν τοῦ προτέρου κάλλους τοῖς μετ' ἔπειτα.

β΄. Δημηγορία Τίτου Καίσαρος πρὸς τοὺς στρατιώτας, ὑπερεπαινοῦντος αὐτούς.

γ΄. Ὅπως ἀξίως ἕκαστον αὐτῶν ἐτίμησεν, ἆθλα καὶ γέρα διανείμας αὐτοῖς.

δ΄. Ὅπως διαθεὶς καλῶς τοῖς τάγμασιν εἰς Καισάρειαν ἀφικνεῖται, κἀκεῖ τὴν πᾶσαν τοῦ πολέμου λείαν ἐναπέθετο.

ε΄. Περὶ Οὐεσπασιανοῦ Καίσαρος, ὅπως ἀπ' Ἀλεξανδρείας τὴν ἐπὶ Ῥώμην πορείαν ἐποιήσατο.

ϛ΄. Ὅπως Τίτος εἰς τὴν Φιλίππου καταβὰς Καισάρειαν, καὶ θεωρίας ἐπιτελῶν, πολλοὺς τῶν αἰχμαλώτων ἐν αὐταῖς ἀπέκτεινεν.

ζ΄. Περὶ Σίμωνος τοῦ τυράννου, ὅπως ἑάλω, καὶ εἰς τὸν θρίαμβον Ῥώμης ἐτηρήθη.

η΄. Ὅπως Τίτος, τὴν γενέθλιον ἡμέραν τἀδελφοῦ καὶ πατρὸς ἄγων, πολλοὺς τῶν Ἰουδαίων ἀνάλωσεν.

θ΄. Περὶ τῶν ἐν Ἀντιοχείᾳ κινδυνευσάντων Ἰουδαίων, ἀπὸ τῆς τοῦ Ἰουδαίου Ἀντιόχου παραβάσεώς τε καὶ ἀσεβείας.

ι΄. Ὅπως ἀπεδέξαντο οἱ ἐν ταῖς ἄλλαις τε πόλεσι καὶ ἐν τῇ Ῥώμῃ τὸν Οὐεσπασιανόν.

ια΄. Ὅπως ἀποστάντες Γερμανοὶ Ῥωμαίων αὖθις ὑπετάγησαν.

ιβ΄. Ὅπως οἱ Σαρμάται, καταδραμόντες Μυσίαν, δίκην τε ἔδοσαν, καὶ ἠναγκάσθησαν πολλοὺς καταλιπόντες εἰς τὰ ἴδια ὑποστρέψαι.

ιγ΄. Ὅπως ἀπὸ Βηρυτοῦ Τίτος ὑποστρέφων, πολλοὺς Ἰουδαίους ἐν ταῖς θεωρίαις ἀνῄρει· ἐν ᾧ περὶ τοῦ λεγομένου Σαββατικοῦ ποταμοῦ παράδοξον.

ιδ΄. Ὅπως Ἀντιοχεῖς κατ' Ἰουδαίων προσελθόντες Τίτῳ παρῃτήθησαν.

ιε΄. Ὡς ἐπαναστρέφων εἰς Ἱεροσόλυμα Τίτος, ᾤκτειρε τῆς ἐρημίας τὴν πόλιν· καὶ εἰς Ἀλεξάνδρειαν παραγενόμενος, ἐντεῦθεν εἰς Ῥώμην κατέπλευσεν.

ιϛ΄. Ὅπως εἰς Ἰταλίαν κατέπλευσεν, καὶ ὡς ἐδέχθη τε καὶ ἐπόμπευσε, τῶν δύο Καισάρων ὁμοῦ θριαμβευσάντων.

ιζ΄. Ἔκφρασις τοῦ θριάμβου, καὶ τῶν ἐν αὐτῷ λαφύρων, ὅσα τε καὶ ὁποῖα ἦσαν.

ιη΄. Περὶ τῆς ἀναιρέσεως τοῦ τυράννου Σίμωνος ἐν τῷ θριάμβῳ γεγονυίας.

1. *Quomodo, Judæis omnibus occiſis aut etiam captis, alia quidem Romani diruerunt, turres vero nonnullas & muri partem reliquerunt, ut ſeris poſteris oſtenderetur prior urbis pulchritudo.*

2. *Titi Cæſaris ad milites oratio, qua ipſos miris laudibus extollit.*

3. *Quomodo eorum ſingulos pro merito cohoneſtavit præmiis & muneribus.*

4. *Quomodo legionibus bene remuneratis Cæſaream venit, & illic omnes belli manubias repoſuit.*

5. *De Veſpaſiano Cæſare, quomodo ab Alexandria profectus Romam iter fecit.*

6. *Quomodo Titus, cum Cæſaream Philippi deſcendiſſet & ſpectacula celebraſſet, magnam captivorum multitudinem in illis interfecit.*

7. *De Simone tyranno, quomodo captus erat, & triumpho Romæ agendo ſervatus erat.*

8. *Quomodo Titus, cum diem natalem fratris patriſque celebraret, multos Judæorum conſumpſit.*

9. *De Judæis in periculum apud Antiochiam adductis ex Judæi Antiochi iniqua legum violatione.*

10. *Qualiter Veſpaſianus exceptus erat in aliis civitatibus & Romæ præcipue.*

11. *Quomodo Germani, cum à Romanis defectionem fecerant, iterum ſubjugantur.*

12. *Quomodo Sarmatæ, ob excurſionem in Myſiam factam, pœnas dederunt; & coacti erant, multis trucidatis, domum refugere.*

13. *Quomodo Titus, dum Beryto reverteretur, Judæorum multos in ſpectaculis interficiendos dabat: itemque mirandum quiddam de fluvio qui Sabbaticus dicitur.*

14. *Quomodo Antiocheni, Tito ſupplicantes contra Judæos, repulſam paſſi ſunt.*

15. *Titus Hieroſolyma revertens urbem deſolatam miſeratus eſt; cumque Alexandriam perveniſſet, inde Romam verſus navigavit.*

16. *Qualiter, navigatione in Italiam peracta, ſuſceptus erat & cum pompa deductus, duobus Cæſaribus uno triumpho honoratis.*

17. *Deſcriptio triumphi & ſpoliorum in eo, quæque & qualia erant.*

18. *De interfectione Simonis tyranni in triumpho.*

19. *Quod in templo pacis, poſt triumphum à Veſpaſiano exſtructo, ab ipſo omnia in eo repoſita erant belli ſpolia.*

20. *Quomodo Baſſus, cum in Judæam veniſſet, & caſtellum Herodion deditione cepiſſet, ad Macheruntem etiam caſtellum expugnandum aggreſſus eſt.*

21. *De ſitu Macheruntis.*

22. *De ruta in Macheruntis regia.*

23. *De altera planta, & mira de illa.*

24. *De aquis illic loci calidis.*

25. *Qualiter Baſſus, propter Eleazarum caſu quodam mirabili captum, urbem validiſſimam ad deditionem redegit.*

26. *Quomodo etiam eos, qui ad ſaltum Jardem vocatum confugerant, bello appetens, omnes interfecit.*

27. *Quomodo Baſſus & Liberius à Cæſare omnem Judæorum terram vendere juſſi ſunt; & Judæis ubicunque degentibus tributum indicere, ut quotannis binas quiſque drachmas in Capitolium inferat, quemadmodum prius in templum conferebant.*

28. *De Antiocho rege Commagenorum, qualem in calamitatem incidit.*

29. *De Alanis, quæ & quanta Medis & Armenis mala intulerunt.*

30. *De Maſada, ejuſque munitione, & ſicariis qui eam occupaverant; itemque reſumptio narrationis de aliis ſicariis & tyrannis urbis Hieroſolymorum.*

31. *Quomodo Silva ad oppugnationem Maſadæ converſus eſt; ubi etiam illius urbis deſcriptio eſt.*

32. *De armorum & victus apparatu intus repoſito, ab Herodis regis temporibus, quando, ob inimicitias Cleopatræ, illic iſta repoſuit propter metum Antonii.*

33. *Quomodo Romanorum dux Maſada expugnata, muroque igne abſumpto, decreto hoſtes prima luce aggredi, nocte vigilias accuratiores fecit.*

34. *Quomodo Eleazarus, ſicariorum princeps, omnes qui ipſi ſuberant orationibus ad perſuadendum accommodatis eò adduxit, ut ſemet cum familiis ſuis interficerent.*

35. *Quomodo ii qui in caſtello erant, verbis Eleazari perſuaſi, omnes, præter duas mulieres & quinque pueros, ſibi mortem conſcivere.*

36. *Quod Romani & Silva, exſpectantes multo cum labore urbe potiri, ſine pugna eam ceperunt.*

37. *Quomodo apud Alexandriam multi ſicariorum, qui eo confugerant, diſcrimen adierunt: propterea que templum, illic olim exſtructum ab Onia pontifice, deſtructum erat.*

38. *Quomodo etiam Jonathas quidam, unus è ſicariis, arte textor, Judæos Cyrenenſes ad turbas ciendas commovit, unde & multi perierunt.*

39. *Quomodo à Jonatha, prout ei ſuggeſſerat præſes Catullus, falſo inter alios accuſatus erat ſcriptor Joſephus.*

40. *Quod veritate à Veſpaſiano deprehenſa, Jonathas quidem vivus exuſtus eſt, Catullus vero evaſit, & poſtea ex plagis à Deo immiſſis, quod falſo delatos injuſte peremerat, vitam abrupit.*

ιθʹ. Ὡς μετὰ τὸν θρίαμβον τέμενος εἰρήνης Οὐεσπασιανὸς κατασκευάσας, ἐν αὐτῷ πάντα τὰ τοῦ πολέμου ἀνέθηκε λάφυρα.

κʹ. Ὅπως Βάσσος εἰς Ἰουδαίαν ἀφικόμενος, καὶ τὸ φρούριον τὸ ἐν Ἡρωδείῳ προσαγαγόμενος, ἐπεχείρησε καὶ τὸ ἐν Μαχαιροῦντι παραστήσασθαι.

καʹ. Περὶ τῆς θέσεως Μαχαιροῦντος.

κβʹ. Περὶ τοῦ ἐν τοῖς βασιλείοις Μαχαιροῦντος φύντος πηγάνου.

κγʹ. Περὶ τῆς ἑτέρας βοτάνης παραδόξου.

κδʹ. Περὶ τῶν αὐτόθι θερμῶν ὑδάτων.

κεʹ. Ὅπως Βάσσος, τύχῃ τινὶ παραδόξῳ διὰ τὴν Ἐλεαζάρου κατάσχεσιν, ὀχυρωτάτην οὖσαν τὴν πόλιν ῥᾳδίως παρέλαβεν.

κϛʹ. Ὅπως καὶ τοὺς συμφυγόντας ἐπὶ τὸν Ἰάρδην καλούμενον δρυμὸν καταπολεμήσας, πάντας ἀπέκτεινεν.

κζʹ. Ὅπως Καῖσαρ ἐπέστειλε Βάσσῳ καὶ Λιβερίῳ τὴν γῆν Ἰουδαίων πᾶσαν ἀποδόσθαι, καὶ τοὺς ἁπανταχοῦ Ἰουδαίους φόρον τελεῖν εἰς τὸ Καπετώλιον δύο δραχμὰς ἕκαστον, ὥσπερ πρότερον εἰς τὸν ναὸν συνετέλουν.

κηʹ. Περὶ Ἀντιόχου τοῦ Κομμαγηνῶν βασιλέως, οἵᾳ συμφορᾷ περιέπεσεν.

κθʹ. Περὶ τῶν Ἀλανῶν ὁπόσα Μήδοις τε καὶ Ἀρμενίοις κακὰ διεπράξαντο.

λʹ. Περὶ Μασάδας καὶ τῆς ὀχυρότητος αὐτῆς, καὶ τῶν αὐτὴν κατασχόντων σικαρίων. ἐν ᾧ καὶ περὶ τῶν ἄλλων λῃστῶν καὶ τυράννων τῆς πόλεως Ἱεροσολύμων ἐπανάληψις.

λαʹ. Ὅπως Σίλβας εἰς τὴν πολιορκίαν Μασάδας ἐτράπετο, ἔνθα καὶ σχηματογραφία τῆς αὐτῆς πόλεως.

λβʹ. Περὶ τῶν ἔνδον ἀποκειμένων ὅπλων τε καὶ τροφῶν, ἀπὸ τῶν Ἡρώδου τοῦ βασιλέως χρόνων, [a] ὅτε, διὰ τὴν πρὸς Κλεοπάτραν διαφορὰν, ἐνταῦθα ταῦτα ἀποτέθεικε φοβούμενος Ἀντώνιον.

λγʹ. Ὅπως ὁ τῶν Ῥωμαίων ἡγεμὼν ἐκπολιορκήσας Μασάδαν, καὶ τὸ τεῖχος πυρὶ διαφθείρας, μεθ' ἡμέραν ἐπιχειρεῖν τοῖς πολεμίοις ἐγνωκὼς, τὰς φυλακὰς νύκτωρ ἐπιμελέστερον ἐποιήσατο.

λδʹ. Ὅπως Ἐλεάζαρος ὁ τῶν σικαρίων ἄρχων, τοὺς ὑφ' αὐτὸν πάντας δημηγορίαις πιθανωτάταις παρέπεισεν, ἑαυτοὺς πανγενῇ καταχρήσασθαι.

λεʹ. Ὅπως οἱ κατὰ τὸ φρούριον πεισθέντες τοῖς λόγοις Ἐλεαζάρου, πλὴν δύο γυναικῶν καὶ παιδίων πέντε, πάντες ἑαυτοὺς ἀπέσφαξαν.

λϛʹ. Ὅτι Ῥωμαῖοι καὶ Σίλβας, προσδοκῶντες πόνῳ πολλῷ τὴν πόλιν κρατῆσαι, ἀμαχητὶ ταύτην παρέλαβον.

λζʹ. Ὅπως καὶ κατὰ τὴν Ἀλεξάνδρειαν τῶν σικαρίων συμφυγόντων πολλοὶ μὲν ἐκινδύνευσαν, κατελύθη δὲ διὰ τοῦτο, καὶ ὁ παρὰ τοῦ ἀρχιερέως Ὀνίου κτισθεὶς πάλαι ναὸς ἐκεῖσε.

ληʹ. Ὅπως καὶ τοὺς ἐν Κυρήνῃ Ἰουδαίους, Ἰωνάθης τις, τῶν σικαρίων εἷς, τὴν τέχνην ὑφάντης, ἀνέπεισε στασιάσαι, καὶ πολλοὶ ἐκ τούτου ἀπώλοντο.

λθʹ. Ὅπως, ὑποθήκαις τοῦ ἡγεμόνος Κατύλλου, παρὰ Ἰωνάθου ἐσυκοφαντήθη μετὰ τῶν ἄλλων καὶ Ἰώσηπος ὁ συγγραφεύς.

μʹ. Ὡς Οὐεσπασιανοῦ τἀληθὲς εὑρόντος, Ἰωνάθης μὲν πυρὶ παρεδόθη, Κάτυλλος δὲ διαφυγὼν, ὕστερον θεηλάτοις πληγαῖς, διότι ἀδίκως τοὺς συκοφαντηθέντας ἀπέκτεινε, τὴν ψυχὴν ἀπέρρηξεν.

a Ὅτε,] Ὅτι in Editis & MSS.

Φ Λ.

ΦΛ. ΙΩΣΗΠΟΥ
ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΙΟΥΔΑΙΚΟΥ ΠΟΛΕΜΟΥ,
Η
ΙΟΥΔΑΙΚΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΠΕΡΙ ΑΛΩΣΕΩΣ
ΛΟΓΟΣ ζ.

FLAVII JOSEPHI
DE BELLO JUDAICO,
SIVE
JUDAICÆ HISTORIÆ DE EXCIDIO,
LIBER VII.

ΚΕΦ. α.

Ὡς κατεσκάφη πᾶσα ἡ πόλις Ἱεροσολύμων, πλὴν τριῶν πύργων· καὶ ὡς Τίτος ἐν δημηγορίᾳ ἐπαινεῖ τοὺς στρατιώτας, καὶ γέρα αὐτοῖς ἐπένειμε, πολλούς τε διαφίησιν.

Ἐπεὶ δ' οὔτε φονεύειν, οὔτε διαρπάζειν εἶχεν ἡ στρατιὰ, πάντων τοῖς θυμοῖς ἐπιλειπόντων. οὐ γὰρ δή γε φειδοῖ τινὸς ἔμελλον ἀφέξασθαι δρᾶν ἔχοντες· κελεύει Καῖσαρ ἤδη τήν τε πόλιν ἅπασαν καὶ τὸν νεὼν κατασκάπτειν, πύργους μὲν ὅσοι τῶν ἄλλων ὑπερανεστήκεσαν καταλιπόντας, [a] Φασάηλον, Ἱππικὸν, Μαριάμμην, [b] τεῖχος δ' ὅσον ἦν ἐξ ἑσπέρας τὴν πόλιν περιέχον. τοῦτο μὲν, ὅπως εἴη τοῖς ὑπολειφθησομένοις [c] φρουροῖς στρατόπεδον· τοὺς πύργους δὲ, ἵνα [d] τοῖς ἔπειτα σημαίνωσιν, οἵας, πόλεως, καὶ τινὰ τρόπον ὀχυρᾶς [e] οὕτως, ἐκράτησεν ἡ Ῥωμαίων ἀνδραγαθία. τὸν δ' ἄλλον ἅπαντα τῆς πόλεως περίβολον οὕτως ἐξωμάλισαν οἱ κατασκάπτοντες, ὡς μηδὲ πώποτ' οἰκηθῆναι πίστιν ἂν ἔτι παρασχεῖν τοῖς προσελθοῦσι. τοῦτο μὲν οὖν τέλος, ἐκ τῆς τῶν νεωτερισάντων ἀνοίας, Ἱεροσολύμοις ἐγένετο, λαμπρᾷ τε πόλει καὶ παρὰ πᾶσιν ἀνθρώποις διαβοηθείσῃ.

CAP. I.

Quomodo tota Hieroſolymorum urbs plane diruta eſt præter tres turres: atque Titus in concione extollit milites, & præmia illis diſtribuit, multoſque dimittit.

POSTQUAM vero neque quos occiderent, neque quod raperent, habebat exercitus, quòd iratis animis omnia deerant (neque enim ut alicui parceretur, ſi eſſet quod agerent, abſtinuiſſent) jubet eos Cæſar totam funditus jam evertere civitatem & templum: relictis quidem turribus, quæ præter alias eminebant, Phaſäëlo, Hippico, Mariamne; eaque tantummodo muri parte quæ civitatem ab occidente cingeret. illam quidem, ut caſtra eſſent militibus illic præſidii cauſa relinquendis: turres autem, ut poſteris indicarent, qualem civitatem & qualiter munitam Romanorum virtus obtinuerat. Totum vero reliquum civitatis ambitum ita ſolo æquavere qui eum diruebant, ut ne quidem unquam habitatam fuiſſe vix fidem amplius faceret eò accedentibus. Et hic quidem, ex illorum dementia qui res novas moliti ſunt, finis erat Hieroſolymorum, ſplendidæ civitatis, ſummæque apud omnes homines celebritatis.

Urbs Hieroſolymorum ſolo æquata tota exceptis tribus turribus & parte occidua murorum.

2. Cæ-

[a] Φασάηλον, Ἱππικὸν, Μαριάμμην,] Conf. ſupr. lib. 2. c. 17. §. 8. & lib. 6 c. 8. §. 4. Spanh.
[b] Τεῖχος δ' ὅσον ἦν] Τείχους Big.
[c] Φρουροῖς στρατόπεδον] Φρουρῶν Big.
[d] Τοῖς ἔπειτα σημαίνωσι,] Τοῖς μετέπειτα Big.
[e] Οὕτως,] Illud οὕτως non agnoſcit Big. & commode abeſſe poteſt.

XIX.

Titus gratias agit exercitui & præmia dividit.

2. Cæſar autem præſidio quidem illic ſtatuit relinquere decimam legionem, nonnullaſque alas equitum & peditum cohortes. Cumque jam omnes belli partes adminiſtraſſet, geſtiebat & univerſum laudare exercitum ob res præclare geſtas, & debita viris fortibus præmia perſolvere. Facto igitur ſibi in medio priorum caſtrorum magno tribunali, cum in eo conſtitiſſet cum ducum eminentiſſimis, ut ab omni exercitu poſſet audiri dicebat, „ magnam quidem illis ſe gratiam habere „ quod benevolentiam erga ipſum præſtare perſeverarint. Laudabat autem *eos* quod ipſi per „ omne belli tempus obtemperarint, idque in multis magniſque periculis cum egregia fortitudine, „ patriæ quidem etiam per ſe amplificantes imperium, omnibus vero hominibus abunde teſtatum facientes, neque hoſtium multitudinem, „ neque regionum munimenta, neque civitatum „ magnitudinem, neque adverſantium audaciam „ temerariam, & barbaram immanitatem poſſe unquam Romanorum vires effugere, quamvis in „ multis nonnulli fortunam opitulantem habuerint. Et pulchrum quidem eſſe, ajebat, illos „ etiam bello finem imponere, quod tam diu duraverat. nec enim optaſſe *eos* his quicquam melius, „ cum id ingrederentur. Hoc autem pulchrius atque præclarius illis accidiſſe, quod duces & adminiſtratores imperii Romani, ab illis creatos & „ in patriam præmiſſos, libenter omnes ſuſtipiant; „ quodque ab illis decretum fuerit æquiſſimo „ animo ferant, gratiam illis habentes qui ſibi imperaturos elegerint. Et mirari quidem ſe, ajebat, eos omnes, atque diligere, * ut qui norit, „ nemini, quamprimum res fieri potuit, ad aggrediendum defuiſſe alacritatem. Cæterum illos, „ qui pro majore vi clarius dimicaſſent, vitamque ſuam factis egregiis condecoraſſent, & rebus præclare geſtis militiam ſuam nobiliorem „ feciſſent, pronunciabat, ſe & præmia & honores confeſtim redditurum; nec ullum eorum, „ qui plus alio laborare voluiſſet, juſtam remunerationem non conſequuturum. Maximæ enim „ hanc rem ſibi curæ fore, ut qui magis vellet „ virtutes commilitonum honore proſequi, quam „ † delinquentes pœnis afficere.

Mos Romanorum egregius.

3. Confeſtim ergo juſſit eos, quibus datum erat id negotii, indicare, quinam in bello præclari aliquid geſſerint. Ac nominatim eos appellans, & præſentes collaudabat, ut qui ex propriis bene feliciterque geſtis valde lætaretur, & coronas eis aureas imponebat, atque torquibus aureis, & haſtis longis aureis, ſigniſque ex argento factis *eos* donabat, & uniuſcujuſque ordinem mutabat in melius. Quin & ex manubiis aurum & argentum, itemque veſtes, & ex reliqua præda largiter eis diſtribuit. Omnibus autem ita honoratis, prout ipſe unumquemque meritum eſſe judicavit, ‡ univerſo exercitui *fauſta omnia* precatus cum multis & lætis acclamationibus deſcendebat, ſeque ad ſacra pro victoria facienda convertit: cum-

Præmia militaria.

Sacrificia & epula.

β΄. Καῖσαρ δὲ φυλακὴν μὲν αὐτόθι καταλιπεῖν ἔγνω τῶν ταγμάτων τὸ δέκατον, καί τινας ἴλας ἱππέων καὶ λόχους πεζῶν. πάντα δὲ ἤδη τὰ τοῦ πολέμου διῳκηκὼς, ἐπαινέσαι τε σύμπασαν ἐπόθει στρατιὰν ἐπὶ τοῖς κατορθωμένοις, καὶ τὰ προσήκοντα γέρα τοῖς ἀριστεύσασιν ἀποδοῦναι. ποιηθέντος οὖν αὐτῷ μεγάλου κατὰ μέσην τὴν πρότερον παρεμβολὴν βήματος, καταστὰς [f] ἐπὶ τούτου μετὰ τῶν [g] ἡγεμονικωτάτων, [h] εἰς ἐπήκοον ἁπάσῃ τῇ στρατιᾷ ἔλεγε, „ [i] χάριν μὲν πολλὴν ἔχειν αὐτοῖς τῆς πρὸς αὐτὸν εὐνοίας, ἣν „ χρώμενοι διατελοῦσιν. ἐπῄνει δὲ τῆς ἐν παντὶ πολέμῳ πειθαρχίας, ἣν ἐν πολλοῖς καὶ μεγάλοις κινδύνοις ἅμα τῇ κατὰ σφᾶς ἀνδρείᾳ παρέσχον, τῇ μὲν „ πατρίδι καὶ δι᾽ αὐτῶν τὸ κράτος αὔξοντες, [k] φανερὸν δὲ πᾶσιν ἀνθρώποις [l] καθιστάντες, ὅτι μήτε „ πλῆθος πολεμίων, μήτε χωρίων ὀχυρότητες, ἢ „ μεγέθη πόλεων, ἢ τῶν ἀντιτεταγμένων ἀλόγιστοι „ [m] τόλμαι, καὶ θηριώδεις ἀγριότητες, δύναιντ᾽ ἄν ποτε „ τὴν Ῥωμαίων ἀρετὴν διαφυγεῖν, κἂν [n] εἰς πολλά „ τινες τὴν τύχην [o] εὕρωνται συναγωνιζομένην. καλὸν μὲν „ οὖν, ἔφη, καὶ τῷ πολέμῳ τέλος αὐτοὺς ἐπιθεῖναι, „ [p] πολλῷ χρόνῳ γενομένῳ. μηδὲ γὰρ εὔξασθαί τι τούτων ἄμεινον, ὅτ᾽ εἰς αὐτὸν καθίσταντο. τούτου δὲ κάλλιον αὐτοῖς, καὶ λαμπρότερον ὑπάρχειν, ὅτι τοὺς „ ἡγησομένους καὶ [q] τῆς Ῥωμαίων ἀρχῆς ἐπιτροπεύσοντας, „ αὐτῶν χειροτονησάντων, εἴς τε τὴν πατρίδα προπεμψάντων ἄσμενοι πάντες [r] προσίενται, καὶ τοῖς ὑπ᾽ „ αὐτῶν ἐγνωσμένοις ἐμμένουσι, χάριν ἔχοντες τοῖς „ ἑλομένοις. θαυμάζειν μὲν οὖν, ἔφη, πάντας καὶ ἀγαπᾶν, εἰδὼς ὅτι τοῦ δυνατοῦ τῆς προθυμίας οὐδεὶς ἔσχε „ βραδυτέραν. τοῖς μέντοι διαπρεπέστερον ἀγωνισαμένοις, ὑπὸ ῥώμης πλείονος, καὶ τὸν μὲν [s] ἑαυτῶν „ βίον ἀριστείαις κεκοσμηκόσι, τὴν δ᾽ αὐτοῦ στρατείαν ἐπιφανεστέραν διὰ τῶν κατορθωμάτων πεποιηκόσιν, ἔφη, „ τὰ γέρα, καὶ τὰς τιμὰς εὐθὺς ἀποδώσειν, καὶ μηδένα „ τῶν πλέον [t] πονεῖν ἑτέρου θελησάντων τῆς δικαίας „ ἀμοιβῆς ἁμαρτήσεσθαι. πλείστην γὰρ αὐτῷ τούτου „ [v] γενήσεσθαι τὴν ἐπιμέλειαν, ἐπεὶ καὶ μᾶλλον ἐθέλειν „ τὰς ἀρετὰς τιμᾶν τῶν συστρατευομένων, ἢ κολάζειν τοὺς ἁμαρτάνοντας.

γ΄. [x] Εὐθέως οὖν ἐκέλευσεν ἀναγινώσκειν τοῖς ἐπὶ τούτῳ τεταγμένοις, ὅσοι τι λαμπρὸν ἦσαν ἐν τῷ πολέμῳ κατωρθωκότες. καὶ κατ᾽ ὄνομα καλῶν, ἐπῄνει τε [y] παριόντας, ὡς ἂν [z] ὑπερευφραινόμενός τις ἐπ᾽ οἰκείοις κατορθώμασι, καὶ στεφάνους [a] ἐπετίθει χρυσοῦς, περιαυχένιά τε χρυσᾶ, καὶ δοράτια [b] μακρὰ χρυσᾶ, καὶ σημαίας ἐδίδου πεποιημένας ἐξ ἀργύρου, καὶ τὴν ἑκάστου τάξιν ἤλλαττεν εἰς τὸ κρεῖττον. οὐ μὴν, ἀλλὰ καὶ ἐκ τῶν λαφύρων ἄργυρον, καὶ χρυσὸν, ἐσθῆτάς τε, καὶ τῆς ἄλλης αὐτοῖς λείας δαψιλῶς ἀπένειμε. πάντων δὲ τετιμημένων ὅπως ἂν [c] αὐτὸς ἕκαστον ἠξίωσε, τῇ συμπάσῃ στρατιᾷ ποιησάμενος εὐχὰς, [d] ἐπὶ πολλῇ κατέβαινεν εὐφημίᾳ, τρέπεταί τε πρὸς θυσίας ἐπινικίους· [e] καὶ πλ-

f Ἐπὶ τούτου] Ἐπὶ τοῦτο *Big.*
g Ἡγεμονικωτάτων,] Ita cum *Col. Big.* & *Ruf.* antea erat ἡγεμόνων.
h Εἰς ἐπήκοον ἁπάσῃ] Nempe ἐν ἐπηκόῳ εἶναι Conf. ſupr. lib. 3. c. 9. §. 2. &c. SPANH.
i Χάριν μὲν πολλὴν ἔχειν] Χάριν μὲν ἔφη π. *Big.*
k Φανερὸν δὲ] φανερὸν γὰρ *Ruf.*
l Καθιστάντες,] καθιστῶντες *L. B.*
m Τόλμαι,] Ita *Big.* & *Ruf.* ῥῶμαι in *Editis Aliiſque*,
n Εἰς πολλά τινες] Illud εἰς deeſt *Big.*
o Εὕρωνται συναγωνιζομένην.] Εὕρωνται συναγωνιζομένην *Big.*
p Πολλῷ χρόνῳ γενομένῳ.] Πολλῷ γε χρ. *Big.*
q Τῆς Ῥωμαίων ἀρχῆς] Τῆς Ῥωμαίων ἀρχῆς *Big.*
r Προσίενται,] Προΐενται *Vat.*
s Ἑαυτῶν] Αὐτῶν *Big. Voſſ. Ruf.* & *Bod.*
t Πονεῖν] πονεῖν *Ruf.*

v Γενήσεσθαι τὴν ἐπιμέλειαν,] Γενέσθαι *Big.*
x Εὐθέως] Εὐθὺς *Big.*
y Παριόντας,] Ita *Ruf.* παρόντας in *cæteris*.
z Ὑπερευφραινόμενος] Εὐφραινόμενος *Bod.*
a Ἐπετίθει χρυσοῦς,] Περιετίθει *Big.*
b Μακρὰ χρυσᾶ,] Μακρὰ & χρυσᾶ *Big.*
c Αὐτὸς ἕκαστον ἠξίωσε,] Ἕκαστος αὐτὸν *Big.* in *Rufini* verſione, *ut quiſque ſe meritum præbuerat.*
d Ἐπὶ πολλῇ κατέβαινεν εὐφημίᾳ] ἐπὶ πολλῶν κατέβαινεν εὐφημιῶν *Big.*
e Καὶ πολλῶν βοῶν—παρεστηκότος,] Πολὺ βοῶν πλῆθος παρεστηκότων *Big.*

* Quia nemo viribus alacritatem habuit tardiorem, *Ruf.*
† Delinquentes] Peccata *Gelen.* delinquentes. SPANH.
‡ Votis cum univerſo exercitu factis, *Ruf.*

f Δε-

πολλοῦ βοῶν πλήθους τοῖς βωμοῖς παρεστηκότος, καταθύσας ἅπαντας, τῇ στρατιᾷ [f] διαδίδωσιν εἰς εὐωχίαν. αὐτὸς δὲ τοῖς ἐν τέλει τρεῖς ἡμέρας συνεορτάσας, τὴν μὲν ἄλλην στρατιὰν διαφίησιν, ᾗ καλῶς [g] εἶχεν ἑκάστους ἀπιέναι· τῷ δεκάτῳ δὲ τάγματι τὴν τῶν Ἱεροσολύμων ἐπέτρεψε φυλακὴν, [h] οὐκέτ' αὐτοὺς ὑπὸ τὸν Εὐφράτην ἀποστείλας, ἔνθα πρότερον ἦσαν. μεμνημένος δὲ τοῦ δωδεκάτου τάγματος, ὅτι Κεστίου στρατηγοῦντος ἐνέδωκαν τοῖς Ἰουδαίοις, τῆς μὲν Συρίας αὐτὸ παντάπασιν ἐξήλασεν, ἦν γὰρ τὸ παλαιὸν ἐν [i] Ῥαφαναίαις, εἰς δὲ τὴν [k] Μελιτηνὴν καλουμένην ἀπέστειλε, παρὰ τὸν Εὐφράτην ἐν μεθορίοις τῆς Ἀρμενίας [l] ἐστὶ καὶ Καππαδοκίας. δύο δ' ἠξίωσεν [m] αὐτῶν μέχρι τῆς εἰς Αἴγυπτον ἀφίξεως, τὸ πέμπτον καὶ τὸ πεντεκαιδέκατον, παραμένειν. καὶ καταβὰς ἅμα τῷ στρατῷ [n] πρὸς τὴν ἐπὶ [o] τῇ θαλάττῃ Καισάρειαν, εἰς ταύτην τό,τε πλῆθος τῶν λαφύρων ἀπέθετο, καὶ τοὺς αἰχμαλώτους προσέταξεν ἐν αὐτῇ φυλάττεσθαι. τὸν γὰρ εἰς τὴν Ἰταλίαν πλοῦν ὁ χειμὼν [p] ἐκώλυε.

que magna boum multitudo ad aras adſtitiſſet, omnibus mactatis, exercitui *eos* dividit ad epulas. Ille vero, per triduum cum illis in conviviis verſatus, reliquum exercitum, quò quemque ire conveniret, dimittit: decimæ autem legioni Hieroſolymorum cuſtodiam conceſſit; neque ad Euphratem, ubi pridem fuerat, eam remiſit. Duodecimam vero legionem, memor quod Ceſtio duce Judæis ceſſerat, totam quidem Syria repulit, (erat enim olim apud Raphanæas) ad Melitenen autem, quæ ſic vocatur, *eam* miſit, ad Euphraten in confinio Armeniæ & Cappadociæ ſitam. duas vero ſecum permanere volebat, donec ad Ægyptum perveniret, quintam *ſcilicet* & decimam quintam. Cumque ad Cæſaream maritimam cum exercitu deſcendiſſet, in *eam* & *reliquam* manubiarum vim repoſuit, captivoſque ibi adſervari præcepit. nam ad Italiam navigare hyemis tempus prohibebat. *Legionum ordinatio.*

ΚΕΦ. β'.

CAP. II. XX.

Ὡς Τίτος ἐν Καισαρείᾳ Φιλίππου παντοίας θεωρίας ἐπιτελεῖ. περὶ Σίμωνος τοῦ τυράννου, ὅπως ἑάλω, καὶ εἰς τὸν θρίαμβον ἐτηρήθη.

Quomodo Titus Cæſarea Philippi varia edit ſpectacula. De Simone tyranno, quo modo captus erat & triumpho ſervatus.

[q] ΚΑΘ' ὃν δὲ καιρὸν Τίτος Καῖσαρ [r] τοῖς Ἱεροσολύμοις πολιορκῶν προσήδρευεν, [s] ἐν τούτῳ νεὼς φορτίδος Οὐεσπασιανὸς ἐπιβὰς, ἀπὸ τῆς Ἀλεξανδρείας [t] εἰς Ῥόδον διέβαινε. ἐντεῦθεν δὲ [u] πλέων ἐπὶ τριηρῶν, καὶ πάσας τὰς ἐν τῷ παράπλῳ πόλεις ἐπελθὼν, εὐκταίως αὐτὸν δεχομένας, ἀπὸ τῆς Ἰωνίας εἰς τὴν Ἑλλάδα περαιοῦται, κἀκεῖθεν [x] ἀπὸ Κερκύρας ἐπ' ἄκρας Ἰαπυγίας, ὅθεν ἤδη κατὰ γῆν ἐποιεῖτο τὴν πορείαν. Τίτος δ' ἀπὸ τῆς ἐπὶ [y] θαλάττῃ Καισαρείας ἀναζεύξας εἰς [z] τὴν Φιλίππου καλουμένην Καισάρειαν ἧκε, [a] συχνόν τ' ἐν αὐτῇ χρόνον ἐπέμεινε, παντοίας θεωρίας ἐπιτελῶν. καὶ πολλοὶ τῶν αἰχμαλώτων ἐνταῦθα διεφθάρησαν, οἱ μὲν θηρίοις παραβληθέντες, οἱ δὲ κατὰ πλῆθος [b] ἀλλήλοις ἀναγκαζόμενοι χρήσασθαι πολεμίοις. ἐνταῦθα καὶ τὴν Σίμωνος τοῦ Γιώρα σύλληψιν ἐπύθετο, τοῦτον γενομένην τὸν τρόπον. Σίμων οὗτος, [c] Ἱεροσολύμων πολιορκουμένων, ἐπὶ τῆς ἄνω πόλεως ὢν, ἐπεὶ τῶν τειχῶν ἐντὸς ἡ Ῥωμαίων στρατιὰ γενομένη πᾶσαν ἐπόρθει τὴν πόλιν, τότε τῶν φίλων τοὺς πιστοτάτους παραλαβὼν, καὶ σὺν αὐτοῖς λιθοτόμους τε καὶ τὸν πρὸς τὴν ἐργασίαν ἐπιτήδειον τούτοις σίδηρον, τροφήν τε διαρκεῖν εἰς πολλὰς ἡμέρας δυναμένην, σὺν ἐκείνοις ἅπασι καθίησιν ἑαυτὸν εἴς τινα τῶν ἀφανῶν ὑπονόμων. καὶ μέχρι μὲν ἦν τὸ παλαιὸν ὄρυγμα, προὐχώρουν δι' αὐτοῦ. τῆς στερεᾶς δὲ γῆς ὑπαντώσης, ταύτην ὑπενόμευον, ἐλπίδι τοῦ πορρωτέρω δυνήσεσθαι προελθόντες, [d] ἐν ἀσφαλεῖ ποιησάμενοι τὴν ἀνάδυσιν, ἀποσώζεσθαι. ψευδῆ δὲ τὴν ἐλπίδα διήλεγχεν ἡ πεῖρα τῶν ἔργων. ὀλίγον τε γὰρ

QUO autem tempore Hieroſolyma obſidere perſeverabat Titus Cæſar, in eo Veſpaſianus, navi oneraria aſcenſa, Alexandriâ Rhodum trajiciebat. Hinc autem vectus triremibus, cum omnes quas ſubter-navigavit urbes inviſiſſet, ipſum cum votis excipientes, in Græciam ex Ionia tranſit, atque inde Corcyra ſolvens appulit promontorium Japygium, unde jam terra iter agebat. Titus autem, ex Cæſarea maritima profectus, in Cæſaream venit, quæ Philippi vocatur; & diutius in ea commorabatur, omne genus ſpectacula exhibens: multique illic captivi conſumpti erant, alii quidem beſtiis objecti, alii vero catervatim inter ſe depugnare coacti. Hîc loci Simonem etiam Gioræ filium hoc modo comprehenſum eſſe accepit. Simon iſte, cum Hieroſolyma obſiderentur, in ſuperiore urbe degens, poſtquam Romanorum exercitus mœnia intraſſet & urbem omnem devaſtaſſet, tunc aſſumptis amicorum fidiſſimis, unaque lapicidis & ferro eorum operi idoneo, & alimentis quæ multis diebus ſufficere poſſent, cum iſtis omnibus in quandam cavernam obſcuram ſe demiſit; & quoad vetus foſſa pateret, per eam quidem progrediebantur. Cum autem terra firma occurriſſet, illam excavabant, ſperantes poſſe ulterius progreſſos tuto loco emergere, atque *ita* ſervari. Sed vanam eſſe hanc ſpem arguebat operis experimentum. Vix enim paululum foſſo- *Veſpaſiani iter Romam verſus.* *Simon Gioræ captus.*

f Διαδίδωσιν εἰς εὐωχίαν.] Δίδωσιν Big. Voſſ. & Raf.
g Εἶχεν] Εἶχεν Vat. Lugd. Bat. & Gall.
h Οὐκέτ' αὐτοὺς] Οὐκέτι τούτους ἐπὶ Big.
i Ῥαφαναίαις.] Conf. infr. c. 5. §. 1. SPANH.
k Μελιτηνὴν καλουμένην] Μελίτην Big. Lugd. Bat. Roſſ. Bod. & Raf. perperam.
l Ἐστὶ καὶ Καππαδοκίας.] Ita Big. Voſſ. Roſſ. & Raf. ἐστὶ in Editis Aliiſque. niſi quod ἐστὶ non agnoſcat Gall.
m Αὐτῶν] Αὐτῷ Voſſ. Roſſ. Gall. & Bod.
n Πρὸς τὴν ἐπὶ] Conf. *alibi*. lib. 1. c. 3. §. 5. SPANH.
o Τῇ θαλάττῃ Καισάρειαν,] τῆς θαλάττης Roſſ.
p Ἐκώλυε.] Ἐκώλυσε Big.
q ΚΑΘ' ὃν δὲ καιρὸν] Ita Big. καθ' ὃ δὲ καιρῷ in Editis. καθ' ὃ καιρῷ legendum conjiciebat *Caſaubonus*.
r Τοῖς Ἱεροσολύμοις] Illud τοῖς deeſt Voſſ.
s Ἐν τούτῳ νεὼς] Καὶ νεὼς Big. atque ita, ut videtur, Raf.
t Εἰς Ῥόδον διέβαινεν.] Εἰς τὴν Ῥόδον διέβαλεν Big.
u Πλέων ἐπὶ τριηρῶν,] Quales nempe multæ Rhodi. SPANH.
x Ἀπὸ Κερκύρας] Ἀπὸ Κερκύρας ἀνήχθη ἐπ'. Big. in Ruffini verſione, *egreſſus deinde Corcyra in Japygiam delatus eſt.*
y Θαλάττῃ Καισαρείας] Θαλάττης Big.
z Τὴν Φιλίππου καλουμένην Καισάρειαν] Conf. ſupr. lib. 3. c. 8. §. 7. SPANH.
a Συχνόν τ' ἐν αὐτῇ χρόνον] Καὶ συχνὸν ἐν αὐτῇ χρόνον ἐπιμείνας Big.
b Ἀλλήλοις] Ita cum Cl. *Lowthio* legendum cenſui. antea erat ἄλλοις.
c Ἱεροσολύμων πολιορκουμένων,] Τῶν Ἱεροσολύμων Big.
d Ἐν ἀσφαλεῖ ποιησάμενοι] Ἐν ἀσφαλείᾳ Big.

foſſores proceſſerant, jamque alimenta, quamvis parce his uterentur, eos defectura eſſe videbantur. Tunc igitur, quaſi Romanis ſtuporem incutiendo poſſet eos fallere, candida indutus tunica & chlamyde purpurea infibulatus, eo in loco è terra emerſit ubi templum dudum fuerat. Ac primum quidem obſtupuêre, qui eum viderunt, locisque ſuis manebant: deinde propius acceſſerunt, interrogantes quis eſſet? & id quidem Simon illis non indicabat, ducem autem vocari jubebat. Cumque ad eum è veſtigio cucurriſſent, veniebat Terentius Rufus; namque is exercitui præfectus relictus erat. Ac poſtquam ab eo omnia quæ vera eſſent accepiſſet, ipſum quidem vinctum adſervabat; Cæſari vero quemadmodum eſſet comprehenſus ſignificabat. Et Simonem quidem in ultionem crudelitatis erga cives, quibus ſeſe amarum tyrannum præbuerat, infenſiſſimis hoſtibus Deus in manum tradidit, non vi ſubactum, ſed ipſo ſe conjiciente ſponte ſua in pœnam; propterea quod multos ipſe crudeliter interfecerat, falſas criminationes intendens defectionis ad Romanos. Neque enim poteſt iram Dei effugere nequitia, neque infirma fieri poteſt juſtitia: ſed tandem ulciſcitur ſui temeratores, & gravius ſupplicium ſumit de malis, quod ſe ab eo liberatos crediderint, quando non illico pœnas dederunt. Id etiam Simon didicit, poſtquam in iras Romanorum incidit. Illius autem ex terra emerſio in cauſa fuit, ut cæterorum etiam ſeditioſorum magna turba iiſdem diebus in cuniculis inveniretur. Ad Cæſarem autem, Cæſaream maritimam reverſum, Simon vinctus adductus eſt: & illum quidem triumpho, quem Romæ agere parabat, ſervari juſſit.

Terentius Rufus cum exercitu Hieroſolymis relictus.

[e] μόλις προὔβαινον οἱ μεταλλεύοντες, ἡ τροφὴ, καίτοι ταμιευομένοις, ἔμελλεν [f] ἐπιλείψειν. τότε δὴ τοίνυν, ὡς δι' ἐκπλήξεως ἀπατῆσαι τοὺς Ῥωμαίους δυνησόμενος, λευκοὺς [g] ἐνδιδύσκει χιτωνίσκους, καὶ πορφυρᾶν ἐμπερονησάμενος [h] χλανίδα, κατ' αὐτὸν ἐκεῖνον τὸν τόπον ἐν ᾧ τὸ ἱερὸν ἦν πρόσθεν [i] ἐκ γῆς ἀνεφάνη. τὸ μὲν οὖν πρῶτον τοῖς ἰδοῦσι θάμβος προσέπεσε, καὶ κατὰ χώραν ἔμενον· ἔπειτα δ' ἐγγυτέρω [k] προσελθόντες, ὅς τις εἴη ἤροντο. καὶ τοῦτο μὲν οὐκ ἐδήλου Σίμων αὐτοῖς, καλεῖν δὲ τὸν ἡγεμόνα προσέταττεν. καὶ ταχέως πρὸς αὐτὸν δραμόντων, ἧκε [l] Τερέντιος Ῥοῦφος· οὗτος γὰρ ἄρχων τῆς στρατιᾶς [m] καταλέλειπτο. πυθόμενός τε παρ' αὐτοῦ πᾶσαν τὴν ἀλήθειαν, τὸν μὲν ἐφύλαττε δεδεμένον, [n] Καίσαρι δὲ ὅπως [o] τ' εἴη συνειλημμένος ἐδήλου. Σίμωνα μὲν οὖν εἰς δίκην τῆς κατὰ τῶν πολιτῶν ὠμότητος, ὧν πικρῶς αὐτὸς ἐτυράννησεν, ὑπὸ τοῖς μάλιστα μισοῦσι πολεμίοις ἐποίησεν ὁ Θεὸς, οὐ βίᾳ γενόμενον αὐτοῖς ὑποχείριον, [p] ἀλλ' ἑαυτὸν ἑκουσίως εἰς τὴν τιμωρίαν [q] περιβαλόντα, δι' ὃ πολλοὺς αὐτὸς ὠμῶς ἀπέκτεινε, ψευδεῖς αἰτίας ἐπιφέρων τῆς πρὸς Ῥωμαίους μεταβολῆς. οὐ γὰρ [r] διαφεύγει πονηρία Θεοῦ χόλον, [s] οὐδὲ ἀσθενὴς ἡ δίκη· χρόνῳ δὲ μέτεισι τοὺς εἰς αὐτὴν παρανομήσαντας, καὶ χείρω τὴν τιμωρίαν ἐπιφέρει τοῖς πονηροῖς, ὅτι καὶ προσεδόκησαν αὐτῆς ἀπηλλάχθαι, μὴ παραυτίκα κολασθέντες. ἔγνω τοῦτο καὶ Σίμων εἰς τὰς Ῥωμαίων ὀργὰς ἐμπεσών. ἡ δὲ ἐκείνου γῆθεν ἄνοδος πολὺ καὶ τῶν ἄλλων στασιαστῶν πλῆθος, ὑπ' ἐκείνας τὰς ἡμέρας, ἐν τοῖς ὑπονόμοις φωραθῆναι παρεσκεύασε. Καίσαρι δὲ, [t] εἰς τὴν παράλιον [v] ἐπανελθόντι Καισάρειαν, Σίμων προσήχθη δεδεμένος· κἀκεῖνον μὲν, εἰς ὃν ἐπιτελεῖν ἐν Ῥώμῃ [x] παρεσκευάζετο θρίαμβον, [y] προσέταξε φυλάττειν.

CAP. III.

Quomodo Titus, cum diem natalem fratris patriſque celebraret, multos Judæorum conſumpſit. De Judæis in periculum apud Antiochiam adductis ex Antiochi Judæi iniqua legum violatione.

IBI autem moratus fratris ſui natalem diem ſplendide celebrabat, magnam partem Judæorum morte mulctandorum ejus honori attribuens. Numerus enim eorum qui cum beſtiis depugnarunt, quique ignibus cremati ſunt, & inter ſe digladiantes periêre, ſupra duo millia erat & quingentos. Iſta tamen omnia Romanis videbantur, licet illi mille modis conſumerentur, pœna levior *quam commeruerant*. Poſtea Cæſar Berytum veniebat (hæc autem in Phœnicia eſt urbs, Romanorum colonia) atque diutius demoratus eſt, majori adhibito ſplendore dum patris diem natalem celebrat, tam ſpectaculorum magnificen-

Ludi ad celebrandum natalem fratris à Tito editi.

Natalis Veſpaſiani aliis ludis celebratur.

ΚΕΦ. γ'.

Ὅπως Τίτος, τὴν γενέθλιον ἡμέραν τἀδελφοῦ καὶ πατρὸς ἄγων, πολλοὺς τῶν Ἰουδαίων ἀνάλωσεν. Περὶ τῶν ἐν Ἀντιοχείᾳ κινδυνευσάντων Ἰουδαίων, ἀπὸ τῆς τοῦ Ἰουδαίου Ἀντιόχου παραβάσεώς τε καὶ ἀσεβείας.

[z] ΔΙατρίβων δ' αὐτόθι τὴν [a] τἀδελφοῦ γενέθλιον ἡμέραν ἐπιφανῶς ἑώρταζε, πολὺ καὶ τὸ τῶν Ἰουδαίων κολασθέντων εἰς τὴν ἐκείνου τιμὴν ἀναθείς. ὁ γὰρ ἀριθμὸς τῶν εἴτε ταῖς πρὸς τὰ θηρία μάχαις, καὶ τῶν [b] καταπιμπραμένων, εἴτε ταῖς ἀλληλοκτονίαις ἀναιρουμένων, πεντακοσίους ἐπὶ τοῖς δισχιλίοις ὑπερέβαλε. πάντα μέντοι Ῥωμαίοις ἐδόκει ταῦτα, μυρίοις αὐτῶν ἀπολλυμένων τρόποις, ἐλάττων κόλασις εἶναι. μετὰ τοῦτο Καῖσαρ εἰς [c] Βηρυτὸν ἧκεν· ἡ δὲ ἐστιν ἐν τῇ Φοινίκῃ πόλις, Ῥωμαίων ἄποικος· κἀνταῦθα χρονιωτέραν ἐποιήσατο τὴν ἐπιδημίαν, πλείονι χρώμενος τῇ λαμπρότητι, περὶ τὴν τοῦ πατρὸς ἡμέραν [d] γενέθλιον, εἴτε ταῖς τῶν θεωριῶν πολυ-

e Μόλις προὔβαινον] Illud μόλις non agnoſcit *Big.*
f Ἐπιλείψειν.] Ἀπολείψειν *Big. Roſ.* & *Voſſ.*
g Ἐνδιδύσκει χιτωνίσκους,] Ἐνδιδύσκεται *Voſſ. Roſ.* & *Bod.* ἐνδύς *Zonar.*
h Χλανίδα,] Χλαμύδα *Big.* & *Zonar.*
i Ἐκ γῆς ἀνεφάνη.] Ἐκ τῆς γῆς *Big.* & *Voſſ.*
k Προσελθόντες,] Προσιόντες ὅς τις εἴη ἤροντο *Zonar.*
l Τερέντιος Ῥοῦφος] Hic eſt qui Talmudicis Tinnius Rufus audit, quique Sionem ut agrum araſſe dicitur. Rel.
m Καταλέλειπτο.] Καταλέλειπτο *Big.*
n Καίσαρι] Καίσαρί τε *Big.*
o Τ' εἴη] ſic deleto τ' *L. B.*
p Ἀλλ' ἑαυτὸν ἑκουσίως] Ἀλλ' αὐτὸν *Big.* & *Voſſ.*
q Περιβαλόντα,] Παραβαλόντα, δι' ὃ *Big. Voſſ. Roſ.* & *Bod.*
r Διαφεύγει] Διαφεύγειν *L. B.*
s Οὐδὲ ἀσθενὴς ἡ δίκη] Οὐδὲ ἀσθενὴς ἡ δίκη *Big. L. B. Roſ.*

t Εἰς τὴν παράλιον] Conf. ſup. lib. 1. c. 3. §. 5. Spanh.
v Ἐπανελθόντι Καισάρειαν,] Παρελθόντι *Big.*
x Παρεσκευάζετο θρίαμβον,] Conf. ſupr. lib. 6. c. 9. §. 4. Spanh.
y Προσέταξε φυλάττειν.] Ἔταξε *Big.*
z Διατρίβων δ' αὐτόθι &c.] Conf. infr. c. 5. §. 1. Spanh.
a Τἀδελφοῦ γενέθλιον ἡμέραν] *Sc.* Domitiani, cujus dies natalis in 30. Decembris incurrit. *Uſſerius* in *Annalium* parte poſteriore ad *A. M.* 4074.
b Καταπιμπραμένων,] Καταπιμπραμένων *Big.*
c Βηρυτὸν] Berytus Colonia Romanorum. Hinc in Nummis: COL. JUL. AUG. FEL. BER. Huds. & Spanh.
d γενέθλιον,] Imperii *ſcilicet*, quem Kalendis Julii obſervari ſolitum, ex *Suetonio* & *Tacito* docuimus. *Uſſerius* in *Annalibus* ad A. M. 4074.

πολυτελείαις, καὶ κατὰ τὴν ἄλλην ἐπίνοιαν τῶν ἄλλων ἀναλωμάτων. τὸ δὲ τῶν αἰχμαλώτων πλῆθος τὸν αὐτὸν τρόπον ὡς πρόσθεν ἀπώλλυτο.

β'. Γενέσθαι δὲ συνέβη, [e] περὶ τὸν καιρὸν τοῦτον, καὶ τοῖς ἐν Ἀντιοχείᾳ τῶν Ἰουδαίων [f] ὑπολειπομένοις ἐγκλήματα καὶ κίνδυνον ὀλέθρου, τῆς πόλεως ἐπ' αὐτοὺς τῶν Ἀντιοχέων ἐκταραχθείσης, διά τε τὰς ἐν τῷ παρόντι διαβολὰς αὐτοῖς ἐπενεχθείσας, καὶ διὰ τὰ [g] προϋπηργμένα χρόνῳ πρόσθεν οὐ πολλῷ. περὶ ὧν ἀναγκαῖόν ἐστι διὰ συντόμων προειπεῖν, ἵνα καὶ τῶν μετὰ ταῦτα πραχθέντων εὐπαρακολούθητον ποιήσωμαι τὴν διήγησιν.

γ'. Τὸ γὰρ Ἰουδαίων γένος [h] πολὺ μὲν [i] κατὰ πᾶσαν τὴν οἰκουμένην παρέσπαρται τοῖς ἐπιχωρίοις πλεῖστον δὲ [k] τῇ Συρίᾳ κατὰ τὴν γειτνίασιν [l] ἀναμεμιγμένον, ἐξαιρέτως δ' ἦν ἐπὶ τῆς Ἀντιοχείας πολὺ, διὰ τὸ τῆς πόλεως μέγεθος, μάλιστα δ' αὐτοῖς ἄδειαν τῆς ἐκεῖ κατοικήσεως οἱ μετ' Ἀντίοχον βασιλεῖς παρέσχον. Ἀντίοχος μὲν γὰρ, ὁ κληθεὶς Ἐπιφανὴς, Ἱεροσόλυμα πορθήσας, [m] τὸν ναὸν ἐσύλησεν· οἱ δὲ μετ' αὐτὸν τὴν βασιλείαν παραλαβόντες, τῶν ἀναθημάτων ὅσα χαλκᾶ [n] πεποίητο, πάντα τοῖς ἐπ' Ἀντιοχείας Ἰουδαίοις [o] ἀπέδοσαν, εἰς τὴν συναγωγὴν αὐτῶν ἀναθέντες, καὶ συνεχώρησαν αὐτοῖς ἐξ ἴσου τῆς πόλεως τοῖς Ἕλλησι μετέχειν. τὸν αὐτὸν δὲ τρόπον, καὶ τῶν μετὰ ταῦτα βασιλέων αὐτοῖς προσφερομένων, εἴς τε τὸ πλῆθος ἐπέδωκαν, καὶ τῇ κατασκευῇ, καὶ [p] τῇ πολυτελείᾳ τῶν ἀναθημάτων [q] τὸ ἱερὸν ἐξελάμπρυναν. ἀεί τε προσαγόμενοι ταῖς θρησκείαις πολὺ πλῆθος Ἑλλήνων, κἀκείνους τρόπῳ τινὶ μοῖραν αὐτῶν πεποίηντο. καθ' ὃν δὲ καιρὸν ὁ πόλεμος ἀνακεκήρυκτο, νεωστὶ δ' εἰς τὴν Συρίαν Οὐεσπασιανὸς καταπεπλεύκει, τὸ δὲ κατὰ τῶν Ἰουδαίων παρὰ πᾶσιν ἤκμαζε μῖσος, τότε δή τις Ἀντίοχος εἷς ἐξ αὐτῶν τὰ μάλιστα διὰ τὸν πατέρα τιμώμενος, ἦν γὰρ [r] ἄρχων τῶν ἐπ' Ἀντιοχείας Ἰουδαίων, τοῦ δήμου τῶν Ἀντιοχέων [s] ἐκκλησιάζοντος, εἰς τὸ θέατρον παρελθὼν, τόν τε πατέρα [t] τὸν αὐτοῦ καὶ τοὺς ἄλλους ἐνεδείκνυτο κατηγορῶν, ὅτι νυκτὶ μιᾷ καταπρῆσαι τὴν πόλιν ἅπασαν διεγνώκεισαν, καὶ παρεδίδου ξένους Ἰουδαίους τινὰς, ὡς κεκοινωνηκότας τῶν βεβουλευμένων. ταῦτα δ' ἀκούων ὁ δῆμος, τὴν ὀργὴν οὐ κατεῖχεν, ἀλλ' ἐπὶ μὲν τοὺς παραδοθέντας, πῦρ [v] εὐθὺς ἐκέλευον κομίζειν, καὶ παραχρῆμα πάντες ἐπὶ τοῦ θεάτρου κατεφλέγησαν. [x] ἐπὶ δὲ τὸ πλῆθος ὥρμηντο τῶν Ἰουδαίων, ἐν τῷ τάχιον ἐκείνους τιμωρήσασθαι περιβαλεῖν τὴν αὐτῶν πατρίδα σώζειν νομίζοντες. Ἀντίοχος [y] δὲ προσεπέτεινε τὴν ὀργὴν, περὶ μὲν τῆς αὐτοῦ μεταβολῆς, καὶ τοῦ μεμισηκέναι τὰ τῶν Ἰουδαίων ἔθη, τεκμήριον [z] ἐμπαρέχειν οἰόμενος τὸ ἐπιθύειν, ὥσπερ νόμος ἐστὶ τοῖς Ἕλλησιν· ἐκέλευε δὲ καὶ τοὺς ἄλλους [a] ταυτὸ ποιεῖν ἀναγκάζειν, φανεροὺς γὰρ [b] γενήσεσθαι

ria, quam ſumptibus aliis alium in modum excogitatis. Captivorum autem *ingens* multitudo ſimiliter ac antea cecidit.

2. Accidit autem per idem tempus, ut Judæi, qui apud Antiochiam reliqui erant, accuſationes ſubirent & interitus periculum, concitata in eos Antiochenſium civitate, tam propter criminationes eis in præſentia intentatas quam propter ea quæ fuerant non multo ante commiſſa. De quibus neceſſe habeo paucis præfari, ut eorum quæ poſtea geſta erant * narrationem faciam intellectu faciliorem. XXI.

Judæorum periculum Antiochiæ.

3. Nam multum quidem Judaicæ gentis per totum terrarum orbem indigenis erat interſperſum: maxima autem pars Syriæ propter vicinitatem erat immiſta, & præcipue apud Antiochiam multi ex illis verſabantur, ob urbis amplitudinem, maximeque propter liberam ibi habitandi facultatem ab Antiochi ſucceſſoribus impetratam. Nam Antiochus quidem, dictus Epiphanes, vaſtatis Hieroſolymis templum ſpoliavit: qui vero poſt eum regnum aſſequuti ſunt, quicquid æneum in donariis reperiretur Judæis Antiochiam degentibus reddidére, in eorum ſynagoga reponendum: eiſque conceſſerunt, ut ex æquo cum Græcis participes urbis eſſent. A regibus etiam qui eos deinceps exceperunt eodem modo tractati, & in magnam multitudinem excreverunt, & *omni* apparatu donariorumque magnificentia illuſtratum dederunt templum: & multis ſubinde Græcis ad *ſuam* religionem perductis, etiam illos quodammodo ſui partem fecêre. Cæterum quo tempore bellum fuerat indictum, & recens in Syriam appulerat Veſpaſianus, atque omnes Judæorum flagrabant odio, tunc unus eorum Antiochus quidam, cui præcipue patris cauſa plurimum deferebatur (erat enim Judæorum princeps apud Antiochiam) cum Antiochenſium populus in concionem congregatus eſſet, in theatrum progreſſus & patrem ſuum & alios deferebat, inſimulans *eos*, quod una nocte totam urbem incendere ſtatuiſſent: & peregrinos quoſdam Judæos, ut ejus conſilii conſcios, tradidit. Cum autem iſta audiret populus, iram cohibere non poterant: ſed in eos quidem qui traditi fuerant ignem ſtatim afferri juſſerunt, confeſtimque omnes in theatro exuſti erant. In multitudinem vero Judæorum irruere properabant, eos ſi celeriter ulti eſſent, patriam ſuam ſervatum iri exiſtimantes. Verum Antiochus iracundiam *eorum* magis adhuc accendebat, ſuæ quidem voluntatis mutatæ argumentum, quodque Judæorum mores odiſſet, exhibere ſe credens, ſi more Græco immolaret; imperabatque *populo* ut cæteros etiam idem facere

Filius Judæi ethnarchæ apud Antiochiam patrem defert.

e Περὶ τὸν καιρὸν τοῦτον,] Κατὰ τὸν κ. Voſſ.
f Ὑπολειπομένοις] Ὑπολειπομένοις Big. & Voſſ.
g Προϋπηργμένα] ὑπηργμένα L. B.
h Πολὺ μὲν] Πολὺ μὲν γὰρ ἀνὰ πᾶσαν τὴν οἰκουμένην τὸ Ἰουδαίων ἔθνος κατέσπαρται &c. Zonar.
i Κατὰ πᾶσαν τὴν οἰκουμένην] Judæi jam tum diſperſi per orbem totum. Rel.
k Τῇ Συρίᾳ] Hinc eſt quod Syriam Talmudici in nonnullis rebus æqualem conſtituerint ipſi terræ Iſraeliticæ, ſic ut non haberetur uti reliquæ regiones [illegible] *extra terram ſuam* Rel.
l Ἀναμεμιγμένον,] Ἐγκαταμεμιγμένον juxta Zonaram.
m Τὸν ναὸν ἐσύλησεν.] Ita Big. & Ruf. τὸν ναὸν Voſſ. τὸ λαὸν in Editis.
n Πεποίητο,] Πεποίητο Big. & Voſſ.
o Ἀπέδοσαν,] Ἀπέδωκαν Big.
p Τῇ πολυτελείᾳ] Abeſt τῇ a L. B.
q Τὸ ἱερὸν ἐξελάμπρυναν] Manifeſtum quidem eſt ἱερὸν templum hic dici, quod ante vocaverat συναγωγήν, ob magnificentiam nimirum & ſplendorem ædificii ad templi formam & ſimilitudinem exſtructi.
r Ἄρχων τῶν ἐπ' Ἀντιοχείας Ἰουδαίων,] Judæis Antiochiam (ut & Alexandriam habitantibus) inductum erat à regibus Græcis, & poſtmodum ab imperatoribus Romanis, ut delectum haberent ex ſua gente præſidem, cui parerent, exempti juriſdictione & poteſtate præſidis regii ac imperatorii. Hic magiſtratus nonnunquam ἄρχων dicitur, alias ἐθνάρχης, & ἀλαβάρχης. Vide Fullerum in Miſcell. SS. l. 4. c. 16.
s Ἐκκλησιάζοντος,] Ἐκκλησιαζόντων Big.
t Τὸν αὐτοῦ] τὸν ἑαυτοῦ L. B.
v Εὐθὺς] εὐθέως Roſt.
x Ἐπὶ δὲ τὸ πλῆθος ὥρμηντο τῶν Ἰουδαίων,] Ita Big. ἐπὶ δὲ τὸ πλῆθος ὥρμησε τῶν Ιουδ. Vat. Lugd. Bat. & Ruf. cum aliis. ἐπὶ δὲ τὸ πλῆθος ὥρμησε μετὰ τῶν Ιουδ. Baſ. ἐπὶ δὲ τὸ πλ. ὥρμησε κατὰ τῶν Ιουδ. Gen. κατὰ δὲ τῶν λοιπῶν Ἰουδαίων ὥρμησε τιμωρήσασθαι [illegible] Zonar.
y Δὲ προσεπέτεινε τὴν ὀργὴν,] Illud δὲ è Codd. Big. Vat. & Voſſ. quod etiam agnoſcit verſio Rufini.
z Ἐμπαρέχειν οἰόμενος τὸ ἐπιθύειν,] Παρέχειν Big.
a Ταυτὸ ποιεῖν ἀναγκάζειν,] Τὸ αὐτὸ Big. & Voſſ.
b Γενήσεσθαι τοὺς μὴ θέλοντας] Γενήσεσθαι Big. [illegible] Zonar.

* Conſequenti narratione referam, Ruf.

Τοῖς

facere cogerent : quippe inſidiatores recuſando fore manifeſtos. Ejus rei cum Antiocheni periculum feciſſent, pauci quidem * conſenſerunt, qui vero renuerunt interfecti erant. Antiochus autem, acceptis à Romanorum præſide militibus, atrociter inſtabat ſuis civibus, otium diei ſeptimi eos agere non permittens, ſed omnia cogens facere quæ aliis diebus facere ſolebant : tamque validam illis afferebat neceſſitatem, ut non Antiochiæ duntaxat ſeptimi diei feriæ abrogarentur, ſed ab ea facto rei initio, in aliis ſimiliter urbibus, ad breve tempus.

Sabbati obſervatio tollitur.

4. Judæis autem apud Antiochiam, eo tempore mala hujuſcemodi perpeſſis, altera denuo calamitas acceſſit : de qua cum narrationem facere inſtituiſſemus, hæc quoque perſequuti ſumus. Quoniam enim accidit, ut quadratum urbis forum, prætoriaque & tablina cremarentur, itemque baſilicæ; vixque inhiberetur ignis, quin urbem univerſam magna cum vi peragraret, hujus facti Antiochus Judæos accuſabat; & Antiochenos, ſi his infeſti jam ante non fuiſſent, recenti tamen ex incendii tumultu facile calumnia perpuliſſet, multo magis ex anteactis fidem dictis ſuis habere induxiſſet, quaſi tantum non vidiſſent ignem illis injectum à Judæis, & tanquam furore correpti magno cum impetu omnes in accuſatos irruerant. Vix autem motus eorum reprimere potuit Cneus quidam Collega, legatus, poſtulans permitti ut ad Cæſarem de rebus geſtis referretur. præſidem namque Syriæ Cæſennium Pætum jam quidem Veſpaſianus ad eam miſerat; accidit autem ut nondum adeſſet. Re vero diligenter inquiſita Collega reperiebat veritatem, & eorum quidem Judæorum quos Antiochus accuſaverat neminem conſcium fuiſſe, omnis autem facinoris auctores exſtitiſſe homines quoſdam improbos ob æris alieni neceſſitatem, ratos, ſi curias & publica tablina incendiſſent, fore neminem à quo appellarentur. Et Judæi quidem, ex ſuſpenſis criminationibus futura adhuc exſpectantes, magno timore fluctuabant.

Incendii Antiochiæ accuſantur Judæi.

Illo crimine liberantur.

τοῦ μὴ θέλειν τοὺς ἐπιβεβουλευκότας. χρησάμενοι δὲ τῇ πείρᾳ τῶν Ἀντιοχέων, ὀλίγοι μὲν [c] ὑπέμειναν. οἱ δὲ μὴ βουληθέντες, ἀνῃρέθησαν. Ἀντίοχος δὲ, στρατιώτας παρὰ τοῦ Ῥωμαίων ἡγεμόνος λαβὼν, χαλεπὸς [d] ἐφειστήκει τοῖς αὐτοῦ πολίταις, ἀργεῖν τὴν ἑβδόμην οὐκ ἐπιτρέπων, ἀλλὰ βιαζόμενος πάντα πράττειν, ὅσα δὴ καὶ ταῖς ἄλλαις ἡμέραις· οὕτω τε τὴν ἀνάγκην ἰσχυρὰν ἐποίησεν, ὡς μὴ μόνον ἐν Ἀντιοχείᾳ καταλυθῆναι τὴν ἑβδομάδα [e] ἀργὸν ἡμέραν, ἀλλ᾽ ἐκεῖθεν ἀρξαμένου τοῦ πράγματος, [f] καὶ ταῖς ἄλλαις πόλεσιν ὁμοίως, βραχύν τινα χρόνον.

δʹ. Τοιούτων δὴ [g] τοῖς ἐπὶ τῆς Ἀντιοχείας Ἰουδαίοις τῶν καθ᾽ ἐκεῖνον τὸν καιρὸν κακῶν γεγενημένων, δευτέρα πάλιν συμφορὰ προσέπεσε· περὶ ἧς ἀφηγεῖσθαι ἐπιχειρήσαντες, καὶ ταῦτα διεξήλθομεν. ἐπεὶ γὰρ συνέβη καταπρησθῆναι τὴν τετράγωνον ἀγορὰν, ἀρχεῖά τε καὶ [h] γραμματοφυλάκιον, καὶ τὰς βασιλικὰς, μόλις τε τὸ πῦρ ἐκωλύθη μετὰ πολλῆς βίας ἐπὶ πᾶσαν τὴν πόλιν περιφερόμενον, ταύτην Ἀντίοχος τὴν πρᾶξιν Ἰουδαίων κατηγόρει. καὶ τοὺς Ἀντιοχεῖς, εἰ καὶ μὴ πρότερον εἶχον πρὸς αὐτοὺς ἀπεχθῶς, [i] τάχιστα τῇ διαβολῇ διὰ τὴν ἐκ τοῦ συμβεβηκότος ταραχὴν ὑπαχθέντας, πολὺ μᾶλλον ἐκ τῶν προϋπηργμένων τοῖς ὑπ᾽ αὐτοῦ λεγομένοις, πιστεύειν παρεσκεύασεν, ὡς μόνον οὐκ ἐπ᾽ αὐτοὺς τὸ πῦρ ἐνιέντας ὑπὸ τῶν Ἰουδαίων ἑωρακότας, καὶ καθάπερ ἐμμανεῖς γεγενημένοι μετὰ πολλοῦ [k] τινὸς οἴστρου πάντες ἐπὶ τοὺς διαβεβλημένους ὥρμηντο. μόλις δ᾽ αὐτῶν ἠδυνήθη τὰς ὁρμὰς ἐπισχεῖν, [l] Κνέος Κολλήγας τις, πρεσβευτὴς, ἀξιῶν ἐπιτρέψαι Καίσαρι δηλωθῆναι περὶ τῶν γεγονότων. τὴν γὰρ ἡγεμονίαν τῆς Συρίας [m] Καισέννιον Παῖτον ἤδη μὲν Οὐεσπασιανὸς ἐξαπεστάλκει, συνέβαινε δὲ παρεῖναι μηδέπω. ποιούμενος δ᾽ ἐπιμελῆ τὴν ζήτησιν ὁ Κολλήγας, ἐξεῦρε τὴν ἀλήθειαν, καὶ τῶν μὲν τὴν αἰτίαν ὑπ᾽ Ἀντιόχου λαβόντων Ἰουδαίων, οὐδεὶς οὐδ᾽ ἐκοινώνησεν, ἅπαν δὲ τοὔργον ἔπραξαν ἄνθρωποί τινες ἀλιτήριοι, διὰ χρεῶν [n] ἀνάγκας, νομίζοντες, εἰ τὴν ἀγορὰν καὶ τὰ δημόσια καταπρήσειαν [o] γράμματα, τὴν [p] ἀπαιτήσεως ἀπαλλαγὴν ἕξειν. Ἰουδαῖοι μὲν οὖν, ἐπὶ μετεώροις ταῖς αἰτίαις τὸ μέλλον ἔτι καραδοκοῦντες, ἐν φόβοις χαλεποῖς [q] ἐπεσάλευον.

XXII.

CAP. IV.

Quomodo Veſpaſianum urbs Roma ſuſcipiebat. Et quo pacto Germani poſt defectionem à Romanis iterum ſubjugati erant : & Sarmatæ, poſt incurſionem in Myſiam, ſedes ſuas repetere compulſi erant.

ΚΕΦ. δʹ.

Ὅπως Οὐεσπασιανὸν ἐδέξατο ἡ Ῥώμη. καὶ ὡς Γερμανοὶ Ῥωμαίων ἀποστάντες αὖθις ὑπετάγησαν· καὶ οἱ Σαρμάται, καταδραμόντες Μυσίαν, εἰς τὰ ἴδια ὑποστρέψαι ἠναγκάσθησαν.

Titus autem Cæſar, de patre ſibi allato nuncio, quod univerſis quidem Italiæ civitatibus gratus optatuſque veniſſet, maxime vero quod Roma multa cum alacritate & ſplendore eum ſuſcepiſſet, magna lætitia animique voluptate perfunditur, curis de eo quam ſuaviſſime liberatus. Veſpa-

Veſpaſiani in Italiam adventus.

Τίτος δὲ Καῖσαρ τῆς περὶ τοῦ πατρὸς ἀγγελίας αὐτῷ κομισθείσης, ὅτι πάσαις μὲν ποθεινὸς [r] ταῖς κατὰ τὴν Ἰταλίαν πόλεσιν ἐπῆλθε, μάλιστα δ᾽ ἡ Ῥώμη μετὰ πολλῆς αὐτὸν ἐδέξατο προθυμίας καὶ λαμπρότητος, εἰς πολλὴν χαρὰν καὶ θυμηδίαν ἐτράπετο, τῆς περὶ αὐτοῦ φροντίδος ὡς ἥδιστον [s] ἦν ἀπηλλαγμένος. Οὐεσπασια-

c Ὑπέμειναν] Ὑπέμενον Zonar.
d Ἐφειστήκει τοῖς αὐτοῦ πολίταις,] Ἐφειστήκει Big.
e Ἀργὸν ἡμέραν,] Ἀργοῦ Big.
f Καὶ ταῖς ἄλλαις] Καὶ ταῖς ἄλλαις π. Big. Vat. & Voſſ.
g Τοῖς ἐπὶ τῆς Ἀντιοχείας Ἰουδαίοις] Τοῖς ἐν Ἀντιοχείᾳ Voſſ.
h Γραμματοφυλάκιον.] Χαρτοφυλάκιον Big. & Zonar.
i Τάχιστα τῇ διαβολῇ] Τάχιστα ἂν τῇ δ. Big.
k Τινὸς οἴστρου πάντες] Τινὲς Big.
l Κνέος Κολλήγας τις,] Ita ex conjectura. in libris [illegible] Κολλέγας vel Κολλῆγας.
m Καισέννιον Παῖτον] Sic legendum ex veteri nummo, cujus meminit Cl. Spanhemius in Diſſert. de Præſt. num. p. 570. antea erat Κεσέννιον Πέτον. Huds. Καισέννιον Παῖτον Gen. leg. Καισεννίου Παίτου, ut in Veteri nummo de eodem Proconſule Aſiæ ſub Domitiano: ΑΝΘΥ. ΚΑΙϹΕΝ. ΠΑΙΤΟΥ. &c. Unde hunc Joſephi locum olim emendavi Diſſ. de Præſt. Num. p. 570. Conf. Infr. c. 7. §. 1. Spanh.
n Ἀνάγκας,] Ita Big. Vat. Voſſ. & Zonar. ἀνάγκαις in Editis Aliiſque.
o Γράμματα,] Γραμματεῖα Zonar.
p Ἀπαιτήσεως ἀπαλλαγὴν ἕξειν.] Εἰσπράξεως Zonar.
q Ἐπεσάλευον,] Ἀπεσάλευον Voſſ. Raf. S. Zonar.
r Ταῖς κατὰ τὴν Ἰταλίαν] Ταῖς περὶ τὴν Ἰταλίαν Big.
s Ἦν ἀπηλλαγμένος.] Illud ἦν non agnoſcit Voſſ.

* Al. *id facere ſuſtinuerunt.*

Πολ.

ποθεινὸν γάρ, ἔτι μὲν καὶ μακρὰν ἀπόντα, πάντες οἱ κατὰ τὴν Ἰταλίαν ἄνθρωποι ταῖς γνώμαις περιεῖπον ὡς ἥκοντα, τὴν προσδοκίαν ἐκ τοῦ πάνυ θέλειν ἄφιξιν αὐτοῦ νομίζοντες, καὶ πάσης ἀνάγκης ἐλευθέραν τὴν πρὸς αὐτὸν ἔχοντες εὔνοιαν. τῇ τε γὰρ βουλῇ κατὰ μνήμην τῶν γεγενημένων ἐν ταῖς τῶν ἡγεμόνων μεταβολαῖς συμφορῶν, εὐκταῖον ἦν ἀπολαβεῖν ἡγεμόνα, γήρως σεμνότητι καὶ πράξεων ἀκμῇ [t] πολεμικῶν κεκοσμημένον, ᾧ τὴν [v] ὑπεροχὴν, πρὸς μόνην ἠπίσταντο τὴν τῶν ἀρχομένων σωτηρίαν ἐσομένην. καὶ μὴν ὁ δῆμος ὑπὸ τῶν ἐμφυλίων κακῶν [x] τετρυχωμένος ἔτι μᾶλλον ἐλθεῖν αὐτὸν ἔσπευδε· τότε δὴ βεβαίως μὲν ἀπαλλαγήσεσθαι τῶν συμφορῶν [y] ὑπολαμβάνων, ἀπολήψεσθαι δὲ τὴν ἄδειαν μετὰ τῆς εὐετηρίας πεπιστευκώς. ἐξαιρέτως δὲ τὸ στρατιωτικὸν εἰς αὐτὸν ἀφεώρα· μάλιστα γὰρ οὗτοι τῶν [z] κατωρθωμένων αὐτῷ πολέμων, ἐγίνωσκον τὸ μέγεθος. τῆς ἀπειρίας δὲ τῶν ἄλλων ἡγεμόνων καὶ τῆς ἀνανδρίας πεπειραμένοι, πολλῆς μὲν αἰσχύνης αὑτοὺς ἐπεθύμουν ἀπηλλάχθαι, τὸν μόνον δὲ καὶ σώζειν αὐτοὺς καὶ κοσμεῖν δυνάμενον ἀπολαβεῖν ηὔχοντο. τοιαύτης δ᾽ εὐνοίας ἐξ ἁπάντων ὑπαρχούσης, τοῖς μὲν κατὰ τὰς ἀξιώσεις προύχουσι τῶν ἀνδρῶν οὐκ ἔτ᾽ ἀνεκτὸν ἦν ἀναμένειν, ἀλλὰ πορρωτάτω τῆς Ῥώμης αὐτῷ προεντυχεῖν ἔσπευδον. οὐ μὴν οὐδὲ τῶν ἄλλων τις ἠνείχετο τῆς ἐντεύξεως τὴν ἀναβολήν, ἀλλ᾽ οὕτως ἐξεχέοντο πάντες ἀθρόοι, καὶ πᾶσιν εὐπορώτερον καὶ ῥᾷον ἐδόκει τοῦ μένειν τὸ ἀπιέναι, ὡς καὶ τὴν πόλιν αὐτὴν τότε πρῶτον ἐν ἑαυτῇ λαβεῖν [a] ὀλιγανθρωπίας αἴσθησιν [b] ἡδίαν. ἦσαν γὰρ ἐλάττους τῶν ἀπιόντων οἱ μένοντες. ἐπεὶ δὲ προσιὼν ἠγγέλλετο, καὶ τὴν ἡμερότητα τῆς ἐντεύξεως αὐτοῦ τὴν πρὸς ἑκάστους ἐδήλουν οἱ [c] προελθόντες, ἅπαν ἤδη τὸ λοιπὸν πλῆθος ἅμα γυναιξὶ καὶ παισὶν ἐπὶ ταῖς παρόδοις [d] ἐξεδέχετο, καὶ καθ᾽ οὓς γένοιτο παριὼν πρὸς τὴν ἡδονὴν τῆς θέας καὶ τὸ μειλίχιον αὐτοῦ τῆς ὄψεως παντοίας ἠφίεσαν φωνάς, τὸν εὐεργέτην καὶ σωτῆρα καὶ μόνον ἄξιον ἡγεμόνα τῆς Ῥώμης [e] ἀποκαλοῦντες. ἅπασα δ᾽ [f] ἡ πόλις ὡς ναὸς ἦν, στεφανωμάτων καὶ θυμιαμάτων ἀνάπλεως. μόλις δ᾽ ὑπὸ πλήθους τῶν περὶ αὐτὸν ἱσταμένων διωσθεὶς εἰς τὸ βασίλειον ἐλθεῖν, αὐτὸς μὲν [g] τοῖς ἔνδον θεοῖς, θυσίας τῆς ἀφίξεως χαριστηρίους ἐπετέλει. [h] τρέπεται δὲ τὰ πλήθη πρὸς εὐωχίαν, καὶ κατὰ φυλὰς, καὶ γένη, καὶ γειτονίας ποιούμενοι τὰς ἑστιάσεις, ηὔχοντο τῷ Θεῷ σπένδοντες, [i] αὐτόν τ᾽ ἐπὶ πλεῖστον χρόνον Οὐεσπασιανὸν ἐπιμεῖναι τῇ Ῥωμαίων ἡγεμονίᾳ, καὶ παισὶν αὐτοῦ, καὶ τοῖς ἐξ ἐκείνων ἀεὶ γινομένοις, φυλαχθῆναι τὸ κράτος ἀνανταγώνιστον. ἡ μὲν [k] οὖν Ῥωμαίων πόλις, οὕτως Οὐεσπασιανὸν ἐνδεξαμένη προθύμως, εὐθὺς εἰς πολλὴν εὐδαιμονίαν ἐπεδίδου.

β. Πρὸ δὲ τούτων [l] ἔτι τῶν χρόνων, ἐν οἷς Οὐεσπασιανὸς μὲν περὶ Ἀλεξάνδρειαν ἦν, Τίτος δὲ τῇ τῶν Ἱεροσολύμων προσήδρευε πολιορκίᾳ, πολὺ μέρος Γερμανῶν ἐκινήθη πρὸς ἀπόστασιν, οἷς καὶ Γαλατῶν οἱ πλησίον [m] συμφρονήσαντες, κοινῇ μεγάλας ἐλπίδας αὐτοῖς συνέθεσαν, ὡς καὶ τῆς Ῥωμαίων ἀπαλλαξόμενοι δεσποτείας. ἐπῆρε δ᾽ αὐτοὺς Γερμανοὺς ἅψασθαι τῆς

ſianum enim, etiam cum longe abeſſet, omnes per Italiam homines, tanquam venientem, animo complectebantur, exſpectationem *illius* ex vehementi deſiderio pro adventu habentes, nullaque neceſſitate adacti ſuam erga ipſum benevolentiam præſtantes. Nam & ſenatus, memor calamitatum, quas ex principum mutatione acceperat, expetebat imperatorem ſuſcipere, ſenectutis gravitate bellicorumque geſtorum maturitate decoratum, cujus eminentiam ſolummodo ſubditis in ſalutem fore noverat. Quin & populus, malis inteſtinis attritus, magis adhuc ſtudebat ejus adventui: tunc fore exiſtimans ut à calamitatibus quidem pro certo liberaretur, ſecuritatem vero cum opulentia recepturum eſſe perſuaſus. At præcipue milites ad eum reſpiciebant; ut qui maxime bellorum ab eo præclare geſtorum magnitudinem cognoverant. imperitiam vero aliorum ducum atque ignaviam experti, magna quidem ſe turpitudine liberari expetebant; eum vero, qui ſe & ſervare & cohoneſtare ſolus poſſet, recipere precabantur. Cum autem tanta benevolentia eum proſequerentur omnes, viris quidem dignitatis eminentioris non amplius tolerandum erat *eum* exſpectare, ſed longiſſime à Roma prius ſe obviam ei dare properabant. Nec tamen aliorum quiſquam moras ejus conveniendi ferebat; ſed ita ſimul omnes effundebantur, & univerſis expeditius & facilius ire quam manere videbatur, ut etiam urbs ipſa tunc primum experiretur jucundam in ſe hominum infrequentiam. nam qui manebant pauciores erant abeuntibus. Ubi autem eum appropinquare nunciaretur, & humanum manſuetumque ejus cum ſingulis congreſſum indicarent ii qui præceſſerant, omnis jam reliqua multitudo cum conjugibus ac liberis ad viam eum excipiebant; & ad quos in tranſitu adveniſſet, iſti ad jucundum illius intuitum & blandum ejus aſpectum omne genus voces ediderunt, benefactorem, & ſervatorem, ſolumque qui Romæ imperet dignum appellantes. Tota vero civitas templi inſtar erat, ſertis atque odoribus plena. Cum autem vix per circumſtantem multitudinem in palatium venire potuiſſet, ipſe quidem Diis penatibus adventus ſui gratulatoria ſacra celebrabat. Vertunt autem ſe ad epulas turbæ, perque tribus & cognationes & vicinias convivia agitantes, cum libationibus Deum precabantur, ut & ipſi *Veſpaſiano*, functo longiſſima ſtatione mortali, imperium conſervaretur; utque filiis ejus eorumque poſteris nullis viribus expugnabilis maneret principatus. Et urbs quidem Romana, cum Veſpaſianum tanta alacritate excepiſſet, ſtatim in magnam felicitatem proficiebat.

Studium omnium ordinum erga Veſpaſianum.

Urbs deſeritur, civibus Veſpaſiano obviam euntibus.

2. Jam vero ante hæc tempora, quibus Veſpaſianus quidem apud Alexandriam erat, Titus vero Hieroſolymorum obſidioni incumbebat, magna pars Germanorum ad defectionem incitata eſt: quibuſcum etiam Gallorum proximi una conſpirantes, magnam in commune ſpem illis afferebant, fore ut Romanorum dominatu liberarentur. Ipſos autem Germanos ad defectionem mo-

XXIII. *Germani rebellant.*

t Πολεμικῶν κεκοσμημένον,] Ita *Big. Voſſ.* & *Ruf.* πολεμικῶς in *Editis Aliiſque.*
v Ὑπεροχὴν,] Eminentiam, faſtigium. Spanh.
x Τετρυχωμένος] Conf. ſupr. lib. 1. c. 14. §. 3. & Antt. l. 14. c. 14. §. 3. Spanh.
y Ὑπολαμβάνων,] Ὑπελάμβανον *Big.* ὑπελάμβανεν *Vat.* & *Bod.*
z Κατωρθωμένων αὐτῷ πολέμων,] *Al.* κατορθωμένων.
a Ὀλιγανθρωπίας] Conf. Antt. lib. XI. c. 5. §. 8. hominum penuriam. Spanh.
b Ἡδίαν.] Ita cum *Ruf.* ἰδίας *Voſſ.* ἰδίαν in *Editis Aliiſque.*
c Προελθόντες.] Ita *Big.* προσελθόντες in *cæteris.*
d Ἐξεδέχετο.] Ἐξεδέχοντο *Voſſ.*
e Ἀποκαλοῦντες.] Ἀνακαλοῦντες *Big.* & *Lipſ.* & *Ruf.*
f Ἡ πόλις ὡς—θυμιαμάτων ἀνάπλεως.] De Thebis Sophocl. Oed. Tyr. v. 4. πόλις δ᾽ ὁμοῦ μὲν θυμιαμάτων γέμει ὁμοῦ δὲ παιάνων τε καὶ στεναγμάτων. Spanh.
g Τοῖς ἔνδον θεοῖς,] οἱ ἔνδον θεοί, Dii Penates; iidem θεοὶ *μύχιοι* Dionyſ. Halicarn. Antiq. lib. 1. p. 54.
h Τρέπεται δὲ τὰ πλήθη] Προτρέπεται *Bod. Lugd. Bat.* & *Ruf.*
i Αὐτόν τ᾽ ἐπὶ πλεῖστον] Αὐτόν τε πλεῖστον χρόνον *Big.*
k Οὖν Ῥωμαίων πόλις,] Illud οὖν non agnoſcit *Big.* nec legiſſe videtur *Ruf.*
l Ἔτι τῶν χρόνων,] Ἔτι deeſt *Big. Voſſ.* & *Ruf.*
m Συμφρονήσαντες,] Συμφρονοῦντες *Big.*

molirendam bellumque inferendum extulit natura quidem primo, bonis conſiliis vacua, & parva cum ſpe ad periclitandum projecta; deinde vero & odium adverſus dominantes, quoniam ſolis ſciunt gentem ſuam vi coactam ſervire Romanis. Veruntamen maxime omnium tempus eis fiduciam dedit. Nam cum viderent Romanorum imperium ex crebris imperatorum mutationibus inteſtina ſeditione turbatum, omnemque his ſubditam orbis terrarum partem pendere ac nutare inaudirent, hoc ſibi optimum tempus ex illorum rebus adverſis atque diſcordiis oblatum eſſe putaverunt. Hujus autem conſilii auctores erant, & hujuſmodi ſpe eos efferebant Claſſicus quidam & Vitellius, principes inter illos; quos olim quidem hoc rerum novarum deſiderio teneri manifeſtum erat, ea opportunitate autem ad audendum inducti, animi *ſui* ſententiam palam fecerunt: jamque multitudinis alacritate geſtientis periculum facturi erant. Verum cum magna pars Germanorum ad defectionem conſenſiſſet, & cæteri ab illis non diſſenſiſſent, Veſpaſianus, quaſi divina providentia, ad Petilium Cerealem, qui prius Germaniam imperio rexerat, literas mittit, quibus eum conſulem declaravit, juſſitque ad Britannias adminiſtrandas proficiſci. Igitur dum ille quò juſſus erat abire pararet, audita rebellione Germanorum, eos jam congregatos acie inſtructa adortus eſt, & magnum illorum numerum in pugna interficit, & ad ſobrietatem depoſita amentia compulit. Sed etiamſi ille ad ea loca non citius perveniſſet, tamen haud multo poſt ſupplicia erant luituri. Nam ut primum defectionis eorum nuncium acceperant Romæ, Domitianus Cæſar hoc audito, non ſicut alter illa in ætate (nam adoleſcentulus admodum erat) rem tantæ magnitudinis aggredi dubitabat: ſed à patre habens ingenitam fortitudinem, & ſupra ætatem exercitatus, illico in barbaros expeditionem faciebat. Illi vero, ad rumorem de incurſu conſternati, præ metu ſe ſubmiſerunt, lucrum *hoc ex ea re maximum* nacti, quod ſine clade *& calamitate* priſtino jugo ſubjicerentur. Omnibus itaque circa Galliam ita ut oportuit, à Domitiano ordinatis, ut non facile unquam res illic iterum turbarentur, clarus atque inſignis, rebus quidem præclare geſtis ætatem ſuperantibus, patris vero gloriæ convenientibus, Romam reverſus eſt.

Præcipue rebellionis auctores Claſſicus & Vitellius.

Petilius Cerealis Germanos comprimit.

Domitiani contra Germanos expeditio.

3. Simul autem iiſdem diebus cum ſupradicta Germanorum defectione fama Scythici auſûs ad Romanos perlata eſt. Nam qui è Scythis appellantur Sarmatæ, magna multitudine, clam quidem Iſtrum tranſgreſſi ſunt in Myſiam; deinde vero

Sarmatarum in provinciam Romanorum irruptio.

ἀποστάσεως καὶ τὸν πόλεμον ἐξενεγκεῖν, [n] πρῶτον μὲν ἡ φύσις, οὖσα λογισμῶν ἔρημος ἀγαθῶν, καὶ μετὰ μικρᾶς ἐλπίδος ἑτοίμως ῥιψοκίνδυνος· ἔπειτα δὲ καὶ μῖσος τὸ πρὸς τοὺς κρατοῦντας, ἐπεὶ μόνοις ἴσασι Ῥωμαίοις τὸ γένος αὐτῶν δουλεύειν [o] βιασαμένοις. οὐ μὴν ἀλλὰ μάλιστά γε πάντων ὁ καιρὸς αὐτοῖς θάρσος ἐνεποίησεν. ὁρῶντες γὰρ τὴν Ῥωμαίων ἀρχὴν ταῖς συνεχέσι τῶν αὐτοκρατόρων [p] ἀλλαγαῖς ἐν ἑαυτῇ τεταραγμένην, πᾶν τε μέρος τῆς ὑπ' [q] αὐτοῖς οἰκουμένης [r] πυνθανόμενοι μετέωρον εἶναι καὶ [s] κραδαίνεσθαι, τοῦτον σφίσιν αὐτοῖς ἄριστον ὑπὸ τῆς ἐκείνων κακοπραγίας καὶ στάσεως καιρὸν ᾠήθησαν παραδεδόσθαι. ἐνῆγον δὲ τὸ βούλευμα, καὶ ταύταις αὐτοὺς ταῖς ἐλπίσιν ἐτύφουν, [t] Κλασσικός τις καὶ [u] Οὐιτέλλιος, τῶν παρ' αὐτοῖς ὄντες [x] ἡγεμόνων, οἳ δῆλοι μὲν ὡς ἐκ μακροῦ ταύτης ἐφίεντο τῆς [y] νεωτεροποιίας, ὑπὸ δὲ τοῦ καιροῦ δὲ θαρσῆσαι προαχθέντες, τὴν αὐτῶν γνώμην ἐξέφηναν· ἔμελλον δὲ προθύμοις [z] διακειμένοις τὴν πεῖραν τοῖς πλήθεσι προσφέρειν. πολλοῦ δὴ μέρους ἤδη τῶν Γερμανῶν τὴν ἀπόστασιν ἀνωμολογηκότος, καὶ τῶν ἄλλων οὐκ ἂν δίχα φρονησάντων, ὥσπερ ἐκ δαιμονίου προνοίας Οὐεσπασιανὸς πέμπει γράμματα [a] Πετιλίῳ Κεριαλίῳ [b] τὸ πρότερον ἡγεμόνι Γερμανίας γενομένῳ, [c] τὴν ὕπατον διδοὺς τιμήν, καὶ κελεύων [d] ἄρξαντα Βρεττανίας ἀπιέναι. πορευόμενος δ' ἐκεῖνος ὅποι προσετέτακτο, καὶ τὰ περὶ τὴν ἀπόστασιν τῶν Γερμανῶν πυθόμενος, ἤδη συνειλεγμένοις αὐτοῖς ἐπιπεσὼν καὶ παραταξάμενος, πολύ τι πλῆθος αὐτῶν ἀναιρεῖ κατὰ τὴν μάχην, καὶ τῆς ἀνοίας παυσαμένους ἠνάγκασε [e] σωφρονεῖν. ἔμελλον δέ, κἂν εἰ μὴ θᾶττον εἰς τοὺς τόπους παρέβαλλεν, δίκην οὐκ εἰς μακρὰν ὑφέξειν. ἅμα γὰρ πρῶτον ἡ [f] περὶ τῆς ἀποστάσεως αὐτῶν ἀγγελία τῇ Ῥώμῃ προσέπεσε, [g] Δομετιανὸς Καῖσαρ πυθόμενος, οὐχ ὡς ἂν ἕτερος ἐν τούτῳ τῆς ἡλικίας, νέος γὰρ ἦν ἔτι παντάπασι, τηλικοῦτον ἄρασθαι μέγεθος πραγμάτων ὤκνησεν· ἔχων δὲ πατρόθεν ἔμφυτον τὴν ἀνδραγαθίαν, καὶ τελειοτέραν τὴν ἄσκησιν τῆς ἡλικίας πεποιημένος, ἐπὶ τοὺς βαρβάρους εὐθὺς ἤλαυνεν. οἱ δὲ πρὸς τὴν φήμην τῆς ἐφόδου καταπεσόντες, ἐπ' αὐτῷ σφᾶς αὐτοὺς ἐποιήσαντο [h] μετὰ τοῦ φόβου, κέρδος [i] εὑράμενοι τὸ χωρὶς συμφορῶν ὑπὸ τὸν αὐτὸν πάλιν ζυγὸν ὑπαχθῆναι. πᾶσιν οὖν [k] ἐπιθεὶς τοῖς περὶ τὴν Γαλλίαν τάξιν τὴν προσήκουσαν Δομετιανός, ὡς μηδ' αὖθις ἄν ποτε ῥᾳδίως ἔτι [l] τάχει ταραχθῆναι, λαμπρὸς καὶ περίβλεπτος, ἐπὶ κρείττοσι μὲν τῆς ἡλικίας, πρέπουσι δὲ τῷ πατρὶ κατορθώμασιν, εἰς τὴν Ῥώμην ἀνέζευξεν.

γ'. Τῇ δὲ [m] προειρημένῃ Γερμανῶν ἀποστάσει κατὰ τὰς αὐτὰς ἡμέρας καὶ Σκυθικὸν τόλμημα πρὸς Ῥωμαίους συνέδραμεν. οἱ γὰρ καλούμενοι Σκυθῶν Σαρμάται, πολὺ πλῆθος ὄντες, ἄδηλοι μὲν τὸν Ἴστρον ἐπεραιώθησαν εἰς τὴν Μυσίαν, [n] ἔπειτα δὲ πολλῇ

[o] τε

n Πρῶτον μὲν ἡ φύσις.] Ita *Big.* & *Ruf.* πρῶτα in *Editis Aliiſque.*

o Βιασαμένοις.] Βιασαμένους *Big.* βιασαμένων μὲν, ſicut & legiſſe videtur *Ruf.* SPANH.

p Ἀλλαγαῖς ἐν ἑαυτῇ] Ἐπαλλαγαῖς *Bod.*

q Αὐτοῖς οἰκουμένης] Αὐτοῦ *Big.*

r Πυνθανόμενοι μετέωρον εἶναι] Πυθόμενοι *Voſſ.* & *Roſſ.*

s Κραδαίνεσθαι.] κινεῖται κραδαίνει *Æſchyl.* Prometh. v. 1096. Ariſtoph. Schol. Acharn. p. 417. κραδαίνειν κυρίως τὸ τὰς κλάδους φύλλα σείειν. SPANH.

t Κλασσικός] De Claſſico à Romanis deſciſcente Tacit. H. IV. cap. LVII. de Civilis defectione contra Romanos Idem H. IV. c. XXXV. SPANH.

u Οὐιτέλλιος.] Ita *Big.* Οὐιτέλλιος *Voſſ.* Οὐιτέλλιος *Bod.* & *Vat.* Βιτέλλιος in *Editis Aliiſque.* In *Rufini* verſione *Civilis*, cujus defectionis meminit *Tacitus* in *Hiſt.* l. IV. c. XXXV. *Bellis* tamen dicitur in *Vett. Rufini libris.*

x Ἡγεμόνων,] Ἡγεμόνες *Bod.*

y Νεωτεροποιίας,] Conf. ſupr. l. 2. c. 2. §. 1. SPANH.

z Διακειμένοις τὴν πεῖραν] Sic *MSS.* Διακειμένων in *Editis.*

a Πετιλίῳ Κεριαλίῳ] Vide *Tacitum* in *Hiſt.* l. IV. c. LXVIII. Βεττιλίῳ *Roſſ. Lipſ. L. B.* ut & Βελτιλίῳ perperam in aliquot *MSS.*

b Τὸ πρότερον] Τῷ πρ. *Big. Vat.* & *Voſſ.*

c Τὴν ὕπατον διδοὺς τιμήν.] Id eſt, τὴν ὑπάτειον τιμήν. ſic apud *Herodianum* habemus τὴν ὕπατον ἀρχήν.

d Ἄρξοντα Βρεττανίας ἀπιέναι.] Ἄρξαντα *Big. Vat. Lugd. Bat.* & *Gall.*

e Σωφρονεῖν.] Ita *Big.* & *Ruf.* φρονεῖν in *ceteris.*

f Περὶ τῆς ἀποστάσεως αὐτῶν ἀγγελία] Illud περὶ non agnoſcunt *Big.* & *Vat.*

g Δομετιανὸς Καῖσαρ—πραγμάτων ὤκνησεν &c.] Aliter de his Domitiani geſtis *Suetonius Domit.* c. 7. Expeditionem in Galliam Germaniaſque, neque neceſſariam & diſſuadentibus paternis amicis inchoavit; tantum ut fratri ſe & operibus & dignatione adæquaret. SPANH.

h Μετὰ τοῦ φόβου,] Μετὰ φόβου *Big.*

i Εὑράμενοι τὸ χωρὶς συμφορῶν] Εὑρόμενοι *Big.*

k Ἐπιθεὶς τοῖς περὶ τὴν Γαλλίαν τάξιν] Ἐπιθεὶς *Big.*

l Τάχει ταραχθῆναι,] Τὰ αὐτὰ *Big.*

m Προειρημένῃ] Illud προειρημένῃ non agnoſcit *Big.*

n Ἔπειτα δὲ πολλῇ] Ita in *MSS.* ἔπειτα πολλῇ τε βίᾳ in *Editis.*

p Te

[o] τε βίᾳ, καὶ χαλεποὶ διὰ τὸ παντάπασιν ἀνέλπιστον τῆς ἐφόδου προσπεσόντες, πολλοὺς μὲν [p] τῶν ἐπὶ τῆς φρουρᾶς Ῥωμαίων ἀναιροῦσι, καὶ τὸν πρεσβευτὴν τὸν ὑπατικὸν [q] Φοντήϊον Ἀγρίππαν ὑπαντιάσαντα καρτερῶς μαχόμενον κτείνουσι, τὴν δ' ὑποκειμένην χώραν ἅπασαν κατέτρεχον, ἄγοντες καὶ φέροντες ὅτῳ περιπέσοιεν. Οὐεσπασιανὸς δὲ, τὰ γεγενημένα καὶ τὴν πόρθησιν τῆς Μυσίας πυθόμενος, [r] Ῥούβριον Γάλλον ἐκπέμπει, δίκην ἐπιθήσοντα τοῖς Σαρμάταις. ὑφ' οὗ πολλοὶ μὲν αὐτῶν ἐν ταῖς μάχαις ἀπέθανον, τὸ δὲ περισωθὲν μετὰ δέους εἰς τὴν [s] οἰκείαν διέφυγε. τούτῳ δὲ τῷ πολέμῳ τέλος ἐπιθεὶς ὁ στρατηγὸς, καὶ τῆς εἰς τὸ μέλλον ἀσφαλείας προὐνόησε. πλείοσι γὰρ καὶ μείζοσι φυλακαῖς τὸν τόπον διέλαβεν, ὡς εἶναι τοῖς βαρβάροις τὴν διάβασιν τελέως ἀδύνατον. ὁ μὲν οὖν περὶ τὴν Μυσίαν πόλεμος ταχεῖαν οὕτως ἔλαβε τὴν κρίσιν.

cum & vi magna, & graves ob inſperatum omnino adventum, Romanos adorti eſſent, multos eorum, quos in præſidiis offenderunt, interſiciunt, & conſularem legatum Fontejum Agrippam, qui his obviam iverat, fortiter pugnantem occidunt; & in ſubjectam regionem omnem incurſus fecerunt, omnia populantes in quæ inciderint. Veſpaſianus autem, cum ea quæ facta erant & Myſiæ vaſtationem accepiſſet, Rubrium Gallum mittit, de Sarmatis pœnas ſumpturum: à quo multi quidem eorum in prœliis ceciderunt, qui vero ſalvi evaſerunt timore perculſi domum ſe recipiebant. Huic autem bello cum finem impoſuiſſet exercitûs dux, etiam ſecuritati in poſterum proſpexit. nam pluribus & majoribus præſidiis loca circundedit, ut barbari nullo plane modo *Iſtrum* tranſgredi poſſent. Et bellum quidem Myſianum ita celeriter finitum eſt.

Fonteji Agrippa cædes.

Rubrius Gallus contra Sarmatas miſſus.

ΚΕΦ. έ.

CAP. V. XXIV.

Περὶ τοῦ ποταμοῦ Σαββατικοῦ, ὃν κατὰ τὴν πορείαν διὰ Συρίας θεᾶται Τίτος. καὶ ὅπως Ἀντιοχεῖς κατὰ Ἰουδαίων προσελθόντες Τίτῳ παρῃτήθησαν. περί τε θριάμβου Τίτου καὶ Οὐεσπασιανοῦ.

De fluvio Sabbatico, quem in itinere per Syriam conſpicit Titus. Et quomodo Antiocheni, Tito ſupplicantes contra Judæos, repulſam paſſi ſunt. Deque triumpho Titi & Veſpaſiani.

Τίτος δὲ Καῖσαρ, χρόνον μέν τινα διέτριψεν [t] ἐν Βηρυτῷ, [v] καθὰ προειρήκαμεν. ἐκεῖθεν δ' ἀναζεύξας, καὶ δι' ὧν ᾔει πόλεων τῆς Συρίας, ἐν πάσαις θεωρίας τε συντελῶν πολυτελεῖς, καὶ τοῖς Ἰουδαίων αἰχμαλώτοις εἰς ἐπίδειξιν τῆς ἑαυτῶν ἀπωλείας [x] καταχρώμενος, θεᾶται κατὰ τὴν πορείαν ποταμοῦ φύσιν, ἀξίαν ἱστορηθῆναι. ῥεῖ μὲν γὰρ μέσος [y] Ἀρκαίας τῆς Ἀγρίππα βασιλείας καὶ [z] Ῥαφαναίας, ἔχει δὲ θαυμαστὴν ἰδιότητα. [a] πολὺς γὰρ ὢν ὅτε ῥεῖ καὶ κατὰ τὴν φορὰν [b] οὐ σχολαῖος, ἔπειτα δὲ πᾶς ἐκ τῶν πηγῶν ἐπιλείπων ἓξ ἡμερῶν ἀριθμὸν, ξηρὸν παραδίδωσιν ὁρᾶν τὸν τόπον. εἶθ' ὥσπερ οὐδεμιᾶς γενομένης μεταβολῆς, ὅμοιος κατὰ τὴν ἑβδόμην ἐκδίδωσι, καὶ ταύτην ἀεὶ τὴν τάξιν ἀκριβῶς τετήρηται διαφυλάττων. ὅθεν δὴ καὶ Σαββατικὸν αὐτὸν κεκλήκασιν, ἀπὸ τῆς ἱερᾶς τῶν Ἰουδαίων ἑβδόμης οὕτως ὀνομάσαντες.

β'. Ὁ δὲ τῶν Ἀντιοχέων δῆμος, ἐπεὶ πλησίον ὄντα Τίτον ἐπυνθάνοντο, μένειν μὲν ἐντὸς τυχὸν ὑπὸ χαρᾶς οὐχ ὑπέμενον, ἔσπευδον δ' ἐπὶ τὴν ὑπάντησιν, καὶ τριάκοντα σταδίων [c] ἐπὶ πλεῖον [d] προῆλθον, οὐκ ἄνδρες

Titus vero Cæſar aliquandiu quidem Beryti commoratus eſt, ut jam ante diximus. Inde autem reverſus, & per omnes quas obiret Syriæ civitates, & magnificentiſſima edens ſpectacula, & Judæorum captivis * in exitii illorum indicium abutens, conſpicit in itinere fluvium, cujus natura digna eſt quæ memoretur. Labitur is medius quidem inter Arcæam regni Agrippæ *urbem* & Raphanæas; mirabilem autem proprietatem habet. Nam cum ſit copioſus quando fluit, nec in lapſu ſegnis, poſtea vero totus à fontibus deficiens per ſex dierum ſpatium ſiccum alveum oculis ſpectandum præbet. Deinde, ac ſi nullam mutationem paſſus fuiſſet, die ſeptimo ſibi ſimilis fluit. Atque hunc ordinem exacte ſemper *ab eo* ſervari obſervatum eſt: unde ſane & Sabbaticum eum appellant, à ſacra apud Judæos die VII[a]. ita eum nominantes.

2. Antiochenſium autem populus, audito Titum *urbi* appropinquare, manere quidem intra mœnia præ gaudio non ſuſtinebant, obviam autem ei egredi properabant, & ad ſtadium uſque triceſimum & amplius progreſſi ſunt, non modo

Titus Beryto proficiſcitur & paſſim ludos edit.

Fluvius Sabbaticus.

Titus venit Antiochiam.

o Τε βίᾳ,] Abeſt a *L. B.*

p Τῶν] τοὺς *L. B.*

q Φοντήϊον Ἀγρίππαν] De eo *Tacitus* in *Hiſt.* l. III. c. XLVI. male Φροντῖνον *Roſt.* & *Lipſ.*

r Ῥούβριον Γάλλον] Hujus meminit etiam *Tacitus* in *Hiſt.* l. II. c. 51. & c. 99. Γαβρίλλιον *Roſt.* & *L. B.*

s Οἰκείαν διέφυγε.] Οἰκείαν *Big.* quo modo forſan & *Raf.*

t Ἐν Βηρυτῷ,] Ἐν πόλει Βηρυτῷ *Big.*

v Καθὰ προειρήκαμεν.] Conf. ſupr. c. 3. §. 1. Spanh.

x Καταχρώμενος,] Ἀποχρώμενος *Big. Roſt. Voſſ. Bod. Gall.* & *Vat.*

y Ἀρκαίας] Ἀρκέας *L. B.*

z Ῥαφαναίας,] Conf. ſupr. c. 1. §. 3. Spanh.

a Πολὺς γὰρ ὢν] Ita in *MSS.* tam *Græcis* quam *Latinis Rufini.* nec dubitat *Caſaubonus* (in *Exerc. c. Baronium*, p. 444. *Edit. Lond.*) quin locus corruptus ſit, quod & Rabbini *Joſepho* adverſentur, qui ſeptimo die flumen quieſcere contendunt, & contra eum faciat *Plinius* in *Nat. Hiſt.* lib. 31. c. 11. quare locum in hunc modum reſtituit: πολὺς γὰρ ὢν ὅτε ῥεῖ καὶ κατὰ τὴν φορὰν οὐ σχολαῖος ἓξ ἡμερῶν ἀριθμὸν, ἔπειτα δὲ πᾶς ἐκ τῶν πηγῶν ἐπιλείπων κατὰ τὴν ἑβδόμην ἐκδίδωσι καὶ ξηρὸν παραδίδωσιν ὁρᾶν τὸν τόπον. εἶθ' ὥσπερ μηδεμιᾶς γενομένης μεταβολῆς, μετὰ τὴν ἑβδόμην ἐκδίδωσι. *nam quum ſit magnus quando fluit, feraturque impetu non leni per ſpatium ſex dierum, poſtea totus ab ipſis fontibus deficit & die ſeptima ceſſat præbetque alvei locum oculis ſpectandum, qui eſt ſiccus: deinde, quaſi nulla facta eſſet mutatio poſt diem ſeptimum erumpit.* Verum *Caperus* (in notis ad *Lactantium*) paulo aliter, οὐ σχολαῖος ἓξ ἡμερῶν ἀριθμὸν, ἔπειτα δὲ πᾶς ἐκ τῶν πηγῶν ἐπιλείπων, ξηρὸν παραδίδωσιν ὁρᾶν τὸν τόπον, εἶθ' ὥσπερ οὐδεμιᾶς γενομένης μεταβολῆς, ὅμοιος μετὰ τὴν ἑβδόμην ἐκδίδωσι, *feraturque impetu non leni per ſpatium ſex dierum; inde totus ab ipſis fontibus deficiens, ſiccum præbet ſpectandum alveum: & hinc quaſi nulla facta eſſet mutatio, ſimilis poſt ſeptimum diem erumpit.* Quin & ſic legi poteſt, οὐ σχολαῖος ἓξ ἡμερῶν ἀριθμὸν, ἔπειτα δὲ πᾶς ἐκ τῶν πηγῶν ἐπιλείπων κατὰ τὴν ἑβδόμην ξηρὸν παραδίδωσιν ὁρᾶν τὸν τόπον, εἶθ' ὥσπερ οὐδεμιᾶς γενομένης μεταβολῆς ὅμοιος μετὰ τὴν ἑβδόμην ἐκδίδωσι. Vel hoc modo, ἔπειτα δὲ πᾶς ἐκ τῶν πηγῶν ἐπιλείπων μετὰ ἓξ ἡμερῶν ἀριθμὸν ξηρὸν παραδίδωσιν ὁρᾶν τὸν τόπον εἶθ' ὥσπερ οὐδεμιᾶς γενομένης μεταβολῆς ὅμοιος μετὰ τὴν ἑβδόμην ἐκδίδωσι. Vide *Fullerum* in *Miſcell. Sacr.* l. 1. c. IX. *Cunæum* in lib. II. de *Rep. Hebr.* c. XXII. & *Colomeſium* in *Opuſculis*, c. XXV. cum quo confer *Gaulminum* in *notis* ad *Mich. Pſellum* de *Operationibus Dæmonum*, pag. 114.

b Οὐ σχολαῖος, —ἑβδόμην ἐκδίδωσι,] Caſaub. in Exercit. p. 444. ita legit hunc locum: οὐ σχολαῖος, ἓξ ἡμερῶν ἀριθμὸν, ἔπειτα δὲ πᾶς ἐκ τῶν πηγῶν ἐπιλείπων κατὰ τὴν ἑβδόμην ἐκδίδωσι, καὶ ξηρὸν παραδίδωσιν ὁρᾶν τὸν τόπον εἶθ' ὥσπ. οὐδεμ. γεν. μετ. μετὰ τὴν ἑβδόμην ἐκδίδωσι Spanh.

c Ἐπὶ πλεῖον] Ἐπὶ πλέον *Big.*

d Προῆλθον,] παρῆλθον *Roſt.*

* Ad oſtentationem cladis eorum, *Ruf.*

do viri, ſed etiam feminarum multitudo cum liberis, ex urbe effuſi. Et cum appropinquantem vidiſſent, ex utroque viæ latere ſtantes & dextras inter ſalutandum tendebant, variiſque ominibus eum excipientes cum ipſo revertebantur. Omnibus autem acclamationibus continuo miſtæ erant preces de Judæis urbe pellendis. Et Titus quidem huic precationi nihil indulſit, ſed tacite quæ dicebantur audiebat. Judæi autem, incerti quid ſentiret, quidve facturus eſſet, magno & triſti metu tenebantur. neque enim commoratus eſt Antiochiæ Titus, ſed è veſtigio ad Zeugma, *oppidum* ad Euphratem ſitum, iter contendit: ubi miſſi *quidam* à Vologeſo rege Parthorum ad eum veniebant, cum aurea corona, victoriam Judaicam ei gratulantes. qua accepta, convivio regios adhibebat, atque inde Antiochiam regreditur. Senatu autem & populo Antiochenſi multis precibus eum obſecrantibus, ut in illorum theatrum veniret, ubi omnis eum multitudo congregata exſpectabat, humaniſſime illis obſequutus eſt. Rurſus autem iiſdem vehementer admodum inſtantibus, & crebro poſtulantibus, ut Judæos urbe pelleret, dextre illis reſpondit, dicens: „ At patria illorum, quò revertendum Judæis eſſet, everſa eſt, neque ullus locus eſt in quo recipiantur. ” Ad aliam itaque petitionem convertuntur Antiocheni, priore fruſtrati. Rogabant enim ut æneas tabulas, quibus jura Judaïca inſcripta erant, ipſe tolleret. Verum ne id quidem Titus eis conceſſit, ſed Judæos Antiochenos, omnia quæ prius habuerant in regione, tenere paſſus, ad Ægyptum diſcedebat. Cumque in itinere Hieroſolyma veniſſet, triſtemque ſolitudinem cum antiquæ civitatis ſplendore compararet, disjectorumque operum magnitudinem & veterem pulchritudinem in memoriam revocaret, miſeratus eſt excidium civitatis, non ſicut alius *forſan* feciſſet cum exſultatione, quod talem ac tantam vi expugnaſſet: verum, *multa* aliquoties imprecatus defectionis auctoribus, quique in cauſa fuerant ut hujuſmodi pœna urbi infligeretur, ita palam teſtatus eſt, ſe nequaquam velle virtutem ſuam ex punitorum calamitate clareſcere. Ingentis autem urbis opulentiæ magna adhuc pars etiam in ruinis reperiebatur. nam multa quidem Romani effodiebant, plura vero ex captivorum indicio auferebantur, aurum atque argentum, aliaque inſtrumenta pretioſiſſima, quæ poſſeſſores ob incertam belli fortunam terræ mandarant.

Aurea corona ad Titum miſſa à Vologeſo rege Parthorum.

Titi æquitas in Judæos Antiochenos.

Titus miſericordia motus, deſolata Hieroſolyma intuitus.

Titus legiones remittit.

3. Titus vero propoſitum iter ad Ægyptum faciens, emenſaque velociter ſolitudine, Alexandriam perveniebat: decretoque in Italiam navigare, ex duabus legionibus, quæ illum comitabantur, utramque unde venerant remiſit, quintam quidem in Myſiam, decimam vero quintam in Pannoniam. Captivorum au-

μόνον, ἀλλὰ καὶ [e] γυναικῶν πλῆθος ἅμα παισὶ, τῆς πόλεως ἐκχεόμενοι. κἀπειδήπερ ἐθεάσαντο προσιόντα, παρὰ τὴν ὁδὸν ἑκατέρωθεν [f] παρακαταστάντες, τάς τε δεξιὰς προτείνοντες προσηγόρευον, καὶ παντοίοις [g] ἐπιφημίσμασι χρώμενοι [h] συνεπέστρεφον. συνεχὴς δ' ἦν αὐτῶν παρὰ πάσας ἅμα τὰς εὐφημίας δέησις, ἐκβαλεῖν τῆς πόλεως τοὺς Ἰουδαίους. Τίτος μὲν οὖν οὐδὲν ἐνέδωκε πρὸς [k] ταύτην τὴν δέησιν, ἀλλ' ἡσυχῇ τῶν λεγομένων ἐπήκουεν. ἐν ἀδήλῳ δὲ [l] τὸ τί φρονεῖ, καὶ τί ποιήσει, πολὺς καὶ χαλεπὸς τοῖς Ἰουδαίοις ὁ φόβος ἦν. οὐδὲ γὰρ ἐπέμεινεν ἐν Ἀντιοχείᾳ Τίτος, ἀλλ' εὐθὺς ἐπὶ τὸ Ζεῦγμα, τὸ κατὰ τὸν Εὐφράτην, συντείνων τὴν πορείαν ἦλθε δή, καὶ παρὰ τοῦ Πάρθων βασιλέως Βολογέσου πρὸς αὐτὸν ἧκον, [m] στέφανον χρυσοῦν ἐπὶ τῇ κατὰ τῶν Ἰουδαίων νίκῃ κομίζοντες. ὃν δεξάμενος εἱστία τοὺς βασιλικοὺς, κἀκεῖθεν εἰς τὴν Ἀντιόχειαν ἐπανήρχετο. τῆς δὲ βουλῆς καὶ [n] τοῦ δήμου τῶν Ἀντιοχέων πολλὰς ποιησαμένων δεήσεις, [o] ἐλθεῖν εἰς τὸ θέατρον αὐτῶν, ἐν ᾧ πᾶν τὸ πλῆθος ἠθροισμένον ἐξεδέχετο, φιλανθρώπως ὑπήκουσε. πάλιν δ' αὐτῶν σφόδρα λιπαρῶς ἐγκειμένων, καὶ συνεχῶς δεομένων ἐξελάσαι τῆς πόλεως τοὺς Ἰουδαίους, εὔστοχον ἐποιήσατο τὴν ἀπόκρισιν, εἰπών. „ ἀλλ' ἥγε πατρὶς αὐτῶν εἰς ἣν „ [p] ἐμβαλεῖν [q] ἐχρῆν τοὺς Ἰουδαίους ἀνῄρηται, καὶ δέξαιτ' ἂν „ οὐδεὶς αὐτοὺς ἔτι τόπος. ” ἐπὶ δευτέραν οὖν Ἀντιοχεῖς τρέπονται δέησιν, τῆς προτέρας [r] ἀμαρτόντες. τὰς γὰρ χαλκᾶς ἠξίουν δέλτους ἀνελεῖν αὐτὸν, ἐν αἷς γέγραπται [s] τὰ δικαιώματα τῶν Ἰουδαίων. οὐ μὴν οὐδὲ τοῦτο Τίτος ἐπένευσεν αὐτοῖς, ἀλλ' ἐάσας πάντα κατὰ χώραν τοῖς ἐπ' Ἀντιοχείας Ἰουδαίοις ὡς πρότερον [t] ἔχειν, εἰς Αἴγυπτον ἀπηλλάττετο. καὶ κατὰ τὴν πορείαν τοῖς Ἱεροσολύμοις προσελθὼν, καὶ τὴν [u] λυπρὰν ἐρημίαν βλεπομένην ἀντιθεὶς τῇ ποτὲ τῆς πόλεως λαμπρότητι, καὶ τὸ μέγεθος τῶν ἐρρηγμένων κατασκευασμάτων, καὶ τὸ πάλαι κάλλος εἰς μνήμην βαλλόμενος, ᾤκτειρε τῆς πόλεως τὸν ὄλεθρον, οὐχ ὥσπερ ἄλλος ἄν τις αὐχῶν ὅτι τηλικαύτην οὖσαν καὶ τοσαύτην εἷλε κατὰ κράτος· ἀλλὰ πολλάκις ἐπαρώμενος τοῖς αἰτίοις τῆς ἀποστάσεως ὑπάρξασι, καὶ ταύτην ἐπὶ τῇ πόλει τὴν [x] τιμωρίας γενέσθαι προσαναγκάσασιν, οὕτως ἔκδηλος ἦν οὐκ ἂν [y] ἐθελήσας ἐκ τῆς συμφορᾶς τῶν κολασθέντων γενέσθαι τῆς ἀρετῆς αὐτοῦ [z] ἐπιφάνειαν. τοῦ δὲ πολλοῦ πλούτου τῆς πόλεως ἔτι κἀν τοῖς ἐρειπίοις οὐκ ὀλίγον μέρος [a] ἀνευρίσκετο. τὰ μὲν γὰρ πολλὰ ἀνέσκαπτον οἱ Ῥωμαῖοι, τὰ πλείω δ' ἐκ μηνύσεως τῶν αἰχμαλώτων ἀνῄρουν, χρυσόν τε καὶ ἄργυρον, καὶ τὰ τῆς ἄλλης τιμιωτάτης κατασκευῆς, ἅπερ οἱ κεκτημένοι πρὸς τὰς ἀδήλους τοῦ πολέμου τύχας κατὰ γῆς ἀποτεθησαυρίκεσαν.

γʹ Τίτος δὲ τὴν προκειμένην ποιούμενος πορείαν ἐπ' Αἴγυπτον, καὶ τὴν [b] ἔρημον ᾗ τάχιστα διανύσας, ἧκεν εἰς Ἀλεξάνδρειαν· καὶ πλεῖν ἐπὶ τῆς Ἰταλίας διεγνωκὼς, δυοῖν αὐτῷ ταγμάτων συμπολεμησάντων, ἑκάτερον ὅθεν περ ἀφίκετο πάλιν ἀπέστειλεν, [c] εἰς μὲν τὴν Μυσίαν τὸ πέμπτον, εἰς Παννονίαν δὲ τὸ πεντεκαιδέκατον. τῶν αἰχμα-

e Γυναικῶν πλῆθος.] Γυναικῶν Big.
f Παρακαταστάντες,] Παραστάντες Big.
g Ἐπιφημίσμασι] Εὐφημίσμασι Voſſ. ἐπιφημίσμασι Thucyd. p. 546. C. Spanh.
h Συνεπέστρεφον.] Συνανέστρεφον Voſſ.
i Τε;] Abeſt a L. B.
k Ταύτην τὴν δέησιν,] Illud ταύτην non agnoſcit Big.
l Τὸ τί φρονεῖ,] In Big. & Voſſ. τῷ τί φ.
m Στέφανον] De hoc more antea dictum Rel.
n Τοῦ δήμου] Abeſt a Roſl.
o Ἐλθεῖν εἰς τὸ θέατρον αὐτῶν,] Εἰσελθεῖν αὐτὸν εἰς τὸ θέατρον, ἐν ᾧ Big.
p Ἐμβαλεῖν] Ἀναχωρεῖν Zonar. Huds. ἐμβαλεῖν ἐχρῆν. Id eſt ingredi oportuit: nam ἐμβάλλειν εἰς τόπον eſt intrare. Ita infra c. 7. εἰς τὴν Κομμαγηνῶν ἐνέβαλε, Commagenem invaſit. Sic ibidem de Alanis εἰς τὴν Μηδίαν ἐμβαλεῖν in Mediam irrumpere. Vult dicere Cæſar: Patria, ad quam maxime aditus patere Judæis debuit, deleta eſt: num ergo nullo loco iis eſſe liceret? Vel potius, patria in quam expelli debent ut eo confugiant (quo enim ſe reciperent ſi in terris Gentium ubique expellantur?) deleta eſt. Rel.
q Ἐχρῆν τοὺς Ἰουδαίους ἀνῄρηται] Ἐχρῆν ἂν τοὺς Ἰουδ. Big.
r Ἀμαρτόντες.] ἀποτυχόντες MS. Lipſ. ut [illegible] L. B. & Roſl.
s Τὰ δικαιώματα τῶν Ἰουδαίων.] Τὰ δίκαια Zonar.
t Ἔχειν.] Εἶχον Big.
u Λυπρὰν ἐρημίαν] Λυπρὰν Big.
x Τιμωρίας γενέσθαι] Ἐρημίαν Big.
y Ἐθελήσας] Θελήσας Voſſ. & Big.
z Ἐπιφάνειαν.] Τὴν ante ἐπιφάνειαν expunxi auctoritate Cod. Big.
a Ἀνευρίσκετο.] Ἀνηυρίσκετο Big.
b Ἔρημον] Conf. ſupr. lib. 5. c. 1. §. 1. Spanh.
c Εἰς μὲν τὴν Μυσίαν — πεντεκαιδέκατον.] Conf. ſupr. lib. 4. c. 10 §. 6. Spanh. Ita dicitur regio inter Palæſtinam & Ægyptum. Rel.

d Al-

μελλόντων· τοὺς δὲ μὲν ἡγεμόνας Σίμωνα καὶ Ἰωάννην, τόν τε ἄλλον ἀριθμὸν ἑπτακοσίους ἄνδρας ἐπιλέξας μεγέθει τε καὶ κάλλει σωμάτων ὑπερβάλλοντας, προσέταξεν εἰς τὴν Ἰταλίαν αὐτίκα μάλα κομίζεσθαι, βουλόμενος αὐτοὺς ἐν τῷ θριάμβῳ παραγαγεῖν. τοῦ πλοῦ δ' [d] αὐτῷ κατὰ νοῦν ἀνυσθέντος, ὁμοίως μὲν ἡ Ῥώμη [e] περὶ τὴν ὑποδοχὴν εἶχε, καὶ τὰς ὑπαντήσεις, ὥσπερ ἐπὶ τοῦ πατρός. [f] λαμπροτάτην δ' ἦν Τίτῳ, καὶ αὐτὸς ὁ πατὴρ ὑπαντῶν καὶ δεχόμενος. τῷ δὲ πλήθει τῶν πολιτῶν, δαιμόνιον τινα τῆς χαρᾶς [g] παρεῖχεν, τὸ βλέπειν αὐτοὺς ἤδη τοὺς [h] τρεῖς ἐν ταυτῷ γεγονότας. οὐ πολλῶν δ' ἡμερῶν διελθουσῶν, ἕνα καὶ κοινὸν ἔγνωσαν τὸν ἐπὶ τοῖς κατωρθωμένοις ποιήσασθαι θρίαμβον, καίπερ ἑκατέρῳ τῆς βουλῆς ἴδιον ψηφισαμένης. προδιασαφηθείσης δὲ τῆς ἡμέρας, ἐφ' ἧς ἔμελλεν ἡ πομπὴ [i] γενήσεσθαι τῶν ἐπινικίων, οὐδεὶς οἴκοι καταλέλειπτο τοῦ ἀμέτρου πλήθους ἐν τῇ πόλει. πάντες δ' ὅπῃ καὶ στῆναι μόνον ἦν οἷον προεληλυθότες, τοὺς τόπους κατειλήφεσαν, ὅσον τοῖς ὀφθησομένοις μόνον εἰς πάροδον ἀναγκαίαν καταλιπόντες.

δ'. Τὸ δὲ στρατιωτικὸν πᾶν ἔτι νύκτωρ κατὰ λόχους καὶ τάξεις [k] ὑπὸ τοῖς ἡγεμόσι [l] προεξωδευκὸς, καὶ περὶ θύρας ὂν, οὐ τῶν ἄνω βασιλείων, [m] ἀλλὰ πλησίον τοῦ τῆς Ἴσιδος ἱεροῦ. ἐκεῖ γὰρ ἀνεπαύοντο τῆς νυκτὸς ἐκείνης οἱ [n] αὐτοκράτορες. [o] περὶ αὐτὴν ἐρχομένην ἤδη τὴν ἕω, [p] προΐασιν Οὐεσπασιανὸς καὶ Τίτος, δάφνῃ μὲν ἐστεφανωμένοι, πορφυρᾶς δ' ἐσθῆτας πατρίους ἀμπεχόμενοι, καὶ παρίασιν εἰς τοὺς Ὀκταουίας περιπάτους. ἐνταῦθα γὰρ ἥτε βουλὴ καὶ τὰ τέλη τῶν ἀρχόντων, οἵ τε ἀπὸ τῶν τιμημάτων ἱππεῖς, τὴν ἄφιξιν αὐτῶν ἀνέμενον. πεποίητο δὲ βῆμα πρὸ τῶν στοῶν, δίφρων αὐτοῖς ἐλεφαντίνων ἐπ' αὐτοῦ κειμένων, ἐφ' οὓς παρελθόντες ἐκαθέσθησαν, καὶ τὸ στρατιωτικὸν εὐθέως ἐπευφήμει, πολλὰς αὐτοῖς τῆς ἀρετῆς μαρτυρίας ἀποδιδόντες ἅπαντες. καὶ αὐτοὶ χωρὶς ὅπλων ἦσαν [q] ἐσθήσεσι [r] σηρικαῖς, ἐστεφανωμένοι δάφναις. δεξάμενος δ' αὐτῶν τὴν εὐφημίαν Οὐεσπασιανὸς, [s] ἔτι βουλομένων λέγειν, τὸ τῆς σιγῆς ἐποιήσατο σύμβολον. καὶ πολλῆς ἐν πᾶσιν ἡσυχίας γενομένης ἀναστὰς, καὶ τῷ [t] περιβλήματι τὸ πλέον τῆς κεφαλῆς μέρος [v] ἐπικαλυψάμενος, εὐχὰς ἐποιήσατο τὰς νενομισμένας, ὁμοίως δὲ καὶ Τίτος ηὔξατο. μετὰ δὲ τὰς εὐχὰς, εἰς κοινὸν ἅπασιν Οὐεσπασιανὸς βραχέα διαλεχθεὶς, τοὺς μὲν στρατιώτας [x] ἀπέλυσεν ἐπὶ τὸ νενομισμένον ἄριστον αὐτοῖς ὑπὸ τῶν αὐτοκρατόρων [y] εὐτρεπισθὲν, πρὸς δὲ τὴν πύλην αὐτὸς ἀνεχώρει, τὴν ἀπὸ τοῦ πέμπεσθαι δι' αὐτῆς αἰεὶ τοὺς θριάμβους, [z] τῆς προσηγορίας [a] ἀπ' αὐτῶν τετυχυῖαν. ἐνταῦθα [b] τροφῆς τε προαπογεύονται, καὶ τὰς θριαμβικὰς ἐσθῆτας ἀμφιασάμενοι, τοῖς τε παριδρυμένοις τῇ πύλῃ θύσαντες θεοῖς, ἔπεμπον τὸν θρίαμβον, διὰ τῶν θεάτρων [c] διεξελαύνοντες, ὅπως εἴη τοῖς πλήθεσιν ἡ θέα ῥᾴων.

ε'. Ἀμήχανον δὲ κατὰ τὴν ἀξίαν εἰπεῖν [d] τῶν θεαμάτων ἰ-

rem duces, Simonem quidem & Joannem, & alios numero ad ſeptingentos viros, quos proceritate & elegantia corporum præſtantes elegerat, ſtatim in Italiam tranſportari juſſit, eo animo ut illos in triumphum adduceret. Perfecta vero ut volebat navigatione, ſimiliter quidem Roma eum ſuſcipere geſtiebat, eique obviam ire ſtudebat ac patri. Tito autem maximum in ſplendorem cedebat, quod pater ei obviam veniret eumque ſuſciperet. Civium vero multitudini divinam quandam lætitiam afferebat, quod jam videret tres ipſos in unum locum conveniſſe. Non multis autem diebus poſt, unum & communem triumphum agere ob res proſpere geſtas ſtatuerunt, quamvis utrique ſenatus proprium decreverat. Cumque jam ante declarata eſſet dies, qua proceſſura erat pompa victoriæ, nemo *fere* ex infinita civium multitudine domi remanſit. Omnes autem cum exiſſent, ſpatium ubi tantum ſtare poſſent occupaverant, loco duntaxat, quantus ſpectandis *imperatoribus* ſufficeret, ad tranſitum neceſſarium relicto.

Captivi ſervati ad triumphum.

Titi adventus Romam.

4. Cum autem milites omnes, dum adhuc nox eſſet, per turmas atque ordines progreſſi fuiſſent ſub ductoribus ſuis, & circa januas conſtitiſſent, non palatii ſuperioris, ſed prope Iſidis templum, (ibi enim imperatores nocte illa quieſcebant) cum jam primò diluceſceret, foras prodeunt Veſpaſianus & Titus, lauro quidem coronati, amicti vero patria veſte purpurea, & ad Octaviæ ambulacra progrediuntur. illic enim ſenatus * & primores magiſtratuum, virique cenſus equeſtris adventum illorum exſpectabant. tribunal autem ante porticus factum erat, ſellæque eburneæ illis in eo poſitæ, quibus aſcenſis conſederunt, & milites ſtatim acclamabant, multa virtutis teſtimonia illis univerſim reddentes. atque illi inermes erant veſte ſerica induti, *&* laureis coronati. Veſpaſianus autem, ubi *lætas* illorum acclamationes acceperat, cum adhuc dicere vellent, ſilentii ſignum dedit. magnaque omnium quiete facta ſurrexit, & amictu majorem capitis partem adopertus, preces ſolennes adhibuit; itidemque & Titus precatus eſt. Finitis autem precibus Veſpaſianus, in commune omnes paucis alloquutus, milites quidem ad prandium more debitum, illis ab imperatoribus apparatum, dimiſit: ipſe vero ad portam regrediebatur, quæ ex eo, quod per illam ſemper triumphorum pompa ducitur, nomen accepit. Ibi & cibum prægustabant, & triumphalibus veſtibus amicti, diiſque ad portam collocatis cæſa hoſtia, per † theatra tranſeuntes triumphum agebant, ut multitudini facilior eſſet aſpectus.

Ubi & quomodo magiſtratus excipiebant triumphantes.

Milites ad prandium dimiſſi.

Porta triumphalis.

5. Fieri autem nequit, ut pro dignitate enarretur

Triumphalis apparatus.

d Αὐτῷ] Αὐτοῦ Big.
e Περὶ τὴν ὑποδοχὴν εἶχε,] Πρὸς τὴν Big.
f Λαμπροτάτην δ' ἦν Τίτῳ,] Λαμπροτέρα Big. Vat. & Voſſ.
g Παρεῖχεν,] Παρείχετο βλέπειν Big.
h Τρεῖς ἐν ταυτῷ γεγονότας.] Sc. Veſpaſianum, Titum, & Domitianum.
i Γενήσεσθαι τῶν ἐπινικίων,] Γενέσθαι Big.
k Ὑπὸ τοῖς] ἐπὶ τοῖς L. B.
l Προεξωδευκότος,] Διεξωδευκότες Big.
m Ἀλλὰ πλησίον] Ita Voſſ. & Ruf. antea erat ἀλλὰ καὶ πλησίον.
n Αὐτοκράτορες] Adeundus Pagi in Baron. ad A. C. 71.
o Περὶ αὐτὴν ἐρχομένην ἤδη τὴν ἕω,] Particulam δὲ, inter περὶ & αὐτὴν in Editis Aliiſque inſertam, delevi, maxime quòd eam non agnoſcat Ruf. (nec Lugd. Bat.) nec Cod. Big. qui legit, περὶ ἐρχομένην αὐτὴν ἤδη τὴν ἕω προΐασιν.
p Προΐασιν] παρίασιν L. B.
q Ἐσθήσεσι] Ἐσθήσεσιν ἐρμικαῖς Vat.
r Σηρικαῖς,] Diſtinctæ ergo ſericæ a βυσσίναις de quibus alibi ſæpe loquitur. Rel.
s Ἔτι βουλομένων λέγειν,] Illud ἔτι deeſt Vat.
t Περιβλήματι] Hinc de Petro Marci 14.72. ἐπιβαλὼν (Sic) ἔκλαιε. Rel.
v Ἐπικαλυψάμενος,] Ἀποκαλυψάμενος Gen.
x Ἀπέλυσεν] Ἀπέλυσε Big.
y Εὐτρεπισθὲν] Ηὐτρέπισται Big.
z Τῆς προσηγορίας] Gen. τὴν προσηγορίαν αὐτῶν τετυχηκυῖαν. Vel τῆς προσηγορίας. Spanh.
a Ἀπ' αὐτῶν τετυχυῖαν.] Voculam ἀπ' inſertam dedi ex MSS. & mox τετυχυῖαν volui pro τετυχηκυίας, conſtructione ita poſtulante.
b Τροφῆς τε προαπογεύονται,] Τροφῆς προαπογεύονται Big. & Vat.
c Διεξελαύνοντες,] Συνεξελαύνοντες Big.
d Τῶν θεαμάτων] τῶν θεαμάτων L. B.

* Et ducum proceres & honorati equites eorum præſtolabantur adventum. Ruf.

† Spectacula Ruf.

tûs deſcriptio. retur ſpectaculorum illorum multitudo, & magnificentia in omnibus, * quibus aliquis animum intenderit, ſive artium operibus, ſive divitiarum partibus, ſive naturæ raritatibus. nam omnia fere quæ ab hominibus unquam beatis præcipua poſſeſſa erant, alia apud alios mirabilia atque magnifica, iſta univerſa illo die Romani imperii magnitudinem oſtenderunt. Nam & argenti & auri & eboris in omni operum ſpecie copiam, non ut in pompa ferri, cernere erat, ſed, ut ita dixerim, omnia iſtis affluere. & partim quidem veſtes ex purpura rariſſima textas portari, partim vero in accuratiſſimas picturas arte Babyloniorum variatas. Gemmæ etiam, aliæ quidem aureis coronis inſertæ, aliæ vero aliis operibus *incluſæ*, in medium tam magno numero allatæ erant, ut *hinc* diſcere liceret, fruſtra nos earum aliquid rarum eſſe exiſtimaſſe. Quin & deorum ſimulacra ferebantur, magnitudine apud ipſos mirabilia, & arte eximia elaborata: horumque nihil, niſi quod ex pretioſa materia. Inſuper animalia diverſæ naturæ traducebantur, omnia ornamentis ſibi propriis induta. Erant autem etiam qui ſingula portarent homines multi, purpureis veſtibus atque inauratis ornati; quique ad pompam fuerant deſtinati, inſignem & admirabilem ornamentorum magnificentiam gerebant. *Pegmata ſive fercula mirabilia.* Præterea neque cernere erat captivorum turbam inornatam: ſed veſtium varietas ejuſque pulchritudo natam ex fatigatione corporum deformitatem oculis ſubtrahebat. Maximæ autem admirationi erat ferculorum, quæ portabantur, apparatus. nam & propter magnitudinem de geſtationis firmitate metuebat quicunque occurrerit. multa quippe in tertium tabulatum quartumque ſurrexerunt: & magnificentia fabricæ delectationem ſimul afferebat & ſtuporem incutiebat. nam & in multis amictus erat auratæ veſtis, & argentum atque ebur factum omnibus affixum erat. Multis autem ad imitationem factis, bellum, aliter in alia diviſum, ſeſe in conſpectum manifeſtiſſimum dedit. Erat enim cernere, vaſtari quidem beatiſſimam terram, totas vero interfici acies hoſtium, & alios fugere, alios captivos duci, muroſque magnitudine inſignes machinis dirui, & caſtellorum munimina exſcindi, & populoſarum civitatum mœnia in ſummis jugis ſuperari, exercitumque intra muros infundi, & loca omnia cædis plena, eoſque qui manibus reſiſtere non poterant ad preces converſos, atque ignem templis immiſſum, ædiumque ſuper dominos everſionem; & poſt multam triſtemque deſolationem fluvios non in arva culta decurrentes, neque ad hominum vel pecorum potum, ſed per terram adhuc undique ardentem. Hæc enim Judæi ſe bello paſſos eſſe tradiderunt. Ars vero operumque magnificentia, quæ tunc facta erant neſcien-

καίνειν τὸ πλῆθος, καὶ τὴν μεγαλοπρέπειαν ἐν ἅπασιν, οἷς ἄν τις ἐπινοήσειεν, ἢ τεχνῶν ἔργοις, ἢ πλούτου μέρεσιν, ἢ φύσεως σπανιότησι. σχεδὸν γὰρ ὅσα τοῖς πώποτ' ἀνθρώποις εὐδαιμονήσασιν ἐκτήθη κατὰ μέρος, ἄλλα παρ' ἄλλοις θαυμαστὰ καὶ πολυτελῆ, ταῦτ' ἐπὶ τῆς ἡμέρας ἐκείνης ἀθρόα τῆς Ῥωμαίων ἡγεμονίας ἔδειξε τὸ μέγεθος. ἄργυρόν τε γὰρ καὶ χρυσὸν καὶ ἐλέφαντα ἐν παντοίαις [e] ἰδέαις καλασκευασμάτων ἦν ὁρᾷν, οὐχ ὥσπερ ἐν πομπῇ κομιζόμενον, πλῆθος, ἀλλ' ὡς ἂν εἴποι τις ῥέοντα ποταμόν. καὶ τὰ μὲν ἐκ πορφύρας ὑφάσματα τῆς σπανιωτάτης φερόμενα, τὰ δ' εἰς ἀκριβῆ ζωγραφίαν πεποικιλμένα τῇ [f] Βαβυλωνίων τέχνῃ. λίθοι τε διαφανεῖς, οἱ μὲν χρυσοῖς ἐμπεπλεγμένοι στεφάνοις, οἱ δὲ κατ' ἄλλας ποιήσεις, τοσοῦτοι παρηνέχθησαν, ὥς τε μαθεῖν ὅτι μάτην εἶναί τι τούτων σπάνιον ὑπειλήφαμεν. ἐφέρετο δὲ καὶ θεῶν ἀγάλματα, τῷ παρ' αὐτοῖς μεγέθει θαυμαστά, καὶ κατὰ τὴν τέχνην οὐ παρέργως πεποιημένα· [g] καὶ τούτων οὐδὲν, ὅ, τι μὴ τῆς ὕλης τῆς πολυτελοῦς. ζώων τε [h] πολλαὶ φύσεις παρήγοντο, κόσμον οἰκεῖον ἁπάντων περικειμένων. ἦν δὲ καὶ τὸ κομίζον ἕκαστα τούτων ἀνθρώπων πλῆθος, [i] ἁλουργαῖς ἐσθῆσι καὶ διαχρύσοις κεκοσμημένον· οἵ τ' εἰς αὐτὸ τὸ πομπεύειν διακριθέντες, ἐξαίρετον εἶχον καὶ καταπληκτικὴν περὶ αὐτοὺς τοῦ κόσμου τὴν πολυτέλειαν. ἐπὶ τούτοις οὐδὲ τὸν αἰχμαλώτων ἦν ἰδεῖν [k] ὄχλον ἀκόσμητον. ἀλλ' ἡ τῆς ἐσθῆτος ποικιλία, καὶ τὸ κάλλος αὐτῆς τὴν ἀπὸ τῆς κακώσεως τῶν σωμάτων [l] ἀηδίαν ἔκλεπτε τῆς ὄψεως. θαῦμα δὲ ἐν τοῖς μάλιστα παρεῖχεν ἡ τῶν φερομένων πηγμάτων κατασκευή. καὶ γὰρ διὰ μέγεθος ἦν δεῖσαι τῷ βεβαίῳ τῆς φορᾶς [m] ἀπαιτήσαντα. [n] τριώροφα γὰρ αὐτῶν [o] καὶ τετρώροφα πολλὰ [p] πεποίητο, καὶ τῇ πολυτελείᾳ τῇ περὶ τὴν κατασκευὴν ἦν ἡσθῆναι μετ' ἐκπλήξεως. καὶ γὰρ ὑφάσματα πολλοῖς διάχρυσα [q] περιεβέβλητο, καὶ χρυσὸς καὶ ἐλέφας οὐκ ἀπειργασμένος πᾶσι περιεπεπήγει. διὰ πολλῶν δὲ μιμημάτων ὁ πόλεμος, [r] ἄλλος εἰς ἄλλα μεμερισμένος, ἐναργεστάτην ὄψιν [s] ἑαυτοῦ παρεῖχεν. ἦν γὰρ ὁρᾷν χώραν μὲν εὐδαίμονα δῃουμένην, ὅλας δὲ φάλαγγας κτεινομένας πολεμίων, καὶ τοὺς μὲν φεύγοντας, τοὺς δ' εἰς αἰχμαλωσίαν [t] ἀγομένους, τείχη δὲ ὑπερβάλλοντα μεγέθει μηχαναῖς ἐρειπόμενα, καὶ φρουρίων ἁλισκομένας ὀχυρότητας, καὶ πόλεων [v] πολυανθρώπων περιβόλους [x] κατ' ἄκρας [y] ἐχομένους, καὶ στρατιὰν ἔνδον τειχῶν εἰσχεομένην, καὶ πάντα φόνου [z] πληθύοντα τόπον, καὶ τῶν ἀδυνάτων χεῖρας ἀνταίρειν ἱκεσίας, πῦρ τε ἐνιέμενον ἱεροῖς, καὶ κατασκαφὰς οἴκων ἐπὶ τοῖς δεσπόταις, καὶ [a] μετὰ πολλὴν ἐρημίαν κατηφῆ ποταμοὺς ῥέοντας οὐκ ἐπὶ γῆν γεωργουμένην, οὐδὲ ποτὸν ἀνθρώποις ἢ βοσκήμασιν, ἀλλὰ διὰ τῆς ἔτι πανταχόθεν [b] φλεγομένης. [c] ταῦτα γὰρ Ἰουδαῖοι πεισομένους αὐτοὺς τῷ πολέμῳ παρέδοσαν. ἡ τέχνη δὲ καὶ τῶν [d] κατασκευασμάτων ἡ μεγα-

e Ἰδέαις καλασκευασμάτων] Ita *MSS.* ἰδίαις in *Editis.*

f Βαβυλωνίων] Ideo Babylonica ſolent appellari tapetes. Res nota ex Lucretio & aliis. Gloſſæ: Babulonica, ψιλὴ πολύμιτος Rel.

g Καὶ τούτων οὐδὲν, — τῆς πολυτελοῦς.] Omnia hæc deſunt in *Roſſ.* & *L. B.*

h Πολλαὶ] πολλῶν *Roſſ.*

i Ἁλουργαῖς] [illegible] Talmudicis Rel.

k Ὄχλον ἀκόσμητον] Κόσμον ἀκόσμητον *Vat. Roſſ.* & *Voſſ.*

l Ἀηδίαν ἔκλεπτε τῆς ὄψεως.] Ἀηδίαν, ἀμορφίαν *Suida.* ἀηδίαν *Big.* & *Voſſ.* hic loci.

m Ἀπαιτήσαντα.] Ita lego cum *duobus MSS.* (Ita certe & *Lugd. Bat.* quoque noſter & *Roſſ.*) quibus nonnihil favet *Ruf.* in hunc modum vertens, *pro cujus magnitudine timendum viribus portantium occurrentes putabant.* Φορᾶς ἀπιστήσαντα *Big.* In *Editis Aliiſque*, τῷ βεβαίῳ τῆς φορᾶς ὥστε ἀπιστουμένῳ, *& metuere licebat, & diffidere omnino viribus portantium*, prout vertit *Lipſius.*

n Τριώροφα γὰρ αὐτῶν] Gen. VI. de Arcæ fabrica διώροφα καὶ τριώροφα Spanh.

o Καὶ τετρώροφα] Πολλὰ καὶ τετρώροφα πεποίητο *Big.*

p Πεποίητο.] πεποίηντο *L. B.*

q Περιεβέβλητο.] Περιβέβλητο *Big.*

r Ἄλλος εἰς ἄλλα μεμερισμένος,] Ἄλλος εἰς ἄλλα μεμ. *Big.* & *Voſſ.*

s Ἑαυτοῦ παρεῖχεν. Αὐτοῦ *Big.*

t Ἀγομένους,] ἀπαγομένους *Roſſ.*

v Πολυανθρώπων] Πολυανθρώπους *Big.*

x Κατ' ἄκρας] καὶ ἄκρας *L. B.*

y Ἐχομένους,] Ἐρχομένους *Big.*

z Πληθύοντα τόπον,] Πληθύοντα *Voſſ.*

a Μετὰ πολλὴν ἐρημίαν] Μετὰ πολλὴν ἐρημίαν καὶ κατηφῆ *Big.* & *Voſſ.* Aliter adhuc legiſſe videtur *Rufinus*, qui vertit, *ædiumque ſuper dominos poſt multam vaſtationem everſiones, Atque amnis triſtitiam defluentis* &c.

b Φλεγομένης.] Φλεγομένης γῆς *Big.* Aliis γῆς ſubaudiendum relinquitur.

c Ταῦτα γὰρ Ἰουδαῖοι πεισομένους] In *Rufini*, verſione, *Hæc enim Judæi bello paſſi ſunt.*

d Καλασκευασμάτων] Σκευασμάτων *Big.* κατεργασμάτων *Bod.* & *Roſſ.*

* Quæ quiſque cogitaverit, *Ruf.*

e Οἷς]

μεγαλουργία, τοῖς [e] οὐκ [f] εἰδόσι τὰ γινόμενα τότε ἐδείκνυεν ὡς παροῦσι. τέτακτο δ' ἐφ' ἑκάστῳ τῶν πηγμάτων ὁ τῆς ἁλισκομένης πόλεως στρατηγὸς, ὃν τρόπον ἐλήφθη. πολλαὶ δὲ καὶ νῆες εἵποντο. λάφυρα δὲ τὰ μὲν ἄλλα χύδην ἐφέρετο. διέπρεπε δὲ πάντων [g] τὰ ἐγκαταληφθέντα τῷ ἐν Ἱεροσολύμοις ἱερῷ· χρυσῆ τε τράπεζα τὴν ὁλκὴν πολυτάλαντος, καὶ λυχνία χρυσοῦ μὲν ὁμοίως πεποιημένη· τὸ δὲ ἔργον ἐξήλλακτο τῆς κατὰ τὴν ἡμετέραν χρῆσιν συνηθείας. ὁ μὲν γὰρ μέσος ἦν κίων ἐκ τῆς βάσεως [h] πεπηγὼς, [i] λεπτοὶ δ' ἀπ' αὐτοῦ μεμήκυντο καυλίσκοι, [k] τριαίνης σχήματι παραπλησίαν τὴν θέσιν ἔχοντες, λύχνον ἕκαστος αὐτῶν [l] ἐπ' ἄκρον κεχαλκευμένος· ἑπτὰ δ' ἦσαν οὗτοι, τῆς παρὰ τοῖς Ἰουδαίοις ἑβδομάδος τὴν τιμὴν ἐμφανίζοντες. ὅ, τε νόμος ὁ τῶν Ἰουδαίων ἐπὶ τούτοις ἐφέρετο τῶν λαφύρων τελευταῖος. ἐπὶ τούτοις παρῄεσαν πολλοὶ, νίκης ἀγάλματα κομίζοντες· ἐξ ἐλέφαντος δ' ἦν πάντων καὶ χρυσοῦ ἡ κατασκευή· μεθ' ἃ Οὐεσπασιανὸς ἤλαυνε [m] πρῶτος, καὶ Τῖτος εἵπετο, Δομετιανὸς δὲ [n] περιίππευεν, αὐτός τε διαπρεπῶς κεκοσμημένος, καὶ τὸν ἵππον παρέχων θέας ἄξιον.

ϛʹ. Ἦν δὲ τῆς πομπῆς τὸ τέλος ἐπὶ τὸν [o] νεὼν τοῦ [p] Καπετωλίου Διὸς, ἐφ' ὃν ἐλθόντες ἔστησαν. ἦν γὰρ [q] παλαιὸν πάτριον περιμένειν, μέχρις ἂν τὸν τοῦ στρατηγοῦ τῶν πολεμίων θάνατον ἀπαγγείλῃ τις. Σίμων οὗτος ἦν ὁ Γιώρα, τότε πεπομπευκὼς ἐν τοῖς αἰχμαλώτοις, βρόχῳ δὲ περιβληθεὶς εἰς τὸν ἐπὶ τῆς ἀγορᾶς ἐσύρετο τόπον,† αἰκιζομένων αὐτὸν ἅμα τῶν ἀγόντων. νόμος δ' ἐστὶ Ῥωμαίοις ἐκεῖ κτείνειν τοὺς ἐπὶ κακουργίᾳ θάνατον καταγνωσμένους. ἐπεὶ δ' ἀπηγγέλθη τέλος ἔχων, καὶ πάντες εὐφήμησαν, ἤρχοντο τῶν θυσιῶν, ἃς ἐπὶ ταῖς νομιζομέναις καλλιερήσαντες εὐχαῖς, ἀπῄεσαν εἰς τὸ βασίλειον. καὶ τοὺς μὲν αὐτοὶ πρὸς εὐωχίαν ὑπεδέχοντο, τοῖς δ' ἄλλοις ἅπασιν εὐπρεπεῖς κατὰ τὸ οἰκεῖον αἱ τῆς ἑστιάσεως ἦσαν παρασκευαί. ταύτην γὰρ τὴν ἡμέραν ἡ Ῥωμαίων πόλις ἑώρταζεν, ἐπινίκιον μὲν τῆς κατὰ τῶν πολεμίων [r] στρατείας, [s] πέρας δὲ τῶν ἐμφυλίων κακῶν, ἀρχὴν δὲ τῶν ὑπὲρ τῆς εὐδαιμονίας ἐλπίδων.

ζʹ. Μετὰ δὲ τοὺς θριάμβους, καὶ τὴν βεβαιοτάτην τῆς Ῥωμαίων ἡγεμονίας κατάστασιν Οὐεσπασιανὸς ἔγνω τέμενος Εἰρήνης κατασκευάσαι· ταχὺ δὲ δὴ μάλα, καὶ πάσης ἀνθρωπίνης κρεῖττον ἐπινοίας ἐτετελείωτο. τῇ γὰρ ἐκ τοῦ πλούτου χορηγίᾳ δαιμονίῳ χρησάμενος, ἔτι καὶ τοῖς ἔκπαλαι κατωρθωμένοις, [t] γραφῇ τε καὶ πλαστικοῖς ἔργοις αὐτὸ κατεκόσμησε. πάντα γὰρ εἰς ἐκεῖνον τὸν νεὼν συνήχθη καὶ κατετέθη, δι' ἃ τὴν θέαν ἄνθρωποι πρότερον περὶ πᾶσαν ἐπλανῶντο τὴν οἰκουμένην, [v] ὡς ἄλλο παρ' ἄλλοις ἦν κείμενον ἰδεῖν ποθοῦντες. ἀνέθηκε δ' ἐνταῦθα καὶ τὰ ἐκ τοῦ ἱεροῦ τῶν Ἰουδαίων χρυσᾶ κατασκευάσματα, σεμνυνόμενος ἐπ' αὐτοῖς. τὸν δὲ νόμον αὐτῶν, καὶ

tibus, haud ſecus ac ſi præſentes fuiſſent, oſtendebant. Erat autem per ſingula fercula captæ civitatis dux, quo modo captus erat collocatus. Quin & multæ naves ſequebantur. Spolia vero alia quidem paſſim ferebantur. Omnia autem ſupereminebant quæ in templo erant Hieroſolymitano deprehenſa; menſa aurea quæ pondere plura talenta æquabat, & lychnuchus ex auro ſimiliter conſtructus, * ſed opere diverſo à noſtri uſus conſuetudine. Nam medius quidem ſtipes baſi impactus ſurgebat, & tenues ab eo rami producebantur, ad fuſcinæ ſimilitudinem poſiti, in quorum ſingulorum apice lychnus erat fabricatus. Erant autem iſti ſeptem, numeri ſeptenarii honorem apud Judæos indicantes. Poſt hæc lex etiam Judæorum, ultimum ſpoliorum, portabatur. Deinde tranſibant multi victoriæ ſimulachra geſtantes; omnia ex auro & ex ebore facta. quibus proxime equo vehebatur Veſpaſianus, & ſequutus eſt Titus; Domitianus autem cum illis equitabat, & ipſe ſplendide veſtitus, & equo conſpicuus admodum ſpecioſo.

Vaſa ſacra, Romam allata, in triumpho vecta.

Lex Dei in triumpho portata.

6. Finis autem pompæ *triumphalis* erat ad templum Jovis Capitolini, quò cum perveniſſent conſtitere. Erat enim vetus mos patrius illic manere pauliſper, donec ducis hoſtium mors ab aliquo nunciaretur. Is autem erat Simon Gioræ *filius*, hinc inter captivos in pompa traductus; laqueo vero circundatus in locum foro † imminentem trahebatur, ſimul virgis multatus ab iis qui eum ducebant. Lex autem Romanis eſt, ut ibi necarentur ob maleficia morte damnati. Poſtquam autem eum vitæ finem habere nunciatum eſt, & læte acclamamarant univerſi, ex eo cœperunt ſacra facere. Cumque adhibitis precibus ſolennibus litaſſent, in palatium receſſerunt. Et alios quidem epulis ipſi exceperunt: aliis autem omnibus domi inſtructi erant lauti conviviorum apparatus. Hunc enim diem celebrabat urbs Romana victoriæ ergo, in expeditione contra hoſtes reportatæ, finiſque malorum civilium, bonæque ſpei initæ de *ſua in poſterum* felicitate.

Finis pompæ Capitolium.

Simonis ſupplicium.

Epulæ poſt triumphum.

7. Poſt triumphos vero & firmam imperii Romani conſtitutionem, Veſpaſianus ſtatuit Paci templum ædificare: fecitque cito admodum, & pulchrius meliuſque omni opinione perfecit. Magnis enim opibus largiter in hanc rem uſus, & priſcorum etiam præclara omnia adhibens, picturis & ſtatuis pulcherrimis illud adornavit. Omnia enim in hoc templum collata & diſpoſita erant, quorum viſendorum ſtudio homines antea per totum terrarum orbem vagabantur, quo modo aliud apud alios ſe haberet, videre cupientes. Poſuit autem & hîc è Judæorum templo vaſa & inſtrumenta aurea, de iſtis glorians & ſe efferens. Legem vero eorum, & vela

Pacis templum à Veſpaſiano factum.

Lex Dei...

e Οὐκ] Οὐκ εἰδόσι γνώριμα *Big.*

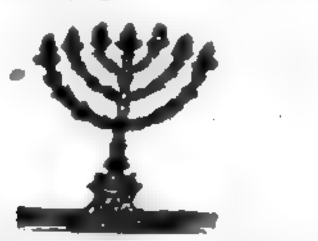
f Εἰδόσι] ἰδοῦσι *L. B.*

g Τὰ ἐγκαταληφθέντα] Τὰ καταληφθέντα *Big.*

h Πεπηγὼς,] Illud πεπηγὼς non agnoſcit *Big.*

i Λεπτοὶ] Ergo quum in Arcu Titiano ſculpti ſunt rami hi non λεπτοὶ ſed craſſi, id factum ut diſtinctius partes viderentur. Rel.

k Τριαίνης] Ergo omnes rami ad æqualem altitudinem aſſurgebant, non uti quidam pingunt

Sic quoque in arcu Titi conſpicitur, ut æqualis ſit ramorum altitudo. Rel.

l Ἐπ' ἄκρον κεχαλκευμένος.] Ἐπ' ἄκρου *Big.*

m Πρῶτος,] Πρῶτος inſertum dedi è *Codd. Big. Roſſ.* & *Voſſ.* & *Rufini* verſione.

n Περιίππευε,] Παρίππευε juxta *Rufinum*, qui vertit, *adequitabat.*

o Νεὼν] Νεὼ *Big.* ut & mox infra *pag. ſeq.*

p Καπετωλίου Διὸς,] Καπετωλίου *Big.*

q Παλαιὸν] Τὸ παλαιὸν *Gen.*

r Στρατείας,] Ita *Big.* στρατιᾶς in *Editis Aliiſque.*

s Πέρας δὲ τῶν ἐμφυλίων κακῶν,] πέρας δὲ τὸ τῶν κ. κ. *Vulg.* ſed τὸ delevi auctoritate *L. B.*

t Γραφῇ τε καὶ πλαστικοῖς ἔργοις] Ita (γραφαῖς τε καὶ πλαστικοῖς ἔργοις) ex conjectura. Si quis malit γραφῇ τε vel γραφαῖς τε καὶ πλαστικοῖς ἔργοις, per me licet. in *Editis Aliiſque* γραφῆ. τε καὶ πλαστικοῖς ἔργοις. Huds. Ea quidem conjectura opus non eſt, quum *MSS.* optimi duo *Pariſ. Vetuſtiſſ.* & *Lugd. Bat.* doceant aliter Joſephum ſcripſiſſe, ita videlicet, prout jam editur, atque ipſe *Hudſonus* non improbavit. Hav.

v Ὡς ἄλλο παρ' ἄλλοις] Sic lego pro ἴσως ex verſione *Rufini.*

* Videſis Cl. *Relandum*, de *ſpoliis templi Hieroſolymitani*, p. 11. &c.

† Sc. *carcerem*, quem *Livius* dicit *Foro imminere.*

x Ζοαὶ

palatio repoſita. vela tabernaculi purpurea ; in palatio repoſita ſervari præcepit.

τὰ πορφυρᾶ δὲ [x] τῆς σκηνῆς καταπετάσματα, προσέταξεν ἐν τοῖς βασιλείοις ἀποθεμένους φυλάττειν.

XXV.

CAP. VI.

De Macharunte ; & quomodo caſtellum aliaque loca capit Lucilius Baſſus.

Lucilius Baſſus miſſus in Judæam legatus. IN Judæam vero legatus miſſus Lucilius Baſſus cum exercitu quem à Cereali Vitelliano acceperat ; caſtellum quidem Herodion cum præſidio deditione capiebat. Poſt autem, copiis omnibus militaribus collectis (multas enim in partes diviſæ erant) interque eas legione decima, ſtatuit exercitum educere contra Machæruntem. Quippe omnino neceſſe erat exſcindi caſtellum, ne multos ob *ſui* firmitatem ad defectionem moveret. nam & ſalutis ſpem certam illud tenentibus, & aggredientibus cunctationem atque formidinem ex natura loci maxime afferre poterat. *Machærus locus in Judæa muniſſimus.* Nam quidem quod muro cingitur ſaxoſus eſt collis in maximam altitudinem evectus, adeo ut difficulter admodum capi potuerit. Quin & à natura ita paratum erat, ut ne facilis quidem eſſet acceſſus; utpote vallibus quaſi foſſis undique cinctum præ altitudine non conſpiciendis, neque facile tranſeundis, nulloque modo terræ aggeſtione complendis. nam quæ ab occidente ſecat *vallis* per LX. ſtadia diffunditur, lacum Aſphaltiten ſibi limitem faciens. Hac ſane parte ipſe Machærus altiſſimum verticem habet ſupereminentem. A ſeptentrione autem & meridie valles magnitudine quidem * à prædicta ſuperantur, ſimiliter vero ſunt inexpugnabiles. Ejus autem quæ ab oriente eſt vallis profunditas quidem non minor centum cubitis invenitur : terminatur vero monte ex adverſo Machæruntis poſito.

Machæruntis caſtellum validiſſimum. 2. Alexander rex Judæorum, conſpecta loci natura, primus in eo caſtellum munivit ; quod poſtea Gabinius, bellum gerens contra Ariſtobulum, demolitus eſt. Herodi autem regnanti viſum eſt omni *loco* dignius, cui adhiberetur cura & conſtructio validiſſima, maximeque propter Arabum vicinitatem. nam commode ſitum erat, illorum terram proſpectans. Et magno quidem loco cum murum circumdediſſet & turres, urbem illic condidit, unde in arcem ipſam patebat aſcenſus. Veruntamen & circa ipſum verticem ſuperædificavit murum, turreſque in angulis ſexagenorum cubitorum erexit. In medio autem ambitu regiam exſtruxit, conſpicuam magnitudine & pulchritudine conclavium. inſuper & multas ciſternas, in locis maxime idoneis ad aquam *pluviam* excipiendam abundeque ſuppeditandam, paravit, certamine ab ipſo veluti cum natura inito, ut quod illa ſitu loci inexpugnabile fecerat, ipſe manu ſtructis munitionibus ſuperaret. Inſuper enim & ſagittarum multitudinem & machinarum *illic* repoſuit, animumque adjecit ad ea omnia paranda, quibus incolas faceret contemptui habere longiſſimam obſidionem.

ΚΕΦ. ϛʹ.

Περὶ Μαχαιροῦντος· καὶ ὡς τὸ φρούριον, ἄλλους τε τόπους αἱρεῖ Λουκίλιος Βάσσος.

ΕΙΣ δὲ [y] τὴν Ἰουδαίαν πρεσβευτὴς [z] Λουκίλιος Βάσσος ἐκπεμφθεὶς, καὶ τὴν στρατιὰν παρὰ Κερεαλίου [a] Οὐϊτελλιανοῦ παραλαβὼν, τὸ μὲν ἐν τῷ [b] Ἡρωδείῳ φρούριον προσηγάγετο [c] μετὰ τῶν ἐχόντων. μετὰ ταῦτα δὲ πᾶν ὅσον ἦν στρατιωτικὸν συναγαγὼν, πολὺ δ᾽ ἦν κατὰ μέρη διῃρημένον, καὶ τῶν ταγμάτων τὸ δέκατον, ἔγνω στρατεύειν ἐπὶ Μαχαιροῦντα. πάνυ γὰρ ἦν ἀναγκαῖον ἐξαιρεθῆναι τὸ φρούριον, μὴ διὰ τὴν ὀχυρότητα πολλοὺς εἰς ἀπόστασιν ἐπαγάγηται. καὶ γὰρ τοῖς κατέχουσι βεβαίαν ἐλπίδα σωτηρίας, καὶ τοῖς ἐπιοῦσιν ὄκνον καὶ δέος, ἡ τοῦ χωρίου φύσις ἦν παρασχεῖν ἱκανωτάτη. αὐτὸ μὲν γὰρ τὸ τετειχισμένον, πετρώδης ὄχθος ἐστὶν, εἰς μήκιστον ὕψος ἐγηγερμένος, ὡς εἶναι καὶ διὰ τοῦτο δυσχείρωτος. μεμηχάνηται δ᾽ ὑπὸ τῆς φύσεως εἶναι μηδὲ [d] προσβατός· φάραγξι γὰρ πάντοθεν [e] ἀσυνόπτοις ἐχούσαις τὸ βάθος περιτετάφρευται, μήτε περαθῆναι ῥᾳδίως δυναμέναις, καὶ [f] χωσθῆναι [g] παντάπασιν ἀμηχάνοις. ἡ μὲν γὰρ ἀπὸ τῆς ἑσπέρας περιτέμνουσα παρατείνει σταδίους ἑξήκοντα, πέρας αὐτῆς τὴν Ἀσφαλτῖτιν ποιουμένη λίμνην. κατὰ τοῦτο [h] δέ πῃ, καὶ αὐτὸς ὁ Μαχαιροῦς τὴν ὑψηλοτάτην ἔχει κορυφὴν ὑπερανίσχουσαν. αἱ δὲ ἀπὸ τῆς ἄρκτου καὶ μεσημβρίας φάραγγες, μεγέθει μὲν ἀπολείπονται τῆς προειρημένης, ὁμοίως δ᾽ εἰσὶν ἀμήχανοι πρὸς ἐπιχείρησιν. τῆς δὲ πρὸς τὴν ἀνατολὴν φάραγγος, τὸ μὲν βάθος οὐκ ἔλαττον ἑκατὸν εὑρίσκεται πηχῶν. τέρμα δὲ γίνεται πρὸς ὄρος ἀντικρὺ κείμενον Μαχαιροῦντος.

βʹ. Ταύτην δὲ τοῦ τόπου κατιδὼν τὴν φύσιν βασιλεὺς Ἰουδαίων Ἀλέξανδρος, [i] πρῶτος ἐπ᾽ αὐτοῦ τειχίζει φρούριον, ὃ μετὰ ταῦτα Γαβίνιος Ἀριστοβούλῳ πολεμῶν καθεῖλεν. Ἡρώδῃ δὲ βασιλεύοντι, [k] πάντως ἔδοξε μᾶλλον ἐπιμελείας ἄξιον εἶναι, καὶ κατασκευῆς [l] ὀχυρωτάτης, μάλιστα καὶ διὰ τὴν τῶν Ἀράβων γειτνίασιν. [m] κεῖται γὰρ ἐν ἐπικαίρῳ πρὸς τὴν ἐκείνων γῆν ἀποβλέπον. μέγαν μὲν οὖν τόπον τείχεσι καὶ πύργοις περιβαλὼν, πόλιν ἐνταῦθα κατῴκισεν, ἐξ ἧς ἄνοδος εἰς αὐτὴν ἔφερε τὴν ἀκρώρειαν. οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ περὶ αὐτὴν ἄνω τὴν κορυφὴν τεῖχος ἐδείματο, καὶ πύργους ἐπὶ ταῖς γωνίαις ἑκατὸν ἑξήκοντα [n] πηχῶν ἀνέστησε. μέσον δὲ τοῦ περιβόλου βασίλειον ᾠκοδομήσατο, μεγέθει τε καὶ κάλλει τῶν οἰκήσεων πολυτελές. πολλὰς δὲ καὶ δεξαμενὰς εἰς ὑποδοχὴν ὕδατος, καὶ χορηγίαν ἄφθονον, ἐν τοῖς ἐπιτηδειοτάτοις τῶν τόπων κατεσκεύασεν, ὥσπερ πρὸς τὴν φύσιν ἁμιλληθεὶς, ἵν᾽ αὐτὸς τὸ κατ᾽ ἐκείνην τοῦ τόπου δυσάλωτον ὑπερβάληται ταῖς χειροποιήτοις ὀχυρώσεσιν. [o] ἔτι τε γὰρ καὶ βελῶν πλῆθος καὶ μηχανημάτων ἐγκατέθετο, καὶ πᾶν ἐπενόησεν ἑτοιμάσασθαι τὸ παρασχεῖν δυνάμενον τοῖς ἐνοικοῦσι μηκίστης πολιορκίας καταφρόνησιν.

γʹ. Ἐπι-

x Σκηνῆς καταπετάσματα.] Σκηνῆς Big.
y Τὴν Ἰουδαίαν πρεσβευτής] Τὴν τῆς Ἰουδαίας Bod. & Lugd. Bat.
z Λουκίλιος Βάσσος] De eo Tacitus in Hiſt. IV. 3. & alibi. Λούκιος Βάσσος Big. Vat. & Voſſ.
a Οὐϊτελλιανοῦ] Ita Big. Οὐιτελλιανῷ in Editis & Rufini libris forte Οὐιτελλιανοῦ.
b Ἡρωδείῳ φρούριον προσηγάγετο] Al. Ἡρωδείῳ.
c Μετὰ τῶν ἐχόντων.] Μετὰ τῶν κατεχόντων αὐτὸ Zonar.
d Προσβατός] Πρόσιτος Voſſ.
e Ἀσυνόπτοις] ἀσυνόπτῳ lib. 3. c. 16. non placet. Ras.
f Χωσθῆναι] χωσθῆναι Roſſ.
g Παντάπασιν ἀμηχάνοις.] Πάντοθεν Big.
h Δέπη,] Κατὰ Roſſ.
i Πρῶτος ἐπ᾽ αὐτοῦ — πολεμῶν καθεῖλεν.] De Machærunte munita ab Alexandro ſupr. lib. 1. c. 8. §. 2. De Machærunte deleta à Gabinio ἀρχ. lib. 14. c. 5. §. 3. Spanh.
k Πάντως] πάντων L. B.
l Ὀχυρωτάτης,] Ἰσχυροτάτης Big.
m Κεῖται γὰρ — γῆν ἀποβλέπον.] Μαχαιροῦντα πρὸς τοῖς Ἀράβων ὅροις ſupr. lib. 1. c. 8. §. 2. Spanh.
n Πηχῶν] πηχῶν L. B.
o Ἔτι τε γὰρ καὶ βελῶν] Ἔτι γὰρ καὶ Big.

* Supradicta cinguntur. Ruf.

p Καὶ]

γʹ. Ἐπεφύκει δ' ἐν τοῖς βασιλείοις [p] καὶ [q] πήγανον [r] ἄξιον τοῦ μεγέθους θαυμάσαι. συκῆς γὰρ οὐδεμιᾶς ὕψους καὶ πάχους [s] ἀπελείπετο. λόγος δ' ἦν ἀπὸ τῶν Ἡρώδου χρόνων αὐτὸ διαρκέσαι, κἂν ἐπὶ πλεῖστον ἴσως ἔμεινεν. ἐξεκόπη δ' ὑπὸ τῶν παραλαβόντων τὸν τόπον Ἰουδαίων. τῆς φάραγγος δὲ τῆς κατὰ τὴν ἄρκτον περιεχούσης τὴν πόλιν [t] Βαάρας ὀνομάζεταί τις τόπος, [u] φύει τε [x] ῥίζαν ὁμωνύμως λεγομένην αὐτῷ. [y] αὕτη φλογὶ μὲν τὴν χρόαν ἔοικε, περὶ δὲ τὰς ἑσπέρας σέλας ἀπαστράπτουσα. [z] τοῖς δ' ἐπιοῦσι καὶ βουλομένοις λαβεῖν αὐτὴν οὐκ ἔστιν εὐχείρωτος, ἀλλ' ὑποφεύγει, καὶ οὐ πρότερον ἵσταται πρὶν ἄν τις οὖρον γυναικὸς, ἢ τὸ ἔμμηνον αἷμα [a] χέῃ κατ' αὐτῆς· οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ τότε τοῖς ἁψαμένοις πρόδηλός ἐστι θάνατος, εἰ μὴ τύχῃ τις αὐτὴν ἐκείνην [b] ἐπενεγκάμενος τὴν ῥίζαν ἐκ τῆς χειρὸς [c] ἀπηρτημένην. ἁλίσκεται δὲ καὶ καθ' ἕτερον τρόπον ἀκινδύνως, ὅς ἐστι τοιόσδε. κύκλῳ πᾶσαν αὐτὴν περιορύσσουσιν, ὡς εἶναι τὸ κρυπτόμενον τῆς ῥίζης βραχύτατον. εἶτ' ἐξ αὐτῆς ἀποδοῦσι κύνα, κἀκείνου τῷ δήσαντι συνακολουθεῖν ὁρμήσαντος, ἡ μὲν ἀνασπᾶται ῥᾳδίως, θνήσκει δ' εὐθὺς ὁ κύων, ὥσπερ ἀντιδοθεὶς τοῦ μέλλοντος τὴν βοτάνην ἀναιρήσεσθαι. [d] φόβος δ' οὐδεὶς τοῖς μετὰ ταῦτα λαμβάνουσιν. ἔστι δὲ μετὰ τοσούτων κινδύνων διὰ μίαν ἰσχὺν περισπούδαστος. τὰ γὰρ καλούμενα [e] δαιμόνια, ταῦτα δὲ πονηρῶν ἐστιν ἀνθρώπων πνεύματα, τοῖς ζῶσιν εἰσδυόμενα καὶ κτείνοντα τοὺς βοηθείας μὴ [f] τυγχάνοντας, αὕτη ταχέως ἐξελαύνει, κἂν προσενεχθῇ μόνον τοῖς νοσοῦσι. ῥέουσι δὲ καὶ θερμῶν ὑδάτων πηγαὶ κατὰ τὸν τόπον, πολὺ τὴν γεῦσιν ἀλλήλων διαφέρουσαι. πικραὶ μὲν γὰρ αὐτῶν τινές εἰσιν, αἱ δὲ γλυκύτητος οὐδὲν ἀπολείπουσι. πολλαὶ δὲ καὶ ψυχρῶν ὑδάτων ἀναδόσεις, οὐ μόνον ἐν τῷ χθαμαλωτέρῳ τὰς πηγὰς [g] παραλλήλους ἔχουσιν· ἀλλ' ὡς ἂν καὶ μᾶλλον τις θαυμάσειε, [h] σπήλαιόν τι πλησίον ὁρᾶται, κοιλότητι μὲν οὐ βαθὺ, τῇ πέτρᾳ δὲ προὐχούσῃ [i] σκεπόμενον. ταύτης ἄνωθεν ὡσανεὶ μαστοὶ δύο ἀνέχουσιν, ἀλλήλων ὀλίγῳ διεστῶτες, καὶ ψυχροτάτην μὲν ἅτερος πηγὴν, ἅτερος δὲ θερμοτάτην ἐκδίδωσιν· αἳ μισγόμεναι ποιοῦσι λουτρὸν ἥδιστον, παιώνιόν τε νοσημάτων, πολλῶν δὲ μάλιστα νεύρων ἄκεσιν. ἔχει δ' ὁ τόπος καὶ θείου καὶ στυπτηρίας μέταλλα.

δʹ. Βάσσος δὲ, [k] πάντη περισκεψάμενος τὸ χωρίον, ἔγνω ποιεῖσθαι τὴν πρόσοδον, χωννὺς τὴν φάραγγα τὴν πρὸς ταῖς ἀνατολαῖς. [l] καὶ τῶν ἔργων εἴχετο, σπουδὴν ποιούμενος ἢ τάχος ἐξᾶραι [m] τὰ χώματα, καὶ [n] δι' αὐτῶν ῥᾳδίαν ποιῆσαι τὴν πολιορκίαν. [o] οἱ δ' ἔνδον ἀπειλημμένοι τῶν Ἰουδαίων, αὐτοὶ [p] καθ' ἑαυτοὺς ἀπὸ τῶν ξένων διακριθέντες, ἐκείνους μὲν ἠνάγκασαν, ὄχλον ἄλλως εἶναι νομίζοντες, ἐν τῇ κάτω πόλει παραμένειν, καὶ τοὺς κινδύνους προεκδέχεσθαι. τὸ δ' ἄνω φρούριον αὐτοὶ [q] καταλαβόντες εἶχον, καὶ διὰ τὴν ἰσχὺν τῆς ὀχυρότητος, καὶ προνοίᾳ τῆς σωτηρίας αὐτῶν. [r] τεύξεσθαι γὰρ ἀφέσεως ὑπελάμβανον,

Ruta miræ magnitudinis.

3. In ipſa quoque regia olim fuerat ruta mirandæ magnitudinis. à nulla enim ficu vel altitudine vel craſſitudine ſuperabatur. Ferebant etiam eam ab Herodis duraſſe temporibus, & longiſſimo forſan tempore manſiſſet: ſed à Judæis, qui locum illum occuparant, exciſa erat. Vallis autem, qua civitas à ſeptentrione cingitur, locus quidam Baaras appellatur, gignitque radicem ejuſdem nominis. Illa colore quidem flammæ aſſimulari viſa eſt, circa veſperam vero jubar quoddam ejaculari. Accedentibus eamque evellere cupientibus captu haud facilis eſt; ſed refugit, nec prius ſe ſiſtit, quam quis urinam mulieris aut ſanguinem menſtruum affuderit: ac tum iis qui eam attigerint indubia mors imminet, niſi quis forte illam ipſam radicem ferat de manu ſuſpenſam. Capitur etiam & alio modo ſine periculo, qui talis eſt. Undique eam circumfodiunt, ut radicis quam minimum terra tegatur: deinde canem ei alligant, qui cum eum, à quo ligatus eſt, comitari cupit, illa quidem facile evellitur, canis vero continuo moritur, tanquam vice ejus à quo herba tollenda erat traditus. Accipientibus vero eam pòſt nihil eſt metûs. Expetitur autem propter unam virtutem tantis periculis. Nam quæ dæmonia vocantur (hæc autem malorum hominum ſpiritus ſunt) & viventes intrant, eoſque necant quibus nihil auxilii præſto eſt, ipſa ſtatim, ſi modo ægrotantibus admoveatur, abigit. Fluunt autem ex eo loco aquarum quoque calidarum fontes, multum inter ſe ſapore diverſi. Nam alii quidem amari ſunt, alii vero nihil dulcedinis deſiderant. Multæ etiam aquarum frigidarum eruptiones non modo in humilioribus locis non longe à ſe invicem fiunt; ſed, quod amplius quis miretur, in proximo quædam ſpelunca cernitur, non quidem magnæ profunditatis, ſaxo autem prominente tecta. Super hoc duæ quaſi * mammæ eminent inter ſe paululum diſtantes; & ex altera quidem frigidiſſimus fons ſcaturit, altera vero calidiſſimum fundit: qui mixti lavacrum ſuaviſſimum præbent, morbis curandis, omnium vero maxime nervis roborandis idoneum. Habet etiam locus & ſulphuris & aluminis metalla.

Baaras planta, & mira de illa.

Δαιμόνια.

Mira aquarum.

4. Baſſus autem, caſtellum undique contemplatus, acceſſum parare ſtatuit, vallem orientalem terra aggeſta complens: operique ſe admovebat, properans quam celerrime aggeres erigere, perque eos facilem ad oppugnationem viam ſternere. Judæi autem qui intus erant obſeſſi, cum ſe à peregrinis ſeparaſſent, illos quidem inane vulgus eſſe exiſtimantes, in urbe inferiore manere coëgerunt ac pericula priores excipere. Superius autem caſtellum ipſi occupatum tenebant, & propter munitionis firmitatem, & ut ſaluti ſuæ conſulerent. impetraturos enim ſe veniam opinabantur,

Baſſus obſidet Machæruntem.

p Καὶ] Illud καὶ è Codd. MSS.

q Πήγανον,] E virgultis ſemper Ruta mirabilis & diuturna Majoris Græciæ & Siciliæ incolis. Vide *Salmas. Præf. de Homonym.* p. 4. *Ariſtoph.* Veſp. p. 462. οὐδ' ἐν [illegible] ἐν πηγάνῳ [illegible].

r Ἄξιον τοῦ μεγέθους θαυμάσαι.] Ἄξιον διὰ μέγεθος θαυμασθῆναι *Zonar.*

s Ἀπελείπετο.] ἐλείπετο *Ruff.*

t Βαάρας ὀνομάζεται] Βαας *Big.* & *Zonar.*

u Φύει τε] καὶ φύεται *L. B.*

x Ῥίζαν ὁμωνύμως λεγομένην] Vide *J. Bodæum à Stapel* in *Commentariis ad Theophraſti Hiſt. de Plantis*, p. 1043. & *Relandum in Palæſtina I.* p. 881.

y Αὕτη φλογὶ] Videſis *Lambecium* in Comm. de Bibb. *Vindob.* l. 2. c. 7. p. 566. Huds. Ideo Baaras dicitur: nam בער *Baar* eſt *arſit*. Rel.

z Τοῖς δ' ἐπιοῦσι καὶ] Τοῖς ἐπιοῦσι *Voſſ.* & *Vat.*

a Χέῃ κατ' αὐτῆς] Καταχέῃ αὐτῆς *Zonar.*

b Ἐπενεγκάμενος τὴν ῥίζαν] Ἀπενεγκάμενος *Zonar.*

c Ἀπηρτημένην.] ἀπηρτημένον *Ruff.*

d Φόβος δ' οὐδεὶς] Ita cum *Zonara*. antea erat φόβος γὰρ οὐδείς.

e Δαιμόνια,] Hic diſcimus quid Joſephus intellexerit per dæmoniacos, qui obſidentur a ſpiritibus hominum mortuorum & necantur, niſi juventur. Rel.

f Τυγχάνοντας,] Τυχόντας *Big.*

g Παραλλήλους ἔχουσιν] Παρ' ἀλλήλων *Voſſ.* παραλλήλως *Big.*

h Σπήλαιόν τι πλησίον] Antea erat σπήλαιον γάρ τι πλ. Verum γὰρ expunctum eſſe volui, quod non agnoſcatur à *Rufino*.

i Σκεπόμενον,] Σκεπαζόμενον *Big.*

k Πάντη περισκεψάμενος] Πάντη deeſt *Big.* & *Voſſ.*

l Καὶ τῶν ἔργων εἴχετο,] Καὶ τῶν ἄλλων ἔργων εἴχετο *Big.*

m Τὰ χώματα,] Τὸ χῶμα *Big.* & *Ruf.*

n Δι' αὐτῶν ῥᾳδίαν ποιῆσαι] Δι' αὐτοῦ *Big.*

o Οἱ δ' ἔνδον ἀπειλημμένοι τῶν] Οἱ δὲ ἐγκαταλελειμμένοι v. l. ἔνδον καὶ τῶν ξένων διακριθέντες *Zonar.*

p Καθ' ἑαυτοὺς] Καθ' αὐτοὺς *Big.*

q Καταλαβόντες εἶχον,] Καταλαμβάνοντες *Big.*

r Τεύξεσθαι γὰρ ἀφέσεως] Τεύξεσθαι *Big.*

* De voce μαστοὶ *mamma* vide Ill. *Spanhem.* ad *Callim.* pag. 559.

tur, ſi caſtellum Romanis traderent. Periculo autem facto prius volebant ſpem arguere, quam de obſidione declinanda habuerunt. ideoque alacri animo quotidianas eruptiones fecerunt; &, cum obviis congreſſi, multi quidem perierunt, Romanorum vero multos occiderunt. Semper autem utriſque plus victoriæ ex tempore tribuebatur: Judæis quidem cum minus cautos & imparatos adorirentur: in aggeribus autem poſitis, ſi proviſum excurſum eorum bene ſepti armis exciperent. Sed non is futurus erat obſidionis finis. Res autem quædam fortuita inopinatam caſtelli tradendi neceſſitatem impoſuit Judæis. *Elcazarus vir fortis capitur à Rufo.* Erat inter obſeſſos juvenis, audacia ferox, & manu ſtrenuus, nomine Eleazarus. is autem fuerat in excurſionibus conſpicuus, plurimoſque ut exirent & aggeris exſtructionem prohiberent hortari ſolebat, & in præliis multas graveſque Romanis clades inferebat. Quin & illis qui ſecum excurſiones facere audebant, primam quidem impreſſionem facilem, viam vero receptui tutam reddebat, noviſſimus recedendo. Aliquando autem prælio dirempto & utrinque diſceſſione facta, ille, tanquam deſpiciens *omnes*, & exiſtimans neminem tunc hoſtium ad prælium laceſſiturum eſſe *quemquam*, extra portas remanſit, & in muro ſtantes alloquebatur, omni cogitatione in illos defixus. Hanc autem opportunitatem animadvertit Rufus quidam Romanus miles, genere Ægyptius; &, cum nemo exſpectaret, ſubito accurrens illum cum ipſis armis ſublatum, dum hoc viſo ſtantes in muro ſtupor teneret, celeriter hominem in caſtra Romanorum transfert. Quem cum dux comprehenſum nudari præcepiſſet, & planiſſime conſpectui civium expoſitum flagris cædi juſſiſſet, vehementer Judæos confudit caſus adoleſcentis, & univerſa civitas ingemuit, majorque erat lamentatio quam pro unius viri calamitate. *Baſſi ſtratagema.* Quod ubi Baſſus animadvertit, adverſus hoſtes cœpit ſtratagema adhibere, cumque vellet eorum miſerationem ita augere, ut pro ſalute viri cogerentur caſtelli traditionem facere, de ſpe non decidit. Nam ipſe quidem crucem defigi ſtatuit, quaſi Eleazarum ſtatim ſuſpenſurus. Quo conſpecto, ii qui in caſtello erant, magis doluerunt, maximis ſuſpiriis editis, non ferendam eſſe calamitatem vociferantes. Tunc igitur Eleazarus eos rogabat, ne ipſum mortem miſerrimam ſubire finerent, & ſuæ ipſorum ſaluti conſulentes Romanorum viribus & fortunæ cederent, omnibus jam ſubactis. Illi autem, & Eleazari verbis fracti & multorum in caſtello pro eo deprecantium precibus (erat enim ex magna & populoſa familia) præter indolem ſuam miſericordiæ ceſſerunt: & quibuſdam ſtatim miſſis eos alloquebantur, ſe velle caſtelli deditionem facere, ſi accepto Eleazaro ſalvis *Machæruntis dedunt* diſcedere liceret. Quam conditionem ubi Ro-

εἰ τὸ χωρίον Ῥωμαίοις ἐγχειρίσειαν. πεῖραν δὲ πρότερον [s] ἐβούλοντο τὰς ὑπὲρ τοῦ [t] διαφεύξεσθαι τὴν πολιορκίαν ἐλπίδας ἐλέγξαι. διὰ τοῦτο καὶ προθύμως ἐποιοῦντο τὰς ἐξόδους ἀνὰ πᾶσαν ἡμέραν, καὶ τοῖς τυχοῦσι συμπλεκόμενοι, πολλοὶ μὲν ἔθνησκον, πολλοὺς δὲ τῶν Ῥωμαίων ἀνῄρουν. ἀεὶ δὲ τοῦ κρατεῖν ὁ καιρὸς ἐβράβευεν [u] ἑκατέροις τὸ πλέον. τοῖς μὲν Ἰουδαίοις, εἰ πρὸς [x] ἀφυλακτοτέρους προσπέσοιεν. τοῖς δὲ [y] ἐπὶ τῶν χωμάτων, [z] εἰ προειδόμενοι τὴν ἐκδρομὴν αὐτῶν δέχοιντο πεφραγμένοι. ἀλλ᾽ οὐκ ἐν τούτοις ἔμελλε γενήσεσθαι τὸ πέρας τῆς πολιορκίας. ἔργον δέ τι πραχθὲν [a] ἐκ συντυχίας παράλογον τὴν περὶ παραδόσεως τοῦ φρουρίου τὴν ἀνάγκην ἐπέστησε τοῖς Ἰουδαίοις. ἦν ἐν τοῖς πολιορκουμένοις νεανίας [b] τολμῆσαί τε θρασὺς καὶ κατὰ χεῖρα δραστήριος, Ἐλεάζαρος ὄνομα. ἐγεγόνει δ᾽ [c] οὗτος ἐν ταῖς ἐκδρομαῖς ἐπιφανής, τοὺς πολλοὺς ἐξιέναι καὶ κωλύειν τὴν χῶσιν παρακαλῶν, καὶ κατὰ τὰς μάχας πολλὰ καὶ δεινὰ τοὺς Ῥωμαίους διαθείς. τοῖς δὲ σὺν αὐτῷ τολμῶσιν ἐπεκτρέχειν ῥᾳδίαν μὲν τὴν προσβολὴν τιθέμενος, ἀκίνδυνον δὲ παρέχων τὴν ἀναχώρησιν, τῷ τελευταῖος [d] ἀπιέναι. καὶ δή ποτε τῆς μάχης διακριθείσης, καὶ γεγονυίας ἀμφοτέρων ἀναχωρήσεως, αὐτὸς ἅτε δὴ περιφρονῶν, καὶ νομίζων οὐκ ἂν ἔτι τῶν πολεμίων οὐδένα τότε μάχης ἄρξειν, μείνας τῶν πυλῶν ἔξω, τοῖς ἐπὶ τοῦ τείχους [e] διελάλει, καὶ πᾶς [f] πρὸς ἐκείνους τὴν διάνοιαν ἦν. [g] ὁρᾷ δὲ τὸν καιρὸν τοῦ Ῥωμαϊκοῦ τις στρατοπέδου Ῥοῦφος, γένος Αἰγύπτιος, καὶ μηδενὸς ἂν προσδοκήσαντος ἐξαίφνης ἐπιδραμών, [h] σὺν αὐτοῖς ἀράμενος αὐτὸν τοῖς ὅπλοις, ἕως κατεῖχε τοὺς ἀπὸ τῶν τειχῶν ἰδόντας ἔκπληξις, φθάνει τὸν ἄνδρα μεταθεὶς [i] πρὸς τὸ Ῥωμαίων στρατόπεδον. τοῦ δὲ στρατηγοῦ κελεύσαντος γυμνὸν διαλαβεῖν αὐτόν, καὶ [k] καταστήσαντας εἰς τὸ φανερώτατον τοῖς ἐκ τῆς πόλεως ἀποβλέπουσι μάστιξιν αἰκίζεσθαι, σφόδρα τοὺς Ἰουδαίους [l] τὸ περὶ τὸν νεανίαν πάθος συνέχεεν, [m] ἀθρόα δ᾽ ἡ πόλις ἀνῴμωξε, καὶ θρῆνος ἦν μείζων ἢ καθ᾽ ἑνὸς ἀνδρὸς συμφοράν. τοῦτο συνιδὼν ὁ Βάσσος [n] κατὰ τῶν πολεμίων ἀρχὴν ἐποιήσατο στρατηγήματος, καὶ βουληθεὶς αὐτῶν ἐπιτεῖναι τὸ περιαλγές, ἵνα βιασθῶσιν ἀντὶ τῆς σωτηρίας τἀνδρὸς ποιήσασθαι τοῦ φρουρίου παράδοσιν, τῆς ἐλπίδος οὐ διήμαρτεν. ὁ μὲν γὰρ προσέταξε [o] καταπήγνυσθαι σταυρόν, [p] ὡς αὐτίκα [q] κρεμῶν τὸν Ἐλεάζαρον. τοῖς δ᾽ ἀπὸ τοῦ φρουρίου τοῦτο θεασαμένοις ὀδύνη τε πλείων προσέπεσε, καὶ διαλύγιον ἀνῴμωζον, οὐκ ἀνασχετὸν εἶναι τὸ πάθος βοῶντες. ἐνταῦθα δὴ τοίνυν Ἐλεάζαρος ἱκέτευεν αὐτούς, μήτ᾽ αὐτὸν περιιδεῖν ὑπομείναντα [r] θάνατον τὸν οἴκτιστον, καὶ σφίσιν αὐτοῖς τὴν σωτηρίαν παρασχεῖν τῇ Ῥωμαίων εἴξαντας ἰσχύϊ καὶ τύχῃ, μετὰ πάντας ἤδη κεχειρωμένους. οἱ δέ, καὶ πρὸς τοὺς ἐκείνου λόγους κατακλώμενοι, καὶ πολλῶν ἔνδον ὑπὲρ αὐτοῦ δεομένων, ἦν γὰρ ἐκ μεγάλης καὶ σφόδρα πολυανθρώπου συγγενείας, παρὰ τὴν αὐτῶν φύσιν εἰς οἶκτον ἐνέδωκαν. καί τινας ἐξαποστείλαντες κατὰ τάχος, διελέγοντο ποιεῖσθαι τὴν παράδοσιν τοῦ φρουρίου, ἀξιοῦντες ἵνα ἀδεεῖς ἀπαλλάττωνται, κομισάμενοι τὸν Ἐλεάζαρον. δεξαμένων δὲ τῶν Ῥωμαίων

s Ἐβούλοντο τὰς ὑπὲρ] Ἐβούλευοντο Big. & Lugd. Bat. προεβούλευοντο Bod.

t Διαφεύξεσθαι τὴν πολιορκίαν] Διαφεύξεσθαι Big. & Vat.

u Ἑκατέροις τὸ πλέον] Ἐν ἑκατέροις Big.

x Ἀφυλακτοτέρους προσπέσοιεν] Ἀφυλακτοτέροις Big.

y Ἐπὶ τῶν χωμάτων,] Illud ἐπὶ adjectum eſſe volui è Codd. Big. Voſſ. & Bod.

z Εἰ προειδόμενοι τὴν] Ita Big. & Ruf. προειδομένοις εἰ τὴν in Editis Aliiſque. προειδόμενοι, εἰ τὴν L. B.

a Ἐκ συντυχίας παράλογον] Antea diſtinctum erat ἐκ συντυχίας παράλογον, τὴν παρ. ſequutus ſum Rufinum qui diſtinguit poſt συντυχίας, & non poſt παράλογον.

b Τολμῆσαι] Τόλμῃ τε θρ. Big. & Zonar.

c Οὗτος ἐν ταῖς ἐκδρομαῖς ἐπιφανής,] Αὐτὸς Big.

d Ἀπιέναι,] Ita Big. & Cocceius, ἀπιὼν in cæteris.

e Διελάλει,] Ὡμίλει Zonar.

f Πρὸς ἐκείνους] Πρὸς ἑαυτοὺς Big.

g Ὁρᾷ δὲ τὸν καιρὸν] Ita Big. Vat. Voſſ. Reſſ. & Ruf. ὁρᾷ δὲ αὐτὸν in cæteris.

h Σὺν αὐτοῖς ἀράμενος] Καὶ σὺν αὐτοῖς Voſſ.

i Πρὸς τὸ Ῥωμαίων στρατόπεδον.] Εἰς τὸ Ῥωμ. Big.

k Καταστήσαντας εἰς τὸ φανερώτατον] Ita in Editis & pleriſque MSS. καταστήσαντος Big.

l Τὸ περὶ τὸν νεανίαν πάθος συνέχεεν,] Τότε Big.

m Ἀθρόα δ᾽ ἡ πόλις] Ἀθρόα τε ἡ π. Big. & Vat.

n Κατὰ τῶν] Τὸ κατὰ τῶν Reſſ.

o Καταπήγνυσθαι σταυρὸν,] Ita Big. & Zonar. καταπηγνύειν in reliquis.

p Ὡς αὐτίκα] Sic Big. Voſſ. & Zonar. antea erat ἕως.

q Κρεμῶν τὸν Ἐλεάζαρον.] Κρεμῶντι Big. Κρεμάσων Zonar.

r Θάνατον τὸν οἴκτιστον,] Θανάτῳ Voſſ. & Vat.

μαίων καὶ τοῦ στρατηγοῦ ταῦτα, τὸ πλῆθος τὸ ἐν τῇ κάτω πόλει, τὴν γεγενημένην ἰδίᾳ τοῖς Ἰουδαίοις πυθόμενοι σύμβασιν, αὐτοὶ κατὰ νύκτα λαθόντες ἔγνωσαν ἀποδρᾶναι. τὰς πύλας δ' αὐτῶν ἀνοιξάντων, παρὰ τῶν τὴν ὁμολογίαν πεποιημένων πρὸς τὸν Βάσσον ἧκε μήνυσις, εἴτ' οὖν τῆς σωτηρίας [s] αὐτοῖς φθονησάντων, εἴτε [t] καὶ διὰ δέος μὴ τὴν αἰτίαν αὐτοὶ λάβωσι τῆς ἐκείνων ἀποδράσεως. οἱ μὲν οὖν ἀνδρειότατοι τῶν ἐξιόντων ἔφθασαν [v] διεκπαίσασθαι, καὶ [x] διέφυγον· τῶν δ' ἔνδον καταληφθέντων, ἄνδρες μὲν ἀνῃρέθησαν, ἐπὶ τοῖς χιλίοις ἑπτακόσιοι, γύναια δὲ καὶ παῖδες ἠνδραποδίσθησαν. τὰς δὲ πρὸς τοὺς παραδόντας τὸ φρούριον ὁμολογίας οἰόμενος δεῖν ὁ Βάσσος διαφυλάττειν, αὐτούς τ' ἀφίησι καὶ τὸν Ἐλεάζαρον ἀπέδωκεν.

ε'. Ταῦτα δὲ [y] διοικησάμενος, ἠπείγετο τὴν στρατιὰν ἄγειν ἐπὶ τὸν προσαγορευόμενον [z] Ἰάρδην [a] δρυμόν· πολλοὶ γὰρ εἰς αὐτὸν ἠγγέλθησαν ἠθροῖσθαι, τῶν κατὰ τὰς πολιορκίας πρότερον ἐκ Ἱεροσολύμων καὶ Μαχαιροῦντος ἀποδράντων. ἐλθὼν οὖν ἐπὶ τὸν τόπον, καὶ γνοὺς τὴν ἀγγελίαν οὐκ ἐψευσμένην, πρῶτον μὲν τοῖς ἱππεῦσιν ἅπαν κυκλοῦται τὸ χωρίον, ὅπως τοῖς [b] διεκπαίεσθαι τολμῶσι τῶν Ἰουδαίων ἄπορος ἡ φυγὴ [c] γίνηται διὰ τοὺς ἱππέας· τοὺς δὲ πεζοὺς [d] ἐκέλευσε δενδροτομεῖν τὴν ὕλην, εἰς ἣν καταπεφεύγεισαν. καθίσταται δὴ διὰ τοῦτο πρὸς ἀνάγκην οἱ Ἰουδαῖοι τοῦ δρᾶν τι γενναῖον, ὡς [e] ἐκπαραβόλως [f] ἀγωνισάμενοι τάχα ἂν καὶ διαφύγοιεν. ἀθρόοι δή, καὶ μετὰ βοῆς ἀΐξαντες, ἐνέπιπτον [g] τοῖς κεκυκλωμένοις. οἱ δ' αὐτοὺς ἐδέχοντο καρτερῶς, καὶ πολλῇ τῶν μὲν ἀπονοίᾳ, τῶν δὲ φιλονεικίᾳ χρωμένων, χρόνος μὲν οὐκ ὀλίγος διὰ τοῦτο τῇ μάχῃ προὔβη, τέλος δ' [h] αὐτοῖς οὐχ ὅμοιον ἀπέβη τοῖς ἀγωνισαμένοις. Ῥωμαίων μὲν γὰρ δώδεκα τοὺς πάντας συνέβη πεσεῖν, ὀλίγους τε τρωθῆναι· τῶν Ἰουδαίων δ' ἐκ τῆς μάχης ταύτης οὐδεὶς διέφυγεν, [i] ἀλλ' ὄντες οὐκ ἐλάττους τρισχιλίων πάντες ἀπέθανον, καὶ στρατηγὸς αὐτῶν Ἰούδας [k] ὁ [l] Ἰαείρου παῖς, περὶ οὗ πρότερον εἰρήκαμεν, ὅτι τάξεως ἡγεμὼν τινὸς ἐν τῇ πολιορκίᾳ τῶν Ἱεροσολύμων, κατά τινας διεξόδους τῶν ὑπονόμων ἔλαθεν [m] ἀποδράς.

ς'. Περὶ δὲ τὸν αὐτὸν καιρὸν ἐπέστειλε Καῖσαρ Βάσσῳ, καὶ Λιβερίῳ Μαξίμῳ, οὗτος δ' ἦν ἐπίτροπος, κελεύων [n] πᾶσαν γῆν ἀποδόσθαι τῶν Ἰουδαίων. οὐ γὰρ κατῴκισεν ἐκεῖ πόλιν, ἰδίαν [o] αὐτῷ τὴν χώραν φυλάττων· ὀκτακοσίοις δὲ μόνοις, ἀπὸ τῆς στρατιᾶς [p] διαφειμένοις, χωρίον ἔδωκεν εἰς κατοίκησιν, ὃ καλεῖται μὲν [q] Ἀμμαοῦς, ἀπέχει δὲ τῶν Ἱεροσολύμων σταδίους [r] ἑξήκοντα. φόρον δὲ τοῖς ὅπου δήποτ' οὖσιν Ἰουδαίοις [s] ἐπέβαλε, [t] δύο δραχμὰς ἕκαστον κελεύσας ἀνὰ πᾶν ἔτος εἰς τὸ Καπετώλιον φέρειν, ὥσπερ πρότερον εἰς

mani & dux *illorum* acceperant, qui inferiorem urbem magno numero tenebant, audita Judæorum privata pactione, ipſi clam nocte fugam capeſſere ſtatuerunt. Cum autem illi portas aperuiſſent, ab iis qui *cum Baſſo* pepigerant, ad Baſſum veniebat rei indicium, ſive quod illis inviderint, ſive metuerint ne ſi illi aufugerent ipſi crimen ſuſtinerent. Et fortiſſimi quidem exeuntium viam ſibi facere occupant & evaſerunt: ex iis vero, qui intus relicti erant, occiſi ſunt ad mille DCC, mulierculæ & pueri in ſervitium ducti. Sponſiones vero cum his factas, qui caſtellum dedere promittebant, Baſſus *religioſe* ſervandas ratus, & ipſos dimittit & Eleazarum reddidit. *[...] ſe pro ſalute Eleazari.*

5. His autem adminiſtratis, in ſaltum qui Jardes appellatur, exercitum ducere properabat; multi enim illic congregati eſſe nunciabantur, qui pridem tempore obſidionum ex Hieroſolymis & Machærunte profugerant. Ergo cum ad locum veniſſet, neque falſum fuiſſe nuncium comperiſſet, primo quidem locum equitibus undique circundat, ut Judæi, ſi qui perrumpere auderent, propter equites fugiendi copiam non haberent: pedites vero ſylvam ſuccidere juſſit, in quam confugerant. Hoc modo ad neceſſitatem adducti ſunt Judæi fortiter aliquid agendi, velut ex audaci certamine fortaſſe fugam etiam reperirent. Itaque conferti, & cum clamore impetu facto, in eos, à quibus cincti fuerant, irruunt. Illi autem fortiter eos excipiebant; multâque his quidem audacia, illis vero contentione uſis, non parum quidem temporis in pugna tractum eſt, ſed eventus ejus adverſis partibus non ex æquo reſpondit. Nam ex Romanis quidem duodecim tantum contigit occumbere, & non multos vulnerari: Judæorum vero ex illo prælio nullus evaſit; cumque non eſſent infra tria millia, omnes perierunt, unaque eorum dux Judas Jairi filius, de quo ſupra diximus, quòd ordinis cujuſdam ductor in Hieroſolymorum obſidione, cum quendam cuniculorum ſubiiſſet, clam effugerit.

XXVI. Saltus Jardes obſeſſus.

Obſeſſorum fortitudo.

Magna Judæorum, è ſaltu erumpentium, clades.

6. Eodem vero tempore Cæſar * ad Baſſum & Liberium Maximum ſcripſit (is enim procurator erat) jubens ut omnem Judæorum terram venderent. non enim civitatem in ea condidit, proprium ſervans ſibi eorum agrum: ſed octingentis duntaxat emeritis locum incolendum dedit, qui vocatur quidem Ammaus, diſtat autem ab Hieroſolymis † ſexaginta ſtadiis. Tributum vero Judæis ubicunque degentibus indixit, & quotannis binas quemque drachmas in Capitolium inferre juſſit, quemadmodum in

Judæam vendunt Lucilius Baſſus & Liberius Maximus procurator.

s Αὐτοῖς φθονησάντων,] Αὐτῶν Big.
t Καὶ διὰ δέος] Illud καὶ non agnoſcunt Voſſ. & Vat.
v Διεκπαίσασθαι,] Διεκπαίσασθαι Big. & Lugd. Bat. Vulgatum διεκπίσασθαι retinui, quod Suidas διεκπίσαντες interpretetur, διαδράντες, διεκδραμόντες, *qui per aliquem locum elapſi ſunt.* διεκπαίσειν Zonar. qua quidem voce uti & διεκπαίειν frequenter utitur *Joſephus*. confer *Suidam* in v. διεξέπεσε.
x Διέφυγον] διαφυγεῖν Big. Roſſ. & Voſſ.
y Διοικησάμενος,] Διαπραξάμενος Zonar.
z Ἰάρδην] Conf. ſup. de Ant. Jud. lib. VII. cap. 10. § 2. SPANH.
a Δρυμόν] i. e. Sylvam. SPANH.
b Διεκπαίεσθαι] διεκπαίεσθαι Gen. διεκπαίεσθαι ed. Baſil. (ut & L. B. & Roſſ.) *Athenæus* l. III. p. 100. E. è Dioxipp. τῶν ... SPANH.
c Γίνηται διὰ τοὺς ἱππέας] Ita Big. γένηται in cæteris.
d Ἐκέλευσε δενδροτομεῖν] Iterum cum Big. ἐκέλευε in reliquis.
e Ἐκπαραβόλως,] Ἐκ παραβόλου Big. & Vat. & Roſſ. in τοῦ παραβόλου Voſſ. ἐκ παραβόλου, ἐκ παρακινδυνεύματος Heſychius. SPANH.
f Ἀγωνισάμενοι τάχα ἂν καὶ διαφύγοιεν.] Ita lego ex Ruffini verſione. antea erat ἀγωνισάμενοι, τάχα ἂν καὶ διαφυγόντες ἀθρόοι δὴ καὶ &c.
g Τοῖς κεκυκλωμένοις,] Κυκλωσαμένοις αὐτοὺς Zonar.
h Αὐτοῖς οὐχ ὅμοιον] Αὐτοῖς Big. Vat. & Voſſ. αὐτῇ Zonar.

i Ἀλλ' ὄντες] Ἀλλ' ὄντες Big. & Zonar.
k Ὁ Ἰαείρου παῖς] Ita cum Ruf. & *Joſepho ipſo* l. VI. c. 8. § 4.
ὁ τοῦ Ἀρι παῖς Big. ὁ τοῦ Ἀρει παῖς in Editis Aliiſque.
l Ἰαείρου,] Ἀρεῖ Gen. Ἀρει L. B.
m Ἀποδράς,] ὑποδρὰς Roſſ.
n Πᾶσαν γῆν ἀποδόσθαι] Gen. πᾶσαν ἀποδ. ſed ſcribe π. γῆν ἀποδ. Ita Ed. Baſ. SPANH.
o Αὐτῷ τὴν χώραν φυλάττων] Ita Big. & Voſſ. αὐτῶν in Editis Aliiſque.
p Διαφειμένοις,] Sic Big. Voſſ. & Zonar. antea erat διαφειμένοις.
q Ἀμμαοῦς,] Alius ab eo loco, de quo *Luc.* XXIV. 13. HUDS. Hæc Emmaus eadem ac quæ Luc. 24. 13. memoratur. diſtincta eſt ab Emmaunte quæ Nicopolis fuit: de qua re alibi. REL.
r Ἑξήκοντα.] Τριακοντα Big. Bod. Voſſ. Roſſ. & Ruf. Vide *Lud. Cappellum* in *Spicilegio* ad *Luc.* c. XXIV. 13. HUDS. Ita & Lucas c. 24. 13. REL.
s Ἐπέβαλε,] Ἐπέταξε Zonar.
t Δύο δραχμὰς] Id eſt ſemiſiclum, nam δίδραχμον pendebat unuſquiſque Judæus quotannis & in Templum Hieroſ. inferebatur. REL.

* Ad Baſſum & Liberium] Excluſi à *Gelen.* SPANH.
† Sexaginta ſtadiis.] *Triginta ſtadiis Gelen.* Quem interpretis errorem tangit etiam Bochart. de Col. Ph. p. 898. SPANH.

in templum Hieroſolymitanum prius conferebant. Et res quidem Judæorum illo tempore hunc ſtatum habebant.

τῷ ἐν Ἱεροσολύμοις ναῷ συνετέλουν. καὶ τὰ μὲν Ἰουδαίων τότε τοιαύτην εἶχε κατάστασιν.

XXVII.

CAP. VII.

De calamitate Antiochi regis Commagenorum. deque Alanis, qui mala multa Medis & Armenis intulerunt.

ΚΕΦ. ζ'.

Περὶ συμφορᾶς Ἀντιόχου τοῦ Κομμαγηνῶν βασιλέως. περί τε τῶν Ἀλανῶν, οἳ κακὰ πολλὰ διεπράξαντο Μήδους τε καὶ Ἀρμένιους.

Antiochus rex Commagenes.

JAM vero quarto anno imperii Veſpaſiani, accidit ut Antiochus rex Commagenes in maximas clades cum tota domo incideret, ex cauſa hujuſmodi. Cæſennius Pætus, tunc Syriæ præſes conſtitutus, ſive vera dicens, ſive propter inimicitias inter ipſum & Antiochum (nam liquido res non conſtabat) literas ad Cæſarem miſit, indicans „ Antiochum cum filio Epiphane decreviſſe à Romanis defectionem facere, pactione inita cum rege Parthorum: propterea que oportere illos ante capere, ne, ſi priores novas res adorti eſſent, totum Romanorum imperium bello perturbarent. * Non debere autem Cæſarem hujuſmodi nuncium ad ſe perlatum negligere. nam vicinitas regum faciebat, ut negotium majori cura dignum haberetur. quippe Samoſata, Commagenes maximam civitatem, ad Euphratem ſita eſſe, adeoque Parthis (ſi quid ejuſmodi cogitaverint) facillimum quidem tranſitum eſſe, tutum vero receptaculum." Fide igitur habita Pæto, ac poteſtate ipſi facta agendi quod expedire videretur, nihil cunctatus eſt: verum derepente, Antiocho ſuiſque nihil tale exſpectantibus, ingreſſus eſt Commagenem, ex legionibus quidem ſextam ducens, & inſuper quaſdam cohortes alaſque equitum. Quin & auxilio ei erant reges, † Chalcidicæ quidem dictæ, Ariſtobulus, Emeſæ vero Soëmus nomine. Introitus autem illis erat ſine certamine. nam indigenarum nemo volebat lacertos contra movere. Antiochus autem, inſperato accepto nuncio, de bello quidem adverſus Romanos nequiit animum ad cogitandum inducere: decrevit autem, toto regno in eo quo erat ſtatu relicto, cum conjuge ac liberis egredi; hoc facto ſe Romanis purum à ſuſpicione criminis ſibi illati probaturum eſſe ratus. Cumque ex ‡ urbe egreſſus eſſet centum & triginta ſtadiis in planiciem, illic tabernaculum poſuit.

Expeditio Pæti in Commagenem.

Antiochi regis fuga miſerabilis.

Pætus occupat Samoſata.

2. Pætus autem *de ſuis aliquot* ad Samoſata quidem occupanda mittit, & per eos civitatem tenebat: ille vero cum aliis copiis Antiochum verſus contendebat. Non tamen rex vel ipſe neceſſitate adductus eſt adverſus Romanos aliquid bellicum gerere; ſed de fortuna ſua querens quicquid oporteret pati ſuſtinuit: filiis autem ejus, adoleſcentibus, bellique peritis, & corporis robore præſtantibus, haud facile erat ſine pugna calamitatem perferre. Itaque ad dimicandum ſe conferebant Epiphanes & Callinicus. Vehementi autem

ΗΔΗ [w] δ' ἔτος τέταρτον Οὐεσπασιανοῦ διέποντος τὴν ἡγεμονίαν, συνέβη τὸν βασιλέα τῆς [x] Κομμαγηνῆς Ἀντίοχον μεγάλαις συμφοραῖς [y] πανοικεσίᾳ περιπεσεῖν, ἀπὸ τοιαύτης αἰτίας. [z] Καισέννιος Παῖτος, ὁ τῆς Συρίας ἡγεμὼν τότε καθεστηκώς, εἴτ' οὖν ἀλήθειαν, εἴτε καὶ διὰ τὴν πρὸς Ἀντίοχον ἔχθραν, οὐ σφόδρα γὰρ τὸ σαφὲς ἠλέγχθη, γράμματα πρὸς Καίσαρα διεπέμψατο, λέγων „ τὸν Ἀντίοχον μετὰ τοῦ παιδὸς Ἐπιφανοῦς διεγνωκέναι Ῥωμαίων ἀφίστασθαι, συνθήκας πρὸς τὸν βασιλέα [a] τῶν Πάρθων πεποιημένον· δεῖν οὖν προκαταλαβεῖν αὐτούς, μὴ φθάσαντες τῶν πραγμάτων ἄρξασθαι πᾶσαν τὴν Ῥωμαίων ἀρχὴν πολέμῳ συνταράξωσιν. ἔμελλε δὲ Καῖσαρ τοιούτου μηνύματος αὐτῷ προσπεσόντος μὴ περιορᾶν· καὶ γὰρ ἡ γειτνίασις τῶν βασιλέων ἐποίει τὸ πρᾶγμα μείζονος ἄξιον προνοίας. τὰ γὰρ [b] Σαμόσατα, τῆς Κομμαγηνῆς μεγίστη πόλις, κεῖται παρὰ τὸν Εὐφράτην, ὥστ' εἶναι τοῖς Πάρθοις, εἴ τι [c] τοιοῦτον διενενόηντο, ῥᾴστην μὲν τὴν διάβασιν, βεβαίαν δὲ τὴν ὑποδοχήν." πιστευθεὶς οὖν [d] ὁ Παῖτος, καὶ λαβὼν ἐξουσίαν πράττειν ἃ δοκεῖ συμφέρειν, οὐκ ἐμέλλησεν· ἐξαίφνης δὲ τῶν περὶ τὸν Ἀντίοχον οὐδὲ προσδοκώντων, εἰς τὴν Κομμαγηνὴν ἐνέβαλε, τῶν μὲν ταγμάτων ἄγων τὸ ἕκτον, καὶ πρὸς τοῦτο λόχους καί τινας ἴλας ἱππέων. συνεμάχουν δὲ καὶ βασιλεῖς αὐτῷ, τῆς μὲν Χαλκιδικῆς λεγομένης Ἀριστόβουλος, τῆς Ἐμέσης δὲ καλούμενος [e] Σόεμος. ἦν δ' αὐτοῖς τὰ περὶ τὴν εἰσβολὴν ἀνανταγώνιστα. τῶν γὰρ κατὰ τὴν χώραν οὐδεὶς ἤθελε χεῖρας ἀνταίρειν. Ἀντίοχος δέ, [f] ἀγγελίας ἀδοκήτως προσπεσούσης, πολέμου μὲν οὐδ' ἐπίνοιαν πρὸς Ῥωμαίους ἔσπασεν· ἔγνω δέ, πᾶσαν τὴν βασιλείαν ὡς εἶχεν ἐπὶ σχήματος καταλιπών, μετὰ γυναικὸς καὶ τέκνων ὑπεξελθεῖν, οὕτως ἂν οἰόμενος καθαρὸν Ῥωμαίοις [g] ἑαυτὸν ἀποδεῖξαι τῆς ἐπενηνεγμένης αἰτίας. καὶ προελθὼν ἀπὸ τῆς [h] πόλεως ἑκατὸν [i] σταδίους πρὸς τοῖς εἴκοσιν εἰς τὸ πεδίον, ἐν αὐτῷ καταυλίζεται.

β'. Παῖτος δ' ἐπὶ μὲν τὰ Σαμόσατα τοὺς καταληψομένους ἀποστέλλει, καὶ δι' ἐκείνων εἶχε τὴν πόλιν· αὐτὸς δὲ μετὰ τῆς ἄλλης δυνάμεως ἐπ' Ἀντίοχον ἐποιεῖτο τὴν ὁρμήν. οὐ μὴν ὁ βασιλεὺς οὐδ' ὑπὸ τῆς ἀνάγκης προήχθη πρᾶξαί τι πρὸς Ῥωμαίους πολεμικόν, ἀλλὰ τὴν αὑτοῦ τύχην ὀδυρόμενος ὅτι δέοι παθεῖν ὑπέμενεν· νέοις δέ, καὶ πολέμων ἐμπείροις, καὶ ῥώμῃ σωμάτων διαφέρουσιν, οὐ ῥᾴδιον ἦν τοῖς παισὶν αὐτοῦ τὴν συμφορὰν ἀμαχεὶ καρτερεῖν. τρέπονται οὖν πρὸς ἀλκὴν Ἐπιφανής τε καὶ Καλλίνικος. σφοδρᾶς δὲ τῆς μά-

w Δ' ἔτος] δὲ καὶ ἔτος L. B. & Ruf.
x Κομμαγηνῆς Ἀντίοχον] Conf. Antt. lib. 18. c. 3. §. 5. Spanh.
y Πανοικεσίᾳ] Conf. Antt. lib. 19. c. 2. §. 2. Spanh.
z Καισέννιος Παῖτος,] Κεσέννιος Πετος Gen. Vel Καισ. Παῖτος supr. c. 3. §. 4. Spanh.
a Τῶν Πάρθων] Τῶν abest a L. B.
b Σαμόσατα, τῆς Κομμαγηνῆς] Nummi ΦΛΑ. CAMO. MHTPO. KOM. Spanh.
c Τοιοῦτον διενενόηντο,] Ταῦτα Big.
d Ὁ Παῖτος,] Ita Big. articulus deest aliis.
e Σόεμος,] Σόαιμος Big.
f Ἀγγελίας ἀδοκήτως προσπεσούσης,] Τῆς ἀγγελίας Big. Lugd. Bat. & Vat.
g Ἑαυτὸν ἀποδεῖξαι] Αὐτὸν Big. & Vat.
h Πόλεως] Nempe *Samoſatis*. Spanh.
i Σταδίους] Σταδίοις Big. & Voſſ.

* Non erat autem Cæſar hujuſmodi nuncium neglecturus, *Ruf.*
† Chalcidicæ Ariſtobulum, Emeſæque Sohemum, *Ruf.*
‡ Urbe] Nempe *Samoſatis*. Spanh.

ὁ Πα-

μάχης καὶ παρ' ὅλην τὴν ἡμέραν γενομένης, αὐτοὶ τὴν ἀνδρείαν διαπρεπῆ [k] παρέσχον, καὶ μηδὲν ἐλαττωθεῖσαν τῇ σφετέρᾳ δυνάμει, [l] ἑσπέρας διελύθησαν. Ἀντιόχῳ δ' οὐδ' ἐπὶ τῇ μάχῃ τοῦτον [m] κεχωρηκυίᾳ τὸν τρόπον, μένειν ἀνεκτὸν [n] ἐδόκει· λαβὼν δὲ τὴν γυναῖκα [o] καὶ τὰς θυγατέρας, μετ' ἐκείνων ἐποιεῖτο φυγὴν εἰς Κιλικίαν, καὶ τοῦτο πράξας τὰ φρονήματα τῶν οἰκείων στρατιωτῶν κατέκλασεν. ὡς γὰρ [p] ἀπεγνωσμένης ὑπ' αὐτοῦ τῆς βασιλείας ἀπέστησαν, καὶ πρὸς τοὺς Ῥωμαίους μετεβάλλοντο, καὶ [q] πάντων πρόδηλος ἦν ἀπόγνωσις. πρὶν οὖν [r] τελείως [s] ἐρημωθῆναι τῶν συμμάχων, τοῖς περὶ τὸν Ἐπιφανῆ σώζειν αὐτοὺς ἐκ τῶν πολεμίων ἦν ἀναγκαῖον. καὶ γίνονται δέκα σύμπαντες ἱππεῖς οἱ μετ' αὐτοῦ τὸν Εὐφράτην [t] διαβάντες, ὅθεν ἤδη μετ' ἀδείας πρὸς τὸν βασιλέα τῶν Πάρθων [v] Βολογέσην κομισθέντες, οὐχ ὡς φυγάδες ὑπερηφανήθησαν, ἀλλ' ὡς ἔτι τὴν παλαιὰν ἔχοντες εὐδαιμονίαν, πάσης τιμῆς ἠξιώθησαν.

γ'. Ἀντιόχῳ δὲ εἰς Ταρσὸν ἀφιγμένῳ τῆς Κιλικίας, ἑκατοντάρχην [x] Παῖτος [y] ἐπιπέμψας, δεδεμένον αὐτὸν εἰς Ῥώμην ἀπέστειλεν. Οὐεσπασιανὸς δ' οὐχ ὑπέμεινεν οὕτω πρὸς αὐτὸν ἀναχθῆναι τὸν βασιλέα, τῆς παλαιᾶς ἀξιῶν φιλίας μᾶλλον αἰδῶ λαβεῖν, ἢ διὰ τὴν τοῦ πολέμου πρόφασιν ἀπαραίτητον ὀργὴν διαφυλάττειν. κελεύει δὴ καθ' ὁδὸν [z] ἔτ' ὄντος αὐτοῦ τῶν δεσμῶν [a] ἀφαιρεθέντα, καὶ παρέντα τὴν [b] εἰς τὴν Ῥώμην ἄφιξιν, τὸ νῦν ἐν Λακεδαίμονι διάγειν· [c] δίδωσί τε μεγάλας αὐτῷ προσόδους χρημάτων, ὅπως μὴ μόνον ἄφθονον ἀλλὰ καὶ βασιλικὴν ἔχοι τὴν δίαιταν. ταῦτα τοῖς περὶ τὸν Ἐπιφανῆ πυθομένοις, πρότερον σφόδρα περὶ τοῦ πατρὸς δεδιόσιν, [d] ἀνέθησαν αἱ ψυχαὶ μεγάλης καὶ δυσδιαθέτου φροντίδος. ἐλπὶς δὲ καὶ αὐτοῖς τῶν παρὰ Καίσαρος διαλλαγῶν [e] ἐγένετο, Βολογέσου περὶ αὐτῶν ἐπιστείλαντος. οὐδὲ γὰρ εὐδαιμονοῦντες ὑπέμενον ἔξω τῆς Ῥωμαίων ζῆν ἡγεμονίας. δόντος δὲ Καίσαρος ἡμέρως αὐτοῖς τὴν ἄδειαν, εἰς Ῥώμην παρεγένοντο, τοῦ τε πατρὸς ὡς αὐτοὺς ἐκ τῆς Λακεδαίμονος εὐθὺς ἐλθόντος, πάσης ἀξιούμενοι τιμῆς κατέμενον ἐνταῦθα.

δ'. Τὸ δὲ τῶν Ἀλανῶν ἔθνος, ὅτι μέν εἰσι Σκύθαι περὶ τὸν Τάναϊν καὶ τὴν Μαιῶτιν λίμνην κατοικοῦντες [f] πρότερον δήπου δεδηλώκαμεν, κατὰ τούτους δὲ τοὺς χρόνους διανοηθέντες εἰς τὴν [g] Μηδίαν, καὶ προσωτέρω ταύτης ἔτι καθ' ἁρπαγὴν [h] ἐμβαλεῖν, τῷ βασιλεῖ τῶν Ὑρκανῶν διαλέγονται· τῆς παρόδου γὰρ οὗτος δεσπότης ἐστίν, ἣν ὁ βασιλεὺς Ἀλέξανδρος πύλαις σιδηραῖς κλειστὴν ἐποίησε. κἀκείνου τὴν εἴσοδον αὐτοῖς παρασχόντος, ἀθρόοι καὶ μηδὲν προϋποπτεύουσι τοῖς Μήδοις ἐπιπεσόντες, χώραν πολυάνθρωπον καὶ παντοίων ἀνάμεστον βοσκημάτων διήρπαζον, [i] μηδενὸς αὐτοῖς τολμῶντος ἀνθίστασθαι. καὶ γὰρ ὁ βασιλεύων τῆς χώρας Πάκορος ὑπὸ δέους εἰς τὰς δυσχωρίας ἀναφυγών, τῶν μὲν ἄλλων ἁπάντων παρακεχω-

pugna & per totum diem habita, ipſi ſe fortitudine conſpicuos præſtabant; nullaque parte ſuarum copiarum imminuta, nocte appetente diremptum eſt prælium. Antiocho vero neque pugna hoc modo finita ferendum videbatur ut maneret; ſed ſumpta conjuge cum filiabus, illis eum comitantibus in Ciliciam fugit. atque hoc facto militum ſuorum animos fregit. nam veluti deſperato ab eo regno defecere, & Romanis ſe dediderunt, atque ab omnibus palam deſperatum erat. itaque prius quam penitus deſtituerentur auxiliis, Epiphani cum ſuis ſervare ſe ex hoſtibus erat neceſſarium. atque omnes erant equites *numero* decem, qui cum eo Euphratem tranſgreſſi, atque inde ſine metu profecti ad Vologeſem regem Parthorum, non quaſi profugi deſpectui erant; ſed, haud ſecus ac ſi priſtinam felicitatem adhuc retinuiſſent, omni honore digni cenſebantur.

Epiphanes cum [illegible] ad pugnam ſe comparant.

Antiochus fugit in Ciliciam.

Epiphanes fugit ad Parthorum regem.

3. Antiochum vero ipſum, ubi Tarſum Ciliciæ venit, miſſo centurione Pætus vinctum Romam mittendum curavit. Veſpaſianus autem ita regem ad ſe deduci non paſſus eſt, ad veterem amicitiam potius reſpectum habere æquum cenſens, quam belli occaſione inexorabilem iracundiam ſervare. Itaque jubet ei iter agenti auferri vincula, intermiſſaque interim profectione ad Romam, in præſens apud Lacedæmonem degere: magnos etiam ei pecuniæ reditus dat; ut victus non modo largus ei ſuppeditaretur, ſed & regius *& magnificus*. Ubi Epiphanes & qui cum eo erant iſta acceperant, qui patri ante valde metuebant, liberati erant magna & difficili mentis anxietate & ſolicitudine. inſuper & ſpem conceperunt redeundi in gratiam cum Cæſare, cum Vologeſes de illis literas ſcripſiſſet: nec enim quamvis feliciter agerent, extra Romanum imperium vivere ſuſtinebant. Cumque Cæſar illis humaniter ſecuritatem dediſſet, Romam ſe contulerunt; patreque ad eos ex Lacedæmone ſtatim advecto, omni honore excepti illic manebant.

Veſpaſiani humanitas in Antiochum regem captivum.

4. Alanorum autem gens, quod quidem Scythæ ſint, juxta flumen Tanaim & paludem Mæotidem ſedes habentes, alicubi jam ante memoravimus; his vero temporibus molientes in Mediam & ulterius prædandi cauſa penetrare, cum rege Hyrcanorum colloquuntur. is enim eſt tranſitûs *illius* dominus, quem rex Alexander portis ferreis muniverat. Cumque is aditum iſtis aperuiſſet, conſertim Medos, nihil tale ſuſpicantes, adorti, regionem virorum plenam & omne genus pecore abundantem diripiebant, nemine illis audente reſiſtere. etenim Pacorus qui *tum* iſti regioni imperabat, in loca difficiliora præ metu ſe recipiens,

Alani.

Hyrcaniæ clauſtra & fores ferreæ.

Pacorus rex Medorum.

k Παρέσχον,] Παρεῖχον Big. & Voſſ.
l Ἑσπέρας διελύθησαν.] Ἑσπέρᾳ Big. & Voſſ.
m Κεχωρηκυίᾳ τὸν τρόπον,] Ita Big. Vat. & Voſſ. κεχωρηκὼς in Editis Aliiſque.
n Ἐδόκει.] Hic jam deſinit præſtantiſſimus Cod. Lugd. Bat. Ita ut verba λαβὼν δὲ τ. γ. manu recentiori (neque plura) ſint adſcripta in nova pagina, ſed quæ conſtat ex ſimili charta, qua totus liber, atque prioribus etiam pagellis adhæret, ut appareat, numquam in hoc exemplari plura exſtitiſſe, neque illa quæ reſtant unquam adjecta codici huic fuiſſe. Hav.
o Καὶ τὰς θυγατέρας,] καὶ τοὺς παῖδας Ruf.
p Ἀπεγνωσμένης] καταγνωσμένης Ruf.
q Πάντων] τοῦτο Ruf.
r Τελείως] Ita Big. Vat. & Voſſ. τελείους in Editis Aliiſque.
s Ἐρημωθῆναι] ἐξερημωθῆναι Ruf.
t Διαβάντες,] Sic Big. & Voſſ. antea erat διαβαίνοντες.
v Βολογέσην] Al. Οὐολογέσην & Οὐολόγησον.
x Παῖτος] Gen. ubique Παιτ-.
y Ἐπιπέμψας,] Ἀποπέμψας Big. & Voſſ.

z Ἐτ' ὄντος αὐτοῦ τῶν δεσμῶν] Illud ἔτ' non agnoſcunt Big. & Voſſ.
a Ἀφαιρεθέντα,] Ἀφαιρεθῆναι Big. & Voſſ.
b Εἰς τὴν Ῥώμην ἄφιξιν,] Εἰς Ῥώμην Big.
c Δίδωσί τε μεγάλας αὐτῷ προσόδους] Δίδωσι δὲ μεγ. Big. & Voſſ.
d Ἀνέθησαν αἱ ψυχαί] Ἀνέθησαν Big. & Voſſ.
e Ἐγένετο, Βολογέσου περὶ αὐτῶν ἐπιστείλαντος] Ἐγένετο. Βολογέσου δὲ καὶ π. legiſſe videtur Ruf. qui vertit. *Cum autem etiam Vologeſes de his ſcripſiſſet — & tum Cæſar* &c.
f Πρότερον δήπου δεδηλώκαμεν,] Πρότερον δὲ δεδ. Big. & Voſſ. πρότερον που προεδηλ. Bod.
g Μηδίαν,] Ita cum Big. & Voſſ. Strabone Aliiſque. Μηδαίαν in Joſephi.
h Ἐμβαλεῖν,] Ἐμβάλλειν Big. & Voſſ.
i Μηδενὸς αὐτοῖς τολμῶντος ἀνθίστασθαι.] Μηδένα αὐτοῖς ἀνθιστάμενον Bod. & Ruf. μηδενὸς τολμῶντος αὐτοῖς ἀντίστασθαι in Editis Aliiſque.

piens, cæteris quidem omnibus ceſſerat: vix autem ab illis conjugem ac concubinas ſuas captas, datis centum talentis redemit. Magna ergo facilitate & ſine pugna rapinas exercentes, uſque ad Armeniam vaſtantes omnia proceſſere. Ejus autem Teridates rex erat, qui cum illis obviam iviſſet pugnamque commiſiſſet, parum aberat quin vivus in illo conflictu caperetur. procul enim quidam *miſſo in eum* laqueo circundatum tracturus erat, niſi celeriter gladio abſcidiſſet funem, & fugere occupaſſet. Illi autem, pugna multo magis efferati, terram quidem depopulati ſunt: magnam vero hominum multitudinem, aliamque abigentes prædam ex utroque regno, iterum domum ſuam ſe receperunt.

Teridates rex Armeniæ.

ρικῇ, μόλις δὲ παρ' αὐτῶν ἐῤῥύσατο τήν τε γυναῖκα καὶ τὰς παλλακὰς αἰχμαλώτους γενομένας ἑκατὸν δοὺς τάλαντα. μετὰ πολλῆς οὖν ῥᾳστώνης ἀμαχεὶ ποιούμενοι τὰς ἁρπαγὰς, μέχρι τῆς Ἀρμενίας [k] προῆλθον, πάντα λεηλατοῦντες. [l] Τηριδάτης δ' αὐτῆς ἐβασίλευεν, ὃς ὑπαντιάσας αὐτοῖς, καὶ ποιησάμενος μάχην, παρὰ μικρὸν ἦλθεν ἐπ' αὐτῆς ζωὸς ἁλῶναι τῆς παρατάξεως. βρόχον γὰρ αὐτῷ τις πόῤῥωθεν [m] περιβαλὼν ἔμελλεν ἐπισπάσειν, εἰ μὴ τῷ ξίφει θᾶττον ἐκεῖνος τὸν τόνον κόψας, ἔφθη [n] διαφυγεῖν. οἱ δὲ, καὶ διὰ τὴν μάχην ἔτι μᾶλλον ἀγριωθέντες, τὴν μὲν χώραν ἐλυμήναντο· πολὺ δὲ πλῆθος ἀνθρώπων, καὶ τῆς ἄλλης λείας ἄγοντες ἐξ ἀμφοῖν τῶν βασιλειῶν, πάλιν εἰς τὴν [o] οἰκείαν ἐκομίσθησαν.

XXVIII.

CAP. VIII.

De Maſada & ſicariis qui eam occupaverant. & quomodo Silva ad caſtelli oppugnationem ſe convertebat. Eleazari concio.

ΚΕΦ. η'.

Περὶ Μασάδας καὶ τῶν αὐτὴν κατασχόντων σικαρίων· καὶ ὅπως Σίλβας εἰς τὴν φρουρίου πολιορκίαν ἐτράπετο. Ἐλεαζάρου δημηγορία.

Flavius Silva legatus.

DEfuncto autem Baſſo in Judæa, Flavius Silva præfecturam ſuſcipit: & cæteram quidem *terram* omnem bello ſubactam videns, unum vero adhuc caſtellum in defectione perſiſtere, univerſis iſtorum locorum copiis collectis eas in illud eduxit. Caſtellum autem appellatur quidem Maſada, ei vero præerat vir potens ſicariorum à quibus occupatum fuerat, *nomine* Eleazarus, è poſteris Judæ, qui Judæorum non paucis perſuaſerat, ut ante diximus, ne cenſum agi ſinerent, quando Quirinius cenſitor in Judæam miſſus eſt. Tunc enim ſicarii conſpirarunt in eos, qui Romanis dicto audientes eſſe volebant, omnique modo his quaſi hoſtibus utebantur, diripiendo quidem & abigendo eorum bona, ignem vero domibus eorum injiciendo. Nihil enim illos ab alienigenis differre dicebant, qui libertatem à Judæis * magnopere expetendam ita degeneres prodiderunt, profeſſique ſunt ſe malle Romanis in ſervitutem ſe tradere. Erat autem *totum* hoc plane prætextus, ac dicebatur ab iis ut crudelitatem atque avaritiam ſuam tegerent. id quod rebus ipſis palam fecerunt. Nam iſti quidem & defectionis cum illis ſocii erant, & belli adverſus Romanos participes; facinora vero auſi ſunt in Romanos pejora *quam alii.* cumque convicti eſſent mendacii ex iis quæ antea præ ſe ferebant, multo magis eos male tractabant, qui nequitiam illis juſta ſui defenſione exprobrabant. Erat enim quodammodo illud tempus omne genus ſceleris apud Judæos fœcundiſſimum; ut nullum malitiæ negotium infectum relinqueretur; neque ſi quis cogitatione aliquid ſibi fingere voluiſſet, novi quidpiam invenire potuerit. Ita & privatim & communiter omnes vitio laborarunt, & exſuperare alius

Maſada receptaculum Sicariorum, quorum dux Eleazarus.

Sicariorum facinora.

Ilias malorum in Judæa.

ΕΠΙ δὲ τῆς Ἰουδαίας Βάσσου τελευτήσαντος, [p] Φλαούιος Σίλβας διαδέχεται τὴν ἡγεμονίαν· καὶ τὴν μὲν ἄλλην ἅπασαν ὁρῶν τῷ πολέμῳ κεχειρωμένην, ἓν δὲ μόνον ἔτι φρούριον ἀφεστηκὸς, ἐστράτευσεν ἐπὶ τοῦτο πᾶσαν [q] τὴν ἐν τοῖς τόποις δύναμιν συναγαγών. καλεῖται δὲ τὸ μὲν φρούριον Μασάδα, προειστήκει δὲ τῶν κατειληφότων αὐτὸ σικαρίων δυνατὸς ἀνὴρ Ἐλεάζαρος, ἀπόγονος Ἰούδα τοῦ πείσαντος Ἰουδαίους οὐκ ὀλίγους, ὡς [r] πρότερον δεδηλώκαμεν, μὴ [s] ποιεῖσθαι [t] τὰς ἀπογραφὰς, [v] ὅτε Κυρήνιος τιμητὴς εἰς τὴν Ἰουδαίαν ἐπέμφθη. τότε γὰρ οἱ σικάριοι συνέστησαν ἐπὶ τοὺς ὑπακούειν Ῥωμαίων θέλοντας, καὶ πάντα τρόπον ὡς πολεμίοις προσεφέροντο, [x] τὰς μὲν κτήσεις ἁρπάζοντες, [y] καὶ περιελαύνοντες, ταῖς δ' οἰκήσεσιν αὐτῶν πῦρ ἐνιέντες. οὐδὲν γὰρ ἀλλοφύλων αὐτοὺς [z] ἔφασκον διαφέρειν, οὕτως ἀγεννῶς τὴν περιμάχητον Ἰουδαίοις ἐλευθερίαν [a] προϊεμένους, καὶ δουλείαν αἱρεῖσθαι τὴν ὑπὸ [b] Ῥωμαίοις ἀνωμολογηκότας. ἦν δ' ἄρα τοῦτο πρόφασις εἰς παρακάλυμμα τῆς ὠμότητος καὶ τῆς πλεονεξίας ὑπ' αὐτῶν λεγόμενον. σαφὲς δὲ διὰ τῶν ἔργων ἐποίησαν. οἱ μὲν γὰρ αὐτοῖς τῆς ἀποστάσεως ἐκοινώνησαν, καὶ τοῦ πρὸς Ῥωμαίους συνήραντο πολέμου, [c] τὰ παρ' ἐκείνων δὲ τολμήματα χείρω πρὸς αὐτοὺς ἐγίνετο. [d] κἀπὶ τῷ ψεύδεσθαι πάλιν τὴν πρόφασιν ἐξελεγχόμενοι, μᾶλλον ἐκάκουν τοὺς τὴν πονηρίαν αὐτῶν διὰ τῆς δικαιολογίας ὀνειδίζοντας. ἐγένετο γάρ πως ὁ χρόνος ἐκεῖνος παντοδαπῆς ἐν τοῖς Ἰουδαίοις πονηρίας πολύφορος, ὡς μηδὲν κακίας ἔργον ἄπρακτον [e] καταλιπεῖν, μηδ' εἴ τις [f] ἐπινοίᾳ διαπλάττειν ἐθελήσειεν ἔχειν ἄν τι καινότερον ἐξευρεῖν. οὕτως ἰδίᾳ τε καὶ κοινῇ πάντες [g] ἐνόσησαν, καὶ πρὸς ὑπερβαλεῖν ἀλλή-

k Προῆλθον,] Ita Big. & forſan Ruf. qui vertit *proceſſere.* προςῆλθον in *Editis Aliiſque.*
l Τηριδάτης.] *Al.* Τιριδάτης.
m Περιβαλὼν] Ἐκβαλὼν *Big.* & *Voſſ.*
n Διαφυγεῖν.] Διαφυγὼν *Roſſ.*
o Οἰκείαν ἐκομίσθησαν.] Οἰκίαν *Big.* & *Voſſ.*
p Φλαούιος] Ita *Big. Bod.* & *Voſſ.* Φλαῦιος *Zonar.* Φλάβιος *Roſſ.* Φούλβιος *Fulvius* in *Editis Aliiſque.*
q Τὴν ἐν τοῖς τόποις δύναμιν συναγαγών.] Illud τὴν à *Codd. MSS.*
r Πρότερον δεδηλώκαμεν,] Vide Antt. l. 18. c. 1. §. 1.
s Ποιεῖσθαι] Ποιεῖσθαι τὰς ἀπογραφὰς *Zonar.*
t Τὰς ἀπογραφὰς,] Conf Antt. lib. 17. c. 15. §. 5. & l. 18. c. 1. §. 1. Spanh.
v Ὅτε Κυρήνιος τιμητὴς] Ergo Cyrenius ſemel tantum in Judæa cenſum egit. Rel.
x Τὰς μὲν κτήσεις ἁρπάζοντες,] Ita *Big. Voſſ.* & *Ruf.* antea erat κ. τάς.
y Καὶ περιελαύνοντες,] Illa καὶ περιελαύνοντες non agnoſcunt *Big.* & *Voſſ.*
z Ἔφασκον διαφέρειν,] Ἔφασαν *Big.* & *Voſſ.*
a Προϊεμένους,] Προεμένους *Big.* & *Voſſ.*
b Ῥωμαίοις ἀνωμολογηκότας.] Ῥωμαίων *Big.* & *Voſſ.*
c Τὰ παρ' ἐκείνων] Ita cum *Big.* & *Voſſ.* non diſſentiente *Rufino.* ὁ παρ' ἐκείνων in *Editis Aliiſque.*
d Κἀπὶ τῷ ψεύδεσθαι] Καὶ ἐπὶ τὸ ψ. *Big. Voſſ.* & *Bod.*
e Καταλιπεῖν,] παραλιπεῖν *MS. Lipſ.* & *Roſſ.*
f Ἐπινοίᾳ διαπλάττειν] Ita *Bod.* & *Ruf.* ἐπίνοιαν *in cæteris.*
g Ἐνόσησαν,] Ἐνόσουν *Big.*

* Pugnâ etiam petendam. *Ruf.* Qui libertatem Judæis defendendam tanta ignavia prodidiſſent, *Al.*

b Εἰ

ἀλλήλους ἔν τε ταῖς πρὸς τὸν Θεὸν ἀσεβείαις, καὶ ταῖς [h] εἰς τοὺς πλησίον ἀδικίαις, ἐφιλονίκησαν· [i] οἱ μὲν δυνατοὶ τὰ πλήθη κακοῦντες, [k] οἱ πολλοὶ δὲ τοὺς δυνατοὺς ἀπολλύναι σπεύδοντες. ἦν γὰρ ἐκείνοις μὲν ἐπιθυμία τοῦ τυραννεῖν, τοῖς δὲ τοῦ βιάζεσθαι καὶ τὰ τῶν εὐπόρων διαρπάζειν. πρῶτοι μὲν οὖν οἱ σικάριοι τῆς παρανομίας, καὶ τῆς πρὸς τοὺς συγγενεῖς [l] ἤρξατο ὠμότητος, μήτε λόγον ἄρρητον εἰς ὕβριν, μήτ' ἔργον ἀπείραστον εἰς ὄλεθρον τῶν [m] ἐπιβουλευθέντων [n] παραλείποντες. ἀλλὰ καὶ τούτους [o] Ἰωάννης ἀπέδειξεν [p] ἑαυτοῦ μετριωτέρους. οὐ γὰρ μόνον ἀνῄρει πάντας, ὅσοι τὰ δίκαια καὶ συμφέροντα συνεβούλευον, καθάπερ [q] ἐχθίστοις μάλιστα δὴ τῶν πολιτῶν τοῖς τοιούτοις προσφερόμενος· ἀλλὰ καὶ κοινῇ τὴν πατρίδα μυρίων ἐνέπλησε κακῶν, [r] ὁποῖα πράξειν ἔμελλεν [s] ἄνθρωπος ἤδη καὶ τὸν Θεὸν ἀσεβεῖν τετολμηκώς. τράπεζάν τε γὰρ ἄθεσμον παρετίθετο, καὶ τὴν νενομισμένην καὶ πάτριον ἐξεδιῄτησεν ἁγνείαν, ὥστε μηκέτι θαυμαστὸν εἰ τὴν πρὸς ἀνθρώπους ἡμερότητα καὶ κοινωνίαν οὐκ ἐτήρησεν, ὁ τῆς πρὸς Θεὸν [t] ἀσεβείας οὕτω καταμανείς. πάλιν τοίνυν [u] ὁ Γιώρα Σίμων, τί κακὸν οὐκ ἔδρασεν; ἢ ποίας ὕβρεως ἐλευθέρων ἀπέσχετο σωμάτων, οἳ τοῦτον ἀνέδειξαν τύραννον; ποία δὲ αὐτοὺς φιλία, ποία δὲ συγγένεια πρὸς τοὺς ἐφ' ἑκάστης ἡμέρας φόνους οὐχὶ [x] θρασυτέρους ἐποίησε; τὸ μὲν γὰρ τοὺς ἀλλοτρίους κακῶς ποιεῖν ἀγεννοῦς ἔργον εἶναι πονηρίας [y] ὑπελάμβανον, λαμπρὰν δὲ φέρειν ἐπίδειξιν ἡγοῦντο τὴν ἐν τοῖς οἰκειοτάτοις ὠμότητα. παρημιλλήσατο δὲ καὶ τὴν τούτων ἀπόνοιαν [z] ἡ τῶν [a] Ἰδουμαίων. ἐκεῖνοι γὰρ οἱ μιαρώτατοι τοὺς ἀρχιερέας κατασφάξαντες, ὅπως μηδὲ [b] μέρος τι τῆς πρὸς Θεὸν εὐσεβείας διαφυλάττηται, πᾶν ὅσον ἦν λείψανον ἔτι πολιτικοῦ σχήματος ἐξέκοψαν, καὶ τὴν τελεωτάτην εἰσήγαγον διὰ πάντων ἀνομίαν. ἐν ᾗ τὸ τῶν ζηλωτῶν κληθέντων γένος [c] ἤκμαζεν, οἳ τὴν προσηγορίαν τοῖς ἔργοις ἐπηλήθευσαν. πᾶν γὰρ κακίας ἔργον ἐξεμιμήσαντο, [d] μηδ' εἴ τι πρότερον προϋπαρχθὲν ἡ μνήμη παραδέδωκεν αὐτοὶ παραλιπόντες ἄζηλον· καίτοι τὴν προσηγορίαν αὐτοῖς, ἀπὸ τῶν ἐπ' ἀγαθῷ ζηλουμένων ἐπέθεσαν, ἢ κατειρωνευόμενοι τῶν ἀδικουμένων, διὰ τὴν αὐτῶν θηριώδη φύσιν, ἢ τὰ μέγιστα τῶν κακῶν ἀγαθὰ νομίζοντες. τοιγαροῦν [e] προσῆκον ἕκαστοι τὸ τέλος εὕροντο, τοῦ Θεοῦ τὴν ἀξίαν ἐπὶ πᾶσιν αὐτοῖς τιμωρίαν βραβεύσαντος. ὅσας γὰρ ἀνθρώπου δύναται φύσις κολάσεις ὑπομεῖναι, πᾶσαι κατέσκηψαν εἰς αὐτούς, μέχρι καὶ τῆς ἐσχάτης τοῦ βίου τελευτῆς, ἣν ὑπέμειναν ἐν πολυτρόποις αἰκίαις ἀποθανόντες. οὐ μὴν ἀλλὰ [f] καὶ φαίη τις ἂν αὐτοὺς ἐλάττω παθεῖν ὧν ἔδρασαν. τὸ γὰρ δικαίως ἐπ' αὐτῶν οὐ προσῆν. τοὺς δὲ ταῖς ἐκείνων ὠμότησι περιπεσόντας, οὐ τοῦ παρόντος ἂν εἴη καιροῦ κατ' ἀξίαν ὀδύρεσθαι. πάλιν οὖν ἐπάνειμι πρὸς τὸ καταλειπόμενον μέρος τῆς διηγήσεως.

β'. Ἐπὶ γὰρ τὸν Ἐλεάζαρον, καὶ τοὺς κατέχοντας σὺν αὐτῷ τὴν Μασάδαν σικαρίους, ὁ τῶν Ῥωμαίων στρατηγὸς [g] ἧκε, τὰς δυνάμεις ἄγων. καὶ τῆς μὲν χώρας ἁπάσης εὐθὺς, ἐκράτει, φρουρὰς ἐν τοῖς ἐπικαιροτάτοις αὐτῆς μὲν-

alium tam impietate in Deum quam iniquitate in proximos certarunt, potentes quidem multitudinem male tractando, multitudo vero ad potentium interitum properando. Illis enim erat dominandi quidem cupiditas; his vero vim faciendi, bonaque locupletum diripiendi. Et primo quidem ſicarii iniquitatis auctores erant & crudelitatis in proximos: neque verbum ullum, quod non dixerint ad injuriam, neque facinus, quod non tentarint ad exitium eorum quibus inſidiarentur, prætermittentes. Verum & hos Joannes ſemet moderatiores eſſe oſtendit. non ſolum enim omnes interficiebat, qui juſta & utilia ſuadebant, tanquam inimiciſſimos maxime cives ejuſmodi impetens: ſed & patriam communiter malis innumeris cumulavit, qualiter facturus erat homo, qui Deum quoque jam auſus eſſet impietate contemnere. nam & menſa nefaria veſcebatur, & à conſueta & patria puritate diſceſſit; ut jam ſit minime mirum quod vitæ manſuetioris & communitatis cum hominibus officia non ſervarit, qui perdite adeo deperiit impietatem in Deum. Rurſus igitur Simon Gioræ quid mali non commiſit? quave corporum liberorum ab injuria temperavit, qui eum creavere tyrannum? Quæ vero eos amicitia, quæve cognatio ad quotidianas cædes non ferociores effecit? nam alienos quidem male tractare timidæ nequitiæ opus eſſe arbitrabantur, glorioſam vero oſtentationem eſſe crudelitatem in familiariſſimos exiſtimabant. Horum autem furoris æmuli etiam Idumæi exſtitere. illi enim ſceleratiſſimi cum pontifices jugulaſſent, ne qua pars conſervaretur pietatis in Deum, totum, quod ex civitatis facie ſupererat, abſcidêre, ſummamque per omnia iniquitatem induxerunt. in qua illud hominum genus, qui zelotæ appellati erant, excellebant, qui nomen factis verum probaverunt. Omne enim malitiæ facinus æmulati ſunt, nullo quod ipſi non imitando expreſſerunt relicto, quodcunque ante commiſſum eſſe memoriæ proditum erat: quamvis nomen ſibi ex bonorum æmulatione indidiſſent, in eos aut cavillati quos læſerant propter efferam ſui naturam, aut malorum maxima pro bonis haberi volentes. Itaque debitum vitæ finem ſinguli invenêre, Deo illis omnibus quam commeruerunt pœnam tribuente. Quæcunque enim ſupplicia ferre valet natura humana, ea omnia in eos inciderunt uſque dum mortem oppeterent, quam inter varios cruciatus obierunt. Veruntamen dixerit forſan aliquis, minora eos quam pro factis perpeſſos eſſe. haud enim erat ut merita pœna afficerentur. Illos autem, in quibus ſuam exercebant crudelitatem, non eſſet hujus temporis digne lamentari. Rurſum igitur ad eam narrationis partem redeo, unde digreſſus ſum.

2. Veniebat enim dux Romanorum, contra Eleazarum exercitum ducens & ſicarios qui cum eo Maſadam tenebant. & regione quidem omni ſtatim potitus, præſidia in locis ejus opportunis-

Joannes Giſchalenſis.

Simon Gioræ filius.

Idumæi ſceleratiſſimi.

Zelotæ.

Romanorum expeditio contra ſicarios qui erant Maſadæ.

h Εἰς τοὺς] εἰς τὸν Roſſ.
i Οἱ μὲν δυνατοὶ] Ita MSS. οἱ μὲν οὖν in Editis.
k Οἱ πολλοὶ δὲ τοὺς δυνατοὺς] πολλοὶ & δυνατοὶ opponuntur. Rel.
l Ἤρξατο ὠμότητος,] Ἤρξαν Big. & Voſſ. ἤρξαντο Roſſ.
m Ἐπιβουλευθέντων] ἐπιβουλευομένων Roſſ.
n Παραλείποντες.] Sic Big. & Voſſ. παραλιπόντες in cæteris.
o Ἰωάννης] Joannes à Giſcalis. Conf. ſupr. lib. 2. c. 21. §. 1. & lib. 4. c. 2. §. 1. SPANH.
p Ἑαυτοῦ μετριωτέρους.] Αὐτοῦ Big. & Voſſ.
q Ἐχθίστοις μάλιστα] Ἐχθροῖς τοῖς μ. Big. & Voſſ.
r Ὁποῖα πράξειν ἔμελλεν] Οἷα Big. Bod. & Voſſ.
s Ἄνθρωπος ἤδη] Ita cum Big. Bod. Rhod. & Voſſ. ἀνθρώποις in Editis Aliiſque.
t Ἀσεβείας οὕτω καταμανείς.] Ita Rhod. & Roſſ. εὐσεβείας in cæteris.

u Ὁ Γιώρα Σίμων,] Simon Giora ſupr. lib. 4. c. 9. §. 3. SPANH.
x Θρασυτέρους] Θρασυτέρων Roſſ.
y Ὑπελάμβανον,] Ὑπελάμβανεν Big. & Voſſ.
z Ἡ τῶν] Conf. ſupr. lib. 4. c. 4. §. 1. & ſeq. SPANH.
a Ἰδουμαίων......κατασφάξαντες,] Ἰδουμαίων μανία Big. Vat. & Voſſ. Ἰουδαίων μανία Roſſ.
b Μέρος τι τῆς πρὸς Θεὸν εὐσεβείας] Μηδὲ μέρος ὅτι τὸ πρὸς τὸν Θεὸν εὐσ. Big. & Voſſ.
c Ἤκμαζεν,] Ἤκμασεν Big. & Voſſ.
d Μηδ' εἴ τι πρότερον] Μηδ' ὅ, τι πρότερον πρ. Big. & Voſſ.
e Προσῆκον ἕκαστοι τὸ τέλος εὕροντο,] Προσῆκεν τὸ τέλος ἕκαστοι εὕροντο Big. & Voſſ.
f Καὶ φαίη τις] Illud καὶ non agnoſcunt Big. Vat. & Voſſ.
g Ἧκε,] Ἧκεν Big. & Voſſ.

h δυν-

tuniſſimis collocavit. Caſtellum autem muro circundedit, ne quis obſeſſorum facile inde aufugeret, & diſtribuere cuſtodes inſtituit. ipſe vero caſtris locum occupat, ad obſidionem quidem maxime idoneum, quem delegerat; qua parte caſtelli rupes monti proximo conjungebantur, cæterum difficilem ad neceſſariorum copiam ſuppeditandam. Non ſolum enim commeatus è longinquo advehebatur, & cum labore Judæorum maximo, quibus id negotii datum erat: verum etiam potus *aliunde* in caſtra ducebatur, loco nullam *aquæ dulcis* fontem ſuppeditante. Itaque cum hæc prius diſpoſuiſſet Silva, ad obſidionem ſe convertebat, quæ multum ſolertiæ & ardui laboris poſtulabat, propter firmitatem caſtelli, cujus natura hujuſmodi eſt.

Situs urbis Maſada & caſtelli.

3. Petram ambitu non exiguam, & longitudine excelſam, undique circundant valles adeo profundæ ut illarum terminus conſpici nequeat, præruptæ *admodum* & omnium animalium greſſibus inacceſſæ, niſi quod locis duobus petra in aſcenſum non facilem cedit. Eſt autem via quidem una à lacu Aſphaltite ad ſolis ortum, altera vero ab occidente, qua minori cum negotio inceditur. Vocatur autem prior coluber, ex anguſtia crebriſque flexibus capta ſimilitudine. circa enim præcipitiúm eminentias fractura eſt, & ſæpe in ſe revertens paulatimque rurſum producta vix tangit id quod ulterius eſt. Oportet autem alternos figat pedes qui hac via graditur. quin & certa pernicies eſt, ſi quis labatur. nam alta præcipitia utrinque dehiſcunt, quæ horrore quemvis vel audaciſſimum terrere poſſunt. Per ejuſmodi viam cum quis XXX. ſtadiis aſcenderit, quod reſtat vertex eſt, non in finem acutum deſinens, ſed in ſummitate planitiem habens. Super hoc primus quidem Jonathas pontifex caſtellum ædificavit & appellavit Maſadam. Pòſt autem Herodi regi ſtudio fuit locum ſtructuris occupare. Nam & murum circa omnem verticis ambitum erexit, per ſtadia ſeptem, è candido quidem lapide exſtructum, altitudine vero XII. cubitos altum, latumque VIII, & XXXVII. turres quinquagenorum cubitorum in eo ſtabant; ex quibus aditus erant in ædes circa omnem murum intus ædificatas. nam verticem, utpote fœcundum & omni planicie molliorem, culturæ dedit rex; ut ſi quando alimenti externi *& adventitii* eſſet inopia, ne hac quidem laborarent, qui ſalutem ſuam caſtello crediderant. Quin & regiam illic ædificavit, ab occidentalis partis aſcenſu, intra mœnia quidem arcis poſitam, ad ſeptentrionem vero vergentem. Regiæ autem murus erat magnæ celſitudinis & validus, quatuor turres ſexagenorum cubitorum in angulis habens. Conclavium etiam intus & porticuum itemque balnearum varia erat & ſumptuoſa conſtructio, columnis quidem è ſingularibus ſaxis undique ſuppoſitis, parietibus autem ſoloque in conclavibus variis lapidibus ſtrato. Ad ſingula vero habitacula, & in ſummo & circa regiam & ante murum, multos magnoſque puteos è ſcopulis exſcidit ad aquam conſervandam, machinatus tantum aquæ ſuppeditandum, quan-

Caſtelli deſcriptio.

μασιν ἐγκαταστήσας. τεῖχος δὲ περιέβαλε κύκλῳ περὶ πᾶν τὸ φρούριον, ὅπως μηδενὶ τῶν πολιορκουμένων ᾖ ῥᾴδιον διαφυγεῖν, καὶ [h] διανέμει τοὺς [i] φυλάξοντας. αὐτὸς δὲ καταστρατοπεδεύει [k] τόπον, ὡς μὲν πρὸς τὴν πολιορκίαν [l] ἐπιτηδειότατον ἐκλαβών, καθ' ὃν αἱ τοῦ φρουρίου πέτραι τῷ πλησίον ὄρει συνήγγιζον, ἄλλως δὲ πρὸς ἀφθονίαν τῶν ἐπιτηδείων δύσκολον. οὐ γὰρ ἡ τροφὴ μόνον πόρρωθεν ἐκομίζετο, καὶ σὺν μεγάλῃ ταλαιπωρίᾳ τῶν [m] ἐπὶ τοῦτο τεταγμένων Ἰουδαίων. ἀλλὰ καὶ τὸ ποτὸν ἦν ἀγώγιμον εἰς τὸ στρατόπεδον, τοῦ τόπου μηδεμίαν ἐγγὺς πηγὴν ἀναδιδόντος. ταῦτ' οὖν προοικονομησάμενος ὁ Σίλβας ἐπὶ τὴν πολιορκίαν ἐτράπετο, πολλῆς ἐπιτεχνήσεως καὶ [n] ταλαιπωρίας δεομένην, διὰ τὴν ὀχυρότητα τοῦ φρουρίου τοιοῦδε τὴν φύσιν ὑπάρχοντος.

γ'. Πέτραν οὐκ ὀλίγην τῇ περιόδῳ καὶ μήκει ὑψηλήν, πανταχόθεν περιερρώγασι βαθεῖαι φάραγγες κάτωθεν ἐξ ἀοράτου τέρματος, [o] κρημνώδεις, καὶ πάσῃ βάσει ζώων ἀπρόσιτοι, πλὴν ὅσον κατὰ δύο τόπους τῆς πέτρας, εἰς ἄνοδον οὐκ εὐμαρῆ παρεικούσης. ἔστι δὲ τῶν ὁδῶν, ἡ μὲν ἀπὸ τῆς Ἀσφαλτίτιδος λίμνης πρὸς ἥλιον ἀνίσχοντα, καὶ πάλιν ἀπὸ τῆς δύσεως ᾗ ῥᾷον πορευθῆναι. καλοῦσι δὲ τὴν ἑτέραν ὄφιν, τῇ στενότητι προσεικάσαντες καὶ τοῖς συνεχέσιν ἑλιγμοῖς. κλᾶται γὰρ περὶ τὰς τῶν κρημνῶν ἐξοχάς, καὶ πολλάκις εἰς αὐτὴν [p] ἀναστρέφουσα, καὶ κατὰ μικρὸν αὖθις ἐκμηκυνομένη μόλις ψαύει τοῦ πρόσω. δεῖ δὲ παραλλὰξ τὸν δι' αὐτῆς βαδίζοντα τὸν ἕτερον [q] τοῖν ποδοῖν ἐρείδεσθαι. ἔστι δὲ [r] καὶ τῷ παρολισθάνειν πρόδηλος ὄλεθρος. ἑκατέρωθεν γὰρ βάθος κρημνῶν ὑποκέχηνε, τῇ φοβερότητι πᾶσαν εὐτολμίαν ἐκπλῆξαι δυνάμενον. διὰ τοιαύτης οὖν ἐλθόντι σταδίους τριάκοντα κορυφὴ τὸ λοιπόν ἐστιν, οὐκ εἰς ὀξὺ τέρμα συνηγμένη, ἀλλ' ὡς εἶναι κατ' ἄκρας [s] ἐπίπεδος. ἐπὶ ταύτῃ πρῶτος μὲν ὁ ἀρχιερεὺς ᾠκοδομήσατο φρούριον Ἰωνάθης, καὶ προσηγόρευσε Μασάδαν. ὕστερον δ' Ἡρώδῃ τῷ βασιλεῖ διὰ πολλῆς ἐγένετο σπουδῆς [t] ἡ τοῦ χωρίου κατασκευή. τεῖχός τε γὰρ ἤγειρε περὶ πάντα τὸν κύκλον τῆς κορυφῆς ἑπτὰ σταδίων ὄντα, λευκοῦ μὲν λίθου πεποιημένον, ὕψος δὲ δώδεκα, καὶ πλάτος ὀκτὼ πήχεις ἔχον, τριάκοντα δ' αὐτῷ καὶ ἑπτὰ πύργοι πεντηκονταπήχεις [u] ἀνειστήκεισαν, ἐξ ὧν ἦν εἰς [x] οἰκήματα διελθεῖν περὶ πᾶν τὸ τεῖχος ἔνδον ᾠκοδομημένα. τὴν γὰρ κορυφὴν πίονα, καὶ πεδίου παντὸς οὖσαν μαλακωτέραν, ἀνῆκεν εἰς γεωργίαν ὁ βασιλεύς, ἵν' εἴποτε τῆς ἔξω τροφῆς ἀπορία γένοιτο, μηδὲ ταύτῃ κάμωσιν οἱ τὴν αὐτῶν σωτηρίαν τῷ φρουρίῳ πεπιστευκότες. καὶ βασίλειον δὲ κατεσκεύασεν ἐν αὐτῷ, κατὰ τὴν ἀπὸ τῆς ἑσπέρας ἀνάβασιν, ὑποκάτω μὲν τῶν τῆς ἄκρας τειχῶν, πρὸς [y] δὲ τὴν ἄρκτον ἐγκλῖνον. τοῦ δὲ βασιλείου τὸ τεῖχος ἦν, ὕψει μέγα καὶ καρτερόν, πύργους ἔχον ἑξηκονταπήχεις ἐγγωνίους τέτταρας. ἥ, τε τῶν οἰκημάτων ἔνδον καὶ στοῶν καὶ βαλανείων κατασκευὴ παντοία καὶ πολυτελὴς ἦν, κιόνων μὲν ἁπανταχοῦ μονολίθων ὑφεστηκότων, τοίχων δὲ καὶ [z] τῶν ἐν τοῖς οἰκήμασιν ἐδαφῶν λίθων στρώσει πεποικιλμένων. πρὸς ἕκαστον δὲ τῶν οἰκουμένων τόπων ἄνω τε καὶ περὶ τὸ βασίλειον, καὶ [a] πρὸ τοῦ τείχους πολλοὺς καὶ μεγάλους ἐτετμήκει λάκκους ἐν ταῖς πέτραις, φυλακτῆρας ὑδάτων, μηχανώ-

h Διανέμει] Ita Big. & Voſſ. διαμένειν in Editis Aliiſque, nec aliter legiſſe videtur Rufinus, qui vertit, atque cuſtodes perſeverarent.
i Φυλάξοντας.] Διαφυλάξοντας Ruf.
k Τόπον,] Τὸν τόπον Big. & Voſſ.
l Ἐπιτηδειότατον ἐκλαβών,] Ita Big. Vat. & Voſſ. ἐπιτηδειότατα in Editis Aliiſque.
m Ἐπὶ τοῦτο τεταγμένων Ἰουδαίων.] Ἐπὶ τοῦτο Big. & Voſſ.
n Ταλαιπωρίας] Ærumnæ Spanh.
o Κρημνώδεις,] Ita cum MSS. & Ruf. antea erat κρημνώδους δ' οἷαι ἢ πάσῃ &c.
p Ἀναστρέφουσα,] Ἀνατρέχουσα Big. & Voſſ.
q Τοῖν ποδοῖν ἐρείδεσθαι.] Τῶν ποδῶν Big. Bod. Vat. & Voſſ.
r Καὶ τῷ παρολισθάνειν] Illa καὶ τῷ παρολισθάνειν non agnoſcunt Big. Bod. Vat. Ruf. & Voſſ.
s Ἐπίπεδος.] Ἐπίπεδον, i. e. πρῶτον Big. & Bod.
t Ἡ τοῦ χωρίου κατασκευή.] Articulum ἡ deſiderat Big.
u Ἀνειστήκεισαν,] Ἀνειστήκεσαν Big. & Voſſ.
x Οἰκήματα διελθεῖν] Οἰκοδομήματα Big. & Voſſ.
y Δὲ τὴν ἄρκτον] Illud δὲ e Codd. MSS. & Ruf.
z Τῶν ἐν τοῖς οἰκήμασιν ἐδαφῶν] Illud τῶν e Codd. MSS.
a Πρὸ τοῦ τείχους πολλοὺς] Πρὸ τῶν πύργων legiſſe videtur Ruf.

b Τῶν

χανώμενος εἶναι χορηγίαν, ὅση ᵇ τῶν ἐκ πηγῶν ἐπιχρωμένοις. ὀρυκτὴ δ' ὁδὸς ἐκ τοῦ βασιλείου πρὸς ἄκραν τὴν κορυφὴν ᶜ ἀνεφέρετο, τοῖς ἔξωθεν ἀφανής. οὐ μὴν οὐδὲ ταῖς φανεραῖς ὁδοῖς ἦν οἷόν τε χρήσασθαι ῥᾳδίως πολεμίους. ἡ μὲν γὰρ ἑῴα διὰ τὴν φύσιν, ὡς προείπομεν, ἐστὶν ἄβατος. τὴν δ' ἀπὸ τῆς ἑσπέρας μεγάλῳ κατὰ τὸ στενότατον πύργῳ διετείχισεν, ἀπέχοντι τῆς ἄκρας πήχεων οὐκ ἔλαττον διάστημα χιλίων, ὃν οὔτε παρελθεῖν δυνατὸν ἦν, οὔτε ῥᾴδιον ἑλεῖν. δυσέξοδος δ' ἦν καὶ τοῖς μετ' ἀδείας βαδίζουσιν ἐπεποίητο. οὕτω μὲν οὖν πρὸς τὰς τῶν πολεμίων ἐφόδους, φύσει τε καὶ χειροποιήτως τὸ φρούριον ὠχύρωτο.

δ. Τῶν δ' ἔνδον ᵈ ἀποκειμένων παρασκευῶν ἔτι μᾶλλον ἄν τις ἐθαύμασε τὴν λαμπρότητα καὶ τὴν διαμονήν. σῖτός τε γὰρ ἀπέκειτο ᵉ πολὺς καὶ πολὺν χρόνον ᶠ ἀρκεῖν ἱκανώτατος, οἶνός τε πολὺς ἦν καὶ ἔλαιον, ἔτι δὲ παντοῖος ὀσπρίων καρπὸς καὶ φοίνικες ᵍ ἐσεσώρευντο. πάντα δ' εὗρεν ὁ Ἐλεάζαρος τοῦ φρουρίου μετὰ τῶν σικαρίων ἐγκρατὴς δόλῳ ʰ γενόμενος, ἀκμαῖα καὶ μηδὲν τῶν νεωστὶ κειμένων ἀποδέοντα. καίτοι σχεδὸν ἀπὸ τῆς παρασκευῆς εἰς τὴν ὑπὸ Ῥωμαίοις ἅλωσιν, ⁱ ἑκατὸν ἦν χρόνος ἐτῶν. ἀλλὰ καὶ Ῥωμαῖοι τοὺς ᵏ περιλειφθέντας τῶν καρπῶν εὗρον ἀδιαφθόρους. αἴτιον δ' οὐκ ἂν ἁμάρτοι τις ὑπολαμβάνων εἶναι τὸν ἀέρα τῆς διαμονῆς, ὕψει τῷ περὶ τὴν ἄκραν, πάσης ὄντα γεώδους καὶ θολερᾶς ἀμιγῆ κράσεως. εὑρέθη δὲ καὶ παντοίων πλῆθος ὅπλων ὑπὸ τοῦ βασιλέως ˡ ἀποτεθησαυρισμένων, ὡς ἀνδράσιν ἀρκεῖν μυρίοις· ἀργός τε σίδηρος, καὶ χαλκός, ἔτι δὲ καὶ μόλυβδος, ἅτε δὴ τῆς παρασκευῆς ἐπὶ μεγάλαις αἰτίαις γενομένης. λέγεται γὰρ ᵐ ἑαυτῷ τὸν Ἡρώδην τοῦτο τὸ φρούριον εἰς ⁿ ἀποφυγὴν ἑτοιμάζειν, διπλοῦν ὑφορώμενον κίνδυνον. τὸν μὲν παρὰ τοῦ πλήθους τῶν Ἰουδαίων, μὴ καταλύσαντες ἐκεῖνον, τοὺς πρὸ αὐτοῦ βασιλέας ἐπὶ τὴν ἀρχὴν καταγάγωσι· ᵒ τὸν μείζω δὲ καὶ χαλεπώτερον ἐκ τῆς βασιλευούσης Αἰγύπτου Κλεοπάτρας. αὕτη γὰρ τὴν αὑτῆς γνώμην οὐκ ἐπεῖχεν, ἀλλὰ πολλάκις Ἀντωνίῳ λόγους προσέφερε, τὸν μὲν Ἡρώδην ἀνελεῖν ἀξιοῦσα, χαρίσασθαι δ' αὐτῇ τὴν βασιλείαν τῶν Ἰουδαίων ᵖ δεομένη. καὶ μᾶλλον ἄν τις ἐθαύμασεν, ὅτι μηδέπω τοῖς προστάγμασιν Ἀντώνιος ὑπήκουσε, κακῶς ὑπὸ τοῦ πρὸς αὐτὴν ἔρωτος δεδουλωμένος, οὐχ ὅτι περὶ τοῦ μὴ χαρίσασθαι προσεδόκησε. διὰ τοιούτους μὲν φόβους Ἡρώδης Μασάδαν κατασκευασάμενος, ἔμελλε Ῥωμαίοις ἀπολείψειν ἔργον τοῦ πρὸς Ἰουδαίους πολέμου τελευταῖον.

ε. Ἐπεὶ γὰρ ἔξωθεν ἤδη περιτετειχίκει πάντα τὸν τόπον ὁ τῶν Ῥωμαίων, ὡς ᵠ προείπομεν, ἡγεμών, καὶ τοῦ μή τινα ἀποδρᾶναι πρόνοιαν ἐπεποίητο τὴν ἀκριβεστάτην, ἐνεχείρει τῇ πολιορκίᾳ, μόνον εὑρὼν ἕνα τόπον, ἐπιβολὴν χωμάτων δέξασθαι δυνάμενον. μετὰ γὰρ τὸν διατειχίζοντα πύργον τὴν ἀπὸ τῆς δύσεως ὁδὸν ἄγουσαν εἴς τε τὸ βασίλειον καὶ τὴν ἀκρώρειαν, ἦν τις ἐξοχὴ πέτρας εὐμεγέθης τῷ πλάτει καὶ πολὺ προκύπτουσα, τοῦ δ' ὕψους τῆς Μασάδας τριακοσίους πήχεις ὑποκάτω. Λευκὴν δὲ αὐτὴν ὠνόμαζον. ἐπὶ ταύτην οὖν ἀναβάς, καὶ καταλαβὼν αὐτὴν ὁ Σίλβας ἐκέλευσε τὸν στρατὸν χοῦν ἐπιφέρειν. τῶν δὲ προθύμως καὶ μετὰ πολλῆς χειρὸς ʳ ἐρ-

tum haberent qui fontibus utuntur. Via autem foſſa è regia in verticem ſummum ducebat, forinſecus non apparens. Sed nec viæ manifeſtæ facile uſui erant hoſtibus. Nam orientalis quidem, natura, ut ſupra memoravimus, eſt inacceſſa: occidentalem vero magna in anguſtia poſita turri interſepſit, non minore mille cubitorum ſpatio ab arce diſtante, quæ neque tranſiri potuit, neque facile capi. Inſuper & iis qui ſine metu incederent exitu erat difficilis. Atque ita quidem adverſus hoſtiles impetus natura pariter ac manuum opera munitum erat caſtellum.

4. Intus autem repoſiti apparatus magis adhuc miranda eſt copia luculenta ejuſque diuturnitas. Nam & frumenti multum erat reconditum & quod in longum tempus ſufficeret; vinumque multum erat & oleum: quin & cujuſque leguminis fructus, & palmulæ coacervatæ. Univerſa autem reperiebat Eleazarus, cum ſicariis caſtello per dolum potitus, matura, nihilque recens depoſitis deteriora, quanquam fere ex quo parata erant ad excidium à Romanis illatum centum annorum tempus agebatur. Quinetiam Romani fructuum reliquias incorruptas offendêre. Si quis autem cauſam diuturnitatis auram eſſe exiſtimet, *profecto* non erraverit, quòd arcis altitudine ab omni terrena ac fœculenta mixtura ſit remota. Inſuper & omne genus armorum vis ingens inventa eſt, à rege recondita, quæ x. virorum millibus ſufficerent, ferrumque infectum, & æs, prætereaque plumbum: ſcilicet ut magnis de cauſis factum crederes apparatum. Ajunt enim Herodem id ipſum caſtellum ſibi ad refugium paraviſſe, duplex periculum ſuſpicantem: unum quidem à Judæorum populo, ne ſe depoſito illos qui antea reges fuerant ad principatum reduceret: alterum vero majus & atrocius à Cleopatra regina Ægypti. illa enim voluntatem ſuam non celabat, ſed cum Antonio ſæpe verba faciebat, poſtulans ut Herodes interficeretur, ſibique regnum Judæorum donari obſecrans. Et magis quis miraretur, quod nunquam ejus imperio paruerit Antonius, *male* ipſi præ amore mancipatus, quam non donaturum eſſe *crederet & exſpectaret*. Propter hujuſmodi quidem timores cum Herodes *ita* exſtruxiſſet Maſadam, ea re fiebat ut Romanis id bello contra Judæos opus extremum relinqueret.

Annona in annum centeſimum conſervata.

Herodis pericula.

Belli Judaici finis.

5. Quum enim *Silva* dux Romanorum foris jam locum omnem muro circundediſſet, ſicut ſupra diximus, & ne quis effugeret diligentiam & curam maximam adhibuiſſet, oppugnationi manum admovebat, uno tantum loco reperto qui aggerem excitari ſineret. Nam poſt eam turrim, quæ iter ab ocidente, quod ad regiam ſummumque verticem duceret, præcludebat, erat quædam ſaxi eminentia bene magna latitudine & ſimul * prominens, celſitudine autem Maſadæ trecentis cubitis inferior. illam vero Leucen appellabant. Hanc igitur Silva ubi aſcendit & occupavit, milites terram aggerere & *exſtruere* juſſit. Illis autem alacri animo & magna manu operanti-

Silva obſidet Maſadam.

b Τῶν ἐκ πηγῶν] Τοῖς ἐκ τῶν Big. Forſan τοῖς ἐκ π.

c Ἀνεφέρετο,] Ἀνέφερε Big.

d Ἀποκειμένων παρασκευῶν] Παρακειμένων Big. & Voſſ.

e Πολὺς & πολὺν] Illa πολὺς & è Codd. MSS. & Rufini verſione.

f Ἀρκεῖν] αὐτὸ Ruff.

g Ἐσεσώρευντο,] Ita cum MSS. ἐσωρεύοντο in Editis. ſi quis malit ἐσεσώρευντο, per me licet.

h Γενόμενος,] [illegible] Big.

i Ἑκατὸν ἦν χρόνος ἐτῶν.] Ἑκατονταετὶς Big. *Plin. lib. XI.* jecur maximè vetuſtatis patiens, centum durare annos obſidionum exempla oſtendunt. *Philo Belon.* VII. l. V, p. 86. ... &c. vid. *Epiſt. de loco Plinii explicato*, poſt *veteres Tacticos* è Typ. Reg. p. 365. Spanh.

k Περιλειφθέντας] Ita in *MSS.* & *Ruf.* ἀπολειφθέντας in Editis.

l Ἀποτεθησαυρισμένων,] Ἀποτεθησαυρισμένον Big. & Voſſ.

m Ἑαυτῷ] Αὐτῷ Big. & Voſſ.

n Ἀποφυγὴν ἑτοιμάζειν,] Ita in *MSS.* & *Rufini* verſione. antea erat ὑποδοχήν.

o Τὸν μείζω δὲ] Τὸ μεῖζον Big.

p Δεομένη.] Sic MSS. δεομένης in Editis.

q Προείπομεν,] Προειρήκαμεν Big. & Voſſ.

r Ἐργαζομένων,] Ἐργαζόμενοι Big. & Voſſ.

* Porrecta, Ruf.

rantibus, ſolidus ad cubitos CC. erectus eſt agger, non tamen ſpatii modus aut ſatis firmus aut ſufficiens aſcenſus machinis videbatur: ſed ſuper eum tribunal, conſtructis ſaxis ingentibus, factum eſt, altum itemque latum cubitis L. Erat autem & aliarum machinarum fabrica illis aſſimilis, quas primo quidem Veſpaſianus, poſtea vero Titus ad oppida oppugnanda excogitavit: & turris LX. cubitorum effecta eſt, tota ferro munita, unde Romani multis ſcorpionibus & baliſtis cito eos repulere qui è muro pugnabant, & capita exſerere prohibuerunt. Simul autem ingenti etiam ariete fabricato, Silva crebro murum pulſari jubet: ac vix quidem illum, licet partem ejus perfregerit, funditus evertit. Occupant autem ſicarii alium intus murum idque celeriter ædificare, qui nihil ſimile à machinis paſſurus erat. illum enim ut mollis eſſet & ictuum impetum vehementem poſſet laxare, in hunc modum conſtruxerunt. * Trabes ingentes perpetuas in longitudinem, alias aliis quà ſectæ erant conjungebant. Bini autem ordines erant paribus intervallis diſtantes inter ſe tantum, quanta eſſet muri latitudo; inque medium ſpatium terram ingerebant. Ne vero creſcente cumulo terra defflueret, aliis tranſverſis trabibus *priores* in longitudinem poſitas revinciebant. Erat ergo iſtiuſmodi opus quidem ædificio non abſimile. Machinarum vero ictus ei quod cedebat illati debilitabantur, & ex concuſſione deſidente materia firmiorem reddebant fabricam. Cum hoc animadvertiſſet Silva, igne facilius murum captum iri exiſtimavit, militibuſque præcepit ut crebras faces ardentes jacularentur. Tum murus, quippe magna ex parte ligneus, ignem cito concepit; & uſque ad imum ſui laxitate accenſus magnam flammam edidit. Et principio quidem cum ignis erumperet, boreas ſpirans Romanis erat horribilis: ſuperne enim ſe deflectens flammam in eos ferebat. adeo ut *de rebus ſuis* fere deſperarint, quaſi jam conflagraturæ eſſent machinæ. Poſtea vero flatu derepente mutato veluti divina providentia, auſter excitatus multa vi flammam ad murum rejecit, jamque totus à ſummo ad imum ardebat. Et Romani quidem Dei freti auxilio ad caſtra læti revertuntur; eo animo ut hoſtes poſtridie aggrederentur: & nocte vigilias cura majori agebant, ne quis eorum clam aufugeret.

Eleazari ad ſuos oratio, qua ſuadet illis ut ſe ſuis manibus conficiant, priuſquam capiantur à Romanis.

6. Veruntamen neque ipſe Eleazarus de fuga cogitabat, neque alii cuiquam permiſſurus erat ut fuga evaderet. Murum autem igne quidem conſumptum videns, alium vero nullum ſalutis modum neque virtutis excogitans; ſed his quæ Romani in ſe liberoſque ſuos & conjuges facturi eſſent, ſi viciſſent, ante oculos poſitis, de morte omnium deliberavit. idque ex præſentibus potiſſimum ratus, validioris animi ſociis *veſperi* congregatis, hujuſmodi verbis ad facinus eos incitabat. „ Cum olim nos ſtatuerimus, „ viri fortes, neque Romanis neque cuiquam

γασαμένων, στερεὸν εἰς διακοσίους πήχεις ὑψώθη τὸ χῶμα, οὐ μὴν οὔτε βέβαιον οὔτε αὔταρκες ἐδόκει τοῦτο τὸ μέτρον εἶναι τοῖς μηχανήμασιν εἰς [s] ἐπιβάθραν, ἀλλ' ἐπ' αὐτοῦ [t] βῆμα λίθων μεγάλων [v] συνηρμοσμένον ἐποιήθη, πεντήκοντα πηχῶν εὖρός τε καὶ ὕψος. ἦν δὲ ἄλλων τε μηχανημάτων ἡ κατασκευὴ παραπλησία ταῖς ὑπὸ μὲν Οὐεσπασιανοῦ πρότερον, μετὰ ταῦτα δ' ὑπὸ Τίτου πρὸς τὰς πολιορκίας [x] ἐπινοηθεῖσι, καὶ πύργος ἑξηκοντάπηχυς [y] συνετέθη, σιδήρῳ καταφραγμένος ἅπας, ἐξ οὗ πολλοῖς ὀξυβελέσι καὶ πετροβόλοις βάλλοντες οἱ Ῥωμαῖοι τοὺς ἀπὸ τοῦ τείχους μαχομένους ταχέως ἀνέστειλαν, καὶ [z] προκύπτειν ἐκώλυσαν. ἐν ταὐτῷ δὲ καὶ κριὸν ὁ Σίλβας μέγαν κατασκευασάμενος, συνεχεῖς ποιεῖσθαι κελεύσας τῷ τείχει τὰς ἐμβολάς, μόλις μέν, ἀλλ' οὖν ἀναρρήξας τι μέρος αὐτοῦ, κατήρειψε. φθάνουσι δ' οἱ σικάριοι ταχέως ἔνδοθεν οἰκοδομησάμενοι τεῖχος ἕτερον, ὃ μηδ' ὑπὸ τῶν μηχανημάτων ἔμελλεν ὅμοιόν τι πείσεσθαι· μαλακὸν γὰρ αὐτὸ καὶ τὴν σφοδρότητα τῆς ἐμβολῆς ὑπεκλύειν δυνάμενον, τοιῷδε τρόπῳ κατεσκεύασαν. δοκοὺς μεγάλας ἐπὶ μῆκος [a] προσεχεῖς ἀλλήλαις κατὰ τὴν τομὴν συνέθησαν. δύο δ' [b] ἦσαν στίχοι παράλληλοι τοσοῦτον διεστῶτες, ὅσον εἶναι πλάτος τείχους, καὶ μέσον ἀμφοῖν τὸν χοῦν [c] ἐνεφόρουν. ὅπως δὲ μὴ ὑψουμένου τοῦ χώματος ἡ γῆ διαχέοιτο, πάλιν ἑτέραις δοκοῖς [d] ἐπικαρσίαις τὰς κατὰ μῆκος κειμένας διέδεον. ἦν οὖν ἐκείνοις μὲν οἰκοδομίᾳ τὸ ἔργον παραπλήσιον. τῶν μηχανημάτων δ' αἱ πληγαὶ φερόμεναι πρὸς [e] εἶκον ἐξελύοντο, καὶ τῷ σάλῳ συνιζάνον ἐποίουν αὐτὸ στεριφώτερον. τοῦτο συνιδὼν ὁ Σίλβας, πυρὶ μᾶλλον αἱρήσειν [f] ἐνόμισε τὸ τεῖχος, καὶ τοῖς στρατιώταις προσέταττε λαμπάδας αἰθομένας ἀθρόους εἰσακοντίζειν. τὸ δ', οἷα δὴ ξύλων τὸ πλέον πεποιημένον, ταχὺ τοῦ πυρὸς ἀντελάβετο, καὶ τῇ χαυνότητι πυρωθὲν διὰ βάθους φλόγα πολλὴν ἐξεπύρσευσεν. ἀρχομένου μὲν [g] οὖν ἔτι τοῦ πυρὸς βορρᾶς ἐμπνέων τοῖς Ῥωμαίοις φοβερὸς ἦν· ἄνωθεν γὰρ ἀποστρέφων ἐπ' ἐκείνους ἤλαυνε τὴν φλόγα. καὶ σχεδὸν ἤδη τῶν μηχανημάτων ὡς συμφλεγησομένων, ἀπεγνώκεισαν. ἔπειτα δ' αἰφνίδιον νότος μεταβαλὼν καθάπερ ἐκ δαιμονίου προνοίας, καὶ πολὺς ἐναντίος πνεύσας, τῷ τείχει φέρων αὐτὴν προσέβαλε, καὶ πᾶν ἤδη διὰ βάθους ἐφλέγετο. Ῥωμαῖοι μὲν οὖν τῇ παρὰ τοῦ Θεοῦ συμμαχίᾳ κεχρημένοι, χαίροντες εἰς τὸ στρατόπεδον ἀπηλλάττοντο, μεθ' ἡμέραν ἐπιχειρεῖν τοῖς πολεμίοις διεγνωκότες· καὶ τὰς φυλακὰς νύκτωρ ἐπιμελεστέρας ἐποιήσαντο, μή τινες αὐτῶν λάθωσιν ἀποδράντες.

ϛ'. Οὐ μὴν οὔτ' αὐτὸς Ἐλεάζαρος ἐν νῷ δρασμὸν ἔλαβεν, οὔτ' ἄλλῳ τινὶ τοῦτο ποιεῖν ἔμελλεν ἐπιτρέψαι. ὁρῶν δὲ τὸ μὲν τεῖχος ὑπὸ τοῦ πυρὸς ἀνακαιόμενον, ἄλλον δ' οὐδένα σωτηρίας τρόπον οὐδ' ἀλκῆς ἐπινοῶν, ἃ δὲ ἔμελλον Ῥωμαῖοι δράσειν αὐτοὺς καὶ τέκνα καὶ γυναῖκας αὐτῶν, εἰ κρατήσειαν, ὑπ' ὀφθαλμοὺς [h] αὐτῶν τιθέμενος, θάνατον κατὰ πάντων ἐβουλεύσατο. καὶ [i] τοῦτο κρίνας ἐκ τῶν παρόντων ἄριστον, τοὺς ἀνδρωδεστάτους τῶν ἑταίρων συναγαγών, τοιούτοις ἐπὶ τὴν πρᾶξιν λόγοις παρεκάλει. „ Πάλαι διεγνωκότας ἡμᾶς, „ ἄνδρες ἀγαθοί, μήτε Ῥωμαίοις, μήτ' ἄλλῳ τινὶ δου-

„ λεύειν

s Ἐπιβάθραν,] Vide Ill. Ez. *Spanhemium* ad *Callimachi* Hymnum *in Delum*, v. 22. HUDS. *ἄστ' ἐπιβάθρην Callimach. Hymn. in Del.* v. 22. Vid. infr. c. 9. §. 2. SPANH.

t Βῆμα] Abeſt a *Roſ.*

v Συνηρμοσμένον ἐποιήθη,] Ita *Big. Voſſ.* & *Roſ.* συνηρμοσμένων in *cæteris*.

x Ἐπινοηθεῖσι,] Ita *Big. Bod.* & *Voſſ.* ἐπινοηθεῖσαι in *Editis aliiſque*.

y Συνετέθη,] [illegible] *Vat.* & *Rhed.* [illegible] *Roſ.*

z Προκύπτειν] προκύπτειν *Roſ.*

a Προσεχεῖς] Διηνεκεῖς vel συνεχεῖς. Confer *Joſephum* in l. 3. *de bello*, c. 7. §. 19. poſt νέρρας τε & *Caſarem* in *Commentariis*. l. 7. c. 23.

b Ἦσαν στίχοι παράλληλοι] Ἦσαν τοῦτον στίχοι *Big. Vat* & *Voſſ.*

c Ἐνεφόρουν.] Ita *Big. Vat.* & *Voſſ.* ἀνεφόρουν in *Editis*. συνεφόρουν *Zonar.*

d Ἐπικαρσίαις] Conf. ſupr. lib. 3. c. 7. §. 1. ſeq. SPANH.

e Εἶκον ἐξελύοντο,] Forſan εἶκον, aut εἴκειν.

f Ἐνόμισε] Ἐνόμιζε *Big. Vat. Rhed.* & *Voſſ.*

g Οὖν ἔτι] Illud οὖν non agnoſcunt *Big.* & *Voſſ.*

h Αὐτῶν τιθέμενος,] Ita cum MSS. αὐτῷ in *Editis*.

i Τοῦτο κρίνας] Ita *Big. Voſſ.* & *Roſ.* τοῦτον in *reliquis*.

* Trabes proceritate magnas & qua ſectæ ſunt continenter compoſuêre. *Roſ.*

Ol.

λοιπὸν ἢ Θεῷ, μόνος γὰρ [k] οὗτος ἀληθής ἐστι καὶ δίκαιος ἀνθρώπων δεσπότης, ἥκει νῦν καιρὸς, ἐπαληθεῦσαι κελεύων τὸ φρόνημα τοῖς ἔργοις. πρὸς ὃν [l] ἑαυτοὺς μὴ καταισχύνωμεν, πρότερον μηδὲ δουλείαν ἀκίνδυνον ὑπομείναντες, νυνὶ δὲ μετὰ δουλείας ἑλόμενοι τιμωρίας ἀνηκέστους, εἰ ζῶντες ὑπὸ Ῥωμαίοις ἐσόμεθα. πρῶτοί τε γὰρ πάντων ἀπέστημεν, καὶ πολεμοῦμεν αὐτοῖς τελευταῖοι. νομίζω δὲ καὶ παρὰ Θεοῦ ταύτην ἡμῖν δεδόσθαι χάριν, τοῦ δύνασθαι καλῶς καὶ ἐλευθέρως ἀποθανεῖν, ὅπερ ἄλλοις οὐκ ἐγένετο παρ' ἐλπίδα κρατηθεῖσιν. ἡμῖν δὲ πρόδηλος μέν ἐστιν ἡ γενησομένη μεθ' ἡμέραν ἅλωσις· ἐλευθέρα δ' ἡ τοῦ γενναίου θανάτου μετὰ τῶν φιλτάτων αἵρεσις. οὔτε γὰρ [m] τοῦτο ἀποκωλύειν οἱ πολέμιοι δύνανται, πάντως εὐχόμενοι ζῶντας ἡμᾶς παραλαβεῖν, οὔθ' ἡμεῖς ἐκείνους ἔτι νικᾶν μαχόμενοι. ἔδει μὲν γὰρ εὐθὺς, ἴσως ἐξ ἀρχῆς, ὅτε τῆς ἐλευθερίας ἡμῖν ἀντιποιεῖσθαι θελήσασι πάντα καὶ παρ' ἀλλήλων ἀπέβαινε χαλεπὰ καὶ παρὰ τῶν πολεμίων χείρω, τῆς τοῦ Θεοῦ γνώμης στοχάζεσθαι, καὶ γινώσκειν ὅτι τὸ πάλαι φίλον αὐτῷ φῦλον Ἰουδαίων [n] ἀπωλείᾳ κατέγνωστο. μένων γὰρ εὐμενὴς ἢ μετρίως γοῦν ἡμῖν ἀπηχθημένος, οὐκ ἂν τοσούτων μὲν ἀνθρώπων περιεῖδεν ὄλεθρον, προήκατο δὲ τὴν ἱερωτάτην [o] αὐτοῦ πόλιν πυρὶ καὶ κατασκαφαῖς πολεμίων. ἡμεῖς δ' ἄρα καὶ μόνοι τοῦ παντὸς Ἰουδαίων γένους ἠλπίσαμεν περιέσεσθαι τὴν ἐλευθερίαν [p] φυλάξαντες, ὥσπερ ἀναμάρτητοι πρὸς τὸν Θεὸν γενόμενοι, καὶ μηδεμιᾶς μετασχόντες [q] ἁμαρτίας, οἳ καὶ τοὺς ἄλλους ἐδιδάξαμεν; τοιγαροῦν ὁρᾶτε πῶς ἡμᾶς ἐλέγχει μάταια προσδοκήσαντας, κρείττονα τῶν ἐλπίδων τὴν ἐν τοῖς δεινοῖς ἀνάγκην [r] ἐπαγαγών. οὔτε γὰρ ἡμᾶς ἡ τοῦ φρουρίου φύσις ἀνάλωτος οὖσα πρὸς σωτηρίαν [s] ὠφέληκεν, ἀλλὰ καὶ τροφῆς ἀφθονίαν καὶ πλῆθος ὅπλων, καὶ τὴν ἄλλην ἔχοντες παρασκευὴν περιττεύουσαν, ὑπ' αὐτοῦ περιφανῶς τοῦ Θεοῦ τὴν ἐλπίδα τῆς σωτηρίας ἀφῃρήμεθα. τὸ γὰρ πῦρ, εἰς τοὺς πολεμίους φερόμενον, οὐκ αὐτομάτως ἐπὶ τὸ κατασκευασθὲν τεῖχος ὑφ' ἡμῶν [t] ἀνέστρεφεν· ἀλλ' ἔστι ταῦτα χόλος πολλῶν ἀδικημάτων, ἃ μανέντες εἰς τοὺς ὁμοφύλους ἐτολμήσαμεν, ὑπὲρ ὧν [u] μὴ τοῖς ἐχθίστοις Ῥωμαίοις δίκας, ἀλλὰ τῷ Θεῷ δι' ἡμῶν αὐτῶν ὑπόσχωμεν. αὗται δ' εἰσὶν ἐκείνων μετριώτεραι. θνησκέτωσαν γὰρ γυναῖκες ἀνύβριστοι, καὶ παῖδες δουλείας ἄπειροι, μετὰ δ' αὐτοὺς ἡμεῖς εὐγενῆ χάριν ἀλλήλοις παράσχωμεν, καλὸν ἐντάφιον τὴν ἐλευθερίαν φυλάξαντες. πρότερον δὲ καὶ τὰ χρήματα καὶ τὸ φρούριον πυρὶ διαφθείρωμεν. λυπηθήσονται [x] γὰρ Ῥωμαῖοι, σαφῶς οἶδα, μήτε τῶν ἡμετέρων σωμάτων κρατήσαντες, καὶ τοῦ κέρδους ἁμαρτόντες. τὰς τροφὰς μόνας ἐάσωμεν. αὗται γὰρ ἡμῖν τεθνηκόσι μαρτυρήσουσιν, ὅτι μὴ δι' ἔνδειαν ἐκρατήθημεν· ἀλλ' ὥσπερ ἐξ ἀρχῆς διέγνωμεν, θάνατον [y] εἱλόμεθα πρὸ δουλείας.

ζ. Ταῦτα Ἐλεάζαρος ἔλεγεν, οὐ μὴν κατ' αὐτὸ ταῖς γνώμαις προσέπιπτε τῶν παρόντων. ἀλλ' οἱ μὲν ἔσπευδον ὑπακούειν, καὶ μόνον οὐχ ἡδονῆς [z] ἐνεπίπλαντο, καλὸν εἶναι τὸν θάνατον νομί-

alii niſi Deo ſervire, is enim ſolus eſt verus & juſtus hominum dominus, nunc tempus adeſt quod factis animi magnitudinem probare jubeat. in quo ne noſmet dehoneſtemus, antea ſervitutem non ſine periculo paſſi, nunc vero cum ſervitute intolerabiles pœnas ſubituri, ſi vivi in Romanorum poteſtatem redigamur. Nam & omnium primi *ab illis* defecimus, & noviſſimi adverſus eos bellum gerimus. Quin & hanc nobis à Deo gratiam datam exiſtimo, ut bene ac libere poſſimus mori, quod aliis non contigit præter ſpem ſuperatis. Nobis autem pro certo quidem prima luce futurum eſt excidium: at libera eſt ſtrenuæ mortis optio una cum chariſſimis. nec enim prohibere id hoſtes poſſunt, quibus omnino in votis eſt nos vivos abducere; neque nos illos jam valemus pugnando ſuperare. Nam fortaſſe quidem ab initio ſtatim (quando libertatem defendere cupientibus omnia & à nobis ipſis acerba & pejora *adhuc* ab hoſtibus eveniebant) de Dei voluntate conjeciſſe oportebat & ſciviſſe, quod chara ei quondam Judæorum gens damnata eſſet ad interitum. nam manens propitius, vel ſaltem nobis leviter infenſus, nunquam tantorum quidem hominum perniciem inſuper habuiſſet, urbemque ſibi ſacratiſſimam tradidiſſet hoſtibus ut incendio periret & funditus dirueretur. Nos autem ſoli ſcilicet ex omni Judæorum genere *calamitati* ſuperſtites fore etiam ſperavimus libertate ſervata, quaſi in Deum non omnino deliquiſſemus, nulliuſque culpæ participes fuiſſemus, qui & aliis idem ſuadere operam dedimus? Itaque videtis quemadmodum nos vana exſpectaſſe redarguit *Deus*, * nobis mala ferendi patiendique neceſſitatem, ſpe noſtra potentiorem, inferens. Nec enim nobis caſtelli, utpote inexpugnabilis, natura quicquam profuit ad ſalutem: ſed & alimentorum copiam & armorum multitudinem, aliamque habentes apparatûs abundantiam, ab ipſo Deo manifeſte ſalutis ſpe exuimur. quippe ignis, qui ferebatur in hoſtes, non ſponte ſua in murum à nobis exſtructum revertebatur: ſed hæc ab ira *Dei* in nos *excitata* ob multas injurias, quas furore capti contra gentiles auſi ſumus; pro quibus pœnas *quæſo* non Romanis inimiciſſimis, ſed per noſmet ipſos Deo ſolvamus. iſtæ enim illis moderatiores ſunt. Moriantur enim conjuges ab injuria vacuæ, liberique ſervitutis expertes: poſt illos autem in noſmet generoſum beneficium mutuo conferamus, ſervata libertate unde pulchram habebimus ſepulturam. Prius tamen & pecuniam & caſtellum igne exuramus. Mœrebunt enim Romani, certe ſcio, ſi corpora noſtra non occupaverint, & *omni* ſpe prædæ exciderint. Alimenta ſola relinquamus. hæc enim nobis erunt teſtimonio mortuis, quod non penuria edomiti ſumus: ſed, ut ab initio ſtatueramus, mortem ſervitio prætulimus.

7. Hæc dicebat Eleazarus, non tamen omnes qui aderant ſuper ea re mente conſentiebant. Sed alii quidem ei obedire properabant, & propemodum voluptate complebantur, pulchram eſſe mortem exiſtimantes.

k Οὗτος ἀληθής ἐστι] Αὐτὸς Big. & Voſſ.
l Ἑαυτοὺς μὴ καταισχύνωμεν,] Αὐτοὺς Big. Vat. & Voſſ.
m Τοῦτο ἀποκωλύειν] Ita Big. Vat. & Ruf. ταῦτ' in Editis aliiſque.
n Ἀπωλείᾳ] Ἀπώλειαν Big. & Voſſ. Abeſt in Ruf.
o Αὐτοῦ πόλιν] Αὐτοῦ Big. & Voſſ.
p Φυλάξαντες,] Φυλάξοντες Big. & Voſſ.
q Ἁμαρτίας,] Illud ἁμαρτίας ex conjectura inſertum. Simile quid agnoviſſe videtur Ruf. qui vertit, *nulliuſque culpæ participes.*
r Ἐπαγαγών.] Ἐπάγων Big. & Voſſ.
s Ὠφέληκεν,] Ὠφέλησεν Bod.
t Ἀνέστρεφεν] Ἀνεστρέφετο Big. Bod. Vat. & Voſſ.
u Μὴ τοῖς] καὶ τοῖς L. B.
x Γὰρ Ῥωμαῖοι,] Illud γὰρ deeſt Vat.
y Εἱλόμεθα] Eſt qui malit εἰλώμεθα. ἑλόμενοι Big. & Voſſ.
z Ἐνεπίπλαντο,] Ἐπίμπλαντο Vat. ἐμπίπλαντο Big. Bod. & Voſſ.

* Fortiore nobis ſperatis rebus malorum neceſſitate illata, Ruf.

ſtimantes. Qui vero molliores erant, conjugum & familiarum miſericordia tenebantur: cumque plane ſuus cuique interitus ob oculos verſaretur, alius alium intuentes lachrymis indicabant, ſe nolle iſtiuſmodi conſilium ſequi. Hos ubi Eleazarus pavitare animadvertit, animiſque frangi ex rei deliberatæ magnitudine, pertimuit ne etiam eos qui fortiter quæ dixerat audiverant, ipſi ſimul effœminarent obſecrantes & lachrymantes. Itaque ab exhortatione non deſiſtit, ſed cum ſemet erexiſſet * multoque repleſſet ſpiritu, clariorem de animæ immortalitate exorſus eſt orationem, magnaque uſus exclamatione & oculis attentis flentes aſpiciens,

Altera Eleazari oratio eodem tendens.

„ Certe, inquit, plurimum deceptus eram, qui putarem viris fortibus in certamine pro libertate ſuccurrere, quibus bene vivere aut *honeſte* mori decretum eſt. Vos autem profecto ne cuilibet quidem homini vel audacia vel virtute præſtatis, qui etiam mala maxima effugituri mortem timetis; cum oporteret vos ſuper ea re neque cunctari neque exſpectare monitorem. Olim enim & à prima ſtatim rerum notitia conſtanter nos docuerunt patrii ac ſacri ſermones, majorum quoque noſtrorum factis & animis eos confirmantibus, quod vivere hominibus, non mori in calamitatem cedit. nam mors quidem animabus dans libertatem, in proprium purumque locum eas diſcedere permittit, ubi futuræ ſunt ab omni malo immunes. Quamdiu autem mortali corpori vinctæ ſunt, ſimulque malis ejus opplentur, veriſſime dicantur mortuæ, utpote quod parum deceat divinum cum mortali ſociari. Eſto quidem multum poſſe animam etiam corpori conjunctam, quippe ſuum facit inſtrumentum ſenſu præditum, dum ipſa non viſa in eo motum ciet, atque actionibus ultra mortalem naturam provehit. Veruntamen cum pondere, eam in terram deprimente, eique appenſo liberata, proprium locum recepit, tunc vim beatam & undique liberam ſortitur poteſtatem, humanorum oculorum, ut ipſe Deus, aciem effugiens. nec enim quamdiu in corpore eſt conſpicitur: ut quæ nemini apparens accedat, neque rurſus cum recedit cuiquam aſpectabilis eſt, unam quidem naturam ipſa habens mutationis expertem, corpori autem in cauſa quod in eo mutationes fiant. nam quodcunque anima attigerit hoc vivit atque viget, unde vero digreſſa fuerit id ipſum flaceſcit & moritur: adeo in ſe abunde habet immortalitatis. Eorum autem quæ dico pro indicio ſit manifeſtiſſimo ſomnus, in quo animæ in ſe collectæ, nuſquam eas diſtrahente corpore, jucundiſſimam quidem agunt quietem, cum Deo vero converſantes ex naturæ cognatione loca omnia peragrant, & multa futura prædicunt. Quorſum igitur mortem formidaremus, cum quietem in ſomno diligimus? Quomodo non amentiæ ſit vivendi libertatem affectantibus, ſibi eam invidere perpetuam? Oportet quidem nos, domeſticis inſtitutis imbutos, aliis præire voluntate ad moriendum prompta. Attamen ſi fidem ab alienigenis faciendam deſideremus, noſmet convertamus ad ſapientiæ profeſſores inter Indos. Illi enim viri boni vivendi quidem tempus,

ζοντες. τοὺς δ' αὐτῶν μαλακωτέρους γυναικῶν καὶ γενεᾶς οἶκτος εἰσῄει πάντως δὲ καὶ τῆς ἑαυτῶν προδήλου τελευτῆς, [a] εἰς ἀλλήλους ἀποβλέποντες τοῖς δακρύοις τὸ μὴ βουλόμενον τῆς γνώμης ἐσήμαινον. τούτους ἰδὼν Ἐλεάζαρος ἀποδειλιῶντας, καὶ πρὸς τὸ μέγεθος τοῦ βουλεύματος τὰς ψυχὰς ὑποκλωμένους, ἔδεισε μή ποτε καὶ τοὺς ἐρρωμένως τῶν λόγων ἀκουσάντας αὐτοὶ συνεκθηλύνωσι ποτνιώμενοι καὶ δακρύοντες. οὔκουν ἀνῆκε τὴν παρακέλευσιν, ἀλλ' ἑαυτὸν ἐπεγείρας, καὶ πολλοῦ λήμματος πλήρης γενόμενος, λαμπροτέροις ἐνεχείρει λόγοις, [b] περὶ ψυχῆς ἀθανασίας, μέγα τε σχετλιάσας καὶ τοῖς δακρύουσιν ἀτενὲς ἐμβλέψας, „ ἦ πλεῖστον, εἶπεν, ἐψεύσθην, νομίζων ἀνδράσιν ἀγαθοῖς τῶν ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας ἀγώνων [c] συναίρεσθαι, ζῆν καλῶς ἢ τεθνάναι διεγνωκόσιν. ὑμεῖς δ' ἦτε τῶν τυχόντων οὐδὲν εἰς ἀρετὴν οὐδ' εἰς εὐτολμίαν διαφέροντες, οἵγε καὶ τὸν ἐπὶ μεγίστῃ ἀπαλλαγῇ κακῶν φοβεῖσθε θάνατον· δέον ὑπὲρ τούτου μήτε μελλῆσαι, μήτε σύμβουλον ἀναμεῖναι. πάλαι γὰρ εὐθὺς ἀπὸ τῆς πρώτης αἰσθήσεως παιδεύοντες ἡμᾶς οἱ πάτριοι καὶ θεῖοι λόγοι διετέλουν, ἔργοις τε καὶ φρονήμασι τῶν ἡμετέρων προγόνων αὐτοὺς βεβαιούντων, ὅτι συμφορὰ τὸ ζῆν ἐστιν ἀνθρώποις, οὐχὶ θάνατος. οὗτος μὲν γὰρ ἐλευθερίαν διδοὺς ψυχαῖς, εἰς τὸν οἰκεῖον καὶ καθαρὸν ἀφίησι τόπον ἀπαλλάσσεσθαι, πάσης συμφορᾶς ἀπαθεῖς ἐσομένας. ἕως δ' εἰσὶν ἐν σώματι θνητῷ δεδεμέναι, καὶ τῶν τούτου κακῶν [d] συναναπίπλανται, τἀληθέστατον εἰπεῖν, τεθνήκασι. κοινωνία γὰρ θείῳ πρὸς θνητὸν ἀπρεπής ἐστι. μέγα μὲν οὖν δύναται ψυχὴ καὶ σώματι συνδεδεμένη· ποιεῖ γὰρ αὐτῆς ὄργανον αἰσθανόμενον ἀοράτως αὐτὸ κινοῦσα, καὶ θνητῆς φύσεως περαιτέρω προάγουσα ταῖς πράξεσιν. οὐ μὴν ἀλλ' ἐπειδὰν ἀπολυθεῖσα τοῦ καθέλκοντος αὐτὴν βάρους ἐπὶ γῆν, καὶ προσκρεμαμένου, χῶρον ἀπολάβῃ τὸν οἰκεῖον, τότε δὴ μακαρίας ἰσχύος καὶ πανταχόθεν ἀκωλύτου μετέχει δυνάμεως, ἀόρατος μένουσα τοῖς ἀνθρωπίνοις ὄμμασιν, ὥσπερ αὐτὸς ὁ Θεός. οὐδὲ γὰρ ἕως ἐστὶν ἐν σώματι θεωρεῖται· πρόσεισι γὰρ ἀφανῶς, καὶ μὴ βλεπομένη πάλιν ἀπαλλάττεται, μίαν μὲν αὐτὴ φύσιν ἔχουσα τὴν ἄφθαρτον, αἰτία δὲ σώματι γινομένη μεταβολῆς. ὅτου γὰρ ἂν ψυχὴ προσάψηται, τοῦτο ζῇ καὶ τέθηλεν. ὅτου δ' ἂν ἀπαλλαγῇ, μαρανθὲν ἀποθνήσκει. τοσοῦτον περίεστιν αὐτῇ ἀθανασίας. ὕπνος δὲ τεκμήριον [e] ὑμῖν ἔστω τῶν λόγων [f] ἐναργέστατον, ἐν ᾧ ψυχαί, τοῦ σώματος αὐτὰς [g] μὴ περισπῶντος, ἡδίστην μὲν ἔχουσιν ἀνάπαυσιν ἐφ' ἑαυτῶν γινόμεναι· Θεῷ δ' ὁμιλοῦσαι κατὰ συγγένειαν πάντῃ μὲν ἐπιφοιτῶσι, πολλὰ δὲ τῶν ἐσομένων προθεσπίζουσι. τί δὲ δεῖ δεδιέναι [h] θάνατον, τὴν ἐν ὕπνῳ γινομένην ἀνάπαυσιν ἀγαπῶντας; πῶς δὲ οὐκ ἀνόητόν ἐστιν, τὴν ἐν τῷ ζῆν ἐλευθερίαν διώκοντας, τῆς ἀϊδίου [i] φθονεῖν ἑαυτοῖς; ἔδει μὲν οὖν [k] ἡμᾶς, οἴκοθεν πεπαιδευμένους, ἄλλοις εἶναι παράδειγμα τῆς πρὸς θάνατον ἑτοιμότητος. οὐ μὴν ἀλλ' εἰ καὶ τῆς παρὰ τῶν ἀλλοφύλων δεόμεθα πίστεως, βλέψωμεν εἰς Ἰνδοὺς τοὺς σοφίαν [l] ἀσκεῖν ὑπισχνουμένους. ἐκεῖνοί τε γὰρ ὄντες ἄνδρες ἀγαθοί, τὸν μὲν τοῦ ζῆν χρόνον, „ ὥσπερ

a Εἰς ἀλλήλους ἀποβλέποντες] Ita ex MSS. εἰς τὰ ἄλλα in Editis.
b Περὶ ψυχῆς ἀθανασίας,] Sic Big. Voſſ. & Ruf. περὶ ψυχῶν ἀθανασίας in Editis Aliiſque.
c Συναίρεσθαι,] Ita (cum Cod. Bod. in margine) legendum cenſui, & particulam ἢ in ſequentibus disjunctive non comparative accipiendam. antea erat συναιρεῖσθαι. Rufinus in hunc modum locum interpretatus eſt. *Plurimum opinione deceptus ſum, qui putaverim viros fortes pro libertate certantes mori bene malle quam vivere.*
d Συναναπίπλανται,] Συναναπίμπλανται Voſſ. Vat. & Bod.

e Ὑμῖν] ἡμῖν Ruf.
f Ἐναργέστατον,] Ita ex MSS. ἐναργέστατος in Editis.
g Μὴ περισπῶντος,] Illud μὴ non agnoſcunt Big. & Voſſ.
h Θάνατον,] τὸν ὕπνον Ruf.
i Φθονεῖν ἑαυτοῖς,] φθονοῦσιν αὐτοῖς Ruf.
k Ἡμᾶς,] ὑμᾶς Big. Bod. & Voſſ. contra quam Ruf.
l Ἀσκεῖν] ἀσκεῖν de ſeverioris vitæ profeſſione Spanh.

* Al. & argumenti ubertate ſe repleſſet.

Tῇ

„ ὥσπερ ἀναγκαίαν τινὰ [m] τῇ φύσει λειτουργίαν ἀκουσίως ὑπομένουσι. σπεύδουσι δὲ τὰς ψυχὰς ἀπολῦσαι τῶν σωμάτων, καὶ μηδενὸς αὐτοὺς [n] κατεπείγοντος κακοῦ, μηδὲ ἐξελαύνοντος, πόθῳ τῆς ἀθανάτου διαίτης, προλέγουσι μὲν τοῖς ἄλλοις, ὅτι μέλλουσιν [o] ἀπιέναι, καὶ ἔστιν ὁ κωλύσων οὐδείς· ἀλλὰ πάντες αὐτοὺς εὐδαιμονίζοντες, πρὸς τοὺς οἰκείους ἕκαστοι διδόασιν ἐπιστολάς. οὕτω βεβαίαν καὶ ἀληθεστάτην ταῖς ψυχαῖς τὴν μετ' ἀλλήλων [p] εἶναι δίαιταν πεπιστεύκασιν. οἱ δὲ, ἐπειδὰν [q] ἐπακούσωσι τῶν ἐντεταλμένων αὐτοῖς, πυρὶ τὸ σῶμα [r] παραδόντες, ὅπως δὴ καὶ καθαρωτάτην ἀποκρίνωσι τοῦ σώματος τὴν ψυχὴν, ὑμνούμενοι τελευτῶσι. ῥᾷον γὰρ ἐκείνους εἰς τὸν θάνατον οἱ φίλτατοι προπέμπουσιν, ἢ τῶν ἄλλων ἀνθρώπων [s] ἕκαστος τοὺς πολίτας εἰς μηκίστην ἀποδημίαν· καὶ σφᾶς μὲν αὐτοὺς δακρύουσιν, ἐκείνους δὲ μακαρίζουσιν, ἤδη τὴν ἀθάνατον τάξιν ἀπολαμβάνοντας. ἆρ' οὖν οὐκ αἰδούμεθα χεῖρον Ἰνδῶν φρονοῦντες, καὶ διὰ τῆς ἑαυτῶν ἀτολμίας τοὺς πατρίους νόμους, οἳ πᾶσιν ἀνθρώποις εἰς ζῆλον ἥκουσιν, αἰσχρῶς ὑβρίζοντες; ἀλλ' εἴγε καὶ τοὺς ἐναντίους ἐξ ἀρχῆς λόγους ἐπαιδεύθημεν, ὡς ἄρα μέγιστον ἀγαθὸν ἀνθρώποις ἐστὶ τὸ ζῆν, συμφορὰ δ' ὁ θάνατος. ὁ γοῦν καιρὸς ἡμᾶς παρακαλεῖ φέρειν [t] εὐκαρδίως αὐτὸν, Θεοῦ γνώμῃ καὶ κατ' ἀνάγκας τελευτήσαντας. πάλαι γὰρ, ὡς ἔοικε, κατὰ τοῦ κοινοῦ παντὸς Ἰουδαίων γένους, ταύτην ἔθετο τὴν ψῆφον ὁ Θεός, ὥσθ' ἡμᾶς τοῦ ζῆν ἀπηλλάχθαι μὴ μέλλοντας αὐτῷ χρῆσθαι κατὰ τρόπον. μὴ γὰρ αὐτοῖς ὑμῖν ἀνάπτετε τὰς αἰτίας, μηδὲ χαρίζεσθε τοῖς Ῥωμαίοις, ὅτι πάντας ἡμᾶς ὁ πρὸς αὐτοὺς πόλεμος διέφθειρεν. οὐ γὰρ ἐκείνων ἰσχύϊ ταῦτα συμβέβηκεν, ἀλλὰ κρείττων αἰτία γενομένη [v] τὸ νικᾷν ἐκείνοις δοκεῖν παρέσχηκεν. ποίοις γὰρ ὅπλοις Ῥωμαίων τεθνήκασιν οἱ Καισάρειαν Ἰουδαῖοι κατοικοῦντες; ἀλλ' οὐδὲ μελλήσαντας αὐτοὺς ἐκείνων [x] ἀφίστασθαι, μεταξὺ δὲ τὴν ἑβδόμην ἑορτάζοντας, τὸ πλῆθος τῶν Καισαρέων ἐπιδραμὸν, μηδὲ [y] χεῖρας ἀνταίροντας ἅμα γυναιξὶ καὶ τέκνοις κατέσφαξαν, οὐδὲ αὐτοὺς Ῥωμαίους ἐντραπέντες, οἳ μόνους ὡς ἡμᾶς ἡγοῦντο πολεμίους τοὺς ἀφεστηκότας. ἀλλὰ φήσει τις ὅτι Καισαρεῦσιν ἦν ἀεὶ διαφορὰ πρὸς τοὺς παρ' αὐτοῖς, καὶ τοῦ καιροῦ λαβόμενοι τὸ παλαιὸν μῖσος ἀπεπλήρωσαν. τί οὖν τοὺς ἐν Σκυθοπόλει φῶμεν; ἡμῖν γὰρ [z] ἐκεῖνοι διὰ τοὺς Ἕλληνας πολεμεῖν ἐτόλμησαν, ἀλλ' οὐ μετὰ τῶν συγγενῶν [a] ἡμῶν Ῥωμαίους ἀμύνεσθαι. πολὺ τοίνυν ὤνησεν αὐτοὺς ἡ πρὸς ἐκείνους εὔνοια καὶ πίστις· ὑπ' αὐτῶν μέντοι [b] πανοικεσίᾳ πικρῶς κατεφονεύθησαν, ταύτης τῆς συμμαχίας ἀμοιβὴν ἀπολαβόντες. ἃ γὰρ ἐκείνους [c] ὑφ' ἡμῶν ἐκώλυσαν, ταῦθ' [d] ὑπέμειναν ὡς αὐτοὶ δρᾶσαι θελήσαντες. μακρὸν ἂν εἴη νῦν ἰδίᾳ περὶ ἑκάστων λέγειν. ἴστε γὰρ ὅτι τῶν ἐν Συρίᾳ πόλεων οὐκ ἔστιν ἥτις τοὺς παρ' αὐτῇ κατοικοῦντας Ἰουδαίους οὐκ ἀνῄρηκεν, ἡμῖν πλέον ἢ [e] Ῥωμαίοις ὄντας πολεμίους. ὅπου γε Δαμασκηνοὶ μηδὲ πρόφασιν εὔλογον πλάσαι δυνηθέντες, φόνου μιαρωτάτου τὴν αὐτῶν πόλιν ἐνέπλησαν, ὀκτακισχι-

„ quaſi neceſſarium quoddam naturæ miniſterium, inviti obeunt: feſtinant autem animas corporum vinculis expedire; nulloque eos urgente aut exagitante malo, vitæ immortalis cupiditate aliis quidem ſe hinc diſceſſuros eſſe prædicunt, nec eſt qui prohibeat quiſquam; ſed omnes beatos eos appellantes, ad familiares ſuos *defunctos* ſinguli aliquid in mandatis dant. ita certam veriſſimamque animabus eſſe inter ſe conſuetudinem credidere. Ipſi autem mandatis acceptis igni tradunt corpora, ut ab omni mortali concretione puræ ſegregentur animæ, atque ita magna cum laude moriuntur. Facilius enim ad mortem eos amiciſſimi proſequuntur, quam aliorum hominum quiſquam ſuos cives in longiſſimam peregrinationem *ituros*: & ſe quidem ipſos deflent, illos vero beatos prædicant, ut in immortalium ordinem jam receptos. Non ergo nos pudebit, ſi ab Indis ſapientia ſuperemur, propriaque ignavia leges patrias, quæ omnibus hominibus æmulandæ veniunt, turpiter dedecoremus? Verum eſto quod contrariis inſtitutis educti fuerimus, ut vitam ſummum eſſe bonum crederemus, mortem vero calamitatem; attamen tempus nos adhortatur eam bono animo ferre, ut qui Dei voluntate & ex neceſſitate morituri ſimus. Olim enim, ut veriſimile eſt, contra Judæorum genus in univerſum hoc decretum tulit Deus; ut mortem oppeteremus, qui vita quemadmodum oportet non eramus uſuri. Nam haud fas eſt vobiſmetipſis cauſas adſcribere, neque Romanis concedere, quod nos *fere* omnes abſumpſerit bellum contra illos geſtum. non enim ex viribus illorum iſta acciderunt: ſed cauſa fortior interveniens illis præſtitit, ut vincere viderentur. Quibus enim Romanorum armis perempti erant, qui Cæſaream incolebant Judæi: quos tamen ne defecturos quidem ab illis, dum vero diem ſeptimum celebrarent, aggreſſa Cæſareenſium multitudo, non repugnantes cum conjugibus ac liberis mactaverunt, neque ipſos reveriti Romanos, qui tantummodo ſicuti nos hoſtes judicabant qui defecerant? Sed dicet aliquis Cæſareenſibus ſemper cum Judæis apud ipſos fuiſſe diſcordiam, captatoque opportuno tempore vetus odium exſaturaſſe. Quid ergo de Scythopolitanis dicemus? Nobiſcum enim illi propter Græcos bellum gerere auſi ſunt, ac non cum conſanguineis noſtris Romanos ulciſci. Multum igitur his profuit ſua erga illos benevolentia ac fides: ſiquidem ab iſtis cum totis familiis acerbe trucidati erant, pro auxilio ſuo hanc gratiam conſequuti. nam quæ illos à vobis pati prohibuerunt, hæc paſſi ſunt, velut ea ipſi committere voluiſſent. Longum foret, ſi velim nunc ſeparatim de ſingulis dicere. Noſtis enim quod Syriæ civitatum nulla eſt, quæ non Judæos in ea habitantes occiderit, *eoſque* nobis quam Romani magis inimicos. Siquidem Damaſceni, cum ne cauſam quidem probabilem fingere potuiſſent, civitatem ſuam cæde maxime nefaria oppleverunt, „ octo-

m Τῇ φύσει] Illud τῇ è *Codd. MSS.*
n Κατεπείγοντος κακοῦ,] Ἐπείγοντος *Big. Roſſ.* & *Voſſ.*
o Ἀπιέναι,] Ita *Big.* & *Voſſ.* ἀπεῖναι in *Editis Aliiſque.*
p Εἶναι δίαιταν πεπιστεύκασιν.] Εἶναι deeſt *Big.* & *Voſſ.*
q Ἐπακούσωσι τῶν ἐντεταλμένων αὐτοῖς,] Ἀκούσωσι *Big. Roſſ.* & *Voſſ.*
r Παραδόντες,] Παραδιδόντες *Big.* & *Voſſ.*
s Ἕκαστος τοὺς πολίτας] Ἕκαστοι *Vat.*
t Εὐκαρδίως αὐτὸν,] Ita *Big. Vat.* & *Voſſ.* εὐκαρδίους in *Editis Aliiſque.*
v Τὸ νικᾷν ἐκείνοις δοκεῖν παρέσχηκεν.] τὸ δοκεῖν ἐκείνοις παρέσχηκεν *Roſſ.*
x Ἀφίστασθαι,] Ita *Big.* & *Voſſ.* ἐφίστασθαι in *cæteris.*
y Χεῖρας] χειρῶν *Roſſ.*
z Ἐκεῖνοι] ἐκεῖ *MS. Lipſ.* & *Roſſ.*
a Ἡμῶν Ῥωμαίους ἀμύνεσθαι.] Ita *Big.* & *Voſſ.* ὑμῶν in *reliquis.*
b Πανοικεσίᾳ] Conf. Antt. lib. 19. c. 2. §. 2. Spanh.
c Ὑφ' ἡμῶν ἐκώλυσαν,] Sic MSS. ἀφ' ἡμῶν in *Editis.* ἀφ' ὑμῶν *Gall.*
d Ὑπέμειναν] ὑπ' ἐκείνων *Roſſ.*
e Ῥωμαίοις ὄντας πολεμίους.] Ita lego cum Cl. *Lowthio.* Ῥωμαῖοι in *Editis* & *MSS.* cum *Rufino*, qui vertit, *nobis quam Romanos* [*al. Romanis*] *plus inimicos.*

f Ἐκ-

» octodecim Judæorum millibus cum conjugibus ac familiis trucidatis. Eorum autem multitudinem plagis in Ægypto peremptorum LX. millium numerum excedere accipiebamus. Et iſti quidem fortaſſe in aliena terra, ubi nihil invenerant quod hoſtibus ſui in auxilium objicerent, ita mortem obierunt. iſtis vero, qui ſua in terra bellum contra Romanos ſuſceperunt, etiam omnibus unde firmæ victoriæ ſpem haberent nonne vires aderant? nam & arma & muri & caſtellorum ſtructuræ inexpugnabiles, atque indeterriti ſpiritus ad pericula pro libertate ſubeunda, cunctos ad defectionem fortius animarunt. Verum iſta cum ad breve tempus valuiſſent, noſque ad ſpem excitaſſent, majorum malorum viſa ſunt principium. Omnia enim capta erant, omniaque hoſtibus ſuccubuerunt, quaſi ut victoriam illis nobiliorem redderent, non in ſalutem eorum à quibus exſtructa erant apparata fuiſſent. Et in prælio quidem morientes beatos prædicari oportet. libertatem quippe defendentes, non prodentes, interiére. Eorum vero multitudinis qui à Romanis ſubjugati erant quis non miſereatur? quiſve non, antequam eadem patiatur ac illi, mori properet? quorum quidam torti tamque igne quam verberibus cruciati periere; alii vero ſemeſi à beſtiis, ut illis in victum iterum objicerentur vivi, ſervati erant, ad riſum luſumque faciendum hoſtibus. Et illorum quidem miſerrimi habendi ſunt, qui adhuc vivunt; quibus mori non accidit, quod illis ſæpe optatum fuit. Ubi eſt autem illa magna civitas, gentis Judæorum univerſæ metropolis, tantis quidem murorum ſeptis munita, tot vero in mœnibus caſtella & magnas turres in propugnacula habens, bellique apparatum vix capiens, & tot hominum myriadas pro ipſa pugnantium complectens? Quid de ea factum eſt, quam Deum habitaſſe credidimus? Radicitus ex fundamentis evulſa eſt, & id ſolum ejus monumentum relictum, caſtra ſcilicet illorum à quibus exciſa eſt jam reliquiis ejus impoſita. Senes vero infelices templi cineribus aſſident, & paucæ mulieres ad turpiſſimam *pudoris* injuriam ab hoſtibus reſervatæ. Hæc ſecum reputans quis noſtrûm ſolem aſpicere ſuſtinebit, etiamſi vivere ſine periculo poſſit? Quis inimicus adeo patriæ, quis tam imbellis, aut parcus animæ, ut eum non pœniteat hucuſque vixiſſe? Atqui utinam omnes fuiſſemus mortui, priuſquam illam ſacram civitatem hoſtium manibus exſcindi videremus, priuſquam templum tanta impietate funditus erui. Sed quoniam ſpes non ignobilis nos lactavit, quod forte poterimus pro ea hoſtes ulciſci, nunc autem evanuit, & nos ſolos ſubdidit neceſſitati, pulchre mori feſtinemus: noſtrimet ipſi miſereamur & conjugum & liberorum, dum nobis licet nobiſmet ipſis miſericordiam adhibere. Ad mortem namque ipſi geniti ſumus, & quos ex nobis genuimus, eamque fugere ne fortunati quidem poſſunt: injuria vero & ſervitus & videre conjuges

» λίους πρὸς τοῖς μυρίοις Ἰουδαίους ἅμα γυναιξὶ καὶ γενεαῖς ἀποσφάξαντες. τὸ δὲ ἐν Αἰγύπτῳ πλῆθος τῶν μετ' αἰκίας ἀνῃρημένων, ἓξ που μυριάδας ὑπερβάλλειν ἐπυνθανόμεθα. κἀκεῖνοι μὲν ἴσως ἐπ' ἀλλοτρίας γῆς οὐδὲν ἀντίπαλον εὑράμενοι τοῖς πολεμίοις οὕτως ἀπέθανον. τοῖς δ' ἐπὶ τῆς οἰκείας τὸν πρὸς Ῥωμαίους πόλεμον ἀραμένοις ἅπασί τι τῶν ἐλπίδα νίκης [f] ἐχυρᾶς παρασχεῖν [g] δυνάμεων οὐχ ὑπῆρξε; καὶ γὰρ ὅπλα, καὶ τείχη, καὶ φρουρίων δυσάλωτοι κατασκευαί, καὶ φρόνημα πρὸς τοὺς ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας κινδύνους [h] ἄτρεπτον, πάντας πρὸς τὴν ἀπόστασιν ἐπέρρωσεν. ἀλλὰ ταῦτα πρὸς βραχὺν χρόνον ἀρκέσαντα καὶ ταῖς ἐλπίσιν ἡμᾶς ἐπάραντα, μειζόνων ἀρχὴ κακῶν ἐφάνη. πάντα γὰρ ἥλω, καὶ πάντα τοῖς πολεμίοις ὑπέπεσεν, ὥσπερ εἰς τὴν ἐκείνων εὐκλεεστέραν νίκην, οὐκ εἰς τὴν τῶν παρασκευασαμένων σωτηρίαν εὐτρεπισθέντα. καὶ τοὺς μὲν ἐν ταῖς μάχαις ἀποθνήσκοντας εὐδαιμονίζειν προσῆκεν. ἀμυνόμενοι γὰρ καὶ τὴν ἐλευθερίαν οὐ προέμενοι τεθνήκασι. τὸ δὲ πλῆθος τῶν ὑπὸ Ῥωμαίοις γενομένων τίς οὐκ ἂν ἐλεήσειε; ἢ τίς οὐκ ἂν ἐπειχθείη πρὸ τοῦ [i] ταὐτὰ παθεῖν ἐκείνοις ἀποθανεῖν; ὧν οἳ μὲν στρεβλούμενοι, καὶ πυρὶ καὶ μάστιξιν αἰκιζόμενοι, τεθνήκασιν. οἱ δ' ἀπὸ θηρίων [k] ἡμίβρωτοι πρὸς δευτέραν αὐτοῖς τροφὴν ζῶντες ἐφυλάχθησαν, γέλωτα καὶ παιδιὰν τοῖς πολεμίοις παρασχόντες. ἐκείνων μὲν οὖν ἀθλιωτάτους ὑποληπτέον τοὺς ἔτι ζῶντας, οἳ πολλάκις εὐχόμενοι τὸν θάνατον λαβεῖν οὐκ ἔχουσι. ποῦ δ' ἡ μεγάλη πόλις ἡ τοῦ παντὸς Ἰουδαίων γένους μητρόπολις, ἡ τοσούτοις μὲν [l] ἐρυμνὴ τειχῶν περιβόλοις, τοσαῦτα δ' αὐτῆς φρούρια καὶ μεγέθη πύργων προβεβλημένη, μόλις δὲ χωροῦσα τὰς εἰς τὸν πόλεμον παρασκευάς, τοσαύτας δὲ μυριάδας ἀνδρῶν ἔχουσα τῶν ὑπὲρ αὐτῆς μαχομένων; ποῦ γέγονεν ἡμῖν ἡ τὸν Θεὸν ἔχειν οἰκιστὴν πεπιστευμένη; πρόρριζος ἐκ βάθρων ἀνήρπασται, καὶ μόνον αὐτῆς μνημεῖον [m] ὑπολέλειπται, τὸ τῶν ἀνῃρηκότων αὐτὴν στρατόπεδον, ἔτι τοῖς λειψάνοις ἐποικοῦν. πρεσβῦται δὲ δύστηνοι τῇ σποδῷ τοῦ τεμένους παρακάθηνται, καὶ γυναῖκες ὀλίγαι πρὸς ὕβριν αἰσχίστην ὑπὸ τῶν πολεμίων τετηρημέναι. ταῦτα τίς ἐν νῷ βαλλόμενος ἡμῶν καρτερήσει τὸν ἥλιον ὁρᾶν, [n] κἂν δύνηται ζῆν ἀκινδύνως; τίς οὕτω τῆς πατρίδος ἐχθρός, ἢ τίς οὕτως ἄνανδρος καὶ φιλόψυχος, ὡς μὴ καὶ περὶ τοῦ μέχρι νῦν ζῆσαι μετανοεῖν; ἀλλ' εἴθε πάντες ἐτεθνήκειμεν, πρὶν τὴν ἱερὰν ἐκείνην πόλιν χερσὶν ἰδεῖν κατασκαπτομένην πολεμίων, [o] πρὶν τὸν ναὸν τὸν ἅγιον οὕτως ἀνοσίως ἐξορωρυγμένον. ἐπεὶ δὲ ἡμᾶς οὐκ ἀγεννὴς ἐλπὶς ἐβουκόλησεν ὡς τάχα που δυνησομένους πολεμίους ὑπὲρ αὐτῆς ἀμύνασθαι, φροῦδος δὲ γέγονε νῦν, καὶ μόνους ἡμᾶς [p] ἐπὶ τῆς ἀνάγκης καταλέλοιπε, σπεύσωμεν καλῶς ἀποθανεῖν· ἐλεήσωμεν ἡμᾶς αὐτούς, καὶ τὰ τέκνα, καὶ τὰς γυναῖκας, ἕως ἡμῖν ἔξεστι παρ' ἡμῶν αὐτῶν λαβεῖν τὸν ἔλεον. [q] ἐπὶ μὲν γὰρ θάνατον ἐγεννήθημεν, καὶ τοὺς ἐξ [r] αὐτῶν ἐγεννήσαμεν, καὶ τοῦτον οὐδὲ τοῖς εὐδαιμονοῦσιν ἔστι διαφυγεῖν. ὕβρις δὲ καὶ δουλεία, καὶ τὸ βλέπειν γυναῖκας

εἰς

f Ἐχυρᾶς] ἐχυροῖς ἕρκεσιν εἴργειν. *Æſchyl. Perſ.* v. 89. Spanh.

g Δυνάμεων οὐχ ὑπῆρξε;] Illud δυνάμεων è *Cod. Big.* & *Voſſ.* ipſe poſt ὑπῆρξε interrogationis notam poſui. Prius erat δυναμένοις, quod ſenſum commodum non fundit. Ex *Rufini* verſione (verbis illis expreſſa, *at omnibus qui domi cum Romanis bellum ſuſcepere nihil deerat eorum quæ ſpem totam poſſent præbere victoriæ*) eſt qui legendum cenſet, ἅπασι τὰ τὴν ἐλπίδα νίκης ἐχυρᾶς παρασχεῖν δυνάμενα ὑπῆρξε.

h Ἄτρεπτον.] Ἀτρεπτὸν *Big.* & *Voſſ.*

i Ταὐτὰ παθεῖν ἐκείνοις ἀποθανεῖν;] Eo modo *Vat.* ταῦτα in cæteris.

k Ἡμίβρωτοι] ἡμίβρωτοι Athenæus p. 95. C. & 681. E. Spanh.

l Ἐρυμνὴ] ἐρυμνοῖς *Raf.*

m Ὑπολέλειπται.] ἀπολέλειπται *Raf.*

n Κἂν δύνηται] κ' δύν. *MS. Lipſ.* Spanh.

o Πρὶν τὸν ναὸν τὸν ἅγιον] Πρὸ δὲ τοῦ ν. *Bod.*

p Ἐπὶ τῆς ἀνάγκης] Ita *Bod. Vat.* & *Rhod.* ὑπὸ in *Editis Aliiſque.* ὑπὸ τ. ἀν. *MS. Lipſ.* Spanh.

q Ἐπὶ μὲν γὰρ θάνατον ἐγεννήθημεν,] Sic in Pirke R. Eliezeris legitur הילודים למות והמתים לחיות nati ſumus ut moriamur, & morimur ut vivamus. Rel.

r Αὐτῶν ἐγεννήσαμεν,] Ita ſcribendum cenſui. antea erat αὐτοῦ.

„ εἰς αἰσχύνην ἀγομένας μετὰ τέκνων, οὐκ ἔστιν ἀνθρώποις κακὸν ἐκ φύσεως ἀναγκαῖον, ἀλλὰ ταῦτα διὰ τὴν αὐτῶν [s] δειλίαν ὑπομένουσιν, οἱ παρὸν πρὸ αὐτῶν ἀποθανεῖν μὴ θελήσαντες. ἡμεῖς δ' ἐπ' ἀνδρείᾳ μέγα φρονοῦντες Ῥωμαίων ἀπέστημεν, καὶ τὰ τελευταῖα νῦν ἐπὶ σωτηρίᾳ προκαλουμένων ἡμᾶς, οὐχ ὑπηκούσαμεν. [t] τίνι τοίνυν οὐκ ἔστιν ὁ θυμὸς αὐτῶν πρόδηλος, εἰ ζώντων ἡμῶν κρατήσουσιν. ἄθλιοι μὲν οἱ νέοι τῆς ῥώμης τῶν σωμάτων εἰς πολλὰς αἰκίας ἀρκέσοντες· ἄθλιοι δ' οἱ παρηβηκότες, φέρειν τῆς ἡλικίας τὰς συμφορὰς οὐ δυνάμενοι. ὄψεταί τις γυναῖκα πρὸς βίαν ἀγομένην, φωνῆς ἐπακούσεται τέκνου, πατέρα βοῶντος χεῖρας [v] δεδεμένος· ἀλλ' ἕως εἰσὶν ἐλεύθεραι καὶ ξίφος ἔχουσι, καλὴν ὑπουργίαν [x] ἡμῖν [y] ὑπουργησάτωσαν· ἀδούλωτοι μὲν ὑπὸ τῶν πολεμίων ἀποθάνωμεν, ἐλεύθεροι δὲ μετὰ τέκνων καὶ γυναικῶν τοῦ ζῆν συνεξέλθωμεν. ταῦθ' ἡμᾶς οἱ νόμοι κελεύουσι, ταῦθ' ἡμᾶς γυναῖκες καὶ παῖδες ἱκετεύουσι. τούτων τὴν ἀνάγκην θεὸς ἀπέσταλκε, τούτων Ῥωμαῖοι τἀναντία θέλουσι, καὶ μή τις ἡμῶν πρὸ τῆς ἁλώσεως ἀποθάνῃ δεδοίκασι. σπεύσωμεν οὖν, ἀντὶ τῆς ἐλπιζομένης αὐτοῖς καθ' ἡμῶν ἀπολαύσεως, ἔκπληξιν τοῦ θανάτου καὶ [z] θαῦμα τῆς τόλμης καταλιπεῖν.

„ ad turpitudinem duci cum liberis, non eſt malum hominibus ex naturæ neceſſitate profectum, ſed iſta præ timiditate ſua perferunt, qui ante eos mori cum licuit noluere. Nos autem animi fortitudine valde elati à Romanis defecimus: & poſtremo nunc illis ad ſalutem hortantibus non paruimus. Cui igitur non manifeſta eſt illorum ira, ſi nos vivos ſubjugare potuerint. Miſerandi quidem adoleſcentes erunt, quorum corporis vires ad multos ſufficient cruciatus: miſerandi autem provectiores, quorum ætas calamitates ferre non poterit. Videbit alius conjugem ad vim patiendam abductam; alius manibus revinctis vocem filii patrem implorantis exaudiet: ſed dum liberæ ſunt & gladios habent, pulchrum miniſterium nobis præbeant. Expertes quidem ſervitutis hoſtium moriamur; in libertate vero una cum liberis & conjugibus vita decedamus. Hæc nobis leges præcipiunt, hæc à nobis conjuges ac liberi deprecantur. horum neceſſitatem Deus injecit, his contraria Romani volunt, & ne quis noſtrûm ante excidium pereat metuunt. Feſtinemus igitur eis, pro ſperata potiundi noſtri voluptate, ſtuporem incutere ex morte, & admirationem relinquere ex audacia.

ΚΕΦ. Θ'.

Ὅπως οἱ κατὰ τὸ φρούριον πεισθέντες τοῖς λόγοις Ἐλεαζάρου, πλὴν δύο γυναικῶν καὶ παιδίων πέντε, πάντες ἑαυτοὺς ἀπέσφαξαν.

ΕΤΙ γε βουλόμενον αὐτὸν παρακαλεῖν πάντες ὑπετέμνοντο, καὶ πρὸς τὴν πρᾶξιν [a] ἠπείγοντο, ἀνεπισχέτου τινὸς ὁρμῆς πεπληρωμένοι, καὶ [b] δαιμονῶντες ἀπῄεσαν, ἄλλος [c] πρὸ ἄλλου φθάσαι γλιχόμενος, καὶ ταύτην ἐπίδειξιν εἶναι τῆς ἀνδρείας καὶ τῆς εὐβουλίας νομίζοντες, τὸ μή τις ἐν ὑστάτοις γενόμενος ὀφθῆναι. τοσοῦτος αὐτοῖς γυναικῶν καὶ παιδίων καὶ τῆς αὐτῶν σφαγῆς ἔρως ἐνέπεσεν. καὶ μὴν οὐδ' ὥσπερ ἄν τις ᾠήθη τῇ πράξει προσιόντες ἠμβλύνθησαν, ἀλλ' ἀτενῆ τὴν γνώμην διεφύλαξαν, οἵαν ἔσχον τῶν λόγων ἀκροώμενοι, τοῦ μὲν οἰκείου καὶ φιλοστόργου πάθους ἅπασι παραμένοντος, τοῦ λογισμοῦ δ' ὡς τὰ κράτιστα βεβουλευκότος τοῖς φιλτάτοις ἐπικρατοῦντος. ὁμοῦ γὰρ ἠσπάζοντο γυναῖκας περιπτυσσόμενοι, καὶ τέκνα [d] προσηγκαλίζοντο, τοῖς ὑστάτοις φιλήμασιν ἐμφυόμενοι καὶ δακρύοντες. ὁμοῦ δὲ, καθάπερ ἀλλοτρίαις χερσὶν ὑπουργούμενοι, συνετέλουν τὸ βούλευμα· τὴν ἐπίνοιαν ὧν πείσονται κακῶν ὑπὸ τοῖς πολεμίοις [e] γενόμενοι, παραμύθιον τῆς ἐν τῷ κτείνειν ἀνάγκης ἔχοντες. καὶ πέρας οὐδεὶς τηλικούτου τολμήματος ἥττων εὑρέθη, πάντες δὲ διὰ τῶν οἰκειοτάτων διεξῆλθον. ἄθλιοι τῆς ἀνάγκης, οἷς αὐτοχειρὶ γυναῖκας τὰς αὐτῶν καὶ τέκνα κτεῖναι, κακῶν ἔδοξεν εἶναι τὸ κουφότατον. οὗτοι δὴ τοίνυν τὴν ἐπὶ τοῖς πεπραγμένοις ὀδύνην οὐκέτι φέροντες, καὶ τοὺς ἀνῃρημένους νομίζοντες ἀδικεῖν, εἰ καὶ βραχὺν αὐτοῖς ἔτι χρόνον ἐπιζήσουσι, ταχὺ μὲν τὴν κτῆσιν ἅπασαν εἰς

CAP. IX.

Quomodo ii qui in caſtello erant, verbis Eleazari perſuaſi, omnes, præter duas mulieres & quinque pueros, ſibi mortem conſcivere.

Multa oratione Eleazari, quæ ſuos ad mutuam eadem ſtimulat, miro impetu ad facinus feruntur.

IPſum, cum in adhortatione pergere vellet, omnes interpellabant, & effrenato quodam impetu pleni ad rem agendam feſtinabant, dæmonioque afflati abierunt, alius alium prævenire cupiens, *ſinguli* hoc fortitudinis rectique conſilii argumentum eſſe apertùm exiſtimantes, ne quis inter extremos conſpiceretur: tantus eos & conjugum & liberorum & propriæ cædis amor invaſit. Sed nec, id quod aliquis putaverit, retundebatur impetus cum ad facinus accederent, ſed eam fixam in animis ſervavere ſententiam, quam, cum dicta perciperent, habuerunt: proprio quidem & naturali afflatu cunctis permanente; cogitatione vero iſta, quod optime liberis conſuluiſſent, prævalente. Simul enim cum amplexibus uxores ſalutabant, & liberos ulnis ſuis excipiebant, oſculis extremis cum fletu inhærentes. ſimulque, tanquam manibus alienis juſſa peragentes, volentes eos configebant: malorum, quæ ſubditi hoſtibus paſſuri fuerant, cogitationem habentes pro ſolatio neceſſitatis qua ad cædem adigebantur. Denique nemo inventus eſt qui tam immane facinus patrare non audebat: cuncti autem conjunctiſſimos transfixere. Miſeri, quibus id neceſſe erat; quibuſque uxores ſuas atque liberos manibus ſuis occidere, malorum videbatur eſſe leviſſimum. Iſti igitur dolorem ex iis quæ perpetrarunt non jam ferentes, & interfectos læſos exiſtimantes, ſi vel breviſſimum tempus eis forent ſuperſtites, ſtatim quidem cum opes univer-

s Δειλίαν ὑπομένουσιν,] Δειλίαν pro δειλίας repoſui ex Codd. Rhod. Vat. & verſione Rufini, quæ ſic ſe habet, *ſed hæc ſua timiditate perferunt* &c.

t Τίνι] Abeſt a Roſſ.

v Δεδεμένον] Δεδεμένα Bod.

x Ἡμῖν] Ita cum Rufino. antea erat ὑμῖν.

y Ὑπουργησάτωσαν] Ὑπουργησάτωσαν Vat. & Bod. ὑπουργείτωσαν MS. Lipſ. Spanh.

z Θαῦμα τ'] Θαυμαστὸν Roſſ.

a Ἠπείγοντο,] Ἠπείγοντο Big. Vat. Rhod. & Voſſ.

b Δαιμονῶντες ἀπῄεσαν,] Δαιμονῶντες Bod.

c Πρὸ ἄλλου φθάσαι γλιχόμενος,] Πρὸς ἄλλου Big. Bod. & Voſſ.

d Προσηγκαλίζοντο,] Antea erat προσηγκαλίζοντες.

e Γενόμενοι,] Ita Big. & Voſſ. γινόμενοι in Editis.

f Sopd.

Decem electi ad jugulationem omnium.

univerſas congeſſiſſent ignem eis injiciunt: & decem viris forte delectis à quibus omnes mactarentur, cum ſinguli ſe juxta conjuges ac liberos humi jacentes proſtraviſſent, eoſque complexibus tenuiſſent, ſine mora jugulum dabant illis, qui miſerum miniſterium obierunt. Iſti autem, intrepide cunctis occiſis, eandem ſortis legem alii erga alios ſtatuerunt, ut, cui id ſorte evenerat, novem *ſociis* interfectis ſemet ſuper omnes occideret. ita omnes ſibi confidebant, ut neque in audendo neque in ſuſtinendo facinore alius alii præſtaret. Et ad extremum cæteri quidem jugula ſuppoſuerunt; unus vero iſque noviſſimus, multitudine jacentium circumſpecta, ne quis forte in multa cæde ſupereſſet qui ſuæ manûs egeret, ut intellexit omnes occiſos, regiam incendit, valida vero manu adacto per totum corpus enſe, prope ſuos occidit. Et illi quidem perierunt, nullam credentes animam ex numero ſuo Romanis ſubditam reliquiſſe.

Perſona quæ cædem effugiunt.

Latuit autem una mulier grandæva, & alia quædam Eleazari cognata, doctrina & ſapientia pleriſque mulierum præſtans, & quinque pueri in cuniculis, qui aquam ſub terra potui ducebant, abditi, cum alii cædibus occupatas mentes haberent, qui erant nongenti numero & ſexaginta cum mulieribus ſimul ac pueris.

Cædes die decimo Aprilis.

Atque hæc calamitas accidit quintodecimo die Xanthici menſis.

2. Romani autem adhuc pugnam exſpectantes, mane, ſub armis exiſtentes, & ab aggeribus ſcalarum pontibus junctis, impetum *in caſtellum* faciebant. Cum autem hoſtium neminem cernerent, ſed circumquaque magnam ſolitudinem, ignemque intus & ſilentium *animadverterent*, illos, quid factum eſſet, conjicere fugiebat; tandemque ululatum, velut ad impulſum arietis, dederunt, ſi quem forte intus provocarent *& elicerent*. Clamorem autem ſenſerunt mulierculæ, atque, è cuniculis emerſæ, factum Romanis ut erat indicarunt, altera earum qualiter omnia dicta erant & quomodo geſta narrante manifeſte. Non tamen facile illi auſcultabant, auſûs magnitudini parum credentes, ignemque exſtinguere conabantur, & per hunc ſecta via cito regiam ingreſſi ſunt. Cumque in cæſorum multitudinem incidiſſent, non ut de hoſtibus gaudio geſtiebant; ſed generoſum *virorum* conſilium inque tot numero, qui intrepidum facinus patrarent, mortis contemptum ſunt admirati.

ταὐτὸ [f] σωρεύσαντες πῦρ εἰς αὐτὴν ἐνέβαλλον· κλήρῳ δ' ἐξ αὐτῶν ἑλόμενοι δέκα τοὺς ἁπάντων σφαγεῖς ἐσομένους, καὶ γυναικί τις αὑτὸν καὶ παισὶ κειμένοις παραστρώσας, καὶ τὰς χεῖρας περιβαλὼν, παρεῖχον ἑτοίμους τὰς σφαγὰς, τοῖς τὴν δύστηνον ὑπουργίαν ἐκτελοῦσιν. οἱ δὲ ἀτρέπτως πάντας φονεύσαντες, τὸν αὐτὸν [g] ἐπ' ἀλλήλοις τοῦ κλήρου νόμον ὥρισαν, ἵν' ὁ λαχὼν τοὺς ἐννέα κτείνας ἑαυτὸν ἐπὶ πᾶσιν ἀνέλῃ. πάντες οὕτως ἐθάρρουν ἑαυτοῖς, μήτ' εἰς τὸ δρᾶν, μήτ' εἰς τὸ παθεῖν, [h] ἄλλον ἄλλου διαφέρειν. καὶ τέλος, οἱ μὲν τὰς σφαγὰς ὑπέθεσαν, ὁ δ' εἷς καὶ τελευταῖος, τὸ πλῆθος τῶν κειμένων [i] περιαθρήσας, μή πού τις ἔτι ἐν πολλῷ φόνῳ τῆς αὐτοῦ λείπεται χειρὸς δεόμενος, ὡς ἔγνω πάντας ἀνῃρημένους, [k] πῦρ μὲν τοῖς βασιλείοις ἐνίησιν, ἀθρόᾳ δὲ τῇ χειρὶ [l] δι' αὐτοῦ πᾶν ἐλάσας τὸ ξίφος, πλησίον τῶν οἰκείων κατέπεσε. καὶ οἱ μὲν ἐτεθνήκεσαν ὑπειληφότες [m] οὐδεμίαν ψυχὴν ὑποχείριον ἐξ αὐτῶν Ῥωμαίοις καταλιπεῖν. [n] ἔλαθε δὲ γυνὴ πρεσβῦτις [o] καὶ συγγενὴς ἑτέρα τις Ἐλεαζάρου, φρονήσει καὶ παιδείᾳ [p] πλείστων γυναικῶν διαφέρουσα, καὶ πέντε παιδία τοῖς ὑπονόμοις, οἳ ποτὸν ἦγον ὕδωρ διὰ γῆς, [q] ἐγκατακρυβῆναι, τῶν ἄλλων πρὸς τῇ σφαγῇ τὰς διανοίας ἐχόντων, οἳ τὸν ἀριθμὸν ἦσαν [r] ἑξήκοντα πρὸς τοῖς ἐνακοσίοις, γυναικῶν ἅμα καὶ [s] παίδων αὐτοῖς συναριθμουμένων. καὶ τὸ πάθος ἐπράχθη, πεντεκαιδεκάτῃ Ξανθικοῦ μηνός.

β'. Οἱ δὲ Ῥωμαῖοι, μάχην ἔτι προσδοκῶντες, ὑπὸ τὴν ἕω διασκευασάμενοι, καὶ τὰς ἀπὸ τῶν χωμάτων ἐφόδους ταῖς [t] ἐπιβάθραις γεφυρώσαντες, προσβολὴν ἐποιοῦντο. βλέποντες δ' οὐδένα τῶν πολεμίων, ἀλλὰ δεινὴν πανταχόθεν ἐρημίαν, καὶ πῦρ ἔνδον καὶ σιωπὴν, ἀπόρως εἶχον τὸ γεγονὸς συμβαλεῖν· καὶ τέλος [u] ὡς εἰς ἄφεσιν βολῆς ἠλάλαξαν, εἴ τινα τῶν ἔνδον προκαλέσαιντο. τῆς δὲ βοῆς αἴσθησις γίνεται τοῖς γυναίοις, κἀκ τῶν ὑπονόμων [x] ἀναδύσασαι, τὸ πραχθὲν, ὡς εἶχε, πρὸς τοὺς Ῥωμαίους ἐμήνυον, πάντα τῆς ἑτέρας, ὡς ἐλέχθη καὶ τίνα τρόπον ἐπράχθη, σαφῶς ἐκδιηγουμένης. οὐ μὴν ῥᾳδίως αὐτῇ προσεῖχον τῷ μεγέθει τοῦ τολμήματος ἀπιστοῦντες, [y] ἐπεχείρουν τε τὸ πῦρ σβεννύναι, καὶ ταχέως ὁδὸν δι' αὐτοῦ τεμόντες, τῶν βασιλείων ἐντὸς ἐγένοντο. καὶ τῷ πλήθει τῶν πεφονευμένων ἐπιτυχόντες, οὐχ ὡς ἐπὶ πολεμίοις ἥσθησαν. τὴν δὲ γενναιότητα τοῦ βουλεύματος, καὶ τὴν ἐν τοσούτοις ἄτρεπτον ἐπὶ τῶν ἔργων ἐθαύμασαν τοῦ θανάτου καταφρόνησιν.

f Σωρεύσαντες] Συναθροίσαντες *Zonar.*
g Ἐπ' ἀλλήλοις] Ἐπ' ἀλλήλους *Big.* & *Voſſ.*
h Ἄλλον ἄλλου διαφέρειν.] Ita cum Cl. *Lowthio.* ἄλλως in *libris.*
i Περιαθρήσας,] Eo modo *Big. Vat.* & *Zonar.* περιαθροίσας in *Editis Aliiſque.*
k Πῦρ μὲν τοῖς βασιλείοις ἐνίησιν] Ita *Big. Voſſ. Raf.* & *Zonar.* πῦρ μὲν πολὺ τοῖς in *Editis Aliiſque.*
l Δι' αὐτοῦ πᾶν ἐλάσας τὸ ξίφος,] Δι' ἑαυτοῦ *Big. Voſſ.* & *Zonar.* δι' αὐτοῦ in *Editis.*
m Οὐδεμίαν ψυχὴν] Οὐδὲ ἓν ἔχειν ψυχὴν *Big. Vat.* & *Voſſ.*
n Ἔλαθε δὲ γυνὴ πρεσβῦτις] Si omnes peremti, quomodo Joſephus ſcivit quid actum ſit, & quid locutus ſit dux? igitur una latuiſſe dicitur & altera, & illa fideliter memoria retinuit quod ille dixerat de Indis &c. Rel.

o Καὶ συγγενὴς ἑτέρα τις] Καί τις ἑταίρα *Zonar.* καὶ συγγενὴς ἑταίρα τις *Big.* & *Voſſ.* καὶ συγγενὴς reliquis deletis *Rofh.*
p Πλείστων] Vel πλεῖστον & ita *MS. Lipſ.* & *Rufin.* Spanh.
q Ἐγκατακρυβῆναι,] Ἐγκατακρυφθεῖσα juxta *Zonaram.* Eſt qui τῷ ἐγκατακρυβῆναι legendum cenſet.
r Ἑξήκοντα] Διακόσιοι πρὸς ἑξήκοντα *Zonar.* ἑξήκοντα πρὸς τοῖς πεντακοσίοις *Big.* & *Voſſ.*
s Παίδων αὐτοῖς συναριθμουμένων.] Ita cum *Big. Voſſ.* & *Zonara.* παιδίων in *Editis Aliiſque.*
t Ἐπιβάθραις] Conf. ſupr. c. 8. §. 5. Spanh.
u Ὡς εἰς ἄφεσιν βολῆς ἠλάλαξαν.] Illud ὡς è *Codd. MSS.*
x Ἀναδύσασαι,] Antea erat ἀναδῦσαι.
y Ἐπεχείρουν τε τὸ πῦρ σβεννύναι,] Ita *Big. Vat. Voſſ.* & *Bod.* ἐπιχειροῦν in *cæteris.*

ΚΕΦ. ί.

Ὅπως καὶ κατὰ τὴν Ἀλεξάνδρειαν τῶν σικαρίων συμφυγόντων πολλοὶ μὲν ἐκινδύνευσαν· κατελύθη δὲ διὰ τοῦτο, καὶ ὁ παρὰ τοῦ ἀρχιερέως Ὀνίου κτισθεὶς πάλαι ναὸς [z] ἐκεῖσε.

Τοιαύτης δὲ τῆς ἁλώσεως γενομένης, ἐπὶ μὲν τοῦ φρουρίου καταλείπει φυλακὴν ὁ στρατηγὸς, αὐτὸς δὲ μετὰ τῆς δυνάμεως ἀπῆλθεν εἰς Καισάρειαν. οὐδὲ γὰρ ὑπελέλειπτό τις τῶν κατὰ τὴν χώραν πολεμίων, ἀλλ' ἤδη πᾶσα διὰ μακροῦ τοῦ πολέμου κατέστραπτο, πολλοῖς καὶ τῶν ἀπωτάτω κατοικούντων, αἴσθησιν καὶ κίνδυνον [a] ταραχῆς παρασχόντος. ἔτι δὲ καὶ περὶ Ἀλεξάνδρειαν τὴν ἐν Αἰγύπτῳ, μετὰ ταῦτα συνέβη πολλοὺς Ἰουδαίων ἀποθανεῖν. τοῖς γὰρ ἐκ τῆς στάσεως τῶν σικαρίων ἐκεῖ διαφυγεῖν δυνηθεῖσιν οὐκ ἀπέχρη τὸ σώζεσθαι. πάλιν δὲ καινοτέροις ἐνεχείρουν πράγμασι, καὶ πολλοὺς τῶν ὑποδεξαμένων ἔπειθον τῆς ἐλευθερίας ἀντιποιεῖσθαι, καὶ Ῥωμαίους μὲν μηδὲν κρείττους [b] ἑαυτῶν ὑπολαμβάνειν, Θεὸν δὲ μόνον ἡγεῖσθαι δεσπότην. ἐπεὶ δ' αὐτοῖς τῶν οὐκ ἀφανῶν τινες [c] Ἰουδαίων ἀντέβαινον, τοὺς μὲν ἀπέσφαξαν, τοῖς δ' ἄλλοις ἐνέκειντο πρὸς τὴν ἀπόστασιν παρακαλοῦντες. ὁρῶντες δ' αὐτῶν τὴν ἀπόνοιαν οἱ πρωτεύοντες τῆς γερουσίας, οὐκ ἔτ' ἀσφαλὲς αὐτοῖς ἐνόμιζον περιορᾶν, ἀλλὰ πάντας ἀθροίσαντες εἰς ἐκκλησίαν τοὺς Ἰουδαίους, ἤλεγχον τὴν ἀπόνοιαν τῶν σικαρίων, πάντων αἰτίους ἀποφαίνοντες ἐκείνους τῶν κακῶν. „ καὶ νῦν, ἔφασαν, αὐτοὺς, ἐπεὶ μηδὲ πεφευγότες τῆς σωτηρίας ἐλπίδα βεβαίαν ἔχουσι, γνωσθέντες γὰρ ὑπὸ Ῥωμαίων εὐθὺς ἀπολεῖσθαι, τῆς αὐτοῖς προσηκούσης συμφορᾶς ἀναπιμπλάναι τοὺς μηδενὸς τῶν ἁμαρτημάτων μετασχόντας." φυλάξασθαι τοίνυν τὸν ἐξ αὐτῶν ὄλεθρον τὸ πλῆθος παρεκάλουν, καὶ περὶ αὐτῶν πρὸς Ῥωμαίους ἀπολογήσασθαι τῇ τούτων παραδόσει. [d] συνιδόντες οὖν τοῦ κινδύνου τὸ μέγεθος, ἐπείσθησαν τοῖς λεγομένοις, καὶ μετὰ πολλῆς ὁρμῆς ἐπὶ τοὺς σικαρίους [e] ἀΐξαντες, συνήρπαζον αὐτούς. τῶν δ' ἑξακόσιοι μὲν εὐθὺς ἑάλωσαν, ὅσοι δ' εἰς [f] τὴν Αἴγυπτον καὶ τὰς ἐκεῖ Θήβας διέφυγον, οὐκ εἰς μακρὰν συλληφθέντες ἐπανήχθησαν. ἐφ' ὧν οὐκ ἔστιν ὃς οὐ τὴν καρτερίαν, καὶ τὴν εἴτε ἀπόνοιαν εἴτε τῆς γνώμης τὴν ἰσχὺν χρὴ λέγειν, οὐ κατεπλάγη. πάσης γὰρ ἐπ' αὐτοὺς βασάνου καὶ λύμης τῶν σωμάτων ἐπινοηθείσης, ἐφ' ἓν τοῦτο μόνον, ὅπως αὐτῶν Καίσαρα δεσπότην ὁμολογήσωσιν, οὐδεὶς ἐνέδωκεν, οὐδ' [g] ἐμέλλησεν εἰπεῖν, ἀλλὰ πάντες ὑπερτέραν τῆς ἀνάγκης τὴν αὐτῶν γνώμην διεφύλαξαν, ὥσπερ ἀναισθήτοις σώμασι, χαιρούσῃ μονονουχὶ τῇ ψυχῇ τὰς βασάνους καὶ τὸ πῦρ δεχόμενοι. μάλιστα δ' ἡ τῶν παίδων ἡλικία τοὺς θεωμένους ἐξέπληξεν. οὐδὲ γὰρ ἐκείνων τις ἐξενικήθη, Καίσαρα δεσπότην ἐξονομάσαι. τοσοῦτον ἄρα τῆς τῶν σωμάτων ἀσθενείας, ἡ τῆς τόλμης ἰσχὺς ἐπεκράτει.

β'. Λοῦπος τότε διῴκει τὴν Ἀλεξάνδρειαν, καὶ περὶ τοῦ κινήματος τούτου Καίσαρι κατὰ τάχος ἐπέστειλεν. ὁ δὲ τῶν Ἰουδαίων τὴν ἀκατάπαυστον ὑφορώμενος νεωτεροποιΐαν, καὶ δείσας μὴ πάλιν εἰς ἓν ἀθρόοι συλλεγῶσι

CAP. X. XXIX.

Quomodo apud Alexandriam multi ſicariorum, qui eo confugerant, diſcrimen adierunt: proptereaque templum, illic olim conditum ab Onia pontifice, deſtructum erat.

FActo autem ad hunc modum excidio, in caſtello quidem præſidium dux relinquit, ipſe vero cum exercitu Cæſaream profectus eſt. Nec enim quiſquam ſupererat in illa regione hoſtium, ſed jam tota ex bello longo fuerat ſubverſa, quod in cauſa erat ut multos, etiam loca procul remota incolentes, perturbatio attingeret ac periculum. Nam & Alexandriæ in Ægypto poſtea accidit, ut multi Judæorum cæderentur. Iſtos enim ex ſicariorum factione, qui illic effugium aſſequi potuerunt, non ſatis erat in tuto eſſe; verum & iterum novas res moliebantur, & multis hoſpitum ſuorum perſuadebant, ut ſe in libertatem aſſererent, & Romanos quidem nihil ipſis meliores putarent, Deum vero pro ſolo domino haberent. Cum autem Judæorum quidam non ignobiles iis adverſarentur, illos quidem occiderunt, aliis vero inſtabant ad defectionem eos ſtimulantes. Illorum autem vecordiam & amentiam cum viderent ſenatûs primores, haud amplius ſibi tutum eſſe arbitrabantur rem negligere; ſed, Judæis omnibus ad concionem vocatis, ſicariorum temeritatem arguebant, illos omnium malorum cauſam eſſe demonſtrantes: „ & nunc, ajebant, illos, „ (quoniam ne quidem ſi fugiſſent certam ſpem „ ſalutis habere videantur, à Romanis etenim „ cognitos ſtatim perituros eſſe) ſibi debita calamitate replere eos qui nullius fuiſſent delicti „ participes." Populum itaque hortabantur, ut exitium ab illis *imminens* caverent, atque ſemet illorum traditione Romanis excuſarent. Intellecta periculi magnitudine dictis paruerunt, multoque impetu in ſicarios facto eos corripiebant. illorumque ſexcenti quidem ſtatim capti ſunt; quotquot vero in Ægyptum Thebaſque illius regionis effugerant, non multo poſt comprehenſi reductique ſunt: quorum non eſt qui *animi* duritiam, ſive deſperatio ſive voluntatis pertinacia ſit dicenda, non obſtupeſcat. Nam omni genere tormentorum & corporis vexatione in eos excogitata, ob hoc ſolummodo, ut Cæſarem dominum agnoſcerent, nemo ceſſit, neque *id* dicere velle viſus eſt; ſed omnes animos neceſſitate ſuperiores conſervarunt, * ut qui corporibus ſenſu carentibus, animabus tantum non lætitia geſtientibus cruciatus ignemque ſuſciperent. Maxime autem puerorum ætas ſpectatores obſtupefecit. nam ne ab illorum quidem ullo exprimi potuit, ut Cæſarem dominum appellarent. Uſque adeo corporum infirmitati prævalebat audaciæ vis.

Judæa tota ſubacta & pacata.

Sicarii fuga ſe recipiunt Alexandriam, & illic turbas cient.

Sicariorum in Cæſarem odium.

Nullis tormentis adigi poſſunt ut Cæſarem dominum agnoſcant.

Puerorum mira pervicacia.

2. Lupus tunc Alexandriam adminiſtrabat, & hunc motum illico per literas Cæſari ſignificavit. Ille autem Judæos à rebus novis moliendis nunquam ceſſaturos eſſe ſuſpicans, veritusque ne rurſus in unum congregarentur, XXX.

Lupus præfes Alexandriæ.

&

z Ἐκεῖσε] Quia in Alexandriæ præfectura extructum erat templum, forte illud Alexandriæ ſitum dicebant. *Seldenus* in lib. 1. *de Succeſſ. in pontif. Hebr.* p. 161.

a Ταραχῆς] Ψοχῆς *Raf.*

b Ἑαυτῶν ὑπολαμβάνειν,] *Αὐτῶν Big. Vat. Voſſ. & Bod.*

c Ἰουδαίων ἀντέβαινον,] *Ἰουδαῖοι Big. & Voſſ.*

d Συνιδόντες οὖν τοῦ κινδύνου] *Συνιδόντες δὲ τὸ Big. συνιδόντες τὸ μέγ. Vat. & Raf.*

e Ἀΐξαντες,] *Ita Big. Vat. Voſſ. Raf. Lipſ. & Bamer. ἀγρεύοντες in cæteris.*

f Τὴν Αἴγυπτον] At ipſam Alexandriam *τὴν ἐν Αἰγύπτῳ* vocavit. Erit ergo, *receperunt ſe in interiora Ægypti*: vel Ægyptus ſuperior proprie dicitur Ægyptus, uti & Voſſius ad Melam notavit. Sic in Ægypto dicitur non pluere, id eſt in ſuperiori: nam Alexandriæ pluit. Rez.

g *Ἐμέλλησεν εἰπεῖν,*] Vide Suidam, v. *ἐμέλλησε.*

* Tanquam brutis corporibus non animis etiam cruciatus ignemque ſuſciperent, *Raf.*

Oniæ templum in Ægypto dirui jubet Veſpaſianus.

& quoſdam ſibi adjungerent, præcepit Lupo ut * templum Judæorum, in ea regione *exſtructum* quæ Oniæ *regio* dicitur, demolitum iret. Illud autem eſt in Ægypto, & ex hujuſmodi cauſa conditum eſt nomenque habuit. Onias Simonis filius, unus è pontificibus Hieroſolymitanis, fugiens Antiochum regem Syriæ cum Judæis bellum gerentem, Alexandriam venit. Cumque eum humaniter excepiſſet Ptolemæus, propter ſuas cum Antiocho inimicitias, ajebat ſe illi in ſocietatem adjuncturum eſſe Judæorum gentem, ſi dictis ſuis obtemperare vellet. Rege autem confeſſo, ſe omnia quæ fieri poſſunt facturum eſſe, rogavit ut ſibi permitteret in aliqua Ægypti parte templum ædificare, & more patrio Deum colere. ita enim fore ut Judæi ad bellum acrius excitarentur contra Antiochum, qui templum apud Hieroſolyma vaſtaverat, & ad ipſum magis-propenſa voluntate venirent; adeoque multos ex religionis libertate ad ſe colligeret.

Nomus Heliopolites, ubi Memphis.

3. Quibus verbis inductus Ptolemæus, ei regionem concedit centum & octoginta ſtadiis à Memphi diſtantem. Illa autem erat in præfectura quæ dicitur Heliopolitana, ubi Onias, caſtello exſtructo, templum quidem diſpar Hieroſolymitano ædificavit, ſed turri *quidem* non diſſimile, ſaxis ingentibus ad LX. cubitos erectum. Fecit autem ut aræ fabrica Hieroſolymitanum referret, & donariis ſimiliter exornavit, præterquam quod lychnuchum non ita fabricavit. Lychnuchum enim non fecit: ſed cum lychnum aureum fabrefeciſſet, *tanquam* jubaris luce radiantem, de aurea catena ſuſpendit. totum vero circa templum ſpatium cocto latere circundedit, ſaxeas portas habente. Sed & rex *ei* permiſit multum agri modum ad pecuniæ reditum, ut ſacerdotibus eſſet copia & Deo multa ſuppeditarentur ad illius cultum *neceſſaria*. Non tamen Onias ſana voluntate hæc faciebat: ſed erat ei, propter fugæ memorem iracundiam, contentio cum Judæis Hieroſolyma habitantibus: atque, hoc templo ædificato, arbitrabatur ad id *ſe inde* multitudinem eſſe allecturum. Quin & olim fuerat prædictio quædam ante annos † ſexcentos, *vate* cui nomen Eſaias prædicente hujus templi futuram in Ægypto conſtructionem à viro Judæo. Et templum quidem ita fuerat exſtructum.

Oniæ ſcopus in templo exſtruendo non purus.

Eſaiæ vaticinium ab Onia detortum.

Paulinus Alexandriæ

4. Lupus autem præſes Alexandriæ, cum literas ab imperatore accepiſſet & ad templum

καί τινας αὐτοῖς συνεπισπάσωνται, προσέταξε τῷ Λούπῳ τὸν ἐν τῇ Ὀνίου [h] καλουμένῃ ναὸν καθελεῖν τῶν Ἰουδαίων. [i] ὁ δέ ἐστιν ἐν Αἰγύπτῳ, καὶ διὰ τοιαύτην αἰτίαν ᾠκίσθη τε καὶ τὴν ἐπίκλησιν ἔλαβεν. [k] Ὀνίας [l] Σίμωνος υἱὸς εἷς τῶν ἐν Ἱεροσολύμοις ἀρχιερέων, φεύγων Ἀντίοχον τὸν Συρίας βασιλέα πολεμοῦντα τοῖς Ἰουδαίοις, ἧκεν εἰς Ἀλεξάνδρειαν. καὶ δεξαμένου Πτολεμαίου φιλοφρόνως αὐτὸν, διὰ τὴν πρὸς Ἀντίοχον ἀπέχθειαν, ἔφη σύμμαχον αὐτῷ ποιήσειν τὸ τῶν Ἰουδαίων ἔθνος, εἰ πεισθείη τοῖς ὑπ' αὐτοῦ λεγομένοις. ποιήσειν δὲ τὰ δυνατά γε τοῦ βασιλέως ὁμολογήσαντος, ἠξίωσεν ἐπιτρέπειν [m] αὐτῷ, ναόν τε που τῆς Αἰγύπτου κατασκευάσασθαι, καὶ τοῖς πατρίοις ἔθεσι θεραπεύειν τὸν Θεόν. οὕτω γὰρ Ἀντιόχῳ μὲν ἔτι μᾶλλον ἐκπολεμώσεσθαι τοὺς Ἰουδαίους, τῷ τὸν ἐν Ἱεροσολύμοις ναὸν πεπορθηκότι· πρὸς αὐτὸν δ' εὐνοϊκωτέρως [n] ἥξειν, καὶ [o] πολλοὺς ἐπ' ἀδείᾳ εὐσεβείας [p] ὡς αὐτὸν συλλεγήσεσθαι.

γ'. Πεισθεὶς Πτολεμαῖος τοῖς λεγομένοις, δίδωσιν αὐτῷ χώραν [q] ἑκατὸν ἐπὶ τοῖς ὀγδοήκοντα σταδίοις ἀπέχουσαν Μέμφεως. νομὸς δ' οὗτος Ἡλιοπολίτης καλεῖται, ἔνθα φρούριον κατασκευασάμενος Ὀνίας, τὸν μὲν ναὸν [r] οὐχ ὅμοιον ᾠκοδόμησε τῷ ἐν Ἱεροσολύμοις, ἀλλὰ πύργῳ παραπλήσιον, λίθων μεγάλων εἰς ἑξήκοντα πήχεις ἀνεστηκότα. [s] τοῦ βωμοῦ δὲ τὴν κατασκευὴν πρὸς τὸν [t] οἴκοι ἐξεμιμήσατο, καὶ τοῖς ἀναθήμασιν ὁμοίως ἐκόσμησε, χωρὶς τῆς περὶ [u] τὴν λυχνίαν κατασκευῆς. οὐ γὰρ ἐποίησε λυχνίαν, αὐτὸν δὲ χαλκευσάμενος [x] τὸν λύχνον χρυσοῦν [y] ἐπιφαίνοντα σέλας, χρυσῆς ἁλύσεως ἐξεκρέμασε. τὸ δὲ τέμενος πᾶν ὀπτῇ πλίνθῳ περιετετείχιστο, πύλας ἔχον λιθίνας. ἀνῆκε δὲ καὶ χώραν πολλὴν [z] ὁ βασιλεὺς εἰς χρημάτων πρόσοδον, ὅπως εἴη καὶ τοῖς ἱερεῦσιν ἀφθονία, καὶ τῷ Θεῷ πολλὰ τὰ πρὸς τὴν εὐσέβειαν. [a] οὐ μὴν Ὀνίας ἐξ ὑγιοῦς γνώμης ταῦτα ἔπραττεν, ἀλλ' ἦν αὐτῷ φιλονεικία [b] πρὸς τοὺς ἐν τοῖς Ἱεροσολύμοις Ἰουδαίους, ὀργὴν τῆς φυγῆς [c] ἀπομνημονεύοντι. [d] καὶ τοῦτο ἱερὸν ἐνόμιζε κατασκευάσας εἰς αὐτὸ περισπάσειν ἀπ' ἐκείνων τὸ πλῆθος. [e] ἐγεγόνει δέ τις καὶ παλαιὰ πρόρρησις [f] ἔτεσί που πρόσθεν ἑξακοσίοις, [g] Ἡσαΐας ὄνομα τῷ προαγορεύσαντι τοῦδε τοῦ ναοῦ τὴν ἐν Αἰγύπτῳ γενησομένην ὑπ' ἀνδρὸς Ἰουδαίου κατασκευήν. τὸ μὲν οὖν ἱερὸν οὕτως ἐπεποίητο.

δ'. Λοῦπος δ' ὁ τῆς Ἀλεξανδρείας ἡγεμὼν, τὰ παρὰ Καίσαρος λαβὼν γράμματα, καὶ παραγενόμενος εἰς τὸ ἱερὸν,

h Καλουμένῃ ναὸν] Ita lego (pro καλουμένου) ex *T. Fabro* in *Epp.* parte priori *Ep.* VI. p. 24. quo modo forſan & *Seldenus* qui (in libro *de Succeſſ. in Pontif. Hebræorum* lib. 1. c. 8. p. 169.) vertit *in urbe ab Onia nominata*: nec aliter, ut puto, *Hieronymus* (in *Danielis* c. IX. p. 1125. *Edit. Bened.*) qui iſta habet, *ipſa autem urbs quæ vocatur Onia &c.* Legi etiam poteſt (ex *Joſepho* p. 621. Antt. lib. 14. c. 8. §. 1.) ἐν τῇ Ὀνίου καλουμένῃ χώρᾳ, vel ἐν τῇ Ὀνίου καλουμένῃ, ut ſubintelligatur χώρᾳ, vel ἐν τῇ Ὀνίου [aut Ὀνίων] καλουμένῃ &c.

i Ὁ δὲ ἔστιν ἐν Αἰγύπτῳ,] Ἡ δὲ *Big. Bod. Vat. Voſſ.* & *Ruf.*

k Ὀνίας] Conf. ſupr. lib. 1. c. 1. §. 1. Spanh.

l Σίμωνος υἱὸς εἷς] Rectius forſan Ὀνίου υἱὸς ut p. 562. Antt. lib. 13. c. 3. §. 1. atque ita in *Euſebii Chronico*, ubi dicitur ὁ τοῦ Ὀνίου. *Tan. Faber.* (in *Epiſtola* jam laudata) Σίμωνος *Joſepho* ἁμάρτημα μνημονικὸν eſſe pronunciat. Huds. Sed Ant. XII. 15. & XIII. 6. (Ed. Gen.) Ὀνίας Ὀνίου υἱὸς dicitur. Legendum ergo Ὀνίας ὁ τοῦ Ὀνίου τοῦ Σίμωνος υἱός. Rel.

m Αὐτῷ,] Abeſt a *Roſt.*

n Ἥξειν,] Sic in pleriſque *MSS.* ἥξειν in *Editis Aliiſque.* quod ferri poteſt.

o Πολλοὺς] πολλὰς *Roſt.*

p Ὡς αὐτὸν συλλεγήσεσθαι.] Ἐπ' αὐτὸν *Voſſ. Vat. Big.* & *Bod.* ὡς αὐτὸν in *Editis Aliiſque.*

q Ἑκατὸν ἐπὶ τοῖς—Ὀνίας, τὸν μὲν ναὸν] Καὶ τοῖς ἑκατὸν ὀγδοήκ. *Big. Vat.* & *Voſſ.* ἐπὶ τοῖς ὀγδοήκοντα σταδίοις *Vat.* Huds. Conf. Antt. l. 12. c. 9. §. 7. & lib. 13. c. 3. §. 3. Spanh.

r Οὐχ ὅμοιον ᾠκοδόμησε] Κατ' ὁμοίωσιν τοῦ ἐν Ἱεροσολύμοις &c. p. 562. v. 32. Reſpectu formæ & conclavium. ▪ enim Judæi non licere tradunt. Rel.

s Τοῦ βωμοῦ] An ergo ſibi licere credidit altare Hieroſolymitanum mutari? omnino 1. Quod Elias & alii altaria ſtruerent extra locum ubi templum aut tabernaculum erat. 2. Quod niti ſibi videretur nota Prophetia de 5. urbibus in Ægypto locuturis ſermonem Canaan. Rel.

t Οἴκοι ἐξεμιμήσατο] Οἴκοθεν *Big.* & *Voſſ.*

u Τὴν λυχνίαν] Nec enim lychnuchum ejuſmodi ad alios uſus fabricare ſuſtinuit, ut: nec alii Judæi, qui 5. qui 6. qui 8, non autem 7. ramorum lychnuchum facere verentur. Rel.

x Τὸν λύχνον χρυσοῦν] Illud τὸν non agnoſcunt *Big.* & *Voſſ.*

y Ἐπιφαίνοντα σέλας,] Ἐπιφέροντα *Bod.* & *Roſt.*

z Ὁ βασιλεὺς] Abeſt a *Roſt.*

a Οὐ μὴν Ὀνίας—ταῦτα ἔπραττεν,] Conf. Antt. lib. 13. c. 3. §. 1. Spanh.

b Πρὸς τοὺς ἐν τοῖς Ἱεροσολύμοις Ἰουδαίους,] Πρὸς τοῖς ἐν τοῖς Ἱεροσολύμοις Ἰουδαίοις *Bod.*

c Ἀπομνημονεύοντι,] ἀλλ' ὑπομνῶν *Roſt.*

d Καὶ τοῦτο ἱερὸν ἐνόμιζε κατασκευάσας] Ita *Big. Voſſ.* & *Ruf.* καί τοι τὸ ἱερὸν in *Editis Aliiſque.*

e Ἐγεγόνει δέ τις καὶ παλαιὰ πρόρρησις] Conf. Antt. lib. 13. c. 3. §. 1. Spanh.

f Ἔτεσί που πρόσθεν ἑξακοσίοις,] Ἔτεσί τε πρόσθεν ἑξακοσίοις *Bod.*

g Ἡσαΐας ὄνομα—ἀνδρὸς Ἰουδαίου] Eſaias (c. 19. v. 18.) ſpirituale Chriſti regnum deſcribens dixerat in Ægyptum uſque propagatum iri. *Cætera videſis apud Jac. Cappellum in Hiſtoria Sacra & Exotica*, p. 616. &c. *Confer Joſephum ipſum*, l. 13. c. 3. p. 562. Antt. lib. 13. c. 3. §. 1.

* Templum Judæorum, quod eſſet apud Onion (quæ ſic appellatur) civitatem deſtrueret. Hæc autem eſt in Ægypto &c. *Ruf.*

† Nongentos ſeptuaginta, *Ruf.*

k Ana-

ἱερὸν, καί τινα τῶν [h] ἀναθημάτων ἐκφορήσας, τὸν ναὸν ἀπέκλεισε. Λούπου δὲ μετὰ βραχὺ τελευτήσαντος, Παυλῖνος διαδεξάμενος τὴν ἡγεμονίαν, οὔτε τῶν ἀναθημάτων [i] οὐδὲν κατέλιπεν, πολλὰ γὰρ διηπείλησε τοῖς ἱερεῦσιν, εἰ μὴ πάντα προκομίσειαν, οὔτε προσιέναι τῷ τεμένει τοὺς θρησκεύειν βουλομένους ἀφῆκεν. ἀλλ' ἀποκλείσας τὰς πύλας, ἀπρόσιτον αὐτὸ παντελῶς ἐποίησεν, ὡς μηδ' ἴχνος ἔτι τῆς εἰς Θεὸν θεραπείας ἐν τῷ τόπῳ καταλιπεῖν. χρόνος ἦν εἰς τὴν ἀπόκλεισιν τοῦ ναοῦ γεγονὼς ἀπὸ τῆς κατασκευῆς ἔτη [k] τρία καὶ τεσσαράκοντα καὶ τριακόσια.

adveniſſet, nonnullis donariis ablatis templum clauſit. Verum, Lupo non multo poſt mortuo, Paulinus, qui ei ſucceſſit in imperio, neque donariorum quicquam reliquit (vehementer enim ſacerdotibus comminatus eſt niſi omnia protuliſſent) neque Deum colere volentibus permiſit ad templum adire: ſed clauſis foribus ipſum omnino inacceſſum fecit, ut ne veſtigium quidem cultûs divini in loco ſupereſſet. Fluxerant *autem*, à templi conditu uſque ad tempus quo clauſum erat, anni CCCXLIII. *Paulinus præſes poſt Lupum.*

ΚΕΦ. ια'. — CAP. XI. XXXI.

Περὶ Ἰωνάθου, σικαρίου ἑνὸς, ἐν Κυρήνῃ στασιαστοῦ καὶ συκοφάντου πονηροτάτου.

De Jonatha, uno è ſicariis, apud Cyrenen ſeditioni ſtudente, & ſycophantam agente improbiſſimum.

Ἥψατο δὲ καὶ [l] τῆς περὶ Κυρήνην πόλεως ἡ τῶν σικαρίων ἀπόνοια, καθάπερ νόσος. διαπεσὼν γὰρ εἰς αὐτὴν Ἰωνάθης, πονηρότατος ἄνθρωπος, καὶ τὴν τέχνην ὑφάντης, οὐκ ὀλίγους τῶν ἀπόρων ἀνέπεισε προσέχειν αὐτῷ, καὶ προήγαγεν εἰς τὴν ἔρημον, σημεῖα καὶ [m] φάσματα δείξειν ὑπισχνούμενος. καὶ τοὺς μὲν ἄλλους ἐλάνθανε ταῦτα διαπραττόμενος καὶ φενακίζων· [n] οἱ δὲ τοῖς ἀξιώμασι [o] προύχοντες τῶν ἐπὶ τῆς Κυρήνης Ἰουδαίων, τὴν ἔξοδον [p] αὐτοῦ καὶ παρασκευὴν τῷ τῆς Πενταπόλεως Λιβύης ἡγεμόνι [q] Κατύλλῳ προαγγέλλουσιν. ὁ δ' ἱππέας τε καὶ πεζοὺς ἀποστείλας, ῥᾳδίως ἐκράτησεν ἀνόπλων. καὶ τὸ μὲν πλέον ἐν χερσὶν ἀπώλετο, τινὲς δὲ καὶ ζωγρηθέντες ἀνήχθησαν [r] πρὸς τὸν Κάτυλλον. ὁ δ' ἡγεμὼν τοῦ βουλεύματος Ἰωνάθης, τότε μὲν διέφυγε, πολλῆς δὲ καὶ λίαν ἐπιμελοῦς ἀνὰ πᾶσαν τὴν χώραν ζητήσεως γινομένης, ἥλω. καὶ πρὸς τὸν ἡγεμόνα [s] Κάτυλλον [t] ἀναχθεὶς, ἑαυτῷ μὲν ἐμηχανᾶτο τῆς τιμωρίας ἀπαλλαγὴν, τῷ Κατύλλῳ δὲ ἔδωκεν ἀφορμὴν ἀδικημάτων. ὁ μὲν γὰρ τοὺς πλουσιωτάτους τῶν Ἰουδαίων ἔλεγε καταψευδόμενος, διδασκάλους αὐτῷ τοῦ βουλεύματος γεγονέναι.

β. Προθύμως δὲ τὰς διαβολὰς ἐκεῖνος ἐξεδέχετο, καὶ τῷ πράγματι πολὺν ὄγκον περιετίθει, μεγάλα προστραγῳδῶν, ἵνα [u] δὴ δόξειε καὶ αὐτὸς Ἰουδαϊκὸν πόλεμον κατωρθωκέναι. [x] τὸ δὲ δὴ [y] τούτου χαλεπώτερον, [z] πρὸς γὰρ τῷ πιστεύειν ῥᾳδίως, ἔτι καὶ διδάσκαλος ἦν τῶν σικαρίων τῆς ψευδολογίας. κελεύσας γοῦν αὐτὸν ὀνομάσαι τινὰ τῶν Ἰουδαίων Ἀλέξανδρον, ᾧ πάλαι προσκεκρουκὼς φανερὸν ἐξενηνόχει τὸ μῖσος, τήν τε γυναῖκα τὴν ἐκείνου Βερνίκην ταῖς αἰτίαις [a] συμπλέξας, τούτους μὲν πρώτους ἀνεῖλεν· ἐπὶ δ' αὐτοῖς ἅπαντας τοὺς εὐπορίᾳ χρημάτων διαφέροντας, ὁμοῦ τρισχιλίους ἐφόνευσεν ἄνδρας. καὶ ταῦτα [b] πράττειν ἐνόμιζεν ἀσφαλῶς, ὅτι τὰς οὐσίας αὐτῶν εἰς τὰς τοῦ Καίσαρος προσόδους ἀνελάμβανεν.

γ. Ὅπως δὲ μηδ' ἀλλαχοῦ τινες τῶν Ἰουδαίων ἐλέγξωσιν αὐτοῦ τὴν ἀδικίαν, πορρωτέρω τὸ ψεῦδος

Dementia vero & furor ſicariorum, veluti morbi contagium, Cyrenen urbeſque circa ipſam invaſit. Nam cum Jonathas, vir improbiſſimus & arte textor, eò evaſiſſet, pauperum & indigentium non paucis, ut ipſi ſe adjungerent, perſuaſit, & in deſertum eduxit, promittens ſe ſigna ipſis & apparitiones oſtenſurum. & alios quidem hæc agendo atque fallendo latebat: qui vero inter Judæos Cyrenenſes dignitate præſtabant, ejus profectionem & apparatum Catullo Pentapolitanæ Libyæ præſidi annunciant. Ille autem, equitibus & peditibus miſſis, inermes facile ſuperavit: & major quidem pars manibus interiit, nonnulli autem vivi capti ad Catullum perducti erant. Autor autem conſilii Jonathas tunc quidem effugit; multum vero ac diligenter per omnem quæſitus regionem, captus eſt; adductuſque ad Catullum, ſibi quidem id confecit ut ſupplicium effugeret, Catullo autem anſam ad maleficia præbuit. Ille enim Judæorum locupletiſſimos falſo inſimulans, auctores ſibi hujus conſilii illos exſtitiſſe dicebat. *Sicarii etiam Cyrenen turbant.* *Catullus Pentapolitanæ Libyæ præſes.* *Jonathas dux ſicariorum capitur.*

2. Catullus autem calumnias iſtas alacriter amplectebatur, remque valde cumulabat & adaugebat, tragicis etiam verbis *ſingula* multum exaggerans, ut ſcilicet ipſe bellum Judaïcum confeciſſe videretur. Et, quod hoc atrocius eſt, præter eam credulitatem, ſicarios eandem calumniam edocebat. Denique cum hoc ei juſſiſſet, ut Judæum quendam Alexandrum nominaret, (cum quo olim ei infenſus, apertas exercuerat ſimultates) & uxorem ejus Berenicen criminationibus implicuiſſet, hos quidem primo occidit; deinde omnes pecuniarum copia pollentes ad tria virorum millia ſimul trucidavit. & hæc ſecure facere arbitrabatur, quod eorum patrimonia reditibus Cæſaris adjungeret. *Catulli calumnia in Judæos.*

3. Ne vero vel alibi degentium quiſquam Judæorum ejus iniquitatem redargueret, *etiam* longiùs men-

h Ἀναθημάτων] Ita Big. & Voſſ. ἀναθημάτων in Editis Aliiſque.

i Οὐδὲν κατέλιπεν,] Οὐδὲ κατέλιπεν Voſſ. οὐδὲ κατέλειπεν Big. & Raſ.

k Τρία καὶ τεσσαράκοντα καὶ τριακόσια.] Vero propius Ruffinus ait ſtetiſſe annos CCCXXXIII. Legendum CCXXXIII. Clauſum eſt enim Veſpaſiani juſſu paolo poſt Hieroſolymitanum, circa annum U. C. 824. *Capellus.* Confer. *Seldenum* in l. 1. *de Succeſſ. in Pontif. Hebr.* c. VIII.

l Τῶν περὶ Κυρήνην—σικαρίων ἀπόνοια,] Conf. de Vita §. 76. Spanh.

m Φάσματα δείξειν ὑπισχνούμενος] Τέρατα *Zonar.*

n Οἱ δὲ τοῖς ἀξιώμασι] Circa hæc deficit altera Collatio ex Voſſianis (ubi pag. 996. lit. F. l. 4. ſcribitur, *hic def. MS.*) nam Bigotiana ad finem uſque pergit. Hav.

o Προύχοντες τῶν ἐπὶ τῆς Κυρήνης Ἰουδαίων,] Confer de Vita §. 76. Spanh.

p Αὐτοῦ] αὐτῶν *Raſ.*

q Κατύλλῳ προαγγέλλουσιν.] *Al.* Καλύλλῳ.

r Πρὸς τὸν] εἰς τὸν *Raſ.*

s Κάτυλλον] Abeſt a *Raſ.*

t Ἀναχθεὶς,] ἀχθεὶς *Raſ.*

u Δὴ δόξειε καὶ αὐτὸς Ἰουδαϊκὸν πόλεμον κατωρθωκέναι.] δόξῃ ὡς κατορθώσας Ἰουδ. τὸν πόλεμον κ. *Raſ.* deleto, ὡς quod & *Voſſ.*

x Τὸ δὲ] τοῦτο *Voſſ.*

y Τούτου] τοῦτον *Raſ.*

z Πρὸς γὰρ τῷ πιστεύειν ῥᾳδίως,] Ita cum *Zonara.* πρὸς γὰρ τὸ in *Editis Aliiſque.*

a Συμπλέξας,] Συνπλέξας *Big.*

b Πράττειν ἐνόμιζεν ἀσφαλῶς,] Sic *Ruffinus* legiſſe videtur. πράττων in *Græcis* quibus uſi ſumus.

mendacium propagavit: ac Jonathæ, nonnulliſque aliis qui cum eo comprehenſi fuerant, perſuadet, ut novarum rerum accuſationem inferrent probatiſſimis Judæorum apud Alexandriam Romamque degentium. Horum autem, qui inſidioſe delati ſunt, unus erat Joſephus qui hæc ſcripſit. Non tamen Catullo, ita ut ſperaverat, ceſſit machinatio. Nam Romam quidem venit, Jonathan cæteroſque vinctos ducens: finemque arbitrabatur quæſtionis eſſe calumniam apud illum ac per ipſum conflatam. Veſpaſianus autem, rem ſuſpicatus, in veritatem inquiſivit: compertoque injuſtam hominibus illatam accuſationem, illos quidem Titi ſtudio criminibus ſibi objectis ſolvit; pœnam vero, quam commeruit, in Jonatham ſtatuit. Vivus enim exuſtus eſt, verberibus ante multatus.

Joſephus accuſatur conjurationis.

Calumnia retegitur & Jonathas crematur.

Catulli mors & vindicta divina.

4. Catullo autem tunc quidem ob lenitatem imperatorum contigit, ut nihil amplius reprehenſionis experiretur. Verum non multo poſt, multiplici morbo & inſanabili correptus, ægre vita diſcedit, non corpore tantum cruciatus, ſed graviore animi morbo affectus. Terroribus enim exagitabatur & crebro clamabat, ſe videre umbras eorum quos peremerat ſibi obverſari: cumque ſeipſum continere non potuiſſet, lecto exſiliebat, tanquam tormenta ei adhibita eſſent & ignis. Malo autem continuò valde ingraveſcente, ejuſque inteſtinis per corroſionem defluentibus, ita mortem occubuit, non minus *illuſtre* quam alius quiſquam divinæ in puniendis ſceleſtis providentiæ indicium factus.

Epilogus operis.

5. Hic nobis eſt finis hiſtoriæ, quam cum omni diligentia nos tradituros polliciti ſcimus ſcire cupientibus, quemadmodum hoc bellum à Romanis cum Judæis geſtum erat. Et qualis ſit quidem dictio, *qua uſus ſum*, lectorum eſto judicium: de veritate autem confidenter dicere non pigebit, quod hanc ſolam per omnia quæ ſcripſi *mihimet* propoſuerim.

Finis Joſephi excidii Judaïci.

ἐξέτεινε· καὶ πείθει τὸν Ἰωνάθην καί τινας τῶν ἅμα ἐκείνῳ [c] συνειλημμένων, νεωτερισμοῦ κατηγορίαν ἐπιφέρειν τοῖς ἐν Ἀλεξανδρείᾳ τε καὶ Ῥώμῃ τῶν Ἰουδαίων δοκιμωτάτοις. τούτων εἷς τῶν ἐξ ἐπιβουλῆς [d] αἰτιαθέντων ἦν Ἰώσηπος, ὁ ταῦτα συγγραψάμενος. οὐ μὴν κατ' ἐλπίδα τῷ Κατύλλῳ τὸ [e] σκεύωρημα προεχώρησεν. ἧκεν μὲν γὰρ εἰς τὴν Ῥώμην, τοὺς περὶ τὸν Ἰωνάθην ἄγων δεδεμένους, καὶ πέρας ᾤετο τῆς ἐξετάσεως εἶναι, τὴν ἐπ' αὐτοῦ καὶ δι' αὐτοῦ γενομένην ψευδολογίαν. Οὐεσπασιανὸς δὲ, τὸ πρᾶγμα ὑποπτεύσας, ἀναζητεῖ τὴν ἀλήθειαν, καὶ γνοὺς [f] ἄδικον τὴν αἰτίαν τοῖς ἀνδράσιν ἐπενηνεγμένην, τοὺς μὲν ἀφίησι τῶν ἐγκλημάτων Τίτου σπουδάσαντος, δίκην δ' ἐπέθηκεν Ἰωνάθῃ τὴν προσήκουσαν. ζῶν γὰρ κατεκαύθη, πρότερον αἰκισθείς.

δʹ. Κατύλλῳ δὲ τότε μὲν ὑπῆρξε, διὰ τὴν πραότητα τῶν αὐτοκρατόρων, μηδὲν πλέον ὑπομεῖναι καταγνώσεως. οὐκ εἰς μακρὰν δὲ νόσῳ καταληφθεὶς πολυτρόπῳ καὶ δυσιάτῳ χαλεπῶς [g] ἀπαλλάττεται, οὐ τὸ σῶμα μόνον κολαζόμενος, ἀλλ' ἦν ἡ τῆς ψυχῆς αὐτῷ νόσος βαρυτέρα. δείμασι γὰρ ἐξεταράττετο, καὶ συνεχῶς [h] ἀνεβόα, βλέπειν εἴδωλα τῶν ὑπ' αὐτοῦ πεφονευμένων ἐφεστηκότα. καὶ κατέχειν ἑαυτὸν οὐ δυνάμενος, [i] ἐξήλλετο τῆς εὐνῆς ὡς βασάνων αὐτῷ καὶ πυρὸς προσφερομένων. τοῦ δὲ κακοῦ πολλὴν ἀεὶ τὴν ἐπίδοσιν λαμβάνοντος, καὶ τῶν ἐντέρων αὐτῷ κατὰ διάβρωσιν ἐκπεσόντων, οὕτως ἀπέθανε, οὐδενὸς ἧττον ἑτέρου τῆς προνοίας τοῦ Θεοῦ τεκμήριον γενόμενος, ὅτι τοῖς πονηροῖς δίκην ἐπιτίθησιν.

εʹ. Ἐνταῦθα τῆς ἱστορίας ἡμῖν τὸ πέρας ἐστὶν, ἣν ἐπηγγειλάμεθα μετὰ πάσης ἀκριβείας παραδώσειν τοῖς βουλομένοις μαθεῖν, τίνα τρόπον οὗτος ὁ πόλεμος Ῥωμαίοις πρὸς Ἰουδαίους ἐπολεμήθη. καὶ πῶς μὲν ἡρμήνευται, τοῖς ἀναγνωσομένοις κρίνειν ἀπολελείφθω· περὶ τῆς ἀληθείας δ' οὐκ ἂν ὀκνήσαιμι θαρρῶν λέγειν, ὅτι μόνης ταύτης παρὰ πᾶσαν τὴν γραφὴν ἐστοχασάμην.

[k] Τέλος τῆς Ἰωσήπου Ἰουδαϊκῆς ἁλώσεως.

c Συνειλημμένων,] Συνεδέτων Big. & Voſſ.
d Αἰτιαθέντων ἦν Ἰώσηπος,] Αἰτιαθέντων Big. & Voſſ.
e Σκεύωρημα] Σκευώρημα Big. & Voſſ. ἐσκευωρημένα Demoſth. adv. Timocr. 516. C. alibi σκευωρήματα Philipp. III. pag. 163. Spanh.
f Ἄδικον τὴν αἰτίαν] Ita Big. & Voſſ. ἀδίκως in Editis Aliiſque.
g Ἀπαλλάττεται,] Sic MSS. ἀπαλλάττετο in Editis forſan ἀπηλλάττετο.
h Ἀνεβόα.] Ἐβόα Big. & Voſſ.
i Ἐξήλλετο τῆς εὐνῆς] Ita Big. & Voſſ. antea erat ἐξήλλατο.
k Τέλος τῆς Ἰωσήπου Ἰουδαϊκῆς ἁλώσεως.] Τέλος ἁλώσεως Big. In Calce Roſgardienſis Cod. adſcribitur notum illud de Chriſto teſtimonium.

[a]ΦΛ. [b]ΙΩΣΗΠΟΥ,

[c]ΠΕΡΙ

ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΟΣ ΙΟΥΔΑΙΩΝ,

[d]ΚΑΤΑ [e]ΑΠΙΩΝΟΣ

ΛΟΓΟΣ Α'.

FLAVII JOSEPHI,

DE

ANTIQUITATE JUDÆORUM,

CONTRA APIONEM

LIBER I.

ΙΚΑΝΩΣ μὲν ὑπολαμβάνω, καὶ διὰ [f]τῆς περὶ τὴν ἀρχαιολογίαν συγγραφῆς, κράτιστε ἀνδρῶν [g]Ἐπαφρόδιτε, τοῖς ἐντευξομένοις αὐτῇ πεποιηκέναι φανερὸν περὶ τοῦ γένους ἡμῶν τῶν Ἰουδαίων, ὅτι καὶ [h]παλαιότατόν ἐστι καὶ τὴν πρώτην ὑπόστασιν ἔσχεν ἰδίαν, καὶ [i]πῶς τὴν χώραν [k]ἣν [l]νῦν ἔχομεν κατῴκησεν, [m]ἣν, πεντακισχιλίων ἐτῶν ἱστορίαν περιέχουσαν, ἐκ τῶν παρ' ἡμῖν ἱερῶν [n]βίβλων διὰ τῆς Ἑλληνικῆς φωνῆς συνεγραψάμην. ἐπεὶ δὲ συχνοὺς ὁρῶ ταῖς ὑπὸ δυσμενείας ὑπὸ

SATIS quidem arbitror, me per libros etiam Antiquitatum, virorum præſtantiſſime Epaphrodite, lecturis eos planum feciſſe de gente noſtra Judaïca, quod & vetuſtiſſima ſit, & primam originem ſibi propriam habuerit, utque regionem quam nunc tenemus incoluerit, quos, annorum quinque millium hiſtoriam complectentes, ex ſacris libris noſtris Græca lingua conſcripſi. Quoniam vero multos video, qui maledicis ſermonibus, malo Prologus.

---

a ΦΛ.] Φλαβίε in *Vulgatis.* Φλαΐε in quibuſdam *MSS.* Verum nummi nos docent Φλαουΐε correcte ſcribi.

b ΙΩΣΗΠΟΥ,] Ἰωσήπου δὲ Ἑβραίου ἐκ γένους ἰσραηλιτῶν ἀπὸ Ἱεροσολύμων juxta quoſdam *Rufini Codd.* Ἰωσήπου τοῦ Ἑβραίου *Euſeb.* in *Præp. Evang.* p. 476. & in *Eccl. Hiſt.* p. 84.

c ΠΕΡΙ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΟΣ ΙΟΥΔΑΙΩΝ,] Idem titulus huic operi inſcribitur ab *Euſebio*, in libro VIII. de *Præp. Evang.* c. 7. ad finem, p. 361. & lib. X. c. 6. prope finem, p. 476. & in titulo cap. XIII. ejuſdem libri p. 500. περὶ ἀρχαιότητος Ἰουδαίων ἐξ ἱστοριῶν συγκείμενος ἀντιρρητικὸς λόγος πρῶτος καθ' Ἑλλήνων in *Cod. El.* περὶ ἀρχαιότητος Ἰουδαίων ἀντιρρητικὰ κατὰ Ἀπίωνος Γραμματικοῦ. i. e. *de Antiquitate Judæorum refutatorii contra Appionem Grammaticum*, habet *Budæus* in l. V. *de Aſſe.* quos (inquit) Latine ita verſos legimus, ut præſtabilius fuiſſet nunquam fuiſſe editos, adeo corrupti ſunt *Librariorum* vitio & *Interpretis* ignorantia. Scripsi poſt Ἄλωσιν καὶ Ἀρχαιολογίαν ut ex initio patet hujus libri. SPANH.

d ΚΑΤΑ] Κατὰ Ἀπίωνος Γραμματικοῦ Ἀλεξανδρέως ex *Rufino* & inimico ejuſdem *Hieronymo* de *Viris illuſtribus.* Κατὰ Ἀπίωνος abeſt ab *Haſn.* Euſebius Hiſt. Eccl. lib. III. c. IX. pag. 84. de Joſephi libris: καὶ ἕτερα δὲ αὐτοῦ φησὶ σπουδῆς ἄξια δύο, τὰ περὶ τῆς τῶν Ἰουδαίων ἀρχαιότητος, ἐν οἷς καὶ ἀντιρρήσεις πρὸς Ἀπίωνα τὸν Γραμματικὸν κατὰ Ἰουδαίων τηνικάδε συνταξάντα λόγον ποιεῖται &c. A Porphyrio citantur hi duo libri πρὸς τοὺς Ἕλληνας nempe περὶ Ἀποχ. lib. II. p. 351. καὶ ἐν τῷ δευτέρῳ τῶν πρὸς Ἕλληνας ἔστι δὲ δύο τὰ βιβλία. SPANH.

e ΑΠΙΩΝΟΣ ΛΟΓΟΣ Α'.] Legitur etiam per geminum π. tanquam Ἀππίων nomen Romanum eſſet in Græcam ſpeciem detortum ab recto *Appius*, ut Μαρκίων à *Marcius*. Verum Ἀπίων Ægyptiis in uſu fuit, deductum ab Api, ut à Serapi *Serapion.* Pro quo nummi faciunt, uti oſtendit Cl. *Harduinus* in *Nummis Antiquis Populorum & Urbium illuſtratis*, ſub voce ΥΠΑΙΠΗΝΩΝ. Κατ' Ἀπίωνος non agnoſcit *Flor.* pro quibus verbis πρὸς τοὺς Ἕλληνας habet *Porphyrius* περὶ ἀποχῆς.

f Τῆς περὶ τὴν ἀρχαιολογίαν συγγραφῆς,] Conf. de Vita §. 76. SPANH.

g Ἐπαφρόδιτε,] Cum anno XIIIo. *Domitiani* libros *Antiquitatum* ſcripſerit *Fl. Joſephus*, & poſtea *Commentarium de Vita ſua*, tanquam appendicem ad *Antiquitatum* libros, ac denique *libros duos adverſus Apionem*, omnia autem iſta ſcripta conſecrarit *Epaphrodito*: vix poteſt eſſe *Epaphroditus* ille, qui olim *Neronis a libellis*, & XIVo. *Domitiano* cæſus eſt, cum jam aliquandiu in exſilio fuiſſet; ſed alter *Epaphroditus*, Trajani (ut inquit *Grotius* ad *Lucam*, c. 1. v. 3.) libertus ac procurator. De hoc Epaphrodito in fine de Vita §. 76. & Proœm. in ἀρχ. §. 2. καὶ μάλιστα δὴ πείσαντος Ἐπαφροδίτου &c.

h Παλαιότατόν ἐστι] Ita in *MSS.* & *Vet. Interpr.* παλαιότατόν τε καὶ π. *Haſn.* παλαιότατόν τε καὶ in *Editis.*

i Πῶς τὴν χώραν] Iterum cum *MSS.* (ut *Haſn.*) antea erat, καὶ περὶ τὴν χ.

k Ἣν] Conf. Proœm. ἀρχ. §. 3. πεντακισχιλίων ἐτῶν ἱστορίας &c. Joſephus ait à ſe Hebræorum volumina in Græcam linguam transferri nec addentem iis quicquam aut detrahentem Conf. ἀρχ. lib. 10. c. 11. §. 1. SPANH.

l Νῦν ἔχομεν κατῴκησεν,] Illud νῦν non agnoſcit *El.*

m Ἣν, πεντακισχιλίων ἐτῶν ἱστορίαν περιέχουσαν,] *Sc.* συγγραφὴν. dein in *MSS.* (ut & *Haſn.*) πεντακισχιλίων ἐτῶν ἀριθμὸν ἱστορ. &c. abſque vocula ἣν. De annorum numero videlis *Iſ. Voſſium* in *Chronologia Sacra*, p. 148.

n Βίβλων] Sic *MSS.* βίβλων & βιβλίων in *Editis* paſſim.

o Διὰ]

malo animo à quibuſdam jactatis, fidem habeant, eaque quæ ego de antiquitate ſcripſi non credant, & recentiorem eſſe gentem noſtram colligant ex eo, quod nulla ejuſdem mentio facta fuerit apud celebres Græcorum hiſtoricos; de hiſce omnibus putavi ſcribendum breviter, tum ut obtrectatorum malevolentiam voluntariumque falſiloquium arguerem, tum ut aliorum ignorantiam corrigerem, univerſoſque de noſtra antiquitate edocerem, qui veritatem ſcire deſiderant. Eorum autem quæ à me dicentur utar quidem teſtibus eis, qui de omni antiquitate apud Græcos fide digni habiti fuerunt: eos vero, qui probroſe de nobis falſoque ſcripſere *aliqua*, ipſos ſuis verbis convictos dabo. Conabor etiam quid cauſæ fuerit aperire, quod non multi è Græcis in hiſtoriis *ſuis* gentis noſtræ meminerint: necnon & eos, qui de nobis ſcribere in hiſtoriis non omiſerunt, producam iis qui aut neſciunt eos aut ſe neſcire ſimulant.

Auctoris in ſcribendo inſtitutum.

2. Primum itaque vehementer eos mirari ſubit, qui de rebus antiquiſſimis non aliis fidem quam Græcis *hominibus* habendam eſſe, non niſi ab illis verum exſpectandum, proinde neque nobis neque aliis quibuſcunque credendum arbitrantur. Equidem hoc in genere ſecus omnino ſtatuendum intelligo, ſi modo verum è rebus ipſis ſumere potius, quam vanis opinionibus inhærere malimus. Enimvero nova *certe* apud Græcos omnia, & ante unum, ut ita loquar, alterumve diem exſtitiſſe reperias, urbium (*inquam*) molitionem, excogitationem artium, & legum perſcriptionem: omnium vero noviſſimò ad ſcribendam hiſtoriam ſe contulerunt. At vero & Ægyptiis, & Chaldæis, & Phœnicibus (ne cum iis noſtrates hoc loco numerem) vetuſtiſſimam atque conſtantiſſimam rerum ſuarum manere memoriam *Græci* fatentur ipſi. Etenim cùm regionem incolunt omnium minime infeſto cœlo laborantem, tum diligentiam in eo ſingularem adhibuerunt, uti ne quid è rebus ſuis oblivione conſepultum jaceret, ſed potius omnia publicas in tabulas à viris ſapientiſſimis ſemper referrentur. Contra vero tractum illum Græciæ univerſum, infinitorum morborum ſubinde depaſta lues, rerum geſtarum memoriam funditus abolevit; adeoque novo ſemper inſtituto vitæ curriculo, ſuum quique ſibi univerſæ principium & caput eſſe facile perſuaſerunt. Iidem ſero admodum, vixque tandem literarum naturam didicere. Nam qui vetuſtiſſimum illarum uſum eſſe volunt, eas illi ſeſe à Phœnicibus atque à Cadmo accepiſſe gloriantur. neque tamen quiſquam, aut in ſacris, aut in publicis uſquam monumentis ullum ejus temporis exſtare veſtigium oſtenderit; ubi etiam de iis qui Trojanam expeditionem tanto poſt ſuſcepere dubitatum perdiu quæſitumque eſt, an literis uſi fuerint. Qua de re verior ea conſtantiorque ſententia jam obtinet, ignoratum ab iis hodiernum illarum uſum fuiſſe. Neque tu ſcriptum omnino apud Græcos ullum, cujus de fide modo conſtet, Homeri Poëſi antiquius invenias. at eum poſt

Non ſoli Græci de rebus antiquis audiendi.

Vetuſtior rerum memoria apud Ægyptios & Chaldæos &c.

Græci fatentur ſe literarum uſum à Cadmo & Phœnicibus accepiſſe.

De Homeri poëſi. &

τινων εἰρημέναις προσέχοντας βλασφημίαις, καὶ τοῖς περὶ τὴν ἀρχαιολογίαν ὑπ' ἐμοῦ γεγραμμένοις ἀπιστοῦντας, τεκμήριόν τε ποιουμένους τοῦ νεώτερον εἶναι τὸ γένος ἡμῶν, [o] διὰ τὸ μηδεμιᾶς παρὰ τοῖς ἐπιφανέσι τῶν Ἑλληνικῶν ἱστοριογράφων μνήμης ἠξιῶσθαι, περὶ τούτων ἁπάντων ᾠήθην δεῖν γράψαι συντόμως, τῶν μὲν λοιδορούντων τὴν δυσμένειαν καὶ τὴν ἑκούσιον ἐλέγξαι ψευδολογίαν, τῶν δὲ τὴν ἄγνοιαν ἐπανορθώσασθαι, διδάξαι [p] δὲ πάντας ὅσοι τἀληθὲς εἰδέναι βούλονται περὶ τῆς ἡμετέρας ἀρχαιότητος. χρήσομαι δὲ τῶν μὲν ὑπ' ἐμοῦ λεγομένων μάρτυσι, τοῖς ἀξιοπιστοτάτοις εἶναι περὶ πάσης ἀρχαιολογίας ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων κεκριμένοις· τοὺς δὲ βλασφήμως περὶ ἡμῶν καὶ ψευδῶς γεγραφότας, αὐτοὺς δι' ἑαυτῶν ἐλεγχομένους παρέξω. πειράσομαι δὲ καὶ τὰς αἰτίας ἀποδοῦναι, δι' ἃς οὐ πολλοὶ τοῦ ἔθνους ἡμῶν ἐν ταῖς ἱστορίαις Ἕλληνες ἐμνημονεύκασιν· ἔτι μέντοι καὶ τοὺς οὐ παραλιπόντας τὴν περὶ ἡμῶν ἱστορίαν ποιήσω φανεροὺς τοῖς μὴ γινώσκουσιν ἢ προσποιουμένοις ἀγνοεῖν.

β'. Πρῶτον οὖν ἐπέρχεταί μοι πάνυ θαυμάζειν τοὺς οἰομένους δεῖν περὶ τῶν παλαιοτάτων ἔργων μόνοις προσέχειν τοῖς Ἕλλησι, καὶ παρὰ τούτων πυνθάνεσθαι τὴν ἀλήθειαν, ἡμῖν δὲ καὶ τοῖς ἄλλοις ἀνθρώποις ἀπιστεῖν. πᾶν γὰρ ἐγὼ τοὐναντίον ὁρῶ συμβεβηκός, [q] εἴγε δεῖ μὴ ταῖς ματαίαις δόξαις ἐπακολουθεῖν, ἀλλ' ἐξ αὐτῶν τὸ δίκαιον τῶν πραγμάτων λαμβάνειν. [r] τὰ μὲν γὰρ παρὰ τοῖς Ἕλλησιν ἅπαντα νέα, καὶ χθὲς καὶ πρώην, ὡς ἂν εἴποι τις, [s] εὕροις γεγονότα· λέγω δὴ τὰς κτίσεις τῶν πόλεων, [t] καὶ τὰ περὶ τὰς ἐπινοίας τῶν τεχνῶν, καὶ τὰ περὶ τὰς τῶν νόμων ἀναγραφάς· πάντων δὲ νεωτάτη σχεδόν ἐστι παρ' αὐτοῖς ἡ περὶ τοῦ συγγράφειν τὰς ἱστορίας ἐπιμέλεια. τὰ μέντοι παρ' Αἰγυπτίοις τε, καὶ Χαλδαίοις καὶ Φοίνιξιν, ἐῶ γὰρ νῦν ἡμᾶς ἐκείνοις συγκαταλέγειν, αὐτοὶ δήπουθεν ὁμολογοῦσιν ἀρχαιοτάτην τε καὶ μονιμωτάτην ἔχειν τῆς μνήμης τὴν παράδοσιν. καὶ γὰρ τόπους ἅπαντες οἰκοῦσιν, ἥκιστα ταῖς ἐκ τοῦ περιέχοντος φθοραῖς ὑποκειμένους, καὶ πολλὴν ἐποιήσαντο πρόνοιαν, τοῦ μηδὲν ἄμνηστον τῶν παρ' αὐτοῖς πραττομένων παραλείπειν, ἀλλ' ἐν δημοσίαις ἀναγραφαῖς ὑπὸ τῶν σοφωτάτων ἀεὶ καθιερῶσθαι. τὸν δὲ περὶ τὴν Ἑλλάδα τόπον μυρίαι μὲν φθοραὶ κατέσχον, ἐξαλείφουσαι τὴν μνήμην τῶν γεγονότων· ἀεὶ δὲ καινοὺς καθιστάμενοι βίους, τοῦ παντὸς ἐνόμιζον ἄρχειν [u] ἕκαστοι τοῦ ἀφ' ἑαυτῶν. ὀψὲ δὲ [x] καὶ μόλις ἔγνωσαν φύσιν γραμμάτων. οἱ [y] γὰρ ἀρχαιοτάτην αὐτῶν τὴν χρῆσιν εἶναι θέλοντες, παρὰ Φοινίκων καὶ Κάδμου σεμνύνονται μαθεῖν. οὐ μὴν οὐδ' [z] ἐπ' ἐκείνου τοῦ χρόνου δύναιτό τις ἂν δεῖξαι [a] σωζομένην ἀναγραφὴν, [b] οὔτ' ἐν ἱεροῖς, οὔτ' ἐν δημοσίοις ἀναθήμασιν. ὅπου γε καὶ περὶ τῶν ἐπὶ Τροίαν [c] τοσούτοις ἔτεσι στρατευσάντων ὕστερον, πολλὴ γέγονεν ἀπορία τε καὶ ζήτησις, εἰ γράμμασιν ἐχρῶντο. καὶ τἀληθὲς ἐπικρατεῖ μᾶλλον, περὶ τοῦ τὴν νῦν οὖσαν τῶν γραμμάτων χρῆσιν ἐκείνους ἀγνοεῖν. ὅλως δὲ παρὰ τοῖς Ἕλλησιν οὐδὲν ὁμολογούμενον εὑρίσκεται γράμμα [d] τῆς Ὁμήρου ποιήσεως πρεσβύτερον. οὗτος δὲ καὶ τῶν Τρωι-

o Διὰ] Illud διὰ ex conjectura.
p Δὲ] Abeſt ab Haſn.
q Εἴγε δεῖ μὴ] Εἰ δὲ δεῖ legit Budæus in lib. IV. de Aſſe.
r Τὰ μὲν γὰρ] Τὰ μέν γε Big. Flor. & Haſn. Conf. Antt. Prooem. §. 3. ἀφ' ὅτου [illegible] &c. Spanh.
s Εὑρήσεις γεγονότα] Ita in Editis Euſebii de Præp. Evang. p. 477. εὕροις in MSo. Ejuſdem. quo modo & in Editis Joſephi & in MSS.
t Καὶ τὰ περὶ τὰς ἐπινοίας] Καὶ τὰς ἐπινοίας τῶν τεχνῶν καὶ τὰς τῶν ν. in Euſebii vulgatis. pro nobis facit Ejuſdem MS. Joanneuſ.
u Ἕκαστοι] Ἕκαστος τὸ ἀφ' ἑαυτοῦ Euſeb. in Editis. ἕκαστος τοῦ ἀφ' ἑαυτοῦ in MS. ἕκαστοι τοῦ ἀφ' ἑαυτῶν Haſn.
x Καὶ μόλις] [illegible] Euſeb.
y Γὰρ ἀρχαιοτάτην] Ita Euſeb. & Baſ. οἱ γοῦν Euſebii membrana.
z Ἐπ' ἐκείνου] Ἀπ' ἐκείνου Euſeb. minus recte.
a Σωζομένην ἀναγραφὴν,] Ἣν σωζομένην Euſeb. MS.
b Οὔτ' ἐν ἱεροῖς,] Οὐδ' ἱεροῖς οὔτ' ἐν δημοσίοις MS. Euſeb. Vide Voſſium in lib. 1. de Arte Grammat. c. 10. & Lambecium in Prodromo Hiſt. Literariæ, p. 158. & aliud forſan ſentiet.
c Τοσούτοις ἔτεσι] Τοσούτοις ὕστερον ἔτεσι Euſeb.
d Τῆς Ὁμήρου ποιήσεως] Vide Cl. Fabricium in Bibliotheca Gr. Vol. 1. p. 3. 4. &c.

e Τεκμη

Τρωϊκῶν [e] ὕστερον φαίνεται γενόμενος· καί φασιν οὐδὲ τοῦτον ἐν γράμμασι τὴν αὐτοῦ ποίησιν καταλιπεῖν, ἀλλὰ [f] διαμνημονευομένην [g] ἐκ τῶν ᾀσμάτων ὕστερον συντεθῆναι, καὶ διὰ τοῦτο πολλὰς ἐν αὐτῇ σχεῖν τὰς διαφωνίας. οἱ μέν τοι τὰς ἱστορίας ἐπιχειρήσαντες συγγράφειν παρ' αὐτοῖς, λέγω δὲ τοὺς περὶ Κάδμον τε τὸν Μιλήσιον, καὶ τὸν [h] Ἀργεῖον Ἀκουσίλαον, καὶ μετὰ τοῦτον εἴ τινες ἄλλοι λέγονται γενέσθαι, βραχὺ τῆς Περσῶν ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα [i] στρατείας τῷ χρόνῳ προέλαβον. ἀλλὰ μὴν καὶ τοὺς περὶ τῶν οὐρανίων τε καὶ θείων πρώτους παρ' Ἕλλησι φιλοσοφήσαντας, οἷον Φερεκύδην τε τὸν Σύριον καὶ Πυθαγόραν καὶ Θάλητα, πάντες συμφώνως ὁμολογοῦσιν Αἰγυπτίων καὶ Χαλδαίων γενομένους μαθητὰς ὀλίγα συγγράψαι· καὶ ταῦτα τοῖς Ἕλλησιν εἶναι [k] δοκεῖ πάντων ἀρχαιότατα, καὶ μόλις αὐτὰ πιστεύουσιν ὑπ' ἐκείνων γεγράφθαι.

γ'. Πῶς οὖν [l] οὐκ ἄλογον τετυφῶσθαι τοὺς Ἕλληνας ὡς μόνους ἐπισταμένους τὰ ἀρχαῖα, καὶ τὴν ἀλήθειαν περὶ αὐτῶν ἀκριβῶς παραδιδόντας; ἢ τίς οὐ [m] παρ' αὐτῶν συγγραφέων μάθοι ῥᾳδίως, ὅτι μηδὲν βεβαίως εἰδότες συνέγραφον, ἀλλ' ὡς ἕκαστοι περὶ τῶν πραγμάτων [n] εἰκάζοιντο; πλεῖον γοῦν διὰ τῶν βιβλίων ἀλλήλους ἐλέγχουσι, καὶ τὰ ἐναντιώτατα περὶ τῶν αὐτῶν λέγειν οὐκ ὀκνοῦσι. περίεργος δ' ἂν εἴην ἐγὼ τοὺς ἐμοῦ μᾶλλον ἐπισταμένους διδάσκων, ὅσα μὲν Ἑλλάνικος Ἀκουσιλάῳ περὶ τῶν [o] γενεαλογιῶν διαπεφώνηκεν, ὅσα δὲ διορθοῦται τὸν Ἡσίοδον Ἀκουσίλαος, ἢ τίνα τρόπον Ἔφορος μὲν Ἑλλάνικον ἐν τοῖς πλείστοις ψευδόμενον ἐπιδείκνυσιν, Ἔφορον δὲ Τίμαιος, καὶ Τίμαιον οἱ μετ' ἐκεῖνον γεγονότες, Ἡρόδοτον δὲ πάντες. ἀλλ' οὐδὲ περὶ τῶν [p] Σικελῶν τοῖς περὶ Ἀντίοχον καὶ Φίλιστον ἢ Καλλίαν Τίμαιος συμφωνεῖν ἠξίωσεν· οὐδ' αὖ περὶ τῶν Ἀττικῶν οἱ τὰς Ἀτθίδας συγγεγραφότες, ἢ περὶ τῶν Ἀργολικῶν οἱ τὰ περὶ Ἄργος ἱστοροῦντες ἀλλήλοις [q] κατηκολουθήκασι. καὶ τί δεῖ λέγειν περὶ τῶν κατὰ πόλεις καὶ βραχυτέρων, [r] ὅπου περὶ τῆς παρεισηγήσεως τῆς Περσικῆς στρατείας καὶ τῶν ἐν αὐτῇ πραχθέντων οἱ δοκιμώτατοι διαπεφωνήκασιν. πολλὰ δὲ καὶ Θουκυδίδης ὡς ψευδόμενος ὑπό τινων κατηγορεῖται, καί τοι δοκῶν ἀκριβεστάτην καθ' αὐτὸν ἱστορίαν συγγράφειν.

δ'. Αἰτίαι δὲ τῆς [s] τοσαύτης διαφωνίας πολλαὶ μὲν ἴσως ἂν καὶ ἕτεραι τοῖς βουλομένοις ζητεῖν ἀναφανεῖεν, ἐγὼ δὲ δυσὶ ταῖς [t] λεχθησομέναις τὴν μεγίστην ἰσχὺν ἀνατίθημι. καὶ [u] προτέραν ἐρῶ τὴν κυριωτέραν εἶναί μοι δοκοῦσαν. τὸ γὰρ [x] ἐξ ἀρχῆς μὴ σπουδασθῆναι, παρὰ τοῖς Ἕλλησι [y] δημοσίας γενέσθαι [z] περὶ τῶν ἑκάστοτε πραττομένων ἀναγραφάς, τοῦτο μάλιστα δὴ καὶ τὴν πλάνην καὶ τὴν ἐξουσίαν τοῦ [a] ψεύδεσθαι, τοῖς μετὰ ταῦτα βουληθεῖσι περὶ τῶν παλαιῶν τι γράφειν παρέσχεν. οὐ γὰρ μόνον παρὰ τοῖς ἄλλοις Ἕλλησιν ἠμελήθη τὰ περὶ τὰς ἀναγραφάς, ἀλλ' οὐδὲ παρὰ τοῖς Ἀθηναίοις, οὓς αὐτόχθο-

Trojana tempora natum eſſe nemo non fatetur: imo ne ab ipſo quidem literis ſuam illam poëſin mandatam eſſe ferunt, ſed poſterorum memoria propagatam aliquandiu, variis ex cantilenis collectam demum & contextam fuiſſe, ac propterea tantum in ea vulgo diſcrepantiæ reperiri. Ergo qui ex illis ad ſcribendam hiſtoriam animum appulere, Cadmus, inquam, Mileſius, & Acuſilaus Argivus, ac ſiqui præterea nominantur, paulum admodum Perſicam adverſos Græcos expeditionem tempore anteverterunt. Ad hæc qui de rebus cœleſtibus atque divinis primi apud eos philoſophari cœperunt, ut Pherecydes Syrius & Pythagoras & Thales, illos & Ægyptiorum Chaldæorumque diſcipulos fuiſſe, nec niſi pauca ſcripſiſſe, ore omnes uno pronunciant: atque illa Græci cum omnium vetuſtiſſima eſſe arbitrantur, tum vix etiam ab illis ea ſcripta fuiſſe credunt. *quam antiqua ſit.* *Græcorum antiquiſſimi Ægyptiorum & Chaldæorum diſcipuli.*

3. Quis igitur vano ſtolidoque faſtu Græcos laborare non videat, qui ſi & res antiquas tenere ſoli, & ſoli accuratam illarum integramque veritatem tradere videantur? Imo quis non ex iiſdem ſcriptoribus illud perfacile diſcat, perſpecti ab iis nihil exploratique conſcriptum, ſed tantum quatenus aſſequi conjectura potuerint? Itaque ſcriptis ſuis alios paſſim alii reprehendunt, nec iiſdem omnino de rebus longe diverſa loqui erubeſcunt. Ego vero importunus & otioſus utique videar, ſi, quibus id quam ipſi mihi notius eſt, perdocere velim, quam in Genealogiæ rationibus multa ſint, in quibus Hellanicus ab Acuſilao diſſideat: quam apud Heſiodum Acuſilaus multa caſtiget: quam ſæpe mendacii reum Hellanicum Ephorus, Ephorum Timæus, Timæumque recentiores, denique Herodotum univerſi peragant. Neque vero aut de rebus Siculis eadem Timæus, quæ Antiochus & Philiſtus & Callias, ſentire voluit: aut in Atticis qui Atthidas ſcripſere, vel in Argolicis qui de Argo, aliorum alii ſenſum mentemque ſequuti ſunt. quanquam quid ea perſequi attinet, quæ per urbes paſſim contigére, & anguſtioribus omnino regionibus continentur, cum in ipſa quoque Perſica expeditione ac rebus in ea geſtis, laudatiſſimorum ſcriptorum magna ſit plerumque diſſenſio? prorſus ut ipſe etiam Thucydides, licet accuratiſſimam temporum ſuorum hiſtoriam perſcribere videatur, à nonnullis erroris ac vanitatis arguatur. *Vana Græcorum arrogantia.* *Seſe invicem mendacii arguunt.* *Magna inter eos diſſenſio.*

4. Cujus ſane diſſidii, cum aliæ fortaſſis plurimæ aliis in illud anquirentibus occurrere poſſint, tum has præcipue duas ſummi momenti cauſas eſſe intelligo. Atque ut ab ea, quæ mihi potior videtur, incipiam, cum totum illud res eas, quæ ubique fierent, publicas in tabulas referendi ſtudium à Græcis jam uſque ab initio neglectum fuiſſet, id ſane cum errori maxime viam aperuit, tum iis etiam omnibus, qui de rebus antiquioribus ſcribere cogitarent, licentiam obtulit impune mentiendi. Nec enim reliqua duntaxat Græcorum natio hanc tabularum conficiendarum curam jacere permiſit: ſed ne apud Athenienſes quidem, quos tamen & in- *Res geſtas in publicas tabulas referre diu neglexerunt Græci.*

e Ὕστερον φαίνεται γενόμενος] Ὕστερος Euſeb.
f Διαμνημονευομένην] Hoc parum veriſimile eſſe exiſtimat Fabricius in Bibl. Gr. Vol. 1. p. 269.
g Ἐκ τῶν ᾀσμάτων] Διὰ γραμμάτων Euſeb.
h Ἀργεῖον Ἀκουσίλαον,] De quo ἀρχ. lib. 1. cap. 3. §. 9. καὶ Ἑλλάνικος, ὁ Ἀκουσίλαος &c. Spanh.
i Στρατείας τῷ χρόνῳ] Διαστρατείας τῷ χρ. προέλαβον in Edit. Baſ. & MSS.
k Δοκεῖ πάντων ἀρχαιότατα,] Ita cum Euſeb. & Vet. Interp. δοκεῖ Baſ. Aliique.
l Οὐκ ἄλογον] Οὐκ οὖν ἄλογον Euſeb. Big. Flor. Hafn. & El.
m Παρ' αὐτῶν συγγραφέων] Παρ' αὐτῶν ἂν τῶν συγγρ. Big. & Flor. παρ' αὐτῶν ἂν τῶν συγγρ. Hafn. παρὰ τῶν αὐτῶν συγγρ. Euſeb.
n Εἰκάζοιντο;] Εἴκαζον; πλεῖον γοῦν Euſeb.
o Γενεαλογιῶν διαπεφώνηκε,] Γενεαλογικῶν Euſeb. MS.
p Σικελῶν] Σικελικῶν Euſeb.
q Κατηκολουθήκασι,] Ηκολουθήκασι Euſeb.
r Ὅπε περὶ τῆς παρεισηγήσεως] Ὅπου γε περὶ τῆς Περσικῆς στρατείας Euſeb. περὶ τῆς παρεμβολῆς τῆς π. Big. Hen. & Hafn.
s Τοσαύτης διαφωνίας] Τοιαύτης Euſeb.
t Λεχθησομέναις] Καθηγησομέναις. & mox ἀναθήσομαι Euſeb.
u Προτέραν ἐρῶ] Προτέραν γε ἐρῶ Euſeb.
x Ἐξ ἀρχῆς] Ἐξεταζόμενα Euſeb.
y Δημοσίας γενέσθαι] Δημοσίᾳ γράφεσθαι Euſeb. δημοσίας γράφεσθαι Hafn.
z Περὶ τῶν ἑκάστοτε πραττομένων] Τὰς π. τ. ἑ. πρ. ἀναγραφὰς Euſeb.
a Ψεύδεσθαι,] Al. συντίθεσθαι.

b Περὶ

& indigenas & diſciplinarum apprime ſtudioſos eſſe ferunt, quicquam ejuſmodi ſactum reperias: cum è publicis quidem literis antiquiſſimas leges eas fuiſſe tradant, quas ipſis Draco de cæde tulit, homo, qui non niſi paulo ante Piſiſtrati tyrannidem lucem aſpexerat. Nam Arcadum meminiſſe quid attinet, qui cum de ſua tantopere vetuſtate glorientur, vix tamen etiam poſt illa tempora literarum informari cognitione cœperunt?

Cauſæ cur veritati parum ſtuduerunt Græci veteres.

5. Ita plane, cum vetuſtior commentarius nullus exſtaret, qui vel docere diſcendi cupidos, vel mentientes arguere poſſet, maxima eſt ſcriptores inter excitata diſſenſio. Cui tu cauſæ alteram hanc adjungas licet. Qui enim ad ſcribendum ſeſe contulerunt, ii non veritatis utique ſtudio ducebantur, licet hoc profiteri ſolenne paſſim omnibus tralatitiumque ſit, ſed vim orationis unam oſtendebant: atque ita quo ſe quiſque genere alios ſuperaturum eſſe maxime confidebat, in eo elaborabant plurimum. Ergo alii fabulas texere, alii civitatum aut regum benevolentiam & gratiam laudationibus eblandiri cœperunt: nonnulli res ipſas, aut illarum ſcriptores carpere ac vituperare maluerunt, quod in eo ſeſe facilius excellere poſſe ſperarent. Cæterum iſti cum hiſtoriæ legibus omnino pugnant. Cum enim eo potiſſimum argumento hiſtoriæ veritas comprobetur, ſi de rebus iiſdem eadem omnes pronuncient, ac ſcribant. ita ſeſe demum iſti maxime reliquos omnes veritatis opinione ſuperaturos putârunt, ſi ab reliquis maxime diſſiderent. Certe dicendi genere & eloquentiæ vi cedere nos oportet ſcriptoribus Græcis; non autem hiſtoriæ de priſcis veritate, & maxime de rebus propriæ uniuſcujuſque patriæ.

De hiſtoriæ veritate ſolliciti Ægyptii, Chaldæi, Judæique.

6. Quod apud Ægyptios quidem & Babylonios ex longiſſimis retro ſeculis in rebus conſcribendis adhibita fuerit diligentia, quando ſacerdotibus quidem id officii commiſſum erat, & circa eas ipſi philoſophabantur, Chaldæis vero apud Babylonios, & maxime Phœnicibus qui Græcis immixti uſi ſunt literis, ut & vitæ rationem ordinarent, & opera publica memoriæ traderent, dum conſentiant omnes, prætermittendum hoc puto. De noſtris vero progenitoribus, quod eandem (mitto dicere an potiorem) quam prædicti habuerint in conſcribenda hiſtoria curam, pontificibus & prophetis id muneris injungentes; quodque uſque ad noſtra tempora cum multa diligentia hoc ipſum ſervarint, &, ſi oportet audentius dicere, etiam ſervabitur, conabor breviter edocere.

Pontifices apud Judæos annalium auctores.

7. Non enim tantum ab initio his rebus viros optimos & in Dei cultu aſſiduos præfecere, ſed & curam habuere ut genus ſacerdotale purum ſemper impermixtumque permaneret. Debet enim quiſquis ſacerdotio fungitur ex populari ſua conjuge liberos quærere, neque ad pecunias aut ho-

νας εἶναι λέγουσι καὶ [b] παιδείας ἐπιμελεῖς, οὐδὲν τοιοῦτον εὑρίσκεται γενόμενον· ἀλλὰ τῶν δημοσίων γραμμάτων ἀρχαιοτάτους εἶναί φασι, τοὺς ὑπὸ Δράκοντος αὐτοῖς περὶ τῶν [c] φονικῶν γραφέντας νόμους, ὀλίγῳ πρότερον τῆς Πεισιστράτου τυραννίδος ἀνθρώπου γεγονότος. περὶ μὲν γὰρ Ἀρκάδων [d] τί δεῖ λέγειν αὐχούντων [e] ἀρχαιότητα· μόλις γὰρ ἔτι καὶ μετὰ ταῦτα γράμμασιν ἐπαιδεύθησαν;

ε'. Ἅτε δὴ τοίνυν οὐδεμιᾶς [f] προκαταβεβλημένης ἀναγραφῆς, ἣ καὶ τοὺς μαθεῖν βουλομένους διδάξειν ἔμελλε, καὶ τοὺς ψευδομένους ἐλέγξειν, ἡ πολλὴ πρὸς ἀλλήλους ἐγένετο διαφωνία τοῖς συγγραφεῦσι. δευτέραν δὲ [g] πρὸς ταύτῃ θετέον ἐκείνην [h] τὴν αἰτίαν. οἱ γὰρ ἐπὶ τὸ γράφειν ὁρμήσαντες, οὐ περὶ τὴν ἀλήθειαν ἐσπούδασαν, καίτοι τοῦτο [i] πρόχειρόν ἐστιν ἀεὶ τὸ ἐπάγγελμα, λόγων δὲ δύναμιν ἐπεδείκνυντο· καὶ καθ' ὅν τινα τρόπον ἐν τούτῳ [k] παρευδοκιμήσειν τοὺς ἄλλους ὑπελάμβανον, κατὰ τοῦτον ἡρμόζοντο. τινὲς μὲν ἐπὶ τὸ μυθολογεῖν [l] τρεπόμενοι, τινὲς δὲ πρὸς χάριν ἢ τὰς πόλεις ἢ τοὺς βασιλέας ἐπαινοῦντες, ἄλλοι δὲ ἐπὶ τὸ κατηγορεῖν τῶν πράξεων ἢ τῶν γεγραφότων ἐχώρησαν, [m] ἐνευδοκιμήσειν τούτῳ νομίζοντες. ὅλως δὲ τὸ πάντων ἐναντιώτατον ἱστορίᾳ πράττοντες διατελοῦσι. τῆς μὲν γὰρ ἀληθοῦς ἐστι τεκμήριον ἱστορίας, εἰ περὶ τῶν αὐτῶν ἅπαντες ταὐτὰ καὶ λέγοιεν καὶ γράφοιεν. οἱ δ' εἰ [n] ταὐτὰ γράψειαν ἑτέρως, οὕτως ἐνόμιζον αὐτοὶ [o] φανεῖσθαι πάντων ἀληθέστατοι. λόγων μὲν οὖν ἕνεκα καὶ [p] τῆς ἐν τούτοις δεινότητος δεῖ παραχωρεῖν ἡμᾶς τοῖς συγγραφεῦσι τοῖς Ἑλληνικοῖς. οὐ μὴν καὶ τῆς περὶ τῶν ἀρχαίων ἀληθοῦς ἱστορίας, καὶ μάλιστά γε τῆς περὶ τῶν ἑκάστοις ἐπιχωρίων.

ϛ'. Ὅτι μὲν οὖν παρ' Αἰγυπτίοις τε καὶ Βαβυλωνίοις, ἐκ μακροτάτων ἄνωθεν χρόνων, τὴν περὶ τὰς ἀναγραφὰς ἐπιμέλειαν, ὅπου μὲν οἱ ἱερεῖς ἦσαν ἐγκεχειρισμένοι, καὶ περὶ ταύτας ἐφιλοσόφουν, Χαλδαῖοι δὲ παρὰ τοῖς Βαβυλωνίοις, [q] καὶ ὅτι μάλιστα δὴ τῶν Ἕλλησιν [r] ἐπιμιγνυμένων ἐχρήσαντο Φοίνικες γράμμασιν, εἴς τε τὰς περὶ τὸν βίον οἰκονομίας, καὶ πρὸς τὴν τῶν κοινῶν ἔργων παράδοσιν, ἐπειδὴ συγχωροῦσιν ἅπαντες, ἐάσειν μοι δοκῶ. περὶ δὲ τῶν ἡμετέρων προγόνων, ὅτι τὴν αὐτήν, ἐῶ γὰρ λέγειν [s] εἰ καὶ πλείω τῶν εἰρημένων ἐποιήσαντο [t] τὴν περὶ τὰς ἀναγραφὰς ἐπιμέλειαν, τοῖς ἀρχιερεῦσι καὶ τοῖς προφήταις τοῦτο προστάξαντες. καὶ [v] ὡς μέχρι τῶν καθ' ἡμᾶς χρόνων πεφύλακται πολλῆς ἀκριβείας, εἰ δὲ θρασύτερον εἰπεῖν καὶ φυλαχθήσεται, πειράσομαι συντόμως διδάσκειν.

ζ'. Οὐ γὰρ μόνον ἐξ ἀρχῆς ἐπὶ τούτων τοὺς ἀρίστους, καὶ τῇ θεραπείᾳ τοῦ Θεοῦ προσεδρεύοντας κατέστησαν, ἀλλ' ὅπως τὸ γένος τῶν ἱερέων ἄμικτον καὶ καθαρὸν [x] διαμένῃ, προυνόησαν. [y] δεῖ γὰρ τὸν μετέχοντα τῆς ἱερωσύνης ἐξ ὁμοεθνοῦς γυναικὸς παιδοποιεῖσθαι, καὶ μὴ πρὸς χρήματα

μηδὲ

b Παιδείας] παιδείας *Hafn.*

c Φονικῶν] φοινικῶν *Hafn.*

d Τί δεῖ λέγειν] Τί χρὴ λέγειν *Euſeb.* τί δὴ λέγω *Flor. Hafn.* & *Big.*

e Ἀρχαιότητα] Ἀρχαιότατα *Big. Hafn.* & *Flor.*

f Προκαταβεβλημένης ἀναγραφῆς,] Προκαταβεβλημένης *Euſeb.*

g Πρὸς ταύτῃ θετέον ἐκείνην] Πρὸς ταύτην *MS. El.* & *Euſeb.*

h Τὴν αἰτίαν.] Illud τὴν ſupplevimus ex *Euſebio* & *MSS.*

i Πρόχειρον] Πρόχειρον αὐτοῖς ἦν *Euſeb.*

k Παρευδοκιμήσειν] Παρευδοκιμήσειν *Euſeb.*

l Τρεπόμενοι,] Τραπόμενοι *Euſeb.*

m Ἐνευδοκιμήσειν] Εὐδοκιμήσειν ἐν τούτῳ *Euſeb.*

n Ταὐτὰ γράψειαν] Antea ταῦτα. Apud *Euſebium* hæc paulo aliter leguntur. οἱ δὲ, εἰ μὴ τὰ αὐτὰ γράψειαν ἑτέροις, i. e. *ſi non eadem cum aliis ſcriberent.*

o Φανεῖσθαι] Ἐνομίζοντο αὐτοὶ φανεῖσθαι in *Euſeb. impreſſ.* ἐνόμιζον αὐτοὶ φανεῖσθαι in *MSo. Euſebii.*

p Τῆς ἐν τούτοις δεινότητος] Illud τῆς è *MS. Elienſ.*

q Καὶ ὅτι μάλιστα δὴ τῶν Ἑλλήνων] Et quia maximè uſi ſunt Phœnices literis, quas Græci ab iis ſunt edocti. SPANH.

r Ἐπιμιγνυμένων] Ita *Big. Flor. Hafn.* & *Vet. Interpr.* ἐπιδημουμένων *Baſ.* cum aliis. quod tuetur *Lamb. Boſ.* & interpretatur, *& quod maxime Phœnices uterentur literis, qui Græcis earum uſum oſtenderunt.* Ad hunc vero modum Cl. *Lowthius, maxime vero illorum qui Græcis innotuerunt* (vel *doctrinæ ſuæ ſpecimen dederunt*) *Phœnices literis uſi ſunt.*

s Εἰ καὶ πλείω] Cl. *Lowthius* mallet ἢ καὶ πλείω.

t Τὴν περὶ τὰς ἀναγραφὰς ἐπιμέλειαν,] Illud τὴν non agnoſcunt plerique *MSS.* ut nec *Hafn.*

v Ὡς μέχρι] Ita *Big. El. Hen. Hafn.* & *Vet. Interpr.* ὡς ἐκ τῶν καθ' ἡμᾶς χρ. *Baſ.* & *Gen.* ἕως ἐκ τῶν legendum eſſe conjecerat Cl. *Lowthius.*

x Διαμένῃ,] Διαμένοι *El.*

y Δεῖ γὰρ τὸν μετέχοντα—τῶν ἀρχαίων] Sacerdotes Hebræorum è Mulieribus ejuſdem gentis, ac proinde non ex proſelyta aut libertina, multo minus è Gentili aut ancilla. Vid. *Seld. de Succ. Pontif. p.* 199. SPANH.

x. Λαμ-

μηδὲ ταῖς ἄλλαις ἀποβλέπειν τιμαῖς, ἀλλὰ τὸ γένος ἐξετάζειν ἐκ τῶν ἀρχαίων [z] λαμβάνοντα τὴν διαδοχὴν, καὶ πολλοὺς [a] παρεχόμενον μάρτυρας. καὶ ταῦτα πράττομεν οὐ μόνον ἐπ' αὐτῆς Ἰουδαίας, ἀλλ' ὅπου ποτὲ σύστημα τοῦ γένους ἐστὶν ἡμῶν, κἀκεῖ τὸ ἀκριβὲς ἀποσώζεται τοῖς ἱερεῦσι περὶ τοὺς γάμους· λέγω δὲ τοὺς ἐν Αἰγύπτῳ καὶ Βαβυλῶνι, καὶ εἴ που τῆς ἄλλης οἰκουμένης τοῦ γένους τῶν ἱερέων εἰσί τινες διεσπαρμένοι. πέμπουσι γὰρ εἰς Ἱεροσόλυμα συγγράψαντες πατρόθεν τοὔνομα [b] τῶν γυναικῶν καὶ τῶν ἐπάνω προγόνων, καὶ τίνες οἱ μαρτυροῦντες. πόλεμος δ' εἰ κατάσχοι, καθάπερ ἤδη γέγονε πολλάκις, Ἀντιόχου τε τοῦ Ἐπιφανοῦς εἰς τὴν χώραν ἐμβαλόντος, καὶ Πομπηΐου Μάγνου, καὶ Κυιντιλίου Οὐάρου, μάλιστα δὲ καὶ ἐν τοῖς καθ' ἡμᾶς χρόνοις, οἱ περιλειπόμενοι τῶν ἱερέων καινὰ πάλιν ἐκ τῶν ἀρχαίων γραμμάτων συνίστανται, καὶ δοκιμάζουσι τὰς ὑπολειφθείσας γυναῖκας. [c] οὐ γὰρ ἔτι τὰς αἰχμαλώτους γενομένας προσίενται, πολλάκις [d] γεγονυῖαν αὐταῖς τὴν πρὸς ἀλλόφυλον κοινωνίαν ὑφορώμενοι. τεκμήριον δὲ μέγιστον τῆς ἀκριβείας. οἱ ἀρχιερεῖς οἱ παρ' ἡμῖν ἀπὸ δισχιλίων ἐτῶν ὀνομαστοὶ παῖδες ἐκ πατρὸς εἰσὶν ἐν ταῖς ἀναγραφαῖς. τοῖς δὲ [e] τῶν εἰρημένων ὅτι ἂν γένοιτο εἰς παράβασιν, ἀπηγόρευται μήτε τοῖς βωμοῖς παρίστασθαι, μήτε μετέχειν τῆς ἄλλης [f] ἁγιστείας. εἰκότως οὖν, μᾶλλον δὲ ἀναγκαίως, ἅτε [g] μήτε τοῦ ὑπογράφειν αὐτεξουσίου πᾶσιν ὄντος, μήτε τινὸς ἐν τοῖς γραφομένοις ἐνούσης διαφωνίας· ἀλλὰ [h] μόνον τῶν προφητῶν τὰ μὲν ἀνωτάτω καὶ τὰ παλαιότατα, κατὰ τὴν ἐπίπνοιαν τὴν ἀπὸ τοῦ Θεοῦ μαθόντων, [i] τὰ δὲ [k] καθ' αὐτοὺς ὡς ἐγένετο σαφῶς συγγραφόντων.

η΄. [l] Οὐ [m] γὰρ μυριάδες βιβλίων εἰσὶ παρ' ἡμῖν, ἀσυμφώνων καὶ μαχομένων· [n] δύο δὲ μόνα πρὸς τοῖς εἴκοσι βιβλία, τοῦ παντὸς ἔχοντα χρόνου τὴν ἀναγραφὴν, τὰ δικαίως [o] θεῖα πεπιστευμένα. καὶ τούτων πέντε μέν ἐστι τὰ Μωϋσέως, ἃ [p] τούς τε νόμους περιέχει, καὶ τὴν τῆς ἀνθρωπογονίας παράδοσιν, μέχρι τῆς αὐτοῦ τελευτῆς. [q] οὗτος ὁ χρόνος ἀπολείπει τρισχιλίων [r] ὀλίγον ἐτῶν. ἀπὸ δὲ τῆς Μωϋσέως τελευτῆς μέχρι τῆς Ἀρταξέρξου τοῦ μετὰ Ξέρξην Περσῶν βασιλέως [s] ἀρχῆς, οἱ μετὰ Μωϋσῆν προφῆται τὰ κατ' αὐτοὺς πραχθέντα συνέγραψαν ἐν τρισὶ καὶ δέκα βιβλίοις· αἱ δὲ λοιπαὶ τέσσαρες ὕμνους, εἰς τὸν Θεὸν καὶ τοῖς ἀνθρώποις ὑποθήκας τοῦ βίου περιέχουσιν. ἀπὸ δὲ Ἀρταξέρξου μέχρι τοῦ καθ' ἡμᾶς χρόνου γέγραπται μὲν ἕκαστα· πίστεως δὲ οὐχ ὁμοίας ἠξίωται τοῖς [t] πρὸ αὐτῶν, διὰ τὸ μὴ γενέσθαι τὴν τῶν προφητῶν ἀκριβῆ διαδοχήν. δῆλον δ' ἐστὶν ἔργῳ [v] πῶς ἡμεῖς τοῖς ἰδίοις γράμμασι πεπιστεύκαμεν. τοσούτου γὰρ αἰῶνος ἤδη παρῳχηκότος, [x] οὔτε προσθεῖναί τις οὐδὲν οὔτε ἀφελεῖν αὐ-

nores reſpicere alios ſed genus exquirere ſecundum antiquam ſucceſſionem multis probatum teſtimoniis. Et hæc obſervamus non in Judæa tantum, ſed ubicunque pars aliqua eſt de noſtra gente, ibi obſervatur ſollicite nuptiarum ſacerdotalium regula: puta in Ægypto, in Babylone, & ſicubi terrarum præterea ſparſi ſunt noſtri ſacerdotes. Mittunt enim Hieroſolyma deſcripta nomina parentum & majorum, additis teſtium nominibus. Quòd ſi * bellum enaſcatur, ut ſæpe factum eſt, ſicut cum Antiochus Epiphanes terram invaſit, & cum Pompejus Magnus, & cum Quintilius Varus, maxime vero noſtris temporibus, tum qui ſuperſunt ſacerdotum novas ex veteribus tabulas conficiunt, & inquirunt in feminas ſuperſtites. nam nec eas quæ bello captæ fuerunt recipiunt, ſuſpectantes eam quæ ſæpe talibus accidit cum alienigenis conſuetudinem. Eſt autem argumentum diligentiæ maximum circa iſta, quod ſummi ſacerdotes apud nos in commentariis deſcripti ſunt ab annis bis mille cum ſuis parentumque nominibus. Si quis adverſus hæc deliquerit, ei non licet altari adſtare, aut cæterarum ceremoniarum eſſe participem. recte ſiquidem, potius autem ex neceſſitate, cum neque ſubſcribendi poteſtas omnibus data, neque ulla ſit in ſcriptis diſcrepantia; ſed ſolummodo prophetis qui antiquiſſima quidem & veterrima ex inſpiratione divina cognita habuerint, ſuorum vero temporum res quo modo geſtæ erant plane conſcripſerint.

Judæi ſacerdotes de nuptiis ſolliciti.

8. Itaque apud nos nequaquam innumerabilis eſt librorum multitudo, diſſentientium atque inter ſe pugnantium: ſed duo duntaxat & viginti libri, totius *præteriti* temporis hiſtoriam complectentes, qui merito creduntur divini. Ex his quinque quidem ſunt Moyſis, qui & leges continent, & ſeriem rerum geſtarum à conditu generis humani uſque ad ipſius interitum. Atque hoc ſpatium temporis tria fere annorum millia comprehendit. A Moyſis autem interitu ad imperium uſque Artaxerxis, qui poſt Xerxem regnavit apud Perſas, prophetæ qui Moyſi ſucceſſere res ſua ætate geſtas tredecim libris complexi ſunt: quatuor vero reliqui hymnos in Dei laudem, & præcepta vitæ hominum exhibent *utiliſſima*. Cæterum ab imperio Artaxerxis ad noſtram uſque memoriam ſunt quidem ſingula literis mandata; ſed nequaquam tantam fidem & auctoritatem meruerunt, quantam ſuperiores ii libri, propterea quod minus explorata fuit ſucceſſio prophetarum. Quanta porro veneratione libros noſtros proſequamur, reipſa apparet. Cum enim tot jam ſæcula effluxerint, nemo adhuc nec adjicere quicquam illis, nec demere,

Libri ſacri Judæorum XXII.

z Λαμβάνοντα τὴν διαδοχὴν] Forte legendum λαμβάνων, ut cum voce γένος conjungatur. *Lowthius.*

a Παρεχόμενον μάρτυρας.] Παρεχόμενοι *El.* & *Hafn.*

b Τῶν γυναικῶν] Τῆς γυναικὸς juxta *Vet. Interpretem.* & γεγαμημένης *Big.* & *Hafn.*

c Οὐ γὰρ ἔτι] Οὐ γὰρ ἐπὶ *Big. Hafn.* & *Vet. Interpr.*

d Γεγονυῖαν] γεγονυιῶν *Hafn.*

e Τῶν εἰρημένων] Perperam τῶν εἰρημένων pro *maſculino* ſumpſit *Vetus Interpr.* cum ſit *neutrius* generis & conſtruendum cum ὅτι ἂν *Boſ.*

f Ἁγιστείας.] Ἁγιασίας *Hafn.*

g Μήτε τοῦ ὑπογράφειν] Μήτε τὸ ὑπ. *Big.* & *Hafn.*

h Μόνον τῶν προφητῶν] Μόνον *Big.* & *Ruf.*

i Τὰ δὲ] Hæc deſunt in *Hafn.*

k Καθ' αὐτοὺς ὡς ἐγένετο σαφῶς συγγραφόντων.] Ita *Flor. Hafn.* & *El.* καθ' ἑαυτοὺς in *Editis.*

l Οὐ] Referuntur hæc ab *Euſeb.* H. Eccl. l. III. c. X. p. 85. uſque ad hanc vocem οὐδ' ἐν. SPANH.

m Γὰρ μυριάδες βιβλίων &c.] Illud γὰρ è *Cod. Elienſi.*

n Δύο δὲ μόνα] Id eſt, V. *libri Moyſis*, XIII. *libri Prophetarum* [hoc modo, 1 *Joſua*, 2 *Judices* cum *Ruth.* 3 *Regum* I. & II. 4 *Regum* III. & IV. 5 *Paralipom.* I. II. 6 *Eſdras* cum *Neemia.* 7 *Eſther.* 8 *Daniel.* 9 Θρῆνοι. 10 *Eſaias.* 11 *Jeremias.* 12 *Ezechiel.* 13 *duodecim Prophetæ minores*, aut ſic, 1 *Joſua.* 2 *Judices* cum *Ruth.* 3 *Regum* I. & II. 4 *Regum* III. & IV. 5 *Jeremias.* 6 *Ezechiel.* 7 *Eſaias.* 8 *duodecim Prophetæ minores.* 9 Θρῆνοι 10 *Eſther.* 11 *Eſdras* cum *Neemia.* 12 *Daniel.* 13 *Paralipom.* I. II.] IV. *libri Hymnorum*, viz. 1 *Pſalmi*, 2 *Job*, 3 *Proverbia*, 4 *Canticum* & *Eccleſ.* ſimul omnes XXII. Alio autem ordine libros diſponit Cl. *Prideauxius* quem videſis in *Connexione Hiſtoriæ Veteris & N. Teſtamenti*, *parte pr.* p. 332. 8o.

o Θεῖα πεπιστευμένα.] Illud θεῖα ex *Euſebio.*

p Τούς τε νόμους περιέχει.] Ita cum *Euſebio* in *Eccl. Hiſt.* l. 3. c. 10. atque in *Joſepho* τὴν γενομένην ἀρχὴν, & τῶν ἀπ' ἀρχ.

q Οὗτος ὁ χρόνος] Ita *Big.* & *Ruf.* ἔτος *Baſ.*

r Ὀλίγον ἐτῶν] Sic *Euſeb.* ὀλίγῳ in *Editis Joſephi.*

s Ἀρχῆς,] Ἀρχῆς deeſt *Euſeb.* nec agnoſcunt *plerique* (ut nec *Hafn.*) MSS. *Joſephi.*

t Πρὸ αὐτῶν,] Πρὸ αὐτοῦ *Euſeb.* & *El.*

v Πῶς ἡμεῖς] Πῶς ἡμεῖς πρόσιμεν τοῖς ἰδ. γρ. *Euſeb.*

x Οὔτε προσθεῖναι] Οὔτε προσθεῖναί τις, οὔτε ἀφελεῖν ἀπ' αὐτῶν *Euſeb.*

* *Al.* ſi bellum impediat & obſtaculo ſit.

Iſtis libris accurata cuſtodia à Judæis adhibita.

mere, aut mutare aliquid eſt auſus. Sed omnibus Judæis ſtatim ab ipſo naſcendi exordio hoc inſitum atque innatum eſt, Dei ut hæc eſſe præcepta credamus, iiſdemque conſtanter adhæreſcamus, & eorum cauſa, ſi opus fuerit, libentiſſime mortem perferamus. Jam itaque multi captivorum frequenter & tormenta & omne genus mortem in theatris ſuſtinere conſpecti ſunt, ne ullum verbum contra leges admitterent, ſcriptaſque de illis traditiones. Quis Græcorum tale aliquid ſubiret, imo vel minimum quidem lædi ſufferret, licet omnia ab illis ſcripta interitus periculum adeant? quippe illa narrationes eſſe exiſtimant, propere effuſas prout allubeſceret ſcriptoribus. Atque ita non immerito ſentiunt de antiquioribus, quoniam aliquos nunc quoque vident de iſtis ſcribere aggredientes, quibus neque ipſi interfuere, neque operam dedere ut à rerum gnaris illa acciperent. ſcilicet etiam de bello quod nuperrime geſſimus, quidam hiſtorias quas conſcripſerant ediderunt, cum neque ad ea loca pervenerint, neque in vicinia fuerint locorum ubi res geſtæ erant: ſed ex fama & auditione paucula quædam *temere* componentes, hiſtoriæ nomine impudenter admodum & inſolenter ſe efferunt.

Joſephi fides in Hiſtoria quanta.

9. Ego autem & de omni bello, deque iis quæ particulatim geſta erant, veritati congruenter ſcripſi, cum ipſe rebus omnibus interfuerim. Etenim eorum dux exſtiteram qui apud nos Galilæi audiunt, quamdiu reſiſtendo eramus, comprehenſus autem à Romanis factus ſum captivus; cumque me Veſpaſianus & Titus in cuſtodia haberent, illis ſemper aſſidere coëgerunt, primo quidem vinctum. poſtea vero ſolutus ab Alexandria cum Tito miſſus eram ad Hieroſolymorum obſidionem. Quo tempore cum fierent quæ geſta erant nihil meam notitiam effugit. nam & ſingula in Romano exercitu proſpiciens, diligenter ea notabam; quæque à transfugis nunciabantur ego ſolus intellexi: deinde Romæ otium nactus, opere omni jam præparato, & quibuſdam propter Græcam linguam in auxilium vocatis, res prout geſtæ erant literis mandabam. Adeoque veritati confidebam, ut omnium primos Veſpaſianum & Titum in eo bello imperatores mihi teſtes facere voluerim. Primum namque illis obtuli libros; & poſt illos multis quidem Romanorum qui bello interfuère: plurimis etiam noſtratum eos vendidi, viris Græcæ eruditionis non ignaris; in quibus erat Julius Archelaus, Herodes morum gravitate ſpectatiſſimus, idemque rex Agrippa admiratione digniſſimus. Iſti ſane univerſi teſtimonium perhibuerunt, quod veritatem accuratam præ me ferebam, non diſſimulaturi aut tacituri, ſi quid factorum per ignorantiam aut per gratiam commutaſſem aut prætermiſiſſem.

Veſpaſianum & Titum aliſque appellat.

Hiſtoriæ Joſephi calumniatores.

Suam fidem aſſerit Joſephus.

10. Quidam vero homines male feriati, hiſtoriam meam calumniari conati ſunt, tanquam ejuſmodi eſſet ut adoleſcentibus in ſcholis ad ingenium exercendum proponi debeat. O accuſationem incredibilem *turpemque* calumniam! cum oporteat illud ſciri, quod eum deceat qui ſe pollicetur rerum veritatem aliis traditurum, ipſam

τῆς, ὅτι μεταθεῖναι τετόλμηκεν. πᾶσι δὲ σύμφυτόν ἐστιν εὐθὺς ἐκ τῆς πρώτης γενέσεως Ἰουδαίοις, [y] τὸ νομίζειν αὐτὰ Θεοῦ δόγματα, καὶ τούτοις [z] ἐμμένειν, καὶ [a] ὑπὲρ αὐτῶν εἰ δέοι θνήσκειν ἡδέως· ἤδη οὖν πολλοὶ πολλάκις ἑώρανται τῶν αἰχμαλώτων, στρέβλας καὶ παντοίων θανάτων τρόπους ἐν θεάτροις ὑπομένοντες, [b] ἐπὶ τὸ μηδὲν ῥῆμα προέσθαι παρὰ τοὺς νόμους καὶ τὰς μετὰ τούτων ἀναγραφάς. ὃ τίς ἂν [c] ὑπομείνειεν Ἑλλήνων ὑπὲρ αὐτοῦ, ἀλλ' οὐδ' ὑπὲρ τοῦ καὶ πάντα τὰ παρ' αὐτοῖς ἀφανισθῆναι συγγράμματα, τὴν τυχοῦσαν ὑποστήσεται βλάβην; λόγους γὰρ αὐτὰ νομίζουσιν εἶναι, κατὰ τὴν τῶν γραψάντων βούλησιν ἐσχεδιασμένους. καὶ τοῦτο δικαίως καὶ περὶ τῶν παλαιοτέρων φρονοῦσιν, ἐπειδὴ καὶ τῶν νῦν ἐνίους ὁρῶσι τολμῶντας περὶ τούτων συγγράφειν, οἷς μήτ' αὐτοὶ παρεγένοντο, μήτε πυθέσθαι παρὰ τῶν εἰδότων ἐφιλοτιμήθησαν. ἀμέλει καὶ περὶ τοῦ γενομένου νῦν ἡμῖν πολέμου, τινὲς ἱστορίας ἐπιγράψαντες ἐξενηνόχασιν, οὔτ' εἰς τοὺς τόπους παραβαλόντες, οὔτε πλησίον τούτων πραττομένων προσελθόντες· ἀλλ' ἐκ παρακουσμάτων ὀλίγα συνθέντες, τῷ τῆς ἱστορίας ὀνόματι λίαν ἀναιδῶς ἐμπαρῳνήκασιν.

θ'. [d] Ἐγὼ δὲ καὶ περὶ τοῦ πολέμου παντὸς, καὶ περὶ τῶν ἐν αὐτῷ κατὰ μέρος γενομένων, ἀληθῆ τὴν ἀναγραφὴν ἐποιησάμην, τοῖς πράγμασιν αὐτὸς ἅπασι παρατυχών. ἐστρατήγουν μὲν γὰρ τῶν παρ' ἡμῖν Γαλιλαίων ὀνομαζομένων, ἕως ἀντέχειν δυνατὸν ἦν, ἐγενόμην δὲ παρὰ Ῥωμαίοις συλληφθεὶς αἰχμάλωτος. καί με διὰ φυλακῆς Οὐεσπασιανὸς καὶ Τίτος ἔχοντες, ἀεὶ προσεδρεύειν αὐτοῖς ἠνάγκασαν, τὸ μὲν πρῶτον δεδεμένον. αὖθις δὲ λυθεὶς συνεπέμφθην ἀπὸ τῆς Ἀλεξανδρείας Τίτῳ, πρὸς τὴν Ἱεροσολύμων πολιορκίαν. ἐν ᾧ χρόνῳ [e] γενομένων τῶν πραττομένων οὐκ ἔστιν ὃ τὴν ἐμὴν γνῶσιν διέφυγε. καὶ γὰρ τὰ κατὰ τὸ στρατόπεδον τὸ Ῥωμαίων ὁρῶν ἐπιμελῶς ἀνέγραφον, καὶ τὰ παρὰ τῶν αὐτομόλων ἀπαγγελλόμενα μόνος αὐτὸς [f] συνίην· [g] εἶτα σχολῆς ἐν τῇ Ῥώμῃ λαβόμενος, πάσης μοι τῆς πραγματείας ἐν παρασκευῇ γεγενημένης, χρησάμενός τισι πρὸς τὴν Ἑλληνίδα φωνὴν συνεργοῖς, οὕτως ἐποιησάμην τῶν πράξεων τὴν παράδοσιν. τοσοῦτον δέ μοι περιῆν θάρσος τῆς ἀληθείας, ὥς τε πρώτους πάντων τοὺς αὐτοκράτορας τοῦ πολέμου γενομένους Οὐεσπασιανὸν καὶ Τίτον ἀξιῶσαι λαβεῖν μάρτυρας. [h] πρώτοις γὰρ δέδωκα τὰ βιβλία· καὶ μετ' ἐκείνους πολλοῖς μὲν Ῥωμαίων τοῖς συμπεπολεμηκόσι, πολλοῖς δὲ τῶν ἡμετέρων ἐπίπρασκον, ἀνδράσι καὶ τῆς Ἑλληνικῆς σοφίας μετεσχηκόσιν, ὧν ἐστιν Ἰούλιος Ἀρχέλαος, Ἡρώδης ὁ σεμνότατος, [i] καὶ [k] αὐτὸς ὁ θαυμασιώτατος βασιλεὺς Ἀγρίππας. οὗτοι μὲν οὖν ἅπαντες ἐμαρτύρησαν, ὅτι τῆς ἀληθείας προὔστην ἐπιμελῶς, οὐκ ἂν ὑποστειλάμενοι καὶ σιωπήσαντες, εἴ τι κατ' ἄγνοιαν ἢ χαριζόμενος μετέθηκα τῶν γεγονότων ἢ παρέλιπον.

ι'. Φαῦλοι δέ τινες ἄνθρωποι διαβάλλειν μου τὴν ἱστορίαν ἐπικεχειρήκασιν, ὥσπερ ἐν σχολῇ μειρακίων γύμνασμα προκεῖσθαι νομίζοντες. [l] κατηγορίας παραδόξου καὶ διαβολῆς. δέον ἐκεῖνο γινώσκειν ὅτι δεῖ τὸν ἄλλοις παράδοσιν πράξεων ἀληθινῶν ὑπισχνούμενον, αὐτὸν ἐπίστασθαι ταύτας πρότερον ἀκριβῶς, ἢ παρηκολουθηκότα

[y] Τὸ νομίζειν] Ita *Euſeb.* antea editum erat ὀνομάζειν αὐτά.
[z] Ἐμμένειν,] Ἐμμένειν vel ἐμμένειν *Euſeb.*
[a] Ὑπὲρ αὐτῶν] Ita cum *Euſeb.* περὶ αὐτῶν in vulgatis *Joſephi.*
[b] Ἐπὶ τὸ μηδὲν ῥῆμα] Ita *Reg. Haſn. Hen.* & *Ruf.* ἕνεκα *Baſ.*
[c] Ὑπομείνειεν] Ὑπομείνειεν *Big.* ἔτι ἂν ὑπομείνειεν *Haſn.*
[d] Ἐγὼ δὲ καὶ περὶ — μέρος γενομένων,] Conf. Ἀλωσ. lib. 1. Joſef. SPANH.
[e] Γενομένων τῶν πραττομένων] Γενομένων delendum, aut πραττομένων. Huns. γενομένων *Haſn.* Verum alterutrum delendum quoque cenſeo, quod influxerit ex more conſueto amanuenſium duplicem ſcriptionem quam in MSS. invenerant, ponentium poſt invicem. HAV.

[f] Συνίην] Ita legendum cenſeo, antea συνιὼν διετέθην legiſſe videtur *Interpr. Vet.*
[g] Εἶτα σχολῆς ἐν τῇ Ῥώμῃ — τὴν παράδοσιν.] Conf. Ἀλωσ. Prœm. §. 1. προὐθέμην ἐγὼ τοῖς κατὰ τὴν Ῥωμαίων ἡγεμονίαν Ἑλλάδι γλώττῃ &c. & Antt. lib. 20. c. 10. §. 2. SPANH.
[h] Πρώτοις γὰρ δέδωκα τὰ βιβλία] Conf. de Vita §. 65. SPANH.
[i] Καὶ] Illud & è *Vet. Interpr.*
[k] Αὐτὸς] Conf. de Vita 65. SPANH. Mallem in Verſione, *& ipſe* &c. HAV.
[l] Κατηγορίας] Genitivus ille κατηγορίας παραδ. per ſe poſitus, eſt exclamationis Atticæ, cui aliquando etiam proponitur ὦ vel φεῦ. L.Boſ.

θηκότα τοῖς γεγονόσιν, ἢ παρὰ τῶν εἰδότων πυνθανόμενον. ὅπερ ἐγὼ μάλιστα περὶ ἀμφοτέρας νομίζω πεποιηκέναι τὰς πραγματείας. τὴν μὲν [m] γὰρ ἀρχαιολογίαν, ὥσπερ ἔφην, ἐκ τῶν ἱερῶν γραμμάτων μεθερμήνευκα, γεγονὼς ἱερεὺς ἐκ γένους, καὶ μετεσχηκὼς τῆς φιλοσοφίας τῆς ἐν ἐκείνοις τοῖς γράμμασι· τοῦ δὲ πολέμου τὴν ἱστορίαν ἔγραψα, πολλῶν μὲν αὐτουργὸς πράξεων, πλείστων δ' αὐτόπτης γενόμενος, ὅλως δὲ τῶν λεχθέντων ἢ πραχθέντων [n] οὐδοτιοῦν ἀγνοήσας. πῶς οὖν οὐκ ἂν θρασεῖς τις ἡγήσαιτο, τοὺς ἀνταγωνίζεσθαί μοι περὶ τῆς ἀληθείας ἐπικεχειρηκότας; οἳ κἂν τοῖς τῶν αὐτοκρατόρων ὑπομνήμασιν ἐντυχεῖν λέγωσιν, ἀλλ' οὔγε καὶ τοῖς ἡμετέροις τῶν ἀντιπολεμούντων πράγμασι παρέτυχον.

ια. Περὶ μὲν οὖν τούτων ἀναγκαίαν ἐποιησάμην τὴν παρέκβασιν, ἐπισημήνασθαι βουλόμενος [o] τῶν ἐπαγγελλομένων τὰς ἱστορίας συγγράφειν τὴν εὐχέρειαν. ἱκανῶς δὲ φανερόν, ὡς οἶμαι, πεποιηκώς, ὡς ὅτι πάτριός ἐστιν ἡ περὶ τῶν παλαιῶν ἀναγραφὴ τοῖς βαρβάροις μᾶλλον ἢ τοῖς Ἕλλησι. [p] βούλομαι δὴ μικρὰ πρότερον διαλεχθῆναι πρὸς τοὺς ἐπιχειροῦντας νέαν ἡμῶν ἀποφαίνειν τὴν κατάστασιν, ἐκ τοῦ μηδὲν περὶ ἡμῶν ὥς φασιν ἐκεῖνοι λελέχθαι παρὰ τοῖς Ἑλληνικοῖς συγγραφεῦσιν· εἶτα δὲ τὰς μαρτυρίας τῆς ἀρχαιότητος ἐκ τῶν παρ' ἄλλοις γραμμάτων παρέξω, [q] καὶ τοὺς μὲν βεβλασφημηκότας ἡμῶν τὸ γένος ἀποδείξω λίαν [r] ἀλόγως βλασφημοῦντας.

ιβ. Ἡμεῖς τοίνυν οὔτε χώραν οἰκοῦμεν παράλιον, οὔτ' ἐμπορίαις χαίρομεν, οὐδὲ ταῖς πρὸς ἄλλους διὰ τούτων ἐπιμιξίαις. ἀλλ' εἰσὶ μὲν ἡμῶν αἱ πόλεις μακρὰν ἀπὸ θαλάσσης [s] ἀπῳκισμέναι, χώραν δὲ ἀγαθὴν νεμόμενοι ταύτην ἐκπονοῦμεν· μάλιστα δὲ πάντων περὶ παιδοτροφίαν φιλοκαλοῦντες, καὶ τὸ φυλάττειν τοὺς νόμους, καὶ τὴν κατὰ τούτους παραδεδομένην εὐσέβειαν, ἔργον ἀναγκαιότατον παντὸς τοῦ βίου πεποιημένοι. προσούσης τοίνυν τοῖς εἰρημένοις καὶ τῆς περὶ τὸν βίον ἡμῶν ἰδιότητος, οὐδὲν [t] ἦν ἐν τοῖς παλαιοῖς χρόνοις τὸ ποιοῦν πρὸς τοὺς Ἕλληνας [v] ἡμῖν ἐπιμιξίαν, ὥσπερ Αἰγυπτίοις μὲν τὰ παρ' αὐτῶν ἐξαγόμενα καὶ πρὸς αὐτοὺς εἰσαγόμενα· τοῖς δὲ τὴν παράλιον τῆς Φοινίκης κατοικοῦσιν, ἡ περὶ τὰς καπηλείας [x] καὶ τὰς ἐμπορίας σπουδή, διὰ τὸ φιλοχρηματεῖν. οὐ μὴν οὐδὲ πρὸς λῃστείας ὥσπερ ἄλλοι τινές, [y] ἢ τὸ πλέον ἔχειν ἀξιοῦν, πολεμοῦντες ἐτράπησαν ἡμῶν οἱ πατέρες, καίτοι πολλὰς τῆς χώρας ἐχούσης μυριάδας ἀνδρῶν οὐκ ἀτόλμων. διὰ τοῦτο Φοίνικες μὲν αὐτοὶ κατ' ἐμπορίαν τοῖς Ἕλλησιν ἐπιπλέοντες εὐθὺς ἐγνώσθησαν, καὶ δι' ἐκείνων Αἰγύπτιοι, καὶ πάντες ἀφ' ὧν τὸν φόρτον εἰς τοὺς Ἕλληνας διεκόμιζον, μεγάλα πελάγη [z] διαίροντες. Μῆδοι δὲ μετὰ ταῦτα καὶ Πέρσαι φανεροὶ κατέστησαν, τῆς Ἀσίας ἐπάρξαντες, οἱ δὲ καὶ μέχρι τῆς [a] ἑτέρας ἠπείρου Πέρσαι στρατεύσαντες. Θρᾷκες δὲ διὰ γειτονίαν, καὶ τὸ Σκυθικὸν ἀπὸ τῶν εἰς τὸν Πόντον ἐγνώσθη πλεόντων. ὅλως γὰρ ἅπαντες οἱ παρὰ τὴν θάλατταν, καὶ τὴν πρὸς ταῖς ἀνατολαῖς καὶ πρὸς τὴν ἑσπέριον κατοικοῦντες, τοῖς συγγράφειν τι βουλομένοις γνωριμώτεροι κατέστησαν. οἱ δὲ ταύτης [b] ἀνωτέρω τὰς οἰκήσεις ἔχοντες ἐπιπλεῖστον [c] ἠγνοήθησαν. καὶ τοῦτο φαίνεται καὶ περὶ τὴν Εὐρώπην συμβεβηκός, ὅπου γε τῆς Ῥωμαίων πόλεως, τοιαύτην ἐκ μακροῦ

prius exacte eas noſſe, aut quòd adfuerit cum gererentur, aut quòd ex gnaris eas didicerit. id quod ego in utroque opere me feciſſe exiſtimo. Antiquitatis namque libros, ſicuti dixi, ex voluminibus ſacris interpretatus ſum, cum eſſem genere ſacerdos, & à philoſophia in ſcriptis iſtis comprehenſa non alienus: hiſtoriam vero belli conſcripſi, ut qui ipſe res quidem multas geſſerim, plurimas vero ipſe viderim, & eorum quæ dicta vel geſta erant nihil prorſus ignorarim. Quo modo ergo non procaces iſti exiſtimarentur, qui mecum de veritate contendere aggreſſi ſunt? qui licet imperatorum commentarios legiſſe dicantur, non tamen noſtrorum qui illis adverſabantur rebus intererant.

11. Et de iſtis quidem neceſſariam feci digreſſionem, ſignificare volens facultatem eorum, qui hiſtoriam ſcribere promittunt: atque abunde me declaratum reliquiſſe arbitror, quod rerum vetuſtarum memoriam ſcriptis conſignare magis in uſu eſt apud barbaros quam Græcos. Volo igitur in primis eos paucis redarguere, qui noſtrum ſtatum recentem eſſe contendunt, eo quod nihil de nobis, ut ajunt, illis memorarint ſcriptores Græci: deinde teſtimonia antiquitatis *noſtræ* ex aliorum ſcriptis afferam, & eos qui noſtræ genti maledixerunt nulla prorſus cum ratione *nobis* maledicere oſtendam.

Barbari antiquiſſimi Hiſtoriarum ſcriptores.

12. Quod ad nos attinet terram habitamus quæ neque mari vicina eſt, neque negotiationibus gaudemus, neque earum cauſa nobis conſuetudo cum aliis gentibus eſt. Sed ſunt urbes quidem noſtræ procul à mari ſitæ; ipſi autem nos regionem bonam incolentes hanc cum labore exercemus: maxime vero omnium liberis educandis ſtudentes & legum cuſtodiæ, ut qui pietatem ad illas exactam opus totius vitæ maxime neceſſarium fecerimus. Cum igitur ad ea quæ dicta ſunt accedat etiam vivendi ratio propria, nihil erat priſcis temporibus quod faceret nobis commercium Græcorum, ſicut Ægyptiis mercimonia, ex rebus quæ importarentur aut exportarentur *ad alias gentes*, & Phœnicibus oram maritimam accolentibus, cauponandi & negotiandi ſtudium ex amore pecuniæ. Sed neque ad latrocinia ſicut alii quidam, aut amplius habere deſiderantes, bellum exercendo converſi ſunt patres noſtri, licet regio multis virorum ſtrenuorum myriadibus abundaret. Quo factum ut Phœnices negotiationis ergo ad Græcos navigantes ſtatim agniti fuerint, & per illos Ægyptii, dein omnes à quibus ad Græcos onera perferebant, immenſa maria pertranſeuntes. Medi vero poſtea atque Perſæ illis innotuerunt poſtquam Aſiæ imperarunt, Perſæque *præcipue* cum uſque ad alteram continentem expeditiones feciſſent; Thraces autem propter vicinitatem, & Scythæ ab iis qui in Pontum navigant cogniti ſunt: atque in univerſum omnes, ad mare vel Orientale vel Heſperium habitantes, in eorum notitiam facilius venerunt, quibus in animo fuit hiſtoriæ aliquid ſcribere. Superiora vero incolentes & procul à mari maximam in partem ignorati erant. Hoc idem & iis contigit qui in Europa habitant. Siquidem Romanorum urbis, in tantam potentiam jam

Judæa fere admodum Græcis incognita.

Unde aliæ gentes in Græcorum notitiam venerunt.

Romani diu Græcis ignoti.

m Γὰρ ἀρχαιολογίαν,] Γὰρ non agnoſcit *El.*
n Οὐδοτιοῦν ἀγνοήσας] Οὐδ' ὅτι οὖν *El.*
o Τῶν ἐπαγγελλομένων] Καὶ τῶν ἐπαγγ. *El.*
p Βούλομαι δὲ] Βούλομαι μικρὰ πρ. in *MSS.*
q Καὶ τοὺς μὲν] μὲν inſeritur ex *Hafn.* Hav.
r Ἀλόγως βλασφημοῦντας.] Ita ex *Vet. Interprete.* ἐν τοῖς λόγοις in *Joſephi* Græcis tam *Editis* quam *MSS.*
s Ἀπῳκισμέναι.] Ita *Budæus* & *MS. El.* antea ἀνῳκισμέναι.
t Ἦν ἐν τοῖς παλαιοῖς χρόνοις τὸ ποιοῦν] Οὐδὲν ἐν τοῖς π. χρ. ποιοῦν in aliquot *MSS.* ut & *Hafn.*
v Ἡμῖν ἐπιμιξίαν,] Illud ἡμῖν non agnoſcit *El.*
x Καὶ τὰς] καὶ περὶ τὰς *Hafn.*
y Ἢ τὸ πλέον ἔχειν] Οἱ τὸ πλέον ἔχειν ἀξιοῦντες *El.*
z Διαίροντες.] Διαιροῦντες in uno *MS.*
a Ἑτέρας] Ita ex *Vet. Interpr.* antea erat ἑσπερίας ἠπείρου.
b Ἀνωτέρω] Ita ex *MSS.* (ut & *Hafn.*) ἄνω in *Editis.*
c Ἠγνοήθησαν.] ἠγνόηνται *Hafn.*

Tomus II. Kkk 3 Olim

jam inde olim evectæ, & tantas res bellicas proſpere gerentis, neque Herodotus neque Thucydides quoquo modo meminerunt, nec omnino alius eorum æqualis ſcriptor, ſed ſero & vix tandem eorum nomen in Græcia auditum. Gallorum etiam & Hiſpanorum res uſque adeo ignoræ iis fuerunt qui accuratiſſimi ſcriptores fuiſſe videntur, in quibus eſt Ephorus, ut Iberos unam civitatem eſſe exiſtimaverit, cum tam late in occidentem fines eorum pateant: & ritus eorum, qui nec fuerunt nec fuiſſe unquam dicti ſunt, ſcribere, tanquam ita illis uterentur, non dubitarunt. Cauſa vero earum quidem rerum ignorantia fuit, quod illi ſecum ipſi viverent commercia aliarum gentium averſantes; ſcriptorum vero mendacii, quod volebant illi quippiam ultra alios memoriæ mandaſſe videri. Quomodo ergo mirari convenit; ſi neque noſtra gens plurimis erat nota, neque ad ſcribendum de ſe aliquam ſuppeditavit occaſionem, tam longo ſcilicet intervallo disjuncta à mari, talibus vitæ inſtitutis ſeſe accommodans.

Græcorum genus non antiquum.

13. Pone igitur nos argumento uti vel Græcorum, quod non ſit genus eorum antiquum, eo quod nihil in libris noſtris de iis dictum reperiatur. Nonne omnino nos riſu exciperent, ipſas ut arbitror à me nunc allatas proferentes cauſas, & teſtes è vicinis regionibus adducerent antiquitatis ſuæ. Igitur & ego hoc conabor efficere. Ægyptiis enim & Phœnicibus præcipue teſtibus utar, cum nemo eorum teſtimonio tanquam falſo detrahere potuerit. Videntur enim & maxime in nos iniqui, communiter quidem omnes Ægyptii, Phœnicum vero Tyrii. De Chaldæis autem nequaquam hoc idem dicere potero, quoniam & generis noſtri principes exſtiterunt, & propter cognationem in hiſtoriis ſuis Judæorum meminerunt. Cum vero de iſtis probationes afferam, tunc etiam *iſtos* Græcorum hiſtoricos memorabo qui Judæorum mentionem fecere; ne quis *eorum* ex invidia & detrectatione hujuſmodi occaſionem arripiat nobis contradicendi.

Ægyptii & Tyrii Judæis infenſi.

Manetho Hiſtoricus apud Ægyptios.

14. Initium jam faciam ab Ægyptiorum literis. Ipſas quidem eorum literas ut proferam fieri non poteſt. Manetho autem genere fuit Ægyptius, vir Græcam eruditionem aſſequutus, uti ex eo intelligitur, quod Græce patriam hiſtoriam ſcripſerit, eam, ut ipſe profitetur, è * ſacris interpretatus libris; qui etiam Herodotum in multis convicit de rebus Ægyptiacis per ignorantiam mentitum. Ille certe Manetho hiſtoriarum Ægyptiarum ſecundo ita de nobis ſcribit (ejus quippe verba proferre libet, ut qui ipſum illum pro teſte producam.) „ Regem olim habuimus Timaum, „ cujus tempore, cum nobis Deus neſcio quo pacto „ eſſet iratior, ex partibus orientalibus homines „ ignobili genere illi quidem, ſed tamen audaciæ „ pleni, repentinum hanc in regionem impetum „ fecerunt, eamque facile admodum ac ſine pugna ſubegerunt: atque principibus ejus in ſuam „ poteſtatem redactis, de cætero & civitates crudeliter incenderunt, & Deorum templa everterunt. Porroque in omnes indigenas inimiciſſime

Teſtimonium ex Manethone.

δύναμιν κεκτημένης, καὶ τοιαύτας πράξεις κατορθώσης πολεμικὰς, οὔθ᾽ ὁ Ἡρόδοτος [d] οὔθ᾽ ὁ Θουκυδίδης, οὔτε τῶν ἅμα τούτοις γενομένων οὐδὲ εἷς [e] ἐμνημόνευκεν, ἀλλ᾽ [f] ὀψέ ποτε καὶ μόλις αὐτῶν εἰς τοὺς Ἕλληνας ἡ γνῶσις διεξῆλθεν. περὶ μὲν [g] γὰρ Γαλατῶν τε καὶ Ἰβήρων οὕτως ἠγνόησαν οἱ δοκοῦντες ἀκριβέσταλοι συγγραφεῖς, ὧν ἐστιν Ἔφορος, ὥς τε πόλιν οἴεται μίαν εἶναι τοὺς Ἴβηρας, τοὺς τοσοῦτο μέρος τῆς ἑσπερίου γῆς κατοικοῦντας καὶ τὰ μήτε γενόμενα παρ᾽ αὐτοῖς ἔθη μήτε λεγόμενα γράφειν, ὡς ἐκείνων αὐτοῖς χρωμένων, ἐτόλμησαν· αἴτιον δὲ τοῦ μὲν μὴ γινώσκειν τἀληθὲς, τὸ λίαν ἀνεπίμικτον· τοῦ δὲ γράφειν ψευδῆ, τὸ βούλεσθαι δοκεῖν τι πλέον τῶν ἄλλων ἱστορεῖν. πῶς οὖν ἔτι θαυμάζειν προσήκει, εἰ μηδὲ τὸ ἡμέτερον ἔθνος πολλοῖς ἐγιγνώσκετο, μηδὲ τῆς ἐν τοῖς συγγράμμασι μνήμης ἀφορμὴν παρέσχεν, [h] οὕτω μὲν ἀπῳκισμένον τῆς θαλάσσης, οὕτω δὲ βιοτεύειν προῃρημένον.

ιγ΄. Φέρε τοίνυν ἡμᾶς ἀξιοῦν τεκμηρίῳ [i] χρῆσθαι περὶ τῶν Ἑλλήνων, ὅτι μὴ παλαιόν ἐστιν αὐτῶν τὸ γένος, τὸ μηδὲν ἐν ταῖς ἡμετέραις ἀναγραφαῖς περὶ αὐτῶν εἰρῆσθαι. ἆρ᾽ οὐχὶ πάντως ἂν κατεγέλων, αὐτὰς οἶμαι τὰς ὑπ᾽ ἐμοῦ νῦν εἰρημένας κομίζοντες αἰτίας, καὶ μάρτυρας ἂν τοὺς πλησιοχώρους παρείχοντο τῆς αὐτῶν ἀρχαιότητος. κἀγὼ τοίνυν πειράσομαι τοῦτο ποιεῖν. Αἰγυπτίοις γὰρ καὶ Φοίνιξι μάλιστα δὴ χρήσομαι μάρτυσιν, οὐκ ἄν τινος ὡς ψευδῆ τὴν μαρτυρίαν διαβάλλειν δυνηθέντος. φαίνονται γὰρ καὶ δὴ μάλιστα πρὸς ἡμᾶς δυσμενῶς διατεθέντες, κοινῇ μὲν ἅπαντες Αἰγύπτιοι, Φοινίκων δὲ Τύριοι. περὶ μέν τοι Χαλδαίων οὐκέτι δυναίμην ἂν ταυτὸ λέγειν, ἐπεὶ καὶ τοῦ γένους ἡμῶν ἀρχηγοὶ καθεστήκασι, καὶ διὰ τὴν συγγένειαν ἐν ταῖς αὐτῶν ἀναγραφαῖς Ἰουδαίων μνημονεύουσιν. ὅταν δὲ τὰς περὶ τούτων πίστεις παράσχω, τότε καὶ τῶν Ἑλλήνων συγγραφέων ἀποφανῶ τοὺς μνήμην Ἰουδαίων πεποιηκότας, ἵνα μηδὲ ταύτην ἔτι τὴν πρόφασιν οἱ βασκαίνοντες ἔχωσι τῆς πρὸς ἡμᾶς ἀντιλογίας.

ιδ΄. [k] Ἄρξομαι δὴ πρῶτον ἀπὸ τῶν παρ᾽ Αἰγυπτίοις γραμμάτων, αὐτὰ μὲν οὖν [l] οὐχ οἷόν τε παρατίθεσθαι κἀκεῖνα. [m] Μανεθὼν δ᾽ ἦν τὸ γένος ἀνὴρ Αἰγύπτιος, τῆς Ἑλληνικῆς μετεσχηκὼς παιδείας, ὡς δῆλός ἐστι· γέγραφε γὰρ Ἑλλάδι φωνῇ τὴν πάτριον ἱστορίαν, ἔκ τε τῶν [n] ἱερῶν, ὥς φησιν αὐτὸς, μεταφράσας, καὶ πολλὰ τὸν Ἡρόδοτον ἐλέγχει τῶν Αἰγυπτιακῶν ὑπ᾽ ἀγνοίας ἐψευσμένον. αὐτὸς δὴ τοίνυν ὁ Μανεθὼν ἐν τῇ δευτέρᾳ τῶν [o] Αἰγυπτιακῶν ταῦτα περὶ ἡμῶν γράφει. παραθήσομαι δὲ τὴν λέξιν αὐτοῦ, καθάπερ αὐτὸν ἐκεῖνον παραγαγὼν μάρτυρα. „ [p] ἐγένετο βασιλεὺς ἡμῖν, „ [q] Τίμαιος ὄνομα, ἐπὶ τούτου οὐκ οἶδ᾽ ὅπως ὁ „ Θεὸς ἀντέπνευσεν, καὶ παραδόξως ἐκ τῶν πρὸς ἀνα„ τολὴν μερῶν, ἄνθρωποι τὸ γένος ἄσημοι, κατα„ θαρσήσαντες ἐπὶ τὴν χώραν [r] ἐστράτευσαν, καὶ ῥᾳδίως „ ἀμαχητὶ ταύτην κατὰ κράτος εἷλον. καὶ τοὺς ἡγε„ μονεύσαντας ἐν αὐτῇ χειρωσάμενοι, τὸ λοιπὸν τάς „ τε πόλεις ὠμῶς ἐνέπρησαν, καὶ τὰ ἱερὰ τῶν θεῶν „ κατέσκαψαν. πᾶσι δὲ τοῖς ἐπιχωρίοις ἐχθρότατά „ πως

d Οὐδ᾽ ὁ Θουκυδίδης.] Οὔτε Θουκυδίδης *El.*
e Ἐμνημόνευκεν,] Ἐμνημόνευσεν *El.*
f Ὀψέ ποτε] Ὀψὲ καὶ μόλις *El.*
g Γὰρ Γαλατῶν] Illud γὰρ non agnoſcit *El.*
h Οὕτω] οὕτως *Haſn.*
i Χρῆσθαι.] Χρῆσθαι *El.*
k Ἄρξομαι δὴ] Locus ab *Euſebio* citatus in *Præp. Evangel.* l. 10. c. 13.
l Οὐχ οἷόν τε] Ita ex *Euſebio* & *MS. Big.* antea erat οὐχ οἷόν τε & mox κἀκεῖνα.
m Μανεθὼν] *Al.* Μανέθως & Μανεθώς. Hud. Μανέθως *Euſeb.* *Præp.* p. 506. Spanh.
n Ἱερῶν,] Ἱερῶν *Baſ.* ἱερῶν *cæteri omnes.*
o Αἰγυπτιακῶν] Inde apud *Euſeb.* Προπαρ. lib. X. cap. XIII. p. 500. &c. Spanh.
p Ἐγένετο βασιλεὺς ἡμῖν,] Deſunt in *Haſn.*
q Τίμαιος] *Al.* Τίμαυος. Τὶ ἡμαιος *Haſn.* Τίμαιος *Euſeb.* Spanh.
r Ἐστράτευσαν,] Ita ex *Euſebio.* (ita & in *Haſn.* extat) antea ἀπεστράτευσαν.

* *Vel ſacerdotum annalibus.*

τως ἐχρήσαντο, τοὺς μὲν σφάζοντες, τῶν δὲ καὶ τὰ τέκνα καὶ γυναῖκας εἰς δουλείαν ἄγοντες. πέρας δὲ καὶ βασιλέα ἕνα ἐξ αὐτῶν ἐποίησαν, ᾧ ὄνομα ἦν [s] Σάλατις. καὶ οὗτος ἐν τῇ Μέμφιδι κατεγίνετο, τήν τε ἄνω καὶ κάτω χώραν δασμολογῶν, καὶ φρουρὰν ἐν τοῖς ἐπιτηδειοτάτοις [t] καταλείπων τόποις. μάλιστα δὲ καὶ τὰ πρὸς ἀνατολὴν ἠσφαλίσατο μέρη, προορώμενος Ἀσσυρίων, [v] τότε μεῖζον ἰσχυόντων, ἐσομένην ἐπιθυμίαν τῆς αὐτῆς βασιλείας [x] ἐφόδου. εὑρὼν δὲ [y] ἐν νομῷ τῷ Σαΐτῃ πόλιν ἐπικαιροτάτην, κειμένην μὲν πρὸς ἀνατολὴν [z] τοῦ Βουβαστίτου ποταμοῦ, καλουμένην δ' [a] ἀπό τινος ἀρχαίας θεολογίας [b] Αὔαριν, ταύτην ἔκτισέν τε, καὶ τοῖς τείχεσιν ὀχυρωτάτην ἐποίησεν ἐνοικίσας αὐτῇ καὶ πλῆθος ὁπλιτῶν εἰς εἴκοσι καὶ τέσσαρας μυριάδας ἀνδρῶν πρὸς φυλακήν. ἐνθάδε κατὰ θέρειαν ἤρχετο, τὰ μὲν σιτομετρῶν καὶ μισθοφορίαν παρεχόμενος, τὰ δὲ [c] καὶ ταῖς ἐξοπλισίαις πρὸς φόβον τῶν ἔξωθεν ἐπιμελῶς γυμνάζων. ἄρξας δ' ἐννεακαίδεκα ἔτη τὸν βίον ἐτελεύτησεν. μετὰ τοῦτον δὲ ἕτερος ἐβασίλευσεν τέσσαρα καὶ τετταράκοντα ἔτη, καλούμενος [d] Βηών. μεθ' ὃν ἄλλος Ἀπαχνᾶς, ἓξ καὶ τριάκοντα ἔτη καὶ μῆνας ἑπτά. ἔπειτα δὲ καὶ Ἄπωφις ἓν καὶ ἑξήκοντα, καὶ [e] Ἰανίας πεντήκοντα καὶ μῆνα ἕνα. ἐπὶ πᾶσι δὲ καὶ [f] Ἄσσις ἐννέα καὶ τεσσαράκοντα καὶ μῆνας δύο. καὶ οὗτοι μὲν ἓξ ἐν αὐτοῖς ἐγενήθησαν πρῶτοι ἄρχοντες, [g] πολεμοῦντες ἀεὶ καὶ ποθοῦντες μᾶλλον τῆς Αἰγύπτου ἐξᾶραι τὴν ῥίζαν. ἐκαλεῖτο δὲ τὸ [h] σύμπαν αὐτῶν ἔθνος [i] ΥΚΣΩΣ, τοῦτο δέ ἐστι βασιλεῖς ποιμένες. τὸ γὰρ [k] ΥΚ καθ' ἱερὰν γλῶσσαν βασιλέα σημαίνει, τὸ δὲ [l] ΣΩΣ ποιμήν ἐστι καὶ ποιμένες κατὰ τὴν κοινὴν διάλεκτον, καὶ οὕτω συντιθέμενον γίνεται [m] ΥΚΣΩΣ. τινὲς δὲ λέγουσιν αὐτοὺς Ἄραβας εἶναι.” [n] ἐν δ' ἄλλῳ ἀντιγράφῳ οὐ βασιλεῖς σημαίνεσθαι διὰ [o] τῆς τοῦ ΥΚ προσηγορίας, [p] ἀλλὰ τοὐναντίον αἰχμαλώτους δηλοῦσθαι ποιμένας. τὸ γὰρ [q] ΥΚ πάλιν Αἰγυπτιαστὶ καὶ τὸ ΑΚ δασυνόμενον, αἰχμαλώτους ῥητῶς μηνύει. καὶ τοῦτο μᾶλλον πιθανώτερόν μοι φαίνεται, καὶ παλαιᾶς ἱστορίας ἐχόμενον. „ [r] Τούτους δὲ τοὺς προκατωνομασμένους βασιλέας [s] τοὺς τῶν ποιμένων καλουμένων, καὶ τοὺς ἐξ αὐτῶν γενομένους, κρατῆσαι τῆς Αἰγύπτου φησὶν ἔτη πρὸς τοῖς πεντακοσίοις ἕνδεκα. μετὰ ταῦτα δὲ, τῶν ἐκ τῆς Θηβαΐδος καὶ τῆς ἄλλης Αἰγύπτου βασιλέων γενέσθαι φησὶν ἐπὶ τοὺς ποιμένας ἐπανάστασιν, καὶ πόλεμον [t] αὐτοῖς συῤῥαγῆναι μέγαν καὶ πολυχρόνιον. ἐπὶ δὲ βασιλέως, ᾧ ὄνομα εἶναι [u] Ἀλισφραγμούθωσις, ἡττωμένους φησὶ τοὺς [x] ποιμένας ὑπ' αὐτοῦ, ἐκ μὲν τῆς ἄλλης Αἰγύπτου

ſe geſſerunt, alios quidem perimentes, aliorum vero & liberos & conjuges in ſervitutem agentes. tandem vero unum ex illis regem crearunt, cui nomen Salatis. Atque hic in Memphide verſabatur, provinciam ſuperiorem & inferiorem tributariam faciens, præſidiaque in locis opportuniſſimis relinquens. Quin & maxime partes munivit orientales, proſpiciens Aſſyriis, tunc aliis *populis* potentioribus, futuram cupiditatem invadendi illud ipſum regnum. Cum nactus eſſet in Saïte nomo civitatem opportuniſſimam ad orientem fluvii Bubaſtitæ ſitam, quæ vero ab antiquis theologis Avaris appellabatur, & ipſam ædificavit & muris firmiſſimis communivit, poſtquam illic collocaſſet ad cuſtodiam ejus armatorum multitudinem uſque ad CCXL. millia virorum. Illic veniebat æſtatis tempore, tam ut frumenta meteret & conductitiis mercedem ſolveret, quam ut armatos ad terrorem extraneorum diligenter exerceret. Cum autem regnaſſet annis XIX, vitam finivit. Poſt hunc etiam regnavit alter annis XLIV, Bæon nomine. Poſt quem alius Apachnas nomine, annis XXXVI. & menſibus VII. Dein etiam Apophis LXI, & Janias L. & menſe uno. Poſt omnes autem Aſſis annis XLIX. & menſibus II. Et iſti quidem ſex inter eos fuere primi principes, bellum ſemper gerentes, & maxime Ægyptum radicitus exſtinguere cupientes. Vocabatur autem gens *eorum* univerſa HYCSOS, id eſt Reges paſtores. *Reges paſtores.* HYC enim in ſacra lingua Regem ſonat, SOS vero paſtorem ſive paſtores ſecundum dilectum communem, unde vox compoſita HYCSOS. Sunt autem qui Arabas illos exſtitiſſe dicunt.” In alio autem exemplari nomine illo HYCSOS non Reges ſignificari *comperi*, ſed è diverſo captivos paſtores indicari. HYC enim iterum Ægyptiaca lingua, & HAC cum aſpiratione, captivos proprie nominatimque ſignificat. Atque id mihi veriſimilius videtur, & *magis* cum antiqua hiſtoria conſentiens. „ Illos autem Regum olim Paſtorumque nomine appellatos, illorumque poſteros Ægyptum in ſua poteſtate habuiſſe dicit, annis circiter XI. ſupra quingentos. tum vero ſuſceptam adverſus paſtores à Thebaïdis ac reliquæ Ægypti regibus expeditionem, bellumque grave ac diuturnum inter ipſos conflatum fuiſſe. Sub rege autem cui Aliſfragmuthoſis nomen erat, debellatos Paſtores illos, ac reliqua Ægypto „ pul-

s Σάλατις.] Σάλτις *Vet. Interpr.*
t Καταλείπων] καταλιπὼν *Hafn.*
v Τότε μεῖζον ἰσχυόντων,] Ita cum Cl. *Perizonio.* ποτὲ in Editis & MSS.
x Ἐφόδου] Iterum cum viris Cll. *Perizonio* & *Lowthio*, pro ἐφόδῳ.
y Ἐν νομῷ] E. *Bernardus* legendum cenſet (ex *Georgio Syncello*, p. 61.) ἐν νομῷ Σεθρωΐτῃ. Cum ſatis conſtet (ut inquit) Saïn ſitam eſſe prope oſtium Nili *Sebennyticum*, *Sethro* vero ſuper oſtium ejus *Bubaſticum*, ut nos docet *Ptolemæus* ipſis fere *Joſephi* verbis. Huds. in MSS. quibuſd. μόνῳ & νόμῳ, utrumque male. Hav.
z Τοῦ Βουβαστίτου ποταμοῦ,] Conf. Antt. lib. 13. c. 3. §. 1. Spanh.
a Ἀπό τινος ἀρχαίας θεολογίας] Ita *Big.* & *Vet. Interpr.* τῆς *Baſ.*
b Αὔαριν,] Αὔαριν vel (quod idem eſt) Ἄβαριν in *libris* omnibus. Conf. infr. §. 26. Spanh.
c Καὶ ταῖς ἐξοπλισίαις] Καὶ τοὺς ἐκλίτας juxta *Vet. Interpr.*
d Βηών.] Βαίων *Georg. Syncell.* p. 108.
e Ἰανίας] Ἰαννᾶς *Big.* & *Hafn.* haud male.
f Ἄσσις] Ἄσης *Vet. Interpr.* Σέθως aut Ἀσσὴθ *Georg. Syncell.* p. 123. Ἀρχλὴς aut Ἀρχλὰς *Africano* & *Euſebio.*
g Πολεμοῦντες] Ita *Big. Hafn.* & *Vet. Interpr.* antea erat ποθοῦντες ἀεὶ ἢ μᾶλλον.

h Σύμπαν] Ita τὸ σύμπαν αὐτῶν ex *Euſebio.*
i ΥΚΣΩΣ.] Ὑκουσὼς *Euſeb.* Ὑκσὼς h. e. βασιλεῖς ποιμένες; Ὑκ ſacra Ægyptiorum lingua *Rex*, Σῶς, communi lingua *Paſtor.* Ὀρασὼς *Euſeb.* Spanh.
k ΥΚ καθ'] Οὐακ *Euſeb.*
l ΣΩΣ] Οὐσὼς *Euſeb.*
m ΥΚΣΩΣ.] Ὑκουσὼς *Euſeb.*
n Ἐν δ' ἄλλῳ ἀντιγράφῳ] Ἐν δ' ἄλλοις ἀντιγράφοις legiſſe videtur *Vet. Interpr.*
o Τῆς τοῦ ΥΚ προσηγορίας,] Τῆς τοῦ Ὑκουσὼς πρ. *Euſeb.* Forſan. διὰ τῆς τοῦ Ὑκὼν πρ.
p Ἀλλὰ τοὐναντίον αἰχμαλώτους δηλοῦσθαι ποιμένας.] Ἀλλὰ τοὐναντίον βασιλεῖς αἰχμαλώτους δηλοῦσθαι ὁ Ποιμένας. *Big.* & *Hafn.*
q ΥΚ] Ὑκουσὼς *Euſeb.*
r Τούτους] Ita cum *Euſebio.* τούτους δὴ [vel οὖν] τοὺς *Vet. Interpr.* antea erat τούτους τοὺς πρ.
s Τοὺς τῶν ποιμένων] Καὶ τοὺς τῶν π. *Euſeb.* ut & *Hafn.* Forſan τοὺς ἐκ τῶν ποιμένων, quòd eorum ex numero reges crearentur. *Vigor.*
t Αὐτοῖς συῤῥαγῆναι] Illud αὐτοῖς non agnoſcit *Euſeb.*
u Ἀλισφραγμούθωσις,] Μισφραγμούθωσις *Euſeb.* hic & alibi Μισφραγμούθωσιν *Georg. Syncell.* p. 103. Huds. Μισφραγμούθωσιν *Euſebio* Spanh.
x Ποιμένας ὑπ' αὐτοῦ,] Ποιμένας, καὶ ἐκ μὲν τῆς ἄλλης *Euſeb.* ποιμένας ἐξ αὐτοῦ μὲν *Big.*

 y Αὐα-

„ pulſos, unum in locum incluſos eſſe tradit, cujus ambitus decem jugerum millia contineret. Avaris locus ille dicebatur. Hunc Manetho dicit univerſum à Paſtoribus ingenti validoque muro ſeptum ac munitum, ut quicquid ſibi fortunarum eſſet ac prædæ id omne tutum ac ſecurum habere poſſent. At vero Aliſfragmuthoſeos filium Thummoſin CCCCLXXX. millium hominum exercitu muros obſediſſe, atque ipſos per vim expugnare conatum illum quidem; ſed, obſidionis exitu deſperato, cum iiſdem ea conditione pepigiſſe, uti Ægypto relicto, omnes quocunque vellent ſine ullo ſuo detrimento commigrarent. Eos igitur cum univerſis familiis atque omni poſſeſſione ſua, uti per ictum fœdus poterant, haud pauciores CCXL. millibus ab Ægypto per ſolitudinem in Syriam tetendiſſe. Quod autem ſibi ab Aſſyriorum principatu metuerent, (tum enim Aſiam tenebant) in ea quam hodie Judæam appellamus regione urbem ædificaſſe, quæ tot hominum millia caperet, eandemque Hieroſolyma nominaſſe." In alio vero quodam de rebus Ægyptiacis libro Manetho dicit, „ hanc *ipſam* gentem Paſtores appellatam, captivos in ſacris ſuorum libris haberi;" idque recte. Nam antiquis progenitoribus noſtris patrium erat *greges* paſcere: & paſcualem agentes vitam, inde Paſtores vocabantur. rurſuſque captivi non temere in Ægyptiorum libris dicti ſunt, quoniam progenitor noſter Joſephus dixit ad Ægyptiorum regem, ſe captivum eſſe, & poſtea fratres in Ægyptum evocavit regis permiſſu. Sed de iſtis quidem alibi inquiſitionem faciemus diligentiorem.

Manethonis teſtimonium uberius.

15. Nunc autem hujus antiquitatis teſtes producam Ægyptios. Itaque rurſus ea quæ tradidit Manetho, ad quod tempus referantur, ſubjiciam. Sic enim ait: „ Poſtquam ex Ægypto egreſſus eſt Paſtorum populus ad Hieroſolyma, qui illos ex Ægypto pepulit rex *nomine* Tethmoſis, poſtea regnavit annis viginti & quinque, & menſibus quatuor, & defunctus eſt: regnumque ſibi vendicavit filius ejus Chebron per annos tredecim. Poſt quem Amenophis, *annis* viginti & menſibus VII. hujus autem ſoror *Ameſſes*, XXI. & menſibus IX. poſt hanc Mephres *annis* XII. & menſibus IX. poſt hunc Mephramuthoſis *annis* XXV. & menſibus X. poſt eum Thmoſis annis IX. & menſibus VIII. poſt eum Amenophis *annis* XXX. & menſibus V. poſt eum Orus *annis* XXXVI. & menſibus V. Hujus autem filia Acenchres *annis* XII. & menſe I. poſt eam frater Rathotis *annis* IX. poſt hunc Acenceres *annis* XII. & menſibus V. poſt hunc Acencheres alter annis XX. & menſibus III. poſt hunc Armaïs *annis* IV. & menſe I. poſt hunc Rameſſes *anno* I. & menſibus IV. poſt hunc Armeſſes

„ πάσης ἐκπεσεῖν, κατακλεισθῆναι δ' εἰς τόπον, ἀρουρῶν ἔχοντα μυρίων τὴν περίμετρον. [y] Αὔαριν ὄνομα τῷ τόπῳ. τοῦτόν φησιν ὁ Μανεθὼν ἅπαντα, τείχει τε μεγάλῳ καὶ ἰσχυρῷ περιβαλεῖν τοὺς ποιμένας, ὅπως τήν τε κτῆσιν ἅπασαν ἔχωσιν ἐν [z] ὀχυρῷ, καὶ τὴν λείαν τὴν ἑαυτῶν. τὸν δὲ Ἀλισφραγμουθώσεως υἱὸν [a] Θούμμωσιν ἐπιχειρῆσαι μὲν αὐτοὺς [b] διὰ πολιορκίας ἑλεῖν κατὰ κράτος, ὀκτὼ καὶ τεσσαράκοντα μυριάσι προσεδρεύσαντα τοῖς τείχεσιν· ἐπεὶ δὲ [c] τὴν πολιορκίας ἀπέγνω, ποιήσασθαι συμβάσεις, ἵνα τὴν Αἴγυπτον ἐκλιπόντες [d] ὅποι βούλονται πάντες ἀβλαβεῖς ἀπέλθωσι. τοὺς δὲ ἐπὶ ταῖς ὁμολογίαις πανοικεσίᾳ μετὰ τῶν κτήσεων οὐκ ἐλάττους μυριάδων ὄντας εἴκοσι καὶ τεσσάρων ἀπὸ τῆς Αἰγύπτου τὴν ἔρημον εἰς Συρίαν [e] ὁδοιπορῆσαι. φοβουμένους δὲ τὴν Ἀσσυρίων δυναστείαν, τότε γὰρ ἐκείνους τῆς Ἀσίας κρατεῖν, [f] ἐν τῇ νῦν [g] Ἰουδαίᾳ καλουμένῃ πόλιν οἰκοδομησαμένους [h] τοσαύταις μυριάσιν ἀνθρώπων ἀρκέσουσαν, Ἱεροσόλυμα ταύτην [i] ὀνομάσαι. ἐν ἄλλῃ δέ τινι βίβλῳ τῶν Αἰγυπτιακῶν Μανεθὼν τοῦτό φησιν ἔθνος τοὺς καλουμένους ποιμένας, αἰχμαλώτους ἐν ταῖς ἱεραῖς αὐτῶν βίβλοις γεγράφθαι," λέγων ὀρθῶς. καὶ γὰρ τοῖς ἀνωτάτω προγόνοις ἡμῶν τὸ ποιμαίνειν πάτριον ἦν, καὶ νομαδικὸν ἔχοντες τὸν βίον, οὕτως ἐκαλοῦντο ποιμένες. αἰχμάλωτοί τε πάλιν οὐκ ἀλόγως ὑπὸ τῶν Αἰγυπτίων ἀνεγράφησαν, ἐπειδήπερ ὁ [k] πρόγονος ἡμῶν Ἰώσηπος ἑαυτὸν ἔφη πρὸς τὸν βασιλέα τῶν Αἰγυπτίων αἰχμάλωτον εἶναι, καὶ τοὺς ἀδελφοὺς εἰς τὴν Αἴγυπτον ὕστερον μετεπέμψατο, τοῦ βασιλέως ἐπιτρέψαντος. ἀλλὰ περὶ μὲν τούτων ἐν ἄλλοις ποιήσομαι τὴν ἐξέτασιν ἀκριβεστέραν.

ιε'. Νυνὶ δὲ τῆς ἀρχαιότητος ταύτης παρατίθεμαι τοὺς Αἰγυπτίους μάρτυρας. πάλιν οὖν τὰ τοῦ Μανεθῶνος, πῶς ἔχει πρὸς τὴν τῶν χρόνων τάξιν, ὑπογράψω. φησὶ δὲ οὕτως. „ μετὰ τὸ ἐξελθεῖν ἐξ Αἰγύπτου τὸν λαὸν [l] τῶν ποιμένων εἰς Ἱεροσόλυμα, ὁ ἐκβαλὼν αὐτοὺς ἐξ Αἰγύπτου βασιλεὺς [m] Τέθμωσις, ἐβασίλευσε μετὰ ταῦτα ἔτη εἴκοσι πέντε καὶ μῆνας τέσσαρας, καὶ ἐτελεύτησεν, καὶ παρέλαβε τὴν ἀρχὴν [n] αὐτοῦ υἱὸς Χέβρων ἔτη δεκατρία. [o] μεθ' ὃν Ἀμένωφις [p] εἴκοσι καὶ μῆνας ἑπτά. τοῦ δὲ ἀδελφὴ [q] Ἀμεσσὴς εἰκοσιὲν καὶ μῆνας ἐννέα. τῆς δὲ [r] Μήφρης δώδεκα καὶ μῆνας ἐννέα. τοῦ δὲ [s] Μηφραμούθωσις εἴκοσι πέντε καὶ μῆνας δέκα. τοῦ δὲ [t] Θμῶσις ἐννέα καὶ μῆνας ὀκτώ. τοῦ δ' [v] Ἀμένωφις τριάκοντα καὶ μῆνας δέκα. τοῦ δὲ Ὧρος τριακονταὲξ καὶ μῆνας πέντε. τοῦ δὲ θυγάτηρ [x] Ἀκεγχρὴς δώδεκα καὶ μῆνα ἕνα. τῆς δὲ [y] Ῥάθωτις ἀδελφὸς ἐννέα. τοῦ δὲ Ἀκεγχήρης δώδεκα καὶ μῆνας πέντε. τοῦ δὲ Ἀκεγχήρης ἕτερος δώδεκα καὶ μῆνας τρεῖς. τοῦ δὲ Ἁρμαῒς τέσσαρα καὶ μῆνα ἕνα. τοῦ δὲ Ῥαμέσσης ἓν καὶ μῆνας τέσσαρας. τοῦ δὲ Ἁρμέσσης „ Μιαμ-

y Αὔαρις ὄνομα] Ita ex *Euſebio* & *MSS.* minus correcte Αὔαρις in *Vulgatis Joſephi.*

z Ὀχυρῷ,] [illegible] *Euſeb.*

a Θούμμωσιν] Θμούθωσιν *Euſeb.* Θμῶσιν & Τέθμωσιν mox ipſe *Flavius* e *Manethone.* Idem vero princeps ex eodem *Manethone* Τέθμωσις *Africano* & *Euſebio* apud *G. Syncell.* & in *Canone Chronico*; Τέθμωσις *Theophilo Antiocheno* ex *Joſepho.* [illegible] *Euſebio* [illegible]. SPANH.

b Διὰ πολιορκίας ἑλεῖν] Διὰ πολιορκίας *Euſeb.*

c Τὴν πολιορκίας] Τὴν πολιορκίαν *Euſeb.*

d Ὅποι βούλονται] Ita *Big.* & *Euſeb.* ὅπη in *cæteris.*

e Ὁδοιπορῆσαι.] Διοδοιπορῆσαι *Euſeb.*

f Ἐν τῇ νῦν] Omnia hæc ab *Hafn.* abſunt.

g Ἰουδαίᾳ καλουμένῃ] Ita cum *Euſebio* & *Joſephi Codd. MSS.* antea erat Ἰουδαίαν.

h Τοσαύταις] ἐν ταῖς *Hafn.*

i Ὀνομάσαι] [illegible] *Hafn.*

k Πρόγονος] [illegible] *Codd. Big. Hen.* & *Hafn.* apponuntur iſta ab *Editis* non [illegible] diverſa, ὁ πρόγονος ἡμῶν Ἰώσηπος [illegible] παρὰ [illegible] εἰς Αἴγυπτον πρὸς βασιλέα τῶν Αἰγυπτίων, καὶ πάλιν ὕστερον τοὺς αὐτοῦ ἀδελφοὺς μετεπέμψατο, τοῦ βασιλέως ἐπιτρέψαντος.

l Τῶν ποιμένων] Illa τῶν ποιμένων deſunt *Cod. El.*

m Τέθμωσις.] Θμῶσις *Vet. Interpr.* Ἄμωσις *Philoſtrato.* Ἀμῶς *Africano*, Ἄμωσις *Euſebio* & *Georg. Syncello.* Vide *Lambertum Bos* in *Animadverſ.* ad *Scriptores* Gr. cap. XXVII. pag. 116.

n Αὐτοῦ υἱὸς Χέβρων] Ὁ υἱὸς αὐτοῦ *El.*

o Μεθ' ὃν Ἀμένωφις] Τοῦτο δὲ *Vet. Interpr.*

p Εἴκοσι καὶ μῆνας ἑπτά.] Εἰκοσιὲν *African.* & *Euſeb.*

q Ἀμεσσῆς] Ἀμεσσις *El.* [illegible] *Syncell.* [illegible] *Theophil.* quem pariter ac *Syncellum* velim cum *Joſepho* in his & ſequentibus conferas.

r Μήφρης] [illegible] *El.* [illegible] *Syncell.*

s Μηφραμούθωσις] [illegible] *Syncell.*

t Θμῶσις] Τούθμωσις *Theophil.* & *Syncell.*

v Ἀμένωφις] *Al.* [illegible].

x Ἀκεγχρὴς] [illegible] *El.* [illegible] & [illegible] apud *Syncellum.* [illegible] *Big.* [illegible] *Hafn.*

y Ῥάθωτις] *Al.* [illegible].

z Τῷ

» Μιαμμοῦ ἑξηκονταέξ καὶ μῆνας δύο. Μετὰ δὲ Ἀμένωφις δέκα καὶ ἐννέα καὶ μῆνας ἕξ. [a] Μετὰ δὲ Σέθωσις, καὶ Ραμέσσης, ἱππικὴν καὶ ναυτικὴν ἔχων δύναμιν. [a] Οὗτος τὸν μὲν ἀδελφὸν Ἀρμαῒν ἐπίτροπον τῆς Αἰγύπτου κατέστησεν, καὶ πᾶσαν μὲν αὐτῷ τὴν ἄλλην βασιλικὴν περιέθηκεν ἐξουσίαν, μόνον δὴ ἐνετείλατο διάδημα μὴ φορεῖν, μηδὲ τὴν βασιλίδα μητέρα τε τῶν τέκνων ἀδικεῖν, ἀπέχεσθαι δὲ καὶ τῶν ἄλλων βασιλικῶν παλλακίδων. αὐτὸς δὲ ἐπὶ Κύπρον καὶ Φοινίκην καὶ πάλιν Ἀσσυρίους τε καὶ Μήδους στρατεύσας, ἅπαντας, τοὺς μὲν δόρατι, τοὺς δὲ ἀμαχητὶ, φόβῳ δὲ τῆς πολλῆς δυνάμεως, ὑποχειρίους ἔλαβε· καὶ μέγα φρονήσας ἐπὶ ταῖς εὐπραγίαις, ἔτι καὶ θαρσαλεώτερον [b] ἐπορεύετο, τὰς πρὸς ἀνατολὰς πόλεις τε καὶ χώρας καταστρεφόμενος. χρόνου τε ἱκανοῦ γεγονότος, Ἀρμαῒς ὁ καταλειφθεὶς ἐν Αἰγύπτῳ, [c] πάντα τοὔμπαλιν, οἷς ἀδελφὸς παρῄνει μὴ ποιεῖν, ἀδεῶς ἔπραττεν. καὶ γὰρ τὴν βασιλίδα βιαίως ἔσχεν, καὶ ταῖς ἄλλαις παλλακίσιν ἀφειδῶς διετέλει χρώμενος. πειθόμενος δὲ ὑπὸ τῶν φίλων διάδημα ἐφόρει, καὶ ἀντῆρε τῷ ἀδελφῷ. ὁ δὲ τεταγμένος ἐπὶ [d] τῶν ἱερῶν τῆς Αἰγύπτου, γράψας βιβλίον ἔπεμψε τῷ Σεθώσει, δηλῶν αὐτῷ πάντα, καὶ ὅτι ἀντῆρεν ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ Ἀρμαῒς. παραχρῆμα οὖν ὑπέστρεψεν εἰς Πηλούσιον, καὶ ἐκράτησεν τῆς ἰδίας βασιλείας. ἡ δὲ χώρα ἐκλήθη ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ ὀνόματος Αἴγυπτος. λέγει γὰρ ὅτι ὁ μὲν [e] Σέθωσις ἐκαλεῖτο Αἴγυπτος, Ἀρμαῒς δὲ ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ Δαναός.

ιϛ΄. Ταῦτα μὲν ὁ [f] Μανέθων. δῆλον δέ ἐστιν ἐκ τῶν εἰρημένων ἐτῶν τοῦ χρόνου συλλογισθέντος, ὅτι [g] οἱ καλούμενοι ποιμένες, ἡμέτεροι [h] δὲ πρόγονοι, τρισὶ καὶ ἐνενήκοντα καὶ τριακοσίοις πρόσθεν ἔτεσιν, ἐκ τῆς Αἰγύπτου ἀπαλλαγέντες, τὴν χώραν ταύτην [i] ἀπῴκησαν, ἢ [k] Δαναὸν εἰς Ἄργος ἀφικέσθαι. καίτοι [l] τοῦτον ἀρχαιότατον Ἀργεῖοι νομίζουσι. δύο τοίνυν ὁ Μανέθων ἡμῖν τὰ μέγιστα μεμαρτύρηκεν ἐκ τῶν [m] παρ᾽ Αἰγυπτίοις γραμμάτων· πρῶτον μὲν τὴν ἑτέρωθεν ἄφιξιν εἰς Αἴγυπτον, ἔπειτα δὲ τὴν ἐκεῖθεν ἀπαλλαγὴν, οὕτως ἀρχαίαν τοῖς χρόνοις, ὡς ἐγγύς που [n] προτερεῖν αὐτὴν τῶν Ἰλιακῶν ἔτεσι χιλίοις. ὑπὲρ ὧν δ᾽ ὁ Μανέθων οὐκ ἐκ τῶν παρ᾽ Αἰγυπτίοις [o] γραμμάτων, ἀλλ᾽ ὡς αὐτὸς ὡμολόγηκεν, ἐκ τῶν ἀδεσπότως μυθολογουμένων προστέθεικεν, ὕστερον ἐξελέγξω κατὰ μέρος, ἀποδεικνὺς τὴν ἀπίθανον αὐτοῦ ψευδολογίαν.

ιζ΄. Βούλομαι τοίνυν ἀπὸ τούτων ἔτι μετελθεῖν ἐπὶ τὰ παρὰ τοῖς Φοίνιξιν ἀναγεγραμμένα περὶ τοῦ γένους ἡμῶν, καὶ τὰς ἐξ ἐκείνων μαρτυρίας παρασχεῖν. ἔστι τοίνυν παρὰ Τυρίοις [p] πολλῶν ἐτῶν γράμματα, δημοσίᾳ γεγραμμένα, καὶ πεφυλαγμένα λίαν ἐπιμελῶς, περὶ τῶν παρ᾽ αὐτοῖς γενομένων καὶ πρὸς ἀλ-

» Miammi *annis* LXVI. & menſibus II. poſt hunc Amenophis annis XIX. & menſibus VI. poſt hunc Sethoſis, & Rameſſes, qui *plurimas* copias habuit equeſtres & navales. Hic fratrem quidem Armaïn procuratorem Ægypti conſtituit, & aliam ei omnem regalem contulit poteſtatem, tantummodo autem ei injunxit, ne coronam geſtaret, neque reginam matremque liberorum injuria afficeret, inſuperque ut abſtineret ab aliis regalibus concubinis. Ille vero in Cyprum & Phœnicen, rurſuſque in Aſſyrios & Medos expeditione ſuſcepta, univerſos, alios quidem ferro, alios vero ſine pugna magnæ ſuæ poteſtatis terrore ſibi ſubjugavit: atque proſpero rerum ſucceſſu valde elatus, aliquanto audacius progrediebatur, orientales urbes & provincias ſubvertendo. Multoque poſt tempore, Armaïs, qui in Ægypto fuerat relictus, omnia contra quam frater monuerat ne faceret, ſine timore faciebat. Nam & reginæ vim inferebat, aliiſque concubinis ad libitum miſceri non ceſſabat: perſuaſuſque ab amicis corona utebatur, & contra fratrem inſurgebat. Is vero qui conſtitutus erat ſuper * ſacra Ægyptiaca codicillos Sethoſi miſit, eum de omnibus certiorem faciens, quodque frater ipſius Armaïs contra eum bellum movebat. Illico igitur Peluſium reverſus eſt, & proprium tenuit regnum. Provincia vero ex ejus nomine appellata eſt Ægyptus. dicit enim quod Sethoſis quidem Ægyptus vocabatur, Armaïs autem frater ejus Danaus.

16. Atque hæc quidem Manetho. Ergo ſi tempus ad initam annorum iſtorum rationem exigemus, conſtabit omnino, quos Paſtores ipſi vocabant, majores noſtros, annis ante tribus nonaginta ſupra trecentos, ubi ex Ægypto migraſſent, regionem illam inſediſſe, quàm Danaus Argos veniſſet; qui tamen ab Argivis pro antiquiſſimo celebratur. Ita duo nobis eaque ſane præcipua, hoc Manethonis quod Ægyptiarum literarum fidem ſequitur, teſtimonio confecta ſunt: alterum eos in Ægyptum aliunde profectos eſſe; alterum indidem ipſos alið commigraſſe, quod etiam poſterius adeo vetuſtum, ut Trojana tempora annis prope mille antecederet. Iſta vero quæ Manetho non ex literis Ægyptiacis, ſed (ſicut ipſe profeſſus eſt) ab incertis auctoribus memorata, adjecit, poſtea particulatim excutiam, ea mendacia eſſe oſtendens ſine veriſimilitudine conſicta.

Quæ ſequuntur ex Manethonis teſtimonio.

17. Volo itaque ab iſtis etiam nunc tranſire ad ea, quæ apud Phœnicas de noſtro genere conſcripta ſunt; & in hanc rem teſtimonia ex illis afferam. Apud Tyrios ſane literæ ſunt à multis annis conſignatæ publicis monumentis, & magna cum cura adſervatæ, ad ea ſpectantes quæ memoria digna ab illis geſta erant & cum alii

Phœnicum de Judæis teſtimonia.

a Τῶν δὲ Σέθωσις] Margini *Codd. Big.* & *Haſn.* hæc nota apponitur, εἰρη. ἐν ἄλλῳ ἀντιγράφῳ ἕτερος. μεθ᾽ ὃν Σέθωσις ὁ Ραμέσσης δύο ἀδελφοί, ὁ μὲν ναυτικὴν ἔχων δύναμιν, τοὺς κατὰ θάλατταν ἀπαντῶντας διεχειρίζετο πολιορκῶν· μετ᾽ οὐ πολὺ δὲ καὶ τὸν Ραμέσσην ἀνελὼν, Ἀρμαῒν ἄλλον αὐτοῦ ἀδελφὸν ἐπίτροπον τῆς Αἰγύπτου κατέστησεν.

a Οὗτος] Οὗτος deeſt *Big.*

b Επορεύετο,] Επεστρέφετο *Big.* & *Haſn.*

c Πάντα τοὔμπαλιν,] Πάντα τὰ ἔμπαλιν *Haſn.*

d Τῶν ἱερῶν τῆς Αἰγύπτου,] Ita cum *Vet. Interpr.* ἐπὶ τῶν ἱερῶν in *Græcis.*

e Σέθωσις] Σέθως *Big.*

f Μανέθων.] *Al.* Μανέθως & Μανεθῶς.

g Οἱ καλούμενοι ποιμένες, ἡμέτεροι] Eadem ex Joſepho *Euſeb. Dem.* p. 501. D. SPANH.

h Δὲ πρόγονοι, &c.] Illud δὲ ex *Euſebio de Præp. Evang.* Pag. 501.

i Απῴκησαν,] Ita ex *MSS.* & *Euſeb.* ἐπῴκησαν in *Editis Joſephi.*

k Δαναόν] Imo Inachum antiquiſſimum regem Argivi, non Danaum jactant. Confer *Theophilum* ad *Autolycum* l. 3. p. 251. *Edit. Oxon.*

l Τοῦτον ἀρχαιότατον Ἀργεῖοι νομίζουσι.] Immo Inachum antiquiſſimum Regem Argivi, non Danaum jactant. SPANH.

m Παρ᾽ Αἰγυπτίοις γραμμάτων.] Παρὰ τοῖς Αἰγ. *Euſeb.*

n Προτερεῖν] Ita ex *Euſebio*, antea erat προτέραν. *MSS.* πρότερον. Peccat (inquit Cl. *Lowthius*) duplo majorem annorum ſummam computando, quam vera temporum ratio ſtatuit. Ab ingreſſu enim Iſraelitarum in Ægyptum ad Trojæ excidium vix effluxerunt anni D. multo minus ab exitu, quem hæc verba reſpicere videntur. Certe ab Inacho, quem Moyſe multo antiquiorem recte facit *Euſebius*, ad Trojam captam annos tantum DCXLI recenſet *Petavius*, annos autem DCVII. R. P. *Epiſc. Vigorn.* in *Tabb. Chronol.*

o Γραμμάτων,] Πραγμάτων *Haſn.* quod viro docto non diſplicuit propter ſequens μυθολογουμένων.

p Πολλῶν ἐτῶν] Ἀπὸ παμπόλλων ἐτῶν γρ. & mox ἐν οἷς *Syncell.*

* Sacra Ægyptiaca] Sacerdotes ἱερέων. SPANH.

q Σαλο-

aliis interceſſerant. In iſtis ſcriptum eſt, à Solomone rege Hieroſolymis templum fuiſſe conſtructum, annis CXLIII. & menſibus octo priusquam à Tyriis Carthago ædificaretur, atque in illis templi noſtri apparatus deſcriptus legitur. Hiromus enim Tyriorum rex amicus erat regis noſtri Solomonis, patris in amicitia cum eo inita ſucceſſor. Is itaque ſuam Solomoni munificentiam exhibens ad claritatem fabricæ, auri quidem talenta centum & viginti donavit; cumque pulcherrimam ſylvam ex monte, cui nomen Libanus, excidiſſet, *lignum* ad tecti contignationem miſit: Solomon vero donis aliis quamplurimis eum remuneravit, & terra in Galilææ regione quæ Chabulon dicitur. Præcipue autem illos ſapientiæ ſtudium ad invicem conſtrinxit. Problemata enim ſolvenda mutuo mittebant, & in his ſuperior uſquequaque erat Solomon, inque cæteris ſapientia præſtare viſus eſt. Hactenus vero plures ex epiſtolis ad ſe invicem ſcriptis apud Tyrios aſſervantur. Quod autem ſermo de Tyriorum literis à me non fingitur, teſtem producam Dium, virum qui Phœnicum hiſtoriam accurate ſcripſiſſe creditur. Ille igitur ſua de Phœnicibus narratione in hunc modum ſcribit: „Abibalo vivis erepto, filius ejus Hiromus regnavit. Hic partes urbis orientales aggere cinxit & ampliorem eam reddidit; & Olympii Jovis templum, ab omni vicinarum ædium ſtrue ſejunctum & in inſula poſitum, aggere interjecto copulavit urbi, & aureis donariis exornavit, aſcendenſque in Libanum materiam incidit ad fanorum exſtructionem. Regem autem Hieroſolymorum Solomonem ad eum ajunt ænigmata miſiſſe & ab eo alia repoſciſſe ea lege, ut qui diſſolvere non poſſet, diſſolventi *mulcta nomine* pecunias penderet. Quam conditionem cum Hiromus accepiſſet, nec reſolvere ambages potuiſſet, mulctam ingentem pecuniarum pependiſſe. Pòſt virum quendam Tyrium nomine Abdemonum exſtitiſſe, qui problemata propoſita ſolveret aliaque invicem proponeret: quæ cum Solomon non reſolviſſet, pecunias multas Hiromo inſuper rependiſſe." Ita quidem Dius de iis quæ jam diximus teſtatus eſt.

Ex Dio hiſtorico.

18. Sed & Menandrum Epheſium huic adjungam. Is enim ſingulorum regum tempore res geſtas apud Græcos Barbaroſque memoriæ mandabat, ex vernaculis cujuſque provinciæ *vel gentis* actis, ſtudens hiſtoriæ veritatem pandere. De iis itaque qui in Tyro regnarunt ſcribens, & deinde veniens ad Hiromum regem, iſta dicit. „Abibalo vita functo, Hiromus filius ejus regnum accepit, qui regnavit annos XXXIV, vita annum LIII. pro-

λήλους πραχθέντων μνήμης ἄξιον. ἐν τούτοις γέγραπται, ὅτι ἐν Ἱεροσολύμοις ᾠκοδομήθη ναὸς ὑπὸ [q] Σολομῶνος τοῦ βασιλέως, [r] ἔτεσι θᾶττον ἑκατὸν τεσσαράκοντα καὶ τρισὶ καὶ μησὶν ὀκτὼ [s] τοῦ κτίσαι Τυρίους [t] Καρχηδόνα, ἀνεγράφη δὲ παρ' ἐκείνοις ἡ τοῦ ναοῦ κατασκευὴ τοῦ παρ' ἡμῖν. [v] Εἴρωμος γὰρ ὁ τῶν Τυρίων βασιλεὺς φίλος ἦν τοῦ βασιλέως ἡμῶν Σολομῶνος, πατρικὴν πρὸς αὐτὸν φιλίαν [x] διαδεδεγμένος. αὐτὸς οὖν συμφιλοτιμούμενος εἰς τὴν τοῦ κατασκευάσματος τῷ Σολομῶνι λαμπρότητα, χρυσίου μὲν εἴκοσι καὶ ἑκατὸν ἔδωκε τάλαντα· τεμὼν δὲ καλλίστην ὕλην ἐκ τοῦ ὄρους, ὃ καλεῖται Λίβανος, εἰς τὸν ὄροφον ἀπέστειλεν. ἀντεδωρήσατο δὲ αὐτὸν ὁ Σολομὼν ἄλλοις τε πολλοῖς, καὶ γῇ κατὰ χώραν τῆς Γαλιλαίας τῇ [y] Χαβουλὼν λεγομένῃ. μάλιστα δὲ αὐτοὺς εἰς φιλίαν [z] τῆς σοφίας συνῆγεν ἐπιθυμία· προβλήματα γὰρ ἀλλήλοις [a] ἀντεπέστελλον λύειν κελεύοντες, καὶ κρείττων ἐν τούτοις ἦν ὁ Σολομών, καὶ τἆλλα σοφώτερος. σώζονται δὲ μέχρι νῦν παρὰ τοῖς Τυρίοις πολλαὶ τῶν ἐπιστολῶν, ἃς ἐκεῖνοι πρὸς ἀλλήλους [b] ἔγραψαν. ὅτι δ' [c] οὐ λόγος ἐστὶν ὑπ' ἐμοῦ συγκείμενος, ὁ περὶ τῶν παρὰ τοῖς Τυρίοις γραμμάτων παραθήσομαι μάρτυρα [d] Δῖον, ἄνδρα περὶ τὴν Φοινικὴν ἱστορίαν ἀκριβῆ γεγονέναι [e] πεπιστευμένον. οὗτος τοίνυν ἐν ταῖς περὶ Φοινίκων ἱστορίαις γράφει τὸν τρόπον τοῦτον· „Ἀβιβάλου τελευτήσαντος, ὁ υἱὸς αὐτοῦ Εἴρωμος ἐβασίλευσεν. οὗτος τὰ πρὸς ἀνατολὰς μέρη [f] τῆς πόλεως προσέχωσεν. καὶ μεῖζον τὸ ἄστυ [g] πεποίηκεν, καὶ τοῦ Ὀλυμπίου Διὸς τὸ ἱερὸν καθ' ἑαυτὸ ὂν [h] ἐν νήσῳ, χώσας τὸν μεταξὺ τόπον, συνῆψε τῇ πόλει, καὶ χρυσοῖς ἀναθήμασιν ἐκόσμησεν· ἀναβὰς δὲ εἰς τὸν Λίβανον ὑλοτόμησε πρὸς τὴν τῶν ναῶν κατασκευήν. τὸν δὲ τυραννοῦντα Ἱεροσολύμων Σολομῶνα πέμψαι φασὶ πρὸς τὸν Εἴρωμον αἰνίγματα, καὶ [i] παρ' αὐτοῦ λαβεῖν ἀξιοῦν· τὸν δὲ μὴ δυνηθέντα διακρῖναι, τῷ λύσαντι χρήματα ἀποτίνειν. ὁμολογήσαντα δὲ τὸν Εἴρωμον, καὶ μὴ δυνηθέντα λῦσαι τὰ αἰνίγματα, πολλὰ τῶν χρημάτων εἰς τὸ ἐπιζήμιον ἀναλῶσαι. εἶτα δὴ [k] Ἀβδήμονόν τινα Τύριον ἄνδρα τὰ προτεθέντα λῦσαι, καὶ αὐτὸν ἄλλα προβαλεῖν· ἃ μὴ λύσαντα τὸν Σολομῶνα, πολλὰ τῷ Εἰρώμῳ προσαποτῖσαι χρήματα." Δῖος μὲν οὕτω περὶ τῶν προειρημένων ἡμῖν μεμαρτύρηκεν.

ιη'. Ἀλλὰ πρὸς τούτῳ παραθήσομαι [l] Μένανδρον τὸν Ἐφέσιον. γέγραφε δὲ οὗτος τὰς ἐφ' ἑκάστου τῶν βασιλέων πράξεις παρὰ τοῖς Ἕλλησι καὶ βαρβάροις γενομένας, ἐκ τῶν παρ' ἐκείνοις ἐπιχωρίων γραμμάτων σπουδάσας τὴν ἱστορίαν μαθεῖν. γράφων δὴ περὶ τῶν βεβασιλευκότων ἐν Τύρῳ, ἔπειτα γενόμενος κατὰ τὸν Εἴρωμον, ταῦτά φησι. „[m] τελευτήσαντος δὲ Ἀβιβάλου, διεδέξατο τὴν βασιλείαν ὁ υἱὸς αὐτοῦ Εἴρωμος, [n] ὃς βιώσας ἔτη πεντήκοντα τρία ἐβασίλευσεν ἔτη τριάκοντα „τέσ-

q Σολομῶνος] *Al.* Σαλωμῶνος.

r Ἔτεσι θᾶττον ἑκατὸν τεσσαράκοντα καὶ τρισὶν] Hunc calculum redarguit *Scaliger* in *Prologo* ad Librum *de Emendatione Temporum*, p. 38. Vide *Petavium* in parte ſecunda *de doctrina Temporum*, p. 146.

s Τοῦ κτίσαι Τυρίους] Templum Salomonis An. CXLIII. & Menſ. VIII. conditum ante Carthaginem, vid. mox §. 18. ſeq. Quem calculum redarguit Scaliger *Proleg. Emend. Temp.* p. 38. Unde Petav. de Doctr. Temp. Part. 2. p. 146. SPANH.

t Καρχηδόνα,] *Al.* Καλχηδόνα.

v Εἴρωμος] De Hiromo & Solomone videſis Ant. l. 8. c. 2. §. 6. 7. 8. & c. 5. §. 3.

x Διαδεδεγμένος.] Διαδεδεγμένος. οὗτος οὖν *Syncell.* p. 182.

y Χαβουλὼν] Ita cum *Bocharto* in *Canaan*, l. 2. c. 4. prius erat ἐν τῇ Ζαβουλὼν λεγ. *Gen.* Ζαβουλών. Conf. ſupr. *Antiq.* l. 2. c. 18. §. 9. lib. 3. c. 3. §. 1. SPANH.

z Τῆς σοφίας συνῆγεν ἐπιθυμία] Ἡ σοφίας ἐπήγαγεν ἐπιθυμία *Syncell.*

a Ἀντεπέστελλον] Ἀντέστελλον *Syncell.*

b Ἔγραψαν.] Ἔγραφον *Idem.*

c Οὐ λόγος ἐστὶν] Ὅτι δ' ὁ λόγος *Idem.*

d Δῖον,] Δαῖον *Idem.* Conf. Ant. l. VIII. c. 5. §. 3. SPANH.

e Πεπιστευμένον.] Πεπιστευμένον Δῖον *Idem.*

f Τῆς πόλεως προσέχωσεν.] Illa τῆς πόλεως non agnoſcit *Syncellus.* p. 182.

g Πεποίηκεν,] Ἐποίησε *Syncell.*

h Ἐν νήσῳ,] Ἐν ἴσῳ *Idem.*

i Παρ' αὐτοῦ λαβεῖν ἀξιοῦν.] Παρ' αὐτοῦ τὸ λύειν λαβεῖν *El.*

k Ἀβδήμονον] Ἀβδέμονον *Hafn.*

l Μένανδρον τὸν Ἐφέσιον.] Conf. Ant. Jud. lib. VIII. c. 5. §. 3. SPANH. Μένανδρον *Hafn.*

m Τελευτήσαντος δὲ &c.] Iſta *Menandri* occurrunt & apud *Joſephum* Ant. l. 8. c. 5. §. 3. & apud *Syncellum* p. 682. ex quibus *Scaliger* teſtimonium *Menandri* reſtituit in *Græcorum Fragmentis Selectis*, libro de *Emendatione Temporum* annexis. Hoc Menandri de Regibus Tyri Fragmentum impenſe laudat *Scaliger Proleg. Emend. Temp.* p. 38. SPANH.

n Ὃς βιώσας ἔτη πεντήκοντα τρία] Iſta ſupplevi ex *Joſepho*, Ant. l. 8. c. 5. §. 3. & *Syncello* p. 583. Antea erat βιώσας ἔτη τριάκοντα τέσσαρα, omiſſis quæ in medio erant.

τέσσαρα. οὗτος ἔχωσε τὸ εὐρύχωρον, τόν τε χρυσοῦν κίονα τὸν ἐν τοῖς τοῦ Διὸς ἀνέθηκεν· [o] ἔτι τε ὕλην ξύλων ἀπελθὼν ἔκοψεν, ἀπὸ τοῦ λεγομένου ὄρους Λιβάνου, κέδρινα ξύλα εἰς τὰς τῶν ἱερῶν στέγας· καθελών τε τὰ ἀρχαῖα ἱερὰ [p] καινοὺς ναοὺς ᾠκοδόμησε, τό, τε τοῦ Ἡρακλέους καὶ τῆς Ἀστάρτης τέμενος ἀνιέρωσε, [q] καὶ τὸ μὲν τοῦ Ἡρακλέους πρῶτον ἐποιήσατο ἐν τῷ Περιτίῳ μηνί, εἶτα τὸ τῆς Ἀστάρτης, ὁπότε [r] Τιτυοῖς ἐπεστράτευσεν, μὴ ἀποδιδοῦσι τοὺς φόρους· οὓς καὶ ὑποτάξας ἑαυτῷ πάλιν ἀνέστρεψεν. [s] ἐπὶ τούτου δέ τις ἦν Ἀβδήμονος παῖς νεώτερος, [t] ὃς ἐνίκα τὰ προβλήματα, ἃ ἐπέτασσε Σολομὼν ὁ Ἱεροσολύμων βασιλεύς." [u] ψηφίζεται δὲ ὁ χρόνος ἀπὸ τούτου τοῦ βασιλέως ἄχρι τῆς Καρχηδόνος κτίσεως οὕτως· "τελευτήσαντος Εἰρώμου διεδέξατο τὴν βασιλείαν [x] Βαλεάζαρος ὁ υἱός, ὃς, βιώσας ἔτη τεσσαράκοντα τρία, ἐβασίλευσεν ἔτη ἑπτά. μετὰ τοῦτον [y] Ἀβδάσταρτος ὁ αὐτοῦ υἱός, βιώσας ἔτη εἴκοσι ἐννέα, ἐβασίλευσεν ἔτη ἐννέα. τοῦτον οἱ τῆς τροφοῦ αὐτοῦ υἱοὶ τέσσαρες ἐπιβουλεύσαντες ἀπώλεσαν, ὧν ὁ πρεσβύτερος ἐβασίλευσεν ἔτη δεκαδύο. [z] μεθ' οὓς Ἄσταρτος ὁ [a] Δελαιαστάρτου, ὃς, βιώσας ἔτη πεντήκοντα τέσσαρα, ἐβασίλευσεν ἔτη δώδεκα. μετὰ τοῦτον ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ Ἀσέρυμος, βιώσας ἔτη τέσσαρα καὶ πεντήκοντα, ἐβασίλευσεν ἔτη ἐννέα. οὗτος ἀπώλετο ὑπὸ τοῦ ἀδελφοῦ [b] Φέλλητος, ὃς λαβὼν τὴν βασιλείαν ἦρξε μῆνας ὀκτώ, βιώσας ἔτη πεντήκοντα. τοῦτον ἀνεῖλεν Εἰθώβαλος ὁ τῆς Ἀστάρτης ἱερεύς, ὃς, βασιλεύσας ἔτη τριακονταδύο, ἐβίωσεν ἔτη ἑξηκονταοκτώ. τοῦτον διεδέξατο Βαδέζωρος υἱός, ὃς, βιώσας ἔτη τεσσαρακονταπέντε, ἐβασίλευσεν ἔτη ἕξ. τούτου διάδοχος γέγονε Μάτγηνος ὁ υἱός, ὃς, βιώσας ἔτη τριακονταδύο, ἐβασίλευσεν ἔτη ἐννέα. τούτου διάδοχος γέγονε Φυγμαλίων, βιώσας δ' ἔτη πεντηκονταέξ, ἐβασίλευσεν ἔτη τεσσαρακονταεπτά. ἐν δὲ τῷ ἐπ' αὐτοῦ ἑβδόμῳ ἔτει, [c] ἡ [d] ἀδελφὴ αὐτοῦ φυγοῦσα, ἐν τῇ Λιβύῃ πόλιν ᾠκοδόμησε Καρχηδόνα." συνάγεται δὴ πᾶς ὁ χρόνος ἀπὸ τῆς Εἰρώμου βασιλείας ἄχρι Καρχηδόνος κτίσεως, ἔτη ρνε΄. [e] μῆνες η΄. ἐπεὶ δὲ δωδεκάτῳ ἔτει τῆς Εἰρώμου βασιλείας ἐν Ἱεροσολύμοις [f] ᾠκοδομήθη ὁ ναός, γέγονεν [g] οὖν ἀπὸ τῆς οἰκοδομήσεως τοῦ ναοῦ ἄχρι Καρχηδόνος κτίσεως, [h] ἔτη ἑκατὸν τεσσαράκοντα τρία, μῆνες ὀκτώ. τῆς μὲν οὖν παρὰ Φοινίκων μαρτυρίας τί δεῖ προσθεῖναι πλείω. βλέπεται γὰρ τἀληθὲς ἰσχυρῶς ὁμολογούμενον. καὶ πολὺ δήπου προάγει τῆς τοῦ ναοῦ κατασκευῆς ἡ τῶν προγόνων ἡμῶν εἰς τὴν χώραν ἄφιξις. ὅτε γὰρ αὐτὴν πᾶσαν πολέμῳ παρέλαβον, τότε τὸν ναὸν κατεσκεύασαν. καὶ ταῦτα σαφῶς ἐκ τῶν ἱερῶν γραμμάτων ὑπ' ἐμοῦ δεδήλωται διὰ τῆς [i] ἀρχαιολογίας.

ιθ΄. Λέξω δὲ νῦν ἤδη τὰ παρὰ Χαλδαίοις ἀναγεγραμμένα καὶ ἱστορούμενα περὶ ἡμῶν, ἅπερ ἔχει πολλὴν ὁμολογίαν καὶ περὶ τῶν ἄλλων τοῖς ἡμετέροις γράμμασι. μάρτυς δὲ τούτων [k] Βηρωσσός,

ducta. Hic aggere Vaſtum, *qui dicitur*, locum exæquavit; prætereaque auream columnam in Jovis templo collocavit: & ad lignorum ſylvam profectus, è monte Libano appellato conſtruendis templorum tectis cedros excidit; demoliteſque antiqua delubra, nova templa ædificavit, Herculiſque & Aſtartæ fana conſecravit, primumque Herculis *templum* fecit in menſe Peritio, deinde Aſtartæ, quando bellum movit adverſus Tityos, quod tributa *illis imperata* non ſolverint: quos cum ſibi etiam iterum ſubjeciſſet, reverſus eſt. Hujus ætate quidam Abdemonis filius junior clarebat, qui problemata, quæ Solomon rex Hieroſolymorum *explicari* juſſit *ingenio ſemper* ſuperabat." Supputatur vero tempus ab hoc rege uſque ad conſtructionem Carthaginis, hoc modo: "Hiromo defuncto, in ejus regnum ſucceſſit Baleazarus *ejus* filius, qui, cum vixiſſet annis XLIII, ſeptem regnavit annis. Poſt hunc Abdaſtartus illius filius vita exacta annorum XXIX. regnavit novem. Hunc nutricis ſuæ filii quatuor inſidiis peremerunt, quorum ſenior regnavit annis XII. Poſt quos Aſtartus filius Deleaſtarti regnavit, qui vixit annis LIV, regnavit annis XII. Poſt hunc frater ejus Aſerymus, qui vixit annis LIV, regnavit annis novem. Hic à fratre Phelete interfectus eſt, qui regno ſuſcepto menſibus imperavit octo, cum vixiſſet annis L. Hunc interfecit Ithobalus Aſtartæ ſacerdos, qui, cum vixiſſet annis LXVIII, regnavit annis XXXII. Huic ſucceſſit Badezorus filius, qui, cum vixiſſet annis XLV, regnavit annis ſex. Huic ſucceſſor factus eſt Matgenus *ejus* filius, qui cum vixiſſet annis XXXII. novem regnavit annis. Huic ſucceſſit Pygmalion, qui vixit annis LVI, & regnum tenuit XLVII. Hujus regni anno ſeptimo ſoror ejus *Dido*, fuga elapſa, in Libya civitatem condidit Carthaginem". Itaque colligitur omne tempus à regno Hyromi uſque ad conditam Carthaginem, ad annos CLV. & menſes VIII. Cum vero anno XII. Hiromi regis in Hieroſolymis ædificatum ſit templum, fluxit igitur à templi conditu uſque ad conſtructionem Carthaginis tempus annorum CXLIII, menſium VIII. Et ex Phœnicum quidem *de gente noſtra* teſtimoniis quid opus eſt plura adſcribere. cernitur enim veritas *ex adductis* valde comprobata. & multum, videlicet, conſtructionem templi præcedit progenitorum noſtrorum in hanc regionem adventus. Cum enim eam univerſam debellaſſent, tum demum templum ædificare cœperunt. Et hæc aperte ex ſacris literis à me declarata ſunt in Antiquitatum libris.

19. Jam vero ea nunc referam quæ de nobis apud Chaldæos literarum monumentis mandata ſunt, quæ cum libris noſtris etiam ſuper aliis rebus in pleriſque conſentiunt. Teſtis autem horum eſt Beroſus, vir *Beroſi Chaldæi teſtimonium.*

o Ἔτι τε ὕλην ξύλων] Ita ex iiſdem. ἔπειτα in *Vulgatis Joſephi* & *MSS.*

p Καινοὺς] καὶ νεὼς. *Haſn.*

q Καὶ τὸ μὲν τοῦ Ἡρακλέους] Πρῶτον τε τὸ ἔγερσιν τοῦ Ἡρακλέους ἐποιήσατο. *Al.*

r Τιτυοῖς ἐπεστράτευσεν,] Τύριος *El.* Τυρίοις reponendum cenſet *Cl. Lowthius.*

s Ἐπὶ τούτου] Ita *Antt.* 8. c. 5. & *Syncell.* p. 183. pro ἀπὸ τούτου.

t Ὃς ἐνίκα] Ὃς ἀεὶ ἐνίκα *Antt.* 8. c. 5. & *Syncell.* p. 183.

u Ψηφίζεται] Iſta omnia uſque ad τελευτήσαντος ejicit *Scaliger*, tanquam *Menandri* non eſſent, ſed *Joſephi.*

x Βαλεάζαρος] Βαλεάζαρος *Syncell.*

y Ἀβδάσταρτος] Ἀβδάσταρτος *Syncell.*

z Μεθ' οὓς Ἄσταρτος] Μεθ' ὃν *Syncell.*

a Δελαιαστάρτου,] Ἐλαιαστάρτου *Syncell.*

b Φέλλητος,] Φέλητος *Idem*, ut & *Haſn.*

c Ἡ ἀδελφὴ &c.] De condita Carthagine à Didone ſorore Pygmalionis vid. infr. lib. 2. §. 2. Spanh.

d Ἀδελφὴ αὐτοῦ φυγοῦσα,] *Scaliger* legit ἡ ἀδελφὴ αὐτοῦ Διδὼ φυγ. ex *Vet. Interpr.* conſentiente *Theophilo* ad *Autolycum*, quem pariter ac *Syncellum* velim in iſtis conferas cum *Joſepho*, adjiciaſque *Scaligeri Prolegomena* ad lib. *de Emendatione Temporum* p. 38. & Notas ejuſdem ad *Fragmenta Gr.* p. 28.

e Μῆνες η΄.] Ita ex *Theophilo.* (cui jam accedit *Haſn.*) antea erat μῆνες ε΄.

f Ὠκοδομήθη ὁ ναὸς, γέγονεν &c.] Conf. ſupr. §. 17. Spanh.

g Οὖν ἀπὸ τῆς οἰκοδομήσεως τοῦ ναοῦ] Οὖν omittit *Haſn.* ut & *Vet. Interpr.*

h Ἔτη ἑκατὸν τεσσαράκοντα τρία, μῆνες ὀκτώ.] Ἔτη φμγ΄. *Theophil. Antioch.*

i Ἀρχαιολογίας.] *Sc.* l. 8. c. 2. &c.

k Βηρωσσός,——γένει τῶν] Βηρωσσὸς *Haſn.* paſſim. Conf. *Antt.* lib. 10. c. 11. §. 1. Spanh.

vir genere quidem Chaldæus, iis vero non ignotus qui in literarum ſtudiis verſantur, quoniam ſcripta de Aſtronomia & Chaldæorum philoſophia ipſe Græcorum in uſum edidit. Is igitur Beroſus, antiquiſſimas ſequutus hiſtorias, de diluvio & hominibus in eo pereuntibus eadem plane ac Moyſes narravit: ſimul & de Arca in qua Noëus generis noſtri princeps ſervatus eſt, ipſa ſcilicet in ſummitatem montium Armeniorum delata. Deinde ortos à Noëo numerans & ſua quibuſque tempora aſſignans, ad Nabopollaſſarum tandem venit, Babylonis & Chaldæorum regem, reſque ab eo geſtas memorans refert, „quemadmodum in Ægyptum & terram noſtram miſſo filio ſuo Nabuchodonoſoro multis cum copiis, poſtquam eos defeciſſe intellexit, omnes devicit, & templum Hieroſolymitanum incendit, cunctumque gentis noſtræ populum ſuis è ſedibus excitatum Babylonem tulit. Unde & civitatem contigit deſolatam manſiſſe annis LXX. uſque ad Cyrum regem Perſarum." Dicit inſuper, „quod Babylonius tenuerit Ægyptum, Syriam, Phœniciam, Arabiam; quódque priores Chaldæorum & Babyloniorum reges univerſos rebus à ſe *præclara* geſtis ſuperarit." Deinde inferius paulo hæc iterum refert Beroſus in Antiquitatibus. Ipſa vero Beroſi verba proferam, ad hunc modum ſe habentia: „Cum autem audiſſet pater ejus Nabopollaſſarus, eum, qui in Ægypto & Cœle-Syria & Phœnice præpoſitus fuerat, ſatrapen ab eo deſeciſſe, ipſe, ferendis laboribus per ætatem impar, filio Nabuchodonoſoro * ætate valenti tradidit partem exercitus, miſitque ad illum bello perſequendum. Nabuchodonoſorus autem, cum *ſatrapa* deſertore congreſſus, idque juſta acie, & eum devicit & regionem denuo in regni ſui ditionem redegit. At ſub id tempus evenit, ut Nabopollaſſarus pater, cum morbum contraxiſſet, in urbe Babyloniorum diem obiret ſupremum, poſtquam regnaſſet annis XXIX. Nabuchodonoſorus autem, cum non multo poſt patris interitum accepiſſet, rebuſque in Ægypto & reliqua regione ordinatis, Judæorum & Phœnicum ac Syrorum & gentium in Ægypto captivis amicorum quorundam fidei commendatis, ut eos una cum gravis armaturæ militibus & impedimentis in Babyloniam deportarent, ipſe cum paucis itinere per deſertum facto Babylonem ſe conferebat. Potitus autem rerum quas Chaldæi adminiſtraverunt, regnique ſibi ab eorum potiſſimo aſſervati, totum patris quod fuerat imperium adeptus, captivis quidem, ubi *eo* venerant, colonias in Babyloniæ locis maxime opportunis aſſignari juſſit: ipſe vero poſtquam de belli manubiis Beli templum aliaque largiter ornaverat, urbemque *Babylonis* quæ jam erat, *nova*

ἀνὴρ Χαλδαῖος μὲν τὸ γένος, γνώριμος δὲ τοῖς περὶ παιδείαν ἀναστρεφομένοις, ἐπειδὴ περί τε ἀστρονομίας, καὶ περὶ τῶν [l] παρὰ Χαλδαίοις φιλοσοφουμένων αὐτὸς εἰς τοὺς Ἕλληνας ἐξήνεγκε τὰς συγγραφάς. [m] οὗτος τοίνυν ὁ Βηρωσὸς ταῖς ἀρχαιοτάταις ἐπακολουθῶν ἀναγραφαῖς, περί τε τοῦ γενομένου κατακλυσμοῦ καὶ τῆς ἐν αὐτῷ φθορᾶς τῶν ἀνθρώπων, καθάπερ Μωϋσῆς οὕτως ἱστόρηκε· καὶ [n] περὶ τῆς λάρνακος, ἐν ᾗ Νῶχος ὁ τοῦ γένους ἡμῶν ἀρχηγὸς διεσώθη, προσενεχθείσης αὐτῆς ταῖς ἀκρωρείαις τῶν Ἀρμενίων ὀρῶν. εἶτα τοὺς ἀπὸ Νώχου καταλέγων, καὶ τοὺς χρόνους αὐτοῖς προστιθεὶς, ἐπὶ [o] Ναβολάσσαρον παραγίνεται, τὸν Βαβυλῶνος καὶ Χαλδαίων βασιλέα, καὶ τὰς τούτου πράξεις ἀφηγούμενος λέγει, „τίνα τρόπον πέμψας ἐπὶ τὴν Αἴγυπτον καὶ ἐπὶ τὴν ἡμετέραν γῆν τὸν υἱὸν τὸν ἑαυτοῦ Ναβουχοδονόσορον μετὰ πολλῆς δυνάμεως, ἐπειδήπερ ἀφεστῶτας αὐτοὺς [p] ἐπύθετο, πάντων ἐκράτησε, καὶ τὸν ναὸν ἐνέπρησε τὸν ἐν Ἱεροσολύμοις, ὅλως τε πάντα τὸν παρ' ἡμῶν λαὸν ἀναστήσας, εἰς Βαβυλῶνα μετῴκισεν. συνέβη δὲ καὶ τὴν πόλιν ἐρημωθῆναι χρόνον ἐτῶν ἑβδομήκοντα, μέχρι Κύρου τοῦ Περσῶν βασιλέως." „κρατῆσαι δέ φησι τὸν Βαβυλώνιον Αἰγύπτου, Συρίας, Φοινίκης, Ἀραβίας, πάντας δὲ [q] ὑπερβαλλόμενον ταῖς πράξεσι τοὺς πρὸ [r] αὐτοῦ Χαλδαίων καὶ Βαβυλωνίων βεβασιλευκότας." εἶθ' ἑξῆς ὑποκαταβὰς ὀλίγον ὁ Βηρωσὸς, πάλιν παρατίθεται ἐν τῇ τῆς ἀρχαιότητος ἱστοριογραφίᾳ. αὐτὰ δὲ παραθήσομαι τὰ τοῦ Βηρωσοῦ τοῦτον ἔχοντα τὸν τρόπον. „[s] ἀκούσας δ' ὁ πατὴρ αὐτοῦ [t] Ναβολάσσαρος, ὅτι ὁ τεταγμένος σατράπης ἔν τε Αἰγύπτῳ καὶ τοῖς περὶ τὴν Συρίαν τὴν Κοίλην καὶ τὴν Φοινίκην τόποις ἀποστάτης γέγονεν, οὐ δυνάμενος αὐτὸς ἔτι κακοπαθεῖν, συστήσας τῷ υἱῷ Ναβουχοδονοσόρῳ ὄντι ἔτι ἐν ἡλικίᾳ μέρη τινὰ τῆς δυνάμεως, ἐξέπεμψεν ἐπ' αὐτόν. συμμίξας δὲ Ναβουχοδονόσορος τῷ ἀποστάτῃ, καὶ παραταξάμενος, αὐτοῦ τε ἐκυρίευσεν, καὶ τὴν χώραν [v] ἐξ ἀρχῆς ὑπὸ τὴν [x] αὐτοῦ βασιλείαν ἐποιήσεν. [y] τῷ δὲ πατρὶ αὐτοῦ συνέβη Ναβολασσάρῳ, κατὰ τοῦτον τὸν καιρὸν ἀρρωστήσαντι, ἐν τῇ Βαβυλωνίων πόλει μεταλλάξαι τὸν βίον, ἔτη βεβασιλευκότι [z] εἴκοσιν ἐννέα. αἰσθόμενος δὲ μετ' οὐ πολὺ τὴν τοῦ πατρὸς τελευτὴν Ναβουχοδονόσορος, καταστήσας τὰ κατὰ τὴν Αἴγυπτον πράγματα καὶ τὴν λοιπὴν χώραν, καὶ τοὺς αἰχμαλώτους Ἰουδαίων τε καὶ Φοινίκων καὶ Σύρων καὶ τῶν κατὰ τὴν Αἴγυπτον ἐθνῶν συντάξας τισὶ τῶν φίλων, μετὰ [a] βαρυτάτης δυνάμεως καὶ τῆς λοιπῆς ὠφελείας ἀνακομίζειν εἰς τὴν Βαβυλωνίαν, αὐτὸς ὁρμήσας ὀλιγοστὸς παρεγένετο διὰ τῆς ἐρήμου εἰς Βαβυλῶνα. καταλαβὼν δὲ τὰ πράγματα διοικούμενα ὑπὸ [b] Χαλδαίων, καὶ διατηρουμένην τὴν βασιλείαν ὑπὸ τοῦ [c] βελτίστου αὐτῶν, κυριεύσας ἐξ ὁλοκλήρου τῆς πατρικῆς ἀρχῆς, τοῖς μὲν αἰχμαλώτοις παραγενομένοις συνέταξεν αὐτοῖς ἀποικίας ἐν τοῖς ἐπιτηδειοτάτοις τῆς Βαβυλωνίας τόποις ἀποδεῖξαι. αὐτὸς δὲ ἀπὸ τῶν ἐκ τοῦ πολέμου λαφύρων τό, τε Βήλου ἱερὸν καὶ τὰ λοιπὰ κοσμήσας φιλοτίμως, τήν τε ὑπάρχουσαν ἐξ ἀρχῆς πόλιν,

l Παρὰ Χαλδαίοις—συγγραφάς.] Illud παρὰ è MSS.

m Οὗτος τοίνυν Βηρωσὸς—κατακλυσμοῦ] Conf. Antt. lib. 1. c. 3. §. 6. τοῦ δὲ κατακλυσμοῦ τούτου, καὶ τῆς λάρνακος &c. ... Βηρωσὸς ὁ Χαλδαῖος. Spanh.

n Περὶ τῆς λάρνακος,] Vide lib. 1. *Antiqq.* p. 14.

o Ναβολάσσαρον] Ναβοπαλάσσαρον legit *Scaliger* in *Prolegomenis* ad Librum *de Emendatione Temporum* p. 13.

p Ἐπύθετο,] Ita cum *Lamb. Bos.* antea erat ἐπείθετο, nullo plane ſenſu.

q Ἐπιτεταγμένος] Τεταγμένος in MSS.

r Αὐτοῦ] αὐτῶν *Hafn.*

s Ἀκούσας δ' ὁ πατὴρ αὐτοῦ] Conf. Antt. lib. 10. c. 11. §. 1. Spanh.

t Ναβολάσσαρος.] Potius Ναβοπαλλάσαρος.

v Ἐξ ἀρχῆς] Ἐξαυτῆς *Euſeb.* in l. IX. *Præpar. Evangel.* p. 455. Confer *Perizonium* in *Originibus Ægyptiacis*, pag. 422, 423.

x Αὐτοῦ] Ita pro αὐτοῦ apud *Euſeb.* & αὐτῶν in *Joſephi* Exemplaribus. Vide *Scaligerum* ad *Fragm. Gr.* p. 10.

y Τῷ δὲ πατρὶ αὐτοῦ] Sic in *Antiqq.* lib. 10. cap. 6. antea erat τῷ τε.

z Εἴκοσιν ἐννέα.] Recte (inquit *Scaliger* p. 10.) non εἴκοσι ἓν prout in *Originum* l. X.

a Βαρυτάτης δυνάμεως] Ita *Hafn. Big.* & *Joſephus* in *Originibus*, pro μετὰ τῆς δυν.

b Χαλδαίων,] Non gentem intelligit, ſed philoſophos Babyloniæ. *Scalig.*

c Βελτίστου αὐτῶν,] Hoc plane oſtendit de Chaldæis philoſophis (qui plurimum gratia & auctoritate potuerunt apud reges & populum) non de gente dictum. *Idem.* quem vide ubi fuſe de iſtis agentem in *Notis* ad *Fragmenta Græcorum*.

* *Al.* adhuc juveni, vel adulto.

ſ Ante

„πόλιν, καὶ ἑτέραν ἔξωθεν προσχαρακωσάμενος, καὶ [d] ἀνακαινίσας, πρὸς τὸ μηκέτι δύνασθαι τοὺς πολιορκοῦντας τὸν ποταμὸν ἀναστρέφοντας ἐπὶ τὴν πόλιν κατασκευάζειν, ὑπερεβάλετο τρεῖς μὲν τῆς ἔνδον πόλεως περιβόλους, τρεῖς δὲ τῆς ἔξω τούτων, [e] τοὺς μὲν ἐξ ὀπτῆς πλίνθου καὶ ἀσφάλτου, τοὺς δὲ ἐξ αὐτῆς τῆς πλίνθου. καὶ τειχίσας ἀξιολόγως τὴν πόλιν, καὶ τοὺς πυλῶνας κοσμήσας ἱεροπρεπῶς, προσκατεσκεύασε τοῖς πατρικοῖς βασιλείοις ἕτερα βασίλεια ἐχόμενα ἐκείνων, [f] ὑπεραίροντα ἀνάστημα καὶ τὴν πολλὴν πολυτέλειαν. μακρὰ δ' ἴσως ἔσται ἐάν τις ἐξηγῆται. πλὴν ὄντα γε [g] εἰς ὑπερβολὴν ὡς μεγάλα καὶ ὑπερήφανα, συνετελέσθη ἡμέραις δεκαπέντε. ἐν δὲ τοῖς βασιλείοις τούτοις [h] ἀναλήμματα λίθινα ὑψηλὰ ἀνοικοδομήσας, καὶ τὴν ὄψιν [i] ἀποδοὺς ὁμοιοτάτην τοῖς ὄρεσι, καταφυτεύσας δένδρεσι παντοδαποῖς ἐξειργάσατο, καὶ [k] κατασκευάσας τὸν καλούμενον [l] κρεμαστὸν παράδεισον, διὰ τὸ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ ἐπιθυμεῖν τῆς ὀρείας διαθέσεως, τεθραμμένην ἐν τοῖς κατὰ τὴν Μηδίαν τόποις.

κ'. Ταῦτα μὲν [m] οὗτος ἱστόρησε περὶ τοῦ προειρημένου βασιλέως, καὶ πολλὰ πρὸς τούτοις [n] ἐν τῇ τρίτῃ βίβλῳ τῶν Χαλδαϊκῶν, ἐν ᾗ μέμφεται τοῖς Ἑλληνικοῖς συγγραφεῦσιν, ὡς μάτην οἰομένοις ὑπὸ [o] Σεμιράμιδος τῆς Ἀσσυρίας κτισθῆναι τὴν Βαβυλῶνα, καὶ τὰ θαυμάσια κατασκευασθῆναι περὶ αὐτὴν ὑπ' ἐκείνης ἔργα ψευδῶς γεγραφόσι. καὶ κατὰ ταῦτα τὴν μὲν τῶν Χαλδαίων [p] γραφὴν ἀξιόπιστον ἡγητέον· οὐ μὴν [q] ἀλλὰ κἀν τοῖς [r] ἀρχείοις τῶν Φοινίκων σύμφωνα τοῖς ὑπὸ Βηρώσου λεγομένοις ἀναγέγραπται, περὶ τοῦ τῶν Βαβυλωνίων βασιλέως, ὅτι καὶ τὴν Συρίαν καὶ τὴν Φοινίκην ἅπασαν ἐκεῖνος κατεστρέψατο. περὶ τούτων γοῦν συμφωνεῖ [s] καὶ Φιλόστρατος ἐν ταῖς ἱστορίαις, μεμνημένος τῆς Τύρου πολιορκίας. καὶ [t] Μεγασθένης ἐν τῇ τετάρτῃ τῶν Ἰνδικῶν, δι' ἧς ἀποφαίνειν πειρᾶται τὸν προειρημένον βασιλέα τῶν Βαβυλωνίων, Ἡρακλέους ἀνδρείᾳ καὶ μεγέθει πράξεων διενηνοχέναι. καταστρέψασθαι γὰρ αὐτόν φησι καὶ Λιβύης τὴν πολλὴν καὶ Ἰβηρίαν. τὰ δὲ περὶ τοῦ ναοῦ προειρημένα τοῦ ἐν Ἱεροσολύμοις, ὅτι κατεπρήσθη μὲν ὑπὸ τῶν Βαβυλωνίων ἐπιστρατευσάντων, ἤρξατο δὲ πάλιν ἀνοικοδομεῖσθαι, Κύρου τῆς Ἀσίας τὴν βασιλείαν παρειληφότος, [u] ἐκ τῶν Βηρώσου σαφῶς ἐπιδειχθήσεται παρατεθέντων. λέγει γὰρ οὕτως διὰ τῆς τρίτης. „Ναβουχοδονόσορος μὲν οὖν μετὰ τὸ ἄρξασθαι τοῦ προειρημένου τείχους, ἐμπεσὼν εἰς ἀρρωστίαν, μετηλλάξατο τὸν βίον, βεβασιλευκὼς ἔτη τεσσαρακοντατρία. τῆς δὲ βασιλείας κύριος ἐγένετο ὁ υἱὸς αὐτοῦ [x] Εὐειλμαράδουχος. οὗτος προστὰς τῶν πραγμάτων ἀνόμως καὶ ἀσελγῶς, ἐπιβουλευθεὶς ὑπὸ τοῦ τὴν ἀδελφὴν ἔχοντος αὐτοῦ [y] Νηριγλισσοόρου ἀνῃρέθη, βασιλεύσας ἔτη δύο. μετὰ δὲ τὸ ἀναιρεθῆναι τοῦτον, διαδεξάμενος τὴν ἀρχὴν ὁ ἐπιβουλεύσας αὐτῷ Νηριγλισσόορος, ἐβασίλευσεν ἔτη τέσσαρα. τούτου υἱὸς [z] Λαβοροσοάρχοδος ἐκυρίευσε μὲν τῆς βασιλείας παῖς ὢν μῆνας ἐννέα· ἐπιβουλευθεὶς δὲ, διὰ τὸ πολλὰ ἐμφαίνειν κακοήθη, ὑπὸ τῶν φίλων ἀπετυμπανίσθη. ἀπο-

„etiam altera addita, inſtauraverat; ne poſſent poſthac qui ad urbem *iſtam* venirent obſidendam abacto flumine eam *facilius* aggredi, ternos quidem interiori urbi, ternoſque pariter exteriori murorum ambitus circumdedit, partim quidem è cocto latere & bitumine, partim vero ex eodem latere *ſolo*. Cumque urbem bene muniviſſet, & portas magnifice adornaſſet, paternæ regiæ contiguam aliam exſtruxit, ſupereminentem & altitudine & omni ſplendore. Longum fortaſſe eſſet ejus deſcriptionem facere. Suffecerit dicere hoc opus & magnitudine & omni rerum paratu eximium intra dies perfectum eſſe quindecim. In hac autem regia * pylas è lapidibus exſtruxit excelſas, eaſdemque omnis generis arboribus conſitas, ut ſpeciem montibus quam ſimillimam referrent, elaboravit, facto etiam paradiſo, qui nuncupatur penſilis, quod uxor ejus, utpote in Mediæ locis educata, † montoſi ſitûs deſiderio teneretur.

20. Atque hæc quidem Beroſus de rege prædicto retulit, inſuperque multa in tertio Chaldaïcorum libro, in quo reprehendit hiſtoricos Græcos, ut qui vane arbitrantur à Semiramide Aſſyria Babylonem ædificatam, falſoque ſcripſerunt miranda opera illic ab ipſa fuiſſe conſtructa. Atque in iſtis Chaldæorum quidem hiſtoria fide digna habenda eſt: maxime quod in archivis Phœnicum ſcripta reperiantur quæ cum iis conveniunt à Beroſo narratis de rege Babyloniorum, Syriam ſcilicet & univerſam Phœniciam illum ſubegiſſe. His ſane adſtipulatur Philoſtratus in Hiſtoriis, quo in loco Tyri obſidionis meminit; & Megaſthenes in quarto volumine rerum Indicarum, ubi oſtendere contendit prædictum Babyloniorum regem & fortitudine Herculem & magnitudine præſtitiſſe. dicit enim eum Libyæ bonam partem & Iberiam ſubjugaſſe. Quæ vero de Hieroſolymorum templo jam dicta ſunt, & concrematum eſſe à Babyloniorum exercitu, & cœptum rurſus ædificari, cum Cyrus Aſiæ imperium accepiſſet, ex iis quæ præterea refert Beroſus clare manifeſtabimus. Sic enim in *libro* tertio ait: „Et Nabuchodonoſorus quidem, poſteaquam inchoavit prædictum murum morbo implicitus, mox è vita exceſſit cum regnaſſet annos tres & quadraginta. In regnum autem ſuccedebat filius ejus Evilmaradouchus. Hic, quod ſumma rerum nefarie ac petulanter abuteretur, anno altero quam regnare cœperat, Neriglíſſoori ſororis ſuæ conjugis inſidiis occubuit. Hujus autem poſt necem, idem ipſe Neriglíſſoorus, qui ei fecit inſidias, imperium ſuſcepit & annis regnavit quatuor. Hujus filius Laboroſoarchodus, cum adhuc puer eſſet, regnum quidem tenuit menſes novem: per inſidias vero, quod multam indolis pravitatem præ ſe ferret, à neceſſariis ſuis cum cruciatu interfectus eſt. Hoc „autem

Alia ex Beroſo teſtimonia.

Quibus adſtipulantur Philoſtratus & Megaſthenes.

Iterum aliud Beroſus teſtimonium ſuppeditat.

d Ἀνακαινίσας.] Ita cum *Scaligero* ad *Fragmenta Gr.* p. 13: antea erat ἀνοιγνύσας. Confer *Originum* l. 10. p. 459.
e Τὰς] τοὺς *Haſn.*
f Ὑπεραίροντα] ὑπεραίροντα *Haſn.*
g Εἰς ὑπερβολὴν] Illud εἰς è *Cod. Elienſi.*
h Ἀναλήμματα λίθινα] Confer *Scaligeri* notas ad *Fragmenta Gr.* p. 13.
i Ἀποδοὺς] Παραδοὺς *El.*
k Κατασκευάσας] κατεσκεύασε *Haſn.*
l Κρεμαστὸν παράδεισον,] Conf. Antt. lib. 10. c. 11. §. 1. Spanh.
m Οὗτος ἱστόρησε] Οὕτως ἱστόρησε *Big.*
n Ἐν τῇ τρίτῃ βίβλῳ] Illa ἐν τῇ τρίτῃ βίβλῳ addidi ex *MSS.* quorum unus eſt *Haſn.*
o Σεμιράμιδος] Σεμιράμεως in *MSS.*
p Γραφὴν] Ἀναγραφὴν *Big.* & *Haſn.*
q Ἀλλὰ] ἅμα *Haſn.*
r Ἀρχείοις] Ita *Big.* & *Haſn.* ἀρχαίοις in *cæteris.*
s Καὶ Φιλόστρατος] Illud καὶ è *MSS.*
t Μεγασθένης ἐν τῇ τετάρτῃ τῶν Ἰνδικῶν,] Conf. Antt. lib. 10. c. 11. §. 1. Spanh.
u Ἐκ τῶν Βηρώσου—Ναβουχοδονόσορος] Conf. Antt. lib. 10. c. 11. §. 2. Spanh.
x Εὐειλμαράδουχος.] Εὐιλμαλούρουχος *Euſeb.* in *Præp. Evang.* p. 455. & mox Νηριγλισσάρος.
y Νηριγλισσοόρου] Ita *Scaliger.* Νηριγλισσοόρου in *Editis Joſephi.* Νηριγλισάρου & Νηριγλισάρος *Euſeb.*
z Λαβοροσοάρχοδος] Λαβοροσάρχοδος *Al.* Λαβασσαρασκος *Euſeb.*

* *Al.* ex lapide ſublimia extulit ambulacra.
† *Al.* montium aſpectu delectaretur.

„ autem perempto, cum inter ſe coïiſſent inſidiatores ejus, communi conſenſu regnum detulere ad Nabonnidum quendam Babylonium, qui & ipſe in eadem conjuratione fuerat. Hoc regnante Babylonis mœnia, quæ flumini adjacebant, ex cocto latere & bitumine ſplendidius ædificata ſunt. Cum autem regni ejus annus decimus ſeptimus ageretur, Cyrus ex Perſide cum ingenti profectus exercitu, ac reliquum ejus imperium populatus, in Babyloniam ipſam invaſit. Quam ejus impreſſionem cum ſenſiſſet Nabonnidus, obviam egreſſus cum exercitu, acieque conſerta pugna victus, & cum paucis in fugam conjectus, ſeſe in Borſippenorum oppidum incluſum dedit. Cyrus autem Babylone capta, conſtitutoque exteriora ejus munimenta diruere, quod civitatem videret ad res novas mobilem, urbem vero expugnatu difficilem, inde in Porſippum proficiſcitur, Nabonnidum obſeſſurus. Nabonnidum autem, cum non tuliſſet obſidionem, ſed prius ſeſe dedidiſſet, perhumaniter habuit Cyrus, dataque ei ad habitandum Carmania, Babylonia dimitti voluit. Et Nabonnidus quidem, reliquo tempore in iſta regione exacto, diem obiit ſupremum.

Cum quo conſentiunt ſacræ literæ.

21. Atque hæc narratio conſentientem habet cum noſtris ſcripturis veritatem. Proditum enim in illis eſt, Nabuchodonoſorum anno regni ſui decimo octavo templum noſtrum diruiſſe, ejuſque excidium totos quinquaginta annos duraſſe; anno autem Cyri regni ſecundo jactis fundamentis reſtitui cœptum, denuo vero Darii regni ſecundo partibus omnibus abſolutum eſſe. Quin & *iſtis* adjiciam Phœnicum hiſtorias. haud enim omittendum eſt probationum ſat ſuperque afferre. Eſt autem in illis temporum dinumeratio hujuſmodi.

Phœnicumque hiſtoria.

„ Ithobalo apud Tyrios regnante Nabuchodonoſorus Tyrum obſedit per annos XIII. Poſt hunc regnavit Baal annos decem. Poſt hunc Judices conſtituti ſunt & ipſi rexêre; Ecnibalus Baſlaci menſes duos, Chelbes Abdæi menſes decem, Abbarus ſummus pontifex menſes tres, Mytgonus & Geraſtratus Abdelemi judices per annos ſex; poſt quos annum unum cum poteſtate regia Tyro præfuit Balatorus. Quo mortuo miſere Tyrii qui ex Babylone Merbalum advocarent, regnavitque annos quatuor. Eo mortuo advocarunt fratrem ejus Hiromum, qui regnavit annos XX. Hujus tempore Cyrus apud Perſas potens erat. Quapropter omne tempus eſt annorum LIV, triumque inſuper menſium. Septimo ſiquidem anno regni ſui Nabuchodonoſorus cœpit obſidere Tyrum: quartodecimo autem anno regis Hiromi Cyrus Perſa imperium accepit. Et conſonant quidem quæ de templo tradita à

„ λαβόντος δὲ τούτου, συνελθόντες οἱ ἐπιβουλεύσαντες αὐτῷ, κοινῇ τὴν βασιλείαν περιέθηκαν [a] Ναβοννήδῳ τινὶ τῶν ἐκ Βαβυλῶνος, ὄντι ἐκ τῆς αὐτῆς [b] ἐπισυστάσεως. ἐπὶ τούτου τὰ περὶ τὸν ποταμὸν τείχη τῆς Βαβυλωνίων πόλεως, ἐξ ὀπτῆς πλίνθου καὶ ἀσφάλτου κατεκοσμήθη. οὔσης δὲ τῆς βασιλείας αὐτοῦ ἐν τῷ ἑπτακαιδεκάτῳ ἔτει, [c] προεξεληλυθὼς Κῦρος ἐκ τῆς Περσίδος μετὰ δυνάμεως πολλῆς, καὶ καταστρεψάμενος [d] τὴν λοιπὴν Ἀσίαν πᾶσαν, ὥρμησεν ἐπὶ τῆς Βαβυλωνίας. αἰσθόμενος δὲ Ναβόννηδος τὴν ἔφοδον αὐτοῦ, ἀπαντήσας μετὰ τῆς δυνάμεως καὶ παραταξάμενος, ἡττηθεὶς τῇ μάχῃ καὶ φυγὼν ὀλιγοστὸς, συνεκλείσθη εἰς τὴν Βορσιππηνῶν πόλιν. Κῦρος δὲ Βαβυλῶνα καταλαβόμενος, καὶ συντάξας τὰ ἔξω τῆς πόλεως τείχη κατασκάψαι, διὰ τὸ λίαν αὐτῷ πραγματικὴν καὶ δυσάλωτον φανῆναι τὴν πόλιν, ἀνέζευξεν ἐπὶ Βόρσιππον, ἐκπολιορκήσων τὸν Ναβόννηδον. τοῦ δὲ Ναβοννήδου οὐχ ὑπομείναντος τὴν πολιορκίαν, ἀλλ' ἐγχειρίσαντος αὐτὸν, πρότερον χρησάμενος Κῦρος φιλανθρώπως, καὶ δοὺς οἰκητήριον αὐτῷ Καρμανίαν, ἐξέπεμψεν ἐκ τῆς Βαβυλωνίας. Ναβόννηδος μὲν οὖν, τὸ λοιπὸν τοῦ χρόνου διαγενόμενος ἐν ἐκείνῃ τῇ χώρᾳ, κατέστρεψε τὸν βίον.

κα'. Ταῦτα σύμφωνον ἔχει ταῖς ἡμετέραις βίβλοις τὴν ἀλήθειαν. γέγραπται γὰρ ἐν αὐταῖς ὅτι Ναβουχοδονόσορος ὀκτωκαιδεκάτῳ τῆς αὐτοῦ βασιλείας ἔτει τὸν παρ' ἡμῖν ναὸν ἠρήμωσε, καὶ ἦν ἀφανὴς [e] ἐπὶ ἔτη πεντήκοντα· δευτέρῳ δὲ τῆς Κύρου βασιλείας ἔτει τῶν θεμελίων ὑποβληθέντων, [f] δευτέρῳ πάλιν τῆς Δαρείου βασιλείας [g] ἀπετελέσθη. προσθήσω δὲ καὶ τὰς τῶν Φοινίκων ἀναγραφάς. οὐ γὰρ παραλειπτέον τῶν ἀποδείξεων τὴν περιουσίαν. ἔστι δὲ τοιαύτη τῶν χρόνων ἡ καταρίθμησις. „ [h] ἐπὶ Εἰθωβάλου τοῦ βασιλέως ἐπολιόρκησε Ναβουχοδονόσορος [i] τὴν Τύρον ἐπ' ἔτη δεκατρία. [k] μετὰ τοῦτον ἐβασίλευσε Βαὰλ ἔτη δέκα. μετὰ τοῦτον δικασταὶ κατεστάθησαν καὶ ἐδίκασαν Ἐκνίβαλος [l] Βασλάχου μῆνας δύο, Χέλβης Ἀβδαίου μῆνας δέκα, Ἄββαρος ἀρχιερεὺς μῆνας τρεῖς, [m] Μύττυνος καὶ Γεράστρατος τοῦ Ἀβδηλίμου δικασταὶ ἔτη ἕξ, ὧν μεταξὺ ἐβασίλευσε Βαλάτορος ἐνιαυτὸν [n] ἕνα. τούτου τελευτήσαντος, ἀποστείλαντες μετεπέμψαντο Μέρβαλον ἐκ τῆς Βαβυλῶνος, καὶ ἐβασίλευσεν ἔτη τέσσαρα. τούτου τελευτήσαντος, μετεπέμψαντο τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ Εἴρωμον, ὃς ἐβασίλευσεν ἔτη εἴκοσιν. ἐπὶ τούτου [o] Κῦρος Περσῶν ἐδυνάστευσεν. οὐκοῦν ὁ σύμπας χρόνος ἔτη πεντήκοντα τέσσαρα [p] καὶ τρεῖς μῆνες πρὸς αὐτοῖς. [q] ἑβδόμῳ [r] μὲν γὰρ [s] περὶ τῆς Ναβουχοδονοσόρου βασιλείας ἤρξατο πολιορκεῖν Τύρον· τεσσαρεσκαιδεκάτῳ δ' ἔτει τοῦ Εἰρώμου Κῦρος ὁ Πέρσης τὸ κράτος παρέλαβεν. καὶ σύμφωνα μὲν ἐπὶ τοῦ ναοῦ τοῖς ἡμετέροις γράμμασι τὰ Χαλ-

a Ναβοννήδῳ] [illegible] in *MS. El.*

b Ἐπισυστάσεως.] Ita ex *Euſebio* pro ἐπιστάσεως, quod antea obtinebat in *Joſephi* libris. Huds. *Gen.* [illegible] *emenda.* [illegible], conſpiratione, ut apud *Euſeb.* lib. XX. Præp. vid. *Petav. D. Temp. P.* II. p. 169. Spanh.

c Προεξεληλυθὼς] Προσεληλυθὼς *Euſeb.* ἐξεληλυθὼς *Syncell.* pag. 216.

d Τὴν λοιπὴν Ἀσίαν πᾶσαν,] Βασιλείαν ἅπασαν *Euſeb.*

e Ἐπὶ ἔτη πεντήκοντα.] Prius editum ἐπὶ ἔτη [illegible]. [illegible] *Haſn.* malui ſane ἐπὶ ἔτη πεντήκοντα ex *Euſebio* & *Syncello.* [illegible] omnino legendum eſſe cenſet Cl. *Lowthius.*

f Δευτέρῳ] [illegible] πάλιν *Syncell.* quod tuetur *N. Abramus* in *Piſtro Vet. Teſt.* p. 304. quem videlis. δευτέρῳ πάλιν *Euſeb.*

g Ἀπετελέσθη.] Ἐτελέσθη *Euſeb.* & *Syncell.*

h Ἐπὶ Εἰθωβάλου—Ναβουχοδονόσορος.] Vide *Petavium de Doctrina Temp.* parte ſecunda p. 147. &c. Huds. E Phœnicum Hiſtoriis. vid. [illegible] lib. 10. c. 11. §. 1. Spanh.

i Τὴν Τύρον ἐπ' ἔτη δεκατρία.] Τὴν Τύρον ἐπ' ἔτη δέκα τρία in *MSS. Big. Haſn. El.* & *Vet. Interpr.* Ideoque verba, quæ excidiſſe videntur, illorum auctoritate reſtituimus.

k Μετὰ τοῦτον ἐβασίλευσε Βαὰλ ἔτη δέκα.] Tyriorum Reges & Judices, de quibus & bis Joſephi vide *Petav. de Doctr. Temp.* P. II. c. LXIII. p. 147. Spanh.

l Βασλάχου] Βασλάχου *Haſn.*

m Μύττυνος] Μύττυνος *Haſn.*

n Ἕνα.] ἔτη *Haſn.*

o Κῦρος] *Gen.* Κύρου Vel Κῦρος, ſub quo Iromus Rex Tyri. Spanh.

p Καὶ τρεῖς μῆνες] Καὶ ἓξ μῆνες in *Cod. Haſn.* & *Big.*

q Ἑβδόμῳ] Ἑβδόμῳ [illegible] in *Cod. Haſn.* Eſt qui hoc modo, neſcio qua auctoritate, legit: [illegible] &c. Locus *Jacobo Cappello* [in *Hiſt. Sacr.* & *Exot.*] ita legendus videtur: [illegible]. Vide *Uſſerium* ad A. M. 3419. & *Petavium* in *Doctrina Temp.* parte *ſecunda* p. 147, 148. Huds. Subint. ἔτει Spanh.

r Μὲν γὰρ] [illegible] ἔτει *Haſn.*

s Περὶ τῆς Ναβουχοδονοσόρου—πολιορκεῖν Τύρον] Vid. Antt. l. 10. c. 11. §. §. 1. Spanh.

Χαλδαίων καὶ Τυρίων. ὁμολογηθείη δὲ καὶ ἀναντίῤῥητος ἡ περὶ τῶν εἰρημένων μοι μαρτυρία τοῦ γένους ἡμῶν ἀρχαιότητος. τοῖς μὲν οὖν μὴ σφόδρα φιλονείκως ἀρκέσειν ὑπολαμβάνω τὰ προειρημένα.

κβ΄. Δεῖ δ' ἄρα καὶ τῶν ἀπιστούντων ταῖς [t] μὲν ἐν ταῖς βαρβάροις ἀναγραφαῖς, μόνοις δὲ τοῖς Ἕλλησι πιστεύειν ἀξιούντων, ἀποπληρῶσαι τὴν ἐπιζήτησιν, καὶ παρασχεῖν πολλοὺς καὶ τούτων ἐπισταμένους τὸ ἔθνος ἡμῶν, καὶ καθ' ὃ καιρὸς ἦν αὐτοῖς, μνημονεύσαντας παραθέσθαι ἐν ἰδίοις αὐτῶν συγγράμμασιν. Πυθαγόρας τοίνυν ὁ Σάμιος ἀρχαῖος ὤν, σοφίᾳ δὲ καὶ τῇ περὶ τὸ θεῖον εὐσεβείᾳ πάντων ὑπειλημμένος διενεγκεῖν τῶν φιλοσοφησάντων, οὐ μόνον ἐγνωκὼς τὰ παρ' ἡμῖν δῆλός ἐστιν, ἀλλὰ καὶ ζηλωτὴς αὐτῶν ἐκ πλείστου γεγενημένος. αὐτοῦ μὲν οὖν οὐδὲν ὁμολογεῖται σύγγραμμα, πολλοὶ δὲ τὰ περὶ αὐτὸν ἱστορήκασι, καὶ τούτων ἐπισημότατός ἐστιν Ἕρμιππος, ἀνὴρ περὶ πᾶσαν ἱστορίαν ἐπιμελής. λέγει τοίνυν ἐν τῷ πρώτῳ τῶν περὶ Πυθαγόρου βιβλίων, „ ὅτι Πυθαγόρας, ἑνὸς αὐτοῦ τῶν συνουσιαστῶν τελευτήσαντος, τοὔνομα Καλλιφῶντος, τὸ „ γένος Κροτωνιάτου, τὴν ἐκείνου ψυχὴν ἔλεγε συνδιατρίβειν αὐτῷ καὶ νύκτωρ καὶ [u] καθ' ἡμέραν. καὶ ὅτι παρεκελεύετο μὴ διέρχεσθαι τόπον ἐφ' ὃν ἂν ὄνος ὀκλάσῃ, καὶ τῶν διψίων ὑδάτων ἀπέχεσθαι, καὶ πάσης ἀπέχειν βλασφημίας. “ εἶτα προστίθησι μετὰ ταῦτα καὶ τάδε. „ ταῦτα δ' ἔπραττε καὶ ἔλεγε, τὰς Ἰουδαίων καὶ „ Θρᾳκῶν δόξας μιμούμενος, καὶ μεταφέρων εἰς ἑαυτόν. [x] λέγεται γὰρ ὡς ἀληθῶς ὁ ἀνὴρ ἐκεῖνος πολλὰ τῶν παρὰ Ἰουδαίοις νομίμων, εἰς τὴν αὐτοῦ μετενεγκεῖν φιλοσοφίαν. ἦν δὲ καὶ κατὰ πόλεις οὐκ ἄγνωστον ἡμῶν πάλαι τὸ ἔθνος, καὶ πολλὰ τῶν ἐθῶν εἴς τινας ἤδη διαπεφοιτήκει, καὶ ζήλου παρ' ἐνίοις ἠξιοῦτο. δηλοῖ δὲ [y] ὁ Θεόφραστος ἐν τοῖς περὶ νόμων. λέγει γὰρ ὅτι [z] κωλύουσιν [a] οἱ Τυρίων νόμοι ξενικοὺς ὅρκους ὀμνύειν. ἐν οἷς μετά τινων ἄλλων καὶ τὸν καλούμενον ὅρκον Κορβὰν καταριθμεῖ. παρ' οὐδενὶ δ' ἂν οὗτος εὑρεθείη πλὴν μόνοις Ἰουδαίοις. δηλοῖ δ' ὡς ἂν εἴποι τις ἐκ τῆς Ἑβραίων μεθερμηνευόμενος διαλέκτου, [b] δῶρον Θεοῦ. καὶ μὴν [c] οὐδὲ Ἡρόδοτος ὁ Ἁλικαρνασσεὺς ἠγνόηκεν ἡμῶν τὸ ἔθνος, ἀλλὰ τρόπῳ τινὶ φαίνεται μεμνημένος. περὶ γὰρ Κόλχων ἱστορῶν ἐν τῇ δευτέρᾳ βίβλῳ, φησὶν οὕτως. „ [d] μοῦνοι δὲ „ πάντων, φησὶ, Κόλχοι καὶ Αἰγύπτιοι καὶ Αἰθίοπες „ περιτέμνονται ἀπ' ἀρχῆς τὰ αἰδοῖα. Φοίνικες δὲ καὶ Σύ„ ριοι οἱ ἐν τῇ Παλαιστίνῃ, καὶ οὗτοι [e] ὁμολογοῦσι παρ' „ Αἰγυπτίων μεμαθηκέναι. Σύριοι δὲ οἱ περὶ [f] Θερμώ„ δοντα καὶ Παρθένιον ποταμὸν, καὶ Μάκρωνες οἱ τούτοισιν „ ἀστυγείτονες ὄντες, ἀπὸ Κόλχων φασὶν νεωστὶ [g] με„ μαθηκέναι. οὗτοι γάρ εἰσιν οἱ περιτεμνόμενοι ἀνθρώπων „ μοῦνοι, καὶ οὗτοι Αἰγυπτίοισι φαίνονται ποιοῦντες κατὰ „ ταῦτα. αὐτῶν δὲ Αἰγυπτίων καὶ Αἰθιόπων οὐκ ἔχω „ εἰπεῖν, ὁπότεροι παρὰ τῶν ἑτέρων ἐξέμαθον. “ οὐκοῦν εἴρηκε [h] Σύρους τοὺς ἐν τῇ Παλαιστίνῃ περιτέμνεσθαι. τῶν δὲ τὴν Παλαιστίνην κατοικούντων μόνοι τοῦτο ποιοῦσιν Ἰουδαῖοι. τοῦτο ἄρα γινώσκων εἴρηκεν περὶ αὐτῶν. καὶ [i] Χοιρίλος

Chaldæis ac Tyriis cum ſcriptis noſtris. Manifeſtum vero, cuique contradici nequit, eſt teſtimonium de gentis noſtræ antiquitate ex prædictis. Et his quidem, qui non ſunt valde contentionis cupidi, ſufficere arbitror quæ jam præmiſſa ſunt.

22. Oportet autem non credentibus ſcriptis Barbaricis, ſed ſolis Græcis fidem habendam eſſe dicentibus, quæſitis ſatisfacere, multoſque ex illis *teſtes* exhibere, quibus nota erat gens noſtra, illoſque adjicere qui in ſcriptis ſuis, prout ipſis commodum viſum eſt, noſtri meminerunt. Pythagoram igitur Samium, valde quidem antiquum, ſapientia vero & erga Deum pietate philoſophorum præſtantiſſimum habitum, non ſolum noſtra inſtituta cognoviſſe certum eſt, ſed etiam in pleriſque ea ſequutum eſſe & æmulatum. Et ipſum quidem nihil ſcriptum reliquiſſe in confeſſo eſt, multi tamen de eo retulere, & ex illis celeberrimus eſt Hermippus, vir circa omnem hiſtoriam indagator diligens. Refert utique in primo de Pythagora libro, „ quod Pythagoras, uno familiarium ſuo„ rum defuncto, nomine Calliphonte, genere „ Crotoniate, illius animam dicebat ſecum degere „ die noctuque, & quòd præciperet, ut non „ tranſiret locum ubi aſinus lapſus eſſet, & ab „ aqua fœculenta averteret, & ab omni maledicto „ abſtineret. “ Deinde poſt hæc & iſta adjicit. „ Hæc autem faciebat dicebatque, Judæorum ac „ Thracum opiniones imitans & ſibi vindicans.“ Vere enim dicitur quod vir ille multa Judæorum inſtituta in ſuam philoſophiam tranſtulit. Quin & per civitates non olim ignota fuit gens noſtra, multæque ex illius conſuetudinibus ad quaſdam jam tranſierunt, & imitatione dignæ à nonnullis habebantur. Quod indicat Theophraſtus in iis quæ ſcripſit de Legibus. dicit enim „ Tyrio„ rum legibus prohiberi, ne quis adhibeat ex„ terna juramenta. “ in quibus cum quibuſdam aliis etiam id juramentum, quod Corban vocatur, recenſet. Apud nullos autem hoc invenitur juramentum, niſi apud ſolos Judæos. ſignificat autem, quaſi quis dicat, ex Hebraica dialecto vocem interpretans, donum Dei. Verum neque Herodotus Halicarnaſſenſis noſtram ignoravit gentem, ſed quodammodo ejus meminiſſe videtur. De Colchis enim referens, in ſecundo libro iſta habet: „ ſoli autem omnium „ hominum Colchi & Ægyptii & Æthiopes „ ab initio pudenda circumcidunt. Phœnices „ vero & Syri, qui ſunt in Palæſtina, didiciſſe „ ab Ægyptiis & ipſi confitentur. Syri autem „ qui fluvium Thermodontem & Parthenium „ accolunt, & horum contermini Macrones à „ Colchis ſe nuper *id* didiciſſe ajunt. Hi enim „ ex hominibus ſoli ſunt qui circumciduntur: „ & apparet eos hoc facere more eodem ac „ Ægyptii. Ipſi vero Ægyptii atque Æthio„ pes, non queo dicere utri ab utris didice„ rint. “ Dixit ergo Syros, qui in Palæſtina ſunt, circumcidi: omnium autem qui habitant Palæſtinam ſoli Judæi circumciduntur. Hoc igitur ſciens de ipſis pronunciavit. Quin & Chœrilus ex

Græcorum teſtimonia.

Pythagora.

Ex Hermippo:

Theophraſti.

Herodoti.

Chœrili teſtimonium,

t *Μὲν ἐν ταῖς βαρβάροις*] Illud μὲν è *Cod. Big.*

u *Καθ' ἡμέραν*] Ita *Cod. Hafn.* antea μεθ' ἡμέραν.

x *Λέγεται γὰρ ὡς ἀληθῶς ὁ ἀνὴρ*] Ita cum *Cod. Big.* (jam & *Hafn.*) & *Vet. Interpr.* Prius erat, λέγει γὰρ ὡς ἀληθῶς ὁ ἀνήρ.

y *Ὁ Θεόφραστος ἐν τοῖς περὶ νόμων.*] Aliud Theophraſti de Judæis teſtimonium è Porphyrio adducit *Euſeb.* προπαρ. p. 404. Spanh.

z *Κωλύουσι*] Conf. inſt. lib. 2. §. 37. Spanh.

a *Οἱ Τυρίων νόμοι ξενικοὺς ὅρκους ὀμνύειν.*] Παρὰ Τυρίων in *Cod. Elienſ.*

b *Δῶρον Θεοῦ.*] Δῶρον τῷ κυρίῳ reddunt LXX. *Levit.* c. 1. v. 10. & 2. 4. & 3. 1. δῶρον τῷ Θεῷ apud *Epiphanium* in *Hæreſ.* 33. c. 4. Neque tamen [cum *Borharto*] ſollicitare oportet *Joſephi* lectionem; cum δῶρον Θεοῦ eodem modo dicat, quo alibi χρήματα Θεοῦ & Θεοῦ θησαυρὸν quo re *Lucas* (c. 21. v. 4.) poſuit τὰ δῶρα τοῦ Θεοῦ. *Cotelerius* in *Notis* ad *Conſt. Apoſt.* p. 166. *Edit. Pariſ.*

c *Οὐδὲ*] οὔτε *Hafn.*

d *Μοῦνοι δὲ πάντων,*] Herodoti verba de circumciſis Populis lib. II. c. CIV. Spanh.

e *Ὁμολογοῦσι*] ὁμ. γε *Herod.* Spanh.

f *Θερμώδοντα*] καὶ Παρθένιον adjicit *Hafn.*

g *Μεμαθηκέναι.*] μεμαχθηκέναι *Hafn.*

h *Σύρους,*] Ἄρυς *Hafn.*

i *Χοιρίλος*] Sc. qui floruit Perſicis temporibus & expeditionem Xerxis in Græcum epico carmine conſcripſit. Vide (præter *Voſſium* & *Fabrum* de *Poetis Gr.*) *Scaligerum* in *Animadverſ. Euſeb.* ad numerum MDXXXIV. & *Sam. Petitum* in *Obſervat.*

ex antiquioribus poëtis de gente noſtra meminit, quod cum Xerxe Perſarum rege expeditionis contra Græcos particeps fuerit. Cum enim gentes omnes enumeraſſet, noviſſimam noſtram poſuit, dicens,

Exin miranda ſpecie gens caſtra ſecuta eſt,

Phœnicum ignoto quæ voces ederet ore.

Hæc Solymos habitans montes ſtagnum prope vaſtum,

Circumtonſa comis, ſqualenti vertice, equini

Exuvias capitis duratas igne gerebat.

Palam ergo eſt, ſicut arbitror, omnibus, noſtri illum meminiſſe, quod & Solymi montes in noſtra regione ſint in quibus habitamus, & palus quæ dicitur Aſphaltites. ipſa enim omnium quæ in Syria ſunt latiſſima & maxima. Et Chœrilus quidem ita noſtri meminit. Quod autem non ſolum Judæos agnoſcebant, ſed ut inciderant in eos admirabantur, non è vulgo Græci, ſed ob ſapientiam maximè celebres, oſtendere facile eſt. *Clearchi-que.* Clearchus enim Ariſtotelis diſcipulus, & Peripateticorum nulli ſecundus, libro primo de Somno dicit Ariſtotelem doctorem ſuum de quodam viro Judæo iſta referre, Ariſtotelem in hunc modum loquentem inducens. Ita enim ſcriptum eſt. „Sed longum „ eſſet narrare quamplurima: quicquid vero hoc „ in homine admirationis aliquid habere ac philo„ſophum ſapere videtur, eodem modo perſequi „ nihilominus utile fuerit. Tibi autem Hypero„chida, ut aperte quod res eſt dicam, mirum „ quiddam ſomniorumque perſimile narrare vide„bor. Cui Hyperochides verecunde, & hac „ ipſa de cauſa, inquit, nobis omnibus audiendi „ deſiderium cietur. Ergo, ſubjicit Ariſtoteles, „ genus hominis, ut præcipiunt Rhetores, in„primis aperiamus, ne ſcilicet non auditi à no„bis eſſe narrationum magiſtri videantur. Tu „ vero uti libuerit, inquit Hyperochides. Ille „ ergo gente quidem Judæus erat ex Cœle-Sy„ria. Iſti vero originem ducunt à Philoſophis *Indi πρόγονοι Judæorum.* „ apud Indos: vocanturque (ut ajunt) Philo„ſophi apud Indos quidem Calani, apud Sy„ros autem Judæi, nomen à loco acci„pientes; quæ enim ab iis regio incolitur, „ Judæam vulgo nominant. Urbis autem ipſo-

δὲ ἀρχαιότερος γενόμενος ποιητὴς μέμνηται [k] τοῦ ἔθνους ἡμῶν, ὅτι συνεστράτευται Ξέρξῃ τῷ Περσῶν βασιλεῖ ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα. καταριθμησάμενος γὰρ πάντα τὰ ἔθνη, τελευταῖον καὶ τὸ ἡμέτερον ἐνέταξε λέγων,

Τῷ δ' ὄπιθεν διέβαινε γένος θαυμαστὸν ἰδέσθαι,

Γλῶσσαν μὲν Φοίνισσαν ἀπὸ στομάτων ἀφιέντες.

[l] Ὤικεῖτ' ἐν Σολύμοις ὄρεσι πλατέῃ [m] ἐνὶ λίμνῃ.

[n] Αὐχμαλέοι κορυφάς. [o] τροχοκούριδες· αὐτὰρ ὕπερθεν

Ἵππων [p] δαρτὰ πρόσωπ' ἐφόρευν ἐσκληκότα καπνῷ.

δῆλον οὖν ἐστιν, ὡς οἶμαι, πᾶσιν ἡμῶν [q] αὐτὸν μεμνῆσθαι, τῷ καὶ τὰ [r] Σόλυμα ὄρη ἐν τῇ ἡμετέρᾳ εἶναι χώρᾳ, ἃ κατοικοῦμεν, καὶ τὴν Ἀσφαλτῖτιν λεγομένην λίμνην. αὕτη γὰρ πασῶν τῶν ἐν τῇ Συρίᾳ [s] λίμνη πλατυτέρα καὶ μείζων καθέστηκεν. καὶ [t] Χοιρίλος [v] μὲν οὕτω μέμνηται ἡμῶν. ὅτι δὲ οὐ μόνον ἠπίσταντο τοὺς Ἰουδαίους, ἀλλὰ καὶ [x] ἐθαύμαζον, ὅσοις αὐτῶν ἐντύχοιεν, οὐχ οἱ φαυλότατοι τῶν Ἑλλήνων, ἀλλ' οἱ ἐπὶ σοφίᾳ μάλιστα τεθαυμασμένοι, ῥᾴδιον γνῶναι. [y] Κλέαρχος γὰρ ὁ Ἀριστοτέλους ὢν μαθητὴς, καὶ τῶν ἐκ τοῦ Περιπάτου φιλοσόφων οὐδενὸς δεύτερος, ἐν τῷ πρώτῳ περὶ ὕπνου βιβλίῳ φησὶν, Ἀριστοτέλην τὸν διδάσκαλον αὐτοῦ περί τινος ἀνδρὸς Ἰουδαίου ταῦτα ἱστορεῖν, [z] αὐτόν τε τὸν λόγον Ἀριστοτέλει παρατίθησι. ἔστι δ' οὕτω γεγραμμένον. „ [a] ἀλλὰ τὰ μὲν πολλὰ μακρὸν [b] ἂν εἴη λέγειν. ὅσα „ δ' ἔχει τῶν ἐκείνου [c] θαυμασιότητά τινα, καὶ φιλοσοφίαν „ ὁμοίως, διελθεῖν [d] οὐ χεῖρον. [e] ὡς σαφῶς δέ σοι εἰπεῖν, „ Ὑπεροχίδη, [f] θαυμαστὸν τι ὀνείροις ἴσα σοὶ δόξω „ λέγειν. καὶ ὁ Ὑπεροχίδης εὐλαβούμενος, δι' αὐτὸ γὰρ „ ἔφη τοῦτο, καὶ ζητοῦμεν ἀκοῦσαι πάντες. οὐκοῦν, εἶ„πεν ὁ Ἀριστοτέλης, κατὰ τὸ τῶν ῥητορικῶν παράγγελ„μα, τὸ γένος αὐτοῦ πρῶτον διέλθωμεν, ἵνα μὴ „ ἀπειθῶμεν τοῖς τῶν [g] ἀπαγγελιῶν διδασκάλοις. λέγε, „ εἶπεν ὁ Ὑπεροχίδης, [h] ὅτι σοι δοκεῖ. κἀκεῖνος, „ τοίνυν τὸ μὲν γένος ἦν Ἰουδαῖος ἐκ τῆς Κοίλης „ Συρίας. οὗτοι δέ εἰσιν [i] ἀπόγονοι τῶν ἐν Ἰνδοῖς φιλοσό„φων. καλοῦνται δὲ ὥς φασιν οἱ φιλόσοφοι παρὰ μὲν „ Ἰνδοῖς [k] Καλανοὶ, παρὰ δὲ Σύροις Ἰουδαῖοι, τοὔνο„μα λαβόντες ἀπὸ τοῦ τόπου. προσαγορεύεται γὰρ ὃν „ κατοικοῦσι τόπον, Ἰουδαία. τὸ δὲ τῆς πόλεως αὐ„ τῶν

vatt. l. 2. c. 2. Eundemque in *Animadverſ.* ἀνεκδότους p. 447. & 448. Huds. Chœrilus antiquus Poeta de Judæis loquitur apud *Euſeb.* προπαρ. p. 412. Spanh.

k Τοῦ ἔθνους ἡμῶν.] Fallitur *Joſephus*, de Judæis enim non loquitur. Barlovius. Vide & *Cunæum*.

l Ὤικεῖτ' ἐν] Ὤικει δ' ἐν *Euſeb.* in *Præpar. Evang.* lib. 9. cap. 9. pag. 412. ᾤκει δ' ἐν *Big.* & *Hafn.* ᾤκει τ' ἐν & ᾤκει τ' ἐν *Aliis.*

m Ἐνὶ λίμνῃ.] Παρὰ *Euſeb.* ἐπὶ *Hafn.*

n Αὐχμαλέοι κορυφάς.] Αἰχμαλέοι (quod *Heſychius* exponit σεμνοί, *graves, venerabiles*) mallit L. Bos in *Animadverſ.* ad *Script. Gr.* p. 118. Huds. Αὐχ. κεφαλὰς τροχοκουράδες *Euſeb.* Spanh.

o Τροχοκουριδές] Τροχοκουράδες *Euſeb.* τριχοκουρεῖς (i. e. *omnino tonſo capite*) legendum cenſet *Petitus*, p. 446. Scilicet quod præter morem cæterarum gentium, quæ comam alebant, neque quando tondebantur totum deponebant capillitium, ſed alia alio tondebantur tonſuræ modo.

p Δαρτὰ] Α' ἀργὰ in MS. *Elienſi.*

q Αὐτὸν μεμνῆσθαι.] Αὐτῶν *El.*

r Σόλυμα ὄρη] *Euſeb.* p. 412. Spanh.

s Λίμνη πλατυτέρα] Λιμνῶν *Euſeb.* & *Edit. Gen.*

t Χοιρίλος] Viri ſummi, (*Scaliger* in Notis ad *Fragmenta Vett.* p. 12. *Bochartus* de *Coloniis Phœnicum*, l. 1. c. 6. & *Cunæus* de *Rep. Hebr.* l. 2. c. 8.) *Flavium* haud recte mentem *Chœrili* percepiſſe exiſtimant. contra quos faciunt *Grotius* (ad *Levit.* c. 19. v. 27. & ad *Luc.* c. 3. v. 14.) *Salmaſ.* in *Epiſt.* ad *Colvium*, p. 60. & *Sam. Petitus* in *Animadverſ.* ἀνεκδότους pag. 446.

v Μὲν] μὲν οὖν *Hafn.*

x Ἐθαύμαζον.] Θαυμάζουσι *El.*

y Κλέαρχος] Clearchi Solenſis verba etiam apud *Euſebium* extant, lib. IX. de *Præp. Evang.* c. 5. Vide *Jonſium* de *Script. Hiſt. Phil.* l. 1. c. 18.

z Αὐτόν τε τὸν λόγον] Αὐτῷ τε in MSS.

a Ἀλλὰ τὰ μὲν πολλὰ] Clearchi verba è libro de ſomno, item ap. *Euſeb.* προπ. p. 407. Spanh.

b Ἂν] Abeſt *Hafn.*

c Θαυμασιότητά τινα,] Θαυμασιότητα καὶ φιλοσοφίαν *El.* ὅσα δ' ἔχει τοῦ ἀνδρὸς θαυμασιότητά τινα *Hafn.*

d Οὐ χεῖρον.] Οὐχ ἧττον *Big. El.* & *Hafn.*

e Ὡς σαφῶς] Illud ὡς non agnoſcit *Big. Hafn.* nec *Euſeb.* qui legit, σαφῶς δ' ἐστὶν, εἰπεῖν, Ὑπ. σαφῶς δεῖν εἰπεῖν, Ὑπεροχίδα, θαυμαστὸν, ὀνείροις ἴσα *Hafn.*

f Θαυμαστὸν] Θαυμαστὸν καὶ ὀνείροις *Euſeb.*

g Ἀπαγγελιῶν διδασκάλοις.] Ita, cum *Euſebio*, intelligatur de *narrationum præceptoribus, qui de rebus narrandis præcepta tradunt.* antea erat ἐπαγγελιῶν.

h Ὅτι σοι δοκεῖ.] Οὕτως εἰ δοκεῖ *Euſeb.* εἴ τι σοι δοκεῖ *Hafn.* & *El.*

i Ἀπόγονοι] Ἀπόγονοι τῶν ἐν Ἰνδοῖς Καλανῶν, παρὰ δ' Ἰνδοῖς *Euſeb.* quem velim conferas. Huds. Apud *Euſeb.* προπαρ. pag. 409. ἀπόγονοι τῶν ἐν Ἰνδοῖς Καλανῶν παρὰ δὲ Σύροις &c. Spanh.

k Καλανοὶ,] Ita ex *Euſebio* & *Suida*, antea Κάλανοι. Confer *Euſebium.*

l legi-

„ τῆς ὄνομα πάνυ σκολιόν ἐστιν, [l] Ἱερουσαλὴμ γὰρ αὐτὴν καλοῦσιν. οὗτος οὖν ὁ ἄνθρωπος ἐπιξενούμενός τε πολλοῖς, κἀκ τῶν ἄνω τόπων εἰς τοὺς [m] ἐπιθαλαττίους ὑποκαταβαίνων Ἑλληνικὸς ἦν, οὐ τῇ διαλέκτῳ μόνον, ἀλλὰ καὶ τῇ ψυχῇ. καὶ τότε διατριβόντων ἡμῶν περὶ τὴν Ἀσίαν, [n] παραβαλὼν εἰς [o] αὐτοὺς τόπους, ἐν οἷς ἦμεν, ἐντυγχάνει ἡμῖν τε [p] καί τισιν ἑτέροις τῶν σχολαστικῶν, πειρώμενος αὐτῶν τῆς σοφίας. [q] ὡς δὲ πολλοῖς τῶν ἐν παιδείᾳ συνῳκείωτο, παρεδίδου τι μᾶλλον ὧν εἶχεν." ταῦτ' εἴρηκεν Ἀριστοτέλης παρὰ τῷ Κλεάρχῳ, καὶ προσέτι πολλὴν καὶ θαυμάσιον καρτερίαν τοῦ Ἰουδαίου ἀνδρὸς ἐν τῇ διαίτῃ καὶ σωφροσύνην διεξιών. ἔνεστι δὲ τοῖς βουλομένοις ἐξ αὐτοῦ τὸ πλέον γνῶναι τοῦ βιβλίου. φυλάττομαι γὰρ ἐγὼ τὰ πλείω τῶν ἱκανῶν παρατίθεσθαι. [r] Κλέαρχος μὲν οὖν ἐν παρεκβάσει ταῦτ' εἴρηκεν· [s] τὸ γὰρ προκείμενον αὐτῷ ἦν ἕτερον. οὕτως ἡμῶν μνημονεύσας. [t] Ἑκαταῖος δὲ ὁ Ἀβδηρίτης, ἀνὴρ φιλόσοφος ἅμα καὶ περὶ τὰς πράξεις ἱκανώτατος, Ἀλεξάνδρῳ τῷ βασιλεῖ συνακμάσας, καὶ Πτολεμαίῳ τῷ [u] Λάγου συγγενόμενος, οὐ παρέργως, ἀλλὰ περὶ αὐτῶν Ἰουδαίων συγγέγραφε βιβλίον, ἐξ οὗ βούλομαι κεφαλαιωδῶς ἐπιδραμεῖν ἔνια τῶν εἰρημένων· καὶ πρῶτον ἐπιδείξω τὸν χρόνον. μνημονεύει γὰρ τῆς Πτολεμαίου περὶ Γάζαν πρὸς Δημήτριον μάχης· αὕτη δὲ γέγονεν ἑνδεκάτῳ μὲν ἔτει τῆς Ἀλεξάνδρου τελευτῆς, ἐπὶ δὲ Ὀλυμπιάδος ἑβδόμης καὶ δεκάτης καὶ ἑκατοστῆς, ὡς ἱστορεῖ [x] Κάστωρ. [y] προσθεὶς γὰρ ταύτην τὴν Ὀλυμπιάδα φησίν, ἐπὶ ταύτης Πτολεμαῖος [z] ὁ Λάγου ἐνίκα κατὰ Γάζαν μάχῃ Δημήτριον τὸν Ἀντιγόνου, τὸν ἐπικληθέντα Πολιορκητήν. Ἀλέξανδρον δὲ τεθνάναι πάντες ὁμολογοῦσιν ἐπὶ τῆς ἑκατοστῆς τεσσαρεσκαιδεκάτης Ὀλυμπιάδος. δῆλον οὖν ὅτι καὶ κατ' ἐκεῖνον καὶ κατὰ Ἀλέξανδρον ἤκμαζεν ἡμῶν τὸ ἔθνος. λέγει τοίνυν ὁ Ἑκαταῖος πάλιν τάδε· „ ὅτι μετὰ τὴν ἐν Γάζῃ μάχην ὁ Πτολεμαῖος ἐγένετο τῶν ἐπὶ Συρίας τόπων ἐγκρατής. καὶ πολλοὶ τῶν ἀνθρώπων πυνθανόμενοι τὴν ἠπιότητα καὶ φιλανθρωπίαν τοῦ Πτολεμαίου, συναπαίρειν εἰς Αἴγυπτον αὐτῷ, καὶ κοινωνεῖν τῶν πραγμάτων ἠβουλήθησαν. ὧν εἷς ἦν, φησίν, Ἐζεκίας [a] ὁ ἀρχιερεὺς τῶν Ἰουδαίων, ἄνθρωπος τὴν μὲν ἡλικίαν ὡς ἑξηκονταὲξ ἐτῶν, τῷ δ' ἀξιώματι τῷ παρὰ τοῖς ὁμοέθνοις μέγας, καὶ τὴν ψυχὴν οὐκ ἀνόητος, ἔτι δὲ καὶ λέγειν δυνατός, καὶ [b] τοῖς περὶ τῶν πραγμάτων, εἴπερ τις ἄλλος, ἔμπειρος. καί τοι, φησίν, οἱ πάντες ἱερεῖς τῶν Ἰουδαίων, οἱ τὴν δεκάτην τῶν γινομένων λαμβάνοντες, καὶ τὰ κοινὰ διοικοῦντες, περὶ χιλίους μάλιστα καὶ πεντακοσίους εἰσίν." πάλιν δὲ τοῦ προειρημένου μνημονεύων ἀνδρός, „ οὗτος, φησίν, ὁ ἄνθρωπος τετευχὼς τῆς τιμῆς ταύτης, καὶ συνήθης ἡμῖν γενόμενος, παραλαβών [c] τινας τῶν μεθ' ἑαυτοῦ, [d] τὴν διαφορὰν ἀνέγνω πᾶσαν αὐτοῖς, εἶχε γὰρ τὴν κατοίκησιν

„ rum nomen tortuoſum admodum *& impeditum* „ *eſt*, Hieruſalem enim vocatur. Hic igitur homo „ cum à pleriſque hoſpitio exciperetur, & à ſuperioribus partibus ad maritima loca deſcenderet, non ſermone tantum ſed etiam animo Græcus erat. Et tunc nobis, in Aſia forte degentibus, accidit, ut eadem appulſus ad loca, nobiſcum aliquandiu, ſimulque cum aliis quibuſdam philoſophiæ ſtudioſis, verſaretur, eorum ſapientiæ experimentum faciens. Atque, ut cum plurimis doctrina præſtantibus familiariter vixerat, plus aliquanto quam acciperet nobiſcum ille communicabat." Hæc dixit Ariſtoteles apud Clearchum, & ſuper hæc multam ac mirabilem Judæi viri in victu continentiam & caſtimoniam narrat. Licet autem volentibus plus ex ipſius libro cognoſcere. Mihi enim cautum eſt, ne plura quam decet adjiciam. Et Clearchus quidem ex digreſſione iſta dixit (aliud enim ipſi propoſitum erat) noſtri generis ad hunc modum mentione facta. Hecatæus autem Abderita, vir non modo philoſophus, ſed etiam rebus gerendis aptiſſimus, Alexandri regis æqualis, cum quo etiam floruit, & poſtea cum Ptolemæo Lagi converſatus eſt, non obiter, ſed *integrum* de Judæis ipſis librum conſcripſit, ex quo volo ſummatim quædam eorum quæ ab eo ſunt dicta percurrere: primumque tempus oſtendam. Meminit enim prælii, quo circa Gazam conflixit Ptolemæus cum Demetrio: illud vero contigit undecimo quidem anno à morte Alexandri, Olympiade vero CXVII, ſicuti narrat Caſtor. Appoſita enim hac Olympiade, dicit, „ Sub hac Ptolemæus Lagi circa „ Gazam prælio ſuperavit Demetrium Antigoni, „ qui vocabatur Poliorcetes." Alexandrum vero agnoſcunt univerſi Olympiade CXIV. è vita exceſſiſſe. Palam ergo eſt, quod illius tempore & ſub Alexandro gens noſtra floruerit. Quare & Hecatæus inſuper dicit, ſcilicet, „ Ptolemæum poſt „ prælium ad Gazam locorum in Syria factum „ eſſe compotem; magnumque hominum numerum, cognita Ptolemæi manſuetudine & clementia, cum eo profectum eſſe ad Ægyptum, eo animo, ut rerum *illic* gerendarum participes fierent. quorum unus, inquit, erat Ezecias pontifex Judæorum: homo ætate quidem quaſi annorum LXVI, dignitate vero apud populares ſuos magnus, & animi ſapientia non mediocri, & dicendi facultate pollens, &, ſi quis alius, rerum peritus: quanquam, *ut* ait, omnes Judæorum ſacerdotes, qui decimas in lucem editorum accipiunt, & res in communi poſitas adminiſtrant, mille omnes & quingenti ſint." Rurſus autem viri jam laudati mentionem faciens, „ Hic, inquit, homo hunc „ honorem aſſequutus, factuſque nobis familiaris, ubi quoſdam è ſuis acceperat, differentiam omnem illis expoſuit, & habitationem eorum & civilem rationem, quam ſcri- „ ptam

Hecatæus Abderita de Judæis librum conſcripſit.

Ezecias pontifex Judæorum.

l Ἱερουσαλὴμ] Ad hunc modum ex *Euſebio*. Ἱεροσόλυμα aut Ἱερουσαλὴμ in *Joſephi libris*. Vide *Euſeb.* in *Præp. Evang.* pag. 409.

m Ἐπιθαλαττίους] Ita *Euſebius* pro θαλαττίους, quod antea obtinuit.

n Παραβαλὼν] Παραβαλὼν ἄνθρωπος *El.*

o Αὐτοὺς τόπους,] Illud αὐτοὺς ex *Euſebio*, in quo legitur εἰς τοὺς αὐτοὺς τόπους ἄνθρωπος, ἐντυγχάνει ἡμῖν τε καὶ &c. Eſt qui legit εἰς τοὺς αὐτοὺς τόπους ὁ ξένος ἄνθρωπος.

p Καί τισιν] καὶ ἀνθρώποις τισὶν *Hafn.*

q Ὡς δὲ πολλοῖς] Ita cum *Euſeb.* antea ὡς δὲ πολλοὶ συνῳκειοῦντο. Vulgata autem *Joſephi* (inquit *Vigerus*) longe aliam ſententiam efficiunt; quaſi eò libentius ſua cum aliis communicaret, quò plures eruditione præſtantes conveniret.

r Κλέαρχος μὲν] Ita lego cum Cl. *Lowthio*, veſtigia *Veteris Interpretis* ſequutus, qui reddit, *Clearchus igitur, facta digreſſione, cum aliud propoſitum haberet, noſtri generis ita meminit.*

s Τὸ γὰρ προκείμενον αὐτῷ ἦν ἕτερον.] Antea erat, καὶ γὰρ προκείμενον ἦν αὐτῷ καθ' ἕτερον οὕτως ἡμῶν μνημονεῦσαι. Eſt qui malit, καὶ, ὅ τι γὰρ προκείμενον ἦν αὐτῷ, ἕτερον ἡμῶν ἐμνημονεύετο. Vel hoc modo, καθ' ἕτερον τὸ ἡμῶν μνημονεῦσαι.

t Ἑκαταῖος δὲ ὁ Ἀβδηρίτης, ἀνὴρ φιλόσοφος] Conf. Antt. lib. 12. c. 2. §. 3. Spanh.

u Λάγου συγγενόμενος,] Λάγῳ & mox Λάγος in *Cod. El.*

x Κάστωρ.] De quo ſupr. Antt. lib. 5. c. 7. §. 4. & infr. l. 2. §. 7. Spanh.

y Προσθεὶς] Προσθεὶς δὲ καὶ ταύτην in *Eodem.*

z Ὁ Λάγου] ὁ Λάγος *Hafn.*

a Ὁ ἀρχιερεὺς τῶν Ἰουδαίων,] Secundanus fortaſſe pontifex, nam ſummus tum erat Onias I. *Uſſerius* ad *Annum Mundi* 3693.

b Τοῖς περὶ τῶν πραγμάτων,] Illa τοῖς περὶ commode abeſſe poſſunt.

c Τινας τῶν μεθ' ἑαυτοῦ,] Ita in *MSS.* τινα in *Editis.*

d Τὴν διαφορὰν] Antea τήν τε διαφορὰν ἀνέγνω.

e Νεωσ.

„ ptam habebat; pariter indicavit." Deinde palam facit Hecatæus, erga leges qualiter noſmet habemus; quodque omnia pati malimus, quam contra illas facere, hoc pulchrum eſſe perſuaſum habentes. „ Quare, inquit, quanquam
Judæi inſtitutorum patriorum tenaces.
„ & maledictis impeti ſolent à vicinis advenisque, & injurioſe ſæpe tractati ſunt à Perſicis regibus & ſatrapis, non poſſunt à ſententia deduci, ſed pro ea maxime omnium forti animo omne genus cruciatus ſæviſſimaſque mortes ſubeunt, nec adduci poſſunt ut patria inſtituta abdicent." Quin & indicia perhibet non exigua animi eorum propoſiti tenacis & validi circa legem obſervandam. Dicit enim, „ cum aliquando apud Babylonem eſſet Alexander, & vellet is Beli templum quod conciderat reponere, & omnibus militibus præcepiſſet humum aggerere, ſolos Judæos non opitulatos, imo & verbera & mulctas graves pertuliſſe, donec rex eis ignoſcens laboris talis gratiam fecit. Qui cum in regionem, inquit, ad ſuos reverſi fuiſſent, & templa & altaria exſtruxiſſent, iſta omnia diruerunt: & pro aliis quidem mulctam Satrapis quidem exſolvêre, pro aliis vero veniam conſequuti ſunt." Et præterea adjicit, quod merito ob hæc admirationem habent." Atque inſuper memorat, gentem noſtram populo maxime abundaſſe.
Judæi populoſiſſimi.
„ nam multas noſtrorum, inquit, myriadas è ſedibus ſuis primum abduxerunt Perſæ: non paucæ autem etiam poſt obitum Alexandri in Ægyptum & Phœnicen migrarunt, propter ſeditionem in Syria factam." Hic idem vir & magnitudinem regionis quam incolimus & pulcritudinem prodidit. „ ad tricies, inquit, centena millia ararum habitant optimi fere & feraciſſimi ſoli. Judæa namque hujus eſt amplitudinis." Imò & urbem eandem, Hieroſolyma, pulcherrimam & maximam ex multis retro ſeculis habitari, & de virorum multitudine, & de templi exſtructione, idem ipſe ſic refert: „ Sunt autem Judæorum caſtella multa & vici per regionem ſparſa: una autem urbs munita, ambitu ferme L. ſtadiorum, quam incolunt quidem hominum circiter centum & viginti millia. iſtam
Hieroſolymorum deſcriptio.
„ vero Hieroſolyma vocant. illic autem in meditullio ſcilicet urbis ſeptum eſt lapideum, quinque fere jugerum longitudinis, latitudinis cubitorum centum, portas habens geminas. Ibidem altare quadratum, ex impolitorum & candidorum lapidum coagmentatione conflatum; cujus latera ſingula viginti

„ αὐτὴν καὶ τὴν πολιτείαν γεγραμμένην." εἶτα Ἑκαταῖος δηλοῖ πάλιν πῶς ἔχομεν πρὸς τοὺς νόμους, „ ὅτι πάντα πάσχειν ὑπὲρ τοῦ μὴ παραβῆναι τούτους προαιρούμεθα, καλὸν εἶναι [e] νομίζοντες. τοιγαροῦν, φησί, καὶ κακῶς ἀκούοντες ὑπὸ τῶν ἀστυγειτόνων, καὶ τῶν εἰσαφικνουμένων [f] πάντων, καὶ προπηλακιζόμενοι πολλάκις ὑπὸ τῶν Περσικῶν βασιλέων καὶ σατραπῶν, οὐ δύνανται μεταπεισθῆναι τῇ διανοίᾳ, ἀλλὰ γεγυμνωμένως περὶ τούτων καὶ αἰκίαις καὶ θανάτοις [g] δεινοτάτοις μάλιστα πάντων ἀπαντῶσι, μὴ ἀρνούμενοι τὰ πάτρια." παρέχεται δὲ καὶ τεκμήρια τῆς ἰσχυρογνωμοσύνης τῆς περὶ τῶν νόμων οὐκ ὀλίγα. φησὶ γάρ, „ Ἀλεξάνδρου ποτὲ ἐν Βαβυλῶνι γενομένου, καὶ προελομένου τὸ τοῦ Βήλου πεπτωκὸς ἱερὸν ἀνακαθᾶραι, καὶ πᾶσιν αὐτοῦ [h] τοῖς στρατιώταις ὁμοίως φέρειν τὸν χοῦν προστάξαντος, [i] μόνους τοὺς Ἰουδαίους οὐ προσχεῖν, ἀλλὰ καὶ πολλὰς ὑπομεῖναι πληγάς, καὶ ζημίας ἀποτῖσαι μεγάλας, [k] ἕως αὐτοῖς συγγνόντα τὸν βασιλέα δοῦναι τὴν ἄδειαν. [l] τῶν γε μὴν τῶν εἰς τὴν χώραν, φησί, πρὸς αὐτοὺς ἀφικνουμένων, [m] καὶ νεὼς καὶ βωμοὺς κατασκευασάντων, ἅπαντα ταῦτα κατέσκαπτον. καὶ τῶν μὲν ζημίαν τοῖς σατράπαις ἐξέτινον, περί τινων δὲ καὶ [n] συγγνώμης μετελάμβανον." [o] προσεπιτίθησιν, „ ὅτι δίκαιον ἐπὶ τούτοις αὐτούς ἐστι θαυμάζειν." λέγει δὲ καὶ περὶ τοῦ πολυανθρωπότατον γεγονέναι ἡμῶν τὸ ἔθνος. „ πολλὰς μὲν γὰρ ἡμῶν φησιν ἀνασπάστους εἰς Βαβυλῶνα Πέρσαι πρότερον αὐτῶν ἐποίησαν μυριάδας οὐκ ὀλίγας δὲ καὶ μετὰ τὸν Ἀλεξάνδρου θάνατον εἰς Αἴγυπτον καὶ Φοινίκην μετέστησαν, διὰ τὴν ἐν Συρίᾳ στάσιν." ὁ δὲ αὐτὸς οὗτος ἀνὴρ καὶ τὸ μέγεθος τῆς χώρας, ἣν κατοικοῦμεν, καὶ τὸ κάλλος ἱστόρηκε. „ [p] τριακοσίας γὰρ μυριάδας [q] ἀρουρῶν, σχεδὸν τῆς ἀρίστης καὶ παμφορωτάτης χώρας, νέμονται, φησίν. ἡ καὶ Ἰουδαία [r] τοσαύτη πλάτος ἐστίν." ἀλλὰ μὴν ὅτι καὶ τὴν πόλιν [s] αὐτὴν τὰ Ἱεροσόλυμα καλλίστην τε καὶ μεγίστην ἐκ παλαιοτάτου [t] κατοικουμένην, καὶ περὶ πλήθους ἀνδρῶν, καὶ περὶ τῆς τοῦ νεὼ κατασκευῆς, οὕτως αὐτὸς διηγεῖται. „ ἔστι γὰρ τῶν Ἰουδαίων τὰ μὲν πολλὰ ὀχυρώματα κατὰ τὴν χώραν καὶ κῶμαι. „ [v] μία δὲ πόλις ὀχυρὰ πεντήκοντα μάλιστα σταδίων τὴν περίμετρον, ἣν οἰκοῦσι [x] μὲν ἀνθρώπων περὶ δώδεκα μυριάδες. καλοῦσι δ' αὐτὴν Ἱεροσόλυμα. ἐνταῦθα δ' ἐστὶ κατὰ μέσον μάλιστα τῆς πόλεως περίβολος λίθινος, μῆκος ὡς πεντάπλεθρος, εὖρος δὲ πηχῶν ἑκατόν, ἔχων διπλᾶς πύλας. ἐν ᾧ βωμός ἐστι τετράγωνος, [y] οὐκ ἐκ τμητῶν ἀλλ' ἐκ συλλέκτων ἀργῶν λίθων [z] οὕτω συγκείμενος· [a] πλευρὰν μὲν ἑκάστην „ εἴκοσι

e Νομίζοντες.] Νομίζομεν Big. & Hafn.
f Πάντων,] Πάντες καὶ προπ. Big. & Hafn.
g Δεινοτάτοις] Δεινοτάτων Hafn.
h Τοῖς στρατιώταις] Καὶ στρατιώταις El.
i Μόνους τοὺς Ἰουδαίους οὐ προσχεῖν] Conf. infr. lib. 2. §. 4. Spanh.
k Ἕως αὐτοῖς συγγνόντα] Ἕως ἂν αὐτοῖς El.
l Τῶν γε μὴν τῶν] Ἐπεί γε μὴν Big. & El. Forſan legendum τῶν γε μὴν στρατιωτῶν & mox πρὸς αὐτοὺς. Huds. Hafn. quoque habet ἐπεί γε μὴν &c. quod magis placet quam bis repetitum τῶν; niſi forte totus locus & aliter eſt conſtituendus & vertendus; ut legas τῶν γε Μακεδόνων εἰς τὴν χώρ. φ. πρὸς αὐτοὺς &c. i. e. Quum vero etiam Macedones in illorum veniſſent regionem, atque &c. Ut ita innuat ſucceſſores Alexandri, quos mox Satrapas vocat, qui tale quid patrare auſi fuerint in Judæa. Facilis eſt lapſus in ΜΗΝ ΓΕ ΤΩΝ ex vetuſtiori ΜΑΚΕΔΟΝΩΝ. Præterea Judæi id circa Tyrum facere non potuerunt, ſed potius in ſua alicubi terra. Hav.
m Καὶ νεὼς καὶ βωμοὺς] Prius καὶ abeſt ab Hafn.
n Συγγνώμης μετελάμβανον.] Ita ex MSS. συγγνώμας in Editis.
o Προσεπιτίθησιν,] Προστίθησι El.
p Τριακοσίας γὰρ μυριάδας] Conf. Ant. lib. 12. c. 2. §. 3. Julian. Imp. Epiſt. XXV. τὰς ἀρούρας δὲ τὰς ἑκατονταπήχεις, de Ægyptiis Herodot. l. II. c. 168. ἡ δὲ ἄρουρα ἑκατὸν πηχέων ἐστὶ Αἰγυπτίων πάντῃ. Spanh.

q Ἀρουρῶν.] Arura menſura eſt apud Græcos quinquaginta pedes capiens, i. e. octo ulnas & trientem, vel paſſus decem, ita ut ulnam pro ſenis pedibus, & paſſum pro quinis accipiamus. Budæus.
r Τοσαύτη πλάτος ἐστί.] Ita lego ex Vet. Interpr. ſi quis cum Cl. Lowthio malit τοσαύτη πλάτους, per me licet.
s Αὐτὴν τὰ Ἱεροσόλυμα] Αὐτῶν El.
t Κατοικουμένην] Ita reſtitui ex Hafn. Neque poterat Joſephus deſtructa jam urbe dicere κατοικοῦμεν ſed bene κατοικουμένην. Unde quoque in Verſione pro quod & urbem — incolimus, ſcripſi habitari, priori quod deleto. Hav.
v Μία δὲ πόλις ὀχυρὰ] Μία δὲ ἡ Ἱεροσόλυμα πόλις ὀχ. Euſeb. de Præp. Evang. p. 408.
x Μὲν ἀνθρώπων] Illud μὲν ex Euſebio. ut & mox δὲ poſt εὖρος in ead. §. ſeq. v. 3.
y Οὐκ ἐκ τμητῶν — ἀργῶν λίθων] Ex lapidibus non dolatis, ſed collectis juxta Vet. Interpr. ἀτμήτων ἀργῶν λίθων apud Euſebium & Codd. MSS. unde pro ἐκ τῶν ἀργῶν repoſui ἐκ συλλέκτων ἀργῶν λίθων. Confer Deut. 27. 5. Huds. Veram hanc eſſe conjecturam apparet ex Cod. Hafn. in quo ita legitur τετράγωνος ἀτμήτων συλλεκτῶν ἀργῶν &c. Hav. Conf. ſupr. Ant. lib. 5. c. 5. §. 6. Spanh.
z Οὕτω συγκείμενος.] Οὕτως Hafn.
a Πλευρὰν] Ita ex Euſebio & MSS. prius erat πλευρὰ μὲν ἑκάστη.

b Ἐκ]

„ εἴκοσι πηχῶν, ὕψος δὲ δεκάπηχυ. καὶ παρ' αὐτὸν οἴκημα μέγα, οὗ βωμός ἐστι καὶ λυχνίον, ἀμφότερα χρυσᾶ, δύο τάλαντα τὴν ὁλκήν. [b] ἐπὶ τούτων φῶς ἐστιν ἀναπόσβεστον καὶ τὰς νύκτας καὶ τὰς ἡμέρας. ἄγαλμα δὲ οὐκ ἔστιν οὐδὲ ἀνάθημα τὸ παράπαν. οὐδὲ φύτευμα παντελῶς [c] οὐδὲν, οἷον ἀλσῶδες ἤ τι τοιοῦτον. διατρίβουσι δ' ἐν αὐτῷ καὶ τὰς νύκτας καὶ τὰς ἡμέρας ἱερεῖς, ἁγνείας τινὰς ἁγνεύοντες, καὶ τὸ παράπαν [d] οἶνον οὐ πίνοντες ἐν τῷ ἱερῷ." ἔτι γε μὴν ὅτι καὶ Ἀλεξάνδρῳ τῷ βασιλεῖ συνεστρατεύσαμεν, [e] καὶ μετὰ ταῦτα τοῖς διαδόχοις αὐτοῦ, μεμαρτύρηκεν. [f] οἷς αὐτὸς [g] παρατυχεῖν φησιν ὑπ' ἀνδρὸς Ἰουδαίου κατὰ τὴν στρατείαν γενομένοις, [h] τοῦτο παραθήσομαι. λέγει δ' οὕτως. „ ἐμοῦ γοῦν ἐπὶ τὴν Ἐρυθρὰν θάλασσαν βαδίζοντος, συνηκολούθει τις μετὰ τῶν ἄλλων τῶν παραπεμπόντων [i] ἡμᾶς ἱππέων Ἰουδαίων, ὄνομα [k] Μεσόλλαμος, ἄνθρωπος [l] ἱκανὸς κατὰ ψυχὴν, εὔρωστος, καὶ τοξότης ὑπὸ δὴ πάντων ὁμολογούμενος καὶ τῶν Ἑλλήνων καὶ τῶν βαρβάρων ἄριστος. οὗτος οὖν ὁ ἄνθρωπος [m] διαβαδιζόντων πολλῶν κατὰ τὴν ὁδὸν, καὶ [n] μάντεώς τινος ὀρνιθευομένου, καὶ πάντας ἐπισχεῖν ἀξιοῦντος, ἠρώτησε διὰ τί προσμένουσι. δείξαντος δὲ τοῦ μάντεως αὐτῷ [o] τὸν ὄρνιθα, καὶ φήσαντος, [p] ἐὰν μὲν αὐτοῦ μένῃ, προσμένειν [q] συμφέρειν πᾶσιν, [r] ἂν δ' ἀναστὰς εἰς τοὔμπροσθεν πέτηται, προάγειν, ἐὰν δὲ εἰς τοὔπισθεν, [s] ἀναχωρεῖν αὖθις, σιωπήσας [t] καὶ παρελκύσας τὸ τόξον ἔβαλε, καὶ τὸν ὄρνιθα πατάξας ἀπέκτεινεν. [v] ἀγανακτούντων δὲ τοῦ μάντεως καί τινων ἄλλων, καὶ καταρωμένων αὐτῷ, τί μαίνεσθε, ἔφη, [x] κακοδαιμονέστατοι ὄρνιθα λαβόντες εἰς τὰς χεῖρας; πῶς γὰρ [y] οὗτος, τὴν αὐτοῦ σωτηρίαν οὐ [z] προϊδὼν, περὶ τῆς ἡμετέρας πορείας ἡμῖν ἄν τι ὑγιὲς [a] ἀπήγγελλεν; εἰ γὰρ ἠδύνατο προγινώσκειν τὸ μέλλον, εἰς τὸν τόπον τοῦτον οὐκ ἂν ἦλθε, φοβούμενος μὴ τοξεύσας αὐτὸν ἀποκτείνῃ [b] Μεσόλλαμος Ἰουδαῖος." ἀλλὰ τῶν μὲν Ἑκαταίου μαρτυριῶν ἅλις. τοῖς γὰρ βουλομένοις πλείω μαθεῖν, τῷ βιβλίῳ ῥᾴδιόν ἐστιν ἐντυχεῖν. οὐκ ὀκνήσω δὲ καὶ [c] τὸν ἐπ' εὐηθείας διασυρμῷ, καθάπερ αὐτὸς οἴεται, μνήμην πεποιημένον ἡμῶν Ἀγαθαρχίδην ὀνομάσαι. διηγούμενος γὰρ τὰ περὶ Στρατονίκην, „ ὃν τρόπον ἦλθε μὲν [d] εἰς Συρίαν ἐκ Μακεδονίας, καταλιποῦσα τὸν ἑαυτῆς ἄνδρα Δημήτριον, Σελεύκου δὲ γαμεῖν αὐτὴν οὐ θελήσαντος, ὅπερ ἐκείνη προσεδόκησε, ποιουμένου δὲ τὴν ἀπὸ Βαβυλῶνος στρατείαν αὐτοῦ, τὰ περὶ τὴν Ἀντιόχειαν ἐνεωτέρισεν. εἶθ' ὡς ἀνέστρεψεν ὁ βασιλεὺς, ἁλισκομένης τῆς Ἀντιοχείας, εἰς Σελεύκειαν φυγοῦσα, παρὸν αὐτῇ ταχέως ἀποπλεῖν, ἐνυπνίῳ

„ cubitorum ſunt, altitudo vero duodecim. & præter hoc altare, ingens tabernaculum eſt, quo & ara & lychnuchus continentur, utrumque aureum, pondus talentorum duûm. inſuper autem lumen inexſtinctum dies noctesque continenter ardet. Nullum ibi ſimulachrum, donarium omnino nullum, adeoque nec planta nec lucus, nec aliud quicquam ejuſmodi. Sacerdotes in eo, noctu pariter atque interdiu aſſidui, certis quibuſdam expiationibus dant operam, quos in templo vinum omnino guſtare nefas." Sed præterea teſtis eſt, militaſſe nos cum Alexandro, & poſtea ejus cum ſucceſſoribus. Subjiciam illud ex iis quibus ipſe ſe interfuiſſe dicit, ab homine quodam Judæo geſtum in expeditione. Ita enim *rem* narrat. „ Cum proficiſcerer ad mare Rubrum, una cum aliis equitibus Judæis quos itineris duces habebamus, unus eorum aliquis comitabatur, nomine Moſollamus, vir cum animi magnitudine tum corporis robore non vulgari, idemque ſagittarius omnium tam Græcorum quam barbarorum confeſſione peritiſſimus. Is igitur homo, cum univerſa multitudo iter illud agerent, & vates quidam augurium captaret peteretque ut cuncti ſtarent, interrogavit quorſum ſubſtitiſſent. Cum autem augur ei avem oſtendiſſet, ſimulque dixiſſet, ſi quidem ibi reſideret avis, omnibus *etiam* ut eo in loco manerent expedire, ſin protinus volando contenderet, porro pergerent ipſi quoque, ſin denique retro, retro ſimiliter illi redirent. *Judæus* nihil contra, ſed intento arcu jaculatur, avemque confixam peremit. Hic augure aliiſque nonnullis graviter indignantibus, ipſique una diras imprecantibus, Quid, inquit, uſque adeo furitis *hac de re*, infauſtiſſimam avem in manus ſumentes? Quomodo iſta, *inquit*, quæ vitæ ipſa ſuæ providere non potuit, ſani quicquam de ſuſcepto à nobis itinere prænunciare valuit? Enimvero ſi prænôſſe futurum potuiſſet, nunquam *utique* hunc in locum veniſſet, præ metu ne Moſollami Judæi ſagittis confixa moreretur." Verum teſtimoniorum ex Hecatæo ſatis *habuimus*. Nam quibus in animo eſt plura cognoſcere, facile eſt librum ipſum adire. Non vero me pigebit nominare Agatharchidem, cum irriſione ſimplicitatis, ut ei viſum eſt, noſtrûm mentionem facientem. Is enim narrans de Stratonice, „ quemadmodum in Syriam quidem è Macedonia venerit, viro ſuo Demetrio derelicto: Seleuco autem uxorem eam ducere nolente, id quod ipſa exſpectaverat; exercitum vero apud Babylonem ipſo colligente, res novas circa Antiochiam molita eſt. deinde, poſt regis reverſionem capta Antiochia, in Seleuciam fugerit; cumque liceret ipſi ſtatim navi diſcedere, ſomnio „ id

Moſollamus Judæus avem oſcinem occidit præſente Hecatæo.

Agatharchides irriſor Judæorum.

b Ἐπὶ τούτων] Ἐπὶ δὲ τούτων *Euſeb.*
c Οὐδὲν,] Οὐδὲ οἷον ἀλσ. *Euſeb.*
d Οἶνον] οἶον *Haſe.*
e Καὶ μετὰ ταῦτα] Illud καὶ non agnoſcunt *MSS.*
f Οἷς αὐτὸς] Οἷς δ' αὐτὸς *Euſeb. de Præp. Evang.* p. 408.
g Παρατυχεῖν] Παρατυχὼν & mox γενομένῳ in *Cod. Elienſ.*
h Τοῦτο παραθήσομαι.] Ita cum *Cod. Big.* (& *Haſe.*) ταῦτα in *cæteris.*
i Ἡμᾶς ἱππέων Ἰουδαίων,] Ita ex *Euſebio.* ἡμῶν in *Joſephi* exemplaribus.
k Μεσόλλαμος,] Μοσόμαμος vel Μοσόμαμος *Euſeb.* 408.
l Ἱκανὸς κατὰ ψυχὴν,] Ita ex *Euſebio.* antea lectum erat, ἱκανὸς κατὰ ψυχὴν εὔρωστος, καὶ τοξότης δὲ πάντων.
m Διαβαδιζόντων πολλῶν] Βαδιζόντων *Euſeb.*
n Μάντεώς τινος ὀρνιθευομένου,] Vate auguria captante. Spanh.
o Τὸν ὄρνιθα,] Sic *Euſeb.* antea τὴν ὀρ. ut & paulo poſt.
p Ἐὰν μὲν] Ἐὰν μὴ ἐν *Big.*
q Συμφέρει πᾶσιν,] Ita *Euſeb.* συμφέρειν in libris pleriſque *Joſephi.* συμφέρῃ *Big.*

r Ἂν δ' ἀναστὰς] Ἐὰν δ' ἀναστὰς *Euſeb.*
s Ἀναχωρεῖν αὖθις,] Ita diſtinxi cum *Euſebio.* antea ἀναχωρεῖν, αὖθις [pro quo αὐτὸς legendum conjicit *Van-Dale de Idololatria* p. 393.] σιωπήσας.
t Καὶ παρελκύσας] Καὶ ἑλκύσας *Haſe.*
v Ἀγανακτούντων] Ἀγανακτοῦντος *Euſeb.*
x Κακοδαιμονέστατοι] Κακοδαίμονες, εἶτα τὸν ὄρνιθα λαβὼν εἰς τὰς χεῖρας *Euſeb.* τί μαίνεσθε, ἔφη, κακοδαιμονέστατοι ὄρνιθα λαβόντες εἰς τὰς χεῖρας; *Quid furitis, inquit, ex infeliciſſima ave fatalia captantes?* ex conjectura *Petiti* in *Animadverſ.* ἀνελόντες, Tom. IV. p. 5.
y Οὗτος,] Οὗτος, ἔφη, ὁ *Euſeb.*
z Προϊδὼν,] Προειδὼς *Euſeb.*
a Ἀπήγγελλεν;] Ἀπήγγειλεν *Euſeb.*
b Μεσόλλαμος] Μοσόμαμος *Euſeb. Ibid.* p. 409. Spanh. Μοσόλλαμος *Haſe.*
c Τὸν ἐπ' εὐηθείας] Τῷ οἷον ἐπ' εὐηθείᾳ διασυρμῷ *El.*
d Εἰς Συρίαν ἐκ Μακεδονίας,] Ita ex *Vet. Interpr.* & *Codd. MSS.* inter quos *Haſe.* antea erat, ἐκ Συρίας εἰς Μακεδονίαν.

„ id facere prohibenti parendo capta eſt & interiit." Iſta præfatus Agatharchides, & cum dicteriis Stratonice exprobrans ſuperſtitionem, in exemplum adhibet quod de genere noſtro dicitur, & in hunc modum ſcripſit. „ Ii qui appellantur Judæi, cum urbem habeant firmiſſimam, quam ab indigenis Hieroſolyma vocari accidit, ſolitis otiari diebus ſeptimis, ita ut eo tempore nec arma ferant, nec agrum colant, nec alterius omnino cujuſquam miniſterii curam habeant, ſed in templo extenſis manibus preces faciant ad veſperam uſque, cum illam urbem intraret Ptolemæus Lagi filius cum exercitu, * & hominibus, qui urbem cuſtodire debuerant, ſtultitiam obſervantibus, patria quidem ipſorum acerbum accepit dominum, lex vero convicta eſt ſtultam habere conſuetudinem. Docuit autem alios omnes, præter ipſos, eventus ille, ut tunc ſomnia fugerent, & à concepta per legem opinione deſiſterent, ubi in rebus ambiguis humana eos conſilia deſtituunt." Hoc autem Agatharchidi ridiculum videtur; eis autem qui non animo infeſto hæc examinant magnum apparet & multa laude dignum, ſi & ſaluti & patriæ quidam cuſtodiam legum inque Deum pietatem ſemper præferunt.

Cur quidam hiſtoriographi Judæorum mentionem omiſerint.

23. Quod vero ſcriptorum nonnulli gentem noſtram non ignorantes, ſed propter invidiam quandam aut alias ob cauſas non juſtas memoriam noſtri omiſerint, indicium me daturum eſſe arbitror. Hieronymus enim, qui ſucceſſorum *Alexandri* hiſtoriam conſcripſit, æqualis quidem Hecatæi, regis vero Antigoni amicus, Syriæ erat procurator. Verum Hecatæus etiam librum quidem ſcripſit de gente noſtra: Hieronymus autem nequaquam noſtri in hiſtoria meminit, licet pene in ipſis locis nutritus eſſet. In tantum hominum voluntates inter ſe diſſident. alter namque dignos exiſtimavit quos ſtudioſe memoraret; alteri vero omnino iniqua quædam paſſio ad veritatem diſcernendam tenebras offudit. Sufficiunt tamen ad fidem hujus antiquitatis faciendam, Syrorum & Chaldæorum ac Phœnicum hiſtoriæ, prætereaque tot è Græcis hiſtorici. quibus inſuper etiam licet addere, Theophilum, & Theodotum, & Mnaſeam, & Ariſtophanem, & Hermogenem, & Euhemerum, & Cononem, & Zopyrionem, alioſque forte quamplurimos; nec enim omnes evolvi libros, qui rerum noſtrarum ex profeſſo meminerunt. Et quanquam eorum etiam, quos nominatim citavimus, plerique quòd literas noſtras minime attigerint, à rerum jam inde ab initio geſtarum veritate aberrarunt; communi tamen conſenſu omnes eidem antiquitati ſuffragati ſunt, quod unum mihi hoc loco propoſitum fuerat. Ex quibus ſane Demetrius Phalereus, & Philo ſenior, & Eupolemus, à vero propius abfuerunt: quibus etiam, ſi quid peccarunt, veniam hoc nomine dare æquum utique ſit, quòd librorum noſtrorum ſenſum minus accurate capere & aſſequi potuerint.

„ κωλύοντι πεισθεῖσα ἑάλω καὶ ἀπέθανε." ταῦτα προειπὼν ὁ Ἀγαθαρχίδης, καὶ ἐπισκώψας τὴν Στρατονίκης τὴν δεισιδαιμονίαν, παραδείγματι χρῆται τῷ περὶ ἡμῶν λόγῳ, καὶ γέγραφεν οὕτως. „ οἱ [e] καλέμενοι Ἰουδαῖοι πόλιν οἰκοῦντες ὀχυρωτάτην πασῶν, ἣν καλεῖν Ἱεροσόλυμα συμβαίνει τοὺς ἐγχωρίους, ἀργεῖν εἰθισμένοι δι' ἑβδόμης ἡμέρας, καὶ μήτε τὰ ὅπλα βαστάζειν ἐν τοῖς εἰρημένοις χρόνοις, [f] μήτε γεωργίας ἅπτεσθαι, μήτε ἄλλης ἐπιμελεῖσθαι λειτουργίας μηδεμιᾶς, ἀλλ' ἐν τοῖς ἱεροῖς ἐκτετακότες τὰς χεῖρας εὔχεσθαι μέχρι τῆς ἑσπέρας, [g] εἰσιόντος εἰς τὴν πόλιν Πτολεμαίου τοῦ Λάγου μετὰ τῆς δυνάμεως, καὶ τῶν ἀνθρώπων [h] ἀντὶ τοῦ φυλάττειν τὴν πόλιν διατηρούντων τὴν ἄνοιαν, ἡ μὲν πατρὶς εἰλήφει δεσπότην πικρὸν, ὁ δὲ νόμος ἐξηλέγχθη φαῦλον ἔχων ἐθισμόν. τὸ δὲ συμβὰν πλὴν [i] ἐκείνων τοὺς ἄλλους πάντας δεδίδαχε, τηνικαῦτα [k] φυγεῖν ἐνύπνια, καὶ τὴν περὶ τοῦ νόμου παραδεδομένην ὑπόνοιαν, ἡνίκ' ἂν τοῖς ἀνθρωπίνοις λογισμοῖς περὶ τῶν διαπορουμένων ἐξασθενήσωσιν." τοῦτο μὲν Ἀγαθαρχίδῃ καταγέλωτος ἄξιον δοκεῖ. τοῖς δὲ μὴ μετὰ δυσμενείας ἐξετάζουσι φαίνεται μέγα καὶ πολλῶν ἄξιον ἐγκωμίων, εἰ καὶ σωτηρίας καὶ πατρίδος ἄνθρωποί τινες νόμων φυλακὴν καὶ τὴν πρὸς Θεὸν εὐσέβειαν ἀεὶ προτιμῶσιν.

κγ'. Ὅτι δὲ οὐκ ἀγνοοῦντες ἔνιοι τῶν συγγραφέων τὸ ἔθνος ἡμῶν, ἀλλ' ὑπὸ φθόνου τινὸς, ἢ δι' ἄλλας αἰτίας οὐχ ὑγιεῖς, τὴν μνήμην παρέλιπον, τεκμήριον οἶμαι παρέξειν. Ἱερώνυμος γὰρ ὁ τὴν περὶ τῶν διαδόχων ἱστορίαν συγγεγραφὼς, κατὰ τὸν αὐτὸν μὲν ἦν [l] Ἑκαταίῳ χρόνον, φίλος δ' ὢν [m] Ἀντιγόνου τοῦ βασιλέως, τὴν Συρίαν ἐπετρόπευεν. ἀλλ' ὅμως [n] Ἑκαταῖος μὲν καὶ βιβλίον ἔγραψε περὶ ἡμῶν· Ἱερώνυμος δ' οὐδαμοῦ κατὰ τὴν ἱστορίαν ἐμνημόνευσε, καίτοι σχεδὸν ἐν τοῖς τόποις διατετριφώς. τοσοῦτον αἱ προαιρέσεις τῶν ἀνθρώπων διήνεγκαν. τῷ μὲν γὰρ ἐδόξαμεν καὶ σπουδαίας εἶναι μνήμης ἄξιοι· τῷ δὲ πρὸς τὴν ἀλήθειαν πάντως τι πάθος οὐκ εὐγνῶμον ἐπεσκότησεν. ἀρκοῦσι δὲ ὅμως εἰς τὴν ἀπόδειξιν τῆς ἀρχαιότητος αἵ τε Αἰγυπτίων καὶ Χαλδαίων καὶ Φοινίκων ἀναγραφαὶ, πρὸς ἐκείναις τε τοσοῦτοι τῶν Ἑλλήνων συγγραφεῖς. ἔτι δὲ καὶ πρὸς τοῖς εἰρημένοις, Θεόφιλος, καὶ Θεόδοτος, καὶ Μνασέας, καὶ Ἀριστοφάνης, καὶ Ἑρμογένης, Εὐήμερός τε καὶ Κόνων, καὶ Ζωπυρίων, καὶ πολλοί τινες ἄλλοι τάχα· οὐ γὰρ ἔγωγε πᾶσιν ἐντετύχηκα τοῖς βιβλίοις· οὐ παρέργως ἡμῶν ἐμνημονεύκασιν. οἱ πολλοὶ δὲ τῶν εἰρημένων ἀνδρῶν, τῆς μὲν ἀληθείας τῶν ἐξ ἀρχῆς πραγμάτων διήμαρτον, ὅτι μὴ ταῖς ἱεραῖς ἡμῶν βίβλοις ἐνέτυχον· κοινῶς μέντοι περὶ τῆς ἀρχαιότητος ἅπαντες μεμαρτυρήκασιν, ὑπὲρ ἧς τὰ νῦν λέγειν προτεθέμην. ὁ μέντοι [o] Φαληρεὺς Δημήτριος, καὶ [p] Φίλων ὁ πρεσβύτερος, καὶ Εὐπόλεμος, οὐ πολὺ τῆς ἀληθείας διήμαρτον. οἷς συγγινώσκειν ἄξιον· οὐ γὰρ ἐνῆν αὐτοῖς μετὰ πάσης ἀκριβείας τοῖς ἡμετέροις γράμμασι παρακολουθεῖν.

κδ'. Ει

e Καλέμενοι Ἰουδαῖοι] Confer pag. 508. Antt. lib. 12. c. 1. §. 1. med.

f Μήτε γεωργίας ἅπτεσθαι,] Neque rus colere. SPANH.

g Εἰσιόντος] Εἰσιόντος δὲ εἰς legiſſe videtur *Vet. Interpr.*

h Ἀντὶ τοῦ φυλάττειν] Ita *Haſn.* & *El.* pro αὐτὴν φυλ.

i Ἐκείνων] ἐκεῖνον *Haſn.*

k Φυγεῖν ἐνύπνια,] Sic lego cum *Grotio.* antea erat φυγεῖν εἰς ἐνύπνια.

l Ἑκαταίῳ] Ἑκαταίῳ *Haſn.*

m Ἀντιγόνου τοῦ βασιλέως,] Ita ex *Vet. Interpr.* Ἀντιόχου in *Græcis.*

n Ἑκαταῖος μὲν καὶ βιβλίον ἔγραψε περὶ ἡμῶν.] Conf. Antt. l. 12. c. 2. §. 3. SPANH.

o Φαληρεὺς Δημήτριος,] *Huetius* (in *Dem. Evangel.* lib. 1. c. 23. & 29.) exiſtimat *Joſephum* confudiſſe *Demetrium Phalereum* cum *Demetrio Judæo*; qui de *Regibus Judæorum* ſcripſit.

p Φίλων ὁ πρεσβύτερος,] Qui itidem de *Regibus Judæorum* ſcripſit, teſte *Clemente Alexandrino*: ſed parum convenientia cum iis quæ à *Demetrio Phalereo* tradebantur, διαφόρως τῷ Δημητρίῳ, *Strom.* l. 1 p. 404. *Edit. Oxon.* Hunc *Philonem* inter Ethnicos recenſet *Joſephus*, quem ſi ſequamur (inquit *Lowthius*) concidit illorum ſententia, qui *Librum Sapientiæ* ipſi tanquam *Auctori* aut ſaltem *Interpreti* tribuunt.

* Per ſtultitiam hominum qui urbem defendere verebantur; *Grotius* ad *Maccab.* 1. c. 2. qui *Græca* dat ad hunc modum, καὶ τῶν ἀνθρώπων ἀντὶ τοῦ φυλάττειν τὴν πόλιν διατηρούντων τὴν ἄνοιαν.

q Ταῦτ

κδ'. Ἓν ἔτι μοι κεφάλαιον ὑπολείπεται τῶν κατὰ τὴν ἀρχὴν προτεθέντων τοῦ λόγου, τὰς διαβολὰς καὶ τὰς λοιδορίας, αἷς κέχρηνταί τινες κατὰ τοῦ γένους ἡμῶν, ἀποδεῖξαι ψευδεῖς, καὶ τοῖς γεγραφόσι [q] ταύτας καθ' ἑαυτῶν χρήσασθαι μάρτυσιν. ὅτι μὲν οὖν [r] καὶ ἑτέροις τοῦτο πολλοῖς συμβέβηκε, διὰ τὴν ἐνίων δυσμένειαν οἶμαι γιγνώσκειν τοὺς πλείονα ταῖς ἱστορίαις ἐντυγχάνοντας. καὶ γὰρ ἐθνῶν τινες καὶ τῶν ἐνδοξοτάτων πόλεων ῥυπαίνειν τὴν εὐγένειαν, [s] καὶ τὰς πολιτείας ἐπεχείρησαν λοιδορεῖν. Θεόπομπος μὲν τὴν Ἀθηναίων, τὴν δὲ Λακεδαιμονίων Πολυκράτης, ὁ δὲ τὸν [t] Τριπολιτικὸν γράψας· οὐ γὰρ δὴ Θεόπομπός ἐστιν ὥς τινες οἴονται· καὶ τὴν Θηβαίων πόλιν [u] διέβαλε. πολλὰ δὲ καὶ Τίμαιος ἐν ταῖς ἱστορίαις περὶ τῶν προειρημένων καὶ περὶ ἄλλων βεβλασφήμηκεν. μάλιστα δὲ τοῦτο ποιοῦσι, τοῖς ἐνδοξοτάτοις προσπλεκόμενοι, τινὲς μὲν διὰ φθόνον καὶ κακοήθειαν, ἄλλοι δὲ διὰ τοῦ καινολογεῖν μνήμης ἀξιωθήσεσθαι νομίζοντες. παρὰ μὲν οὖν τοῖς ἀνοήτοις ταύτης [x] οὐδαμῶς ἁμαρτάνουσι τῆς ἐλπίδος, οἱ δ' ὑγιαίνοντες τῇ [y] κρίσει, πολλὴν αὐτῶν μοχθηρίαν καταδικάζουσι.

κε'. Τῶν δὲ εἰς ἡμᾶς βλασφημιῶν ἤρξαντο μὲν Αἰγύπτιοι. βουλόμενοι δ' ἐκείνοις τινὲς χαρίζεσθαι, παρατρέπειν ἐπεχείρησαν τὴν ἀλήθειαν, οὔτε τὴν εἰς Αἴγυπτον ἄφιξιν ὡς ἐγένετο τῶν ἡμετέρων προγόνων ὁμολογοῦντες, οὔτε τὴν ἔξοδον ἀληθεύοντες. αἰτίας δὲ πολλὰς ἔλαβον τοῦ μισεῖν καὶ φθονεῖν, τὸ μὲν ἐξ ἀρχῆς ὅτι κατὰ τὴν χώραν αὐτῶν ἐδυνάστευσαν ἡμῶν οἱ πρόγονοι, κἀκεῖθεν ἀπαλλαγέντες ἐπὶ τὴν οἰκείαν, πάλιν εὐδαιμόνησαν, εἶθ' ἡ [z] τῶν [a] ἱερῶν ὑπεναντιότης πολλὴν αὐτοῖς ἐνεποίησεν ἔχθραν, τοσοῦτον τῆς ἡμετέρας διαφερούσης εὐσεβείας πρὸς τὴν ὑπ' ἐκείνων νομιζομένην, ὅσον Θεοῦ φύσις ζώων ἀλόγων διέστηκεν. κοινὸν μὲν γὰρ αὐτοῖς ἐστι πάτριον τὸ ταῦτα Θεοὺς νομίζειν, ἰδίᾳ δὲ πρὸς ἀλλήλους ἐν ταῖς τιμαῖς αὐτῶν διαφέρονται. κοῦφοι δὲ καὶ ἀνόητοι παντάπασιν ἄνθρωποι, κακῶς ἐξ ἀρχῆς ἐθισμένοι δοξάζειν περὶ Θεῶν, μιμήσασθαι μὲν τὴν σεμνότητα τῆς ἡμετέρας θεολογίας οὐκ ἐχώρησαν, ὁρῶντες δὲ ζηλουμένους ὑπὸ πολλῶν ἐφθόνησαν. εἰς τοσοῦτον γὰρ ἦλθον ἀνοίας καὶ μικροψυχίας ἔνιοι τῶν παρ' αὐτοῖς, ὥστ' οὐδὲ ταῖς ἀρχαίαις αὐτῶν ἀναγραφαῖς ὤκνησαν τἀναντία λέγειν, ἀλλὰ καὶ σφίσιν αὐτοῖς ἐναντία γράφοντες, ὑπὸ τυφλότητος τοῦ πάθους ἠγνόησαν.

κϛ'. Ἐφ' ἑνὸς δὲ πρώτου στήσω τὸν λόγον, ᾧ καὶ μάρτυρι μικρὸν ἔμπροσθεν τῆς ἀρχαιότητος ἐχρησάμην. ὁ γὰρ Μανεθὼς οὗτος, ὁ τὴν Αἰγυπτιακὴν ἱστορίαν ἐκ τῶν ἱερῶν γραμμάτων μεθερμηνεύειν ὑπεσχημένος, προειπὼν „ τοὺς ἡμετέρους πολλαῖς μυριάσιν ἐπὶ τὴν „ Αἴγυπτον ἐλθόντας κρατῆσαι τῶν ἐνοικούντων, εἶτ' „ αὐτὸς ὁμολογῶν χρόνῳ πάλιν ὕστερον ἐκπεσόντας „ τὴν [b] νῦν Ἰουδαίαν κατασχεῖν, καὶ κτίσαντας Ἱεροσόλυμα „ τὸν νεὼν κατασκευάσασθαι," μέχρι μὲν τούτων ἠκολούθησε ταῖς ἀναγραφαῖς· ἔπειτα δὲ δοὺς ἐξουσίαν αὑτῷ, διὰ τοῦ φάναι γράψειν τὰ μυθευόμενα καὶ λεγόμενα περὶ τῶν Ἰουδαίων, λόγους ἀπιθάνους [c] παρενέβαλεν, ἀναμῖξαι βουλόμενος ἡμῖν Αἰγυπτίων πλῆθος

24. Unum adhuc mihi capitulum reſtat, ex iis quæ ſub initium orationis propoſui; *ſcilicet* ut calumnias & convicia, quibus noſtrum genus onerant nonnulli, falſa eſſe oſtendam, auctoreſque eorundem teſtes contra ſemetipſos adducam. Et quod quidem multis aliis hoc evenit propter quorundam inimicitias, eos intelligere arbitror, qui majori ſtudio in hiſtoriis verſantur. Nam & gentium nonnulli & glorioſiſſimarum civitatum nobilitatem fœdare, rerumque publicarum formas maledictis inſectari tentarunt. Theopompus quidem Athenienſium, Lacedæmoniorum vero Polycrates; atque is qui Tripoliticum ſcripſit (non enim Theopompus eſt, ut quidam arbitrantur) etiam * Thebanorum civitatem calumniatus eſt. Multa vero etiam Timæus in hiſtoriis *ſuis* de prædictis aliiſque detraxit. Maximeque hoc faciunt, quando rem habent cum præclariſſimis, quidam propter invidiam atque malevolentiam, alii vero propter inanem loquacitatem memoria ſe dignos fore exiſtimantes. Et apud ſtultos quidem nequaquam hac de ſpe decidunt; ſani vero judicii viri illis hanc malignitatem vitio vertunt.

25. Quæ vero probra & maledicta in noſtrates jactata ſunt, iis cauſam & originem Ægyptii præbuerunt; quorum gratiæ nonnulli ſcriptores inſervire cupientes veritatem rerum geſtarum pervertere aggreſſi ſunt, nec majorum noſtrorum adventum in Ægyptum, ut re vera fuit, ingenue fatentes, nec inde egreſſum bona fide commemorantes. Cauſas autem multas *Ægyptii* odii atque invidiæ habuerunt, queis in noſtram gentem exſtimulati ſunt. Et ab initio quidem quod noſtri olim rerum in patria eorum potiti ſunt; deinde quod illinc digreſſi, in propria patria ſecunda omnia nacti ſunt: poſtremo religionum diverſitas ingens eis odium in nos accendit, tantum religione noſtra ab ea quam ipſi veram pietatem putant differente, quantum divina natura brutis animalibus præſtat. Communis namque apud illos ritus eſt patrius, ejuſcemodi bruta Deos arbitrari; ſingillatim autem alii alia colunt, homines fatui omnino & inſipientes, & ab initio malas de Diis opiniones habere conſueti. Noluerunt quidem ad gravitatem noſtræ de Diis doctrinæ imitandam perduci: cum autem noſtra inſtituta viderent à multis probata, nobis inviderunt. Nam eò quidem amentiæ animique puſilli proceſſere quidam apud ipſos, ut non pigeret eos etiam contra antiquas ſuorum hiſtorias aliqua dicere: immo odio & invidia occœcati ignorarunt, quod ſibimet contraria ſcripſerint.

Cauſa calumniarum quibus onerati fuerunt Judæi.

Ægyptii cur oderint Judæos?

26. Ad unum itaque præcipuum orationem referam, quem paulo ante antiquitatis noſtræ teſtem adhibui. Hic enim Manetho, qui hiſtoriam Ægyptiacam è ſacris literis interpretari pollicitus eſt, præfatus „ noſtros progenitores cum multis myriadibus in Ægyptum adveniſſe ejuſque incolas ſub„ jugaſſe, deinde ipſe agnoſcens quod tempore po„ ſtea ſequuto illa regione exciderint & Judæam „ nunc *dictam* occuparint, atque Hieroſolymis æ„ dificatis templum exſtruxerint," eouſque hiſtorias quidem antiquas ſequutus eſt: poſtea vero ſumpta ſibi licentia, ut videretur ſcripſiſſe relata & dicta de Judæis, incredibilia quædam inſeruit, volens permiſcere nobis multitudinem Ægyptiorum lepro-

Manethonis mendacia de Judæis.

q Ταύτας καθ' ἑαυτῶν] Ita ex Codd. Hafn. & El. ταῦτα in Editis Aliiſque.
r Καὶ ἑτέροις] Illud καὶ pro μὲν è MSS.
s Καὶ τὰς πολιτείας] Et Reipubl. formam ac inſtitutum. Spanh.
t Τριπολιτικὸν γράψας] Sic MSS. antea Τριπολιτικόν.
u Διέβαλε,] Ita cum Vet. Interpr. προσέβαλε in Editis & MSS.
x Οὐδαμῶς ἁμαρτάνουσι] Οὐ διαμαρτάνουσι Big.
y Κρίσει,] Ita cum Cod. Big. (quomodo etiam ſcribendum eſſe ad marg. Hafn. eadem vetuſta manu adnotatur) antea erat ἀκροάσει.
z Τῶν] Forte τῶν ἱερῶν ἐν. Spanh.
a Ἱερῶν ὑπεναντιότης] Eo modo cum Vet. Interprete, pro ἡ τούτων ὑπεναντιότης.
b Νῦν Ἰουδαίαν] Illud νῦν è MSS.
c Παρενέβαλεν,] Sic in MS. Hafn. antea erat παρέβαλεν.

* Thebanorum momordit urbem Vet. Interpr.

proſorum & alios ob morbos (ut dicit) ex Ægypto fugere compulſorum. Amenophin enim regem, * falſum nomen, adjiciens, & idcirco tempus ipſius regni definire non auſus, quamvis aliis regibus accurate annos apponeret, huic annectit quaſdam fabulas, oblitus ferme tradidiſſe ſe, quingentis & octodecim annis prius eveniſſe Paſtorum exitum ad Hieroſolyma. Rex enim, quando illi exierunt, fuit Tethmoſis. Et ab hoc tempore regum qui poſtea fuere, anni ſunt trecenti nonaginta tres, uſque ad fratres *nomine* Sethonem & Hermæum; quorum Sethonem quidem Ægyptum, Hermæum vero Danaum denominatum dicit. quem cum Sethon expuliſſet, regnavit annis quinquaginta & novem, & poſt illum filiorum natu major Rampſes annis LXVI. Ante tot igitur annos patres noſtros ex Ægypto egreſſos confeſſus, dein cum Amenophin regem ſuppoſuiſſet, „ hunc ait concupiviſſe Deorum ſpectatorem eſſe, ſicut & Orum quendam priorum regum, & hoc ſuum deſiderium communicaſſe cum filio cujuſdam Papios, cui idem cum eo nomen erat Amenophis, quique de divina viſus eſt participare natura, propter ſapientiam præſcientiamque futurorum. Itaque regi dixiſſe hunc cognominem, quod poſſet videre Deos, ſi regionem univerſam de leproſis hominibus & immundis purgare vellet. Regem gaudio *ex reſponſo* perfuſum omnes corporis aliqua injuria affectos ex Ægypto congregaſſe dicit; & multitudinem creviſſe ad numerum octo myriadum; eoſque ad ſectiones lapidum in partem Nili orientalem miſiſſe, ut in opere exercerentur pariter ac alii Ægyptii eò deſtinati. Fuiſſe autem quoſdam inter eos etiam eruditorum ſacerdotum lepra perfuſos ait. Amenophin vero illum ſapientem divinumque virum ſubveritum eſſe, ne in ſe regemque Dei iram concitaret, ſi illis vis adhiberetur; prætereaque dixiſſe *animo præſagiente*, " nonnullos auxilio venturos pollutis, „ & Ægypto dominaturos tredecim annis. Et ipſum quidem iſta regi dicere non auſum eſſe, omnia vero ſcripta reliquiſſe & ſemet interemiſſe. Qua de cauſa regem anxietate laboraſſe." Deinde ad verbum hoc narravit: „ Cum autem illi ſatis longo tempore in lapicidinis graviter laboraſſent, rex imploratus ut ad requiem & tutamen eorum ſecerneret civitatem, urbem incolis exhauſtam, quæ fuerat Paſtorum, nomine Avarim, eis conceſſit. Eſt autem *hæc* urbs, juxta theologiam antiquam, Tiphonis. Porro illi in eam ingreſſi, atque hunc locum ad res novas moliendas opportunum nacti, ducem ſibimet quendam Heliopolitanorum pontificum Oſarſiphum conſtituere, & huic ſe in omnibus obtemperaturos juraverunt. At ille primam quidem eis legem poſuit, ut neque Deos adorarent, neque ab animalibus ullis, quæ præcipue ſacra apud Ægyptios erant, ſe *penitus* abſtinerent, ſed ut omnia mactarent atque conſumerent: nullique copularentur niſi qui ejuſdem conjurationis eſſet. Cum

λεπρῶν, καὶ ἐπὶ ἄλλοις ἀρρωστήμασιν, ὥς φησι, φυγεῖν ἐκ τῆς Αἰγύπτου καταγνωσθέντων. Ἀμένωφιν γὰρ βασιλέα προσθεὶς, ψευδὲς ὄνομα, καὶ διὰ τοῦτο χρόνον αὐτοῦ τῆς βασιλείας ὁρίσαι μὴ τολμήσας, καί τοι γε ἐπὶ τῶν ἄλλων βασιλέων ἀκριβῶς τὰ ἔτη προστιθεὶς, τούτῳ προσάπτει τινὰς μυθολογίας, ἐπιλαθόμενος σχεδὸν ὅτι πεντακοσίοις ἔτεσι καὶ δεκαοκτὼ πρότερον ἱστόρηκε γενέσθαι τὴν τῶν ποιμένων ἔξοδον εἰς Ἱεροσόλυμα. [d] Τέθμωσις γὰρ ἦν βασιλεὺς ὅτε ἐξῄεσαν. ἀπὸ δὲ τούτου μεταξὺ τῶν βασιλέων κατ' αὐτόν ἐστι τριακόσια ἐνενηκοντατρία ἔτη, μέχρι τῶν δύο ἀδελφῶν Σέθω καὶ Ἑρμαίου, ὧν τὸν μὲν Σέθων Αἴγυπτον, τὸν δὲ [e] Ἑρμαῖον Δαναὸν μετονομασθῆναί φησιν. ὃν ἐκβαλὼν ὁ Σέθως ἐβασίλευσεν ἔτη νθ'. καὶ μετ' αὐτὸν ὁ πρεσβύτερος τῶν υἱῶν αὐτοῦ [f] Ῥάμψης ξϛ'. τοσούτοις οὖν πρότερον ἔτεσιν ἀπελθεῖν ἐξ Αἰγύπτου τοὺς πατέρας ἡμῶν ὡμολογηκὼς, εἶτα τὸν Ἀμένωφιν εἰσποιήσας ἐμβόλιμον βασιλέα, φησὶ „ τοῦτον ἐπιθυμῆσαι θεῶν γενέσθαι θεατὴν, [g] ὥσπερ Ὧρος εἷς τῶν πρὸ αὐτοῦ βεβασιλευκότων· ἀνενεγκεῖν δὲ τὴν ἐπιθυμίαν ὁμωνύμῳ μὲν αὐτῷ Ἀμενώφει, πατρὸς δὲ [h] Πάπιός ἐστι, θείας δὲ δοκοῦντι μετεσχηκέναι φύσεως, κατά τε σοφίαν καὶ πρόγνωσιν τῶν ἐσομένων. εἰπεῖν οὖν αὐτῷ τοῦτον τὸν ὁμώνυμον, ὅτι δυνήσεται θεοὺς ἰδεῖν, εἰ καθαρὰν ἀπό τε λεπρῶν καὶ τῶν [i] ἄλλων μιαρῶν ἀνθρώπων τὴν χώραν ἅπασαν ποιήσειεν. ἡσθέντα δὲ τὸν βασιλέα πάντας τοὺς τὰ σώματα λελωβημένους ἐκ τῆς Αἰγύπτου συναγαγεῖν· γενέσθαι δὲ τὸ πλῆθος μυριάδας ὀκτώ· καὶ τούτους εἰς τὰς λιθοτομίας τὰς ἐν τῷ πρὸς ἀνατολὴν μέρει τοῦ Νείλου ἐμβαλεῖν αὐτὸν, ὅπως ἐργάζοιντο καὶ τῶν ἄλλων Αἰγυπτίων οἱ [k] ἐγκεχωρισμένοι. εἶναι δέ τινας ἐν αὐτοῖς καὶ τῶν λογίων ἱερέων φησὶ λέπρᾳ συγκεχυμένους. τὸν δὲ Ἀμένωφιν ἐκεῖνον, τὸν σοφὸν καὶ μαντικὸν ἄνδρα, ὑποδεῖσαι πρός αὐτόν τε καὶ τὸν βασιλέα χόλον τῶν θεῶν, εἰ βιασθέντες ὀφθήσονται." καὶ [l] προσθέμενον εἰπεῖν, „ ὅτι συμμαχήσουσί τινες τοῖς μιαροῖς, καὶ τῆς Αἰγύπτου κρατήσουσιν ἐπ' ἔτη δεκατρία. μὴ τολμῆσαι μὲν αὐτὸν εἰπεῖν ταῦτα τῷ βασιλεῖ, γραφὴν δὲ καταλιπόντα περὶ πάντων ἑαυτὸν ἀνελεῖν. ἐν ἀθυμίᾳ δὲ εἶναι τὸν βασιλέα." κἄπειτα κατὰ λέξιν οὕτω γέγραφεν. „ τῶν δὲ ταῖς λατομίαις ὡς χρόνος ἱκανὸς διῆλθεν ταλαιπωρούντων, ἀξιωθεὶς ὁ βασιλεὺς, ἵνα πρὸς κατάλυσιν αὐτοῖς καὶ σκέπην ἀπομερίσῃ τὴν τότε τῶν ποιμένων ἐρημωθεῖσαν [m] πόλιν, [n] Αὔαριν συνεχώρησεν. ἔστι δ' ἡ πόλις κατὰ τὴν θεολογίαν ἄνωθεν Τυφώνιος. οἱ δὲ εἰς ταύτην εἰσελθόντες, καὶ τὸν τόπον τοῦτον [o] εἰς ἀπόστασιν ἔχοντες, ἡγεμόνα αὐτῶν λεγόμενόν τινα τῶν Ἡλιοπολιτῶν ἱερέων [p] Ὀσάρσιφον ἐστήσαντο. καὶ τούτῳ πειθαρχήσοντες ἐν πᾶσιν ὡρκωμότησαν. ὁ δὲ πρῶτον μὲν αὐτοῖς νόμον ἔθετο, [q] μήτε προσκυνεῖν θεοὺς μήτε τῶν μάλιστα ἐν Αἰγύπτῳ θεμιστευομένων ἱερῶν ζώων ἀπέχεσθαι μηδενὸς, πάντα τε θύειν καὶ ἀναλοῦν· συνάπτεσθαι δὲ μηδενὶ πλὴν τῶν συνομωμοσμένων. τοιαῦτα δὲ

„ νο-

d Τέθμωσις γὰρ ἦν βασιλεὺς ὅτε ἐξῄεσαν.] Idem dicitur Φαραώθης ἀρχ. lib. 2. c. 14. c. 6. Φαραώθης, ὃ ἐν ταύτῃ ὑπὸ ἀφρόνων &c. Conf. infr. lib. 2. §. 2. SPANH.

e Ἑρμαῖον] Ἑρμαῖον *Haſn.*

f Ῥάμψης] Ita ex *MSS.* Ῥάμψης in *Editis.*

g Ὥσπερ Ὧρος] Sic ex *Vet. Interpr.* antea erat ὥσπερ ὢν εἷς τῶν &c.

h Πάπιός ἐστι,] Iterum ex *MSS.* Παάπιος in *Editis.*

i Ἄλλων μιαρῶν ἀνθρώπων] Illud ἄλλων ex *MSS.* ut & mox τὰς poſt λιθοτομίας.

k Ἐγκεχωρισμένοι.] An legendum ἐγκεχειρισμένοις?

l Προσθέμενον εἰπεῖν,] Sic *MS.* antea προθέμενον.

m Πόλιν,] Ita *MSS.* & *Vet. Interpr.* prius deerat πόλιν.

n Αὔαριν] Ἄβαριν *Gen.* quæ urbs fuit Typhonis ſupr. §. 14. SPANH. Αυαριν *Haſn.*

o Εἰς ἀπόστασιν ἔχοντες,] Εἰς ἀποκατάστασιν *Haſn.*

p Ὀσάρσιφον] Ita cum *Vet. Interpr.* Ὀσάρσιφον in *Editis.* Ὀσαρσηφιν *Haſn.*

q Μήτε προσκυνεῖν θεούς,] Illa μήτε προσκυνεῖν θεοὺς adjecta eſſe volui ex *Vet. Interpr.* & *MSS.*

* *Id eſt*, hominem qui non extitit, idcirco falſo inſignitum nomine, quod nullum virum illius temporis regem deſignavit, licet cæteroquin aliis Ægypti regibus recte & vere tributum fuerit.

r Ek-

νομοθετήσας, καὶ πλεῖστα ἄλλα, μάλιστα τοῖς Αἰγυπτίοις [r] ἐθισμοῖς ἐναντιούμενα, ἐκέλευσε πολυχειρίᾳ τὰ τῆς πόλεως ἐπισκευάζειν τείχη, καὶ πρὸς πόλεμον ἑτοίμους γίνεσθαι τὸν πρὸς [s] Ἀμένωφιν τὸν βασιλέα. αὐτὸς δὲ προσλαβόμενος μεθ' ἑαυτοῦ καὶ τῶν ἄλλων ἱερέων καὶ συμμεμιασμένων, ἔπεμψε πρέσβεις [t] πρὸς τοὺς ὑπὸ Τεθμώσεως [u] ἀπελαθέντας ποιμένας, εἰς πόλιν τὴν καλουμένην Ἱεροσόλυμα. καὶ τὰ καθ' ἑαυτὸν καὶ τοὺς ἄλλους τοὺς συνατιμασθέντας δηλώσας, ἠξίου συνεπιστρατεύειν ὁμοθυμαδὸν ἐπ' Αἴγυπτον. [x] ἐπάξειν μὲν οὖν αὐτοὺς ἐπηγγείλατο, πρῶτον μὲν εἰς Αὔαριν τὴν προγονικὴν αὐτῶν πατρίδα, καὶ τὰ ἐπιτήδεια τοῖς ὄχλοις παρέξειν ἀφθόνως, ὑπερμαχήσεσθαι δὲ ὅτε δέοι, καὶ ῥᾳδίως ὑποχείριον αὐτοῖς τὴν χώραν ποιήσειν. οἱ δὲ ὑπερχαρεῖς [y] γενόμενοι πάντες προθύμως εἰς εἴκοσι μυριάδας ἀνδρῶν συνεξώρμησαν, καὶ μετ' οὐ πολὺ ἧκον εἰς Αὔαριν. Ἀμένωφις δ' ὁ τῶν Αἰγυπτίων βασιλεὺς, ὡς ἐπύθετο τὰ κατὰ τὴν ἐκείνων ἔφοδον, οὐ μετρίως συνεχύθη, τῆς παρ' Ἀμενώφεως τοῦ Πάπιος μνησθεὶς προδηλώσεως. καὶ πρότερον συναγαγὼν πλῆθος Αἰγυπτίων, καὶ βουλευσάμενος μετὰ τῶν ἐν τούτοις ἡγεμόνων, τά τε ἱερὰ ζῷα τὰ πρῶτα μάλιστα ἐν τοῖς ἱεροῖς τιμώμενα ὡς γ' ἑαυτὸν μετεπέμψατο, καὶ τοῖς κατὰ μέρος ἱερεῦσιν [z] παρήγγελεν, ὡς ἀσφαλέστατα τῶν Θεῶν συγκρύψαι τὰ ξόανα. τὸν δὲ υἱὸν [a] Σέθων τὸν καὶ Ῥαμέσσην ἀπὸ Ῥάμψεως τοῦ πατρὸς ὠνομασμένον, πενταέτη ὄντα, ἐξέθετο πρὸς τὸν ἑαυτοῦ φίλον. αὐτὸς δὲ διαβὰς τοῖς ἄλλοις Αἰγυπτίοις, οὖσιν εἰς τριάκοντα μυριάδας ἀνδρῶν μαχιμωτάτων, καὶ τοῖς πολεμίοις ἀπαντήσασιν οὐ συνέβαλεν· ἀλλὰ μέλλειν θεομαχεῖν νομίσας, παλινδρομήσας ἧκεν εἰς Μέμφιν. ἀναλαβών τε τόν τε Ἆπιν, καὶ τὰ ἄλλα τὰ ἐκεῖσε μεταπεμφθέντα ἱερὰ ζῷα, εὐθὺς εἰς Αἰθιοπίαν σὺν ἅπαντι τῷ στόλῳ καὶ πλήθει τῶν Αἰγυπτίων ἀνήχθη. χάριτι γὰρ ἦν αὐτῷ ὑποχείριος ὁ τῶν Αἰθιόπων βασιλεύς· ὅθεν ὑποδεξάμενος, καὶ τοὺς ὄχλους πάντας ὑπολαβὼν οἷς ἔσχεν ἡ χώρα τῶν πρὸς ἀνθρωπίνην τροφὴν ἐπιτηδείων, [b] καὶ πόλεις καὶ κώμας πρὸς τὴν τῶν πεπρωμένων τρισκαίδεκα ἐτῶν ἀπὸ τῆς ἀρχῆς αὐτοῦ [c] ἔκπτωσιν αὐτάρκεις, οὐχ ἧττον δὲ καὶ στρατόπεδον Αἰθιοπικὸν πρὸς φυλακὴν ἐπέταξε τοῖς παρ' Ἀμενώφεως τοῦ βασιλέως ἐπὶ τῶν ὁρίων τῆς Αἰγύπτου. καὶ τὰ μὲν κατὰ τὴν Αἰθιοπίαν τοιαῦτα. οἱ δὲ Σολυμῖται κατελθόντες, σὺν τοῖς μιαροῖς τῶν Αἰγυπτίων οὕτως ἀνοσίως [d] τοῖς ἀνθρώποις προσηνέχθησαν, ὥστε τὴν τῶν προειρημένων κράτησιν [e] χαρίστην φαίνεσθαι, τοῖς τότε τὰ τούτων ἀσεβήματα θεωμένοις. καὶ γὰρ οὐ μόνον πόλεις καὶ κώμας ἐνέπρησαν, οὐδὲ ἱεροσυλοῦντες, οὐδὲ λυμαινόμενοι ξόανα Θεῶν ἠρκοῦντο, ἀλλὰ καὶ τοῖς αὐτοῖς ὀπτανίοις τῶν σεβαστευομένων ἱερῶν ζῴων χρώμενοι διετέλουν, καὶ θύτας καὶ σφαγεῖς τούτων ἱερεῖς καὶ προφήτας ἠνάγκαζον γίνεσθαι, καὶ γυμνοὺς ἐξέβαλον. λέγεται δ' ὅτι τὴν πολιτείαν καὶ τοὺς νόμους αὐτοῖς καταβαλόμενος ἱερεὺς, τὸ γένος Ἡλιοπολίτης, ὄνομα Ὀσαρσὶφ, ἀπὸ τοῦ ἐν Ἡλιουπόλει Θεοῦ Ὀσίρεως, ὡς μετέβη εἰς τοῦτο τὸ γένος, μετετέθη τοὔνομα καὶ προσηγορεύθη Μωϋσῆς.

autem iſta finxiſſet & alia quamplurima maxime Ægyptiorum moribus adverſantia, multarum manuum opera juſſit ædificare civitatis muros, & ad bellum ſeſe parare adverſus Amenophin regem. Ipſe vero, aſſumptis ſecum etiam aliis ſacerdotibus & pollutorum quibuſdam, miſit legatos ad Paſtores, qui à Tethmoſi depulſi in urbem Hieroſolyma dictam ſe contulerant. Et declaratis iis quæ ſibi aliiſque ignominioſe habitis acciderant, rogavit ut una expeditionem facerent in Ægyptum. & quidem promiſit ſe primum eos ducturum in Avarim avitam ſuam patriam, & neceſſaria ſe copioſe exhibiturum turbæ, propugnaturum autem cum opus foret, & facile regionem ſub poteſtatem eorum redacturum. Illi vero ſupra modum læti, omnes alacriter uſque ad ducenta millia virorum pariter ſunt egreſſi & non multo poſt ad Avarim veniebant. Amenophis autem Ægyptiorum rex, quamprimum illorum invaſionem inaudivit, non mediocriter animum deſpondere cœpit, *præcipue* cum ei in mentem venirent quæ prædixerat Amenophis Papios *filius*. Et primum quidem congregata plebe Ægyptiaca, initoque conſilio cum principibus eorum, & animalia ſacra, maxime illa quæ præcipue in templis colebantur, ad ſe arceſſivit; & ſacerdotibus ſigillatim præcepit ut ſimulachra deorum quam ſecuriſſime occultarent. Filium vero Sethonem, qui etiam Rameſſes à Rampſe patris nomine vocabatur, cum quinque eſſet annorum, tranſportandum curavit ad amicum. Ipſe autem tranſgreſſus cum aliis Ægyptiis ad trecenta millia virorum pugnaciſſimorum, hoſtibus ei obviam factis *prælio* non congreſſus eſt: ſed fore ratus, ut contra Deum pugnaret, retrorſum reverſus Memphim petebat: aſſumptoque Api & aliis animalibus ſacris, quæ ad ſe accerſiverat, mox in Æthiopiam cum univerſis navibus & Ægyptiorum multitudine ſe tranſtulit. Beneficiis enim ipſi obſtrictus erat Æthiopum rex: unde cum eum ſuſcepiſſet, populumque univerſum omnibus iſtius regionis ad hominum victum neceſſariis excepiſſet, & urbes & vicos, qui ad fatale illud tredecim annorum exſilium ſufficerent, tribui juſſit, ut & exercitum Æthiopicum, qui in cuſtodiam Amenopheos ſuorumque excubias ageret ad fines Ægypti. Et in Æthiopia quidem hæc geſta ſunt. Solymitæ vero, ubi deſcenderant, cum pollutis Ægyptiorum, male adeo homines tractarunt, ut eorum victoria peſſima illis videretur, qui tunc eorum impietates inſpiciebant. Etenim non ſolum urbes & vicos incenderunt: neque ſacrilegia committere, aut Deorum ſimulachra vaſtare ſatis habebant; [f] ſed iiſdem etiam continuo utebantur ad aſſandas carnes animalium ſacrorum quæ cultu divino afficiebantur, hiſque mactandis jugulandiſque ſacerdoteſque & vates adhiberi coëgerunt, nudoſque ejecerunt. Dicitur autem quod reipublicæ conditor erat legumque lator, ſacerdos, genere Heliopolitanus, nomine Oſarſiph, ex Oſiride Deo, quem colit urbs Heliopolis, denominatus, cum ad hoc *hominum* genus tranſiſſet, nomen mutavit, & vocatus erat Moyſes.

27. Et

r Ἐθισμοῖς ἐναντιούμενα,] Sic MSS. θεσμοῖς in Editis.
s Ἀμένωφιν τὸν βασιλέα.] Ita Vet. Interpr. Μένωφιν in Græcis.
t Πρὸς τοὺς ὑπὸ Τεθμώσεως] Illud πρὸς è MSS.
u Ἀπελαθέντας ποιμένας,] Sic MSS. ἀπελθόντας in Editis.
x Ἐπάξειν] Ἀπάξειν malit Cl. Lowthius.
y Γενόμενοι πάντες] Antea diſtinctum erat, γενόμενοι πάντες προθύμως &c.
z Παρήγγελεν,] Παρήγγελλεν Big.

a Σέθων] Σέθω Big.
b Καὶ πόλεις καὶ κώμας] Παρασχὼν aut ſimile vocabulum poſt πόλεις excidiſſe ſuſpicor.
c Ἔκπτωσιν αὐτάρκεις,] Εἰς τὴν ἔκπτωσιν in MSS.
d Τοῖς ἀνθρώποις προσηνέχθησαν,] Καὶ τοῖς ἀνθρ. Hafn.
e Χαρίστην φαίνεσθαι,] Ita cum Cl. Lowthio ex Vet. interpr. antea erat χρυσὸν φαίνεσθαι, nullo plane ſenſu.

f Ὥστε

27. Et quæ quidem Ægyptii de Judæis ferunt, ejuſmodi ſunt cum aliis multis, quæ brevitatis ergo prætereo. Iterum autem dicit Manethos „ quod poſtea Amenophis ex Æthiopia re„ greſſus eſt cum magna militum manu, & fi„ lius ejus Rampſes itidem cum exercitu; quód„ que hi duo congreſſi cum Paſtoribus atque „ pollutis eos ſuperarint; & multis cæſis perſe„ quuti ſint eos uſque ad Syriæ fines." Hæc quidem & ejuſcemodi alia ſcripſit Manetho. Illum autem nugari & manifeſte mentiri oſtendam, facta prius diſtinctione illorum gratia quæ mox contra illum proferam. Is quippe conceſſit nobis atque agnovit, iſtos origine nequaquam Ægyptios eſſe, ſed ipſos aliunde adveniſſe & Ægyptum occupaſſe, & inde rurſus egreſſos eſſe. Quod vero nobis poſtea non permixti fuerint Ægyptii morbidi, quódque ex illis non fuerit Moyſes populi ductor, ſed multis eos ætatibus præceſſerit, ex illius dictis iſta probare *pro virili* conabor.

Elegans Joſephi diſputatio, qua ſuperiora mendacia elenchi.

28. Primum itaque figmenti cauſam poſuit ridiculam. „ Rex enim, inquit, Amenophis videre „ Deos deſideravit." Quos *putas?* ſiquidem legibus apud eos receptos, Bovem, & Hircum, & Crocodilos, & Cynocephalos, videbat. Cœleſtes autem quomodo poterat? & cur hoc habuit deſiderium? quia utique & prior rex alter hos viderat. Ab illo ergo audierat, quales eſſent, & quemadmodum eos vidiſſet: adeo ut nova nequaquam egeret arte. Sed forſan *dicatur* ſapientem exſtitiſſe vatem illum, per quem hæc rex poſſe agere confidebat. Quod ſi ita fuiſſet, quomodo non præſcivit, fieri id non poſſe cujus deſiderio tenebatur? non enim evenit *quod voluit*. Proinde quid cauſæ fuerit quod propter mutilos aut leproſos oculorum ejus obtutum effugerent dii? Iraſcuntur enim propter flagitia, non propter corpora mutilata & debilitata. Deinde qui fieri potuit, ut octo myriadas leproſorum & male ſe habentium uno propemodum die congregaret? aut quomodo rex vati dicto audire non recuſavit? Nam hic quidem præcepit corpore debilitatos Ægypti finibus pelli: ille vero eos in latumias conjiciendos curavit, tanquam operariis egeret, non autem regionem purgare vellet. Dicit etiam, „ quod vates ſibimet „ mortem conſciverit, ut qui Deorum iram præ„ videret, & ea quæ Ægypto eventura eſſent „ mala; quodque prædictionem regi in ſcriptis re„ liquerit? Proinde quomodo ab initio vates ſuum interitum non præſcivit? quomodo non è veſtigio regi contradixit volenti videre Deos? quomodo autem juſtus ille metus calamitatum non ſui temporis? aut quid gravius paſſurus eſſet, ut ſeipſum interimere feſtinaret? Quod vero omnium ſtultiſſimum *jam* videamus. Cum enim iſta audiviſſet & de futuris jam metuiſſet, debiles illos quibus Ægyptum ex prædictione purgare debuerat, neque tunc de regione pepulit; ſed „ rogantibus eis, ſicut ait, civitatem de„ dit, dudum à Paſtoribus habitatam, quæ vo„ cabatur Avaris. Ad quam congregati princi„ pem, inquit, delegére ex ſacerdotibus olim „ Heliopolitanis. atque hunc apud illos intro„ duxiſſe, ut neque Deos adorarent, neque ab „ animalibus abſtinerent quæ in Ægypto cultu

κζ'. Ἃ μὲν οὖν Αἰγύπτιοι φέρουσι περὶ τῶν Ἰουδαίων ταῦτ' ἐστὶ καὶ ἕτερα πλείονα, ἃ [i] παρίημι συντομίας ἕνεκα. λέγει δὲ ὁ Μανεθὼν πάλιν, ὅτι μετὰ ταῦτα ἐπῆλ„ θεν ὁ Ἀμένωφις ἀπὸ Αἰθιοπίας μετὰ μεγάλης δυνά„ μεως, καὶ ὁ υἱὸς αὐτοῦ Ῥάμψης καὶ αὐτὸς ἔχων δύνα„ μιν καὶ συμβαλόντες οἱ δύο [g] τοῖς ποιμέσι καὶ τοῖς „ μιαροῖς, ἐνίκησαν αὐτοὺς, καὶ πολλοὺς ἀποκτείναντες „ ἐδίωξαν αὐτοὺς ἄχρι τῶν ὁρίων τῆς Συρίας." ταῦτα μὲν καὶ τὰ τοιαῦτα Μανεθὼν συνέγραψεν. ὅτι δὲ ληρεῖ καὶ ψεύδεται περιφανῶς, ἐπιδείξω, προδιαστειλάμενος ἐκεῖνο [h] τῶν ὕστερον [i] πρὸς αὐτὸν λεχθησομένων ἕνεκα. δέδωκε γὰρ οὗτος ἡμῖν καὶ ὡμολόγηκεν, ἐξ ἀρχῆς τε μὴ εἶναι τὸ γένος Αἰγυπτίους, ἀλλ' αὐτοὺς ἔξωθεν ἐπελθόντας κρατῆσαι τῆς Αἰγύπτου, καὶ πάλιν ἐξ αὐτῆς ἀπελθεῖν. ὅτι δ' οὐκ ἀνεμίχθησαν ἡμῖν ὕστερον τῶν Αἰγυπτίων οἱ τὰ σώματα λελωβημένοι, καὶ ὅτι ἐκ τούτων οὐκ ἦν Μωϋσῆς ὁ τὸν λαὸν ἀγαγὼν, ἀλλὰ πολλαῖς ἐγεγόνει γενεαῖς πρότερον, ταῦτα πειράσομαι διὰ τῶν ὑπ' αὐτοῦ λεγομένων ἐλέγχειν.

κη'. Πρώτην δὴ τὴν αἰτίαν τοῦ πλάσματος ὑπόκειται καταγέλαστον. „ ὁ βασιλεὺς γὰρ, φησὶν, Ἀμένωφις „ ἐπεθύμησε τοὺς θεοὺς ἰδεῖν." ποίους; εἰ μὲν τοὺς παρ' αὐτοῖς νενομοθετημένους, τὸν βοῦν, καὶ τράγον, καὶ κροκοδείλους, καὶ κυνοκεφάλους, ἑώρα. τοὺς οὐρανίους δὲ πῶς ἐδύνατο; καὶ διατί ταύτην ἔσχε τὴν ἐπιθυμίαν; ὅτι νὴ Δία καὶ πρότερος αὐτοῦ βασιλεὺς ἄλλος ἑωράκει. παρ' ἐκείνου τοίνυν ἐπέπυστο ποταποί τινές εἰσι, καὶ τίνα τρόπον αὐτοὺς εἶδεν. ὥς τε καινῆς αὐτῷ τέχνης οὐκ ἔδει. ἀλλὰ σοφὸς ἦν ὁ μάντις, δι' οὗ τοῦτο κατορθώσειν ὁ βασιλεὺς ὑπελάμβανε. καὶ πῶς οὐ προέγνω τὸ ἀδύνατον αὐτοῦ τῆς ἐπιθυμίας; οὐ γὰρ ἀπέβη. τίνα δὲ καὶ λόγον εἶχε διὰ τοὺς ἠκρωτηριασμένους ἢ λεπρῶντας ἀφανεῖς εἶναι τοὺς θεούς; ὀργίζονται γὰρ ἐπὶ τοῖς ἀσεβήμασιν, οὐκ ἐπὶ τοῖς ἐλαττώμασι τῶν σωμάτων. ὀκτὼ δὲ μυριάδας τῶν λεπρῶν καὶ κακῶς διακειμένων, πῶς οἷόν τε μιᾷ σχεδὸν ἡμέρᾳ συλλεγῆναι; πῶς δὲ παρήκουσε τοῦ μάντεως ὁ βασιλεύς; ὁ μὲν γὰρ αὐτὸν ἐκέλευσεν ἐξορίσαι τῆς Αἰγύπτου τοὺς λελωβημένους. ὁ δ' αὐτοὺς εἰς τὰς λιθοτομίας ἐνέβαλεν, ὥσπερ τῶν ἐργαζομένων δεόμενος, ἀλλ' οὐχὶ καθᾶραι τὴν χώραν προαιρούμενος. φησὶ δὲ, „ τὸν μὲν μάντιν αὑτὸν ἀνε„ λεῖν, τὴν ὀργὴν τῶν θεῶν [k] προορώμενον, καὶ τὰ συμ„ βησόμενα περὶ τὴν Αἴγυπτον, τῷ δὲ βασιλεῖ γε„ γραμμένην τὴν [l] πρόρρησιν καταλιπεῖν." εἶτα πῶς οὐκ ἐξ ἀρχῆς ὁ μάντις τὸν αὐτοῦ θάνατον προηπίστατο; πῶς δὲ οὐκ εὐθὺς ἀντεῖπε τῷ βασιλεῖ βουλομένῳ τοὺς θεοὺς ἰδεῖν; πῶς δ' εὔλογος ὁ φόβος τῶν μὴ παρ' αὐτὸν συμβησομένων κακῶν; ἢ τί χεῖρον ἔδει παθεῖν, [m] διὸ ἀπελῶ ἑαυτὸν ἔσπευδεν; τὸ δὲ δὴ πάντων εὐηθέστατον ἴδωμεν. πυθόμενος γὰρ ταῦτα, καὶ περὶ τῶν μελλόντων φοβηθεὶς τοὺς λελωβημένους ἐκείνους, ὧν αὐτῷ καθαρεῦσαι προείρητο τὴν Αἴγυπτον, οὐδὲ τότε τῆς χώρας ἐξήλασεν ἀλλὰ „ δεηθεῖσιν [n] αὐτοῖς ἔδωκε πόλιν, ὥς φησι, τὴν „ πάλαι μὲν [o] οἰκηθεῖσαν ὑπὸ τῶν Ποιμένων, Αὔαριν „ δὲ καλουμένην. εἰς ἣν ἀθροισθέντας αὐτοὺς ἡγεμόνα „ φησὶν ἐξελέσθαι τῶν ἐξ Ἡλιουπόλεως πάλαι γεγο„ νότων ἱερέων. καὶ τοῦτον, αὐτοῖς εἰσηγήσασθαι, μήτε „ θεοὺς προσκυνεῖν, μήτε τῶν ἐν Αἰγύπτῳ θρη-

„ σκευ-

f Ποιμέσι] παρ' ἡμῶν Hafn.
g Τοῖς ποιμέσι καὶ τοῖς μιαροῖς,] Illa τοῖς ποιμέσι καὶ debemus MSS. & Vet. Interpreti.
h Τὸν ὕστερον] Sic MSS. τὸν ὕστερον in Editis.
i Πρὸς αὐτὸν λεχθησομένων ἕνεκα.] Πρὸς ἀλλήλους in MSS.
k Προεωρακέναι,] προεωρακότα Hafn.
l Πρόρρησιν] πρόρρησιν Hafn.

m Διὸ ἀπελῶ ἑαυτὸν ἔσπευδεν;] Ita in ora Exemplaris cujuſdam Joſephi. in textu erat οὐδ' ἂν ἑαυτὸν ἔσπευδεν. Aliquid dee… viderat Cl. Lowthius, atque locum in hunc modum refingendum eſſe conjecit, ἂν μὴ ἑαυτὸν ἀπάγειν ἔσπευδεν.
n Αὐτοῖς ἔδωκε πόλιν] Sic è Cod. Big. αὐτοὺς in Impreſſis.
o Οἰκηθεῖσαν ὑπὸ τῶν Ποιμένων,] Iterum cum Cod. Big. & Hafn. οἰκισθεῖσαν in cæteris.

p Ἐκεῖ-

„ σεβομένων ζῴων ἀπέχεσθαι, πάντα δὲ θύειν καὶ κατεσθίειν, [p] συνάπτεσθαι δὲ μηδενὶ πλὴν τῶν συνομωμοσμένων. ὅρκοις τε τὸ πλῆθος ἐνδησάμενον, ἦ μὴν τούτοις ἐμμενεῖν τοῖς νόμοις, καὶ τειχίσαντα τὴν Αὔαριν πρὸς τὸν βασιλέα πόλεμον ἐξενεγκεῖν." καὶ προστίθησιν, „ ὅτι ἔπεμψεν εἰς Ἱεροσόλυμα, παρακαλῶν ἐκείνους [q] αὐτοῖς συμμαχεῖν, καὶ δώσειν αὐτοῖς τὴν Αὔαριν ὑπισχνούμενος. εἶναι γὰρ αὐτὴν τοῖς ἐκ τῶν Ἱεροσολύμων ἀφιξομένοις προγονικήν. ἀφ' ἧς ὁρμωμένους [r] αὐτοὺς πᾶσαν τὴν Αἴγυπτον καθέξειν." εἶτα, „ τοὺς μὲν ἐπελθεῖν εἴκοσι στρατοῦ μυριάσι, λέγει τὸν δὲ βασιλέα τῶν Αἰγυπτίων Ἀμένωφιν, οὐκ οἰόμενον δεῖν θεομαχεῖν, εἰς τὴν Αἰθιοπίαν εὐθὺς ἀποδρᾶναι, τὸν δὲ Ἆπιν καί τινα τῶν ἄλλων ἱερῶν ζῴων παρακατατεθεικέναι τοῖς ἱερεῦσι, διαφυλάττεσθαι κελεύσαντα. εἶτα, „ τοὺς Ἱεροσολυμίτας ἐπελθόντας, τάς τε πόλεις ἀνιστάναι, καὶ τὰ ἱερὰ κατακαίειν, καὶ τοὺς ἱππέας ἀποσφάττειν, ὅλως τε μηδεμιᾶς ἀπέχεσθαι παρανομίας μηδὲ ὠμότητος. ὁ δὲ τὴν πολιτείαν καὶ τοὺς νόμους αὐτοῖς καταβαλόμενος ἱερεύς, φησίν, ἦν τὸ γένος Ἡλιοπολίτης, ὄνομα δ' [s] Ὀσαρσὶφ, ἀπὸ τοῦ ἐν Ἡλιουπόλει Θεοῦ [t] Ὀσίρεως· μεταθέμενος δὲ Μωϋσῆν αὐτὸν προσηγόρευσεν. τρισκαιδεκάτῳ δέ, φησίν, ἔτει τὸν Ἀμένωφιν, τοσοῦτον γὰρ αὐτῷ [v] χρόνον εἶναι τὸν ἐκ τῆς βασιλείας πεπρωμένον, ἐξ Αἰθιοπίας ἐπελθόντα μετὰ πολλῆς στρατιᾶς, καὶ συμβαλόντα τοῖς ποιμέσι καὶ τοῖς μιαροῖς, νικῆσαί τε τῇ μάχῃ, καὶ κτεῖναι πολλοὺς ἐπιδιώξαντα μέχρι τῶν τῆς Συρίας ὁρίων."

κθ'. Ἐν τούτοις πάλιν οὐ συνίησιν ἀπιθάνως ψευδόμενος. οἱ γὰρ λεπροὶ καὶ τὸ μετ' αὐτῶν πλῆθος, εἰ καὶ πρότερον ὠργίζοντο τῷ βασιλεῖ, καὶ τοῖς τὰ περὶ αὐτοὺς πεποιηκόσι, κατά τε τὴν τοῦ μάντεως προαγόρευσιν, ἀλλ' ὅτε τῶν λιθοτομιῶν ἐξῆλθον, καὶ πόλιν παρ' αὐτοῦ καὶ χώραν ἔλαβον, [x] πάντως ἂν ἐγεγόνεισαν πρᾳότεροι πρὸς αὐτόν. εἰ δὲ δὴ κἀκεῖνον ἐμίσουν, ἰδίᾳ μὲν ἂν [y] αὐτῷ ἐπεβούλευον, οὐκ ἂν δὲ πρὸς ἅπαντας ἤραντο πόλεμον, δηλονότι πλείστας ἔχοντες συγγενείας, τοσοῦτοί γε τὸ πλῆθος ὄντες. ὅμως δὲ καὶ τοῖς ἀνθρώποις πολεμεῖν διεγνωκότες, οὐκ ἂν εἰς τοὺς αὐτῶν θεοὺς πολεμεῖν ἐτόλμησαν, οὐδ' ὑπεναντιωτάτους ἔθεντο νόμους τοῖς πατρίοις αὐτῶν καὶ οἷς ἐνετράφησαν. δεῖ δ' ἡμᾶς τῷ Μανέθωνι χάριν ἔχειν, ὅτι ταύτης τῆς παρανομίας οὐχὶ τοὺς ἐξ Ἱεροσολύμων ἐλθόντας ἀρχηγοὺς γενέσθαι φησίν, ἀλλ' αὐτοὺς ἐκείνους ὄντας Αἰγυπτίους, καὶ τούτων μάλιστα τοὺς ἱερέας ἐπινοῆσαί τε ταῦτα καὶ ὁρκωμοτῆσαι τὸ πλῆθος. ἐκεῖνο [z] μέντοι πῶς οὐκ ἄλογον; τῶν μὲν οἰκείων αὐτοῖς καὶ τῶν φίλων συναποστῆναι οὐδένα, μηδὲ τοῦ πολέμου τὸν κίνδυνον συνάρασθαι, πέμψαι δὲ τοὺς μιαροὺς εἰς Ἱεροσόλυμα, καὶ τὴν παρ' ἐκείνων ἐπάγεσθαι συμμαχίαν. ποίας αὐτοῖς φιλίας, ἢ τίνος αὐτοῖς οἰκειότητος προϋπηργμένης; τοὐναντίον γὰρ ἦσαν πολέμιοι, καὶ τοῖς ἔθεσι πλεῖστον διέφερον. ὁ δέ φησιν εὐθὺς ὑπακοῦσαι τοῖς ὑπισχνουμένοις, ὅτι τὴν Αἴγυπτον καθέξουσιν, ὥσπερ αὐτῶν οὐ σφόδρα τῆς χώρας ἐμπείρως ἐχόντων, ἐξ ἧς βιασθέντες ἐκπεπτώκασιν. εἰ μὲν οὖν ἀπόρως ἢ κακῶς ἔπραττον, ἴσως ἂν καὶ [a] παρεβάλλοντο. πόλιν δὲ κατοικοῦντες εὐδαίμονα, καὶ χώραν πολλὴν κρείττω τῆς Αἰγύπτου καρπούμενοι, διατί ποτ' ἂν ἐχθροῖς μὲν πάλαι, τὰ δὲ σώματα λελωβημένοις, οὓς μηδὲ τῶν οἰκείων οὐδεὶς

„ divino afficiebantur, ſed omnia mactarent atque conſumerent, & nemini niſi ejuſdem conjurationis connubio jungerentur; fideque jurejurando data eos divinxiſſe ad perſeverandum in iſtis legibus; cumque Avarin muniviſſet, regi bellum intuliſſe." Deinde adjicit, „ quod Hieroſolyma miſit, incolas obſecrans ut ſeſe illis adjungerent, promittenſque ſe illis daturum eſſe Avarin, avitam ſcilicet Hieroſolymis exire volentibus patriam. unde facto impetu poſſe illos Ægyptum omnem in ſuam poteſtatem redigere. Mox ſubjungit, „ illos quidem eò veniſſe cum ducentis armatorum millibus, regem vero Ægyptiorum Amenophin, ut qui putaret cum Deo non pugnandum eſſe, ſtatim in Æthiopiam ſe fuga recepiſſe, & Apim cum aliis ſacris animalibus apud ſacerdotes depoſuiſſe, ea ſervare juſſos." Dein, „ Hieroſolymitas, poſtquam veniſſent, urbes evertiſſe & templa concremaſſe & equites peremiſſe, *refert*, & omnino nulla iniquitate aut crudelitate abſtinuiſſe. Qui vero reip. formam & leges eis poſuit, erat, inquit, genere Heliopolites, nomine Oſarſiph, ab Oſiri Heliopolitano Deo denominatus; qui cum nomen ſibi mutaſſet Moyſen ſe appellavit. Amenophin vero dicit anno tertiodecimo (tantum enim temporis quo regno pelleretur ei fatis decretum erat) ex Æthiopia profectum cum magnis copiis, congreſſumque cum Paſtoribus & pollutis, & prælio eos ſuperaſſe & multos interfeciſſe, ad fines uſque Syriæ *eos* perſequutum.

29. In his iterum non intellexit ſine veriſimilitudine ſe mentiri. Leproſi namque & multitudo quæ cum illis erat, licet prius iraſcerentur regi, illiſque qui eos male adeo tractarunt, etiam juxta prædictionem vatis: tamen cum latomiis exiiſſent, & urbem ab ipſo & provinciam accepiſſent, omnes in eum *procul dubio* mitiores evaſiſſent. Quod ſi & ipſum odio habuiſſent, ſeorſum ei inſidiari potuiſſent, & non omnibus bellum inferre; cum ſcilicet totidem numero plurimas illic cognationes habere poſſent. Proinde etiam ſi contra homines pugnare decreverint; non erat ut auderent contra Deos illorum pugnare, & leges patriis eorum & quibus educti erat *&* *aſſueti* contrarias ferre. Oportet itaque nos Manethoni gratias agere, quod hujus iniquitatis principes exſtitiſſe dicat, non eos qui Hieroſolymis egreſſi ſunt, ſed illos ipſos utpote Ægyptios, & ex illis maxime ſacerdotes & iſta excogitaſſe & multitudinem ad jurandum adegiſſe. Illud autem quomodo rationi non abſonum? Familiarium quidem & amicorum nemo à rep. defecit, neque periculorum belli particeps factus eſt: ſed miſere pollutos Hieroſolyma, ut inde auxilia adducerent. quanam amicitia aut familiaritate intercedente? nam è contra hoſtes erant, & moribus plurimum differebant. Illi vero, *ut* dicit, ſine mora eis obſequuti ſunt, pollicitationibus *ſcilicet* inducti, quod Ægyptum occupaturi eſſent; quaſi ipſi non admodum ejus regionis gnari, ex qua per vim pulſi fuerant. qui ſi tum miſeram aut egenam vitam egiſſent, forſan periculum adiiſſent. Cum autem urbem habitarent beatam, & regione *ſatis* ampla Ægypto meliori fruerentur, quid tandem erat, cur ob veteres hoſtes, eoſque corporibus morbidos, quos nemo è ſuis libenter ſuſti-

Manetho nulla nititur veriſimilitudine.

p Συνάπτεσθαι] συναποθάπτεσθαι *Hafn.*
q Αὐτοῖς] αὐτῆς *Hafn.*
r Αὐτοὺς] αὐτοῦς *Hafn.*
s Ὀσαρσὶφ.] Αρσιφ *Hafn.*
t Ὀσίρεως] Perperam Ὀρίσεως in *Ed. Gen.*
v Χρόνον εἶναι] Sic *MSS.* antea erat χρόν.

x Πάντως ἂν ἐγεγόνεισαν] Πάντες in aliquot *MSS.*
y Αὐτῷ] ὡς ἀνθρώπῳ habet *Hafn.*
z Μέντοι] μὲν *Hafn.*
a Παρεβάλλοντο.] Hinc *Parabolanus.* Vide *Huetium* in *Demonſt. Evangelica*, Prop. III. §. 20. Conf. Antt. lib. 2. c. 6. §. 8 Spanh.

b Του-

ſuſtinet, illis ut opem ferant diſcrimen adituri eſſent: neque enim futuram regis fugam præſciebant. nam ipſe è contra dixit, „ filium Amenophios cum trecentis millibus ad Peluſium occurriſſe:" id quod omnino cognitum erat univerſis qui advenerant. Mutationem vero propoſiti & fugam ejus unde conjectare poterant? Deinde, „ occupatis horreis Ægypti, multa mala feciſſe ait exercitum Hieroſolymitanum." atque hæc eis exprobrat, quaſi non hoſtes eis induxiſſet, aut quaſi hæc ſint aliunde accito militi objicienda, cum eadem ante adventum eorum feciſſent, facturoſque ſe juraſſent qui genere erant Ægyptii. Quinetiam, „ aliquanto poſt Amenophin, *ait*, hoſtes aggreſſum prælio ſuperaſſe, ſuſoſque ac fugatos Syriam uſque perſequutum eſſe." Adeo ſcilicet Ægyptus eſt omnibus undecunque eam invadentibus captu facilis; & qui tunc ea jure belli potiebantur, cum ſcirent Amenophin vivere, neque aditus ex Æthiopia communiverant, cum ad hoc bene parati inſtructique eſſent; neque de aliis copiis comparandis cogitaverant. „ Ille vero etiam Syriam uſque trucidans eos (*ut* ait) perſequutus eſt per arenoſa & inaquoſa loca." Scilicet cum haud facile eſſet exercitui etiam abſque pugna ea pertranſire.

30. Jam quidem juxta Manethonem, neque ex Ægypto genus noſtrum oriundum, neque inde aliqui admixti ſunt. Leproſorum enim & morbidorum multos quidem in lapidicinis periiſſe veriſimile eſt, qui longo tempore illic fuerint & duriter tractati; multos vero in pugnis quas poſtea iniverunt, plurimoſque in poſtrema & in fuga.

Vana de Moyſe finxit Manetho.

31. Reliquum mihi ut de Moyſe illi contradicam. Hunc virum mirandum quidem Ægyptii & divinum exiſtimant: volunt autem eum ſibimet vindicare cum obtrectatione incredibili; dicentes Heliopoliten eſſe, unum è ſacerdotibus iſtius loci, ob lepram cum aliis pulſum. Oſtenditur autem ex hiſtoriis eum LXVIII. annis priorem exſtitiſſe, & patres noſtros ex Ægypto in regionem quam nunc tenemus eduxiſſe. Quod vero nulla ejuſmodi calamitas in corpus ejus inciderit, manifeſtum eſt ex iis quæ ab ipſo dicebantur. Lepra contracta vetuit aut in urbe aut in vico habitare, ſed ſolos ambulare voluit, & quidem conſciſſis veſtibus. Et, qui eos tetigerit, aut eodem uſus fuerit tecto, eum cenſet impurum. Præterea ſi ſanetur morbus, & corpus ad ſuam naturam redeat, imperat purificationes quaſdam per ablutiones in fontanis aquis & per abraſiones omnium pilorum: multiſque & multiplicibus ſacris peractis tum demum eis permittit redire ad ſacram urbem. Quanquam è contra par erat, ut qui talem calamitatem expertus eſſet, provida quadam cura & humanitate uteretur erga eos, quibus accideret malo ejuſmodi conflictari. Non ſolum autem de leproſis ad hunc modum leges tulit, ſed ne minima quidem corporis parte mutilatos ad ſacrorum curam admiſit. Verum etſi quis ſacris admotus in talem calamitatem incideret, honore eum privari juſſit. Quomodo igitur veriſimile eſt illum has adverſus ſemetipſum

[b] ὑπομένειν, τούτοις ἔμελλον παρακινδυνεύσειν βοηθοῦντες. οὐ γὰρ δή γε τὸν γενησόμενον προῄδεσαν δρασμὸν τοῦ βασιλέως. τοὐναντίον γὰρ αὐτὸς εἴρηκεν, „ ὡς ὁ παῖς τοῦ Ἀμενώφιος τριάκοντα μυριάδας ἔχων, εἰς Πηλούσιον ὑπηντίαζεν." καὶ τοῦτο μὲν ᾔδεσαν πάντως οἱ παραγινόμενοι, τὸ δὲ μετανοήσειν αὐτὸν καὶ τὴν φυγὴν πόθεν εἰκάζειν ἔμελλον; „ [c] τὰ σιτία κρατήσαντας, φησὶ, τῆς Αἰγύπτου πολλὰ καὶ δεινὰ δρᾶν τοὺς ἐκ τῶν Ἱεροσολύμων ἐπιστρατεύσαντας." καὶ περὶ τούτων ὀνειδίζει, καθάπερ οὐ πολεμίους αὐτοὺς ἐπαγαγὼν, ἢ δέον τοῖς ἔξωθεν ἐπικληθεῖσιν ἐγκαλεῖν, ὁπότε ταῦτα πρὸ τῆς ἐκείνων ἀφίξεως ἔπραττον, καὶ πράξειν ὀμωμόκεσαν, [d] οἱ τὸ γένος Αἰγύπτιοι. ἀλλὰ καὶ „ χρόνοις ὕστερον Ἀμένωφις ἐπελθὼν ἐνίκησε μάχῃ, καὶ κτείνων τοὺς πολεμίους μέχρι τῆς Συρίας ἤλασεν." οὕτω γὰρ παντάπασίν ἐστιν ἡ Αἴγυπτος τοῖς ὁποθενδηποτοῦν ἐπιοῦσιν εὐάλωτος· καὶ οἱ τότε πολέμῳ κρατοῦντες αὐτὴν, ζῆν πυνθανόμενοι τὸν Ἀμένωφιν, οὔτε τὰς ἐκ τῆς Αἰθιοπίας ἐμβολὰς ὠχύρωσαν, πολλὴν εἰς τοῦτο παρασκευὴν ἔχοντες, οὔτε τὴν ἄλλην ἡτοίμασαν δύναμιν. „ ὁ δὲ καὶ μέχρι τῆς Συρίας ἀναιρῶν, φησὶν, αὐτοὺς ἠκολούθησε διὰ τῆς ψάμμου τῆς ἀνύδρου." [e] δηλονότι οὐ ῥᾴδιον οὐδ' ἀμαχεὶ στρατοπέδῳ διελθεῖν.

λ'. Κατὰ μὲν οὖν τὸν Μανεθῶνα, οὔτε ἐκ τῆς Αἰγύπτου τὸ γένος ἡμῶν ἐστιν, οὔτε τῶν ἐκεῖθέν τινες ἀνεμίχθησαν. τῶν γὰρ λεπρῶν καὶ νοσούντων πολλοὺς μὲν εἰκὸς ἐν ταῖς λιθοτομίαις ἀποθανεῖν, πολὺν χρόνον ἐκεῖ γενομένους καὶ κακοπαθήσαντας· πολλοὺς δ' ἐν ταῖς μετὰ ταῦτα μάχαις, πλείστους δ' ἐν τῇ τελευταίᾳ καὶ τῇ φυγῇ.

λα'. Λοιπόν μοι πρὸς αὐτὸν εἰπεῖν περὶ Μωϋσέως. τοῦτον δὲ τὸν ἄνδρα θαυμαστὸν μὲν Αἰγύπτιοι καὶ θεῖον νομίζουσι, βούλονται δὲ προσποιεῖν αὐτοῖς μετὰ βλασφημίας ἀπιθάνου, λέγοντες Ἡλιοπολίτην εἶναι τῶν ἐκεῖθεν ἱερέων ἕνα, διὰ τὴν λέπραν συνεξεληλασμένον. δείκνυται δ' ἐν ταῖς ἀναγραφαῖς, ὀκτωκαίδεκα σὺν τοῖς πεντακοσίοις πρότερον ἔτεσι γεγονὼς, καὶ τοὺς ἡμετέρους ἐξαγαγὼν ἐκ τῆς Αἰγύπτου πατέρας εἰς τὴν χώραν τὴν νῦν οἰκουμένην ὑφ' ἡμῶν. ὅτι δὲ οὐδὲ συμφορᾷ τινι τοιαύτῃ περὶ τὸ σῶμα κεχρημένος ἦν, ἐκ τῶν λεγομένων ὑπ' αὐτοῦ δῆλός ἐστι. τοῖς γὰρ λεπρῶσιν ἀπείρηκε, μήτε μένειν ἐν πόλει, μήτ' ἐν κώμῃ κατοικεῖν, ἀλλὰ μόνους περιπατεῖν κατεσχισμένους τὰ ἱμάτια. καὶ τὸν ἁψάμενον αὐτῶν ἢ [f] ὁμόροφον γενόμενον, οὐ καθαρὸν ἡγεῖται. καὶ μὴν κἂν θεραπευθῇ τὸ νόσημα, καὶ τὴν αὐτοῦ φύσιν ἀπολάβῃ, προείρηκέ τινας ἁγνείας, καθαρμοὺς πηγαίων ὑδάτων λουτροῖς, καὶ [g] ξυρήσεις πάσης τριχὸς, [h] πολλάς τε κελεύει καὶ παντοίας ἐπιτελέσαντα θυσίας τότε παρελθεῖν εἰς τὴν ἱερὰν πόλιν. [i] καίτοι τοὐναντίον εἰκὸς ἦν προνοίᾳ τινὶ καὶ φιλανθρωπίᾳ χρήσασθαι, τὸν ἐν τῇ συμφορᾷ ταύτῃ γεγονότα, πρὸς τοὺς [k] ὁμοίως αὐτῷ δυστυχήσαντας. οὐ μόνον δὲ περὶ τῶν λεπρῶν οὕτως ἐνομοθέτησεν, ἀλλ' οὐδὲ τοῖς καὶ τὸ βραχύτατόν τι τοῦ σώματος ἠκρωτηριασμένοις ἱερᾶσθαι συγκεχώρηκεν. ἀλλ' εἰ καὶ μεταξύ [l] τις ἱερώμενος τοιαύτῃ χρήσαιτο συμφορᾷ, τὴν τιμὴν αὐτὸν ἀφείλετο. πῶς οὖν εἰκὸς ἐκεῖνον ταῦτα νομοθετεῖν καθ' [m] ἑαυ-

b Ὑπομένειν,] Ὑπέμενον in *Cod. Hafn.*

c Τὰ σιτία κρατήσαντας,] Σιτία κρατήσαντας in margine *impreſſi exemplaris* Viri docti manu notati.

d Οἱ] ὅτι *Hafn.*

e Δηλονότι οὐ ῥᾴδιον — διελθεῖν.] Δηλονότι οὐ ῥᾴδιον οὐδ' ἀμαχεὶ στρατοπέδῳ διελθεῖν *Hafn.*

f Ὁμόροφον] Dicitur & ὁμωρόφιος (quomodo & in *Hafn.* extat,) pro eodem. Ὁμόροφος de eo, qui ſub eodem tecto cum homicidis aut proditoribus habitat apud Demoſthen. de Corona p. 353. & Mid. p. 402. Spanh.

g Ξυρήσεις] Sic è *MSS.* ξυρήσας in *Editis.* magis emphaticè καὶ ξυρήσεις πάσης τῆς τριχός.

h Πολλάς] πολλὰ *Hafn.*

i Καίτοι τοὐναντίον] Similia habet in *Originibus*, l. 6. c. 5. p. 8. καὶ τὸ ἐναντίον. *Hafn.*

k Ὁμοίως] ὁμοίοις *Hafn.*

l Τις ἱερώμενος] τοῦτο ἱερώμενος *Hafn.*

m Ἑαυ-

[m] ἑαυτῷ, εἰς ὄνειδός τε καὶ βλάβην νόμους συντιθεμένους; ἀλλὰ μὴν καὶ τοὔνομα λίαν ἀπιθάνως μετατέθεικεν. „Ὀσαρσὶφ γὰρ, φησὶν, ἐκαλεῖτο." τοῦτο μὲν οὖν εἰς τὴν μετάθεσιν οὐκ ἐναρμόζει. τὸ δ' ἀληθὲς ὄνομα δηλοῖ τὸν ἐκ τοῦ ὕδατος σωθέντα Μωϋσῆν· τὸ γὰρ ὕδωρ οἱ Αἰγύπτιοι Μῶϋ καλοῦσιν. ἱκανῶς οὖν γεγονέναι νομίζω καὶ δῆλον, [n] ὅτι Μανεθὼς, ἕως μὲν ἠκολούθει ταῖς ἀρχαίαις [o] ἀναγραφαῖς, οὐ πολὺ τῆς ἀληθείας διημάρτανεν· [p] ἐπὶ δὲ τοὺς ἀδεσπότους μύθους τραπόμενος, ἢ συνέθηκεν αὐτοὺς ἀπιθάνως, ἤ τισι τῶν πρὸς ἀπέχθειαν εἰρηκότων ἐπίστευσεν.

λβ'. Μετὰ τοῦτον ἐξετάσαι βούλομαι Χαιρήμονα. καὶ γὰρ οὗτος Αἰγυπτιακὴν φάσκων ἱστορίαν συγγράφειν, καὶ προσθεὶς ταυτὸ ὄνομα τοῦ βασιλέως, ὅπερ ὁ Μανεθὼς, Ἀμένωφιν, καὶ τὸν υἱὸν αὐτοῦ Ῥαμέσσην, φησὶν, ὅτι „κατὰ τοὺς ὕπνους ἡ Ἶσις ἐφάνη τῷ Ἀμενώφει, μεμφομένη αὐτὸν, ὅτι τὸ ἱερὸν αὐτῆς ἐν τῷ πολέμῳ κατέσκαπται. [q] Φριτιφάντην δὲ ἱερογραμματέα φάναι, ἐὰν τῶν τοὺς μολυσμοὺς ἐχόντων ἀνδρῶν καθάρῃ τὴν Αἴγυπτον, παύσασθαι τῆς [r] πτοίας αὐτόν. ἐπιλέξαντα δὲ τῶν ἐπισινῶν μυριάδας εἰκοσιπέντε ἐκβαλεῖν. ἡγεῖσθαι δ' αὐτῶν γραμματέας Μωϋσῆν τε καὶ Ἰώσηπον, καὶ τοῦτον ἱερογραμματέα· Αἰγύπτια δὲ αὐτοῖς ὀνόματα εἶναι, τῷ μὲν Μωϋσῇ Τισιθὲν, τῷ δὲ Ἰωσήπῳ Πετεσήφ. τούτους δ' εἰς Πηλούσιον ἐλθεῖν καὶ ἐπιτυχεῖν μυριάσι τριακονταοκτὼ καταλελειμμέναις ὑπὸ τοῦ Ἀμενώφιος, ἃς οὐ θέλειν εἰς τὴν Αἴγυπτον διακομίζειν. [s] οἷς φιλίαν συνθεμένους ἐπὶ τὴν Αἴγυπτον στρατεῦσαι. τὸν δὲ Ἀμένωφιν οὐχ ὑπομείναντα τὴν ἔφοδον αὐτῶν, εἰς Αἰθιοπίαν φυγεῖν καταλιπόντα τὴν γυναῖκα ἔγκυον· ἣν [t] κρυπτομένην ἔν τισι σπηλαίοις τεκεῖν παῖδα, ὄνομα [u] Μεσσήνην, ὃν ἀνδρωθέντα ἐκδιῶξαι τοὺς Ἰουδαίους εἰς τὴν Συρίαν, ὄντας περὶ εἴκοσι μυριάδας, καὶ τὸν πατέρα Ἀμένωφιν ἐκ τῆς Αἰθιοπίας [x] καταδέξασθαι.

λγ'. Καὶ ταῦτα μὲν ὁ Χαιρήμων. οἶμαι δ' αὐτόθεν φανερὰν εἶναι ἐκ τῶν εἰρημένων [y] τὴν ἀμφοῖν ψευδολογίαν. ἀληθείας μὲν γάρ τινος ὑποκειμένης, ἀδύνατον ἦν διαφωνεῖν ἐπὶ τοσοῦτον. οἱ δὲ τὰ ψευδῆ συντιθέντες, οὐχ ἑτέροις σύμφωνα γράφουσιν, ἀλλ' αὐτοῖς τὰ δόξαντα πλάττουσιν. ἐκεῖνος μὲν οὖν ἐπιθυμίαν τοῦ βασιλέως ἵνα τοὺς θεοὺς ἴδῃ, φησὶν ἀρχὴν γενέσθαι τῆς τῶν μιαρῶν ἐκβολῆς· ὁ δὲ Χαιρήμων ἴδιον ὡς τῆς Ἴσιδος ἐνύπνιον συντέθεικεν. κἀκεῖνος μὲν Ἀμένωφιν εἶναι λέγει τὸν προειπόντα τῷ βασιλεῖ τὸν καθαρμόν· οὗτος δὲ Φριτιφάντην. ὁ δὲ δὴ τοῦ πλήθους ἀριθμὸς καὶ σφόδρα σύνεγγυς, ὀκτὼ μὲν μυριάδας ἐκείνου λέγοντος, [z] τούτου δὲ πέντε πρὸς ταῖς εἴκοσιν. ἔτι τοίνυν ὁ μὲν Μανεθὼς πρότερον εἰς τὰς λιθοτομίας τοὺς μιαροὺς ἐκβαλὼν, εἶτα αὐτοῖς τὴν Αὔαριν δοὺς ἐγκατοικεῖν, καὶ τὰ πρὸς τοὺς ἄλλους Αἰγυπτίους [a] ἐκπολεμώσας, τότε φησὶν ἐπικαλέσασθαι τὴν παρὰ τῶν Ἱεροσολυμιτῶν αὐτοὺς ἐπικουρίαν. ὁ δὲ Χαιρήμων ἀπαλλαττομένους ἐκ τῆς Αἰγύπτου, περὶ Πηλούσιον εὑρεῖν ὀκτὼ καὶ τριάκοντα μυριάδας ἀνθρώπων, καταλελειμμένας ὑπὸ τοῦ Ἀμενώφιος, καὶ μετ' ἐκείνων πάλιν εἰς τὴν Αἴγυπτον ἐμβαλεῖν, φυγεῖν δὲ τὸν Ἀμένωφιν εἰς τὴν Αἰθιοπίαν. τὸ δὲ δὴ γενναιότατον οὐδὲ τίνες ἢ πόθεν ἦσαν αἱ τοσαῦται τοῦ στρατοῦ μυριάδες εἴρηκεν, εἴτε Αἰγύπτιοι τὸ γένος, εἴτ' ἔξωθεν ἥκοντες. ἀλλ' οὐδὲ τὴν αἰτίαν διεσάφησε, δι' ἣν αὐτοὺς ὁ βασιλεὺς εἰς τὴν Αἴγυπτον ἀγαγεῖν [b] οὐκ ἠθέλησεν, ὁ περὶ τῶν λεπρῶν τὸ τῆς Ἴσιδος ἐνύπνιον συμπλά-

cum opprobrio & damno leges tuliſſe? Quin & nomen quidem ei valde incredibiliter mutatum. „Oſarſiph enim (inquit) vocabatur." Et hoc quidem mutationi parum congruum. Verum autem nomen ſignificat ex aqua ſervatum Moyſen. nam aquam Moy vocant Ægyptii. Satis igitur declaratum eſſe exiſtimo, quod Manetho, quatenus veterum ſcripta ſequitur, non multum à veritate aberraverit: ubi vero ad fabulas ab incerto auctore ſe vertit, aut parum veriſimiliter eas confinxit, aut iis qui ex odio in gentem eas narraverant fidem habuit.

Chæremonis locus ex Ægyptiaca historia.

32. Poſt hunc volo in Chæremonem inquirere. Hic enim Ægyptiacam ſe ſcribere hiſtoriam profeſſus, addenſque idem nomen regis quod Manethon, Amenophin, & filium ejus Rameſſen, ait, „Iſidem in ſomnis Amenophi apparuiſſe, de eo querentem, quod templum illius per bellum dirutum eſſet. Phritiphantem vero ſacrum ſcribam dixiſſe, ſi de pollutis hominibus Ægyptum purgare vellet, fore ut liberetur à nocturnis terroribus. Atque ita morbidorum millia CCL. collegiſſe & è finibus ejeciſſe. Duces vero eorum fuiſſe ſcribas Moyſen & Joſephum, atque hunc ſacrorum ſcribam *fuiſſe*: Ægyptia vero eis nomina eſſe, Moyſi quidem Tiſithen, Joſepho vero Peteſeph. Hos Peluſium veniſſe, ibique offendiſſe CCCLXXX. millia ab Amenophi relicta, quæ is in Ægyptum transferre noluerat. Cum his icto fœdere contra Ægyptum expeditionem factam. Amenophin autem, impetum illorum non ſuſtinentem, in Ægyptum fugiſſe, relicta uxore gravida: quam, in ſpeluncas quaſdam abditam, puerum enixam eſſe, nomine Meſſenen, eumque adultum expuliſſe Judæos in Syriam, numero circiter ducenta millia; & patrem Amenophin ex Æthiopia recepiſſe.

Pugna inter Manethonem & Chæremonem de fuga Judæorum ex Ægypto.

33. Et hæc quidem Chæremon. Reor autem ex his ipſis quæ dicta ſunt amborum manifeſtam fore mentiendi voluntatem. Si quid enim veritatis ſubeſſet, fieri non potuit ut in tantum diſcreparent. at qui mendacia componunt, non quæ cum aliis conſentiunt iſta ſcribunt, ſed quod ipſis viſum eſt confingunt. Et ille quidem regiam cupiditatem videndi Deos ait cauſam exſtitiſſe ejiciendi impuros: Chæremon autem ſuum de Iſide ſomnium finxit. Et ille quidem Amenophin eſſe dicit, qui regem præmonuit de luſtratione facienda: hic vero Phritiphantem. in multitudinis autem numero ſane non multum diſcordant, illo octoginta millia referente, hoc ducenta quinquaginta. Præterea Manetho quidem primum in lapicidinas ejici pollutos, deinde ad Avarim habitandam traduci: ac reliqua Ægypto bello vexata, tum demum ab illis accita eſſe dicit Hieroſolymitanorum auxilia. Chæremon autem Ægypto diſcedentes circa Peluſium inveniſſe trecenta & octoginta millia hominum ab Amenophi relicta, & cum illis rurſus Ægyptum invaſiſſe, Amenophin vero in Æthiopiam ſe recepiſſe. Quod vero eſt omnium lepidiſſimum, ne illud quidem, quinam & unde erant tot militum myriades dixit, neque Ægyptiine fuerint genere, an aliunde advenientes. Sed neque cauſam indicavit, cur eos rex in Ægyptum ducere noluerit, qui de leproſis & Iſide ſomnium confinxit.

m Ἑαυτῷ,] ἑαυτοῦ Hafn.
n Ὅτι] δ' ὅτι Hafn.
o Ἀναγραφαῖς.] ἱστορίαις in Cod. Elienſi.
p Ἐπὶ] ἐπεὶ Hafn.
q Φριτιφάντην] Φριθιφάντην vel Φριθοβάντην in aliquot MSS. & hic & inf.
r Πτοίας αὐτόν.] Πτόης in Cod. Hafn. & Elienſi.
s Οἷς] οἷ Hafn.
Tomus II.

t Κρυπτομένην] κρυβομένην Hafn.
u Μεσσήνην,] Ῥαμέσσην in Cod. Elienſ.
x Καταδέξασθαι.] In Marg. Hafn. adſcrib. leg. eſſe ὑποδέξασθαι.
y Τὴν ἀμφοῖν] τοῖν ἀμφοῖν Hafn.
z Τούτου δὲ] Τοῦ δὲ in MS.
a Ἐκπολεμώσας,] Ἐκπολεμῶσαι in MS.
b Οὐκ ἠθέλησεν,] Οὐκ ἤθελεν in MS.

finxit. Moyſi vero & Joſephum, quaſi eodem tempore ſimul expulſum, Chæremon adjunxit, & quidem quatuor ætatibus ante Moyſen defunctum, quorum ſunt anni centum fere & ſeptuaginta. Quin & Rameſſes Amenophios filius, ſecundum Manethonem quidem, adoleſcens bellum adminiſtrat cum patre, & cum eodem exſulat, fuga elapſus in Æthiopiam. Hic autem finxit eum poſt patris obitum in ſpelunca quadam natum, & poſtea in prælio victoriam reportantem, & Judæos in Syriam abigentem, numero circiter CC. millia. O facilitatem *hominis!* neque enim prius, quinam erant illa CCCLXXX. millia, dixit, neque quomodo CLXXX. millia perierint; in aciéne ceciderint, an ad Rameſſen transfugerint. quod vero maxime mirandum, ne cognoſcere quidem ex eo licet, quoſnam vocet Judæos, vel utris eorum det hanc appellationem; illiſne CCL. millibus leproſorum, an his CCCLXXX. millibus, quæ circa Peluſium erant. Sed ſtultum fortaſſe eſſet eos pluribus redarguere, qui à ſemetipſis redarguti ſunt. Si ab aliis, hoc utique ferendum eſſet.

Lyſimachus diſſentit ab utroque.

34. His autem addam Lyſimachum, idem quidem habentem cum prædictis mendacii argumentum, illorum vero incredibilitatem figmentorum enormitate ſuperantem. unde conſtat eum ex magno *in nos* odio *ſua* confinxiſſe. dicit enim, „ ſub Bocchori rege Ægyptiorum, populum Judæorum, quod eſſent lepra, ſcabie, & aliis quibuſdam morbis infecti, ad templa confugiſſe, & victum mendicaſſe. multis autem hominibus morbo correptis, ſterilitatem in Ægypto accidiſſe. Bocchorim vero, Ægyptiorum regem, ad Ammonem ſciſcitatum oracula de ſterilitate miſiſſe: reſponſumque à Deo, repurganda eſſe templa ab hominibus impuris & impiis, ejiciendo eos è templis in loca deſerta, cæterum ſcabioſos ac leproſos mergendos, tanquam ſole ut iſti viverent ægre ferente; & templa expianda, atque ita fore ut terra fructum ferat. Bocchorim autem accepto oraculo, accerſitiſque ſacerdotibus & ſacrificiis, juſſiſſe, ut impuri collecti militibus traderentur, deportandi in deſertum; utque leproſi plumbeis laminis involuti in pelagus dejicerentur. Submerſis autem leproſis ac impetiginoſis, reliquos congregatos in loca deſerta expoſitos eſſe ut perirent. Eos autem habito concilio de ſeipſis conſultaſſe: & nocte ſuperveniente, accenſis ignibus ac lucernis cuſtodias agitaſſe; ſequentique nocte jejunaſſe ut Deos ſaluti ſuæ propitios haberent. Inſequenti vero luce, à Moyſe quodam ipſis conſilium datum, ut irent intrepidi una via, uſque dum ad loca culta perveniretur: tum præcepiſſe, ne cui hominum in poſterum benevoli eſſent, neque optima ſuggererent ſed deteriora; utque Deorum templa & altaria, prout in ea inciderent, everterent. Cum autem alii iſta comprobaſſent, & facere decreviſſent, iter factum eſſe per deſertum, & poſt multa incommoda tandem ad loca culta perventum: dein & hominibus injurioſe tractatis, & fanis compilatis ac incenſis,

σας. τῷ δὲ Μωϋσεῖ καὶ τὸν Ἰώσηπον ὁ Χαιρήμων, ὡς ἐν ταὐτῷ χρόνῳ συνεξεληλασμένον, προστέθεικεν, τὸν πρὸ Μωϋσέως πρεσβύτερον τέσσαρσι γενεαῖς τετελευτηκότα, ὧν ἐστιν ἔτη σχεδὸν ἑβδομήκοντα καὶ ἑκατόν. ἀλλὰ μὴν ὁ Ῥαμέσσης ὁ τοῦ Ἀμενώφιος υἱὸς, κατὰ μὲν τὸν Μανέθωνα, νεανίας συμπολεμεῖ τῷ πατρὶ, καὶ συνεκπίπτει, φυγὼν εἰς τὴν Αἰθιοπίαν. οὗτος δὲ πεποίηκεν αὐτὸν μετὰ τὴν τοῦ πατρὸς τελευτὴν, ἐν σπηλαίῳ τινὶ γεγεννημένον. καὶ μετὰ ταῦτα νικῶντα μάχῃ, καὶ τοὺς Ἰουδαίους εἰς Συρίαν ἐξελαύνοντα, τὸν ἀριθμὸν ὄντας περὶ μυριάδας εἴκοσιν. ὢ τῆς εὐχερείας. οὔτε γὰρ πρότερον οἵτινες ἦσαν αἱ τριάκοντα καὶ ὀκτὼ μυριάδες εἶπεν, οὔτε πῶς αἱ [c] τεσσαράκοντα καὶ τρεῖς διεφθάρησαν. πότερον ἐν τῇ μάχῃ [d] κατέπεσον, ἢ πρὸς τὸν Ῥαμέσσην [e] μετεβάλλοντο. τὸ δὲ δὴ θαυμασιώτατον, οὐδὲ τίνας καλεῖ τοὺς Ἰουδαίους δυνατόν ἐστι παρ' αὐτοῦ μαθεῖν, ἢ ποτέροις αὐτῶν τίθεται ταύτην τὴν προσηγορίαν ταῖς εἰκοσιπέντε μυριάσι τῶν λεπρῶν, ἢ ταῖς ὀκτὼ καὶ τριάκοντα ταῖς περὶ τὸ Πηλούσιον. ἀλλὰ γὰρ εὔηθες ἴσως ἂν εἴη διὰ πλειόνων ἐλέγχειν τοὺς ὑφ' ἑαυτῶν ἐληλεγμένους. τὸ γὰρ ὑπ' ἄλλων ἦν μετριώτερον.

λδ'. Ἐπισυνάξω δὲ τούτοις Λυσίμαχον, εἰληφότα μὲν τὴν αὐτὴν τοῖς προειρημένοις ὑπόθεσιν [f] τοῦ ψεύσματος, ὑπερπεπαικότα δὲ τὴν ἐκείνων ἀπιθανότητα τοῖς πλάσμασι. [g] δι' ὃ καὶ δῆλός ἐστι συντεθεικὼς κατὰ πολλὴν ἀπέχθειαν. λέγει γάρ, „ ἐπὶ Βοκχόρεως τοῦ Αἰγυπτίων βασιλέως, τὸν λαὸν τῶν Ἰουδαίων λεπροὺς ὄντας καὶ ψωροὺς, καὶ ἄλλα νοσήματά τινα ἔχοντας, εἰς τὰ ἱερὰ καταφεύγοντας μεταιτεῖν τροφήν. παμπόλλων δὲ ἀνθρώπων νοσηλείᾳ περιπεσόντων, ἀκαρπίαν ἐν τῇ Αἰγύπτῳ γενέσθαι. Βόκχοριν δὲ, τὸν τῶν Αἰγυπτίων βασιλέα, [h] εἰς Ἄμμωνα πέμψαι περὶ τῆς ἀκαρπίας τοὺς μαντευσομένους τὸν θεὸν δὲ [i] εἰπεῖν, τὰ ἱερὰ καθᾶραι ἀπ' ἀνθρώπων ἀνάγνων καὶ δυσσεβῶν, [k] ἐκβαλόντα αὐτοὺς ἐκ τῶν ἱερῶν εἰς τόπους ἐρήμους, τοὺς δὲ ψωροὺς καὶ λεπροὺς βυθίσαι, ὡς τοῦ ἡλίου ἀγανακτοῦντος ἐπὶ τῇ τούτων ζωῇ, καὶ τὰ ἱερὰ ἁγνίσαι, καὶ οὕτω τὴν γῆν καρποφορήσειν. τὸν δὲ Βόκχοριν τοὺς χρησμοὺς λαβόντα, τούς τε ἱερεῖς καὶ [l] ἐπιβωμίτας προσκαλεσάμενον, κελεῦσαι ἐπιλογὴν ποιησαμένους τῶν ἀκαθάρτων, τοῖς στρατιώταις τούτους παραδοῦναι κατάξειν αὐτοὺς εἰς τὴν ἔρημον· τοὺς δὲ λεπροὺς εἰς μολυβδίνους χάρτας ἐνδήσαντας, ἵνα καθῶσιν εἰς τὸ πέλαγος. βυθισθέντων δὲ τῶν λεπρῶν καὶ ψωρῶν, τοὺς ἄλλους συναθροισθέντας εἰς τόπους ἐρήμους ἐκτεθῆναι ἐπ' ἀπωλείᾳ· συναχθέντας δὲ βουλεύσασθαι περὶ αὐτῶν, νυκτὸς δ' ἐπιγενομένης, πῦρ καὶ λύχνους καύσαντας φυλάττειν ἑαυτοὺς, τήν τ' ἐπιοῦσαν νύκτα νηστεύσαντας ἱλάσκεσθαι τοὺς θεοὺς, περὶ τοῦ σῶσαι αὐτούς. τῇ δ' ἐπιούσῃ ἡμέρᾳ Μωϋσῆν τινα συμβουλεῦσαι αὐτοῖς, παραβαλλομένους μίαν ὁδὸν τέμνειν, [m] ἄχρις ἂν ἔλθωσιν εἰς τόπους οἰκουμένους, παρακελεύσασθαί τε αὐτοῖς, μήτε ἀνθρώπων τινὶ εὐνοήσειν, μήτε ἄριστα συμβουλεύσειν, ἀλλὰ τὰ χείρονα· θεῶν τε ναοὺς καὶ βωμοὺς, οἷς ἂν περιτύχωσιν, ἀνατρέπειν. συναινεσάντων δὲ τῶν ἄλλων, τὰ δοχθέντα ποιοῦντας διὰ τῆς ἐρήμου πορεύεσθαι, ἱκανῶς δὲ ὀχληθέντας ἐλθεῖν εἰς τὴν οἰκουμένην χώραν, καὶ τούς τε ἀνθρώπους ὑβρίζοντας, καὶ τὰ ἱερὰ συλῶντας καὶ ἐμπρήσαντας,

» ἐλθεῖν

c Τεσσαράκοντα καὶ τρεῖς διεφθάρησαν] Εἴκοσι καὶ τρεῖς in *MSS. Big.* & *Haf.* In *Vet. Interpr.* habemus, *neque quomodo* CLXXX. *millia perierint.*

d Κατέπεσον,] κατέπεσαν *Hafn.*

e Μετεβάλλοντο.] Μετεβάλοντο in *MSS.*

f Τοῦ ψεύσματος.] Poſt hæc iterum *Hafn.* ψεύσματος περὶ τῶν λεπρῶν καὶ λελωβημένων. quod apparet Gloſſatoris eſſe.

g Δι' ὃ καὶ δῆλός ἐστι συντεθεικὼς] καὶ δῆλος συνθεὶς, reliquis avulſis *Hafn.*

h Εἰς Ἄμμωνα] Εἰς Ἄμμωνος in *MSS.* & hic loci & infra, §. ſeq. 35. initio.

i Εἰπεῖν,] Ἔφη in *MSS.*

k Ἐκβαλόντα αὐτοὺς] *Al.* ἐκβάλλοντα.

l Ἐπιβωμίτας] πῦρ ἐπιβώμιον *Euripid. Electr.* v. 715. & ἐπιβώμια ῥέζειν *Theocrit. Idyll.* VI. v. 26. Spanh. ἐπιβωμίτας *Hafn.*

m Ἄχρις ἂν ἔλθωσιν]. Ἄχρις ἂν ὅτε ἔλθωσιν in *Cod. Big.* & *Hafn.*

„ ἐλθεῖν εἰς τὴν νῦν Ἰουδαίαν προσαγορευομένην, κτίσαντας δὲ πόλιν ἐνταῦθα κατοικεῖν. τὸ δὲ ἄστυ τοῦτο [n] Ἱερόσυλα ἀπὸ τῆς ἐκείνων διαθέσεως [o] ὀνομάσθαι. ὕστερον δ' αὐτοὺς ἐπικρατήσαντας, χρόνῳ διαλλάξαι τὴν ὀνομασίαν [p] πρὸς τὸ μὴ ὀνειδίζεσθαι, καὶ τήν τε πόλιν Ἱεροσόλυμα, καὶ αὐτοὺς Ἱεροσολύμους προσαγορεύεσθαι.

λέ. Οὗτος δὲ [q] οὐ τὸν αὐτὸν ἐκείνοις εὗρεν εἰπεῖν βασιλέα, καινότερον δ' ὄνομα συνέθηκεν, καὶ παρεὶς ἐνύπνιον καὶ προφήτην Αἰγύπτιον, εἰς [r] Ἄμμωνα ἀπελήλυθε περὶ τῶν ψωρῶν καὶ λεπρῶν χρησμὸν οἴσων. φησὶ γὰρ εἰς τὰ ἱερὰ συλλέγεσθαι πλῆθος Ἰουδαίων. [s] ἆρά γε [t] τούτοις τοῖς λεπροῖς ὄνομα θέμενος, [v] ἢ μόνων τῶν Ἰουδαίων τοῖς νοσήμασι περιπεσόντων; λέγει γὰρ ὁ λαὸς τῶν Ἰουδαίων. ὁποῖος; ἔπηλυς, ἢ τὸ γένος ἐγχώριος; διατί τοίνυν Αἰγυπτίους αὐτοὺς ὄντας Ἰουδαίους καλεῖς; εἰ δὲ ξένοι, διατί πόθεν οὐ λέγεις; πῶς δὲ, τοῦ βασιλέως πολλοὺς μὲν αὐτῶν βυθίσαντος εἰς τὴν θάλασσαν, τοὺς δὲ λοιποὺς εἰς ἐρήμους τόπους ἐκβαλόντος, τοσοῦτο τὸ πλῆθος ὑπελείφθησαν; ἢ τίνα τρόπον διεξῆλθον μὲν τὴν ἔρημον, ἐκράτησαν δὲ τῆς χώρας ἣν νῦν κατοικοῦμεν, ἔκτισαν δὲ καὶ πόλιν, καὶ νεὼν ᾠκοδομήσαντο πᾶσι περιβόητον; ἐχρῆν δὲ καὶ περὶ τοῦ νομοθέτου μὴ μόνον εἰπεῖν τοὔνομα, δηλῶσαι δὲ καὶ τὸ γένος ὅς τις ἦν καὶ τίνων. διατί δὲ τοιούτους ἂν αὐτοῖς ἐπεχείρησε τιθέναι νόμους περὶ θεῶν, καὶ τῆς πρὸς ἀνθρώπους ἀδικίας κατὰ τὴν πορείαν. εἴτε γὰρ Αἰγύπτιοι τὸ γένος ἦσαν, οὐκ ἂν ἐκ τῶν πατρίων ἐθῶν οὕτω ῥᾳδίως μετεβάλλοντο. εἴτ' ἀλλαχόθεν ἧκαν, πάντως τινὲς ὑπῆρχον αὐτοῖς νόμοι, διὰ μακρᾶς συνηθείας πεφυλαγμένοι. εἰ μὲν οὖν περὶ τῶν ἐξελασάντων αὐτοὺς ὤμοσαν μηδέ ποτε εὐνοήσειν, λόγον εἶχεν εἰκότα, πᾶσι δὲ πόλεμον ἀνθρώποις ἀκήρυκτον ἄρασθαι τούτους, εἴπερ ἔπραττον ὡς αὐτὸς λέγει κακῶς, καὶ τῆς πάντων βοηθείας δεομένους, ἄνοιαν οὐκ ἐκείνων, ἀλλὰ τοῦ ψευδομένου πάνυ πολλὴν παρίστησιν. ὅς γε καὶ τοὔνομα θέσθαι τῇ πόλει ἀπὸ τῆς [x] ἱεροσυλίας αὐτοὺς ἐτόλμησεν εἰπεῖν, τοῦτο δὲ μετὰ ταῦτα παρατρέψαι. δῆλον γὰρ ὅτι τοῖς μὲν ὕστερον γενομένοις αἰσχύνην τοὔνομα καὶ μῖσος ἔφερεν· αὐτοὶ δ' οἱ κτίζοντες τὴν πόλιν, κοσμήσειν αὑτοὺς ὑπελάμβανον οὕτως ὀνομάσαντες. ὁ δὲ γενναῖος οὗτος ὑπὸ πολλῆς τῆς λοιδορεῖν ἀκρασίας οὐ συνῆκεν, ὅτι ἱεροσυλεῖν οὐ κατὰ τὴν αὐτὴν φωνὴν Ἰουδαῖοι τοῖς Ἕλλησιν ὀνομάζομεν. τί οὖν [y] ἔτι πλείω τις λέγοι πρὸς τὸν ψευδόμενον οὕτως ἀναισχύντως; ἀλλ' ἐπειδὴ σύμμετρον ἤδη τὸ βιβλίον εἴληφε μέγεθος, ἑτέραν ποιησάμενος ἀρχὴν, τὰ λοιπὰ τῶν εἰς τὸ προκείμενον πειράσομαι προσαποδοῦναι.

„ veniſſe in locum qui nunc Judæa dicitur, „ conditaque civitate illic habitare. iſtam autem „ urbem *ἱερόσυλα* ab ipſorum * diſpoſitione no„ minatam eſſe : poſtea autem auctos viribus „ nomen mutaſſe ut probro non afficerentur, & „ urbem Hieroſolyma, & ſeipſos Hieroſolymos „ vocaſſe.

Facetus error de Hieroſolymis.

35. Hic non eundem cum illis invenit regem quem memoraret, ſed recentius nomen confinxit; & omiſſo ſomnio & vate Ægyptio ad Ammonem abiit de impetiginoſis ac leproſis reſponſum relaturus. Dicit enim ad templa collectam multitudinem Judæorum. incertum leproſiſne nomen imponens, an quod ſolos Judæos morbus occuparit? ait enim, populus Judæorum. qualis? advena an indigena? Cur igitur eos, cum ſint Ægyptii, Judæos vocas? Quod ſi hoſpites ſint, cur undenam ſunt non dicis? Quomodo autem, cum rex tam multos ex his in mare demerſiſſet, & reliquos in loca deſerta ejeciſſet, tanta multitudo ſuperfuit? aut quo pacto deſertum pertranſierunt, & regionem occuparunt quam nunc tenemus, & urbem inſuper condiderunt, & templum extruxerant apud omnes celebre? Oportebat autem non ſolum legiſlatorem nominaſſe, ſed & genus ejus indicaſſe, quiſnam erat, & ex quibus ortus; & quamobrem eis inter eundum tales voluerit ferre leges de Diis, deque iis quæ hominibus cederent in injuriam. Sive enim Ægyptii erant genere, non tam facile patrios mores abdicaſſent: ſive aliunde erant, omnino aliquas habebant leges ad quas longa conſuetudine inſtituti erant. At enim ſi quidem juraſſent, nunquam ſe illis qui eos expulerant fore benevolos, non immerito factum fuiſſet; illos vero bellum acerrimum adverſus omnes homines ſuſcepiſſe, cum eſſent (ut ipſe ait) miſeri, & omnium opis egeni, magnam plane non illorum, ſed qui iſta finxerit, ſtultitiam oſtendiſſet; qui ſcilicet affirmare auſus eſt, nomen impoſitum civitati à templorum ſpoliatione, & hoc poſtea fuiſſe mutatum. Manifeſtum enim poſteris quidem tale nomen probroſum fuiſſe & odioſum; ipſi vero qui fundarunt urbem, ſibi ornamento fore exiſtimarunt ejuſmodi nomen. Hic autem vir bonus præ immoderata conviciandi intemperantia non intellexit, quod ſacrorum direptio non eadem voce Græcis & Judæis exprimitur. Quid ergo amplius quilibet diceret contra mendacium impudenter adeo confictum? Sed quoniam juſtam ad magnitudinem excrevit libellus, alio facto principio, reliqua, quæ ad id quod propoſui ſpectant, faciam ſedulo ut adjiciantur.

n Ἱερόσυλα] Ἱεροσόλυμα in *MSS.*
o Ὀνομάσθαι.] Ὀνόμασαι in *MSS.*
p Πρὸς τὸ μὴ ὀνειδίζεσθαι.] Ita lego cum *Vet. Interp.* antea erat πρὸς τὸ ὀνειδίζεσθαι.
q Οὐ τὸν] οὐ δὲ τὸν *Hafn.*
r Ἄμμωνα] Ἄμμωνος *Hafn.*
s Ἆρά γε] Abſunt ab *Hafn.*
t Τούτοις τοῖς λεπροῖς ὄνομα θέμενος,] Illud τούτοις ex *MSS.*
v Ἢ μόνων τῶν Ἰουδαίων] Μόνον in *MSS.*
x Ἱεροσυλίας] Vide *Nicephorum Calliſtum* in *Eccl. Hiſt.* L IV, c. 33. ſub finem.
y Ἔτι] Εἰπὲ *Hafn.*

* *Viz.* quod ipſe ποιήσωσιν.

ΦΛ. ΙΩΣΗΠΟΥ,

ΠΕΡΙ

ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΟΣ ΙΟΥΔΑΙΩΝ,

[a] ΚΑΤΑ ΑΠΙΩΝΟΣ

[b] ΛΟΓΟΣ Β'.

FLAVII JOSEPHI,

DE

ANTIQUITATE JUDÆORUM,

CONTRA APIONEM

LIBER II.

SUPERIORI quidem libro, mi chariſſime Epaphrodite, & gentis noſtræ antiquitatem demonſtravi, veritatem ex Phœnicum & Chaldæorum & Ægyptiorum ſcriptis confirmando, multis etiam Græcorum hiſtoricis in teſtes adductis, & calumnias Manethonis & Chæremonis & aliorum quorundam refutavi. Nunc vero ad reliquos, qui aliquid contra nos ſcripſerunt, refellendos arguendoſque aggrediar: quanquam ſubit mihi dubitare, an Apioni Grammatico refutando operam impenderem. Nam eorum quæ ab ipſo ſcripta ſunt, nonnulla quidem ſimilia ſunt dictis aliorum, quæ vero de ſuo adjecit valde frigida ſunt; & in pleriſque ſcurrilitatem prodit, ſeque (ſi vere *& libere loquendum*) plane indoctum eſſe oſtendit; ac ſi compoſita eſſent ab homine pravis moribus, quique omni vita ſua ſe pro circulatore geſſit. Quoniam vero multi hominum præ ſtultitia iſtiuſmodi potius orationibus capiuntur, quam iis quæ cura quadam *& diligentia* literis ſunt mandatæ, & contumeliis quidem gaudent, aliorum vero laudes moleſte ferunt, neceſſarium eſſe duxi ne hunc quidem ſine examine præterire, qui nos palam tanquam in judicio accuſavit. Etenim illud quoque hominum pleriſque inſitum video, ut valde delectentur, cum is, qui alteri orſus eſt maledicere, ſua ob vitia redarguitur. Ejus quidem certe orationem nec legere facile eſt, neque plane intelligere quid dicere velit:

Apion qualis homo.

ΔΙΑ μὲν οὖν τοῦ προτέρου βιβλίου, τιμιώτατέ μοι Ἐπαφρόδιτε, περί τε τῆς ἀρχαιότητος ἡμῶν ἐπέδειξα, τοῖς Φοινίκων καὶ Χαλδαίων καὶ Αἰγυπτίων γράμμασι πιστωσάμενος τὴν ἀλήθειαν, καὶ πολλοὺς τῶν Ἑλλήνων συγγραφεῖς παρασχόμενος μάρτυρας· τήν τε ἀντίρρησιν ἐποιησάμην πρὸς Μανεθῶνα καὶ Χαιρήμονα καί τινας ἑτέρους. ἄρξομαι δὲ νῦν τοὺς ὑπολειπομένους τῶν γεγραφότων τι καθ' ἡμῶν ἐλέγχειν· [c] καίτοι περὶ τῆς πρὸς Ἀπίωνα τὸν γραμματικὸν [d] ἀντιρρήσεως ἐπῆλθέ μοι διαπορεῖν, εἰ χρὴ σπουδάσαι. τὰ μὲν γάρ ἐστι τῶν ὑπ' αὐτοῦ γεγραμμένων τοῖς ὑπ' ἄλλων εἰρημένοις ὅμοια, τὰ δὲ λίαν ψυχρῶς προστέθεικε, τὰ πλεῖστα δὲ βωμολοχίαν ἔχει, καὶ πολλήν, εἰ δεῖ τἀληθὲς εἰπεῖν, ἀπαιδευσίαν· ὡς ἂν ὑπ' ἀνθρώπου συγκείμενα καὶ φαύλου τὸν τρόπον, καὶ παρὰ πάντα τὸν βίον [e] ὀχλαγωγοῦ γεγονότος. ἐπεὶ δ' οἱ πολλοὶ τῶν ἀνθρώπων [f] διὰ τὴν ἄνοιαν ὑπὸ τῶν τοιούτων ἁλίσκονται λόγων μᾶλλον, ἢ τῶν μετά τινος σπουδῆς γεγραμμένων, καὶ χαίρουσι μὲν ταῖς λοιδορίαις, ἄχθονται δὲ τοῖς ἐπαίνοις, ἀναγκαῖον ἡγησάμην εἶναι, μηδὲ τοῦτον ἀνεξέταστον καταλιπεῖν, κατηγορίαν ἡμῶν ἄντικρυς ὡς ἐν δίκῃ γεγραφότα. καὶ γὰρ αὖ κἀκεῖνο τοῖς πολλοῖς ἀνθρώποις ὁρῶ παρακολουθοῦν, τὸ λίαν ἐφήδεσθαι, ὅταν τις ἀρξάμενος βλασφημεῖν ἕτερον, αὐτὸς ἐλέγχηται περὶ τῶν αὐτῷ προσόντων κακῶν. ἔστι μὲν οὖν οὐ ῥᾴδιον αὐτοῦ διελθεῖν τὸν λόγον, οὐδὲ σαφῶς γνῶναι τί λέγειν βούλεται.

σχεδὸν

a ΚΑΤΑ ΑΠΙΩΝΟΣ] Hæc in libro *Apioni* præcipue reſpondet *Joſephus*: nam prior liber aliis Judaicæ gentis obtrectatoribus [illegible] oppoſitus. *Hudſon.*

b ΛΟΓΟΣ Β'.] Ἀντιρρήσεως λόγος δεύτερος in aliquot MSS. ut [illegible]

c Καίτοι] Καὶ τοῖς περὶ τ. . . . . ἀντιρρήσεως [illegible] in MSS.

d Ἀντιρρήσεως] additur [illegible] in *Hafn.*

e Ὀχλαγωγοῦ] Cont. infr. §. 12. Spanh.

f Διὰ τὴν ἄνοιαν] Διὰ τὸ αὐτῶν (αὐτῶν *Hafn.*) ἄνοιαν MSS.

g Πᾶς

χεδὸν δ' ὡς ἐν πολλῇ ταραχῇ καὶ ψεύσμασι συγκεχυμένα, τὰ μὲν εἰς τὴν ὁμοίαν ἰδέαν πίπτει τοῖς προεξητασμένοις, περὶ τῆς ἐξ Αἰγύπτου τῶν ἡμετέρων προγόνων μεταναστάσεως· τὰ δ' ἐστὶ κατηγορία τῶν ἐν Ἀλεξανδρείᾳ κατοικούντων Ἰουδαίων. τρίτον δ' ἐπὶ τούτοις μέμικται, περὶ τῆς ἁγιστείας τῆς κατὰ τὸ ἱερὸν ἡμῶν καὶ τῶν ἄλλων νομίμων κατηγορίας.

β'. Ὅτι μὲν οὖν οὔτε Αἰγύπτιοι τὸ γένος ἦσαν ἡμῶν οἱ πατέρες, οὔτε διὰ λύμην σωμάτων, ἢ τοιαύτας ἄλλας συμφοράς τινας ἐκεῖθεν ἐξηλάθησαν, οὐ μόνον μετρίως, ἀλλὰ καὶ πέρα τοῦ συμμέτρου προαποδεδεῖχθαι νομίζω. περὶ ὧν δὲ προστίθησιν ὁ Ἀπίων ἐπιμνησθήσομαι συντόμως. φησὶ γὰρ ἐν τῇ τρίτῃ τῶν Αἰγυπτιακῶν τάδε. „Μωϋσῆς, ὡς ἤκουσα παρὰ τῶν πρεσβυτέρων τῶν Αἰγυπτίων, ἦν Ἡλιοπολίτης· ὃς, πατρίοις ἔθεσι κατηγγυημένος, αἰθρίους προσευχὰς ἀνῆγεν εἰς οἵους εἶχεν ἡ πόλις περιβόλους. πρὸς ἀφηλιώτην δὲ [g] πάσας ἀπέστρεφεν. ὧδε γὰρ καὶ Ἡλίου κεῖται πόλις. ἀντὶ δὲ ὀβελῶν ἔστησε κίονας, ὑφ' οἷς ἦν ἐκτύπωμα [h] σκάφης, σκιὰ δ' ἀπ' ἄκρου ἐπ' αὐτὴν διακειμένη, ὡς, ὅτι ἐν αἰθέρι, τοῦτον ἀεὶ τὸν δρόμον Ἡλίῳ συμπεριπολεῖ." τοιαύτη μέν τις ἡ θαυμαστὴ τοῦ γραμματικοῦ φράσις. τὸ δὲ ψεῦσμα λόγων οὐ δεόμενον, ἀλλ' ἐκ τῶν ἔργων προφανές. οὔτε γὰρ αὐτὸς Μωϋσῆς ὅτε τὴν πρώτην σκηνὴν τῷ Θεῷ κατεσκεύασεν, οὐδὲν ἐκτύπωμα τοιοῦτον [i] εἰς αὐτὴν ἐνέθηκεν, οὔτε ποιεῖν τοῖς ἔπειτα προσέταξεν· ὅ, τε μετὰ ταῦτα κατασκευάσας τὸν ναὸν τὸν ἐν Ἱεροσολύμοις Σολομὼν πάσης ἀπέσχετο τοιαύτης περιεργίας, οἵαν συμπέπλεχεν Ἀπίων. „ἀκοῦσαι δὲ, φησὶ, τῶν πρεσβυτέρων, ὅτι Μωϋσῆς ὁ Ἡλιοπολίτης, [k] δηλονότι νεώτερος μὲν ὢν αὐτὸς, ἐκείνοις δὲ πιστεύσας, τοῖς διὰ τὴν ἡλικίαν ἐπισταμένοις αὐτὸν καὶ συγγενομένοις." καὶ περὶ μὲν Ὁμήρου τοῦ ποιητοῦ, γραμματικὸς ὢν αὐτὸς, οὐκ ἂν ἔχοι τίς αὐτοῦ πατρίς ἐστι διαβεβαιωσάμενος εἰπεῖν, οὐδὲ περὶ Πυθαγόρου μόνον οὐκ ἐχθὲς καὶ πρώην γεγονότος· περὶ δὲ Μωϋσέως τοσούτῳ πλήθει προάγοντος ἐκείνους ἐτῶν, οὕτως ἀποφαίνεται ῥᾳδίως πιστεύων ἀκοῇ πρεσβυτέρων, ὡς δῆλός ἐστι καταψευσάμενος. τὰ δὲ δὴ [l] τῶν χρόνων, ἐν οἷς φησι τὸν Μωϋσῆν ἐξαγαγεῖν τοὺς λεπρῶντας καὶ τυφλοὺς καὶ τὰς βάσεις πεπηρωμένους, σφόδρα δὴ τοῖς [m] πρὸ αὐτοῦ συμπεφώνηκεν ὡς οἶμαι ὁ γραμματικὸς ὁ [n] ἀκριβέστατος. [o] Μανεθὼς μὲν γὰρ κατὰ τὴν Τεθμώσιος βασιλείαν ἀπαλλαγῆναί φησιν ἐξ Αἰγύπτου τοὺς Ἰουδαίους, πρὸ ἐτῶν τριακοσίων ἐνενηκοντατριῶν τῆς εἰς Ἄργος Δαναοῦ φυγῆς· Λυσίμαχος δὲ κατὰ Βόκχωριν τὸν βασιλέα, τουτέστι πρὸ ἐτῶν χιλίων ἑπτακοσίων. Μόλων δὲ καὶ ἄλλοι τινὲς ὡς αὐτοῖς ἔδοξεν. ὁ δέ γε πάντων πιστότατος Ἀπίων ὡρίσατο τὴν ἔξοδον ἀκριβῶς, [p] κατὰ τὴν ἑβδόμην Ὀλυμπιάδα, καὶ ταύτης ἔτος εἶναι πρῶτον, ἐν ᾧ φησι Καρχηδόνα Φοίνικας ἔκτισαν. τοῦτο δὲ πάντως προσέθηκε τὸ Καρχηδόνα, τεκμήριον οἰόμενος αὐτῷ γενέσθαι τῆς ἀληθείας ἐναργέστατον· οὐ συνῆκε δὲ καθ' αὑτοῦ τὸν ἔλεγχον ἐπισπώμενος. εἰ γὰρ περὶ τῆς [q] ἀποικίας πιστεύειν δεῖ ταῖς Φοινίκων ἀναγραφαῖς, ἐν ἐκείναις Εἴρωμος ὁ βασιλεὺς γέγραπται πρεσβύτερος τῆς Καρχηδόνος κτίσεως, [r] ἔτεσι πλείοσι πρὸς τοῖς πεντήκοντα καὶ ἑκατὸν, [s] περὶ οὗ τὰς πίστεις

ſere autem quaſi valde perturbatus & ex mendaciis confuſus, paſſim quidem in ſimilia incidit iis, quæ ſupra ad examen vocavimus de majorum noſtrorum ex Ægypto migratione; partim vero accuſationem inſtituit Judæorum Alexandriam habitantium. tertium autem iſtis admiſcetur de ſacris templi noſtri ceremoniis, & aliis ritibus quos criminatur. *Summa libri Apionis contra Judæos.*

2. Sane quod nec genere Ægyptii fuerint patres noſtri, neque ob labem corporis aut alias quaſdam ejuſmodi calamitates inde pulſi fuerint, non mediocriter ſolum, ſed pene ultra modum, ſuperius à me demonſtratum exiſtimo: quæ vero iſtis adjungit Apion breviter memorabo. Iſta enim in tertio rerum Ægyptiacarum dicit: „Moyſes, ut accepi à grandioribus natu Ægyptiis, Heliopolitanus erat; qui, patriis inſtitutis obligatus, ſubdiales precationes ad ſepta qualia urbs habebat, reduxit. Totam autem *civitatem* ad ſubſolanum *inter precandum* convertebat. ita enim Heliopolis ſita eſt. Pro gnomonibus autem columnas ſtatuit, quibus ſcaphæ forma ſubjecta erat; ab harum vero ſummitatibus umbra in eam incidebat; ita ut eundem curſum quem ſol in æthere abſolveret." Atque hujuſcemodi eſt admiranda illa hujus Grammatici phraſis. Mendacium autem verbis argui non deſiderat, ſed ex operibus *Moyſis* abunde conſtat. Neque enim cum primum tabernaculum Deo conſtrueret Moyſes, aut ipſe ullam talem formam ei indidit, aut poſteros facere præcepit: neque Solomon, qui poſtea templum conſtruxit Hieroſolymis, *ſe ea in re* ita curioſum exhibuit, qualiter confinxit Apion. „Accepiſſe autem dicit à ſenioribus, Moyſen fuiſſe Heliopolitanum:" ſcilicet ipſe quidem junior, illis vero fidem habens, qui per ætatem illum noverant, & cum eo verſati fuerant. Cum de Homero quidem poëta, ipſe, licet Grammaticus, non poſſet quænam ejus ſit patria certo affirmare; neque de Pythagora tantum non heri nudiuſve tertius nato: de Moyſe vero tam multis annis illos præcedente tam facile decernit, credens iis quæ à ſenioribus acceperat. unde manifeſte illum mentiri apparet. Quod ad temporum vero rationem, quibus Moyſen ait eduxiſſe leproſos & cæcos & claudos, belle anteceſſoribus ſuis (uti puto) concinit Grammaticus *ille* accuratiſſimus. Nam Manetho quidem Judæos dicit regnante Tethmoſi ex Ægypto diſceſſiſſe, annis CCCXCIII. antequam exſilium apud Argos egerit Danaus: Lyſimachus vero tempore Bocchoris regis, hoc eſt ante annos MDCC. Molon autem & alii quidam, ut cuique viſum eſt. At vero Apion cæteris fide dignior exacte illum exitum definivit VII. Olympiade, ejuſque anno primo, in quo, ut ait, Pœni Carthaginem condiderunt. Carthaginis autem mentionem adjecit, ratus id veritatis argumentum fore evidentiſſimum: nec animadvertit à ſemetipſo adductum quo coargueretur. Si enim de hac colonia, monumentis Phœnicum credendum eſt, in illis Hiromus rex traditur antiquior Carthaginis conditu annis plus quam CL. de quo ſupe- *Apionis confutatio.*

[g] Πάσας] πάσας *Hafn.*
[h] Σκάφης.] Ita lego cum *Huetio* in *Demonſtr. Evang.* prop. IV. §. 14. antea erat σκάφη, σκιᾶ δ' ἀνδρὸς, & mox ὡς ὅτι ἐν αἰθ.
[i] Εἰς αὐτὴν ἐνέθηκεν,] Ita *MSS.* εἰς αὐτὸν in *Editis.*
[k] Δηλονότι] δῆλον ὅτι *Hafn.*
[l] Τῶν χρόνων,] τὸν χρόνον *Hafn.*
[m] Πρὸ αὐτοῦ] Sic *MSS.* παρ' αὐτοῦ in *Editis.*
[n] Ἀκριβέστατος.] Ita in *MS. Elienſ.* ἀκριβὴς in *cæteris.*
[o] *Μανεθὼς μὲν—βασιλείαν.* &c.] Conf. ſupr. lib. 1. §. 26. Spanh.
[p] *Κατὰ τὴν ἑβδόμην Ὀλυμπιάδα,—τὸ Καρχηδόνα.*] Conf. ſupr. lib. 1. §. 18. Spanh.
[q] Ἀποικίας] ἀποικίας *Hafn.*
[r] *Ἔτεσι πλείοσι πρὸς τοῖς πεντήκοντα*] Supra in libro ſuperiori dicitur; ἔτεσι πέντε πρὸς τοῖς π.
[s] Περὶ οὗ τὰς πίστεις—ἀναγραφῶν,] Conf. ſupr. lib. 1. §. 18. Spanh.

Pergit Apionem confutare.

ſuperius ex Phœnicum commentariis confirmatum dedi, quod Solomoni, cum templum Hieroſolymitanum exſtruxiſſet, amicus fuerit Hiromus, & multa ad templi fabricam contulerit. ipſe vero Solomon templum ædificavit poſt Judæorum diſceſſum ex Ægypto annis DCXII. Porro numerum pulſorum eundem quem Lyſimachus commentus (ait enim eorum fuiſſe millia cx.) miram quandam & credibilem reddit cauſam, cur Sabbatum nominari dicit *diem ſeptimam*. „Exacto enim „inquit) ſex dierum itinere, inguinum ulceribus „affecti ſunt, & hac de cauſa ſeptima die quieve„runt, incolumes conſtituti in regione, quæ nunc „Judæa vocatur: & appellaverunt eam diem Sab„batum, ſervata Ægyptiorum voce; nam inguinis „dolorem Ægyptii vocant Sabbatoſin." Annon igitur vel deridenda hæc nugacitas, vel contra odio habenda talis in ſcribendo impudentia. Apparet enim quod omnes inguinibus laboraverint, hominum millia centum & decem. Atqui ſi erant cæci & claudi & omne genus morbis vexati, quales *eos* fuiſſe ait Apion, ne unius quidem diei iter progredi valuiſſent. Sin autem poterant per magnam ſolitudinem proficiſci, prætereaque ſibi obſiſtentes vincere ad unum omnes pugnando, nequaquam univerſi poſt ſextam diem inguinum morbo correpti fuiſſent. Neque enim à natura tale quippiam venire iter agentibus neceſſe eſt. Sed plurimarum myriadum exercitus definita ſemper itinera peragunt. neque temere ita accidiſſe veriſimile videtur. hoc enim omnium abſurdiſſimum eſt. At vero mirificus *hic* Apion „ſex quidem „diebus eos perveniſſe in Judæam jam ante dixit: „rurſus autem Moyſen conſcenſo monte Ægy„ptum inter & Arabiam medio, qui Sinæus ap„pellatur, quadraginta diebus delituiſſe dicit, „indeque deſcendentem Judæis leges dediſſe." quanquam fieri non poteſt, eoſdem & quadraginta dies in deſerto ac inaquoſo loco manere, & quod in medio ſpatium eſt id totum ſex diebus pertranſire. Grammatica autem tranſlatio de appellatione Sabbati multam præ ſe fert impudentiam vel certe magnam imperitiam. nam Sabbo & Sabbatum plurimum inter ſe differunt. quippe Sabbatum ex Judæorum dialecto eſt ceſſatio ab omni opere: Sabbo vero, ut ille affirmat, apud Ægyptios inguinum dolorem ſignificat.

De vocibus Sabbatum & Sabbo.

3. Hujuſcemodi quidem nonnulla de Moyſe & Judæorum ex Ægypto diſceſſu nuper excogitavit Ægyptius Apion, præter alios iſta commentus. Et quid mirum, ſi de noſtris mentitur patribus, dicens eos genere Ægyptios eſſe. Ipſe enim è contra de ſeipſo mentiebatur: & natus in Oaſi Ægypti, & Ægyptiorum omnium (ut ſic dixerim) primus, veram quidem patriam & genus ſuum ejuravit. Alexandrinum autem ſe mentitus. generis ſui pravitatem agnoſcit. Merito igitur quos odit & conviciis inſectatur, eos Ægyptios appellat. Niſi enim peſſimos eſſe exiſtimaret Ægyptios, genus ſuum haud ipſe negaſſet. quandoquidem qui ſe patriæ celebritate efferunt, honorificum quidem ducunt ab ea cognominari, eos vero redarguunt qui præter jus eam ſibi vendicant. Erga nos autem alterutro modo affecti ſunt Ægyptii.

ἀνωτέρω παρέσχον ἐκ τῶν Φοινίκων ἀναγραφῶν, [u] καὶ ὅτι Σαλωμῶντι, τῷ τὸν ναὸν οἰκοδομησαμένῳ τὸν ἐν Ἱεροσολύμοις, φίλος ἦν Εἴρωμος, καὶ πολλὰ συνεβάλλετο πρὸς τὴν τοῦ ναοῦ κατασκευήν. αὐτὸς δὲ ὁ Σολομῶν ᾠκοδόμησε τὸν ναὸν, μετὰ τὸ ἐξελθεῖν ἐξ Αἰγύπτου τοὺς Ἰουδαίους, [v] δώδεκα καὶ ἑξακοσίοις ἔτεσιν ὕστερον. τὸν δὲ ἀριθμὸν τῶν ἐλασθέντων [x] τὸν αὐτὸν Λυσιμάχῳ σχεδιάσας, ἕνδεκα γὰρ αὐτοὺς εἶναι φησὶ μυριάδας, θαυμαστήν τινα καὶ πιθανὴν ἀποδίδωσιν αἰτίαν, ἀφ' ἧς φησι τὸ σάββατον ὀνομάζεσθαι. „ὁδεύσαντες γὰρ, φησὶν, ἓξ ἡμερῶν ὁδὸν „βουβῶνας ἔσχον, καὶ διὰ ταύτην τὴν αἰτίαν τῇ ἑβδόμῃ „ἡμέρᾳ ἀνεπαύσαντο σωθέντες εἰς τὴν χώραν τὴν νῦν „Ἰουδαίαν λεγομένην, καὶ ἐκάλεσαν τὴν ἡμέραν σάββα„τον, σώζοντες τὴν Αἰγυπτίων γλῶτταν. τὸ γὰρ βου„βῶνος ἄλγος καλοῦσιν Αἰγύπτιοι [y] Σαββάτωσιν." οὐκ ἂν οὖν τις [z] ἢ καταγελάσειε τῆς φλυαρίας, ἢ τοὐναντίον μισήσειε τὴν ἐν τῷ τοιαῦτα γράφειν ἀναίδειαν. δῆλον γὰρ ὅτι πάντες ἐβουβώνισαν ἕνδεκα μυριάδες ἀνθρώπων. ἀλλ' εἰ μὲν ἦσαν ἐκεῖνοι τυφλοὶ καὶ χωλοὶ καὶ πάντα τρόπον νοσοῦντες, ὁποίους αὐτοὺς εἶναι φησὶν Ἀπίων, οὐδ' ἂν μιᾶς ἡμέρας προελθεῖν ὁδὸν ἠδυνήθησαν. εἰ δ' οἷοι βαδίζειν διὰ πολλῆς ἐρημίας, καὶ προσέτι νικᾶν τοὺς αὐτοῖς [a] ἀνθισταμένους μαχόμενοι πάντες, οὐκ ἂν ἀθρόοι μετὰ τὴν ἕκτην ἡμέραν ἐβουβώνιασαν. οὔτε γὰρ φύσει πως γίνεται τοιοῦτο [b] τοῖς βαδίζουσιν ἐξ ἀνάγκης. ἀλλὰ πολλαὶ μυριάδες στρατοπέδων [c] τὸ σύμμετρον ἀεὶ βαδίζουσιν. οὔτε κατ' αὐτόματον εἰκὸς οὕτω συμβῆναι. πάντων γὰρ ἀλογώτατον. ὁ δὲ θαυμαστὸς Ἀπίων, „διὰ μὲν ἓξ ἡμερῶν αὐτοὺς ἐλθεῖν εἰς τὴν Ἰου„δαίαν προείρηκεν, πάλιν δὲ τὸν Μωϋσῆν εἰς τὸ μεταξὺ „τῆς Αἰγύπτου καὶ τῆς Ἀραβίας ὄρος, ὃ καλεῖται Σίναιον, „ἀναβάντα φησὶν [d] ἡμέραις τεσσαράκοντα κρυφθῆναι, „κἀκεῖθεν καταβάντα, δοῦναι τοῖς Ἰουδαίοις τοὺς νόμους." καίτοι πῶς οἷόν τε τοὺς αὐτοὺς καὶ τεσσαράκοντα μένειν ἡμέρας ἐν ἐρήμῳ καὶ ἀνύδρῳ τόπῳ, καὶ τὴν μεταξὺ πᾶσαν ἐν ἡμέραις ἓξ διελθεῖν. ἡ δὲ περὶ τὴν ὀνομασίαν τοῦ σαββάτου γραμματικὴ μετάθεσις ἀναίδειαν ἔχει πολλὴν ἢ δεινὴν ἀμαθίαν. τὸ γὰρ [e] σαββὼ καὶ σάββατον πλεῖστον ἀλλήλων διαφέρει. τὸ μὲν γὰρ σάββατον κατὰ τὴν [f] Ἰουδαίων διάλεκτον ἀνάπαυσίς ἐστιν ἀπὸ παντὸς ἔργου, τὸ δὲ σαββὼ, καθάπερ ἐκεῖνός φησι, δηλοῖ παρ' Αἰγυπτίοις τὸ βουβῶνος ἄλγος.

γ'. Τοιαῦτα μέν τινα περὶ Μωϋσέως καὶ τῆς ἐξ Αἰγύπτου γενομένης τοῖς Ἰουδαίοις ἀπαλλαγῆς, ὁ Αἰγύπτιος Ἀπίων ἐκαινοποίησε, παρὰ τοὺς ἄλλους ἐπινοήσας. καὶ τί γε δεῖ θαυμάζειν, εἰ περὶ τῶν ἡμετέρων ψεύδεται προγόνων, λέγων αὐτοὺς εἶναι τὸ γένος Αἰγυπτίους. αὐτὸς γὰρ περὶ αὐτοῦ τοὐναντίον ἐψεύδετο. καὶ γεγενημένος [g] ἐν Ὀάσει τῆς Αἰγύπτου, πάντων Αἰγυπτίων πρῶτος ὢν ὡς ἂν εἴποι τις, τὴν μὲν ἀληθῆ πατρίδα καὶ τὸ γένος ἐξωμόσατο. Ἀλεξανδρεὺς δὲ εἶναι καταψευδόμενος, ὁμολογεῖ τὴν μοχθηρίαν τοῦ γένους. εἰκότως οὖν οὓς μισεῖ καὶ βούλεται λοιδορεῖν, τούτους Αἰγυπτίους καλεῖ. εἰ μὴ γὰρ φαυλοτάτους εἶναι ἐνόμιζεν Αἰγυπτίους, οὐκ ἂν τοῦ γένους αὐτὸς ἔφυγεν. ὡς [h] οἵγε μεγαλοφρονοῦντες ἐπὶ ταῖς ἑαυτῶν πατρίσι, σεμνύνονται μὲν ἀπὸ τούτων αὐτοὶ χρηματίζοντες, τοὺς [i] ἀδίκως δ' αὐτῶν ἀντιποιουμένους ἐλέγχουσι. πρὸς ἡμᾶς δὲ δυοῖν θάτερον Αἰγύπτιοι πε-

πόν-

u Καὶ ὅτι Σαλωμῶντι,] Illud ὅτι adjectum eſſe volui.

v Δώδεκα καὶ ἑξακοσίοις ἔτεσιν ὕστερον.] In *Antiquitatum* l. VIII. c. 3. tantum 592. annos computat.

x Τὸν αὐτὸν Λυσιμάχῳ σχεδιάσας,] Αὐτῷ Λυσ. in *MS. Elienſi.*

y Σαββάτωσιν.] Mox Σαββὼ de eodem. Spanh.

z Ἢ καταγελάσειε τῆς φλυαρίας,] Οὐ καταγ. in *eodem MS.*

a Ἀνθισταμένους] Ἀντιταμένους *Big.*

b Τοῖς βαδίζουσιν] Ὑπὸ τοῖς in *Codice Elienſi.*

c Τὸ σύμμετρον] Τὸ ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας συμμ. in *MSS.* ut & *Haſn.*

d Ἡμέραις τεσσαράκοντα κρυφθῆναι,] Ἡμέρας *Big.*

e Σαββὼ] Conf. mox ſupr. Spanh.

f Ἰουδαίων διάλεκτον] Ἰουδαίων *Big.*

g Ἐν Ὀάσει τῆς Αἰγύπτου] Apion in Oaſi urbe Ægypti natus; mox infr. §. 4. ἐν τῷ βαθυτάτῳ τῆς Αἰγύπτου Spanh.

h Οἵγε μεγαλοφρονοῦντες] Ὡς εἴγε μεγ. in *Cod. Elienſ.*

i Ἀδίκως] Ἀδίκους *Big.* & *Haſn.*

k Τὶ,

συνθέασιν. ἢ γὰρ ὡς ἐπισεμνυνόμενοι προσποιοῦνται τὴν συγγένειαν, ἢ κοινωνοὺς ἡμᾶς ἐπισπῶνται τῆς αὐτῶν κακοδοξίας. ὁ δὲ γενναῖος Ἀπίων δοκεῖ μὲν τὴν βλασφημίαν τὴν καθ' ἡμῶν ὥσπερ τινὰ μισθὸν ἐθελῆσαι παρασχεῖν Ἀλεξανδρεῦσι τῆς δοθείσης αὐτῷ πολιτείας, καὶ τὴν ἀπέχθειαν αὐτῶν ἐπιστάμενος [k] τὴν πρὸς τοὺς συνοικοῦντας αὐτοῖς ἐπὶ τῆς Ἀλεξανδρείας Ἰουδαίους, [l] προὔθετο μὲν ἐκείνοις λοιδορεῖσθαι, [m] συμπεριλαμβάνει δὲ καὶ τοὺς ἄλλους ἅπαντας, ἐν ἀμφοτέροις ἀναισχύντως ψευδόμενος.

δ'. Τίνα τοίνυν ἐστὶ τὰ δεινὰ καὶ σχέτλια τῶν ἐν Ἀλεξανδρείᾳ κατοικούντων Ἰουδαίων, ἃ κατηγόρηκεν αὐτῶν, ἴδωμεν. „ ἐλθόντες, φησὶν, ἀπὸ Συρίας ᾤκησαν πρὸς „ ἀλίμενον θάλασσαν, γειτνιάσαντες ταῖς τῶν κυμάτων „ ἐκβολαῖς." οὐκ οὖν ὁ τόπος εἰ λοιδορίαν ἔχει, τὴν οὐ πατρίδα μὲν, λεγομένην δὲ αὐτοῦ, τὴν Ἀλεξάνδρειαν λοιδορεῖ. ἐκείνης γὰρ καὶ τὸ παράλιόν ἐστι μέρος, ὡς πάντες ὁμολογοῦσιν εἰς κατοίκησιν τὸ κάλλιστον. Ἰουδαῖοι δ' εἰ μὲν βιασάμενοι κατέσχον, ὡς μηδ' ὕστερον ἐκπεσεῖν, ἀνδρείας τεκμήριόν ἐστ' αὐτοῖς. εἰς κατοίκησιν δὲ αὐτοῖς ἔδωκε τόπον Ἀλέξανδρος, [n] καὶ ἴσης παρὰ τοῖς Μακεδόσι τιμῆς ἐπέτυχον. οὐκ οἶδα δὲ τί ποτ' ἂν ἔλεγεν Ἀπίων, εἰ πρὸς τῇ Νεκροπόλει κατῴκουν, [o] καὶ μὴ πρὸς τοῖς βασιλείοις ἦσαν ἱδρυμένοι, καὶ μέχρι νῦν αὐτῶν ἡ φυλὴ τὴν προσηγορίαν [p] εἶχε Μακεδόνες. εἰ μὲν οὖν ἀναγνοὺς τὰς ἐπιστολὰς Ἀλεξάνδρου τοῦ βασιλέως, καὶ τὰς Πτολεμαίου τοῦ Λάγου, καὶ τῶν μετ' ἐκεῖνον τῆς Αἰγύπτου βασιλέων ἐντυχὼν τοῖς γράμμασι, καὶ τὴν στήλην τὴν ἑστῶσαν ἐν Ἀλεξανδρείᾳ καὶ τὰ δικαιώματα περιέχουσαν, ἃ Καῖσαρ ὁ μέγας τοῖς Ἰουδαίοις ἔδωκεν· εἰ μὲν οὖν ταῦτα, φημὶ, γινώσκων, τἀναντία γράφειν [q] ἐτόλμησε, πονηρὸς ἦν· εἰ δὲ μηδὲν ἠπίστατο τούτων, ἀπαίδευτος. τὸ δὲ δὴ θαυμάζειν πῶς Ἰουδαῖοι ὄντες Ἀλεξανδρεῖς ἐκλήθησαν, τῆς ὁμοίας ἀπαιδευσίας. πάντες γὰρ οἱ εἰς ἀποικίαν τινὰ κατακληθέντες, κἂν πλεῖστον ἀλλήλων τοῖς γένεσι διαφέρωσιν, ἀπὸ τῶν οἰκιστῶν τὴν προσηγορίαν λαμβάνουσι. καὶ τί δεῖ περὶ τῶν ἄλλων λέγειν. αὐτῶν γὰρ ἡμῶν οἱ τὴν Ἀντιόχειαν κατοικοῦντες, Ἀντιοχεῖς ὀνομάζονται. τὴν γὰρ πολιτείαν αὐτοῖς ἔδωκεν ὁ κτίστης Σέλευκος. ὁμοίως οἱ ἐν Ἐφέσῳ καὶ κατὰ τὴν ἄλλην Ἰωνίαν, τοῖς αὐθιγενέσι πολίταις ὁμωνυμοῦσι· τοῦτο παρασχόντων αὐτοῖς τῶν διαδόχων. ἡ δὲ Ῥωμαίων φιλανθρωπία [r] πᾶσιν μικροῦ δεῖν τῆς αὐτῶν προσηγορίας [s] μεταδέδωκεν· οὐ μόνον ἀνδράσιν, ἀλλὰ καὶ μεγάλοις ἔθνεσιν ὅλοις. Ἴβηρες γοῦν οἱ πάλαι, καὶ Τυῤῥηνοὶ, καὶ Σαβῖνοι, Ῥωμαῖοι καλοῦνται. εἰ δὲ [t] τοῦτον ἀφαιρεῖται τὸν τρόπον τῆς πολιτείας Ἀπίων, παυσάσθω λέγων αὐτὸν Ἀλεξανδρέα. γεννηθεὶς γὰρ, ὡς προεῖπον, [v] ἐν τῷ βαθυτάτῳ τῆς Αἰγύπτου, πῶς ἂν Ἀλεξανδρεὺς εἴη τῆς κατὰ δόσιν πολιτείας ὡς αὐτὸς ἐφ' ἡμῶν ἠξίωκεν ἀναιρουμένης. καί τοι [x] μόνοις Αἰγυπτίοις οἱ κύριοι νῦν Ῥωμαῖοι τῆς οἰκουμένης μεταλαμβάνειν ἡστινοσοῦν πολιτείας ἀπειρήκασιν. ὁ δ' οὕτως ἐστὶ γενναῖος, ὡς μετέχειν ἀξιῶν αὐτὸς, ὧν τυχεῖν ἐκωλύετο, συκοφαντεῖν ἐπεχείρησε τοὺς δικαίως λαβόντας. οὐ γὰρ ἀπορίᾳ γε τῶν οἰκησόντων τὴν μετὰ σπουδῆς ὑπ' αὐτοῦ πόλιν κτιζομένην, Ἀλέξανδρος τῶν ἡμετέρων τινὰς ἐκεῖ συνήθροισεν. ἀλλὰ πάντας δοκιμάζων ἐπιμελῶς ἀρετῆς καὶ πίστεως, τοῦτο τοῖς ἡμετέροις τὸ γέρας ἔδωκεν. „ ἐτίμα γὰρ ἡ-

aut enim quaſi ſeſe efferentes cognationem ſimulant, aut nos in infamiæ ſuæ ſocietatem adſciſcunt. At præclarus iſte Apion videtur contumelioſam noſtrûm inſectationem quaſi mercedem voluiſſe reddere Alexandrinis pro data ſibi civitate: cognitoque illis cum Judæis una ſecum Alexandriam habitantibus interceſſiſſe inimicitiam, propoſuit quidem illis convicium facere, alios vero univerſos ſimul comprehendit, de utriſque impudenter mentiens.

4. Videamus igitur quænam illa gravia & non ferenda, de quibus Judæos Alexandriam habitantes accuſat. „ E Syria, inquit, profecti ſedes „ fixerunt ad importuoſum mare, in vicinia alli„ ſionis fluctuum." Ergo ſi locus opprobrium habet, non quidem patriæ ſuæ, ſed *tamen* quam patriam dicit, Alexandriæ conviciatur. illius enim & ora maritima pars eſt, ut omnes fatentur, ad inhabitandum optima. Sin autem per vim eam Judæi occupaverint, ita ut ne poſt quidem ejicerentur, fortitudinis eorum argumentum eſt. Verum Alexander eis locum ad habitandum dedit, & par cum Macedonibus jus conſequuti ſunt. Neſcio autem quid dicturus fuerit Apion, ſi circa Necropolim habitaſſent, ac non circa regiam ſedes poſuiſſent, & hodieque eorum tribus appellaretur Macedones. Sane ſi legiſſet epiſtolas Alexandri regis, & Ptolemæi Lagi, ac in ſucceſſorum illius Ægypti regum reſcripta incidiſſet, & columnam ſtantem Alexandriæ, & jura continentem quæ Cæſar magnus Judæis conceſſit: hæc, inquam, ſi certe quidem ſciens contraria ſcribere auſus eſt, improbus erat: ſin vero nihil horum novit, indoctus. Illud autem quod ſe mirari dicit, quomodo cum Judæi eſſent Alexandrini vocarentur, ſimilis inſcientiæ eſt. Omnes enim in coloniam aliquam evocati, etſi plurimum invicem genere differant; à conditoribus appellationem accipiunt. Et quid opus eſt de aliis dicere? Noſtrorum enim ipſorum qui Antiochiam inhabitabant, Antiocheni nominantur. jus enim civium eis dedit conditor Seleucus. Similiter qui in Epheſo *ſunt* & in reliqua Jonia eandem cum civibus inde natis appellationem ſortiuntur: illis hoc præſtantibus *regni* ſucceſſoribus. Romanorum autem clementia omnibus fere de ſuo nomine appellari conceſſit, non ſolum viris *ſingulis*, ſed & maximis gentibus in univerſum. Hiſpani ſcilicet antiqui & Tyrrheni & Sabini vocantur Romani. Si vero hunc modum *communionis* civitatis tollit Apion, deſinat ſemetipſum Alexandrinum dicere. Natus enim, ut antea dixi, in intima Ægypto, quomodo erit Alexandrinus, jure civitatis, quod ipſe de nobis prædicat, ſublato? cum ſolis Ægyptiis orbis nunc Romani domini participare cujuſlibet civitatis interdixerint. Ille vero adeo generoſus eſt, ut, cum vellet *jure* obtinere quæ impetrare prohibetur, conatus fuerit eos calumniari qui iſta juſtiſſime aſſequuti ſunt. Non enim Alexander propter inopiam habitatorum civitatis, quam ſtudioſe ædificabat, noſtrorum aliquos illic congregavit. Sed, omnes probitatis ergo & fidei probe perſpectos & exploratos habens, hoc præmium noſtris tribuit. „ noſtram enim gentem

Jura & privilegia Judæis conceſſa ab Alexandro M. Aliiſque.

Judæorum fidelitas.

k Τὴν πρὸς τοὺς συνοικοῦντας] Τὴν πρὸς τοὺς Big.
l Προὔθετο] Προετίθετο Big. προτίθεται Hafn.
m Συμπεριλαμβάνει] Συμπεριλαμβάνων Big.
n Καὶ ἴσης] Vide lib. 2. *de Bello Jud.* c. 18. §. 7. paul. poſt pr.
o Καὶ μὴ πρὸς τοῖς βασιλείοις] Καὶ μὴν πρὸς τοῖς βασιλικοῖς Big. & *Hafn.*
p Εἶχε Μακεδόνες.] Ita in *Cod. Big.* antea erat εἶχον.
q Ἐτόλμησε,] Ἐτόλμα Big.
r Πᾶσιν μικροῦ] Πᾶσιν ὡς μικροῦ δεῖν *Big.* & *Hafn.*
s Μεταδέδωκεν.] Antea μεταδεδώκασιν ὡς μ.
t Τοῦτον] τοῦτο *Hafn.*
v Ἐν τῷ βαθυτάτῳ τῆς Αἰγύπτου,] Confer ſupr. §. 3. Spanh.
x Μόνοις Αἰγυπτίοις—ἀπειρήκασιν.] Vide *Plin. Jun.* Lib. X. Epiſt. XII. & *Iſidor. Peluſiot.* lib. I. Epiſt. 489. p. 123. A. Huds. & Spanh.

„ tem honorabat, ut etiam de nobis dicit Hecatæus, quod propter probitatem atque fidem, quam ei præbuere Judæi, regionem Samaritidem, ab omni tributo liberam, ab iis inſuper teneri voluerit. ” Similiter quoque ſenſit poſt *Ptolemæus Lagi.* Alexandrum Ptolemæus Lagi de Judæis Alexandriam habitantibus. etenim caſtra Ægyptiaca eis commiſit, arbitratus illis nec fidem defuturam nec fortitudinem ad ea conſervanda: cumque firmum in Cyrene imperium tenere vellet, & in aliis Libyæ civitatibus, illic miſit partem Judæorum habitandi cauſa. *Ptolemæus Philadelphus.* Poſt hunc autem Ptolemæus, qui Philadelphus eſt appellatus, non ſolum ſi qui fuere captivi apud eum noſtrorum omnibus libertatem, ſed & pecunias ſæpius dedit: & (quod maximum eſt) leges noſtras cognoſcendi deſiderio tenebatur, legendique ſacrarum ſcripturarum libros. rogatum igitur miſit ſibi delegari viros qui ei interpretarentur legem; utque volumina pulchre exſcriberentur *hujuſce rei* curam mandavit *Verſio S. Scripturarum.* non quibuſcunque viris: ſed Demetrium Phalereum & Andream & Ariſteam, Demetrium quidem ſui ævi omnium doctrina eminentiſſimum, illos vero cuſtodiam corporis ſibi creditam habentes, huic curæ præfecit; non utique leges & patriam noſtram philoſophiam diſcere concupiverat, ſi his utentes deſpectui habuerit, & non potius miratus fuerit.

5. Apion autem pene omnes deinceps Macedonum majorum ejus reges ignoravit, nobis familiariſſimos & amiciſſimos. Nam & tertius Ptole- *Ptolemæus Euergetes.* mæus, dictus Euergetes, tota Syria vi & armis occupata, non Diis Ægyptiacis ſacra fecit ut pro victoria gratias ageret; ſed, cum Hieroſolyma veniſſet, multas hoſtias, ſicut noſtri moris eſt, Deo immolavit, & donaria victoriâ digna dedica- *Ptolemæus Philometor.* vit. Ptolemæus autem Philometor & uxor ejus Cleopatra omne regnum commiſere Judæis, factique ſunt totius militiæ duces Onias & Doſitheus Judæi: quorum in nomine cavillatur Apion, cum debuiſſet facta eorum potius mirari & non conviciari, ſed gratias illis habere quod ſervarint Alexandriam, cujus civis videri vult & haberi. Cum enim bellum inferrent reginæ Cleopatræ, & male pereundi diſcrimen adirent, iſti fecerunt ut pax iniretur & mala inteſtina ceſſarent. Sed „ poſtea, inquit, Onias ad urbem deduxit parvum exercitum, cum illic præſens eſſet Thermus Romanorum legatus. ” id quod bene re- *Ptolemæus Phyſcon.* cteque admodum factum dicerem. Ptolemæus enim cognomine Phyſcon, mortuo ſuo fratre Ptolemæo Philometore, egreſſus eſt de Cyrene, eo animo ut Cleopatram è regno ejiceret, & filios regis, ut ipſe regnum injuſte ſibimet applica- *De Onia ejuſque fide.* ret; propter hæc ergo Onias adverſus eum bellum pro Cleopatra ſuſcepit: & fidem quam habuit circa reges, nequaquam in neceſſitate deſeruit. Teſtis autem Deus juſtitiæ ejus manifeſtus apparuit. Nam [p] Phyſcon Ptolemæus, cum adverſum exercitum quidem Oniæ pugnare præſumeret, omnes vero Judæos in civitate poſitos cum filiis & uxoribus capiens nudos atque vinctos elephantis

„ μῶν τὸ ἔθνος, [y] ὡς καί φησιν Ἑκαταῖος περὶ ἡμῶν, „ ὅτι [z] διὰ τὴν ἐπιείκειαν καὶ πίστιν, ἣν αὐτῷ παρέσχον „ Ἰουδαῖοι, τὴν Σαμαρεῖτιν χώραν προσέθηκεν ἔχειν αὐ„ τοῖς ἀφορολόγητον. ὅμοια δὲ Ἀλεξάνδρῳ καὶ Πτολε„ μαῖος ὁ Λάγου περὶ τῶν ἐν Ἀλεξανδρείᾳ κατοικούντων „ ἐφρόνησε. ” καὶ γὰρ τὰ κατὰ τὴν Αἴγυπτον [a] αὐτοῖς [b] ἐνεχείρισε φρούρια, πιστῶς ἅμα καὶ γενναίως φυλάξειν ὑπολαμβάνων· καὶ Κυρήνης ἐγκρατῶς ἄρχειν βουλόμενος, καὶ τῶν ἄλλων τῶν ἐν τῇ Λιβύῃ πόλεων, [c] εἰς αὐτὰς μέρος Ἰουδαίων ἔπεμψε κατοικῆσον. ὁ δὲ μετ' αὐτὸν Πτολεμαῖος, ὁ Φιλάδελφος ἐπικληθεὶς, οὐ μόνον εἴ τινες ἦσαν αἰχμάλωτοι παρ' αὐτῷ τῶν ἡμετέρων, πάντας ἀπέδωκεν, ἀλλὰ καὶ χρήματα πολλάκις ἐδωρήσατο. καὶ τὸ μέγιστον, ἐπιθυμητὴς [d] ἐγένετο τοῦ γνῶναι τοὺς ἡμετέρους νόμους, καὶ ταῖς τῶν ἱερῶν γραφῶν βίβλοις ἐντυχεῖν. [e] ἔπεμψε γοῦν ἀξιῶν ἄνδρας ἀποσταλῆναι, [f] τοὺς ἑρμηνεύσοντας αὐτῷ τὸν νόμον, καὶ τοῦ γραφῆναι ταῦτα καλῶς τὴν ἐπιμέλειαν ἐπέταξεν οὐ τοῖς τυχοῦσιν· [g] ἀλλὰ Δημήτριον τὸν Φαληρέα, καὶ Ἀνδρέαν, καὶ Ἀρισταῖον, τὸν μὲν παιδείᾳ τῶν καθ' ἑαυτὸν [h] διαφέροντα Δημήτριον, τοὺς δὲ τὴν τοῦ σώματος αὐτοῦ φυλακὴν ἐγκεχειρισμένους, ἐπὶ τῆς ἐπιμελείας ταύτης ἔταξεν, οὐκ ἂν δήπου τοὺς νόμους καὶ [i] τὴν πάτριον ἡμῶν φιλοσοφίαν ἐπιθυμήσας ἐκμαθεῖν, εἰ τῶν χρωμένων αὐτοῖς ἀνδρῶν κατεφρόνει, καὶ μὴ λίαν ἐθαύμαζεν.

ϛʹ. Ἀπίωνα δὲ σχεδὸν ἐφ' ἑξῆς πάντες ἔλαθον οἱ τῶν προγόνων αὐτοῦ Μακεδόνων βασιλεῖς, οἰκειότατα πρὸς ἡμᾶς διατεθέντες. καὶ γὰρ τρίτος Πτολεμαῖος, ὁ λεγόμενος Εὐεργέτης, κατασχὼν ὅλην Συρίαν κατὰ κράτος, οὐ τοῖς ἐν Αἰγύπτῳ θεοῖς χαριστήρια τῆς νίκης [k] ἔθυσεν· ἀλλὰ παραγενόμενος εἰς Ἱεροσόλυμα, πολλὰς, ὡς ἡμῖν νόμιμόν ἐστιν, ἐπετέλεσε θυσίας τῷ Θεῷ. καὶ ἀνέθηκεν ἀναθήματα τῆς νίκης [l] ἄξια. ὁ δὲ Φιλομήτωρ Πτολεμαῖος καὶ ἡ γυνὴ αὐτοῦ Κλεοπάτρα, τὴν βασιλείαν ὅλην τὴν ἑαυτῶν Ἰουδαίοις ἐπίστευσαν. καὶ στρατηγοὶ πάσης τῆς δυνάμεως ἦσαν, Ονίας καὶ [m] Δοσίθεος Ἰουδαῖοι. ὧν Ἀπίων σκώπτει τὰ ὀνόματα· δέον τὰ ἔργα θαυμάζειν καὶ μὴ λοιδορεῖν, ἀλλὰ χάριν αὐτοῖς ἔχειν ὅτι [n] διεσώσαντο τὴν Ἀλεξάνδρειαν, ἧς ὡς πολίτης ἀντιποιεῖται. πολεμούντων γὰρ αὐτῶν τῇ βασιλίσσῃ Κλεοπάτρᾳ, καὶ κινδυνευόντων ἀπολέσθαι κακῶς, οὗτοι συμβάσεις ἐποίησαν, καὶ τῶν ἐμφυλίων κακῶν ἀπήλλαξαν. ἀλλὰ „ μετὰ „ ταῦτα, φησὶν, Ονίας ἐπὶ τὴν πόλιν ἤγαγε στρατὸν „ ὀλίγον ὄντος ἐκεῖ Θέρμου τοῦ παρὰ Ῥωμαίων πρεσ„ βευτοῦ καὶ παρόντος. ” ὀρθῶς δὲ ποιῶν φαίην ἂν καὶ μάλα δικαίως. ὁ γὰρ Φύσκων ἐπικληθεὶς Πτολεμαῖος, ἀποθανόντος αὐτῷ τοῦ ἀδελφοῦ Πτολεμαίου τοῦ Φιλομήτορος, ἀπὸ Κυρήνης ἐξῆλθε Κλεοπάτραν ἐκβαλεῖν βουλόμενος τῆς βασιλείας, [o]

ſub-

[y] Ὡς καί φησιν Ἑκαταῖος περὶ ἡμῶν,] Conf. Antt. l. 12. c. 2. §. 3. Spanh.

[z] Διὰ τὴν ἐπιείκειαν—Ἰουδαῖοι,] Conf. ſupr. lib. 1. §. 22. Spanh.

[a] Αὐτοῖς] Conf. Antt. l. 12. c. 1. §. 1. Spanh.

[b] Ἐνεχείρισε φρούρια,] Vide in *Antiquitatum* l. 12. c. 1. §. 1. paul. poſt med. pag. 585.

[c] Εἰς αὐτὰς] εἰς αὐτὰ *Haſn.*

[d] Ἐγένετο τοῦ γνῶναι τοὺς—ἐντυχεῖν.] Conf. Præf. Antt. §. 3. Spanh.

[e] Ἔπεμψε γοῦν ἀξιῶν ἄνδρας ἀποσταλῆναι,] Conf. Antt. lib. 12. c. 2. §. 1. Spanh.

[f] Τοὺς ἑρμηνεύσοντας αὐτῷ—τοῖς τυχοῦσιν.] Vide Originem, l. 1. Proœm. pag. 2. lib. 1. c. 1. §. 3. pr. & l. 12. c. 2. §. 1. med. pag. 585. ſeq. & item §. 10. pag. 593.

[g] Ἀλλὰ Δημήτριον τὸν Φαληρέα,—καθ' ἑαυτὸν] Conf. Antt. lib. 12. c. 2. §. XI. Præf. Antt. §. 3. Spanh.

[h] Διαφέροντα Δημήτριον,] Διαφέροντων Big.

[i] Τὴν πάτριον ἡμῶν φιλοσοφίαν] Πάτριος φιλοσοφία de Legibus ac Inſtitutis Moſaicis. Spanh.

[k] Ἔθυσεν] ἔθυσαν *Haſn.*

[l] Ἄξια.] Ἀξίως Big.

[m] Δοσίθεος] Δωσίθεος Big.

[n] Διεσώσαντο τὴν Ἀλεξάνδρειαν,] Διέσωσαν Big.

[o] Lacuna in Græco Joſephi contextu. Spanh.

[p] Phyſcon Ptolemæus,] Pro *Philopatore* male *Phyſconem* nominat *Joſephi Interpres.*

q Unde

ſubjeciſſet, ut ab eis conculcati deficerent, & ad hoc etiam beſtias ipſas inebriaſſet, in contrarium quæ præparaverat evenére. Elephanti enim relinquentes ſibi appoſitos Judæos, impetu facto ſuper amicos ejus, multos ex ipſis interemére. Et poſt hæc Ptolemæus quidem aſpectum terribilem contemplatus eſt, prohibentem ſe ut illis noceret hominibus. Concubina vero ſua chariſſima, quam alii quidem Ithacam, alii vero Hirenen denominant, ſupplicante ne tantam impietatem perageret, ei conceſſit, & ex his, quæ jam egerat vel acturus erat, pœnitentiam egit. [q] Unde recte hanc diem Judæi Alexandriæ conſtituti, eo quod aperte à Deo ſalutem promeruêre, celebrare noſcuntur. Apion autem omnium calumniator, etiam propter bellum adverſus Phyſconem geſtum, Judæos accuſare præſumpſit, cum eos laudare debuerit. Is autem etiam ultimæ Cleopatræ reginæ Alexandrinorum meminit, veluti nobis improperans, quoniam circa nos fuit ingrata: & non potius illam redarguere ſtuduit, cui nihil omnino injuſtitiæ & malorum operum defuit, vel circa generis neceſſarios, vel circa maritos ſuos, qui etiam dilexerint eam, vel in communi contra Romanos omnes, & benefactores ſuos imperatores, quæ etiam ſororem Arſinoen occidit in templo, nihil ſibi nocentem. Peremit autem & fratrem inſidiis: paternoſque deos, & ſepulchra progenitorum depopulata eſt. Percipienſque regnum à primo Cæſare, ejus filio & ſucceſſori rebellare præſumpſit: Antoniumque corrumpens amatoriis rebus & patriæ inimicum fecit, & infidelem circa ſuos amicos inſtituit, alios quidem genere regali ſpolians, alios autem demens ad mala gerenda compellens. Sed quid oportet amplius [r] dicere, cum illum ipſum in navali certamine relinquens, id eſt maritum & parentem communium filiorum, tradere cum exercitu principatum, & ſe ſequi coëgit? Noviſſime vero Alexandria à Cæſare capta, ad hoc uſque perducta eſt, ut ſaltem hinc ſperare ſe judicaret, ſi poſſet ipſe manu ſua Judæos perimere: eo quod circa omnes crudelis & infidelis exſtaret. Putaſne gloriandum nobis non eſſe, ſi quemadmodum dicit Apion, famis tempore Judæis triticum non eſt menſa? Sed illa quidem pœnam ſubiit competentem. Nos autem maximo Cæſare utimur teſte auxilii atque fidei quam circa eum contra Ægyptios geſſimus: necnon & ſenatu ejuſque conſultis, & epiſtolis Cæſaris Auguſti, quibus noſtra merita comprobantur. Has literas Apionem oportebat inſpicere, & ſecundum genera examinare teſtimonia ſub Alexandro facta, & omnibus Ptolemæis, & quæ à ſenatu conſtituta ſunt, necnon & maximis Romanis imperatoribus. Si vero Germanicus frumenta cunctis in Alexandria commorantibus metiri non potuit, hoc indicium eſt ſterilitatis ac penuriæ frumentorum, non accuſatio Judæorum. Quid enim ſentiant omnes imperatores de Judæis in Alexandria commorantibus, palam eſt. nam adminiſtratio tritici nihilo [s] magis ab eis, quam ab aliis Alexandrinis tranſlata eſt. Maximam vero eis fidem olim à regibus datam conſervare voluerunt, id eſt, fluminis cuſtodiam, totiuſque cuſtodiæ, nequaquam his rebus indignos eſſe judicantes.

Cleopatra ultima Alexandrinorum regina.

Judæi fidem eis olim à regibus datam conſervant.

6. Sed ſuper hoc: quomodo ergo, inquit, ſi ſunt cives, eoſdem deos, quos Alexandrini non colunt? Cui reſpondeo. Quomodo etiam, cum vos ſitis Ægyptii, inter alterutros prælio magno & ſine fœdere de religione contenditis?

[t] aut

q Unde recte—Alexandriæ conſtituti,] Conf. Antt. lib. 15. c. 2. §. 2. Spanh.

r Dicere,] Ita in MS. prius dici.

s Magis] In MS. minus.

t Aut]

[t] aut certe propterea non vos omnes dicimus Ægyptios, & neque communiter homines, quoniam beſtias adverſantes naturæ [noſtræ] colitis, multa diligentia nutrientes? cum genus utique noſtrorum unum atque idem eſſe videatur. Si autem in vobis Ægyptiis tantæ differentiæ opinionum ſunt, quid miraris ſuper his, qui aliunde in Alexandriam advenerunt, ſi legibus à principio [v] conſtitutis, circa talia permanſere? Is autem ſeditionis [x] cauſas nobis apponit: [y] qui ſi cum veritate ob hoc accuſat Judæos in Alexandria conſtitutos, cur omnes non culpare poſſit, eo quòd noſcamur habere concordiam? Porro etiam ſeditionis autores, quilibet inveniet Apionis ſimiles Alexandrinorum fuiſſe cives. Donec enim Græci fuére & Macedones hanc [z] civitatem habentes, nullam ſeditionem adverſus nos geſſère, ſed antiquis ceſſère ſolennitatibus. Cum vero multitudo Ægyptiorum creviſſet inter eos, propter confuſiones temporum, etiam hoc opus ſemper eſt additum. Noſtrum vero genus permanſit purum. Ipſi igitur moleſtiæ hujus fuére principium, nequaquam populo Macedonicam habente conſtantiam, neque prudentiam Græcam, ſed cunctis ſcilicet utentibus malis moribus Ægyptiorum, & antiquas inimicitias adverſum nos exercentibus. E diverſo namque factum eſt quod nobis improperare præſumunt. nam cum plurimi eorum non opportune jus ejus civitatis obtineant, peregrinos [a] vocantes eos, qui hoc privilegium ad omnes impetraſſe noſcuntur. Nam Ægyptiis neque regum quiſquam videtur jus civitatis fuiſſe largitus: neque nunc quilibet imperatorum. Nos autem Alexander quidem introduxit, reges autem auxêre, Romani vero ſemper cuſtodire dignati ſunt. Itaque derogare nobis Apion voluit, quia imperatorum non ſtatuamus imagines, tanquam illis hoc ignorantibus, aut defenſione Apionis indigentibus: cum potius debuerit admirari magnanimitatem modeſtiamque Romanorum, quoniam ſubjectos non cogunt patria jura tranſcendere: ſed ſuſcipiunt honores, ſicut dare offerentes pium atque legitimum eſt. Non enim honoribus gratiam habent, qui ex neceſſitate & violentia conferuntur. Græcis itaque & aliis quibuſdam, bonum eſſe creditur imagines inſtituere. Denique & patrum & uxorum filiorumque figuras depingentes exſultant, quidam vero etiam nihil ſibi competentium ſumunt imagines. alii vero & ſervos diligentes, hoc faciunt. Quid ergo mirum eſt, ſi etiam principibus ac dominis hunc honorem præbere videantur? Porro autem Legiſlator, non quaſi prophetans Romanorum potentiam non honorandam, ſed tanquam cauſam neque Deo neque hominibus utilem deſpiciens, & quoniam totius animati, multo magis Dei inanimati, probatur hoc inferius, interdixit imagines fabricare. aliis autem honoribus poſt Deum colendos non prohibuit viros bonos, quibus nos & imperatores & pop. Rom. dignitatibus ampliamus. Facimus autem pro eis continua ſacrificia: & non ſolum quotidianis diebus ex impenſa communi omnium Judæorum talia celebramus: verum cum nullas alias hoſtias ex communi, neque pro filiis peragamus, ſolis imperatoribus hunc honorem præcipuum pariter exhibemus, quem hominum nulli perſolvimus. Hæc itaque communiter ſatisfactio poſita ſit adverſus Apionem pro his, quæ de Alexandria dicta ſunt.

Seditionis Alexandriæ cauſa.

Depulſio mendacii Apionis, Judæos ſeditionis Alexandriæ cauſam extitiſſe.

7. Ad-

[t] Aut] In *MS.* an.
[v] Conſtitutis.] In *MS.* conſtituti.
[x] Cauſas] Ita *MS.* cauſa in *Editis.*
[y] Qui ſi cum veritate—conſtitutos,] Conf. Antt. lib. 15. c. 2. §. 2. Spanh.
[z] Civitatem] Civilitatem in *MS.*
[a] Vocantes] Sic *MS.* vocant in *Editis.*

b Apol

Reſpondetur Poſidonio & Apollonio.

7. Admiror autem etiam eos, qui ei hujuſmodi ſomitem præbuêre, id eſt, Poſidonium & [b] Apollonium Molonis: quoniam accuſant quidem nos, quare nos eoſdem deos cum aliis non colimus. mentientes autem pariter, & de noſtro templo blaſphemias componentes incongruas, non ſe putant impie agere: cum ſit valde turpiſſimum liberis, qualibet ratione mentiri, multo magis de templo apud cunctos homines nominato, tanta ſanctitate pollente. In hoc enim ſacrario Apion præſumpſit edicere, ,, aſini caput collocaſſe Judæos, & id colere, ac dignum facere tanta religione: & hoc affirmat fuiſſe depalatum, dum Antiochus Epiphanes & exſpoliaſſet templum, & illud caput inveniſſet ex auro compoſitum multis pecuniis dignum." Ad hoc igitur primum quidem reſpondeo, quoniam Ægyptius, vel ſi aliquid tale apud nos fuiſſet, nequaquam debuerat increpare, cum non ſit deterior aſinus furonibus & hircis & aliis, qui ſunt apud eos Dii. Deinde quomodo non intellexit, operibus increpatus de incredibili ſuo mendacio. Legibus namque ſemper utimur iiſdem: in quibus ſine fine conſiſtimus. Et cum varii caſus noſtram civitatem, ſicut etiam aliorum vexaverint, & [c] Theos, ac Pompejus Magnus, ac Licinius Craſſus, & ad noviſſimum Titus Cæſar, bello vincentes obtinuerint templum, nihil hujuſmodi illic invenêre: ſed puriſſimam pietatem, de qua nihil nobis eſt apud alios effabile. Quia vero Antiochus neque juſtam fecit templi deprædationem, ſed egeſtate pecuniarum ad hoc acceſſit, cum non eſſet hoſtis, & ſocios inſuper nos ſuos & amicos aggreſſus eſt, nec aliquid dignum deriſione illic invenit. Multi & digni conſcriptores ſuper hoc quoque teſtantur; Polybius Megalopolitanus, Strabo Cappadox, Nicolaus Damaſcenus, Timagenes, & [d] Caſtor chronographus, & Apollodorus: qui omnes dicunt pecuniis indigentem Antiochum tranſgreſſum fœdera Judæorum, & ſpoliaſſe templum auro argentoque plenum. Hæc igitur Apion debuit reſpicere, niſi cor aſini ipſe potius habuiſſet, & impudentiam canis, qui apud ipſos aſſolet coli. neque enim extrinſecus alia ratiocinatione mentitus eſt. Nos itaque aſinis neque honorem neque poteſtatem aliquam damus, ſicut Ægyptii crocodilis & aſpidibus: quando eos, qui ab iſtis mordentur, & à crocodilis rapiuntur, felices & Deo dignos arbitrantur. Sed ſunt apud nos aſini, quod apud alios ſapientes viros, onera ſibimet impoſita ſuſtinentes. [e] Etſi ad areas accedentes comedant, aut propoſita non adimpleant, multas valde plagas accipiunt, quippe operibus & ad agriculturam rebus neceſſariis miniſtrantes. Sed aut omnium rudiſſimus fuit Apion ad componendum verba fallacia, aut certe ex rebus initia ſumens, hæc implere non valuit, quando nulla poteſt contra nos blaſphemia provenire.

Et Apioni de Aſini capite.

Hiſtoricos alios appellat Joſephus.

Fabula de Græco in templum incluſo.

8. Alteram vero fabulam, derogatione noſtra plenam de Græcis appoſuit: de quo dicere ſat erit, quoniam qui de pietate loqui præſumunt, oportet eos non ignorare minus eſſe immundum per templa tranſire, quam ſacerdotibus ſceleſta verba confingere. Iſti vero magis ſtudêre defendere ſacrilegum regem, quam juſta & veracia de noſtris & de templo conſcribere. Volentes enim Antiocho gratificari & perfidiam ac ſacrilegium ejus [f] tegere, quo circa gentem noſtram eſt uſus propter egeſtatem pecuniarum, detrahentes nobis etiam

b Apollonium Molonis:] *Μόλων* apud *Joſephum* libro ſuperiori. Si vero pro eodem accipit *Apollonium Molonis*, qui *Μόλωνος* dictus eſt, cum *Molone* perperam confundit, quos eſſe diſtinguendos docet *Strabo* l. XIV.

c Theos,] Sc. *Antiochus Θεὸς Ἐπιφανής*.

d Caſtor] Conf. ſupr. lib. 1. §. 22. SPANH.

e Etſi ad areas accedentes] *Al.* Et licet ad areas acc. HUDS. Leg. forte. *Et, ſi ad aras* &c. i. e. ſi velint rapere inde aliquid ex frugum primitiis &c. Tantum abeſt, inquit, ut aras illis ponamus, & divino honore eos dignemur. HAV.

f Tegere,] *Al.* tegere.

etiam quæ in futuris eſſent, mentiti ſunt. Propheta vero aliorum factus eſt Apion, & dixit
„ Antiochum in templo inveniſſe lectum & ho-
„ minem in eo jacentem, & appoſitam ei menſu-
„ lam maritimis terreniſque volatilium dapibus
„ plenam, & quod obſtupuiſſet his homo. Il-
„ lum vero mox adoraſſe regis ingreſſum, tan-
„ quam [g] maximam ſibi opem præbituri: ac
„ procidentem ad ejus genua, extenſa dextera po-
„ poſciſſe libertatem; & jubente rege ut conſide-
„ ret, & diceret quis eſſet, vel cur ibidem habi-
„ taret, vel quæ eſſet cauſa ciborum ejus, tunc
„ hominem cum gemitu & lacrymis lamentabiliter
„ ſuam narraſſe neceſſitatem. Ait, inquit, eſſe
„ ſe Græcum: & dum peragraret provinciam pa-
„ randi victus cauſa, correptum ſe ſubito ab alie-
„ nigenis hominibus, atque deductum ad tem-
„ plum, & incluſum illic, & à nullo conſpici,
„ ſed cuncta dapium apparatione ſaginari. Et
„ primum quidem hæc ſibi inopinabilia beneficia
„ viſa attuliſſe lætitiam; deinde ſuſpicionem,
„ poſtea ſtuporem: poſtremum conſulentem à
„ miniſtris ad ſe accedentibus audiſſe legem ineſ-
„ fabilem Judæorum, pro qua nutriebatur: &
„ hoc illos facere ſingulis annis quodam tempore
„ conſtituto. Et comprehendere quidem Græ-
„ cum peregrinum, eumque annuo tempore ſagi-
„ nare, & deductum ad quandam ſylvam occi-
„ dere quidem eum hominem, ejuſque corpus
„ ſacrificare ſecundum ſuas ſolennitates, & gu-
„ ſtare ex ejus viſceribus, & jusjurandum facere
„ in immolatione Græci, ut inimicitias contra
„ Græcos haberent: & tunc in quandam foveam
„ reliqua hominis pereuntis abjicere." Deinde
„ refert eum dixiſſe, paucos jam dies debitos ſi-
„ bimet ſupereſſe; atque rogaſſe, ut reveritus
„ Græcorum deos, & ſuperans in ſuo ſanguine
„ inſidias Judæorum, de malis eum circumſtanti-
„ bus deliberaret." Hujuſmodi ergo fabula non tantum omni tragœdia pleniſſima eſt, ſed etiam crudeli impudentia redundat. Non tamen à ſacrilegio privat Antiochum, ſicut arbitrati ſunt, qui hæc ad illius gratiam conſcripſere. Non enim præſumpſit aliquid tale, ut ad templum accederet: ſed ſic invenit non ſperans. Fuit ergo voluntatibus iniquis impius, & nihilominus ſine Deo, quicquid juſſit mendacii ſuperfluitas, quam ex ipſa re cognoſcere valde facillimum eſt. Non enim circa ſolos Græcos diſcordia legum eſſe dignoſcitur, ſed maxime adverſus Ægyptios & plurimos alios. Cujus enim regionis homines non contigit aliquando apud nos peregrinari? ut adverſus ſolos Græcos renovata conjuratione per effuſionem ſanguinis ageremus: vel quomodo poſſibile, ut ad has hoſtias omnes Judæi colligerentur, & tantis millibus ad guſtandum viſcera illa ſufficerent, ſicut ait Apion? vel cur inventum hominem quicunque fuit (non enim ſuo nomine conſcripſit) aut quomodo eum in ſuam patriam rex non cum pompa deduxit? dum poſſet hoc faciens, ipſe quidem putari pius, & Græcorum amator eximius, aſſumere vero contra Judæorum odium auxilia magna cunctorum. Sed hæc relinquo: inſenſatos enim, non verbis, ſed operibus decet arguere.

Templi ac porticuum deſcriptio.

Sciunt igitur omnes, qui vidêre conſtructionem templi noſtri, qualis fuerit, & intranſgreſſibilem ejus purificationis integritatem. Quatuor enim porticus habuit in circuitu, & harum ſingulæ propriam ſecundum legem habuêre cuſtodiam. In exteriorem itaque ingredi licentia fuit omnibus etiam alienis: mulieres tantummodo menſtruatæ tranſire prohibebantur. In ſecundam vero porticum cun-

[g] Maximam ſibi opem præbituri:] *Al.* maximum ei ſolatium pr.

τῆς πορείας
„ ποιουμένων. τοὺς μὲν Ἰουδαίους ὑπὸ τοῦ παραδόξου τῆς θέας
„ καταπεπληγμένους, πόρρω μὲν ὄντας ἡσυχίαν ἄγειν·
„ τὸν δὲ Ζάβιδον ἐπὶ πολλῆς ἡσυχίας εἰς τὸν ναὸν παρ-
„ ελθεῖν, καὶ τὴν χρυσῆν ἀποσῦραι τοῦ ª κάνθωνος κεφα-
„ λὴν, οὕτω γὰρ ἀστειζόμενος γέγραφεν, καὶ πάλιν εἰς
„ ᵇ Δώραν κατὰ τάχος ἀπελθεῖν.” ἆρ᾽ οὖν καὶ ἡμεῖς ἂν
εἴποιμεν, ὅτι τὸν κάνθωνα τουτέστιν ἑαυτὸν Ἀπίων ἐπι-
φορτίζει, καὶ ποιεῖ τῆς μωρολογίας ἅμα καὶ τῶν ψευσμάτων
κατάγομον. καὶ γὰρ τόπους οὐκ ὄντας γράφει, καὶ πόλεις

ſti Judæi ingrediebantur, eorumque conjuges cum eſſent ab omni pollutione mundæ. In tertiam, maſculi Judæorum mundi exiſtentes atque purificati. In quartam autem ſacerdotes, ſtolis induti ſacerdotalibus. In adytum vero ſoli principes ſacerdotum, propria ſtola circumamicti. Tanta vero eſt circa omnia providentia pietatis, ut ſecundum quaſdam horas ſacerdotes ingredi conſtitutum ſit. Mane * etiam aperto templo oportebat facientes traditas hoſtias interiore: & meridie rurſus, dum clauderetur templum. Denique ne vas quidem aliquod portari licet in templum, ſed erant in eo ſolummodo poſita, altare, menſa, thuribulum, candelabrum, quæ omnia in lege conſcripta ſunt. Etenim nihil amplius neque myſteriorum aliquorum ineffabilium agitur, neque intus ulla epulatio adminiſtratur. Hæc enim quæ prædicta ſunt, habent totius populi teſtimonium manifeſtum, rationemque geſtorum. *De ſacerdotibus Judæorum.* Licet enim ſint tribus quatuor ſacerdotum, & harum tribuum ſingulæ habeant hominum plus quam quinque millia, ſit tamen obſervatio particulariter per dies certos: & his tranſactis, alii ſuccedentes ad ſacrificia veniunt: & congregati in templum † mediante die à præcedentibus claves templi, & ad numerum vaſa omnia percipiunt, nulla re quæ ad cibum aut potum attineat in templum delata. Talia namque etiam ad altaria offerre prohibitum eſt, præter illa quæ ad ſacrificia præparantur.

8. Quid ergo Apionem dicimus, niſi, nihil horum examinantem, verba ‡ incredula protuliſſe? Sed turpe eſt, hiſtoriæ veram notitiam ſi proferre grammaticus non poſſit. Et ſciens templi noſtri pietatem, hanc quidem prætermiſit. Hominis autem Græci comprehenſionem finxit, pabulum ineffabile, & ciborum opulentiſſimam claritatem: & †† pravos ingredientes, ubi nec nobiliſſimos Judæorum licet intrare, niſi fuerint ſacerdotes. Hæc ergo peſſima eſt impietas, atque mendacium ſpontaneum, ad eorum ſeductionem, qui noluerunt diſcutere veritatem. Per ea ſiquidem mala ineffabilia, quæ prædicta ſunt, nobis detrahere tentavére.

9. Rurſumque tanquam piiſſimus deridet, adjiciens fabulæ inania facta. Ait enim illum retuliſſe, „ dum bellum Judæi contra Idumæos ha- *De Zabido Idumæo.*
„ berent longo quodam tempore, ex aliqua civi-
„ tate Idumæorum, qui in ea Apollinem colebat
„ veniſſe ad Judæos, cujus hominis nomen dici-
„ tur Zabidus, deinde eis promiſiſſe traditurum
„ ſe eis Apollinem Deum Dorenſium: venturum-
„ que illum ad noſtrum templum, ſi omnes aſcen-
„ derent, & adducerent omnem multitudinem
„ Judæorum. Zabidum vero feciſſe quoddam
„ machinamentum ligneum, & circumpoſuiſſe
„ ſibi, & in eo tres ordines finxiſſe lucernarum,
„ & ita ambulaſſe, ut procul ſtantibus appareret,
„ quaſi ſtella per terram iter agens. Judæos qui-
„ dem, inexſpectata viſione obſtupefactos, cum
„ procul quidem abeſſent, quieſcere: Zabidum
„ vero multa quiete ad templum veniſſe, & aureum
„ detraxiſſe cantherii caput (ita enim ſcripſit, fa-
„ cetus videri volens) & rurſus Doram velociter ſe
„ contuliſſe.” Igitur & nos dicere poſſumus, quod aſinum, hoc eſt ſemetipſum, gravat Apion, facitque ſtultitia ſimul & mendaciis oneratum. nam& loca ponit, quæ nuſquam terrarum exſtant, & civitates

ª Κάνθων] Ita hic loci & mox infra reſcripſi pro ἀκανθῶνος. De origine fabulæ vide *Baron.* Tom. 1. p. 306. *Fullerum* in l. 2. *Miſcell.* p. 322. *Bochartum* in *Hieroz.* l. 2. c. 18. & *T. Fabrum* in *Epiſtolis.* 1. Huns. *Gen.* ἀκανθῶνος, vel κανθῶνος, quomodo Aſinus dicitur apud *Ariſtoph. Veſp.* p. 441. & *Lycophr.* p. 129. Spanh.

ᵇ Δώραν] Conf. mox infra. Spanh.

* Etiam] *Al.* etenim.
† Mediante] *Forſ.* meridiante.
‡ Incredula] *Forſ.* incredibilia.
†† Pravos] Ita ex *MS.* antea erat *perviis lege.*

tes earum ignarus transfert. Nam Idumæa quidem regioni noſtræ confinis eſt, poſita juxta Gazam, & nulla in ea eſt urbs Dora: in Phœnicia vero juxta montem Carmelum civitas Dora appellatur, quæ nihil commune habet cum Apionis nugis. quatuor enim dierum itinere diſtat à Judæa. Cur itaque nos præterea accuſat, quod non habeamus communes cum aliis Deos, ſi ſic facile credidere patres noſtri ad ſe venturum Apollinem, & cum ſtellis ſuper terram eum ambulantem intueri putaverunt? Scilicet enim manifeſtum quod lucernam nunquam prius conſpexerunt, qui tot & tanta lucernarum accenſionis feſta celebrarunt. Sed nec aliquis ei per regionem ambulanti è tot myriadibus obviam ivit: quin & muros ſine cuſtodibus invenit bello conflato. Cætera prætereo. *Januæ templi.* Januæ autem templi altitudine quidem erant * cubitorum VII, latitudine vero XX, omnes etiam deauratæ, & fere ex auro ſolido. Has ſingulis diebus claudebant viri non minus quam viginti, eaſque apertas relinquere nefas erat. Facile igitur illas lucernifer iſte aperuit, aut ſi aperuiſſe creditur etiam cantherii, id quod putabatur, caput habens. Utrum igitur cum hoc capite ad nos reverſus eſt, aut illud cum ſumpſiſſet Apion *in templum* introduxit, ut Antiochus inveniret, quo alteram Apioni fabulam narrandi occaſionem ſuppeditaret.

Mendacii de juramento depulſio.

10. Mentitur autem & de juramento noſtro, „quod *ſcilicet* juremus per Deum, & cœli & terræ „& maris creatorem, nemini fauturos alienigenæ, „præcipue ſi Græci fuerint." Oportebat autem mentientem plane dicere, nemini fauturos alienigenæ, præcipue ſi fuerint Ægyptii. Ita enim primis ejus figmentis congruiſſent iſta de juramento, ſi à cognatis Ægyptiis patres noſtri non propter improbitatem ſed ob calamitates expulſi fuiſſent. A Græcis autem magis locis quam ſtudiis disjuncti ſumus, ita ut nullæ inter nos & illos inimicitiæ intercedant aut obtrectationes. Veruntamen è contra multos eorum ad noſtras leges acceſſiſſe contigit: & nonnulli quidem iſtis inſtitutis adhæſerunt, alii vero, in illis perſeverare non ferentes, iterum receſſerunt. Et hoc jusjurandum nunquam ſe quiſquam audiſſe meminit apud nos habitum; ſed ſolus Apion (ut videtur) audivit: is enim ille erat qui id confinxit.

Obviam it alteri calumniæ de ſervitute Judæorum.

11. Vehementer igitur in Apione admiranda eſt eximia prudentia, etiam ob hoc quod mox dicetur. „Nam indicio eſſe, affirmat, quod „neque legibus juſtis utamur, neque Deum „convenienter ejus naturæ colamus, eo quod „non imperemus, ſed diverſis potius gentibus „ſerviamus, & in ipſa civitate calamitates quaſ„dam perferamus, utique cum ipſi ex urbe prima„ria à multis retro ſæculis imperare & non Roma„nis ſervire conſueverint: † quanquam & nemo „fere non expertus eſt horum egregiam magnani„mitatem." Nullus etenim aliorum eſt qui non

οὐκ εἰδὼς μετατίθησιν. ἡ μὲν γὰρ Ἰδουμαία τῆς ἡμετέρας χώρας ἐστὶν ὅμορος, κατὰ Γάζαν κειμένη, καὶ Δῶρα ταύτης ἐστὶν οὐδεμία πόλις· τῆς μέντοι Φοινίκης παρὰ τὸ Καρμήλιον ὄρος [c] Δῶρα πόλις ὀνομάζεται, μηδὲν ἐπικοινωνοῦσα τοῖς Ἀπίωνος φλυαρήμασι. τεσσάρων γὰρ ἡμερῶν ὁδὸν τῆς [d] Ἰουδαίας ἀφέστηκεν. τί δ' ἡμῶν ἔτι κατηγορεῖ τὸ μὴ κοινοὺς ἔχειν τοὺς ἄλλους θεοὺς, εἰ ῥᾳδίως οὕτως ἐπείσθησαν οἱ πατέρες ἡμῶν, ἥξειν τὸν Ἀπόλλωνα πρὸς αὐτοὺς, καὶ μετὰ τῶν ἄστρων ἐπὶ τῆς γῆς ᾠήθησαν ὁρᾷν αὐτὸν περιπατοῦντα; λύχνον γὰρ οὐδέπω δῆλον ὅτι πρόσθεν ἑωράκασιν, οἱ τὰς τοσαύτας καὶ τηλικαύτας [e] λυχνοκαΐας ἐπιτελοῦντες. ἀλλ' οὐδέ τις αὐτῷ βαδίζοντι κατὰ τὴν χώραν τῶν τοσούτων μυριάδων ὑπήντησεν· ἔρημα δὲ καὶ τὰ τείχη φυλάκων εὗρε πολέμου συνεστηκότος. ἐῶ τἆλλα. τοῦ ναοῦ δ' αἱ θύραι τὸ μὲν ὕψος ἦσαν ἑπτὰ πηχῶν, εἴκοσι δὲ τὸ πλάτος. κατάχρυσοι δὲ πᾶσαι καὶ μικροῦ δεῖν σφυρήλατοι. [f] ταύτας ἔκλειον οὐκ ἐλάττους ὄντες ἄνδρες [g] διακόσιοι καθ' ἑκάστην ἡμέραν, καὶ τὸ καταλιπεῖν ἀνεῳγμένας ἦν ἀθέμιτον, ῥᾳδίως οὖν αὐτὰς ὁ λυχνοφόρος ἐκεῖνος ἀνέῳξεν [h] ἂν ἀνοίξειν οἰόμενος, καὶ τὴν τοῦ κανθῶνος ὡς ᾤετο κεφαλὴν ἔχων. πότερον οὖν αὐτὴν πάλιν ὡς ἡμᾶς ἀνέστρεψεν, ἢ λαβὼν Ἀπίων αὐτὴν εἰσεκόμισεν, ἵν' Ἀντίοχος εὕρῃ πρὸς δευτέραν Ἀπίωνι μυθολογίαν.

ι'. [i] Καταψεύδεται δὲ καὶ ὅρκον ἡμῶν, „ὡς ὀμνυόντων τὸν „Θεὸν, τὸν ποιήσαντα τὸν οὐρανὸν, καὶ τὴν γῆν, καὶ τὴν θά„λασσαν, μηδενὶ εὐνοήσειν ἀλλοφύλῳ, μάλιστα δὲ Ἕλλησιν." ἔδει δὲ καταψευδόμενον ἅπαξ εἰπεῖν, μηδενὶ εὐνοήσειν ἀλλοφύλῳ, μάλιστα δ' Αἰγυπτίοις. οὕτω γὰρ ἂν τοῖς ἐξ ἀρχῆς αὐτοῦ πλάσμασιν ἥρμοττε τὰ περὶ τὸν ὅρκον, εἴπερ ἦσαν ὑπὸ Αἰγυπτίων τῶν συγγενῶν οἱ πατέρες ἡμῶν, οὐχὶ διὰ πονηρίαν, ἀλλ' ἐπὶ συμφοραῖς ἐξεληλαμένοι. τῶν Ἑλλήνων δὲ πλέον τοῖς τόποις ἢ τοῖς ἐπιτηδεύμασιν ἀφεστήκαμεν, ὥστε μηδεμίαν ἡμῖν εἶναι πρὸς αὐτοὺς ἔχθραν μηδὲ ζηλοτυπίαν. τοὐναντίον μέντοι πολλοὶ παρ' αὐτῶν εἰς τοὺς ἡμετέρους νόμους συνέβησαν εἰσελθεῖν, καὶ τινὲς μὲν [k] ἔμειναν, εἰσὶ δ' οἳ, τὴν καρτερίαν οὐχ ὑπομείναντες, πάλιν ἀπέστησαν. καὶ τοῦτον οὐδεὶς πώποτε τὸν ὅρκον εἶπεν ἀκοῦσαι παρ' ἡμῖν [l] ὀμοσμένον, ἀλλὰ [m] μόνος Ἀπίων ὡς ἔοικεν ἤκουσεν· αὐτὸς γὰρ ὁ συνθεὶς αὐτὸν ἦν.

ια'. Σφόδρα τοίνυν τῆς πολλῆς [n] συνέσεως, καὶ ἐπὶ τῷ μέλλοντι ῥηθήσεσθαι θαυμάζειν ἄξιόν ἐστιν Ἀπίωνα. „τεκμήριον γὰρ εἶναι, φησὶ, τοῦ μήτε νόμοις ἡμᾶς χρῆ„σθαι δικαίοις, μήτε τὸν Θεὸν εὐσεβεῖν ὡς προσῆκε, [o] τὸ „μὴ ἄρχειν, δουλεύειν δὲ μᾶλλον ἔθνεσι καὶ ἄλλοτε ἄλ„λοις, καὶ τὸ κεχρῆσθαι συμφοραῖς τισι περὶ τὴν πόλιν, „[p] αὐτῶν δηλονότι πόλεως ἡγεμονικωτάτης ἐκ τοῦ „ἄνωθεν ἄρχειν, ἀλλὰ μὴ Ῥωμαίοις δουλεύειν συνηθισ„μένων· καί τοι τούτων ἄν τις ἀπόσχοιτο τοιαύτης με„γαλοψυχίας." τῶν μὲν γὰρ ἄλλων οὐκ ἔστιν ὅς τις ἀνθρώ-

c Δῶρα πόλις ὀνομάζεται.] *Dora*, quatuor dierum ſpatio ab Idumæa diſſita. vid. ἀρχ. lib. 13. c. 6. §. 4. & ἁλωσ. l. 1. c. 2. §. 2. SPANH.

d Ἰουδαίας ἀφέστηκεν.] Ita cum *MSS.* & *Vet. Interpr.* antea Ἰδουμαίας.

e Λυχνοκαΐας.] Conf. Antt. l. 12. c. 7. §. 7. SPANH.

f Ταύτας ἔκλειον οὐκ ἐλάττους ὄντες ἄνδρες] Confer. de Porta Orientali Templi ænea ſupr. ἁλωσ. l. 6. c. 5. §. 3. SPANH.

g Διακόσιοι καθ' ἑκάστην ἡμέραν.] Legendum certe εἴκοσι. Vide lib. 7. *de Bello*, cap. 5. §. 3. paul. ant. med. ut & *Villalpandum* in *Ezechielem*, l. 3. fol. 576.

h Ἂν ἀνοίξειν οἰόμενος.] Ἠνέῳξεν ὡς καὶ ἀνοίξειν οἰόμενος malit Cl. *Lowthius*. Verbum ἀνέῳξεν omittunt *Codd. MSS.*

i Καταψεύδεται δὲ καὶ ὅρκον ἡμῶν.] Καταψευσάμενος τοῦ in *MSS.*

k Ἔμειναν.] Ἐνέμειναν in *MSS.*

l Ὀμοσμένον.] Ὀμωμοσμένον *Big.*

m Μόνος] μόνον *Hafn.*

n Συνέσεως.] Συνθέσεως in *MSS.*

o Τὸ μὴ ἄρχειν.] Illa τὸ μὴ ἄρχειν omittunt aliquot *MSS.* (ut & *Hafn.*) & *Vet. Interpr.*

p Αὐτῶν δηλονότι πόλεως—συνηθισμένων.] Αὐτοὶ δῆλον ὅτι πόλεως ἡγεμονικωτάτης Ῥωμαίοις ἐκ τοῦ ἄνωθεν ἄρχειν, ἀλλὰ μὴ δουλεύειν συνηθισμένοι in *Codd. Big.* & *Hafn.* Quomodo legerit *Vet. Interpr.* aliis conjiciendum relinquo ex hiſce verbis: *Cum atque principalis civitas Romanorum ſit, cujus cives ſoli ab initio regnare atque non ſervire conſueverunt.*

* Cubitorum VII.] *Gelen.* VII. Diſcrepant hæc cum altitudine & latitudine forium lib. de Bello VI. cap. v. §. 4. ubi dicuntur altæ fuiſſe cub. LXX. & latæ cub. XXV. ut videtur auctori *Antt. Jud.* Sed nodi hujus ſolutionem vide in meo examine Architecturæ Villalpandicæ p. 68. COCC.

† Quis etenim horum magnanimitati valeat obſiſtere? Nullus etenim aliorum poteſt dicere ſermonem quem Apion locutus eſt, quando paucis contigit in principatu continue præſidere, & non rurſus aliis facta mutatione ſervire &c. *a. Vet. Interpr.*

q Ian-

ἀνθρώπων οὐχ [q] ἱκανῶς καθ' αὐτοῦ φαίη τοῦτον ὑπ' Ἀπίωνος λελέχθαι τὸν λόγον. ὀλίγοις μὲν γὰρ ὑπῆρξεν ἐφ' ἡγεμονίας διὰ καιροπλίας γενέσθαι, καὶ τούτους αἱ μεταβολαὶ πάλιν ἄλλοις δουλεύειν ὑπέζευξαν. τὸ πλεῖστον δὲ φῦλον ἄλλων ὑπήκοον πολλάκις. Αἰγύπτιοι δ' ἄρα μόνοι διὰ τὸ καταφυγεῖν, ὥς [r] φασιν, εἰς τὴν χώραν αὐτῶν τοὺς θεοὺς, καὶ σωθῆναι μεταβαλόντας εἰς μορφὰς θηρίων, ἐξαίρετον γέρας εὕροντο τὸ μηδενὶ [s] δουλεύειν τῶν τῆς Ἀσίας ἢ τῆς Εὐρώπης κρατησάντων οἱ μίαν ἡμέραν ἐκ τοῦ παντὸς αἰῶνος ἐλευθερίας οὐ τυχόντες [t] φαίνονται, [u] ἀλλ' οὐδὲ παρὰ τῶν οἰκοδεσποτῶν. ὃν τινα μὲν γὰρ αὐτοῖς ἐχρήσαντο Πέρσαι τρόπον, οὐχ ἅπαξ μόνον, ἀλλὰ καὶ πολλάκις πορθοῦντες τὰς πόλεις, ἱερὰ κατασκάπτοντες, τοὺς παρ' αὐτῶν νομιζομένους θεοὺς κατασφάζοντες, οὐκ ἂν ὀνειδίσαιμι. μιμεῖσθαι γὰρ οὐ προσῆκε [x] τὴν Ἀπίωνος ἀπαιδευσίαν, ὃς οὔτε τὰς Ἀθηναίων τύχας, οὔτε τὰς Λακεδαιμονίων ἐνενόησεν, ὧν τοὺς μὲν [y] ἀνδρειοτάτους, τοὺς δὲ εὐσεβεστάτους τῶν Ἑλλήνων ἅπαντες λέγουσιν. ἐῶ βασιλέας τοὺς ἐπ' εὐσεβείᾳ διαβοηθέντας, ὧν ἕνα Κροῖσον, οἵαις [z] ἐχρήσατο συμφοραῖς βίου. ἐῶ τὴν καταπρησθεῖσαν Ἀθηναίων ἀκρόπολιν, τὸν ἐν Ἐφέσῳ ναὸν, τὸν ἐν Δελφοῖς, ἄλλους μυρίους, καὶ οὐδεὶς ὠνείδισε ταῦτα τοῖς παθοῦσιν, ἀλλὰ τοῖς δράσασι. καινὸς δὲ κατήγορος ἡμῶν Ἀπίων εὑρέθη, τῶν ἰδίων αὐτοῦ περὶ τὴν Αἴγυπτον κακῶν ἐκλαθόμενος. ἀλλὰ Σέσωστρις αὐτὸν ὁ μυθευόμενος Αἰγύπτιος βασιλεὺς ἐτύφλωσεν. ἡμεῖς δὲ τοὺς ἡμετέρους οὐκ ἂν εἴποιμεν βασιλέας, Δαυίδην καὶ Σολομῶνα, πολλὰ [a] χειρωσαμένους ἔθνη τούτους μὲν οὖν παραλίπωμεν. τὰ δὲ γνώριμα πᾶσιν Ἀπίων ἠγνόηκεν. ὅτι Περσῶν καὶ [b] μετ' ἐκείνους ἡγεμόνων, τῆς Ἀσίας Μακεδόνων, Αἰγύπτιοι μὲν ἐδούλευον ἀνδραπόδων οὐδὲν διαφέροντες. ἡμεῖς δὲ ὄντες ἐλεύθεροι προσέτι καὶ τῶν πέριξ πόλεων ἤρχομεν, ἔτη σχεδὸν εἴκοσί που καὶ ἑκατὸν, μέχρι Μάγνου Πομπηΐου. καὶ πάντων ἐκπολεμηθέντων πρὸς Ῥωμαίων τῶν πανταχοῦ βασιλέων, μόνοι διὰ πίστιν οἱ παρ' ἡμῖν σύμμαχοι καὶ φίλοι διεφυλάχθησαν.

ιβ΄. „ Ἀλλὰ θαυμαστοὺς ἄνδρας οὐ παρεσχήκαμεν, „ οἷον τεχνῶν τινων εὑρετὰς, ἢ σοφίᾳ διαφέροντας. καὶ καταριθμεῖ Σωκράτην, καὶ Ζήνωνα, καὶ Κλεάνθην, καὶ τοιούτους τινάς. εἶτα τὸ θαυμασιώτατον τῶν εἰρημένων αὐτὸς ἑαυτὸν προστίθησι, καὶ μακαρίζει τὴν Ἀλεξάνδρειαν, ὅτι τοιοῦτον ἔχει πολίτην. ἔδει γὰρ αὐτῷ μάρτυρος ἑαυτοῦ. τοῖς μὲν γὰρ ἄλλοις ἅπασιν [c] ὀχλαγωγὸς ἐδόκει πονηρὸς εἶναι, καὶ τῷ βίῳ καὶ τῷ λόγῳ διεφθαρμένος· ὥστε εἰκότως ἐλεῆσαι τις ἂν τὴν Ἀλεξάνδρειαν, εἴπερ ἐπὶ τούτῳ μέγα ἐφρόνει. περὶ δὲ τῶν παρ' ἡμῖν ἀνδρῶν γεγονότων, οὐδενὸς ἧττον ἐπαίνου τυγχάνειν ἀξίων, ἴσασιν οἱ ταῖς ἡμετέραις ἀρχαιολογίαις ἐντυγχάνοντες.

ιγ΄. Τὰ δὲ λοιπὰ τῶν ἐν τῇ κατηγορίᾳ γεγραμμένων, ἄξιον ἦν ἴσως ἀναπολόγητα παραλιπεῖν, ἵν' αὐτὸς αὑτοῦ καὶ τῶν ἄλλων Αἰγυπτίων ᾖ ὁ κατήγορος. ἐγκαλεῖ γὰρ ὅτι ζῶα θύομεν, καὶ χοῖρον οὐκ ἐσθίομεν, καὶ τὴν τῶν αἰδοίων χλευάζει περιτομήν. τὸ μὲν οὖν περὶ τὴν τῶν [d] ἡμέρων ζώων ἀναιρέ-

affirmet, iſtiuſmodi verborum abunde contra ſeipſum feciſſe Apionem. Paucis etenim contigit in principatu continue præſidere, & non rurſus aliis facta mutatione ſervire. Plurimæ namque gentes aliæ ſæpe *aliis* obedire coactæ ſunt. Ægyptii autem ſoli, eo quod ſe receperint (ſicut ajunt) in eorum regionem Dii, & ſalutem conſequuti fuerint aſſumendo beſtiarum formas, eximiam gratiam invenerunt ut eorum nemini ſervirent, qui Aſiam Europamve tenuere: qui *ſcilicet* per unam diem ex omni ævo non habuere libertatem, ne quidem apud dominos indigenas. *Ægyptiorum ſervitus.* Nam quemadmodum eis uſi ſunt Perſæ, non ſemel ſolummodo, ſed frequenter urbes eorum vaſtantes, ſacra evertentes, & quos Deos eſſe crediderunt interficientes, *illis* exprobrare non ſtudeo. Haud enim convenit, ut nos indoctam Apionis ſtultitiam imitaremur, qui neque de caſibus Athenienſium neque Lacedæmoniorum cogitavit; quorum hos quidem fortiſſimos, illos vero Græcorum religioſiſſimos eſſe omnes affirmant. Taceo reges ob pietatem omnium ſermone celebratos, interque eos Crœſum, in quas vitæ calamitates incidit. Taceo incenſam Athenienſium arcem, templum Epheſinum & Delphicum, aliaque multa, quibus nemo calamitatem paſſis ſed *potius* inſerentibus *cujus* exprobravit. Novus autem noſtrorum accuſator inventus eſt Apion, malorum ſuorum, quæ in Ægypto ei acciderant, prorſus oblitus. Sed Seſoſtris illum excæcavit, Ægypti rex, cujus res * fabulis ſunt aſperſæ. Non eſt autem ut reges noſtros nos memoremus, Davidem & Solomonem, qui multas ſubegerunt gentes. Et hos quidem miſſos faciamus. Quæ vero cunctis nota ſunt ignoravit Apion; quod Perſis, & poſt illos Aſiæ dominantibus Macedonibus, Ægyptii quidem iis ſerviebant, à mancipiis nihil differentes. Nos autem liberi exiſtentes etiam civitatum finitimarum dominatum & principatum tenuimus, annis centum & viginti uſque ad Pompeium magnum. Et cum omnes à Romanis rerum ubique dominis expugnati fuiſſent, ſoli majores noſtri propter fidem *ſuam* ſocii & amici conſervati ſunt.

12. „ Sed viros admirabiles non tulimus, vel- „ uti artium quarundam inventores, aut ſapien- „ tia præcellentes." Atque inter hos enumerat Socratem, & Zenonem, & Cleanthem, alioſque hujuſmodi. Deinde, quod ex dictis maxime mirandum, *illis* ſemetipſum adjicit, & Alexandriam beatam prædicat, quæ civem habuerit tali *Apionis vanitas.* ingenio præditum. Oportebat enim ipſum de ſe teſtimonium dare. Nam aliis quidem circulator eſſe videbatur improbus, & vita & ſermone pravus: adeo ut merito quis Alexandriam miſeretur, ſi ſuper iſto ſeſe efferat. De viris autem qui fuere apud nos, non minus quam alii quicunque laude digni, probe ſciunt qui in noſtris verſati ſunt Originum libris.

13. Reliqua autem eorum quæ complectitur accuſatio, mereantur forſan ut præteream tanquam reſponſo indigna, ita ut ipſe ſui & aliorum Ægyptiorum accuſator habeatur. Nam vitio nobis vertit, quod animalia pro victimis mactemus, & non veſcamur carne ſuilla, & pudendorum circumciſionem irridet. Sane quod attinet ad manſuetorum animalium

q Ἱκανῶς] *ἱκανὸς Hafn.*
r Φασιν,] Sic cum *Vet. Interpr.* antea φησί.
s Δουλεύειν] *δουλεῦσαι Hafn.*
t Φαίνονται,] Φαίνονται non agnoſcunt *MSS.*
u Ἀλλ' οὐδὲ] Παρὰ τῶν ἀλλοτρίων, ἀλλ' οὐδὲ παρὰ τῶν οἰκοδεσποτῶν legiſſe videtur *Vet. Interpr.* qui habet, *neque apud indigenas dominos, neque apud externos.*
x Τὴν Ἀπίωνος ἀπαιδευσίαν,] Ita ex *MSS.* pro καὶ quod obtinuit in *Editis.*
y Ἀνδρειοτάτους,] εἶναι addit *Hafn.*
z Ἐχρήσατο συμφοραῖς βίου.] Prius erat ἐχρήσαντο.
a Χειρωσαμένους ἔθνη.] Ita ex *MS.* & *Vet. Interpr.* παρωσαμένους in *Editis.*
b Μετ' ἐκείνους ἡγεμόνων] Sic *MSS.* antea erat μετ' ἐκείνων.
c Ὀχλαγωγὸς] Conf. ſupr. §. 1. Spanh.
d Ἡμέρων ζώων ἀναιρέσεως,] Ἡμετέρων in *Cod. Big.* & *Hafn.*

* *Vel*, immodice celebratæ. nam μυθευόμενος hic loci non notat confictum plane regem, ſed cujus res geſtæ in vanum & falſum ſunt detortæ.

e Τὸ]

lium mactationem, id nobis cum aliis hominibus univerſis commune eſt. Apion autem, nos ſacra facientes redarguens, indicat ſemetipſum genere eſſe Ægyptium. Non enim ſi Græcus fuiſſet aut Macedo, hoc ægre tuliſſet. Iſti enim vovent Hecatombas diis ſacrificare, & victimas epulis apponunt. & non idcirco contigit mundum in penuria eſſe pecorum, quod veritus eſt Apion. Veruntamen ſi Ægyptiorum moribus omnes ſemet addicerent, mundus deſtitutus quidem eſſet ab hominibus, ferociſſimis autem beſtiis abundaret, quas pro diis iſti habentes cum cura ſtudioque nutriunt. Quod ſi quis eum interrogaret, quos putaret omnium Ægyptiorum eſſe ſapientiſſimos & *Sacerdotes Ægyptii.* maxime religioſos, illos proculdubio ſacerdotes eſſe agnoſceret. Hæc enim duo dicunt ſibimet ab initio à regibus eſſe præcepta, ut deos colant & ſapientiam diligant: illi igitur & circumciduntur omnes, & à porcinis abſtinent carnibus. Sed neque ullus alter Ægyptiorum cum eis ſacra diis facere dignoſcitur. Mentem igitur occæcatam habuit Apion, qui Ægyptiorum gratia nos data opera conviciis inſectatur, illoſque accuſat, qui non ſolum utuntur iiſdem, quos in nobis reprehendit, moribus, ſed etiam alios circumcidi docent, ſicuti dixit Herodotus. Unde jure mihi videtur Apion ob maledicta in patriæ ſuæ leges pœnas dediſſe quas commeruit. Nam ex neceſſitate circumciſus erat, utpote ulceratus circa pudenda: & cum nihil ei profuerit circumciſio, ſed *Apionis mors ex morbo circa pudenda.* putreſceret, magnis doloribus exſpiravit. Oportet enim bene ac ſapienter inſtitutos legibus propriis circa pietatem adhærere, & aliorum minime carpere. At iſte ſuas quidem deſeruit, de *Finis eorum quæ dicta ſunt contra Apionem.* noſtris vero mentitus eſt. Atque ita quidem vitam finivit Apion, & hic etiam *de eo* nobis finem dicendi facere par ſit.

Apollonii Molonis refutatio. 14. Quoniam vero & Apollonius Molonis, & Lyſimachus, & alii quidem nonnulli, partim quidem per ignorantiam, maxima vero ex parte per malevolentiam de legiſlatore noſtro Moyſe & legibus *ejus* verba fecerunt, nec juſta nec vera, hunc quidem ut præſtigiatorem & deceptorem calumniantes, leges autem malitiæ apud nos, nulliuſque virtutis magiſtras eſſe affirmantes, volo breviter & de omni reip. noſtræ conſtitutione, & de qualibet re ſingillatim (ſicuti potero) ſermonem proferre. Puto enim evidens fore, quod ad pietatem & ſocietatem inter homines ſervandam, & ad omnia humanitatis officia tuenda, prætereaque ad juſtitiam, & tolerantiam laborum, mortiſque contemptum, optime factas habeamus leges. Rogo tamen eos qui in iſta inciderint, ut non cum invidia lectionem adhibeant. Non enim propoſui noſmetipſos laudibus proſequi; ſed defenſionem eſſe juſtiſſimam puto, ductam à legibus juxta quas adhuc vivimus, adverſus eos, qui multa nobis eaque falſa objecerunt. præſertim cum Apollonius accuſationem non continue ſicut Apion inſtituit, ſed ſparſim & hinc inde per totam orationem. quippe qui aliquando quidem nobis tanquam atheis & hominum oſoribus conviciatur, aliquando vero iterum formidinem nobis exprobrat: & è diverſo rurſus aliquando temerariæ audaciæ & amentiæ nos inſimulat. Quin & nos è barbaris maxime omnium ineptos eſſe dicit: & propterea nos ſolos nihil ad vitæ emolumentum utile contuliſſe. Hæc autem omnia manifeſte redargui poſſe exiſtimo, ſi univerſa contra quam ab eo ſunt dicta

σιαν, κοινόν ἐστι καὶ πρὸς τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους ἅπαντας. Ἀπίων δὲ τοῖς θύουσιν ἐγκαλῶν, αὐτὸν ἐξήλεγξεν ὄντα τὸ γένος Αἰγύπτιον. οὐ γὰρ ἂν Ἕλλην ὢν ἢ Μακεδὼν ἐχαλέπαινεν. οὗτοι γὰρ εὔχονται θύειν ἑκατόμβας τοῖς θεοῖς, καὶ χρῶνται τοῖς ἱερείοις πρὸς εὐωχίαν. καὶ οὐ διὰ τοῦτο συμβέβηκεν ἐρημωθῆναι τὸν κόσμον τῶν βοσκημάτων, ὅπερ Ἀπίων ἔδεισεν. εἰ μέντοι τοῖς Αἰγυπτίων ἔθεσιν ἠκολούθουν ἅπαντες, ἠρήμωτο μὲν ἂν ὁ κόσμος τῶν ἀνθρώπων, τῶν ἀγριωτάτων δὲ θηρίων ἐπληθύνθη, ἃ θεοὺς οὗτοι νομίζοντες ἐπιμελῶς ἐκτρέφουσι. καὶ μὴν εἴτις αὐτὸν ἤρετο, τῶν πάντων Αἰγυπτίων τίνας εἶναι καὶ σοφωτάτους καὶ θεοσεβεῖς νομίζει, πάντως ἂν ὡμολόγησε τοὺς ἱερεῖς. δύο γὰρ αὐτούς φασιν ὑπὸ τῶν βασιλέων ἐξ ἀρχῆς ταῦτα προστετάχθαι, τήν [e] τε τῶν θεῶν θεραπείαν, καὶ τὴν σοφίας τὴν ἐπιμέλειαν. ἐκεῖνοι τοίνυν ἅπαντες καὶ περιτέμνονται, καὶ χοιρείων ἀπέχονται βρωμάτων. οὐ μὴν οὐδὲ τῶν ἄλλων Αἰγυπτίων οὐδὲ εἷς συνθύει τοῖς θεοῖς. ἆρ' οὖν τυφλὸς ἦν τὸν νοῦν Ἀπίων ὑπὲρ Αἰγυπτίων ἡμᾶς λοιδορεῖν συνθέμενος, ἐκείνων δὲ κατηγορῶν, οἵγε μὴ μόνον χρῶνται τοῖς ὑπὸ τούτου λοιδορηθεῖσιν ἔθεσιν, ἀλλὰ καὶ τοὺς ἄλλους ἐδίδαξαν περιτέμνεσθαι, καθάπερ εἴρηκεν [f] Ἡρόδοτος, ὅθεν εἰκότως μοι δοκεῖ τῆς εἰς τοὺς πατρίους αὐτοῦ νόμους βλασφημίας δοῦναι δίκην Ἀπίων τὴν πρέπουσαν. περιετμήθη γὰρ ἐξ ἀνάγκης, ἑλκώσεως αὐτῷ περὶ τὸ αἰδοῖον γενομένης καὶ μηδὲν ὠφεληθεὶς ὑπὸ τῆς περιτομῆς, ἀλλὰ σηπόμενος ἐν δειναῖς ὀδύναις ἀπέθανεν. δεῖ γὰρ τοὺς εὖ φρονοῦντας τοῖς μὲν οἰκείοις νόμοις περὶ τὴν εὐσέβειαν ἀκριβῶς ἐμμένειν, τοὺς δὲ τῶν ἄλλων μὴ λοιδορεῖν. ὁ δὲ τούτους μὲν ἔφυγε, τῶν ἡμετέρων δὲ κατεψεύσατο. τοῦτο μὲν Ἀπίωνι τοῦ βίου τὸ τέλος ἐγένετο, καὶ τοῦτο παρ' ἡμῶν ἐνταῦθα τὸ πέρας ἔστω τοῦ λόγου.

ιδ'. Ἐπειδὴ καὶ [g] Ἀπολλώνιος ὁ Μόλων, καὶ Λυσίμαχος, καί τινες ἄλλοι τὰ μὲν ὑπ' ἀγνοίας, τὸ πλεῖστον δὲ κατὰ δυσμένειαν, περί τε τοῦ νομοθετήσαντος ἡμῖν Μωϋσέως, καὶ περὶ τῶν νόμων πεποίηνται λόγους, οὔτε δικαίους οὔτε ἀληθεῖς, τὸν μὲν ὡς γόητα καὶ ἀπατεῶνα διαβάλλοντες, τοὺς νόμους δὲ κακίας ἡμῖν καὶ οὐδεμιᾶς ἀρετῆς φάσκοντες εἶναι διδασκάλους, βούλομαι συντόμως καὶ περὶ τῆς ὅλης ἡμῶν καταστάσεως τοῦ πολιτεύματος, καὶ περὶ τῶν κατὰ μέρος, ὡς ἂν ὦ δυνατὸς, εἰπεῖν. οἶμαι γὰρ ἔσεσθαι φανερὸν, ὅτι καὶ πρὸς εὐσέβειαν, καὶ πρὸς κοινωνίαν τὴν μετ' ἀλλήλων, καὶ πρὸς τὴν καθόλου φιλανθρωπίαν, ἔτι δὲ πρὸς δικαιοσύνην καὶ τὴν ἐν τοῖς πόνοις καρτερίαν, καὶ θανάτου περιφρόνησιν ἄριστα κειμένους ἔχομεν τοὺς νόμους. παρακαλῶ δὲ τοὺς ἐντευξομένους τῇ γραφῇ, μὴ μετὰ φθόνου ποιεῖσθαι τὴν ἀνάγνωσιν. οὐ γὰρ ἐγκώμιον ἡμῶν αὐτῶν προειλόμην συγγράφειν, ἀλλὰ πολλὰ καὶ ψευδῆ κατηγορημένοις ἡμῖν ταύτην ἀπολογίαν δικαιοτάτην εἶναι νομίζω, τὴν ἀπὸ τῶν νόμων, καθ' οὓς ζῶντες διατελοῦμεν. ἄλλως τε καὶ τὴν κατηγορίαν ὁ Ἀπολλώνιος οὐκ ἀθρόαν ὥσπερ ὁ Ἀπίων ἔταξεν, ἀλλὰ σποράδην καὶ διὰ πάσης τῆς συγγραφῆς. [h] ποτὲ μὲν ὡς ἀθέους καὶ μισανθρώπους λοιδορεῖ, ποτὲ δ' αὖ δειλίαν ἡμῖν ὀνειδίζει καὶ τοὔμπαλιν ἔστιν ὅπου τόλμαν κατηγορεῖ καὶ ἀπόνοιαν. λέγει δὲ καὶ ἀφυεστάτους εἶναι τῶν βαρβάρων καὶ διὰ τοῦτο μηδὲν εἰς τὸν βίον εὕρημα συμβεβλῆσθαι μόνους. ταῦτα δὲ πάντα διελεγχθήσεσθαι νομίζω σαφῶς, [i] εἰ τἀναντία τῶν εἰρημένων φανείη, διὰ τῶν νόμων ἡμῖν προ-

e Τε] Abeſt ab *Hafn.*
f Ἡρόδοτος,] Lib. 2. c. 104.
g Ἀπολλώνιος ὁ Μόλων,] Videſis *Salmaſium* in *præfat.* ad *Achillem Tatium*, *Caſaubonum* ad *Suetonium* in *Jul. Caſ.* c. 4. & *Huetium* in *Demonſtr. Evangel.* prop. IV. §. 33.

h Ποτὲ μὲν ὡς ἀθέους] Καὶ δὴ οὕτως ποτὲ μὲν ὡς ἀθέους in duobus (*Hafn.* inter eos) MSS.
i Εἰ τἀναντία] Εἰ τἀναντία τῶν εἰρημένων φανείη καὶ διὰ τῶν νόμων in *Cod. Hafn.*

k Κατ-

προστεταγμένα, καὶ πραττόμενα μετὰ πάσης ἀκριβείας ὑφ' ἡμῶν. εἰ δ' ἄρα βιασθείην μνησθῆναι τῶν παρ' ἑτέροις [k] ὑπεναντίως νενομισμένων, τούτου δίκαιοι τὴν αἰτίαν ἔχειν εἰσὶν, οἱ τὰ παρ' ἡμῖν ὡς χείρω παραβάλλειν ἀξιοῦντες. οἷς οὐδέτερον ἀπολειφθήσεσθαι νομίζω λέγειν, οὔθ' ὡς οὐχὶ τούτους ἔχομεν τοὺς νόμους, ὧν ἐγὼ παραθήσομαι τοὺς κεφαλαιωδεστάτους, οὔθ' ὡς οὐχὶ μάλιστα πάντων ἐμμένομεν τοῖς ἑαυτῶν νόμοις.

ιε'. Μικρὸν οὖν ἀναλαβὼν τὸν λόγον, τοῦτ' ἂν εἴποιμι πρῶτον. ὅτι τῶν ἀνόμως καὶ ἀτάκτως βιούντων, οἱ τάξεως καὶ νόμου [l] κοινωνίας ἐπιθυμηταὶ γενόμενοι, καὶ πρῶτοι κατάρξαντες, εἰκότως ἂν ἡμερότητι καὶ φύσεως ἀρετῇ διενεγκεῖν μαρτυρηθεῖεν. ἀμέλει πειρῶνται τὰ παρ' [m] ἑαυτοῖς ἕκαστοι πρὸς τὸ ἀρχαιότατον ἀνάγειν, ἵνα μὴ μιμεῖσθαι δόξωσιν ἑτέρους, [n] ἀλλ' αὐτοὶ τοῦ ζῆν νομίμως ἄλλοις ὑφηγήσασθαι. τούτων δὲ τοῦτον ἐχόντων τὸν τρόπον ἀρετὴ μέν ἐστι νομοθέτου, τὰ βέλτιστα συνιδεῖν, καὶ πεῖσαι τοὺς χρησομένους περὶ τῶν ὑπ' αὐτοῦ τιθεμένων· πλήθους δὲ, τὸ πᾶσι τοῖς δόξασιν ἐμμεῖναι, καὶ μήτε εὐτυχίαις μήτε συμφοραῖς αὐτῶν μηδὲν μεταβάλλειν. φημὶ τοίνυν τὸν ἡμέτερον νομοθέτην τῶν ὁπουδηποτοῦν μνημονευομένων νομοθετῶν προάγειν ἀρχαιότητι. Λυκοῦργοι γὰρ καὶ Σόλωνες, καὶ [o] Ζάλευκος ὁ τῶν Λοκρῶν, καὶ πάντες οἱ θαυμαζόμενοι παρὰ τοῖς Ἕλλησιν, ὡς ἐχθὲς δὴ καὶ πρώην, ὡς πρὸς ἐκεῖνον παραβαλλόμενοι, φαίνονται γεγονότες. ὅπουγε μηδ' αὐτὸ τοὔνομα πάλαι ἐγιγνώσκετο [p] τοῦ νόμου παρὰ τοῖς Ἕλλησι· καὶ μάρτυς Ὅμηρος οὐδαμοῦ τῆς ποιήσεως [q] αὐτῷ χρησάμενος. οὐδὲ γὰρ ἦν κατὰ [r] τοῦτον, ἀλλὰ γνώμαις [s] ἀορίστοις τὰ πλήθη διῳκεῖτο, καὶ προστάγμασι τῶν βασιλέων. ἀφ' οὗ καὶ μέχρι πολλοῦ διέμειναν ἔθεσιν ἀγράφοις χρώμενοι, καὶ πολλὰ τούτων ἀεὶ πρὸς τὸ συντυγχάνον μετατιθέντες. ὁ δὲ ἡμέτερος νομοθέτης, ἀρχαιότατος γεγονὼς, τοῦτο γὰρ δήπουθεν ὁμολογεῖται καὶ παρὰ τοῖς πάντα καθ' ἡμῶν λέγουσιν, ἑαυτόν τε παρέσχεν ἄριστον τοῖς πλήθεσιν ἡγεμόνα καὶ σύμβουλον· τήν τε κατασκευὴν αὐτοῖς ὅλην τοῦ βίου τῷ νόμῳ περιλαβὼν, ἔπεισεν παραδέξασθαι, καὶ βεβαιοτάτην ἴσασι φυλαχθῆναι παρεσκεύασεν.

ις'. Ἴδωμεν δὲ τῶν ἔργων αὐτοῦ τὸ πρῶτον μεγαλεῖον. ἐκεῖνος γὰρ τοὺς προγόνους ἡμῶν, ἐπειδὴ ἔδοξεν αὐτοῖς, τὴν Αἴγυπτον ἐκλιποῦσιν, ἐπὶ τὴν πάτριον γῆν ἐπανιέναι, πολλὰς τὰς μυριάδας παραλαβὼν, ἐκ πολλῶν καὶ ἀμηχάνων διέσωσεν εἰς ἀσφάλειαν· καὶ γὰρ τὴν ἄνυδρον αὐτοὺς καὶ πολλὴν ψάμμον ἔδει διοδοιπορῆσαι, καὶ νικῆσαι [t] πολέμους, καὶ τέκνα καὶ γυναῖκας καὶ λείαν ὁμοῦ σώζειν μαχομένους. ἐν οἷς ἅπασι καὶ στρατηγὸς ἄριστος ἐγένετο, καὶ σύμβουλος συνετώτατος, καὶ πάντων κηδεμὼν ἀληθέστατος. ἅπαν δὲ τὸ πλῆθος εἰς ἑαυτὸν ἀνηρτῆσθαι παρεσκεύασεν, καὶ περὶ παντὸς ἔχων πειθομένους [v] αὐτοὺς τοῦ κελευσθέντος, εἰς οὐδεμίαν οἰκείαν ἔλαβε [x] ταῦτα πλεονεξίαν. [y] ἐν ᾧ μάλιστα τοῦ καιροῦ δυνάμεις μὲν αὐτοῖς περιβάλλονται καὶ τυραννίδας οἱ προεστῶτες, ἐθίζουσι δὲ τὰ πλήθη μετὰ πολλῆς ἀνομίας [z] ζῆν, ἐν τούτῳ τῷ

apparent & legibus imperata, & à nobis accurate admodum obſervata. Si vero coactus fuero mentionem facere legum contrariarum apud alios conſtitutarum, ob hoc merito culpandi ſunt, quibus in animo eſt noſtra ut pejora cum iis conferre quæ apud alios ſunt. Quibus neutrum puto relictum fore quod dicant: neque quod non eas habeamus leges, quarum ego ſummas in medium proferam; neque quod non maxime omnium in legibus propriis perſeveremus.

15. Paulo ergo altius exorſus volo primum dicere: quod ii qui ordinis & communium legum primi amatores exſtiterunt, eis qui ſine lege & ordine vivunt, manſuetudine & bonitate naturæ non immerito præſtantiores habeantur. Hinc fit quod ſinguli *legumlatores* ſummam ſuis vetuſtatem tribui affectant, ut non imitatores aliorum videantur, ſed ipſi potius aliis legitime vivendi duces exſtitiſſe. Iſtis hunc in modum ſe habentibus, virtus quidem legiſlatoris eſt, quæ optima ſunt perſpicere, eoſque de conſtitutis in bonam opinionem adducere qui illis uſuri ſunt: populi vero, ut maneant in omnibus quæ ſcita & juſſa fuerint; & neque ex felicitate, neque ex calamitatibus horum aliquid immutare. Dico igitur noſtrum legiſlatorem, quoſlibet qui memorantur legiſlatores antiquitate præcedere. Lycurgus enim, & Solon, & Zaleucus Locrenſis, & omnes qui in admiratione ſunt apud Græcos, non ita pridem exſtitiſſe videntur ſi illi conferantur. quando ne ipſum quidem legis nomen olim apud Græcos cognoſcebatur: quod & teſtatur Homerus, qui nuſquam in Poeſi ſua iſto eſt uſus. Nihil quippe hujuſmodi erat illo tempore, ſed optimis ſententiis, & regum juſſis populi regebantur. Unde etiam longo tempore permanſere conſuetudinibus non ſcriptis utentes, multaſque illarum ſemper prout res ceciderit ſubinde mutantes. Noſter vero legiſlator, qui & antiquiſſimus, (hoc etenim in confeſſo eſt etiam apud univerſos, qui omnia contra nos loquuntur) & ſemetipſum populo exhibuit ducem conſultoremque præſtantiſſimum; & totam vitæ rationem lege complexus, eis ſuaſit *hæc* libenter excipere, fecitque ut diligentiſſime obſervaretur à ſcientibus prudentibuſque.

Moſes legumlatorum antiquiſſimus.

16. Primum autem videamus quod inter opera ejus magnificum eſt. Ille enim progenitorum noſtrorum, poſtquam eis viſum eſt Ægypto relicta ad terram propriam revertere, cum multa millia aſſumpſiſſet, illos ex multis difficultatibus ad incolumitatem perduxit: nam & inaquoſam eos & valde arenoſam oportebat viam tranſire, & bella profligare, & liberos ac uxores cum præda inter pugnandum ſervare. in quibus omnibus, & ducem egregium & conſiliarium ſapientiſſimum ſe præſtitit, & omnium curatorem veriſſimum. Fecit autem ut omnis à ſe penderet multitudo, & cum omnia quæ vellet perſuadere poſſet, in nullo horum vindicavit ſibimet poteſtatem. Sed in quo maxime tempore potentiam quidem ſibimet comparant, & tyrannidem occupant qui aliis præſunt, populum vero licenter admodum vivere aſſuefaciunt, in hac ille pote-

Moſes dux egregius & conſiliarius optimus.

k Ὑπεναντίως νενομισμένων,] Ὑπεναντίων in duobus MSS.
l Κοινωνίας ἐπιθυμηταί.] Illud κοινωνίας ex MSS. & Vet. Interpr.
m Ἑαυτοῖς ἕκαστοι] Αὐτοῖς in MSS.
n Ἀλλ' αὐτοὶ] ἀλλ' οὐκ Hafn.
o Ζάλευκος] Ita etiam legendum apud *Coſmam Indicopleuſtam* (p. 342.) pro Τίουρος ὁ τῶν Λοκρῶν.
p Τοῦ νόμου] Illa τοῦ νόμου, quæ ſenſum explent, habemus ex Codd. MSS. & *Coſma Indicopleuſta* p. 343.
q Αὐτῷ χρησάμενος.] Videſis *Joſ. Barneſium* in verſum 20. *Hymni ad Apollinem.*
r Τοῦτον,] Τοῦτον pro τοῦτο repoſui ex *Indicopleuſta.*
s Ἀορίστοις] Ita ex *Coſma.* (itaque quoque *Hafn.*) ἀρίστοις in Editis. atque ἀρίστοις in MSS. & *Vet. Interpr.*
t Πολέμους,] Sic *Vet. Interpr.* & MSS. πολεμίους in Editis.
v Αὐτοὺς] αὐτοῦ *Hafn.*
x Ταῦτα] ταύτην *Hafn.*
y Ἐν ᾧ μάλιστα τοῦ καιροῦ] Ita juxta *Vet. Interpr.* ἐν ᾧ μάλιστα τῷ καιρῷ in Editis.
z Ζῆν,] Illud ζῆν adjiciendum cenſui ex *Vet. Interpr.*

poteſtate conſtitutus, è contrario ipſum oportere pie vivere cenſuit, multumque benevolentiæ populo præſtare: ita & ſe maxime virtutem ſuam oſtenſurum eſſe exiſtimans, & ſalutem certiſſimam illis daturum qui ipſum ſibimet ducem fecerunt. Itaque cum bonum ei propoſitum fuerit, & magnas res geſſerit, jure cenſemus ducem atque conſiliarium ſe Deum habere: & cum ſibimet prius perſuaſiſſet, quod ſecundum illius voluntatem omnia ageret atque mente agitaret, credidit modis omnibus oportere, ut etiam populus in ejuſmodi opinionem adduceretur. Nam qui Deum ſuam vitam reſpicere credunt, nulla in re peccare ſuſtinent. Hujuſmodi quidem noſter legiſlator fuit, non magus, non impoſtor, ſicut conviciatores injuſte pronunciant; ſed quales apud Græcos gloriantur fuiſſe Minoëm, & poſt eum legiſlatores alios. *Origo legum apud Græcos.* Namque quidam leges eorum poſitas à Deo dicebant: Minos vero ad Apollinem & Delphicum ejus oraculum legum vaticinia referebat, ſive hoc verum eſſe credentes, ſive hoc facile *alii* perſuaſuros eſſe exiſtimantes. Qui vero maxime *omnium* perfectiſſimam legum rationem inſtituerit, & [a] juſtiſſimam de Deo perſuaſionem habuerit, ex mutua legum ipſarum contentione quivis intelligat. Jam enim tempus eſt ut ad eas veniamus. Enimvero, infinita quidem, ſi ſingula expendantur, morum atque legum toto paſſim hominum genere diſcrimina ſunt; eas tamen in ſumma hæc capita facile licet colligere. Alii quippe uni tantum, paucis quibuſdam alii, alii denique populo ſummam reipublicæ poteſtatem commiſerunt. At legiſlator noſter, hiſce neglectis omnibus, Theocraticam (liceat enim hac voce tametſi paulo duriore uti) reip. formam inſtituit: *Theocratia apud Judæos.* atque ita ſummo principatu Dei numini attributo, id egit maxime ut in eo cunctorum oculi ac mentes acquieſcerent, tanquam in eo qui & omnium bonorum, ſeu quæ univerſe hominum generi eveniunt, ſeu quæ privatim ſinguli, difficilioribus ſuis temporibus, votis ac precibus impetrant, auctor & cauſſa ſit: atque ejuſmodi, cujus cognitionem nullum omnino factum, cogitatio nulla fugere ac latere poſſit. *Deus Moyſis.* Eum præterea cum ortu carere, tum nullam tota æternitate mutationem ſubire, omnis quoque mortalis formæ dignitatem pulchritudine ſuperare, poſtremo ut ſua nobis poteſtate notum, ſic natura & eſſentia prorſus ignotum eſſe profitetur. Mitto ſane Græcorum ſapientiſſimos hujus de Deo ſententiæ magiſtrum illum ac ducem habuiſſe: quam præclara quidem illa quamque Dei cum natura ac majeſtate conjuncta foret, graviſſime teſtatum ipſi quoque reliquerunt. *Sapientes Græci de* Pythagoras enim, & Anaxagoras, & Plato, quique Platonem excepere Stoici Philoſophi, ac cæ-

ἐξουσίας ἐκεῖνος καθεστηκώς, τοὐναντίον ᾠήθη δεῖν εὐσεβεῖν, καὶ πολλὴν εὔνοιαν τοῖς λαοῖς ἐμπαρασχεῖν· οὕτως αὐτός τε τὰ μάλιστα τὴν ἀρετὴν ἐπιδείξειν τὴν αὐτοῦ νομίζων, [a] καὶ σωτηρίαν τοῖς αὐτὸν ἡγεμόνα [b] ποιουμένοις βεβαιοτάτην παρέξειν. καλῆς οὖν αὐτῷ προαιρέσεως καὶ πράξεων μεγάλων ἐπιτυγχανομένων, εἰκότως [c] ἐνομίζομεν ἡγεμόνα τε καὶ σύμβουλον θεῖον ἔχειν· καὶ πείσας πρότερον ἑαυτόν, ὅτι κατὰ τὴν ἐκείνου βούλησιν ἅπαντα πράττει καὶ διανοεῖται, ταύτην ᾤετο δεῖν πρὸ παντὸς ἐμποιῆσαι τὴν ὑπόληψιν τοῖς πλήθεσιν. οἱ γὰρ πιστεύσαντες ἐπισκοπεῖν Θεὸν τοὺς ἑαυτῶν βίους, οὐδὲν ἀνέχονται ἐξαμαρτεῖν. τοιοῦτος μὲν δή τις αὐτὸς ἡμῶν ὁ νομοθέτης, οὐ γόης, οὐδ᾽ ἀπατεών, ἅπερ λοιδοροῦντες λέγουσιν ἀδίκως· ἀλλ᾽ [d] οἷον παρὰ τοῖς Ἕλλησιν [e] αὐχοῦσι τὸν Μίνω γεγονέναι, καὶ [f] μετ᾽ αὐτὸν τοὺς ἄλλους νομοθέτας. οἱ μὲν γὰρ αὐτῶν τοὺς νόμους [g] ὑποτίθενται· οἱ δέ γε Μίνως ἔλεγεν, ὅτι εἰς τὸν Ἀπόλλω καὶ τὸ Δελφικὸν αὐτοῦ μαντεῖον τὰς τῶν νόμων μαντείας ἀνέφερεν, ἤτοι τἀληθὲς οὕτως ἔχειν νομίζοντες, ἢ πείσειν ῥᾷον ὑπολαμβάνοντες. τίς δ᾽ ἦν ὁ μάλιστα κατορθώσας τοὺς νόμους, καὶ τίς ὁ δικαιοτάτης περὶ τοῦ Θεοῦ πίστεως ἐπιτυχών, πάρεστιν ἐξ αὐτῶν κατανοεῖν τῶν νόμων ἀντιπαραβάλλοντας. ἤδη γὰρ περὶ τούτων λεκτέον. ἐκεῖ ἄπειροι μὲν αἱ κατὰ μέρος τῶν [h] ἐθῶν καὶ τῶν νόμων παρὰ τοῖς ἅπασιν ἀνθρώποις [i] διαφοραί, ὡς δὲ ταύτας κεφαλαιωδῶς ἂν ἐπέλθοι τις. [k] οἱ μὲν γὰρ μοναρχίαις, οἱ δὲ ταῖς ὀλίγων δυναστείαις, ἄλλοι δὲ τοῖς πλήθεσιν ἐπέτρεψαν τὴν ἐξουσίαν τῶν πολιτευμάτων. ὁ δ᾽ ἡμέτερος νομοθέτης εἰς μὲν τούτων οὐδοτιοῦν ἀπεῖδεν· ὡς δ᾽ ἄν τις εἴποι βιασάμενος τὸν λόγον, θεοκρατίαν [l] ἀπέδειξε τὸ πολίτευμα, [m] Θεῷ τὴν ἀρχὴν καὶ τὸ κράτος ἀναθείς, καὶ πείσας εἰς ἐκεῖνον ἅπαντας ἀφορᾶν, ὡς αἴτιον μὲν ἁπάντων ὄντα τῶν ἀγαθῶν, [n] ἃ κοινῇ τε πᾶσιν ἀνθρώποις ἴδια τε ἑκάστοις ὑπάρχει, καὶ ὅσων ἔτυχον αὐτοὶ δεηθέντες ἐν ἀμηχάνοις· λαθεῖν δὲ τὴν ἐκείνου γνώμην οὐχ οἷόν, οὔτε τι τῶν πραττομένων οὐδέν, οὔθ᾽ ὧν ἄν τις παρ᾽ αὐτῷ διανοηθείη. ἀλλ᾽ αὐτὸν ἀπέφηνε καὶ ἀγέννητον, καὶ πρὸς τὸν ἀΐδιον χρόνον ἀναλλοίωτον, πάσης ἰδέας θνητῆς κάλλει διαφέροντα, καὶ δυνάμει μὲν ἡμῖν γνώριμον, ὁποῖος δὲ κατ᾽ οὐσίαν ἐστὶν ἄγνωστον. ταῦτα περὶ Θεοῦ φρονεῖν οἱ σοφώτατοι παρ᾽ Ἕλλησιν ὅτι μὲν ἐδιδάχθησαν, ἐκείνου τὰς ἀρχὰς παρασχόντος, ἐῶ νῦν λέγειν. ὅτι δ᾽ ἐστὶ καλὰ καὶ πρέποντα τῇ τοῦ Θεοῦ φύσει καὶ μεγαλειότητι, σφόδρα μεμαρτυρήκασι. καὶ γὰρ Πυθαγόρας καὶ Ἀναξαγόρας καὶ Πλάτων, καὶ οἱ μετ᾽ ἐκεῖνον ἀπὸ τῆς Στοᾶς φιλόσοφοι, καὶ μικροῦ

κροῦ

a Καὶ σωτηρίαν] Iſta in *Veteri Interprete* exſtant, *& ſalutem firmiſſimam præbere ſequacibus bona voluntate. Ex maximis actibus in ſingulis caſibus uſus eſt. Quapropter recte judicabat, ducem atque conſultorem ſe Deum habere.* Ex quibus haud facile eſt conjicere, quid in *ſuo codice* habuerit.

b Ποιουμένοις] πεποιημένοις *Hafn.*

c Ενομίζομεν] Ενόμιζε ἡγεμόνα τε καὶ σύμβουλον Θεὸν ἔχειν legiſſe videtur *Vet. Interpr.*

d Οἷον] ὢν *Hafn.*

e Αὐχοῦσι] αὐχοῦντες *Hafn.*

f Μετ᾽ αὐτὸν] μετὰ ταῦτα *Hafn.*

g Υποτίθενται.] Manca ſententia eſt, & forſan hoc modo ſuppleri debet. ὑποτίθενται δεῖν Θεοῦ εὑρέσεις. ita enim legiſſe videtur *Vet. Interpres* qui vertit, *namque quidam eorum leges poſitas à Jove dicebant.*

h Εθῶν καὶ τῶν νόμων] Ita lego ex *Euſebio* in *lib.* VIII. de *Præp. Evangel.* c. VIII. prius eorum erat ἰδῶν.

i Διαφοραί,] Poſt διαφοραί ex *Euſebio* κεφαλαιωδῶς ἂν ἐπέλθοι τις· quibus ὡς δὲ ταύτας præmiſit *Vigerus* ad ſenſum explendum.

k Οἱ μὲν γὰρ μοναρχίαις, — ἐπέτρεψαν] ὁ μὲν γ. μοναρχίας, οἱ δὲ ταῖς ὀ. δυναστείας, α. δ. τ. π. ἐπιτρέψαι *Hafn.*

l Απέδειξε τὸ πολίτευμα,] *Al.* ἀπένειμε.

m Θεῷ] Sic *Euſebius.* antea erat, Θεῷ (δὲ *Hafn.*) μᾶλλον [illegible] &c. *Deo principaliter converſationem noſtram atque poteſtatem aſſignans* &c. ut reddit *Vet. Interpr.*

n Α κοινῇ] Ex *Euſebio* & *Vigero* ejus interprete locum repræſentavi, qui antea in *Joſephi* libris ad hunc modum ſe habuit, [illegible] (& eorum, quæ prohibuit, in illam prohibitionem derivant. SEΛΚΗ.) [illegible] in *Hafn.* pro [illegible] legitur [illegible]. Sequentia [illegible] abſunt, & legitur [illegible] &c. paullo poſt ibidem [illegible], & [illegible], deletur vero [illegible].

* *Al.* æquiſſimam de Deo notionemque atque ſententiam animo informarit.

πρῶτον ἀπαθὲς οὕτω φαίνονται, περὶ τῆς τοῦ Θεοῦ φύσεως πεφρονηκότες. ἀλλ' οἱ μὲν πρὸς ὀλίγους φιλοσοφοῦντες [o] εἰς πλήθη δόξαις προκατειλημμένα, τὴν ἀλήθειαν τοῦ δόγματος ἐξενεγκεῖν οὐκ ἐτόλμησαν. ὁ δὲ ἡμέτερος νομοθέτης, ἅτε δὴ τὰ ἔργα παρέχων [p] τοῖς νόμοις σύμφωνα, οὐ μόνον τοὺς καθ' αὐτὸν ἔπεισεν, ἀλλὰ καὶ τοῖς ἐξ ἐκείνων ἀεὶ γενησομένοις τὴν περὶ τοῦ Θεοῦ πίστιν [q] ἐνέφυσεν ἀμετακίνητον. αἴτιον δ' ὅτι καὶ τῷ τρόπῳ τῆς νομοθεσίας πρὸς τὸ χρήσιμον πάντων [r] ἀεὶ πολὺ διήνεγκεν· οὐ γὰρ μέρος τῆς ἀρετῆς ἐποίησε τὴν εὐσέβειαν, ἀλλὰ ταύτης [s] τὰ μέρη τἆλλα συνεῖδε καὶ κατέστησε· λέγω δὲ τὴν δικαιοσύνην, τὴν καρτερίαν, τὴν σωφροσύνην, τὴν τῶν πολιτῶν πρὸς ἀλλήλους ἐν ἅπασι συμφωνίαν. ἅπασαι γὰρ αἱ πράξεις καὶ διατριβαὶ καὶ λόγοι πάντες, ἐπὶ τὴν πρὸς Θεὸν [t] ἡμῖν εὐσέβειαν ἔχουσι τὴν ἀναφοράν· οὐδὲν γὰρ τούτων ἀνεξέταστον οὐδὲ ἀόριστον παρέλιπε. δύο μὲν γάρ εἰσιν ἁπάσης παιδείας τρόποι καὶ τῆς περὶ τὰ ἤθη κατασκευῆς, ὧν ὁ μὲν λόγῳ [u] διδασκαλικός, ἕτερος δὲ διὰ [x] τῆς ἀσκήσεως τῶν ἠθῶν. οἱ μὲν οὖν ἄλλοι νομοθέται ταῖς γνώμαις διέστησαν, καὶ τὸν ἕτερον αὐτῶν, ὃν ἔδοξεν ἕκαστοι ἑλόμενοι, τὸν ἄλλον παρέλιπον. οἷον Λακεδαιμόνιοι μὲν καὶ Κρῆτες ἔθεσιν ἐπαίδευον οὐ λόγοις· Ἀθηναῖοι δὲ καὶ σχεδὸν οἱ [y] ἄλλοι πάντες Ἕλληνες, ἃ [z] μὲν χρὴ πράττειν ἢ μή, προσέτασσον διὰ τῶν νόμων, τοῦ δὲ πρὸς αὐτὰ διὰ τῶν ἔργων ἐθίζειν [a] ὠλιγώρησαν.

ιζ'. Ὁ δ' ἡμέτερος νομοθέτης ἄμφω ταῦτα συνήρμοσε κατὰ πολλὴν ἐπιμέλειαν. οὔτε γὰρ κωφὴν ἀπέλιπε τὴν τῶν ἐθῶν ἄσκησιν, οὔτε τὸν ἐκ τοῦ λόγου νόμον ἄπρακτον εἴασεν. ἀλλ' εὐθὺς ἀπὸ τῆς πρώτης ἀρξάμενος τροφῆς, καὶ τῆς [b] κατὰ τὸ οἰκεῖον ἑκάστῳ διαίτης, οὐδὲν οὔτε τῶν βραχυτάτων αὐτεξούσιον ἐπὶ ταῖς βουλήσεσι τῶν χρησομένων κατέλιπεν· ἀλλὰ καὶ περὶ σιτίων ὅσων ἀπέχεσθαι χρὴ, καὶ τίνα προσφέρεσθαι, καὶ περὶ [c] τῶν κοινωνησόντων τῆς διαίτης, ἔργων τε [d] συντονίας [e] περὶ τὰς τέχνας, καὶ τοὔμπαλιν ἀναπαύσεως, ὅρον ἔθηκεν αὐτὸς καὶ κανόνα τὸν νόμον, ἵν' ὥσπερ ὑπὸ πατρὶ τούτῳ καὶ δεσπότῃ ζῶντες, μήτε βουλόμενοι μηδὲν, μήθ' ὑπ' ἀγνοίας ἁμαρτάνωμεν. οὐδὲ γὰρ τὴν [f] ἀπ' ἀγνοίας [g] ὑποτίμησιν ἐνέχειν καταλιπεῖν, ἀλλὰ καὶ κάλλιστον καὶ ἀναγκαιότατον ἀπέδειξε [h] παιδευμάτων τὸν νόμον, οὐκ εἰσάπαξ ἀκροασαμένους οὐδὲ δὶς ἢ πολλάκις, ἀλλ' ἑκάστης ἑβδομάδος τῶν [i] ἄλλων ἔργων ἀφεμένους, ἐπὶ τὴν ἀκρόασιν τοῦ νόμου ἐκέλευσε συλλέγεσθαι καὶ τοῦτον ἀκριβῶς ἐκμανθάνειν. ὃ δὴ πάντες οἱ νομοθέται ἐοίκασι παραλιπεῖν.

ιη'. Καὶ τοσοῦτον οἱ πλεῖστοι τῶν ἀνθρώπων ἀπέχουσι, τοῦ κατὰ τοὺς οἰκείους ζῆν νόμους, ὥστε σχεδὸν αὐτοὺς οὐκ ἴσασιν· ἀλλ' ὅταν [k] ἐξαμάρ-

teri prope omnes, in hujus de natura divina ſententiæ communionem ſocietatemque venerunt. At enimvero, cum iſti fere non niſi cum paucis philoſopharentur, & dogmatis hujus veritatem in vulgus aliis jam opinionibus occupatum efferre metuerent: cum noſter hic legiſlator, qui ſuarum ad legum æquitatem operum conſenſionem adjungeret, non eos modo qui ſua ætate viverent, in eam ſecum mentem adduxit, verum etiam nepotibus ac poſteris illorum omnibus, firmam hanc atque conſtantem de divino numine fidem inſeruit. Quod autem in ea legum ſuarum informatione fructum etiam fuerit longe quam cæteri majorem ſequutus, eo maxime factum eſt, quod non religionem virtutis partem aliquam fecerit, ſed religionis potius *alias* partes eſſe quaſdam & viderit & vero ſtatuerit: juſtitiam, patientiam, temperantiam, ac mutuam civium inter ſe rebus in omnibus conjunctionem. Quippe quod actionum, ſtudiorum, ac ſermonum omnium rationes ex una divini numinis religione ſuſpenſas habere nos oporteat: cum nihil penitus aut non expenſum, aut non definitum conſtitutumque reliquerit. Nam cum duæ omnino ſint cujuſvis diſciplinæ, ac morum inſtituendorum viæ; quarum altera præceptis, altera conformatione vitæ continetur: cæteri quidem legiſlatores, diſſidentium opinionum varietate diſtracti, atque alterutram ſuo quiſque ſenſu viam ſequuti, alteram omiſere. Ita enim Lacedæmonii ſimul & Cretenſes, moribus ipſis docebant, non præceptis: Athenienſes autem Græcique propemodum univerſi, quid agendum eſſet, quidve fugiendum legibus edocebant, ſuos tamen ad utrumque rebus ipſis conſuefacere negligebant.

Deo quid tribuerit Moses.

Παιδείας τρόποι duo, ἔθεσι & λόγοις.

17. At legiſlator hic noſter præcipuo quodam ſtudio ambo iſta conjunxit: dum neque mutam vitæ morumque conformationem reliquit, neque legis præcepta operum ſocietate carere permiſit: ſed, jam inde ab ipſomet alimenti genere, & domeſtica ſingulorum victus ratione auſpicatus, ne minutiſſimum quidem aliquid eorum qui *illis* uterentur poteſtatis & arbitrii facere voluit. Imo quibus abſtinendum cibis, quibus item veſci liceat, quinam in victus communionem ac ſocietatem vocandi, quam in operibus contentionem adhibere, quem in otio tenere modum oporteat, certis quaſi legis finibus reguliſque deſcripſit: uti ſub ejus tanquam parentis cujuſdam aut dominæ imperio nutuque viventes, nihil omnino vel malitia vel ignoratione peccemus. Ita ne ignorationem illam, velut aliquam deprecandæ pœnæ ſpeciem relinqueret, longe pulcherrimum nobis maximeque neceſſarium diſciplinæ genus, legem ipſam eſſe voluit: nec ſatis id futurum putavit, ut ſemel, iterum, aut ſæpius eam audiviſſemus, niſi hebdomadis quoque ſingulis, ab alio quolibet opere feriatos omnes, ad illam dum recitaretur audiendam, animoque penitus informandam, convenire juberet. Id quod ab reliquis omnibus legiſlatoribus prætermiſſum videmus.

Ακρόασις legis frequens apud Judæos.

18. Quare, plerique mortalium à vita ſuarum ex legum præceptis inſtituenda tantum abſunt, ut in ſumma fere illarum ignoratione verſentur, atque ubi peccaverint,

o Εἰς πλήθη δόξαις προκατειλημμένα.] *Al.* εἰς πλῆθος δόξαις προκατειλημμένον, vel προκατειλημμένοι.
p Τοῖς νόμοις σύμφωνα.] *Al.* σύμφωνα τοῖς λόγοις.
q Ενέφυσεν] ἐνέφυε *Hafn.*
r Αεὶ πολὺ διήνεγκε] Illud ἀεὶ non agnoſcit *Euſeb.*
s Τὰ μέρη] Μέρη τὰ ἄλλα, καὶ συνεῖδεν αὐτὰ & κατέστησεν *Euſeb.*
t Ημῖν εὐσέβειαν ἔχουσι] Ημῶν εὐσεβείας ἀναφέρουσιν *Euſeb.*
u Διδασκαλικὸς,] Ita cum *Euſebio.* antea erat διδάσκαλος, ἕτερος δέ.
x Τῆς ἀσκήσεως τῶν ἠθῶν.] Ita *Euſeb.* prius διὰ πάντων ὄντα.
y Αλλοι πάντες Ελληνες.] Illud ἄλλοι non agnoſcit *Euſeb.*
z Μὲν χρὴ] Etiam ἃ deſideratur in *Euſebio.*
a Ωλιγώρησαν.] Ωλιγώρει *Euſeb.*

b Κατὰ τὸ οἰκεῖον] Κατὰ τὴν οἴκοι ἑκάστου *Euſeb.*
c Τῶν κοινωνησόντων] Κοινωνησάντων *Euſeb.*
d Συντονίας] αὐτονίας *Hafn.* ſed in Marg. ſcribitur legendum eſſe συντονίας.
e Περὶ τὰς τέχνας,] Illa περὶ τὰς τέχνας non agnoſcit *Euſeb.* διὰ τῶν τεχν. *Hafn.*
f Απ' ἀγνοίας] Antea ὑπό, quod quidem ferri poteſt.
g Υποτίμησιν ἐνέχειν] [illegible] καταλιπεῖν *Euſeb.* De voce ὑποτίμησις vide *Vigerum* ad *Euſebium* [illegible] : 56.
h Παιδευμάτων] Παίδευμα τὸν νόμον *Euſeb.*
i Αλλων ἔργων ἀφεμένους,] Ita *Euſeb.* (cui jam aſtipulatur *Hafn.*) ἄλλων antea deerat.
k Εξαμάρτωσι,] Εξαμαρτάνωσιν in *Euſebio.*

caverint, eas tum demum abs ſe violatas, ex aliis intelligant. Quam ignorantiam ſummi quoque & principes eorum magiſtratus confitentur, dum eos rerum adminiſtrationi præeſſe potiſſimum, ac ſibi aſſidere volunt, qui præcipuam quandam legum peritiam præ ſe ferant. At ex noſtris, quemcunque de legum noſtrarum capitibus interroges, univerſas facilius quam ſuum ipſe nomen edifferet. quippe quas jam uſque ab ea qua primum aliquid ſentire cœpimus ætate, hauſtas, mentibus deinceps inuſtas quodammodo impreſſaſque teneamus. Ita, & rari admodum ſunt qui eas violent, & qui violarit, nulla prorſus ei deprecandæ pœna ratio ſupereſt.

Concordia Judæorum. 19. Atque hic admirabilis inter nos animorum conſenſionis fons eſt præcipuus. Nam & idem omnes de Deo ſentire, & nullo vitæ morumque diſſidio laborare, id vero pulcherrimam ac jucundiſſimam hominibus animorum ſtudiorumque conjunctionem afferre ſolet. Enimvero, ſoli omnino ſumus, apud quos neque diſcrepantes unquam de Deo ſententias audies, quod apud alios frequentiſſimum eſt: (nec enim vulgaris tantum ac plebejus quilibet, prout peculiaris animi ſenſus impulerit, *de Deo* loquitur: ſed hoc temeritatis vitium ad nonnullos etiam Philoſophos permanavit, quorum alii omnem Dei naturam funditus exterminare conati ſunt, alii eundem omni hominum cura providentiaque ſpoliarunt:) nec ullum in vitæ rationibus diſſidium videbis. Immo vero, cum ſumma quædam apud nos omnium ſit operum functionumque communio, tum vox ſimiliter eadem, & cum ipſa lege de Deo conſentiens, quæ omnia divini oculi ſapientia regi profitetur. Quinetiam quod ad vitæ inſtituta ſpectat, ex ipſis quoque *Finis vitæ pietas.* mulierculis ac mancipiis intelliges, nihil non ex cæteris ad unum religionis finem eſſe referendum.

20. Atque hinc profectum illud eſt, quod à nonnullis probro nobis & crimini vertitur, neminem ex nobis ullum aut novæ orationis, aut operis novi *Lex Judæorum immutabilis.* auctorem prodiiſſe. Nam cæteri quidem, in nulla patriarum conſuetudinum acquieſcere, præclarum quiddam ac laude dignum arbitrantur, eoſque potiſſimum qui aliquid earum labefactare conantur, à ſingulari prudentiæ vi ſolertiaque commendant. Nos contra, unam hanc & prudentiam & virtutem eſſe ſtatuimus, nihil omnino quod cum legibus ante ſancitis quoquo modo pugnet aut invehere aut moliri. Quod ſane argumento certiſſimo eſt, optime conditam hanc fuiſſe legem. Quæ enim ſecus inſtituta ſunt, ea correctione indigere, experientia comprobatur.

21. At nos, qui hanc primam legem ex divinæ voluntatis arbitrio latam fuiſſe credimus, eam deinceps violare ſine impietate non poſſumus. Et vero, quid tandem aut ex ea mutare quis poſſit, aut excogitare melius, aut ab aliis convenientius mutuari? Nam forte genus ipſum Reipublicæ *totum immutabis*? At quodnam, obſecro, poſſit eo vel melius vel æquius inſtitui, quod Deum quidem *De ſacerdotibus.* rerum univerſarum moderatorem conſtituit, ſacerdotes vero ita publicæ maximorum negotiorum adminiſtrationi præficiat, ut illis ipſis ſacerdotibus

τωσι, τότε παρ' ἄλλων μανθάνουσιν, ὅτι τὸν νόμον παραβεβήκασιν. οἵ τε τὰς μεγίστας καὶ κυριωτάτας παρ' αὐτοῖς ἀρχὰς διοικοῦντες ὁμολογοῦσι τὴν ἄγνοιαν· ἐπιστάτας γὰρ παρακαθίστανται τῆς τῶν πραγμάτων οἰκονομίας, τοὺς ἐμπειρίαν ἔχειν τῶν νόμων ὑπισχνουμένους. [l] ἡμῶν δ' ὁντινοῦν εἴτις ἔροιτο τοὺς νόμους, ῥᾷον ἂν εἴποι [m] πάντα ἢ τοὔνομα τὸ ἑαυτοῦ. τοιγαροῦν ἀπὸ τῆς πρώτης εὐθὺς αἰσθήσεως αὐτοὺς ἐκμανθάνοντες, ἔχομεν ἐν ταῖς ψυχαῖς [n] ὥσπερ ἐγκεχαραγμένους. καὶ σπάνιος μὲν ὁ παραβαίνων, ἀδύνατος δ' ἡ τῆς κολάσεως παραίτησις.

ιθ'. Τοῦτο πρῶτον ἁπάντων τὴν θαυμαστὴν ὁμόνοιαν ἡμῖν ἐμπεποίηκεν. τὸ γὰρ μίαν μὲν ἔχειν καὶ τὴν αὐτὴν δόξαν περὶ Θεοῦ, τῷ βίῳ δὲ καὶ τοῖς ἔθεσι μηδὲν ἀλλήλων διαφέρειν, καλλίστην ἐν ἤθεσιν ἀνθρώπων συμφωνίαν [o] ἀποτελεῖ. παρ' ἡμῖν γὰρ μόνοις, οὔτε περὶ τοῦ Θεοῦ λόγους ἀκούσεταί τις ἀλλήλοις ὑπεναντίους, ὁποῖα πολλὰ παρ' ἑτέροις· οὐδ' ὑπὸ τῶν τυχόντων μόνον κατὰ τὸ προσπεσὸν ἑκάστῳ λέγεται πάθος, ἀλλὰ καὶ παρά τισι τῶν φιλοσόφων αὐτῶν [p] τετόλμηται, τῶν μὲν τὴν ὅλην τοῦ Θεοῦ φύσιν [q] ἀναιρεῖν τοῖς λόγοις ἐπικεχειρηκότων, ἄλλων δὲ τὴν ὑπὲρ ἀνθρώπων [r] αὐτοῦ πρόνοιαν ἀφαιρουμένων. οὐδ' ἐν τοῖς ἐπιτηδεύμασι τῶν βίων ὄψεται διαφοράν. ἀλλὰ κοινὰ μὲν ἔργα πάντων παρ' ἡμῖν, εἷς δὲ ὁ λόγος [s] ὁ τῷ νόμῳ συμφωνῶν περὶ Θεοῦ, πάντα λέγων ἐκεῖνον ἐφορᾷν. καὶ μὴν περὶ τῶν κατὰ τὸν βίον ἐπιτηδευμάτων, ὅτι δεῖ πάντα τὰ ἄλλα τέλος ἔχειν τὴν εὐσέβειαν, καὶ γυναικῶν ἀκούσειεν ἄν τις καὶ τῶν οἰκετῶν.

κ'. Ὅθεν δὴ καὶ τὸ προφερόμενον ἡμῖν ὑπό τινων [t] ἔγκλημα, [v] τὸ δὴ μὴ [x] καινῶν εὑρετὰς ἔργων ἢ λόγων [y] ἄνδρας παρασχεῖν, ἐντεῦθεν συμβέβηκεν. οἱ μὲν γὰρ ἄλλοι τὸ μηδενὶ τῶν πατρίων ἐμμένειν, καλὸν εἶναι νομίζουσι, καὶ τοῖς μάλιστα τολμῶσι ταῦτα παραβαίνειν σοφίας δεινότητα μαρτυροῦσιν. ἡμεῖς δὲ τοὐναντίον μίαν εἶναι καὶ φρόνησιν καὶ ἀρετὴν ὑπειλήφαμεν, τὸ μηδὲν ὅλως ὑπεναντίον μήτε πρᾶξαι μήτε διανοηθῆναι τοῖς ἐξ ἀρχῆς [z] νομοθετηθεῖσιν. ὅπερ εἰκότως ἂν εἴη τεκμήριον τοῦ κάλλιστα τεθεῖσθαι τὸν νόμον. τὰ γὰρ μὴ τοῦτον ἔχοντα τὸν τρόπον, αἱ πεῖραι [a] δεόμενα διορθώσεως ἐλέγχουσιν.

κα'. Ἡμῖν δὲ τοῖς πεισθεῖσιν ἐξ ἀρχῆς τεθῆναι τὸν νόμον κατὰ Θεοῦ βούλησιν, οὐδ' εὐσεβὲς [b] ἦν ἔτι τοῦτο μὴ φυλάττειν. τί γὰρ αὐτοῦ τις ἂν μετακινήσειεν, ἢ τί κάλλιον [c] ἐξεύροι, ἢ τί παρ' ἑτέρων ὡς ἄμεινον [d] ἐξενέγκαι; ἆρά γε τὴν ὅλην κατάστασιν τοῦ πολιτεύματος; καὶ τίς [e] ἢ καλλίων ἢ δικαιοτέρα γένοιτο, [f] τῆς Θεὸν μὲν ἡγεμόνα τῶν ὅλων ἡγεῖσθαι πεποιημένης, τοῖς ἱερεῦσι δὲ κοινῇ μὲν τὰ μέγιστα διοικεῖν ἐπιτρεπούσης, τῷ δὲ πάντων ἀρχιερεῖ πάλιν αὖ πεπι-

l Ἡμῶν] Ἡμῶν δ' ὁντινοῦν τις ἔροιτο, τοὺς νόμους ῥᾷον ἂν τις εἴποι πάντας *Euſeb.*
m Πάντα] πάντας *Hafn.*
n Ὥσπερ ἐγκεχαραγμένους.] Illud ὥσπερ ex *Euſebio.*
o Ἀποτελεῖ.] Ita ex *Euſeb.* ἐπιτελεῖ in *Editis.*
p Τετόλμηται,] Ἀποτετόλμηται *Euſeb.*
q Ἀναιρεῖν τοῖς λόγοις] Ἀναιρεῖν τοῖς λόγοις ἐπικεχ. *Euſeb.* ut & *Hafn.*
r Αὐτοῦ] αὐτὸν *Hafn.*
s Ὁ τῷ νόμῳ] Ita ex *Euſebio.* antea erat ὁμοῦ σύμφωνος.
t Ἐγκλήματα,] ἐγκλήματος *Hafn.*
v Τὸ δὴ μὴ] Sic *Euſeb.* prius erat, τὸ δὲ μὴ καινῶν εὑρετὰς ἔργων ἢ λόγων ἀνδρῶν παρασχεῖν.
x Καινῶν εὑρετὰς ἔργων ἢ λόγων] καινῶν *Hafn.*
y Ἄνδρας παρασχεῖν, ἐντεῦθεν συμβέβηκεν.] ἀνδρῶν *Hafn.*
z Νομοθετηθεῖσιν.] Ita ex *Euſebio.* antea vitioſa νομοθετήσασιν.
a Δεόμενα διορθώσεως] Δεόμενα in *Euſeb.* & *Vulgatis Joſephi.* διορθώσεως *Hafn.*
b Ἦν ἔτι τοῦτο] Sic *Euſeb.* antea erat, ὃ ἔτι τοῦτο φυλάττειν.
c Ἐξεύροι,] ἐξεῦρεν *Hafn.*
d Ἐξενέγκαι;] Μετενέγκαι mallt *Montacutius.* ἐξένεγκεν *Hafn.*
e Ἡ καλλίων] ἂν κάλλιον *Hafn.*
f Τῆς Θεὸν μὲν ἡγεμόνα] Τῆς τὸν Θεὸν *Euſeb.*

g Οἱ

πεπιστευκυίας τὴν τῶν ἄλλων ἱερέων ἡγεμονίαν. [g] οὓς οὐ καθὰ πλοῦτον, οὐδέ τισιν ἄλλαις προύχοντας αὐτομάτοις πλεονεξίαις, πρώτους εὐθὺς ὁ νομοθέτης ἐπὶ τὴν τιμὴν ἔταξεν· ἀλλ' ὅσοι τῶν μετ' αὐτοῦ πειθοῖ τε καὶ σωφροσύνῃ τῶν ἄλλων διέφερον, τούτοις τὴν περὶ τὸν Θεὸν μάλιστα θεραπείαν ἐνεχείρισεν. [h] τούτοις δ' ἦν καὶ τοῦ νόμου καὶ τῶν ἄλλων ἐπιτηδευμάτων ἀκριβὴς ἐπιμέλεια· καὶ γὰρ ἐπόπται πάντων καὶ δικασταὶ τῶν ἀμφισβητουμένων, καὶ κολασταὶ τῶν καταγνωσμένων οἱ ἱερεῖς ἐτάχθησαν.

κβ΄. Τίς ἂν οὖν ἀρχὴ γένοιτο ταύτης ὁσιωτέρα; τίς δὲ Θεῷ τιμὴ μᾶλλον [i] ἁρμόζουσα; παντὸς μὲν τοῦ πλήθους κατεσκευασμένου πρὸς τὴν εὐσέβειαν, ἐξαίρετον δὲ τὴν ἐπιμέλειαν τῶν ἱερέων πεπιστευμένων, ὥσπερ δὲ [k] τελετῆς τινὸς τῆς ὅλης πολιτείας οἰκονομουμένης, ἃ γὰρ ὀλίγων ἡμερῶν ἀριθμὸν ἐπιτηδεύοντες [l] ἀλλόφυλοι φυλάττειν οὐ δύνανται, μυστήρια καὶ τελετὰς ὀνομάζοντες, [m] ταῦτα μετὰ πολλῆς ἡδονῆς καὶ γνώμης [n] ἀμεταπείστου φυλάττομεν ἡμεῖς διὰ τοῦ παντὸς αἰῶνος. Τίνες οὖν εἰσιν αἱ [o] προρρήσεις καὶ ἀπαγορεύσεις; ἁπλαῖ τε καὶ γνώριμοι. πρώτη [p] δ' ἡγεῖται περὶ Θεοῦ, λέγουσα, [q] ὁ Θεὸς ἔχει τὰ [r] πάντα παντελὴς καὶ μακάριος, αὐτὸς ἑαυτῷ καὶ πᾶσιν αὐτάρκης, ἀρχὴ, καὶ μέσα, καὶ τέλος [s] πάντων οὗτος· ἔργοις μὲν καὶ χάρισιν [t] ἐναργὴς, καὶ παντὸς [u] οὑτινοσοῦν φανερώτερος, μορφήν τε καὶ μέγεθος ἡμῖν [x] ἀφανέστατος. πᾶσα μὲν γὰρ ὕλη [y] πρὸς εἰκόνα τὴν τούτου, κἂν ᾖ πολυτελὴς, ἄτιμος, πᾶσα δὲ τέχνη πρὸς μιμήσεως ἐπίνοιαν ἄτεχνος. οὐδὲν ὅμοιον [z] οὔτ' ἴδομεν οὔτ' ἐπινοοῦμεν, οὔτ' εἰκάζειν ἐστὶν ὅσιον. ἔργα βλέπομεν αὐτοῦ, φῶς, οὐρανὸν, γῆν, ἥλιον καὶ σελήνην, [a] ὕδατα, ζώων γενέσεις, καρπῶν ἀναδόσεις. ταῦτα ὁ Θεὸς ἐποίησεν [b] οὐ χερσὶν, οὐ πόνοις, οὐδέ τινων [c] συνεργασαμένων ἐπιδεηθεὶς· ἀλλ' αὐτοῦ καλὰ θελήσαντος, [d] καλῶς ἦν εὐθὺς γεγονότα. τοῦτον δεῖ πάντας ἀκολουθεῖν, καὶ θεραπεύειν αὐτὸν ἀσκοῦντας ἀρετήν· τρόπος γὰρ Θεοῦ θεραπείας οὗτος ὁσιώτατος.

κγ΄. Εἷς ναὸς ἑνὸς Θεοῦ. φίλον γὰρ ἀεὶ παντὶ τὸ ὅμοιον. [e] κοινὸς ἁπάντων, κοινοῦ Θεοῦ ἁπάντων. τοῦτον θεραπεύουσι μὲν διὰ παντὸς οἱ ἱερεῖς, ἡγεῖται δὲ τούτων ὁ πρῶτος ἀεὶ κατὰ γένος. οὗτος [f] μετὰ τῶν συνιερέων θύσει τῷ Θεῷ, φυλάξει τοὺς νόμους, δικάσει περὶ τῶν ἀμφισβητουμένων, κολάσει τοὺς ἐλεγχθέντας [g] ἐπ'

summum omnium pontificem præeſſe velit? Adde quod eoſdem ab ipſo jam initio legiſlator, non pro cenſus magnitudine, aut aliarum ejuſmodi rerum, quam fortuna peperit, copia, in tanto honoris gradu collocari voluerit, ſed iis duntaxat qui ſecum aliis partim orationis vi, partim etiam æquitate morum anteirent, divini cultus ritus commiſerit. Id quod ad accuratam & legis, & reliquorum inſtitutorum conſervationem, maxime pertinebat: cum & ſummi omnium quæſitores, & controverſiarum judices, & damnatorum punitores conſtituti ſacerdotes eſſent.

22. Quodnam igitur imperii genus hoc ſanctius eſſe queat? aut qui Deo cultus convenientior exhiberi? ubi non multitudo tantum univerſa ad pietatem ſtudioſiſſime informetur, ſed etiam & inſignis quædam à ſacerdotibus in rerum adminiſtratione diligentia exigatur, & ſolennem ſacri alicujus feſti religionem tota reip. ratio imitetur? Nam quæ alienigenæ paucis aliquot diebus myſteria, ut appellant, ſtataſque ceremonias cuſtodire non poſſunt, ea nos perpetuo cum ſuaviſſime, tum etiam conſtantiſſime retinemus. Quænam vero, & cujuſmodi noſtra illa vel edicta ſunt, vel interdicta? Simplicia prorſus & illuſtria. Princeps quidem & caput omnium illud eſt, quod ita de Deo ſtatuit: Deum univerſa complecti; perfectiſſimum illum eſſe atque beatiſſimum; ſibi ipſi ac cæteris omnibus ſatis unum eſſe, principium, medium, finemque cunctorum: eundem ut operibus ac beneficiis conſpicuum, imo rerum omnium longe nobiliſſimum, ita cum natura, tum etiam magnitudine obſcuriſſimum: materiam omnem, ut genere ipſo pretioſiſſima, vilem, ſi ad ejus imaginem exigatur, futuram: artem etiam omnem, ſi ad illius imitationem aſpiret, inertem jacere: nihil ejus ſimile nec videri, nec cogitari poſſe. Hujus tamen opera ſub aſpectum cadere, lumen, cœlum, terram, ſolem, lunam, aquas, animantium procreationes, fructuumque proventus: hæc autem à Deo, non manibus, non labore ullo, non precaria cujuſquam opera, ſed uno voluntatis ſuæ nutu perfecta continuò, proque eo ac ſtatuerat, bonitatem ſortita eſſe. Ad illum omnes adhæreſcere, unum virtutis exercitio colere oportere, quod ea cultus divini ratio ſanctiſſima ſit.

23. Unius Dei templum unum eſſe, quod ſimili ſimile delectetur; adeoque commune cum omnibus, quia Numini omnium communi ſacrum. Ac ſacerdotum quidem proprias ejus placandi partes eſſe, iis tamen unum ſemper aliquem præeſſe genere principem, qui cum aliis ſacerdotibus Deo ſacrificet, leges cuſtodiat, ſi quid erit controverſum arbitrio definiat, peractos denique reos juſto ſupplicio coër-

Deque ſacrorum in ſacris diligentia.

Judæorum de Deo opiniones.

Lex Dei, non facies imaginem &c.

Sacerdotum partes & officia.

g Οὓς οὐ καθὰ πλοῦτον,] Οὓς οὐ πλούτῳ, οὐδέ τισιν ἄλλαις προύχοντας πλεονεξίαις, τὸ πρῶτον εὐθὺς νομοθετοῦντος ἐπὶ τὴν τιμὴν ἔταξεν *Euſeb.* alteram tamen lectionem repræſentavit *Montacutius*, & ſequutus eſt *Vigerus*: licet ei non diſplicet πλούτῳ pro καθὰ πλοῦτον, cum ſequatur οὐδέ τισιν.

h Τούτοις δ' ἦν] Τοῦτο δ' ἦν *Euſeb.* altera lectio facilior. τοῦτο δ' ἦν *Haſn.*

i Ἁρμόζουσα,] Ita cum *Euſebio*. antea ἁρμόττουσα.

k Τελετῆς] Sic *Vigerus* poſt *Montacutium*. prius erat τελεστῆς τινος, & apud *Euſebium* τελεῖ ἐστι τῆς ὅλης πολ.

l Ἀλλόφυλοι φυλάττειν] Ἄλλοι φυλάττουσιν *Euſeb.*

m Ταῦτα] Illud ταῦτα ex *Euſebio*.

n Ἀμεταπείστου] Ἀμεταθέτου *Euſeb.*

o Προρρήσεις] Ita ex *Euſebio* & notis *Vigeri* ad p. 365. antea erat προρρήσεως, interrogatione adhibita poſt γνώριμοι, non ἀπαγορεύσεως.

p Δ' ἡγεῖται] Sic in *Euſebio*. δὲ γένοιτο antea in *Joſephi* libris.

q Ὁ Θεὸς ἔχει τὰ] Æſchyl. ſept. c. Theb. v. 120. Ζεῦ πάτερ παντελὲς πάντως. SPANH.

r Πάντα παντελὴς] Σύμπαντα *Euſeb.*

s Πάντων] Ita cum *Euſebio*. antea erat καὶ τέλος οὗτος τῶν πάντων ἔργοις &c. Forſan ſcripſerit *Joſephus* καὶ τέλος οὗτος τῶν πάντων. ἔργοις &c.

t Ἐναργὴς,] Sic *Euſeb.* ἐναργέστερος prius erat.

u Οὑτινοσοῦν] οὗτος delevit in *Haſn.*

x Ἀφανέστατος] Iterum ex *Euſebio*. prius ἀφανής.

y Πρὸς εἰκόνα τὴν — πρὸς τιμιότερον] Juxta *Euſebium* hunc locum edidi. prius erat, πρὸς εἰκόνα τὴν τούτου ἀλλότριος, κἂν ᾖ πολυτελὴς, ἀτιμὸς ἐστι πρὸς τὴν ἐκείνου δόξαν, καὶ πᾶσα τέχνη πρὸς μιμ.

z Οὔτ' ἴδομεν] Inſeruimus hæc ex *Haſn.* In Reliquis abeſt. HAV.

a Ὕδατα,] Ita in *Euſebio*. antea erat θάλασσαν καὶ θάλασσαν.

b Οὐ χερσὶ,] Sic *Euſeb.* prius, οὐ χερσὶν, οὐδὲ πόνοις, οὐδέ τινων.

c Συνεργασαμένων ἐπιδεηθεὶς] Ἐργασαμένων *Euſeb.*

d Καλῶς ἦν εὐθὺς] Ita *Euſeb.* prius καλῶς θελήσας εὐθὺς γέγονε.

e Κοινὸς ἁπάντων,] Antea erat κοινὸς ὁ κόσμος ἁπάντων. ὁ κόσμος κοινὸς ἐστ. *Haſn.* Verum ὁ κόσμος omiſit *Vet. Interpr.* & recte ut videtur *Vigero*. Nam de Templo loquitur, de mundo loquutus jam erat.

f Μετὰ τῶν συνιερέων] Ita *Euſeb.* prius erat, οὗτος μὲν πρὸ τῶν ἄλλων ἱερέων. In quodam MS. οὗτος μετὰ τῶν ἄλλων ἱερέων.

g Ἐπ' ἀδίκῳ.] Illa ἐπ' ἀδίκῳ omittit *Euſebius*.

coërceat. Ei qui minus paruerit, pœnam huic luendam eſſe quaſi adverſus Deum impie fecerit. Cæterum ea ſacrificiorum lex eſt, uti ne ipſis ad ebrietatis turpitudinem abutamur: cum enim horret id Deus, tum vero & injuriarum & luxus occaſionem præbet; modica igitur, honeſta, & ſobria illa ſint oportet, ut ii præſertim *qui ſacris operam dant*, caſtigatam modeſtiam præ ſe ferant. Jam inter ſacrificandum, in primis pro communi, tum pro ſua cuique ſalute nuncupanda vota ſunt. Cum enim ad mutuam ſocietatem nati ſimus, is Deum ſibi maxime conciliet, qui eam vita ſua potiorem habuerit. Porro votorum ac precationum ſumma hæc ſit, non uti beneficia nobis conferat; confert enim ille per ſeſe, atque omnibus paſſim ingerit; verum ut ea cum rite accipere, tum diligenter conſervare poſſimus. Ad extremum cui ſacrificium faciendum erit, ei lex certa quædam præſcribit luſtrationum genera, quibus, ſuſceptæ ſi quæ ſint ex funere, lecto, uxoris conſuetudine, & aliis pleriſque rebus, quas nunc percenſere longum eſſet, labes expientur. Atque hujuſmodi nobis de Deo doctrina, & divini cultus tradita ratio eſt, quæ legis ipſa quoque vim obtinet.

De nuptiis. 24. De nuptiis vero quid? Eam tantum conſuetudinem, quam cum uxore natura concedit, lex noſtra probat, modo tamen ea prolis ſuſcipiendæ cauſſa ineatur. At marium cum maribus congreſſiones exſecratur, ejuſque flagitii reos capitali ſupplicio damnat. Cæterum in matrimonio, neque dotis rationem haberi, neque per vim rapi conjugem, neque dolo malo pellici vult: ſed ab eo qui collocandæ poteſtatem habeat, poſtulari; ſic tamen ut cognationis ratio habeatur. *Ac mulier quidem*, inquit ſcriptura, *viro per omnia deterior eſt*. Viro igitur obtemperet, non tamen contumeliæ cauſſa, ſed ut alterius imperium ac ductum ſequatur; vim enim & poteſtatem viro Deus conceſſit. Unius porro tantum, quacum conjunctus fueris, expetenda conſuetudo eſt; alterius enim uxorem cogitare, nefas. Quod in ſcelus ſi quis inciderit, certum *ei* capitis ſupplicium: ut ſi quis aut virgini cuipiam deſponſæ vim obtulerit, aut alii nuptam illexerit; liberorum quicquid ſuſceptum erit, educari lex jubet. Vetat, ne qua mulier ſuſceptum ſemen aut ejiciat, aut exſtinguat: quæ ſecus faxit, pro liberorum interfectrice haberi vult, perinde ac ſi re ipſa & fœtus vitam oppreſſerit, & generis ſui propagationem inhibuerit. Ergo ſi quis ad concubitum vel corruptionem ſtuprumque proceſſerit, mundus eſſe non poteſt. Certe & poſt viri ac mulieris legitimam conjunctionem lavare ju-

Conjugii leges, pœnaque eas violantibus.

ἀδικεῖ. ὁ δέ γε τούτῳ μὴ πειθόμενος, ὑφέξει δίκην ὡς εἰς τὸν Θεὸν αὐτὸν ἀσεβῶν. θύομεν τὰς θυσίας, [h] οὐκ εἰς πλήρωσιν ἑαυτῶν καὶ μέθην. ἀβούλητα γὰρ τῷ Θεῷ τάδε, καὶ πρόφασις ἂν ὕβρεως γένοιτο καὶ πολυτελείας· ἀλλὰ σώφρονας, εὐτάκτους, [i] εὐσταλεῖς, ὅπως μάλιστα σωφρονῶσι. καὶ ἐπὶ ταῖς θυσίαις, ὑπὲρ τῆς κοινῆς εὔχεσθαι δεῖ πρῶτον σωτηρίας, εἶθ' ὑπὲρ ἑαυτῶν. ἐπὶ γὰρ κοινωνίᾳ γεγόναμεν, καὶ ταύτην ὁ προτιμῶν τοῦ καθ' αὑτὸν [k] ἰδίου, μάλιστα εἴη Θεῷ κεχαρισμένος. παράκλησις δὲ πρὸς τὸν Θεὸν ἔστω διὰ τῆς εὐχῆς καὶ δέησις, οὐχ ὅπως διδῷ τἀγαθά· δέδωκε γὰρ αὐτὸς ἑκὼν, καὶ πᾶσιν εἰς μέσον κατέθηκεν· ἀλλ' ὅπως δέχεσθαι δυνώμεθα, καὶ λαβόντες φυλάττωμεν. ἁγνείας ἐπὶ ταῖς θυσίαις [l] διῄρηκεν ὁ νόμος, ἀπὸ [m] κήδους, ἀπὸ λέχους, ἀπὸ κοινωνίας τῆς πρὸς γυναῖκα, καὶ πολλῶν ἄλλων, ἃ μακρὸν ἂν εἴη [n] νῦν γράφειν. τοιοῦτος μὲν ὁ περὶ Θεοῦ καὶ τῆς ἐκείνου θεραπείας λόγος ἡμῖν ἐστιν, ὁ δ' αὐτὸς ἅμα καὶ νόμος.

κδ'. Τίνες δὲ οἱ [o] περὶ γάμων; μῖξιν μόνην οἶδεν ὁ νόμος [p] κατὰ φύσιν τὴν πρὸς γυναῖκα, καὶ ταύτην εἰ μέλλοι τέκνων ἕνεκα [q] γίνεσθαι. τὴν δὲ πρὸς [r] ἄρρενας ἀρρένων ἐστύγηκε, καὶ θάνατος [s] τὸ ἐπιτίμιον, εἴ τις ἐπιχειρήσειε. γαμεῖν δὲ κελεύει, μὴ προικὶ προσέχοντας, μηδὲ βιαίοις ἁρπαγαῖς, μηδ' ἐν δόλῳ [t] καὶ ἀπάτῃ πείσαντας, ἀλλὰ μνηστεύειν παρὰ τοῦ δοῦναι κυρίου, καὶ [u] κατὰ συγγένειαν ἐπιτήδειον. γυνὴ δὲ [x] χείρων, φησὶν, ἀνδρὸς [y] εἰς ἅπαντα. τοιγαροῦν ὑπακουέτω, μὴ [z] πρὸς ὕβριν, ἀλλ' ἵνα ἄρχηται· Θεὸς γὰρ ἀνδρὶ τὸ κράτος ἔδωκε. ταύτῃ συνεῖναι δεῖ τὸν γήμαντα μόνῃ· τὸ δὲ τῇ ἄλλου πειρᾶν ἀνόσιον. εἰ δέ τις τοῦτο πράξειεν, οὐδεμία θανάτου παραίτησις, οὔτ' εἰ βιάσαιτο παρθένον ἑτέρῳ προωμολογημένην, [a] οὔτ' εἰ πείσειε γεγαμημένην. τέκνα τρέφειν ἅπαντα προσέταξε, καὶ γυναιξὶν ἀπεῖπε, μήτ' ἀμβλοῦν τὸ σπαρὲν, μήτε διαφθείρειν· [b] ἀλλ' ἢ φανείη τεκνοκτόνος ἂν εἴη ψυχὴν ἀφανίζουσα, καὶ τὸ γένος ἐλαττοῦσα. τοιγαροῦν εἴ τις ἐπὶ [c] λέχος ἢ φθορὰν παρέλθοι, καθαρὸς εἶναι [d] οὐ δύναται. καὶ μετὰ τὴν νόμιμον συνουσίαν ἀνδρὸς καὶ γυναικὸς ἀπολούσασθαι κελεύει ὁ νόμος. ψυχῆς τε γὰρ

h Οὐκ εἰς πλήρωσιν ἑαυτῶν καὶ μέθην.] Οὐκ εἰς μέθην ἑαυτοῦ. ἀβούλητον γὰρ τῷ Θεῷ ταῦτα *Euſeb.*

i Εὐσταλεῖς,] Sic *Euſeb.* antea εὐγενεῖς, minus recte: & dein, ὅπως δὲ μάλιστα θύοιτε σωφρονῶμεν. ἐπὶ ταῖς θυσίαις.

k Ἰδίου,] Ita *Euſeb.* & hic & in ſequentibus, prius erat ἴδιον, μάλιστα τῷ Θεῷ. dein v. 30. καὶ δέησις οὐχ ὅπως δῷ.

l Διῄρηκεν ὁ νόμος,] Antea διῄρηται. utrumque probari poteſt.

m Κήδους,] Ita *Euſeb.* rectius multo (ut exiſtimat *Vigerius*) quam ut apud *Joſephum* κοίτης, ſequitur enim λέχους.

n Νῦν γράφειν,] Illud νῦν ex *Euſebio*.

o Περὶ γάμων;] Περὶ γάμων νόμοι *Euſeb.* minus recte ut videtur *Vigero*, ſubintelligendum enim λόγοι, & proxime ſequitur μῖξιν μόνην οἶδεν ὁ νόμος.

p Κατὰ φύσιν] Τὴν κατὰ φύσιν *Euſeb.*

q γίνεσθαι.] γεγενῆσθαι *Hafn.*

r Ἄρρενας ἀρρένων ἐστύγηκεν.] Inſeritur nunc media vox ἀρρένων auctoritate *Cod. Hafn.* Hav.

s Τὸ ἐπιτίμιον,] Ita *Euſeb.* prius τὸ ἐπιτίμιον εἰ ἐπιχ. τὸ ἐπιτίμιον *Hafn.*

t Καὶ ἀπάτῃ πείσαντας,] Καὶ δι' ἀπάτης *Euſeb.*

u Κατὰ συγγένειαν ἐπιτήδειον.] Sic *Euſeb.* prius erat μετὰ συγγένειαν τὸν ἐπιτήδειον.

x Χείρων,] Ita *Euſeb.* antea χήρα.

y Εἰς ἅπαντα.] Antea poſt εἰς ἅπαντα habuimus, Καὶ ὁ πον. αὐτ. ἐπ. ἀγαθ. γυναικ. (non verſa ab Interprete, πονηρία ibi pro *labor*, *ſolicitudo*. ſic πονηρία ἐχέτω Euſtath. in Nicom. Ariſtotel. p. 434. Spanh.) καὶ ὁ πόνος αὐτοῦ ὑπὲρ ἀγαθοποιοῦ γυναικός, *& omnis viri ſolicitudo eſt, ut mulierem beneficam reddat*, prout verba interpretatur *Ez. Spanhemius* in notis ad *Ariſtophanem*, p. 150. Verum cum ea non agnoſcat *Vet. Interp.* ejecta eſſe voluimus: utpote quæ ex *Eccleſiaſtico* c. XLII. v. 14. deſumpta temeraria Librarii manu huc irrepſerint, uti recte poſt *Pithœum* obſervavit *Coſinus Epiſc. Dunelmenſis* in *Scholaſtica Hiſt. Canonis S. Scripturæ*, p. 20. Iſtis adde Cl. *Huetium* in *Demonſtr. Evangel.* prop. IV. §. XI.

z Πρὸς ὕβριν, ἀλλ' ἵνα ἄρχηται.] Ita ex *Euſebio* & *Vet. Interp.* antea erat μὴ πρὸς ὕβριν ταῦτ' ἐγένετο.

a Οὔτ' εἰ πείσειε — μήτε διαφθείρειν.] Iterum ex *Euſebio*. prius erat, οὔτ' εἰ πείσειε γεγαμημένην, ὁ τεκνοτροφήσειν, ὁ πάντα προσταξεν ὁ νόμος, καὶ γυναιξὶν ἀπεῖπε, μετ' ἀμφισβήτησιν περὶ ἐν τινι τῶν αὐτῶν, (αὐτοῦ *Hafn.*) μήτε διαφθείρειν. *vel heſitare aliquando in quopiam eorum quæ in illis concepta ſunt.* *Seldenus* (in lib. IV. De *Jure Nat. & Gentium*, cap. 1. p. 465.) ad hunc modum legit, πείσειε γεγαμημένην. τέκνα τρέφειν ἅπαντα προσέταξε νόμος, μήτε ἀμβλοῦν τοῖς &c. *Si quis nuptam pellexerit* [*in concubitum*] *liberos nutrire univerſos præcepit lex, & mulieribus abortivum facere interdixit fœtum ſibi aliquem, aut eum exſtinguere.*

b Ἀλλ' ἢ φανείη,] Sic *Euſeb.* antea, ἀλλὰ μηχανῇ τινι προσεκτίθεσθαι αὐτῷ [pro quibus legit *Cotelerius* (in *Notis* ad *Conſtitutiones Apoſtolicas* lib. 7. c. 3.) ἢ ἄλλῃ μηχανῇ τινι προσεκτίθεσθαι αὐτό, *aut alia quapiam machinatione exponere*] τεκνοκτόνος γὰρ ἂν εἴη, ψυχ.

c Λέχος ἢ φθορὰν παρέλθοι,] Ἐπὶ λέχους φθορὰν *Euſeb.*

d Οὐ δύναται.] Locum ad hunc modum repræſentat. *Euſeb.* τότε προσίεσθαι, καὶ μετὰ τ. ν. σ. ἀ. κ. γυναικὸς ἀπολούσασθαι, ψυχῶν ἔχει τοῦτο μερισμὸν πρὸς ἄλλην χώραν ἐπιλαβεῖν, καὶ γὰρ ἐμφυομένη σώμασι κακοπαθεῖ, καὶ τούτων αὖ πάλιν θανάτῳ διαιρεθεῖσα. διὰ &c.

e Καί.

γὰρ καὶ σώματος ἐγγίνεται μολυσμὸς, ὡς πρὸς ἄλλην χώραν ὑποβαλόντων. καὶ γὰρ ἐμφυομένη σώμασι κακοπαθεῖ ἡ ψυχὴ, καὶ τούτων αὖ πάλιν ὡς θανάτῳ διακριθεῖσα. δι' ὅπερ ἁγνείας [e] ἐπίτασιν τοῖς τοιούτοις προσέταξεν.

κε'. Οὐ μὴν οὐδ' ἐπὶ ταῖς τῶν παίδων γενέσεσιν [f] ἐπέτρεψεν εὐωχίας συνάγειν, καὶ προφάσεις ποιεῖσθαι μέθης· ἀλλὰ σώφρονα τὴν ἀρχὴν [g] εὐθὺς τῆς τροφῆς ἔταξε καὶ γράμματα παιδεύειν [h] ἐκέλευσε, περί τε τοὺς νόμους ἀναστρέφεσθαι, καὶ τῶν προγόνων τὰς πράξεις ἐπίστασθαι. τὰς μὲν ἵνα μιμῶνται, τοῖς δ' ἵνα συντρεφόμενοι, μήτε παραβαίνωσι, μήτε σκῆψιν ἀγνοίας ἔχωσι.

κϛ'. [i] Τῆς δ' εἰς τοὺς τετελευτηκότας [k] προυνόησεν ὁσίας, οὔτε [l] πολυτελείαις ἐνταφίων, οὔτε κατασκευαῖς μνημείων ἐπιφανῶν· ἀλλὰ τὰ μὲν περὶ τὴν κηδείαν [m] προσέταξε τοῖς οἰκειοτάτοις ἐπιτελεῖν. πᾶσι δὲ τοῖς [n] παριοῦσι θαπτομένου τινὸς, καὶ [o] συνελθεῖν καὶ συναποδύρασθαι [p] ἐποίησε νόμιμον. [q] καθαίρειν δὲ καὶ τὸν οἶκον καὶ τοὺς ἐνοικοῦντας ἀπὸ [r] κήδους ἵνα πλεῖστον ἀπέχῃ τοῦ [s] δοκεῖν καθαρὸς εἶναί τις φόνον ἐργασάμενος.

κζ'. Γονέων τιμὴν μετὰ τὴν πρὸς Θεὸν δευτέραν ἔταξε, καὶ τὸν οὐκ ἀμειβόμενον τὰς παρ' αὐτῶν χάριτας, ἀλλ' εἰς ὁτιοῦν [t] ἐλλείποντα, λευσθησόμενον παραδίδωσι. καὶ παντὸς τοῦ [v] πρεσβυτέρου τιμὴν ἔχειν τοὺς νέους φησὶν, ἐπεὶ πρεσβύτατον ὁ Θεός. κρύπτειν οὐδὲν ἐᾷ πρὸς φίλους. οὐ γὰρ εἶναι φιλίαν τὴν μὴ πάντα πιστεύουσαν. κἂν συμβῇ δέ τις ἔχθρα [x] τούτων ἀπόρρητα [y] λέγειν κεκώλυκε. δικάζων εἰ δωρά τις λάβοι, θάνατος ἡ ζημία. περιορῶν [z] ἱκέτην, βοηθεῖν ἐὸν, ὑπεύθυνος. ὃ μὴ κατέθηκέ τις, οὐκ ἀναιρήσεται. τῶν ἀλλοτρίων [a] οὐδενὸς ἅψεται. [b] δανείσας, τόκον οὐ λήψεται. ταῦτα, καὶ πολλὰ τούτοις ὅμοια, τὴν πρὸς ἀλλήλους ἡμῶν συνέχει κοινωνίαν.

κη'. Πῶς δὲ καὶ περὶ τῆς [c] πρὸς ἀλλοφύλους ἐπιεικείας ἐφρόντισεν ὁ νομοθέτης, ἄξιον ἰδεῖν. φανεῖται γὰρ ἄριστα πάντων προνοησάμενος, ὅπως μήτε τὰ οἰκεῖα διαφθείρωμεν, μήτε φθονήσωμεν τοῖς μετέχειν τῶν ἡμετέρων προαιρουμένοις. ὅσοι μὲν γὰρ [d] θέλουσιν ὑπὸ τοὺς αὐτοὺς ἡμῖν νόμους [e] ζῆν ὑπελθόντες, δέχεται φιλοφρόνως, οὐ τῷ γένει μόνον, ἀλλὰ καὶ τῇ προαιρέσει τοῦ βίου νομίζων εἶναι τὴν οἰκειότητα. τοὺς δ' ἐκ παρέργου προσιόντας, ἀναμίγνυσθαι [f] ταῖς συνηθείαις οὐκ ἠθέλησε.

κθ'. Τἆλλα δὲ προείρηκεν, ὧν ἐστὶν ἡ μετάδοσις ἀναγκαία· πᾶσι παρέχειν τοῖς δεομένοις πῦρ,

bet lex. Animæ ſiquidem & corporis pollutio innaſcitur, velut quaſi ad aliam regionem animam demittant. Enim anima corporibus inſita male habet, atque ab iis iterum per mortem velut ſecernitur. ideoque puritatis augmentum præcepit.

25. Jam nec liberorum natalitia lautioribus conviviis celebrari voluit, ne ebrietati color inde aliquis quæreretur: ſed eos ab ipſa jam ætate ineunte cum ad moderatum victum aſſueſcere, tum literis informari, legiſque præcepta ſimul, & res majorum præclaras edoceri: ut harum ad imitationem excitentur, illa vero cum ipſo lacte combibentes, nec deinceps violare conentur, nec eorum ignorationem excuſare poſſint. *Natalitia non celebrabant.*

26. Defunctorum etiam juſtis ita proſpexit, ut neque profuſis ſumptibus, neque illuſtrium ſepulchrorum apparatu luxus aleretur: ſed quæ funeri neceſſaria forent, ea propinquioribus perficienda mandarentur. & quicunque dum cadaver efferretur, illac iter haberent, ii ut ad funebrem ſeſe pompam compareant, lachrymaſque ſuas adjungerent. Domum præterea familiamque luſtrari à funere voluit, ut ex eo jure quivis intelligeret, quam ille contaminatus haberetur, qui cædem feciſſet. *Defunctorum cura.*

27. Liberorum erga parentes obſervantiam ſecundum à Dei cultu locum tenere juſſit: & qui mutuam eorum beneficiis gratiam referre ulla in re neglexerit, eum lapidibus obruendum eſſe ſtatuit. Junioribus ſuum erga ſeniores, quia omnium antiquiſſimus Deus, honorem imperavit. Amicis occultum mutuo nihil eſſe patitur, quod nulla ea ſit amicitia, quæ amicorum fidei omnia non credat. Quod ſi poſtea ſuboriantur inimicitiæ, eorum tamen arcana vulgari prohibet. Judex ſi munera acceperit, morte mulctatur. Qui ſupplicem, cui præſto eſſe potuiſſet, neglexerit, reus eſt. Quod non depoſueris, auferre non licet. Alieni quicquam attingere nemo poteſt; nemo fœnus pro mutuo exigere. His multiſque aliis vinculis mutua inter nos ſocietas continetur. *Honor parentum.* *Civilia officia.*

28. Sed & operæ pretium fuerit videre, qua nos erga extraneos æquitate noſter hic legiſlator eſſe voluerit. Quivis enim intelliget, omnium optime ab eo proviſum id fuiſſe, uti nec patriorum ipſi rituum integritatem labefactemus, nec eorum communionem rerum noſtrarum cupidis invideamus. Quotquot enim legibus noſtris vivere optaverint, omnes peramanter excipit, utique non ſolo genere, ſed etiam voluntaria inſtituti ſocietate communionem iſtam contineri ratus. Qui vero non niſi obiter ad nos, atque aliud agentes accederent, eos in conſuetudinem penitus admitti noluit. *Humanitas erga peregrinos.*

29. Cæterum alia edixit, quorum omnino copiam fieri neceſſe eſt: cujuſmodi ſunt, indigen-

e Ἐπίτασιν] Apud *Euſebium* δεῖ πᾶσι, probante *Vigero*.

f Ἐπέτρεψεν εὐωχίας συνάγειν,] Ἐπέτρεψεν εὐωχίαν συνάγειν *Euſeb.* utrum horum mavis, elige.

g Εὐθὺς τῆς τροφῆς ἔταξε] Ita ex *Euſebio*. illa τῆς τροφῆς ἔταξε deerant apud *Joſephum*, quæ tamen ſenſus integritas requirit.

h Ἐκέλευσε,] Ἐκέλευσε τὰ περὶ τοὺς νόμους, καὶ τῶν πρ. *Euſeb.*

i Τῆς δ' εἰς τοὺς τετελευτηκότας] Τῆς εἰς τοὺς τελ. *Euſeb.* non ita recte.

k Προυνόησεν] προνόησε.

l Πολυτελείαις ἐνταφίων,] Ita *Euſeb.* prius πολυτελείας & mox κατασκευὰς μνημ.

m Προσέταξε τοῖς οἰκειοτάτοις] Ἔταξε *Euſeb.*

n Παριοῦσι θαπτομένου] Ita *Euſeb.* antea προσιοῦσι. quod forſan pro vera lectione habendum.

o Συνελθεῖν] Προσελθεῖν *Euſeb.*

p Ἐποίησε νόμιμον.] Ἐποίησε νόμιμον non agnoſcit *Euſeb.*

q Καθαίρειν] Ita *Euſeb.* prius erat, καθαίρεσθαι δὲ κελεύει καὶ τοὺς ἐνοικοῦντας.

r Κήδους] Poſt κήδους in *Editis Joſephi* ſequebantur διὰ τὸν μεταλλάξαντα τὸν βίον, quæ idcirco omiſi, quod ea omiſerint *Vet. Interpr.* & *Euſebius*.

s Δοκεῖν καθαρὸς εἶναι] Ita ex *Euſebio*. prius erat, δοκεῖν κἀκεῖνος καθαρὸς εἶναι. τὶς δ' ὃ φόνον ἐργασάμενος, ὃ ἑκὼν ἢ ἄκων, οὐδὲ τῶν πρὸς τούτους ἀπολυθήσεσθαι ἐν ἐκκλήσει. γυναῖκα τ.

t Ἐλλείποντα,] Iterum cum *Euſebio*. antea ἐνδεῶς αὐτῶν ληφθησόμενον παραδίδωσι κελεύει & πάντος &c.

v Πρεσβυτέρου] Sic *Euſeb.* prius πρεσβυτέρους — ſine vocula φησί.

x Τούτων ἀπόρρητα] Iterum cum *Euſebio*. antea τὰ λέγειν.

y Λέγειν κεκώλυκε.] Prius παραλέγειν κεκώλυκεν.

z Ἱκέτην, βοηθεῖν ἐὸν, ὑπεύθυνος.] Rurſus ex *Euſebio*. perperam in *Editis Joſephi*, περιορῶν βοηθεῖν οἷος ὑπεύθυνος. περιορῶν καὶ τὸ βοηθεῖν ἐν οἷς κτ. *Hafn.*

a Οὐδενὸς ἅψεται.] Sic *Euſeb.* antea οὐχ ἅψεται.

b Δανείσας, τόκον] Vid. infr. de Maccab. §. 3. de uſuris apud Judæos vetitis SPANH.

c Πρὸς ἀλλοφύλους] Iterum ex *Euſeb.* prius εἰς τοὺς ἀλ.

d Θέλουσιν] Ἐὰν θέλωσι *Euſeb.* Forſan ἂν θέλωσι.

e Ζῆν ὑπελθόντες.] Sic *Euſeb.* prius ζῆν, ὑπελθόντας δέχεται φ. quod dubito an rectius ſit.

f Ταῖς συνηθείαις οὐκ ἠθέλησε.] Τῇ συνηθείᾳ *Euſeb.*

g Ἐστὶν

gentibus ignem, aquam, cibumque ſuppetere, monſtrare viam, inſepultum neminem præterire. *Belli leges.* Imo ſuam quoque adverſus hoſtes appellatos æquitatem conſtare voluit, dum nec illorum agros igne vaſtari, nec mites arbores ſuccidi permiſit: ſed & eos, qui in acie cecidiſſent, à victoribus ſpoliari prohibuit. Et captivos, maximeque mulieres, ab injuriis vindicavit. Ac nos ita ad manſuetudinem & humanitatem repetitis longius præceptis condocefecit, ut ne brutarum quidem animantium curam neglexerit. Nam ubi à legitimo, quem unum concedit, earum uſu diſceſſeris, omni alio interdixit. Si quæ ſupplicum inſtar noſtras in ædeis confugerint, eas interfici vetuit: aut parentes cum pullis è nido tolli, aut animantes illas, quarum opera homines uti ſolent, etiam in hoſtili ſolo mactari noluit. Tantopere benignitati conſultum eſſe cupiebat: partim ferendis iis, quæ adhuc commemoratæ ſunt, quæque ad morum informationem pertinent, legibus; partim aliis ſanciendis, quibus in ſuperiorum violatores, citra excuſationem omnem, pœnæ ſtatuuntur.

[illegible] ſanctitate colenda conjugii. 30. Pœnam enim capitis ei propoſuit qui adulterium patraverit; qui puellæ vim attulerit; qui vel marem de ſtupro appellare auſus, vel appellanti ſponte obſequutus erit. Exſtat etiam de ſervis lex ejuſmodi, quam deprecari nemo queat. De menſuris item atque ponderibus, ſi quis flagitium commiſerit, aut injuſte quidpiam doloque malo vendiderit: qui vel ex rebus alienis furatus aliquid fuerit, vel quod abs ſe depoſitum eſſet abſtulerit. *Pœnarum ſeveritas apud Judæos.* pœnæ omnium ſunt non quales utique apud cæteros obtinent, ſed quas ſumma fere ſeveritas poſtulabat, conſtitutæ. Nam aut de parentum injuria, aut in Deum impietate, qui vel cogitarit, is ad mortem continuo rapitur. Jam qui legis ad præcepta rebus in omnibus adhæreſcunt, iis præmium eſt, non argentum, vel aurum, non corona ex oleaſtro, vel apio, aut aliquid ejuſmodi *Præmia obedientium legi.* præconium: ſed conſcientiæ quiſque ſuæ teſtimonio freti, quod & legiſlator prædixit, & Deus certiſſimæ fidei pignore confirmavit, futurum omnino credunt, ut illis qui leges conſtanter ſervaverint, proque eis, ſi opus ſit mori, libenter ſtrenueque mortem ſuſceperint, & novum deinceps ortum, & vitæ viciſſim alterius longeque melioris fructum Deus largiatur. Quæ ſane ſcriberem ipſe nunquam, niſi ex factis cognitum id omnibus intelligerem, hominum pleroſque noſtrorum, ſæpiuſcule, ne vel una ſibi contra legem vocula excideret, omnia fortiter pertuliſſe.

Duratio legum apud Judæos. 31. Quod ſi non uſque adeo in hominum cognitionem gens noſtra veniſſet, neque ſingulare voluntatis ſtudium, quo legibus obſequimur, in eorum oculis ac luce verſaretur, ſi quis exſiſteret, qui vel inſtituta noſtra, quæ deſcri-

ὕδωρ, τροφήν, ὁδοὺς φράζειν, ἄταφον μὴ περιορᾶν. [g] ἐπιεικῆ δὲ καὶ τὰ πρὸς τοὺς πολεμίους κριθέντα εἶναι. οὐδὲ γὰρ ἐᾷ τὴν γῆν αὐτῶν πυρπολεῖν, οὐδὲ [h] κόπτειν ἥμερα δένδρα συγκεχώρηκεν· ἀλλὰ καὶ σκυλεύειν ἀπείρηκε τοὺς [i] ἐν μάχῃ πεσόντας. καὶ τῶν αἰχμαλώτων προυνόησεν, ὅπως αὐτῶν ὕβρις ἀπῇ, μάλιστα δὲ γυναικῶν. [k] οὕτως δὲ ἡμερότητα καὶ φιλανθρωπίαν ἡμᾶς ἐπαίδευσεν, ὡς [l] οὐδὲ τῶν ἀλόγων ζώων ὠλιγώρηκεν. [m] ἀλλὰ [n] μόνην μὲν ἀφῆκε τούτων χρῆσιν τὴν νόμιμον, πᾶσαν δ' ἑτέραν ἐκώλυσεν. ἃ δ' ὥσπερ ἱκετεύοντα [o] προσφεύγει ταῖς οἰκίαις, ἀπεῖπεν ἀνελεῖν. οὐδὲ νεοττοῖς [p] ἐπέτρεψε τοὺς γονέας αὐτῶν συνεξαιρεῖν. [q] φείδεσθαι δὲ κἂν τῇ πολεμίᾳ τῶν ἐργαζομένων ζώων, καὶ μὴ φονεύειν. οὕτω πανταχόθεν τὰ πρὸς ἐπιείκειαν περιεσκέψατο, διδασκαλικοῖς μὲν τοῖς προειρημένοις χρησάμενος νόμοις· τοὺς δ' αὖ κατὰ τῶν παραβαινόντων τιμωρητικοὺς τάξας [r] ἄνευ προφάσεως.

λ'. Ζημία γὰρ ἐπὶ τοῖς πλείστοις τῶν παραβαινόντων [s] ἐστὶ θάνατος, ἂν [t] μοιχεύσῃ τις, ἂν βιάσηται κόρην. ἂν ἄρρενι τολμήσῃ πεῖραν προσφέρειν, ἂν ὑπομείνῃ παθεῖν [u] πειρασθείς. ἔστι δὲ καὶ ἐπὶ δούλοις ὁμοίως ὁ νόμος ἀπαραίτητος. ἀλλὰ καὶ περὶ μέτρων [x] εἴ τις κακουργήσειεν, ἢ σταθμῶν, ἢ περὶ πράσεως ἀδίκου καὶ δόλῳ γενομένης, κἂν ὑφέληταί τις ἀλλότριον, κἂν ὃ μὴ κατέθηκεν ἀνέληται. πάντων εἰσὶ κολάσεις, οὐχ οἷαι παρ' ἑτέροις, ἀλλ' ἐπὶ τὸ μεῖζον. περὶ μὲν γὰρ γονέων ἀδικίας, ἢ τῆς εἰς τὸν Θεὸν [y] ἀσεβείας, [z] κἂν μέλλῃ τις, εὐθέως ἀπόλλυται. τοῖς μέντοιγε κατὰ τοὺς νόμους πάντα πράττουσι, τὸ γέρας ἐστὶν οὐκ ἄργυρος, οὐδὲ χρυσός, [a] οὐ μὴν οὐδὲ κοτίνου στέφανος, ἢ σελίνου, καὶ τοιαύτη τις ἀνακήρυξις· ἀλλ' αὐτὸς ἕκαστος αὐτῷ τὸ συνειδὸς ἔχων μαρτυροῦν, πεπίστευκε τοῦ μὲν νομοθέτου προφητεύσαντος, τοῦ δὲ Θεοῦ τὴν πίστιν ἰσχυρὰν παρεσχηκότος, ὅτι τοῖς τοὺς νόμους διαφυλάξασι, κἂν εἰ δέοι θνήσκειν ὑπὲρ αὐτῶν προθύμως [b] ἀποθανοῦσιν, ἔδωκεν ὁ Θεὸς γενέσθαι τε πάλιν, καὶ βίον ἀμείνω λαβεῖν ἐκ περιτροπῆς. ὤκνουν δ' ἂν ἐγὼ νῦν ταῦτα γράφειν· εἰ μὴ διὰ τῶν ἔργων ἅπασιν ἦν φανερόν, ὅτι πολλοὶ καὶ πολλάκις ἤδη τῶν ἡμετέρων, περὶ τοῦ μηδὲ [c] ῥῆμα φθέγξασθαι παρὰ τὸν νόμον, πάντα παθεῖν γενναίως [d] προείλοντο.

λα'. [e] Καίτοιγε εἰ μὴ συμβεβήκει γνώριμον ἡμῶν τὸ ἔθνος ἅπασιν ἀνθρώποις ὑπάρχειν, καὶ φανερὰν κεῖσθαι τὴν ἐθελούσιον ἡμῶν τοῖς νόμοις ἀκολουθίαν, [f] ἀλλά τις ἢ συγγράψαι λέγων αὐτὸς

g Ἐπιεικῆ δὲ καὶ τὰ — κριθέντα εἶναι.] Ἐπιεικῶς δὲ κ. π. τ. π. [illegible] Euſeb.
h Κόπτειν ἥμερα δένδρα συγκεχώρηκεν] Τέμνειν Euſeb.
i Ἐν μάχῃ πεσόντας.] Ἐν τῇ μάχῃ πεσ. Euſeb.
k Οὕτως δὲ ἡμερότητα] Rectius in Euſeb. [illegible] quæ ſi quis malit, per me licet.
l Οὐδὲ τῶν ἀλόγων ζώων] Ὡς μηδὲ τῶν ἀλόγων ζώων ὀλιγωρεῖν Euſeb. ante Hafn.
m Ἀλλὰ] Ita ex Euſebio. prius erat, ἀλλὰ μόνον τὴν μὲν [illegible] πᾶσαν, τὴν δ' ἑτέραν [illegible].
n Μόνην] μόνον Hafn.
o Προσφεύγει ταῖς οἰκίαις.] Iterum ex Euſebio. prius erat. [illegible]
p Ἐπέτρεψε τοὺς γονέας αὐτῶν] Sic Euſeb. antea [illegible].
q Φείδεσθαι] Rurſus ex Euſebio. prius erat, φείδεσθαι δὲ [illegible] πολέμια, τῶν ſυνεργαζομένων ζώων.
r Ἄνευ προφάσεως] Οὐκ ἄνευ προφάσεως Euſeb.
s Ἐστὶ θάνατος.] In Euſebio ὁ θάνατος.
t Μοιχεύσῃ τις,] Ita Euſeb. prius μοιχεύσῃ τις.

u Πειρασθείς.] In Euſeb. ὁ πειρασθείς.
x Εἴ τις κακουργήσειεν,] Ἤν τις Euſeb. & mox ἢ περὶ πράσ.
y Ἀσεβείας,] Ita Euſeb. prius [illegible]. Gen. [illegible], vel αὐτοῦ. Spanh.
z Κἂν μέλλῃ τις.] Sic Euſeb. antea κἂν μελλήσῃ τις.
a Οὐ μὴν οὐδὲ κοτίνου — ἀνακήρυξις] Sequentia quidem juxta Euſebium repræſentavi: cum in Joſephi libris verba hujuſmodi habuerimus, [illegible] (ὀτρύντιον Hafn.) [illegible] quorum nihil fere agnoſcit Vet. Interpr.
b Ἀποθανοῦσιν,] Ἀποθανεῖν antea, minus recte.
c Ῥῆμα] Ita Euſeb. μηδὲ ῥῆμα μόνον in exemplaribus Joſephi.
d Προείλοντο. Antea ὑπέσχοντο.
e Καίτοιγε] Iterum cum Euſebio. κἂν τί τι μὴ [illegible] in Joſephi libris.
f Ἀλλά τις ἢ συγγράψαι λέγων αὐτὸς] Ita Euſeb. prius, ἢ συγγραφεὺς λέγων αὐτὸς [illegible]. ἢ συγγράψαι &c. Hafn.

g Εἰ

by Google

τὰς ἀνεγίνωσκε τοῖς Ἕλλησιν, ἢ πού γε περιτυχεῖν ἔξω τῆς [g] γινωσκομένης γῆς ἔφασκεν ἀνθρώποις, τοιαύτην μὲν ἔχουσι δόξαν [h]. οὕτω σεμνὴν περὶ τοῦ Θεοῦ, τούτοις δὲ νόμοις πολὺν αἰῶνα βεβαίως ἐμμεμενηκόσι· πάντας ἂν οἶμαι θαυμάσαι, διὰ τὰς συνεχεῖς παρ' αὐτοῖς μεταβολάς. [i] ἀμέλει τοὺς γράψαι τι παραπλήσιον εἰς πολιτείαν καὶ νόμους ἐπιχειρήσαντας, ὡς θαυμαστὰ συνθέντας κατηγοροῦσι, φάσκοντες [k] αὐτοὺς λαβεῖν [l] ἀδυνάτους ὑποθέσεις. καὶ τοὺς μὲν ἄλλους παραλείπω φιλοσόφους, ὅσοι τι τοιοῦτον ἐν τοῖς συγγράμμασιν ἐπραγματεύσαντο· Πλάτων δὲ θαυμαζόμενος παρὰ τοῖς Ἕλλησιν, ὡς καὶ σεμνότητι βίου διενεγκὼν καὶ δυνάμει λόγων, καὶ πειθοῖ πάντας ὑπερβαλὼν τοὺς ἐν φιλοσοφίᾳ γεγονότας, ὑπὸ τῶν φασκόντων [m] δεινῶν εἶναι τὰ πολιτικὰ, μικροῦ δεῖν χλευαζόμενος, καὶ κωμῳδούμενος διατελεῖ. [n] καίτοι τἀκείνου σκοπῶν [o] συχνῶς τις, ἂν εὕροι ῥᾷονα ὄντα καὶ τῆς τῶν πολλῶν [p] ἐγγίον συνηθείας. αὐτὸς δὲ Πλάτων ὁμολογεῖ, ὅτι τὴν ἀληθῆ περὶ τοῦ Θεοῦ δόξαν εἰς τὴν τῶν ὄχλων ἄγνοιαν οὐκ ἦν ἀσφαλὲς ἐξενεγκεῖν. ἀλλὰ τὰ μὲν Πλάτωνος [q] λόγους τινὰς εἶναι [r] κενοὺς νομίζουσι, κατὰ πολλὴν [s] ἐξουσίαν κεκαλλιγραφημένους. μάλιστα δὲ τῶν νομοθετῶν Λυκοῦργόν τε [t] θαυμάζουσι, καὶ τὴν Σπάρτην ἅπαντες ὑμνοῦσιν [u] ὅτι τοῖς ἐκείνου νόμοις ἐπὶ πλεῖστον ἐνεκαρτέρησεν. οὐκοῦν [x] τοῦτο μὲν ὁμολογείσθω τεκμήριον ἀρετῆς εἶναι, τὸ πείθεσθαι τοῖς νόμοις. οἱ δὲ Λακεδαιμονίους θαυμάζοντες, τὸν ἐκείνων χρόνον [y] ἀντιπαραβαλλέτωσαν τοῖς πλείοσιν ἢ δισχιλίοις ἔτεσι τῆς ἡμετέρας πολιτείας, καὶ προσέτι λογιζέσθωσαν, ὅτι Λακεδαιμόνιοι μὲν ὅσον ἐφ' ἑαυτῶν χρόνον εἶχον τὴν ἐλευθερίαν, ἀκριβῶς ἔδοξαν τοὺς νόμους διαφυλάττειν· ἐπεὶ μέντοι περὶ αὐτοὺς ἐγένοντο μεταβολαὶ τῆς τύχης, μικροῦ δεῖν ἁπάντων ἐξελάθοντο τῶν νόμων. ἡμεῖς δ' ἐν τύχαις μυρίαις γεγονότες, διὰ τὰς τῶν βασιλευσάντων τῆς Ἀσίας μεταβολὰς, [z] οὐδ' ἐν τοῖς ἐσχάτοις τῶν δεινῶν τοὺς νόμους [a] προὐδώκαμεν, οὐκ ἀργίας οὐδὲ τροφῆς αὐτοὺς χάριν περιέποντες· ἀλλ' εἴ τις ἐθέλοι σκοπεῖν, πολλῷ τινι τῆς δοκούσης ἐπιτετάχθαι Λακεδαιμονίοις [b] καρτερίας, μείζονας ἄθλους καὶ πόνους ἡμῖν [c] ἐπιτιθέντας, οἱ μέν γε μήτε γῆν ἐργαζόμενοι, μήτε περὶ τέχνας [d] πονοῦντες, ἀλλὰ πάσης ἐργασίας ἄφετοι, λιπαροὶ, καὶ τὰ σώματα πρὸς κάλλος ἀσκοῦντες, ἐπὶ τῆς πόλεως διῆγον· ἄλλοις ὑπηρέταις πρὸς ἅπαντα τὰ τοῦ βίου χρώμενοι, [e] καὶ τὴν τροφὴν ἑτοίμην παρ' ἐκείνων λαμβάνοντες· [f] ἐφ' ἓν δὴ τοῦτο μόνον τὸ καλὸν ἔργον καὶ φιλάνθρωπον, ἅπαντα καὶ πράττειν καὶ πάσχειν ὑπομένοντες, τὸ κρατεῖν πάντων ἐφ' οὓς ἂν στρατεύωσιν· ὅτι δὲ μηδὲ τοῦτο κα-

pta abs ſeſe diceret, Græcis audientibus recitaret, aut extra noti orbis terminos, in eos ſe alicubi homines incidiſſe narraret, qui cum tam graviter ac ſublime de Deo ſentirent, tum etiam iis legibus plura jam ſæcula conſtantiſſime viverent: equidem in ſumma omnes admiratione tum futuros exiſtimo, cum iis ſimul tam crebrarum apud ſe converſionum in mentem veniret. Enimvero qui ex illis ſimile quiddam de rep. & legibus ſcribere conati ſunt, eos quaſi monſtra quædam ac prodigia compoſuiſſent, & argumenta humanis viribus majora ſuſcepiſſent, reprehendi ab omnibus & accuſari videmus. Alios philoſophos prætereo, qui in ſimili diſputationis genere verſati ſunt. Plato certe quidem, is qui propter ſingularem vitæ morumque gravitatem, & eximiam dicendi ac perſuadendi vim, qua philoſophorum nationem longe ſuperavit, Græcorum omnium ore ad miraculum uſque celebratur: ille, inquam, Plato, eorum qui aliquid ſe in rep. gerenda videre arbitrantur, riſu prope ac ſibilis tanquam in theatro traducitur. cujus tamen ſi quis hac de re ſcripta diligenter evolverit, is molliora pleraque, vulgique conſuetudini gemina reperiet. Nam ipſe quidem ita profitetur, veram de Deo ſententiam multitudinis ſtultitiæ ſecure committi non poſſe. Cæterum iſta Platonis inſtituta, ſunt quibus verba tantum inania, & exquiſito quodam artificio contexta videantur. At Lycurgum quod attinet, illum maxime omnium legiſlatorum in admiratione habent, Spartamque omnes prædicant, quod ejus in legibus diutiſſime acquieverit. Ergo primum hoc habemus, virtutis argumento eſſe, quod legibus obtemperent. Deinde præcones iſti Lacedæmoniorum, exiguum illorum conſtantiæ tempus cum duobus & amplius reip. noſtræ annorum millibus conferant, tum ita ſecum ipſi reputent; Lacedæmonios quamdiu ſolum antiquam libertatem retinere potuerunt, ſuarum quoque legum retinentes fuiſſe: ubi enim fortunæ inclinationes factæ eſſent, tum earum ſimul omnem prope memoriam abjeciſſe. cum interea nos infinitis caſibus, ob frequentes regum Aſiæ mutationes jactati, ne ſupremis periculis, noſtras unquam leges prodidimus; non ut in otio viveremus aut luxuriæ noſmet daremus eas obſervantes: * ſed, ſi quis conſiderare voluerit, multo majora nobis certamina & opera impoſita eſſe videbit, quam ſit illa tolerantia, quæ Lacedæmoniis juſſa eſſe cenſetur. Illi quippe neque agrum colentes, neque circa opificia ſeſe exercentes, ſed ab omni opere vacui, pingues, & corpora ad pulchritudinem exercentes in civitate degebant, aliis miniſtris ad omnia vitæ neceſſaria utentes, & cibum paratum ab illis accipientes. Quam ſane ob rem, id quod ſolum opus bonum & humanum, omnia facere & pati ſuſtinent, ut victoriam in bello reportent. Quod autem ne hoc qui-

De Platone.

De Lycurgo.

De Spartanis.

g Γινωσκομένης] Sic *Euſeb.* antea γνωρίμης.
h Οὕτω σεμνὴν] Iterum cum *Euſeb.* prius ὃ ὄντω.
i Ἀμέλει τοὺς γράψαι—κατηγοροῦσι,] Rurſus juxta *Euſebium.* In *Joſephi* exemplaribus, ἀμέλει τὸ γράψαι παρ' Ἕλλησι (παραπλήσιόν τι *Haſe.*) πολιτείας ὃ νόμους [illegible], ὡς θαυμαστὰ (abeſt ὃ *Haſe.*) [illegible] κατηγοροῦσι.
k Αὐτοὺς] αὐτοῖς *Haſe.*
l Ἀδυνάτους ὑποθέσεις.] Ἀδυνάτους *Euſeb.*
m Δεινῶν εἶναι τὰ πολιτικὰ,] Sic *Euſeb.* prius δεινὰς εἶναι. utrumque ferri poteſt.
n Καίτοι τἀκείνου σκοπῶν] Apud *Euſebium*, καίτοι τἀκεῖνα σκοπῶν συχνῶς τις ἂν εὕροι ῥᾷον ὃ τῆς τῶν πολλῶν ἐγγίον συνηθείας.
o Συχνῶς τις,] Ita quoque *Haſe.*
p Ἐγγίον συνηθείας.] Ἐγγίον pro αὐτῶν repoſui ex *Euſebio.*
q Λόγους τινὰς εἶναι] Iterum ex *Euſebio* & *Vet. Interpr.* prius erat, νόμους τινὰς εἶναι κενοὺς κτλ.
r Κενοὺς νομίζουσι,] Ita pro [illegible] quoque *Haſe.*
s Ἐξουσίαν κεκαλλιγραφημένους.] Ἐξουσίαν hic ante τὸ [illegible] uſurpaſſe videtur *Joſephus*; niſi tamen [illegible] hoc in Tomo II.

genere [illegible] à nonnullis ſugillatum eſſe velit. *Vigerus.*
t Θαυμάζουσι,] Τεθαυμάκασι *Euſeb.*
u Ὅτι τοῖς ἐκείνου νόμοις] Ita cum *Euſebio*, prius erat, ὅτι τοῖς ἐκείνου νόμοις ἐπὶ πλεῖστον [illegible].
x Τοῦτο μὲν ὁμολογείσθω τεκμήριον ἀρετῆς εἶναι,] Iterum cum *Euſebio.* (ut & *Haſe.*) antea erat, [illegible] τοῦτό τε ὁμολογεῖσθαι.
y Ἀντιπαραβαλλέτωσαν] ἀντιπαραλαμβανέτωσαν *Haſe.*
z Οὐδ' ἐν τοῖς ἐσχάτοις τῶν δεινῶν τοὺς νόμους] Οὐδὲ τοῖς ἐσχ. *Euſeb.*
a Προὐδώκαμεν,] Ita cum *Euſebio.* antea προὐδώκαμεν.
b Καρτερίας,] Ita cum Cl. *Cotelerio pag.* 626. *Notarum ad Vol.* 2. *Monumentorum Eccl. Gr.* antea [illegible].
c Ἐπιτιθέντας.] Ἐπιτεθέντας malit Cl. *Lowthius.* ut cum ἄθλους conjungatur.
d Πονοῦντες,] πονοῦντες *Haſe.*
e Καὶ τὴν τροφὴν] τὴν ex *Haſe.* inſeritur.
f Ἐφ' ἓν δὴ τοῦτο μόνον τὸ καλὸν ἔργον] Eſt qui malit ἐφ' ᾧ.

* Quando ſi quis &c. *Vet. Interpr.*

quidem perficere potuerunt, omitto dicere. Non enim ſinguli ſolummodo, ſed & frequenter multi legis præcepta negligentes ſemetipſos cum armis hoſtibus tradidere.

Judæorum conſtantia in legibus obſervandis.

32. Utrum igitur apud nos, non dico totidem, ſed duo vel tres agniti fuerint legis proditores, vel mortem formidantes, non dico illam facilem, quæ ſolet præliantibus accidere, ſed quæ cum corporis vexatione juncta omnium videri ſolet graviſſima? Quam (ut ego puto) quidam prævalentes nobis non per odium in poteſtatem ſuam redactis inflixerunt, ſed deſiderio videndi admirandum quoddam ſpectaculum, an homines ſint, qui, unum tantummodo ipſis malum eſſe crederent, ſi agere quicquam contra leges ſuas, aut aliquid contra ipſas dicere ulla vi adigerentur. Nihil enim miri eſſe debet, ſi mortem ſuper alios omnes pro legibus fortiter oppetimus. haud enim quæ ex noſtris inſtitutis facillima videntur alii facile patiuntur, videlicet manuum laborem, ſimplicemque & tenuem victum, & ut nihil fortuito neque quod quiſque expetat id comedat aut bibat, aut ad concubitum accedat, aut ſplendide veſtiatur, ruſuſque ut ceſſationis à labore modus immutabilis obſervetur. Qui & cum acie congrediuntur, & hoſtes ex incurſibus & populationibus fugant, ordinationibus de vivendi ratione non reluctantur. Nobis vero rurſus gratum eſt circa hæc legibus obedire, & illic abunde habemus ad fortitudinis ſpecimen exhibendum.

Gentilium deos deridere vetuit Moyſes.

33. Et jam Lyſimachi & Molones, & quidam hujuſmodi alii ſcriptores, improbi ſophiſtæ, adoleſcentum deceptores, nos quaſi mortalium ignaviſſimos conviciis inſectantur. Ego ſane nolo in inſtituta aliena inquirere. quippe noſtratibus moris eſt patrii propria ſervare, non aliena accuſatum ire; & ridere eos quos gentium aliarum opinio deos confinxit, iiſve maledicere, id expreſſe legiſlator noſter vetuit ob ipſam Dei appellationem. Sed cum accuſatores non facta contentione à ſe refelli arbitrentur, tacere nequeo, præſertim cum quæ dicturus ſum, ea non nunc primum à nobis excogitata, ſed jam ante à multis & quidem probatiſſimis dicta fuiſſe conſtet. Quis enim eorum, qui apud Græcos ob ſapientiam in admiratione habentur, non redarguit nobiliſſimos poëtas, & legiſlatores maximæ fidei, quod tales de diis opiniones ab initio populis inſeruerint; facientes eos numero quidem quantos ipſi voluere, ex alterutris vero & variis naſcendi modis procreatos. hos autem ſeparantes locis & habitaculis, tanquam genera animalium, alios quidem ſub terra, alios in mari, illorum vero antiquiſſimos in tartaris vinctos *collocarunt*. Quibus vero cœlum attribuerunt, his verbo quidem patrem, re autem vera tyrannum & dominum præficiendo: ideoque conflatas finxerunt in eum inſidias ab uxore

Deorum gentilium multitudo.

τόλμησαν, ἐῶ λέγειν. οὐ γὰρ καθ' ἕνα μόνον, ἀλλὰ πολλοὶ πολλάκις ἀθρόως τῶν τοῦ νόμου προσταγμάτων ἀμελήσαντες, [g] αὐτοὺς μετὰ τῶν ὅπλων παρέδοσαν τοῖς πολεμίοις.

λβ'. Ἆρ' οὖν καὶ παρ' ἡμῶν, οὐ λέγω τοσούτους, ἀλλὰ δύο ἢ τρεῖς [h] ἔγνω τις προδότας γενομένους τῶν νόμων, [i] ἢ θάνατον φοβηθέντας, οὐχὶ τὸν ῥᾷστον ἐκεῖνον λέγω, τὸν συμβαίνοντα τοῖς μαχομένοις, ἀλλὰ τὸν μετὰ λύμης τῶν σωμάτων, ὁποῖος εἶναι δοκεῖ πάντων χαλεπώτατος; [k] ὅν, τ' ἐγὼ νομίζω τινὰς κρατήσαντας ἡμῶν, οὐχ ὑπὸ μίσους [l] προσφέρεσθαι ὡς ὑποχειρίοις, ἀλλ' ὡς θαυμαστόν τι θέαμα [m] βουλομένους ἰδεῖν εἴ τινές εἰσιν ἄνθρωποι, οἱ μόνον εἶναι κακὸν αὐτοῖς πεπιστευκότες, εἰ πρᾶξαί τι παρὰ τοὺς ἑαυτῶν νόμους, [n] ἢ λόγον εἰπεῖν παρ' [o] ἐκείνους παραβιασθεῖεν. οὐ χρὴ δὴ θαυμάζειν εἰ πρὸς θάνατον ἀνδρείως ἔχομεν ὑπὲρ τῶν νόμων παρὰ τοὺς ἄλλους ἅπαντας. οὐδὲ γὰρ τὰ ῥᾷστα δοκοῦντα τῶν ἡμετέρων ἐπιτηδευμάτων, ἄλλοι ῥᾳδίως ὑπομένουσιν, [p] αὐτουργίαν λέγω, καὶ τροφῆς λιτότητα, καὶ τὸ μηδὲν εἰκῆ, μηδ' ὡς ἔτυχεν ἕκαστος, [q] ἐπιθυμητικῶς φαγεῖν ἢ πιεῖν, ἢ συνουσίᾳ [r] προσελθεῖν, ἢ [s] πολυτέλειαν, καὶ πάλιν [t] ἀργίας ὑπομεῖναι τάξιν ἀμετακίνητον. ἀλλ' [u] οἱ τοῖς ξίφεσιν ὁμόσε χωροῦντες, καὶ τοὺς πολεμίους ἐξ ἐφόδου τρεπόμενοι, τοῖς προστάγμασι τοῖς περὶ διαίτης [x] οὐκ ἀντέβλεψαν. ἡμῖν δὲ πάλιν ἐκεῖ τοῦ περὶ ταῦτα τῷ νόμῳ πειθαρχεῖν ἡδέως, κἀκεῖ περίεστιν ἐπιδείκνυσθαι τὸ γενναῖον.

λγ'. Εἶτα Λυσίμαχοι καὶ [y] Μόλωνες, καὶ τοιοῦτοί τινες ἄλλοι συγγραφεῖς, [z] ἀδοκίμαστοι σοφισταί, μειρακίων ἀπατεῶνες, ὡς πάνυ ἡμᾶς φαυλοτάτους ἀνθρώπων λοιδοροῦσιν. ἐγὼ δ' οὐκ ἂν ἐβουλόμην περὶ τῶν παρ' ἑτέροις νομίμων ἐξετάζειν. τὰ γὰρ αὐτῶν ἡμῖν φυλάττειν πάτριόν ἐστιν, οὐ τῶν ἀλλοτρίων κατηγορεῖν. καὶ περί γε τοῦ μήτε χλευάζειν μήτε βλασφημεῖν τοὺς νομιζομένους θεοὺς παρ' ἑτέροις, ἄντικρυς ἡμῖν ὁ νομοθέτης ἀπείρηκεν, αὐτῆς ἕνεκα προσηγορίας τοῦ Θεοῦ. τῶν δὲ κατηγόρων διὰ τῆς ἀντιπαραθέσεως ἡμᾶς ἐλέγχειν οἰομένων, οὐχ οἷόν τε κατασιωπᾶν, ἄλλως τε καὶ τοῦ λόγου μέλλοντος οὐχ ὑφ' ἡμῶν ἐλεγχθήσεσθαι, [a] τὸν νῦν αὐτὸν συνθέντων, ἀλλ' ὑπὸ πολλῶν εἰρημένου καὶ λίαν [b] εὐδοκιμούντων. τίς γὰρ τῶν παρὰ τοῖς Ἕλλησιν ἐπὶ σοφίᾳ τεθαυμασμένων οὐκ ἐπιτετίμηκε καὶ ποιητῶν τοῖς ἐπιφανεστάτοις, καὶ νομοθετῶν τοῖς μάλιστα πεπιστευμένοις, ὅτι τοιαύτας δόξας περὶ θεῶν ἐξ ἀρχῆς τοῖς πλήθεσιν ἐγκατέσπειραν. ἀριθμῷ μὲν ὁπόσους ἂν αὐτοὶ θελήσωσιν ἀποφαίνεσθαι, ἐξ ἀλλήλων δὲ γινομένους, καὶ κατὰ παντοίους τρόπους γενέσεων. τούτους δὲ καὶ διαιροῦντες τόποις καὶ διαίταις ὥσπερ τῶν ζώων τὰ γένη, τοὺς μὲν ὑπὸ γῆν, τοὺς δὲ ἐν θαλάττῃ, τοὺς μέντοι πρεσβυτάτους αὐτῶν ἐν ταρτάρῳ δεδεμένους. ὅσοις δὲ τὸν οὐρανὸν ἀπένειμαν, τούτοις πατέρα μὲν τῷ λόγῳ, τύραννον δὲ [c] τοῖς ἔργοις καὶ δεσπότην ἐφιστάντες, καὶ διὰ τοῦτο συνισταμένην ἐπιβουλὴν [d] ἐπ' αὐτὸν ὑπὸ γυναικὸς καὶ ἀδελ-

g Αὐτοὺς] αὐτοὺς μὲν *Hudſ.*

h Ἔγνω τις] ἔγνω *Hudſ.*

i Ἢ θάνατον φοβηθέντας] Illa θάνατον φοβηθέντας adjeci ex *Vet. Interpr.* ἢ θάνατον φοβηθέντας in *MSS.* Huds. At quum *Hudſ. Cod.* ipſa Græca etiam agnoſcat, eadem ponere maluimus, ſicut ibi inveniuntur. Hav.

k Ὅν τ' ἐγὼ] ὅν γε ἐγὼ *Hudſ.*

l Προσφέρεσθαι ὡς ὑποχειρίοις] προσφέρειν τοῖς ὑπ. *Hudſ.*

m Βουλομένους] βουλόμενοι *Hudſ.*

n Ἢ λόγον] ἢ λόγον *Hudſ.*

o Ἐκείνους] ἐκείνους *Hudſ.*

p Αὐτουργίαν] Αὐτουργίαν pro cædibus propria manu factis apud Æſchyl. Eum. v. 337. Θανάτων τοῖσιν αὐτουργίαι. Spanh.

q Ἐπιθυμητικῶς] Antea ἐπιθυμητικῶς ὑπὸ ἐπιθυμίαν *Hudſ.*

r Προσελθεῖν] Sic MSS. prius προελθεῖν.

s Πολυτέλειαν] πολυτέλεια quoque vituperatur ab Alexi apud Athenæ. l. X. p. 419. B. &c. Conf. infr. §. 41. Spanh.

t Ἀργίας] ἀργίας *Hudſ.*

u Οἱ τοῖς] οἱ τοῖς.

x Οὐκ ἀντέβλεψαν] Οὐκ ἂν τις βλέψαι, aut βλέψειεν in MSS. ἀντιβλέψαι legiſſe videtur *Vet. interpr.* ut vult *Ittigius* in Vol. 3. *Animadverſionum* ... *Interpretum*, pag. ... Verum ἀντέβλεψαν lego cum *Grotio* in *Acta*, c. 27. v. 17.

y Μόλωνες] Σόλωνες *Hudſ.*

z Ἀδοκίμαστοι σοφισταί] Ἀδόκιμοι σοφισταί in MSS.

a Τὸν νῦν αὐτὸν συνθέντων] Illud ἢ ex conjectura, una vocula omiſſa, νῦν αὐτὸν legit MS. *Hudſ.* Verum αὐτὸν ad ἐλέγχειν ſubjunctum lectum referri debere exiſtimat *Lowthius.*

b Εὐδοκιμούντων] Ita cum *Eodem*, antea εὐδοκιμοῦντος.

c Τοῖς ἔργοις] ἐν τοῖς ἔργοις *Hudſ.*

d Ἐπ' αὐτὸν] ἐπ' αὐτὸν *Hudſ.*

Ογ-

ἀδελφῇ καὶ θυγατρὸς, ἣν ἐκ τῆς ἑαυτοῦ κεφαλῆς ἐγέννησεν, ἵνα δὴ συλλαβόντες αὐτὸν καθείρξωσιν, ὥσπερ αὐτὸς ἐκεῖνος τὸν πατέρα τὸν ἑαυτοῦ.

λδ΄. Ταῦτα δικαίως μέμψεως πολλῆς ἀξιοῦσιν οἱ φρονήσει διαφέροντες, καὶ πρὸς τούτοις καταγελῶσιν, εἰ τῶν θεῶν τοὺς μὲν ἀγενείους καὶ μειράκια, τοὺς δὲ πρεσβυτέρους καὶ γενειῶντας εἶναι χρὴ δοκεῖν, ἄλλους δὲ τετάχθαι πρὸς ταῖς τέχναις, χαλκεύοντά τινα, τὴν δὲ ὑφαίνουσαν, τὸν δὲ πολεμοῦντα καὶ μετὰ ἀνθρώπων μαχόμενον, τοὺς δὲ κιθαρίζοντας, ἢ τοξικῇ χαίροντας· εἶτ᾽ αὐτοῖς ἐγγινομένας πρὸς ἀλλήλους στάσεις, καὶ περὶ ἀνθρώπων φιλονεικίας, μέχρι τοῦ μὴ μόνον ἀλλήλοις τὰς χεῖρας προσφέρειν, ἀλλὰ καὶ ὑπ᾽ ἀνθρώπων τραυματιζομένους ὀδύρεσθαι καὶ κακοπαθεῖν. τὸ δὴ δὲ πάντων ἀσελγέστερον, τὴν περὶ τὰς μίξεις ἀκρασίαν, καὶ τοὺς ἔρωτας, πῶς οὐκ ἄτοπον μικροῦ δεῖν ἅπασι προσάψαι, καὶ τοῖς ἄρρεσι τῶν θεῶν καὶ ταῖς θηλείαις; εἶθ᾽ [e] ὁ γενναιότατος καὶ πρῶτος αὐτὸς ὁ πατὴρ, τὰς ἀπατηθείσας ὑπ᾽ αὐτοῦ καὶ γενομένας ἐγκύους, καθειργνυμένας ἢ καταποντιζομένας περιορᾷ· καὶ τοὺς ἐξ αὐτοῦ γεγονότας οὔτε σώζειν δύναται, [f] κρατούμενος ὑπὸ τῆς εἱμαρμένης, οὔτ᾽ ἀδακρυτὶ τοὺς θανάτους αὐτῶν ὑπομένειν. καλά γε ταῦτα [g] καὶ τούτοις ἄλλα ἑπόμενα. μοιχείας μὲν ἐν οὐρανῷ βλεπομένας οὕτως ἀναισχύντως ὑπὸ τῶν θεῶν, ὥστε τινὰς καὶ ζηλοῦν ὁμολογεῖν τοὺς ἐπ᾽ αὐτῇ δεδεμένους. τί γὰρ οὐκ ἔμελλον, ὁπότε μηδ᾽ ὁ πρεσβύτατος καὶ [h] βασιλεὺς ἐδυνήθη τῆς πρὸς τὴν γυναῖκα μίξεως ἐπισχεῖν τὴν ὁρμὴν, ὅσον γοῦν εἰς τὸ δωμάτιον ἀπελθεῖν. οἱ δὲ δὴ δουλεύοντες τοῖς ἀνθρώποις θεοὶ, καὶ νῦν μὲν οἰκοδομοῦντες ἐπὶ μισθῷ, νῦν δὲ ποιμαίνοντες, ἄλλοι δὲ τρόπον κακούργων [i] ἐν χαλκῷ δεδεμένοι δεσμωτηρίῳ, τίνα τῶν εὖ φρονούντων οὐκ ἂν παροξύνειαν, καὶ τοῖς ταῦτα συνθεῖσιν ἐπιπλῆξαι, καὶ πολλὴν εὐήθειαν καταγνῶναι τῶν [k] προϊεμένων. οἱ δὲ καὶ δεῖμόν τινα καὶ φόβον, ἤδη δὲ καὶ λύσσαν καὶ ἀπάτην, καὶ τί γὰρ οὐχὶ τῶν κακίστων παθῶν εἰς θεοῦ φύσιν καὶ μορφὴν ἀνέπλασαν. τοῖς δὲ εὐφημοτέροις τούτων καὶ θύειν τὰς πόλεις ἔπεισαν. τοιγαροῦν εἰς πολλὴν ἀνάγκην καθίστανται, τοὺς μέν τινας τῶν θεῶν νομίζειν δοτῆρας ἀγαθῶν, τοὺς δὲ καλεῖν ἀποτροπαίους. εἶτα δὲ τούτους, ὥσπερ τοὺς [l] πονηροτάτους τῶν ἀνθρώπων, χάρισι καὶ δώροις ἀποσείονται, μέγα τι λήψεσθαι κακὸν ὑπ᾽ αὐτῶν προσδοκῶντες, εἰ μὴ μισθὸν αὐτοῖς παράσχωσιν.

λε΄. Τί τοίνυν τὸ αἴτιον τῆς τοσαύτης ἀνωμαλίας, καὶ περὶ τὸ θεῖον πλημμελείας; ἐγὼ μὲν ὑπολαμβάνω, τὸ μήτε τὴν ἀληθῆ τοῦ θεοῦ φύσιν ἐξ ἀρχῆς συνιδεῖν αὐτῶν τοὺς νομοθέτας, μήθ᾽ ὅσον καὶ λαβεῖν ἠδυνήθησαν ἀκριβῆ γνῶσιν διορίσαντας, πρὸς τοῦτο ποιήσασθαι τὴν ἄλλην τάξιν τοῦ πολιτεύματος. ἀλλ᾽ ὥσπερ ἄλλο τι τῶν [m] φαυλοτάτων ἐφῆκαν, τοῖς μὲν ποιηταῖς, οὓς τινας ἂν βούλωνται θεοὺς εἰσάγειν, πάντα πάσχοντας· τοῖς δὲ ῥήτορσι, πολιτογραφεῖν [n] διὰ ψηφισμάτων ξένων θεῶν τὸν ἐπιτήδειον. πολλῆς δὲ καὶ ζωγράφοι καὶ πλάσται τῆς εἰς τοῦτο παρὰ τῶν Ἑλλήνων ἀπέλαυσαν ἐξουσίας, αὐτὸς ἕκαστός τινα μορφὴν ἐπινοῶν, ὁ μὲν ἐκ πηλοῦ πλάττων, ὁ δὲ γράφων. οἱ δὲ [o] μάλιστα

& fratre & filia, quam ſuo è capite procreavit, ut ipſum comprehenſum vincirent, ſicut & ille ipſum ſuum patrem.

34. Iſta multa reprehenſione digna exiſtimant viri ſapientia præcellentes, & præterea in ridiculo habent, quod deorum quidem aliquos imberbes & adoleſcentulos, alios vero ætate provectiores & barbatos eſſe credendum ſit; quin & alios artibus præfectos eſſe, unum quippe fabrum, aliamque textricem, hunc vero belligerantem & cum hominibus pugnantem, alioſque citharizantes, aut arcu gaudentes: deinde inter ſe invicem ſeditiones exortas & hominum gratia contentiones, ut non ſolum inter ſe alii aliis manus injicerent, ſed etiam ab hominibus vulnerati lugerent, malaque perferrent. Quod vero omnium flagitioſiſſimum, coitus intemperantiam & amores omnibus fere tum maribus tum feminis diis tribuere, quomodo non abſurdum? Deinde, quod præſtantiſſimus *illorum* & princeps, idemque pater, ſeductas à ſemetipſo & gravidas factas mulieres, in carcerem incluſas aut in mare demerſas, inſuper habeat: eoſque qui ex eo nati ſunt nec liberare poſſit, utpote fato conſtrictus, neque ſine lachrymis eorum perferre mortes. Pulchra ſane hæc, & his alia conſequentia: quod adulterium in cœlo ita impudenter ſpectetur à diis, ut alii invidere ſe faterentur in tali fœditate vinctis. Quid enim facturi non eſſent, cum nec vetuſtiſſimus quidem *illorum* & rex ab uxoris congreſſu continere ſe potuerit, donec ſaltem in cubiculum veniſſent. Alii quidem dii ſervientes hominibus, & nunc mercedis gratia ædificantes, nunc vero greges paſcentes, alii iterum maleficorum more in ferreo carcere vincti, quem ſapientum non irritarunt, & ad eos redarguendos qui talia finxerunt, & ad magnam credentium ſtultitiam condemnandam. Alii vero & pavorem quendam & terrorem, necnon & rabiem atque fraudem, & omnes perturbationes peſſimas in Dei naturam formamque effinxerunt, harumque honeſtioribus ſacra facere civitatibus perſuaſerunt. Unde neceſſe habent, ut deorum quoſdam bonorum largitores, alioſque vocent malorum depulſores, deinde vero eos veluti maligniſſimos homines muneribus atque donis placare contendunt, magni quid mali ſe ab illis paſſuros exſpectantes, niſi mercedem eis ſtudioſe præbuerint.

Deorum vitia.

35. Quæ igitur cauſa eſt tantæ inæqualitatis, tantique in Deum delicti? Ego quidem arbitror, quod neque veram Dei naturam principio perſpexerint eorum legiſlatores, neque quantum conſequi valuerant, cognitionem accurate explicarint, inde alio modo ordinaſſe remp. ſed quaſi res eſſet parvi itidem ut aliæ momenti neglexerunt, dantes poteſtatem poëtis, ut quos vellent Deos introducerent omnia pati paratos; rhetoribus vero, deos peregrinos, ut quemque maxime idoneum judicarent, plebiſcito admittere. Quin & pictores & plaſtæ in hoc apud Græcos multam habuere poteſtatem, ut cuilibet liceret formam quandam excogitare, alius quidem ex luto quod vellet fingens, alius vero pingens. Qui vero opificum maxi-

Cauſa errorum circa Deos.

Pictores & plaſtæ deorum multitudinis auctores.

e Ὁ γενναιότατος] οἱ γενναιότατοι *Hafn.*

f Κρατούμενος] Sic *Vet. Interpr.* non κρατούμενοι prout editum erat.

g Καὶ τούτοις ἄλλα ἑπόμενα] Sequutus ſum *Vet. Interpretem.* Prius καὶ ταῖς ἄλλαις ἑπόμενα.

h Βασιλεὺς] Ita ſæpe ΖΕΥΣ ΒΑΣΙΛΕΥΣ dictus & cultus. *Spanh.*

i Ἐν χαλκῷ δεδεμένοι δεσμωτηρίῳ,] Legi etiam ἐν δεσμωτηρίῳ χαλκῷ δεδεμένοι.

k Προϊεμένων.] Προσιεμένων *credentium* juxta *Vet. Interpr.* antea προϊεμένων, nullo plane ſenſu.

l Πονηροτάτους τῶν ἀνθρώπων,] Ita *MSS.* & *Vet. Interpr.* antea πονηροτάτους.

m Φαυλοτάτων ἐφῆκαν,] Sic *MSS.* Φαυλότερον in *Editis* & *Vet. Interpr.*

n Διὰ ψηφισμάτων ξένων θεῶν] Ita cum Cl. *Lowthio.* antea διὰ ψ.

o Μάλιστα] μάλιστα δὲ *Hafn.*

maxime in admiratione ſunt ebur & aurum habent ſubjectam perpetuo rei novæ exprimendæ materiam. Proinde fanorum quidem alia plane jacent in ſolitudine, alia ſingulari ſtudio frequentantur & expiationum omni genere exornantur. Et qui antea honoribus floruerunt dii, conſenuere; qui vero ætate vigent, ii in ſecundam claſſem, ut honorificentius dicam, ſurrogati ſunt. Alii novi, neſcio qui, introducti religione potiuntur, ut interim, quod diximus, deſerta loca derelinquantur. Et fanorum alia deſeruntur: alia cujuſvis ad arbitrium recens conſtruuntur. Cum contra oporteat ipſos opinionem de Deo, honoremque ei debitum abſque omni mutatione ſervare.

36. Et Apollonius quidem Molon erat è numero ſtultorum & *ſuperbia* inflatorum. Eos autem de Græcis qui in ſcriptis ſuis vere philoſophati ſunt, neque prædictorum aliquid latuit, neque frigidas allegoriarum excuſationes ignoravere. Itaque illos quidem juſte ſprevere, & in vera decentique de Deo opinione nobiſcum conſenſerunt.

Plato poëtas à rep. excludendos eſſe cenſuit.

Quare motus Plato neque ullum quempiam poëtarum cenſet in remp. eſſe admittendum; & Homerum honorifice amovet, coronatum & unguento delibutum, nè rectam de Deo opinionem fabulis deſtrueret. Plato autem potiſſimum imitatus eſt legiſlatorem noſtrum, in hoc quòd nihil magis civibus præceperit, quam ut accurate omnes leges ediſcerent, & ne temere extraneorum ulli ſuis miſcerentur, ſed ex ſolis iis conſtaret reſpublica qui legibus parerent, curavit.

Gentiles cauti denon admittendis peregrinis in civitatem.

De quibus nihil cogitans Apollonius Molo, accuſationem in nos inſtituit; quod eos non recepimus, qui aliis de Deo opinionibus ſunt præoccupati, neque cum eis conſortium habere volumus, qui aliud vitæ inſtitutum elegerint. Verum neque hoc proprium generis noſtri; ſed commune omnium, non modo Græcorum, verum etiam eorum qui inter Græcos probatiſſimi habentur.

Lacedæmonii præcipue.

Quin & Lacedæmoniis curæ erat perpetuæ peregrinos expellere, neque ſuis civibus peregrinari permittebant quod utroque modo leges labefactari ſuſpicarentur. Et hos quidem juſte forſan difficiles moroſoſque eſſe quis exiſtimet. nemini enim aut de rep. ſua aut diutina apud ipſos mora participare concedunt. Nos autem aliorum inſtituta imitari nolumus: qui vero noſtrorum participes eſſe cupiunt libenter excipimus. quod utique reor indicium humanitatis & magnanimitatis noſtræ.

Supplicia ab Athenienſibus religionis ergo irrogata.

37. Sed deſino jam de Lacedæmoniis amplius dicere. Athenienſes vero, qui ſuam civitatem omnibus communem eſſe gloriantur, quomodo ſe his de rebus habuerint, Apollonius ignoravit: quod *ſcilicet* in animadverſione pœnaque inexorabiles erant, ſi qui vel verbum præter legem de diis loquerentur. Cujus enim rei alterius gratia Socrates diem obiit ſupremum? Non enim hoſtibus prodidit civitatem, neque fanum aliquod ſpoliavit: ſed ei vitio vertitur quod novo more jurabat, & dæmonem quendam id ipſum ei indicaſſe referebat, ſive ſerio ſive (ut dicunt quidam) joco, & pro-

θαυμαζόμενοι τῶν δημιουργῶν τὸν ἐλέφαντα καὶ τὸν χρυσὸν ἔχουσι, τῆς ἀεὶ καινουργίας τὴν ὑπόθεσιν. [p] [καὶ τὰ μὲν τῶν ἱερῶν ἐν ἐρημίᾳ παντελῶς εἰσι, τὰ δὲ ἐμπεριεσπούδαστα καθάρσεσι παντοδαπαῖς ἐκθειαζόμενα.] εἶθ' οἱ μὲν [q] πρότερον ἐν ταῖς τιμαῖς ἀκμάσαντες θεοὶ γεγηράκασιν· [οἱ δὲ [r] ἐπακμάζοντες τούτων ἐν δευτέρᾳ τάξει ὑποβέβληνται. οὕτω γὰρ εὐφημότερον λέγειν.] ἄλλοι δὲ καινοί τινες εἰσαγόμενοι θρησκείας τυγχάνουσιν, [ὡς, ἐν παρεκβάσει ἐποιησάμην, τοὺς τόπους ἐρημωθέντας καταλιπεῖν.] [s] καὶ τῶν ἱερῶν τὰ μὲν ἐρημοῦται, τὰ δὲ νεωστὶ κατὰ τὴν τῶν ἀνθρώπων βούλησιν ἕκαστος ἱδρύεται. [t] δέον τοὐναντίον τὴν περὶ τοῦ Θεοῦ δόξαν αὐτοὺς, καὶ τὴν πρὸς αὐτὸν τιμὴν ἀμετακίνητον διαφυλάττειν.

λς'. Ἀπολλώνιος μὲν οὖν ὁ Μόλων τῶν ἀνοήτων εἷς ἦν καὶ [u] τετυφωμένων. τοὺς μέντοι κατ' ἀλήθειαν ἐν τοῖς Ἑλληνικοῖς φιλοσοφήσαντας, οὔτε τῶν [x] προειρημένων οὐδὲν διέλαθεν, οὔτε τὰς ψυχρὰς προφάσεις τῶν ἀλληγοριῶν ἠγνόησαν. δι' ὅπερ τῶν μὲν εἰκότως κατεφρόνησαν. εἰς δὲ τὴν ἀληθῆ καὶ πρέπουσαν περὶ τοῦ Θεοῦ δόξαν ἡμῖν συνεφώνησαν. ἀφ' ἧς ὁρμηθεὶς ὁ Πλάτων, οὔτε τῶν ἄλλων οὐδένα ποιητῶν φησι δεῖν εἰς τὴν πολιτείαν παραδέχεσθαι, καὶ τὸν Ὅμηρον εὐφήμως ἀποπέμπεται, στεφανώσας, καὶ μύρον αὐτοῦ καταχέας, ἵνα δὴ μὴ τὴν ὀρθὴν δόξαν περὶ Θεοῦ τοῖς μύθοις ἀφανίσῃ. μάλιστα δὲ Πλάτων μεμίμηται τὸν ἡμέτερον νομοθέτην, κἀν τῷ μηδὲν οὕτω παίδευμα προστάττειν τοῖς πολίταις, [y] ὡς τὸ πάντας ἀκριβῶς τοὺς νόμους ἐκμανθάνειν· καὶ μὴν καὶ περὶ τοῦ μὴ δεῖν ὡς ἔτυχεν ἐπιμίγνυσθαί τινας ἔξωθεν, ἀλλ' εἶναι καθαρὸν τὸ πολίτευμα τῶν ἐμμενόντων τοῖς νόμοις προὐνόησεν. ὧν οὐδὲν λογισάμενος ὁ Μόλων Ἀπολλώνιος ἡμῶν κατηγόρησεν, ὅτι μὴ παραδεχόμεθα τοὺς [z] ἄλλαις προκατειλημμένους δόξαις περὶ Θεοῦ, μηδὲ κοινωνεῖν ἐθέλομεν τοῖς καθ' ἑτέραν συνήθειαν βίου ζῆν προαιρουμένοις. ἀλλ' οὐδὲ τοῦτ' ἔστιν ἴδιον ἡμῶν, κοινὸν δὲ πάντων, οὐχ Ἑλλήνων δὲ μόνων, ἀλλὰ καὶ τῶν ἐν τοῖς Ἕλλησιν εὐδοκιμωτάτων. Λακεδαιμόνιοι δὲ καὶ ξενηλασίας ποιούμενοι διετέλουν, καὶ τοῖς αὐτῶν ἀποδημεῖν πολίταις οὐκ ἐπέτρεπον διαφθορὰν ἐξ ἀμφοῖν ὑφορώμενοι γενέσθαι περὶ τοὺς νόμους. [a] ἐκείνοις μὲν οὖν τάχα δυσκολίαν τις ὀνειδίσειεν ἂν εἰκότως. οὐδενὶ γὰρ οὔτε τῆς πολιτείας, οὔτε τῆς παρ' αὐτοῖς μετεδίδοσαν διατριβῆς. ἡμεῖς δὲ τὰ μὲν τῶν ἄλλων ζηλοῦν οὐκ ἀξιοῦμεν· τοὺς μέντοι μετέχειν τῶν ἡμετέρων βουλομένους ἡδέως δεχόμεθα. καὶ τοῦτο ἂν εἴη τεκμήριον οἶμαι φιλανθρωπίας ἅμα καὶ μεγαλοψυχίας.

λζ'. Ἐῶ περὶ Λακεδαιμονίων ἐπὶ πλείω λέγειν. οἱ δὲ κοινὴν εἶναι τὴν ἑαυτῶν δόξαντες πόλιν Ἀθηναῖοι, πῶς περὶ τούτων εἶχον, Ἀπολλώνιος ἠγνόησεν· ὅτι καὶ τοὺς ῥῆμα μόνον παρὰ τοὺς ἐκείνων νόμους φθεγξαμένους περὶ θεῶν ἀπαραιτήτως ἐκόλαζον. τίνος γὰρ ἑτέρου χάριν Σωκράτης ἀπέθανεν; οὐ γὰρ δὴ προεδίδου τὴν πόλιν τοῖς πολεμίοις, οὐδὲ τῶν ἱερῶν ἐσύλησεν οὐδέν. ἀλλ' ὅτι [b] καινοὺς ὅρκους ὤμνυε, [c] καί τι δαιμόνιον αὐτῷ σημαίνειν ἔφασκεν, ἢ σπουδάζων ἢ διαπαίζων ὡς ἔνιοι λέγουσι, διὰ ταῦ-
τα

p Καὶ τὰ μὲν τῶν ἱερῶν] Quæ uncis incluſa dedi, omiſſa ſunt à *Vet. Interpr.* καὶ τὰ μὲν &c. Huds. Hæc Periodus omiſſa ab Interprete, quod paullo poſt eadem repeti indicetur: καὶ τῶν ἱερῶν τὰ μὲν ἐρημ. Spanh.

q Πρότερον ἐν ταῖς τιμαῖς] Πρότερον legiſſe videtur *Vet. Interpr.*

r Ἐπακμάζοντες τούτων ἐν δευτέρᾳ] Ita lego. antea ὑπακμάζοντες.

s Καὶ τῶν ἱερῶν — ἕκαστος ἱδρύεται.] Vid. mox ſupr. Spanh.

t Δέον τοὐναντίον] Δέον τοίνυν τοὐναντίον in *MSS.*

u Τετυφωμένων.] Forſan τεθολωμένων.

x Προειρημένων οὐδὲν διέλαθεν,] Ita *MSS.* & *Vet. Interpr.* antea ἀφηρημένων.

y Ὡς τό] ὥστε *Hafn.*

z Ἄλλαις προκατειλημμένους δόξαις] Sic *MSS.* prius ἄλλους.

a Ἐκείνοις μὲν οὖν τάχα δυσκολίαν] Ita *MSS.* prius ἐκείνους & δυσκολίας.

b Καινοὺς ὅρκους ὤμνυε,] In contumeliam deorum, inquit *Tertullianus* [in *Apologet.* c. 14.] per *Quercum*, & *Hircum*, & *Canem* dejerabat: dein per *Anſerem*, teſte *Philoſtrato*, aliiſque. *Lowthius.* Vid. ſuprà de Tyriis lib. 1. §. 22. quorum legibus vetitum ξενικοὺς ὅρκους ὀμνύειν. Spanh.

c Καί τι δαιμόνιον αὐτῷ] Ita ex *Vet. Interprete*, prius erat καὶ τὸ δαιμόνιον ὁ. σ. ἔ. ἢ. διαπαίζων. Idem.

d Μέ-

τε κατεγνώσθη κώνειον πιὼν ἀπέθανεν. καὶ διαφθείρειν δὲ τοὺς νέους ὁ κατήγορος αὐτὸν ᾐτιᾶτο, τῆς πατρίου πολιτείας καὶ τῶν νόμων ὅτι προῆγεν αὐτοὺς καταφρονεῖν. Σωκράτης μὲν οὖν πολίτης Ἀθηναίων τοιαύτην ὑπέμεινε τιμωρίαν. Ἀναξαγόρας δὲ Κλαζομένιος ἦν. ἀλλ' ὅτι νομιζόντων Ἀθηναίων τὸν ἥλιον εἶναι Θεὸν, ὁ δ' αὐτὸν ἔφη [d] μύδρον εἶναι διάπυρον, θάνατον αὐτοῦ παρ' ὀλίγας ψήφους κατέγνωσαν. καὶ Διαγόρᾳ τῷ [e] Μηλίῳ τάλαντον ἐπεκήρυξαν, εἴ τις αὐτὸν ἀνέλοι· ἐπεὶ τὰ παρ' αὐτοῖς μυστήρια χλευάζειν ἐλέγετο. καὶ Πρωταγόρας, εἰ μὴ θᾶττον ἔφυγε, συλληφθεὶς ἂν ἐτεθνήκει, γράψαι τι δόξας οὐχ ὁμολογούμενον τοῖς Ἀθηναίοις περὶ θεῶν. τί δὲ δεῖ θαυμάζειν εἰ πρὸς ἄνδρας οὕτως ἀξιοπίστους διετέθησαν, οἵ γε μηδὲ γυναικῶν ἐφείσαντο; [f] νῦν [g] μὲν γάρ τινα ἱέρειαν ἀπέκτειναν, ἐπεί τις αὐτῆς κατηγόρησεν, ὅτι ξένους ἐμύει θεούς. νόμῳ δ' ἦν τοῦτο παρ' αὐτοῖς [h] κεκωλυμένον, καὶ τιμωρία κατὰ τῶν ξένον εἰσαγόντων Θεὸν ὥριστο θάνατος. οἱ δὲ τοιούτῳ νόμῳ χρώμενοι, δηλονότι τοὺς τῶν ἄλλων οὐκ ἐνόμιζον εἶναι θεούς. οὐ γὰρ ἂν αὐτοῖς πλειόνων ἀπολαύειν ἐφθόνουν. τὰ μὲν οὖν Ἀθηναίων εἶχετο καλῶς. Σκύθαι δὲ φόνοις χαίροντες ἀνθρώπων, καὶ βραχὺ τῶν θηρίων διαφέροντες, ὅμως τὰ παρ' αὐτοῖς οἴονται δεῖν περιστέλλειν· καὶ τὸν ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων ἐπὶ σοφίᾳ θαυμασθέντα τὸν Ἀνάχαρσιν, ἐπανελθόντα πρὸς αὐτοὺς ἀνεῖλον, ἐπεὶ τῶν Ἑλληνικῶν ἐθῶν ἔδοξεν ἥκειν ἀνάπλεως. πολλοὺς δὲ καὶ παρὰ Πέρσαις ἄν τις εὕροι καὶ διὰ τὴν αὐτὴν αἰτίαν κεκολασμένους. ἀλλὰ δηλονότι τοῖς Περσῶν ἔχαιρε νόμοις ὁ Ἀπολλώνιος, κἀκείνους ἐθαύμαζεν, ὅτι τῆς ἀνδρείας αὐτῶν ἀπέλαυσαν οἱ Ἕλληνες, καὶ τῆς ὁμογνωμοσύνης ἧς εἶχον περὶ θεῶν· ταύτης μὲν οὖν, ἐν τοῖς ἱεροῖς οἷς κατέπρησαν, τῆς ἀνδρείας [i] δὲ, δουλῶσαι παρὰ μικρὸν ἐλθόντες. ἁπάντων δὲ καὶ τῶν ἐπιτηδευμάτων μιμητὴς ἐγένετο τῶν Περσικῶν γυναῖκας ἀλλοτρίας ὑβρίζων, καὶ [k] παῖδας ἐκτέμνων. παρ' ἡμῖν δὲ θάνατος ὥρισται, [l] κἂν ἄλογόν τις ζῶον οὕτως ἀδικῇ· καὶ τούτων ἡμᾶς τῶν νόμων ἀπαγαγεῖν, οὔτε φόβος ἴσχυσε τῶν κρατησάντων, οὔτε ζῆλος τῶν παρὰ τοῖς ἄλλοις τιμωμένων. οὐδὲ τὴν ἀνδρείαν ἠσκήσαμεν ἐπὶ [m] τῷ πολέμους ἄρασθαι χάριν πλεονεξίας, ἀλλ' ἐπὶ τῷ τοὺς νόμους διαφυλάττειν. τὰς γοῦν ἄλλας ἐλαττώσεις πρᾴως ὑπομένοντες, ἐπειδάν τινες ἡμᾶς τὰ νόμιμα κινεῖν ἀναγκάζωσι, τότε καὶ παρὰ δύναμιν αἱρούμεθα πολέμους, καὶ μέχρι τῶν ἐσχάτων ταῖς συμφοραῖς ἐγκαρτεροῦμεν. διὰ τί γὰρ [n] ἂν καὶ ζηλώσαιμεν τοὺς ἑτέρων νόμους, ὁρῶντες μηδὲ παρὰ τοῖς θεμένοις αὐτοὺς τετηρημένους; πῶς γὰρ οὐκ ἔμελλον Λακεδαιμόνιοι μὲν τῆς ἀνεπιμίκτου καταγνώσεσθαι πολιτείας, καὶ τῆς περὶ τοὺς γάμους ὀλιγωρίας· Ἠλεῖοι δὲ καὶ Θηβαῖοι τῆς παρὰ φύσιν καὶ λίαν [o] ἀνέδην πρὸς τοὺς ἄρρενας μίξεως; ἃ γοῦν πάλαι κάλλιστα καὶ συμφορώτατα πράττειν ὑπελάμβανον, ταῦτ' [p] εἰ μὴ καὶ παντάπασι τοῖς ἔργοις πεφεύγασιν, οὐχ ὁμολογοῦσιν. ἀλλὰ καὶ τοὺς περὶ αὐτῶν νόμους ἀπομίγνυνται. τοσοῦτον πάλαι παρὰ τοῖς Ἕλλησιν [q] ἰσχύσαντας, ὥστε καὶ τοῖς θεοῖς τὰς τῶν ἀρρένων μίξεις

pter hoc morti damnatus eſt cicutam bibendo. Inſuper & juvenum eum corruptorem eſſe ajebat accuſator, quod auctor illis fuerit patria inſtituta legeſque contemnendi. Et Socrates quidem civis Athenienſis hujuſmodi pœnam ſuſtinuit. Anaxagoras autem Clazomenius erat. Sed quia Athenienſes ſolem eſſe Deum exiſtimarint, ille vero eum ignem candentem eſſe dixerit, paucis tantum ſuffragiis abſolutus eſt. Eique qui Diagoram Melium occideret talentum datum iri edicto pronunciarunt, utpote qui eorum myſteria deridere ferebatur. Et Protagoras, niſi ocyus aufugiſſet, comprehenſus interiiſſet, quod aliquid ſcripſiſſe putaretur diſcrepans ab Athenienſium de diis opinionibus. Quid autem miri eſſe debet, ſi in viros adeo fide dignos eo animo fuerint, qui ne mulieribus quidem pepercere? Etenim ſacerdotem quandam interfecerunt, quodam eam accuſante quod deos docuerit peregrinos; lege quippe hoc veritum erat, morſque eis in pœnam decreta qui deos peregrinos introducerent. Igitur qui tali lege utebantur, aliorum ſane *deos* non credebant eſſe deos: non enim ſi credidiſſent, ſeipſos beneficio ex pluribus *diis* privaſſent. tam bene ſcilicet adminiſtrabatur Athenienſium reſpublica. Scythæ autem cædibus gaudentes humanis, & parum admodum differentes à beſtiis, arbitrantur tamen ſua myſteria eſſe cuſtodienda: & Anacharſim, quem Græci ſapientiæ ergo mirati ſunt, ad ipſos reverſum occiderunt, quod viſus ſit morum Græcorum plenus ad eos venire. Quin & multos apud Perſas invenire eſt hujuſmodi de cauſa ſupplicio affectos. Sed palam eſt, quod Apollonio placuerint leges Perſarum, illoſque in admiratione habuerit? quod eorum fortitudo & de diis concors opinio Græcis fuiſſet conducibilis: hæc videlicet in templorum concrematione, illa in eo quod propemodum in ſervitutem ab illis redacta fuerit Græcia. Is autem morum omnium imitator exſtitit Perſicorum, uxoribus alienis injurias faciens, & filios caſtrans. Apud nos autem mors decreta eſt, ſi quis vel animalia rationis expertia hoc modo lædat: & ab his legibus nos abducere neque timor potuit dominorum præpotentium, neque deſiderium eos æmulandi qui apud alios honorantur. Neque fortitudinem exercuimus, ad bella ſuſcipienda ut res noſtras augeamus, ſed ut leges nobis maneant. Cætera igitur damna ferentes leniter, ubi ſunt qui nos à legibus cogant diſcedere, hinc etiam ſupra vires bella ſumimus, & ad ultima uſque mala duramus. Cur itaque nos aliorum æmulemur leges, cum eas neque à legiſlatoribus ſuis ſervatas videamus? Quid ni enim damnarent Lacedæmonii inſociabilem illam formam reip. neglectumque nuptiarum; & Elei & Thebani projectiſſimum illum & contra naturam cum maribus concubitum? Nam quæ olim honeſtiſſime & utiliſſime à ſe fieri arbitrabantur, ea niſi reipſa prorſus fugerunt, non confitentur. quinimo latas de eis leges admiſcent. quæ quondam tantum apud Græcos valuerunt, ut etiam diis marium coitus tri-

Socrates, Anaxagoras, & Diagoras, ab illis puniti.

Sacerdos quædam pœnas luit.

Anacharſis à Scythis ob religionis mutatæ ſuſpicionem occiſus.

Apollonius imitator Perſarum.

Aliorum legiſlatorum iniquitas.

d Μύδρον εἶναι διάπυρον,] Sic ex *Diogene Laërtio* in vita *Anaxagoræ*, prius μύλον.

e Μηλίῳ] Μιλησίῳ in *MSS.* perperam.

f Νῦν] Ita cum *Vet. Interpr.* prius νῦν μὲν τὸ νῦν.

g Νῦν μὲν γάρ τινα ἱέρειαν ἀπέκτειναν,] Abeſt ab *Hafn.*

h Κεκωλυμένον,] Κατακεκωλυμένον in *MSS.*

i Δὲ, δουλῶσαι] Ita ex *MSS.* prius erat δεδουλώκασι.

k Παῖδας ἐκτέμνων.] *Galen.* filioſque excæcans. Perſicum παῖδας ἐκτέμνειν, caſtrare non *excæcare* juxta Interpretem. Ita ἐκτομίας, εὐνοῦχος, σπάδων *Hesychius.* & *Athen.* lib. VI. p. 266. F. De Panionio Chio, καὶ ὃς ἐκτέμνων [illegible] παῖδας ἐκτέμνων πωλούμενος. Spanh. Adde Herodot. VIII. 105. 106. & de incontinentia eorundem Juſtin. VII. 3. Hav.

l Κἂν ἄλογόν τις] Reſpicere videtur *Legem* in *Levit.* c. 22. v. 24. Vide *Seldenum* lib. VII. *de Jure Nat. & Gent.* c. 3. pag. 799.

m Τῷ] Abeſt ab *Hafn.*

n Ἂν καὶ ζηλώσαιμεν] Illud ἂν ex *MSS.*

o Ἀνέδην] In Marg. *Hafn.* γρ. ἀναιδῶς.

p Εἰ μὴ καὶ παντάπασι] Εἰ καὶ μὴ π. in *MSS.*

q Ἰσχύσαντας,] Ἰσχύσαντα in *MS.*

tribuerint; eademque ratione germanarum ſororum connubia, hanc ſibi illicitarum & naturæ repugnantium voluptatum excuſationem comminiſcentes.

38. Superſedeo nunc de pœnis dicere, quot dederint olim plerique legiſlatores improbis compoſitiones, dum in adulterio mulctam pecuniariam, in corruptela connubium ſanciunt. Quot etiam impietatis crimine occaſiones ſuppeditentur negandi, ſi quis reum examinare conetur. Jam enim apud pleroſque meditatio inolevit leges violandi. apud nos non ita eſt. Quin etiamſi divitiis & urbibus cæteriſque bonis privemur, at lex quidem nobis permanet immortalis: nec ullus unquam Judæorum vel tam procul diſceſſerit à patria, vel peracerbum ita formidaverit dominum, quin legem magis formidet. Si igitur ob legum virtutes ſic ſumus in eas animati, fateantur nos optimas habere leges. Sin malis *legibus* ſic nos obtemperare arbitrantur, quanam pœna digni ſunt ipſi qui melioribus non pareant? Et quoniam temporis longinquitas exploratrix creditur eſſe omnium veriſſima, hanc ego teſtem non dubitem facere tum virtutis noſtri legiſlatoris, tum traditæ ab illo de Deo perſuaſionis. Nam cum immenſum tempus elapſum ſit, ſi quis eum cum cæterorum legiſlatorum conferat ætatibus, inveniet eum longe ante omnes fuiſſe.

Judæi legum ſuarum obſervantiſſimi.

Moſes antiquiſſimus Legiſlator.

39. Jam ipſius leges cæteris omnibus mortalibus ſemper magis magiſque æmulationem ſui commoviſſe, à nobis demonſtratum eſt. Primi enim qui apud Græcos philoſophati ſunt, patria quidem inſtituta viſi ſunt ſervare: ſed in actionibus ſtudioque ſapientiæ illum ſequuti ſunt, tum eadem de Deo ſentientes, tum victus tenuitatem & mutuam inter homines communionem docentes. Quin & jampridem noſtrorum Dei colendi rituum imitandorum quampluribus deſiderium inceſſit. neque ulla vel Græcorum urbs eſt vel barbarorum, neque ulla gens, ad quam non pervenerit ſeptimi diei, quem otioſi traducimus, celebrandi conſuetudo; & apud quam jejunia, & lucernarum incenſione, & multa quæ nobis comedere nefas eſt obſerventur. Conantur autem mutuam noſtram imitari concordiam, & bonorum largitionem, & in artibus exercendis ſedulitatem, & tolerantiam in tormentis quæ pro legibus noſtris ſuſtinemus. Etenim, quod eſt omnium maxime admirandum, citra voluptatis illecebram ipſa per ſe lex invaluit: ac ſicuti Deus univerſum mundum permeavit, ita lex univerſos mortales pervaſit. Quod ſi ſuam quiſque patriam domumque conſideraverit, eis meis dictis non diffidet. Quo fit ut aut condemnandi ſint univerſi mortales voluntariæ pravitatis, ſi aliena, eademque vitioſa, ante domeſtica, eademque honeſta, æ-

Judaicas leges cæteri æmulantur.

ἐπεφήμισαν κατὰ τὸν αὐτὸν δὲ λόγον καὶ τοὺς τῶν γνησίων ἀδελφῶν γάμους, ταύτην ἀπολογίαν [r] αὐταῖς τῶν ἀτόπων καὶ παρὰ φύσιν ἡδονῶν συνθέντες.

λη'. Ἐῶ νῦν περὶ τῶν τιμωριῶν λέγειν, ὅσας μὲν ἐξ ἀρχῆς ἔδοσαν οἱ πλεῖστοι νομοθέται τοῖς πονηροῖς διαλύσεις· [s] ἐπὶ μοιχείας μὲν ζημίας χρημάτων, ἐπὶ [t] φθορᾶς δὲ γάμους νομοθετήσαντες. ὅσας καὶ περὶ τῆς [u] ἀσεβείας προφάσεις περιέχουσιν ἀρνήσεως, εἰ καί τις ἐπιχειρήσειεν ἐξετάζειν. ἤδη γὰρ παρὰ τοῖς πλείοσι μελέτη γέγονε τοῦ παραβαίνειν τοὺς νόμους· οὐ μὴν καὶ παρ' ἡμῖν· ἀλλὰ κἂν πλούτου, καὶ πόλεων, καὶ τῶν ἄλλων ἀγαθῶν στερηθῶμεν, ὁ γοῦν νόμος ἡμῖν ἀθάνατος διαμένει· καὶ οὐδεὶς Ἰουδαίων, οὔτε μακρὰν [x] οὕτως ἂν ἀπέλθοι τῆς πατρίδος, [y] οὐδ' ἐπίπαρον φοβηθήσεται [z] δεσπότην, ὡς μὴ πρὸ ἐκείνου δεδιέναι τὸν νόμον. εἰ μὲν οὖν διὰ τὴν ἀρετὴν τῶν νόμων οὕτω πρὸς αὐτοὺς διακείμεθα, συγχωρησάτωσαν ὅτι κρατίστους ἔχομεν νόμους. εἰ δὲ φαύλοις οὕτως ἡμᾶς ἐμμένειν ὑπολαμβάνουσι, τί οὐκ ἂν αὐτοὶ δικαίως πάθοιεν, τοὺς κρείττονας οὐ φυλάττοντες; ἐπεὶ τοίνυν ὁ πολὺς χρόνος πιστεύεται πάντων εἶναι δοκιμαστὴς ἀληθέστατος, τοῦτον ἂν ποιησαίμην ἐγὼ μάρτυρα [a] τῆς ἀρετῆς ἡμῶν τοῦ νομοθέτου, καὶ τῆς ὑπ' ἐκείνου φήμης περὶ τοῦ Θεοῦ παραδοθείσης. ἀπείρου γὰρ τοῦ χρόνου γεγονότος, εἴ τις αὐτὸν παραβάλλοι ταῖς τῶν ἄλλων ἡλικίαις νομοθετῶν, [b] παρὰ πάντας εὕροι τοῦτον.

λθ'. Ὑφ' ἡμῶν τε διηλέγχθησαν οἱ νόμοι καὶ τοῖς ἄλλοις ἅπασιν ἀνθρώποις, ἀεὶ καὶ μᾶλλον αὐτῶν ζῆλον ἐμπεποιήκασι. [c] πρῶτοι μὲν γὰρ οἱ παρὰ τοῖς Ἕλλησι φιλοσοφήσαντες, τῷ μὲν δοκεῖν τὰ πάτρια διεφύλαττον, ἐν δὲ τοῖς πράγμασι καὶ τῷ φιλοσοφεῖν ἐκείνῳ κατηκολούθησαν, ὅμοια μὲν [d] περὶ Θεοῦ φρονοῦντες, εὐτέλειαν δὲ βίου καὶ τὴν πρὸς ἀλλήλους κοινωνίαν διδάσκοντες. οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ πλήθεσιν ἤδη πολὺς ζῆλος γέγονεν ἐκ μακροῦ τῆς ἡμετέρας εὐσεβείας. [e] οὐδ' ἔστιν οὐ πόλις Ἑλλήνων οὐδητισοῦν οὐδὲ βάρβαρος, οὐδὲ ἓν ἔθνος, ἔνθα μὴ τὸ τῆς [f] ἑβδομάδος ἣν ἀργοῦμεν ἡμεῖς, [g] τὸ ἔθος οὐ διαπεφοίτηκε, καὶ αἱ νηστεῖαι, καὶ λύχνων ἀνακαύσεις, καὶ πολλὰ τῶν εἰς βρῶσιν ἡμῖν οὐ νενομισμένων παρατετήρηται. μιμεῖσθαι δὲ πειρῶνται καὶ τὴν πρὸς ἀλλήλους ἡμῶν ὁμόνοιαν, καὶ τὴν τῶν ὄντων ἀνάδοσιν, καὶ τὸ φιλεργὸν ἐν ταῖς τέχναις, καὶ τὸ καρτερικὸν ἐν ταῖς ὑπὲρ τῶν νόμων ἀνάγκαις. τὸ γὰρ θαυμασιώτατον, ὅτι χωρὶς τοῦ τῆς ἡδονῆς [h] ἐπαγωγοῦ οὐ δελεασθεὶς αὐτὸς καθ' [i] αὑτὸν ἴσχυσεν ὁ νόμος· καὶ ὥσπερ ὁ Θεὸς διὰ παντὸς τοῦ κόσμου πεφοίτηκεν, οὕτως ὁ νόμος διὰ πάντων ἀνθρώπων βεβάδικεν. αὐτὸς δέ τις ἕκαστος τὴν πατρίδα καὶ τὸν οἶκον ἐπισκοπῶν τὸν αὑτοῦ, τοῖς ὑπ' ἐμοῦ λεγομένοις οὐκ ἀπιστήσει. χρὴ τοίνυν πάντων ἀνθρώπων καταγνῶναι πονηρίαν ἐθελούσιον, εἰ τἀλλότρια καὶ φαῦλα πρὸ

τῶν

r Αὐταῖς τῶν ἀτόπων] Sic *MSS.* αὐτοῖς in *Editis.*

s Ἐπὶ μοιχείας μὲν ζημίας χρημάτων,] Apud Hermogenem tamen pag. 117. dicitur νόμος τὸν μοιχὸν ἢ χρήμασιν ἢ θανάτῳ ζημιοῦσθαι. Syrianus in Hermogene p. 295. νόμος τὴν βιασθεῖσαν ἢ γάμον ἀπαιτεῖν ἢ θάνατον αἱρεῖσθαι τοῦ βιασαμένου. Idem. p. 338. Spanh.

t Φθορᾶς δὲ] Φθορᾶς δὲ καὶ *Hafn.*

u Ἀσεβείας προφάσεις] Εὐσεβείας legit *Vet. Interpr.*

x Οὕτως ἂν] Οὐδ' ἂν in *MSS.*

y Οὐδ' ἐπίπαρον φοβηθήσεται] Ita juxta *Vet. Interpr.* prius erat οὐδ' ἐπὶ πικρὸν φοβηθήσεται δεσπότας.

z Δεσπότην,] Ita *Hafn.* pro *Vulg.* δεσπότας.

a Τῆς ἀρετῆς ἡμῶν τοῦ νομοθέτου,] Sic *MSS.* & *Vet. Interpr.* antea τῆς ἡμῶν τοῦ νομοθέτου.

b Παρὰ πάντας] Ita in *MSS.* παρὰ πάντων in *Editis.*

c Πρῶτοι μὲν γὰρ] Ita *MSS.* prius πρῶτον.

d Περὶ Θεοῦ] παρὰ Θεοῦ *Hafn.*

e Οὐδ' ἔστιν οὐ πόλις —— ἔνθα μὴ τὸ τῆς] Conf. Antt. lib. 11. cap. 7. §. 7. Spanh.

f Ἑβδομάδος ἣν ἀργοῦμεν ἡμεῖς,] Ἑβδομάδος, *Sabbati.* ita vox significat ſupra lib. 2. de B. J. cap. 8. §. 9. paul. ante med. & lib. 4. c. 9. §. 12. De more Sabbatum obſervandi, eadem fere habet *Philo de Die Septimo*, ἑορτὴ γὰρ οὐ μιᾶς πόλεως ἢ χώρας ἐστὶν ἀλλὰ τοῦ παντός. Adde quæ ex *Ariſtobulo* adfert *Euſeb.* lib. 13. cap. 12. de *Præpar. Evangel.* ut & *Theophilum Antioch.* l. 2. ad *Autolycum*, περὶ τῆς ἑβδόμης ἡμέρας ἣν πάντες ἄνθρωποι ὀνομάζουσι, & *Dionem Caſſium*. l. 33. τὴν ἡμέραν τὴν τοῦ Κρόνου καλουμένην. ubi mox ſubjicitur morem per ſeptenos dies tempora computandi ab Ægyptiis ad omne humanum genus manaſſe. Vide *Seldenum* de *Jure Nat. & Gentium*, lib. 3. c. 9. & c. 23. & *Tertull.* Apol. c. 16.

g Τὸ ἔθος οὐ] τὸ ἔθος ὃ *Hafn.*

h Ἐπαγωγοῦ οὐ δελεασθεὶς αὐτὸς] Diſtinguendum videtur poſt vocem ἐπαγωγοῦ, ut ſit ἐπαγωγοῦ, οὐ δελεασθεὶς αὐτ.

i Αὐτὸν] ἑαυτὸν *Hafn.*

k Περὶ

τῶν οἰκείων καὶ καλῶν ζηλοῦν ἐπιτεθυμήκασιν· ἢ παύσασθαι βασκαίνοντας ἡμῖν τοὺς κατηγοροῦντας. οὐδὲ γὰρ ἐπιφθόνου τινὸς ἀντιποιούμεθα πράγματος, τὸν αὐτῶν τιμῶντες νομοθέτην, καὶ τοῖς ὑπ' ἐκείνου προφητευθεῖσι περὶ τοῦ Θεοῦ πεπιστευκότες. καὶ γὰρ εἰ μὴ συνίεμεν αὐτοὶ τὴν ἀρετὴν τῶν νόμων ἁπάντων, ὑπὸ τοῦ πλήθους γοῦν τῶν ζηλούντων μέγα φρονεῖν ἐπ' αὐτοῖς προήχθημεν.

μ'. Ἀλλὰ γὰρ [k] περὶ μὲν τῶν νόμων καὶ τῆς πολιτείας, τὴν ἀκριβῆ πεποίημαι παράδοσιν ἐν τοῖς περὶ ἀρχαιολογίας μοι γραφεῖσι. νυνὶ δ' αὐτῶν ἐπεμνήσθην, ἐφ' ὅσον ἦν ἀναγκαῖον, [l] οὔτε τὰ τῶν ἄλλων [m] ψέγειν, οὔτε τὰ παρ' ἡμῖν ἐγκωμιάζειν προθέμενος· ἀλλ' ἵνα τοὺς περὶ ἡμῶν ἀδίκως γεγραφότας ἐλέγξω, πρὸς αὐτὴν ἀναιδῶς τὴν ἀλήθειαν πεφιλονεικότας. καὶ δή μοι δοκῶ πεπληρῶσθαι διὰ τῆς γραφῆς ἱκανῶς ἃ προὐπεσχόμην. καὶ γὰρ ἀρχαιότητα προϋπάρχον ἐπέδειξα τὸ γένος, τῶν κατηγόρων ὅτι νεώτατόν ἐστιν εἰρηκότων· καὶ γὰρ πολλοὺς ἐν τοῖς συγγράμμασιν ἐμνημονευκότας ἡμῶν [n] ἀρχαίους παρέσχομεν μάρτυρας, [o] ἐκείνων ὅτι μηδεὶς ἐστι διαβεβαιουμένων. ἀλλὰ μὴν Αἰγυπτίους ἔφασαν ἡμῶν τοὺς προγόνους· ἐδείχθησαν δὲ εἰς Αἴγυπτον ἐλθόντες ἑτέρωθεν. διὰ δὲ λύμην σωμάτων αὐτοὺς ἐκβληθῆναι καταψευσάμενοι, προαιρέσει καὶ περιουσίᾳ ῥώμης ἐφάνησαν, ἐπὶ τὴν οἰκείαν ὑποστρέψαντες γῆν. οἱ μὲν ὡς φαυλότατον ἡμῶν τὸν νομοθέτην ἐλοιδόρησαν. [p] τῷ δὲ τῆς ἀρετῆς πάλαι μὲν ὁ Θεός, μετ' ἐκεῖνον δὲ μάρτυς ὁ χρόνος εὕρηται γεγενημένος.

μα'. Περὶ τῶν νόμων οὐκ ἐδέησε λόγου πλείονος. αὐτοὶ γὰρ ἑωράθησαν δι' αὐτῶν, οὐκ ἀσέβειαν μὲν, εὐσέβειαν δ' ἀληθεστάτην διδάσκοντες· οὐδ' ἐπὶ μισανθρωπίαν, ἀλλ' ἐπὶ τὴν τῶν ὄντων κοινωνίαν παρακαλοῦντες, ἀδικίας ἐχθροί, δικαιοσύνης ἐπιμελεῖς, ἀργίαν καὶ [q] πολυτέλειαν ἐξορίζοντες, αὐτάρκεις καὶ φιλοπόνους εἶναι διδάσκοντες, πολέμων μὲν ἀπείργοντες εἰς πλεονεξίαν, ἀνδρείους δ' ὑπὲρ αὐτῶν εἶναι παρασκευάζοντες, ἀπαραίτητοι πρὸς τὰς τιμωρίας, ἀσόφιστοι λόγων παρασκευαῖς, τοῖς ἔργοις ἀεὶ [r] βεβαιούμενοι. ταῦτα γὰρ ἀεὶ ἡμεῖς παρέχομεν τῶν γραμμάτων ἐναργέστερα. διόπερ ἐγὼ θαρσήσας ἂν εἴποιμι, πλείστων ἅμα καὶ καλλίστων ἡμᾶς εἰσηγητὰς τοῖς ἄλλοις γεγονέναι. τί γὰρ εὐσεβείας ἀπαραβάτου κάλλιον; τί δὲ τοῦ πειθαρχεῖν τοῖς νόμοις δικαιότερον; ἢ τί συμφερώτερον τοῦ πρὸς ἀλλήλους ὁμονοεῖν, καὶ μήτ' ἐν συμφοραῖς διΐστασθαι, μήτ' ἐν εὐτυχίαις στασιάζειν ἐξυβρίζοντας· ἀλλ' ἐν πολέμῳ μὲν θανάτου καταφρονεῖν, ἐν εἰρήνῃ δὲ τέχναις ἢ γεωργίαις προσανέχειν, πάντα δὲ καὶ πανταχοῦ πεπεῖσθαι τὸν Θεὸν ἐποπτεύοντα διέπειν. [s] ταῦτ' εἰ μὲν παρ' ἑτέροις ἢ ἐγράφη πρότερον, ἢ ἐφυλάχθη βεβαιότερον, ἡμεῖς ἂν ἐκείνοις χάριν ὀφείλομεν, ὡς μαθηταὶ γεγονότες. εἰ δὲ καὶ χρώμενοι μάλιστα πάντων βλεπόμεθα, καὶ τὴν πρώτην εὕρεσιν αὐτῶν ἡμετέραν οὖσαν ἐπε-

mulari concupiverint ; aut invidiæ ſuæ finem facere debeant accuſatores noſtri. Neque enim invidioſum quiddam nobis vendicamus, dum noſtrum legiſlatorem honoramus, & ejus de Deo effatis credimus. Nam etiamſi legum omnium virtutem non intelligeremus : certe vel æmulantium multitudo feciſſet, ut de eis nobis placeremus.

40. Verum de legibus quidem & rep. in meo Antiquitatum opere accurate tradidi. Nunc ea commemoravi quantum erat neceſſarium, non quod aliena recenſere, vel noſtra collaudare mihi propoſitum eſſet : ſed ut eos qui de nobis inique ſcripſerunt, evincerem in ipſam veritatem impudenter invectos fuiſſe. Et ſane mihi videor ſcripto meo ſatis præſtitiſſe promiſſa. Etenim in primis vetuſtum eſſe demonſtravi genus noſtrum, quod accuſatores recentiſſimum eſſe dixerant : & multos allegavi teſtes, qui antiquitatis noſtræ in ſcriptis ſuis mentionem fecerunt, illis nullos eſſe affirmantibus. Cumque Ægyptios fuiſſe majores noſtros dixerint, demonſtratum eſt eos in Ægyptum aliunde veniſſe. Et cum ob corporum vitium eos ejectos fuiſſe mentiti ſint, planum factum eſt eos & volentes & cum ſingulari robore patriam terram repetiiſſe. Et cum illi in legiſlatorem noſtrum ceu vitioſiſſimum invecti ſint, compertum eſt virtutis ejus & olim Deum & poſt illum tempus exſtitiſſe teſtem. *Peroratio hujus libri.*

41. De legibus nihil opus fuit oratione longiore. Nam ipſas per ſe perſpectum eſt, non impietatem ſed pietatem docere veriſſimam : neque ad hominum odium, ſed ad facultatum communitatem incitare ; injuſtitiæ inimicas, juſtitiæ curam gerentes; expultrices otii & luxus; & quæ homines ſuis contentos & laborioſos eſſe doceant; & à bellis habendi cupidine gerendis avocent ; & pro legibus fortes eſſe faciant ; & in pœnis irrogandis ſint inexorabiles ; & verborum eloquentia indeceptæ, reipſa ſemper confirmentur. Iſta enim nos ſemper exhibemus literis manifeſtiora. Itaque auſim equidem dicere plurimorum ſimul & pulcherrimorum nos cæteris auctores exſtitiſſe. Quid enim inviolata pietate pulchrius? Quid juſtius quam parere legibus? Quid utilius quam mutuam fovere concordiam, & neque in calamitatibus divelli, * neque in rebus ſecundis ſævire ſeditionibus : ſed in bello mortem contemnere, in pace artibus & agriculturæ operam navare ; & omnia & ubique ab arbitro Deo gubernari perſuaſum habere? Hæc ſiquidem ab aliis vel primum ſcripta vel conſtantius fuiſſent ſervata, nos illis, ut diſcipuli magiſtris, gratiam deberemus. Sin his nos maxime omnium uti cernimur, & eorum inventionem primam noſtram eſſe demonſtravimus, valeant refutati Apio- *Legis officia.*

k Περὶ μὲν τῶν νόμων — μοι γραφεῖσι.] Vid. ἀρχ. lib. III. c. 8. §. 10. γράφειν ἑτέραν ἐπιχειρῶ σύνταξιν περὶ τῶν νόμων. Specialis Joſephi Tractatus de Legibus, talis extat in Philone. Adde quæ de eis à Joſepho dicuntur adv. Apion. lib. 2. §. 32. & ſeqq. uſque ad finem libri, ubi h. l. remittit Lectorem ad ea, quæ his libris de Legibus Hebræorum tradiderat. Sic lib. ἀρχ. 3. cap. 9. §. 3. Librum de ſacrificiis promittit. ἀκριβέστερον δὲ περὶ τῆς θυσίας τούτων τῶν ζώων, ἐν τοῖς περὶ θυσιῶν ἐροῦμεν. Spanh.

l Οὔτε τὰ τῶν ἄλλων] Conf. ἀρχ. lib. 3. c. 8. §. 10. ἄλλα περὶ μὲν τούτων, παύσομαι λέγων. Spanh.

m Ψέγειν, οὔτε — προθέμενος.] Sic in MS. & Vet. Interpr. antea λέγειν, quæ vox ſine poſtulat τὰ τῶν ἄλλων. quo modo legendum eſſe conjicit Cl. Lowthius.

n Ἀρχαίους παρέσχομεν μάρτυρας.] Ita in MS. prius ἀρχαίως.

o Ἐκείνων] Ἐκεῖνο in MS. Hafn.

p Τῷ δὲ τῆς ἀρετῆς πάλαι — γεγενημένος.] Aliter hic legit Gelenius, qui vertit : cujus virtuti dudum, quidem multis poſt illum, tempus verò longiſſimum perhibet teſtimonium. Spanh.

q Πολυτέλειαν] Conf. ſupr. §. 32. Spanh.

r Βεβαιούμενοι.] Vocem παρασκευαῖς excidiſſe exiſtimat Cl. Lowthius : id quod colligit ex Vet. Interprete, qui habet præparationes ſemper operibus conſequentes.

s Ταῦτ' εἰ μὲν] ταῦτα μὲν Hafn.

* Neque tempora felicitatum per injurias diſcrepare, Vet. Interpr.

s Ταῦ

Apiones & Molones, & quicunque mentiri & conviciari gaudent. Tibi vero, Epaphrodite, maxime veritatem amanti, & propter te iis qui itidem genus noſtrum cognoſcere voluerint, & hic & ſuperior liber ſcriptus eſto.

δείξαμεν, Ἀπίωνες μὲν καὶ Μόλωνες, καὶ πάντες ὅσοι τῷ ψεύδεσθαι καὶ λοιδορεῖν χαίρουσιν, ἐξελέγχθωσαν. σοὶ δὲ, Ἐπαφρόδιτε, μάλιστα τὴν ἀλήθειαν ἀγαπῶντι, καὶ διὰ σὲ [v] τοῖς ὁμοίως βουλησομένοις περὶ τοῦ γένους ἡμῶν εἰδέναι, [w] τοῦτό τε καὶ τὸ πρὸ αὐτοῦ γεγράφθω [x] βιβλίον.

v Τοῖς ὁμοίως βουλησομένοις] τοῖς ὁμ. βουλομένοις *Hafn.*
w Τοῦτό τε καὶ] τε delet *Hafn.*
x Βιβλίον.] Subſcribitur in *Hafn.* Cod. Φλαβίου Ἰωσήπου περὶ Ἀρχαιότητος ἀντιῤῥήσεως λογ. β. [illegible], τουτέστι Ἰουδαίων ἀντιγραφῶν [illegible].

ΦΛ. ΙΩΣΗΠΟΥ,

ΕΙΣ

ΜΑΚΚΑΒΑΙΟΥΣ

ΛΟΓΟΣ

Η

ΠΕΡΙ ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΟΣ ΛΟΓΙΣΜΟΥ.

FLAVII JOSEPHI,

DE

MACCABÆIS,

SEU

DE RATIONIS IMPERIO,

LIBER.

ΦΙΛΟΣΟΦΩΤΑΤΟΝ λόγον ἐπιδείκνυσθαι μέλλων, εἰ αὐτοδέσποτός ἐστι τῶν παθῶν ὁ εὐσεβὴς λογισμὸς, συμβουλεύσαιμ᾽ ἂν ὑμῖν ὀρθῶς, ὅπως προσέχητε προθύμως τῇ φιλοσοφίᾳ. καὶ γὰρ ἀναγκαῖος εἰς ἐπιστήμην παντὶ ὁ λόγος,

GRAVISSIMUM tractaturo è media philoſophia locum, de rectæ ac piæ rationis in animi perturbationes dominatu; ſerio mihi eſtis admonendi, ut ad ea, quæ ſum diſputaturus, diligenter velitis attendere. Nam hæc oratio cum pernecesſaria eſt cognitu cuivis, tum de ſplendidiſſima *Ratio affectuum domina.*

a ΦΛ. ΙΩΣΗΠΟΥ.] Ἰωσήπου περὶ σώφρονος λογισμοῦ *Cod. MS. in Collegio Novo Oxon.* περὶ αὐτοκράτορος λογισμοῦ in alio *MS.* Μακκαβαίων δ′. in *Cod. Alex.* Huds. Quod olim in votis fuerat, ut eruditus quiſpiam ac Græce doctus egregiam hanc Joſephi lucubrationem, qualis ab illo prodiit, Latio redderet, non ſicut Eraſmus pompatica laudatione παραφράσεως ſpecie nova ſua pro Joſephi antiquis obtruderet; eamque tentaturus in mea Biblioth. Patrum Concionatoria, ut inter tot Chriſtianorum Antiſtitum Maccabaicos ſermones ipſe Joſephus, non ejus potius ementito nomine Eraſmus, agmen duceret; id impræſentiarum aggredior: Prudentine ſatis conſilio, & ut nihil aut parum operis majeſtati inde decreſcat, haud facile mihi ipſi auſim polliceri: atque utinam melioribus avibus alias quiſpiam hoc labore levaſſet. Facit ad dignitatem Operis, quod in pleriſque Græcorum Bibliis Maccabæorum libris adjungitur, ac quaſi eorum appendix ac illuſtratio communi fidei legendum proponitur. Eraſmus ſua multa infercit, nec ſæpe ſatis acri judicio, debuiſſetque non paucum dierum opus effutire, cum nec Græca in promptu haberet, ut ipſemet inſinuat, ſed excoctam etiam hebdomadarum lucubrationem pari Græcis elegantia fideque publico dare.

Tanta hæc de Ratione, ejuſque victoria, Paulus potius fidei tribuat ac Chriſti gratiæ, cujus myſterium non ſatis agnoviſſe videntur, qui nulla ejus mentione ex ſola Legis notitia, ipſiuſque arbitrii vi proceſſiſſe annuunt, tanta hæc virtutum munera ac ἀνδραγαθήματα. Sic Stoici tanta jactabant, & quaſi ipſi a ſe virtute niterent, ſoloque Rationis imperio omne ejus ſtadium inoffenſo pede decurrerent. Quod Chriſtiana pietas profligatiſſimæ ſuperbiæ merito agnoſcit ac damnat, quærens ipſa non ſuam, ſed DEI juſtitiam ſtatuere, quo auctore omnis affectuum ac vitiorum victoria eſt, & ut virtutis ſummæque fortitudinis arcem arripiamus, uti ſe res etiam in Maccabæis habuit, aliiſque, quos Joſephus ex Veteri Inſtrumento in exemplum adducit, ac quos plures Eraſmus, παραφράσεως ſuæ licentia, ex eodem congerit. Exigitur tamen etiam noſter conatus, ut quod DEI donum eſt, ſit & noſtrum opus. Quod argumentum urgere ſacerius & otii ſit & operæ. Comb.

b ΕΙΣ ΜΑΚΚΑΒΑΙΟΥΣ ΛΟΓΟΣ, Η ΠΕΡΙ ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΟΣ ΛΟΓΙΣΜΟΥ.] Sermo hic (inquit *Grotius*) de ſeptem fratribus & matre ſub Antiocho ad mortem cruciatis inſcribitur εἰς Μακκαβαίους *de Maccabæis*, non quod ad Judam Maccabæum ejuſque fratres quicquam pertineat, ſed quia ii pari cum *Maccabæis* animo pro lege Dei multa fecere & pertulêre. Euſebius. H. E. l. III. c. X. p. 85. de hoc Joſephi libro. πεποίηται δὲ καὶ ἄλλο οὐκ ἀγεννὲς σπούδασμα τῷ ἀνδρὶ περὶ αὐτοκράτορος λογισμοῦ, ὅ τινες Μακκαβαϊκὸν ἐπέγραψαν, τῷ τοὺς ἀγῶνας τῶν ἐν τοῖς οὕτω καλουμένοις Μακκαβαϊκοῖς συγγράμμασιν ὑπὲρ τῆς εἰς τὸ θεῖον εὐσεβείας ἀνδρισαμένων Ἑβραίων περιέχειν. Spanh.

c Αὐτοδέσποτός] Αὐτοκράτωρ in *MS. Cantuarienſi.*

d Ὁ εὐσεβὴς λογισμὸς,] Ὁ λογισμὸς in *Cod. Lipſienſi.*

e Προσέχητε] Προθύμως προσέχετε C. A.

ſima ſummaque virtute agit. Prudentiæ nimirum laudes complectitur; rationem poſſe adverſantes temperantiæ perturbationes, ut ingluviem & cupiditatem, domare. Quin & juſtitiæ reluctantes perturbationes imprimere, ut improbitatem: & fortitudini, ut iram, metum, dolorem. At enim, forſan dicent aliqui, ſi ratio perturbationibus imperat; qui fit ut ignorantiam & oblivionem non regat? id quod admodum ridicule quæritur. non enim ſuis ratio perturbationibus imperat; ſed iis demum quæ juſtitiæ, fortitudini, temperantiæque repugnant: idque ita, ut eas non tollat penitus, ſed eiſdem non cedat. Multis itaque hinc inde collectis argumentis probare equidem vobis poſſem, rationem perturbationum dominam eſſe: verum multo id copioſius & illuſtrius facturus videor; ſi Eleazari, ſeptenûm fratrum, eorumque matris, qui virtutis cauſa mortem obire non dubitarunt, præclara facinora in medium adduxero. Hi enim omnes legis divinæ ſtudio graviſſimis tormentis cruciatibuſque ad mortem uſque contemptis, atque adeo pietatis nomine vita ipſa ſpreta, rationem perturbationibus imperare fecerunt teſtatiſſimum. Quorum virorum, qui tum una cum matre probitatis cauſa vitam cum morte commutarunt, virtutes quidem laudibus meritis juſtiſque cumulaverim; ob ſummos autem honores, quos adepti ſunt, beatos plane ac felices dixerim. Nam cum eorum fortitudo ac patientia, non modo cunctis reliquis mortalibus, ſed ipſis etiam carnificibus, admiranda ſuſpiciendaque videretur, horum ope ac opera effectum eſt, ut tyrannis immaniſſima, qua gens illa miſere premebatur, penitus tolleretur, victo tandem patientia tyranno: ita ut patriam ſuam tanta ſcelerum diritate laborantem liberarint. Verumenimvero, de quæſtione jam ipſa agendum eſt; ſumpto primum argumenti exordio, ut ſolemus; deinde, ad illos orationem convertam, ſapientiſſimo Deo gloriam dans.

Ratio quorum vitiorum & quatenus domina.

Eleazari conſtantia.

Sanctorum patientia compreſſa perſequutio.

Quid ratio, quid ſapientia, ejuſque partes quænam.

2. Quærimus igitur, an ratio perturbationibus imperet, & quid ſit ratio, quid perturbatio, quot perturbationum formæ: item, an omnibus iſtis imperet ratio, *explicamus.* Eſt itaque ratio, mens quæ recta cum ratione vitam ſapientiæ conformatam rebus omnibus anteponit. Sapientia, eſt divinarum humanarumque rerum, earumque cauſarum cognitio. Eſt autem hæc ſapientia in legis inſtitutione ac diſciplina ſita; cujus beneficio, divina graviter, humana utiliter diſcimus. Quatuor autem ſapientiæ partes ſunt, prudentia, juſtitia, fortitudo, & temperantia. Primas obtinet prudentia, utpote cujus vi ratio perturbationibus imperet. Perturbationes latiſſime patentes, duæ: voluptas & dolor. Alterutra in corpore & animo exiſtit. In voluptate ac dolore permultæ ſunt perturbationum viciſſitudines. Antegreditur voluptatem cupiditas, eandem ſequitur gaudium. Metus dolorem præcedit, ægritudo comitatur. Ira, perturbatio eſt communis voluptatis & doloris; cum quis ſecum cogitat in eum ſe incidiſſe. Voluptate comprehenditur prava & improba affectio, quæ omnium per-

καὶ ἄλλως τῆς [f] μεγίστης ἀρετῆς. λέγω δὴ ὅτι φρονήσεως περιέχει ἔπαινον· εἰ ἄρα τῶν σωφροσύνης κωλυτικῶν παθῶν ὁ λογισμὸς φαίνεται ἐπικρατεῖν, γαστριμαργίας τε καὶ ἐπιθυμίας. ἀλλὰ καὶ τῶν τῆς δικαιοσύνης ἐμποδιστικῶν παθῶν κυριεύειν ἀναφαίνεται, οἷον κακοηθείας· καὶ τῶν τῆς ἀνδρείας ἐμποδιστικῶν παθῶν, θυμοῦ τε καὶ φόβου καὶ πόνου. πῶς οὖν, ἴσως [g] εἴποιεν ἄν τινες, εἰ τῶν παθῶν ὁ λογισμὸς κρατεῖ, λήθης καὶ ἀγνοίας οὐ δεσπόζει; γελοῖον ἐπιχειροῦντες λέγειν. οὐ γὰρ τῶν ἑαυτοῦ παθῶν ὁ λογισμὸς κρατεῖ, ἀλλὰ τῶν τῆς δικαιοσύνης καὶ ἀνδρείας καὶ σωφροσύνης [h] ἐναντίων καὶ τούτων, οὐχ ὥστε αὐτὰ καταλῦσαι, ἀλλ' ὥστε αὐτοῖς μὴ εἶξαι. πολλαχόθεν μὲν οὖν καὶ ἀλλαχόθεν ἔχοιμ' ἂν ὑμῖν ἐπιδεῖξαι, ὅτι αὐτοκράτωρ ἐστὶ τῶν παθῶν [i] ὁ λογισμός· πολὺ δὲ πλέον τοῦτο [k] ἀποδεῖξαι ἀπὸ τῆς ἀνδραγαθίας τῶν ὑπὲρ ἀρετῆς ἀποθανόντων, Ελεαζάρου τε καὶ τῶν ἑπτὰ ἀδελφῶν καὶ τῆς τούτων μητρός. ἅπαντες γὰρ οὗτοι τῶν ὑπὲρ τῶν Θεοῦ νόμων ἕως θανάτου πόνων [l] καταφρονήσαντες, καὶ ὑπὲρ θεοσεβείας τὸ ζῆν αὐτῶν ὑπεριδόντες, [m] ὑπέδειξαν ὅτι περικρατεῖ τῶν παθῶν ὁ λογισμός. τῶν μὲν οὖν ἀρετῶν [n] ἔπεστί μοι ἐπαινεῖν τοὺς [o] κατ' ἐκεῖνον τὸν καιρὸν ὑπὲρ τῆς καλοκἀγαθίας ἀποθανόντας μετὰ τῆς μητρὸς ἄνδρας· τῶν δὲ τιμῶν μακαρίσαιμ' ἂν αὐτούς. θαυμασθέντες γὰρ [p] ἐκεῖνοι οὐ μόνον ὑπὸ πάντων ἀνθρώπων ἐπὶ τῇ ἀνδρείᾳ καὶ ὑπομονῇ, ἀλλὰ καὶ ὑπὸ τῶν [q] καταικισαμένων, αἴτιοι κατέστησαν τοῦ καταλυθῆναι τὴν κατὰ τοῦ ἔθνους τυραννίδα, νικήσαντες τὸν τύραννον τῇ ὑπομονῇ, [r] ὥστε καθαρισθῆναι δι' αὐτῶν τὴν πατρίδα. ἀλλὰ καὶ περὶ τούτου ζητουμένου αὐτίκα δὴ λέγειν ἔξεστι [s] δεξαμένῳ τῆς ὑποθέσεως, [t] ὥσπερ εἰώθαμεν ποιεῖν, καὶ οὕτως εἰς τὸν περὶ αὐτῶν τρέψομαι λόγον, δόξαν διδοὺς τῷ πανσόφῳ Θεῷ.

β'. Ζητοῦμεν δὴ τοίνυν, [v] εἰ αὐτοκράτωρ ἐστὶ τῶν παθῶν ὁ λογισμός, [x] καὶ διακρίνομεν τί ποτέ ἐστι λογισμός, καὶ τί πάθος, καὶ πόσαι αἱ τῶν παθῶν ἰδέαι, καὶ εἰ πάντων ἐπικρατεῖ τούτων ὁ λογισμός. λογισμὸς [y] μὲν τοίνυν ἐστὶ νοῦς μετὰ ὀρθοῦ λόγου προτιμῶν τὸν τῆς σοφίας [z] βίον. [a] σοφία δέ, ἐστὶ γνῶσις θείων καὶ ἀνθρωπίνων πραγμάτων, καὶ τῶν [b] τούτων αἰτιῶν. αὕτη δὲ τοίνυν ἐστὶν ἡ τοῦ νόμου παιδεία, δι' ἧς τὰ θεῖα σεμνῶς καὶ τὰ ἀνθρώπινα συμφερόντως μανθάνομεν. τῆς δὲ σοφίας ἰδέαι [c] καθεστᾶσι τέσσαρες, φρόνησις, [d] δικαιοσύνη, ἀνδρεία, καὶ σωφροσύνη. κυριωτάτη δὲ πασῶν ἡ φρόνησις, ἐξ ἧς δὴ τῶν παθῶν ὁ λογισμὸς ἐπικρατεῖ. παθῶν δὲ φύσεις εἰσὶν αἱ περιεκτικώταται δύο, ἡδονή τε καὶ πόνος. τούτων δὲ ἑκάτερον [e] καὶ περὶ τὸ σῶμα καὶ περὶ τὴν ψυχὴν πέφυκε. πολλαὶ δὲ καὶ περὶ τὴν ἡδονὴν καὶ [f] τὸν πόνον παθῶν εἰσιν ἀκολουθίαι. πρὸ μὲν οὖν τῆς ἡδονῆς ἐστὶ ἐπιθυμία, μετὰ δὲ τὴν ἡδονὴν χαρά. πρὸ δὲ τοῦ πόνου ἐστὶ φόβος, μετὰ δὲ πόνον λύπη. θυμὸς δὲ κοινὸν πάθος ἐστὶν ἡδονῆς τε καὶ πόνου, ἐὰν ἐννοηθῇ τις ὅτι αὐτῷ περιέπεσεν. ἐν τῇ ἡδονῇ δέ ἐστι καὶ ἡ κακοήθης διάθεσις πολυτρο-

f Μεγίστης ἀρετῆς.] Μεγίστης ἂν ἀρετῆς in aliquot MS.
g Εἴποιεν ἄν τινες,] Al. εἴποι ἄν τις.
h Ἐναντίων.] Καὶ [illegible] ἐναντίων C A.
i Ὁ λογισμός] Ὁ εὐσεβὴς λογ. C A.
k Ἀποδεῖξαι] Ἀποδείξομαι C A.
l Καταφρονήσαντες,] Ὑπεριδόντες C A. & EB.
m Ὑπέδειξαν] Ἐπεδείξαντο C A. sed ponit sup. post [illegible].
n Ἔπεστί μοι] ἔξεστί μοι Lipſ.
o Κατ' ἐκεῖνον τὸν καιρὸν] Κατὰ τοῦτον C A. Lipſ. B.
p Ἐκεῖνοι] οἱ ἄνδρ. Lipſ.
q Καταικισαμένων,] Αἰκισαμένων C A. & EB.
r Ὥστε καθαρισθῆναι] Ὥστε δι' αὐτῶν [illegible] & καθαρισθῆναι τὴν π. C A. & MC.
s Δεξαμένῳ] Al. ἀρξαμένῳ.
t Ὥσπερ εἰώθαμεν ποιεῖν,] Al. ὥσπερ εἰώθαμεν π.
v Εἰ αὐτοκράτωρ] Al. αὐτοδέσποτος & αὐτοκράτωρ.
x Καὶ διακρίνομεν] Διακρινοῦμεν δὲ C A.
y Μὲν τοίνυν] Μὲν δὴ τοίνυν C A. & mox poſt νοῦς ὁ CD.
z Βίον.] Al. βίου.
a Σοφία δὲ, ἐστὶ] σοφία δὲ τοίνυν Lipſ.
b Τούτων αἰτιῶν.] Τούτου E A.
c Καθεστᾶσι τέσσαρες, φρόνησις,] Καθεστᾶσι E A. & EB.
d Δικαιοσύνη, ἀνδρεία, & σωφροσύνη.] & δικ. καὶ σωφ. καὶ ἀνδρ. Lipſ.
e Καὶ περὶ τὸ σῶμα] Illa & περὶ τὸ σῶμα non agnoſcunt libri nonnulli.
f Τὸν πόνον] Gen. τοῦ πόνου ἢ πόνου.

g Καὶ

προπολάτη πάντων ὅσα τῶν παθῶν.[g] κατὰ μὲν τὴν ψυχὴν ἀλαζονεία, [h] φιλαργυρία, φιλοδοξία, φιλονεικία, [i] καὶ βασκανία. κατὰ δὲ τὸ σῶμα, παντοφαγία, [k] λαιμαργία, [l] μονοφαγία. καθάπερ οὖν δυοῖν τοῦ σώματος καὶ τῆς ψυχῆς φυτῶν ὄντων ἡδονῆς τε καὶ πόνου, πολλαὶ τούτων τῶν φυτῶν εἰσὶ [m] παραφυάδες. ὧν [n] ἑκάστην ὁ παγγέωργος λογισμὸς, [o] περικαθαίρων τε καὶ ἀποκνίζων καὶ περιπλέκων καὶ ἐπάρδων καὶ πάντα τρόπον [p] μεθοχετεύων, ἐξημεροῖ τὰς τῶν ἠθῶν καὶ παθῶν ὕλας. [q] ὁ μὲν γὰρ λογισμὸς τῶν μὲν ἀρετῶν ἐστιν ἡγεμὼν, τῶν δὲ παθῶν αὐτοκράτωρ. [r] ἐπιθεώρει δὲ [s] τί πρῶτον [t] δι' αὐτῶν [v] κωλυτικῶν τῆς σωφροσύνης ἔργων ὅτι αὐτοδέσποτός ἐστι τῶν παθῶν ὁ λογισμός. σωφροσύνη [x] δέ τοι ἐστὶν ἐπικράτεια τῶν ἐπιθυμιῶν. τῶν δὲ ἐπιθυμιῶν αἱ μέν εἰσι ψυχικαὶ, αἱ δὲ σωματικαί. [y] τούτων δὲ ἀμφοτέρων ἐπικρατεῖν ὁ λογισμὸς φαίνεται. ἐπεὶ πόθεν κινούμενοι πρὸς τὰς ἀπειρημένας τροφὰς, [z] ἀποστρεφόμεθα τὰς ἐξ αὐτῶν ἡδονάς; οὐχ ὅτι δύναται τῶν ὀρέξεων ἐπικρατεῖν ὁ λογισμός; [a] ἐγὼ μὲν οἶμαι τοιγαροῦν ἐνύδρων ἐπιθυμοῦντες καὶ ὀρνέων καὶ τετραπόδων καὶ παντοίων βρωμάτων τῶν ἀπηγορευμένων ἡμῖν κατὰ τὸν νόμον ἀπεχόμεθα διὰ τὴν τοῦ λογισμοῦ ἐπικράτειαν. [b] ἀνέχεται γὰρ τὰ τῶν ὀρέξεων πάθη ὑπὸ τοῦ [c] σώφρονος νοὸς ἀνακαμπτόμενα. καὶ [d] φιμοῦται πάντα τὰ τοῦ σώματος κινήματα ὑπὸ τοῦ λογισμοῦ.

γ'. Καὶ τί θαυμαστὸν, εἰ αἱ τῆς ψυχῆς ἐπιθυμίαι πρὸς τὴν τοῦ κάλλους μετουσίαν ἀκυροῦνται. ταύτῃ γοῦν [e] ὁ σώφρων Ἰωσὴφ ἐπαινεῖται, [f] ὅτι τῷ λογισμῷ καὶ τῇ διανοίᾳ περιεκράτησε τῆς [g] ἡδυπαθείας. [h] νέος γὰρ ὢν καὶ ἀκμάζων πρὸς συνουσιασμὸν, ἠκύρωσε τῷ λογισμῷ [i] τὸν τῶν παθῶν οἶστρον. οὐ μόνον δὲ τὴν ἐπὶ τῆς ἡδυπαθείας οἰστρηλασίαν ἐπικρατεῖν ὁ λογισμὸς φαίνεται· ἀλλὰ καὶ πάσης ἐπιθυμίας [k] δεσπόζων ἀναδείκνυται. λέγει γοῦν ὁ νόμος, „ οὐκ ἐπιθυμήσεις τὴν γυναῖκα „ τοῦ πλησίον σου, οὐδὲ ὅσα [l] τοῦ πλησίον σου ἐστί. „ καί τοι ὅτε μηδ' ἐπιθυμεῖν ἡμᾶς εἴρηκεν ὁ νόμος, πολὺ πλέον [m] πείσειεν ἂν ἡμᾶς, ὅτι τῶν ἐπιθυμιῶν κρατεῖν [n] δύναιτ' ἂν ὁ λογισμὸς, ὥσπερ καὶ τῶν κωλυτικῶν τῆς δικαιοσύνης παθῶν. ἐπεὶ τίνα τρόπον μονοφάγος τις ὢν τὸ ἦθος, καὶ [o] γαστρίμαργος καὶ μέθυσος, μεταπαιδεύεται, εἰ μὴ δῆλον ὅτι κύριός ἐστι τῶν παθῶν ὁ λογισμός; αὐτίκα γοῦν ὁ τῷ νόμῳ πολιτευόμενος, κἂν φιλάργυρός τις ᾖ, βιάζεται τὸν [p] αὐτοῦ τρόπον, τοῖς δεομένοις [q] δανείζων χωρὶς τόκων, καὶ τὸ δάνειον [r] τῶν ἑβδομάδων ἐνστασῶν χρεωκοπούμενος.

turbationum diffunditur longe latiſſime. Eſtque in animo quidem arrogantia, ambitio, contentionis ſtudium, invidia; in corpore autem heluatio, voracitas, ſolitaria ingluvies. Voluptatis ac doloris, quaſi plantarum quarundam corporis & animi geminarum, quamplurimi ſunt ſtolones. quos ſingulos ratio communis omnium agricola amputando, collucando, ablaqueando, irrigando, omni denique modo tranſponendo & curando, morum perturbationumque materias ſubigit ac domat. Eſt enim ratio dux virtutum, perturbationum imperatrix. Jam vero ex iis primum quæ temperantiæ adverſantur, perſpicias licet, rationem perturbationum eſſe dominam. Temperantia cupiditatum eſt moderatio. Quarum aliæ animi ſunt, corporis aliæ. Utraſque regit ac coërcet ratio. Unde enim, quæſo, ſit, cum ad interdictos nobis cibos impellimur, emanantes ex illis voluptates averſemur? nonne ex eo, quod appetitus ratio regat? Cum igitur ab aquatilibus, volucribus, quadrupedibus, omnibus denique cibis illis quibus lex nobis interdicit, flagrante cupiditate, abſtinemus: mihi ſane videri ſolet, rationis imperio nos id præſtare. Appetitus ſiquidem impetus ac perturbatio, temperantis rationis flexa vi, cohibetur, omneſque corporis motus rationis refrenantur poteſtate.

Ratio victrix affectuum.

3. Et quid mirum? ubi animi cupiditates, * ad pulchritudinem exardeſcentes, ratione reſtinguantur. Quo nomine moderatus ille Joſephus celebratur, ob ſuperatam ratione conſilioque delectationem. Nam cum juvenili jam ætate floreret, ad coitum efferveſcente, perturbationum rabiem ratione ſedavit. Neque vero delectationis modò præcipitem furorem ratio coërcet ac reprimit; ſed & omnis omnino cupiditatis æſtum lenit. Præcipit itaque lex, „ uxorem „ proximi tui ne concupiſcito; neve quicquam „ quod illius ſit." Ac ſane quidem ubi cum concupiſcere lex vetat, multo magis perſuadere nobis debet, rationem poſſe cupiditatibus imperare; quemadmodum & illis perturbationibus quæ juſtitiæ adverſantur. Alioquin qui poſſet fieri, ut qui ſolus heluari ſolet, atque abdomini inſervire, qui pergræcari, alii ſe det diſciplinæ; niſi ſcilicet quod perturbationum domina ratio ſit? Cum primum igitur quis ad legis præſcriptum vivit, ſi avaro fuerit ac ſordido ingenio, ſuis vim adhibere moribus cogitur, ut tenuioribus ſine fœnore mutuet; atque imminentibus jam ſeptimanis mutuum amittat.

Joſeph victor libidinis.

Ratio lege duce affectuum victrix.

Sive

g Καθὰ μὲν τὴν ψυχὴν] Καὶ τὰ μὲν ψυχῆς Lipſ.

h Φιλαργυρία, φιλοδοξία,] φιλαργ. καὶ φιλοδοξία MSS. quidam.

i Καὶ βασκανία.] Ἀκηδία καὶ βασκανία C A.

k Λαιμαργία,] καὶ λαιμαργία καὶ μονοφ. Lipſ.

l Μονοφαγία.] Al. νεμοφαγία.

m Παραφυάδες.] Παραφυάδας E A.

n Ἑκάστην] Al. ἕκαστος.

o Περικαθαίρων τε καὶ] Περικαθαίρων τε καὶ ἀποκνίζων καὶ περιπλέκων C A. καὶ περιπλέκων non agnoſcit E B.

p Μεθοχετεύων,] Al. μετοχεύων.

q Ὁ μὲν γὰρ λογισμὸς] Ὁ γὰρ λογ. C A.

r Ἐπιθεώρει] Ἐπιθεώρει γε τοίνυν πρῶτον δι' αὐτῶν κωλυτικῶν C A. ἐπιθεώρει δὲ τί πρῶτον δι' αὐτῶν [al. ἐπὶ τῶν] κωλυτικῶν E B.

s Τί πρῶτον] τὸ πρῶτον Lipſ.

t Δι' αὐτῶν] διὰ τῶν κωλυ. Lipſ.

v Κωλυτικῶν] Al. κωλυτικὸν.

x Δέ τοι] Δὴ τοίνυν C A. δὲ τοίνυν Lipſ.

y Τούτων δὲ ἀμφοτέρων] Καὶ τούτων C A. τούτων δὲ Aliis.

z Ἀποστρεφόμεθα] Ἀπεστρεφόμεθα C A.

a Ἐγὼ μὲν οἶμαι] Ἐγὼ μὲν οὖν οἶμαι. hæc ſane mea ſententia. Combefiſ.

b Ἀνέχεται γὰρ τὰ τῶν ὀρέξεων] Ἀνέχεται C A.

c Σώφρονος νοὸς ἀνακαμπτόμενα] σωφρ. λογισμοῦ ἀνακ. Lipſ.

d Φιμοῦται] φιμοῦνται ſupr. ἅλωσ. lib. 5. c. 1. §. 5. Spanh.

e Ὁ σώφρων Ἰωσὴφ] Nota illius hiſtoria, ac caſtitatis victoria, quam Joſephus hic celebrat. Nec ſatis apte Eraſmus; Juſti voce laudatur: extraque rem eſt, quod Moyſis exemplum adducit, Dathan & Abiron ulciſcentis, quod Græca non habent, pleraque ipſa Auctoris ac meliora diſſimulans atque omittens; ut quod Lege ipſa interdicta cupiditas, ejuſque proinde cogendæ imperio Rationis intimata facultas: ipſa omni exemplorum genere probata. Comb.

f Ὅτι τῷ λογισμῷ καὶ τῇ διανοίᾳ περιεκράτησε τῆς] ὅτι διανοίας περιεκρ. τῆς ἡδυπαθείας Lipſ.

g Ἡδυπαθείας.] Δυσπαθείας E B.

h Νέος γὰρ ὢν καὶ ἀκμάζων] νέ. γ. ὢν κ. ἀκμ. Lipſ.

i Τὸν τῶν παθῶν οἶστρον.] τ. π. παθ. ο. Lipſ.

k Δεσπόζων ἀναδείκνυται.] Δεσπόζων ἀναδείκνυται poſt ἐπιθυμίας habet E B.

l Τοῦ πλησίον] τῷ πλησ. Lipſ.

m Πείσειεν ἂν ἡμᾶς,] Πείσαιμ' ἂν ὑμᾶς C A. πείσει καὶ ἡμᾶς E A. πείσει καὶ ἡμᾶς Aliis. πείσαιμ' ἂν ὑμᾶς Lipſ.

n Δύναιτ' ἂν ὁ λογισμὸς,] Δύναται C A.

o Γαστρίμαργος καὶ μέθυσος,] γαστριμαρ. καὶ μέθυσος Lipſ.

p Αὐτοῦ] ἑαυτοῦ Lipſ.

q Δανείζων χωρὶς τόκων,] Conf. ſupr. contr. Apion. l. 2. §. 27. Spanh.

r Τῶν ἑβδομάδων] Annum Jubilæum reſpicit, quo ſic omnia reſtituebantur, & debita uſuræque reſcindebantur: nec ſegetes aut vineæ demetebantur, aut etiam annum ſeptimum, quo & ipſa terra quieſcebat, ac qui religiotiores erant pleraque alia anni jobelæi præſtabant. Comb.

* Al. pulchritudinis deſiderio caſſæ redduntur.

Sive parcus ac tenax fuerit, à lege vi rationis regitur, ut nec ſpicilegium facere poſſit nec racemationem. Quin & multis aliis indiciis liquere poteſt, rationem perturbationes regere. Lex enim pietatem erga parentes ita moderatur ut ejus cauſa virtus non deſeratur: amori etiam erga uxorem imperat, ut ob violatam legem reprehendatur: amorem erga liberos temperat; flagitioſam eorum vitam pœnis vindicando. amicorum denique familiaritates gubernat; improbitatem eorum redarguendo. Neque vero mirum hoc vobis videri debet; cum in inimicitias etiam ratio, legis auctoritate intercedente, dominetur: ut nec ſativas hoſtium arbores exſcindat; nec res inimicorum, miſſas ſibi, ſed dominis ſervet; & ut quæ ceciderint, erigat. Sed & violentioribus ratio perturbationibus leges dictat; ambitioni, dico, inanis gloriæ ſtudio, arrogantiæ, jactantiæ, & invidiæ. Has enim improbas perturbationes univerſas mens temperata ſummovet ac depellit, ut & iracundiam: cui etiam ipſi illa præeſt. Iratus proinde Dathani & Abiramo Moyſes, nihil iracunde in eos admiſit, ſed ratione iracundiam mitigavit. Quandoquidem temperata mens perturbationes vincere ac debellare poteſt: eaſdemque partim huc illuc verſare, partim omnino opprimere. Quod niſi ita ſe haberet, quare ſumma vir prudentia Jacobus ille, gentis noſtræ auctor, Simeonem & Levin, qui Sichemitarum gentem univerſam è medio ſuſtulerunt, his verbis increpat, „ exſecrabilis ſit ira eorum." nequaquam enim ita illos compellaturus videtur, niſi iram ratio vincere potuiſſet. Cum hominem Deus fabricaretur, ratione & arbitrii libertate inſtructo ac ornato, perturbationes moreſque ei inſevit, ducemque mentem per interiora ſenſus inſtrumenta ſublimi in ſede collocavit; atque legem eidem propoſuit, ex cujus præſcripto ſe gerens, ſobrie, juſte, bene, ac fortiter regnaret. Sed enim, dixerit quiſpiam, ſi modo perturbationum ratio domina ſit, qui ſit ut oblivionem & ignorantiam non regat? Quod quidem perridicule quæritur; cum non ſuis ſed corporis ratio perturbationibus imperet. Verbi cauſa, cupiditatem non poteſt quis nobis plane adimere; verum ut cupiditati ſervitutem non ſerviamus, id demum ratio præſtare poteſt. Nec iram prorſus exſtirpare ex animis noſtris quis poteſt; at quo minus iræ vincti tradamur, ratio ſuppetias poteſt ferre. Nec improbitatem omnino nobis evellere; ſed ne improbitate flectamur, novit ratio auxiliari. Nam perturbationes ratio non evellit radicitus, ſed concertando oppugnat. Id quod clarius adhuc percipere licet. Cum toto die Davides ſuorum copiis ſtipatus cum barbaris confligeret, magnamque ſtragem ederet; appetente veſpera, ſudore totus madens, & labore exhauſtus, tentorium regium,

Legis virtutum documenta.

Affectus à Deo complantati ut ſubjiciantur rationi.

Ratio quibus affectibus imperet.

κἂν φειδωλός τις ᾖ, ὑπὸ τοῦ νόμου κρατεῖται [s] διὰ τὸν λογισμὸν, μήτε ἐπικαρπολογούμενος τοὺς ἀμητοὺς, μήτε ἐπιῤῥαγολογούμενος τοὺς ἀμπελῶνας. καὶ ἐπὶ τῶν ἑτέρων [t] δὲ ἐστὶν ἐπιγνῶναι τοῦτο, ὅτι τῶν παθῶν ἐστὶν αὐτοκράτωρ ὁ [v] λογισμός. ὁ γὰρ νόμος καὶ τῆς πρὸς γονεῖς εὐνοίας κρατεῖ, μὴ καταπροδιδοὺς τὴν ἀρετὴν δι' αὐτούς. καὶ τῆς πρὸς γαμετὴν φιλίας ἐπικρατεῖ, διὰ παρανομίαν αὐτὴν ἀπελέγχων. καὶ τῆς τῶν τέκνων φιλίας κυριεύει, διὰ κακίαν [x] αὐτὰ κολάζων. καὶ τῆς φίλων συνηθείας δεσπόζει, διὰ [y] πονηρίαν [z] αὐτοὺς [a] ἐλέγχων. καὶ μὴ νομίσητε παράδοξον εἶναι, [b] ὅπου τε καὶ ἔχθρας ἐπικρατεῖν ὁ λογισμὸς δύναται διὰ τὸν νόμον, μήτε δενδροτομῶν τὰ ἥμερα τῶν πολεμίων φυτὰ, τά τε τῶν ἐχθρῶν τοῖς ἀπολέσασι διασώζων καὶ τὰ πεπτωκότα συνεγείρων. καὶ τῶν βιαιοτέρων δὲ παθῶν ἐπικρατεῖν ὁ λογισμὸς φαίνεται, φιλαρχίας καὶ [c] κενοδοξίας καὶ ἀλαζονείας καὶ μεγαλαυχίας καὶ βασκανίας. πάντα γὰρ ταῦτα τὰ κακοήθη πάθη ὁ σώφρων νοῦς εἰς ἀγαθὸν περιτρέπων ἀπωθεῖται καὶ βιάζεται, ὥσπερ καὶ τὸν θυμόν· καὶ γὰρ καὶ τούτου [d] δεσπόζει. θυμούμενός γέ τοι Μωϋσῆς κατὰ Δαθὰν καὶ Ἀβιρὰμ, οὐ θυμῷ τι κατ' αὐτῶν ἐποίησεν, ἀλλὰ λογισμῷ τὸν θυμὸν διῄτησε. δυνατὸς γὰρ ὁ σώφρων νοῦς, ὡς ἔφην, κατὰ τῶν παθῶν ἀριστεῦσαι, καὶ τὰ μὲν αὐτῶν μεταθεῖναι, τὰ δὲ καὶ ἀκυρῶσαι. ἐπεὶ διὰ τί ὁ πάνσοφος ἡμῶν πατὴρ Ἰακὼβ τοὺς περὶ Συμεὼν καὶ Λευὶ αἰτιᾶται, μὴ λογισμῷ τοὺς Σικιμίτας ἐθνηδὸν ἀποσφάξαντας, λέγων, „ ἐπικατάρατος ὁ θυμὸς αὐτῶν." εἰ μὴ γὰρ ἐδύνατο ὁ λογισμὸς τοῦ θυμοῦ κρατεῖν, οὐκ ἂν εἶπεν οὕτως. ὁπηνίκα γὰρ ὁ Θεὸς τὸν ἄνθρωπον [e] κατεσκεύαζε, [f] λόγῳ καὶ αὐτεξουσιότητι κοσμήσας, τηνικαῦτα δὲ καὶ τὰ πάθη αὐτῷ καὶ τὰ ἤθη περιεφύτευσε, καὶ τὸν ἡγεμόνα νοῦν διὰ τῶν ἔνδον αἰσθητηρίων ἐνεθρόνισε· [g] καὶ τούτῳ νόμον ἔδωκε, καθ' ὃν πολιτευόμενος βασιλεύσει βασιλείαν σώφρονά τε καὶ δικαίαν καὶ ἀγαθὴν καὶ ἀνδρείαν. πῶς οὖν, εἴποι τις ἂν, εἰ τῶν παθῶν [h] δεσπότης ἐστὶν ὁ λογισμὸς, λήθης καὶ ἀγνοίας οὐ κρατεῖ; ἔστι δὲ κομιδῇ γελοῖος ὁ [i] λόγος. οὐ γὰρ [k] τῶν ἑαυτοῦ παθῶν ὁ λογισμὸς ἐπικρατεῖν φαίνεται, ἀλλὰ τοῦ [l] σώματος. οἷον ἐπιθυμίαν τις [m] οὐ δύναται ἐκκόψαι ἡμῶν, ἀλλὰ τὸ μὴ δουλωθῆναι τῇ ἐπιθυμίᾳ δύναται ὁ λογισμὸς παρασχέσθαι. θυμόν τις οὐ δύναται ἐκκόψαι ἡμῶν τῆς ψυχῆς, [n] ἀλλὰ τὸ μὴ δουλωθῆναι τῷ θυμῷ δυνατὸς ὁ λογισμὸς [o] βοηθεῖν. κακοήθειάν [p] τις ἡμῶν οὐ δύναται ἐκκόψαι, ἀλλὰ τὸ μὴ καμφθῆναι τῇ κακοηθείᾳ δύναται ὁ λογισμὸς συμμαχῆσαι. οὐ γὰρ ἐκριζωτὴς τῶν παθῶν ὁ λογισμός ἐστιν, ἀλλ' ἀνταγωνιστής. ἔστι γοῦν τοῦτο διὰ τῆς τοῦ Δαυὶδ τοῦ βασιλέως δίψης [q] διασαφέστερον ἐπιλογίσασθαι. ἐπεὶ γὰρ δι' ὅλης τῆς ἡμέρας [r] πολεμῶν τοὺς ἀλλοφύλους καὶ πολλοὺς ἐξ αὐτῶν ἀποκτείνας ὁ Δαυὶδ μετὰ τῶν τοῦ ἔθνους στρατιωτῶν· τότε δὴ γενομένης ἑσπέρας, ἱδρῶν καὶ σφόδρα κεκμηκὼς, ἐπὶ τὴν βασίλειον σκη-

s Διὰ τὸν λογισμὸν.] Μετὰ τῶν λογισμῶν *E.B.* διὰ τ. λογ. *Lipſ.*

t Δὲ ἐστὶν ἐπιγνῶναι] Illud δὲ non agnoſcit *C.A.* ἔστιν ἐπιγν. *Lipſ.*

v Λογισμός.] Ὁ λογισμὸς κρατῶν *C.A.*

x Αὐτὰ κολάζων.] *Al.* αὐτῶν.

y Πονηρίαν] *Al.* πονηρίας.

z Αὐτοὺς] αὐτ. ἐξελέγχων *Lipſ.*

a Ἐλέγχων.] Ἐξελέγχων *C.A.*

b Ὅπου τε καὶ ἔχθρας] Ὅπου γε *C.A.*

c Κενοδοξίας καὶ ἀλαζονείας—βασκανίας.] κενοδ. καὶ ἀλαζονείας καὶ μεγαλαυχίας καὶ βασκ. *Lipſ.*

d Δεσπόζει] Ita cum *C.A. Aliiſque.* poſt δεσπόζει omnia uſque ad ἀπωθεῖται incluſivè, deſiderantur in *E.B. Aliiſque.*

e Κατεσκεύαζε,] Pro κατεσκ. λογ. καὶ αὐτ. κοσ. &c. in MSS. τὰ πάθη αὐτῷ καὶ τὰ ἤθη περιεφύτευσε. καὶ τηνικαῦτα δὲ ἐπὶ πᾶσιν τὸν ἱερὸν ἡγεμόνα νοῦν διὰ τῶν αἰσθητηρίων ἐνεθρόνισε. Spanh.

f Λόγῳ καὶ αὐτεξουσιότητι κοσμήσας.] Multo aliter in *C.A.* ad hunc plane modum, κατεσκεύαζε λόγῳ, τὰ πάθη αὐτῷ καὶ τὰ ἤθη περιεφύτευσε, καὶ τηνικαῦτα δὲ περὶ πάντων τὸν ἱερὸν ἡγεμόνα νοῦν &c.

g Καὶ τούτῳ] καὶ τοῦτο *Lipſ.*

h Δεσπότης ἐστὶν ὁ λογισμὸς,] Ὁ λογισμὸς κρατεῖ *C.A.*

i Λόγος.] *Al.* λογισμός.

k Τῶν ἑαυτοῦ παθῶν] Gen. τῶν αὐτοῦ παθῶν MSS. τῶν ἑαυτοῦ παθῶν. Spanh.

l Σώματος.] Σωματικῶν *C.A.*

m Οὐ δύναται ἐκκόψαι ἡμῶν,] οὐ δύναται ἐκκόψαι ἡμῶν τῆς ψυχῆς MSS. Spanh.

n Ἀλλὰ τὸ μὴ] Ἀλλὰ τῷ θυμῷ δυνατὸς βοηθῆσαι *C.A.* ἀλλὰ τῷ θυμῷ δυνατὸν τὸν λογισμὸν βοηθεῖν *Alii.*

o Βοηθεῖν.] Βοηθῆσαι *Lipſ.*

p Τις ἡμῶν] καὶ τις ἡμῶν *Lipſ.*

q Διασαφέστερον ἐπιλογίσασθαι.] Σαφέστερον *C.A.*

r Πολεμῶν τοὺς ἀλλοφύλους καὶ πολλοὺς ἐξ αὐτῶν] Προσβαλὼν τοῖς ἀλλοφύλοις ὁ Δαυὶδ, πολλοὺς αὐτῶν ἀπέκτεινε μετὰ τῶν τοῦ ἔθνους στρατιωτῶν *C.A.*

s Τὸν

σκηνὴν ἦλθε περὶ ἣν ὁ πᾶς [s] τῶν προγόνων στρατὸς [t] ἐστρατοπεδεύκει. οἱ μὲν οὖν ἄλλοι πάντες ἐπὶ τὸ δεῖπνον [u] εἴσεσαν. ὁ δὲ βασιλεὺς [x] ὡς μάλιστα διψῶν, καίπερ ἀφθόνους ἔχων πηγὰς, οὐκ ἐδύνατο δι᾽ αὐτῶν ἰάσασθαι τὴν δίψαν· ἀλλά τις [y] αὐτὸν ἀλόγιστος ἐπιθυμία τοῦ παρὰ τοῖς πολεμίοις ὕδατος ἐπιτείνουσα [z] συνέφρυγε καὶ λύουσα κατέφλεγεν. ὅθεν τῶν ὑπερασπιστῶν ἐπὶ τῇ τοῦ [a] βασιλέως [b] δίψῃ σχετλιαζόντων, τρεῖς νεανίσκοι [c] στρατιῶται καρτεροὶ, καταιδεσθέντες τὴν τοῦ βασιλέως ἐπιθυμίαν, τὰς [d] πανοπλίας καθωπλίσαντο, καὶ [e] κάλπην λαβόντες ὑπερέβησαν τοὺς τῶν πολεμίων χάρακας. καὶ λαθόντες τοὺς τῶν πυλῶν ἀκροφύλακας, διεξῆσαν, ἀνερευνώμενοι κατὰ πᾶν τὸ τῶν πολεμίων στρατόπεδον, καὶ [f] ἀνευράμενοι τὴν πηγὴν [g] ἐξ αὐτῆς θαῤῥαλέως τῷ βασιλεῖ ἐκόμισαν. ὁ δὲ καίπερ [h] τῇ δίψῃ διαπυρούμενος, ἐλογίσατο πάνδεινον εἶναι κίνδυνον [i] ψυχῇ λογισθὲν ἰσοδύναμον ποτὸν αἵματι. ὅθεν ἀντιθεὶς τῇ ἐπιθυμίᾳ τὸν λογισμὸν, ἔσπεισε τὸ πόμα τῷ Θεῷ. δυνατὸς γὰρ ὁ σώφρων, [k] ἔφη, νοῦς νικῆσαι τὰς τῶν παθῶν ἀνάγκας καὶ σβέσαι τὰς τῶν οἴστρων φλεγμονὰς, καὶ τὰς τῶν σωμάτων ἀλγηδόνας καθ᾽ ὑπερβολὴν οὔσας καταπαλαῖσαι, καὶ τῇ καλοκαγαθίᾳ τοῦ λογισμοῦ [l] διαπτύσαι πάσας τὰς τῶν παθῶν ἐπικρατείας. ἤδη δὲ καὶ ὁ καιρὸς ἡμᾶς καλεῖ ἐπὶ τὴν ἀπόδειξιν [m] τῆς θεωρίας τοῦ σώφρονος λογισμοῦ.

δ΄. Ἐπειδὴ γὰρ βαθεῖαν εἰρήνην διὰ τὴν εὐνομίαν οἱ πατέρες ἡμῶν εἶχον καὶ ἔπραττον καλῶς, ὥστε καὶ τὸν τῆς Ἀσίας βασιλέα Σέλευκον [n] τὸν [o] Νικάνορα χρήματα εἰς τὴν ἱερουργίαν αὐτοῖς ἀφορίσαι, καὶ τὴν πολιτείαν αὐτῶν ἀποδέχεσθαι. τότε δή τινες πρὸς τὴν κοινὴν νεωτερίσαντες ὁμόνοιαν, πολυτρόποις ἐχρήσαντο συμφοραῖς. Σίμων γάρ τις πρὸς Ονίαν ἀντιπολιτευόμενος, τὸν ποτὲ τὴν ἀρχιερωσύνην ἔχοντα [p] διὰ βίου, καλὸν καὶ ἀγαθὸν ἄνδρα, ἐπειδὴ πάντα τρόπον [q] δια-

quod totus majorum exercitus undique caſtrametatus munierat, pervenit. Mox alii omnes ad cœnam properare: rex vehementiſſima laborans ſiti, licet aquarum ſatis ſuperque eſſet, ſitim tamen illis ſedare haud poterat: verum neſcio quæ turbida cum ac bruta cupiditas aquæ hoſtium inceſſens, majorum in modum torruit ac inflammavit. Satellitibus itaque regis ſitim miſerantibus; terni juvenes, præſtanti milites virtute, regis moti cupiditate, armis inſtructi undique ac muniti, ſumpta ſitula, hoſtium vallo ſuperato, clam portarum cuſtodibus perruperunt; fontem hic illic per omnia hoſtium caſtra diſquirentes: quo reperto, aquam inde regi aſportarunt. At ille, quamvis ſiti torreretur majorem in modum, longe graviſſimum ſibi ducebat periculum, [*] ſi potum ſanguini parem ſumeret. Itaque oppoſita cupiditati ratione, potum libavit Deo. Mens ſiquidem temperata, perturbationum impetus vincere, libidinum flammas exſtinguere, vehementiſſimos corporis dolores ſuperare, omnes denique perturbationum dominatus rationis bonitate peſſundare valet. Sed jam tempus nos vocat ad propoſitam de temperata ratione quæſtionem confirmandam.

David aquam Deo libat quam inconſulto repererat.

4. Nam cum alta majores noſtri pace juſtitiam æquitatemque colendo fruerentur, omnibuſque florerent copiis, adeo ut rex Aſiæ Seleucus Nicanor pecuniam illis in ſacrificiorum uſum largiretur, eorumque rempublicam probaret: tum civium quorundam perditorum novis rebus ſtudentium ſcelere, quo communem concordiam labefactarent, in varias calamitates inciderunt. Quidam enim, Simon nomine, cum Onia, ſummo per vitam pontifice, viro ſane integerrimo & optimo cujus nulla vitæ pars labe aliqua poterat aſpergi, ini-

Seleucus Nicanor Judæis devotus.

Simonis adverſus Oniam diſſidia.

s Τῶν προγόνων] Quaſi primæ nobilitatis viri, maximeque conſpicui invicta fortitudine, quam eis ſacer textus ibi adſcribit: cujus ἐκφράσεως ac παραφράσεως nec Joſephus nec Eraſmus ſatis decorum aut fidem ſervarunt. Mendum eſt, quod duos Joſephus numerat, cum Scriptura tres habeat, qui ſic ſtrenue perruptis hoſtium caſtris aquam e fonte hauſere, quem in porta Bethlehem Scriptura dicit fuiſſe conſtitutum; nec proinde ſic rimari per caſtra omnia neceſſe fuit, ut Joſephus ſcribit: an vel maxime, quod ne Bethlehem illis viris ignota erat, ipſa civitas David, ſicque Hieroſolymorum vicina, etſi in ea tunc Philiſtini ſtationem habebant. Quod item verſos ad cœnam reliquos dicit Joſephus, Scriptura non dicit; veriſimiliuſque in ipſa acie contracta ſiti, per quam manus ejus defecerat & obriguerat cum gladio, nimia ſcilicet pugnæ inſtantia, ad præſidium reverſum, fontis illius memorem, ex quo ſæpius juvenis hauſiſſet, ſic vocem miſiſſe, votumque expreſſiſſe: quod forte deerat frigidæ copia, aut ſic probatæ, ut illa Bethlemetica. Ἀπροσδοκήτως etiam Eraſmus Davidis votum exaggerat non bibendi niſi ex aqua ejus ciſternæ aut fontis, ac quaſi pro illis poculis ſuis pugnatum vellet, hincque illis animum adderet: nihil enim Scriptura ejuſmodi inſinuat, aut Joſepho in mentem venit: Bene eſt, quod Joſephus ἀλόγιστον ἐπιθυμίαν dicit, nec minus etiam dixerim vocem *non ſatis ex judicio*, ut ſoleat nonnullis etiam magnis viris ac principibus incautis excidere, quæ ipſi ſic arripiuntur a ſubditis, præter etiam loquentium mentem. Longe vulgari ſiti debuiſſet Rex David, cum nec ipſa die dicatur Bethlehem expugnata eſſe. τὸ, συνέφρυγε etſi exemplaria habeant, plane vitioſum eſt. An ſuis emendet conjectura, Lector judicet. Coms.

t Ἐστρατοπεδεύκει.] Ἐστρατοπέδευκεν C A. ἐστρατοπεδεύκεσαν Aliis.

u Εἴσεσαν.] Ἤεσαν C A.

x Ὡς μάλιστα] ὡς δὴ μάλ. MSS. Spanh.

y Αὐτὸν ἀλόγιστος] Αὐτὸν Aliis.

z Συνέφρυγε & λύουσα κατέφλεγε.] Συνέφρυγε EB. Aliiſque.

a Βασιλέως] βασιλ. ἐπιθυμίᾳ MSS. Spanh.

b Δίψῃ σχετλιαζόντων,] Ἐπιθυμίᾳ C A.

c Στρατιῶται καρτεροὶ,] στρατιῶται καρτεροὶ deſunt Gen. add. MSS. Spanh.

d Πανοπλίας καθωπλίσαντο,] Πανοπλίας C A.

e Κάλπην] κάλπιν MSS. Spanh.

f Ἀνευράμενοι τὴν πηγὴν] Εὑράμενοι C A.

g Ἐξ αὐτῆς θαῤῥαλέως τῷ βασιλεῖ ἐκόμισαν.] ἐξ αὐτῆς τῷ βασιλεῖ ἐκόμισαν Gen. ἐξ αὐτῆς θαῤῥαλέως ἐκομ. τῷ βασιλεῖ τὸ πότον MSS. Spanh.

h Τῇ δίψῃ] κ. τὴν δίψαν Lipſ.

i Ψυχῇ] ψυχῆς Lipſ.

k Ἔφη.] Φησὶν C A.

l Διαπτύσαι] Ἀποπτύσαι C A. ἀποπτύσαι Lipſ.

m Τῆς θεωρίας] τῆς ἱστορίας Lipſ.

n Τὸν] Ita cum *Editis* nonnullis. prius erat Σέλευκον καὶ τὸν Νικάνορα, perperam. nam *Nicanor* dictus *Seleucus primus*. at *tertius* erat *Philopator*, ſub quo hæc contigerunt. à *Joſepho* autem *Antiq.* l. 16. p. 649. *Seleucus Nicanor* appellatur.

o Νικάνορα] Vel Νικάτορα, ceu inf. Nommor. Spanh. Νικάτωρ dictus Seleucus primus; tertius demum Φιλοπάτωρ ſub quo hæc contigerunt: cui etiam ſucceſſit Antiochus Epiphanes, qui Oniam Sacerdotio movit, & Jaſonem ſubrogavit, tantaque in Judæos debacchatus eſt, ac DEO ultore periit. Malim antiquum librarii errorem exiſtimare, quam Joſephi feſtinationem. Quanquam nihil levioris errati, quod ipſi Apollonio demandatam curam expilandi ærarii Templi Jeroſolymitani dicit, ipſumque ſacrilegii pœnas luiſſe, cum ſacer textus ſic clare Heliodoro tribuat, qui & ea pœna vere emendatus ſit, cum Apollonius Ebræorum hoſtis perſtiterit, & cum Simone Oniæ Pontificis exauctorationem procuraverit, ſignaque etiam cum Juda Maccabæo contulerit. Mirum certe, ſic vicinum auctorem ita in his cæcutiiſſe; nec deſunt alia, quibus aut non attigit Joſephus Scripturæ ſenſum, aut ejus feſtinando non meminit. Majorque ſemper auctoritas & fides ſacri Textus extiterit. Hic ſane emulgendis pecuniis commodius fuit Heliodorum ablegari, idque diſſimulato itinere, qui erat negotiis Regis præpoſitus, quam Apollonium, tantum ſcil. ducem ac prætorem, quem ſatis fuit admonere Regem, non relicta provincia ad negotium proficiſci, quod in urbe ſubjecta, ad Seleuci ditionis, Procuratoris facile induſtria nullo belli ſtrepitu, regia duntaxat auctoritate ac nomine expediri poſſet. Coms.

p Διὰ βίου,] Id ita dictum Joſepho ſuæ ætatis morem reſpiciente, quo Pontifices non διὰ βίου *per omnem vitam* illo tum munere fungebantur; ſed pene *ſingulis annis* ſæpe Pontifices erant, contra veterem utique Aaronis & filiorum inſtitutionem, qui ſic διὰ βίου miniſtrarunt, ac donec per Salomonem Abiathar ceſſare juſſus eſt: quod tamen in eo fuit ſingulare, nec niſi Divino nutu, ut exiſtimo, cui tum Salomon obſequebatur. Coms.

q Διαβάλλων] διαβάλλειν C A.

* *Al.* ſi quæ ſanguinis pretio veniret, aquam biberet.

inimicitias exercens; ubi omni calumniarum genere petitum, nullo incommodo per populum afficere potuit, patriam proditurus, ſolum vertit. Unde ad Apollonium, Syriæ & Phœnices & Ciliciæ ducem, accedens, dixit: „ commodorum regis ſtudio impulſus venio, ut ingentem privatarum pecuniarum vim in Hieroſolymitanis gazophylaciis reconditam eſſe indicem, quæ ad templum nihil ſpectent; ſed omnes ad Seleucum regem jure attineant.” His ſingillatim cognitis, Apollonius Simonis erga regem ſtudium collaudavit; & ad regem profectus, rem omnem de theſauro expoſuit; acceptaque à rege pecuniæ illius aſportandæ facultate, ad patriam noſtram illico una cum impuro Simone atque exercitu ingenti contendit. Seque eo adveniſſe ſignificat regis juſſu, privatarum gazophylacii pecuniarum accipiendarum cauſa. Tum populo ad hanc orationem ingemiſcente, & reclamante, indignum facinus eſſe exiſtimante, ut qui depoſita ſacroſancto theſauro crediſſent, iiſdem fraudarentur; ut poterant obſtabant. Apollonius autem in templum non ſine minis perrumpit. Cumque ſacerdotes una cum conjugibus ac liberis in templo ſupplicarent Deo, ut ſacroſanctum locum tam indigne violatum tueri vellet; Apollonio cum armata manu ad pecuniam diripiendam aſcendenti, ecce angeli equis vecti, cœlitus apparent, armis undique fulgurantes; qui non mediocrem terrorem horroremque illis incuſſere. Semianimis autem Apollonius in templi porticum exteriorem, cunctis patentem nationibus, corruens, manus in cœlum ſuſtulit, & flens Hebræos orabat, ut precibus pro ipſo conceptis, cœleſtem exercitum placarent. Quibus verbis Onias pont. max. motus, quanquam & alias veritus ne rex Seleucus Apollonium non tam divina vindicta quam humana fraude ſublatum arbitraretur, preces pro eo concepit. qui contra ſuam omniumque opinionem ſervatus abiit, regi indicaturus quæ ipſi acciderant. Mortuo autem Seleuco rege, ſuccedit in imperium filius ejus Antiochus, homo inſolens ac dirus: qui Oniam ſummo pontificatu exuit; fratremque illius Jaſonem pontificem maximum creavit, qui cum eo pactus fuerat, ut, ſi pontificatum ſibi deferret, talenta ei quotannis MMMDCLX penderet. Quapropter non modo pontificatum illi rex, ſed & dominatum in populum detulit. Ille autem cives ſuos, ab avitis moribus, inſtitutis, republica, legibus abductos, in omnem impuritatem præcipitavit: adeo ut non ſolum in faſtigio patriæ noſtræ gymnaſium exſtrueret, ſed & templi curam aboleret. Quibus ſceleribus

Apollonius compellatus.

Sacrilega invaſio & invaſoris pœna.

Antiochus Seleuci ſucceſſor.

Jaſon intruſus pontifex. ejus ſcelera & impietas.

βάλλων [r] ὑπὲρ τοῦ ἔθνους οὐκ ἴσχυσε κακῶσαι, φυγὰς ᾤχετο, τὴν πατρίδα προδώσων. ὅθεν ἥκων [s] ὡς Ἀπολλώνιον τὸν Συρίας τε [t] καὶ Φοινίκης καὶ Κιλικίας στρατηγόν, ἔλεγεν· „ εὔνους ὢν τοῖς τοῦ βασιλέως πράγμασιν ἥκω, μηνύσων πολλὰς ἰδιωτικῶν χρημάτων μυριάδας ἐν τοῖς Ἱεροσολύμων γαζοφυλακίοις τεθησαυρίσθαι, [v] τῷ ἱερῷ μὴ ἐπικοινωνούσας, καὶ προσήκειν ταῦτα Σελεύκῳ τῷ βασιλεῖ.” τούτων δὲ ἕκαστα γνοὺς ὁ Ἀπολλώνιος, τὸν μὲν Σίμωνα τῆς εἰς τὸν βασιλέα κηδεμονίας ἐπῄνει, πρὸς δὲ τὸν Σέλευκον ἀναβὰς κατεμήνυσε τὸν τῶν χρημάτων θησαυρόν· καὶ λαβὼν τὴν περὶ αὐτῶν ἐξουσίαν, ταχὺ εἰς τὴν [x] πατρίδα ἡμῶν μετὰ τοῦ καταράτου Σίμωνος καὶ βαρυτάτου στρατοῦ ἀνέβη· καὶ προσελθών, ταῖς τοῦ βασιλέως ἐντολαῖς ἥκειν ἔλεγεν, ὅπως τὰ ἰδιωτικὰ τοῦ γαζοφυλακίου λάβοι χρήματα. καὶ τοῦ ἔθνους πρὸς τὸν λόγον [y] σχετλιάζοντος, ἀντιλέγοντός τε, πάνδεινον εἶναι νομίσαντες εἰ οἱ τὰς [z] παραθήκας πιστεύσαντες τῷ ἱερῷ θησαυρῷ στερηθήσονται, ὡς οἷόν τε [a] ἦν, ἐκώλυον. μετὰ [b] ἀπειλῶν δὲ ὁ Ἀπολλώνιος ἀπῄει εἰς τὸ ἱερόν. τῶν δὲ [c] ἱερέων μετὰ γυναικῶν καὶ παιδίων [d] ἐν τῷ ἱερῷ ἱκετευσάντων τὸν Θεὸν ὑπερασπίσαι τοῦ ἱεροῦ καταφρονουμένου τοῦ τόπου, [e] ἀνιόντος τε μετὰ καθωπλισμένης τῆς στρατιᾶς τοῦ Ἀπολλωνίου πρὸς τὴν τῶν χρημάτων ἁρπαγήν, οὐρανόθεν ἔφιπποι [f] προσεφάνησαν ἄγγελοι περιαστράπτοντες τοῖς ὅπλοις, καὶ πολὺν αὐτοῖς φόβον τε καὶ τρόμον, [g] ἐνιέντες. καταπεσὼν [h] δὲ ἡμιθανὴς ὁ Ἀπολλώνιος ἐπὶ τὸν πάμφυλον τοῦ ἱεροῦ περίβολον, τὰς χεῖρας ἐξέτεινεν εἰς τὸν οὐρανόν, καὶ μετὰ δακρύων τοὺς Ἑβραίους παρεκάλει, ὅπως προσευξάμενοι περὶ αὐτοῦ τὸν οὐράνιον [i] ἐξευμενίσωνται στρατόν. τούτοις ἐπαχθεὶς τοῖς λόγοις Ὀνίας ὁ ἀρχιερεύς, καίτοι ἄλλως εὐλαβηθεὶς μήποτε νομίσειεν ὁ βασιλεὺς Σέλευκος ἐξ ἀνθρωπίνης [k] ἐπιβουλῆς [l] καὶ οὐ θείας δίκης ἀνῃρῆσθαι τὸν Ἀπολλώνιον, ηὔξατο περὶ αὐτοῦ. καὶ ὁ μὲν παραδόξως διασωθεὶς ᾤχετο δηλώσων τῷ βασιλεῖ τὰ συμβάντα αὐτῷ. τελευτήσαντος δὲ Σελεύκου τοῦ βασιλέως, διαδέχεται τὴν ἀρχὴν [m] Ἀντίοχος Ἐπιφανὴς υἱὸς αὐτοῦ, ἀνὴρ πάνδεινος καὶ ὑπερήφανος, ὃς καταλύσας τὸν Ὀνίαν τῆς ἀρχιερωσύνης, Ἰάσονα τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ κατέστησεν ἀρχιερέα, [n] συνθέμενον [o] δώσειν, εἰ ἐπιτρέψειεν αὐτῷ τὴν ἀρχήν, κατ' ἐνιαυτὸν τάλαντα τρισχίλια ἑξακόσια ἑξήκοντα. ὁ δὲ ἐπέτρεψεν αὐτῷ καὶ ἀρχιερᾶσθαι καὶ τοῦ ἔθνους [p] ἀφηγεῖσθαι. ὃς καὶ [q] ἐξεδιῄτησε τὸ ἔθνος καὶ ἐξεπολίτευσεν ἐπὶ πᾶσαν παρανομίαν, ὥστε μὴ μόνον [r] ἐπ' αὐτῇ τῇ ἄκρᾳ τῆς πατρίδος ἡμῶν γυμνάσιον κατασκευάσαι, ἀλλὰ καὶ καταλῦσαι τὴν τοῦ ἱεροῦ κηδεμονίαν. ἐφ' οἷς ἀγανακτήσασα

r Ὑπὲρ τοῦ ἔθνους] Κατὰ *Al.*

s Ὡς Ἀπολλώνιον] Πρὸς *C.A.*

t Καὶ Φοινίκης καὶ Κιλικίας] καὶ Φοινίκης καὶ Κιλικίας στρατηγόν. *Lipſ.*

v Τῷ ἱερῷ μὴ ἐπικοινωνούσας,] Τοῖς ἱεροῖς *Al.*

x Πατρίδα ἡμῶν] Ἱερουσαλὴμ μετὰ *Al.*

y Σχετλιάζοντος,] σχετλιάσαντος *Lipſ.*

z Παραθήκας] Παρακαταθήκας *C.A.* & *Lipſ.*

a Ἦν, ἐκώλυον.] Illud ἦν è *C.A.*

b Ἀπειλῶν δὲ ὁ Ἀπολλώνιος] Ἀπειλῶν *C.A.*

c Ἱερέων μετὰ γυναικῶν καὶ παιδίων] Γεραιῶν *Al.*

d Ἐν τῷ ἱερῷ ἱκετευσάντων τὸν Θεόν] ἱκετ. τὸν Θεὸν ἐν τῷ ἱερῷ. *Lipſ.*

e Ἀνιόντος τε] Ἀνιόντι τῷ Ἀπολλωνίῳ μετὰ *Al.* Joſephus hic (uti obſervavit Cl. *Lowthius*) diverſus abit a *Scriptore* libri ſecundi *Maccab.* qui tradit *Heliodorum* theſauris Regis præfectum à *Seleuco* miſſum.

f Προσεφάνησαν] προὐφάνησαν *Lipſ.*

g Ἐνιέντες.] Ἐνῆκαν *Al.* ἐνιέντες *Lipſ.*

h Δὲ ἡμιθανὴς] Γέ τοι *C.A.*

i Ἐξευμενίσωνται στρατόν.] *Al.* ἐξευμενίσονται στρατόν. Quæ verba in uno *MS.* ita ſequuntur, ὡμολόγει γὰρ ὁ Ἀπολλώνιος ἐκεῖσε ἡμαρτηκέναι, πᾶσί τε ἀνθρώποις ὑμνεῖν σωθεὶς τὴν τοῦ ἱεροῦ ἀρετὴν ἔλεγεν. Quorum vice hæc habet *Lipſ.* & alius *MS.* Ἔλεγε γὰρ ἡμαρτηκώς, ὅτι καὶ θανάτου ἄξιος (ἄξιον *Lipſ.*) ὑπάρχων, πᾶσί τε ἀνθρώποις ὑμνήσειν σωθεὶς τὸν τοῦ ἱεροῦ τόπου μακαριότητα.

k Ἐπιβουλῆς] *Gen.* ἐπιβουλῆς ἀνῃρῆσθαι. *Lipſ.* ἐπιβ. καὶ μὴ θείας δίκης.

l Καὶ οὐ θείας δίκης ἀνῃρῆσθαι] Καὶ μὴ θείας *C.A.*

m Ἀντίοχος Ἐπιφανὴς] Ὁ υἱὸς αὐτοῦ Ἀντίοχος Ἐπιφανής, ἀνὴρ ὑπερήφανος καὶ δεινὸς *C.A.*

n Συνθέμενον] Ἀντίοχος ὁ Ἐπιφανὴς *Lipſ.*

o Δώσειν, εἰ ἐπιτρέψειεν—κατ' ἐνιαυτὸν] Δώσειν αὐτῷ *Z.A.*

p Ἀφηγεῖσθαι.] *Al.* ἐφηγεῖσθαι.

q Ἐξεδιῄτησε] *Al.* διεξέτασε τὸ ἔθνος, *exploravit gentem.* ἐξεζήτησε τῶν Ἰουδαίων τὸ ἔθνος *C.A.* ἐξεδιῄτησε *Lipſ.*

r Ἐπ' αὐτῇ τῇ ἄκρᾳ] ἐν Ἀκροπόλει. Vide I. *Macc.* c. 1. v. 15. & II. *Macc.* cap. 4. v. 12. ὑπ' αὐτῇ τῇ ἄκρᾳ. Auctor libri 2. Maccab. c. 4. ἀκροπόλει nec Joſephus aliud voluit, in arce ergo conſtitutum ejuſmodi ephebeorum gymnaſium quaſi meritorium, ad nefanda proſtitutionis eorum, ut idem auctor magis proſequitur: Nec bene Eraſmus, ſed plane inſcite ad thermas reducit, quarum conſtructione templi fabricam turbavit. Certe turbavit non fabricam, ſed quidquid ejus ritus erat ſuſtulit; quod alterum caput eſt ejus improbitatis, diſtinctum ab illa extructione non thermarum, ſed dicti gymnaſii. Comb.

σασα ἡ θεία δίκη [s] αὐτὸν αὐτοῖς τὸν Ἀντίοχον ἐπολέμωσεν. ἐπειδὴ γὰρ πολεμῶν ἦν κατ᾽ Αἴγυπτον Πτολεμαίῳ, ἤκουσέ τι, ὅτι φήμης διαδοθείσης περὶ τοῦ τεθνάναι αὐτὸν, [t] ὡς ἔνι μάλιστα χαίροιεν [u] οἱ Ἱεροσολυμῖται, ταχέως ἐπ᾽ αὐτοὺς ἀνέζευξεν. [x] καὶ ὡς ἐπόρθησεν αὐτοὺς, δόγμα ἔθετο, „ [y] ὅπως [z] οἵτινες αὐτῶν φανεῖεν τῷ πατρίῳ πολιτευόμενοι νόμῳ, [a] καταλυθέντες θάνοιεν." [b] ἐπειδὴ δὲ κατὰ μηδένα τρόπον ἴσχυε καταλῦσαι διὰ τῶν δογμάτων [c] τὴν εὐνομίαν τοῦ ἔθνους ἀλλὰ πάσας τὰς ἀπειλὰς αὐτοῦ καὶ τιμωρίας ἑώρα καταλυομένας, ὥστε καὶ γυναῖκας, ὅτι περιέτεμον παιδία, μετὰ τῶν βρεφῶν [d] κατακρημνισθῆναι, προειδυίας ὅτι τοῦτο πείσονται· [e] ἐπεὶ οὖν τὰ δόγματα αὐτοῦ κατεφρονεῖτο ὑπὸ τοῦ λαοῦ, αὐτὸς διὰ βασάνων ἕνα ἕκαστον ἠνάγκαζε μιαρῶν [f] ἀπογευσαμένους ἐδεσμάτων ἐξόμνυσθαι τὸν Ἰουδαϊσμόν.

ε΄. Προκαθίσας γέ τοι μετὰ τῶν συνέδρων ὁ τύραννος Ἀντίοχος ἐπί τινος ὑψηλοῦ τόπου, καὶ τῶν στρατευμάτων αὐτῷ παρεστηκότων κυκλόθεν ἐνόπλων, [g] παρεκέλευσεν [h] αὐτοῖς ἕνα ἕκαστον τῶν Ἑβραίων [i] ἐπισπᾶσθαι, καὶ κρεῶν ὑείων καὶ εἰδωλοθύτων ἀναγκάζειν ἀπογεύεσθαι. εἰ δέ τινες μὴ [k] θελήσειαν μιαροφαγῆσαι, τούτους τροχισθέντας ἀναιρεθῆναι. [l] πολλῶν οὖν ἀναρπασθέντων [m] ἐκ τοῦ ὄχλου, ἀνήρ τις ὀνόματι Ἐλεάζαρος, τὸ γένος ἱερεὺς, τὴν ἐπιστήμην νομικὸς, καὶ τὴν ἡλικίαν προήκων, καὶ πολλοῖς τῶν περὶ τὸν τύραννον διὰ τὴν ἡλικίαν γνώριμος, παρήχθη πλησίον αὐτοῦ. καὶ ἰδὼν αὐτὸν ὁ Ἀντίοχος, ἔφη, „ ἐγὼ πρὶν ἄρξασθαι τῶν κατὰ σοῦ βασάνων, ὦ πρεσβῦτα, [n] συμβουλεύσω σοι ὅπως ἀπογευσάμενος [o] ὑείων σώζοιο· αἰδοῦμαι γὰρ σοῦ καὶ τὴν ἡλικίαν καὶ τὴν πολιὰν, ἣν μετὰ τοσοῦτον χρόνον ἔχων, οὔ μοι δοκεῖς φιλοσοφεῖν, τῇ Ἰουδαίων χρώμενος θρησκείᾳ. διὰ τί γὰρ, τῆς φύσεως κεχαρισμένης καλλίστην τὴν τοῦδε τοῦ ζώου σαρκοφαγίαν βδελλύττῃ; καὶ γὰρ ἀνόητον τοῦτο ἐστὶ, τὸ μὴ ἀπολαύειν τῶν χωρὶς ὀνείδους ἡδέων, [p] καὶ ἄδικον ἀποστρέφεσθαι τὰς τῆς φύσεως χάριτας. σὺ δέ μοι καὶ ἀνοητότερον ποιήσειν δοκεῖς, εἰ κενοδοξῶν περὶ τὸ ἀληθὲς, ἔτι κἀμοῦ καταφρονήσεις, ἐπὶ τῇ ἰδίᾳ τιμωρίᾳ. οὐκ ἐξυπνώσεις [q] ἀπὸ τῆς φιλοσοφίας ὑμῶν, καὶ ἀποσκεδάσεις [r] τὸν λογισμῶν σου τὸν λῆρον, καὶ ἄξιον νῦν τῆς ἡλικίας ἀναλαβὼν φιλοσοφήσεις [s] τὴν σύμφορον ἀλήθειαν· καὶ προσκυνήσας μου τὴν φιλάνθρωπον παρηγορίαν [t] οἰκτειρήσεις τὸ σεαυτοῦ γῆρας. καὶ γὰρ ἐνθυμήθητι ὡς εἰ καί τις ἐστὶ τῆσδε τῆς θρησκείας ὑμῶν ἐποπτικὴ δύναμις, [v] συγγνωμονήσειεν ἂν

divina ultio accenſa, illum ipſum Antiochum infenſum illis ac hoſtem reddidit. Nam cum in Ægypto foret bellum Ptolemæo inferens, fando accepit, rumore de ipſius morte dilato, quoſdam Hieroſolymitanos maximo gaudio fuiſſe perfuſos, atque expeditionem confeſtim contra eos ſuſcepit. „ Quibus debellatis, edicta promulgavit, ut ſiqui patriam legem obſervarent, morte mulctarentur". Verum ubi nullo modo edictis ſuis efficere poterat ut à lege natio illa deſciſceret, ſed ſuas minas pœnaſque omnes paſſim contemptas videret; adeo ut mulierculæ ob infantulos circumciſos, una cum filiolis, præcipitarentur, minime neſciæ hoc ſe perpeſſuras: cum, inquam, ejus edicta contemnerentur à populo, ipſe tormentis cogebat unumquemque, impuris cibis deguſtatis, Judaicos ritus religionemque ejurare.

Antiochi perſecutio.

Mulieres cum natis præcipitio necatæ.

5. Cum itaque immanis iſte tyrannus Antiochus cum aſſeſſoribus pro tribunali in excelſo quodam loco ſederet, armatis copiis undique aſtantibus; jubet, ut cuique Hebræorum præputium attrahant, atque ut ſuillas carnes, & immolatas ſimulachris victimas cogant quemque deguſtare: ſi qui de impuro eſu recuſarent, in rotam actos tollant. Jamque compluribus raptis è promiſcua multitudine, vir quidam nomine Eleazarus, genere ſacerdos, profeſſione legiſperitus, ætate grandis natu, multis eorum qui tyrannum circumſtabant per ætatem notus, coram eo adductus eſt. Quem conſpicatus Antiochus, dixit: „ Ego tibi, ô ſenex, auctor ſum, ut, priuſquam tormenta experiare, ſuilla carne guſtata, ſaluti conſulas tuæ: nam tuam & ætatem & canos revereor, quibus tanto jam tempore aſperſus, mihi certe, cum Judæorum ſuperſtitionem colas, ſapere non videris. Quamobrem enim, quæſo, natura præſertim hoc largiente, optimum hujuſce animantis eſum deteſtaris? nam rebus jucundis, à quibus abeſt probrum, frui nolle delirum profecto ac ſtupidum eſt. quin & iniquum videtur, optimæ parentis naturæ dona aſpernari. Tu autem multo mihi ſtultius videris facturus, ſi ad inanem de veritate opinionem me etiam tui cruciatu contemptum adjeceris: nec è nugaci iſta veſtra philoſophia tandem aliquando evigilaveris, cogitationumque tuarum gerras germanas diſpuleris, & dignam iſtac ætate mentem indueris, ut commodæ veritatis ſtudio te dedas: meam denique tam benignam adhortationem amplexus, tuæ ſaltem ſenectutis miſerere. Sic enim apud te cogites velim, ſi modo aliquod ſit numen, cui iſta ſuperſtitio ſit curæ, illud facile proculdubio hanc tibi noxam, quam

Eleazarus ad tribunal raptus.

Antiochi ſuaſoria.

s Αὐτὸν αὐτοῖς] Αὐτοῖς τὸν Ἀντίοχον ἐπολέμωσε C.A.
t Ὡς ἔνι μάλιστα] Ὡς ἔνι μ. E.A.
u Οἱ Ἱεροσολυμῖται,] Ἐν Ἱερουσαλὴμ Al.
x Καὶ ὡς ἐπόρθησεν αὐτοὺς, δόγμα ἔθετο,] καὶ ἐπόρθησεν αὐτοὺς, καὶ δόγμα ἔθετο Gen.
y Ὅπως] Vocem ὅπως omittunt aliquot Codd. MSS.
z Οἵτινες αὐτῶν φανεῖεν] Εἴ τινες C.A. εἴ τ. αὐτ. φανεῖεν, Lipſ.
a Καταλυθέντες θάνοιεν.] Καταλυθέντες non agnoſcit C.A.
b Ἐπειδὴ δὲ κατὰ μηδένα—δογμάτων] Καὶ ἐπεὶ κατὰ μηδένα τρ. C.A. καὶ ἐπεὶ τοῦτο οὐκ ἴσχυσε, ἀλλὰ π. E.B. καὶ ἐπεὶ κατὰ μηδένα τρόπον ἴσχυσε καταλῦσαι τι τῶν δογμάτων τοῦ ἔθνους ἐνόμων, ἀλλὰ πάσας Lipſ.
c Τὴν εὐνομίαν τοῦ ἔθνους,] Τὴν τοῦ ἔθνους εὔνοιαν C.A.
d Κατακρημνισθῆναι,] Clara adeo, ut a nobis reddita, prorſuſque ſacro textui conſona 2 Maccab. 6. 10. quo ſic deprehenſæ mulieres natos circumcidiſſe cum eis dicuntur præcipitio necatæ, ineptus Paraphraſtes (veriuſque temperator) Eraſmus in ſenſum non veræ pietatis, ſed fanatici furoris trahit: quod ſcilicet ita ſe mulieres ipſæ præcipitarent, atque nece longiora tormenta redimerent. Quam hæc conſona noſtris Joſephi. Non deterritas a natorum circumciſione, etſi hæc ſibi imminere (a Tyranno ſcilicet) præviderent. Comb.

e Ἐπεὶ οὖν τὰ δόγματα—ὑπὸ τοῦ λαοῦ,] Ἐπεὶ οὖν &c. deſunt in Lipſ.
f Ἀπογευσαμένους ἐδεσμάτων] Ἀπογευσαμένους τροφῶν C.A.
g Παρεκέλευσε] Παρ. τοὺς δορυφόρους Lipſ.
h Αὐτοῖς] Τοῖς δορυφόροις C.A.
i Ἐπισπᾶσθαι,] Περισπᾶσθαι Al.
k Θελήσειαν] Θελήσειαν Gen. θέλοιεν Lipſ.
l Πολλῶν οὖν ἀναρπασθέντων] Πολλῶν δὲ συναρπασθέντων, ὡς πρῶτος ἐκ τῆς ἀγέλης Ἑβραῖος, ὀνόματι Ἐλεάζαρος C.A.
m Ἐκ τοῦ ὄχλου, ἀνήρ τις ὀνόματι Ἐλεάζαρος,] ὡς πρῶτος ὀνόματι Ἐλεάζαρ. Gen. πρῶτος ἐκ τῆς ἀγέλης Ἑβραῖος ὀνόματι Ἐλεάζαρος Lipſ.
n Συμβουλεύσω σοι] Συμβουλεύσαιμ᾽ ἄν σοι τ. C.A. & Lipſ.
o Ὑείων σώζοιο] Τῶν ὑείων C.A.
p Καὶ ἄδικον,] Καὶ δι᾽ ἄδικον C.A.
q Ἀπὸ τῆς φιλοσοφίας ὑμῶν,] Ἀπὸ τῆς φλυάρου φιλοσοφίας C.A. quod in verſione agnovimus.
r Τὸν λογισμῶν—φιλοσοφήσεις] τὸν λογισμόν σου τὸν λῆρον καὶ προκύψεις Gen. τὸν λογ. σ. τὸν λῆρον καὶ ἄξιον τῆς ἡλικίας ἀναλαβὼν νοῦν, φιλοσοφήσεις σὺ τὸ συμφέρον τῆς ἀληθείας, προσκυνήσας, Lipſ.
s Τὴν σύμφορον] Τὸ τοῦ συμφέροντος ἀλήθειαν C.A.
t Οἰκτειρήσεις τὸ σεαυτοῦ γῆρας.] Οἰκτειρήσεις C.A.
v Συγγνωμονήσειεν] Συγγνωμονήσει ἄν σοι C.A.

x Τὸ-

quam neceſſitate coactus admiſeris, condonaturum." Cum iſtiuſmodi oratione ad nefarias epulas tyrannus invitaſſet; Eleazarus, dicendi facultate orata & exorata, verba facere ita cœpit. "nos, Antioche, qui divinæ legi nomen dedimus, nullam cenſemus violentiorem eſſe neceſſitatem, quam ut legi noſtræ * non obtemperemus. quo fit, ut nullo modo nobis legem violandam exiſtimemus, quanquam ſi revera non eſſet, uti tu augurarís, lex noſtra divinitus data, ſed opinionis errore divinam eſſe crederemus; ne ſic quidem nobis fas eſſet ſuſceptam ſemel de pietate ſententiam deponere & abjicere. Noli igitur putare, leve hoc fore peccatum, ſi rebus impuris veſcamur. Nam ſive in magnis, ſive in parvis, legem violare, perinde eſt: cum utrocunque modo, legis auctoritas conculcetur. Noſtram vero tu philoſophiam ludos facis, quaſi eam non ita convenienter rectæ rationi ſectemur ac colamus. Quæ tamen nos temperantiam docet; ut omnibus voluptatibus cupiditatibuſque imperemus: & fortitudinis præceptis excolit, ut nullum non laborem ſponte ſubeamus: juſtitia quoque & pietate imbuit, ut verum Deum, qui unus eſt, rite & magnifice colamus. Quocirca nullo modo adduci poſſumus, ut impuris cibis veſcamur: cum habeamus perſuaſum, divinitus hanc legem eſſe conſtitutam; ſitque nobis cognitum & exploratum, hujuſce legis auctorem, utpote noſtræ naturæ probe conſcium, quæ quidem noſtris animis convenientia judicaret, ea nobis comedenda conceſſiſſe: quæ autem repugnantia, eorum uſu nobis interdixiſſe. Crudele ergo eſt atque immane, non ſolum ad legem nos violandam; ſed & ad veſcendum, quò noſtrum hunc ciborum impurorum eſum odioſiſſimum irrideas, cogere. At hoc tu me riſu nequaquam excipies, ſacroſancta majorum, de lege obſervanda, fœdera teſtor: ne ſi oculos quidem mihi effoderis, & liqueſeceris viſcera. Non ſum, non ſum adeo ſenex & imbecillus, ut mihi ratio pietatis cauſa non juveneſcat. Para contra hæc rotas, ignemque vehementius incende. Haudquaquam ita me meæ ſenectutis miſeret, ut patriam legem illius gratia ſim deſerturus. te, ô magiſtra lex, non fruſtrabo, nec te, cariſſima continentia, ejurabo: neque tibi, ratio ſapientiſſima, ero dedecori: neque te abnegabo, honorandum ſacerdotium & legis prudentia: neque venerandam ſenectutem & ex legis præſtituto actam ætatem, os contaminabit unquam. Quinimo caſtum me & purum, tua tormenta vel ad mortem uſque nihil prorſus reformidantem, majores excipient. Utcunque nefaria in me & immani diritate deſævias: meas tamen de pietate tuenda cogitationes, nec verbis nec factis reges."

Eleazari oratio.

ἐπὶ πάσῃ τῇ δι' ἀνάγκην παρανομίᾳ γενομένῃ." [x] Τοῦτον [y] οὖν τὸν τρόπον ἐπὶ τὴν ἔκθεσμον σαρκοφαγίαν ἐποτρύνοντος τοῦ τυράννου, λόγον ᾔτησεν ὁ Ἐλεάζαρος. καὶ λαβὼν τοῦ λέγειν ἐξουσίαν, ἤρξατο δημηγορεῖν, [z] λέγων οὕτως. "ἡμεῖς, Ἀντίοχε, θείῳ πεπεισμένοι νόμῳ πολιτεύεσθαι, οὐδεμίαν ἀνάγκην βιαιοτέραν [a] εἶναι νομίζομεν τῆς πρὸς τὸν νόμον ἡμῶν εὐπειθείας. διὸ δὴ κατ' οὐδένα τρόπον παρανομεῖν ἀξιοῦμεν. καίτοι εἰ καὶ κατ' ἀλήθειαν μὴ ἦν ὁ νόμος ἡμῶν, ὡς [b] σὺ ὑπολαμβάνεις, θεῖος, ἄλλως δὲ ἐνομίζομεν αὐτὸν εἶναι θεῖον, οὐδὲ οὕτως ἐξὸν ἦν ἡμῖν τὴν ἐπὶ τῇ εὐσεβείᾳ δόξαν ἀκυρῶσαι. μὴ μικρὰν οὖν εἶναι νομίσῃς ταύτην, εἰ μιαροφαγήσαιμεν, ἁμαρτίαν. τὸ γὰρ [c] ἐπὶ μικροῖς καὶ μεγάλοις παρανομεῖν ἰσοδύναμόν ἐστι· δι' ἑκατέρου γὰρ [d] ὁ νόμος ὁμοίως ὑπερηφανεῖται. χλευάζεις δὲ ἡμῶν τὴν φιλοσοφίαν, ὥσπερ οὐ μετ' εὐλογιστίας ἐν αὐτῇ [e] βιούντων. σωφροσύνην τε γὰρ ἡμᾶς ἐκδιδάσκει, [f] ὥστε πασῶν τῶν ἡδονῶν καὶ ἐπιθυμιῶν κρατεῖν. καὶ ἀνδρείαν [g] ἐξασκεῖ, ὥστε πάντα πόνον ἑκουσίως ὑπομένειν· καὶ δικαιοσύνην [h] καὶ εὐσέβειαν [i] παιδεύει, ὥστε μόνον τὸν ὄντα Θεὸν σέβειν μεγαλοπρεπῶς. διὸ οὐ μιαροφαγοῦμεν. πιστεύοντες γὰρ Θεοῦ καθεστάναι τὸν νόμον, οἴδαμεν [k] ὅτι κατὰ φύσιν ἡμῖν συμπαθεῖ ὁ νομοθέτης. ὁ τοῦ [l] νόμου κτίστης, τὰ μὲν οἰκειωθησόμενα ἡμῶν ταῖς ψυχαῖς ἐπέτρεψεν ἐσθίειν, τὰ δὲ ἐναντιωθησόμενα ἐκώλυσε σαρκοφαγεῖν. [m] τυραννικὸν οὖν ἐστιν οὐ μόνον τὸ ἀναγκάζειν ἡμᾶς παρανομεῖν, ἀλλὰ καὶ ἐσθίειν, ὅπως τῇ ἐχθίστῃ ἡμῶν μιαροφαγίᾳ ταύτῃ [n] ἐπεγγελάσῃς ἡμᾶς. ἀλλ' οὐ γελάσεις κατ' ἐμοῦ τοῦτον τὸν γέλωτα, [o] μὰ τοὺς ἱεροὺς τῶν προγόνων περὶ τοῦ φυλάξαι τὸν νόμον [p] ὅρκους, οὐδ' ἂν ἐκκόψῃς μου τὰ ὄμματα καὶ τὰ σπλάγχνα τήξῃς. οὐχ οὕτως εἰμὶ γέρων ἐγὼ καὶ ἄνανδρος [q] ὑπάρχω, ὥστε μοι διὰ τὴν εὐσέβειαν μὴ [r] νεάζειν τὸν λογισμόν. πρὸς ταῦτα τροχοὺς εὐτρέπιζε καὶ τὸ πῦρ ἐκφύσα σφοδρότερον. οὐχ οὕτως [s] οἰκτείρομαι τὸ ἐμαυτοῦ γῆρας, ὥστε με [t] δι' αὐτοῦ τὸν πάτριον καταλῦσαι νόμον. οὐ ψεύσομαί σε, παιδευτὰ νόμε, [v] οὐδ' ἐξομοῦμαί σε φίλη ἐγκράτεια, οὐδὲ καταισχυνῶ σε φιλόσοφε λόγε, οὐδ' ἐξαρνήσομαί σε ἱερωσύνη τιμία, καὶ νομοθεσίας ἐπιστήμη. οὐδὲ [x] μιανεῖ μου τὸ σεμνὸν [y] γῆρας στόμα, οὐδὲ νομίμου βίου ἡλικίαν. ἁγνὸν δέ με [z] εἰσδέξονται οἱ πατέρες, μὴ φοβηθέντα σου τὰς μέχρι θανάτου ἀνάγκας. [a] ἀσεβῶν γὰρ τυραννήσεις· τῶν δὲ ἐμῶν [b] ὑπὲρ τῆς εὐσεβείας λογισμῶν οὔτε διὰ λόγων οὔτε δι' ἔργων δεσπόσεις."

ϛ'. Τοῦ-

x Τοῦτον] τ. τ. τρ. ἐπὶ τὴν ἔκθεσμον σαρκοφαγίαν ἐποτρύνοντος τοῦ τυράννου, λόγον ᾔτησεν ὁ Ἐλεάζαρος Lipſ.
y Οὖν τὸν τρόπον] Illud οὖν non agnoſcit C A.
z Λέγων οὕτως.] Λέγων deeſt C A.
a Εἶναι νομίζομεν] ἐνομίζομεν Lipſ.
b Σὺ ὑπολαμβάνεις.] Ita cum C A. in aliis deeſt σύ.
c Ἐπὶ μικροῖς] Ἐν μικροῖς καὶ ἐν μεγ. C A.
d Ὁ νόμος ὁμοίως] Ὡς ὁμοίως ὁ νόμος C A. & Lipſ. ἀνομοίως ὁ νόμος Al.
e Βιούντων.] Al. ἐγκαυχώντων, vel ὑγιούντων.
f Ὥστε πασῶν—ἐπιθυμιῶν κρατεῖν.] ὥστε διὰ πάντων τῶν ἠθῶν ἰσονομεῖν καὶ εὐσέβειαν ἐκδιδάσκει, ὥστε μόνον Lipſ.
g Ἐξασκεῖ.] Ἐξασκοῦν C A.
h Καὶ εὐσέβειαν] Illa καὶ εὐσέβειαν deſunt C. A.
i Παιδεύει.] Παιδεύει, ὥστε διὰ πάντων τῶν ἠθῶν ἰσονομίαν καὶ εὐσέβειαν ἐκδιδάσκειν, ὥστε μόνον τ. ὄ. Θ. σέβειν μ. C A.
k Ὅτι κατὰ φύσιν] Καὶ κατὰ φ. Al. & mox v. 27. ὁ τὰ μὲν σὰ.
l Νόμου κτίστης.] Κόσμου C A. & Lipſ.
m Τυραννικὸν οὖν ἐστιν] Τυραννικὸν δὲ οὐ μ. C A.
n Ἐπεγγελάσῃς ἡμᾶς.] Ἐπεγγελάσῃ C A.
o Μὰ τοὺς ἱεροὺς] Οὔτε τοὺς ἱεροὺς τῶν πρ. C A. ἀλλὰ τ. ἱερ. Lipſ.
p Ὅρκους.] Οὐ παρήσω poſt ὅρκους addit C A.
q Ὑπάρχω.] Illud ὑπάρχω deſiderat C A.
r Νεάζειν τὸν λογισμόν.] Ἀνανεάζειν Al.
s Οἰκτείρομαι τὸ ἐμαυτοῦ γῆρας.] Οἰκτείρω C A.
t Δι' αὐτοῦ] Δι' ἑαυτοῦ C A.
v Οὐδ' ἐξομοῦμαι] Οὐδὲ ψεύσομαί σε, οὐδ' ἐξομ. C A.
x Μιανεῖ μου τὸ σεμνὸν] Μιανεῖς C A. & Lipſ.
y Γῆρας στόμα.] Γήρως C A. & Lipſ.
z Εἰσδέξονται οἱ πατέρες.] Οἱ πατέρες προσδέξονται C A.
a Ἀσεβῶν γάρ μου τυραννήσεις] Ἀσεβῶν μὲν γὰρ τ. C A. A voce ἀσεβῶν omnia uſque ad τοῦτον τὸν τρόπον, ſup. §. uſque §. 6. deſunt in aliquibus libris.
b Ὑπὲρ τῆς εὐσεβείας] Περὶ τῆς εὐσεβείας C A.
* Illud non adjectum eſſe volui, ut reſpondeat voci ἀσεβῶν, quam repoſui vice εὐσεβῶν.

Ela-

ϛʹ. Τοῦτον τὸν τρόπον ἀντιρρητορεύσαντα ταῖς τοῦ τυράννου [c] παρηγορίαις [d] περιστάντες οἱ δορυφόροι, πικρῶς ἔσυρον ἐπὶ τὰ βασανιστήρια τὸν Ἐλεάζαρον. καὶ πρῶτον μὲν [e] περιέδυσαν τὸν γηραιὸν [f] εὐκοσμούμενον τῇ περὶ τὴν εὐσέβειαν εὐσχημοσύνῃ ἔπειτα [g] περιαγκωνίσαντες ἑκατέρωθεν, μάστιξι κατῄκιζον, „ [h] πείσθητι ταῖς τοῦ βασιλέως ἐντολαῖς" ἑτέρωθεν κήρυκος ἐπιβοῶντος. ὁ δὲ μεγαλόφρων καὶ εὐγενὴς [i] ἀληθῶς Ἐλεάζαρος, ὥσπερ ἐν ὀνείρῳ βασανιζόμενος, καὶ οὐδένα τρόπον μετετρέπετο ἀλλ' ὑψηλοὺς ἀνατείνας εἰς οὐρανοὺς τοὺς ὀφθαλμοὺς, ἀπεξαίνετο ταῖς μάστιξι τὰς σάρκας ὁ γέρων, καὶ κατερρεῖτο τῷ αἵματι, καὶ τὰ πλευρὰ κατετιτρώσκετο καὶ πίπτων εἰς τοὔδαφος [k] ἐκ τοῦ μηκέτι φέρειν τὸ σῶμα τὰς ἀλγηδόνας, ὀρθὸν εἶχε καὶ [l] ἀκλινῆ τὸν λογισμόν. λὰξ γέ τοι τῶν πικρῶν τις δορυφόρων εἰς τοὺς κενεῶνας ἐναλλόμενος ἔτυπτεν, ὅπως ἐξανίσταιτο πίπτων. ὁ δὲ [m] τυπτόμενος ὑπέμενε τοὺς πόνους, καὶ περιεφρόνει τῆς ἀνάγκης, καὶ διεκαρτέρει τοὺς αἰκισμοὺς, καὶ [n] ὡς γενναῖος ἀθλητὴς ὁ [o] γέρων ἐνίκα τοὺς βασανίζοντας ἱδρῶν [p] δὲ τὸ πρόσωπον καὶ σφόδρα ἐπασθμαίνων, καὶ ὑπ' αὐτῶν τῶν βασανιστῶν ἐθαυμάζετο τῆς εὐψυχίας. [q] ὅθεν τὰ μὲν ἐλεῶντες τὰ τοῦ γήρως αὐτοῦ τὰ δὲ ἐν συμπαθείᾳ διὰ τὴν συνήθειαν ὄντες, τὰ δὲ ἐν θαυμασμῷ τῆς καρτερίας, προσιόντες αὐτῷ τινες τῶν τοῦ βασιλέως ἔλεγον. „ τί „ τοῖς κακοῖς τούτοις [r] σεαυτὸν ἀλογίστως [s] παραβάλλεις Ἐλεάζαρε; „ ἡμεῖς μέν σοι τῶν ἡψημένων κρεῶν „ παραθήσομεν, σὺ δὲ ὑποκρινόμενος τῶν ὑείων [t] ἀπο„γεύσασθαι, σώθητι." [u] ὁ δὲ ὡς πικρότερον αἰκισθεὶς διὰ τῆς συμβουλίας, [x] ἔκραξε λέγων. „ μὴ γένοιτο ἵνα „ οὕτω κακῶς φρονήσωμεν οἱ παῖδες Ἀβραὰμ, ὥστε „ μαλακοψυχήσαντες ἀπρεπὲς ἡμῖν δρᾶμα ὑποκρίνα„σθαι. καὶ γὰρ ἀλόγιστον, [y] πρὸς ἀλήθειαν ζήσαντες „ τὸν μέχρι γήρως βίον, καὶ τὴν ἐπ' αὐτῷ δόξαν νομί„μως φυλάξαντες, εἰ νῦν μεταβαλοίμεθα, καὶ αὐτοὶ μὲν „ ἡμεῖς [z] γινόμεθα τοῖς νέοις ἀσεβείας τύπος, [a] ἵνα „ καὶ παράδειγμα γενώμεθα τῆς μιαροφαγίας. [b] αἰσχρὸν „ δὲ ἐπιβιώσομεν ὀλίγον χρόνον, καὶ τοῦτον καταγε-

6. Ita tyranni adhortationi reſpondentem, circumſtantes ſatellites ad tormenta Eleazarum traxerunt crudeliſſime. Ac primum veſtibus ſenem exuunt, ſplendido pietatis habitu ornatiſſimum: dein brachiis à tergo utrinque ligatis cædunt flagris, præcone ex editiore loco magna voce clamante, „ regis mandato obtempera." Magnanimus interea & vere generoſus Eleazarus, quaſi in ſomnio cruciaretur de ſententia minime dimovebatur: ſed oculis ſublime in cœlum erectis, caro ſeni flagris diſcerpebatur & inundabat ſanguine, & latera vulneribus conficiebantur: & cum jam corpuſculum dolorum acerbitati diutius ferendæ eſſet impar, erecta interim & ſtabili & immota ratione perſtante, humi concidit. Tum ſatellitum neſcio quis calce ad ilia irruens percuſſit; ut lapſus exſurgeret. Ille vero ictus, dolorum aſperitatem invicto animo pertulit, moleſtiam contempſit, verberum atrocitatem conſtanter toleravit: fortiſque athletæ inſtar, ſenex vicit carnifices. Manante jam per vultum ſudore, ſpirandique difficultate graviter opprimente; ejus animi magnitudo ipſis tortoribus fuit admirationi: adeo ut decrepitæ ætatis miſeratione tacti, partim ob veterem neceſſitudinem condolentes, partim conſtantia obſtupeſcentes, quidam regis ſatellitum, ad eum accedentes, ſic alloquerentur: „ quid te, „ malum, Eleazare, in has ærumnas tam incon„ſiderate ac temere conjicis? Quin potius nos „ tibi elixas carnes ſuillas apponemus: quas tu „ guſtare præ te feres, ut vitæ tuæ conſulas." Ille autem, quaſi his monitis acerbiore contumelia affectus, vociferebatur: „ abſit, abſit ut Abra„hami poſteri ita deliremus, ut animo remiſſo & „ abjecto perſonam noſtræ dignitati minus con„venientem ſuſtineamus. Nam plane videtur à „ ratione alienum & abhorrens, ut tota ætate „ ad extremam uſque ſenectutem convenienter „ veritati acta, perſtante ejus etiam gloria inte„gra & illibata, nunc demum de ſententia „ diſcedamus, noſque ipſi impietatis exem„plar, impura dape guſtata, juventuti propo„namus; & quod vitæ reliquum eſt, turpiter at„que ignominioſe tranſigamus, idque noſtra timi„ditate

Eleazari cruciatus & conſtantia.

c Παρηγορίαις] *Al.* [illegible].
d Περιστάντες] Παραστάντες *C.A.*
e Περιέδυσαν] Περιέδυσαν αὐτὸν, ἔπειτα in *Editis nonnullis.* περιέδυσαν αὐτὸν, ἔπειτα *Gen.* περιέδ. γηραιὸν ἐγκοσμούμενον τῇ περὶ τὴν εὐσέβειαν εὐσχημοσύνῃ *Lipſ.*
f Εὐκοσμούμενον] Ἐγκεκοσμημένον *Al.*
g Περιαγκωνίσαντες] Recto ordine aptandis ad flagrum atque verbera, detractis veſtibus ligantur ad curvaturam (quod eſt ἀγκὼν) brachia, ſive retro ad tergum projectis manibus, ſive etiam ad latera, vel ad pectus ligatis, ne ſcilicet manus liberæ verberum grandini incommodent. Habetque Theſauri Auctor hic ejus vocis exemplum, quod deſiderat: Portus etiam ejus vocis ſignificationem, περιαγκωνίζομαι, quam Suidas expoſuit, & in qua ipſe hæret. *Manus poſt terga vincio* quidam dicunt τὸ περιαγκωνίζω, quod ita ſæpe tortor reum vinciat, vinctumque ad certam diſtantiam teneat ac præmittat, ut a dorſo ictus infligat. Verum vox Græca ſignantius aliquid habet & communius. Hinc Latinis *Ancus* ἀπὸ τοῦ ἀγκῶνος. Gloſſ. veter. *Ancus*, *mancus*, κυλλὸς, [illegible]. Feſtus: *Qui aduncum brachium habet, ut exporrigi non poſſit*: nec aliud ad verbera quæritur, quamvis in partem manus projiciantur. Ipſe ſe Joſephus explicat, & quid velit hac voce oſtendit, dum cap. 9. ita deſcribit ſimilem pœnam primi Maccabæorum; *diſſiſſa tunica* διέδησαν τὰς χεῖρας αὐτοῦ καὶ τοὺς βραχίονας ἑκατέρωθεν *utrinque manus ejus & brachia vinxerunt*: ubi nihil eſt, quo manus a tergo revinctæ debeant intelligi: etſi ibi quoque ſic Eraſmus ludit, & ſua Joſephi dictis ſupponit. Comb.
h Πείσθητι ταῖς] [illegible] *E.A.*
i Ἀληθῶς Ἐλεάζαρος.] Ὡς ἀληθῶς *C.A.* & *Lipſ.*
k Ἐκ τοῦ μηκέτι φέρειν] Ἀπὸ τοῦ μ. *C.A.*
l Ἀκλινῆ] *Al.* [illegible].
m Τυπτόμενος] Illud τυπτόμενος non agnoſcit *C.A.* καὶ καθάπερ γενναῖος ἀθλητὴς τυπτ. ἐν. *Lipſ.*
n Ὡς γενναῖος] *Al.* καθάπερ.
o Γέρων] γέρων. ἱδρῶν γε τὸ πρόσωπον καὶ ἐπασθμαίνων σφοδρῶς, καὶ ὑπ' αὐτῶν τῶν βασανιζόντων *Lipſ.*
p Δὲ τὸ πρόσωπον] Γέ τοι *C.A.*
q Ὅθεν τὰ μὲν ἐλεῶντες] τὰ μὲν ἐλ. Conf. infr. §. 9. *Lipſ.*
r Σεαυτὸν ἀλογίστως] *Al.* [illegible]. σεαυτὸν ἀλογίστως ἀπόλλεις *Lipſ.*
s Παραβάλλεις] Ὑποβάλλεις *Aliis.*
t Ἀπογεύσασθαι,] ἀπογεύσαι *Lipſ.*
u Ὁ δὲ] Καὶ ὁ Ἐλεάζαρος *C.A.* ὁ Ἐλεάζαρος ὥσπερ πικρότερον διὰ τῆς συμβουλίας αἰκισθεὶς, ἀνεβόησεν *Lipſ.*
x Ἔκραξε λέγων] Ἀνεβόησε μὴ οὕτως κ. *C.A.*
y Πρὸς ἀλήθειαν] Εἰ πρὸς ἀλ. *C.A.* & mox νῦν μεταβ. ſine εἰ.
z Γινόμεθα τοῖς νέοις ἀσεβείας τύπος.] γεν. τοῖς νέοις ἀσεβείας τύπος, ἵνα παράδειγμα γενώμεθα τῆς μιαροφαγίας *Lipſ.*
a Ἵνα καὶ] Ἵνα καὶ παρ. *C.A.*
b Αἰσχρὸν] Αἰσχρὸν γὰρ εἰ ἐπιβ. *C.A.* Plena hic omnia, nec illa Eraſmi ad Proſopopœiam neceſſaria, quæ nec Eleazarus locutus merito videri poſſit, nec ſcripſiſſe Joſephus; cujuſmodi eſt illa invocatio Patris Abrahæ, & quod in ejus ſinum gremiumque gratuletur ſe morte venturum: Sinum Abrahæ expreſſit Dominus Luc. 16, 22. in quem delatus ſit Lazarus, & in quo a divite epulone conſpectus; ſive ſinum ipſum Abrahæ intelligamus, in quo, ut hominis ſinu, Lazarus ut illi cariſſimus conquieſceret, ſeu etiam epularetur, quo fere privilegio Johannes in ſinu JESU in Cœna recubuit, ut Grotius aliique exponunt, intellexeruntque Hebræi, cum Eliezerum ſervum quondam Abrahæ fideliſſimum in ejus ſinu conquieſcere dixerunt; ſive, ut fere Antiqui, per metaphoram, regionem piis animis adſcriptam, quomodo ſinum terræ & maris dicimus, qui velut Abrahamo in eo principe, ſinus Abrahæ dictus ſit; neutroque ſenſu ita facile ſibi gratulatus Abrahæ ſinum intelligatur Eleazarus, ut hæc effutire debuerit Eraſmus; quod primo modo ſingularis excellentiæ eſt, non facile cuivis, etiam ſanctiſſimo præſumenda, quodque non videantur Hebræi ſuam illam Eden & παράδεισον ac Sanctorum locum ſinus Abrahæ nomine intellexiſſe, vel producenda Eraſmo loca, unde id habuerit. Comb.

„ ditate ab omnibus deriſa: à tyranno quoque ipſo „ ut imbecilli, contemnamur; pro divina denique „ lege noſtra non ad mortem uſque propugnemus. „ Vos igitur, qui genus ab Abrahamo ducitis, his „ ſpretis ac contemptis, fortiter animoſeque pie„ tatis cauſa, mortem oppetite. vos autem, regis „ ſatellites, quid ſtatis quid cunctamini?" Cum itaque viderent illum tam excelſo animo ſuppliciorum gravitatem infra ſe ducere ac deſpicere, neque omnino ipſorum commiſeratione mutari; igni impoſuerunt. Quo cum conjiciebant admotis ſonticis inſtrumentis ad uſtulandum, & graveolentes ſuccos in nares illi infundebant. Ille vero ad oſſa uſque jam combuſtus, & è vita mox emigraturus, oculis ad Deum ſublatis, dixit; „ tu probe noſti, „ ô Deus, me legis tuæ cauſa, cum ſalutis poteſtas „ oblata ſit, tormentis flagrantibus vitam finire. „ Quare, meo, illorum nomine, ſupplicio, con„ tentus; genti tuæ propitius eſto, ſanguineque „ meo expiationem pro illis facito: & iſtam animu„ lam loco animarum eorum accipito." Quæ cum dixiſſet ſanctiſſimus vir, intrepide atque animoſe in mediis cruciatibus vitam cum morte commutavit: atque ad extrema uſque ſupplicia, perturbationibus rationem legis gratia oppoſuit. Eſt igitur in confeſſo, piam rectamque rationem perturbationibus imperare. Nam ſi rationis perturbationes eſſent dominæ ac magiſtræ: conſentaneum utique videretur, ut dominationis jus penes illas reperiri teſtimonio noſtro confirmaremus. Jam vero cum ratio perturbationes vincat, par eſt ut principatum illi deferamus. Ac ſane æquiſſimum eſt, niſi ridiculi eſſe velimus, imperium fateri rationis eſſe, quandoquidem moleſtias extrinſecus advenientes moderatur: neque moleſtias ſolum, ſed & voluptates regit, uti demonſtravi, neque ipſis omnino cedit.

Eleazari ſuprema oratio.

7. Patris quippe noſtri Eleazari ratio, ſcientiſſimi gubernatoris inſtar, clavum naviculæ pietatis in perturbationum pelago tenens, tyranni minis jactata & decumanis cruciatuum fluctibus obruta, pietatis gubernacula nullo modo convertit, donec immortalis victoriæ portum recto & ſecundo curſu appulit. Non ita ſolet unquam civitas multis variiſque machinis obſeſſa, reſiſtere: ut ſanctiſſimi Eleazari divinus animus, verberibus ac tormentis vaſtatus, hoſtes obſidentes, rationis pro pietate decertantis, vi, debellavit. Mente ſua, quaſi prærupta caute porrecta, pater Eleazarus inſanos perturbationum fluctus diſſipavit. ô digniſſime ſacerdotio ſacerdos: non polluiſti ſanctos dentes, nec ventrem, ſacratos Deo cibos continere ſolitum, eſca impura contaminaſti. ô aſtipulator legis, divinique verbi ſectator! tales plane decet eſſe ſacrificos, qui legem ſuo ipſorum ſanguine ac generoſo ſudore, malis omnibus ad mortem uſque exantlatis, aſſerere atque vindicare non dubitent. Tu, pater, ju-

„ λοιμοὶ [c] πρὸς ἁπάντων ἐπὶ τῇ [d] δειλίᾳ. καὶ „ ὑπὸ μὲν τοῦ τυράννου ὡς ἄνανδροι καταφρονηθῶμεν, τὸν „ δὲ θεῖον ἡμῶν νόμον μὴ μέχρι θανάτου προασπί„ σαιμεν. πρὸς ταῦτα ὑμεῖς μὲν, ὦ Ἀβραὰμ παῖδες, „ εὐγενῶς ὑπὲρ τῆς εὐσεβείας τελευτᾶτε. οἱ δὲ τοῦ „ τυράννου δορυφόροι, τί μέλλετε;" ἰδόντες δὲ αὐτὸν οὕτω πρὸς τὰς ἀνάγκας μεγαλοφρονοῦντα, καὶ μηδὲ πρὸς τὸν οἰκτιρμὸν αὐτῶν μεταβαλλόμενον, ἐπὶ τὸ πῦρ [e] ἀνῆγον. ἔνθα διὰ κακοτέχνων ὀργάνων καταφλέγοντες αὐτὸν [f] ὑπέρριπτον, καὶ δυσώδεις χυλοὺς εἰς τοὺς μυκτῆρας αὐτοῦ κατέχεον. ὁ δὲ μέχρι τῶν ὀστέων ἤδη κατακεκαυμένος καὶ μέλλων λειποθυμεῖν, [g] ἀνατείνας τὰ ὄμματα πρὸς τὸν Θεὸν, εἶπε „ σὺ „ οἶσθα Θεὲ, ὅτι, παρόν μοι σώζεσθαι, βασάνοις „ καυστικαῖς ἀποθνήσκω διὰ τὸν νόμον. [h] τοιγαροῦν „ ἵλεως γενοῦ τῷ ἔθνει σου, ἀρκεσθεὶς τῇ ἡμετέρᾳ „ ὑπὲρ αὐτῶν δίκῃ. καθάρσιον αὐτῶν [i] ποίησαι τὸ „ ἐμὸν αἷμα, καὶ [k] ἀντὶ ψυχῶν αὐτῶν λάβε τὴν „ ἐμὴν ψυχήν." [l] καὶ ταῦτα εἰπὼν ὁ ἱερὸς ἀνὴρ, [m] εὐγενῶς ταῖς βασάνοις ἐναπέθανε, καὶ μέχρι τῶν τοῦ θανάτου βασάνων ἀντέστη τῷ λογισμῷ διὰ τὸν νόμον. ὁμολογουμένως οὖν δεσπότης τῶν παθῶν ἐστὶν ὁ εὐσεβὴς λογισμός. εἰ γὰρ τὰ πάθη τοῦ λογισμοῦ ἐπεκράτησαν, [n] τούτοις ἂν ἀπεδόμεν τὴν τῆς ἐπικρατείας μαρτυρίαν. νυνὶ δὲ τοῦ λογισμοῦ τὰ πάθη νικήσαντος, αὐτῷ προσηκόντως τὴν τῆς ἡγεμονίας [o] προσνέμομεν ἐξουσίαν. καὶ δίκαιόν ἐστιν ὁμολογεῖν ἡμᾶς, τὸ κράτος εἶναι τοῦ λογισμοῦ, ὅπου γε [p] τῶν ἔξωθεν ἀλγηδόνων ἐπικρατεῖ· ἐπεὶ καὶ γελοῖον. καὶ οὐ μόνον [q] δὲ τῶν ἀλγηδόνων ἐπιδείκνυμι κεκρατηκέναι τὸν λογισμὸν, ἀλλὰ καὶ τῶν ἡδονῶν κρατεῖν καὶ μηδὲ αὐταῖς ὑπείκειν.

ζ'. Ὥσπερ γὰρ ἄριστος κυβερνήτης ὁ τοῦ πατρὸς ἡμῶν Ἐλεαζάρου λογισμὸς πηδαλιουχῶν τὴν τῆς εὐσεβείας ναῦν ἐν τῷ τῶν παθῶν πελάγει, καὶ [r] καταικιζόμενος ταῖς τοῦ τυράννου ἀπειλαῖς, καὶ καταντλούμενος ταῖς τῶν βασάνων τρικυμίαις, κατ' οὐδένα τρόπον [s] ἔτρεψε τοὺς τῆς εὐσεβείας οἴακας, ἕως οὗ ἔπλευσεν ἐπὶ τὸν τῆς ἀθανάτου νίκης λιμένα. οὐχ [t] οὕτω πόλις πολλοῖς καὶ ποικίλοις μηχανήμασιν ἀντέσχε ποτὲ πολιορκουμένη, ὡς [v] ὁ πανάγιος Ἐλεάζαρος τὴν ἱερὰν ψυχὴν αἰκισμοῖς τε καὶ στρέβλαις πυρπολούμενος, [x] ἐνίκησε τοὺς πολιορκοῦντας διὰ τὸν ὑπερασπίζοντα τῆς εὐσεβείας λογισμόν. ὥσπερ γὰρ πρόκρημνον ἄκραν τὴν ἑαυτοῦ διάνοιαν ὁ πατὴρ Ἐλεάζαρος ἐκτείνας περιέκλασε τοὺς [y] ἐπιμαινομένους τῶν παθῶν κλύδωνας. ὦ ἄξιε τῆς ἱερωσύνης ἱερεῦ, οὐκ ἐμίανας τοὺς [z] ἱεροὺς ὀδόντας, οὐδὲ τὴν [a] θεοσέβειαν [b] χωρήσασαν γαστέρα [c] ἐκοίνωσας μιαροφαγίᾳ. ὦ σύμφωνε νόμου καὶ φιλόσοφε θείου [d] λόγου. τοιούτους δεῖ εἶναι τοὺς [e] ἱερουργοῦντας τὸν νόμον ἰδίῳ αἵματι, καὶ γενναίῳ ἱδρῶτι τοῖς μέχρι θανάτου πάθεσιν ὑπερασπίζοντας. σὺ πάτερ τὴν εὐνο-

c Πρὸς ἁπάντων ἐπὶ τῇ] πρὸς πάντων ἐπὶ δειλίᾳ, καὶ ὑπὸ μὲν τοῦ τυράννου καταφρονηθῶμεν, ὡς ἄνανδροι, τὸν δὲ θεῖον ἡμῶν νόμον μέχρι θανάτου μὴ προασπίσωμεν. πρὸς ταῦτα ὑμεῖς μὲν, ὦ Ἀβραὰμ παῖδες, εὐγενῶς ὑπὲρ τῆς εὐσεβείας τελευτᾶτε. οἱ δὲ τοῦ τυράννου δορυφόροι, τί μέλλετε πρὸς τὰς ἀνάγκας οὕτως μεγαλοφρονοῦντα Lipſ.

d Δειλίᾳ.] Poſt vocem δειλίᾳ omnia deſiderantur in E. A. Aliiſque, uſque ad οὕτω ἐν μεγαλοφρονοῦντα &c. uti in illis legitur.

e Ἀνῆγον.] Αὐτὸν ἤγαγον C. A.

f Ὑπέρριπτον,] ὑπερρίπιζον Lipſ.

g Ἀνατείνας τὰ ὄμματα] Ἀνέτεινε τὰ ὄμμ. π. τ. Θ. καὶ εἶπε C. A.

h Τοιγαροῦν] τοιγ. deeſt in Lipſ.

i Ποίησαι τὸ ἐμὸν] Ποίησον Ald. ποίησαι τὸ ἐμὸν Lipſ.

k Ἀντὶ ψυχῶν αὐτῶν, Ἀντίψυχον C. A.

l Ταῦτα] αὐτὰ Gen. ταῦτα Lipſ.

m Εὐγενῶς ταῖς βασάνοις—διὰ τὸν νόμον] εὐγ. ταῖς βασάνοις ἐναπέθανε, καὶ μέχρι τοῦ θανάτου βασάνων ἀντέστη τῷ λογισμῷ διὰ τὸν νόμον Lipſ.

n Τούτοις ἂν] Τούτοις ἂν ἀπεδίδομεν C. A.

o Προσνέμομεν] ἀπονέμομεν Gen.

p Τῶν ἔξωθεν ἀλγηδόνων] ἐπεὶ γελοῖον καὶ οὐ μόνον τῶν ἀλγηδόνων ἐπιδ. Lipſ.

q Δὲ τῶν ἀλγηδόνων] Illud δὲ non agnoſcit C. A.

r Καταικιζόμενος] καταικιζόμενος malit Cl. Lowthius.

s Ἔτρεψε τοὺς τῆς εὐσεβείας οἴακας,] Μετέτρεψεν C. A.

t Οὕτω πόλις] οὕτως πόλις Lipſ.

v Ὁ πανάγιος] ὁ ἅγιος ἐκεῖνος τὴν ἱερὰν ψυχ. Lipſ.

x Ἐνίκησε] Al. ἐνίκησαν.

y Ἐπιμαινομένους] Μαινομένους C. A. ἐπιμαινομένους Lipſ.

z Ἱεροὺς ὀδόντας,] Σεμνοὺς Al.

a Θεοσέβειαν] θεοσ. καὶ καθαρισμὸν χωρ. Lipſ.

b Χωρήσασαν] Καὶ καθαρισμὸν νομικὸν χ. C. A.

c Ἐκοίνωσας μιαροφαγίᾳ.] Ἐκοινώνησας C. A.

d Λόγου.] Εἰ, τοιούτους ἄρα δεῖ εἶναι C. A. & Lipſ.

e Ἱερουργοῦντας] Φυλάσσοντας Aliis, ἱερουργοῦντας Lipſ.

Περι-

νομίαν ἡμῶν διὰ τῆς ὑπομονῆς εἰς δόξαν ἐκύρωσας, καὶ τὴν ἁγιστείαν σεμνολογήσας οὐ κατέλυσας, καὶ διὰ τῶν ἔργων [f] ἐπιστώσας τοὺς τῆς θείας φιλοσοφίας λόγους. ὦ βασάνων βιαιότερε γέρων, καὶ πυρὸς εὐτονώτερε [g] πρέσβυ, καὶ [h] μέγιστε παθῶν βασιλεῦ Ἐλεάζαρ. ὥσπερ γὰρ ὁ πατὴρ Ἀαρὼν τῷ θυμιατηρίῳ καθωπλισμένος διὰ τοῦ [i] ἐθνοπληθοῦς πυρὸς ἐπιτρέχων τὸν ἐμπυριστὴν ἐνίκησεν ἄγγελον, οὕτως ὁ Ἀαρωνίδης Ἐλεάζαρος διὰ τοῦ πυρὸς ὑπερτηκόμενος, οὐ μετετράπη τὸν λογισμόν. [k] καὶ τὸ [l] θαυμασιώτατον, γέρων ὤν, λελυμένων μὲν ἤδη τῶν τοῦ σώματος τόνων, [m] περικεχαλασμένων δὲ τῶν σαρκῶν, κεκμηκότων [n] δὲ τῶν νεύρων, [o] ἀνενέασε τῷ πνεύματι διὰ τοῦ [p] λογισμοῦ. ὦ μακάριον γῆρας, καὶ σεμνῆς πολιᾶς, καὶ βίου νομίμου, ὃν πιστὴ θανάτου σφραγὶς ἐτελείωσεν. εἰ δὲ τοίνυν γέρων ἀνὴρ [q] τῶν μέχρι θανάτου [r] βασάνων περιεφρόνει δι' εὐσέβειαν, ὁμολογουμένως ἡγεμών ἐστι τῶν παθῶν [s] ὁ εὐσεβὴς [t] λογισμός. ἴσως δ' ἂν εἴποιέν τινες, τῶν παθῶν οὐ πάντες [u] ἐπικρατοῦσιν, ὅτι [x] μηδὲ πάντες φρόνιμον ἔχουσι τὸν λογισμόν. [y] ἀλλ' ὅσοι ἔχονται τῆς εὐσεβείας, τὸν λογισμὸν φρόνιμον ἔχειν ἐξ ὅλης καρδίας προνοοῦσι, καὶ αὐτοὶ μόνοι δύνανται κρατεῖν τῶν τῆς σαρκὸς παθῶν. οὐδὲν οὖν ἐναντιοῦται φαίνεται διὰ τὸν ἀσθενῆ λογισμόν. ποῖος τις πρὸς ὅλον τὸν τῆς φιλοσοφίας κανόνα [z] φιλοσοφῶν, καὶ πεπιστευκὼς τῷ Θεῷ, καὶ εἰδὼς ὅτι τὸ δι' ἀρετὴν πάντα πόνον ὑπομένειν, μακάριόν ἐστιν, οὐκ ἂν περικρατήσειε τῶν παθῶν διὰ τὴν [a] θεοσέβειαν. μόνος γὰρ ὁ σοφὸς [b] καὶ ἀνδρεῖός ἐστι καὶ τῶν παθῶν κύριος.

η΄. Διὰ τοῦτο γέ τοι καὶ μειρακίσκοι τῷ τῆς εὐσεβείας λογισμῷ φιλοσοφοῦντες, χαλεπωτέρων βασανιστηρίων ἐπεκράτησαν. ἐπειδὴ γὰρ κατὰ τὴν πρώτην πεῖραν ἐνικήθη [c] περιφανῶς ὁ τύραννος, μὴ δυνηθεὶς ἀναγκάσαι γέροντα μιαροφαγῆσαι, τότε [d] σφόδρα περιπαθῶς ἐκέλευσεν [e] ἄλλους ἐκ τῆς τῶν Ἑβραίων λείας ἀγαγεῖν. καὶ εἰ μὲν μιαροφαγήσαιεν, ἀπολύειν φαγόντας· εἰ δὲ ἀντιλέγοιεν, πικρότερον βασανίζειν. ταῦτα διαταξαμένου τοῦ τυράννου, παρῆσαν ἀγόμενοι μετὰ γηραιᾶς μητρὸς ἑπτὰ ἀδελφοὶ καλοί τε [f] καὶ αἰδήμονες καὶ γενναῖοι καὶ τὸν Θεὸν φοβούμενοι, καὶ [g] ἐν παντὶ χαρίεντες. οὓς ἰδὼν ὁ τύραννος καθάπερ ἐν χορῷ μέσην τὴν μητέρα περιέχοντας, ἥδετο ἐπ' αὐτοῖς, καὶ τῆς εὐπρεπείας ἐκπλαγεὶς καὶ τῆς εὐγενείας, προσεμειδίασεν αὐτοῖς, καὶ πλησίον καλέσας ἔφη· „ὦ νεανίαι, φιλοφρόνως [h] ἐγὼ ἐπὶ „ἑκάστου ὑμῶν τὸ κάλλος θαυμάζω. καὶ τὸ πλῆ-

ris noſtri æquitatem tua tolerantia ſplendide confirmaſti, & ſacros ritus illuſtrans non abrogaſti: reipſa & factis divinæ philoſophiæ præcepta & ſcita ſtabiliviſti; ô ſenex cruciatibus violentior, atque igne vehementior vetule, perturbationumque rex maxime Eleazare. Quemadmodum enim pater Aaron thuribulo inſtructus per ignem late graſſantem in populum, curſitando, uſtulatorem angelum devicit: ſic Aaronides Eleazarus igne liquefactus à rationis conſtantia non deceſſit. Et, quod maxime mirum, jam ſenex, corporis vigore flaccido, vieta carne, rigidis nervis: vi tamen rationis juvenilem denuo roboris firmitatem, ſpiritu animoque declaravit. ô beatam ſenectutem, venerandam canitiem; vitamque ſanctiſſimam; quam fidum mortis clauſit ſigillum. Quod ſi igitur ſenex, pietatis aſſerendæ gratia, ſummos dolores ad mortem uſque contempſit: negari certe non poteſt; rectam piamque rationem perturbationibus imperare. At enim, dicet aliquis, omnes non poſſunt perturbationibus imperare, cum prudens ratio omnibus non inſit. Sed qui pietatem colunt, illi demum totis viribus ſatagunt ut prudentis ſint rationis compotes: qui quidem ſoli corporis perturbationibus imperare poſſunt. Ergo in rationis imbecillitate diverſitas ſita non eſt. Nam quis tandem mortalium, univerſa philoſophiæ norma ſibi propoſita, & fide in Deum fixa; cui pro comperto ſit, nullum virtutis gratia laborem non adire ac perferre, beati ac felicis hominis eſſe, pietatis cauſa perturbationes non domet? Solus ſiquidem ſapiens & fortis eſt, & perturbationum dominus. *Eleazari cum Aarone comparatio.*

8. Unde factum eſt, ut adoleſcentuli, qui pietatis rationi nomen dederant, graviores cruciatus ſuperarent. Victo ſiquidem plane tyranno prima illa dimicatione, cum ad nefarias dapes ſenem adigere non poſſet; tum magno iræ jactatus æſtu, alios ex Hebræorum præda adduci juſſit: qui ſi impuras dapes guſtarent, dimitterentur; ſin recuſarent, torquerentur acerbius. Quæ ubi præcepit tyrannus, fratres una cum matre grandæva ſepteni, corporis dignitate illuſtres, verecundi, magnanimi, pii, omnique decore & gratia ſplendidi, raptabantur. Quos ut vidit tyrannus, matrem mediam quaſi in choro habentes, lætabatur aſpectu; corporiſque dignitatem atque elegantiam ſummopere admiratus, blande eis arriſit, & ad ſe vocatos hac oratione delinivit: „ dignitatem ego uniuſcujuſque veſtrûm, ô præſtantiſſimi juvenes, amo atque admiror. multi- *Puerorum Maccabæorum martyrum hiſtoria.* *Tyranni ſuaſio.*

„ tudi-

f Πιστωσάμενος] Ἐπιστοποιήσας C.A. & Lipſ.
g Πρέσβυ,] Πρεσβύτα C.A.
h Μέγιστε παθῶν βασιλεῦ Ἐλεάζαρ.] παθῶν μέγιστε βασιλεῦ MSS. Spanh. Quid ſi μεῖζον παθῶν Ἐλεάζαρ? Huds. in Add.
i Ἐθνοπληθοῦς πυρὸς] Ἐθνοπλήθους Al. ἐθνοπλήθη πυρὸς MSS. Spanh.
k Καὶ τὸ] Καὶ τὸ θαυμ. C.A.
l Θαυμασιώτατον,] Θαυμασιώτατον MSS. Spanh.
m Περικεχαλασμένων] Καὶ περικ. C.A.
n Δὲ τῶν νεύρων,] δὲ C.A.
o Ἀνενέασε τῷ πνεύματι διὰ τοῦ] Male Gen. ἀνενέασε τῷ πνεύματι διὰ τοῦ λογισμοῦ & τῷ ἰσαακίῳ λογισμῷ τὸν πολυκέφαλον στρέβλην ἤμβλυνεν. Lipſ. Ἀνενέασε τῷ πνεύματι. Erat τῷ πυρί, manifeſto errore: quo nec vacat τὸ ἀνενέασε: nec enim vox neutra eſt, aut hic commoda, ſi palam ἀνενέωσε legendum eſt, ut, ſicut in ſuperioribus, defectis ſeniculo viribus vegetis viribus juvenem opponat, quem ſic Eleazarus in frigido peneque emortuo corpore pretulit. Com.
p Λογισμοῦ.] Poſt λογισμοῦ iſta inſerit C.A. & τῷ ἰσαακίῳ λογισμῷ τὸν πολυκέφαλον στρέβλην ἤμβλυνε C.A.
q Τῶν μέχρι θανάτου] Τὸν μέχρι θανάτου πόνον ὑπερεφρόνησε Al. τῶν μέχρι θανάτου βασάνων περιεφρόνησε C.A.
r Βασάνων περιεφρόνει] βασάνων περιεφρόνησε MSS. Lipſ.
s Ὁ εὐσεβὴς] In Lipſ. ὁ εὐσεβὴς λογισμός. ἴσως δ' ἂν εἴποιέν τινες, τῶν παθῶν οὐ πάντες περιγίνονται, ὅτι οὐδὲ πάντες φρόνιμον ἔχουσι τὸν λογισμόν, ἀλλ' ὅσοι τῆς εὐσεβείας προνοοῦσιν ἐξ ὅλης τῆς καρδίας, οὗτοι μόνοι δύνανται κρατεῖν τῶν τῆς σαρκὸς παθῶν. οὐδὲν οὖν ἐναντιοῦται τὸ φαίνεσθαί τινας παθοκρατεῖσθαι διὰ τὸν ἀσθενῆ λογισμόν, ἐπεί τις πρὸς ὅλον τὸν τῆς φιλοσοφίας κανόνα φιλοσοφῶν, καὶ πεπιστευκὼς Θεῷ, καὶ εἰδὼς, ὅτι διὰ τὴν ἀρετὴν πάντα πόνον ὑπομένειν μακάριόν ἐστιν, οὐκ ἂν περικρατήσειε τῶν παθῶν διὰ τὴν θεοσέβειαν; μόνος γὰρ ὁ σοφὸς καὶ σώφρων καὶ ἀνδρεῖός ἐστι καὶ τῶν παθῶν κύριος διὰ τοῦτό γε τοι.
t Λογισμός.] Omnia poſt λογισμὸς uſque ad διὰ τοῦτο cim. §. ſeq. 8. deſiderantur in Editis pleriſque.
u Ἐπικρατοῦσιν,] Περικρατοῦσιν C.A.
x Μηδὲ πάντες] Οὐδὲ C.A.
y Ἀλλ' ὅσοι ἔχονται] Ἀλλ' ὅσοι εὐσεβείας προνοοῦσιν ἐξ ὅλης καρδίας, οὗτοι μόνοι δύνανται κρατεῖν τῶν τῆς σαρκὸς παθῶν, οἱ πιστεύοντες ὅτι Θεῷ οὐκ ἀποθνήσκουσιν, ὥσπερ γὰρ οἱ πατριάρχαι ἡμῶν, Ἀβραάμ, Ἰσαάκ, Ἰακώβ, ζῶσι τῷ Θεῷ. οὐδὲν οὖν ἐναντιοῦται τὸ φαίνεσθαί τινας παθοκρατεῖσθαι διὰ τὸν ἀσθενῆ λογισμὸν C.A.
z Φιλοσοφῶν,] Εὐσεβῶς φιλ. C.A.
a Θεοσέβειαν.] Εὐσέβειαν C.A.
b Καὶ ἀνδρεῖος] Καὶ σώφρων ἀνδρεῖός ἐστιν C.A.
c Περιφανῶς] Περιφανὴς C.A. περιφανὲς Lipſ.
d Σφόδρα περιπαθῶς ἐκέλευσεν] Τότε δὲ σφόδρα C.A.
e Ἄλλους ἐκ] Al. ἀγαγεῖν in C.A. ἐκ τῆς λείας τῶν Ἑβραίων ἀγ.
f Καὶ αἰδήμονες] Καὶ αἰδήμονες deſunt C.A. Aliiſque.
g Ἐν παντὶ] παντὶ Lipſ.
h Ἐγὼ ἐπὶ ἑκάστου—θαυμάζω.] ἐγὼ καθ' ἕνα ἕκαστον ὑμῶν θαυμάζω τὸ κάλλος Lipſ.

„ tudinemque tot fratrum faciens maximi; auctor vobis ſum, non ſolum ut ſibcernii modo cruciati inſaniam vobis imitandam non putetis: ſed hortor etiam ut meo conſilio morem gerentes, mea frui amicitia velitis. Nam ut meis mandatis refragantes caſtigare; ſic mihi obtemperantes beneficiis cumulare poſſum. Quare mea juſſa faceſſite, ut rebus ego vos meis principes duceſque præficiam: patrio vivendi more & ritu derelicto, Græcam vitæ rationem ineuntes atque amplexi juventutis veſtræ deliciis fruamini. Quod ſi bilem mihi veſtra contumacia moveritis; cogeris invitum, diris ac immanibus ſuppliciis unumquemque veſtrûm perdere. Poſtremo vos ipſos miſeremini, quos ego hoſtis, & ætatis flore & formæ præſtantia motus, miſereor: neque quicquam aliud contumaciæ veſtræ aſſervari cogitate, quam ut tormentis miſerrime pereatis." Quæ cum dixiſſet, tormenta in medium afferri jubet, ut metu ſaltem illos ad profanas eſcas guſtandas impelleret. Prolatis jam à ſatellitio rotis, eculeo, fidiculis, uncis, catapultis, lebetibus, ſartaginibus, digitalibus, manicis ferreis, cuneis, & follibus; ita tyrannus infit, „ Horrete adoleſcentuli: ignoſcet proculdubio vobis, quod colitis, numen, neceſſitate ad legem violandam coactis." Illi autem tantis verborum illecebris auditis, tormentorumque diritate propoſita, non modo non reformidarunt, ſed & tyranno reclamarunt, ſuaque prudenti ratione tyrannidem illius ſuſtulerunt. Quid cenſemus? ſi parvo abjectoque animo fuiſſent, qua tandem eos oratione uſuros exiſtimamus? nonne tali? „ ô nos miſeros & amentes, rege nos ultro hortante ac beneficio invitante, ſi dicto erimus audientes: quid inaniſſimis iſtis conſiliis nos oblectamus, & pernicioſam contumaciam temere amplexamur? nonne tormenta, fratres, perhorreſcenda, & cruciatuum minæ ponderandæ, frivola iſta gloriola, exitioſaque arrogantia deponenda tandem aliquando videtur? miſereamur noſtram ætatulam, matriſque ſenectutem miſereamur. Serio cogitemus immorigeris nobis præſentiſſimam mortem impendere: divinam autem ultionem neceſſitate regem veritis ignoturam. Quid ſuaviſſimæ hujuſce vitæ uſuram nobis negamus? quid jucundiſſimi mundi amœnitate noſmet fraudamus? ne obluctemur neceſſitati, neque ex noſtro ipſorum cruciatu gloriam aucupemur. Ne lex quidem ipſa id quod inviti, tormentorum metu, fecerimus, morte multat. Unde nam tanta hæc nobis pervicacia? Quorſum iſta nobis lethalis conſtantia allubeſcit, cum, ſi regem audiemus, ſecure detur vivere?" Sed nihil horum juvenes, jamjam cruciandi, aut dixerunt, aut cogitarunt. Nam dolores parvi

„ θος τοσούτων ἀδελφῶν ὑπερτιμῶν, οὐ μόνον συμβουλεύω μὴ μανῆναι τὴν αὐτὴν τῷ [i] προβασανισθέντι γέροντι μανίαν· ἀλλὰ καὶ παρακαλῶ συνείξαντάς μοι τῇ συμβουλῇ τῆς ἐμῆς [k] ἀπολαύειν φιλίας. δυναίμην γὰρ ὥσπερ κολάζειν τοὺς ἀπειθοῦντάς μου τοῖς ἐπιτάγμασιν· οὕτω καὶ εὐεργετεῖν τοὺς εὐπειθοῦντάς μοι. πεισθέντες οὖν μοι, καὶ ἀρχὰς, καὶ ἐπὶ τῶν ἐμῶν [l] πραγμάτων ἡγεμονίας λήψεσθε· [m] ἀρνησάμενοι τὸν πάτριον ὑμῶν τῆς πολιτείας θεσμὸν, καὶ μεταλαβόντες Ἑλληνικοῦ βίου, καὶ μεταδιαιτηθέντες ἐντρυφήσατε ταῖς νεότησιν ὑμῶν. ἐπεὶ ἐὰν ὀργίλως με διαθῆσθε διὰ τῆς [n] ἀπειθείας, ἀναγκάσετέ με ἐπὶ δειναῖς κολάσεσιν ἕνα ἕκαστον ὑμῶν διὰ τῶν βασάνων ἀπολέσαι. κατελεήσατε οὖν ἑαυτοὺς, οὓς καὶ ὁ πολέμιος ἔγωγε καὶ τῆς ἡλικίας καὶ τῆς εὐμορφίας οἰκτείρομαι· [o] καὶ διαλογίσασθε τοῦθ' ὅτι οὐδὲν ὑμῖν ἀπειθήσασι, πλὴν τοῦ μετὰ στρεβλῶν ἀποθανεῖν, ἀπόκειται." ταῦτα δὲ [p] εἰπὼν, ἐκέλευσεν [q] εἰς τοὔμπροσθεν [r] τιθέναι τὰ βασανιστήρια, ὅπως καὶ διὰ τοῦ φόβου πείσειεν αὐτοὺς μιαροφαγῆσαι. ὡς δὲ τροχούς τε καὶ [s] ἀρθρέμβολα, στρεβλωτήριά τε καὶ τροχαντῆρας καὶ [t] καταπέλτας καὶ λέβητας, τήγανά τε καὶ δακτυλήθρας καὶ χεῖρας σιδηρᾶς καὶ [u] σφῆνας καὶ [x] τὰ ζώπυρα τοῦ πυρὸς, οἱ δορυφόροι προέθεσαν, ὑπολαβὼν ὁ τύραννος ἔφη, „ μειράκια φοβήθητε, καὶ ἣν [y] σέβεσθε δίκην, ἵλεως ὑμῖν ἔσται δι' ἀνάγκην παρανομήσασιν." οἱ δὲ ἀκούσαντες ἐπαγωγὰ [z] ῥήματα, καὶ ὁρῶντες δεινὰ, οὐ μόνον οὐκ ἐφοβήθησαν, ἀλλὰ καὶ ἀντεφιλοσόφησαν τῷ τυράννῳ, καὶ [a] διὰ τῆς εὐλογιστίας τὴν τυραννίδα αὐτοῦ κατέλυσαν. [b] καὶ τί λογισόμεθα, εἰ δειλόψυχοί τινες ἦσαν καὶ ἄνανδροι ἐν αὐτοῖς, ποίοις ἂν ἐχρήσαντο [c] τοῖς λόγοις; οὐχὶ τούτοις; „ ὦ τάλανες ἡμεῖς καὶ λίαν ἀνόητοι, βασιλέως ἡμᾶς παρακαλοῦντος καὶ ἐπὶ εὐεργεσίᾳ [d] καλοῦντος, [e] εἰ πεισθείημεν αὐτῷ· [f] τί τοῖς βουλήμασι κενοῖς ἑαυτοὺς εὐφραίνομεν, καὶ θανατηφόρον ἀπείθειαν τολμῶμεν; οὐ φοβηθησόμεθα, ἄνδρες ἀδελφοὶ, τὰ βασανιστήρια, καὶ λογιούμεθα τὰς τῶν βασάνων ἀπειλὰς, καὶ [g] φευξόμεθα τὴν κενοδοξίαν ταύτην καὶ ὀλεθροφόρον ἀλαζονείαν; ἐλεήσωμεν τὰς ἑαυτῶν ἡλικίας, καὶ κατοικτείρωμεν τὸ τῆς μητρὸς γῆρας· καὶ ἐνθυμηθῶμεν ὅτι ἀπειθοῦντες τεθνηξόμεθα. [h] συγγνώσεται δὲ ἡμῖν καὶ ἡ θεία δίκη δι' ἀνάγκην τὸν βασιλέα φοβηθεῖσι. τί ἐξάγομεν ἑαυτοὺς τοῦ ἡδίστου βίου, καὶ ἀποστεροῦμεν ἑαυτοὺς τοῦ γλυκέος κόσμου; μὴ βιαζώμεθα τὴν ἀνάγκην, μηδὲ [i] φιλοδοξήσωμεν ἐπὶ τῇ ἑαυτῶν στρεβλώσει. οὐδ' αὐτὸς ὁ νόμος [k] ἀκουσίως ἡμᾶς θανατοῖ, φοβηθέντας τὰ βασανιστήρια. πόθεν ἡμῖν ἡ τοσαύτη ἐντέτηκε φιλονεικία, καὶ ἡ θανατηφόρος ἀρέσκει καρτερία, παρὸν [l] μετὰ ἀδείας ζῆν, τῷ βασιλεῖ πεισθέντας;" ἀλλὰ τούτων οὐδὲν εἶπον οἱ νεανίαι βασανίζεσθαι μέλλοντες, οὐδ' ἐνεθυμήθησαν. ἦσαν γὰρ περίφρονες τῶν

i Προβασανισθέντι γέροντι] προβ. γέροντι Lipſ.
k Ἀπολαύειν φιλίας.] Ἀπολαῦσαι C.A.
l Πραγμάτων ἡγεμονίας λήψεσθε] πραγμ. ἡγεμονίας λήψ- Lipſ.
m Ἀρνηθέντες] Ἀρνησάμενοι C.A.
n Ἀπειθείας] Ἀπειθείας ὑμῶν C.A.
o Καὶ διαλογίσασθε] Οὐ διαλογιεῖσθε C.A.
p Εἰπὼν,] Λέγων C.A.
q Εἰς τοὔμπροσθεν] εἰς τὸ μέσον MSS. Spanh.
r Τιθέναι] Προθεῖναι C.A.
s Ἀρθρέμβολα,] Vid. *Heſych.* Conf. infr. §. 10. Spanh.
t Καταπέλτας] Conf. infr. §. 10. Spanh.
u Σφῆνας] Conf. infr. §. 11. Spanh.
x Τὰ ζώπυρα τοῦ πυρὸς,] Una ſignificatione, reliquiæ ſunt ignis ſopiti, ex quibus ignis ſuſcitatur: hic vero folles, aliaque hujuſmodi inſtrumenta, quibus flamma ſuſcitatur, ac incendium augetur: nec video, quid Eraſmo in mentem venerit, cum ita exponit; *Succenſorium ad excitandam flammam quoddam tenue eſſe ferri telum accepimus*; quæ potius tridentis deſcriptio eſt ad conjiciendum in ignem, aut etiam acervandas prunas, quam flammam prunarumque ſuſcitabulum. Com.
y Σέβεσθε δίκην] Σέβεσθε θείαν δίκην malit Cl. *Lowthius*.
z Ῥήματα,] Ῥήματα non agnoſcit C.A.
a Διὰ τῆς εὐλογιστίας] Eo ſenſu uſurpare εὐλογίαν videtur Joſephus (cum aſcribit Maccabæorum de tyranno victoriam) quo Stoici βούλησιν definiunt ὄρεξιν εὔλογον, redditque Cicero, *Voluntatem, quæ cum ratione aliquid deſiderat.* Recta itaque Ratione λόγῳ & λογισμῷ everſam pueris Maccabæis ſignificat Antiochi tyrannidem. Qui libri unus illi ſcopus eſt. Com.
b Καὶ τί λογισόμεθα;] Καὶ τοι λογ. C.A. & Lipſ.
c Τοῖς λόγοις;] Illud τοῖς deeſt C.A.
d Καλοῦντος,] Φωνοῦντος C.A.
e Εἰ πεισθείημεν αὐτῷ] Μὴ πεισθείημεν αὐτῷ; C.A.
f Τί τοῖς βουλήμασι] Τί βουλήμασι κ. C.A.
g Φευξόμεθα] Φευξόμεθα C.A.
h Συγγνώσεται] συγγνώ- Com.
i Φιλοδοξήσωμεν] κενοδοξήσωμεν Lipſ.
k Ἀκουσίως ἡμᾶς θανατοῖ,] Al. ἑκουσίως.
l Μετὰ ἀδείας] μετ' ἀταραξίας Lipſ.

m Διὰ

τῶν παθῶν καὶ αὐτοκράτορες τῶν ἀλγηδόνων. ὥστε ἅμα τῷ παύσασθαι τὸν τύραννον συμβουλεύοντα αὐτοῖς τὴν μιαροφαγίαν, πάντες [n] διὰ μιᾶς φωνῆς ὁμοῦ, ὥσπερ ἀπὸ τῆς αὐτῆς ψυχῆς, εἶπον πρὸς αὐτόν.

9. „ Τί μέλλεις, ὦ τύραννε; [n] σὺ γὰρ τί ποιῶν
„ προαιρῇ. ἕτοιμοι γάρ ἐσμεν ἀποθνήσκειν, ἢ παρα-
„ βαίνειν τὰς πατρίους ἡμῶν ἐντολάς. [o] αἰσχυνόμεθα γὰρ
„ καὶ τοὺς προγόνους εἰκότως, εἰ μὴ τῇ τοῦ νόμου εὐπειθείᾳ
„ καὶ συμβούλῳ Μωϋσῇ χρησαίμεθα. [p] μὴ συμβούλευε,
„ τύραννε, παρανομίας· μὴ ἡμᾶς μισῶν, ὑπὲρ ἑαυτοὺς
„ ἡμᾶς [q] ἐλέησον. χαλεπώτερον γὰρ αὐτοῦ τοῦ θανάτου
„ νομίζομεν εἶναί σου τὸν ἐπὶ τῇ παρανόμῳ σωτηρίᾳ
„ ἡμῶν ἔλεον. ἐκφοβεῖς δὲ ἡμᾶς, τὸν διὰ τῶν βασά-
„ νων ἡμῖν θάνατον ἀπειλῶν, ὥσπερ οὐχὶ πρὸ [r] βρα-
„ χέος παρ' Ἐλεαζάρου μαθών. εἰ δὲ οἱ γέροντες τῶν
„ Ἑβραίων διὰ τὴν εὐσέβειαν καὶ βασανισμοὺς ὑπομείναν-
„ τες, [s] εὐσέβησαν, [t] ἀποθάνοιμεν ἂν δικαιότερον ἡμεῖς
„ οἱ νέοι, τὰς βασάνους τῶν σῶν ἀναγκῶν ὑπεριδόντες,
„ ἃς καὶ ὁ παιδευτὴς ἡμῶν [v] γέρων ἐνίκησε. πείραζε
„ τοιγαροῦν τύραννε. καὶ [x] τὰς ἡμῶν ψυχὰς, εἰ θανα-
„ τώσεις διὰ τὴν εὐσέβειαν, μὴ νομίσῃς ἡμᾶς βλάπτειν
„ βασανίζων. ἡμεῖς μὲν γὰρ διὰ τῆσδε τῆς κακοπαθείας καὶ
„ ὑπομονῆς [y] τὰ τῆς ἀρετῆς ἆθλα οἴσομεν, καὶ ἐσόμεθα
„ παρὰ Θεῷ, δι' ὃν καὶ πάσχομεν· σὺ δὲ διὰ τὴν ἡμῶν
„ μιαιφονίαν αὐτάρκη καρτερήσεις [z] ὑπὸ τῆς θείας δίκης
„ [a] αἰώνιον βάσανον." [b] τοῦτον δὲ τῶν εἰπόντων, οὐ μόνον
ὡς κατὰ ἀπειθούντων ἐχαλέπαινεν ὁ τύραννος, [c] ἀλλὰ
καὶ ὡς κατὰ ἀχαρίστων ὠργίσθη. [d] ὅθεν ὅν τὸν πρεσβύτα-
τον αὐτῶν, κελεύσαντος παρῆγον οἱ [e] ὑπασπισταὶ, καὶ
διαῤῥήξαντες τὸν χιτῶνα, διέδησαν τὰς χεῖρας αὐτοῦ καὶ τοὺς
βραχίονας ἱμᾶσιν ἑκατέρωθεν. ὡς δὲ τύπτοντες ταῖς μά-
στιξιν ἐκοπίασαν, οὐδὲν ἀνύοντες, ἀνέβαλον αὐτὸν ἐπὶ τὸν
τροχόν· περὶ ὃν κατατεινόμενος ὁ εὐγενὴς νεανίας, ἐξάρ-
θρος ἐγίνετο. καὶ κατὰ πᾶν μέλος κλώμενος, [f] ἐκακη-
γόρει λέγων, „ τύραννε μιαρώτατε καὶ τῆς οὐρανίου δίκης
„ ἐχθρὲ καὶ ὠμόφρον, οὐκ ἀνδροφονήσαντά με τοῦτον κα-
„ ταικίζεις τὸν τρόπον, οὐδ' ἀσεβήσαντα, ἀλλὰ θείου νόμου
„ προασπίζοντα". καὶ τῶν δορυφόρων λεγόντων [g] αὐτῷ,
„ ὁμολόγησον φαγεῖν, ὅπως [h] ἀπαλλαγῇς τῶν βασά-
„ νων." αὐτὸς εἶπεν αὐτοῖς „ οὐχ οὕτως [i] ἰσχυρότερός
„ ἐστιν ὑμῶν ὁ τροχὸς, ὦ μιαροὶ διάκονοι, ὥστε μου τὸν
„ λογισμὸν [k] ἄγξαι· τέμνετέ μου τὰ μέλη, καὶ πυροῦτέ
„ μου τὰς σάρκας καὶ στρεβλοῦτε τὰ ἄρθρα. διὰ πασῶν
„ γὰρ ὑμᾶς πείσω τῶν βασάνων, ὅτι μόνοι παῖδες Ἑβραίων
„ ὑπὲρ ἀρετῆς εἰσιν ἀνίκητοι." ταῦτα λέγοντι πῦρ ὑπέ-
στρωσαν, καὶ [l] διηρέθισαν [m] τὸν τροχὸν προσεπικατατεί-

pendebant; imperabant moleſtiis. Adeo ut omnes, ſtatim atque tyrannus ad impurum eſum adhortandi finem feciſſet, uno ore ſimul quaſi ex eadem anima, illi ita reſponderint.

9. Quid cunctaris, tyranne? tu, quid agas, *Puerorum fortis confeſſio.*
„ videris. Certum eſt enim nobis emori potius,
„ quam patria præcepta violare. Majorum quippe
„ reverentia ducimur, tametſi nec legi obtempe-
„ randum cenſeremus, nec monitoris Moyſis ni-
„ teremur auctoritate. Legis violationem ne, ty-
„ ranne, ſuaſeris: nec tu, cui ſumus odio, nos
„ pluſquam ipſi noſmetipſos miſereare. Morte ipſa
„ duriorem exiſtimamus tuam ad nos nefarie ſer-
„ vandos ſpectantem miſericordiam. Territas iden-
„ tidem, mortem per tormenta minitando, quaſi
„ paulo ante nihil in Eleazaro animadverteris.
„ Quod ſi Hebræorum ſenes, cruciatus pietatis
„ ergo, ſalva ea & integra, pertulerunt: multo
„ certe æquius eſt nos, qui florente ætate ſumus,
„ ſuppliciorum tuorum atrocitate, quam præce-
„ ptor noſter ſuperavit ſenex, contempta, mori.
„ Fac itaque, tyranne, periculum. Cave putes te
„ animis noſtris, vitam nobis ob cultam pietatem
„ adimendo, poſſe ullo modo torquendi ſævitia
„ incommodare. Nam nos quidem his noſtris
„ præclaris facinoribus, malorumque tolerantia, ac
„ patientia, debita virtuti præmia reportabimus;
„ erimuſque cum Deo, cujus cauſa patimur;
„ contra vero tu juſto Dei judicio, ob cædem
„ noſtram in æterno cruciatu ſatis pœnarum dabis.
Quæ cum ita dixiſſent: tyrannus non modo ut in contumaces efferbuit, ſed & ut contra ingratos excanduit. Unde, ſatellites juſſi maximum natu adducunt: lacerataque veſte, manus & brachia utrinque loris colligant. Flagriſque jam cædendo laſſi, nihil proficientes, rotam illi injiciunt: circa quam generoſus adoleſcens extenſus, luxabatur: totoque jam corpore diffracto, his verbis tyrannum increpabat: „ tyranne conſceleratiſſime, *Primi puerorum paſſio.*
„ divinæque hoſtis juſtitiæ immaniſſime, non ho-
„ micidii nec impietatis reum hoc me pacto la-
„ nias, ſed divinæ legis vindicem aſſertoremque."
Tum ſatellites, „ dic te, ajebant, eſurum, ut à
„ cruciatu libereris." Quibus ille, „ haud ita,
„ inquit, rota veſtra, ô ſcelerati miniſtri, va-
„ lida eſt, ut rationem mihi ſuffocet: membra
„ mea concidite, cremate carnem, artus diſtor-
„ quete. nam tormentis omnibus perſuadebo
„ vobis, ſolos Hebræorum pueros in virtu-
„ te propugnanda eſſe invictos." Iſta dicenti ignem ſubſternunt, & rota impenſius acta, accendunt.

n Διὰ μιᾶς φωνῆς ὁμοῦ,] διὰ φωνῆς μιᾶς ὁμοῦ Lipſ.
n Σὺ γὰρ τί] Illa, σὺ γὰρ τί ποιῶν προαιρῇ deſunt in C. A. Aliiſque.
o Αἰσχυνόμεθα γὰρ] Καὶ αἰσχυνόμεθα γὰρ τῶν πρ. C. A.
p Μὴ συμβούλευε, τύραννε,] σύμβουλε τύραννε Lipſ.
q Ἐλέησον.] ἰλέω C. A. & Gen. forte ἰλέω ſupra §. 6. θαλάσσης Gen. pro ἐλεῶντες θράσυς.
r Βραχέος] Al. βραχέως.
s Εὐσέβησαν] Al. εὐσέβουν.
t Ἀποθάνοιμεν] Al. ἀποθάνωμεν.
v Γέρων ἐνίκησε.] Al. ἀνυγρήσεν.
x Τὰς ἡμῶν ψυχὰς,] ταῖς ἡμῶν ψυχαῖς Gen.
y Τὰ τῆς ἀρετῆς ἆθλα] Ita recte Joſephus *virtutis præmia* conſecutos gratulari meminerit Maccabæos; non, quod inſcite ſubſtituit Eraſmus, *regnum cœlorum*, quod demum a Chriſti prædicatione innotuit, ne & *æternum ignem* dicam, ubi Maccabæi & Joſephus *mortem æternam*. Eſt hoc παραχαράττειν non παραφράζειν, *adulterare* antiquum monumentum, non aliis pauloque pluribus verbis, majorique ornatu repræſentare: Mitius certe Em. Card. Baronii cenſura & excuſatio in Not. quaſi Eraſmus alia Græca habuerit. Liquet certe, non habuiſſe, nec Græcorum ullum ſic projectæ audaciæ fuiſſe, qui Joſephi nomine cuderit, quod iſte Eraſmus re ſic ſeria luſit: Vir ſcilicet tantus, & qui ſibi cenſenda quævis Patrum Monumenta tanta audacia ſumpſerit. Nullius proinde auctoritatis, quicquid extra Græca, vel contra eorum fidem toto hoc libello abſque omni prorſus judicio ſcripſit: at vero quantum viro riſum daturus erat homo cucullatus, qui hæc vel ſcripſiſſet, vel Joſephi opus & Maccabæorum verba haberi voluiſſet? Com.
z Ὑπὸ τῆς θείας δίκης] Περὶ τῆς Al.
a Αἰώνιον βάσανον.] Al. αἰώνιον ὄλεθρον. in C. A. αἰώνιον βάσανον διὰ πυρός.
b Τούτων δὲ τῶν εἰπόντων,] Ταῦτα αὐτῶν εἰπόντων C. A.
c Ἀλλὰ καὶ ὡς κατὰ] Ἀλλ' ὡς καὶ C. A.
d Ὅθεν ὅν] Ὅθεν τὸν πρ. C. A.
e Ὑπασπισταὶ] Al. ὑπηρετικοί.
f Ἐκακηγόρει λέγων,] Al. ἐκακολόγει.
g Αὐτῷ,] Illud αὐτῷ deeſt C. A.
h Ἀπαλλαγῇς] Al. ἀπαλλαγῇς.
i Ἰσχυρότερός] Οὐχ οὕτως ἰσχυρὸς ὑμῶν ἐστιν ὁ τροχὸς C. A.
k Ἄγξαι] Al. ἄξαι.
l Διηρέθισαν] διηρέθιζον τὸν τροχὸν προσεπικατατείνοντες Lipſ.
m Τὸν τροχὸν προσεπικατατείνοντες] Quod inſtrumentum rotam Joſephus vocat τροχὸν, auctor 2 Maccab. libri τύμπανον, quo etiam alludit Paulus Hebr. XI. 35. ἄλλοι δὲ ἐτυμπανίσθησαν. Ubi bene Interpr. *alii diſtenti ſunt*; ſic nimirum tympani in morem in ejus generis cruciatorio inſtrumento ad omne genus ſuppliciorum aptati; & ad ipſum ignem, ut Joſephus ſignificat: ſic forte illa machina rotabatur, ut in illa diſtentum corpus ad prunas illis urendum deprimi poſſet, & ad verbera, ſeu aliis excarnificandum unguibus ferreis, aliiſque levari: ex diſtenſione ex tortorum arbitrio tormentis omnibus captatum.

dunt. Rota ſanguine undique fœdata erat, prunarumque acervus ſanie & tabo fluente exſtinctus; & ad machinæ axem caro diſſilit. Diffracta jam oſſium compage, magnanimus & patre Abrahamo plane dignus juvenis, non ingemuit: ſed quaſi in medio igne ad immortalitatem tranſlatus, tormenta excelſo animo & invicto pertulit. „ ne me unquam fratres, exclamans, deſerito„ te, neque fratris veſtri magnanimitatem eju„ rate: ſacram generoſamque militiam pietatis „ tuendæ cauſâ militate, per quam juſti & pa„ trii Dei noſtri providentia, genti noſtræ pro„ pitia facta, immanem iſtum tyrannum caſti„ gabit." Hæc effatus juvenis ſanctiſſimus, animum exhalavit. Cunctiſque magnanimitatem illius ſuſpicientibus; ſatellites priori ſecundum, pro ætatis ratione, ducunt; ferreis dein manicis aptatis, catapultæ unguibus acutiſſimis alligant. Ut autem de eſu ſciſcitati, priuſquam torqueretur, præclaram audiverunt ſententiam: ferreis manicis totam carnem à tendonibus ad mentum uſque detrahunt; capitis vero cutem pardi feri diſcerpunt. Quem tamen ille fortiter dolorem perferens, „ quam ſuavis eſt, inquit, „ quævis necis facies, patriæ noſtræ pietatis „ cauſa! Nonne exiſtimas, crudeliſſime tyranne, „ te nunc acrius me torqueri; cum ſuperbam „ tyrannidis tuæ rationem, à noſtra ob pietatem „ tolerantia victam videas? Dolorum enim me „ aſperitate, voluptates è virtute emanantes, le„ vant. tu vero, ferocibus impietatis minis diſcru-

Alterius ærumnæ.

ἐμολύνετο δὲ πάντοθεν αἵματι ὁ τροχὸς, καὶ ὁ σωρὸς τῆς ἀνθρακιᾶς τοῖς τῶν ἰχώρων ἐσβέννυτο σταλαγμοῖς, καὶ περὶ τοὺς ἄξονας τοῦ ὀργάνου περιέρρεον αἱ σάρκες. καὶ περιτετμημένον ἤδη ἔχων τὸ τῶν ὀστέων πῆγμα ὁ μεγαλόφρων καὶ Ἀβραμιαῖος νεανίας οὐκ ἐστέναξεν, ἀλλ' ὥσπερ ἐν πυρὶ μετασχηματιζόμενος εἰς ἀφθαρσίαν, ὑπέμεινεν εὐγενῶς τὰς στρέβλας. „ μιμήσασθέ με, ἀδελφοὶ, λέ„ γων, μή μου τὸν αἰῶνα λειποταξιήσητε, μηδ' ἐξομό„ σησθέ μου τὴν τῆς εὐψυχίας ἀδελφότητα. ἱερὰν καὶ εὐγενῆ „ στρατείαν στρατεύσασθε ὑπὲρ τῆς εὐσεβείας, δι' ἧς ἵλεως „ ἡ δικαία καὶ [n] πάτριος ἡμῶν πρόνοια τῷ ἔθνει γενη„ θεῖσα τιμωρήσοι τὸν ἀλάστορα τύραννον." καὶ ταῦτα εἰπὼν ὁ ἱεροπρεπὴς νεανίας, ἀπέρρηξε τὴν ψυχήν. θαυμασάντων δὲ πάντων τὴν καρτεροψυχίαν αὐτοῦ, ἦγον οἱ δορυφόροι τὸν καθ' ἡλικίαν τοῦ προτέρου δεύτερον, καὶ σιδηρᾶς ἐναρμοσάμενοι χεῖρας ὀξέσι τοῖς ὄνυξιν [o] ὀργάνῳ [p] καταπέλτῃ προσέδησαν αὐτόν. ὡς δὲ, εἰ φαγεῖν βούλοιτο πρὶν βασανίζεσθαι πυνθανόμενοι, τὴν εὐγενῆ γνώμην [q] ἤκουσαν· [r] ἀπὸ τῶν τενόντων ταῖς σιδηραῖς χερσὶν [s] ἐπισπασάμενοι, μέχρι γε τῶν γενείων τὴν σάρκα πᾶσαν καὶ τὴν τῆς κεφαλῆς δορὰν οἱ [t] παρδάλειοι θῆρες ἀπέσυραν. ὁ δὲ ταύτην [u] βαρέως τὴν ἀλγηδόνα καρτερῶν, ἔλεγεν. „ ὡς „ ἡδὺς πᾶς θανάτου τρόπος διὰ τὴν πάτριον ἡμῶν [x] εὐ„ σέβειαν. οὐ δοκεῖς, πάντων ὠμότατε τύραννε, πλέον „ ἐμοῦ σε νῦν βασανίζεσθαι, [y] ὁρῶν σου νικώμενον τὸν τῆς „ τυραννίδος ὑπερήφανον λογισμὸν ὑπὸ τῆς διὰ τὴν εὐ„ σέβειαν ἡμῶν ὑπομονῆς; ἐγὼ μὲν γὰρ ταῖς διὰ τὴν ἀρετὴν „ ἡδοναῖς [z] τὸν πόνον ἐπικουφίζομαι. σὺ δὲ ἐν ταῖς τῆς „ ἀσε-

Quod Chryſ. ad capitis abſciſſionem refert, velut ſe res in Jacobo habuit, haud ſatis congruit: nec ſanctus Paulus ibi ſanctos Novi Teſtamenti videtur tangere, ſed ſolum Veteris, quos Judæis ipſum probantibus in exemplum adducit. Com.

n Πάτριος ἡμῶν πρόνοια] Hic ἀπὸ τοῦ πατρὸς, πάτριος, *A Patre paterna providentia*; nec quibus aliis paſſim locis vel pueri locuti leguntur, vel ipſa Mater τῇ πατρίῳ & πατρῴᾳ φωνῇ *patria & paterna voce*, aliter intelligendum, quam Lingua Hebraica ſeu Syriaca, quaſi Lingua Patriæ, quæ ipſa a Patre dicta eſt: durumque eſt, quod Cornel. a Lapide paſſim in erudita ſua 2 libri Maccab. expoſitione quaſi *maſcula, virili, forti* interpretatur, non velut pueri aut fœminæ; abhorretque a Græcæ linguæ puritate, qua liber ille eleganter ſcriptus eſt. Quod illuſtrando ſacro textui, Joſephi affert, ſaniore reliquis conſilio ex ipſo mutuatur Joſepho, ejuſque Græcis, non ex Eraſmiana olida illa paraphraſi: quibus etiam reddendis operam probat, ſicuiſſetque in eo genere non paucis ſodalium ea præcellere, ſive eſt ipſe Corn. a Lapide, ſive Sodalium alius quiſpiam, qui tot retro annis quaſi ejus opus poſthumum ſuam illam lucubrationem vulgaverit. Etiam παῖδες & νεανίαι non ſic tenera ætate erant, ac velut impuberes, ut ejus vocis myſterio ſignificandum fuerit, non loqui illos ut parvulos, quam paſſim vocem illis tribuit Eraſmus, ubique ineptiens in hoc opere, ac ſi infantium certamen eſſet, non vere juvenum latiſque grandium, & qui Regis negotiis jam tum præfici poſſent; quod eis deſertæ Religionis præmium Tyrannus ſtatim pollicebatur, uti Joſephus ſcripſit: quin & ipſe ſacer Textus, & quidem omnium minimo 2 Maccab. 7, 24. *Pollicebatur Amicum habiturum*, καὶ χρείας ἐμπιστεύσειν, *& negotia crediturum*, ut reddit Nobil. ac Græca ferunt; publicis curis rebuſque præficiendum, quod grandis jam adoleſcentis, & ephebi ac prope viri, non parvuli, ut & eſſe Amicum Regis: nec ſatis vulg. ex Græc. fide, *& res neceſſarias illi præbiturum*: niſi aliam vocem habuit, quod non liquet: quos etiam c. 8. poſt Eleazari necem ἐκ τῆς Ἑβραίων λείας, *ex Hebræorum præda* ſ. captivis ſuo tribunali ab Antiocho ſiſti juſſos ait, velut nimirum captivorum nobiliores (uti etiam inter Sacerdotes nobilis Eleaz.) quibus in ſententiam adductis reliquam gentis turbam ac quaſi fæcem eorum exemplo in eandem ſe adducturum ſperabat; quod quam belle dictum in parvulos & pene infantes; quorum defectio, ſi qua fuiſſet, miſerationem magis haberet, quam exempli vim ac provocationem. Nomina etiam puerorum & matris aliunde accepta intercit Eraſmus, cum nec ſacer Textus, nec Joſephus illorum quicquam meminerint; videanturque petita ex quibuſdam apocryphis, ſeu etiam conficta; ut ea ignorare non multum noſtra interſit. Argumento eſt, quod alia prorſus nomina habet Eraſmus, ac habeant Menæa: ut ſi ulla nominum habenda eſſet ratio alii aliique forent, quos Maccabæos dicimus. Quo patet, quam leviter dictos Maccabæos opinari ſint, qui a primo ejus nominis, ac natu maximo totam eam fratrum cohortem ſic dictam ſcripſerunt: quem Menæa edita Abim vocant; Tiliana MS. noſtra Abbim. Baſilii Menolog. ſolum Eleazarum ſenem, & Salomonidem Puerorum matrem nominat, ſeu Salomonam, ut & reliqua Menæa, cum Latini quidam *Maccabæam*, ac neſcio quid eam dicant. Maccabæos ego potius dictos exiſtimem, non quod ullus eorum ſic vocatus, vel quod Maccabæos & Aſmonæos propius cognatione attingerent (cum ejus rei ex certis monumentis nulla ſit conjectura) ſed quod ignotis eorum nominibus & progenie ipſorum ſic ſcripta hiſtoria ſit in 2. illo libro Maccabæorum, unde & Mater dicta Maccabæa, quod illis impoſuerit, qui ejus nomen proprium eſſe putaverunt. Com.

o Ὀργάνῳ] Τοῖς ὀργάνοις C. A.

p Καταπέλτῃ] Conf. infr. §. 20. Spanh.

q Ἤκουσαν] *Al.* ἠκούσαντες.

r Ἀπὸ τῶν τενόντων] Eraſmus. *A principio cervicis ad genas uſque* &c. *Ad mentum & barbam uſque*, ſi dixiſſet, ſenſum Joſephi aperuiſſet. Puto ſcripſiſſe *ad genas uſque*, ut de illo mitius ſentiam. Τένοντες majores muſculi præcipue ſunt, quibus caput jungitur cervici, ipſiuſque cervicis pars, unde cœpta detrahi cutis cum carnibus, ipſaque tota capitis cutis ad mentum uſque & barbam; quod dirum ſupplicium etiam ſignificavit ſacer textus, intellexitque in Joſepho Ambroſ. l. 2. de Jacob & vita beata c. 11. Sic non placet Cornel. quod reddit *ab imis pedibus excorſi*. Sed de illa ejus vocis ſignificatione videndus Theſ. & alii. Quæ ſequitur vox ἐπισπασάμενοι nihil Græca videtur: conjectura muto ἐπαλλόμενοι, quod Jonice dicitur ἀντὶ τοῦ ἐφαλλόμενοι. Sic enim clara litera, quadratque iſtud ſic dictum cum ſequenti metaphora pardi beſtiæ: οἱ παρδάλειοι θῆρες, *qui immanitate pardi beſtiæ erant*, ubi male Corn. *& capitis pellem ademere pardis dilacerant*, ita forte, quod mendo typogr. Argent. eſt παρδάλειοι, θῆρες. Eraſmus longo diſcurſu ac nugatorio iſtud de immiſſis pardis, ſeu *pardo* (ut loquitur) *feroce & ſitibundo ſanguinis*, qui DEI miraculo in mitem verſus ſit, exaggerat, contra omnem fidem, etiam juſtæ παραφράσεως. *Aſſiliendi* itaque voce uſus Joſephus ad exprimendum, quod ex indole ejuſmodi beſtiarum eſt, quam totam ea carnificina, unguiumque dilaceratione tortores illi imbuiſſe viderentur. Com.

s Ἐπισπασάμενοι,] Ἐπισπασάμενοι C. A. ἐπισπαλάμενοι Ald.

t Παρδάλειοι] Gen. παρδάλεοι; Vel παρδάλιοι Spanh.

u Βαρέως τὴν ἀλγηδόνα καρτερῶν,] Poſitum hic βαρέως, ἀντὶ τοῦ στιβαρῶς quaſi *gravi conſtantia*, quod & reddebam, non ulla mentis levitate aut temeritate, cum alias *moleſte* ſonare videatur, præſertim cum verbo φέρω. Non bene Joſephi ſenſus mutatus Cornelio; *Quem ille graviſſimum dolorem tolerans*, ubi nullum acumen. Eraſmus ut ſyrtem, difficultatem vitavit. Com.

x Εὐσέβειαν.] Poſt εὐσέβειαν habemus ἔφη τε πρὸς τὸν τύραννον in C. A.

y Ὁρῶν σου νικώμενον] Ὁρῶντα σου C. A.

z Τὸν πόνον] Τοὺς πόνους C. A.

a Ἀγωνι-

„ ἀσεβείας ἀπαύστοις βασανίζῃ. οὐκ ἐκφεύξῃ δὲ, μιαρώτατε τύραννε, τὰς τῆς θείας ὀργῆς δίκας.

ι. Καὶ τούτου ἀοίδιμον θάνατον καρτερήσαντος, ὁ τρίτος ἤγετο, παρακαλούμενος πολλὰ ὑπὸ πολλῶν, ὅπως ἀπογευσάμενος σώζοιτο. ὁ δὲ ἀναβοήσας ἔφη „ [a] ἀγνοεῖτε, ὅτι ὁ αὐτός με τοῖς ἀποθανοῦσιν ἔσπειρε „ πατὴρ, καὶ ἡ αὐτὴ μήτηρ ἐγέννησε, καὶ [b] ἐπὶ τοῖς αὐ„τοῖς ἀνετράφην δόγμασιν; οὐκ [c] ἐξόμνυμαι τὴν εὐγενῆ „ τῆς ἀδελφότητός μου [d] συγγένειαν. " οἱ δὲ πικρῶς [e] ἐνεγκόντες τὴν παῤῥησίαν τοῦ ἀνδρὸς, [f] ἀρθρεμβόλοις ὀργάνοις τὰς χεῖρας αὐτοῦ καὶ τοὺς πόδας ἐξήρθρουν, καὶ ἐξ ἁρμῶν [g] ἀναμοχλεύοντες ἐξεμέλιζον· καὶ τοὺς δακτύλους, βραχίονας, καὶ σκέλη καὶ ἀγκῶνας περιέκλων. καὶ κατὰ μηδένα τρόπον ἰσχύοντες αὐτὸν ἄγξαι, περισύραντες [h] τὸ δέρμα σὺν ἄκραις τῶν δακτύλων κορυφαῖς [i] ἀπεσκύθιζον. καὶ εὐθέως ἦγον ἐπὶ τὸν τροχόν· περὶ ὃν ἐκ σφονδύλων ἐκμελιζόμενος, ἑώρα τὰς ἑαυτοῦ σάρκας περιλακιζομένας, καὶ κατὰ σπλάγχνων σταγόνας αἵματος ἀποῤῥεούσας. μέλλων δὲ ἀποθνήσκειν, ἔφη, „ ἡμεῖς μὲν, „ ὦ μιαρώτατε τύραννε, διὰ παιδείαν καὶ ἀρετὴν [k] Θεοῦ „ ταῦτα πάσχομεν. σὺ δὲ, διὰ τὴν ἀσέβειαν καὶ μιαι„φονίαν, [l] ἀκαταλύτους καρτερήσεις βασάνους. " καὶ τούτου θανόντος ἀδελφοπρεπῶς, τὸν τέταρτον ἐπεσπῶντο, λέγοντες, „ [m] μὴ συμμανῇς καὶ σὺ τοῖς ἀδελφοῖς σου τὴν „ αὐτὴν μανίαν. " ὁ δὲ αὐτοῖς ἔφη, „ οὐχ οὕτω καυ„στικώτερον ἔχετε κατ' ἐμοῦ τὸ πῦρ, ὥστε με [n] δειλαν„δρῆσαι. μὰ τὸν μακάριον τῶν ἀδελφῶν μου θάνατον, καὶ „ τὸν αἰώνιον τοῦ τυράννου ὄλεθρον, καὶ τὸν ἀοίδιμον τῶν εὐσε„βῶν βίον, οὐκ ἀρνήσομαι τὴν εὐγενῆ ἀδελφότητα. ἐπι„νόει, τύραννε, βασάνους, ἵνα καὶ δι' αὐτῶν μάθῃς ὅτι „ ἀδελφός εἰμι τῶν προβασανισθέντων. " ταῦτα ἀκούσας ὁ [o] αἱμοβόρος καὶ φονώδης καὶ παμμιαρώτατος Ἀντίοχος, ἐκέλευσε τὴν γλῶτταν αὐτοῦ [p] ἐκτμηθῆναι. ὁ δὲ ἔφη, „ κἂν ἀφέλῃς τὸ τῆς φωνῆς ὄργανον, καὶ σιωπώντων εἰσα„κούει ὁ Θεός. ἰδοὺ προκεχάλασται ἡ γλῶττα. [q] τέμνε. „ οὐ γὰρ παρὰ τοῦτο τὸν λογισμὸν ἡμῶν γλωττοτομήσεις. „ ἡδέως ὑπὲρ τοῦ νόμου τοῦ Θεοῦ τὰ τοῦ σώματος μέλη καὶ „ ἀκρωτηριαζόμεθα. σὲ δὲ [r] ἐν τάχει μετελεύσεται

„ ciaris : neque divinæ vindictam iræ effugies, „ ſceleratiſſime Tyranne.

10. Iſto itidem mortem nobilem obeunte, tertius ducitur, multis hortationibus rogatus, ut guſtu ſalutí conſuleret. Verum ille, „ Quid? „ inquit, vos ne latet, eundem patrem me pro„creaſſe, matremque peperiſſe eandem, atque „ mortuos hoſce, iiſdemque præceptis inſtitutos? „ Generoſam fraterni vinculi cognationem ne„quaquam ejurabo. " Liberam tortores adoleſcentis vocem iniquo animo ferentes equuleo manus „ pedeſque luxant, & è commiſſuris detruſos dirumpunt; digitos, brachia, crura, & cubitos confringunt. Cumque nullo modo ſuffocare ipſum poſſent; cutem, circumacto una cum digitorum extremis partibus detrahunt. Atque è veſtigio in rotam agitur: circa quam, vertebris à ſe diremptis, ſuam ipſius carnem diſcerptam videt, guttaſque ſanguinis in viſcera influentes. Jamque animam editurus, „ nos, inquit, ſceleſtiſſime „ Tyranne, divinæ diſciplinæ virtutiſque cauſa, „ hæc patimur; tu vero, impietatis & parricidii „ pœnas ſempiternas lues. " Quo mortuo pari cum fratribus virtute; quartum raptant, clamitantes, „ eandemque atque fratres tu quoque in„ſaniam inſanies? " Tum ille, „ non ita calet, „ inquit, veſter contra me ignis, ut animum „ deſpondeam. per fratrum meorum beatam mor„tem, æternumque tyranni exitium, ac piorum „ vitam glorioſam, ſancte dejero; fratrum ma„gnanimitatem non abnegabo. excogita, tyran„ne, cruciatus: quibus experiaris, me fratrem „ eorum germanum eſſe, qui jam tormentis „ confecti morte occubuere. " Quibus auditis, ſanguinarius, atrox, omnique diritate immaniſſimus Antiochus, linguam illi præcidi ju„bet. Ille autem, ut vocis, inquit, inſtrumen„tum adimas, tacentes exaudit Deus. ecce pro„minet lingua: ſecate. Non enim propterea „ rationis uſum nobis auferre poteris. Liben„ter divinæ legis cauſa, corporis partibus mu„tilamur. te vero, qui laudem divinarum can„tricem

Tertii cruciatus.

Quarti.

[a] Ἀγνοεῖτε,] Η ἀγνοεῖτε C A.

[b] Ἐπὶ τοῖς αὐτοῖς ἀνετράφην δόγμασιν.] Satis ſupine Cornel. δώμασιν legit, quod neutro in illi habeant Cod. nec ſi haberent, fœdo errore vacarent. Reddit ergo, *Iiſdemque nos in ædibus educatos*, quod ſatis ἀπροσδιόνυσον. Melius παραφραστικῶς Eraſmus: *Unus eſt nobis Magiſter, unus animus* &c. Iiſdem ergo educatos doctrinis atque decretis, una imbutos fide, Eleazaro eis præceptore, ſive etiam Patre, ut Menæa ſemel & iterum videntur velle, etſi videntur illorum fides hac parte notare. Ode 6. auctore Canonis Andrea Cretenſi, [illegible] *Prior certavit Pater, certant pariter & filii, lætatur nobiſcum & Mater.* Qui genuimum illud Cathiſmatis. [illegible] *Tyranni minas confudiſtis, ut Legis defenſores, & Patris effecti ſtilatores cum divina Matre.* Clarius Exapoſtilarium, quod diverſi auctoris eſſe poſſit, ab Andrea auctore Canonis. [illegible] Ἐλεαζάρου παῖδας, καὶ Σαλωμονῆς. *Laudemus admirandos Maccabæos, Eleazari & Salomonidis filios.* Quos etiam idem Andreas ex Sacerdotali genere fuiſſe indicat Od. 8. [illegible] *Qui Moſis cathedram ornavere, & paternas leges ſervavere velut ſeptem ſtellæ in mundo lucentes:* pro Eleazari ſcilicet neceſſitudine, qui ipſe Sacerdos fuit. & in vice ſua princeps, eaque ratione Cathedram Moſis ornavit, quam ornare non aliorum videtur, quam Sacerdotum. In reliquis Andreas Eleazarum inſtitutorem ſolum ait puerorum, quos Salomona genuerit: quomodo animorum pater eſſet, non corporum. Ejus rei nihil habemus ex ſacro Textu, aut ex his, quæ Joſephus ſcripſit. Noſtra Taliena Menæa nihil cum editis commune habent, præter priores ſtrophas ad Veſperas: Canon diverſus incipit, [illegible] in quo nihil ejus furfuris, quo videatur Eleazarus fuiſſe Pater Maccabæorum. Ca[illegible] caſtigatiſſimum, quo fere uno Eleazari memoria recolitur. [illegible] [illegible] ἐκλυτήσας, τῶν [illegible] Σαλωμονῆς μακάριων, τῷ [illegible] [illegible] [illegible] *Sacerdos Moſaico ritu fuiſti, Legales hoſtias conticuæ afferens, ver bente, Creatura Domino, Legiſque Divinæ æmulator factus diverſi generis tormenta fortiter ſuſtinuiſti: Unde & Puerulis æmulanda patientiæ ac firmitatis, ſapiens tolerantis animi extitiſti, Eleazar multis deſudatis prœliis ac victoriis clare.* Exapoſtilarium tamen in eam incurrit ſententiam, ut Eleazarum ſeptem Puerorum Patrem ſignificet; quodque elegans eſt, repræſentare hic jubet. [illegible] *Qui Legis muniſtis ac columnæ effecti, mortem obiiſtis cum Matre Divini ſenſus femina, & Eleazaro Patre.* Nimiſque durum, ut non eodem modo Mater ac Pater ejus moduli auctor intelligatur. Combe.

[c] Ἐξόμνυμαι] Ἐξόμνυμαι C A.

[d] Συγγένειαν.] Poſt συγγένειαν ſequuntur in C A. πρὸς ταῦτα εἰ [illegible] κολαστήριον [illegible] τῷ σώματί μου [illegible] ψυχῆς μου, οὐ [illegible], [illegible].

[e] Ἐνεγκόντες] Ἐνεγκόντες N.

[f] Ἀρθρεμβόλοις] Conf. ſupr. §. 8. Spanh.

[g] Ἀναμοχλεύοντες ἐξεμέλιζον.] Ἀναμοχλεύοντες C A.

[h] Τὸ δέρμα] τῷ δέρματι Liſſ.

[i] Ἀπεσκύθιζον.] κεφαλὰς ἀποσκυθίζειν Athenæ. lib. XII. p. 524. F. Spanh.

[k] Θεοῦ] Deeſt Θεοῦ in Liſſ.

[l] Ἀκαταλύτους] ἀκαταλύτους Gen.

[m] Μὴ συμμανῇς] Μὴ μανῇς καὶ σὺ τὴν αὐτὴν τοῖς ἀδελφοῖς σου μανίαν Ald. μὴ συμμανῇς καὶ σὺ τοῖς ἀδελφοῖς σου τὴν αὐτὴν μανίαν, ἀλλὰ [illegible] τῷ βασιλεῖ [illegible] C A.

[n] Δειλανδρῆσαι.] Conf. infr. §. 13. Spanh.

[o] Αἱμοβόρος] Heſychius: αἱμοβόρος (non αἱμοπότης) [illegible] Spanh.

[p] Ἐκτμηθῆναι.] Ἐκτεμεῖν C A.

[q] Τέμνετε.] Τέμνε C A.

[r] Ἐν τάχει μετελεύσεται] Ταχέως C A.

„ tricem linguam exſecas, Deus ipſe brevi adorietur.

Quinti.

11. Quo fœdis tormentis ſublato, quintus proſiliens, dixit; „ ſupplicium virtutis ergo „ non moror; ipſe ultro accedo; ut me quo„que interempto, plurium ſcelerum pœnas cœleſti vindictæ des reus. ô generis humani virtutiſque capitalis hoſtis, qua noſtra culpa „ admiſſa in nos hunc in modum graſſaris? an „ quia rerum omnium conditorem rite colimus, „ atque ex ipſius ſanctiſſimæ legis præſcripto „ vivimus? atqui hæc præmiis, non pœnis „ ſunt digna." Carnifices talia dicentem in catapultam rapiunt vinctum: ubi ligatis genibus, iiſdemque ferrea compede aptatis, lumbos circa orbicularem cuneum contorquent: totuſque rotam ambiens, ſcorpii inſtar, refractus, membris divulſis detruncabatur. Atque ita, ſpiritu coarctato, corporeque præfocato, „ maximo, „ inquit, tyranne, beneficio nolens & invitus „ nos afficis, quod illuſtrioribus doloribus no„ſtram legis nomine tolerantiam reddis teſtatam."

Sexti tormenta.

Eo mortuo, ſextus adducitur adoleſcentulus. A quo tyrannus ſciſcitatus, „ an, eſca guſtata, „ liberari vellet:" reſpondet, „ ego quidem „ certe fratribus ætate ſum minor, ſed animo „ plane æqualis. Ad eadem ſiquidem geniti & „ educati, pro eiſdem mori quoque debemus ſi„militer. Quare, ſi placet eſca impura veſci „ recuſantem torquere, torque." Dicentem iſta, rotæ imponunt, in qua membris divulſis diſtentus, vertebriſque emotis, lento igne ſubjecto uſtularunt. Veruculiſque etiam ignitis dorſo admotis, latera viſceraque perforata concremant. Ille autem in mediis cruciatibus, „ ô „ ſacrum certamen, exclamat, ad quod pietatis „ cauſa, ut dolorum acerbitate exerceremur, tot „ fratres invitati manus non dederimus! pietatis „ etenim profeſſio, tyranne, ut ſcias, invicta „ eſt. Ego comes fratribus additus, probitate „ munitus, jam morior: tibi quoque, tyranne, „ mors ſimiliter imminet, magnum & tremen„dum tortorem habituro. Tuam immanitatem, „ ô tormentorum artifex, & vere piorum ho„ſtis, ſex adoleſcentuli ſuperavimus. quid enim „ aliud eſt te ſuperare, quam non potuiſſe te „ verbis rationem noſtram flectere, neque ad „ nefarium eſum cogere? frigidus nobis tuus vi„detur ignis, catapultæ minime moleſti, vio„lentia omnis caſſa & irrita. Nam cum non ty„ranni, ſed divinæ legis ſatellites à nobis ſtent; „ rationem habemus invictam.

Septimi.

12. Utque hic in lebetem conjectus feliciter exſpiravit, ſeptimus, omnium natu minimus, prodiit. Quem tyrannus miſertus, licet ab omnibus illius fratribus acerrimis verbis proſciſſus, ut jam vinculis conſtrictum vidit, propius ad ſe adduci juſſit. Quem his verbis delinire ac pellicere conatus eſt. „ Fratrum tuorum qualis „ ſit exitus, vides. Ob contumaciem enim cru-

„ Ta-

„ ὁ Θεὸς, [s] ἐπεὶ τὴν τοῦ θείου ὕμνου μελῳδὸν γλῶτταν „ ἐξέτεμες."

ια'. Ὡς δὲ καὶ οὗτος ταῖς βασάνοις καταικισθεὶς ἀπέθανεν, ὁ πέμπτος παρεπήδησε λέγων· „ οὐ μέλλω, „ τύραννε, πρὸς τὸν ὑπὲρ τῆς ἀρετῆς [t] βασανισμόν. αὐτὸς „ δὲ ἀπ' ἐμαυτοῦ παρῆλθον, ὅπως κἀμὲ κατακτείνας „ περὶ πλειόνων ἀδικημάτων [v] ὀφλήσῃς τῇ οὐρανίῳ „ δίκῃ τιμωρίαν. ὦ μισάνθρωπε καὶ μισάρετε, τί δρά„σαντας ἡμᾶς τοῦτον πορθεῖς τὸν [x] τρόπον; ὅτι τὸν πάν„των κτίστην εὐσεβοῦμεν, καὶ κατὰ τὸν ἐνάρετον αὐτοῦ ζῶμεν „ νόμον; ἀλλὰ ταῦτα τιμῶν, οὐ βασάνων [y] ἐστὶν [z] ἄξια." Τοιαῦτα λέγοντα οἱ δορυφόροι δήσαντες, αὐτὸν εἷλκον ἐπὶ τὸν καταπέλτην. ἐφ' ᾧ δήσαντες αὐτὸν ἐπὶ τὰ γόνατα, καὶ ταῦτα ποδάγραις σιδηραῖς ἐφαρμόσαντες τὴν ὀσφὺν αὐτοῦ, περὶ τροχιαῖον [a] σφῆνα κατέκαμψαν· περὶ ὃν ὅλος περὶ τὸν τροχὸν σκορπίου τρόπον ἀνακλώμενος ἐξεμελίζετο. καὶ κατὰ τοῦτον τὸν τρόπον τὸ πνεῦμα στενοχωρούμενος καὶ τὸ σῶμα ἀγχόμενος, „ καλὰς, ἔλεγεν, ἄ„κων, ὦ τύραννε, χάριτας ἡμῖν χαρίζῃ, διὰ γεν„ναιοτέρων πόνων ἐπιδείξασθαι παρέχων τὴν εἰς τὸν νόμον „ ἡμῶν καρτερίαν." Τελευτήσαντος δὲ καὶ τούτου, ὁ ἕκτος ἤγετο μειρακίσκος. ὃς πυνθανομένου τοῦ τυράννου „ εἰ „ βούλοιτο φαγὼν ἀπολύεσθαι," ἔφη. „ ἐγὼ [b] τὴν μὲν „ ἡλικίαν τῶν ἀδελφῶν μου εἰμὶ νεώτερος, τὴν δὲ διάνοιαν „ ἡλικιώτης. εἰς τὰ αὐτὰ γὰρ καὶ γεννηθέντες καὶ τραφέν„τες, ὑπὲρ τῶν αὐτῶν καὶ ἀποθνήσκειν ὀφείλομεν ὁμοίως. „ ὥστε εἰ δοκεῖ σοι βασανίζειν μὴ [c] μιαροφαγοῦντας, „ βασάνιζε." Ταῦτα αὐτὸν εἰπόντα παρῆγον ἐπὶ τὸν τροχὸν, ἐφ' ᾧ [d] κατατεινόμενος ἐκμελῶς καὶ ἐκσφονδυλιζόμενος ὑπεκαίετο. καὶ ὀβελίσκους δὲ ὀξεῖς πυρώσαντες, τοῖς νώτοις προσέφερον, καὶ [e] τὰ πλευρὰ διαπείραντες αὐτοῦ καὶ τὰ σπλάγχνα διέκαιον. ὁ δὲ βασανιζόμενος, „ ὦ ἱεροπρεποῦς ἀγῶνος, ἔλεγεν, ἐφ' ὃν „ διὰ τὴν εὐσέβειαν εἰς πόνων γυμνασίαν ἀδελφοὶ το„σοῦτοι κληθέντες οὐκ ἐνικήθημεν. ἀνίκητος γάρ ἐστιν, „ ὦ τύραννε, ἡ εὐσεβὴς ἐπιστήμη. καλοκαγαθίᾳ κα„θωπλισμένος τεθνήξομαι μὲν κἀγὼ μετὰ τῶν ἀδελφῶν „ μου· σὺ δὲ, ὦ τύραννε, [f] μέγαν προσλαβὼν καὶ αὐτὸς „ τιμωρόν. καινουργὲ τῶν βασάνων καὶ πολέμιε τῶν ἀληθῶς „ εὐσεβούντων, ἓξ μειράκια καταλελύκαμέν σου τὴν τυραν„νίδα. τὸ γὰρ μὴ δυνηθῆναί σε μεταπεῖσαι τὸν λογισμὸν „ ἡμῶν μήτε βιάσασθαι πρὸς τὴν μιαροφαγίαν, οὐ κα„τάλυσίς ἐστί σου; τὸ πῦρ σου ψυχρὸν ἡμῖν, καὶ ἄ„πονοι οἱ καταπέλται, καὶ ἀδύνατος [g] ἡ βία. οὐ γὰρ „ τυράννου, ἀλλὰ θείου νόμου [h] παρεστήκασιν ἡμῖν δο„ρυφόροι. διὰ τοῦτο ἀνίκητον ἔχομεν τὸν λογισμόν."

ιβ'. Ὡς δὲ καὶ οὗτος μακαρίως ἀπέθανε καταβληθεὶς εἰς λέβητα, ὁ ἕβδομος [i] παρεγίνετο πάντων νεώτερος. ὃν κατοικτείρας ὁ τύραννος, [k] καίτοι δεινῶς ὑπὸ πάντων τῶν ἀδελφῶν αὐτοῦ κακισθεὶς, ὁρῶν ἤδη τὰ δεσμὰ περικείμενον, πλησιέστερον [l] αὐτὸν μετεπέμψατο, καὶ παρηγορεῖν ἐπειρᾶτο λέγων. „ τῆς μὲν τῶν ἀδελφῶν σου ἀπο„νοίας τὸ τέλος ὁρᾷς. διὰ γὰρ ἀπείθειαν στρεβλωθέν-

„ τες

s Ἐπεὶ τὴν τοῦ θείου ὕμνου] Ὅτι τὴν τοῦ θ. C. A.

t Βασανισμόν] Poſt βασανισμὸν habemus παραιτεῖσθαι in C. A.

v Ὀφλήσῃς τῇ οὐρανίῳ δίκῃ τιμωρίαν.] Ὀφειλήσῃς C. A.

x Τρόπον;] Τρόπον; ἢ κακόν σοι δοκεῖ, ὅτι τὸν π. C. A. & Lipſ.

y Ἐστὶν] ἐστὶν Lipſ.

z Ἄξια] Poſt ἄξια addit C. A. εἴπερ ᾐσθάνου ἀνθρώπου πόθων, ἐλπίδα εἶχες παρὰ Θεῷ σωτηρίας. νῦν δὲ ἀλλότριος ὢν Θεοῦ πολεμεῖς τοὺς εὐσεβοῦντας εἰς τὸν Θεόν.

a Σφῆνα] Conf. ſupr. §. 8. Spanh.

b Τὴν μὲν ἡλικίαν τῶν ἀδελφῶν] Al. Τῇ μὲν ἡλικίᾳ C. A. & mox τῇ δὲ διανοίᾳ.

c Μιαροφαγοῦντας.] Al. μιαροφαγοῦντα.

d Κατατεινόμενος ἐκμελῶς] Gener. μελῶν. Quod Com. τὸ ἐκμελῶς immoderatius reddit, novæ fabricæ eſt, nec ex uſu hujus vocis. Poſſit forte accipi, ut particula ἐκ ſive ἐξ vim augendi habeat. Malim tamen contrario ſenſu ſumere, ut ſit quaſi temere, tumultuario, ac valde ἀμελῶς, ut fieri ſolet in ejuſmodi carnificina, ubi ſatellites hoc unum curant, ut rei excrucientur, & ad propoſitum, ut membra ſic diſtenta ſuis compagibus ſolvantur, ac deartuentur. Sic videtur Pollux accipere l. 4. c. 8. Comb.

e Τὰ πλευρὰ διαπείραντες] τ. πλ. διατρήσαντες Lipſ.

f Μέγαν προσλαβὼν] Μέγαν σοι προσλαβὼν καὶ αὐτὸς τιμωρὸν C. A. μέγαν μοι προσβαλὼν καὶ αὐτὸς ἀλάστορα Ald.

g Ἡ βία.] Ἡ βία σου C. A.

h Παρεστήκασιν ἡμῖν δορυφόροι.] Προεστήκασιν ἡμῶν C. A.

i Παρεγίνετο] Παρεγίνετο C. A. παρεγένετο Lipſ.

k Καίτοι δεινῶς] Καίτοι δεινῶς πάντων τῶν ἀδελφῶν αὐτοῦ κακισθέντων Ald. καίτοι δεινῶς ὑπὸ [ſc. ὑπὲρ] τῶν ἀδ. C. A.

l Αὐτὸν μετεπέμψατο,] Αὐτὸν C. A.

„ τῆς [m] τεθνᾶσι. σὺ καὶ [n] εἰ μὴ πεισθείης, τάλας βασανισθεὶς καὶ αὐτὸς τεθνήξῃ [o] ἄωρος. πεισθεὶς δὲ φίλος ἔσῃ καὶ τῶν ἐπὶ τῆς βασιλείας ἀφηγήσῃ πραγμάτων.“ καὶ ταῦτα παρακαλῶν, τὴν μητέρα τοῦ παιδὸς μετεπέμψατο, ὅπως αὐτὴν ἐλεήσας τοσούτων υἱῶν στερηθεῖσαν παρορμήσειεν ἐπὶ τὴν σωτηρίαν, εὐπειθῆ ποιῆσαι τὸν περιλειπόμενον. ὁ δὲ, τῆς μητρὸς τῇ Ἑβραΐδι φωνῇ προτρεψαμένης αὐτὸν, ὡς ἐροῦμεν [p] μικρὸν ὕστερον, „ λύσατέ με, φησὶν, εἴπω τι τῷ βασιλεῖ καὶ τοῖς σὺν αὐτῷ φίλοις πᾶσι.“ καὶ ἐπιχαρέντες δὲ, ὅ τε βασιλεὺς καὶ οἱ σὺν αὐτῷ μάλιστα ἐπὶ τῇ ἐπαγγελίᾳ τοῦ παιδὸς, ταχέως ἔλυσαν αὐτόν. [q] ὁ δὲ δραμὼν ἔστη πλησίον τῶν τηγάνων, [r] καὶ ἔφη. „ ὦ ἀνόσιε καὶ πάντων τῶν πονηρῶν ἀσεβέστατε τύραννε. οὐκ ᾐδέσθης παρὰ τοῦ Θεοῦ λαβὼν τὰ ἀγαθὰ καὶ τὴν βασιλείαν, καὶ τοὺς θεράποντας αὐτοῦ κατακτεῖναι καὶ τοὺς τῆς εὐσεβείας ἀσκητὰς στρεβλῶσαι. ἀνθ᾽ ὧν ταμιεύεταί σε ἡ θεία δίκη πυκνοτέρῳ καὶ αἰωνίῳ πυρὶ καὶ βασάνοις, αἳ εἰς ὅλον τὸν αἰῶνα οὐκ ἀνήσουσί σε. οὐκ ᾐδέσθης ἄνθρωπος ὤν, θηριωδέστατε, τοὺς ὁμοιοπαθεῖς καὶ ἐκ τῶν αὐτῶν γεγονότας στοιχείων γλωττοτομῆσαι, καὶ τοῦτον καταικίσας τὸν τρόπον βασανίσαι; ἀλλ᾽ οἱ μὲν εὐγενῶς ἀποθανόντες ἐπλήρωσαν τὴν [s] εἰς Θεὸν εὐσέβειαν· σὺ δὲ κακὸς κακῶς οἰμώξεις, τοὺς τῆς ἀρετῆς ἀγωνιστὰς ἀναιτίως ἀποκτείνας. ὅθεν καὶ αὐτὸς ἀποθνήσκειν μέλλων, [t] ἔφη, οὐκ ἀπαυτομολῶ τῆς τῶν ἀδελφῶν μου ἀριστείας. [u] ἐπικαλοῦμαι δὲ τὸν πατρῷον Θεὸν, ὅπως ἵλεως γένηται [x] τῷ ἔθνει ἡμῶν· σὲ δὲ καὶ ἐν τῷ νῦν βίῳ καὶ θανόντα τιμωρήσεται.“ καὶ ταῦτα κατευξάμενος, [y] ἑαυτὸν ἔρριψε κατὰ τῶν τηγάνων, καὶ οὕτως ἀπέδωκε τὴν ψυχήν.

ιγ΄. Εἰ δὲ τοίνυν τῶν μέχρι θανάτου πόνων ὑπερεφρόνησαν οἱ ἑπτὰ ἀδελφοὶ, συνωμολογεῖται πανταχόθεν, ὅτι αὐτοδέσποτός ἐστι τῶν παθῶν ὁ εὐσεβὴς λογισμός. ὥσπερ γὰρ, εἰ τοῖς πάθεσι δουλωθέντες ἐμιαροφάγησαν, [z] ἐλέγομεν ἂν τούτους αὐτοῖς νενικῆσθαι· νυνὶ δὲ οὐχ οὕτως, ἀλλὰ τῷ ἐπαινουμένῳ παρὰ Θεῷ λογισμῷ περιεγένοντο τῶν παθῶν, καὶ οὐκ ἔστι παριδεῖν τὴν ἡγεμονίαν τῆς διανοίας, [a] ἐπεκράτησαν γὰρ καὶ πάθους καὶ πόνου· πῶς οὖν οὐκ ἔστι τούτοις τὴν τῆς εὐλογιστίας παθοκρατορίαν ὁμολογεῖν, οἳ τῶν διὰ πυρὸς ἀλγηδόνων οὐκ [b] ἐπεστράφησαν; καθάπερ γὰρ προβλῆτες λιμένων πύργοι, τὰς τῶν κυμάτων ἀπειλὰς ἀνακόπτοντες, γαληνὸν παρέχουσι τοῖς [c] ἐμπλέουσι τὸν ὅρμον· οὕτως ἡ ἑπτάπυργος τῶν νεανίσκων [d] εὐλογιστία τὸν τῆς εὐσεβείας ὀχυρώσασα λιμένα, τὴν τῶν παθῶν ἐνίκησεν ἀκολασίαν. ἱερὸν γὰρ εὐσεβείας στήσαντες χορὸν παρεθάρρυνον ἀλλήλους, λέγοντες, „ ἀδελφικῶς ἀποθάνωμεν, ἀδελφοὶ, περὶ τοῦ νόμου. μιμησώμεθα τοὺς τρεῖς τοὺς ἐπὶ τῆς Ἀσσυρίας νεανίας οἳ τῆς [e] ἰσοπάλιδος καμίνου κατεφρόνησαν. μὴ [f] δειλαν-

„ ciati perierunt. Tu quoque miſellus ſi parere noluεris, tormentis confectus immaturam mortem obibis. Sin parueris; in amicorum eris numero, regnique negotia cum dignitate adminiſtrabis." Quibus verbis hortatus, pueruli matrem accerſit, ut ipſam tot filiis orbatam miſeratus impelleret ad ſuperſtitem ſalutis cauſa, morigerum præſtandum. Ille autem, matré Hebræa lingua hortata, ut paulo poſt dicturi ſumus, „ ſolvite me, inquit, ut regi aliquid ipſiuſque amicis omnibus nunciem." Pueri audita pollicitatione, rex & qui cum eo aderant, mire lætati, ſolverunt ſtatim. Tum ille ad ſartagines propius accedens, „ impie, inquit, improborumque omnium ſceleſtiſſime; nihil ne veritus es, opibus & regno à Deo acceptis, illius famulos trucidare, pietatiſque cultores cruciare? ob quæ ſcelera divina vindicta te vehementiori ſempiternoque igni ac tormentis aſſervat; quæ te nullo unquam tempore ſine deſertura. Nihil ne veritus, ô immaniſſima belua, homo cum ſis, ejuſdem naturæ affectuumque participes, & ex eiſdem elementis genitos, lingua privare, totque indignis modis fœde cruciatos interimere? At illi quidem, generoſa ac magnanima morte obita, ſuam in Deum pietatem implevere: tu vero malus male multatus ob cæſos immerito virtutis cultores ejulabis. Quapropter ego quoque moriturus præſtanti fratrum virtuti degener haud ero. Deum autem patrium oro & obteſtor, ut genti noſtræ propitius eſſe velit: qui te cum in hac ipſa vita, tum mortuum multo magis puniet." Hæc precatus, ſeſe in ſartagines conjecit, atque ita animam reddidit.

Dura tyranni increpatio.

13. Quod ſi igitur fratres iſti ſepteni ſummos dolores contempſere: fatendum certe eſt omnino, rectam piamque rationem perturbationum reginam eſſe. Nam prout, ſiquidem nefaria eſca guſtata perturbationibus inſerviſſent, iſtos ipſos merito victos fateremur: nunc vero contra rationis à Deo laudatæ vi, perturbationibus ſuperatis, (quorum ſane divinæ rationis principatus leviter prætereundus minime videtur, quæ & perturbationes vicerit & dolores,) qui fieri poteſt, quin hiſce ſimiliter, qui ne horrendos quidem & formidabiles ignis cruciatus tantilli fecerint, rectæ rationis in perturbationes imperium, magna cum eorum laude agnoſcamus? Quemadmodum prominentes portuum turres, diſſipatis fluctuum tumoribus, tranquillam navigantibus ſtationem præſtant: ſic ſeptiturris adoleſcentorum ratio, pietatis munita portu, laſciviam perturbationum compeſcuit ac ſuperavit. Etenim ſacro pietatis choro confecto, alii alios acuebant & confirmabant; dicentes, „ fraterne moriamur fratres, legis cauſa: tres illos Aſſyriæ juvenes imitemur, qui parem tormentis iſtis fornacem flocci faciebant: in pietate propugnanda

m Τεθνᾶσι.] Τεθνήκασι C A.
n Εἰ μὴ πεισθείης.] Εἰ μή μου π. C A.
o Ἄωρος.] Al. πρὸ ὥρας.
p Μικρὸν ὕστερον.] Μετὰ μικρὸν C A.
q Ἔλυσαν αὐτόν.] Ἀπέλυσαν C A.
r Ὁ δὲ δραμὼν.] Καὶ δραμὼν C A.
s Καὶ ἔφη.] Ἔφη C A. ſine vocula καί.
t Εἰς Θεὸν εὐσέβειαν.] Εἰς τὸν Θεὸν C A.
v Ἔφη.] Illud ἔφη deeſt Ald.
x Τῷ ἔθνει ἡμῶν.] Τῷ γένει μου C A. Videſis 2 Macc. VII. 37.
y Ἑαυτὸν ἔρριψε] Sonant hæc ipſum a ſe ſic proſiliiſſe in Sartagines, nullis ante tormentis tentatum, velut ferme Apollonia tortores ſuos occupans ſe in paratum ſibi ignem conjecit: quod ſacro textui 2 Maccab. nihil concinit, in quo habemus, exaſperatum Regem ejus & Matris reſponſo ſupra omnes in eum ſæviiſſe: Majoribus proinde tormentis ab eo excruciatum extinctum eſſe, non vero a ſe eum ipſum una frictione mortem occupaſſe. Eraſmus longo diſcurſu ſancti Pueri pœnas exaggerat, velutque Auctorem ſacrum Joſepho conciliaturus, tantu exhauſtum ſuppliciis, *orbatum etiam palmis atque oculis, ignivomam ſartaginem ſponte aſcendiſſe* ait; quaſi adhuc vegeto corpore, inque eam rem ſatis robuſto: quod vix fidem habet. Ita ſe projiciendum tortoribus ſponte obtuliſſe, ſeu permiſiſſe, id vero probabilius, ut velut in reliquis, hæc illius ſuprema eſſet excruciatio. Hæc Eraſmi. *O Adonai, ô Sabbaoth!* quaſi & Sabbaoth, DEI nomen, inanis mihi verborum pompa & phaleræ. Eſt DEUS, ac dicitur *Deus Sabbaoth*, i. e. *exercituum*, ſ. virtutum, non ipſe Sabaoth. Coste.
z Ἐλέγομεν ἂν τούτους] Ἐλέγομεν γὰρ αὐτοὺς τούτους C A.
a Ἐπεκράτησαν] ἐπεκράτησε *Lipſ.*
b Ἐπεστράφησαν;] Ἀπεστράφησαν *Ald.*
c Ἐμπλέουσι] ἐσπλέουσι *Lipſ.*
d Εὐλογιστία] Εὐλογία *Ald.*
e Ἰσοπάλιδος καμίνου] Ἰσοπάλιδος *Lipſ.*
f Δειλανδρήσωμεν] Conf. ſupr. §. 10. Spanh.

„ granda ne deſpondeamus animum." Alius item, „ bono animo ſis frater, inquit: perfer alto „ animo & obdura," alius: alius, vetera memoria repetendo, Recordamini, inquit, unde genus „ ducatis: aut cujus patris manu, pietatis gratia, „ mactari ſuſtinuerit Iſaacus." Singuli ſeſe mutuo, atque univerſi ſimul, læto & intrepido vultu intuentes, „ Deo noſmet, inquiebant, vitæ „ auctori, animarumque parenti, cordicitus conſecremus, legiſque obſervationi mutuemus cor„ pora. Ne reformidemus eum qui corpus occi„ dere videtur. Ingens animæ periculum in ſem„ piterno cruciatu divini præcepti violatores ma„ net. Quare armemus nos divinæ rationis in per„ turbationes auctoritate ac dominatu: ut ita „ mortuos Abrahamus, Iſaacus, & Jacobus in „ ſinus nos ſuos excipiant; patreſque univerſi læti „ collaudent." Porro unumquemque abreptum compellabant reliqui; „ ne nos, frater, pudefacias, „ neque jam ante mortuorum fratrum eludas ex„ ſpectationem. Neminem veſtrûm latere arbitror, „ quanta fraterno ſanguini ad amorem concilian„ dum vis inſit, quam divina illa ſapientiſſimi nu„ minis providentia liberis per parentes impertita „ eſt, ac per maternum uterum inſevit: in quo „ fratres pari tempore agentes, eodemque tempo„ ris ſicti ac formati ſpatio, eodem ſanguine au„ cti, ejuſdem animæ vi & facultate abſoluti, „ æquali temporis intervallo in lucem editi, ex „ eiſdem fontibus emanantes lactis rivulos hau„ rientes, quibus ſimul in mediis uberum amplexi„ bus nutriuntur conjunctiſſimæ animulæ; pari„ terque educati majorem in modum augeſcunt: „ quotidiana etiam conſuetudine, aliaque diſci„ plina & inſtitutione, accedente etiam noſtro in „ Dei lege ſtudio atque exercitatione:" ſic, inquam, fraterno amore flagrantiſſime conſtituto, ſepteni illi fratres, inflammatiore ſeſe mutuo benevolentia complectebantur. Nam eadem lege inſtituti, eiſdem virtutibus dediti, eademque vitæ ſanctitate ſimul educati, impendio magis ſeſe amabant. Probitatis ſiquidem & honeſtatis par ſtudium mutuam illis concordiam auxit: caritatemque fraternam pietate ſibi arctiorem reddidere. Veruntamen, quamvis & naturæ vi, & conſuetudinis, morumque probitate, fraterni amoris impetus incenderetur: pietatis tamen cauſa, fratres, qui reliqui erant, fratres germanos indigniſſimis modis tractatos, & ſummis confectos cruciatibus intueri potuerunt.

Puerorum ſeptenarius.

14. Quinetiam ad ſupplicia ſe incitare, ita ut non ſolum illi dolores contemnerent: ſed etiam fraternos motus compeſcerent. ô cogitationes ipſis regibus auguſtiores, magiſque regias, & liberis liberiores! ô ſacrum & dulcem ſeptenûm fratrum de pietate concentum! Eorum ne unus quidem trepidavit, ac mortem adire dubitavit: ſed omnes pariter, quaſi ad immortalitatis iter conficiendum properantes, ad mortem per cruciatus feſtinabant. Quemadmodum manus pedeſque convenienter imperio animi moveri ſolent: ſic ſanctiſſimi illi juvenes, ab immortali pietate, ceu anima impulſi, ad mortem,

„ δράσωμεν πρὸς τὴν τῆς εὐσεβείας ἐπίδειξιν. καὶ ὁ μὲν, „ Θάῤῥει ἀδελφὲ" ἔλεγεν. ὁ δὲ, „ εὐγενῶς [g] καρτέρησον." ὁ δὲ καταμνησθεὶς ἔλεγε, „ μνήσθητε πόθεν ἐστὲ, ἢ „ τίνος πατρὸς χειρὶ σφαγιασθῆναι διὰ τὴν εὐσέβειαν „ ὑπέμεινεν ὁ Ισαάκ." εἷς δὲ ἕκαστος [h] ἀλλήλους ὁμοῦ πάντες ἐφορῶντες φαιδροὶ καὶ μάλα θαῤῥαλέοι, „ ἑαυ„ τοὺς, ἔλεγον, τῷ Θεῷ ἀφιερώσωμεν ἐξ ὅλης τῆς καρ„ δίας τῷ δόντι τὰς ψυχὰς, καὶ χρήσωμεν τῇ περὶ „ τὸν νόμον φυλακῇ τὰ σώματα· μὴ φοβηθῶμεν τὸν „ δοκοῦντα ἀποκτείνειν τὸ σῶμα. μέγας γὰρ [i] ψυχῆς „ κίνδυνος ἐν αἰωνίῳ βασανισμῷ κείμενος τοῖς „ [k] παραβαίνουσι τὴν ἐντολὴν τοῦ Θεοῦ. καθοπλισώμεθα „ τοιγαροῦν [l] τὴν τοῦ θείου λογισμοῦ [m] παθοκράτειαν. „ οὕτω γὰρ [n] θανόντας ἡμᾶς Αβραὰμ καὶ Ισαὰκ καὶ „ Ιακὼβ ὑποδέξονται εἰς τοὺς κόλπους αὐτῶν, καὶ „ πάντες οἱ πατέρες ἐπαινέσουσι. καὶ ἑνὶ ἑκάστῳ τῶν „ ἀποσπωμένων [o] αὐτῷ ἀδελφῶν ἔλεγον οἱ περιλει„ πόμενοι, μὴ καταισχύνῃς ἡμᾶς, ἀδελφὲ, μηδὲ „ ψεύσῃ τοὺς προαποθανόντας ἡμῶν ἀδελφούς. οὐκ „ ἀγνοεῖτε δὲ τὰ τῆς ἀδελφότητος φίλτρα, ἅπερ ἡ „ θεία καὶ πάνσοφος πρόνοια διὰ πατέρων τοῖς γε„ νωμένοις ἐμέρισε καὶ διὰ τῆς μητρῴας [p] ἐφύτευσε „ γαστρός· ἐν ᾗ τὸν ἴσον ἀδελφοὶ κατοικήσαντες χρό„ νον, καὶ ἐν τῷ αὐτῷ χρόνῳ πλασθέντες, καὶ ἀπὸ „ τοῦ αὐτοῦ αἵματος αὐξηθέντες, καὶ διὰ τῆς αὐτῆς „ ψυχῆς τελεσφορηθέντες, καὶ διὰ τὸν ἴσον ἀποτεχθέν„ τες χρόνον, [q] καὶ ἐκ τῶν αὐτῶν γαλακτοποτοῦντες „ πηγῶν, ἀφ' ὧν συντρέφονται ἐν ἀγκάλαις μαστῶν „ φιλάδελφοι ψυχαί. καὶ [r] αὔξονται σφοδρότερον διὰ „ τῆς συντροφίας καὶ διὰ τῆς καθ' ἡμέραν συνηθείας καὶ „ τῆς ἄλλης παιδείας καὶ τῆς ἡμετέρας ἐν νόμῳ Θεοῦ „ ἀσκήσεως." οὕτω [s] δὴ τοίνυν [t] καθεστώσης συμπαθοῦς τῆς φιλαδελφίας οἱ ἑπτὰ ἀδελφοὶ συμπαθέστερον [v] ἔσχον πρὸς ἀλλήλους. νόμῳ γὰρ τῷ αὐτῷ παιδευθέντες καὶ τὰς αὐτὰς ἐξασκήσαντες ἀρετὰς, καὶ τῷ δικαίῳ συντραφέντες βίῳ, μᾶλλον ἑαυτοὺς ἠγάπων. ἡ γὰρ ὁμοζηλία τῆς καλοκαγαθίας ἐπέτεινεν [x] αὐτοῖς τὴν πρὸς ἀλλήλους ὁμόνοιαν. σὺν γὰρ τῇ εὐσεβείᾳ ποθεινοτέραν ἑαυτοῖς κατεσκεύαζον τὴν φιλαδελφίαν. ἀλλ' ὅμως καὶ [y] περὶ τῆς φύσεως καὶ τῆς συνηθείας καὶ τῶν τῆς ἀρετῆς ἠθῶν τὰ τῆς ἀδελφότητος αὐτοῖς φίλτρα [z] συναυξανόντων, ἀνέσχοντο διὰ τὴν εὐσέβειαν τοὺς ἀδελφοὺς οἱ ὑπολειπόμενοι τοὺς καταικιζομένους, ὁρῶντες καὶ μέχρι θανάτου βασανιζομένους.

ιδ'. Προσέτι δὲ καὶ ἐπὶ τὸν αἰκισμὸν ἐποτρύνοντες, ὡς μὴ μόνον τῶν ἀλγηδόνων περιφρονῆσαι αὐτοὺς, [a] ἀλλὰ καὶ τῶν τῆς φιλαδελφίας παθῶν κρατῆσαι. ὦ βασιλέων λογισμοὶ βασιλικώτεροι, καὶ ἐλευθέρων ἐλευθερώτεροι. ὦ ἱερᾶς καὶ ἁρμονίου περὶ τῆς εὐσεβείας τῶν ἑπτὰ ἀδελφῶν συμφωνίας. [b] οὐδεὶς ἐξ αὐτῶν ἐδειλίασεν, οὐδὲ ἐπὶ τὸν θάνατον ἐλθεῖν ὤκνησεν. ἀλλὰ πάντες ὥσπερ ἐπ' ἀθανασίας ὁδὸν τρέχοντες ἐπὶ τὸν διὰ τῶν βασάνων θάνατον ἔσπευδον. [c] καθάπερ γὰρ χεῖρες [d] συμφώνως καὶ πόδες συμφώνως τοῖς τῆς ψυχῆς ἀφηγήμασι κινοῦνται. οὕτως οἱ ἱεροὶ μείρακες ἐκεῖνοι ὡς ὑπὸ ψυχῆς μιᾶς τῆς ἀθανάτου εὐσε-

g Καρτέρησον.] παρτερήσωμεν Lipſ.
h Αλλήλους ὁμοῦ πάντες] Καὶ ἀλλήλους C A.
i Ψυχῆς κίνδυνος] ψυχῆς ἀγὼν καὶ κίνδ. C A.
k Παραβαίνουσι τὴν ἐντολὴν τοῦ Θεοῦ.] Παραβᾶσι C A.
l Τὴν τοῦ θείου λογισμοῦ] Τῇ τοῦ θ. λ. παθοκρατείᾳ C A. τὸν τοῦ θ. λ. ἐγκράτειαν Ald.
m Παθοκράτειαν.] ἐγκράτειαν Gen.
n Θανόντας] Παθόντας C A.
o Αὐτῷ ἀδελφῶν] Al. αὐτῶν ἀδελφῶν.
p Εφύτευσε γαστρός.] Φύτευσασα C A.
q Καὶ ἐκ τῶν αὐτῶν] Καὶ ἀπὸ τῶν C A.
r Αὔξονται σφοδρότερον] Αὔξονται C A.
s Δὴ τοίνυν] Οὕτως δὴ C A.

t Καθεστώσης συμπαθοῦς] Καθεστηκυίας τῆς φιλαδελφίας συμπαθοῦς C A.
v Ἔσχον πρὸς ἀλλήλους.] Ἔσχον τὴν πρὸς ἀλλήλους ὁμόνοιαν C A.
x Αὐτοῖς τὴν πρὸς ἀλλήλους ὁμόνοιαν.] Αὐτῶν C A.
y Περὶ τῆς φύσεως] καίπερ τῆς φύσεως Lipſ.
z Συναυξανόντων.] συναυξόντων Lipſ.
a Ἀλλὰ] Ἀλλὰ καὶ τῶν ἐν τῶν ἀδελφῶν φιλαδελφίας παθῶν C A.
b Οὐδεὶς ἐξ αὐτῶν ἐδειλίασεν.] Οὐδεὶς ἐκ τῶν ἑπτὰ μειρακίων ἐδειλίασεν, οὐδὲ πρὸς τὸν θάνατον ὤκνησεν C A. Gen. οὐδεὶς τῶν ἑπτὰ μειρακίων ἐδειλίασεν. In MsS ὦ ἱερᾶς καὶ εὐαρμόστου περὶ τὴν εὐσέβειαν τῶν ἑπτὰ ἀδελφῶν συμφωνίας· οὐδεὶς ἐκ τῶν ἑπτὰ μειρ. Lipſ.
c Καθάπερ γὰρ χεῖρες.] ὥσπερ αἱ χεῖρες Gen.
d Συμφώνως] Illud συμφώνως deeſt C A.

εὐσεβείας κινούμενοι πρὸς τὸν ὑπὲρ αὐτῆς συνεφώνησαν θάνατον. [e] ὦ παναγίας συμφώνου ἀδελφῶν ἑβδομάδος. καθάπερ γὰρ ἑπτὰ τῆς κοσμοποιΐας ἡμέραι περὶ τὴν εὐσέβειαν οὕτω περὶ τὴν ἑβδομάδα χορεύοντες οἱ μείρακες ἐκύκλουν, τὸν τῶν βασάνων φόβον καταλύοντες. νῦν ἡμεῖς ἀκούοντες τὴν θλῖψιν [f] τῶν νεανιῶν ἐκείνων, φρίττομεν. [g] οἱ δὲ οὐ μόνον ἀκούοντες τὴν θλῖψιν, ἀλλὰ καὶ ὁρῶντες τὸ παραχρῆμα τῆς ἀπειλῆς λόγον ἐμακαρίζοντο, θαυμαζόμενοι τοὺς πάσχοντας ἐνεκαρτέρουν, καὶ τοῦτο ταῖς διὰ πυρὸς ὀδύναις. ὧν τί ἂν γένοιτο ἐπαλγέστερον; ὀξεῖα γὰρ καὶ σύντομος ἡ τοῦ πυρὸς οὖσα δύναμις, ταχέως διέλυσε τὰ σώματα [h] αὐτῶν. καὶ μὴ θαυμαστὸν ἡγεῖσθε, εἰ ὁ λογισμὸς περιεκράτησε τῶν ἀνδρῶν ἐκείνων ἐν ταῖς βασάνοις, ὅπουγε καὶ γυναικὸς νοῦς πολυτροπωτέρων ὑπερεφρόνησεν ἀλγηδόνων· ἡ μήτηρ γὰρ τῶν ἑπτὰ νεανίσκων ἐκείνων, ὑπήνεγκε τὰς ἐφ' ἑνὶ ἑκάστῳ τῶν τέκνων στρέβλας. [i] Θεωρεῖτε δὲ πῶς πολύπλοκός ἐστιν ἡ τῆς φιλοτεκνίας στοργή, ἕλκουσα πάντα πρὸς τὴν τῶν τέκνων συμπάθειαν. ὅπουγε καὶ [k] τὰ ἄλογα ζῶα, ὁμοίαν τὴν [l] πρὸς ἐξ αὐτῶν [m] γινόμενα συμπάθειαν καὶ στοργὴν ἔχει τοῖς [n] ἀνθρώποις. [o] καὶ γὰρ τῶν πετεινῶν τὰ μὲν ἥμερα, κατὰ τὰς οἰκίας [p] ὀροφοιτοῦντα, προασπίζει τῶν νοττῶν· τὰ δὲ κατὰ κορυφὰς τῶν ὀρέων καὶ ἀπορρῶγας τῶν φαράγγων καὶ δένδρων ὀπὰς καὶ τὰς τούτων ἄκρας ἐννοσσοποιησάμενα ἀποτίκτει καὶ τὸν προσιόντα κωλύει· εἰ δὲ καὶ μὴ δύναται κωλύειν, περιιπτάμενα κυκλόθεν αὐτῶν ἀλγοῦντα τῇ στοργῇ, ἀνακαλούμενα τῇ ἰδίᾳ φωνῇ, καθ' ὃν δύναται τρόπον βοηθεῖ τοῖς τέκνοις. καὶ τί δεῖ τὴν διὰ τῶν ἀλόγων ζώων [q] ἐπιδείκνυσθαι πρὸς τὰ τέκνα συμπάθειαν· ὅπουγε καὶ μέλισσαι περὶ τὸν τῆς κηρογονίας καιρὸν ἀπαμύνονται τοὺς προσιόντας, καὶ καθάπερ σιδήρῳ τῷ κέντρῳ πλήσσουσι τοὺς προσιόντας τῇ νοσσιᾷ αὐτῶν καὶ ἐπαμύνονται ἕως θανάτου. ἀλλ' οὐχὶ τὴν τοῦ Ἀβραὰμ ὁμόψυχον τῶν νεανίσκων μητέρα μετεκίνησε συμπάθεια τῶν τέκνων.

pro ipſa oppetendam conſenſere. ô ſacroſanctum concinentium fratrum ſeptenarium! nam ut in mundi creatione ſepteni dies circa pietatem: ita adoleſcentuli illi circa ſeptenarium tripudiantes circuibant, ſuppliciorum metu conculcato. Nos nunc auditam adoleſcentulorum calamitatem perhorreſcimus: cum illi non modo eam ſpectantes, & minaces illico tyranni voces audientes, ſed etiam dolorum atrocitatem perferentes, durarint conſtantiſſime. idque adeo flammarum ardore toſti: quo quid fingi poteſt acerbius? Nam ignis vis, utpote velox & rapida, citius eorum diſſolvit corpora. Nec vero mirum vobis videri debet, in viris rationem ſuperaſſe perturbationes, cum fœminæ mens longe plura dolorum genera contempſerit. Nam ſeptenûm illorum adoleſcentulorum mater, in unoquoque natorum cruciatus ſuſtinuit. Quantus vero ſit & quam late pateat naturalis erga prolem amor; qui cuncta ad caritatem erga fœtus rapere ſolet, facile videtis: cum bruta ipſa animantia ſimili atque homines erga partus ſuos affectu & amore tangantur. Volucres itidem cicures, in domiciliorum tectis nidulantes, tuentur pullos: & quæ in montium jugis valliumque præcipitiis, in arborum ſpecubus ac verticibus nidis conſtructis pariunt, accedentem arcent: ſi id minus poſſunt, ſaltem circa eos undique volitando, naturali affectu cogente, ſua voce compellando eo quo valent modo pullis auxiliantur. Et quid neceſſe eſt brutorum exemplis allatis, amorem erga fœtum comprobare: cum apes quo tempore ceræ conficiendæ incumbunt, accedentes ulciſcantur; & aculeo, quaſi ferro, ſuo alveari appropinquantes feriant, atque ad mortem uſque vindicent. Sed tamen matrem adoleſcentulorum, ejuſdem cum Abrahamo animi, liberorum cura minime movere potuit.

Matris Macchabæorum virtus & martyrium.

ιε'. [r] Ὦ λογισμὲ τύραννε παθῶν, καὶ εὐσέβεια μητρὶ τέκνων [s] ποθεινοτέρα. μήτηρ δυεῖν προκειμένων, εὐσεβείας, καὶ τῆς τῶν ἑπτὰ υἱῶν σωτηρίας προσκαίρου, κατὰ τὴν τοῦ τυράννου ὑπόσχεσιν, τὴν εὐσέβειαν μᾶλλον ἠγάπησε τὴν σώζουσαν εἰς αἰώνιον ζωὴν κατὰ Θεόν. ὦ τίνα τρόπον ἠθολογήσαιμι φιλότεκνα γονέων πάθη, ψυχῆς τε καὶ μορφῆς ὁμοιότητα εἰς μικρὸν παιδὸς χαρακτῆρα [t] θαυμάσιον ἐναποσφραγίζοντα, μάλιστα διὰ [v] τὸ πάθος τοῖς γεννηθεῖσι τὰς μητέρας τῶν πατέρων καθεστάναι συμπαθεστέρας. ὅσῳ γὰρ καὶ ἀσθενόψυχοι καὶ φιλογονώτεραι ὑπάρχουσιν αἱ μητέρες, τοσούτῳ μᾶλλόν εἰσι φιλοτεκνότεραι. πασῶν δὲ τῶν μητέρων ἐγένετο ἡ τῶν [x] ἑπτὰ μήτηρ φιλοτεκνοτέρα, ἥτις ἑπτὰ κυοφορίαις τὴν πρὸς αὐτοὺς ἐπιφυτευομένη φιλοστοργίαν, καὶ διὰ πολλὰς τὰς καθ' ἕκαστον αὐτῶν [y] ὠδῖνας [z] ἠναγκασμένη τὴν εἰς

15. O rationem, liberorum curæ violentiſſimam dominam; & pietatem matri liberis ipſis dilectiorem! Mater duobus propoſitis, pietate, nimirum, & filiorum ſeptem ad tempus ſalute, à tyranno promiſſa; pietatem quæ ad vitam ſervaret æternam cum Deo degendam, antepoſuit. ô, quibus modis exprimam ac depingam tenerrimos parentum erga ſobolem affectus, in perpuſilla imagine pueri, animi formæque ſimilitudinem mirum in modum imprimentes: præſertim cum matres, ubi aliquid filiis adverſi acciderit, longe gravius quam patres commoveri ſoleant! Nam quo ſunt imbecilliori matres animo, & ad partum amandum propenſiores; tanto magis liberorum amore tenentur. Omnibuſque adeo matribus amore erga liberos, ſeptenûm iſtorum puerorum mater antecellebat: quæ ſeptem graviditatibus ad eos infinito amore complectendos coacta, multiſque moleſtiis uniuſcujuſque cauſa

Pietas in matre Maccabæorum ejus victrix.

e Παναγίας συμφώνου ἀδελφῶν ἑβδομάδος.] πανάγιε σ. ἀδ. ἑβδομάς MSS. Lipſ.

f Τῶν νεανιῶν ἐκείνων.] τῶν νεανίσκων ἐκείνων Lipſ.

g Οἱ δὲ οὐ μόνον] Οἱ δὲ οὐ μόνον ὁρῶντες, ἀλλ' οὐδὲ μόνον ἀκούοντες τὸ παραχρῆμα ἀπειλῆς λόγον, ἀλλὰ καὶ πάσχοντες ἐκαρτέρουν, καὶ τοῦτο C A.

h Αὐτῶν.] Illud αὐτῶν deeſt C A.

i Θεωρεῖτε δὲ πῶς πολύπλοκος] Θεωρεῖτε δὲ πῶς πολύπλοκος Lipſ.

k Τὰ ἄλογα ζῶα.] τὰ λοιπὰ ζ. Lipſ.

l Πρὸς ἐξ αὐτῶν] εἰς τὰ ἐξ αὐτῶν Lipſ.

m Γινόμενα] Γεννώμενα C A. Aliiſque.

n Ἀνθρώποις.] Ita C A. C L. & Editio J. Lonicl. In reliquis poſt ἀνθρώποις deſiderantur omnia uſque ad καὶ τί δεῖ

o Καὶ γὰρ τῶν πετεινῶν] καὶ γὰρ τῶν πετεινῶν τὰ μὲν ἥμερα κατὰ τὰς οἰκίας ὀροφοιτοῦντα, προασπίζει τῶν νεοττῶν, τὰ δὲ κατὰ κορυφὰς ὀρέων καὶ φαράγγων ἀπορρῶγας καὶ δένδρων ὀπὰς, καὶ τὰς τούτων ἄκρας ἐννοσσοποιησάμενα ἀποτίκτει, καὶ τὸν προσιόντα κωλύει. εἰ δὲ μὴ δύναιντο κωλύειν περιιπτάμενα κυκλόθεν αὐτῶν ἀλγοῦντα, τῇ στοργῇ καὶ ἀνακαλούμενα τῇ ἰδίᾳ φωνῇ, καθ' ὃν δύνανται τρόπον, βοηθεῖ τοῖς τέκνοις. καὶ τί δεῖ τὴν διὰ τῶν ἀλόγων ζώων. Lipſ.

p Ὀροφοιτοῦντα, προασπίζει τῶν νοττῶν.] Ita ex Heſychio. prius ὀροφοιτοῦντα.

q Ἐπιδείκνυσθαι] Ἐπιδεικνύσθαι τὴν C A.

r Ὦ λογισμὲ τύραννε παθῶν.] Iſta, ὦ λογισμὲ τύραννε παθῶν; καὶ εὐσέβεια μητρὶ τέκνων ποθεινοτέρα deſunt in libris pleriſque.

s Ποθεινοτέρα.] ὦ λογισμὲ τέκνων παθῶν τύραννε, καὶ εὐσέβεια μητρὶ τέκνων ποθεινοτέρα μήτηρ. Lipſ.

t Θαυμάσιον] Nonnemo legit θαυμαστῶς.

v Τὸ πάθος τοῖς γεννηθεῖσι] τὸν παθεῖν τοῖς γεννηθεῖσι Lipſ.

x Ἑπτὰ μήτηρ φιλοτεκνοτέρα.] Ἑπτὰ παίδων C A.

y Ὠδῖνας] Gen. ὠδῖνος, Vel ὠδῖνας.

z Ἠναγκασμένη] ἐκαναγκασμένη Gen. ἠναγκασμένη Lipſ. Quidam legendum conjicit ἐναγκασμένη. Huns. Quin recte emendaverim haud, puto, Lector ibit inficias; ὡ ἐναγκασμένη Ixter. Argent. ὡ ἐναγκασμένη, emendabatque vir doctus in meo Cod. ἐναγκασμένη, quæ quidem Græca vox, ſed nullius hic apti ſenſus, præter ſolœciſmum nulla recta conſtructione. Eraſmus iſta diſſimulat, aliaque difficilia, paraphraſtæ, quem agere videri vult, licentia. Præclara omnino ac clara auretis, quod Mater, & tantorum mater, ſicque firmato in ea liberorum affectu eorum ſaluti temporaneæ prætulit DEI timorem, eorumque ætere

cauſa devoratis, ad commiſerationem impulſa: Dei tamen reverentia ducta, non diuturnam filiorum ſalutem nihili æſtimavit. Neque vero his ſolum de cauſis, ſed etiam ob præſtantem filiorum virtutem ac probitatem, legiſque ſtudium atque obſervationem, longe majore caritate illos complectebatur. Nam & juſti erant, & temperantes, & magnanimi; fratrum matriſque adeo amantes, ut ad mortem uſque ſcita legis retinendo matri monenti obtemperarint. Verum tamen licet tot ac tanta amoris erga filios cauſſæ non deeſſent, quibus ad commiſerationem mater traheretur: exquiſitiſſimis tamen tormentis in unoquoque eorum, icta, nullo modo à mentis conſtantia poterat dimoveri. Sed ſingulos & univerſos mater filios, ad mortem pietatis cauſa obeundam, cohortabatur. ô ſanctiſſimam naturam, amoriſque parentum illecebras; & intelligentiam indulgentiſſimam, & nutritia, matrumque motus indomitos. Unumquemque tortum atque uſtulatum conſpicata mater; pietatis cauſa, de ſententiæ conſtantia non deceſſit: liberorum ſuorum carnes igne videt liquefactas, pedum manuumque digitos humi palpitantes, capitum carnes, nudatas cute uſque ad menta, larvarum inſtar ante ſe jacentes. ô matrem nunc acerbiores quam in illorum partu dolores expertam! ô ſolam fœminam quæ integram pietatem ſis enixa! Nihil te primogenitus exſpirans movit; nihil ſecundus, te miſerabili vultu in mediis intuens cruciatibus: nihil tertius animam agens: nihil, oculos cernere uniuſcujuſque ſuum in tormentis ſupplicium torve aſpicientes; nareſque, mortis eorum indices. Filiorum carnes combuſtas videns, abſciſſaſque manibus manus impoſitas, & exſecta capita capitibus injecta, cadaveraque in cadavera corruentia, locum denique ipſum filiorum illuſtri dudum choro læte pulſatum, tormentis ſepulcretum triſte factum cernens, non lachrymaſti. Haud ita dulciſſimi Sirenum cantus, aut ſuaviſſimæ cycnorum voces, voluptate aures permulcent: ut filiorum voces in mediis cruciatibus, matrem appellantium. Quot & quantis tum mater, cum filii rotis candentibuſque inſtrumentis cruciarentur, tormentis torquebatur! Sed pia ratio viſcera ipſius, in mediis perturbationum fluctibus, virili fortitudine imbuens, ad momentaneam filiorum caritatem contemnendam confirmavit. quamvis ſeptenûm liberorum mater exitium ſpectaret, tamque varia tormentorum cerneret genera: hæc tamen omnia, generoſa mater ſtabili in Deum fide ſuperavit. In ſuo ſiquidem animo, ceu in ſenatu quodam graves videns conſiliarios: hinc, naturam, procreationem, amorem ſobolis; liberorum illinc cruciatus; duoſque ma-

Mira fœminæ conſtantia.

αὐτῆς ἔσχεν συμπάθειαν, διὰ τὸν πρὸς Θεὸν φόβον ὑπερεῖδε τὴν τῶν τέκνων πρόσκαιρον σωτηρίαν. οὐ μὴν δὲ ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν καλοκαγαθίαν τῶν υἱῶν καὶ τὴν πρὸς τὸν νόμον αὐτῶν εὐπείθειαν, μείζω τὴν ἐν αὐτοῖς εἶχε φιλοστοργίαν. δίκαιοί τε γὰρ ἦσαν [a] καὶ σώφρονες, [b] καὶ μεγαλόψυχοι καὶ φιλάδελφοι, καὶ φιλομήτορες οὕτως, ὥστε καὶ μέχρι θανάτου τὰ νόμιμα φυλάσσοντας πείθεσθαι αὐτῇ. ἀλλ' ὅμως καίπερ τοσούτων ὄντων περὶ [c] τῶν τὴν φιλοτεκνίαν εἰς συμπάθειαν ἑλκόντων τὴν μητέρα, ἐπ' οὐδενὸς αὐτῶν τὸν λογισμὸν αὐτῆς αἱ παμποίκιλοι βάσανοι ἴσχυσαν μετατρέψαι. ἀλλὰ καὶ καθ' ἕνα παῖδα καὶ ὁμοῦ πάντας ἡ μήτηρ ἐπὶ τὸν ὑπὲρ τῆς εὐσεβείας προετρέπετο θάνατον. ὦ φύσις ἱερὰ, καὶ φίλτρα γονέων [d] καὶ σύνεσις φιλόστοργε, καὶ τροφεῖα, καὶ μητέρων ἀδάμαστα πάθη. καθ' ἕνα στρεβλούμενον καὶ φλεγόμενον ὁρῶσα ἡ μήτηρ, οὐ μετεβάλλετο διὰ τὴν εὐσέβειαν. τὰς σάρκας τῶν τέκνων ἑώρα περὶ τὸ πῦρ τηκομένας, καὶ τοὺς τῶν ποδῶν καὶ χειρῶν δακτύλους ἐπὶ γῆς σπαίροντας, καὶ τὰς τῶν κεφαλῶν μέχρι τῶν περὶ τὰ γένεια σάρκας, ὥσπερ προσωπεῖα προκειμένας. ὦ πικροτέρων νῦν μήτηρ πόνων πειρασθεῖσα ὑπὲρ τῶν ἐπ' αὐτοῖς ὠδίνων. ὦ μόνη γυνὴ τὴν εὐσέβειαν ὁλόκληρον ἀποκυήσασα. οὐ μετέτρεψέ σε πρωτότοκος ἀποπνέων, οὐδὲ δεύτερος εἰς σὲ οἰκτρὸν ἐν βασάνοις βλέπων, οὐ τρίτος [e] ἀποψύχων, οὐδὲ τοὺς ὀφθαλμοὺς ἑνὸς ἑκάστου θεωροῦσα ταυρηδὸν ἐπὶ τῶν βασάνων ὁρῶντας τὸν ἑαυτῶν αἰκισμὸν καὶ τοὺς μυκτῆρας προσημειουμένους τὸν θάνατον αὐτῶν. οὐκ [f] ἔκλαυσας ὁρῶσα σάρκας τέκνων ἀποκαιομένας, καὶ ἐπὶ χερσὶ χεῖρας ἀποτεμνομένας, καὶ ἐπὶ κεφαλαῖς κεφαλὰς ἀποδειροτομουμένας, καὶ ἐπὶ νεκροῖς νεκροὺς πίπτοντας, καὶ πολυάνδριον ὁρῶσα τῶν τέκνων τὸ χορεῖον διὰ τῶν βασάνων, οὐκ ἐδάκρυσας. οὐχ οὕτω σειρήνιοι μελῳδίαι, οὐδὲ κύκνειοι πρὸς φιληκοΐαν φωναὶ τοὺς ἀκούοντας ἐφέλκονται, ὡς τέκνων φωναὶ μετὰ βασάνων μητέρα [g] φωνούντων. πηλίκαις καὶ πόσαις τότε ἡ μήτηρ, τῶν υἱῶν βασανιζομένων τροχοῖς τε καὶ [h] καυστηρίοις ἐβασανίζετο βασάνοις; ἀλλὰ τὰ σπλάγχνα αὐτῆς ὁ εὐσεβὴς λογισμὸς ἐν αὐτοῖς τοῖς πάθεσιν [i] ἀνδρειώσασα ἐπέτεινε τὴν πρόσκαιρον φιλοτεκνίαν παριδεῖν. καίπερ ἑπτὰ τέκνων [k] ἀπώλειαν ὁρῶσα καὶ τὴν τῶν στρεβλῶν πολυπλόκον [l] ποικιλίαν. ἁπάσας ἡ γενναία μήτηρ [m] ἐξέλυσε διὰ τὴν πρὸς Θεὸν πίστιν. καθάπερ γὰρ ἐν βουλευτηρίῳ τῇ ἑαυτῆς ψυχῇ δεινοὺς ὁρῶσα συμβούλους φύσιν τε καὶ γένεσιν καὶ φιλοτεκνίαν καὶ τέκνων στρέβλας. δύο ψήφους

æternam ſalutem. *Abraam* Joſepho dictam nihil apte ſibi ſomniarit Corn. 2 Maccab. 7, 20. quod ille τὴν Ἀβραὰμ ὁμόψυχον c. 15. dixit, *Pares* ſcilicet, *cum Abrahamo animi præſtantia*; aut etiam θυγατέρα Ἀβραάμ. *Abrahæ filiam*: quæ una ejus generis eo capite extant: nec S. Thomas (ſi tamen ipſe *Maccabæam* dixit) ejus nomen proprium voluiſſe putandus eſt, ſed quod ita a filiis vocata ſit, undecunque illis ipſis ea nuncupatio acceſſerit. Inſcitus valde Eraſmus tota hic ſua paraphraſi, ubi graviter Joſephus, tantis liberorum malis & cruciatibus non mutaſſe propoſitum, aut a mentis conſtantia deſciviſſe, ad eamque filios adhortatam eſſe, gaudio & lætitia, reliquere rem omnem illi tranſactam ſcribit. *Illum incide ungulis lætabaris; diſtendi rotis alium lætarique gaudebas ſinguli te vidente conſumpti ſunt. Nam quid ego deſcribam exitia parvulorum, cum matri riſus ſint omnia?* Dicas, hæc bacchantis potius animæ, quam gravis ſatis matronæ, fideque Abrahæ æmula filios immolari, non *videntis*, ſed (quod toties meminit Joſephus) coram ſub oculis *videntis*. Legiſque amore ac ſpe præmii ſuſtinentis, & ad ſuſtinendum cariſſima pignora modeſte ac ingenito pudore hortantis; qualem præfert ipſa minoris exhortatio, quam habet ſacer textus, & qua crudelem *Tyrannum irriſiſſe* dicit, ſ. ei illuſiſſe. Sed aliud eſt pia ſtrue ipſi hominis fruſtrari vota, aliterque ſuadere, ac ille expectabat, ſuadere parem fratribus Legis amore perferendis tormentis conſtantiam, non eorum terrore, aut terrenorum expectatione ignavi animi ac degeneris a ritu patrio defectionem; aliud in his ipſis tormentis gaudere, lætari, ridere, cachinnos tollere; ex hominis ſcil. non ſobrio ſatis genio, non ex ſanctæ martyris indole. Coſm.

a Καὶ σώφρονες.] In *Editis quibuſdam* σώφρονες ſine vocula καί.

b Καὶ μεγαλόψυχοι καὶ φιλάδελφοι, καὶ φιλομήτορες] καὶ ἀνδρεῖοι καὶ μεγ. καὶ φιλαδ. καὶ φιλομ. *Lipſ.*

c Τῶν τὴν φιλοτεκνίαν] Illud τῶν deeſt *C A.*

d Καὶ σύνεσις φιλόστοργε.] καὶ γονεῖ φιλόστοργοι *Lipſ.*

e Ἀποψύχων,] Conf. Antt. lib. 19. c. 1. §. 15. Spanh.

f Ἔκλαυσας ὁρῶσα σάρκας τέκνων] ἔκλαυσας ἐπὶ σαρξὶν τέκνων *Lipſ.*

g Φωνούντων.] Ita *C A. CL. Lipſ.* & *Laidi Editio.* in reliquis deſiderantur omnia poſt φωνούντων uſque ad καθάπερ γὰρ ejuſdem §. 29.

h Καυστηρίοις] *Al.* καυτηρίοις.

i Ἀνδρειώσασα] ἀνδρειώσας *Lipſ.*

k Ἀπώλειαν ὁρῶσα] ὁρῶσα ἀπώλειαν *Lipſ.*

l Ποικιλίαν] Ποικιλίαν ἁπάσας ἡ γενναία μήτηρ ἐξέλυσε in *CL.* & *Lipſ.*

m Ἐξέλυσε] Ἐξέλυσεν in *C A.*

a Οἷα

φους κρατοῦσα ἡ μήτηρ θανατηφόρον τε καὶ σωτήριον ὑπὲρ τέκνων, [n] οὐκ ἔγνω τὴν σώζουσαν ἑπτὰ υἱοὺς πρὸς ὀλίγον χρόνον σωτηρίαν· ἀλλὰ τῆς θεοσεβοῦς Ἀβραὰμ [o] καρτερίας ἡ θυγάτηρ ἐμνήσθη. ὦ μήτηρ ἔθνους, ἔκδικε τοῦ νόμου, καὶ ὑπερασπίστρια τῆς εὐσεβείας, καὶ τοῦ διὰ σπλάγχνων ἀγῶνος ἀθλοφόρε. ὦ ἀρρένων πρὸς καρτερίαν γενναιοτέρα, καὶ ἀνδρῶν πρὸς ὑπομονὴν ἀνδρειοτέρα. καθάπερ γὰρ ἡ τοῦ Νῶε κιβωτὸς ἐν τῷ κοσμοπληθεῖ κατακλυσμῷ κοσμοφοροῦσα καρτερῶς ὑπέμεινε τοὺς κλύδωνας· οὕτω καὶ σὺ ἡ νομοφύλαξ πανταχόθεν τῷ τῶν παθῶν περιαντλουμένη κατακλυσμῷ, καὶ καρτεροῖς ἀνέμοις τῶν υἱῶν βασάνοις συνεχομένη, γενναίως ὑπέμεινας τὰ ὑπὲρ τῆς εὐσεβείας χειμῶνα.

ις'. Εἰ δὲ τοίνυν καὶ γυνὴ, καὶ γηραιὰ, καὶ ἑπτὰ παίδων μήτηρ ὑπέμεινεν ὁρῶσα τὰς μέχρι θανάτου τῶν τέκνων βασάνους· ὁμολογουμένως αὐτοκράτωρ ἐστὶ τῶν παθῶν ὁ εὐσεβὴς λογισμός. Ἀπέδειξα οὖν ὅτι οὐ μόνον ἄνδρες τῶν παθῶν ἐκράτησαν, ἀλλὰ καὶ γυνὴ τῶν μεγίστων βασάνων [p] ὑπερεφρόνησε. καὶ οὐχ οὕτως οἱ περὶ τὸν Δανιὴλ λέοντες ἦσαν ἄγριοι, οὐδὲ ἡ μετὰ τοῦ Μισαὴλ ἐκφλεγομένη κάμινος [q] λαβρωτάτῳ πυρί· ὡς ἡ τῆς φιλοτεκνίας περιέκαιεν ἐκείνην φύσις, [r] ὁρῶσαν [s] αὐτοὺς οὕτω ποικίλως βασανιζομένους τοὺς ἑπτὰ υἱούς. ἀλλὰ τῷ λογισμῷ τῆς εὐσεβείας κατέσβεσε τὰ τοσαῦτα καὶ τηλικαῦτα πάθη ἡ μήτηρ. καὶ γὰρ τοῦτο ἔστιν ἐπιλογίσασθαι ὅτι δειλόψυχος εἰ ἦν ἡ γυνὴ, καίπερ μήτηρ οὖσα ὠλοφύρατο ἂν ἐπ' αὐτοῖς. καὶ ἴσως ταῦτα ἂν οὕτως εἶπεν „ ὦ μελέα ἔγωγε καὶ πολλάκις τρισαθλία, ἥτις ἑπτὰ παῖδας τεκοῦσα, οὐδενὸς μήτηρ γεγένημαι. ὦ μάταιοι ἑπτὰ κυοφορίαι, καὶ ἀνόνητοι ἑπτὰ δεκάμηνοι, καὶ ἄκαρποι [t] τιθηνίαι, καὶ ταλαίπωροι γαλακτοτροφίαι. μάτην ἐφ' ὑμῖν, ὦ παῖδες, πολλὰς ὑπέμεινα ὠδῖνας, καὶ χαλεπωτέρας φροντίδας ἀνατροφῆς. ὦ τῶν ἐμῶν παίδων οἱ μὲν ἄγαμοι, οἱ δὲ γήμαντες ἀνόνητοι. οὐκ ὄψομαι ὑμῶν τέκνα, οὐδὲ μάμμη κληθεῖσα μακαρισθήσομαι. ὦ ἡ πολύπαις καὶ καλλίπαις ἐγὼ γυνὴ χήρα καὶ μόνη πολύθρηνος. οὐδὲ ἂν ἀποθάνω θάψοντα τῶν υἱῶν ἕξω τινά." ἀλλὰ τούτῳ τῷ θρήνῳ οὐδένα ὠλοφύρατο ἡ ἱερὰ καὶ [u] εὐσεβὴς μήτηρ, οὐδ' ἵνα μὴ ἀποθάνωσιν ἀπέτρεπεν αὐτῶν τινα, [x] ὡς οὐδὲ ἀποθνησκόντων ἐλυπήθη. ἀλλ' ὥσπερ ἀδαμάντινον ἔχουσα τὸν νοῦν, καὶ εἰς ἀθανασίαν [y] ἀνακτίζουσα τὸν τῶν υἱῶν ἀριθμὸν, μᾶλλον ὑπὲρ τῆς εὐσεβείας ἐπὶ τὸν θάνατον αὐτοὺς προετρέπετο ἱκετεύουσα. ὦ μήτηρ δι' εὐσέβειαν [z] Θεοῦ στρατιῶτι πρεσβῦτι, [a] καὶ [b] γυναικὸς διὰ καρτερίαν καὶ τύραννον ἐνίκησας, καὶ ἔργοις εὑρέθης ἀνδρὸς καὶ λόγοις δυνατωτέρα. καὶ γὰρ ὅτε συνελήφθης μετὰ τῶν παίδων, εἱστήκεις τὸν Ἐλεάζαρον ὁρῶσα βασανιζόμενον καὶ ἔλεγες τοῖς παισὶ [c] τῇ Ἑβραΐδι διαλέκτῳ. „ ὦ παῖδες, γενναῖος ὁ ἀγὼν ἐφ' ὃν κληθέντες ὑπὲρ τῆς διαμαρτυρίας τοῦ ἔθνους, ἐνα-

nu calculos mater de filiis tenens, lethalem & ſalutarem, ſeptem filiis ad tempus perbreve candido ſalutem calculo non dedit: ſed, ſanctæ Abrahami conſtantiæ memoriam ſibi filia propoſuit. ô mater gentis, legis ultrix, vindex pietatis, certaminiſque in viſceribus obiti victrix! ô maſculis ad tolerantiam animoſior: viriſque ad patientiam virilior! Nam ut arca Noæ in diluvio, totum mundum obruente, mundum vectans, turgidos fluctuum motus valide ſuſtinuit: ſic tu quoque, ô cuſtos legis perturbationum diluvio undique jactata; filiorumque tormentis ceu ventis vehementiſſimis agitata, pietatis causâ horrendæ tempeſtatis immanitatem fortiter pertuliſti.

16. Quod ſi igitur, & fœmina, & vetula, & ſeptenûm filiorum mater, ad mortem uſque liberos ſuos cruciatos cernere ſuſtinuit: manifeſtum eſt, pium rationem reginam eſſe perturbationum. Demonſtratum itaque eſt à nobis, non viros ſolum dolores viciſſe: ſed & muliercula maximos cruciatus ſuperaſſe. Nec vero ita feri erant leones illi quibus Daniel objiciebatur, nec adeo torridus Miſaëlis caminus vehementiſſimo igne incenſus, ut naturæ vis, qua maternum illud pectus erga liberos propendebat; quos ſeptenos jam variis exquiſitiſque tormentis cruciatos videns, pia tamen ratione, tot & tantos motus mater repreſſit. Nam hoc quoque cogitare debemus, ſiquidem parvo fœmina illa fuiſſet animo: eos ſaltem, ut quæ mater erat, deploraſſet; atque iſtiuſmodi fortaſſe habuiſſet verba. „ ô me infelicem, ſæpiuſque miſerrimam; quæ ſeptem liberos enixa, nullius jam ſim parens! ô ſeptem graviditates inanes, ſeptenoſque decem menſes caſſos, vanas nutricationes, atque lactatus calamitoſos: fruſtra de vobis, ô filii, multas ærumnas pertuli, difficilioreſque educatione ſollicitudines. Eheu filiorum meorum! alios quidem cœlibes; alios vero fruſtra conjuges factos. Liberos ego veſtros non ſum viſura: neque avia vocata, dicar beata. O me modo multis pulchriſque liberis ſtipatam, nunc orbam triſtique in luctu ſolitariam relictam: filiorum, cum morior, qui me ſepeliat, habituram neminem!" Verum ſancta illa ac pia mater, talem leſſum lamentando filiorum nulli facit, neque quenquam à morte oppetenda avertit; quinimo indoluit quod nondum obierint: ſed veluti adamantina mente prædita, numerum recreans filiorum ad immortalitatem; ad mortem potius, pietatis cauſa, ſubeundam, ſupplex eos impulit. O mater, propter pietatem veterana Dei miles! tyrannum muliebri tolerantia viciſti; factis dictiſque viro reperta es potentior. Nam quando comprehendebare, cum liberis, Eleazarum cernens cruciatum, ſtabas: illoſque Hebraïce ſic es allocuta: „ nobile, mi pueri, certamen videtis, ad quod „ vocati, *Matris provocatis ad certamen.*

n Οὐκ ἔγνω] Οὐκ ἐπέγνω C.A.

o Καρτερίας] Alludit forte ad Gen. 22. & Hiſtoriam de immolando Iſaaco.

p ὑπερεφρόνησε.] περιεφρόνησε Lipſ.

q Λαβρωτάτῳ] λαυροτάτῳ Gen.

r Ὁρῶσαν] Ὁρῶσαν αὐτῆς τοὺς ἑπτὰ υἱοὺς βασανιζομένους C.A.

s Αὐτοὺς] αὐτῆς Lipſ.

t Τιθηνίαι, καὶ ταλαίπωροι γαλακτοτροφίαι.] τιθηνίαι καὶ ταλαίπωροι γαλακτοτροφίαι Lipſ.

u Εὐσεβὴς] Θεοσεβὴς μήτηρ C.A. & Lipſ.

x Ὡς οὐδὲ ἀποθνησκόντων] Οὐδ' ὡς ἀποθ. C.A.

y Ἀνακτίζουσα] Ἀνατίκτουσα C.A. & Lipſ.

z Θεοῦ στρατιῶτι πρεσβῦτι,] Longe depravata lectio; non levi cura, (nec ipſa inutili, ut puto) mihi ſic Θεοῦ συστρατιῶτις πρεσβῦτις reſtituta. Erat aliis στρατιῶτι aliis στρατιῶτι, ut Genev. in quo veſtigium veræ lectionis inveni, συστρατιῶτις, quod ſanctam mulierem vocat comparatione ad Eleazarum Senem, cum pugnæ ſocia acceſſerit, ac poſt quem glorioſiore cum filiis Martyrio eam inſtauravit. *συστρατιῶτις commilito*; fœmininum, quæ ipſa bello ſequitur eoque pugna ac operam commodat, nam rarum eſt ipſam bello præeſſe. Comb. Neque mihi vulgata lectio placet, neque illa Combefiſii emendatio, quæ tres literas, contra MSS. conſenſum omnis liberaliter largitur, arridet. Videamus, num minori mutatione locum adjuvare poſſimus. Scribo itaque & diſtinguo, Θεοῦ στρατιῶτις, πρεσβῦτις καὶ γυναικὸς &c. i. e. *Dei miles, anus licet, muliebri tamen conſtantia etiam tyrannum* &c. unde triplex Joſephi naſcitur argumentum, quod videlicet hæc ob pietatem ſacræ militiæ nomen dans mater, anus licet & mulier, omnes Tyranni cruciatus vicerit; atque ſimul patet fruſtra γυναικὰς in Addendis ſuis voluiſſe Editorem Anglum, pro γυναικός. Hav.

a Καὶ] Καὶ γυνὴ διὰ καρτερίαν καὶ τύραννον ἐνίκησας C.A. καὶ γυναικὸς διὰ καρτερίαν καὶ τ. Ald.

b Γυναικὸς] Forte γυναικείας.

c Τῇ Ἑβραΐδι διαλέκτῳ.] Ἐν τῇ Ἑβρ. C.A.

„ vocari, ut fidei virtutiſque teſtationem nationi noſtræ relinquatis, pro patria lege alacriter decertate. Turpe enim fuerit, ſenem iſtum dolores ob pietatem perpeti: vos autem, juvenes, conſternari tormentis. Recordamini, vos Dei beneficio in hunc mundum prodiiſſe, luciſque accepiſſe uſuram: quocirca nullum non dolorem, Dei cauſa, tolerare debetis. propter quem & pater ille noſter Abrahamus, Iſaacum, gentis futurum parentem, mactare properavit: ipſeque Iſaacus patris manum enſiferam, in ſe jam agitatam, cernens, non reformidavit: juſtus quoque Daniel leonibus objectus, & Ananias & Azarias & Miſaël in fornacem igneam præcipitati, Dei cauſa, durarunt. Vos igitur, quibus eadem eſt in Deum fides, ne conturbemini: cum abſurdum ſit, pietatis gnaros doloribus non poſſe reſiſtere." Hujuſmodi verbis illa ſeptenûm parens, unumquemque filiorum hortata, mortem potius eis ſuaſit, quam ut divina præcepta violarent. Quibus etiam cognitum eſt atque exploratum, eos qui Dei cauſa moriuntur, Deo vivere, ut Abrahamum, Iſaacum, & Jacobum, omnes poſtremo patriarchas.

Maccabæorum mater ſponte rogo abſumpta.

17. Satellitum nonnulli retulere, cum jam illa quoque ad mortem eſſet comprehendenda: ne quis corpus ipſius attingeret, ſeſe in rogum conjeciſſe. ô mater quæ ſeptenis filiis comitata, tyranni violentiam fregeris, ſcelerata illius cogitata diſſipaveris, generoſamque fidei conſtantiam declaraveris! Tu, tecti inſtar, filiorum nixa & firmata columnis, tormentorum conquaſſationem immota ſuſtinuiſti. Bono itaque animo es, ô mater ſanctiſſima, quæ ſpem tolerantiæ firmam & ſtabilem habeas apud Deum. Haud ita luna cum ſtellis in cœlo ſplendida conſpicitur: ut tu quæ ſeptenos filios, ſtellis pares ſplendore, ad claram pietatis lucem adduxiſti, glorioſa Deo es effecta, atque una cum illis in cœlo fixa. Tua nimirum liberorum procreatio à patre deſcendebat Abrahamo. Quod ſi nos poſſemus quaſi in tabella quandam depingere hanc pietatis hiſtoriam: annon illi, qui matrem ſeptenûm liberorum, perferentem ſpectarent tormenta ad mortem uſque pietatis cauſa, contremiſcerent? Eſſet ſane conſentaneum, ut & hæc, ad memoriam popularibus dicta, ſepulchro appingerentur: HIC SACERDOS SENEX ANUSQUE CUM FILIIS SEPTENIS JACENT. TYRANNI VIOLENTIA SUBLATI HEBRÆORUM REMP. EVERTERE CONANTIS. QUI OCULIS IN DEUM CONJECTIS, CRUCIATIBUSQUE AD MORTEM USQUE TOLERATIS,

Eleazari & puerorum Epitaphium.

„ γωνίσασθε προθύμως ὑπὲρ τοῦ πατρῴου νόμου. καὶ γὰρ αἰσχρὸν τὸ μὲν γέροντα τοῦτον [d] ὑπομένειν τὰς διὰ τὴν εὐσέβειαν ἀλγηδόνας· ὑμᾶς δὲ τοὺς νεανίσκους καταπλαγῆναι τὰς βασάνους. ἀναμνήσθητε ὅτι διὰ τὸν Θεὸν τοῦ κόσμου μετελάβετε καὶ τοῦ βίου ἀπολαύσατε. καὶ διὰ τοῦτο ὀφείλετε πάντα πόνον ὑπομένειν διὰ τὸν Θεόν. δι' ὃν καὶ ὁ πατὴρ ἡμῶν Ἀβραὰμ ἔσπευδε τὸν ἐθνοπάτορα υἱὸν σφαγιάσαι Ἰσαάκ, καὶ τὴν πατρῴαν χεῖρα ξιφηφόρον καταφερομένην ἐπ' αὐτὸν ὁρῶν ὁ Ἰσαάκ, οὐκ ἔπτηξε. καὶ Δανιὴλ ὁ δίκαιος εἰς λέοντας ἐβλήθη· καὶ Ἀνανίας, καὶ Ἀζαρίας, καὶ Μισαὴλ εἰς κάμινον πυρὸς ἀπεσφενδονήθησαν, καὶ ὑπέμειναν διὰ τὸν Θεόν. καὶ ὑμεῖς οὖν τὴν αὐτὴν πίστιν εἰς τὸν Θεὸν ἔχοντες, μὴ χαλεπαίνετε. ἀλόγιστον γὰρ τοὺς εἰδότας εὐσέβειαν μὴ ἀντιστῆναι τοῖς πόνοις." Διὰ τούτων τῶν λόγων ἡ ἑπταμήτωρ, ἕνα ἕκαστον τῶν υἱῶν παρακαλοῦσα [e] ἀποθανεῖν ἔπεισε μᾶλλον, ἢ παραβῆναι τὴν ἐντολὴν τοῦ Θεοῦ. ἐπειδὴ καὶ ταῦτα εἰδότες ὅτι οἱ διὰ τὸν Θεὸν [f] ἀποθνήσκοντες ζῶσι τῷ Θεῷ, ὥσπερ Ἀβραάμ, Ἰσαὰκ καὶ Ἰακώβ, καὶ πάντες οἱ πατριάρχαι.

ιζ. [g] Ἔλεγον δὲ καὶ τῶν δορυφόρων τινές, ὡς ὅτε ἔμελλε συλλαμβάνεσθαι καὶ αὐτὴ πρὸς θάνατον, ἵνα μὴ ψαύσειέ τις τοῦ σώματος αὐτῆς, [h] ἑαυτὴν ἔρριψε κατὰ τῆς πυρᾶς. ὦ μήτηρ σὺν ἑπτὰ παισὶ καταλύσασα τὴν τοῦ τυράννου βίαν καὶ ἀκυρώσασα τὰς κακὰς ἐπινοίας αὐτοῦ, καὶ δείξασα τὴν τῆς πίστεως γενναιότητα. καθάπερ γὰρ [i] στέγη ἐπὶ τοῖς στύλοις, οὕτω καὶ σὺ ἐπὶ παισὶ γενναίως ἱδρυμένη ἀκλινὴς ὑπήνεγκας τὸν διὰ τῶν βασάνων σεισμόν. θάρρει τοιγαροῦν, ὦ μήτηρ ἱερόψυχε, τὴν ἐλπίδα τῆς ὑπομονῆς [k] ἔχουσα βεβαίαν πρὸς τὸν Θεόν. οὐχ οὕτω σελήνη κατ' οὐρανὸν σὺν ἄστροις σεμνὴ καθέστηκεν, ὡς σὺ τοὺς ἰσαστέρους ἑπτὰ παῖδας φωταγωγήσασα πρὸς τὴν εὐσέβειαν ἔντιμος καθέστηκας τῷ Θεῷ, καὶ ἐστήρισαι ἐν οὐρανῷ σὺν αὐτοῖς. ἦν γὰρ ἡ παιδοποιΐα σου ἀπὸ Ἀβραὰμ τοῦ πατρός. εἰ δὲ ἐξὸν ἡμῖν ὥσπερ ἐπί τινος πίνακος ζωγραφῆσαι τὴν τῆς εὐσεβείας ἱστορίαν, οὐκ ἂν ἔφριττον οἱ θεωροῦντες μητέρα ἑπτὰ τέκνων δι' εὐσέβειαν ποικίλας βασάνους μέχρι θανάτου [l] γενναίως ὑπομείνασαν. καὶ γὰρ ἄξιον ἦν ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ τοῦ [m] τάφου ἀναγράψαι, καὶ ταῦτα τοῖς ἀπὸ τοῦ ἔθνους εἰς μνείαν, λεγόμενα· [n] ΕΝΤΑΥΘ' Ο ΙΕΡΟΣ ΓΕΡΩΝ ΚΑΙ ΕΠΤΑ ΠΑΙΔΕΣ ΕΓΚΕΚΗΔΕΥΤΑΙ ΔΙΑ ΤΥΡΑΝΝΟΥ ΒΙΑΝ ΤΗΝ ΕΒΡΑΙΩΝ ΠΟΛΙΤΕΙΑΝ ΚΑΤΑΛΥΣΑΙ ΘΕΛΟΝΤΟΣ. ΟΙ ΚΑΙ [o] ΕΞΕΔΙΚΗΣΑΝ ΤΟ ΕΘΝΟΣ ΕΙΣ ΤΟΝ ΘΕΟΝ ΑΦΟΡΩΝΤΕΣ, ΚΑΙ ΜΕΧΡΙ ΘΑΝΑΤΟΥ ΤΑΣ ΒΑΣΑ-

d Ὑπομένειν] ὑπομεῖναι *Lipſ.*

e Ἀποθανεῖν] Ita *C A.* prius erat ἀποθανεῖν ὅτι δὲ ταῦτα εἰδότες.

f Ἀποθνήσκοντες] Ἀποθανόντες *C A.*

g Ἔλεγον δὲ καὶ τῶν δορυφόρων τινὲς, ὡς ὅτε] Ὡς ἔλεγον——ὅτι——Anonymus ex conjectura ad oram Ed. *Baſ.* in Bib. Coll. Reg. Oxon.

h Ἑαυτὴν ἔρριψε κατὰ τῆς πυρᾶς.] Sic clare Joſephus, quod & traditione aliqua compertum habuerit: ſic nempe inter deliberandum rumoreſque de illius pari cum filiis dira excruciatione, necem muliebri pudore, ne carnificum contrectatione quaſi pollui videretur, ſic in rogum (forte etiam ſartaginem) inſiluiſſe, atque tortores præveniſſe, cui geminum noſcitur Apollonia virgo feciſſe referente Dionyſio Alexandrino, & Eccleſia ſolemni ritu probante. In fœminis & virginibus iſtud genus occupatæ mortis præcipue excuſatum ac frequentius fuit, quibus pudicitia vita potior foret, quem & animum in illis Spiritus S. perficeret, ac, qua forte laborarent, ignorantiam ſuo Numine veniabilem faceret: acceptaque ſibi hoc occulta miraculorum luce ac populorum devotione, ipſoque infidelium ſtupore, & ad veram fidem adductione oſtenderet. Græci eadem ex eodem, ut apparet, Joſepho: μεθ' ὧν καὶ ἡ αὐτῶν μήτηρ Σαλομόνη (edita Σαλωμονὶς) ὅτε τελειωθέντας τούτους εἶδε μὴ ὑπομείνασα χεῖρας ἀνθρώπων ἐπιβαλεῖν τῇ ἑαυτῆς σαρκὶ ... ; καὶ ... τῷ Θεῷ τὸ πνεῦμα παρέδωκε. *Quibus cum etiam eorum mater Salomona, ubi illos conſummatos vidit, non ſuſtinens, ut quiſquam hominum in eam manum injiceret, in ſuccenſum ſe ipſam rogum conjecit, inque eum modum Spiritum DEO reddidit.* Eraſmus verba fundit, aliaque omnia dicit, & quaſi eadem, aut pene majora filiis tormenta ab Antiocho ejuſque miniſtris pertulerit; & videri vult Joſephum reddere; vel παραφραστικῶς plagii hoc genus, nec liberalis ſatis ingenii: debuitque Cornelius alia aſſerere, ut ſicut in ſuperioribus Joſephum ipſum repræſentaret, non prorſus contraria illius nomine occinentem Eraſmum introduceret. Autor ſacer ἐτελεύτησε, *mortua eſt*, nihil amplius addens, nec vulgatus aliam habuerit vocem, quod reddidit *conſumta eſt*: forte reſpexit Joſephum, ex cujus ſententia ſic vere poteſt dici conſumta, interpretando pene expoſitorem agens. Cowe.

i Στέγη ἐπὶ τοῖς στύλοις,] Σὺ στέγη ἐπὶ τῶν παίδων γενναίως ἱδρυμένη &c. *C A.*

k Ἔχουσα βεβαίαν πρὸς τὸν Θεόν.] Γενναίως ἔχουσα πρὸς Θεὸν *C A.*

l Γενναίως ὑπομείνασαν.] Γενναίως deſt *C A.*

m Τάφου ἀναγράψαι,] Ἐπιτάφιον *C A.*

n ΕΝΤΑΥΘ' Ο ΙΕΡΟΣ ΓΕΡΩΝ] Ἐνταῦθα γέρων ἱερεὺς καὶ γυνὴ γηραιὰ *C A.*

o ΕΞΕΔΙΚΗΣΑΝ ΤΟ ΕΘΝΟΣ] ἐξεδίκασαν τὸ γένος *Lipſ.*

p Γὰρ

ΒΑΣΑΝΟΥΣ ΥΠΟΜΕΙΝΑΝΤΕΣ. ἀληθῶς [p] γὰρ ὁ ἀγὼν θεῖος ὁ δι' αὐτῶν γεγενημένος. ἠθλοθέτει γὰρ τότε ἀρετὴ δι' ὑπομονῆς δοκιμάζουσα· τὸ νῖκος [q] ἀφθαρσία ἐν ζωῇ πολυχρονίῳ. Ἐλεάζαρος δὲ προηγωνίζετο· ἡ δὲ μήτηρ τῶν ἑπτὰ παίδων ἐνήθλει· οἱ δὲ ἀδελφοὶ ἠγωνίζοντο, ὁ τύραννος ἀντηγωνίζετο· ὁ δὲ κόσμος καὶ ὁ τῶν ἀνθρώπων βίος ἐθεώρει. θεοσέβεια δὲ ἐνίκα, τοὺς ἑαυτῆς ἀθλητὰς στεφανοῦσα. τίνες οὐκ ἐθαύμασαν τοὺς τῆς θείας νομοθεσίας ἀθλητάς; τίνες οὐκ ἐξεπλάγησαν; αὐτός γέτοι ὁ τύραννος καὶ ὅλον τὸ συμβούλιον αὐτῶν ἐξεθαύμασαν αὐτῶν τὴν [r] ὑπομονήν. δι' ἣν καὶ τῷ θείῳ νῦν παρεστήκασι θρόνῳ, καὶ μακάριον αἰῶνα βιοῦσι. καὶ γάρ φησιν ὁ Μωυσῆς, ,, καὶ πάντες οἱ ἡγιασμένοι ὑπὸ τὰς χεῖρας σου." καὶ οὗτοι οὖν οἱ ἁγιασθέντες διὰ Θεὸν [s] τετίμηνται. οὐ μόνον ταύτῃ τῇ τιμῇ, ἀλλὰ καὶ τῷ δι' αὐτοὺς τὸ ἔθνος ἡμῶν τοὺς πολεμίους μὴ ἐπικρατῆσαι, καὶ τὸν τύραννον τιμωρηθῆναι, καὶ τὴν πατρίδα καθαρισθῆναι, ὥσπερ ἀντίψυχον γεγονότας τῆς τοῦ ἔθνους ἁμαρτίας· καὶ διὰ τοῦ αἵματος τῶν εὐσεβῶν ἐκείνων καὶ τοῦ ἱλαστηρίου τοῦ θανάτου αὐτῶν ἡ θεία πρόνοια τὸν Ἰσραὴλ [t] προκακωθέντα διέσωσε. πρὸς γὰρ τὴν ἀνδρείαν αὐτῶν τῆς ἀρετῆς καὶ τὴν ἐπὶ ταῖς βασάνοις αὐτῶν ὑπομονὴν ὁ τύραννος [u] ἀπιδὼν, [x] ἀνεκήρυξεν ὁ Ἀντίοχος τοῖς στρατιώταις αὐτοῦ εἰς ὑπόδειγμα τὴν ἐκείνων ὑπομονήν. ἔσχε τε αὐτοὺς γενναίους καὶ ἀνδρείους εἰς πεζομαχίαν καὶ πολιορκίαν. καὶ ἐκπορθήσας ἐνίκησε τοὺς πάντας πολεμίους. ὦ τῶν Ἀβραμιαίων σπερμάτων ἀπόγονοι παῖδες Ἰσραηλῖται, πείθεσθε τῷ νόμῳ τούτῳ, καὶ πάντα τρόπον εὐσεβεῖτε, γινώσκοντες ὅτι τῶν παθῶν δεσπότης ἐστὶν ὁ εὐσεβὴς λογισμὸς, καὶ οὐ μόνον τῶν ἔνδοθεν, ἀλλὰ καὶ τῶν ἔξωθεν πόνων.

ιη'. Ἀνθ' ὧν διὰ τὴν εὐσέβειαν [y] προϊέμενοι τὰ σώματα τοῖς πόνοις ἐκεῖνοι, οὐ μόνον ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων ἐθαυμάσθησαν, ἀλλὰ καὶ θείας μερίδος κατηξιώθησαν, καὶ δι' αὐτοὺς εἰρήνευσε τὸ ἔθνος, καὶ τὴν εὐνομίαν τὴν ἐπὶ τῆς πατρίδος [z] ἀνανεωσάμενοι, ἐξεπολιόρκησαν τοὺς πολεμίους. καὶ ὁ τύραννος Ἀντίοχος καὶ ἐπὶ γῆς τετιμώρηται, καὶ ἀποθανὼν κολάζεται· ὡς γὰρ οὐδὲν οὐδαμῶς ἴσχυσεν ἀναγκάσαι τοὺς Ἱεροσολυμίτας ἀλλοφυλῆσαι, καὶ τῶν πατρίων ἐθῶν [a] ἐκδιαιτηθῆναι, [b] τότε ἀπάρας ἀπὸ τῶν Ἱεροσολύμων [c] ἐστράτευσεν ἐπὶ Πέρσας. [d] ἔλεγε δὲ ἡ μήτηρ τῶν ἑπτὰ παίδων, καὶ ταῦτα τὰ δίκαια τοῖς τέκνοις, ,, ὅτι ἐγὼ ἐγενήθην παρθένος ἁγνὴ, οὐδὲ ὑπερέβην πατρικὸν οἶκον, ἐφύλασσον δὲ τὴν ᾠκοδομημένην πλευράν. οὐ διέφθειρέ με λυμεὼν ἐρημίας φθορεὺς ἐν πεδίῳ· οὐδὲ ἐλυμήνατό μου τὰ ἁγνὰ τῆς παρθενίας λυμεὼν [e] ἀπατηλὸς ὄφις. ἔμεινα δὲ χρόνον ἀκμῆς σὺν ἀνδρί· τούτων δὲ ἐνηλίκων γενομένων, ἐτελεύτησεν ὁ πατὴρ, [f] μακάριος μὲν, τὸν γὰρ τῆς εὐτεκνίας βίον ἐπιζήσας, τὸν τῆς ἀτεκνίας οὐκ ὠδυνήθη καιρόν. ὃς ἐδίδασκεν ἡμᾶς, ἔτι ὢν σὺν ἡμῖν, τὸν νόμον καὶ τοὺς προφήτας. τὸν ἀναιρεθέντα Ἄβελ ὑπὸ τοῦ Κάϊν ἀνεγίνωσκεν

GENTEM VINDICARUNT. Divinum plane certamen illud erat, quod obiere. Ubi virtus, per tolerantiam probans, muneraria: victoria, immortalitas in via perenni: primus pugil, Eleazarus: ſeptenûm filiorum mater, concertatrix: pugiles fratres: adverſarius, tyrannus: mundus, hominumque vita ſpectatores. Pietas tandem victrix, ſuos coronans athletas, declaratur. Quis non admirabatur divinæ athletas legis: quis non obſtupeſcebat intuens? Ipſe certe tyrannus, totuſque adeo conſeſſus, patientiam illorum admirabantur. Ob quam divino nunc throno adſtant, ævumque degunt beatiſſimum. Moyſes enim ait, ,, atque omnes ſanctificati ſub manibus tuis. " Ergo iſti quoque ſanctificati, Dei cauſa, honores ſunt conſecuti. Nec hos tantum honores, ſed etiam debellatorum gentis ſuæ ſua virtute hoſtium, tyranni multati, patriæque, ut qui quaſi victima pro delictis gentis ſuæ exſtiterint, perpurgatæ. Quorum piorum ſanguine mortiſque propitiatione, divina providentia placata Iſraëlem ante afflictum ſervavit. Etenim tyrannus Antiochus, tanta virtutis ipſorum firmitate animadverſa, invictaque in tormentis ferendis patientia explorata; eorum patientiam militibus ſuis imitandam juſſit proclamari; habuitque è gente illa eximios ac fortes ad pedeſtrem pugnam & obſidionem, milites; quorum opera hoſtibus univerſis ſuperatis, victor evaſit. ô pueri Iſraëlitæ, Abrahamæi ſanguinis ſoboles, huic legi parete, hanc omni ratione colite, quandoquidem videtis; piam rationem perturbationum eſſe reginam. nec perturbationum tantum internarum, ſed dolorum quoque externorum.

Maccabæorum certamen.

Hebræorum claritas ex Maccabæorum triumpho.

18. Unde illi, pietatis gratia, corpora doloribus objicientes, non modo hominibus fuerunt admirationi, ſed etiam divina ſorte digni habiti ſunt, ut ipſorum virtute, & natio pace frueretur, & lege patria renovata hoſtes funderentur. At vero tyrannus ille Antiochus, cum vivus pœnas dedit, tum mortuus cruciatur. Nam ut nullo modo Hieroſolymitas ad externos mores & ritus amplexandos cogere, patrioſque abdicandos, valuit: Hieroſolymis diſcedens in Perſas ſuſcepit expeditionem. Quinetiam juſta illa ſeptenûm filiorum mater, hæc quoque liberis dixiſſe perhibetur: ,, caſta virgo fui, nec paternæ domus limen exceſſi, latus ædificatum ſervavi. Me nec in agro vitiavit dirus ſolitudinis corruptor: nec virginitatem caſtam exitioſa ſerpentis aſtutia polluit. Ætatis florem cum viro conſumpſi: iſtis jam adultis, pater occubuit, beate ſane, ut qui fœcunditatis ſpatio exacto, orbitatis tempus non potuerit mœrere. Qui cum adhuc nobiſcum verſaretur, legem nos ac prophetas docere ſolebat. Abelem à Caino interfectum, ,, nobis

Sancta Maccabæorum diſciplina.

p Γὰρ ὁ ἀγὼν θεῖος] Γὰρ ἦν ὁ ἀγὼν θ. C.A.

q Ἀφθαρσία] Τὸ νῖκος ἐν ἀφθαρσίᾳ C.A. ἡ ἀφθαρσία Lipſ.

r Ὑπομονήν.] Omnia poſt vocem ὑπομονὴν uſque ad καὶ γάρ φησι deſiderantur in E.A. Aliiſque.

s Τετίμηνται.] Ita C.A. C.L. & Ludi Editione. τετίμωνται, & διὰ τοῦ αἵματος in cæteris pleriſque: ita ut intermedia omnia deſiderentur.

t Προκακωθέντα] πρὸ κακωθέντα Gen. προκακωθέντα Lipſ.

u Ἀπιδὼν,] ἀπιδὼν Gen. ἀπιδὼν Lipſ.

x Ἀνεκήρυξεν ὁ Ἀντίοχος] Poſſent hæc non adverſari ſacro textui, ſic mutato ad tempus Antiochi animo, ac Judæis impenſo, illiſque tociis victoriis claro, quibus & Ἐπιφανὴς (Illuſtris) nomen vel auxerit, vel aſciverit; etſi poſtremo in Judæorum perniciem conſilium vertit, in quo ipſe DEO ultore vitam male abrupit. Sic crebræ in Aulis Regum mutationes, ubi maxime Princeps levitate animi ſtudiis facile rapitur; nullaque virtute fulcitur. Miræ certe Seleucidarum mutationes, varieque per eorum Monarchiam acta atque jactata Hebræorum Reſpublica eſt. Vel potius Homonymia Joſepho impoſuit; Antiocho Seleuci tribuens, quod Antiochi Demetrii fit, per cujus tempus, Simone Pontifice Romanis præſertim auctoritate literiſque tuentibus, reflorefcebant Judæorum res. Comb.

y Προϊέμενοι τὰ σώματα τοῖς πόνοις] Al. [illegible]

z Ἀνανεωσάμενοι, ἐξεπολιόρκησαν] ἀνανεωσάμενοι ἐκπεπολιόρκησαν Lipſ.

a Ἐκδιαιτηθῆναι.] Euſeb. H. E. l. 2. c. 11. p. 9. ἐν ταῖς παλαιαῖς ἀγωγαῖς ἐκδεδιῃτημένους Spanh.

b Τότε ἀπάρας] Τότε δὲ C.A.

c Ἐστράτευσεν ἐπὶ Πέρσας.] Ἐστρατεύσατο C.A.

d Ἔλεγε δὲ ἡ μήτηρ] Quæ ſequuntur Joſephi non eſſe, ſed Rhetorculi alicujus aut Sophiſtæ, exiſtimat Cl. Lowthius. Ipſe quidem omnia à verbis iſtis, Ἀνθ' ὧν διὰ τὴν εὐσέβειαν &c. ab altera manu eſſe perſuaſum habeo.

e Ἀπατηλὸς ὄφις.] ἀπατητὴς ὄφις Lipſ.

f Μακάριος μὲν,] Μακάριος μὲν οὖν C.A. & Lipſ.

g Οὐ-

„ nobis legere: immolatum Iſaacum, Joſephum-
„ que in carcere incluſum: de æmulatore Phi-
„ neeſo narrare: Ananiam, Azariam, ac Miſaë-
„ lem in ignem conjectos referre: Danielem in
„ fovea leonum, celebrare, quem beatum prædi-
„ cabat: Eſaiæ ſcripturam recenſere; etſi per
„ ignem tranſeas, flamma te non cremabit: Da-
„ videm hymnorum odarumque ſcriptorem can-
„ tare, dicentem; multæ ſunt juſtorum afflictio-
„ nes, ex quibus omnibus liberabit eos Dominus:
„ proverbia Solomonis recitare, docentis; arbor
„ vitæ omnibus facientibus voluntatem ipſius: E-
„ zechielis confirmationem afferre inquientis, an
„ oſſa iſta arida reviviſcent? quam Moyſes odam
„ docuerat, oblivioni non tradere, erudientem;
„ ego interimo & vitæ reſtituo, hæc vita eſt ve-
„ ſtra, & temporis diuturnitas." ô amarum
illum diem: minimeque amarum, cum dirus
Græcorum tyrannus, igne ſævis lebetibus ſuc-
cenſo, furore ebulliente, ſeptenos Abrahamitidis
natos ad catapultam omniaque illis parata tor-
menta raptans, oculorum pupillis privavit, lin-
guas eis exſecuit, variiſque interfecit tormentis.
Ob quæ, divina ultio perniciem iſtam aggreſſa
eſt, & aggreditur. Contra vero Abrahamæi
pueri, una cum matre victrice, ad patrum cœ-
tum aggregantur, ſanctis animis & immortali-
bus acceptis à Deo: cui gloria ſit in ſempiterna
ſecula. Amen.

„ ἡμῶν, καὶ τὸν [g] ὁλοκαυτούμενον Ἰσαάκ, τὸν ἐν φυλακῇ Ἰωσήφ.
„ ἔλεγε δ' ἡμῖν τὸν ζηλωτὴν Φινεές. ἐδίδασκε δὲ ἡμᾶς τοὺς
„ ἐν πυρὶ Ἀνανίαν καὶ Ἀζαρίαν καὶ Μισαήλ. ἐδόξαζε δὲ
„ καὶ τὸν ἐν λάκκῳ λεόντων Δανιήλ, ὃν ἐμακάριζεν.
„ ὑπεμίμνησκε δὲ ἡμᾶς τὴν Ἡσαΐου γραφὴν, τὴν λέγουσαν,
„ κἂν διὰ πυρὸς διέλθῃς, φλὸξ οὐ κατακαύσει σε. τὸν
„ [h] ὑμνοδογράφον ἐμελῴδει ἡμῖν Δαυίδ, λέγοντα,
„ πολλαὶ αἱ θλίψεις τῶν δικαίων, καὶ ἐκ πασῶν αὐ-
„ τῶν ῥύσεται αὐτοὺς ὁ κύριος. τὸν Σαλωμῶντα ἐπαροι-
„ μίαζεν ἡμῖν λέγοντα, ξύλον ζωῆς ἐστι πᾶσι τοῖς
„ ποιοῦσιν αὐτοῦ τὸ θέλημα. τὸν Ἰεζεκιὴλ ἐπιστοποιεῖ-
„ το λέγοντα, εἰ ζήσεται τὰ ὀστᾶ τὰ ξηρὰ ταῦτα;
„ ᾠδὴν μὲν ἣν ἐδίδαξε Μωϋσῆς οὐκ ἐπελάθετο, [i] διδάσ-
„ κουσαν καὶ λέγουσαν, ἐγὼ ἀποκτενῶ καὶ ζῆν ποιήσω,
„ αὕτη ἡ ζωὴ ὑμῶν καὶ ἡ μακρότης ἡμερῶν." ὢ πι-
κρᾶς τῆς τότε ἡμέρας, καὶ οὐ πικρᾶς, ὅτε ὁ πικρὸς Ἑλ-
λήνων τύραννος πῦρ φλέξας λέβησιν ὠμοῖς καὶ ζέουσι
θυμοῖς ἀγαγὼν ἐπὶ τὸν [k] καταπέλτην καὶ πάσας τὰς
βασάνους αὐτοῦ ἐπὶ τοὺς ἑπτὰ παῖδας τῆς Ἀβρααμίτιδος
καὶ τὰς τῶν ὀμμάτων κόρας ἐπήρωσε, καὶ γλώσσας ἐξέτε-
με, καὶ βασάνοις ποικίλαις ἀπέκτεινεν. ὑπὲρ ὧν ἡ θεία
δίκη μετῆλθε καὶ μετελεύσεται τὸν ἀλάστορα. οἱ δὲ Ἀ-
βραμιαῖοι παῖδες σὺν τῇ ἀθλοφόρῳ μητρὶ, εἰς πατέ-
ρων χορὸν συναγελάζονται, ψυχὰς ἁγνὰς [l] καὶ ἀθα-
νάτους ἀπειληφότες παρὰ τοῦ Θεοῦ· ᾧ ἡ δόξα εἰς τοὺς
αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

g Ὁλοκαυτούμενον] Ita ex conjectura. ὁλοκαρπούμενον Alii.
h Ὑμνοδογράφον] ὑμνογράφον Lipſ.
i Διδάσκουσαν καὶ λέγουσαν,] διδάσκουσαν τὴν λέγουσαν Lipſ.

k Καταπέλτην καὶ πάσας τὰς βασάνους] Conf. ſupr. §. 8. & 9.
... καὶ πάλιν τὰς βασάνους αὐτοῦ MSS. Sranii.
l Καὶ ἀθανάτους] Illud καὶ è C.A.

FINIS OPERUM JOSEPHI.

ΤΕΛΟΣ ΤΩΝ ΤΟΥ ΙΩΣΗΠΟΥ.

VARIÆ LECTIONES
IN
FL. JOSEPHI LIBROS VII.
DE BELLO JUDAICO,
EX CODICIBUS GALLICANIS.

A. notat MS. Regium Sæculi undecimi. B. notat MS. Regium Sæculi decimiquarti C. notat Exemplar inſigne MS. Bibl. Coisliniana. D. E. quartum & quintum Cod. MS. denotant. F. Fragmentum Coiſlin. quod non procedit ulterius, quam ad pag. 726. lit. F. lin. 7.

Fr. indicat Fragmentum alterum, quod procedit a pag. 780. uſque 791. eſtque Sæculi decimi. † notat Fragm. quod ſupplet paginas laceras uſque pag. 711. lit. G. lin. 1.

Collatio inſtituta eſt ad Editionem Genevenſem Anni 1611. quacum eadem eſt illa anni 1635. V. L. autem Libri Tertii & ſequentium locis ſuis in Nova Editione, demum uti incepimus, eo uſque enim jam illa proceſſerat, quum haſce V. L. nanciſceremur.

Pag. 705. Edit. Vet. lib. 1. Procem. §. 1. pr. Edit. Nov.
A l. 1. τ̃ τ̃ Ἰουδαίων. deeſt ἐπειδὴ
B l. 8. τὸ πρότερον Coisl. A
C l. 1. ῥωμαίοις A. E. B. idem habebat ſed cor. ῥωμαίους
l. 2. τῶδε δὲ κτ. μεγ.
l. 4. Ἰουδαίων δὲ τὸ
l. 6. deeſt ἐν .... ἐναφανίσαντας A
l. 8. τὴν ἀνατολὴν. ἐκεῖ δὲ †
D l. 2. γαλάτω ὄντες π- E
l. 5. τὸ στρατιωτικὸν E
l. 6. ἄτοπον εγη- deeſt ἦν C. A. D
l. 8. ἀναφέρων τε †
E l. 1. deeſt τε A
Pag. 706. Edit. Vet. Procem. §. 3. pr. Edit. Nov.
A l. 1. πρὸς τὸ A. E
l. 6. αἰδοῦμαι †
l. 9. αὐτῶν ἀδόξων †
B l. 3. δι' ἀκριβείας C. A
ἀμφοτέρων E
l. 5. διελθὼν ἐπο-- †
l. 6. οἰκεῖα A. D
l. 8. deeſt οἱ A
C l. 4. ὑπερθέμενος A
l. 6. ἢ τὸ λυσιτελοῦν. Frag. λυσιτελοῦν C. B. habet λυσιτελῶν ſed ad marg. λυσιτελοῦν. ſic D.
l. 7. λέγοι, ἢ ..... ἐπαινῶν. συνεφανέρη C. deeſt ἢ B. λέγοι τοῖς D
D l. 5. deeſt πρὸς τὰ Ἰουδαίων
l. 9. παρακελεύσω †
E l. 3. τηλ. πραγ- κατ' αὐτοὺς γραφ. C. A
τηλικούτων οὐχ ὁμοίως κατ' E.
F l. 1. τοιοῦτον E
F l. 1. καὶ τοι τοσοῦτον ἡτίαντας ἐκείνη δυνάμεως C. A idem habet præter τ̃ ἐκείνη
l. 2. καθ' ἑαυτὸς B
l. 4. ἀπαγγελίαν A
l. 7. ϗ κατὰ τ̃ ἴδιον χρόνον τοῖς μετ' αὐτὸν C. τοῖς μεθ' ἑαυτὸν συνιστᾶν τοῖς μετ' αὐτὸν B. D. E
G l. 3. ἀναλ. μεγ. ϗ πο. ἀλ. A
G l. 3. τε ϗ Ῥωμαίοις τὴν C. A. E. B habet Ῥωμαίοις ſed ad marg. βαρβάροις D. ut B.
Pag. 707. Edit. Vet. Procem. §. 5. paul. ante fin. ſeq. Edit. Nov.
A l. 1. ϗ μὴ δὲ γινω- C. B. D. E
l. 4. μὲν τὰ deeſt δὴ C. A. l. 5. ἀνίστωσι †
l. 6. ϗ πῶς ἀνίστωσι †
l. 8. ἐπειδή πως ϗ. E
l. 9. ἴσμεν †
B l. 1. τῇ πατρίῳ φωνῇ μεταβαλόντες C. A
τῇ πατρίῳ φωνῇ μεταβαλόντες B. D. E
l. 2. οἱ τούτων τε E
l. 3. τὴν ἀρχὴν ἐπειδὴ C. A. B. D. E
l. 6. ὡς δύναμαι, διεμεῖ C. A. ὡς ἂν δύναμαι E
l. 7. ἐπιδραμῶ D. E
C l. 3. διαστάσαντες †
l. 5. ὁ δὲ ἀντιπ-- †
l. 7. κατεστασίαστο C. A. B
l. 8. κωνστιλὴν E. C. A. B. κωνστιλ-- D
D l. 1. D. B. ad marg. συνέῤῥαγε.
l. 2. κατὰ κέστιον φλώρον, ϗ ὅσα παρ' αὐτοὺς πρώτας ἀρχῶν ἐπῆλθον Ἰουδ. †
l. 4. τὰς περιοίκους A
l. 8. εἰς τὴν χώραν deeſt Ἰουδαίων C. Ἰουδαίων E
E l. 1. ἐνέπρησαν ὁλοσχερῶς εἰς ὅλην τὴν γαλιλαίαν, ϗ ὡς τ̃ πόλεων αὐτῆς, ἃς μὲν τῷ κράτει, ἃς δὲ δι' ὁμολ--
l. 2. πόλεων αὐτῆς A. B. D. E habebat αὐτοῖς ſed corr. αὐτῆς. deeſt ὲ E
l. 3. ἔπαθον A
περὶ τ̃ τ̃ Ῥωμαίων ἔν τε πολέμοις εὐταξίας C. ϗ περὶ ut ſupra A. ἔν τε πολ. εὐταξίας A. E. ἐν πολ. εὐτ. D
l. 5. τ̃ περὶ γαλιλαίας ἑκάτερα διαστ-
ἑκάτερα διαστ. A
F l. 2. συμφορῶν τε †
l. 6. τά τε γινόμενα A
l. 7. αὐτῶν σημεῖα †
l. 9. ἄκοντι ἀποδείκνυνται καίσαρ C. δείκνυται A
G l. 2. deeſt τὴν A
l. 6. συνήγαγε, ϗ ὁπόσας ὲ ὅπως C. ϗ πόσας A. E. B habet πόσας ad marg.
l. 7. τ̃ τελῶν τειχῶν C. A. B. D. E †
Pag. 708. Edit. Vet. Procem. §. 10. m. & §. 11. ſeq. Edit. Nov.
A l. 2. ναοῦ διαθ. deeſt τὴν C. A. deeſt ὲ ante τούτων E
l. 5. τ̃ ἱερῶν λειτουργίας, ἔτι δὲ τὰς ἐσθῆτας τ̃ ἀρχιερέων, ϗ οἷον
ἐσθῆτας τ̃ ἀρχιερέων ὲ οἷον A. deeſt ὲ ante ἐσθ-- E
l. 8. deeſt τοῖς †
B l. 4. ἐπιθυμῶν, ἐπιδεξιοῖ ἐπὶ εἰρήνην, ἐπὶ ἀγάπην τοὺς στασιάζοντας προκαλέσατο· διαιρεῖται δὲ τὰ †
l. 5. προκαλ. διαιρεῖται δὲ τὰ A
τε τὰ E
l. 8. καταλείψω A
l. 9. ὅτε τὰς τ̃ C. A
C l. 1. ἐπειδὴ C. E. † l. 9. τήν τε ἐπιγραφὴν †
l. 3. deeſt πάντα E
D l. 5. ταῖς τε τὴν C. A. E †
l. 6. ποιήσομαι δὲ ταύτην τ̃ A. E
l. 8. ποιήσομαι ταύτην τ̃ ἐξ-- †

l.7. ἐπεικεσάμενος ἀρχὴν τάσιως
E l.6. τὰς τ̄ A.B.C.D.E
l.7. τὰς ταῦτα ἡμῖν. A.D.E
F l.2. εἰσβαλεῖν A.C.B.D
l.3. αὐτὰς ὁρμήσας C.A.D.E.
l.4. αἱρεῖ A. l.8. ἐπαγγελιῶν A.B.D.E
l.11. νομῷ C.† ἡλίῳ πολίτη νομῷ A.B.D.E
l.13. κρατήσαν †
l.14. πολιῶν τῶν μνήμην. †
Pag.709. Edit. Vet. ἀλωσ. lib. 1. c. 1. §. 2. med. Edit. Nov.
A l.1. οὓς ἐν θύειν τῷ βωμῷ περὶ ἃ ἀπώλετο C.† ἃ ἅπαντες A.B.D.E
l.2. ἰσφαλεῖν ἦ †
B l.1. τόλμην .... υἱὸς ἀσμοναίου C.† ματταθίας γῦν B.D
l.2. μωδεῖν C.† μωδεῖν E. l.6. τὸ πλῆθος E
C l.2. deeſt τελευτῆς C.A †
l.8. κρατερὸς C.A.E.† l.3. πρεσβυτέρῳ C.A
D l.3. deeſt ἄνω B.D
D l.4. κάτω πόλιν τοῦτο C.A
l.5. deeſt ἦ τὸ †
l.6. deeſt τὰς †
l.8. μεμιασμένων A.B.D
E l.8. αἱρεῖ, κατὰ δὲ τόπον ... βεθζαχαρίας C.A. deeſt τὸν D
l.9. ἀπλῶτα C.A †
F l.2. deeſt ὁ C.A
l.3. πύργῳ τῷ μεγ- καὶ περι- τείχισμα †
l.4. προτειχίσματι D
G l.3. μηδὲν δράσας πλέον A
l.5. τὸ ζῆν .... ἤνυσεν ὁ πολ- deeſt ἂν †
l.pen. δὴ pro δὲ E
l.ult. οἱ ἰουδαῖοι, καὶ μέχρι πολλῶν διηγωνίζοντο C. Id. habet A. præter πολλ. οἱ ἰουδαῖοι B.D.E
Pag. 710. Edit. Vet. ἀλωσ. lib. 1. c. 1. §. 5. circ. fin. Edit. Nov.
A l.1. βασιλικοὶ σύμπεσεν χρησάμενοι τύχῃ †
l.3. γοφνιτικὴν C. † γοφνιτικὴν A. γοφνιτικὴν τοπαρχίαν B.D
l.5. καύσας ... κατασκευὴν τ̄ ἐπιτηδείων ἐπανῆλθε †
l.8. ἐπαγαγὼν †
B l.4. ἀπέδρασαν C. ἀπέδρασαν A.B.D.E
l.8. φρονήσει, τελευτῆς. διαδ- B.D.E
D l.7. αἱρεῖ C.A.† l.1. ἀποκτείνας αὐτὸν D
l.8. τ̄ προσόντων C.† ἵππον B.D. ἱππεῖς D
l.9. τ̄ φερόντων A.C †
E l.2. τοὺς ἐπιδήμους στρατὰς C. τοὺς ἐπιδήμους στρατιώτας A
l.6. δηώσαντος C.† δηώσαντος A.B.D.E. l.8. γυναικὸς A
l.7. καταδουλωσάμενον † Fr. alt. σάμενος
l.8. ἐπανηκέστερον †
F l.2. λαβεῖν ὅπως †
l.3. καὶ τοῖς ὅρεσι C.A. †
l.4. ἐπιβολαῖς D
l.5. ἀναδείκνυται καὶ τ̄ μακεδ- C.A
l.8. τὸ γανερὸν †
G l.1. τὴν γυναῖκα, καὶ τοὺς παῖδας καθείρξας C. καθείρξας A
l.3. ἀναιρεῖσθαι τὰς †
l.5. πλεῖστον E
l.ult. deeſt ἤδη τε †
Pag. 711. Edit. Vet. ἀλωσ. lib. 1. c. 2. §. 3. paul. ante fin. Edit. Nov.
A l.1. τ̄ ὑπὸ ἱεραρχ- † Frag. aliud nec habet ὑπὸ, nec ὑπὲρ
l.1. τ̄ ὑπὸ ἱεραρχ- A
l.2. κοσμησάμενος † forte κοσμησ-
l.3. ἱερωσύνην deeſt ἀρχ. C. † ἱερωσύνην A
l.8. προσάγων C.† προσάγων A.D. προσάγων ſed ad Marg. προσαγαγών B
B l.2. πλεῖον εἰσὶ καὶ δέος C.† πλεῖον εἰσὶ καὶ δέος A
l.5. ἀπο- κίνδυνον αὐτῷ ἡ θεα- E
l.5. deeſt μὴ †
l.6. τ̄ εὐσεβοῦς C. ἀποκλεισθέντος B.D
l.6. ... προσβαλεῖν C.†
C l.2. μητρὸς αὐτῷ, καὶ καταγκαίσας ... ...
l.2. μητρὸς αὐτοῦ καὶ A.E. προσβαλεῖν A.E †
l.4. κατιδὼν D
l.6. ἑπτὰ ἔτη A
D l.3. φιλαδελφίας ἦ †
l.7. ἐγίνετο καὶ ὑφελόμενος C. † ὑφελόμενος A.D. ὑφελ- ſed ad Marg. ἀνελ- B. deeſt καὶ E
E l.1. καὶ δὴ ξενοτ- deeſt καὶ C.A †
l.5. πόλεις κοινὰς †
l.6. μεδάβαν C. † μεδάβην D. μαδάβην E
l.7. καὶ ἀγαρίζαν αὐτὸς αἱρεῖ, πρὸς αἷς τὸ χυθαῖον γένος. aliud Fragmentum habet χυθαίων γένος C. A. id habet præter χυθαίων
l.8. χυθαίων B. χυθαίων γένος E
F l.1. αἱρεῖ ἦ C.A. † καὶ τ̄ ἰδουμαίας A.E
l.3. καὶ ἀδωρεὸν καὶ μάρησαν. al. ἀδωρεὸν καὶ μάρισαν. al. ἀδωρεὸν καὶ μάρισαν C. καὶ ἀδωρεὸν καὶ μάρισαν A
l.4. σαμαρείας, ἔνθα δὴ νῦν C. † ἔνθα δὴ νῦν A
l.6. τοὺς υἱοὺς C. ἀπέστησε D
l.8. εἰς τοσοῦτο A
l.9. ἀνδρειοτάτων †
G l.1. ἀντίοχον ἐπικ- ἀσπένδιον ſic duo Frag. alia.
l.1. ἀσπένδιον E. A. B. D. l.2. ἐπικαλέσας A. B. habet in Marg. ἀντίγραφον ἐν ἄλλῳ hucuſque, quod cruce notatur, Fragmentum, quo ſuppletur id quod in codice laceratum eſt.
l.3. ἐκδιωχθεὶς A. l.5. σαμαρείας A. B. D. τὴν σαμάρειαν E
Pag. 712. Edit. Vet. ἀλωσ. lib. 1. c. 2. §. 7. circ. fin. Edit. Nov.
A l.4. deeſt τὸ ἔργον C. A. in A deeſt quoque τὴν
l.6. deeſt τε F.
l.7. τ̄ παίδων A.C.B.D.E
l.8. πολλοὶ τ̄ κατ' αὐτὸν συν- A. B. l.2. τόδε λοιπὸν ἐπι- A
B l.3. εὐδαιμονία, καὶ τὰ κατὰ deeſt ἰωάννης C. καὶ τὰ κατὰ A.B.D
l.4. ἐν τρισὶ καὶ τριάκοντα ὅλοις ἔτεσιν, ἐπὶ πέντε υἱοὺς A. id. habet præter υἱοῦσι.
l.8. καὶ τὴν ἀρχὴν C.A.B.D.E
C l.3. εἶδέ τε A
l.4. παρ' ὅσον A
l.5. τὴν τελευτὴν τὸ πατρὸς F.
l.8. ἐπιτίθεται μὲν C.A
D l.1. μετὰ τετρακόσια καὶ ἑβδομήκοντα καὶ ἓν ἔτος, πρὸς δὲ καὶ μῆνας C. μετὰ τετρακόσια ἑβδομ- καὶ ἓν ἔτος, πρὸς A
l.4. τ̄ μετ' αὐτὸν deeſt μὲν C. E
l.5. δείσας E
l.7. deeſt δὲ, deeſt quoque ὁ
l.8. ἐπιλελοίπει E
E l.1. ἦ αὐτῷ C.A
l.6. ἅτε καὶ deeſt δὲ C.A
l.7. τ̄ ἀγαθοποιουμένων F.
l.8. deeſt τ̄ C.A.E. λαμπρῶς ſupraſc.... ὡς ſic E
F l.6. ὑπὲρ τὸ ἀδελφοῦ κατὰ τοῦτο. Frag. προσιόντες ὑπὲρ τὸ ἀδ- A. καὶ τοῦτο A
l.9. ὅτι τε παρῆν μετὰ μεγίστων συνταγμάτων .... ἀνέχεσθαι F.
Ib. παρὸν A
G l.2. ἔχειν παρ' ὃ ταύτην ἤλπιζε κατασχεῖν C. παρὰ αὐτὸν D
Ib. τιμὴν οὐ βασ- μόνον ἔχειν A.
l.5. διέστησε μὲν A
l.5. προπεφαλίσατο E
l.6. deeſt καλουμένη C.A
Pag. 713. Edit. Vet. ἀλωσ. lib. 1. c. 3. §. 3. paul. poſt pr. Edit. Nov.
A l.1. καὶ προστάξας ὅπλα A. ἀνεῖπλας E
l.2. κείνων ἦ C.A.B. κεῖνος ut in Ed. E
l.3. προσιὼν ... τοὺς προσιόντας C. προῖον E.F.
l.3. προσιὼν ... συντάττεται C. μετὰ τ̄ ἐπ. συντάσσεται A
l.5. ἐπιβ- συντάττεται C.
l.6. τὰς μὲν γὰρ E
l.7. περὶ ἀστεγ. deeſt ὁ C.A. ὡς ὁ ἀδ- A.B.D.E

1.8.

l. 8. ὅπλα τε αὐτῷ κατεσκευακέναι χίλια, ϗ πολεμ. C. A. E
B l. 1. ϗ pro περὶ ante πολ- B. D
B l. 3. θεάσαιτο ἂν F. aliud Frag. θεάσαιτο ἂν C. θεάσαιτο ἂν A. θεάσαιτ' ἂν B. E. μάλιστα, θεάσαιτ' ἂν D
l. 7. ὁ πρῶτος
C l. 2. deeſt παιδὸς E
C l. 3. θαυμάσῃ δ' ἂν … ἑαυτῷ C. θαυμάσει δ' ἂν A. E
l. 4. ἐν τοῖς προαπηγγελμένοις C. ἐν ταῖς πρ- E
D l. 3. ὀφείλων ἀναιρεθῆναι C. ἀνῃρῆσθαι A. ſic E. ad Marg.
l. 4. πρῶτος πύργος C. εἵμαρτο A
l. 5. ὁ δὲ χείρων deeſt δὴ C. E. ὁ δὴ χείρων A
l. 7. ἐπὶ συννοίας C. ἐπὶ συννοίαις A. E. ἐπὶ συννοίαις B. D
l. 8. ὁ ἀντίγονος C. A
E l. 3. τυθῆναι ἢ περὶ τὸ μέσον μετὰ νόσου C. μέσος E
l. 6. τῆς λύσεως στ- D
l. 7. στραγγιλαμένον, ἀπεδυλαῖον αἷμα C. στραγγιλ. αἱμάτων A
l. 7. ἀναβάλλειν E
F l. 1. καθ' ἐν τρόπον
l. 5. καθεστάναι- deeſt ἐπὶ C. ἐπικαθεστηκότος D
l. 9. τὰς σφ- F. deeſt τε C. A
G l. 1. στράξας ὅσον αὐτῷ F. deeſt ἦν C. στράξας A. B. D. E
l. 5. ἀδελφοῦ ϗ μητρὸς ψυχὴν καθαρ- F.
l. 6. τοῦ νοῦ δὲ F. deeſt μέχρι
Pag. 714. Edit. Vet. ἄλλως. lib. 1. c. 3. §. 6. fin. cap. 4. Edit. Nov.
A l. 2. ἐπιφανεύσαντος
l. 3. ἡ πλεῖον
l. 4. τὰς αὐτοῦ ἀδ- C. A
l. 5. τὸ καθ' deeſt ϗ C, A. E
l. 8. καταλιπ- E
B l. 1. δὲ αὐτῷ C. A. δ' αὐτῷ B. D. E
l. 2. ἄσοχιν ἡγεμ- C. A. B. ἄσωχιν D. E
l. 4. πρὸς τὸ πολ- C. A
l. 7. ἀμμαθοῦς … τὸν ὑπὲρ ἰορδάνην A
l. 7. μέγιστον ἦν deeſt μὲν C. .. ὑπὲρ ἰορδάνην C. B. D. E
C l. 2. αἱρεῖ C. A
l. 4. αἱρεῖ ἰαφίαν C. A. ῥαφίαν E
l. 5. ϗ ἀνθηδόνα
l. 6. κληθεῖσαν (deeſt ἐπὶ) ἐξανδραποδισαμένου δὲ ταύτας, ἐπανίστανται ἰουδαίων ἐν ἑορταῖς C. ἐξανδραποδισαμένου E
D l. 1. ϗ δοκεῖ A. ἐδόκει μὲν ἂν D. εἶμεν τὸ D
D l. 1. κρεῖττον C. κρείττων γενόμενος A
l. 2. ϗ Κηλεδας
l. 3. ἐδέχοντο
l. 4. πρὸς τὸ C. A. F.
l. 5. ὑπὲρ ἑξακισχιλίους ἀραβ- C. A. E
l. 6. ϗ ταύτης ἔλαβε C. A. B. D
l. 7. φέρων τε
l. 9. αὐτὸν καθαπ- A. αὐτὸν B
E l. 1. βάνδα τοῦ C. βάνδι τῷ A. ſed 1. corr. ἑβάδη D. βάνδα E
l. 2. προλοχίσαντες A. D. E
l. 4. συνωσθεῖσαν A. E
l. 4. κατὰ βάθος τῆς φάραγγ-
l. 2. ἰουδαίας … εὐφραίνετό γε A
F l. 2. ἰουδαίοις … ηὐφραίνετό τε C
l. 4. ὅθεν παυσάμενος C. A. B. D. E
l. 7. πυνθανομένους δὲ τὸ C. δὲ pro τε E. πυνθανομένῳ δὲ τὸ A. ϗ τι B. D. E
l. 8. ἔλεγε B. D
l. 9. μέγας A. E
G l. 1. τὸ ἄκαιρον C. A. B. D. E
l. 4. συνέσμιγεν D
l. 6. μισθοφόρους, πεζοὺς δὲ C. A. E
l. ult. εἰς χιλίους, τούτοις A

Pag. 715. Edit. Vet. ἀλ. lib. 1. c. 4. §. circ. princ. Edit. Nov.
A l. 1. ϗ πρὶν μὲν εἰς C. A
l. 2. διακηρυξάμενοι E
l. 5. εἰς δὲ ὅτι ἰουδαίοις εὐθύμων C. ſed in A. corr. ut in Edito.
B l. 1. ϗ χειρῶν
l. 2. παράδοξον A. περιστάξεως D
l. 7. ἀξιόμαχον C. A. B
l. 9. τότε λοιπὸν C. deeſt λοιπὸν B. D
C l. 1. ὑποχωρήσαντες B. D
C l. 3. deeſt αὐτοῖς
l. 7. τὸ τῆς ὁμότητος paulo poſt deeſt εἰς C. A
D l. 1. κατέσφαξε A
ἐγκατ- E
l. 2. παλαίσειεν A
D l. 4. τὴν ἐπάγουσαν νύκτα φεύγει ἑπτακισχιλίους ἔξω ἰουδαίους, οἷς
l. 4. φεύγει σκοτ. ἔξω ἰουδ- A. ἔξω ἰουδ- E
l. 6. deeſt τέλος
l. 7. μόγις.
E l. 4. τοῦ ὑπὲρ ἀδελφιδοῦ C. εἰρημωμένον D
l. 5. ἴσως D
l. 6. διαφθεὶρ φαρ-
l. 8. ξυλίνοις πύργοις ἐπεσφάλατο E
F l. 1. εἶρξαι γε
l. 4. deeſt δ' E
l. 6. ὑποχωρήσας, ἦν εἰς C. A. ἀναχωρήσας E
l. 8. ἀτειλῶς ἀπεσπάσθη C. A
G l. 6. ϗ τῆς φυγῆς … εἰς ἀνακώμην C. ϗ τῆς φυγῆς A. E εἰς αὐτὰ πάλιν ſed ad Marg. κώμην E
Pag. 716. Edit. Vet. ἄλλως. lib. 1. c. 4. §. 7. fin. & ſeq. Edit. Nov.
A l. 3. μᾶλλον μὲν C. A. τὸ μὲν E
l. 7. ἐπὶ γέρασαν ἐκ πάλαι τῆς C. γέρασαν A. poſt erat πάλιν ſed corr. πόλιν. γέρασαν B. E
B l. 4. ϗ τὸ ἀρχ- E
B l. 6. ἐπάνεισι πρὸς τὴν ἰουδ-
l. 1. ἐπιδευχίζεις A
l. 5. περιδύσας A. E
l. 6. εἰς τὴν ἰουδ- A
l. 7. ἐδέχθη deeſt πρὸς C. A
l. 9. ἀρχὴ νέου πολέμου C. ὁ πολέμου, ἀρχὴ A. ἀρχὴ B. E
C l. 2. τὴν ἀφορμίαν, πάλιν A. E
C l. 3. ἐπειδὴ C. ἀναίρεσις ἐπειδὴ ἐπειδὴ A
l. 8. ἐπανῆσαν C. A
D l. 2. ἐνισαμένη τ. A
l. 3. ἐπηγάγετο E
D l. 5. μάλιστα δὲ ἔθνος C. A
l. 7. erat ἀπεβάλλετο. ſed cor. ἀπεβάλλετο A. ἀπεβαλ. E
l. 7. ἀπεβάλλετο
l. 8. ἡλικίαν αὐτοῦ δείκνυσι … νεωτέρῳ, ὁ C. αὐτοῦ δεικνύσιν A
E l. 5. ἀνεβίβασεν C. A. B. E. F. ὀφρυ- E
l. 7. σεβόμενος τὸ θεῖον deeſt περὶ
l. 8. ἐγίγνετο C. A
F l. 4. ὡς ἂν ἐθέλοιεν
l. 2. τῆς ἐκκλησίας ſed ſupra ſcrip. βασιλείας B
l. 5. δύναμιν δὲ C. A
l. 7. κρατοῦντας A. B. E. ἔθνος. φοβερὸν δὲ ϗ τοῖς B. D.
G l. ult. ἐθέλουσιν αὐτοὶ deeſt δὲ … τὸν κίνδυνον βλέποντες οἱ
G l. 4. deeſt τὰς A. l. 5. παροξυνθεὶς A. l. 1. ἀλεξάνδρῳ E.
l. ult. ἐθέλουσιν αὐτοὶ A. B. D. E. l. 3. ἀνασταυρώσαντων E
Pag. 717. Edit. Vet. ἄλλως. lib. 1. c. 5. §. 3. circ. med. ſeq. Edit. Nov.
A l. 1. μητέρα διὰ τὸ ἀξ- φον- τῆς C. deeſt διὰ A
l. 6. ἀπεδέξατο A
l. 7. εἰργασμένην C. A. δὲ τῆς αρμ- A
l. 8. πτολεμαΐδα E

B l. 2. Λάκωνας C. λακώνων A. E
l. 6. πάντων τῶν ἐρυμ- C. A
l. 8. ἀντιρέουσαν E
C l. 1. τὴν γυναῖκα (deeſt τε) ϗ τοὺς παῖδας ἐπ αὐτ-
l. 3. τῷ βωμῷ C. τῷ ἱερῷ περι- A
l. 4. ἐπονομ- B
l. 5. τυχὼν ταύτης τῆς l. 6. ἀπὸ τοῦ deeſt τε
l. 7. ἀγελαστικὰς ι. τ. πολ. A. ἀγελαστικὰς E
l. 8. τῆς ἐν ἀδ. C. A. ἀλεξάνδρω B. D. E
D l. 2. ὅτι ἐστιν.
l. 8. φυγὴν deeſt συμ... deeſt ϗ
E l. 2. deeſt μὲν A
E l. 4. ἀδελφὸν E. C. D. ὡς παρ' ἀδελφῷ βασ- A.
l. 6. οἰκίας C. A. B. D. E
l. 8. οἰκίαν A. B. D. E
F l. 1. δῆμος τε E
F l. 1. ἀρχιστοβούλου διαφερόντων. ſed correctum eſt ἀριστο-
βούλου
ἀριστοβούλου διαφερόντων E
l. 5. αὐτὸς δὲ deeſt ὁ C. ἴδιος· ὅτος ἅμα ϗ τῇ B. D
ὅτος ἅμα τῷ ὑρκανῷ ἀρίστῳ, ſed illud correctum
fuit. E
l. 7. deeſt τε E
G l. 1. δέχεσθαι C. A. E. ὅτως λαμπρῶς A
B. ad Marg. δέχεσθαι.
l. 9. habebatur ὑπερέχειν ſed correctum παρέχειν
Frag. παρέχειν.
l. 2. τῷ ἀδικουμένῳ B. D. παρέχειν E
l. 3. κατὰ πρεσ- deeſt τὸ C. A. B. D
l. 5. τῷ ὑρκανὸν ἐκ τῆς C. E. ἐκ τῆς A. τῷ ὑρκ- B
l. 6. χρησάμενος.
l. ult. βασιλεὺς acc. in antep. C. A. E
Pag. 718. Edit. Vet. ἀλ. lib. 1. c. 6. §. 2. med. ſeq.
Edit. Nov.
A l. 5. λαφθεὶς A. D
A l. 8. ἀπὸ ἀρμωδίας ἀπὸ πομπ. ſic Frag. C. A. B. D. E
B l. 3. ϗ λελύω, ϗ τούτους καταστήσας ſic Frag.
λελύω E.
l. 4. ἐπειδὴ τὰ κατὰ C. A. E. deeſt τὰ B
l. 5. ἐπείχθη παραληφθεὶς αὐτῷ· γίνεται δὲ ἐπίχρεσθαι
ſic Frag.
Ibid. ἐπείχθη A. l. 6. ἀδελφῶν, ἱκανῶς δεομένου A
l. 8. δικαίαν περὶ ἀριστόβουλον τελευτᾶν ταλ. A. l. 9. το-
σοῦτο B. D
C l. 5. τῷ μὴ ἀλῶναι πᾶσάν τε τὴν ſic Frag.
Ibid. πᾶσάν τε τὴν A
l. 7. ἐξακισχιλίους κτείνει ſic duo Frag. E. μεθ' ὧν
deeſt. Id. habet A
D l. 3. ταῖς περὶ ἀρετὴν C. A.
l. 6. τρόπῳ ϗ καθ' A. B. D
l. 7. οὐδὲ ἀριστο- ὑστερεῖται deeſt ὁ C. A
E l. 2. περὶ τὰς A. l. 5. περὶ τὴν ὑρκ- A. l. 4. περὶ
τῶν B. E
E l. 7. συμμάχους C. A. B. D. E
l. 8. εἰς κορεὰς A
F l. 4. ἐξησκημένου A
F l. 5. ἐπιλαθεῖν C. A. E
l. 8. ἀρχὴν ſed ad Marg. ἰσχὺν E
l. 9. κάτεισι περὶ τὴν πομπ- C. A. κάτεισι B
G l. 2. πάλαι δὲ ἐξ ἀδ- A
G l. 3. ϗ διενεχθεὶς
l. 4. ἄνευ μὴ ... μέσον δὲ C. A. ἄνευ E
l. ult. αὐτὸν C. A. E
Pag. 719. Edit. Vet. ἀλωσ. l. 1. c. 6. §. 5. circ. fin.
Edit. Nov.
l. 2. ἐπιλαθεῖν A. D. προσαγγέλματα E
A l. 4. ἐκχωρεῖν, ποιεῖ C. A. E. χρῆναι ἐκχωρεῖν, ποιεῖ B. D
μέν τοι τὸ E
l. 6. παρασκευάζεται ... ὁ δὲ οὐδὲ γὰρ C. Id. habet A.
præter, περὶ τὴν πομ-
l. 8. μετενδύεται
B l. 1. ἔνθα δὴ τὸ ... φοίνικάς τε πάμπολυ C. ἔνθα δὴ
τὸ A. B. D. E
l. 3. τὰ ἄκρα πέμπεται.
l. 7. ἐπανιὼν C. A.

l. 8. τῷ τὰ τῆς πόλεως ... ϗ αὐτὸν C. τὸ μετὰ τῆς A.
erat etiam αὐτὸν ſed cor. ἑαυτόν. τῷ τὰ τῆς B
C l. 1. τῇ συγκομιδῇ.
l. 2. γαβινίου.
l. 5. στρατεύματος C. A. στρατεύματος B. D. E
l. 7. περὶ τούτων B
l. 6. ἰσχυρῶς ϗ τὴν C. A.
D l. 1. τοῦτο καταφυγὴν A
D l. 2. διαπορεύονται.
l. 3. πάσας τοὺς ἔνδοθεν ἐμπίπλησι, τῶν μὲν ἀριστοβούλου C.
πάσας τοὺς ἔνδον ἐμπ. τῶν μὲν ἀριστοβούλου A. B. D. E
l. 4. τῶν δὲ ὑρκανοῦ deeſt τὰ.
l. 6. πομπὴν τὴν πόλιν E
l. 6. τούτοις ἐποιεῖτο δῆμος C. ταύτης εἰσεποίει τὸ δῆμος A
l. 9. ἐπ' αὐτῷ C. A. E
E l. 2. ἐν τῇ πόλει. F.
l. 4. στρατηγὸν πέμπει. F.
l. 6. καταφυγόντες C. A
l. 9. περὶ ἀρχαίαν. F.
F l. 1. τάφρον ἐγάσιν C. ἐχόντων D
l. 3. deeſt διὰ D
G l. 2. τοῖς σαββάτοις A. E. l. 3. χώματα ὕψει ϗ A
G l. 5. ἀνίστατο. οἱ περίβολοι τοὺς κατώπερθεν, καὶ ὕπερθεν.
l. ult. deeſt τε A
Pag. 720. Edit. Vet. ἀλωσ. lib. 1. c. 7. §. 4. princ.
Edit. Nov.
A l. 5. deeſt γὰρ E
B l. 1. μόγις A
B l. 7. πανταχοῦ C. E. A. habet idem, ſed ſupra ε
add. υ.
C l. 4. ἀντιθέμενοι.
l. 6. κατὰ κρημνοῦ ἔρρεπτον C. ἔρριπτον E
l. 7. μιαιφόνες C. E. ἐπὶ ταῖς E
l. 8. συγκατεφλέγοντο C. deeſt ἐν D
D l. 2. οὐδὲν δὲ οὕτως ἐστὶν ὁ τότε τῶν συμφορῶν καθ- C. A
l. 5. erat αὐτὸν ſed corr. ἑαυτὸν B. περὶ ἑαυτὸν D
l. 6. παρελθεῖν τῷ ἀρχιερεῖ, τὰ ἔνδοθεν ἐθεᾶτο C. id
habet præter, περιεῖναι A. παρεῖναι ... τὰ
ἔνδον B. D. παρελθεῖν ... τὰ ἔνδον E
l. 8. ϗ θυμιατήρια, ὁλοχ- C. A
l. 9. τὰ ἀρώματα σεσωρευμένα ϗ ἱερῶν χρ-
E l. 2. deeſt ϗ E
E l. 3. deeſt τε C. A.
l. 4. τοὺς ἱερεῖς C. A.
l. 5. αὐτὸς δ' ἀπ- E
αὐτὸς δὲ ἀποδείξας τὸν ὑρκ- C. αὖθις δὲ ἀποδ. τὸν ὑρκ-
A. erat etiam αὐτὸς ſed corr. αὖθις A. αὖθις δ'
ἀποδ- B
l. 6. αὐτὸν A
l. 7. ἀριστοβούλου συμπονοῦν εἰργασμένον ἐκ τούτου C. ὅπερ
ἀριστοβούλου A. συμπονῶν B. συμπαρῆν E. τούτου E
F l. 3. ὁ δὲ αὐτὸς ἦν ϗ. C. A. B. D. E
l. 4. πέλουσι A
l. 7. ἐπιστάσεις φόρων.
l. 8. εἶλεν ... κατεσκάπτο deeſt καιρῷ C. deeſt καιρῷ A
G l. 2. ϗ μόνοις αὐτοῖς τοῖς C. ϗ μόνους αὐτοὺς τοὺς A. E.
D. B. ut C.
l. 3. γάδαρα C. A
l. 4. poſt δημητρίῳ, additur ſuprà τὸ ὄνομα A
l. 6. μεσόγαια C. ſic erat in A ſed cor. ut in Edito.
l. ult. ἰαμνείαν A. E. γαμάλειαν E
Pag. 721. Edit. Vet. ἀλωσ. lib. 1. c. 7. §. 7. circ. med.
Edit. Nov.
A l. 1. ϗ ἰόππην ϗ δῶρα C. γάζαν, ἰόππην, δῶρα
C. δῶρα E
l. 2. στρατηγός.
B l. 8. ἐπιβάντα.
C l. 1. διαλύσει C. A
l. 4. ὁ δὲ ἀποδρὰς C. A. l. 6. τὸν E
l. 7. καταρριφθεὶς A. E. D. l. 1. deeſt τραφθεὶς A
ἀλεξάνδρειόν τε B. D
D l. 5. μὲν μυρίους E l. 7. ϗ ὑρκανίαν.
ὑρκανίον E.
l. 9. αὐτοῖς εἴκετο A
E l. 1. περὶ τὸ ἀλεξ-

l. 2.

l. 2. ὢν ὁ μάλχος C. deeſt ὢν A
l. 4. ἠπείλου.
l. 7. ἤδη τ̃ ἱερ-
F l. 3. εἰς ἀλεξάνδρειον deeſt.
l. 4. ἀλεξάνδριον & ſic deinceps.
l. 5. ἐξεστρατοπεδευμένους C. E
l. 7. προσάγεσθαι B. D. μὲν pro δὲ E
l. 8. εἰς τὸ ἔρυμα C. A. B. D. E
G l. 1. φρουραῖος φανεὶς C. μὲν ἀεὶ φρουραῖος .... ὅτω A
φρουραίους ἀεὶ ἀναφανεὶς B. φρουραῖος ἀεὶ φ- E
l. 3. ἐπηξ.
l. 5. συνεπολιόρκη γυν.
l. ult. καὶ ῥάφια, καὶ μάχαιρα, καὶ αἰδηρεὸς, καὶ γάβαλα. ῥάφια μαχαιρά τε D. E

Pag. 722. Edit. Vet. ἁλωσ. lib. 1. c. 8. §. 4. fin. Edit. Nov.

A l. 8. ὁ πάντα γὰρ γαβίνιος ἐναγώνιος C. ἐνεχείρησεν. ἅπαντα γὰρ γαβ. ἐναγώνιος A., ἐναγώνιος B. D. E
B l. 3. ἐπὶ ῥώμης deeſt τ̃ C. A.
l. 6. ἡγεμονίαν αὐτῷ A
C l. 1. συντελέσειν.
l. 2. καὶ τὸ περιπλῆν.
l. 4. περιστρατηγία A. B
l. 7. ἐπανωισηκότο C. ἰουδαίους A
D l. 2. εἰσιόντα ... στρατηγίαν C. συνόντα A. B. D. συνόντα E
l. 3. στ. εἰς αὐτὸν A. l. 5. ἐξωπλισ- A
l. 7. deeſt ὁ ἐξ A
l. 6. deeſt εἰς C. E. deeſt ἐν E
E l. 5. ἰσθα τὴν deeſt δὴ C. A
l. 7. ἐπ' ἐλπίσι ... ἀθροίσας deeſt ἂν C. ἀθροίσας A
G l. 3. καὶ τῶν καὶ χρ-
l. 5. φρουρᾶς.

Pag. 723. Edit. Vet. ἁλωσ. lib. 1. c. 8. §. 7. med. Edit. Nov.

A l. 2. γαβίνιος C. πρὸς ὃν γαβ- A
l. 3. τοῖς δὲ deeſt τῇ C. τοῖς τε θορ- A
l. 4. ἐπὶ τινας τε τ̃ C. A
l. 6. ἔτος εξ.- ··· ἠπείλουν δὲ οἱ ἰουδαῖοι.
l. 8. τὸ ταβύριον.
B l. 3. ἔνθεν ἐρχόμενος, ναβαταίων τε C. l. 2. πρὸς ἱερ- B
l. 4. καὶ μιθριδάτην ſic deinceps.
l. 5. ἐπεμψε deeſt αυ ... ἀποδρᾶναι ... κεκρυμμένος C ἔπεμψε A
l. 6. τούτῳ δὲ κεκρυμμένος αὐτῷ A
l. 8. στρατιὰν C. A. E
l. 9. χρυσόν τε πάντα.
C l. 1. διαβὰς τε C. A
l. 5. κεκρυμμένος.
l. 6. δὲ αὐτὴν ἐπὶ ἰουδαίους C. δὲ αὐτὴν A. D. E
l. 7. deeſt εἰς E
D l. 3. γίνονται C. A. B. E
l. 5. φέρεσθαι, σαλώμη δὲ C. ἐξωπλισμένος δὲ D
l. 6. ſcriptum eſt in A ξενίοις, ſed ſupra εἰς ad. ας. ξενίοις B E
l. 7. τ̃ πρ- C. A. προσήγετο D
l. 8. τ̃ πρὸς τὸν
E l. 5. ὑπὲρ τὸ ἰσ- A. l. 1. καίσαρι E. ἀλέξανδρος E
F l. 4. πάλιν χώραν μετ- C. A. B. E
l. 6. deeſt ἰουδαίοις A. l. 8. πλεῖον ἀπὸ σιτ- A
l. 8. ἀπὸ σιτίων B. D. ἐπὶ βωμ- E
G l. 1. τὰς ἀδ- deeſt δὲ ... ὁ μιθριδάτης πατὴρ λαβὼν C. deeſt δὲ A. D. E
l. 2. ὁ μιθριδάτης B. l. 4. ἐπιστρα- E
l. 6. ἀνήγαγεν B. D. E. ad Marg. D. habet ἀνήγαγεν. ſic E

Pag. 724. Edit. Vet. ἁλωσ. lib. 1. c. 9. §. 2. circ. fin. Edit. Nov.

A l. 2. deeſt ὁ μιθριδάτης C. A. B. D
l. 3. πολεμικώτερος αὐτὸς ἦν C. A. B. D. E
l. 5. καὶ ἐπειδὴ μηδ- deeſt περ C. A
l. 6. εἰς αἴγυπτον C. δυνάμεως εἰς αἴγυπτον A. ἦν ἄγειν E
l. 7. εἰργόμενος τ̃ deeſt ἀπὸ C. A
B l. 1. ἰουδαίους εἰς C. A
l. 4. καὶ ἰάμβλιχον πτολεμαῖον, δι' οὓς αἱ ταύτῃ πόλεις C. αἱ ταύτης A. E. πτολεμαῖον ἢ ἰάμβλιχον πτολεμαῖον δι- E
l. 7. τε ἐξελθὼν deeſt δι
l. 8. deſunt, μετὰ τ̃ σὺν αὐτῷ C. A. B. D
C l. 1. καθ' ἑαυτὸν C. A
l. 5. κατέχοντες ἰουδαῖοι ἢ αἰγύπτιοι. τούτους δὲ ἀντι- C. A
deeſt ὄντας δὲ B. deerat ἢ ante αἰγ- ſed ſupra additum eſt.
l. 8. κατὰ μέμφιν deeſt τὴν C. A. B. D. E
D l. 2. συμβάλλει C. A. πρὸς μάχην E
l. 8. deeſt τι C. μιθριδάτης E
E l. 2. ἐν τῇ στρατηγίᾳ.
l. 3. ἐλπίδα C. A
l. 5. deeſt εἰς τοὺς ὑπὲρ ἑαυτοῦ κινδύνους A
l. 7. ἐφ' ὅλης σχεδὸν C. A. B. D. E
F l. 1. τὰ περὶ τὴν C. A. εἰς ἐπανῆλθεν εἰς A
l. 2. deeſt τῇ C. ἐθαύμαζε ad Marg. ut in Ed. E
l. 3. καὶ ἀτελῆ
l. 4. τὴν ἱερωσύνην A
l. 6. κατ' αὐτὸ C. A. E
l. 8. δίον γὰρ αἰτιο- C. ἀποδύρεσθαι A. E ἄξιος pro αἴτιος B. deeſt ἀποδύρεσθαι B.
G l. 1. σικάριος C. A. D. δέχεσθαι καὶ E
l. ult. τ̃ παῤῥησίᾳ ... καὶ διότι τὴν C. παῤῥησίᾳ A, ſic ad Marg. E. καὶ διότι E

Pag. 725. Edit. Vet. ἁλωσ. lib. 1. c. 10. §. 1. circ. fin. Edit. Nov.

A l. 1. εὔνοιαν αὐτῶν C. ἐξ εὐνοίας αὐτῷ A. B. D. D habet ad Marg. ut Ed.
l. 2. deeſt τ̃.
l. 5. τ̃ στρατευμάτων ſed ad Marginem poſitum eſt τραυμάτων.
B l. 3. καὶ ἀντιλυχνῶν deeſt πλεῖστον.
l. 5. τὴν ἀρχιερωσύνην ... l. 6. διαστασιάζει C. A. B. D. E
l. 8. ἱερωσύνης A
C l. 4. καίσαρι ἐπέστειλεν ἐν τῷ καπιτωλίῳ C. A. ἐπεσ- E
l. 7. ὡς εἰς τὴν ἰουδ- C. συρίας εἰς τὴν ἰουδ. A
l. 8. deeſt μὲν ... ἀνεδείκνυτο C. deeſt καὶ A
D l. 3. ὅτι οἱ E. l. 7. εἰς αὐτὸν τε C
l. 7. πειράσαιτο E
l. 9. ῥωμαίους τε.
E l. 2. ὃν αὐτοὶ A
E l. 9. deeſt ἂν C. A. F.
F l. 1. τ̃ συρίας καταστρεψάμενος A
F l. 1. καταστρεψάμενος ..... αὐτὸν συλ- deeſt τε F.
l. 5. ὑμνεῖται E
l. 7. δὲ ἢ ἐκ τούτου ἢ. F.
G l. ult. ἔνθεν ἀλυπότερον θεραπεία. C. A. B. D. E. F.

Pag. 726. Edit. Vet. ἁλωσ. lib. 1. c. 10. §. 5. circ. fin. Edit. Nov.

A l. 1. ὁ χρόνος D
l. 3. πιστοὺς ἢ C. A. B. D. E. F.
l. 8. προσεῖχοντες πολλοὶ, τ̃ deeſt δὲ C. A. F.
B l. 2. συμφορικὸν C. A. B. D. F. συμφορητικὸν E
l. 5. καὶ καθ- F.
C l. 1. ἂν εἰ μὴ A
C l. 2. δῆλον ἔχει. F.
l. 3. τὸ ἢ τοῖς C. E. A. B. F. τε pro τε D.
l. 5. deeſt ἐκρήξας C. F. ἐκβάλλει B. F.
l. 8. ἀνελαβὼν. F.
D l. 3. δείσας περὶ τούτου, μήτε C. A
E l. 2. παρώξυνον C. A. E. F.
l. 3. ἀναγκαζόμενος C. A. E. F.
l. 4. ὅτι δρᾶν C. F. ὅτι ἢ δρᾶν B
l. 6. καίσαρος στρατ- deeſt ἢ C. A. F.
l. 8. ἀλλ' ὅτι ἢ C. A. E. F. deeſt τὴν ἐν D. E
F l. 2. τ̃ εἰρεσιας C. A. B. E. D. F.
l. 5. συνεξ. E. καὶ ὁ αδ- E
l. 7. καὶ ἀναγκαῖον C. E. A. F. hucuſque Fragmentum Coiſl. primum; quod ſimpliciter lit. F. notatur. μόνον E
l. 8. ἐφ' ᾧ C. ὑφ' ᾧ A. E
l. 9. παρώξυνται A
G l. 1. deeſt ἢ, εὐχαριστῶ, μὴ C. A

l. 2. εἰ ἢ δὴ λογισίον C. εἰ ἢ δὴ λογ- A. B. D. E
l. 3. βαρβαρικωτάτης θεωρητέον, εἶναι C. deest τοῦ A. E. B. D. πλεῖον A
l. 4. καὶ τὰ περὶ τὸ A

Pag. 727. Edit. Vet. ἁλωσ. lib. 1. c. 10. §. 9. circ. fin. Edit. Nov.

A l. 1. χρώμενον C. E
l. 2. deest ἢ A. B. D. E. l. 3. καὶ τοῦ A. l. 6. Καιλὶν A
l. 8. deest καίσαρος στρατηγῶν A
B l. 1. deest τό.
l. 2. εἰς διὰ deest καὶ.
l. 4. μηχανομένη A. D. E
l. 8. καὶ βραχὺ κίνδυνος deest ἄχρι C. A
C l. 1. ἐπὶ τοῦ φόνου A
C l. 4. καταληψόμενος C. A
l. 5. βάσανο τὸ μάρτυ καὶ C. βάσανον τε μάρτυν ſic E
l. 7. αὐτῇ C. A
D l. 8. εἰς βρετανικὰ κινήσας C. l. 5. ἔτους δ' E
l. 9. γέφυρα ἦν
E l. 1. ἐξανδραποδισάμενος τῶν ταπεινοτάτων C. ἀνδραποδ- A
l. 3. καὶ τὴν τῶν C. A. B. D. E
l. 6. ἀπομνημονεύων E. D. C. A. B. l. 7. ἐσπουδάζετο C. A. B. D. E
F l. 1. deest ὄντος.
l. 3. αἰθραίνας.
l. 9. deest τὸ C. τόν τε στρατ- A
G. l. 2. συστάντος C. A
l. 6. deest συμβεβλῆσθαι.
l. ult. κατέστησαν A. E. πεζικὴν D

Pag. 728. Edit. Vet. ἁλωσ. lib. 1. c. 12. §. 6. princ. Edit. Nov.

A l. 2. ἢ ἀντέπαλον.
l. 3. ἀπολίας.
l. 4. deest ὁ.
l. 7. μετὰ τὸ συμ- C. A. B. D. E. ἐπιθέ- E
l. 8. deest τε C. B
B l. 7. διαστασιάσειν C. B. D. E
l. 9. λαμπρόν τε πομ- A
C l. 4 deest ἢ C. A. πέμπων ὑρκανὸς, ἐστῆγε A. B. D. E
l. 5. διεκώλυε A. μαλίχου E
l. 5. εἰσάγειν ἱερουργήσοντας C. A
l. 7. προστατ- ... διὰ τὸ ὀχλον.
D l. 2. ἐπιδυστεῖο A
D l. 4. ὑφ' ἑαυτοῦ.
ἐλεῖτες E. φέροντες παρῆσαν αὐτῷ καὶ ἡρωδ- E
l. 6. ἐλεῖτος αὐτοῦ, ὑπήκοοι πανταχόθεν οἱ δυνατοὶ δωρεάς τε καὶ στεφάνους φέροντες παρῆσαν αὐτῷ. ἡρώδης μὲν τῇ deest τοῦτον.
l. 8. καὶ ἡρώδης μὲν τῇ τιμ- deest τοῦτον A
E l. 4. ἐνθυμηθεὶς καὶ μείζονα D. C. A. B. l. 3. deest ἀποδρᾶσαι A
ἐνθυμηθεὶς ἢ καὶ μειζ- E
F l. ult. μὲν ἐλυνθεὶς C. λυθεὶς A. l. 4. τῶν τοῦ κάστρου A
G l. 2. τὸ κάστρου C. A. B. D. τὸ τοῦ E
l. 5. ὁμόσαι C. εἴτε δὴ φρ- A. l. 6. ἄδηλον ἢ ἦν A
l. 6. deest τὸ C. l. 7. deest μὲν A

Pag. 729. Edit. Vet. ἁλωσ. l. 1. c. 12. §. 1. princ. Edit. Nov.

A l. 2. ἕλικος ſpiritu aſpero, & ſic deinceps. C. In A. modo cum aſpero, modo cum leni ἕλικος B. D. E
l. 2. ἀμύνεσθαι μέλλοντος C. E. Id. habet A. ſed ſupra μ additur θ.
l. 3. deest ὑπὲρ E. l. 4. τὴν εἰς E
B l. 4. μάσαδαν C. A. E
l. 5. αἴφνιδιος C. l. 6. κρατήσειν τε ἐκ A. l. 7. deest ἐκ A
l. 7. τῶν τυρίων A
l. 9. ἦσαν ἢ ὡς A. C. B. D. E
C l. 1. εὔνοιαν αὐτῷ A. l. 4. τυραννήσειν πᾶσαν διαλαβὼν A
C l. 5. ἀντίγονον τὸ D. E. C. B. τὸ ἀντίγονον τὸ A
l. 8. ἢ τὴν πάλιν C. A
l. 9. πρὸς ὃν C. A. B. D. E
D l. 3. deest ὄν.

l. 4. αἰκίσασθαι.
l. 5. deest μὲν.
l. 7. ἐχθρικὴν ἀντίπαλον E
l. 7. τὸ ἀντίπαλον τότε δὴ C. in A. eſt δὴ ſed ad. ι ſupra η.
E l. 3. τὸ αἰτίας A. l. 4. deest πόλεων A. l. 5. deest τε A
E l. 4. βιθυνίαν ἔχον. καὶ οἱ δυνατοὶ τῶν ἰουδαίων κατεβιβάσθησαν ἔχε καὶ ἰουδαίαν, οἱ E
l. 9. ὡς μὴ ἢ C. A
F l. 2. εἰς τὴν πρὸς τὴν A
F l. 3. deest διάφορον ſed male.
l. 6. ὑπήκοος ἢ μασάλας C. μεσσάλας ἀπολ. συμπαρεστῶτος ὑρκανοῦ A. μεσαλᾶς E
l. 7. συμπαρεστῶτος ὑρκανοῦ C. B. D
G l. 1. ὑπάρχειν A
G l. 2. ἦν γὰρ δὴ καὶ ξένος αὐτῷ C. Id. habet A præter αὐτοῖς.
l. 4. παρεῖσβαλε.
l. 5. ἐπιτρέπειν καὶ ἐπιτρεπόντων. προσαγ- A
l. ult. deest ἢ ... πέντε μὲν καὶ δέκα C
πέντε μὲν καὶ δέκα A

Pag. 730. Edit. Vet. ἁλωσ. lib. 1. c. 12. §. 6. princ. Edit. Nov.

A l. 2. πρὸς ὁ μεῖζον.
l. 3. ὄν. l. 8. τετράρχας τολμῶσι. πρὸ ἢ A
l. 5. ἐπὶ τούτοις A. E. l. 7. deſunt τε τὴν ἀρχὴν A
B l. 1. προσελθὼν C. A. D. E
l. 2. μήτε αὐτοῖς.
l. 3. γνώμης C. A. E
l. 4. deest ὁπλίτας.
l. 7. ὑπὲρ ὑρκανοῦ A
l. 8. μετὰ τὴν πόλιν συντ- παρώξυνον C. A. B. D. τὸ E
C l. 2. βαρζαφάνης deest σατράπης C. βαρζαφάνης ὁ σατράπης σὺν παν. τοῦ βα. A
l. 2. βαρζαφάνης B. D. βαρζαφάνης E. l. 4. διαδεδεγμένος A. E
l. 5. ὁ μὲν ναῦς.
l. 6. ὑπερχέσθαι.
l. 7. ἐπὶ βασιλείαν C. A. B. E
D l. 1. βαρζαφάνη ſic deinceps ſcribendum C. A. βαρζαφάνην B. D. βαρζαφάνη E
l. 3. πτολεμαΐων C. σιδονίων B. E
E l. 4. τε πλείους C. A. τε pro ἢ
l. 5. καρτερῷ C. A. B D
l. 6. συρρήγνυνται A. B. l. 8. αὐτῷ ἀνδ- A
F l. 1. εἰκάσας C. A. B. E. τούτου μὲν D
l. 2. ὑποπιμπρῆσιν C. A. E
l. 6. ἀδιάληπτος.
G l. 1. προσκεκλημένον
l. 2. πρὸς ἀρχὴν C. πρὸς ἀρχὴν B
l. 6. τῇ τε πόλει C. A. B. D. deest ἢ E. εἰσαφῆναι E

Pag. 731. Edit. Vet. ἁλωσ. lib. 1. c. 13. §. 3. med. Edit. Nov.

A l. 2. βεβαιῶν C. A. B. D. E. l. 3. βαρζαφάνην E
l. 4. deest γε A
l. 5. ἀναιρεῖν τὴν.
l. 6. ἐπιδιδόναι C. A
l. 7. ἐξεῖναι ὑρκ- deest ἢ C. A
B l. 3. ἐφεστῶτας B
B l. 6. τὰς ἐπιβουλὰς καλ- ἐκελεύσατο C. τὰς ἐπιβουλὰς A
l. 4. πανέργως σφ- D
l. 8. εἰς ἣν προσεβαλόντων χωρίον C. χωρίον A. B. D
C l. 3. ὅτι τε προσελοχίζοντο D. ὅτι τε πρ- D
l. 6. λαμβάνειν C. A
l. 7. φυλάξοντο C. κατ' αὐτὸν φυλάξοντο. A. E
l. 8. πέρρωθεν ἑαυτῶν deest ἤδη C. ἑαυτῶν E
D l. 1. ἔβαλον. ὁ μὲν A. l. 2. ἐφθακὼς A. B. E. l. 3. τοῦτο συν- A
D l. 2. ἐφ' αὐτοῖς ſed correctum ι pro α ... σαμάρου τὸ πλησιέστατα σαμάρου E
l. 5. προσελθὼν
l. 7. πλεῖω γε μὴν αὐτὸς ὑπὲρ σωτηρίας δώσειν, ἢν ἀντίγονος ὑπὲρ βασιλείας ὑπισχνεῖτο. πρὸς ταῦτα πανέργως C. πλείω γε μὴν αὐτὸς ὑπὲρ σωτηρίας ὑπισχνεῖτο. πρὸς ταῦτα πανέργως A. πλείω

γε

γε μὴν B D. E. deeſt ὑπισχνεῖτο. D. πανούργως E

E l. 4. πρὸς τὴν ἐπιτροπείαν C. A. E. l. 2. πάνθων pro πάρθων A

l. 2. καὶ οἱ καζαλαφθέντες B. D

l. 5. τέτων.

l. 6. συλλαβὼν … ἀπαιτήσας C. ἐπεβάλλετο E

l. 8. πεπυσμένος C. A. B. D. E

F l. 2. αὐτῷ γε

l. 7. προτακηκοὼς C. A

l. 8. ἡ ὑρκανοῦ C. προσῆν ἡ υρκ- A

l. 9. καὶ ἀμβολ. μὴ προϊέναι A

G l. 1. προϊέναι μηδὲ ἐμπιστεύειν C. μηδ' ἐμπιστεύειν B. D. E

l. 2. deeſt καὶ.

l. 4. deeſt ὁ C. A. ὕτω συνεῖδε περ- A

l. ult. deeſt τῶν πολεμίων A. E

Pag. 732. Edit. Vet. ἁλωσ. lib. 1. c. 14. §. 1. pr. Edit. Nov.

A l. 2. νεωτέρω B. D.

l. 5. ἀφίκετο.

B l. 2. τῶν κατορθωμάτων C. A. E

l. 3. deeſt τε C. A

l. 6. προσγίνονται πολλοὶ, καὶ κατὰ τὴν θρῆσαν C. τὴν θρῆσαν A. E

l. 7. ὁ ἀδελ- C. τῆς ἰουδαίας ἰουν- A. B

C l. 1. ὄντα γὰρ

l. 3. μετὰ καὶ τὴν ἰδυμαίαν ἄγων τὰς ἀλκιμωτάτους, κατ- A

l. 5. γυναιξὶ δύο φυλ- A

l. 6. τὸ ἐπιτ- πρὸς τὴν πολ-

l. 7. ἀραβίαν.

D l. 7. οἰκίας C. A. D. E

l. 2. μόνον

l. 7. τῶν αὐτοῖς

l. 8. κατὰ τὰς ἀρχ- A

E l. 1. μαρισαταίων C. μαρεσαταίων D. E

l. 2. deeſt καὶ D

l. 2. μόνον καὶ κατ- C. A

l. 3. τε καὶ ὑρκανὸν A. D

l. 4. προσπεσόντος αὐτὸς E. C. A. B. προσπεσόντος αὐτὸς D

l. 6. ἀπολαβὼν C. A. φασαήλῳ τε ἀρ- A

l. 7. προσερεῖξαι A

F l. 1. ὥστε σιδήρῳ C. ὅς γε σιδήρῳ μὲν καὶ A. ὅς γε B

l. 3. ἀφύλακτον C. ſic erat in A. ſed add. ν.

G l. 2. deeſt περὶ A

G l. 3. τοῦ αἰτίου C. A. B

l. ult. συντομώτερον C. A. παρθικὴν γῆν E

Pag. 733. Edit. Vet. ἁλ. lib. 1. c. 14. §. 4. paul. ante med. ſeq. Edit. Nov.

A l. 3. ἤλπιζε B. D. E

l. 5. deeſt ὁ

l. 7. ἠπείγετο

l. 8. deeſt καὶ C. περισπώμενος A. B. D. E

B l. 2. ἑαυτοῦ σπουδὴν ἔφθασε …. εἰς καιρὸν C. τὸ καὶ χρεὼν περὶ τὴν σπουδὴν ἔφθανε A

l. 4. ἔνειμεν C. μάλχος A. B. D. E. l. 5. περιέταξεν E

l. 6. περίφασιν A

l. 7. ἐπικηρυκευόμενος

l. 8. καλέσειεν C.

C l. 8 deeſt δυναστείας ſed ad. ad Marg. & poſt τέκνοις add. in textu, ἤγον ἡρώδῃ καὶ τῷ φασαήλῳ παιδὶ καὶ ἀνεψιῷ καὶ φερώρᾳ.

C l. 1. deeſt καὶ C. δυναστείας. A. B. l. 3. καὶ τῶν περὶ B. D. E

l. 4. ἂν pro δὴ B

l. 5. δι' ἃ καὶ φυλατ- A. l. 8. ἱερὸν A. B

l. 2. αἰδεστερὸν E

l. 7. ἐπ' αἰγύπτῳ C. A. B. D. E

l. 8. ἀναλαμβάνειν C.

τὰς ἐπιχωρίας ἀναλαμβάνειν A. ſic habet D. ad Marg.

τὰς ἀπολ. ἐπιχωρίας ἀναλαβὼν B

D l. 1. ῥινοκόρουρα C. ῥινόκουρα A. φροντίδας, ἦν A ῥινοκόρουρα B. D. φροντίδας ἦν B. D. E

l. 2. ἐπαγγ-

l. 3. πίστεις C. A. B. D. E

l. 5. ἔπεμψε C. ἀνεκαλεσ- B

l. 8. ἐφορμώντων C. A. B. D. E

E l. 6. ἐπὶ ῥώμην A. l. 7. deeſt τὴν A

l. 8. πλεῖον C. A. μέγα A

F l. 2. σαπφινίῳ C. σαμφινίῳ A. deeſt καὶ B. D

l. 3. καίσαρ δ' ἐν B. D. E

l. 3. τῶν χρημάτων deeſt ἂν C. deeſt ἂν A. τελέσειν A. B. D

l. 4. βρεντήσιον

l. 5. ἐπαχθεὶς, πρώτως ſed corr.

l. 6. ἐνέτυχεν C. τάς γε A

l. 7. ἐνδιηγεῖτο, ὅτι καὶ τὰς C. ἐνδιηγεῖτο, ὅτι καὶ καὶ τὰς A

φίλους αὐτοῦ συμφ. ἐνδιηγεῖτο B. ἐνδιηγεῖτο D. E

G l. ult. deeſt δὴ

Pag. 734. Edit. Vet. ἁλωσ. l. 1. c. 14. §. 4. circ. med. Edit. Nov.

A l. 2. στερξας A

A l. 5. στρατηγοῦντος C. E. B. D. στρατηγοῦντος A

l. 6. πολεμίους B. D. l. 7. ἐπεξ- E

B l. 1. ἀλλ' ὅτι καὶ τότε διὰ C. A. B. D. E

l. 5. τῆς ἀρχῆς A

l. 6. μὲν καὶ καίσαρ C. B. D. E. ἐξίστασαν E

l. 8. deeſt τε … καπετώλιον. τὴν καὶ πρώτην ἡρώδῃ C καπετώλιον, τὴν καὶ πρώτην ἡρώδῃ ſed poſt η add. ν. A

τὴν καὶ πρώτην B. E. ἡρώδην D. ἡρώδῃ E

C l. 1. εἰσίω deeſt αὐτὸν D. C. B. E. εἰσίει deeſt αὐτὸν A

l. 4. σπανίζοντος E. l. 6. ἐβιάζετο.

μάλχῳ μεταμελεῖ E

l. 7. μάλχῳ μεταμελοῦν C. μάλχῳ μεταμέλον A. ut in Edito.

D l. 2. ἡ καταδίωξις φυγῆς A. l. 6. βίαιος ὁ A.

l. 3. ἀλλ' α- E

οὐκ ἔτ' ἐδίωξε E

D l. 8. παρέβαλε C. A. B. D. E. l. 7. πάρθοις ἀναιρεῦμεν A

l. 9. βουλῶν … παρεσκευασμένος C. βουλῶν A

E l. 4. καταφέρων

l. 7. ἐθεράπευον … περὶ τῆς ἐλπίδος C. A. ἐθεράπευον B. D. E

F l. 3. deeſt τε C. βιαίως καὶ σιλ- A. l. 5. βίαιος A

G l. 1. ηὔξατο … πᾶσα ἡ γαλ- C. ἡ γαλ- A. E

Pag. 735. Edit. Vet. ἁλωσ. lib. 1. c. 15. §. 3. paul. ante fin. Edit. Nov.

A l. 2. καταλείποιτο. σιλήπειος. nom. propr. C. λίποιτο. σιλῆπτο καὶ σίλων A

σιλῆπτο B. D. E. l. 7. τὴν μασάδραν B. τέτοις E

B l. 2. ἡ ἐλπὶς C. D. E. ἐβεβαίου A

l. 7. καὶ ῥίψαν τὸ φρ- A

l. 7. συνέπιπτος καὶ αὐτῷ

C l. 2. οἱ ταύτῃ C. A. B. D. E. l. 3. περιστεν- B

l. 4. περὶ τὸ τεῖχος προσέταξεν εἰς A. περὶ τὸ B. D. E

l. 5. ἐκέλευσεν … deeſt τε C. παρὼν B. E

l. 6. τοὺς φανεροὺς ἐχθροὺς C. A. B. D. E

D l. 1. deeſt τὸ C. A

l. 2. ἀμύνασθαι C. A

l. 5. ὡς ὁ σίλων C. A

l. 6. πολλοὺς τῶν στρ- C. A. B. D. E

τῶν ἐπιτ- καταβοᾶν E

l. 7. χρήματα ταῖς τροφαῖς ἀπαιτῶν, ἀπαγαγεῖν C. A

l. 9. deeſt ἦν C. A

E l. 3. τε ἐπὶ τὸ C. τε περὶ τὸ A

F l. 2. καὶ μὴ διαλυσαμένων

l. 4. ᾤκειοῦτο A. πόλεις αὐτῷ B. E

l. 4. πόλεις αὐτῷ καὶ σῖτον C. A. D. deeſt καὶ σῖτον A. B

l. 6. ὁ ἀντίγονος C. A. E. κατὰ τὴν A

l. 8. ὑπὲρ τὴν C. A. B. D. E

l. 9. τῶν ἱερῶν B. D. E

l. 9. διασκεδάζεσθαι δι' A. B. D. E

G l. 1. κομίζοντας A

G l. 3. ῥωμαίων, πέντε καὶ C. A. E

l. 4.

l. 4. πρὸς ὃς
l. 5. γίνεται deeſt πρὸς C. A

Pag. 736. Edit. Vet. ἁλωσ. lib. 1. c. 14. §. 6. ſtatim poſt med. Edit. Nov.

A l. 1. λελημμένην C. λελημμ- D. E
l. 2. αὐτὸς μὲν ἂν ἀπολαβὼν ἀπολύει C. A Id. habet præter λαβὼν
l. 7. εἰς τας περικεχωρηκύιας διαφ- deeſt πόλεις
B l. 1. ἀποδέξασθαι A
B l. 2. λύσεις C. B. εἰς θεραπεύσων. A. B. D. E
l. 3. ἀνημμένοι C. ἀφθονίαις E
l. 4. ἀλλὰ τὴν ἰδουμαίαν A. ἰδουμαίαν B. D. E
l. 6. διαλαμβάνει ... εἰμὶ C. διαλαμβάνει A. B. D. E
l. 7. πρὸς ἀντίγονον C. A
C l. 2. σύμφωρον A. σφοδρο- A
l. 6. ἀναλαβὼν, πολλὴν τὴν ἀφθονίαν τῶν ἐπιτηδείων ἀναλαβὼν, πολλὴ -- E
l. 7. ὥρμησε A
l. 8. κατὰ πολ- E. διετέθησαν E
D l. 5. ὑπηντίαν
l. 7. συμβαλόντων γοῦν τῶν σφετέρων δεξιῶ
l. 8. τοῦ ἡρώδου A. B. D. E
E l. 1. τοῦ φυλακῆς C. ὑπέστρεφεν A
l. 2. ἀνίκητος C. A. B. D. E
ἀνίκλινας E
l. 4. κτείνει C. A. B. D. E
l. 6. κεκλῆσθαι C. φωνῶν E. ad Marg. φέρων B. D
l. 7. ἐν τοῖς σκηλ- C. A. deeſt οἱ A
l. 8. ὑπεκρύπτετο E
F l. 1. πεποιημένων
l. 2. ἐπεδίδου C. ἀποτέμνων A
l. 3. πολλαπλάσιον C. A
l. 4. ἴσχεν μειζόνων E
l. 6. ἀγορᾶς αὐτῆς C. E
l. 7. ἐπιμελεῖσθαι
l. 8. βεντίδιος δὲ A
G l. 3. βεντίδιον ἀποστείλας, αὐτὸς ἐπὶ τοῖς C. βεντίδιον A
l. 2. δὲ pro μὲν B. D. E
l. 4. ἀποκρύμνοις ... δὲ ἀνόδους ... στενώτατας. ἡ δὲ κατὰ μέτωπον
l. 5. ἀνόδους A
l. 7. βαθυτάτους

Pag. 737. Edit. Vet. ἁλωσ. lib. 1. c. 16. §. 4. paul. ante med. ſeq. Edit. Nov.

A l. 1. ὀρθίους C. D. A. B. E. ἐπιφαν- A. E
l. 4. ὁρᾶς D
l. 4. καθιὸν ἐν
l. 6. deeſt δὲ A. πλεονῶσι A. B. D. E
l. 7. ἐθελούσιος C. A. B. D. E. τὸ δὲ D
B l. 3. ἐπὶ δεξιῶ
l. 5. ἵσταται ... φρουρούμενος C. ἵσταται A. deeſt ἀεὶ B. D. E
l. 6. ἐπιβλέπων τῷ πάθει deeſt τε C. ἐπιβλέπων A
l. 8. τῶν παίδων A
C l. 1. κατὰ τὰς κρημνοὺς ... deeſt τὸ C. deeſt τὸ & καὶ A. l. 3. μὲν ἂν οὕτως E. l. 6. ἐπ' αὐτοῖς E
D l. 4. deeſt τὰ A. l. 2. εἰς τε τὰ ὅλη D
D l. 9. βεντίδιος A
E l. 3. ἐκεῖθεν αὐτῷ C. αὐτῷ A
l. 5. hæc deſunt καὶ ἐπηρείας τῆς βασιλείας C. A
l. 6. ὁ δὲ οὐδὲ γὰρ B. D
F l. 7. ἰουδαίους C. ἐπετύγχανεν A. B. D. E
l. 8. ἡρωδίων ... ἀνάγνωσις
G l. 1. ἀμύνεσθαι
l. 2. ὁρμῆς C. A. B
l. 5. ἑαυτοῦ φυλάττειν

Pag. 738. Edit. Vet. ἁλ. lib. 1. c. 16. §. 7. paul. ante med. Edit. Nov.

A l. 1. πολεμοῦντος deeſt προσ-
l. 4. πρὸς ἐπιδ- deeſt τε C. A. ἀνδρείας A. ἀδρείας D
l. 8. πάλαι τῆς ἀρετῆς αὐτόν. τότε μᾶλλον B. D. E
l. 8. πάλαι τῆς (deeſt τὰ) ἀρετῆς, αὐτόν τε μᾶλλον C. A
B l. 2. ἄλλαις τιμαῖς αὐτῶ A. B. D. E
B l. 3. ἀντίγονον δὲ
l. 6. μὲν γὰρ ἐπι- C. A. B. E
l. 8. πρὸς τὸν ἀντ-
C l. 3. ἔπεμψε deeſt σὺν C. μετὰ τῶν πάντε B
l. 6. γυναῖκα ἀναφανεὶς ἐν τῇ B. γυναῖκα E. ſed corr.
D l. 1. ἐσκήνωσε C. E
l. 5. τοῦ σώματος
E l. 3. ἐτετείχιζε
l. 4. σίδδα καλεῖται. τούτου δὲ οὐδὲν ἀδίκου C. τούτου δὲ οὐδὲν ἀδ- A. B. D. l. 7. αὐτὸς εἰς A. B. D. E. οὐδὲν πα- E
l. 8. deeſt μὲν
F l. 4. ὄντες
l. 5. ἐκθορὼν δὲ
l. 6. οἱ δὲ ὀλίγοι δὲ πρ- D
l. 7. προσοιμώξας C. παῖδας E
l. 9. πορείαν C. deeſt καὶ A
G l. 2. deeſt ταῦτα A. l. 6. περιέβαλε A. E. l. ult. ἐπιστρ- E

Pag. 739. Edit. Vet. ἁλωσ. lib. 1. c. 17. §. 3. fin. Edit. Nov.

A l. 1. ἔμιξε deeſt σὺν
l. 3. ἡ ταχ-
B l. 2. deeſt πολέμου C. deeſt κοινὸν A
l. 3. ἰδιωτικὴ
l. 8. ἔβαλον A
C l. 2. πάντων C. l. 3. ἑτέρων D
l. 3. ἐκπέμπει C. πέμπει A
l. 4. deeſt ὂν A
l. 5. τὴν πολέμου C. A. E. l. 6. ἐν αὐτῇ A
l. 8. deeſt καλουμένην
D l. 2. τῶν ἰουδ-
l. 6. πάντων & ſic deinceps
l. 8. deeſt ἀποδείραντες A
E l. 4. τὸ συνεστὸς ... ἅπαντας
l. 6. ἑξῆς C. τὴν πόλιν E
l. 9. deeſt τὴν B
l. 8. συνεκτείνεσθαι C. E. καὶ πᾶσαν μὲν ὁπλ. οἰκίαν A. B. D. E
F l. 2. τὰς ἔνδον A. l. 9. ἐρρίφους B
G l. 3. ἤλαυνεν C... deeſt τὸ C. B. D
l. 5. βουλόμενον A. B. D. E

Pag. 740. Edit. Vet. ἁλωσ. lib. 1. c. 17. §. 7. pr. & ſeq. Edit. Nov.

A l. 1. ἀφεὶς .... λυσάμενος
l. 5. deeſt μὲν C. E
l. 7. δὲ ἀποτετειχότες, ὡς deeſt καὶ διαλανθάνοντες
l. 8. deeſt λυθέντες
B l. 4. ἀπεχρήσατο (τὸ ſic) μηδὲν A. l. 8. αὐτῷ A ἀπέχρη τὸ B. D. E
C l. 2. ἀναγαγὼν
C l. 3. ἀποδείκνυται A. ἀποδίδονται B. D. E
l. 4. ἐπίμαχον, καθ' ὃ καὶ D. C. B. E. ἐπ. καθὸ καὶ A
l. 7. αὐτὸς κελ- B.
l. 8. ἀνυλακωτάτους C. A. B
D l. 8. τῶν τῶν προσεκπ- A
D l. 9. ἐπὶ φοινικῆς ποιησάμενος A. C
E l. 3. καθυστερηθέντα A. l. 6. ὑπ' αὐτὸν A
E l. 8. γὰρ ἐπὶ τὸ C. l. 5. ἀπολ- B. E
F l. 2. τελευτήσαντος C. A. B. E. θεοδ- B
l. 6. τοῦ γε μὴν μαλίχου C. A. ἐντασθέντα B
l. 8. χωνεύσας C. χωνεύοντες A. B. D. E
G l. 1. μηχανώμενος E
G l. 4. ἀνέστελλον C. τὰς διεκδρομὰς A. B. D. E. ἀντιπονηθ- B
l. 5. εὐπορίαν
l. 7. καταλειπόντων A. B. D. E
l. ult. deeſt τῷ

Pag. 741. Edit. Vet. ἁλωσ. lib. 1. c. 18. §. 2. paul. ant. med. Edit. Nov.

A l. 1. ὑπονόμων C. B. E
l. 2. τείχους ὕστερον ἀντ- E
l. 2. deeſt δὲ C. l. 3. δὲ εἰπεῖν E
l. 5. συσκευαζομένους
B l. 2. μυρίους C. ἐπιχυθέντας A. B. D

l. 3.

l. 3. deeſt τῇ
l. 5. ὑπολείπεσθαι A
l. 6. παμπληθῆ ἔν τε τοῖς στρατοῖς
l. 7. ἐὼ ἢ ὅτε σημεῖον, ὅτε γνωρίμων C. A. B. D. E
C l. 3. εὐνοιαν E. l. 5. χάρακος ἢ μηδὲν C. E
D l. 7. διατεθειμένος A. E. l. 7. deeſt τι D. l. 4. τον ἢ E
D l. 9. τήν τε πόλιν ῥωμ- … καταλείψωσιν C. καταλείψωσιν A
D l. 5. ἀνίστασιν E. l. 7. παρ' αὐτοῖς E
E l. 2. ἐπὶ τοσοῦτον πολιτῶν φόνῳ
l. 4. πρῶτον E
l. 7. ὅτω τοῖς λοιποῖς ἐξου-
F l. 6. ἀσεβείας C. A. E
G l. 1. ἀνάγκαιος A. B. D. E
G l. 2. deeſt κόσμον
l. 4. εἰς ἅπαξ … deeſt τὸ
Pag. 742. Edit. Vet. ἀλωσ. lib. 1. cap. 18. § 4. med. Edit. Nov.
A l. 1. ἐφθόνεις, ἢ τὰς C. ὑπολειπεῖς B. D
l. 2. διαβαίνουσα C. A. D. E
l. 3. ἔπαισεν … γενομένη
l. 4. ὀνειδίσασα A
l. 7. προσαγμάτων ἀντεῖνος ἐπιψήφας, τὸ C. ἐπιψήφας A
B l. 2. ἀποτεμνόμενος
l. 3. ὁ ἱεραρχεύων φανταστα C. l. 5. σιδήρος B
C l. 1. ἐπιρράγητα
l. 3. ἢ αὐτῇ μέχρι πλησίαι πᾶσι θεραπ-
l. 6. τοῦ τηρεῖν
l. 7. εὐθὺς ἐχαρίσε C. A. B. D. E
l. 8. τοῦ ἢ ἀνδρείου C. E. ἀνδρεία A. B. D
D l. 2. deeſt τε C… κατὰ τὴν ἰουδ- C. E. deeſt τε A. deeſt & A
l. 4. διακλείσθη μὲν ἂν
l. 7. πιστεύσαι deeſt ἐμ- C. διαπιστεῦσαι A
l. 9. ἢ θάτερον C. ἢ θατέρῳ A. B. D. E
E l. 1. καταλύσῃ A. B. D. E
E l. 2. μὲν γὰρ συρίαν κατὰ C. μὲν γὰρ σύρους κατὰ A. B. D μὲν σύρους κατὰ E
l. 4. αὐτὸς E
l. 5. ἀνταπραξαμένων
l. 6. μεταξύ ἡμῖν
l. 7. ἄπειροι τὸ C. A. B. D. E
F l. 5. τραπέντες C. A
l. 7. αἰχμάλωτος A. poſtea tamen habet αἰχμάλωτος in ac. ant.
l. 8. ἐν αὐτῷ τὸ C. A. B. D. E
G l. 1. deeſt γὰρ … deeſt οἱ
l. 2. ὑποστρ- E
l. 4. πλεῖστον τε αὐτὸν φθόνον
l. 6. παρεσκευάζετο C. ὥρμησε D
Pag. 743. Edit. Vet. ἀλωσ. lib. 1. cap. 19. § 3. paul. poſt pr. Edit. Nov.
A l. 2. αἰχμάλωτον A. l. 7. deeſt κατὰ γὰρ A. deeſt κατὰ B. ἀρχ- γὰρ B. D. l. 5. ἐπικατ-
l. 5. κατερρίμ- … ἐν ἐρήμῳ
l. 9. deeſt & B. D
C l. 4. τὸ ἢ αὐτίκα C. τὸ ἢ αὐτὸ & E. A. B. D. αὐτὶ
l. 6. καταπεπληγμένον
D l. 4. ὅτι τὸ deeſt ἢ C. l. 1. αὐτομάτως E
l. 8. deeſt ἢ
E l. 1. οἱ ἢ φόβοι
l. 2. παρέστασθαι C. A. παρέσταται B. E. ἡμῶν παρέσταται D
F l. 1. ἀσεβείας, ὡς ὅτε ἀνθρώπων
l. 3. ἐφ' ὅσον C. B
l. 4. ἐν παραλόγοις
l. 6. τοῦ τῆς ἀψύχων A. B. D. E. ὑπολάμβανε E
l. 9. πλεῖον τῆς ἐν αὐτοῖς βλάβης C. A. B. D. E
Pag. 744. Edit. Vet. ἀλωσ. lib. 1. cap. 19. § 4. paul. poſt med. Edit. Nov.
G l. 1. χρείαν E
A l. 2. περὶ τῆς
l. 4. πολέμου καθίστασθαι A. κατέστησαν B. E
l. 6. τοῦ πατρῴου

l. 8. ἴσω ἦς C. A
B l. 3. προκινδυνεύω
l. 4. ἀνδρείαν A. E.
l. 5. προσπελάσῃ ἢ
l. 9. deeſt περὶ τῆς C. φιλαδελφίαν … περὶ τῆς μετ- A. B. D. E
C l. 1. ἠγέρθη-
l. 2. συμβαλεῖν, ἐπιτηδείων ἠργάζετο ἢ διηρεῖτο. ἔτυχον E.
l. 2. προτετιμηκότες ὑπὸ τοῦ βασιλέως cætera quæ interjacent, deſunt in Cod. MS.
l. 3. deeſt ἂν A
D l. 2. ἐξήεσαν ἐπὶ C. A. l. 1. προελθὼν D. ἐπαρ- E ἐξίεσαν D
l. 6. διὸ μέχρι μὲν ἀντεῖχεν, ἕως C. διὸ μεχ- A. B. D
E l. 2. συναθεῖν
l. 4. ὑπολειπόμενον C. l. 5. προσδεδεμένοι E
l. 6. διδόντες
F l. 1. ἡμέραις
l. 6. ὥστε προς- (deeſt &) ὑπὸ τοῦ ἔθνους
l. 7. ἔθνους ἀναρρηθῆναι A
G l. 1. καίσαρος ἢ περὶ C. A. E. deeſt ἤδη B. D
l. 2. δίος E.
l. 5. ἢ πέμψας εἰς C. τῷ κινδύνῳ B. D
Pag. 745. Edit. Vet. ἀλωσ. lib. 1. cap. 19. § 1. circiter med. Edit. Nov.
A l. 4. ἂν μετὰ deeſt με
l. 8. ἐν αὐτοῖς πληγεὶς κατέλιπεν
B l. 6. πρὸς σὲ C. A. D. E
l. 8. συνήθημαι A. B. D
C l. 1. deeſt τὴν ἀρετὴν
l. 2. προύλαβε
l. 3. ὅτιος A. ὅτος B. D
l. 4. deeſt ἔφη
l. 7. ἔχω δόξας ad Marg. ut in Ed. E
D l. 3. συμμαχίαν σοι
l. 4. συμμάχους αὐτῷ A
l. 5. δόγματί σοι τὸ βέβαιον τὸ C. βέβαιόν σοι A. B. E δόγματι τὸ βεβ. σοι D
E l. 2. ὁ ἀντωνίου φίλον
F l. 5. εἶδεν ἐστιν C. in B. & D. erat εἶδε ſed corr. εἶδεν
l. 9. ὡς ἧκεν
G l. 5. ἰδίαν C. A
Pag. 746. Edit. Vet. ἀλωσ. lib. 1. cap. 20. § 3. circiter fin. Edit. Nov.
A l. 1. πλεονάκτην E
l. 1. ὅτως ἔλεγεν C. A. B. D. E. τοίασδε D
l. 4. βαλάνους τε & ἀβρανίτιν C. αὐρανίτιν D
l. 6. ὁ τὸ C. A. διέλυσεν A. D. E
l. 7. ἐν τοῦ τρ- D. E
B l. 8. μηδὲν ἐξῆς C. ad marg. ἐξῆν D. l. 5. γῆν E
C l. 4. ἴδια ἐπὶ
D l. 1. διπλάσιον
l. 4. deeſt γὰρ A. l. 6. ἐλαύνων. ἐν ἀντ- A. B. D. E
l. 7. αὐτοῦ βασ-
l. 9. εἰς ὕδατα ἐς
E l. 2. καισάρειον, ὁ ἢ ἀγρίππειον
l. 3. ταῖς ἐπικλήσεσι C. A. B. D. E
l. 4. αὐτοῦ τὸ … σαμαρείτιδι
l. 7. deeſt τούτοις
F l. 3. ἐξεκάλεσεν C. ἐπίκλησιν A. B. D. ἀπεκ- E
l. 4. ἀνιερωμένον τοῦ καίσαρος αὐτῷ C. deeſt αὐτὸν A
l. 5. ὁ ἢ ἢ ταύτῃ C. ναὸν αὐτῆς λευκοῦ A
l. 6. pro πηγὰς habet ad Marg. ῥοὰς D. ῥοὰς ad Marg. πηγὰς E
l. 7. μὲν τοι ὄρους C. ἢ πανεῖον A. E
l. 9. ὑπόρρουν λαγόνα A. B. D. E
l. 9. ὑπόγειον λαγῶ. G l. 1. ἀπορρῆσαι
Pag. 747. Edit. Vet. ἀλωσ. lib. 1. c. 21. § 3. fin. Edit. Nov.
A l. 1. ἢ οἱ ἐν ἱεριχῷ C. E
l. 3. ἄμεινον
l. 5. καθόλου τὸ C. A. B. D. E
l. 7. pro χώραν habet ad Marg. βασιλείαν D. χώραν & βασιλείαν E

B l. 2. περιβαλίου πόλεως ἤδη
l. 8. μέσον κεῖται .... περίβλεπον ἀλήματον, ὡς πάσης τὸ πύργον ἐπ' αἰγύπτου περιπλ- C. τὸ τὴν Φοι. περιπλ. ἐπ' αἰγύπτου A. ἐπ' αἰγύπτου B. D. E
C l. 3. τὴν ἐπιστροφὴν
l. 5. τῇ φιλονεικίᾳ νικ- C. A. ſic habet B. ad Marg. & C.
D l. 2. δυνανακ- E
D l. 9. ἠυρύνετο C. A. B. D. E
E l. 1. εἰ μὴ ἱκανὸν C.A.B.D.E. περιδεδόμενος A.B.D.E
l. 2. γῶ pro γῆν
l. 4. περιελκηπην E
l. 5. δηρείων C. D. A. E. B. l. 5. περικαλλέστερος
l. 6. κίκλεται ἐ βαλβίδος ἡ E. ſed ad Marg. ut in Ed.
l. 7. πᾶν κύκλωμα ἄγμα C. κύκλῳ τάγμα B. pro τάγμα ad Marg. κτίσμα E. ad Marg. D. ἐσεφανώθη. ἐσεφανώθη E.
F l. 4. εἰσπλέοντας C. A. B. D. E. F l. 1. βόρειος ὑετώτερος C
l. 1. ad Marg. ὑετώτερος B. D
l. 5. λίθοι δύο deeſt ἐξ ὧν
l. 6. πύργοι χεῖλος C. θάτερον χεῖλος A
l. 8. ἐπ' αὐτῶν B
G l. 1. μεμετρημένον C. A
l. 3. ἀποδίον ὃ ἐν ὀλυμ- C. ἡ τῷ αὐτῷ B
ὃ ἐν ὀλ- E
l. 4. ἴσως ὅρος
l. 6. πλακιζομένοις A. B. E
Pag. 748. it. Vet. Ed. ἅλωσ. lib. 1. c. 21. §. 8. pr. Edit. Nov.
A l. 1. deeſt ἐ θέατρον C. A
l. 8. καθιερωθεῖσαν C. A. E. ἀρχίτεκτον C. καθιερωφ- B
B l. 1. τὰς ἡ αὐτῇ φιλίας
l. 2. τῆς πόλεως ... ἐν τῷ αὐτῷ deeſt ναῶ
l. 4. μνημεῖον κατέθηκε πόλιν, ἣν C. A. B. D.
l. 6. πλείστον B. D. E
l. 8. διαφέρον τειχ- A
C l. 2. ἡ πάλιν ἄλλην τέχνας κατὰ τὸ ἀπὸ ἱερεχῶ C. πε. αλ. τέχνας E. B. κατὰ τὸ A. ad Marg. τέχνας D
l. 4. deeſt ἡ. l. 5. deeſt τε C. ἡ φίλων A. B. D. E
l. 7. ἠρώδειον A. B. E
l. 8. μασσάδῃ C. A. B. E
D l. 1. ἐκάλεσεν ὁμοίως deeſt μὲν
l. 3. τὸ περίβολον C. l. 6. περικεχῶσθαι E
l. 9. λαοδικεῦσιν A. B. D. E
E l. 1. γαιόλοφον C. deeſt δὲ E.
l. 2. κατεσκεύαζε B
l. 4. τὸ μὲν
l. 7. ἐνεδ- E. l. 8. βύβλῳ D
κύκλῳ E
l. 9. βηρύτῳ
F l. 1. σιδῶνι B
F l. 7. ἄλλαις ἡ C. B
l. 8. deeſt τε A
l. 8. ἐδωρήσατο τοῖς δεομένοις cætera quæ interjacent, deſunt.
G l. 1. ἐκλείπη A. B. D. E. l. 2. πᾶσιν ἐδωρήσατο τοῖς A. B. E. D. habet ἐδωρ- ſed ad Marg. ἐχορ-
G l. 3. περιφανῶν
l. ult. εἰς λυκίους A
Pag. 749. Edit. Vet. ἅλωσ. lib. 1. c. 21. §. 11. paul. poſt med. Edit. Nov.
A l. 1. δι' ὅλης ... ἐδαιθρώσαν ἕκαστος δαψίλειαν C. A
Id. habet B. præter ἕκαστοι. D. ut B. E
l. 4. ἀναλωμάτων E
l. 5. ευγία πολιτείαν
l. 7. deeſt ἀποφυγὰς
l. 8. ἰσομήκεις
B l. 1. τὸ ἀπαθέστατον ... ἡ ἡλίους
ἡλίους E
l. 4. τούτους γὰρ κωλυομένους C. κωλυομένους (ſic) A
C l. 1. χρεῶν λύσεις A. B. D
C l. 2. φασαηλίταις ἐ βαλανείων ἐ τοῖς περὶ τὴν οἰκίαν πολυχρίοις

l. 2. deeſt τὴν A. φασαηλίταις B. D. E. l. 3. ἐπει- E
l. 5. ἐ φθόνος, ὡς
D l. 1. ἱππικὴν E. l. 3. deeſt ἀρχῶν
l. 4. πολεμικὸς ἡ στ- C. A. B. D. E
l. 5. deeſt τε
l. 8. deeſt ἐ ..... σπανίως ὢν ἐπέταζεν C. ἐχρ. ἡ δι. τυχη A
E l. 3. ἀπαιθρίας. l. 4. κακοδαιμονεῖν C. A. E
l. 7. γαμετὴν, γάμος ἦν ἐξ ἱερος- C. ἐξ ἱεροσολ- A. D. E
l. 8. γαμεῖν μαριάμμην ἀλε-
F l. 1. deeſt αὐτῷ A. l. 3. γὰρ τὸ ἐκ A. B. D. E
F l. 8. βαρζαφάνης C. A. B. D. E
l. 9. κατ' οἶκον εἰ δεῖ εὐφ- C. κατ' οἶκον D
G l. 3. τούτῳ γὰρ πετ- l. 4. ἐχ ἑαυτῷ
Pag. 750. Edit. Vet. ἅλωσ. lib. 1. c. 22. §. 1. fin. Edit. Nov.
A l. 1. μαριάμμης πάντα ... γεναμ- l. 2. υἱοὶ
l. 3. deeſt μὲν. l. 5. ἐγεγόνεισαν
l. 7. ἠρώδη. l. 8. deeſt τὸ A. E
B l. 1. ὅσον C. A
l. 5. ἀδελφὸν ἰωνάθην. ἤδη C. A. D. ad Marg. ἰωνάθην
l. 6. ἐπτὰ ἡ δέκα ἔτη C. ιζ ἔτη A
l. 7. κλείνας αἰτίας
l. 9. ἀθρῶν ἐπεδάκρυσε C. ἐπεδάκρυσε B. D. E
C l. 1. deeſt διὰ νυκτὸς A
C l. 2. γαλάτων. l. 3. deeſt τε E
l. 6. ταῖς γυναιξὶν
l. 7. ἤμελλον A. l. 8. ἄλλα τε A
l. 8. πέπεισαν
D l. 1. ἡ διότι ε. l. 3. αὐτὴν E
D l. 5. ἐμπεσὼν, ἐπανεξεῖν ἠρώδῃ C. ἐμπεσὼν A
l. 6. λογιζόμενος ἡ κλεοπάτρας δεινότητα
l. 7. deeſt τε
E l. 6. ὡς ὁδὶ ... ἐπιμένει E. C. βελόμενος τῇ γυναικὶ, ὡς ὁδὶ A
l. 8. deeſt πάθει C. αὐτὴν συμπαθεῖς ἐν ταῖς A. B. E
D. habet συμπαθεῖς ſed ad Marg. πάθει. ὑπομν- E
F l. 1. deeſt ἐ C. l. 2. εἶπεν ἐν ταῖς B. ἐπιστολαῖς B
l. 4. κτεῖναι μὲν πρ- C. δι' εὐθ- E
l. 6. ἐν ἐξετασμῷ τῷ. l. 7. ἀπελαύετο C. A. B. D. E
G l. 4. ἔπειτα E. l. 5. ἔρως αὖθις ἀνεζ- A
l. 6. ὡς μὴ ἡ C. A. l. ult. deeſt τὸ πένθος A
Pag. 751. Edit. Vet. ἅλωσ. lib. 1. c. 22. §. 5. fin. Edit. Nov.
A l. 1. περιουσίαν C. A. B. E. περιοῦσαν D
l. 2. μόνους E. l. 2. ἔννοιαν C. ἔννοιαν λαβόντες A
l. 3. ἡ τὸ πρ- D. l. 5. ἐπεὶ ἡ C. A. B. D
l. 6. deeſt σαλώμης A. τεθεὶς E
l. 8. ὃ καππαδ- C. A. B. D. E
C l. 1. ἐξεδιωτίσθη. l. 4. περιστάντο
l. 5. δι' αὐτὸ C. δι' αὐτὸν D
D l. 1. ἀπέρριψε. l. 3. deeſt γὰρ D
l. 5. διαδιδόμενος χεόμενος κολακείᾳ. quæ interjacent, deſunt.
l. 9. ἀπειργάσατο
E l. 3. ἐμπρεπέστατον, C. A. B. D. E
l. 5. τὰς δι' ἑαυτῷ B
l. 8. deeſt παντάπασιν
F l. 1. deeſt ὃ B
F l. 3. ἐστιν ἡδὺ, προστίθεται C. αὐτοῖς ἐστιν ἡδὺ προστίθεται A. erat προστ- ſed deletum σ. ἐστιν ἡδὺ, προτ- B. D. E
l. 4. ἡ προήγαγε B. D. E
G l. 1. τὰς υἱὰς C. E. ἀφήκεν A. B. D. E
l. 3. παρεκαλεῖσθε γὰρ ἀνέχ- C. A. B. D. E
Pag. 752. Edit. Vet. ἅλωσ. lib. 1. c. 23. §. 4. med. Edit. Nov.
A l. 3. ἡ ταῖς διαβολαῖς. l. 5. D. habet τὸ δίκης ſed ad Marg. ut in Edito.
l. 7. τάλαντα A. l. 8. υἱὸς A. E
B l. 1. τῆς ἀπολογίας
l. 2. εὐχαρ- C. A. l. 6. deeſt ὃ A
l. 8. τὰς ἡ τρεῖς deeſt τὰς C. τούτους ἡ E
C l. 3. τὸ γέμειν τὸ deeſt μέγεθος C. τό γε μὴν B
l. 4. καθίστησι παῖδε deeſt ἡ

l. 5.

l. 5. ἀδίκως
l. 7. τις τῆς παρείκων θεραπ-
l. 8. ὀδυνήσῃ τὸ ἀτιμούμενον
D l. 1. δεήσῃ ... διαφύγοιμι C. ἑκάστῳ δεινὸς συνῶσι συγ-
γενεῖς τε καὶ A
l. 5. τηρεῖσι τὰς ὀργὰς
l. 6. ταξιάρχας
l. 9. ἀπολαύσαιζε C. ἀπολαύεζε B
E l. 2. ἡλικίαν μου C. A. B. D. E. deeſt δ' E
l. 4. εἰς τροφὴν
l. 5. τίνας ὑμᾶς ὑπο- E
l. 5. ἐπιτίμιον) C. A. B. Id. habet D. ſed ad Marg.
ὑπον-
l. 6. μείνειεν βίον A. ἐπιμ- D. E
l. 9. ἐγὼ φθονῶ ... γεγεννημένοις, ἀπεκόπτον C. φθο-
νῶν A. B. D. E
F l. 4. καὶ παρ' αὐτῷ θεραπευόμενον C. παρὰ τῷ θε-
ραπευομένῳ D. A. B. E
l. 8. πρῶτον μὲν ἐπὶ- C. A. B. D. E
G l. 1. ἣν καὶ E. ad Marg. ἦς. l. 4. διδῷ δὲ ὑμῖν ἐσθῆ-
τα ἤδη C.
l. 6. ὁμονοεῖτε E

Pag. 753. Edit. Vet. ἄλως. lib. 1. c. 23. §. 5. circ. fin.
Edit. Nov.

A l. 3. συναπτοίη
l. 4. ἐπ' ἀλλήλας C. A. B. E
l. 6. ὀδυρόμενοι C. δὲ περιβαίη B. D. κεκυρωμένη D
l. 7. νέμων
B l. 2. ὑπὸ (ſic) γλώσσας A
B l. 3. παρεδύοντο C. A. B. D. E
l. 8. ἀνεύθυνος E
C l. 2. αὐτῷ τὸ C. A. B. D
l. 4. διαλεχθὲν C. διαλεχθὲν E
l. 5. τῆς μὲν αὐτοῦ φ- D. E
l. 6. δωρεὰν
D l. 1. πεπείκει
l. 4. τὰς διαβολὰς
l. 6. λεχθείη ἂν C. A. B. E. Id. habet D. ſed ad
Marg. ut in Edito.
l. 8. κατεσκευάζετο ἡσύχῃ
E l. 1. πῶν δὲ εἰς
F l. 3. σύμβολος A
F l. 4. κατὰ τῆς μητ-
G l. 2. ἐκ τοῦ βασ-
l. 3. καίσαρος
l. ult. παρ' ὃ καὶ C. B. παρὰ καὶ A. D. E

Pag. 754. Edit. Vet. ἄλως. lib. 1. c. 24. §. 2. med.
Edit. Nov.

A l. 1. αὐτοῖς
l. 2. ὀργὴ
l. 3. πρὸς τὸ λοιπὸν C. δέδοικε D
l. 4. φυγοῦσαν ἐχθρῶς deeſt ἀντίπαλος C. ἐχθρῶς
A. B. D
l. 5. τιτθίδα D. E
l. 6. πρὸς ταύτης deeſt τὴν
l. 7. τὴν ἑαυτῆς C. A. αὐτῆς D
l. 9. μὲν ἀπολελειμμένης C. ἀπὸ τιμῆς A. B. D
τιμῆς E
B l. 3. δὲ πρ- E l. 4. ἀφιεμένη A. l. 6. πᾶσαν δὲ διὰ
C l. 1. ἐκλαθοῦσαι ἀτιμίας. συ-
l. 3. ἰδιώτης
D l. 7. l. 3. διήγγελλεν D. παρα- deeſt καὶ C. deeſt
δὲ E.
l. 8. αὐτὸν ſed corr. antea legebatur αὐτῶν C. δι-
δόντος A. διαδόντος B
E l. 6. ἠπείλησεν ὡς πατὴρ quæ interjacent deſunt.
F l. 1. λέγοντας
l. 3. τὸ μὴ
l. 5. καθυφορωμένοις
l. 6. πείσοντες C. πειθόμενος E
l. 8. περιέβαλον
G l. 2. μείζον
l. 3. πάλιν δὲ διαδήματος. περιείδες

Pag. 755. Edit. Vet. ἄλως. lib. 1. c. 24. §. 5. paul.
poſt med. Edit. Nov.

A l. 1. ὃς καὶ αὐτὸν C. l. 3. συνοικίσας B. D
l. 5. ἐπίτροπος
l. 8. ἀδελφῷ
B l. 3. αὐτῇ φαρ- C. τῷ δὲ πλεῖστα A
l. 4. deeſt ὄντα A
l. 7. deeſt μὲν
l. 9. συμμέτοχοι C. A. B. D. E. deeſt δὲ
C l. 1. αὐτοῦ καὶ τῆς φυγῆς, Κοσόβαρος C. Κασίβαρος A
l. 2. συνῴκησεν A
l. 5. συλαῖον C. B. deeſt περὶ A
l. 7. καὶ τότε C. διαλεγχθεῖσα A. D
D l. 1. χήραν τῆς κακίας B. l. 6. αὐτὴν κατακοσμίζετο καὶ
C.
l. 7. τούτοις εἰς
l. 8. ὑπηγάγετο A. B. D. E
l. 9. pro συνουσίαν ad Marg. eſt πρᾶξιν D. E
E l. 4. καὶ καταβαπτιζομένῳ τὰς τείχας
l. 5. τοῦτο αὐτὸ A. B
l. 6. διαδέξεται τὴν C. A. B. D. E. deeſt τε E
l. 7. μακρὰν δὲ
F l. 1. δυνατῶν E. l. 3. ταξιάρχας C
l. 6. ἕκαστον τῆς C. τῆς λεγ. ἡ πρατ- A
l. 7. διηρνήσατο B. D
G l. 1. πρὸς τὰς διαφ-
l. 2. διεχρῶντο. A
l. 4. κατηγορεῖτο
l. ult. ad Marg. παρ' αὐτοῦ B. D. παρ' E

Pag. 756. Edit. Vet. ἄλως. l. 1. c. 24. §. 8. paul.
ante med. Edit. Nov.

A l. 2. ὡς μὴ δὲ C. D
l. 6. συνέβη δὲ C. E. ἦν. συνεπέβη δὲ ἀλεξάνδρῳ ἐν ταῖς
συμφοραῖς ἀντίπαλος A
συνεπέβη δὲ B. D
l. 7. ἀλεξάνδρου καὶ ξίφος
l. 8. παρέλιπε
B l. 1. τοιοῦτε ... τῆς θεραπείας αὐτοῦ
l. 2. ἐφεστῶσι
l. 4. συγγόντες
l. 7. ἐπιβουλεύοντο αὐτῷ A
l. 8. παραφυλάττοντα
l. 9. ἀποδράντα ... προσθανεῖν
C l. 2. ἐπιστεύσεν C. B
l. 3. δεῖσαι C. ἀδίκων E
l. 5. ὁμόσαι ... καὶ τέσσαρας C. l. 7. πλείους E
l. 9. καὶ μὴ θέλοντα A
D l. 1. χεῖρας ἡμᾶς C. E
l. 5. προμυθεῖς ... τὴν αὐτοῦ βασ- C. ἀπεκρίνατο A
βασιλείας τιμὴν διττ- B
l. 6. εὐθέως αὐτοῦ τοῦ
l. 7. ὁ ἀλητήριος
E l. 7. ἦν ἐκείνῳ A. B. D. ἐξαιτήσων B. l. 8. ἐνεγγ-
B. ἐγγύησε ad Marg. ἐνεγ- E
F l. 1. βουλευταῖον C. D
l. 2. εὐτονώτερος A
l. 2. ἀμείψον ... ἀμειψ- C. ἀμείψομαι D
l. 4. περιβομβοῦσας E. deeſt περὶ E
l. 5. ἀπὸ ἀλεξ-
l. 6. ἀμφοτέρως
l. 7. λαμβ. ἀφ. ἀρχ- A
G l. 4. ἱερῶν αἰτίαν, ἐξ ἧς ἂν ἐκ τηλικούτου μόνοι περιέ-
σεσθαι, ἀπολαύειν C
l. 5. ἀπολαύειν ... ἐλπίζειν A. B. ἀφ' ἧς E. ἐλ-
πίζειν E
l. 6. ἐλπίζειν

Pag. 757. Edit. Vet. ἄλως. lib. 1. c. 25. §. 2. paul.
ante fin. Edit. Nov.

A l. 4. δὲ τοῖς λεγ- D
B l. 1. εἰπεῖν C. εἰπεῖν A
l. 3. προσαπέφθειρε B
l. 4. ἐξαιτήσομαι
C l. 1. deeſt καὶ
l. 2. ἑαυτὸν D
l. 4. αὐτὸν

l. 7. ἢ ϗ μάρτυρα ϗ μάρτυρα αὐτῷ C. ϗ μάρτυν αὐτῷ A.D. μάρτυν E
D l. 2. πολλὰ χαλ-
l. 3. ἐστὶ ἡ αἰδ- C.A. τ' αἰδ- D.E
l. 7. ἡρώδης μὲν
l. 8. μάλιστα) A.D.E.
διέμενε D.
E l. 3. erat ἀξιώπιςος ſed cor. ἀξιοπίςως A. ἀξιοπίςως B
F l. 3. μελανοδίερως γὰρ
l. 4. καθαιρούσας A.B.D
l. 6. νεανίσκος. ὁ C. δεῖ μὲν A
l. 9. ὁ γάμου ἱερ-
G l. ult. deeſt ἕκαςον
Pag. 758. Edit. Vet. ἁλωσ. lib. 1. c. 25. §. 6. paul. ante fin. Edit. Nov.
A l. 2. περιττότερος C.E
l. 3. δυνατῶν C.A.B.D.E
l. 4. παρέβαλεν C.A. deeſt πολὺ E
B l. 1. διαφθαρεὶς C. φθαρεὶς A
l. 3. πολὺ πλ- E
l. 5. ἐπαφρίσατο
l. 6. δεινότητα ῥημάτων A
C l. 1. ἐτίμων deeſt περὶ
l. 4. περικατείληπτο
l. 6. deeſt ταχέως
D l. 1. deeſt ἡ C. ἄλλοι ἄλλως A.B.D.E
l. 4. γεγενη- B
l. 5. ϗ βασιλίδα συν- ἐάση
l. 6. τὸ ἐξ ἰδιώτου
l. 8. τὴν τε ἀρχ-
E l. 1. ϗ ἡρώδης αὐτῷ deeſt ὡς
l. 5. ἐνδυσάμενος A.B.D
l. 6. προσεπεψεύδετο ἡ … αὐτὸν τοῦ C. προσεπεψεύδετο ἡ … αὐτὸν τοῦ A
προσεπεψ- ἡ ϗ ἐπ- … αὐτὸν τοῦ B. προσεπ- … αὐτοῦ E
ἡ ϗ ἐπιβ- D. αὐτὸν τοῦ D
F l. 1. ἐπανελθὼν
l. 3. τὸ ἀριστόβουλον ἀλέξανδρον θαν- … αὐτῷ C. ἀλεξάνδρου ϗ ἀριστοβούλου A
l. 5. ἔφασκεν, ἡρώδη τοῦ
l. 7. ὑπονοεῖσθαι … τετρῶσθαι δεξιάν, ἐμπόδιον
l. 8. ἐμπόδιον A
l. 8. τοῦ παιδὸς
l. 9. φάναι
G l. 2. μητρὸς φόνον αὐτῷ τὴν … σεαυδίσας C. μητρὸς αὐτῷ A
l. ult. ὑγιαίνοις αἱ μαρ-
Pag. 759. Edit. Vet. ἁλ. lib. 1. c. 26. §. 2. paul. poſt med. ſeq. Edit. Nov.
A l. 3. μὴ ἡ C.A.E. πεῖραν E
l. 4. μανίας γενομένης, αὐτὸς ἃ εὐλόγως C. μανίας γενομένης E.A.B.D
l. 7. προσακρόῳ D
B l. 1. ϗ μόνον A. διαφεύξασθαι D.E
l. 7. deeſt τοῦ
C l. 3. ἕως … ὑπετίθετο
l. 6. τοιαῦτα ϗ τὰ ἀλ-
l. 8. μέχρι γὰρ νῦν E
D l. 4. ὅτι ἐσκεύασα ϗ τυραννεῖν
l. 7. προσκευασμάτων
E l. 1. προσεκομίσθη ἡ περὶ deeſt τῆς
l. 3. μετὰ ἀλεξάνδρου
l. 7. ἡ τὴν ὁ διοφ- B. δι' ἣν ὁ δ- D.E
F l. 7. ὅλον γὰρ μίσους C. μίσους E
G l. 3. ὅμοια κεχρῆσθαι
l. 4. ἐπὶ καίσαρος
Pag. 760. Edit. Vet. ἁλωσ. lib. 1. c. 26. §. 5. pr. Edit. Nov.
A l. 1. ἀληθεῖν C. ἡ ϗ ἀληθεῖαν A. εὐάρεςον E
l. 3. εὐρυκλῆ
l. 6. μόνον γὰρ ἦν ἀκριβὲς τοῦ καλῶν ἐτεν- C. deeſt γὰρ A
B l. 2. συνδιάσασθαι C. l. 3. τιτθίδα E
l. 4. αὐτὴν D
l. 5. τὸ βασ-
l. 8. διαγγέλοι … ταῦτα ὥσπερ C. A. διαγγέλλοι B.D.E
l. 9. ἐβάπτισεν deeſt ἐπ'
C l. 1. περὶ τὸ βασ-
l. 2. καρτερήσας διεμεῖτο ἀμφ- (deeſt μὲν) τοὺς υἱοὺς
l. 7. τὰ γὰρ deeſt ἀπὸ A
l. 8. οἰχέσθη
D l. 1. deeſt δεῖν
l. 2. τὸ μετὰ τοῦ υἱῶν ἐξουσίας. ἀπηχθάνετο
l. 5. ἡγεμόνων C.A.B.D.E
l. 6. ἐπέχεσθαι C.E
l. 8. εἰς βηρυτὸν
E l. 1. χαφὰς αὐτοῖς …
l. 3. σὺν οἷς ϗ ὀλύμπιος ὁ
F l. 1. προμυθῶν C.D
l. 2. ϗ λόγους
l. 3. ἀπολύσασθαι τῆς αἰτίας C.E. ἀπολύσασθαι τὰς A.B
l. 4. σιδονίων B
l. 8. πλημμελίας … ὡς ϗ θανάτου χαλεπωτέρας τοῖς συνεδρίοις C
ας … χαλεπωτέρας A.B.D.E
C l. 2. μετὰ τοῦ τέκνου l. 1. deeſt ἀπολέγοντος A
νικᾶν τέκνω E
l. 3. ἑκάστην. πρῶτος deeſt ϗ C. deeſt ϗ A
l. 4. καταγνῶναι A
l. 6. παρεστώτων, ἐτέρου τέκνοις A.B.C.D
τέκνα ἀπαιδίαν ἐπ- E
l. ult. δύο πρεσβύτεροι
Pag. 761. Edit. Vet. ἁλωσ. lib. 1. c. 27. §. 3. med. Edit. Nov.
A l. 2. θανάτου
l. 4. deeſt δὲ
l. 6. ἐκδεχομένου
l. 7. deeſt ἔσεσθαι A
B l. 3. τύραννον ὅλον C. τήρων A
C l. 3. σαλαμῖνα C. σαλαμίνης ϗ φρουρᾶς A. deeſt πολλάκις A
παῖδας B
l. 7. συνεψάμενός γε μὴ
D l. 4. αὐτὸν τὸ deeſt ϗ
l. 6. ὀνόματα
l. 7. φρενοβλαβίας
l. 8. τύρων … ξυρεῖσθαι διαχ- C. τήρων A
l. 9. περὶ ἀλεξ-
E l. 2. τύρωνα ſic deinceps … βασιλέως διχ- C. τήρωνα A. ſic deinceps.
l. 4. ἐκέλευσε τὸ τυρ- C. ἐκέλευσε τὸ τήρωνα A. ἐκέλευσε B.E
l. 5. καταμηνυθέντα
l. 6. πατέρα αὐτοῦ C. deeſt ὁ B
F l. 4. κουρεὺς
l. 6. deeſt ὁ D
l. 7. αὐτοῦ ταχέως
l. 8. εἰς ἀλεξάνδρειαν ἐκέλευσεν ἀνακομισθῆναι. τὸ φρούριον συναφανισμένους C
ἀλεξάνδρειον D.E
G l. 1. deeſt ὁ C.A
l. 3. ἡ αἰμάχυτον ἔχουσα C. ἄμαχον ad Marg. D
l. 4. παίδων μὲν E
l. 5. ἀδελφαῖς πάσας … ὑπηρετεῖ C. πάσας ὑπη- B.D.E
l. 7. deeſt τὴν C. αὐξομένην B.D.E
Pag. 762. Edit. Vet. ἁλωσ. lib. 1. c. 28. §. 1. paul. poſt pr. Edit. Nov.
A l. 1. ἦσαν μὲν ἀλ- … τοιχαίνης C. deeſt μὲν E
l. 3. deeſt θυγατρὸς C.A
l. 7. συνῴκησε C.D
l. 8. ἐξοικειούμενος
B l. 1. προέθηκε C. poſt ἡ habet ad Marg. ὁ ἀντίπατρος D
l. 6. πλέον, ὡς
l. 7. ἡ pro δὴ C.B
C l. 1. ἐπιμελόμενον B
C l. 4. ἐμφαίνοντα deeſt σὺν C.A.B.D

l. 5. συν-

l.5. συναγαγὼν τότε ἡρώδης (deeſt γὰρ) ... καὶ φίλους deeſt τοὺς
l.6. deeſt δὲ A
l.7. ἐμὲ τὸς μὲν τέτων τοιέτες συν- C. ἐμὲ τὸς μὲν πατ. τέτων ἀνείλετο. deeſt συνθρωνὶς A. τὸς μὲν πατ- B. D. E
D l.2. πάππος γὰρ φαν-
l.3. αὐτοῖς ἀπολιπεῖν
l.4. ἐγγύην δὴ τὴν A. l.8. deeſt ὡς E
l.9. ἀδελφὴν δὲ αὐτῆς C. A. B. D. E
E l.1. ὁ ἀγαπῶν (deeſt μὲν ὢν) ἐμὲ ταῦτ' ἐχέτω C
l.1. ὢν υἱὸς ἀρχ- deeſt μὲν A. E. ὢν υἱὸς ἀρ- D
l.4. ἐπὶ τῷ συμφ- C. τέτους τοὺς γάμους B. D. E
l.5. deeſt τε C. ἐκγόνων D. E
l.6. ἐπεὶ δὲ ταῦτα
l.8. διέλυσέ τε τὸν
F l.2. ὀδυνώμενος C. deeſt καὶ A. B
l.3. αὐτῷ κατ-
l.6. deeſt καθ' C. A. l.7. deeſt τῆς A
τό θ' ἰουδ- B. D
l.9. δι' αὐτῶν
G l.4. περιόντι E l.5. παρέχειν ἄλλοις A. l.2. ad Marg. περὶ τὰς D
Pag. 763. Edit. Vet. ἅλωσ. lib. 1. c. 28. §. 4. paul. ante med. Edit. Nov.
A l.2. μεταθεῖναι E. C. B. μεταθῆναι A. B
l.4. deeſt τῆς A
l.7. ὁ ἀδελφὸς αὐτῷ C. A. B. D. E
l.8. παλαιὸς
B l.1. deeſt αὐτῷ C. ῥαξίῃ τε A
l.5. πολυπειράσαντι E. A. B. D. l.6. μεταθεῖναι A. B
l.9. γίνονται τῆς
C l.4. συνῴκιζε C. A
l.5. τὴν φερώραν
l.8. deeſt καὶ ante πολλὰ A
D l.4. deeſt ἀκούων ... συνῴκισεν
l.5. τῷ λέξει
E l.1. deeſt ὡς C. A. B. D. βεβαίως A
l.8. deeſt προσλαβοῦσα
F l.2. deeſt δύο
l.5. ἣν ἡ σαλ-
l.6. διέβαλε E
l.7. πραγμάτων ἤδη. γνοὺς
l.9. τῆς φιλοφρονήσεως A
G l.1. ὁ βασιλεὺς. C. deeſt δὲ A. B. D
l.3. ὅσαι αὐτῶν A. D. l.4. κώμας E
l.6. καὶ πλεῖστα ἡρώδη διήγγελλεν C. deeſt δ' ἐκεῖνος A. πλεῖστα ad Marg. B
l.7. deeſt δ' A. B. D
Pag. 764. Edit. Vet. ἅλωσ. lib. 1. c. 29. §. 2. paul. poſt pr. Edit. Nov.
A l.6. ἐνδυναμοῦν A. B. D. E. l.7. ἀπέστρεφε A. B. D. E
l.8. ἀπολήψειν D
B l.1. φείσασθαι l.8. ἀπολήψεσθαι D
l.2. παρήγγειλε A. E. παρήγγελλε B. D. l.8. αὐτῷ
C l.1. μελλήσεις C. E. ὅτι E
l.8. πρὸς ἀρετὴν C. ὁ μακρὸς A. B. D
D l.2. καὶ σίμων C. τὸν ἐν A
l.4. deeſt δὲ C. B. D. δοθεὶς E
l.5. ἀμφίσταζε
l.9. ἡρώδη συμφ- C. A. B. D. E
E l.2. τῷ τε βασιλεῖ φησιν C. B
l.4. ὃν δὴ
F l.5. δὲ οὐκ αὐτῇ
G l.2. ὁμόσας δὲ ἕξειν ἕνα τῆς φυγῆς ἔρον
l.4. δὲ ὁ πρὸς C. ὑποσχέσθαι B
l.6. καταλήψειν D
Pag. 765. Edit. Vet. ἅλωσ. lib. 1. c. 29. §. 4. med. Edit. Nov.
A l.1. εὑρίσκεται C. E
l.2. ἧκε A
l.3. ἐφερμηνεύσειν C. A. B. D. E. ὁ πάθος A. B. D. E
l.6. εὐφημείσθω
B l.7. τιμὴν γυν-
l.8. δὲ αὐτὴν εὐθ- E

l.9. ἀγωνιζόμενοι τε
C l.1. δυοῖν A. B. D
C l.3. ὅπως φίλτρον C. A
l.5. τοῦτο γὰρ A. πληθεὶς
l.8. deeſt τὴν
D l.6. ἐκείνοις B
D l.9. ἐλεύθερον ἀπηρτημένον ταῦτα
E l.1. ἐβασάνισεν C. l.2. τὰ εἰρημένα B
l.4. περαίαν A. B. D. E. l.6. φέροντος D
αὐτὸν διαλ- E
F l.1. τὸ ἀντίπαλον πρὸς τὴν μητέρα εἰπεῖν
l.2. πράξει A. E. l.5. deſunt ποτὶ δ' ἂν φανείη τοῦτο A
l.7. ὁ ἀεὶ
l.8. ἀφαιρεῖσθαι
G l.2. παντάπασιν παρηγορεῖν αὐ-
Pag. 766. Edit. Vet. ἅλωσ. lib. 1. c. 30. §. 3. paul. ant. fin. Edit. Nov.
A l.1. deeſt αὐτὸν C. τὸ ἡρώδην, εἶδε B. D. E
l.2. ἑαυτὸν ζῶντας E. l.4. ᾧ μηδὲ A. B
l.4. λάθρα γοῦν ἀλλήλοις σύνεσμεν, ἐξέτω δὲ φανερῶς hæc deſunt.
l.8. μετ' αὐτὸν εἰς πεῖραν C. εἰς περαίαν A
μετ' αὐτὸν εἰς τὴν περαίαν B. D. εἰς τὴν περαίαν E
B l.2. διῄλεγχε
l.3. εἰς τὸ πρῶτον θυμὸς C. εἰς πρώτην ὁ A. B. D
l.4. γυμνάσας C. A. B
l.5. πολλῶν δὴ ταλαίνη, ἐκβαλεῖ. δεύτερον δὲ τὰς φερ- C
ἐκβαλεῖ. δεύτερον δὲ τὰς φερ- A
l.6. ἔτι με διηλεγμένας C. διηλεγμένας A
B habet διηλεγμένος ſed ſupra ſcript. διηλεγμένας B
l.8. deeſt οὐκ [redacted]
l.9. τινα τῆς ὑπ' αὐτῶν προσδοκίας
C l.5. ἐπ' αὐτῷ διὰ
l.7. προσδοκῶ
D l.3. ἑαυτὴν ἀπὸ τοῦ τέγους C. τέγους A. δ' ἑαυτὴν ἀπὸ τοῦ τέγους B. δ' ἑαυτὴν D
l.5. deeſt ὡς ἔοικε A
l.6. ἀνέκραγε
l.8. γὰρ ὑπὸ τε
E l.4. τάφῳ καλύψαι A. l.1. αὐτὴν B. l.3. deeſt καὶ D
καταλήψεσθαι D
l.6. τεθνεὼς
F l.2. ἢ πολύ γε C. A. B
l.8. καταλειφθὲν C. A. B. D
G l.1. μὴ δὲ καθ' B. D. l.3. deeſt δὲ C
l.5. ἔχουσαν κατεφαρμακέναι
l.ult. καὶ τῶν ἀδελφῶν
Pag. 767. it. Vet. Ed. ἅλωσ. lib. 1. c. 30. §. 7. paul. poſt pr. Edit. Nov.
A l.3. ἐν ἀλεξάνδρῳ
l.5. τῆς ἀδύλου
B l.2. καὶ τὸν υἱὸν ἡρ- B. D. l.6. ἀπελεύθερος C. A. B †
l.7. δηλητήριον, ἵνα εἰ deſunt quæ interjacent. †
l.8. ἱερεῖων δὲ θυσιῶν ἵνα A. ἀθωπεύσεσθαι A. τοῦτο A
ὅτι ἐμὸν θυσιῶν καὶ ἱερεῖων ὧν B. ad Marg. D. habet θυσιῶν δὲ
C l.5. ταῖς ἐλπίσιν αὐτῷ †
D l.1. χαλεπῶς δὲ ἀλεξ. C. A †
l.5. deeſt δὲ †
E l.1. διαφθεὶς A. B. D
l.3. ἐκπλήρωμα †
l.4. συντεταγμένης ἐγχειρισθείσης cætera deſunt. †
l.5. εἰς αὐτὰ A †
l.7. καὶ τοῦτο μεγ- C. A. † καὶ τούτῳ B. D
F l.4. ὁμοίως δὲ οὐδεὶς C. A †
l.5. ἀπήγγειλεν A. B. D
l.7. πρὸς αὐτὸν †
l.8. προηρημένως D
l.9. οἱ τὸν ἀνῃρημένον δαίμονες ἀδελφὸν ἐφόρμων C. †
οἱ τὸν ἀν- A. B. D. δαίμονες ἐξ ἀδ- B

† Nota hæc eſt Fragmenti, quam hic in Coll. iterum apponi vide atque pag. Ed. Vett. 771.

Pag. 768. Edit. Vet. ἁλωσ. l. 1. c. 31. §. 3. paul. poſt pr. Edit. Nov.

A l. 2. τὴν ἐπιβουλὴν C. A †
l. 3. τὸ περὶ τὸ †
B l. 6. τὸν φίλον †
C l. 1. ἀπιστότεροι C. † l. 5. τῶν τὴν A
l. 6. γέγονεν †
l. 8. deeſt ἑαυτὸν
D l. 2. σαλευομένην C. A. † ἐπήγγελ γὰρ τὸ B
l. 3. καὶ διὰ τὸ περιέσας C. καὶ διαπεριέσας A. B. D
l. 4. περιπλεύσειε D
l. 9. ἐπεπλάσατο C. A †
E l. 1. κατ' αὐτὸν C. A †
l. 8. ἀπηγγέλετο †
l. 9. μηδὲν παραφανερῶσαι C. A †
F l. 1. διαπεδάσειν ἀναίδεια C. A. B. D †
l. 3. εἶπεν εἰς τὸ C. † l. 7. ἤγγιζεν B. D
G l. 2. ἐπὶ τηλικαῦτα †
l. 4. ἀποσκευάσειν σὺ τὰ … δικαστὴν καὶ δικαστήριον C †
δίδωμί σοι καὶ δικαστήριον A. καὶ δικαστήριον καὶ B

Pag. 769. Edit. Vet. ἁλ. lib. 1. c. 31. §. 5. paul. poſt med. Edit. Nov.

A l. 2. πανουργεύματα C. A. B †
l. 7. deeſt μὲν C. A †
C l. 2. περιέχει δέ με †
l. 4. ὁ δὲ αὐτὸν ἐγκεχείρηκεν συγον … ὑμῶν ac. in ant. & ſic ubique. †
l. 6. ἀντίπατρον ἐξ χειρὸς πέπτωκα. δίδωμι δὲ κἀγὼ μὴ κἀμοῦ μήσηται C †
ἐξώλης A
D l. 1. deeſt καὶ C. A †
l. 4. ἱερὸν ἐπὶ †
E l. 1. ἐθαρσύνθην, βασιλεύς τε οὐκ ὑπομένει C. † ὑπομένει A. B. D. E
l. 2. δίκαιά γε B
l. 7. ἐκείνῳ, ὡς ἐμαυτῷ †
l. 8. ἀπονίψας †
F l. 4. μὲν ἰδίαν †
l. 5. ἀναιδῆ C. † καὶ pro δὲ E
l. 8. ἀνεθέμην C. † εἰσέβησαν B
l. 9. κατ' αὐτὸν, ἠλίθιος ἐπιδ- C. † ἐπιδείκνυται A
G l. 3. ἐλπίζειν ἐπικαλύψειν, ἄρα, σύ †
l. ult. οὗτός ἐστιν ὁ μιχρος †

Pag. 770. Edit. Vet. ἁλωσ. lib. 1. c. 32. §. 2. paul. ant. fin. Edit. Nov.

A l. 1. τι ὑπεδέξατο †
l. 8. ἐπεὶ δαίμων με ἐξερήμωσε C. A. B. D †
B l. 2. ἐτάζω D. l. 3. τοιαῦτα δὲ λέγων C †
l. 4. ἐπεκαλεῖ †
l. 5. ἀποδείξεις ἐκάλεσεν C. † ἀποδείξεις A. E. B. D.
deeſt ὁ A
l. 6. περὶ τὸ †
C l. 2. deeſt ἂν C. A. † πῶς οὖν ἕτερος ὁ παρ- ὄντως B
l. 4. deeſt οὐδὲν C. † ἀνθρώποις E
l. 5. ἐσκοτισμένος E. C. † μῦθος ἐσκοτισμένος A. μῦθος B. D
l. 7. ἐγνώκειν ὑμᾶς μὲν οὕτω μετῆλθε †
l. 9. ἐπιτίθεσαι μόνος †
μόνος αὐτὸς ἑτερ- E
D l. 1. μὴ γὰρ οὐκ ἑτερ- C. A. † μόνος ἄλλως ἑτερ- ad marg. οὐ γὰρ ἑτ- D
l. 3. ἀναλίσκοι, εἰ γὰρ ἐξαιρέσαιτο C. † ἀπώλεσα A. B. D. E
E l. 1. ἐπιβουλεύειν C. A. B. D. E. † τὸ μακρὰν ἀπ- B
l. 3. σοι πάτερ τοῖς σοῖς C. † σοι πάτερ καὶ A. B. D. σὺ δὲ E
l. 4. καταφρονεῖσθαι ἐν ῥώμῃ C. † γῆρας A
l. 7. τ' αὐτὰ τὸ ἐνθάδε C. † ταῦτα τὸ A
l. 8. πιστότερος, ταῦτα ἀπολογία μοι μόνη. τούτοις C. A. B. D. E †
F l. 1. deeſt κατ' ἐμοῦ C. A †
l. 3. φθόνῳ. πάρειμι δὲ ἐπὶ τοὺς ἐλέγχους. πάρειμι C. A. B. D. E †
l. 4. οὐδαμοῦ C. A †
l. 6. θεοῦ καὶ περὶ ἀνθρώποις καὶ περὶ σοι C. A †

l. 7. ταῖς τὸ ἄλλων B. D
G l. 1. μὴ φείδεσθαι C. E †
l. 3. ταῦτα μετὰ τοῦ ὀλολυγμοῦ C. † ὀλολυγμοῦ D

Pag. 771. Edit. Vet. ἁλωσ. lib. 1. c. 32. §. 3. circ. fin. ſeq. Edit. Nov.

A l. 3. πανοῦργον τοῦ A
A l. 4. ἐπ' αὐτῷ διὰ ταχέως ἔλεγχον †
l. 5. κατέλειπε A. B. D. E
l. 5. κατέλειπε, πάντα μὲν τὰ τῶν τὴν βασιλείαν πανουργεύματα C †
l. 6. περιῃθεὶς B. E
l. 8. περιεῖσιν ἐνεφέδροις †

Hucuſque Fragmentum cruce deſignatum.

B l. 2. παρελθὼν A. l. 4. ἐπεδείκνυε A
B l. 6. οὐ μόνος A. B. D. l. 7. ἀναπληρώσασθε C.
l. 7. περὶ τούτους D
l. 8. οὐδὲν δὲ κελεύσαντος A. B. D
l. 9. ἀντίπατρον οὐδὲν πλέον ἐκεῖνος εἰπὼν A. B. D
C l. 2. σιγῶν αἰτήσας δὲ τὸ deeſt ὁ δὲ Ἡρώδης ſed hoc ſuper additum eſt manu recentiori.
l. 3. καταπεσθέντων A
l. 4. deeſt ὕπαρχος
D l. 1. deeſt κατὰ B
D l. 3. περὶ ἐπιλίας
l. 4. ἀπίστατο
l. 9. δὲ πλείστας
E l. 1. διηλέχθη A
E l. 2. ἐκεῖνο
l. 3. τὰς ἐλπίδας ἐκείνας C. ὡς ἠβουλήθη ἐγ- B. D. E
l. 5. δὲ ποίησον, ἐπειδή ἂν
l. 7. συλλήψεις B
l. 8. εὔνοια μὲν ἐμοῦ … deeſt καὶ C. εὔνοια μὲν A. B. D
F l. 2. ὡς καὶ παρ'
l. 3. ἀντέβαλλε A
l. 3. hæc deſunt ἀνεῖναι uſque ad ἀπώλεσα
l. 6. ἐσκαιωρημένων C. συλλήψιν E
G l. 2. deeſt σοῦ C. l. 3. δώροις. κατέλιπε χιλ- B. D. E
l. 6. λαμπροτάταις ταῖς ſed τε ſupra ταῖς additum.
l. ult. προσηνείᾳ δὲ C. προσηνῆ δὲ A

Pag. 772. Edit. Vet. ἁλωσ. lib. 1. c. 33. §. 1. ſtatim poſt princ. Edit. Nov.

A l. 2. ὡς μὴ δὲ
l. 3. ἡδίων ποτὲ προσ- E
l. 5. deeſt καὶ
l. 8. καὶ διὰ τό
B l. 1. γαργάλῃ C. ἰδίας υἱὸς συμφ- A. συμφορῶν B
l. 3. ἐξηγούμενοι C. τὸν νόμον A
l. 7. τιμωρεῖν ſed corr. τιμωρεῖν
Ibid. καὶ κατασκευασθέντα πατρίους νόμους ἔργα καλὰ πᾶν
l. 9. κατὰ τὸν ναὸν deeſt in A
C l. 2. περὶ τὴν μεγ-
l. 4. τις φήσητα C. A. E
l. 5. ἀποθνήσκειν E
l. 6. καὶ τοῖς ἐν
l. 7. δὲ αἰγυπτίοις
l. 8. deeſt περὶ
D l. 3. θαρραλεώτερον
l. 5. χρονίως πυρέτοις corr. πυ...... deeſt δὲ
l. 6. deeſt αὐτὸν
l. 7. τε pro δὲ
E l. 1. δὲ αὐτῶν C. A. D. αὐτὸν B
l. 3. τοῦ πατρὸς
l. 7. περίεισιν
F l. 1. ἱεροσολύμων
G l. 2. πυρετὸς μὲν ἦν, κνησμὸς A. λαῦρος B. μὲν ἦν λαῦρος E
G. l. 3. κόλῳ C. A. B
l. 4. ὑδρωπιῶντος οἰδήματος τε ἱερὸν … διεφθάρησαν C
ὑδρωπιῶντος A. ἦτρου A. B. D. E

Pag. 773. Edit. Vet. ἁλωσ. lib. 10. c. 33. §. 5. paul. poſt pr. & ſeq. Edit. Nov.

A l. 2. σπασμοὶ C. A. B. D. E
l. 5. ἤλπιζε C. A. B. D. E

l. 7.

l. 7. ἀσφαλτίτιν
B l. 2. deeſt ȝ C. ἐκεῖ ἐς τὰς A. B. D. E
l. 6. ἐπιλθὼν C. E. A. B. D. δραγμὰς A
l. 7. deeſt ὡς A. l. 9. deeſt τι. A. E
C l. 1. ἐκάςης χώρας B. l. 1. τὰς γονὰς E. l. 2. deeſt ἐξ C
l. 5. deeſt ἰφη & μὴν A. deeſt μὴν B. D. E
l. 6. ἐ δι' ἑτέρων
l. 8. deeſt ἄνδρας C. ὑπεργηρὼν E
D l. 1. κτείνῃ
l. 6. ἐγχειφον
l. 8. deeſt μὲν
l. 9. βίχι σπασμῷ
E l. 2. ȝ ἐ μᾶλλον C. deeſt ȝ D
l. 5. ȝ διεκώλυσεν ἀξίωμα C. ȝ διεκώλυσεν A. B. D. E. ἀβίαςος E
l. 6. ȝ εὐθέως
l. 7. ὡς ἠχμαίνει τῷ ȝ βασ.
l. 8. ἀναθαρρήσας ἐ
F l. 2. ὁ μόνος οὐκ ἔλυσεν ἀλλὰ A. l. 6. ὑγιαινῷ
F l. 7. deeſt μὲν C.. l. 3. ἀπηγ. E
l. 6. προςέταξεν E. ἐ πάλιν E
l. 8. ἀδελφὸν ȝ ἀλεπάτερ χαρᾷ C. A. B. D. E
G l. 3. τετρακοσίους & τρία C. δ'. ἐ λ'. A
l. 4. ἀναδείχθῃ A. ἐδείχθη E

Pag. 774. Edit. Vet. ἀλωσ. lib. 1. c. 33. §. 8. paul. poſt pr. Edit. Nov.

A l. 1. deeſt γε τε pro γε E
l. 3. κατέλιπεν
B l. 7. deeſt πολλὰ A
B l. 8. τὰς διαθήκας C. τὰς ἐπιδιαθήκας A. B. D
C l. 1. γεγονότα C. A. B. D
l. 3. ὅτε ȝ C
l. 7. deeſt εὐθὺς A
D l. 2. τὴν ἑαυτῷ C
l. 3. παρέλαβε
l. 5. συμπεριφερ.
l. 6. σεμνὴ C. A. B. D. E
l. 9. deeſt ȝ C. χρυσοῦ B
E l. 8. εἰς ἴδιον C. εἰς ἠρώδιον A. l. 6. ὑπ' αὐτὰς B
l. 5. ταξιάρχας E

LIB. II.

Pag. 775. Edit. Vet. ἀλωσ. lib. 2. c. 1. §. 1. pr. Edit. Nov.

A l. 1. ἀρχέλαος ȝ νέον ἦρξατο
l. 6. deeſt ἀλλ' A
l. 8. ἀσφαλείας
C l. 4. ἀναδείχθη A. l. 3. πλῆθος D. l. 7. τοῖς pro τῷ D
D l. 1. διαλύειν C. A. B. D. E. ἐπιδοὺς E
l. ult. παίρουσι E. deeſt ἐ E

Pag. 776. Edit. Vet. ἀλ. lib. 2. c. 1. §. 2. paul. poſt med ſeq. Edit. Nov.

A l. 2. πρῶτον μὲν ȝ E. l. 2. τιμ. χεῖρας ἐ B. D. E
A l. 5. ἐπεισ. D
l. 5. ἐπισχεῖν C. A. B. E. D
B l. 4. ἐπὶ σωφρονισμὸν A. l. 5. deeſt ȝ B. D
B l. 6. deeſt ἤκεν .... τὸ πλῆθος
l. 7. ἐπιςάσης E. ἐ φάσκει E
l. 7. deeſt τοῦ C. l. 8. πολύ τε θυ. A
C l. 5. deeſt τῷ ςάσεως C. ἀγαγῶν ad Marg. καθ. χῶν E
l. 7. διαφθείρει C. A. D. E. τραυματίας ἐλθ. ἐκ. B
D l. 4. ἀθρόως B
E l. 2. deeſt τῷ βασιλείου A
E l. 4. ἐ ὁ ȝ
l. 5. τῷ μὴ δοκεῖν A. l. 7. τῷ ἐν τῷ ἱερῷ A
F l. 6. ταμιεία C. A
G l. 3. διαιρεῖσθαι E. διαιρεῖσθαι τὰς τῶν χρημάτων ἀναλώσας ... παραλαμβάνει C
l. 4. ἀναλώσας, τάς τε A. B. D. E
l. 5. ἀρχελάου καταφρόνων

Pag. 777. Edit. Vet. ἀλωσ. lib. 2. c. 2. §. 2. paul. ante fin. Edit. Nov.

A l. 1. ἀνίκητον ȝ C. A. B. D

l. 2. ἀναςάντες A
l. 4. τὴν ἐπὶ διαθήκης τὴν
l. 6. deeſt ȝ
l. 8. ἐπείγετο
B l. 2. γεγονὸς A
B l. 3. ἐπεποίθει
l. 4. δι' ὃ ἐ ... ἦκεν C. l. 6. ἐπὶ ῥώμην E
l. 8. ἕκαςος αὐτῶν αὐτονομίας A
l. 9. ῥωμαίῳ A. Ibid. συλλογῶν B
C l. 1. διαμαρτάνει ... ἤθελε
D l. 6. deeſt τῷ θυγατρὸς A. l. 4. ἀπις. E
D l. 7. πρῶτος ἐκπ.
l. 9. δεύτερος
E l. 3. deeſt τοῦ A. l. 5. εἶγε μὴν μὴ E
E l. 8. deeſt τῷ
F l. 1. χαρισάμενος, εἶτα τῷ C. A. B. D. E. habet D. ad Marg. ut in Ed.
l. 1. ὅσα ὡς E
l. 8. μετεσχηματίζετο C. deeſt μὴν A
G l. 6. συνεχεῖσθαι

Pag. 778. Edit. Vet. ἀλωσ. lib. 2. c. 2. §. 5. paul. poſt med. Edit. Nov.

A l. 1. προσαφαιρούμενος ... μὴ δ' ἐλπίδος αὐτῷ
l. 1. deeſt ἐ A. l. 2. αὐτῷ A. βασιλεῦσι A. B. D. E
l. 3. ȝ σώματος ἀφρανεῖς ἦν ὑγιαίνοντος C
ȝ σωμ... ὑγιαίνοντος A. B. D. ȝ σωμ... ἦν μὴ ὑγιαίνοντος E
λογισμῷ, τότε τοῦτον ἐγγ. E
l. 4. ταῖς διαθήκαις deeſt ἐπὶ C. ἤδη διαδ. D
hæc deſunt ἤδη διάδοχον ἐ ταῦτα μηδὲν τῷ ἐν ταῖς διαθήκαις E
l. 5. μηδὲν τῷ C. A
B l. 5. τὰς πλείους A
B l. 6. μάρτυρας C. A. B. D. E. κατηγορουμ. E
C l. 1. αὐτῷ καίσαρος. l. 8. ταῦτα pro πάντα E
l. 7. deeſt ἐ A. l. 8. καθεσῶτα B. l. 6. κληρονόμον E
D l. 1. προσέσκηψε τῷ C. παρ. ἀρχ. προσεποίει A
προσαπίψε D. E
l. 2. φιλοφρόνως C. A. B. D
E l. 3. δυνατείας A. l. 1. μαλθάκη B. E
E l. 6. ἡγεμόνων, ἐν τῷ deeſt τι C. ἐν τινι τῷ E
F l. 3. deeſt χρήματα A
F l. 6. ὑπαλίτας .. ἐχρῆτο C. l. 8. deeſt ἰουδαῖοι A
l. 7. ȝ τῷ ἱερὸς τῷ ποιήμ. ὅτω καλεῖσθαι αὐτὴν ἰουδαίων B.
τῷ συν. E
l. 9. ἔχειν. l. 7. ȝ τῷ συν. D
G l. 2. deeſt ἄπειρον
l. 3. γαλιλαίας πολὺ ἐ ... deeſt τῷ
l. 4. ὑπῆρχε ȝ πλῆθος, ἐ C. deeſt τε A. D. E
l. 5. λίαν

Pag. 779. Edit. Vet. ἀλωσ. lib. 2. c. 3. §. 1. paul. poſt med. Edit. Nov.

A l. 1. σφᾶς αὐτὰς C. deeſt σφᾶς A
l. 2. κλίματος
l. 7. ἐπεμψε
l. 8. εἰσὶ βεβαίως
B l. 3. τῷ πράγματι
l. 6. περιιστάμενοι B
l. 7. καθ' ὅπερ
l. 8. ἀθλίων C. ἀθλίων A. B. E
C l. 2. συνελέξαντο
l. 5. ὑπομνήματα
l. 7. οἱ ȝ ἐπ' αὐτῶν A. B. D. E
l. 8. μὴν ἐξ αὐτῶν ἐκ. D. l. 8. μὴ ȝ ὁπλίσῃ E
D l. 9. ἰουδαίους δεῖ C. A. B. E
E l. 3. ἀνῆλθον
l. 5. ȝ αὐτὰς A. B. D. E
l. 10. ὁ πολέμου C. A
F l. 1. ῥωμαῖοι C. deeſt ἂν A
l. 2. πειρώμενοι
l. 3. μὴ ȝ .. γένοιτο
l. 7. ἱερὸν τὸ πρόςθεν
l. 8. διέφθειρε τὴν C. l. 9. deeſt πολλαχόθεν A
G l. 1. βασιλεῦσι C. l. 4. ἀχιακὸς B. ad Marg. ἀχιάβος

χαῖ۞ B. αἰθιαχὶς ad Marg. ut in Ed. E.
l. ult. ἐπὶ τοῖς E

l. 2. deeſt πάλιν.

Pag. 780. Edit. Vet. ἁλωσ. lib. 2. c. 4. §. 1. med. ſeq. Edit. Nov.

Hic incipit Frag. Coiſl.

A l. 1. συμφοίεῖ A
l. 6. ἐπιχειρεῖ C. A. E
l. 7. εὔμορφῳ μὲν σώματι καὶ μεγ-
l. 8. προσεποιεῖτο ἑαυτῷ διαδ- deeſt μὲν & καὶ

B l. 1. ἱερεχῶ
l. 2. ἀρπαγὰς ἰδίας ἐκ τοῦ πυρὸς πορίζομένος
l. 4. ἐκπρεπῆ ... χιτῶ۞ ſic deinceps cum circumfl.
l. 6. ἐπλωτ- E. πολλοὶ διε- ▮
l. 5. το τρηχειωτάς. C. τετρηχειωτάς. ε ad. ſuper α manu poſteriori. Fr.
τοὺς τετρηχειωτας A. τοὺς τετρηχειωτας B. D.
τοὺς τετρηχειωτας E

C l. 1. κατέφλεγε
l. 2. βαιθαραμαθθὰ
βηθαραμαθῶ C. & Fragmentum. A. B. D
l. 3. περαίας τότε. καὶ .. ἂν ποιήσασθαι βασιλ. ἐτόλμησεν ἀθρόον, χαῖ۞ ad Marginem ὡς καὶ ποιμένι τις χαῖ۞ ὄνομα διάδημα καὶ αὐτὸς περιτίθεται. C. περαίας. τότε .... ἐτόλμησεν ἀθρόον. χαῖ۞ Fr. ἀθρόον. χαῖ۞ A. E. B. D

D l. 1. αὐτὸς ἡ καθ- C. & Frag. A. B. D. E
l. 5. deeſt μὲν D
l. 6. ὅτε ἰουδαίων .. ἦλθη
l. 7. ἀθρόων περιαχῶν κατ' ἀρμαῖον ... διεσπαρίζοντο τῷ C. ἀθρόων περ-
καταρμαῖον Fr. ἀθρόων περ. κατ' ἀρμαῖον A. B. D. E
l. 9. ἑκατόνταρχον αὐτὸν A

E l. 1. καθηκόντων
l. 2. παθεῖν σὺν τοῖς σεβαστηνοῖς, οἷς ἐπιβ-
l. 8. deeſt αὐτοὺς

F l. 2. deeſt πάσαν .... δεξαμένη

G l. 1. διερχομένους
l. 3. καὶ τό, κατὰ πρὸς
l. 5. μέρ۞ ἐκ τῆς C. τριτείας A
l. 6. ἐπεμψαν

Pag. 781. Edit. Vet. ἁλωσ. lib. 2. c. 5. §. 1. paul. ante med. Edit. Nov.

A l. 2. σίτφορον Frag. l. 4. δυνάμεως, αὐτὸς ἄρχ۞ Frag. A. l. 2. σίμφορον A
l. 5. περιέχε τὸ C. περιέχε τῷ μηδὲν .... εὑρεῖν. ανλ- Frag. περιέχε τῷ A
l. 4. αὐτὸς ἄρχ۞ A. B. D. E. ἀπήρχετο E
l. 6. ἰλύν pro εὑρεῖν C. l. 8. μιλιασίων B. D. E

B l. 1. σαπφῶ C. σαμφὼ A
l. 2. πόλιν pro κώμην B
l. 3. ὅσαις ἐνετύγχανε C. ὅσαις ἐπετύγχανε Frag. A
l. 5. κατεφλέγε C. ἀρμαῖος κατεφλέχθη E.
l. 8. προσταλθὲν. Fr. ἡ pro τε E.
l. 9. διεσώθησαν φυγόντος ἀνὰ τὴν χώραν, δεξάμενοι αὐτὸν. A

C Ibid. habet præter δεξαμ. ἡ αὐτὸν. A. E. ut A

C l. 5. πρόπλων-

D l. 8. deeſt μὲν B

E l. 1. τῆς αὐτῆς C. Fr. A. B. D. E. χώραν καλουμένης B
l. 2. τὸ πρὸς
l. 3. ἀπήγγελε
l. 5. παρέδωκαν C. deeſt μὲν E

F l. 2. ὅτι κατ' οἰκεῖον βασ- C. Fr. A. B. D. E
l. 6. συνίσαντο E
l. 8. ὑάρῳ

G l. 1. συμπαρέστησαν C. Fr. A. B. D. E
l. 5. deeſt τοῦ C. l. 6. ἀπληρεὶ E

Pag. 782. Edit. Vet. ἁλ. lib. 2. c. 6. §. 1. paul. poſt med. Edit. Nov.

A l. 1. συμπαρέστασθαι D. C. B. συμπαρέστασθαι μὲν γὰρ ἀρχ- Fr. A. E

l. 4. ἀπὸ ὕδωρ Fr.
l. 5. δυεῖν ἔτεσι C. A
l. 6. ἐγγόνοις Fr.

C l. 3. ἀναχώρησιν ἐπανεστρεφόντες, deſunt quæ interjacent.

D l. 7. deeſt τοῦ C. B. D. E
l. 1. ἐλαῦσαι τά τε τῆς Fr. A. B. D. E. αὐτοῖς pro αὐτοῖς D

E l. 2. συνάψαντ۞ C. ἀπορρίψαν Fr. B. D. E
l. 3. ἀπὸ οἰκείων ἡγ- A. συνάψαντες E
l. 4. ἐπιδείξασθαι ὡς deeſt γὰρ
l. 5. μετρίαν ἡγεμονίας
l. 6. deeſt τὴν C. Fr. A. B. D. E

F l. 1. καὶ τὸ δυνα- C. A
l. 2. συνδιέβαλε B. E
l. 3. ἀφωσίωσαν C. E
l. 4. ἀμύνας ἀμφοτέρων διε-;
l. 6. deeſt μέρ۞
l. 8. αὐτὸν παρ-

G l. 1. ἡ ἀντιπάτρου τοῦ C. Fr.
l. 3. καὶ ἡ γαλιλαία C. γαλιλαία E
l. 4. ἀνεγνωκότες Fr.
l. ult. τὰ περὶ ἴναν C. τὰ περὶ ἰάμνειαν Fr. & ſic ubique.

Pag. 783. Edit. Vet. ἁλωσ. lib. 2. c. 6. §. 3. paul. poſt pr. Edit. Nov.

A l. 5. παρέλαβε ſed ſup. ſcriptum eadem manu παρέβαλε. Fr.
l. 6. σεβαστὴν ἐ ἰόππην, καὶ ἱερο- C. A. ἰόππην E
l. 7. γάδαρα ἐ ἵππον ἀπο- C. καὶ ἰόππην ἀποτεμόμενος A
ἀποτεμόμεν۞ D. ἵππον pro ἰόππην E

B l. 3. κατέλειπεν, ἰαμνείας

C l. 2. συνῴκησεν
l. 5. κατειχομ- D. E
l. 7. deeſt δ' C. εἰδὼν B

D l. 2. deeſt τις D. l. 5. ἐκπλεῖσαι C

E l. 1. κατὰ σχεδὸν E. l. 3. προσεπέμφθη C.
l. 3. διέμεινεν

F l. 1. φερνοβλαβίας. l. 2. deeſt τε E
l. 5. κατηγορεῖτο paulo poſt deeſt ἐ πρὸ
l. 7. ἰαμνείτιδος C. ἰαμνιτῶν B. l. 8. τὸ σαφὲς ἐπιτάμενον A
l. 8. erat ante τῶν .. ἐπιταμένων. ſed cor. τὸ ἐπιτάμενον Fr.
l. 9. ὡς ἴδεν Fr.

Pag. 784. Edit. Vet. ἁλωσ. lib. 2. c. 7. §. 2. med. Edit. Nov.

A l. 1. ἐν κρυπτῷ τοὺς C. Fr. B. A. E. Id. habet D. ſed ad Marg. ut in Ed.
l. 5. αὐτὸ δηλ-
l. 6. καταχρώμενον C. καταχρησάμενον Fr. A. E

B l. 9. εἰς βίενναν πόλιν τῆς γαλιλαίας C. l. 8. ἐνάτῳ Fr. A. B. D

D l. 1. μὲν αὐτῶν C. βασιλεύσας μὲν αὐτὴν Fr. A. B. D βαλανεῖον E. ασαχ- E
l. 3. τελευτήσασα
l. 6. ὅπερ ἦν, θυγ-
l. 8. διεξίεμεν C. διεξῄειμεν A. B. D. E. l. 9. καθὰ καὶ προδ- B

E l. 6. ἀναχωρούμενον A. C. ſic erat in Frag. ſed deletum ν in fine. l. 1. συνῴκησεν B
l. 5. ἀσεβίᾳ
l. 6. ἐπίτροπ۞ τῆς ἰν- A
l. 7. κυρήνι۞ C. B. D. E
l. 9. ἀνὴρ γαλιλαῖ۞ C. Fr. A. B. D. E

G l. 1. ἀποστασίαν Fr. l. 2. μετὰ θεὸν Fr.

G l. 4. ἄλλοις πῶς προσε- ... ἰουδαίοις ἤδη φιλ-

Pag. 785. Edit. Vet. ἁλωσ. lib. 2. c. 8. §. 2. ſtatim poſt princ. Edit. Nov.

A l. 1. ἡ ὁ ἐ δεινῶς σεμ- C. ἡ ὁ δεινῶ ἐ σεμ- A
l. 4. πάθεσιν ὑποπίπτοντες A
l. 5. ἀποστροφὴν C. καὶ γὰρ γα- E
l. 7. τὰ παθήματα C. l. 8. ἐκτείνουσι D

B l. 3. καταφρονεῖν ἡ

l. 4.

l. 4. τὸ κοινωνικὸν· ὐδὲν ἐςιν C. τὸ κοινωνικόν. ὐδὲ ἐςιν Fr. A. B. D. E
l. 7. μεθ' ὑπ- B. D. E
C l. 1. ἀλειφῇ C. Fr. A. ἀλειφθῇ E
l. 2. λόχημοσύνη
l. 3. διὰ παντὸς . χειροτονηται
l. 5. αὐταῖς πόλεις A
l. 6. ἥκυσιν αἱρετικαῖς πεπὶδόντες τὰ C. αἱρετικαῖς ἀναπεπιέσθαι Fr. A. B. D. E
l. 9. deeſt μὲν C. A
D l. 2. ταγματικ@, ἐξαιρέτως τ l. 6. διαιρ- E
l. 7. ὅσον ἢ ἐν A. B. D. E
E l. 6. ὡς ἱκετεύοντες C. l. 7. ταῦτα ἢ E
F l. 1. συνόμως B. l. 4. ἄγειαν ac. in antep. C
G l. 1. παραινθεὶς A. l. 2. περὶ τ εὐχῆς C
μὲν πρὸ E.
l. 3. ἐπισπασάμεν@ ἢ ἐπὶ- C. Fr. B. D. E
l. 4. γεωργιῶσι τὸν C. Fr. A B. D. E
Pag. 786. Edit. Vet. ἄλως. lib. 2. c. 8. §. 5. paul. poſt med. Edit. Nov.
A l. 3. συγκαθεζομένων αὐτοῖς ξένων
l. 6. φρενῶν E
l. 4. ὐδὲ θόρυβ@ C. ἢ θορ- A
l. 7. τύτο ἢ αἴτιον A. B. E
B l. 4. ἐφιεῖται C. ὅποτ' ἂν .... ἐφιεῖται Fr. καθ' αὐτοὺς Fr. καθ' αὐτοὺς ἐφιεῖται A. B. D. καθ' ἑαυτοὺς ἐφιεῖται E
l. 2. ἐνεργῆσαι E. l. 6. οὐκ ἐςι C
l. 7. ἐπιλέγεται. ſed cor. ἐρμῆς, τ' ἄλλα μὲν δίκαιοι C
ταμιαι, δίκαιοι, A. D
l. 9. αὐτον πελίςανται C. αὐτοῖς πελίςασθαι. ſed del. υ. Fr.
C l. 1. poſt ἐπιορκίας ad. τῦτο. ſed manu recentiori Fr.
l. 1. ὑπολαμβάνεσιν B. D. E. l. 2. φησὶ C
l. 6. ἀλεξητήριοι C. D.
l. 7. τῷ ἢ ζιλαῖα B. D
D l. 1. deeſt τὸ
l. 3. ἐπειδ' ἂν τύτω C. Fr.
l. 4. ἔγγιον C. Fr. A. D. E. πρόσεισι E
l. 5. ἄγνοιαν
l. 9. deeſt ἄψασθαι τροφῆς
E l. 1. φρενώδης πρω-
l. 2. deeſt τὰ. l. 3. βλάψαι
l. 7. ἐξυβρίσειν εἰς Fr. E. τ ὑπ... Sed add. ſupra τὰς .... D
F l. 1. τ ὑποτεταγμένων ὑπερλαμβάνεσθαι
F l. 1. τὸν ἢ ἀλ- A. l. 4. κρύψαι B. l. 4. φυλάττειν C. φυλάσσειν B
G l. 2. ἐπαξιοχρείαις, uno verbo Fr. A
l. 2. ἐξαφανίζεται B
Pag. 787. Vet. Ed. ἄλως. lib. 2. c. 8. §. 8. ſtatim poſt pr. Edit. Nov.
A l. 1. ὅρκοις ἐνδεδεμέν@ ἐ τοῖς C. deeſt γὰρ A
l. 2. πόης φαγὼν ἢ deſunt C. παρ' ἄλλοις B
l. 5. ἱκανὴν τὴν ἐπὶ
l. 9. deeſt τὸν
B l. 2. κολάζεσι C. Fr. A. D. E
l. 3. τοῖς πλείςοις ἐν
l. 5. deeſt τ
C l. 1. πῦρ ἅψοιεν ἐκείνην τὴν ἡμέραν C. πῦρ ἐναύοιεν ἐκείνην τὴν ἡμέραν Fr. A. E. B. D
l. 2. μεζακινεῖσθαι
l. 3. ἀποπατῶσι A. l. 5. παρ' αὐτοῖς ad Marg. ut in Ed. E
l. 5. τ νεοσυςάτης E.
l. 6. περικαλύψαν θοιμ- ... ὑβρίζωσι τ θεῦ, θωκεῦσιν
D l. 2. τ σωμάτων ἐνκρίσεως, ἀπολύεσθαι ... μεμιασμένοις
l. 4. erat μεμιαμμένοις ſed corr. μεμιασμένοις Fr.
l. 4. διήρεντο ἢ
l. 6. κλαπέντο
l. 7. ἀπολύεσθαι
l. 8. ἀλλοφύλων συμφυρῶσι Fr. συμφυρέντες A. B. D. E
l. 9. παρεκτείνει

E l. 5. 6. ὡς πρὸς ῥωμαίους πόλεμ@, ἐν ᾧ ςρεβλέμενοι, ἢ φλογιζόμενοι κατα-
F l. 1. ὐδέτερον C. Fr. A. B. D
G l. 1. τινὶ τῇ φυσ-
l. 3. οἷα δὴ A. B. D. E
l. 4. μετεώρυς φαίνεσθαι
Pag. 788. Edit. Vet. ἄλως. lib. 2. c. 8. §. 11. paul. ante med. Edit. Nov.
A l. 2. erat ἀπονίζεσθαι ſed corr. ἀπονεῖσθαι A. απον- E
B l. 2. τ τ ἀσεβῶν C. τ ασ- A. D
l. 1. ἀποτεθνηκότων B. Id. habet D. ſed ſupra ad. ανατ-
l. 6. deeſt γὰρ
l. 8. deeſt τὴν A. l. 9. τῷ διὶ A. B. D. E
C l. 6. ἀγνοίαις.
D l. 1. τὰς ἄλλας. l. 2. διττὸς
l. 3. deeſt τὴν διαδοχὴν A
l. 5. τὸ γὰρ τὰ μέγιςα δεσμ-
l. 6. τελείαν B. D. E. l. 9. γάμυς
E l. 2. ἐμπεριζ- C. ἐμπεριζόμενοι B. D. E
l. 6. ἢ τὸ μὴ πράττειν C. πραττόντες A
F l. 1. deeſt ἢ
l. 2. τιμωρίᾳ καταδικάζεσθαι A. l. 4. σαδδυκαῖοι B
l. 7. ἑκατέρων C. ἑκάτερον E
l. 8. ἢ τὰς καθόλυ τιμωρ- C. ἢ τὴν καθόλυ τιμωρίαν A
D. habet καθ' ᾅδυ ſed ad Marg. καθ' ὅλυ
G l. 3. σαδδυκαῖοι ἢ ἢ ... ἀγριώτεροι C. σαδδυκαίων ἢ ἢ Fr. D. E
Pag. 789. Edit. Vet. ἄλως. lib. 2. c. 8. §. 14. paul. ante fin. Edit. Nov.
A l. 1. ἀπειθεῖς
l. 8. τήν τε ἑαυτῆς ... ἰδυμαίαν ἐ τὰς ἐν
B l. 1. φοινικῶντας. l. 4. δυοῖν C. E
l. 5. deeſt ἐν ταῖς τετραρχίαις A. διαμείναντες ἢ ὁ A
C l. 2. κεκαλυμμένας εἰσκομίζει deeſt εἰς ἱεροσόλυμα
l. 3. σημαίας καλ-
l. 5. οἴτε γὰρ ἐγγὺς C. Fr. A. B. D. E
l. 7. δίκηλον
D l. 3. αὐτοὺς τὰ
l. 4. ἢ ἀρνυμένυς, περὶ τὴν οἰκίαν πρηνεῖς
l. 5. deeſt ἴσως. l. 6. ἐπὶ ἢ βη-
l. 8. ἀποκρίνασθαι E
E l. 1. τείχιον C. τειχεσι Fr. τειχῶ A. τείχει E. αὐτοῖς τ E
l. 2. deeſt οἱ. l. 3. ὃς καλ- E
F l. 3. τ ἱερῶν θησαυρῶν C. κορβανᾶς Fr. A. B. D. E
l. 8. deeſt ἢ B. D.
G l. ult. deeſt ἐν τῇ φυγῇ
Pag. 790. Edit. Vet. ἄλως. lib. 2. c. 9. §. 4. paul. ante fin. Edit. Nov.
B l. 1. ἢ τὸ τελευταῖον
l. 7. ἐτελεύτησεν. ἡγεμονεύσας ἢ ἔτη
l. 8. εἴκοσιν ἐπὶ μησὶν ἕξ, ἢ τρεῖς ἡμέρας
C l. 2. deeſt τ C. l. 3. ἀποκαθ- E
l. 9. ὅπυ γε ἀρχίππου
D l. 1. ἀναςρέφει deeſt δὲ C. τετραρχίας E
l. 3. εἰς ςασίαν ſic deinceps C. φυγὴ B
E l. 3. ἐπὶ ἰυδαίους Fr.
E l. 5. ἐγκαθιδρύσασθαι C. Id. habet Fr. ſed add. ο ſuper α
l. 6. δεξαιτο D. E
F l. 2. ἀνθοχείας. οἱ ἰδαῖοι ἢ. l. 4. deeſt τὸ
l. 6. πρόςεισιν ἡ πόλις deeſt δὲ C. l. 7. διάκειται ἢ πρὸς ἀνατολὴν εἰκοσι ςαδίων E
G l. 1. deeſt τῷ C. A
l. 4. κλῖμα τυρίων A. l. 6. βήλαι@ ποτ- A. B. D. E
l. ult. παρ' ὃ C. A
Pag. 791. Edit. Vet. ἄλως. lib. 2. cap. 10. §. 2. paul. ante med. Edit. Nov.
A l. 1. ἑκατοντάπηχυ C. A. l. 3. προσχώσασθαι D
l. 4. χωρίον, καλὸ τύρον μέν
l. 6. ἢ ἢ μετάλλα C. Fr. A. B. l. 7. μεταβαλόντ@
l. 8. μοι δοκεῖ C. Fr. τύτο μοι δοκεῖ D. A. E. B. deeſt τὸ A
l. 9. πάλιν γίνεσθαι

Bl. 2. τέκνων καθικέτευον, deſunt quæ interjacent.
l.4 παῖγνιον A. l.7. προσελθὼν
Cl. 1. τεθέαμαι Fr. l.6. ἀντέχεσθαι πρὸς E. hic deſinit Fragmentum.
Dl. 1. δίκηλον. l. 4. ὁ δὲ διο-
l.7. ἐμὲ ἢ οὐκ ἐγὼ C. A
El. 1. πολεμικοῖς ἀρχὴ ἴσχυ καιο- l. 3. ἴφασαν E
l.4. βιάζεσθαι ... αὐτῶν. l.6. deeſt ἑτοίμως
Fl. 2. ἔξω αἰθρίας τε C. A. B. D
l.7. πρὸς δὲ μίαν πεῖραν μὴ ἐνδιδ- A
Gl. 1. προσδιέτριβεν E. C. ἀργὰ προσδιέτριβεν A. B. D
l. 2. παρακινδυνεύειν ... οἱ γὰρ θεοῦ
Pag. 792. Edit. Vet. ἁλωσ. lib. 2. c. 10. §. 5. paulò ante med. Edit. Nov.
Al. 1. καὶ σωθ- E. l. 2. ὑπὲρ τοσούτων C
l.5. μετέστησαν. l.8. δίος φυλ-
Bl. 4. τότε χαμ- C. E
l.7. ὁ πετρώνιος A
Cl. 1. ἐγκωμιαστός
l. 2. deeſt μὲν
l.4. Σεργίῳ C. σεργίῳ σατορνίνῳ καὶ πομπωνίῳ A. B. D σεργίῳ σατορνίνῳ ἢ πομπωνίῳ E
l.5. ταῖς συμμιγείσαις
καπιτωλ- E
l.7. καπετώλιον ſic deinceps C. deeſt τῶ A
τῆς pro τῶ B. D. E
l.8. καταστῆσαι A
Dl. 3. συμβουλεῦσαι πέμψαι κλαύδιον deeſt ἢ C. deeſt καὶ A. B. D. E
El. 2. καταλιπεῖν
El. 3. καὶ γὰρ δὲ τυχεῖν C. καὶ γὰρ τὸ A. κρίνειν E
l.4. ἡγεμόνι κλ- l.5. διοικήσει A. C. E
l.7. τῆδε ἐφ' ... βουλῆ C. ἐφ' ἑκάστῳ E
l.10. ἀπήγγελεν C. A. ἀπήγγελλεν B
Fl.6. ὑπεμένει C. A. B. D. E
l.7. παραποδειχθῆναι
Gl. 1. τῆς πατρίδος C. A. B. D. E
l. 2. deeſt μετὰ
l.5. καὶ μετὰ τῶ κλαυδίῳ C. A
Pag. 793. Edit. Vet. ἁλωσ. lib. 2. cap. 11. §. 4. paulò poſt pr. Edit. Nov.
Al. 2. μεμφθῆναι C. A. B. D. E
l.4. πάντας τὰς C. A. B. D
l.6. ἀπέλαμψεν περιόδιος εἶχεν C. τὴν ἀνεπίληπτον E
l.8. ἠλλάττετο δὲ C
Bl. 2. καὶ συνεῖδε C. A. l. 4. κλαύδιος E
l. 4. μὴ προλαβὼν ἀρχ- C. προσδραμὼν A. προσδρ- B. D. E
l 6. ὅτι γε E. λελυπημ- E
Cl. 5. προστιθέμενος
l.6. ὑπ' αὐτῶ δοθ- C. l.8. deeſt δήμῳ B
Dl.7. συνίδοι. l.8. κατεχεῖτο
El. 4. deeſt δὲ C. deeſt ἑτέροις A
l.6. γεγονυίας C. B. E. καὶ ἄρτι- B
l.8. πάλιν τὸ C. l.9. κυάνιον E
Fl. 3. τὸ ἔθος C. l.5. ἀδελφῆς ſed ad Marg. ut in Ed. E
l.9. deeſt ἂν C. ἰουλιανὸν A
Gl. 5. deeſt ὃς ... καθίσταται δὲ κλαύδιος C. ἦρχε A. B. D. E
l.6. τὸ θεῖον E. l.ult. κυμανὸς
Pag. 794. Edit. Vet. ἁλωσ. lib. 2. cap. 12. § 1. paul. ante med. Edit. Nov.
Al. 1. εἰς τὴν A. l. 2. ἀνείργεν εἰς τὴν
l.4. ὡς μή τοι νεωτερίζοιτο τὸ πλ-
l.5. ἀνασυρόμενος. l.7. ἀποφθέγξαιτο A
l.8. deeſt μὲν C. A
Bl. 4. καὶ ὁ κομανὸς poſtea reperitur ſemel κυμανὸς
l.8. διαφυγεῖν A. B. E
Cl. 1. ὑπ' ἀλλήλων. A. B. D. E. l.5. βαιθωρῶ C. E. βεθωρῶ A. B.
l.9. στρατιώτας ἐκελ- A. l.8. βωμῶν B
Dl. 1. διώξαντας ... ἔνθα τὸ στρα- C. A. τὸ στρ- B. D. E
l. 3. deeſt τὸ βιβλίον C. deeſt τε A
deeſt ὀργῆς A

l.8. νόμων αὐτῶν C. A. B. D
El. 1. ὁ δὲ, οὐδὲ γὰρ C. A
l. 2. μὴ τύχῃ C. A
l. 3. διὰ μέσον τῶ αἰχμαλώτων C. διὰ μέσου A
l.7. καὶ γὰρ τὴν ὁδὸν κακ. C. γημαὶ B
Fl. 1. ἐν τῇ ἑορτῇ
l 3. deeſt ὡς C. l.4. γνώριμοι καθ' ἑαυτῶν E
l.7. μόνος γὰρ
G l.ult. ἐξώρμων C. A. B. D. E. ἄτακτοί τε ἢ ἄστρατ- E
Pag. 795. Edit. Vet. ἁλωσ. lib. 2. c. 12. §. 4. paul. ante med. Edit. Nov.
Al. 1. δεινοῖς τισὶν υἱὸς
l.4. ἀκραβατηνῆς ἐπαρχίας A. ἀκραβαλήνης B. D. E
l.5. ἐνεπίμπρασαν C. D. ἐνεπιπ- B. E
l.7. deeſt μίαν C. ἐξεβοήθη C. E.
Bl. 4. κεφαλὴν πάσσαντες κα- E
Bl. 6. ἱεροσολύμων ... πατρίδα αὐτῶν καὶ τὸ C. ἐλευθερίαν τε τὴν πατρ- A
l.9. deeſt εἰ A
Cl. 2. καὶ κατὰ πᾶσαν τὴν C. A. D. E
l.4. κόδρατον A. & ſic infra.
Dl. 4. ἑκάτερον ὑπερτ-
l 6. ἀπὸ δὲ κοιν-
l.7. ἐσταύρωσε πάντας. ἐκεῖθεν εἰς λύδα C. ἐσταύρωσεν ἅπαντας A
εἰς λύδα B. λύδδα D. E.
El. 2. δυνατώτερον
l.4. ἰουδαίους C. A
l.5. deeſt δὲ. l.6. κέλευει C. deeſt καὶ κυμανῷ A
l.6. παρήγγειλε B. D
Fl. 1. ἀπὸ λύδων C. B. λύδδων A. D
l.2. ἄγων
l.6. τῶ δυνατῶν
Gl. 1. κέλευσε δὲ
l.ult. φίληκα τὸ πάλαι ὁ C. φίληκα δὲ A. & ſic deinceps.
φίληκα B. φίληκα D. E
Pag. 726. Edit. Vet. ἁλωσ. lib. 2. c. 12. §. 8. paul. poſt pr. Edit. Nov.
Al. 3. γενομένην ἐπαρχίαν C. A. B. D. E
l.4. ἣν ἡ βατ- A
l.6. γεν. τετραρχίαν A. C. B. D. E
l.7. ἔτεσιν ὀκτὼ ἢ δέκα
B. l. 1. ἐν τῆς ἀρχ- A
Bl. 2. ἐποιήσατο deeſt εἰς
Bl. 3. βερενίκην C. A
l.5. αὐτῷ υἱὸς ἢ οὐκ C. ἐγεγ- B
l.9. deeſt τινὰ τρόπον
Cl. 1. τὰς εὐδαιμονεστάτας C. A. B. D. E
l. 3. ἐξώκηλεν
l.5. κατ' αὐτῶ
l.6. τῷ ἡρώδῃ, τὴν δὲ ἀγρίππα βασιλείαν C. deeſt μὲν A
l.7. ἐπαρχίαις A
l.8. καὶ ἰουλιάδα C. Ἄβελαν B. D
Dl. 2. φίληκα B. D. E. l. 4. πολλὺς τῶ A. B. D
Dl. 5. παρ' αὐτῶ
l.9. ἐπιφ- E
El. 2. μεσημβρίας τῶ
l. 3. ξιφίδια τούτοις ἐνεσθεν C. ἔνεσθεν A. B. D. E
l.7. deeſt ὁ A. πρῶτον E
l.8. ἀποσφάττεται C. A
Fl. 2. ἐνδεχ- E. l. 3. τὰς διαφορᾶς C
l.5. τοσοῦτον τῶ D. A. B. C
l.7. deeſt πρὸς C. A. B. D. πονηρὸν A
l.9. τῶ σφαγέντων C. A
Gl. 1. ἀπαλαιώντες
l. 3. πραγμάτων μανθανόμενοι A
l.4. εἰς τὴν ἐρημίαν. l.ult. δείξοιος A. B. D
Pag. 797. Edit. Vet. ἁλωσ. lib. 2. c. 13. §. 4. paul. ante fin. Edit. Nov.
Al. 1. ὁ φήλιξ ſic deinceps. ... κατέβαλλεν C. φίληξ D. B. E. & ſic deinceps.
l. 2. καὶ πολλοὺς ὁ πλίτας. l. 3. πληγῆς

l.6.

l. 6. ἐκδῦ A
l. 7. προσαγαγὼν C. A. B. D. E
B l. 1. βιάζεται
l. 2. τυραννεῖ C. E
l. 5. συνεξεφώνησαν A
l. 7. τῆς καὶ ζευχθέντας πλείστους C. A. B. D. E
C l. 6. προηρημένους B. l. 2. συνελθόντες πολ- E
C l. 7. μεγαζόμενοι τῆς εἰς C. A. B. D. E
l. 8. δυναστῶν
D l. 2. καὶ ὁ μὲν ὁ C. καὶ οὕτως B. D
l. 8. τὴν κτίσιν μὲν A. l. 5. στασιαζόντων E
E l. 6. οἱ γεραιοὶ τοὺς ἰδίους στασιαστὰς C. A. B. E. l. 2. ἐ-
πανεστ- E
l. 2. ἐγκαθίδρυσαν A. l. 3. μὲν ἐν ἀμφ- A
l. 8. deeſt τῆς
F l. 5. τοὺς μαχιμωτέρους C. deeſt ἀεὶ E
l. 7. καταλιμπανομένοις E
G l. 3. ἀνατρέψας
Pag. 798. Edit. Vet. ἄλλως. lib. 2. c. 14. §. 1. pr.
Edit. Nov.
A l. 1. deeſt περὶ τούτου A
A l. 4. ὁ μετὰ Φῆστον C. A. B. D. E
l. 6. οὐδεμίαν παρέλειπεν, οὐ μόνον τῆς ἐν
l. 8. τὴν ἑκάστου
B l. 2. παρ' ἑκάστης C. A
l. 8. τὸ δημόσιον τῆς C. deeſt μὴ E
C l. 1. ἀποζωσάμενος αὐτοῦ μὲν C. ἀποζωσάμενος B.
ſic ad Marg. D
l. 3. προσαρπάσας τὰ τῶν
l. 5. deeſt τῆς C. ἀπαλγήσας A. E
D l. 2. κατεβάλετο A
D l. 3. γένος ſic deinceps C. μετ' αὐτὸν A
l. 4. λάθρα πολλά τε δι' ὑπερ-
l. 8. παρέπεμψεν, ἣν τῆς ἐν μὲν τοῖς C. παρέλιπεν.
ἣν τῆς ἐν μὲν τοῖς A. B. D. E
E l. 2. οὐδὲν ἐνεποίησεν A
E l. 5. χεῖρον πάντων. l. 4. δῆμον
F l. 1. παρ' ἑῴων ἐθνῶν
l. 8. ἐπεκαλέσαντο A
Pag. 799. Edit. Vet. ἄλλως. lib. 2. c. 14. §. 3.
med. Edit. Nov.
A l. 6. κακῷ προσανεύσειν
B l. 5. ἀρτεμισίου C. l. 2. D. habet ad Marg. τοῦ βα-
σιλέως pro τοῦ κρείττονος. κρείττονος δὲ τὰ τοῦ βασι-
λέως εκο- E
l. 6. deeſt ἐξ αὐτοῦ C. deeſt ἐξ B
l. 9. μὲν κτίσασθαι C. τόνδε τὸν τόπον A
l. 11. τὰς αἰτήσεις πρὸς
C l. 1. προσῳκοδόμητο χωρ- A
C l. 3. ἀπέλειπεν C. μὲν πρότερον A
l. 4. τὴν οἰκοδομὴν ἐκώλυον. εἰς τῆς τούτους
l. 5. προσανεδ- B
D l. 6. ἔθνει C. ὄρνις A. B
l. 8. μὲν αὐτοῖς A. B. D
l. 8. μεμιασμένον ... deeſt ἂν
E l. 1. πάλιν ᾤχετο
l. 6. αἰρεῖ C. A
F l. 1. εἰς νάρβατα
l. 6. περὶ τῶν ὀκτὼ
l. 7. ἔδεισε ... deeſt τοῦ
G l. 1. τοῦτο τοῖς ἱεροσο- C. τοῦτο τοῖς ἐν ἱεροσο- A. B. D
l. 2. deeſt δὲ A
Pag. 800. Edit. Vet. ἄλλως. lib. 2. c. 14. §. 6. paul.
poſt princ. Edit. Nov.
A l. 1. ἱερολαβηκὼς A. B. E. l. 4. deeſt εἰς A. B
A l. 6. διαπρεπείοις τὸ deeſt δὲ C. A. B. D. E
l. 7. ἐλοιδόρουν αὐτὸν ἐκπ-
B l. 2. τῇ φιλαργυρίᾳ, ἀλλ' ἐπὶ τὸ μᾶλλον
l. 4. δέον γὰρ εἰς
l. 6. ἐφ' ᾧ κομισθὲν ἔλαβεν. ὁ τῆς A
l. 8. ῥωμαίοις ὅπλοις ... προσδεήσῃ C. ἐργάζεται τὸ
βουλόμενον, καὶ τῷ A. ἐργάσηται τὸ βουλόμενον
καὶ B. D. E. l. 9. προσδέηται B. D. προσδέ-
οι E
C l. 4. καπίτωνα ſic deinceps C. l. 1. ὑπαντῆσαι B
Tom. II.

l. 5. deeſt μὴ A
D l. 4. deeſt τῆς C. l. 2. φερόμενον A
E l. 1. ἐπῆλθεν C. B. D. E
l. 3. δῆμον ἀπέφηνεν
l. 4. deeſt οὐδὲν A
l. 6. καὶ δι' ἀφροσύνης
l. 8. deeſt τε
F l. 2. πλημμελήσαντας B. D. E. l. 8. προσεκελεύσατο C
G l. 1. ὑπαντήσαντες C. A. D. E
l. 2. deeſt ἣν
l. 3. τρόπος τῆς πρ-
Pag. 801. Edit. Vet. ἄλλως. lib. 2. c. 14. §. 9. paul.
poſt med. Edit. Nov.
A l. 2. ἀναιρουμένων ἀριθμὸς deeſt τῆς ἡμέρας C. ἀπολ-
λυμ- B
l. 4. γὰρ νηπίοις ἀπ- C. l. 5. συνήφθη E
B l. 5. πεπιστευμένος C. συνηθείῃ D
l. 6. καὶ πεμφθεὶς
l. 9. τούς τε ἱππάρχους C. A. B. D. E
C l. 1. σωματοφύλακας
l. 6. deeſt καὶ A
l. 7. ὥρμησεν αὐτοῖς
l. 8. διέφθειρεν ἄλλα πρὸς δὲ αὐτὴν A
D l. 2. τὴν τῶν στρατ- C. A. B. D. E
l. 7. καὶ ξυρήσασθαι
l. 9. αὐτὴν δὲ τὸ A. B. D. E. πρὸς τῷ μὴ B. E
E l. 1. (deeſt ἦν) ἐξ καιδεκάτῃ μηνὸς ἀρτεμισίου
l. 3. deeſt μὲν E
l. 3. ὑπὲρ παθοῦσαν
l. 5. ἀπωδύρετο A. ἐπιφθόρου E
l. 9. ἐξερεθίζειν E
F l. 8. εἰ μὴ προσελθόντες ὑπαντήσουσι C. προσ- E
l. 9. παραγινομένῳ
G l. 3. τοὺς ὑφ' ἑαυτοὺς
l. 6. εἰσαγαγόντες A
Pag. 802. Edit. Vet. ἄλλως. lib. 2. c. 15. §. 3. paul.
ante fin. Edit. Nov.
A l. 1. ἠπίστει δὲ B. l. 2. deeſt δὴ C
l. 5. καθαίρεσιν
l. 9. ἰδεῖν ὑπὲρ μὲν τῶν deeſt καθημαγμένων
B l. 3. καὶ κοινοὶ
l. 5. γὰρ ἐν τοῖς στρατ- C. A. D. E
l. 7. διορθώσειν αὐτὴν τῶν C. προσελθὼν A. E. εἰ τῆς
δὴ διώξαιντο A. εἰ τῆς μὴ δεξ- E
l. 8. εἰ τῆς μὴ δεξ- ..... φλαῦρον μὲν C. φλαύρῳ E
ἀναπο- A
C l. 3. ἄλλως τι τῆς δὲ C. καὶ τοῦ μὴ παθ- E
l. 4. δέον αὐτοῖς δῆμον ὄντα
l. 5. πρᾳότητος μὴ συγγνωμονοῦν δεινῆς ἀκρασίας εἶναι C.
ἀκρασίας E. A. B. D
D l. 2. ἀποκρινομένων A
E l. 4. ἀντίδην τοὺς B. D. E
l. 5. τῆς ζεβεθᾶ. poſt καλουμένης add. πύλης A
βεζεθᾶ B
l. 7. ὢν φλαῦρος deeſt δὲ C. deeſt τε A
F l. 1. τῆς ἐπιβουλῆς C. A. B. D. E
l. 4. deeſt τὸ
l. 6. deeſt πρὸς
l. 7. κρατήσει C. D. E
G l. 4. ὡς ἀπεσφάγησαν C. A. B. D. E
Pag. 803. Edit. Vet. ἀλ. lib. 2. c. 15. §. 6. paul. ante
med. ſeq. Edit. Nov.
A l. 2. ἐξέωσε C. l. 1. deeſt δὲ B
l. 3. καταλήψεσθαι D. ὅσον E
l. 5. καταλείψει C. B. E
B l. 2. τῆς ἐπιβουλῆς
l. 4. ἀρχὴν ἐπιθεὶς deeſt τῆς μάχης
l. 5. deeſt οὐδ'
l. 9. μετὰ τῶν ἡγεμ- ... μὲν αὐτὸν C. μετὰ τῶν ἡγ- A. D. E
C l. 3. αὐτῷ τῆς τὸ πέμψαι C. l. 4. ἑτέρων D
l. 6. νεοπολ- D. A. ſic infra. πολιτιανὸν ὃς E
l. 7. ὃς ἐκ τῶν ... παρατυχὼν
l. 8. ἱκέτευσαν
D l. 1. ἔνθα δὲ ἰουδαίων ἀρχιερεῖς τῶν δυνατῶν δὲ C ἔνθα δὲ
ἰουδ- A. D. E

l. 4. ἐπιθ- E
l. 8. ϗ τὸ μὴ C. A
E l. 1. διὰ τὰς αὐτῶν κτίσεις C. ἐγκεῖσθαι ἢ διὰ τὰς αὐτῶν A. διὰ τὰς E. D. B
l. 2. εἰρήνης A. συνήεσαν E
l. 5. ἀπώλυσε δὲ C. πολίτευσιν E. & ſic infra.
l. 8. deeſt τε
F l. 2. ἐπεδείκνυσαν C. ἀπεδείκνυσαν A. B. D. E
l. 4. παρελθεῖν μέχρι τῆς σιλωᾶ C. τῆς σιλωάμ A παρελθεῖν μέχρι τῆς σιλωᾶ B. σιλωᾶ E
l. 8. deeſt ἱκανὴν
G l. 2. τῆς πρὸς ῥωμ-
Pag. 804. Edit. Vet. ἁλωσ. lib. 2. c. 16. §. 5. princ. Edit. Nov.
A l. 1. τῆς βασιλέως ἢ τὰς A
A l. 2. τῶν φρονῶν C. A. B. D. E. τρεπόμενοι … ἐξῆν E
l. 3. σιωπήσαντος C. ἐπὶ τούτων φέρω E. ad Marg. ut in Ed.
l. 4. αὐτοῖς ὑπο-
l. 7. ἀποκωλύει C. D. ἀποκωλύῃ B
B l. 1. ὅτε αὐτῷ λυσιτελὲς κατεφαίνετο, ἀλλ' ἑτέροις τισὶ προσκαλ-
l. 4. τῆς ἡμῶν οἰκίας C. ἀναμιμνήσκειν B
C l. 1. προειρημένων C. ὅτ' ἂν προῆλθον A προειρημένον B. E
l. 4. deeſt ἡ C. ἐπεὶ D. l. 5. ἀπείρως E
l. 6. deeſt τις
l. 8. ὅπερ αὐτοὶ .. μεταβάλλοιντο
D l. 1. τῆς ἑτέρων κακ- A
D l. 4. θορυβεῖτε δέ μοι C. deeſt τὰ A
l. 6. ἔν ἐστι
l. 7. ἐμοὶ δὲ διαπίστη ἢ πρὸς τοὺς ἐθέλοντας deeſt αὐτῶν
l. 8. deeſt φησί C. deeſt μὴ A
l. 9. ὕβρεις τῶν τῆς
E l. 1. deeſt δὲ τῆς προστάσεως ad Marg. ut in Ed. D. οἱ μὲν γὰρ ἀμύνεσθε D
l. 3. τὴν κεφαλὴν τῆς προστάσεως. οἱ μὲν γὰρ ἀμύνεσθαι C συμπλοκὴν τῆς προστάσεως. οἱ μὲν γὰρ ἀμύνεσθε A. E μὲν γὰρ B
F l. 5. ϗ παρὼν C. deeſt ϗ A. l. 1. deeſt ἡ A. l. 2. δὴ pro δεῖ D
l. 4. ποιεῖσθε B. D. σοὶ
l. 8. deeſt τὸ
l. 9. τοὺς ῥωμαίους
G l. 2. καίσαρ πρὸς ὃς αἰρ- C. B. A. D. E
l. 3. ἥκειν εἰς
Pag. 805. Edit. Vet. ἁλωσ. lib. 2. c. 16. §. 4. long. poſt princ. Edit. Nov.
A l. 1. οἱ ἀπὸ τῆς ἑσπέρας C. τοὺς ἐπὶ τὴν ἀνα- A
l. 2. τὰ ἐντεῦθεν C. αὐτὸν εὐθέως A
l. 3. δὲ ϗ δι' ἵνα C. A. B. D. E. μικρᾶς B. E
l. 6. γένοιτο ἡ διόρθωσις ἂν C. deeſt ὁ A
l. 7. μικρὴ C. l. 8. ἐλεῖσθαι μετρ- E
B l. 3. ἀνέρα A. τῆς μὴ ἀποβ. A
l. 6. ὁ ἀγὼν C. A. B
l. 8. ῥωμαίοις A
l. 9. ὅτε τῆς ἀρχῆς ἐπέβαινε C. ἐπέβαινε A. B. D. E
C l. 1. ὑμέτεροι C. ἡμέτεροι ἢ deeſt πρόγονοι A
l. 2. βασιλέως αὐτῶν C. A. B. D. E
l. 4. ὁ κατέχων A. l. 6. πρώτως A. D. E
l. 8. deeſt μὲν C. οἱ ὑπὲρ τῆς E
D l. 6. μικρᾶ A. l. 7. ἀσίαν πολεμησαντες A. πλαύσαντες B
E l. 1. ϗ πλατύας C. πλαταίας E
l. 2. τοὺς αὐτῶν δεσπ- A
l. 4. παρεσκευάσατο C. φίλιππον σὺν ἀλεξάνδρῳ, ϗ παρεσκευάσαντο. A. B. D. -- παρεσκευάσαντο E
F l. 1. deeſt τὰ
l. 4. ταῖς ἐπιβολαῖς
l. 5. ϗ ἀραβίας A. B
l. 6. τὴν τῆς ῥωμ-
l. 8. ὑμέτερος ἢ τῆς πρὸς ἐκείνους
G l. 3. τεσσαρακοντάκις ἱερωνηθεῖσα quæ intejacent deſunt.
l. 5. deeſt ἑτέραν

l. ult. βρεττανῶν
Pag. 806. Edit. Vet. ἁλωσ. lib. 2. c. 16. §. 4. paul. ante med. Edit. Nov.
A l. 3. τὸ πεποιθὸς ὑμᾶς τῶν ῥωμαίων C. πεποιθὸς A. B. D. E
l. 5. ὑφ' ἡλίῳ παίδων περιέχει deeſt εὐγένεια C. ὑφ' ἡλίῳ E
l. 6. ῥωμαίοις
l. 7. μακεδόνιοι C. δὲ ἢ μακεδόνες A. B. D. E
B l. 1. ὁ δίχα C. A. B. D. E. τί δαὶ αἱ B. D
l. 3. τί δὴ λέγειν … l. 4. φῦλον, βασταχθεὶς τε C τί δὲ λέγειν D
C l. 1. ἀπλόον. l. 2. θάλασσαν. πρὸς ἃ βαθυνία C
l. 5. deeſt μὲν C. ἢ δαὶ θρ- B. D
l. 6. deeſt χώραν
l. 7. ὀχυρωτέραν ἢ βαθὺ κρυμμῷ C. ὀχυρωτ. ϗ βάθει κρυμμῷ A. E
l. 9. ῥωμαίοις ὑπα- C. B
l. 10. ἄπυροι A. ad Marg. ἀποτεμνόμενοι D
D l. 1. δὲ εἴσω
l. 2. ὑπήκουσε, μεθ'
l. 4. ad Marg. χειρωθῆναι. D
l. 5. ἰσχυὸν αὐτῶν πάλιν
l. 7. ὤφειλον ἀφ C. A. B. D. E
πρὸς ἄρκτον δὲ D E
E l. 1. πρὸς ἄρκτον δὲ ῥεῖν ποτ- C. πρὸς ἄρκτον δὲ ῥεῖν A
l. 2. πυρρηναίοις A
l. 3. πρὸς δυσμὰς … μὲν ἱερὰ προσβεβ- C. δυσμὰς E
l. 4. πληθύοντες C. A. B. D. E
l. 8. πρόσοδον ἔχοντες ἢ ταμιευόμενοι πρὸς τῶν τὴν
G l. 2. deeſt τὸ C. A
l. 3. τε λυσιτανῶν ἢ καντάβρων ἀρμενίαν, ἀλλ' ἔτι τῆς ὠκεανῆς C λυσιτανῶν ἢ καντάβρων ἀρμενία A. λυσιτανῶν B. D. λυσιτανῶν E
l. 5. ἀμπελὼν ἐπακτὸν
Pag. 807. Edit. Vet. ἁλωσ. lib. 2. c. 16. §. 4. med. Edit. Nov.
A l. 1. τούτους ἐκδουλώσαντες C. l. 5. μέγεθος E
l. 3. τὶς ἡμῶν A. αἰκοῦ A. l. 9. ψυχὴν E
B l. 1. deeſt θανάτου. A. l. 3. ὄρος ἔχουσι
l. 5. τὸ βρεττανῶν πλῆθος οἱ C. πλῆθος οἱ A
l. 8. σιγῶντες
C l. 3. ϗ τοσαύτην περ-
l. 6. δουλεύσασαν τὴν
l. 7. ὑφ' ἡλίῳ τὰ ῥωμαίων σκῆπτρα προσ- C. deeſt τῆς ὑφ' ἥλιον A
ὑφ' ἡλίῳ E
D l. 1. καρχηδόνιοι A. l. 2. τὴν σκηπίωνος C. σκηπ- D. B
l. 4. τῆς δαφίδος C. A. μαρμαρίδαι B. D. E
l. 6. ἀνέκοψεν E
l. 8. ἧς οὐδὲν
l. 9. ὀργιζ- C. ἀντλαντικοῦ A
E l. 1. ἡρακλεῖς C. ἡρακλείους A. B. D. E
l. 6. ἑτοίμως A
l. 7. ἐπιτεταγμένων εἰσ-
l. 9. ἀποδεικνύει … παρ' ὃν
F l. 1. γειτνιώσης C. A
l. 2. ἀραβίας, ἐρημός τε ὅσα τῆς ἰουδαίας C. ἰουδαίας D. E
l. 5. ἐκ τῆς καθ' C. E
l. 7. ἐνκαδοξι
G l. 1. δὲ μεγέθους deeſt ἢ C. ϗ πλήθους, μῆκος A
l. 3. δίχα. τὸ δὲ ἐνιαυτοῦ παρ' ὑμῶν φόρου C. τῦδε τῆς ἐνι- A τὸ δὲ τῆς ἐνιαυσιαίως … φόρου B. τὸ δὲ τῆς εν- D. E
Pag. 808. Edit. Vet. ἁλωσ. lib. 2. c. 16. §. 4. paul. poſt med. Edit. Nov.
A l. 7. παραλήψεσθε C. E. ad Marg. προσλ- D
B l. 1. εὐφορωτέραν A
B l. 3. οὕτω δὲ ſed corr. ead. manu.
l. 4. βουληθέντος μένους C. erat βουληθησόμενος ſed corr. βουληθησομένους A
l. 5. αὐτῶν A. l. 6. ἐπεχείρεις B
l. 7. πᾶν ἐκ … τίν. λοιπὸν ἦν τὴν ἐπὶ τῆς θεοῦ
C l. 1. τηλικαύτην πόλιν ἀδυ- C. τηλ. πόλιν ἀμέχανον A
l. 3. πολεμοῦντε A
l. 7. ἀλώσεσθαι

D l. 3.

Dl. 3. πονήσασθε
l. 4. deeſt τὸ μὴ C. γὰρ ὑμῶν μία τ μὴ A
l. 5. ἐπικαλέσασθε τὸ θεῖον εἰς τὴν ἄμυναν. C.B. ἐπικαλέσησθε τὸ θεῖον εἰς τὴν ἄμ- A. εἰς τὴν ἄμ- D
l. 6. εἰς αὐτὸν
l. 8. ἀνθρωπίνη A. B. D. E. deeſt τὴν B. ἀποκτείνας νεῦμα ἀλ- E
l. 9. τὸ νῖκος ἀποκεκλεισμένον ἄλωσιν C. ἀποκτείνας νεῦμα, ἀλ- A
ἀποκτείνας νεῦμα, φαν- B. D. τι ἂν κολ- D
El. 5. ὅτι ἐσώζετο τὸ
l. 8. γῦν ἐλεεῖται
Fl. 8. δεδοικότας χρῶν C. E. l. 1. καὶ μὴν προσ- E
Gl. 2. deeſt ἕνεκα A
Pag. 809. Edit. Vet. ἄλλως. lib. 2. cap. 16. §. 4. circiter fin. Edit. Nov.
Al. 4. εἶναι ὑμῶν B. ὑμᾶς D. l. 5. εἰ μὴ τέκνων deeſt καὶ C
l. 5. τῆς γε μητρ- B. D. E
Bl. 1. εὐχαριστῶντα C.B. ſuperſcript. εὐχαρ.
l. 2. deeſt μὲν
l. 3. εἰς οἶκον ἐστὶ τ στρατεῖον ὑμῶν καθ-
l. 4. βουλευσάμενος κοινῇ μὲν τὰ δέοντα σὺν ἐμοὶ, τὴν C
l. 6. κινδυνεύετε E
l. 7. deeſt τε
Cl. 4. ἀποσκευάσασθε A. συνάψετε … τελέσητε A
Dl. 4. ἔλιπεν C. A. B
l. 7. ἄρχειν ἂν αὐτῷ C. πέμψει A. ἂν ἀντ' αὐτοῦ B. D
El. 5. deeſt αὐτῶν C. ἔπεμψε B. D. E
l. 6. ἀναδείξῃ τὰς
l. 8. τούτῳ μάλιστα μισοῦντές τινες τ
Fl. 1. φρούριον τὸ καλ- C. 3. l. ἰουδαίους pro ἰδίους D
l. 2. αὐτῷ λάθρα, τοὺς μὲν ῥωμαίων φρουροὺς ἀπεσφ- C. ῥωμαίων φρουροὺς ἀπ- A.B.D.E. l. 5. θερμότερος E
Gl. 1. deeſt τε C. deeſt ὃ poſt ὧν A
Pag. 810. Edit. Vet. ἄλλως. lib. 2. cap. 17. §. 2. circiter fin. Edit. Nov.
Al. 3. ἀρχιερεῦσιν εἰς ταυτὸ, καὶ τ B. D. E. l. 4. ἐπαινέσεις C. A. E
Bl. 1. χαλεπήναντες, καὶ τ τηλικοῦτον ἐπισείοντο πόλεμον τῇ πατρίδι C
τ τηλ. ἐπισείοιτο A. ἐπισείοιτο B. D. E
l. 4. deeſt τ ἀναθημάτων C. ἐκ τ ἀλλ. τὸ πλεῖον ἀναθημάτων A
l. 7. τινων, τοῦτο μὲν γὰρ C. τοῦτο μὲν γὰρ E
l. 8. deeſt τ A
Cl. 1. ἐρεθίζοντας C. A. B. D
l. 2. κενὸν εὐμενῶν ſed ſupra corr. κεινοτ-
l. 3. καταψηφίζεσθε A
l. 6. εἰσφερ … εἰς ὀργιζ-
l. 7. ἢ αὐτοὶ ῥωμ- C.
l. 8. ἐπακουσθέν γένηται E.C. καὶ καῖσαρ ἐπακουσθὲν γένηται A
Dl. 2. καὶ τοῖς ὑπὲρ C. A. B. D. E
l. 4. ἐφ' οἷς E. ὕβριν καὶ ταύτῃ E
l. 6. τ τὰ πάτρια
El. 2. ἐνδιδόντες A. τοίνυν pro ἂν B
Fl. 3. καὶ τ ἀπὸ ῥω- C. A. B
l. 5. deeſt ἔπεμψαν C. ἂν ἦρχεν C. A. B. D. E
l. 7. εἰς ἤσαν deeſt ὧν C. A. B. D. E
l. 8. κοστόβαρος
Fl. 2. deeſt ἂν C. τὸ pro τοῦτο B. D. E
l. 5. ἐφίεσις τ
l. 8. τὴν ἀρχὴν ἐπι-
Gl. 2. ἵππεις, αὐρανῖτάς τε καὶ βαταναίους καὶ
l. ult. ὑπάρχω A
Pag. 811. Edit. Vet. ἄλλως. lib. 2. c. 17. §. 4. fin. Edit. Nov.
Al. 1. τῷ ἱερατικῷ φιλ- … θαῤῥήσαντες C. E
l. 3. τοὺς κάτω
l. 5. τοῖς ἀμφιβόλοις ἀδιαλήπτως
Bl. 4. deeſt πόλιν E. l. 5. ἡμέραις συχναῖς ἀμφοτέρων φόνῳ C
l. 6. καταληφθέντος μέρος ἦχον C. id. ὃ καταληφ- A. καταληφ- D. E. B
l. 9. πυρὶ λαβὼν, τὸ διαμεῖναι C. λαβὼν. A. B. D
Cl. 2. λαοῦ συνεισρεόντας
l. 4. θαῤῥαλεώτερον
l. 6. καὶ βασιλεῖς, ἥκον ἐκ
l. 8. deeſt τὰ C. B
Dl. 2. τῷ βασιλέα τ ὃ --
l. 5. ἐπαναστάντας C. A
l. 6. χρημάτων φυλακείῳ C. A. E. ἐσπείσαν A
l. 9. ὑπονόμοις διελθόντες διελ- A
El. 1. καταφεύγοντες C. A. B. D. E
l. 3. ἀνανίας τε ὁ A
l. 6. πεντεκαιδεκάτῃ δὲ deeſt ὃ C. l. 8. ἐπὶ δυεῖν B
Fl. 5. ἀφορ- E. l. 8. ὑπὸ τοῖς τ- A. B. D
Fl. 9. διέλιπεν C. E. ἀπαγορεύει E
Gl. 1. ἔνδον οἰόμενος
l. 4. δυνάστης, ὁ καὶ ἐπὶ κυρίων C. δυνατώτατος ὁ δὲ A. ὁ δὲ D. E. B
Pag. 812. Edit. Vet. ἄλλως. lib. 2. cap. 17. §. 8. paul. poſt pr. Edit. Nov.
Al. 4. τούτους τε χρημ- C. A. B. D. E
l. 6. διέταξε τὴν … δὲ τ ὀργ-
l. 8. ἐφ' ἴσα … ἀνακεχρημ- C. ἐφ' ἴσα A. D. E
Bl. 1. τ κατέχοντας A. D. E. deeſt ὧν A
Bl. 6. δεύτερον αὐτοῖς
l. 7. εἴδοτων, καὶ
Cl. 2. ἔπεμψαν ἀξιοῦντες προσελθεῖν
l. 3. τοῖς ἐπιχωρίοις καὶ βασιλικοῖς
l. 5. ἠδύναντο A. B.
l. 7. τὸ μὴ πιστεύειν οἱ δεδοικότες. καταλιπόντες δὴ τὸ C πρὸς τῷ μηδὲ B. πρὸς τῷ μὴ πισ- E
Dl. 2. καὶ μακρομ- deeſt τ D. C. καὶ φασ- καὶ μακρ- A
l. 4. φθάσαντες C. κατελάμβανον A
l. 6. ἕκτῃ δὲ γορ- C. l. 7. εὕρισκον B. D. E
l. 8. εὕρισκον C
El. 3. διαφεύγει
l. 4. ἐνέφλεξεν C. E
l. 5. νομίζειν ἔχειν ἐν τοῖς A
Fl. 1. καθαιρεῖσθαι
l. 3. ὃν ἐκείνῳ C. l. 4. ἄλλων ad Marg. ὅλων E
l. 5. σοβαρῶς γὰρ ἀναβεβηκὼς C. σοβαρῶς A
l. 9. ἐπὶ τὰς ἀρχὰς
Gl. 2. deeſt ὃ A. B. D. διαλείψειν ὅλην B. E. Id. habet D. ſed ad Marg. ut in Ed.
Gl. 4. ἔφθασεν C. D. E. l. 5. καταληφ- C. E
Pag. 813. Edit. Vet. ἄλλως. lib. 2. c. 17. §. 9. paulò ante fin. Edit. Nov.
Al. 2. deeſt ὁ C. A. D
Al. 4. τ μακαρίως … ὄφλαν
l. 5. ὑπολαβ- C. D. E
Bl. 1. αἰφνιδίως μὲν
l. 8. μετίλιον ſic deinceps.
Cl. 4. νενοδήμους υἱὸν καὶ ἀνανίαν σαδδόυκ
l. 5. δόντες
Dl. 1. ἰσχύρου D
Dl. 9. ἰουδαίους ὃ
El. 4. τι μόνους … οἱ μὴ τὴν deeſt καὶ C. deeſt καὶ A δὲ. καὶ οἱ μὴ E
l. 5. ὑπόθεσιν δημοσίᾳ
Fl. 3. δαιμονίας A. l. 2. ἐπεχ- B. l. 6. δεσμίους εἰς τὰ φρούρια E
Gl. 3. φιλαδελφίαν τε καὶ γελβωνίτιν
φιλαδελφίαν τε καὶ γεβωνίτιν A
γέρασαν A. D. E. γεβωνῖτιν B. D. E
Pag. 814. Edit. Vet. ἄλλως. lib. 2. cap. 18. §. 1. paul. poſt med. Edit. Nov.
l. 1. κέδασαν καὶ τύρον, καὶ πτο- A. l. 2. γάβα τε καὶ σαμάρειαν C
l. 4. πυρπολήσαντες C. A. B. E
l. 5. ὃ τ περὶ ἐκαίσιαν τούτῳ τῷ
Bl. 3. φθάσαντες C. κατέσχον ταραχὴ B
l. 4. διῄρητο C. πᾶσα ἡ A
l. 9. εἶχεν
Cl. 1. παραχείρῳ

l. 7. deeſt τὸν
D l. 2. ἑρμημένους B. l. 7. τούτοις ἰουδ- B
D l. 1. πρὸς τὸ ἀπ- C. A. B. D. E. l. 3. μηδὲ τὸ A. B. D
l. 7. συμπλοκαὶ E
l. 5. ἱκανοτε τολμωμένων A
l. 9. παρ' ἐκείνην ἰουδαίους ἐπιέρησαν πολεμίους C. ἐπιέρησαν πολεμίους D. A. B
E l. 1. ταξάμενοι δὲ μετὰ A. l. 7. αὐτοῖς A. l. 8. ἀπορῆσαις B
F l. 1. deeſt πιστὸν A. l. 6. ἅπαντας ἀπ- C. A. B. D. E
l. 8. διήρπαζον E
G l. 6. δὲ αὐτῷ ἀξ- l. ult. τοῦ φόνου A. l. 3. deeſt μετὰ E
Pag. 815. Edit. Vet. ἁλωσ. lib. 2. cap. 18. §. 4. paul ante med. Edit. Nov.
A l. 1. deeſt τὸ C. περιαχ. αὐτοὺς οἱ σκυθοπ. καίτοι αὐτὸ A
l. 2. ἴδιον μεῖζοτερον E
l. 7. εἰς ἔσχατον οἰκεῖον, θνήσκομεν εἰς ἐναγεῖς C. ἔσχατον A
l. 8. πρῶτον ταῖς πολεμίων. erat ἐν ſed deletum eſt. A
B l. 1. deeſt καὶ
l. 2. πρὸς ἀνδρείαν C. A. D. αὐχένι D
l. 4. ἐπαλαζον-
l. 8. διελαύνει τῷ ξίφει, καὶ σπεύδοντος deſunt quæ interjacent.
C l. 4. ὡς μηδὲ αἷμα λαθεῖν
D l. 1. καθ' ἑαυτὸν
l. 2. πεντακόσιοι A. δισχιλίους B. D
l. 3. ἔδοσαν
l. 7. διὰ φυλακῆς C. A. D. E. φυλακῆς ἦγον B
E l. 1. σιδώνιοι C. A. D. E
l. 6. γεραιτέρ ... ὑπομένοντας
l. 8. δὲ καὶ μετὰ τὴν C. A. B. D. E
F l. 2. καταλέλειπτο D. B. πραγ. τούτο τὸ ἑταίρων τις, τῶν. νέαρος B D.
F l. 4. τοὔνομα ἦν αὐτῷ νέαρος ... προσῆκον C. προσήκων B. D. E
νέαρος E
Pag. 816. Edit. Vet. ἁλωσ. lib. 2. c. 18. §. 6. med. Edit. Nov.
A l. 1. δὲ ὅμως E. l. 3. τὸ ὁρμῆς καὶ τὸ ἐπιτρεπῆς E
l. 4. τὸ φρ- B
l. 5. καθύπερθεν D. ὕπερθε deeſt καθ' C
l. 7. εἰς τὴν γῆν C. καὶ ἐν τῇ μαχ- A
l. 9. ἐκλιπεῖν C. B. D
B l. 4. ὅπερ φύλακες
l. 5. ἡ στάσις D
C l. 1. ἐξεστράτευσαν ... διέμενε
l. 3. αὐτοῖς ἀφορμήσαντες
l. 4. ἔχοντες αὐτοὶ τὴν A
l. 6. ἐπεί τε ἡμ. C. A. B. D. E. l. 7. deeſt τὸ A
l. 8. τὰς ἀπὸ E
D l. 4. hæc deſunt τότε δὲ εἰς καὶ περὶ τοῖς ἄλλοις ἐπετάραντο
l. 5. παρ' ἐκείνης
E l. 2. ἐπέβαλον C. E
l. 6. ἔβαλεν
Pag. 817. Edit. Vet. ἁλωσ. lib. 2. c. 18. §. 8. paul. ante med. Edit. Nov.
A l. 2. ἀνέμους
l. 3. deeſt γὰρ ει .... ὡπλισμένων C. δὲ pro γὰρ E
l. 5. ἀναιδῶς ... deeſt ἦν
l. 7. κατενέπρησαν C. ἐνεπ- E
l. 8. τὰ ἔνδον, ἀλλὰ διὰ deſunt quæ interjacent.
B l. 5. ἐτράπετο C. A. B. D. E. l. 8. φονώσῃ B
κατοικτείρησας D
C l. 1. ἀπεσπάσατο τὸ
l. 2. τοιοῦτον μὲν D. C. B. τοιοῦτον τὸ A. τοσοῦτον E
συνήχθη E
l. 7. πεζῶν τε ἐξ ... ἴλας C. πεζῶν τε ἐξ ἴλας καὶ A
πεζῶντε ἐξ D. πεζῶν τε E
D l. 2. ἀγρίππας δὲ
l. 3. καὶ σῶμα μετὰ τετρακισχιλίων C. A. Id. habet præter σῶμα. B. ut A. D. ut A. E
l. 5. προῆλθεν εἰς .... deeſt καὶ C. deeſt καὶ A
l. 9. ἀναπληρωῦντες
E l. 3. deeſt ὁ C. l. 4. ἀνδρῶν B. l. 2. deeſt δὲ E
l. 5. deeſt μὲν E. l. 6. καταφυγῇ C
l. 8. καίτοι θαυμάσας δὲ καλῶς ἔχοντας οἰκίας, ὁμοίως τοῖς ἐν C
θαυμάζων δὲ καλ- A. B. D. E
F l. 1. ἐσιδὼν B. l. 2. ἐνέπρησαν C
l. 4. ὑπέστρεψεν
l. 6. ἀναθαῤῥήσαντες
l. 7. συνήγαγον C. ὑπεπ- E
G l. 2. περιέπεμψεν C. A. B. D. E. ἰόπην B
l. 3. προσπαίσοντο
Pag. 818. Edit. Vet. ἁλωσ. lib. 2. c. 18. §. 10. paul. ante med. ſeq. Edit. Nov.
A l. 1. τὴν ἰόπην ῥαδίως, καὶ μὴ δὲ C. A. B. deeſt ἀμφοτέρωθεν A
ἰόππην ῥαδίως καὶ μὴ δὲ D. E
l. 3. ἅπαντες C. l. 5. τὸ ἀναιρεθέντων A
l. 3. προσκαθίσαντες τὴν μάχην E
l. 7. ναρβατηνὴν
B l. 5. σύμφωνος A. l. 9. συμφόρους A
C l. 5. ὄντο γυμνοί τε τοὺς C. l. 6. ἐξέφυγον B. E
deeſt καὶ E
l. 8. ὑπὲρ δισχιλίους C. A. B. D. E
D l. 2. πάσης τὸ στρατιᾶς ἀνα-
l. 5. συνηθροίσθη ἰουδαίων δυνάμεις οὐκ ὀλίγη
l. 6. συμβαλόντας C. l. 9. εἰς λύδδαν προσελθὼν A. B. D
E l. 4. διὰ βαθυτέρων C. l. 3. προφανέντων A
F l. 3. μὴ δὲ τῆς ἀρχῆς
l. 4. ἡ γὰρ
l. 5. ὁ δὲ ὀκνήσας C. ὁ δὲ ἐκλύσας E
l. 8. διὰ μέσου C. l. 9. deeſt δὴ A. μὴ pro δὴ B. D
l. 9. ἐν δὲ δὴ τῷ χαλαθ- E
G l. 1. καὶ τοὺς πεζοὺς
l. ult. οἱ τετρακόσιοι πεζοὶ C. A. B. D. E
Pag. 819. Edit. Vet. ἁλωσ. lib. 2. c. 19. §. 2. paul. ante med. Edit. Nov.
A l. 3. ἀδιαβηνῆς ... καὶ ὁ κενε- C. βασιλέως υἱοὶ μονοβ- A
l. 4. Κενδαῖος B. D. Βενεδαῖος E
l. 6. παρ' αὐτοῦ C. περίεσω μὲν D. deeſt ἂν E
l. 8. τὴν βεθωρῶν C. B
B l. 7. deeſt τε A. D. l. 8. περιαχθεὶς A. B. D
C l. 3. παρ' ἑαυτῷ C. A. B. D. E
l. 4. ἐκείνων, βορραῖον E. C. δεξιὸν E
l. 7. μεταβάλλοιντο
D l. 1. μεταβάλληται C. ὑπ' αὐτοῦ E
l. 2. πρὶν ἡ δίξασθ E
E l. 5. ὑπερβέβηται
l. 9. τὴν ἐνδοτέρω C. A. B. D. C. ἄλλον E
F l. 1. ὑπενέπρησαν τήν τε βηθεζὰ C. τὴν τε ζεβεθὰν E
l. 3. καινόπολιν C. A
l. 5. καὶ εἴπερ ἠθέλησαν
l. 6. deeſt τὸ ... προδοσίαν C. προδοσίαν A. B
G l. 1. καὶ τὸ ὑπάρχων
l. 2. αὐτῶν τὸ C. ὑπες- E
l. 5. ἀνέπεισεν E
l. 6. τοῦ ἰωνάθου
l. ult. ὀργὴν ἰδὼν A
Pag. 820. Edit. Vet. ἁλ. lib. 2. c. 19. §. 5. paul. poſt pr. Edit. Nov.
A l. 1. διεμέλησεν
l. 2. κατέβαλλον D
l. 4. ἀπὸ τὸ πύργων τοὺς ἀποπειρωμένους C. E. ἀποπειρωμ- D
l. 6. ἀμήχανον A. E
l. 8. τὸ πρὸς ἄρχειν C. ἐπιχειρεῖ B
B l. 4. deeſt καὶ
l. 6. παρ' αὐτῶν
l. 9. καὶ τὰ κατὰ τὴν πύλην E
l. 7. περιελείφθησαν ἄπρακτοι. οἱ δὲ στρατιῶται, καλυμ- deeſt μηδὲν C
περιελίθαντες A. περιελίθαντες B. D. περιελίθαντες καὶ μηδὲν οἱ E
C l. 1. ὁρμὴ τὰς deeſt δὲ

l. 3. καθ' ὃ A. B
l. 5. ϗ δεξάμενοι C. B. ἀνοίξαντες A. B. D. E
l. 8. ἀπεγνωσμένες D. ἀπεγνωσμένος ϗ θεῷ ἤδη E
D l. 8. μὲν ἐν ἐπὶ τῶ κῷ σκηνὸν στρατοπέδων E
E l. 2. deeſt ὑπάτε. l. 3. διέφθειραν E
l. 5. κατόπιν διώκοντας ἐθάρσει A
l. 6. ϗ τὰς πλάγιον ἐγκα-
F l. 2. κατακεχωσθαι B. l. 5. στρατάρχης C
l. 7. ὀνόματι C. erat γαβαὼ ſed cor. γαβαὼν A
ὀνόματι μίλια E
l. 8. σκύλων ἀποβάντες
l. 9. ἡμέρας
G l. 1. τρίτη πολλῷ πλείονι deeſt δὲ C. πολλῷ A. B. D. E
l. 2. κύκλῳ μετ' ἰουδ-
l. 3. κρὶν ἐπιμείνη
l. 5. στρατιὰν A
l. 6. τῶ τε ὄρει C. A. B. D. E
Pag. 821. Edit. Vet. ἁλωσ. lib. 2. c. 19. §. 8. paul. poſt princip. Edit. Nov.
A l. 1. διὰ τὴν χρείαν A. B. D
A l. 2. μὴ ἰουδαίοις A. deeſt μὴ ἰουδαίοις E
l. 3. βαθύρας ſic deinceps.
l. 4. ἐπίκαιρα. συνελθόντων δὲ
l. 5. κατὰ τὰ στενὰ A. B. D
l. 8. καθυπέλαβε C. φάραγγα E
B l. 4. ἠδύναντο A. B
C l. 1. ὀδυρμοῖς. ἀντήχει αὐτοῖς deeſt δὲ
l. 2. ἰουδαίοις ἐγκελ- A. κραυγὴ χωρῶν τῶ ἅμα E
l. 3. ὀλίγοις δὲ C. l. 4. τὴν κρίσιν E
l. 4. ἐπέλαβεν C. A. B. D. E
l. 9. στρατιώτας οἷοι τετρα-
D l. 1. τῶ ἐχυρωμάτων
l. 3. οἷόν τε C. A
l. 7. κατηνέχθησαν D
E l. 1. ἔφθησε μεθ' C. A. B. D
l. 3. deeſt ἄλλων A
l. 6. deeſt ἐπειδὴ
l. 7. ἦρον ϗ … ἐσύλησαν C. ἦγον ϗ E
F l. 3. μὲν πεντακισχιλίους ϗ τριακοσίους ἀνῃρηκότες, ἱππεῖς δὲ τριακοσίους ἑβδομήκοντα. τὰ δὲ μετ' ἐν C. πεντακισχιλίους ϗ τριακοσίους αν- A. E. B. D
l. 8. ἀπεσήμαντο … κατεβ-
l. 9. τῷ ἰακείμῳ C. E. ἰοακείμῳ A. B. D
G l. 6. περὶ τὸ σαῦλον C. E
l. 5. deeſt ὡς D
l. 7. δηλώσαντας ἀνάγκην C. δηλώσοντας D. E
Pag. 822. Edit. Vet. ἁλωσ. lib. 2. c. 20. §. 1. paul. ante fin. Edit. Nov.
A l. 1. τρέψαντες A. l. 8. ἐδεδοίκεσαν A
B l. 1. πλὴν ὀλίγας C. ἀπεγυμνώσας E
F l. 6. deeſt τὰ C. A. B. D. E
l. 9. ἀπεδείκνυσαν δὲ C. A. B. D
C l. 1. υἱὸς λαρίωνος
l. 3. ἀνήγγελλεν
l. 5. τὴν τῶ στρ- B. πεποιηκότα E
l. 7. deeſt δημοσίων
D l. 1. χρήμασιν E
D l. 5. τε ἦσαν σαπφὰν C. ἐπιλέξαι B. deeſt τὸ B. D.
ἐπίλεξε E
l. 6. υἱὸν, ναὸν B.
l. 7. ὃν ἐκ τοῦ περαίου, ἦγεν ἐκ τοῦ περὶ ἰορδάνην περαίας E
l. 8. ἐκαλεῖτο deeſt ἐπ' C. A
E l. 3. μανασσῆ, θαμνὰ C. D. ἀκραβατινῆς D
l. 3. ἰωάννης βεσσαῖος E
l. 5. λύδη ϗ ἀμμαοὺς B. Ἀκραβατηνῆς B
l. 5. γοφνιτικῆς ϗ ἀκραβατινῆς C. ἀκραβατηνῆς A. E
l. 6. ἀναδείκνυνται A
F l. 2. ἰλθὼν deeſt αν- C. A. D. E
l. 8. προστάσει
Pag. 823. Edit. Vet. ἁλωσ. lib. 2. c. 20. §. 6. paulò poſt princ. Edit. Nov.
A l. 1. προσβαλόντας C. D. προσβ- E
l. 2. ϗ τὰ ἐπιτη- E. C
l. 3. περιχῶ ϗ ἰαφᾶ B. σίλαμιν ϗ περιχὼ D

l. 3. βηρσαβεὲ ϗ σελάμη … περιχὼ ϗ ἰαφᾶ, ϗ σιγὼφ C.
σελαμὶν … ϗ σιγὼφ A. E. B. D. l. 6. φυτεύσας ἐπὶ τὴν A
l. 7. ἀνετείχισαντο C. l. 8. ἀχαβάρων E
B l. 1. μηρῶ
l. 2. σαγάνη
l. 3. σεμφωρίταις A. καθ' αὐτοὺς A. B. D
l. 5. ὁμοίως τε ϗ
ἰωάννης σολύε υἱὸς E
l. 6. ὁ λευὶ υἱὸς C. ad Marg. ὁ σολύε υἱὸς D
C l. 1. deeſt τε A. D. l. 2. καταρ- B
C l. 4. γεγυμνασμένην, ἐκ συνθείας C. τὴν ρωμ. ἐχ. αυτ. γεγ. A
εὐπειθία E
l. 5. ἐπέγνω C. E
l. 8. deeſt δὲ C. ταξιάρχας E
D l. 1. δεκάρχαις E
l. 2. ϗ ἐπὶ τούτοις C. A. B. D. E
l. 3. ταγμάτων ἀνδρικώτατον
l. 4. σαλπικτὸν
l. 5. προβολὰς
l. 7. παντὸς συμπαθῶν, σῶα τὰ C. A. B. D. E
l. 8. ϗ pro ἢ A
E l. 5. πόλεμον πειθαρχίας ϗ εὐταξίας, ἅμα δὲ ϗ προπαρατάξεως
l. 7. ὑμέφυλον· τὸ κέρδος deſunt ϗ μὴ
l. 8. τὴν θράσιν B
F l. 1. τοῖς πολεμίοις C. A. B. D. E
l. 5. τὸ μὴ ἕτοιμον … αὐτῶν συγ- C. τὸ μὴ στρατεῖς παρ- A. τὸ μὲν στ- D. E. B
l. 9. αὐτὸν D
G l. 6. ἀναχωρῆ- C. διηρῆσθαι E
Pag. 824. Edit. Vet. ἁλωσ. lib. 2. c. 21. §. 1. princ. Edit. Nov.
A l. 3. υἱὸς λευὶ C. l. 6. πενίας ετ- E
l. 8. φιλόδικον E
B l. 3. μεγάλην
l. 8. προσχήματος
l. 9. deeſt γῦν
C l. 2. τέρας A
C l. 3. ἐλείζετο
D l. 4. χρήσασθαι μὴ διὰ φυλῶν ἐγκεχειρισμένων C. χρήσασθαι μὴ δι' ὁμοφύλων χρήσασθαι E
ἐγκεχειρισμένων A. αὐτοὺς ἐπὶ A
l. 5. τὴν μεθορίαν
l. 7. δυνανται ἀμφοτέρας deeſt τέσσαρας
E l. 1. σφοδ- E. l. 3. deeſt ϗ C. l. 3. deeſt δὲ E
l. 5. μὲν ἀμφ' αὐτὸν C. ὑφ' ἑαυτὸν A. B. D
l. 7. νεωτερίζομένων C. A. B
λοχίτας E
στρατηγὸν λοχίτας deeſt ἐκβοηθοῦντα A
B. ad Marg. νεωτερίζοντας. ſic D
l. 9. διαβάντας B
F l. 1. προσδοὺς B. l. 4. δαβαρισσῶν C. δαβαριτῶν B.
l. 6. ἀφείλαντο D
l. 8. τε ἐσθῆτας A. B. D
l. 8. ἐκπωμάτων D. l. 8. ἐκπωμάτων B
G l. 2. ἐκ ταρ- E. l. 5. ταριχαιατῶν ἀνατὰ πέμψας
l. 4. βασιλικὰς ἀβίβαιον E. deeſt αὐτῷ E. ταριχαιάτων E
l. ult. ἐπεῖχον. οἱ γὰρ C. ἐπὶ τὸ A
Pag. 825. Edit. Vet. ἁλωσ. lib. 2. c. 21. §. 3. ante med. Edit. Nov.
A l. 1. τῶ κεκοσμημένων C. ἄνοιαν E
l. 2. ὅτι μέλλοι C. l. 4. προδιδ- D. E
l. 4. deeſt αὐτῶν C. … ἐνεδείκνυντο C. A. B
l. 7. deeſt ἐπ' αὐτὸν C. ἐπ' αὐτοῖς E
B l. 1. ἔζων B
B l. 2. ἐπεκραύγαζον C. B. ἐπεκραύγασαν A
l. 3. υἱὸς σαπφᾶ C. ἰησοῦς υἱὸς σαμφία deeſt ὃς A
σαπφίν E. ἄρχων τότε- E
l. 9. καθ' ἑαυτὸν C. καθ' ἑαυτὸν E
C l. 2. δὲ pro μὲν E. κατεπτηχότες E. ϗ pro δὲ E
C l. 7. φορητὸν … προσφέρειν ſed additum ε

D l. 1.

D l. 1. περιειλήφεισαν C. A. B. D. E
l. 2. μηδὲν αὐτὸν διηρέσαντο
l. 5. τεχνιτεύοντ
l. 6. κατ' αὐτῦ
l. 7. πάντα ὁμολογήσας περὶ, ὅπως δοθῇ
l. 9. προσηγάμην, ὅτε
E l. 1. ἠγεσαμην C. A. B. D. E
l. 4. προσκαλεσαμένων τείχεσι χρήζοντα C. deeſt τὴν A. B. D
l. 5. τὸ τιβεριαῖον δῆμον C. τὸ τιβ- B
l. 6. ἡρπαγμένοις C. E
l. 7. περιβεβλημμένα
l. 8. deeſt καὶ C. deeſt τὰ A. κεκοσμημένα E
F l. 1. deeſt μὲν
l. 5. deeſt τὸν
l. 7. ἦσαν εἰς τετρακισμυρίους οἱ ταραχθέντες
G l. 1. ἀσφαλισάμενος καὶ C. E. A. B. D. τείχεσι A. B. D. E. deeſt καὶ E
l. 5. ἀνεχώρει (deeſt ἀπ-) καὶ τοι διαγγ- C. ἐπαγγ- D. E
l. 6. φθάσαντος C. δωμάτιον B. D. E. ἀφορ- E

Pag. 826. Edit. Vet. ἀλ. lib. 2. c. 21. §. 5. paul. poſt princ. ſeq. Edit. Nov.

A l. 2. ἐπὶ τοὺς τείχεις E. l. 5. διαλεγομένους C. E
οἴκοι πρὸς E
l. 8. τὴν αὐλὴν C. αὐλεῖον E
B l. 1. περιεγένετο
l. 2. ἐλθόντας deeſt εἰς
l. 4. αὐτῆς deeſt ἐξ
l. 6. ὁ ἰωάννης ἐπιτρέψει τὸ
l. 7. ὥρμησεν … deeſt τῦ
l. 8. δὴ pro καὶ C. πρὸς pro τὸν E
C l. 5. μὲν ἀπάτη
l. 10. παρὰ τῶν πρὸς τὴν τιβ- C. A. B. D. ἐπὶ τὴν E
D l. 2. deeſt τὴν C. l. 3. γινομένων αὐτῷ ὑπ- E
l. 5. ὁ ἰωσηπος C. A. B. D
l. 6. ἀπεσταλμένων
l. 7. ὁπλίται ὁ ἰωάννης προσε-
E l. 2. ὁ ἰωσ- B. E. l. 3. ἐπεπήδησεν C
l. 6. ἐν δυσὶ … εἰς μέσον τὴν λίμνην ἀνέφυγε
l. 8. ὁ ἰώσηπος C. A. D. E
l. 9. παρεχλεύση D
l. 9. ὀλίγων φθόνον παραγγελλέτ … τοῖς στρατιώταις ἀγγέλων
F l. 5. τὸν ἐκδόντα A
F l. 6. deeſt ὁ
l. 7. φυγεῖν τὴν
G l. 3. ἀπεδέξατο E.
l. 4. αὐτὸν B. l. 5. συναίρει τὰς C
l. 6. ἐκβαλεῖν δὴ τὰς ἐφ' ἑκάστης πόλεως ἰω̃ συναφεστῶτας κατ' ἰω̃ ſupra erat pro ἰωάννης & infra.

Pag. 827. Edit. Vet. ἀλλων. lib. 2. c. 21. §. 7. paulò ante med. Edit. Nov.

A l. 1. 2. ἐπεδείκνυντο τὰς σφετέρας οἱ δήμαρχος C. δημόται A
l. 2. ἀπεδείκνυντο D
l. 3. ad Marg. ἀπειλήσας B. D. ſic habet E. in textu.
l. 5. deeſt ταῖς γενεαῖς
l. 6. οἱ παραγγ-
l. 7. ἦσαν ἔσεν deeſt καὶ C. σὺν τοῖς deeſt καὶ A
l. 7. μεταλαφ- E
l. 8. πάλιν ἐπὶ τὰς C. A. D. ἀπέστειλεν E
B l. 4. τύραννον ἰλίγγος τῆ C. ἔτι E
l. 5. ταῦθ' ὁ μὲν δῆμος προϊδὼν ὁ περιεῖχεν οἱ
l. 8. πολεμεῖ C. A. B. D. E
l. 9. deeſt τὸ C. καθ' αὐτὰς A. D. E
αὐτὰς καιρὸν καλεῖν E
C l. 3. ἀνδρῶν
l. 4. ἐκδέχ—
l. 6. παραγίνεται & λέγει C. παραγγέλλεται A
l. 8. deeſt μὲν C. E
D l. 3. τέσσαρας A. l. 4. ἐλθόντες C. A
Ib. σύμφωνας A. & ſic deinceps.
E l. 1. ὥρμησαν
l. 2. ἐν τοῖς ὁ

l. 8. τῷ καὶ (ſed deleta littera ι) ἤγγελλε
F l. 6. deeſt πάλιν … ἔμεινεν, ſed correctum ε loco ι C deeſt πάλιν A. B. D. E
l. 9. ἐκπλεύσειν εἰς C. προεξαγγεῖλαι A
G l. 1. deeſt σκάφη
l. 3. deeſt ἐν
l. 4. deeſt τὴν

Pag. 828. Edit. Vet. ἀλλων. lib. 2. c. 21. §. 8. paul. ante fin. Edit. Nov.

A l. 6. οἱ πρῶτον C. A. B. D. l. 8. παρεσκευάζετο A
B l. 1. τὸν αὐτὸν τρόπον δρῶσι τοῖς
l. 2. ſcriptum κλαίειν, correctum κλαίων, utrumque perperam.
l. 4. βεβαιώσεσθαι. l. 8. ἀνελθεῖν E
C l. 5. τὴν ἐπιβουλὴν D. C
l. 7. λαβὼν A
l. 8. deeſt τῆς ἀποστάσεως
D l. 1. deeſt εἰς ἐκεῖνον. ἀπειρῆσθαι τὴν
l. 2. προσχωρεῖτε, λόγον δὲ C. l. 5. οὐκ ἔφερε. χειρ- E
l. 7. προθ- αὐτὸν ἀποπ- D
E l. 2. εἰς τοσοῦτο
l. 5. μετὰ καὶ ὀλίγας ἡμέρας C. μετὰ καὶ B. D. E
l. 7. ἐπέτρεψε καὶ συναρπάσαι τοὺς στρατιώτας
l. 8. ἴδοιεν C. A. B. D. E
l. 11. καὶ γὰρ τῇ
l. 16. deeſt ὁ
G l. 3. προσπαίζοντες C. πανταχόθεν E
l. 4. θορύβων A. E
l. 6. καὶ τὸ σίγ- C. θυμασμὸς … δύσφημος E

Pag. 829. Edit. Vet. ἀλλων. lib. 2. c. 22. §. 1. paul. poſt med. Edit. Nov.

A l. 1. εἶχε πάντα πρὸς E
l. 2. deeſt ὑπὸ C. l. 3. μετὰ μικρὸν B. E
l. 5. καὶ τῶν ζηλωτῶν deeſt τὴν κληθεῖσαν C
deeſt τὴν B
l. 6. καὶ ὑπὸ τῆς βίας
l. 7. ἀκροβατεῖν deeſt τοπαρχίαν A
l. 8. γινομένων (unum verbum.)
B l. 2. οἰκίας ἐτάραττε
l. 3. σώματα κατηκοντίζετο
l. 4. deeſt τε
l. 7. ἄλλων ἰσχυρῶν παρ- C. A. B. D. E
C l. 1. ἀθροίσαντες … deeſt αὐτῷ
l. 2. μετὰ τὴν ἐκδ-

L I B. III.

Pag. 830. Edit. Vet. ἀλλων. lib. 3. c. 1. §. 1. pr. Edit. Nov.

A l. 6. στρατηγεῖ μὲν ῥωμ- C. A. B. D. E
l. 8. τρέπειν καὶ αὐτὸν ἡγούμενος διὰ
B l. 4. deeſt καὶ C. ὑπὸ τε A. B. D. E
C l. 1. στρατηγίας ἡγγ- C. γεγον- A
στρατείας E
l. 4. βρεττανίαν C. l. 5. ὅθεν & τῷ παιδὶ αὐτῦ κλ- A
l. 6. ἰδρῶτων … ταῦτά τε δὴ προσκινδυνευόμενος, καὶ στρατηγεῖν C
ταῦτά τε δὴ A. B. D. E. στρατηγεῖν B
D l. 1. τάχιστα E. l. 4. τὸ ἔργον C
l. 7. εἰς ἀλεξάνδρειαν A. l. 8. τάγματα A. B
l. 9. deeſt καὶ … ἐλησ-
E l. 1. deeſt συνῆγε
l. 2. add. γεννησίων C. A. B. D. E
l. ult. πληγὴν ἐπάμενοι ταῖς

Pag. 831. Edit. Vet. ἀλλων. lib. 3. c. 2. §. 1. paul. poſt princip. ſeq. Edit. Nov.

A l. 6. γεγενημένης
l. 8. νίγερ ὁ περαΐτης
B l. 1. εἶπας E. ſic infra. l. 3. ἀνήρει C. A
l. 5. ἐν πολλοῖς ταῖς ὀργαῖς εὐτολμότερον C. πολλοὶ A
l. 6. ἐκεῖθεν περι-
l. 7. μέλλουσαν ἐσεσθαι τὴν
C l. 6. ἐξαιρετωμ- A
C l. 2. ἀπεδέξατο A. l. 9. deeſt ἅπαξ
D l. 3. ἱππέων ἀπειλαῖς ἐξ-
l. 5. πλεῖον τειχ-

l. 8.

l. 8. συνεπλησθεν
F l. 4. ῆ ταῖς deeſt ἐν
F l. 2. deeſt μὲν C. μὴ μόνοις τ̃ ἀριθμὸν Ἰουδαίοις ἄνδρες A. τὸν ἀριθμὸν Ἰουδαίοι ὄντες E
l. 3. deeſt τε A
l. 4. πλείω ῆ σοὶ
l. 5. πάλιν
l. 7. deeſt οἱ C. A
G l. 1. ὑπερορῶντες ῆ τοὺς
l. 2. τοῖς προσφυεστέροις κατορ-
l. 3. γῦν ὅσον οὐδὲ ἴσασι
l. 4. ἐπιλεξαμένης
l. 5. ᾗ πολὺ πλ- C. A. E. B. D
l. ult. ἐλατ- … ταξιαρχηκότ@ C. E. προῦδος A.

Pag. 832. Edit. Vet. ἀλων. lib. 3. c. 2. §. 1. paul. poſt med. Edit. Nov.

A l. 1. deeſt ᾗ
l. 5. deeſt ἐν
B l. 1. φλεγομένη ῆ C. A. B. D. E
l. 5. μετ' ὀλοφυρμὸν … αὐτῶν
l. 7. ἀνεπλήρ-
C l. 2. μεγέθει τε ἐν- C. A. B. D. E
D l. 4. φευγόν. οἱ γε μὴν E. l. 5. προθύμως C. B. D. E
l. 9. ὁ μικρὸν
E l. 4. ὑπομείνειν
l. 8. τόλμαις C. ſic erat in A. ſed cor. τιρ-
E l. 9. ὡ προϊὼν
F l. 1. ἀγωνιζομένων C. πόλις ἱππέων οὕτως προσαγορ- A
l. 4. deeſt ῆ ἱππέων τέ
l. 5. ᾗ τῇ γαυλανιτίδι ταύτῃ D. τῇ γαυλανίτις D.
l. 6. βασιλείας ἐστὶ C. deeſt οἱ A. B
G l. 1. οἷς ἐν τοῖς
l. 3. ἐξαλοῦ καλεῖται C. ξαλοῦ A. B. D. E
l. 4. βηρσαβεὲ ἡ C. deeſt εἰς ἐνὸς A. ἡ B
l. 5. deeſt τ̃ A. B. βακὰ B
l. 6. ἀπὸ θελὰ C. θελὰ A

Pag. 833. Edit. Vet. ἀλων. lib. 3. cap. 3. §. 24. princip. Edit. Nov.

A l. 1. κεκλημένη πρὸς
l. 4. ὅτι λυψανδρία C. λιπανδρία A. B. D. E
l. 5. ἐπειδὴ ἀμείνων τε πᾶσα ᾗ εὔοτ@
l. 6. εὐπαθείας προκαλ- C. καταμμ@ ad Marg. κατάφυτ@ A. προκαλ- A
B l. 2. πολυάριθμον ἀνθρώπων διὰ
l. 3. ὥστε τὴν E
l. 6. γὰρ ἐστερὴς C. ἐνεργός ἐστι ᾧ συνε. ὅλη καρ- A. E
l. 7. ἐστι ᾧ καρποφόρ@ … μείζων C. πολὺ μὲν μείζων A. B. D. E
l. 9. ἡμερῶν C. A. B. E
C l. 5. σχοίνῳ τῷ τρόπῳ καὶ φθι- … deeſt αὐτῆς
l. 7. φιλαδελφίας … μὲν ἐν πρὸς-
D l. 1. αὐτῇ πέρας B
D l. 1. ἡ μωαβίτις ᾗ πρὸς ἀνατολὰς ἀραβία τὲ ᾗ εσεβωνίδι. πρὸς δυ- φιλαδελφηνῆ ᾗ γεράσοις C. εσεβωνιτιδι (ſic) A. εσεβων- E. B. D
l. 6. γλωίας ὄνομα … ἀκραβατινὰ C. A. ἀκραβ- B. D. ἀκραβ- E
l. 9. μαλθακοῖς
E l. 3. διαφόρων
l. 7. μεθορίοις ῆ αὐτὸ ἡ ἀνατολὴ, βορραῖ@ προσαγ- C ἀνταβορραῖ@ A. ἀνταβορρείως B. D. E
l. 8. τὰ πρὸς βο- A
F l. 2. ὅροις κώμη, καλεῖται ῆ αὐτὴν ἰορδάν· τῇ ῆ Ἰουδαίᾳ νότος γε C. ὅροις κώμη, καλ- ἰορδὰν A. κώμη καλ- αὐτὴν ἰορδὰν B. D. ἰορδὰν E
l. 5. παρ' ὃ ᾧ C. B
l. 7. deeſt ἡ C. D
l. 9. κληρουχίας C. A. B. E
G l. 1. προσανιχ-
l. 2. deeſt ἡ A. B. l. 3. σώματ@. γόφνα media deſunt A
l. 4. μετὰ ταύτην ἀκραβατινὴ C. ἀκραβατινὴ A. B
l. 5. ἀμμαοῦς C. A. B. D. λύδδα B. D
l. 6. ἐλγαδδὰ ᾗ ἡρώδιον C. ἐγγαδαὶ B. ἐγγαδδαὶ D. E

l. 7. μεθ' ἃς ἱεριχοῦς

Pag. 834. Edit. Vet. ἀλων. lib. 3. c. 3. §. 5. paul. poſt med. Edit. Nov.

A l. 1. γαυλανίτις βαταναία τε ᾗ τραχωνῖτις
l. 3. μοῖρα A. B. D
l. 6. ἐπιδοσίς τὸ D. C. B. E. ἐπιδ@ ἐκταθεὶς τὸ A
l. 8. Ἰουδαίας E
B l. 6. προσιόντες
l. 8. deeſt τ̃
l. 9. ἀνεσμένη@, τά τε κατὰ πόλιν ἔξωθεν λειψ- C. ἀνεσμένη@ A. B. D. E
C l. 1. προθέοντες A. l. 3. ᾗ ῥωμαίων C
l. 5. σκευοφορίαις
l. 6. deeſt ῆ
D l. 2. deeſt ῆ C. l. 6. deeſt ὥσπερ A
l. 9. deeſt παραλαμβάνει μὲν A. ἐπίσαλπε E
E l. 4. ᾗ τὸ δίκαιον. τύπος quæ interjacent deſunt.
l. 1. χειμ. προθυμία A. B. D
l. 7. deeſt ἱππέων
F l. 3. σώματα
l. 4. μὲν πεζὸς
G l. 2. μαχίμων, ᾗ τὰ μὲν σιτία
l. 4. ἐν πολεμίοις, ὡς μήτε ἐμπειρίᾳ, μήτε ἀλκῇ τινὸς C
ἐμπειρίᾳ μήτε ἀλκῇ A

Pag. 835. Edit. Vet. ἀλων. lib. 3. c. 4. §. 2. princip. Edit. Nov.

A l. 1. πρὸς τάδε μὲν θαυμ- C. πρὸς τῶδε μὲν ἂν A
l. 5. ἐπίδοι C. A. B. D. E
l. 6. deeſt ᾧ …. ἀρετῇ C. deeſt ᾧ A. B. D. E
l. 9. εἰρήνῃ ἀπεῖργοντο, ἀλλ' C. A. B. E. Idem habet D. ſed ad Marg. ut in Ed.
B l. 2. ἐπεχείρειν B. l. 8. ὅτε δαπάνῃ, ὅτι πόν@ C
C l. 4. ἡ γὰρ B. D. E. l. 8. ὡς τύχῃ C
D l. 3. πρὸς τὴν δίμηνον C. A. B. D. E
l. 7. λιθοβόλων
E l. 3. κατεστήνυοι πλατεῖ … pro εὐθυθέτως erat εὐθέως ſed corr. εὐθέτως C
εὐθυθέτως ὅσδε τὸ A
l. 8. ταξιάρχαις A
F l. 5. κατὰ τάξεις C
l. 7. μεθ' ἡσυχίας συ- … ξύλινα ῆ ᾗ
l. 9. θελήσασιν αὐτοῖς C. οὐδὲ γὰρ A. B. D. E
G l. 5. χιλιάρχας C. ἑκατοντάρχας A. B. D
l. 6. μεθ' ὃν A

Pag. 836. Edit. Vet. ἀλων. lib. 3. c. 5. §. 3. paul. poſt med. Edit. Nov.

A l. 3. ἵνα ῆ δίοι πρὸς τὰς C. ἐπιτρ. ῥᾳδίως ἵνα δίοι A. deeſt οἱ E. B. D
B l. 1. παραπλήσιος A. E. l. 2. ἐπιθέσεις A
B l. 3. deeſt τὴν ἀποσκευὴν … ἐφ' ὑπλαγ@ C. ἰσῶν … ὑπλαγ@ A. E. ὑπλαγ@ D
l. 7. deeſt τὴν ἔξοδον A
l. 8. βραδύνοντας C. l. 9. τ̃ τάξεως A. ἀπολυ- D
C l. 1. παρασάλπ πρὸς
D l. 3. ὁ πλῆθος
l. 4. deeſt στρατηγὸν ſed ſpatium relictum.
l. 6. καίριον C. κουφιεῖ E
E l. 1. τ̃ πεζῶν
l. 3. γερέντι C. l. 4. διῄρηται A
l. 9. αἰεὶ πολλαχοῦ C. αἰεὶ τὸ λαχὸν A. λαχὸν D
F l. 4. προσαγή, τοῖς δεχθεῖσι … παρ' ὃ
l. 7. τύχης ſed add. τε ἐπιτετελεσμένον C. ἐπιταλμένων B
l. 8. δι ἁμαρ-
l. 9. τ̃ ἐκποιήσεως. G. l. 1. ἀποτυχίας A. E
G l. 6. σώματα μόνον ἀλλὰ ᾧ ψυχαῖς deſiderantur quæ interjacent.

Pag. 837. Edit. Vet. ἀλων. lib. 3. c. 5. §. 7. paulò ante med. Edit. Nov.

A l. 1. φοβερώτεροι, τὸ γὰρ
l. 2. δοκεῖν. ὅμως ῆ πρὸς
l. 5. ἀσφαλῶς E
l. 5. αὐτῶν εὐσταλῶς μὲν C. In A erat ἀφελῶς ſed cor. ἀσφαλῶς. B. habet quoque ἀφελῶς.

ſed ad Marg. συναφῆς ἢ ἀσφαλεῖς. D ut B
B l. 1. ὁ πλῆθος ἐπειθήσαν, ἢ ἔργα C. ἠπειθήσαν A. B. D
l. 8. γὰρ ἂν ἀδίκως
l. 9. ἐλάσσω ταῦτα D. C. E. B. ἐλάττω A. ad Marg. ἔλασσον B. D
C l. 1. ῥωμαίοις E. l. 4. deeſt καὶ C
l. 7. ἐπαναστατὸς τὸ ἅμα C. A. B. D. E
l. 8. ἐν τῇ πτολεμαΐδι ἐπαύσατο C. ἐν τῇ πτολ- A. B. D. E
l. 9. ἐπὶ πολὺ E
D l. 4. ὑπὸ τῆς ἱππ- C. A. B. D. E
l. 8. αὐτῷ περὶ C. A. B. D. E.
l. 8. προσεχωρήσατο τὸ μηκέτι εἰς C. μηκέτι A. B. D
E l. 4. ἀδοκήτως E
E l. 1. ἐπιπολαίως … deeſt τῶν C. ἐπιπολαίως A
l. 5. ἀπονώτερον B
l. 7. ἀφημένος αὐτὸς ἐμβαλὼν C. ἀφημένος A. D. E. erat etiam ἀφημένος ſed ad. μὴ B
G l. 2. ἐξαπιναίως
l. 4. εἵπετο μὲν ῥωμ-
l. 5. τούτοις ἐφ'
Pag. 838. Edit. Vet. ἀλ. lib. 3. c. 6. §. 2. paul. ante med. ſeq. Edit. Nov.
A l. 4. δυσωπήσειν C. ταλαιπωρεῖτο A. B. E
l. 5. καὶ τοὺς ἐπ' αὐτῶν ηγ- C. τοὺς ὑπ' αὐτὸν A. ὑπ' αὐτὸν B. D. E
l. 6. ἐπὶ τούτοις
B l. 2. περὶ τὰς ἐκ- l. 3. τὰς ἐπιπόλεις
l. 4. deeſt τε
l. 6. ἡ σημαία προέλκειν
l. 8. τε ὁ αἰνεῖν
C l. 3. εἰς ἣν πλατύνεται. τούτοις παρεμ- C. εἰς ἣν πλατύνουσα A
D l. 6. τῶν πολεμίων C. A
l. 7. μεταβάλλοντο C. A. B. D
l. 8. τῶν πολεμίων ἐξ-
l. 9. deeſt ἐν C. A
E l. 3. τὸ συμφορεῖν
l. 5. συμμίξαντες E. C. D
l. 7. ὡς ὅπω δεχ- heic deſinit Fragmentum MS. habet ὡς ἔτι
l. 8. ἔχει C. A. B. D. E
E l. 1. deeſt ἂν E
F l. 5. τοὺς μείναντες A. l. 6. αἱρεῖται καὶ τὴν πρώτην C. γαδάρων ἐπ- αἱρεῖ τε A
G l. 1. μετὰ τῶν περὶ C. A. B. E. τὸ D
l. 6. ἥλατο ſed videtur ἡ factum ex οἱ
Pag. 839. Edit. Vet. ἁλωσ. lib. 3. c. 7. §. 2. princip. paul. poſt Edit. Nov.
A l. 1. deeſt ποτὲ A
A l. 2. γὰρ ποῖ ῥίψει τὰ ἰουδαίων τέλη
l. 3. μεταβάλλοντο C. A. B. E
l. 4. συγγενώθησεται
l. 5. προσδυκοῦν, ὥστε τεθ- A
B l. 1. ἐπὶ τὸ μεῖζον C. A. B. D. E
l. 2. τὴν τῶν πολ- … εἰς δουλείαν κατα- C. τὴν τῶν πολ- B. D. E
l. 4. θαρρύνειεν ἵνα σπονδὰς αἰτ- C. θαρρύνειεν A. θαρρύνειν E. B. D
l. 9. ἀφημένος ἐξαίρετ … πίπτει γὰρ
C l. 1. πεφυγμένοι deeſt συμ-
l. 3. deeſt τὰς C. l. 4. ὀρεινὴν τε ὄντων A
l. 8. ἀπορήσειν C. παρελθεῖν A
D l. 3. αὐτόμολον C. ἀνδρὸς εὐμεταβόλου ἐ B
l. 4. αἱρήσοντες B. D. E
E l. 1. καὶ δεκάρχην ἰβίδιον C. λίβιτον E
F l. 5. deeſt προσβαλῶν
l. 7. deeſt ἔξωθεν … ἵππον πᾶσαν, ἀποφράσσοντες αὐτῆς
G l. 4. ἄνδρας
l. 6. σφενδονίτας C. σφενδονῆτας B. ἐκείλεσε E
Pag. 840. Edit. Vet. ἁλωσ. lib. 3. cap. 7. §. 5. paul. ante med. Edit. Nov.
A l. 1. καθ' ὃ C. D. E. l. 2. περὶ τὴν πόλιν A
l. 8. ὁ θαῖρος
B l. 4. ἑπτακόσιοι. τῇ

l. 6. ἐπεξελ- … ἀντιπαρεξαξ- C. A. ἐπεξ- deeſt καὶ B. D. E
C l. 3. καὶ τειχομαχίαν C. A. B. D. E
l. 7. ἐπιτάσσων A
D l. 2. προεξεκδεθεισῶν … βαρεῖα C. προεξακδεισῶν A. B. D. E
l. 3. καθ' ὃ
l. 4. τῆς ἱππ- C. A
E l. 5. συναλισθείσης τε ἅμα C. A. D. E
l. 7. γέῤῥαδια τείνοντες εἶχεν ὑπὲρ
l. 8. deeſt εἶχεν
F l. 1. τὸ δὲ πλησίον
G l. 1. οἱ καταπ- deeſt τε C. ἐκέλευε τοὺς ἐπὶ τὸ A. B. D. E
l. 2. τὰς ψόγχας …
l. 3. ἄθρουν ἐκεῖνον ἀπειρημένον, ἅπερ ἦν μόνον τὸ τεῖχος τοῖς ἰουδαίοις deeſt ἀνεπίβατον C. εἰσιὸν ἀπειρημένον A. ἀπειρημένον E. D. habet ut in Ed. ſed ad Marg. ἅπερ ἦν μόνον.
l. ult. ἐντὸς ὅσης εφυ- C. καὶ τὴν ἐντὸς B. D. E
Pag. 841. Edit. Vet. ἁλωσ. lib. 3. c. 7. §. 9. paul. ante med. Edit. Nov.
A l. 1. καὶ γὰρ τὸ τῶν C. A. B. D. σφενδονήται A. B τοῖς καθ' D. l. 5. γεγυμνωμ- E
l. 7. ἐπιπεμπε- C. A
B l. 1. ἐκεῖ A. B. D. l. 2. ὠρχήσαντο A. l. 3. παραδόντες C
l. 4. καὶ ταῖς ἐπαλ- C. B. A. D
l. 7. ἐκέλευεν.
C l. 1. ἐπιτοῦν
l. 4. περιολισθάνει D. E
l. 5. ἀπὸ τοῦ ἱερμάδος εἴργοντο
D l. 2. οἰομένους C. l. 3. ἐποπ- D
l. 7. ἀναθαῤῥυν- C. A. πάλιν γὰρ A
E l. 1. προστυχόντων C. A. B. D. E
l. 4. αἴρει C. τῶν ἀναγκαίων αἰρεῖν B
l. 5. τῶν χειμώδων ἐπετείων B
l. 6. ἐπαυθαδισαμένους C. D. ἀπαυθαδισ- A. E
l. 7. ῥάοσιν αὐτὰς ἐξῆν χειροῦσθαι C. τετευχ- A
F l. 1. τὸ ἦσαν αὐτῶν C. deeſt πάσας A.
l. 3. deeſt ἔνδον
l. 5. τῷ τῆς ὀμβρίου C. A. B. D. E. ἀπεσπάσθαι A
G l. 2. βυλόσιμος B. l. 6. πλεῖον ἐπεὶ E
Pag. 842. Edit. Vet. ἁλωσ. lib. 3. cap 7. §. 2. paul. ante finem Edit. Nov.
A l. 1. ἀπὸ γὰρ τῆς δίψης
l. 2. συμ- πύργον A. l. 7. deeſt μετὰ A. B
B l. 4. τοσοῦτο C. προσεταλαίπωρουμένος A
C l. 2. ἐσίησεν deeſt ἐν
l. 3. φυλάσσειν C. A. B. D
l. 5. χαράκωμά τε πρὸς C. A. B. D. E. τῶν ἐξ ἰου- A
l. 6. αὐτῶν ἔλαβε C. διωπισμεῖτο A. B. D. E
l. 9. erat ἀκάειν ſed corr. σαλπίζειν … deeſt ἐ C. ῥαπίζειν E
D l. 1. παρέχειν C. l. 7. συναναθρόμενοι B παρέχειν E
E l. 2. ἀγωνισαμένου. l. 6. γὰρ αὐτῶν
l. 7. deeſt τολμηρότατος C. μηδενὸς ὄντος τοῖς A
l. 8. αἰχμαλώτων C. καθ' ἑαυτὸν A
F l. 1. μόνον γὰρ εἶναι, ὅτ'
l. 2. κἂν ἀλισκομένους ſed corr. C. l. 3. ὠφελήσει A
l. 5. ἡ τάχος
l. 6. προσπαίσει deeſt αὐτὴ C. l. 8. περὶ πλ- A. B
G l. 2. τὴν πολιορκίαν ὁρμῶν A
G l. 3. αὐτῷ περ- C. A. B. D
l. 6. κοινότατον φυγῆς τῆς, deeſt κοινωνόν σφισιν C. κοινωνεῖν A. D. B
l. ult. deeſt μένειν A
Pag. 843. Edit. Vet. ἁλωσ. lib. 3. c. 7. §. 16. princ. Edit. Nov.
A l. 1. ὑμεῖς δοκεῖν … οὐδὲ γὰρ C. δοκεῖ A. οὐδὲ E
l. 3. μετὰ ἱκέτης C. A. B. D. E. αὐτῷ τὴν εἰς
l. 4. τὴν ἀπόλυσιν ἐμὴν ἐ τῶν. l. 7. ἀρξάμενος μα-
l. 8. σωτηρίας καλὴν, συ- C. καλὸν E
B l. 2. παρελθεῖν A. l. 3. διεσπείραντο τὰς φρουρὰς
l. 5. διῤῥεῖς ὡς l. 8. ἐκάμψεν

Cl.6. deeſt ἢ A.B.E. l.7. ϖελεοποιῶν E
Dl.1. ὡς ἂν οὐκ ἐξ ἀνάγκης πολεμεῖν, ἀλλὰ ϖροαιρου-
μένοις C.A.B
ἂν οὐκ ἐξ .... ἀλλὰ ϖροῃρημένοις D.E
l.3. ἀπὸ τῆς ουσίας C.A.B.D.E
l.4. ἀντεπῆλθον
l.7. deeſt τοῖς
l.8. ἢ ἐκ διαδοχῶν ἀμφότεροι
l.9. deeſt ἑαυτῶν A. αὐτῶν B
El.3. τοῖς τείχεσι πλησιαζόντων C. τείχεσι A.B.D.E
προάγειν B
l.7. καταιωρηται
Fl.1. ἐνηρεισμένοις E
Fl.4. ὄντα καρτερὸς C.A.B.D.E
l.5. ὡς δὲ τάς A
l.8. προκαθέζεσθαι C.B
l.9. ἰουδαίων οὐκ ἠρε- C.A.B.D.E
Gl.2. προσάγοντες A
Gl.6. γέῤῥοις τὸ δέον- ... πεφραγμένοις δέῤῥεις C
γέῤῥοις τε ... deeſt δὲ A.E. γέῤῥοις τε B.D.E

Pag.844. Edit. Vet. ἀλωσ. lib. 3. c.7. §.19. paul. ante fin. Edit. Nov.

Al.3. παίοντα C.B.D.E
l.4. καταῤῥιφθησόμενον C.A. l.7. καθὸ A.B
καταῤῥιφη- E.B.D. l.6. ἀρχὴν B
l.8. ἐκκινεῖν C.A.B.D
Bl.1. τοῖς ἰουδαίοις B
Bl.3. deeſt τῆ A. l.4. ἀντεπιτηρήσαντες C. κοντοὺς C.E.A.B.D
l.6. ἀπέτεμον
l.7. deeſt τε C. γινομένης A
Cl.1. ὑπεκθέντες A. l.2. χώματα C
l.3. ὑπεκπιεζοῦσαν C. l.4. καταπλαγέντες A.E
l.6. deeſt τὸ
Dl.3. σαβαὰς ἢ πα- C.B
l.4. πέτρον D.E
l.5. ἀποῤῥῆξαι
l.9. deeſt τοῦ σώματος
El.3. deeſt τότε A.B.D.E. l.5. νοτῆρας C
l.6. deeſt μὲν C
Fl.2. ἀγριούμενοι πολὺ πῦρ C. l.3. ὃ δὲ πεμ- A
l.6. περὶ δείλης .. προσάγων ... ὃ προπεπονηκέναι C.
ἀναστάντες A
l.8. ἀπ' αὐτοῦ A.B.D.E. ἀμυνομένων D.E

Pag. 845. Edit. Vet. ἀλωσ. lib. 3. c.7. §. 22. paulò poſt med. Edit. Nov.

Al.3. deeſt τοι E
Bl.1. ἀλλήλοις C. l.2. ἀλλ- τύψαντες B. l.3. καὶ πυρὶ A
l.3. πέτροις D.E
l.4. ἀλλ' ὡς πυρὶ ... πέτροις C. πέτροις A.B
l.5. ἰθαμοι. καὶ
l.8. ἀντιλαμβανόμενοι φλ-
Cl.2. ἦττο γὰρ τῆ
l.4. deeſt ὁ C. l.5. γωνίας ἀπέκοπτε A
l.7. μάθῃ E
Dl.3. ἀπαρτίζεται C.A.B. ἐπὶ τὸ τει- A
l.4. ἐσφενδονίσθη A.E. l.7. λιθοβόλῳ βίᾳ B.E
l.8. τῆ ἐν ὀργ- C.A.B.D.E
l.9. ἐπ' ἀλλήλοις ἢ ἐκλυπόμενοι νεκροὶ C. deeſt ἢ A
El.1. ἐῤῥιπτούμενοι C. ῥιπτόμενοι A
l.3. deeſt περὶ C. l.5. ἐγένετο A
l.8. ἀγωνιζομένων.
Fl.3. φραξάμενοι τὰ σώματα τοῖς ὅπλοις A. καταῤῥι-
φθὲν A.D.E
l.4. καὶ τοῖς ὁπλίταις τὸ καταλειφθὲν ἀντιχόρευσαν
πλὴν βλη-- τὸ καταβληθὲν B
l.5. τὰς ἀφετηρίας A. l.8. ὑπὸ ἢ A
Gl.1. καταῤῥιφέντων σπουδάσαι τὰς C. l.2. ἀποβιβά-
σας A.E
l.2. δίχη διστ- B

Pag. 846. Edit. Vet. ἀλωσ. lib. 3. cap.7. §.24. med. Edit. Nov.

Al.1. ἀποφυγόντων ἐκ τῆς ἁλώσεως διαλαθεῖν. C. δια-
λαθεῖν A.B.D.E
l.4. ἢ δὲ σφεν- A. ἢ δὲ σφενδονῆται B.D.E

l.6. τοῖς ἀναπείροις
Bl.6. αὐτοὺς εἰς E. l.9. deeſt καὶ C. συντελέσαντας B
Cl.1. ἐμπεσόντων τοῖς θυ- A. l.2. κινοῦντες B.D.E.
l.8. deeſt τὰ E
Dl.1. προκαλέσαντας ἐκπεμφθῆναι C. προκαλέσαντας A.B.
D.E
l.4. οὐδὲν γὰρ ὄντα ſed ὄντα ſuper additum.
El.3. deeſt ὡς C. deſunt τὰ μὲν γύναια A.E
l.5. ἐῤῥιμμένον A. παρὸν A. παρεὶν D
l.6. ὃ ἥλαχε παρεὶν C. l.6. καθάπερ A
l.8. ἢ τὴν ὁρμὴν C.A.B.D.E
Fl.1. deeſt ἀπάντων C. l.1. συνήχθησαν B. l.2. καὶ
πάντων ἀφεν- A
l.4. deeſt δὲ & τε A
l.5. τὴν βολὴν C.B.A.D.E
l.6. βαλόντων C. l.7. ἐξίδρυμον A.E
l.8. διαβαίν- A
Gl.2. ἐν κινδύνῳ C. deeſt τῆ ante καλὰ A
l.5. τὰς ἑαυτῶν ἀμοιβὰς A.B.D.E
l.ult. βιασθέντων deeſt ἀπὸ

Pag. 847. Edit. Vet. ἀλωσ. lib. 3. c.7. §. 27. paulo ante med. Edit. Nov.

Al.7. ἐρεθίζει ... καταχεῖν C. καταχεῖν B.A.D.E
Bl.2. κατέχεον. τοῦτο κατα- media deſunt A
Bl.3. τούτῳ καιομένῳ
l.5. ἀπὸ κόρσης
l.8. ψυχρομένη C. τῆ ἢ θυρεῶν τοῖς A
l.9. καὶ τοῖς κορ- D
Cl.4. ἐπίλειπε ἢ ὑπὸ ῥωμαίοις D.C.B. ῥωμαίοις A.E
l.5. τοῖς ἰουδαίοις A.B.D.E
l.7. καταχθέντας
Dl.1. τὰς προβάσεις αὐτῶν ἔσφαλον
l.3. ὑπολισθ- A
l.4. τῆ προβαινόντων τις ὀρθὸν
l.7. ἢ ὑπὸ τῆ ἰουδ- C.D.E.A.B. ἐφαπλωμένον γὰρ C
l.9. ἠχόλησε. πολ- C. ἰσχύειν A. ſed ad Marg. εὐ-
χίλησε
El.2. deeſt μὲν. l.5. δαυεὶς D
l.4. ἐκπεμφθῆναι deeſt ἄν
l.8. περὶ ὑψώσει C. περιυψῶσαι A.B.D.E
Fl.2. καταστασιάσαι κελεύσας C.A.B.D
καταστασιάσαι βουλεύσας E
l.4. ἀπέστησεν ἐπι- C. ἐπίβαινε ἐπιστήσας A
l.6. ῥωμαλαιοτάτης σφενδονήτας C. l.8. τὰς ἀπὸ δὲ A
ῥωμαλαιο- D.E. οἱ μὲν ἢ καθ- E
l.9. κατὰ κάραις
Gl.1. ἀμύνασθαι C.A.D. l.2. χερὸς βίᾳ
l.3. τῆ περὶ αὐτοῖς C.A.B.D.E. ἀνάλωτον A
l.6. ἀνθεκακοῦντες A
l.ult. deeſt μὴ

Pag. 848. Edit. Vet. ἀλωσ. lib. 3. c.7. §. 31. princip. Edit. Nov.

Al.2. πόλιν, ἰαφῶ καλ- A. ἰαφᾶ D. l.3. ἰουδαϊκά-
των A
Al.4. ὑπαιρομένων
l.8. τῷ φύσει καρτερῷ C. περὶ τῷ φύσει καρτερὸν
(ſic) τυγχάνων A
τυγχάνον B.D.E
Bl.1. περὶ ἀπελπίσαντας C. περιπεπτ- A.B
l.3. πρῶτον τεῖχος, ἀποκλείσας, deſunt quæ inter-
jacent.
l.7. συνανεβαιν- .. deeſt δ' C. l.8. deeſt τότε B
Cl.1. ἐχθροῖς παρέδωκαν A
C l.4. ταῖς οἰκίαις καὶ
l.6. τῆ δυοῖν ... βύζων πολ-
Dl.1. περὶ γὰρ τοῦ A.B
Dl.2. ἐκλαυσεν ὁ C. ἑαυτῶν B
l.4. κατακλεισθέντες, μίχει E. l.6. deeſt ἢ E
El.4. deeſt δὲ
l.5. λαὸς κίνδυνος C. deeſt ὁ A
Fl.4. συῤῥήγνυται C.A.E. καρτερὰ μάχη A.E
l.6. ἐρῶν A
l.7. deeſt ἢ
l.8. ἐν ταῖς E
Gl.ult. εἰπεῖν A. δαυεὶς D

Pag. 849. Edit. Vet. ἁλωσ. lib. 3. c. 7. §. 32. princ. Edit. Nov.

A l. 3. αὐτοῖς μὲν ὅσιν E. l. 5. ϗ τὰ μηχανήματα, ϗ B
l. 7. τῇ καίσ σφας ἀδεινᾶ εἰρίσδαν C. A. B. D. E
l. 8. πρὸς ταρᾳχλῶ D. C. B. E. πρὸς μάχλω A

B l. 2. οἱ εαμαρεῖται ὅλοι
l. 5. ὀπτέμπτι B. D. E

C l. 1. ἐμφλ- E. l. 5. προσιερμένυς ρω- C. προσερ-μένυς B
l. 7. ὅπὶ τ δεινῶν

D l. 1. δεξιᾶς B. l. 3. ὅπλα ξίφη ... πρωτευὸν C
l. 4. δευτὶν ſic ſupra B. D
l. 5. deeſt ἐπεράχθη
l. 7. καρτερεῖτον A

E l. 1. τῷ τείχει A. l. 5. δεδαπανημένοι μένειν ἐδὲ C
l. 8. κεκοπιωμένοι F. κεκοπια-

F l. 1. ϗ καταδ- B. D. E. l. 2. τὸ δὲ ἐπὶ C
l. 4. deeſt τ ἰυδαίων
l. 7. ἐξερόνησε τοῖς C. A. B. D. E

G l. 1. ϗ τάχ☉ C. δὲ μέγα ἐξ- E. deeſt αὐτὸς E
l. 2. deeſt μέγα
l. 6. δομετίῳ C. E
l. ult. deeſt ἡσύχη μεθ' ἧς ἐπλ☉ παρ- deeſt τις

Pag. 850. Edit. Vet. ἁλωσ. lib. 3. c. 7. §. 34. paul. ante med. Edit. Nov.

A l. 1. σίσηγον κατ- C. A
l. 3. deeſt ὅμως

B l. 5. δυσχέρεια τὴν ἄμυναν ἀφείλετο C. ἀφείλετο A. B. E
l. 7. ῥᾳον τῶ κρότ☉ ἐκαλ- C. A habet in textu ut Edit. ſed ad Marginem ead. manu, ῥᾷον ἢ κατάκρας

C l. 4. καταλαμ- D. l. 5. φυλάκων A. B. D. E
l. 6. πύργων (ſic) A. πύργον C. l. 7. ὀψὲ παρῶ-σαν A. B. D. E
l. 8. σφαγὴν ἕτοιμον παρέχον ἀναίρεσιν, ἐπῇ ἦ-deeſt ῥωμαίοις C
ἕτοιμον A. ῥωμαίοις A

D habet ἕτοιμοι ſed ad Marg. ut in Ed. ἕτοιμοι E

D l. 2. εἰσέπεσεν C. A. l. 3. συμφθεγγόμενον E
l. 5. ἱκέτευον .. ὀρέξαι χεῖρα δεξιάν. l. 8. βίδωκα

E l. 1. οἱ ῥωμ- C. l. 7. τετρακισχ--- ſed ad Marg. μύ-ριοι A
l. 7. συνηρίθμητο B

F l. 4. κατά τε ὀργὴν C. A. B. D. E
l. 9. μέσοι ἑαυτὸν deeſt μὲν C. μέσον αὐτῶν A

G l. 4. λανθάνοντες C. l. 5. ἀπεῖν B
l. ult. καταδύεται ϗ C... deeſt δὲ ante παντ- C. A

Pag. 851. Edit. Vet. ἁλωσ. lib. 3. c. 8. §. 8. paul. poſt med. Edit. Nov.

A l. 1. πύργων αὐτὸς ὡς C. ὡς δὲ λαθὼν A.
l. 3. ἅλωσις, ἅμα σὺν αὐτοῖς A. ἁλώσεις E
l. 4. μένοντες. ἐπαναστάσεις δὲ αὐτ- C. deeſt πέμπει A
l. 5. γαληνὸν C. δεξιὰς A. B. D. E
l. 6. προτρεψάμεν☉ E

B l. 1. deeſt τ
l. 2. οὐκ ἐκ τ φυ-
l. 4. προσκαλ- C. προκαλούμεν☉ A. E

C l. 2. deeſt περὶ A. B. D

C l. 5. προσῆσαν τὸ κάλλιστον, ἀπιστίαν φιλίας C. προσή-ναι (&c. ut C.) A
προσήεσαν τὸ καλ- ἀπιστίαν φιλίας B. D. E
l. 6. ἂν ἰδίᾳ φίλοι C. deeſt αὐτὸς A

D l. 3. λιπαρῶς C. A. ὅτε ὁ νικ- B. D. E
l. 8. δὲ ϗ περὶ C. A. B. D. E

E l. 1. βιβλίων B

E l. 2. deeſt ὃς C. A
l. 3. γινομ- B. D. l. 4. ἐνηργεῖτο B
l. 4. πάντας φαν- l. 6. τῷ κτήσαντι C. B. D
l. 6. ἐκκλάσαι E. l. 8. τὰ μέγιστα εἰπεῖν

F l. 3. ἐνδίδε τῷ C. l. 4. συνκαταφ- B
l. 5. συνήεσαν
l. 6. ἢ μεγάλα γε ἂν συνάξειαν C. A idem habet niſi quod deeſt γε.
μεγ- ἂν συνάξειαν B. D. E
l. 7. ϗ καταψηφίσαι θεὸς C. deeſt ὁ A

G l. 1. σαυτῷ, πίστις ὑπὲρ C. πίστιν A. B
l. 2. ἀνδρεῖας C. A. B
l. 5. εἰ ϗ σὺ C. deeſt σαυτῷ A
l. ult. χρήσομαί σοι ... δὲ ἐὰν C. σὺ δὲ εἰ μὴ A

Pag. 852. Edit. Vet. ἁλωσ. lib. 3. c. 8. §. 4. paulò ante fin. Edit. Nov.

A l. 1. θνήσκεις ἰυδ- C. E. B. D. οἱ δὲ ἄκων A
l. 2. θνήσκεις C. ἐπαγγέλλονται E
l. 7. ἔφη σαφῶν αυ-
l. 8. διαστασιαζ- C. A. D. E

B l. 3. τ τ ρω- ſed ad. τ C. l. 4. ἐξ ἐμοῦ C. A
l. 5. φειδοῖς A. B. D. E. l. 7. ἂν ϗ πρὸς

C l. 1. ἀνδραγαθεῖν C. A. B. D. E
l. 3. ὅταν δέῃ ... ὅταν μὴ C. A. D. E. l. 4. ἐν δ' ἂν ϗ B. D. E
l. 5. ἀναιμεῖν
l. 6. ἀποτιμησόμεν☉
l. 8. ἄμεινον C. E

D l. 1. ἀγωνιστέον
l. 3. deeſt μὴ C. l. 5. οὐδὲν A. l. 8. ἡμᾶς τοῦτο A
l. 5. μέν τοι ζω- E
l. 9. ϗ τοὺς ἐξ ἐνέδρας τιμωρούμεθα. τ C. A. ϗ τοὺς ἐξ B. D. E

E l. 1. ὑβρίζει C. l. 2. μηνίει πάλιν εἶναι εκ- A
l. 6. ἀνθρώπινος περὶ κατασβέσαι δὲ δεῖν deſunt, quæ interjacent C
ὡς ἄνθρωπ☉ A
l. 1. ἀποδράσαντας D

F l. 2. καταλείπωσι
l. 8. δὲ ϗ ὑπήκοοι. C. A. B. D. E

G l. ult. τὰς παλαιὰς θάτερον

Pag. 853. Edit. Vet. ἁλωσ. lib. 3. c. 8. §. 5. paul. poſt med. Edit. Nov.

A l. 3. ῥίπτειν σκε- E

B l. 1. προσθεῖναι A. B. D. E

B l. 2. σωζόμεθα C. A. D. l. 7. deeſt πρὸς τοὺς πολε-μίους A

C l. 8. εἰς ἀνδρείαν

D l. 1. πλήξειν A. B. D. E. l. 2. καλῶν, τ δὲ C
l. 3. δρασόμεν☉ C. B. l. 6. κυκλωθ- A
l. 7. ἐπιστρεφόμεν☉ A
l. 9. παρωλίσθανε C. περιωλίσθανε A. B. D. E

E l. 4. ἐπεὶ δεδ- A

F l. 2. deſunt τῶν μετ' αὐτὸν C. A
l. 7. λείποιτο C. E. l. 8. ἐπὶ πίστει E
l. 9. τ τε ῥωμαίων ϗ τ οἰκ- C. ϗ τ A

G l. 2. deeſt αὐτῷ A

Pag. 854. Edit. Vet. ἁλωσ. lib. 3. c. 8. §. 5. paulò ante med. Edit. Nov.

A l. 1. τὸς δὲ πλησίον B. D. E. l. 4. deeſt οὐκ C
l. 7. τ ὁ πάλαι μαχομένου, ϗ τ ἐν χερσὶ ἐχθρῶν ἀνῃρημένου C. ἀνῃρημένου A. B. E

B l. 3. πλείους ἑαυ-
l. 4. πλείστη δὲ αὐτῇ ϗ παρ' αὐτῷ μοῖρα
l. 7. προσέταξεν εἰς ἀναπίμπειν

C l. 1. δυοῖν
l. 3. αἰχμάλωτον αὐτὸν μόνον σκλ- C. A. B. E
Idem habet D. ſed ad Marg. ut in Ed.
l. 6. τί γὰρ ὅς C. A. B. D. E

D l. 2. δεσπότης γὰρ ὁ ... ἀλλὰ γῆς deeſt ϗ C. γὰρ ὁ A. B. D. E
l. 3. τιμωρία E. l. 8. διηγείρετ☉ A. B. D. E

E l. 1. ἰώσηπον ἐν ἄλλοις κατ- C. A. B. D. E
l. 2. περιτυχ- A
l. 3. ὅτε τὸ ὅπὶ τ ἰωταπατηνῶν.
l. 4. προμαντευσάμενος C. ἑαυτῷ A. ὑφ' ἑαυτῷ B. D
l. 6. τοὺς ἐπ' αὐτῷ C. l. 7. μετὰ τεσσαρακοντα ἡμέρας ϗ ἑβδόμην ἁλῶν A

F l. 1. deeſt ὁ C. A. l. 3. αὐτὸν ἔφη C. A. E
l. 3. deeſt ἂν D. αὐτὸς D
l. 4. ἐσθῆτι B. D. E. deeſt ϗ
l. 5. τε καὶ περ- C. E. B. D. l. 8. ὤκοδον A. B. D. E.
l. 9. deeſt τε A

G l. ult. deeſt δὲ C. deeſt μὲν B

Pag. 855. Edit. Vet. ἀλωσ. lib. 3. c. 9. §. 1. med. Edit. Nov.

Al. 1. φρουρίων
l. 2. erat ut in Ed. ſed corr. χειμεριῶντος E
l. 3. τὸ δ' ὕδωρ ϰ πιεστὸν
l. 5. ἰλυῶδη δ' C. l. 8. ἐμπίπτοντες B
Bl. 7. ἐπ' αἰγύπτου πόντον C. αἰγύπτου A
l. 8. τὴν σύνταξιν C. A. B. D. E
l. 2. καταδήσαντες
Cl. 4. ἐξωτέρω C. A. διατυπώθεν A
l. 5. ἰόππης & ſic ubique A
l. 7. ἑκατέρωθεν
Dl. 1. ἐπιδεικνυ-
l. 2. ἐπαυλίζομενος βορ-
l. 4. κατὰ τοῦτο
l. 5. ἐπὶ τὴν ἕω C. τὸ ὑπὸ τὸ D
l. 6. μελαμβόρειον ϖϐὰ τῆ ταύτη πλωιζ- C. μέλαν βορ- B
l. 8. συνέρραξε C. A. deeſt δ' A
El. 2. μετέωρος δ' ὑπο- C. A. B. D. E
l. 3. τοῦ τόπου C. A. B
l. 4. ἐξωθουμένους C. l. 5. deſunt φορ. τῶν βίαιον ἐκ- κλίνοντες A. B. D. deeſt ἐκκλίνοντες E
l. 7. ὁ ζόφος C. αἰγιαλ- ſed corr. E
Fl. 7. διαφθαρέντων. τὴν δ' ὁ ἀρ- C
Gl. 3. τετρακισχίλιοι A. l. 4. συναυλ- B. E
l. 6. προσομενόνται A

Pag. 856. Edit. Vet. ἀλωσ. lib. 3. cap. 9. §. 4. paulò ante fin. Edit. Nov.

Al. 2. deeſt τε C. ἑπόμενοι μὲν ϰ A
l. 7. διεσώθησαν C. διεσώθη A. B. D. E
erat λογ- ſed corr. γλω- E
Bl. 1. οἰκεῖα A. l. 5. ἠγγέλλετο B. l. 7. προσῆκον ἦν, C. A
Cl. 4. ἐξέρχεσθαι αὐ-
l. 5. ϰ τὰ μὲν τῶν C. A. B. D. l. 7. ἀνειμένοι A
Dl. 1. ἡγεμόνων πλεῖον ἢ … τύχης C. πλεῖον ἢ B. D. E
l. 2. ἐπὶ ζῶντος, ὅσον εὐνοίας ἀποτεθνάναι δοκοῦντος .. ἀ- ναλαμβάνων C
ἐπὶ τὸ τεθν- A
l. 4. εἰς ἀνδρείαν C. A. erat ἀνδρείαν ſed corr. ἀναν- δρίαν E
l. 9. deeſt ἕτερον C. ἕτερον A
El. 2. ὥρμων
l. 3. ἀμυνόμενοι τοῖς μὲν C. ἀμυνομ- A. B
l. 6. ἅμα δ' ϗ C. A
l. 8. deeſt ϰ … δι' αὐτῶν
l. 9. ἐπαγγέλλει C. E
Fl. 2. deeſt μέχρι B. l. 6. ἠγγέλλετο ταραχὴ C
Ib. ἐμέλλησε ταρ- B
l. 7. ἤκαν. ἀμφοτέρας κατ-
Gl. 2. συμφερώτερον E. l. 4. μεταξὺ ὄντος C. B. D. E
l. ult. προσελθὼν πρ- C. εἰσελθὼν A

Pag. 857. Edit. Vet. ἀλωσ. lib. 3. cap. 9. § 7. med. Edit. Nov.

Al. 1. ἐνταθεὶς συν-
l. 2. δεκάρχην συν- C. δεκάρχην συνάπ- A. συνα. B. E.
l. 5. ἐπιθυμίαν A. B. D. E. l. 7. δ' συνα- A. B. D
Bl. 1. δοκεῖν ἀκροβολιζόμενοι C. ἀκροβολιζ- A. B. D. E
l. 4. πᾶς τοιοῦτο
l. 7. τὸ μάχεσθαι C. A. B. D. E
Cl. 1. τε ὅμως πίστιν
l. 7. ἱκετεύειν
Dl. 1. φίλος φρουροῦ C. A. B. D. E. l. 3. δεξιὰς A. D. E
l. 4. ἐνεδίδει
l. 5. ὠργισμένοι
l. 6. λαβόντων δ' τούτων τῶ δήμῳ δεξιάς. C. λαβόντων A
l. 9. καθ' ἡμ- E
El. 4. ὡς πρὸς τὴν πόλιν ϗ τάς τε
l. 5. ὑπήντων E
l. 6. συντρέχει ϗ λυτρωθὴν ἀποκαλ- C. ἀποκαλ- A
Fl. 2. παρήγγειλε C. l. 3. διὰ τοῦτο A. B. D. E
l. 4. ἐγγυωμένοι ἢ σωὶ αὐτοῖς

l. 6. ἀναλαμβάνειν
l. 7. δ' τὴν ταρ- C. A. B. D. E. ταραχωδῶν B. D. E
Gl. 2. ὃ καλεῖται γλυκεῖα πεὸ
l. 3. ὑπερέσιος C. A. ὑπερῷος B. D. E
l. 4. deeſt μὴ E
l. ult. ἐπεραιοῦτο C. A

Pag. 858. Edit. Vet. ἀλωσ. lib. 3. c. 10. §. 1. paul. ante med. Edit. Nov.

Al. 1. ταραχῶν … μετέλαβε. σκαφίδια δ'
l. 3. deeſt τὸ C. A. B. E. deeſt πολλὰ A. πρὸς τε τὰς συμ- A
l. 4. ἐξηρτημένα A. l. 7. προσιῶντες C
Bl. 1. παραδόξαντες εἰς C. l. 3. deeſt τὰς A
l. 4. συνελαύνονται εἰς τὰ σκάφη αὐτῶν ϗ
l. 5. deeſt εἰς C. l. 6. βάλλοντες δυ- B. D. E
Cl. 3. ὑπὲρ ὄγκον
Dl. 2. deeſt ϗ A
Dl. 3. τὰς μὲν γε ἡμετέρας οὐδὲ εἰς
l. 5. ὑπὲρ ἑαυτῶν
l. 6. ϰ δεινῶν
El. 2. ἐργάσασθαι
l. 6. deeſt ὁ C. deeſt ϗ A. B. D. E
l. 8. ἐπὶ τοῦτο … κατ' εἰρήνης C. ἐπὶ τοῦτο A
Fl. 1. deeſt τὸ
l. 4. λογίζεσθαι δ' ϗ πρὸς γυμνίτας
l. 5. ϰ στρατηγ- C. A. B. D. E
l. 6. διαγωνίζεσθαι .. deeſt μὲν
l. 8. παραιτεῖται τὰ
l. 9. deeſt δ' C. πολέμους A. B. D. E. πλέονας E
Gl. 1. ἀνδρεία A. μέν γε ϗ παρ- E. B. D. l. 4. deeſt ἐν C
l. ult. ἀρετὴ ϗ εὐθυμία ϗ τὸ C. A. E. ad Marg. εὐ- θυμία B
D. habet εὐθυμία ſed ad Marg. εὐσέβεια D

Pag. 859. Edit. Vet. ἀλωσ. lib. 3. c. 10. §. 2. paul. poſt med. Edit Nov.

Al. 1. deeſt ἀθρόοις. l. 2. deeſt ὁ
l. 4. παῖς ὁ ἀδελφὸς C. A. l. 5. ϰ ὃ μὴ B. D. E
l. 6. προστίθεσθαι … μὲν οὐδὲν ἐνίκησεν ὑμῶν ὁ φόβος. πολλοὶ γὰρ οἱ φοβηθέντες C. ὑμῶν φόβος A. B. D. E. βοηθήσαντες B
Bl. 3. deeſt τε
l. 8. ἀπονοίᾳ μὴ ληφθεὶς
l. 9. deeſt ἂν A
Cl. 1. γὰρ ἴσα ϗ C. γὰρ ἐν ἴσῳ ϗ A
l. 6. διεξιόντος C. A. B. D. E
l. 8. deeſt συμβαλλόντων … deeſt ἱππέων
Dl. 2. εἴρηται E
Dl. 3. καταλαβεῖν τὸ A
Dl. 4. ἔρως τῆς ἐπὶ C. A. B. D. E
l. 6. πρῶτον δ' ἵππον ἤλαυνεν C. ἤλαυνεν B. D
l. 9. πολλῷ πλ- A
El. 1. deeſt καί τοι E
l. 2. πρὸς ὀλίγον C. A. B. D. E. l. 3. ϰ τῷ ῥοίζῳ A. B. D. E
l. 7. ὡς δε φθ- C. A. B. D. E. προσκείμενος B. D. E
l. 8. πολλοὺς δ' συνήλαυνε πρὸς C. συνελάσαι πρὸς ἀλλή- λους A
συνηλάσαι πρὸς B. D. συνηλάσαι E. ἐμπεσ- E
Fl. 1. πάντα δ' τὰς C
l. 1. πρὸς τὸ τεῖχος φυγὰς E
l. 3. συνεισπεσόντες C. A. B. D. E
l. 4. αὐτὰς πάλιν στάσις C. deeſt αὖθις A
l. 7. πολὺς ὢν ἐβιάζετο deeſt πλέον
l. 8. διωργισμένων C. διωργισμένων A. B. D. E
Gl. 3. θεοῦ δέξασθαι C. A. E
l. ult. οἱ ταχ-

Pag. 860. Edit. Vet. ἀλωσ. lib. 3. c. 10. §. 4. paul. poſt med. Edit. Nov.

Al. 1. λήμματος C. A. B. D. E. κινδύνου E
l. 4. τὴν τῶν ἡμ- C. A. B. D. E
l. 5. τοσοῦτον C. A. πρὸς τῷ νικ- B. E
l. 8. ἐλάσας πρὸς τὴν. deeſt πρῶτος A
Bl. 3. ὑπέμεινεν … deeſt μὲν C. ὑπέμεινε A. B. D. E
l. 6. ἐκτείνοντο μὲν οἱ ἐπι-

l. 8. deeſt μὴ
C l. 2. βιβλιοθήκας A. l. 5. deeſt ἐπεὶ B
D l. 3. λαθοι
l. 5. πράξειν ἐπὶ C. A. l. 6. ἡ ἐγένοντο A
l. 7. πλῆθος
l. 8. φρονεῖν μὲν ἀπὸ τῆς C. B. ἀπὸ τῆς A. D. E
deeſt μὲν E
E l. 1. ὄρος ἔχοντα τον-
l. 2. πρὸς τούτοις C. ἡ pro τε. A. B. D. E
l. 8. οὐκ ἀποδοχεῖ
F l. 2. πρὸς τοῖς
l. 3. καὶ εἶδεν C. l. 4. πάνυ B. D
l. 5. κρυπτῶς ἐκ τῆς καλουμένης φιάλης C. κρυπτῶς A
l. 8. φιάλη καλεῖται C. l. 9. deeſt ἀεὶ A
ἐτύμως φιάλη E. B. D. τροχοειδ- B
G l. 5. οἱ παλαιοὶ γῆν- C. l. 2. deeſt τινος A
l. 4. τὸ πάνιον A. B. D
l. ult. ἀναχθέντα ὑπὸ C. ἀναπεχθ- A. πανίῳ B. A. D
Pag. 861. Edit. Vet. ἁλωσ. lib. 3. c. 10. § 7. paul. ante fin. Edit. Nov.
A l. 1. παρεξέτεινεται C. l. 2. πλεῖστον A. τῶν … πλεῖστον B. D. E
l. 4. τῆς μεχωνίτιδος
l. 6. μετὰ πολὺ ἰκμάδα
B l. 2. ποιότητα E. l. 4. διαφόρους. καὶ ῥεῖαι μὲν C
l. 6. συκαί τε καὶ ἐλαῖαι, καρύαι αἱ πλη- C. συκαί τε καὶ ἐλαῖαι A. E. συκαῖ D
C l. 2. ἀντιποιουμένη ὑπὸ C. deeſt μόνον A
l. 7. τὴν τῶν ἀέρων εὐκρασίαν
l. 8. καφαρναούμ C. καφαρναοῦν A. καὶ φαρναούμ B
καφαρναούμ D. E.
D l. 2. ἐπεὶ καὶ γονεῦσι τῆς κατὰ … παραπλήσιον
l. 3. ἡ παρατείνει ὑπὸ χωρίον τῶν τῆς C. παρατείνει τῶν τῆς E. A. B. D
l. 5. μὲν ἐν οὕτω A
l. 7. τῆς κατὰ λιμ-
E l. 6. καὶ παροξύνοντας εγ- C. ἔβαλον D
l. 8. ταῖς τε γὰρ χερμάσιν C. B. D. E
F l. 1. οἱ γὰρ πεφ- … καὶ ἔφιλοι
l. 2. ἐγένοντο
l. 4. τοῖς σκάφεσι C. B. D. E. τῶν ἢ διεκπλέειν πειρ- A
διεκθεῖν (διεκπαίειν) ſic E
l. 7. ἐναπολειφθ- C. ἐναπολειφθέντες A
G l. 1. περιβαίνειν
l. 2. περιμένειν
l. 6. ἡ πολλοὶ τῶν ἐν αὐτῇ C. l. ult. ἐκπηδήσαντες A. B. D. E. εγκλ- E
Pag. 862. Edit. Vet. ἁλωσ. lib. 3. cap. 10. § 9. paul. ante fin. Edit. Nov.
A l. 4. ἐδμή ποτε καὶ B. l. 5. ναυαγίων ἅμα καὶ δι- C. A. B. D. E
l. 7. διεφθάρησαν C. l. 8. μὲν ἂν εκ- A
B l. 2. ἐπὶ τῆς πο- C. A. B. D. E. l. 3. deeſt ὑπὸ A. C. B. D. E
l. 7. ἐπεπέπλευτο C. A. B. D. E
l. 8. τὴν ἄφεσιν
l. 9. ταρειδος
C l. 2. ἡ οἱ E. l. 2. εἴτε καὶ διαφεύξονται A. κἂν διαφεύξονται B. D. E
l. 6. ἀνέξομαι C
l. 7. προσελθ- A
l. 8. μὴ ἡ κατὰ ἰουδαίων ἀσεβοῦς
D l. 1. deeſt περὶ A. l. 4. τιβεριάδος C
l. 5. ἀσφαλῆ C. l. 8. ἀποκλίνουσιν E
E l. 1. διακοσίους ἑπτακισχιλίους ὄντας C. ἑπτακισχιλίους A. χιλίους E
l. 2. ἐπιλέξας τοὺς ἰσχυροτέρους ἐξακισχ- C. A. B. D. E
l. 3. ἔπεμψεν ἰσὸν ἰσθμὸν A. l. 4. deeſt ὄντας A
l. 8. καὶ ἱππικοὶ C. l. 9. γαμάλιτιδος B

LIB. IV.

Pag. 863. Edit. Vet. ἁλωσ. lib. 4. c. 1. § 1. princip. Edit. Nov.
A l. ult. λίξεως αὐτῇ ἡ λῦ
B l. 1. σύγανις E. ſic infra
B l. 2. ἐκ τῆς γαυλανίτιδος ἀμφότερα. τὰ γὰρ ἄνω καλούμενα γαυλανᾶ C
ἐκ τῆς γαυλ- A. B. D. E
l. 4. τῇ σεμεχωνίτῃ τῆς σαμαρειτῶν λίμνη
l. 5. σταδίων, διο- C. στάδιοι A. B. D. E
l. 7. αἱ τρίφυσι C. B. l. 8. καλούμενον γαυλανᾶ αὐτὸ B
l. 8. προπέμπουσι … συγάνην C. προπ- A. σύγανιν E
l. 4. τῇ δυσκολίᾳ …. deeſt γὰρ
D l. 3. κατ' ὄρθιον ἢ C. l. 4. τοῦτο ἢ εκ- E
l. 6. προσαρθέν
l. 7. δεδογμένα πεπόνηνται δυσμῶς ἐπ' ἀλλήλοις C
ἐπαλλήλοις A
l. 9. εἰς αὐτὴν. κρημνὸς ἦν εἰς E
E l. 3. deeſt κρημνὸς A. l. ult. δυσμάχητον C
Pag. 864. Edit. Vet. ἁλωσ. lib. 4. c. 1. § 2. princ. Edit. Nov.
A l. 1. deeſt ὁ A. l. 3. τῷ κατὰ … πολλοὶ ἢ ελ- C.
l. 8. τῆς ἀυμαοῦς θέρμα λεγ- omiſſis mediis.
B l. 3. ἄνεσιν A. B. D. E.
l. 3. ἐπιτηδείους ὥστε ἀφα- A. B. D. E. deeſt ὁ D. E
l. 4. φυλακὴν C
l. 6. καθίση καὶ C. A. B. D. E. l. 8. ὑπὲρ αὐτοῦ A. B. D. E
l. 9. ἀνατολαῖς ὑπὸ μέρος C. αὐτοῦ μέρος E. A. B. D.
deeſt ὅπερ A. B. D. E
C l. 4. τὰς φάλαγγας C. καὶ τούτῳ E
l. 6. ἀφεστῶσι
l. 7. ἔγγιστα
D l. 2. τὴν κάθοδον καὶ … deſunt τῆς κατὰ τὴν πόλιν C. ἀπολη- D
E l. 2. ἐπιμένοντο
F l. 1. τῶν ῥιφθέντων
l. 7. προσανειμένοι
G l. 1. ἀμύνεσθαι E
l. 4. ἴσφαγον C. κατηρείπωντο A. B. D. E
l. 6. ὑπ' αὐτῆς
l. ult. τούτῳ πλείστους διέφθειραν
Pag. 865. Edit. Vet. ἁλ. lib. 4. c. 1. § 4. paul. poſt med. ſeq. Edit. Nov.
A l. 2. κατεχωννύοντο B. l. 4. συνεργίαν E. A. B. D.
A l. 6. ὑπέκειντο E. l. 6. τὰ εἴσω C.
l. 7. καί τοι καταλισθάνοντας D. ſed ad Marg. habet καὶ τοὺς καταλισθάνοντας D. l. 8. ὑπερθε A
B l. 1. πλεῖα ἦν C. A. B. D. πλεῖον E
l. 4. δυσθανάτων
l. 8. ἀνηρεῖτο, καὶ C. l. 9. ἀνδρείαν A
C l. 2. καθειργομένην ὁρῶντα B. D. καθειργομένην ὁρῶντι E
l. 3. ὁρῶντι περὶ τῷ στρατηγῷ τὴν C. κατειργομένην ὁρῶντι A
l. 6. μετ' ὀλίγον C. l. 7. παῖς αὐτοῦ B. l. 8. λυκανὸν B
l. 8. ἐν συρίᾳ B
D l. 9. ὑπὸ πόδας
E l. 2. ἐν οἷς ὁ δεκάρχης C. deeſt ὁ A. l. 3. ἀφ' ἧς B
l. 6. ὄνομα γάλλος
l. 9. deſunt περὶ δεῖπνον … ἢ περὶ C. In A erat κακὰ ſed corr. καλὰ A. καλὰ B. D. κακὰ εἰργάσαντο τῶν E
F l. 5. deeſt τε C. l. 6. τοιαύτη B
l. 7. αἰδούμενος C. A. E. l. 8. καταλ- deeſt εγ A
αἰδούμενος D
G l. 1. καθ' αὐτοῦ C. l. 2. ἀνδρείως A
Pag. 866. Edit. Vet. ἁλωσ. lib. 4. c. 1. § 6. paulò ante med. Edit. Nov.
A l. 1. κατεπλήσσετο
l. 8. τῆς ὀργῆς
B l. 1. ἱστάμενοι C. ἱσταμένους A
l. 4. deeſt ἢ
l. 5. ἀπαγόμενοι τῆς C. l. 6. deeſt τῆς ὁρμῆς A
C l. 3. poſt hæc verba τὴν ἢ ἀρίστην deeſt unum folium in MS. A
l. 8. τοῖς ἢ γαμ- C. B. D. E
D l. 5. ὄντο μὴν εἰς τὸ

l. 6.

l. 6. ϗ τὰ περ- ...: deeſt οἱ γλυκιώταῖοι C. ϗ τὰ περ- B. D. E
l. 8. λοιποὶ τ̃ ῥωμαίων
E l. 1. εἰσβαλὰς .. διέδρασκον
l. 3. εἴπερ οὐκ C. ἤπερ B. l. 7. deeſt ǯ
l. 9. ἔτοι μὲν
F l. 3. τετειχισμένον
l. 7. ἐπὶ τοῦτο
Pag. 867. Edit. Vet. ἄλωσ. lib. 4. c. 1. §. 8. paul. poſt med. Edit. Nov.
A l. 1. ἀφυλάκτως
l. 5. ὑποτεμνόμενον C. l. 6. καταλαβόντες B
l. 7. ἔφυγον C. B. D. E. l. 8. αὐτοῖς E
l. 9. παρέδωκαν
C l. 2. ἐκκυκλώσαντες
l. 5. deeſt οἱ C. ἔφυγον E
D l. 6. εἰσέβαλον ἕως τρίτῃ ϗ εἰκάδι C. τρίτῃ ϗ εἰκάδι E
l. 9. αὐτόν ῥω-
E l. 1. εἰς ϗ πεζὰς A. l. 3. δειλῆς ǯ C
F l. 2. τ̃ φονευ- ... αἷμα πᾶσιν ἀπέκλυσε C. τ̃ φον- H
l. 6. εἰς ἄπυρον C. l. 9. προσβα- A. B. D. E
G l. 1. ἐκάλυπ. αὐτοὶ ǯ δι' ὕψος C. πέτρας D. A. B. δι' ὕψος A. E. B. D. ϗ λίθοις κατ- E
l. 2. deeſt ǯ A. E
l. 3. τὰ μὲν ῥωμ- C. A. B. D. E
l. ult. προσβαίνοντας
Pag. 868. Vet. Ed. ἄλωσ. lib. 4. c. 1. §. 10. paul. poſt med. Edit. Nov.
A l. 2. ὡς ǯ χεῖρα προ- C. ὡς ǯ A. B. D. E
l. 3. προσβολῆς απ-
l. 7. τὸ αὐτὴ .... ἀπεώσαντο
l. 8. ῥωμαίων ἀρχὴν ἐργῶν τ̃
B l. 2. ǯ τερψαντες
l. 3. ǯ πλείους γυναικῶν
l. 4. deeſt ἀδελφῆς
l. 5. ἀνδρὸς ἦν ἐπι- C. ἰωακίμυ A. B. ἰωακείμου D. E
l. 6. deſunt φίλος τυγχάνων C. A. B. D. E
l. 9. πολλοὶ ǯ C. ἐσφενδόνων A. E.
C l. 2. ὑπερβορείν
l. 4. πολίχνης C. D l. 1. deeſt ǯ A
D l. 2. ἀποσφάζειν ϗ συνεχρότει λαθεῖν τινὸς
l. 3. deeſt τὸ
l. 5. ἀγαπῶν τ̃
l. 6. ὑπέθεσαν. ὑπὸ ... γέγονα C. D ad Marg. ὑπέθεσαν.
E l. 1. τὸ δ' ἐκεῖνον ἀπαίρει deeſt τάγμα
l. 6. ὀλίγων αὐτῷ C. αὐτῷ A. l. 8. προσαν- E
F l. 5. ϗ διὰ τειχῶν
l. 6. πρηνεῖ τ̃
l. 8. προεσπασμένῳ C. προεσπασμένῳ A
G l. 1. ἀναιδῶν τὸ
l. 3. συναποθνήσκειν C. A. B. D. E. οἴκιον E
l. 4. διαρρήσασα C. A. D. E. ἐβιάζετο A. E
l. 6. τότε πλεῖον E
Pag. 869. Edit. Vet. ἄλωσ. lib. 4. c. 2. §. 2. panlò poſt pr. Edit. Nov.
A l. 6. ταῖς αὐθαδείαις A. l. 7. ἐλπίδι C. A D habet ἐλπίδα ſed ſuper α add. ι.
B l. 2. οὐδὲ γυν-
l. 3. μὲν οἱ pro μόνος
l. 6. προείληπτο
C l. 1. προσπλεύσας C. D. habet ἀπιστοῦντας ſed ad Marg. ἀποστατοῦντας
ἀποστατοῦντας E
l. 3. αὐτῶν ὑπο- ... χειρώσασθαι τ̃ ω- C. χειρώσασθαι A. B. D. E
l. 4. ὅπλον κοινὸν αὐτοῖς, ὥσπερ ϗ τὸ ... αἰθεριστικὸν
l. 6. οὐδὲ ῥωμ- ... deeſt ἐστιν C. εἰς ἁρπαγὴν B. τε pro ǯ E
ῥωμαίοις E
D l. 3. ἐξ ὧν περ-
l. 4. deeſt αὐτοῖς C. deeſt ǯ A
l. 5. παλαιὸν ἰδὼν, πε- C. A. B. D. E
l. 7. τοιούτοις ἐσωφρονίζετο τ̃
l. 8. τ̃ αὐτοῦ C. τοῖς ἐπ' αὐτοῦ E
E l. 2. deeſt ἦν τὸ C. deeſt τὸ B. D. E
l. 3. deſunt τ̃ & ὄλεθρον
l. 5. πρὸς κινδυνοῖς C. κινδύνοις A. D. E. l. 7. deeſt τε A
l. 8. τὴν ὀχυρωτάτην τὴν πρὸς ... ἐφοδίαν
F l. 7. καταστρεχομένῳ τ̃ αἰχμ-
l. 9. τ̃ ἐσομένων E
l. 8. ἐπιλείποντο C
φόβοις, οἱ συνεξελθόντες εἴποντο. περ- E. A. D. Idem habet B. præter οἱ
l. 9. ἦσαν αἱ ολ- A
G l. 4. ἐκ ǯ ψόφου δρόμον
l. 5. καθάπερ δὴ παρ- ... ἀσφάλειαν
Pag. 870. Edit. Vet. ἄλωσ. lib. 4. c. 2. §. 4. paul. poſt med. ſeq. Edit. Nov.
A l. 1. προσαναπ- A. l. 2. deeſt γυναικῶν C. A. B. E. D
l. 5. καταφυγεῖν C. l. 6. deeſt τ̃ A
l. 7. ἕκαστον E
B l. 2. ϗ μετὰ τ̃ τέκνων ϗ γυναικῶν C. μετὰ τ̃ φρενῶν περ A. D. E. ſed D. ad Marg. ut in Ed. ἀνεφύμων D
μετὰ τ̃ γυν- B
l. 4. τίσασθαι τ̃ E
l. 5. τε φείσασθαι αὐτοῦ ϗ ... ἐπιλαμπο-
C l. 1. τ̃ ǯ συμπαρόντων
l. 3. ἀνήγαγον. ὁ C. ἐπὶ τὸ μὴ A. l. 5. ἔχειν A
D l. 1. καταλήψεσθαι ... πολέμους
l. 4. διαφθείρειν τὰς
l. 6. ἄξιον αὐτῷ συναπολεῖν
l. 7. ὁ δεῖ C. σωφρονίσαι A
l. 8. αἰδούμενος
l. 9. φρονεῖ
E l. 3. μὲν οὖν οὕτως C. A. E
l. 5. ǯ ἰωάννου C. A. B. D. E. ἐπειδὴ ǯ τὰ A
l. 7. συμφθεγγόντων E. l. 8. ἀνεπυνθάνοντο A
F l. 2. ǯ ἐν κακοῖς C. ǯ ϗ ἐν A. B. D. E
l. 3. πολεμήσοντας E
l. 4. ϗ αἴχιστον ἀσυλλόγως προ- C. ϗ αἴχιστον A. B. D. E
l. 7. παρεδήλου
l. 8. εὐσχημόνων C. καλυμμάτων E
G l. 2. ὁ μετρίως ... τ̃ αὐτῶν
l. 3. τὰ τειχ- C. A. D. E
l. 4. deeſt μὲν
καταληφθ- deeſt ἦττον C. καταληφθ A. B. D
l. 5. ἦγε
Pag. 871. Edit. Vet. ἄλωσ. lib. 4. c. 3. §. 1. paul. poſt med. Edit. Nov.
A l. 3. ὑπερβῆναι ποτὲ C. l. 4. περὶ τὰς γαλ- κώμας B
B l. 2. deeſt ἦν
l. 6. εἰς ἄμυναν ϗ ... παρέσαντο τε αὐτοὺς ϗ φρουρεῖ C. παρέσαντο τε αὐτοὺς A. B. D. E
C l. 1. ὅσοι τε C. A. B. D. E
l. 2. ἐπίσημον C. A. B. D. E
l. 4. deeſt μὴ C. A. B. D. E
l. 7. κατὰ τὸ πλ-
D l. 1. ἐπιθυμεῖ A. B. D. ἐπιθύμων E
D l. 2. γηραιῶν ἐπιχωρίων media deſunt C. l. 3. ἕκαστος A. B. D. E
l. 6. μηδὲν αὐτοῖς ῥωμαίων C. A. B. D. E
l. 8. ῥωμαίοις E
E l. 2. προσημαίνοντο τοῖς A. l. 5. παρεισφθείροντο C. E. A. B. D
l. 6. πᾶν ἀπαραιτήτως δεχομένων C ἀπαραιτήτως A. B. E. Idem habet D. ſed ad Marg. ut in Ed.
l. 7. τοὺς ἐπιχεομένους C. A.
ἐπιρρ- E. ἐπ' οἰκείας E
F l. 6. οὐδὲν ᾗ ἔτι τῶν
l. 8. ἀντιμέτρων E
l. 9. λαθραίως, οὐδ' ἐπὶ
G l. 1. ǯ βασιλικοῦ
l. 2. ϗ τὰς δημο- ... πεπιστεῦσθαι C. B. D. ἀνασταυροῦντο A. ϗ τὰς A. E. D. B

l. 4. τούτῳ λιπεῖν τινὰ … σοφῶν ἦν μεγάλη … ϗ τοῦτο τὸ C
σοφῶν ἦν μεγάλη A. μεγάλη B. ϗ τοῦτο τὸ B

Pag. 872. Edit. Vet. ἁλωσ. lib. 4. c. 3. §. 4. paul. ante finem. Edit. Nov.

A l. 1. deeſt ἐ C. deeſt ȝ A
l. 2. καθ' αὐτῶν
l. 8. deeſt αὐτοὺς
B l. 1. περιχαρέντων. τῆ ταχυθὲν δοχεῖον E
B l. 1. εἰς φόνον A. l. 2. γλῶσσαι. οἱ ȝ ἐ συν- C
l. 4. τοὺς συνειλημμένους. προσκομιζόμενοι ȝ ἐν τηλικούτῳ μεγάλως ἀπεψεύδοντο, ϗ προφάσιν διαλεχθῆναι αὐτοὺς C
l. 4. τοὺς εἰργμένους A. B. D. E.
l. 6. γὰρ αὐτοῖς ῥωμαίοις A
l. 8. κατ' ὀλίγον ȝ ἐπηλαζ- C. A
C l. 1. τοσοῦτο B. D. l. 2. ἐκείνους ἀποστείλαι προσλαβεῖν … deeſt ϗ C.
l. 4. ϗ τῶν E. l. 5. ἀγῶνος D. E. l. 6. τυχεῖν B
l. 7. τοῖς παρατυχοῦσι. συνίκεσαν
D l. 4. μεμιασμένοις ποσὶ A. E. μεμιασμ- B. D
l. 5. ἐπαναστάμενοι .. ἤδη ϗ ȝ C. l. 5. εἰς τὰ ἅγια A
l. 6. γυμνίτατος
E l. 2. παρεισκρίνασθαι
l. 3. ἱερατεύειν τὸ τῆ
l. 8. τῆ ἐπιβολῆς C. A. E
F l. 2. ἀρχὰς διὰ τῆ καθισταμένων
l. 3. τῆ ἱερατικῶν C. l. 4. ἐνιαυτὸν A. ἐνιαυτὸν B
l. 5. τύχης μάλιστα διαδεξόμενος αὐτῶν C. διαδεξάμενος A
l. 6. φανεῖ τις .. σαμουὴλ
l. 7. μόνον οὐκ ἐξ ἀρχιερέων, ἀλλ' οὐδὲ
G l. 1. χωρεῖς αὐτοῦ ἀκ-
l. 3. τὴν ἱερὰν C. A. B. D. E. l. 5. deeſt ἐ παιδία A
l. ult. δακρύειν ἐποίει.

Pag. 873. Edit. Vet. ἁλωσ. lib. 4. c. 3. §. 8. med. Edit. Nov.

A l. 3. γοερὸν C. l. 5. deeſt ϗ A
l. 7. ϗ καθεῖρξαι C. E
l. 8. ϗ γαμαλᾶ μὲν υἱὸς ἱερεὺς C. A. in A. deeſt ϗ. μὲν υἱὸς ἱερεὺς B. D. E
l. 4. τὰ κάλλιστα E
B l. 2. ἐκκλησίαν εἰς E
B l. 3. ἄλλως ζηλώσαντες C. ἄλλως ζηλώσαντας A. B. D. E
l. 4. ὑπερβαλλομένους A. D. ὑπερβαλλομένους B. E
l. 6. καταλείψει E
l. 9. δυσεπιχείρητον … ὑπολαμβάνει
C l. 3. ἡ πάλιν C. A. B. ἢ D. E
l. 6. τὴν ἱερωσύνην
l. 7. καλούμενον
D l. 1. ὑπομείνασι σύγκλησιν .. deeſt ἐ C. ὑπομείναντας σύγκλησιν A
σύγκλησιν B. D. E
l. 4. γὰρ δεῖ ἐ ζῆν
l. 5. deſunt ϗ τυπτόμενοι σιωπᾶτε
l. 7. τί ȝ μεμφ-
l. 8. deeſt οὐκ ὑμῶν C. ὑμῶν ϗ τῆ ἡμετ- A
E l. 3. ἐπιτρέψαντες C. ὑπεστρέψατε A
l. 6. ἐφ' ἁρπαγαῖς … ἀλληλοφονίας C. παροξύνατε A
F l. 2. ὑφ' ἡμῶν A
F l. 5. ἐπιδόμεθα τοῦτο κακίας καθ-
l. 6. ἀεὶ θέματος
l. 9. omittuntur τοῖς ἀνοσίοις τοῖς C. deeſt αὐτοὺς A. B. D
G l. 5. deeſt γὰρ

Pag. 874. Edit. Vet. ἁλωσ. lib. 4. c. 3. §. 10. paul. ante med. Edit. Nov.

A l. 1. προσεμβῆτε ἵνα
l. 2. μὲν ἂν οὕτω A. E
l. 2. οὕτω τὰ στρατεύματα … πρὸς τοσούτους
B l. 1. ἡμῶν A. B. E. l. 6. πολεμίοις δι- C
l. 9. διελέγχει τὸ πρότερον, λυσιτελὲς ἦν ἐ σύμφορον
C l. 1. deeſt ὤν A. B. D. E
D habet ad Marg. ἠτίμασαν D
C l. 5. ἀστείγητα ἦς … ἠτίμασαν τυ- C. ἀναστίγητα A

l. 7. ἐπεὶ ȝ A
D l. 1. ἡμετέρων C. ὑπ' ἐκείνων A
l. 2. ἀπηνὴς ȝ C. A. B. ἀπειὴς D. E
l. 4. δακρύων E
l. 8. τῆ ὅρων C. l. 9. ἤθων B
E l. 7. ἑτοίμως D. E. τάχιστα E
F l. 3. ἐπανέστησε C. A. B. D. E
l. 4. ἥκειν πον-
l. 5. παροξυνθέντες ἐπ' αὐτοὺς ἃ deeſt ταῖς ἔργοις
l. 6. deeſt ȝ
l. 9. αὐξηθήσεται
G l. 1. πονηρῶν, ϗ πρὸς … l. 2. αὐτομολοῦντες
l. 2. ἐξαίφνης C. l. ult. ἂν ὑμᾶς E

Pag. 875. Edit. Vet. ἁλωσ. lib. 4. c. 3. §. 10. paul. ante fin. Edit. Nov.

A l. 1. προσβαίνομεν C. B. D. ἐπ' αὐτοὺς A. B. D. E
l. 3. στρέψει deeſt αὐτὰ A
l. 5. δυσσεβεῖς
l. 6. deeſt ἐ C. deeſt ȝ A. l. 8. ϗ pro ἡ A
B l. 1. deeſt ἐ τῆ ἁγίων
l. 2. ἐπίνοιαν C. B. deeſt ὑμῶν A
l. 3. ὄψεσθε φειδομένων
l. 8. ἐλπίσαντες
l. 9. προσηρεῖτο C. E. ἑτοίμως A. B. D. E
C l. 2. καθ' ὃν
l. 3. ἦν προθυμότατος
l. 5. πυνθανόμενοι τὴν … deeſt γὰρ C. πείθομενοι B
D l. 2. ϗ τὸ μὴ C. l. 3. συγκροτηθέντας A
l. 7. αὐτοῖς τὴν C. B
E l. 5. τερατώδεις τὸ ἐγίνετο C. A. B. D. E
F l. 1. ἐκείνων ἅμα C. ἐκείνων A. deeſt ἐν A. E
l. 2. ὑπέλαβον οἱ λῃσταὶ ſed τα corr.
l. 3. deeſt αὐτὸ A. l. 5. deeſt μὲν B
l. 7. ἀνεχώρουν. l. 10. τὰ ἐνδότερα B
G l. 1. προσβαίνοντες A

Pag. 876. Edit. Vet. ἁλωσ. lib. 4. c. 3. §. 12. paulò ante fin. Edit. Nov.

A l. 1. προηγοῦνται
l. 4. μὲν ἡ ἀναγ- C. A. D. E. l. 7. ἀντ' αὐτῶν A
B l. 3. τοῖς πράγμασι. ϗ δή ποτε τὰ ȝ δήμου φρονεῖν C. τοῖς πραγ. ἐ δή ποτε A. B. D. E
l. 5. συμπαρῆν C. deeſt μὲν ante σὺν A. B. D. E
l. 7. διηγγέλλετο τὰ
C l. 1. μηχανωμένῳ
l. 3. deeſt αὐτῷ
l. 6. κατεῖχε. συν-
l. 7. deeſt αἰσθανομένους C. deerat etiam in A. ſed add. ad Marginem.
Ib. ἅπαντας A. B. D. E
D l. 1. ȝ ἀγγέλλοντες ὄντων. ἀπο- C. τὴν πρὸς ὑποψίαν deeſt ἱκανὴν A
l. 3. τῆ δυνάμει deeſt ὄντας C. ῥᾷδιον ὄντα δυνατὸν A
l. 4. ὑπεζωσμένοι τε A. B. D. E
l. 5. ἰδίᾳ τε αὐ- C. l. 6. εἰς pro πρὸς A
l. 8. συγκαταλύεσθαι
E l. 2. εἰς συμβουλὴν
l. 3. deeſt ϗ
l. 5. τὸ ἱερὸν μὴ ȝ C. τὸ ἱερὸν D. E. l. 6. ἐπ' αὐτῷ E
G l. 1. deeſt ȝ A. l. 6. ἀνάπαλιν E. l. 7. πορίσασθαι E

Pag. 877. Edit. Vet. ἁλωσ. lib. 4. c. 3. §. 12. paulo poſt med. Edit. Nov.

A l. 3. τὸ μεγαλεῖον
l. 8. αἰεὶ ἐκείνων C. ἐκείνων αἰεὶ ἐ φι- A. ἐκεῖνον ϗ φιλ- B. D. ἐκείνων ἐ φιλ- E
B l. 1. ϗ θυσιαστήριον τεθυμιαμένων
l. 2. ὑπὸ πλείους ἂν αὐτῷ
l. 4. ἀθρόους ȝ δεδιασ-
l. 7. ἰδίως παρ-
l. 8. ϗ ἀπειλὴν
C l. 2. ἦσαν, ἀφειδὴς γένος … ἑκάτερον C. γένος D. A. B. φαλακροῦ B. D. E
l. 3. πρὸς ταῖς ἰδίαις τὰς κοινὰς κατ' αὐτῶν
l. 6. ῥωμαίοις .. ϗ γὰρ ȝ ἐν
D l. 6. σύντομον εἰς ὄλεθρον μὲν προ- C. σύντομον A. B. D. E
l. 9. βεβαιοῖ A. B. D. E

E l. 1.

E l. 1. βοηθήσωσιν C. l. 2. ῥωμαίους E
l. 3. deeſt δὲ B. E
l. 8. πληθύς-
F l. 4. ὅπλα κοινὴν A. l. 7. deeſt αὐτῶν C
G l. ult. πρὸ δὲ ... καθλᾶ C. ἡμῖν θεωρία καὶ φιλ- A.B.D.E
D. habet ad Marg. καθλᾶ
Pag. 878. Edit. Vet. ἁλωσ. lib. 4. c. 4. §. 3. princ. Edit. Nov.
A l. 1. κλεινοῦ
l. 2. ὁ δὲ φίλος τὸ
l. 4. φυλακήν
l. 8. παρεσχηκότων
B l. 1. τὸ συμπ- C. A
l. 2. παρῆγ' σοῦ l. 4. ἐπιμεμνηῦτας A
l. 7. ὁμοίων τοι καλ-
l. 8. οὐδὲ γὰρ
l. 9. συγγνώμην
C l. 2. γὰρ θαύμαζε C. γὰρ ἀθύμαζε καὶ A. E
l. 3. ἰδίας οὔσας
l. 5. λεληθέτος παρεισέδυσαν C. λεληθότας D
l. 6. λῃσαὶ δὲ ὑπερβολῇ ἀσεβ-
l. 7. deeſt καὶ τὸ C. καὶ τὸ ἀβέβηλον ἐδ- ad Marg. ἅγιον A. D. habet ad Marg. ἀβέβηλον
l. 8. μεθυσκο-
D l. 2. deeſt τῶν ὅπλων A. l. 3. καλλίστης μὲν τῆς C
l. 3. εἰς ἱερεῖς A. l. 4. κατὰ τῶν αἰχ- II
l. 5. deeſt γὰρ C. A. B. D. E
l. 6. ὁρᾷ C. A. B. D. E
l. 7. τὸ νικῆσαι C. deeſt δήποτε καὶ A. deeſt καὶ D. E
l. 8. ὑμᾶς καὶ οὕτω B. D. E. μηδὲ γὰρ E
E l. 7. τοῖς ἔξωθεν A. B. D. E
F l. 1. τῆς πορθουμένης C. l. 2. γε deeſt E
l. 5. προπολεμ- C. προσαπολύμενον ἑαυ- A. D. E
l. 7. ἀποσάντες B
G l. 1. ὑποχειρίους C. πεπ. ἡ γαλιλαία ὑποχείριος γενομένη. φε- A
l. 3. deeſt μὲν C. l. 4. πολεμούμενος δ' ἄνωθεν καὶ B
l. 6. φασὶν ὑμᾶς
Pag. 879. Edit. Vet. ἁλωσ. lib. 4. c. 4. §. 3. paul. ante med. Edit. Nov.
A l. 2. πραγμάτων E. l. 4. συναπεσ- B. D
B l. 1. ὑμῶν οὐδεὶς
l. 2. ἀναφαίρεσιν
l. 3. οὐδεὶς απεσατυρ-
l. 5. τί δὲ C. A. B. D
l. 8. δυσανασχέτων
C l. 1. ἡμαρτον
l. 2. deeſt κακὸν C. A
l. 4. πάρεσαι μετὰ
l. 7. deeſt ἐπὶ C. A. B. D
D l. 7. ὁ γενέσθαι τῆς τῶν αἰτίας C. γέγονε A
E l. 4. ταμεῖόν τε A. E. l. 7. συνδεδημέν- C
l. 8. τε pro δ' A
l. 8. ἀπογινώσκει δήμοις τὸ δήμους C. δήμοις τε δήμους A. B. D. E
F l. 3. συνεξαίρειν τοὺς ἀλητ- C. A. B. D. E
l. 6. αἰδεῖσθε ... πάρεσαι C. ἀλλά τι παρ- E
l. 2. ἀναιδέσι E. μεταδιδ- E
G l. 2. παρ' ἡμῖν C. E. l. 5. δεῖ, πρῶτόν ἐστι καταλ. ἀμφοτέρους A
l. 6. ἐπεμβαίνειν E. A. B. D. ἑτέρους B
Pag. 880. Edit. Vet. ἁλωσ. lib. 4. c. 4. §. 3. paulò ante fin. Edit. Nov.
l. 1. συμβαίνειν. οἱ γὰρ C. deeſt ῥωμαίους A
l. 2. ὑπονοεῖται διηλέγχθαι C. ὑποπτεύεται διελέγχθαι ... ſic E
l. 3. διαβεβλημένων πεφωρασμένους media deſunt E
l. 4. τῇ μητροπόλει C. l. 7. deeſt τούτων B
l. 8. θαυμάζητε A. B. E
B l. 1. μὲν ὁ εἰ C. A. B. D. μὲν ἂν ὁ E
l. 6. μόλις αὐτῶν τῶν οἰκείων κατασ-
C l. 3. deeſt δὲ C. A. E
l. 7. deeſt καὶ ... ἀποκλείειν
D l. 1. ἀναπεπταμένην
l. 3. deeſt τὸ C. τὰς σφαγὰς B
Tom. II.

l. 5. ἀτυχήσαντες E. l. 7. ἐξ ὑποψ- B
E l. 1. ἀθρόως ἀποκλείσαντες μὲν τὴν C. ἀθρόοις B erat ἀθρόοι ſed cor. ἀθρόως οἱ D
l. 3. συνεστῶσι A. B. D. l. 4. ὑφ' ἡμῶν C
F l. 1. θαρρεῖν- C
l. 6. τηρήσομεν
l. 7. προπολεμήσομεν
G l. 1. ἡμῶν ἡ A. B. D. E
l. 2. ἐλευθερία φρονήσαντες μεταβάλλεσθε
l. 5. erat ῥωμαίοις ſed ſup. poſitum ἰδουμαίοις B.
l. ult. τὸ τῶν ζηλ- C. A. B. D. E
Pag. 881. Edit. Vet. ἁλωσ. lib. 4. c. 4. §. 5. paulo ante fin. Edit. Nov.
A l. 6. λαμπροτάτοις B. l. 8. deeſt στεφάνης C
B l. 5. ἄνασον νενικηκότα
C l. 1. ἰδουμαῖοι συναπερρίφθησαν E. C. B. Idem habet D. ſed ad Marg. ut in Ed.
l. 2. ἀντέθαλπον C. A. B. D. E
l. 4. ὃ ὑπὲρ αὐτοῖς κινδύνους ἐβασάνιζον ὑπὲρ ἐκείνων
l. 6. ἐπινοήσαντες
D l. 1. ἥξειν πρὸς
l. 4. δυνάμενον σε-
l. 6. ἐκείνων C. B. D. E
l. 7. deeſt αἰσχρῶς
l. 8. μὲν βιαζεσθαι ἀπ-
E l. 1. τὴν αὐτῶν
l. 6. ἄλλως τε αὐτὸς ἐκεῖνος ἀπώλλυτο. καὶ τῶν φυλάκων πλῆθος C.
ἀλλ' ὡς αὐτὸς A. B. D. E
l. 8. καὶ τότε τῆς νυκτὸς E. C. D. εἰμαρμένης. ἤδη καὶ τῆς A. ἡ δὴ καὶ D. E
F l. 3. δὲ αὐτὸς πρὸς τὸ καταπλαγῆναι τῶν φόβων deeſt μὴ C συνήργει δὲ A
l. 6. καὶ τοῖς αὐτοῖς πελάζει E. C. A. B. D
l. 8. deeſt μὲν A. τοῖς περὶ A. B
G l. 2. εἶχε τὴν C. ἀμυνομ- II
l. 4. περὶ τὴν πόλιν οὐδὲν ἐσαν- deeſt ἂν C. A. ἐκείλυον A
περὶ τὴν B. D. E
l. 5. πρώτους τοὺς ζηλ- C. E. A. B. D. ἐσπάσαν A. B. D. E
Pag. 882. Edit. Vet. ἁλωσ. lib. 4. c. 4. §. 7. paul. ante fin. ſeq. Edit. Nov.
A l. 1. κτείνειν B. οὐδ' ἂν B. D. E. l. 2. τὴν ἀξιῶσιν C
l. 5. ἐπὶ τὸ E
l. 6. καὶ αὐτοὶ θαρροῦντες προσήεσαν εν- C. θαρροῦντες προσήεσαν A. B. D. E
l. 9. κατέσφαξαν
B l. 1. βουλὴν διαφ-
l. 8. deeſt φραξάμενοι δὲ
C l. 6. πολὺς κωκυτὸς ἠγείρετο τῶν γυναικῶν D ad Marg. ἐγίνετο pro ηγ-
l. 5. τε pro δὲ E
l. 7. καὶ οἱ ζηλωταὶ C. l. 8. πάντων φονεύειν B
D l. 2. κακούμενοι ... ἐχρῶντο τοῖς ἐχθροῖς. D habet ὅπλοις, ſed ad Marg. θυμοῖς.
l. 3. ὅμοιοι & τοῖς ευ- A
E l. 2. ἐπῄεσαν γὰρ οἱ D. E. A. B. deeſt & A. E. B. D
l. 3. οἰκτρότερον C. A. B. D. E
l. 5. ἐπικλείσθη δὲ
l. 6. ἡ ἡμέρα C. A. B. D. E
F l. 1. τὸ περιτυχόντα. l. 7. ἀπέσπευσαν
G l. 1. πεποιημένων C. A. l. 2. προδότης C. A
l. ult. εἶδον ἀπισ- C. εἶδον αὐτὸν ἀπ- E
Pag. 883. Edit. Vet. ἁλωσ. lib. 4. c. 5. §. 2. med. Edit. Nov.
A l. 4. πρός τε τῶν C. δημοκρατίας A
l. 5. τὰ κοινῇ συμφέροντα C. A. l. 6. γὰρ ἤδη τὰ D
l. 6. εἰρήνην ἅμα ἤδη τὰ ῥωμαίων προσκοπούμενος ὑπ' ἀνάγκης, καὶ κατὰ C
προσκ. ὑπ' ἀναγ. & κατὰ A. D. E
l. 7. deeſt δὲ B. D
l. 9. διαφέροντα. A. B. D. habet ut in Ed. ad Marg. διαφέροντα.
B l. 1. deeſt ἂν

l. 2. ἤδη ϗ οἱ κεχώρισο . . . ἡ ἐ τὰς πολε- C. ϗ οἱ κεχωρ- A. B. D
παρῆχον E
l. 5. λειπόμενος C. A. B. D. E
l. 6. μεμιαμ. C. A. B. D. E
C l. 1. σεβασμιώτατον
l. 5. ἰδιώτης
l. 6. deſunt ἂν τοῖς ἀνδράσι C. deſunt τοῖς ἀνδράσι δοκεῖ A
Ibid. in MSS. Cod. nulla eſt libri Diviſio, ſed liber qui eſt 5us in Edito pars eſt libri 4. in Cod. MSS.
D l. 1. deeſt ἐ B
D l. 4. κατελείφθη τόπος C. κατελήφθη A. E. καταλειφθεὶς B
l. 5. συλλ- εἰρκτὴ
l. 7. προσεῖχον
l. 8. προσείλαντο
E l. 3. ὃ τείχους οἱ
l. 4. deeſt μὲν C. D. l. 5. ἔρριπτον
l. 9. κατακεκλεισμένων A. B. D. E
F l. 3. deeſt αἱρεῖσθαι C
l. 4. εἴ τι
l. 5. deeſt νέων
l. 6. ἀναιδῶς
l. 8. προθέμενοι .. υἱὸν βασιλικὸν C. προθ- E
G l. ult. προκατασκευάζεσθαι E. A. D. προκατασκευάσασθαι B
Pag. 884. Edit. Vet. ἀλωσ. lib. 4. c. 5. §. 4. paul. poſt princ. Edit. Nov.
l. 1. deeſt ἂν A. B. D. E. l. 2. ἰσχύει E
l. 5. κατηγορημένων C. E
B l. 1. κατ' οἰκίαν D. C. E. A. B. κεκλῆσθαι A
l. 2. οὐκ εἰς δικ- A
l. 4. κατηγορημένων C. A. B. D. E
l. 8. κατωλοφύρετο E
C l. 2. πλέοσιν A. B. D. E. l. 4. Ϡ κρινομένων C
l. 4. τὸ ὅπλ- A. B. D. E
l. 8. συνεῖσι
D l. 1. δύο ϗ τολμηρότατος C. E
l. 3. ἔφθασαν ϗ
l. 4. βεβαιοῦντες ἀπέλυσαν
l. 8. τὸ σφαγῆς C. B. D. E
E l. 2. παρρησίας μετέβαλε ἐ C. μετέμελε E
l. 4. δέ τις ὑπὸ deeſt αὐτὸς
l. 5. ϗ τὸ κατὰ
F l. 1. deeſt ἐ ante τυραν-
l. 3. μὲν (deeſt ἂν) αὐτοῖς διαρκῶς λύειν ἀπαρχῆς. ἐπειδὴ ϗ εἰς deeſt ἅπαξ C.
deeſt ἅπαξ A. ἀπαρχῆς B
l. 4. περιέπεσον … ἀπεθνήσκοι C. ἀπεθνήσκοι D
l. 6. καταλύουσι ϗ πατ- C. τῷ κλεισθ-- A
l. 8. διεφθάρθαι E. C. A. B. D. τελμησθέντες A. B. D. E
G l. 3. ἐπ' ὄμμασι. l. 6. deeſt τὰ
Pag. 885. Edit. Vet. ἀλωσ. lib. 4. cap. 5. §. 5. paul. ante fin. Edit. Nov.
A l. 1. ϗ τῷ μὴ A. B. τῷ . . ῦ (ſic) D. l. 2. φαύλους ἀπ' αὐτῶν ἀπολογίσασθαι C
l. 3. τούτοις ϗ πολ- C. A. deeſt οἱ A
l. 4. λύουσι τὰς ἐν τοῖς C. A. B. D. E
l. 5. δημότας οἱ παρ- C. A. B. D. E
l. 6. ἀφωνοῦντο. l. 9. αὐτὴν δόξαν
B l. 3. καταλειφθ- C. A. B. D. E. l. 8. ἀνδρείαν A
C l. 1. τὸ ϗ γῆν- C. A
l. 5. φρονήματι. l. 8. ὁ πεσόντος
D l. 1. τάς τε ὀπτικὰς C. A. B. D. E. l. 5. deeſt αὐτῷ A
l. 8. τὰς αὐθαίλας
E l. 4. ὃ λαβὼν ϗ μέρος C. l. 6. deeſt μὴ E
l. 7. ἀπεκαίρους A. B
l. 10. ἀπαυτ- D. E. B. A
l. 11. μετεωρισάντων ἐγκλημάτων τιμω- C. A. B. D. E
l. 16. deeſt κύριον
G l. 2. ἰουδαίους ὁμονοοῦσιν ἡμῖν, ἢ C. ὁμον-- ἡμῖν A. B. D. E
l. ult. σκοπεῖσθαι

Pag. 886. Edit. Vet. ἀλωσ. lib. 4. c. 6. §. 2. paul. ante med. Edit. Nov.
A l. 1. ἐμισήσαμεν E. l. 3. περιμένειν C
περιμείνωμεν. E
l. 4. χρήσασθαι
l. 5. ἄκοντι C. ἀκοντὶ B. D. deeſt μὲν A
l. 6. τῇ στρατηγίᾳ C. A
B l. 4. νίκης ἀλλοτρίαν ἔσεσθαι διὰ μάχης C. ἐκδοῦ[illegible] E
l. 6. deeſt λυσιτελέστερον. l. 8. περιζευξάντας C. A
C l. 1. ἄρξειν αὐτοὺς C. ἕξειν B
l. 3. τὸ καιρὸν C. A. B. D. E. l. 6. τραχηλιζ- A
l. 7. deeſt ἂν A
l. 8. διαθεῖεν αὐτοὺς ἀλόντας ἔστιν ὃν ἀσφαλές τε ἀκίνδυνον χρῆσθαι C
αὐτοὺς ἀλόντας A. B. D. E
D l. 3. ῥηθήσεσθαι A. B. D. E. l. 5. συνέχειν οἱ C
l. 7. πολλοὶ γὰρ καθ'
E l. 1. Ϡ ἀπιστεῖν ἀλισκομένων A. E. ἀπιόντων A. E
E l. 7. deeſt γὰρ A. l. 8. ἐπεὶ ἐκείνων μετρ- C. E. A. B. D
F l. 3. deeſt τοῖς
l. 6. ἀπόλειπτον C. ἐκλιπεῖν B
G l. ult. σφαζόμενοι κατὰ
Pag. 887. Edit. Vet. ἀλωσ. lib. 4. c. 6. §. 3. paulò poſt med. Edit. Nov.
A l. 2. ἐγίνετο C. l. 4. ἐβίασαν A. E
l. 7. deeſt ἔνθα B. D. D. habet καταφ- ſed ad Marg. κατειχθέντας
l. 6. ἠξιώθησαν E
l. 8. καταφλέξεσθαι τὸ ἁγνότατον νόμον
B l. 2. τίμιος, ὁ ἱερ .... διακόνους αὐτοῖς επ- C. αὐτοὺς επ- A
l. 5. στρατιω- l. 6. ἀφνίαζε
C l. 1. ἀπάτη ἐ λόγῳ C. A. l. 1. προσάγεσθαι E
l. 4. deeſt αὐτῷ A
l. 5. δορυφόρους εἶχεν C. A. B. D. E
l. 6. ἀντικαθημένων ἀπελείπετο C. ἀνθισαμεν- E
D l. 1. γὰρ αὐτὸν κατ- A. ſed non repetitum.
l. 2. καθ' αὐτῶν C. A. B. D. E
l. 3. προηγεῖτο ϗ ἡ πολέμου ἕκαστος ὅτι ὧν C. ϗ ἕκαστος ἡ πολέμου ὅτι ὧν A. E. . ϗ ἡ πολ- B. D. E
l. 5. ἡ στάσις ἐκ τούτων ἐ τοῖς C. A. B. D. E
l. 6. ἀντιβασιλεύειν C. A. B. D. E
l. 7. deeſt αὐτοῖς A
l. 8. διηκριβωσ- C. deeſt εἴπερ A
l. 9. λίαν ἀλλάξειεν
E l. 1. ἐπειδὴ ϗ
l. 3. δημοτικοῖς ὅπλοις. ἀμιλλ C. μετριώτερος E
l. 5. ῥωμαίοις οἷς απ-
l. 6. ϗ ἄλλα κακὰ C. A. B. D. E
F l. 1. κτίσεως ἐν
l. 4. D. habet σικάριοι. ſed ad Marg. ζηλωταὶ D. ζηλωταὶ pro σικάριοι E
l. 5. ῥωμαίων μὲν στρ- C. deeſt ϗ B. D
l. 9. συντεχνίᾳ C. ἐξόδῳ ὅτε τὸ A. B. D. E
G l. 3. Ἐνγαδδὶ A. B. D. E. l. 4. ἀμύνασθαι C. A. B. E
l. 5. φθάσαντες ἐσκέδασαν, ϗ τὸ
Pag. 888. Edit. Vet. ἀλωσ. lib. 4. c. 7. §. 2. med. Edit. Nov.
A l. 1. φυγῆς E
l. 4. τὴν μάσαδαν E. C. A. B. D
l. 8. ἰδουμαίας ſed ad Marg. δαυιδ A
B l. 1. ϗ ἐν ἑνὶ σώματι
l. 2. τὴν μητροπόλεως στάσιν C. l. 4. ἁρπάζοντες A. B. D. E
l. 8. ὡς ἂν ἐμπέσοιεν. l. 9. καταληφθ-
C l. 3. συναπέθανον A. E l. 6. στασιαστῶν ἁρπάσας ἐ C
D l. 4. τῷ μὲν δεξιῷ A. l. 7. γῦν pro ἂν C. E
l. 8. καρτερὸν τετράδι δυ- A. B. D. E
E l. Ϡ στασιωδῶν C. A. B. D. E. l. 5. μὲν αὐτοὺς
F l. 2. συλλαβόντες ϗ … deeſt ἡ μόνον. l. 6. deeſt ἤδη
G l. 2. αὐτοῖς, τὴν ἐλευθερίαν ἀγαπᾷ, τὸ μὴ ϗ βελτίστου
Pag. 889. Edit. Vet. ἀλωσ. lib. 4. c. 7. §. 4. paul. poſt princip. Edit. Nov.
l. 2. deeſt εἰς A. l. 4. ἐν ἡ ἰουδαίων πλ- C
l. 4. Βεθενναβρὶν A. Βεθενναβρὶ B. F.

l. 8.

l. 8. προσκαλεσ-
B l. 1. περίμεναν B. l. 4. διέφθειρεν E. deeſt τὸ E.
l. 6. πεπυκνωμένοι C
l. 8. παρέδοσαν, οἱ δ' ἠθέλον C. παρέδωκαν E
C l. 2. διέφθειρεν A. l. 5. εἰ δὲ συν- E
D l. 3. συναποκεκλεισμένους A. B. συναπολειφθέντας D. E
l. 5. συνανεπεσον C. A. B. D. E
l. 8. deeſt ἀργὸν C. ἐφθείρετο A
E l. 3. συνέτειναν. l. 6. deeſt τε C. παρέσχεθεν ἐξίσταντο τῷ A
l. 7. γὰρ αὐτῶν ἔτι B
l. 8. deſunt τείχη .. καὶ .. τυγχάνοντα C. deeſt τείχη τε A
καρτερὸν πλῆθος τῶν συν- B. D. E
F l. 5. εἰργομένους ὑπὸ C. A. ὑπὸ δὲ D
εἰργόμενον ὑπὸ E
l. 6. ὑπὸ ἔμπροσθεν . . . ἀνελκυσ C. l. 8. ἐπὶ μήκιστον παρεκτείναντες σφᾶς A. ἐπὶ μακ- B. D. παρεκτείναντες E
G l. ult. ἐλαύνειν οὐδὲ πλ-
Pag. 890. Edit. Vet. ἄλλως. lib. 4. c. 7. §. 5. paul. poſt princip. Edit. Nov.
A l. 1. καὶ μεῖζον ἔδοξεν ἑαυτῆς δι' ἧς media deſunt.
l. 4. τὴν ἀσφαλτίδα
l. 5. κατεσύρησαν C. l. 7. ἄβηλα A. B. D. E
l. 8. ἰκλίδα . . . ἀσφάλτιδος ſed infra legitur ἀσφαλτίτιδος C. μοσιμοῦ A
B l. 4. ἡ ἴαλα
l. 6. τῆς γαλατίας
C l. 4. deeſt μὲν C. καὶ τὰς κατὰ A
l. 5. ὑποτεταγμένας
l. 6. δεκάρχας μὲν
D l. 2. τῇ πόλει E. l. 4. θάμναν τοπαρχίαν ἐπὶ λύδδαν καὶ ἰαμνείας ἐχώρει. καὶ προσκεχειρωμένος C. θαμνᾶν A
l. 8. στρατόπεδόν τι . . . deeſt τὸ
E l. 2. βεθλεπτηφῶν C. βηθ- B. βιθλεπτηφῶν D
l. 3. deeſt τὴν
l. 4. φρέρια μὲν τοῖς
l. 6. ἰδουμαίας μετὰ φορὰν τε καὶ φαρίοργαν, κτ- C καταφαρτίβαν A. B. D. E
F l. 1. οὐκ ὀλίγην C. E
l. 3. ἐμμαοῦν
l. 4. μαβαρθὰ ὑπὸ D. μαβαρθὰθ ὑπὸ A. μαβαρθᾶ ὑπὸ B. E
l. 5. εἰς κορέαν δεύτερον C. κορέαν A. B. D. E
l. 8. ἐκ τῆς ἱεριχοῦντος ἄγων
G l. 2. deeſt καὶ C. A. B. D. E. καταληφθὲν δὲ A. B. D. E
l. 5. ὑψηλὸν δ' ſed corr. videtur C. αὐτῆς B. D. E
Pag. 891. Edit. Vet. ἄλλως. lib. 4. c. 8. §. 2. paulò ante med. Edit. Nov.
A l. 2. τὴν ἀγορὰν
l. 4. παρατείνει A. B. D
l. 4. ἕως γομόρων C. A. habet γομέῤῥων ſed corr. σομ- -γομέῤῥων B
l. 6. μηκυνομ-
l. 8. γινναβρὶν C. γινναβαρὶν A. E
B l. 4. τήν τε ἀσφαλτίτιδα καὶ τὴν τιβεριαίων C. κατὰ φύσιν E
l. 5. ἡ δὲ τιβεριαίων γλ-
l. 8. παρ' ᾧ
C l. 2. τὴν ἱεριχοῦν ſic infra
l. 4. ἀναβλύζων C. ναυὶ παῖς A. l. 5. γῆν E. δορυκτ- E
D l. 3. ὑπὸ ἐλισσαῖ C. ἐλισσαιὲ E
l. 4. deeſt ἔτος A
l. 7. αἰτίαν χάριν. προσελθὼν
E l. 4. ἔμβρυς pro ἀέρας E
E l. 4. deeſt αἴρας . . . τοῖς δὲ ἐπιχωρίοις καὶ τέκνων διαδοχαῖς C
l. 5. τοῖς δὲ επιχ- A. l. 8. ἔρριψε D
F l. 2. παρέσχεν A. l. 6. ὀλίγη ἡ χορηγία δαψιλὴς C
l. 5. παρ' οἷς καὶ τῆς δαψ- E
l. 8. τὸ μῆκος
l. 9. ἐκτρέφει δὲ ἐν

G l. 3. ἀνιᾶσιν . . . μελιττοτρ- C. A. ἀνιᾶσι B. E
l. 4. τε pro δὲ E
Pag. 892. Edit. Vet. ἄλλως. lib. 4. cap 8. §. 3. paul. poſt med. Edit. Nov.
l. 4. ἀποδιδῶσιν. αἰτίαν μοι C. A. l. 7. D habet τὴν ἐν ſed ad Marg. τοῖς
l. 5. προσκαλου- C. A. B. D. E. l. 8. ἔστι τοῦτο τὸ B
l. 6. καὶ διαρχίαν C. l. 9. προσιοῦσα A
B l. 1. ψυχρ- D
l. 3. τοῖς ἐκβαίνουσι
l. 4. deeſt τὸ
l. 8. ἰορδάνου σταδίους ἐξ-
C l. 6. deeſt ἐπὶ C. deeſt μὲν A. E
D l. 1. τῆς δύνειν ἐπισ- C. τῆς νήχεσθαι μὴ ἐπισ- A
l. 3. ἐπὶ πνεύματος ἄνω βιαζομένου C. βιαζομένου B
E l. 4. πληρώσας δὲ
l. 5. τῷ μὴ ῥύματι C. μηρύματι δὲ σκίφος A
l. 6. ἐμμεμενηκὸν C. deeſt ἂν E
l. 7. μόνας ἡμέρ. ἐπιτήδειος δέ ἐστι καὶ χρήσιμος ὁ
F l. 2. πεντακόσια στάδια . . . ζοβάρων C. ζωάρων A. E
l. 4. αὐτῆς E
l. 8. σποδός. ἔτι δὲ C. A. B. D. E
G l. 1. ἀναφυομένων
l. 4. μυθευόμενοι
l. 5. παρέσχεν
l. 6. ἱεριχοῦ C. ἀδδίδας A
l. ult. καὶ φερεὰν
Pag. 893. Edit. Vet. ἄλλως. lib. 4. c. 9. §. 1. paul. ante med. Edit. Nov.
A l. 5. στρατιώτας ἐπέτρεψεν C. E. B. D. l. 8. καταληφθὲν D. E. A. ἐνεπίμπρατο A
B l. 7. καὶ παρασκευαζ- C. A. B. D. E
l. 9. τρία καὶ δέκα
C l. 1. λέγει C. l. 5. τέταρσι B
l. 7. ἔδοξεν C. E. μετ' οὐ πολλοὶ A. αὐτὸν πάλιν μετὰ B
D l. 2. τῆς ἀπονίας C. αἰτιαθεὶς A. B. D. E
ἀπὸ τῆς E. l. 4. δὲ pro τε E
l. 5. οὐιτέλλιε ſic deinceps.
l. 6. κατὰ οὐιτέλλιε C. οὐιτέλλιε E
l. 7. καπιτώλιον C. E
l. 8. καὶ μυκίαν
E l. 1. ἐπ' ἀκριβὲς . . ἐπεὶ δὲ δὶ C. ἐπ' ἀκριβὲς A. D. E
F l. 2. τίτον στεψάμενον. l. 3. τῆς δὲ αὐτῆς,
l. 5. διὰ τῆς αρχ- A. B. D. E
l. 6. περιπλεύσαντες .. ἀναμεθῆναι ſed corr.
G l. 1. deeſt πρὸς A
G l. 6. ἐπὶ ἰουδαίων
Pag. 894. Edit. Vet. ἄλλως. lib. 4. c. 9. §. 3. princip. Edit. Nov.
A l. 1. ἐπανέστασεν C. l. 2. γεγονὼς τῷ γένει A
l. 3. ἐν- δὲ στρατηγ- C. l. 6. ἀκραβατηνῆς C. ἦρχε E στρατηγ- A. B. D. E
l. 7. τὴν μάσαδαν ſic infra D. C. B. E. μασάδαν A. ſic infra F
B l. 3. deeſt ὅτι A. E. B. D. l. 4. deeſt ἐξιὼν A
l. 7. δὲ φερεὶν A. B. δὲ φερεια ſic D. δὲ φερεὶν E
C l. 7. τὴν τύνειαν C. A. B.
B l. 8. deeſt καὶ D
D l. 2. πρὸς βασιλείας
l. 3. ἀκραβατηνῶν C. ἀκραβ- E
l. 6. τὴν φαρὰ A. φαρὰ E
l. 7. προσαγορευομένην φάραγγα, πολ-
l. 8. καὶ τῆς λησείας ενδ- C. ταμείοις A. E
E l. 8. ἔτι δὲ θαρ-
F l. 1. ἀνεστρέφετο χει- C. A. l. 2. ἐπεβάλετο B. D
l. 4. deeſt τοῦ τάχος A
l. 6. τὰς δὲ πολλὰς συν- C. E. A. B. D. l. 8. ἐν μασάδᾳ A
G l. 2. deeſt καὶ A
G l. 5. κώμην, θεκωὲ . . . l. 6. ἡρωδίου
l. ult. ἔτερον D
Pag. 895. Edit. Vet. ἄλλως. lib. 4. cap. 9. §. 5. paul. poſt med. Edit. Nov.
A l. 7. κατεστρέψατο τὴν

l. 8. αὐτὸν ἔτη- C. A. B. D
B l. 1. ἀπὸ τῆ αἰλέως C. l. 2. κώμίω τὸ τῆ ἰδ. στρατ- A. B. D. E
l. 3. ἐκδέδωκεν συντίθεται, ἀεὶ τίμιος ὢν διατελέσειν media deſunt.
l. 6. τε pro ἢ E
C l. 2. κατ' ὀλίγον C. l. 5. διαγγέλων A. D. habet ut in Ed. ſed ad Marg. δι' ἀγγέλων
D l. 4. ἐκπλεύσειν
l. 9. αὐτῇ ἢ τεσσαράκοντα ἔτη
E l. 1. τεσσαράκοντα ἔτη B. D. E. l. 2. μετ' ἢ τὴν E
l. 4. αὐτῷ λέγεται κατα- C. E. A. B. D
l. 2. ἀβραάμου ἢ A. E. l. 3. ἀπαναστᾶσαν A. B. D. E.
l. 5. deeſt ἢ C. D
F l. 2. κώμας ἢ πόλεις πορθῶν, λυμαινόμενος ἢ ἢ τὴν χώραν, δίχα C. D. A. B
l. 4. αὐτῷ εἵπετο A. l. 7. deeſt ἢ C
l. 8. deeſt κατόπιν A
G l. 1. κατελίπετο … deeſt τῆς C. ἐμπιπρῶντες A. E
l. 3. τὴν ἐνέργειαν ἀπὸ τῆς πορείας
Pag. 896. Edit. Vet. ἁλώσ. lib. 4. c. 9. §. 8. paul. poſt princip. ſeq. Edit. Nov.
A l. 6. τ ἢ ὁ κλῆρος C. ἡρπαγμένος E
B l. 1. λαχανείας ἐπεισι ἡ φρυγαν- C. φρυγανείας A. ἢ pro ἡ B. D
l. 6. ἢ διαρπάσαι τ C. E. A. B. D. Idem habet ſed ad Marg. ut in Ed.
l. 8. ὄρνυται τῆ πάντων C. A
C l. 1. τοιαῦτα θέσθε C. l. 2. φυσάμενος A. B. D
l. 2. τῆ αἰτιῶν E. τὰς αἰτίας E
l. 3. τὰς ἐκείνου. τούτους
D l. 2. βασιλεῖ ὅσα
l. 4. ἢ κεῖται C. A. B. D. E. φευγδ- E
l. 5. πρώτη ἦν ἡμέρα
l. 6. ἢ τὸ κοτιλ- C. E. In A erat ἢ ſed cor. τό.
l. 8. ἐν βεζξίμῃ C. A. B. D. E
E l. 8. ὡς βηθλαῖ τε ἢ ἴφρεμ ſed cor. ἐφραῖμ … φερεκῇ C
βηθηλά τε A. B. D. E
F l. 2. ἱππάζετο. κιρτάλιος media deſunt C. φερεσ ἢ E
l. 3. ἢ συχνὰς κωμ- A. B. D. E
l. 6. ἢ χαφεθράμην C. χαφεθραβιν A. χαφεθραμὶν B. χεφεθραμὶν E
l. 7. ἐφόδῳ λαβὼν ἐπελεύσεως media deſunt A
l. 7. ἐμπίπρησιν. πάνυ δ' ἦν media deſunt E
l. 8. καλουμένην χεβρὼν προσβαλὼν
l. 9. πλείω χρόνον C. A. B. D. E
G l. 2. προελθ- C. A. B. D. ἑαυτὰς παρέδωκαν A. αὐτὰς B. E
l. 5. ὅπου ἱερ-
l. 6. ἐγκαταλειφθὲν .. ἀρχαῖ
l. ult. καταπίμπρησι C. κατεμπίπρησι A
Pag. 897. Edit. Vet. ἁλώσ. lib. 4. c. 9. §. 9. paul. ante fin. Edit. Nov.
A l. 1. ἄρουδιν
l. 2. σκοπὸς ἢ ἤδη
l. 8. αὖθις ἐπὶ τὸ
B l. 2. τῆ ἐργατῶν C. A
l. 5. τότε σωμα- … ἢ γὰρ deeſt τε
l. 8. πόθεν ἢ … ἀπήρεσαν
C l. 3. κώμας συντεθειμένοι ἢ γυναικείας C
l. 4. τε pro ἢ B. E
l. 7. ἀσελγείας … ἀντεποίησαν. ἐνηλινδοῦντο C. ἀσελγείας A. B. D. E
ἐνηλινδοῦντο B. D
D l. 2. προσφερ- A. E. l. 5. φοινικώτερον C. D.
l. 5. διεδέχετο A
l. 7. πρὸς ῥωμαίους C. l. 8. ἀπεκέκλειστο A. B. D. E
E l. 1. ἰδουμαίων B. A. D. l. 3. ὠμότητος αὐτοῦ. συμ- C.
l. 5. ὑπὸ χαπὶς A. B. D. E. συγγενὴς D
l. 6. συγγένεια ἢ C. deeſt αὐτῇ A
l. 8. παραξύσαντες C. παραξύσαντες A. B. D
l. 9. περιεχομένην αν- C. A. B. D. E
F l. 1. αὐτῆς τε ὢν ἐκεῖ ἢ τὰ λαφ-
l. 6. πάρεσι μαχ-
l. 7. εὐάλωτος ἐστὶ ἢ C. A. D
G l. 2. τὴν ἐπίθεσιν C. A. D. E
l. 4. ἐπινοήσαντο πρὸς C. E.
l. ult. αὐτοῖς E
Pag. 898. Edit. Vet. ἁλώσ. lib. 4. c. 9. §. 11. paul. poſt med. Edit. Nov.
A l. 3. φεύγοντας
l. 4. ὑπερεφάνην
B l. 1. ἡ καθ' ἡμῶν ἐπικλήτο. σίμων ἢ οὕτως ἐστασίασε τρίτῳ ἢ πολέμῳ ξανθικοῦ C. τρίτῳ ἢ πολέμου ξαν- D. A. E. B. μὲν ἦν οὕτως B. D. E
l. 4. ἱερὸν κατὰ τῆς C. l. 5. ἀπολιπὼν E
l. 7. προσεβάλλετο ἢ C. προσέβαλε E
C l. 2. ὑπερδεξίου τὰς προσβολὰς
l. 3. ἢ ὅτε αἰσχρῶς
l. 4. deeſt ἔτι C. A. deeſt τέσσαρες A. l. 8. ὑπὸ τὴν A
D l. 2. deeſt εἴσοδον A. l. 5. διέστη ἢ ἐπὶ τ πύργον C
l. 6. λιθοπετροβόλους
l. 7. σφενδονιστὰς C. σφενδονῆτας A
E l. 1. deeſt τὸν C. A. B. D. E. l. 4. deeſt μὲν A. E
F l. 2. παραλαφθέντες C. l. 5. τὰ μὲν ἦν E
G l. 1. καίπερ ἀρχὴν καθάπερ ἀρχιερεὺς E
l. 3. προῆγε C
l. ult. D. habet ἀμμαν ſed ad Marg. ἰταλίαν D
Pag. 899. Edit. Vet. ἁλώσ. lib. 4. c. 10. §. 2. paulò ante fin. Edit. Nov.
A l. 3. συνιέντες ἢ C. A. δ' ἤδη D. E. l. 4. ἑταίρων A
l. 5. ἰδόντες, ὡς οἱ A. B. D. E
l. 6. πολέμου φυ-
B l. 3. ἔχοντες ὡς ἴσα δικαιότερον μὴ παρὰ C. A. B. D. E
παρὰ ἢ τῆ A. B. D. εἰς αὐτὸν A
l. 6. τῆ ἐκείνων C. l. 8. deeſt καταγόντων A
C l. 1. ἐνδεικνύειν ὁ δεῖν C. ἢ ἰδεῖν A. E
l. 2. τ ῥωμ- A. D. l. 3. λαχόντες αὐτὸ
l. 5. παῖδα ἢ … αἱρεῖσθαι προστάντων, μεγ- C
παῖδα ἢ …. αἱρήσεσθαι προσαιτῶν. μεγ- A. B. D. E
l. 7. γηραιὰς A. l. 8. deeſt ἐν C
l. 9. νεωτερισμὸς αὐτοὺς ἀρχὴν, εἴτε … κρατήσεσθαι γὰρ τῆ C
l. 9. κατακτήσεσθαι A. καταστήσεσθαι E
D l. 2. χορηγήσεις C. deeſt τοῖς A
l. 3. ἔτι τρία ταγ- C. l. 8. ὡς τῷ μὲν A. B. D
E l. 2. ἐπιβαλὼν A. l. 10. περιέχοντα A
E l. 9. ἔτι γε μὴν B. l. 12. ἐν ἰδιώταις
l. 17. ταῖς ὁρμαῖς
G l. 1. περιέχειν ἢ αὐτὸν C. αὐτὸν ἤδη B
l. 3. ἐκβοήσαντες αὐτὸν ἐπὶ C. αὐτὸν A. B. D. E
l. 6. οἱ παράλιοι ἢ βίας C. παράλιοι A
Pag. 900. Edit. Vet. ἁλώσ. lib. 4. c. 10. §. 5. paulo ante med. Edit. Nov.
A l. 1. πόλεις ἐπὶ C. A. D. ad Marg. πόλεις
l. 5. ἢ πρὸς θαλάσσης deeſt τὰ
l. 6. ἢ τὴν μεσ- C. προβεβλημένος B
B l. 1. τεῖχος αὐτῇ
l. 3. τετείχιστο C. μὲν ἦν οὕτως A
l. 5. δισχιλίων ἑξακοσίων media deſunt C
σταδίων τρισχιλίων ἑξακοσίων media deſunt A
C l. 4. καμπτόμενος E. C. A. B. D. l. 2. deeſt τε A
l. 5. χειροτμ- E
l. 6. φάρος νῆσος
l. 4. D. habet ἀφραγύμενον ſed ad Marg. ἀφιγυμένον D
D l. 3. ἢ πρὸς τοὺς ἀντ- A. B. D. E. l. 4. ἀφιγνουμένον C. A
ἀφηγνυμένον B. ἀφιγμένον E
l. 7. τὴν χώραν E
E l. 1. τῆ ταύτης προσγ- C. l. 4. deeſt τιβερίῳ A
l. 5. ἢ ὡς αὐτοῖς ὑπο-
l. 7. προσλαμβάνει. προσαναγόντες … deeſt ἅμα C.
προσαναγ- E. A. D. B
F l. 2. πεπιστευκὼς ἤδη

l. 3.

l. 3. αὐτῷ ὕλη καὶ
l. 4. διάγγελον C. E
l. 5. πάντα μὲν πόλεις ἐώρταζεν C. ἑώρταζεν A. B. E
l. 7. πανωνίαν A. B. πανωνίαν D. E. μικρὸν E
G l. 4. συγχάρεσθ. καὶ προσ- l. ult. deeſt καὶ C
ἀφ' ἑκάστης A. E
Pag. 901. Edit. Vet. ἀλωσ. lib. 4. c. 10. §. 6. paulò ante fin. Edit. Nov.
A l. 2. κατὰ πόλεις ὅρκους ἐπαγγ-
l. 7. περιάγοντο πρ- C. E. ἀναμιμνήσκοντο E. C. A. B. D
προσάγοιτο τὰ B. D
B l. 3. περιέπειν αὐτὸν ἐθαρρ- C. περιέπειν αὐτ- A. B. D. E
l. 6. ὅσα περὶ τὸ ἐπιτάττειν δι' αὐτὸν ἐκαμον … deeſt μὲν C. ἔκαμον A. B. D. E
l. 8. deeſt ἤ
l. 9. θείως
C l. 5. περὶ αὐτὸν A. l. 6. deeſt καὶ C
D l. 1. ἢ ὄντως E
l. 7. βουλόμενος ποιῶ E. D
l. 8. αὐτῷ λύσωμεν τὰ δεσμὰ, deſunt intermedia
D l. 1. ἀλλὰ καὶ κοιν- A. l. 5. ἄξιος ἦν B. l. 7. ἑκάστης A
E l. 2. ὑπὸ ὑπτείαν … τίμιον ἢ C. ὑπὸ τοῦ συν- B. βεβαίαν E
l. 8. τάγμα τὸ κατὰ A
F l. 1. ἡγεμονεύειν αν- C. παραταξάμενος A
l. 3. δυνάμεως, ἔπεμψε χιλίους ἄλλους μέγα C. χιλίους ἄλλους A. B. D. E
l. 4. τὴν ἐπιθυμίαν νίκην
l. 5. τῆς γαλιλαίας ÷ C. τῆς γαλιλαίας B. D. E
l. 6. θέρος δὲ
l. 7. ἐνταῦθα τῶν πολεμίων τὴν εὐταξίαν, συμ-
l. 8. συμβαλεῖ D
G l. 1. τοὺς σὺν αὐτῷ ἑκατοντάρχαις C. ἑκατοντάρχας B. D
l. 5. deeſt μόνον C. deſunt λέγων μόνον A
Pag. 902. Edit. Vet. ἀλωσ. lib. 4. c. 11. §. 2. paul. ante fin. Edit. Nov.
A l. 2. deſunt μὲν γὰρ ἱκανὸν
l. 3. deeſt οὐδὲ
l. 6. προσπέμψαντος τὸ κρεῖσσον
l. 7. τοὺς χιλίους ὁρμήσαντας ἀναιρῶν, κἂν C. τοὺς χιλίους A. B. D. E
B l. 2. ἐκεῖναι ἀπορ- deeſt μὲν C. ἐκεῖναι A. B. D. E
l. 3. πέμψας ὑπελ- C. A. B. D. πέμψειν E
l. 9. τὸ δὲ λοιπὸν
C l. 3. δὲ ὑπελ- E. C. B. D. καὶ τετρακόσιοι A
l. 5. τοὺς χιλίους πομ- C. A. B. D. E. l. 6. ἐγγίσαντος A
l. 6. τὰ πράγματα B
D l. 2. ἐπηγγείλατο C. ἀπηγγείλατο B. E
l. 3. τῶν φυλάκων A
l. 4. καπιτώλιον ſic infra C. A. infra habet καπι-
l. 7. deeſt δὲ C. ἐλαίῳ B. C. D. E
E l. 3. καὶ τῶν ἐκ τοῦ A
F l. 3. περιεχ- A. D. E. l. 4. δαψιλέστερος ὥσπερ ἐν ἐσχάταις C
l. 6. καθυβρισθεὶς
l. 8. ὧν συνειδῆ C. πλεῖστα E
G l. 1. τῇ λυχνίᾳ
μυριάδας E
l. 3. μυριάδας ἠρίθμησαν C. πέπρακται A
Pag. 903. Edit. Vet. ἀλωσ. lib. 4. c. 11. §. 4. paul. poſt med. Edit. Nov.
A l. 1. παραγ- A. D
A l. 5. εὐφήμως … ἑώρταζε C. A. B. D. E
B l. 9. προσελ- B
B l. 1. στρατηγὸς τότε τοῦ πλ- C. l. 5. deeſt τὸ λογισμὸν A
C l. 2. ἐπιβιβάσας A.
C l. 3. διὰ τοῦ πλοῦ B. l. 5. ἱεροσολύμων E
l. 3. νεῖλον μετὰ τὸν μενδήσιον C
μετὰ τὸν μενδήσιον νόμον A. B. D. l. 5. ἱεροσόλυμα B. D. κατὰ τὸν μενδήσιον νόμον E
D l. 5. εἰς ῥαφίαν προσελθὼν C. A. προσελθὼν B. D. E
l. 4. ῥινοκορούραις E
l. 7. ἰάμνειαν

LIB. V.

Pag. 904. Edit. Vet. ἀλωσ. lib. 5. cap. 1. §. 1. princip. Edit. Nov.
A l. 4. κατασκευάσαι ἀφανισθῆναι ταύτῃ
l. 7. νέαν αὐτοῖς C. A. B. D. E
B l. 1. στασιασ- A. B. E.
l. 2. ἐπιτρ- E. l. 4. κατεῖρξεν B
l. 5. προσδεδήλωται C l. 6. ἀνεκρίθη ταύτῃ
l. 7. φρουρᾶς
C l. 1. deeſt τοῦ δήμου
l. 3. τῷ ἐπὶ τετολμημένοις C. τῷ ἰωάννη D. E
l. 5. μετὰ πλειόνων τυράννων C. A. B. D. E
l. 6. δυναστείας οἰκείας ἐπιθυμία C. δυν- ἰδίας ἐπιθ- B. D. E
l. 7. τὸ τῶν χιλίων καὶ εἴρηκα τὸ ἐξαίρετον C. τὸ χίλια A. E. B. D
l. 8. deeſt ἦν C. χωβαρὶ A
D l. 1. οὐκ ὀλίγον C. l. 4. ὄντες τῶν ἐπιτ- B
l. 5. ἐγίνετο C. A. B. D. E
E l. 1. ὅτε δὲ εἰσεποιεῖτο τὰς C. ὅτε δὲ αἰδοῖ A
l. 2. διατεθεὶς C. l. 3. οὐκ ἀνίει C
l. 4. deeſt κατ' ἀλλήλων C. A
l. 5. πανταχόθεν τὸ … deeſt ἐν C. πανταχόθεν B. D. E
Pag. 905. Edit. Vet. ἀλωσ. lib. 5. c. 1. §. 3. paul. poſt princip. Edit. Nov.
A l. 1. βοηθείας προσήγαγε deeſt ὁ δῆμος C. ἑαυτῷ A. B. D. E
l. 2. προσήγαγε B. D. l. 3. περιέβαλεν A. B. D. E
l. 4. deeſt δὲ E. l. 5. προσιὼν αὐτοῖς ὥσπερ ἐκεῖνοι τῶν ἄνω- C
B l. 6. ἀλλὰ καὶ πολλὰς τῶν C. A. B. D. E
l. 7. ὅμως δὲ θύειν
l. 9. διερευνώμεναι (deeſt περὶ) δὲ τὰς ξένους οἱ καίπερ περὶ τὰς εἰσόδους δυσωπήσαντες C. οἱ δὲ περὶ τὰς εἰσόδους δυσωπ- A. B. D. E
C l. 4. deſunt ἱερεῦσι δὲ καὶ C. ἐπίπτοντο ad Marg. ἔπιπτε A
l. 9. παντοδαπῶν C. A. B. D. E
D l. 3. μεσῷ περι- C. E
l. 4. ἔτι εἰς ἔτι C. A
l. 5. ἐδύνατο C. A. ἠδύνατο B. D. E
l. 7. πάλιν ἀμείνων, εἴγε τὸ πορθήσαντος πάλ
l. 8. καθεῖλεν γὰρ A. ἐξελάσει E
E l. 1. ὡς οὐκ ὀλοφυρόμενοι C. A. B. D. E
l. 4. τῆς στάσεως διηρ- E
l. 8. τῶν ἀλλοτριωτάτων C. A. B. D. E
F l. 1. ἐπιχειρῶντο C. εἰσιόντας E
l. 4. ἠμείνετο
l. 6. χαμαίτης αδ-
l. 7. deſunt μετὰ πλειόνων C. ἐξῆλθεν E
l. 8. ἀπεκίνησε C. E
G l. 2. προπαρεσ- A. E. l. 3. τῶν ὑπ' αὐτῶν υπ- B
l. 4. τὰ μὲν περὶ C. A. D. E l. 4. ἀποκοπ- A
l. 5. συμφλεχθέντα δὲ μεταίχμιον ἐρημίας φρουρᾶς παρεσκευάζετο οἰκίαν τὴν πόλιν C. παρ. οἰκίας. E. A. D. B. l. ult. διήρπαζον ἔτι πολ-
Pag. 906. Edit. Vet. ἀλωσ. lib. 5. c. 1. §. 4. paul. ante finem Edit. Nov.
A l. 4. συγκλυδωνιζόμενος E
l. 5. διεπορεύοντο
l. 6. καὶ τῶν ἐξ-
l. 8. κατάπληξίς τε δεινὴ A
B l. 2. ὅτε φυγὴ l. 3. οἱ ἀρχιλ-
C l. 2. deeſt τῷ φόβῳ A. l. 3. ἐβασανίζοντο καὶ C.
l. 5. καθ' ἑαυτὸ C. καθ' ἑαυτῶν B. ἀμφοτέραις A. B. D
l. 7. οἱ μὴ στασιάζοντες … πάντες δὲ οὐδέπω … ἀλλήλους
l. 7. πάντες ἔσω D. l. 8. παθόντες δὲ τὰς A. B. E
D l. 2. ἀπόνοιαν ἀπὸ τῶν C. A. B. D. E
l. 4. πᾶν τὸ διαθὲν C
l. 6. ἱερὸν πύλην εἰς πολεμης- A. κατεχε- A
l. 7. δέξαι δὲ ποτὲ A
l. 8. τοῦ ἀρχιερεύοντος C. A. B. D. E
ἀποστραφέντες ſed corr. ἀποστρέψαντες E

El. 2. deſunt τὴν χρήσιμον ὕλην C. l. 6. κατεσκεύασεν A
 l. 8. τὰς προβόλας
Fl. 4. περὶ ἐπιστήμ
Gl. 3. δι' ἀνδρείας C. ἀνδρείαν A. deeſt τὴν A.B.D
 l. 4. εἰς προσ-
 l. 5. ἐκάλεσεν αὐτῷ
Pag. 907. Edit. Vet. ἁλωσ. lib. 5. c. 1. §. 6. circiter med. Edit. Nov.
Al. 2. καὶ τῶν νεωσ- C. A. D. E
 l. 6. deeſt συνείποντο
Bl. 1. μὲν αὐταῖς τὴν A. B. D. E. l. 4. προσέθετο C. A. B. D
 l. 7. deeſt μὲν C. προσῆγον B
Cl. 3. τὸ ἱππικὸν ὅτοι περὶ C. κατόπιν δὲ αὐτὸ δὲ A. δι' αὐτῷ B. D. E
 τὸ ἱππικὸν B. D. E
 l. 6. deeſt τούτους C. l. 7. τῶν σημαινομένων B
Dl. 3. προσάγων C. A. B. D
 l. 5. εἰς γέφυρα C. B. A. D. E
 l. 7. προσέφη C. A. B. μίαν ἑστίεσαν πυλ- A. B. D
El. 2. διέχον B
El. 1. γαβ. λεγομένη. A. B. D. E. l. 2. διέχον C. A. E
 l. 3. ὅσον εἰς λ' σταδίους A. B. D. E
 l. 4. ἀναλαβὼν δὲ ἐν- C. A. B. D. E. l. 6. ἔχει A
Fl. 2. ἀποτετειχισμένα C. A. B. D. l. 3. μὲν ἦν ἔρημον A
 l. 4. κατατείνουσι
 l. 5. προσφαίνοντο
 l. 6. ψῦφον πύργον … ἦγετο τῶν
Gl. 2. ἐκκλίνασι C. A. B. D
 l. 3. τὸ δὲ πρόσω
 Pag. 908. Edit. Vet. ἁλωσ. lib. 5. c. 2. §. 2. med. Edit. Nov.
Al. 1. κἀκείνους
 l. 4. διακρίνειν πρὸς C. A. deeſt τὰς A
 l. 6. deeſt νοεῖν … μέλλοντα θεῷ
Bl. 3. πλαγίαν A. E. l. 4. ἀνιππεύσαντες A. B. D. E
 l. 3. παρεβιάζετο A. B. D. E. l. 5. τοὺς ἑσπομένους τῶν ἵππων C
 ἐπὶ τοὺς ἑσπομένους A. ἑσπομένους B. D. ἑσπ- E
 l. 7. ὁρμᾶν πρὸς αὐτὸν C. παρακέλευσις ἦν ἐπ' A.
 l. 8. καθ' ὃ … deeſt δὲ C. συνείποντο E
 l. 9. κατὰ πλαγίαν C. A. B. E
Cl. 1. τῷ συνεξ- A. deeſt τῷ A
Cl. 2. τότε δὲ μὲ φθ- … τῶν ἀτονώτερον C. καὶ μὴ … τῶν ἀπωτέρω A. τῶν ἀπωτέρω D. αποτ-
 l. 3. καὶ κατῆκον- C. l. 5. διεφύλαξε δὲ τοῦ μὲν καθ- A. καὶ τοῦ E
 l. 6. πλεονεκτήσας
 l. 7. τῆς διανοίας … θάρσος
Dl. 1. ἑαυτοὺς συν- C. ὡς αὐτοὺς A
 l. 2. καὶ μεθ' ἡμέραν C. A
 l. 6. ἑταίρους σκοπὸς C. A. l. 7. περιβαλλόμενος A. διέχον D. E
El. 4. φέρουσα τὴν
 l. 6. προστέτακτο
 l. 8. πρὸς ἀνατολὰς
Fl. 3. ἄρατο ἄγν συῤῥηγνυμένον C. A. B. D. E
 l. 4. ἐπ' ἀλλήλους
 l. 7. στρατοπεδεύσαμ- E
 l. 8. τί μένοιεν C. E. B. D. τί μέλλοιεν A
Gl. 3. ἀντιπαραταξόμενος
 l. 7. κατέδησαν C. A
 Pag. 909. Vet. Ed. ἁλωσ. lib. 5. c. 2. §. 4. paul. ante med. Edit. Nov.
Al. 1. πανοπλίας αναστάντες ἀφροδίτης ἐκθέουσι C. αναστάντες E
Bl. 1. ἐφθάνοντο πειρώμενοι A. B. D. l. 3. ἐπὶ τὸ κρεῖττον C
 l. 4. πολλάκις πλησίον εδ-
 l. 5. δεξιᾷ χρώμενοι τύχῃ
Cl. 3. πληθυνούσης
 l. 5. καὶ αἰδοῖ
 l. 7. ἀπόδρασιν

Dl. 3. τὸ Φάραγγος C. A. B. D. E
 l. 8. προσεκπηδήσαντας
El. 1. τὸ τειχισμὸν ἀνίκητον C. ἀνίκητον ὡς τὴν ακρ- A. B. D. E
 l. 2. δὲ σκοπῷ A. B. D. E
 l. 3. καλύψαντες αὐτοῖς θυμάτων
 l. 7. τὴν συμβολὴν C. A. E. l. 8. ἀνέφυγον A
Fl. 6. στρατιώτας τύχην ἀποπληρῶντας τὸ δὲ δὲ
 l. 6. erat καὶ μὴ τοῦ, ſed deletum δὲ & add. δὲ poſt μὴ A
 l. 7. διαπόντων, μηδὲ ὀξεῖαν οὕτως ἀφίστασθαι
Gl. 2. καθ' αὐτὸν B. l. 3. βιαζόμενος C
 l. 4. ἀθρόως C. ἀνοιθεὶ A
 l. 6. καὶ καθ' ἑκάτερον δὲ ἐκκλίναντες C. ἐκκλιν- A.B.D.E
 l. ult. προσβαλὼν B
Pag. 910. Edit. Vet. ἁλ. lib. 5. c. 2. §. 5. med. ſeq. Edit. Nov.
Al. 1. τούτῳ κἂν τοῖς ἄνω C. A. B. D. E
 l. 2. ἐθεάσατο C. καταφ- E
 l. 7. πανικῷ δείγματι .. ἄλλος ἀλλαχῇ
Bl. 3. καὶ πλέον ἦ C. deeſt ἦ B
 l. 5. ἅπαξ κατὰ δὲ
 l. 7. ῥωμαίων τῶν καθ- E. C
Cl. 2. εἶρχε τὰς
 l. 4. αὐτὸς μὲν κ- E
 l. 5. κινδυνεύων … περιβαλλόμενος C. A. deeſt δὲ A περιβαλλόμενος B. D
Dl. 2. οἱ ἰουδαῖοι C. A. B. D. l. 4. τὰς θύρας B-
 l. 6. προκάλυμμα ποιησάμενος τὸ ἰσοβαλὲς C
 l. 7. deeſt συνεκδραμεῖν A
 l. 8. προεξέμενε τὰς καταληψ- A. προκαταλ- D
El. 8. καταπλήξαντας
Fl. 5. deeſt ὡς
 l. 7. διαβάντες ἕκαστοι χρείαν C. B. καὶ πρὸς ἐλθόντας C. διαβάντες A. B. D
 l. 8. προσελθόντας … διήγησαν A. προσελθόντες E
Gl. 1. ἐνδότερον C. E
 l. 2. πᾶσι κατ- l. 3. δύο μέρη A
 l. 5. παρεστρατοπ- A. B. D. παρεστρατοπεδεύσατο E
 l. 6. μὲν οὖν τὰς A
 l. 8. ἐξομαλίσαι A
 Pag. 911. Edit. Vet. ἁλωσ. lib. 5. c. 3. §. 2. med. Edit. Nov.
Al. 6. χλαμύδιον A. l. 7. ὃ προεῖχε C
 l. 8. πολυβενθέος C. καλυμμένα A. B. κατὰ ταύτας τὰς A. B. D. E
Bl. 2. προσελθόντες l. 5. ἐπελθόντα B. D
 l. 6. παρ' ἀλλήλους ἀπείκασαν C. παρ' ἀλλήλους B. D. E
 l. 9. νικηφόρα
Cl. 2. ὑπεχώρουν A l. 4. ὁρμήσαντας C. A
 ὁρμήσαντας ἐπιστρεφομένους, B. D. E
 l. 8. ἐλπίζοντας
Dl. 1. τότε δὲ ἀπωθεῖας deeſt δὲ C. deeſt ἦν A
 l. 5. προστεταγμένον· C. A. B. D. E
 l. 8. τῶν τῆς πόλεως ἐγίνετο C. ἐγίνετο A. B. D. E
El. 3. ἦν δὲ ἐν στρ- C. l. 4. διαφυγεῖν A
 l. 7. μέχρι πλείστου
Fl. 7. ἀπειλεῖτο τῶν
 l. 8. καίσαρ τούτους ἐξεδίχετο, ὡς ἰουδαίους μὲν ὡς ἀπόνοια μὲν στρατ- C
 καίσαρ τούτους εξεδ- A. τούτοις εξεδ- B. D. E
Gl. 3. ῥωμαίους
 l. 4. καὶ τὸ πρὸς τὰς C. A. B. D. E
 l. 5. ναοῦ δὲ ὑπὸ .. παίουσι
 Pag. 912. Edit. Vet. ἁλωσ. lib. 5. c. 3. §. 4. med. Edit. Nov.
Al. 1. ὡς μεγάλα … στρατείας C. ὡς pro ὃ A. ὡς ἡ μεγ- E
 l. 3. ἐν πολέμῳ A
 l. 5. δὲ ὅλην τὰς υπατ- media deſunt C. l. 6. γνώσεσθε B. D
 l. 6. λιπολακτεῖν D
 l. 7. ὑπαυθαδιαζομένους, ὅτι C. ἀπαυθαδιαζομένους A. B. D
 ὑπαυθαδιαζομ- ſic E

Bl. 1. κατὰ πάντα B. l. 2. ὑδάτων τεῖχ- C
l. 4. τετραπλῶν ἐκάλεσε ἐ τὴν ἐκλογὴν C. τ συγ- B. D. E
l. 7. πανταχ ἢ καῖσαρ
l. 8. τὸ συμφέρον τι … τιμωρίαν εἰς τὸ χεῖρον
Cl. 2. ἀμύνεσθαι C. ονδ. επ. επι- C. A
l. 8. τὴν φάραγγα
Dl. 2. εἰστήκεσαν C. B. E. εἰστήκεσαν A. D
l. 3. σίφῳ περιφερ-
l. 7. ἄντικρυς C. A. ψηφῖνα B
El. 2. ἢ διεστῶτα C. διεστῶσα A. D
l. 3. ἐλαιῶν@- C. l. 4. ἔμενεν A. B. D
l. 7. εἰς τὴν περίβολον. ταύτη μὲν C. μὲν ὑπὸ τῆς. A. αὕτη μὲν B. E
Fl. 2. ὑψηλότερος ἢ πολλῷ C. τε πολλῷ A. B. D. E
l. 4. δαυίδου D. E. C. B. δαδ A. σολομῶντος A. D. σολόμωνος B
l. 6. ἕτερος C. l. 7. ἄντικρυς C
l. 9. διειργόμενος C. E. A. D. φαράγγιδι διειργόμενος B
G. l. 4. ἐποίησαν C. B. D
l. 5. ἢ ταύτη
l. ult. σιλωάμ
Pag. 913. Edit. Vet. ἄλωσ. lib. 5. c. 4. §. 1. paul. ante fin. Edit. Nov.
Al. 1. τε ἐ καλὴν οὖσαν A. ἐκκαλουμένην B
Al. 2. ἔξωθεν κρημνοὺς πόλεως
l. 8. δαυίδου τε C. A. B. D. E. σολομῶντος A. ſic infra B. D. ſic infra.
Bl. 1. ἀρχόμενοι B. l. 2. καταβορρᾶν C. κατὰ βορρᾶν A. D. κατὰ βορρᾶν B
l. 3. ξυστὸν καλούμενον
l. 5. κατὰ θάτερον ἐ πρὸς … ἀρχόμενον C. ἢ κατὰ A. E
l. 6. βαθεῖ B. D. E. χωρίῳ E
l. 7. κατάτεινον ἐπὶ τὴν ἐσσηνῶν
l. 8. πρὸς νότον ἐπὶ τὴν C. σιλωὰν A. B. D. E
l. 9. ἀνατολικὴν
Cl. 1. ἢ διῆκε χώρου
l. 2. ὄφλαν τῇ … συνῆπτε
l. 4. γενναθὴν ἐκάλουν C. γεννὰθ A. E
l. 5. μόνον αὐτὸ C. A. B. D. l. 6. ἡ ἀρχὴ B
l. 7. καθήκοντα μέχρι τ … καθῆκον A
l. 8. ἄντικρυς τ ἑλένης μνημείων
Dl. 1. αὕτη, αἰζᾶ τῦ βασ- C. ἰζᾶ τε βασ- A. B. D. E
l. 2. βασιλικὸν C. l. 3. κναφέως B. D. E
l. 5. συνάπτον εἰς κε- C. συνάπτον A
l. 7. ὑπερεχομένη
El. 2. μὲν ἐπὶ τ
l. 6. deeſt ὕψος … προσεδίδου
l. 8. ἐκλήθη ἢ ἐπιχωρίως βεζεθανὰ
Fl. 2. ταύτης επ- C. E
l. 6. ἐπινοίᾳ E
l. 7. βαλλόμενος C. A. E
Gl. 1. ſcriptum erat ὑπερεγήγερται ſed corr. ὑπερήγειρται
l. 2. δυνάμενον … αὐτῷ τὸ C. l. 3. deeſt ἂν A δυνάμενος B
l. 4. τ δὲ καῖσαρ- C. A. B. D. E
l. 6. εἰς εἴκοσι E
Pag. 914. Edit. Vet. ἁλ. lib. 5. c. 4. §. 2. paul. ante fin. ſeq. Edit. Nov.
Al. 1. deeſt εἰς … ἀναπεπτάσθαι
l. 3. bis deeſt εἰς
l. 9. deeſt ἂν C. A. deeſt ἐ πλαττίον A
Bl. 2. διακοσίας A. l. 3. τεσσαρεσκαίδεκα C. A. B. D. E
l. 6. δὲ πρώτῳ τείχει .. ἂν εἶχε
Cl. 3. τούτοις ἢ ἀντ- C. l. 4. ὑφ' ἡμ- D. E
Dl. 5. ἀγωνισάμενοι
l. 7. deeſt μὲν … εἰκοσιπέντε πηχῶν ἕκαστος, ἢ ὕψος τεσσάρων, ἢ κλα- C. ἕκαστος ἐ ὕψος A. B. D. E
l. 9. συνηρμοσμένος A. E. B. D. εἰκοσάπηχυς A. B. D. E συνηρμοσμένος .. τ ὄμβρων, εἰκοσαπήχεις ἦν deeſt λευκὸς C
El. 2. εἶχος, ἦν ἂν επι-
l. 4. μὲν πήχεις .. περιβεβλ-

l. 8. ἴσον εἶχε
Fl. 1. ἐπάνω ἢ C. A. B. D. l. 3. ὑπερῳκοδομῆ A
l. 5. μηδὲν ἐοδίσειν B. l. 6. τὰ ἢ ἄλλα τοῖς C
Gl. 2. μείζω C. B. D. E
l. 3. ἀπεδείχθη C. l. 4. βασίλειον A
l. 5. μὲν ἦν εἴκοσι πηχῶν πανταχόθεν
l. ult. εἶχον ἐπάνω … ὑπολαβόντος, τ C. ὑπολαβόντος A. B. D. ὑπολαμβάνοντος E
Pag. 915. Edit. Vet. ἄλωσ. lib. 5. c. 4. §. 3. paul. ante fin. Edit. Nov.
Al. 1. ὀνομασθ. πύργον κακοσ- A. E.
Al. 2. ἐκείνους τὰς τ
l. 3. deeſt ἐ πέντε
l. 5. αὐτός τε
l. 7. ὑψηλοτάτη. l. 8. δὲ τοῦτο nom. propr.
Bl. 2. φρουρὸν C. l. 3. συνέστηκεισαν A
l. 6. D. habet in Ed. ſed ad Marg. ἄνω περ- D
l. 7. περιέξεσαι A. l. 9. ἔνδον A
Cl. 2. ἔλειπεν ὑπερβολὴ C. ἐνέλειπεν E
l. 5. διείληπτο C. A. B. D. E
l. 6. ἐκπαρασταδεσκλίνας
Dl. 6. ὑπαίθρια τούτων παντ-
l. 8. τούτοις ὑδρεῖα βαθεῖα C. deeſt ἐ A. D. E. δεξάμεναί τε A. B. E. ſic ſupra.
El. 1. deeſt πύργοι A. l. 5. ἐπιβελῶν C
l. 6. ἀποστάσεως κατεφλέχθησαν. ἢ E. A. B
D idem habebat, ſed corr. ἀποφλέγησαν.
Fl. 2. τῷ ἀνωτάτῳ C. A. χθαμαλὸν A
l. 4. αὐτάρκειος C. l. 5. σολόμωνος B. A. D
l. 6. μία στοὰ C. l. 8. deeſt τι E
Gl. 1. προσελάμβανον ὅσον επ- deeſt ὕστερον
Pag. 916. Edit. Vet. ἄλωσ. lib. 5. c. 4. §. 5. med. Edit. Nov.
Al. 2. deeſt ἀμφιδέμαστο
l. 4. εἰς πλεῖον C. l. 7. τεσσαρακοντάπηχυς B. D ἐπιπέδου D
Bl. 1. ἐπιβολαῖς C. l. 7. ὠρόφωτο A. E. l. 9. ὑδὶ εξ- E
Cl. 2. εἰς ἑξήκοντα σταδίους A nam habet ξ
l. 6. τρίπηχυς C. E
Dl. 2. γράμμασι, μηδένα ἀλλόφυλον ἐντὸς τ ἱερῦ παρ-
l. 8. δεδομημένη C. B. A. E. δεδομημένη D
El. 3. πέντε βαθμοὶ A. B. D. l. 5. ἐνδότερον ἢ τετ- A
l. 6. deeſt δὲ A. ἀνατολῶν C
l. 8. ἢ αὐτῆς τ C
Gl. 2. μέγεθος
l. 5. περιστάσεις ἐ … ἔξωθεν τ πύλα C
l. 6. Κορινθίῳ χαλκῷ A. B.
Idem habet D. ſed ad. υ ſuper ω
l. ult. καθυπερέχουσα A
Pag. 917. Vet. Ed. ἄλωσ. lib. 5. c. 5. §. 3. med. Edit. Nov.
Al. 1. τὸ πλάτος δώδεκα A. l. 5. περιοχὴν ἔχοντος C περιοχὴν A. B. D. E
l. 7. γων- ἀπὸ τ ἀνατολῆς
l. 8. ἄντικρυς
Bl. 1. ἴσον ἀνάστασιν A. τὴν ἀνάστασιν E
l. 3. ἐνεῖα πήχεις επ- C. τοῦτον E. B. D. A
l. 6. αὐτῆς ὃν. τ C. A. B. D. E
l. 9. ἄβατον ἐ τὸ μὲν E. ἦν ἄβατος ἐ τὸ μὲν C. A. B. D
ἴσος (ſic) A. ἴσον B. D
Cl. 2. στενότερος A. B. D
Dl. 1. ὑπέκειτο C. A. B. D. E
l. 2. διαιρεῖ
l. 5. διαβαίνοντα … deeſt διὰ ante δὲ C. διαβαίνοντα A. B. D
l. 6. ἢ ὅλος ὁ λίθινος ὁ περὶ αὐτὴν τοῖχος C ἢ ὅλος ὁ περὶ αὐτὴν τοῖχος A. B. D. E
l. 9. διαιρεῖ .. deeſt τ
El. 4. ἐξεργ- E
l. 5. τὴν κορύφωσιν C. l. 8. ἄλλως, τῇδε παρ- A
Fl. 2. τὴν γένεσιν C. γένεσιν B
l. 4. παρείλας ἢ
l. 9. ἀποτετμημένον … ἐν ἑαυτῷ C. ἐν ἑαυτῷ B

Pag.

Pag. 918. Edit. Vet. ἁλωσ. lib. 5. c. 5. §. 5. med. Edit. Nov.

A l. 2. καὶ τῆ ἀσκήσει C. τὸ δὲ και- E
l. 8. οικα τε-
B l. 2. παρ᾽ ἴσον A. B. D. l. 7. ἀπέλιπε B. D. E
C l. 6. deeſt κύκλῳ
D l. 1. ἀνὰ ἡ πήχεις A
D l. 2. deeſt δὲ .. περιφανὴς C. A. E. deeſt δὲ B. D. E
l. 4. δ᾽ ἀνὰ σιδήρῳ ... ἔφαινεν ... περιέστρεφε περιέστρεφε D. E
l. 6. εὔλιθόν τε ὂ C. E
l. 9. ὅλα εἴχετο διάγγελ. γων- C. ἠρεμαίοις A
E l. 2. προσέπεμψε C. πέριξ. ανδ- B. l. 5. διὰ τὴν πυρ- B
E l. 2. βύσσινον
l. 4. περιέβαινεν
l. 5. αἰεί
G l. 1. διὰ ζώσματα καλύπτον λευκὸν C. λευκὸν A. B. D. E ἔνδον A. E
l. 2. ποδήρης .. ὑάκινθος C
l. 4. καὶ βροντῆς μὲν A. B. D. E. καὶ ῥοιαὶ A. B. ſic infra D. αἱ ῥοιαὶ E

Pag. 919. Edit. Vet. ἁλωσ. lib. 5. cap. 5. § 7. med. Edit. Nov.

A l. 1. προσέλαβε A
A l. 2. διαλανθανομένη ζώνη
l. 3. δὲ ὂ βύσσῳ
l. 5. κεκοσμημένην C. B. l. 5. πλεῖον A. B. E
l. 6. deeſt ἐν C. A. B. E
l. 7. κατεκέκλειστο C. A
B l. 1. ἔθνος πυλῶν C. l. 4. σάμψυχος A
l. 5. ἀμέθυσος C. A. B. E
l. 7. μὲν ἴσταιτο τιάρα
l. 9. ἔκτυπα E. D. ad Marg. ἔκτυπα D
l. 9. τὰ ἱερὰ τὰ τῶν χρ-
C l. 2. ἄλλοι χρυσοῖ λιτοι- C. λιτοῖς A. E. B. D. γὰρ pro δὲ B. E. γὰρ ελ- D
l. 3. τέσσιν ... τισὶ δὲ
l. 8. κατελίπετο
D l. 3. πεντήκοντα πήχεις .. περιερρήμενος
l. 5. μὲν γὰρ ἐκ A. B. D. E
l. 8. πρὸς τὸ
E l. 4. μεμέριστο δὲ εἰς .. οἰδίαν C. μὲν pro γὰρ A. E
l. 5. αὐλαῖς πλατείαις εἰς τὸ ... deſunt τὴ χρεία
l. 9. deeſt πύργοις
F l. 1. μεσημβρίαν, καὶ κατὰ ἀνατολὰς
l. 5. καθίστω
l. 8. ἐπέκειτο C
l. 9. τὸ ἱερὸν, τὸ ἱερὸν δὲ ... ταύτης
G l. 3. ὥσπερ ἔφην
l. 4. τὸ κενὸς
l. 5. ἐπεσκίαζε C. A. B. D. E
l. ult. ἀποχρῶντος

Pag. 920. Edit. Vet. ἁλωσ. lib. 5. c. 5. §. 8. fin. Edit. Nov.

A l. 5. δὲ ἄχρι τῶν δέκα deeſt εἶχεν
l. 7. κατειλῆφθαι ὡς ἐξ-
B l. 3. περιτέρω .. εἶμαι τοῦ δὲ ἀρχιε-
l. 6. τὸ ἄνω τεῖχος E
l. 8. ἀνατολὰς
C l. 2. τὸ ἄκρας C. l. 3. deeſt τῆς poſt τῶν C. A. B. D. E
l. 5. τό τε ὀλφὸν
l. 7. τὴν χώραν ἀνῆσαν
D l. 1. πρώτην ὑπήνεμον ὑπονήψαντες, ἐνδρομὴν συν-
l. 5. μετὰ τούτους ἡ A. B. D. E. l. 7. ἀλόντες A
l. 8. τὸ μὲν πόλεως ἡ
l. 9. τῶν τοίχων
E l. 3. νεῶτο δὲ
l. 6. ἡ περιεβάλλετο .. ἀπειρημένον C. περιεβάλλει B. D. E
l. 7. τὴν πυρὶ προσάπτον
l. 8. τῶν ὁρμώντων
F l. 1. τὸ δὲ ἰουδαίων δὲ
l. 2. ταύτῃ γὰρ τότε πρῶτον ἔρυμα deeſt τὴν C. ταύτῃ γὰρ τότε A. B. D. E
l. 4. καθὰ μὴ λίαν ἦ κατὰ πόλις C. καθὰ A. B. D. E
l. 8. τὸ δεξιὸν E
G l. 1. deeſt αὐτῶν
l. 2. μὴ δὲ τῇ συνηθείᾳ

Pag. 921. Edit. Vet. ἁλωσ. lib. 5. cap. 6. §. 2. med. Edit. Nov.

l. 1. σὺν τοῖς τάγμασι C. A. B. D. E. l. 1. δεξιὸν D
l. 2. συμφ. τὴν ὕλην ἐκειλ- A
l. 3. μεσαίτατος ἐς-
l. 5. καὶ πρὸς
l. 6. ἔργῳ
B l. 3. deeſt ἐπὶ τὸ ἔργον A. l. 5. ἔνθα τότε ὂ φ. συν. θαρ- A
C l. 1. περὶ αὐτῶν C. l. 2. ἐγγιῶν A. D.
l. 8. τόξοις. καὶ τοῖς ὀργάνοις τοὺς
D l. 3. ἐργαζομένοις ἀπὸ τῶν C. ἐργ. ἀπὸ μὲν τῶν β. τὴν συ- A
l. 3. deeſt μὲν B
l. 4. ὑπερτεταμένων C. l. 5. deeſt μὲν A. E
l. 6. τῷ δεκάτῳ C. D
l. 7. τὰς ἐκβολὰς
l. 8. ἐπὶ δὲ τείχους ἀνέτρεχον .. μέν γε ἦσαν ... ἀπήγ-ζαν C
ἐπὶ δὲ τείχους A. B. D. E. μέν γε ἦσαν E. A. B. D πλείους ακ- A
E l. 2. deeſt δὲ A. l. 3. ἐφύλαττον C
l. 4. ῥοῖζον θερμαίνεσθαι C. μένον A. l. 6. deeſt αὐτοῖς A
l. 4. in B. erat μόνον ſed cor. μένων. l. 8. υἱοὶ E. B. D
l. 7. ὁπότε χα- E. C. B. D. l. 8. ἔνιοι ερ- ... ὡς C
l. 8. ἔνιοι ſed ſupra ad. ὁ υἱὸς A. l. 9. deeſt δὲ A
F l. 2. ὁμοίως ὡς πρὸς ῥωμαίους εὐστόχως
l. 4. διεφθείρεν C. A. B. D. E. l. 7. μελανίδι E
G l. 2. deeſt δὲ
l. 4. τὰ ἐφεστήρια
l. 5. ἐκέλευε
l. 6. αυθ- D
l. 6. deeſt περὶ ... τε ὂ περὶ C
l. 7. ὁρῶντες κοινὴν B. τεῖχος βαλ- σπιτρ- E

Pag. 922. Edit. Vet. ἁλωσ. lib. 5. c. 6. §. 4. paul. ante med. Edit. Nov.

A l. 5. κυρίους C. l. 6. παρελθεῖν βουλομένους ἐπὶ τὸ B. D
l. 9. πυρί τε A. B. D
B l. 5. deeſt ἐπ᾽ C. E. A. B. D. τὰ πλεῖστα περιεγί-νοντο B
l. 6. περιεγίνοντο. περιεβάλλετο C. περιεγίνοντο A. D. E
C l. 3. καθὼς ὁ C
D l. 4. hæc deſunt πῦρ τε τοῖς ἔργοις ἐπιφέροντες A
E l. 7. ἐκινδύνευε ... τῶν ἐπ᾽ αλ-
l. 8. ἀνέστησαν C. A
F l. 1. ἀνδρισαμένων. ἀνδριζόμενοι E l. 3. ὁ καῖσαρ
l. 7. πυρὸς διελαύνῃ τὰ ἔργα
G l. 4. ὁ τῶν ἰουδαίων ἡγεμὼν
l. 5. deeſt τινὶ. l. ult. συνίει C. B. D

Pag. 923. Edit. Vet. ἁλωσ. lib. 5. cap. 7. §. 1. princ. Edit. Nov.

A l. 5. αὐτομάτως ἀνὰ μέσας C. A. E. καὶ συνέβη B
B l. 2. διεφθείροντο A
B l. 1. ἐπὶ πλ- A. B. l. 3. σύνθεμα C
l. 3. τοῦ πλησίον διαιρεῖται A
l. 4. ἐμβεβληκότων εἰς
l. 5. δεῖγματα
l. 7. ἐπαύετο
C l. 2. ἀφικνοῦντο C. l. 4. τμηθ. ῥᾳδίως διὰ A
D l. 1. τῶν ῥωμαίων
l. 3. ἄλλως τε ὑπὸ
l. 4. περιττὸν C. A. D. E
l. 5. deeſt φυλάττειν C. A
E l. 2. τεῖχος κρατοῦσι πεντεκαιδεκάτῃ κρατ-
l. 4. τε πολλὰ C. l. 6. deeſt δὲ C. δὲ τεῖχος εἴσω A. ἀνορ- A
F l. 1. ἔξω βέλους A. ἐξωτέρω D. l. 3. μὲν περὶ τὸ C. A. B. D. E
l. 4. καὶ μέχρι τὸ προσαγορευθὲν στοᾶς τοῦ ἱεροῦ
l. 6. περὶ δὲ ἰω C. A. l. 7. πύλης δι᾽ ἧς τὸ A

l. 9.

l. 9. ἐκ τ̃ πύργων C. deest τι A. B. E
G l. 2. deest ὄντες C. A
l. 4. παρακελεύει ... τρεφομένοις C. l. 5. ἐν ταῖς συμφ- A
l. 6. ἢ καὶ ... τ̃ τάχα C. deest ἢ A
l. ult. προβολαί
Pag. 924. Edit. Vet. ἅλωσ. lib. 5. c. 7. §. 3. paul. ante med. ſeq. Edit. Nov.
A l. 1. ἰουδαῖοι
l. 2. ἥτις ἰδία μάχας C. ἰδία A. B. D. E
l. 6. ἰουδαίοις C. l. 7. deſunt ὑπὸ τὰς πρώτας αὐγὰς A
B l. 4. ἑτοιμότατος
l. 5. καὶ ἤτῃ ... γεγόνει
l. 7. deeſt πᾶσι C. E. τῷ καλῶς ἀγωνισαμένῳ E
C l. 1. erat ut in Ed. τ̃ ἀγων- ſed corr. τῷ ἀγωνισαμένῳ A
D l. 1. ἐμπίδα C. A. B. D. παρατάξεως A
l. 5. ἐν μέσῳ τι
l. 6. εἰς τὰς προτέρας ἐλπ- C. l. 8. τ̃ παρελθεῖν E
E l. 1. deeſt ἐ C. A. B. D. E. deeſt ταῦτα E
l. 3. πρωτεῖ, καὶ τὴν μὲν C. A. B. D. E
l. 5. τι κατὰ
F l. 2. ἔτι δὲ μάχας ... ἀπειληχότες C. ἀπειληχότος E
l. 7. ὁ καῖσαρ ἐ A
l. 9. τοὺς ἱππέας τοξότας ſed ἱππέας eadem manu additum ſupra τοξότας
l. 9. ἐπιλαθεῖν A. B. D. E
G l. 3. φρενῶσαι C. ταυτὰ ἤδη D. l. ult. ἰλιάδιρως E
Pag. 925. Edit. Vet. ἅλωσ. lib. 5. c. 7. §. 4. paulò ante med. Edit. Nov.
A l. 2. ἐπέγειλαν E. A. B. D. χωλὴ B. l. 3. ἀλλαγάζει C
l. 6. ἐπὶ τὰ θωρ-
B l. 3. τοξεύεται δὲ B. l. 5. καὶ εἰς ὁ δια- C. A. B. D. E
l. 6. βάλλοντας E
C l. 1. ὡς τ̃ αὐτομόλων C. A. B. Idem habet D. ſed ad Marg. ut in Ed.
l. 3. ὁ φίλος B. D. deeſt καὶ E
l. 6. τότε μὲν διέμαχε C. A. B. D. E.
l. 8. πρὸς βλάβην E
D l. 1. ὑπονοίᾳ. A. l. 3. δὲ pro τι A. l. 5. ἀλόμενοι A. B. D
D l. 6. ῥωμαίοις ἐπαγον
l. 8. αἰρει ... deeſt πίμπλη
E l. 1. μετὰ χιλίων .... καὶ περὶ αὐτὸν deeſt τ̃ C. χιλίων E. A. B. D
l. 2. κατὰ ... deeſt ὑπ. l. 8. πρὸς δὲ τὴν E
l. 5. πλέον εὐθὺς C. l. 7. deeſt μὲν A
l. 8. τῷ μὴ E. C. A. B. D. deeſt δὲ A. B. D
F l. 2. ἐπιβουλεύειν C. A. B. D. E
l. 3. ἐπέτρεψεν C. A. B. D. E
l. 4. τὰς αἰτίας ἅμα. τοῖς μὲν γαρ-
l. 6. deeſt ἰδίᾳ C. l. 9. πρόπεμπε καὶ B
Pag. 926. Edit. Vet. ἅλωσ. lib. 5. c. 8. §. 1. med. Edit. Nov.
A l. 1. προσιδόντες C. E. A. B. D. l. 5. κυκλωμένων A
B l. 5. πληθύνοντος
C l. 2. ἐξωθ- D
C l. 8. κατελάμπετο C. A. B. D. E. ἐξελαθ- A. B. D. E
D l. 1. ἐφίεντο
l. 4. ἤδη διελύοντο
l. 7. προεγραμμένας C. E. A. B. D. l. 8. ὥσπερ ὑπὸ βαρβάρων βάρος ηδ- E. ὥσπερ βαρβάρων βάρος ηδ- B. D
l. 8. ὥσπερ βαρβάρων ἤδοντο δαπανωμένον A
l. 8. deeſt βαρβάρων ſed abraſum eſt, locuſque remanet vacuus C
l. 9. τοὺς ἐναντίους ᾖεσαν B
E l. 4. προσβαλόντες C. A. B. D. E. l. 8. φρουρὸν A. φρουρεῖ B. D. E
F l. 2. deſunt πρὸς ὀλίγον C. l. 3. τοῦ γαρ- A. B. D. E
l. 5. τ̃ λιμὸν υπο-
l. 6. εἰς δίος
l. 9. ἐκτάξαντες C. ἐκτάξαντος A. B. D. E
G l. 4. τὰ πρὸς τ̃

l. 5. περιελάμπετο. l. ult. κατεπλάγη
Pag. 927. Edit. Vet. ἅλωσ. lib. 5. c. 9. §. 1. med. Edit. Nov.
A l. 5. πᾶσιν E. l. 7. μεταβαλεῖσθαι C
B l. 3. πρῶτον τ̃
l. 8. εἰρηνικὴ, δίχα δείλων C. A. B. D. E. τ̃ χωμ- A
l. 9. deeſt ἢ C. A.
D l. 1. κατὰ χώραν μόνον C. l. 2. χειρώσασθαι E
l. 8. ἰουδαίοις
E l. 1. ἀνυστικώτερον A. B. D. E
E l. 2. αὐτοῖς τι ... deeſt ἤδη
l. 7. πολλὰ παρεικάζ. φείσασθαι μὲν αὐτῶν
F l. 4. ἐπέχειν ἀπολῶν. τῆς δὲ
l. 5. περιλαβεῖν ... ἠρμόσθαι πρὸς ἀπώλειαν ἢ μὲν C. ἢ μὲν A
l. 8. ῥωμαίων ἀρχὴν A
G l. 1. χρῆναι τε πρ- C. οἱ γὰρ δεῖ B. D. ἐλευθερίας, καλὸν B. D. E
l. 3. τ̃ ζυγὸν D. l. 5. διατείνας ἀποδεῖξαι ταπ- C
Pag. 928. Edit. Vet. ἅλωσ. lib. 5. c. 9. §. 3. paul. ante med. Edit. Nov.
A l. 2. θεὸν περιάγοντα C. ἐπὶ τὴν ἰταλίαν θεὸν A. B. D. E
l. 8. ὑπομένοντα D. E
B l. 2. παρέμενον
l. 3. ῥωμαίοις l. 4. deeſt δὲ l. 6. ἐνεπίμπλασαν
l. 9. μόνον E. deeſt τι E
C l. 2. μεταβαλέσθαι
l. 4. ἀπαυθαδίσαντο C. l. 6. τ̃ ἀνδρῶν A
l. 8. καῖσαρ βούλεται ſed corr. βούλεσθαι
D l. 1. λαβεῖν τὴν. l. 4. deeſt δὲ
l. 4. ἔρυμα ἐ τ̃ ῥωμαίων ὑπὲρ αὐτοῦ C. καὶ αρχ- B
l. 7. δὲ ἐ ἴδιον. l. 9. βοῶν τ̃ εἰκείων αμυ-
E l. 2. πότε δὲ ὁ θεὸς ὁ κτίσας ἀναδικεῖσθαι .. deeſt εἶναι C. ῥωμαίοις E
ποτὲ δὲ ὁ θεὸς A. B. D. E
l. 7. πολέμους καθ- C. A. B. D. E
F l. 3. D. habet βαρεῖα ſed ad Marg. μυρία
l. 4. In D. deerat τὴν μητέρα, ſed additum eſt.
F l. 2. ὁ τότε τυχὼν C. ὁ τότε τυχὼν A. ὁ τότε τυχών B. D. E
l. 4. deeſt τὴν μητέρα A. E
l. 3. μύρια χρεὶ E. φθεγγοὶ μύρια μύρια χρεὶ
l. 5. ἄγε C. B. ἄθροισμ A
l. 8. ὑφ' ἑκάστῳ A. B. D. E
G l. 1. deeſt καὶ C... τ̃ ἀνιχνεῦον C. A. D. E
l. 2. μίαν ἡμέραν ἑσπέραν ἄχραντον μὲν αὐτῷ ἡ βασι-
Pag. 929. Edit. Vet. ἅλωσ. lib. 5. c. 9. §. 4. paul. ante med. Edit. Nov.
A l. 1. καὶ φεύγων ἐπὶ B. l. 1. φασμάτων E
l. 5. παρὼν C. l. 6. χερσὶ τὴν ὁμότητα σφῶν
l. 7. deeſt ἐκ || τὴν τ̃ παιδὸς C. deeſt ἐκ A. B. D. E
l. 8. καὶ πᾶσαν C. A
B l. 1. τὰς ἐπιλοίπους δίχα
l. 4. τὴν ὑπὸ σύριον αρχ- ... deeſt ἡμῖν C. ὑπὸ σύρον .... ἡμῶν A
l. 5. ἐσίναξε πάλιν μὲν παλ- B. l. 6. ἀρπαζομένου B
l. 6. deeſt δ. l. 8. κατασφίζοντος
C l. 2. deeſt ὁ
l. 5. συναχθεὶς ... συνόμιλος C. συναχθεὶς A. συναχθεὶς ..... D. B. συναχθεὶς E
l. 6. ἄρα C. B. l. 8. deeſt ὁ C. A
D l. 3. πατρὸς A. l. 4. deeſt καὶ ... deeſt δὲ C
l. 9. τ̃ αὐτοὺς σύμμαχοι .. καθόλου δὲ εἰπεῖν, οὐκ ἔστι εἰπεῖν C. Idem habet A. niſi quod deeſt ult. εἰπεῖν
E l. 3. μέσοις γε μὲν τ̃ A. l. 3. τῷ πρώτῳ μαχ- A
l. 4. δὲ ἐπαθεν C. l. 5. deeſt ταύτην A
l. 6. πρὸς τ̃ ἢ ἱερεῦσιν. l. 8. ἴδε
F l. 1. τ̃ ἡμετέρων. l. 2. ὑπ' αὐτὸν C. A. E
l. 3. ἀπέχοντο ... πλημμελείας
l. 8. καὶ περιβαλεῖτε. l. 9. καὶ μὴ λόγοις
G l. 5. deeſt καὶ A. B. C. D. E
l. ult. τι δεῖ τ' ... ἔθνος ; οὐχ ἡ τ̃ ὑποχείριον αε- C. δεῖ ταῦτα λε- A. οὐχ ἡ τ̃ A. B. D. E

F

Pag.

Pag. 930. Edit. Vet. ἁλωσ. lib. 5. cap. 9. §. 4. med. Edit. Nov.

A l. 1. ἀρ' οὐχὶ ἐπ' ἀκοαῖς C. l. 4. επιτ- E
l. 8. πλῆθος τὸ αρ- E
B l. 3. deeſt δ'. l. 6. τί ἢ πολ- C. A
l. 3. deſunt ἐπὶ μόνας τῆς A
C l. 1. π' θεοῦ ὑπὸ A. πείθεσθε E. l. 1. αὐτοὶ περιβλέψεσθε B.
C l. 1. D. ad Marg. περιβλέψεσθε D
l. 2. οἱ νόμοι πε- B
l. 5. ἡμαρτηκότων B.
l. 6. ἁρπαγὰς ἢ C. μοιχείας D. A. B
l. 7. κοινῇ E. l. 7. τὸ ἅγιον ἱερὸν
D l. 2. παραλύοντες καὶ νόμον. εἶτα C. A
D. habet ut in Ed. ſed ad Marg. ἰδὼν καὶ νόμον ἰδὼν καὶ νόμον παρ- &c. ut in Edito E. B
l. 3. ἀσεβῇ θεῷ C. l. 5. βασ. ὑμῶν A
l. 7. ὅμοια ἢ καὶ τῶν ἀσεβῶν. l. 8. ὁμοίως B
l. 9. ἡμῶν C. A. B. D. E
E l. 1. πρὸς τὰς ὄχθας C. παρῆλθεν E
l. 6. deſunt καὶ κτίσεις C. deeſt τὰς A
l. 7. σώζεσθαι μανία ἢ C. σώζεσθαι B
F l. 2. deeſt παρ' ... l. 4. καὶ παραχ-
l. 6. αὐτὸν ἐξ ἐλάσσον ſic ſemper per ω
l. 9. ἔλαβε C. πρὸς τῷ μηδὲν B. D. E
G l. 3. περὶ γὰρ τῆς ... deeſt τε C. πλουσιώτερον A
l. 3. ἡμῶν D. l. 4. τε σιλωὰν A. B. E. σιλώαν D
l. ult. πρὸς ἀμφοτέρους

Pag. 931. Edit. Vet. ἁλωσ. lib. 5. c. 9. §. 4. paul. poſt med. Edit. Nov.

A l. 1. νυνὶ ὄντοι πλ-
l. 3. πεπιέσεσθαι C. πεπιέσεσθε A. B. D
l. 6. deeſt τι A. E.
l. 7. deeſt τηλικοῦτον C. E
l. 8. deeſt γε A
B l. 2. καὶ οἰκίαν ἀπαλγοῦν. l. 3. πείθεσθαι τοῖς ημετ-
l. 5. τῶν συστημάτων ... ἢ τί κρύπτεται. τί ἢ
l. 9. deeſt ἔτι A
C l. 2. σιδήρεοι D. l. 3. κατερειπωμ- A. E. l. 4. οἷς πρὸδ- C
l. 5. ὅσων ἰδιῶν A. B. D. E. l. 7. ἀτακτεῖ καὶ
D l. 2. ἕκαστα ἴσω τέκνα. l. 3. deeſt μοι
l. 5. ταῦτα pro τάχα A.
l. 8. σωφρονεῖν θέλετε
E l. 4. μὲν χρυσόν. l. 8. ὅπως βάλοιτο
F l. 1. προσανθομολογεῖν. l. 2. δυλεύσαντας
l. 5. καὶ ὡς σκιάν. l. 8. ᾐρεῖτο
G l. 1. συνεξεκαίετο A. πρὸς ἀμφότερα εξικ- B
G l. 4. ἀπειπαμένην. l. ult. κρύψαντες C. E

Pag. 932. Edit. Vet. ἁλωσ. lib. 5. c. 10. §. 2. med. Edit. Nov.

A l. 1. τοῦτ' ἔχειν C. A. E. l. 4. τὰς .... τεθνηξομένους A. B. D. E
l. 6. μὲν οἱ πλουσ- E. C. B. D. τυγχάνοντες, οἱ ἢ A
B l. 1. ἔπεσον C. l. 3. ἐφελκοντες E
l. 5. ἀδυνατοῦντων
l. 7. αἰδῶ τὸ γὰρ ἄλλος οὐκ ἐντρεπῆς C. τὸ γοῦν ἄλλως A. B. D. E
l. 8. γὰρ pro γοῦν A. B. D. E
C l. 2. ζῆν σφαλερῶς σαλ-
l. 3. οὐδὲ ἐλάνθανον ... deſunt οἱ σαστασαὶ
l. 5. ἀπειλησαμένην
l. 6. προφέρεσθαι C. D. τροφὴν A. D. E
l. 7. ἐξαρπάζοντες τὰς C. l. 8. φαγόντες A. D
D l. 2. καὶ κόμης C. καὶ κόμας A
l. 3. ἡ πολιὰς C. l. 5. εἰς γῆν A. l. 9. ὀρρόβους B
E l. 2. ἐπῄεσαν. l. 3. deſunt καὶ ἵνα C. l. 4. deeſt κεκρυμ- A
l. 6. δὴ τὴν
F l. 4. ἐπικαλυμμένους A. l. 5. κινδυνεύοντες C
l. 7. γὰρ pro δὴ A. l. 8. πρὸ τῶν C
G l. 2. προδέσαντο
l. 5. deeſt γυμνωθεὶς C. τὸ ... συνειλημμένον A. B. D
l. ult. ἀντὶ προὔπεμπον ἢ ... τῶν δημοσιευόντων, καὶ τὰ πλέονα γὰρ C. τὰ πλέονα γὰρ τῶν A. E. B
D. idem habet ſed ad Marg. ut in Ed.

Pag. 933. Edit. Vet. ἁλωσ. lib. 5. c. 10. §. 4. paul. poſt med. Edit. Nov.

A l. 1. καὶ τῶν μὲν. l. 3. deeſt μὴ
l. 4. deeſt ὁ C. l. 6. deeſt ἂν A
B l. 1. εἴ γε καὶ τὸ τελευταῖον, τὸ A
B l. 4. συγκλεῖδες κατακλεισμοῖς θανάτους τοῦ ἔθνους
l. 7. καὶ οὐ μόνον οὐχ C. μόνον οὐχ B
l. 8. ἀμέλει καὶ οἱ μὲν ἐκ τῶν
C l. 1. ῥωμαίοις C. B. D. E. ῥωμαίοις ὑπεχώρησεν A
l. 2. ὕστερον ἢ μετὰ
l. 4. τίτῳ μὲν τὰ μὲν. l. 8. deeſt μὲν C. ἢ καί τινας τῶν A
l. 9. δ' αρχιμ- E
D l. 1. ἀπετρέποντο περὶ l. 3. παίδων διαδράσαντες
l. 4. ὑπομένειν. l. 6. κατελείποντο
l. 8. ἢ καὶ κατ' ἀνάγκην ἠμύνοντο δεῖ τῆς κολάσεως, καὶ μετὰ μάχην
E l. 1. καὶ βασαν- E l. 7. φυλαξόντων D. E
F l. 2. ὅμοια πησομένην
l. 8. αὐτὰς B. D. E. l. 9. ἐπὶ τοῦ τείχους C
G l. 3. κεκρατημένους εἰσίτας ελ- C. l. 4. πολλοῖς E
l. 6. βεβαίαν C. A

Pag. 934. Edit. Vet. ἁλωσ. lib. 5. c. 11. §. 2. paul. ante med. Edit. Nov.

A l. 8. πᾶσι E. l. 9. ἀπολυθήσεσθαι A. E
B l. 4. ῥωμαίους C. A. δύναιντο A. l. 5. μέλλων A. D
ἀποπληρωμένοις καὶ ναοῦ ἀποπληρωμένου αμ- E
l. 5. αὐτὰς σφίσιν ἀποπληρωμένοις, καὶ ναοῦ πῦρ πολεμίων ἀμείνω C
ἀπολυμένοις καὶ ναοῦ ἀπολυμένου ἀμείνω A. B.
ἀπολυμένοις D
C l. 3. καὶ ὁ ἐπιφ- A. B. D. E. l. 5. ἥλικας, πάντας, C. A
l. 6. τῶν μακεδόνων καὶ τρόπον. l. 7. deeſt τε C. A
l. 7. ἰδεῖν δὴ καὶ E. l. 9. τῆς ὑπὸ ῥωμαίοις βασιλεία
D l. 2. μεταβολὴν C. l. 5. καλούντων A. l. 6. κατά τε τὴν A. E
E l. 6. μαχομένοις καὶ C. l. 9. αρχομ- E
l. 8. οἱ μέλλοντες διὰ τῶν αλ- C
διὰ pro δίοι A. B. D. E. in B. corrigere quidem voluit δίοι
l. 9. μηνὶ C. δωδεκάτη E. D. A. B
F l. 1. συνετελέσθη .. ἐνάτῃ ... ταῖς δεκαεπτὰ C
συνετελέσθη E. A. B. D. ταῖς δέ γε ἑπτὰ A
ταῖς δεχ' ἑπτὰ B. D. ταῖς δ' ἑπτὰ E
l. 5. κατακομίζων τῆς τοῦ θεοῦ καλουμένου πολ-
G l. 2. πηχῶν ἐχούσας τὸ τοῦ αρ- E. C. τὸ τοῦ αρ- A. B. D.
ἔχει D
l. 3. προσαγορευομένην ἢ. l. 4. ἀνορύξας
l. 6. ὑπὸ νόμοις C. ανακρεμ- D

Pag. 935. Edit. Vet. ἁλωσ. lib. 5. c. 11. §. 4. med. Edit. Nov.

A l. 1. διώρυξις ἔδωκεν. l. 3. deeſt τοῦ C. l. 5. φλὸξ ἠγείρετο A. E
l. 4. τῷ πλήματι τοῦ A. B. D. E. l. 6. αἰφνίδιον A. B. D. E
l. 7. οἰομένους
B l. 2. καταποθέντων C. l. 6. γαρσῆς E
l. 6. ἀπὸ γὰρ τῆς πόλεως γαλιλαίας, καὶ μεγάλουργος τῶν βασιλικῶν καὶ μαριάμνης
l. 8. μεθ' ὃν C. A
C l. 3. deeſt τῆς C. l. 7. ἐκθορόντες A. E. ἐκθέοντες B.
D. ad Marg. ἐκθέοντες
D l. 8. χειρὸς ἐμεθίεσαν. E l. 2. προσειλημ-
l. 6. τὸ κρεῖττον C. l. 8. τάξις δι' ἦσαν A. E. δ' ἴσον B. δ' ἴσην D
l. 9. deſunt μετὰ τῶν ὅπλων
F l. 1. ἐπ' αὐτήν. l. 7. προσογκούμενον τεῖχος ἐκ-
G l. 1. τοῖς αἰχμαῖς C. l. 2. τοῖς ἐχθροῖς A
l. 3. ἅτε ἢ ἔργοις .. ἢ τὸ θαρ- C. ἢ pro γὰρ A. B. D. E
l. 4. ἢ τὸ κακ- C. A. l. 6. τοῖς στρατιώταις A

Pag. 936. Edit. Vet. ἁλωσ. lib. 5. c. 11. §. 6. paul. ante med. Edit. Nov.

A l. 2. κατὰ πλάγιον A. B. D. E. l. 3. τοῖς πολεμίοις D. C. A. E. B
l. 4. μιγῆναι ἢ τῆς C. l. 6. ὑστέραν A. B
B l. 1. deeſt τῶν. l. 3. καὶ ὅλως C. l. 8. μιᾶς ἡμέρας E

C l. 2. θερμοτέροις ἰδίως προσφέρειν τ deeſt πᾶσαν C. προσαγαγόντος B. D. A
l. 2. ἰδίως προσφέρειν τὴν E
l. 3. τι δὲ τείχους C. l. 4. κατεσπασμένα A. B. D. E
l. 4. ἰουδαίους C. A. B. D. E. l. 7. οἱ δὲ δίχα C
l. 8. ἀθυμηθεὶς C. A. E
D l. 1. τῷ λιμῷ E. C. A. B. D. l. 2. καλὰ χρήματα τοῦ A
l. 5. δὲ μετὰ τοῦ-
l. 6. πρίν, καὶ τὸ πότερον, αὐτῷ δὲ τὸ μὲν ἀργυροῦν φθαρησομένους βαλ- C. φθαρησομένους B. D
l. 8. ἀπορίαν
E l. 2. deeſt τῇ σφαγῇ A. l. 4. φανερῶς C
l. 5. deeſt δὲ A
l. 7. δεδιέναι δὲ μὴ C. τὴν πολιορκίαν E
l. 9. τούτων μὲν γὰρ C. τούτῳ μὲν γὰρ B. A. D. E
F l. 3. μόνης γὰρ
l. 4. ἅπαντας C. τῆς σωτηρίας E
l. 5. χρεωθ- A. B. C. D. E. l. 6. deeſt γὰρ C
l. 7. χρώμενοι A
l. 8. εἰδείτω C. εἰδείτω D
l. 9. ῥωμαίων
G l. 3. δυνάμεις ἐπὶ τὸ ἔργον. ἀρξάμενος δὲ ἀπὸ media deſunt C
l. 4. πεπραγμένος A. B. D. E
Pag. 937. Edit. Vet. ἄλλως. lib. 5. c. 12. §. 2. paul. ante med. Edit. Nov.
A l. 1. γὰρ αὐτοὺς A. B. D. E. l. 4. κατοπτεύειν C
l. 8. σπλαγχνίων E
B l. 1. κατὰ τὸ δὲ αν-
l. 4. κώμης τινὸς ερ- C. A. B. D. E
l. 5. κατὰ τὴν ἀνατολήν. l. 6. deeſt περ
C l. 1. deeſt δι' A. l. 8. τὴν νύκτα E. D. habet τὰς ὕπνους ſed ad Marg. τὴν νύκτα.
C l. 3. τὸ τάχος δὲ ἤπειγε C
C l. 9. διατειχίσματα B. D. E
l. 4. τῷ τείχει A. B. D. E
l. 6. ἐπεπλήρωτο A. B. D. E
l. 7. τῶν ταγμάτων ηγ- C. D. E
l. 7. ab his verbis τρίτην δὲ ἔλαχον- ad illa εἰς τὰς ῥωμαίων quæ reperiuntur l. 7. c. 2. §. 1. paul. ante fin. D. l. 1. quæ media ſunt, deſunt in MS. A
D l. 2. βαθύνας αὐτῶν ὁ
l. 6. ἀνηρεῖτο … καταλαμβάνει
E l. 1. deeſt τὸ
l. 7. ξηροῖς δὲ τοῖς ὄμμασι καὶ σεσηρόσι … ἐνθανοῦντες C ξηροῖς δὲ τοῖς D. E. D. habet σεσηρόσι, ad Marg. σεσηπόσι D. σεσηπόσι E
l. 8. ἀναπαυσάμενος
F l. 2. τυμβωρυχοῦντες γοῦν τὰς C. E. l. 3. deeſt τὸ C. E τυμβωρ- γοῦν τὰς B. καταλυμ- D
l. 7. χρηστὸς C. E l. 8. κατέλειπον
G l. 5. εἰς τὰς φαρ- C. E. πεπληρωμένας E.
l. ult. υπορ- D
Pag. 938. Edit. Vet. ἄλλως. lib. 5. c. 12. §. 4. paul. poſt princ. Edit. Nov.
A l. 1. τῷ θεῷ εἰς C. τε καὶ τὰς E. B. D. κατεμαρτύρατο τ B
l. 5. ἐφήπτετο. ἀεὶ δὲ οἱ ῥωμαῖοι ἐπ' εὐθυμίας C
l. 6. τῆς σωρίας, καὶ τῶν πλησίον ἐπαρχιῶν ἔχοντες καὶ πολὺ πλῆθος … τῶν κατὰ C. καὶ τῶν πλησίον ἐπαρχιῶν εχ- ἰσάμενοι δὲ πολλοὶ τοῦ τείχους B. D. E
B l. 4. πᾶσαν τοῖς πρότεροις ὅλοις εκκοπ-
l. 6. ὕψει … μέρος ſed cor. μέρη
l. 8. ὑποδείκνυντο τοῖς C. τὰ ἔργα B
C l. 1. δὲ ἐκείνων
l. 5. οἱ δὲ καὶ C. E. l. 7. σεσημειωμ-
l. 8. ἀβασάνιστον ἀνεῖκε
D l. 3. εἰσαφῆναι E. l. 7. γεγυμνωμένων C
E l. 1. ἀξιώσας C. B. D. E
l. 4. ἀνοίξειν C. ἀνοίξειεν B. D. E
l. 6. ἄπληρον ῥωμαίων προαχθείς. οὗτος γὰρ ὁ σίμων deeſt τ B. D. σίμων B. l. 7. βαμάδα E
l. 8. τῶν δρυφ- C. B. D. E
F l. 2. οὐκ μακαμβάλη
Tom. II.

l. 3. βυλῆς ἀρεστοὺς γενόμενος ἐξ C. ἀριστοὺς E
G l. 4. μὲν τοι καὶ αὐλὴν τῶν κακῶς απολ- .. πλείω
l. 5. αὐτοῦ E
Pag. 939. Edit. Vet. ἀλ lib. 5. c. 13. §. 2. paul. ante med. ſeq. Edit. Nov.
A l. 2. πονηρῶ B. D. E. l. 3. deeſt δὲ C
l. 5. παρ' αὐτῷ C. B. D. E
B l. 1. διέπεμψεν. l. 2. deeſt δὲ
l. 3. τοῖς ῥωμαίοις ἐκείνοις C. l. 4. ὡς μετὰ B. D. E
l. 6. μεθ' ὅπλων … ἔφη γυνὴ
C l. 1. deeſt περὶ
l. 6. ἐπὶ τῶν πλημμάτων τῶν C. l. 7. ὑπεσχηματισ- E
l. 9. δὲ εἰς αντιλόγος
D l. 2. διαγγέλλεταί τε εἰς
E l. 2. προσεδίκησα … ταύτην ἔτι πλεῖον ἐδύνατο C ἐδύναλο B. ἐδύνα τὸ D. E
l. 3. λῃστὰς ἔλαθε ταχ-
l. 6. δῆμον πάλιν ἐπὶ C. πίστιν πάλιν πρια- E
l. 9. ἐπὶ δὲ τείχους
F l. 1. ἀπὸ δὲ τείχους απ- D. E. ἀπεπήδων δὲ τείχους B
l. 2. μάχη μετὰ χερ- E. C. B. D
l. 4. σωλινοτέρους πέρατι πρὸς l. 5. deeſt ὁ.
l. 6. ὑπὸ τῆς E
G l. 2. ἀποθεμένων τῷ C. l. 5. αὐτοὺς ὡς ἔφαμεν B
l. 4. τοῖς πύργοις ἧς … γαστρὸς λημμάτων χρ-
l. 6. προΐσεσθαι, ἐπεὶ δὲ αυ- l. ult. deeſt τὰ
Pag. 940. Edit. Vet. ἄλλως. lib. 5. c. 13. §. 4. paul. ante fin. Edit. Nov.
A l. 1. ἀλλὰ τοῖς .. ἐλεγχθείσης δὲ ἑνὸς ανεπιμαν-
l. 3. παρεῖτο αὐτομόλοι. τῶν δὲ αἰγύβων C. χρυσοῦ E
l. 6. δεινὸν C. B. D. E
B l. 1. ἠνέσχετο. l. 6. εὐδηλα B. l. 8. deeſt τε C
C l. 4. ῥωμαίοις ἐπιγέγραφεν
l. 8. ἱερῶν ὄντων τὰς C. B. D. E
D l. 1. καὶ δεινῶς
l. 2. οὐδὲν γὰρ ὕτω πάθος
l. 4. καὶ φόβος
E l. 2. deeſt δὲ C. αἰτίαν E
l. 5. πολλὰ τῶν. l. 7. ἐπέλειπον
l. 8. ἐπεχώρησε. καὶ πολλὰ μὲν κατεχώννυον ὡς δὲ ταῦ. πολλὰ
F l. 2. deeſt τῶν
l. 4. οἱ μὲν γε ῥωμ-
G l. 2. ἐφύλαττον, ἐπέχειν ἐκκοπτεῖν
l. 3. διέτεμον ὃν τῷ
l. 4. πλεῖον τοῦτο μέτρον ἠλείφοντο C. l. 5. ἐξ αὐτοῦ E
l. ult. τῆς οἰκοδομῆς … πολλὴν γὰρ … ἤνεγκον
Pag. 941. Vet. Ed. ἄλλως. lib. 5. c. 13. §. 6. circ. Edit. Nov.
B l. 3. προσπεμπόντας
l. 7. μηκέτι δὲ ἐκφέρειν τῶν τὰς νεκροὺς αὐτῶν ἔλεγον συνεωρ-
C l. 1. ἀθυμῆσαι
l. 2. ταῦτα δὲ μὴ ἀπολογοῦν C. l. 3. προσελθὼν D
l. 4. τὰς ἁμάξας C. l. 5. παλαιὸν ὅθεν B
l. 9. ἀλλ' ὑπέχοντο .. προσελθεῖν. περιέχοντο

LIB. VI.

Pag. 942. Edit. Vet. ἄλλως. lib. 6. c. 1. §. 1. princip. Edit. Nov.
A l. 3. τῶν τε σασ-
l. 4. μὲν ἐν ταῖς συμφοραῖς, δὲ λιμῷ δὲ μὴ
l. 6. νεμόμενον
B l. 1. προσέβαλεν
l. 3. γεγυμνασμένης C. B. D. idem habet ſed corr. ut in Ed.
l. 5. κλύδωνα
l. 6. κατοχυρωμένας C. πεφυρμένη B. l. 7. τὰς ἐμφύλους B
C l. 4. καίροντες
l. 6. καὶ τῆς γῆς C. B. D. E
D l. 2. παρ' ὅσον C. B. D. E
l. 4. τῶν εὐ πρεσγυ-
l. 5. τὴν πόλιν ῥωμαίοις. ῥωμαίους δὲ
E l. 1. deeſt ἔτι

Pag. 943. Edit. Vet. ἁλωσ. lib. 6. c. 1. §. 2. med. Edit. Nov.

A l. 8. deeſt τὴν
B l. 1. εἰς ἀνάγκην E
B l. 6. deeſt τὸ C. προσελθ- C. E. B. D
l. 8. ταῖς ἐλπίσιν υπ- B
C l. 2. καὶ ἐκ διαλλαγ- C. μεμέλλον- E
l. 3. τὸ ἔθνος ... καὶ ἡ ὁρμὴ C. ἔθνος B. E
l. 5. τῶν αὐτῶν προσειλ- C. παύονται E
l. 8. χώματα καὶ πάντοθεν
l. 9. παρεισέδυσεν C. παρελκυστῶν E
D l. 2. τὸ παρατάξεως C. πρὸς γὰρ τῷ B. D
l. 6. ἅμα τῆς ἔτι καὶ
l. 8. τῶν μεθ' ἑαυτοῦ
F l. 1 ἀνάγκης C. B. D. E. deeſt γὰρ E
G l. 6. καὶ καθ' C. καθὸ B. D. καὶ καθὸ E
l. ult. ἐνδιδόντος τοῖς διωρ- .. κατέῤῥιπτο C. τὸ pro καὶ B. D. E

Pag. 944. Edit. Vet. ἁλωσ. lib. 6. c. 1. §. 4. princip. Edit. Nov.

A l. 1. ad Marg. διετέθη D. l. 3. τὰ παρ' ἐλπίδα C. τῷ παρ' ἐλπ- B
l. 6. καταῤῥιφθέντα C. B. E. l. 7. ἀντῳκοδόμηνται E
l. 8. εὐμηχανώτερα μέν γε
B l. 1. γὰρ ἂν ἀναβῆναι C. καταῤῥιφθ- D
l. 3. ταχέως τὸ προσ-
l. 8. πολλάκις μὲν γὰρ ſed μὲν add. ſupra γὰρ
l. 9. καταφρονῆσαι E
C l. 2. ἐπὶ τὰ συμφέροντα
l. 4. ἀκλεῆ. ἀμελεῖ ἐν τῷ παρακελεύσασθαι φέρειν C ἀκλεῆ B. D. ἀκλεεῖ ſed corr. E
D l. 3. τοῖς προκαταρξ-
l. 4. ὑμᾶς γὰρ ... ἀπείρηκε C. ὑμῖν E
l. 7. ἐθήμεν τῆς
l. 9. συνειργασμένης C
E l. 2. ὑμετέρας B. D. E. l. 4. ὡς ἂν ... μετρίῳ
l. 8. καὶ μὲν οὐκ .. deeſt μὲν C. Ἰουδαίους B. D. E
F l. 2. τετα παρ- C. l. 3. ἐλπίδα E
l. 4. ἄνδρας. ὑμᾶς C. l. 9. deeſt τὸ B
G l. 1. γὰρ pro γοῦν E. l. 2. γένηται E
l. 3. ταῖς ἀναστροφαῖς. l. ult. deeſt δ' C
l. ult. εὐγενὴς E

Pag. 945. Edit. Vet. ἁλωσ. lib. 6. c. 1. §. 5. paul. poſt med. Edit. Nov.

A l. 1. τάφος κατ-
l. 3. τῶν ψυχῶν ἀπο-
l. 8. λαμβάνουσά τε ἅμα τὸ βίῳ C. deeſt τε ante ἅμα D. E
B l. 2. ἀνθρώποις .. τελευτῇ
l. 5. deeſt ὡς C. l. 6. ἐπιχειρησάντων B
l. 7. καταῤῥιφθὲν D
C l. 3. ἡμῖν B. D. l. 6. φθάσῃ τε C. B. D
l. 2 κατακλ- E. l. 7. πειρᾶσθαί μοι ζηλ- E
D l. 3. ταῖς πείραις
l. 6. ἀπό τε τῆς συμφορᾶς ἐξιέναι οὐδὲ εἰκαῖον εἶναι
l. 7. deeſt μὲν E
E l. 1. ἄλλως γυναικώδης. πρῶτος C. E
l. 2. ἐπιδίδωμι σοι καὶ σαρ C. B. D. E
l. 4. τὴν γνώμην
l. 5. ἐπιβαλλὰς ... μήτε πλείονα C. ἀνελ- ψυχὴν B ἐπιβαλῆς E. ... μήτε πλείονα E
D. idem habet, ad Marg. ut in Ed.
l. 6. ὑπὲρ σοῦ κεφαλῆς θάνατον ſed cor. videtur.
F l. 2. deeſt οἱ. l. 3. ἀνδρείας B. D. l. 4. deeſt πολὺ C. E
G l. 1. γενναῖος τε ἐπ' B. D. E
l. 6. deeſt τὰ παράδοξα l. ult. ἐπιβουλῆς

Pag. 946. Edit. Vet. ἁλωσ. lib. 6. c. 1. §. 6. paulò ante med. Edit. Nov.

A l. 1. ἐπ' αὐτὴν C. B. D. E
l. 2. κατιδόντες αὐτὸν μόνον καὶ
l. 6. τῶν τραυμάτων
l. 8. ἀμείνω δὲ ἀνδρὶ τύχῃ ... ἐπιβουλῆς
B l. 7. συμπαραφ- B. τοὺς τῶν B
C l. 1. ἐναντίον προσβαιν- C. προσβ- B. D. E
l. 6. ἐξανάστασις C. B. D. E. l. 8. τὸ πλῆθος
D l. 3. ἔχων ἐπιλέκτους
l. 5. ἐπὶ τὰ χω- C. B. D. E. l. 6. ἐπ' ἀμφ- B. D. E
E l. 6. ἀμφοτέρων
F l. 2. διηλλαγμένων, τῶν ἡ βοῆς ἐκπεπληγμένους καὶ προσαπειλοῦντας C. βοῆς B. D. E
l. 6. ὁπότερον βριθέστερον
l. 8. ἀλλ' ἀγχώμαλοι ῥοπαὶ καὶ μεταπλίσεις C. μεταπλίσεις D. E

Pag. 947. Edit. Vet. ἁλωσ. lib. 6. cap. 1. §. 7. circa fin. Edit. Nov.

A l. 1. ἄνδρας εφο- C. ἀνδρείας B. D. E
l. 4. ἀπόχρη
B l. 2. ἀμυνομένους
l. 4. ἐνδοτέρω
l. 6. ὑπολαμβάνοντες, οὐδὲ διὰ μέσου
l. 7. ἄλλη δὲ αὐτοῦ ἐφόνευε
D l. 4. τῶν πιπτόντων ἀνέτρεχεν, καίσαρος τῆς ὅμως ἐνόντα C. ἐνόντα D. E
E l. 3. θέλοντας C. E
l. 5. ἀπαλλαγὰς
F l. 4. μὲν τοι καὶ γυμνωθεὶς ὄντος τὸ
l. 6. καὶ σκοπῷ ἰακώβου τῶν deeſt υἱὸς C. σκοπῷ B. D. E
l. 7. παῖδες ἀρχιερέων
G l. 6. deeſt τῆς B. D.
l. ult. κακῶς ... πολεμεῖν· ἐξῇει δίχα C. ἐξῄει B. D. E

Pag. 948. Edit. Vet. ἁλωσ. lib. 6. c. 2. §. 1. paul. poſt princ. Edit. Nov.

A l. 1. ναὸν αὐτῶν. τὰς ἐπιλελοιπυίας media deſunt.
l. 5. Ἰωάννῃ μὲν ἄλλα C. ὡς ἂν εἴη μὴ B. D. E
l. 6. διήγγελλεν B. D. E
l. 8. ναοῦ γενόμενον ἤδη C. D. E
B l. 2. deeſt ὁ. l. 3. deeſt τὸ
l. 8. οὐκ ἠσέβησας. l. 9. ἀφίλης τὴν
C l. 3. σύμμαχοι εἶναί σοι ἐν τῷ
l. 4. ἀναληθὲς
l. 6. στάξῃ καὶ κατολοφύρεται C. κατολοφύρεται D. E
l. 8. οἵ γε E
D l. 1. ἐντραφεὶς C. τῆς ὁ Ἰουδ- B. E. δι' ὁ Ἰουδ D. E
l. 3. τοι τῷ Ἰωάννῃ
l. 6. ἰσχυρίας. E l. 3. ἐπιγιν- D. E
F l. 1. γένος ἡμῶν τῶν B. l. 3. ἀξιῶ γε C
l. 4. ὑπὸ τοῦ θεοῦ C. B. D. E. l. 6. D. habet επιρρεπ- ſed ad Marg. ἐπιῤῥέοντα
l. 7. πάλαι χρησμὸν C. B. D. E. l. 8. τινὲς pro ὃς B
l. 9. τῶν δι' ὑμετέρων C. ὑμετέρων B. D. E
G l. 2. καθαρεῖν αὐτοῦ πῦρ καὶ τῶν τοσ- l. 3. ὁ Ἰώσηπος C. B. D. E
l. 5. ἐνεπόρει καὶ μιαίνεις C. ἐνεπόρει B. D. E
l. ult. παραξύνοντα ... γένους κάκείνου C. B. D. E

Pag. 949. Edit. Vet. ἁλωσ. lib. 6. c. 2. §. 2. paul. ante med. Edit. Nov.

A l. 3. deeſt τοι ... l. 4. οἱ ſine acc. C. l. 3. deeſt τε B
l. 7. ἀρχιερέως B
l. 8. ἐν χρήσει καὶ C. .. τὴν τῆς πατρὸς C. B. D. E
B l. 1. τὸ γένος C. B. D. E. l. 3. συμμετεβάλοντο E
l. 5. ἀεικὴ τὴν
l. 6. εἰς γνόφον ſic infra.
l. 7. τὰς κτίσεις
C l. 1. διεφήμισαν
l. 2. δηλονότι τοὺς λοιποὺς ἀπέτρεπον τῷ
l. 4. πανοῦργον πρόσκαιρον υπεχ- C. l. 7. γνόφον B. D. E. πανοῦργον E
D l. 1. πρὸς τῶν C. D
l. 5. ἐξελθεῖν .. ναὸν αὐτῶν. κ
E l. 1. μὴν ἱερῶν. l. 3. ναὸν αὐτῶν
l. 6. ὥστε ἂν εἰκὸς ἦν C. erat in B. ὥστε ἦν ἂν εἰκὸς ἦν ſed del. ἦν B
l. 8. πρὸς τοὺς Ἰουδαίους. ὥστε ἦν ἂν εἰκὸς ἦν D. E
F l. 4. ἐξονειδίζοντο τοὺς
l. 6. προσβάλλεσθαι
l. 9. μηδένα πρῶτον τὸ γε ... παρήγγελλον
G l. 1. deeſt ἀναιρεῖν C. l. 5. deeſt μὲν B. D.

Pag. 950. Edit. Vet. ἁλωσ. lib. 6. c. 2. §. 4. paulò ante fin. Edit. Nov.

A l. 1. παρατάσεως τόπον

l. 5.

l. 5. γίνεται. l. 8. ποιούμενος .. deeſt πάλιν
Bl. 4. ἀναδιχθέντος
l. 9. τὰ περὶ τῶν
Cl. 5. καύσας καὶ διὰ τοῦτο C. καὶ δι' ὃ B. D. διὰ τοῦτο E
l. 8. γίνεται δὲ C. E
Dl. 1. deeſt δὲ. l. 2. προσελθὼν δὲ C. ἔπεμψε B
l. 3. ἐπὶ τὸ ἄντ B. D
l. 6. ἀλλὰ ἀναπηδήσαντες C. E
El. 2. καὶ πολλοῖς
l. 4. τὴν δὲ δι' ὁμμάτων .. ἀφελόντα C. δὲ δι' ὀμ- B. D. E
l. 7. deeſt ἐν B. l. 8. τάξεις E. ἔβλεπεν E
Fl. 3. ἀποχωρήσαντες ἀναποιούμενοι
l. 7. γινομένης ὄψει τό
l. 9. εὐτάκτως E
l. 9. εὐδίστερον δὲ ὅτε ἦκον, ὅτε C. εὐδίστερον B. D
Gl. 3. προτροπῆς
Pag. 951. Edit. Vet. ἁλωσ. lib. 6. c. 2. §. 6. paul. poſt med. Edit. Nov.
Al. 3. εὐδίστεροι ... μῆκος εἶχεν ... αἰτίας C. εὐδίστεροι B. D
Bl. 2. μηδέτερον D. l. 4. ἀνωμάλω E. l. 5. ἐπίσημοι C
l. 6. ἰόδης ὁ δὲ μαρμαρίτης καὶ σίμων ὁ δὲ ἰουδα τῶν C. ἰόδης E
l. 7. δὲ ἰουδα E
l. 8. σίμων καθισταμένου μὲν ὄντος παῖς, σωσᾶ δὲ υἱο- C. σωσᾶ B. D. E. ὄντος ἐκ παῖς E
Cl. 1. υἱὸς ἀρχῆ. ἐν. l. 3. ἡμέρας E
l. 4. πλατεῖαν
l. 6. κατεῖχε τῶν χωμάτων. τῶν μὲν ἀνα-
l. 9. deeſt δύο
Dl. 3. deeſt καὶ B. D. l. 4. ἐπαινοῦντο γὰρ ἰδ' ... ἐπιβολῇ C. δι' ἰδ' B. D. E
l. 7. τολμηροτέρους τοῖς ἰδίοις. τῶν ... προσελθόντων
El. 1. συλλογῇ, τῶν τὸ κομιδῆς χειμαδῶν ἀφίεσαν
l. 4. ἀμίλλαι C. l. 7. ἐπιτρ- E
l. 8. ἐπὶ θανάτῳ τινὰς τῶν ἀπολειπόντων στρατιωτῶν, ἐν ἀφθόνω C. E. ἐπὶ θανάτῳ B. D. E
Fl. 6. ὧν ἀρχαγοί τε ἐπέλιπον C
l. 5. μετὰ δὲ ἡμέραν τὴν ἀνόδιν μίαν, πολ- E. τῶν στρατιωτῶν E
l. 8. ἐνδεκάτην B. D. E
l. 9. ὁμόφυλος ... deeſt περὶ
Gl. 1. ῥᾳδίως διεκπαίειν προ- C. E. D. ad Marg. διεκπαίειν D. θερμαίνων B
l. 5. in Frag. χαλεπωτέρας μάχης ἤτοι συμβολῆς ſed in Coisl. ut in Edito.
l. 5. D. ad Marg. περίφραγμα D
l. ult. τοῦ πολέμου χρώμενος C. δι' ἀμφ- D
Pag. 952. Edit. Vet. ἁλωσ. lib. 6. c. 2. §. 8. med. Edit. Nov.
Al. 1. ἀκαθάρτους Fr.
l. 5. τῶν ἀπὸ στοιᾶς περιδοξέν ἦν C. Fr. στοιᾶς B. D. E
l. 8. περιλαβὼν τὸν ἵππον Fr.
Bl. 3. ἐντειχίζοντο C. Fr. l. 4. δι' deeſt E
l. 6. deeſt ἀπαρασκεύαστος Fr.
Cl. 5. εἰς τὸ προσώπου Fr.
Dl. 1. deeſt δι' E. τετράδι καὶ εἰκ- E. l. 4. περιψαύων C. Fr.
l. 6. καὶ τοῖς περὶ ... deeſt διὰ Fr.
l. 7. ἀποπιμπρᾶντες C. E. Fr. αὐτῷ σφ- B. D. E
El. 2. ἐπ' ἀλλήλοις B. l. 3. μετὰ ταύτας τὰς E. C. B. D. Fr.
l. 6. τὸ δὲ ἱερὸν B. l. 9. ταύτην παρ- C Fr.
Fl. 5. τὸ μεῖον Fr.
l. 7. τὸ λειφθῆναι βλαβερὸν οὐκ ἀνδρείας C. Fr. λειφθῆναι B. D. καὶ οὐκ E
l. 8. μηδενὸς δὲ C. B. D
Gl. 2. ἦν αὐτὸς σφόδρα καὶ ἀπειρόφανος. τῶν ῥωμαίων ἦν πέδης ὄνομα C. D. E. Fr. ἦν αὐτὸς σφόδρα ... ἦν πέδης ον- B. ἐξ ὅλης E
l. 6. ἀπειροκάκως C. B. D. E
l. ult. deeſt αὐτὸν Fr.
Pag. 953. Edit. Vet. ἁλωσ. lib. 6 c. 2. §. 10. paulò ante fin. Edit. Nov.
Al. 1. ἐπηλλάλαξε Fr.

Bl. 5. τὸ ἀπ' αὐτῆς B. D. E. l. 7. τοῦ ὑπ' αὐτοῦ ὀρόφους ὕλης ἀναπιμ- C Fr.
l. 9. πολὺ ταῖς Fr.
Cl. 2. προσθέμενοι C. Fr. τὴν ἄλογον C. B. D. E
l. 4. τῶν ἄνω πυλῶν- Fr.
l. 5. ἀναπιμπρᾶσιν Fr.
l. 6. πάντα μὲν τὸ ... ἔξωθεν δὲ C. Fr. ἔξωθεν δὲ D
Dl. 4. δὲ καὶ ἔφθασε Fr.
l. 5. τὰς ἄλλας Fr.
l. 6. πῦρ ἐπικλύσον σκοπ- C. Fr. l. 7. ἀναβεβήκασιν E
El. 3. καὶ τὰς περὶ C. D. E. Fr. l. 5. ἐπιφέρειν Fr.
Fl. 3. τελευταῖος E
l. 8. ἀπὸ δὲ τῶν Fr.
Gl. 1. καταισχύνοντα σφ- Fr. l. 3. deeſt φανερὸν
l. 4. περιαχθέντα στρατιώτης ἦν πανοῦργος τῇ ἰουδαϊκῇ πανουργίᾳ C. Fr. Σαρτώριος B. D. Ἀντώνιός ἦν E
Pag. 954. Edit. Vet. ἁλωσ. lib. 6. c. 3. §. 2. paulò ante med. Edit. Nov.
Al. 3. ἐποίησεν ἀθυμίαν ῥωμαίοις Fr.
l. 8. κατέκαυσεν, ὑπὲρ Fr.
Bl. 1. ἰουδαῖοι ... ἀπέκοψαν C. Fr. ἀπέκοψαν D. E. ἐπὶ διαφ- B. D
l. 4. δὲ κέδρου Fr.
l. 5. ὑποδεδομένοι Fr.
Cl. 7. περιεσπείροντο C. Fr. l. 8. deeſt καὶ B. D
Dl. 2. τοῖς, προσεργασ- B
Dl. 6. ἀπόσπασμα C. E. Fr. hucuſque Fragmentum quo ſuppletum id quod deeſt in MS. Coisl.
El. 4. δὲ ἵνα μὴ E. l. 5. τερατεύεται C. B. D. E
l. 6. εἰ μὴ τὸ κατ'
l. 7. ψυχρὸν ἂν κατ- E
l. 9. deeſt τις
Fl. 3. ἐπίσημον C. B. D
Gl. 1. καθ' ἡμέραν C. B. D. E
l. 5. σιτίον ἄλλοις C. ἄλλοις B. D. deeſt αὐτὴν E
l. ult. ἰχώρας C. B. D. E
Pag. 935. Edit. Vet. ἁλωσ. lib. 6. c. 3. §. 4. paul. ante med. Edit. Nov.
Al. 1. deeſt δὲ D. l. 3. deeſt ἐν D.
l. 3. ἀπονοίζομενος C
l. 6. ζήσομεν C. B. D. E
Cl. 2. deeſt γυναικὸς
l. 4. μὲν ὑμῖν βίβρωκα C. B. D. μὲν ἰδὲ βρ- E
l. 6. θηλεῖ C. l. 7. μένει E
l. 9. D. habet ad Marg. τολμηθὲν σφ- D. αὐτῇ τολμηθὲν σφ- E
Dl. 6. περὶ τοῦ
l. 7. παρὰ μὲν τὰς αὐτὰς ἰουδ-
El. 2. δέοι καὶ εὐθυμίας C. l. 6. deeſt τῷ B
l. 6. μύσος E. l. 8. προσῆκε C
Fl. 3. ταῦθ' ἃ μοι δο- C. l. 6. μὴ παιδίον B. D. E
Gl. 2. ὁ στρατ- B. D. E
Pag. 956. Edit. Vet. ἁλωσ. lib. 6. c. 4. §. 1. paul. ante med. ſeq. Edit. Nov.
Al. 5. κλιμάτων E. l. 9. οἱ δὲ C. B
Bl. 2. αἰσχύνης B. D. E. l. 6. οἱ καὶ καλὰ E
l. 7. ἠγωνίζοντο
Cl. 1. βλάβην E. l. 4. ἀφ' αἱμάτων C
Dl. 3. φλεγομένους ἤδη διὰ τὰς τῶν
l. 7. ξυλίνων. l. 8. ἐκφερόμενος
El. 2. ἰδὼν· αὐτόθι δὲ ἐσ- C. αὐτὸν δὲ, ad Marg. D
l. 4. ἄλλως ἤδη C. ἀφορῶντες εἰς E
l. 7. παντοχόθεν σχ-
Fl. 3. ἄνωθεν ἐκέλευσεν, αὐτὸς δὲ συν-
l. 5. τιβεριὰν τὸ καὶ ἀλεξ-
l. 6. ἐπίχειρος καὶ C. εἶναι B
l. 8. τίτου φρουρὰν C. D. E. l. 9. ἱερεὺς E
l. 9. ἦν ἱερεὺς στρατοπεδάρχης τὸ ἀπ' ἀλεξανδρείας καὶ μάγειρος deſunt δύο ταγ- C. τῶν ἀπ' ἀλεξ- B. D. E
Gl. 1. ἀντώνιος, Ἰουλιανὸς θ' ὁ B. D. l. ult. καταλέποιεν C
Pag. 957. Edit. Vet. ἁλωσ. lib. 6. c. 4. §. 3. med. Edit. Nov.
Al. 2. καὶ τῶν λοιπῶν

l. 3. ἀλλ' ἂν ἐπ' αὐτὸς πολεμῶν deeſt ἐπιβάντες C. deeſt ἐπ' B
l. 4. ἔφη αὐτοὶ B. D. E. ἀμύνασθαι E
B l. 2. ἐπείσθη δὲ τῶν
C l. 1. τοῖς ἔξωθεν
l. 5. πολὺ σημαίνοντες πλ-
D l. 4. ἐνδότερον E
E l. 2. χρόνῳ περ- C. l. 5. ἐκ τ͂ οἰκείων B. D. E
l. 7. ἀποτίθενται
F l. 5. ἀπὸ τ͂
l. 8. οἰκητὸν C. οἰκητήριον E. l. 9. deeſt μὲν
G l. 3. διὰ δὴ ἐ E. l. 4. ἀναγγείλας. l. 5. deeſt δὲ E. C
l. 6. δὲ ἔθει E
l. ult. πληθέντες

Pag. 958. Edit. Vet. ἁλωσ. lib. 6. cap 4. §. 6. paul. poſt princ. Edit. Nov.

A l. 4. τ͂ νευμάτων
B l. 3. συμφορῶν
C l. 2. ϗ τ͂ τ͂ C. l. 7. παρ' ἀλλοφ- B. l. 8. ἐς δὲ κόπτε B
D l. 2. νεμομένης C. l. 2. νεμομένης B. D. l. 4. deeſt ϗ C
l. 5. λιθεχάρακον … λογοφέρων C. λιθεργίλιον E
l. 9. μῦρος ■
E l. 1. λαυρο- E
l. 2. δόξαν τε ἔχειν τὰς εἰς τὰ ἔνδον … μέγιστα εἴη
l. 4. παρεληλυθότων, πῦρ εἰς media deſunt C. παρελθόντων E. εμπηδ- B
l. 6. ἐμβαλεῖν C. δ' pro τ' B
l. 7. φανείσης C. l. 8. ἐφάπτειν E
F l. 3. ἔργων πάντων C. E. θαυμασιωτάτων E
l. 7. λαβὼν
G l. 3. πρώτης αὐτῷ κτίσεως C. D. E. κατιβαλ- E
l. ult. μῆνας

Pag. 959. Edit. Vet. ἁλωσ. lib. 6. cap. 4. §. 8. paulò poſt med. Edit. Nov.

A l. 1. ὅτε γὰρ ηλ- E. A l. 2. deeſt ὑπὸ E
B l. 1. ἐπεξίει περιέχων C. l. 2. ϗ τὰς αμυν- E
l. 2. δὲ ϗ φλὸξ … εἰς φερομένην
C l. 2. ἀπολειφθείς C. E
D l. 2. βραδύτερος ad Marg. D. l. 3. deeſt δὲ C
l. 6. ἀλλὰ ἐ σωρεῖ
E l. 1. πόλιν ἐς δῆμον τὸ
l. 4. μολιβδῶ
l. 6. δὲ ὡς οὐδὲν ἦττον
l. 7. ἐρρήγνυτο
F l. 1. μετάστασιν
l. 6. συνεπίμπρασαν
l. 8. ἀνατολῶν
G l. 2. συντελέστερος D. l. ult. deeſt πλεῖστος C

Pag. 960. Edit. Vet. ἁλωσ. lib. 6. c. 5. §. 2. med. Edit. Nov.

A l. 1. κρῖναι περὶ αὐτῶν, ἢ ἐ κελεῦσαί τι τὰς
l. 5. ἐκ τούτων
B l. 1. δεξαμένας … ἦσαν ἀγνάθεντοι C. ἀγνάθεντοι B. D. E
l. 5. παραχρεσόιη C. B. παραχρεοίη D. E
l. 6. deſunt δὲ δὴ
l. 8. τότε ὁ πάσχων ὅλως
C l. 8. κομίσαι. τότε δὲ ἐνίκα περὶ ἐς λαοῦ media deſunt.
l. 4. deeſt ἐ B. l. 5. θεοῦ ῥημάτων E
D l. 8. τὴν ἑαυτὴν
E l. 1. μέσον … ἐς ἱεροῦ χαλκῆ C. ἐς ἐνδοτέρω ■
l. 2. σιδηρ- D. E
l. 3. ὑπ' ἀνθρώπων C. E. l. 4. deeſt ἐ C. B. D. E
l. 6. πολλὰς περὶ ὥραν
F l. 3. ἀγαθῶν πόλιν δηλοῦσθαι τε media deſunt.
l. 7. ἀρτεμησίῳ
G l. 1. ἱστορεῖτο C. B. E
l. 6. παρελθόντες C. D. E
l. ult. μὲν κρείσσους ἔφασαν αυτ- C. ἐφ. αυτ- στύκυ deeſt ϗ B

Pag. 961. Edit. Vet. ἁλωσ. lib. 6. c. 5. §. 3. med. Edit. Nov.

A l. 1. deeſt ἐ C. μεταβαινομένων C. B. D. E
l. 4. εὐθυνούσης
l. 5. ἑορτὴν, ἐν ἧ σκηνοπ-
l. 7. ἀπὸ ἀνατολῶν
B l. 3. τετωπὰς C. B. D
l. 9. περὶ ῥωμαίων
C l. 4. τὴν πληγὴν C… ἱερεῦντος C. E
l. 6. ταῦτα ἐν ἐδοτειῶν
l. 7. διέλιπε C. B. D. E
D l. 8. ἔργα τὰς κλ- B. E. τὰς κληδόνας D
E l. 1. τὰς κληδόνας ſic l. 6., ubi deeſt ἐκείνας
l. 7. εὑρεῖν C. B. D. E
l. 8. φωνὴ τὰ συνθέματα, τὰς δὲ ὑπ' εὐνοίας
F l. 2. ἐποίησαν C. B. D. E
l. 4. γίνεται C. l. 5. αὐτοῖς E
G l. 2. δὲ ἀρχὴ E

Pag. 962. Edit. Vet. ἁλωσ. lib. 6. c. 5. §. 4. paul. ante fin. Edit. Nov.

A l. 1. δὲ ἐξυβρίσασαν μέχρις ὅτι … ϗ τ͂ σφῶν C. ἐξυθάνησαν … ϗ τ͂ B. ἐξυβρίσαν D. E
B l. 3. διηλέγχθησαν D. l. 5. ἀνὰ τ͂ τείχη C.
l. 8. δὲ ϗ τ͂ E
C l. 1. φεύγειν ἄνω πρὸς C. B. D. E
l. 4. λαβεῖν γὰρ δὲ C. E. l. 7. deeſt μὲν
D l. 4. φησὶ, οἰχ-
l. 7. ὡς τῷ τότε πολέμῳ πάντοθεν C. πάντοθεν E
E l. 1. ὁ δὲ ἐ διὰ C. B. D. E
l. 5. ὑπὸ τ͂ ξυστῶν
l. 8. ἑκατέροις βύζειν εφεσ- C βύσδην εφ- B. ſic habet D. ſed ad Marg. βύζην. βύζην E
F l. 7. ἡμετέρας ὄντ- … μήτε τ͂ αὐτῶν C. αὐτῶν E
G l. 3. νεωτεροποιίας D. l. ult. ἰσχυρότης C. φανερὸν :- ὡς ſic D. φανερῶς E

Pag. 963. Edit. Vet. ἁλωσ. lib. 6. cap. 6. §. 2. paul. ante med. Edit. Nov.

A l. 1. deeſt ϗ B. l. 2. βρεττανοὶ C.
l. 3. ἤδη τε C. B. D
B l. 2. ϗ τὸ μέγιστον C. δυσμολογεῖτε B
l. 8. ἀντιβαστεύτων B. D
C l. 3. ἀναιδεῖς ἀμέτρως E. l. 6. ἐπισυναγαγεῖν C
D l. 1. ἐδίδυ ϗ τὰ πίερξ ἐπιδιδοὺς C.. μεταμέλλουσι C. E. B. D. ἐπιδιδοὺς E. B. D
E l. 2. ϗ τ͂ κατ' αὐτὴν
l. 6. οἰκοδομούμενοι
F l. 5. πίστεις ἐτ- C. E
l. 6. βασανίσας ἐκόλασα
G l. 1. ἐπιτρεπόμενος
l. 3. ὑμῶν ἁγίων C. l. 4. αὐτοῖς E
l. 5. εἰ δὲ ϗ βύλεσθε C. βύλεσθε B. D. E
l. 6. ναὸν οἰκείαις χερσὶ C. l. ult. προσκαλ- D. E

Pag. 964. Edit. Vet. ἁλωσ. lib. 6. cap. 6. §. 2. paulò ante fin. Edit. Nov.

A l. 2. deeſt ϗ
B l. 1. ἐν οἰκίᾳ C. B. D. E
l. 4. μή ποτε C. E. l. 6. γὰρ αὐτὸς εἰς E
C l. 1. αὐτομολεῖν ἔτι, μήτε … φείσεσθαι C. B. D ἔτι μήτε E
l. 2. ἀλλὰ πάσῃ
l. 5. ἐκέλευσε τὴν C. E. εἰδ' D
D l. 4. οὔτε ἐξῆν ἐς … ϗ οἱ ἀδ- C. οἱ τε ἔξω ἐς βασ- B. D. E
l. 8. οὐκ ἔλεγξε
l. 9. τὰς δὲ ἐς βασ- C. B. D. E
E l. 1. δόσας C. ■
l. 5. ἀπέθεντο … ἀπ' αὐτῆς … συναθροισθὲν C ἀπεθ- … ἀπ' αὐτῆς B. D. E
l. 8. ἐξήγγειλαν C. B. D. E
F l. 2. ἔνυρον
l. 8. προσήγαγε
G l. 2. deeſt μὲν C. E. l. 3. deeſt μὲν B. D
l. 4. deeſt εἶναι E
l. ult. ἐς σελευκίᾳ

Pag. 965. Edit. Vet. ἁλωσ. lib. 6. c. 7. §. 2. paulò poſt princip. Edit. Nov.

A l. 4. ἀλαζονεία B. D. l. 5. ἱλαροὶ C
l. 8. τὰς πολεμίας
B l. 5. deeſt δ'

C l. 1. μὲν pro ῥ
D l. 1. deeſt ῥ C. καὶ αὐτῷ B. l. 2. πρὸς ὃς E
l. 5. προσελθόντες ἀποδράσαντες C. προσελ- B. D. E
l. 8. ἐνεπίμπρασαν
E l. 3. αἵματι
l. 5. μὴ φθασάντες C. E. B. D. idem habet ſed ad Marg. ut in Ed.
l. 7. deſunt καὶ τ' νεκρῶν
F l. 8. deeſt ἐξ ῥ B. D
G l. 4. deeſt πάντα
l. ult. deeſt τε E.
Pag. 966. Edit. Vet. ἀλωσ. lib. 6. c. 8. §. 2. paul. ante med. Edit. Nov.
A l. 4. ῥ καὶ C. l. 6. φρουραῖς μὲν επ- E
l. 7. διελάμβανεν
l. 8. πρὸς τὰς αὐτομόλησας
B l. 2. τοῦτο τίνι C. ῥ ῥ τίνι E
l. 3. ἀπολύσαντες C. καὶ αὐτῶν … ἀπεχομένων B. D
l. 5. νόμους E
l. 6. ἐπώλει
l. 8. καίπερ δὲ
C l. 3. ἀπέχειν τὸ πλ- C. E
l. 7. Θεβύθης C. Θεβυθὶ B. Θεβυτὶ D. Θεβυθεὶ E
l. 8. ἐφ' ᾧ παραδώσει ἀπὸ ῥ media deſunt.
D l. 2. δύο, τ' κατὰ τ' ναὸν κειμένων παραπλησίας
l. 7. τ' σκεύων D
E l. 1. πρὸς τὰς χρείας ἀπέκειτο … κινάμωμον .. κασίαν C. πρὸς τὰς χρ- E. B. D
l. 5. ληφθέντος
l. 8. ἑπτακαίδεκα C. B. ἑπτακαιδ- D. E
F l. 1. προῆγον
l. 2. πολὺ ſed corr. πολλοὶ
l. 8. ἐνεδίδοσαν
G l. 2. deeſt μετίωρον
l. 5. καίπερ πεπηγότα τὴν
l. 6. ὃν ἐπὶ τὸ E. C. D. ὃν περὶ τὸ περ- B
Pag. 967. Edit. Vet. ἀλωσ. lib. 6. c. 8. §. 4. med. Edit. Nov.
A l. 2. προσθέντες ῥ ἐ εἰ μὲν ἄλλον ἀνασώζεσθαι τὸ C. ἀνασώζεσθαι E. B. D
συνεβάλλον B. D. E. l. 3. ἄγγελον D. E. ἐμβαλον- E
l. 5. ῥ καὶ αφ- E
l. 6. ἔλεγον πλεονάζοντος
l. 7. ἀνώμαλον ἑαυτῶν φρενοβλαβείας
B l. 5. ἀφ' ὧν E. l. 7. τείχη τὰ E. l. 7. κάμνοντες παρέδωκαν C.
l. 8. deeſt μηχανήματος
l. 9. δεδιότες καταλιπόντες ῥ
C l. 2. ὑπ' αὐτῶν E. l. 3. τὴν πόλιν deeſt ἀπὸ C
D l. 8. τε pro τὰς
l. 9. ἐνεπίμπρασαν
E l. 5. αὐτὸ καὶ
F l. 2. deeſt δ'. l. 6. deeſt κατ' ἄλλο
l. 8. ἀπεγνώκει C. B. D. E
G l. 1. ἀπεθαύμαζεν
l. 2. ἀπέλιπεν C. φρενοβλαβείας B
l. 5. ἀνάσασαν, εἰ σὺν Θεῷ γε
l. 8. χεῖρας τ' αὐθ-
Pag. 968. Edit. Vet. ἀλωσ. lib. 6. c. 9. §. 1. med. Edit. Nov.
A l. 1. διελέχθη C. B. D. διελέχθη E
l. 2. κατελείφθησαν C. δεσμώτας δυνάμεις εἰ E
l. 5. κατέλιπε
l. 7. deſunt ἤδη φανέντες C. l. 8. πολὺ δ' ἔτι πλ- B
B l. 1. μὲν καίσαρ
l. 3. μετὰ παραγγελμάτων
l. 7. φρουρῶν τ' φίλον
C l. 8. ἀπὸ μέσης E
D l. 1. διδομ- E. D l. 2. deeſt καὶ B. D
l. 5. ἀπολου- E
E l. 3. ἐπὶ κατίῳ E. l. 7. ἑορτῆς τ' φάσκα C. l. 8. μίχεις E
F l. 1. φατελιάν C. θυσία B. γίνεσθαι D
l. 2. δαίνυσθαι C. B. D. E

l. 5. ἐξακόσια γίνεται ἀνδρῶν C. l. 7. deeſt καὶ C
γίνεται ὧν ἀνδρῶν E
G l. 1. μεμιασμένοις C. B. C
l. 4. μὴν ἄπερ εἰς
l. 5. τὸ γένος καὶ
Pag. 969. Edit. Vet. ἀλωσ. lib. 6 c. 9. §. 4. paulò poſt princ. Edit. Nov.
A l. 2. ἐπεὶ γοῦν C. τὸ τ' D
l. 5. deeſt ἐ C. E. καὶ ὅσοις E. l. 8. διεφθαρμένον E
B l. 4. Θερμὴν ὁδὸν C. D. E
l. 6. ἀπαλλάττεσθαι
l. 8. ἣν πολλάκις ὑπερεφανίσαι E. C. υπερ. ἣν, καὶ πολ. ὑπερεφανίσαι B
C l. 7. ὅτι τὰ περ-
D l. 1. deeſt μὲν C. E
l. 2. ὁ πομπαῖος, ἐπὶ τούτοις ὁ σὺν C. καὶ ἐπὶ B. D. E
l. 3. πρὸς ῥ C. D. l. 5. κτίσεως D
l. 6. deſunt μῆνας ἐξ … χαναναίων
E l. 1. ἱερώσατο τότε τῷ B. l. 4. δαυίδης C. B. D. E
l. 5. τριακοσίους E. ἐπιλαμβάνειν, ἀπὸ E
l. 7. δαυίδου C. B. D. E. l. 8. ἰουδαίους E
F l. 3. ὅτε ὁ πλοῦτος ὁ βαθὺς ὅτε τὸ ἀρχαιότατον ὅτε ὁ πλοῦτος ὁ βαθὺς E

LIB. VII.

Pag. 970. Vet. Ed. ἀλωσ. lib. 7. c. 1. §. 1. princ. Edit. Nov.
A l. 6. ἰσχύσαις E
B l. 1. deeſt ἄλλων
l. 3. περιέχοντος C. περιέχον D
C l. 1. deeſt πώποτ' C. l. 2. προσελθ- B. D. E
μηδέποτε αυ. E
l. 4. λαμπρὰ τε πόλις …. διδασθείη
D l. 2. deſunt αὐτῷ μεγάλη
l. 8. ἀνδρεία
E l. 2. ῥ καὶ πᾶσι B. l. 8. τέλος αὐτοῖς C
F l. 1. ἄμεινον ὁ εἰς αὐτὸν καθίσατο
l. 3. ἐπιτροπεύσαντος C. D. ἐπιτροπεύοντος E
l. 5. ὑπ' αὐτῷ. l. 6. deeſt μὲν
l. 7. ὃν ἴδη πάντας
G l. 2. μὲν αὐτὸν E. l. 3. τὴν ῥ ἑαυτοῦ C. l. ult. τ' στρα- E
l. 4. ἔφη καὶ τὰ E. ταῦτα στ- E. ἀμφιέσασθαι E
Pag. 971. Edit. Vet. ἀλ. lib. 7. c. 1. §. 3. princ. Edit. Nov.
A l. 2. ὅσοι τε. l. 8. deeſt ἐν
B l. 2. σὺν πάσῃ C. deeſt αὐτοῦ E
l. 6. δίδωσιν deeſt διὰ. l. 7. ἱερατείας
l. 8. καλῶς ἄλλην C. B. D. καλῶς εἶχεν E
C l. 3. ἐπέτρεπε C. ἐπὶ τ' E
l. 8. τὴν μελέτην C. μελετημὴν B
l. 9. deeſt ἔτι C. ἐστὶ E
D l. 1. αὐτῷ μίχρι C. D. E
l. 8. καιρὸς C. καθ' ὃ B. E
E l. 1. φρουράδος E. l. 4. πολὺς ἐπανελθὼν C
l. 7. κατ' αὐτὴν E
F l. 3. ἐπέμψε C. B. D. l. 6. τὴν πληθὺν
l. 7. καί τις εἰμαρμένος τ' γυ-
G l. 3. λαβεῖν deeſt ἀρχὴν
Pag. 972. Edit. Vet. ἀλωσ. lib. 7. c. 2. §. 1. paul. ante med. Edit. Nov.
A l. 3. απολο- E. l. 6. εκπεσ- B. l. 7. ὡς τ' γῆς C. B. D
l. 8. deeſt ὧν B
B l. 7. deeſt τ' C. B. D. l. 9. πικρῶς αὐτὰς στρα- C
C l. 2. ἀπ' αὐτὸν C. αὐτὸν E. παραβ- E
l. 3. δι' ὧν πολλὰς αὐτῶν ὁμοῦ C. δι' ὧν B. D. E
l. 4. προσεισφ- E
l. 5. αἰτίους ἡ δίκη C. B. D. αἰτίους ἡ δίκη E
l. 8. αὐτοῖς απελ- C. D
D l. 2. ἀρχὰς ἐκπεσεῖν C. ἐρχὰς :- ερχὰ (ſic) A. ἀρχὰς E
E l. 2. τ' … μάχης D. E
F l. 4. deeſt ἄλλων C. D l. 5. παρελθόντα A
l. 8. ἀπολελειμμένοις C. A. B. D. E

G l. 2.

Gl. 2. ὑπεργμένα C. A. ſic E. ſed ad Marg. add. περὶ
l. 5. παιγνιωμένων
l. 6. deſunt τοῖς ἐπιχωρίοις C. A
Pag. 973. Edit. Vet. ἁλωσ. lib. 7. c. 3. §. 3. paul. poſt princ. Edit Nov.
A l. 3. ἱεροσολύμων πορθήσας τὸν ναὸν. hucuſque Fragm. MS. Cod. ἱεροσόλυμα πορθήσας τὸν νεὼν C. τὸν ναὸν A. τὸν νεὼν B. E. D
l. 5. πεποίηκε C. A. πεποίηκε B. D. E
B l. 1. ἀνεδίδοσαν B. l. 6. deeſt ὁ A. l. 7. ανακηρυ- A
C l. 3. τὸν πατέρα αὐτοῦ ϗ τὰς media deſunt.
deeſt τὸν ante αὐτοῦ E
l. 5. διεγνώκεισαν
D l. 1. deeſt κατὰ C. E. A. B. D. ἐπεὶ ὁ A. B. D
l. 2. ἐκείνας τε .... τὴν ὁ αὐτῶν A. B. D
l. 3. ἀντίοχος ὁ C. A. E
l. 4. μεμαρτυρημένων
l. 6. ὥσπερ ἔθος ἐςὶ ϗ νόμος τοῖς B
l. 6. ἐπίλεξαν ſed Corr. ἔλαμψαν ἐπίλεξαν ϗ C
l. 7. τὸ αὐτὸ A. E
ἐπίλεξαν E. τοῖς ἄλλοις E
l. 8. τὸ μὴ C. ὁ μὴ A
E l. 4. αὐτοῦ πολεμίοις ασ- A. l. 9. ϗ ταῖς ἄλλαις C. A. E
E l. 8. ἔργων A. B. D. l. 9. ἄλλαις διαδοθῆναι πολ- B. D
F l. 4. διήλθομεν A. l. 6. γραμματοφυλακεῖον C. A
l. 6. γραμματοφυλάκεια ϗ τὰς φυλακὰς E
F l. 1. τοιούτων δὴ A. B
G l. 5. εἰς μὴ μόνον C. πολλῷ E
l. 6. ἀνειμένον
Pag. 974. Edit. Vet. ἁλωσ. lib. 7. c. 3. §. 4. paul. poſt med. Edit. Nov.
A l. 2. νέος πόλιγας. l. 4. deeſt μὲν C. κεστίνιον A. B. πέτιον E
l. 8. τὄργον C. τὄργον B. D
B l. 1. ἀνάγκας C. A. B. D. E
l. 2. εἰ εἰς τὴν ἀγορὰν
l. 5. ἀπεσάλθαι C. D. A. B. l. 8. deeſt αὐτὸν C
C l. 2. deeſt ὢν C. D
l. 3. μὲν γὰρ ἔτι μὲν ϗ C. μὲν γὰρ ἔτι ϗ A
D l. 2. deeſt ἡγεμόνα C. ἀπολαύειν (ſic) E
l. 6. ἐστάλθαι
l. 8. ὑπελάμβανον C. E
E l. 1. ἀφαιρεῖν C. κατορθωμένον A. BD
l. 3. τῆς ἀνδρείας C. l. 5. ἀπαλλάξαι A
F l. 3. ἐξέχεόν τε πάντες ἀθρόως
l. 8. τῆς ἐντάξεως
G l. 1. πλῆθος σὺν γυν- C. l. 2. γίνοιτο A. B. D. E
l. 5. ἀνακαλοῦντες C. D. E. τῆς ῥωμαίων E
Pag. 975. Edit. Vet. ἁλωσ. lib. 7. c. 4. §. 1. paulò ante fin. Edit. Nov.
A l. 1. deeſt θεοῦ A
A l. 2. ἀπετίλει
l. 3. γειτονίας C. deeſt ϗ γειτονίας A
l. 6. ἐξ ἐκείνου A
l. 7. ἀνταγωνιςὸν. ὁ μὲν ῥωμ-
B l. 1. deeſt ἔτι C. A. E
l. 7. γερμανῶν
l. 9. μικρὰς ἐλπίδας
C l. 1. deeſt τὸ C. A. E. deeſt ὁ E. l. 2. τοι ... ῥωμαίοις C.
l. 3. πάντων ὁ καῖσαρ
l. 5. συνεχῶς
l. 7. πυθόμενοι C. A. E
l. 8. τοῦτο σφίσιν C. deeſt ἄρισον A
D l. 1. παραδίδοσθαι
κλαστικὸς E. κλαστικὸς D. pro ἡγεμόνων. D. habet ad Marg. δυναςευόντων
l. 3. κλασσικός τε ϗ οὐίτιλος C. κλάσσικός τε ϗ οὐίτιλλος A. οὐίτιλος E
l. 4. deeſt ἐκ A. l. 7. διαμεμψάμενοι A. B. D. E
l. 8. ὁ μέρος C. A
E l. 3. γράμματα μὴ τυδίῳ κεφαλὴν τῷ πρότερον C. idem habet A. præter βετιδίῳ A. E. B. ut A. D. ut A
l. 5. ἄρξοντα τὸ βρεττα- C. κελτικόν τὸ ἄρξοντα :- αρξαντ-- (ſic) A. ἄρξοντα E
F l. 2. παραβαλόντος A. B. D. E
F l. 3. ἔτικα γὰρ ἡ τῆς ασε- C. deeſt περὶ A. E
l. 5. ἑτέροις ſed perperam C. l. 8. τελευτήσων B
Pag. 976. Edit. Vet. ἁλωσ. lib. 7. c. 4. §. 3. princip. Edit. Nov.
A l. 1. τῇ ὁ προσειμένῃ l. 2. ϗ συνδρομὸν τόλμημα
l. 5. ὁ πολλῇ βίᾳ ϗ B. A. D. E
l. 5. ἔπειτα ὁ πολλῇ βίᾳ, ϗ χαλεποὶ τὸ C
l. 7. μὲν τοὺς ἐπὶ A
l. 8. ὑπαλικὸν φρούριον ἀγείραντες ὑποπλεύσαντες C φρουτήριον αγ- υπαστ- A. B. D. E. deeſt ὁ προσβαλόντων E
B l. 4. σίδηρον γάλλων C. γίδηρον γαλ- A. B. D. E
l. 5. ἀφ᾽ ὧ C. A. E
l. 7. περιφυῆναι ... οἰκίαν
l. 9. τὴν .. ασφαλ... .. πλείους γὰρ ϗ μείζους
C l. 3. ταχίως A
C l. 9. ἀποχρώμενος ... πορείαν C... αποχρωμ- A. B. D. E
D l. 7. ἐνδίδωσι E
D l. 1. ἔτι μὲν γὰρ ὁ μέγιστος ἀρχαίας C. ἀρχαίας A. E
l. 2. ἀγείραντες D. E. B
E l. 3. ὁ τίτον A. l. 4. ἐπυνθάνετο E. l. 5. ὑπέμενεν A
E l. 6. διῆλθεν E. l. 9. παρεστάντες C. περιστάντες A
l. 8. προϊόντος E
F l. 1. εὐφημίσματι A. l. 2. συνεπίσπερχον. A. C. D. B. E
l. 3. ἡ δίκαιος
l. 6. ϗ τι ποιεῖ C. A. B. D. E ὁ τῷ B. D. E
l. 7. deeſt γὰρ
G l. 1. πορείαν C. A. D. l. 5. deeſt ὁ δήμου A
Pag. 977. Edit. Vet. ἁλωσ. lib. 7. cap. 5. §. 2. med. Edit. Nov.
A l. 3. ἐχρῆν ἂν τοὺς
l. 5. πρότερον ἀπεςάλης C. A. B. E
idem habet D. ſed ad Marg. ut in Ed.
l. 6. αὐτῶν ἐν
B l. 1. ἐπ᾽ ἀντιόχῳ
l. 3. τὴν πορείαν ... παρελθὼν
l. 4. βλεπόμενον C. l. 9. ϗ τοιαύτην A
C l. 3. θελήσας C. A. E. l. 4. deeſt αὐτοῦ C
l. 9. τιμιώτερος C. τιμιώτατος A. B. D. E
D l. 2. ἀποτεθαυμάκασι
l. 3. ἡ τάχιςα C. l. 7. deeſt τὴν ... εἰς ἰουδαίαν ὁ A
l. 8. πανοπλίας D. E
E l. 4. αὐτοῖς ἐν C. l. 6. κατὰ ῥοῦν A
F l. 1. λαμπρότερον ὁ C. A. B. D. E
l. 3. τὸ ὁ πλῆθος C. deeſt τὴν A
l. 4. ὁ βλέπων ... πρὸς ἑαυτῷ
l. 6. κατωρθωμένους C. B. D
l. 8. τὸ pro ὁ C. l. 9. ἐπινικίων A. κατιλ- B
G l. ult. παρῆλθεν εἰς τὰς ὀκταβίας D. C. B. E. προῆλθεν εἰς τὰς ὀκταυΐας A
Pag. 978. Edit. Vet. ἁλωσ. lib. 7. c. 5. §. 4. paul. ante med. Edit. Nov.
A l. 3. πρὸς τὸ δίφρον αὐτοῦ
l. 4. ἐφ᾽ ὧ C. l. 6. αὐτοῖς τὰς μαρτυρίας deeſt τῆς ἀρετῆς A
l. 7. ἦσαν αἰσθήσεσι σιγηπαῖς εσθ- C. ἦσαν ἐν ἐσθ- A. D. E
C l. 1. διὰ τὸ ἀεὶ .. τῆς προσηγορίας ἀπ᾽ αὐτῶν C. ἀπ᾽ αὐτῶν A. B. D. E
τετυχηκυίαν B. D. E
l. 2. τροφῆς προσαπογ- C. deeſt τε A. E. προσαπογινόμενα A
D l. 1. ἀπαντώσης E. l. 3. ἐκτίθη κατὰ C
l. 7. παλαιοὺς εἰδίας C. ἰδίας A. B. D. E
l. 8. κομιζόμεθα
E l. 4. τοσοῦτο E. l. 8. τέτων μηδὲν C
F l. 1. το πολλῶν
l. 4. ἄντε εἰς αὐτὸ πομ- C. deeſt τὸ A
l. 5. καταπληκτ- E
l. 7. ἰδεῖν κόσμον ακοτ- C. ἰδὲ τὸ αιχ- B. D. E
l. 9. ἀνδίαν C. A. B. D. E
G l. 1. deeſt πηγμάτων
l. 3. αὐτῶν πολλὰ ϗ τετρίωροφα πεκ- A. B. D. E
l. 3. φερεσθὲν ἅπαν ἐπιστήσαντας C. φερεσθὲν ἀπαντήσαντας A

l. 4.

l. 4. deeſt πολλὰ … τὴν περὶ τὴν
l. 6. πολλὰ διάχρυσα … χρυσὸς ἐλέφας deeſt καὶ
l. ult. ἄλλος εἰς

Pag. 979. Edit. Vet. ἄλλοι. lib. 7. c. 5. §. 5. med. Edit. Nov.

A l. 4. ἠργασμένα A. ἠργασμένα B
l. 5. ἀλγεινομένων E. l. 6. κεδάσας C
l. 7. φόνον πληθύνοντα C. φόνον πληθύνοντα A
l. 8. ἀνταίροντα A. B. D. E
B l. 2. καὶ κατήφεια C. A. B. D. E
l. 4. φλεγομένης γῆς. ταῦτα C. l. 7. οὐκ ἰδεῖν A. E
l. 7. γενόμενα B. D. l. 8. πραγμάτων, ὅλως τὸ αλ-
C l. 1. ἠλείφθη C. l. 2. κεχαλκωμένων E
l. 3. ἐφέρετο … τὰ καταληφθέντα τῷ ἱερῷ C. τὰ καταληφθ- D. A. B
l. 5. λύχνια χρυσῆ
l. 6. ἐξείλκετο τὴν ἐκ τὴν … συνήθη
l. 9. μεμίμηνται αὐλίσκοι τελαίους χρήματα
D l. 1. λυχνὸς l. 6. ἐλεφάντας ἦ
l. 7. hæc duo verba, ἡ τρίπους, ſunt ultima MS. Cod. Coisl. in quo cætera deſiderantur.
l. 8. ἤλαυνε πρῶτος δὲ A. B. D. E. παρεπ- B. E. παρεπ- D
E l. 3. τῆς νικὴ A. l. 5. deeſt ὁ A. D. E
F l. 4. ἐπεφήμιζον A. ἔχειν E
εὐφημήσαντες E
l. 5. νενομισμένας A
G l. ult. χρησάμενος τύχῃ, ἔτι A

Pag. 980. Edit. Vet. ἄλλοι. lib. 7. c. 5. §. 7. paulò ante med. Edit. Nov.

A l. 1. χειροῖ τε A. καὶ πλαστικῆς B. D. E
l. 2. κατεκόσμησεν αὐτὸ. παν- E. l. 8. νόμον αὐτὸν A
B l. 3. Λύκιος Βάσσος A. B. D. E
l. 5. ἐν τῷ ἱερῷ φρουρ- A
C l. 5. ἱκανωτάτη A. D. l. 6. τὸ μὲν γὰρ τετείχ- A
D l. 1. μηδὲ πρότερον. φαρ- A. E
E l. 4. ἀπ' ἀνάγκης A. D
F l. 3. ὀχυρωτάτης A. E. l. 4. διὰ τὴν τῆς A. D. E
l. 5. δυσέμβλητον. μέγαν A. δυσέμβλητον erat ο ſed corr. E μέγαν E
G l. 1. τειχῶν A. αὐτοῦ μεγέθει media deſunt A
l. 7. ὀχυρότητος A. l. ult. ἑτοιμάσασθαι ſic E

Pag. 981. Edit. Vet. ἄλλοι. lib. 7. cap. 6. §. 2. fin. Edit. Nov.

A l. 4. ἐλείπετο A. E. ἀπελείπετο D
l. 6. προσβαλ- E. l. 8. ἦ pro τε E
B l. 1. τοῖς ἐπι- deeſt δὲ A. B. D. E. l. 3. ἤδη πρ- B
l. 4. ἡμιόνων A. l. 8. καθάπερ A
C l. 4. εὐθεῖς D. l. 9. περιεργί εἶτ B
D l. 8. παραλλήλως A. B. E l. 4. ὀλίγον ἀλλήλων A
l. 6. πανταχόθεν A. B. D. E. l. 9. deeſt πάντη A
F l. 4. ποιεῖσθαι B. εἰ δὲ A. B. D. E
G l. 2. καὶ προνοίας A. πρόνοιαν B. D. E
l. 4. ἐγχειρήσειαν A. l. 5. διαφεύξεσθαι B. D
l. 6. προθύμως A. B. D. E

Pag. 982. Edit. Vet. ἄλλοι. lib. 7. c. 6. §. 4. paul. poſt pr. Edit. Nov.

A l. 3. ἦ ἐπὶ τῆς χωμ- A. B. D. E. l. 4. ἴσχοντο προ- B
B l. 1. ἐγεγόνει B. l. 4. ἀντεῖχεν E
C l. 4. ἀρξ ἦ τὸ καιρὸν τὸ φρ- A
l. 7. ἀρξάμενον A. τοῖς ὅπλοις D
D l. 1. εἰς pro πρὸς A. E
l. 3. κατασχόντες A. κατασχόντας E. φανερώτερον A
l. 5. τε pro δὲ A. E
l. 6. μεῖζον A. l. 8. στρατηγήματος A. B. D. E
l. 9. περὶ pro αὐτοῦ A. E l. 3. εἰς pro ἐς A. B. D. E
l. 7. ὑπομεῖναι A. l. 8. θανάτου B. D. E
F l. 3. γὰρ ἐκ μεγ- A. B. D. E
G l. 2. ταῦτα μαθόντες A. l. 5. deeſt δὲ A
l. 6. καὶ διαφυγεῖν A. E. διεκπαίεσθαι B. D. E
l. ult. ἐπταχοσίους B

Pag. 983. Edit. Vet. ἄλλοι. lib. 7. c. 6. §. 4. mox ante fin. ſeq. Edit. Nov.

A l. 4. deeſt ἄγειν A

B l. 2. τοῖς διεκπαίεσθαι A. διεκπαίεσθαι D. E
l. 7. ἐκ περιβολῆς A. B. D. E. l. 8. ἦ pro δὲ B. D. E
l. 9. κυκλωμένους A. C l. 2. μὲν ἂν οὐκ A
l. 3. ἦ αὐτῆς οὐκ A. B. D. E
l. 8. ἀεὶ παῖς A. ἀεὶ B. D. E
D l. 6. πᾶσαν γῆν απο- A. D. E. E l. 2. ἐπέβαινε E
l. 8. διαφθειρομένους A. ἔδωκαν A.
ποτὲ E. ſic infra ſemel.
E l. 8. Κομμαγηνῆς D. B. A. E. F l. 2. Κεσέννιος A. B. E
l. 6. λέγων πρὸς Αν- B. G l. ult. τοιαῦτα B. D

Pag. 984. Edit. Vet. ἄλλοι. lib. 7. c. 7. §. 1. med. Edit. Nov.

A l. 4. πρὸς τοῦτο A. B
l. 7. τὸ ἴδιον A. deeſt ἦ A. κειμένης D
B l. 2. τὸ ἀγγελίας A. B. D. E. l. 6. αὐτὸν A. E
C l. 3. εἰ μὲν ἂν ὁ E
D l. 2. ἀνδρείαν A. E. l. 3. ἑτοίμως E
E l. 2. μεταβάλλοντο καὶ τούτων προ- A. μεταβάλλοντο B. D. E καὶ τούτων D. ad Marg.
l. 3. τελείως A. B. D. E. l. 4. ἐπιφανῆ A. ſic infra.
l. 6. μετ' αὐτῶν τὸ εὐφραίνειν διαβάντες A. E
μετ' αὐτὸν τὸ ευφ- διαβάντες B. D
F. l. 8. ἀφαιρεθῆναι E

Pag. 985. Edit. Vet. ἄλλοι. lib. 7. c. 7. §. 3. paulò ante fin. Edit. Nov.

A l. 2. λακεδαιμονίας A. l. 6. πρότερόν που A
l. 7. μηδίας A. B. D. E
B l. 2. δεσπότης ἦν, ἐν A. B. D. E. deeſt πύλαις σιδηραῖς A
l. 7. ἀνθίστασθαι A. B. D. E
C l. 4. προῆλθον A. B. D. E
l. 6. παραμικρὸν A. B. D. E. l. 8. τίτος pro ἦν B
D l. 3. deeſt μὲν A. l. 5. βασιλέων A. B. D. E
l. 7. φλοῖος A. φελλὸς B. D. φελλὸς E
E l. 1. ἐπὶ τοῦτο πᾶσαν τὴν ἐν A. E. τὴν ἐπὶ τοῖς το- B τούτω cor. videtur A
l. 8. ῥωμαίοις θεα- E. B. D. F l. 1. deeſt δὲ B. E
G l. 2. ἐγένετο A. καὶ ἐπὶ τὸ A. l. ult. παραλιπὼν D. E

Pag. 986. Vet. Ed. ἄλλοι. lib. 7. c. 8. §. 1. paulò ante med. Edit. Nov.

A l. 4. deeſt ἂν A. E. l. 5. ἐκείνους γὰρ ἦν παλ- A
l. 8. ἦρξαν D. E
B l. 3. αὐτὸ E. l. 8. ἄνθρωπος A. B. D. E
C l. 2. οἱ μὴ τὴν A. l. 3. ἀσεβείας D
D l. 6. τὸ θεῖον D. l. 8. ἥμαρτον A. E
E l. 1. ἐπηλείσθησαν. ἡ κατεψευσμένοις media deſunt A
l. 4. deeſt ἐπ' E.
F l. 5. deeſt καὶ A. B. D. E. l. 6. ἐπ' αὐτὸν A
G l. 3. τὴν μασάδα A. l. 5. deeſt ἐκεῖ A. φρουρὰς E

Pag. 987. Edit. Vet. ἄλλοι. lib. 7. c. 8. §. 2. mox ante med. Edit. Nov.

A l. 1. διαφ- E. l. 2. ἐπιτηδειότατον A. B. D. E
l. 3. προσήγγιζον A
l. 5. τροφῇ μόνῃ A. E. l. 6. ἐπὶ τοῦτο B
B l. 1. εἰς πολιορ- A. l. 7. deeſt δὲ A
l. 8. παρῄνεσε A. B
C l. 2. τῶν ποδῶν A. E
l. 8. deſunt καὶ τῷ παραλισθαίνειν A. καὶ τὸ παρ- B καὶ τὸ παραλισθαίνειν E
D l. 5. ἐπίπεδον A. E
E l. 2. πλάτος τῷ τείχους A. l. 8. γένηται … κάμνοντι A.
F l. 3. τὴν τε. E. l. 4. πρὸς τὴν ἄκραν εγ- A
l. 9. τείχει τε καὶ τῶν ἐν A. τείχει ἦ καὶ τῶν ἐν B. E.
G l. 1. λίθων A. l. ult. ἀνεφαίνετο B

Pag. 988. Edit. Vet. ἄλλοι. lib. 7. c. 8. §. 3. paul. ante fin. Edit. Nov.

A l. 1. προσέταξε A. B. l. 2. deeſt τῶν A
l. 6. βαδίζειν ἦν- ἔτι A
B l. 3. ἀπέχοντα πολὺς δὲ πολὺν χρόνον deeſt ἀρκεῖν A πολὺς δὲ πολὺν B. D. E
l. 5. ἐσκευασμένα A. B. D. E
C l. 1. παρειληφθ- A. B. D. E
l. 6. ἀποτεθησαυρισμένων A. E. l. 8. μόλιβος A. E
D l. 1. γινομένης A. l. 2. εἰς ἀποφυγὴν A. B. D
l. 4. καταλύσαντες A. πρὸ αὐτῶν E

E l. 1. deeſt δεσμῶν A. δεσμεῖν B. D. E
l. 5. κατεσκευασμένος A. E. l. 7. τὸ τελευταῖον A
F l. 1. εἰς εἴσπαμψιν A. l. 2. συνεποίησε A. B. D. E
l. 3. deeſt μόνον A. ἐπιβολὴν A. B. D. E
l. 5. ἐστὶ τῆς D
G l. 1. ἐπιλεῦσαι E. l. 6. συνηρμοσμένων A. B. D. E
l. 6. ἐξ αὐτῆς E
l. ult. ἢ τῶν ἄλλων A. E. B. D. deeſt μὲν A
Pag. 989. Edit. Vet. ἁλ. lib. 7. c. 8. §. 5. paul. ante med. Edit. Nov.
A l. 2. ἐξευπολεπόχης συνετελέσθη E. A. συνετελέσθη B. ſic habet D. ad Marg.
l. 7. deeſt κελεύσας A. l. 8. μάλις μὲν ὖν, ἀλλ' ὖν A
B l. 4. αὐτῷ B. l. 7. ἢ ὅσαι τούτων σίχοι A. B. D. E
l. 9. ἐνεφόρουν A. B. D. E. ἢ μηδὲ νψ- A. E
C l. 2. μὲν οἰκονομία A. l. 3. ἀξιοπλήσια A. B. D. E
l. 4. προσεικὸς A. πρὸς τὸ εἰκὸς E
l. 5. συνίζανον (ſic) A. συνίζανον D. E
ταὐτὸ B. τι αὐτὸ D. συρρφεν- D
l. 6. ἐνόμιζε A. B. D D l. 6. συμφλεγομ- E
F l. 4. ὀφθαλμοῖς αὐτῶν A. l. 6. τοῦτο E
G l. 3. deeſt κελεύων A
l. 4. αὐτοῖς A. E. l. 6. νυνὶ ἢ μηδὲ μὲν E
l. 7. deeſt ἡμῖν A. E. l. ult. καλῶς ἔσται- A. B. D. E
Pag. 990. Edit. Vet. ἁλωσ. lib. 7. c. 8. §. 6. paul. ante med. Edit. Nov.
l. 5. ὅτε ἡμῖν A. μὲν γὰρ εὐθὺς A. B. D. E
l. 7. ἐπιβ- E
B l. 4. τοσοῦτον A. B. D. E. l. 7. ἢ μόνον A
C l. 5. ὀφείλοντα A. l. 8. προφανοῦς A
D l. 1. εἰς τὸ κατ- A. l. 2. ἀνεστρέψατο A. B. D. E
l. 4. deeſt δὲ A. deeſt αὐτῶν D
E l. 7. ἐλοίμεθα A. εἱλόμεθα B. D. E
F l. 2. deeſt ὑπακοῦ. ἢ μετανοχιδίοις ἐπιμπλαμένο A
l. 4. τέκνων pro γυναικὸς A. l. 5. deeſt τε A
G l. 4. λείμματα A. l. 5. deeſt ἢ B. D. E
l. 6. δακρύσαντες A. ἢ A. ἢ B
l. ult. συναίρεσις B. ſic D. ad Marg.
Pag. 991. Edit. Vet. ἁλωσ. lib. 7. c. 8. §. 7. paulò poſt pr. Edit. Nov.
B l. 2. ἐσομένοις E. l. 3. συνεπιτείνεται A. συναναπιμ- B
l. 4. τἀληθέστερον E. C l. 1. ἀπολαύῃ E
l. 4. καθορᾶται. πρ- A. l. 9. ἀπαλλαγείη B
D l. 2. ἐναργέστατον A. E. ἐναργέστερον B. D
l. 6. τί δὴ δεῖ A. θάνατον, τὴν ἐν A. B. D. E
E l. 1. αὐτοῖς, ἤδη μὲν ὑμᾶς A
l. 4. τῆς σοφίας ἀσκεῖν A. B. D. E. l. 5. deeſt τε A
l. 6. τῇ φύσει A. B. D. E. F l. 1. αὐτοῖς ἐπάγοντος A E
l. 3. ὁ κωλύων A. l. 7. ἀκου- E. l. 9. ἀποκρίνεται A
G l. 3. ἕκαστοι A. E. l. 5. ἀπολαύοντες E
l. 6. τῆς αὐτῶν αὐτομολίας A
Pag. 992. Edit. Vet. ἁλωσ. lib. 7. c. 8. §. 7. circiter med. Edit. Nov.
A l. 3. εὐκαιρίας A. B. D. E
l. 4. ἀνάγκην τελευτήσοντες A. deſunt γνώμη ἢ E
B l. 3. τὸ δεινὸν ἐκείνους ποιεῖν A. B. D. E
l. 5. μεμνησάμενος E. l. 6. ἀφίστασθαι A. B. D. E
C l. 5. ἐκεῖ διὰ A
D l. 1. ταύτην B. E. l. 2. ἡ pro ἃ A. ἀφ' A. B. D. E
l. 5. αὐτῇ B. l. 6. deeſt οὐκ ἀνήνεγκεν E. l. 9. ἀνεπλ- D
E l. 1. ἢ παισὶν ἀπο- E. l. 5. deeſt ὄντας A
l. 6. τῶνδε ἐστι .... ἀρξαμένων, ἅπασί τε τοῖς ἐλ- A
ἅπασι τοῖς ἐλπ- E. B. D. ὀχύρας B
F l. 5. ἀντιφάνη A. B. D. E. G l. 3. περιῆκεν A
l. 5. deeſt ἡ A. E. l. 6. ἢ ταῦτα B. A. D
l. ult. παιδιὰν A. B. D
Pag. 993. Edit. Vet. ἁλωσ. lib. 7. c. 8. §. 7. paul. poſt med. Edit. Nov.
A l. 1. εὐχόμενοι θανεῖν οὐκ E.
B l. 1. ἀπολείπεται A. E. l. 2. αὐτῇ πρ- A
l. 6. βαπτόμενος ὄντιον παρ- A. l. 8. ἢ νῦν E
C l. 4. ἀπεβεβαίωσαν A. E. τὰς πολ- A. B. D. E
l. 5. τῆς αὐτῆς E. ἀμύνασθαι E

l. 6. ἐπὶ pro ἐστὶ A. B. D. E
D l. 4. ἢ τὸ θᾶττον A. B. D. E
l. 6. αὐτῶν δουλείαν ὑπο- A. B. D. E. in E erat δουλείαν ſed cor.
l. 7. περὶ αὐτῶν A. B. D. E. ἀποθανεῖν μελλήσαντες B erat μελλ- ſed unum λ abraſum vid.
E l. 4. παραβεβηκότες B
l. 4. ἀρξάμενοι E. l. 7. δεδωκὼν B. A. D. E
l. 8. ἡμῖν ὑπεργηκόταν A. E. B. D
F l. 5. θεὸς ἐκέλευσε A. E. G l. 2. ἐπάγοντο A. B. D. E
l. 5. ἀνδρείας A. D.
l. 6. οὐδ' ὅπερ A. B. D. E. ἀνέτειλεν B
l. 7. περιελθόντες E
Pag. 994. Edit. Vet. ἁλωσ. lib. 7. c. 9. §. 1. paulò poſt pr. Edit. Nov.
A l. 2. περιπινυσάμενοι A. B. D. E. περιεχομαλ- B. A. D. E
l. 4. ὑπεργυάμενοι. παραμύθιον media deſunt E
l. 6. γινόμενοι A.
B l. 3. εἰ δὲ pro καὶ ... deeſt ἔτι A
l. 4. χρόνον αὐτοὶ ἀπεζήσουσι E
l. 7. τις αὐτῶν A. l. 8. παρεῖχεν B. D. E
C l. 2. ἀτρέστως A. B. D. E
l. 3. ὁ φόνος πληρωνόμενος ὠρᾶσαι A
l. 5. μετ' εἰς τὸ δρᾶν A. B. D. E
l. 6. ἄλλος ἄλλος A. B. D. E
l. 7. ὁ δ' ἐπὶ A. B. D. E. l. 8. περιστάθεῖσαι A. B. D. E
D l. 4. pro οὐδεμίαν ψυχὴν, erat οὐδὲν ἔχον ψυχὴν, ſed corr. οὐδένα ἔχοντα ψυχὴν A
l. 6. συγχύσει D. l. 7. πλεῖστον B. D.
F l. 1. τέλος ὑπεῖς A. B. D. E. F l. 3. αἰθ- D. E. l. 4. εἶχε ταῖς ἑαυτοῖς E. l. 5. ἐλέγχθη E. l. 5. τι δὲ τινα B. A. D. E
l. 6. deſunt ὁ μὲν ἐχθρῶς αὐτὰ περιεῖχεν B
l. 8. ἐπεχείρει A. E. ἐπεχύρει D
G l. 3. πολεμίους E
Pag. 995. Edit. Vet. ἁλωσ. lib. 7. c. 10. §. 1. mox poſt pr. Edit. Nov.
A l. 1. ὑπέλειπέ τις E. B l. 7. αὐτοῖς B. D. E
l. 9. ἐπεχείρει E
C l. 4. γνωσθέντες A. B. D. E. deeſt γὰρ B. D. E
l. 5. ἢ τῆς αὐτοῖς A. B. D. E. l. 6. καλάγοντες B
l. 9. τούτων παραβάσει A. οἱ ἢ συνιδόντες ἢ A. B. D. E
l. 3. τῶν ἐξα- deeſt δ' A. l. 7. deeſt τὴν ante ἐχ- E
E l. 2. ἐμέλλησεν E
F l. 2. λοιπὸς A. ſic infra. l. 3. δεινὴ τὴν αἴγυπτον ἢ τὴν ἀλε- E
G l. 2. ἢ pro τῆς E. l. 4. ὁ ἢ τὴν ἰουδαίων απατ- A
Pag. 996. Edit. Vet. ἁλωσ. lib. 7. c. 10. §. 2. paulò ante fin. Edit. Nov.
A l. 4. ὡς ἐπ' αὐτὸν A. E. θεὸν &c. uſque ad τὸ ἐν. deſunt E
l. 4. εὐσεβείας E. l. 6. σταδίων A
B l. 9. ἔχον λιθ- A. B. D. E
D l. 1. προσαγορευόντες B. E. l. 8. κατελίπετο B
E l. 3. deeſt ἔτι A.
F l. 1. τὰς ἀπορ- D. l. 2. προσήγαγεν A
G l. 3. ὁ ἢ ἰωνάθης media deſunt A. l. 5. γινομένης A. E
l. 6. deeſt Κάτυλλον A. E. αὐτῷ A. E
Pag. 997. Edit. Vet. ἁλωσ. lib. 7. c. 11. §. 1. mox ante fin. Edit. Nov.
A l. 5. ἰουδαικὸν ἦν πολ- D. E
A l. 5. δὴ δεῖξαι A. δόξῃ E. l. 6. πρὸς γὰρ τοῦ B. D. E
l. 7. διδάσκαλος τοῖς συμμαχίοις ἦν τῆς B. E. τοῖς συμμαχίοις D
D l. 1. ἄδικον A. l. 6. πλεῖον A
l. 8. ἀπαλλάττε) A. B. D. E. E l. 3. ἰδία A. E
l. 4. μὴ δυν- A. ἐξήλατο A. B. D. E
F l. 7. τὴν ἀναχώρησιν A. B. D. E. l. 6. οὐκ ἂν ἐκι- E. A. D. οὐκ ἂν ἀρνήσαιμι B
τέλος τῆς ἁλώσεως Ἰωσήπου A
φλαουΐου Ἰωσήπου ἰουδαικῆς ἱστορίας περὶ ἁλώσεως B
τέλος ὁ ἑβδόμου βιβλίου τοῦ Ἰωσήπου ἰουδαικῆς ἁλώσεως E

MSS. Cod. A. & B. regii ſunt, 1[us] N. 1168. eſt und. ſæc. alter N. 1126. eſt 14. ſæc.
Cod. D. regius, N. 251 ſive 2260. eſt 13. ſæc. Cod. E. reg. N. 265. ſive 2261. eſt 13. circiter ſæc.

J. WAS-

J. WASSE
SPECIMEN EXAMINIS
V. L. HUDSONIANARUM.

HUDSONIANA

Ant. lib. xI. cap. 1.

§. 1. med. ταῦτ' αὐτοῖς π. hæc omittit *Epiphan.*

§. 2. paul. poſt princ. lege cum *Hen. Buſb.* Κῦρος δὲ ἐγώ. poſitura venuſtiore.

§. 3. paul. poſt pr. dele τό. cum MSS.

§. 2. paul. ante fin. καὶ κατεγνωκὼς om. *Epiph.* ibidem l. omnino οἰκίαν cum *Buſb* & *Epiph.*

— paul ante med. incipit opinor *Vat* nulla huc uſque V. L. Ναβουχοδονόσορ ſemper.

— med. l. θύουσι, hoc eſt ſacrificare ſolent. *Epiph* quidem immolent: non audio. *Eſd.* V, 69 αὐτῷ ἐπιθύομεν ἀφ' ἡμερῶν Ἀσβακαφὰθ ita enim & ibi ex MS. *Alex.* legendum: ita noſter lib. xI. c. 4 §. 3 med.

— paul. poſt med. *Vat.* noſter χρυσαῖ· Ed. ad quam inſtituitur collatio χρύσεαι.

— paul. ante fin. καὶ τὰς παρα· παραδόσεις agnoſcit *Epiph.* om. *Vat.*

— ibid. ἱεροῦ δὲ φέρειν· ταῦτα om. *Epiph.*

— ibid. lege cum *Vat.* οἱ ἱερεῖς οἱ ἐν.

— fin. *Vat.* cum editis per omnia.

Cap. 2.

§. 1. paul. poſt pr. non agnoſcit *Epiph.* ὑπ' αὐτῶν.

— paul. poſt pr. οἰκοδομεῖν. *V.* hoc eſt, *Vatic.* noſter.

— paul. ante med γε ἐπὶ legendum cum *V.*

— ibid. delend. καὶ Σαμαρείᾳ cum *V.* & *Eſdr.* agn. tamen *Epiph* vellem iſta loca exactius deſignaſſet *Hudſonus* addito verſu. Hærent hæc in *Codd. Eſdræ Apocr.* II, 16. ſed & ibi ſuſpecta.

— circiter med. pro περιείληφε legiſſe videtur *Ep.* προσπέπτωκε. c. 1. §. 3. paul. ante fin διαμεμένηκα ex *Vat.* citat noſter vero διαμένηκα.

— paul. ante fin. καὶ μὴ συγχωρῶν om. *Epiph.* agn. *Eſdr.* II *Ep.* om καὶ νῦν.

— paul. poſt med. ἐθέλουσι non ut *Hudſ* ἐθελούσαι *Vat.* noſter argumenta capitum unde hauſta non dicit, & multum diſtant ab editis.

Cap. 3.

§. 2. paul. poſt princ. *Epiph* l. καὶ τῆς Αἰθιοπ.

— paul ante med. lego ἐνδύεται *Vat.* ἐνδύεται δὲ.

— paul. poſt med. *Epiph.* l. ὁ βασιλεύς.

— paul poſt med. dele τόπῳ pro quo forte θρόνῳ vel θρόνῳ *Epib* ad formam D. *Lucæ* ni fallor, ἕως ἐφ' ᾧ κατέκειτο, nam cæteri addunt κραββάτου.

§. 3. paul. ante med. pro ὁμοίαν l. μίαν ut *Eſd.* ſi non vetant Codd. MSS.

— paul. ante med. placet ἐῤῥιζωμένος *Vat.* & C. (neſcio an N. C.) qui radices nactum: ἐν αὐτῷ. abſunt *Ep.* & *Eſdr. Apocr.*

Cap. 3.

§. 1. paul. ante fin. *Hudſ.* MS., quibus non accedit *Vat.* ποιῆσαι τὸ πᾶν, quod etiam amplector. Notat *Hudſ.*

§. 2. paul. ante med. καὶ προσεῖπ. δ. δ. ἐστὶ) non agnoſcit *Epiph.* aut *Eſdras.*

— paul. poſt med. omnino leg. & ex uſu G. Linguæ λῆθω αὐτῶν: om. αὐτῶν *Ep.* ſed fruſtra id facit, Demoſth. Plutarchum, Æſchinem moris hujus auctores dabo.

— paul. ante fin. καταλείπῃ *Vat.* at illud Atticorum.

§. 4. paul. poſt princ. ἰσχυροτ.- *Vat.* teſte alicubi, ſi ritè memini *Corintho.* conf. 19. *Eſdræ* phraſis.

— paul. ante med. καθεστῶσι *V.* & fortè *Ep.* qui *depono.*

— mox ante med. ἅπαντα *V.* quod rotundius.

— med. οὐδεὶς τολμᾷ· Verba *Eſdræ* ſunt, ὁ δύναται ἕκαστος ἀντειπεῖν· at legendum δύναται ex Cod. *Alex.* Sæpe in hujuſmodi locutionibus peccatur.

— paul poſt med. *Vat.* benè expungit δὲ· quod agnoſcit *Epiph* ſed &

— paul. ante fin. οὐδὲ ὡς: *Epiph.* minimè l. οὐδὲ ὥς, id quod nobis favet, & Emphaſin præ ſe fert.

— circ. fin. τῆς ἀναγκαίου· *Vat.* benè: accedunt duo *Hudſon* non ita rarò G. Scriptores.

§. 5. mox poſt pr. φυτεύσαντας. ita *Eſd.* ſed ex *Alex.* φυτεύσαντες τὰς

— paul. poſt princ. αὐτῷ τόπον· at *Vatic* παρ' αὐτῶν· unde l. puto παρ' αὐτῶν τόπον Notat *Hudſon.*

§. 4. paul. ante fin. ἐπιστρατευσάντων *Vat.* inquit. verùm non ita noſter: nihil mutat.

— mox ante med. καθεστῶσι *Vat.* at ibi etiam noſter διακον.

§. 5. med. ἰδούσης Hinc rejicienda *Alex.* Cod. lectio *Eſd* IV, 18 ubi pro ἰδ. habetur ἀγαπώσης, quod natum ex interprete.

— paullò poſt med. ἡ μήτηρ hoc loco non habet *Eſd.* neque Codd quidam *Hudſ.* non *Vat.* aut *Epiph.* Ergo annon orig: traxerit ex voce θρεψαμένην?

— paul. ante fin αὐτὰ Edd. ſed ταῦτα *Buſb.* Hen. mallem πάντα *Epiph. Vat.* αὐτά.

— paul. ante fin. om δὲ *Vat.*

— mox ante fin. ἐπιτιθέντας *Buſb Big.* & *Epiph.* qui *imponentem* vertit, etiam ipſe *Eſd.* illam alteram vocem .... maluit *Herodianus. Vat.* nil mutat.

— fin. Hinc l. patet apud *Eſd.* ἐμβλέπων· & ἕτερος πρὸς τὸν ἕτερον cum *Alex.*

§. 6. mox poſt princ. αἱ γυν. ἰσχ. poſitura venuſtiore *Vatic.*

— paul. poſt princ. *Vat.* & cæteri om. δρόμῳ præter unum *Cajanum*, cujus auctoritati haud paruerim. Agn. *Eſdras*, cujus exemplo ſaltem reſcribe τῷ δρόμῳ.

— paul. poſt pr. *Vat.* ἡ δ. ἦτ@

— paul. poſt pr *Vat* ἰσχυρά. ut ſupr.

— paul ante med. τι αδ. MSS. *Eſd.* verò cum Edd. l. τι τὸ ἄδικον.

§. 7. princip Καὶ abeſt *Vat.* noſtro.

— paul. poſt princ. ἐπιβουλευόμενος. Hinc opinor ſananda *Alex.* ſcriptura ea eſt εἶπεν pro εἶπεν.

— paul. ante med. πάρεξ probat *Eſd.*

— mox ante med. ἀπελθεῖν *Vat.* ἀνελθεῖν. Not. *Hudſ.* §. 5. paul. ante fin. αὐτὴν *Vat.* ſed non ita noſter, neque inſertum vellem. § 5. mox ante fin. & *Vat.* ſed noſtro, abeſt articulus.

— fin. Noſter ἀπελθόντα non malè.

§. 8. princip. ἐπὶ τούτῳ l. *Epiph.*

— paul. ante med. τῆς om. *Vat.* l. συγχωρήσαντες ita C.

— mox ante med. καὶ τὰς ita *Ep.*

— med. αὐτοῖς noſter.

— med. κύμα cum *Vat* habet 1 *Eſd.* IV, 50.
— paul. poſt med. αὐτοῖς *Epiph.* eos, non iis.
§. 10. paul. ante med. à Λευῖται deficit *Vat.* uſque ad εἶχον. ſic adn. in marg. libri nihil monuit *Hudſ.*

Cap. 3.

§. 8. paul ante fin. κύμβα MSS. *Hudſ.*
§. 9. paul. ante fin. κυμβάλοις *Eſd.* V, 3. τυμπάνων. *Epiph* *Sonantibus* cymbalis α. ψ. δίσκων· apud Plutarchum l. videor. &, ὥσπερ κύμβαλον ψοφεῖ πρὸς ἀσπίδα ἡ ὁπλή· Cæterum vox ad aëris tinnitum haud ſatis apta. v. *Heſych.*
§. 10. mox poſt med. τεσσαράκοντα *Vat.*
— paul. poſt med. leg. meo periculo ex *Vat.* τοῦ Δαυίδου· Favent Gall.
— paul. ante fin *V.* συνεβάλλετο
— mox ante fin. Καὶ om. *V.* *V.* ἐς ἄν·

Cap. 4.

§. 1. mox poſt pr. om. καὶ
— paul. poſt pr. κατεσκεύασαν τε *V.*
— paul. ante med. στρογγυλοῖς *V.* non benè. πρόχωρος ut πρόνηρος, πλησιόχωρος, πάρωμος πρόσωπος, ἀγχίθυρος· Notat *Hudſ.* cap. 4. §. 1. paul. poſt pr. ἀπολυτρώσεις ut *Vat.* ἀπολυτ.
§. 2. paul. ante med. Καδμιὴλ MS *Alex.*
— mox ante med. de Cymbalis nihil Joſ. Confer *Eſd.*
— med. *Eſd.* ſeq. cujus verba: οἱ ἐωρακότες τὸν πρὸ τούτου οἶκον· immo leg cum *Alex.* πρεσβύτεροι
— mox poſt med. θρήνων καὶ δ. *Eſd.* poſitura ex hoc loco & MS. *Alex.* auctoritate novanda eſt. v, 63. Μετὰ κραυγῆς καὶ κλαυθμοῦ μεγάλου. Qui immutarunt voces μεγ. cum κραυγῆς melius congruere falſo putaverunt. (Vide *Eſd.* x, 1. IV Reg. xx, 3. ibid. pro ὥσπερ μακρόθεν l. cum *Alex.* ὡς τὰ μακρόθεν ἀκ. Not. H. g. *Vat.* ὑπερβεβηκότες l. videtur ὅ deeſſe, ὅ οἷς vel redde minore quodammodo. *Epiphan.* ὡς ἐπ. ἐλ. εἰς ὑπ. omiſit.
§. 3. med. ὑπεροχῆς *Vat.*
— paul. ante fin. l. αὐτοῖς cum *Vat.* illud alterum præceſſit modò.
— paul. ante fin. *Vat.* κοινὸν l. puto, τούτου μόνου εἶναι κοινωνοὺς οἱ βούλονται.
§. 4. paul. ante med. ἐρρωμένον *Vat.* ἐρωμ. quaſi ab εἴρω v. Euſtath.
— mox ante med. *V.* εἶναι αὐτὸν p.
— mox poſt med. legerim βασιλεύσας illud *Joſeph.* Et ſic *Busb.* & *Epiph.* qui, *rexit imperium.* ob eandem rationem l. οἰκοδομήσαι cum *Vat.* quod elegantius, & cum aliis τὸ ἱερὸν· nihil certius.
— paul. poſt med. σταθῆναι *V.* reſtituerant *Epiph.*
— paul. ante fin. ποιήσασθε πρόνοιαν· Vertit. *Ep. omnimodis immineret*, quam lectionem ſequutus! Not. *Hudſ.* p *Vat.* Σαβάκαρον.
§. 5. mox poſt pr. ὁ rectè, ſic enim *Eſd.* VI, 5.
— paul. poſt pr. τούτων ſic *Hen.* *Vat.* *Epiph.* Cæteri τούτω, quomodo legendum.
§. 6. paul. poſt pr. λεγόντων τε *Busb.* *Ep.* rectè.
ibid. τοὺς *Vat.* *Busb.* eleg. uti & paul. poſt. med.
— paul. ante med Σισίνης *Vat.* ut alibi: ſic & *Eſd.*
— mox ante med. βιβλίοις. Hinc apud *Eſd.* VI, 23, pro τόπος εἰς lege τόμος quomodo *Alex.*
ibid. ἐν τῷ fortè del. Suadent, quæ antecedunt, nec aliter *Busb.* *Hen.* *Epiph.*
— med. ξυξεστῶν, *Vat.* βίᾳ τε ξυστῶν. *Epiph.* *parietibus lapidis lapide poſito.* *Eſd.* habet tantùm ξυστῶν· latet ulcus.
— mox poſt med. πρεσβ. omit. etiam *Eſd.*
— paul. poſt med. ἀφίξονται *Vat.*
— paul. ante fin. δ τὸ *Vat.* ita lege.
ibid. Tolle ὑποστιγμ. legendo ἄρνας ab ἀρς· quomodo *Eſd.* VI, 29 & noſter paſſim.
— mox ante fin. ὑπαγορεύων *Vat.* quomodo legendum.

ibid. τὸ β. αν καὶ π.
pro Περσῶν *Eſd.* παίδων quem conf. Joſ. hunc locum ſubfrigidè tractat.
— fin. τὸ ad. ἐπ. *Vat.* iſque ordo *Epiph.*
§. 7. mox poſt pr. Σισίνης *Vat.* Σαραβαζάνης
— paul. poſt pr. Liber, ad quem inſtituitur collatio *Vat.* MS. ſine V. L. denique ἱππάρχου *Vat.* non ἐπ. ut §. 4. paul. ante med. *Eſd.* VI, 3. *Epiphan.* *Equitum præfecto.* Sic §. 7. paul. poſt med. MS. & Zonaras, ut ἔχειν in Vulg.
§. 7. paul. poſt pr. σοφῆς ὑμῶν *Vat.* ἐν τοῖς
— mox. l. γενεᾶς — med. τὸ Κύρου MS. præter *Vat.* omnes. & ſic leg.
— mox poſt med. αὐτῷ μὲν ἡμῖν *Vat.* eleganter.
— paul. poſt med. καὶ τοῦτο *Vat.*
— paul ante fin. καὶ οἱ Λ. *Vat.*
§. 8. paul. poſt princ. πατέρων *Vat.*
— paul ante med. εὐχαριστοῦντες agentes gratias *Epiph.*
ibid. αὐτοῖς ποθεῖν τὸ *Vat.* q.
— med. καὶ οἱ μὲν uſque finem Cap. omittit *Eſd.*
— mox poſt med. Suavius aliquanto ad aures accidit ἱερ' ἐ, quomodo *Hen.* *Busb.* *Zonaras.* *Epiph.*
ibid. 'Αστυμ... *Vat.* Not. *Hudſon.* al: *Vat.* αὐτῷ ut videtur. κ. *Vat.* Χιμάρρων. π. *Vat.* ut puto, nulla enim viſitur V. L. ἀναβάντας: hæc fortaſſe ab alio Cod. *Vat.* g. πλεῖον agn. *Epiph.*
§. 9. mox poſt pr. l. τῶν Περσῶν cum *Vat.* *Hen.* *Busb.*
— paul poſt pr ἱππάρχαι *Vat.*
ibid. pro ὡς εἰθ. *Epiphan.* liber habuit ὁμοίως vel ὁμοίῳ τρόπῳ· at ſic etiam μὲ vertit idem infra. paul. ante fin. ut plena fides ei non debeatur.
— med. Σαμαρέων *Vat.*
— —— κωμ. ἐπ. *Vat.* & Χας.
— —— Τάγαρα καὶ Σαμβάσια *Vat.*
— mox poſt med. Χας ut ſupr. bis.
— paul. ante fin. ἑαυ (ſic) αὐτοῦ *Vat.* non malè.
— mox ante fin. *V.* μετ' ὀργῆς ſic.

Cap. 5.

§. 1. mox poſt pr. ὁ παῖς αὐτοῦ *V.*
— paul. poſt pr. - - - κιμος *V.*
— paul. ante med. θεοῦ *V.* at λαοῦ *Epiph.*
— mox ante med. βασιλέων omiſit *Eſd.* quaſi Deo proprium: noſter haud uſquequaque ſuperſtitioſus eſt.
ibid. τὸ δ θεῖο. ſic νόμων *V.* *Epiph.* legis Dei *Hudſ.* not. d. *Vat.* noſter, ut puto, nulla adpingitur V.L., forte habuit αὐτῶν.
— med. αἰτεῖται *Vat.*
— mox poſt med. ἀναθήσεις *Vat.* fin. 1. ſubſ.
— med. καὶ ἐκ τ. β. γ. is ordo in *Vat.*
— med. 'Εζδ. ut alias Idem pro καὶ αναγ. ἢ ἀναγ. *Eſd.*
ibid. ἀξιῶς *V.* at πανὺς ἀξιοῖ *Epiphan.*
ibid. ἕκαστον ἐπιμελεῖ θε. *Vat.*
— mox poſt med. ἱερεῖ. ex *Eſd.*
— paul. poſt med. δικάζ... *Vat.* & *Eſd.*
ibid. an θεοῦ pro σου ut *Eſd.* VIII, 23. *Epiphan.* cum editis.
— paul. ante fin. l. pro ἢ ἡ cum *Vat.* ἤτοι
§. 2. mox poſt pr. τῷ θ. καὶ
— paul. poſt pr. αὐτοῦ *Vat.* ἔλεγον *Epiph.*
ibid. πρὸς ἅπαντας *Vat.*
— paul. ante med. τῶν περὶ τὸ β.
ibid. ὑπερήσθησαν *Busb.* & *Zonaras.* opinor benè. ut §. 2. pr. αἰσθόμενοι abſolutè de gaudio ut apud Latinos auctores *afficior.* Avidè ſum affectus (inquit *Cicero* de templo) quod niſi fieri video incurſabit in te dolor meus. *Epiſt.* Adde *Tertul.* *de* Anim.
— mox ante med. Exempla in præſens minus ſuccurrunt, ad rem ita ſe habere liquidò poſſum affirmare. i. e. παρέξει· ita & *Eſd.* in MS. Alex.
— med. φθάσας. *Eſd.*... ζ. ἐπιτρέψειν τὸ αἰτεῖν *Epiph.* *prædicens.*

— paul.

— paul. poſt med. ἴχνος *Vat. Epiph.* verùm omnino legendum σταθμὸν ὅλκου quomodo non *Eſther.* II, 12. tantum, verùm etiam Plato, Ariſtoteles paſſim. Firmant Codd. *Hen.* & *Bub.*

— paul. ante fin. Leve eſt fortaſſe non inelegans tamen quod monuit *Vat.* δεκαδύο. vid. *Eſther.* II, 12. *Act.* XIX, 7. XXIV, 11. *Eſd.* VIII, 54. unde fortaſſe hauſit Joſephus.

§. 3. paul. poſt princ. μὴ καινὴ etiam *Epiph.* q. MSS.

ibid. ἐπαγγέλλεται *Vat.* ſed cum edita l. conſpirat *Epiph.*

— paul. ante med. οἱ μέτριοι *Ep. meliores.*

— med. ἔσδρας *Vat.* Idem καὶ τὰς χεῖρας om. idem agn. *Eſd.* & *Epiph.*

— paul. poſt med. αὐτῶν ἡ l. *Epiph.*

— paul. ante fin. *Vat.* οὖν ἦ (ſic) & ἀφεῖναι

§. 4. mox poſt princ. abeſt τούτοις *Epiph.* ibid. *Vat.* ὁ Ἔσδρας, eoque modo effert *Alex.*

— paul. poſt princ. *V.* συμβουλίαν.

ibid. τὸ Ἰωαν. *V.* ſic legas oportet.

ibid. *Vat.* Ἐλιβασίμου.

ibid. pro παστοφ. *Eſd.* verus γαζοφυλάκιον · *Epiphanio* habitaculum : vox denotare *porticum* videtur. nam LXX vertunt שלכת παστοφόριον æquè ac לשכה : Neque aliud ſonat apud *Eſd.* & Macc. ſcriptores. παστοφόρος, qui ibi habitat ſacerdos apud Alexandrinum Clementem, *medicinæ peritus.* Gloſſæ Arabico-Lat. *atria.* Cauſſa nominis à παστὸς *velum* quod prætendebatur foribus, ut obſervarunt *Salmaſius* & *Voſſius.* Hinc *exhedræ* & *paſtophoria* conjunctim apud Euſebium in Hiſt. Eccleſ. Erat & Paſtophorum collegium. *Apulejus* Mat. XI. in fine. In collegium me Paſtophorum Syrorum, immo inter ipſos Decurionum quinquennales elegit. Ita editi omnes. membranæ Flor. *adegit* unde reponendum *adlegit.* Gloſſæ προσαγείρω. Auctor *Sueton.* aut *Plinium* ſequitur.

— paul. ante med. οἱ om. *Vat.*

ibid. malim ὑπαίθρῳ cum *Hen.* favet uterque *Eſd.*

— mox poſt med. pro ἐχομ. l. infeliciter πρῶτα Noſter Hudſ. Neſcio an ipſe melius ἴσως ὁ ἔτους ὁ ἐχομένου νουμηνίας vel ἴσως ὁ μηνὸς ὁ ἐχομένου ἔτους νουμηνίας ? pro κρύος propter *Zelum* poſt *Eſd. Epiph.*

— paul. poſt med. τοῦ & καὶ τὸ ἱερὸν om. *Vat.*

— fin. l. ex *Vat.* ὡς αὐτὴν.

§. 5. mox poſt pr. ἅπαντας *V.* benè.

ibid. λαοῦ *Vat.*

— med. ποτνιώμενοι. *Vat.*

ibid. ἀντὶ *Vat.*

— mox poſt med. reſcribe cum *Vat.* ἐρημώσαντας

ibid ex cod. cap. καὶ τὴν

ibid. *V.* om. τε

— paul. ante fin. ἐπανορθ. pro emendatione *Epiph.*

ibid. pro λαοῦ *Epiph.* Θεοῦ.

— mox ante fin. — κειμ *Vat.*

— fin. Ἐλιασίμου & ſcribe ἱερωσύνην.

§. 6. mox poſt pr. προελθὼν *Vat.* tum l. ξένοις etiam. neque aliter *Epiph.* niſi προσελθὼν αὐτοῖς reſpiciunt illius verba : ſin minus, omiſit prorſus. *Vat.* προς. ὄντος.

— paul. poſt pr. ἔχειν τὰ

ibid. pro βεβλημένας *Vat.* & *Bub.* καθῃρημένας om. αὐτῶν. Ita *Nehem.* I, 3. *Epiph.* depoſitis in ſolum.

— med. βεβλημένας utitur, ubi *Ep.* jacentes. Not. *Hudſ.* a. *Vat.* καὶ λευϊτῶν om. τ. l. ita MSS. inquit : at non *Vat.* c. puto *Epiph.* l. λοιποῦ ἱερον. Inde habes. l. *Vat.* ἱεροσόλυμα. non ita noſter. v. Joſ. r. (ubi in textu malè p.) αὐτῶν τ benè *Hen.* ſed non ita *Vat.* noſter.

— paul. ante med. l. omnino περιεῖδες (non ..ψας quod ex ι. adjunctione naſcitur) *Epiphan.* non obſtante *qui deſpicis* : vox eſt aliquanto rarior, ſed ex *Thucyd.* benè ergo *Hen.* & *Bub.* ſ ſententia interrog. vel exclamantis notula erigenda γεγόνασι : vidit *Epiph.*

— mox ante med. μηδὲ *Vat.* 11. Inſpice quæſo libros, dum aliam tibi ex *Epiphanio* lectionem, ſanè quam non malam illico depromam. Ille ergo *ad juvenem* unde pro Νεεμίαν legiſſe patet νεανίαν, idque ſi addicunt MSS. recipiatur.

— med. *Ep.* τὸ λοιπὸν partemque templi cadentem! quæ non ſatis aſſequor.

— paul. poſt med. δέ, φησὶ · ſic lego & verto ; *Cæterùm inquit*,

— paul. ante fin. Σαλίου ; facilis lapſus.

§. 7. princ. ἐθελόντων *Vat.* verùm rectè unus *Bub.* ἐθελοντὶ, cujus auctoritati accedit *Ep.* hoc modo locutum memini Thucyd.

— mox poſt princ. ἐ. τῷ Θεῷ in ſuo Codice non invenit *Epiph.* itaque λαῷ reponit vir doctiſſimus. Sed res ad populum adhuc delata non eſt. Patet ex *Neem.* II, 10. veniſſe illum primò πρὸς τοὺς Ἐπάρχας, cumque iis communicaſſe Regis literas, deinde Hieroſolymas, ibique populum de re tota certiorem feciſſe. Nec valet *Hudſoni* ratio : ſemel factum re trepida, ergo in morem abiit. Nihil propius occurrit quàm εὐξάμενος τῷ Θεῷ. certè ſimile quid requiritur. ſupr. ἀναβλέψας εἰς οὐρανὸν προσκυνήσας τῷ Θεῷ· Confer c. 3. §. 9 paul. poſt. pr. c. 5. §. 3. paul. poſt. pr. ſed tute melius.

— paul. poſt pr. Ἀβραμ. Ἰσαακ. Ἰακώβ *Vat.*

— paul. ante med. ὑμῶν minus benè *Epiphan.*

— mox ante med. γειτόνων *Bub.* ex Apocr. Herodiano. Lucian. γείτων frequens.

ibid. περὶ ταυτ. ἡμᾶς *Vat.*

— paul. ante med. ὑμῖν *Epiph.* malè.

— mox θαρ. μέλλει *Vat.* ex ι. adſc. *Hudſ.* not. h. πόλεων. πόλεως *Vat.*

ibid. αὐτοὺς om. *Hen.* & *Bub.* om. αὐτοὺς benè : atque ita *Epiph.*

ibid. ἀεὶ τε *Vat.*

ibid. Τε τὸ *V.*

ibid. ταῦτα abeſt *Vat.*

— paul. poſt med. μετεῖσιν *Vat.*

ibid. καὶ τὸ *V.*

— paul. ante fin. καὶ οἱ *Vat. Hen.*

ibid. ἀφ' ἧς *Vat.* benè.

— mox ante fin. ἐκ τῆς *Vat.*

§. 8. princip. καὶ Σαμαρεῖται non agnoſcit *Vat. Epiph.* quaſi pro V. L. vel Samaritæ.

— mox poſt pr. περὶ τῆς *Vat.*

— paul. poſt pr. τὴν πόλιν αὐτοῦ τ. de qua lectione ampliandum puto.

— paulo ante med. ὁπλισάμενοι μάχονται *Vat.*

ibid. αὐτοὺς ἦ νύκτωρ non agn. *Vat.*

ibid. ἦ τῆς

— mox ante med. εἶδον ἦ, an pro γε *Vat.*

— med. ἐπὶ ἡμέρας *V.*

ibid. κατεσκαμμένα *Vat. Hudſ.* not. b. τε non comparet in *V.* & *Vat.* noſter non agn. αὐτὴν ε. ἀτρέπτως etiam & *Vat.* noſt. ἔμελλεν *Vat.* ſ. --- κειμένα.

— mox poſt med. τι καὶ *V.*

ibid. ἴσ. τὴν πέριξ χώραν. Ita Ariſtoteles, Polybius, eleganter.

ibid. ὑπεργ... λ. *Vat.*

— paul. ante fin. οἱ abeſt *V.*

ibid. ὁ abeſt *V.*

— paul. ante fin. φιλοτιμότατος *Vat.*

Cap. 6.

§. 1. mox poſt pr. δηλώσομεν *Epiph.* demonſtrabo.

— paul. poſt pr. ἀρχαίας om. *Vat.*

— paul. ante med. περιμαδιαζουσα
ibid. ἰδεῖν αὐτὸν *Vat.* at non ſuffrag *Epiph.*
— paul. ante med. λίνου ᾗ abeſt *Vat.*
ibid ἐπιτασσ *Vat*
ibid. κατακλεισθ *Epiph.* operirent. an, κατακαλύπτεσθ ita *Vat.* δε καν … ſic.
— mox ante med. Lege cum *V.* προεῖπατο *Epiph.* præcepit.
— med. συμβλαχῶς *V.* utrumque abeſt *Epiph.*
— mox poſt med pro οἷς *Vat.* τοῖς
— mox poſt med. *Epiph.* apud quos legum mandata ſervantur
— paul. ante fin *V.* πρὸς αὐτὸ κτλ. εἰς. placet πρὸς αὐτῇ cum *Hen.*
— mox ante fin. ϛ τὴν.
ibid. μεγάλην .. ἰαν l. cum *Bub.* gemin. Attica ζημίαν μεγάλην.
§. 2. princ. Ἀγὴν *V.*
ibid. ὁ βασιλεὺς non agn. *Vat.*
— mox poſt pr. Voces εἰς ἐπ' αὐ. εἰς ἐθ. abſunt *Epiph. Vat.* ἐν αδω.
ibid. ἀφελ. *Vat.* & ἐνέβαλεν.
ibid. τὴν μὲν *Vat.*
— paul poſt pr. l. ἐκεῖνος cum MSS. contra *Vat.* quod & elegans & auribus facit.
ibid. συνεσίας MSS. *Vat.* συνέσεως.
— paul. ante med. εὐδοκιμίας *Vat.*
— mox ante med. malè hic diſtinxit *Epiph.* hæc nempe ad Eſtheram traducens.
— med. ἐπάγεσθ ſincerum puto. Noſter *H. Apion.* §. 39. χωρὶς δ' τὸ ἡδονῆς ἐπαγωγῷ. *Livius:* Avertere oculos omnium in ſe. detinere etiam alicubi. *Horat.*
— med. pro πάσης *V.* ὅτως.
— mox poſt med. ἀπέλαυεν meo animo rectè. ea voce חזה vertunt LXX vid. c. 6. §. 12. paul. ante fin.
ibid. γεγονεναι *Vat. Hen.* non malè.
— paul poſt med. γαμῶσα *Vat.* l. αὐτῆς & γάμος cum *Hen.*
ibid. --δίαμ ἐστὶ *Vat. Bub. Epiph.* benè & Ἀδάμ ϛ καλυμένη *V.* benè.
ibid. τῶν ἔργων *V.* gentes *Epiph.*
— paul. ante fin. ᾗ τὰς Μήδας om. *Vat.*
ibid. πεπλεθύεν *V.*
ibid. αὐτῇ reſpuit *Vat.* ſed agn. *Epiph.*
ibid. ᾗ & τὸ abſunt *V.*
§. 3. princip. ϛδ ᾗ *Vat.*
— mox poſt princ. uſque med. περιεσπάσθαι -- uſque ad θρόνῳ incluſivè delet *Epiph.* Hinc patet eum correxiſſe exemplaria Ju ad Eſth.
§. 4. paul. poſt pr. --- βαζη *Vat.* addit de ſuo *Epiph.* Vaſtianis Eunuchis, non malè, ſed aliam reddit cauſam Eſth II, 21. ſi locus ſatis ſanus ſit. nam in Ebr. non hujuſmodi.
— med. --- βελτίσαντας *V.*
§. 5. paul. poſt pr. περὶ πάντων *Epiph. Vat.* fallitur *Hudſ.*
— paul. ante med. παραφυλάξας *Vat.* φυλ. *Epiph.* cuſtodiri fecit
ibid. εἰς μὲν. om. οἱ *Vat.*
— med τιμωρήσασθ *V.* & *Hen Epiphan.* verò punire.
ibid. *Vat.* τὸ ἔθος ϛ non malè.
— paul. poſt med. τι abeſt *V.*
ibid. τῦτο τὸ ἔθ. om. *Epiph.*
ibid. ἐλευθερίαν καταθέσθ *V. Epiph.* beneficium.
ibid. deficit *Vat.* à voce μηδὶ τι ad uſque §. 7. paul. poſt pr. χῆμα.
§. 6. paul. ante med. καθῆμ. om. *Epiph.*
— med. μηδ' ἐλεῶ --- χαμμαίτων neglexit *Epiph.*
— paul. poſt med. *Epiph.* ad inferos deſcendentes: unde iterum patet eum alióve Codicem, quo uſus eſt, accommodaſſe ad Apocryph. Eſth. num. 97.
§. 7. mox poſt princ. Legatur ἐνδὺς ex *Hen.* ob variam ſyntaxin utque ſimiliter cadentia tollantur.
— paul. poſt pr. τὸ δ' αὐτὸ incipit *Vat.*
— paul. ante med. μέλαν φαιοῖς *Gall. Vat. Bub.*
— mox ante med. ἔτυχεν *Hen. Vat.*
ibid. abeſt πρὸς & Μαρδοχαῖον exhibet. unde leg. πρὸς Μαρδοχαῖον. quod eleg. & ſuavius.
ibid. fortè l. ἀιτῶν cum *Hen. Gall. Bub.* Vat. habet ᾐτῶτο.
ibid. αὐτοῖς *Vat.*
— med. *Ep.* humiliorem, per quem regi oſtenderet Judæis periculum imminere.
ibid. --- ἐνεργῶν αὐτῶν *Vat.*
ibid. ὑποπιμπρ.
ibid. ἵν' ὁ παρ' αὐτὸν.
— mox poſt med. χρυσῆ *V.*
ibid. *Vat* ἀκλήτῳ προσελθὼν non malè.
— mox poſt med. ὅτι abeſt *Vat.*
— paul. ante fin. μὲν om. *V.* παιδ. ὑποσχ. om. *Epiph.*
— mox ante fin. πεπεισμένη *Vat.*
§. 8. mox poſt pr. pro τὸν quod ſincerum eſſe ſuadet ſequens πρέπειν, *Epiphanius* τὴν ipſam legiſſe ſuſpicor: ita Dores, ſed Poëtæ opinor. ibi etiam αὐτὸν ἐπιλείπουσα μηδὲν *Vat. Epiph.* τὸ θεὸν αὐτῆς ἱκέτευεν: deinde, ut nec eam nec gentem ejus. Unde iterum conſtat eum Codices ſuos ad Eſtheræ IV, 16. accommodaſſe.
— paul. poſt pr. γενέσθαι pro ὄντ. *Vat*
ibid. ἁμαρτάν τι editio ad quam inſtituitur Collatio. *Vat.* ſine adjecta V. L. ibi non malè καθυποσχεῖν cum *Hen* ἵνα ἀκλεῶς l. *Epiph.*
— med. τῇ γῇ *V.*
ibid. ἱκετ. δ' ᾗ. ἐθ. *V.* & *Hen.*
— mox poſt med. ᾗ τροφῇ ad ὑποσχ. agn. *Epiph.*
ibid. τέλειν δ'. Jam tandem facta ulterius *Vaticani* mentio. fortè ad expl. lacunas tantum adhibuit.
— paul. poſt pr. τὸ πρᾶξαι om. *Epiph. Vat.* verò habet τὸ ταχῦον *Hen* ταχέων. an τὸ ἀρχαῖον? ἐν τοῖς ἐχ καλ. non agn. *Epiph.*
— paul. ante fin. γεγονῆσθαι *Vat* Cæterùm τὰς ἐχθρὰς ----- καταποδιώσαντας haud legerat *Epiph. Vat.* ..--ἀκαστ.
§. 9. mox poſt pr. ἐκείνην lugubrem *Epiph.*
— paul. poſt pr. ἀσχημῶνα *Vat.*
ibid. ἦν. π. τὸ βασ. om. *Epiph.*
ibid. ὄντα δ' ἰδ *Vat.* non malè. *Epiph.* nil mutat.
— paul. ante med. διέκειν. Ex hoc loco firmatur lectio Codicis Alex. v. 27. num. & dele δόξῃ
ibid. αὐτ. εὐθὺς *Vat.*
— mox ante med. ἔπεσεν: &, legendum Ταῖς cum *Zon. Ep. Eſth.*
— med. τῇ γ … κὶ *Vat.*
ibid. ἐν δ' *Vat.*
— med. ἀναλαβὼν *V.*
ibid. πᾶσαν abeſt *Vat.* non item & *Epiphan.*
— mox poſt med. διεστ' εἶπεν *Vat.*
ibid. ὑποσχεσ.
ibid. Suſpicor Joſ. reliquiſſe μέγας.
ibid. ᾗ μᾶ Copula abeſt *Ep.*
— paul. poſt med. Ἐσθῆρος ψυχὴν *V.*
ibid. αὐτῇ ϛ Ἐσθῆρ. ἐπ' *V.*
ibid. μετ' Ἀμάνης — ἐπ' αὐτὴν
ibid. δ' ἐπὶν.
— paul. ante fin. λαβὼν om. *V.*
ibid. *Epiph.* aliter, conſilium ſuum promiſit operi.
— fin. *V.* ibi Ἀμάνα·
§. 10. princip. Lege μόνος *Bub.*
ibid. ὅτι l. *Epiph.* & ταύτης *Hen.* & *Epiph.*
— mox poſt princ. *V.* Γαζάγαν·
ibid. *V.* τήμερον ex uſu Atticorum: ſic l.
ibid. Μαρδ. μὴ ὑπ. ἐφ. *Vat.* ordine puto concinniore.
ibid. Γαζάζης *V.*
— paul. poſt pr. ἐξάκοσια *Vat.*
ibid. …σάμενος placet, quod in *Hen.* ut alibi.

ibid.

ibid. Μαρδοχαίῳ *V.* ibid. καὶ τότε μ. η. ἔτ. omittit. *Epiph.* ἡ etiam Hudſ. not. *Hen. Busb. Ep.* adde & *Vat.* adn.
— paul. ante med. τετυχηκότα om. *Vat.*
ibid. Γαβαθαῖον -- ἦλθον *V.*
ibid. omnino l. γεγενημένος cum *Hen.*
— mox ante med. τίς ἡ *Vat.* non malè: *Epiph.* tamen *eſſet.*
ibid. εἰς τοῦτο *Vat.*
— med. ἐληλύθει noſter *Vat. Ep.* proceſſerat.
ibid. pro μόνον *V.* σημεῖον · puto corruptum ex ἐν μόνον.
— mox poſt med. ἑαυτόν.
ibid. πέμπτῃ om. *Vat. Epiph. Eſth.*
ibid. καὶ om. *V.*
— paul. poſt med. ad v. περιαυχ. *Vat.* adſc. habet manu recent. στρωτόν· ita *Joſ.* text.
ibid. ſcribe *bipedum.*
ibid. ἐπεγγελῶς *V.* ita *Sophocl. Plat.* alii ἐγγελᾶς quomodo Euripides aliique.
— paul. ante fin. τότε abeſt *Epiph.* & *Vat.*
ibid. l. τῷ ὄν ſed *Vat.* om. αὐτῷ·
— mox ante fin. εἰσιὼν *V.*
ibid. ἀμυνόμενος
§. 11. mox poſt pr. ἐπί τινα *V.*
ibid. ἡ εἰς om. *Vat.*
— paulò poſt pr. τυχεῖν.
— med. συγγνώμην *Vat. Epiph.* ἐν οἷς *Epiph.*
ibid. αὐτῆς om. *V. Epiph.*
ibid. ἔτι om. *V.*
ibid. ἄνθρωπ. om. *V. Epiph.* vid. §. 10. paul. poſt med. puto benè abeſſe, ut in indignante, cui verba ob flagitii magnitudinem deſunt.
— mox poſt med Σαβαζάνης *Vat.*
ibid. *Vat.* hic πεποίηκεν.
ibid. ἀπελαύνειν· *Hudſ.* not. g. ita *Busb.* adde & *Vat.* adde & *Vat.* alter.
— paulò ante fin. om. ὅμοιον *Epiph.*
ibid. Ἀμάνης.
— paul. ante fin. αὐτὸ δὲ τὸν deeſt in *Vat.* proinde omnia ad uſque ὡς Ἀρταξέρξης §. 12. med. V. L. Hudſoni forte ex *Vat.* altero ut ſuperius dixi. Collationem integram habuiſſe non credo.
— paul. ante fin. ὅπως γνῶσιν *Epiph.* Cæteros hoc ſentire permiſit: locum non rectè vertit *Hudſ. Ep.* l. videtur μὴ λαθ.
§. 12. paul. ante med locum ita refingo. ὧν οὐκ ἐξ ἑαυτῶν (vel αὐτῶν) προσεδόκησαν·
ibid. ἴσως incipit *V.*
— med. inſerit *Ep.* &, ut quod dicimus manifeſtius intelligatis. ibid. ἐν prætermit. *Vat.*
ibid. Ἀμαν. & animo & gente Macedo. *Ep.* juxta Eſth. Apoc. XVI. unde patet eum, id quod ſupra monui, exemplaria ſua interpolaſſe.
ibid. ἀπαιτῶν *Vat.* quæ ſincerior ſcriptura *Busb.* & *Hen.* renitentibus. *Epiph.* om.
ibid. τὴν εὐτυχίαν --- διαμένειν om. *Epiph.* &
ibid. πανέργως·
— mox poſt med. εἰς ἄλλους omnes: in Macedonas *Epiph.* ex Apoc. Eſth. XVI, 14.
ibid. ἐκ τῶν *Vat.* ὑπ' ἀμ. γραμ. omittit *Vat.*
ibid. *V.* non agn. τὸ
— paul. poſt med. ἀμυνόμενοι *Vat.*
ibid. ἔτι δὲ *Vat.* om. μὲν.
— paul. ante fin. pro καὶ *Vat.* ἐάν.
ibid. γράμματα ob varietatem. *Hen. Busb.* non malè. vid. ſupr. §. 13. med.
§. 13. pr. *Vat.* ταῖς ἐπιστολαῖς ἀρχαιότητες ut ſupra §. 10. paul. poſt med. *Epiph.* ab editis ſtat.
ibid. αὐτοῖς ἰδίᾳ inſerit *V.* ornatè. contrà *Ep.*
ibid. ἦλθεν *Vat. Hudſ.* not. a. Noſter cum hac Ed. fallitur *Hudſ.*
— mox poſt pr. revoca ἐπέσχεν ex Ed. prima & MSS. univerſis.

ibid. confer *Epiph.* qui ob MSS. ſilentium & Apoc. libros ſuos correxit.
— paulò poſt pr. ſcribe ἐμαθον cum *Vat.* ut ἐβουλόμην apud Demoſth. alioſque.
ibid. forte, καὶ οἱ βασιλικοὶ γραμματεῖς·
— paul. ante med. ὑπ' αὐτὸν *Vat.*
ibid. *V.* om. τὸ
ibid. ἐν τῇ πόλει non agn. *Vat.* meritò.
— mox ante med. καὶ τί πρὸς *Vat.*
ibid. ἐπ' αὐτῷ πύθεσθαι, ſic *Vat.*
— med. poſt προσχ. inſerit *V.* φρόνησις.
ibid. f. vertendum. iterum tollere vel rurſum.
ibid. pro βιβλ. *Vat.* eleganter ὑπόμνημα.
ibid. τῇ τετ. καὶ εἰκάδι *Vat.*
— mox poſt med. τοῖς venuſtè abeſt *Vat.*
ibid. *Vat.* nihil movet.
ibid. om. πάντες.
ibid. habet παῖδες τὰς.
ibid. μερίδα *V.*
— mox poſt med. τὸ om. *V.*
ibid. *V.* διαφ. μ. ἐν αὐτ. τὸ κ. ſuaviter.
— paul. ante fin. ἀποστερήσειν *V. Hen.*
ibid. προσαγορεύειν *V.* Φρουρὰς conſervatores *Epiph.* miror non in diverſum abire. Vindicem exoptat nodus iſte: viri docti non ſatis faciunt.
ibid. συνδιῴκει *Epiph.* regebat.

Cap. 7.

§. 1. pr. Ἐλιασίβου
— mox poſt princip. Ἰωάχης *V.*
— paul. poſt pr. doctè quidem ut omnia *Voſſius:* verum τὸ ἄλλου in contextum haud admiſerim. Non tam anxiè loquitur Joſephus. *Epiph.* ex Euſebio aut ſui temporis Hiſtoricis immutaſſe ſuſpicor: nec ſanè placet, neque Græcum eſt λαῶ. *Hen. Vat. Zonaras* audiendi. ſi τὸ Ἄλλου admittatur delendum Ἀρταξέρξου, errare Scaligerum religio eſt dicere.
ibid. l. iterato ἄρχει cum *V.*
— paul. ante med. leve eſt, nec ideo tamen negligendum, quod *V.* ὡς αὐτὸν·
ibid. *V.* καὶ διὰ ex hiſce minutiis haud rarò elucent ſcribentis genius, ævi mos, characteris forma bonitaſque exemplaris.
ibid. ἡ abeſt *V.*
— mox poſt med. ἐν τῷ ἱερῷ εἰς *V. Epiph.* εἰς non agn.
ibid. καὶ πρότερον *V. Epiph.* om. καὶ τὸ δεύτερον.
— med. ἱερὸν γεγ. *Vat.* rectè.
— mox poſt med. ὅτι ὁ Ἰωάννης ὁ ἀρχ. *V. Epiph.* γνὺς ----- Ἰουδαίοις prorſus omittit.
— paul. poſt med. ἐν ἱερῷ φόνον tantum, *Vat.*
ibid. *V.* ἐν τῷ ναῷ·
ibid. ὁ πάγοι *Vat.*
— paul. ante fin. καὶ ταύτη
§. 2. paul. poſt pr. Μανασσῆς *V.*
— paul. ante med. τὸ τελευταίου nullam habuit rationem *Ep.*
— med. Σαμαρεῖται *V.* & *Busb.* quod implet aures.
— paul. ante fin. συνῴκει. at *V.*... ἦγεν.
— fin. τοῖς Ἰουδαίοις *V.* ibid. παῖδες om. *Ep. Hudſ.* h. volui: ſatis pro imperio voluiſti jubente Editione ad quam inſtituitur *V.* Cod. collatio.

Cap. 8.

§. 1. princip. ἡ om. V. l. κατὰ δὴ cum *Vat.* & *Hudſonianis.*
— mox poſt pr. Ἀγίας *V.*
— med. Ἐλιασ...
ibid. τὴν Λυδίαν *V.* Hudſoniani, *Epiph.* ita reliquiſſe Joſ. non dubito: verte, haud enim aſſecutus editor, cùm percurriſſet. *Ep.* Syriam malè pro Καρίαν.
§. 2. paul. poſt pr. *Ep.* quas ab alienigenis ſibi conjungere feſtinabant, mendoſè.

ibid.

ibid. ἀγεῖσϑ *V.*
— paul. ante med. ..χωρίας *Hen. Vat.*
ibid. τῶ λ. fruſtra l. elegantem convellit *Hudſ.* ſic *Vat.* cum Edd. nempe.
— mox ante med μένειν ἱερεῦ. eleg. *V.*
— paul. poſt med. αὐτὸν *V.* προϊόντα ὃ ἐν ſed manu rec. *V. Epiph.* cum Edd. placet *V.* & def. *Buſb.*
ibid. ὁ τ̃ Σαμ. *V.* lego, ὁ τ̃ κατὰ τὴν Σαμ.
ibid. ταῦτα. à textu *Ep.*
— paul ante fin. συνέβαινε *V.*
— mox. ante fin. ἅπαντες *Ep.* plures.
§. 3. princ. *V.* ut ſupr Ἑλλ.
— mox poſt pr. placet διηγοῦνται. Ita habuit *Ep.* ſed *V.* cum Edd. *Hudſ.* not. b. Ἀιγίαις *Vat.* at non meus. ε. iis MSS. non accedit *V.* ſed ab add. ſtat quomodo etiam *Ep.*
— paul. poſt pr. ἐν Ἴσσῳ τ̃ κ. *Buſb.* & ferè *Hen.* quomodo legendum. verte *ad Iſſum* : hoc eſt non longe ab. cum latitudine ἐν πλάτει noſter, non nimis ſcrupuloſè ; magis tamen definitè, quàm ſi ſcripſiſſet εἴσω τ̃ Κιλικίας. Ibi quidem erat *Alexander.* potes εἰς Ἴσσον vel Ἰσσῷ præpoſ. inducta legere pro iſtius urbis vicinia.
— med. Συρίαν agn. noſter *V.*
— mox poſt med. ἐκούσιος *Vat.*
— paul. ante fin. αἰρεῖσϑ *V.* & παραγενόμενος *Hen.* optimè, nondum enim capta eſt. at *Vat.* ab Editis. *Epiph.* paulo poſt capiendam.
ibid. ἠπείλει *V.* non malè.
ibid. προϊέναι legendum ex *V.* & *Buſb.* δὲ αὐτῷ non agn. *Vat.*
— mox ante fin. δεῖ αὐτοῖς *V.* Τὴν τ̃ γ. *Vat.* at Γαζαίων.
— fin. βαβυλωνίαν *V.*
§. 4. mox poſt pr. δὶς ἐκεῖ. ut videtur *V. Epiph.* cum Edd.
ibid. αὐτῷ *V.*
ibid. τὸ ἰχ. *Vat.* benè.
— paul. poſt pr. … μένων *V.*
ibid. ἔχων
— paul. ante med. διηρῆσϑ *V.*
ibid. ἡ (ſic) ναὸν *Vat.*
— med. γενόμενος *V. Hudſ.* not. z. non ſolus. accedit *Vat.*
ibid. ὁ ʒ om. *Vat.* & interp. δ' ἐξελ. Ibidem
— mox poſt med. ἀγῶνι *V.* q. Confer *Epiph.*
ibid. ἱκετείαν *V.*
ibid. τῷ θ. ἀ. ἀπρεπ. *Vat.*
— paul. poſt med. ἐσθῆτι ζῆν MSS. excepto *Vat.* cui favet *Epiph.* at opinor fruſtra. Vid. Maccab. II, 33. D. Lucam XXIV, 4. ἐσθῆτι Poëticum eſſe cenſet, falsò id quidem Schol. Sophoclis.
— paul. ante fin. συνέχαιρε *Epiph.*
§. 5. mox poſt pr. Σαφεὶν *V.*
ibid. σκοπὴν *V. Buſb.* figuratè idem denotat ac σκοπὴ Ebr. צפה malè *Hudſ.* vel מצפה adi 1 Reg. XXII, 3. unde admittendum. Vide etiam *Euſebium de locis Eb.* Cl. *Relandum* ante omnia heu olim noſtrum ; neque hic neque Biblia Ebr. ſunt ad manus.

— paul. poſt pr. ὀργῇ & εἰκὸς ἦν *V.*
ibid. ἀπελύετο *V.*
ibid. ὅτι πορ.. *V.* & *Epiph.*
ibid. ἐκπλαγῆναι *V.*
— paul. ante med. ἐξ αὐτῶν *V.*
ibid. numen *Epiph.*
ibid. τ̃ ἰωδ. benè *Vat.* pro ἐν Δίῳ *V.* recenti m. ἐξηλω·
— mox ante med. μόνον *V. Epiph.* negligerem.
ibid. ἡγήσασϑαι *V.* Not. *Hudſ.* l. 5. Origenem.
— med. *Buſb.* τῷ αὐτῷ puto ἐπεγράφ.
ibid. ἀναμνησθεὶς *V.* & MSS. *Hudſ.* benè.
ibid. προϊὼν *V.*
— mox poſt med. *Vat.* Ἰουδαίων.
— paul, ante fin. & hoc etiam loco δι' αὐτῶν mendosè.
ibid. χρῆσθαι MSS. & *Vat.* benè.
— fin. ἀπάγεσθαι *V.* προϊὼν *V.* rurſus : verùm πολλοὶ τ. ε. … ἦγαν. om. *Epiph.*
§. 6. mox poſt pr. τὴν τε Σ. *Vat.*
ibid. κατοικ. *V.* unde ex antiquis membranis deſc. ΚΑΤΩΙΚ.
— paul. poſt pr. Coacti ſunt ἠγνόουν.
ibid. ἰχϑὺ om. *V.*
— paul. ante med. λαμ. περ. αὐτ. ἰδ. *V.*
— med. *Epiph.* aliam neque ſpernendam ſuggerit haud paulo minus quam Hieroſolymitæ.
ibid. ‑‑‑ μεῖναι *Vat.*
ibid. εἰς τὴν *V.*
— mox poſt med. ἐκεῖνο μὲν αὐϑ' ὡς ‑‑‑ *Vat.* (ſic)
ibid. ἰδεῖν ὑπερέχειν. & ἀφεῖναι quod non diſplicet.
ibid. ἐν αυτ. ανεκ *Vat.* benè *Hudſ.* not. *Vat.* noſter, neque alium niſi in lacunis adhibuit, Σικιμα.
— paul. poſt med. *Vat.* ἀλλ' ἐγ. ταῦτ. εἶναι ἴδιαια longè rotundius & numeroſius : & ſic fortè cæteri, certè Joſephus.
§. 7. mox poſt pr. διαφόρως ἱμερέσθη : ſervat etiam τὰς contra atque ſcribit *Hudſ.*
— paul. poſt med. ἐκβεβλῆσθαι *V.* τεταλ. &, ἐκεῖνον ἤδη τ̃ *V.* benè.
— paul. ante fin. *V.* om. μὲν
Lib. XIII. Cap. 2. §. 3. paulò
— ante med. hic peſſimè noſter. Pleroſque veſtrum penſionibus levabo. Literæ ad Judæos univerſos datæ ſunt : dona itaque communia ſint omnibus neceſſe eſt. Vertendum erat, *vos pleriſque tributis* etiam levabo.

De Bel. Jud.

— pro χέρμαςι de bell. lib. 1. c. 17. §. 4. paullo ante fin. *Buſb.* χάλαζιν & ſic in Marg. *Bigot.* in Lib. Antiqq. λίθοις. ita l. v. *Thucyd.* Job. VIII, 17. *Ariſtoph.* Av. 840.
De bello lib. 1. c. 17. §. 6. paullo ante fin. l. τοιῦτον
ibid. mox ante fin. τὸ omnino dele ante ἐμποδίων.
De bello lib. 1. c. 17. §. 6. paullo ante fin. l. ἀϑρόος facilis lapſus. Sic *Bodl* tota ſimul. Bianor. in *Ep.* Ἥρπασ' ἐξ ἄρκος δίναις ἀϑρόος· Theocritus de uno : ſed abeſt liber ‑ κατήριπε δ' ἐς μέλαν ὕδωρ Ἀϑρόος. Hæc omnia ſub calamo nata nimis properans effutio : fortè tamen
— non diſplicuiſſe meretur
Feſtinat nimium qui placuiſſe tibi.

JO. ALBERTI FABRICII BIBLIOTHECÆ GRÆCÆ

LIBRI IV. CAPUT VI.

longe quàm in editis locupletius ab auctore tranſmiſſum.

DE

FLAVIO JOSEPHO.

Joſephi nomen, ætas, vita. 1. *Libri de bello Judaico. Joſepus, Joſippus, Hegeſippus. Judæi barbari à Joſepho dicti. Joſephus Hebraicæ linguæ non ignarus.* 2. *Antiquitatum Judaicarum Libri.* 3. *Num ſcripti primum Hebraicè ibid. Quanta fide dignus Joſephus.* 4. *Ejus de Chriſto teſtimonium.* 5. *Libri duo contra Apionem.* 6. *De Maccabæis.* 7. *Scripta deperdita & Joſepho tributum περὶ τοῦ παντὸς.* 8. *Joſephi lectione Comes quidam ab irreligioſitate converſus* 9. *Joſephi editiones Græcæ.* 10. *Latinæ.* 11. *Græco Latinæ* 12. *Verſiones in linguas vernaculas.* 13. *Editiones promiſſæ.* 14. *De Joſepho Pſeudo-Gorionide.* 15. *Ejus editiones.* 16. *Alii Joſephi qui Græcè ſcripſere.* 17. *Alii quidam ſcriptores de rebus Judæorum.* 18. *Index Scriptorum à Joſepho allegatorum.* 19.

I.

JOSEPHUS prænomen Flavii [a] accepit à Flavio Veſpaſiano manumiſſore ac Patrono ſuo, à quo etiam civitate Romana donatus eſt, gente Judæus, ſecta Phariſæus, [*] filius Matthatiæ, ſive Matthiæ potius, è genere [b] Sacerdotali & regio Aſmonæorum, natus Hieroſolymis [**] anno primo Caji Caligulæ Cæſaris, qui fuit poſt natum CHRISTUM trigeſimus ſeptimus. Ex ejus fortaſſe majoribus ac propinquis fuere Joſephus ad Ptolemæum Philadelphum miſſus legatus & Joſephus ἀνεψιὸς ſive conſobrinus Herodis Regis de quo XVII. 12. 9. p. 282. Ipſe quidem Lib. XVI. cap. 7 (al 11.) p. 763. Reges ſe Aſſamonæos teſtatus cognatione contingere, tanto magis ait turpe ſibi verum mentiri. Ἡμῖν δὲ καὶ γένος ὄντες ἐγγὺς τῶν ἐξ Ἀσαμωναίου βασιλέων, καὶ διὰ τοῦτο σὺν τιμῇ τὴν ἱερωσύνην ἔχοντες τὸ ψεύσασθαι τὰ περὶ αὐτῶν οὐκ εὐπρεπὲς ὑπολαμβάνοντες, καθαρῶς καὶ δικαίως ἐκτιθέμεθα τὰς πράξεις.

In litteris una cum fratre Germano Matthia inſtitutus ita profecit, ut quatuordecim annorum cum eſſet, jam à ſacerdotibus & primoribus civitatis quærendo de lege [c] exerceretur, & anno ætatis ſexto decimo trium apud Judæos ſectarum placita cognoſcere inciperet. Hinc *Banni* eremitæ ſe addixit, ejuſque auſterum vivendi genus per triennium imitatus rediit Hieroſolymam, & vitam civilem ac Phariſæorum hæreſin amplexus eſt, quam teſtatur leges patrias [d] diligentius reliquis coluiſſe, & vitæ inſtituto proximè ad Græcorum Stoicos [e] acceſſiſſe. Anno ætatis viceſimo ſexto, CHRISTI LXXIII. [f] Romam acceſſit, & per mimum quendam Judæum Neroni carum inſinuans ſe in favorem Poppææ libertatem impetravit amicis quibuſdam ſuis, quos Felix procurator captivos illuc miſerat. Reverſus domum omnia tumultu plena reperit, & fruſtra civibus ſuis graves injurias ulciſci cupientibus & qualicunque ſucceſſu elatis ſuaſit, ut pacem cum Romanis colerent. Miſſus deinde anno ætatis triceſimo, Chriſti LXVII. cum poteſtate in Galilæam, ut rebus turbidis proſpiceret, utriuſque Galilææ rector (II. 25. de bello Judaico p. 822.) multa fortiter & prudenter geſſit, archiſtrategi ſive ducis functus munere, è multis periculis feliciter evaſit, adverſus æmulos, inimicos & perfidos magna moderatione uſus eſt. Inter alia Judæos nolentes ferre inter ſe, niſi qui circumcidi ſe paterentur, prohibuit, profeſſus [g] *oportere ſuo quemque conſilio Deum colere, non ab aliis coactum.* Tandem capta à Veſpaſiano Jotapata anno eodem LXVII. Neronis XIII. Kalendis Julii poſt aliquot dies, quibus delituerat, vivus venit in Victoris [h] poteſtatem, ab eoque cum mox ipſi & Tito filio præſagiſſet imperium [i] in vinculis habitus eſt, donec biennio interjecto eventus veritatem vaticinii comprobaſſet. Tum enim à Veſpaſiano ſolutus, catenæque ejus ſecuri confractæ [k] ut mos erat facere in illis, qui præter fas vincti fuerant. Ex Alexandria profectus Tito adfuit in obſidione Hieroſolymæ [l] Anno Chriſto LXX, ætatis Joſephi XXXIII, ubi ſingula diligenter annotavit, & poſtea Romæ otium na-

a Flavius vocatur non tantum in editionibus à Codicibus MSS. ſed etiam apud Clementem. 1. Strom. p. 341 Origenem, Minucium Felicem, Photium aliosque conf Nicephorum Gregoram VII 5 p. 146. Salmaſium funere linguæ Helleniſticæ p. 381 ſeq & Tillemontium T. 1. Hiſt des Empereurs p 967. De Matthiæ nomine Valeſius ad Euſeb. p 47.

* Scriptor Græcus hypoteſeos ſive argumenti in XII Prophetas p 300 in aſſe fatidico Conradi Rittershuſii. Et Joſephus ipſe in vita ſua

b Genus ſuum ipſe recenſet Joſephus in vita, è publicis tabulis (δημοσίαις δέλτοις) p 998 Conf de his Clariſſ Perizonium in triade Diſſ. 1 Tales fuere ἐφημέριοι ἱερέων, è quibus genus ſuum refert Syneſius Epiſt 57

** Cretenſem Joſephum falſo tradit Maximus Margunies procemio notarum in Nomocanonem Photii: licet uxorem ille ſecundam duxerit ex Creta inſula

c Ita accipio verba Joſephi: συνιόντων ἀεὶ τῶν ἀρχιερέων καὶ τῶν τῆς πόλεως πρώτων ὑπὲρ τοῦ παρ' ἐμοῦ περὶ τῶν νομίμων ἀκριβέστερόν τι γνῶναι. Confer quæ de JESU duodecenni Luc. II: 46.

d Joſephus in vita p. 1023.

e Id p 999.

f Malè in Clariſſ. Cavei Hiſt. literaria excuſum 93.

g Pag 1007 εἰς ἑαυτὰ βιάζεσθαι, φάσκων δεῖν ἕκαστον ἀνθρώπων κατὰ τὴν ἑαυτοῦ προαίρεσιν τὸν Θεὸν εὐσεβεῖν, ἀλλὰ μὴ μετὰ βίας.

h Joſephus III. de bello Judaico c. 14. (in Græco 24 ſq.)

i ib. III. 14 & V. 15 p. 814 901. 961. Sueton. Veſpaſ. c. 5. Xiphilinus p. 203. Suid. in Ἰώσηπος. De hoc vaticinio Joſephi lectu digna & erudita extat D. Gotfredi Olearii περὶ μαντείας diſſ. edita Lipſ A. 1699 qua hoc totum callidæ prudentiæ tribuit. Pro Meſſia habitum per aliquod temporis à Joſepho Veſpaſianum, perſuaſit ſibi J. Crullius in diſſ. adjuncta Hiſtoricæ Judaicæ ex Joſepho & aliis collectæ, & Anglice Londini 1708. 8 editæ.

k Lib. V. de bello Judaico c 11. (in Græco 19.)

l Lib 1. contra Apion p. 1037. In ſchebet jehuda, quem Latinè veſtit Georgius Gentius, extat p. 179—187. Oratio Jo-

nactus Græcæ linguæ dedit operam [m] & ad concinnandam hiſtoriam animum appulit. Veſpaſiani, Titi, & Domitiani gratiam conſtanter expertus non obſtantibus invidorum accuſationibus. [n] Vixit ultra tertium decimum Domitiani annum, in quo Antiquitatum libri deſinunt: fuit autem ille ætatis Joſephi LVI. CHRISTI XCIII. Et poſt hoc opus etiamnum compoſuit libros contra Apionem. Forte tamen haud diu ſuperfuit Patrono ſuo Epaphrodito, cujus caſum, (interfectus hic eſt anno Chriſti XCV, à Domitiano) in ipſius etiam Joſephi perniciem ab inimicis verſum ſuſpicatur H. Dodwellus diſſ. 6. ad Irenæum p. 468.

II. Scripſit ΙΟΥΔΑΙΚΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ [o] *περὶ ἁλώσεως De bello Judaico & everſa Hieroſolyma libros VII.* quod opus ante libros [***] viginti Antiquitatum compoſitum eſt. Imperante adhuc Veſpaſiano, & in illis ſubinde allegatur. Bini inſignes hujus operis MSti Codices in Bibl. Segvieriana ſive Coisliniana p. 202. & 281. Compoſitum eſt à Joſepho Hebræo patria lingua [p] primum, in civium ſuorum uſus, deinde Græce oblatum Veſpaſiano, non certe ante annum ejus ſeptimum, [q] CHRISTI LXXV. In Græca lingua adjutum ſe fuiſſe aliorum opera non diffitetur lib. I. in Apion. Χρησάμενός τισι πρὸς τὴν Ἑλληνίδα φωνὴν συνεργοῖς, οὕτως ἐποιησάμην τῶν πράξεων τὴν παράδοσιν. Græce tamen benè ſe peritum eſſe ait XX. 9. Antiquitt. licet non ſatis bene linguam illam pronunciaret, τὴν δὲ περὶ τὴν προφορὰν ἀκρίβειαν πάτριος ἐκώλυσε συνήθεια. Qua in parte idem Joſepho accidiſſe obſervat V. C. Michaël Roſſal. in diſſ. de Chriſti nomine in Chreſtum mutato p. 87. quod Severiano Syro, de quo Socrates VI. 11. & Euagrius VIII. 10. Magna fide verſatum ſe in hac hiſtoria, cui ipſe interfuit, deſcribenda teſtatur Joſephus tum alibi tum in vita ſua pag. 1026. ubi *Juſti* commentariis de eodem argumento compoſitis fidem detrahit, ſuum autem opus demonſtrat, & Tito Imp. probatum fuiſſe, qui illud ſubſcripto manu ſua decreto [r] juſſerit vulgari, & Regi Agrippæ, qui LXII. ſcriptis ad Joſephum Epiſtolis ſuam illi benevolentiam teſtatam fecerit. In libro I. contra Apionem pag. 1037. non tantum Veſpaſiano ac Tito, Regique Agrippæ, ſed Julio Archelao quoque & Herodi & aliis à ſe monſtratam refert, fideique tuliſſe teſtimonium. Statua donatum in urbe Roma narrat Euſebius III. 9. Hiſt. Eccleſ. Hieronymus c. 13. Catalogi: *Joſephus Romam veniens ſeptem libros Judaicæ captivitatis Imperatoribus Patri filioque obtulit, qui & Bibliothecæ publicæ traditi ſunt, & ob ingenii gloriam ſtatuam quoque meruit Romæ.* Latine tranſtulit *Rufinus* Aquilejenſis, cujus verſio exſtat, quemadmodum & altera liberior audaciorque *Ambroſii* ſive alteris, neſcio cujus, quæ ambulat ſub nomine *Hegeſippi.* [*] Nam Benedictini quidem in præclara ſua Ambroſii operum editione affirmant illam ſe prætermiſiſſe, quod in ea nihil Ambroſiani ſtyli atque ingenii eſſe cenſerent: quod viſum etiam Latino Latinio eſt in Epiſt. ad Maſium tom. 2. lucubration. p. 119. Quanquam Johannes Fred. Gronovius in Monobiblo Obſervatt. ſacrarum c. 1. & 21. variis argumentis probat vel Ambroſium vel Ambroſii æqualem auctorem eſſe, cui accedit, quod Jo. Mabillonius in Codice antiquiſſimo Bibl. Ambroſianæ reperit tributum Ambroſio Epiſcopo tom. I. Muſei Italici p. 14. Et Carolus Daubuſius lib. I. de teſtimonio Joſephi de CHRISTO p. 16. teſtatur in Codice Cantabrigienſi ad extremum libri primi exſtare hæc verba: *Beatiſſimi Ambroſii tranſlatio ex Joſepho, liber primus explicit.* In Catalogo MSS. monaſterii Cremiſanenſis Ord S. Benedicti in Auſtria memoratur n. 58. *tractatus Ambroſii Epiſcopi de hiſtoria Joſephi captivi tranſlati ab ipſo ex Græco in Latinum.* Apud Angelum Decembrium lib. VII. de politia litteraria p. 566. legas *Ægeſippum eſſe vocabulum Græci Hiſtorici ex capra & equo compoſitum, qui de bello Titi cum Judæis ſcripſit, à Doctore Ambroſio Latine tranſlatus. Hegeſippi* vero nomen ex Joſephi ſive Joſippi nomine corruptum notavit Iſ. Voſſius in appendice de LXX Interpretibus p. 127. Frequens porro Latinis ſcriptoribus Antiquis eſt Joſepum potius dicere, quam Joſephum (vide Valeſium ad Euſeb. p. 19.) perinde, ut Græcis Ἰώσηπος, licet in quibuſdam etiam occurrit Ἰώσηππος ut apud Pſeud-Ariſteum inter LXX. Interpretum nomina & 1 Maccab. v. 18. (ad quem locum, ſi placet, adi notas Johannis Druſii) & in Suida atque alibi paſſim. Præterea libros de bello Judaico cum laude memorant Photius codice XLVII. Jo. Sariſberienſis lib. 2. Policratici c. 4. &c. Hieronymus Epiſt. XXII. ad Euſtochium de cuſtodia Virginitatis: *tales Joſephus Græcus Livius in ſecunda Judaicæ captivitatis hiſtoria Eſſenos refert.*

III. ΙΟΥ-

Joſephi qua Hieroſolymitanis ſuaſit, ut Tito ſe dederent. Hæc locutum Judæi de muro ingenti ſaxo petunt: ille periculum cedendo declinavit.

[m] XX. ult. Antiqu.

[n] In vita p. 1031. 1032.

[o] Euſebius III. 9. Hiſt. Eccleſ. ἱστορίαν τῶν κατ' αὐτὸν Ἰουδαϊκοῦ πολέμου vocat, atque ita Joſephus ipſe, non uno in loco & Steph. in Φασαηλίς. Iſidorus Peluſ. IV. Ep. 75. Ἰωσήπου (ἀνδρὸς Ἰουδαίου μὲν, φιλαλήθους δὲ) περὶ τῆς ἁλώσεως ἱστορίαν. In Codice Bodlejano: περὶ ἁλώσεως Ἰουδαίων καὶ τῆς μεγάλης πόλεως. Porphyrius libro IV περὶ ἀποχῆς ἐμψύχων p. 381. allegat Joſephum ἐν τῷ δευτέρῳ Ἰουδαϊκῆς ἱστορίας ἣν δι' ἑπτὰ βιβλίων συνεπλήρωσε, καὶ ἐν τῷ ὀκτωκαιδεκάτῳ τῆς ἀρχαιολογίας ἣν διὰ εἴκοσι βιβλίων ἐπραγματεύσατο. καὶ ἐν τῷ δευτέρῳ τῶν πρὸς τοὺς Ἕλληνας, εἰσὶ δὲ δύο τὰ βιβλία. Apud Suidam in Ἰώσηπος, libri Joſephi de bello Judaico vocantur ὑπομνήματα τῆς αἰχμαλωσίας. Photio Cod. 107. τὰ τῶν Ἰουδαίων πάθη. Ipſe illos auctor Joſephus appellat τὰς Ἰουδαϊκὰς πραγματείας. XIII. 9. Antiquitat. & libros Ἰουδαϊκῶν XIII. 18.

[***] Libr. I. Antiquitatt c 11. ὡς ἤδη καὶ πρότερον λέλεκται τὸν Ἰουδαϊκὸν ἀναγράφοντα πόλεμον. Etiam nonnulla in libris de bello Judaico tradita, aliter referre in Antiquitatum opere obſervat Tillemontius, in nota 4. & 5. ad vitam Claudii. Idem de Joſepho & ad ejus hiſtoriam multa erudite Tom 1. Hiſtoriæ Imperatorum.

[p] Joſephus procemio: Προυθέμην ἐγὼ τοῖς κατὰ τὴν Ῥωμαίων ἡγεμονίαν Ἑλλάδι γλώσσῃ μεταβαλὼν, ἃ τοῖς ἄνω βαρβάροις τῇ πατρίῳ συντάξας ἀνέπεμψα πρότερον, ἀφηγήσασθαι. Quinam ſint illi οἱ ἄνω βάρβαροι docet idem paucis interjectis: Πάρθους μὲν καὶ Βαβυλωνίους, Ἀράβων τε τοὺς πορρωτάτω καὶ τὸ ὑπὲρ Εὐφράτην ὁμόφυλον ἡμῖν, Ἀδιαβηνούς τε γνῶναι διὰ τῆς ἐμῆς ἐπιμελείας ἀκριβῶς &c. Nec mirum Judæos à Judæo homine barbaros appellari, cum Chriſtiani etiam hoc nomine appellent quandoque Chriſtianos diverſa lingua utentes. Vide Cotelerium ad homiliam IV. Clementis. T. 1. Patrum Apoſtol. p. 653. Quænam verò ſit lingua Joſephi patria, non æque perſpicuo teſtimonio ejus conſtat. Itaque alii Syro Chaldaice Joſephum prius libros de bello Judaico ſcripſiſſe affirmant. Vide V. C. Samuelem Baſnagium Exerc ad Baronium p. 388. ubi Joſephum Hebraice calluiſſe negat. quod mihi de Judæo legis ſtudioſiſſimo, & qui ex Hebraicis libris Antiquitates Hebraïcas condidit, nullo modo credibile videtur, licet puro Hebraïſmo uſum in ſcribenda hiſtoria nolim contendere. Argumentis pleriſque, quibus Hebraiſmi imperitum nonnulli audacter faciunt ob violentiores aliquas Hebraicorum nominum interpretationes (quas è Joſepho collegit Jo. Marcianæus T. 2. Hieronym. p. 170--- 175.) reſpondit Iſaäcus Voſſius libro de LXX. Interpretibus. Conf. Pauli Pezronii Antiquitatem temporum reſtitutam p. 49. Humfredum Hody, de Bibliis Original. p. 223. ſq. & Rev. noſtri Jo. Chriſtoph. Wolfii Bibl. Hebraicam T. I. p. 547. ſeq.

[q] Tillemont. Hiſt des Empereurs T. I. p. 971. edit. Bruxell.

[r] Ita intelligenda verba: ὥστε χαράξας τῇ ἑαυτοῦ χειρὶ τὰ βιβλία δημοσιῶσαι προσέταξεν. Neque aliud ſonant Latina Rufini interpretatio, nec Nicephori II. 28. Hiſt. Ut fallantur, qui ſibi perſuaſerunt: Titum manu ſua libros Joſephi deſcripſiſſe, vel ut Daubuſius p. 12. & 109 repoſitis in Bibliotheca Romæ libris Joſephi, ne fraus ſubeſſet, notam manu ſua ſubſcripſiſſe. Confer laudatam Godfridi Olearii diatribam §. 1. & Tillemontium p 972. Hiſt. Imperat. T. I.

[*] Confer cenſuram Tillemontii T. I. memor. hiſtor. Eccleſ. ad vitam Sci Petri Apoſtoli nota 49. p. 566. ſeq. edit. Pariſ. Alius junior Eugeſippus qui circa A. C. 1040. Latine ſcripſit: Hujus libellum de diſtantiis locorum terræ ſanctæ edidit Allatius in συμμίκτοις p. 104--- 120.

** Ju-

III. ΙΟΥΔΑΙΚΗΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑΣ ** *Antiquitatum Judaicarum libri* xx. inſcripti *Epaphrodito* [t] quem ſub extremum alloquitur & *κράτιστον* appellat, & in procemio ingenti mactat encomio. Clauſulæ autem loco Joſephus operi Antiquitatum *vitam ſuam* ſubjunxit [s] licet in editionibus vita Joſephi ab Antiquitatibus divulſa legatur, poſt libros de bello Judaico. Titulum *ἀρχαιολογίας* & librorum numerum videtur mutuatus à Dionyſio Halicarnaſſenſi, de cujus viginti libris *ἀρχαιολογίας Ῥωμαϊκῆς* dixi libri III. cap. XXXII. Perducit autem Joſephus hiſtoriam ab origine mundi, uſque ad duodecimum Neronis annum, quo rebellare Judæi adverſus Romanos cœperunt: & finem operi impoſuiſſe ſe teſtatur a tertiodecimo Domitiani, qui fuit CHRISTI XCIII ætatis Joſephi LVI. In MSS. Codicibus ſinguli libri præmiſſum habent numerum annorum, quorum hiſtoriam complectuntur.

Liber I.	annos 3833.	— — — — — —	A. Mundi 3833.
		(Iſ. Voſſius p. 154. de LXX. interpretibus 3733.) Geſnerus in Bibl. p. 243. b. male 1833.	
II.	annos 220.	— — — — — — — — —	4053.
III.	2.	(Geſnerus perperam 52) — — —	4055.
IV.	38.	— — — — — — — — —	4093.
V.	476.	— — — — — — — — —	4569.
VI.	32.	— — — — — — — — —	4601.
VII.	40.	— — — — — — — — —	4641.
VIII.	163.	— — — — — — — — —	4804.
IX.	177.	menſes 7. (Geſnerus annos 157.) — —	4981.
X.	182.	menſes 6. dies 10. (Geſnerus annos 82.) -	5164.
XI.	253.	menſes 5. (Geſn. annos 243.) — —	5417.
XII.	170.	— — — — — — — — —	5587.
XIII.	82.	— — — — — — — — —	5669.
XIV.	32.	— — — — — — — — —	5701.
XV.	18.	— — — — — — — — —	5719.
XVI.	12.	— — — — — — —	5731.
XVII.	14.	— — — — — — —	5745.
XVIII.	32.	— — — — — — — —	5777.
XIX.	3.	menſes 6. dies 19. — — —	5781.
XX.	22.	— — — Summa annorum.	5803.

In libris ipſis Joſephi paſſim tempora ſupputantur, & numeri annorum traduntur; ſed ita fere, ut nec inter ſe ſatis, nec cum Græca LXX Interpretum verſione, [u] nec cum externis ſcriptoribus conveniant, ut pluribus exemplis nuper admodum oſtendit Petrus Brinc Danus in Chronologiæ Joſephi examine, edito Hafniæ A. 1701. 4. & Fridericus Spanhemius in Chronologia ſacra Part. 2. c. 3. T. 1. Opp. p. 151. ſq. Non dubium eſt in multis depravatos codices eſſe in culpa, ut Iſ. Voſſio, Guil. Bonjourio [*] aliiſque obſervatum, in nonnullis fortè Joſephi quoque negligentiam. Capitum diſtinctio quod permoleſtum accidit, in Græcis alia, alia eſt in Latinis: & in Latinis quoque ipſis editionibus varia ac diverſa, nulla à Joſepho: incertum itidem, num ipſe ſit indicis ante ſingulos libros præmiſſi auctor, an alius aliquis junior. Ceterum MStorum Joſephi Codicum in Antiquitatum libris tanta eſt diſcrepantia, ut Emericus Bigotius non dubitaverit, Joſephum binas illius operis editiones adornaſſe. Ita enim ille in litteris, [w]) datis Rhotomago 21. Febr. 1669. *Libros decem priores Antiquitatum contuli cum MSto codice præſtantiſſimo Bibliothecæ Regiæ, cujus meminit in exercitationibus adverſus Baronium Caſaubonus. Poſteriorum decem librorum nullum potui reperire MStum codicem bonæ notæ, univerſi enim, quos inſpexi, ita differunt ab impreſſis, ut conferri planè non poſſint. Jam pridem credidi, atque etiam nunc mihi perſuadeo Joſephum duplici vice Antiquitates ſuas vulgaſſe. Prima editio continebat contextum primum decem librorum, qualis extat in impreſſis, poſteriorum autem qualis occurrit in Codicibus MSS. quos conſului. In ſecunda editione priores decem libri ita legebantur ut occurrunt in MSto Regio, poſteriores vero, quales ſunt in editis. Nec leviter hoc, quod conjicio de duabus editionibus confirmatur à Joſepho ipſo affirmante, quod ſcripta ſua* [x] *Græcis emendanda permiſerit.* Etiam Hebraice Antiquitatum libros primum ſcripſiſſe legas in Bibliotheca Sixti Senenſis lib. IV. p. 273. ſed hoc rectè refellit B. D. Thomas Ittigius in eruditis ad Joſephum prolegomenis, confutata etiam alterius viri docti opinione, qui Antiquitates Hebraice primum ſtante adhuc templo ſcriptas colligebat è loco libri VII. c. 11. p. 249. quo affirmat Joſephus ſortitionem familiarum ſacerdotalium obtinere *ἄχρι τῆς σήμερον ἡμέρας*. Longe minus habet veriſimilitudinis audaciſſima Jo. Harduini [y] conjectura, qui Jo-ſe-

** Juſtinus martyr cohortat. ad Græcos p. 9. ὁ γὰρ Ἰώσηπος τὸ ἀρχαῖον καὶ τὸ παλαιὸν τῆς ἱστορίας καὶ διὰ τῆς ἐπιγραφῆς τῶν βιβλίων σημαίνειν βουλόμενος, ἀρχὴν τῆς ἱστορίας οὕτω γέγραφεν. Φλαβίου Ἰωσήπου Ἰουδαϊκῆς ἀρχαιολογίας. Hinc Antiquitatum Judaicarum vernaculus vindex dicitur Tertulliano c. 21. Apologetici.

t Videtur intelligi *Epaphroditus* libertus Neronis, quem memorat Arrianus l. 1. Epictetearum diſſ. c. 1. & 26. Interfectum à Domitiano (anno Chriſti 95.) tradidit Dio lib. 67. p. 766. Conf. Jo. Pearſonii opera poſthuma p. 172. & Dodwellum p. 98. ſq. Alius Epaphroditus Chæronenſis Grammaticus librorum helluo, quorum ultra 30000. collegerat, clarus circa eadem tempora & ſub Nerva Imp. hydrope extinctus, de quo Suidas.

s Clariſſime hoc teſtatur Joſephus XX. 9. p. 703. & p. 1032. & jam obſervavit Dominicus Wannerius in præf. ad vitam Joſephi Latine verſam à Godfrido Tilmanno. Conf. Thomæ Ittigii τὰ [illegible] prolegomena ad Joſephum b. 3. Valeſ. ad Euſebii lib. III. 10 Hiſt. Eccleſ. & Tillemont. Hiſtor. Imperator T. 1. p. 978. Steph. le Moyne ad varia ſacra p. 339. &c.

*** In ſcholio veteris Codicis octateuchi Bibl. Coisliniane, ab Adamo uſque ad mortem Moyſis computantur anni 3862. Vid. celeberr. Montfauconii catalogum MSS. Græcorum illius Bibl. p. 25.

u Cum Samaritano Pentateucho propius convenire notat, qui de Joſephi temporum notatione conferendus Guil. Williams in libro cui titulus: *The Eſſay towards reſtoring the true text of the Old. Teſtament* Lond. 1722. 8. propoſitione IX. X. XI.

* Guil. Bonjour Selectis S. Scripturam diſſertationibus Rom. 1705. fol. Jo. Clerici Bibl. Select. T. 15. p. 233. ſeq.

w Latina feci ex Gallicis, quæ leguntur ad calcem Epiſtolarum Reineſii ad Boſium p. 381. Ex iiſdem Epiſtolis vide ſi placet quæ de MSS. Codicibus Joſephi collegit v. c. Jo. Georgius Eccardus in excerptis menſtruis vernaculis (*monathlicher Auszug aus Büchern.*) a. 1700. Januar. p. 44. ſq.

x L. 1. contra Apionem p. 1037.

y Vignolius Marvillius T. 1. Miſcell. Hiſtor. Litterar. p. 78. *Mr. l'Ablé de la Chambre ſur ce que le Pere Hardouin pretendoit, que le Joſephe tel que nous l'avons aujourd'hui eſt un ouvrage de quelques moines du treizieme ſiecle: nous le croions, me diſoit' il, quand il nous aura prouvé que les Jeſuites ſont les auteurs des lettres provinciales.*

ſephi ſcripta, qualia hodie habemus non antiquo illi ſcriptori nobiliſſimo Judæo, ſed neſcio, quibus impoſtoribus tertii decimi a Chriſto nato ſæculi tribuit. De Hebraica Joſephi verſione, quæ dicitur ſervari in Bibl. Vaticana, dixi nonnihil infra §. v. nota b. uti de Joſepho Gorionide §. xv. hujus Capitis. Nicephori Calliſti excerpta ex Antiquitatibus Joſephi extſtant MSta Oxoniæ in Bibl. Bodlejana, Codice Barocc. 142.

IV. Fidem Joſephi plerique veteres & recentes celebrant, quibus velut proprio nomine appellatur φιλαλήθης. Theodorus Meliteniota in proœmio Aſtronomiæ: Καὶ αὐτὸς καὶ Ἰώσηπος φιλαλήθης ἀνὴρ ἐν τῇ πρώτῃ ἱστοριῶν ἀρχαιολογίᾳ συγγράφει. Suidas: Ἰώσηπος Ἰουδαῖος φιλαλήθης λέγων περὶ τοῦ προδρόμου &c. Theophylactus in Matth. xxii. 7. ὡς καὶ ὁ φιλαλήθης Ἰώσηππος λέγει. Euſebio iii. 9. Hiſt. ἀξιόπιστος. Theodorit. τὸ μὲν Χριστιανὸν οὐ δεξάμενος κήρυγμα, τὴν δὲ ἀλήθειαν κρύπτειν οὐκ ἀνεχόμενος. Iſidorus Peluſiota iv. Epiſt. 75. Ἰωσήπου ἀνδρὸς Ἰουδαίου μὲν, φιλαλήθους δὲ & iii. Epiſt. 19. ὁ ἱστορικώτατος διαρρήδην γράφων. Sozomenus Hiſtoriæ libro & capite primo Ἰώσηπος -- ἀξιόχρεως ἂν εἴη μάρτυς τῆς περὶ Θεοῦ ἀληθείας. Jornandes de rebus Geticis c. 4. *Joſephus quoque Annalium relator veriſſimus, dum ubique veritatis conſervat regulam, & origines cauſarum à principio revolvit.* Idem Joſepho Scaligero celebratur *diligentiſſimus & φιλαληθέστατος omnium ſcriptorum* præf. in opus de emendatione temporum. Sane Joſephus ipſe optime intellexit nihil in Hiſtorico magis eſſe neceſſarium, quam ſtudium veritatis. Τῷ γὰρ ἱστορίαν ἀναγράφοντι τὸ μὲν ἀληθεύειν ἀναγκαῖον. p. 1024. vitæ ſuæ. Minimeque omnium ſibi, ad Reges referenti genus eſſe σύντροφον τὸ ψεῦδος. xvi. 7. (11.) p. 563. Teſtatus etiam eſt, ſe ea, quæ de gentis ſuæ antiquitatibus tradit, non aliunde quam ex ſacris libris Moyſis ac Prophetarum & ex Hebraicis litteris diligenter tranſtuliſſe. Μέλλει γὰρ περιέξειν ἅπασαν τὴν παρ' ἡμῖν ἀρχαιολογίαν καὶ τὴν διάταξιν τοῦ πολιτεύματος ἐκ τῶν Ἑβραϊκῶν μεθηρμηνευμένην γραμμάτων. p. 1. proœm. & p. 3. Τὰ μὲν οὖν ἀκριβῆ τῶν ἐν ταῖς ἀναγραφαῖς προϊὼν ὁ λόγος κατὰ τὴν ἰδίαν τάξιν σημανεῖ, τοῦτο γὰρ διὰ ταύτης ποιήσειν τῆς πραγματείας ἐπηγγειλάμην, οὐδὲν προσθεὶς οὐδ' αὖ παραλιπών. p. 4. ταῦτα δ' ἐν ταῖς ἱεραῖς βίβλοις εὗρον ἀναγεγραμμένα, ἔχει δ' οὕτως. & lib. x. cap. 11. pag. 349. clariſſime ait ſe tantum Metaphraſtem agere librorum ſacrorum, neque addere illis quippiam de ſuo, nec detrahere: Καὶ γὰρ εὐθὺς ἐν ἀρχῇ τῆς ἱστορίας περὶ τοὺς ἐπιζητοῦντάς τι τῶν πραγμάτων ἢ μεμψομένους ἠσφαλισάμην μόνον μεταφράζειν τὰς Ἑβραίων βίβλους, εἰπὼν εἰς τὴν Ἑλληνίδα γλῶσσαν, καὶ ταῦτα δηλώσειν μήτε προστιθεὶς τοῖς πράγμασιν αὐτὸς ἰδίᾳ, μήτ' ἀφαιρῶν ὑπεσχημένος. At ſi quis Joſephi Antiquitates cum Sacris litteris non indiligenter conferat, magna paſſim & hinc inde vix ferenda libertate vel negligentia uſum deprehendet, nam non modo omittit complura, ut adoratum à majoribus ſuis vitulum in deſerto: unde in quodam veteri Codice notatum ad marginem: παρέλειψεν Ἰώσηπος τὴν μοσχοποιΐαν αἰδοῖ τῶν προγόνων, teſte Ed. Bernhardo p. 160. ad Joſeph. ne dicam de cæde infantum Bethlehemiticorum aliaque à Joſepho prætermiſſa vel ſecus tradita quæ notant Wilhelmus Wotton ** in Miſcellaneis Anglicè editis diſſ. de traditionibus Phariſæorum & Andreas Eudæmon Joannes in defenſione Baronii lib. 2. c. 16. 17. 18. Non minore licentia uſus, alia adjungit vel ſecus interpretatur deteritque narrando, (miracula præcipue) quo fidem apud Ethnicos invenirent: *** Sed & aliter non pauca commemorat ut adverſa fronte cum Moyſe ac Prophetis & cum Scriptoribus Hiſtoriæ Maccabæorum (quod vehementer illi vertit vitio exprobratque Jo. Harduinus p. 589. Oper. ſelect.) in narratione rerum quarundam concurrat. Hoc non Jacobo Saliano tantum in Annalibus V. T. qui Joſepho iniquiorem (fateor) aliquando ſe præbet, & Antonio Poſſevino in Apparatu ſacro & lib. 2. Bibl. Selectæ cap. 61. Auguſtino Maſcardo tractat. 2. de arte hiſtorica c. 1. p. 112. ſeq. &c. 2. p. 139. ſeq., ſed innumeris præterea aliis viris doctis obſervatum, è quibus Jacobus Uſſerius in Epiſtola ad Lud. Capellum p. 42. *De ipſo quoque Joſepho*, inquit, *non eſt prætereundum, quod ex ſacris Hebræorum litteris Origines ſuas translaturum ſe eſt pollicitus, neque ſubtrahendo quicquam neque addendo, id eum pari fide non præſtitiſſe. Eodem conſilio, quo Perſis nuper Hieronymus Xaverius Jeſuita interpolatam à ſe Evangelicam dedit Hiſtoriam, etiam Græcis ille rerum in V. Teſtamento geſtarum tranſmiſit memoriam: nonnulla quæ erant in Canone ſupprimens, alia (ut quum Salomoni verbi gratia pro XL. Regni annis* [a] *LXXX. tribuit & in numero talentorum argenti ad templi uſum à Davide relicto* 1 Chron. xxii. 14. *centum millia pro mille millibus ſubſtituit) immutans, atque ex ſcriptis Apocryphis non pauca adjiciens, uti in eius de Moyſe trienni, de eodem juvene cum Æthiopibus bellum gerente, de Tharbi regis Æthiopum filia connubium ejus expetente & aliis ejuſdem farinæ narrationibus licet perſpicere.* David Blondellus * *Joſephus non videtur verſatus fuiſſe in libris Philoſophicis, ſed valde ſtuduiſſe moribus Græcorum & Romanorum. Valde propendet in partes Ethnicorum, unde cum judicio legendus. Super ſcripto Sibyllino non ſuper hiſtoria, quæ in lege exſtat, ſtruit narrationem turris Babylonicæ: Salomoni tribuit quædam, quæ certè non conveniunt ipſi, videlicet Magiæ operam dediſſe, & herbas ad magiam applicuiſſe. Ubique etiam fere Ethnicorum favorem captat, atque hinc fit, ut magis phraſes ſuas a Græcis & gentibus mutuetur quàm ex lege. Item in contextu Hiſtoriæ ſuæ Hellanicum, Hecatæum & Beroſum magis ſequitur quàm S. Scripturam. Itaque moneo Joſephum cum judicio legendum eſſe, nihil quippe ex eo recipi debet, niſi prius Scripturæ Canonicæ conſentaneum eſſe comperiatur. Libri quidem, quos de bello Judaico ſcripſit, fide digniſſimi ſunt, quia materia, quam tractat nupera erat, & cognita omnibus, quorum manibus terenda erant ea ſcripta qui aut ex relatione ea accepiſſent, aut ipſi rebus interfuiſſent, & magnam calamitatum partem ipſi ſenſiſſent. Hos cum videret magno omnium applauſu excipi, alios attexuit de antiquitate Judæorum, ſed non pari fide: utpote in quibus nimium in partes Ethnicorum propendet, & in eorum gratiam quædam à veritate aliena admiſcet. Præterea etiam à Chriſtianis, ** ut alios ad ſuam religionem allicerent, quædam piis fraudibus ipſius ſcriptis addita ſunt, unde non adeo tuto ipſius hiſtoriæ fidere licet, ſed judicium adhibendum, ut vera à falſis diſtinguamus.* Plura exempla Hiſtoriarum ſacrarum à Joſepho non optima fide relatarum collegit nuper Cl. Vir Anton. Vandalen libro adverſus hiſtoriam Ariſteæ cap. x & xi. & p. 500. tum in libro de origine ac progreſſu idololatriæ c. vii. Petrus Baylius T. 1. Dictionarii, ubi de Abimelecho agit: *Il y a long temps que je ſuis in-*

** In Miſcellaneis diſſ. Anglicè editis de traditionibus Phariſæorum, Bibl. Angloiſe T. iv. p. 375. ſeq. Bibl. ancienne & moderne T. xii. p. 196.

*** Philoſtorgius apud Suidam in Φλέγων: ὁ Ἰώσηπος [illegible]. Thomas Pinedo, Judæus notis ad Stephanum Byzantinum p. 766. de Joſepho: *Quod S. Scriptura miracula ad cauſas naturales conetur deducere, culpandus non eſt: Philoſophia enim ſacra Scripturæ debet ancillari: Ethnici illa aliter credere nolebant.* Confer etiam Joannis Gregorii diſſ. Anglicè editam de LXX. Interpretibus, p. 33. ſq.

a Similia librariis fortè rectius imputantur, quam Joſepho.

* Timanous Geſſelius T. 1. Hiſt. rerum memorabilium in orbe geſtarum p. 10.

** Reſpicit Blondellus locum Joſephi de CHRISTO, de quo infra.

a Hoc

indigné contre Joſephe & contre ceux qui l'epargnent ſur ce ſujet: Un homme qui faiſoit profeſſion ouverte du Judaiſme dont la foi étoit fondée ſur la divinité de l'Ecriture, oſe raconter les choſes autrement qu'il ne les lit dans la Geneſe, il change, il ajoute, il ſuprime des circumſtances, en un mot il ſe met en oppoſition avec Moyſe de telle ſorte, qu'il faut que l'un de deux ſoit un faux Hiſtorien. Cela eſt-il ſuffrable, & n'en faut il pas conclure où qu'il ne s'eſt gueres ſoucié de ſcandaliſer ſa nation, ou qu'il à cru que le ſentiment particulier qu'il avoit ſur la fallibilité [a] *& par conſequent ſur la noninſpiration de Moyſe étoit commun parmi les Juifs? Je croy, que tous les anciens Hiſtoriens ont pris la même licence à l'égard des vieux memoires qu'ils conſultoient. Ils y ont conſu de ſuppléments, & n'y trouvans pas les faits de velopper & embellis a leur fantaſie, ils les ont étendus & habillez comme il leur à plu, & aujourd'hui nous prenons cela pour hiſtoire.* Cotelerius in Chryſoſt. ad Danielem p. 225. *Idem Joſephus in fine libri decimi refert hoc viſum (Dan.* VIII.*) ſed confuſe ac, uti ſolet, parum accurate.* Sunt & alia, quæ in Joſepho reprehendunt viri docti, nam in his etiam, quæ ex Ethnicis ſcriptoribus produxit teſtimoniis fidem ejus deſiderant, ut Antonius Vandalen lib. de Ariſtea pag. 211. præterea multorum parachroniſmorum reum & in narratione rerum ſuæ ætatis vel affectu vel errore abreptum arguunt. Vide Petri Poſſini diſſ. de genere Herodis p. 34. ſeq. Harduinum Chronolog. V. T. p. 259. Papebrochii apparatum ad propylæum Actis Sanctorum Maji præmiſſum p. 18. Rev. Abbatem ac Theologum Helmſtadienſem Joannem Fabricium T. 2. Bibliothecæ ſuæ p. 388. ſeq. Jobo Ludolfo commentar. ad Hiſtoriam Æthiop. p. 230. Joſephus dicitur *Antiquitatum Judaicarum fabulator ſæpius quam hiſtoricus.* Etiam Richardus Simonius Tomo 3. Epiſt. ſelectarum Epiſtola 8va notat Joſephum non dubitaſſe Judæorum ſubinde *Agadoth* ſive fabuloſas narrationes, v. g. de Moyſis victoria ab Æthiopibus reportata hiſtoriæ ſuæ adſpergere. Adde eundem Simonium T. 2. Epiſt. 1. p. 6. ſeq. Sic fabulis adſcribit Humfredus Prideaux T. 2. Hiſt. Judaic. quod Joſephus XIII. 16. & XVI. 11. tradit de ter mille talentis, quæ Joannes Hyrcanus, & de alia magna vi pecuniæ, quam poſtea Herodes ex ſepulchro Davidis aperto ceperit. Alii hallucinationes in Joſepho caſtigant Geographicas, ut Bochartus T. 1. Opp. pag. 1197. ſeq. Errores quoſdam morales & Theologicos notat B. Ittigius in laudatis prolegomenis c. 5. ſeq. Hiſtoricos alios errores Petrus Brunch, Paſtor Arendalenſis Eccleſiæ in Norwagia, in Hiſtoriæ Joſephi examine; Hafniæ 1701. 4.

V. Utcunque autem iſta ſe habeant, nihilominus in rebus, quæ circa ipſius tempora atque jam inde geſta ſunt, ubi Hiſtoria Biblica deſinit, & univerſè de rebus gentis ſuæ, ne de aliis in præſenti dicam, plurima annotavit ſcitu digniſſima: & quis cordatus propter ætatem, eruditionem, judiciumque non libenter ei plus quam multorum Rabbinorum teſtimoniis tribueret? Errores autem, ut non admiſit nullos (homo enim fuit) attamen tot tantique illi non ſunt, ut velut inteſtabilis, propterea de ponte ſit dejiciendus. *Nullam occaſionem* (verba Caſauboni ſunt Exerc. XII. num. 2.) *prætermittit Baronius ſive juſtam ſive injuſtam detrahendi Joſepho, hiſtorico nobiliſſimo, quicquid ingrati Joſephomaſtiges imaginentur. -- Si omnes Joſephi errores, hallucinationes aut ablepſiæ (de iis non loquor, in quibus diſcedit à Bibliis, in quo excuſari non poteſt) in unam ſummam contrahantur, vix centeſima ea pars fuerit culparum ab uno Euſebio admiſſarum ſive in Chronico ſive in aliis ſcriptis. Cur igitur tanta cura & tanta cum iniquitate Joſepho inſultabimus? cujus libros, niſi providentia Dei ſingularis ad noſtra ſervaſſet tempora, in quantis rerum Judaicarum tenebris hodie verſaremur? Quot fabulas, quot mendacia jubar Hiſtoriæ Joſephi diſcutit!* Evangelicam quoque & Apoſtolicam Hiſtoriam Joſephus confirmat in multis, etiamſi vel maximè ponamus dubitandum eſſe de γνησιότητι locorum de CHRISTO Servatore [b] lib. XVIII. Antiq. cap. 4. pag. 621. de Joanne Baptiſta [c] lib.

[a] Hoc nullo pacto veriſimile eſt de Joſepho, & perſpicuis ejus teſtimoniis revincitur. Potius dixerim Joſephum Phariſæum non putaſſe contradicere ſe ſacris ſcriptoribus, quum maxime eos interpolavit ſecundum traditiones gentis ſuæ, ſive Ἰουδαϊκὰς δευτερώσεις, quas ſectatum fuiſſe Joſephum notat Euſebius VI. Demonſtrat. Evangelicæ p. 291. Vel etiam paganitia ſcripſit. Quot ſunt inter Chriſtianos, qui libros ſacros tractando ſecundum ſuas opiniones præconceptas idem fecerunt, faciuntque, nec tamen de ſacrorum ideo ſcriptorum Θεοπνευστίᾳ dubitant. Neque Petrum Comeſtorem auctorem hiſtoriæ ſcholaſticæ, nec Xaverium Evangeliorum interpolatorem crediderim de fide divinorum ſcriptorum dubitaſſe, aut ex ſuis hiſce ſcriptis de illa ſententia poſſe convinci, qui tamen neutiquam ſunt Joſepho in referenda Hiſtoria ſacra accuratiores. Longè parcius etiam quam apud recentiores Judæos fabulis à Joſepho datum eſſe locum, nemo non libenter fatebitur, ac pulchre notavit Michaël de la Roche T. 3. Bibl. Anglicæ p. 522.

[b] Hoc Joſephi loco non utuntur Juſtinus, Tertullianus, Chryſoſtomus, aliique complures, quando contra Judæos diſputant. Non produxit Origenes alia Joſephi laudans in libris contra Celſum. Ne Photius quidem (tanto junior) meminit, in cujus Bibl. Antiquitates Joſephi bis recenſentur cod. 76. & 238. Ante Euſebium tamen lib. 1. c. 11. Hiſt. Eccleſ. & lib. 3. demonſtrat. c. 5. p. 124. allegaverit illum Macarius quidem cubiculi imperatorii præfectus, ſiquidem genuinus ſit hujus ad Diocletianum ſermo, qui refertur in Actis Sanctorum Maji T. 5. p. 149. Locum Macarii à Clariſſ. Viro W. E. Tenzelio primum in dialogis menſtruis Germanice editis A. 1697. pag. 556. obſervatum hic adſcribere integrum non dubitavi: Ἰώσηππος ὁ ἐξ Ἱεροσολύμων ἱερέων [illegible] Χριστοῦ [illegible] Ἰουδαίων, [illegible] Ἑλλήνων, [illegible] Ὁ Χριστὸς οὗτος ἦν. Καὶ αὐτὸν [illegible] Πιλάτου [illegible] ταῦτα καὶ ἄλλα μυρία θαυμάσια περὶ αὐτοῦ [illegible] Χριστιανῶν [illegible] Ταῦτα [illegible] ἀπολογία [illegible]. Sed merito exiſtimandum hæc Acta Martyrii Macariani, ſi non longe poſt Diocletianum plane conficta, ſaltem interpolata atque locum Joſephi inſertum à recentiore manu eſſe. Poſt Euſebium laudatur Joſephi teſtimonium ab Iſidoro Peluſ. IV. Epiſt. 225. Sozomeno lib. 1. Hiſt. c. 1. Sophronio interprete Catalogi Hieronymiani, Joanni Malala, lib. 10. Chron. p. 319. Georgio Hamartole, Cedreno, Zonara, & Glyco, quem ſub Theodori Metochitæ nomine Meurſius edidit, in Chronicis, Suidæ in Ἰώσηπος & Nicephoro l. 1. Hiſt. Eccleſ. c. 39. è quibus varias lectiones notavit *Jo. Andreas Boſius* in Exercitatione ad Periocham Joſephi de IESU CHRISTO c. 2. §. 45. (Jenæ 1673. 4. & noviſſime cum opuſculis ejus hiſtoricis curante V. C. Jo. Georgio Walchio editis 1723. 8. p. 770. ſq.) Latine præter Joſephi interpretem Caſſiodori æqualem & Hegeſippum l. 2. de excidio Hieroſol. c. 12. atque in anacephalæoſi p. 685. citat Hieronymus Catalogo Scriptorum Eccleſ. c. 13. & Joan. Sariſberienſis l. 2. Policratici c. 9. ac Chronographi & Hiſtorici recentiores bene multi, Haymo l. 1. c. 13. Hiſt. Eccleſ. Anonymus Bambergenſis MSS. in Academia Jenenſi & Boſio inſpectus, Cunradus Urſpergenſis, Freculfus, Albertus Stadenſis, Vincentius Bellovacenſis, Petrus Comeſtor, Baptiſta Platina, &c. His teſtimoniis accedit conſenſus, non modo editorum codicum, ſed etiam manu exaratorum Græcorum Latinorumque, quos evolverunt Boſius, Bigotius, & Lambecius, quem vide in epiſtola ad Auguſtum Luneburgenſium Ducem de VII. MSS codicibus Joſephi, qui exſtant in Bibl. Cæſarea (editam Vindobonæ 1666. 4°.) & libro VIII. Comment. de eadem Bibl. pag. 1. ſeqq. Sed & in *Hebraica* Joſephi verſione fuiſſe illud teſtimonium in perveruſto codice MSS. Vaticanæ Bibl. ſed abraſum à Judæis teſtatur Baronius ad A. C. XXXIV. Num. 226. quod licet aliena fide narratum Caſaubono videtur p. 677. Exerc. XVI. Sect. ult. & Jo. Clerico T. 23. Bibl. Select. p. 173. tamen confirmatur ab Huetio Demonſtrat. Evangel. propoſ. 3. §. 11. & Theophilo Comite de Windiſchgræz, qui codicem illum Romæ ſibi demonſtratum Wagenſeilio affirmavit, ut legas in Chriſtoph. Arnoldi collectione Epiſtolarum de teſtimonio Joſephi p. 149. ſeq.

[c] lib. xviii. c. 7. p. 626. De Jacobo lib. xx. c. 8. & quæ de dirutis propter Jacobi necem injuſtam Hieroſolymis; de Joanne Baptiſta Propheta & de Chriſto cum ſacerdotibus adolente in templo ex iiſdem Joſephi libris laudant Origines i. contra Celſum p. 35. l. 2. p. 69. & in Matthæi xiii. p. 223. Euſebius ii. 23. Hiſt. Hieronymus Catalogo Script. Eccleſ. c. 2. & 13. Suidas Ἰώσηπος & Ἰησοῦς: hodie vero in Joſephi libris non [d] reperiuntur. Ad locum Joſephi de Jacobo reſpicit etiam Anaſtaſius Sinaita, quando in homilia de Sacra Synaxi quam edidit Henr. Caniſius T. 3. Antiq. Lect. p. 78. μέμνηται, inquit, Ἰάκωβον τὸν ἀδελφόθεον, ὡς ἐν οἱ ΓΑΛΙΛΑΙΟΙ ΛΟΓΟΓΡΑΦΟΙ μέμνηνται, τυχόμενον ὑπὲρ τῶν ἀναιρέσεων αὐτῶν.

Decreta pro Judæis Romana & Aſiatica quæ Joſephus xiv. 17. attulit, quæque in veteris Latinæ verſionis editionibus mutila & minus bene tranſlata leguntur, in Græcis atque Græcolatinis (ante Oxonienſem Hudſonianam) deſiderari miratus Iſaacus Voſſius capite octavo libelli de Sibyllinis Oraculis, eadem editurum ſe promiſit p. 314. ad Catullum. Hæc poſt eruditi illius viri obitum demum ex Codice Voſſiano, qui aſſervatur in Bibliotheca publica Leidenſis Academiæ, vulgavit Vir Celeberrimus Jacobus Gronovius, additis præter veterem interpretationem nova verſione ſua notiſque Lugd. Batav. 1712. 8. In illis notis nonnulla notavit Stephanus Berglerus, quæ videri poſſunt in Actis Erud. A. 1713. p. 160. Decreta autem, quæ dixi, Clariſſimus Hudſonus ſuis locis Joſepho ſuo inſeruit.

Adverſus Joannis Harduini objectiones, qui in Herodum hiſtoria fidem Joſephi non dubitavit ſollicitare, hunc ſcriptorem erudite vindicavit, narrationeſque illius a νοθείας ſuſpicione aſſerens cum antiquis nummis conciliavit vir egregius Chriſtophorus Cellarius in ſingulari diſſ. Halæ Sax. edita A. 1696. quæ in ejus exercitationibus Academicis Lipſiæ 1712. 8. junctim vulgatis undecima p. 207. ſeqq. legitur, atque ad calcem Joſephi Hudſoniani recuſa exſtat.

VI. ΠΕΡΙ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΟΣ ΙΟΥΔΑΙΩΝ πρὸς τοὺς Ἕλληνας, *de Antiquitate gentis Judaicæ libri II. adverſus* Manethonem, [e] Apollonium, Molonem, Lyſimachum, Poſidonium & alios, *Apionem* [f] præcipue, qui nationi Judæorum detraxerat libro tertio & quarto rerum Ægyptiacarum. Singulari præterea ſcripto Judæis Apionem inſultaſſe affirmant Juſtinus Martyr, Clemens, Julius Africanus, Euſebius & Hieronymus cujus hæc ſunt verba c. 13. de Scriptoribus Eccleſ. *Scripſit & Joſephus duos* ἀρχαιότητος *adverſum Apionem Grammaticum Alexandrinum, qui ſub Caligula legatus miſſus ex parte gentilium contra Philonem etiam librum vituperationem gentis Judaicæ continentem ſcripſerat.* At hujus non meminit Joſephus, qui hos quoque binos libros *Epaphrodito* ſuo κράτιστε & τιμιώτατε inſcripſit, unde ante annum Chriſti xcv. editos fuiſſe oportet, quo Epaphroditum Domitianus interfecit. Sed & Apio ipſe,

ſeq. (Norimb. 1661. 12.) Cui addendum, quod de Joanne Baptiſta apud Gorionidem legitur p. 533. ſeq. edit. Breithauptianæ, & quod ex inedito Gyraldi Cambrenſis libro de inſtitutione principis affert præſtantiſſimus Caveus: *Robertus* (Canutus qui circa A. C. 1170. claruit.) *Prior S. Fridiſwidæ apud Oxoniam Hebraice doctus in duobus exemplaribus Joſephi Hebraice ſcriptis invenit teſtimonium de Chriſto in aliis nuper eraſum, quod & Judæis Oxoniæ degentibus oſtenſum fuit.* Wagenſeilius tamen in Romano Codice non hoc de Chriſto teſtimonium, ſed aliud de Tiberio Cæſare, Pilatoque ſtatuas in urbem Hieroſol. conatis introducere, eraſum contendit. Vide Daubuzium p. 49. Omitto, quæ contra Tanaqu. Fabrum (lib. 1. Epiſt. 45.) alioſque pro fide hujus loci diſputant B. D. Joan. Mullerus noſter in Judaiſmo detecto p. 1103. ſeq. Henr. Valeſius p. 16. & 30. ad Euſebium Huetius propoſit. 3. §. 11. ſeq. Antonius Pagi ad A. C. xxxii. num. 15. Guil. Bonjour dialogo tertio triduanæ de Canone ſacrorum librorum concertationis (Rom. 1704. 4.) Caveus parte 2. Hiſt. litterariæ adit. c. 67. Franciſcus de Roye JCtus in ſingulari diſſ. edita Andegavi 1656. 4. ad calcem hiſtoriæ Berengarianæ. Honoratus de St. Maria, Carmelita, reflex. ſur les regles & l'uſage de la Critique T. 3. diſſ. 7. Georgius Wolfgang Wedelius Centur. 2. Exerc. Medico-Philog. decad 2. diſſ. 1. David Martinus in diſſ. Critica de hoc Joſephi loco Gallice edita Ultrajecti 1717. 12. Chriſtoph. Adamus Rupertus Epiſt. ad Thom. Reineſium p. 601. & Reineſius p. 609. ſeq. Joan. Colerus de veritate reſurrectionis CHRISTI p. 51. ſeq. Juſtus Chriſtoph. Dithmarus ſingulari diſſ. edita Francofor. ad Viadrum 1715. 4. & quam amicitiæ cauſa nomino Conr. Daniel Frick, Ulmenſis ἐν προαγορεύσει, Lipſ. 1698. 4. Natalis Alex. Tom. 6. Hiſt. Eccleſ. V. T. Diſſ. 10. Eſtrangius prolegom. ad Anglicam Joſephi verſionem, Cherubinus de S. Joſepho, Carmelita, T. 3. Bibliothecæ Criti. S. diſſ. 1. part. 3. & qui ſtyli potiſſimum vindicias contra Tanaquil. Fabrum ſcripſit, Carolus Daubuſius libris duobus de hoc teſtimonio editis Lond. 1706. 8. Nec Lambecii probo ſententiam, qui lib. viii. de Bibl. Vindobon. p. 22. ſq. verba hujus teſtimonii ita explicat, ut in ignominiam CHRISTI ſcripta ſint à Joſepho: nec illis aſſentior, qui plane intruſum eſſe ajunt à Chriſtianis, ut præter Tanaq. Fabrum, Lucas Oſiander, Obertus Gifanius, Jo. Dallæus, David Blondellus apud Gallæſium p. 125. Hiſt. Eccleſ. Sebaldus Snellius, Piquelius ſive potius Richard Simon. T. 2. Bibl. Criticæ p. 26. ſq. auctor diſſ. (Abbas eruditiſſimus de Longueruë, vide Journal des ſçavans 1714. p. 644.) quam Pariſiis ad ſe miſſam edidit V. C. Jo. Clericus T. 7. Bibl. veteris & novæ p. 237. ſq. qui & ipſe Henr. Valeſium pro γνησιότητι hujus loci contendentem oppugnat T. 16. p. 90. ſqq. Sed mihi non videtur Joſephus potuiſſe mentionem Chriſti Chriſtianorumque in hiſtoria illius ætatis prorſus prætermittere, licet fatendum ſit factum hoc fuiſſe à Juſto Tiberienſi, ut Photius Cod. 33. teſtatur: interpolatum autem ſuſpicor cum viris doctiſſimis, Rich. Montacutio ad Euſebii demonſtrat. Evangel. lib. 4. Stephano Lemoyne notis ad varia ſacra p. 931. Clariſſ. Wagenſeilio iv. peræ libr. juvenil. p. 189. & B. l. Ittigio Prolegom. ad Joſephum & in ſelectis capitibus Hiſtoriæ Eccleſ. Sect. 1. p. 356. ſq. 374. Paravit hoc de argumento peculiarem exercitationem quoque Frid. Spanhemius fil. at quia imperfecta ab Auctore relicta eſt, lucem non vidit, ſed in tomo ii. ejus opp. deſideratur. Daubuſio quidem p. 93. & 221. Joſephus videtur fuiſſe ſemichriſtianus, imbutus opinionibus Eſſæorum p. 212. 224. ſeq. & in gratiam etiam Epaphroditi p. 103. & Flaviæ Domitillæ, Flaviique Clementis Chriſtianorum p. 107. illa de CHRISTO hiſtoriæ ſuæ intexuiſſe. Clariſſimus Hudſonus Joſephum plane exiſtimavit virum ex baptizatis à Joanne, quem laudat. xviii. 6. 2. quare neque illud de Chriſto, neque iſta de Jacobo teſtimonia dubitavit genuina ſcriptoris hujus eſſe. Vir eruditus autem qui in Epiſtolis ad Houttevillium contendit teſtimonium hoc non quidem in corpore hiſtoriæ poſitum à Joſepho, ſed notæ marginalis inſtar in ora libri adjectum ab eodem illo ſcriptore, conjecturam minus adhuc credibilem Houttevillio, pro γνησιότητι illius loci pugnanti oppoſuiſſe videtur, uti bene judicant auctores ephemeridum eruditorum Pariſ. 1724. Jul. p. 12. ſeq. edit. Amſt.

[c] Chryſoſtomus in Johannis c. 1. homil. 12. p. 82. Καὶ γὰρ ὁ Ἰώσηπος τὸ ταῦτα (lectio incerta) ... Herodis exercitum deletum, non Hieroſolymam ob Joannis cædem everſam ſcribit illo loco Joſephus.

[d] Huetius propoſ. 3. §. 10. contendit illa à Judæis fuiſſe eraſa, ut Blondellus lib. 1. de Sibyllis cap. 7. eadem à Chriſtianis in libro Joſephi inſerta. Neutrum crediderim. Sed videmus paſſim ab iis, qui ſcriptores laudant, ſententias illorum malo exemplo mutari & interpolari. Etiam Oroſius vii. 6. ex Joſepho refert expulſos Roma à Claudio Imp. univerſos Chriſtianos, quod in editis fruſtra quæres. Sed & Iſ. Voſſius libro de LXX Interpretibus hinc inde quædam profert è Syncello vel è Codicibus Joſephi MSS. quæ in editis haud exſtant.

[e] In editionibus quibuſdam ut Latina Pariſ. 1514. fol. minore per Albertum Goullet. Prof. Theol. emendata, liber prior inſcribitur *de Antiquitate contra Manethonem Ægyptium*, liber poſterior *de Antiquitate contra Apionem & fautores.* Labbeus p. 275. Bibl. novæ MSS. teſtatur in Codice MS. 349. Regis Chriſtianiſſimi extare *Joſephum contra Manethonem & alios Stoicos* (Chæremonem puta) *Latine.* Sane magna pars libri prioris occupatur in confutandis iis, quæ Manetho de Judæis tradiderat. Vide pag. 1039. ſq. 1042. & 105. ſq. & ſub initium libri ſecundi ait ſe reſpondiſſe priore libro Manethoni, Chæremoni, & aliis quibuſdam. Auctor autem ipſe in titulo libri nullum nomen adverſarii poſuerat, ſed tantum inſcripſerat περὶ τῆς τῶν Ἰουδαίων ἀρχαιότητος, ut ab Origene, Euſebio & aliis veteribus allegatur. Porphyrius loco ſupra à me laudato βιβλία πρὸς τοὺς Ἕλληνας.

[f] De Apione illo Pliſtonice Poſidonii fil. Oaſitano, qui ob civitatis jus acceptum malebat audire Alexandrinus, conſuli poterunt Cotelerius ad Patres Apoſtolicos Tom. 1. p. 592. Voſſius de hiſtoricis Græcis, Meurſius in Bibl. Græca, Bælius tom. 1. Dictionarii & Tillemontius Hiſt. Imperatorum T. 1. p. 775. ſq. Appion ſcribendum an Apion, diſquirit Jo. Harduinus in nummis urbium illuſtratis p. 521. Πολλὰ βιβλία κατὰ τῶν Ἰουδαίων γεγραφότα *multos libros adverſus Judæos ſcripſiſſe*, legas in Clementinis, homilia v. cap. 2. ille etiam ἰατρικῆς οὐκ ἄπειρος, *Medicæ artis haud imperitus* celebratur.

g Io

ipſe, ut Manetho & reliqui, jam mortuus erat, cum Joſephus eum confutaret, ut conſtat è libro 2. p. 1071. Laudat iterum Hieronymus his verbis Epiſt. 84. ad Magnum oratorem: *Joſephus Antiquitatem approbans Judaici populi, duos libros ſcripſit contra Apionem Alexandrinum Grammaticum, & tanta Sæcularium profert teſtimonia, ut mihi miraculum ſubeat quomodo vir Hebræus & ab infantia ſacris litteris eruditus cunctam Græcorum Bibliothecam evolverit.* In libro ſecundo p. 1064. ſeq. eſt magna in Græcis lacuna, quam fortaſſe ſupplere aliquando dabitur alicui è MSto codice. Hos libros reſpicit Gorionides lib. v. c. 27. p. 466. edit. Clariſſ. Breithaupti, ubi memoratur Joſephi ſacerdotis ספר הובחות ומריבות *volumen refutationum & controverſiarum.*

VII. ΕΙΣ ΜΑΚΚΑΒΑΙΟΥΣ ΛΟΓΟΣ ἢ περὶ αὐτοκράτορος λογισμοῦ ſermo diſertiſſimus *de Imperio rationis, in laudem ſeptem Maccabæorum* qui una cum patre Eleazaro & matre [g] ſub perſecutione Antiochi Epiphanis Martyrium pro lege alacriter ſubierunt, Joſepho noſtro diſerte tribuitur ab Euſebio III. 10. Hiſt. Eccleſ. πεπόνηται δὲ καὶ ἄλλο οὐκ ἀγεννὲς σπούδασμα τῷ ἀνδρὶ περὶ αὐτοκράτορος λογισμοῦ ὅ τινες Μακκαβαϊκὸν ἐπέγραψαν. Hieron. *Alius quoque liber ejus qui inſcribitur* περὶ αὐτοκράτορος λογισμοῦ (*de potentia rationis*, vertit Honorius Auguſtod. lib. 1. de luminaribus Eccleſiæ c. 13.) *valde elegans habetur, in quo & Maccabæorum digeſta ſunt martyria.* Idem l. 2. adverſus Pelagianos: *Unde & Joſephus Maccabæorum ſcriptor Hiſtoriæ, frangi & regi dicit perturbationes animi, non eradicari.* Photius è Philoſtorgii lib. 1. Hiſtor. Eccleſ. poſt enumeratos tres Maccabæorum libros: τὸ μέντοιγε τέταρτον οὐδὲ Ἰωσήπῳ γεγράφθαι καὶ αὐτὸς συνομολογεῖν, οὐχ ἱστορίαν μᾶλλον ἢ ἐγκώμιον εἶναι φησὶ τὸ περὶ τοῦ Ἐλεαζάρου καὶ τοὺς ἑπτὰ παῖδας τοὺς Μακκαβαίους διηγούμενον. Laudat hunc librum etiam Nazianzenus Orat. XXXII ſed Joſephi nomen reticet, quod ponere non omiſit Nicetas in ſcholiis ad illam de Maccabæis orationem, nec Anaſtaſius Sinaita quæſtione octava. Nomine itidem præterito Syncellus p. 293. & 279. ὡς ἐν τετάρτῃ βίβλῳ τῶν μακκαβαϊκῶν Idem tamen p. 24. laudat Joſephum ἐν τοῖς Μακκαβαϊκοῖς: Conf. Græcum Scholion in margine p. 273. Gotfridus Viterbienſis in Chronico, ubi de Joſepho: *liber etiam Maccabæorum ſecundus ab eo dicitur compoſitus.* Hugo Grotius vero ad Lucæ XVI. 19. præſentis libri auctorem vocat Joſephum, ſed ab eo, de quo agimus, diverſum. *Joſephum virum ſane diſertum quiſquis ille fuit. Hiſtoriarum enim ſcriptorem hunc eſſe non puto* MSti codices hujus libri plurimum inter ſe differunt, ut patet ſi conferantur Latina *Eraſmi* paraphraſis, in qua liber dedicatur neſcio cui *Polycino Megalopolitano*, & nomina matris martyrumque referuntur, multaque aliter ſe habent, quam in Græcis editis: tum MStus codex Bibliothecæ Paulinæ, ex quo novam editionem hujus libri moliebatur Boſius ὁ μακαρίτης ut ipſe affirmat in diſſ. de νεωτερικαῖς ἐπιθυμίαις p. 9. & ex quo varias lectiones à Nobiliſſ. cive meo Jo. Frid. Fellero excerptæ leguntur ad calcem editionis Joſephi Lipſienſis. Tum codex MStus Bibliothecæ Cæſareæ, de quo Lambecius lib. V. Commentar. p. 104. & laudatus Ittigius in prolegom. ad Joſephum b. 3. b. Codex item Regius Pariſ. quem celebrat *Franciſcus Combefiſius* T. 7. Bibl. Concionatoriæ Patrum p. 435. ubi *Eraſmi* verſionem exhibet conqueſtus eum plura ſua quàm Joſephi dare, neque acri ſatis judicio eas dubitaſſe voces ſubinde inſerere, quas non Judæus homo ſed Chriſtianis educatus legibus prolaturus eſſet. Itaque idem Combefiſius eundem hunc librum cum nova verſione ſua ac notis recudi fecit in auctario noviſſimo Bibliothecæ Patrum Pariſ. 1672. fol. tom. 1. ſtatim ſub initium. Editum eundem libellum MSti Codicis ope auctiorem & emendatiorem cum verſione & notis *Joannis Lloydii* Oxon. 1690. didici ex Antonii Wood Antiquitatibus Oxonienſibus T. 2. p. 140. b. ſed librum ipſum non vidi. Adjunctus præterea eſt (licet irreligioſe ad textum ſcribit Joan. Morinus p. 199. Exercitatt. Bibl.) quibuſdam Græcorum Bibliorum editionibus, ut Aldinæ 1518. & Baſil. 1545. fol. Argentinenſi 1526. Baſileenſi 1540. apud Hervag. & 1550. apud Nicolaum Brylingerum & Græcolatinæ Baſil. 1582. 8. ex officina Brylingeriana, in qua exſtat verſio, quæ incipit, *ſtudioſiſſimum ſapientiæ ſermonem declaraturus.* Nam Eraſmi verſionis ſive antiquæ ab Eraſmo interpolatæ initium eſt: *Machabæorum agones admiratione digniſſimos.* Combefiſii verò, quæ etiam me curante exſtat in appendice editionis Joſephi Græcolatinæ Lipſienſis: *Sapientiſſimam oſtenſurus rationem.* Exſtat & liber Joſephi de imperatrice ratione à *Mydalio Jacobo* Gandenſi, Ord. Prædicator. editus Coloniæ 1517. 4. non interprete illo quidem, ſed Eraſmo, licet verſio Jacobo tribuatur in noviſſima Bibliotheca ſcriptorum Dominicanorum T. 2. p. 336 Addidit autem Editor quæ de Maccabæis ſcripſiſſe Cyprianus, Ambroſius, Chryſoſtomus, Hieronymus, Prudentius, Uſuardus, Leo III. Rabanus, Bernardus, Petrus Comeſtor, Alcimus, Joannes Beleth, Hugo Cardinalis & Antoninus. Græce quoque legitur Joſephi libellus in Bibliis Græcis Wechelianis Francof. 1597 fol. & expreſſa ex illis editione Veneta 1687. fol. nec non in Tomo II. editionis Oxonienſis Gratianæ 1719. in fol. & 8. collatus cum MS. Codice Collegii novi Oxon. Etiam in quibuſdam Codicibus MSS. Græcis Bibliorum ſub titulo *libri quarti Maccabæorum* occurrere notavit Celeberr. Montfauconus in Bibliotheca Coisliniana p. 40. & 62.

VIII. Scripta Joſephi deperdita præter libros de bello Judaico patria lingua compoſitos nulla certo licet deſignare, quanquam S. Hieronymus præf. ad lib XI. commentar. in Eſaiam refert Joſephum inter eos, qui de LXX hebdomadibus diſputarunt, & Joſephus ipſe [h] promittit ſe dicturum de geſtis Monobazi Adiabenæ Regis, tum in procemio Antiquitatum & lib. XX. c. 9. pollicetur, ſe hoc operè abſoluto allegoricam theoriam legum Judaicarum & rationes [i] dogmatum ſingulari ſcripto in quatuor li-

[g] In Eraſmi verſione & in Menologiis 1. Auguſt. mater hæc vocatur *Salomone*, Genebrardo *Salome*, Gorionidi *Anna*. Conf. Frontonem Ducæum ad Chryſoſt. T. 1. p. 95. Eoſdem Maccabæos Martyres celebrant auctor libri ſecundi Maccabæorum ſive Epitomator Jaſonis Cyrenæi c. 6. & 7. & ex Antiquis Eccleſiæ doctoribus Ambroſius lib. 2. de Jacobo & vita beata c. 11. ſq. Greg. Nazianzenus, Jo Chryſoſtomus, Auguſtinus, Gaudentius Brixienſis, Leo Magnus, Maximus Taurinenſis, Fulgentius Epiſc. Hilarius Arelatenſis vel Euſebius Emiſſenus, & Poetæ Victorinus, Prudentius &c. Vide Baronium ad Martyrolog. Calendis Auguſti, & Bibliothecam Concionatoriam Combefiſii. tomo VII. Cæterum ſimilem narrationem de ſeptem filiis & matre martyrium libenter paſſis ut idololatriam effugerent, referunt Judæi in libro Chorban Beth Hammikdaſch, qui Latine verſus prodiit Helmſtadii 1664. 4o.

[h] Lib. XX. c. 2. p. 689. ἀλλὰ Μονοβάζῳ μὲν ὁ βασιλεὺς ... ὅσα δὲ ζῶν χρηστὰ ἔπραξεν, ὕστερον ἀπαγγελοῦμεν. Sed nihil de hoc in ſequentibus capitibus ultimi hujus libri de Monobazo legitur.

[i] Joſephus procem. p. 4. Τοῖς μέντοι βουλομένοις καὶ τὰς αἰτίας ἑκάστου σκοπεῖν πολλὴ γένοιτ' ἂν ἡ θεωρία καὶ λίαν φιλόσοφος, ἣν ἐγὼ νῦν ὑπερβαλοῦμαι. Θεοῦ δὲ διδόντος ἡμῖν χρόνον, πειράσομαι μετὰ ταύτην γράψαι τὴν πραγματείαν. Lib IV. 8. 4. ἐπεὶ δὲ τινὰς αὐτῶν καὶ περὶ ἀλλήλους κατέλιπε [μένειν ὁ Μωϋσῆς] ταύτας ὑπερεθέμην εἰς τὴν περὶ ἐθῶν καὶ αἰτιῶν διάληψιν, ἣν συνταξάμενος μετὰ Θεοῦ μετὰ ταύτην τὴν πραγματείαν προῄρημαι. Et Lib. XX. c. 9. p. 703. Προῄρημαι δὲ συγγράψαι κατὰ τὰς ἡμετέρας δόξας τῶν Ἰουδαίων ἐν τέσσαρσι βίβλοις περὶ Θεοῦ καὶ τῆς οὐσίας αὐτοῦ, καὶ περὶ τῶν νόμων διὰ τί κατ' αὐτοὺς τὰ μὲν ἔξεστιν ἡμῖν ποιεῖν, τὰ δὲ κεκώλυται. Quanquam vero non adeo multum referre putabant doctiſſimus Cunæus III. 1. de Rep. Hebr. & J. H. Bœclerus exerc. ad lib. 1. c. 1. Joſephi, quod hoc opus vel in herba perierit, vel ad nos non pervenerit, haud dubie tamen inter quaſdam vanas frigidaſque ingenii Judaici argutationes complura egregia & utilia nos docuiſ-

libros tributo perſecuturum. Nemo autem eſt è veteribus, qui hoc Joſephum feciſſe aut illa Joſephi ſcripta legiſſe ſe teſtetur, niſi fortè dixeris cum innui à Pſeudogorionide qui lib. v. c. 25. & 27. p. 452. & 466 edit. Breithauptianæ memorat librum Sapientiæ Joſephi ספר חכמת יוסף in quo nullam bellorum fecerit mentionem, ſed ſolum ſapientiam virorum præclarorum expoſuerit & de templo tractaverit.

Librum *adverſus Græcos* & ſingillatim *Platonem* ſcriptum περὶ τοῦ παντὸς ſive περὶ τῆς τοῦ παντὸς αἰτίας, ſive ut in alio περὶ τῆς τοῦ παντὸς οὐσίας, quem in duo λογίδια diſtinctum legit Photius cod XLVIII Joſepho tribuit Joannes Damaſcenus * & Jo. Philoponus ** Hunc Arnoldus Peraxylus præf. in Joſephum edere promiſit; tandem fragmentum ejus Græce à Max Margunio acceptum edidit Dav. Hœſchelius notis ad Photium. Ille vero Joſephum non agnoſcit auctorem, licet ei in quibuſdam Codicibus MSS. tribuatur, ut in Bibl. Coisliniana p 202. & in Codice Barocciano 26 p. 345. b. ſed vel *Caium* presbyterum, circa Annum CHRISTI 210. clarum, qui è Joſepho, Juſtino, Irenæo illud ſcriptum collegit. ut ſuſpicatur Dodwellus diſſ. 6 in Irenæum p 464 ſeq. vel S *Hippolytum* Portuenſem, ſub cujus nomine fragmentum illud Græce & Latinè cum verſione ſua recudi curavit Steph le Moyne T. 1. Var Sacrorum p. 53. & ad calcem Joſephi ſui repoſuerunt Lipſienſes, atque ego T. 1. operum S. Hippolyti p. 220. exhibui, Conf. B. D. Ittigii erudita prolegomena ſub extremum.

Cyrillus Alexandrinus libro VI. in Julianum p. 205 ex Clementis Alex. Stromatibus refert *Sanchoniatonem* à Joſepho verſum Græcè è lingua Phœnicia. Hoc in Clementis editis libris incaſſum quæras Suſpicor autem de Philone hoc ſcripſiſſe Clementem initio primi Stromatum libri, quod nuſquam extat, in editis certe deſideratur. Cyrillum autem facili memoriæ lapſu pro Philone Joſephum nominaſſe.

Vir clariſſimus Paulus Vindingius in Autumno Græco ſive diſſ. tertia de variis linguæ Græcæ ſcriptoribus p. 7. Joſephum putat eſſe primum qui inter Græcos Scriptores computaverit στίχους operis ſui, ſi quidem teſtatur in calce libri ultimi Antiquitatum illas ſex myriadibus verſuum abſolvi: ἐπὶ τούτοις καταπαύσω τὴν ἀρχαιολογίαν, βίβλοις μὲν εἴκοσι περιειλημμένην, ἓξ δὲ μυριάσι στίχων. Hinc *Maſorethàm Græcum* appellandum putat Joſephum, perinde ut Apio Grammaticus ipſi eſt *Græcus Cabbaliſta*, utpote qui duabus prioribus litteris libri primi Iliados in voce μῆνιν divinavit Homerum ex induſtria deſignaſſe numerum librorum XLVIII. quibus Ilias cum Odyſſea conſtat, ut notatum Senecæ Epiſt. LXXXVIII. Sed mos ille στίχους ſcriptorum computandi longe eſt antiquior, quem jam à Callimacho in πίναξι ſive tabulis eruditorum virorum obſervatum fuiſſe patet ex Athenæi lib. VI. p. 244.

IX In vita Comitis de Santena, qui poſtea religioſus Abbatiæ Trappenſis (de la Trappe) fuit & ſub nomine Palæmonis innotuit, memoratur, quod lectione Joſephi primum fuerit commotus ad Majeſtatem Dei conſiderandam & fidem habendam ſacris litteris; Edita eſt illa vita Gallice Pariſ. 1695. 12: cujus argumentum breviter referunt Ephemerides literariæ Pariſienſes illius anni Ephemeride 31. p. 547. edit. Amſtelod.

De uſu qui ex Joſepho ejuſque dictione ad illuſtrandas ſacras litteras & ſingillatim Novum Teſtamentum hauriri inſignis poteſt, extat ſpecimen *Franciſci Wokenii*, editum Sedini 1720. 4. in diſp. Philologica ad lib III. Antiquit. c. 4.

X. *Editio Joſephi Græca.*

Baſileæ A. 1544. fol. typis perquam nitidis * ex officina Hieron Frobenii & Nic. Epiſcopii curante Arnoldo Peraxylo Arlenio qui hanc editionem Diego Hurtado Mendozæ dicavit, & præter MStos codices è Mendozæ Bibl. & aliorum amicorum beneficio acceptos teſtatur ſe adhibuiſſe Epitomen Antiquitatum Joſephi, neſcio quo ſcriptum auctore. *Poſterior*, inquit, *pars* ἀρχαιολογίας *ita multis mendis confuſa & incuria quadam librarii vel imperitia deformata erat, ut ad veram præſtruendam lectionem nullum laborem ſufficere experti fuiſſemus, niſi Epitomen, quam ante annos aliquot Roma mecum comportaveram, adhibuiſſemus, è cujus collatione multa ſuæ dignitati reddita, nonnulla, quæ prætermiſſa fuerant, reſtituta, beneficio inprimis ac opera Sigiſmundi Gelenii. In bello Judaico ac reliquis minus negotii habuimus, propterea quod & noſtra exemplaria accuratius erant deſcripta, & alia inſuper nobis ſuppeditata à præſtantiſſimis doctiſſimiſque viris Joanne Croto ac Petro Gillio.* Pro prima editione Græca Joſephi *Aldina*, quæ in Chriſtoph. Arnoldi præfat. ad teſtimonium Flavianum memoratur, legendum eſt *Arnoldina*, ut optime obſervatum B D. Ittigio in prolegom. ad Joſephum, cujus induſtriæ ſingulari in recenſendis Joſephi editionibus multum debere me fateor.

XI. *Editiones Latinæ.*

Antiquitates è veteri verſione (quæ *Rufino* vulgo [k] tribuitur) antiquiſſima editio ſine loci & temporis nota in fol.

Libri VII. Hiſtoriarum de bello Judaico è Rufini verſione per Platinam caſtigati fol. Rom. 1470 * & 1475. fol apud Arnoldum Pannarz.

Antiquitates impreſſæ † *Lud. Condrata* interprete **, Veronæ 1480. fol. per Magiſtrum Petrum Mauſer, Gallicum.

Libri de bello Judaico. ibid.

Antiquitatum & de bello Judaico libri ac de Antiquitate Judæorum Venet. 1486. per Joannem Vercellenſem & 1499. (quam Geſnerus perperam in Bibl.

cuiſſet, quæ fortaſſe nemo eſt hodie Judæorum Chriſtianorumve, qui docere nos poſſit, unde illud extare magni redemerim.

* Joannes Zonaras lib. VI. Annal. ſect. 4. poſt allatum Joſephi de Chriſto teſtimonium ex libro XVIII. Antiquitt. addit eundem ſcriptorem etiam bene meminiſſe CHRISTI ἐν τῷ περὶ [illegible] Πλάτωνα ἐπιγέγραπται, περὶ τῆς τοῦ παντὸς αἰτίας, ὃ καὶ ὁ ἅγιος Ἰωάννης ὁ Δαμασκηνὸς [illegible] ἐν τῇ [illegible] Hæc Joan. Damaſceni Parallela nuper Græce & Latine in Tomo ſecundo ipſius operum vulgavit vir eruditiſſimus Michael le Quien, tone hoc ipſo litterarum ſacrarum præſertim ſtudioſos inſigni affecit beneficio In his p 789 ſq. nonnulla afferuntur (& quidem emendatius quam poſt Hoeſchelium alii ediderunt) ſub nomine Ἰωσήπου ἐκ τοῦ λόγου [illegible] τοῦ παντός. Vide etiam p 277 & 751. ubi nonnulla ex libro περὶ παντὸς afferuntur ſed ſub nomine Meletii Antiocheni.

** Joſephus ἐν τῷ περὶ τοῦ παντὸς [illegible] citatur à Joanne Philopono lib 3. in Hexaëmeron cap 16 quæ autem ex eo affert, in edito per Hœſchelium fragmento non leguntur.

* Hanc editionem Joſephi, & Turnebianam Philonis reſpiciens Neander præf. Theologiæ Bernhardi & Tauleri præfixa, *Joſephi*, inquit, *& Philonis Judæorum Græca luculentiſſima & eloquentiſſima ſcripta, adeo pulchris typis & characteribus in Gallia & Germania excuſa, ut, ſi Angelis tales litteræ pingendæ eſſent, non ſint pictiori & effictiori pulchriores.*

[k] Rufino etiam adſcribit Codex antiquiſſimus Mediolanenſis in Bibl. Ambroſiana, de quo Erycus Puteanus IV. 41. Epiſt. Jo Mabillonius T. 1. Itiner. p. 12. Guil. Burnetius Epiſt. 2. Itineris Ital. p. 229. edit. Germanicæ. Jo. Henr. Hottingerus Bibl. Quadripart. p. 35 & G. Hieron. Welſchius in Epiſtola ad Hoſium, poſt Reineſianas p. 420. De MSS. Codicibus inſignibus Joſephi Latinis tribus vel quatuor, qui extant in Bibl Regia Taurinenſi, unde illuſtris viri Scipionis Maffei Epiſtolam ad Apoſtolum Zenum in Diario Veneto eruditorum Italiæ T. 6 p. 475. & Diario Londinenſi Michaelis de la Roche (Memoirs of Litterature) T. 2. p. 342. Librorum de bello Judaico MS. Codex non contemnendus fuit in Bibl. Marci Meibomii.

* Editio A. 1470. fuit in Bibliotheca Theodori vander Lith, venum expoſita Hagæ A. 1724. p. 7. In eadem Codex MSS. membranaceus Latinus librorum de bello Judaico pulcherrimis ornamentis & iconibus conſpicuus.

† Ita in MS. ad nos tranſmiſſo; in Bib. Ed. p. 243. legitur *Condrata*.

** Mich. Maittaire T. 1. annal. typograph. p. 154.

Ge-

Bibl. pro prima edit. venditat) per Albertinum Vercellenſem, A. 1502. cum argumentis copioſis quæ (in libros de bello Judaico quidem) compoſuit Magiſter *Franciſcus Macerata*, Ord. Minorum.

Mediolani 1513. fol. cum Hegeſippo.

Pariſ. 1514. cum *Roberti Goulliet* tetramono ſive Harmonia Joſephi, Sacræ Scripturæ, Hiſtoriæ Scholaſticæ & Hegeſippi.

Ibid. 1519. ex Jo. Parvi officina.

Coloniæ 1524. ex emendatione *Godefr. Hittorpii* ad varios MSS. Codices, addito libro de Maccabæis ex *Eraſmi* recognitione, qui in prioribus editionibus deſiderabatur. Eodem anno Joſephum poſt Colonienſem editionem ſed hinc inde emendatiorem edidit Frobenius Baſil. 1524. fol.

Lugduni 1527. 8. apud Sebaſt. Gryphium.

Iterum Coloniæ 1534. cum Beroſo, Megaſthene &c. Annii Viterbienſis.

Pariſ. 1535. fol. in ædibus Jacobi Kerver.

Ex emendatione *Sigiſm. Gelenii* Baſil. 1534. (in qua edit. Geſnerus argumenta libris ſingulis in Græco præmiſſa convertit, & libros de bello Judaico cum duobus MSS. contulit) ibid. 1540. fol. & Lugd. 1539. & 1546. 8. apud Seb. Gryphium.

Ex verſione *Sigiſmundi Gelenii* [l], qui Antiquitatum libros & vitam Joſephi (quæ in prioribus editionibus deeſt) tranſtulit, verſionem antiquam librorum de bello Judaico & contra Apionem emendavit, ſervata in libro de Maccabæis paraphraſi Eraſmi, Baſileæ apud Froben. 1548. fol. & 1554. fol. 1559. & 1567. quæ editio diverſam ab ea, quam adornavit Eraſmus, repræſentat interpretationem libri de Maccabæis, quæ incipit: *Diſputaturus de re ad Philoſophiæ rationem maximè pertinente.*

Lugd. 1555. 12. Baſil. 1582. Colon. 1593. Genev. 1595. & minori forma 1611. duobus Volum.

Pariſ. 1569. fol.

Francof. 1580. 1587. 1617. 8. addita Chronologia per Sigiſmundum Feyerabend.

Joſephi vita Latine primum tranſlata à *Godfr. Tilemanno* Cartuſiæ Pariſienſis monacho Pariſ. 1548. 8. Licet enim Antiquitatibus ab Auctore ſubjuncta fuerit, tamen veterem illius interpretationem nuſquam reperire ſe potuiſſe teſtatur Bigotius. Præter Tilemannum tranſtulit etiam *Sigiſm. Gelenius*, & eodem anno 1548. edidit, ut jam dixi.

Solam antiquam verſionem libri de Maccabæis referre genium Rufini, opinatus eſt Emericus Bigotius in Epiſtola, quæ legitur inter Reineſianas ad Boſium datas p. 382. Illam antiquam verſionem interpolavit Eraſmus nullo Græco uſus codice.

Belli Judaici compendium è Joſepho collectum à *Georgio Wicelio*. Colon. 1552.

Nic. Aſclepii Barbati periochæ & argumenta Antiquitatum & librorum de bello Judaico, tetraſtichis comprehenſa Colon. 1564. 8. cum Barthol. Steni hiſtoria Ducum, Judicum, Regumque populi Iſraëlitici.

Libros contra Apionem refutatorios, inquit Gul. Budæus de aſſe lib. v. p. 250. Latine ita verſos legimus ut præſtabilius fuiſſet nunquam fuiſſe editos, adeo corrupti fuerunt librariorum vitio & interpretis ignorantia.

E Joſepho Supplementum Hiſtoriæ Biblicæ ab Eſdra ad Maccabæos Latine vertit & Bibliis ſuis inſeruit *Seb. Caſtellio*, Baſil. 1551. 1573. Francof. 1697. fol.

Latini Latinii ad quædam Joſephi loca obſervationes leguntur in ejus Bibl. Sacroprofana. p. 188. ſeq.

XII. *Græco-Latinæ.*

1. Genevæ 1611. fol. in qua Antiquitatum libri & vita Joſephi cum Gelenii verſione exhibentur, libri de Bello Judaico, cum Rufini, & libri, qui contra Apionem vulgo inſcribuntur, cum verſione antiqua, quæ & ipſa Rufino vulgo tribuitur, per Gelenium emendata, tum liber de Maccabæis cum paraphraſi Eraſmi. Collati etiam ſunt in hujus editionis ornamentum MSti Codices Palatini, ſed jam longius operæ proceſſerant cum Marquardo Frehero proxeneta Codices illi à Jano Grutero ad Petrum Roverium typographum tranſmitterentur, qui pollicitus quidem eſt ſe virorum quorundam doctorum notas & varias lectiones ejus qui MSta illa Palatina excuſſit ſtudio collectas peculiari volumine editurum, ſed id neutiquam præſtitit.

2. Genevæ 1635. fol. editio jam memorata ad verbum recuſa eſt nullo augmento, nec melius, ſi non deterius, quod chartam, litteras & emendationem ſpectat. Hanc omnium quotquot fuerunt inquinatiſſimam vocare non dubitat Tan. Faber ad Luciani Timonem tom. I. p. 1053.

3. Lipſiæ 1691. fol. (quæ editio urbis Coloniæ nomen falſo habet prænotatum) ita repræſentat editionem Genevenſem, ut paginæ ejus ſervatæ ſint, ſed errores multi caſtigati præcipuè in libris de bello Judaico, deinde præter laudata Doctoris quondam mei Venerandi *Thomæ Ittigii* de Joſephi ſcriptis & editionibus prolegomena copioſa, acceſſit me curante tunc admodum juvene Appendix, in qua lectori exhibentur: Ariſteæ liber de LXX. Interpretibus cum verſione Matthiæ Garbitii, & variis lect. meiſque ad Joſephi XII. cap. 2. quo ſummam Libri Ariſteæ refert, brevibus notis. Librorum de bello Judaico & libri de Maccabæis Variæ lectiones è Codice Græco MS. non contemnendæ notæ, qui ſervatur Lipſiæ in Bibl. Paulina, à Nobiliſſ. amico & cive meo *Jo Fried. Fellero* collectæ. Libelli de Maccabæis verſio Latina auctore [m] *Franciſco Combefiſio* cum ejuſdem Animadverſionibus. Ac denique fragmentum ex libro περὶ παντὸς (ſub Joſephi nomine ab Hœſchelio in notis ad Photium vulgatum) cum verſione Latina Stephani le Moyne.

4. Oxoniæ è theatro Sheldoniano 1700. fol. editio nitida, caſtigatiſſima, eruditiſſimis ſtipata notis, ſed eheu mutila & infelicibus cauſis in medio curſu intercepta; Illas qui volet cognoſcere, Thomam Smithum in vita Eduardi Bernhardi p. 30. ſeq. conſulet. In libris Antiquitatum non proceſſum eſt ultra cap. I. libri quinti, ita ut poſtrema ſit pagina 352. Textum Græcum comitatur verſio vetus, quæ exhibetur non ſub nomine Rufini, ſed [n] *Epiphanii Scholaſtici.* Græca & Latina collata ſunt cum Codicibus quam plurimis MSS. quæ exſtant in Bibliothecis Angliæ, Galliæ, Italiæ, Germaniæ.

[l] Gelenium in Joſephi interpretatione ſæpe dormitare ait Alexander Morus ad Matth I 18. Itaque hæc verſio paſſim adhuc indiget emendatione, ut multi viri docti jam animadverterunt. Nemo tamen fuit ante Hudſonum, qui meliorem conderet, vel qui illam è voto Guil. Henr. Vorſtii in notis ad R. Davidis Ganzii Chronologiam p. 290. ad limam revocaret.

[m] Combefiſius librum de Maccabæis cum verſione ſua & notis excudi fecit in Auctario noviſſimo Bibl. Patrum Pariſ. 1672. fol. ut dixi ſupra §. VII.

[n] Ex conjectura hoc nomen eſt appoſitum, quia Caſſiodorus Epiphanio iſto uſus eſt ad Hiſtoriam Eccleſiaſticam Tripartitam concinnandam, ut teſtatur c. 17. divin. lect. & eodem capite refert, ſe Joſephi quoque Antiquitates curaſſe transferri. Quin vero hoc factum ait ab amicis ſuis, nec Epiphanio nominatim tribuit hanc verſionem, hinc colligere licet Epiphanium, ſi in illa elaboravit, certe non ſolum eam concinnaſſe. Verba Caſſiodori hæc ſunt: *Ut eſt Joſephus pene ſecundus Livius in libris Antiquitatum Judaicarum latè diffuſus, quem Pater Hieronymus ſcribens ad Lucinum Beticum propter magnitudinem prolixi operis à ſe perhibet non potuiſſe transferri. Hunc tamen ab amicis noſtris, quoniam eſt ſubtilis nimis & multiplex, magno labore in libris viginti duobus* (libris duobus contra Apionem Antiquitatum operi adjunctis,) *converti fecimus in Latinum. Qui etiam & alios ſeptem libros captivitatis Judaicæ mirabili nitore conſcripſit, quam tranſlationem alii Hieronymo* (alii Ambroſio,) *alii deputant Rufino: quæ dum talibus viris adſcribitur, omnino dictionis eximiæ merita declarantur.*

niæ. Variæ lectiones ſummo ſtudio adnotatæ adjunctis animadverſionibus reconditæ eruditionis è Scriptoribus Græcis, Latinis, Talmudicis & aliis omne genus editis & ineditis: *Patricii Junii*, *Iſ. Caſauboni*, *Jo. Lightfooti*, *Sam. Petiti*, *Jo. Andreæ Boſii* emendationibus & collectaneis, auctore [o] EDUARDO BERNHARDO viro cum pauciſſimis comparando ob doctrinam incomparabilem & honeſtiſſimos mores. In libris de bello Judaico, qui cum verſione veteri ſub nomine incerto *Rufini* Aquilejenſis, exhibentur, perventum eſt uſque ad libri ſecundi caput quartum decimum, additis variis lectionibus & notis ſuccinctis atque eruditis, cura *Henrici Aldrich* Viri præſtantiſſimi.

5. Noviſſima & elaboratiſſima editio quam præclariſſimo Viro JOHANNI HUDSONO debemus, qui illi jam propemodum abſolutæ immortuus & v. Cal. Decembr. A. MDCCXIX. cum ætatem non produxiſſet ultra annos LVII. In hac Græcus contextus non modo caſtigatus diligenter ad MSS. Codices, & locis bene multis magnique momenti ſuppletus exhibetur, ſed etiam verſio Latina addita melior & accuratior, notæque criticæ in oris paginarum adjectæ non prolixæ quidem ſed multam lucem Joſepho affundentes, denique indices ſubnexi utiliſſimi. Curam in lucem emittendæ editionis poſt celeberrimi Hudſoni diſceſſum in ſe ſuſcepit vir egregius Antonius Hallus Oxoniæ 1720. fol. Ne pluribus de ea dicendum mihi putem, facit Diverſorum eruditorum [p] induſtria, & quod eandem exſpectamus integram cum inſignibus auctariis propediem iterum evulgandam typis nitidis Wetſtenianis & Sociorum, ſtudio viri [q] doctrinæ & ingenii laudibus cumulatiſſimi SIGEBERTI HAVERCAMPI.

Loca Joſephi Geographica poſt Bochartum eximia luce perfundit, de cujus præmaturo obitu nunquam ſine dolore poſſum cogitare, Ultrajectinæ nuper Academiæ lumen HADRIANUS RELANDUS, in ſua Palæſtina Trajecti primum A. 1714. 4. ac deinde etiam typis exſcripta in Germania.

XIII. *Joſephus in linguas vernaculas tranſlatus.*

ANGLICE, Thoma Lodge interprete. Oxon.

Ex recentiori verſione Oxon. 1676. non diffitente interprete ſe veſtigiis Gallici Andreæ Andillii inſiſtere.

Ex verſione eleganti *Roberti Eſtrangii*, à V. C. Joanne Hudſono collata cum Græco. Oxon. 1702. fol.

Epitome Joſephi, cum continuatione, auctore *Joanne Crull*. Lond. 1708. 8. præmiſſis duabus de vita ac religione & de Chronologia Joſephi diſſertationibus. duobus Volum. Acta Erud. 1709. p. 203. Journal. des Sçavans 1710. p. 259.

BELGICE Leidæ 1593. fol. Lugd. Bat. 1607. fol. Dordraci 1652. fol.

Lamberto vander Bos interprete Amſt. 1687. fol. una cum Hegeſippo tranſlato à Simone de Vries.

Ex verſione *Wilhelmi Sevel*, Gallicam ſecuto Andillii verſionem. Amſt. 1704. 1721. fol. [r] additis præter icones nitide in æs inciſas Philonis legatione ad Cajum Imp. atque Hegeſippo.

BOHEMICE Vita Joſephi, libri VII. de bello Judaico, libri duo contra Apionem & Maccabaicus, Paulo Aquilinate Hardeceno interprete. Pragæ 1553. fol.

GALLICE Joſephus de la bataille Judaiqué, tranſlaté de Latin en François, pour Antoine Verdard. Paris 1480. fol.

Paris 1492. fol. teſte Beughemio & 1516. fol.

Hiſtoire des Juifs &c. par Nic. de Herberay Sieur de Eſſars, Paris 1553. Hiſt. de la guerre Judaique, Lugd. 1557. fol.

Joſephus ex verſione Franciſci Burgundi (Bourgoin, Nivernois, Sieur de Daignon) cum Latina verſione ad latus juncta, & ſubjecto Gorionidis compendio quod ex Latino Davidis Xyleri adornavit Franciſcus Belleforeſtus, deinde Lugd. & Pariſ. 1573. 8. duobus voluminibus.

Eadem verſio ex Joannis Frerii la Valle emendatione, Pariſ. 1570. fol.

Antonium Fayum, Gallicum Joſephi interpretem memorat J. Andreas Boſius.

Joſephi opera ex verſione *Gilberti Genebrardi*. Pariſ. 1578. fol. 1588. 8. 1604. 8. 1639. fol. 1646. fol. Rothomagi 1656. fol.

Roberto Arnoldo d' Andylli [s] interprete, Pariſ. 1667. 1669. fol. duobus Volum. in 12. quinque Volum. inde Bruxellis 1676. 8. quinque volum. Amſt. 1681. fol. 1700. fol. Bruxellis 1701. 8. &c.

GERMANICE per Caſparem Hedionem, Argentorat, 1535. fol.

Libri de bello Judaico ſeorſim Francof. 1552. fol. & Davide Kybero interprete, Erfurti 1560. 8.

Joſephi opera ex verſione Conradi Lauterbachii. Francof. 1571. fol. Argentorat. 1574. 1587. 1595. 1611. 1617. & cum Hegeſippo Francof. 1676. 4.

Cura Joannis Sprengerii & Zach. Munzeri. Francof. 1581. fol.

Ex recens recognita verſione Francof. 1711. fol.

Sed & Michael Adam, Judæus ad CHRISTUM converſus, civis Tigurinus ſex libros Joſephi de bello Judaico, capitibus XCVII. diſtinctos Germanice vertit & characteribus Hebraicis deſcriptos edidit Conſtantiæ A. 1545. teſte Geſnero in appendice Bibliothecæ ſuæ excuſa Tiguri 1546. Extatque illa verſio in Bibl. Bodlejana, ſed Gorionidem non Græcum Joſephum exprimit.

Hans Rogels Zerſtörung Jeruſalems, aus Joſepho gereimet. Erfurt 1602. 8.

HISPANICE Antiquitates, vita Joſephi & liber de Maccabæis ex Latino incerto interprete, Antwerp. 1554. fol. & 4.

Libri de bello Judaico poſt veterem minus probatam verſionem, interprete Jo. Martino Cordero, Valentino. Antwerp. 1557. 8. 1608. 8. Madrit. 1616.

Libros contra Apionem vertit Joſ. Simah Arias, Amſt. 1687. 8.

ITALICE Antiquitates Petro Lauro, Mutinenſi interprete, Venet. 1544. 8. 1549. 8. De bello Judaico, Venet. Florent. 1526. fol. Venet. 1541. 8.

Joſephi opera ex verſione Franciſci Baldelli, Cortonenſis, Venet. 1581. 1589. 4. duobus Voluminibus.

SUECICE ſeptem libri primores Antiquitatum, interprete Comitiſſa Maria Gyllenſtierna, Gallicæ Andillianæ verſionis veſtigiis inſiſtente, Holmiæ 1713. 4.

XIV. *Editiones Joſephi promiſſæ.*

Bonaventuræ Cornelii Bertrami, c. 3. lucubratt. Franckenthalenſ. *Jo-*

[o] Hic eſt qui Illuſtri viro Ezechieli Spanhemio p. 189. ad Callimachum audit *doctiſſimus Joſephi emendator*, *inſigniter de tanto ſcriptore vel luculento eo ſpecimine meritus & æternum meriturus, ſi ortam & egregie jam protractam telam ſubtexuiſſet et integram eadem diligentia eruditione ac induſtria pertexere*. Æquius hoc veriuſque de Bernhardo, ejuſque opera in Joſephum collocata judicium, quam C. S. Schurzfleiſchii T. 1. Epiſt. arcan. p. 132. vel Joannis Clerici T. 14. Bibl. veteris & novæ p. 305.

[p] Memoires litteraires de la grande Bretagne per Mr. Michael de Rochefort T. v. p. 212. Acta Erud A. 1722. p. 235. Bibl. ancienne & moderne T. XIV. p. 257.

[q] Id. p. 303. ſeq. & Bibl. Theologica Philoſophica Bremenſ. T. IV. p. 1081. & T. V. p. 740. T. VII. p. 180.

[r] Boekſaal van Europe A. 1703. T. 2. p. 159. Uyttrekſels A. 1704. T. 1. p. 389. Bibl. Bremenſ. T. 7. p. 762.

[s] Gelenium ſæpius quàm Græca conſuluiſſe, & hujus hallucinationes non raro reddere vel obſcura loca plane omittere interpretem hunc alioqui elegantiſſimum, notat J. Andreas Boſius in diſſ. de teſtimonio Joſephi de CHRISTO edit. 2. p. 12. Confer librum Gallicum, Sentimens de quelques Theologiens de Hollande ſur l'Hiſtoire Critique de Richard Simon, lettre 4. & p. 430. Lud. Ellies du Pin Bibliothecam ſcriptorum Eccleſiaſticor. T. 18. p. 94.

Joſephi Scaligeri, Epiſt. 355. Vide Iſ. Caſauboni Epiſt. 469. edit. Grævii, & Epiſtolam Guidonis Patini 67. edit. primæ. Joſephi Codex Græcus, notatus paſſim manu Scaligeri fuit in Bibl. celeberrimi viri Conradi Sam. Schurzfleiſchii, [t] hodie exſtat Vinariæ in Bibl. Sereniſſimi Gothani Ducis.

Iſaaci Caſauboni Epiſt. 717. *Ego ſi junior eſſem, & alibi viverem, auderem promittere non pænitendam editionem illius maximi ſcriptoris. Videbis in hoc opere* (contra Baron.) *multa loca emendata.*

Petri Cunæi præf. ad lib. 3. de rep. Hebræorum. Confer Auguſti Buchneri lib. 1. Epiſt. 176.

Samuelis Petiti, qui non modo Gorionidem cum nova verſione notiſque ſuis edere conſtituerat, ſed & Græci Joſephi illuſtrationem interpretationemque in ſe receperat, quam in rem Peireſcius ipſi ab Holſtenio trium MSS. Vaticanorum perluſtrationem impetravit. Vide Gaſſendum in vita Peireſcii p. 195. Alii etiam docti viri, ut fit, ſymbolas ad eum miſerunt, Claudio Sarravio Petavianum illi codicem conciliante (Sarrav. Epiſt. p. 20. ſeq. edit. primæ,) & Hugone Grotio omnes pollicente ſuppetias (Epiſt. 1564. Confer Andreæ Riveti Epiſt. ad Gerh. Jo. Voſſium, inter Voſſianas 362.) At enim morte A. 1643. intercedente Petitus pro inchoatis haberi noluit quæ non abſolviſſet, tametſi Guido Patinus litteris ad Jac Sponium p. 39. teſtatur propemodum ad prælum parata fuiſſe, & Sam. Sorbierius ſororis Petiti filius in Epiſtola ad Caſp. Barlæum data Id. Jun. 1644. refert morientem Petitum ſibi id curæ demandaſſe ut illa ederet (p. 186. inter Epiſtolas centum à Joanne Brandt vulgatas Amſt. 1702. 8.) & in præfatione ad Petiti diatribam poſtumam de jure, Principum edictis, Eccleſiæ quæſito nec armis vindicato, Amſt. 1647. 8. animadverſiones illas qualeſcunque etiam editurum ſe pollicitus eſt, quod (licet defunctus demum A. 1670.) non præſtitit. Verba ejus ſunt: „multa „reſtant alia hujus Viri *ἀνέκδοτα*, quæ inter ſunt Animadverſiones in Joſephum, ad umbilicum non „perductæ, ſed immenſa fruge ex antiquitate recon„ditiori refertæ, quas erit aliquando (licet author, „Plinii exemplo voluerit pro non inceptis quæ non „abſolviſſet haberi) ut otium nacti, juris publici fa„ciemus," Notæ Petiti MSS. Oxoniam miſſæ ſunt ad Ed. Bernhardum vide præfationem ad Sorberiana, Petri Bælii Epiſtolas p. 120. Miſcellanea Lipſienſia T. VII. p. 124. & Joannis Maſſon V. C. Hiſtoriam Criticam Reip. litterariæ editam Gallice T. XII. p. 351. ubi legas Sorbierium Clarendonio Comiti & Cancellario Angliæ vendidiſſe notas Petiti in Joſephum pro Ludovicis aureis mille.

Alexandri Mori. Conſule Jo. Scheferi Epiſtolam (poſt Reineſianas ad Boſium ſcriptas) p. 461. & Wagenſeilii p. 477. Neque enim dubito ibi pro Mornæo reponendum eſſe Morum.

Gerb. Jo. Voſſii. Chriſtian. Noldius præf. hiſt. Idumææ.

Joannis Cocceji. id. Hujus notas poſtumas ex Cod. ejuſdem ab hæredibus emto excerptas Clariſſimo Haverkampo, noviſſimæ editionis Joſephi curatori deinceps debebunt ſtudioſi.

Chriſtiani Schotani, qui in Bibliotheca hiſtoriæ Sacræ V. T. ſive commentario uberiore ad Severum Sulpitium Joſephi quædam illuſtravit.

Chriſtiani Noldii, cujus hiſtoria Idumæa, ſive liber de vita & geſtis Herodum, Franequeræ 1660. 12. editus notas in quædam Joſephi loca continet, in præfat. *Liceat enim & recte hic ſperare*, inquit, *ut etiamſi nec Scaliger nec Voſſius nec Petitus, litterarum lumina, editionem Joſephi emendatam abſolverint, ſed morte præventi rem reliquerint infectam, ſuccedant aliunde* Coccejus *aut* Schotanus, *viri linguas apprime docti, & in Antiquitate ſacra profanaque verſatiſſimi, qui Remp. litterariam iſto ornent beneficio. Noſtri humeri debiliores ſunt, quanquam animus non deeſſet, ſi DEUS & boni media ſuppeditarent, ut & fontes corrigerentur, & nova verſio librorum, maxime ἀλώτως concinnaretur, quos Gelenius neglexit, & notæ vindiciæque neceſſariæ adſpergerentur.*

Jo. Henrici Bæcleri, cujus Exercitatio in prima capita libri primi Antiquitatum ſcripta A. 1642. inter varias ejus diſſertationes plus ſimplici vice recuſas exſtat Argentorat. 1658. 8. & 1701. 8. Confer Wagenſeilii Epiſt. ad Chriſtoph. Arnoldum in teſtimonio Flaviano p. 252.

Emerici Bigotii. Guido Patinus Epiſt. 67. edit. primæ.

Tanaquillus Faber in notis ad Luciani Timonem T. 1. p. 1053. poſtquam locum Joſephi emendaſſet, *atque utinam*, inquit, *præſtantibus ingeniis liberet aliquando tanti ſcriptoris emendationem ſuſcipere, ſymbolam certe daremus; quadringentos amplius locos ex ingenio emendatos conferre poſſemus. Plura facere eſſet ſane perfacile, ſed doctioribus & qui Lutetiæ vitam agerent, & codicibus Regiæ Bibl. frui poſſent. Nobis non licet eſſe tam beatis.*

Joannis Grambſii ſoceri ſui obſervationes in Joſephum MSS. habere ſe teſtatur Francofurti ad Mœnum Vir. Rev. Martinus Dieſenbachius in Judæo converſo p. 162.

De *Wilhelmo Langio* Joannes Mothus in Epiſtola ad Jo. Andream Boſium 3. Jul. A. 1666. *Adeſt hic Wilhelmus Langius, Judex provincialis in Jutia, quo ferme nihil doctius novit Dania. Is multa meditata habet in Joſephum. Accurate enim Codices optimos quoſque MStos, etiam Florentinos & Pariſienſem conſuluit.*

J. Andreæ Boſii, qui apparatu inſigni inſtructus ad Joſephum edendum acceſſit, ut patet ex ejus erudita exercitatione de teſtimonio Joſephi de CHRISTO, & MStos Codices ex Bibl. Lipſienſi, Portenſi, Schleuſingenſi, Norimbergenſi, Cæſarea præcipue: tum varias lectiones è Pariſienſi Codice & duobus Florentinis ab Emerico Bigotio excerptas ad manus habuit. Vide Epiſtolas Reineſii Boſique mutuas, paſſim: Gudianas p. 43. D. Thomæ Ittigii τοῦ μακαρίτου Prolegomena, a. 6. & Petri Lambecii Epiſtolam ad Auguſtum glorioſæ memoriæ Ducem Luneburgenſem de ſeptem Codicibus MSS. Bibliothecæ Vindobonenſis ad Boſium mittendis, Vindobonæ 1666. 4. & cum obſervationibus V. C. Jo. Gottlieb Kranſii, Lipſ. 1713. 8. Jam tamen Anno 1678. 14. Auguſt. Chriſtianus Daumius ſcripſit ad Joachimum Fellerum τῷ μακαρίτῃ in hæc verba: *Mitterem Boſii litteras olim ad me datas, unde clare editio Joſephi illa ejus videbitur, ut Auguſti Ajax, in ſpongiam incubuiſſe. Verba ejus ad Nic. Heinſium mittere memini. Volebat enim obſervata illa ſua in diſputationum formam redigere.* Collectanea Boſiana poſt auctoris obitum, qui in A. 1674. incidit, ab heredibus Oxoniam tranſmiſſa ſunt, quibus Eduardus Bernhardus in ſuis ad Joſephum notis uſum ſe ſubinde teſtatur.

Stephani Monachii ſive *le Moyne.* Vide celeberrimi Wagenſeilii præfat. ad tela ignea Satanæ p. 69. Vitam Jo. Lightfooti, operibus ejus præmiſſam, *** 4. b. Lemonium ipſum prolegomenis ad Varia Sacra, & Epiſtolas ejus ad Boſium Reineſianis ſubjectas p. 433. ſeq. atque Epiſtolas Petri Bælii p. 120. Etiam le Moyne nomen pro nomine Stephani Morini reponendum in Tomo 2. Miſcellaneorum Lipſienſium p. 757. & in viri eruditi Chriſtia-

t Acta Erud. A. 1712. p. 231. Schurzfleiſch T. 2. Epiſt. 217. ad Martinum Dieſenbachium: *Audio Joſephum cum notis aliquot manu exſcriptis apud te exſtare, quem ego cum notis manu exaratis Joſephi Scaligeri poſſideo. Utinam vero emendationem edere liceret.*

ſtiani Falſteri præfatione ad ſpecimen notarum in Gellium.

Poſt triumviros clariſſimos qui noſtra ætate Joſephi editionem moliti ſunt tribus continuis unum poſt alterum annis extinctos, *Godfridum Olearium* Lipſiæ A. 1715. 10 Nov *Jacobum Gronovium* Lugduni Bat. 19. Octobr. A 1716. & *Hadrianum Relandum* Ultrajecti A. 1717. 5. Febr. hodie Pariſiis Joſepho illuſtrando ſtudium ſuum addixere *Ludovicus Boivin*, eruditiſſimi Joannis Boivini cui Nicephorum Gregoram debemus, frater natu major, & *Martinus Bouquetus*, Ord. Benedictini Monachus, cujus editionem publicis votis facturam ſatis, ſperare ſe profitetur vir πολυμαθέϛατος ex eodem Ordine Bernhardus de Montfaucon, præf. ad T. 1. Antiquitatis explicatæ p. XXIII.

Lexicon Græcolatinum in Joſephum, ſive *Concordantiæ Flavianæ* MSS. cum variis animadverſionibus & *nummorum* apparatu quibus Joſephus illuſtretur plus quam quingentorum, neſcio quo auctore ſervari Tiguri, didici ex Novis litterariis Lipſiæ editis A. 1720. p. 94. unde idem repetunt Bibliothecæ Theologiæ Philologicæ Bremenſis concinnatores T. IV. p. 1082. & Bibliothecæ Germanicæ quæ Gallica lingua edi cœpit Amſtelodami T. 2. p. 180. Inter inedita *Menaſſe ben Iſrael* a Daniele Levi de Barrios in triumpho regiminis popularis edito Hiſpanice Amſt. 5443. (Anno Chriſti 1686) 8. refertur Hiſtoria Judaica ſive continuatio Joſephi Idem memorat *Michaelis de Barrios* Hiſtoriam univerſalem Judaicam, ſive continuationem Joſephi deductam ad A.C. 1684. quinque Voluminibus.

XV. *De Joſepho Pſeudo-Gorionide*

Reliquum eſt, ut nonnihil etiam dicam de Joſepho Hebraico, qui pro eodem illo, vel certe interprete ejus, cujus ſcripta Græce habemus cupit haberi. Vide edit. Breithauptianam p. 65. 67. 157. 323. 336. 346. 350. 351 373 398. 446. 452 466. 721. 803. & p. 524 ubi ספר הרומיים denotat opus Joſephi Græce ſcriptum: nam per idioma Romanorum, etiam Græcam linguam quandoque a Rabbinis denotari docuit Joannes Seldenus ad Eutychii Origines Alexandrinas p 152. licet Græcam linguam à Romana diſtinguat Gorionides p. 349. 350. 888 In Juchaſin Joſephus vocatur filius Matthatiæ ſacerdos filius Gorion, quaſi unum ſit familiæ nomen, alterum patris. Joſephus ben Cherion citatur in Chronico orientali quod ex Arabico Latine vertit Abraham Ecchellenſis f. 53. Sed Joſephus noſter, Matthiæ filius II. 25. de bello Judaico p. 822. diſerte diſtinguit ſe à Joſepho filio Γωρίωνος, & à tertio Joſepho filio Simonis. Gorionis etiam mortem commemorat lib. V. de bello Judaico c. 1. p. 885. De Nicodemo autem Gorionide Joſephi Gorionidis fratre conſulere juvabit quæ è Talmudicis notata ſunt à V. C. Georgio Elieſere Edzardi ad caput 2. Avoda Sara p. 220—225. Vir doctus T. 23. Bibl. ſelectæ Gallica lingua editæ p. 178. ait Breithauptium obſervare quod Hegeſippus etiam ſcriptorem de bello Judaico vocet Joſephum Gorionidem. Sed nuſquam hoc quod meminerim facit ita dictus vulgo Hegeſippus. Neque Breithauptius hoc p. 574. tradit de Hegeſippo ſed de Joſippi Epitome à Seb. Munſtero edita, & à recentiore Judæo ex Gorionide concinnata. Nam Judæis quidem liber Hebraicus qui ſub Gorionidis nomine ſtylo facili ac eleganti ſcriptus exſtat, pro vero Flavii Joſephi ac genuino fœtu habetur, & primus ejus meminit R. Sardias Gaon (circa A. C. 936.) in libro Emunoth c. 8. unde fallitur Caſimirus Oudinus qui Gorionidem hunc ad ſæculum duodecimum detrudit T. 2. commentariorum de ſcriptoribus Eccleſiaſticis p. 1049. ſeq Meminit & Abraham Levita ben Dior (qui ſcripſit circa A. C. 1160.) notante Joanne Morino. Magnis eum elogiis mactarunt R. David Ganz p. 95. edit. Guilelmi Henrici Vorſtii, R. Abraam Conat, curator primæ editionis (Politanæ, poſteriorisque probator R. Tam Aben Jechaja, laudat & R. David Kimchi qui circa A.C. 1380 ſcripſit ad Haggæi 2. ad Zachar. 11 & in libro radicum, voce פנג, quibus aſſentitur Seb. Munſterus in præf. Ex ipſis vero Judæis graviter in eum invehitur R. Abarbanel * in Majene Hajeſchua p 65. plurimaque aliena à veritate ſcripſiſſe contendit præ metu & adulandi Romanis ſtudio. In Abraami Peritſol itineribus Mundi p. 16. & 150 citantur velut diſtincti יוסף בן גוריון הכהן Joſephus ben Gorion Sacerdos & p. 20. יוסיפון Joſippon ſive Flavius Joſephus. Pro ſuppoſititio etiam habet Gorionidem Judæus ſcriptor Thomas de Pinedo notis ad Stephanum Byz. p. 198. 236. 318. 766. Cæterum eruditis hodie Chriſtianis pleriſque dubium non eſt Joſephum huncce Hebraicum ex Græco, vel potius ex Latina Joſephi Græci verſione * eſſe expreſſum vel excerptum potius: nec Joſephum ipſum auctorem ſed longe recentiorem aliquem qui in Britannia Galliæ Aremorica non ante nonum vel decimum ſæculum vixit, & pro lubitu digeſſit, addidit (v. g. fabulas de Alexandro M. ex pſeudo-Calliſthene) interpolavit, omiſit quæcunque ipſi videbantur addenda eſſe vel omittenda. Vide Joannis Morini exercitationes Biblicas pag. 235. ſeq. & part. 3. de ſacris ordinationibus p. 147. Jo. Druſium lib. 1. de tribus ſectis Hebræorum cap. 8. Jo. Rainoldum T. 1. prælect. de libris Apocryphis p. 1242. ſeq. Joſephum Scaligerum elencho trihæreſii cap. 4. ſeq. Julium Bartoloccium T. 3. Bibl. Rabbinicæ p. 799. Jacobum Baſnage in Hiſtoria Judæorum Gallice nuper edita lib. VII. cap. 6. T. 5. p. 1540. ſeq. Caſimirum Oudinum commentario de ſcriptoribus Eccleſiaſticis T. 2. p. 1032. Joannes Picus Mirandulanus in Epiſt. p. 261. Opp. *Quod petis de Joſepho, ſcias juſtum Joſephum apud Hebræos non reperiri, ſed Joſephi epitomam i. e. breviarium quoddam, in quo multa ſunt commentitia: & quæ de decem tribubus ibi leguntur, quæ poſt Babylonicam captivitatem poſtliminio non redierint, ea eſſe notha & adulterina, ex Hebræis mihi plures confeſſi ſunt.* Munſterus quoque & Breithauptius qui Gorionidem Latine verterunt, & pro genuino audent venditare, tamen eum valde interpolatum à recentioribus Judæis haud diffitentur. Vide nobiliſſimi Breithauptii præfationem ad tomum ultimum commentariorum Raſchi, & ejuſdem notas ad Gorionidem p. 222. 309. &c. Ita recentiora longe Joſepho tempora arguit quod p. 547. memorat Francos פרנקום & Burgundiæ populum גוי בורגנתייא & Daniſcos דנישכי ac Danemanam דנמריא & Anglicam gentem גוי אינגלישיש & quæ & in Irlandia ſive Hibernia, באירלנדא. De ſcriptis autem tum ipſius Gorionidis tum aliorum qui ab eo laudantur conſulendus Jo. Gaguierius vir eruditiſſ. in prolegomenis ad ſuam verſionem, Joannes Clericus præclarus Bibl. ſelectæ auctor T. XXIII. p. 173. ſeq. & T. XXV. p. 43. ſeq. & venerandus noſter Jo. Chriſtoforus Wolfius, qui de Gorionide & ejus ſcriptis diſputat ut ſolet accurate ac diligentiſſime T. 1. Bibl. Hebraicæ p. 508. ſeq.

XVI. *Editiones Joſephi Gorionidis.*

HEBRAICÆ.

Conſtantinopolitanæ duæ, una decurtata à R. Abraham Chonath, Medico CPol. prodiit A. M. 5250.

(CHRI-

* Petrus Allixius de anno & die Natali CHRISTI p. 142. *Ille Judæus Latinam Joſephi verſionem paſſim cum illius aberrationibus exſcribit.*

(Christi 1490) & altera plenior atque integra, operis diviſi ab auctore ipſo (vide p. 352. edit. Breithauptianæ) in libros ſex & in capita xcvii. curante R. Tham Aben Jochaia. Vide laudati Wolfii Biblioth. Hebr. T. 1. p. 1158. Hæc editio recuſa & *Venetiis* A. M. 5304. (Christi 1544.) & *Cracoviæ* A. M. 5355. (Christi 1591)

Francofurtenſis A. M. 5449. (Christi 1690.) 12. Venetæ veſtigiis inſiſtens.

Latina.

Oxonienſis ex verſione clariſſimi Viri *Joannis Gagnerii* qui notas atque prolegomena erudita addidit. 1706. 4. Acta Erud. T. 4. ſupplementi p. 12. ſeq. Bibl choiſie de Mr. le Clerc T. xxv. p. 43.

Hebraico Latinæ.

Baſileenſis, cum verſione & notis *Sebaſtiani Munſteri*, prima editione CPolitana decurtata uſi, 1541. fol. Hæc editio nec admodum emendata [x] nec integra eſt, incipit enim à folio editionis Venetæ ſeptimo, & deſinit paginâ poſteriore folii xcii. cum editio Veneta conſtet foliis clv.

Gothana, integros ſex libros ex editione Veneta & Francofurtenſi exhibens emendate & typis nitidis excuſos cum perſpicua verſione Nobiliſſimi Viri *Jo. Friderici Breithaupti* [y] Conſiliarii Saxonici, 1707. 4. Idem libros in capita minora diviſit & ſingulis paginis breves ſubnexuit notas, quibus non modo CPolitanam & Munſterianam editionem ſed & Joſephum Græcum & Hegeſippum Latinum contulit, pollicitus notas etiam prolixiores, ſed antequam illas in lucem ediderit A. 1713. diem obiit ſupremum.

Vulgavit etiam *Seb. Munſterus* Wormatiæ A. 1529. 8. Hebraice cum verſione ſua Latina compendium Gorionidis [z] compoſitum circa A. C. 1161. ab *Abrahamo ben Dior*, Judæo Hiſpano, & inſertum ab eo parti tertiæ ſuæ Cabbalæ: idque eſſe ad cujus differentiam opus integrum Gorionidis vocatur Judæis *liber Gorionidæ longus*, notatum eſt à Joſepho Scaligero. Idem compendium *Sebaſtianus Lepuſculus* vulgavit Baſileæ 1559. Latine è laudati Munſteri verſione, cum Aben Eſræ expoſitione Decalogi & aliis quibuſdam opuſculis.

Qui in variis Codicibus MSS. Arabicis occurrit Joſephi Gorionidis liber, interpolatam exhibet Maccabaicorum verſionem, qualis occurrit in Polyglottis Londinenſibus, ut notatum jam à multis viris doctis eſt, Bartholomæo Herbeloto, Bibliothecæ Orientalis p. 863. Jo. Gagnerio præf. ad Gorionidem, Caſimiro Oudin. T. 2. commentar. de ſcriptoribus Eccleſ. p. 1058. Euſebio Renaudoto de Patriarchis Alexandrinis p. 348. & Antonio Vandale libro de Ariſtea p. 136.

Anglica verſio Gorionidis lucem vidit Londini 1701. *the wonderfull and moſt deplorable hiſtory of the wars and latter times of the Jews by Joſephus ben Gorion.* Illa vero Petri Morwini ſive Morningi interpretatio Joanni Baleo memorata, non Gorionidis eſt ſed Joſephi Græci librorum de bello Judaico.

Gallice prodiit verſio epitomes Gorionidis, quam Latine A. 1550. 8. vulgavit *David Kyberus*, Argentoratenſis peſte extinctus in patria A. 1553. menſe Januario cum nondum annum duodetrigeſimum ætatis ſuperaſſet. Gallica quam dixi verſio auctorem habet *Franciſcum Belleforeſtum*, & antiquis quibuſdam Joſephi Græci Gallicis verſionibus adjuncta legitur.

Germanica verſio *Michaëlis Adami*, Judæi ad Chriſtum converſi prodiit Conſtantiæ 1545. & Tiguri 1546. litteris Hebraicis.

Alia interpretatio litteris itidem Hebraicis excuſa Pragæ, 4. ſine anni nota, tum Amſtelodami 1661. cum commentario.

Georgii autem *Wolfii*, Paſtoris Grimmenſis verſio, charactere etiam Germanico expreſſa Urſellis 1557. 4. Francof. 1613. 8. tantummodo compendium Gorionidis exhibet, quod à Munſtero & Lepuſculo editum retuli.

De verſione Hebraica Joſephi, quam in Bibl. Vaticana MStam haberi teſtatus eſt Baronius, non repetam quæ dixi §. V. nota b. Quod vero in Siphte Jeſchinim R. Schtai ben Joſeph p. 66. legas Flavii Joſephi Antiquitates, bellumque Judaicum Hebraice converſa extare, ſed tantum MSta: hoc in Actis Eruditorum Lipſienſibus Anni 1690. p. 302. non alio argumento niti creditur, quam quod R. Azarias in Meor Enajim, Joſephi teſtimoniis plus ſimplici vice eſt uſus, qui tamen ut Latinæ linguæ non imperitus fuit, Latinam Joſephi verſionem evolvere potuit.

XVII. *Alii Joſephi qui Græce ſcripſerunt.*

Joſephus Alexandrinæ Eccleſiæ Archidiaconus, cujus Oratio brevis panegyrica ad Synodum CPol. in qua ſe vicarium Michaëlis Patriarchæ geſſit, habita A. C. 869. extſtat Latine T. viii. Concil. Labbei p. 1114. & T. V. Harduin. p. 887.

Joſephus Arimathæus ex Euangelica hiſtoria notiſſimus, ſub cujus nomine confictæ jampridem Epiſtolæ, de quibus D. Thomas Ittigius ὁ μακαρίτης in exercitatione de Patribus Apoſtolicis, Bibliothecæ Apoſtolicæ præfixa p. 24. ſeq.

Joſephus Bryennius circa A. C. 1420. clarus, de cujus ſcriptis adverſus Latinos, aliiſque multa Allatius de libris Eccleſiaſticis Græcorum p. 136. 143. 237. ſeq. 311. 339. ſeqq. & in aliis ſuis operibus. Vide utramque partem, ſive potius appendicem utramque Hiſt. litterariæ eruditiſſimi Viri Guil. Cavei, & quæ notata à me ſunt Volum. x. Bibl. Græcæ p. 525.

Joſephi Cretenſis florilegium ſive hortum ſententiarum MS. poſſidet Bibliotheca publica Auguſtæ Vindelicorum. Vide D. Antonii Reiſeri τοῦ μακαρίτου Catalogum illius Bibliothecæ p. 40.

Joſephus CPolitanus Patriarcha Latinis cedere coactus & in Florentino Concilio A. C. 1439. mortuus, d. ix. Junii. Decretum unionis cum Romana Eccleſia habetur ſeſſione xxv. p. 405. Ejus fidei Profeſſionem allegat Allatius p. 248. libri de purgatorio. Vide H. Warthoni appendicem ad laudati Cavei Hiſt. litterariæ Tomum 1. ad A. 1416. ubi ſcripta hujus Joſephi recenſentur.

Joſephus ſive Joſaphatus Cucuzelet, de quo Allatius de libris Eccleſiaſticis Græcorum p. 99. ſeq.

Joſephus Geneſius ad Conſtantinum Porphyrogenetum medio ſæculi decimi Græce ſcripſit vitas Imperatorum Byzantinorum, Leonis Armenii, Michaëlis Balbi, Theophili Michaëlis filii, Michaëlis Theophili filii & Baſilii Macedonis. Codex Græcus MS. ſervatur Lipſiæ in Bibl. Paulina, cujus editionem cum verſione eruditiſſimi viri Stephani Bergleri exſpectamus ab illuſtri viro D. Jo. Burchardo Menckenio. Alia de Geneſio hoc & de triumviris præclariſſimis Lipſienſibus editionem ejuſdem pridem molitis Joanne Andrea Boſio, Chriſtiano Wagnero & Godfrido Oleario, ſed præmatura morte abreptis citius quam conſilium iſtud poſſent exequi, memini me dicere Volum. vi. Bibl. Græcæ p. 620. ſeq.

Joſephus Græcus ſæculo xv. de quo Ambroſius Ca-

x Vide Joſephi Scaligeri elenchum trihæreſii cap. 14. & Gabrielem Groddekium τὸν μακαρίτην de ſcriptoribus anonymis Hebraicis in theatro Placciano p. 606.

y Acta Erud. T. 4. ſupplem. p. 111. Bibl. choiſie T. xxiii. p. 173. Mem. Trevoux. A. 1708. p. 538.

z In hoc compendio alia etiam adjuncta eſſe, quæ in Gorionide non exſtant, obſervat Johannes Morinus p. 513. exerc. Bibl. adde laudati Wolfii Bibliothecam Hebraïcam T. 1. p. 40. ſeq.

Camaldulenſis lib. VI. Epiſt. 26. T. 3. collectionis novæ veterum ſcriptorum Urſini Durandi & Edmundi Martene p. 184.

S. Joſephi Melodi ſive Hymnographi, qui ſæculo IX. floruit & ſub Ignatio Patriarcha CPolitano Sceuophylax fuit, Mariale è Græcis MSS. collectum Latine reddidit & notis illuſtravit Hippolytus Marraccius, Rom. 1662. 8. Joſephi Melodi vitam à Joanne Diacono magnæ Eccleſiæ, & Rhetore ſcriptam habuit Allatius, εἰς τὸν βίον τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Ἰωσὴφ τοῦ μελῳδοῦ. Duo autem Joſephi Melodi ſive hymnographi apud Græcos celebrantur; unus Theodori Studitæ frater A. C. 827. defunctus, ex Monacho Studita Arhiepiſcopus Theſſalonicenſis, cujus memoriam recolent 15. Julii. Alter defunctus A. C. 883. de quo Acta Sanctorum tertio April. T. 1. p. 266. ſeq.

Joſephus Hypomneſtici ſcriptor non videtur tam antiquus eſſe quam viris quibuſdam doctis placuit, neque ultra ſæculum à Chriſto nato decimum ejus ætas removenda ut nuper pluribus diſputavi ad idem Hypomneſticon præfatus, quod cum verſione mea & notis edidi ad calcem voluminis ſecundi Codicis pſeudepigraphi Veteris Teſt. Hamburgi 1723. 8. Ibidem notavi Lambecium qui lib. III. de Bibl. Vindob. p. 32. memorans MStam μέθοδον Ἰωσήππου ἐκ τῶν ὑπομνηστικῶν αὐτοῦ καὶ χρονικῶν συνταγμάτων, πῶς συνέστη τὸ ψαλτήριον, Flavium Joſephum intelligit, & pro ὑπομνηστικῶν jubet ὑπομνημάτων reponere.

Joſephus Methonenſis Epiſcopus ante Epiſcopatum Joannis Pluſiadeni nomine venit, atque apologia adverſus Marcum Epheſium pro Concilio Florentino, aliiſque ſcriptis clarus, de quibus dictum eſt Volumine X. Bibliothecæ Græcæ p. 424. ſeq.

Joſephus Metropolita Gani in Thracia, Epiſtola qua Joannem Calecam Patriarcham CPol. accuſat apud Annam Imperatricem A. C. 1346. habetur MSta in Bibliotheca Vindobonenſi.

Joſephum Monachum & Minimum in laudatione S. Bartholomæi Apoſtoli laudat Allatius de Synodo Photiana p. 541. Incipit: ὁ τῆς παρούσης συγκεκλήκασι σύλλογον τῆς Χαρμοσύνης ταύτης.

Joſephus Oeconomus qui inceſtas Conſtantini ac Theodoræ nuptias benedixit.

Ex Joſepho Philagrio de controverſiis inter Græcos quibus ipſe favet & Latinos afferuntur nonnulla ab Allatio lib. de purgatorio p. 213. 714. 792. ſeq.

Joſephus Pluſiadenus. Vide ſupra, in Methonenſi.

Joſephi Rhacendytæ Epitome Rhetorices MSta exſtat in Bibl. Vindobonenſi. De hoc Rhacendyta Volum. XII. Bibl. Græcæ p. 637.

Joſephus Studita Theodori frater, Theſſalonicenſis deinde Archiep. defunctus A. C. 827. ut ſupra in Melodo dixi. Ad hunc plures Theodori fratris Epiſtolæ. Quod imaginum cauſſa exilium obiiſſet, Confeſſor dictus. Ejus Oratio in exaltationem Crucis, apud Jac. Gretſerum T. 2. de Cruce p. 1200. & Latine in Bibliotheca Concionatoria Combefiſiana, & T. IX. Bibl. Patrum Colonienſi & T. XIV. edit. Lugd. p. 901. Epiſtola ad Simeonem Monachum Latine apud Baronium ad A. C. 808. num. 18. Græce & Lat. inter Theodori Studitæ Epiſtolas lib. I. 23. Tom. quinto operum Jac. Sirmondi p. 274. Hujus Joſephi in B. Lazarum & in feſtum Palmarum ſermones MSS. habuit Leo Allatius.

Joſephus Tenedius, JCtus cujus πρόχειρον βασιλικῶν κατὰ στοιχεῖον MS. habuit Antonius Auguſtinus.

Joſephus Tiberienſis, ex Judæo Chriſtianus, laudatus S. Epiphanio hæreſi XXX. num. 4. ſeq. qui ab eo exceptum ſe teſtatur. Hunc Iſaacus Voſſius exiſtimavit eſſe autorem hypomneſtici, ſed junior eſt multis ſæculis.

Denique in Joannis Nicæni Epiſtola de feſto die Natali apud Franciſc. Combefiſium in Hiſtoria Monothelitarum p. 302. memoratur Julius Romanus Epiſcopus reperiſſe σύγγραμμά τι Ἰωσήππου τοῦ χρονογράφου συγγραφὲν παρ᾽ αὐτοῦ, in quo ſcriptum fuerit, quod menſe ſeptimo in ſolemnitate Tabernaculorum ac die expiationis apparuerit Dei Angelus, Sacerdoſque mutus manſerit, uſquedum Eliſabeth ejus uxor in ſenectute fœtum concepit.

Omitto Joſephi Antiocheni librum commentitium de perfecta militia primitivæ Eccleſiæ, de quo Dan. Papebrochius tractatu præliminari ad T. 3. Act. Sanctorum Maji p. VII. ſeq.

XVIII. *Scriptores quidam veteres deperditi de rebus Judæorum.*

Alexander Polyhiſtor ἐν τῇ περὶ Ἰουδαίων συντάξει. Euſeb. IX. 17. præparat. Euangelicæ. Eadem eſt ἡ Ἀλεξάνδρου τοῦ πολυΐστορος γραφὴ p. 426. ubi mirot eruditum Interpretem qui vertit: *Atque hæc omnia ex Alexandri Polyhiſtoris annalibus.* Vide & p. 454.

Antonius Julianus. Minucius Felix c. 36. *Scripta eorum relege, vel ſi Romanis magis gaudes, ut tranſeamus veteres, Flavii Joſephi vel Antonii Juliani de Judæis require.*

Apion Pliſtonices adverſus quem Flav. Joſephus ſcripſit. De eo ſupra §. VI.

Apollonius Molo, eidem Joſepho memoratus, & Euſebio IX. 19. præparat. ubi male excuſum Μόλων. ſed legendum: ὁ τὴν συσκευὴν τὴν κατὰ Ἰουδαίων γράψας Μόλων, Apollonius enim Molo intelligitur, quod mireris erudito interpreti non ſuboluiſſe.

Ariſtæus ἐν τῷ περὶ Ἰουδαίων Euſeb. IX. 25. præparat. Idem cujus βιβλίον περὶ τῆς ἑρμηνείας τοῦ τῶν Ἰουδαίων νόμου laudat c. 38. intelligitque librum *Ariſtea* de LXX. Interpretibus quem etiamnum habemus & cujus ſumma capita refert Joſephus XII. 2. Ariſtæum vocat præter Joſephum etiam Epiphanius T. 2. p. 166. & Euſebius VIII 2. & 9.

Ariſtobulus Judæus in ſcriptis ad Ptolemæum Philometorem laudatis ab eodem Euſebio, & ante eum à Clemente Alex.

Artabanus ἐν τοῖς Ἰουδαϊκοῖς. Euſeb. IX. 18. præparat. & 23. & 27.

Clearchus Peripateticus ex cujus libro primo de ſomno nonnulla de Judæo quodam ex Ariſtotelis ore prodita refert Joſephus priore contra Apionem libro. Hujus Clearchi γνησιότητα ſine ratione vocari in dubium à quibuſdam viris doctis, diſputat illuſtris Huetius Epiſtola ad Grævium quam Jo. Marius Marca Tilladetus cum aliis ejus diſſertationibus edidit T. 2. p. 249. ſeq.

Cleodemus Malchus Propheta ἱστορῶν τὰ τῶν Ἰουδαίων ab eodem Joſepho laudatur lib. I. Antiquitatum c. 16. ex fide Alexandri Polyhiſtoris.

Damocritus περὶ Ἰουδαίων. Suid. in Δαμόκριτος & Ἰούδας.

Demetrius Phalereus, vide Euſebii præparat. p. 422. 439. 445.

Eupolemus ἐν τῷ περὶ τῆς ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ βασιλέων. Clemens Alex. p. 338. ſeq. & 343. Cyrillus Alex. VII. in Julian. p. 231. ἐν ἑνὶ περὶ τῆς Ἠλίου προφητείας. Euſeb. IX. 30. præparat.

Ezechiel ὁ τῶν Ἰουδαϊκῶν τραγῳδιῶν ποιητής, cujus loca ſervata à Clemente Alex. & Euſebio. Dixi de eo lib. 2. Bibl. Græcæ cap. 19.

Hecatæus Mileſius. Καὶ βιβλίον ἔγραψε περὶ ἡμῶν, inquit Joſephus Judæus lib. I. contra Apion. p. 1050. Meminit & Diodorus Siculus apud Photium Cod. 244. p. 621. Apud Freculfum autem Hecatæi nomen in Agathæi corruptum in loco quem adſcribam quoniam plura ſcriptorum nomina ex Joſepho repetita & in his corrupta quædam continet lib. I. Chronic. cap. 26. *Teſtes iſti omnes qui Antiquitatem apud Græcos & Barbaros conſcribere maluerint. Nam & Manethon qui deſcriptionem fecit Ægyptiorum, & Beroſus qui Chaldaica deſloravit, & Mochus & Aë-*

ſtius (*leg.* Heſtiæus) *ad hæc* & Hieronymus *Ægyptius qui Phœnicia diſpoſuit, concordat cum eis dictis:* Heſiodus *quos* & Agathæus (*leg.* Hecatæus) & Hellanicus & Acuſilaus & *inter hos* Ephorus & Nicolaus *in hiſtoriis ſuis mentionem faciunt antiquorum annis mille viventium.*

Juſtus Tiberienſis, Piſti nobilis filius, gente ac religione Judæus, Fl. Joſephi æqualis ſcripſit περὶ Ἰουδαίων βασιλέων τῶν ἐν τοῖς στέμμασιν à Moyſe uſque ad Agrippam Regem ultimum. Laërt. II. 41. & Phot. Cod. XXXIII. qui Chronicon appellat, Suidas in Ἰοῦστος, Ἰουδαϊκὴν ἱστορίαν. Allegatur etiam in limine commentarii in Hexaëmeron qui fertur ſub nomine Euſtathii Antiocheni. Etiam ſeparatim, ut videtur ſcripſit de bello Judaico. Hieron. de ſcriptor. Eccleſ. cap. 14. Steph. in Τιβεριάς & Joſephus in vita ſua p. 1000. ubi ait hunc Juſtum propemodum cauſam everſæ Reip. Judaicæ cum fratre ſuo fuiſſe, neque ejus hiſtoriam mereri fidem. Plura de eo Voſſius præclaro de Hiſtoricis Græcis opere lib. 2. cap. 8.

Apollonius Molo. ſupra in Apollonio.

Nicarchus Ammonii, ὁ τοῦ Ἀμμωνίου ἐν τῷ περὶ Ἰουδαίων. Bibl. Coisliniana celeberr. Montfauconi p. 604.

Philo Poëta ἐν τῷ πρώτῳ περὶ τὰ Ἱεροσόλυμα. Euſeb. IX. 20. præparat. Liber decimus quartus ejuſdem operis allegatur c. 24. Ex eodem opere proferuntur nonnulla c. 37. & apud Clementem Alex.

Herennius Philo libro περὶ Ἰουδαίων, quem octo libris Φοινικικῶν ſubjunxit. Vide Euſebii præparat. Euangel. p. 31. & 40. Suidam in Ἑρέννιος.

Teucri Cyziceni hiſtoriæ Judaicæ libris VI. quos memorat Suidas.

Theodotus Phœnicius poëta ἐν τῷ περὶ Ἰουδαίων. Euſeb. IX. 22. præparat. Dixi de hoc lib. 1. Bibl. Græcæ cap. 19.

XIX. Index Scriptorum à Joſepho allegatorum *accuratus & ad præſentem accommodatus editionem* inferius ſuo loco exhibebitur.

AD

AD CLARISSIMUM AC ILLUSTRISSIMUM
DIEGUM HURTADUM MENDOZAM,
APUD AMPLISS. SENATUM VENETUM, LEGATUM CÆSARIUM,
ARNOLDI PERAXYLI ARLENII
IN
FLAVII JOSEPHI OPERA,
ET HISTORIÆ UTILITATEM,
†P R Æ F A T I O.

AD omne factum præclarum & illuſtre vel ſuſcipiendum vel perficiendum DIEGE Mendoza vir clariſſime, tria potiſſimum adhibenda non ignoras: voluntatem, facultatem, & diligens exequendi ſtudium: quorum unum ex ingenii quadam vi naſcitur, in altero non parum ſibi fortuna vendicat, tertium etſi cum voluntate magnam habeat cònjunctionem, à judicio tamen bona ex parte pendet. Ut enim ſunt multi, qui egregiam voluntatem afferre poſſint, ſed opibus ad rem tam eximiam deſtituantur: ita non deſunt qui cum rerum copia divitiiſque circunfluant, ea magis appetant, quæ vel vulgus admiretur, vel à vitioſis naturis paſſim celebrentur. Et cum in tertio hoc hominum genere nonnunquam videre liceat utrunque, ut velint & poſſint, plerique tamen illorum animo parum ſunt celſo & erecto, maluntque otium vel citra dignitatem amplecti, quàm quò publica vocant commoda majore aliquo ſtudio conniti, ac cum labore gloriam ſibi parare. Quod cum ita ſit, omnibus certè laudibus cumulatiſſimi ac perbeati haberi debent, in quibus hæc ſimul conjuncta elucent, è quorum numero tu facile principem locum tenes: quippe qui ab ineunte ætate ea tibi comparare volueris, quorum præſidio talia tantaque ornamenta aſſequi poſſis: & in diſciplina exquiſitarum literarum percipienda virtuteque colenda omnem operam & ſtudium ponendum ac animum doctrina informandum cenſuiſti: ex quibus & rerum bonarum voluntatem excitari, & verarum intelligentiam naſci facile perſpexiſti: nihilque in rerum natura exiſtere quod ita mores erudiret, ac aditum ad ſummam nominis claritatem conſectandam patefaceret, viamque quaſi muniret, ut literarum ſtudia: nihil denique tam in omnes partes fuſas utilitates habere, quàm humanitatem atque doctrinam. Quibus tamen comparatis jam acquieſcendum non eſſe, nobis oſtendiſti, ſed planè declaraſti velle te non ſolum ſapientiæ, morumque laudem, maximo ſtudio, labore atque doctrina conſequi, longinquas terras luſtrare, & eximiam ad recta vitæ inſtituta progreſſionem facere, ſed eas etiam vias perſequi ac indagare, quibus & noſtri homines ad maximarum rerum ſcientiam ſe perventuros ſperarent, & lætos uberesque fructus ad genus humanum redundaturos cognoſcerent, dum labores infinitos ac ſumptus maximos in exquiſitiſſimos inventuque rariſſimos codices inſumeres: quos tum in Italia tum in Græcia defoſſos quaſi theſauros aliquos eruendos, ac in tuam pulcherrimam bibliothecam deferendos curaſti: quam tot tantiſque pretioſiſſimis monumentis inſtructam atque ornatam, cum omnibus etiam ſtudioſis piiſque hominibus cupis habere communem: utque latius ſeſe vel fructus vel utilitas explicaret, propagareturque ad quamplurimos, eam ipſam mihi non ſolum utendam, verum etiam excutiendam & perſcrutandam conceſſiſti ea lege, ut quicquid publici commodi adipiſcendi cauſa impreſſioni ſubjiciendum exiſtimarem, id communi utilitati offerendum curarem: qua quidem in re, ne in publicis augendis commodis grati animi benevolentiam mihi defuiſſe jure quis objicere poſſit, neve tam propenſam animi tui benignitatem beneficamque gratificandi voluntatem illuſtri gratia non excepiſſe viderer, operæpretium me facturum exiſtimavi, ſi ex egregia illa tua bibliotheca, quam multis & iis quidem inſignibus in omni diſciplinarum genere ſcriptoribus habes inſtructiſſimam, alios quidem aliâs, nunc FLAVIUM JOSEPHUM clariſſimum & præſtantiſſimum hiſtoricum quaſi floſculum ex amœniſſimo quodam horto delibarem. Hic unus liber mihi viſus eſt qui omnium ætatum hominibus omnium maxime conveniat: complectitur enim inſignium ac memorabilium rerum hiſtoriam, cujus cognitio ſi unquam aliàs, hoc noſtro ſanè ſeculo valde neceſſaria videri debet: atque haud ſcio an ullum ſcriptorum genus præclarius de rebus humanis mereatur, quam qui vel ſummorum principum, vel excellentium populorum, vel illuſtrium virorum res geſtas hiſtoriarum monumentis commendarunt. Quid quæſo aliud ſibi voluerunt quam poſteritatem docere, dum ſub aſpectum noſtrum ſubjicerent vitam, mores, facta, negotiorum perſonarumque varietatem, vacillantis fortunæ exempla, conſilia admirabilia, & conſiliorum inopinatos eventus: in quæ tanquam ſpeculum humanæ vitæ intueri nos volunt, unde ea capere documenta poſſimus, per quæ tum publicis tum privatis rationibus conſuleretur. Viderunt enim prudentiſſimi viri magnam hinc rationem ad omnem vitæ partem manare: neque ullam perfectam

† Præfigitur Editioni Baſileenſi Græcæ, Anni MDXLIV.

ctam in publicis privatiſque rebus verſari ſapientiam quæ hujus literis formata non eſſet. Unde etiam factum arbitror ut philoſophia ipſa, quoties vel de moribus vel de domeſticarum publicarumque rerum adminiſtratione agendum eſſet, ab hiſtoriæ perenni fonte multiplicem exemplorum copiam varietatemque hauriret atque deduceret. quod cum ab aliis multis crebro factitatum, tum in primis ab uno Ariſtotele frequentiſſime uſurpatum, illi ipſi quos fortuna nobis reliquos fecit, indicant libri. Nec id certè mirum videri debet, præſertim cum valentiſſimum docendi genus eſſe per exempla, nemo non fateatur atque concedat. Quid præterea vel jocundius vel commodius vel etiam fructuoſius, quam otio nos abundantes, domique conſidentes, in lectione hiſtoriarum quaſi aliquo frequentiſſimo orbis terrarum theatro verſari, ubi nullo noſtro periculo, aliorum periculis cautos prudenteſque fieri licet: tum etiam exempla ſummorum virorum & maximarum rerum habere propoſita, quibus in omnes partes, uſus vitæ confirmari poſſit: graviſſimorum præterea hominum conſiliis ac eorundem eventibus intereſſe. Denique ſi ſapientiam, ut recte voluit Afranius Comicus, uſus quidem genuit, mater autem peperit memoria, quinam tandem ſapientiores vel dici vel exiſtimari debent, quàm qui multorum ſeculorum & nationum, non unius tantum ætatis vel civitatis facta, mores, animo & memoria complexi ſunt, quique maximorum imperiorum non ſolum principia & rerum publicarum veluti ſeminaria, ſed progreſſiones etiam & exitus extremaque viderunt, ac malorum tam privatorum quàm publicorum cauſas cognoverunt, habueruntque in omni re magna & ardua jam ante ſe periclitatos ac in vario diſcrimine verſatos, quos intuerentur & quorum exemplo jam edocti de inſtantibus, quemadmodum de Themiſtocle ajebat Thucydides, veriſſime judicare, & de futuris callidiſſime conjicere poſſint. Ac ne plura, quæ ſunt penè innumerabilia, conſectari, aut longius in re manifeſta immorari videar, unus certe Cicero ſatis idoneus ac gravis teſtis eſſe poterat, qui brevibus quibuſdam deſcriptionibus tam uberem laudandæ hiſtoriæ ſegetem ac ſylvam nobis ſuppeditavit, ut nihil præterea cujuſquam neque ingenio neque induſtria ad illius preconium addi poſſit. Siquidem hanc ipſam vocat TESTEM TEMPORUM, cujus nimirum beneficio rerum geſtarum & memoriæ veteris ordinem cognoſcimus. Et ne quis tam fabuloſas narrationes quàm res vere geſtas hujus nomenclatura comprehendi exiſtimet, eandem appellat LUCEM VERITATIS. & VITAM præterea MEMORIÆ. Nam hac ſtante ſimul & virorum illuſtrium & rerum inſignium memoria ſervatur. Tum etiam MAGISTRAM VITÆ nullam aliam ob cauſam, quàm quòd in medio proponit vel cauſas ſapientiæ & temeritatis, vel caſus varios, ut quid vel expetendum vel fugiendum, in promptu habeamus. NUNTIAM denique VETUSTATIS, quæ de rebus vetuſtis ac à noſtra ætate amotis nos edoceat. Pulchrum enim eſt, inquit idem, ſcire quid antè quam natus ſis acciderit, ne ſemper videamur eſſe pueri. Cum tot igitur tantiſque beneficiis ac tam prolixè cumulateque genus humanum devinciat ac demereatur hiſtoria, quis non jure illos admirabitur, maximiſque laudibus extollendos putabit, à quibus talia tantaque acceperimus dona. Ne tamen omnes qui vel res quaſlibet narrant, vel in rerum veterum monumentis tradendis eatenus ſolliciti ſunt ut audientium aures voluptate demulceant, ſtatim pro hiſtoricis haberemus, exiſtimavi rem me facturum ab inſtituto noſtro minime alienam, ſi brevi comprehenderem quid idem Cicero in hoc ſcriptorum genere vel deſideret vel ſpectandum laudandumque putet, ut hoc tam gravi nomine digni haberi, & perſonam quam profitentur tueri ac ſuſtinere poſſint, paucîſque ſimul oſtenderem hunc noſtrum Joſephum, quem legendum proponimus, omnia boni hiſtorici munia diligenter exequi potuiſſe, ac etiam expleviſſe. Primam itaque legem hiſtoriæ ſtatuit, NE QUID FALSI DICERE AUDEAT. Hanc legem jam antea Thucydidem ſanxiſſe noverat Joſephus, quippe qui probe ſibi conſcius nullius vel judicium recuſat vel cenſuram reformidat, præſertim cum quæ toto bello Judaico geſta ſint, in viva multorum hominum adhuc memoria inſederint, haberetque inter alios multos conteſtatæ fidei viros Titum etiam imperatorem & Agrippam regem teſtes locupletiſſimos, qui vel obſignatis tabellis non ſolum laudatæ ſcriptionis præconium eidem tributum, ſed etiam ſervatæ veritatis grave teſtimonium impertitum voluerunt. Proxima ab hac lex eſt NE QUID VERI NON AUDEAT. Libertatem ſuam conſtanter ſumma cum fide in his libris Joſephus nobis probavit. Nihil hic metu vel imperatoris vel regis aut tyranni, aut alicujus denique potentis ſuppreſſum eſt, nihil ſervile deprehenſum, ut hac etiam in parte ſcribendi rectum officium ab omni ſuſpicione facile vindicet. Tertiam addit: NE QUA SUSPITIO GRATIÆ SIT IN SCRIBENDO, NE QUA SIMULTATIS. Hujus etiam legis hic noſter ſi quiſquam alius obſervantiſſimus ſemper extitit, qui nec aſſentationibus aut ſtudio quaſi obnoxius, nec obtrectationi quaſi offenſus, ſed fidei ſerviſſe atque incorruptæ veritati exiſtimetur, quique maxima ſemper uſus libertate, ſuique planè juris homo, modo adverſæ factionis gentem laudat, modo ſuam temeritatis & pertinaciæ damnat: Quæ ſanè ejuſmodi ſunt ut oſtendant virum hunc maluiſſe Thucydidis conſilio rem perpetuo duraturam conficere, quam gratiam brevem mereri: & ſolidum poſteritatis judicium expectare quam inanes præſentium rumores captare. Percenſentur & alia multa quæ hiſtoriam exornant, aut ſaltem commendant. Verum hæc, qualia ſint ut modum epiſtolæ ſtatuamus, non erunt mihi ſigillatim expendenda, ſed breviter perſtringenda. Totam igitur exædificationem dicit idem Tullius in rebus & verbis poſitam, rerum vero rationem, tum ordine temporum, tum regionum deſcriptione metiendam. Et quoniam in rebus magnis memoriaque dignis conſilia primum, deinde acta, poſtea eventus expectantur, hujuſce rationis proprium eſſe contendit, ut de conſiliis ſignificetur quid ſcriptor probet, & in rebus geſtis declaretur non ſolum quid actum aut dictum ſit, ſed etiam quomodo: & cum de eventu dicatur, ut cauſæ explicentur omnes vel caſus vel ſapientiæ vel temeritatis: hominumque ipſorum non ſolum res geſtæ, ſed etiam qui fama ac nomine excellant, de cujuſque vita atque natura. Magna ſunt quæ de rebus ipſis hactenus retulimus, ſed diligenti lectori non erit difficile adnotare harum omnium virtutum ſigna in hiſce libris expreſſa, nedum adumbrata. Verborum autem ratio, inquit, & orationis genus fuſum atque tractum, & cum lenitate quadam profluens, ſine iſta judiciali aſperitate, & ſine ſententiarum forenſium aculeis proſequendum eſt. Nec hic quidem aliquid adfertur quod Joſephus diligentiſſime non expleverit: Quantus enim fuerit in dicendi facultate, quantumque adferre potuerit ad orationis ſplendorem, id non ſolum multorum Latinorum, & in primis Hieronymi Stridonenſis viri graviſſimi ſanctiſſimique, ſed ipſorum etiam Græcorum, quos optime judicare poſſe arbitramur, teſtimoniis confirmari poteſt. Ac ut jam nihil de Euſebio Cæſarienſi divinarum humanarumque literarum interprete peritiſſimo ac fideliſſimo, nihil de Hermia Sozomeno Salaminio hiſtorico præſtantiſſimo ac diſertiſſimo, ni-

nihil item de aliis, à quibus eloquentiæ laude decoratus eſt, dicam: unus certe Photius Patriarcha Byzantinus digniſſimus qui ad hujuſcemodi ſcripta accedens vel cenſoris partes ſuſcipiat, vel arbitri honorarii officio fungatur: hic in pulcherrimis illis commentariis in quos retulit quicquid ex libris à ſe lectis excerpi poterat memoria dignum & ſcitu præclarum (opus enim hoc tum hiſtoriarum utilitate, tum varietate rerum pulcherrimarum abſolutiſſimum tua etiam habet bibliotheca) dicit hiſtoriam hujus clariſſimi ſcriptoris omnes elegantiæ flores, omnia eloquentiæ lumina habere, & mira orationis claritate ſplendeſcere, rerum copia & ſententiarum varietate abundare: in qua omnia ornate narrantur, & regiones aut pugnæ admirabiliter deſcribuntur, & conciones hortationeſque prudenter & graviſſime interponuntur. Nec his inferiora quæ Theodorus Metochita γνωμικαῖς σημειώσεσι in medium adducit. Quæ declarant auctorem non levi quapiam de cauſa, ſed ob eximiam doctrinam & ſingularem eloquentiam & inſignem nobilitatis ac virtutis commendationem promeruiſſe, ut Romæ non ſolum libri publicæ traderentur bibliothecæ, ſed etiam illi ſtatua poneretur. At jam hic locus fortaſſe poſtulare videbatur, ut hujus nobiliſſimi ſcriptoris vitam totam paucis proponerem, à quibus ſcilicet genus duceret, quam liberaliter inſtitutus, & cur Phariſæorum potius quam vel Eſſenorum vel Sadducæorum (tres enim hæ tum præcipue Judæorum ſectæ) religionem atque inſtitutum amplexatus ſit, quantam item in adminiſtratione rerum bellicarum peritiam habuerit. Verum cum hæc auctor ipſe peculiari opere, quod nunc etiam primi in lucem protulimus inſtruxiſſet, & Photius ἀπογραφῇ τῶν ἀνεγνωσμένων αὐτῷ βιβλίων ſtrictim attigiſſet, cumque jam me longius eſſe provectum ſentirem quam propoſita ratio poſtulare videbatur, ſatis habui pro meo inſtituto ea conſectari, quæ à doctis lucubrationibus & laudabili hujus viri vel ſcriptione vel eruditione commendationem ducerent: ex quibus & temporum ordine & dignitate primum ſibi locum vendicant viginti libri Originum Judaicarum, ita enim malo cum Catone ac Cicerone, quam Antiquitatem vocare id quod Græci ἀρχαιολογίαν. quam quidem inſcriptionem mutuatus videtur à Dionyſio Halicarnaſſeo, qui totidem libris quorum undecim adhuc ſunt in manibus, Romanorum ac Urbis principia & incunabula perſecutus eſt. Orditur hiſtoriam ſuam Joſephus ab orbe condito, in omnibus ferè, niſi ubi quædam anxius ad allegoriam (ut nonnulli volunt) trahit, vel (quod magis crediderim) aliorum commentarios ſequitur, Moyſi legumlatori congruens: eamque perpetuo temporis orationiſque filo ducit ad poſtremum illud bellum quod Romani cum Judæis geſſerunt: Quo tempore eidem genti præfectus erat Agrippa, magni illius Agrippæ filius, & Geſſius Florus Albini ſucceſſor, homo flagitiorum ac ſcelerum omni genere inſignis, ad Judææ procurationem vocaretur, qui annus Imperii Neronis fuit duodecimus. Hos Originum libros conſequuntur alii ſeptem, licet jam antè ab auctore conſcripti, de Bello Judaico: quos maximo ſtudio ſummaque fide elucubratos (omnibus enim propemodum non ſolum interfuit ſed etiam magna ex parte præfuit) tum Græco tum etiam patrio, hoc eſt Hebræo ſermone ediderat, exiſtimans exemplum tam memorabile ad ſuæ gentis poſteros vel maximè pertinere. Sunt item duo ejuſdem libri περὶ ἀρχαιότητος, hoc eſt de Judaicæ nationis vetuſtate, ſcripti adverſus Alexandrinum Apionem Grammaticum Judæorum ceremonias & religionem tum convellentem tum maledictis inſectantem, qui tot tantiſque priſcorum ſcriptorum teſtimoniis, rerumque admirabilium cognitione & varietate referti, oſtendunt, quantum hic vir in Græcorum diſciplinis verſatus ſit, faciuntque ut jam minus admiremur tam abſolutam in homine Judæo Græcarum literarum cognitionem: Quam laudem cum uno certè Philone ſemper habuit communem: cujus etiam diſertiſſimi viri eruditionem & elegantiam, artiſque magnitudinem tum cognoſcent literati homines, ubi octo & quadraginta diverſorum argumentorum libros ex tua bibliotheca, protulerimus. Confecit idem noſter Joſephus aliud elegantiſſimum opuſculum περὶ αὐτοκράτορος λογισμοῦ, in quo docet animum & rationem in homine debere imperium tenere ac præceſſe, appetitum obtemperare. Hoc quidem opuſculum nonnulli μακκαβαϊκὸν maluerunt appellare, qui laudes Maccabæorum & fortia pro pietate ſuſcepta certamina complectatur. Extat adhuc ejuſdem commentarius περὶ τῆς τοῦ παντὸς αἰτίας vel οὐσίας, in quo inter cætera oſtendit, Platonem in multis ſibi ipſi adverſari ac repugnare. Non defuerunt tamen qui hoc ſcriptum ad Cajum quendam Romanæ eccleſiæ presbyterum, qui iiſdem temporibus ſub Victore & Zepherino pontificibus floruit, potius referant, alio nullo ducti argumento quam quod cum Chriſti veri dei noſtri placitis proximè conveniant ac congruant ea quæ in eodem pertractantur libello. Quod ſanè illos movere non debuit, præſertim cum in octavo decimo Originum libro tam piè de Chriſto ſentiat, ut operibus & miraculis veluti obſtupeſcens, eundem virum appellare non audeat, ſed tacito potius ſuffragio ejuſdem inſtitutum, ut inquit Sozomenus, probare videatur. Huc etiam ad pleniorem confirmationem accedit, quod Photius συναριθμεῖ τῶν ἀνεγνωσμένων αὐτῷ βιβλίων quadrageſima octava, dicat φράσιν ſive dictionis elocutioniſque formam à reliquis ſcriptis nihil diſcrepare. Nos autem eundem qualemcunque propediem ut ſpero cum ſtudioſis communicabimus. In extrema vero parte ἀρχαιολογίας hic idem Joſephus indicat ſe quatuor libris complexurum Judæorum ſectas ſive diſciplinas ac totius religionis interpretationem, traditurum quoque de deo ejuſque natura, de Legibus & cauſas cur per illas aliud quidem liceat, aliud vero non liceat. Verum cum hos ſuis temporibus ſtudioſiſſimus vir Euſebius deſideret, nec Photius hac in parte vel ad curioſitatem diligens, illorum meminerit, facile adducor ut credam auctorem noſtrum, quæ tum animo conceperat ac inſtituerat, præſtare non potuiſſe. Reliquum eſt ut quos habemus in manibus, ſumma cura, ſtudio, aſſidua lectione, excolamus, ita enim futurum ut aut perditorum aut prætermiſſorum deſiderium leniamus. Quod ipſum ut commodius fieri poſſit, meliuſque tam præclaris theſauris uteremur, voluimus eos ex officina Frobeniana pulchre comptos ac affabre perpolitos exire: à qua certe nihil proficiſci ſolet quod non ſumma multiſque jam cognita diligentia ac ſingulari quadam fide commendaretur: quæ ſi unquam alias in aliis extitit, in horum maxime librorum editione enituit. Nam poſterior pars ἀρχαιολογίας ita multis mendis confuſa & incuria quadam librarii vel imperitia deformata erat, ut ad veram præſtruendam lectionem nullum laborem ſufficere experti fuiſſemus, niſi Epitomen quam ante annos aliquot Romæ mecum comportaveram adhibuiſſemus: è cujus collatione multa ſuæ dignitati reddita, nonnulla quæ prætermiſſa fuerunt reſtituta, beneficio in primis ac opera Sigiſmundi Gelenii: qui vir humanitate, & virtute & mira ingenii laude præditus, & diſciplina exquiſitarum literarum eruditiſſimus, aſſiduitate, labore ac omni diligentia perfecit ut omnia prodirent caſtigatiſſima. In bello Judaico ac reliquis minus negotii habuimus, propterea quod & noſtra exemplaria accuratius erant deſcripta, & alia inſuper nobis ſuppeditata à

præ-

præſtantiſſimis doctiſſimiſque viris, Joanne Croto ac Petro Gillio: qua in re & ſtudium ſuum nobis probaverunt, & ſummum erga literas amorem declaraverunt. Verum cum jam tempus eſſet ut nobiliſſimus Joſephus tam pulchra indutus veſte, omnique exteriore cultu ac nitore ornatus ſibi prodeundum putaret, & de domicilio quaſi conſtituendo deliberaret, optimum factu & ab ingenuo gratoque animo minime ſejunctum exiſtimavimus ſi ad eum rediret, à quo primùm tanquam manumiſſus, ac in ejus contubernio acquieſceret à quo primùm etiam à dura blattarum tinearumque ſervitute qua diutiſſime oppreſſus propemodum interierat, liberatus eſſet. Et certè cum multas ob cauſas hoſce pretioſiſſimos theſauros verius quam libros ſub tuo nomine exire voluerimus Hurtade nobiliſſime, tum hos præcipuè quos bonis ſtudioſiſque viris omnibus, à quo tam ingens beneficium accepiſſent, oſtendendum, quantumque tibi deberent demonſtrandum putaverimus: quos etiam hos ipſos ad neminem magis pertinere judicaverimus quam ad te. Unus enim omnium, quamvis multis ſemper occupationibus maximarumque rerum adminiſtratione diſtringaris, hiſce tamen literis maximè delectaris, ac in bonarum artium ſtudia, curæ cogitationiſque bonam partem transfers. Et cum omnia præclara ex Platonis ſententia difficultatem quandam conjunctam habere intellexiſſes, nullam aliam aut viam aut rationem ad diſciplinam vitæ, ad rerum gerendarum prudentiam, ad omne denique genus virtutis magis compendiariam tibi conſectandam propoſuiſti, quam elegantiſſimarum artium inſtitutionem, in qua ſemper tantam vim poſitam perſpexiſti, ut in quodcunque ingenium incidiſſet, in eodem præclariſſimos fructus excitaret: eamque ſpem cogitationum tuarum & conſiliorum nec opinio tua feſellit nec ſucceſſus. Cujus etiam rei documentum hinc capere poſſumus, qui etſi in Betica ſive Granata ultima clariſſimaque Hiſpaniæ provincia natus es, tamen propter ſummum ingenium & excellentem honeſtarum artium ſcientiam, in Italiæ luce atque adeo exterarum gentium flore cognoſceris. Videmus item admirabilem tuam virtutem non modo inſignibus majorum imaginibus commendari, aut clariſſimi parentis Inaci Mendozæ divino ingenio, ſummaque ſapientia celebrari, aut ornatiſſimorum fratrum ſingulari fortitudine adjuvari, ſed etiam optimarum diſciplinarum cognitione, & liberaliſſimis omnium artium ſtudiis illuſtrari. His namque virtutum officiis agnoſcimus avitam omnium tuorum gloriam in te clarius eniteſcere, intelligimuſque facile te poſſe illorum nomen eximiaſque laudes aut illuſtriores, aut certe ornatioribus judiciis comprobatas ad infinitam poſteritatem propagare. Quarum etiam laudum fama adductus Carolus Cæſar, quem majeſtatis cauſa nomino, te unum ex multis legit, quem Legatum ad potentiſſimos Reges & graviſſimum Venetum Senatum in maxima temporum difficultate diceret. Quod invictiſſimi Imperatoris judicium longe ampliſſimum fuit, aptumque ad declarandum excellentem tuam virtutem & perfectam ſapientiam. Huc accedit conſiliorum mira felicitas. Multa certè poſtquam perſonam iſtam ſuſtinere cœpiſti, feliciter per te adminiſtrata vidimus, multa prudenter proviſa, multa præclara animi tui monumenta nobis oſtenſa. Nihilo tamen inferiora, mea quidem ſententia, & ad commemorationem nominis tui cum omni poſteritate vel conſecrandam vel adæquandam aptiora, quam illa ſubſidia quæ ingenuis liberalibuſque diſciplinis comparaveris, ſiquidem pro tua fortuna exiſtimaſti te poſſe, pro acerrimo ingenio debere, ut curares ad omnem literarum cultum doctiſſimos quoſque ſcriptores in lucem proferendos, qui naturam rerum omnium aperirent, & ſolidæ veræque ſapientiæ diſciplinam exponerent. ad quorum etiam vel renovationem vel ſplendorem, magnam, ut jam initio dicebam, pecuniæ vim profundere voluiſti, cum tua potiſſimum opera, plurima veterum monumenta ſcriptis tradita, quæ dudum in hac infelici miſeraque Græciæ ſervitute, oppreſſa delituerunt, ex tenebris jam extracta conſpiciantur. Quare magna mihi oblata ſpes eſt fore ut tuo auxilio omnes ferè bonæ artes aut reviviſcant aut certe effloreſcant, dum pretioſiſſimos illos theſauros jam propemodum diſſipatos non ſolum colligendos tibi putares, ſed omni ſtudio tractandos atque evolvendos. In quibus ita præclare verſatus, eamque facultatem aſſecutus es, ut ſcribendo cum ipſa vetuſtate paria facere poſſis. Nec eſt quòd in hac tuarum virtutum prædicatione, apud alios vel crimen adulationis, vel aucupandæ gratiæ tuæ ſuſpitionem mihi extimeſcendam exiſtimem, cum hoc meum teſtimonium non multorum ſolum relatione collectum, ſed etiam domeſtica frequentatione & inſpectione confirmatum ſit. Teſtes erunt præterea, ut egregia quamplurima prætermittam, multo ſtudio in Ariſtotelem atque adeo univerſam philoſophiam inchoatæ paraphraſes, in quas retuliſti quicquid & veterum & recentiorum tam Græcorum quam Arabum ac Latinorum libris ſcitu dignum, cum Peripateticorum & Academicorum diſciplina conſentaneum eſſet, vel ab eadem diſcreparet: ad quas perficiendas ſi vel amicorum negotia, vel reſp. tantum otii tibi tribuerit ut extrema cum primis contexueris, opus ſine controverſia tum copia rerumque pulcherrimarum varietate, tum dicendi nitore & elegantia abſolutiſſimum mihi polliceri audebo, & cujus dignitas omnibus orationis inſignibus & præſtantiſſimi philoſophi ornamentis amplificata, luminibus obſtruet multorum noſtratium commentariorum, quos vulgus philoſophantium propterea quod per imperitiam linguæ Græcæ præſtantiores nondum viderat, hactenus celebres judicavit. Hæc ſunt ob quæ verè me prædicare poſſe confidebam, te non adumbratam, ſed expreſſam & eminentem virtutis effigiem conſectatum, & doctiſſimum eſſe, rectiſſimiſque ſtudiis præditum. Et ſi Plinius Junior recte putavit beatos, quibus deorum munere datum eſſet, aut facere ſcribenda, aut ſcribere legenda, beatiſſimos quibus utrunque: quis erit qui tibi non libenter ſummum felicitatis gradum conceſſerit? Quod enim rempubl. tam prudenter adminiſtras id habes commune cum paucis: quod literas tam feliter tractas, cum paucioribus: quod ſimul utrumque, cum pauciſſimis aut fortaſſe nullis. Sed jam, quod mihi ab initio fuerat propoſitum, reliquum eſt Diege præſtantiſſime, ut tibi non ſolum de tam ſingulari judicio gratularer, ſed etiam gratiam haberem literarum nomine, quo eas foves atque illuſtras, ac adverſus intolerandam inſcitiam & immanem barbariem defendis: adhortarer etiam quoad poſſim, tametſi opus non ſit, ut, poſteaquam in ampliſſimo ordine dignitatiſque altiſſimo gradu & arce collocatus quaſi ſignum aliquod bonis omnibus ad bene ſperandum jam ſuſtuliſti, hanc voluntatem nunquam deponas, quæ talis eſt, ut opinionem adferre poſſit ſtudioſis hominibus, fore tandem aliquando ut omnes bonæ diſciplinæ in ſuum nitorem reſtituantur: quod ſi unquam aliàs, in hac certè acerbioris temporis propagatione maximè neceſſarium videri debet. Quamobrem Chriſtum Opt. Max. rogamus, ut te pro immenſa ſua benignitate in hac florente fortuna conſervet, & dignos natura tua progreſſus det, pioſque tuos conatus confirmet.

Venetiis quarto Nonas Mart. M. D. XLIIII.

†ILLUSTRISSIMO PRINCIPI FRIDERICO V. COMITI PALATINO AD RHENUM, ELECTORALIS DIGNITATIS ET PALATINATUS HÆREDI, BAVARIÆ DUCI, &c.

DOMINO MEO CLEMENTISSIMO.

FLAVII Joſephi Helleniſtarum Judæorum cùm eruditione, tum eloquentia facilè principis hiſtorica monumenta prælo meo excuſa, Princeps Illuſtriſſime, ad T. C. humiliter adfero. Sicut enim ſcriptorum eſt quæ honeſta ſunt & ſeculis profutura literis prodere: ita & in immenſo aliorum ſuper alios accervatorum librorum cumulo typographorum intereſt laudabiles & bonæ frugis ſcriptores in lucem mittere redivivos, & adverſus Zoilos potentium patronorum tutelæ committere. multiplex verò mihi cauſa fuit cur ad T. C. noſter confugeret Joſephus: namque primùm tota operis πραγματεία de rebus eſt quæ à Principe cognoſcantur digniſſimis; ipſa nempe mundani Syſtematis divina conſtitutione, humani generis ortu & propagatione, Patriarcharum vita, Moſaica Legislatione, politia Hebraica, monarchiarum, quæ olim orbem rexerunt, imperio; & aliis, quæ quatuor millium annorum hiſtoriam implent autoris & eo nomine apud Principes gratioſi, quòd non ex infimis literatorum ſubſelliis ad hæc ſcribenda prodierit terræ filius; ſed ex regio Haſmonæorum ſanguine oriundus, & primaria ſacerdotum inter Judæos familia, cùm in adoleſcentia ad miraculum uſque in literarum ſtudio profeciſſet, juventutem rebus gerendis & bello, quod cum Romanis geſſere Judæi, internecino exercuit Galilææ præfectus, conſilio & manu æquè promptus, ætate verò provectiori otium Romæ nactus ea literis mandavit, quæ literarum cognitione & uſu didicerat, vir cæteroquin Imperatoribus Veſpaſiano, Tito, Domitiano ob præclaras animi dotes acceptiſſimus. Verùm acceſſit & alia cauſa cur Joſephum coram T. C. ſiſterem, beneficium quod Tuæ C. debeo, ob manuſcriptorum Tuæ Electoralis Bibliothecæ codicum Joſephi liberalem uſum, quem annuente primario noſtræ ætatis Philologo Jano Grutero, Bibliothecæ præfecto, impetravit ſingulari ſua humanitate nobiliſſimus & eruditiſſimus JCtus Marquardus Freherus Tuæ C. Conſiliarius. Sed quia in hoc autore excudendo longiùs proceſſeram cùm membranas conſecutus ſum, & multi aſſidua interpellatione ut quam primùm Joſephum Græcè, publici juris iterum facerem efflagitabant, quòd editionis Baſilienſis quæ ante LXVII. annos unica prodiit, nullum exemplar ſupereſſet; hortantibus ceſſi, quorundam virorum doctorum notas, & varias lectiones ejus qui manuſcripta excuſſit ſtudio collectas propediem peculiari volumine editurus. Cum itaque T. C. tuorumque beneficio ſim adjutus, C. T. patrocinio Joſephum hiſtoricum Principe non indignum jure meritoque dedico, demiſsè rogans ut quemadmodum Titus Imperat. autorem libros ſuos περὶ ἁλώσεως offerentem benignè admiſit, probavit, & Bibliothecæ ſuæ inſeri juſſit; ita Joſephum noſtrum clementi vultu T. C. accipiat; & in ſua perinſigni Bibliotheca quæ nobis calamo exarata exemplaria ſuppeditavit, ut emendatior prodiret, locum obtinere patiatur. Ipſe interim Deum Opt. Max. à quo eſt omnis antiſtatus in terris, ſupplex orabo ut det T. C. vitam prolixam, Principatum ſecurum, & quæcunque boni Principis vota ſunt.

Tuæ Celſitudinis ſervus addictiſſimus
PETRUS ROVERIANUS
Typographus.

† *Præfiguntur hæc (nihilque præterea) Editionibus* GENEVENSIBUS.

*PATRIBUS
REIPUBLICÆ LIPSIENSIS
VIRIS
MAGNIFICIS, NOBILISSIMIS, AMPLISSIMIS, CONSULTISSIMIS, PRUDENTISSIMIS,
PATRONIS SUMMIS.

EX quo jure civitatis Veſtræ gaudeo, quo me octo ab hinc annis donatum memini, poſt Dei cultum nil magis curæ mihi cordique fuit VIRI MAGNIFICI ATQVE NOBILISSIMI, PATRONI MAXIMI, quam ut libraria mea officina bono publico prodeſſem. Qua in re neque gravibus impenſis unquam, neque indefeſſis laboribus peperci. Teſtari id poterunt Euſebii Cæſarienſis volumina de præparatione & demonſtratione evangelica, Sancti Athanaſii Epiſcopi Alexandrini, Gregorii Nazianzeni, & Dionyſii Halicarnaſſenſis opera, Abarbanelis Judæi in Prophetas majores commentarius, aliique Scriptores, quos cum raritate ſua ſe commendare, & ab eruditis deſiderari intelligerem, ut novis typis impreſſi publicam lucem denuo adſpicerent, curavi, quamvis ob triſtiſſima belli tempora, & commerciorum quæ indies in pejus ruunt decrementum inter tot miſerabiles regionum & urbium ruinas, quibus & dulciſſimam patriam meam antiquam Nemetum urbem Spiram oppreſſam & pœne ſepultam expertus ſum, tantorum ſumtuum periculum facere minus oportunum videretur. Nunc in eo ſum, ut Imperatoris Juliani opera a doctiſſimo Jeſuita Dionyſio Petavio quondam Græce & Latine edita cum novis obſervationibus Viri celeberrimi Ezechielis Spanhemii, quas Literato Orbi gratiſſimas futuras haud temere confido, e bibliopolio meo propediem emittam. Et impoſterum quoque, ſi Divina Gratia permittat, optimis quibuſque libris evulgandis curas meas & facultates impendere non deſiſtam, certa ſpe animatus fore, ut Vos PATRES REIPUBLICÆ OPTIMI, PATRONI MAXIMI, quod hactenus feciſtis, hos Civis Veſtri conatus, & bonas literas juvandi ſtudium ſumma Veſtra benevolentia fovere non ceſſetis. Hanc fiduciam in me excitarunt magna illa, quæ in me ab eo tempore, quo domicilium in Urbe Veſtra fixi, contuliſtis beneficia, & ſingularis affectus, quo Magnifici Conſules WAGNERUS, BORNIUS, STEGERUS, Nobiliſſimi Proconſules, alter BORNIUS & FALCKNERUS, Conſultiſſimus Prætor PLAZIUS, nec non CARPZOVIUS, GRÆVIUS, PINCKERUS, BAUDISIUS aliique Senatorii Veſtri Ordinis Proceres, omnes doctrina & meritis incomparabiles & quovis elogio majores, tenuitatem meam proſecuti ſunt. Vos, Venerandi Juſtitiæ Sacerdotes, præſidio & patrocinio Veſtro rebus meis & fortunis nunquam defuiſtis, Vos celeberrimi literarum, quibus ad miraculum excellitis, Fautores officinam meam qualemcunque haud raro præſentia Veſtra illuſtrem reddere, & libraria mea ſupellectile cum privatas Veſtas bibliothecas, tum publicam illam locupletare dignati eſtis, quæ paucis ab hinc annis a Vobis inſtituta, & inæſtimabili lariſſimorum librorum aliorumque cimeliorum apparatu ſubinde aucta inter ſplendidiſſima Urbis hujus ornamenta jure ſuo numeratur. Et hanc ipſam bibliothecam Veſtram impræſentiarum Joſephus meus ambit, quem, ut qualecunque gratæ mentis monumentum exiſtat, Magnificis Veſtris & Nobiliſſimis Dignitatibus humillime offerre audeo. Vix ediderat ſcripta ſua Flavius Joſephus, cum ea Romani publicæ bibliothecæ honore dignati ſunt. Concedite quæſo Patroni Summi & novæ huic Joſephi editioni hunc honorem, ut in publica Veſtra Bibliotheca reponatur. Non timebit Joſephus armamentarium, cui Bibliotheca Veſtra incumbit, cum armis non minus quam literis ſtrenuus fuerit. Deus autem Inclytum Veſtrum Collegium, cum ſplendidiſſimis Familiis & tota Republica ſub Umbra SERENISSIMI AC POTENTISSIMI ELECTORIS noſtri omnibus bonorum incrementis in pace florere jubeat.

Magnificarum, Nobiliſſimarum Ampliſſimarumque
Dignitatum Veſtrarum

Cultor devotiſſimus

MAURITIUS GEORGIUS WEIDMANNUS.

* Hæc & ſequentia ex noviſſima Joſephi Editione in Germania excuſi deprompta ſunt.

THOMÆ ITTIGII
S. T. L.
AD NOVAM HANC
JOSEPHI EDITIONEM PROLEGOMENA.

Multorum curæ in Joſephum fruſtra hactenus promiſſæ & expectatæ.

CUM a pluribus annis multa excellentia ingenia novam Operum Flavii Joſephi editionem parturiverint, neſcio quo fato factum ſit, ut fœtum animo conceptum & ſæpe jam partui maturum eniti non potuerint. Omnibus enim, qui utiliſſimo huic labori manum admoverunt, vel morte, antequam abſolverent, præventis, vel ob alias cauſas a cœpto revocatis, literatus orbis diuturna exſpectatione ſuſpenſus, & novi Joſephi deſiderio pæne contabeſcens, ſpes tandem ſuas & vota per integrum ſeculum deluſa ſenſit. Annus agebatur ſuperioris ſeculi octavus & octogeſimus, cum BONAVENTURA CORNELIUS BERTRAMUS *Bertrami.* lucubrationes ſuas Franckthalenſes a loco, ubi Geneva relicta tum agebat, ſic appellatas ederet, in quibus profitebatur, (1.) ſe jam pridem in omnes Joſephi libros notas meditatum, & aliquando, ſi Deus permitteret, editurum eſſe. Verum doctiſſimo hoc Viro poſt ſexennium Lauſani, quo a Bernatum republica evocatus fuerat, mortuo, ſimul etiam promiſſæ in Joſephum notæ expirarunt. Hanc jacturam JOSEPHUS JUSTUS SCALIGER *Scaligeri.* abunde reſarturus videbatur. Vix enim admirandum illud opus, quod theſaurum temporum inſcripſit, in lucem publicam emiſerat, cum plerique eruditorum, Caſaubono teſte, (2.) non dubitarent, quin Scriptorem ſibi cognominem, a pluribus, quibus hactenus obſcuratus fuerat, mendis expurgaturus, doctiſque ſuis animadverſionibus illuſtraturus eſſet. Quos opinio ſua minime fefellit, ſiquidem Phœnix ille Criticorum, cum jampridem infinita, quæ a nemine intelligi poſſent, loca in vulgata Joſephi editione animadvertiſſet, & ſubinde nonnullis eruendis & reſtituendis ingenii ſui vires impendiſſet, de hoc etiam nobiliſſimo Scriptore, Joſepho inquam, dummodo Amicorum ope varias manuſcriptorum Codicum Lectiones nanciſci poſſet, ſe bene meriturum Carolo Labbeo per literas Nonis Februarii A.C. cIↃ IↃC VII. (3.) ſcriptas indicabat, & morti jam vicinus (4.) ad exequendum hoc propoſitum ætati ſuæ triennii ſpatium a ſupremo rerum humanarum Arbitro ſuperaddi exoptabat. Et profecto non parum lucis & ornamenti Joſephi ſcriptis conciliari potuiſſet, ſi illuſtri Scaligero, quod animo geſtiebat, perficere licuiſſet. Quod obſcurum nemini eſſe poteſt, qui ejus notas ad fragmenta ſelecta veterum Græcorum apud Joſephum & Euſebium ſervata, & ejuſdem animadverſiones ad Euſebii Chronicon legerit. Verum iſtam Joſephi editionem immatura Viri Divini mors rei literariæ invidit, ut Caſaubonus alicubi (5.) queritur, quem una cum Carolo Labbeo vetuſtiſſima Regiæ, quæ Pariſiis eſt, Bibliothecæ exemplaria ad vulgatam Joſephi editionem conferre non piguerat, ut, qui Scaligero Joſephi a librariorum corruptelis vindicandi conſilium dederat, pulcherrimos illos conatus etiam qualicunque auxilio juvaret. Poſt Scaligeri mortem parum aberat, quin ISAACUS CASAUBONUS *Caſauboni.* modo nominatus & nunquam ſine veneratione nominandus palmam in medio relictam occuparet, a quo ſane non pœnitendam Joſephi editionem ſperare poterant Muſarum ſacris operantes, cum incomparabilem ejus doctrinam jamdudum in plurimis aliis, quos ediderat, Scriptoribus Græcis pariter & Latinis ad miraculum uſque probatam cognoviſſent. Verum cum neque ætas, quæ jam provectior erat, tantæ molis oneri ferendo ſatis valida, neque loci, ubi extrema vitæ tempora ducebat, conditio peragendo huic negotio ſatis commoda videretur, ut ipſe (6.) in epiſtola proximo ante mortem ſuam anno Londini ſcripta judicavit, nihil de Joſepho certa fide promittere auſus eſt. Neque tamen defuerunt alii, qui Joſephum edendum & illuſtrandum in ſe ſuſciperent. PETRUS enim CUNÆUS in literis ad Franconem Duyckium, *Cunæi.* ſeu præfatione libri 3. de Republica Hebræorum commentarios in univerſa Flavii Joſephi Opera polliceri minime dubitavit. Quem cunctantem & moras excuſantem eloquentiſſimus Buchnerus (7.) & alii Familiares ſerio urgebant, ut ſpem de Joſepho factam quamprimum expleret, moraſque omnes rumperet, & quicquid vinculorum pulcherrimis iſtis commentationibus necteretur, prorſus abſcinderet, ne dilata abſolutiſſimi illius operis editione docti multas magnaſque res diutius ignorare cogerentur. Verum ante vivis exceſſit Cunæus, quam fidem liberaret. Idem SAMUELI PETITO *Petiti.* accidit Nemauſenſis eccleſiæ Miniſtro & Theologiæ Profeſſori, Viro nequaquam Exiguo ſed, ut Reineſii judicium noſtrum faciamus, inter Gallorum literatorum maximos numerando, (8.) quem in nova Joſephi interpretatione, notiſque ad eundem Scriptorem edendis occupatum cum fama paſſim ſpargeret, non mediocriter eo nomine gaudebant, quotquot Joſephi ſcriptis bene cupiebant. Nec deerant, qui laudabile hoc inſtitutum collatis ſuis operis egregie juvarent, in quorum numero Nicolaus Fabricius Peireſcius, qui per Lucam Holſtenium variorum locorum collationem cum tribus Codicibus Vaticanis manuſcriptis Petito impetravit. (9.) Hugo autem Grotius, qui hactenus de ea Joſephi parte, quæ legis præcepta continet, & interpretanda & notis ſuis illuſtranda cogitaverat, cum totius Joſephi editionem a Petito parari intelligeret, ſe quicquid poſſet ad eam prompte collaturum datis ad Peireſcium literis ſpopondit. (10.) Quibus promiſſis an Grotius ſteterit, ignoro. Id tantum ſcio, quod dum Petiti in Joſephum lucubrationes, quæ, ut ex Riveti ad Voſſium epiſtola (11.) liquet, maximo cum ſumtu & labore collectæ ferebantur, multi hiarent,

im-

(1.) Cap. 3. p. 59. (2.) Epiſtol. 496. edit. Græv. (3.) libr. 4. ep. 151. (4.) Conf. Patin. epiſt. 67. p. 186. edit. Pariſ. (5.) Exercit. I. ad Baron. c. 34. n. 09. (6.) Epiſt. 717.

(7.) Part. 1. epiſtol. 176. (8.) Libr. 2. Var. Lect. c. 25. (9.) Conf. Gaſſend. in vit. Peireſc. p. 195. (10.) Epiſtol. 1564. (11.) Epiſtol. 562.

imperfectas nec ad umbilicum perductas moriens reliquerit, & neque Samuel Sorberius, ad quem cognationis jure id negotii ſpectare videbatur (erat enim Petiti e ſorore nepos) neque alius quiſquam poſthumum illum Petiti fœtum in lucem hactenus produxerit, & omnis de Petiti Joſepho ſpes decollaverit. Poſt Petitum in Joſepho occupatus fuit EMERICUS BIGOTIUS, cui ne idem eveniret, quod Petito acciderat, Patinus exoptabat. (12.) Nec dubito quin etiam apud alios & egregia de Bigotio exiſtimatio, & amor boni publici ejuſmodi vota expreſſerit. Verum Bigotius telam, quam exorſus fuerat, aliis pertexendam poſtea relinquere maluit. Dicendum hic etiam foret de JOHANNE HENRICO BOECLERO, inſigni quondam Argentoratenſis Academiæ ornamento, & Præceptore meo æternum venerando, ſi Godofredi, Spanhemii, Forſtneri, aliorumque amicorum monitis, quibus ad Joſephum Autorem ſibi perquam familiarem illuſtrandum ſolicitabatur, locum aliquem concedere voluiſſet (13.) ſed multis aliis negotiis diſtractus de toto Joſepho edendo deſperavit, & tantum priora *Ἰουδαϊκῆς ἀρχαιολογίας* capita peculiari diſſertatione illuſtravit. Progredior ergo ad CHRISTIANUM NOLDIUM, qui in præfatione hiſtoriæ ſuæ Idumææ non ſolum aliorum, qui de Joſepho emendando cogitarunt, & in his GERHARDI JOHANNIS VOSSII quoque meminit, & præterea poſt Scaligeri, Voſſii & Petiti mortem JOHANNEM COCCEJUM & CHRISTIANUM SCHOTANUM in hunc laborem ſucceſſuros ſperare jubet, ſed ſibimet etiam ipſi ad arduum hoc opus aggrediendum animos non deeſſe ſignificat. At Noldium & ſpes de Coccejo & Schotano fefellit, niſi Schotani bibliothecam hiſtoriæ ſacræ Veteris Teſtamenti ob nonnulla Joſephi loca illuſtrata referre huc velimus, & ipſe quoque orbi Literato ereptus eſt, antequam, quod pridem animo molitus fuerat, effectum dare poſſet. Omnes autem, quorum inſigne de Joſepho bene merendi ſtudium hactenus laudavimus, apparatus copia ſuperavit JOHANNES ANDREAS BOSIUS Lipſienſis, Hiſtorices in inclyta Jenenſi Academia Profeſſor celeberrimus, cui tam felici eſſe licuit, ut Auguſtiſſimo Imperatore Leopoldo clementiſſime indulgente ex bibliotheca Vindobonenſi inſignes quoſdam Joſephi codices MSS. emendandis Joſephi operibus haud parum profuturos impetraret. Qua de re peculiaris Petri Lambecii ad Sereniſſimum Auguſtum, Brunſvicenſium & Luneburgenſium Principem, qui publici boni cauſa apud Imperatorem pro Boſio interceſſerat, epiſtola Vindobonæ A. C. cIↄ Iↄc LXVI. excuſa legitur, in qua Codices illi manuſcripti ad Principem Auguſtum indeque ad Boſium tranſmiſſi breviter delineantur. Erant autem codices illi numero ſeptem, & in his quatuor Græci, tres reliqui Latini. Primus, ut a Græcis ordiamur, continebat Judaicarum antiquitatum libros 20. abbreviatos & paſſim interpolatos, & a principio mutilos, quem codicem Augerius Busbeckius Ferdinandi I. ad Solimanum Turcarum Tyrannum Legatus Conſtantinopoli ſibi comparaverat. Secundus quem itidem Busbeckius Conſtantinopoli nactus fuerat, exhibebat hiſtoriam belli Judaici verbis: *τετριμμένος ἀπαντῶν διώξει*, quæ libro 1. cap. 13. leguntur uſque ad verba: *τῷ Καίσαρος θαυμασιώτερον ὄντι τοῖς* quæ libri 7. cap. 7. extant. Tertius codex complectebatur antiquitatum Judaicarum libros 10. priores, & præmiſſos ſingulis libris capitum indices, etſi in ipſo contextu nullum diviſionis librorum in capita indicium compareret, ex quo diviſionis hujus in capita autorem non eſſe Flavium Joſephum, ſed ſingulos libros continenti ſcriptura primum cohæſiſſe Lambecius colligebat, qui primi libri indicem ab his verbis incipere docet:

Τάδε ἔνεστιν ἐν τῇ πρώτῃ τῶν Ἰωσήπου ἱστοριῶν τῆς Ἰουδαϊκῆς ἀρχαιολογίας.
Προοίμιον περὶ τῆς ὅλης πραγματείας.
α΄ ἡ τοῦ κόσμου σύστασις, καὶ ἡ διάταξις τῶν στοιχείων.
β΄ περὶ τοῦ γένους Ἀδάμου &c.

Pertinuit olim hic codex ad monaſterium quoddam urbis Conſtantinopolitanæ, quod dicitur S. Georgii in Manganis, ſeu loco, ubi *μάγγανα* h. e. machinæ bellicæ cum materiis mechanicis variiſque inſtrumentis ad urbium oppugnationes idoneis aſſervari ſolebant (14.) Deinde venit in manus Dionyſii cujuſdam Zazynthii, cujus Pater eum Conſtantinopoli ſibi acquiſiverat. Poſtea eum emtionis jure ſibi vendicavit Johannes Sambucus Maximiliani II. & Rudolphi II. Conſiliarius, a quo ad Sebaſtianum Tenckmagelium auguſtiſſimæ bibliothecæ quondam Præfectum tranſiit, poſt cujus obitum tandem in Cæſaream bibliothecam tranſlatus fuit. Quartus Codex comprehendebat Joſephi de Maccabæis librum ſub hoc titulo: *Μαρτύριον τῶν ἁγίων μακκαβαίων ἐκ τῆς Ἰωσήπου ἱστορίας.* Eadem de Græcis iſtis Joſephi Codicibus Lambecius (15.) in ſuis de bibliotheca Vindobonenſi commentariis iteravit. Quintus Codex, ut ad Latinos progrediamur, continebat Antiquitatum Judaicarum libros 20. & libros 7. de Bello Judaico ex verſione antiqua, quæ Rufino Aquilejenſis eccleſiæ Presbytero vulgo tribuitur. Sextus exhibebat librum de Maccabæis ex verſione antiqua hominis cujuſdam Chriſtiani, qui eam paſſim interpolavit. Titulus eſt hujuſmodi: Paſſio S. Machabæorum ſecundum Flavium Joſephum. Ipſe autem tractatus ſic incipit: Principium meum Philoſophico quidem Sermone, ſed Chriſtiano explicabitur ſenſu. Neceſſe eſt enim &c. De Autore verſionis nondum ſibi liquere ait Lambecius, etſi certo conſtet, quod perantiqua ſit, & ad indagandam Græci textus ſinceritatem plurimum juvare poſſit. Septimus denique Codex epitomen antiquitatum Judaicarum Flavii Joſephi complectebatur ſub hoc titulo: Incipit liber antiquitatis Flavii Joſephi Hiſtoriographi. Ipſa epitome hujuſmodi habet initium: In principio creavit Deus cœlum & terram, ſed dum terra in adſpectum non veniret, & profunditate tenebrarum celaretur, & ſpiritus Dei deſuper ferebatur, Deus fieri lumen juſſit, quo facto &c. Uſus vero præterea eſt Boſius duobus Codicibus manuſcriptis bibliothecæ noſtræ Academicæ Paulinæ uno Græco & altero Latino, nec non membranis perantiquis & emendatiſſimis Gymnaſii Portenſis, & manuſcripto Schleuſingenſi, cujus uſum illuſtri Seckendorffio Heroi de re literaria plurimiſque literatis immortaliter merito acceptum retulit. Acceſſerunt Variæ Lectiones ab Emerico Bigotio ex Regio Pariſienſi Codice & duobus Florentinis excerptæ, quas Voſſii, Heinſii, Gronovii & Grævii maximorum Belgii Luminum ope feliciter impetravit, item variæ Lectiones ex duobus manuſcriptis bibliothecæ Noribergenſis, quas Vir venerandæ memoriæ Chriſtophorus Arnoldus ipſi procuravit. Quid igitur de Joſepho ſperari non poterat, cum ad hæc aliaque ſubſidia ingenium ſuum & immenſam eruditionem & indeſeſſas vigilias afferret clariſſimus ille Polyhiſtor? Verum vitæ ſumma brevis ſpes, quas inchoaverat, longas intervertit, & Joſepho ad vitam revocando dum incubuit Vir doctiſſimus, vitam ipſe perdidit. Quo mortuo STEPHANUS LE MOYNE ſeu MONACHIUS ſu-

Bigotii. Boecleri. Noldii. Voſſii. Coccеji. Schotani. Boſii. le Moyne.

(12.) Epiſt. 67. (13.) Conf. Wagenſeil. epiſtol. ad Arnold. (14.) Conf. Cang. Conſtantinop. Chriſt. libr. 1 p. 155. & libr. 4. p. 124. (15.) Tom. VIII. p. 2. 4. 43. & 101.

ſupererat, qui edendi Joſephi curam in ſe ſuſcipe- ret. Pridem id Vir clariſſimus jam animo ſuo agi- taverat, Boſioque per literas ſignificaverat (16.) Incitabant etſi currentem Samuel Bochartus & a- lii, optimeque de eventu paſſim ominabantur eru- diti. Audiamus nobiliſſimum Wagenſeilium, qui in præfatione ad ignea Satanæ tela (17.) cum in cauſam inquiſiviſſet, cur Joſephus eximius & uti- liſſimus ſcriptor tamdiu deſertus jacuerit, nec com- mentatorem invenerit, etſi publica vota id ſæpe flagitarent, & interim alii minoris momenti libri annotationibus, obſervationibus, caſtigationibus & commentariis onerarentur, ejus rei hanc cauſam eſ- ſe dicit, quod qui in Joſepho exponendo pericu- lum fecerunt, ad ejus ſcripta explicanda animum Græcorum Latinorumque Scriptorum lectione ſubactum non ſufficere, ſed alia inſuper præſidia & imprimis non mediocrem Talmudicarum Pandecta- rum cognitionem afferri oportere deprehenderint, qualia præſidia cum Petito non defuerint, ejus in Joſephum commentarios, ſi extarent, ſe in pre- cio habiturum aſſerit, & tandem iſta ſubjicit: Nunc ſpes & exſpectationes noſtræ in Stephanum le Moyne converſæ ſunt, quem nihil doctrinæ pro- fundioris latet, quique iis adminiculis, quibus ad Joſephum emaculandum, illuſtrandumque opus eſt, abundat, proindeque huic operi pridem feliciter manum admovit. Quanta autem fuerit in Mona- chio Joſephi edendi cupiditas, ipſe in Prolegome- nis ſuis ad Varia Sacra ſatis indicat, ubi refert, quod, cum ex Rotomagenſi eccleſia ad Lugdunenſem A- cademiam vocatus fuiſſet, plenus Joſepho in Bel- gium venerit, & ſucceſſus non pœnitendos ſpera- verit, nec infauſtis ominibus operis ab aliis toties fruſtra tentati deterritus fuerit. Meliora ipſi au- gurabantur explorati lacerti, & humeri pondus fer- re non recuſantes, & codicum Florentinorum, Pa- riſienſium, Londinenſium, Oxonienſium & viro- rum doctorum variis lectionibus & emendationibus munitæ inſtructæque vires oneri graviſſimo non im- pares videbantur. Recurrebat, ut ipſe loquitur, ſingulis diebus Joſephi memoria, magna ſemper oculis obverſabatur imago, vota, conſilia, pro- miſſa identidem officium repræſentabant, animus impatiens labores peroptabat, & ad carceres ſtans illoſque mordens mapparium ac mappam anhela- bat, & admitti, pergere, ſtadium licet longum & difficile decurrere & ſuperare geſtiebat. Verum, dum ſic totus in Joſephum intentus eſſet, rumor de Joſepho in Anglia edendo aures ejus perculit, quem etſi ut falſum contemneret, cum paulo ante in Anglia verſatus nihil plane de Joſepho typis im- primendo inaudiviſſet, poſtea tamen & frequenti- bus amicorum literis, & ipſo ſpecimine Anglica- næ editionis oculis oblato certior ea de re factus, amores ſuos, quos tanto ardore deperibat, e me- dio ſinu raptos, ut ingenue fatetur, haud levius doluit, quam ſi coſtam a latere avulſam ſentiret. Quid faceret? Non invidendum videbatur Joſepho, quod e theatro Sheldoniano cum magno ſplendo- ris augmento emittendus eſſet. Animum igitur ad alia abduxit, Joſepho tantiſper ſepoſito, donec poſt Anglicanam editionem, ſi non uberrimæ meſ- ſi, ſaltem non ignobili ſpicilegio locus relinquere- tur. Quod ſi Monachio adhuc vita ſupereſſet, non dubium eſt, quin ad priſtina de Joſepho edendo conſilia rediturus eſſet, ſiquidem Anglicanæ edi- tionis fama, qua perturbatus Joſephi curam abje- cit, in nihilum abiit. Nondum mihi prima illius Anglicanæ editionis a Viro celeberrimi nominis E-

Bernardi. DUARDO BERNARDO procuratæ folia videre con- tigit. Quantum vero ex Amicis cognoſcere licuit, id imprimis ejus inſtitutum fuit, ut ex multis ma- nuſcriptis codicibus varias lectiones textus Græci, & antiquæ verſionis colligeret, & nonnunquam animadverſiones ſatis prolixas adderet, in quibus ex manuſcriptis Arabicis nam pauca expoſuit. Ve- rum, uti jam dictum, hanc etiam Joſephi editio- nem neſcio quæ impedimenta remorantur, & An- glorum literæ de ea plane deſperare jubent, quam- vis & Petiti manu exarata ad Joſephum commen- taria, & quæ Boſius ad Joſephum collegerat, alia- que quæ ad exornandam hanc editionem facere poſ- ſent, magno pretio undique conquiſita & redemta fuerint.

Joſephi τὰ σωζό-μενα. Optandum utique, ut ex tot Eruditi Orbis A- tlantibus vel uni Joſephum emendatiorem, quam hactenus prodiit, & illuſtriorem edere licuiſſet. Neque tamen diutius ferendum, ut Bibliopolarum officinæ Joſephi ſcriptis plane careant, ne ſingula- re Divinæ Providentiæ beneficium negligere videa- mur, quæ Joſephi opera ad noſtram uſque ætatem ſervari voluit, abs quibus multa cognitu haud in- digna ſcientiam noſtram fugerent, & imprimis res proximis ante Chriſti adventum annis in eccleſia geſtæ denſiſſimis ignorantiæ tenebris ſepultæ jace- rent. Sunt autem iſta Joſephi ſcripta, quæ in e- ruditorum manibus verſantur, libri 7. de Bello Ju- daico, Antiquitatum Judaicarum libri 20. cum ap- pendice de vita ſua, libri duo contra Apionem, & Panegyricus in Maccabæos. Et hiſtoriam quidem

Hiſtoria Belli Judaici. Belli Judaici, quod & ipſe miſerabile vidit, & cu- jus pars magna fuit, Hebraice primum ſcripſit, quæ editio temporum injuria intercidit. Poſtea eandem Græco ſermone complexus eſt. Tanta au- tem operis hujus fiducia ipſi fuit, ut illud Impera- toribus Veſpaſiano & Tito, quorum auſpiciis bel- lum illud conſummatum fuit, offerre non dubita- verit. Nec ingratum Imperatoribus munus illud fuit. Certe Titus Imperator, ut ipſe Joſephus (18.) teſtatur, *οὕτως ἐκ μόνων αὐτῶν ἐβουλήθη τὴν γνῶσιν τοῖς ἀνθρώποις παραδοῦναι τῶν πράξεων, ὥστε χαράξας τῇ ἑαυτοῦ χειρὶ τὰ βιβλία δημοσιεῦσαι προσέταξεν*, quæ verba Nicephorus in hiſtoria ſua eccleſiaſtica (19.) ita reddit, ut Titum libros iſtos de bello Judaico ſua ipſius manu deſcripſiſſe dicat, idque Johanni Lango (20.) non improbabile videtur, cum Ti- tus, Suetonio teſte (21.) ſcribendi velocitate vel amanuenſes ſuos ſuperaverit, etſi alias Rufinus in verſione Euſebii hunc Joſephi locum allegantis, & alii verba illa ſic interpretati fuerint, quaſi Impe- rator libros illos tantum ſubſcriptione ſua dignatus fuerit, quam ſententiam Henricus Valeſius (22.) in ſuis ad Euſebium notis priori poſtponendam cen- ſet. Utramvis eligamus, æſtimare licet, quanti illam Joſephi lucubrationem Titus habuerit, quam propria manu vel deſcriptam vel ſubſcriptam *δημοσιεῦσαι* h. e. ut Rufinus in Euſebio ſuo interpreta- tur, publice legi voluit. Accedit honorificum Regis Agrippæ teſtimonium, qui datis ad Joſe- phum literis cum *πολὺ ἐπιμελέστερον τῶν ταῦτα συγγραψάντων ἠκριβωκέναι* judicavit. (23.) Quin etiam hos libros bibliothecæ publicæ traditos, & Autorem ob ingenii gloriam Romæ ſtatua donatum Hiero- nymus memoriæ prodidit, (24.) Euſebium, ut alias in catalogo ſcriptorum eccleſiaſticorum ſolet, hic etiam ſecutus, etſi Euſebius (25.) non ſolum ſeptem illos libros de hiſtoria belli Judaici, ſed ge- neratim *τοὺς σπουδασθέντας αὐτῷ λόγους* publico illo ho- nore mactatos aſſerat. Neque hic omittendum gra- viſſimum Iſidori Peluſiotæ judicium, qui in epi- ſtola ad Adamantium (26.) hanc Joſephi *περὶ ἁλώσεως*

(16.) Conf. Boſ. in exercit. ad perioch. Joſeph. c. 1. theſ. 10. (17.) p. 69. (18.) de vita ſua p. 1026. (19.) libr. 2. c. 18. & libr. 3. c. 11. (20.) in not. ad Nicephor. Tom. I edit. Græco Lat. p. 247. (21.) in Tito c. 3. (22.) ad Euſeb. libr. 3. hiſt. eccleſ. c. 10. (23.) Joſeph. de vit. p. 1027. (24.) Catalog. Script. eccl. c. 13. (25.) Libr. 3. hiſtor. eccl. c. 9. (26.) lib. 4. ep. 75.

σεως ἱςορίαν θρῆνον appellat, & obſervatu dignum cenſet, quod homo Hebræus & patriæ ſuæ religionis ſervantiſſimus tragicum gentis Judaicæ excidium literis conſignaverit, ne quis horrendis illis & omne exemplum ſuperantibus calamitatibus fidem derogaret. Poſt hiſtoriam belli Judaici Joſephus ἀρχαιολογίας i. e. antiquitatum, ſeu, ut alii loqui amant, originum Judaicarum libros 20. Romæ compoſuit, Dionyſium forte Halicarnaſſenſem æmulatus, qui ibidem totidem libros ἀρχαιολογίας Ῥωμαϊκῆς ſeu Antiquitatum Romanarum Græco ſermone conſcriptos ediderat. In hac archæologia Joſephus Judaicæ gentis hiſtoriam ita perſequitur, ut ab ipſa mundi creatione exorſus ad duodecimum uſque Neronis annum progrediatur. Quo tempore hoc opus elucubraverit, ipſe indicat, cum in fine libri ultimi ſe anno Domitiani decimo tertio, & ætatis ſuæ quinquageſimo ſexto ultimam his libris manum impoſuiſſe ſcribit. Memoria autem lapſus videtur Sixtus Senenſis, cum in Bibliotheca ſua ſancta (27.) hos Antiquitatum libros Hebraica primum lingua a Joſepho ſcriptos aſſerit, quod de libris περὶ ἁλώσεως ſeu de hiſtoria belli Judaici, ut ex præfatione ad illos libros colligi poteſt, non item de archæologia verum eſt. Equidem Vir quidam doctiſſimus in notulis, quas ad Græco-Latinam Joſephi editionem manu ſua adſcripſit, cum hunc Sixti Senenſis errorem notaſſet, ſtatim ſeipſum corrigit: imò, ait, ut nunc quidem exiſtimo, Joſephus etiam libros antiquitatum Hebraice primum exaraſſe videtur. Id enim manifeſte evincit locus lib. 7. c. 11. p. 249. ubi ſortitio familiarum Sacerdotalium in hodiernum uſque diem durare legitur, quod certe de illo tempore neceſſario intelligendum eſt, cum Joſephus templo nondum everſo adhuc Hieroſolymis ageret. Græcam enim editionem, poſteaquam Romam migraſſet, demum meditatus eſt. Verum cum Joſephus Hebraicæ illius editionis nuſquam meminerit, & tum demum ſe de antiquitatibus Judaicis ſcribendis cogitaſſe dicat, cum jam hiſtoriam belli Judaici contexeret, quod everſo templo factum eſt, credi vix poteſt, Joſephum Hieroſolymis & templo adhuc ſtante Antiquitates ſuas Judaicas Hebraice ſcripſiſſe, neque locus de ſortitione familiarum Sacerdotalium id evincit. Si enim in Hebraica, quæ fingitur, Antiquitatum editione Joſephus ſcripſit, ſortitionem illam in hodiernum uſque diem durare, idque neceſſario de tempore, quod conflagrationem templi anteceſſit, intelligendum eſt, cur Joſephus in Græca editione, quam templo pridem in cineres redacto elaboratam, & anno Domitiani decimo tertio, qui poſt templi conflagrationem tertius & vigeſimus fuit, abſolutam fuiſſe conſtat, verba iſta non mutavit? Atqui in ea expreſſe dicit, diviſionem 24. familiarum Sacerdotalium per ſingulas hebdomadas in liturgiæ officio ſibi ſuccedentium ἄχρι τῆς σήμερον ἡμέρας duraſſe. Nimirum per hodiernum diem non præciſe tempus, quo iſta literis tradebat, ſed ſeculum, quo vivebat, & integrum ætatis ſuæ curriculum intellexit, vel forte μερισμὸν illum familiarum Sacerdotalium etiam templo jam everſo eatenus adhuc duraſſe ſcribit, quatenus illarum Familiarum numerus & ordo in recenti omnium memoria viguit, & in Sacerdotum reliquiis nomina iſta manſerunt, etſi eorum functiones, quarum gratia diviſio illa per ſortem facta fuerat, jam ceſſaſſent. Ex his autem, quæ de Joſephi Archæologia dicta ſunt, etiam de tempore, quo hiſtoriam vitæ ſuæ in literas retulit, judicari poteſt. Eſt enim ea narratio appendix & epilogus Antiquitatum, ut ipſe Joſephus ad calcem libri 20. teſtatur,

Antiquitatum libri.

De vita ſua.

ubi ſe, antequam Antiquitates finiat, nonnulla de vita ſua dicturum Epaphrodito ſignificat, cui etiam in fine opuſculi de vita ſua totum Ἀρχαιολογίας ſuæ opus, quod ipſo impellente & ſtimulos addente pertexuerat, ſe dedicare ſcribit. Quamobrem ipſi errant, qui Euſebium eo nomine erroris arguunt, quod, quæ ex Joſephi vita excerpſit, ſub ἀρχαιολογίας titulo allegaverit. (28.) Et hæc ipſa cauſa eſt, cur Labbeus (29.) & alii Joſephi librum de vita ſua in Græco-Latina editione, quam nova hæc ſequitur, a libris Antiquitatum avulſam & diſtractam nollent. Cæterum ad hoc Joſephi opuſculum remittimus, qui de ejus proſapia & vitæ genere, & rebus uſque ad ſextum & quinquageſimum ætatis annum geſtis plura cognoſcere cupiunt. Poſt hiſtoriam belli Judaici, & Judaicarum Antiquitatum ſeu Originum libros, quibus vitæ ſuæ curriculum Joſephus attexuit, novi operis elaborandi occaſionem ſubminiſtravit Apio Grammaticus Alexandrinus, quem Tiberius Cæſar cymbalum mundi vocare ſolebat, cum Plinio judice (30.) publicæ famæ tympanum potius videri potuiſſet. Cum enim illud mundi cymbalum magno doctrinæ ſtrepitu contra Judaicæ gentis antiquitatem intonuiſſet, Joſephus gentis ſuæ vindicias ex ipſis Græcorum monumentis adornavit; & duobus libris, qui paſſim περὶ ἀρχαιότητος ſeu de antiquitate inſcribi ſolent, cum Moloni & aliis, qui de Judæorum legibus & inſtitutis falſa quædam commenti fuerant, reſpondit, tum imprimis Apionis calumnias tanto profanæ doctrinæ apparatu confutavit, ut magna Hieronymum (31.) hæc legentem admiratio ſubierit, cum ab homine Hebræo omnes Græcorum bibliothecas tam ſtudioſe evolutas animadverteret. Supereſt tractatus de imperio rationis, ſeu panegyricus in Maccabæos, ſi modo is Joſephum Autorem habeat, quod Eruditorum multos negare Gulielmus Cave (32.) obſervavit. Euſebius (33.) illud opuſculum οὐκ ἀφυὲς σπούδασμα nominat, & vulgò περὶ αὐτοκράτορος λογισμοῦ inſcribi, & a quibuſdam Μακκαβαϊκὸν appellari ſcribit. Hieronymus (34.) valde elegantem libellum vocat. Honorius autem Auguſtodunenſis, (35.) Græcum titulum περὶ αὐτοκράτορος λογισμοῦ, quem apud Hieronymum invenerat, non ſatis commode exprimit, cum ait hunc Joſephi librum, in quo Maccabæorum martyria digeſta ſunt, de potentia inſcribi. In Manuſcripto quodam codice Vindobonenſi, qui diverſus eſt ab eo, quem ſupra recenſuimus, nec in eorum numero fuit, qui ad Boſium tranſmiſſi ſunt, titulus eſt hujuſmodi: Ἰωσήπου εἰς τὸ αὐτοκράτορα τῶν παθῶν λογισμὸν εἶναι, ut refert Lambecius (36.) qui etiam indicat codicem illum tantum uſque ad illa prooemii verba pertingere: τὸ γὰρ ἐπὶ μικροῖς καὶ μεγάλοις ἀδικουμένων ἰσοδύναμόν ἐστι· δι' ἑκατέρων γὰρ ὁμοίως ὁ νόμος ὑπερηφανεῖται, quæ verba in editis exemplaribus plane deſunt, nec in manuſcripto Paulinæ noſtræ bibliothecæ codice comparent, etſi ille multas integras periodos habeat, quæ in vulgata editione deſiderantur, ut ex appendice novæ hujus editionis manifeſtum eſt. Fratres autem illos Maccabæos, quorum martyrium Joſephus in hoc opuſculo expoſuit, etiam Johannes Chryſoſtomus, Gregorius Nazianzenus, Auguſtinus, Gaudentius, Leo Magnus & alii eccleſiæ Doctores ſermonibus ſuis celebrarunt. Sunt forte & alia quæ Joſephus ſcripſit. Nam in fine libri 20. promittit, ſe, ſi Fata conceſſerint, hiſtoriam belli Judaici & vitæ ſuæ κατὰ περιδρομὴν denuo recenſiturum, & quatuor inſuper libros de Judæorum opinionibus circa Deum ejuſque eſſentiam, & legum rationes editurum. Quæ promiſſa

Libri contra Apionem.

De Maccabæis.

Scripta a Joſepho promiſſa & deperdita.

(27.) libr. 4. p. 273. (28.) Lib 3. c. 10. (29.) in addend. ad Tom. I. de Scriptor. eccleſ. p. 817. (30.) prolog. hiſtor. natur. (31.) Epiſtol. ad Magnum. (32.) Hiſtor. liter. ſcriptor. eccleſ. p. 22. (33.) lib. 3. c. 10. (34.) in catalog. Script. eccleſ. c. 13. (35.) libr. 1. de luminaribus eccl. c. 13. (36.) Tom. V. biblioth. Vindob. p. 104.

ſa Joſephus non implevit, niſi forte hæc monumenta temporum injuria interciderint. Idem dicendum de volumine *αἰτιολογιῶν*, cujus in limine Antiquitatum ſuarum meminit. Ejus autem jacturam non admodum dolendam arbitratur Cunæus (37) & ipſius Joſephi intereſſe putat, quod perierit, cum ex ſpecimine, quod libro 1. Antiquitatum c. 1. legitur, ſatis appareat, Joſephum frigida quædam myſteria & putidas argutias iſto volumine complexum fuiſſe. Cui conſentiens Bœclerus (38) opus illud Joſephi ætiologicum nihil aliud fuiſſe præſumit, quam campum *ἀδολεσχίας*, in quem plura Judaici pulveris nube obſcurata & corrupta *φιλοσοφημάτων* ſepoſuerit. Sunt etiam, qui ex Hieronymi præfatione ad librum XI. Commentariorum in Eſaiam colligunt, quod Joſephus Librum de 70. hebdomadibus Danielis compoſuerit. Cum enim ibi Hieronymus Africanum, Origenem, Euſebium, Clementem Apollinarium, Hippolytum, & Tertullianum commemoraſſet, ſubjungit, Joſephum Porphyriumque plurima de eadem quæſtione diſputaſſe. Verum cum Hieronymus non indicet, quis Joſephus ille fuerit, & ubi quæſtionem illam tractaverit, incertum plane eſt, an Flavius Joſephus peculiarem tractatum de 70. Danielis hebdomadibus unquam ediderit. Ad Pſeudepigrapha Joſephi opera pertinet liber *περὶ παντὸς*, cujus fragmentum in editionis hujus appendice exhibetur, & de quo plura inferius dicemus.

Pſeudepigrapha.

Editiones Joſephi Græcæ.

Etſi vero genuina Joſephi opera, quæ ad noſtram uſque ætatem pervenerunt, citius pariter & ſæpius peregrino, quam proprio Græci Sermonis habitu ex officinis typographicis emiſſa fuerint, de Græcis tamen editionibus prius dicere convenit. Primæ editionis Græcæ Aldinæ mentionem facit Cl. Arnoldus in præfatione ad teſtimonium Flavianum, ubi Caſaubonum manu ſua ad hanc editionem ex codicibus Regiis multa annotaſſe, & ſe, dum in Anglia verſaretur, exemplar illud apud Seldenum vidiſſe memorat. Verum cum ipſa Caſauboni verba ſtatim ſubjiciat, in quibus editio illa Græca cum Pariſienſibus manuſcriptis collata Baſileenſis dicitur, non dubito, quin Tpographi vitio Aldina vocetur prima Joſephi editio Græca, quæ Arnoldina potius dici debuiſſet. Primus enim fuit Arnoldus Peraxylus Arlenius, qui Græcum Joſephi textum Baſileæ MDXLIV. typis Hieronymi Frobenii & Nicolai Epiſcopii in lucem publicam eduxit, cum in Diegi Hurtadi Mendozæ Cæſarei tum apud Venetos Legati bibliotheca, quæ poſtea in Eſcurialenſem tranſiit, (39.) inſignem hunc theſaurum inveniſſet. In qua editione ad emendandos & reſtituendos poſteriores Antiquitatum libros, cum eos multis in locis depravatos deprehendiſſet, epitomen quandam Joſephi, quam Romæ nactus fuerat, adhibuit, & adſcito in partem laboris Sigiſmundo Gelenio, ut quam fieri poſſet caſtigatiſſime prodiret, procuravit. In hiſtoria belli Judaici, & cæteris Joſephi ſcriptis minus negotii habuit, cum & ſua exemplaria ſatis accurate ſcripta eſſent, & alia inſuper Johannes Crotus & Petrus Gillius ſuppeditarent, quorum erga ſe ſtudium & in bonas literas amorem eo nomine collaudat. Græcam hanc editionem poſt annos 67. excepit Græco-Latina typis Petri de la Roviere A. C. MDCXI. Coloniæ Allobrogum excuſa, quæ ut emendatior prodiret, manuſcripti quidam Codices bibliothecæ Palatinæ collati ſunt, quos in Typographi gratiam a Bibliothecario Jano Grutero Marquardus Freherus impetravit, etſi jam longius operæ proceſſiſſent, cum iſtæ membranæ ad Rovierium tranſmitterentur, qui pollicitus quidem eſt, ſe Virorum quorundam doctorum notas & varias Lectiones ejus, qui manuſcripta illa Palatina excuſſit, ſtudio collectas propediem peculiari volumine luce publica donaturum; ſed, ut eventus docuit, promiſſis tantum dives fuit. Ipſa autem Roveriana operum Joſephi editio Græco-Latina ſine ulla mutatione A. C. MDCXXXIV. apud Johannem Criſpinum iterata fuit. Et præter illas modo recenſitas nulla alia vel Græca vel Græco-Latina operum Joſephi editio hactenus viſa eſt. LIBER tamen DE MACCABÆIS etiam extra Joſephi opera in nonnullis Græcis Bibliorum editionibus tertio Maccabæorum libro ſubjectus reperitur. Factum id in editione Bibliorum A. C. MDXXVI. Argentinæ typis Wolphianis a Lonicero procurata, quem tribus Maccabæorum libris librum Joſephi de martyrio ſeptem fratrum Maccabæorum irreligioſe attexuiſſe Morinus (40.) arguit, qui & plures Bibliorum Græcorum editiones recenſet, in quibus Joſephi de Maccabæis liber apocryphis inſertus legitur, nempe duas Baſileenſes, quarum una A. C. MDXL. ex Hervagii officina, altera MDL. typis Nicolai Brylingeri prodiit, & Francofurtenſem A. C. MDXCVII. typis Wechelianis editam, quibus addi poteſt editio Apocryphorum Græco-Latina Baſileæ A. C. MDLXXXII. in lucem publicam emiſſa, & forte aliæ. Eundem Joſephi librum de Maccabæis JOHANNES LLOYDIUS & auctiorem & emendatiorem cum Latina interpretatione & notis ediſſe perhibetur. (41.) Poſtremo eundem librum FRANCISCUS COMBEFISIUS in noviſſimo, quod vocat, Bibliothecæ Patrum auctario Græce & Latine 1672. Pariſiis vulgavit.

Interpretes Latini.

Interpretes Joſephus varios habuit, qui ejus ſcripta ex lingua Græca in Latinam, Germanicam, Hiſpanicam, Italicam, Gallicam, Anglicam, Belgicam & alias transfuderunt. Ad Latinos Interpretes, ut ab his ordiamur, quodammodo referendus eſt S. AMBROSIUS Mediolanenſis eccleſiæ Antiſtes, ſiquidem ille Autor ſit librorum 5. de excidio Hieroſolymitano, qui ſub HEGESIPPI nomine circumferuntur a Jacobo Fabro per Jodocum Badium Aſcenſium, Godofredo Hittorpio, Laurentio de la Barre, Cornelio Gualthero & aliis editi, & Patrum quoque bibliothecæ inſerti. Eſt enim hoc opus nihil aliud, quam liberior translatio librorum Joſephi de bello Judaico, cui etiam nonnulla ex libris *ἀρχαιολογίας* admiſta ſunt. Quod vero hi libri de excidio Hieroſolymitano Ambroſium Autorem habeant, etſi multis incredibile videatur, Ludovicus tamen Vives (42.) libros illos ſub Ambroſii nomine allegat. Nec alienus eſt ab hac ſententia doctiſſimus Gronovius (43.) non repugnaturus, ſi quis Ambroſium ætate adoleſcentiori aut in exordio pontificatus ſui opus hoc luſiſſe contendat. Quam conjecturam & ſtyli cum Ambroſiano convenientia & fides nonnullorum veterum codicum confirmat, qualis eſt ille Mediolanenſis, quem Mabillonius (44.) literis partim Longobardicis partim Romanis majuſculis ſcriptum memorat. In eo enim liber Egeſippi ſecundus hoc titulo ſignatur: *Incipit ſecundus. Ambroſius Epiſcopus de Græco tranſlulit in Latinum.* Quem Ambroſii ut interpretis titulum etiam nonnullæ Hegeſippi editiones præferunt, ut ex Aſcenſiana & Hittorpiana manifeſtum eſt. Quod autem hi libri Hegeſippi tanquam primarii Autoris nomine vulgo gaudeant, inde factum eſt, quod Joſephi nomen librariorum vitio corruptum fuerit. Pro Joſepho enim ſæpe ſcribi ſolebat Joſepus aut Joſeppus, vel etiam Joſipus aut Joſippus. Unde & in Mediolanenſi Hegeſippi codice, quem paulo an-

Ambroſius vel quisquis Autor eſt librorum de excidio Hieroſolymitano ſub Hegeſippi nomine editorum.

(37.) Libr. 3. de Republ. Hebr. c. 7. (38.) Exercit. in Fl. Joſeph. p. 439. (39.) Conferatur Anton. in biblioth. Hiſp. p. 223. (40.) Exercit. Bibl. lib. 1. exerc. 9. c. 1. (41.) Conferatur Witte in Diario biographico ad A. C. 1603. (42.) ad Auguſtinum de Civit. Dei lib. 21. c. 5. (43.) obſervat. ad Scriptor. eccleſ. c. 1. p. 6. (44.) Muſ. Ital. part. 1. tom. I. p. 14.

te memoravimus, multis foliis libri quinti in capite paginarum hæc verba appoſita leguntur: Joseppi Liber Quintus. Ex Joſippo autem in nonnullis exemplaribus levi mutatione Igiſippus natus eſt, ut ex pervetuſtis membranis, quæ apud Iſaacum Voſſium fuerunt, Colomeſius (45.) probavit. Tandem vero Egeſippi vel Hegeſippi nomen huic operi adhæſit. Cum enim proximo poſt Apoſtolos ſeculo Hegeſippus quidam claruerit, qui quinque libros actuum eccleſiaſticorum compoſuit, ab Euſebio & aliis antiquis Scriptoribus commendatos, facili errore libris quinque de excidio Hieroſolymitano Hegeſippi nomen aſſignatum fuit, etſi non ex Hegeſippo, ſed ex Joſippo vel Joſepho expreſſi fuerint. Nonnulli tamen exiſtimant, libris illis de excidio Hieroſolymitano Hegeſippi nomen non librariorum errore inditum, ſed ab Autore ſponte adſcitum, ſive quod hoc nomen quoad literarum ſonum cum Joſippi nomine magnam cognationem haberet, ſive ut ex Hegeſippi fama operi huic antiquitatis autoritatem adderet. Interim Hegeſippi nomen, undecunque illud libri de excidio Hieroſolymitano ſortiti fuerint, multis fraudi fuit, ut Hegeſippo Apoſtolorum temporibus vicino hiſtoriam excidii Hieroſolymitani tribuerent. In quorum numero miramur fuiſſe Caſparum Barthium. (46.) qui, cum multa ſequioris ævi indicia in Hegeſippo deprehenderet, quæ veteris Hegeſippi ævo convenire minime poſſent, hunc ſcrupulum ita ſibi eximebat, ut diceret idem Egeſippo contigiſſe, quod in Eutropio aliiſque Autoribus factum eſſe conſtat, cum jam a multis ſeculis Monachi id in more habuerint, ut longiora ſcripta in epitomen redigerent, aut breviora aſſutis variis laciniis extenderent. Et Egeſippi quidem libros immanibus cumulis ex Rufini Joſepho petitis diſtentos atque effarctos judicat, de cætero minime dubitans, quin priſcus Egeſippus illorum librorum Autor cenſeri debeat. Diſcedit ab hac ſententia Gerhardus Johannes Voſſius (47.) & quod mireris, ipſe Barthius, qui alibi (48.) non parvam Monachorum impudentiam fuiſſe queritur, quod Egeſippum, qui hodie extat, cum veteri illo confuderint. Voſſius autem dum Barthii ſententiam refutat, ad alterum extremum labitur, dum Autorem hujus operis ſexcentis & amplius annis Ambroſio juniorem facit. Otium hic nobis fecit doctiſſimus Gronovius (49.) qui utramque ſententiam confutavit, & Autorem, qui ſub Hegeſippi nomine excidii Hieroſolymitani hiſtoriam conſcripſit, neque ad tempora Apoſtolicæ ætati proxima evehendum, neque ad Scriptores infimæ vetuſtatis detrudendum, ſed ſub Theodoſii imperio collocandum probavit. Sive autem Ambroſius hujus operis autor ſit, ſive alius Scriptor Ambroſio coævus, certum eſt cum Joſephi veſtigiis ſic inſiſtere, ut quodammodo interpretis vice fungatur. Ea tamen libertate interpretem agit, ut multa de ſuo admiſceat, & ſubinde non tam Joſephum, quam ſui ingenii impetum ſequatur. Unde Scaliger (50.) de Hegeſippo ait, quod ſincerum Joſephi vas incruſtare conſueverit. Sanctum quoque Hieronymum Joſephi opera una cum Papiæ & Polycarpi libris in Latinam linguam tranſtuliſſe rumor ad Lucinii Bætici aures tulerat. Verum Hieronymus (51.) reſpondebat, tantum nec otii ſibi fuiſſe, nec virium, ut tantos Autores pari venuſtate in alias linguas exprimere potuerit. Æqualis tamen Hieronymi Rufinus Aquilejenſis Presbyter Joſephi Antiquitates & hiſtoriam belli Judaici & duos contra Apionem libros latinitate donaſſe perhibetur. Unde antiqua illa & vulgata horum librorum verſio in Latinis Joſephi editionibus Rufino paſſim tribuitur. Nec refragantur codices manuſcripti, & in his antiquiſſimus ille, qui Mediolani in Ambroſiana bibliotheca extat, laudatus a Burneto in ſuis epiſtolis de itinere ſuo Italico (52.) & Mabillonio (53.) qui hoc volumen ex charta Ægyptiaca conſtare, & aliquot libros Joſephi de antiquitatibus Judaicis continere ſcribit, & *Boſchæ* quidem non conſentit, qui ab annis mille trecentis hoc volumen ſcriptum ſuſpicatur, antiquiſſimum tamen illud eſſe, & ante mille & centum annos exaratum judicat. Num vero recte Rufino verſio ἀρχαιολογίας Ἰουδαϊκῆς & duorum librorum contra Apionem tribuatur, haut immerito dubitari poſſit. De libris ἁλώσεως minor dubitandi ratio exſtitit. Etſi enim eorum verſio ut ex Caſſiodori divinis lectionibus ſeu inſtitutione divinarum literarum (54.) patet, ab aliis Ambroſio, ab aliis Hieronymo, ab aliis Rufino adſcriberetur, vicit tamen ſententia pro Rufino, neque ſtylus ab aliis Rufini operibus diſcrepat. At cum idem Cassiodorus ibidem dicat, quod Joſephi Antiquitatum libros 22. [intelligit libros viginti ἀρχαιολογίας & duos ἀρχαιότητος contra Apionem] per Amicos ſuos non ſine magno labore Latine reddi curaverit, ex eo haud obſcure colligi poteſt, Caſſiodori ævo, quem integro & amplius ſeculo Rufinus anteceſſit, nullam adhuc illorum Joſephi librorum verſionem extitiſſe. Quorſum enim amicis ſuis tantum laborem impoſuiſſet, ſi jam olim a Rufino ſuſceptus fuiſſet. Saltem illam Rufini verſionem ſilentio prætermiſſurus non fuiſſet, ſi forte illi meliorem & fideliorem ſubſtituere voluiſſet. Fatendum autem eſt, antiquam Joſephi verſionem tam in hiſtoria belli Judaici quam in antiquitatibus & duobus libris, quibus famoſum illum πλειστονίκην Apionem (55.) ſuperavit, plurimis in locis Græco Joſephi textui parum reſpondere, ſive corruptos codices habuerit Interpres, ſive bonos malo ſenſu corruperit. Κατάγειν ἐπικουρικὸν ſeu adducere auxiliares copias Antiquo illi interpreti idem eſt ac per Coricum tranſire. (56.) Vicum Emmauntem ſeu Ammauntem Joſephus (57.) ab Hieroſolymis ſtadiis ἑξήκοντα diſſitum dicit, quod cum Luca (58.) convenit, & parum tamen abfuit, quin Vir quidam doctiſſimus, cujus Bochartus (59.) meminit, Lucam falſi argueret, cum apud Latinum Joſephi interpretem triginta ſtadia legiſſet. Alibi antiquus ille Joſephi interpres χιόνα ſeu nivem per æſtus explicat, ut plura alia hujuſmodi taceam, in quibus interpres Joſephi cum ipſo Joſepho non magis convenit, quam cum ex bubone, quem ſupra Agrippæ paulo poſt morituri caput adſtitiſſe Joſephus tradidit, Euſebius (60.) Angelum formavit. Non eſt hic prolixe diſſerendi locus, qualem in aliis Scriptoribus vertendis Rufinus ſe geſſerit. Notum eſt quod in Euſebio multa omiſerit, multa de ſuo adjecerit, multa denique peſſime reddiderit, ut cum Zachariam Johannis Baptiſtæ Patrem, cujus Euſebius vel Lugdunenſes in ſua epiſtola apud Euſebium obiter meminerant, in Martyrem Lugduni ſub Antonino paſſum tranſmutavit. Quali perfidia Origenis ſcripta tractaverit, non opus eſt, ut Eraſmi (62.) Dallæi, (63.) & aliorum verbis expo-

Rufinus.

Caſſiodori familiares.

(45.) Paralipom. ad Cav. Chartophyl. p. 250. edit. ult. (46.) libr. 46. Adv. c. 4. (47.) libr. 3. de Hiſt. Lat. p. 707. & de Hiſtor. Græc. libr. 2. c. 14. (48.) libr. 34. Adv. c. 11. (49.) obſerv. in Script. eccleſ. c. 1. & 21. (50.) animadverſ. ad Euſeb. chron. num. 1950. (51.) epiſtol. 28. (52.) epiſtol. 2. (53.) Muſ. Ital. Tom. I. part. I. p. 12. (54.) c. 17. Tom. II. Operum Caſſ. p. 550. edit. Rotomag. (55.) Ita Apio vocatur a Plinio lib. 37. c. 5. Gell. lib. v. c. 14. Clemente Alex. lib. 1. Strom. p. 235. (56.) libr. 14. Antiqu. c. 16. (57.) lib. 7. de Bell. Jud. c. 27. (58.) Luc. xxiv. 13. (59.) Chan. lib. 2. c. 16. (60.) lib. 2. hiſt. eccl. c. 10. ubi allegat locum ex Joſephi Antiquit. lib. 19. c. 7. (62.) Prolog. ad Orig. (63.) de ſcript. Ignat. c. 40. & ſeq.

ponamus. Habemus enim confitentem reum, ſiquidem ipſe Rufinus in præfationibus ad libros περὶ ἀρχῶν, item in præfatione & epilogo Origeniani in epiſtolam ad Romanos Commentarii non diſſimulat, quantum ſibi in Origene interpretando licere exiſtimaverit. Sed, ut ad Joſephum redeamus, nec hoc tacendum eſt, antiquam verſionem interdum ſaniorem eſſe, quam novam, & ipſi Græco, qualis nunc eſt, textui præferendam. Unicum libet adducere exemplum. Refert Joſephus, quod Boozus, cum Ruthem ducturus eſſet, coacto Senatu & adducto Ruthis cognato, qui eam ducere recuſabat mulierem juſſerit accedere cognatum ſuum, & juxta legem calceum ei detrahere, ϰ πτύσαι εἰς τὸ πρόσωπον (64.) Rectius antiquus interpres in ſuo exemplari legit: καὶ πτύειν εἰς τὸ πρόσωπον. Sic enim vertit: Booz teſtificans Seniores, juſſit mulieri, ut ejus calceamentum ſolveret juxta legem, & in faciem ejus exſpueret. Reſpexit nimirum Joſephus ad legem de fratria ducenda, quæ extat Deut. xxv, 9. etſi ea ad præſentem cauſam non ſpectaret, ut poſt Druſium Seldenus (65.) obſervavit. Sed hæc de antiquioribus Joſephi interpretibus dixiſſe ſufficiat. Nunc ad recentiores pergendum,

Gelenius.

e quorum numero Sigismundus Gelenius libros 20. antiquitatum nova verſione donavit. Cum enim Arnoldus Arlenius in Græca ſua Joſephi editione libros antiquitatum juxta duos codices ex diverſiſſimis terræ tractibus petitos, quorum uterque alterius lacunas explere poterat, ediſſet, non deerant, qui novam hujus operis interpretationem ad Græcos fontes exactam deſiderarent. Gelenius autem tanto lubentius id operis in ſe ſuſcepit, quod antiquitatum libros non perinde ac hiſtoriam Belli Judaici a Rufino verſos animadverteret, ſiquidem non referrent hominem utriuſque linguæ peritum, qualis Rufinus ſeculo ſuo fuit, nec ſtylo libros de bello Judaico æquarent. Novo igitur ſtylo hos libros reddidit, & nonnulla a veteri interprete omiſſa ſupplevit. Idem & Joſephi librum de vita ſua in Latinam linguam tranſtulit. In hiſtoria autem Belli Judaici & libris contra Apionem veterem verſionem ad Græcum textum caſtigavit, quod tamen ubivis factum non eſſe collatio oſtendit, quemadmodum etiam nova, quam fecit, Antiquitatum verſio, eruditorum cenſuram effugere non potuit, unde Vorſtius (66.) egregiam reipublicæ literariæ navaturum operam judicat, ſi quis Flavii Joſephi verſionem, in pluribus a Græco textu diſcedentem, ad limam revocaturus eſſet. Joſephi librum de vita ſua Godo-

Tilmannus.

fridus Tilmannus Carthuſiæ Pariſienſis Monachus Latinè vertit, & typis Michaëlis Fezandat Pariſiis exprimendum dedit, quod ex Petri Lambecii ad Principem Auguſtum epiſtola didici. Prodiit iſta Tilmanni verſio anno 1548. quo ipſo anno Gelenius in præfatione ad Joſephi opera Baſileæ ſcribebat, vitam Joſephi nunc primum in præſenti operum ejus editione ad Latinis hominibus legi poſſe. Referendus eſſet ad Latinos Joſephi in-

Eraſmus.

terpretes etiam Erasmus Roterodamus, ſi tractatum de Maccabæis ex Græco Joſephi textu expreſſiſſet. Verum cum Græcum codicem ad manus non habuerit, e Latinis tantum Græca conjectavit, & mutatis nonnullis verſionem illius tractatus antiquam elegantiori ſtylo reddidit. Eundem

Lloydius, Combefiſius.

tractatum de Maccabæis Lloydius & Combefiſius in Latinum ſermonem traduxerunt, ut alias libelli iſtius tranſlationes,

Alii. Editiones operum Joſephi Latinæ.

quæ in nonnullis bibliorum editionibus nec non in nonnullis Joſephi editionibus leguntur, taceamus. Sunt autem Latinæ Joſephi editiones variæ. Antiquiſſima forte eſt, cui neque annum neque locum impreſſionis adſcriptum Boſius (67.) indicat, qui eam ex liberalitate Curatorum bibliothecæ Rhedigerianæ habuit. An præter Antiquitates Judaicas plura Joſephi opera editio illa complexa fuerit, neſcio. Nullus etiam impreſſionis annus & locus adſcriptus eſt libris ſeptem de Bello Judaico per Platinam caſtigatis, quos in ſuis Typographiæ incunabulis Cornelius a Beughem (68.) memorat. Idem Beughemius (69.) Antiquitates Joſephi Judaicas Venetiis per Ludovicum Cendritam impreſſas tradit. Aliam Joſephi Latinam editionem Venetiis 1486. excuſam in bibliotheca ſua habuit celeberrimus Heinſius (70.) Secuta eſt apud Venetos alia editio A. C. MCCCCXCIX. quæ Antiquitatum libros, hiſtoriam de Bello Judaico, & duos libros de antiquitate Judæorum contra Apionem præmiſſis ſingulorum capitum argumentis exhibuit. (71.) Quam grata hæc Venetorum opera eruditis fuerit, & quam avidos emtores Joſephus invenerit, ex eo colligere licet, quod vix triennio elapſo nempe MDII. iterum nova Joſephi editio Venetiis prodierit. Prodiit illa typis Bernardini Vercellenſis, ſumtibus Andreæ Aſulani. Præmiſſa eſt tabula rubricarum, qua ſingulorum capitum in Antiquitatibus & hiſtoria belli Judaici argumenta continentur. Et illa quidem, quæ ad hiſtoriam belli Judaici ſpectant, Autorem habent Magiſtrum Franciſcum Macæratam, Ordinis minorum, & ita concepta ſunt, ut ferme epitomes inſtar haberi poſſint. Addita etiam eſt epiſtola Hieronymi Squarzafici Alexandrini ad Raynaldum de Novimajo, in qua Joſephi libros a Rufino tranſlatos indicat, & Joſephi vitam e juratiſſimis, ut ait, Autoribus elicitam breviter ſubjungit. Aliam Joſephi editionem Venetam, quæ A.C. MDX lucem adſpexit, Reineſius in quadam ad Adolphum Vorſtium epiſtola, (72.) Mediolanenſem, quæ per Alexandrum Minutianum MDXIII. prodiit, Boſius in ſua ad Joſephi periocham exercitatione, (73.) Pariſienſem a Roberto Goullet typis Johannis Barbieri A. C. MDXIV. procuratam Lambecius in ſua ad Auguſtum Principem epiſtola, (74.) aliam Pariſienſem A. C. MDXIX. ex officina Johannis Parvi emiſſam Poſſevinus (75.) commemorat. Poſtea A. C. MDXXIV. Coloniæ in ædibus Eucharii Cervicorni Joſephi opera impreſſa ſunt, addito, qui in prioribus editionibus deſideratur, libello de Maccabæis per Eraſmum recognito. Præmiſſa eſt Jacobi Sobii ad Lectorem præfatio, in qua Joſephi verſionem a Godofredo Hittorpio ad vetuſtiſſima Latina exemplaria diligenter recognitam aſſerit. Græcum enim textum Sobius temporum injuria plane deperditum ſuſpicabatur, niſi forte in Romana Bibliotheca latitaret. Additus etiam eſt index, quem Cornelii Lynnichenſis induſtriæ debemus. Eodem anno MDXXIV. eadem Joſephi opera Baſileæ Johannes Frobenius excudit, qui agnoſcit, in Colonienſi editione, quæ ſuam aliquot menſibus antevertit, loca quædam non infeliciter reſtituta, multa tamen in mendis ſuis adhuc relicta aſſerit, cum adeo depravatus Joſephus fuerit, ut expurgando huic Augiæ ſtabulo unus Hercules non ſuffecerit. Quibus præmiſſis ſpeciminis gratia loca quædam indicat, quæ veterum exemplarium collatione in Baſileenſi hac editione emendata ſunt. Bene ſibi ceſſiſſe ſuam Joſephi editionem cum animadverteret Eucharius Cervicornus, diſtractis primæ editionis exemplaribus A. C. MDXXXIV. Joſephum majori labore & induſtria recognitum iterum Coloniæ prælo ſubjecit, additis etiam monumentis, quæ ſub Beroſi, Manethonis & Metaſthenis nomine Johannes Annius Viterbienſis

(64.) Antiquit. lib. 5. c. 11. (65.) de ſucceſſion. in bon. defunctor. c. 15. (66.) in notis ad chronologiam R. Dav. Ganz. p. 290. (67.) Exercit. ad perioch. Joſeph. (68.) p. 178.

(69.) p. 79. (70.) Conf. Catal. Bibl. Heinſianæ fol. 20. (71.) Conf. bibliothecam Friſ. p. 253. (72.) epiſtol. 22. (73.) p. 8. (74.) p. 11. (75.) tom. I. apparat. p. 967.

ſis orbi literato venditavit. Sed hic iterum cum Colonia de Joſepho Baſilea certavit. Eodem enim anno MDXXXIV. Baſileæ ex officina Frobeniana Joſephus exiit, Sigiſmundi Gelenii ſtudio recognitus, qui Antiquitatum quidem interpretationem veterem ob Græcorum Codicum penuriam tantum ad vetuſta quædam exemplaria Latina contulit, hiſtoriam autem Belli Judaici ex duobus Græcis codicibus, quorum unum Georgius Arminiacus Rutenorum Epiſcopus, alterum Johannes Crotus obtulit, emendavit, & tantundem laboris aut aliquanto plus in libris contra Apionem adhibuit, ut a legentibus intelligi poſſent. Et hæc editio Baſileæ A. MDXL. repetita fuit, in qua Typographus (76.) monet, librorum de Bello Judaico & contra Apionem exemplaria Græca ex Gallia, Germania & Polonia corrogara fuiſſe, & cum Latinis collata, & in libris contra Apionem circa finem primi, & initium ſecundi libri pluſquam centenos verſus additos fuiſſe, qui hactenus omiſſi fuerant. Paulo poſt nempe A. MDXLVI. Sebaſtianus Gryphius Joſephi opera tribus voluminibus diſtincta minori forma nempe plagulis in octo folia complicandis publicavit. Et iſtæ quidem, quas hactenus recenſui, editiones antiquam Joſephi verſionem exhibent, de cujus Autoribus ſupra dictum eſt. Anno autem MDXLVIII. Baſileæ nova Antiquitatum Judaicarum verſio a Sigiſmundo Gelenio concinnata lucem publicam adſpexit, cui & cætera Joſephi opera juxta antiquam verſionem & liber de Maccabæis ex Eraſmi paraphraſi adjuncta fuerunt, & qui hactenus in Latinis editionibus nondum viſus fuerat, Joſephi liber de vita ſua ab eodem Gelenio in Latinam linguam tranſlatus, quæ editio Baſileæ A. MDLIV. repetita fuit. Has editiones ſecutæ ſunt duæ Lugdunenſes, quarum una A. MDLV. altera MDLVII utraque apud Gryphium impreſſa, & duæ Baſileenſes, quarum una A. MDLIX. altera MDLXVII. utraque ex officina Frobeniana prodiit. Et in priore quidem Baſileenſi liber de Maccabæis ex Eraſmi Roterodami paraphraſi legitur, quæ hactenus etiam in aliis Joſephi editionibus retenta fuerat, in poſteriore autem alia verſio occurrit, cujus hoc eſt initium: diſputaturus de re ad philoſophiæ rationem maxime pertinente num affectibus imperet pia ratio, recte fecero, ſi vobis, ut Philoſophiæ ſedulo incumbatis, conſuluero. Quæ Francoſurti ad Mœnum A. C. MDLXXX. impenſis Sigiſmundi Feyerabend procurata eſt editio, figuris exornatur, & ſingulis foliis chronologiam adſcriptam habet, ipſumque textum doctorum hominum laboribus & vigiliis a pluribus mendis expurgatum pollicetur. Anno MDLXXXII. iterum Baſileæ ex Frobeniana officina vulgatus eſt Joſephus, itidem chronologia & aliis ſcholiis marginalibus illuſtratus. Anno MDLXXXVIII. Sigiſmundus Feyerabend Francofurti Joſephi opera denuo typis imprimi curavit, ſed minori forma, & ad commodiorem uſum adornata. Anno MDXCIII. Coloniæ apud Johannem Gymnicum ſub monocerote Flavii Joſephi opera iterum Latine prodierunt, ut Genevenſem anno MDXCV. a Jacobo Stoerio excuſam, Francofurtenſem anno MDCXVII. vulgatam & alias taceamus. Quorſum etiam ſpectant Nicolai Aſclepii Barbati periochæ & argumenta librorum 20. de Antiquitatibus Judaicis & librorum ſeptem de Bello Judaico ſingulorum capitum ſummam ſingulis tetraſtichis complectentia, quæ una cum Ducum, Judicum, & Regum populi Iſraëlitici hiſtoria per Bartholomæum Stenum conſcripta Coloniæ typis hæredum Arnoldi Birckmanni anno MDLXIV. in lucem prodierunt, item compendioſiſſima Belli Judaici deſcriptio, quam ex Joſepho collegit, & Coloniæ MDLII. edidit Georgius Vicelius, ut alia ejus generis taceamus. Dignus autem omnino Joſephus fuit, qui non ab eruditis modo Græce & Latine, ſed etiam a vulgo in vernaculis variarum gentium linguis legeretur.

Verſiones Germanicæ.

Et de Germanis quidem ſuis hac in cauſa bene meritus eſt D. CASPAR HEDIO, qui anno MDXXXI. Flavii Joſephi opera in Germanicam linguam convertit, & Argentinæ typis Michaëlis Meyeri & Balthaſaris Bockii primum edidit, anno MDXXXV. & forte ſæpius novis typis impreſſa. Præmiſſa eſt explicatio vocabulorum linguæ Hebraicæ, Chaldaicæ, Græcæ & Latinæ, quæ in Joſephi ſcriptis paſſim occurrunt. Cui nominum explicationi ſubjunguntur, quæ Gulielmus Budæus in libris de Aſſe & ejus partibus ad loca quædam in libris Joſephi contra Apionem animadvertit. Fatetur autem elegantiori habitu Germanicum ſuum Joſephum legentium oculis ſe oblaturum fuiſſe, niſi defectu Græcorum exemplarium, quæ tum adhuc in bibliothecis latebant, tantum ad Latinos codices conformatus fuiſſet, quos adeo corruptos fuiſſe queritur, ut non ſine magno labore multiſque vigiliis loca quædam reſtituere, eorumque ſenſum aſſequi potuerit, qua in re etiam Melchiorem Ambachium, & Wolfgangum Muſculum auxilio ſibi fuiſſe non diſſimulat. Minime tamen dubitat, quin improbo ſuo labore tantum effecerit, ut ex Germanica ſua verſione Latina exemplaria, ſi prælo iterum ſubjicerentur, plurimis in locis emendari poſſent, ne amplius

mala culmos
Eſſet rubigo, ſegniſque horreret in arvis
Carduus, - - - - - - - -
Lappæque tribulique interque nitentia culta
Infelix lolium, & ſteriles dominentur avenæ.

Poſtea, cum Arnoldi Peraxyli Arlenii ſtudio Græcus Joſephus in lucem editus fuiſſet, Bibliopolæ quidam Francofurtenſes per M. JOHANNEM SPRENGENIUM & ZACHARIAM MUNZERUM ex Græco textu Joſephi opera in Germanicam linguam transferri curarunt, quorum verſionem Johannes Feyerabend Francofurti anno MDLXXXI. prælo iterum commiſit, cum primæ editionis, quæ Georgii Rabi & Cognati cujuſdam ſui impenſis ante aliquot annos facta fuerat, exemplaria nulla amplius ſupereſſe intelligeret. Neque hic ſilentio prætermittendus CONRADUS LAUTERBACHIUS, qui itidem Flavii Joſephi opera, quæ extant, omnia Germanice reddidit, nihilque eorum omiſit, quæ Joſepho vel ornatum vel lucem afferre poterant. Ejus interpretatio primum Argentorati anno MDLXXIV. iterumque MDXCV & MDCXI & noviſſime Francofurti MDCLXXVI. lucem publicam adſpexit. Libri ſeptem de Bello Judaico Francofurti anno MDLII. ſeorſim typis Chriſtophori Egenolfi Germanice prodierunt, quo interprete, cum editio illa ad manus non ſit, dicere non poſſum.

Hiſpanicæ.

In Hiſpania JOHANNES MARTINUS CORDERO Valentinus, qui multa veterum & recentiorum Scriptorum monumenta in ſermonem Caſtellæ vernaculum traduxit, Joſephi quoque libros ſeptem de Bello Judaico poſt veterem, quæ ei diſplicuit, Catholicorum Regum Chronographi interpretationem Hiſpanice edidit, impreſſos Antverpiæ anno MDLVII. & Madriti anno MDCXVI. Antiquitates autem Judaicæ, in eandem linguam traductæ, una cum vita Joſephi ab ipſomet conſcripta, & tractatus de imperio rationis ſeu de Maccabæis incerto interprete Antverpiæ anno MDLIV. typis Martini Nucii prodierunt.

Italicæ.

In Italia PEDRUS LAURUS Mutinenſis Joſephi Antiquitates Judaicas Italice reddidit, quas Balthaſar Conſtantini Venetiis anno MDXLIX. ex officina ſua prodire juſſit. FRANCISCUS autem BALDELLUS non Antiquitates modo, ſed etiam libros de Bello Judaico, libros duos contra Apio-

(76.) p. 545.

Apionem, & tractatum de imperio rationis in Italicam linguam convertit, quæ Baldelli verſio in duos tomos diſtributa itidem Venetiis anno MDLXXXI. lucem publicam adſpexit. Gallicæ. Gallia Flavium Joſephum in ſua lingua prodeuntem ſæpiſſime conſpexit. Prodiiſſe Joſephum Gallice anno MCCCCXCII. Cornelius a Beughem in Typographiæ incunabulis tradit, interpretem non addit, & forte ipſe interpres nomen ſuum latere voluit. Inter eos, quos Gallice Joſephum interpretatos fuiſſe novi, fuit NICOLAUS DE HERBERAY DOMINUS DES ESSARS, qui præter alia etiam Joſephi libros ſeptem de Bello Judaico Gallico ſermone expreſſit anno MDLVII. Pariſiis excuſos. Agit de eo Autor, qui de Eruditis & præcipuis eorundem ſcriptis judicia pluribus tomis hactenus vulgavit, cumque in Joſepho vertendo bonas horas melius, quam in transferendis Amadiſi libris collocaſſe cenſet (77.) Omnia Joſephi opera Gallice interpretatus eſt FRANCISCUS BURGUNDUS, cujus verſio Lugduni apud Johannem Temporalem & poſtea apud hæredes Jacobi Junti, nec non Pariſiis anno MDLXXIII. apud Claudium Micræum prodiit. Hanc Franciſci Burgundi verſionem poſtea correxit JOHANNES LE FERRE DE LA VAL, & hæc Burgundi verſio a Frerio Lavallienſi ad Græcum textum emendata Pariſiis MDLXX. apud Nicolaum Cheſneau una cum Latina verſione, ita ut una alteri quoad ſingulas periodos reſpondeat, lucem publicam adſpexit. Additum eſt in eadem editione hiſtoriæ de bello & excidio Judaico compendium, quod ſtudio Davidis Kyberi ex Hebraico Joſepho Latine concinnatum Franciſcus Belleforeſtus in Gallicam linguam tranſtulit (78.) Neque hic omittendus Antonius Fayus, quem a Boſio inter Gallicos Joſephi interpretes referri video (79.) Nec mirum, quod qui Livium Gallici ſermonis habitu donavit, Joſephum quoque, quem Græcum Livium Hieronymus appellat (80.) eodem honore dignatus fuerit. Verum pleraſque ex his Joſephi verſionibus etſi a popularibus ſuis factas Galli parum æſtimarunt. Alias enim ob ſtyli barbariem aſpernati ſunt, alias minus fideliter tranſlatas arguerunt, nonnullas etiam de hæreſi ſuſpectas habuerunt, cum in illis phraſes quaſdam & loquendi formulas obſervare ſibi viderentur, quibus ferendis non eſſent aures Romanis placitis aſſuetæ, ut Johannes Gallœſius (81.) in ephemeridibus Eruditorum annotavit, qui etiam addit GILBERTO GENEBRARDO Joſephi verſionem felicius ceſſiſſe. Cum enim ante ipſum intra quinquaginta annorum ſpatium quinque aut ſex verſiones Joſephi Gallicæ prodiiſſent, poſtea vel centum anni elapſi ſunt, antequam quiſquam de nova verſione Joſephi cogitaret. Cum igitur tot Interpretibus in unius libri verſione defatigatis omnes jam in Genebrardi verſione acquieſcerent, haud mirum cuiquam videri poteſt, quod illi excudendo præla toties deſudaverint. Prodiit enim Pariſiis apud Michaëlem Sonnium anno MDLXXVIII. apud Claudium Rogerium MDLXXXVIII. apud Lucam Bruneau MDCIV. ut alias editiones taceamus. Neque tamen erroribus ſuis & nævis hæc Genebrardi verſio deſtituitur, quos paſſim a doctis notari videas. Sane Caſaubonus (82.) Gelenii & Rufini errores leves eſſe cenſet præ iis, quos Genebrardus commiſit, qui tantum ſibi in Joſepho licere exiſtimavit, ut pro voce Cleopatra poſuerit, *ceſte chiene*, pro vocibus; *δίδωσιν αὐτῇ : il donne a ceſte putain*, ex quo magnam illius Theologi *πικρολογίαν* arguit, quam etiam Thuanus (83.) in ejus elogio notavit. Poſtremo ARNOLDUS D'ANDILLY quatuor & viginti abhinc annis Judaicas Joſephi Antiquitates Gallice edidit, quibus poſt biennium etiam hiſtoriam Belli Judaici, vitam Joſephi ab ipſomet conſcriptam, libros contra Apionem, tractatum de Maccabæis, & Philonis legationem ad Cajum Caligulam adjecit. Cum enim per integrum ſeculi ſpatium linguæ Gallicæ cultus tantum increviſſet, ut Genebrardi verſio nemini amplius jucunda eſſe poſſet, ſi vel maxime Joſephi ſenſus accurate expreſſiſſet, operæ ſe pretium facturum exiſtimavit, ſi nobiliſſimum ſcriptorem, quem barbaræ verſiones pæne exoſum reddiderant, novo ornatu genti ſuæ iterum conciliaret. In hac verſione Andillius, ſi Gallœſio in ephemeridibus eruditorum hoc opus commendanti credimus, Joſephum fideliter reddidit, idque præſtare ut poſſet, varia manuſcripta conſuluit, nec fideliter modo, ſed comte etiam & nitide Joſephum expreſſit, dum Gallicæ linguæ elegantias ad Græci ſermonis emphaſes tam feliciter applicavit, ut facundia cum Joſepho certare videatur. Imprimis autem iſtos eloquentiæ flores depræhendere licebit in hiſtoria de Bello Judaico, & maxime in oratione Anani, quæ libro 4. c. 13. extat, nec non in deſcriptione horrendæ famis, quæ libri 5. cap. 28. legitur. In verſione Antiquitatum fatetur ſe a Græco textu nonnihil diſſentire circa deſcriptionem tabernaculi & menſæ, in qua ſacri panes repoſiti fuerunt, cum hæc & alia quædam loca in Græco textu adeo corrupta fuerint, ut ea corrigendi neceſſitas ſibi impoſita fuerit. Hæc Andillii verſio etiam extra Galliam typis commiſſa fuit. Anno enim MDCLXXVI. Bruxellis quinque voluminibus diſtincta prodiit. Tria priora volumina complectuntur libros 20. Antiquitatum, duo poſteriora exhibent Joſephi librum de vita ſua, libros 7. de Bello Judaico, libros duos contra Apionem, tractatum de Maccabæis, in quo vertendo Andillius non Eraſmi paraphraſin, ut Genebrardus, ſed Græcum textum ſecutus eſt, & denique Philonis legationem ad Cajum. Uno volumine, quod elegantiſſimis figuris æri inciſis exornatum eſt, Andilliana illa Joſephi verſio Amſtelodami anno MDCLXXXI. prodiit. Nondum viderat Andillianam Joſephi verſionem, ut unicum hoc addam, Boſius cum exercitationem ſuam ad periocham Flavii Joſephi prima vice ederet. In altera autem illius exercitationis editione concedit quidem Andillii verſionem ſermonis elegantia cæteris præſtare, neque negat Græciæ lepores haud raro in illa verſione feliciter exprimi, vix tamen credendum cenſet, quod Andillius manuſcripta Græca conſuluerit, aut quod hæc verſio majeſtati textus originalis perfecte reſpondeat, etſi Sorbonenſes in approbatione operi præfixa ejus rei fidem facere voluerint. Quin potius exiſtimat, Andillium Gelenianæ magis verſioni quam Græco textui inhæſiſſe, ideoque nonnulla, quæ Gelenius obſcure interpretatus fuerat, plane omiſiſſe. Quod judicium aliorum, qui penitiorem Gallicæ linguæ cognitionem habent, examini relinquo. Anglicæ. In Anglia THOMAS LODGE Joſephi hiſtoriam Judaicam in patriam ſuam linguam tranſtulit, & Oxonii vulgavit, ubi etiam MDCLXXVI. Joſephi opera recognita & emendata juxta elegantiſſimam verſionem Andillii in Anglicam linguam traducta cum locis ſcripturæ parallelis, tabula Geographica Palæſtinæ, aliiſque imaginibus æri inciſis ad illuſtrandam Joſephi hiſtoriam facientibus prodierunt. Belgicæ. In Belgicam linguam Amſtelodami anno MDCLXXVIII. Flavii Joſephi opera omnia ex Græco Latinoque recens convertit LAMBERTUS VAN DER BOS, cui editioni annexus eſt Hegeſippus, quem

ex

(77.) Jugemens de Sçavans tom. 3. Sect. 930. (78.) Conf. la Bibliotheque d'Antoine du Verdier p. 168. (79.) exercit. ad Joſephi periocham c. 1. p. 12. edit. ſecund. (80.) epiſtol. ad Euſtoch. de cuſtod. Virginit. c. 15. (81.) Anno 1667. d. 16. Januar. (82.) Exercit. 1. contra Baron. Sect. 9. n. 8. (83.) libr. 19. hiſt. p. 771.

ex Germanico tranſtulit Simon de Vries. Præfixa ſunt ſingulis libris & capitibus ſummaria, accedunt ducentæ & quinquaginta icones æneæ elegantiſſimæ, tabula chronologica indiceſque chronologici & biblici, nondum antea impreſſi. Fortaſſe etiam in aliarum gentium linguas Joſephi opera tranſtulerunt. Si Baronio fides adhibenda, (84.) Joſephus etiam in Hebraicam linguam converſus extat. Refert enim in bibliotheca Vaticana haberi manuſcriptum verſionis illius Hebraicæ codicem, in quo Judæi Joſephi de Christo teſtimonium abraſerint, cujus ſceleris veſtigia tam manifeſta eſſe ſcribit, ut nulla excuſatio aut defenſio locum habeat. Et quamvis hanc narrationem Caſaubonus a veritate alienam eſſe ſuſpicetur, (85.) Huetius tamen (86.) adhuc Romæ in Vaticana bibliotheca membranas iſtas videri, & Baronium a mendacio abſolvere aſſerit. Et hanc ipſam Hebraicam Joſephi verſionem etiam illuſtri cuidam Perſonæ Romæ in Vaticana Bibliotheca oſtenſam Wagenſeilius in epiſtola quadam ad Arnoldum memorat. E Judæis R. Schabtai ben Joſeph in libro, quem Siphte Jeſchenim ſeu labia dormientium inſcripſit, itidem affirmat, Flavii Joſephi antiquitates cum bello Judaico e Græco in Hebraicum ſermonem converſas fuiſſe, ut ex Actis Eruditorum didici. (87.) Interim nulla verſio Joſephi Hebraica in lucem hactenus producta fuit, niſi quis Joſephi Gorionidæ hiſtoriam pro Hebraica Joſephi verſione habere velit, cum plurimis in locis Joſephum noſtrum κ̀ πόδα ſecutus fuerit. Edita eſt illa Joſephi, qui ſe filium Gorionis appellat, hiſtoria Conſtantinopoli A. M. 5250. ſeu anno Chriſti MCCCCXC. iterumque ibidem A. M. 5270. Chriſti MDX regnante Bajazetho. Quæ autem anno MDXXIX. Wormatiæ Sebaſtiani Munſteri ſtudio prodiit, breviſſimum tantum eſt Conſtantinopolitanæ editionis compendium, a Judæo quodam concinnatum, & a Munſtero Latine redditum. Obſervat autem Morinus, qui Wormatienſem editionem cum ſecunda Conſtantinopolitana contulit, (88.) Autorem illius compendii nonnulla ex aliis Autoribus addidiſſe, nempe traditionem Talmudicam de tredecim mutationibus, a LXX. Interpretibus in Bibliorum tranſlationem illatis, quarum nulla mentio extet in editione Conſtantinopolitana, a qua compendium hoc etiam in eo diſcrepat, quod ſolam Legem a LXX. Interpretibus tranſlatam aſſerat, cum in Conſtantinopolitana editione viginti quatuor libri tranſlati aſſerantur. Poſt Wormatienſem editionem Munſterus iterum aliam Baſileæ anno MDXLI. vulgavit, quæ, ut Morinus indicat, a Conſtantinopolitana nihil differt, niſi quod plus media parte mutilata eſt. Deſunt enim in Munſteriana editione priora duo capita cum tertii capitis non mediocri parte, & cum Conſtantinopolitana editio 97. capitibus conſtet, Munſteriana in capite 63. finitur, adeoque totam hiſtoriam rebellionis Judæorum adverſus Romanos, natumque inde urbis & templi excidium omittit, ut cœteras mediorum capitum mutilationes taceam, in quibus ut membra divulſa melius cohærerent, Munſterus nonnulla verba ſeu periodos textui aſſuit. Et poſtremam quidem partem, quæ de bello Judaico agit, in Munſteri manuſcripto plane defuiſſe ſuſpicatur Morinus, cum nobilem iſtam Joſippi partem omiſſurus non fuiſſet, niſi lacerum & extrema ſui parte mancum exemplar habuiſſet. Verum ſi Morinus Munſterianæ editionis titulum inſpexiſſet, legere ibi potuiſſet, Munſterum etiam hiſtoriam belli Judaici & excidii Hieroſolymitani Hebraice a Joſippo ſcriptam habuiſſe, quippe quam ſe alio tempore adjecturum lectoribus promittit. Wormatienſi editioni reſpondet ea, quam Baſileæ anno MDLIX. Sebaſtianus Lepuſculus procuravit. Nam & illa compendium tantum continet à Judæo quodam ex variis Autoribus, ſed maxime e Joſepho Gorionide conflatum & a Munſtero Latine redditum. Conſtantinopolitanæ autem editioni conformis eſt Veneta, quam cum mutilata Munſteri editione comparans Scaliger obſervat Munſterianam a folio Venetæ ſeptimo incipere; & in folio nonageſimo ſecundo deſinere, poſtremis ſexaginta tribus foliis plane omiſſis (89.) Integram Conſtantinopolitanam ſequuntur etiam Cracovienſis, & quæ ſuperiore anno prodiit Francofurdienſis, quibus etiam Germanicam typis Hebraicis Tiguri anno MDXLVI. impreſſam, quæ poſtea Amſtelodami anno MDCLXI. cum commentario ejuſdem linguæ prodiit, addere licebit. Quamvis autem Munſterus Joſephum Gorionis filium cum Flavio noſtro Joſepho eundem fuiſſe contendat, & ipſe quoque Gorionides Joſephi noſtri perſonam ſubinde mentiatur, & ſe bello Judaico interfuiſſe ſimulet, & ſe a Veſpaſiano captum, & poſtea libertate donatum & honorifice habitum referat, aliaque, quæ vero Joſepho contigerunt, ſibi tribuat, Critici tamen nares aliter leones aliter catulos olere pridem ſenſerunt. Noſter certe Joſephus, quoties Parentis ſui meminit, ubique Mattathiæ nuſquam Gorionis Filium ſe nominat, nec probabile eſt Munſteri inventum, quod hic Joſephus & Gorionis & Mattathiæ Filius dici potuerit, cum Gorionem Patrem agnoverit, Mattathiam autem inter majores habuerit. Quin imo Joſephus noſter in hiſtoria belli Judaici (90.) a Joſepho Gorionis Filio aperte ſe diſtinguit. Hebraicus autem ille Joſephus ſeu Joſippus neque pro Flavio noſtro Joſepho, cujus larvam in ſcripto ſuo ſæpius induit, neque pro Joſepho Gorionis Filio Joſephi noſtri coætaneo, a quo & proprium & paternum nomen mutuatus eſt, haberi poteſt, cum ſe multis ſeculis utroque juniorem abunde prodiderit, dum Hiſpanos ab Hannibale domitos, Gothorum, & Gallos a Cæſare ſubactos Francorum nomine deſignat, multaque alia urbium, fluminum & gentium nomina uſurpat, quæ ævum a Joſephi ætate remotiſſimum indicant. Præterea etiam Joſephi gravitate plane indignæ ſunt ineptiſſimæ & ridiculæ, quas paſſim nectit, fabulæ, qualis eſt illa de fundo Tiberis, quem a Romanis, cum Hieroſolymam a Nabuchodonoſore obſeſſam cognoviſſent, ære ſtratum narrat, ut cæteras mittamus, quas non ab alio ad Gorionidæ textum aſſutas fuiſſe, omnimoda elegantis ſtyli cum Gorionidæ textu æqualitas evincit. Similes igitur habent labra lactucas, cum Judæi quidam hunc Joſephum Gorionis Filium ejuſque Hebraicam hiſtoriam magnis elogiis commendant. Virum ſapientia & prudentia inſignem, juſtumque & rectum hunc Gorionis Filium Joſephum vocat R. David Ganz, (91.) eumque ut fidelem Hiſtoricum deprædicat, cum ea, quæ narrat, ipſe viderit, quod teſtimonium ab Hebraico Joſippo, qui Gorionis Filius audire voluit, tam alienum eſt, ut Joſephus de Voiſin in notis ad pugionem fidei (92.) ipſum Flavium noſtrum Joſephum a Ganzio hac laude condecoratum exiſtimaverit, & hoc Ganzii teſtimonium Abarbanelis contra Joſephum noſtrum calumniis oppoſuerit. Majora ſunt, quæ de Joſepho Gorionis Filio & Hebraico ejus opere plenis buccis celebrat R. Abraham Conat (93.) Medicus Conſtantinopolitanus. Dicit

Hebraicæ.

Joſeph Ben Gorion.

(84.) tom 1. annal A. C 34. p. 210. edit. Rom. (85.) exercit. 16. in Baron. Sect. 154. (86.) demonſtrat. evangel prop. 3. p. 27. (87.) A. C 1690. p. 302. (88.) Exercit bibl. lib. 2. Exerc. 1. c. 3. (89.) elench. tribæreſ. c. 4. (90.) libr. 2. c. 42. in lat. 25. (91.) in Zemach. David q. 95. (92.) part. 2. c. 3. p. 202. edit. Carpzovianæ. (93.) Conf. Munſteri præfat. ad Joſipp. Baſ. 1541.

cit enim Virum hunc divinum in libris edendis poſt Regem Salomonem felicis memoriæ omnes antecelluiſſe. Quin etiam R. Tam in animadverſione, quam Conſtantinopolitanæ Joſippi editioni adjecit, affirmare non dubitat, omnia iſtius libri verba juſtitiam eſſe, & nullam perverſitatem in eo reperiri, & revera manum Dei ſuper hunc Virum fuiſſe, dum hunc librum componeret, & paululum abeſſe, quin verba ipſius ſint verba Viri Dei & Prophetæ. (94.) Forte adhuc majoribus elogiis Gorionidem hunc ſuum Judæi exornarent, niſi in hiſtoria Titi a Talmudicis traditionibus diſſenſiſſet. Cum enim Judæi Titum impium vocare ſoleant, & fabulentur, poſt excidium Hieroſolymitanum bibentis nares muſcam introiviſſe, & ipſum cerebrum penetraſſe, ibique in pulli columbæ magnitudinem excreviſſe, & pondere duas libras exæquaſſe, ſeptemque annis cerebrum ejus corroſiſſe & perfodiſſe, eaque tandem educta & avolante etiam animam Titi avolaſſe, tantum abeſt, ut tribulibus ſuis Gorionides aſſentiatur, ut potius Titi ſapientiam & juſtitiam commendet, eumque a culpa vaſtatæ & perditæ Hieroſolymæ abſolvat, cum totum illud malum Hieroſolymæ ob prædones, qui tum in populo Iſraëlitico fuerunt & propter eorum iniquitatem contigerit, Titus autem quicquid in vaſtatione urbis fecit, preſſus & coactus fecerit.

Recte autem Serrarius (95.) Gorionidem cum Flavio noſtro Joſepho comparans notavit, quod Gorionides obſcurus, incognitus, illaudatuſque e tenebricoſis Judæorum antris non ita pridem proſerpſerit, cum contra Flavii noſtri Joſephi memoria tam illuſtris per plurima ſecula fuerit, ut neminem vel mediocri literarum cognitione tinctum ea fugere potuerit. Quamvis enim ejus ſcripta apud Judæos in nullo pretio fuerint, quos ignaviæ in excolendo linguarum ſtudio & colligendo doctrinæ apparatu ipſe Joſephus (96.) arguit, Gentiles tamen pariter & Chriſtiani Joſephum, licet Judæum, ejuſque opera magni æſtimarunt. Certe Joſephi teſtimoniis paſſim utuntur, & hoc ipſo ſe in Joſephi lectione probe verſatos indicant celeberrimi Scriptores, Juſtinus Martyr, Clemens Alexandrinus, Origenes, Porphyrius, Euſebius, Hieronymus, Theodoretus, Stephanus Byzantius, & alii, quos omnes nominare nimis longum foret.

Fragmenta Joſephi.

Fatendum tamen in his eſſe quædam, quæ in hodiernis Joſephi editionibus non comparent. Euſebius enim de Jacobo Juſto agens (97.) refert Joſephum cauſam excidii Hieroſolymitani & calamitatum, quæ Judæis acciderunt, Jacobi hujus ſupplicio his verbis imputaſſe: Ταῦτα δὲ συμβέβηκεν Ἰουδαίοις, κατ' ἐκδίκησιν Ἰακώβου τοῦ δικαίου, ὃς ἦν ἀδελφὸς Ἰησοῦ τοῦ λεγομένου Χριστοῦ, ἐπειδήπερ δικαιότατον αὐτὸν ὄντα οἱ Ἰουδαῖοι ἀπέκτειναν, quæ verba Rufinus ita interpretatur: *quæ omnia acciderunt Judæis pro vindicta Jacobi Juſti, qui erat frater Jeſu, qui dicitur Juſtus, quem juſtiſſimum & piiſſimum omnium confeſſione Virum Judæi interfecerunt.* Et hæc Joſephum tradidiſſe aſſerunt etiam Origenes (98.) Hieronymus (99.) & alii, cum tamen id apud Joſephum hodie non legatur. Etſi enim Joſephus referat, (100.) quod Ananus Pontifex Secta Sadducæus, homo audax & ingenio ferox poſt mortem Feſti Præſidis, & cum Albinus Feſti Succeſſor adhuc in itinere ageret, opportuno hoc, quod ipſi videbatur, tempore concilium convocaverit, & Jacobum Fratrem Jeſu, qui Chriſtus dicebatur, tanquam impietatis reum una cum quibuſdam aliis lapidandum tradiderit, idque factum omnibus bonis, quotquot in civitate agerent, vehementer diſplicuerit, nuſquam tamen expreſſe dicit, quod Deus Jacobi hujus ſupplicium Hieroſolymitanæ urbis everſione vindicaverit, ideoque hunc locum Spencerus (1.) librariorum incuria periiſſe ſuſpicatur. Fieri tamen etiam potuit, ut cum, qui primus hac in cauſa Joſephum teſtem appellavit, memoria falleret, cujus oſcitantia poſtea & alios oſcitantes fecit. Non legitur etiam hodie in Joſepho, quod Johannes Baptiſta vere Propheta fuerit, quanquam Hieronymus (2.) id a Joſepho traditum affirmet. Id tantum Joſephus aſſerit, (3.) apud Judæos conſtantem opinionem fuiſſe, quod juſta Numinis ultione propter Johannem Baptiſtam Herodis exercitus deletus fuerit. Cum enim, ut Joſephus addit, vir optimus Judæos ad pietatis & juſtitiæ ſtudium incitaret, ſimulque ad baptiſmi lavacrum invitaret, quod ita demum Deo fore gratum ajebat, ſi animis per juſtitiam prius mundatis & puritatem corporis adderent, veritus Herodes, ne tanta hominis autoritas defectionem aliquam pararet, ſiquidem a plebe doctrinæ hujus avida magni concurſus ad Johannem fiebant, & populus ejus conſiliis nihil non facturus videbatur, apprehendi illum vinctumque Macheruntem mitti, atque illic occidi imperabat. Porro apud Suidam (4.) longa fabula de Jeſu in locum Sacerdotis cujuſdam Judaici defuncti ſurrogato recenſetur, in qua refertur, Ioſephum in ſuis de Hieroſolymitano excidio commentariis dicere, ὅτι Ἰησοῦς ἐν τῷ ἱερῷ μετὰ τῶν ἱερέων ἡγίαζε, ſeu quod Ieſus in templo cum Sacerdotibus ſacra fecerit. Et hæc verba a Iudæis ex Joſepho expuncta putat Huetius, (5.) ego vero hæc verba Joſepho potius affictа exiſtimaverim, quod eadem facilitate me probaturum confido, quam quod hic locus a Judæis eraſus fuerit. Aliud fragmentum Joſephi ab Euſtathio Antiocheno ſervatum cenſet Iſaacus Voſſius (6.) quod ita ſe habet: ἀπέθανε δὲ (ſermo eſt de Harane Abrahami fratre) ἐν τῷ ἐμπυρισμῷ, ᾧ ἐνεπύριζεν Ἀβραὰμ τὰ εἴδωλα τοῦ πατρὸς αὐτοῦ ἐν τῷ εἰσελθεῖν ἐξελέσθαι αὐτά. (7.) Leo Allatius, qui Euſtathii Antiocheni commentarium in Hexaëmeron, ex quo hæc verba deprompta ſunt, publici juris fecit, Latine ita reddidit: *deceſſit* (Haran) *in incendio, quo Abraham idola Patris ſui conflagravit,* (rectius incendit, vel conflagrare fecit) *dum illis ut ſubveniret domum eſt ingreſſus.* Equidem Euſtathius in iſto loco Joſephi mentionem non facit. Non dubitat tamen Voſſius, quin hæc verba Euſtathius ex Joſepho depromſerit, cum Georgius Syncellus eandem hiſtoriam referens Joſephum teſtem appellaverit. Et prius quidem verum eſt. Syncellus enim in chronographia ſua (8.) itidem refert, Haranum, cum Abrahamus idolis ignem injeciſſet, ea flammis eripere conatum, incendio extinctum. Verum an Joſephum ejus rei teſtem citaverit, haud immerito dubitari poteſt. Id enim tantum Syncellus ex Joſepho ſe mutuari ſcribit, quod Abrahamus omni ſtudio anniſus fuerit, ut Patrem ſuum a fingendis & colendis idolis averteret. Nihilominus tamen Voſſii ſententia ex eo probabilis videtur, quod verba quæ apud Euſtathium de ſepulchro Harani ejuſque liberis proxime præcedunt, eadem ferme ſint, quæ apud Joſephum in Antiquitatibus leguntur, (9.) ex quo colligere licet, Euſtathium ea quoque, quæ de Harani combuſtione narrat, e Joſepho hauſiſſe, quamvis nec Euſtathius Joſephum no-

(94.) Conf. Morinus l. c. (95.) tribæreſ. libr. 1. c. 9. (96.) libr. 20. Antiquit. cap. ult. (97.) lib. 2. hiſtor. eccleſ. c. 23. (98.) lib. 1. contr. Celſ. p. 35. & libr. 2. p. 69. item in comment. ad Matth. c. 13. p. 223. edit. Huet. (99.) in Catal. Scriptor. c. 2. & 13. (100.) libr. 20. Antiqu. c. 8. p. 698.

(1.) not. ad Orig. contr. Celſ. p. 38. (2.) Catalog. c. 13. (3.) Antiqu. libr. 18. c. 7. p. 626. (4.) Tom. I. voce Ἰησοῦς p. 1231. (5.) demonſtrat. evangel. p. 27. (6.) de 70. Interpret. c. 12. (7.) Euſtath. in comment. ad Hexaëmeron. p. 57. (8.) pag. 75. & iterum p. 98. (9.) libr. 1. c. 7.

nominet, neque verba illa apud Joſephum hodie legantur. Idem Voſſius (10.) aliud Joſephi fragmentum, quod in ejus operibus hodie deſideratur, ex Græcorum Patrum catenis adducit, nempe tale: ἄτοπον εἶναι λογιζόμενος μεθύοντα λαὸν καὶ παροινοῦντα νομοθεσίαν Θεοῦ δέξασθαι. Et forte plura hujuſmodi inveniet, cui Græcorum Patrum catenas pervolvere vacabit.

Joſephi de Chriſto teſtimonium.

Mirabitur vero forte quiſpiam, quis Joſepho inter Græcos Patres locus, & ipſe Joſephus mirari poſſit, quod

Se quoque Principibus permiſtum agnoſcat Achivis.

Sunt enim variæ Græcorum Patrum catenæ, in quibus Joſephi nomen Græcis Patribus intermiſtum legitur, quales ſunt catenæ in Geneſin & Lucam, quas Lambecius in ſuis de Vindobonenſi Bibliotheca commentariis recenſet, (11.) ut alias ſive manuſcriptas ſive editas omittam. Sed quid mirum, in catenis Patrum legi, quem in Catalogo ſuo inter eccleſiaſticos ſcriptores retulit Hieronymus, & cujus aliquam partem Sebaſtianus Caſtalion ipſis Bibliis adjunxit? Enimvero argumentum, quod Joſephus in ſuis antiquitatibus tractavit, hanc gratiam apud Chriſtianos facile conciliare ipſi potuit. Acceſſit honorificum de Chriſto teſtimonium, quod in ejus Antiquitatibus legitur (12.) quamquam adhuc ſub judice lis eſt, ſitne illud Joſephi de Chriſto teſtimonium genuinum, an Joſepho pia fraude ſuppoſitum, vel ſaltem interpolatum. Ruperti, Snellii, Reineſii, Majoris, Menaſſis, Gronovii, Blondelli, Wheloci, Lanſii, Urſini, Wagenſeilii, Bœcleri, Bangii, Fabri, & ſuas ipſius de hoc argumento epiſtolas collegit, & ſimul varia Veterum & Recentiorum de hoc teſtimonio judicia ex eorum ſcriptis excerpſit & Noribergæ anno MDCLXI. ſub titulo teſtimonii Flaviani vulgavit Chriſtophorus Arnoldus. Præterea peculiaribus diſſertationibus hoc argumentum ventilarunt Boſius, Spanhemius, & Fraciſcus de Roye. De eodem ſatis prolixe agunt Huetius (13.) Lambecius (14.) Natalis Alexander, (15.) Iſaacus Voſſius (16.) & alii. Et fatendum quidem eſt hoc Joſephi teſtimonium non ſolum in editis & ſcriptis Joſephi codicibus conſtanter legi, verum etiam ab Euſebio tam in hiſtoria eccleſiaſtica quam in demonſtratione Euangelica Joſepho tribui. (17.) Poſt Euſebium ejuſdem teſtimonii fidem confirmant e Græcis Iſidorus Peluſiota (18.) Sozomenus (19.) Sophronius, qui Hieronymi catalogum Græco ſtylo reddidit, (20.) Cedrenus, (21.) Suidas, (22.) Zonaras, (23.) Glycas, (24.) Nicephorus, (25.) e Latinis Hegeſippus, (26.) Hieronymus, (27.) ut Rufinum Euſebii interpretem, & plures ſequentium ſeculorum ſcriptores, quorum ſuffragia ad rerum ſummam parum conferunt, ſilentio prætermittam. At, ſi vere iſta Joſephus ſcripſit, mirari ſatis nequeo, quod antiqui eccleſiæ Doctores, qui ex inſtituto Judæos impugnarunt, telo hoc contra Judæos uſi non fuerint. Non incognita erant Joſephi ſcripta Juſtino Martyri, quippe qui in paræneſi ad Græcos Joſephi Antiquitates egregie commendat. (28.) Quid ergo opportunius fuiſſet, quam Tryphoni Judæo Joſephum opponere, ſi Juſtini ævo illud de Chriſto teſtimonium in Joſephi Antiquitatibus lectum fuiſſet? Tertullianus quoque, qui Joſephum Antiquitatum Judaicarum vernaculum vindicem appellat, (29.) etſi peculiari opere contra Judæos diſputet, Joſephi tamen de Chriſto teſtimonium omittit, quod ſane fieri vix potuiſſet, ſi Tertulliani ætate cognitum fuiſſet. Chryſoſtomus in orationibus adverſus Judæos (30.) Joſephum μάρτυρα μάλιστα ἀξιόπιστον appellat, & quid de Daniele ſcripſerit, allegat. Qui fieri potuit, ut non etiam, quæ de Chriſto Joſephus ſcripſit, allegaret? Mitto jam alios, qui contra Judæos ſcripſerunt, & ad Photium Patriarcham Conſtantinopolitanum venio. Is duabus vicibus in ſua bibliotheca de Joſephi antiquitatibus agit, ſemel codice ſeptuageſimo ſexto, & iterum codice ducenteſimo trigeſimo octavo. Sed neutrubi ἀξιομνημόνευτον illud de Chriſto teſtimonium excerpit. Equidem Aubertus Miræus in notis ad Hieronymi catalogum Scriptorum eccleſiaſticorum (31.) periocham illam de Chriſto, quæ apud Joſephum extat, a Photio memorari ſcribit. Verum memoria hic eum fefellit. Seductus tamen, ut puto, a Miræo Lambecius in epiſtola ad Principem Auguſtum inter eos, qui Joſephi de Chriſto teſtimonium pro genuino agnoverunt, etiam Photium numerat. (32.) De quo errore forte monitus, tantum abeſt, ut eum retractaverit, ut potius in commentariis ad bibliothecam Vindobonenſem (33.) probare conetur, Photium ſaltem obſcuram hujus teſtimonii mentionem feciſſe. Sic enim procedit: Photius in recenſione operis alicujus, quod περὶ παντὸς ſeu de univerſo inſcriptum fuit, monet, (34.) opus illud a nonnullis Joſepho attributum, ſed rectius Cajo ſeu Gajo Romanæ eccleſiæ Presbytero tribuendum eſſe, cum in eo opere Salvator noſter Chriſtus appelletur, & inenarrabilis ejus e Patre generatio accurate deſcribatur. Cum autem poſtea in recenſendis Joſephi antiquitatibus, Ieſum a Joſepho Chriſtum appellari animadverteret, ne ſibi contradicere cogeretur, totam Joſephi periocham excerpere noluit, ſed tantum paſſionis Chriſti metionem fecit his verbis: κατὰ τοῦτον καὶ τὸ ΣΩΤΗΡΙΟΝ ἐγεγόνει ΠΑΘΟΣ, ſub hoc (nempe Herode, Tetrarcha Galilææ & Perææ) etiam Salvatoris contigit paſſio. Quibus verbis ad Joſephi periocham de Chriſto alludi ſtatuit, cum Joſephus paſſionis Dominicæ nullibi niſi in decantatiſſimo illo teſtimonio meminerit. Verum Lambecius magno conatu magnas nugas agit. Verba enim illa de Domini paſſione Photii ſunt, non Joſephi, ſiquidem Photius ea, quæ ex Joſepho excerpit, ſuis diſcurſibus illuſtrat, & occaſione Herodis Tetrarchæ obiter addit, quod Chriſtus ſub iſto Herode paſſus fuerit, quorſum etiam ſpectant, quæ occaſione Herodis Magni de Chriſti Nativitate, & infanticidio Bethlehemitico, & occaſione Agrippæ de Jacobi majoris ſupplicio & Petri captivitate diſſerit, quæ ſane Photius ex Joſepho non excerpſit. Certum igitur eſt, altum eſſe de Periocha Joſephi, quæ Chriſti vitam breviter exponit, in Photii bibliotheca ſilentium, ſive in Photiano exemplari plane defuerit, ſive eam pro adulterina habuerit. Sane librum περὶ παντὸς etiam hanc ob cauſam Joſepho abjudicat, quod Ieſus in eo Chriſtus appelletur. Atqui in teſtimonio, quo Joſephus Chriſtum prædicaſſe perhibetur, expreſſe legitur: ὁ Χριστὸς οὗτος ἦν. Accedit quod Photius in codice 33. ubi de Juſto Tiberienſi agit, hoc commune Judæorum vitium eſſe ſcribit, quod de Chriſti adventu & miraculis ſileant: Si igitur Photius in Joſepho tam illuſtre Chriſti elogium, quale hodie legitur, inveniſſet, & pro genuino habuiſſet, dubio procul il-

(10.) de 70. Interpret. p. 46. (11.) tom. 3. cod. 4. & 42. (12.) libr. 18. antiquit. c. 4. p. 618. (13.) demonſtrat. Euangel. p. 27. (14.) tom. VIII. bibliothec. Vindobon. p. 5. & ſequ. (15.) hiſtor. eccl. Vet. Teſtam. tom 6. diſſert. 10. (16.) de 70. Interpr. p. 161. (17.) H. E. lib. 1. c. 11. demonſtrat. lib. 3. c. 5. (18.) lib. 4. epiſt. 225. (19.) libr. 1. c. 1. (20.) tom. 1. Hieronym. edit. Baſil. fol. 123. & 124. (21.) Compend. hiſtor. tom. 1. p. 196. (22.) lexic. tom. 1. p. 1265. (23.) libr. 5. annal. c. 4. tom. 1. edit. ultim. p. 267. (24.) annal. part. 3. p. 234. (25.) libr. 1. c. 39. (26.) libr. 2. de excid. Hieroſol. c. 12. (27.) Catalog. c. 13. (28.) p. 10. (29.) in apologet. c. 19. (30.) orat. 5. adv. Judæos p. 114. edit. Hæſchel. (31.) cap. 13. p. 7. (32.) pag. 4. (33.) tom. 8. pag. 14. (34.) codic. 48.

illud tanquam aliquid ſingulare, & a communi Judæorum more prorſus alienum obſervaſſet. Ne quis autem Euſebium ut antiquiorem Photio præferendum exiſtimet, ſuppetiari Photio poteſt Origenes Euſebio antiquior. Is enim clare teſtatur, quod Joſephus Ieſum pro Chriſto non habuerit. (35.) Si Ieſum pro Chriſto non habuit Joſephus, quomodo in Antiquitatibus dicere de Ieſu potuit: Χριστὸς οὗτος ἦν. Excipit Voſſius, (36.) Origenis verba ita explicari poſſe, quod Joſephus quidem crediderit, Ieſum fuiſſe Chriſtum ſeu Meſſiam, ſed hominem tamen, aut excellentioris naturæ, quam ſit humana, non divinæ. Et hanc ſententiam Apoſtolorum ævo apud Ebionitas & Nazaræos viguiſſe, quin etiam Chriſto etiamnum in terris verſante apud multos obtinuiſſe tradit. Verum Origenes expreſſe negat, quod Joſephus Ieſum pro Meſſia agnoverit, & ex ipſo Joſepho conſtat, quod Prophetarum de Meſſia oracula in Veſpaſiano impleta profeſſus fuerit. Porro ſi quis objiciat, Joſephum de Præcurſore Chriſti Johanne Baptiſta, & de diſcipulo Chriſti Jacobo nonnulla protuliſſe, ideoque boni hiſtorici partes implere non potuiſſe, ſi de Chriſto ipſo plane ſiluerit: libenter concedam, Joſephum de Chriſto non plane ſiluiſſe, quin & hoc concedam, quod Joſephus de Ieſu verba faciens a laudibus ejus non abſtinuerit. Neque enim ex inveterato Judæorum, qui hodie vivunt, erga Chriſtum odio de illorum moribus judicandum eſt, quibus miracula per Apoſtolos in Chriſti nomine quotidie facta ſacrum quendam horrorem incuſſerunt. Et quamvis probari non poſſit, Joſephum in aula Veſpaſiani ex converſatione cum T. Flavio Clemente, qui poſtea ſub Domitiano ob fidem Chriſtianam interfectus eſt, & cum Flavia Domitilla ob eandem cauſam in exilium miſſa, bonam de Chriſto opinionem imbibiſſe, quæ Ruperti (37.) conjectura fuit, aut quod Banus Joſephi Præceptor Eſſenorum ſectæ addictus Johannis Baptiſtæ ſectator fuerit, adeoque de Chriſto inique ſentire non potuerit, ut Voſſius arbitratur, qui & ipſum Johannem Baptiſtam Eſſenum fuiſſe ex cibi & veſtitus ſimplicitate, baptiſmo, & reliquarum ſectarum Judaicarum odio colligit: (38.) ex iis tamen, quæ de Johanne Baptiſta & Jacobo Joſephus retulit, ſatis, ut opinor, probari poteſt, falſam eſſe illorum ſententiam, qui Joſephum de Chriſto contumelioſe in ſuis Antiquitatibus locutum, & iſtarum blaſphemiarum vice a Chriſtiano quopiam inſigne hoc Chriſti elogium ſubſtitutum ſtatuunt. Certum quidem eſt Phariſæos, quorum placitis ſe addictum Joſephus in vita ſua profitetur, pleroſque magno Chriſti odio flagraſſe, at fuerunt etiam inter Phariſæos ab immani illo adverſus Chriſtum odio alieni, neque ſic Phariſæis addictus fuit Joſephus, ut non ſubinde eorum mores & facta perſtrinxerit. Quocirca nihil obſtat, quo minus Joſephum honorifico aliquo præconio Chriſti nomen condecoraſſe dicamus. Tale tamen illud fuiſſe minime dubito, quale decebat hominem Judæum, & qui τὸ χριστιανικὸν κήρυγμα Theodoreto (39.) teſte non amplecteretur. At quæ hodie apud Joſephum de Chriſto leguntur, ita comparata ſunt, ut Chriſtiano magis homini quam Judæo conveniant, unde & Sozomenus (40.) ex illis concludebat, Joſephum ita ſcribentem propemodum clamare, Chriſtum Deum eſſe. Videns hanc difficultatem Lambecius (41.) in defendenda hac Joſephi pericocha longe alia via incedit, quam cæteri qui hoc Joſephi teſtimonium ut genuinum tuentur. Omnia enim Joſephi verba in ſiniſtram partem interpretatur, quaſi non ad Chriſti elogium, ſed potius ad ejuſdem vituperium & contemtum ſpectarent, etſi a Joſepho, ut neque Judæos neque Chriſtianos neque Gentiles offenderet, ambiguis phraſibus concepta fuerint. Imprimis autem ea via Joſephum ſolerter uſum dicit, ut nihil ſuis verbis de Chriſto ſcribat, ſed tantum propriam Chriſtianorum traditionem ex trium Euangeliſtarum ſcriptis (Johannes enim Evangelium ſuum nondum ediderat) & Actis Apoſtolicis hauſtam referat, ſed ita tamen, ut phraſes, quas adhibet, ad irriſionem Chriſtianæ fidei torqueri poſſint. Cum ergo Joſephus Ieſum Virum ſapientem dicit, reſpicere putat Lambecius Joſephum ad loca Matth. XIII. 54. & Marc. VI. 2. & tamen ambiguo ſenſu Chriſtum σοφὸν ἄνδρα appellare, cum vox ſapientiæ nonnunquam etiam in malam partem uſurpetur. Deinde cum Joſephus titulum Viri ſapientis ita reſtringit, aut corrigit, εἴγε ἄνδρα αὐτὸν λέγειν χρή, *ſi modo Virum eum appellare oportet*, Lambecius non eam Joſephi mentem fuiſſe putat, quaſi Chriſtus Deus potius quam Vir vel Homo dicendus fuerit, qua ratione Apollo Pythius apud Herodotum per oraculi vocem Lycurgum compellavit: (42.)

Δίζω ἤ σε θεὸν μαντεύσομαι, ἢ καὶ ἄνθρωπον
Ἀλλ' ἔτι καὶ μᾶλλον θεὸν ἔλπομαι ὦ Λυκόεργε:

quem ſenſum a Joſephi mente alienum fuiſſe putat, cum Chriſtum ne Prophetam quidem nedum Deum aut Dei Filium eſſe exiſtimaverit. Quamobrem ſenſum Joſephi hunc potius fuiſſe exiſtimat: fuit hoc eodem tempore Ieſus ſapiens Vir, ſi modo Virum eum appellare oportet, & non potius phantaſma ſive ſpectrum, ſiquidem ab ipſis diſcipulis ſuis propter φάσεις naturalem humanæ potentiæ modum excedentes pro tali fuit habitus. Cujus interpretationis rationem confirmat ex Matth. XIV, 26. Marc. VI, 49. Luc. XXIV, 37. Sequentia apud Joſephum verba: ἦν γὰρ παραδόξων ἔργων ποιητής, *erat enim mirabilium operum patrator*, alludere putat ad verba populi apud Lucam c. V. ℣. 26. dicentis: εἴδομεν παράδοξα σήμερον. Veretur autem Lambecius, ne hic etiam anguis in herba lateat, & Joſephus forte per ἔργα παράδοξα, ἔργα ἄπιστα ſeu incredibilia intellexerit. Porro cum Joſephus Chriſtum fuiſſe dicit διδάσκαλον ἀνθρώπων τῶν σὺν ἡδονῇ τ' ἀληθῆ δεχομένων ſeu *Doctorem hominum cum voluptate vera ſuſcipientium*, his verbis Chriſtum a Joſepho perſtringi cenſet ut Magiſtrum piſcatorum, publicanorum, mulierculárum aliorumque rudium hominum quævis paradoxa dogmata ſimplici credulitate ſuſcipientium, & cum voluptate tanquam vera amplectentium. Pro qua interpretatione illuſtranda Ciceronem adducit (43.) qui aſſerit, fictas quoque fabulas, e quibus utilitas nulla dari poteſt, cum voluptate legi. Sequitur apud Joſephum: Καὶ πολλοὺς Ἰουδαίους πολλοὺς δὲ καὶ Ἑλληνικοὺς ἐπηγάγετο, quæ verba Lambecius ſic interpretatur: *& multos quidem Judæos multos autem & Gentiles ſequaces nactus eſt*, nempe Judæos, ut παραφραστικῶς adjungit, per prædicationem Euangelii, Gentiles autem, quorum nomine hic etiam Samaritani comprehenduntur, partim ſola curioſitate propter famam miraculorum, partim & neceſſitate propter indigentiam auxilii ultro ſe offerentes. Quod autem Joſephus addit: ὁ Χριστὸς οὗτος ἦν *Chriſtus hic erat*, a Lambecio ſic explicatur, quaſi ſenſus Joſephi fuerit, hunc Ieſum ad aliorum, qui nomen Ieſu tanquam apud Judæos admodum vulgare eodem tempore obtinebant, differentiam Chriſtum vulgo cognominatum fuiſſe, quoniam a diſcipulis & ſectatoribus ſuis promiſſus Judæis Meſſias falſo credebatur. Proxima Joſephi verba ita ſe habent: καὶ αὐτὸν ἐνδείξει τῶν πρώτων ἀνδρῶν παρ' ἡμῖν σταυρῷ ἐπιτετιμηκότος Πιλάτου οὐκ ἐπαυ-

(35.) libr. 1. contr. Celſ. & in Matth. p. 223. (36.) de 70. Interpret. p. 164. (37.) epiſtol. ad Suell. (38.) de 70. Interpret. c. 17. p. 168. (39.) Commentar. in Danielem Tom. II. Opp. p. 697. (40.) libr. 1. c. 1. (41.) tom. 8. Bibl. Vindob. p. 22. (42.) libr. 1. c. 66. (43.) libr. 5. de finib.

ἐπαύσαντο οἱ τὸ πρῶτον αὐτὸν ἀγαπήσαντες, *eumque accuſatum a primariis Viris noſtris, cum cruci addixiſſet Pilatus, non tamen ceſſarunt, qui ab initio eum amaverunt.* Hic Lambecius Joſephum reſpicere putat partim ad querelam duorum diſcipulorum Chriſti, qui in itinere verſus Emmauntem Chriſtum a ſummis Sacerdotibus & Principibus populi ad ſupplicium crucis damnatum triſtes referebant, partim ad Apoſtolos & reliquos diſcipulos in monte oliveti Chriſtum a mortuis excitatum interrogantes, an hoc tempore regnum Iſraëlis reparaturus, & ſolium Davidis recuperaturus eſſet? cum autem Joſephus ait: *οὐκ ἐπαύσαντο οἱ τὸ πρῶτον αὐτὸν ἀγαπήσαντες*, idem exprimi putat, quod in Actis Apoſtolorum legitur c. v, 42. *πᾶσάν τε ἡμέραν ἐν τῷ ἱερῷ καὶ κατ' οἶκον οὐκ ἐπαύοντο διδάσκοντες καὶ εὐαγγελιζόμενοι Ἰησοῦν τὸν Χριστόν.* Etſi autem verba Joſephi bene ſe habeant, peſſimos tamen ſenſus in illis latere ſuſpicatur. Putat enim Joſephum ſalutiferæ Chriſti crucifixioni inſultare voluiſſe, quaſi ea Perſonæ ac titulo Meſſiæ, qui collapſum Iſraëlis regnum reſtituere debuiſſet, minime convenerit, ſimul & diſcipulos Chriſti deridere voluiſſe, quod, licet Chriſtum a Pilato crucifixum viderint, nihilominus tamen poſt mortem tam ignominioſam eum ut Meſſiam venerari non ceſſaverint. Obſervat etiam Joſephum aperte hic Judæum ſe profiteri, cum eos, qui Chriſtum apud Pilatum accuſarunt *τοὺς πρώτους παρ' ἡμῖν* appellat, & ſimul callide anniti, ut præcipuam crucifixionis invidiam a Judæis amovens in Pilatum & Romanos transferat. Pergit Joſephus: *ἐφάνη γὰρ αὐτοῖς τρίτην ἔχων ἡμέραν πάλιν ζῶν τῶν θείων προφητῶν ταῦτά τε καὶ ἄλλα μυρία περὶ αὐτοῦ θαυμάσια εἰρηκότων*, *apparuit enim iis tertia die iterum vivus, prout divini Prophetæ & hæc & alia multa de ipſo miranda prædixerant.* Hæc verba Lambecius deprompta a Joſepho eſſe putat ex Marc. xvi, 9. Luc. xxiv, 25, 26, 27. & aliis dictis Euangelicis & Apoſtolicis, in quibus Chriſti reſurrectio, & reſurgentis apparitiones referuntur, ejuſque geſta Propheticorum oraculorum collatione confirmantur. Minime tamen Joſephi verba ita accipienda eſſe notat, quaſi ipſe vel Chriſti reſurrectionem veram eſſe vel oracula Prophetarum ad eundem pertinuiſſe crediderit, cum potius hæc tantum ex Chriſtianorum ſententia retulerit, iiſque traditionis ſuæ probandæ onus reliquerit, lectoribus autem ſuis in utramque partem judicandi libertatem conceſſerit. Idque ex eo confirmat, quod Joſephus non ſimpliciter dicat: *ἐφάνη πάλιν ζῶν* ſed *ἐφάνη αὐτοῖς*, quaſi dixerit: *illi vivum apparuiſſe dicunt, fides ſit penes Autores.* Tandem Joſephus & hoc addit: *εἰς τε νῦν τῶν Χριστιανῶν ἀπὸ τοῦδε ὠνομασμένων οὐκ ἐπέλιπε τὸ φῦλον*, *& nunc etiam Chriſtianorum ab hoc denominatorum non defecit genus.* His verbis Lambecius Joſephum non modo ſe Chriſtianorum numero eximere ait, ſed etiam mirari, quod eo tempore, quo hæc ſcripſit, ullus adhuc Chriſtianorum ſuperfuerit, cum præſertim perſecutio, quam ſub Nerone Chriſtiani paſſi ſunt, tam gravis fuerit, ut totum Chriſtianorum genus ea extingui poſſe videretur. Hæc paulo prolixius ex Lambecio excerpere haud gravatus ſum, cum iſti de bibliotheca Vindobonenſi commentarii in paucorum manibus verſentur, & ab aliis, qui de hac Joſephi periocha ſcripſerunt, hactenus nondum, quod ſciam, ad examen revocata fuerint. Videntur autem mihi Lambecii interpretationes nimis longe petitæ, & tam coactæ, ut longe ſatius videatur, locum hunc Joſephi ut ſpurium plane rejicere, vel ſaltem interpolatum agnoſcere, quam hoc modo ut genuinum defendere. Quis enim temere præſumat, Joſephum, cum Ieſum ſapientem Virum appellat, hoc titulo in ſiniſtram partem uti? Chriſtum ſemel iterumque a diſcipulis pro ſpectro habitum fuiſſe verum eſt, ſed quod Joſepho hæc in mentem venerint, cum ſcriberet, *εἴγε ἄνδρα αὐτὸν λέγειν χρή*, perſuadere mihi non poſſum. Et qualis foret hæc conſequentia, Chriſtus non tam homo quam *φάντασμα* potius ſeu ſpectrum fuit. Multa enim miracula patravit? Rectius hæc Joſephi verba Huetius interpretatur, cum illa *κατὰ σχῆμα* & oratorio more a Joſepho dicta aſſerit, ut prodigiorum a Ieſu patratorum & beneficiorum in homines collatorum magnitudinem extolleret, ac ſi dixiſſet: tanta Chriſtus geſſit, ut Deo quam hominibus propior videretur. Cujus explicationis illuſtrandæ gratia Matthiæ Corvini Pannoniæ Regis epitaphium adducit:

> Corvini *brevis hæc urna eſt, quem magna fatentur*
> *Facta fuiſſe Deum, fata fuiſſe hominem.*

Notamus vero & hoc, in manuſcriptis exemplaribus antiquæ verſionis, quæ Rufino tribuitur, verba hæc: *εἴγε ἄνδρα αὐτὸν λέγειν χρή* plane non reddi, unde non injuria aliquis ſuſpicari poſſit, verba illa ab aliena manu acceſſiſſe. Sane in codice ante 8. ſecula exarato, qui penes Voſſium fuit, verba hæc latine expreſſa non erant, ut ipſe atteſtatur. Porro longe aliud eſt libenter vera ſuſcipere, quod Chriſti diſcipulis Joſephus tribuit, aliud fabulas & quævis abſurda cum voluptate amplecti, quæ Lambecii explicatio eſt. Cum autem Joſephus ait: *ὁ Χριστὸς οὗτος ἦν*, certum eſt, quod Chriſti nomine Jeſum Nazarenum non ſolum a Jeſu Damnei Filio, vel a Jeſu Gamalielis Filio & aliis qui iſto tempore hoc nomine gaudebant diſtinguere voluerit, ſed Chriſti etiam nomine Meſſiam intelligat. Et cum Joſephus quippe Judæus Ieſum pro Meſſia agnoſcere non potuerit, non poſſunt ejus verba aliter interpretari, qui hoc de Chriſto teſtimonium revera a Joſepho ſcriptum contendunt, quam quod hæc verba ellipſi vocis *λεγόμενος* laborent. At Joſephus tali ellipſi uti non ſolebat. Nam Jacobum vocat fratrem *Ἰησοῦ τοῦ λεγομένου Χριστοῦ* (44.) quemadmodum & Pilatus ad Judæos dicebat: *τίνα θέλετε ἀπολύσω ὑμῖν; Βαραββᾶν, ἢ Ἰησοῦν τὸν λεγόμενον Χριστόν;* (45.) Malim igitur cum Montacutio (46.) ſtatuere, verba iſta *ὁ Χριστὸς οὗτος ἦν* gloſſema quoddam eſſe & marginalem Chriſtiani cujuſpiam lectoris annotationem, Joſephi textui poſtea a librariis inſertam. Unde & a Cedreno hoc Joſephi teſtimonium allegante omiſſa videas. Aut ſi Chriſti mentionem Joſephus fecit, fortaſſe his verbis uſus eſt: *ὁ Χριστὸς οὗτος εἶναι ἐνομίζετο.* Sic enim Hieronymus videtur legiſſe, qui Joſephi verba ita exprimit: *credebatur eſſe Chriſtus.* Præterea quoque non probabile videtur, quod Joſephus crucifixioni Chriſti inſultare, aut Apoſtolorum fidem in crucifixum irridere voluerit. Quomodo enim crucifixioni Chriſti inſultare potuit, qui ſtatim addit eum a mortuis tertia die reſurrexiſſe, quemadmodum hæc & plura alia Prophetæ prædixerant. Quæ verba ita ſane a Joſepho concepta ſunt, ut non ex aliena, ſed ex ſua ſententia loqui videatur. Quamobrem hæc etiam verba vel Joſepho affiicta, vel interpolata arbitrantur. Poſtremo & hoc addit Lambecius, quod Joſephus hiſtoriam de Paulina quam Decius Mundus Anubidis perſonam ſimulans in templo Iſidis ſtupravit, teſtimonio ſuo de Chriſto non aliam ob cauſam ſubjungat, quam ut Chriſtianorum fidem de Chriſti conceptione & nativitate tacite ſuggillaret. Et tamen hoc teſtimonium Joſephi de Chriſto ſummo jure in Joſephi operibus pro pretioſiſſima & vix æſtimabili gemma haberi cupit, cum per illud Sacrorum Bibliorum Novi Teſtamenti veritas etiam hoſtili atteſtatione confirmetur. Si igitur Lambecius hoc Joſephi teſtimonium tanti æſti-

(44.) lib. 20. c. 8. (45.) Matth. xxvii. 17. (46.) in var. lect. ad Euſeb. demonſtrat. evangel. pag. 2.

æſtimat, qui tamen ex maligno animo & cum maximo Chriſtianæ religionis ludibrio hæc a Joſepho dicta ſtatuit, quanti hoc teſtimonium æſtimabunt, qui inſigne elogium his Joſephi verbis contineri, & Joſephum vel in confinio Chriſtianæ lucis poſitum, vel ad confeſſionem veritatis ſingulari Dei virtute compulſum aſſerunt? Sane Abrahamus Whelocus in epiſtola ad Arnoldum (47.) totum potius Joſephum e medio & penitus e mundo tollendum exiſtimat, quam ut illam nobiliſſimam de Chriſto periocham a Chriſtiana eccleſia tolli patiamur.

Scriptorum Joſephi utilitas & autoritas.

Verum cum illam Joſephi periocham adulterinam vel ſaltem interpolatam eſſe non levia prodant indicia, & neque Chriſtiani, quorum fides certioribus fundamentis innititur, magnopere illo egeant, neque Judæi ejus autoritate moveantur, leve damnum erit, ſi gemma illa adulterina careamus. At Joſepho non æque carere poſſumus. Nam non ſolum libros Veteris Teſtamenti, hiſtoricos egregie illuſtrat, ſed etiam hiſtoriam eccleſiaſticam Veteris Teſtamenti, quæ in Sacro Codice integra non extat, continuat, quo nomine quantum Joſepho debeamus res ipſa clamat, cum e ſolo pæne Joſepho hiſtoriam eccleſiaſticam Veteris Teſtamenti quoad ultimas ejus periodos haurire liceat. Et vel hoc unum pro Joſephi commendatione ſufficit, etſi longe plura, quæ nobiliſſimo huic Scriptori inſigne precium conciliant, afferre poſſem, niſi ſoli lumen inferre intempeſtivum foret. Peſſime quidem Hiſtoricum optime de poſteritate meritum excepit Jacobus Salianus in annalibus eccleſiaſticis Veteris Teſtamenti, cum per omnes iſtorum annalium tomos Joſephi reprehenſio utramque paginam faciat. Præiverat Saliano Baronius in annalibus eccleſiaſticis Novi Teſtamenti, quippe qui nullam Joſephi carpendi occaſionem prætermittit. Neque benignior erga Joſephum eſt Leonis Allatii affectus. Cum enim Scaliger in prolegomenis librorum de emendatione temporum Joſephum diligentiſſimum & φιλαληθέστατον Scriptorem nominaſſet, & poſtea ſubjunxiſſet: *audacter dicimus, non ſolum in rebus Judaicis, ſed etiam in externis tutius illi credi, quam omnibus Græcis & Latinis;* veriſſime quidem id a Scaligero dictum cenſet Allatius, (48.) ſed eo tantum reſpectu, quatenus id audacter ſe dicere pronunciat, cum extremæ audaciæ ſit, hominem denſiſſimis errorum tenebris involutum omnibus Græcis & Latinis Scriptoribus anteferre. Nolo alios recenſere, qui Joſephum tanquam Scriptorem futilem & nullius precii traducunt. At nec defuerunt, qui Sanctorum Patrum veſtigiis inſiſtentes Joſephum fide dignum judicarunt, & maximum veritatis ſtudium in ejus operibus commendarunt. E quibus Caſaubonus (49.) arbitratur, omnes Joſephi hallucinationes & ἀβλεψίας, ſi in unam ſummam contrahantur, vix centeſimam partem culparum ab Euſebio in chronicis aliiſque ſcriptis commiſſarum æquaturas eſſe. Et, ut alios Joſephi vindices nunc omittam, nuperrime etiam Antonius Pagi Ord. Min. Convent. S. Franciſci paſſim (50.) Joſephum ab erroribus, quorum a Baronio poſtulatus fuerat, abſolvit. Inter alia dicit, Joſephum cujus magna fides & eruditio in iis, quæ narrat, eluceſcit, juſto inclementius a Baronio tractari, ejuſque diligentiam in notatione temporum ſpectatiſſimam in iis quæ ſine ipſo Euſebius ignoraſſet, ex Euſebio corrigi non poſſe.

Joſephi errores & nævi.

Fatemur tamen, Joſephum ut hominem, & Judæum inſuper, multis erroribus obnoxium fuiſſe. Unum atque alterum tantum notabimus. Libro 12. antiquitatum c. 13. Polybium reprehendit, quod Antiochum Epiphanem ob ſacrilegii conatum periiſſe dicat, cum ſacrilegium voluiſſe non videatur res digna ſupplicio, niſi voluntas iſta perficiatur. Quam ſententiam ne quidem in ſoli foro ſimpliciter tolerari poſſe Rainoldus (51.) animadvertit. Quamvis enim ob peccata cogitationis neminem pœnam pati Ulpianus pronuntiet, conatus tamen alicujus ſceleris etiam humano judicio vindicatur. Quanto minus ergo conatus ſacrilegii coram divino tribunali impunis erit? unde hac in parte etiam gentiles quoſdam plus vidiſſe quam Joſephum, & alios Judæos Chriſti coævos, Ludovicus Ferrandus (52.) obſervavit. Nimirum Joſephus, ut Cunæi judicium repetamus (53.) Autor omni laude dignus, & cui poſt ſacrorum voluminum Scriptores prima eſſe debet fides, etſi gravitate ſuper cunctos Judæos eminet, tamen haud ubique a deliramentis abhorret popularium ſuorum. Adducit Cunæus ejus rei ſpecimen ex hiſtoria Caini, in quo Joſephus agriculturæ ſtudium, tanquam ex lucri odore profectum & cum magna terræ injuria conjunctum damnat, unde etiam ejus muneribus per ſacrificium oblatis Deum delectari non potuiſſe ſcribit, cum non ſponte nata ſed labore hominis avari veluti per vim producta fuerint. In qua ſententia Joſephum rationem fugiſſe etiam Bœclerus notavit, (54.) qui præterea Joſephum in hiſtoria creationis & lapſus ſæpius impegiſſe & Moſis verba ob κάλυμμα ἰουδαϊκὸν oculis incumbens minus intellecta ad ſequiores interpretationes deflexiſſe demonſtravit. Porro ad errores Joſephi referenda ſunt, quæ de arte Dæmones virtute radicis annulo incluſæ per nares extrahendi, & ab obſeſſis profligandi tanquam ſingulari ſapientiſſimi Regis Salomonis invento libr. 8. Antiquit. c. 2. retulit. Radicem autem illam dum alibi deſcribit, (55.) alium etiam errorem addit, cum ait, Dæmonia eſſe hominum impiorum ſpiritus, quos vivis immergi, & eos, quibus ſubventum non fuerit, necare tradit. Quam opinionem ex Magorum diſciplina hauſtam eſſe Tertullianus (56.) indicat. Quamobrem hic Joſepho non magis credendum eſt, quam illi Dæmoni puerum ſedecim annorum vexanti, qui Philoſtrato referente (57.) interrogatus quis eſſet, reſpondebat ſe eſſe εἴδωλον ἀνδρὸς, ὃς πολέμῳ ποτὲ ἀπέθανεν, ſeu idolum viri jamdudum in bello interfecti, qui uxorem ſuam vehementer amaverit, ſed quia uxor conjugii jure violato triduo poſt ejus mortem alteri nupſerit, ſummum erga mulieres odium conceperit, & amorem ſuum ad hunc puerum tranſtulerit. Non probandum quoque in Joſepho, quod, cum hiſtoriam tranſitus Iſraëlitarum per mare Erythræum deſcribit, miraculum divinæ potentiæ haud parum extenuet, dum ait, (58.) ſe hæc recenſuiſſe, ut in ſacris codicibus invenerit, & cuilibet liberam ſentiendi facultatem permittere, num Dei Voluntate via per mare Iſraëlitis patuerit, an naturæ ſponte, quemadmodum & Alexandri M. ductu Macedonibus mare Pamphylium ceſſerit, & aliam viam non habentibus iter illac aperuerit, cum Deus ejus opera ad deſtruendum Perſarum imperium uti vellet. At quid cum Moſe commune habuit Alexander, quem Strabo libro 14. Pamphyliæ littus obſervato æſtu, & militibus umbilico tenus immiſſis oblique legiſſe & ſuperaſſe tradit? Quemadmodum igitur Plutarchus (59.) Gentiles Hiſtoricos perſtringit, quod Alexandri iter per mare Pamphyliæ referentes miraculum excitent,

(47.) Conferatur teſtim. Flavian p. 221. (48.) not. ad Euſtath. p. 11. (49.) exercit. 12. ad Baron. p. 170. (50.) Conf. ejus Criticam ad annal. Baron. in apparat. n. 134. & 135. it. ad A. C. 14. n. 5. (51.) de apocryph. tom. 2. 618. (52.) in Pſalm. libr. p. 334. (53.) libr. 3. de Rep. Hebr. p. 373. 374.

(54.) exercit. in Fl. Joſeph. (55.) lib. 7. de Bell. Judaic. c. 23. vel 25. p. 981. (56.) c. 57. de anima. (57.) libr. 3. de vit. Apollon. c. 12. (58.) l. 2. antiquit. c. 7. (59.) in Alexand. p. 673.

tent, quaſi divina aliqua ſorte Alexandro mare ceſſiſſet, cum tamen ipſe Alexander in epiſtolis ſuis nullum ejuſmodi portentum jactaverit: ita & Joſephum reprehendere licebit, quod admirandum Iſraëlitarum per mare tranſitum cum Alexandri per mare Pamphyliæ itinere comparans, tanto plus vero miraculo detraxerit, quanto magis fictum amplificavit. Obſervarunt, qui in Joſephi lectione diligenter verſati ſunt, quod etiam de aliis divinis miraculis ſubdubitanter & frigidius loquatur, quam Sacræ Scripturæ autoritas poſtulet. Hiſtoriam enim Jonæ a ceto devorati & poſt triduum redditi his verbis concludit, *διεξῆλθον ᾗ τὴν περὶ αὐτῦ διήγησιν, ὡς εὗρον ἀναγεγραμμένην, hæc de eo ſic retulimus ut invenimus in commentariis.* (60.) Quali epiphonemate etiam decimum Antiquitatum librum concludit, dum ait, ſe hæc, ut invenerit, in literas retuliſſe, & cuilibet integrum relinquere, ut diverſam, ſi velit, opinionem ſequatur. Enimvero nonnunquam veritatis amorem in Joſepho nimium Gentilibus placendi ſtudium corrupit. Quorſum & illud referendum, quod libro 2. contra Apionem ſcribit, (61.) ſupremum Legiſlatorem aperte Judæis interdixiſſe, ne Deos ab aliis cultos riderent aut blaſphemarent. Ubi autem Deus hanc legem ſanxit, ne quiſquam illis malediceret, quos aliarum gentium opinio Deos confinxit? Reſpexit forte ad legem, quæ Deos execrari vetat. (62.) Verum iſtud edictum non ad Gentilium idola, ſed ad Magiſtratus Dei in terra Vicarios pertinet, ut jam olim Cyrillus Alexandrinus contra Julianum Apoſtatam oſtendit. (63.) Si vero Joſephus ad legem de Diis Gentilium ore non memorandis aut nominandis, quæ Exod. cap. 23. ℣. 13. legitur, reſpexit, ne ſic quidem probare poterit, convicia in Deos Gentilium Divina lege prohibita fuiſſe, ut fuſe Seldenus (64.) demonſtravit. Neque hic diſſimulanda eſt pudenda illa Joſephi adulatio, qua oracula de regno Meſſiæ ad Veſpaſianum applicuit. Cum enim in Sacris Literis prædictum fuiſſet, iſtis circiter temporibus quendam ex Judæorum finibus profectum orbem terrarum imperio potiturum, id in Veſpaſiano implendum dicere Joſephus non dubitavit. (65.) Et toto quidem oriente vetus illa & conſtans fama percrebuerat, eſſe in fatis, ut eo tempore Judæa profecti rerum potirentur, quam de Imperatore Romano & imprimis de Veſpaſiano & Tito quod interpretati fuerint Suetonius, (66.) & Tacitus, (67.) minus mirandum eſt, cum & ipſe Joſephus ſacro illo oraculo Veſpaſianum, qui apud Judæam Imperator creatus eſt, deſignatum ſcripſerit, (68.) a reliquis Judæis hic diſſentiens, qui oraculum illud ad ſe ſpectare rati ſe tanto fortius Romanis oppoſuerunt. Non ſatis ergo erat Joſepho, cum in caſtro Jotapata captus eſſet, imperium Romanum Veſpaſiano prædicere, niſi ipſum etiam terræ mariſque & totius humani generis Dominum futurum prædixiſſet. (69.) Rectius autem vulgatum illud toto oriente oraculum de Jeſu noſtro explicari debuiſſe Hegeſippus (70.) & alii notarunt. Sed nolo jam recenſendis Joſephi erroribus diutius immorari, quos multos eſſe non diſſiteor. Fatendum tamen & illud, multos Joſepho errores tribui, qui potius librariis vel interpretibus tribui debuiſſent. Sane numeros in Joſephi operibus ſcriptorum vitio ſæpe vitiatos deprehendit Conſtantinus L'Empereur (71.) Et nonnunquam Joſephus ex ipſo Joſepho corrigi poteſt. Nonnulla enim in libris contra Apionem rectius ſcripta ſunt, quam in libris Originum ſcripta fuerant, ut Scaliger in notis ad ſelecta fragmenta veterum Græcorum uno alteroque exemplo probatum dedit. (72.) Nec defuerunt, qui Joſephum a graviorum quorundam errorum culpa liberarent. Quid frequentius quam Joſepho objicere, quod a Matthæo diſſentiat, dicente, Tetrarcham Herodem Fratris ſui Philippi Conjugem Herodiadem rapuiſſe? Joſephus enim Herodiadem non Philippi ſed alterius Herodis uxorem fuiſſe dicit. Atque hinc, ut Sanctis Euangeliſtis veritas ſua conſtet, quamplurimi Joſephum ignorantiæ & oblivionis arguunt, & in hac de raptu Herodiadis hiſtoria vel Gorionidem ab Herodum ætate longe remotiſſimum Flavio noſtro Joſepho in cognoſcenda veritate perſpicaciorem fuiſſe contendunt. Quamvis autem Joſephus in hac cauſa etiam a Caſaubono, quem in aliis graviſſimum ſui vindicem expertus eſt, deſertus fuerit, fuerunt tamen qui inſanabili huic, quod videbatur, vulneri medicam manum adhiberent. Cum enim Joſephum in Herodum hiſtoria accuratiſſime verſatum conſtet, non permittendum cenſuerunt, ut in hac Herodiadis hiſtoria mendacii argueretur. Et parum quidem abfuit, quin nonnulli ex Joſepho Euangeliſtas corrigere auderent. Legitur enim in Scaligerianis, quæ Jacobus & Petrus Fratres Puteani ex Scaligeri ore excerpſerunt, veteres Chriſtianos multa in Novo Teſtamento addidiſſe, & forte hic etiam aliquid mutaſſe. (73.) Verum deſperato iſto remedio non opus eſt, cum non deſit commoda ratio Joſephum cum Euangeliſtis conciliandi, quæ apud Grotium, (74.) Noldium (75.) & alios videri poterit. Quantum ad hiſtoriam infanticidii Bethlehemitici attinet a Joſepho omiſſam, Scaliger in prædictis excerptis Chriſtianos potius alicujus additionis ad hiſtoriam Euangelicam, quam Joſephum alicujus omiſſionis arguere videtur. Voſſius autem in chronologia ſacra, quam ad mentem veterum Hebræorum & præcipue Joſephi expoſuit, non ſe mirari dicit, quod Joſephus infanticidii illius hiſtoriam prætermiſerit, cum poſt tot crudelitatis exempla Hieroſolymis & per totam Palæſtinam edita, poſt ſublatos diverſis ſuppliciis tot filios, uxores, proximos, & amicos non magna res fuiſſe videatur, quod Herodes unius vici & adhærentis territorii infantes ſuſtulerit, quorum ſtragem non adeo magnam fuiſſe putat, cum non omnes, ſed mares tantum, & qui intra bimatum eſſent, cæſi fuerint. Quod autem Macrobius libr. 2. Saturnal. c. 4. retulit, Imperatorem Auguſtum cum inter pueros, quos in Syria Herodes Rex Judæorum intra bimatum juſſit interfici, filium quoque ejus occiſum audiviſſet, dixiſſe: melius eſt Herodis porcum eſſe quam filium, id Voſſius merum figmentum eſſe cenſet, cum Herodis filii, qui a Patre interempti ſunt, omnes adoleſcentiam jam exuerint, ideoque illud Auguſti ſcomma ad infanticidium Bethlehemiticum non pertineat. Sed eſto, ad fabulas referri debere, quod inter infantes ab Herode occiſos aliquis ex Herodis filiis fuerit, omnino tamen mirandum videtur, Macrobium Gentilem de infantibus intra bimatum ab Herode occiſis aliquid memoraſſe, & Joſephum Judæum, qui illorum temporum hiſtoriam magna diligentia perſecutus eſt, ſtragem illam Bethlehemiticam ſilentio involvere, quæ non unicum tantum vicum, ſed etiam totum circumjacens territorium pervaſit.

Nova editio Joſephi.

Quamvis autem nonnulla in Joſepho ſint, quæ omnem excuſationem aut defenſionem reſpuant, cætera tamen ita comparata ſunt, ut avidiſſimos le-

(60.) lib. 9. Antiquit. c. 11. (61.) p. 1077. (62.) Exod. XXII. 28. (63.) libr. 7 contr Julian. (64.) de jur nat. & gent. libr. 2. c. 13. (65.) Euſeb. libr. 3. c. 8. Zonar. libr. XI. annal. c. 16. (66.) in Veſpaſ. c. 4. (67.) libr. 5. hiſtor. (68.) libr. 7. de bell. Judaic. c. 12. vel 31 p. 961. (69.) libr. 5. de B. J. c. 27. p. 854. (70.) libr. 5. de excid. Hieroſolym. c. 45. (71.) in notis ad Middoth. c. 4. ſect. 5. p. 145. (72.) p. 9. & 18. (73.) p. 177. (74.) annot. ad Matth. (75.) in hiſtor. Idum p. 104 & ſeq.

lectores merito ſuo ſemper invenerit. Quamobrem cum Græco-Latina Joſephi exemplaria, quibus Bibliopolarum officinæ jam pridem caruerunt, a plurimis eruditis deſiderari animadverteret Vir integerrimus & ſumtibus in novas Sanctorum quorundam Patrum aliorumque bonorum Autorum editiones hactenus erogatis ſpectatiſſimus MAURITIUS GEORGIUS WEIDMANNUS, cæteris in bonos libros meritis & hoc addidit, ut Joſephi opera Græco-Latine impenſis ſuis denuo imprimi & novam inſuper appendicem adjici curaret. In iſta appendice primum exhibetur ARISTEÆ liber de 70. Interpretibus.

Appendix Ariſteæ.

Cum enim Joſephus in ſuis antiquitatibus illam Ariſteæ narrationem velut in compendio referat, & ipſe Ariſteas in paucorum manibus verſetur, viſum fuit operæ pretium, Joſephi operibus Ariſteam adjungere. Fuit autem Ariſteas e Miniſtris Ptolemæi Philadelphi Regis Ægyptii, quem Hieronymus (76.) Ptolemæi ὑπερασπιστὴν appellat, quam vocem non fideliter interpretatur Hugo Cardinalis, cum an hoc vocabulo fidelem interpretem notari ab *hyper* i. e. valde & *piſtis* i. e. fides. Nec minus lepida eſt altera interpretatio, qua hyperaſpiſtes eſt Notarius, ab *hyper* i. e. ſuper & *piſtan* aſſiſtens. Utramque deridet Eraſmus, (77.) cum ὑπερασπιστὴς ſatellitem ſeu protectorem ſignificet, quia ſatellites ἀσπίδος ſeu clypei objectu Regum corpora tegebant. Neque tamen e vulgari ſatellitio Ariſteas fuit. Andreas enim, qui una cum Ariſtea Ptolemæi Regis nomine ad Judæos ablegatus fuit, in literis Regis ad Eleazarum Pontificem Judæorum Ἀρχισωματοφύλαξ titulo ornatur. Si igitur etiam Ariſteas Regis corporis cuſtodiam habuit, quod Joſephus aſſerit, (78.) ipſe quoque inter præcipuos Regii corporis cuſtodes numerandus erit. Sane Ptolemæus & Andream & Ariſteam in magno apud ſe honore conſtitutos aſſerit. Hujus autem Ariſteæ & hiſtoriæ, quam compoſuit de LXX. Interpretibus, præter Joſephum & Hieronymum etiam Tertullianus, (79.) Euſebius, (80.) Epiphanius, (81.) Syncellus (82.) & alii meminerunt. Prodiit ille Ariſteæ liber a Matthia Palmerio Latine redditus Baſileæ anno 1536. apud Johannem Bebelium una cum Olympiodori in Eccleſiaſten commentario, & Gregorii Neocæſarienſis in eundem Eccleſiaſten metaphraſi. Et hæc Palmerii verſio etiam micropresbytico ſeu ſyntagmati veterum quorundam Theologorum, quod Baſileæ anno 1550. Henricus Petri in lucem publicam emiſit, nec non Bibliothecæ Patrum (83.) inſerta legitur. Sichardus autem cum Palmerii verſionem minus accuratam deprehenderet, de nova adornanda cogitabat, quod conſilium poſtea mutavit, cum hunc laborem a Matthia Garbitio præoccupatum intelligeret, cujus verſionem Baſileæ anno 1561. una cum Græco Ariſteæ textu Oporinus excudit. Poſtea etiam Jacobus Middendorpius Ariſteam ex Græcis manuſcriptis & Latinis codicibus reſtituit, & commentario ſuo illuſtravit, quæ editio Coloniæ anno 1578. in lucem prodiit. Atque ut de Germanicis, Italicis & Gallicis verſionibus taceam, etiam in Hebraicum ſermonem hanc Ariſteæ hiſtoriam tranſtulit R. Azarias de Rubeis, qui hunc Ariſteæ tractatum Hadrath Zekenim ſeu decorem ſenum inſcripſit, & libro Meor Enajim incluſit. (84.) Num vero iſta narratio de 70. Interpretibus vere a Miniſtro quodam Ptolemæi Philadelphi, qui Ariſteæ nomen geſſit, ſcripta, an ab impoſtore quodam ſub Ariſteæ nomine conficta fuerit, de eo non inter omnes æque convenit. Alii enim cum Iſaaco Voſſio (85.) priorem, alii cum Joſepho Scaligero (86.) poſteriorem ſententiam defendunt. Peculiari tractatu paucis abhinc annis hoc argumentum diſcuſſit Humfredus Hody, qui quidem librum Ariſteæ, qualis hodie ſupereſt, non diverſum eſſe ab eo, ex quo Joſephus & Euſebius hiſtoriam de 70. Interpretibus retulerunt, ipſam autem hiſtoriam jam ante Joſephi ætatem ſub Ariſteæ nomine a Judæo quodam confictam eſſe pluribus argumentis demonſtrare contendit. Noſtrum jam non eſt tantas componere lites. Quæ in appendice Joſephi noſtri ſequuntur notæ ad epitomen Ariſteæ vel Ariſtæi a Joſepho excerptam debentur Juveni non vulgaris induſtriæ & eruditionis JOHANNI ALBERTO FABRICIO, a quo etiam novam Apocryphorum editionem propediem exſpectamus. Notas illas, cum & breves ſint, & eruditæ, perlegere nec moleſtum, nec inutile fuerit.

Notæ ad epitomen Ariſteæ.

* Varias lectiones librorum de bello Judaico & libelli de Maccabæis ex manuſcripto bibliothecæ noſtræ Academicæ Paulinæ collegit Excellentiſſimi Bibliothecarii heu nuper defuncti, ſed tamen in Academia noſtra & Orbe toto literato eruditionis fama immortaliter victuri Filius non degener JOACHIMUS FRIDERICUS FELLERUS, quas Joſephi lectoribus non ingratas fore arbitramur cum illarum collatio locis nonnullis obſcurioribus lucem afferre poſſit. Imprimis autem in libro de imperio rationis manuſcriptus ille codex integris periodis auctior ab editis multum differre deprehenditur, quod jam ſupra monuimus & ipſa collatio oſtendit.

Variæ Lectiones ex MſC. Lipſ.

Ejuſdem *libelli de Maccabæis verſionem novam Combefiſio elaboratam* propterea addere voluimus, quia Eraſmi paraphraſis ſupra exhibita a Græco textu nimium diſcrepat.

Liber de Maccabæis cum verſione & notis Combefiſii.

Nuſquam enim in Græco textu leguntur nomina fratrum Maccabæorum, quæ Eraſmus in ſua paraphraſi expreſſit neſcio unde hauſta. Neque in Græco textu Joſephus hæc de Maccabæis ex ſacris Literis ſe accepiſſe dicit, quod in Latinæ paraphraſeos epilogo legitur, ut plura alia taceamus. Unde & in Eraſmum invehitur Combefiſius, quod nova ſua pro Joſephi antiquis venditaverit, & ſub paraphraſeos ſpecie multa infarſerit a Joſephi verbis aliena, diuque ſibi in votis fuiſſe dicit, ut eruditus quiſpiam & Græce doctus egregiam hanc Joſephi lucubrationem Latine redderet, cum Eraſmus in ſua paraphraſi ſui potius ingenii ſpeculationes, quam Joſephi verba expreſſerit. Dum autem Combefiſius ita ſe gerit, quaſi nemo hunc tractatum ante ſe ita interpretatus fuerit, ut Latina Græcis reſpondeant, ignoraſſe videtur, quod in nonnullis Joſephi editionibus nempe in editione Baſileenſi anni 1567. Colonienſi anni 1593. & quibuſdam aliis non Eraſmi paraphraſis, ſed alia neſcio cujus interpretis verſio legatur, quæ ad Græcum textum propius accedit. Initium illius verſionis jam ſupra, ubi de Latinis Joſephi editionibus actum eſt, indicavimus. Præterea in editione apocryphorum Baſileenſi, quæ ex Officina Brylingeriana anno 1582. prodiit, adhuc alia verſio legitur, quæ ſic incipit: *Studioſiſſimum ſapientiæ ſermonem declaraturus.* Non eſt igitur quod Combefiſius, & Andillius Gallicus Joſephi interpres querantur, libelli de Maccabæis nullam aliam interpretationem hactenus extitiſſe, quam illam Eraſmi paraphraſin. Deprompſimus autem novam, quam in hac

(76.) præfat. in Pentateuchum ſeu epiſtol. 104. (77.) Tom. IV. Oper. Hieron. p. 6. (78.) libr. 2. contr. Apion p. 1064. (79.) Apolog. c. 18. (80.) libr. 3. de præparat. evangel. c. 1. & ſequ. (81.) de ponder. & menſur. c. 9. & ſequ. (82.) chronogr. p. 273. (83.) edit. Pariſ. tom. 7 Colon. tom. 1. & Lugdun. tom. 2. (84.) Bartolocc. Biblioth. Rabbin. tom. 1. p. 437 ſequ. (85.) de 70. Interpret. c. 2. (86.) ad Chronic. Euſeb. p. 133.

* *Hæ V. L. omiſſæ tum ſunt poſt hæc Prolegomena, quoniam in Notis paſſim ſuis locis inſeruntur.*

hac Joſephi appendice damus, Combefiſii verſionem cum ejuſdem notis & animadverſionibus ad hunc tractatum ex noviſſimo, quod vocat, bibliothecæ Patrum Græco-Latinorum auctario, quod anno 1672. Pariſiis vulgatum eſt. In poſtremam appendicis partem rejecimus *fragmentum ex Joſephi parænesi ad Græcos, quæ inſcribitur de cauſa univerſi contra Platonem.* Tractatum illum περὶ παντὸς integrum habuit & legit Photius, ut in bibliotheca ſua teſtatur, (87.) ubi refert hunc librum in quibuſdam exemplaribus ſic inſcriptum: περὶ τῆς τοῦ παντὸς αἰτίας, in aliis περὶ τῆς τοῦ παντὸς οὐσίας. Duos vero libellos fuiſſe docet, quibus Autor Platonem ſecum pugnare docuerit, Alcinoum quoque de anima, materia & reſurrectione ut abſurda & falſa diſſerentem reprehenderit, & Judæorum nationem quam Græcorum antiquiorem fuiſſe tradiderit. Dicit autem hunc tractatum ab aliis Joſepho, ab aliis Juſtino Martyri, ab aliis Irenæo adſcriptum fuiſſe. Ipſe autem in eam ſententiam inclinat, quod hic liber a Cajo Presbytero Romano ſcriptus fuerit, cum & in παραγραφαῖς marginalibus Codicis ſui Caji nomen adſcriptum invenerit, & Cajus in Labyrintho ſuo ſe libri de univerſi natura autorem profeſſus fuerit. Joſepho quo minus hunc tractatum tribuere velit, duas imprimis rationes obſtare ſibi profitetur, unam quidem, quod Autor de homine & anima ita diſſerat, ut ejus diſcurſus Hebræorum de natura hominis doctrinæ minus convenire videantur; altera vero, quod de Christo ὡς ἔγγιστα, hoc eſt juxta Schottum aptiſſime, ſeu ut Tanaquillus Faber (88.) maluit, ad noſtrum ferme modum ſeu proxime ad Chriſtianorum fidem diſſeruerit, κλῆσίν τε αὐτὴν ἀναφθεγγόμενος, καὶ τὴν ἐκ πατρὸς ἄφραστον γέννησιν ἀμέμπτως ἀναγράφων, & ipſam Chriſti appellationem explicans, & inenarrabilem ejus ex Patre generationem deſcribens, quod a Joſepho Judæo alienum eſſe res ipſa demonſtrat. Non defuerunt tamen, qui adhuc Joſepho tractatum illum vindicarent. In his Johannes Zonaras, (89.) cum Joſephi de Chriſto teſtimonium adduxiſſet, ſubjungit, eundem Joſephum ἐν τῷ πρὸς Ἕλληνας λόγῳ, ὃς κατὰ Πλάτωνος ἐπιγέγραπται περὶ τῆς τοῦ παντὸς αἰτίας, ſeu in oratione ad Græcos, quæ contra Platonem inſcribitur de univerſi cauſa Chriſtum ut mundi Judicem inducere, ejuſque tractatus, ex quo verba quædam adducit, etiam Damaſcenum in ſuis parallelis meminiſſe. Et Arnoldus Peraxylus Arlenius, qui Joſephi opera Græce primus edidit, non ſufficientes rationes a Photio adductas exiſtimat, ob quas Joſepho hoc opus abjudicari debeat, cum Joſephus etiam in libris Originum ita de Chriſto ejuſque operibus & miraculis diſſerat, ut eundem virum vel hominem vix appellare audeat, & tacito ſuffragio ejus divinitatem veneretur. Qua de re quid ſentiendum ſit, ſuperius oſtenſum fuit. Promittebat autem idem Arlenius, (90.) ſe propediem iſtum tractatum cum Studioſis communicaturum. Sed promiſſa non ſervavit. David autem Hœſchelius cum Photii bibliothecam Græce ederet & notis illuſtraret, fragmentum hujus tractatus ex Italia a Maximo Margunio ad ſe miſſum notis inſeruit, cui etſi Joſephi titulum præfixerit, non injuria tamen dubitari poſſe ſtatuit, an Joſephum Autorem habeat, cum a Chriſtiano potius homine ſcriptum videatur (91.) Poſt Hœſchelium, Stephanus le Moyne in variis ſuis ſacris (92.) fragmentum illud iterum vulgavit, non amplius Joſephi, ſed Hippolyti nomine ſignatum. Cum enim anno 1551. non procul ab æde Laurentiana extra muros marmorea Hippolyti ſtatua effoderetur, quæ poſtea in Vaticanam bibliothecam tranſlata fuit, præter Hippolyti canonem Paſchalem in hac ſtatua repertus fuit librorum ab Hippolyto ſcriptorum catalogus, in quo & hoc opus obſervare licet:

Fragmentum ex libro περὶ παντός.

ΠΡΟΣ ΕΛΛΗΝΑΣ
ΚΑΙ ΠΡΟΣ ΠΛΑΤΩΝΑ
Η ΚΑΙ ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΠΑΝΤΟΣ,

Quamobrem non amplius dubitandum cenſet Monachius, quin hoc opus, cujus inſigne fragmentum ſupereſt, Hippolyto tribui debeat: Cur autem hoc opus olim a nonnullis Joſepho tributum fuerit, duas affert cauſas. Prima eſt, quod Joſephus (93.) promiſerit, ſe peculiari opere περὶ οὐσίας Θεοῦ acturum; Altera, quod quæ in hoc fragmento de ſtatu & loco animarum ſeparatarum referuntur, cum iis conveniant, quæ Joſephus περὶ τοῦ Ἅδου tradidit. Poſſit & tertia addi ex ſtyli æqualitate, quam Photius obſervavit. Addimus & quartam ex Dodwelio (94.) qui hunc περὶ παντὸς tractatum a Cajo (hunc enim Autorem eſſe putat, non Hippolytum) ex multis Autoribus & quidem propriis Autorum verbis collectum fuiſſe putat, quemadmodum & Macrobius ipſa Gellii aliorumque Autorum verba ſuppreſſis nominibus deſcribat. Videtur autem ipſi veriſimile, Cajum etiam nonnulla ex Joſepho in librum illum tranſcripſiſſe. Certe Photius indicat autorem illius libri inter alia Judæos Græcis antiquiores demonſtraſſe. Ea autem quæ de Judaicæ gentis antiquitate diſſeruit, commode ex Joſephi libris contra Apionem tranſcribere potuit. Forte etiam ex Joſepho hauſit, quæ de mundi opificio breviter diſſeruit. Nam de hoc etiam argumento Autorem hujus operis tractaſſe ex Photio diſcimus. Cum autem ex variis Autoribus hoc opus collectum fuerit, quorum nomina forte vel ipſe Autor, vel librarius quiſpiam nonnunquam in margine notavit, hinc illud opus modo Joſepho, modo Juſtino, modo Irenæo, modo aliis adſcriptum fuit. Quamvis autem Joſephus ad calcem ſuarum antiquitatum promiſerit, ſe in quadripartito volumine de ſectis Judæorum etiam de Deo ejuſque ſubſtantia acturum, opus tamen illud a Joſepho non abſolutum fuiſſe Dodwellus ſuſpicatur. Cum enim Epaphroditus anno poſt editam Joſephi ἀρχαιολογίαν proximo, nempe anno Domitiani penultimo, Chriſti 95. perierit, & Joſephus infenſiſſimos e gente ſua hoſtes habuerit, conjicit iſtos Patroni caſum in ipſius quoque Joſephi perniciem convertiſſe, adeoque Joſephum Epaphrodito haud diu ſuperſtitem fuiſſe. Cæterum cum fragmentum libri περὶ παντὸς ſub Joſephi nomine editum olim fuerit, ei in hac appendice operum Joſephi locum aliquem concedere voluimus. Quod ſupereſt, benevolum Lectorem rogamus, ut qualemcunque hanc Joſephi editionem boni conſulat, donec vel novi Bertrami, Scaligeri, Cunæi, Petiti, Bigotii, Boſii, Monachii excitentur, vel Clariſſimus Bernardus cum Joſepho ſuo in gratiam redeat.

Scripſi Lipſiæ A. C. 1691. ante nundinas vernales.

(87.) cod. 48. (88.) part. 1. epiſtol. pag. 141. (89.) libr. 6. annal. c. 4. (90.) præfat. ad oper. Joſeph. (91.) not. ad Phot. bibl. p. 923. (92.) pag. 53. tom. 1. (93.) libr. 20. antiqu. c. ult. (94.) diſſ. 6. ad Irenæum.

JOANNIS ALBERTI FABRICII
AD
FLAVII JOSEPHI OPERA
APPENDIX,

Quæ continentur

Ariſteas de LXX Interpretibus, Græce & Latine ex verſione Matthiæ Garbitii: una cum Variis Lectionibus ex Vaticano Codice, & aliunde conquiſitis.

Ad Epitomen Ariſteæ, quæ legitur libro duodecimo Antiquitatum Joſephi, breves notæ.

Libelli de Maccabæis verſio Latina auctore Franciſco Combefis † cum ejuſdem animadvenſionibus.

Fragmentum ex libro περὶ παντὸς, ſub Joſephi nomine quondam a Davide Hœſchelio editum, cum verſione Stephani le Moyne.

† Quas jam ſuis locis inſertas quærat Lector Notis reliquis ad Græca ipſius libelli.

ILLUSTRI ET GENEROSO VIRO
HULDRICHO FUGGERO,
KIRCHPERGÆ ET WEISSENHORNI DOMINO,
VIRO ERUDITIONE, PIETATE ET VIRTUTE AMPLISSIMO,
S. P.

SI quæ, ut cenſent, FUGGERE generoſiſſime, ex conquiſitione, vel publicatione reconditorum ſcriptorum, ſperanda laus eſt: non poſtrema iis meo Judicio debetur, qui monumenta, quibus regum magnorumque ducum præclaræ actiones, cum in cæteris vitæ partibus, tum rebus ac artibus utilibus conſervandis, memoriæ poſteritatis conſecratæ fuere, e tenebris in lucem eruere, & ad publicam utilitatem proferre nituntur. Etenim dum in hoc diligente opera ac cura verſantur, & juſti honorificentiſſima defunctis ſolvunt, eorum memoriam ab oblivionis injuria vindicantes, & commemoratione laudis ipſorum, quaſi trophæis Miltiadëis viventium animos ad ſimilium rerum ſtudium exſuſcitant atque inflammant. Quod etenim præclare de hominum genere meritis majus præconium perenni ac immortali virtutis ipſorum præconio reddi, vel quod efficacius perſuadendi argumentum viventium animis, quam mortuorum virtutis commemoratio adhiberi poſſet? Ac utinam, ut quam hic de defunctis & vivis bene merendi campus latiſſimus eſſe videtur, tam quoque ejus ingrediendi facultas cuilibet pateret: nihil quod ad præclara, mortuorum facinora ornanda, vel ſuperſtitum mentes ad virtutum decora impellendas pertinere poſſet, nobis hoc tempore defuturum exiſtimarem. Verum ea jam temporum ac rerum conditio eſt, ut ſæpius, qui velint, vel majorum negligentia, vel præſentium invidia ab aditu pulcherrimæ laudis arceantur: ac aditu conceſſo, ni quis utatur, in publica commoda, ac defunctorum manes graviter deliquiſſe, merito cenſeatur. Quamobrem cum mihi præterita hyeme, Italiam luſtrandi gratia obeunti, ſingulari cujuſdam eximii viri humanitate (nomini etenim certis de cauſis parco) Ariſteæ libellus oſtenſus eſſet, quo, quæ a celebratiſſimo Ægypti rege Ptolemæo, cognomine Philadelpho, in cura legis divinæ transferendæ ſuſcepta geſtaque fuere, quam elegantiſſime deſcriberentur, ejus obtinendi facultate data, quæ ad ejus deſcriptionem pertinerent, perquam lubenter ſuſcepi: maxime cum res veræ religionis cultui vicinior, vel liberali benignitate auguſtior, vel variis vitæ civilis ac gubernationis utiliſſimis præceptis refertior, a nullo hujus generis hiſtorico, meo judicio, literarum monumentis prodire reperiatur.

Cujus etenim per DEUM immortalem Regis, omnium hiſtoricorum libris excuſſis, factum propius ad verum veri DEI cultum accedens, quam hoc Philadelphi, invenietur: ad inſtructæ Bibliothecæ adornationem, legis Hebraicæ tranſlationem immenſis ſumptibus, & populi Judaici liberatione redimentis: eamque tam religioſa pietate amplectentis, ut ſæpius exclamare non dubitet, Εὐχαριστῶ τῷ Θεῷ, ὃ τινός ἐστι τὰ λόγια ταῦτα: diemque illum quo lex adſerretur, in ſingulos vitæ ſuæ annos, non minus ac eum quo glorioſiſſimam ab hoſte victoriam retulerit, ſolennem magnumque eſſe ſtatuat? Celebratur quidem in libris conquirendis, eorumque interpretandi cura, multorum clariſſimorum Regum egregia voluntas: ut Babylonicorum, Pergamenorum, Polycratis Samii, Nicocratis Cyprii: & qui eos ſubſecuti fuere, Romanorum Imperatorum, Cæſaris, Auguſti, Trajani, Veſpaſiani, Antonini, multorumque aliorum. Veruntamen ipſorum ſtudium, nullatenus cum Philadelphi conferendum eſſe videtur. Illi namque partim βιβλιοφιλίᾳ, partim ambitione ducti, librorum conquiſitioni & interpretationi ſtuduiſſe putantur. Hunc autem & religionis & pietatis ſtudio ad legis convertendæ cupiditatem abreptum, & Eleazari teſtimonium, & vox ipſius cum adoratione ſæpius prolata, ſolennitaſque in honorem legis allatæ inſtituta, aperte demonſtrant: ita ut cæteros quidem omnes a veræ religionis cognitione alienos, in hoc ſtudio longe præcelluiſſe, proximeque Juniori Theodoſio aggregandus eſſe videatur: quo, teſte Nicephoro, in Sacris libris, eorundemque interpretibus congerendis, inter Chriſtianos principes nullus ante ſtudioſior, nec forte etiam poſt extitit: cum inſigni multorum dedecore, qui titulum veræ religionis præ ſe ferentes, in ejus propagatione, rerumque ad eam pertinentium inſtauratione, rege Ægyptio multo remiſſiores eſſe videntur. Cum etenim religio Chriſtiana literis incluſa contineatur, hæc vero neutiquam abſque Bibliothecis, tanquam caſtellis doctrinæ, conſervari queant: qua laude nomen, quod profitentur, gerere poſſunt, qui rerum ad ejus conſervationem pertinentium cura non afficiuntur?

Jam vero, cui unquam vel ante vel poſt Ptolemæum, literario monumento, aut ſcripto, tantus liberalitatis ac benignitatis honos eſt habitus, quanto Philadelphus legis divinæ tranſlationem, ejuſque interpretes remuneravit? Philippi liberalitati maxima cum laude datur, quod Ariſtotelem ingenti donatum pecunia, ad inveſtigandas animalium naturas a ſe dimiſerit. Ad comprobationem inſignis liberalitatis filii ejus Alexandri in doctos, vox allegatur ejus, qui poſt mortem illius pauculo interjecto tempore, Archeſtrato nobili poetæ ino-

inopia preſſo, dixiſſe fertur: Tu vero ſi Alexandri ætate fuiſſes, in præmium cujus libet carminis Cyprum aut Phœnicen habuiſſes.

Porro ut memorabile relatum, Cherilum ſingulorum verſuum ſingulos ſtateres aureos accepiſſe. Prædicatur Lyſander, quod poetæ Antilocho ob pauculos verſus pileum argento impleverit. Omnium ore munificentia Antonini celebratur, Oppiano, ob dedicationem poëmatis de piſcibus, patrem relegatum ab exilio reſtituentis: illumque tot aureis donantis, quot verſus in poëmate de piſcibus inveniebantur. Sunt hæc, aliaque complura (nec etenim ſingula commemorare prodeſt) liberalia, & benignitatis in doctos ſpeciem egregiam habent: ſed tamen ſi munificentiæ Ptolemæi, illorumque collatio inſtitueretur, fateri neceſſe eſſet, illorum quidem liberalitatem prædicatam, hujus autem omni laude fuiſſe ſuperiorem. Nam de rerum, Legis tranſlationi impenſarum, quantitate ac ſumma, ne quid referam: quæ ſecundum Ariſteæ narrationem, earum ſubducta ratione, tanta invenietur, ut mirari potius eam quam æſtimare liceat, tot centenis talentorum millibus, partim in Judæorum redemptionem, partim in donaria Pontifici mittenda erogatis: Quanta benignitas & obſervantia Philadelphi in interpretibus excipiendis, tractandis & dimittendis commemoratur?

Ob adventum ipſorum ita lætatur, ut ſepties de eo gratias DEO agat, atque præ gaudio in lachrymas erumpat: præſentes tanta obſervantia, quanta nullos alios proſequitur: volentes abire, muneribus ampliſſimis donatos ita dimittit, ut illos ſubinde redire precetur, eorumque adventu maxima bona ſibi contigiſſe profiteatur. Neque ſane id ſine cauſâ. nam & rectam regnandi rationem ab ipſis perceperat, & (ut Eleazarus de illo refert) compererat ἄνδρας δικαίους καὶ σώφρονας τὴν μεγίστην ἂν φυλακὴν τῆς βασιλείας εἶναι. Noratque cum aliis regibus quamplurimis literatos charos gratoſque fuiſſe: tum vero Alexandrum, cujus in regno iſte poſt patrem locum occuparat, non minus literarum & benignitatis in doctos, quam rerum fortiter geſtarum laude excelluiſſe. Ideoque non minus eruditionis ac benignitatis, quam regni ſucceſſionem ſibi glorioſam fore. Egregia virtus, & digna celebratiſſimi optimique regis ſententia: cujus ſolius imitationi utinam noſtri ſeculi Principes inſiſterent, cum eum vel in adornandis bibliothecis, vel liberalitate exercenda, magis facultate quam voluntate æquare non poſſe videantur: næ nos literas florentiores, majoremque doctorum copiam habituri eſſemus. Uti namque bona temperies, ac aëris clementia, copiam ac ubertatem frugum: ita humanitas, honor & beneficentia principis, bonas artes, excellentiaque ingenia producere conſuevit. Verum quam pauci & hac in parte laudem Philadelphi affectent, manifeſtum, & quidem nimium manifeſtum eſt. Quotus etenim quiſque jam Principum reperitur, qui literas digno amore complectatur: literatoſque benigne foveat, ſuſtentet, honoribuſque & præmiis ornet? Itaque cum regis Ægyptii tantam liberalitatem ac venerationem in doctos ab Ariſtea deſcribi perſpicerem, quanta noſtri ſeculi hominibus optanda potius quam ſperanda eſt, non potui non voluptate lectionis ejus ſingulari perfundi.

Quid vero dicam de variis vitæ civilis ac gubernationis præceptis, quæ in hoc libello continentur? Ex omni antiquitate nec autor, nec autoris libellus ullus, meo judicio, facile invenietur, qui utiliora vitæ, & publicæ gubernationi commodiora præcepta tradat: quique dignior ſit ut in manibus principum, & eorum qui Rempublicam gerunt, diligentius teratur, memoriaque circumferatur: quam hic ipſe Ariſteæ, qui titulo quidem LXX Interpretum hiſtoriam de legis divinæ tranſlatione pollicetur, ſed revera boni ac pii vereque Chriſtiani principis ſolidam perfectamque inſtitutionem complectitur, eique veræ ac minime fallacis felicitatis viam oſtendit. Laudatur a pleriſque Xenophontis Cyri Pædia, quod quæ ad boni principis informationem pertineant, rectius & elegantius cæteris autoribus monſtret: ferturque ideo inter alios præſtantiſſimo heroi Scipioni lectio ejus fuiſſe perquam familiaris. Cur vero præ ipſa Ariſteæ libellus non laudetur, qui non ſolum boni, ſed & boni & pii principis vivam imaginem oſtendit? Neque etenim ulla gubernationis munia incidere poſſunt, ſive domi, ſive foris, vel cum ſubditis, vel cum æqualibus, cum domeſticis aut extraneis, quin quomodo in iis cum pietatis atque virtutis laude feliciter Principi verſandum ſit, hîc a viris non prophana, ſed Spiritus Sancti prudentia illuminatis, tradatur: idque tanta brevitate, ut unumquodque facile a quolibet percipi; & in magnis variiſque rerum occupationibus atque negotiis in mentem redigi, & ad uſum conferri poſſit. Quare tanto ejus lectio cæteris in hoc genere ſcriptis mihi gratior eſt viſa, quanto quæ pietate nituntur, cæteris feliciora exiſtunt: quantoque quæ a Spiritu Sancto dimanant, prophanis veriora & certiora nobis habentur.

Auxit porro non parum hiſtoriæ hujus legendæ cupiditatem jucundiſſima multarum rerum deſcriptio: utpote valorum, phialarum, menſæ aureæ, veſtium pontificalium, locorum Judææ, Hieroſolymorum, templi, arcis: ita expreſſa, ut oculis omnia ſubjecta & expoſita videantur, eorumque lectione animus liberalis non poſſit non affici ac delectari.

Cum itaque & ad aliorum, tum vero Principum vitam exemplis & præceptis præclare informandam libellum accommodatiſſimum, & minime jucunditatis expertem eſſe cernerem, a publicis commodis non alienam me rem facturum exiſtimavi, ſi eum multos jam annos latentem, cum converſione Latina in lucem eruerem. Etſi enim ante complures annos a MATTHIA PALMERIO Piſano in linguam Latinam, & inde quoque in Italicam tranſlatus eſſet, tamen cum is (quod citra obtrectationem dictum ſit) in pleriſque locis ſenſum autoris minus aſſecutus videretur, quod mihi in Germaniam reverſo, a cæteris ſtudiis tempus reliquum erat, labori ejus convertendi non invitus impendere cœpi. Sed me eo, fortuna magis quam voluntate, quam citiſſime liberari contigit. Nam dum in eo verſor, fit, ut optimo doctiſſimoque viro JOHANNI OPORINO, hoſpiti & amico meo, ejus converſio, authore MATTHIA GARBITIO paucułos ante annos in inclyta Tubingenſi Academia Græcæ linguæ profeſſione cum vita feliciter defuncto, per doctiſſimum ejuſdem Academiæ, Phyſicæ profeſſorem, GEORGIUM LIEBLERUM, tranſmittatur. Ego itaque, qui talem operam ab eruditiſſimo viro in converſione illa navatam perſpicerem, quæ doctis minime improbari poſſet, libenter id manibus defuncti conceſſi, ut debita laboris exhauſti laude frueretur, eaque converſio meæ præferretur: ita tamen, ut ad meum exemplar, quod & integrius & correctius pleriſque in locis erat, textus Ariſteæ Græcus imprimeretur.

Cum tui vero clariſſimi nominis inſcriptione, HULDRICHE FUGGERE generoſiſſime, eum in lucem producere libuit: & ut meæ, de præſtantiſſimis animi tui dotibus, multorum prædicatione jampridem conceptæ obſervantiæ ſpecimen qualecunque præberem: & quod nulli magis quam tibi, is convenire videretur. Tu ſiquidem divino Ptolemæi exemplo in veſtra ornatiſſima familia re-

renovato, non ſolum literarum ſtudioſos quam plurimos hinc inde liberali ſumptu alis: & peritiſſimos in omni doctrinarum genere profeſſores, Gaſſarum, Wolfium, Schrimgerum, Gerſtmannum, viros mihi amicitia junctiſſimos, domi tuæ ſumma benevolentia foves, honoribuſque & præmiis eximiis ornas: ſed & ita Ptolemæum comparatione optimorum librorum, & inſtructione ſelectiſſimæ Bibliothecæ refers, ut cum ejus laudis ac ſtudii ſocios quam plurimos habeas, omnes tamen poſt te reliqueris. Teſtantur id cum alii autores complures, tua liberalitate publicæ utilitati dati: tum vero Novellarum Juſtiniani abſolutiſſima editio, nobis poſt longa deſideria, cum perpetua voluntatis tuæ in literas laude, tandem communicata. Quare libellum hunc, & tanquam ſpeculum quoddam voluntatis tuæ præclaræ in literas, earumque ſectatores, hilari fronte intueri: & compellationem hanc, ut ab eximia virtutum tuarum admiratione & obſervantia ſingulari profectam, pro æquitate tua in meliorem partem interpretari: & me, qua bonos omnes, benevolentia complecti digneris, etiam atque etiam te rogo: cum benigna mentione, ut veteribus olim Romanis atque Græcis non ſolum patrios atque indigetes deos pro ſe, ſed & exteros adorare licuit: ſic literarum ſtudioſis veſtri ordinis homines, quantumvis non admodum notos,. vel gratia ſuæ obſervantiæ teſtificandæ, vel veſtræ benevolentiæ promerendæ, compellandi veniam facile dari ſolere. Ejus itaque a tua Magnificentia impetrandæ, per tuæ præclaræ, tantumque prædicatæ humanitatis famam, mihi fiducia facta, illud polliceor: nihil in poſterum mihi antiquius fore, quam ut, cujus jam tenuis umbra conſpicitur, ea in te obſervantia indies magis magiſque clarior reddatur: & in majoribus rebus ita ſeſe exerat, ne, quamvis virtutis, ſapientiæ, eruditionis ac humanitatis tuæ admiratores innumerabiles inveniantur, ego poſtremas inter illos tuliſſe videri queam. Vale in Chriſto feliciter: Cal. Julii, Anno a Chriſto nato 1561.

Magnificentiæ Tuæ

obſervantiſſimus

SIMON SCHARDIUS,
J. U. D.

ARGUMENTUM LIBRI, AUTORE SIMONE SCHARDIO.

CUm rex Ægypti Ptolemæus Philadelphus Bibliothecam inſignem, omnique librorum genere inſtructam, adornare conſtituiſſet, ejus negotii partes Demetrio Phalereo dedit. Is itaque ſingulari induſtria ac diligentia in coëmptione & deſcriptione librorum procuranda uſus, brevi ducenta librorum millia Bibliothecæ intulit. Inter alia autem, quæ pauciſſima erant, leges Judæorum ipſi nulla alia de cauſa, quam penuria Interpretum, qui eas in linguam Græcam transferrent, deerant. Rex itaque, cui earum deſiderium ſingulare Demetrii oratione injectum fuiſſet, ad Eleazarum pontificem Judæorum, Andream præcipuum corporis ſui ſatellitem, cum Ariſtea, libri hujus autore, cum ampliſſimis & elaboratiſſimis donis ablegat: petens, ut Interpretes Legi in linguam Græcam transferendæ idonei ſibi mittantur. Utque id facilius impetret, Judæorum, qui partim à Perſis, cum illi rerum potirentur, Hieroſolymis abducti, partim a patre regis Ptolemæo cognomento Lagi capti fuerant, ultra centum millia, ad preces Ariſteæ liberat: juſto precio iis a quibus captivi detinebantur, liberaliter perſoluto. Eleazarus itaque regis erga Deum pietate, & gentem Judaicam beneficentia perſpecta, ex ſingulis duodecim tribubus ſex ſeniores cum pellibus, in quibus Lex literis aureis lingua Judæorum perſcripta erat, ad eam transferendam dimittit. Iis itaque Alexandriam appulſis, rex ſplendidiſſimum ſex dierum epulum præparat: & denis, quatuor prioribus diebus: undenis, poſterioribus duobus, quæſtionem vel de felici regni gubernatione, vel vitæ præclare inſtituendæ ratione proponit. Qua, magna cum regis admiratione, omniumque aſtantium applauſu & acclamatione a ſingulis explicata, in domum ſplendide extructam, & ab omni tumultu ſtrepituque remotam deducti, Legis interpretationem ſeptuaginta diebus perficiunt. Rex ergo interpretatione religioſa veneratione accepta, eos muneribus ampliſſimis in patriam remittit. Hæc Ariſteas cum cognitione digniſſima cenſeret, literis excepta, fratri Philocrati exponit: interim magnificentiam donorum a rege pontifici miſſorum, civitatis Hieroſolymitanæ ſitum, terræ Judaicæ fertilitatem, templi formam, arcis munitiones, & habitum veſtis pontificalis quam elegantiſſime deſcribens. Tranſtulit ex hoc autore Joſephus ea quæ ſunt lib. 12. Antiquit. Judaicarum, capite 2. ubi convivii mentione facta, tandem lectorem ad hunc Ariſteæ librum remittit. Meminit quoque ejus Epiphanius libro de Menſuris & ponderibus, ex eo quoque non pauca ad ſua transferens, ac ea Ariſteæ narrationi adjiciens, in quæ hominibus eruditis ac ingenioſis diligentius nonnunquam inquirendum videtur. Nam cum ſacri libri duplicis ſint generis, ἐνδιάθετοι ϗ ἀπόκρυφοι, non modo prioris, ſed & poſterioris generis ab Eleazaro miſſos atque traductos fuiſſe refert: cum Ariſteas, & poſt eum Joſephus loco præallegato, tantum legis tranſlatæ meminerint. Verum ut quid de eo ſentiendum, ex eruditiſſima Joachimi explicatione Chronologiæ Nicephoreæ, diligens lector perſpicere, ſimulque de interpretationibus ſacrorum librorum ea quæ a liberali cognitione, & ab hoc argumento minime ſunt aliena, cognoſcere poterit: ita alterius præter Epiphanium, & a Juſtiniano Imperatore Novella 146. cum ſingulari admiratione relati, & ab Ariſtea prætermiſſi, non poſſum non quaſi in tranſ-

 curſu

curſu mentionem injicere: nimirum, præter cætera occulta in hac interpretatione & hoc accidiſſe, ut cum ſemper bini interpretes ſeorſim concluſi, & ſingulis paribus legis tranſlatio tradita eſſet, in interpretatione ita conſenſerint, ut collatione converſionis facta, ubi dictio ab uno parium appoſita eſſet, ea a cæteris quoque omnibus addita: viciſſim, ubi quid detractum, id æqualiter ab omnibus demptum deprehenderetur. Tanta Dei, Interpretum corda dirigentis, & ad conſenſionem mentes inflectentis, hic gratia apparuit. Cæterum hæc obiter admonuiſſe ſufficit: demonſtrationes eorum qui quærit, eas apud Epiphanium loco prius allegato inveniet. Ad Ariſteam autem quod attinet, præter hunc, & alius liber illius de Conſultationibus regiis, & cellulis atque jugis, in Pharo extat: Joachimo id quoque in Chronologia Nicephorea referente.

JACOBUS HERTELIUS
LECTORI.

ΟΣτις Πτολεμαίῳ πλεῖστα προσφερέστατε
Εὐεργετήματ' εἰς θεράποντας ἱερῶν
Μυστῶν, καὶ ἔργα πολλ' ἄνακτι εὐεργέτῃ,
Σπουδῆν θέλεις, ταύτην Ἀρισέας βίβλον
Ἀμφοῖν προθύμως δινέειν σπεῦδε χεροῖν.
Μαθήσεται γὰρ εὐθέως σοφώτατε
Γνώμην πολύτροπος εὖ κ' ἀληθέως ἔχειν,
Τὰ σωφρόνων εἰν ἤθη ἀρχαίων ἀεὶ
Σφόδρ' εὐλαβῆ δίκαια καὶ σωτήρια,
Αὐτὰς καὶ ἰδεῖν ἀγαθῶ διαφέρειν πατρός.
Χαίρειν Σίμωνι προσθέτω πολυΐστορι·
Αὐτὸς παρεῖσι γὰρ κόπους πεπονημένος
Ἡμῖν παλαιὰν ἐκδίδωσ' Ἀριστέαν.

ARI.

ARISTEÆ, DE LEGIS DIVINÆ EX HEBRAICA LINGUA IN GRÆCAM TRANSLATIONE, PER SEPTUAGINTA INTERPRETES FACTA, HISTORIA: MATHIA GARBITIO INTERPRETE.

ΑΡΙΣΤΕΑΣ ΦΙΛΟΚΡΑΤΗι.

Ἀ[a]ξιολόγου διηγήσεως, ὦ Φιλόκρατες, περὶ τῆς γενηθείσης ἡμῖν ἐντυχίας[b] πρὸς Ἐλεάζαρον τὸν τῶν Ἰουδαίων ἀρχιερέα συνεσταμένης, διὰ τὸ σὲ περὶ πολλοῦ πεποιῆσθαι, παρ' ἕκαστα ὑπομιμνήσκων, συνακοῦσαι περὶ ὧν ἀπεστάλημεν, καὶ διὰ τί· πεπείραμαι σαφῶς ἐκθέσθαι σοι, κατειληφὼς ἣν ἔχεις φιλομαθῆ διάθεσιν, ὅπερ μέγιστόν ἐστιν ἀνθρώπῳ, προσμανθάνειν ἀεί τι, καὶ προσλαμβάνειν, ἤτοι ἀπὸ τῆς ἱστορίας, ἢ καὶ κατ' αὐτὸ τὸ πρᾶγμα πεπειραμένῳ[c]. οὕτω γὰρ κατασκευάζεται ψυχῆς καθαρὰ διάθεσις, ἀναλαβοῦσα τὰ κάλλιστα· καὶ πρὸς τὸ πάντων κυριώτατον νενευκυῖα, τὴν εὐσέβειαν, ἀπλανεῖ κεχρημένη κανόνι, διοικεῖ τὴν προαίρεσιν.

Ἔχοντες ἡμᾶς πρὸς τὸ περιέργως τὰ θεῖα κατανοεῖν, ἑαυτοὺς ἐπιδεδώκαμεν εἰς τὸν προειρημένον ἄνδρα πρεσβείαν, καλοκἀγαθίᾳ καὶ δόξῃ προτετιμημένον, ὑπό τε τῶν πολιτῶν καὶ τῶν ἄλλων· καὶ κατακτημένον μεγίστην ὠφέλειαν τοῖς σὺν ἑαυτῷ, καὶ τοῖς κατὰ τοὺς ἄλλους τόπους πολίταις, πρὸς τὴν ἑρμηνείαν τοῦ θείου νόμου· διὰ τὸ γεγράφθαι παρ' αὐτοῖς ἐν διφθέραις ἑβραϊκοῖς γράμμασιν. ἣν δὴ καὶ ἐποιησάμεθα ἡμεῖς σπουδῇ, λαβόντες καιρὸν πρὸς τὸν βασιλέα περὶ τῶν μετοικισθέντων εἰς Αἴγυπτον ἐκ τῆς Ἰουδαίας ὑπὸ τοῦ πατρὸς τοῦ βασιλέως, πρώτως κεκτημένου τήν τε πόλιν, [d]καὶ κατὰ τὴν Αἴγυπτον παρειληφότος.

Ἄξιόν ἐστι καὶ ταῦτά σοι δηλῶσαι. πέπεισμαι γὰρ, σὲ μᾶλλον ἔχοντα πρόσκλησιν πρὸς τὴν σεμνότητα, καὶ τὴν τῶν ἀνθρώπων διάθεσιν, τῶν κατὰ τὴν σεμνὴν νομοθεσίαν διεξαγόντων, περὶ ὧν προαιρούμεθα· δηλοῦντες μὲν ὡς ἀκούσεσθαι, προσφάτως παραγεγενημένον ἐκ τῆς νήσου πρὸς ἡμᾶς, καὶ βουλόμενον συνακούειν, ὅσα πρὸς ἐπισκευὴν ψυχῆς ὑπάρχει. καὶ πρότερον δὲ διεπεμψάμην σοι, περὶ ὧν ἐνόμιζον ἀξιο-

ARISTEAS PHILOCRATI.

CUM, ô Philocrates, noſtra ad Eleazarum ſummum Judæorum ſacerdotem profectio, & quæ apud ipſum agenda erant, memoratu ſint digna: tuque magni hoc feceris, quia contigiſſet me præſentem ſingillatim quæque cognoſcere: ego dedi operam, ut de quibus & ob quam cauſam miſſi fuiſſemus, plane exponerem tibi, qui ſemper ſano animi tui judicio & propoſito addiſcere & aſſumere aliquid ſtudes, vel ex hiſtoriis, vel ex negotiis & rebus ipſis vitæ. Ita enim informatur animus ad purum habitum, cum colligit optima, & in pietatem, rem omnium præſtantiſſimam intentus, ea ut regula minime fallaci utitur in conſiliis & actionibus ſuis gubernandis.

Cum ergo eſſem animo prono ad res divinas accuratius cognoſcendas, obtuli me legatum ad virum modo nominatum, virtute & fama præ aliis celebrem, & apud ſuos cives & apud alios homines, quique apud ſe haberet rem valde utilem ſuis & aliarum terrarum civibus, quæ faceret ad interpretationem legis divinæ: propterea quod illa Hebraicis literis perſcripta in membranis, apud ipſos Judæos extaret. Atque hanc quidem legationem ſtudioſe obivimus, ita ut inde acciperemus occaſionem agendi cum rege de illis, qui ex Judæa in Ægyptum traducti erant a patre regis, qui primum & civitate potitus eſt, & Ægyptum occupavit.

Sunt quidem & hæc digna quæ tibi exponam, licet perſuaſum habeam te magis invitare nos ad gravitatem & mores exponendos illorum hominum, qui ſecundum ſanctas degunt leges: id quod eſt præcipue inſtituti noſtri, ita tibi exponere, ut rem totam cognoſcas: quoniam nuper ex inſula ad nos veniſti eo animo & ſtudio, ut cognoſceres omnia quæ extarent utilia ad animi informationem. Miſi autem & ante [illegible] te illorum, quæ putarem digna ſcitu, commentarios,

a. Epiphan. & alii Ἀξιολόγου. b V.C. εὐτυχίας. c V.C. πεπειραμένον. d V.C. καὶ τὰ κατά.

rios, quos conſecuti ſumus in eloquentiſſima Ægypto, ab eloquentiſſimis & præſtantiſſimis de genere Judæorum ſacerdotibus. Cum enim tu magno tenearis ſtudio eorum quæ menti prodeſſe poſſint, & rectum ſit talia quidem maxime communicare cum omnibus ſimiliter affectis: multo tamen magis tecum ſunt communicanda, qui præditus es genuina, & eadem mecum animi ſententia & voluntate, non ſolum ex eo quia vere meus moribus es frater, ex ſanguine & communi inſtitutione, ſed etiam quia ſimiliter mecum res honeſtas magno ſtudio & toto impetu animi proſequeris. Neque enim animi ſplendor aut decus ullius illarum rerum quæ magnifiunt ab illis qui vana gloria ducuntur, tantum afferunt utilitatis, quantum doctrinæ & eruditionis cultura, & quæ in hæc confertur cura & opera. Sed ne protrahendo præfationem, incidamus in vitium alicujus garrulitatis, accedere volumus ad perſequendam commemorationem ſuſceptam.

Demetrius Phalereus. Demetrius ille Phalereus, cum eſſet præfectus regiæ Bibliothecæ, diligenti ſtudio multa & varia impendit, ad colligendos, ſi quo modo fieri poſſet, omnes in mundo libros. nam & emptionibus & deſcriptionibus librorum a ſe procuratis ſtuduit, quantum in ſe eſſet, regis perficere voluntatem. Ex quo præſentibus nobis interrogatus, quot jam myriades librorum adeſſent, reſpondit: Aſſunt, rex, ultra viginti: ſed brevi efficiam, ut reliquis adimpleantur myriades quinquaginta. *Numerus librorum bibliotheca Philadelphica.* nam narratur mihi, Judæorum etiam leges dignas eſſe quæ deſcribantur, & in tuam Bibliothecam ſeponantur. Tum rex: Quid ergo eſt, inquit, quod te prohibet facere hoc? nam tibi omnia quæ ad hujus rei procurationem faciunt, ſunt commiſſa. Ad hæc Demetrius reſpondit: Indigent interpretatione leges illæ. nam Judæi in ſua regione, perinde ut Ægyptii literarum diſpoſitione, ita illi characteribus propriis utuntur juxta pronunciationem quam propriam habent. Putatur a nonnullis illa eſſe Syriaca, quod non ita eſt: verum eſt ejus alia ratio & forma. Rex his acceptis, dixit ſe ſcripturum ad ſummum Judæorum ſacerdotem, ut quæ expoſita eſſent, perficerentur.

Hic ego ſum ratus adeſſe tempus agendi illa, de quibus ſæpe ante Soſibium Tarentinum & Andream, primores regis cuſtodes, allocutus fuerant, ut liberarentur illi, qui a patre regis traducti ex Judæa fuerant. Nam ille adortus partes cavæ Syriæ & Phœniciæ, cum & viribus præſtaret, & ubique fortunam haberet faventem, alios in colonias traducebat, alios captos abducebat: paſſimque terrore injecto ita ſubjugarat omnia, ut ad decem myriades ex Judæa in Ægyptum traduceret: ex quibus circiter tres myriades electos & armis inſtructos viros aſſumpſit in regionem, ut in præſidiis ipſius degerent. Sed ante quoque ſatis multi pervenerant in regionem cum rege Perſarum, & ante hos alii ut auxiliarii miſſi erant ad Pſametychum, quo cum pugnarent adverſus regem Æthiopum: verum illi non tot multitudine erant, quot ſecum adduxerat Ptolemæus ille Lagi filius.

Quemadmodum autem prius diximus, electos præſtantiſſimos, qui & ætate & robore præſtarent, armis inſtruxit: reliquam vero turbam ſeniorum & juniorum, ac mulierum etiam, con-

μνημονεύτων εἶναι τὴν [a] ἀναστροφήν· ἣν μετελάβομεν παρὰ τῶν κατὰ τὴν λογιωτάτην Αἴγυπτον, λογιωτάτων ἀρχιερέων παρὰ τοῦ γένους τῶν Ἰουδαίων. Φιλομαθῶς γὰρ ἔχοντί σοι περὶ τῶν δυναμένων ὠφελῆσαι διάνοιαν δέον διδόναι. μάλιστα μὲν πᾶσι τοῖς ὁμοίοις, πολλῷ δὲ μᾶλλον γνησίαν ἔχοντί σοι τὴν αἵρεσιν, οὐ μόνον κατὰ τὸ συγγενὲς ἀδελφῷ καθεστῶτι τὸν τρόπον, ἀλλὰ καὶ τῇ πρὸς τὸ καλὸν ὁρμῇ τὸν αὐτὸν ὄντα ἡμῖν. χρυσοῦ γὰρ χάρις, ἢ κατασκευή τις ἄλλη τῶν τετιμημένων παρὰ τοῖς κενοδόξοις, ὠφέλειαν οὐκ ἔχει τὴν αὐτὴν, ὅσον ἡ παιδείας ἀγωγὴ, καὶ ἡ περὶ τούτων φροντίς. ἵνα δὲ μὴ περὶ τῶν προλεγομένων μηκύνοντες ἀδολεσχίαν τι ποιῶμεν, ἐπὶ τὸ συνεχὲς τῆς διηγήσεως ἐπανήξομεν.

Κατασταχθεὶς [b] ἐπὶ τῆς τοῦ βασιλέως βιβλιοθήκης Δημήτριος ὁ Φαληρεὺς, ἐχρηματίσθη πολλὰ διάφορα, πρὸς τὸ συναγαγεῖν, εἰ δυνατὸν, ἅπαντα τὰ κατὰ τὴν οἰκουμένην βιβλία· καὶ ποιούμενος ἀγορασμοὺς καὶ μεταγραφὰς, ἐπὶ τέλος ἤγαγεν ὅσον ἐφ' ἑαυτῷ, τὴν τοῦ βασιλέως πρόθεσιν. παρόντων γὰρ ἡμῶν ἐρωτηθεὶς, πόσαι τινὲς μυριάδες τυγχάνουσι βιβλίων; εἶπεν, [c] ὑπὲρ τὰς εἴκοσι, βασιλεῦ. πληρώσω δὲ σὺν ὀλίγῳ χρόνῳ πρὸς τὸ πληρωθῆναι πεντήκοντα μυριάδας τὰ λοιπά. προσαγγέλλεται δέ μοι, καὶ τῶν Ἰουδαίων νόμιμα μεταγραφῆς ἄξια, καὶ τῆς παρά σοι βιβλιοθήκης εἶναι. τί τὸ κωλύον οὖν, εἶπεν, ἐστὶ, σὲ τοῦτο ποιῆσαι; πάντα γὰρ ὑποτέτακταί σοι τὰ πρὸς τὴν χρείαν. ὁ δὲ Δημήτριος εἶπεν· ἑρμηνείας προσδεῖται. χαρακτῆρσι γὰρ ἰδίοις κατὰ τὴν Ἰουδαίων χρῶνται, καθάπερ Αἰγύπτιοι [d] τῇ τῶν γραμμάτων θέσει, καθὸ καὶ φωνὴν ἰδίαν ἔχουσιν. ὑπολαμβάνονται Συριακῇ χρῆσθαι· τὸ δὲ οὐκ ἔστιν, ἀλλ' ἕτερος τρόπος. Μεταλαβὼν δὲ ἕκαστα ὁ βασιλεὺς, εἶπε, γραφῆναι πρὸς τὸν ἀρχιερέα τῶν Ἰουδαίων, ὅπως τὰ προειρημένα τελείωσιν λάβωσι.

Νομίσας δὲ ἐγὼ καιρὸν εἶναι, περὶ ὧν πολλάκις ἠξιώκειν Σωσίβιόν τε τὸν Ταραντῖνον, καὶ Ἀνδρέαν, τοὺς ἀρχισωματοφύλακας, περὶ τῆς ἀπολυτρώσεως τῶν μετηγμένων ἐκ τῆς Ἰουδαίας ὑπὸ τοῦ πατρὸς τοῦ βασιλέως. ἐκεῖνος γὰρ ἐπελθὼν τὰ κατὰ κοίλην Συρίαν καὶ Φοινίκην ἅπαντα, συγχρώμενος εὐημερίᾳ μετὰ ἀνδρείας, τοὺς μὲν μετῴκισεν, τοὺς δὲ ᾐχμαλώτιζε, φόβῳ ἅπαντα ὑποχείρια ποιούμενος· ἐν ὅσῳ καὶ πρὸς δέκα μυριάδας ἐκ τῆς τῶν Ἰουδαίων χώρας εἰς Αἴγυπτον μετήγαγεν· ἀφ' ὧν ὡσεὶ τρεῖς μυριάδας καθοπλίσας ἀνδρῶν ἐκλεκτῶν, εἰς τὴν χώραν κατῴκισεν ἐν τοῖς φρουρίοις. ἤδη μὲν καὶ πρότερον ἱκανῶν εἰσεληλυθότων σὺν τῷ Πέρσῃ, καὶ πρὸ τούτων ἑτέρων συμμαχιῶν ἐξαπεσταλμένων πρὸς τὸν τῶν Αἰθιόπων βασιλέα μάχεσθαι σὺν Ψαμμητίχῳ· ἀλλ' οὐ τοσοῦτοι πλήθει παρεγενήθησαν, ὅσους Πτολεμαῖος ὁ τοῦ Λάγου μετήγαγε.

Καθὼς δὲ προείπομεν, ἐπιλέξας τοὺς ἀρίστους τῆς ἡλικίας, καὶ ῥώμῃ διαφέροντας, καθώπλισεν. τὸ δὲ λοιπὸν χῦμα πρεσβυτέρων καὶ νεωτέρων, ἔτι δὲ γυναικῶν, εἴασεν εἰς τὴν οἰκετίαν, οὐχ οὕτως τῇ προαιρέσει καταψυχὴν ἔχων,

a V. C. ἀναγραφήν.

b V. C. κατασταθεὶς.

c Aliter hæc ap. Epiphan. de menſuris. ἤδη μὲν εἰσὶ μυριάδες πέντε βίβλων, καὶ τετρακισχίλιαι ὀκτακόσιαι πλεῖον ἢ ἔλαττον. ἀκούομεν δὲ ὅτι πολὺ πλῆθος ἐν τῷ κόσμῳ ὑπάρχει παρά τε Αἰθίοψι καὶ Ἰνδοῖς, Πέρσαις τε καὶ Ἐλαμίταις, καὶ Βαβυλωνίοις, Ἀσσυρίοις τε καὶ Χαλδαίοις &c.

d Hic finem periodi facit Iſaacus Voſſius, atque ita vertit: *Quemadmodum enim in Ægypto, ſic quoque in Judæa peculiaribus utuntur characteribus. Si linguam & vocem illorum ſpectes, videntur literis & ſcriptura Syriaca uti. Hoc vero minime ſic eſt, cum alia ſit ratio & forma.*

ἔχων, ὡς καταπεπλησμένος ὑπὸ τῶν στρατιωτῶν, διὰ ἃς ἐπεποίητο χρείας ἐν τοῖς πολεμικοῖς ἀγῶσιν. ἡμεῖς δὲ ἐπεί τινα πρόφασιν εἰς τὴν ἀπόλυσιν αὐτῶν ἀπελάβομεν, καθὼς προδεδήλωται, τοιούτοις ἐχρησάμεθα λόγοις πρὸς τὸν βασιλέα.

Μήποτε ἄλογον ᾖ, ἐλέγχεσθαι ὑπ' αὐτῶν τῶν πραγμάτων, ὦ βασιλεῦ. τῆς γὰρ νομοθεσίας κειμένης πᾶσι τοῖς Ἰουδαίοις, ἣν ἡμεῖς οὐ μόνον μεταγράψαι ἐπινοοῦμεν, ἀλλὰ καὶ διερμηνεῦσαι· τίνα λόγον ἕξομεν πρὸς ἀποστολήν, ἐν οἰκετίαις ὑπαρχόντων ἐν τῇ σῇ βασιλείᾳ πληθῶν ἱκανῶν; ἀλλὰ τελείᾳ καὶ πλουσίᾳ ψυχῇ ἀπόλυσον τοὺς συνεχομένους ἐν ταλαιπωρίαις, κατευθύνοντός σοι τὴν βασιλείαν τοῦ τεθεικότος αὐτοῖς θεοῦ τὸν νόμον, καθὼς περιείργασμαι. τὸν γὰρ πάντων ἐπόπτην καὶ κτίστην θεὸν οὗτοι σέβονται, ὃν καὶ πάντες, ἡμεῖς δὲ μάλιστα, προσονομάζοντες ἑτέρως Ζῆνα. καὶ Δία τοῦτο δ' οὐκ ἀνοικείως οἱ πρῶτοι διεσήμαναν, δι' ὃν ζωοποιοῦνται τὰ πάντα, καὶ γίγνεται, τοῦτον ἁπάντων ἡγεῖσθαι τε καὶ κυριεύειν. ὑπερηρκὼς δὲ συμπάντας ἀνθρώπους τῇ λαμπρότητι τῆς ψυχῆς, ἀπόλυσιν ποίησαι τῶν ἐνεχομένων ταῖς οἰκετίαις.

Οὐδὲ πολὺν χρόνον ἐπισχὼν, καὶ ἡμῶν κατὰ ψυχὴν πρὸς τὸν θεὸν εὐχομένων, τὴν διάνοιαν αὐτοῦ κατασκευάσαι πρὸς τὸ τοὺς ἅπαντας ἀπολυθῆναι. κτίσμα γὰρ ὂν θεοῦ τὸ γένος τῶν ἀνθρώπων, καὶ μεταλλοιοῦται καὶ τρέπεται πάλιν ὑπ' αὐτοῦ. διὸ [a] πολλαῖς καὶ ποικίλαις ἐπεκαλούμην τὸν κυριεύοντα κατὰ καρδίαν, ἵνα συναγκασθῇ, καθὼς ἠξίουν, ἐπιτελέσαι. μεγάλην γὰρ εἶχον ἐλπίδα περὶ σωτηρίας ἀνθρώπων, προτιθέμενος λόγον ὅτι τὴν ἐπιτέλειαν ὁ θεὸς ποιήσει τῶν ἀξιουμένων. ὃ γὰρ πρὸς δικαιοσύνην καὶ καλῶν ἔργων ἐπιμέλειαν ἐν ὁσιότητι νομίζουσιν ἄνθρωποι ποιεῖν, κατευθύνει τὰς πράξεις καὶ τὰς ἐπιβολὰς ὁ κυριεύων ἁπάντων θεός.

Ὁ δὲ διανακύψας, καὶ προσβλέψας ἱλαρῷ τῷ προσώπῳ, πόσας ὑπολαμβάνεις ἔσεσθαι μυριάδας; ἔφη. παρεστὼς δὲ Ἀνδρέας ἀπεφήνατο. βραχεῖ πλεῖον μυριάδων [b] δέκα. ὁ δὲ, μικρόν τι, εἶπεν, Ἀρισταῖος ἡμᾶς ἀξιοῖ πρᾶγμα. Σωσίβιος δὲ, καὶ τῶν παρόντων τινὲς, τοῦτ' εἶπον· καὶ γὰρ ἄξιόν ἐστι τῆς σῆς μεγαλοψυχίας, ὅπως χαριστήριον ἀναθῇ τῷ μεγίστῳ θεῷ, τὴν τούτων ἀπόλυσιν. μεγίστως γὰρ τετιμημένος ὑπὸ τοῦ κρατοῦντος τὰ πάντα, καὶ δεδοξασμένος ὑπὲρ τοὺς προγόνους, εἰ καὶ μέγιστα ποιήσεις χαριστήρια, καθῆκόν ἐστί σοι.

Διαχυθεὶς δὲ εὖ μάλα τοῖς ὀψωνίοις, εἶπε προστεθῆναι, καὶ σώματος ἑκάστου κομίζεσθαι δραχμὰς [c] εἴκοσι, καὶ περὶ τούτων ἐκτεθῆναι πρόσταγμα· τὰς δὲ ἀπογραφὰς ποιεῖσθαι παρ' αὐτά, μεγαλείως χρησάμενος τῇ προθυμίᾳ, τοῦ θεοῦ τὴν πᾶσαν ἐπιτελέσαντος ἡμῶν προαίρεσιν, καὶ συναναγκάσαντος αὐτὸν ἀπολυτρῶσαι μὴ μόνον τοὺς συνεληλυθότας τῷ στρατοπέδῳ τοῦ πατρὸς, ἀλλὰ καὶ εἴ τινες προῆσαν, ἢ μετὰ ταῦτα [d] παρήχθησαν εἰς τὴν βασιλείαν. ὑπὲρ τὰ τετρακόσια τάλαντα τὴν δόσιν ἀπέφαινον εἶναι.

Καὶ τοῦ προστάγματος δὲ τὸ ἀντίγραφον οὐκ ἄχρηστον, οἶμαι, κατακεχωρίσθαι. πολλῷ γὰρ ἡ μεγαλομοιρία φανερωτέρα καὶ εὔδηλος ἔσται τοῦ βασιλέως, τοῦ θεοῦ κατισχύοντος αὐτὸν, εἰς τὸ σωτηρίαν γίνεσθαι

ceſſit militibus in ſervitutem, non tam ſponte & conſilio ſuo, quam exoratus ab illis, ad uſus & neceſſaria in belli rebus miniſteria. Nos ergo poſtquam nacti eſſemus quandam anſam ad liberandos eos, talibus uſi ſumus verbis ad regem.

Vide ne ſit deforme, te (Rex) redargui ex rebus ipſis. Nam cum ad omnes Judæos pertineant leges illæ, quas cupimus non ſolum deſcribere, ſed & interpretari: quam rationem habebimus mittendi ad illos, legatos, dum tam multi Judæorum ſervituti obnoxii ſunt in regno tuo? Quin age, animi voluntate perfecta & divite libera eos, qui in ærumnis detinentur: præſertim cum idem DEUS, qui ipſis legem dedit, te tuumque regnum feliciter gubernet, quemadmodum hoc ego diligenter perpendi. Nam illi DEUM omnium inſpectorem & creatorem colunt, quem etiam alii omnes homines, & nos in primis: ſed nominantes aliter, vocamus Ζῆνα: qua & ipſa voce majores non incommode ſignificarunt, eum eſſe omnium gubernatorem & Dominum, per quem omnia vivificarentur & fierent. Tu ergo, qui omnes homines ſuperas magnificentia & claritate animi, libera eos qui detinentur in ſervitute.

Ariſteæ cum Rege conſultatio de legis divinæ interpretatione, & captivorum Judæorum liberatione.

Ζεὺς unde dicatur apud Græcos.

Nec vero ille ita diu ſuſpenſus manſit, cum nos etiam in animo ad DEUM preces fuderemus, ut mentem ipſius præpararet ad liberandos univerſos illos. Cum enim genus humanum ſit DEI creatura, nimirum id pro voluntate ipſius, & transformatur & flectitur. Itaque multis & variis precibus in corde meo invocabam DEUM omnia adminiſtrantem, ut permoveretur rex ad perficienda illa quæ petieram. ac conceperam de ſalute illorum hominum magnam ſpem, ex hac ratione perſuaſionis meæ de voluntate DEI ad perficienda vota mea: quia quæ homines conſtituant in ſanctitate animi facere ad juſtitiæ & bonorum operum induſtriam & procurationem, ad ea DEUS omnia gubernans, actiones & conatus ipſorum feliciter dirigat atque promoveat.

Tum ergo ille erecto capite & hilari vultu me aſpexit, & dixit: Quot putas fore myriades? Ibi Andreas, qui prope adſtabat, reſpondit, paulo plus fore quam decem myriades. Tum ille: Rem parvam, inquit, a nobis petit Ariſteas. Tum Soſibius & nonnulli alii qui aderant, dicebant: At dignum eſt tua magnanimitate, ut ſummo DEO offeras iſtorum liberationem, munus animi pii & grati. Nam cum a DEO omnium gubernatore ad maximos ſis evectus honores, & gloria illuſtratus ſupra majores tuos: convenit tibi, ut etiam maxima exhibeas munera, ad declarationem gratitudinis tuæ.

Hinc ille ſub menſa, cum bene eſſet exhilaratus convivio, dixit ſe hoc etiam velle adjicere, ut pro ſingulis corporibus, illi qui ea habeant, viginti accipiant drachmas: & hac de re promulgetur edictum, idque ſtatim fiat, & ſimul perſcripta omnia diligenter annotentur. Ita inſigni uſus eſt animi promptitudine, DEO omnia quæ cupiebamus peragente, & impellente ipſum ad redimendos non illos tantum qui cum patris exercitu advenerant, ſed illos etiam ſi qui ante aderant, aut poſtea in regnum fuerant adducti. Expenſas autem referebant factas ultra QUADRINGENTA TALENTA. Ipſius etiam edicti exemplum non incommode, ut puto, eſt a me ſeparatim expoſitum. Nam ita regis magnificentia fiet multo ſplendidior & illuſtrior, ad quam DEUS confirmabat & impellebat ipſum, ad hoc ut contingeret ſalus multis hominum cœtibus.

Ptolemæi Philadelphi inſignis liberalitas.

a πολλαχῶς ᾗ ποικίλαις V. C. b Joſeph. ἕνδεκα. c Joſeph. ἑκατὸν εἴκοσι. d παρεισήχθησαν.

tibus. Tale autem erat edictum ex mandato regis conſcriptum.

Edictum regis Ptolemæi de liberatione Judæorum.

Quicunque militantes cum patre noſtro in regionibus Syriæ & Phœniciæ, adorti terram Judæam obtinuerunt corpora Judaica, & ea ſecum perduxerunt huc in civitatem aut regionem, aut etiam aliis vendiderunt: ſimiliter ſi qui vel ante aderant, vel poſtea ſunt huc adducti ex Judæis, volumus, ut qui eos habent, illico dimittant a ſe liberos, & accipiant ſtatim pro ſingulis corporibus drachmas viginti, milites quidem in diſtributione ſtipendiorum, alii vero de menſa regia. Nam arbitramur illos neque ex patris noſtri voluntate, neque ut decet & æquum eſt captos fuiſſe: ſed ex militari impetu & regionem vaſtatam, & Judæorum in Ægyptum traductionem factam. Nam quod commodi contigit ex auxilio militum regionis, hoc ſatis magnum fuit: quia vero homines etiam ipſi ſunt captivi abducti, hoc eſt omnino iniquum. cum ergo conſtitutum habeamus reddere omnibus hominibus jus ſuum, & multo magis illis qui ſine ratione ſunt ſub imperio alieno: cumque ubique & in omni negotio eligamus quod rectum ſit ratione & juſtitiæ & pietatis: ideo mandavimus, ut quotquot cuique Judæorum corpora ſint obnoxia ſervituti, aut quocunque alio modo in regno detineantur noſtro, qui habeant illa apud ſe, illi pro precio a nobis deputato ea dimittant libera: neque quiſquam hic callide aliquam fraudem uſurpet, ſed intra triduum poſt hoc edictum publicatum, omnes profiteantur numerum ſuorum apud præfectos huic negotio, & ſimul ſtatim exhibeant corpora ipſa. Nam ut hæc ita fierent, in noſtra conſiderata deliberatione invenimus & nobis & negotio ipſi conducere. Qui autem volet aliquem ex contumacibus deferre, ille in deprehenſum jus & poteſtatem habebit plenam, bona vero talium recipientur in fiſcum regium.

Oblato hoc edicto, ut regi prælegeretur, cum id omnia complecteretur, hoc excepto ET SI QUI VEL ANTE ADERANT, VEL POSTEA SUNT ADDUCTI EX JUDÆA: hoc rex, ex ſua munificentia & magnanimitate adjecit: juſſitque ſolutionem, ut quæ multiplex & cumulata eſſet futura, partiri & diſtribuere inter miniſtros mandatorum & regios numularios. Atque ita hoc negotium decretum, intra ſeptem dies fuit confirmatum & abſolutum, authoritate regia. Expenſæ autem protrahebantur ultra SEXCENTA ET SEXAGINTA TALENTA. nam multi etiam lactantes pueri, una cum matribus redimebantur. De quo & ipſo cum eſſet ad regem delatum, num & pro iſtis eſſent viginti drachmæ pendendæ: Rex hoc enim facere juſſit, cum plene & integre omnia in re decreta perficere ſtuderet.

His peractis, Demetrium juſſit ſcripto comprehenſo ſententiam ſuam offerre, de libris Judæorum deſcribendis. nam nihil inconſiderate & temere, ſed omnia ex mandato & cum magna diligentia adminiſtrantur apud hos reges. ex quo mihi viſum fuit ſeparatim exponere & eorum quæ fuerunt regi exhibita, & epiſtolarum exempla: ad hæc, & numerum & apparatum eorum quæ fuerunt dono miſſa Eleazaro, propterea quod eorum quodque excellebat, & munificentia & arte. Ad hunc autem modum Demetrius ſententiam ſuam regi expoſuit.

Epiſtola Demetrii Phalerei de libris Judæorum deſcribendis.

Cum Rex mandaveris mihi, ut qui deeſſent Bibliothecæ tuæ libri, eos curarem ad eam complendam conquiſitos colligi: & ſimul ſi quid de-

πλήρωσιν ἱκανοῖς. ἦν δὲ τοιοῦτο τοῦ βασιλέως προστάξαντος.

Ὅσοι τῶν συνεστρατευμένων τῷ πατρὶ ἡμῶν εἰς τοὺς κατὰ Συρίαν καὶ Φοινίκην τόπους, ἐπελθόντες τῇ τῶν Ἰουδαίων χώρᾳ, ἐγκρατεῖς ἐγένοντο σωμάτων Ἰουδαϊκῶν, καὶ ταῦτα διακεκομίκασιν ἔς τε τὴν πόλιν καὶ τὴν χώραν, ἢ καὶ πεπράκασιν ἑτέροις, ὁμοίως δὲ καὶ εἴ τινες προῆσαν, ἢ καὶ μετὰ ταῦτα εἰσὶν εἰσηγμένοι, τοὺς τοιούτων ἀπολύειν παραχρῆμα τοὺς ἔχοντας, κομιζομένους αὐτίκα ἑκάστου σώματος τοὺς ἔχοντας δραχμὰς [a] εἴκοσι, τοὺς μὲν στρατιώτας τῇ τῶν ὀψωνίων δόσει, τοὺς δὲ λοιποὺς ἀπὸ τῆς βασιλικῆς τραπέζης. νομίζομεν γὰρ καὶ παρὰ τὴν τοῦ πατρὸς ἡμῶν βούλησιν, καὶ παρὰ τὸ καλῶς ἔχον ᾐχμαλωτίσθαι τούτους· διὰ δὲ τὴν στρατιωτικὴν προπέτειαν, τήν τε χώραν αὐτῶν κατεφθάρθαι, καὶ τὴν τῶν Ἰουδαίων μεταγωγὴν εἰς τὴν Αἴγυπτον γεγονέναι. ἱκανὴ γὰρ ἦν ἡ παρὰ τὸ πεδίον γεγονυῖα ἐκ τῶν στρατιωτῶν ὠφέλεια. διὸ παντελῶς ἀνεπιεικής ἐστι καὶ ἡ τῶν ἀνθρώπων καταδυναστεία. πᾶσιν οὖν ἀνθρώποις τὸ δίκαιον ἀπονέμειν ὁμολογούμενοι, πολλῷ δὲ μᾶλλον τοῖς ἀλόγως καταδυναστευομένοις· καὶ κατὰ πᾶν ἐκζητοῦντες τὸ καλῶς ἔχον, πρός τε τὸ δίκαιον καὶ τὴν κατὰ πάντων εὐσέβειαν· προστετάχαμεν, ὅσα τῶν Ἰουδαϊκῶν ἐστὶ σωμάτων ἐν οἰκετείαις, πάντη, καὶ καθ' ὃν τινὰ οὖν τρόπον ἐν τῇ βασιλείᾳ, κομιζομένους τοὺς ἔχοντας τὸ προκείμενον κεφάλαιον ἀπολύειν, καὶ μηδένα κακοσχόλως περὶ τούτων μηδὲν οἰκονομεῖν· τὰς δὲ ἀπογραφὰς ἐν ἡμέραις τρισὶν, ἀφ' ἧς ἡμέρας ἐκκεῖται τὸ πρόσταγμα, ποιεῖσθαι πρὸς τοὺς κατεσταλμένους περὶ τούτων καταδεικνύντας εὐθὺ καὶ τὰ σώματα. διειλήφαμεν γὰρ, ἡμῖν συμφέρειν, καὶ τοῖς πράγμασι τοῦτον, ἐπιτελεσθῆναι. τὸν δὲ βουλόμενον προσαγγέλλειν περὶ τῶν ἀπειθησάντων, [b] ἔφη τοῦ φανέντος ἐνόχου τὴν κυρίαν ἕξειν· τὰ δὲ ὑπάρχοντα τῶν τοιούτων, εἰς τὸ βασιλικὸν ἀναληφθήσεσθαι.

Εἰσδοθέντος δὲ τοῦ προστάγματος, ὅπως ἐπαναγνωσθῇ τῷ βασιλεῖ, τὰ ἄλλα πάντα ἔχοντος, πλὴν τοῦ, καὶ εἴ τινες προῆσαν, ἢ καὶ μετὰ ταῦτα εἰσὶν εἰσηγμένοι τῶν τοιούτων· αὐτὸ τοῦτο ὁ βασιλεὺς προσέθηκε, μεγαλομοιρίᾳ καὶ μεγαλοψυχίᾳ χρησάμενος. ἐκέλευσέ τε τῶν διαφόρων δόσιν ἀθρόαν οὖσαν ἀπομερίσαι τοῖς ὑπηρέταις τῶν [c] πραγμάτων, καὶ βασιλικοῖς τραπεζίταις. οὕτω δοχθὲν ἐκεκύρωτο ἐν ἡμέραις ἑπτά· πλείων δὲ ταλάντων [d] ἑξακοσίων ἑξήκοντα ἡ δόσις ἐγεγόνει. πολλὰ γὰρ καὶ τῶν ἐπιμαστιδίων τέκνων, σὺν ταῖς μητράσιν ἠλευθεροῦτο. προσανενεχθέντος δὲ, εἰ καὶ περὶ τούτων [e] εἰκοσιδραχμία δοθήσεται· καὶ τοῦτ' ἐκέλευσεν ὁ βασιλεὺς ποιεῖν, ὁλοσχερῶς περὶ τοῦ δόξαντος ἅπαντα ἐπιτελῶν.

Ὡς δὲ κατεπράχθη ταῦτα, τὸν Δημήτριον ἐκέλευσεν εἰσδοῦναι περὶ τῆς τῶν Ἰουδαϊκῶν βιβλίων ἀναγραφῆς. πάντα γὰρ διὰ προσταγμάτων καὶ μεγάλης ἀσφαλείας τοῖς βασιλεῦσι τούτοις διῳκεῖτο, οὐδὲν ἀπερριμμένως, οὐδὲ εἰκῆ. διόπερ καὶ τὰ τῆς εἰσδόσεως, καὶ τὰ τῶν ἐπιστολῶν ἀντίγραφα κατακεχώρικα, καὶ τὸ τῶν ἀπεσταλμένων πλῆθος, καὶ τὴν ἑκάστου κατασκευὴν, διὰ τὸ μεγαλομοιρίᾳ καὶ τέχνῃ διαφέρειν ἕκαστον αὐτῶν. τῆς δὲ εἰσδόσεώς ἐστιν ἀντίγραφον τόδε. Βασιλεῖ μεγάλῳ παρὰ Δημητρίου.

Προστάξαντός σου, βασιλεῦ, περὶ τῶν ἀπολειπόντων εἰς τὴν συμπλήρωσιν τῆς βιβλιοθήκης βιβλίων, ὅπως ἐπισυναχθῇ, καὶ τὰ διαπεπτωκότα τύχῃ τῆς προσ-

a Joſeph. ἑκατὸν εἴκοσι. b ἐκλ. c V.C. τῶν ταγμάτων. d Joſeph. τετρακοσίων ἑξήκοντα. e δραχμαὶ ἑκατὸν εἴκοσι. Joſeph.

προσηκούσης ἐπισκευῆς· πεποιημένος δ' οὐ περιέργως τὴν ἐν τούτοις ἐπιμέλειαν, προσαναφέρω σοι τάδε· τὰ τῶν νόμων τῶν Ἰουδαίων βιβλία σὺν ἑτέροις ὀλίγοις τισὶν ἀπολείπει. τυγχάνει γὰρ ἑβραϊκοῖς γράμμασι καὶ φωνῇ λεγόμενα· ἀμελέστερον δὲ, καὶ οὐχ ὡς ὑπάρχει, σεσήμανται, καθὼς ὑπὸ τῶν εἰδότων προσαναφέρεται· προνοίας γὰρ βασιλικῆς οὐ τέτυχε. δέον δ' ἐστὶ, καὶ ταῦτα ὑπάρχειν παρά σοι διηκριβωμένα· διὰ τὸ καὶ φιλοσοφωτέραν εἶναι, καὶ ἀκέραιον τὴν νομοθεσίαν ταύτην, ὡς ἂν οὖσαν θείαν. διὸ πόρρω γεγόνασιν οἵ τε συγγραφεῖς καὶ ποιηταὶ, καὶ τὸ τῶν ἱστορικῶν πλῆθος, τῆς ἐπιμνήσεως τῶν προειρημένων βιβλίων, καὶ τῶν κατ' αὐτὰ πεπολιτευμένων καὶ πολιτευομένων ἀνδρῶν, διὰ τὸ ἁγνήν τινα καὶ σεμνὴν εἶναι τὴν ἐν τούτοις θεωρίαν, ὥς φησιν Ἑκαταῖος ὁ Ἀβδηρίτης. Ἐὰν οὖν φαίνηται, βασιλεῦ, γραφήσεται πρὸς τὸν ἀρχιερέα τὸν ἐν Ἱεροσολύμοις, ἀποστεῖλαι τοὺς μάλιστα καλῶς βεβιωκότας καὶ πρεσβυτέρους ὄντας ἄνδρας, ἐμπείρους τῶν κατὰ τὸν νόμον τὸν ἑαυτῶν, ἀφ' ἑκάστης φυλῆς ἕξ, ὅπως τὸ σύμφωνον ἐκ τῶν πλειόνων ἐξετάσαντες, καὶ λαβόντες τὸ κατὰ τὴν ἑρμηνείαν ἀκριβὲς, ἀξίως καὶ τῶν πραγμάτων, καὶ τῆς σῆς προαιρέσεως θῶμεν εὐσήμως. εὐτύχει διὰ παντός.

Τῆς δὲ [a] εἰσόδου ταύτης γενομένης, ἐκέλευσεν ὁ βασιλεὺς γραφῆναι πρὸς τὸν Ἐλεάζαρον περὶ τούτων, σημαίνοντα καὶ τὴν γενομένην ἀπολύτρωσιν τῶν αἰχμαλώτων. ἔδωκε δὲ καὶ εἰς κατασκευὴν κρατήρων, καὶ φιαλῶν, καὶ τραπέζης, καὶ σπονδείων, χρυσίου μὲν ὁλκῆς τάλαντα πεντήκοντα, καὶ ἀργυρίου τάλαντα ἑβδομήκοντα, καὶ λίθων ἱκανόν τι πλῆθος. ἐκέλευσε δὲ, τοὺς ῥισκοφύλακας τοῖς τεχνίταις, ὧν ἂν προαιρῶνται τὴν ἐκλογὴν διδόναι, καὶ νομίσματος εἰς θυσίας καὶ ἄλλα πρὸς τάλαντα ἑκατόν. δηλώσομεν δέ σοι περὶ τῆς κατασκευῆς, ὡς ἂν τὰ τῶν ἐπιστολῶν ἀντίγραφα διέλθωμεν. ἦν δὲ ἡ τοῦ βασιλέως [b] ἐπιστολὴ τὸν τύπον ἔχουσα τοῦτον.

ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΠΤΟΛΕΜΑΙΟΣ ΕΛΕΑΖΑΡΩ

ἀρχιερεῖ χαίρειν καὶ ἐρρῶσθαι.

Ἐπεὶ συμβαίνει, πλείονας τῶν Ἰουδαίων εἰς τὴν ἡμετέραν χώραν κατοικισθῆναι, γενηθέντας [c] ἀνασπάστους ἐκ τῶν Ἱεροσολύμων ὑπὸ Περσῶν, καθ' ὃν ἐπεκράτουν χρόνον· ἔτι δὲ καὶ συνεληλυθέναι τῷ πατρὶ ἡμῶν εἰς τὴν Αἴγυπτον αἰχμαλώτους, ἀφ' ὧν πλείονας εἰς τὸ στρατιωτικὸν σύνταγμα κατεχώριζεν ἐπὶ μείζοσι μισθοφορίαις· ὁμοίως δὲ καὶ τοὺς [d] προεισελθόντας κρίνας πιστοὺς, φρούρια κτίσας ἀπέδωκεν αὐτοῖς, ὅπως τὸ τῶν Αἰγυπτίων ἔθνος φόβον μὴ ἔχῃ διὰ τούτων. καὶ ἡμεῖς δὲ παραλαβόντες τὴν βασιλείαν, φιλανθρωπότερον ἀπαντῶμεν τοῖς πᾶσι, πολὺ δὲ μᾶλλον τοῖς σοῖς πολίταις· ὧν ὑπὲρ δέκα μυριάδας αἰχμαλώτων ἠλευθερώκαμεν, ἀποδόντες τοῖς κρατοῦσι τὴν κατ' ἀξίαν ἀργυρικὴν τιμὴν, διορθούμενοι, καὶ εἴ τι κακῶς ἐπράχθη διὰ τὰς τῶν ὄχλων ὁρμάς· διειληφότες εὐσεβῶς τοῦτο πρᾶξαι, καὶ τῷ μεγίστῳ θεῷ χαριστήριον ἀναθέντες, ὃς ἡμῖν τὴν βασιλείαν ἐν εἰρήνῃ καὶ δόξῃ κρατίστῃ παρ' ὅλην τὴν οἰκουμένην διατετήρηκεν· εἴς τε τὸ στράτευμα τοὺς ἀκμαιοτάτους τῇ ἡλικίᾳ τετάχαμεν· τοὺς δὲ δυναμένους καὶ περὶ ἡμᾶς εἶναι, τῆς περὶ τὴν αὐλὴν πίστεως ἀξίους, ἐπὶ χειρῶν [e] κατεστάκαμεν. βουλομένων δὲ ἡμῶν καὶ τούτοις χαρίζεσθαι, καὶ πᾶσι τοῖς κατὰ τὴν οἰκουμένην Ἰουδαίοις, καὶ τοῖς μετέπειτα, προῃρήμεθα τὸν νόμον ὑμῶν

trimenti cepiſſent, illos ad modum convenientem reficerem: ego hactenus non ſegnem in hoc operam navavi. & nunc præterea ad te refero, Legum Judaicarum libros cum paucis quibusdam deeſſe. Conſtant enim hi lingua & literis Hebraicis: ſed negligentius, nec ita ut re ipſa ſe habent (quemadmodum hoc perhibetur ab illis qui intelligunt) ſunt conſcripti: quia nondum contigit illis regii animi cura & munificentia. Rectum autem fuerit, & hos libros accurate elaboratos extare inter tuos: quia hæ leges & ſapientiores & ſanctiores ſunt aliis, ut quæ ſunt Divinæ. Hinc enim cum alii Scriptores & Poëtæ, tum Hiſtorici omnes abſtinuerunt a mentione & librorum illorum, & virorum illorum qui ſecundum leges has adminiſtrarunt & adminiſtrant Reinpub. quia, ut Hecatæus Abderites aſſerit, plane ſanctam quandam & venerandam contineant in ſe ſententiam & contemplationem. Si ergo viſum fuerit tibi Rex, ſcribetur ad principem ſacerdotum Hieroſolymis, ut mittat ad te ex quaque tribu ſex viros maxime honeſtate vitæ; ſenio & prudentia legum ſuarum præſtantes: ut ita ex pluribus per diligentem examinationem nacti conſentientem & accuratam interpretationem, hos libros præclare, ut & rei ipſius & tuæ voluntatis dignitas poſtulat, recondamus. Sis felix perpetuo.

Facta hac relatione, Rex juſſit ad Eleazarum iſtis de rebus ſcribi, & indicari redemptionem captivorum factam. Ac exhibuit ad confectionem craterarum, phialarum, menſæ & vaſorum libationum, de auro quinquaginta pondo talentorum, de argento autem ſeptuaginta, & lapidum precioſorum ingentem numerum. Juſſit præterea, fiſci præfectos facere artificibus copiam eligendi quæ vellent, & de pecunia expendere ad ſacrificia & res alias ad talenta centum. Sed exponemus tibi etiam, quomodo ſingula fuerunt confecta, ubi epiſtolam regiam percurrerimus, quæ ad hunc modum conſcripta fuit.

REX PTOLEMÆUS ELEAZARO SUMMO

ſacerdotum gaudium & ſalutem precatur.

Quoniam evenit, ut multi ex Judæis incolerent regionem noſtram, quorum alii Hieroſolymis abducti ſunt a Perſis tum temporis, cum illi potirentur rerum: alii cum patre noſtro capti in regionem noſtram pervenerunt, ex quibus ille multos ſelectos in exercitum & ad militiæ uſum ſtipendiis amplioribus recepit: & quia illos priores judicabat plurimos eſſe, his loca ad præſidia munita commiſit, ne Ægypti populus ſibi ab illis timeret. Nos vero conſecuti regni adminiſtrationem, cum aliis omnibus exhibemus nos humaniores, tum vero præcipue civibus tuis, quorum captivos ultra decem myriades liberavimus, perſoluto ſingulis dominis pecuniæ precio digno: & ſimul etiam corrigimus, ſi quæ ex impetu multitudinis perperam ſunt acta. In quo perſuaſum habemus, nos pie agere, & offerre munus animi grati Deo maximo, qui nobis regnum conſervavit in pace & gloria, quæ præſtet in toto terrarum orbe. Præterea ætate & viribus valentiores in exercitum recepimus: qui vero idonei eſſent ut circa nos verſarentur, illos dignos judicavimus, quibus negotia aulæ committeremus. Sed cum non ſolum his cupiamus gratificari, ſed & omnibus aliis Judæis in orbe terrarum, illis etiam qui ſunt in poſterum futuri: conſtituimus, legem veſtram ex Hebraica lingua interpretatione traducere

Epiſtola regis ad Eleazarum, de mittendis interpretibus.

a V. C. ἐκδόσεως.

b *Apud Epiphanium duæ Regis ad Judæos Epiſtolæ leguntur, non Eleazaro, ſed Judæis Hieroſolymitanis & doctoribus eorundem inſcriptæ, quarum priores de libris mittendis, poſteriores de convertendis, quod libris tranſmiſſis intelligi non poſſent, interpretibus ſollicitant. Unde Humfredus Hody aliam Ariſteæ codicem Epiphanio ad manus fuiſſe ſuſpicatur.*

c V. C. ἀνασπάστας.

d V. C. παρόντας κρίνας πιστούς.

e V. C. ἐπὶ χρειῶν.

cere in Græcam, ut hæ leges veſtræ in noſtra Bibliotheca extent, cum aliis regiis libris. Præclare ergo & pro dignitate inſtituti noſtri feceris, ſi ad nos miſeris electos ex quaque tribu ſex viros ſeniores: qui & honeſte vitam peregerunt ſuam, & in legum peritia ſunt exercitati, & interpretandi facultate pollent, ut in ſtudio & tractatione rei magnæ germana & conſentiens ejus veritas a pluribus eruta deprehendatur. Nam nos quidem ex hoc negotio peracto, arbitramur nobis magnam acceſſuram gloriam. Ablegavimus autem ad te Andream, præcipuum corporis noſtri cuſtodem, & Ariſteam: viros apud nos magno in honore conſtitutos, qui tecum hac de re agant, & afferant tibi ſecum & in templum primitias noſtræ dedicationis, & ad ſacra alioſque uſus pecuniæ talenta centum. Si autem & tu ad nos ſcripſeris de quibus placuerit, rem & nobis gratam, & amicitia tua erga nos dignum facies: nam nos ſtatim effecta curabimus, de quibus nos voluntatem tuam cognoverimus. Vale. Ad hanc epiſtolam Eleazarus hæc benigne reſcripſit:

ELEAZARUS SUMMUS SACERDOS regi Ptolemæo amico ſincero Salutem.

Eleazari Pont. ad regis Ptol. epiſtolam reſponſio.

Valeas & tu, & regina Arſinoe ſoror tua: liberi etiam bene, &, ut cupimus, habeant: valemus autem & nos. Accepta epiſtola tua, valde gaviſi ſumus, ob inſtitutum & conſilium tuum tam præclarum: ac congregatæ univerſæ multitudini prælegimus, ut cognoſcerent tuam erga noſtrum Deum piam voluntatem. quibus monſtravimus etiam phialas, quas aureas viginti, & argenteas triginta miſiſti: crateras item quinque, & menſam ſuper quam fierent oblationes, & ſacra peragerentur: tum talenta centum pecuniæ, ad conficienda alia quibus templum indigeret. Quæ quidem attulerunt Andreas tibi chariſſimus, & Ariſteas, viri honeſti & boni, ac doctrina præſtantes, tuaque converſatione ac juſtitia per omnia digni. Qui etiam expoſuerunt nobis omnia ſibi abs te commiſſa: & a nobis viciſſim cognoverunt, quæ ad literas tuas reſpondenda fuerunt. Nam in omnibus quæ tibi proderunt, etiamſi illa naturam noſtram ſuperent, obtemperabimus tibi: id quod eſt argumentum amicitiæ & dilectionis. Quoniam & tu magnis & indelebilibus beneficiis cives noſtros, & eos permultos, affeciſti. Atque ideo ſtatim pro te, ſorore tua, liberis & amicis ſacra exhibuimus, in quibus ſimul univerſa multitudo vota fecit, ut tibi omnia & perpetuo, quemadmodum cupias, ſuccederent: & Deus, qui omnia adminiſtrat, gubernatione ſua conſervaret regnum tuum in pace, una cum gloria: utque tibi ſalutariter, & ex animi ſententia, deſcriptio legis procederet. Atque in præſentia omnium, elegimus honeſtos & bonos viros ex ſingulis tribubus ſex ſeniores, quos etiam miſimus ad te, una cum lege. Tu vero Rex juſte & præclare facies, ſi poſt abſolutam ex mandato tuo deſcriptionem librorum, curabis ut iſti viri rurſus nobis tuto reſtituantur. Vale.

Dona miſſa Eleazaro.

Ex prima autem tribu hi ſunt:

Nomina interpretum ab Eleazaro miſſorum ad legis interpretationem.

Joſephus, Ezekias, Zacharias, Joannes, Ezekias, Eliſeus.

Ex ſecunda tribu:

Judas, Simon, Somoëlus, Adæus, Mattathias, Eſcblemias.

Ex tertia tribu:

Neemias, Joſephus, Theodoſius, Baſæus, Ornias, Dates.

Ex quarta:

Jonathas, Abræus, Eliſæus, Ananias, Chabrias, Satus.

μεθερμηνευθῆναι γράμμασιν ἑλληνικοῖς, ἐκ τῶν παρ' ὑμῶν λεγομένων ἑβραϊκῶν γραμμάτων, ἵνα ὑπάρχῃ καὶ ταῦτα παρ' ἡμῖν ἐν βιβλιοθήκῃ σὺν τοῖς ἄλλοις βασιλικοῖς βιβλίοις. καλῶς οὖν ποιήσεις, καὶ τῆς ἡμετέρας σπουδῆς ἀξίως, ἐπιλεξάμενος ἄνδρας καλῶς βεβιωκότας πρεσβυτέρους, ἐμπειρίαν ἔχοντας τοῦ νόμου, καὶ δυνατοὺς ἑρμηνεῦσαι, ἀφ' ἑκάστης φυλῆς ἕξ· ὅπως ἐκ τῶν πλειόνων τὸ σύμφωνον εὑρεθῇ, διὰ τὸ περὶ μειζόνων εἶναι τὴν σκέψιν. οἰόμεθα γὰρ, ἐπιτελεσθέντος τούτου, μεγάλην ἀποίσεσθαι δόξαν. ἀπεστάλκαμεν δὲ περὶ τούτου Ἀνδρέαν τὸν ἀρχισωματοφύλακα, καὶ Ἀρισταῖον, τιμωμένους παρ' ἡμῖν, διαλεξομένους σοι, καὶ κομίζοντας ἀπαρχὰς εἰς τὸ ἱερὸν ἀναθημάτων, καὶ εἰς θυσίας, καὶ τὰ ἄλλα, ἀργυρίου τάλαντα ἑκατόν. γράφων δὲ καὶ σὺ πρὸς ἡμᾶς περὶ ὧν ἂν βούλῃ, κεχαρισμένος ἔσῃ, καὶ φιλίας ἄξιόν τι πράξεις ὡς ἐπιτελεσθησομένων τὴν ταχίστην, περὶ ὧν ἂν αἱρῇ. ἔρρωσο. πρὸς ταύτην τὴν ἐπιστολὴν ἀντέγραψεν ἀποδεχόμενος ὁ Ἐλεάζαρος ταῦτα.

ἘΛΕΑΖΑΡΟΣ ἈΡΧΙΕΡΕΥΣ ΒΑΣΙΛΕΙ ΠΤΟΛΕΜΑΙῼ φίλῳ γνησίῳ χαίρειν.

Αὐτός τε ἔρρωσο, καὶ ἡ βασίλισσα Ἀρσινόη ἡ ἀδελφὴ, καὶ τὰ τέκνα καλῶς ἂν ἔχοι, καὶ ὡς βουλόμεθα· καὶ αὐτοὶ δὲ ὑγιαίνομεν. λαβόντες τὴν παρά σου ἐπιστολὴν, μεγάλως ἐχάρημεν διὰ τὴν προαίρεσίν σου, καὶ τὴν καλὴν βουλήν· καὶ συναγαγόντες τὸ πᾶν πλῆθος, ἀνέγνωμεν αὐτοῖς, ἵνα εἰδῶσιν ἣν ἔχεις πρὸς τὸν θεὸν ἡμῶν εὐσέβειαν. ἐπεδείξαμεν δὲ καὶ τὰς φιάλας ἃς ἀπέστειλας, χρυσᾶς εἴκοσι, καὶ ἀργυρᾶς τριάκοντα· κρατῆρας πέντε· καὶ τράπεζαν εἰς ἀνάθεσιν, καὶ εἰς προσαγωγὴν θυσιῶν, καὶ εἰς ἐπισκευὰς, ὧν ἂν δέηται τὸ ἱερὸν, ἀργυρίου τάλαντα ἑκατόν· ἅπερ ἐκόμιζον ἄνδρες τῶν τετιμημένων παρά σοι, καὶ δεξιὰς ἄνδρες καλοὶ κἀγαθοὶ, καὶ παιδείᾳ διαφέροντες, καὶ τῆς σῆς ἀγωγῆς καὶ δικαιοσύνης ἄξιοι κατὰ πάντα· οἳ καὶ μετέδωκαν ἡμῖν τὰ παρά σου, πρὸς ἃ καὶ παρ' ἡμῶν ἀκηκόασιν ἁρμόζοντα τοῖς σοῖς γράμμασι. πάντα γὰρ, ὅσα σοι συμφέρει, καὶ εἰ παρὰ φύσιν ἐστὶν, ὑπακουσόμεθα· τοῦτο γὰρ φιλίας καὶ ἀγαπήσεως σημεῖόν ἐστι. μεγάλα γὰρ καὶ σὺ, καὶ ἀνεπίληστα τοὺς πολίτας ἡμῶν κατὰ πολλοὺς εὐηργέτηκας. εὐθέως οὖν προσηγάγομεν ὑπέρ σου θυσίας, καὶ τῆς ἀδελφῆς, καὶ τῶν τέκνων, καὶ τῶν φίλων· καὶ ηὔξατο πᾶν τὸ πλῆθος, ἵνα σοι γένηται, καθὼς προαιρῇ, διὰ παντός· καὶ διασώζῃ σοι τὴν βασιλείαν ἐν εἰρήνῃ μετὰ δόξης ὁ κυριεύων ἁπάντων θεός· καὶ ὅπως γένηταί σοι συμφερόντως καὶ μετὰ ἀσφαλείας ἡ τοῦ ἁγίου νόμου μεταγραφή. παρόντων δὲ πάντων, ἐπελεξάμεθα ἄνδρας καλοὺς καὶ ἀγαθοὺς πρεσβυτέρους, ἀφ' ἑκάστης φυλῆς ἕξ, οὓς καὶ ἀπεστείλαμεν ἔχοντας τὸν νόμον. καλῶς οὖν ποιήσεις βασιλεῦ δίκαιε, προστάξας, ὡς ἂν ἡ μεταγραφὴ γένηται τῶν βιβλίων, ἵνα πάλιν ἀποκατασταθῶσι πρὸς ἡμᾶς ἀσφαλῶς οἱ ἄνδρες. ἔρρωσο.

Εἰσὶ δὲ πρώτης φυλῆς· Ἰώσηφος, Ἐζεκίας, Ζαχαρίας, Ἰωάννης, Ἐζεκίας, Ἐλισσαῖος.

Δευτέρας· Ἰούδας, Σίμων, Σομόηλος, Ἀδαῖος, Ματταθίας, Ἐσχλεμίας.

Τρίτης· Νεεμίας, Ἰώσηφος, Θεοδόσιος, Βασαῖος, Ορνίας, Δάκης.

Τετάρτης, Ἰωνάθης, Ἀβραῖος, Ἐλισσαῖος, Ἀνανίας, Χαβρίας, Σάτης.

Πέμ-

a V. C. κατὰ πολύ.

Πέμπτης· Ἰσαάκος, Ἰάκωβος, Ἰησοῦς, Σαββαταῖος, Σίμων, Λευίς.

Ἕκτης· Ἰούδας, Ἰώσηφος, Σίμων, Ζαχαρίας, Σομόηλος, Σελεμίας.

Ἑβδόμης· Σαββαταῖος, Σεδεκίας, Ἰάκωβος, Ἰσαχος, Ιεσίας, Ναϑθαῖος.

Ὀγδόης· Θεοδόσιος, Ἰάσων, Ἰησοῦς, Θεόδοτος, Ἰωάννης, Ἰωνάϑας.

Ἐννάτης· Θεόφιλος, Ἀβραμος, Ἀρσαμος, Ενδεμίας, Ἰάσων, Δανιῆλος.

Δεκάτης· Ἱερεμίας, Ἀρσαμος, Ἰάσων, Ενδεμίας, Ἐλεάζαρος, Δαθαῖος.

Ἑνδεκάτης· Σαμουῆλος, Ἰώσηφος, Ἰούδας, Ἰωνάϑας, Χαβεῦ, Δοσίϑεος.

Δωδεκάτης· Ἰσαῆλος, Ἰωάννης, Θεοδόσιος, Ἀρσαμος, Ἀβιέτης, Ἐζεκιῆλος. οἱ πάντες, ἑβδομήκοντα δύο.

Καὶ τὰ μὲν πρὸς τὴν τοῦ βασιλέως ἐπιστολὴν τοιαύτης ἐτύγχανεν ἀντιγραφῆς ὑπὸ τῶν περὶ Ἐλεάζαρον. Ὡς δὲ ἐπηγγειλάμην καὶ τὰ τῶν κατασκευασμάτων διασαφῆσαι, ποιήσω. πολυτεχνίᾳ γὰρ διαφέροντα συνετελέσθη, τοῦ βασιλέως πολλὴν ἐπίδοσιν ποιουμένου, καὶ παρ' ἕκαστον ἐπιθεωροῦντος τοὺς τεχνίτας. διὸ παρελθεῖν οὐδὲν ἠδύναντο, οὐδὲ εἰκῇ συντελέσαι. πρῶτον δὲ τὰ περὶ τῆς τραπέζης ἐξηγήσομαι.

Προεθυμεῖτο μὲν οὖν ὁ βασιλεὺς ὑπέροπλον τι ποιῆσαι τοῖς μέτροις τὸ κατασκεύασμα. προσέταξε δὲ πυθέσθαι τῶν ἀνὰ τὸν τόπον, πηλίκη[a]· τίς ἡ προϋποκειμένη κατὰ τὸ ἱερὸν ἐν Ἱεροσολύμοις; Ὡς δὲ ἀπεφήναντο τὰ μέτρα· προσεπηρώτησεν, εἰ κατασκευάσει μείζονα; τινὲς μὲν οὖν καὶ τῶν ἱερέων, καὶ τῶν ἄλλων ἔλεγον, μηδὲν ἐπικωλύειν. ὁ δὲ εἶπε, βούλεσθαι καὶ πενταπλῆν τῷ μεγέθει ποιῆσαι· διστάζειν δὲ, μή ποτε ἀχρεῖος γένηται πρὸς τὰς λειτουργίας. οὐ γὰρ αἱρεῖσθαι τὸ κεῖσθαι μόνον ἐν τῷ τόπῳ παρ' αὐτοῦ· πολὺ δὲ μᾶλλον χάριν ἕξειν, ἐὰν τὰς καθηκούσας λειτουργίας ἐπὶ τῶν ὑπ' αὐτοῦ κατεσκευασμένων, οἷς καθῆκε, ποιῶνται δεόντως. οὐ γὰρ ἕνεκα σπάνεως χρυσοῦ τὰ προσυντετελεσμένα βραχυμετρα καθέστηκεν· ἀλλὰ φαίνεται πρός τινα λόγον, [b]εἶπεν, οὕτω συνεστηκέναι τοῖς μέτροις. εἰ γὰρ ἐπὶ τὰ τῆς ἴσης οὐδὲν ἂν ἐσπάνιζε, διόπερ οὐ παραβατέον, οὐδὲ ὑπερθετέον τὰ καλῶς ἔχοντα. τῇ μὲν οὖν ποικιλίᾳ τῶν τεχνῶν ἐκέλευσεν ὅτι μάλιστα χρήσασθαι, σεμνῶς ἅπαντα διανοούμενος, καὶ φύσιν ἔχων ἀγαθὴν εἰς τὸ συνιδεῖν πραγμάτων ἔμφασιν. ὅσα δὲ ἂν ᾖ ἔγγραφα, πρὸς καλλονὴν ἐκέλευσε ποιεῖν· ὅσα δὲ δι' ἀγράφων, μέτρα αὐτοῖς παρακολουθῆσαι. [c]δύο γὰρ πηχῶν τὸ μῆκος, τὸ δὲ ὕψος πήχεος καὶ ἡμίσεος συνετέλουν, χρυσίου δοκίμου στερεὰν πάντοθεν τὴν ποίησιν ἐργαζόμενοι. λέγω δὲ, οὐ περί τι περιειλημμένου τοῦ χρυσοῦ, τὸν δὲ ἐλασμὸν αὐτὸν ἐπιδεδέσθαι. στεφάνην δὲ ἐποίησαν παλαιστιαίαν κυκλόθεν· τὰ δὲ κυμάτια [d]τρεπτὰ, τὴν ἀναγλυφὴν ἔχοντα σχοινιδωτὴν ἔκτυπον, τῇ τορείᾳ θαυμαστῶς ἔχουσαν ἐκ τῶν τριῶν μερῶν. ἦν γὰρ τρίγωνα· καὶ καθ' ἕκαστον μέρος ἡ διατύπωσις τῆς ἐνεργείας τὴν αὐτὴν διάθεσιν εἶχεν· ὥστε καθ' ὃ ἂν μέρος στρέφοιτο, τὴν πρόσοψιν εἶναι τὴν αὐτήν· κειμένης δὲ κατὰ τῆς στεφάνης, τὸ μὲν εἰς τὴν αὐτὴν τράπεζαν ἀπόκλιμα τὴν διατύπωσιν ἔχειν τῶν

Ex quinta:
Iſacus, Jacobus, Jeſus, Sabbathæus, Simon, Levis.
Ex ſexta:
Judas, Joſephus, Simon, Zacharias, Semuëlus, Selemias.
Ex ſeptima:
Sabbatæus, Zedekias, Jacobus, Iſacbus, Iſias, Natthæus.
Ex octava:
Theodoſius, Jaſon, Jeſus, Theodotus, Joannes, Jonathas.
Ex nona:
Theophilus, Abramus, Arſamus, Endemias, Jaſon, Danielus.
Ex decima:
Hieremias, Arſamus, Jaſon, Endemias, Eleazarus, Dathæus.
Ex undecima:
Samuelus, Joſephus, Judas, Jonathas, Chabeu, Doſitheus.
Ex duodecima:
Iſaëlus, Joannes, Theodoſius, Arſamus, Abietes, Ezekielus.

Hi omnes fuerunt numero duo & ſeptuaginta. Atque hæc quidem ad epiſtolam Regis ſunt ita ab Eleazaro reſcripta.

Porro, ut promiſi, explicabo etiam ornamenta & elaborationem munerum, quæ varia & præſtanti ſolertia artificii fuerunt confecta. Cum enim rex & ſuppeditaret omnia large, & artifices in conficiendis ſingulis obſervaret, non potuit fieri ut illi per oſcitantiam aliquid vel intermitterent, vel temere & perperam conficerent. Primum autem menſæ confectionem exponam. *Munerum a rege miſſorum deſcriptio.*

. Hanc rex mole quidem valde magnam volebat extruere: ſed cum juſſiſſet interrogare illos qui Hieroſolymis fuiſſent, quanta illa prior ibi foret, & illi indicaſſent modum, ipſeque rurſus quæſiviſſet an majorem conficere deberet? ac quidem tum nonnulli ex ſacerdotibus & aliis dixiſſent, nihil obſtare: ipſe dixit ſe paratum eſſe ad extruendam vel quintuplo majorem, ſed veteri ne ad miniſteria inutilis fiat. nam ſe non hoc reſpicere, ut tantum a ſe oblata in templo perſiſtat: ſed judicare multo plus gratiæ conſecuturum, ſi miniſteria & ſacra ſolita rite, quibus conveniat, eſſent peracturi ſupra illa opera quæ a ſe eſſent confecta. neque enim ob penuriam auri, priorem menſam ita parvam factam: ſed ſibi videri eam, cum ſatis auri habeat, certa de cauſa & ratione illa magnitudine conſtare: propterea non velle. neque debere eam, cum juſta & commoda ſit, transgredi & transmutare. Sed dixit ſe aliam initurum rationem, ac curavit ut quamplurimum ingenii & artificioſæ operæ in eam conferretur. Nam ut erat ingenio ſolerti ad rerum formas & imagines concipiendas, omnia ipſe accurate perpendendo, ad ſpeciem venerandam excogitabat. & quidem quæ cœlata debebant eſſe, illa jubebat facere quam ſpecioſiſſime: quæ vero plana & nullo cœlo exornata, illis modum ſuum convenientem præcipiebat adhibere. hinc longitudine duorum cubitorum, altitudine autem unius & ſemis, eam extruebat, undique ex auro probato ſolidam, non foliaceo extrinſecus circumvoluto obductam. Coronam autem palmarem circumdederunt. Plegmata vero & reticula circum labia & extremitates erant contorta ad modum funiculorum, in quibus ſupra modum mirabile artificium tornii ex tribus lateribus erat. nam figura triangulari erant, & a quaque parte formata ad eundem effectum diſpoſitionis ſuæ, ut in quamcunque partem verterentur, eandem aſpicienti faciem præberent: *Menſa aurea.*

a V. C. πηλίκη οὖν ἦν. b V. C. εἶπεν. c Joſeph. δύο καὶ ἡμίσους. d V. C. στρεπτὰ, ita & Joſeph.

rent : a parte quidem juxta coronam, tractus ille qui in menſam tendebat, formam decentem habebat : ſed ille qui foras ſpectabat, decentiorem, ut qui accommodatus eſſet ad contemplationem accedentium. Quia autem, ut diximus, forma triangularis erat operis in quamcunque partem verſi; hinc utriuſque hujus tractus pars in ſummo acuta & elevata erat. In hoc etiam altero tractu erant pretioſi & varii lapides, in medio plegmatum funalium ſitu contiguo per vices inſerti ad inimitabilem connexionis formam [a] omnes etiam per foramina fibulis aureis, ut firmi ineſſent, comprehenſi. angulorum juncturas clauſuræ conſtringebant. Circa partes autem coronæ ad aſpectum eminentes, per obliquum in circuitu erat ex lapidibus pretioſis confecta quædam ovorum facies, cum effigie extante, & virgulis exſculptis, ad formam continui & denſi inter ſe ſitus, quæ ambibat totam menſam. Sub hac lapidea ovorum effigie, artifices fecerant coronam feracem omnium frugum, ita ut illi fructus extarent, & conſpicui eſſent : ut botri, ſpicæ, palmæ, poma, olivæ, punica mala, & id genus alii fructus : quos ſingulos lapides non tantum ad formam, ſed & colorem fructuum elaboratos in circuitu totius menſæ alligarant ad ſummum orbis aurei. Poſt coronam ita exornatam extabat in opere ſimiliter & ovicularis illa facies, & illa reliqua virgularum & cœlaturæ forma. ut cum menſa eſſet ad uſum ab utraque parte confecta, ad utram eam erexeris, ab illa uſque ad ima pedum eandem & plegmatum & coronæ ſpeciem referret. Nam laminam menſæ quam lata ea erat, adjunxerant ſolidam, & latitudine quatuor digitorum, ad pedes in eam inferendos, qui fibularum clauſuris attringerentur, ut in utramvis partem erecta menſa, apta eſſet uſui. Atque hæc quidem in externa ſuperficie menſæ utrobique ad uſum accommodatæ cernebantur. Supra ipſam autem conſpicuum meandrum fecerant, qui in medio haberet extantes lapides precioſos, ut pyliades, carbunculos, ſmaragdos, ad hæc onyches, & alios qui ſpeciei fulgore præſtarent. Juxta meandrum erat patens quædam textura miro artificio confecta, in medio exprimens ſublongam & rotundam figuram rhombo ſimilem, quæ cryſtallum, & quod vocant electrum, ita affabre figurata habebat inſerta, ut contemplantibus videretur opus inimitabile. Pedes vero ita erant parati, ut haberent lilia, & ea repanda in ſummo qua incumberet menſa. Subtus autem folia quæ ſub aſpectum venirent, eſſent erecta. Pars autem ima pedis cujuſque, qua innitebatur pavimento, conſtabat carbunculo ex omni parte palmari, latitudine digitorum octo : quia erat loco fundamenti, cui pedi reliqua moles tota incumbebat. Ex eo etiam artificioſe exſculpta prodibat hedera acantho implexa & viti, quæ circumvoluta toti pedi botros haberet ad ſummum uſque ex lapidibus pretioſis confectos. Atque hæc eadem forma erat pedum quatuor, in quibus omnia erant ita elaborata affabre, & coaptata, ut peritiæ & artis præſtantia non ſolum nihil diſcreparent a veritate, ſed etiam vento per aërem flante moverentur eorum folia omnia, & ſitu & habitu ad nativam imaginem ſculpta. Labra autem menſæ conſtabant ex tribus partibus, & erant veluti triplicata, ac clavis ſubtilibus ita inter ſe per craſſitudinem operis coagmentata, ut neque cerni neque inveniri poſſet, qua juncturæ coirent. Craſſitudo autem menſæ totius non minor erat ſemicubito : unde ſumptus ad multa millia protrahebantur. nam quia Rex ſemel conſtituerat, non eſſe magnitudine ampliorem faciendam, quæ inſumenda fuiſſent in eam, illa, atque adeo plura, contulit in craſſitudinem,

ἀρεσιότητος. τὸ δὲ ἐκτὸς κλίμα πρὸς τὴν τοῦ προσιζόντος εἶναι θεωρίαν. διὸ τὴν ὑπεροχὴν ὀξεῖαν εἶναι τῶν δύο κλιμάτων συνέβαινε, μετέωρον ἐπικειμένην, ὡς προειρήκαμεν· τριγώνου κατεσκευασμένου, καθ' ὃ ἂν μέρος στρέφοιτο. λίθων τε πολυτελῶν ἐν αὐτῷ διαθέσεις ὑπῆρχον, ἀνὰ μέσον τῶν σχοινίδων· ἕτερος παρ' ἕτερον πλοκὴν εἶχον ἀμίμητον τῇ ποιήσει. πάντες δὲ ἦσαν διὰ τρημάτων κατειλημμένοι, χρυσαῖς περόναις πρὸς τὴν ἀσφάλειαν· ἐπὶ δὲ τῶν γωνιῶν αἱ κατακλεῖδες· συνέσφιγγον δὲ πρὸς τὴν συνοχήν. ἐκ πλαγίων δὲ κατὰ τὴν στεφάνην κυκλόθεν τὰ πρὸς τὴν ἄνω πρόσοψιν ᾠοθεσία κατεσκεύαστο διάλιθος, ἐκτύπωσιν ἔχουσα προσεχῆς συνεχίσιν ἀναγλυφαῖς ῥαβδωτῆς, πυκνὴν ἐχούσης τὴν πρὸς ἄλληλα θέσιν περὶ ὅλην τὴν τράπεζαν. ὑπὸ δὲ τὴν ἐκτύπωσιν τῶν λίθων τῆς ᾠοθεσίας, στέφανον ἐποίησαν οἱ τεχνῖται πάγκαρπον, ἐν ὑπεροχῇ προδήλους ἔχοντα βοτρύων καὶ σταχύων, ἔτι δὲ φοινίκων καὶ μήλων, ἐλαίας τε καὶ ῥοῶν, καὶ τῶν παραπλησίων. τοὺς δὲ λίθους ἐργασάμενοι πρὸς τὴν τῶν προειρημένων καρπῶν διατύπωσιν, ἔχοντας ἑκάστου γένους τὴν χρόαν, ἀνέδησαν τῷ χρυσῷ κύκλῳ περὶ ὅλην τὴν τῆς τραπέζης κατασκευὴν κατὰ κορυφήν. μετὰ δὲ τὴν τοῦ στεφάνου διάθεσιν, ὁμοίως κατὰ τὴν τῆς ᾠοθεσίας διασκευὴν, ἣ κατεσκεύαστο καὶ τὰ λοιπὰ τῆς ῥαβδώσεως καὶ διαγλυφῆς, καὶ κατ' ἀμφότερα τὰ μέρη τὴν τράπεζαν πρὸς τὴν χρῆσιν πεποιῆσθαι, καθ' ὃ ἂν μέρος αἱρῶνται· ὥστε καὶ τὴν τῶν κυμάτων θέσιν, καὶ τὴν τῆς στεφάνης, εἶναι κατὰ τὸ τῶν ποδῶν μέρος. ἔλασμα γὰρ ἐποίησαν καθ' ὅλου τοῦ πλάτους τῆς τραπέζης στερεὸν, δακτύλων τεσσάρων· ὥστε τοὺς πόδας ἐνεῖσθαι εἰς τοῦτο, περόνας κατακλεῖστον ἔχοντας ἐσφίγχθαι κατὰ τὴν στεφάνην· ἵνα καθ' ὃ ἂν αἱρῶνται μέρος, ἡ χρῆσις ᾖ. τοῦτο δὲ κατ' ἐπιφάνειαν θεωρεῖται ἀμφοτεροδέξιον τῆς κατασκευῆς οὔσης. ὑπ' αὐτῆς δὲ τῆς τραπέζης μαίανδρον ἔκτυπον ἐποίησαν, ἐν ὑπεροχῇ λίθους ἔχοντα κατὰ μέσον πολυτελεῖς, τῶν πυλιάδων, ἄνθρακόν τε καὶ σμαράγδων, ἔτι δὲ καὶ ὄνυχος, καὶ τῶν ἄλλων γενῶν τῶν διαφερόντων ἐν ὡραιότητι. μετὰ δὲ τὴν τοῦ μαιάνδρου διάθεσιν ἐπέκειτο χρῆμα πλοκὴ, θαυμασίως ἔχουσα, ῥομβωτὴν ἀποτελοῦσα τὴν ἀνὰ μέσον θεωρίαν· ἐφ' ἧς κρυστάλλου λίθου, καὶ τὸ λεγόμενον ἤλεκτρον ἐνετετύπωτο, ἀμίμητον θεωρίαν ἀποτελοῦν τοῖς θεωροῦσι. τοὺς δὲ πόδας ἐποίησαν τὰς κεφαλίδας ἔχοντας κρινωτὰς, ἀνάκλασιν κρίνων ὑπὸ τὴν τράπεζαν λαμβανόντων. τὰ δὲ τῆς ἐκτὸς προσόψεως ὀρθὴν ἔχοντα τὴν πετάλωσιν. ἡ δὲ ἐπ' ἐδάφους ἔρεισις τοῦ ποδὸς, ἄνθραξ λίθος παντόθεν παλαιστιαία, κρηπῖδος ἔχουσα τάξιν κατὰ τὴν πρόσοψιν, ὀκτὼ δὲ δακτύλων τὸ πλάτος ἔχουσα· ἐφ' ὃν ἐπίκειται τὸ παρέλασμα τοῦ ποδός. κατεσκεύασε δὲ ἐκφύοντα κισσὸν ἀκάνθῳ πεπλεγμένον ἐκ τοῦ λίθου, σὺν ἀμπέλῳ περιειλημμένον κυκλόθεν τῷ ποδὶ σὺν τοῖς βότρυσιν, οἱ λιθουργεῖς ἦσαν μέχρι τῆς κεφαλῆς. ἡ δὲ αὐτὴ διάθεσις ἦν τῶν τεσσάρων ποδῶν πάντα ἐνεργῶς πεποιημένα καὶ προσηγμένα, τῆς ἐμπειρίας καὶ τέχνης τὰς ὑπεροχὰς ἀπαραλλάκτως ἔχοντα πρὸς ἀλήθειαν, ὥστε καὶ ῥιπίζοντος τοῦ πνεύματος τοῦ κατὰ τὸν ἀέρα, κίνησιν ἐπιδέχεσθαι τὴν τῶν φύλλων θέσιν, πρὸς τὴν τῆς ἀληθείας διάθεσιν τετυπωμένων ἁπάντων. ἐποίησαν δὲ τριμερὲς τὸ στόμα τῆς τραπέζης, οἱονεὶ τρίπτυχον, πελεκίνοις συναρμοζόμενον γομφώσεις πρὸς ἑαυτὰ κατὰ τὸ πάχος τῆς κατασκευῆς, ἀθέατον καὶ ἀνεύρετον τὴν τῶν ἁρμῶν κατεσκευάσαντες συμβολήν. ἡμιπηχίου δὲ οὐκ ἔλασσον ἦν τὸ πάχος τῆς ὅλης τραπέζης, ὥστε πολλῶν εἶναι ταλάντων τὴν ὅλην διασκευήν. ἐπειδὴ γὰρ οὐ προῄρητο τοῖς μεγέθεσιν οὐδὲν προσθεῖναι ὁ βασιλεὺς, ὅσον

ἰδεῖ

a In V. C. deeſt δὲ, & paullum poſt συνοχῆ.

ἔδει δαπανηθῆναι κατασκευαζομένων μειζόνων, τοῦτο ἀπέδωκε πλείονα· καὶ κατὰ τὴν προαίρεσιν αὐτοῦ πάντα ἐπετελέσθη θαυμασίως καὶ ἀξιολόγως ἔχοντα, καὶ τὴν τέχνην ἀμίμητα, καὶ τῇ καλλονῇ διαπρεπῆ.

Τῶν δὲ κρατήρων δύο μὲν ἦσαν, τὴν κατασκευὴν φολιδωτὴν ἔχοντες, ἀπὸ τῆς βάσεως μέχρι τοῦ μέσου· τὴν διασκευὴν τῇ ὀρείᾳ, καὶ τὴν τῶν λίθων ἀνὰ μέσον τῶν φολίδων σύνθεσιν πολυτέχνως ἔχοντες. εἶτα μαίανδρος ἐπέκειτο πηχυαῖος ὕψει· τὴν δὲ ἔκτυπωσιν ἐνυπάρχε διὰ λιθώσεως ποικίλης, ἐμφαίνων σὺν ὡραιότητι τὸ τῆς τέχνης φιλόπονον. ἐπὶ δὲ τούτου ῥάβδωσις, ἐφ᾽ ἧς διαπλοκὴ ῥόμβων, δικτυωτὴν ἔχουσα τὴν πρόσοψιν ἕως ἐπὶ τὸ στόμα. τὸ δὲ ἀνὰ μέσον ἀσπιδίσκαι λίθων ἑτέρων παρ᾽ ἑτέροις, τοῖς γένεσι παραλλαγὴν ἐχόντων, τετραδακτύλων οὐκ ἔλαττον, ἀνεπλήρουν τὸ τῆς καλλονῆς ἐναργές. ἐπὶ δὲ τῆς στεφάνης τοῦ στόματος κρίνων τύπωσις, σὺν ἀνθεμίοις καὶ βοτρύων χρονίων διαπλοκαῖς διετυποῦτο κυκλόθεν. οἱ μὲν οὖν διὰ τοῦ χρυσοῦ τοιαύτην εἶχον τὴν κατασκευήν, χωροῦντες ὑπὲρ δύο μετρητάς. οἱ δὲ ἀργυροῖ λίαν εἶχον τὴν διασκευὴν ἐνοπτρον δὴ γεγονυῖαν, πρὸς αὐτὸ τοῦτο θαυμασίως ἔχουσαν, ὥστε πᾶν τὸ προσαχθὲν ἀπαυγάζεσθαι σαφέστερον μᾶλλον, ἢ ἐν τοῖς κατόπτροις. οὐκ ἐφικτὸν δὲ ἐστὶν ἐξηγήσασθαι τὰ προσπεποιημένα πρὸς τὴν τῆς ἀληθείας ἔμφασιν. ὡς γὰρ ἐπετελέσθη, τεθέντων τῶν κατασκευασμάτων ἑτέρου παρ᾽ ἕτερον, λέγω δὲ πρῶτον ἀργυροῦ κρατῆρος, εἶτα χρυσοῦ, πάλιν ἀργυροῦ καὶ χρυσοῦ, παντελῶς ἀνεξήγητος ἐγίνετο τῆς προσόψεως ἡ διάθεσις· καὶ τῶν πρὸς τὴν θεωρίαν προσιόντων οὐ δυναμένων ἀφίστασθαι, διὰ τὴν περιαυγίαν, καὶ τὸ τῆς ὄψεως τερπνόν. ποικίλη γὰρ ἦν ἡ τῆς ἐπιφανείας ἐνέργεια. προσορώντων γὰρ πρὸς αὐτὴν τὴν τοῦ χρυσίου κατασκευήν, ψυχαγωγία τις ἦν μετὰ θαυμασμοῦ, συνεχῶς ἐφ᾽ ἕκαστον ἐπιβαλλούσης τῆς διανοίας τεχνίτευμα. καὶ πάλιν ὅτε πρὸς τὴν τῶν ἀργυρῶν προσβλέψαι τις θέσιν ἤθελεν, ἀπέλαμπε τὰ πάντα κυκλόθεν, ὡς ἄν τις ἑστήκει,[b] καὶ διάχυσιν ἐποίει μείζονα τοῖς θεωμένοις, ὥστε παντελῶς ἀνεξήγητον εἶναι τῶν ἐνηργημένων τὴν πολυτεχνίαν.

Τὰς δὲ χρυσᾶς[c] φιάλας διετόρευσαν στεφάνοις ἀμπέλου κατὰ μέσον· περὶ δὲ τὰ χείλη, κισσοῦ τε καὶ μυρσίνης, ἔτι δὲ ἐλαίας ἀνέπλεξαν στέφανον ἔκτυπον, πολυτελεῖς ἐνθέντες λίθους· καὶ τὰς λοιπὰς δὲ τορείας διηλλαγμένας ἐπετέλεσαν, ἅπαντα φιλοτιμηθέντες εἰς ὑπεροχὴν δόξης τοῦ βασιλέως ποιῆσαι. καθόλου γὰρ ἔτι ἐν τοῖς βασιλικοῖς ὑπῆρχε ῥισκοφυλακίοις τοιαύτη κατασκευὴ τῇ πολυτελείᾳ καὶ τεχνουργίᾳ, οὔτε ἐν τινι ἄλλῳ. πρόνοιαν γὰρ οὐ μικρὰν ἐποιεῖτο ὁ βασιλεύς, φιλοδοξῶν εἰς τὰ καλῶς ἔχοντα. πολλάκις γὰρ τῶν δημοσίων χρηματισμῶν παρεῖλε· τοῖς δὲ τεχνίταις παρήδρευεν ἐπιμελῶς, ἵνα καθηκόντως τῷ τόπῳ συντελέσωσιν, εἰς ὃν ἀπέστελλε τι τῶν ἔργων. διὸ πάντα σεμνῶς ἐγεγόνει, καὶ κατηξίως τοῦ τε ἀποστέλλοντος βασιλέως, καὶ τοῦ προεστῶτος ἀρχιερέως τοῦ τόπου. καὶ γὰρ τὸ τῶν λίθων πλῆθος ἄφθονον, καὶ μεγάλοι τοῖς μεγέθεσιν, οὐκ ἔλαττον πεντακισχιλίων· καὶ ταῖς τέχναις[d] κρατιστεύοντα πάντα, ὥστε πενταπλασίως τοῦ χρυσοῦ τιμιωτέραν εἶναι τὴν τῶν λίθων δόσιν, καὶ τὴν τῶν τεχνῶν ἐνέργειαν.

Ὑπολαμβάνων οὖν καὶ τούτων τὴν ἀναγραφὴν ἀναγκαίαν εἶναι, δεδήλωκά σοι. τὰ δὲ ἑξῆς περιέχει τὴν πρὸς τὸν Ἐλεάζαρον ὁδὸν ἡμῶν γενομένην· τὴν δὲ θέσιν τῆς ὅλης χώρας πρῶτον δηλώσω. Ὡς γὰρ παρεγενήθημεν ἐπὶ τοὺς τόπους, ἐθεωροῦμεν τὴν πόλιν μέσην κειμένην ἐπ᾽ ὄρους, ὑψηλὴν ἔχοντος τὴν ἀνάστασιν. ἐπὶ δὲ τῆς κορυφῆς κατεσκεύαστο τὸ ἱερὸν ἐκπρεπῶς ἔχον· καὶ οἱ περίβολοι τρεῖς,

a δύο χωροῦντες ἑκάτερος ἀμφορέας. Joseph.
b ὅσπερ V. C.

omniaque ſunt ex ipſius ſententia perfecta ad ornatum excellentem & viſu mirabilem, in quo & artificium ſuperaret omnem imitationem, & ſpeciei decor eſſet valde conſpicuus.

Craterum deſcriptio. Crateres autem duo erant ornatu ſquammoſo, ab imo uſque ad medium perquam artificioſe torno exculpti, in medio ſquammarum interſertis lapidibus pretioſis. Hinc ſequebatur meander altitudine cubitali, ita ex lapidibus variis figuratus, ut in eo præter ſpeciem pulchritudinis, artis etiam inſignis induſtria elucerет. Poſt hunc erat virgularum ſeries, ſuper quam uſque ad labia rhombi, ad ſimilitudinem retis complicati. in medio horum ſcuta ex lapidibus diverſi generis, magnitudine non minore quatuor digitorum, ad ſummum illuſtrabant ſplendorem pulchritudinis illa ſua perpetua lapidum diſcrepantia. In coronæ autem labiis erant expreſſa lilia, & anthemides, atque botri in ambitu intertexti. Talem formam habebant crateres aurei, qui capiebant plus quam duas urnas. Argentei autem erant, ad nitorem mirifice conſpicuum & ſplendentem, propter hoc ipſum elaborati, ut quidvis adhibitum in iis multo expreſſius quam in ipſis ſpeculis repræſentaretur: nec ſane licet oratione aſſequi veram effigiem eorum. Nam poſtquam eſſent perfecti, & hoc ordine diſpoſiti, ut primum locum haberet argenteus, ſecundum aureus, deinde rurſus argenteus, poſtea aureus poſitus eſſet, plane inenarrabilis ſpectaculi facies reddebatur: ut accedentes ad contemplandum, non poſſent diſcedere, eo quod omnia ſplendore eorum illuſtrarentur, & quod in contemplatione magna ineſſet jucunditas, & ea condita varia quadam vi apparitionis & ſpeciei ipſorum, dum contemplantes quidem decus aureorum craterum ſentirent perpetuam quandam voluptatem, cum admiratione animi aſſidue ſe ab una ad aliam artificii ſolertiam conferentis. Reſpicientibus ad argenteos, undique in oculos incurreret ſplendor, qui multo etiam magis caperet animos, & eos ita diſtineret, ut potuiſſes diffluere: ex quo ſane varietas & ſolertia artificii eorum non poteſt enarrari.

Phialæ aureæ. Porro phialas aureas ita torno expolierant, ut in medio haberent coronas vitis, circa labia hederæ & myrti: quibus etiam coronam oleæ illuſtrem & lapidibus valde preciosis exornatam interſeruerant, & reliqua ſimiliter varietate ſculpturæ ſpecioſa reddiderant, dum ſingulari induſtria ſtuderent omnia abſolvere ad excellentiam gloriæ Regis. Nam prorſus neque in ærario regio, neque ullo alio extabant tanti ſumptus & tam artificioſa opera. Rex enim, ut erat ambitioſus circa decus & ſplendorem, non parum adhibebat curæ & ſolicitudinis ad hoc ſuum inſtitutum. Nam ſæpe omiſſis publicis occupationibus, ſtudioſe aſſidebat artificibus, ut illi perficerent omnia ut conveniret loco in quem illa opera miſſurus erat. unde quidem evenit, ut omnia eſſent abſoluta honorifice, & pro dignitate tum regis mittentis, tum ſummi ſacerdotis qui præeſſet loco illi. Nam lapides & magnitudine conſpicui, & numero multi, non pauciores quinque millibus adhibiti erant: tum artis ſolertia omnia ita excellebant, ut quintuplo precium auri ſuperarent lapides collati, & artificum induſtria navata.

Hieroſolymæ ſitus. Templum. Ita habes & hæc, quorum expoſitionem judicavi neceſſariam. Sequens narratio, continebit iter noſtrum ad Eleazarum: ſed primum declarabo tibi totius regionis ſitum. Poſtquam ergo pervenimus in loca illa, cernebamus civitatem in medio regionis ſitam ſuper montem editum & ſubarduum. in hujus ſummo erat extructum Templum, cum inſigni ornatu: circum quod erant tres muri altitudine

c quatuor triginta fuerint, ut eſt ap. Joſeph.
d V. C. κρατιστεῦον τὰ πάντα.

ne ſupra ſeptuaginta cubitos, & tum latitudine pro tali altitudine, tum longitudine pro ſtructura & mole ædificii. atque hæc omnia erant exædificata perquam magnifice, cum ſumptus ex omni parte excellentia. conſpicua etiam erat magnificentia expenſarum in portas, & compages partium earum inferiorum, & in munitionem ſuperliminarium. Velum item appenſum erat, ad ſimilitudinem januarum formatum, quod ſpectaculum quoddam jucundiſſimum, & quo nunquam facile ſatiari poſſes, præbebat: & quidem ideo præcipue, quia a vento ſubintrante perpetuo movebatur, & quidem ſinuatione ab imo uſque ad ſummum, ob ventum a pavimento ſubintrantem. Altare etiam extructum erat apposite & ad locum illum, & hoſtias quæ ibi igne conſumerentur. Qua vero parte aſcenſus erat ad illud, ea perquam decenter exornata erat, & pulchre accommodata ad miniſteria ſacra, & habitum ſacerdotum ad talos uſque indutorum tunicis ex byſſo. Templum autem ſpectat ad ortum, poſterioribus ejus ad occaſum tendentibus. & pavimentum totum eſt lapide conſtratum, tractuſque habet aquæ immittendæ ad loca certa, quæ immittitur ad abluendum ſanguinem hoſtiarum: quia in ſolennibus feſtis multa millia jumentorum offeruntur. Aquæ vero confluxus nunquam deficit: & quia fons intrinſecus magnus naturalem, & eam perennem ſcaturiginem habet, & quia ſubtus terram ſunt mira & inenarrabili arte aquarum receptacula, confecta per quinque ſtadia, quemadmodum apparebat undequaque circum templum quorum ſingula habent fiſtulas infinitas, utrinque in ſe invicem emittentes fluxus: atque hæc omnia in imo & a lateribus plumbo ſunt obducta, & multa terra accuratè cooperta. Sunt præterea multa oſtia in fundo & baſi, quæ nemo cernere poteſt, præter illos quibus miniſterium eſt commiſſum: per hæc impetu & effluxu ſupermiſſæ aquæ, ſanguis quantumvis copioſus a victimis collectus, abluitur & expurgatur.

Velum.

Deſcriptio altaris.

Exponam etiam, quomodo ipſe iſtorum receptaculorum molem & ſtructuram ex ſingulari benevolentia monſtratam cognovi. Nam abduxerunt me ex civitate ultra quatuor ſtadia, & juſſit me unus capite ad locum quendam inclinato auſcultare ſonum, quem aquarum concurſus ederet. Hinc ego aperte cognovi magnitudinem vaſorum illorum, de quibus dixi.

Deſcriptio ſacerdotum templi.

Sacerdotes vero miniſteria peragentes, omnino virium robore præſtant, cum ſumma ornatus ac ſilentii reverentia. nam omnes ſponte intenti ſunt laboribus, licet valde moleſtis. Ac ſuæ cuique demandatæ partes ſunt curæ, ſine intermiſſione miniſterii. alii enim ligna, alii oleum, alii ſimilam, alii aromata in miniſterio ſuo curant: alii integras carnes hoſtiarum comburunt, utentes in hoc magna virium & intentione & dexteritate. apprehenſa enim utriſque manibus vitulorum crura, quæ ſingula fere talenti pondo habent, per vices utraque manu ſurſum porriciunt mira induſtria, in altitudinem ſatis magnam: nec in iis excipiendis errant. Simili modo porriciunt etiam ovium crura, nec non & caprarum, quæ mirifice & pondere & pinguedine excellunt. Nam quod jam dictum eſt, ita peragitur, ut ad id, a certis quibus hoc curæ eſt, per omnia ſeligantur, quæ & labe reprehenſionis omni vacent, & pinguedine excellant. Ad quietem autem habent locum certum, ubi quieſcentes recumbunt, atque inde uſi quiete, alacres & prompti excitantur, nemine ipſis miniſterii officia imperante. Tantumque ubique eſt ſilentium, ut putes in loco illo nullum prorſus eſſe hominem: cum interim & ſacerdotum miniſtrantium ſint circiter ſeptuaginta,

ὑπὲρ ἑβδομήκοντα δὲ πήχεις τῷ μεγέθει, καὶ τὸ πλάτος ἀνάλογον, καὶ τὸ μῆκος, τὸ κατὰ τὸν οἶκον διασκευῆς ὑπῆρχε· μεγαλομοιρίᾳ καὶ χορηγίᾳ κατὰ πάντα ὑπερβαλλούσῃ διῳκοδομημένων ἁπάντων. καὶ τοῦ θυρώματος δὲ, καὶ τῶν περὶ αὐτὸ συνδέσμων κατὰ τὰς φλιὰς, καὶ τὸ τῶν ὑπερθύρων ἀσφαλείας, ἔκδηλος ἦν ἡ τῶν χρημάτων γεγενημένη ἀφειδὴς δαπάνη. τοῦ τε καταπετάσματος ἡ διατύπωσις, θύραις κατὰ πᾶν ὁμοιοτάτη ὑπῆρχε· καὶ μάλιστα διὰ τὴν τοῦ πνεύματος ὑποδρομὴν, ἀδιάλειπτον κίνησιν λαμβανούσης τῆς ὑφῆς, διὰ τὸ ἀπ' ἐδάφους γινομένης τῆς ὑποδρομῆς κατὰ τὴν κόλπωσιν, μέχρι τῆς ἄνω διατάσεως, ἡδεῖάν τινα a δυσαπάλλακτον τὴν θεωρίαν ἔχοντος τοῦ πράγματος.

Καὶ τοῦ θυσιαστηρίου κατασκευὴ, σύμμετρον ἔχουσα πρὸς τὸν τόπον, καὶ τὰ θύματα διὰ πυρὸς ἐξαναλούμενα, τὴν οἰκοδομὴν εἶχε. τὸ δὲ ἀναβάσεως τὸ πρὸς αὐτὸ, πρὸς τὴν εὐκοσμίαν ἔχοντος τοῦ τόπου, καθήκοντος τὸ κλίμα τῶν λειτουργιῶν, τῶν ἱερέων κεκαλυμμένων μέχρι τῶν σφυρῶν βυσσίνοις χιτῶσι. ὁ δὲ οἶκος βλέπει πρὸς ἕω, τὰ δὲ ὀπίσθια αὐτοῦ πρὸς ἑσπέραν· τὸ δὲ πᾶν ἔδαφος λιθόστρωτον καθέστηκε· καὶ κλίματα πρὸς τοὺς καθήκοντας τόπους ἔχει τῆς τῶν ὑδάτων ἐπιφορᾶς ἕνεκεν, ἣ γίνεται διὰ τὴν σμῆξιν τῆς ἀπὸ τῶν θυσιῶν αἱμάτων. πολλαὶ γὰρ μυριάδες κτηνῶν προσάγονται κατὰ τὰς τῶν ἑορτῶν ἡμέρας. ὕδατος δὲ ἀνέκλειπτός ἐστι σύστασις, ὡς ἂν καὶ πηγῆς ἔσωθεν πολυρρύτου φυσικῶς ἐπιρρεούσης· ἔτι δὲ θαυμασίων καὶ ἀδιηγήτων ὑποδοχείων ὑπαρχόντων ὑπὸ γῆν, καθὼς ἀπέφαινον, πέντε σταδίων κυκλόθεν τὸ κατὰ τὸ ἱερὸν καταβολῆς· καὶ ἑκάστου τούτων σύριγγας ἀναριθμήτους, καθ' ἕκαστον μέρος ἑαυτὰ συναπτόντων τῶν ῥευμάτων· καὶ πάντα ταῦτα μεμολιβδῶσθαι κατ' ἐδάφους καὶ τοῦ τοίχου· ἐπὶ δὲ τούτων κεχύσθαι πολύ τι πλῆθος κονίας, ἐνεργῶς γεγενημένων ἁπάντων. εἶναι δὲ πυκνὰ τὰ στόματα πρὸς τὴν βάσιν, ἀοράτως ἔχοντα τοῖς πᾶσι, πλὴν αὐτοῖς οἷς ἐστι λειτουργία· ὡς ῥοπῇ καὶ νεύματι πάντα καθαρίζεσθαι τὰ συναγόμενα πεμπληθῆ τῶν θυμάτων αἵματα. Πεπεισμένος δὲ καὶ αὐτὸς τὴν τῶν ὑποδοχείων κατασκευὴν δηλώσω, καθὼς ἐπίστευσα. προήγαγον γὰρ πλέον σταδίων τεσσάρων ἐκ τῆς πόλεως, καὶ πρός τινα τόπον ἐκέλευσέ τις κατακύψαντα συνακοῦσαι τοῦ γινομένου ψόφου τῆς ἀπαντήσεως τῶν ὑδάτων· ὥστε συμφανές μοι γεγονέναι τὸ μέγεθος τῶν ἀγγείων, καθὼς δεδήλωται.

Τῶν δὲ ἱερέων ἡ λειτουργία κατὰ πᾶν ἀνυπέρβλητός ἐστι τῇ ῥώμῃ, καὶ τῇ τῆς εὐκοσμίας καὶ σιγῆς διαθέσει. πάντες γὰρ αὐτοκελεύστως διαπονοῦσι, πολλῆς γινομένης κακοπαθείας· καὶ ἑκάστῳ τὸ διατεταγμένον μέλει. καὶ ἀδιαλείπτως ὑπηρετοῦσιν, οἱ μὲν τὴν ξυλείαν, οἱ δὲ ἔλαιον, οἱ δὲ σεμίδαλιν, οἱ δὲ τὰ τῶν ἀρωμάτων, ἕτεροι τὰ τῆς σαρκὸς ὁλοκαυτοῦντες, ἰσχύϊ διαφερόντως συγχρώμενοι· διαλαβόντες γὰρ ἀμφοτέραις τῶν μόσχων τὰ σκέλη, πλεῖον ὄντα ταλάντου σχεδὸν ἑκάστου, ἀναρρίπτουσιν ἑκατέραις θαυμασίως ὕψος ἱκανὸν, καὶ οὐχ ἁμαρτάνουσι τῆς ἐπιθέσεως. ὁμοίως δὲ καὶ τὰ τῶν προβάτων, ἔτι δὲ αἰγῶν, τοῖς βάρεσι καὶ πιμελῇ θαυμασίως ἔχει. κατὰ πᾶν γὰρ ἐκλεγομένων, οἷς ἐπιμελές ἐστιν, ἄμωμα, καὶ τῇ παχύτητι διαφέροντα, τὸ προειρημένον ἐπιτελεῖται. πρὸς δὲ τὴν ἀνάπαυσιν τόπος αὐτοῖς ἐστιν ἀποτεταγμένος, οὗ καθίζουσιν οἱ διαναπαυόμενοι. τούτου δὲ γινομένου, τῶν διαλελοιπότων ἐγείρονται πρόθυμοι, οὐδενὸς ἐπιτάσσοντος τὰ τῆς λειτουργίας· ἥ τε πᾶσα σιγὴ καθέστηκεν, ὡς τόπον λαμβάνειν, μηδένα ἄνθρωπον ἐν τῷ τόπῳ παρεῖναι, πρὸς τοὺς ἑπτακοσίους παρόντων τῶν λει-

a κ̀ ἀνεπάλλακτον. V. C.

λειτουργῶν, καὶ τῶν προσαγόντων δὲ τὰ θύματα πολύ τι πλῆθος· ἀλλὰ φόβος καὶ καταξίως μεγάλης θειότητος ἅπαντα ἐπιτελεῖται.

Μεγάλην δὲ ἔκπληξιν ἡμῖν παρέσχεν, ὡς ἐθεασάμεθα τὸν Ἐλεάζαρον ἐν τῇ λειτουργίᾳ, τά τε τοῦ στολισμοῦ καὶ τῆς δόξης, ἣ συνίσταται διὰ τὴν ἔνδυσιν οὗ φορεῖ χιτῶνος, καὶ τῶν περὶ αὐτὸν λίθων· χρυσοῖ γὰρ κώδωνες περὶ τὸν ποδήρη εἰσὶν αὐτοῦ, μέλος ἦχον ἀνιέντες ἰδιάζοντα. παρ᾽ ἑκάτερον δὲ τούτων ἄνθεσι πεποικιλμένοι ῥοΐσκοι, τῇ χρόᾳ θαυμασίως ἔχοντες. κατέζωστο δὲ διαφόρῳ ζώνῃ διαπρεπεῖ, διυφασμένῃ καλλίστοις χρώμασιν. ἐπὶ δὲ τοῦ στήθους φορεῖ τὸ λεγόμενον λογεῖον, ἐν ᾧ συνεσφιγμένοι λίθοι δεκαδύο, διαλλάσσοντες τοῖς γένεσι, χρυσῷ κεκολλημένοι, τὰ τῶν φυλάρχων ὀνόματα κατὰ τὴν ἐξ ἀρχῆς διάταξιν γεγενημένων ἀποσκιάζοντες, ἕκαστος ἀνεξήγητον τῆς ἰδιότητος τὴν φυσικὴν χρόαν. ἐπὶ δὲ τῆς κεφαλῆς ἔχει τὴν λεγομένην κίδαριν· ἐπὶ δὲ ταύτης τὴν ἀμίμητον μίτραν, τὸ καθηγιασμένον βασίλειον. ἐκ [a] τύπων, ἐπὶ πετάλῳ χρυσῷ γράμμασιν ἁγίοις τὸ ὄνομα τοῦ θεοῦ, κατὰ μέσον τῶν ὀφρύων, δόξῃ πεπληρωμένον· ὁ κριθεὶς ἄξιος τούτων ἐν ταῖς λειτουργίαις. ἡ δὲ συμφάνεια τούτων ἐμποιεῖ φόβον καὶ ταραχήν, ὥστε νομίζειν εἰς ἕτερον ἐληλυθέναι ἐκτὸς τοῦ κόσμου· καὶ διαβεβαιοῦμαι, πάντα ἄνθρωπον προσελθόντα τῇ θεωρίᾳ εἰς ἔκπληξιν ἥξειν, καὶ θαυμασμὸν ἀδιήγητον, μετατραπέντα τῇ διανοίᾳ, διὰ τὴν περὶ ἕκαστον ἁγίαν κατασκευήν.

Πρὸς δὲ τὴν ἐπίγνωσιν ἁπάντων, ἐπὶ τὴν παρακειμένην ἄκραν τῆς πόλεως ἀναβάντες, ἐθεωροῦμεν· ἣ κεῖται μὲν ἐν ὑψηλοτάτῳ τόπῳ, πύργοις ἐξησφαλισμένη πλείοσι μέχρι κορυφῆς, εὐμήκεσι λίθοις ἀνῳκοδομημένων αὐτῶν, ὡς μεταλαμβάνομεν, πρὸς φυλακὴν τῶν περὶ τὸ ἱερὸν τόπων· ἵνα, ἐὰν ἐπίθεσίς τις ἢ νεωτερισμὸς, ἢ πολεμίων ἔφοδος γίνηται, μή τις δυνῆται ὁδὸν εἰς τὰς περιβολὰς ποιήσασθαι τὰς περὶ τὸν οἶκον· ἐπικειμένων καὶ ὀξυβελῶν ἐπὶ τῶν πύργων τῆς ἄκρας, καὶ ὀργάνων ποικίλων καὶ τοῦ τόπου κατὰ κορυφὴν ὄντος τῶν προειρημένων περιβόλων, φυλασσομένων τῶν πύργων ὑπὸ τῶν πιστοτάτων ἀνδρῶν, καὶ τῇ πατρίδι μεγάλας ἀποδείξεις δεδωκότων· οἵτινες οὐκ εἶχον ἐξουσίαν ἐξιέναι τῆς ἄκρας, εἰ μὴ ταῖς ἑορταῖς, καὶ τοῦτο ἐκ μέρους· οὐδὲ εἰσιέναι εἴων οὐδένα. μετ᾽ ἀκριβείας δὲ πολλῆς εἶχον, εἴ καί τις ἐπιταγὴ γένοιτο διὰ τοῦ προκαθημένου, πρὸς θεωρίαν δέξασθαί τινας· οἷον καὶ καθ᾽ ἡμᾶς ἐγένετο. μόλις γὰρ ἀνόπλους ὄντας ἡμᾶς δύο παρεδέξαντο, πρὸς τὸ κατανοῆσαι τὰ τῶν θυσιῶν. ἔλεγον δὲ καὶ δι᾽ ὅρκου πεπιστῶσθαι τὸ τοιοῦτον. τοὺς γὰρ πάντας ὀμωμοκέναι, κατ᾽ ἀνάγκην ἐπιτελουμένου θείως, τὸ κατὰ τὸν ὁρισμὸν πρᾶγμα, ὄντας πεντακοσίους, μὴ παραδέξασθαι πλεῖον ἀνθρώπων πέντε κατὰ τὸ αὐτό. τοῦ γὰρ ἱεροῦ τὴν πᾶσαν εἶναι φυλακὴν τὴν ἄκραν. καὶ τὸν καταβαλόμενον αὐτὴν τὴν προφυλακὴν τῶν εἰρημένων, οὕτως ἠσφαλίσατο. τῆς δὲ πόλεώς ἐστι τὸ σχῆμα συμμέτρως ἔχον, οὔσης τεσσαρακοντα σταδίων ὄντος τοῦ περιβόλου, καθόσον εἰκάσαι δυνατόν. ἔχει δὲ τὴν τῶν πύργων θέσιν θεατροειδῆ, καὶ φαινομένων διόδων τῶν ὑποκειμένων, τῶν δὲ ἐπάνωθεν εἰθισμένων, καὶ τὰς διὰ τούτων διεξόδους. ἀνάκλασιν γὰρ ἔχει τὰ τῶν τόπων, ὡς ἂν ἐπ᾽ ὄρους τῆς πόλεως ᾠκοδομημένης. εἰσὶ δὲ καὶ διαβάθραι πρὸς τὰς διόδους, οἱ μὲν μετέωροι τὴν ὁδείαν, οἱ δὲ ὑπ᾽ αὐτὰς ποιοῦνται, καὶ μάλιστα διεστηκυίας τῆς ὁδείας, διὰ τοὺς ἐν ταῖς ἁγνείαις ὄντας· ὅπως μηδενὸς θιγγάνωσιν, ὧν οὐ δέον ἐστίν.

[a] ἐκτυπῶν V. G.

& eorum qui hoſtias adducant valde magnus numerus. ita omnia cum reverentia, & ut convenit magnæ divinitati, peraguntur.

Hinc vero magnus nos ſubibat ſtupor, cum aſpexiſſemus Eleazarum ſacra tractantem, & ornatum illum ejus, & dignitatis reverentiam, emergentem ex tunica induta, & lapidibus in ea pretioſis. nam aurea tintinabula ad pedes uſque ornatus ejus dependent, quæ ſingula harmoniæ edunt ſonum ſuum: inter quæ ſingula ſunt punica mala, & floribus variis & colore miro decorata. Zona autem cinctus erat valde decente, & variis ac pulcherrimis coloribus pertexta. Supra pectus geſtabat quod Rationale vocant: in quo implexi & auro alligati erant duodecim lapides generum diverſorum, qui ſplendentes ſpecie inenarrabili nativi & proprii coloris, inſcripta habebant nomina principum cujuſque tribus, juxta priſcam & ab initio inſtitutam ordinationem. Supra caput habebat tegumentum, quod Cidarim vocant: & ſupra hanc inimitabilis artificii mitram, ornamentum a regibus conſecratum. Hinc ſupra laminam auream nomen Dei ſacris literis ſcriptum, cum ornatu & decore ſummæ reverentiæ per frontem ad ſupercilia uſque protenditur. Ipſe vero Eleazarus in tractatione ſacrorum videbatur his omnibus dignus eſſe. Qui autem ſplendor inde exiſtebat, ille metu & turbatione quadam afficiebat ſpectantes, cum videretur ipſis quaſi extra ornatum in alium egreſſus eſſe Eleazarus: affirmoque omnem qui acceſſiſſet, ex illa contemplatione transformatum animo, deventurum fuiſſe in ſtuporem & admirationem ineffabilem, propter illum ſanctum habitum, qui in ſingulis videbatur ineſſe.

Summi ſacerdotis deſcriptio. *Rationale.* *Cidaris.* *Mitra.*

Hinc, ut omnia cognoſceremus, in adjacentem civitatis arcem aſcendentes, eam perluſtrabamus. Hæc ſita in editiſſimo loco, munita eſt turribus ad ſummum uſque longis lapidibus extructis, ad illorum quæ circum templum erant locorum, ut colligebamus, cuſtodiam: ut ſi quæ inſidiæ, aut qui tumultus, aut hoſtium inſultus exiſteret, ne quis poſſet aditum nanciſci in illa circum templum munimenta. Nam in turribus arcis erant acuta jacula, & varia bellica inſtrumenta: locuſque iſte erat in vertice montis, & ſupereminens inter alia munimenta. Præterea turres cuſtodiebantur a fide digniſſimis, & patriæ multis argumentis declaratis viris, qui non habebant facultatem egrediendi ex arce præterquam feſtis diebus, idque per partes & vices: neque ſinebant ingredi quenquam. & a præſide juſſi admittere aliquem contemplandi gratia, valde ac curate eum obſervabant: quod etiam tum, cum nos adeſſemus, eveniebat. Nam ægre nos duos & inermes admittebant, ad perluſtrandas res ſacras. dicebant enim, ſibi ſub fide commiſſam hanc curam: omneſque adductos ad hoc juramento, quod ſancte hanc rem, ut eſſet ſibi præſcripta, curare vellent. Et hinc, cum ſint numero quingenti, nunquam admittere ſimul plures quam quinque. Hocque ita eſſe cautum & proſpectum ab illo, qui primus hanc præmunitionem extruxerat.

Sionis arcis deſcriptio.

Civitatis vero amplitudo eſt mediocritate quadam temperata: quæ, quantum colligere potuimus, in circuitu quadraginta ſtadia habet. Turres ejus ſubtus videntur eſſe perviæ, ſupra vero tranſitus uſitatos habent, & ſunt ad formam theatralem diſpoſitæ. nam quia civitas in monte eſt ſita, ſunt reflexæ, & in ſe invicem pronæ. Ad illos tranſitus ſunt etiam parati aſcenſus graduum editiores, ut alii in ſublimi, alii ſubtus incederent. quæ diſtinctio præcipue facta eſt ob ſanctos & religioni deditos viros, ut neminem attingerent, quem non liceat.

Urbis Hieroſolymorum ſitus deſcriptio.

Non

Non temere autem illi primi conditores, civitatem hac convenienti amplitudinis dimenſione condiderunt: ſed ſapienti hoc conſilio fecerunt. Nam regio eſt ampla & bona. verſus quidem Samaritas, & qua attingit Idumenæos, magna ex parte eſt campeſtris: in nonnullis etiam aliis locis eſt montoſa, ubi agricolatione & diligenti terræ elaboratione indiget. Sed fere fit, ut etiam hi cultores ob ſuam induſtriam & diligentiam, abundantiam frugum habeant. ex quo ſane fit, ut omnia excolantur: & ubique in regione ſit magna fructuum affluentia. At vero quæ civitates ſunt amplæ, & pacem fœlicitatemque & affluentiam rerum habent, in illis evenit ut juventus quidem floreat, regiones vero negligantur, omnibus ad hilaritatem animi intentis: cum ab ortu ipſo naturæ ſuæ omnes homines ad voluptates ſint præcipites & proni. id quod uſuvenit Alexandriæ, quæ cum omnes civitates & magnitudine & affluentia rerum ſuperet, in eam ex omnibus regionis partibus commeantes incolæ ad hoſpitales invitationes, dum morantur diutius ibi, cultum terræ in diminutionem perducunt. unde rex, ne ibi ita morarentur, hoc mandatum promulgavit, ut ne ultra viginti dies liceret in civitate exteros verſari. Similiter etiam illis qui haberent negotia in civitate, præſcripſit modum & tempus ad dijudicanda ea: ut ſi quis eſſet vocandus in jus, intra quinque dies negotium ejus in judicio expediretur. Cumque etiam frumentarios, commeatuſque curatores & eorum miniſtros magnifaceret, legibus ordinavit, ut ne agricolæ & præfecti civitatis quæſtum facientes, minuerent cellas & horrea, id eſt, fructus agriculturæ.

Alexandria Ægypti urbs, deque eadem edictum.

In hæc autem ideo digreſſi ſumus, quia Eleazarus ea nobis accurate demonſtravit. Eſt ergo ibi magnum ſtudium agriculturæ: & ideo regio eorum conſita eſt arboribus olivarum, & ferax eſt omnis generis frumenti & leguminum: ad hæc, vineis & melliſicio abundat. palmæ vero, & aliæ frugiferæ arbores ſunt innumerabiles apud ipſos: item jumenta & pecora omnis generis multa, & paſcua uberrima. Itaque præclare hoc perſpicientes, iſta loca multitudine hominum egere, ad hoc & civitatis conſtitutionem & pagorum numerum accommodarunt. Præterea immenſa copia aromatum, lapidum precioſorum & auri, importatur eo per Arabes. Nam regio & ad cultum, & ad negotiationem eſt idonea, & civitas abundat artificibus: nec deeſt ei quicquam eorum quæ mari advehi ſolent, cum habeat portus opportunos, qui abunde ſuppeditent res & Aſcalonæ, & Joppæ, & Gazæ, ſimiliter etiam Ptolemaidis, civitatis a rege conditæ. Jam in medio iſtorum locorum eſt ſita, nec ab illis multum diſtat, ſed ipſa per ſe omnia abunde habet, cum ſit & irrigua undique regio, & ad magnam ſecuritatem munita. Nam Jordanus, fluvius ille perennis, circumfluit ipſam, in ſe ab antiquo continentem non minus arvorum quam ſex millia myriadum. Deinde ex vicinia ſexaginta myriades hominum in ipſam pervenerunt, qui ſinguli poſſeſſionem centum jugerum agri ſunt conſecuti. Fluvius autem, perinde ut Nilus, circa tempus meſſis exundans, multum terræ irrigat, & circa regionem Ptolemæorem in alium fluvium illabitur, qui deinde in mare ingreditur. alii etiam qui vocantur Torrentes defluunt, qui loca illa ad Gazam & regionem Aſotiorum inundant. Adhæc naturalibus munimentis circumdatur, cum ob anguſtias viarum & præcipitia ac fauces profundas, aſperitateſque montium qui eam ambiunt, irruptiones excludat, nec ab aliqua multitudine invadi poſſit.

Fertilitas terræ Judaicæ.

Ptolemais.

Jordanis fluvius.

Jordani exundatio annua.

Narrabatur etiam, ex montibus Arabiæ vicinis prius metalla æris & ferri fuiſſe eruta: quæ poſtea,

Οὐκ ἀλόγως δὲ τὴν πόλιν συμμετρίας καθηκούσης κατεσκεύασαν οἱ πρῶτοι, σοφῶς δὲ ἐπινοήσαντες. τῆς γὰρ χώρας πολλῆς οὔσης καὶ καλῆς, καὶ τινῶν μὲν πεδινῶν, τῶν κατὰ τὴν Σαμάρειτιν λεγομένων, καὶ τῶν συναπτόντων τῇ τῶν Ἰδουμαίων χώρᾳ· τινῶν δὲ ὀρεινῶν, τῶν πρὸς τὴν γεωργίαν καὶ τὴν ἐπιμέλειαν τῆς γῆς γίνεσθαι συνεχῶς, ἵνα καὶ διὰ τοῦτο οὗτοι τὴν εὐκαρπίαν ἔχωσιν· οὗ γενομένου, γεωργεῖται μὲν πάντα, δαψιλείας πολλῆς ἐν πάσῃ τῇ προειρημένῃ χώρᾳ. Τῶν δὲ πόλεων ὅσαι μέγεθος ἔχουσι, καὶ τὴν ἀκόλουθον εὐδαιμονίαν, ταύταις συμβέβηκεν εὐανδρεῖν, ἀμελεῖσθαι δὲ τὰς χώρας, πάντων ἐπὶ τὸ κατὰ ψυχὴν ἱλαροῦσθαι νενευκότων, καὶ τῇ κατασκευῇ πάντας ἀνθρώπους ἐπὶ τὰς ἡδονὰς εὐκαταφόρους εἶναι. τοῦτο δὲ ἐγίνετο ἐπὶ τὴν Ἀλεξάνδρειαν, ὑπερβαλλούσης πάσας τῷ μεγέθει καὶ εὐδαιμονίᾳ τὰς πόλεις. οἱ γὰρ ἀπὸ τῆς χώρας εἰς αὐτὴν ἐπιξενούμενοι, καταμένοντες ἐφ' ἱκανὸν, εἰς ἐλάττωσιν ἦγον τὰ τῆς ἐργασίας· ὅθεν ὁ βασιλεὺς, ἵνα μὴ καταμένωσι, προσέταξε, μὴ πλέον εἴκοσιν ἡμερῶν παρεπιδημεῖν· καὶ τοῖς ἐπὶ τῶν χρειῶν ὁμοίως δι' ἐγγράπτων διαστολὰς ἔδωκεν, ἐὰν ἀναγκαῖον ᾖ καταστῆσαι, διακρίνειν ἐν ἡμέραις πέντε. πολὺ δὲ ποιούμενος καὶ χρηματιστὰς, καὶ τοὺς τούτων ὑπηρέτας, ἐπέταξε κατὰ νόμους· ὅπως μὴ πορισμὸν λαμβάνοντες οἱ γεωργοὶ, καὶ προστάται τῆς πόλεως, ἐλαττῶσι τὰ ταμιεῖα· λέγω δὲ, τὰ τῆς γεωργίας προσφορά.

Παρεξέβημεν δὲ ταῦτα, διὰ τὸ καλῶς ἡμῖν τὸν Ἐλεάζαρον ὑποδεδειχέναι τὰ προειρημένα. μεγάλη γάρ ἐστιν ἡ τῶν γεωργουμένων φιλοπονία. καὶ γὰρ [a] ἐλαιοῖς πλήθεσι συνδενδρός ἐστι, καὶ σιτικοῖς καρποῖς αὐτῶν ἡ χώρα, καὶ ὀσπρίοις, ἔτι δὲ ἀμπέλῳ καὶ μέλιτι πολλῷ. τὰ μὲν τῶν ἄλλων ἀκροδρύων καὶ φοινίκων οὐδ' ἀριθμεῖται παρ' αὐτοῖς· κτήνη τὰ πολλὰ παμμιγῆ, καὶ δαψιλὴς ἡ τούτων νομή· διὸ καλῶς ἔβλεψαν, ὅτι πολυανθρωπίας οἱ τόποι προσδέονται καὶ τὴν κατασκευὴν τῆς πόλεως, καὶ τῶν κωμῶν ἔθεντο κατάλογον. πολὺ δὲ πλῆθος καὶ τῶν ἀρωμάτων, καὶ λίθων πολυτελῶν καὶ χρυσοῦ παρακομίζεται διὰ τῶν Ἀράβων εἰς τὸν τόπον. ἐργαστικὴ γὰρ, καὶ πρὸς τὴν ἐμπορίαν ἐστὶν ἡ χώρα κατεσκευασμένη, καὶ πολύτεχνος ἡ πόλις. οὐ σπανίζει δὲ οὐδὲν τῶν διακομιζομένων διὰ τῆς θαλάσσης. ἔχει γὰρ καὶ λιμένας εὐκαίρους, χορηγοῦντας τά τε κατὰ τὴν Ἀσκαλῶνα καὶ Ἰόππην, καὶ Γάζαν, ὁμοίως δὲ Πτολεμαΐδα, τὴν ὑπὸ τοῦ βασιλέως ἐκτισμένην. μέση δὲ κεῖται πρὸς τοὺς προειρημένους τόπους, οὐκ ἀπέχουσα τούτων πολύ. ἔχει δὲ πάντα δαψιλῆ, [b] καθύγρατος οὖσα πάντοθεν ἡ χώρα, καὶ μεγάλην ἀσφάλειαν ἔχουσα. περιρρεῖ δὲ αὐτὴν ὁ λεγόμενος Ἰορδάνης ποταμὸς ἀείρρους, οὐκ ἔλαττον ἑξακισχιλίων μυριάδων ἀρουρῶν κατὰ τὸ ἀρχαῖον οὔσης. μετέπειτα δὲ οἱ γειτνιῶντες ἐπέβησαν αὐτῆς, ἑξήκοντα μυριάδες ἀνδρῶν ἐγκλήρει καθεστηκυῖαι ἑκατοντάρουροι.

Πληρούμενος δὲ ὁ ποταμὸς, καθὼς ὁ Νεῖλος, ἐν ταῖς πρὸς τὸν θερισμὸν ἡμέραις, πολλὴν ἀρδεύει τῆς γῆς· ὃς εἰς ἕτερον ποταμὸν ἐκβάλλει τὸ ῥεῦμα, κατὰ τὴν Πτολεμαίων χώραν. οὗτος δὲ ἔξεισιν εἰς θάλασσαν. ἄλλοι δὲ χείμαρροι λεγόμενοι κατίασι, περιλαμβάνοντες τὰ πρὸς τὴν Γάζαν μέρη, καὶ τὴν Ἀζωτίων χώραν. περιέχεται δὲ ἀσφαλείαις αὐτοφυέσι, δυσείσβολος οὖσα, καὶ πλήθεσιν ἀπραγμάτευτος· διὰ τὸ στενὰς εἶναι τὰς παρόδους, κρημνῶν παρακειμένων, καὶ φαράγγων βαθέων· ἔτι δὲ τραχείας οὔσης τῆς περιεχούσης τὴν χώραν ὀρεινῆς. Ἐλέγετο δὲ, καὶ ἐκ τῶν παρακειμένων ὀρέων τῆς Ἀραβίας μέταλλα

χαλ-

a V.C. ἐν ἐλαιοῖς.

b V.C. αὔθυγρος.

χαλκῷ καὶ σιδηρῷ συνίστασθαι προέτησεν. ἐκλέλειπται δὲ ταῦτα, καθ' ὃν ἐπεκράτησαν χρόνον Πέρσαι· τῶν τότε προεστώτων, πεποιημένων διαβολὴν, ὡς ἀχρηστος ἡ κατεργασία γίνεται, καὶ πολυδάπανος· ὅπως μὴ διὰ τὴν μεταλλείαν τῶν εἰρημένων συμβῇ καὶ τὴν χώραν καταφθείρεσθαι, καὶ σχεδὸν διὰ τὴν ἐκείνων δυναστείαν ἀλλοτριωθῆναι, παρείσεσιν λαβόντων εἰς τοὺς τόπους εἴσοδον, διὰ τὸ τὴν διαβολὴν γεγενῆσθαι τοιαύτην. ὅσον οὖν καὶ περὶ τούτων ἔδει, κεφαλαιωδῶς σεσημάγκαμέν σοι, ὦ Φιλόκρατες ἀδελφέ· τὰ δὲ τῆς ἑρμηνείας ἑπομένως δηλώσομεν.

Ἐπιλέξας γὰρ τοὺς ἀρίστους ἄνδρας, καὶ παιδείᾳ διαφέροντας, ἅτε δὴ γονέων τετυχηκότας ἐνδόξων, οἵτινες οὐ μόνον τὴν τῶν Ἰουδαϊκῶν γραμμάτων ἕξιν περιεποίησαν αὑτοῖς, ἀλλὰ καὶ τῶν ἑλληνικῶν ἐφρόντισαν οὐ παρέργως κατασκευῆς· διὸ καὶ πρὸς τὰς πρεσβείας εὔθετοι καθεστήκεισαν, καὶ τοῦτ' ἐπετέλουν ὅτε δέοι, καὶ πρὸς τὰς ὁμιλίας καὶ ἐπερωτήσεις τοῦ νόμου μεγάλην εὐφυΐαν εἶχον· τὸ μέσον ἐζηλωκότες κατάστημα (τοῦτο γὰρ κάλλιστόν ἐστιν) ἀποτεθειμένοι τὸ τραχὺ καὶ βάρβαρον τῆς διανοίας· ὁμοίως δὲ καὶ τὸ κατοίεσθαι· καὶ νομίζειν ὑπερφρονεῖν ἑτέρους, ὑπερβεβηκότες· τὴν δὲ ὁμιλίαν, καὶ τὸ συνακούειν, καὶ πρὸς ἕκαστον ἀποκρίνεσθαι δεόντως παραδεδειγμένοι, ὑπερφέρειν ἕτερος ἑτέρου, καὶ τοῦ καθηγουμένου πάντες ἄξιοι, καὶ τῆς περὶ αὐτὸν ἀρετῆς. νοῆσαι δὲ ἦν, ὡς ἠγάπησαν τὸν Ἐλεάζαρον, δυσαποσπάστως ἔχοντες, καὶ ἐκεῖνος αὐτούς, χωρὶς καὶ τοῦ πρὸς τὸν βασιλέα γεγραφέναι περὶ τῆς ἀποκαταστάσεως αὐτῶν, πολλὰ παρεκάλεσε τὸν Ἀνδρέαν ποιῆσαι, συναντιλαμβάνεσθαι παρακαλῶν, καθ' ὃν ἂν δυνώμεθα. καὶ ἡμῶν ἐπαγγελλομένων, ἀφροντιστεῖν περὶ τούτων· ἔφη, καὶ λίαν διαγωνιᾷν. εἰδέναι γὰρ, ὅτι φιλάγαθος ὢν ὁ βασιλεὺς, πάντων μέγιστον ἡγεῖται τὸ μεταπέμπεσθαι, καθ' ὃν ἂν τόπον ὠνομάσθη τις ἄνθρωπος διαφέρων ἀγωγῇ καὶ φρονήσει παρ' ἑτέρους. μετείληφα γὰρ καλῶς αὐτὸν λέγειν, ὅτι περὶ ἑαυτὸν ἔχων ἄνδρας δικαίους καὶ σώφρονας, τὴν μεγίστην ἂν φυλακὴν τῆς βασιλείας ἔχειν, συμβουλευόντων παρρησίᾳ πρὸς τὸ συμφέρον τῶν φίλων· ὃ δὴ σύνεστι τοῖς ἀποστελλομένοις ὑπ' αὐτοῦ. καὶ διὰ ὅρκων ἐπιστοῦτο, μὴ προΐεσθαι τοὺς ἀνθρώπους, εἴ τις ἑτέρα χρεία πρὸς τὰ κατ' ἰδίαν αὐτοῦ κατεπείγοι· πρὸς δὲ τὴν κοινὴν πᾶσι τοῖς πολίταις ἐπανόρθωσιν, ἐξαποστέλλειν αὐτούς. τὸ γὰρ καλῶς ζῆν, ἐν τῷ τὰ νόμιμα συντηρεῖν εἶναι. τοῦτο δὲ ἐπιτελεῖσθαι, διὰ τῆς ἀκροάσεως πολλῷ μᾶλλον, ἢ διὰ τῆς ἀναγνώσεως. προτιθέμενοι οὖν ταῦτα, καὶ τὰ τούτοις παραπλήσια, φανερὸς ἦν τὴν διάθεσιν, ὃς ἦν πρὸς αὐτούς.

Ἄξιον δὲ ἐπιμνησθῆναι βραχέων τῶν ὑποδειχθέντων ὑπ' αὐτοῦ, πρὸς τὰ δι' ἡμῶν ἐπιζητηθέντων. νομίζειν γὰρ τοὺς πολλοὺς περιεργίαν ἔχειν τινὰ τὰ ἐν τῇ νομοθεσίᾳ περὶ τε τῶν βρωμάτων καὶ ποτῶν, καὶ τῶν νομιζομένων ἀκαθάρτων εἶναι κνωδάλων. πυνθανομένων γὰρ ἡμῶν, διὰ τί μιᾶς καταβολῆς οὔσης, τὰ μὲν ἀκάθαρτα νομίζεται πρὸς βρῶσιν, τὰ δὲ καὶ πρὸς τὴν ἁφήν (δεισιδαιμόνως γὰρ τὰ πλεῖστα τὴν νομοθεσίαν ἔχειν, ἐν δὲ τούτοις πάλιν πάνυ δεισιδαιμόνως) πρὸς ταῦτα οὕτως ἐνήρξατο.

Θεωρεῖς, ἔφη, τὰς ἀναστροφὰς καὶ τὰς ὁμιλίας, οἷον ἐναπεργάζονται πρᾶγμα· διότι κακοῖς ἐνομιλήσαντες, διαστροφὰς ἐπιλαμβάνουσιν ἄνθρωποι, καὶ ταλαίπωροι δι' ὅλου τοῦ ζῆν εἰσίν· ἐὰν δὲ σοφοῖς καὶ

quo tempore Perſæ rerum potirentur, fuerunt intermiſſa: quia qui tum præeſſent, culparent illa, ut inutilis & ſumptuoſi laboris, & per quæ etiam regio poſſet perdi. Ac quidem hæc ipſorum criminatio valuit: quia fere per potentiam illorum qui intenti iis erant, regio fuit perducta in alienas manus, cum illi inde in regionem nacti fuiſſent ingreſſum. Expoſui ita ſtrictim tibi, frater Philocrates, quæ etiam de his commemoranda fuerunt. deinceps exponam illa, quæ ſunt ipſius interpretationis.

LXX interpretum electio.

Elegit ergo Eleazarus optimos & eruditione præſtantes viros, utpote præclaris ortos parentibus: qui non ſolum exercitati erant in literis Judæorum, ſed etiam in ſtudia & mores Græcorum non ſegnem operam navarant: quique ideo idonei erant ad legationes, & eas obibant cum opus eſſet. Jam ad diſputationes de legibus explicandas valde ſolertes erant. iidem amplexabantur ſtatum vitæ & morum medium, qui eſt optimus, deponentes a ſe aſperitatem & barbariem animi; nec volebant videri arrogantes, & eſſe in aliqua opinione elationis adverſus inferiores, ſed ſuavitatem animi in converſationibus, & facilitatem audiendi alios, dexteritatemque reſpondendi ad ſingula, apte & ordine recto declarare ſtudebant: denique omnes erant digni præſide ſuo, & virtute ipſius. Quam vero ipſum Eleazarum amarent, hinc licebat cognoſcere, quia inviti & ægre ab ipſo diſcedebant. Ipſe etiam valde eos amabat, quod inde licebat colligere: quia præterquam quod ſcripſerat ad Regem de ipſis reſtituendis, multum etiam rogabat Andream, ut id negotii promoveret, & in aliis quibus poſſemus, ipſis gratificaremur. Cumque nos promiſiſſemus noſtram operam, & dixiſſemus ipſum non debere de iſtis ſollicitum eſſe: ipſe reſpondebat, ſe etiam valde angi animo ob iſtam rem. Compertum enim habere, Regem, cum virtutis ſtudio & amore excellat, hujus præcipue curam habere, ut ubicunque locorum celebretur aliquis doctrina & prudentia præ aliis excellens, cum ad ſe accerſat. nam & hoc ipſum dicere, & recte: Quod ſi habeat apud ſe juſtos & moderatos viros, habeat ſecum regni ſui maximum præſidium & munimentum: eo quod illi libere & intrepide conſulant, ad communem utilitatem illorum quibus ipſe benevelit. Taleſque dicebat ſe animadvertere, eſſe illos ab ipſo miſſos. Præterea jurejurando affirmabat, ſe iſtos viros non dimiſſurum, ſi quod aliud ſuum negocium inſtaret. Nunc vero dimittere illos, ad emendationem rei communiter omnibus civibus utilis. Nam ut quis bene vivat, hoc ſitum eſſe in obſervantia & diligenti cuſtodia legum: hoc vero acquiri & abſolvi multo magis ex auditione, quam lectione. Ex horum ergo & ſimilium commemoratione, ſatis declarabat animi ſui erga illos viros effectum.

Ptol. regis erga doctos homines obſervantia.

Nunc pauca quædam ex illis quæ ipſe nobis interrogantibus explicuit, dignum fuerit commemorare, præſertim cum exiſtimemus multis videri, nonnulla in lege temere comprehenſa: ut illa quæ de cibo & potu, & animalibus illis quæ habentur impura, ſunt tradita. Interrogantibus ergo nobis, quare cum ſint unius creatione omnia condita, alia ad eſum impura habeantur, nonnulla etiam ad tactum. hæc enim & alia multa videri ſuperſtitioſe tradita eſſe in lege, & obſervari etiam nimis ſuperſtitioſe. Ad hæc ipſe ita cœpit loqui:

Eleazari ad quæſtionem ab Ariſtea & Andrea propoſitam reſponſio.

Cernes, inquit, quid poſſint & efficiant converſatio & conſuetudo. quia homines ex converſatione improborum depravantur, & fiunt miſeri per totam vitam. Si vero cum ſapientibus & pruden- tibus

a V. C. κατοίκαξ.

tibus verſentur, ignorantiæ ſuæ emendationem ad vitæ rectitudinem conſequuntur. Hinc primus Legiſlator noſter diſtincte & accurate præcepit, quæ ſunt pietatis & juſtitiæ: & ſingula de his tradidit non ſolum prohibitione, ſed etiam cum præſcriptione recti: ob oculos etiam poſitis malis & afflictionibus, quas Deus immittat authoribus delictorum. Nam primum omnium oſtendit, unum ſolum eſſe Deum, & ejus potentiam omnia pervadere, ita ut omnia ſint ea repleta, nec ipſam lateat quicquam eorum quæ in terra ab hominibus clam fiant: ſed quæcunque quis vel jam faciat, vel poſt ſit facturus, ea ſint illi aperta. Quibus quidem ita accurate traditis, hoc demonſtravit & effecit, ut ſi quis tantum cogitet de aliquo improbo facinore peragendo, nedum ſi id peregiſſet, ſciret Deum id non latère: ſicque in tota lege ſua Dei majeſtatem & potentiam illuſtravit. Hoc initio ita facto, demonſtravit deinde, omnes alios homines, præter Judæos, ſtulte multos ſtatuere Deos, & colere eos quibus ipſi ſint multo præſtantiores. Nam illos ſimulachra ex lapidibus & lignis confecta, habere pro imaginibus eorum qui ipſis aliquid ad vitam utile invenerint: atque ita adorare illa, quæ manifeſte videant omni ſenſu deſtituta eſſe. Jam ut quis concedat, ipſos reſpicere ad facultatem, qua tempore inventionis præditi fuerunt: hinc etiam ſtultos habendos, quia illi ipſorum inventores non creârint neque produxerint quicquam, ſed ex creatis & productis quædam aut oſtenderint eſſe utilia, aut ad meliorem uſum compoſuerint. Unde etiam hanc ob cauſam ſtulte & inaniter agere, dum habeant & colant pro diis ſui ſimiles: & eo magis, cum invenire liceat multos etiam nunc qui illis prioribus inventoribus longe ſint ſolertiores & ad inveniendum & ad intelligendum, quos tamen illi nunquam adoraverint: & tamen interim qui Græcorum talia finxerint & commenti ſint de diis, haberi apud ipſos ſapientiſſimos. De aliis vero, ajebat, longe ſtultioribus quid opus eſt dicere, ut de Ægyptiis & ſimilibus, qui ad beſtias & multa reptilia: aliaque animalia delapſi, ea venerantur, & iis tam mortuis quam vivis ſacrificant? Hæc ergo ſingula diligenter contemplatus, utpote ſapiens & a DEO omnium rerum cognitione inſtructus legiſlator noſter, circummunivit nos vallis indiſſolubilibus, & ferreis mœnibus, ut cum nullis prorſus aliis populis poſſemus ulla in re commiſceri: ſed permanentes & corpore mundi, & animo liberi a falſis opinionibus, unum DEUM, & eum potentem ſupra univerſam creaturam coleremus. Ex quo Ægyptiorum ſacri præſides, poſtquam multa ex diſciplina noſtra intentius perpenderant, & inde aſſumpſerant, nos DEI homines appellant: quod ex aliis nemini contingere poteſt, niſi verum DEUM colat. Sed fere alii homines ſunt cibi & potus & veſtitus, in quo toto animo incumbunt. Noſtri vero his pro nihilo habitis, per totam vitam verſantur in contemplatione majeſtatis & omnipotentiæ DEI. Hinc ergo ne per ullius impietatis communicationem inficeremur, neve converſatione improborum depravaremur, circumſepſit nos legitima ſanctitate & puritate cibi, potus, tactus, auditus & viſus. nam in univerſum omnia quæ ipſe ſanxit nobis, habent naturalem cauſam, & ita divinitus gubernantur: habetque unumquodque eorum quo vel abſtinemus vel utimur, cauſam & rationem profundam. Ex quibus unum & alterum tibi, exempli cauſa, curſim exponam, ne in has abjectas & leves de legiſlatore noſtro cogitationes incidas, quaſi ipſe pro muribus, muſtelis & ſimilibus tantopere ſollicitus, talia legibus ſuis ordinarit: ſed ut perſpicias, omnia ab ipſo graviter & ſancte inſtitu-

Ægyptiorum idololatria.

φρονίμοις συζῶσιν, ἐξ ἀγνοίας, ἐπανορθώσαντες εἰς τὸν βίον ἐτυχον. διαστειλάμενος τὰ τῆς εὐσεβείας καὶ δικαιοσύνης ὁ πρῶτος νομοθέτης ἡμῶν, καὶ διδάξας ἕκαστα περὶ τούτων οὐκ ἀπαγορευτικῶς μόνον, ἀλλ' ἐνδείκως, καὶ τὰς βλάβας προδήλους καὶ τὰς ὑπὸ τοῦ θεοῦ γινομένας ἐπιπομπὰς τοῖς αἰτίοις. [a] ὑπέδειξε γὰρ πάντων πρῶτον, ὅτι μόνος θεός ἐστι, καὶ διὰ πάντων ἡ δύναμις τοῦ αὐτοῦ ἐστι φανερὰ γίνεται, πεπληρωμένου παντὸς τόπου τῆς δυναστείας, καὶ οὐθὲν αὐτὸν λανθάνει τῶν ἐπὶ γῆς γινομένων ὑπ' ἀνθρώπων κρυφίως· ἀλλ' ὅσα ποιεῖ τις αὐτῷ φανερὰ καθέστηκε, καὶ τὰ μέλλοντα γίνεσθαι. ταῦτα οὖν ἐξεργαζόμενος ἀκριβῶς, καὶ πρόδηλα θεὶς, ἔδειξεν, ὅτι κἂν ἐννοηθῇ τις κακίαν ἐπιτελεῖν, οὐκ ἂν λάθοι μὴ ὅτι καὶ πράξας διὰ πάσης τῆς νομοθεσίας τὸ τοῦ θεοῦ δυνατὸν ἐνδεικνύμενος. ποιησάμενος οὖν τὴν καταρχὴν ταύτην, καὶ δείξας ὅτι πάντες οἱ λοιποὶ παρ' ἡμᾶς ἄνθρωποι πολλοὺς θεοὺς εἶναι νομίζουσιν, αὐτοὶ δυναμικώτεροι πολλῷ καθεστῶτες ὧν σέβονται ματαίως ἀγάλματα γὰρ ποιήσαντες ἐκ λίθων καὶ ξύλων, εἰκόνας φασὶν εἶναι τῶν ἐξευρόντων τι πρὸς τὸ ζῆν αὐτοῖς χρήσιμον· οἷς προσκυνοῦσι, παρὰ πόδας ἔχοντες τὴν ἀναισθησίαν. εἴτε γὰρ κατ' ἐκεῖνο τις θεὸς, κατὰ τὴν ἐξεύρεσιν παντελῶς ἀνόητοι. τῶν γὰρ ἐν τῇ κτίσει λαβόντες τινὰ συνέθηκαν καὶ προσυπέδειξαν εὔχρηστα, τὴν κατασκευὴν αὐτῶν οὐ ποιήσαντες αὐτοὶ, διὸ κενὸν καὶ μάταιον τοὺς ὁμοίους ἀποθεοῦν. καὶ γὰρ εἰ καὶ νῦν εὑρηματικώτεροι καὶ πολυμαθέστεροι τῶν ἀνθρώπων τῶν πρὶν εἰσὶ πολλοὶ, καὶ οὐκ ἂν φθάνοιεν αὐτοὺς προσκυνοῦντες. καὶ νομίζουσι οἱ ταῦτα διαπλάσαντες, καὶ μυθοποιήσαντες, τῶν Ἑλλήνων οἱ σοφώτατοι καθεστάναι. τῶν γὰρ ἄλλων πολυματαίων τί δεῖ καὶ λέγειν; Αἰγυπτίων τε, καὶ τῶν παραπλησίων· οἵ τινες ἐπὶ θηρία, καὶ τῶν ἑρπετῶν τὰ πλεῖστα, καὶ κνωδάλων, τὴν ἀπέρεισιν πεποίηνται, καὶ ταῦτα προσκυνοῦσι, καὶ θύουσι τούτοις καὶ ζῶσι καὶ τελευτήσασι; συνθεωρήσας οὖν ἕκαστα σοφὸς ὢν ὁ νομοθέτης, ὑπὸ θεοῦ κατεσκευασμένος εἰς ἐπίγνωσιν τῶν ἁπάντων, περιέφραξεν ἡμᾶς ἀδιακόποις χάραξι, καὶ σιδηροῖς τείχεσιν· ὅπως μηθενὶ τῶν ἄλλων ἐθνῶν ἐπιμισγώμεθα κατὰ μηδὲν, ἁγνοὶ καθεστῶτες κατὰ σῶμα καὶ κατὰ ψυχὴν, ἀπολελυμένοι ματαίων δοξῶν, τὸν μόνον θεὸν καὶ δυνατὸν σεβόμενοι παρ' ὅλην τὴν πᾶσαν κτίσιν. ὅθεν οἱ Αἰγυπτίων καθηγεμόνες ἱερεῖς, ἐγκεκυφότες εἰς πολλὰ, καὶ μετεσχηκότες πραγμάτων, ἀνθρώπους θεοῦ προσονομάζουσιν ἡμᾶς· ὃ τοῖς λοιποῖς οὐ πρόσεστιν, εἰ μή τις σέβεται τὸν κατ' ἀλήθειαν θεὸν, ἀλλὰ εἰσὶν ἄνθρωποι βρωτῶν καὶ ποτῶν καὶ σκέπης. ἡ γὰρ πᾶσα διάθεσις αὐτῶν ἐπὶ ταῦτα καταφεύγει. τοῖς δὲ παρ' ἡμῶν οὐδενὶ ταῦτα λελόγισται, περὶ δὲ τῆς τοῦ θεοῦ δυναστείας δι' ὅλου τοῦ ζῆν ἡ σκέψις αὐτοῖς ἐστιν, ὅπως ἐν μηθενὶ συναλισγούμενοι, μηδ' ὁμιλοῦντες φαύλοις, διαστροφὰς λαμβάνωμεν· πάντοθεν ἡμᾶς περιέφραξεν ἁγνείαις καὶ διὰ βρωτῶν καὶ ποτῶν, καὶ ἁφῶν, καὶ ἀκοῆς καὶ ὁράσεως νομικῶς. τὸ γὰρ καθόλου πάντα πρὸς τὸν φυσικὸν λόγον ὅμοια καθέστηκεν, ὑπὸ μιᾶς δυνάμεως οἰκονομούμενα. [b] καὶ καθ' ἓν ἕκαστον ἔχει λόγον βαθὺν, ἀφ' ὧν ἀπεχόμεθα κατὰ τὴν χρῆσιν, καὶ οἷς συγχρώμεθα. χάριν δὲ παραδείγματος ἓν ἢ καὶ δεύτερον ἐπιδραμὼν, σοι σημανῶ· μὴ γὰρ εἰς τὸν καταπεπτωκότα λόγον ἔλθῃς, ὅτι μυῶν, καὶ γα-

[a] V.C. περιτείχισε. [b] Euſeb. lib. 8. præparat. Evangelicæ cap. 9.

γελαίως, ἢ τῶν τοιούτων χάριν, περιεργίας ποιούμενος ἐνομοθέτει ταῦτα Μωϋσῆς· ἀλλὰ πρὸς ἁγνὴν ἐπίσκεψιν, καὶ τρόπων ἐξαρτισμὸν, δικαιοσύνης ἕνεκεν, σεμνῶς πάντα ἀνατέτακται. τῶν γὰρ πτηνῶν, οἷς χρώμεθα, πάντα ἥμερα καθέστηκε· διαφέρει καθαριότητι, πυροῖς καὶ ὀσπρίοις χρώμενα πρὸς τὴν τροφήν· οἷον περιστεραὶ, τρυγόνες, ἀττακοὶ, πέρδικες, ἔτι χῆνες, καὶ τὰ ἄλλα ὅσα τοιαῦτα. περὶ ὧν δὲ ἀπηγόρευται πτηνῶν, εὑρήσεις ἄγριά τε καὶ σαρκοφάγα, καὶ καταδυναστεύοντα τῇ περὶ ταῦτα δυνάμει τὰ λοιπὰ, καὶ τὴν τροφὴν ἔχοντα δαπάνησιν τῶν προειρημένων ἡμέρων μετὰ ἀδικίας. οὐ μόνον δὲ ταῦτα, ἀλλὰ καὶ τοὺς ἄρνας καὶ ἐρίφους ἀναρπάζουσι, καὶ τοὺς ἀνθρώπους ἀδικοῦσι νεκρούς τε καὶ ζῶντας. παράσημον οὖν ἔθετο διὰ τούτων, ἀκάθαρτα προσονομάσας· ὅτι δέον ἐστὶ κατὰ ψυχὴν, οἷς ἡ νομοθεσία διατέτακται, δικαιοσύνῃ συγχρῆσθαι· καὶ μηδένα καταδυναστεύειν, πεποιθότας ἰσχύϊ τῇ καθ' ἑαυτούς· μηδ' ἀφαιρεῖσθαι μηδὲν, ἀλλ' ἐκ δικαίου τὰ τοῦ βίου κυβερνᾶν, ὡς τὰ τῶν προειρημένων πτηνῶν ἥμερα ζῶα, τὰ φυόμενα τῶν ὀσπρίων ἐπὶ γῆς δαπανᾷ, καὶ οὐ καταδυναστεύει πρὸς τὴν ἐπιμνείρεσιν τῶν συγγενικῶν. διὰ τῶν τοιούτων οὖν παραδέδωκεν ὁ νομοθέτης σημειοῦσθαι τοῖς συνετοῖς, εἶναι δικαίους τε, καὶ μηδὲν ἐπιτελεῖν βίᾳ· μηδὲ τῇ παρ' αὐτοὺς ἰσχύϊ πεποιθότας, ἑτέρους καταδυναστεύειν. ὅπου γὰρ οὐδ' ἅψασθαι καθῆκε τῶν προειρημένων, διὰ τὴν περὶ ἕκαστα διάθεσιν· πῶς [a] οὐ φυλακτέον παντάπασι, τοὺς τρόπους εἰς τοῦτο κατακλασθῆναι, πάντων τῆς συγχωρήσεως ἡμῖν ἐπὶ τούτων, καὶ τῶν κτηνῶν, τροπολογῶν ἐκτέθειται. τὸ γὰρ διχηλεύειν καὶ διαστέλλειν ὁπλῆς ὄνυχας, σημεῖόν ἐστι τοῦ διαστέλλειν ἕκαστα τῶν πράξεων ἐπὶ τὸ καλῶς ἔχον. ἡ γὰρ ἰσχὺς τῶν ὅλων σωμάτων μετ' ἐνεργείας ἀπέρεισιν ἐπὶ τοὺς ὤμους ἔχει καὶ τὰ σκέλη. μετὰ διαστολῆς οὖν ἅπαντα ἐπιτελεῖν πρὸς δικαιοσύνην ἀναγκάζει τὸ σημειοῦσθαι διὰ τούτων. ἔτι δὲ, διότι παρὰ πάντας ἀνθρώπους [b] διεστάμεθα. οἱ γὰρ πλείονες τῶν λοιπῶν ἀνθρώπων ἑαυτοὺς μολύνουσιν ἐπιμισγόμενοι, συντελοῦντες μεγάλην ἀδικίαν, καὶ χῶραι καὶ πόλεις ὅλαι σεμνύνονται ἐπὶ τούτοις. οὐ μόνον γὰρ προσάγουσι τοὺς ἄρσενας, ἀλλὰ καὶ τεκούσας, ἔτι δὲ καὶ θυγατέρας μολύνουσιν. ἡμεῖς δὲ ἀπὸ τούτων διεστάλμεθα. περὶ ὃν δέ ἐστιν ὁ προειρημένος τῆς διαστολῆς τρόπος, περὶ τούτου εἶναι καὶ τὸν τῆς μνήμης κεχαρακτηρικέναι. πάντα γὰρ ὅσα [c] διχηλῆ, καὶ μηρυκισμὸν ἀνάγει, σαφῶς τοῖς νοοῦσιν ἐκτίθεται τὸ τῆς μνήμης. ἡ γὰρ ἀναμηρύκησις οὐδὲν ἕτερον, ἀλλὰ τῆς ζωῆς καὶ συστάσεως ἐπιμνησις· τὸ γὰρ ζῆν διὰ τῆς τροφῆς συνεστάναι νομίζει. διὸ παρακελεύεται καὶ διὰ τῆς γραφῆς ὁ λέγων οὕτως [d] μνείᾳ μνησθήσῃ τοῦ κυρίου, τοῦ ποιήσαντος ἐν σοὶ τὰ μεγάλα καὶ θαυμαστά. κατανοούμενα γὰρ, καὶ μεγάλα καὶ ἔνδοξα φαίνεται, πρῶτον μὲν ἡ σύμπηξις τοῦ σώματος, καὶ ἡ τῆς τροφῆς διοίκησις, καὶ ἡ περὶ ἕκαστον μέλος διαστολή. πολλῷ δὲ μᾶλλον ἡ τῶν αἰσθήσεων διακόσμησις, διανοίας ἐνέργημα, καὶ κίνησις ἀόρατος, ἥ τε ὀξύτης τοῦ πρὸς ἕκαστον τι πράσσειν, καὶ τεχνῶν εὕρεσις, ἀπέραντον περιέχει τρόπον, διὸ παρακελεύεται μνείαν ἔχειν, ὡς συντηρεῖται τὰ προειρημένα θείᾳ δυνάμει, σὺν κατασκευῇ. πάντα γὰρ χρόνον καὶ τόπον ὥρικε, πρὸς τὸ διὰ παντὸς μνημονεύειν τοῦ κρατοῦντος θεοῦ, καὶ συντηροῦντος. καὶ γὰρ ἐπὶ τῶν βρωτῶν καὶ ποτῶν ἀπαρξαμένους, εὐθέως τότε συγχρῆσθαι κελεύει. καὶ μὴν καὶ ἐκ τῶν περιβολαίων παράσημον ἡμῖν μνείας δέδωκεν. ὡσαύτως δὲ καὶ

ta eſſe juſtitiæ cauſa, ad morum conformationem, & ad animos piis & ſanctis cogitationibus imbuendos. Nam ex volatilibus, quibus utimur, omnia ſunt manſueta, & excellunt puritate, nutriunturque tritico & leguminibus: ut ſunt columbæ, turtures, attagenæ, perdices, anſeres, & id genus alia volatilia. quæ autem nobis ſunt prohibitæ volucres, illas invenies eſſe agreſtes, carnivoras, in alias violentas, & illas manſuetas ad ſuum nutrimentum diripientes: nec vero illas ſolum, & agnos ſed & hœdos, ipſoſque homines & mortuos & vivos, violenta ſua rapacitate petunt. Ideo eas inſigni appoſita nota, vocavit, immundas: hinc docens, eos quibus tulerat leges, debere etiam in animis ſuis juſtitia uti, nec quenquam potentia & viribus ſuis fretos ſubjugare, aut re ulla ſpoliare alios, ſed totam vitam ſuam inſtituere & gubernare ſecundum juris rationem, ad imitationem & exemplum illorum manſuetorum animalium, quæ leguminibus ex terra naſcentibus veſcantur, & nullam vim uſurpent ad alia ſui generis abſumenda. His itaque quaſi ſymbolis quibuſdam, legiſlator voluit oſtenſum intelligentibus, ut cogitarent ſe debere eſſe juſtos, & nihil per vim agere, neque fiducia potentiæ & virium ſuarum alios opprimere. Nam cum non permitit attingere jam enumerata animalia propter impetus & inclinationes illas, quas ſingula habent: quomodo non prorſus judicavit cavendum eſſe, ne moribus & vita ad ipſorum naturam perverſe efformaremur? Ita quæ nobis concedit in omnibus, ut volatilibus, ita pecoribus, ſigurate & ad morum informationem ſtatuit. Nam quod præcepit, pecora geminis & fiſſis debere eſſe ungulis: hoc ſymbolum eo tendit, ut diligenter, prout decet, diſcernamus actiones noſtras. cum enim conatuum & totius corporis robur fulciatur, & quaſi colligatur in humeris & cruribus, hoc ſigno monere voluit, ut omnia conaremur & perficeremus cum ſelectione, juxta normam juſtitiæ: idque hanc etiam ob cauſam, quia ſimus magno diſcrimine ſejuncti ab aliis hominibus, quorum plerique ſe ipſi mutuo commercio inquinent, cum magna juſtitiæ violatione. Atque de hoc etiam civitates & regiones integræ gloriantur, in quibus impune eſt, non ſolum cum maſculis commercium habere, ſed etiam puerperas & filias polluere: a quibus nos longe ſumus ſejuncti. Quo autem in loco eſt hæc diſtinctionis admonitio, in eo eſt etiam ſuo charactere expreſſum memoriæ & recordationis præceptum. Nam cum dicit, Quæcunque habent fiſſas ungulas, & ruminant: ibi manifeſte intelligentibus proponit ſignum memoriæ. nam ruminatio ſignificat memoriam & recordationem, ac quidem præcipue vitæ & conſtitutionis noſtræ: & quod vita conſtat & conſervatur per alimenti ſumptionem. Unde ſimiliter etiam in Scriptura cohortatur ille qui dicit: Memoria recordator Domini, qui fecit in te magna & mirabilia. Apparent enim illa magna & admiranda, cum recte conſiderantur: ut primum ipſa corporis compages, nutrimenti diſpenſatio, & ſingulorum membrorum ſua certa figura: deinde, & multo magis, ſenſuum diſpoſitio, & mentis vis atque agitatio inviſibilis: tum etiam ejus velocitas ad quidvis agendum, & inventio artium in immenſum ſeſe extendunt. idcirco jubet nos hæc conſiderare, & meminiſſe, quod omnia jam commemorata virtute divina, ut ſunt condita, ita conſerventur. Adhæc etiam diſtinxit tempora, & pulchre accommodavit ad perpetuo uſurpandam iſtam recordationem de DEO, omnia gubernante & conſervante. Nam cum cibus & potus eſt capiendus, tum ſtatim jubet omnes convenire & adeſſe, ad libationes & precationes pias per-

Quonam Judæi munda vel immunda cenſeantur.

a V.C. πῶς οὐ. b C.V. διεστάλμεθα. c C.V. διχηλεῖ. d Deut. 7. 18.

peragendas. Quinetiam in veſtitu nobis indicia & ſigna illuſtria hujus memoriæ tradidit: ſimiliter etiam in portis & januis mandavit præcepta DEI affigi, ad memoriam ejus habendam. Atque etiam in manibus jubet circumplicitum DEI ſignum expreſſe & manifeſte geſtare: quo hoc plane monſtrat, omnia eſſe inſtituenda & peragenda juſte cum memoria creationis noſtræ, & in primis cum timore Dei, qui ſemper & in omnibus negotiis adeſſe debeat. Jubet præterea & cubitum euntes, & de lecto ſurgentes, ex iſta menti humanæ incomprehenſibili viciſſitudine, & alteratione ſomni & quietis, conſiderare, & quidem diligenti animi contemplatione, motiones & vices ac ſucceſſiones in operibus Dei.

Oſtendi ita tibi in expoſitione ungularum fiſſarum & ruminationis, præſtantiam oraculi legitimi, de diſtinctione, delectu & memoria, ut videres non temere iſta, prout in animum inciderint, a legiſlatore noſtro conſtituta eſſe, ſed ad veritatis & rectæ rationis declarationem. Atque ut de cibis & de cibis diſpoſuit, ita etiam de ſingulis quæ ad tactum & auditum pertinent, diligenter præcepit: jubens ut neque ageremus neque audiremus quicquam temere: neque etiam orationis facultate confiſi, ad injuſta delaberemur. Horumque rationes & cauſas ſimiliter in naturis beſtiarum, quas prohibuit, eſt invenire. Nam muſtelæ & murium, & ad genus aliarum beſtiarum quæ ſunt prohibitæ, natura eſt damnoſa, & ad nocendum prona. mures enim omnia vaſtant & corrumpunt, non ſolum quantum ad ipſorum nutrimentum attinet: ſed etiam, quia quæ invadunt, illa omnino corrumpunt, & reddunt homini inutilia. Et muſtelæ natura eſt peculiaris, quia hoc animal præter jam commemoratam nocendi inclinationem & facultatem, hoc etiam proprium habet, ut auribus concipiat, ore vero pariat fœtum ſuum. Quo ſignificatur, hanc naturam & conſuetudinem hominum eſſe impuram, qua quæ auribus percipiant, verbis exaggerata efferant ad alios malis involvendos, inquinantes in hoc ſe immundicia non levi, dum plane impietatis fœditate contaminantur. Ex quo præclare Rex veſter facit, qui (ut accipimus) hoc genus hominum ſupplicio ſolet afficere. Hic ego: Tu videris mihi loqui de delatoribus. nam hos ille tormentis & ſuppliciis capitalibus, iiſque acerbis proſequitur. Tum ille: Hos ipſos & ego intelligo. nam horum vigilantia, eſt ſcelerata aliorum hominum pernicies. Noſtra vero lex jubet, ne neminem neque dicto neque facto quis lædat. Atque ita quantum brevitas permiſit, de his diſſeruimus, ad oſtendendum hoc tibi, omnia in legibus noſtris eſſe ſtatuta ad juſtitiam: neque quicquam temere aut ſeverius & durius eſſe ordinatum & propoſitum, ſed ut per totam vitam & in actionibus omnibus exerceremus & uſurparemus juſtitiam erga omnes homines, & Dei gubernantis omnia nunquam obliviſceremur. Ita ergo, & quæ de cibis, & quæ de beſtiis ſunt tradita, omnia ſpectant eo, ut juſtitia excolatur, & hominum ſocietas & converſatio ſit juſta. Mihi itaque videbatur ſingulorum rationem pulchre expoſuiſſe. nam dicebat etiam de vitulis, arietibus & hircis, qui offerrentur, quos omnes ex gregibus & armentis deligerent manſuetos, & nihil prorſus quod ferum & indomitum eſſet mactarent: ut ne ſacrificantes ex legiſlatoris ordinatione alicujus elationis & ſuperbiæ anſam arripere, & ſibi adſcribere poſſent, eo quod ſacrificans omnino faciat oblationem pro animi ſui affectione. Atque hæc fuerunt tractata in collocutione, memoratu (ut ego puto) digna: quæ tibi Philocrates, propter ſtu-

Præcepta de tactu & auditu.

Delatores apud Ægyptios capitaliter puniti.

Animalia ſacrificari ſolita cujuſmodi.

ἐπὶ [a] τῶν πυλῶν καὶ θυρῶν προςέταχε μὲν ἡμῖν τιθέναι τὰ λόγια, πρὸς τὸ μνείαν εἶναι θεοῦ· καὶ ἐπὶ τῶν χειρῶν δὲ διαῤῥήδην τὸ σημεῖον κελεύει περιῆφθαι, σαφῶς ἀποδεικνὺς, ὅτι πᾶσαν ἐνέργειαν μετὰ δικαιοσύνης ἐπιτελεῖν δεῖ, μνήμην ἔχοντας τῆς ἡμῶν συστάσεως, ἐπὶ πᾶσι δὲ τὸν περὶ θεοῦ φόβον. κελεύει δὲ καὶ κοιταζομένους, καὶ διανισταμένους, μελετᾶν τὰς τοῦ θεοῦ κατασκευὰς, οὐ μόνον λόγῳ, ἀλλὰ διαλήψει θεωροῦντας τὴν κίνησιν, καὶ ὑπόληψιν ἑαυτῶν, ὅταν εἰς ὕπνον ἔρχωνται, καὶ τὴν ἔγερσιν, ὡς θεία τίς ἐστι καὶ ἀκατάληπτος τούτων μετάθεσις.

Δέδεικται δέ σοι καὶ τὸ περιττὸν τῆς λογίας, τῆς κατὰ τὴν διαστολὴν καὶ μνείαν· ὡς ἐξεθέμεθα τὴν διχηλίαν, καὶ τὸν μαρυκισμόν· οὐ γὰρ εἰκῆ κατὰ τὸ ἐμπεσὸν εἰς ψυχὴν νενομοθέτηται, πρὸς δὲ ἀλήθειαν καὶ σημείωσιν ὀρθοῦ λόγου. διατάξας γὰρ ἐπὶ βρωτῶν καὶ τῶν κατὰ τὰς ἁφὰς ἕκαστα, κελεύει μηθὲν εἰκῆ μήτε πράσσειν, μήτε ἀκούειν· μήτε τῇ τοῦ λόγου δυναστείᾳ συγχρωμένους, ἐπὶ τὴν ἀδικίαν τρέπεσθαι. καὶ ἐπὶ τῶν κνωδάλων δὲ ταὐτόν ἐστιν εὑρεῖν. κακοποιητικὸς γὰρ ὁ τρόπος ἐστὶ καὶ γαλῆς, καὶ μυῶν, καὶ τῶν τούτοις ὁμοίων, ὅσα διηγόρευται. πάντα γὰρ λυμαίνονται καὶ κακοποιοῦσι μύες, οὐ μόνον πρὸς τὴν ἑαυτῶν τροφὴν, ἀλλὰ καὶ παντελῶς ἄχρηστον γίνεται ἀνθρώπῳ, ὅτι ἂν δήποτε ἐπιβάληται κακοποιεῖν. τό, τε τῆς γαλῆς γένος ἰδιάζον ἐστί· χωρὶς γὰρ τοῦ προειρημένου, ἔχει λυμαντικὸν κατάστημα· διὰ γὰρ τῶν ὤτων συλλαμβάνει, [b] τίκτουσι δὲ τῷ στόματι. καὶ διὰ τοῦτο ὁ τοιοῦτος τρόπος τῶν ἀνθρώπων ἀκάθαρτός ἐστιν· ὅσοι γὰρ διὰ ἀκοῆς λαβόντες, ταῦτα τῷ λόγῳ σωματοποιήσαντες, κακοῖς ἑτέρους ἐνεκύλισαν, ἀκαθαρσίαν οὐ τὴν τυχοῦσαν ἐπετέλεσαν, μιανθέντες αὐτοὶ παντάπασι τῷ τῆς ἀσεβείας μολυσμῷ. καλῶς δὲ ποιῶν ὁ βασιλεὺς ὑμῶν, τοὺς τοιούτους ἀναιρεῖ, καθὼς μεταλαμβάνομεν. ἐγὼ δὲ εἶπον· τοὺς ἐμφανιστὰς οἴομαί σε λέγειν· καὶ γὰρ αἰκίαις καὶ θανάτοις ἐπαλγέσιν αὐτοὺς περιβάλλει συνεχῶς. ὁ δὲ, τούτους γὰρ καὶ λέγω· ἡ γὰρ ἐπαγρύπνησις, ἀνθρώπων ἀπώλεια ἀνόσιος. ὁ δὲ νόμος ἡμῶν κελεύει, μήτε λόγῳ, μήτε ἔργῳ μηδένα κακοποιεῖν. καὶ περὶ τούτων οὖν, ὅσον ἐπὶ βραχὺ διεξελθεῖν, προσυπέδειξά τέ σοι· ὅτι πάντα κεκριμένηται [c] πρὸς δικαιοσύνην, καὶ οὐδὲν εἰκῆ κατατέτακται διὰ τῆς γραφῆς, οὐδὲ μυθωδῶς, ἀλλ' ἵνα διὰ ὅλου τοῦ ζῆν καὶ ἐν ταῖς πράξεσιν ἀσκῶμεν δικαιοσύνην πρὸς πάντας ἀνθρώπους, μεμνημένοι τοῦ δυναστεύοντος θεοῦ. περὶ βρωτῶν οὖν, καὶ τῶν ἀκαθάρτων, καὶ κνωδάλων, καὶ πᾶς λόγος ἀνατείνει πρὸς δικαιοσύνην, καὶ τὴν τῶν ἀνθρώπων συναναστροφὴν δικαίαν. ἐμοὶ μὲν οὖν ἐνόμιζε περὶ ἑκάστων ἀπολογεῖσθαι· καὶ γὰρ περὶ τῶν προσφερομένων ἔλεγε μόσχων τε καὶ κριῶν, καὶ χιμάρων· ὅτι δεῖ ταῦτα ἐκ βουκολίων καὶ ποιμνίων λαμβάνοντας ἥμερα θυσιάζειν, καὶ μηθὲν ἄγριον· ὅπως οἱ προσφέροντες τὰς θυσίας, μηθὲν ὑπερήφανον ἑαυτοῖς συνιστορῶσι, σημείῳ κεχρημένοι τοῦ διατάξαντος. τῆς γὰρ ἑαυτοῦ ψυχῆς τοῦ παντὸς τρόπου τὴν προσφορὰν ποιεῖται ὁ τὴν θυσίαν προσάγων. καὶ περὶ τούτων οὖν νομίζω τὰ τῆς ὁμιλίας ἀξιολόγου καθεστάναι, διὸ τὴν σεμνότητα καὶ

a Deut. 6. 9. b Barnabæ Epiſt. p. 232. c κεκανόνισται. C. V.

καὶ φυσικὴν διάνοιαν τοῦ νόμου προσήγαγον διασαφῆσαί σοι Φιλόκρατες, δι' ἣν ἔχεις φιλομάθειαν.

Ὁ δὲ Ἐλεάζαρος ποιησάμενος θυσίαν, καὶ τοὺς ἄνδρας ἐπιλέξας, καὶ πολλὰ δῶρα τῷ βασιλεῖ κατασκευάσας, προέπεμψεν ἡμᾶς μετὰ ἀσφαλείας πολλῆς. ὡς δὲ παρεγενήθημεν εἰς Ἀλεξάνδρειαν, προσηγγέλη τῷ βασιλεῖ περὶ τῆς ἀφίξεως ἡμῶν. παρείμεν δὲ εἰς τὴν αὐλὴν Ἀνδρέας τε καὶ ἐγὼ, φιλοφρόνως ἠσπασάμεθα τὸν βασιλέα, καὶ τὰς ἐπιστολὰς ἀποδεδώκαμεν τὰς παρὰ τοῦ Ἐλεαζάρου. περὶ πολλοῦ δὲ ποιούμενος τοῖς ἀπεσταλμένοις ἀνδράσιν ἐντυχεῖν, ἐκέλευσε τοὺς λοιποὺς πάντας ἀπολῦσαι, τοὺς ἐπὶ τῶν χρειῶν· καλεῖν δὲ τοὺς ἀνθρώπους. οὐ πᾶσι παραδόξου φανέντος, διὰ τὸ κατ' ἔθος εἶναι, πεμπταίους εἰς πρόσωπον ἔρχεσθαι βασιλεῖ τοὺς περὶ χρησίμων ἀφικνουμένους· τοὺς δὲ παρὰ βασιλέων ἢ πόλεων ἐν ὑπεροχαῖς, μόλις ἐν τριάκοντα· εἰς τὴν αὐλὴν παρείσεσθαι· τοὺς δὲ ἥκοντας τιμῆς ἀξιῶν μείζονος, καὶ τὴν ὑπεροχὴν κρίνων τοῦ πέμψαντος, ἀπολύσας οὓς ἐνόμιζε περισσοὺς, ὑπέμενε περιπατῶν, ἕως ἂν παραγινομένους ἀσπάσηται. παρελθόντων δὲ σὺν τοῖς ἀπεσταλμένοις δώροις, καὶ τῶν διαφόροις διφθέραις, ἐν αἷς ἡ νομοθεσία γεγραμμένη χρυσογραφίᾳ τοῖς Ἰουδαϊκοῖς γράμμασι, θαυμασίως εἰργασμένου τοῦ ὑμένος, καὶ τῆς πρὸς ἄλληλα συμβολῆς ἀνεπαισθήτου κατεσκευασμένης· ὡς εἶδεν ὁ βασιλεὺς τοὺς ἄνδρας, ἐπηρώτα περὶ τῶν βιβλίων. ὡς δὲ ἀπεκάλυψαν τὰ τῶν ἐνειλημάτων, καὶ ὑμένας ἀνείλιξαν, πολὺν ἐπιστὰς χρόνον, καὶ προσκυνήσας σχεδὸν ἑπτάκις, εἶπεν· εὐχαριστῶ μὲν, ἄνδρες, ὑμῖν· τῷ δὲ ἀποστείλαντι, μᾶλλον· μέγιστον δὲ, τῷ θεῷ, οὗ τινός ἐστι τὰ λόγια ταῦτα. ὁμοθυμαδὸν δὲ πάντων εἰπόντων ὑπὸ μίαν φωνὴν, τῶν τε παραγεγονότων καὶ τῶν συμπαρόντων, εὖ βασιλεῦ· προήχθη δακρῦσαι, τῇ χαρᾷ πεπληρωμένος. ἡ γὰρ τῆς ψυχῆς ἔντασις, καὶ τὸ τῆς τιμῆς ὑπερτεῖνον, δακρύειν ἀναγκάζει κατὰ τὰς ἐπιτυχίας. κελεύσας δὲ εἰς τάξιν ἀποδοῦναι τὰ τεύχη, τὸ τηνικαῦτα ἀσπασάμενος τοὺς ἄνδρας, εἶπεν· δίκαιον ἦν, θεοσεβεῖς ἄνδρες, ὧν χάριν ὑμᾶς μετεπεμψάμην, ἐκείνοις πρῶτον σέβασμα ἀποδοῦναι· μετὰ ταῦτα, τὴν δεξιὰν ὑμῖν προτεῖναι· διὸ πεποίηκα τοῦτο πρῶτον. μεγάλην δὲ τέθειμαι τὴν ἡμέραν ταύτην, ἐν ᾗ παραγεγόνατε· καὶ κατ' ἐνιαυτὸν ἐπίσημος ἔσται πάντα τὸν τῆς ζωῆς ἡμῶν χρόνον. συνέτυχε δὲ καὶ κατὰ τὴν νίκην ἡμῖν προσπεπτωκέναι τῆς πρὸς Ἀντίγονον ναυμαχίας· διὸ δειπνῆσαι σήμερον μεθ' ὑμῶν βουλήσομαι, πάντα δυνάμενον εἶπεν παρέσεσθαι καθηκόντως, οἷς συγχρήσεσθε κἀμοὶ μεθ' [b] ἡμῶν. τῶν δὲ ἀσμενισάντων, ἐκέλευσε καταλύματα δοθῆναι τὰ κάλλιστα, πλησίον τῆς ἄκρας αὐτοῖς· καὶ τὰ κατὰ τὸ συμπόσιον ἑτοιμάζειν.

Ὁ δὲ ἀρχίατρος [c] Νικάνωρ Δωρόθεον προσκαλεσάμενος, ὃς ἦν ἐπὶ τούτων ἀποτεταγμένος, ἐκέλευσε τὴν ἑτοιμασίαν εἰς ἕκαστον ἐπιτελεῖν. ἦν γὰρ οὕτω διατεταγμένον ὑπὸ τοῦ βασιλέως (ἃ [d] μὴν ἔτι καὶ νῦν ὁρᾷς) ὅσαι γὰρ πόλεις εἰσὶν, αἳ συγχρῶνται πρὸς τὰ ποτὰ καὶ βρωτὰ καὶ στρωμνὰς, τοσοῦτοι καὶ προεστῶτες ἦσαν· καὶ κατὰ τοὺς ἐθισμοὺς οὕτως ἐσκεύαζον, ὅταν παραγίνοιντο πρὸς τοὺς βασιλεῖς, ἵνα κατὰ μηθὲν δυσχεραίνοντες, ἱλαρῶς διεξάγωσιν· ὃ καὶ περὶ τούτους ἐγεγόνει. προσεχέστατος γὰρ ὢν ἄνθρωπος ὁ Δωρόθεος, εἶχε τὴν τῶν τοιούτων προστασίαν. συνέστρωσε δὲ πάντα τὰ δι' αὐτοῦ χειριζόμενα, πρὸς τὰς τοιαύτας ὑποδοχὰς διαμεμερισμένα· διμερῆ τε ἐποίησε τὰ τῶν κλισιῶν, κα-

dium tuum ſingulare cognoſcendi res utiles, non potui non exponere: ut cognoſceres legis illius majeſtatem, ſanctitatemque, & mentem in natura rerum reconditam. Nunc ad inſtitutum.

Eleazarus peractis ſacris, & adornatis regi muneribus, dimiſit nos cum ſecuritate itineris. Poſtquam autem pervenimus Alexandriam, nunciatumque eſſet Regi nos adveniſſe, Andreas & ego ſtatim vocabamur in aulam: & Rege comiter ſalutato, obtulimus ei literas Eleazari. *Adventus interpretum in urbem Alexandriam.* Qui cum valde cuperet ſecum habere viros illos miſſos, mandavit reliquos omnes qui negotiorum cauſa adeſſent ſecedere, & illos vocare: quæ res ut inuſitata, movit omnibus admirationem. quia hoc in more erat, ut qui ob privatum aliquod negotium veniſſent, quinto demum die in conſpectum regis pervenirent: qui vero a regibus & civitatibus præſtantibus miſſi eſſent, illi ægre poſt triginta dies in aulam admitterentur. Hos autem viros majori judicans honore dignos, & reſpiciens etiam ad excellentiam ejus a quo miſſi eſſent, remotis qui viderentur debere abeſſe, deambulans expectabat, donec advenientes ſalutaſſet. Quos quidem ingreſſos cum muneribus miſſis, & variis pellibus, in quibus lex aureis literis lingua Judæorum perſcripta erat, quarumque membranæ mira arte elaboratæ erant, & ita compoſitæ ut oculis diſcerni non poſſet earum compoſitio, Rex ut vidit, de libris interrogavit. Qui poſtquam illos involutos revelaſſent, & membranas explicuiſſent: ille diu ſubſiſtens, cum adoratione fere ſepties ita eſt locutus: Gratias ago vobis, viri, ſed majores ei qui vos miſit, maximas vero DEO illi cujus hæc ſunt oracula. *Salutatio Regis interpretibus facta.* Hæc unanimiter approbantibus, vòceque una & illis qui advenerant, & qui cum Rege erant dicentibus, Bene rex facis: ille repletus gaudio, lachrimas effundere cœpit: quia animi vehemens intentio ob aliquam rem magnam & glorioſam, quæ exoptata contigit, ſolet elicere lachrimas. Hinc juſſit illos in ordinem offerre & ſeponere volumina legis. hocque facto, ſalutans excepit illos, & dixit: Rectum erat, viri pietate inſignes, me primum exhibere honorem illis ob quæ vos accerſivi huc: deinde vobis præbere dextram: ideo illud prius feci. Hic autem dies in ſingulos annos per totam vitam meam erit mihi ſolemnis & magnus, quo vos ad me veniſtis. Et quia contigit ut ad me veniretis tempore illo, quo ego navali adverſus Antigonum prælio victoria ſum potitus. ideo volo hodie vobiſcum cœnare. Juſſitque ſuo convenienti ordine & modo convenire & adeſſe omnes magnates & potentiores ſuos, interque eos nos quoque, cupidos & paratos. Diverſoria vero in quibus illi ſeniores quieſcerent & morarentur, mandavit illis quæ proxime arcem decentiſſima eſſent dari, & ſimul quæ ad convivium attinerent adornari.

Nicanor. Nicanor autem, medicorum princeps, accerſitum Dorotheum, cui hoc muneris commiſſum erat, juſſit effectam curare ſingulorum adornationem. nam ita a Rege ordinatum fuit, quod nunc etiam cernis, ut quot eſſent civitates, quæ ſuppeditarent ea quæ ad cibum, potum & lectiſternia attinerent: tot eſſent etiam præfecti eorum, qui exercitati & aſſuefacti, cum qui ad Regem veniſſent, pro more omnia adornarent ſine omni moleſtia & mora: id quod etiam circa hos hoſpites eſt factum. *Convivii adornatio.* Nam Dorotheus, homo diligentiſſimus, illis præerat: qui curavit omnia ſibi commiſſa, & ad hujuſcemodi exceptiones deſtinata, expandi & ſubſterni, & juxta Regis voluntatem ſeſſionem etiam in duas partes diviſit. Nam rex vo-

a Joſeph. τὰς δὲ προσόδους, διὰ μηνός. b V.C. ὑμῶν. c Joſeph. ὁ ἐπὶ τῆς τῶν ξένων ἀποδοχῆς τεταγμένος. d V.C. ἃ μὴ.

Primi diei convivium. voluit mediam partem illorum virorum ante ſe diſcumbere, reliquos poſt ſuum ſolium: nihilque intermittendum putavit, quod faceret ad honorandos illos viros.

Poſtquam autem diſcubuiſſent, juſſit Dorotheum omnia peragere pro more illorum qui ex Judæa advenire ſolent. is ergo ſacros præcones, ſacrificatores, & alios qui ſolerent peragere precationes, accerſivit. ſed illi Eleazarum ſeniorem ſacerdotem ex illis qui advenerant rogarunt, ut faceret vota. qui cum convenienti reverentia ſtans dixit: Rex, impleat te DEUS omnipotens omnibus illis bonis quæ creavit: detque & efficiat ut ea tu, uxor, liberi & amici habeatis per omne vitæ tempus affluentia & firma. Ad hæc ab illo dicta excitatus eſt magnus applauſus, cum clamore & exultatione, qui ſatis diu duravit. hinc converſi ſunt ad oblectandum ſe illis quæ apparata erant. Tum miniſtri omnes, ex Dorothei præſcripto & ordinatione miniſtrantes, expediebant ſua munia: inter quos etiam regii pueri erant, quique apud regem in magno eſſent honore.

Ibi Rex poſt aliquantulum ſpatii, per occaſionem captatam, ſedentibus illis ordine ſecundum ætatem, eum qui primum locum in ſeſſione habebat interrogavit: QUOMODO regnum ad finem uſque retinuerit extra lapſum & offenſionem? Ad quod ille paululum cunctatus, reſpondit: Si in tota tua gubernatione imitatus fueris æquitatem & manſuetudinem DEI. nam dum ita indignos quidem proſequeris manſuetudine & longanimitate, dignos vero (quemadmodum par eſt) tractabis honorificentius & mitius, illos etiam de ſua improbitate detrudes, & perduces ad pœnitentiam ejus.

Hoc collaudato, proximum interrogabat: QUOMODO quodque inſtituat & agat? Ille reſpondit: Ita ipſum ſingula recte acturum, ſi quod juſtum eſt erga omnes conſervet, ex eo quod ſtatuat omnem cogitationem ſuam DEO notam eſſe: & in primis, ſi cum timore DEI actiones ſuas inchoet, in nulla earum interruptum & parum commodum proceſſum habiturum.

Hoc etiam admodum benigne audito, ſequentem interrogabat: QUOMODO poſſet nanciſci & retinere ſibi animis conſentientes amicos? Cui ille: Si illi viderint te magnam curam habere illorum cœtuum, quibus præſis: tu vero ita hoc facies, ſi conſiderabis, quomodo DEUS juvet genus humanum, qui valetudinem ipſis, alimenta, victum, & alia omnia præparat temporibus ſuis.

Suffragatus & huic, ſequentem interrogabat: QUOMODO in jure dicendo, & judiciorum ſententiis ferendis, poſſit laudem & approbationem aſſequi apud illos etiam qui non ſint ſui compotes facti voti? Ille dixit: Si omnibus te præbueris ſermone æquabilem, & nihil neque ſuperbe neque pro tua potentia egeris contra delinquentes. Hoc autem ita facies, ſi Dei obſervabis adminiſtrationem & conſtitutionem, qui dignis perficit[a] vota ipſorum: quos autem non vult participes fieri ſuorum votorum, illis aut per inſomnia, aut factis & actionibus ipſis oſtendit, ipſorum vota eſſe noxia: neque eos vel pro ipſorum delictis, vel pro ſuæ potentiæ magnitudine affligit, ſed æquitate erga illos utitur.

Et hunc ſuis laudibus proſecutus, interrogabat eum qui ſequebatur: QUOMODO in rebus bellicis poſſet eſſe invictus? Ille dixit: Si neque in multitudine, neque in potentia & viribus fiduciam tuam collocaveris: ſed Deum ſemper invocaveris, ut tibi juſte omnia agenti, conatus & conſilia dirigat tua.

[a] ἱκετεῦσιν Joſeph.

θεὶς προσέταξεν ὁ βασιλεύς. τοὺς γὰρ ἡμίσεις ἐκέλευσεν ἄναρχα κατακλῖναι, τοὺς δὲ λοιποὺς μετὰ τὴν ἑαυτοῦ κλισίαν, οὐδὲν ἐλλείπων εἰς τὸ τιμᾷν τοὺς ἄνδρας.

Ὡς δὲ ἀνεκλίθησαν, ἐκέλευσε τῷ Δωροθέῳ, τοῖς ἐθισμοῖς, οἷς χρῶνται πάντες οἱ παραγινόμενοι πρὸς αὐτὸν ἀπὸ τῆς Ἰουδαίας, οὕτως ἐπιτελεῖν. διὸ τοὺς ἱεροκήρυκας καὶ θύτας καὶ τοὺς ἄλλους, οἷς ἔθος ἦν τὰς κατευχὰς ποιεῖσθαι, παρῃτήσατο. τῶν δὲ παραγενομένων σὺν ἡμῖν, Ἐλεάζαρον ὄντα τῶν ἱερέων πρεσβύτερον παρεκάλεσε ποιεῖσθαι κατευχήν, ὃς ἀξιολόγως στὰς εἶπε· Πληρώσαι σε, βασιλεῦ, πάντων τῶν ἀγαθῶν, ὧν ἔκτισεν, ὁ παντοκράτωρ θεός· καὶ δῴη σοι ταῦτ' ἔχειν, καὶ γυναικὶ, καὶ τέκνοις, καὶ τοῖς ὁμονοοῦσι, πάντα ἀνέκλειπτα τὸν τῆς ζωῆς χρόνον. Εἰπόντος δὲ ταῦτα τούτου, κατερράγη κρότος μετὰ κραυγῆς καὶ χαρᾶς εὐφροσύνης πλείονα χρόνον· καὶ τὸ τηνικαῦτα πρὸς τὸ τέρπεσθαι διὰ τῶν ἡτοιμασμένων ἐτράπησαν, τῶν λειτουργιῶν ἁπασῶν διὰ τῆς τοῦ Δωροθέου συντάξεως ἐπιτελουμένων· ἐν οἷς καὶ βασιλικοὶ παῖδες ἦσαν, καὶ τῶν τιμωμένων ὑπὸ τοῦ βασιλέως.

Ὅτε δὲ καιρὸν ἔλαβεν ἐκ διαστήματος, ἠρώτησε τὸν ἔχοντα τὴν πρώτην ἀνάκλισιν· (ἦσαν γὰρ καθ' ἡλικίαν τὴν ἀνάκλισιν πεποιημένοι) ΠΩΣ ἂν τὴν βασιλείαν μέχρι τέλους ἄπταιστον ἔχων διατελοῖ; Βραχὺ δὲ ἐπισχὼν, εἶπεν· οὕτως ἂν μάλιστα διευθύνοις, μιμούμενος τὸ τοῦ θεοῦ διαπαντὸς ἐπιεικές. μακροθυμίᾳ γὰρ χρώμενος, καὶ βλιμάζων τοὺς ἀξίους ἐπιεικέστερον, καθὼς εἰσὶν ἄξιοι, μετατιθεὶς ἐκ τῆς κακίας, καὶ εἰς μετάνοιαν ἄξεις.

Ἐπαινέσας ὁ βασιλεὺς, τὸν ἐχόμενον ἠρώτα· ΠΩΣ ἂν ἕκαστον πράττοι; ὁ δὲ ἀπεκρίθη, τὸ δίκαιον εἰ πρὸς ἅπαντας διατηροῖ ἑαυτὸν, καλῶς τὸ ἕκαστα πράξοι· διαλαμβάνων, ὅτι πᾶν ἐνθύμημα σαφές ἐστι θεῷ· κατάρχων δὲ θείου φόβου λαμβάνων, ἐν οὐδενὶ διαπίπτοις.

Καὶ τοῦτον δὲ εὖ μάλα παραδεξάμενος, ἕτερον ἐπηρώτα· ΠΩΣ ἂν ὁμοίους ἑαυτῷ ἔχοι τοὺς φίλους; κἀκεῖνος εἶπεν· εἰ θεωρήσαιεν πολλήν σε πρόνοιαν ποιούμενον, ὧν ἄρχεις, ὄχλων· σὺ δὲ τοῦτο πράξεις, ἐπιβλέπων ὡς ὁ θεὸς εὐεργετεῖ τὸ τῶν ἀνθρώπων γένος, ὑγίειαν αὐτοῖς καὶ τροφὴν καὶ τὰ λοιπὰ κατὰ καιρὸν παρασκευάζων ἅπαντα.

Συνεπιμαρτυρήσας δὲ τούτῳ, τὸν ἐχόμενον ἠρώτα· ΠΩΣ ἂν ἐν τοῖς χρηματισμοῖς καὶ διακρίσεσιν, εὐφημίας τυγχάνοι καὶ ὑπὸ τῶν ἀποτυγχανόντων; ὁ δὲ εἶπεν· εἰ πᾶσιν ἴσος γίνοιο τῷ λόγῳ, καὶ μηδὲν ὑπερηφάνως, μηδὲ τῇ περὶ σεαυτὸν ἰσχύϊ, πράσσοις κατὰ τῶν ἁμαρτανόντων. τοῦτο δὲ ποιήσεις, τὴν διάταξιν βλέπων τὴν ὑπὸ τοῦ θεοῦ· τὰ γὰρ ἱκετευόμενα συντελεῖσθαι τοῖς ἀξίοις· τοῖς δὲ ἀποτυγχάνουσιν, ἢ δι' ὀνείρων, ἢ πράξεων, σημαίνεσθαι τὸ βλαβερὸν αὐτοῖς· οὐ κατὰ ἁμαρτίας, οὐδὲ κατὰ τὴν μεγαλωσύνην τῆς ἰσχύος, τύπτοντος αὐτοὺς, ἀλλ' ἐπιεικείᾳ χρωμένου τοῦ θεοῦ.

Ὁ δὲ καὶ τοῦτον καταινέσας, ἠρώτα τὸν καθεξῆς· ΠΩΣ ἂν ἐν ταῖς πολεμικαῖς χρείαις ἀήττητος εἴη; ὁ δὲ εἶπεν· εἰ μὴ πεποιθὼς ὑπάρχοι τοῖς ὄχλοις, μηδὲ ταῖς δυνάμεσιν· ἀλλὰ τὸν θεὸν ἐπικαλοῖτο διὰ πάντων, ἵνα τὰς ἐπιβολὰς αὐτοῦ κατευθύνῃ, δικαίως διεξάγοντι πάντα.

Αν-

Ἀποδεξάμενος δὲ καὶ τοῦτον, τὸν ἕτερον ἠρώτα· ΠΩΣ ἂν φοβερὸς εἴη τοῖς ἐχθροῖς; ὁ δὲ εἶπεν· εἰ τῇ τῶν ὅπλων καὶ δυνάμεων κατασκευῇ πολλῇ χρώμενος εἴη· εἰ δὴ εἴη ταῦτα ὄντα κενὰ ἐπὶ πλείονα χρόνον, πρὸς τὸ συμπέρασμα δρᾶν τι. καὶ γὰρ ὁ θεὸς διδοὺς ἀνοχὰς, καὶ ἐνδεικνύμενος, τὸν τῆς δυναστείας φόβον ἐγκατασκευάζει πάσῃ διανοίᾳ.

Καὶ τοῦτον δὲ ἐπαινέσας, εἶπε πρὸς τὸν ἐχόμενον· ΤΙ κάλλιστον αὐτῷ πρὸς τὸ ζῆν ἂν εἴη; κἀκεῖνος ἔφη· τὸ γινώσκειν, ὅτι ὁ θεὸς δυναστεύει τῶν ἁπάντων· καὶ ἐπὶ τῶν καλλίστων πράξεων οὐκ αὐτοὶ κατευθύνομεν τὰ ᵃβουλευθέντα· θεὸς δὲ τελειοῖ τὰ πάντων, καὶ καθηγεῖται δυναστεύων.

Ἐπιφωνήσας δὲ καὶ τοῦτον καλῶς λέγειν, τὸν ἕτερον ἠρώτα· ΠΩΣ ἂν ἀκέραια συντηρήσας ἅπαντα, τοῖς ἐγγόνοις τὴν αὐτὴν παραδιδοίη διάθεσιν ἐπὶ τέλει; ὁ δὲ εἶπεν· εὐχόμενος ἀεὶ πρὸς τὸν θεὸν, ἀγαθὰς ἐπινοίας λαμβάνειν πρὸς τὰ μέλλοντα πράσσεσθαι· καὶ τοῖς ἐγγόνοις παρακελευόμενος, μὴ ἐκπλήττεσθαι τῇ δόξῃ, μηδὲ τῷ πλούτῳ. θεὸν γὰρ εἶναι τὸν χαριζόμενον ταῦτα· καὶ οὐ δι' ἑαυτῶν ἔχειν τὴν ὑπεροχὴν πάντων.

Ἐπιμαρτυρήσας δὲ τούτοις, τὸν μετὰ ταῦτα ἐπυνθάνετο· ΠΩΣ ἂν τὰ συμβαίνοντα μετρίως φέροι; ἐκεῖνος δὲ ἔφησεν· εἰ πρόληψιν λαμβάνοις, ὅτι γεγόνασιν ὑπὸ τοῦ θεοῦ πάντες ἄνθρωποι, μετασχεῖν τῶν μεγίστων κακῶν, μετέχοντες δὲ καὶ ἀγαθῶν· καὶ οὐκ ἔστιν ἄνθρωπον ὄντα τούτων ἀμιγῆ γενέσθαι. ὁ θεὸς δὲ τὴν εὐψυχίαν δίδωσιν, ὃν ἱκετεύειν ἀναγκαῖον.

Φιλοφρονηθεὶς δὲ καὶ τοῦτον, καλῶς εἶπεν ἅπαντας ἀποφαίνεσθαι. ἐπερωτήσας δὲ ἔτι ἕνα, καταλήξω τὸ νῦν ἔχειν· ἵνα καὶ πρὸς τὸ τέρπεσθαι τραπέντες, ἡδέως διεξάγωμεν. ἐν δὲ ταῖς μετὰ ταῦτα ἓξ ἑξῆς ἡμέραις, καὶ παρὰ τῶν λοιπῶν ἑξῆς μαθήσομαί τι πλέον.

Εἶτ' ἐπηρώτα τὸν ἄνδρα, ΤΙ πέρας ἀνδρείας ἐστίν; ὁ δὲ εἶπεν· εἰ τὸ βουλευθὲν ὀρθῶς ἐν ταῖς τῶν κινδύνων πράξεσιν, ἐπιτελοῖτο κατὰ πρόθεσιν. τελειοῦται δὲ ὑπὸ τοῦ θεοῦ πάντα σοι, καλῶς βουλευομένῳ, βασιλεῦ, συμφερόντως. ἐπιφωνησάντων δὲ πάντων, καὶ κρότῳ σημηναμένων, πρὸς τοὺς φιλοσόφους εἶπεν ὁ βασιλεὺς (οὐκ ὀλίγοι γὰρ παρῆσαν τούτοις) οἴομαι διαφέρειν τοὺς ἄνδρας ἀρετῇ, καὶ συνιέναι πλεῖον. οἵ τινες ἐκ τοῦ καιροῦ τοιαύτας ἐρωτήσεις λαμβάνοντες, ὡς δέον ἐστὶν ἀποκέκρινται, πάντες ἀπὸ θεοῦ τοῦ λόγου τὴν καταρχὴν ποιούμενοι.

Μενέδημος δὲ ὁ Ἐρετριεὺς φιλόσοφος εἶπε· ναὶ, βασιλεῦ. προνοίᾳ γὰρ τῶν ὅλων διοικουμένων, καὶ ὑπειληφότων ὀρθῶς τοῦτο, ὅτι θεόκτιστόν ἐστιν ἄνθρωπος, ἀκολουθεῖ, πᾶσαν δυναστείαν καὶ λόγου καλλονὴν ἀπὸ θεοῦ κατέρχεσθαι. ᵇΤοῦ δὲ βασιλέως ἐπινεύσαντος τὰ περὶ τούτων, ἔληξεν· ἐτράπησαν δὲ πρὸς εὐφροσύνην. ἐπιλαβούσης δὲ τῆς ἑσπέρας, τὸ συμπόσιον ἐλύθη.

Τῇ δὲ μετὰ ταῦτα, πάλιν κατὰ τὴν αὐτὴν διάταξιν τὰ τῆς ἀναπτώσεως καὶ συμποσίας ἐπετελεῖτο. καθὸ δὲ ἐνόμιζεν ὁ βασιλεὺς εὔκαιρον εἶναι πρὸς τὸ πυνθάνεσθαί τι τῶν ἀνδρῶν, ἐπηρώτα τοὺς ἑξῆς τῶν ἀποκεκριμένων τῇ προτέρᾳ ἡμέρᾳ. πρὸς τὸν ἑνδέκατον δὲ ἤρξατο τὴν συνολογίαν ποιεῖσθαι· (δέκα γὰρ ἦσαν ἠρωτημένοι τῇ προτέρᾳ) σιγῆς δὲ γενομένης, ἐπυνθάνετο· ΠΩΣ ἂν πλούσιος διαμένοι; βραχὺ δὲ ἐπισχὼν ὁ τὴν ἐρώτησιν ἐκδεχόμενος, εἶπεν· εἰ μηδὲν ἀνάξιον τῆς ἀρχῆς, μηδ' ἀσελγὲς πράσσοι· μηδὲ δαπάνην εἰς τὰ κενὰ καὶ μάταια συντελοῖ· τοὺς ὑποτεταγμένους εὐεργεσίαις πρὸς

a V.C. βουληθέντα. b V.C. κατάρχεσθαι.

Cum hunc etiam approbaſſet, interrogabat alium, QUOMODO exiſtat hoſtibus formidoloſus? Ille dixit: Si & armorum & potentiæ multo apparatu inſtructus fueris, & hæc longiore tempore detinueris ad negotii finitionem, compoſitionemque, quaſi inania extra omnem rei aggreſſionem. Etenim & Deus utitur dilatione, & ita per declarationem potentiæ ſuæ omnium animis incutit terrorem.

Hoc etiam collaudato, ad ſequentem dixit: QUID ſibi ad vitam degendam poſſit eſſe optimum? Ille ait: Hoc cognitum habere & ſtatuere, Deum univerſorum dominari: noſque etiam in illis quæ nobis maxime ſunt glorioſæ actiones, non dirigere conſilia noſtra, ſed Deum omnia perficere & gubernare pro ſua potentia.

Comprobata & hujus ſententia, interrogabat alium: QUOMODO & ipſe poſſet omnia conſervare & tueri integra & ſalva, & tandem eundem rerum ſuarum ſtatum poſteris etiam tradere ad perpetuitatem quandam? Ille dixit: Orando aſſiduè Deum, ut bona de rebus agendis capias conſilia: & monendo liberos, ne efferantur dignitate & opibus, neve putent ſe iſta habere ex ſe, ſed ſciant Deum ea largiri.

Suffragatus & huic ſententiæ, ex ſequente percontabatur: QUOMODO quoſvis eventus moderate ferat? Ille inquit: Si tibi perſuaſeris, homines ita creatos a Deo, ut & malorum & bonorum maximorum in vita fiant participes: nec inveniri hominem, qui ſit hujus viciſſitudinis expers: Deum vero contribuere animum æquum, pro quo ille ſit orandus.

Hoc etiam benigne & cum approbatione audito, dixit, Omnes præclare reſpondere: ſed interrogato adhuc uno tantum, velle in præſens deſiſtere, ut converſis ad lætitiam & oblectationem liceat hilaribus eſſe: ſequentibus vero ſex diebus, velle etiam ex reliquis aliquid addiſcere. Deinde quæſivit ex proximo: QUIS finis eſſet fortitudinis? Ille reſpondit: Si quod in rebus arduis & periculoſis fuerit recte deliberatum & conſtitutum, id etiam ita pro animi ſententia expediatur. Sed tibi, ô Rex, a Deo præclare omnia perficiuntur, qui recta & ſalutaria habes propoſita. Acclamantibus omnibus ad hæc, & applauſu ſuam approbationem declarantibus, Rex ad philoſophos, qui non pauci aderant, dixit: Ego arbitror iſtos homines excellere virtute, & præ aliis eſſe intelligentes, qui ex tempore ad hujuſmodi quæſtiones ita apte reſpondent, omnes a Deo ſermonis ſui initium capientes.

Tum Menedemus philoſophus Eretrienſis: Recte ſane, inquit, Rex. Nam cum a DEO omnia gubernentur, & recte hoc ſtatuamus, hominem eſſe Dei creaturam: conſentaneum eſt, ut ii omnes ſui ſermonis vim & rectitudinem a DEO principaliter petant. Hic cum rex innuiſſet, ipſe deſiit de his verba facere: ac deinde converſi ſunt ad hilaritatem convivii, quod ad veſperam demum eſt ſolutum.

Poſtridie rurſum eodem modo & ordine & convivium erat apparatum, & ſinguli diſcumbebant: ibi Rex, cum viſum eſſet commodum interrogare aliquid ex illis viris, qui ſequebantur eos qui pridie reſponderant ad interrogata, cœpit cum undecimo colloqui, quia decem die priori erant interrogati. ac ſilentio facto, quærebat: QUA ratione dives permanere poſſet? Tum, qui interrogatus erat, paululum moratus, dixit: Si nihil præter regni dignitatem & per luxum egeris, ſique ſumptus nullos in inania & inutilia impenderis: tuos vero ſubditos ſtudueris beneficiis tuis perducere in benevolentiam erga te. Nam Deus eſt ſumme beneficus;

Secundi diei convivium.

ficus, & omnium bonorum cauſa: quem imitari oportet.

Collaudato hoc, Rex alterum interrogabat: QUOMODO veritatem diligere & colere poſſet? Ille reſpondit: Si primum ſtatueris, magnum dedecus eſſe omnibus hominibus, mentiri: multo vero magis, regibus: qui cum habeant poteſtatem agendi quæ velint, cur mentiantur? Deinde ſi hoc etiam conſideraveris: Deum eſſe veritatis amatorem.

Hoc etiam valde approbato, converſis oculis in ſequentem, dixit ad eum: QUÆ eſſet doctrina, & qui fructus ſapientiæ? Ille reſpondit: Quemadmodum tu mala quidem recuſas habere, bonis vero omnibus abundare cupis, ſapienter egeris, ſi ſimiliter affectum te erga ſubditos & delinquentes exhibueris, honeſtos vero & probos viros humanius & animo æquiori monueris. Nam Deus etiam in ſua adminiſtratione omnes homines æquitate proſequitur.

Collaudato hoc, ad ſequentem dixit: QUA ratione poſſet eſſe humanus? Ille reſpondit: Si conſideraveris, quam longo tempore, & in quantis miſeriis genus humanum naſcatur & creſcat: quodque ideo nec facile punire oportet, neque accuſare alios, ex hac cogitatione, quia vita humana per ſe obnoxia ſit doloribus & afflictionibus. Ex horum enim diligenti conſideratione inclinaberis ad miſericordiam: & eo magis, ſi Deum etiam cogitabis eſſe miſericordem.

Approbato & hoc, proximum interrogavit: QUI mores in regia adminiſtratione eſſent in primis neceſſarii? Ille dixit: Ut quis ſe ſervet immunem ab omnium munerum corruptione: ut ſit ſobrius majori vitæ tempore: ut juſtitiam omnibus rebus præferat, & ejus amatores amplectatur ſingulari benevolentia: quia & Deus amat juſtos.

Hoc etiam ſuis laudibus ornato, ad alterum dixit: IN quo conſiſteret pietas? Ille: In eo, inquit, ut perſuaſum habeas, Deum omnia in omnibus agere & ſcire, neque ipſum latère quicquam quod homo vel bene vel male agat. proinde ſi, quemadmodum Deus totum mundum ſua benignitate fovet, & tu ſimiliter feceris, nunquam impinges & delinques.

Hoc etiam cum acclamatione approbato, dixit ad ſequentem: QUIS eſſet finis, & quod officium regnandi: Ille dixit: Recte ſeipſum regere: & quidem ita nihil ex confidentia opum & gloriæ concupiſces, quod ſit elatum & indecens, ſi ſortem tuam diligenter perpenderis. Nam omnia tua ita tibi aſſunt tanquam nihil: & Deus vacat omni cupiditate plurium, & eſt æquus. quod etiam tu, ut homo, conſideres: neque multas juriſdictiones ad tutum regnum pertrahere cupias.

Laudato eo, proximum interrogabat: QUOMODO poſſet habere optimas cogitationes, deliberationeſque? Reſpondit ille: Si ſemper propoſueris tibi juſta, & ſtatues injuſtitiam eſſe vitæ privationem & perniciem: juſtis vero Deum ſemper adornare bona.

Hoc approbato, ad ſequentem dixit: QUOMODO in ſomno quietus eſſe poſſit? Ille dixit: Quæris rem explicatu difficilem. nam in illis quæ in ſomno dormientibus eveniunt, non regimus nos ipſi, ſed ducimur ſenſu irrationali circum illa. quæ enim utcunque inciderunt, illis afficimur tanquam iis quæ cernamus: idque fit ſine ratione, quatenus putamus nos vel in mare ferri, vel navibus vehi, aut vendere aliquid, aut volare ſublatos, aut peregrinari, idque genus alia facere, quæ poſtea experimur non extitiſſe. Licet autem hæc ſit difficul-

εὔνοιαν ἄγει τὴν ἑαυτοῦ· καὶ γὰρ ὁ Θεὸς πᾶσιν αἴτιος ἀγαθῶν ἐστιν· ᾧ κατακολουθεῖν ἀναγκαῖον.

Ἐπαινέσας δὲ ὁ βασιλεὺς τοῦτον, ἕτερον ἐπηρώτα· ΠΩΣ ἂν τὴν ἀλήθειαν διατηροῖ; ὁ δὲ [a] τοῦτ' ἀπεκρίθη· γινώσκων, ὅτι μεγάλην αἰσχύνην ἐπιφέρει τὸ ψεῦδος πᾶσιν ἀνθρώποις, πολλῷ μᾶλλον τοῖς βασιλεῦσιν· ἐξουσίαν γὰρ ἔχοντες, ὃ βούλονται πράσσειν, τίνος ἕνεκεν ἂν ψεύσαιντο; προσλαμβάνειν δὲ δεῖ τοῦτό σε, βασιλεῦ· διότι φιλαλήθης ὁ Θεός ἐστιν.

Ἀποδεξάμενος δὲ εὖ μάλα καὶ τοῦτον, ἐπιβλέψας εἰς ἕτερον, εἶπε· ΤΙ ἐστι σοφίας διδαχή; ὁ δὲ ἕτερος ἀπεφήνατο· καθὼς οὐ βούλει σεαυτῷ τὰ κακὰ παρεῖναι, μέτοχος δὲ τῶν ἀγαθῶν ὑπάρχειν ἁπάντων, εἰ πράσσοις τοῦτο πρὸς τοὺς ὑποτεταγμένους, [b] καὶ τοὺς ἀγαθοὺς τῶν ἀνθρώπων ἐπιεικέστερον νουθετοῖς· καὶ γὰρ ὁ Θεὸς τοὺς ἀνθρώπους ἅπαντας ἐπιεικείᾳ ἄγει.

Ἐπαινέσας αὐτὸν, τῷ μετ' αὐτὸν εἶπε· ΠΩΣ ἂν φιλάνθρωπος εἴη; κἀκεῖνος ἔφη· θεωρῶν, ὡς ἐν πολλῷ χρόνῳ, καὶ κακοπαθείαις μεγίσταις, αὔξει τε καὶ γεννᾶται τὸ τῶν ἀνθρώπων γένος· ὅθεν οὔτε εὐκόπως δεῖ κολάζειν, οὔτε αἰτίαις περιβάλλειν· γινώσκων, ὅτι τὸ τῶν ἀνθρώπων ζῆν, ἐν ὀδύναις τε καὶ τιμωρίαις καθέστηκεν. ἐπινοῶν οὖν ἕκαστα, πρὸς τὸν ἔλεον τραπήσῃ. καὶ γὰρ ὁ Θεὸς ἐλεήμων ἐστίν.

Ἀποδεξάμενος δὲ τοῦτον, ἐπυνθάνετο τοῦ καθεξῆς· ΤΙΣ ἀναγκαιότατος τρόπος βασιλείας; τὸ συντηρεῖν, εἶπεν, αὑτὸν ἀδωροδόκητον· καὶ νήφειν τὸ πλεῖον μέρος τοῦ βίου· καὶ δικαιοσύνην προτιμᾶν, καὶ τοὺς τοιούτους φιλοποιεῖσθαι. καὶ γὰρ ὁ Θεὸς φιλοδίκαιός ἐστιν.

Ἐπισημάνας καὶ τοῦτον, πρὸς τὸν ἕτερον εἶπεν· ΤΙ τὸ εὐσεβείας ἐστὶ κατάστημα; ἐκεῖνος δὲ ἔφη· τὸ διαλαμβάνειν, ὅτι πάντα διὰ παντὸς ὁ Θεὸς ἐνεργεῖ καὶ γινώσκει· καὶ οὐθὲν ἂν λάθοι ἄδικον ποιήσας ἢ κακὸν ἐργαζόμενος ἄνθρωπος· ὡς γὰρ Θεὸς εὐεργετεῖ τὸν ὅλον κόσμον· οὕτως καὶ σὺ μιμούμενος, ἀπρόσκοπος ἂν εἴης.

Ἐπιφωνήσας δὲ τούτῳ, πρὸς τὸν ἕτερον εἶπεν· ΤΙΣ ὅρος τοῦ βασιλεύειν ἐστί; ὁ δὲ ἔφη· τὸ καλῶς ἄρχειν ἑαυτοῦ· καὶ μὴ τῷ πλούτῳ καὶ τῇ δόξῃ [c] φαινόμενον ὑπερήφανον καὶ ἄσχημόν τι ἐπιθυμῆσαι, εἰ καλῶς λογίζοιο. πάντα γάρ σοι πάρεστιν, ὡς οὐδέν. ὁ Θεὸς δὲ ἀπροσδεής ἐστι, καὶ ἐπιεικής. καὶ σὺ, καθόσον ἄνθρωπος, ἐννόει, καὶ μὴ πολλῶν ὀρέγου, τῶν δὲ ἱκανῶν πρὸς τὸ βασιλεύειν.

Καταπαινέσας δὲ αὐτὸν, ἐπηρώτα τὸν ἕτερον· ΠΩΣ ἂν τὰ κάλλιστα διαλογίζοιτο; ἀπεκρίθη δ' ἐκεῖνος· εἰ τὸ δίκαιον ἐπὶ παντὸς προβάλλοι συνεχῶς· καὶ νομίζοι, τὴν ἀδικίαν, τοῦ ζῆν [d] στέρησιν εἶναι. καὶ γὰρ ὁ Θεὸς διὰ παντὸς τοῖς δικαίοις ἀγαθὰ προσημαίνει μέγιστα.

Τοῦτον δὲ ἐπαινέσας, εἶπε πρὸς τὸν ἑξῆς· ΠΩΣ ἂν ἐν τοῖς ὕπνοις ἀτάραχος εἴη; ὁ δὲ ἔφη· δυσκατάληπτον ἠρώτηκας πρᾶγμα. συναναφέρειν γὰρ οὐ δυνάμεθα ἐν τούτοις, τοῖς κατὰ τὸν ὕπνον, ἑαυτούς· ἀλλὰ περιεχόμεθα ἀλογίστῳ κατὰ ταῦτα αἰσθήσει. πάσχομεν γὰρ κατὰ [e] ψυχὴν ἐν τοῖς ὑποπίπτουσιν, ὡς θεωρουμένοις· ἀλογιστοῦμεν δὲ, καθόσον ὑπολαμβανόμενοι, καὶ ἐπὶ πέλαγος, καὶ ἐν πλοίοις, ἢ πλεῖν, ἢ πέτεσθαι φερομένους, καὶ διαίρειν εἰς ἑτέρους τό-

a V.C. πρὸς τοῦτο. b V.C. καὶ τοὺς ἀπρεπεστάτους εἰ τοὺς καλοὺς καὶ ἀγαθούς. c V.C. φερόμενον. d V.C. στέρησιν. e καὶ τὰ ψυχὴν ἐπὶ τοῖς. V.C.

τέτυς, καὶ τοιαῦτα ἔπεα. καὶ ὁ πάντα ὑπολαμβάνων, μὴ καθεστάναι. πλὴν ὅσον ἐμαυγ' ἐφικτὸν, ὅτου διείληφα· κατὰ πάντα τρόπον σε, βασιλεῦ, καὶ τὰ λεγόμενα, καὶ τὰ πραττόμενα, πρὸς εὐσέβειαν ἐπαναγειν· ὅπως ἑαυτῷ συνιστορῇς, ὅτι τὸ κατ' ἀρετὴν συντηρῶν, οὐ χαρίζεσθαι προαιρῇ παρὰ λόγον· οὐδὲ ἐξουσίᾳ χρώμενος, τὸ δίκαιον αἴρεις. ἐπὶ πλεῖον γὰρ, ἐν οἷς ἕκαστος πράγμασιν ἐγρηγορὼς τὴν διαγωγὴν ποιεῖται, καὶ καθ' ὕπνον ἐν τοῖς αὐτοῖς ἡ διάνοια τὴν ἀναστροφὴν ἔχει. ὃς δὲ πάντα διαλογισμὸν καὶ πρᾶξιν ἐπὶ τὰ κάλλιστα τετραμμένην κατευθύνει καὶ ἐγρηγορὼς, καὶ ἐν ὕπνῳ. διὸ καὶ περὶ σε διὰ παντός ἐστιν εὐστάθεια.

Κατευφημήσας δὲ καὶ τοῦτον, εἶπεν πρὸς τὸν ἕτερον· ἐπεὶ σὺ δέκατος τὴν ἀπόκρισιν ἔχεις, ὃς ἂν ἀποφήνῃ, ἐπὶ τὸ δεῖπνον τραπησόμεθα. ἠρώτα δὲ, ΠΩΣ ἂν μηδὲν ἀνάξιον ἑαυτῶν πράσσοιμεν; Ὁ δὲ εἶπεν· ἐπίβλεπε διὰ παντὸς εἰς τὴν σεαυτοῦ δόξαν καὶ ὑπεροχὴν, ἵνα τούτοις ἀκόλουθα καὶ λέγοις καὶ διανοῇ· γινώσκων, ὅτι πάντες ὧν ἄρχεις, περὶ σοῦ καὶ διανοοῦνται, καὶ λαλοῦσιν. οὐ γὰρ ἐλάχιστόν σε δεῖ τῶν ὑποκριτῶν φαίνεσθαι· τὸ γὰρ πρόσωπον οὐδὲ αὐτὸ ἐστι ὑποκρίνεσθαι. τοῦτο συνθεωροῦντες, ἀκόλουθα πάντα πράσσουσιν. σὺ δὲ οὐχ ὑπόκρισιν ἔχεις, ἀλλ' ἀληθῶς βασιλεύεις, θεοῦ δόντος σοι καταξίως τῶν τρόπων τὴν ἡγεμονίαν.

Τοῦ δὲ βασιλέως εὖ μάλα συγκροτήσαντος, μετὰ φιλοφρονήσεως ἐπὶ πλείονα χρόνον τοὺς ἀνθρώπους καθυπνοῦν παρεκάλεσεν. καὶ τὰ μὲν πρὸς τούτους ὡς ἔληξεν, ἐπὶ τὴν ἑξῆς ἐτράπησαν τῆς συμποσίας διατάξιν.

Τῇ δὲ ἐχομένῃ, τῆς αὐτῆς διατάξεως γενηθείσης, ὅτε καιρὸν ὑπέλαβεν ὁ βασιλεὺς τοῦ πυνθάνεσθαί τι τῶν ἀνδρῶν· ἠρώτα τὸν πρῶτον τῶν ἀπολειπόντων πρὸς τὴν ἑξῆς ἐρώτησιν, ΤΙΣ ἐστιν ἀρχὴ κρατίστη; ἐκεῖνος δὲ ἔφη· τὸ κρατεῖν ἑαυτοῦ, καὶ μὴ συγκαταφέρεσθαι ταῖς ὁρμαῖς. πᾶσι γὰρ ἀνθρώποις φυσικὸν εἶναι, τὸ πρός τι τὴν διάνοιαν ῥέπειν. τοῖς μὲν οὖν πολλοῖς ἐπὶ τὰ βρωτὰ, καὶ ποτὰ, καὶ τὰς ἡδονὰς, εἰκός ἐστι κεκλίσθαι· τοῖς δὲ βασιλεῦσιν, ἐπὶ χώρας κατάκτησιν, κατὰ τὸ τῆς δόξης μέγεθος. πλὴν ἐν πᾶσι μετριότης καλόν. ἃ δὲ ὁ θεὸς δίδωσι, ταῦτα λαμβάνων σὺ ἔχε· τῶν δὲ ἀνεφίκτων μὴ ἐπιθύμει.

Τοῖς δὲ ῥηθεῖσιν ἀρεσθεὶς, πρὸς τὸν ἐχόμενον εἶπεν· ΠΩΣ ἂν ἐκτὸς εἴη φθόνου; διαλιπὼν δὲ ἐκεῖνος, ἔφη· πρῶτον εἰ νοήσαι, ὅτι ὁ θεὸς πᾶσι μερίζει δόξαν τε καὶ πλούτου μέγεθος τοῖς βασιλεῦσι· καὶ οὐδεὶς παρ' ἑαυτοῦ ἐστι βασιλεύς· πάντες γὰρ θέλουσι μετασχεῖν ταύτης τῆς δόξης, ἀλλ' οὐ δύνανται· θεοῦ γάρ ἐστι δόμα.

Ἐπαινέσας δὲ τὸν ἄνδρα διὰ πλειόνων, ἠρώτα τὸν ἕτερον· ΠΩΣ ἂν καταφρονοίη τῶν ἐχθρῶν; ὁ δὲ εἶπεν· ἠσκηκὼς πρὸς πάντας ἀνθρώπους εὔνοιαν, καὶ κατεργασάμενος φιλίας, λόγον οὐθενὸς ἂν ἔχοις. τὸ δὲ κεχαριτῶσθαι πρὸς πάντας ἀνθρώπους, καὶ καλὸν δῶρον εἰληφέναι παρὰ θεοῦ, τοῦτ' ἐστι κράτιστον.

Συναινέσας δὲ τούτοις, τὸν ἑξῆς ἐκέλευσεν ἀποκριθῆναι, πρὸς αὐτὸν εἰπὼν· ΠΩΣ ἂν δοξαζόμενος δια-

a οἱ διὰ τ. V.C. b V.C. σωματικά.

tas in hoc negotio, tamen quantum ego poſſum aſſequi intelligentia mea, ita puto tibi faciendum eſſe Rex, ut omnia quæ & agenda & dicenda ſunt tibi, illa referas ad pietatem. Nam ut ipſe expertum habes, dum meditaris & agis ea quæ ſunt virtutis, interim neque gratificaris alicui præter rationem, neque potentia conſiſus jus tollis. Fere autem, quibus in negotiis quis vigilans multum verſatur, in illis etiam in ſomno animus ejus occupatur. Hinc ergo, qui vigilans omnem cogitationem & actionem ſuam ad honeſtiſſima & optima habet deſtinatam, ille etiam in ſomno inde rectas habet commotiones: ſicut & tu Rex perpetua es animi æquabilitate præditus

Hoc etiam cum applauſu audito, ad ſequentem dixit: Quoniam tibi decimo loco eſt reſpondendum, ubi pronunciaris ſententiam tuam, convertemur ad cœnationem. Ex te autem cupio cognoſcere: QUOMODO nihil egerimus indignum nobis? Ille inquit: Inſpice aſſidue in tuam gloriam, & excellentiam dignitatis tuæ, ut ita conſentanea illis & loqui & cogitare ſtudeas, ex hac animi ſententia: Quia omnes quibus tu imperas, de te cogitent & loquantur. Nam nihil prorſus in te debet eſſe ſimulatum & fictum: quemadmodum neque perſonam illam quam ſuſtines, fingere & ſimulare potes. Hoc alii in te cernentes omnes, ſimiliter ſtudebunt agere. verum tu nihil ſimulas, neque es rex perſonatus: ſed præſtas regem verum, ex gratia Dei, qui pro tuorum morum præſtantia tibi imperium dignum contribuit. Hæc omnia cum Rex cum magno approbationis ſuæ applauſu accepiſſet, & deinde convivii hilaritatem in ſatis longam tempus protraxiſſet, tandem juſſit viros illos ducere cubitum. Quo facto, & finita hac convivatione, apparabantur quæ in ſequentis diei convivium inſtruendum pertinerent.

Sequenti ergo die, cum idem diſcumbentium ordo eſſet, Rex ubi putavit adeſſe tempus quærendi aliquid ex illis, primum ex reliquis nondum interrogatis hac allocutus eſt interrogatione: QUOD imperium eſſet optimum? Reſpondit: Sibi ipſi imperare, nec rapi ab affectibus ſuis. Nam hoc quidem eſt in natura omnium hominum, ut ſint animis proni & inclinati ad aliquid proſequendum. & hinc vulgus fere putat ſe debere inclinari ad commeſſationes, potationes, & alias hujus generis voluptates: Reges vere exiſtimant, ſibi pro ſuæ potentiæ & dignitatis amplitudine convenire regionum ſubjugationem: ſed modus in omnibus rebus rectus eſt, & probatur. Tu ergo Rex, conſerves & tuearis illa quæ Deus tibi contribuit: quæ vero ad te non pertinent, & ad quæ non datur tibi acceſſus juſtus, illa ne concupiſcas.

Tertii diei convivium.

His delectatus, ad ſequentem dixit: QUOMODO poſſet eſſe liber a vicio invidiæ, ita ut ipſe nemini invideret? Ille interjecta brevi mora, dixit: Hoc præcipue modo, ſi ita tecum cogitaveris, Deum eſſe qui diſtribuat & largiatur regibus potentiam & opum affluentiam, nec eſſe quenquam regem ex ſeſe. id quod inde patet, quia omnes cupiunt conſequi hanc dignitatem: ſed non poſſunt, cum ſit DEI donum.

Hoc multis collaudato, ad ſequentem dixit: QUOMODO ſpreverit hoſtes? Ille dixit: Si ſtudueris omnes homines benevolentia proſequi, & ita tibi paraveris amicitias illorum, non te turbabit hoſtis ullus: ſed ita promeritum & in gratia eſſe apud omnes homines, eſt præclarum donum DEI, quo ab illo præſtantius non licet conſequi aliud.

His approbatis, ſequentem reſpondere ad hanc quæſtionem juſſit: QUOMODO poſſet eſſe in per-

perpetua gloria & fama apud homines? Ille dixit: Si fueris munificus, & propenſus ad alios promptitudine animi & beneficiis demerendos, nunquam te deficiet gloria. Sed ut illa jam dicta tibi perpetuo aſſint, Deus ſemper invocandus erit.

Hoc cum approbatione excepto, proximum interrogabat: APUD quos conveniret glorioſe & honorifice ſe gerere? Ille dixit: Alii omnes putant hoc faciendum eſſe apud illos, qui amice erga nos ſunt affecti: ego autem exiſtimo hanc honorificam venditationem cum gratia civilis moderationis uſurpandam coram illis, qui in contrariis gloriam & laudem quærunt, ut hoc modo illos etiam traducamus ad id quod conveniat, & proſit illis. Sed Deus erit orandus, ut hæc ille perficiat, qui omnium animos gubernat & moderatur.

Suffragatus huic, ſextum pronunciare juſſit ſententiam ſuam ad hanc quæſtionem: QUIBUS eſſet gratificandum? Ille dixit: Parentibus perpetuo, & in primis, quoniam Deus maximum dedit præceptum, De honorandis parentibus: ſecundo loco amicis, quod idem vult cum dicit, Amicum ex æquo animæ tuæ. Sed tu Rex præclare facis, qui omnes homines in tuam amicitiam pertrahere ſtudes.

Hoc etiam approbato, ſciſcitabatur ex ſequenti: QUID eſſet dignum cultu decente, & exornatione? Ille inquit: Pietas. hæc enim & ipſa eſt excellens quædam pulchritudo, quæ vim ſuam ſitam habet in charitate, dono Dei: quam tu etiam poſſides, & in ea omnia bona complecteris.

Ad hæc amico admodum applauſu edito, ad ſequentem dixit: QUOMODO offenſione aliqua imminutam gloriam recuperare poſſet? Ille inquit: Tu quidem non potes labi & offendere quenquam, qui in omnes beneficia confers, unde germinat benevolentia: quæ cum ſit ſuperior maximis armis, præſtat maximum munimentum & præſidium. ſed ſi qui ſolent delabi in offenſas, illi ea quibus offendunt alios, non amplius faciant: ſed reconciliatis animis offenſorum, juſta agant. Verum hoc eſt donum DEI, bonis & non malis actionibus deditum eſſe.

Hic oblectatus, ad ſequentem dixit: QUOMODO quis vacuus eſſe poſſit a triſtitia? Ille reſpondit: Si neminem læſerit, ſed omnes ex amore & ſtudio colendæ juſtitiæ juverit. hujus enim fructus pariunt ſecuritatem, & tranquillitatem animi. Interim tamen DEUS erit orandus, ne quæ præter animi noſtri voluntatem & ſententiam incidere ſolent, ut obitus, morbi, mœſtitia, & ſimilia, illa etiam eum turbent. Sed tibi, pietatis cultori, nihil horum accidere poteſt.

Recte autem & hoc approbato, decimum interrogabat: QUID eſſet in primis glorioſum, & homine dignum? Ille dixit: colere & venerari Deum, non muneribus & ſacris, ſed animi puritate: & hoc ſancto ſtudio cogitandi & conſiderandi, ut omnia ab ipſo creentur, & gubernentur ſecundum voluntatem ſuam. Ad quem quidem tu es animo & ſententia tua perpetuo conformatus: ſicut hoc licet facile omnes cognoſcere ex illis quæ egiſti, & agis. Tum Rex majore acclamatione comprobationis ſuæ ipſos omnes proſequebatur: comprobantibus ipſos etiam aliis qui aderant, & præcipue philoſophis, quibus illi longe præſtantiores erant & ſtudiis vitæ & orationis uſu, ut qui a DEO omnium caperent initia. Hinc Rex ad hilaritatem convivii & invitationum rediit.

Quarti diei convivium. Poſtero die, convivio inſtructo ad eundem modum, cum Regi eſſet viſum opportunum, incipiebat interrogare illos qui ſequebantur eos qui jam reſponderant, ac ad primum dicebat: NUM pru-

μένοι; εἶπεν δέ· τῇ [a] προθυμίᾳ, καὶ τῇ χάριτι πρὸς τοὺς ἄλλους μεταδοτικὸς ὤν, καὶ μεγαλομερὴς, οὐδέποτ' ἂν ἀπολίποι δόξης· ἵνα δὲ τὰ προειρημένα σοι διαμένῃ, τὸν θεὸν ἐπικαλεῖν διὰ παντός.

Εὐφημήσας δὲ τοῦτον, ἕτερον ἠρώτα· ΠΡΟΣ τίνα δεῖ φιλότιμον εἶναι. ἐκεῖνος δὲ ἔφη· πρὸς τοὺς φιλικῶς ἔχοντας ἡμῖν, οἴονται πάντες ὅτι πρὸς τούτους δέον. ἐγὼ δὲ ὑπολαμβάνω, πρὸς τοὺς ἀντιδοξοῦντας φιλοτιμίαν δεῖ χαριστικὴν ἔχειν, ἵνα τούτῳ τῷ τρόπῳ μετάγωμεν αὐτοὺς ἐπὶ τὸ καθῆκον καὶ συμφέρον ἑαυτοῖς. δεῖ δὲ τὸν θεὸν λιτανεύειν, ἵνα ταῦτα ἐπιτελῆται· τὰς γὰρ ἁπάντων διανοίας κρατεῖ.

Συνομολογήσας δὲ τούτοις, τὸν ἕκτον ἐκέλευσεν ἀποφήνασθαι πυνθανόμενος, ΤΙΣΙ δεῖ χαρίζεσθαι; ἐκεῖνος δὲ ἀπεκρίθη· γονεῦσι διαπαντός. καὶ γὰρ ὁ θεὸς πεποίηται ἐντολὴν μεγίστην περὶ τῆς τῶν γονέων τιμῆς. ἑπομένως δὲ τὴν τῶν φίλων ἐγκρίνει διάθεσιν, προσονομάσας ἴσον τῇ ψυχῇ τὸν φίλον. σὺ δὲ καλῶς ποιεῖς, ἅπαντας ἀνθρώπους εἰς φιλίαν πρὸς ἑαυτὸν καθιστῶν.

Παρακαλέσας δὲ καὶ τοῦτον, ἐπυνθάνετο καὶ τοῦ μετέπειτα· ΤΙ καλλονῆς ἄξιόν ἐστι; Ὁ δὲ εἶπεν· εὐσέβεια. καὶ γὰρ αὕτη καλλονή τις ἐστὶ πρωτεύουσα. τὸ δὲ δυνατὸν αὐτῆς ἐστιν ἀγάπη· αὕτη γὰρ θεόδοτός ἐστιν· ἣν καὶ [b] συγκέκτησαι, πάντα περιέχων ἐν αὐτῇ τἀγαθά.

Λίαν δὲ φιλοφρόνως ἐπικροτήσας, εἶπε πρὸς τὸν ἕτερον· ΠΩΣ ἂν πταίσας, πάλιν τῆς αὐτῆς κρατήσαι δόξης; Ὁ δὲ ἔφη· σὺ μὲν οὐ δυνατὸν πταῖσαι, πᾶσι γὰρ χάριτας ἐπαρκοῖς, [c] αἳ βλαστάνουσιν εὔνοιαν· ἣ τὰ μέγιστα τῶν ὅπλων κατισχύουσα, περιλαμβάνει τὴν μεγίστην ἀσφάλειαν. εἰ δέ τινες πταίουσιν ἐφ' οἷς πταίουσιν, οὐκ ἔτι χρὴ ταῦτα πράσσειν· ἀλλὰ φιλίαν κατακτησαμένους, δικαιοπραγεῖν. θεοῦ δὲ δῶρον, ἀγαθῶν ἐργάτην εἶναι, καὶ μὴ τῶν ἐναντίων.

Συναρεσθεὶς τούτοις, πρὸς τὸν ἕτερον εἶπεν· ΠΩΣ ἂν ἐκτὸς γένοιτο λύπης; Ὁ δὲ ἔφησεν· εἰ μηδένα βλάπτοι, πάντας δὲ ὠφελοῖ, τῇ δικαιοσύνῃ κατακολουθῶν· τοὺς γὰρ ἀπ' αὐτῆς καρποὺς, ἀλυπίαν κατασκευάζειν. ἱκετεύειν δὲ τὸν θεὸν ἵνα μὴ τὰ παρὰ τὴν προαίρεσιν ἡμῶν ἀνακύπτοντα [d] βλάπτῃ· λέγω δὴ, οἷον θάνατοί τε καὶ νόσοι, καὶ λῦπαι, καὶ τὰ τοιαῦτα. σοὶ δὲ εὐσεβεῖ καθεστῶτι, τούτων οὐδὲν ἂν προσέλθοι.

Καλῶς δὲ καὶ τοῦτον ἐπαινέσας, τὸν δέκατον ἠρώτα· ΤΙ μέγιστόν ἐστι δόξης; ὁ δὲ εἶπεν· τὸ τιμᾶν τὸν θεόν· τοῦτο δ' ἐστὶν, οὐ δώροις, οὐδὲ θυσίαις, ἀλλὰ ψυχῆς καθαρότητι, καὶ διαλήψεως ὁσίας, καθὼς ὑπὸ τοῦ θεοῦ πάντα κατασκευάζεται καὶ διοικεῖται κατὰ τὴν αὐτοῦ βούλησιν· ἣν καὶ σὺ διατελεῖς ἔχων γνώμην, ᾗ πάρεστι σημειοῦσθαι πᾶσι ἐκ τῶν ὑπό σου συντετελεσμένων καὶ συντελουμένων. μετὰ μείζονος δὲ φωνῆς ὁ βασιλεὺς πάντας αὐτοὺς ἠσπάζετο, καὶ παρεκάλει, συνεπιφωνούντων τῶν παρόντων, μάλιστα δὲ τῶν φιλοσόφων. καὶ γὰρ τῇ ἀγωγῇ καὶ τῷ λόγῳ πολὺ προεῖχον τούτων, ὡς ἂν ἀπὸ θεοῦ τὴν καταρχὴν ποιούμενοι. μετὰ δὲ ταῦτα, ὁ βασιλεὺς εἰς τὸ φιλοφρονεῖσθαι ἦλθε, διὰ τῶν προπόσεων.

Τῇ δὲ ἐπιούσῃ, κατὰ τὰ αὐτὰ τῆς διατάξεως τοῦ συμποσίου γινομένης, καθὼς εὔκαιρον ἐγίνετο τῷ βασιλεῖ, τοὺς ἑξῆς ἠρώτα τῶν προαποκεκριμένων. εἶπε δὲ τῷ πρώ-

a V.C. προσκαλέσας. b V.C. καὶ σὺ κέκτησαι. c V.C. ἐπαρκεῖς. d V.C. βλάπτῃ.

πρώτῳ· ΤΟ φρονεῖν εἰ διδακτόν ἐστι; ὁ δὲ εἶπεν· ψυχῆς ἐστι κατασκευή, διὰ θείας δυνάμεως ἐπιδέχεσθαι πᾶν τὸ καλὸν, ἀποστρέφεσθαι δὲ τἀναντία.

Συνομολογήσας δὲ, τὸν ἐχόμενον ἠρώτα· ΤΙ πρὸς ὑγίειαν μάλιστα συντείνει; ἐκεῖνος δὲ ἔφη· σωφροσύνη· ταύτης δὲ οὐκ ἐστι τυχεῖν, ἐὰν μὴ θεὸς κατασκευάσῃ τὴν διάνοιαν εἰς τοῦτο.

Παρακαλέσας δὲ τοῦτον, πρὸς τὸν ἕτερον ἔφη· ΠΩΣ ἂν γονεῦσι τὰς ἀξίας ἀποδῴη χάριτας; ὁ δὲ εἶπεν· μηδὲν αὐτοὺς λυπήσας· τοῦτο δὲ οὐκ ἐστιν, εἰ μὴ θεὸς τῆς διανοίας ἡγεμὼν γίνοιτο πρὸς τὰ κάλλιστα.

Προσεπινεύσας δὲ τούτῳ, τὸν ἑξῆς ἠρώτα, ΠΩΣ ἂν φιλήκοος εἴη; ἐκεῖνος δὲ εἶπε· διαλαμβάνων, ὅτι πάντα συμφέρει γινώσκειν, ὅπως ἂν πρὸς τὰ συμβαίνοντα ἐκλεγόμενός τι τῶν ἠκροαμένων, ἀνθυποτιθεὶς πρὸς τὰ τῶν καιρῶν ἀντιπράσσηται, σὺν χειραγωγίᾳ θεοῦ· τοῦτο δὲ ἐστιν, αἱ τῶν πράξεων τελειώσεις ὑπ᾽ αὐτοῦ.

Τοῦτον δὲ ἐπαινέσας, πρὸς τὸν ἕτερον εἶπεν· ΠΩΣ ἂν μηδὲν παράνομον πράσσοι; πρὸς τοῦτο ἔφησε· γινώσκων, ὅτι τὰς ἐπινοίας ὁ θεὸς δέδωκε τοῖς νομοθετήσασι, πρὸς τὸ σώζεσθαι τοὺς βίους τῶν ἀνθρώπων, ἀκόλουθος ἂν εἴη αὐτοῖς.

Αποδεξάμενος δὲ αὐτὸν, [a]πρὸς ἕτερον εἶπεν· ΤΙΣ ὠφέλεια συγγενείας ἐστίν; ὁ δὲ ἀπεφήνατο· ἐὰν τοῖς συμβαίνουσι νομίζομεν, ἀτυχοῦσι μὲν ἐλαττοῦσθαι καὶ κακοπαθεῖν, ὡς αὐτῶν φαίνεται τὸ συγγενὲς, ὅσον ἰσχύον ἐστί· (τελουμένων δὲ τούτων, καὶ δόξα καὶ προκοπὴ παρὰ τοῖς τοιούτοις ὑπάρξει· τὸ γὰρ συνεργὲς εὐνόως γινόμενον, ὡς ἐξ ἑαυτοῦ ἀδιάλυτον πρὸς ἅπαντα.) μετὰ δὲ εὐημερίας, μηδὲν προσδεῖσθαι τῶν ἐκείνων, ἀλλὰ θεὸν ἱκετεύειν, πάντα ἀγαθοποιεῖν.

Ωσαύτως δὲ ἐκείνοις ἀποδεξάμενος αὐτὸν, ἄλλον ἠρώτα· ΠΩΣ ἀφοβία γίνεται; εἶπε δέ· συνιστορούσης τῆς διανοίας, μηδὲν κακὸν πεπραχέναι· θεοῦ κατευθύνοντος, εἰς τὸ καλῶς ἅπαντα βουλεύεσθαι.

Τούτῳ δὲ ἐπιφωνήσας, πρὸς ἄλλον εἶπεν· ΠΩΣ ἂν πρόχειρον ἔχοι τὸν ὀρθὸν λόγον; ὁ δὲ εἶπεν· εἰ τὰ τῶν ἀνθρώπων ἀτυχήματα διὰ παντὸς ἐπιβλέποι· γινώσκων, ὅτι ὁ θεὸς ἀφαιρεῖται τὰς εὐημερίας, ἑτέρους δὲ δοξάζων εἰς τὸ τιμᾶσθαι προάγει.

Καλῶς δὲ καὶ τοῦτον ἀποδεξάμενος, τὸν ἑξῆς ἀποκριθῆναι παρεκάλει· ΠΩΣ ἂν μὴ εἰς ῥαθυμίαν, μηδὲ ἐπὶ τὰς ἡδονὰς τρέποιτο; ὁ δὲ, πρόχειρον ἔχων (εἶπεν) ὅτι μεγάλης βασιλείας κατάρχει, καὶ πολλῶν ὄχλων ἀφηγεῖται· καὶ οὐ δεῖ περὶ ἕτερόν τι τὴν διάνοιαν εἶναι, τῆς δὲ τούτων ἐπιμελείας φροντίζειν· θεὸν δὲ ἀξιοῦν, ὅπως μηθὲν ἐλλίπῃ τῶν καθηκόντων.

Επαινέσας δὲ καὶ τοῦτον, τὸν δέκατον ἐρωτᾷ· ΠΩΣ ἐπιγινώσκοι τοὺς δόλῳ τινὰ πρὸς αὐτὸν πράσσοντας; ὁ δὲ ἀπεφήνατο πρὸς τοῦτο· εἰ παρατηροῖτο τὴν ἀγωγὴν ἐλευθέριον οὖσαν, καὶ τὴν εὐταξίαν διαμένουσαν ἐν τοῖς ἀσπασμοῖς, καὶ τοῖς συμβουλίαις, καὶ τῇ λοιπῇ συναναστροφῇ τῶν σὺν αὐτῷ· καὶ μηδὲν ὑπερτείνοντας τοῦ δέοντος ἐν τῇ φιλοφρονήσει, καὶ τοῖς λοιποῖς τοῖς κατὰ τὴν ἀγωγήν. θεὸς δὲ τὴν διάνοιαν ἕξει σου, βασιλεῦ, πρὸς τὰ κάλλιστα. ὁ δὲ βασιλεὺς συγκροτήσας, πάντας τ᾽ ἐπαινέσας κατ᾽ ὄνομα, καὶ τῶν παρόντων ταῦτα ποιούντων, ἐπὶ τὸ μέλπειν ἐτράπησαν.

[a] V. C. ἑτέρῳ, ὅτι.

dentia ſtudijs & doctrina parari poſſet? Ille dixit: Eſt hæc habitus animi, qui a divina virtute dirigitur ad proſequenda omnia honeſta, & contraria averſanda.

Suffragatus huic, ſequentem interrogabat: QUID in primis faceret ad valetudinem tuendam? Ille reſpondit: Temperantia. Sed hanc non licet aſſequi, niſi Deus ad eam mentem præparet, & conformet.

Hoc approbato, ad alium dixit: QUOMODO parentibus dignas quis poſſet referre gratias? Ille dixit: Nulla prorſus triſtitia & moleſtia ipſos afficiendo. Sed hoc non conceditur, niſi DEUS mentis dux & gubernator extiterit in conſiliis & actionibus dirigendis ad optima quæque.

Suffragatus & huic, ad ſequentem dixit: QUOMODO quis fieri poſſet cupidus audiendi? Si, inquit ille, exiſtimaverit utile eſſe omnia cognoſcere, ad hoc, ut ex auditis aliquid ſeligat, quod cum tempus poſtulet, depromat, & in agendo ſequatur: ſub gubernatione tamen & quaſi manuductione DEI, quia ab ipſo actiones ad ſuos eventus perducuntur.

Hoc comprobato, ad ſequentem dixit: QUOMODO quis nihil egerit contra leges? Ad hoc dixit ille: Ita potuerit aliquis obtemperando ſequi leges, ſi ſtatuerit, Deum cogitationes & intelligentiam ſuggeſſiſſe legumlatori ad ferendas leges tales, in quibus ſalus hominum conſiſtat.

Approbato hoc, ad ſequentem dixit: QUÆ eſſet cognationis utilitas? Ille reſpondit: Si rem exiſtimare volumus ex eventis, ut in adverſa quidem fortuna una dejiciantur, affliganturque, pro magnitudine ipſorum mutuæ cognationis (Quæ cum fiunt, & gloria ſequitur, & cognationis vinculum fit arctius. quoniam cognatio, benevolentia & beneficentia temperata, fit omnino indiſſolubilis:) in fortuna vero ſecunda ultra res ipſorum nihil amplius requirant, & aliunde petant: ſed Deus orandus erit ſuppliciter, ut omnia proſperet.

Hoc ſimiliter approbato, ſequentem interrogabat: QUOMODO quis poſſet ſine metu eſſe? Ille dixit: Si habuerit mentem nullius malæ actionis ſibi conſciam, ex beneficio DEI, dirigentis animum ad conſultationes de omnibus rebus bonas.

Huic ſuffragatus, ad alium dixit: QUOMODO quis poſſet in promptu habere rationem rectam? Ille dixit: Si ſemper reſpexerit ad hominum infortunia, & inde hoc didicerit, DEUM adimere aliis ſecundam fortunam, alios vero extollendo evehere ad dignitatis decus.

Hoc etiam approbato, ſequentem hortabatur oſtendere: QUOMODO neque ad ignaviam neque ad voluptates diſtraheretur? Ille inquit: Si ob oculos habueris, & conſideraveris, te præeſſe magno regno, & multis imperare, nec debere mentem ad alia traducere, ſed circa iſtorum adminiſtrationem retinere animi cogitationes & curas: interim tamen orandus erit Deus, ne quid omittas eorum quæ ſint officii tui.

Hoc collaudato, decimum interrogabat: QUOMODO poſſet cognoſcere doloſe ſecum agentes? Ille reſpondit: Si obſervaveris, quam ſit cuique vita libero homine digna, & quam conſtans certaque morum æquabilitas in ſalutationibus, conſultationibus, & reliqua converſatione, in benevolentia & reliquis vitæ officiis nihil ultra modum agant. Deus autem tibi, Rex, mentem ad optima diriget. Rex cum applauſu hoc accepto, & ſimul omnibus aliis nominatim collaudatis, idque etiam facientibus aliis qui aderant, deinde convertuntur ad hilaritatem canentium.

Se-

Quinti diei convivium. Sequenti die Rex ſimiliter captata opportunitate, interrogabat ſequentem: QUÆ eſſet maxima negligentia? Ille ad hoc reſpondit: Si quis non curat liberos, nec eos educando quam diligentiſſime informat. Nam oramus Deum ſemper non tam pro nobis, quam pro liberis noſtris, ut illis adſint omnia bona. ut autem vere cupiant & poſſint acceptare temperantiæ diſciplinam, hoc eſt gratiæ & virtutis divinæ.

Hunc faſſus recte dixiſſe, alium interrogabat: QUOMODO amator patriæ quis extiterit? Ille dixit: Si ita ſtatuerit ſecum, honeſtum eſſe & vivere & mori domi: apud peregrinos vero, reputet egentes quidem contemni, divites vero male audire, tanquam ob turpitudinem aliquam exulent. Verum tu, Rex, ſi perges beneſice tractare omnes, quemadmodum hoc diligenter facis, Deo contribuente tibi erga omnes tam benignam voluntatem, habeberis amator patriæ.

Hoc audito, ex eo qui ſequebatur quærebat: QUOMODO quis cum uxore poſſet commode & conſentienter in conjugio degere? Ille dixit: Hoc quidem certum eſt, genus muliebre eſſe confidens & animoſum, & idoneum ad quam rem cunque velit efficiendam: ad hæc, mutabile, ob conſilii & ſexus imbecillitatem naturalem: ſed cum ratione & ſana mente eſt tractandum, nec irritandum adverſando ad contentionem. Ita enim vita recto & fœlici curſu agitur, cum gubernator ejus ſcit & conſiderat ad quem ſcopum omnia in ea conſilia & actiones omnes oporteat referre. verum accedente invocatione opis divinæ, hæc gubernatio ſit fœlix.

Hoc cum aſſenſione audito, ad ſequentem dixit: QUOMODO ſine erratis vixerit? Ille dixit: Si egeris omnia cum diligenti conſideratione, & non habueris fidem calumniis, ſed putaveris tibi ſingula eſſe expendenda: ſique cum judicio pariter & colloquêris cum aliis, & de quibus fueris locutus, illa perficies: ita, Rex, nunquam labêris & errabis. Sed hæc ita expendere, & in iis perſeverare, eſt opus Divinæ virtutis.

His exhilaratus, ſequentem interrogabat: QUOMODO poſſit eſſe liber & vacuus ab ira? Ad hoc dixit ille: Si primum conſideraveris, quod cum omnium poteſtatem habeas, ſi adjunxeris iram, mortem ſis allaturus multis: id quod eſt inutile & triſte, ſi quis ex eo quod omnia in ſua poteſtate habeat, multos vita privat: deinde ſi hoc etiam perpenderis, cum omnes habeas ſubjectos, & nullum adverſantem, non eſſe cur tibi ſit iraſcendum. Poſtremo, ſi & hoc expenderis, DEUM totum mundum gubernare cum manſuetudine, ſine indignatione omni: huncque, Rex, tibi eſſe imitandum.

Faſſus hunc præclare reſpondiſſe, ex ſequente percontabatur: QUID eſſet recte deliberare, & ſana capere conſilia? Ille dixit: Omnia recte agere cum diligenti ponderatione, appoſitis ad conſultationem ex contraria parte noxiis etiam, ut ita ſingulis inſpectis perpenſiſque & rectum conſilium capiatur, & quod conſtitutum ſit peragatur. Sed illa demum ſunt optima conſilia, quæ divina virtute in piis animis reguntur.

Recte & hunc ſtatuiſſe faſſus, proximum interrogabat: QUID eſſet Philoſophia? Ille dixit: Recte ſentire & ſtatuere de ſingulis quæ eveniunt in vita, nec de gradu moveri impetu ullius cupiditatis: ſed perpenſis incommodis quæ ex cupiditatibus exiſtant, pro tempore omnia agere, ut conveniat cum animi moderatione. Sed ut horum curam habere poſſimus, Deus erit colendus.

Erga hunc etiam approbatione declarata, ad proximum dixit: QUOMODO apud peregrinos poſſet nanciſci hoſpitales & faciles ad ſe excipien-

Τῇ δὲ ἐχομένῃ, τὸν καιρὸν λαβὼν, ἐπηρώτα τὸν ἑξῆς· ΤΙΣ ἐστιν ἀμέλεια μεγίστη; πρὸς τοῦτ' ἔφη· εἰ τέκνων ἀφροντίς τις ᾖ, καὶ μὴ κατὰ πάντα τρόπον ἀγαγεῖν, εὐχόμεθα γὰρ ἀεὶ πρὸς τὸν θεὸν, οὐχ οὕτως περὶ ἑαυτῶν, ὡς περὶ τῶν ἐγγόνων, ἵνα παρῇ πάντ' αὐτοῖς τἀγαθά. τὸ δὲ ἐπιδεῖσθαι παιδείας σωφροσύνης μετοχὴν, θεοῦ δυνάμει τοῦτο γίνεται.

Φήσας δὲ εὐλογεῖν, ἄλλον ἠρώτα· ΠΩΣ ἂν φιλόπατρις εἴη; προτιθέμενος (εἶπεν) ὅτι καλὸν ἐν ἰδίᾳ καὶ ζῆν καὶ τελευτᾶν. ἡ δὲ ξενιτεία τοῖς μὲν πένησι καταφρόνησιν ἐργάζεται, τοῖς δὲ πλουσίοις ὄνειδος, ὡς διὰ κακίαν ἐκπεπτωκόσι. εὐεργετῶν οὖν ἅπαντας, καθὼς συνεχῶς τοῦτο ἐπιτελεῖς, θεοῦ διδόντος σοι πρὸς πάντας χάριν, φιλόπατρις φανήσῃ.

Τούτου δὲ ἀκούσας, τοῦ κατὰ τὸ ἑξῆς ἐπυνθάνετο· ΠΩΣ ἁρμόσαι γυναικί; ὁ δὲ ἔφη· ὅτι μὲν θρασύ ἐστι τὸ θῆλυ γένος, καὶ δραστικὸν, ἐφ' ὃ βούλεται πρᾶγμα· καὶ μεταπίπτον εὐκόπως διὰ παραλογισμοῦ, καὶ [a] τῇ φύσει κατεσκεύασται ἀσθενές. δέον δ' ἐστὶ κατὰ τὸ ὑγιὲς χρῆσθαι, καὶ μὴ πρὸς ἔριν ἀντιπράσσειν. κατορθοῦται γὰρ βίος, ὅταν ὁ κυβερνῶν εἰδῇ, πρὸς τίνα σκοπὸν δεῖ τὴν διέξοδον ποιεῖσθαι. θεοῦ δ' ἐπικλήσει καὶ βίος κυβερνᾶται κατὰ πάντα.

Συνανθωμολογησάμενος δὲ τούτῳ, τὸν ἑξῆς ἠρώτα· ΠΩΣ ἀναμάρτητος εἴη; ὁ δὲ ἔφησεν· ὡς ἅπαντα πράσσων μετὰ διαλογισμοῦ, καὶ μὴ πειθόμενος διαβολαῖς, ἀλλ' αὐτὸς ὢν δοκιμαστὴς τῶν λεγομένων· καὶ κρίσει κατευθύνων τὰ τῶν ἐντεύξεων, καὶ διὰ κρίσεως ἐπιτελῶν πάντα, ἀναμάρτητος (ἔφη) ἂν εἴης, ὦ βασιλεῦ. τὸ δὲ ἐπινοεῖν πάντα, καὶ ἐν τούτοις ἀναστρέφεσθαι, θείας δυνάμεώς ἐστιν ἔργον.

Διαχυθεὶς δὲ τοῖς εἰρημένοις, τὸν ἕτερον ἠρώτα· ΠΩΣ ἂν ἐκτὸς θυμοῦ γένοιτο; πρὸς τοῦτ' εἶπεν· γινώσκων, ὅτι πάντων ἐξουσίαν ἔχει· καὶ εἰ χρήσαιτο θυμῷ, θάνατον ἐπιφέρει· ὅπερ ἀνωφελὲς καὶ ἀλγεινόν ἐστιν, εἰ τὸ ζῆν ἀφελεῖται πολλῶν, διὰ τὸ κύριον εἶναι. πάντων δὲ ὑπηκόων ὄντων, καὶ μηδενὸς ἐναντιουμένου, τίνος χάριν θυμωθήσεται; γινώσκειν οὖν δεῖ, διότι θεὸς τὸν πάντα κόσμον διοικεῖ μετ' εὐμενείας, καὶ χωρὶς ὀργῆς ἁπάσης. τούτῳ δὲ κατακολουθεῖν ἀναγκαῖόν ἐστι σε, ἔφησεν, ὦ βασιλεῦ.

Καλῶς δὲ ἀποκεκρίσθαι φήσας τοῦτον, ἐπυνθάνετο τοῦ μετὰ ταῦτα· ΤΙ ἐστιν εὐβουλία; τὸ καλῶς ἅπαντα πράττειν, ἀπεφήνατο, μετὰ διαλογισμοῦ, κατὰ τὴν βουλὴν παρατιθέντα καὶ βλαβερὰ τὰ κατὰ τὸ ἐναντίον τοῦ λόγου διάστημα· ἵνα πρὸς ἕκαστον ἐπινοήσαντες, ὦμεν εὖ βεβουλευμένοι, καὶ τὸ προτεθὲν ἡμῖν ἐπιτελῆται. τὸ δὲ αὖ κράτιστον θεοῦ δυναστείᾳ πᾶν βούλευμα, ἵνα ἕξει σοὶ τὴν εὐσέβειαν ἀσκοῦντι.

Κατωρθωκέναι δὲ καὶ τοῦτον εἴπας, ἄλλον ἠρώτα· ΤΙ ἐστι φιλοσοφία; τὸ καλῶς διαλογίζεσθαι πρὸς ἕκαστον τῶν συμβαινόντων, ἀπεφήνατο, καὶ μὴ ἐκφέρεσθαι τῶν ὁρμῶν, ἀλλὰ τὰς βλάβας καταμελετᾶν, τὰς ἐκ τῶν ἐπιθυμιῶν ἐκβαινούσας. καὶ τὰ πρὸς τὸν καιρὸν πράσσειν δεόντως, μετριοπαθῆ καθεστῶτα. ἵνα δ' ἐπίστασιν τούτων λαμβάνωμεν, θεραπεύειν δεῖ τὸν θεόν.

Ἐπισημήνας δὲ καὶ τοῦτον, ἕτερον ἠρώτα· ΠΩΣ ἂν ἀποδοχῆς ἡ ξενιτεία τυγχάνῃ; πᾶσιν ἴσος γινόμενος, ἔφη· καὶ μᾶλλον ἥττων, ἢ καθυπερέ-

χων

[a] V. C. Καὶ τῇ φύσ.

χων φαινόμενος, πρὸς οὓς ξενιτεύει. κοινῶς γὰρ ὁ θεὸς, τὸ τεταπεινωμένον προσδέχεται κατὰ φύσιν, καὶ τὸ τῶν ἀνθρώπων γένος τοὺς ὑποτασσομένους φιλανθρωπεῖ.

Ἐπιμαρτυρήσας δὲ τούτοις, ἄλλον ἠρώτα· ΠΩΣ ἂν κατασκευάσῃ, καὶ μετὰ ταῦτα διαμένῃ; πρὸς τοῦτ᾽ εἶπεν· εἰ μεγάλα καὶ σεμνὰ τὰς ποιήσεις ἐπιτελοῖ, πρὸς τὸ φείσασθαι τοὺς θεωροῦντας, διὰ τὴν καλλονὴν, καὶ μηδένα καταργαζόμενον τὰ τοιαῦτα ἀθεραπεύτως, μηδὲ τοὺς ἄλλους ἀμισθὶ συντελεῖν, ἀναγκάζοι τὰ πρὸς τὴν χρείαν. διανοούμενος γὰρ, ὡς θεὸς πολυωρεῖ τὸ τῶν ἀνθρώπων γένος, χορηγῶν αὐτοῖς καὶ ὑγείαν, καὶ εὐαισθησίαν, καὶ τὰ λοιπά· καὶ αὐτὸς ἀκόλουθόν τι πράξει, τῶν κακοπαθειῶν ἀντιδιδοὺς τὴν ἀντάμειψιν. τὰ γὰρ ἐκ δικαιοσύνης τελούμενα, ταῦτα καὶ διαμένουσιν.

Εὖ δὲ καὶ τοῦτον εἰρηκέναι φήσας, τὸν δέκατον ἠρώτα· ΤΙΣ ἐστι σοφίας καρπός; ὁ δὲ εἶπεν· τὸ μὴ συνιστορεῖν ἑαυτῷ κακὸν πεπραχότι, τὸν δὲ βίον ἐν ἀληθείᾳ διεξάγειν. ἐκ τούτων γὰρ κρατίστη χαρὰ, καὶ ψυχῆς εὐστάθειά σοι γίνεται, μέγιστε Βασιλεῦ· καὶ ἐλπίδες ἐπὶ θεῷ καλαὶ κρατοῦντί σοι, τῆς ἀρχῆς εὐσεβέως. ὡς δὲ συνήκουσαν οἱ πάντες, ἐπεφώνησαν σὺν κρότῳ πλείονι. καὶ μετὰ ταῦτα πρὸς τὸ προπιεῖν ὁ Βασιλεὺς λαμβάνειν ἐτράπη, χαρᾷ πεπληρωμένος.

Τῇ δ᾽ ἑξῆς καθὼς πρότερον ἡ διάταξις ἦν τῶν κατὰ τὴν πόσιν ἐπιτελουμένων, καιροῦ δὲ γενομένου, τοὺς ἀπολειπομένους ὁ Βασιλεὺς ἐπηρώτα. πρὸς τὸν πρῶτον δὲ ἔφη· ΠΩΣ ἂν μὴ τραπείη τις εἰς ὑπερηφανίαν; ἀπεκρίθη δὲ, εἰ τὴν ἰσότητα τηροῖ· καὶ παρ᾽ ἕκαστον ἑαυτὸν ὑπομιμνήσκοι· καθὼς ἄνθρωπος ὢν ἀνθρώπων ἡγεῖται· καὶ ὅτι ὁ θεὸς τοὺς ὑπερηφάνους καθαιρεῖ, τοὺς δὲ ἐπιεικεῖς καὶ ταπεινοὺς ὑψοῖ.

Παρακαλέσας δὲ αὐτὸν, τὸν ἑξῆς ἐπηρώτα· ΤΙΣΙ δεῖ συμβούλοις χρῆσθαι; τοῖς διὰ πολλῶν, ἔφη, πεπειραμένοις πραγμάτων, καὶ τὴν εὔνοιαν συντηροῦσιν ἀκέραιον πρὸς αὐτὸν, καὶ τῶν τρόπων ὅσοι μετέχουσιν αὐτῷ. θεοῦ δὲ ἐπιφάνεια, γίνεται πρὸς τὰ τοιαῦτα τοῖς ἀξίοις.

Ἐπαινέσας δὲ καὶ αὐτὸν, ἄλλον ἠρώτα· ΤΙ ἐστι Βασιλεῖ κτῆσις ἀναγκαιοτάτη; τῶν ὑποτεταγμένων φιλανθρωπία, καὶ ἀγάπησις, ἀπεκρίνατο. διὰ γὰρ τούτων ἄλυτος εὐνοίας δεσμὸς γίνεται. τὸ δὲ γίνεσθαι κατὰ προαίρεσιν ταῦτα, ὁ θεὸς ἐπιτελεῖ.

Καταπαινέσας δ᾽ αὐτὸν, ἑτέρου διεπυνθάνετο. ΤΙ πέρας ἐστὶ λόγου; κἀκεῖνος δ᾽ ἔφησε· τὸ πεῖσαι τὸν ἀντιλέγοντα, διὰ τῆς ὑποτεταγμένης τάξεως τὰς βλάβας ὑποδεικνύοντα. οὕτω γὰρ λήψῃ τὸν ἀκροατὴν, οὐκ ἀντικείμενος, συγχρώμενος δ᾽ ἐπαίνῳ πρὸς τὸ πεῖσαι. θεοῦ δ᾽ ἐνεργείᾳ κατευθύνεται πειθώ.

Εὖ δὲ λέγειν φήσας αὐτὸν, ἕτερον ἠρώτα· ΠΩΣ ἂν, συμμιγῶν ὄχλων ὄντων ἐν τῇ Βασιλείᾳ, τούτοις ἁρμόσαι; τὸ πρέπον ἑκάστῳ συνυποκρινόμενος, εἶπεν, καθηγεμόνα λαμβάνων δικαιοσύνην· ὡς καὶ ποιεῖς, θεοῦ σοι διδόντος εὖ λογίζεσθαι.

Φιλοφρονηθεὶς δὲ τοῦτον, πρὸς ἕτερον εἶπεν· ΕΠΙ τίσι δεῖ λυπεῖσθαι; πρὸς ταῦτα, ἀπεκρίθη, τὰ συμβαίνοντα τοῖς φίλοις, ὅταν θεωρῶμεν πολυχρόνια καὶ ἄφυκτα γινόμενα. τελευτήσασι γὰρ, καὶ κακῶν ἀπολελυμένοις, οὐχ ὑπογράφει λύπην ὁ λόγος· ἀλλ᾽ ἐφ᾽ ἑαυτοὺς ἀναφέροντες, καὶ τὸ πρὸς ἑαυτοὺς συμφέρον, λυποῦνται πάντες ἄνθρωποι. τὸ δὲ ἐκφυγεῖν πᾶν κακὸν, θεοῦ δυνάμει γίνεται.

dum? Dixit ille: Si te erga omnes æqualem exhibueris, aut etiam inferiorem magis quam ſuperiorem erga illos apud quos peregrineris. Nam primum Deus ipſe in univerſum, quod ſe humiliat, acceptat ex ſua natura. Deinde etiam homines ipſi demiſſos humanitate proſequuntur. Suffragatus huic, alium interrogabat: QUOMODO extruere poſſet, quæ ſint futura diuturna? Ad hoc dixit ille: Si magna & honorifica perfeceris opera, ut contemplantes ea, ob pulchritudinem cogantur ab illis abſtinere, nec ullus ſimilia auſit inſtituere, aut alios intentos curæ neceſſariæ ad ea perficienda perpellere poſſit ſine mercede. Sed præcipue hoc ita aſſequêris, ſi conſideraveris, DEUM magna providentia gubernare & tueri genus humanum, & ipſis ſuppeditare valetudinem, integritatem ſenſuum, aliaque omnia, & tu ſimile quid, imitans ipſum, egeris, non neglecta interim etiam juſta malorum compenſatione. Nam quæ per juſtitiam peraguntur, illa habent diuturnitatem.

Hunc etiam faſſus recte dixiſſe, interrogabat decimum: QUI eſſet fructus ſapientiæ? Ille dixit: Non eſſe ſibi conſcium malarum actionum, & in tota vita degenda veritatem colere. nam ex hoc maximum gaudium, & tranquillitas animi maxima tibi contingent Rex. Spes etiam in DEO præclara continget tibi, pie adminiſtranti regnum. His auditis, omnes exclamarunt cum applauſu magno. deinde rex lætitia repletus, ad propinandum eſt verſus.

Sequenti autem die apparato convivio, ſeries eadem, quæ ante, erat diſcumbentium. ibi Rex data opportunitate, reliquos interrogare cæpit, ac ad primum dixit: QUOMODO quis vitaverit, ut non in ſuperbiam incidat? Ille dixit: Si primum æqualitatem ſervaverit: deinde ubique ſibi ſubjecerit, quod ipſe homo præſit hominibus: tertio, ſi cogitaverit, DEUM deprimere ſuperbos, & exaltare humiles. *Sexti diei convivium.*

Commendato eo, ſequentem interrogabat: QUIBUS ſit utendum conſiliariis? Illis, inquit ille, qui in multis ſunt exercitati negotiis, & qui ſinceram erga te conſervant benevolentiam, quique eiſdem tecum præditi ſunt moribus: ſed horum cognitio contingit dignis, ex illuſtratione divina.

Collaudato & eo, ſequentem interrogabat: QUÆ poſſeſſio eſſet regi in primis neceſſaria? Ille reſpondit: Subditorum humanitas & amor, quia ex his benevolentiæ nexus exiſtit indiſſolubilis. Sed Dei eſt, iſta ex animi ſententia perficere.

Eo comprobato, ex ſequente percontabatur: QUI finis eſſet orationis? Ille inquit: Perſuadere, ſed ita ut oſtendas, adverſarium ex argumentis & orationis ſuæ ſerie habere noxia propoſita. ita enim conciliabis tibi auditorem ad ſententiam tuam acceptandam: non contra diſceptando rationibus, ſed adjutus ipſius adverſarii comprobatione. Verum Deus eſt, qui ſua virtute gubernat perſuaſionem, ad eventum exoptatum.

Præclare hunc faſſus dixiſſe, alium interrogabat: QUOMODO, cum in regno ſit varia hominum multitudo, Regi cum illis convenire poſſit? Ille inquit: Duce juſtitia, cuique quod ei convenit attribuendo: quemadmodum tu Rex hoc facis, Deo ſuppeditante tibi ſanitatem & rectitudinem judicii.

Hunc benigne amplexus, ad alium dixit: OB QUÆ ſit triſtandum? Ille reſpondit: Ob illa, quæ adverſa eveniunt amicis, ſi cernamus ea fore diuturna, & inevitabilia. Nam ob defunctos & liberatos malis, ratio non permittit triſtari. Sed ad ſe & ſuum commodum reſpicientes, etiam ob hæc omnes homines triſtantur. Cæterum ut quis effugiat omne malum, hoc non contingit niſi virtute Dei.

Faſ-

Faſſus hunc reſpondiſſe ut oportebat, ad proximum dixit: PER quæ veniat quis in contemptum, & amittat gloriam, & exiſtimationis famam? Ille dixit: Quando in aliquo exiſtit ſuperbia & confidentia perpetua, tum ſupervenit contemptus, & exiſtimationis ejus everſio. Deus tamen omnem gloriam gubernans, quo vult eam inclinat.

Hujus etiam ſententia pro rata accepta, ſequentem interrogabat: QUIBUS debeat ſe credere? Illis (inquit) qui verſantur tecum ob benevolentiam, non ob metum, neque ob potentiam tuam, referentes inde omnia ad ſuum commodum. Nam illud, argumentum eſt amoris: hoc, malevolentiæ, & callidæ captationis opportunitatis, ad fraudem uſurpandam. Nam qui ducitur cupiditate rerum ſuarum locupletandarum, ſolet eſſe proditor: verum tu omnes benevolos habes, Deo ſuggerente tibi rectitudinem conſilii.

Faſſus eum ſapienter reſpondiſſe, dixit ſequenti: QUID conſervet regnum? Ad hæc reſpondit ille: Sollicita & diligens obſervatio & cura, ne a præfectis negotiis expediendis, quid perperam agatur, & mali aliquid inferatur in ſubditos. quam quidem curam tu ſedulo adhibes, Deo ſubminiſtrante tibi animi cogitationes graves.

Hoc confirmato, ſequentem interrogabat: QUID conſervet gratiam & honorem? Ille dixit: Virtus, quæ bona peragit opera, & quod vitioſum eſt abolet. quemadmodum tu hoc donum nactus divinum, erga omnes conſervas & uſurpas perfectam virtutis probitatem.

Hoc etiam libenter audito, undecimum, eo quod illorum duo ſupra Septuaginta eſſent, interrogabat: QUOMODO etiam in bello gerendo poſſet eſſe animo tranquillo? Ille dixit: Si tibi perſuaſeris, nihil eſſe a te temere & negligenter ordinatum, omneſque tuos ad edenda præclara facinora inde certaturos, quia ſciant, ut maxime ex vita exceſſerint, te habiturum curatorem rerum ſuarum. Neque enim, Dei beneficio nactus ex animi ſententia rerum ſucceſſum, ceſſas omnes tuos reſocillare, & erigere tua munificentia, ad meliorem rerum ſuarum ſtatum. Edita ſignificatione approbationis ſuæ per applauſum, ipſos omnes amice commendavit, & ſingulis paulo plus propinavit, ut eo plus oblectationis & gaudii haberet iſta ſua converſatio cum ipſis.

Septimi diei convivium. Septimo die, inſtructo convivio cum majori apparatu, eo quod plures, & ii ſatis multi, advenerant legati ex civitatibus, cum tempus adeſſet, Rex primum ex reliquis ad interrogandum percunctabatur: QUOMODO effecerit, ut non ſeducatur & decipiatur verbis aliorum? Ille inquit: Si expenderis & quis ſit qui dicat, & quid dicat, & de quo dicat, & quidem longiori tempore eadem aliis modis ſciſcitando. Sed habere mentem celerem, & idoneam ad quævis dijudicanda, qualem tu habes, hoc eſt præclarum donum Dei.

Applauſu approbationis edito, alterum interrogabat: QUARE plerique homines virtutem non amplexarentur? Ille dixit: Quia natura omnes homines ſunt incontinentes, & proclives ad voluptates: unde ſolet exiſtere injuſtitiæ & avaritiæ immenſitas. At virtus functione & vi ſua inhibet præcipites ad incontinentiam voluptatis, & jubet potius colere continentiam & juſtitiam: ſed hæc etiam omnia Deus adminiſtrat pro ſua voluntate.

Confeſſus hunc bene reſpondiſſe, proximum interrogabat: QUIBUS Reges potiſſimum inſiſtere deberent? Ille inquit: Legibus, ut ſuo juſte agendi ſtudio demereantur omnium famam & approbationem: quemadmodum tu Rex, hoc modo obtempe-

Ὡς δὲ ἤδη φήσας αὐτὸν ἀποκεκρίνεσθαι, πρὸς ἕτερον εἶπεν· ΠΩΣ ἀδοξία γίνεται; ἐκεῖνος δὲ ἔφησεν· ὅταν ὑπερηφανία καθηγῆται, καὶ θράσος ἄληκτον, ἀτιμασμὸς ἐπιφύεται, καὶ δόξης ἀναίρεσις. Θεὸς δὲ δόξης πάσης κυριεύει, ῥέπων ᾗ βούλεται.

Καὶ τούτῳ δὲ ἐπικυρώσας τὰ τῆς ἀποκρίσεως, τὸν ἑξῆς ἠρώτα· ΤΙΣΙ δεῖ πιστεύειν ἑαυτόν; τοῖς διὰ τὴν εὔνοιαν (εἶπεν) συνοῦσί σοι, καὶ μὴ διὰ τὸν φόβον, μηδὲ διὰ πολυωρίαν, ἐπανάγοντας πάντα πρὸς τὸ κερδαίνειν. τὸ μὲν γὰρ ἀγαπήσεως σημεῖον, τὸ δὲ δυσνοίας καὶ καιροτηρησίας. ὃς γὰρ ἐπὶ τὸ πλεονεκτεῖν ἔρχεται, προδότης πέφυκε. σὺ δὲ πάντας εὔνους ἔχεις, θεοῦ σοι καλὴν βουλὴν διδόντος.

Σοφῶς δὲ αὐτὸν εἰπὼν ἀποκεκρίσθαι, ἑτέρῳ εἶπεν· ΤΙ βασιλείαν διατηρεῖ; πρὸς τοῦτ' ἔφη· μέριμνα καὶ φροντὶς, ὡς οὐδὲν κακουργηθήσεται διὰ τῶν ἀποτεταγμένων εἰς τοὺς ὄχλους τῶν χρειῶν· καθὼς σὺ τοῦτο πράσσεις, θεοῦ σοι τὴν σεμνὴν ἐπίνοιαν διδόντος.

Θαρσύνας δὲ τοῦτον, ἕτερον ἐπηρώτα· ΤΙ διαφυλάσσει χάριτα καὶ τιμήν; ὁ δὲ εἶπεν, ἀρετή· καλῶν γὰρ ἔργων ἐστὶν ἐπιτέλεια, τὸ δὲ κακὸν ἀποτρίβεται· καθὼς σὺ διατηρεῖς τὴν πρὸς ἅπαντας καλοκαγαθίαν, παρὰ θεοῦ δῶρον τοῦτ' ἔχων.

Κεχαρισμένως δὲ καὶ τοῦτον ἀποδεξάμενος, τὸν ἐνδέκατον ἐπηρώτα, διὰ τὸ δύο πλεονάζειν τῶν ἑβδομήκοντα· ΠΩΣ ἂν κατὰ ψυχὴν καὶ ἐν τοῖς πολέμοις εἰρηνικῶς ἔχοι; ὁ δὲ ἀπεφήνατο· διαλαμβάνων, ὅτι κακὸν οὐδὲν εἴργασται τῶν διατεταγμένων οὐδένι· πάντες δὲ ἀγωνιοῦνται περὶ τῶν εὐεργετημάτων, εἰδότες, κἂν ἐκ τοῦ ζῆν ἀποστερῶσιν, ἐπιμελητήν σε τῶν βίων. οὐ γὰρ διαλείπεις ἐπανορθῶν ἅπαντας, τοῦ θεοῦ σοι κατ' εὐφροσύνην δεδωκότος. Ἐπισημήνας δὲ κρότῳ πάντας, αὐτὸς ἀπεδέξατο φιλοφρονούμενος, καὶ προέπινεν ἑκάστῳ πλεῖόν τι, πρὸς τὸ προσφθῆναι μετ' εὐφροσύνης, τοῖς ἀνδράσι συνὼν, καὶ μετὰ χαρᾶς πλείονος.

Τῇ δὲ ἑβδόμῃ τῶν ἡμερῶν, πλείονος παρασκευῆς γενομένης, προσπαραγινομένων ἑτέρων πλειόνων ἀπὸ τῶν πόλεων (ἦσαν γὰρ ἱκανοὶ πρέσβεις) ἐπηρώτησεν ὁ βασιλεὺς, καιροῦ γινομένου, τὸν πρωτεύοντα τῶν ἀπολιπόντων τῆς ἐρωτήσεως· ΠΩΣ ἂν ἀπαραλόγιστος εἴη; ἐκεῖνος δὲ ἔφη· δοκιμάζων καὶ τὸν λέγοντα, καὶ τὸ λεγόμενον, καὶ περὶ τίνος λέγει· καὶ ἐν πλείοσι χρόνοις τὰ αὐτὰ δι' ἑτέρων τρόπων ἐπερωτῶν. τὸ δὲ νοῦν ἔχειν ὀξὺν, καὶ δύνασθαι κρίνειν ἕκαστα, θεοῦ δόρημα καλόν ἐστιν· ὡς σὺ τοῦτο κέκτησαι, βασιλεῦ.

Κρότῳ δὲ ἐπισημηνάμενος ὁ βασιλεὺς, ἕτερον ἐπηρώτα· ΔΙΑ τί τὴν ἀρετὴν οὐ παραδέχονται τινες τῶν ἀνθρώπων οἱ πλείονες; ὅτι φυσικῶς ἅπαντες, εἶπεν, ἀκρατεῖς, καὶ ἐπὶ τὰς ἡδονὰς τετραμμένοι γεγόνασιν· ὧν χάριν ἀδικία πέφυκε, καὶ τὸ τῆς πλεονεξίας χῦμα. τὸ δὲ τῆς ἀρετῆς κατάστημα, κωλύει τοὺς ἐπιφερομένους ἐπὶ τὴν ἡδονοκρασίαν, ἐγκράτειαν δὲ κελεύει καὶ δικαιοσύνην προτιμᾶν. ὁ δὲ θεὸς πάντων ἡγεῖται τούτων.

Εὖ δὲ ἀποκεκρίσθαι τοῦτον εἰπὼν ὁ βασιλεὺς, τὸν μετ' αὐτὸν ἠρώτα· ΤΙΣΙ δεῖ κατακολουθεῖν τοὺς βασιλεῖς; ὁ δὲ ἔφη· τοῖς νόμοις, ἵνα δικαιοπραγοῦντες, ἀνακτῶνται τοὺς [a] δήμους τῶν ἀνθρώπων· καθὼς σὺ τοῦτο πράσσων,

a V. C. τὰ ἔθνη.

σιν, ἀέναον μνημεῖον καταβέβλησαι σεαυτοῦ, θείῳ προστάγματι κατακολουθῶν.

Εἴπας δὲ καὶ τοῦτον καλῶς λέγειν, τὸν ἐχόμενον ἠρώτα· ΤΙΝΑΣ δεῖ καθιστάνειν στρατηγούς; ὁ δὲ εἶπεν· ὅσοι μισοπονηρίαν ἔχουσι, καὶ τὴν ἀγωγὴν αὐτοῦ μιμούμενοι, πρὸς τὸ διὰ παντὸς εὐδοξίαν ἔχειν αὐτούς, τὰ δίκαια πράσσουσι. καθὼς σὺ τοῦτ᾽ ἐπιτελεῖς, βασιλεῦ, θεοῦ σοι στέφανον δικαιοσύνης δεδωκότος.

Ἀποδεξάμενος δ᾽ αὐτὸν ὁ βασιλεὺς μετὰ φωνῆς, ἐπὶ τὸν ἐχόμενον ἐπιβλέψας εἶπεν· ΤΙΝΑΣ δεῖ καθιστάνειν ἐπὶ τῶν δυνάμεων ἄρχοντας; ὁ δὲ ἀπεφήνατο· τοὺς ἀνδρείᾳ διαφέροντας, καὶ δικαιοσύνῃ· καὶ περὶ πολλοῦ ποιουμένους τὸ σώζειν τοὺς ἄνδρας ἢ τῷ νικᾶν, τῷ θράσει παραβάλλοντας τὸ ζῆν. ὡς γὰρ ὁ θεὸς εὖ ἐργάζεται πᾶσι· καὶ σὺ τοῦτον μιμούμενος, εὐεργετεῖς τοὺς ὑπὸ σεαυτόν.

Ο δὲ ἀποκεκρίσθαι φήσας αὐτὸν εὖ, ἄλλον ἠρώτα· ΤΙΝΑ θαυμάζειν ἄξιόν ἐστιν ἄνθρωπον; ὁ δὲ ἔφη· τὸν κεχορηγημένον δόξῃ καὶ πλούτῳ καὶ δυνάμει, καὶ ψυχῇ ἴσον πᾶσιν ὄντα· καθὼς σὺ δόξῃ καὶ πλούτῳ καὶ δυνάμει τοῦτο ποιῶν, ἀξιοθαύμαστος εἶ, τοῦ θεοῦ σοι διδόντος εἰς ταῦτα τὴν ἐπιμέλειαν.

Επιφωνήσας δὲ καὶ τούτῳ, πρὸς τὸν ἕτερον εἶπεν· ΕΝ τίσι δεῖ πράγμασι τοὺς βασιλεῖς τὸν πλείω χρόνον διάγειν; ὁ δὲ εἶπεν· ἐν τῷ ἀναγινώσκειν, καὶ ἐν ταῖς τῶν πορειῶν ἀπογραφαῖς διατρίβειν, ὅσαι πρὸς τὰς βασιλείας ἀναγεγραμμέναι τυγχάνουσι, πρὸς ἐπανόρθωσιν καὶ διαμονὴν ἀνθρώπων. ὃ σὺ πράσσων, ἀνέφικτον ἄλλοις δόξαν κέκτησαι· θεοῦ σοι τὰ βουλήματα συντελοῦντος.

Ενεργῶς δὲ καὶ τοῦτον προσειπὼν, ἕτερον ἠρώτα· ΤΙΝΑΣ δεῖ ποιεῖσθαι τὰς ἀγωγὰς ἐν ταῖς ἀνέσεσι καὶ ταῖς ῥᾳθυμίαις; ὁ δὲ ἔφη· θεωρεῖν, ὅσα παίζεται μετὰ [a] περιστολῆς· καὶ πρὸ ὀφθαλμῶν τιθέναι τὰ τοῦ βίου, μετ᾽ εὐσχημοσύνης καὶ καταστολῆς γινόμενα, βίῳ σωφρονεῖν καὶ κατέχειν· ἔνεστι γάρ καὶ ἐν τούτοις ἐπισκευή τις. πολλάκις γὰρ καὶ ἐκ τῶν ἐλαχίστων αἱρετόν τι δείκνυται. σὺ δὲ πᾶσαν ἠσκηκὼς καταστολὴν διὰ τῶν ἐνεργειῶν, φιλοσοφεῖς διὰ καλοκἀγαθίαν ὑπὸ θεοῦ τιμώμενος.

Εὐαρεστήσας δὲ τοῖς προειρημένοις, πρὸς τὸν ἔνατον εἶπεν· ΠΩΣ δεῖ διὰ τῶν συμποσίων διεξάγειν; ὁ δὲ ἔφησε· παραλαμβάνοντα τοὺς φιλομαθεῖς, καὶ δυναμένους ὑπομιμνήσκειν τὰ χρήσιμα τῆς βασιλείας, καὶ τοὺς τῶν ἀρχομένων βίους, ἐμμελέστερον ἢ μουσικώτερον οὐκ ἂν εὕροις τι τούτων. οὗτοι γὰρ θεοφιλεῖς εἰσι, πρὸς τὰ κάλλιστα πεπαιδευκότες τὰς διανοίας. καθὼς καὶ σὺ τοῦτο πράσσεις, ὡς ἂν ὑπὸ θεοῦ σοι κατευθυνομένων ἁπάντων.

Διαχυθεὶς δὲ ἐπὶ τοῖς εἰρημένοις, ἐπυνθάνετο τοῦ μετέπειτα· ΤΙ κάλλιστόν ἐστι τοῖς ὄχλοις, ἐξ ἰδιώτου βασιλέα κατασταθῆναι ὑπ᾽ αὐτῶν, ἢ ἐκ βασιλέως βασιλέα; ἐκεῖνος δὲ ἔφη· τὸ ἄριστον τῇ φύσει. καὶ γὰρ ἐκ βασιλέων βασιλεῖς γενόμενοι, πρὸς τοὺς ὑποτεταγμένους ἀνήμεροί τε καὶ σκληροὶ καθίστανται· πολλῷ δὲ μᾶλλον καί τινες τῶν ἰδιωτῶν, καὶ κακῶν πεπειραμένοι, καὶ πενίας μετεσχηκότες, ἄρξαντες ὄχλων, χαλεπώτεροι τῶν ἀνοσίων τυράννων ἐξέβησαν. ἀλλὰ, ὡς προεῖπον, ἦθος χρηστὸν, καὶ παιδείας κεκοινωνηκὸς, δυνατὸν ἄρχειν ἐστί· καθὼς σὺ, βασιλεῦ, μέγας ὑπάρχεις, οὐ τοσοῦτον τῇ δόξῃ τῆς ἀρχῆς καὶ τοῦ πλούτου

rans mandato divino, immortalem nominis tui memoriam es adeptus.

Faſſus & hunc præclare dixiſſe, ſequentem interrogabat: QUI eſſent conſtituendi adminiſtratores functionum publicarum? Ille dixit: Qui oderunt improbitatem, & imitantes mores & vitæ tuæ rationem, ad retinendam perpetuam exiſtimationis ſuæ famam, juſta agunt: quemadmodum tu Rex hæc facis, quia divinitus conceſſam juſtitiæ coronam habes.

Approbato eo clara voce, & oculis in ſequentem conjectis, dixit ad eum: QUOS oporteat in belli duces eligere? Ille reſpondit: Fortitudine & juſtitia præſtantes, & quibus potius eſt ſervare homines, quam cupiditate victoriæ per confidentiam perdere eorum vitam. Nam ut DEUS beneficus eſt in omnes, ita tu imitatione ejus omnia beneficentia proſequeris.

Faſſus cum bene reſpondiſſe, alium interrogabat: QUEM hominem conveniat proſequi admiratione? Ille dixit: Eum qui cum gloria, opibus & potentia abunde ſit exornatus, interim tamen animo æquali ſit erga omnes. quemadmodum tu Rex, dignus es admiratione, qui dignitate, opibus & potentia excellens, hoc facis, DEO tibi hujus rei curam injiciente.

Hoc quoque comprobato, ad proximum dixit: IN quibus rebus reges majori tempore verſari deberent? Ille inquit: In legendo & in commentariis legationum illarum quæ extant perſcriptæ ad reges, ad inſtauranda illa quæ faciunt ad rectam, ſalutarem & diuturnam hominum gubernationem. Quo ſtudio tu, DEO promovente tuos conatus ad eventus tuos, conſecutus es gloriam aliis inacceſſibilem.

Ut res ſe habeat, & hunc faſſus dixiſſe, ſequentem interrogabat: QUALIS vitæ ratio ſit ineunda, & quid agendum in otio & remiſſione animorum? Ille inquit: Contemplanda ſunt illa quæ ſobrie, & cum animi contractione adornantur: & ob oculos ponenda, quæ in vita cum decore, honeſtate & moderatione fiunt, geruntur que, ut moderate & continenter vivas. Ineſt enim & in his quædam informatio, & ſæpe ex minimis aliquid proſecutione dignum demonſtratur. Tu vero, cum ſenio uſuque vitæ & actionum ſis exercitatus, philoſopharis in ſtudio & actionibus virtutis perfectæ, ex illa præſtantia honoris quæ tibi a DEO contigit.

Delectatus oratione hujus, ad nonum dixit: QUÆ ſit vitæ ratio in conviviis peragendis ineunda? Ille inquit: Si adjunxeris tibi diſcendi cupidos, quique poſſint tibi & regni negotia & ſubditorum mores vitamque commemorare, nihil his concinnius & ſuavius poteris habere. Nam tales, cum habeant animos eruditos, & conformatos ad res optimas, ſunt chari DEO. quemadmodum & tu talibus es occupatus, ut cui omnia a DEO recte adminiſtrentur.

Exhilaratus his dictis, ſequentem interrogabat: UTRUM ſit ſatius populo ut ex privatis aliquem ſibi eligant regem, an vero ex regia ſtirpe genitum? Ille inquit: Id eſt eligendum, quod eſt naturæ gratum & exoptatum. Nam & ex regibus electi in gubernationem regni, adverſus ſubditos inclementes & duri ſolent exiſtere: & ex privatis, ac quidem multo magis, nonnulli & alia mala & paupertatem experti, cum ad imperia populorum fuerunt perducti, extiterunt intolerabiliores etiam impiis tyrannis. Sed, quemadmodum dixi, indoles ingenii, & natura proba, & humanitatis cultu exornata, idonea eſt ad imperandum: quemadmodum tu Rex magnus es, qui non tam dignitate imperii &

[a] V.C. περιστολῆς.

& opibus præſtas aliis, quam æquitate & humanitate omnes alios homines ſuperas, DEO tibi iſta in longius tempus ſua benignitate ſuggerente.

Hoc etiam collaudato, poſtremum interrogabat: QUID eſſet in Regia gubernatione maximum? Ad quod ille dixit: Ut ſubditi habeant perpetuam pacem, & celeriter conſequantur in judiciis jus ſuum. quæ quidem tum fiunt, quando qui præeſt imperio, eſt oſor improborum, & proborum amator: ac maximi facit hoc, ut animam hominis conſervet. Quemadmodum & tu maximum ſemper judicaſti ſcelus injuſtitiam: juſte vero omnia gubernando, perpetuam tibi conſecutus es gloriam ex beneficio divino: unde tu mentem habes ſanctam, & ab omni malorum labe immaculatam.

Finita hujus oratione, exortus eſt applauſus cum acclamatione & gaudio: qui ſatis diu duravit. Poſtquam autem Rex finivit hujuſmodi cum ipſis collocutionem, tum & aliis omnibus præſentibus, & iis qui ſententias dixerant, craterem plenum vino libavit, & tandem ita dixit ad viros illos: Veſtro adventu contigerunt mihi maxima bona. nam multum utilitatis percepi ex doctrina veſtra, mihi de regnandi ratione tradita. Hinc mandavit, ſingulis talenta tria donari, & puerum qui ea obtulerit. Hæc omnibus approbantibus, cum acclamatione convivium replebatur lætitia, Rege ſine intermiſſione omnia ad hilaritatem referente.

Ego autem ó Philocrates fui longior in commemorandis iſtis: ſed tu dabis veniam mihi. nam ego ſupra modum admiratus ſum iſtos viros, ita ex tempore reſpondentes de rebus meditationis longi temporis. Nec vero ego ſolum admirabar tum interrogantis ſolertiam in meditandis ſingulis quæſtionibus, tum facultatem tam promptam reſpondentium ita apte & ſapienter ad ſingulas interrogationes: ſed & aliis omnibus qui aderant, videbantur hæc admiratione digna, & præcipue Philoſophis. exiſtimo autem fore, ut & aliis omnibus qui hæc ſunt lecturi, videantur ea ſupra fidem eſſe. Sed profecto non licet aliquid falſi narrare de illis quæ excepta & annotata ſunt, & nefas judicem etiam præterire aliquid in hujuſmodi rebus: ſed ut hæc ſunt acta, ita ea expoſui, ut vitarem omnem errorem. Licet ipſe hæc omnia percepiſſem, tamen ſtudioſe iſtam expoſitionem meam accepi ab illis, qui ſingula quæ fiunt & dicuntur in regiis negotiis & conviviis, excipere & annotare ſolent. Nam, ut ipſe ſcis, hic mos eſt, ut quo die Rex incipiat publica negotia agere, omnia excipiantur ſcripto, & quæ dicantur & quæ gerantur: id quod recte & utiliter fit. Nam hinc ſequenti die & acta & dicta præcedentis, antequam quid denuo publice agatur, prælegunțur: & ſi quid parum recte eſt geſtum: id emendatur. Inde ergo cum eſſent omnia accurate perſcripta, nos hæc, ſicut dictum eſt, deſumpta & ſelecta ad te miſimus: non ignari, quantum ſit tuum ſtudium ad cognoſcenda utilia.

Poſt tres autem dies, quam illa quæ expoſuimus, ſunt acta, Demetrius aſſumpſit ad ſe illos viros, & in inſulam per aggerem maris ſeptem ſtadiorum eſt progreſſus, ac trajecto ponte partes verſus ſeptentrionem occupavit: ibi congregatis illis viris in domo ſplendide extructa juxta littus, & ab omni tumultu & ſtrepitu remota, cum ibi etiam adeſſent omnia quibus opus foret, hortabatur eos ad interpretationem legis perficiendam. Illi autem rem aggreſſi, ſingula ex collationibus ad conſonantiam elaborabant: & quod ita conſonum & elaboratum erat, ut dignum eſſet deſcriptione, a Demetrio ſcripto excipiebatur. Ac quidem quotidie ad nonam uſque horam in tali ſtudio congregati erant: deinde diſcedebant ad curandum corpus, quibus omnia large ſuppeditabantur quæ cu-

προέχων, ὅσον ἐπιεικείᾳ καὶ φιλανθρωπίᾳ πάντας ἀνθρώπους ὑπερβέβηκας, θεοῦ σοι δεδωρημένου ταῦτα ἐπὶ πλείονα χρόνον.

Καὶ τοῦτον ἐπαινέσας, τὸν ἐπὶ πᾶσι ἠρώτα· Τί μέγιστόν ἐστι βασιλείας; πρὸς τοῦτ' εἶπε· τὸ διὰ παντὸς ἐν εἰρήνῃ καθεστάναι τοὺς ὑποτεταγμένους, καὶ κομίζεσθαι ταχέως τὸ δίκαιον ἐν ταῖς διακρίσεσι. ταῦτα δὲ γίνεται διὰ τὸν ἡγούμενον, ὅταν μισοπόνηρος ᾖ, καὶ φιλάγαθος, καὶ περὶ πολλοῦ ποιούμενος ψυχὴν ἀνθρώπου σώζειν· καθὼς καὶ σὺ μέγιστον ἥγησαι τὴν ἀδικίαν· δικαίως δὲ πάντα κυβερνῶν, ἀένναον τὴν περὶ σεαυτὸν δόξαν κατεσκεύασας· τοῦ θεοῦ σοι διδόντος ἔχειν ἁγνὴν, καὶ ἀμιγῆ παντὸς κακοῦ τὴν διάνοιαν.

Καταλήξαντος δὲ τούτου, κατερράγη κρότος μετὰ φωνῆς καὶ χαρᾶς ἐπὶ πλείονα χρόνον. ὡς δ' ἐπαύσατο ὁ βασιλεὺς λαβὼν, ποτήριον ἐπεχέατο, καὶ τῶν παρόντων ἁπάντων, καὶ τῶν εἰρημένων λόγων. ἐπὶ πᾶσι δὲ εἶπε· τὰ μέγιστά μοι γέγονεν ἀγαθὰ, παραγενηθέντων ὑμῶν. πολλὰ γὰρ ὠφέλημαι, καταβεβλημένων ὑμῶν διδαχὴν ἐμοὶ πρὸς τὸ βασιλεύειν. ἑκάστῳ δὲ τρία τάλαντα προσέταξεν ἀργυρίου δοθῆναι, καὶ τὸν ἀποκαταστήσοντα παῖδα. συνεπιφωνησάντων δὲ πάντων, χαρᾶς ἐπληρώθη τὸ συμπόσιον, ἀδιαλείπτως τοῦ βασιλέως εἰς εὐφροσύνην τραπέντος.

Ἐγὼ δὲ εἴπε πλείονα· καὶ τούτοις, ὦ Φιλόκρατες, συγγνώμην ἔχειν. τεθαυμακὼς γὰρ τοὺς ἄνδρας ὑπὲρ τὸ δέον, ὡς ἐκ τοῦ καιροῦ τὰς ἀποκρίσεις ἐποιοῦντο, πολλοῦ χρόνου δεομένας· καὶ τοῦ μὲν ἐρωτῶντος, μεμεριμνηκότος ἕκαστα· τῶν δὲ ἀποκρινομένων, ἀλλήλους ἐχόντων τὰ πρὸς τὰς ἐρωτήσεις· ἄξιοι θαυμασμοῦ κατεφαίνοντό μοι, καὶ τοῖς παροῦσι, μάλιστα δὲ τοῖς φιλοσόφοις. οἴομαι δὲ καὶ πᾶσι τοῖς παραληψομένοις τὴν ἀναγραφὴν, ἄπιστον φανεῖται. ψεύσασθαι μὲν οὐ καθῆκόν ἐστι περὶ τῶν ἀναγραφομένων. εἰ δὲ καί τι παραβαίην, οὐχ ὅσιον ἐν τούτοις· ἀλλὰ, ὡς γέγονεν, οὕτω διασαφοῦμεν, ἀφοσιούμενοι πᾶν ἁμάρτημα. διόπερ ἐπειράθην, ἀποδεξάμενος αὐτῶν τὴν τοῦ λόγου δύναμιν παρὰ τῶν ἀναγραφομένων ἕκαστα τῶν γινομένων ἔν τε τοῖς χρηματισμοῖς τοῦ βασιλέως, καὶ ταῖς συμποσίαις, μεταλαβεῖν. ἔθος γάρ ἐστι, καθὼς καὶ σὺ γινώσκεις, ἀφ' ἧς ἂν ἡμέρας ὁ βασιλεὺς ἄρξηται χρηματίζειν, μέχρις οὗ κατακοιμηθῇ πάντα ἀναγράφεσθαι τὰ λεγόμενα, καὶ πρασσόμενα· καλῶς γινομένου καὶ συμφέροντος. τῇ γὰρ ἐπιούσῃ, τὰ τῇ πρότερον πεπραγμένα καὶ λελαλημένα, πρὸ τοῦ χρηματισμοῦ παραναγινώσκεται· καὶ εἴ τι δεόντως μὴ γέγονε, διορθώσεως τυγχάνει τὸ πεπραγμένον. πάντ' οὖν, ἀκριβῶς πάντων ἀναγεγραμμένων, ὡς ἐλέχθη, μεταλαβόντες, κατακεχωρήκαμεν· εἰδότες, ἣν ἔχεις φιλομάθειαν εἰς τὰ χρήσιμα.

Μετὰ δὲ τρεῖς ἡμέρας, ὁ Δημήτριος παραλαβὼν αὐτοὺς, καὶ διελθὼν τὸ τῶν ἑπτὰ σταδίων ἀνάχωμα τῆς θαλάσσης πρὸς τὴν νῆσον, καὶ διαβὰς τὴν γέφυραν, καὶ προσελθὼν ὡς ἐπὶ τὰ βόρεια μέρη, συνέδριον ποιησάμενος εἰς κατεσκευασμένον οἶκον παρὰ τὴν ἠϊόνα, διαπρεπῶς ἔχοντα, καὶ πολλῆς ἡσυχίας ἔφεδρον, παρεκάλει τοὺς ἄνδρας τὰ τῆς ἑρμηνείας ἐπιτελεῖν· παρόντων, ὅσα πρὸς τὴν χρείαν ἔδει, καλῶς. οἱ δὴ ἐπετέλουν ἕκαστα σύμφωνα ποιοῦντες πρὸς ἑαυτοὺς ταῖς ἀντιβολαῖς· τὸ δὲ ἐκ τῆς συμφωνίας γινόμενον πρεπόντως, ἀναγραφῆς οὕτως ἐτύγχανε παρὰ τοῦ Δημητρίου. καὶ μέχρι μὲν ὥρας ἐνάτης τὰ τῆς συνεδρίας ἐγίνετο· μετὰ δὲ ταῦτα περὶ τὴν τοῦ σώματος θεραπείαν ἀπολύοντο γίνεσθαι, χορηγουμένων αὐτοῖς δαψιλῶς, ὧν προῃροῦντο, πάντων. ἐκτὸς δὲ καθ' ἡμέραν,

ὡς τῷ βασιλεῖ παρεσκευάζετο, καὶ τούτοις ὁ Δωρόθεος ἐπετέλει· προστεταγμένον γὰρ ἦν αὐτῷ διὰ τοῦ βασιλέως. ἅμα δὲ τῇ πρωίᾳ παρεγίνοντο εἰς τὴν αὐλὴν καθ' ἡμέραν, καὶ ποιησάμενοι τὸν ἀσπασμὸν τοῦ βασιλέως, ἀπελύοντο πρὸς τὸν ἑαυτῶν τόπον. ὡς δὲ ἔθος ἐστὶ πᾶσι τοῖς Ἰουδαίοις, ἀπονιψάμενοι τῇ θαλάσσῃ τὰς χεῖρας, ὡς ἂν [a] ηὔξαντο πρὸς τὸν θεὸν, ἐτρέποντο πρὸς τὴν ἀνάγνωσιν, καὶ τὴν ἑκάστου διασάφησιν.

Ἐπηρώτησα δὲ καὶ τοῦτο· τίνος χάριν ἀπονιζόμενοι τὰς χεῖρας, τὸ τηνικαῦτα εὔχονται; διεσάφουν δὲ, ὅτι μαρτύριόν ἐστι, τοῦ μηδὲν εἰργάσθαι κακόν· πᾶσα γὰρ ἐνέργεια διὰ τῶν χειρῶν γίνεται. καλῶς καὶ ὁσίως μεταφέροντες ἐπὶ τὴν δικαιοσύνην καὶ τὴν ἀλήθειαν, πάντα. καθὼς δὲ προειρήκαμεν, οὕτως καθ' ἑκάστην εἰς τὸν τόπον ἔχοντα τερπνότητα διὰ τὴν ἡσυχίαν καὶ καταύγειαν, συναγόμενοι, τὸ προκείμενον ἐπετέλουν. συνέτυχε δὲ οὕτως, ὥστε ἐν ἡμέραις ἑβδομήκοντα δυσὶ τελειωθῆναι τὰ τῆς μεταγραφῆς· οἱονεὶ κατὰ πρόθεσίν τινα τοῦ τοιούτου γεγενημένου.

Τελείωσιν δὲ ὅτε ἔλαβε, συναγαγὼν ὁ Δημήτριος τὸ πλῆθος τῶν Ἰουδαίων εἰς τὸν τόπον, οὗ καὶ τὰ τῆς ἑρμηνείας ἐπελέσθη, παρανέγνω πᾶσι, παρόντων καὶ τῶν διερμηνευσάντων· οἵτινες καὶ μεγάλης ἀποδοχῆς παρὰ τοῦ πλήθους ἔτυχον, ὡς ἂν μεγάλων ἀγαθῶν παραίτιοι γεγονότες. ὡσαύτως δὲ καὶ τὸν Δημήτριον ἀποδεξάμενοι, παρεκάλεσαν δοῦναι τοῖς ἡγουμένοις αὐτῶν μεταγραψάμενον τὸν πάντα νόμον. καθὼς δὲ ἀνεγνώσθη τὰ τεύχη, στάντες οἱ ἱερεῖς, καὶ τῶν ἑρμηνέων οἱ πρεσβύτεροι, καὶ τῶν ἀπὸ τοῦ πολιτεύματος, οἵ τε ἡγούμενοι τοῦ πλήθους, εἶπον· ἐπεὶ καλῶς καὶ ὁσίως διηρμήνευται, καὶ κατὰ πᾶν ἠκριβωμένως· καλῶς ἔχον ἐστὶν, ἵνα διαμένῃ ταῦτα οὕτως ἔχοντα, καὶ μὴ γένηται μηδεμία διασκευή. πάντων δὲ ἐπιφωνησάντων τοῖς εἰρημένοις, ἐκέλευσαν διαράσασθαι, καθὼς ἔθος αὐτοῖς ἐστιν· εἴ τις διασκευάσει, προστιθεὶς, ἢ μεταφέρων τι τὸ σύνολον τῶν γεγραμμένων, ἢ ποιούμενος ἀφαίρεσιν· καλῶς τοῦτο πράσσοντες, ἵνα διὰ παντὸς ἀέναα καὶ μένοντα φυλάσσηται.

Προσφωνηθέντων δὲ καὶ τούτων τῷ βασιλεῖ, μεγάλως ἐχάρη· τὴν γὰρ πρόθεσιν, ἣν εἶχεν, ἀσφαλῶς ἔδοξε τετελειῶσθαι. παρανεγνώσθη δὲ αὐτῷ πάντα, καὶ λίαν ἐξεθαύμασε τὴν τοῦ νομοθέτου διάνοιαν. καὶ πρὸς τὸν Δημήτριον εἶπε· πῶς τηλικούτων συντετελεσμένων οὐδεὶς ἐπεβάλετο τῶν ἱστορικῶν ἢ ποιητῶν ἐπιμνησθῆναι; ἐκεῖνος δὲ ἔφη· διὰ τὸ σεμνὴν εἶναι τὴν νομοθεσίαν, καὶ διὰ θεοῦ γεγονέναι· καὶ τῶν ἐπιβαλλομένων τινὲς, ὑπὸ τοῦ θεοῦ πληγέντες, τῆς ἐπιβολῆς ἀπέστησαν. καὶ γὰρ ἔφησεν ἀκηκοέναι Θεοπόμπου, διότι μέλλων τινὰ τῶν προηρμηνευμένων ἐπισφαλέστερον ἐκ τοῦ νόμου προσιστορεῖν, ταραχὴν λαβεῖν τῆς διανοίας πλεῖον ἡμερῶν τριάκοντα· κατὰ δὲ τὴν ἄνεσιν ἐξιλάσκεσθαι τὸν θεὸν, σαφὲς αὐτῷ γενέσθαι, τίνος χάριν τὸ συμβαῖνον ἐστί. δι' ὀνείρου δὲ σημανθέντος, ὅτι τὰ θεῖα βούλεται περιεργασάμενος εἰς κοινοὺς ἀνθρώπους ἐκφέρειν· ἀποσχόμενον δὲ, οὕτως ἀποκαταστῆναι. καὶ περὶ [b] Θεοδέκτου δὲ, τοῦ τῶν τραγῳδιῶν ποιητοῦ, μετέλαβον ἐγὼ, διότι παραφέρειν μέλλοντός τι τῶν ἀναγεγραμμένων ἐν τῇ βίβλῳ πρός τι δρᾶμα, τὰς ὄψεις [c] ἀπεγλαυκώθη· καὶ λαβὼν ὑπόνοιαν, ὅτι διὰ τοῦτ' αὐτῷ τὸ σύμπτωμα γέγονεν· ἐξιλασάμενος τὸν θεὸν ἐν πολλαῖς ἡμέραις, ἀποκατέστη.

Μεταλαβὼν δὲ ὁ βασιλεὺς, καθὼς προεῖπον, περὶ τῶν ὑπὸ τοῦ Δημητρίου· προσκυνήσας, ἐκέλευσε μεγάλην ἐπιμέλειαν ποιεῖσθαι τῶν βιβλίων, καὶ συντηρεῖν ἁγνῶς. παρεκάλεσε δὲ καὶ τοὺς ἑρμηνεῖς, ἵνα παραγίνωνται πυκνότερον πρὸς αὐτὸν, ἐὰν ἀποκατασταθῶσιν εἰς τὴν Ἰουδαίαν.

[a] V.C. εὔξωνται. [b] V.C. Θεοπόμπου. [c] ἀπετυφλώθη. V.C.

piebant, & præter hæc quotidie de illis quæ regi apparabantur; & his Dorotheus ex mandato regio ſubminiſtrabat. Atque etiam quotidie bene mane veniebant in aulam, & ſalutato Rege redibant ad ſuum locum: lotiſque manibus pro communi omnium Judæorum more ex mari, & votis ad Deum peractis, pergebant legere, & ſingula interpretari.

Quare Judæi vota peracturi manus lavent.

Interrogati autem & de hoc, quare poſt lotas manus vota faciant? reſpondebant: hoc fieri in argumentum & teſtimonium, nullius ſceleris perpetrati, quoniam per manus omnes conatus ſoleant expediri, ita pulchre & ſancte omnia ad juſtitiam referebant. In ſingulos ergo dies ſicut ante diximus, convenientes in locum illum amœnum, jucundumque & ob ſilentium & ob lucis claritatem, rem ſuſceptam ſtudebant perficere. Ac quidem ita cecidit, ut illa interpretatio eorum abſolveretur diebus ſeptuaginta duobus, perinde ac ſi data opera hoc ab illis factum fuiſſet.

Legis interpretatio abſoluta.

Abſoluta autem interpretatione, Demetrius illam Judæis omnibus congregatis in locum illum, ubi ea perfecta erat, prælegit, præſentibus etiam ipſis interpretibus: qui etiam ut authores magnorum bonorum, magna laude & approbatione ſunt accepti ab ipſa Judæorum multitudine. Similiter & Demetrium proſequuti ſunt ſua laude, rogaruntque ut iſtam legem deſcriptam ſuis etiam principibus dare vellet. Ut autem perlecta ſunt iſta volumina legis, adſtantes & ſacerdotes & interpretes ſeniores, gubernatoreſque civitatis, & ipſi principes multitudinis, ita dixerunt: Quoniam recte, ſancte, & per omnia accurate perfecta eſt iſta interpretatio, par eſt, ut omnia permaneant in ſuo habitu, nec ulla fiat immutatio. Omnibus ad hæc cum approbatione acclamantibus; juſſit Demetrius illos, ut haberent in more, imprecari dira illi, ſi quis immutaturus eſſet quid vel addendo, vel transferendo, vel auferendo. Quod recte fecerunt, ad hoc ut perpetuo conſervarentur illa ſalva, & cum diuturnitate inviolata.

Interpretationis comprobatio.

Quæ & ipſa cum eſſent Regi denunciata, valde eſt gaviſus Nam putabat ita præclare ſuum inſtitutum eſſe ad perpetuitatem confirmatum. Ac quidem cum ipſi omnia eſſent prælecta, valde admiratus eſt legiſlatoris mentem. & ad ipſum Demetrium dixit: Quare tanti operis nullus Hiſtoriographorum aut Poëtarum aggreſſus ſit mentionem facere? Ille inquit: Quia iſta lex eſt ſacroſancta, & divinitus lata: tum quia nonnulli aggreſſi, divina plaga territi, ab inſtituto deſtiterunt. Nam audivi Theopompum, cum vellet quædam ex iſta lege, tum non ita commode verſa, in ſuam hiſtoriam inſerere, animo fuiſſe turbatum ultra dies triginta: & in morbi intermiſſione cum exoraſſet Deum votis, ut ſibi declararet, quam ob cauſam hoc ſibi accidiſſet: in ſomno ei fuiſſe indicatum, ideo accidiſſe, quia divina ſtudio ſuo evulgare conaretur, & referre ad multos homines. Hinc cum inſtitutum intermiſiſſet, dicitur fuiſſe liberatus a morbo. Accepi etiam de Theodecte tragico poëta, cum voluiſſet aliquid quod ſcriptum eſſet hoc libro, transferre in quandam ſuam fabulam, fuiſſe viſum ei ablatum, donec perpendiſſet hoc ſibi eveniſſe propter hoc ſuum factum, & per multos dies reconciliaſſet ſibi Deum votis ſuis.

Quare nullus hiſtoricorum aut poëtarum legis divinæ mentionem fecerit.

His auditis Rex, & (ſicut diximus) accepta a Demetrio legis interpretatione religioſa veneratione eſt eam proſecutus: & juſſit magnam curam haberi librorum iſtorum, eoſque religioſe obſervare. ipſos etiam interpretes rogavit, ut poſt reditum ſuum in Judæam crebrius ad ſe venire vellent.

Jam

Dona interpretibus & Eleazaro poſt legis interpretationem abſolutam data.

Jam enim juſtum eſſe ut ipſos dimittat : ſed ſi redirent ad ſe, ipſos, ut par ſit, pro amicis habiturum, & maximis muneribus ornaturum. Hinc juſſit adornari quæ facerent ad illos deducendos, magnaque munificentia eſt in eos uſus, dedit cuique tres pulcherrimas ſtolas, & duo talenta auri, & calicem talenti unius, & omnem ornatum qui in cœnaculis expandi ſolet.

Mittebat etiam Eleazaro ſimul in deductione illa, decem menſas argenteis pedibus præditas, & omnem earum ornatum, & calicem triginta talentorum. Stolas item decem, & purpuram, ac coronam inſignem decore, tum circiter centum linteola byſſina. Ad hæc, phialas & pelves, & duos aureos crateras ad libationes ſacras. Præterea ſcripſit ad ipſum, & eum rogavit, ne prohibere vellet, ſi quando qui iſtorum virorum iter ad ſe ſuſcepturi eſſent. Nam ſibi gratiſſimam futuram converſationem cum tam doctis & intelligentibus viris : ſeque malle ſuas opes large & magnifice conferre in tales homines, quam in alias non tanti momenti res.

Atque ita, Philocrates, quemadmodum promiſi tibi, habes hanc hiſtoriam : quali puto te magis oblectari, quam libris eorum qui fabulas continent. Nam intentus es ſtudio gravium rerum, & huc plus temporis impertis. Dabo autem operam, ut quæ alia commemoratu digna nanciſci potero, & illa ad te perſcribam : ut illis evolutis, conſequaris ſtudii tui pulcherrimum præmium.

δίκαιον γὰρ, εἶπε, τὴν ἐκπομπὴν αὐτῶν γενέσθαι· παραγενηθέντας δὲ, ὡς θέμις, ἕξει αὐτοὺς φίλους, καὶ πολυδωρίας τῆς μεγίστης τεύξεσθαι παρ' αὐτοῦ.

Τὰ δὲ πρὸς τὴν ἐκπομπὴν αὐτῶν ἐκέλευσεν ἑτοιμάζειν, μεγαλομερῶς τοῖς ἀνδράσι χρησάμενος, ἑκάστῳ στολὰς ἔδωκε τῶν κρατίστων τρεῖς, καὶ χρυσίου τάλαντα δύο, καὶ κυλίκιον ταλάντου, καὶ τρικλίνου πᾶσαν κατάστρωσιν.

Ἔπεμψε δὲ καὶ τῷ Ἐλεαζάρῳ μετὰ τῆς ἐκπομπῆς αὐτῶν ἀργυρόποδας κλίνας δέκα, καὶ τὰ ἀκόλουθα πάντα· καὶ κυλίκιον ταλάντων τριάκοντα, καὶ στολὰς δέκα, καὶ πορφύραν καὶ στέφανον διαπρεπῆ, καὶ βυσσίνων ὀθονίων εἰς τὰς ἑκατὸν, καὶ φιάλας, καὶ τρυβλία, καὶ κρατῆρας χρυσοῦς δύο πρὸς ἀνάθεσιν. ἔγραψε δὲ καὶ παρακαλῶν, ἵνα ἐάν τινες τῶν ἀνδρῶν προαιρῶνται πρὸς αὐτὸν ἀνακομισθῆναι, μὴ κωλύσῃ· περὶ πολλοῦ ποιούμενος, τοῖς πεπαιδευμένοις συνεῖναι, εἰς τοιούτους τε τὸν πλοῦτον κατατίθεσθαι δαψιλῶς, καὶ οὐκ εἰς μάταια.

Σὺ δὲ, καθὼς ἐπηγγειλάμην, ἀπέχεις τὴν διήγησιν, ὦ Φιλόκρατες. τέρπειν γὰρ οἴομαί σε ταῦτα, ἢ τὰ τῶν μυθολόγων βιβλία. νένευκας γὰρ πρὸς περιεργίαν, καὶ ἐν τούτοις τὸν πλείονα χρόνον διατελεῖς. πειράσομαι δὲ καὶ τὰ λοιπὰ τῶν ἀξιολόγων ἀναγράφειν· ἵνα διαπορευόμενος αὐτὰ, κομίζῃ τοῦ [a] βουλεύματος τὸ κάλλιστον ἔπαθλον.

[a] V.C. βουλήματος.

JO. ALBERTI FABRICII
AD EPITOMEN
ARISTEÆ,
QUÆ LEGITUR
IN
ANTIQUITATIBUS JOSEPHI,
BREVES NOTÆ.

PAg. 585. lib. Ant. Jud. XII. c. 2. §. 2. initio. Edit. Nov. Edit. *Genevenſis* vero pag. 389. C. βασιλείαν τῆς Αἰγύπτου παραλαβὼν] Plus repererat in ſuo codice vetus interpres, apud quem caput ſecundum libri XII. his verbis incipit: *Poſt decimum vero & ſecundum annum imperii Alexandri, & poſt quadrageſimum Ptolemæi Salvatoris, Regnum Ægyptiorum Philadelphus obtinuit per annos* XXXIX. Ex Iſaaci Voſſii itaque libro in hunc modum Græca ſupplebis: βασιλεύσαντος δὲ Ἀλεξάνδρου ἔτη δώδεκα, καὶ μετ' αὐτὸν Πτολεμαίου τοῦ Σωτῆρος τεσσαράκοντα καὶ ἓν ἔπειτα τὴν βασιλείαν τῆς Αἰγύπτου, παραλαβὼν ὁ Φιλάδελφος καὶ κατασχὼν αὐτὴν ἐπ' ἔτη ἑνὸς δέοντος μ'.

Ibid. Edit. Nov. Edit. Vet. D. βιβλιοθηκῶν τοῦ βασιλέως] Epiphanius ait Bibliothecam poſitam fuiſſe in illa Alexandriæ regione quam vocabant Bruchion. Idem memorat Ptolemæum ad varios Reges literas dediſſe, ut ad ſe, quicquid poſſent librorum mitterent. Teſtatur etiam minorem Bibliothecam conditam fuiſſe in Serapio templo. Bibliothecarii autem minime ſordidum munus fuiſſe apud Regem librorum cupidiſſimum non uno in loco oſtendit Voſſius.

P. 586. ibid. Edit. Nov. Edit. Vet. lit. D. πέντε μυριάδας] Rufinus legit χιλιάδας, vertit enim deinde: *viginti millia & quinquaginta millia.* Apud Ariſteam tamen ſemper, uti apud Joſephum quoque & Euſebium, eſt μυριάδας. Cæterum in numero librorum vehementer a ſe auctores diſſident, quod diſtinctius annotaſſe fortean fuerit ſupervacaneum. Gorionidis tamen ſententiam, quia riſum movere poteſt, non prætermittemus. Narrat enim ille Regem ex Ariſtæo & Andrea ſciſcitantem, quot libros collectos haberent? reſponſum tuliſſe quod præſto ſint nonaginta quinque ſupra nongentos. Igitur voluiſſe ut quinque inſuper legis volumina adjicerentur ad implendam chiliadem.

P. 586. ibid. Edit. Nov. Edit. Vet. E. παρ' αὐτοῖς νομίμων] Rufin. *leges eorum.* Pro νομίμων apud Ariſteam eſt τοῦ νόμου Ἰουδαίων βιβλία. Alioqui νόμιμα non tantum leges ſed & ritus ſonat, & conſuetudines, quia conſuetudines ſolent legum ſere naturam induere, vel quod conſuetudines interdum uti apud Judæos, lege præceptæ ſunt. Ita Ariſtoteles in νομίμοις βαρβαρικοῖς varia inſtituta variarumque gentium ritus expoſuerat. Mentio ejus libri, ut Varronem ex Turnebi emendatione prætercam, eſt apud Apollonium Dyſcolum in hiſtoriis mirabilibus, qui poſt adductum ex Theopompi θαυμασίοις locum verba quædam ex Ariſtotelis νομίμοις adducit. Fallit itaque Jo. a Wower, qui capite IX. Polymathiæ illa Ariſtotelis verba ex Theopompi mirabilibus depromſiſſe vult videri.

Pag. 586. §. 2. cir. fin. Edit. Nov. Edit Vet. G. εἰς τὸ σοὶ κεχαρισμένον] Hæc Gelenius uti alia complura transferre omiſit. Attigit tamen interpres antiquus: *pro tua gratia*, hoc eſt, ad gratificandum tibi.

Pag. 586. c. 2. §. 2. paul. ante fin. Edit. Nov. Edit. Gen. lit. A. pag. 390. Ζῆνα] Phornutus: πρῶτος καὶ διαπαντὸς ζῶσα καὶ αἰτία οὖσα τοῖς ζῶσι τοῦ ζῆν, διὰ τοῦτο βασιλεύειν ὁ Ζεὺς λέγεται τῶν ὅλων. Hierocles: τὸ ποιητὴν καὶ πατέρα τοῦδε τοῦ παντὸς ἴδιον ἦν τοῖς πυθαγορείοις τῷ τοῦ Διὸς καὶ Ζηνὸς ὀνόματι σημαίνειν. Δι' ὃν γὰρ τὸ εἶναι καὶ τὸ ζῆν τοῖς πᾶσιν ὑπάρχει, τοῦτον δίκαιον ἀπὸ τῆς ἐνεργείας ὀνομάζεσθαι. Cæterum paulo aliter hunc Joſephi locum accepit Rufinus: *Quos benignitatem tuæ munificentiæ decet a præſenti jugo ſervitutis remittere. Nam cum multa ſæpius indagaſſem, cognovi eos factorem omnium DEUM colere, quem nos* Ζῆνα, *id eſt Jovem nominamus, quod omnibus indulgeat* ζῆν, *id eſt vivere.* Quæ deinde in Græco ſequuntur, uſque ad verba: ἐπὶ τούτῳ καὶ σὲ παρακαλῶ, eorum nullum licet in edito Ariſteæ libro deprehendere veſtigium.

Pag. 586. c. 2. §. 3. princip. Edit. Nov. Edit. *Genev.* pag. 390. C. ὀλίγῳ πλείους τῶν ἕνδεκα μυριάδων] Legendum: δέκα. ita non modo Ariſteas, ſed & Euſebius octavo præparationis, & Rufinus qui reddit: *Paulo plus quam centum millia.* Confer p. 392. c. Edit. Vet.

Pag. 587. c. 2. §. 3. paul. poſt princip. Edit. Nov. Edit. Genev. p. 390. d. δραχμὰς ἑκατὸν εἴκοσι] Sic & Rufinus. At Ariſteæ editio iterum iterumque habet εἴκοσι, & recte omnino, ut paulo poſt oſtendemus.

Ibid. πλείονα ἢ τετρακοσίων] Rufin. *quadringenta & ſexaginta.* Vide p. 391. B. Edit. Vet.

Lib. XII. Ed. Nov. c. 2. §. 3. p. 587. paul. ante med. Genev. c. 2. E. εἰς δήλωσιν] Rufin. *ad manifeſtandam poſteris Regis munificentiam.* Illud porro edictum non iiſdem verbis ab auctoribus refertur, uti collatis editionibus patet. Ariſteas tamen vult videri id ex regiis hauſiſſe ac deſcripſiſſe archivis.

Ibid. ἐπέδραμον] Rufin. *vaſtaverunt.*

Ibid. Edit. Nov. Genev. lit. f. δραχμὰς ρκ'] Diximus apud Ariſteam legi κ', non ρκ'.

Lib. XII. c. 2. §. 2. mox ante fin. Edit. Nov. pag. 391. τραπεζῖται lit. B.] Rufin. *ſacellariis.* Sacellarii dicti a Sacello, quod Veteres gloſſæ exponunt μαρσύπιον.

Pag. 588. §. 3. circ. fin. Edit. Nov. Gen. p. 391. b. τάλαντα ὑπὲρ ξ' καὶ υ'] Ariſteas p. 106. πλέον δὲ ταλάντων ἑξακοσίων ἑξήκοντα ἡ δόσις ἐγεγόνει. At Joſephi lectio propius accedit ad ea quæ habentur p. 390. D. Edit. Vet. & apud Ariſteam ipſum p. 105. in fine. nam & ibi non ἑξακοσίων ταλάντων mentio ſed τετρακοσίων. Fuerunt itaque a Rege redemta ad centum viginti & duo millia Judæorum, quorum ſuper de-

cem myriades ſervi, reliqua multitudo liberi ſervorum & uxores. Ex his manifeſto conſtare poteſt, male apud Joſephum legi, quod Rex pro ſingulis redimendis 120 drachmas numerari juſſerit. Nam hac ratione 460 talentis vix 23000 redimere potuiſſet. Unde hoc loco iterum pro κ΄ ἢ ρ΄ δραχμὰς quod eſt apud Joſephum, Ariſteas emendatius legit εἰκοσιδράχμιον.

Pag. 588. §. 3. paul. ante med. Edit. Nov. Gen. p. 391. C. εἰς δόσεις] Rufin. *allegationis exemplum.* De allegatione vide Cangium in gloſſario.

Βασιλεῖ μεγάλῳ παρὰ Δημητρίου.] Iſaacus Voſſius ait: *Regos etiam ab iis, qui in eadem aula verſantur adiri literis & libellis ſupplicibus, & olim & nunc tralatitium. Talem fuiſſe Demetrii libellum ipſa inſcriptionis formula evincit.* Ariſteæ tamen interpres verba illa non pro inſcriptione accepit, ſed cum præcedentibus junxit, fortean quod parum de ſpecie priſcarum inſcriptionum habere videretur.

Pag. 588. §. 3. mox ante med. Edit. Nov. Genev. D. περί τε τῶν ἔτι λειπόντων] Hæc, ni fallor, clare ſatis refragantur ſententiæ viri doctiſſimi, qui ex hac Demetrii ad Ptolemæum Epiſtola clare ſatis colligi poſſe putat, antequam emendatum legis codicem tranſmitteret Eleazarus, aliud quoque Exemplar fuiſſe in Bibliotheca Alexandrina, non Chaldaicis quidem ſeu Babyloniis, ſed Samariticis literis ſatis negligenter deſcriptum. Ex qua manarit ſcilicet verſio illa LXX interpretibus tranſlatione antiquior, cujus meminit Ariſtobulus. At enim Legem ante LXX interpretes a nemine in Græcum ſermonem fuiſſe tranſlatam, Philo etiam teſtatur libro 2. de vita Moſis, ubi ait Ptolemæum indigne ferendum putaſſe, ſi leges ſaluberrimæ ſolis notæ barbaris Græcos a ſui guſtu penitus porro prohiberent. εἰ οἱ νόμοι παρὰ τῷ ἡμίσει τμήματι τῶν ἀνθρώπων ἐξεταζόμενοι μόνῳ τῷ βαρβαρικῷ, τὸ δ᾽ ἑλληνικὸν εἰς ἅπαν ἀμοιροῖ.

Ibid. Paul. ante fin. Edit. Genev. E. φησὶν Ἑκαταῖος ὁ Ἀβδηρίτης] Hoc nomen deſideratur in Ruſini verſione, non interpretis, ut opinor, culpa ſed librariorum. *Quapropter inquit cautius abdita a Poëtis* &c. Vox *abdita* videtur affinem illi *Abderita* abſorpſiſſe, uti τὸ *cautius* forte *Hecatæi* nomen deglutivit. Nulla vocabula huic interpreti æque familiaria ſunt, quam *cautus*, *caute*, *cautius* &c. Puto itaque olim ſcriptum fuiſſe; *Quapropter inquit Hecatæus Abderita cautius abdita a Poëtis* &c. Scripſerat iſta Hecatæus in Ἰουδαίων ἱστορίᾳ cujus meminit Euſebius. Valeſius autem, quod Hecatæus in Demetrii Epiſtola allegetur, inde ſuppoſitam eam vult colligere, æqualem enim Demetrii fuiſſe Hecatæum. Verum dici poteſt recentis ſcriptoris teſtimonium velut notius de induſtria a Demetrio apud Ptolemæum allegatum fuiſſe. Quod porro Demetrii eloquentiam in hac Epiſtola Valeſius deſiderat, ad hoc poteſt reſponderi, quod non verba ſed ſenſum illius Ariſteas exprimere ſatis habuerit.

Ibid. mox ante fin. Edit. Gen. F. ἓξ ἀφ᾽ ἑκάστης φυλῆς] Scaliger in notis ad Euſebium objicit duodecim tribus tunc non amplius extitiſſe, quarum decem tempore Ezechiæ in Mediam deportatæ fuerint. Cui occurri poteſt, ſi cum Voſſio dicamus non integras tribus fuiſſe abductas, ſed jam a temporibus Salmanaſſaris plures reliquias permanſiſſe. Unde Δωδεκάφυλον Act. 26. 7. & Epiſtolæ Jacobi inſcriptio, quorum utrumque nec Scaligerum latuit.

Pag. 589. §. 4. paul. poſt pr. Edit. Nov. Edit. Gen. G. χρυσοῦ τάλαντα ν΄] Plura addit Ariſteas, quæ vide p. 107. Longe autem veriſimiliora hæc videbuntur cogitantibus quanta magnificentia Ptolemæus Philadelphus proſecutus fuerit Athenienſes propter Sophoclis & Euripidis autographa ſibi ab eis conceſſa.

Pag. 589. §. 4. paul. ante med. Edit. Nov. Edit. Gen. p. 392. A. καὶ τὰ περὶ τὰς ὁμοφύλους εὔνοιαν] Rufin. *& favorem, quem erga Regem habuiſſe videbatur.* Eſt aliquis, qui putat legendum: *gregem.* Simon autem, de quo hic loquitur Joſephus, is ipſe eſt, quem tanto encomio mactat Siracides capite 50. ubi etiam inter alia, ejus pro populo ſuo curam celebrat.

Ibid. Gen. B. Βασιλεὺς Πτολεμαῖος Ἐλεαζάρῳ] Sic non modo Ariſteas & Euſeb. & Gorionides, ſed Philo quoque, qui ait Ptolemæum legatos miſiſſe πρὸς τὸν τῆς Ἰουδαίας ἀρχιερέα καὶ βασιλέα. At Epiphanius aliter, de quo ad Ariſteam diximus p. 107. Illud porro monendum eſt, Epiſtolas Ptolemæi & Eleazari ab Ariſtea & Joſepho, non iiſdem referri verbis. Aliis iterum ab Euſebio libro præparationis octavo, aliis denique ab Epiphanio lib. de menſuris ac ponderibus.

Pag. 589. §. 4. paul. ante fin. Edit. Nov. Edit. Vet. lit. D. χαρίζεσθαι] Rufin. *præſtare libertatem.*

γεγράμμενοι Ἑλληνικοῖς] Rufini editio: *leges veſtras literis Hebraicis conſcriptas tranſlatas literis Græcis & de Græcis in noſtras, in mea Bibliotheca decrevi reponere.* inepte.

Lib. XII. c. 2. § 8. pr. Edit. Nov. Edit. Vet. pag. 393. E. ὑποσχόμενοι τοίνυν ποιήσασθαι τὴν τράπεζαν] Rufin. *Promiſſa ergo complentes, menſam deſcribere feſtinamus.*

Pag. 591. §. 8. paul. poſt pr. Edit. Nov. Gen. p. 393. lit. F. δύο μὲν καὶ ἡμίσεος πηχῶν τὸ μῆκος] Rufinus quoque *duorum & ſemis.* Sed Ariſteas: *duorum.* Recte. Nam Exod. XXV. 23. & XXXVII. 10. menſam ad cujus formam hanc Ptolemæus fieri curaſſe dicitur, duorum tantum quoad longitudinem cubitorum fuiſſe apparet. adde Joſephum noſtrum lib. 3. A. J. c. 7. §. 1. init.

Pag. 591. lib. 12. c. 2. §. 8. paulo poſt med. Edit. Nov. Edit. Vet. pag. 394. C. μαίανδρον ἐξέγλυψαν] Rufin. *Mæandrum fluvium ſculpſerunt.* Perperam. Notum eſt, ut omnis res tortuoſa Mæander appelletur.

Ibid. Edit. Nov. Ibid. lit. D. Edit. Vet. κρύσταλλός τε λίθος καὶ ἤλεκτρον] Rufin. *Cryſtallinus lapis vel electrius.*

Pag. 592. §. ead. paulò ante fin. Edit. Nov. Ibid. lit. F. Edit. Vet. ἀνάθημα τοῦτο] Rufin. *Votiva menſa.* Epiphanius ait fuiſſe talentorum 500, donatam a Rege in locum ejus quæ antea direpta fuerat. Tanta magnificentia ſua Rex Philadelphus meruit, ut, quemadmodum Philo teſtatur, opera magnifica & ſumptuoſa proverbio apud Judæos uſitato Philadelphia dicerentur.

Pag. eadem §. 9. principiò Edit. Nov. pag. 394. lit. G. Edit. Vet. φολιδωτήν] Lege φολιδωτόν. Rufinus vertit: *ſculpturam viperеam.* Ariſteæ interpres: *ornatum ſquamoſum.*

Pag. ead. §. ead. paul. ante med. Edit. Nov. pag. 394. lit. G. Edit. Vet. δύο φορεῖς ἑκάτερος ἀμφορεῖς] Ariſteas: χωροῦντες ὑπὲρ δύο μετρητάς. Rufin. *capientes utroſque amphoram.*

Pag. 593. §. 10. paulò ante fin. Edit. Nov. pag. 395. lit. F. Edit. Vet. οὓς τοὺς νόμους εἶναι συμβέβηκεν] Rufin. *cujus hæ leges venerandæ probantur.* Paulo poſt ſcribe ὑφ᾽ ἕν.

Pag. ead. §. ead. paulò ante fin. Edit. Nov. pag. ead. lit. F. Edit. Vet. τὰ βιβλία] Quos libros Judæi ad Ptolemæum a LXX interpretibus transferendos miſerint, utrum ſolos legis, an reliquos etiam Propheticos & ἁγιογράφους, propterea difficillimum dictu videtur, quod cum Clemens Alexandrinus, & alii, in his etiam Joſephus ben Gorion omnes libros V. T. a LXX interpretibus Græce verſos, ſcriptum reliquerint, Ariſtobulus tamen non niſi πάντων διὰ τοῦ νόμου ſive totius legis meminit, quod ne quis de aliis etiam libris poſſit interpretari, quamvis

vis νόμος interdum latiore ſignificatione reliquos etiam libros complectitur, Philo νομοθεσίαν a LXX interpretibus tranſlatam teſtatur, quæ vox occurrit etiam in Demetrii Epiſtola ad Philadelphum, quoque vocabulo reliquos etiam libros notatos fuiſſe nemo opinor poterit oſtendere. Verba Philonis ſunt libro 2. de vita Moſis: Φιλάδελφος ζῆλον καὶ πόθον λαβὼν τῆς νομοθεσίας ἡμῶν εἰς Ἑλλάδα, γλῶτταν τὴν Χαλδαϊκὴν μεθαρμόζεσθαι διενοεῖτο. Quid quod in tot Philonis ſcriptis aliorum quam legis librorum vix veſtigium deprehenditur? Accedit Joſephi in procemio Antiquitatum clariſſimus locus, quo dicit ſe ideo ad Judaicas Antiquitates Græco idiomate ſcribendas & ex Hebraicis libris transferendas animum appuliſſe, quod Ptolemæus Philadelphus οὐδὲ πᾶσαν ἔφθη λαβεῖν τὴν ἀναγραφὴν, ἀλλ' αὐτὰ μόνα τὰ τοῦ νόμου παρέδοσαν οἱ πεμφθέντες ἐπὶ τὴν ἐξήγησιν πρὸς τὴν Ἀλεξάνδρειαν. Iſaacus Voſſius adverſus Simonium diſputans ait ſe nunc non dubitare libros Propheticos & Hiſtoricos etiam a LXX interpretibus eſſe Græce redditos, licet olim dubitaverit: Iſta vero Joſephi verba Hieronymum & hodie plurimos feſelliſſe, quod perperam intellecta fuerint. Nam Joſephum recte omnino negaſſe Philadelphum πάσης ἀναγραφῆς fuiſſe potitum, quia tametſi libros Propheticos & Hiſtoricos nactus fuerit, non tamen ex iis liceat haurire quæ Joſephus novem poſterioribus tradidit libris. Sed inepte ni fallor dixiſſet Joſephus interpretes ſolos libros Propheticos tranſtuliſſe, non vero libros qui nondum erant ſcripti. Quæ enim narrat Joſephus libris poſterioribus, pleraque geſta conſtat poſt LXX interpretum ætatem. Adeoque niſi obſcuriſſime & ſimul inepte velimus locutum fuiſſe Joſephum, τὰ τοῦ νόμου utique putabimus ab eo fuiſſe oppoſita Prophetis & Pſalmis, non vero libris qui eo tempore ſcripti non erant. Quod porro vir doctus objicit Demetrium ad Regem dixiſſe πολλὰ εἶναι καὶ ἄλλα τοῖς Ἰουδαίοις τῶν παρ' αὐτοῖς νομίμων συγγράμματα, cum quinque libros multos non fuiſſet dicturus, ad hoc poteſt reſponderi, multos quidem fuiſſe apud Judæos, ſed quinque tantum fuiſſe ad transferendum miſſos, quia legem tantum a Judæis Philadelphus poſtulaverat, ideo οὐδὲ πᾶσαν ἔφθη λαβεῖν τὴν ἀναγραφὴν ἀλλ' αὐτὰ μόνα τὰ τοῦ νόμου, quemadmodum eſt apud Joſephum. Ut præteream illud πολλὰ neque apud Ariſteam neque apud Euſebium reperiri. Neque ex Sirachidæ præfatione aliquid exſculpi poteſt, quo opinio de libris Propheticis per LXX interpretes translatis magnopere juvetur. Commodus enim ſenſus eſt, ſi verba ejus ita exponamus, ut multum intereſſe dixerit librum in primitiva, qua ſcriptus fuit, lingua legi. Nam non iſtum duntaxat avi ſui librum Ebraica lingua ſcriptum Græce ægre exprimi potuiſſe, ſed Legem quoque ipſam & Propheticos reliquoſque libros multum de majeſtate ſua remiſſuros, ſi alia quam Ebraica lingua efferantur. Nec denique locus Joſephi libro contra Apionem, ſive uti Origenes citat, libro de antiquitate gentis Judaicæ ſecundo, multum facit ad ſententiam illorum, qui omnes libros a LXX interpretibus tralatos aſſerunt, confirmandam. Verba ſunt: ἐπιθυμητὴς Φιλάδελφος ἐγένετο τοῦ γνῶναι τοὺς ἡμετέρους νόμους καὶ ταῖς τῶν ἱερῶν γραφῶν βίβλοις ἐντυχεῖν. ἔπεμψε γοῦν ἀξιῶν ἄνδρας ἀποσταλῆναι τοὺς ἑρμηνεύσαντας αὐτῷ τὸν νόμον. Nam ἐντυχεῖν ἱερῶν γραφῶν βίβλοις eſt ἐξηγητικὸν illius quod ante dixerat γνῶναι τοὺς ἡμετέρους νόμους, neque dubium, quin libri legis ſint ἱεραὶ βίβλοι. Epiphanii autem locus omnino explodendus eſt, quo præter 22 ἐνδιαθήκους etiam libros Apocryphos 72 transferendos ad Ptolemæum miſſos fuiſſe legitur.

Pag. ead. §. ead. mox ante fin. Edit. Nov. pag. ead. lit. F. Edit. Vet. Τότε τοὺς ἄνδρας ἠσπάσατο] Rufin. *viros oſculatus.*

Pag. ead. §. ead. mox ante fin. Edit. Nov. pag. ead. lit. G. Edit. Vet. ἱερὰ καινοῖς προσέταξε] Hæc non expreſſit vetus interpres, neque eorum veſtigium penes Ariſteam deprehendo.

Pag. ead. §. ead. circiter fin. Edit. Nov. pag. ead. lit. G. Edit. Vet. νίκην ἣν Ἀντίγονον ναυμαχῶν ἐνίκησε] Vide Diodorum Siculum libro XX. ex quo intelliges victoriam illam fuiſſe relatam anno tertio Olympiadis CXVIII. Idem Diodorus capite 77. illius libri etiam ſacrum memorat victoriæ illius gratia a Ptolemæo inſtitutum.

Pag. 593. §. 10. fin. Edit. Nov. pag. 395. lit. G. Edit. Vet. Καταλύσεις καλλίστας] Rufin. *hoſpitia in arce denunciavit eis omnia deputari.* Legendum *optima.* Porro, quod *in arce* deputata hoſpitia ait, in hoc male ei convenit cum Ariſtea, qui loco ejus quod eſt apud Joſephum πρὸς τῇ ἄκρᾳ, habet πλησίον τῆς ἄκρας, *non procul ab arce.*

Pag. 593. §. 11. princip. Nov. Edit. pag. 395. lit. G. Edit. Vet. Νικάνωρ] Hic Nicanor ἀρχιατρὸς dicitur in libello Ariſteæ p. 20. G.

Pag. 594. §. 11. mox poſt med. Nov. Edit. pag. 396. lit. C. Edit. Vet. τῶν ἀφηγουμένων ἕνα Ἐλεαζάρου] Ariſteas Eleazarum appellat. Gorionides Eleazarum Pontificem una cum LXX interpretibus in Ægyptum migraſſe ait, quod perſpicue eſt falſum. At enim inter LXXII Interpretum nomina quæ ab Ariſtea p. 8. recenſentur eſt alius etiam aliquis Eleazarus, eſt quoque Eliſſæus quidam. Eorum alteruter hoc loco innuitur. Legas, ut velis, nihil refert.

Pag. ead. §. ead. paulo poſt med. Edit. Nov. pag. 396. lit. C. Edit. Vet. εἶτα κρότος &c. ἤρθη] Rufinus: *Et poſt plauſus cum gaudio & clamore omnium ſurrexerunt & reſidentes deinde ad epulationem & delicias parantes ſe contulerunt.*

Pag. ead. §. ead. paul. ante fin. Edit. Nov. pag. ead. lit. D. Edit. Vet. λόγους ἐπηρώτα φυσικούς] Mentionem quæſtionum, quibus Ptolemæus LXX interpretum ingenium exercuit, Philo facit his verbis: ὁ μὲν γὰρ ἀνεπειρᾶτο τῆς ἑκάστου σοφίας, καινὰς ἀλλ' οὐ τὰς ἐν ἔθει ζητήσεις προτείνων, οἱ δ' εὐστόχως καὶ εὐθυβόλως οὐκ ἐπιτρέποντος μακρηγορεῖν τοῦ καιροῦ, καθάπερ ἀποφθεγγόμενοι, τὰ προτεθέντα διελύοντο. Cæterum quas hodie in Ariſteæ editione legimus quæſtiones, maximam partem morales ſunt.

Pag. 594. §. 11. fin. Edit. Nov. pag. 396. lit. D. Edit. Vet. Αριστέου βιβλίον] Rufinus perperam: *Ariſteæ volumina.* unde conjicere poſſis Ariſteæ libellum antiquo Joſephi interpreti fuiſſe ignotum & inviſum.

Pag. 594. §. 11. paul. ante fin. Edit. Nov. pag. 396. lit. D. Edit. Vet. ἐφ' ἡμέρας ιβ' συμπόσιον] Apud Ariſteam non niſi ſeptem dierum convivium memoratur.

Pag. 594. §. 12. mox poſt princip. Edit. Nov. pag. 396. lit. E. Edit. Vet. Καὶ διὰ τοῦτ' εἰκὸς καὶ τοῦ λόγου δύναμιν καὶ κάλλος εὑρῆσθαι] Rufinus: *ideoque virtutem & pulchritudinem videri.* Gelenius: *eoque facilius tueri hanc ſententiam.* Uterque parum ad mentem Joſephi, quam illuſtriorem reddunt hæc Ariſteæ verba: Μενέδημος δὲ ὁ Ἐρετριεὺς φιλόσοφος εἶπε· ναὶ βασιλεῦ, προνοίᾳ γὰρ τῶν ὅλων διοικουμένων καὶ ὑπειληφότων ὀρθῶς τοῦτο ὅτι θεόκτιστόν ἐστιν ἄνθρωπος, ἀκολουθεῖ πᾶσαν δυναστείαν καὶ λόγου καλλονὴν ἀπὸ θεοῦ κατάρχεσθαι. Hanc igitur in ſententiam Joſephi locum interpretaberis: ideoque *conſentaneum eſſe ſermonis etiam robur & elegantiam inde obtineri.* a DEO & προνοίᾳ videlicet.

Pag. 594. §. 12. paul. poſt princip. Edit. Nov. pag. 396. lit. F. Edit. Vet. πρὸς τὴν νῆσον] Philo: νῆσος ἡ Φάρος πρόκειται τῆς Ἀλεξανδρείας, ἧς αὐχὴν ὑποταίνιος τέτακται πρὸς τὴν πόλιν περικλυζόμενος οὐκ ἀγχιβαθεῖ, τὰ δὲ πολλὰ τεναγώδει θαλάττῃ, ὡς καὶ τὸ τῶν κυμάτων φορᾶς τὸ πολὺ ἦχον καὶ πάταγον ἐκ πάνυ μακροῦ διαστήματος προσκαλεῖσθαι. τοῦτον ἐξ ἁπάντων τῶν ἐν κύκλῳ κρί-

κρίναντες ἐπιτηδειότατον εἶναι τὸν τόπον ἐνησυχάσαι καὶ ἐνηρεμῆσαι, καὶ μόνῃ τῇ ψυχῇ πρὸς μόνους ὁμιλῆσαι τοὺς νόμους, ἐνταυθοῖ κατέμειναν, καὶ τὰς ἱερὰς βίβλους λαβόντες ἀνατείνουσιν ἅμα αὐταῖς καὶ τὰς χεῖρας εἰς οὐρανόν, αἰτούμενοι τὸν θεὸν μὴ διαμαρτεῖν τῆς προθέσεως. In illa inſula cellularum in quibus verſati fuerint interpretes veſtigia ruderaque oculis ſe uſurpaſſe teſtatur Juſtinus Martyr.

Pag. 594. §. 12. paul. poſt princip. Edit. Nov. pag. 396. lit. F. Edit. Vet. Ἑπταστάδιον χῶμα τῆς θαλάσσης] In Rufini editione corrupte *Stadium*. Vide Humfredum Hody differentem contra eos qui ex nomine Heptaſtadii Ariſteæ librum longe junioris ſcriptoris commentum eſſe convincere voluerunt.

Pag. 594. §. 12. paul. ante med. Edit. Nov. pag. 396. lit. G. Edit. Vet. προσέταξε γὰρ] Hæc verba non video expreſſa in editione priſci interpretis.

Pag. 595. §. 12. med. Edit. Nov. pag. 396. lit. G. Edit. Vet. ἐν ἡμέραις ἑβδομήκοντα δύο] Rufinus: *diebus ſeptuaginta.* numero rotundo, perinde uti LXX interpretes dicimus, qui fuerunt LXXII.

Pag. ead. paul. poſt med. Edit. Nov. pag. ead. lit. G. Edit. Vet. ἀνέγνω τούτοις] Hic & apud Ariſteam Demetrius interpretationem LXX ſeniorum recitaſſe dicitur, quod ab ipſis interpretibus factum fuiſſe ſcribit Irenæus, cujus Græca verba refert Euſebius libro Hiſtoriæ quinto. Gorionides a Rege lectas ſingulorum tralationes memorat.

Pag. 595. §. 12. paul. ante fin. Edit. Nov. pag. 397. lit. A. Edit. Vet. πλῆθος ἀπεδέξατο καὶ τοὺς διασαφήσαντας πρεσβυτέρους τὸν νόμον] Rufini editio: *Cumque multitudo amplexa legem vel ſeniores ejus interpretes.* .

Pag. ead. §. ead. paul. ante fin. Edit. Nov. pag. ead. lit. A. Edit. Vet. δοῦναι καὶ τοῖς ἡγουμένοις αὐτῶν ἀναγνῶναι τὸν νόμον] Apud Ariſteam eſt: δοῦναι τοῖς ἡγουμένοις αὐτῶν μεταγράψαντα τὸν πάντα νόμον.

Pag. 595. §. 12. mox ante fin. Edit. Nov. pag. 397. lit. A. Edit. Vet. διαμείνῃ ταῦθ' ὡς ἔχει καὶ μὴ μετακινεῖν αὐτά] Ariſteas addit Demetrium dira imprecatum fuiſſe illi qui aliquid vel adjecerit vel detraxerit vel immutarit. Idem a populo factum fuiſſe Rege jubente, refert Euſebius octavo Præparationis. Ejuſmodi diræ leguntur Apocal. XXII. 18. & in fine Irenæi, ſed & in principio Chronici Euſebiani ab Hieronymo tranſlati. Scaliger teſtatur etiam in MStis aliis Euſebii libris ejuſmodi adjurationes reperiri, & in MSto Hiſtoriæ Eccleſiaſticæ a Rufino verſæ, quales leguntur ſub initium Verſionis Origenis περὶ ἀρχῶν, quas repetit Rufinus invectiva in Hieronymum prima. Vide & Gregorii Turonenſis Hiſtorias ſub finem libri decimi.

Pag. ead. §. 13. mox ante med. Edit. Nov. pag. 397. lit. C. Edit. Vet. Theopompus] Chius ille celebris Hiſtoricus. Theodectes patria Phaſelites, qui cum Theopompo, Naucrate & Iſocrate in funere Mauſoli certans vicit Olympiade 103. Pro Theodecte Theopompum iterum legit Vaticanus Ariſteæ codex; at quædam Euſebii editiones Theodotum.

Pag. ead. §. 13. mox ante fin. Edit. Nov. pag. 397. lit. D. Edit. Vet. ἐν τινι δράματι] Rufinus: *in aliquo Dramateorum.*

Pag. 595. §. 14. mox poſt princip. Edit. Nov. pag. 397. lit. E. Edit. Vet. προσκυνήσας αὐτοῖς ἐκέλευσε πολλὴν ποιεῖσθαι τῶν βιβλίων τὴν ἐπιμέλειαν ἵνα διαμένῃ ταῦτα καθαρῶς] Hæc in Rufini editione deſiderantur.

Pag. ead. §. ead. paul. poſt princip. Edit. Nov. pag. 397. lit. E. Edit. Vet. πρὸς αὐτὸν ἐκ Ἰουδαίας παραγίνεσθαι] Ex hoc loco Iſaacus Voſſius libro de LXX interpretibus non veriſimile, ſed verum eſſe colligit, interpretes ſi non omnes ſaltim complures Ægyptum iterum ſæpius petiiſſe, & cum ſolenni illâ interpretatione ſolum tranſtuliſſent pentateuchum, æquitate rei ac Ptolemæi magnificentia pellectos, cæteros quoque ſacræ Scripturæ libros Græce vertiſſe, idque ſuperſtite adhuc Demetrio. Majorem tamen ſemper atque illibatam verſionis Pentateuchi manſiſſe auctoritatem.

Pag. ead. §. ead. circiter med. Edit. Nov. pag. 397. lit. F. Edit. Vet. στολὰς ἀρίστας τρεῖς] Numerus excidit apud Rufinum. Τὴν δὲ συμποσίου στρωμνὴν deinde vertit: *totum convivatorium.*

Pag. 596. §. ead. mox poſt med. Edit. Nov. pag. 397. lit. G. Edit. Vet. στολὰς ι' πορφύρας] Rufinus: *inſuper ſtolas decem & purpuram.* cui verſioni plane convenit cum Ariſtea, apud quem legitur: στολὰς δέκα καὶ πορφύραν.

Ejuſmodi & majoris forſan momenti in integrum Joſephum dari poterant, niſi temporis, quo editio maturatur, brevitas prohibuiſſet. Nunc hiſce contentus eſto, benevole Lector, & ἁπλαῖς γραφαῖς librorum de bello Judaico ac ſermonis εἰς τοὺς Μακκαβαίους ex MSto Bibliothecæ Paulinæ ſumma fide atque diligentia excerptis interea fruere.

FLA-

FLAVII JOSEPHI DE IMPERIO RATIONIS IN LAUDEM MACCABÆORUM LIBER,

FRANCISCO COMBEFISIO INTERPRETE.

CAPUT I.

SApientiſſimam oſtenſurus Rationem, Num ſcilicet pia ratio ipſa domina ſit ac victrix perturbationum ſeu affectuum, recte nimirum ſuaſerim, ut alacres ac incitati Philoſophiæ animum attendatis. Ratio namque ad ſcientiam prorſus neceſſaria eſt. Præterea quoque maximæ virtutum (i. e. Prudentiæ) laudem in ſe continet. Etenim Ratio illarum plane perturbationum victrix noſcitur, quæ Temperantiæ ſolent officere (Gulæ ſcil. ac Cupiditatis) illarum item, quæ Juſtitiæ, cujuſmodi eſt Malignitas: ac denique earum, quæ Fortitudini; Iræ ſcil. & Timoris Doloriſque.

Quærat vero forte quiſpiam, cum Ratio affectibus dominetur, quid cauſæ ſit, cur non itidem oblivioni ignorantiæque præpolleat? Ridicula ſane quæſtio. Non enim affectuum ejuſmodi dominatur, qui ejus ipſius vitia exiſtunt, ſed qui Juſtitiæ, & Fortitudini & Temperantiæ incommodent; ac ne horum quidem hactenus victrix eſt, ut eos penitus deſtruat, ſed ne illis cedat. Poſſem equidem & ex aliis multis argumentum probare (Rationis ſcil. in perturbationes & affectus vitiaque declarare imperium) cumprimis vero ex illorum præclara conſtantia demonſtravero, qui virtutis cauſa mortem oppetierunt; Eleazari ſcilicet ac ſeptem Fratrum, nec non illorum Matris. Hi namque omnes ſpretis ad mortem uſque laboribus ac tormentis, Rationem affectuum ac perturbationum dominam eſſe oſtenderunt.

Sane vero ſubit animum, qua fulgent virtutum luce Athletas laudare, qui per id tempus cum Matre honeſti rectique cauſa mortem ſubiere: beatoſque prædicem, quod tantos inde honores conſecuti ſunt. Excitata enim, nedum reliquorum omnium mortalium fortitudinis & patientiæ laude, ſed & ipſorum carnificum admiratione, ſolvendæ adverſus gentes tyrannidis auctores exſtitere; Tyranno ipſo illorum conſtantia expugnato: ut inde, ac per eos, mundata piaculo patria ſit Sed & recta ſtatim ad quæſitum procedere licebit, qua videbitur commodum, argumentum aggreſſo: atque in eum modum ad eos ſermonem vertam, Deo, qui omni ſapientia præſtat dans gloriam.

Quod itaque in quæſtionem venit iſtud eſt: Num Ratio perturbationum ac affectuum imperio polleat? Aç diſtinguimus, quid demum ſit Ratio? Quid vero paſſio ſ. perturbatio affectuſque, & quot illorum genera? Num item Ratio horum omnium dominetur? Eſt igitur Ratio, mens cum recta ratione vitam curans ſapientia inſtitutam. Sapientia vero eſt Divinarum humanarumque rerum, earundemque cauſarum cognitio. Hæc porro Legis diſciplina eſt, cujus numine Divina reverenter ac religioſe condiſcimus; humana, pro eo ac utile eſt, Sapientiæ genera, Prudentia, Juſtitia, Fortitudo & Temperantia. Cunctis vero principalior Prudentia; ex qua Rationi eſt, ut affectuum dominetur. Affectuum duo genera univerſaliſſima ſunt, Voluptas & Dolor. Horum quodlibet etiam circa animum verſatur. Multa Voluptatem Doloremque comitantur affectuum juga ac propagines. Voluptati præit Cupiditas; Voluptatem ſequitur Gaudium. Ante Dolorem Timor, Dolori Triſtitia jungitur. Ita voluptatis Doloriſque communis affectio, cum quis in eam ſe incidiſſe cognoverit. Ad Voluptatis partem attinet & Maligna affectio, cujus inter omnes affectus longe varia & multiplex indoles. Quod ad animum attinet, Arrogantia, Avaritia, Contentio & Invidia: quod vero ad corpus, Voracitas omnia liguriens, ſordidique & inhoſpitalis animi Parcitas. Cum velut duæ animi ac corporis ſtirpes ſint Voluptas & Dolor, multi horum ſurculi ſunt & ſtolones; quos ſingulos quæ omnium cultu deſudet, Ratio emundans atque vellicans irrigansque, omnique modo alios alio mutans, morum affectuumque plantas miti indole facit.

Ratio, Virtutum dux ac auſpex: Affectuum vero & perturbationum pro imperio domina. Obſerva autem illorum labe, quid Temperantiæ primum officiat; idcirco nimirum, quod Ratio ipſa affectuum ac vitiorum domina eſt. Temperantia autem Cupiditatum eliſio eſt, deque illis victoria. Cupiditatum aliæ ad animum ſpectant, aliæ ad corpus, quarum omnium potitur Ratio, ac eis dominatur. Hæc ſane mea ſententia. Cum itaque piſcium aviumque & quadrupedum, ſeu etiam quarumvis aliarum eſcarum, quarum nobis eſu Lege interdictum ſit, Cupiditas inceſſerit, Rationis auſpicio iis nos abſtinemus. Sobria enim mente retinentur, atque in contrarium vertuntur quorumvis actuum deſideria, cunctique corporis motus ratione frænantur.

CAPUT II.

AC quid mirum, ſi animi cupiditates pulchritudinis honeſtique deſiderio caſſæ redduntur. Hoc ſane molimine caſtus [a] Joſeph laudatur, quod vim libidinis Ratione ſuperaverit. Cum enim adoleſcens eſſet, vegetaque in rem turpem ætate, Ra-

[a] Gen. 39, 12.

tione duce libidinum ſtimulum infregit. Nec ſolum turpis libidinis immitem vim ardoreſque ſuperare Ratio cernitur, verum etiam omnem Cupiditatem. Denique ait Lex, [b] Non concupiſces uxorem proximi tui, nec omnia, quæ proximi tui ſunt: Dum itaque præcipit, ne concupiſcamus, multo magis poſſe Rationem cupiditatibus dominari ſuaſerit, uti etiam affectibus Juſtitiæ adverſis. Alioqui enim, quomodo ſordida quis parcitate inhoſpitalis, ſeu etiam gulæ deditus, niſi Ratione affectuum domina eiſque prævalente, mores mutaverit?

Mox ſane, ac quis Legis diſciplina vitam inſtituerit, etſi avarus erat, recti tramite indolem cogit, abſque uſuris indigentibus commodans, ac ſeptimanis advenientibus fœnus reſcindens. Etſi ſordidus ac parcus, Rationis memor [c] Legis ſe Imperio ſubjicit, nec ſegetes neque vineas demetens. Itemque in aliis licet perſpicere Rationem affectuum perturbationumque dominam ac domitricem eſſe. Lex enim etiam parentum benevolentiæ præſcribit, quæ illorum cauſa virtutem minime prodat. Uxoris quoque amicitiam ſuperat, cujus ſcelus coarguat. Liberorum item amori dominatur, quorum pravos mores puniat. Amicorum conſuetudinis nullam rationem habet, quorum nequitiam atque vitia reprehendat. Neque id fidem excedere putaveritis, quando etiam Lege auſpice Ratio inimicitias vincere poteſt, ut manſuetas hoſtium [d] arbores non ſuccidat, illiſque deperdita ſervare ſtudeat, ac quæ fuerint collapſa ipſa pari opera erigat.

Quin & violentiorum Ratio affectuum perturbationumque potiri conſpicitur, nempe amoris Principatus, inanis gloriæ ac invidiæ. Cunctos enim nequiſſimos iſtiuſmodi affectus vitiaque mens ſobria depellit, uti etiam iram. Alioqui quid cauſæ eſt, cur ſapientiſſimus pater noſter Jacob Symeonem & Levi accuſet, quod Sichimitarum gentem nullo Rationis conſilio jugulaverint, cum ait, Maledictus furor eorum? Niſi enim Ratio iræ compos eſſe poterat, nunquam ſic locutus eſſet.

Deus enim homine condito, eoque Ratione ac arbitrii facultate ornato, etiam affectus, certamque indolem in eo plantavit, mentemque ducem animi ſatellitio fultam, velut in ſolio Regem collocavit: cui legem dedit, ex cujus norma inſtitutis vitæ rationibus, regno ſobrio & juſto & bono potitura eſſet. At quomodo, dicat aliquis, ſiquidem Ratio affectuum domina eſt, oblivionem ac ignorantiam ex Imperio non vincit?

CAPUT III.

Valde ſane ridicula ratio. Non enim Ratio ſuorum ipſa affectuum potiri cernitur, ſed eorum, qui corporis affectus ſunt. Puta, fieri non poteſt, ut cupiditatem a nobis exſcindamus; præbere tamen poteſt Ratio, ne illi mancipemur. Non poteſt quis iram furoremque animo amputare; at ne illi addicamur, favens Ratio poteſt præſtare. Pronam mali voluntatem ac libidinem non poteſt quis auferre, juvare tamen Ratio poteſt, ne animum illi inflectamus. Non enim Rationis eſt, ut affectus radicitus evellat, ſed ut quaſi adverſarii munere illis obſiſtat.

Ac ſane Davidis exemplo rem clarius advertere licet. Quod enim David [e] Rex tota die cum alienigenis congreſſus, ad veſperam ſudoribus madens, ac valde labore feſſus ad Prætorium tentorium veniens, præſtantiorum militum ac ducum exercitu omni circumſeptus erat; reliquis omnibus ad cœnam verſis, Rex, ut qui maxima ſiti teneretur, etſi uberes fontes habebat, iis ſitim extinguere non valebat; ſed inconſulta quædam cupiditas ejus aquæ, quæ in hoſtium ſtatione erat, ipſa auctior ac invaleſcens inceſſerat, ſolvenſque adurebat: Quamobrem ſatellitibus ea Regis ſiti quiritantibus remque deplorantibus, duo juvenes Regis illa cupiditate moti, cum arma induiſſent, ac urnam accepiſſent, hoſtium vallo ſuperato, poſitas ad portam excubias latentes, omnemque hoſtium rimati exercitum, cum fontem inveniſſent, ex illo Regi attulerunt. Is vero, quanquam ſiti ardebat prægrande periculum exiſtimavit, ſi quæ ſanguinis pretio veniret, aquam biberet. Ratione itaque cupiditati objecta, aquam Deo libavit. Etenim, uti dicebam, poteſt mens ſobria affectuum neceſſitates vincere, libidinumque ardores extinguere, nec non corporum dolores, quantumvis atroces, ſuperare.

Jam vero nos tempus vocat, & ad ſobriæ Rationis ſeriam conſiderationem ex argumento inducit. Quod enim Patres noſtri Legum æquitate altam pacem habebant, ut & Aſiæ Rex Seleucus Nicanor, [f] in ſacrificiorum templique ſumptus pecuniam eis aſſignaſſet, eorumque omnem Reipubl. cultum ac diſciplinam probaret; tunc ſane nonnullis adverſus communem concordiam res novas molientibus, diverſi generis calamitatibus maliſque oppreſſi fuere.

CAPUT IV.

Nam Simon quidam, Oniæ, jugi in vitam ritu quondam Pontifici, viro bono ac probo inſtitutis moribus adverſans, quod in eum nulla non ſtructa calumnia in gentis perniciem, nihil ei nocere potuerat, profugus factus, patriam proditurus abſceſſerat. Quamobrem ad Apollonium profectus, Syriæ ac Phœnicis ducem, ſic compellabat. Regis negotiis rebuſque bene volens, nunciatum veni repoſitam eſſe Jeroſolymis in ærario privatarum pecuniarum immenſam vim, ad templi rationes nihil attinentem, ac quæ Seleuci Regis juris exiſtat. Quibus per ſingula cognitis, Apollonius laudato Simone, ejus in Regem fidei atque animi, cum ad Seleucum aſcendiſſet, ejus theſauri pecuniarum admonuit: ſuorumque ſtipatus ſatellitio confeſtim in Judæam involans cum ſceleſtiſſimo Simone gravique exercitu in mandatis ſe perferre ajebat, Regiſque imperium eſſe, ut privatas ærarii pecunias exportaret. Mox audito ſermone, querulæ gentis voces, contradicentium murmur grave omnino ducentium, ſi pecuniæ ſacro ærario depoſitæ atque creditæ dominis auferrentur, quantaque facultas obſtare nitebantur. Inter quæ minabundus Apollonius templum petit, Sacerdotibus cum mulieribus atque pueris in eo in oratione proſtratis, Deoque ſupplicantibus, ut ſacrum locum protegeret, qui ſic conculcabatur.

Aſcendente itaque Apollonio [g] cum armata apparitorum manu ad diripiendas pecunias, apparuerunt e cœlo in equis Angeli, ſplendenti armorum cultu, qui & eo multum eis timorem tremoremque injicerent. Corruens itaque ſemivivus Apollonius in Templi cunctis pervia porticu, extenſiſque in cœlum manibus, cum lacrymis Hebræos obſecrabat, ut fuſis pro eo precibus cœleſtem exercitum placabilem redderent. Hiſce inductus verbis Onias Pontifex, aliaſque etiam veritus, ne Seleucus Rex humana graſſatione exque inſidiis ſublatum Apollonium exiſtimaret, pro illo oravit. Atque is quidem inaudito modo ſoſpes redditus, profectus eſt Regi declaraturus, quæ illi acciderant.

Se-

b *Exod.* 20, 17. c *Levit.* 25, 2. d *Deut.* 20, 19. *Exod.* 23, 4. & 5. e 2 *Reg.* 23, 15.

f 2 *Macc.* 3. g 2 *Macc.* hæc de Heliodoro.

Seleuco autem Rege vivis exempto, ſucceſſit in Patris Imperio Filius homo ſuperbus ac nequiſſimus. Is nempe abrogata Oniæ ſummi Sacerdotii dignitate, Jaſonem ejus Fratrem Pontificem conſtituit, annuo tributo daturum ſe illi pollicitum tria millia ſexcenta ſexaginta talenta. Accepta itaque conditione, cum eum Pontificem juſſit agere, tum gentis ducem. Qui & gentem exploravit, & ad omne ſcelus ac improbitatem cives tranſtulit; ut nedum in ipſa patriæ arce Gymnaſium extrueret, verum etiam templi curam omnem ritumque aboleret. Quibus indignata Divina juſtitia, ipſum eis Antiochum in hoſtem vertit. Quod enim bellum in Ægypto cum Ptolemæo gerens ſparſa illius mortis fama, ea nonnullos gaudere, cumprimis vero Jeroſolymitas audierat; confeſtim reductis ad eos copiis urbem diripuit; edictumque propoſuit, ſi qui eorum patria Lege vivere deprehenſi eſſent, morte luerent. Quodque rem obtinere non valebat, ſed omnes minas ſuas & ſupplicia convelli videbat, ut & mulieres circumciſis liberis, cum infantibus præcipitio necarentur, ne prævisa quidem pœnæ atrocitate a facinore quicquam deterritæ: Quod itaque illius edicta a populo contemnebantur, ipſe tormentis pollutas eſcas guſtando Judaiſmum ejurare ſingulos cogebat.

CAPUT V.

PRæſidens itaque ſublimi quodam loco, conſidente Conſiliariorum cœtu Tyrannus Antiochus, armatiſque copiis circum undique adſtantibus, ſingulos Hebræorum trahi ad tribunal juſſit, & ut carnes ſuillas atque idolis immolatas guſtare cogerentur. Sin autem nollent aliqui immundis veſci, rotis cruciati enecarentur. Cumque multi pariter raperentur, inter alios primus unus Eleazarus [h] nomine, ex Sacerdotali genere, ſcientia Legiſperitus, & ætate provectus, multiſque Tyranni aſſeclis longo jam uſu notus, prope eum adductus eſt. Quo viſo Antiochus, ſic eum aggreſſus eſt. Ego ſane bone ſenex, priuſquam tormentis te aggrediar, auctor tibi ero, ut deguſtatis ſuillis carnibus ſaluti conſulas. Revereor enim tuam & ætatem, & canos, ex quorum ratione poſt tantum tempus non ſatis mihi philoſophari videris, qui Judæorum ſuperſtitione utaris. Quorſum enim, cujus indulgentiam fecit natura, optimam animalis hujus carnium abominaris eſcam? Stultum enim, dementiſque animi eſt, non frui dulcibus, quæ probrum non habent, injuſtumque eſt naturæ gratias averſari. Tu vero etiam majoris aliquid inſipientiæ facturus videris, qui cum inani ſenſu veri opinione erres, me quoque tui cruciatu contemnendum ducas. Non expergiſceris a Philoſophiæ veſtræ nugis, moroſumque animum tuum excuties, atque humaniſſima mea adhortatione propenſa veneratione ſuſcepta, ſenectæ ipſe tuæ miſeraberis? Etenim tecum ipſe reputa, vel ſi divina ulla virtus veſtræ religionis vindex exiſtat, veniam facile conceſſuram, quicquid per neceſſitatem violatum juris fuerit.

His ita auditis Eleazarus petita ſermonis licentia & conceſſa, in hæc verba publico conceſſu orare cœpit. Noſ Antioche, qui vitam ex Divinæ Legis rationibus inſtituendam perſuaſum habeamus, nullam ea violentiorem neceſſitatem exiſtimamus, quam ut Legi obſequamur. Quare nihil ſceleris patrare in animum induco. Quin ſi etiam vere, tua ſententia, Lex noſtra Divina non eſſet (etſi plane Divinam eſſe ſentimus) ne ſic quidem nobis, quæ de pietate & religione eſt, opinionem convellere liceret. Ne leve ergo peccatum putaveris, ſi carnibus veſcamur. Sive enim in parvis, ſive in magnis, peræque eſt prævaricari: utroque enim pariter per ſuperbiam lex infringitur. Subſannas vero noſtram Philoſophiam, quod non ſana ſatis ratione ea valeamus, docet namque Temperantiam, ut omnem ſponte laborem toleremus, Juſtitiæ præceptis imbuit, ut ſolum verum Deum magnifice colamus. Quamobrem immundas carnes non comedemus. Qui enim Legem Dei eſſe credamus, ipſum natura noſtri miſeratione ductum lege ſancire novimus. Legis auctor ac conditor, quæ noſtris animabus convenientia forent, permiſit edere; carnibus vero, quæ eſſent contrariæ, veſci prohibuit. Tyrannicum vero, nedum ut ſcelerate agere cogamur, ſed & edere. Abſit tamen, ut hujus de me riſus tibi copiam faciam; nec ſacra Majorum, ſervandæ Legis ergo juramenta dimittam; nec ſi oculos effoderis, viſceraque igne conſumſeris. Non ita ſenex ac imbellis animi ſum, ut non pietatis cauſa virilem juvenili ardore animum oſtenderim. Ad hæc expedi rotas, vehementiorique flatu ignem excita. Non ſic ſenectutem miſereor, ut ejus cauſa Legem diſſolvam. Non te mentiar, mihi magiſtra Lex, nec te negabo, amica Continentia: non pudefaciam, Ratio Philoſophica, nec abnegabo, venerandum Sacerdotium Legiſque peritia. Mundum me Patres ſuſcipient, quem tuæ neceſſitates ad mortem uſque nullo terrore dejicient.

CAPUT VI.

IN hunc modum adverſa dicendi vi exſufflata Tyranni adhortationum ſuada, qui aſtabant ſatellites, acerbe Eleazarum ad ſupplicia trahebant. Ac primum quidem veſtibus nudatum, tumque cubitis manibus revinctum, ex utroque latere verberibus cædebant, præcone hinc inde clamante: Obtempera Regis mandatis. At magni vir animi Eleazarus, quaſi in ſomnis torqueretur, nihil a conſtantia demutabatur, ſed ſublimes in cœlum tendens oculos, diſſilientibus carnibus verberum illa carnificina Senex deradebatur, defluebatque cruore, ac latera immane quantum alte illi fodiebantur: cadenſque in terram, fatiſcente doloris vi corpuſculo tanta illa cruciatus acerbitate, rectam inflexamque animi Rationem habebat. Calcibus enimvero immanium quis ſatellitum inſiliens quaſi erecturus, ejus ilia tundebat. Is porro tormenta patienter ferebat, ſpretaque neceſſitate tanta illa verberum grandine conſtans perſeverabat. Vapulans Senex dilaniantes tortores ſuos vincebat, ac illis ipſis animi magnitudine admirationi erat.

Quamobrem partim ſenectutis miſerti, partim etiam pro conſuetudine neceſſitudinis ſenſu affecti, Regis quidam Miniſtri ad eum adeuntes, ajebant. Cur enimvero, Eleazare, hiſce te malis inconſulto ſubjicis? Nos ſane aſſas carnes apponemus; tu vero ſimulans ſuillam guſtaſſe, ſaluti conſulito. Ad quos Eleazarus. Ne ſic male ſapiamus filii Abrahæ, ut molli animo aliquid nobis indecorum ſimulato agamus. Inſulſum plane dementiſque animi, ſi cum ad ſenectam uſque ex veritatis rationibus vitam egerimus, ejuſque rei laudem legitime ſervaverimus, nunc conſiliis mutemur, efficiamurque nos ipſi adoleſcentibus impietatis, forma, ut & exemplo ſimus veſcendi immundis; turpemque reliquam brevem vitam ducamus, eamque omnium cachinnis expoſitam, qua ignavia illi ſuperſtites erimus. Tanta igitur conſpecta ejus animi magnitudine inflexaque eorum miſeratione conſtantia, ad ignem adductum cruciariis inſtrumentis urentem in rogum conjiciunt, ejuſque naribus fœtidos noxioſque liquores infundunt.

Jam vero ad oſſa uſque ejus uſtulato corpore, cum

h 2 *Macc.* 6, 18.

cum deficiente natura ſpiritum relaxaret, oculos in Deum levans, ait, Tu Deus noſti, cum liceret ſalvum eſſe & incolumem, Legis gratia cruciantibus me flammis interire. Idcirco propitius eſto genti tuæ, cui noſtra pro illis pœna ſufficiat. Piacularem eorum hoſtiam meum cruorem efficito; proque illorum animabus meam ipſius animam accipito. Hæcque locutus Vir ſanctus, forti mortem aſpexit propoſito.

Explorate igitur affectuum domina pia Ratio eſt. Si enim majoris præ ratione virtutis affectus extitiſſent, illis utique victoriæ teſtimonium deferrem. Nunc autem Ratione affectuum victrice, illi utique merito ducis poteſtas atque principis tribuenda ſit. Æquum proinde, ut imperium Rationis eſſe agnoſcamus, quando & extrinſecus provenientium dolorum victricem (ſed & voluptatum) nec illis cedere, oſtendo.

CAPUT VII.

QUemadmodum enim optimus gubernator Patris noſtri Eleazari inſtitutus Ratione animus, clavo regens pietatis navem in affectuum pelago, Tyrannique minis diverberatus, ac tormentorum tricumanis fluctibus affatim jactatus, nullo modo pietatis gubernacula invertit, quoadusque ad portum immortalitatis evaſit. Nulla unquam civitas multis variiſque oppugnata machinis reſtitit, ac vir ille ſanctiſſimus, ſacro animo verberibus tormentiſque inflammatus, præ Rationis munimine obſidentes devicit. Velut enim prærupto ſcopulo ac rupe ſua pater Eleazarus obtenta mente furentes affectuum fluctus elidebat. O Sacerdotio digne Sacerdos, cujus impolluti dentes, ab omnique immundorum eſus profanatione immunis venter, qui pietatis vaſculum fuerat, ô Legi concors Divinique ſermonis Theologe. Tales ſint neceſſe eſt, qui proprio ſanguine Legem adminiſtrant, generoſoque ſudore ad mortem uſque tormentis certant.

Tu Pater noſtram æquis legibus conſtitutam pietatem ac diſciplinam, quibus patienter tuliſti ad gloriam confirmaſti, ſanctimoniamque honeſtans non convulſiſti, ac per opera divinæ Philoſophiæ ſermonibus & oraculis fidem concilians. O ſenex tormento fortior igneque torrente! Vetule, viribus ipſe contentior, ac cunctis major Eleazare. Quemadmodum enim Pater Num. 16. 46. Aaron thuribulo inſtructus medios plebis intercurrens ordines, Angelum incendia miniſtrantem devicit; ſic Aaronis ſtirpe ſatus Eleazarus, igne ipſe maceratus a Rationis tramite non deflexit. Quodque omne vincit miraculum, cum ſenex eſſet, collabentibus jam corporis viribus, & cum laxatæ carnes nervique defeſſi ac fatiſcentes eſſent, per Rationem ſpiritu juvenis virtute fulſit. O beatam ſenectutem, ac venerabiles canos vitamque ſancte legibus inſtitutam, quam fidele mortis ſignaculum conſummavit. Siquidem igitur homo ſenex pietatis cauſa ad uſque mortem tormenta deſpexit, explorate nimirum pia Ratio affectuum principatu pollet. Idcirco enim etiam juvenes pietatis Ratione philoſophantes, graviora tormenta ſuperarunt. Quod enim rei ipſo periculo illuſtri Tyrannus clade victus abſceſſerat, qui ad immundorum eſum ſenem cogere nequiviſſet.

CAPUT VIII.

TUnc vehementi accenſus ira, quoſdam ex Hebræorum præda adduci juſſit: ac ſiquidem immundis veſci in animum induxerint, guſtata eſca dimitti; ſin autem contradixerint, acrius puniri. His ita a Tyranno conſtitutis, præſto fuere ſeptem fratres cum matre vetula ad tribunal adducti, pulchri ſcilicet juvenes, inque omnibus gratioſi. Gaviſus in eis Tyrannus, vultuſque decorem ſtupens, blande ſubriſit, juſſiſque prope accedere ait, O juvenes, veſtram ego pulchritudinem propenſe admiror, totque fratrum multitudinem eximie colens, nedum auctor ſum, ne hac ipſa ſenis inſania deſipiatis, qui modo tormentis ſubactus eſt, ſed & rogo, ut mihi obſequentes in meam recipi amicitiam non pigeat. Facultas enim eſt, ut eos puniendi, qui mandatis meis morem non gerant, ſic eos munerandi, qui jubenti obtemperaverint. Mihi igitur credite, ſupraque Regis negotia conſtituemini. Patria veſtra abnegata lege rituque, atque ad Græcorum mores tranſlatis vitæ rationibus, veſtra quique fruimini juventute. Sin autem veſtra pertinacia irarum mihi neceſſitatem feceritis, diris ſuppliciis & tormentis unumquemque veſtrum perdere cogetis. Veſtri itaque vos miſereat, quorum & ipſe, qui hoſtis videar, cum ætatis tum venuſtatis formæ miſereor. Num ſeria mente hæc cogitabitis, ſi pervicaces fueritis, nec parueritis, nihil vos manere, quam ut in tormentis moriamini.

Inter quæ verba coram poni juſſit torturæ inſtrumenta, ut & timore immundis veſci ſuaderet. Ubi autem rotas & fidiculas, tormentaque & rotabula & catapultas, & lebetes, frixoria quoque & digitalia, ungulaſque & cuneos; folles item igniſque ſuſcitabula, cum ſatellites coram objeciſſent, ſubſecutus Tyrannus ait: Timete adoleſcentes, quodque colitis Numen vobis propitium erit, qui neceſſitatis vi violatæ Legis rei efficiamini.

At illi audita verborum illecebra, diroque tormentorum conſpectu nihil territi ſunt, ſed & adverſa Tyranno philoſophati, Rationis præſtantia ejus tyrannidem everterunt. Quid vero exiſtimamus, ſi inter illos formidoloſi quidam fuiſſent? quibus aliis, quam iſtis verbis uſuri eſſent? Nos miſeri & valde inſipientes, adhortante nos Rege & ad munera vocante, ſi modo ei morem geſſerimus. Cur nos inanibus deſideriis oblectamur, ac quæ necem afferat pugnacis animi contentionem præſumimus? Non timebimus, viri fratres, tormenta, nec cruciatuum minas reputabimus, inanemque hanc gloriam exitioſamque ſuperbiam fugiemus? Noſtræ nos miſereat ætatis, matriſque ſenectutis miſereamur, atque animo reputemus, moriendum nobis eſſe, niſi ut obſequamur in animum induxerimus. Prorſus indulgebit Divina juſtitia, qui neceſſitate Regem timuerimus. Cur nos ipſi dulciſſima vita extrudimus, atque ſeculi jucunditate privamus? Ne neceſſitati vim faciamus, neve in noſtro tormento gloriam ambitioſe quæramus. Nec Lex ipſa volentes neci dabit, qui timuerimus tormenta. Unde tanta nobis inſedit contentio, placetque lethifera ſuſtinentia, cum ſecure morem Regi gerentes vivere liceat? Verum nihil horum tormentis admovendi locuti ſunt juvenes, aut cogitarunt. Quippe qui cruciatus contemnebant; dolorumque victores, ſubditis Rationi affectibus erant. Quare ut ſtatim peroravit Tyrannus ſuadendo ut immundis veſcerentur, omnes ſimul, quaſi ex eodem animo in hæc verba vocem ſuſtulerunt.

CAPUT IX.

QUid tardas, Tyranne? Parati enim ſumus mori potius, quam patria noſtra mandata tranſgredi. Merito enim nos præfari pudet, niſi Legis obedientia conſilii nobis auctore Moſeque uſi fuerimus. Noli Tyranne conſulere, ut Legis ſcita violemus. Noli qui odio habeas, noſtram magis, quam nos ipſi ſortem miſerari. Ipſa enim morte graviorem exiſtimamus tuam miſericordiam, ut ſcelere ſaluti conſulamus. Territas vero, qui tormentis mortem illaturum mineris, quaſi non pau-

paulo ante ab Eleazaro didiceris. Quando enim Hebræorum ſenes, pietatis palæſtra, tormenta ſuſtinendo fortiter certamen deſudarunt, juſtiori titulo moriamur nos juvenes, ſpretis perſecutionum tuarum tormentis, quorum & ipſe noſter inſtitutor ſenex Eleazarus victor extitit. Tenta igitur, Tyranne, nec cruciatu damnum ullum animabus te allaturum putes, ſi pietatis cauſa intuleris. Nos enim malorum perpeſſione ac patientia virtutis præmia referemus; tu vero hoc potiſſimum ſcelere quod neci tradis, Deo ultore æternam abunde mortem ſuſtinebis.

His ita dictis, graviter ferre Tyrannus, nedum quod non obſequerentur, ſed & ira accendi, quod illius gratiæ nulla ratio habeatur. Juſſi itaque apparitores natu maximum admoverunt, diſciſſaque tunica manus & brachia utrimque colligarunt. Cumque ea jam verberum laniena feſſis fruſtra eis abiret conatus, rotæ innectentes, eaque diſtendentes, fortis animi adoleſcentis artus omnes compagibus ſuis dimoverunt. Quo is cruciatu, membriſque omnibus fractus, in hæc fere verba improperabat: Impuriſſime Tyranne, cœleſtique devote vindictæ ac cruente, non his verberibus dehoneſtas ac pœnis afficis, quod ſim homicida, aut pietatem ulla re violaverim, ſed quod Divinæ Legis propugnator ſim. Urgentibuſque ſatellitibus, ut ſe manducaturum profiteretur, ut a tormentis liberari liceret; contra ille: Non ſic rotæ veſtræ vis exuperat, acerbi miniſtri, ut, quæ mihi ineſt, vim Rationis præfocet. Secate membra, carnes igni aſſate, artus diſtorquete: Quicquid enim tormentorum adhibueritis, mei ipſe periculo certos faciam, proprium hoc filiis Hebræorum, ut virtutis palæſtra uni invicti exiſtant.

Hæc illo loquente, ſubjectis prunis, igneque exſuſcitato, longe abunde rotam diſtendunt, quam fuſus undique ſanguis cruentaret, & ex qua ſanie guttatim defluente extingueretur prunarum ſtrues: circaque feralis machinæ axes, carnes perefluebant. Cumque jam magni animi Abrahamique dignus ſtirpe parique indole juvenis conciſam undique oſſium compagem haberet, ne ingemuit quidem, ſed quaſi in igne conflaretur ad incorruptionem, fortiter tormenta ſuſtinuit. Imitatores mei eſtote, Fratres, ajebat. Ne meum certamen fatiſcentibus animis deſerite, neve meam fortis animi fraternitatem ejurate. Sacram mentiſque generoſæ militiam pietatis cauſa gerite, per quam Divina paternaque providentia genti noſtræ placata, in ſuperbum dirumque Tyrannum animadvertet. Hæcque prolocutus ſacer honeſtuſque juvenis animam efflavit.

Cunctis vero prioris forti tolerantia attonitis, adducunt ſatellites ætate ſecundum, innexiſque ferreis manibus acutis unguibus, eum catapultæ (quæ machina eſt) alligant. Deinde percontati, priuſquam eum torquerent, num vellet comedere? poſtquam generoſum ejus mentis propoſitum audierunt, ferreis manibus aſſilientes, a cervicimuſculis ad mentum uſque carnem omnem & capitis cutem, pardi beſtiæ, detraxerunt. Is vero hunc gravi conſtantia dolorem tolerans, Quam dulce, ajebat, omne mortis genus ob patriam noſtram pietatem? Non putas te, ô omnium crudeliſſime Tyranne, magis quam me nunc torqueri, cum videas ſuperbam Tyrannici animi rationem noſtra pietatis cauſa patientia vinci? Etenim ego virtutis oblectationibus laborem levo, tu vero in impietatis minis cruciaris. Neque vero effugies, impuriſſime Tyranne, pœnas iræ Divinæ.

CAPUT X.

Atque hoc item inclytæ mortis agone perfuncto adductus tertius eſt, quem multis plures hortabantur, ut deguſtando carnes ſaluti conſuleret. Ad quos ille firma exclamavit voce. Ignoratis, inquit, eodem me patre ſatum cum his, qui jam diem obierunt, eademque matre natum, nec non iiſdem nos eſſe educatos decretis? Non ejurabo tam nobilem fraternitatis cognationem. Tum illi hominis dicendi libertatem graviter ferentes, tortoriis inſtrumentis ac fidiculis manus ejus pelleſque exartuant, laxatiſque commiſſuris membratim diſcerpebant, digitoſque & brachia & crura & poplites atque cubitos commolebant. Cumque nullo modo tanta tormentorum vi præfocare valerent ac extinguere, detracta cum ſummis digitorum capitibus circumquaque cute excoriant. Deinde eum protinus ad rotam ducunt: cui circumjectus, cum vertebris exartuaretur, cernebat carnes ſuas fruſtatim diſſilire, & ex viſceribus cruoris rivos profluere. Jamque adeo moriturus ait, Nos quidem, impuriſſime Tyranne, ob Dei diſciplinam atque virtutem hæc patimur; tu vero ob impietatem cædeſque nefarias, quanta nec mente comprehendi poſſint, tormenta ſuſtinebis.

Atque hoc etiam pari fratribus virtute ac conſtantia mortuo, quartum trahebant, dicentes, Num & tu eadem ac fratres dementia inſanies? Ad quos ille, Non tanta urendi vi veſter ignis adverſus me prævalet, ut hunc ignavia paveam. Per beatam fratrum meorum mortem, æternumque tyranni interitum, nec non inclytam piorum vitam non abnegabo ſic ingenuam fraternitatem. Nova Tyranne excogita tormenta, ut & ex illis noveris, eſſe me fratrem eorum, qui iis priores decertarunt.

His auditis cruentus ille cædiſque avidus ac longe impuriſſimus Antiochus, linguam præſcindi jubet. Ad quem ſtrenuus pugil: Quanquam abſtuleris vocis organum, exaudit & tacentes Deus. En, jam lingua laxata eſt, abſcindite. Non enim tua hac immanitate etiam Rationem noſtram, velut foris linguam ſecabis. Libenter Dei cauſa corporis membris truncamur: in te autem cito Deus ulciſcetur, quippe qui linguam Divinas modulantem laudes exſcindis.

CAPUT XI.

Ubi vero hic quoque tormentis excruciatus obierat, quintus proſiliit dicens: Non tardo, Tyranne, quin & ipſe virtutis cauſa tormenta adeam. Ipſe a meipſo venio, ut me quoque interempto plurium ſcelerum reus majorem cœleſti Judici pœnam luas. Quo noſtro ſcelere, hominum ac virtutis oſor, cum in modum genus noſtrum vaſtas & perdis? Num quod Creatoris omnium cultu religioſi ſumus, ejuſque Lege virtutis ſcitis vivimus? Atqui hæc non ſuppliciis, ſed honoribus muneranda ſunt.

Hactenus dixerat, vinctumque tortores ad catapultam traxerunt: inque illa in genua ligantes iiſque ferreis pedicis adſtrictis, ejus lumbos circa orbicularem cuneum inflexerunt, ita ut totus circum rotam ſcorpii more inflexus exartuaretur. Hoc pacto cum & ſpiritus comprimeretur & corpus angeretur, Præclara, inquit, in nos, Tyranne, & invitus confers munera, dum fortioris animi laboribus noſtra tuenda Lege tolerantiam clarere facis.

Hoc etiam defuncto adducitur & ſextus puer junior; ac percontante Tyranno, num comedendo dimitti vellet, ait: Equidem Fratribus ætate junior ſum, ſed animi præſtantia æqualis. Ad eadem enim nati & educati, pro iiſdem pariter etiam debemus mori. Quare ſi conſtitutum eſt, ut non-veſcentem immundis torqueas, torque. Hæc ubi locutus eſt, ad rotam ducunt, in qua temere diſten-

tentus, artubuſque ac compagibus disjectis, ſubjecto igne torrebatur. Dorſo etiam adhibitæ candentes ſubulæ: latera ac viſcera trajecta atque ſuccenſa.

Inter quæ tormenta, O ſacrum, ajebat, decorumque certamen, ad quod tanta fratrum turba pietatis ergo vocata, laborum palæſtra nulli victi fuerunt. Eſt enim invicta, ô Tyranne, pia doctrina, probitate armata. Cadam & ego cum fratribus meis, & tibi ipſe quoque magnas addam furias. O novorum tormentorum excogitator, & vere piorum hoſtis, ſex pueri tuam Tyrannidem evertimus. Nam quod Rationem noſtram de ſententia dimovere non potuiſti, aut cogere, ut immundis veſceremur, nonne tui everſio eſt? Tuus ignis nobis frigidus eſt, & ſine dolore catapultæ. Non enim Tyranni, ſed Divinæ Legis ſatellites nobis defenſores ſunt, idque in cauſa eſt, cum Ratione invicta polleamus.

CAPUT XII.

CUm vero hic conjectus in lebetem beato fine conſummatus eſſet, advenit ſeptimus, omnium natu minimus. Cujus miſertus Tyrannus, etſi dire adeo in omnes ejus fratres ſævierat, videns jam vinculis adſtrictum ad ſe propius venire juſſit, ſerioque hortabatur, dicens. Fratrum tuorum pertinacis animi atque ſuperbi finem conſpicis: quod enim obſequi noluerunt, tormentis ſubacti mortui ſunt. Tu quoque, niſi morem geſſeris, miſer ipſe etiam tormentis exanimatus morieris. Sin autem obtemperaveris, amicus eris, publicisque negotiis præficieris. Inque eum modum exhortans pueri matrem accerſit, ut ejus miſertus, quod tot liberis orbata eſſet ſuadere filio perurgeret, ut ſalutis ſuæ rationem habens morem gereret.

Hic vero, Matre cum Ebraica voce adhortante, uti dicturi ſumus, ſolvite me, inquit, ut Regi & cunctis ejus in comitatu amicis aliquid loquar. Gaviſique maxime ea pueri pollicitatione, confeſtim eum ſolverunt, curренſque haud procul ubi ſartagines ſuccenſæ erant, Scelerate, inquit, ac nequam omnium ſceleſtiſſime Tyranne, non veritus es, qui a DEO bona regnumque accepiſſes, cum ejus ſervos occidere, tum pietatis cultores excruciare: quorum gratia te manet Divina ultio, denſiore igni atque æterno, tormentiſque repoſita, nullo unquam ſeculo intermittendis. Non veritus es, homo cum ſis, beſtiarum omnium immaniſſime, ejuſdem tecum ſortis homines, exque iiſdem elementis conflatos, lingua membriſque aliis mutilare, atque in eum modum dehoneſtatos torquere? Verum hi quidem fortiter occumbentes ſua in DEUM pietate functi ſunt: at tu miſere plorabis, qui virtutis pugiles inſontes peremeris. Quare & ipſe moriturus a Fratrum meorum forti robore non abſcedo. Hæcque locutus ſeipſum in ſartagines injecit, & in eum modum animam reddidit.

CAPUT XIII.

SIn autem ſeptena Fratrum cohors ad mortem uſque labores ac cruciatus contempſit liquet undique, Rationem ipſam a ſe affectuum dominam eſſe. Quemadmodum enim, ſi affectibus mancipati veſci immundis in animum induxiſſent, fuiſſe illos iis victos diceremus. Nunc vero haud ita ſe res habet, ſed laudata apud DEUM Ratione affectuum victores extitere. Neque fas eſt, Mentis imperium contemnere: nam & affectum ac paſſionem ac cruciatus vicere. Quomodo igitur non rectam eis Rationem, affectuum imperio pollentem tribuemus, quos ignis cruciatus a conſtantia non dimovere? Velut enim objecti portubus ſcopuli ac moles eis prominentes, minaces fluctus obtundentes, tranquillam eo navigantibus ſtationem præbent; ſic & ſeptena mole ſubſtructa juvenum recta Ratio, communito pietatis portu affectuum incontinentiam ac libidinem vicit.

Sacro enim pietatis conſtituto choro, alter alterum animabant, dicentes, Fraterno more Fratres moriamur pro Lege: Æmulemur tres [i] illos in Aſſyria juvenes, qui paris luctæ fornacem contempſere. Ne ignavia animis concidamus prodenda pietate. Atque alius quidem, Confide Frater, ajebant. Alter vero, Forti animo ſuſtine. Alter autem præſenti memoria, Mementote, ajebat, unde ſitis, ac cujus patris dextera pietatis ergo [k] Iſaac ſuſtinuit jugulari. Singuli vero alter alterum læti ac præfidentes cum attenderent, Nos ipſos, ajebant, ex toto corde, DEO, qui animos dedit, ſacrificemus, Legiſque cuſtodiæ corpora utenda tradamus. Ne timeamus eum, qui videtur corpus occidere: [l] ingens enim eſt animæ periculum, æterno cruciatu his repoſitum, qui DEI mandatum tranſgrediuntur.

Divinæ igitur Rationis continentia armemur. Sic enim vita functos Abraham, Iſaac & Jacob ſuſcipient, omneſque laudabunt Patres. Quiſquis Fratrum avellebatur, dicebant qui reliqui erant, Ne nos, Frater, pudore afficias, nec Fratres, qui ante mortui ſunt, mentiaris. Non neſcitis fraternitatis philtra, quæ Divina omnique ſapientia prædita Providentia per Patres ex illis ortis partita eſt, & per maternum plantavit uterum, in quo fratres æquale hoſpitati tempus, & per illud formati, nec non eodem aucti ſanguine, eademque anima perfecti, atque paribus momentis partu editi, exque iiſdem fontibus lacte potati, ac quibus pariter educantur amplexibus fratrum amantes animæ vehementiuſque augeſcunt pari contubernio, & quotidiana conſuetudine ac reliqua diſciplina, nec non noſtra in DEI Lege exercitatione.

Sic igitur cum tanta ſit fraternæ neceſſitudinis atque amoris affectio, major longe ſeptem Fratrum mutua fuit dilectio. Eadem quippe lege eruditi, earundemque virtutum palæſtra perfuncti, ac eodem juſtitiæ cultu educati, alter alterum magis diligebant. Par enim virtutis æmulatio illorum inter ſe concordiam augebat. Pietate namque comite, deſiderabiliorem ſibi ipſis fraternum amorem reddebant. Nihilominus tamen, etſi natura, conſuetudine, virtutis indole moribuſque avita illis erant fraterni amoris philtra, ſuſtinuerunt pietatis cauſa, qui Fratrum reſidui eſſent, ut Fratres ad mortem uſque dehoneſtari ac tormentis excruciari viderent.

CAPUT XIV.

NEque id ſolum, ſed ut etiam ad eadem hortarentur impellerentque. Quocirca nedum cruciatus vimque omnem doloris contempſerunt, verum etiam fraterni amoris affectus ſuperarunt. O Rationes Regibus longe clariores nobilibuſque nobiliores! Nullus minas formidavit, aut mortis conſpectu expavit. Sed velut omnes immortalitatis ſemitam decurrerent, ſic tormentorum via celerabant. Ac ſicut manus pedeſque ſummo conſenſu animi nutibus moventur, ſic & ſacri juvenes illi, velut una anima, quæ interitum neſcit, pietate eis motum imprimente, mortis pro illo ſtadio concordes erant.

O ſanctiſſimum concordium pignorum ſeptenarium ac hebdomadam! Velut enim ſeptem mundi fabricæ dies ſeptimanam, ſic juvenes pietatem, choros

i *Dan* 3, 16. k *Gen.* 22, 3. l *Matth.* 10, 28.

ros ducentes tormentorum metum convellendo obibant. Modo audita juvenum ærumna diroque ſupplicio inhorreſcimus: illi vero nedum videntes autve audientes acturum intentatas minas, verum etiam patientes fortiter ferebant; idque adeo cum igne excruciarentur, cujus ardoribus quid ad pœnam moleſtius? Acuta enim celerque ignis vis cito corpora diſſolvit.

Nec mirum videatur, quod Virorum illorum Rationem victricem in tormentis enituiſſe exiſtimemus, quando etiam mulieris animus longe plures diverſique generis dolores ac cruciatus contempſit. Septem enim illorum juvenum parens in ſingulis liberorum paria illis tormenta ſuſtinuit. Conſiderate enim, quomodo a natura inſitus filiorum amor erga liberos effuſus, nullum non trahens, ut illis afficiatur, cum ipſa quoque muta animantia pari ac homines affectu amoreque naturali erga ſuſceptos ex ipſis fœtus ducantur. Ac quid neceſſe, ut brutarum animantium exemplo impenſum erga liberos parentum affectum oſtendamus, cum & apes illarum aggredientes favos ulciſcantur, ac velut ferro, ſtimulo feriant ſic invadentes, & ad mortem uſque ſuos labores defendant?

CAPUT XV.

HAud enimvero juvenum Matrem pari cum Abrahamo mentis ſenſu præditam, Liberorum affectio a ſano ſenſu dimovit. Zeloſiſſima Mater duobus propoſitis, pietate ſcilicet, ſeptemque liberorum temporanea ſalute, juxta ac Tyrannus pollicebatur, pluris pietatem fecit, quæ DEO auctore ac rem præſtante in Vitam æternam ſalvet. O qua demum ratione parentum erga liberos effuſa amore viſcera repræſentare poſſim, quæ tum animi tum formæ ſimilitudinem in minoris filii admiranda ſpecie vultuque informarent; quando maxime liberis in malis verſantibus matres propenſiore patribus affectu ac doloris ſenſu ducuntur. Quanto enim animo imbecilliores matres ſunt proliſque amantiores, tanto majore illecebra erga liberos afficiuntur. Matrum vero nec una fuit liberorum amore ſeptem illorum matre ſuperior, quæ tamen ipſa ſepteno partu nativam illam liberorum amoris inſitam vim cum haberet, multiplicique cujuſque parturitione ac doloribus roboratam in eos neceſſitudinem, majore erga DEUM timore, temporaneam illorum ſalutem contempſit.

Nec hoc ſolum, ſed &, qua filii probitate nitebant, Legique propenſe obſequentes erant, amoris filiorum vis major in illa exarſerat. Erant enim juſti, & caſti, magnoque animo præditi; fraterna devincti charitate, ſicque Matris amantes, ut & ejus ſuaſu ad mortem uſque Legis ſcita ſervare in animum induxerint. Etſi tamen tanta erant, quæ materna viſcera ad liberorum nativo illorum amore miſerationem traherent, nullius eorum cauſa ejus evertere animum diverſa adeo ſupplicia valuerunt: ſed eorum ſingulos omneſque ſimul religioſa Mater ad mortem pro pietate obeundam hortabatur.

O ſacra indoles, parentumque in liberos amoris illecebræ, & prudentia liberorum amans nutrixque: matrumque demum affectus indomabiles! Cum ſingulos filiorum torqueri Mater videret atque incendi, pietatis arce non movebatur. Filiorum carnes igne torreri videbat & emacerari, pedumque ac manuum exſectos digitos in terra palpitare, capitum item evulſas carnes ad mentum uſque larvarum more extare. O Mater graviores nunc labores experta, quam cum eoſdem parturires! O ſola mulierum totam plenam enixa pietatem! Non ſecus animum mutavit liberorum primus efflans ſpiritum, nec vero alterius inter tormenta miſerabiles aſpectus, neque tertius agens animam: nec denique cum ſingulos in tormentis videres ſuam ipſorum lanienam torve contuentes, nareſque eorum occaſum præſignantes. Non ſoluta lacrymis es, cum liberorum carnes exuri videres, aliaſque ex aliis præciſſas manus, atque alias ex aliis cæſas cervices, alioſque ſuper alios cadentes mortuos; non, inquam, muliebri affectu, dum filiorum locum commune mortuorum factum tumulum conſpiceres plorasti.

Non ſic Sirenum modulati cantus autve Cygnorum voces blande aures auditorum trahunt, ac liberorum inter tormenta matres vocantium. Velut enim in judicii loco ipſa ſecum Mater, duos nimirum conſiliarios videns, naturam & geneſim ac liberorum amorem eorumque tormenta, duos calculos tenens, alterum lethiferum, alterum in ſalutem, haud operæ pretium putavit, ut eligeret, quo ſeptem liberis ad breve tempus ſalutem quæreret; ſed Abrahæ filia, religioſam fortis animi tolerantiæ vim in mentem revocavit. O Mater gentis, Legis vindex pietatiſque defenſio; eoque certamine victrix coronata, cujus palæſtra viſceribus geritur. O maſculis ad fortitudinis robur magis ſtrenua, viriſque virili magis ad patientiam conſtantia! Quemadmodum enim [m] Arca Noæ in mundi communi diluvio mundum ipſa vehens fortiter fluctus toleravit; ſic tu quoque Legis cuſtos undequaque paſſionum diluvio obruta, ventiſque validis liberorum tormentis pulſata inſurgentem pietatis cauſa procellam ſtrenue ſuperaſti.

CAPUT XVI.

CUm porro & mulier vetula, & ſeptem pignorum mater eorum ad mortem uſque tormenta videns patienter tulerit, liquet plane, piam Rationem affectuum imperio potiri hiſque dominari. Oſtendi igitur, nedum viros affectuum victores extitiſſe, ſed & fœminam tormenta maxima contempſiſſe. Nec ſic [n] Danielis Leones feri extitere, ac nec Miſaëlis voraciſſimo igne ſuccenſus caminus, ut amore liberorum impenſa indoles eam perurebat, dum variis adeo tormentis ſeptem filios excruciari videbat: piæ tamen Rationis nutu ac ope tales tantoſque Mater perextinxit affectus ac perturbationes.

Nam & hoc quoque animadvertamus operæ pretium eſt; ſiquidem mulier animo pavida fuiſſet, quippe quæ mater eſſet, eorum interitu quiritans ejulanſque in hæc fere verba linguam formaſſet. Me infortunatam, terque ac ſæpius miſeram, quæ ſepteno perfuncta partu nullius liberorum mater exiſtam! O vani ſeptem partus fruſtraneaque decem menſium toties repetita uteri geſtatio, ac nullius frugis nutricatio! Fruſtra in vobis, Nati, tot enixa dolores ſuſtinui gravioreſque educandi partibus curas ſuſcepi! O liberi partim quidem innupti partim fruſtra nuptiis copulati! Non ſum viſura veſtros liberos, nec aviæ nomine beata prædicabor. O quæ copioſa probaque aucta ſobole, ego mulier vidua multo luctu oppreſſa ac calamitoſa! Nec ſi obiero, ullum filiorum relinquam, qui juſta perſolvat ac ſepeliat. Enimvero nullum liberorum ejuſmodi nænia planctuque ſacra piaque Mater proſecuta eſt, nec ab obeundæ mortis propoſito liberorum quenquam avocavit, ut neque morientibus mœrori indulſit: ſed quaſi adamantino pectore foret prædita, filiorumque numerum immortalitatis munere inſtauraret, eos potius ad litandum morti pietatis cauſa ſupplex impellebat.

O Mater DEI pietate viro ſeni belli ſocia, & quæ tolerandi conſtantia & mulierem & Tyrannum

m Gen. 6, 7. n Dan. 6, 16. (14, 30.) it. 3, 21.

num viceris, rebuſque ac verbis potentior viro inventa ſis! Comprehenſa enim cum liberis firmo animo conſtitiſti, Eleazarum cernens tormentis exanimatum, ſicque filios Hebraica lingua alloquebaris. O filii, nobile eſt certamen ad quod vocati eſtis ut genti teſtimonium perhibeatis: pro patria Lege alacriter certate. Etenim turpe eſt, qui jam ſenex ſit, cum pietatis cauſa dolores patienter ferre, vos autem, qui juvenes eſtis, tormenta expaveſcere.

Mementote, vos propter Deum mundo editos eſſe luciſque uſuram accepiſſe, quamobrem etiam debetis Dei cauſa omnem laborem atque ærumnam patienter ferre, ob quem etiam Pater noſter [o] Abraham propenſe ivit, ut Iſaac gentium patrem immolaret, nec contabuit, cum dexteram ferro armatam in eum irruere videret. Lubens etiam Daniel leonibus eſca projectus eſt, nec non [p] Ananias, Azarias atque Miſaël in fornacem ignis jactati, Deique cauſa patienter tulerunt. Igitur vos quoque eadem in Deum præditi fide, ne rem moleſte feratis. Haud enim rationi conſultum eſt, ut qui pietatem noverimus, laboribus maliſque non reſiſtamus. Hiſce ſermonibus ſepties Mater unumquemque Natorum mori hortabatur; cum præterea non neſcirent, qui propter Deum moriantur, Deo vivere, quemadmodum Abraham, Iſaac, & Jacob, & omnes Patriarchæ.

CAPUT XVII.

Sed & ſatellitum quidam dicebant, fore ut & ipſa comprehenſa neci traderetur: quo illa rumore ne quis intaminatum corpus contrectaret, in rogum ſe conjecit. O Mater, quæ cum ſeptem filiis Tyranni vim evertit, ejuſque mala machinamenta infregit, atque fide fortes animos oſtendit. Velut enim tectum firma baſi ſeptem filiorum columnis fortiter nixum inflexa animo tormentorum motum ſalumque ſuſtinuiſti. Confide igitur ſacro animo parens, quæ firmam patienter ſpem teneas apud Deum.

Non ſic Luna in cœlo cum ſideribus clara micat, ac tu ſeptem filios pietatis fulgoribus illuſtrans venerabilis Deo exiſtis, fixaque in cœlo cum eis ſedes habes. Nempe quod liberos ſuſcepiſti, ex Abrahamo fuit. Quod ſi liceret velut in tabella oculis legendam pietatem coloribus ac penicillo depingere, num horror quidam ac ſtupor inceſſeret, qui ſeptem liberorum matrem ad mortem uſque diverſa illata ſupplicia ſuſtinere viderent? Merito namque & in ipſo tumulo in Gentis monumentum iſtud tituli adſcribendum foret. Hic ſacri Senis ſeptemque Puerorum curatum funus; ob Tyranni vim hoc ſatagentis, ut Hebræorum inſtituta legeſque everteret: qui & gentis vindices extitere in Deum aſpicientes, atque ad mortem uſque tormenta ſuſtinentes.

Vere enim divinum certamen, quod peractum eſt. Certaminis Præſes tunc virtus erat, per patientiam incorruptione Victoriam in vitam longævam probans. Eleazarus primis partibus auſpicabatur; Mater ipſa ſeptem Puerorum ſtadio aderat: Fratres decertabant: Tyrannus adverſarius erat: Pietas Religioque ſuos coronans athletas vincebat. Qui non mirarentur Divinæ Legis pugiles? qui demum non ſtuperent? Ipſe ſane Tyrannus omneque Concilium etiam atque etiam illorum patientiam ſuſpexere. Etenim ait Moſes, [q] Et omnes ſancti ſub manibus tuis. Et hi igitur ſanctificati propter Deum honorem adepti ſunt, piorumque illorum cruore ac mortis eorum propitiatione Iſraelem malis attritum Divina Providentia ſervavit. Tyrannus enim Antiochus eorum virtutis ſpectata fortitudine, ipſorumque in tormentis explorata patientia tantam eam conſtantiam ſub præconis voce exercitibus ſuis in exemplum poſuit, viroſque ſtrenuos ac fortes in pedeſtribus copiis urbiumque obſidione ſocios habuit, iiſque expugnatis omnium hoſtium victor extitit. O Pueri ſanguinis Abrahæ nepotes Iſraelitæ, legi huic obſequimini, & in omnibus pietatem colite, quos non lateat, piam Rationem affectuum ac perturbationum dominam eſſe.

CAPUT XVIII.

Nec eorum duntaxat dolorum qui a nobis intuſque afficiunt, ſed & laborum, qui extrinſecus & violenter ingruunt: unde illi pietatis cauſa prodendo corpora nedum hominibus admirationi fuere, ſed & Divinam nacti ſunt portionem; gentemque pace componendo, legumque æquitatem in patria inſtaurando adverſarios expugnarunt: Tyrannuſque Antiochus cum in terra dedit pœnas, tum mortuus punitur. Cum enim Jeroſolymorum cives nihil cogere potuiſſet, ut ad Gentium inſtituta, legitima ſua atque patria deſerendo tranſirent, Jeroſolymis profectus adverſus Perſas movit.

Ajebat autem ſeptem Puerorum Mater & hæc mulier juſta filiis. Virgo caſta fui, nec paternam domum exceſſi, ſed ædificatam coſtam cuſtodivi. Non me viri noxa corruptor [r] deſolationis corrupit, nec ſerpens [ſ] ſeductor ipſe perinde lues meæ virginitatis caſta munera violavit. Manſi cum viro per ætatis florem; hiſque jam ad pubertatis annos deductis, Pater beato fine quievit. Nec enim ſe filiis orbum doluit. Dum vero adhuc nobiſcum verſaretur, Legem nos ac Prophetas docebat: interemptum a Caino [t] Abelem legebat: Iſaac [v] holocauſto oblatum; Joſephum [v] in carcere conſtitutum; narrabat æmulatorem [x] Phinees: docebat nos in igne [y] Ananiam, Azariam & Miſaëlem. Laudabat quoque Danielem in lacu Leonum, ac beatum prædicabat. In memoriam revocabat [z] Iſaiæ ſententiam, in hæc verba, Etſi tranſieris per ignem, flamma non comburet te. Laudem cantica conſcribentem Davidem nobis modulabatur, dicentem, [a] Multæ tribulationes juſtorum. Salomonis parœmiam referebat, [b] Lignum vitæ eſt omnibus facientibus ejus voluntatem. Ezechieli fidem adſtruebat, dicenti, [c] ſi vivent oſſa hæc arida? Non latebat, quod Moyſes [d] docuit Canticum, quo docet aitque, Ego occidam & vivere faciam. Hæc vita veſtra & beatitudo dierum. O amarum tunc diem & non amarum, cum ſcilicet plenus amaritudinis felle Græcorum Tyrannus, ſuccenſis crudelibus ollis ac liquoribus in eis ebullientibus ad catapultam trahens, cunctaque ſua tormenta ſeptem Abrahamitidis filiis adhibens oculorum pupillas cœcaret, linguas amputaret, variis ſuppliciis interficeret: ob quæ Divina in eum ultio animadvertit, & animadverteret. Abrahæ vero ſeminis Pueri cum Matre triumphalibus infulis decorata in Patrum choro congregantur, qui caſtas immortales a Deo animas nacti ſunt; cui gloria in ſecula. Amen.

o *Gen.* 22, 2. p *Dan.* 6. (14) & 3. q *Deut.* 33, 3. r *Deut.* 22, 25. ſ *Gen.* 3, 2. t *Gen.* 4. v *Gen.* 22. x *Gen.* 39.

y *Num.* 25, 7. z *Dan.* 3, 8. 14. a *Iſa.* 43, 2. b *Pſalm.* 33, 20. c *Prov.* 3, 18. d *Ezech.* 37, 4. e *Deut.* 32, 39.

JO.

ΙΩΣΗΠΟΥ

ἐκ τοῦ πρὸς

ΕΛΛΗΝΑΣ

λόγου τοῦ ἐπιγεγραμμένου κατὰ Πλάτωνα[a]·

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΤΟΥ ΠΑΝΤΟΣ ΑΙΤΙΑΣ.

EX

JOSEPHI

Sermone ad

GRÆCOS

qui inſcribitur de cauſa univerſi contra Platonem.

STEPHANO LE MOYNE INTERPRETE.

[b] ΚΑΙ οὗτος μὲν ὁ περὶ δαιμόνων [c] τόπος. περὶ δὲ ᾅδου, ἐν ᾧ συνέχονται ψυχαὶ δικαίων τε καὶ ἀδίκων, ἀναγκαῖον εἰπεῖν. ὁ ᾅδης, τόπος ἐστὶν ἐν τῇ κτίσει ἀκατασκεύαστος, [d] χωρίον ὑπόγειον, ἐν ᾧ φῶς κόσμου οὐκ ἐπιλάμπει. φωτὸς τοίνυν ἐν τούτῳ τῷ χωρίῳ μὴ καταλάμποντος, ἀνάγκη σκότος διηνεκῶς τυγχάνειν. τοῦτο τὸ χωρίον ὡς φρούριον ἀπενεμήθη ψυχαῖς· ἐφ' ᾧ κατεστάθησαν ἄγγελοι φρουροί, πρὸς τὰς ἑκάστων πράξεις διανέμοντες τὰς τῶν τρόπων προσκαίρους κολάσεις. ἐν τούτῳ δὲ τῷ χωρίῳ τόπος ἀφώρισταί τις, λίμνη πυρὸς ἀσβέστου. ἐν ᾧ μὲν οὐδέπω τινὰ καθαρριφθῆναι [F. καταρριφθῆναι] ὑπειλήφαμεν· ἡτοίμασται δὲ εἰς τὴν προωρισμένην ἡμέραν ὑπὸ θεοῦ, ἐν ᾗ δικαίας κρίσεως ἀπόφασις μία πᾶσιν ἀξίως προσενεχθείη. καὶ οἱ μὲν ἄδικοι, καὶ θεῷ ἀπειθήσαντες, τά τε μάταια ἔργα χειρῶν ἀνθρώπων κατεσκευασμένα εἴδωλα ὡς θεὸν τιμήσαντες, ταύτης τῆς ἀϊδίου κολάσεως, ὡς αἴτιοι μιασμάτων γενόμενοι, προσκριθῶσι· οἱ δὲ δίκαιοι τῆς ἀφθάρτου καὶ ἀνεκλείπτου βασιλείας τύχωσιν. οἳ ἐν τῷ ᾅδῃ νῦν μὲν συνέχονται, ἀλλ' οὐ τῷ αὐτῷ τόπῳ, ᾧ καὶ οἱ ἄδικοι. μία γὰρ εἰς τοῦτο τὸ χωρίον κάθοδος, οὗ τῇ πύλῃ ἐφεστῶτα ἀρχάγγελον ἅμα στρατιᾷ πεπιστεύκαμεν. ἣν πύλην διελθόντες οἱ κατηγόμενοι ὑπὸ τῶν ἐπὶ τὰς ψυχὰς τεταγμένων ἀγγέλων, οὐ μιᾷ ὁδῷ πορεύονται· ἀλλ' οἱ μὲν δίκαιοι, εἰς δεξιὰ φωταγωγούμενοι, καὶ ὑπὸ τῶν ἐφεστώτων κατὰ τόπον ἀγγέλων ὑμνούμενοι, ἄγονται εἰς χωρίον φωτεινόν· ἐν ᾧ οἱ ἀπ' ἀρχῆς δίκαιοι πολιτεύονται, οὐχ ὑπ' ἀνάγκης κρατούμενοι, ἀλλὰ τῆς τῶν ὁρωμένων ἀγαθῶν θέας ἀεὶ ἀπολαύοντες, καὶ τῇ τῶν ἑκάστοτε καινῶν προσδοκίᾳ ἡδόμενοι, κἀκεῖνα τούτων βελτίω ἡγούμενοι. οἷς ὁ τόπος οὐ καματηφόρος γίνεται· οὐ καύσων, οὐ κρύος, οὐ τρίβολος ἐν αὐτῷ, ἀλλ' ἡ τῶν πατέρων δικαίων τε ὁρωμένη ὄψις πάντοτε μειδιᾷ, ἀναμενόντων τὴν μετὰ τοῦτο τὸ χωρίον ἀνάπαυσιν καὶ αἰώνιον ἀναβίωσιν ἐν οὐρανῷ. τούτῳ δὲ ὄνομα κικλήσκομεν κόλπον Ἀβραάμ. οἱ δὲ ἄδικοι [εἰς] ἀριστερὰ ἕλκονται

ET ille eſt Dæmonum locus. Nunc neceſſe eſt dicere de Hade, in quo continentur animæ juſtorum, & injuſtorum. Hades locus eſt in ipſa creatione inconditus & inornatus. Receptaculum ſubterraneum, in quo lux mundi non ſplendet. Luce, vero, in iſto loco non fulgente, neceſſe eſt tenebras ibi eſſe perpetuas. Locus ille tanquam carcer & cuſtodia deſtinatus eſt animabus, in quo conſtituti ſunt Angeli cuſtodes dividentes varias, & temporarias pœnas, ſecundum cujuſque mores, actiones & facinora. In iſto receptaculo locus quidam ſeparatur, lacus nimirum, ignis inextinguibilis, in quem nullum adhuc conjectum & detruſum fuiſſe ſuſpicamur. Præparatus vero eſt ad determinatam a Deo diem, cum una ſententia juſti judicii de omnibus juſte feretur. Et injuſti quidem & Deo increduli, colentes, ut Deum, idola, vana hominum manibus opera præparata, iſti æterno ſupplicio, ut variis ſordibus inquinati, adjudicabuntur. Juſti vero, regni incorruptibilis, & indeſituri potientur. Illi nunc in Hade continentur, ſed non in eodem loco, in quo injuſti concluduntur. Unus eſt quippe deſcenſus ad iſtud receptaculum, ad cujus portam Archangelum cum exercitu collocatum credimus. Quam portam prætereuntes ii qui deducuntur ab Angelis animarum præſidibus, non una & eadem via pergunt. Sed juſti ad dextram pergentes per mediam lucem, & multos circumſtantes Angelos, qui illos hymnis proſequuntur, tandem ad locum luc idiſſimum perveniunt. In quo juſti ab initio converſantur, non neceſſitate coacti, ſed contemplatione bonorum viſibilium ſemper fruuntur, & novorum cuilibet deſtinatorum ſpe & expectatione recreantur, illa multo meliora & potiora præſentibus apud ſe reputantes. Quibus locus ille nullos labores & moleſtias parit. Non ibi ardor, non frigus, non tribolus, ſed patrum, juſtorumque vultus ſubridet, expectantium poſt iſtud receptaculum, quietem & æternam vitam in cœlo. Locum vero iſtum vocamus ſinum Abrahami. Injuſti vero ad ſiniſtram

a Πλάτωνος, Damaſcenus in parallelis p. 789. b Καὶ MS. Coiſlinianum. c λόγος MS. d περὶ MS. e καὶ ὑπόγειον MS.

ſtram trahuntur ab angelis tortoribus, non ſponte incedentes, ſed vi & violentia ut vincti rapiuntur. Quos, Angeli inſtantes & urgentes comitantur, illos conviciis lacerantes, torvis oculis minitantes, & ad inferiora detrudentes. Quas animas trahunt urgentes Angeli, uſque ad confinia Gehennæ. Et qui tam prope ſunt, audiunt ſemper agitationem, & æſtum, & non ſunt expertes vaporis & fumi, ab illo calore manantis & aſſurgentis. Proxima autem iſta viſione, videntes terribile & immodicum ſpectaculum ignis, horrent quaſi gelu conſtricti propter expectationem futuri judicii, jam quaſi virtualiter ſupplicio affecti. Sed & ibi non vident patrum chorum, nec juſtos, & hoc ipſo torquentur. Nam in medio Chaos magnum & profundum extenditur & firmatur, adeo ut nullus ſit ex juſtis miſericordia ductus qui illuc tranſire, & excipi poſſit; aut ullus injuſtus qui audeat præterire. Et hæc de Hade dicenda erant, in quo continentur omnium Animæ, uſque ad tempus quod Deus determinavit, tunc omnium reſurrectionem facturus, non Animas ex corpore in corpus aliud detrudendo, ſed eadem ipſa corpora, iterum excitando. Quæ diſſoluta videntes, non creditis ô Ethnici, ſed diſcite non eſſe increduli. Animam enim credentes factam, & immortalem a DEO conditam ſecundum ſententiam Platonis, in tempore; non debetis non credere, quod Deus potens eſt corpus ex iiſdem Elementis compoſitum & factum, ad vitam illud revocans, immortale reddere. Illud enim poſſibile, hoc vero impoſſibile, non dicetur de Deo. Nos ergo credimus corpus reſurrecturum. Si enim corrumpitur non omnino perditur. Terra enim recipiens illius reliquias, illas ſervat, & efflorеſcunt factæ inſtar ſeminis & terræ pinguedini implicatæ & immerſæ. Et ſeminatum granum, nudum ſeminatur, ad imperium vero Dei creatoris indutum, & glorioſum exſurgit, non ante quam moriens, diſſolvatur & terræ commiſceatur. Adeo ut non vane credamus reſurrectionem corporum. Nam etiamſi ad tempus ſolvatur corpus, propter primam ab initio tranſgreſſionem perpetratam, tanquam in conflatorio terræ mandatur rurſum aliquando reformandum. Non tale quale nunc, reſurrecturum, ſed purum & non amplius corruptioni obnoxium. Et cuilibet corpori ſua propria anima reddetur, & illo induta, non mœrore marceſcet, ſed cum illo gaudebit, pura purum inhabitans. Cui nunc in mundo juſte comes facta, & non habens in ulla re, illum inſidiatorem, rapietur & accipietur cum omni gaudio. Injuſti viri non immutata aſſument corpora, nec liberata affectibus & morbis, neque illa glorificata accipient. Sed in iis quibus finierunt vitam morbis, & qui in incredulitate vixerunt, tales certe judicabuntur. Omnes enim ſive juſti ſive injuſti, ducentur coram Deo verbo. Illi enim pater omne judicium dedit. Et ille voluntatem patris implens, judex adveniet, ille inquam quem nos Chriſtum vocamus. Neque enim Minos, aut Radamanthus ſunt judices, ut ſecundum vos, Ethnici. Sed ille quem Deus & pater glorificavit, de quo alibi particulatim diſſeruimus, in gratiam eorum qui quærunt veritatem. Ille ipſe juſtum judicium patris in omnes excercens, ordinabit quod æquum & juſtum erit, unicuique ſecundum opera. Cujus judicio ſiſtentur, omnes, homines, Angeli, Dæmones, & unanimes vocem emittent, ſic dicentes, juſtum eſt judicium tuum. Cujus vocis æquitas apparet in retributione in utroſque. Cum bene facientibus, juſte fruitio æterna præbeatur, malorum vero cupidis, æternum ſupplicium diſtribuatur & expendatur. Et hos manet ignis inextinguibilis,

ὑπὸ ἀγγέλων κολαστῶν, οὐκέτι ἑκουσίως πορευόμενοι, ἀλλὰ μετὰ βίας ὡς δέσμιοι ἑλκόμενοι. οἷς οἱ ἐφεστῶτες ἄγγελοι διαπέμπονται ὀνειδίζοντες, καὶ φοβερῷ ὄμματι ἐπαπειλοῦντες, εἰς τὰ κατώτερα ὠθοῦντες· * ἃς ἀγομένας ἕλκουσιν οἱ ἐφεστῶτες ἕως πλησίον τῆς γεέννης. οἱ ἐγγίον ὄντες τοῦ μὲν βρασμοῦ ἀδιαλείπτως ὑπακούουσι, καὶ τῆς θέρμης ἀτμοῦ οὐκ ἀμοιροῦσιν· αὐτῆς δὲ τῆς ἐγγίονος ὄψεως τὴν φοβερὰν καὶ ὑπερβαλλόντως ξανθὴν τοῦ πυρὸς ὁρῶντες, κατεπτήχασι, τῇ προσδοκίᾳ τῆς μελλούσης κρίσεως, ἤδη δυνάμει κολαζόμενοι. ἀλλὰ καὶ οὗ τὸν τῶν πατέρων χορὸν καὶ τοὺς δικαίους ὁρῶσι, καὶ ἐπ' αὐτῷ κολαζόμενοι. χάος γὰρ βαθὺ καὶ μέγα ἀνὰ μέσον ἐστήρικται, ὥστε μὴ δίκαιον συμπαθήσαντα προσδέξασθαι, μήτε ἄδικον τολμήσαντα διελθεῖν. οὗτος ὁ περὶ ᾅδου λόγος· ἐν ᾧ ψυχαὶ πάντων κατέχονται, ἄχρι καιροῦ, ὃν ὁ θεὸς ὥρισεν· ἀνάστασιν τότε πάντων ποιησάμενος, οὐ ψυχὰς μετενσωματῶν, ἀλλ' αὐτὰ τὰ σώματα ἀνιστῶν. ἃ λελυμένα ὁρῶντες ἀπιστεῖτε Ἕλληνες, μάθετε μὴ ἀπιστεῖν. τὴν γὰρ ψυχὴν γεννητὴν καὶ ἀθάνατον ὑπὸ θεοῦ γεγενῆσθαι πιστεύσαντες, κατὰ τὸν Πλάτωνος λόγον, χρόνῳ· μὴ ἀπιστήσητε, ὡς καὶ τὸ σῶμα ἐκ τῶν αὐτῶν στοιχείων σύνθετον γενόμενον δυνατὸς ὁ θεὸς ἀναβιώσας ἀθάνατον ποιεῖν. οὐ τὸ μὲν δυνατὸς, τὸ δὲ ἀδύνατος, ῥηθήσεται περὶ θεοῦ. ἡμεῖς οὖν καὶ σῶμα ἀνίστασθαι πεπιστεύκαμεν· εἰ γὰρ φθείρεται, ἀλλ' οὐκ ἀπόλλυται, τούτου γὰρ τὰ λείψανα ὑποδεχομένη ἡ γῆ, τηρεῖ· καὶ δίκην σπόρου γενόμενα, καὶ τῷ τῆς γῆς λιπαρωτέρῳ συμπλεκόμενα, ἀνθεῖ· καὶ τὸ μὲν σπαρὲν κόκκος γυμνὸς σπείρεται, κελεύσματι [m. ſ. κελευσμῷ τι] δὲ τοῦ δημιουργήσαντος θεοῦ θάλλων ἠμφιεσμένος καὶ ἔνδοξος ἐγείρεται οὐ πρότερον, εἰ μὴ ἀποθανὼν λυθῇ καὶ συμμιγῇ. ὥστε τὴν ἀνάστασιν τοῦ σώματος οὐ μάτην πεπιστεύκαμεν. ἀλλ' εἰ καὶ λύεται πρὸς καιρὸν, διὰ τὴν ἀπ' ἀρχῆς γενομένην παρακοὴν, ὡς εἰς χωνευτήριον, εἰς γῆν καθίσταται, πάλιν ἀναπλασθησόμενον· οὐ τοιοῦτον ἀνιστάμενον, ἀλλὰ καθαρὸν καὶ μηκέτι φθειρόμενον. καὶ ἑκάστῳ σώματι ἡ ἰδία ψυχὴ ἀποδοθήσεται, καὶ τοῦτο ἐπενδυσαμένη οὐκ ἀνιαθήσεται, ἀλλὰ συγχαρήσεται καθαρὰ καθαρῷ παραμείνασα· ᾧ ἐν τῷ κόσμῳ νῦν δικαίως συνοδεύσασα, καὶ μὴ ἐπίβουλον ἐν πᾶσιν ἔχουσα, μετὰ πάσης ἀγαλλιάσεως ἀπολήψεται. οἱ δὲ ἄδικοι οὐκ ἀλλοιωθέντα τὰ σώματα, οὐδὲ πάθους ἢ νόσου μεταστάντα, οὐδὲ ἐνδοξασθέντα ἀπολήψονται· ἀλλ' ἐν οἷς νοσήμασιν ἐτελεύτων, καὶ ὁποῖοι ἐν ἀπιστίᾳ γεγόνασι, τοιοῦτοι πιστῶς κριθήσονται. πάντες γὰρ, δίκαιοί τε καὶ ἄδικοι ἐνώπιον τοῦ θεοῦ λόγου ἀχθήσονται. τούτῳ γὰρ ὁ πατὴρ τὴν κρίσιν πᾶσαν δέδωκε, καὶ αὐτὸς βουλὴν πατρὸς ἐπιτελῶν, κριτὴς παραγίνεται, ὃν Χριστὸν προσαγορεύομεν. οὐδὲ γὰρ Μίνως καὶ Ῥαδάμανθος κριταὶ οἱ καθ' ὑμᾶς Ἕλληνες· ἀλλ' ὃν ὁ θεὸς καὶ πατὴρ ἐδόξασε, περὶ οὗ ἐν ἑτέροις λεπτομερέστερον διεληλύθαμεν πρὸς τοὺς ἐπιζητοῦντας τὴν ἀλήθειαν. οὗτος τὴν πατρὸς εἰς πάντας δικαιοκρισίαν ποιούμενος, ἑκάστῳ κατὰ τὰ ἔργα παρεσκεύασε τὸ δίκαιον. οὗ κρίσει παραστάντες πάντες ἄνθρωποί τε καὶ ἄγγελοι, καὶ δαίμονες μίαν ἀποφθέγξονται φωνὴν, οὕτως λέγοντες. δικαία σου ἡ κρίσις. ἧς φωνῆς τὸ ἀνταπόδομα ἐπ' ἀμφοτέροις ἐπάγει τὸ δίκαιον· τοῖς μὲν εὖ πράξασι δικαίως τὴν ἀΐδιον ἀπόλαυσιν παρασχόμενος, τοῖς δὲ τῶν φαύλων ἐρασταῖς τὴν αἰώνιον κόλασιν ἀπονέμων.

νόμαστος. καὶ τούτοις μὲν τὸ πῦρ ἄσβεστον διαμένει καὶ ἀτελεύτητον, σκώληξ δέ τις ἔμπυρος, μὴ τελευτῶν, μηδὲ σῶμα διαφθείρων, ἀπαύστῳ δ' ὀδύνῃ ἐκ σώματος ἐκβράσσων παραμένει. Τούτους οὐχ ὕπνος ἀναπαύσει, οὐ νὺξ παρηγορήσει, οὐ θάνατος τῆς κολάσεως ἀπολύσει, οὐ παράκλησις συγγενῶν μεσιτευόντων ὀνήσει· οὐ γὰρ ἔτι δίκαιοι ὑπ' αὐτῶν ὁρῶνται, οὐδὲ μνήμης γίνονται ἄξιοι· μόνοι δὲ οἱ δίκαιοι δικαίων μεμνήσονται ἔργων, δι' ὧν ἐπὶ τὴν οὐράνιον βασιλείαν κατήντησαν· ἐν ᾗ οὐχ ὕπνος, οὐ λύπη, οὐ φθορὰ, οὐ φροντὶς, οὐδὲ νὺξ, οὐδὲ ἡμέρα χρόνῳ μετρουμένη, οὐχ ἥλιος ἀνάγκῃ κύκλον οὐρανοῦ δρόμῳ ἐλαυνόμενος, ὡρῶν μέτρα ἢ κέντρα πρὸς εὔγνωστον ἀνθρώπων βίον διαμεμετρημένα ὁροθετούμενος· οὐ σελήνη φθίνουσα ἢ αὔξουσα, ἢ τροπὰς καιρῶν ἐπάγουσα· οὐχ ὑγραίνουσα γῆν· οὐδὲ ἥλιος ἐπικαίων, οὐκ ἄρκτος στρεφομένη, οὐκ Ὠρίων γεννώμενος, οὐκ ἄστρων πλάνη ἀναρίθμητος, οὐ δύσβατος γῆ, οὐδὲ δυσεύρετος παραδείσου αὐλὴ, οὐδὲ δεινὸν θαλάσσης φρύαγμα κωλῦον ἐπιβάντα πατεῖν, εὔβατος δὲ καὶ αὕτη τοῖς δικαίοις γενήσεται, οὔτε τοῦ ὑγροῦ στερουμένη· οὐκ οὐρανὸς ἀοίκητος ἀνθρώποις, οὐδὲ τούτου τῆς ἀναβάσεως ἡ ὁδὸς ἀνεύρετος· οὐ γῆ ἀνέργαστος, οὐδὲ ἀνθρώποις ἐπίπονος, αὐτομάτη δὲ φύουσα καρποὺς πρὸς εὐκοσμίαν· οὐ θηρίων γένεσις πάλιν, οὐδὲ τῶν λοιπῶν ζώων ἐκβρασσομένη οὐσία. οὐδὲ γὰρ ἄνθρωπος πάλιν γεννᾷ· ἀλλ' ὁ τῶν δικαίων ἀριθμὸς διαμένει ἀνέκλειπτος ἅμα δικαίοις ἀγγέλοις καὶ πνεύμασι. τούτοις οἱ πεισθέντες τοῖς λόγοις ἄνθρωποι, [f] ἔσεσθε καὶ τῶν δικαίων κοινωνοὶ, καὶ τῶν μελλόντων [g] ἐπιτεύξεσθε ἀγαθῶν, ἃ οὔτε ὀφθαλμὸς εἶδεν, οὔτε οὖς ἤκουσεν, οὔτε ἐπὶ [h] καρδίαν ἀνθρώπου ἀνέβη, ὅσα ὁ θεὸς ἡτοίμασε τοῖς ἀγαπῶσιν αὐτόν· αὐτῷ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων, ἀμήν.

& qui nunquam finietur. Et vermis igneus non moriens, non corpus corrumpens, ſed irrequieto dolore ex corpore effervescens & ebulliens. Illis ſomnus, ceſſationem & quietem non conciliabit, non nox leniet & mulcebit dolores, non mors ſupplicia ſolvet, non juvabit exhortatio affinium interceſſorum. Nam juſti non amplius ab illis videbuntur & non ſunt illorum memoria digni. Soli enim juſti, operum juſtorum erunt memores, per quæ pervenerunt ad Regnum cœleſte. In quo nec ſomnus, nec dolor, nec corruptio, nec ſolicitudo, nec nox, nec Dies Tempore menſurata, nec ſol neceſſitate quadam per circulum cœli curſum ſuum agitans & impellens in hora natali notantis & diſponentis, terminorum menſuras, & cardines commenſuratos ad facile cognoſcendam hominum vitam. Non Lunæ decurſus & incrementum, quæ temporum mutationes inducit, & terram madidam reddens; non ſol ardens, non urſa verſatilis, non Orionis ortus, non Aſtrorum errores innumeri, non invia terra, non inventu difficilis paradiſi aula, non moleſtus maris fremitus impediens quo minus a vectore pedibus calcetur, juſtis enim erit & ipſum pervium, etiamſi humido non privetur. Cœlum non erit inacceſſum hominibus, & via qua aſcendi & ſcandi poſſit, non talis erit quæ non poſſit inveniri. Non terra rudis & inculta, & hominibus laborem & moleſtiam creans, ſed ſponte fructus progerminans ad cultum, & ornatum. Non iteratæ ferarum generationes, neque aliorum animalium effervescens & ebulliens ſubſtantia. Neque enim homines tunc rurſus generant, ſed manet indeſinenter numerus juſtorum, cum juſtis Angelis & ſpiritibus. His verbis obtemperate, & illa credentes ô homines eritis juſtorum conſortes, & futurorum bonorum potiemini, quæ neque vidit oculus, neque auris audivit, neque aſcenderunt in cor hominis, quæ Deus præparavit iis qui diligunt illum. Illi ſit gloria & potentia in ſæcula ſæculorum. Amen.

f ἔσεσθ MS. g τεύξεσθ MS. h καρδίας MS.

DES. ERASMUS ROTERODAMUS

INTEGERRIMO DOCTISSIMOQUE PATRI

HELIÆ MARCÆO MACHEBÆTANO,

HONORATISSIMI MACHABÆORUM COLLEGII MODERATORI,

S. D.

UNIUS diecula opellam tibi non gravatè dicavi, pater integerrime, recognito, & quoad licuit, emendato Joſephi libello de ſeptem fratrum Machabæorum, fortiſſimæque matris martyrio. Atque utinam cumulatiùs tuo voto ſatisfacere potuiſſem. Nunc quoniam Græcus codex ad manum non erat, è Latinis Græca conjectans, mutavi nonnulla, ſed non admodum multa. Non falsò de ſe prædicat Joſephus, ſeſe in Græcanici ſermonis facultate uſque ad eloquentiæ miraculum proceſſiſſe, quod ſanè vel ex hoc libello perſpicuum erat, in quo vir ille ſingularem quandam orationis tum vim tum copiam declaravit, ut pulcherrimum facinus dictionis ornamentis æquaſſe videatur. Proinde divus Hieronymus hoc opuſculum peculiari elogio, valde elegans, Suidas ἐνάρετον πάνυ vocat. Ex utroque titulum corruptum reſtituimus περὶ αὐτοκράτορος λογισμοῦ, id eſt, de imperatrice ratione: quod hæc ſit hujus narrationis ſumma, rationem nihil in homine non præſtare, ſi dominetur cupiditatibus. Extat argumentum hoc in libris Machabæorum, quos Hebræi licèt non recipiant in canonem, inter ſacros tamen habent. Equidem iſti collegio multis aliis quoque nominibus celebri, tamen hoc præcipuè gratulor, quod illi tam inſigni theſauro locupletari contigit. Quin magis univerſæ Coloniæ Agrippinæ magnopere cenſeo gratulandum, urbi tot modis felici, veràm haud alio titulo feliciori, quam quòd una tam multa, tamque eximia pietatis pignora gremio ſuo complectitur: felicior etiam futura, ſi quorum ſervat reliquias, eorum virtutes exprimat: & quorum poſſidet corpora, ab horum moribus non ſit aliena: nimirum ſi trium regum pietatem, ſynceritate religionis imitetur: ſi undecim millium virginum martyrio dignam puritatem, vitæ ſobrietate æmuletur: ſi fortiſſimos adoleſcentes Machabæos, & invicti pectoris viraginem, animi infracti conſtantia referat. Atque hanc ſanè meliorem felicitatis ſuæ portionem ipſa ſibi vel largiri poteſt, vel conduplicare. Tu perge, quod facis, in martyrum illuſtranda gloria, ſimul & virtutis exemplar efficere commendatius, & urbis veſtræ famam illuſtriorem auguſtioremque reddere. Bene Vale.

FLAVII JOSEPHI

DE

MACHABÆIS,

SIVE DE

IMPERIO RATIONIS LIBELLUS,

A

DES. ERASMO ROT.

In Sermonem Latinum παραφραστικῶς tranſlatus.

MACHABÆORUM agones admiratione digniſſimos non oratorio ſermone, ſed noſtro potiùs eloquio, ad exhortationem noſtræ proſapiæ, Polybio Megalopolita id flagitante, ttadere volui. Neceſſe eſt autem nobis in his rationem humanam paucis explicare, & paſſionem ipſam deliberandi aſſignare ſententiæ. ❡ Nam qui ad tolerandam omnem pro Dei gloria injuriam ſemel dicavit animum, in martyrium mihi videtur impleſſe. Summi ergo meriti eſt, ſemel fixiſſe ſententiam, atque ideo ut dixi, ratio principatum obtinet paſſionis: & ſi ſors perpetiendi deneget facultatem, pertulit tamen cuncta, quæ voluit pati. Quicunque igitur tenunciare ſeculo volet, contentus præmiis cœleſtibus, primum debet conſilium ſobrietatis intrare, & excluſa inde radicitus gula, vel quæ eſt illi comes laſcivia, cunctiſque aliis id genus vitiis, quæ mentem occupare ſolent, virtutis apicem conſcendat, præliaturus contra corporales poſtmodum labes, dolorem pariter & timorem: quorum unum antequam incipias alterum neceſſe eſt eſſe cùm cœperis. Timorem enim antè excipis, quàm ad illud veneris quod timebas: dolorem verò, cùm ad id quod verebaris, adveneris. Multa in hac re exempla ſunt fortium militum Dei, quæ ſingula fortè differerem, niſi mihi unius uteri ornamenta ſufficerent: quos fœcundus ſanctæ matris partus, non eodem tempore, ſed eadem mente progenuit. Primum itaque eorum paſſionis autorem Eleazarum non ſilebo, deinde quas inter alia tormentorum genera mater ipſa pœnas pertulerit, non omittam: quamvis inter illos quis in paſſione primus, quiſve poſtre-

poſtremus ſit, humanus ſermo explicare non queat, ſed Dei ſit expectanda ſententia. Communiter ergo firmato mentis robore, inter ſe ſimiles plus mente, quàm vultu fragilem hanc indicarunt hujus lucis uſuram: nec in ſeculis blandimentis vel in captanda aliqua vanæ hujus ſalutis fraude, quicquam ſibi dulce poſuerunt: levis apud illos, quamvis horridus tortor, moles, catenæ, & quælibet pœnarum acerbitas æſtimata oſtendebatur. Ut vero ad priora tractatus noſtri verba redeamus, excogitata omnia, quæcunque exquiſita judicis crudelitas imperat, ſe prævisa habere rati ſunt. Laudabo itaque in his fratribus robur animorum qua potero voce, aut ut verius dicam exponam quàm veriſſimè potero (id quod maximam laudem habet) ſanctorum virorum pugnam. Et cùm blandiri non liceat, hiſtorico more progredi, & ad verum ordinem facta redigere compellor. Antequam ergo exordium extinctæ ab ipſis gentilitatis arripiam, de ratione mihi pauca dicenda ſunt, in qua aſſerui maximam perſuaſionem eſſe martyrii. Itaque ut primum voracitate ſublata, repudiatíſque multiformibus cibis jejuniis ſerviamus, ratio facit. Deinde, ut vilis pecuniæ uſus habeatur, & parvipendatur tumultus dignitatum, ejus etiam bonæ rationis aſſertio eſt: ut reſiſtatur libidini, & manus obviæ luxurioſo opponantur ardori, nónne rationis hoc donum eſt? Hinc provenit, ut cùm ſe paulatim domitis quæ delectant, firmiores ad reſiſtendum viderint, inculcent animo dolorum pœnarúmque contemptum, ut tantam occaſionem quantam cogentur, expectent. Atque quo magis res pateat, rationem ipſius ordinis requiramus. Ratio etenim ſapientia eſt: nam nemo inter bonum malúmque definiendi poteſt habere conſilium, niſi ſapientia radicitus fulciatur. Jam ipſam ſapientiam ſequitur ſemper ſociata juſtitia, juſtitiam virtus animi non relinquit, virtutem comitatur caſtigata ſobrietas: quadripartita itaque eſt iſta ſapientia. Duo ſunt præterea quæ aut faciunt paſſionem, aut impediunt: dolor & voluptas: quorum unum ſemper reſpuit, alterum ſemper exoptat: ſed ubi voluptas inſurgit, & ratione ſtatim ejicitur, confirmatur animus: & pœna trutinata cum gloria, ſpe majoris præmii, contemni incipit, antequam veniat: cum autem venerit, erubeſcit animus non ſufferre quod voluit. Ratio eſt itaque, cujus eſt omne quod facimus: per illam animi punitio, omniúmque vitiorum deteſtatio eſt: quæ officio periti functa cultoris, inutilia ſarmenta ſuccidens, & omnem ſpiritum noxii humoris enecans, illud ſolum quod profuturum intelligit manere permittit. Sic ratio hominem paſſione depurandum, purum reddens & ante paſſionem confirmat, & ipſa paſſione corroborat. Quis non venationis, quis non piſcium eſca delectetur? quem non grata diverſarum avium ſagina ſolicitet? an exquiſiti terra marique cibi, uſquequo non eſurire compellant? Da rationem, quæ abſtinentiam imperat. Concupiunt quidem omnes, ſed nemo attingit. Docetúrque his rebus animus delectationem ſuam vincere, & imperare protinus voluptati, ut dum ad occaſionem martyr venerit, rejectis hiſce vitiis, præſentem pœnam præteritis virtutibus non præponat. Inde Joſeph juſti voce laudatus, quod libidinem in pueriſi ætate flagrantem ratione reſtinxerit. Sic futurum reddit ſalubritate conſilii, conſideratiónéque, perditam amicitiam renovat, novam parat, & nihil fieri crudele permittit. Moſes quoque exemplum præſtat, qui niſi in Datan & Abiron juſta indignatione efferbuiſſet, ſuo proculdubio dolori animi ratione conſpicuo minùs ſatisfecit. Quid pater noſter Jacob? nónne filios ſuos Simonem & Levi magna vociferatione corripuit, quod ſine reſpectu conſilii alicujus, ſic immites gentili feritate aberraſſent, dicens: Maledicta eorum ira. Quam utique iram ſi ratio reprimere potuiſſet, nec maledici iſti, nec illi interire potuiſſent. Deus itaque humani artifex corporis, cum hominem fundavit & mores, hæc ſingula membrorum lineamenta componens, perfecto jam corpori dominam (quæ in eo eſſet, & imperio quodam uteretur) mentem dedit: cui quædam in ipſa poteſtate obſervationis mandata conſtituit, ut ſobrietatem teneat, diligat bonum, juſtitiam non relinquat, & ipſa imperii poteſtate qua corpori imperat, imperia tamen divinæ poteſtatis obſervet. Etenim dicet quiſpiam, ſi ratio principatum obtinet paſſionis, cur habemus ſæpius impiam voluntatem? Si hoc exiſtimas eſſe, ridiculum eſt. nam ratio non poteſt obtinere ne deſideretur aliquid: ſed poteſt cogere, ut quod deſideratum fuerit, prudentis conſilii ratione vincatur: utputa obtinere non poteſt, ne iraſcaris, ſed cogere poteſt, ut nullum ſcelus iratus admittas. Turpiſſimas quoque ſimiliter voluptates non, ne concupiſcas, ſed ne his ſatisfacias, obtinebit. Non ergo extinguit penitus vitia, ſed repellit. Sanctus David loco exempli ponitur, qui alienigenis bellum inferens, cùm multis fortunæ blandientis ſucceſſu, animíque virtute proſtratis, jam adveſperaſceret, ſudore nimis & laſſitudine fatigatus, ad tabernaculum regium properabat, quod militum ſuorum agminibus in circuitu claudebatur. Ibi cùm omnes commilitones delicatis dapibus cœnæ deditos videret, & ipſe aridis faucibus ſitim ferre non poſſet, aquam juxta defluentem (quia religio vetabat) haurire non fuit auſus: promiſerat enim, nullum ſe habiturum poculum, niſi primùm hoſtibus expugnatis, relatos fontes ſuis etiam præberet, ſcilicet ut & major bellantium eſſet inſtantia, ſi non pro victoria tantum, ſed & pro poculis pugnaretur. Itaque cùm medullitus ſitis adureretur incendio, & contra legem facere non auderet, tres ex militibus ejus magni roboris juvenes ſe obtulerunt: & inſtructi armis, quæ forent, ad uſum aquæ neceſſaria levantes, per hoſtium acies & caſtra properarunt. Illuc aggreſſi, portarum cuſtodes primùm formidine inferendæ mortis exterruerunt: deinde per eos ad locum deſideratum optati fontis accedunt, inde ſumptam velociter aquam regi exhibent: ſed David ſanctus humanum deſiderium ratione mollivit, abſtulit voluntatem: docénſque timorem Dei rebus omnibus præferendum, ſingulare patientiæ monſtravit exemplum. Nam ſumptam magno periculo aquam, & à ſe crebrò expetitam, humi protinus eam Deo libavit, ariditate potiùs ac ſiti perire volens, quàm crimine. Nec ante conſiderationis jus eſt ratio tanti conſilii, ut libidinem animi, doloris corporiſve ſingula (quibus inflammati agimur) atque in ipſa ultima paſſione, mitem faciat eſſe tractatum. Jam quidem nos optata hiſtoriæ revelatio vocat: ſed nec hæc velut ſuperfluo dicta debemus accipere, quæ futuræ narrationi quodammodo blandiuntur. Tanta itaque patrum noſtrorum prudentia, tanta etiam fides fuit, ut ipſe quoque Seleucus Aſiæ rex, & opes illis augeret ſacerdotio deputatis, & alienæ ſectæ homo, fidei ſuæ eorum quibus non credebat geſta præferret. Sed nec ſic quidem modum injuſtorum hominum accepit inſania. Nam quidam Simon nomine, dum Oniam perſequens ſacerdotem, nec apud gentilem quidem judicem punire permitteretur, relicta protinus patria, Apollonium ducem Syriæ, Phœniciæ, & Ciliciæ convocavit: ibíque in medio cœtu ſenatus magna voce proclamat, infinita ſe commoda regi poſſe conquirere. Eſſe videlicet maximum apud Hieroſolymitas in occultis pondus argenti & auri, & exuberantem rerum ſingularum copiam, quæ cuncta ad Seleucum regem debeant pertinere. His

Apollonius cognitis, collaudato Simone, theſauri Seleuco lucra declarat: & accepta à rege acquirendi in omnibus poteſtate, cum Simone collecto exercitu, ad noſtram patriam venit, ut vim (ſi inferretur) manus armata depelleret. Ibi cùm gazophylacium omne ſpoliaretur, Onias præ dolore lacrymarum imbres graviùs excitando, dicebat: durum eſſe illis, quibus theſaurus creditus eſſet aliquid auferri. Tunc templum ingrediens Apollonius, ſeniorum ac mulierum, infantium etiam deprecantibus vocibus urgebatur, qui & illi pœnam, templo præſidium fideli oratione poſcebant. Itaque cum magno agmine vallatus armatorum, templum ſanctæ ſedis fuiſſet ingreſſus, angeli equites igneo fulgore radiantes, armorum etiam inſtructi ſpecie, infidelis hominis mentem perculère. Præceps Apollonius in faciem cadit: ibi poſt magnum ſpacium temporis attollens ſe, in miniſtrum templi paululum recumbebat. Timore enim rei adhuc præſentis vacillantibus hinc inde veſtigiis, per ſe ſtare non poterat. Ibi cùm medelæ aliquid ſperandum adhuc putaret, utraſque ad cœlum manus tendens, quæ ſe impetrare poſſe pro auſo ſcelere non credebat Hebræos (ad quorum depopulationem venerat) patronos & interceſſores deſiderans, veniam cum lacrymis poſtulabat delictorum: & non modo peccatum ſuum recognoſcens animo, verumetiam voce conteſtans morte ſe dignum, & ſummis conficiendum cruciatibus confitebatur. Hæc ômnia ſanctus Onias aſpiciens, metuens etiam, ne ſi obiiſſet Apollonius, inſidiis Hebræorum crederetur occiſus, precem pro eo fudit, & inimici vitam oratione promeruit. Statim judex regi cuncta feſtinans nunciare, Seleuco jam mortuo, in ejus loco Antiochum reperit imperantem, qui ſævis moribus, & veterano quodam naturæ odio Oniam proſequens ſacerdotem, Jaſonem fratrem ejus promiſſis ab eo tribus millibus ſexcentis ſexaginta argenti talentis per ſingulos annos dandis, pontificem creat. Qui factus continuo ſacerdos & princeps gentis Judæorum, iniquos omnes eſſe compulit, & à religione ſeduxit: ita ut pro conſtructione thermarum, ipſam tuitionem templi fabricámque turbarent, & doctores omnes in perfidiæ parte congruerent. Quæ res indignationem divinam protinus concitavit · nec irato Deo hoſtis quæſitus alienus eſt. ipſe namque Antiochus contra eos vertitur in furorem, Ptolemæo Ægyptiorum regi bellum inferens, famam mortis ſuæ ab Hebræis audit emiſſam. Cum magna etiam apud Hieroſolymitas gratulatione ſuſceptus, ſtatim certamine adimpleto, decretum dat, ut ſi quis eorum in patria conſiſtens, ad ſacrificia migrare noluiſſet, diſtrictus rotæ impetu rumperetur. Sed hæc parvipendebat multorum mens puta credentium, ita ut mulieres circumciſis (ut mos noſtræ religionis erat) parvulis ſuis in præceps ſe demitterent, quippe quæ vitantes longiora tormenta, celerem halitum ingeſtæ mortis optarent. Videns ergo Antiochus legis timore hæc ab eis fieri non poſſe, cùm omnes ad exitium ſponte properarent, ſedens in editiore (videndus omnibus) loco, attractis ſingulis Hebræorum, porcinæ carnis ſacrificiorum altaribus immolatæ guſtum dare jubet. Et cùm multi conquiſiti undique conveniſſent, inter cæteros etiam Eleazarus (nam hoc nomen illi) ex ſacerdotali genere deſcendens diſciplinæ & timoris artibus eruditus adducitur, gravis annis, & ipſo & ætatis ac vultus honore venerandus, notus omnibus & virtute præclarus. Cui Antiochus ait: Accipe à me ſanctiſſime ſenex ſalubre conſilium, effuge repugnantibus promiſſa tormenta, dulcem hanc ſerva caniciem, nec contemnendam exiſtima gratam hujus lucis uſuram. Sume ſacrificium, & porcinæ carnis dapibus delectare. nam alienum eſt à ſapientis doctrina, Judæorum perſuaſionibus credere, & repudiare eſcam quam ad uſum humanum paſſim ut cæteras dapes, natura præſtiterit. Ingrati quodammodo divinis beneficiis ſumus, ſi eorum dona contemnimus, & diſcretionem facimus, cum ratio ſit una naturæ: qua enim ratione hoc animal præ cæteris abhorrendum magis videtur? Aut amanda omnia, aut penitus repudianda. Superſtitionis & ignaviæ eſt legem ſibi facere, & voluntatem appellare rationem. Abjice intellectum vanum & delirum, & venerandæ ætatis tandem in melius flecte ſententiam. Certè ſi quam virtutem fidei veſtræ ineſſe confidis, dabit hæc patienti veniam, cùm ſciat te impulſione potius, quàm voluntate peccare. Ad hæc Eleazarus hortanti ſimúlque cogenti, accepta reſpondendi facultate, reſpondit: Nos Antioche non rumorem ſequimur, ſed ſervatam ſemper à majoribus noſtris veritatem religionis tenemus, nec averti à ſententia noſtra poſſumus, nec ad aliam fidem pœnæ timore compelli. Quinetiam ſi non optimis quibuſque fundamentis corroborata eſſet tradita nobis à patribus conſuetudo, nunquam tamen caderem, nec in re facili ſuperatus abſcederem. Nec leve exiſtimes, *cibum impietatis accipere, & ſacrificio immolata guſtare. Nam omnino pars profanitatis eſt, tangere quod in ſe profanum eſt. Philoſophiam veſtram lex noſtra condemnat, in qua tanto minus quis intelligit, quanto plus intelligere ſe credit. Docti ſumus ſobrietatem deligere, deſideria libidinum vincere, corpus caſta obſervatione retinere, & ſi quid pro Dei inferatur nomine, ſuſtinere: voluntatem, veritatem, juſtitiam, pietatem, & inter cætera unum Deum (qui ſolus & verus eſt) non negare. Ideoque profanam eſcam reſpuens, quæ mihi ſunt edenda cognoſco: habens quoque præceptum altiſſimi Dei, cujus mandatis doctus ſum obedire, & à ſacrificiorum libaminibus temperare, & ea quæ proſunt animæ, totis viribus amplecti. Tyrannica vis eſt, ad illa quenquam cogere, quæ lex recuſat, & ad juſtitiæ non conſentanea imperioſo ſermone compellere. Molire quidvis, tolle ſi libet cachinnum, plus tamen deſiderabilis, quem deriſiſti: ego patrum myſteria ſacroſancta cuſtodiam. Effodias licèt pertinaci manu dulcedinem oculorum, & acuto protinus cultro viſcera interna reſcindas, nunquam ex me victoriam conſequeris. Sanus, patiens, & defunctus in Dei amore conſiſtam, nec te ſecurum faciat meorum magna ſeries annorum, & tremulum corpus. Si neceſſe ſit aliquid offerri pro domino, vividis videbis annis tolerantiam pueri, fortitudinem juvenis, & totius gaudium voluntatis. Præpara exquiſitum focis ſuccenſum ignem, & quævis alia, fide mea mihi & lege viliora, ſecuriorem in ſuppliciis videbis, quàm expertus es ante ſupplicia. Nunquam te ego fundamentum ſalutis, credentis præſidium, firmamentum fidei, lex ſancta violabo: nunquam præceptis tuis contrarias manus porrigam, nihil aliud credam juſtum eſſe, quàm quod abs te doctus accepi. Non perdam tot annorum merita, nec ſervatam hactenus diſciplinam. Caſtum, integrum, purum, & tota Deo virtute devotum me patrum turba ſuſcipiet, cùm non timuero tuas ô rex impie minas, quamvis nomen iſtud regium mutaveris in tyrannum: nec factum meum, nec conſenſum, nec verbum revocabis ad crimen. Cum hæc Eleazarus libertate & juſtitia plenus effunderet, armatorum qui circumſtabant manibus trahitur ad pœnam: nudatur, ſuſpenditur, flagellatur. Quo ex utroque latere ictus impios perferente, præco clamabat: Subditus eſto imperio regis, mandata ejus agnoſce. Magnanimus autem Eleazarus, nec flagellis, nec tormentorum ictibus fatigatur, quaſi per quietem ſomniúmque acerbiſſima quæque patere-

teretur : ſecurus igitur & intrepidus pœnarum ferebat dolores, & venerandos ad cœlum erigens oculos ſciebat cui ſe crederet, cui animam dedicaret. Et hinc atque inde reſpiciens corporis ſui fruſta diſſolvi, cruorem etiam nimium latere utroque profluere mirabatur, gratias Deo agens de tanta patientia. Tamen fragilitatis humanæ conditione (quæ cruciatus tam exquiſitos ferre vix poterat) in faciem ſemilaceram ruit, eas gratias ſtratus humo agens Domino, quas paulò antè ſtando egiſſet. Unus verò ex armigeris plenus inſania, ut regi ſe fidelem in hac tam profana, támque ſacrilega exhibitione monſtraret, jacentem calcibus ſuppreſſit, & quo ad acerbiorem ſupplicii carnificinam tractaretur, exegit. Ille verò & animo fortis & corpore, ac ſummi Dei verus athleta, dolorem omnem intrepidus perferebat, tortoréſque impios mitis ſenex patiendo debellavit. Summa tamen lacerantium admiratio, quæ & illos non parum inceſſerat, tot eum, ac talia ſuſtinuiſſe ſupplicia. Accedentes verò ad eum miniſtri regis proclamant in eum : quàm diu Eleazare in hac perſuaſione conſiſtens, nec lucis gratia caperis, nec ſuppliciorum immanitate terreris? guſta porcinam carnem & effuge cuncta quæ pateris. Eleazarus qui in pœna tacuerat in tam ſiniſtra perſuaſione non tacuit : & velut hoc verbo plus laceratus, exclamat, Non ita inutiles, & imbecilles Hebræorum filii ſumus, ut viam ſalutis, quam uſque ad ſenectam ſervavimus, deſeramus : & tam citò tranſeunte affecti ludibrio, exemplum decipiendis relinquamus : nec ſic inſtructi ſumus. Modicum eſt, quod vitam hic prorogat : noſtra enim parva ſunt, quæ relinquimus : maxima autem, quæ indubitato ſperamus. Nunquid tyranno vero perſuaſione hac veſtra inducti placere poterimus? minus profectò utiles credet, quos mutabiles varióſque cognoverit. In tuis, ô venerabilis pater Abraham, manibus, & in ſinum tuum gremiúmque venturi, grata voluntate moriemur. Hunc animum videntes armigeri, ſanctiſſimum ſenem nutu regis in ignem impoſuère : naribus ejus noxios ac fœtidos liquores infundentes. Quæ omnia ſanctus ipſe ac venerabilis ſenex libenter excipiens, cum incendio crematus, natura deficiente ſpiritum relaxaret, cœlum oculis caligantibus ſuſpiciens, ſic eſt locutus : Tu es Deus, à quo ſalus procedit & vita : ecce legem impleo tuam, fragile quoque hoc corpus depono, propitius eſto genti tuæ, ne deſeras hos quos in ſinu tuo, ſub alis (ſi dici poteſt) clementiæ tuæ hucuſque ſervaſti, ſit mors mea malorum omnium finis, & in tota gente remedium omnium peccatorum. Accipe me pro cunctis, & dona mihi cunctos. Atque in hoc ſermone animam lætus effudit. Inde eſt, quod prius diximus, omnem tolerantiam paſſionis ex optima oriri ratione quæ ſemel firmata, proſperum facit animum, patientiſſima ſemper doloris, & actus optimi provida exiſtens conſiliatrix, fixum in homine propoſitum non relinquit. Itaque cum paſſio inter ſe ratióque pugnaverint, neceſſe eſt, ut hæc dominetur illi, ſi ex altera triumphum velimus. Patri itaque Eleazaro gubernatrix fidiſſima ratio fuit, quæ nec dolori locum præbuit, nec blandimenta illecebroſæ voluptatis admiſit. Servavit contra omnes procellas, tempeſtatéſque inſaniæ ſancti corporis navem, quam nullis turbinibus à vero diſſolvit itinere, jactata quidem tyrannicis fluctibus, infracta tamen permanſit : tenénſque iter ſuum, ad ſalutis portum pervenit. Nulli quamvis validis muris ſic ab hoſtibus urbem propriam defendêre, ut animam ſuam ſanctiſſimus ſenex adhibita diligenti ratione ſervavit. Paſſus equidem verbera, crucemque, & flammas in adverſis, qui antea in lætis erat conſtitutus. Nam ut apices rupis alicujus excelſæ, irruentis fluctus obnoxiæ ictibus franguntur, & ſinus ille intrinſecus clauſus eſt ſecurus : ita munimentis optimæ rationis, primique conſilii, venientium impetus procellarum ſuis accepit membris, eóſque niſu corporis invictus fregit, ne interiora penetrando, ad divinum illum cœleſtis animæ meatum pervenirent. O beate præ omnibus ſenibus ſenex, & præferende cæteris ſacerdotibus ſacerdos, nulla profani ſacrilegii dape ſancta ora maculaſti. Nihil perfidiæ tramitem illum ſaucium contigit, per quem Deo frequens oratio mittebatur. Nihil valuit principis imperioſa crudelitas. Exemplum igitur omnium antiſtitum Dei factus es. Talem verè eſſe decuerat ſacerdotem, ut tormentis fortior, torquentibus durabilior, ſecurior quoque imperantibus, ipſo etiam quo crematus es igne violentior, pœnam martyrii poſſideres. Tibi omnis ceſſit antiquitas, à te exemplum habebit poſteritas. Si ergo invalida ſenectus omni virtute juventutis exuta, frigidi aut pene nullius ſanguinis, ad omnem tolerantiam doloris infirma (quippe quam ipſa ſeries fregit annorum) tot cruciatus, tot ſupplicia, tot pœnas prudenti conſideratione ſuſtinuit, quis eſt qui negare audeat, totius paſſionis caput in ratione potiſſimum conſiſtere? Vidimus omnem acerbitatem fixi ſemel conſilii obſervatione Deo adjuvante ſuperatam. Sunt tamen qui dicant, non omnes qui ratione conſiderarunt, ſufferre fortiter paſſionem, quæ illorum ſuperflua & vana reprehenſio eſt. Conſtat enim illum dolori cedere, quem conſideratio ſapiens non munivit. Cæterùm qui non deliberatum tantæ rei negotium, cupiditate repentinæ præſumptionis aggreditur, neceſſe eſt ut ſerò illud deſerat, ad quod ſubitò convolarit. Matura enim & præconcepta diu deliberatione, omnem vitæ exitum ad paſſionem portamus, ne aliquid nos ſubita acerbitate confundat : ventura omnia præſumuntur, ne timeri quæ inferuntur poſſint, cùm ſperata proveniant. Qui ſapiens itaque & fortis, hic totius dominus eſt paſſionis, utpote qui bene cogitatam præcogitat, & acceptam reſpuit nuſquam. Nec ſtupenda omnino eſt in ſenectute prudentia, cùm infantulos tantus amor capiendæ laudis invaſerit, ut ipſis quoque admirationi fuerint, quorum acerbitate ſunt conſumpti. Cæterùm efferata crudelitas, Eleazari gravi ætate permota, redivivo quoque inſanæ mentis ardore, credens ſe ſapientia victum majoris ætatis, irrita conſilii firmitate, ſeptem illuſtres pueros Hebræorum Antiochiam adduci atrociter de eorum caſtello Soſandro præcepit. quos in tenera adhuc ætate, eáque ad excipiendos dolores infirma (quemadmodum ipſe putabat) verſantes, ut fallaci oratione ac varii cruciatus terrore perverteret, talem edicti ſui legem propoſuit, ut qui ſacrificii carnem ore noluiſſet accipere, exquiſitis extemplo ſuppliciis ſubjaceret. Septem igitur unà cum matre Solomona (nam hoc illi nomen erat) jamjam in ſenium declinante, coram ſe ſiſti juſſit. Producti ſunt itaque non ſolùm præclari, verùm etiam ſpecioſiſſimi tam generoſæ matris nati, & voce, & corpore gratiſſimi, angelici quidem juvenes, vultúque pellucidi, ſolis inſtar ſereni luminis, & in oculis omnium non ſine virtutum gratia radiantes, ut tali procul dubio argumento totam humanam mortalémque formam tranſcenderent. Et illa talis habita ab exordio antiquorum parentum majorúmque ſuorum ſyncera, & id quidem in hunc uſque diem, ut tota ejus eſſet approbata nobilitas. Sed illud formæ decus quod ſanguinis quoque ornamentis cumulum magnæ dignitatis acceperat, ante omnia virtutis robore firmabatur, qua ſimul omnes alios laudis modulos pro motu ingentis animi præcedebat. Proinde hos ut aſpexit tyrannus, atque matrem in medio lætam aſſiſtere alacríque mente ad-

adeſſe cognovit, pueros callidiſſimè alloquitur: Conſultum eſſe vobis (inquit) in primis volo, ó admirabiles pueri, hoc enim & forma veſtra, & ſanguinis nobilitas ſuadet. ne ergo ad repugnandum inſanam ſumatis audaciam, vitate non tormenta modò, verùm etiam mortem. Cupio enim vos & honoribus cumulare maximis, & immodicis divitiis ampliare. Spernite ſupervacaneam patrum veſtrorum credulitatem, & ad gentilem vos cultum noſtræ obſervationis adducite. Illud enim ſi in animo veſtro non ſtatueritis (id quod futurum eſſe non arbitror) diverſa & exquiſita ſupplicia, quibus vos per diuturnam deficientis animæ acerbitatem excruciem, excitabo. Quapropter ut timor ipſe acrior audientes ſurreperet, ſingula proferri in medium tormenta mandavit. Exhibentur itaque rotæ, radii, ungulæ, rotabula, catapultæ, lebetes, cataſtæ, frixoria, digitaria, pugillaria, manus ferreæ, ſubulæ ſuccenſoriæ, ollæ æneæ, ſartago. Hæc enim illis nomina eſſe reperimus. Succenſorium ad excitandam flammam quoddam tenue eſſe ferri telum accipimus. Exhibentur id genus reliqua nimis profectò abhorrenda, quæ ſigillatim enarrantem dies ſit defecturus. His itaque omnibus in apertum prolatis, ait: O prudentiſſimi pueri, etiamſi aliquod in hac re putatis eſſe peccatum, optima juſtæ defenſionis excuſatione poteritis armari, quia coacti hæc potius (quantum videre videor) quàm ſponte facere videmini. Parvuli verò cœleſti quodam ſenſu & divinæ majeſtatis ardore accenſi, contemnentes immaniſſima tot pœnarum genera, parvi faciunt iraſcentis tyranni minas, hortantíſque blanditias: & piiſſimè (licèt falsò) loquentem pariter ac minantem, in majorem iracundiam furoris impellunt. Hinc ergo patet, quid ratio inferat affectui. Nam ſi ignavus quiſpiam, & nullo antè tractatu rem tantæ gloriæ petens, ad hoc ſubitus atque imparatus accederet, viſis continuò tam exquiſitis ac tantis pœnarum generibus, mente trepidus, demiſſo vultu, greſſu titubans, tremore turbatus, primo victus aſpectu ſumptum negocium reliquiſſet, nec ſe tanto oneri parem ad ſufferenda fore putaſſet, ſtatímque diceret: Inſenſatus ego, quid magis eligam? an iſta ſufferre, an illa quæ promittuntur præmia obtinere? Miſerebor potius ætati meæ, miſerebor matri, veniam pro hoc facto (quod neceſſitati imponitur) divinitas non negabit: regis enim gratiam promerebor. Sed ubi Spiritus præcedente ratione firmiſſimus duraverit, atque ad bonam frugem animum conduxerit, illud ſequitur, quod his fratribus oſtendam eſſe probatum, quibus ſacrificii ut imperata guſtatio eſt, omnes quaſi uno ore una & mente proclamant: Quid innocentes perſequeris ô tyranne? mori nobis voluntas & votum eſt, patrum præcepta ſervamus, quæ ut omnipotens Deus juſſit, Moſes magiſter edocuit. Tu verò tyranne, injuſtitiæ amator, crudelitatis magiſter, iniquitatis inventor, noli ſub ſpecie ficti amoris non immutare, quod non potes: gravior nobis venia eſt à te oblata quàm pœna, contemptu mortis armamur, verba tua verò non magnifacimus: quæ ne admittamus, recens doctoris noſtri Eleazari nobis monſtrat exemplum. Cur ergo infirmos juvenes putas, cùm tanti roboris videris ſenem? Illius inſtituta retinemus, ſcire animum noſtrum non potes, niſi in corporis noſtri laceratione cognoſcas: ſecuri pro Deo omnia ſufferemus, & à ſeculo recedentes, ad cœleſtia regna migrabimus. Tu verò propter hoc potiſſimùm ſcelus, quo innocentes animas premis, æterno igni reſervabere. Hac oratione tyrannus non parum inflammatus, cùm nec crudelitatem ſuam formidini fuiſſe, nec promiſſionis præmia locum gratiæ obtinuiſſe cognoſceret, taureis ſingulos agitare niſus eſt. Machabæum quoque ipſum natu maximum, ex ſeptem fratribus ordine primum, protrahi in medium, & ſacrilegis dehinc carnificum manibus diſtendi atrocius jubet: nec mora, poſt tergum manus ligantur, crudelius verberatur, ſed laſſeſcentibus tortoribus, quàm inviolabilis ſit patienti virtus dignoſcitur, cum inferentes magis deſiſtere cuperent, quàm is qui patiebatur. Illigari igitur mole pedibus appenſa, atque innecti rotæ jubetur Machabæus: ita etiam in gyrum circuli porrectus, ut ſolutis hinc inde viſceribus venîſque diſtentis, dolores ipſius & pœnæ creſcerent. Neque tamen patientis vox ſuperato dolore, Deum non promere cuncta cernentem, tyrannúmque non objergare tormenta crudelia machinantem. Reſumptis itaque viribus exclamaſſe perhibetur: O execrande tyranne, divinæ majeſtatis perſecutor, non veneficum crucias, nec ereptorem ſalutis alienæ tanta crudelitate perſequeris, ſed ſervatorem juſtitiæ, amatorem legis, caritatis autorem. Cúmque cum miſericordia victi carnifices, ut regi aſſentiretur, orarent: Non tam graves (inquit) nec tam acerbæ rotæ veſtræ ſunt, ó nequitiæ miniſtri, ut mentem meam valeant inflectere circa cœleſtia verſantem: lacerate membra, quinetiam ſi placet igne torrete, ſingulas quoque corporis partes multifaria crudelitate conſumite, ut cognoſcatis nos juvenes ad impietatem non poſſe compelli. Hæc eo loquente, præparatur incendium, & ut erat affixus rotæ, igni in cataſta objicitur, atque ita tendentibus corpus radiis, & contrahentibus flammis, coſtis deinde patentibus laterum vitalia rumpuntur. Animus ſanus & integer cedentibus membris, mens ipſa fortior, nil prorſus dolebat. Nam in ipſis ſuppliciis victor exclamat: Eja dilectiſſimi fratres, exemplum ex me divinæ virtutis accipite, invicti animi robur conſiderate, ſeculi hujus blandimenta contemnite, militate Deo potius quàm tyranno, cui facilè eſt potentem dejicere, ſublevare dejectum. Inter perorandum, ut brutum animal excoriatur, lingua extrahitur, ſartagini ipſe injicitur, magna cum omnium admiratione decedens, ſtuporem adverſariis, ſuis gaudium dereliquit, & ſibi pariter regnum paraturus & fratribus. Hinc Aber nomine, qui proximus ætatis gradu erat, ab armigeris miſerè raptus adducitur. Et ante interrogationem tyranni, antequam ſupplicia libaret, omnis illi à carnificibus tormentorum apparatus exhibetur, ut formidine tetri aſpectus à ſententia flecteretur. Sed repudiante illo profanum ſacrificii cibum, nec ſupplicia formidante, ferreis ligato catenis, manus in altum protenduntur. A principio cervicis ad genua uſque cum ipſa capitis parte cutis divellitur pectoris ſeverius ſecreta patent: ita tamen ut patentibus viſcerum rimis interiora fibrarum ſecuturo ſupplicio ſervarentur. Adjicitur & his horribilius ſpectaculum: ferox namque pardus & ſanguinis ſitibundus exhibetur, ut truculento ſævóque laniatu quicquid ex corpore remanſerat, ſorpturus accederet. Verùm ore ipſius bruti admoto, ut arbitror, Dei providentia diſponente, ferocitatem beſtia depoſuit, vultúmque retorquens, martyrem minimè læſit. Tyrannus autem in furiam magis incitatur. Martyr verò invictus fortior imperante, torquentéque conſtantior: O quàm ſuavis eſt, inquit, mors omnigenis pro Deo vulneribus inflicta, imò tanto ſuavior, quanto cum ſpe majore recipiendæ mercedis accipitur. Cæterùm hoc quod agis, crudelitati tuæ ſceleſtiſſime tyranne ſatisfieri ne putes. Nam magis me voluptatem patientiæ meæ conſequi quàm dolorem, ipſo quo torqueris dolore comprobes neceſſe eſt. Atque libentius ego perferam, quàm tu pœnas inferas: minor patientis dolor eſt quam jubentis: mihi cruciatus virtus animi eſt, amor legis,

gis, veritatis aſſertio : Dei poſtremò juſtitia, te vertet in exilium : tu torquendo torqueris : & in ira patientiæ meæ, tuáque indignatione, nunc ferè conſumptus, conſumeris. divini judicii diem non effugies. Manet te pœna illa perpetua, quam nec profana mens ferre, nec tua crudelitas declinare unquam poterit, æterno videlicet peccatrice anima damnata ſupplicio. Hoc modo fortis ad mortem uſque in ſententia permanens, & prævius cruciatibus fratris conſtanter animatus perſeverans migravit ad dominum. Machir tertius ex pueris adduci jubetur, quem cùm miſeratione digniſſimum geminus duorum fratrum feciſſet interitus, hortantibus plurimis ac volentibus, ut à ſententia fratrum ſupplicia vitando diſcederet, natus ait: Idem nos pater genuit, eadem mater effudit, unus eſt nobis magiſter, unus animus, una conteſtatio : nolite ergo morando tempus conſumere, ad ſupplicia non ad reſponſa, properavi. Animadvertite in hæc membra pro audaci veſtra libidine: nam animæ vobis poteſtas nulla tribuitur. Motus his verbis tyrannus, à duobus peremptis hunc conſiderans nihilo degenerantem, inhumana aliquid crudelitate majus excogitat, * orbiculare afferri in medium jubet: hinc cùm pedes una cum manibus, deorſum colligati fuiſſent, ſanctum quoque chorda orbiculari ventrem circumcingente in altum uſque contrahit : Nec mora, ſeparatur à ſede ſua dorſi junctura, crura cum brachiis extrahuntur, ejiciuntur humeri. ſicque ſingulis nervis diſtrictis ſolvitur martyr invictus. At ubi hæc ſibi parva ſanctus perferentis animus æſtimaret, pellis capiti inciſa detrahitur. Rotæ poſtmodum affigitur, nec tendi magis jam poterat, quia & partes & fruſta corporis horrendiſſimo pependère aſpectu. Et cùm jam cruoris nimia defluentis vacuitate defectus, orbatus manibus & pedibus, proximam ſibi mortem adeſſe cerneret, hac oratione vitæ munus explevit : Nos quidem nefandiſſime tyranne hæc pro Dei amore toleramus, tu verò tantæ & tam injuſtæ crudelitatis inventor, ſupplicia ſine fine patieris. ſicque lingua orbatus, ſartagini injectus, acerrimarum univerſitate pœnarum excoctus ſpiritum perbeatum effudit. Poſt hos Judas (hoc nomine fulgens) quartus adducitur, qui omnium ferè monitis, ut regi aſſenſum præberet, pulſatus tanquam pugil interritus peſſundatis precibus & pœnis, conſtantiſſimè dixit: Ignis veſter ut nec me à Dei lege, ita nec à fratrum meorum (quorum interitus non mors, ſed vita eſt) unione diſſociare valebit. Tibi ò tyranne interitum, credentibus autem ſpem æternæ ſalutis denuncio. Proba ergo crudeliſſime omnium, & æquiſſimo Dei judicio plectende, ipſiſque rebus adverte, num ipſe ille Deus me ſit derelicturus, qui tres jam primos obviis proculdubio ſuſcepit manibus, quos tam ſanctæ matris uterus, ſigillatim ad gloriam effudit. His auditis, horridus atque inſanus tyrannus per ſeipſum ad exhibenda ſupplicia inſiliit, ita videlicet ſuperaturus jamque exæſtivans, linguam ejus ſecari radicitus jubet. Sed ille non territus Antiocho reſpondet : nec illa quidem proderit execranda crudelitas, nec ex hoc ut reris tyranne victoriam conſequeris. Non enim Deus noſter clamoribus excitandus eſt, ſed ad afferendam opem famulis ſuis corde potius quàm oris ſtrepitu poſcendus. Tacentium commoda reſpicit, & poſcentium vota ſi mereantur exaudit, tantum integer ſenſus pura & fideli anima petat Scit enim Deus noſter omnia, antequam poſtules, & prius quàm in anima aliquid cogitare incipias, agnoſcit. Secetur lingua, nunquid & mens poterit ſecari ? docuit illam priora paſſionis ornamenta ſuſcipere, per quam Deo fidelis ſemper oratio mittebatur. utinam ſic ſingulas corporis mei partes puniendo ſanctifices, & tibi ſupplicia irroges ſtulto, mihi præmia largiaris. Nec diu hæc impunita cenſeas relinquenda velim. His finitis, eripitur cultro lingua, alligatur trunco juvenis, quem ſolido fune lacertis retrorſum congyratis tortor verſat, & in aciem ſanctum pectus agitatur : patitur hæc libens ſpiritus, licet ipſa facies in nigredinem commutetur. Exinde ſolutus, tandem rotatus, pro caducis Deum exorans, priorum fratrum pœnas promeruit. Caligine mortis oppreſſus, dulcem ſpiritum Deo obtulit. Achas dehinc quintus ex fratribus, antequam protrahi juberetur prorupit in medium, contemptum mortis oſtendens, provocando ſe ad ſupplicia, ut gratiam Dei inveniret, iram judicis patiendi cupiditate promereri voluit, & ait : O tyranne, ecce ad pœnam venio prius quàm jubeas. Nihil ergo ex illo impetrare poſſe te credas, quem aſpicis velle torqueri. Reum te gehennæ, effuſus quatuor innocentum ſanguis effecit, me quinto gradatim numerus ipſe ampliandus eſt, ut tibi tandem pœnæ ex multitudine peremptorum accreſcant. Reſponde inhumaniſſime tyranne, cujus ſceleris reos nos innocentes crucias, cujus perpetratores facinoris tanta crudelitate perſequeris? quid nefarium admiſimus ? quid profanum ? quid auſi iniquum ſumus ? hoc eſt tibi crimen omne, quòd Deum creatorem omnium conteſtamur, & ejus majeſtatis præcepta ſervantes, piè vivimus, & in hoc ſolo tua ſupplicia non timemus: honor nobis eſt & ſalus, non pœna : mirificum accipiemus à Deo beneficium, ſi in nulla nobis laterum parte parcatur. Hæc loquens juſſu regis raptus, carnificum manibus ollæ æneæ imponitur (hoc pœnali ſupplicio nomen eſt) prælo gyrato ſanctum caput ad genua pellitur: ſicque corpore deorſum redacto, pugil in ea quam diximus olla miſerrime delituit. Patitur dehinc fratrum ſuorum excogitata tormenta, minimè tamen mente turbatus, exurgit ſubitò, ita perorans acrior in tyrannum: O immaniſſime tortor, quanta nobis inſcius ſubminiſtras bona: tu quanto plus iraſceris, tanto nos gratiores Deo reddis : ſi mei miſereri velis, dolerem. Hic levis mœror æternitatem gaudii parat. Hæc hujus ſeculi mors ſi mihi non ſponte inferretur, ventura æterna commoda non largirentur. Correptus igitur atque prioribus exagitatus, clara luce ſpiritum dulcem emiſit. Exhibitum poſt hunc (Areth vocabulo) ſextum, pœnam eligere aut honorem optione data cum tyrannus jubet. Iratus reſpondet: Fratribus quidem meis ò tyranne minor annis, ſed mente conſimilis accedo. Simul enim nutriti, ſimul edocti, ſimúlque morituri in Dei amore perſiſtimus omnes. Accelera itaque ad exquiſita tormenta, & illud tempus, quod in perſuaſione impenſurus eris, in ſuppliciorum excogitatione conſume. Hac oratione confuſus Antiochus, illigari eum ſtatuæ, ſic jubet, ut depreſſa cervice, ex deſcenſu humorum caput dolore quaſſaretur : exponitur incendio, ut ſenſim longius igne ab eo poſito, paulatim diutino conſumptus ardore diſtenderetur potius quàm cremaretur. Subulis etiam ferire pendentis latera ad viſcera jubet, ut per eas quæ his ductæ erant in longum tramitem rimas, ad intimas fibras flamma perveniret. Atqui ut dolor ſimul ipſe major increſceret tactu vulnerum, ac ſubuſtione membrorum cruor ſcaturiens ardore in ſpumas decoctus, miro modo ad caput ejus deſcendit. In his doloribus juvenis exclamat: O certamen inſigne, ò pertinax bellum, ò contentio inter ſe pietatis & ſceleris. Hi ſunt viri agonis, quorum corona martyrii, pœna ferientis eſt : libens fratrum interitum ſequar, ut quibus jungor ſanguine, jungar & morte. Aliquid ò tyranne majus excogitato, hæc enim quæ inveneras, ſuperata agnoſcis. O crudelitatis magiſter, inimi-

ce pietatis, juſtitiæ perſecutor. Sex nobiles pueri, regiam poteſtatem, & apparatum totius regni & orbis extinximus. Ignis tuus frigidus eſt, non calet: flexibiliora namque corporibus noſtris arma ſunt regia: plus auxilii Deus noſter ſuggerit nobis quàm tu confuſus doloris poſſes infligere. Itaque manet firma in nobis Dei ſententia. His dictis ignea forcipe ejus lingua cauteriatur: & cum ſuis fratribus pari pœna excoctus, & in ſartaginem conjectus, emiſit ſpiritum. Sex itaque varia morte conſumptis, unus remanſerat matri Jacob nomine, junior cæteris ætate, non mente. Hunc cum aſſiſtere crudeliſſimus tyrannus aſpiceret, miſeratione motus, vel quòd ſolus, vel quòd ultimus, vel quòd periturus eſſet, indoluit, vocatóque propius ad ſe puero, ejus manu apprehenſa à tormentis ſeorſum, atque putans ei ſalutem perſuaſurum, ſic inquit: Satis abunde exemplo fratrum tuorum, quid immineat repugnanti videre potuiſti, ſubtrahe te tantis protinus malis, quicquid honorum regnì mei fuerit obtinebis, magiſtratum tibi non denegabo, ductor quoque militum & conſilii particeps nobis ſemper aſſiſtes. Cæterùm hujus matrem (cùm ipſe parum proficeret) juſſit adduci. Cui prope filium ſtanti ait tyrannus: Ubi eſt ó generoſa mulier fœcunditas tua? Ecce ex tanta numeroſitate filiorum unum (ſi velis) fata conſervabunt. Da conſilium pietatémque parvulo & mentem rigidam ad proſperiora converte. Monitis hiſce regis utcunque auditis inclinans ſe mater ad eum, ita ut falleret tyrannum, Hebræo ait ſermone: Fili mi miſerere mei, & explora dolentem matrem, quæ te novem menſibus in utero meo geſſi, téque alvi lacte triennio, & liberaliter educatum ad hanc ætatem uſque perduxi. Rogo te fili, ut conſpecto cœlo & terra, & omnibus quæ ſunt in eis, ſcias hæc cuncta à Deo ex nihilo facta eſſe: ipſum etiam genus humanum ab eodem rerum omnium conditore factum nemo ambigit. Non timeas tortorem ethnicum, ſed imitator fratrum tuorum effectus, mortem libenter excipias, ut in die miſerationis unà cum fratribus tuis in cœleſtibus te ſuſcipiam. Hæc matre adhuc monente, juvenis Hebræo ſermone ſeſe ſolvi, & ut regi & ſuis aliquid ſecreti diceret, rogat. Ille autem ubi vincula effugiendi facultas fuit, celer cucurrit ad pœnam, ſtabat enim flammivomis ignibus ſuccenſa ſartago ad torrendos præparata paſſuros, ad quam cùm invictiſſimus puer pervolaſſet, inſpectando fratres, & ad regem vultum reflectens, ait: O ſcelerate tyranne, jam ego nunc, inquam, ego in fratribus meis agnoſco, te non crudelem ſolùm, ſed ipſam eſſe crudelitatem. Quis tibi veſano hanc purpuram dedit? quis regnum tribuit? quis tanta ornamenta conceſſit? Nempe ille quem inſequi in nobis poſſe credis, cujus cultores necas, famulos premis: tu verò infelix æterno cremandus incendio, & ſine fine torquendus. Sic enim inter te & reliquos diſcretio poteſtatis, nunquid alterius, tu operis, túne alterius naturæ homo es? Una naſcendi & moriendi omnibus ratio eſt. Quiſquis hominem interficit, interfici ſe poſſe confirmat. Tu effigiem tuam laceras, tu in torquendo nihil proficis. Eadem ratione ortum, eodem genere procreatum, quem ante multos annos opifex rerum Deus creavit, quémque ſimilem ſuæ produxit imagini, puncto quodam repentini furoris interimis. Et quicquid fieri tua regia poteſtas juſſerit, juſtiſſimum putas, linguas eruis, ungulas injicis, & humana corpora igne conſumis. Illi quidem qui hoc pertulêre, gaudium æternæ ſalutis acceperunt. Tu verò quicquid pœnarum ſingulis intuliſti, ſolus exſolves. ne me obſecro gratiam abs te ullam ſperare confidas. Sequar fratres, & in legis obſervatione perdurabo. Hæc audiens fremuit tyrannus, juvenémque in cataſta fovit: in doloribus mater aſtat nato, piis manibus ſanctum caput fulciens. Reſupinus in dolore diſtenditur, de ore ejus, naribus, ſecretiſque cruor effluit, ſpiritu tandem deficiente tortor ceſſat, ut mox reſumptis divinitus viribus, contumax eſſet regi, ſeveriúſque quàm fratres ipſi cruciaretur. Demum orbatis palmis atque ulnulis, levatis oculis Deum exorans ait: O Adonai, ò Sabaoth, in turbam fratrum meorum me ſuſcipe, & ceſſet jam ira tua, neque eos deſeras qui te miſeratorem per nos interpellant. Hæc dicens rupta lingua ignivomam ſartaginem ſponte conſcendit, ac ſtupente Antiocho conſtantius interiit. Ecce nunquam magis claruit rationem eſſe dominam affectus, qua puerorum animus præmunitus, firmior torquentibus ſtetit. Quod enim ſpreti dolores, & pœna contempta poſtrema utilitas ſalutis fuêre, deliberatio piæ honeſtæque rationis effecit. Inexpugnabiles itaque pueri fortiſſimis turribus ſimiles perſtiterunt, & portum quietis intrantes, qui diu per naufragas cautes turbinéſque jactati fuerant, iter rectum per fluctus horridos gubernantes, tandem ad littora optata venerunt. Namque alter alterum fecit conſilio fortiorem. Nullus ſegnis, nullus timidus delicata mente martyrium denegavit. Nec deliberatio ulla, ſed omnium fuit fortis, & indiviſus conſenſus, ſeſe invicem hortantium: Pro lege igitur noſtra moriamur, tres pueros imitemur, Aſſyriorum furore damnatos: quos in una fornace conjectos, patientia ad cœlum evexit. Hoc dum alter alterum ſermone confirmat, factum eſt ut nemo peccaret: ſed in ſententia permanentes patrii ſibi generis, virtutis, audaciæ, ante oculos memoriam reducebant dicentes: Pater noſter Iſaac cùm juſſu Dei ſe immolandum cerneret, armatam patris dexteram non refugit. Tradamus ei animas noſtras (inquiunt) per quem & ſpiritum & corpus accepimus. Facilis membrorum eſt iſta jactura, cùm ſciamus pios æterna ſalutis præmia accepturos. Abraham, Iſaac, & Jacob læti nos participes regni expectant. Ornemus matris uterum, quæ nos denis menſibus tulit. Nemo infirmior alio, nemo inter fratres degener appareat. Eodem patre generati, eodem lacte nutriti pares in omnibus eſſe debemus. Similis nos doctor inſtruxit, lex nobis data communis omni eſt virtute retinenda. Hoc concordiæ vinculo, fraternitas ſancta permanſit, nec fuit in ſpectaculo (cùm unus præſentibus cæteris torqueretur) mœror dolentium, ſed gaudium peremptorum. O nobiliſſimi regum omnium pueri, inæſtimabilis gloriæ, virtutiſque eximiæ. Nullum ex vobis formido perterruit, ita properaſtis ad mortem, quaſi immortalitas ſola peteretur. Verè vos fratres, quos interitus ipſe ſauciavit. Magnum quidem noſtro generi decus omnipotens protulit, & ad omnium confirmandos animos, exemplum unicæ laudis oſtendit. quos (credo) propterea in eo numero eſſe voluit, in quo mundum ipſe conſtruxit, ut ſeptem fratres, ſeptem dierum, quibus perfecta ſunt omnia, æmuli redderentur. Sed quid hic animum miramur in pueris, cùm ſe mulier ad contemptum doloris armaverit? quamvis non mater dicenda ſit, ſed humana quidem fragilitate quid ſublimius, quæ peperit tot triumphos? Nam interfectis parvulis, mater piè accenſa, nec immeritò, cum id non ſolùm humanus ſenſus habeat, ſed inmanibus quoque feris amoris iſta conditio ſit, ut viſis inſidiis, parvulos ſaluti propriæ præponentes, alis protegant, defendant morſu, ungue cuſtodiant. & cum cuique ſit reſiſtendi facultas, obviam ire hoſti pro pullorum amore feſtinant. Nec in his ſolùm caritas iſta ſervatur, ſed apes quoque ipſæ non ſobolem tantùm, ſed & mella ſervantes, minantibus aculeis irruentes, ut ſint

per-

perituræ poſt morſum, plus parcunt generi quàm ſaluti. Ad hæc zeloſiſſima mater divino utique ſpiritu fundata, conſilio quoque ſapientiæ & incredibilis virtutis, filios ante ſe perire feſtinavit. Quippe quæ non eſſet victura poſt prolium orbitatem, maluit eam ſecurè ſuſcipere, quam interire ſolicita. Omni igitur familia Deo dicata, poſtremum decus paſſorum accedit mater, contemnens minas regis, & maternum pectus offerens & vitam filiorum. O beati generis origo, ò unius uteri glorioſa fœcunditas. Non ego vos parvulos membrorum lineamentis, & totius vultus notis matris æmulo, dicam: ſit hæc ſumma laudis in cæteris, quibus præter naturam nihil animus dedit: vos ergo ſimiles mente, robore, fide, aſſeram: & matri in omnibus pares dicam. In nullo ei poſtponendi, in nullo minus venerabiles eſtis, niſi quod illa immanitatem dolorum præ oculis excepit: & dum in ſuis quoque torqueretur membris, ſimilis vobis illi tolerantiæ animus fuit. Hoc illa præſtantior, quod ſeptem cruciatus, antequam cruciaretur, excepit: & in omnibus ne ſuperaretur extimuit. Verum exemplum fœminarum omnium, neſcio an pepereris mulier parvulos tuos, an creaveris, quos ſereno vultu paſſa es in fruſta ſecari. quod intrepida vidiſti, parum eſt: hortata es, ut perirent. Illum incidi ungulis, lætabaris: diſtendi rotis alium, ligarique gaudebas. Illius vicina mirabaris incendia, atque alium ne tanta ac talia pertimeſceret, admonebas. Et quamvis cum inteſtino in illorum laceratione ferireris dolore, graviora quàm olim parturiens tormenta ſentires, ſimulabas tamen lætitiam, & diſcuſſo vultus nubilo, inducebas ſpeciem triumphantis. Singuli te ridente conſumpti ſunt. Nec cùm unum remanſiſſe cerneres, expaviſti. Nam quid ego deſcribam exitia parvulorum cùm matri riſus ſint omnia? ſciſſos nervos, detractum capite tegumen, linguam radicitus detruncatam, manúſque confractas, ignem, laminas, rotas & ad coſtandos homines æra candentia, multa etiam quæ ipſo ignota ſunt nomine. Abſit, ut ſit cygnis tanta dulcedo quorum ſuaviore melonacoras in morte voces narrat antiquitas. Omni enim harmonia dulcius, omni voce præſtantius, pereuntium carmen fuit. Sirenum pueri fabulas in morte ſuperaſtis, cum vel matri ſolitudinem ultimam, vel Deo gratias referretis. Optavit incredibilis proſapiæ mulier brevem orbitatem potius, quàm æterni judicii pœnam ſubire, cùm filiorum corpora maluit cruciari, quàm animas: ſciens nihil infirmius labe membrorum, quæ etſi paſſio deſit, ſæpe tamen inteſtinus dolor affligit, enecant febres, copia ſanguinis premit, aut nimius curſus eviſcerat, quis autem ignorat navigantium naufragia, iter agentium lapſus, quietóſque ſeſſores ſubita morte conſumptos? Taceo incendia repentina, latronum inſidias, & pereundi vias. Cùm ergo tot occaſionibus humanum pectus ad mortem agitetur, quis non optet interitum cum ſalute: in quo temporalia amittuntur, & æterna retinentur? O venerandiſſima fœminarum atque legis, & gentis noſtræ gloria. In hoc Noë arcæ ſimillima, in mediis fluctibus & procellis inviolata permanſiſti. Ut illa enim diluvii cœleſtem impetum tulit, & compagine firmata tabularum, incluſum intra ſe quod acceperat, non amiſit: ita tu quoque ſanctum Spiritum, quem Deo diſpenſante acceperas, in receſſu pectoris cuſtoditum, vinci ab hoſte non es paſſa. Ecce quantum utilis ratio eſſe poteſt, quæ nos ſæpenumero viros inferiores fœminis facit. Nec Daniel tantùm viſis leonibus formidavit, nec caminus tribus pueris jugi igne ſucceſus, tantum arſuris dolorem incuſſit, quantum hæc fœmina in ſingulis paſſa pereuntibus, antequam ad corporis ſui pœnam veniretur, accepit. Quid faceret alia mulier & mater, niſi per triſtia lamenta flebilis præceſſiſſet, ululatus gemituſque miſceret, ſe infelicem, ſe miſeram conclamaret: quæ ideo plures peperiſſet, ut ſæpius orbata lugeret: repeteret partus, & illa denis menſibus materna faſtidia, tot enixa mortes, tot pericula ſæpe repetita, lactis alimoniam & parvulorum cibum, preſſam diu corporis partem, bajulas manus, dulces ſuſurros, informantis verba, curas, vigilias, timorem, & in omnibus etiam proſperis animum ſemper futura metuentem. Diceret flens, non ego filios veſtros avida blanda complectar, paulo antè nimii gregis mater, nunc agens celerem vitam. Si mori mihi contigerit hodie, à quo ſepeliar non habeo. Hæc omnia matris alterius, Dei ancilla non habuit: ſed adamantino quodam ſenſu, rigidior cautibus ſtetit, filiis nec in pœna, nec in morte defuit, ut interirent compulit, nec doluit interiiſſe. Nam comprehenſa cum parvulis ſuis Eleazari pœnam aſpiciens, Hebræa lingua, cùm eſſent docti, ſimul exhortabatur dicens: O fortiſſimi pueri mei, ad dulce certamen, in quo & genti noſtræ paremus gloriam: & nos à Deo merita æterna conſequamur, ad pœnam ſponte properemus, nec formidemus ò juvenes, quæ Eleazari ſenile corpus ſuſcepit. Satiſque in hac fragilitate duravimus, ad ſuperiora properemus. Pater noſter Abraham venerabili ſermone memorandus, unicum Deo filium, cùm poſceretur, obtulit: nec adhibere formidavit altari, quem vix in ſenectute ſuſceperat. Et Iſaac libens patris victima ſtetit, ſciens Deo in omnibus eſſe ſerviendum. Similis quoque Danielis, ac trium puerorum cauſa eſt, mihi credite: tentamur potius quàm punimur. Quicquid enim in hoc ſeculo provenit, temporaneum & umbræ ſimile judicandum eſt. Hos filiis animos mater incuſſit: & viris mulier virilem animum effecit. Noviſſimè filiis ſingulis conſumptis, admirabilis tantorum athletarum parens, in cruenta pœnarum carnificina, flexis repente genibus, corporis à Deo diſſolutionem efflagitabat: non enim vivendi cupiditate, ſed filiorum cauſa tantum tempus protraxiſſe. Septem igitur triumphos mater pientiſſima ſuſcepit. Antiochus faucibus ſtridet, matrem generoſam affligere jubet, tyrannicè rapitur, teneris nudatur artubus, in altum manus alligantur, ſævis illiditur flagellis, læſis mœret uberibus ac flammivomæ addicta ſartagini, ambuſtos ultro filios concomitatur in pœnas, ac oratione protenſis ſurrectiſque manibus, pro gravidis matribus fuſa cœlibem effudit ſpiritum. Porrò cœli fulmine tremuit Epiphanes. O magiſtra juſtitiæ, filios comitata victores, ô ſuperatrix tyrannorum, ô ſpeculum martyrum, ô patientiæ forma non mulieribus ſolùm, ſed viris futura, veneranda præſentibus, colenda poſteris, admirationi non ſolùm genti noſtræ futura, ſed ſeculis. Splendoribus tuis luna ſuccumbit: nec ſe, quamvis mundum impleat, cum tuis fulgoribus comparabit. Septem te clariores cœleſtibus ſtellæ, grata luce circunſtant. Si poſſit in picturam aliquam manus humana deſcribere, & victorum omnium pœnarum genus in poſterum ceris, ut geſtum conſtitit, explicare, ſine lacrymis nemo tranſiret, omnis utique multitudo confluerct, ſuffragarentur plurimi, & multa videretur donaſſe, qui in gloriam ſummi Dei talia ſtratagemata depinxiſſet. Et ſi quis ſculpendi artifex, hanc figuram aſpectu miſerabilem ſepulchro intriverit, aut ædibus illocaverit, ab omni tetra peſte eſſet alienus, æternáque felicitate indubiè frueretur. Sed unde ullius magnitudinis ſaxum, quamvis tenui limula minutum opus tenens, capacitatem haberet tot pœnarum? Senex itaque Eleazarus, & hæc illuſtris mater, filiique ſeptem, propter decus generis ſepulchrali ho-

nore decorantur. Magnus ab his omnibus cultus exhibetur, etiam alienæ ſectæ homines invaſit timor. In juſtitiæ argumentum, ut piis cordibus ſumma veneratio infigatur, octiſtellium exoritur, dum angelicis manibus interemptorum funeribus miniſtratur. Enimvero ipſe tyrannus ſtupore defixus, tam piæ mentis virtutem expavit. Tantum poſtremo aſſecuti ſunt gratiæ, ut gentis noſtræ peccata reſtinxerint. Exitium ſequitur mox tyranni, Iſraël aliquando reſpirat. Videns namque Antiochus magnitudinem fidei mortiſque contemptum, peditum ſibi legiones ex Hebræorum numero congregat, per quas hoſtes perculit, & laudis plurimum cepit. O benedictum Abrahæ ſemen. Videte quantum nobis ſeptem filiorum ac matris paſſio præſtitit collegarum. In hac pietate durate, ut patribus pares eſſe poſſitis. Ecce totius gentis mala populique peccata, paucorum exemit exitium. Superatique hoſtibus, quos Iſraëlitarum manus perculit, ſoluta jam peccata poſt victoriam fuêre. Poſtremo autem rabie fremens, verminoſoque ventre, ac ſqualidis fœtoribus conflictatus Antiochus, expiravit. Supplicia ſequuntur extinctum. Nam cùm Hieroſolymitas à lege retrahere non poſſet, Perſis (quia poſcebat neceſſitas) bellum indixit, ibíque quod merebatur, excepit. Nunc tandem ſupereſt, ut paucis omnia complectamur. In ipſo namque agone pientiſſima mater ac martyr circunſtantibus dicebat: Virginalem uſque dum licuit pudorem tenui, caſtis me poſtea nuptiis illigavi, domum propriam non reliqui, procreavi filios non pudendos, & mariti morte perculſa, nihil ex fide perdidi: hoc & multo alio ſermone vocitabat. Sed quid amplius? proponebat filiis prophetas, interfectum Abel fraternis inſidiis, oblatam hoſtiam loco Iſaac, exulem Jacob, Joſeph cuſtodia carceris occupatum, Danielis leonem, & trium puerorum incendia. Recenſebat etiam eiſdem Eſaiæ librum qui dicit: Licet per ignem tranſeas, flamma te non comburet. Davidicum pſalmum in quo ait: Multæ tribulationes juſtorum. Salomonem quoque ſimiliter, ponentem lignum vitæ facientibus voluntatem ejus. Ezechielem etiam non omittebat dicentem: Vivent hæc oſſa arida. Canticum deinde quod docuerat Moſes non obliviſcebatur, in quo ſcriptum eſt: Ego occidam, & ego vivere faciam, & longitudo dierum veſtrorum in manibus meis. O infelix tyranne, quid tibi lebetes ardentes, quid machinæ profuerunt? quid ſectæ oculorum palpebræ, detractæ etiam imis faucibus linguæ, cùm his omnibus longè pejora patiaris? Illi vero quos interficis (mihi crede) divino utuntur imperio, & de ſalute & de ultione ſecuri. Nam qui pro cauſa ſalutis paſſi ſunt: proſper illis eventus erit, cùm pater omnium Deus atque univerſa reſpiciens, ſequentibus ſe vitam præbeat ſempiternam. Hæc itaque quæ in monumentis veterum & ſacris literis de divis comperi Machabæis poſteritati æternum legenda conſecravi.

COL-

COLLATIO LIBRI JOSEPHI
DE
M A C C A B Æ I S
CUM CODD. MSS. PARISIENSIBUS.

Num. 18. exarato ſæculo undecimo, & cum altero *Coisl.* numero 4. ſcripto ſæculo duodecimo. Num. 18. deſignatus litt. A. num. 4. litt. B. ſed C. & D. exarati ſunt undecimo ſæculo. R. Regius Num. 1675.

A. hunc habet titulum Ἰωσήπου περὶ σώφρονος λογισμοῦ. B. *vero iſtum* : μακκαβαίων δ'. C. *&* D. *hunc titulum præferunt.* διήγησις ἰωσήππου εἰς τὸ μαρτύριον τῶν ἁγίων καὶ ἐνδόξων μακκαβαίων.

Novæ Edit. §. 1. Edit. *Gen.* vero

Pag. 1084. l. 2. εἰ αὐτοκράτωρ ἐστὶ τῶν παθῶν ὁ λογισμὸς R.
l. 4. deeſt ὑμῖν R.
l. 5. deeſt προθύμως R.
A l. 6. παντὶ γὰρ ὁ λόγος A
l. 7. λέγω δὲ ὅτι φρ- A
λέγω δὲ deeſt in B. habent C. D. ut A
l. 7. μεγίστης ἀν ἀρετῆς C. D. R.
λέγω δὲ ὅτι φρ- R.
l. 8. εἰ ἄρα A
B l. 2. ἐπιθυμίας, ἔτι ἀλλὰ A
ἐπιθυμίας ἔτι, ἀλλὰ R.
l. 3. φαίνεται, οἷον R.
l. 4. κακοηθείας τε καὶ C D
κακοηθείας τε καὶ ἐπιθυμίας, καὶ τῆς R.
l. 5. πόνου καὶ φόβου A ... deeſt ἴσως R.
τε καὶ φόνου, καὶ φόβου. πῶς B
πόνου καὶ φόβου C. D R.
πῶς ἴσως ἂν εἴποιεν ἄν τινες C. D
l. 7. ἀγνοίας πῶς εἰ C D R.
φόβου. ἴσως ἂν εἴποιεν ἄν τινες R.
l. 8. deeſt τὸ A. R.
ἑαυτοῦ παθῶν C. D. R.
C l. 1. τούτων αὐτῶν ἔχω A
l. 3. ἐπιδεῖξαι ἀπὸ τῆς ἀνδραγ- media deſunt B
l. 4. ἀποδείξαιμι A
πλεῖον, ἀπὸ τούτων ἀποδείξαιμι C. D. R.
l. 5. τῶν ὑπὲρ αὐτῆς ἀποθ- D
l. 6. deeſt τῶν C. D. R.
l. 7. γὰρ οὗτοι ὑπὲρ τῶν τοῦ Θεοῦ νόμων τοὺς ἕως θανάτου πόνους ὑπεριδόντες, καὶ ὑπὲρ τῆς εὐσεβείας αὐτῶν τὸ ζῆν ὑπερφρονήσαντες ἐπέδειξ- A
γὰρ οὗτοι ὑπὲρ τῶν τοῦ Θεοῦ νόμων ἕως θανάτου πόνων καταφρονήσαντες καὶ ὑπὲρ θεοσεβείας τὸ ζῆν αὐτῶν ὑπεριδόντες ὑπέδειξαν ὅτι C. D. R. ut C. & D. præter ζῆν ἑαυτῶν
D l. 1. ἐπείη μοι A. B
κατὰ τοῦτον τὸν καιρὸν B
Ib. ἐπιεὶν μοι R.
l. 3. τῆς μητρὸς R.
l. 3. τῶν γ τιμῶν μακαρίσαιμ' ἂν αὐτούς. θαυμασθέντες γὰρ οὗτοι οὐ μόνον A. ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων A. ἐπὶ τῶν ἀνθρώπων B
ἂν αὐτὰς .. θαυμασθ. γὰρ ἐκεῖνοι οὐ μόνον .... ἐπὶ τῶν ἀνθρ. C. D. R.
l. 5. καταικισάμενον C. D. R.
l. 6. αἴτιοι κατεστάθησαν τοῦ A
κατὰ ἔθνη C. κατὰ ἔθνους D.
Ib. τοῦ κατὰ τὸ ἔθνος τὴν B
l. 8. ὥστε αὐτὸν καταλῦσαι καὶ καθαρισθῆναι τὴν πατρίδα. ἀλλὰ καὶ περὶ τοῦ νῦν αὐτίκα λέγειν ἔξεστιν ἀρξαμένῳ τὴν ὑπόθεσιν, ὅπερ εἴωθα ποιεῖν. καὶ οὕτως εἰς τὸν περὶ αὐτῶν τρέψομαι A
D l. 8. ὥστε αὐτὸν καταλῦσαι, καὶ καθαρισθῆναι τὴν πατρίδα. ἀλλὰ καὶ περὶ τούτων αὐτίκα δὲ λέγειν &c. ut in B. R.
ὥστε καθαρισθῆναι δι' αὐτῶν τὴν πατρίδα ἀλλὰ καὶ περὶ τούτου νῦν αὐτοῦ καλὸν λέγειν ἔξεστιν ἀρξαμένῳ τῆς ὑποθέσεως, ὅπερ εἴωθα ποιεῖν B
ὥστε καταλῦσαι καὶ καθαρισθῆναι τὴν πατρίδα. ἀλλὰ καὶ περὶ τούτων αὐτίκα δεῖ λέγειν ἔξεστιν. [ἔξεστι D.] ἀρξαμένῳ ut in B. C. D
l ult. περὶ αὐτῶν B. R. C. D

Nov. Edit. §. 2. *Gen.* vero

Pag. 1085. l. 1. δεῖ δεῖξαι τοῦ παντ. Θεοῦ. ζητουμένου τοίνυν τούτου εἰ δεῖ. καὶ αὐτοκράτωρ ἐστὶ τῶν παθῶν ὁ λογισμός. καὶ τί πάθος καὶ πόσα αἱ τῶν παθῶν C. D
A l. 2. εἰ δεσπότης καὶ αὐτοκράτωρ ἐστὶ τῶν παθῶν ὁ εὐσεβὴς λογισμός. διακριν- A
R. habet ut C. & D. ſed poſt λογισμὸς addit, διακρίνομεν τί ποτέ ἐστιν ὁ λογισμὸς, καὶ τὸ πάθος καὶ πόσαι αἱ τῶν πάθους, πόσαι δὲ B
l. 3. τί δὲ ἐστὶ λογισμὸς B
l. 4. εἰδέναι R.
l. 4. πάντων τούτων ἐπικρατεῖ ὁ λογ- λογισμὸς δὴ τοίνυν R. A
πάντων ἐπικρατεῖ ὁ λογισμός. λογισμὸς μὲν δὴ τοίνυν B
l. 5. deeſt μὲν C. D
l. 6. τὸν τῆς σοφίας βίον. σοφία δὴ τοίνυν ἐστὶ A
τὸν σοφίας βίον. σοφία δὴ τοίνυν ἐστὶ B
τὸν τῆς σοφ. βίον. σοφία δὲ ἐστι R.
l. 7. αὕτη δὴ τοίνυν ... παιδεία, δι' ἧς καὶ τὰ A
Ib. αὕτη δὲ ἐστιν C. D. R.
l. 8. ἧς καὶ τὰ θεῖα C. D. R.
l. 9. μανθάνομεν A
B l. 1. εἰδέαι καθεστήκασι τέσσαρες, φρ. R.
ἰδέαι καθεστήκασι τέσσαρες, φρον- A. B. C. D
l. 2. δὲ πασῶν ἐστιν ἡ φρον- A
ὁ λογισμὸς A. B
κυριωτάτη δὲ πασῶν ἐστιν ἡ φρον. C. D. R.
ἧς τῶν παθῶν ὁ λογ- C. D. R.
l. 4. καὶ πόθος C
ἡδονὴ καὶ πόνος R.
l. 5. ἑκάτερον καὶ περὶ τὸ σῶμα καὶ περὶ τὴν A. C. D. R.
l. 6. ἡδονὴν καὶ περὶ τῶν πόνων εἰσὶν C. D
ἡδ. καὶ περὶ τὸν πόνον ἀγαθῶν εἰσιν R.
l. 6. ἡδονὴν καὶ τὸν πόνον ἀγαθῶν εἰσὶν ἀκόλουθοι A
ἡδονὴν καὶ τὸν πόνον εἰσὶν ἀκολουθίαι. πρὸ μὲν οὖν τὴν ἡδονὴν B
l. 7. μετὰ δὲ τὴν ἡδονὴν R. C. A. D
μετὰ δὲ τὴν ἡδονὴν λύπη .... τὸν πόνον χαρά. θυμὸς B
C l. 1. ἡδονῆς τε καὶ C. D. R.
ἐὰν γὰρ ἐννοηθῇ τις ἑαυτῷ, ὅτι πλεονεκτεῖν τῇ ἡδονῇ. ἡδονή ἐστι κακοη- C. D
l. 2. τις ὅτι αὐτῷ περιέστηκεν ἐν τῇ ἡδονῇ. ἡδονή ἐστι καὶ A
l. 2. R. habet ut C. & D. præter, ἡδονὴ δὲ ἐστι καὶ ἡ κακ-

l. 3.

l. 3. πολυτροπωτάτη C. B. D. πολυτροπωτάτη A

C l. 4. R. habet ϗ τὰ μὲν τῆς ψυχῆς &c. ut in C. & D
κατὰ μὲν τῆς ψυχῆς ἀλαζονεία, φιλαργυρία, ϗ φιλοδοξία, ϗ φιλονεικία ϗ βασ- A
ϗ τὰ μὲν, ψυχῆς ἀλαζονεία, ϗ φιλαργυρία, φιλοδοξία ϗ φιλονεικία ϗ βασ- B
in C. & D. erat ϗ τὰ ſed in D. corr. κατὰ, poſtea, μὲν τῆς ψυ. ἀλαζονεία, φιλαρ. φιλοδ. φιλον. ἀπιςία, φθόνος βασκ- C. D

l. 6. ϗ μονοφαγία, ϗ λαιμαργία. καθάπερ ἐν δυοῖν ϗ A
ϗ λαιμαργία ϗ μονοφαγία. καθάπερ ἐν τῷ σώματος ϗ τῆς ψυχῆς δυοῖν ὄντων φυτῶν B
παντοφ. λαιμαρ. μονοφ. καθ. ἐν δυοῖν C. D. R.

l. 9. περικαθαίρων ϗ ἀποκνίζων, ϗ περιπλέκων, ϗ ἐπάρδων, ϗ παντὶ τρόπῳ μεταχειρίζων ἐξημεροῖ τὰς τῶν παθῶν ϗ τῶν ἠθῶν ὕλας. ὁ γὰρ λογισ- A
ἀποκν. ϗ περιπλέκων ϗ ἐπ..... μεταχειρίζων ἡμεροῖ &c. ut in Edit. C. D. ὁ γὰρ λογ. C. D. R. habet ut C. & D
περικαθαίρων τε ϗ ἀποκνίζων, ϗ περιπλέκων ϗ ἐπαρδεύων, ϗ παντὶ τρόπῳ μεταχειρίζων ἐξημεροῖ τὰς τῶν παθῶν ϗ ἠθῶν ὕλας· ὁ γὰρ λογισ- B

D l. 3. ἐπιθεωρεῖται γὰρ πρῶτον διὰ τῶν κωλυτ- A
ἐπιθεωρεῖ δὲ τοίνυν πρῶτον διὰ τῶν κωλυτ- B
ἐπιθεωρεῖ γὰρ πρῶτον διὰ τῶν κωλ- C. D. R.

l. 5. ὁ εὐσεβὴς λογισμός. σωφροσύνη δὴ τοίνυν A
ὁ λογισμός. σωφροσύνη δὴ τοίνυν B
ὁ λογ- σωφρ. τοίνυν C. D
σωφρ. δέ ἐστιν R.

l. 7. σημαίνεται, τούτων δὲ ἀμφ- C. D. R.

l. 8. ὁ λογισμὸς ἐπικρατεῖν φαίνεται. ἐπεὶ πόθεν κινούμενοι πρὸς τὰς ἀπειρημένας τροφὰς ἀποστρεφόμεθα τὰς ἐξ αὐτῶν ἡδονάς. οὐχ ὅτι τῶν ὀρέξεων δύναται ἐπικρατεῖν ὁ λογισμός. ἐγὼ μὲν οἶμαι. A. B. R. C. & D. idem habent præter, ἐπικρατῶν φαίνεται. ἐπεὶ

Nov. Edit. §. 3. *Gen.* vero

E l. 2. βρωμάτων ἀπεχόμεθα media deſunt in C. & D. & R.

l. 5. ἀνακοπτόμενα νοὸς ϗ φιμοῦνται A
νοὸς ἀνακοπτόμενα, ϗ φιμοῦται B
ὑπὸ τοῦ σωφρονισμοῦ ἀνακοπτόμενα ϗ φιμοῦται C. D
ἄγχεται γὰρ τὰ τῶν σ. πάθη ὑπὸ τοῦ σώφρονος [νοῦ ſic] ἀνακοπτόμενα ϗ φιμοῦται R.

l. 7. deeſt αἱ A

l. 8. τὴν δὲ ἡδίστης κάλλους C. D. R.

l. 8. ἀκυροῦται λόγῳ. ταύτῃ A

F l. 1. ὅτι διανοίᾳ περιεκράτησε τῆς ἡδυπαθείας. νέος γὰρ ὢν ϗ ἀκμάζων R. C. D. A
ὅτι τῷ λογισμῷ διανοίᾳ περιεκράτησε &c. ut ſupra B

l. 3. τὸ τῶν παθῶν οἶςρον ... deeſt τὸν A
τὸ τῶν παθῶν οἶςρον B
τὸ οἶςρον τῶν παθῶν ϗ οὐ C. D. R.

l. 4. κρατεῖν C. D
τὴν ἐπὶ τῆς ἡδυπ. οἶς. κρατεῖν R.

l. 5. ἐπιθυμίας δεσπόζειν ἀποδείκνυται. λέγει τοίνυν ὁ A
ἐπιθυμίας δεσπόζειν ἀναδείκνυται. λέγει γὰρ ὁ C. D. R.

l. 7. οὐδὲ ὅσα τῷ πλη- R. C. A. D
οὐδὲ ὅσα τῷ πλησίον σοῦ ἐστιν ἐπιθυμεῖν εἴρηκεν ὁ νόμος ἡμᾶς πολὺ πλέον πείσαιμ' ἂν ὑμᾶς. ὅτι τῶν ἐπιθ. κρ. δύναται ὁ B

l. 8. μηδὲ ἐπιθυμεῖν. C. D. R.
πολὺ πλέον πείσαιμ' ἂν ὑμᾶς. ὅτι τῶν ἐπιθ. κρατεῖν δύναται ὁ R. A. C. D
C. tamen habet οὐ δύναται

G l. 2. ἐπεὶ τίνα τις τρόπον μονοφάγος ὢν τὸ ἦθος ϗ γαστρίμαργος ἢ ϗ μέθυσος τὴν ἐπιθυμίαν μεταπαιδεύεται A
ἐπὶ τίνα τρόπον μονοφάγος τις ὢν τὸ ἦθος, ϗ γαστρίμαργος, ϗ μέθυσος μεταπαιδεύεται B
C. & D. habent ut A, niſi quod deeſt ἢ & τὴν ἐπιθυμίαν
R. ut C. & D

l. 3. εἰ μὴ δῆλον ὅτι C

l. 4. ὁ εὐσεβὴς λογισμός. αὐτίκα γοῦν ὁ τῷ A
γοῦν ὁ τῷ C. D. R.

l. 6. erat αὐτοῦ ſed corr. ἑαυτοῦ ... δεσμίοις χωρηγεῖν, ϗ δανείζειν A

l. 6. deeſt ϗ C. D
τὸν ἑαυτοῦ τρόπον .... deeſt ϗ B
δεσμίοις ἐπιχορηγεῖν ϗ δαν- C. D. R.

l. ult. ἑβδομάδων οἱ ταυτὸ χρεο- A
ἑβδομάδων ἐν σχάσει χρεω- B
ἑβδ. ἐν σχάσει χρεωκ- C. D
ἐν σχάσει χρεωκοπ- R.

Pag. 1086. A l. 1. φειδωλός τις ᾖ, ὑπὸ τοῦ νόμου κρατεῖται διὰ τὸν λογισμὸν A. B. C. D. R.
φειδωλός τις ᾖ ... διὰ τὸν λογισμὸν C. D. A. B. R.

l. 3. μήτε ἐπιρρογολογούμενος τοὺς ἀμπελῶνας. ϗ ἐπὶ τῶν ἄλλων δὲ ἐστὶν ἔργων ἐπιγνῶναι τοῦτο ὅτι τῶν παθῶν ἐστὶ ὁ λογισμὸς κρατῶν. αὐτίκα γοῦν ὁ τῷ νόμῳ πολιτευόμενος κἂν φιλάργυρός τις ᾖ, βιάζεται φιλάνθρωπος εἶναι. ὁ δὲ νόμος ϗ τῆς A
μήτε ἐπιρρογολογούμενος τοὺς ἀμπελῶνας, ϗ & ut in edito B
μήτε ἐπιρρογολ. τοὺς ἀμπελῶνας ϗ ἐπὶ τῶν ἔργων ἐστὶν ἐπιγν. τοῦτο ὅτι τῶν παθῶν ἐστὶν αὐτοκράτωρ ὁ λογισμός. αὐτίκα γοῦν &c. ut in A. præter ὁ γὰρ νόμος C. D

l. 3. R. habet ut C. & D. præter ὁ εὐσεβὴς λογισ-

l. 6. deeſt τῆς .... διὰ τὴν ἀργίαν A
διὰ τὴν ἀργίαν αὐτὴν ἐλέγχων B

l. 8. τῆς τῶν τεχνῶν C

B l. 2. ἐξελέγχων A

l. 3. ἔπειγε ϗ A. B

l. 4. μηδὲ δενδροτ- R.
τὰ ἡμέτερα τῶν A
Id. habebat B. ſed corr. ἡμέρα.

l. 5. τὰ δὲ τῶν A. B. C. D. R.

l. 6. ϗ διὰ τῶν βιαιοτ-
ϗ διὰ τῶν βιαιοτ. παθῶν κρατεῖν C. D. R.

l. 7. φιλαρχίας ϗ κενοδοξίας ϗ φιλοδοξίας, ϗ ἀλαζονείας, ϗ μεγαλαυχίας· ταῦτα γὰρ πάντα κακο-... ἀποθεῖται βιάζεται δὲ ὥσπερ ϗ τὸν θυμὸν ϗ γὰρ τούτου δεσπόζει. θυμούμενος γίνεται μωσῆς κατὰ δαθὰν ϗ ἀβειρὼν οὐ θυμῷ τι κατ' αὐτῶν ἐποίησεν ἀλλὰ τῷ λογισμῷ τὸν θυμὸν διήτησεν δυνατὸς γὰρ ὁ σώφρων νοῦς ὡς ἔφην κατὰ τῶν παθῶν ἀριστεῦσαι, ϗ τὰ μὲν αὐτοῦ μεταθεῖναι, τὰ δὲ ἀκυρῶσαι. ἐπεὶ διατί ... ἰακὼβ A
φιλαργυρίας ϗ κενοδοξίας ϗ ἀλαζονείας ϗ μεγαλαυχίας ϗ βασκανίας. πάντα γὰρ ταῦτα τὰ κακ- .... ἀποθεῖται, ὥσπερ ϗ τὸν θυμὸν βιάζεται cætera ut ſupra, iis exceptis, ἀβείρων, οὐ θυμῷ ... ϗ τὸν θυμὸν ... αὐτῶν μεταθεῖναι τάδε ϗ ἀκυρ- B

l. 3. σικημίτας ἐθνηδὸν A. σικημίτας αἰφνηδὸν B. σικημίτας C. D
σικημίτας ἐθν- R.
φιλαρ. ϗ κεν. ϗ ἀλαζονείας ϗ μεγ. ϗ βασκ. πάντα γὰρ ταῦτα τὰ κακ. ὁ σώφρων νοῦς εἰς ἀγαθὸν περιτρέπων βιάζεται ὥσπερ ϗ τὸν θυμὸν ϗ γὰρ τούτου &c. ut in A. excepto quod D. habet ἀβειρὼν, οὐ θυμῷ, C. & D. αὐτῶν μεταθεῖναι C. D
R. habet ut C. & D. præter ἀβειρὼν θυμῷ τι κατ- ut paulo poſt deeſt σώφρων, habet autem τάδε ϗ ἀκυρ.

l. 4. τῶν θυμῶν A. τῶν παθῶν B

l. 4. ἠδύνατο B. C. D. εἰ γὰρ μὴ ἠδυν- R.

l. 6. κατεσκεύασε, τὰ πάθη αὐτῷ ϗ τὰ ἤθη περιεφύτευσε, ἡνίκα δὲ ἐπὶ πᾶσιν τὸν ἱερὸν ἡγεμόνα νοῦν διὰ τῶν αἰσθητηρίων ἐνεθρόνισεν ϗ τούτον A
κατεσκεύασε &c. ut ſupra iis exceptis. ϗ τηνικάδε ἐπὶ πᾶσιν ϗ τὸν ... ἐνεθρόνισε ϗ τούτῳ B.

l. 6. κατεσ. τὰ πάθη αὐτοῦ περι- ἐφ. ϗ τηνικάδε ἐπὶ

πασ,

παν. τὸ ἱερὸν νῦν διὰ τὴν αἰτίαν. ἡγεμόνα ἐνεθρόνιζεν καὶ τοῦτο C. D
R. habet ut ſupra præter, πάθη καὶ τὰ ἤθη αὐτοῦ.
D l. 1. καθ' ὃ C. D
l. 2. πολιτευόμενος ὁ βασιλεὺς τῆς κτίσεως εἰς βασιλείαν σώφρονά τε, καὶ δικαίαν, καὶ ἀνδρείαν, καὶ ἀγαθὴν A
πολιτευόμενος βασιλεύσει βασιλείαν σώφρονά τε καὶ δικαίαν, καὶ ἀγαθὴν, καὶ ἀνδρείαν B
σώφρονά τε καὶ δι- &c. ut C. & D
deeſt ἂν B. R.
l. 2. σώφρονα καὶ δικ. καὶ ἀνδρείαν. πῶς ἂν C. D
l. 4. παθῶν δεσπόζει ὁ C. D
R. δεσπόζει ὁ λογ- πῶς ἂν … πῶς λήθης R.
l. 6. ἐστι δὲ καὶ κομιδῇ B
l. 6. τοῦ ἑαυτοῦ A. B. C. D. R.
l. 7. ἐπικρατεῖν δύναται A
l. 9. deeſt ἡμῶν ἀλλὰ τὸ μὴ C. D
l. 9. ἐγκόψαι ἡμῶν, ἀλλὰ τοῦ μὴ A
ἀλλὰ τὸ μὴ B. C. D
ἐκκόψαι, ἀλλὰ τὸ μὴ R.
E l. 1. παρέρχεται … ἡμῶν τῆς ψυχ. ἀλλὰ τὸ μὴ δε. τῷ θυ. δυνατός ὁ λογ- βοηθῆσαι R.
l. 2. ἐγκόψαι ἡμῶν, ἀλλὰ τῷ θυμῷ δυνατὸν τὸν λογισμὸν βοηθῆσαι κακοηθείαν A
ἐκκόψαι ἡμῶν τῆς ψυχῆς. ἀλλὰ τῷ θυμῷ … βοηθῆσαι κακοηθείας τίς ὑμῶν οὐ δύναται B
l. 2. ἐκκόψαι ὑμῶν τῆς ψυχῆς ἀλλὰ τοῦ μὴ δουλωθῆναι τῷ θυμῷ. δύναται ὁ λογισμὸς βοηθῆσαι. ἡμῶν κακοηθείας C. D
l. 4. ἐγκόψαι, ἀλλὰ τοῦ μὴ καμφθῆναι τῇ κακοηθείᾳ. δυναστ' ἂν ὁ λογ- A
l. 4. ἀλλὰ τοῦ μὴ D
l. 6. deeſt ἐστὶν C. D
ἔστι δὲ τοῦτο C. D. R.
l. 7. deeſt ὁ ante Δαυίδ. in R. A. & B. ſed eſt in C. & D
l. 8. ἡμέρας στρατευόμενος A
ἐπειδὴ γὰρ δι' ὅλης τῆς ἡμέρας πολεμῶν ἦν [τοὺς D] ἀλλοφύλους καὶ πολλοὺς ἐξ αὐτῶν ἀποκτείνας ὁ Δαδ μετὰ τῶν ὁ C. D
ἐπεὶ γὰρ δι' ὅλης τῆς ἡμ- πολ. ἦν τοὺς &c. ut in C. & D. R
F l. 1. μετὰ τῶν ὁ A
l. 3. ἱδρῶν τῷ προσώπῳ καὶ σφόδρα A
ἱδρῶν τε καὶ σφόδρα B
l. 4. ἦν ὁ πᾶς A. B. C. D. R.
l. 5. δεῖπνον ἴεσαν A. D. ᾖεσαν C.
περὶ δεῖπνον ᾖεσαν R.
l. 6. deeſt εἰς C. D. R.
l. 7. ηδύναντο A. B. C. D. R.
l. 8. erat τις αὐτῶν ſed corr. αὐτὸν A
B. habet αὐτὸν
τις ἀλόγιστος αὐτὸν C. D. R.
l. 9. συνέφευγε καὶ αν- A. B. R.
συνέφευγον καὶ αν- C. D
G l. 2. βασιλείως ἐπιθυμίας χρεωλαζόντων δύο νεανίσκοι στρατιῶται καρτεροὶ καταιδεσθέντες τῇ τοῦ βασιλέως ἐπιθυμίᾳ A
B. idem habet præter τὴν τοῦ βασιλέως ἐπιθυμίαν.
C. D. habent ut B. præter, στρατιῶται καὶ ἑταῖροι κατ-
R. habet ut B
l. 6. διεξίεσαν A
διεξήεσαν ἀνερευνώμενοι A. B
ἐρευνώμενοι C. D. R.
l. ult. καὶ ἀνευράμενοι τὴν πηγὴν, ἐξ αὐτῆς θαρσαλέως ἐκόμισαν τῷ βασιλεῖ ποτόν. A
B. idem habet ſed addit τὸ ante ποτὸν
R. C. & D. ut B. D. tamen habet τὸ πότιν.
ὁ δὲ καὶ ὑπὲρ τὴν δίψαν διαπ- C. D
καὶ περ τὴν δίψαν R.
Pag. 1087. A l. 2. τῇ δίψῃ B
l. 3. κίνδυνον ψυχῆς C. D. R.
l. 5. deeſt ἴσον A. B. C. D. R.
l. 6. αἵρεσιν ἡδονὰς καὶ R.
l. 8. καταπαλαίσαι A. D. R.
l. 9. ἀποκλῦσαι A. B. C. D. R.
Nov. Edit. ſ. 4. *Gen.* vero
B l. 2. τῆς ἱστορίας ὁ συν- A. B. C. D. R.
l. 5. τῆς ἀσεβείας ſed ſupra cor. ὁσίας B
σιλδυκον τὸ νικατορος R.
l. 7. ἀποδέξεσθαι A
αὐτὸς ἀποδέχεσθαι B
C l. 2. ἀντιπολιτευσάμενος τὸν τότε τὴν A
l. 3. διὰ βίας B
l. 4. μετὰ τοῦ ἴσους A
διαβάλλων ὑπὲρ C. D. R.
l. 6. ὅθεν ἧκεν πρὸς ἀπολλώνιον τῆς συρίας τε καὶ φοινίκης καὶ κιλικίας στρατηγὸν A
ὅθεν ἧκεν &c. ut ſupra B. C. D
R. ut ſupra præter, εἰς ἀπολλ-
l. 8. προσάγγελμα ἥκω D.
Ib. deeſt πολλὰς C. D
l. 9. τοῖς ἱερουσαλήμ. R. C. D.
D l. 1. τοῖς ἱεροῖς A. C. D. R.
l. 2. προσήκειν ταύτας σε- D.
προσήκοντας σε- C
l. 2. τούτων δὲ ἐκ- C. D. R.
deeſt ταῦτα ante σιλεύκῳ R.
l. 6. περὶ αὐτῶν ἐξα- καὶ ταχὺς A
περὶ αὐτῶν ἐξα- ταχὺ B. in B. deeſt τὴν
περὶ αὐτῶν ἐξ. ταχὺ εἰς τὴν ἱερουσαλὴμ μετὰ τοῦ C. D
R. idem habet præter, περὶ αὐτοῦ
Ib. μετά τε τοῦ A
l. 7. στρατοῦ ἀνέβη καὶ προσελθὼν ἔλεγε ταῖς τοῦ βασ. εἴκοσιν ἐντ. ὅπως C. D
D. tamen habebat ἥκοι ſed corr. εἴκοσι.
l. 8. In B. erat εἴκοσι ſed corr. videtur ἥκοι
R. ut C. & D. præter ἥκοι
E l. 2. χαλεπαίνοντος A. B. C. D. R.
l. 6. καὶ ἀντιλ. πανδέτον εἶναι νομίσαντες [illegible] οἱ τοὺς …. θησαυρῷ ὅτι στερήσονται C
D. idem habet præter πάνδετον νομι- D
l. 2. καὶ ἀντιλέγοντες πανδ. εἶναι νομίζοντες εἰ οἱ τοὺς … ut in ed. στερήσονται R.
l. 5. τῶν δὲ γερόντων μετὰ R.
l. 3. νομίζοντες κίνδυνον, εἰ οἱ τὰς παρακαταθήκας A
νομίζοντες εἰ οἱ τὰς παρακαταθήκας B
l. 4. deeſt θησαυρῷ …. ὡς οἷόν τε ἦν ἐκωλ- A
θησαυρῶν …. ὡς οἷόν τε ἦν ἐκωλ. B
ὡς οἷόν τε ἦν ἐκ- C. D. R. Ib. μετὰ ἀπειλῆς τε ὁ C. D. R.
l. 5. αὐτὴν εἰς τὸ ἱερόν. τῶν δὲ γερόντων μετὰ γυναικῶν καὶ παιδίων ἱκετευσάντων τὸν θεόν. deeſt ἐν τῷ ἱερῷ A
ἀπῄει εἰς τὸ ἱερόν. τῶν δὲ ἱερέων μετὰ γυναικῶν καὶ παιδίων ἱκετευσάντων τὸν θεὸν B
ἱκετευσάντων τὸν θεὸν ἐν τῷ ἱερῷ ὑπερ- R. C. D
l. 7. ὁ τόπου deeſt B
deeſt tantum ὁ C. D
l. 8. ἀνιόντος δὲ μετὰ A
τῆς στρατιᾶς B
ἀνιόντι τῷ ἀπολλωνίῳ μετὰ καθωπλ. στρατιᾶς πρὸς τὴν …. προσεφάνησαν C. D
R. ut ſupra præter στρατιᾶς.
F l. 1. πρὸς φάνησαν A. B. …. περιαστράπτοντες αὐτοὺς τοῖς A
l. 2. αὐτῷ φόβον τε καὶ τρόμον ἐνῆκαν. ὁ δὲ πεσὼν ἡμιθανὴς ἐπὶ τὸ παμφ- C. D R.
l. 2. αὐτῷ φόβον … ἐνιέντες. καταπεσὼν δὲ τότε ἡμιθ- A
τρόμον ἐμποιοῦντες. καταπεσών γέ τοι ἡμιθ- B
l. 6. προσδεξόμενοι B
l. 7. ἐξευμενίσωνται στρατόν. ὡμολόγει γὰρ ὁ ἀπολλώνιος ἑαυτὸν ἡμαρτηκέναι ὥστε καὶ ἀποθανεῖν ἄξιον εἶναι. πᾶσί τε ἀνθρώποις ὑπομνήσειν θεὸς (D. εὐθεὶς) τὴν τοῦ ἱεροῦ τόπου ἀρετὴν ἔλεγεν. τούτοις δὲ τοῖς λόγοις ὑπαχθεὶς ὁ ὀνίας C. D
R. idem habet præter, ἀνθρώποις ὑμνήσειν εὐθεὶς … ὑπαχθεὶς ὀνίας --
ἐξευμενίσωνται στρατόν. ἔλεγε γὰρ ἡμαρτηκὼς ὥστε καὶ ἀποθανεῖν ἄξιος ὑπάρχειν. πᾶσί τε ἀνθρώποις ὑμνήσειν εὐθεὶς τὴν τοῦ ἱεροῦ τόπου μακαριότητα. τούτοις ὑπαχθεὶς A

ἐξολομθρεύσαντα] σεμνόν. ἔλεγε γὰρ &c. ut ſupra, excepto quod deeſt τότε B.

G l. 2. πατὲ νικήσειν D

l. 2. R. habet A. præter, ἑξήκοντα ταλ. ἀργυρίου

l. 3. ἐπιβουλῆς καὶ μὴ θείας δίκης ἀνηρῆσθαι ηὔξατο A

Idem habet B. ſed poſt καὶ μή, addit ὑπό,

ἐπιβ. καὶ ἡ θείας δίκης ἀναιρεῖσθαι … ηὔξατο C. D

Id. habet R. præter ἀνηρῆσθαι

l. 6. ἦν δὲ τελευτὴ διαδ. C. D. R.

l. 7. αὐτοῦ ἀντίοχος ὁ ἐπιφανὴς, ἀνὴρ ὑπερήφανος καὶ πάνδεινος A

τὴν ἀρχὴν αὐτοῦ, ἀντίοχος ἐπιφανὴς ὁ υἱὸς αὐτοῦ, ἀνὴρ ὑπερήφανος καὶ δεινὸς B

τὴν ἀρχὴν αὐτ. ὁ ἐπιφ. υἱὸς αὐτοῦ ἀντ' αὐτοῦ ἀνὴρ πάνδεινος καὶ ὑπερήφανος C. D

R. Idem habet niſi quod deeſt ἀντ. αὐτοῦ

Pag. 1088. A l. 1. ἀρχιερωσύνης κατέστησεν ἀντ. αὐτοῦ ἰάσωνα τὸν ἀδ. αὐτοῦ ἀρχιερεία C. D. R.

l. 2. δώσειν εἰ ἐπιτρέψειεν αὐτῷ τὴν ἀρχὴν κατ' ἐνιαυτὸν τρισχίλια ἑξακόσια ἑξήκοντα τάλαντα χρυσίου. ὁ δὲ ἐπι- A

Idem habet B. his exceptis. ἑξήκοντα ἓξ τάλαντα. ὁ δὲ ἐπι-

C. & D. ut A. præter, τρισχ. ἑξακόσια τάλαντα ἀργυρίου ὁ δὲ —

l. 4. ἀρχιερᾶσθαι δὲ ἱεροῦ καὶ δὲ B

C. & D. ut A. præter, τρισχ. ἑξακόσια τάλαντα ἀργυρίου. ὁ δὲ

l. 5. ὃς καὶ ἐξεδιῄτησε τὸ ἔθνος τῶν ἰουδαίων καὶ ἐξεπολ- A

ὃς καὶ ἐξεδιῄτησε τὸ ἔθνος καὶ ἐξε- B

A l. 6. ἐπὶ τῇ ἀκρᾳ τῆς πατρίδος αὐτῶν γυμν. C. D. R.

l. 8. κηδεμονίαν R. B. C. D

ἀφηγεῖσθαι καὶ ἐξηδιῄτησεν ὁ ἰάσων τὸ ἔθνος τῶν ἰουδαίων καὶ ἐξεπολ- R. C. D

B l. 1. ἐξεπολέμωσεν A

l. 2. αἰγύπτιον ὁ ἀντίοχος πτολεμαίῳ C. D. R.

l. 3. deeſt ὅτι φήμης B

l. 4. ὡς ἐνὶ μάλιστα A. B

ὡς ἔνι μαλ. C. D

l. 4. οἱ ἐν ἱερουσαλὴμ C. D

ἀστοὶ μαλ. χαι. οἱ ἐν ἱερουσαλὴμ R.

l. 5. καὶ ὡς ἐπόρθησεν αὐτοὺς, δόγμα ἔθετο ὅπως εἴ τινες αὐτῶν φανεῖεν ἐν τῷ πατρίῳ πολιτευόμενοι νόμῳ, κολασθέντες θάνοιεν. ἐπειδὴ δὲ κατ' μηδένα τρόπον ἴσχυε καταλῦσαι διὰ τῶν δογμάτων τὴν δὲ ἔθνους εὐνομίαν. ἀλλὰ πάσας τὰς ἑαυτοῦ ἀπειλὰς καὶ τιμωρίας ἑώρα καταλυομένας, ἐπετήδευσε δογματίσαι ὥστε καὶ τὰς γυναῖκας τὰς περιτεμούσας τὰ βρέφη κατακρημνισθῆναι μετ' αὐτῶν προσταχθείσας A

καὶ ὡς ἐπόρθησεν αὐτοὺς, δόγμα ἔθετο ὅπως εἴ τινες αὐτῷ φανεῖεν, τῷ πατρίῳ πολιτευόμενοι νόμῳ θανατοῖντο, καὶ ἐπεὶ κατ' μηδένα τρόπον ἴσχυσε καταλῦσαι διὰ τῶν δογμάτων τὴν δὲ ἔθνους εὐνομίαν, ἀλλὰ πάσας τὰς & ut in edito præter, περιτεμοῦσαι τὰ παιδία B

καὶ ὡς ἐπορθ. αὐτοὺς δι' ἔθηκε δόγμα εἴ τινες αὐτῶν φανεῖεν τῷ πατρίῳ πολιτ. νόμῳ, κολασθέντας θανεῖν. ἐπειδὴ &c. ut in A. iis exceptis ; ἴσχυσε κατ.... τὰς ἀπειλὰς καὶ τιμ- αὐτοῦ ἑώρα .... ἐπετήδευσε δογ.... περιτεμούσας &c. C. D

R. idem habet præter, πατρίῳ … θανεῖν --

C l. 4. ἕκαστον δὲ ἔθνους ἠνάγκαζε μιαρῶν ἀπογευομένους A

Idem habet B. his exceptis ἀπογεύσασθαι θυσιῶν καὶ ἐξόμνυσθαι B

πεῖσον] [D. πῆσον]]

αὐτὸς δὲ διὰ βασάνων, media deſunt C. D. R.

Nov. Edit. §. 5. *Gen.* vero

ἕκαστον δὲ ἔθνους ἠναγ- μιαρῶν ἀπογεύσειν ἐδεσμάτων ἐξομν- C. D. R.

l. 6. τῶν ἐνεδρῶν A

l. 6. γίνεται ὁ ἀντίοχος μετὰ τῶν συνέδρων ἐπὶ ὕψους C. D. R.

l. 8. ἐνόπλων κύκλωθεν παρεκέλευσε τοῖς δορυφόροις ἵνα ἕκαστον ἑβραῖον ἐπισπάσασθαι καὶ κρεῶν ὑῶν καὶ εἰδωλοθύτων A

κύκλωθεν ἐνόπλων παρεκέλευε τοῖς δορυφόροις ἵνα ἕκαστον τῶν ἑβραίων ἐπισπᾶσθαι καὶ κρεῶν ὑῶν καὶ εἰδωλοθύτων ἀπογεύσασθαι, deeſt ἀναγκάζειν B

στρατιᾶς. κυκλόθεν αὐτῷ ἐνόπλων παρεστηκότων ἐκέλευσε τοῖς δορυφ. ἵνα ἕκαστον ἑβραῖον ἐπισπᾶσθαι καὶ κρεῶν ὑῶν καὶ εἰ -- C. D

R. idem habet præter, κρεῶν ὑίων --

D l. 3. μὴ θέλοιεν A. B. C. D. R.

πολλῶν ἂν συναρπ- &c. ut in C. & D. præter, γένους ἀρχιερωσύνης νομ- R.

l. 4. πολλῶν ἐν ἀναρπασθ- ἐκ δὲ ὄχλου ἀνὴρ τις ὀνόματι ἐλεάζαρος, ἐκ γένους ἱερατικοῦ νομικὸς τῇ ἐπιστήμῃ, προβεβηκὼς τὴν ἡλικίαν καὶ πολλοῖς C. D

l. 5. πρῶτος ἐκ τῆς ἀγέλης τῶν ἑβραίων ὀνόματι A

ὃς πρῶτος ἐκ τῆς ἀγέλης ἑβραῖος ὀνόματι B

l. 7. πολλοῖς τῶν περὶ τὸν τυρ. διὰ τὴν φιλοσ. γνωρ. ἤχθη τῷ ἀντιόχῳ, ὁ δὲ ἰδὼν αὐτὸν ἔφη C. D

l. 7. πολλοῖς τοῖς περὶ τὸν τύραννον διὰ τὴν φιλοσοφίαν γνώριμος, προσήχθη A

πολλοῖς τῶν &c. ut in C. præter προσήχθη R.

l. 8. καὶ αὐτὸς ἰδὼν ἀντίοχος ἔφη, ἐγὼ πρὶν ἄρξασθαι A

καὶ αὐτὸν ἰδὼν ἀντίοχος ἔφη, ἐγὼ πρὶν ἄρξασθαι B

ὁ δὲ ἰδὼν αὐτὸν ἔφη, ἐγὼ πρὶν ἄρξασθαι C. D. R.

deeſt τῶν R.

E l. 1. συμβουλεύσαιμ' ἂν σοι ταῦτα, ὅπως ἀπογευσάμενος τῶν ὑῶν A

Idem habet B. præter τῶν ὑείων

ὦ πρέσβυς συμβουλεύω σοι ὅπως απογ. τῶν ὑῶν C. D

R. ut C. præter ὑίων

l. 3. τοσοῦτον ἔχων χρόνον A. B. C. D. R.

l. 5. γὰρ τὴν τῆς φύσεως κεχαρισμένης καλ. τοῦδε δὲ ζώου σαρκοφ. σὺ βδελ. καὶ γὰρ ἀνόητον εἶναι δοκεῖ τὸ μὴ ἀπολ. C. D

γὰρ τῆς φυ. κεχαρισμένης καλ. τὴν τοῦδε &c. ut ſupra R.

l. 5. κεχαρισμένης τὴν τοῦδε ζώου καλλίστην σαρκοφαγίαν σὺ βδελυττῇ ; καὶ γὰρ ἀνόητον τοῦτο εἶναι δοκεῖ τὸ μὴ ἀπολαύειν σε τῶν A

l. 5. deeſt τῆσδε B.

l. 6. τοῦτο τὸ μὴ B

l. 8. ἀποστρέφειν … ποιεῖν δοκεῖς C. D. R.

F l. 2. ἔτι μὲν R.

F l. 3. ἐξυπνίσεις γοῦν ἀπὸ τῆς τοσαύτης καὶ φλυ- C. D

R. habet ut C. præter ἐξυπνώσεις

φλυαρὲς σοφίας καὶ ἀποσκεδάσεις τὸν λογισμὸν σοῦ τὸν λῆρον καὶ ἄξιον τῆς ἡλικίας ἀναλαβὼν νοῦν φιλοσοφήσεις τὴν δὲ συμφέροντος ἀλήθειαν καὶ προσκυν- … οἰκτερήσεις A

l. 4. σοῦ τὸν τολμηρὸν καὶ ἄξιον &c. ut ſupra B

τὸν λογ. σοῦ τὸν λῆρον καὶ ἄξιον νοῦν τῆς ηλ- ἀναλ. φιλοσ. τὴν σοι (σύμφορον R.) συμφέρουσαν αλ. καὶ προσκ. C. D. R.

οἰκτερήσεις C. D. R.

l. 5. νόμον εὐσεβείας R.

θεός ὡς σὺ ἀπολαμ. ἀλλ' ὡς δὲ ἐνομιζ- R.

l. 6. deeſt καὶ ante κατ' A. R.

l. 6. deeſt ὡς C. D. R.

l. 6. ἐνθυμήθητι ὅτι εἰ καὶ A

l. 7. θρησκείας ὑμῶν B

l. 8. πάσῃ παραν. δι' ἀναγ. γιν. B

l. 8. πάσῃ τῇ δι' ἀνάγκην παραν- γιν. A

πάσῃ τῇ δι' αν. γιν. παρ. R.

l. 8. συγγνωμονήσειεν ἄν σοι ἐπὶ πάσῃ τῇ δι' αναγ. γιν. παραν. C. D

l. 9. τὸν τρόπον ἐπὶ τὴν ἔκθεσμον σαρκοφαγίαν ἐπιτρεπόμενος δὲ τυραννικὸν λόγον ᾔτησεν ὁ ἐλεάζαρος καὶ λαβὼν δὲ … δημηγορεῖν καὶ λέγειν οὕτως A

τὸν τρόπον ἐποτρύνοντος δὲ τυράννου πρὸς τὴν ἔκθεσμον σαρκοφαγίαν λόγον ᾔτησεν ὁ ἐλεάζαρος καὶ λαβὼν δὲ λέγειν ἐν ἐξουσίᾳ ἤρξατο δημηγορεῖν οὕτως B

l. 9. τοῦτον οὖν τὸν τρόπον &c. ut in A. iis exceptis. ἐποτρύνοντος … δημηγ. λέγων οὕτως ἡμεῖς μὲν ὦ ἀντίοχε. C. D. R.

G l. ult. ἐνομίζομεν A. B. R.

Pag. 1089. A l. 1. ἐξ ὧν ἐν A. ἐξὸν B

l. 2. deeſt μὴ B
l. 2. καὶ μὴ μακρὰν C
l. 3. νομίσεις A. B
l. 5. γὰρ ὁμοίως ὁ νόμος ὑπερφρονεῖται A
γὰρ ὡς ὁμοίως ὁ νόμος ὑπερηφάνηται B
γὰρ ἐναντίως ὁ νόμος ὑπερεφρονεῖται C. D. R.
ὥσπερ μετὰ R.
l. 7. ἐν αὐτῇ βιοῦν A. C. D. R.
μετὰ εὐλογίας ἐν αὐτῇ βιοῦν B
l. 8. σωφρ. γὰρ διδ. ἡμᾶς C. D. R.
l. 9. ἀνδρείαν ἀσκεῖν C
ἀνδρείας ἔξω- D

B l. 1. ὥστε πάντα πόνον καὶ δικαιοσύνην ἑκουσίως ὑπομένειν παιδεύει. καὶ διὰ πάντων τῶν ἠθῶν ἰσοδυναμίαν καὶ εὐσέβειαν διδάσκει, ὥστε μόνον τὸν ὄντα θεὸν μεγαλοπρεπῶς εὐσεβεῖν. διὸ οὐ μιαρ. πισ. θεὸν κατεσαλεύσαι τὸν C. D
l. 1. R. habet ut C. præter ἠθῶν ἰσονομίαν
l. 3. παιδεύει, ὥστε διὰ πάντων τῶν ἠθῶν ἰσονομεῖν, καὶ εὐσέβειαν ἐκδιδάσκει, ὥστε μόνον τὸν A. B
l. 5. φύσιν συμπαθῆ ἡμῖν R.
l. 5. οἴδαμεν δὲ ὅτι C. D. R.
l. 6. καὶ τὰ μὲν A. R. C. D
ὁ τοῦ κόσμου R. C. D
l. 6. οἰκείως θησόμενα ἐκώλυσε media deſunt C. D
l. 8. τυραννικὸν οὐ ἐστὶν οὐ μόνον τὸ ἀναγ- A. C. D. R.

C l. 2. ἐθελήν, ὅπως τῇ αἰσχίστῃ ἡμῶν μιαροφαγίᾳ ταύτῃ ἐπεγγελάσῃς, ἀλλ' οὐ γελάσεις A
B. idem & præter ἐπεγγελάσῃς
ἐθελήν, ὅπως τῇ ἐχθίστῃ ὑμῶν μιαρ. ταύτῃ ἐπιγελάσῃς ἡμᾶς ἀλλ' οὐ γελάσεις [C. γελάσῃς] C. D
l. 2. R. idem habet ac C. præter ἡμῶν μιαρ.
l. 3. μὰ τοὺς ἱεροὺς R.
l. 3. γέλωτα, μὰ τοὺς ἱερεῖς [ἱερεῖς C.] τῶν C. D
l. 4. deeſt οὐ παρέσομαι A. C. D. R.
l. 5. σπλάγχνα μου B
l. 6. deeſt ἐγὼ B. R.
l. 5. καὶ τρέψειας μου τὰ σπλάγχνα R. C. D.
l. 6. ὡς μὴ διὰ τὴν εὐσέβειαν νικᾶσθαι μου τὸ A
ἄνανδρος ὑπάρχω ὥστε μοι C. D. R.
l. 7. μὴ ἀναπαύζειν τὸ C. D
l. 9. οὐχ οὕτως γὰρ τὸ σεμ. γη. αἰδέσομαι, ὡς τὸ δι' ἐμαυτοῦ δοκεῖν τὸν πάτριον καταλύειν νόμον C. D. R.

D l. 1. ὥστε δι' ἐμαυτοῦ δοκεῖν τὸν πάτριον καταλύεσθαι A
ὥστε με δι' ἐμαυτοῦ τὸν πατρῷον καταλύσαι B
l. 2. προσφιλὴ ἐγχειρεῖται C. R. R.
l. 4. ἐπιστήμη. οὐδὲ μιανεῖ με τὸ σεμνὸν ἐπὶ γήρως στόμα. οὐδὲ νομίμων ἐπιστήμη. οὐδὲ μιανεῖ μου τὸ σεμνὸν γήρως στόμα. οὐδὲ νομ. βίου ἡλικίαν. ἁγνὸν δέ με εἰσδέξ. οἱ πατέρες. C. D
D. tamen habet μιάνῃ ſed corr. R. ut C
βίου ἡλικίαν. ἁγνόν με οἱ πατέρες εἰσδέξονται A
ἐπιστήμη οὐδὲ μιάνῃς με τὸ σεμνὸν γήρως στόμα. οὐδὲ νομίμου βίου ἡλικίαν. ἁγνὸν .... προσδέξονται B
l. 6. ἀνάγκας. ἀσεβῶν μὲν γὰρ τυραννήσεις, τὸ δὲ ἐμὸν ὑπὲρ τῆς εὐσεβείας λογισμὸν οὔτε δι' ἔργων, οὔτε λόγοις δεσπόσεις. τοῦτον τὸ A
Idem habet B. his mutatis. ὑπὲρ εὐσεβείας λογισμὸν, οὔτε λόγοις δεσπόσεις, οὔτε δι' ἔργων. τοῦτον τὸ τρόπον ἀντιρρη- B
ἀναγ. ασ. μὲν τυρ. τῶν δὲ ἡμῶν ὑπὲρ τῆς ευσ. λογισμῶν οὔτε διὰ λόγων οὔτε δι' ἔργων δεσπόσεις. τοῦτον οὖν τὸ C. D. R.
ἀντιρρητ- C
l. 8. κατηγορίαις παρεστῶτες A. B
κατηγ. παρεστῶτες C. D. R.
l. 9. ἰσυρον B

Nov. Edit. §. 6. *Gen.* vero

E l. 1. περιέδυσαν τὸν γηραιὸν ἐγκοσμούμενον τὴν περὶ τῆς εὐσεβείας εὐσχημοσύνην. ἔπειτα .... ταῖς μάστιξι A
B. idem habet iis exceptis τὴν εὐσέβειαν .. deeſt ταῖς.
περὶ τὸ γηραιὸν ευκοσ. τῇ περὶ τὴν εὐσέβειαν εὐσχημοσύνῃ εἶτα περιαγκων- C. D
R. ut C. præter τὸ γερον
l. 3. ἑτέρωθεν A. B
ἑκατέρωθεν μας- R.
l. 2. κατέκειζον, ἄνωθεν δὲ ὁ κῆρυξ ἐβόα λέγοντος πείσθητι C. D. R.
ἐντολαῖς. ὁ δὲ μεγάλ- C. D. R.
l. 4. μεγαλόφρων καὶ εὐγενὴς ὡς ἀληθῶς Ἐλεάζαρ. A. B
C. D. R. idem habent præter Ἐλεάζαρος
l. 5. ὡς ἐν ὀνείρῳ B. C. D. R.
l. 6. με τετρίφθαι τὸν λογισμόν. ἀλλ' A--
ὑψηλὸν A. B. C. D. R.
l. 7. ὀφθαλμοὺς ὁ γέρων, ἀπεξ- D
τὰς σάρκας μάστιξι, καὶ τῷ αἵματι κατ- R. C. D
l. 8. τοῦ αἵματος A

F l. 1. τὸ ἔδαφος ὑπὸ τοῦ μηκέτι φέρειν A
τὸ ἐδ. ὑπὸ τοῦ μηκέτι φέρειν C. D. R.
l. 2. ἀλγηδόνας. ὅθεν εἶχε καὶ ἀκίνητον τὸν λογισμόν. λαξ γέτοι πικρῶς ἐκ τῶν αἱμῶν δορυφόρων τις A
ἀλγ. ὀρθὸν καὶ ἀκίνητος εἶχε τὸν λογ. &c. ut ſupra C. D. R.
l. 5. ἐξανίστατο πίπτων. ὁ δὲ τυπτόμενος ὑπέμενε A
ἐξανίστατο πίπτων. ὁ δὲ ὑπεμ- B
ἐξανίστατο. ὁ δὲ τυπτόμενος ὑπέμενε R. C. D
ἐξανίστατο. ὁ δὲ τυπτόμενος ὑπέμενεν R.
l. 7. αἰκισμοὺς, καὶ καθάπερ γενναῖος ἀθλητὴς τυπτόμενος ἐνίκα τοὺς βασανίζοντας ὁ γέρων. ἱδρῶν γέ τοι τὸ πρόσωπον καὶ ἐπασθμαίνων σφοδρῶς, καὶ ὑπ' αὐτῶν τῶν βασανιζόντων ἐθαυμάζετο τῆς εὐψυχίας. ὅθεν τὰ μὲν ἐλεοῦντες τὰ τοῦ γήρως αὐτοῦ A
l. 7. αικισ. καὶ ὡς γεν. ἀθλητὴς ὁ γέρων ἐνίκα τοὺς βασ. ἱδρῶς δὲ τὸ προσ. &c. ut in C. præter γήρως R.
αἰκισμοὺς, καὶ καθάπερ ἀθλητὴς τυπτόμενος ἐνίκα &c. ut ſupra iis exceptis. ἐπὶ τῇ εὐψυχίᾳ. ὅθεν τὰ μὲν ἐλεοῦντες τοῦ γήρως αὐτοῦ B
αἰκισμοὺς, καὶ ὡς γενναῖος ἀθλ. ὁ γέρων ἐνίκα τοὺς βασαν. ἱδρῶν δὲ τὸ προσ. καὶ σφοδρῶς ἐπασθ. καὶ ὑπ' αὐτῶν τῶν βασανιστῶν ἐθαυ. τὴν εὐψυχίαν. ὅθεν τὰ μὲν ἐλεοῦντες τὰ τοῦ γήρως αὐτοῦ C. D

Pag. 1090. A l. 2. ὄντες, τὰ δὲ ἐν θαυμασμῷ τῆς καρτερίας προσιόντες A--
ἐν θαυμασμῷ τῆς καρτερίας προσιόντες B
συμπαθεῖς διὰ τὴν συνήθειαν ὄντες, τὰ δὲ ἐν θαυμασμῷ τῆς καρ. αὐτοῦ προσιόντες αὐτῷ τινὲς τοῦ C. D
R. ut C. præter προσιόντες πρὸς αὐτῷ.
l. 3. deeſt τί R. ἑαυτὸν ἀλογ. παραπόλλεις Ἐλεάζαρε. ἡμ. μέν τοι τῶν ἑψημ. σοι βρωμ. παραθησόμεθα. R.
ὑμῶν σώθητι. ὁ δὲ ὡς πικρ. &c. ut in C. præter μαλακοψυχήσαντας R.
l. 4. σεαυτὸν ἀλογίστως ἀπολλύεις ὦ Ἐλεάζαρ. ἡμεῖς μέν τοι τῶν καθαρῶν βρωμάτων σοι παραθησόμεθα A
σεαυτὸν ἀλογίστως ἀπολλεῖς Ἐλεάζαρ ἡμεῖς μέν τοι τῶν ἑψημένων βρωμάτων παρα- B
σεαυτὸν παραπόλλεις Ἐλε. ἡμεῖς μέν τοι τῶν ἑψημένων σοι βρωμ. παρα- C. D
l. 6. ὑμῶν σώθητι. ὁ δὲ Ἐλεάζαρ ὥσπερ πικρότερον διὰ τῆς συμβουλίας αἰκισθεὶς ἀνεβόησε λέγων, μὴ οὕτως κακῶς φρονήσαιμεν οἱ A
ὑμῶν ἀπογεύσασθαι σώθητι καὶ ὁ Ἐλεάζαρ ὥσπερ πικρ. διὰ τῆς συμβ. αικ. ἀνεβόησε, μὴ οὕτως κακῶς φρονήσαιμ' ἂν οἱ B
ὑμῶν ἀπογεύσασθαι. ὁ δὲ ὥσπερ πικρ. α. κ. διὰ τῆς συμβ.

ευσεβ. ἱκανῶς. λέγων. μὴ γένοιτο ἵν' οὕτως κακῶς φρονήσωμεν οἱ παι. ἀβρ. ὥστε μαλακοψυχήσαντες C. D

l. 8. μαλακοψυχήσαντας ἡμᾶς ἀπρεπὲς κύει A

B l. 1. ἀπεκρίνεσθε B

l. 1. εἰ πρὸς ἀλήθειαν ζητοῦντες A. C. D. R.

in B. deeſt prorſus εἰ

l. 3. ἐπ' αὐτῷ δόξαν A. B. C. D. R.

Ibid. εἰ νῦν μεταβαλοίμεθα B

Ibid. νομίμως φυλάξαντες deſunt in C. D. R.

μεταβαλοίμεθα D. R.

μεταβαλλοίμεθα C.

l. 4. γενοίμεθα τοῖς νέοις ἀσεβείας τύπος· ἵνα παράδειγμα γενοίμεθα τῆς μιαροφαγίας. αἰσχρὸν δὲ εἰ ἐπιβιώσαιμεν A

B. idem habet iis exceptis παράδ. γενοίμεθα τῆς μιαροφ. αἰσχρὸν γὰρ εἰ ἐπιβιώσομεν

γενοίμεθα τοῖς &c. ut in B. C

γενοίμεθα τοῖς &c. ut in B. præter αἰσχρὸν δὲ εἰ ἐπιβιώσομεν D

C. habet αἰσχρὸν δὲ εἰ ἐπιβιώσωμεν.

γενοίμεθα τοῖς νέοις εὐσεβείας τύπος ἵνα παράγμα. &c. ut in D. R.

R. habebat ἀσεβ- ſed corr. εὐσεβ-

l. 6. πρὸς πάντων ἀνθρώπων ἐπὶ δειλίᾳ, καὶ ὑπὸ μὲν τοῦ τυράννου καταφρονηθῶμεν ὡς ἄνανδροι. τὸν δὲ θεῖον ἡμῶν νόμον μὴ προασπίσαιμεν. πρὸς ταῦτα ὑμεῖς μὲν οἱ ἀβραὰμ παῖδες εὐγενῶς ὑπὲρ τῆς εὐσεβείας τελευτᾶτε. οἱ δὲ τοῦ τυράννου δορυφόροι τί μέλλετε πρὸς τὰς ἀνάγκας. οὕτως μεγαλοφρ- A

καταγελώμενοι ὑπὸ πάντων ἐπὶ δειλίᾳ &c. ut ſupra his exceptis: τὸν δὲ θεῖον ἡμῶν νόμον μέχρι θανάτου μὴ προασπισ- B

ὑπὸ πάντων ἐπὶ &c. ut in B. præter iſta, μὴ μέχρ. θαν. προασ- .... μέλλετε. ἰδόντες οὖν αὐτὸν οὕτω πρὸς τὰς ἀναγ. μεγαλ. C. D

l. 6. ὑπὸ πάντων ἐπὶ δειλίᾳ &c. ut in A. uſque ad μὴ μέχρις θαν. &c. ut in D. attamen non habet αὐτὸν ante ἀνῆγον R.

l. 7. R. habet ut B. præter ταῦτα φήσας ... ὁμολογημένως.

l. 1. deeſt εὐσεβὴς R.

l. 8. τὸν οἰκτιρμὸν αὐτὸν ἀνῆγον A

τὸν οἰκτιρμὸν αὐτὸν ... ἤγαγον B

C l. 1. ὑπερῄτιον καὶ δυσ- B. R.

ἀπερρίπτιον C

C l. 3. κατακεκαυμένον ἔχων τὸ σῶμα, καὶ μέλλων λιποθυμεῖν ... πρὸς τὸν θεὸν, A

καταπεκαυμένος καὶ μέλλων λιποθυμεῖν ... πρὸς τὸν θεὸν B

μέχρις τοῦ ὀσ. καταπ- &c. ut in B. iis exceptis, ἀνατείνας τὰ .. ὄμματα πρὸς τὸν θεὸν εἶπε· σὺ οἶδας κύριε ὅτι παρόν μοι σωζ C. D

l. 3. μέχρι τοῦ ὀστέου ἤδη κατ- &c. ut in C. R.

l. 5. διασώζεσθαι ... ἀποθνήσκω διὰ τὸν νόμον σου· ἵλεως A

τὸ σώζεσθαι ... ἀποθνήσκω διὰ τὸν νόμον. τουγ- B

σώζεσθαι ... ἀποθνήσκω διὰ τὸν νόμον. ἵλεως C. D. R.

l. 7. δίκῃ, καὶ καθαρσίον αὐτῶν ποίησον τὸ ἐμὸν αἷμα, καὶ ἀντίψυχον αὐτῶν λαβὲ .... καὶ ταῦτα εἰπὼν ὁ ἱερὸς ἀνὴρ εὐγενῶς ταῖς βασάνοις ἐναπέθανε καὶ μέχρι τοῦ τοῦ θανάτου βασάνων ἀντέστη τῷ λογισμῷ διὰ τὸν νόμον ὁμολογουμένως ἐν A

δίκη. καθάρσιον αὐτῶν ποίησαι τὸ ἐμὸν αἷμα καὶ ἀντίψυχον .... καὶ ταῦτα εἰπὼν &c. ut ſupra præter ὁμολογούμενος ἐν B

ἀπ' αὐτῶν δίκη. καθάρσιον αὐτῶν ποίησον τὸ ἐμὸν αἷμα, καὶ ἀντίψυχον .... καὶ ταῦτα φήσας ὁ ἀνὴρ εὐγενῶς &c. ut in A. C. D

D l. 3. τούτοις ἂν ἀπεδόμην A. B. D. R.

C. habet τούτοις ἂν ἀπεδόμην.

l. 4. νυνὶ δὲ οὐχ οὕτως. αὐτὰ τοῦ λογ- A

l. 5. deeſt ſecundum αὐτῷ A. B. C. D. R.

l. 6. προσνέμομεν A. R. B

προσνέμωμεν C. D

l. 8. τὸ ἔκτοθεν αλ- R.

l. 8. ἀλγηδόνων ἐπικρατεῖ ἐπιγελοίην. καὶ οὐ μόνον τῶν ἀλγηδόνων ἐπιδείκνυμι A. B

αλγηδ. ἐπικρατεῖ. καὶ οὐ μόνον γε τῶν αλγ. επιδ. C. D

Novæ Edit. §. 7. Edit. *Gen.* vero

E l. 2. ὑπερῆρεν R.

l. 3. ὁ ἄριστος R.

l. 1. κρατεῖ μὴ δὲ αὐταῖς ὑπεῖκον A

κρατεῖν μηδὲ αὐταῖς ὑπεῖκον B

l. 5. deeſt τῶν παθῶν B

l. 8. μετέστρεψε B

ἀπέστρεψε τὰς C. D

ἀπέρριψεν τὰς R.

F l. 1. ἔπλευσεν ἐπὶ A. B

ἕως ἔπλευσεν C. D. R.

l. 2. οὐχ οὕτως τέλος A. B. C. D. R.

l. 3. πανάγιος ἐλεάζαρος τὴν R.

l. 4. καὶ στρεβλῶν A. B. R.

πανάγιος ἐλεάζαρος αἰκ. τε καὶ στρεβλῶν C. D

l. 6. ὥσπερ γὰρ προέχοντος ἄκραν τὴν αὐτοῦ διαν. ἐκλίνας ὁ πα. ἡμῶν ἐλεάζαρος C. D

l. 6. ὥσπερ γὰρ πεπρησμένος A

ὥσπερ γὰρ πρὸς κεκρημνῶν B

R. habet ut C. niſi quod deeſt ἡμῶν --

l. 7. τὴν αὐτοῦ B

l. 8. ἐπιμαινομένας A

ἐπιτεμομένας B

ἐπιμαινομένας τῶν κοσμιῶν κλύδωνας. C. D

G l. 1. ἱερεῦ σὺ οὐδὲν τὴν θεοσέβειαν καὶ καθαρισμῶν νόμιμον χωρίσας γηράσας ἀπαίνεσας A

B. habet ut in Edito, iis exceptis, θεοσέβειαν καὶ καθαρισμὸν χωρη-

τοὺς σεμνοὺς σὺ οὐδὲν τὴν θεοσεβῆ καὶ καθαρισμῷ νομίμῳ, χωρη- γάς. ἐκαίνωσας C. D

R. ut C. præter χωρηγήσας σε γας. ἐκαινώσας R. --

l. 2. ὦ σύμφωνε νόμῳ C

ὦ σύμφερον D

ὦ σύμφωνε νόμῳ R.

l. 3. θείῳ βίῳ. τοιούτους δεῖ εἶναι ἱερεῖς τοὺς δημιουργοῦντας A

θείῳ βίῳ. τοιούτους δεῖ εἶναι τοὺς δημιουργοῦντας

θείῳ βίῳ. τοι. δεῖ εἶναι τοὺς φυλάσσοντας τὸ C. D

l. 5. μέχρι θανάτου πόνοις ὑπερ- A

θείῳ βίῳ τοι. δεῖ εἶναι τοὺς φυλάσσοντας τὸ R.

l. ult. ἁγιασίαν σεμ- B

deeſt οὐ κατέλυσας B

ἐπισοποιήσας B

ἁγιαστείαν σεμ- C

l. ult. ἐπισοποιήσας τοὺς τῆς ἀληθείας φιλοσοφίας σου λόγους A

ἔργοις τοὺς τῆς θείας σου φιλ. λόγους ἐπισοποιήσας. ὦ βασάνων βια. γέρον. C. D

R. ut C. præter βιαιων γέρων

Pag. 1091. A l. 1. ὦ βασάνων A. B

l. 2. πρεσβῦτα καὶ παθῶν μέγιστε βασιλεῦ ἐλεάζαρ A. C. D

πρεσβυ. καὶ παθῶν βασιλεῦ μέγιστε ἐλεάζαρ B

πρέσβυ. καὶ πα. με- βασ. ἐλεάζαρ R.

l. 3.

l. 3. ὥσπερ ἢ ὁ ..... καθωπλισάμενος διὰ τῆς ἰθυπαγέσι πυρὸς ἐπιτο- C. D
ὥσπερ ἢ ὁ .... καθοπλισμένος διὰ τῆς ἰθυπλήκτε πυρὸς ἐπιτρ. R.
l. 4. διὰ τῆς ἰθυπλήκτε πυρὸς ἐντρέχων A
διὰ τῆς ἔθνος τὸ ἢ τὸ πλῆθος ἐπιδείχων ἱμ- B
l. 5. ὕτως ὁ μακάριος ἐλεάζαρος C. D. R.
l. 5. ὁ ἀαρωνίδης A. B. ἐλεάζαρ
l. 6. τηκόμενος
l. 7. καί τοι τὸ θαυμ- A. B. ... μὲν ἂν ἤδη A
καί τοι τὸ θαυμασιώτατον ... λελυμένων ἤδη C. D
R. ut C. præter ἢ λελυμ-
B l. 1. ἢ ἢ τῆς A
σαρκῶν ἢ κεκμηκότων τῆς C. D. R.
l. 2. ἀνεζώσατο τῷ πνεύματι διὰ &c. ut in D. præter, σεμνῆς πολιᾶς ... ἐν πιση (ſic ſine accentu) R.
l. 2. τῷ πνεύματι διὰ τῆς λογισμῶ καὶ τῷ ἰσαακίῳ λογισμῷ τὴν πολυκέφαλον στρέβλαν ἠκύρωσεν. ὦ μακαρίε γήρως, καὶ σεμνῆς πολιτείας, καὶ βίε νομίμε ὃν πιστὴ θανάτε σφραγὶς ἐτελείωσεν. ἤδη τοίνυν γέρων ἀνὴρ τῆς μέχρι θανάτε βασάνων περι- A
Idem habet B. his exceptis, ἰσαακίῳ ... εἰ ἢ τοίνυν γερ. αν. τῆς μέχρι θαν. πόνων ὑπερεφ- B
ἀνενέασε τὸ πνεῦμα διὰ τῆς λογ- &c. ut in A. iis exceptis. εἰ ἢ τοίνυν ... περὶ ἱερῷ δὲ τὸν- C. D
C. tamen habet. τῆς ἰσαακίῳ λογισμῶν --

Nov. Edit. §. 8. *Gen.* vero

l. 7. λογισμός. ἴσως ἢ ἂν εἴποιέν τινες τῆς παθῶν ὁ πάντες περιεκράτησαν. ὅτι ὐδὲ πάντες φρόνιμον ἔχυσι τὸ λογισμόν B
ἀλλ' ὅσοι τῆς εὐσεβείας προνοῦσιν ἐξ ὅλης καρδίας. ὗτοι μόνοι δύνανται κρατεῖν τῆς τῆς σαρκὸς παθῶν. πιστεύοντες ὅτι θεῷ οὐκ ἀποθνήσκουσιν. ὥσπερ ὐδὲ οἱ πατριάρχαι ἡμῶν, ἀβραάμ, ἰσαὰκ ἢ ἰακώβ. ἀλλὰ ζῶσι τῷ θεῷ. ὐδὲν ὖν ἐναντιοῦται τῷ λόγῳ τὸ φαίνεσθαί τινας παθοκρατεῖσθαι διὰ τὸ ἀσθενῆ λογισμόν. ἐπεὶ τίς πρὸς ὅλον τὸν τῆς φιλοσοφίας κανόνα φιλοσόφων ἢ πεπιστευκὼς θεῷ, καὶ εἰδὼς ὅτι τὴν ἀρετὴν πάντα πόνον ὑπομένειν μακάριόν ἐστιν. οὐκ ἂν περικρατήσοι τῆς παθῶν διὰ τὴν θεοσέβειαν; μόνος γὰρ ὁ σοφὸς ἢ ἀνδρεῖός ἐστι τῆς παθῶν κύριος. διὰ τῦτο γέτοι A
Idem habet B. iis exceptis. ὅτι τῷ θεῷ οὐκ ἀπο- .... ἐναντιοῦται τὸ φαιν. deeſt τῷ λόγῳ ... κανόνα εὐσεβῶς φιλοσ- ἢ πιστ. τῷ θεῷ ἢ εἰδὼς ὅτι διὰ τὴν ἀρ- ... οὐκ ἂν περικρατήσειε .... σοφὸς ἢ σώφρων ἢ ἀνδρεῖος -- B
λογ. ..... ut ſupra πάντες ἐπικρατοῦσιν ὅτι μηδὲ φρόνιμον ἔχ. τὸ λογ. ἀλλ' ὅσοι ἔχονται τῆς εὐσεβείας, τὸ λογισμὸν φρόνιμον ἔχει ἐξ ὅλης καρδίας προνοῦσι ἢ ὗτοι μόνοι δυν. κρ. τῆς τῆς σαρκὸς παθῶν· ὐδὲν ὖν ἐναντιοῦται τὸ φαιν. τινας παθῶν κρατεῖσθαι διὰ τὸ ἀσθενῆ &c. ut in A. præter, εἰδὼς ὅτι τὸ δι' ἀρετὴν .... περικρατήσειε ... τὴν εὐσέβειαν ... ἐστὶ ἢ τῆς πα- κυρ. διὰ τῦτο ἢ μικρ. C. D
R. ut C. præter τινας παθοκρατεῖσθαι --
l. 8. φιλοσοφήσαντες A. C. D. R.
l. 9. τὴν πρώτην πεῖραν A. B
ἐπειδὴ γὰρ τὴν πρ. πει- C. ἐπειδήπερ γὰρ τὴν πρώτην πεῖραν D. R.
C l. 1. ἐνικήθη φανερῶς ὁ C. D. R.
C l. 3. τότε δὴ σφ- A. B
τότε ὖν περ. C
τότε γὖν σφόδρα περ. D
τότε ὖν σφ- R.
l. 4. τῆς ἀγέλης τῆς ἑβραίων ἀγαγεῖν A. B. C. D. R.
l. 4. deeſt μὲν R.
l. 5. πικρότερος C. D
l. 7. γεραιᾶς μητρὸς ἑπτὰ ἀδελφοὶ καλοί τε ἢ αἰδήμονες ἢ γενναῖοι A. B. C. D
γηραιᾶς μητρὸς &c. ut ſupra R.
D l. 1. χαρίεντες ἢ τὸ θεὸν φοβέμενοι. ὃς ἰδὼν ὁ τύραννος καθάπερ ἐν χορῷ τὴν μητέρα περιέχοντες, ἥσθη ἐπ' αὐτοῖς ἢ τῆς εὐπρεπείας ἐκπλαγεὶς ἢ τῆς εὐγενείας προσεμειδίασεν A
χαρίεντες. ὃς ἰδὼν ὁ τύραννος μέσην ἔχοντας τὴν μητέρα καθάπερ χορόν, ἥσθη ἐπ' αὐτοῖς ἢ τῆς εὐπρ. ἐκπλ. ἢ τῆς συγγενείας προσεμειδ- B
γενναῖοι ἢ τὸ θεὸν φοβέμενοι ὃς &c. ut in A præter, χορῷ μέσην τὴν μητ περιέχοντας [D. ἐχοντας] ἥσθη ἐπ' αὐτοῖς ἢ τῆς εὐπ.... εὐγενείας προσ- C. D
R. ut C. niſi quod deeſt ἔχον
l. 3. ὦ νεανίαι φιλοφρόνως ἐγὼ καθ' ἑνὸς ἑκάστου ὑμῶν θαυμάζων τὸ κάλλος ἢ τὸ πλῆθος τῆς τοσ- A
ὦ νεανίαι φιλ. ἐγὼ καθ' ἑνὸς ὑμῶν θαυμάζω τὸ κάλλος ἢ τὸ πλῆθος τοσ- B
ἔφη ἐγὼ μὲν ὦ νεανίαι φιλ. θαυμάζων ἑνὸς ἑκάστου τὸ κάλλος ὑμῶν ἢ ὑπερτιμῶν τὸ πλ. τῆς τοσ. C. D
l. 3. R. ut C. præter θαυμάζω --
l. 5. deeſt τὴν αὐτὴν A. B
l. 6. πρεσβεῦσαι τοῦ γέροντος μανίαν A. B
αὐτὴν μανίαν βασ. ἀλλὰ C. D
αὐτὴν μανίαν τῷ βασαν. γέροντι. ἀλλὰ R.
l. 7. συνείξαντας μοι τῇ συμβουλίᾳ ἀπολαύειν τῆς ἐμῆς φιλίας. δυναίμην δ' ἂν ὥσπερ A
B. ut in Edito, habet tamen, δυναίμην δ' ἂν ὥσπερ-
C. & D. ut A. præter, δύναμαι γὰρ ὥσπερ
R. ut C. præter συμβουλίᾳ --
E l. 1. πείθεσθαι (πείθεσθε) ὖν μοι A
πεισθέντες ὖν μοι ἢ ἀρχὰς ἢ ἐπὶ C. D. R.
l. 2. πραγμάτων ἡγεμονικὰς λήψεσθαι A. B
πραγ. ἡγεμονίας λήψεσθε. C.
πραγ. ἡγεμονίας λήψεσθε D. R.
l. 3. μεταβαλόντες C
l. 4. ἐντρυφήσατε D
ἐντρυφήσετε R.
l. 5. διαθήσεσθε διὰ τῆς ἀπειθείας ὑμῶν A--
διαθήσεσθε deeſt ὑμῶν B
διαθῆσθε διὰ τῆς ἀπ. ὑμῶν C. D
διαθῆσθε διὰ τῆς ἀπ. ὑμῶν R.
l. 9. καὶ τῆς εὐμορφίας A. B. C. D
καὶ τῆς εὐμ- οἰκτίζομαι, ἢ διαλογίσασθε R.
Ibid. οἰκτείρομαι ἢ διαλογίσασθε C. D
F l. 2. deeſt ἢ A
ἀπειλεῖται. καὶ εἰπὼν ταῦτα ἐκέλευσεν εἰς τὸ μέσον τιθέναι τὰ βασανιστήρια, τροχούς τε ἢ .... καταπέλτας τε ἢ C. D. R.
l. 3. τὰ ἐμπροσθεν προτεθέντα A
τὰ ἐμπροσθεν προστεθέντα
l. 4. ὅπως κἂν διὰ τῆς A B
l. ult. δακτυλήθρας, χεῖρας τε σιδηρᾶς ἢ σφῆνας R.
l. ult. δακτυλήθρας ἢ χεῖρας σιδηρᾶς ἢ σφῆνας ... προτεθεῖσαι εἰς μέσον. ὑπολαβὼν A
δακτυλήθρας ἢ χεῖρας σιδηρᾶς ἢ σφῆνας ... προέθηκαν, ὑπολαβὼν B
δακτυλήθρας καὶ σφῆνας C. D
Pag. 1092. A l. 1. πυρός. ὅπως κἂν διὰ τῆς φόβε πείσειν αὐτὺς μιαροφαγῆσαι καὶ προέθεσαν οἱ δορυφόροι τὰ βασανιστήρια καὶ λέγει αὐτοῖς ὁ τύραννος. μέγιστα φοβ. ἢ ὖν εἴξατε C. D. R.
l. 5. ἐπάγωγα ῥήματα A. C. D. R.
l. 7. εὐλογιστίας .... καί τοι λογισόμεθα οἱ ἀδελφοί ... ἐν ἑαυτοῖς A
B. Idem habet præter, ἐν αὐτοῖς εὐλογιστίας ... καί τοινυ λογισόμεθα &c. ut in B
R. C. D
B l. 1. deeſt λίαν C. D
l. 2. καὶ ἐπὶ εὐεργεσίᾳ A. C. D. R.
καὶ ἐπὶ εὐεργεσίαν B
Ibid. εἰ μὴ πεισθείημεν αὐτῷ. τί τοῖς βυλ. ἀφραινόμενοι. κενοῖς ἑαυτὺς εὐφραίνοντες βυλήμασιν καὶ θαν- C. D
R. ut C. niſi quod deeſt μὴ. erat ἀφαινόμενοι ſed corr. ἀφρ ---
l. 3. καινοῖς ἑαυτὺς ἀπατῶμεν A
l. 4. καὶ θανατ. αποθ. τολμῶμεν deſunt in B
l. 6. τῆς τυράννων ἀπειλὰς C. D
l. 7. καὶ φευξόμεθα A. B. D. R.

ἀλεθρηφόρον ἀλαζονείαν C. D. R.
C l. 1. μητρὸς ἡμῶν γῆρας A
ἡλικίας, κατοικτειρόμεν δὲ τὸ τῆς μητρὸς ἡμῶν γήρας C. D. R.
l. 2. τεθνηξόμεθα. συγγνώσεται δὲ A
τεθνηξόμεθα. συγγνώσεται δὲ B
τεθνηξόμεθα. συγγνώσεται ἡμῖν θεῖα C
τεθνηξο. συγ. ἡμῖν ἡ θ. D
τεθνηξο. συγ. δὲ ἡμῖν η. θ. R.
l. 6. κενοδοξήσομεν A
βιασώμεθα ... κενοδοξήσομεν C. D. R.
l. 7. νόμος ἡμᾶς ἑκουσίως A
νόμος ἑκουσίως ἡμᾶς B
νόμος ἑκουσίως ἡμᾶς θάνατος πόθεν ἡμῖν ἡ τοσ. ἐπέστηκε C. D. R.
l. 8. ἡμῖν ἐπεστήκει ἡ τοσαύτη A
ἡμῖν ἡ τοσαύτη ἐπέστηκε B
D l. 1. παρὸν μετ᾽ ἀταραξίας ζῆν C. D. R.
l. 3. δὲ μέλλοντες A
Ibid. ἐνεθυμήθησάν τι τοιοῦτον. ἦσαν C. D
ἐνεθ. τι τούτων. ἦσαν γὰρ περιφρονεῖς τῶν R.
l. 4. ἅμα τῷ παν- B. C. D. R.
l. 5. αὐτοὺς μιαροφάγησαι, πάντες διὰ μιᾶς φωνῆς A
αὐτοῖς μιαροφάγησαι & ut ſupra B
C. R. D. ut B
l. 7. εἶπαν. τί μέλλεις ὦ τύραννε, σὺ ὄψει τι ποιεῖν προείρησαι. ἕτοιμοι A
εἶπον. τί μέλλεις ut in edito B
εἶπον. τι μελ. ὦ τυρ. σὺ ὄψῃ τι ποιεῖν προείρησαι. ἕτοιμοι C. D. R.
l. 9. θανατηφόρος ἀρίστεια, παρὸν μετὰ ἀταραξίας ζῆν A
θανατηφόρος ἀρίστεια & ἀρτίεια. παρὸν μετὰ ἀταραξίας ζῆν B

Nov. Edit. §. 9. *Gen.* verò

E l. 1. πατρικὰς A
l. 2. αἰσχυν. δὲ & τὰς R. C
αἰσχυν. & τὰς D
προγόνους ἡμῶν αισ- C. D. R.
l. 3. εὐπείθεια, καὶ συμβουλῶ μαζῇ χρησόμεθα σύμβουλε τύραννε παρανομίας ... ὑπὲρ αὐτοὺς ἡμᾶς ἐλέα R.
l. 4. μαζῇ χρησαίμεθα σύμβουλε τύραννε A
μαζεῖ χρη. σύμβουλε τύραννε B
εὐπάθεια, καὶ συμβουλῷ μαζεῖ χρησώμ. σύμβουλε τυρ. & περιέσομε μὴ ἡμᾶς C. D
l. 5. μυζῶν ὑπὲρ ἑαυτῷ A
μιζῶν ὑπὲρ αὐτοὺς ἡμᾶς ἐλεεῖ C. D
l. 6. αὐτῷ τὸ θάνατον νομίζομεν A
εἶναι αὐτῷ τὸ θανάτου νομίζομεν σὺ B
l. 7. ἐκφοβήσασθαι δὲ ἡμᾶς τῶν διὰ βασάνων A
φοβερίζεις δὲ C. D. R.
l. 8. βασ. θαν. απ. ὥσπερ ὁ πρὸ μικρὸν μαθὼν D
C. idem habet præter ἀπειλῶν ἡμῖν.
R. ut C.
ὑπομείναντες ἀπέθανον. ἀποθάνωμεν
F l. 1. μαθὼν. ἰδὲ γέροντες B
μαθὼν παρ᾽ Ἐλεαζάρου εἰ κἂν οἱ γερ- C. D. R.
ὑπομείναντες ἀπέθανον. ἀποθάνωμεν ἂν B
F l. 2. deeſt καὶ R.
l. ult. τῶν σῶν ἀναγκῶν deeſt R. αν B
F l. 3. ἀποθάνοιμεν ἂν A
ἀποθάνοιμεν δὴ δικ- R
l. 2 deeſt καὶ
l. 3. ἀποθάνοιμεν δικ- C
ἀποθάνομεν δικ- D
l. 4 βασάνοις ὑπερ. τῶν σῶν βασ. & ἀναγκῶν τὰς C. D
γέρων ὢν C. D. R.
l. 8. βασ. θαν. απ. ὥσπερ ὁ πρὸ μικρὸν μαθὼν D
C. idem habet præter ἀπειλῶν ἡμῖν. R. ut C.
Pag. 1093. A l. 1. ὦ τύραννε & τὰς ψυχὰς ἡμῶν A
ὦ τυρ. & τὰς ἡμῶν ψυχὰς B. C. D. R.
θανατώσεις ἡμᾶς διὰ C. D. R.
l. 2. δὲ ἡμᾶς βλάπτειν ἡμᾶς βασανίζων. ἡμεῖς μὲν γὰρ C. D

R. idem habet ſed deeſt tamen ἡμᾶς
l. 3. ἡμεῖς μὲν γὰρ διὰ τῆσδε τῆς κακο- A. B. R. C D
l. 4. ἄθλα νομιζόμεθα & ἐσόμεθα παρὰ θεῷ, δι᾽ ὃν & πάσχομεν. σὺ δὲ διὰ τὴν ἡμῶν A
ἄθλα ἕξομεν καὶ ἐσόμεθα &c. ut in A. C. D. R.
l. 5. καρτερήσαι ὑπὸ B
l. 6. βάσανον διὰ πυρός. ταῦτα αὐτῶν εἰπόντων A
βάσανον. ταῦτα αὐτῶν οὕτως εἰπόντων B
τούτων δὲ ταῦτα εἰπόντων .... ἀπειθήσαντων, ἀλλ᾽ ὡς καὶ ἀχαρίστων ἐχαλέπηνεν ὁ τύραννος. εὐθὺς οὖν τὸν πρεσβ- αὐτῶν C. D. R.
l. 9. αὐτὸν κελευσθέντες παρήγαγον A
αὐτῶν κελευσθέντες παρῆγον B C. D
αὐτῶν κελευσθ. παρῆγον οἱ ὑπερασπισταὶ R.
B l. 2. ἑκατέρωθεν. ὡς δὲ A. B. C. D. R.
l. 3. μηδεν ἀνυ. ἐνέβαλον αὐτὸν ἐπὶ τὸν R.
l. 3. μηδὲν ἀνύοντες ἐνέβαλον αὐτὸν ἐπὶ τὸν A. C. D
μηδὲν ἀνύοντες ἐνέβαλον αὐτὸν ἐπὶ τὸν B
l. 5. ἐγίνετο C. D. R.
l. 6. ἐκαινηγόρει λέγων B. D. καληγορεῖ C
l. 7. καὶ ὁμόφρων οὐκ ἀνδ- A
καὶ ὁμόφρων τοῦ πατρὸς σου τοῦ διαβόλου, οὐκ ἀνδ- B
ὁμόφρον D. R.
l. 8. με, οὐδὲ ἀσεβήσαντα τοῦτον τὸν τρόπον καταικίζεις, ἀλλὰ A
με καταικίζεις τοῦτον τὸν τρόπον οὐδὲ ασεβ. ἀλλὰ B
με οὐδὲ ασεβ. με καταικ. τὸν τρόπον τοῦτον ἀλλὰ C. R.
με οὐδὲ ασεβ. με καταδικάζεις τὸν τρ. του. ἀλλὰ D
C l. 2. λεγόντων αὐτῷ R
l. 2. λεγόντων αὐτῷ. σπλ.... ἀπαλλαγῆς τῶν βασ. αὐτὸς εἶπεν &c. ut in A. C. D. R.
l. 3. ἀπαλλαγῆς ... εἶπεν αὐτοῖς. οὐχ οὕτως ἰσχυρὸς ὑμῶν ὁ A
ἀπαλλαγῆς ... εἶπεν. οὐχ οὕτως ἰσχυρότερος ὑμῶν ἐστὶν ὁ B
l. 6. πυρᾶτε μου τὰς B. R.
στρεβλοῦτε μου τὰ B. R.
l. 7. γὰρ ὑμᾶς A. R. B. C. D
l. 8. ὑπὲρ ἀρετῆς A
ὑπὲρ αὐτῆς C
l. 9. καὶ ταῦτα ... καὶ τὸ διερεθίζον τὸν τροχὸν περιεπικαίετρέχειν A
καὶ ταῦτα ... καὶ διερεθίζον τὸν τροχὸν, ἐπεὶ, κατέτρεχον. B
C. & D. R. ut C
habent ut A. niſi quod C. habet προσέτι κατέτρεχεν, D. πρὸς ἔτι κατέτρεχον.
D l. 2. ὁ σωρὸς A. B. C. D. R.
καὶ περιπεπηγμένον R.
l. 5. καὶ περιπεπηγμένον ... πῆγμα ὁρῶν ὁ μεγαλ- A
καὶ περιπεπηγμένον ... πῆγμα ὁ μεγαλ. B
l. 7. ἀλλ᾽ ὡς ἐν C. D. R.
l. 8. μιμήσασθέ με A
στρεβλοὺς λέγων. μιμ- C. D. R.
αδ. μου. μή με τὸ νέον λειπ. C. D
ἀδελφοί μου, μή με τὸν ἀγῶνα λειποταξιήσητε R.
E l. 1. λειποταξήσητε B
l. 2. τῆς ψυχῆς ἀδελφ- A
τὴν ἀδελφ. τῆς ψυχ. μου. C. D. R.
l. 3. ὑπὲρ τῆς εὐσε. C. D. R.
l. 4. καὶ ἧς A
l. 4. καὶ πάνσοφος ἡμῶν B
l. 5. τιμωρήσει A. B
τιμωρήσηται C. D
τιμωρήσεται R.
F l. 1. τοῦ πρώτου τὸ δεύτερον A
τοῦ προτέρου τὸ δευ. C. D. R.
l. 2. ὀργάνων & καταπ- A
ὀργάνων, ὑφ᾽ οἷς καταπ. C. D. R.
l. 3. οὐκεὶ φαγεῖν βουλ- C. D. R.
γνώμην. εἵλκυσαν ἀπὸ τῶν τενόντων ... ἐπισπασάμενοι C. D
l. 3. ὡς οἱ φαγεῖν βούλοιτο πρὶν βασανίζεσθαι μέλλοι πυνθαν- A

εἰς δ' εἰ φαγεῖν &c. ut in edito B
l. 4. τὴν συγγενῆ γνω- B
l. 5. ἀπὸ δὲ τῶν ... χεῖρας ἐπισπασάμενοι A
ἀπὸ τῶν ... χεῖρας ἐπισπασάμενοι B
γυμνὸν εἵλκυσαν ἀπὸ τῶν τενόντων ... ἐπισπασάμενοι R.
οἱ παρδάλεοι θῆρες αἰκίσαντες C. D
Pag. 1094. A l. 1. οἱ παρδάλεοι A. B. R.
l. 2. αἰκίσαντες B. R.
l. 2. ὁ δὲ τὴν τοσαύτην ἀλγ. βαρέως καρ- C. D. R.
l. 4. εἰ δοκεῖ σοι παν- C. D. R.
l. 4. εὐσέβειαν, ἔφη τε πρὸς τὸν τύραννον; ἀλλ' εἰ δοκεῖς ὦ πάντων A
l. 5. πλέον ἐμοῦ βασανίζεσθαί σε ὁρῶντά σε νενικημένον R.
l. 5. πλέον ἐμοῦ βασανίζεσθε ὁρῶν σε νενικημένον C. D
l. 7. τὴν δι' εὐσέβειαν ἡμῶν ὑπομονῆς; ἐγὼ μὲν γὰρ διὰ τὴν ἀρετὴν A
τὴν δι' εὐσεβ. ἡμῶν ὑπο- ἐγὼ μὲν γὰρ ταῖς διὰ τὴν ἀρετὴν B
εὐσέβειαν ὑμῶν C
l. 8. διὰ τὴν ἀρετὴν C. D. R.

Nov. Edit. §. 10. *Gen.* vero

B l. 1. δίκης ὀργάς. καὶ τούτου A
l. 2. καὶ τούτου B
καὶ τοῦτον τὸν ἀοίδιμον R. C. D
ὁ δεύτερος, ὁ τρίτος C. D. R.
l. 4. τῶν υἱῶν σώζοιτο A
υἱῶν C. ἡμῶν D
l. 5. τοῖς προαποθαν- A. R.
l. 6. αὐτὴ ἐγέννησέ με μήτηρ C. D. R.
l. 7. ἀντεστράφην δόγμασι; οὐκ ἐξόμνυμι A
ἀντεστράφημεν δογ. οὐκ ἐξόμνυμαι B. C. D
δόγμασιν ἀντεστράφην; οὐκ ἐξόμνυμαι R.
l. 8. ἀδελφότητός μου συγ- C. D. R.
πικρῶς οὐκ ἐνέγκοντες C. D
πικρῶς ἐνέγκοντες R.
l. 8. συγγένειαν. πρὸς ταῦτα εἴ τι ἔχετε ἔχετε, προσαγάγετε κολαστήρια τῷ σώματί μου. τῆς γὰρ ψυχῆς, οὐδ' ἂν θέλητε, ἅψασθαι δύνασθε. οἱ δὲ πικρῶς ἐνέγκοντες A
l. 9. αἱθρεμβόλοις A. B
τοῦ παιδὸς, αἱθρ- C. D. R.
C l. 2. ἀναμοχλεύοντες ἐξεμέλιζον A
l. 2. ἀναμοχλεύοντες ἐξεμέλιζον τοὺς R.
ἀναμοχλεύοντες ἐξεμέλιζον B
ἀναμοχλεύοντες ἄξεσι εἵλιζον τοὺς δακτ- C. D
l. 3. καὶ τοὺς βραχίονας καὶ τὰ σκέλη, καὶ τοὺς ἀγκῶνας A. B C. D R.
l. 4. κατέκλων C. D. R.
l. 5. περιζώσαντες τὰ ὄργανα τὸ δέρμα σὺν ἄκροις ταῖς τῶν B
l. 5. ἰσχύοντες ἀγξαι. περιλύσαντες τὰ ὄργανα σὺν ἄκραις ταῖς τῶν C. D. R.
l. 6. ἄκραις ταῖς τῶν A
l. 7. ἤγαγον τροχὸν B
l. 7. ἐν ὅλως ἐκ σπονδύλων A
ἐν ἐκ σπονδύλων B
ὃν ἐκ σπονδύλων μελιζόμενος C
ὃν ἐκ σπονδ. μελιζόμενος D
ὃν ἐκ σφον. μελιζ- R.
l. 8. ἑώρα περιμαλακιζομένας τὰς ἰδίας σάρκας καὶ τῶν C. D
ἑώρα περιλακιζ. τὰς ἰδίας σάρκας R.
D l. 1. τῶν σπλάγχνων A. B. C. D
l. 1. σαγόνας ὕδατος R.
l. 4. μιαροφονίαν C. D
l. 5. ἀκαταλύτους A. B. C. D. R.
l. 6. τούτου θᾶττον θανόντος A
τούτου ἀδελφοκρεπῶς ἀποθανόντος C. D. R.
l. 7. μὴ συμμανῇς &c. ut C. R.
l. 7. μὴ μανῇς .... τὴν αὐτὴν μανίαν. ἀλλὰ πεισθεὶς τῷ βασιλεῖ σῶζε σαυτόν. & ad marg. ὁ δὲ ἔφη πρὸς αὐτοὺς A
μὴ μανῇς καὶ σὺ ... τὴν αὐτὴν μανίαν, ἀλ. πεισθ. τῷ βασ. σῶσον σεαυτὸν εἰχ B
μὴ συμμανεὶς καὶ σὺ τοῖς ἀδελφοῖς τὴν αὐτὴν μανίαν. ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς. οὐχ C. D
l. 8. ἔχεται A
E l. 2. καὶ τὸν αἴδιον τῶν τύρ. A. B
καὶ τὸν αἰῶνα τῶν τύρ- C. D. R.
l. 3. ἐπινοεῖ τοιγαροῦν ὦ τύραννε A. C. D. R.
deest ὦ R.
l. 4. ἵνα κἂν δι' C. D. R.
l. 5. ἀκούσας ὁ μιαιφόνος, καὶ αἱμοβόρος καὶ παμμιαρ. ... ἐκτμηθῆναι. C. D
ἀκούσας ὁ μιαιβόρος καὶ φονώδης καὶ παμμ- ... ἐκτμηθῆναι R.
Pag. 1095. A l. 1. στραπέτων ἀκοὴ A. B. C. D. R.
l. 2. τέμνε. A. B. R.
τοιγαροῦν τέμνε C. D
l. 3. ἡδέως γὰρ ὑπὲρ τοῦ θεοῦ A
ἡδέως ὑπὲρ θεοῦ B
ἡδέως γὰρ ὑπὲρ τοῦ νόμου τοῦ θεοῦ C. D. R.
l. 4. ἀκρωτηριαζόμαι A
ἀκρωτηριαζόμεθα C. R.
Ibid. σε δὲ ἐν τάχει C. D. R.
l. 5. θεὸς ὅτι τὴν τῶν θείων ὕμνων C. D. R.
l. 6. καὶ αὐτὸς ταῖς C. D
l. 7. ἐναπέθανε σεμνῶς A
ἐναπέθανεν. B. C. D

Nov. Edit. §. 11. *Gen.* vero

B l. 1. εἰς τὸ ὑπὲρ ἀρετῆς A
τύραννε πρὸς ὃν ἀπαντῆς θάνατον. αὐτὸς δὲ B
πρὸς τὸ ὑπὲρ ἀρετῆς C. D. R.
l. 2. ἐμαυτὸν ἥκω, ὅπως C. D. R.
l. 3. ὀφειλήσεις A
ὀφλήσῃς B. D
ὀφλήσεις C. R.
l. 4. ὦ μισάρετε καὶ μισάνθρωπε A. R.
ὦ μιαρώτατε καὶ μισανθρωπότατε B
ὦ μυσαρὲ καὶ μισάνθρωπε C. D
l. 5. τρόπον; ἢ κακὸν εἶναί σοι δοκεῖ, ὅτι τὸν πάντων κτίστην εὐσεβοῦμεν θεόν. καὶ A
ὅτι εἰς τὸν πάντων C. D
τρόπον. ἢ κακόν σοι δοκεῖ ὅτι τὸν παν. &c. ut in edito R.
l. 8. R. ut A. praeter, ποθῶν, καὶ ... τοῦ ἴδοις ἀπ. θεοῦ ὧν .... εἰς τὸν θεόν. τοια. δὲ
l. 8. ἐστιν ἄξια. εἴπερ γ' ἐθάνεν ἀνθρώπους ποθῶν, καὶ εἶχες ἐλπίδας σωτηρίας παρὰ θεῷ. νυνὶ δὲ ἀλλότριος ὢν θεοῦ πολεμεῖς τοὺς εὐσεβοῦντας εἰς θεόν. τοιαῦτα λέγοντα A
εἶεν ἄξια. τοιαῦτα λέγοντος οἱ δορυφόροι ut in Edito B
ἐστιν ἄξια. τοιαῦτα αὐτὸν λέγοντα δήσαντες οἱ δορυφόροι εἵλκυσαν ἐπὶ τὸν καταπ- C. D
l. 9. αὐτὸν ἦγον ἐπὶ A
R. ut in Edito.
C l. 2. ἐφορμίσαντες R.
l. 2. περὶ τὴν τροχαίαν A
περὶ τὸν τροχαῖον C. D
ἐπὶ τὸν τροχαῖον R.
l. 3. ὅλος ἐπὶ τὸν A. R.
ὅλος ἐπὶ τὸν τροχὸν σπορπίου δίκην ἀνα- B
l. 4. ἐξεμελίζετο τοῦτον τὸν τρόπον. ὅθεν τὸ πνεῦμα A
l. 3. ὅλως κατακλώμενος ἐπὶ τὸν τροχὸν σκορπίου τρόπον ἐξεμελίζετο ὅθεν καὶ τὸ C. & D. C. tamen habet ὅλος
l. 6. σῶμα αἰχόμενος κρίξας ἔλεγεν. ἄκων ὁ τύραννος χάριτας ἡμῖν χαρίζει καλὰς διὰ R
l. 6. σῶμα ἀγχόμενος, καλὰς, ἔλεγεν, ὦ τύραννε, χάριτας ἄκων ἡμῖν A
σῶμα ἀγχόμενος &c. ut in edito B
l. 7. γενναίαν B
Ibid. στενοχωρούμενος ἔλεγεν. καλὰς ἡμῖν ἄκων ὦ τυρ. C. D
l. 8. παρέχων εἰς τὸ ... καρτερίας C. D

B. ἡμῶν παῤῥησίαν
D l. 1. τότε ἀδελφοπρεπῶς ὁ ἕκτος ἠγ. μειρ. καὶ πειθ- B
l. 2. deeſt ὃς R.
l. 3. εἰ βούλεσθε φαγὼν ἀπολυθῆναι ἔφη. ἐγὼ μὲν τῇ ἡλικίᾳ τῇ τῶν ἀδ. μου νεώτερός εἰμι. τῇ δὲ διανοίᾳ ἡλι- εἰς τὰ αὐτὰ τρ. καὶ φρ. C. D
l. 3. ἀπολυθῆναι, ὁ δὲ ἔφη, ἐγὼ τῇ μὲν ἡλικίᾳ τῶν ἀδ. μου εἰμὶ νεώτερος. τῇ δὲ διαν. ἡλικ. R.
l. 3. εἰ βούλεσθε φα. ἀπολ. ἐγὼ μὲν τὴν ἡλ. ἀδελφῶν μου B
l. 5. deeſt καὶ ante γεννηθέντες A. B
l. 7. μιαροφαγοῦντες R.
l. 9. ἐκ μελῶν καὶ σφονδ- A
ἐκ μελῶν καὶ ἐκσφ- C. D
l. 7. βασανίζειν με μὴ C. D
τοιαῦτα αν. σπ. ἦγον … ἐφ' οὗ C. D
ἐφ' οὗ R.
E l. 1. ὑπερεκκαίετο R.
l. 1. deeſt δὲ A B. C. D. R.
πυρώσαντες εἰς τὸ νῶτον παρετίθουν. καὶ διαπείροντες τὴν πλευρὰν αὐτοῦ ἔκαιον τὰ σπλάγχνα αὐτοῦ. ὁ δὲ βασαν. ἔλεγεν ὦ ἱεροπ. αγ. ἐφ' ὃν C. D
διαπείροντες ἀπ' αὐτοῦ τὰ σπλάγχνα κατέκαιον R.
ἱεροπ- αἰῶνος R.
l. 3. ὦ ἱερο- A
l. 5. κληθέντες ἐνικήσαμεν A
l. 7. καθωπλισμένος τῆς- R. B
καὶ καλοκἀγαθίας ὡπλισμένη C. D
l. 8. μέγαν σοι προσ. A. B
αὐτός. ἀλάστορ κατάργε βασ. B
μι. σὺ δὲ ὦ τύραννε μέγαν προσβαλὼν καὶ αὐτὸς τιμωρεῖν. τιμωρηθήσῃ κατάργε τῶν βασ- C. D
μέγαν σοι προσβαλὼν ἀλάστορος κατάργε R.
F l. 2. εὐσεβεῖ τοῦ θεοῦ ἐξ A
καταλελύκαμεν B. C. D
Pag. 1096. A l. 1. μήτε βιασ- πρὸς τὴν μιαρ. καταλ. σε ἐστίν. τὸ C. D
μήτε βιασ. πρὸς τὴν μιαρ. ἡ καταλύσεις. ἔστιν σε τὸ πῦρ ψυχρὸν R.
l. 3. καταπέλται, καὶ ἀδύνατος ἡ βία. οὐ γὰρ A. R. B
καὶ ἄτονοι οἱ καθαπ. &c. ut ſupra C. D
ἀλλὰ ὁσίω νόμω δορυφ. προις. ἡμῶν C. D
l. 4. οἱ δορυφόροι A. R.
παρεστήκασιν ἡμῶν οἱ δορυ- B
l. 6. ἀνεπίθανε A
l. 7. παρεγένετο A. R.
παρεγίνετο B
παραγίνεται ὁ νεω. πάντων C. D
ὃν καὶ σιωπήσας C. D
l. 8. ὃν κατοικτείρας R.

Nov. Edit. §. 12. *Gen.* vero

B l. 1. καίπερ δεινῶς ὑπὸ τῶν ἀδελφῶν αὐτοῦ κακωθεὶς A. R
καίτοι δεινῶς ὑπὸ πάντων τῶν ἀδελφῶν αὐτοῦ κακωθεὶς B
l. 2. C. & D. ut A. præter, καθεστηκὼς πλησ. αὐτὸν R.
l. 2. δεσμὰ προσκείμενα, πλησιέστερον αὐτὸν μετ- A
δεσμὰ περικείμενα πλησιαίτερον αὐτὸν παρεπέμψατο B
πλησιέστερον μεταπεμψάμενος αὐτὸν παρη- C. D
l. 5. R. ut A. niſi quod deeſt δε-
l. 5. τεθνήκασι. σὺ δὲ εἰ μὲν μὴ A. B
τεθνήκασιν. καὶ σὺ δὲ εἰ μὴ πεισθῇς. D
C. idem habet præter πεισθείς.
l. 6. πεισθεὶς χαλεπῶς καὶ αὐτὸς βασαν- τεθνήξῃ B
A. habet etiam τεθνήξῃ ſicut & D. & R.
καὶ αὐτὸς ἄωρος τεθνήξῃ π. C. & D
l. 8. βασιλείας μου B
C l. 1. παρακαλέσας C. D
C l. 2. ὅπως ἑαυτὸν ἐλεήσας τοσ- A
ὅπως τοσούτων παίδων στερηθεῖσαν ἐλεήσῃ καὶ εὐπειθῆ ποιήσῃ B
ὅπως αὐτὸν ελε- ut in edito C. D
l. 3. ἐπὶ τὴν σωτήριον εὐπείθειαν τὸ παιδίον παρ. A. D
ἐπὶ τὴν σωτήριον εὐπείθειαν τὸ παρ. C
l. 5. R. ut A. niſi quod deeſt τι
l. 5. ἐροῦμεν μικρὸν ὕστερον, λύσαντές με, φησίν, εἴπω τι τῷ βασιλεῖ καὶ τοῖς σὺν A. C. D
ἐροῦμεν μικρὸν ὕστερον reliqua ut in A. præterquam quod deeſt τι B
ἐπιχαρέντες δὲ τε βασιλεὺς καὶ οἱ σὺν αὐτῷ, μάλιστα οἱ ἐπὶ D
C Idem habet niſi quod deeſt οἱ ante ἐπι-
l. 8. deeſt τι A. R
αὐτόν. ὁ δὲ δραμὼν, ἔστη πλησίον τῶν τηγάνων καὶ ἔφη ὦ ἀνόσιε καὶ πάντων πονηρότατε τυρ- C. D
τηγ. ἔφη, αν. φη- R
D l. 3. deeſt καὶ ante τοὺς A. B. C. D. R.
l. 5. ἡ θεία δίκη πυκνοτέρῳ A.
ἡ δίκη πικροτέρῳ C. D
ἡ θεία δίκη πυκνο- R.
l. 6. πυρὶ καὶ σορβασθήσεται εἰς ὅλον … ἀνήσουσί σε B
l. 7. ἀνήσουσί σε A. C. D
καὶ βασάνοις εἰς ὅλον τὸν αἰῶνα οὐκ ἀνήσουσί σε R.
l. 8. ἀθέσμως ὦ θηριωδ- C. D
E l. 1. τοῦτο καταρκνώσας A
τοῦτον καταρκνώσας C. D
l. 4. ὑμαίξεις A. αἱμάξῃ B
τοὺς τῆς εὐσεβείας αγων- B
ἀνταγωνιστὰς C. D
l. 5. μέλλων ἔφη οὐκ A. B. R
l. 6. οὐκ αὐτομόλος C. D
deeſt μου C. D
l. 6. ἀριστείας. ἐπικαλοῦμαι δὲ τὸν πατρῷον θεὸν, ὅπως ἵλεως γένηται τῷ ἔθνει ἡμῶν. σὲ δὲ καὶ ἐν τῷ νῦν βίῳ καὶ θανόντα τιμωρήσεται. καὶ ταῦτα κατευξάμενος ἑαυτὸν ἔῤῥιψε A. B
C. & D idem habent præter, τιμωρήσηται
Ibidem μου ἀδείας. ἐπικαλ. ut in A. præter, τῷ γένει ἡμῶν R.
l. 7. ἐπὶ τῶν τηγ- B
l. 8. ἀπέδωκε τὸ πνεῦμα. A
deeſt τὴν ψυχὴν R.
Ibid. οὕτως ἀπέθανεν. εἰ δὲ τοίνυν τῶν μέχρις C. D

Nov. Edit. §. 13. *Gen.* vero

Pag. 1097. A l. 1. ἤδη τοίνυν A
εἴδε τοίνυν τὸν μετ θαν. πόνον B
l. 2. συνωμολογηται. πανταχόθεν τοίνυν ὅτι B
συνωμολόγηται παντ- C. D. R.
l. 2. ὧν πανταχόθεν A
l. 3. deeſt εὐσεβὴς B
l. 5. τούτοις αὐτοῖς A
ἂν αὐτοὺς νεν- deeſt τούτους B
μιαροφάγησαν R.
deeſt αὐτοὺς C. D
ἂν αὐτοὺς τούτους νεν- R.
l. 7. περιεγένοντο τῶν παθῶν, ὧν οὐκ ἔστι περιελθεῖν A. C. D
B. Idem habet præter, παθῶν καὶ οὐκ ἐστι.
R. ut B
l. 8. ἐπεκράτησαν γὰρ καὶ πάθους, ἔτι μὴν καὶ πόνων A
B. Idem habet inter niſi quod deeſt ἔτι μὴν
C. & D. ut B
R. ut B
B l. 1. πῶς ἂν ὃ οὐκ ἔστιν καὶ τούτοις τὴν τῆς R.
εὐλογ. περιεκράτησαν οἱ τῶν μὲν διὰ πυρὸς &c. ut A. R.
l. 1. τὴν ἐπὶ τῆς εὐλογιστίας περιεκράτησαν ὁμολογοῦν, οἱ τῶν διὰ πυρὸς ἀλγηδόνων οὐκ ἐπεστράφησαν A
C. & D. ut A. præter, εὐλογίας … τῶν μὲν δια-
l. 2. οἱ τῶν μὲν διὰ πυρὸς ἀλγ. οὐκ ἐπεσ- B
l. 4. προβληθέντες B
καθάπερ δὲ προβλῆτες C. D
προβλῆται λιμ. πύργοις R.
l. 5. τοῖς εἰσπλέουσι R. A. C. D
τοῖς πλέουσι B
l. 7. εὐλογιστία A. C. D. R.
εὐλογιστία τὴν τῆς εὐλογιστίας οχ- B

l. 8. ὅτι-

l. 8. ἐνίκησε κόλασιν C. D
l. 9. παρεθάῤῥυνον C. D
παρεθάῤῥυνον R.
l. 9. εὐσεβείας πάντες χόρον συνεστάμενοι παρεθάῤῥυνον ἀλ- A
εὐσε- στήσαντες χόρον παρεθάῤῥυνον ἀλ- B
C l. 1. ἀποθάνωμεν ὑπὲρ τῆς εὐσεβείας ἀδελφοὶ καὶ νόμου. A
ἀποθάνωμεν &c. ut in Edito B. C. D. R.
ἀσσυρίας νεανίσκους οἱ τῆς ἰσοπόλιδος R.
l. 2. τοὺς τρεῖς τοὺς ἐπὶ τῇ ἀσσυρίᾳ νεανίσκους οἱ τῆς ἰσοπολίτιδος C. D
l. 2. τοὺς τρεῖς νεανίσκους τοὺς ἐπὶ τῆς ἀσσυρίας, οἱ τῆς ἰσοπολίτιδος A
l. 2. ἐπὶ τῆς συρίας νεανίσκους οἱ τῆς ἰσοπόλιδος B
l. 3. deeſt πρὸς B
l. 4. ἀπόδειξιν R.
l. 5. ἔλεγεν. ὁ δὲ εὐσεβῶς καρτ- A
ἔλεγεν ὁ δὲ εὐγενῶς B. R.
ὁ μὲν ἔλεγεν, θαῤ. ἀδ. C. D
l. 6. ὁ δὲ ὑπομιμνήσκων ἔλεγεν. C. D
l. 6. deeſt καθυπομνησθεὶς R.
l. 6. τινὸς μητρὸς R.
l. 6. ἴσο καὶ τινος B
l. 7. ἴσαακος καὶ αλ- B
ὁ ἰσαὰκ. εἰς δὲ σκ. καὶ αλ- R.
D l. 1. πάντες ἐφορμῶντες θαῤῥαλέως ἑαυτοὺς B
l. 1. ὁμοῦ αλ. ἐφορ. φαιδροὶ μάλα καὶ θαῤῥαλέοι [D. θαῤῥαλέοι] ἔλεγον ἑαυτοῖς ... ὅλης τῆς C. D
ἐφόρων φαι. καὶ μάλα θαῤῥαλέοι ἑαυτοῖς R.
l. 2. ἀφιερώσωμεν ἐξ ὅλης τῆς R. B
l. 3. χρησώμεθα A. B. C. D. R.
l. 5. deeſt τὸ σῶμα R.
ψυχῆς ἀγὼν καὶ κίνδυνος ἐν αἰω. βασάνῳ ... παραβᾶσιν R.
l. 6. κινδ. αἰωνίῳ βασάνῳ, deeſt ἐν, C. D ·
ψυχῆς ἀγὼν κίνδυνος ἐν αἰωνίῳ βασάνῳ κείμενος τοῖς τὴν ἐντολὴν θεοῦ παραβαίνουσι A
l. 6. βασάνῳ B
τῇ δὲ θείᾳ λογ. παθοκρατείᾳ R.
deeſt γὰρ R.
l. 8. λογισμοῦ παθοκρατείαν A. C. D
τὴν δὲ ὁσίαν λογ. παθοκρατείαν B
E l. 1. ὑποδέξονται εἰς τοὺς κόλπους αὐτῶν. καὶ πάντες οἱ πατριάρχαι ἐπαινέσουσιν ἡμᾶς C. D
l. 2. αὐτῶν ἀδελφῶν B
deeſt αὐτῷ C. D
αὐτῷ ἀδελφοὶ R.
E l. 2. αὐτῶν ἀδελφῶν ἔλεγον οἱ περιλειπόμενοι ἀδελφοί· μὴ A
l. 4. deeſt ἡμῶν C. D
προσκοπ. οὐκ αἰνοῦνται R.
ἀδελφότητος φίλτρον R.
διὰ τῶν πα- R.
l. 5. ἀγνοεῖτε ἀδελφοὶ τὰ τῆς A
l. 6. τοῖς γεννωμένοις A. B. C. D. R.
l. 7. μητρῴας γαστρὸς φυτεύει χρόνος C. D
l. 8. κατοικ. χώραν C. D
F l. 1. αὐτῷ χωρίῳ πλασθ- .... deeſt αὐτοῦ A
l. 4. καὶ ἀπὸ τῶν αὐτῶν γαλακτοποθέντες A. B. R.
καὶ ἀπὸ τῶν αὐτῶν πηγῶν γαλακτοτροφηθέντες ἀφ' C. D
ἐγκαλισμάτων C. D
ἀφ' οὗ συν- R.
διὰ συντροφίαν. καὶ τῆς C. D
τῆς καθημερινῆς συν- C. D
τῆς αὐτῆς παιδ. C. D
ἄλλης παιδείας R.
l. 8. καθεστηκυίας συμπαθούσας της A
l. 8. καθεστηκυίας συμπαθοῦς τῆς A
καθεστώσης συμπαθοῦς τῆς B
οὕτως τοίνυν καθεστηκυίας συμπαθοῦς τῆς C. D
Ibid. συμπαθέστερον πρὸς ἀλλήλους τὴν ὁμόνοιαν εἶχον C. D
συμπαθ. ἔχει τὴν πρὸς ἀλλ. ὁμόνοιαν R.
l. 9. τῶν δικαίων συντροφέντες τοῦ πλεονεκτήματος, μᾶλλον C. D

l. 9. μᾶλλον ἐπανθῆς ἔγαγον R.
l. 10. μᾶλλον ἀλλήλους ἠγάπων A. .... ἐπίτεινεν αὐτῶν τὴν πρὸς ἀλλήλους εὔνοιάν τε καὶ ὁμόνοιαν A
Ibid. ἡ -- γὰρ ὁμοψυχία τῆς καλ- ἐπίτεινεν αὐτῶν τὴν ut in edito. R. B
ὅμως καίπερ τῆς B. C. D
ἐπίτεινεν αὐτῶν τὴν πρὸς ἀλ. εὔνοιαν. σὺν C D. addit καὶ ὁμόνοιαν
l. 11. τῇ θεοσεβείᾳ πιθανωτέραν αὐτοῖς A
τῇ εὐσ- ποθεῖν. αὐτοῖς B
ποθεινότερον αὐτοῖς κατεσκεύαζε C. D
αὐτοῖς κατεσκεύαζε R.
ἀλλ' ὁμοίως καίπερ τῆς
συναυξόντων C. D. R.
l. 12. τῆς φύσεως ἠθῶν τὰ τῆς R.
l. 12. τὰ τῆς ἀρετῆς καὶ ἀδελφότητος ... συναυξόντων A
τὰ τῆς ἀδελφ- ... συναυξόντων ἃ ἐπίσχοντο διὰ τὴν εὐσέβειαν τοὺς ἀδ- &c. ut in Edito B ·
l. 13. οἱ ὑπολελειμμένοι R.
l. 13. διὰ τὴν εὐσέβειαν τὴν πρὸς τοὺς ἀδελφοὺς οἱ ὑπολειπόμενοι, τοὺς δὲ κατασκιζομένους ὁρῶντες μέχρι θανάτου καταικιζομένους. πρ- A
διὰ τὴν εὐσέβειαν οἱ ὑπολ. τοὺς ἀδελφοὺς καταικιζομένους πρὸς ἔτι ἐπολ. ἐπὶ τῶν αἰκισμῶν ὡς C. D

Nov. Edit. § 14. *Gen.* vero

Pag. 1098. l. 15. ὡς μὴ μόνον B
l. ult. ἀλλὰ καὶ τῆς τῶν ἀδελφῶν φιλαδ. παθῶν .. ὦ βασιλέως R.
l. 16. ὦ βασιλέως C. D. R.
A l. 1. ἐλευθερώτεροι. ὦ ἱερᾶς καὶ ἐναρμονίου περὶ τὴν εὐσέβειαν τῆς ἑπτὰ ἀδελφῶν συμφωνίας. οὐδεὶς ἐκ τῶν A
B. idem habet præter, τῆς εὐσεβείας. habet etiam ἐλευθερώτεροι B
ἐλευθερώτεροι. ὦ ἱερᾶς καὶ ἐναρμονίου περὶ τῆς εὐσεβ. τῶν ἑπ. ἀδ. συμ. οὐδεὶς ἐξ αὐτῶν ἐδειλ- C. D
R. ut B. niſi quod deeſt ὦ.
l. 2. θάνατον ἐλθεῖν ὤκνησεν A
ἐπὶ τὸν θαν. ἐλθεῖν ὀκ- C. D
l. 4. διὰ βασ. θαν. ἐσπ. καθάπερ γὰρ χεῖρες καὶ πόδες συμφ. R.
l. 4. βασάνων θάνατον ἐσπεύδον. καθάπερ αἱ χεῖρες καὶ οἱ πόδες συμφώνως A. C. D
βασ. θαν. εσπ. καθ. γὰρ χεῖρες καὶ πόδες συμφώνως [illegible]
l. 7. ψυχῆς ἀθανάτου τῆς εὐσεβείᾳ πρὸς τὸ deeſt μιᾶς κινούμενοι A. R.
τῆς ψυχῆς ἀθαν. τῆς εὐσ. κινούμενοι πρὸς τὸ B
μειρακες ὡς ὑπὸ θανάτου ψυχῆς τῆς εὐσεβείας πρὸς τὸ ... συνεφώνησε C. D
B l. 1. ὦ παναγία συμφωνῶν ἀδελφῶν ἑβδομάς. ὥσπερ γὰρ A
ὦ πανάγιε συμ. ἀδελ. ἑβδομὰς ſed cor. erat antea ἑβδομάδος, καθάπερ γὰρ B
ὦ παναγία συμφωνίαν ἀδ. ἑβδομὰς καθ. D
ὦ παν. συμφωνίαν ἀδ. ἑβδομαδάς. C
ὦ παν. &c. ut in A. præter καθάπερ γὰρ R.
l. 3. οἱ μειρακίσκοι R.
l. 4. νῦν ἂν ἡμεῖς .... νεανίαν ἐκείνων φρίττομεν. οἱ δὲ οὐ μόνον ἀκούοντες ἀλλὰ καὶ ὁρῶντες τὸ παραχρῆμα ἀπειλῆς λόγον, ἐμακαρίζοντο θαυμαζόμενοι. ἀλλὰ καὶ πάσχοντες A
νῦν ἡμεῖς ... νεαν. ἐκείνων φριτ. οὐ μόνον οἱ ὁρῶντες, ἀλλὰ καὶ οἱ ἀκούοντες τὸ παρ. απ. χρόνου, ἀλλὰ καὶ πασχ- B
ἑκατέρων B. R.
C. & D. ut A. præter τῆς ἀπειλῆς ... θαυμαζόμενοι καὶ πάσχοντες.
l. 6. οὐδὲ μόνον ἀκούοντες R.
l. 8. ὀδύνας, ὅ τι C. D
l. 9. γένοιτο ἂν ὁ επαλγ- A
deeſt ἂν R.
C l. 1. διέλυε A. C. D. deeſt ἄρα B
σώματα αὐτῶν C. D
διελύετο τὰ R.

l. 2.

l. 2. ἤγκισε B
ἤγγισε C. D. R.
l. 3. deeſt ἐν D
l. 4. πολυτροπώτερον A. B. R.
περίεργον C. D
l. 5. deeſt ἐκείνων A
l. 6. ἐφ' ἑνὸς ἑκάστου τέκνου στερ- C. D
l. 7. θεωρεῖτε δὲ πῶς πολύπλοκός ἐστιν A. R.
θεωρεῖται δὲ πῶς πολύπλοκός ἐστιν B
C. & D. ut A. niſi quod deeſt δὲ
l. 8. τῶν σπλάγχνων συμπάθειαν A. C. D. R.
D l. 1. ὁμοίαν εἰς τὰ ἐξ αὐτῶν A
ὁμοίαν τὴν πρὸς τὰ ἐξ B
καὶ τὰ ἄλλα ζῶα ὁμοίαν εἰς τὰ ἐξ αὐτῶν γινόμενα C. D
τὴν πρὸς τὰ ἐξ αὐτῶν γινόμενα R.
l. 3. ἀνθρώποις. καὶ γὰρ τῶν πετεινῶν τὰ μὲν ἥμερα κατὰ τὰς οἰκίας ὀροφοιτοῦντα προασπίζει τῶν νεοττῶν. τὰ δὲ κατὰ κορυφὰς τῶν ὀρέων καὶ φαράγγων ἀποῤῥῶγας, καὶ δένδρων ὀπὰς καὶ τὰς τούτων ἄκρας ἐννοσσοποιούμενα ἀποτίκτει, καὶ τὸν προσιόντα κωλύει. εἰ δὲ καὶ μὴ δύναιντο κωλύειν περιιπτάμενα κυκλόθεν αὐτῶν ἀλγοῦντα τῇ στοργῇ, καὶ ἀνακαλούμενα τῇ ἰδίᾳ φωνῇ, καθ' ὃν δύναται τρόπον βοηθεῖ τοῖς ἰδίοις τέκνοις. καὶ τί δεῖ A
ἀνθρώποις καὶ γὰρ τῶν πετ- .... ὀροφοιτοῦντα ..... κατὰ κορυφὰς ὀρέων καὶ φαρ. ἀποῤῥοὰς καὶ δενδρέων .... εἰ δὲ καὶ μὴ δύναιντο τρόπον βοηθεῖν τοῖς τέκνοις. καὶ τί δεῖ B
C. & D. ut A. his exceptis: τὰς κορ. τῶν ορ. καὶ αποῤ. τῶν φαρ. καὶ δενδροογὰς [δενδρογὰς D.] καὶ ... ἐννοσσοποιησάμενα ... δύναται κωλ. περιιπτ. κύκλωθεν ... στοργῇ ἀνακαλούμενα ... καθ' ὃ δύναται βοηθεῖ τοῖς τέκνοις.
l. 3. R. ut A. præter hæc, πετεινῶν ... ὀροφοιτοῦντα ... τὰς κορυφὰς ὀρέων ... νοσσοποιησάμενα ...... περιιπτάμενα .... στοργῇ ἀνακαλούμενα ... ὃν δύναται τ. τοῖς τέκνοις. καὶ τί δὴ τὴν R.
l. 4. ἐνδείκνυνται A
deeſt ἐπιδείκνυνται C. D
ἐπιδεικνῦσι τὴν πρὸς R.
l. 5. περὶ τὸν τῆς κηρογονίας καιρὸν A. C. D
πρὸς τὸν, (ſed cor. τὴν.) τῆς κηρογονίας ἡμέραν B
περὶ τὸν τῆς κηρογονίας καιρὸν R.

Nov. Edit. §. 15. *Gen.* vero

A l. 7. περιιδοῦσα τῇ R.
l. 9. ἐχθὲς τὴν τῶν ἀβραὰμ C. D. ſed cor. in D. τὴν δὲ τῶν νεανιῶν R.
E l. 1. τέκνων. ὦ λογισμὲ γυναικὸς, τέκνων, παθῶν τύραννε, καὶ εὐσέβεια μητρὶ τέκνων ποθεινοτέρα μήτηρ δυοῖν A
τέκνων. ὦ λογισμὲ τέκνων παθῶν τύραννε. καὶ εὐσέβεια. μήτηρ τέκνων ποθεινοτέρα. μήτηρ δυοῖν B
ὦ λογ. γυναικὸς παθῶν τυρ. καὶ ευσ. μήτηρ [μητρὶ D.] τεκ. ποθ. μητρὶ δυοῖν C. D
l. 1. R. ut A. niſi quod deeſt γυναικὸς
l. 3. καὶ τὸ τῶν ἑπτὰ A
καὶ τῶν ἑπτὰ B
l. 4. ἠγάπησας τὴν σώζουσάν σε εἰς A
ἠγάπησας τὴν σω. εἰς B
l. 6. ὦ τίνα τρ. ἠθολογήσαιμι C. D
l. 6. ἢ θεολογήσαιμι A
ἠθολογήσαιμι B. R.
l. 7. μορφῆς ἰδιότητα εἰς B
deeſt παιδὸς B
παιδοχαρακτῆρα θαυ. ἐναποσφραγίζει R.
l. 8. ἐναποσφραγίζομεν μάλιστα. διὰ δὲ τῶν παθῶν τοῖς γεννη- A
ἐναποσφραγίζων μάλιστα διὰ τὸ τῶν παθῶν τοῖς γεννη- B
ἐναποσφάζων μάλιστα διὰ τὸ τῶν παθῶν τοῖς γεν. C
ἐναποσφραγίζων μαλ. διὰ τῶν &c. D
l. 8. μαλ. διὰ τὸ τῶν παθῶν τοῖς γεν. R.
F l. 1. ὅσῳ γὰρ ἀσθενέστεραι καὶ πολυγονώτεραι ὑπάρχουσιν A
ὅσῳ γὰρ ἀσθενόψυχοι καὶ πολυγονώτεραι ὑπαρ- B. C. D. R.
l. 4. ἑπτὰ παίδων μήτηρ A. C. D
Ibid. ἡ τῶν ἑπτὰ C. D
l. 5. τῇ πρὸς αὐτὰς ἐπιφυτευομένῃ φιλοστοργίᾳ R.
l. 5. ἐπιφυομένην φιλ- B
ἐπιφυτευομένην στοργὴν καὶ C. D
l. 6. καθ' ἕνα ἕκαστον αὐτῶν ὠδῖνας ἠναγκασμένη τὴν A
B. idem habet, R. ut B. niſi quod deeſt ἕνα
R. C. & D. ut B.
l. 7. εἰς θεὸν B
l. 7. ἔχειν συνήθειαν C. D
l. 7. πρὸς τὸν θ. R.
l. 7. ὑπερεῖδε τὴν A
l. 8. deeſt καὶ ante διὰ C. D.
πρὸς τὸν νο. αυ. συνήθειαν C. D
πρὸς τὸν νο. αυ. εὐπείθειαν R.
l. 8. deeſt δὲ ... καὶ διὰ τὴν πρὸς τὸν νόμον αὐτῶν εὐπείθειαν A
οὐ μὴν γε ἀλλὰ ..... καὶ τὴν πρὸς ut in A. B
l. 9. μείζονα τὴν ἑαυτοῖς εἶχε φιλ- C. D
l. 9. μείζονα τὴν ἐν αὐτοῖς εἶχεν R.
σώφρονες καὶ ἀνδρεῖοι &c. ut in A. R.
l. 9. αὐτοῖς εἶχε .... σώφρονες καὶ ἄνδρειοι, καὶ μεγαλόψυχοι καὶ φιλάδελφοι καὶ φιλομ- A
αὐτοῖς εἶχε φιλ. δίκαιοι γὰρ ἦσαν καὶ σώφρονες, καὶ ἀνδρεῖοι, καὶ ut ſupra B
σωφρ. καὶ ἀνδρεῖοι καὶ μεγ. καὶ φιλα. καὶ φιλομήτορες. οὕτως ἴσα καὶ C. D
l. 10. προσφυλάσσοντας A. B
l. 11. ὅμως καὶ ὑπὲρ τοσ. ὄντων τῶν περὶ τὴν φιλοστοργίαν εἰς συμ- R.
l. 11. ὅμως καίπερ τοσούτων ὄντων τῶν περὶ τὴν φιλ- A. B
C. & D. ut ſupra niſi quod deeſt τῶν
Ibidem ὑπ' οὐδενὸς B
μητέρα αὐτῶν ἐπ' C. D
l. 12. παμποίκιλαι R.
l. 12. ἀλλὰ καὶ καθ' A. C. D. R.
μεταστρέψαι ἀλλὰ καὶ καθ' B
l. 13. deeſt ὑπὲρ A. C. D. R.
Ibidem γονέων καὶ γονεῦσι φίλος. καὶ τρόφιμα R.
Ibidem γονέων καὶ γενέσει φιλόστοργε καὶ τρόφιμα καὶ A
B. idem habet præter καὶ τροφὲ μητέρων
ὦ φύσις [φῦσις D.] ἡ σὰρξ καὶ φίλτρον γονέων καὶ γοναὶ φιλόστοργοι καὶ τροφεῖα C. D
l. ult. στρεβλούμενόν τε καὶ B
Pag. 1099. A l. 1. μετεβάλετο A. B
ἡ μήτηρ οὐ μετεβάλλετο C. D
περὶ τῶν περὶ τὰ R. l. 4.
l. 3. σπαίροντας R. D. B
l. 4. μέχρι τῶν περὶ τὰ C. D
l. 5. προκείμενα C. D
l. 5. περιειλημένας B
l. 6. deeſt πόνων B
l. 6. πλεονεκτοῦσα εἴπερ τῶν ἐπ' αὐτοῖς ὠδίνων ἠναγκασμένη. ὦ μόνη A
πλεον. εἴπερ τῶν ἐπ' αὐτοῖς ὠδίνων. ὦ μόνη B
l. 8. μετέτρεψε B
l. 8. οὐδὲ ὁ δεύτερος εἰς τὸ οἰκτρὸν βλέπων ἐν A
οἰκτρὸν βλέπων ἐν B
l. 5. ὦ πικρ. μὲν νῦν ... ἤπερ τῶν ... ὠδίνων ὦ R.
ὦ πικρ. πόνων νῦν πλεον. [πλεονεκ. D.] ἡ μήτηρ, εἴπερ τῶν ἐπ' αὐτοῖς ὠδίνων. ὦ μόνη γυνὴ ὁλο. τὴν εὐσ. C. D
οὐ μετέτρεψεν αὐτὴν πρωτ- C. D
εἰς αὐτὴν οἰκτρὸν ἐν βασ. βλέπων C. D
l. 8. εἰς οἰκτρὸν βλέπων ἐν βασ. οὐδὲ τρίτος ἀποψύχων R.
B l. 2. ἀποψύχων A. R. B. C. D
οὐ δὲ τοὺς ὀφθ- B
l. 3. τὴν αὐτὴν A. R.
τὴν ἑαυτῶν B
τῶν αὐτῶν αἰκισμῶν C. D
l. 6. τέκνων ἀποκεκομμένας R.
C l. 4. omnes MSS. βυκόλησειν

l. 5. ὅτι

l. 5. οὐκ ἐκλαυσεν ἐπὶ σαρξὶ τέκνων. ἐθεώρει σάρκας τέκνων ἀποκαιομένας C. D
l. 5. ἔκλαυσας ἐπὶ σαρξὶ τέκνων σε, ὁρῶσα A
Idem habet B. niſi quod deeſt σε. R. ut B.
l. 6. deeſt τέκνων B
l. 6. χεῖρας τετμημένας C D
l. 8. ἐπὶ νεκροῖς A. B. C. D. πολυάνδριοι A
ἐπὶ νεκροῖς νεκροὺς ἐπιπίπτοντας R.
l. 9. τὸ χωρεῖν A. B
τέκνων αὐτῆς τὸ χωρεῖν … οὐκ ἐδάκρυσεν C. D
Cl. 1. οὕτως σειρήνιοι μελῳδίαι οὐδὲ κύκνειοι A
οὕτως σειρήνιοι μελῳδίαι οὐδὲ κύκνειοι R. B
οὕτως σειρήνιοι [σειρήνιοι D.] μελ. ἢ κύκνειοι C. D
l. 4. φωνῆσαι κτλ. &c. ut B. præter ἀνδρείωσασα ἐπέκρινεν … παίδων ἐρῶσα … τὸ θεῖο R.
l. 4. Φωνεῖ. πηλίκαις δὲ πόσαις τότε ἡ μήτηρ τῶν υἱῶν βασανιζομένων τροχοῖς καὶ καυτηρίοις ἐβασανίζετο βασάνοις. ἀλλὰ τὰ σπλάγχνα αὐτῆς ὁ εὐσεβὴς λογισμὸς ἐν αὐτοῖς τοῖς πάθεσιν ἀνδρείως ἐπιτείνει τὴν πρόσκαιρον φιλοτεκνίαν παρελθεῖν, καίπερ ἑπτὰ τέκνων ὁρῶσα ἀπώλειαν, καὶ τὴν τῶν στρεβλῶν πολύπλοκον ποικιλίαν. ἃς ἁπάσας ἡ γενναία μήτηρ ἐξέλυσε διὰ τὴν πρὸς Θεὸν πίστιν. καθάπερ γὰρ A
Idem habet B. iis exceptis, τροχοῖς τε καὶ …. ἀνδρειώσας ἐπιτείνει ….. ἃς πάσας C. & D. ut A. præter, πηλίκοις … ἀνδρείωσας … ἃς πάσας … ὥσπερ γὰρ ἐν
l. 4. τῆς ἑαυτῆς ψυχῆς C. D
l. 4. ἐν βελτιστηρίῳ R.
l. 5. γνώμην C. D. ἑπτὰ υἱῶν R.
l. 5. δεινοῖς σε συμβούλω R.
l. 6. στρεβλῶν R.
l. 7. deeſt ὑπὲρ τέκνων B
l. 8. οὐκ ἐκλίνω A. B. C. D. R.
Dl. 1. deeſt χρόνον A. B
l. 2. ὦ μῆτερ R. l. 2. ὦ μῆτερ A
l. 3. deeſt δὲ poſt νόμου C. D. ὦ ἀρρένων
l. 4. deeſt ὦ ante ἀρρένων C. D
l. 5. καὶ ἀνδρὸς πρὸς ὑπομονὴν ἀνδρειοτέρα A
καὶ ἀνδρῶν πρὸς ὑπο. ἀνδρειοτέρα B
l. 6. ἀνδρειοτέρα C. D. R.
l. 6. ἡ ναῦς B. A
ὥσπερ γὰρ ἡ ναῦς C. D
ἐν τῷ κόσμῳ τῷ κατακλυσμῷ πλήθει ὑπέμεινε τοὺς κλύδωνας κοσμοφοροῦσα. οὕτως ἡ νομοφ- παντ. τῷ C. D
l. 8. οὕτως σὺ ἡ A οὕτω σὺ εἶ B
ὑπήνεγκεν τοὺς κλ. οὕτως σὺ R.

Nov. Edit. ſ. 16. *Gen.* vero

El. 1. ταῖς τῶν βασάνων συνεχ- A
ταῖς τῶν υἱῶν βασάνοις συνεχ- B. C. D. R.
l. 2. τοὺς … χειμῶνας A. B. R.
ὑπέμεινε τοὺς ὑπὲρ εὐσεβείας χειμῶνας C. D
εἰ δὲ τοιν. καὶ γυνὴ καὶ γεραιὰ καὶ R.
l. 4. ἤδη τοίνυν δὲ γυνή, καὶ γεραιά, καὶ A. B
εἰ [ἡ C.] τοίνυν δὲ γυνὴ δὲ γεραιὰ ὑπέμεινεν ὁρῶσα ἑπτὰ παίδων μήτηρ ὁμολογουμένως μέχρις θανάτου τὰς τέκνων βασάνους. οὕτως δεσπότης τῶν παθῶν ἐστὶν ὁ εὐσ. λογ. ἀποδείξαιμεν ἄν C. D
l. 5. μέχρι θανάτου βασάνους A. B
l. 6. ὁμολογούμενος B
l. 8. ἐπεκαρτέρησαν A. R.
l. 8. τῶν μέχρις θανάτου βασ- C. D
Fl. 1. περὶ τὸν δανιὴλ B. C. D. l. 2. deeſt περὶ τὸν A. B
οὐδὲ ἡ περὶ τοὺς τρεῖς παῖδας ἐκφλεγομένη κάμινος C. D
οὐδὲ μισαὴλ, media deſunt R.
l. 3. λαβροτάτῳ πυρὶ A. C. λαβροτάτῳ B. D
λαβρωτέρῳ R.
l. 4. περιέκλαιεν ἐκείνην B. ὁρῶσα αὐτῆς οὕτως R.
l. 4. ὁρῶσαν αὐτὴν οὕτως ποικίλως A. B. C. D
l. 6. τὰ τοσαῦτα καὶ τηλ- R. A. C. D
τὰ τηλικαῦτα καὶ τοσ- B
l. 7. τοῦτο ἐπιλογίσαι &c. ut B. R.

l. 7. deeſt ἐστι ἐπιλογίσασθαι εἰ δηλύψυχος ἦν ἡ γυνὴ A
καὶ γὰρ τοῦτο ἐπιλογίσασθε ὅτι εἰ δειλόψ. ἦν ἡ γυνὴ B
καὶ γὰρ τοῦτο διαλογίσασθε & ut B. C. D
l. 9. ὠλοφύρετο ἂν ἐπ᾽ αὐτοῖς δὲ ἴσως ἂν ταῦτα εἶπεν A
ὠλοφύρετο ἂν ἐπ᾽ αὐτοῖς δὲ ἴσως ταῦτα ἄν εἶπεν B
ἐπ᾽ αὐτοῖς δὲ ἴσως ἂν ταῦτα εἶπεν C. D
l. 9. R ut B. præter ἴσως ἂν-
l. 10. erat μέλεα ut in Edito, ſed additum fuit, ſic, μελέα ἐγὼ καὶ. A
B. habet μέλαινα ἔγωγε καὶ
l. 11. ἑπτὰ υἱοὺς C. D
l. 12. ἑπτὰ δὲ κύμινοι C. D
l. 12. ἑπτὰ δὲ κυημένη καὶ ἄκαρποι τιθηνίαι, καὶ ταλαίπωροι γαλακτοτροφίαι. μάτην δὲ ἐφ᾽ ὑμῖν ὦ A
ἑπτὰ δεκάμηνοι καὶ ἄπειροι γαλακτοτροφίαι καὶ ἄκαρποι τιθηνίαι, μάτην ἐφ᾽ ὑμῖν ὦ B
τιθηνίαι καὶ ταλαίπωροι γαλακτοτροφίαι. μάτην δὲ ἐφ᾽ ὑμῖν C. D
ὠδῖνας, καὶ χαλ- ἐλπίδας ἀνατ. ὦ R.
l. 13. ὀδύνας … αἱ τῶν ἱμάτων A
ὠδῖνας …. αἱ τῶν ἱμάτων B. ὠδῖνας C. D
l. 14. οἱ μὲν γήμαντες, ἀνόνητοι, οἱ δὲ ἄγαμοι, οὐκ B
ἀνόνητοι οὐκ D
l. 14. ὑμᾶς τέκνα C. D
R. ut A. præter ἔξω.
l. 14. ὦ ἡ πολύπαις …. οὐδ᾽ ἂν ἀποθάνω θάψοντα τῶν υἱῶν ἔξω A. R.
οὐδὲ ἐὰν ἀποθ. θάψοντα τῶν υἱῶν ἔξω B
θάψοντά τινα τῶν υἱῶν ἔξω C. D
D. tamen habet ἔξω
Pag. 1100. A. l. 1. ἀλλὰ τούτων τῶν θρήνων οὐδένα B
l. 1. οὐδὲν ὀλοφ- A
οὐδένα ὠλοφύρετο C. D
l. 2. καὶ θεοσεβὴς μήτηρ A. B. C. D. R.
l. 3. ὡς γὰρ οὐδὲ ἀποθ. αὐτῶν ἐλυπ- C. D
τινὰ οὐδ᾽ ὡς ἀποθ. R.
l. 5. ἀνατίκτουσα A. B. C. D. R.
l. 6. πρὸς τὸν θαν- C. D
θάνατον αὐτῶν R.
l. 7. ὦ μῆτερ A. B. C. D
l. 8. θεοῦ στρατηγικωτάτη μήτηρ καὶ εὐσεβείας στρατηγίας πρεσβῦτις, καὶ γύναιον τῇ φύσει καὶ διὰ καρτερίας τυχοῦσα C. D
l. 8. καὶ γύναι διὰ καρτερίαν A
στρατιῶτις καὶ γύναι πρεσβῦτις. καὶ διὰ καρτερίαν B
ὦ πάτερ δὲ … στρατιώτη πρεσβῦτη, καὶ γύναι διὰ R.
Bl. 1. καὶ ἔργοις δυνατωτέρα δὲ λόγοις εὑρεθεῖσα ἀνδρός. καὶ γὰρ A
Idem habet B. niſi quod habet εὑρεθεῖσα ἀνδρὸς καὶ λόγοις δὲ ἔργοις δυνατωτέρα εὑρεθῆς. καὶ γὰρ ὅτ᾽ ἂν συνελήφθη- C. D
τῶν τέκνων εἰσήκουσε C D
l. 1. R. ut A. præter εὑρεθῆς
l. 4. καὶ ἔλεγεν A. B. C. D
l. 5. ἑβραΐδι φωνῇ, ὦ A
παισὶ τῇ ἑβρ. φωνῇ C.
παισὶν ἐν τῇ ἑβρ. φωνῇ D. R.
l. 6. ἴδοις ἡμῶν ἀγωνι- A
ἴδοις ἡμῶν ἐναγων- C. D
Cl. 1. τὰς διὰ τῶν σωμάτων ἀλγηδ- B
ὑπομείνασθαι διὰ R.
l. 2. δὲ ὅτι διὰ A
l. 3. θεὸν καὶ τὸν B
l. 4. ἀπηλαύσατε (ſic) A
ἀπηλαύσατε C. D
l. 5. ὑπομένων B. C. D
ὑπομένειν διὰ θεὸν R.
l. 6. ἰσαὰκ δὲ … σφαγιάσαι A. B
σφαγιάσαι C. D. R.
l. 8. ὁρῶν ὁ ἰσαὰκ οὐκ ἔφριξε, καὶ δανιὴλ δὲ ὁ A
B habet ut in edito, deeſt tamen ὁρῶν.
αὐτὸν ὁρῶν τὸν ἰσαὰκ οὐκ ἐπτ. C
αὐτὸν ὁρῶντα τὸν ἰσαὰκ οὐκ D
Ibid. εἰς λάκκον λεόντων C. D
Dl. 1. καὶ ἀζαρίας A. R. B. C. D

l. 4. πρὸς τὸν Θεὸν A. C. D. πρὸς Θεὸν R.
l. 5. τὴν εὐσέβειαν μὴ ἀντίστασθαι πρὸς τοὺς πόνους A.
γὰρ τοὺς ὑπ. εὐσεβ. μὴ ἀνθίστασθαι τοῖς C. D
ἀνθίστασθαι R.
l. 6. ἡ τῶν ἑπτὰ παίδων μήτηρ A
l. 7. ἀποθανεῖν ἔκρινε μᾶλλον ἢ παραβῆναι τὴν ἐντολὴν τοῦ Θεοῦ. ἔτι δὲ καὶ ταῦτα εἰδότες A R. C. D
Idem habet B. hoc excepto: Θεοῦ. ἔτι δὲ καὶ ταῦτα εἰδότες
l. 8. ἀποθανόντες A. B. C. D. R.
l. 9. ὥσπερ ἀβραὰμ ισ- A.
ὥσπερ ἀβραὰμ καὶ ισ- B. C. D. R.
E l. 1. πατριάρχαι ἐπαινέσουσιν. ἔλεγον A
Ibid. καὶ παν. οἱ πατρ. desunt in C. & D
Nov. Edit. §. 17. *Gen.* vero
l. 2. ὡς ὅτι ὅτε ἔμελλε συλλαμβάνεσθαι καὶ αὐτὴ A. B
ὡς ὅτι ὅτε ἔμελλον καὶ αὐτὴν συλλαμβάνεσθαι πρὸς C. D
l. 3. ὡς ὅτε ἐμ. καὶ αὐτὴ συλ. πρὸς τὸν Θαν. ἵνα μὴ ψ. τι τοῦ R. l. 3. ὡς ὅτε ἐμ. R.
l. 3. εἰς θάνατον B. l. 4. τὸ σῶμα A
l. 5. ἔρριψεν ἐπὶ τῆς A. ὦ μῆτερ C. D
l. 6. καταδύνασα B. l. 6. τυραννοκτόνε μήτηρ A
l. 7. καὶ διδάξασα τὸν τῆς C. D
l. 9. ἀκλινῶς C. D
l. 8. καθ. γὰρ οὐ στέγη ἐπὶ τοὺς συ. R.
l. 8. καθάπερ γὰρ στέγη ἐπὶ στύλους, οὕτως καὶ σὺ ἐπὶ τοῖς παισὶ γέγονας A
καθ. γὰρ στέγη ἐπὶ τοὺς στύλους &c. ut in Edito B
C. & D. ut A. præter στύλους
F l. 2. ὦ μεγαλόψυχε τὴν ἐλπίδα τῆς ψυχῆς βεβαίαν ἔχουσαν πρὸς τὸν Θεόν. A
ὦ μῆτερ ἱεροψ. τὴν ἐλπ. τῆς ὑπομ. βεβ. ἔχ. πρὸς τὸν Θεὸν B. βεβαίως ἔχουσα πρὸς R.
C. & D. ut B. præter βεβαίως
l. 3. ἐν οὐρανῷ C. D
l. 4. σὺ τοὺς ἱεροὺς ἑπτὰ A. C. D. σὺ τοὺς ἱεράρχας ἑπτὰ B
l. 6. ἐντίμως καθέστηκας κα. B
ἐντ. καθ. ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ καὶ C. D
l. 6. καὶ ἐστήριξαι ἐν A
τῷ Θεῷ καὶ ἐστήριξαι ἐν R. deeſt τοῦ πατρὸς R.
l. 8. εἰ γὰρ ἐξὸν ἡμῖν ἐπί τινος ζωγραφ. τὴν ἱστορ. τῆς θεοσεβείας σου C. D
l. 8. ἡμῖν ἦν ὡς ἐπί τινος ζωγραφῆσαι τὴν τῆς εὐσεβείας σου ἱστορίαν. A
ἦν ἡμῖν ὥσπερ ἐπί τινος ζωγ- &c. ut in Edito.
l. 8. ἡμῖν ἦν ὥσπερ τινὸς ζωγραφ. τὴν τῆς ἱστορίας σου εὐσέβειαν R.
G l. 3. γινομένας A. B. C
l. 2. θεωροῦντες C. D. R.
βασ. γιν. [γεν. D.] με. θαν. ὑπομένουσαν ὁρῶντες. καὶ δὴ ἄξιον C. D
Ibid. ὑπομένουσαν ὁρῶντες. καὶ γὰρ B
l. 2. θεωροῦντες ὁρῶντες μείζονα R. l. 3. γενομένας R.
l. 4. καὶ ἐπ' αὐτοῦ τοῦ ἐπιτάφιου ἀναγράψαι ταῦτα τοῖς ἐπὶ τοῦ A
καὶ ἐπ' αὐτοῦ τοῦ τάφου ἀναγράψαι. καὶ ταῦτα τοῦ ἔθνους B
καὶ ἐπὶ αὐτοῦ τοῦ ἐπιτάφιου ἀναγ. ταῦτα εἰς μνημόσυνον τοῖς ἀπὸ τοῦ ἔθνους λεγ. C. D
l. 4. ἐπὶ αὐτοῦ R.
l. 6. ἐνταῦθα γέρων ἱερεὺς καὶ γυνὴ γεραιὰ καὶ ἑπτὰ παῖδες ἐγκεκήδευνται A. C. D. ἐνκεκήδευνται B
διὰ τύραννον τὴν ἑβρ- C. D. θέλοντος C. D
l. 6. R. ut A. præter γεραιὰ
l. ult. τὸ γένος εἰς Θεὸν A. τὸ γένος εἰς τὸν Θεὸν C. D
Pag. 1101. A l. 1. γὰρ ἦν ἀγὼν A. R. B.
γὰρ ἦν ὁ ἀγὼν C. D. γενόμενος C
l. 3. ἡ ἀρετὴ δι' ὑπομ. δοκιμ. οὐδὲ νίκη αὐτῆς ἦν ἀφθαρσία C
Idem habet D. ſed pro οὐδὲ corr. eſt ἡ δὲ
l. 3. ἡ ἀρετὴ … τὸ νῖκος ἐν ἀφθαρσίᾳ, ἐν A
ἡ ἀρετὴ, reliqua ut in Edito B
l. 3. νῖκος ἐν ἀφθαρ. R.
l. 4. ἐλεάζαρος δὲ προηγωνίσατο. καὶ ἡ μήτηρ τῶν παίδων C. D
l. 5. deeſt ἑπτὰ A.

l. 6. ἠγωνίζοντο, τύραννος δὲ ἀντ- C. D
ἠγωνιζ. ὁ τυρ. ἀντ- R.
l. 7. deeſt βίος A
l. 8. τοὺς αὐτῆς A. τοὺς ἰδίους ἀθλ- C. D
l. 1. αὐτός τε ὁ τυρ- C. D
καὶ τὸ συμβ. αὐτοῦ, ἐθαυ. τὴν ὑπομ. αὐτῶν C. D
l. 1. αὐτός γαρ. R.
l. 2. ὑπομονὴν, δι' ἣν καὶ τῷ θείῳ νῦν παρεστήκασι θρόνῳ, καὶ τὸν μακάριον βιοῦσιν αἰῶνα, καὶ γάρ φησιν ὁ μωσῆς R. A. C. D. B. μωϋσῆς B
l. 2. ἐθαυμ- R.
l. 5. διὰ τὸν Θεὸν C. D
l. 5. τετίμηνται, οὐ μόνον τῇ τιμῇ ταύτῃ, ἀλλὰ τὸ δι' αὐτοὺς τὸ ἔθνος ἡμῶν τοὺς πολεμίους μὴ ἐπικρατῆσαι, καὶ τὸν τύραννον τιμωρηθῆναι καὶ τὴν πατρίδα καθαρισθῆναι. ὥσπερ ἀντίψυχον γεγονότας τῆς τοῦ ἔθνους ἁμαρτίας. καὶ διὰ τοῦ αἵματος A
τετίμηνται, οὐ μόνον ταύτῃ τῇ τιμῇ ἀλλὰ καὶ τῷ δι' αὐτοὺς τὸ ἔθνος &c. ut ſupra B
C. & D. ut B. his exceptis: ἀλλὰ καὶ τὸ … ἡμῶν τῶν πολεμίων ἐπικρατῆσαι.
l. 5. διατετίμηνται, οὐ μόνον ταύτῃ τῇ τιμῇ, ἀλλὰ καὶ τοι δι' αὐτοὺς τὸ ἔθνος ἡμῶν τοὺς πολ. μὴ ἐπικρατῆσαι καὶ &c. ut in A. præter καὶ αἱ διὰ R.
l. 6. τοῦ θανάτου C. D
l. 7. deeſt τὸν ἰσραὴλ A
προκακωθέντα A. R. B.
κακωθέντα C. D
l. 8. ἀρετῆς καὶ τῆς … ὑπομονῆς. ὁ τυρ. ἀφιδὼν αὐ. R.
αντ. αυτ. R.
C l. 1. ἀπιδὼν A. B.
ἀπειλῶν C
D. habebat quoque ἀπειλῶν ſed corr. ἀπιδὼν.
ὁ ἀντίοχος C. D
l. 2. αὐτοῖς εἰς ὑπόδειγμα τὴν ἐκείνων A. B. C. D. R.
l. 3. ἔσχε δὲ αὐτοὺς A.
ἔσχε τὸ αὐτοὺς B. C. D. ἔσχεν τε R.
l. 5. ἐπιχ. πασ. τοὺς πολ. R. ὦ τῶν R.
l. 7. ἐπιθεντο A. B. C. D. R.

Nov. Edit. §. 18. *Gen.* vero

D l. 1. οὐ μόνον C. D. R.
l. 2. προειρημένοι τὰ C. D. R.
l. 3. deeſt τῶν C. D
l. 5. καὶ δι' αὐτοὺς εἰρήνευσε τὸ ἔθνος A. B. C. D. R.
l. 6. deeſt τὴν ante ἐπὶ B.
ἀναστατώσαμενον ἐκπεπολιόρκηκε τοὺς B
l. 7. ἐκπεπορθήκασι τοὺς A. C. D.
ἐκπεπολιόρκησαν R.
F l. 1. οὐδαμῶς ἴσχυσεν deſunt A
ἀναγκάσαι deeſt in C. & D
l. 2. τῶν πατρικῶν C. D
ἐκδιαιτηθῆναι C. D
l. 3. ἐπάρας ὁ ἀντίοχος ἀπὸ ἱερουσαλὴμ. C. D
l. 3. τότε δὴ ἀπάρας … ἐστρατοπέδευσεν R.
l. 4. ἱεροσολυμιτῶν ἐστρατοπέδευσεν A
l. 5. ὅτι ἐγὼ ἐγενόμην παρ. ἁγνὴ καὶ οὐχ ὑπερ- τὸν πατρῷον C. D
l. 5. deeſt παίδων C. D
ταῦτα δίκαια C. D
l. 5. ὅτι ἐγὼ ἐγεν- B. R.
l. 6. ἁγνὴ καὶ οὐχ ὑπερ- R. B
l. 6. πατρῷον R.
l. 7. οἰκοδομημένην πλευράν. οὐδὲ ἔφθειρε A. B
οἰκοδομημένην π. λ. οὐδὲ ἐφθ. C. D
οἰκοδομημ. R.
F l. 2. ἁγνὴ ἦν C. D
l. 2. ἀπάτης ὄφεως ἔμεινα χρόνον A
ἀπάτης ὄφις ἔμεινα δὲ χρ- B. C
l. 2. ἀπάτη σοφισαμένην δὲ χρόνον R.
l. 3. ἀνδρ. ἐν ἡλικίᾳ δὲ γενομένων ἡμῶν ἐτελ- B
l. 4. ὁ πατὴρ τούτων, καὶ μακάριος μὲν ἐκεῖνος. τὸν γὰρ τῆς εὐτεκνίας ἐπιζήσας βίον A
ὁ πατὴρ, μακάριος μὲν ἐκεῖνος. τὸν γὰρ τῆς εὐσεβείας βίον ἐπιζήσας τὸν τῆς ἀσεβείας οὐκ B

l. 4.

l. 4. ὁ πατὴρ αὐτῶν μακάριος μὲν ἦν ἐκεῖνος, τὸν γὰρ τῆς εὐσεβείας βίον ἐπιζήσας, τὸν τῆς φιλοτεκνίας οὐκ C. D
l. 4. πατὴρ μακάριος μὲν ἐκεῖνος τὸν γὰρ τῆς εὐτεκνίας R.
l. 5. ὡς ἐδίδασκεν ὑμᾶς … deeſt ϗ ante τὸν A
ὃς ἐδιδ. ὑμᾶς ἔτι ὢν σὺν ὑμῖν B. C
l. 6. in C. & D. deeſt ϗ ante τὸν
l. 8. ἀνεγίνωσκε δὲ ὑμῖν …. ϗ τὸν ἐν φυλακῇ ἰωσήφ. ἔλεγε δὲ ὑμῖν A
Ibid. deeſt ἀνεγίνωσκεν ὑμῖν B
ϗ τὸν ἐν &c. ut in A. B
ϗ τὸν ζηλ- B
Ibid. ἀνεγίνωσκεν ὑμῖν ϗ τὸν ἐν φυλακισμῷ ἰωσὴφ ἔλεγε δὲ ὑμῖν
l. 8. ἀνεγιν. δὲ ὑμῖν … ϗ τὸν ἐν φυλ. R.
l. 10. δὲ ὑμᾶς A. B. C. D
l. 11. δανιὴλ, ϗ ἐμακ. R.
l. 11. δὲ ὑμᾶς ϗ τὴν A
deeſt ὃν ἐμακάριζεν B.
δὲ ὑμᾶς τὴν B
Ibid. δὲ ϗ τὴν ἡσαΐε
l. 12. τὸν ὑμνογράφον ἐμελ. ὑμῖν R.
l. 12. τὸν ὑμνογράφον ἐμελ- A. C. D
ἔλαβες … τὸν ὑμνογράφον ἔλεγεν ὑμῖν B
l. 13. σαλ. ἐπαροιμ. R.
l. 13. ἐπαροιμίαζεν B
l. 13. δικαίων ϗ ἐκ πασῶν αὐτῶν ῥύσεται αὐτοὺς ὁ κύριος τὸν σολομ- C. D
l. 14. ὑμῖν λέγοντα ξύλον ζωῆς ἐςὶ τοῖς deeſt πᾶσι. A
B. idem habet præter, ἐςὶ πᾶσι τοῖς ποιοῦσιν αὐτὴν. τὸν ιεζ- B. C. & D. ut A
l. 14. ζωῆς ἐςὶν πᾶσιν R.
l. ult. ᾠδὴν μὲν γὰρ ἣν R.
l. ult. τὰ ὀςέα B
οὐκ ἐπελ. τὴν λέγουσαν R.
l. ult. μὲν γὰρ ἣν ἐδίδαξε μωυσῆς οὐκ ἐπελάθετο διδάσκων τὴν λέγουσαν A. B
ᾠδῆς μὲν γὰρ ἧς ἐδιδ. μωυσῆς οὐκ ἐπελ. διδάσκων τῆς λεγούσης C. D.

Pag. 1102. A l. 1. αὕτη ἡ ζωὴ A. B. C. D. R.
l. 2. deeſt τὸ C. D
ὦ πικρᾶς τῆς τότε ἡμέρας R.
l. 3. ὅτε ὁ πικρὸς τύ. A. B. R.
ὅτε ὁ πικρὸς τῶν τύ. C. D
l. 4. πῦρ πυρὶ σβέσας λέβησι A
πῦρ πυρὶ ζέσας C. D
l. 5. ϗ πάλιν τὰς βασάνους αὐτοῦ τὰς ἐπὶ τοὺς A. B
ϗ πάλιν τὰς βασ. αὐτοῦ τὰς ἐπὶ R.
ἀντεφιμιτιδος R.
l. 6. ϗ τὰς τῶν εμ- B
l. 8. ποικίλαις ἐξέτεμε ϗ ἀπέςρεψεν A
l. 9. ἀλάςορας τύραννοι. οἱ δὲ A. C. D
l. 10. ἀθλοφόροι C
l. 10. μητρὶ πατέρων χάριν συναγελ- C. D
l. 10. μητρὶ ϗ τῷ γέροντι ἐλεάζαρ τῷ τῶν πατέρων χόρῳ συναγελάζονται ψυχὰς ἁγνὰς ϗ ἀθανάτους ἀπειληφότες παρὰ τοῦ θεοῦ A. R.
Ibid. ἁγνὰς ϗ ἀθαν. παρειληφότες ἀπὸ τοῦ θεοῦ B
ἁγνὰς ϗ ἀθ. ἀπειλ. παρὰ τοῦ θεοῦ C. D
l. 11. αἰῶνας τῶν αἰώνων ἀμήν B. R.
δόξα ϗ τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων ἀμήν. C. D

MS. Cod. A. hæc habet in fine.

Μακκαβαίων τέταρτος περὶ αὐτοκράτορος λογισμοῦ. τῶν δὲ ἑπτὰ ἀδελφῶν τὰ ὀνόματα ταῦτά ἐςιν. ἀντώνιος, γουρίας, μάρκελλος, εὐσεβωνᾶς, ἄβης, σαμωνᾶς, ἐλεάζαρ ὁ πρεσβύτης, ϗ ἡ μήτηρ αὐτῶν σολομονίς.

Cod. MS. R. hæc habet in fine num. MS. 1875.

ἰώσηππος ὁ συγγραφεὺς τῶν δὲ τῶν λόγων τῆς βίβλου τῶν μακκαβαίων, οὗτος ἦν ἱερεὺς ἱεροσολύμων ἐν ταῖς ἡμέραις τῶν βασιλέων ῥώμης οὐεσπασιανοῦ ϗ τίτου.
τὰ ὀνόματα τῶν μακκαβαίων τῶν ἑπτά. Ἀββὶν, γουρίας, εὐσεβωνᾶς, μάρκελλος, ἀντώνιος, ἐλεάζαρ, σαμωνᾶς, ἡ μήτηρ σολομονίς. ὁ πατὴρ ἀρχίππας ϗ ἐλεάζαρ ὁ ἱερεὺς ὁ τούτων διδάσκαλος.

VITA JOSEPHI
COLL. CUM MANUSCRIPTO COD. REGIO N. 1126.

Nov. Edit. §. 1. *Gen.* vero

Pag. 998. A l. 2. δὲ pro δὴ B
l. 8. διαφοράς. ϗ τῶν ἐν ταύτῃ δὲ φυλῶν ἐκ τῆς ἀρίςης ὑπάρχω, ϗ δὲ βασ- B
B l. 1. ἔγγονος B
l. 3. ὁ πρόπαππος ἡμῶν σίμων B
l. 7. τούτων δὲ ματθίας ἐςὶν ὁ ἠφλίας λεγ- B
l. 9. ἀρχιερέως δὲ πρώτου ἐκ τῶν Ἀσαμωναίου παίδων γένους ἀρχιερατεύσαντος, δὲ ἀδελφοῦ σίμωνος δὲ ἀρχιερέως. ϗ γίνεται B
C l. 3. βασιλεύσαντος B.
l. 4. ματθίας δὲ B

§. 2.

D l. 5. παρ' ἡμῶν B
l. 6. ἐγεγόνει B
E l. 1. περὶ τὸ τεσ- B
l. 4. πρώτων ὑπ' αὐτοῦ παρ' B
l. 5. περὶ δὲ ἐκ- B
l. 8. deeſt ᾗ B
Pag. 999. A l. 2. βάννον B. ἔρημον B
l. 9. ἐννεακαιδέκατον δ' ἔτος B
Tom. II.

§. 3.

B l. 4. φύλαξ τῆς B
C l. 3. ϗ χαρίνοις B. πολλὰ κινδ- B
l. 8. πλοίου φθάσαντος τοὺς ἄλλους, B
τινες ἑταῖροι περὶ σωδ- B
D l. 3. ἀλιτύρῳ B

§. 4.

l. 7. δωρεῶν πρώτη εὑρ- B
l. 8. ἐπὶ τὰ οἰκεῖα B
E l. 4. ποιησομένους B
l. 6. μόνον B. deeſt ϗ B. εὐτυχίαν ἐπαιρεῖν ελαν- B
l. 8. κατεράσι B

§. 5.

F l. 5. ἦν B. ἀφικόμενον B
G l. 1. ἐνδότερον B
l. 2. μάταιον B. ſic infra.
l. 4. δ' ἔτι μέτριος B
l. 6. ποιήσομεν B
l. 7. συγκατασκευάσῃ B
l. ult. ἀπελθόντας, ἐὰν τοὺς δεινοὺς δοκοῦσιν ὅπλα πίςιν εὕρωνται. ταῦτα δ' ἔπεισαν. τοῦτο μὲν ἐλπίζοντες οὐκ εἰς μακρὰν Κέςιον B

§. 6.

Pag. 1000. A l. 3. deeſt τῶν B. Κέςιν B. ſic infra.

l. 4. σύμπαιϛος ἡμῶν B
l. 6. ἤλπιζον B
C l. 4. μετὰ τούτων B

§ 8.

E l. 2. ἐγένετο δὲ τοῦτο, πεῖσαι μὲν ἔχειν τὰ B
l. 5. σεπφ- B. ſic infra.
l. 8. καὶ ὅτι Κεςίῳ Γάλλῳ B

§. 9.

F l. 1. προγεγόνασιν B
G l. 6. πῶς ἐπιμαχῆς B
l. ult. Ἰοῦςος δι᾽ ὁ πιςοῦ B. ἐνδοιάζειν πρὸς E
Pag. 1001. A l. 4. πόλεις αἱ τῆς γαλιλαίας ἄρξειν, ἐπεί τι τῆς B
l. 7. πρωτεῖον αὐτοῖς B
l. 9. φίλαρχος προϊςάμενος B. ἔλεγεν B
B l. 1. δεδιὼς B
l. 4. παρ᾽ αὐτοῖς B. ἀρχαῖα πάντα, καὶ πρὸς B. τῆς βασ- B
l. 6. ὑπὲρ δὲ τὸ δῆμον εἰς τὴν ἀπόςασιν ἐρεθίσαι B
C l. 4. τεχνικῶς B

§. 10.

D l. 6. ἐκπίπτειν B
l. 7. καὶ Ἰεκτιλοῶν κώμας B
E l. 1. κόμβους B. ἐν τοιούτοις B
l. 3. ὁ δὲ λόγος B
l. 7. γαδαρηνοὶ καὶ βαρσαφιαῖοι B
l. 8. ἐπέρπισαντες B

§. 11.

F l. 2. ἐπειδὴ δὲ καὶ προσκατ- B. ἔδοξεν B
l. 3. ἐπὶ τούτοις B
l. 5. ἔθος ἦν, τῷ κοιτῶνος ἐοίκασι. τὰ δὲ γιγ- B
l. 6. τῇ pro τοῖς B
l. 7. δὲ πιςὴ πρὸς B
l. 8. ὁ Ἰακείμου B
G l. 6. ἀφικέσθαι τὴν φιλίππου. ταῦτα δὲ αὐτὸν ποιο- B. ὑπ᾽ αὐτῷ B
l. ult. συμφέρον τί. B. ἀπωλώλει B
Pag 1002. A l. 2. ἐπιςολὴν τοῖς παισὶ Ἀγρίππα καὶ Βερνίκης B
l. 6. Κεςίῳ pro γεςτίῳ B. ſic ſemper.
l. 8. ἀρχεῖος B
B l. 2. κομίσαντα B
l. 3. ψευδής τε φέξας B
l. 8. δι᾽ ὃ B
C l. 4. τὴν ἀγρίππαν .. ἰουδαίων μαρτυρίας B
D l. 4. deeſt ἀπέκτεινε B
E l. 2. ὅτι ὁ συ- B
l. 5. γὰρ αὐτῷ τεκ- B
G l. 4. πολλῶν B
l. 6. σύμπε- διαδιδόντα γὰρ B
Pag. 1003. A l. 6. Αἴκουον Μεσ- B. πέμψας αὐτῷ διὰ- B

§. 12.

B l. 8. δεκαδῶν B
C l. 1. δι᾽ αὐτοὺς πε- B
l. 8. προάγειν B
D l. 1. πρεσβεῦσαι, μετὰ B
l. 2. τὸν οἶκον τὸν ἀπὸ B
l. 5. ἐξῆν ἡμᾶς B
l. 6. Κάπελλον B
l. 8. δὲ σοφίᾳ παῖς B. ἐν τῷ τῶν αὐτῶν ἐκ B
E l. 7. ἀπὸ βηθμαῶν B

§. 13.

F l. 2. γεγόνασιν B
l. 8. τὰς τῆς αὐλῆς B
l. 9. καὶ Κάπελλον B
G l. 3. τί ποτ᾽ ἐφρόνει B. κατεῖχεν δι᾽ B
l. ult. καὶ τί διαγνῶναι B
Pag. 1004. A l. 1. ἐντυχεῖν B. ἡ ἐμαυτῷ B
l. 4. πεπιςεῦσθαι B
l. 5. deeſt καὶ ante ἐπὶ B
B l. 1. ἠπειγμένος ὑπὲρ τὴν B
l. 5. δὲ τὴν δυν- ... παρακαλοῦντος B
l. 8. εὐπορίας αὐτοῖς δὲ παρ- B
l. 9. παρεβαίνετο B

§. 14.

D l. 3. ἐπενοοῦμεν ἀπὸ τῶν τι καθεσ- B
l. 7. ὀλίγα B
E l. 1. παρ᾽ αὐτῷ B

§. 15.

l. 4. δὲ pro γὰρ B
F l. 5. τις τῶν παρ- B
l. 8. ἐφύλαξεν. πάντων δὴ B

§. 16.

Pag. 1005. A l. 6. ἐπεςράτευσαν B. ὁ Ἰωάν- B

§. 17.

D l. 1. βραδύνοντος B
l. 3. δὲ εἶλα B
l. 6. deeſt τῇ B. l. 7. ἐμοῦ τῇ B

§. 18.

E l. 7. ἐπὶ Θρέγκα B

§. 19.

F l. 11. ὡς εἶπε μετὰ B
l. 12. τρέχειν εἰ μὴ δὲ Θρέγκα B
l. 15. ταριχαίας B
Pag. 1006. B l. 1. ἐδαφοποιήσαντο B
l. 3. deeſt τῆς B

§. 20.

l. 9. ἀπολίσαι B
C l. 2. περὶ αὐτοῦ B

§. 22.

F l. 6. δι᾽ ἐμοῦ B
G l. 2. κἀγὼ ὡς πυθ- B
Pag. 1007. A l. 5. ἔφησε τὴν B

§ 23.

B l. 7. χρήματα ἀποκομ- deeſt δι᾽ B

§. 24.

C l. 7. Αἴκου Μανδίου γάμαλα τὸ B
D l. 1. Ἐβέτιος B. ſic infra.
l. 5. ἐν μεθορίῳ B. ſic infra.
l. 8. παρὰ pro περὶ .. ἐν γαβαρᾷ B
l. 9. deeſt νυκτὸς B
E l. 7. ἔγνω B
F l. 3. εἰς γαβαρᾶ B
l. 5. περὶ βήσαρα B
l. 6. μεθορίῳ μετὰ τῆς B
l. 9. φρουρεῖν αὐτὸν σε- B
l. 11. Βερνίκης B. deeſt εἰς τὴν βησάρων B. πληρώσαντες B
l. 12. ἐπήγομεν B
l. 13. παρακαλοῦμεν B. κατακ. B
l. 15. ἴλας μετὰ B

§. 25.

Pag. 1008. A l. 1. ἐγινόμεν B. δὲ λόγος παῖς B
l. 2. ἔφαμεν ταῖς δεχομέναις B
l. 6. δι᾽ αὐτοῦ B
l. 7. μετὰ pro με B
B l. 1. deeſt νομίζων B. πρὸς τούτοις δὲ καὶ B
l. 4. αὐτὸν ἐφ- B
l. 8. deeſt καὶ B

§. 26.

C l. 6. πρός με B
l. 9. deeſt τὸ B
D l. 1. διαβαρτήσαι B
l. 4. χωρὶς pro χάριν B
l. 7. φυγεῖν B
l. 8. ἀπεφέρετο B. ταριχαίας B
E l. 3. φυλάξαι deeſt διὰ B
l. 7. τῆς πρόζεως B

§. 27.

F l. 8. deeſt τὰ ἱεροσόλυμα B
G l. 1. δασίαν ... λησὶ B
l. 6. ταριχαίας B. ſic ſemper.
l. ult. ἀπολαβόντες B

§. 30.

Pag. 1009. A l. 2. πάντων περὶ δὲ B
l. 4. προσσυν- B
B l. 3. μὴ ἐ ὑπὲρ B. ἔφη B

§. 28.

l. 6. μισοπονηρεύσαντες B
C l. 4. διηγέρει με B. ἐξήγγελλεν B
l. 6. το γενέσθαι ὡς θνήσκειν εἰς B. ὑφ᾽ αὐτοῦ B. πρὶν δὴ ελ- B

D l. 5.

Dl.5. δάκρυσι βρέχων ελ- B
l.7. πρὸ τοῦ B
El.2. τιμωθέντος B

§. 29.

Fl.1. εἶπεν B
l.5. τι προθύμως τοσούτων B
l.6. ἡμετέρας B
l.8. ὑμῶν ἐστὶν ἑορτὴ B
Gl.1. πρὸ μὲν τῶν ταξιαρχιάτων B
l.5. τῶν μὲν κολάζειν ἀπειλούντων με, τῶν δὲ B. ἐπειδὴ δ' ἐπηγγειλάμην B
l.6. ταῖς ἀνάγκαις B
Pag. 1010. A l.3. περὶ αὐτῶν B
l.5. ἐμπρήσαντες B
l.8. τὰς τῆς οἰκίας θύρας B
Bl.1. οὐδὲ pro οὕτως B
l.2. αὐτῶν, εἰς τὸ μυχαίτατον παρεισέρρεε τῆς οἰκίας, καὶ μάστιξιν B
l.4. πρὸς τοὺς ἐξαπος- B. τοῖσδ' B
l.6. αὐτοὶ τοιαῦτα B

§. 31.

Cl.1. ἐξέφυγον B
l.5. καὶ κωλυτὰς τοὺς B
l.7. χαίρειν αὐτῶν πιθαν- B
l.8. δ' ἐγὼ περὶ τούτων, πάλιν B
Dl.1. μὴ δεῖν διδάσκεσθαι B
l.4. φαρμάκων B
l.5. αὐτοῦ pro ἐμοῦ B
l.9. ὃ μόνους B
El.6. τῶν Ἰσπανῶν B

§. 32.

Fl.4. ἄμεινον δὴ νομ- B
l.6. ὁ βασ- B
Gl.1. φυλάξασθαι B
l.3. δ' ἐμὲ B
l.4. ἐκκινήσασθαι δὲ τὰς ταξιαρχίας B
l.5. κατανύσας ἂν B. deeſt τὰ B. l.ult. ῥᾳδίως B
Pag. 1011. A l.4. μετὰ πολλῶν ἐφίστασθαι φωνὰς εὐφήμους, κατ' B
l.8. ἀφανῶς B
Cl.1. καὶ pro κἂν B
l.2. ἀνάγκη. δοκεῖ δὲ τοῖς ταξιαρχιάταις B
l.6. ἀφικόμενον B. τῶν πολ- B
l.7. χρήσασθαι B

§. 33.

Dl.2. ἐξεῖναι B
l.6. καὶ αὐτὸς δὲ B
l.9. κατεικάσασθαι B
El.8. βάλλεσθαι B

§. 34.

F.l.6. αὐτοὺς pro αὐτοῖς B
Gl.3. κατ' ὀλίγον B
l.5. οἷον κακὸν B. τιμωρήσεσθαι B. Κλεῖτος δ' ὀν- B
l.7. περιελθόντι … Κλείτῳ B
l.ult. προσελθεῖν B
Pag. 1012. A l.7. ἀσμένως B. l.8. αὐτοῦ B

§. 35.

Bl.2. γνόντες τὴν στρατηγίαν B
l.8. ἀγνοῶν B. deeſt τοι B
Cl.1. deeſt μὴ B
l.4. ἢ ἐμὲ B
l.6. διακόψειαν B
l.7. διακαλέσαντες B

§. 36.

Dl.3. ἴσως ὁ σώφρων κολάσειεν. ταῦτα παρὰ τὴν B
l.4. διαλεχθεὶς τοῖς B
l.6. τὴν Ἰωακίμου … ἐκ γαμάλων ὃ B
l.8. μεθίστανται μὲν ὕστερον ὑπὸ B
l.9. Μανάδιον Λίκκον B
El.4. καὶ Μονέδιος B
Fl.9. εἰς τὴν Καταναίαν B
l.11. μὴ γενέσθαι B
l.12. ποιήσειν B
l.13. αὐτῷ συναίρεσθαι καὶ B
l.14. ἔπειθεν αὐτοὺς B

l.ult. καὶ μετ' αὐτὸν δὲ B. ἀδελφὸν B

§. 37.

Pag. 1013. A l.6. καὶ Σαγώνη φησὶ κώμας ὀχυρώσαντας B
Bl.2. ἐν τῇ κάτω γαλιλαίᾳ B
l.3. ἄχβαρον cum ſp. aſpero B. Βηρσάβην, σελ- B
l.4. Καφαρεκχὼ καὶ τὸ Ἰταβ- media deſunt B

§. 38.

l.7. τοῦ δὲ λόγου B
l.9. ἐν παντὸς B
Cl.2. συνετιᾶ B. ὁπλίτας τε deeſt δὲ B
Dl.5. συνήθης πρός με, τότε δὲ διαφ- B
l.7. γαμαλᾶ B. ſic infra.
στάσεως, ἐκείνης ἐπι- B. ἐπὶ μηκ- B
l.9. δόξῃ B
El.1. ἀφαιρεθείην B
l.5. γὰρ pro δὲ B
l.8. λέγειν δίκαιον δύναται, φαῦλον ἔργον εἶναι B. ταῦτα pro τὰ B

§. 39.

Fl.2. αὐτῷ, πρ- B
l.6. καταθέσθαι B
Pag. 1014. A l.1. τέσσαρας. εἰ δ' αὖ διὰ τὴν ἱερωσύνην λέγοιεν ἀγαπᾶν με, μηδ' αὐτοὺς ἀγνοεῖν ἔθη τὰ πάτρια φάσκων. εἰ δ' αὖ διὰ τὴν στρ. B. melius in Ed.

§. 40.

l.4. ἀποθέμενοι τοῦ περὶ B
Bl.1. ἐπιλαβεῖν B
l.2. πενταρχοῦντος B
l.5. ἐξιέσαν B
l.6. ἀδελφὸν τοῦ νε- B

§. 41.

Cl.8. deeſt τε B
Dl.2. καὶ τὸ τὰ B… deeſt τῶν B
El.2. deeſt περὶ B
l.7. ἤκουσα B. δοκεῖ μοι B
Fl.3. ἀσυχὶς ἐστιν B. τοῦτο διὰ δὲ τὸ νωθὸς ἐπ. θαυμάζων οἷον σ. ἀδε- B

§. 42.

l.8. δ' pro τ' B

§. 43.

Pag. 1015. A l.4. νομίσας B
l.5. καθεστὼν δὴ μένειν B
Bl.1. εἰς γαμαλῶν κώμην B
l.5. ὅλης B
Cl.4. ὥσπερ B
l.7. κατὰ pro μετὰ B

§. 44.

l.8. εἰς ἔφαμεν B
Dl.1. deeſt μοι B
l.8. αὐτὸν, καὶ παραγενόμενος B
l.9. δὲ pro δὴ B
El.2. περὶ pro μετὰ B
l.4. δυοῖν B
l.6. κρεῖσσον πόλεμον B
Fl.2. καὶ τῶν τὸ B
l.8. ἀνακείμενοι B
Gl.1. καὶ δεσποτῶν σὺν ἡμῖν B
l.5. φίλων B. οἷον pro οἶνον B
l.ult. συνάς τῶν γεγραμμένων επ- B
Pag. 1016. A l.6. λήψῃ B
l.7. ἐδ' ἄσημος B
l.8. πλέον B. τὸ πρ- B. ἐδύνατο B
Cl.1. εἰς ξαλοὺθ B
l.4. ἐν χαβαλὼν B

§. 45.

Dl.2. δὲ καὶ καθ' B. πιστὸν B
l.3. παραφυλάξαντος B
El.3. εἰς Ἰαφᾶ B
l.5. ὑπηντίασε B
Fl.5. εἶδον περὶ τὰ στρ- B
Gl.6. ὁ Ἰωάννης B. συνεῖς ὅτι B
l.ult. deeſt ἴσον B
Pag. 1017. A l.6. σύμμαχος αὐτῷ καὶ B

§. 46.

l. 8. καθίσαντες B
l. 9. ἐπιχειρήσαντες B
B l. 1. κόραξ. τέτων εἰς ἣν θελήσητε παραχωρήσομαι, χωρὶς γῦν ἢ B
l. 6. τὰς συνεσκῶς B
C l. 2. Σαγχαίω B
l. 4. ἐπείτε δὴ δεῖν B
D l. 5. παραφυλάξαντος B

§. 47.

E l. 1. ἀναλαβεῖν B
F l. 8. ἀρπαγῇ μολύνειν τὰς χεῖρας B
l. 13. ἀδὲ ταῦτα B

§. 48.

Pag. 1018. A l. 1. ἐν ὄχλοις B. καὶ τὰς θύρας απ- deeſt ἅπας B
l. 5. τὰς δ' ἄλλας ἀπείρξοντες B
l. 7. ἐψευσθησαν B
C l. 2. περιστελεῖν B
l. 3. εὐθέως ὡς αὐτὸς, τί B
l. 4. προστάβ- B

§. 49.

D l. 3. κατεφεῖς ὑπείμεναν ἐσπασ- B
l. 4. εὐφημίας καταχεῖν deeſt πάντες B
l. 7. ὃ καὶ τοῖς B
E l. 4. διαλύσαντός με B
l. 5. παρακαλέσαντι τί με B
F l. 2. ἀνάγκην ἂν εἴχετε B
l. 7. ὑμᾶς δεδ- B
l. 8. καὶ πάσης ἀρετῆς ἐνθάδε B
l. 10. λέγων ἐπὶ B
G l. 2. deeſt μοῦ B
l. 5. λελυπηκότος B

§. 50.

l. ult. πεμφθεῖσαν οἱ περὶ τὸ B. ἀποσάλκασι B
Pag. 1019. A l. 1. παραγίνονται B
l. 3. χειμῶνος B. l. 4. παραλιπ- B

§. 51.

l. 7. deeſt αὐτὸν B. τῆ φρουρᾶς B.
B l. 1. πλῆθος ἢ παρ- B
l. 2. ὡς διαφθερ- B
l. 8. ὑπήκοοι B
C l. 2. ἐγνώκειν B
l. 6. deeſt ἐν B

§. 52.

D l. 4. ἐπεὶ ὃ περὶ τὴν συγκλητον εγ- B
l. 6. ὀργὰς ἢ ταῦτ' ἐπανηκεστους τιμωρίας B
E l. 1. χώραν αὐτῶν διαρ- B
l. 2. κἀν pro ἢ ἂν B

§. 53.

F l. 7. φύλακας B
l. 10. διαμαρτόντες B
l. 11. ἐπορεύθησαν λη- B
l. 12. deeſt ἐκείνων B. γοχ- B. επαγγ- B
l. 13. μὲν ἐν ἐπὶ B
l. ult. ἐπακούσας αὐτῷ ἢ παρ- B
Pag. 1020. A l. 1. οἱ περὶ τὸ B
l. 7. τί με φρ. καὶ πολιτῶν ὄντων δια- B
B l. 1. ποιήσαντες B
l. 3. μὲν pro με B

§. 54.

l. 8. πολυπραγμονήσαντες τί B
C l. 1. ταριχαιῶν B. ſic ſemper per ω
l. 2. σημαίνοντες B
l. 3. πυθόμενοι B
l. 5. καὶ πολιῷ B
l. 8. ὃ ὁ ἄρχων B
E l. 1. τὴν ἐπιβολὴν B
l. 6. ἡ σύνοδος B
F l. 1. εἴτ' απο- B
l. 8. ἐχθρὸν μοι B

§. 55.

Pag. 1021. B l. 2. ὑπακούοντος B
l. 5. deeſt ἢ B. τὰ χ- B
C l. 1. ἐγνωκότες B
l. 4. ἐξεῖναι B. τοῖς δ' ἄτω μετ- B

§. 56.

l. 8. κακοῦργος, γνώμην εἰσῆγε τοῖς B. πανδημεὶ B
D l. 1. ἐπέλθοιεν B
l. 2. μὴ τὸ παρ' B
l. 7. ἐπὶ τῷ ἑαυτῶν B
E l. 2. γὰρ εὐθύς με B
l. 3. ὅπερ εἶχε δὲ B. l. 6. ἀνδρίαν B
F l. 1. οἷον τ' ἦν B
l. 4. μόνον δ' ἐμὲ μετὰ B
l. 6. καὶ πρὸς εὐχαῖς τρ- B

§. 57.

l. 7. βασιλ. αὐλῆς σκευῶν B
l. 8. μοῦ, περὶ τινα B
G l. 3. Καπελλᾶν ἔχειν εἶπον B
l. 4. εἶπε χρύσεοι B
l. 5. εἰς ἱερουσαλὴμ B

§. 58.

Pag. 1022. A l. 6. φανερὸν ἔργῳ δεικ- B
l. 7. συνιδεῖν B
B l. 8. διαφθάρησαν B
C l. 3. αὐτῷ κατ- B. deeſt ὃ B
l. 4. ἄρχειν τ' επ. B
l. 6. ἐξ ὃ δήμε B

§. 59.

D l. 1. τῷ Ἰωάννη προσιόντι B
E l. 8. πράξειν B
F l. 1. αὐτῷ πέρας τὸ B

§. 60.

l. 2. μετὰ πολλὰς deeſt ὁ B
l. 3. ἀφικνοῦνται πάλιν ὡς ἐπεμψ. καὶ ἀπήγγειλαν B
l. 6. με ταύτης παραιτ- B
G l. 1. ἐμοὶ μετὰ τὴν B
l. 3. οἰκείαν B
l. 6. διηγεῖσθαι B

§. 61.

Pag. 1023. A l. 7. μεθ' ὧν B
B l. 1. προτιθεμένην B
l. 7. εὐτρεπεῖς B
l. 9. ἀπεῖναι B
C l. 3. ὁπλίτας B

§. 62.

l. 7. οἱ δεήσεσθαι B
D l. 1. διαβάντα B. ἐσχάτως B
l. 6. λοιπὰς ὦ B
E l. 1. deeſt τὸν ante αὐτ- B
l. 5. πρὸς μὲν ἂν τὰς B
l. 8. ἐν καίρους πρ- B
F l. 8. εὐτρεπῆ B
l. 13. Ἰωάζαρον B. πόῤῥω B
l. 14. πολλῶν τῶν προσφ- B. ἐλθεῖν εἰς ἱερο. βελ- B
l. 5. ὃν διὰ νεότητος ἢ πρὸς ἐλπίδα B

§. 63.

Pag. 1024. A l. 2. τε φιλοφ- B
l. 4. ἐπὶ πορ- B
B l. 1. τὸ προειρ- B. τὸν μετ' ἐμαυτῦ B
l. 5. deeſt ὃ B
l. 9. πρὸς τὰς δεήσεις B
C l. 1. ὁπλιτῶν ἀπὸ τῷ B

§. 64.

l. 7. εἰς τὴν τιβ- B
D l. 2. εἰς τὴν Ἰωταπάτην B
E l. 1. ἀπεστεύσαντος B

§. 65.

l. 8. εἰς τοὐμφανες B
F l. 1. ἀπέδωκα B
l. 2. δ' ἐν ταύτῃ τῷ B
l. 4. ἄλλας τὴν ις- B
l. 6. deſunt μικρὸν διαλαθεῖν B
l. 8. συντεθεικόσι, τῷ μηδ- B
l. 9. ἐκείνοις δεδοικέναι κατ- B. ἀληθείας τὸ λόγοι τρέψαι. Ἴσος B
G l. 1. πράξεις τῶν πολέμων B. l. 2. deeſt ἀεὶ B

§. 63.

l. 5. τινῶν τιμωρίας B

Pag.

l. 2. σὺ τῇ πρὸς … ϛάσι B
B l. 7. Βερίνης B
C l. 5. γεγόνασι τὸ B
D l. 1. καί τι καὶ θε- B
l. 3. αὐτὸν B
l. 5. ἀσφαλεῖς εἶεν B
l. 7. τὸ τὸ συρίας B
ἡγεμονεύοντος B
E l. 1. πολιορκουμένης τε τὸ B
l. 6. φοινικαρίδι B
ἀπέχουσα Ἰόππης B
l. 8. ὑπηκόου βασιλεῖ B
F l. 1. deest δὲ B
l. 2. πίσιν ῥᾳδίως deest φυλάττειν B
l. 3. γὰρ πολὺς ἦν δῆμος καὶ ὅπλων ηὐπορεῖτε B
l. 8. πεποίηκε, γέγονεν αἴτιος. τοτ' ἂν B
l. 9. παντὸς B
G l. 1. ῥίψαι τὰ B
παραστῆσαι τῷ τε βασ- B
l. 2. ὅτι δὴ B
l. 4. παραμείναντο B
deest καὶ B
l. 5. προσῆλθον B
l. 6. κατασείσας B
Pag. 1026. A l. 1. ἢ pro εἰ B
l. 7. ἐχὶ καὶ κατὰ B
l. 8. Ἱεροσολυμιτῶν B
B l. 3. φόβον φησὶ πεπ- B
C l. 1. Βερίνη B
τὴν σὴν σωτηρίαν B
l. 2. δέ σε κακκρ- B
l. 3. deest σοι B
ὡς καὶ ταύτης εὗρε ῥᾳδιουργὸν B
D l. 5. τὰ κατὰ τὰ Ἱεροσόλυμα B
l. 8. ἀναγνοὺς B
E l. 1. τοῦ γὰρ κατ- B
l. 4. αὐτοκρατόρων τὸ τὸν πόλεμον κατεργασαμένων καὶ βασ- B
l. 6. ἠκόντων, τὴν B
F l. 7. τεύξασθαι B
l. 9. παρατετευχυῖαν τῷ πολ- B
G l. 1. ὁ μὲν γὰρ αὐτοκρ- B
l. 2. deest ἔτους B
παρελ. τοῦ ἐνθ. τὴν γν. τὸ πρ. B
l. 4. δημοσιεῦσαι B
l. 6. τῇ τὸ αλ- παραδόσει B
Pag. 1027. A l. 7. ὅτων δέ μοι ἀπαρτηθ- B
ἀληθείᾳ B

§. 66.

B l. 6. τὸ συμ- B
l. 9. πρὸς pro ἐπὶ B
C l. 3. φόνον B
l. 5. ὑπὸ τῶ Ἰωάννη B
D l. 3. ῥίψασι B
l. 7. ἀριθμὸν ὄντες. μόνοι B
l. 8. οἱ ὁπλῖται καὶ B
E l. 1. μὲν ἂν ἦτοι B

§. 67.

F l. 5. καιρὸν ὃ βουληθείης, εἶχον B
G l. 4. ὑπομιμνήσκων B
l. ult. μέρος τὸ πόλεως ἀναβεβηκότων B
Pag. 1028. A l. 2. τε pro δὲ B
l. 8. ἰσασι B

§. 68.

B l. 1. ἀνηρπάσθη B
l. 5. δι' ὁ βασ- B
l. 9. deest πᾶν B
C l. 3. δὴ pro δὲ B
l. 6. ἦξιν σὺν αὐτοῖς κατ. ἀρδίαν αὐτοὺς ἀφαιρ- B
καὶ γὰρ πρὸς B
l. 7. εἶχον B

§. 69.

D l. 2. deest ἐπ' αὐτοῖς B
E l. 2. δὲ pro δὲ B
μέχρι δὲ τῆς B
l. 4. deest αὐτῶν. καὶ B
l. 7. deest ὁ B
F l. 1. deest λάθρα B
l. 2. βασιλέα. μὴ γὰρ διαχθέσεσθαι, ἀλλ' ὁ μὲν ταῖς ὑποθήκαις πεισθεὶς διέφυγε. Τιβεριάς B

§. 70.

G l. 1. δι' αὐτὸν B

§. 71.

Pag. 1029. l. 1. πρὸς βασιλέα Κρίσπον, ὡς ἀσφαλ- B
l. 4. γράμματα πέμψαντες ἦσαν B
l. 8. πάνυ pro πάλιν B
B l. 3. εἰς χερσὶν κώμην. ἔνθα βαλομ- B
l. 4. ἀπὸ pro ἀπέχον B
l. 5. ἐπ' αὐτῇ B
l. 6. ἐμβιβάσας B
C l. 1. ἀποχωρήσαμεν ἀπελάσαντες ῥωμαίων μὲν ἱππεῖς δύο, πεζοὺς δὲ δέκα, ὀλίγους B
l. 6. deest με B
l. 7. δὲ ἐπὶ τὸ παρ- B
D l. 4. ἂν βουλόμενος ςρ- B
l. 5. φρουρὰν ἐπιστῆσαι ταῖς B
τῇ τε εἰς σελεύκειαν ἀγούσῃ B
l. 8. ἀπεκλείσθη B

§. 72.

E l. 6. αὐτῷ δὲ
F l. 1. ἂν ἐπισπάσαιτο B
l. 2. εἰκάσας ταῖς ἀληθείαις τὰς B
παρελθεῖν B

§. 73.

l. 6. deest τὸ B
l. 9. ἐφ' ᾧ B
l. 11. deest συγ- B
ἐπὶ τοὔδαφος B
l. 12. κώμην Κεφαρεκχὼ B
Pag. 1030. A l. 1. διὰ τὸ νυκτὸς B
l. 4. προσελθόντων B
l. 6. ἀπίκτειναν B
l. 8. ταριχαιῶν B

§. 74.

B l. 4. τύραννον B
C l. 2. λόγον Νίγρου περὶ B
l. 7. δεκαπόλεως B
D l. 1. αὐτῶν ἐμπρῆσαι. B
l. 2. ὑπὸ τὸ ἐπὶ τὸ B
l. 4. δεδηλώκαμεν B
l. 8. περὶ τάριχ κώμην B
E l. 1. ἐπεκήρυξε B
ἀνεχώρησα. B
l. 6. ἐν τοῖς … βιβλίοις B

§. 75.

F l. 5. ἠγαγόμην τινὰ B
l. 7. δι' αὐτῇ μοι B
l. 9. ἀπηλλάγην B
ἠγαγόμην B
l. 13. ῥωμαίων ἔνα κινεῖσθαι B
συνεχῶς τε κατ-
l. 14. ὡς καὶ αὐτὸν προσδ- B
l. ult. ἐκ τὸ κατασκαφῆς B
Pag. 1031. B l. 1. ἐγκάλλοντο B
l. 6. Κορινθίῳ B
l. 7. θεωρῶν λεγόμενον, προκατασκευάζων αἱ B
C l. 1. ἐγνώρισα … ἔλυσα τε τὴν B

§. 76.

D l. 3. ἐδέξατο πάσῃ τιμῇ B
E l. 7. διέγνω θαυ- B
G l. ult. δὲ τέταρ δομ-
Pag. 1032. A l. 4. ἐμοὶ δὲ τὸ B
l. 6. λαβόντι. καὶ πολλὰ δὲ ὁ δὲ Καισ- …. εὐεργετεῖσθαί με B

MSS.

MSS. Cod. Reg. A. num. 2258. ſæc. 11. B. num. 2259. ſæc. 14. E. num. 2261. ſæc. 14.

Κεφάλαια τοῦ πρώτου βιβλίου τῆς Ἰουδαϊκῆς ἁλώσεως.

Προοίμιον. Ὅπως καὶ δι' ἣν αἰτίαν ὁ συγγραφεὺς ἦλθεν ἐπὶ τὸ γράψαι τὴν παροῦσαν ἱστορίαν.

Ἔκθεσις κεφαλαιώδης τῆς ὑποθέσεως τῆς πάσης πραγματείας.

Ὅπως διὰ στάσιν τῶν ἐν Ἱεροσολύμοις, Ἀντίοχος ὁ Ἐπιφανὴς τῆς τε πόλεως ἐγκρατὴς γέγονε, καὶ κακῶς τοὺς Ἰουδαίους διέθηκεν. καὶ ὡς Ὀνίας πρὸς Πτολεμαῖον διέφυγεν.

Ὅπως Βακχίδην ὠμότατα διαχειρισάμενον πρὸς τὸν λαὸν (περὶ τὸν ἐλεάζαρον A. E.) ματθίας ὁ ἱερεὺς ἀποκτείνας, τὸ πλῆθος ἐπαγόμενος τόν τε ἀντίοχον ἐπολέμησε, καὶ τελευτῶν Ἰούδᾳ (τῷ A. E.) πρεσβυτέρῳ τῶν παίδων τὴν ἀρχὴν καταλέλοιπε. καὶ ὁπόσα (ὅπως A. E.) αὖθις ἐκεῖνος κατώρθωσε πολεμῶν.

Ὅπως τοῦ Ἐπιφανοῦς τελευτήσαντος, ὁ υἱὸς αὐτοῦ ἀντίοχος διαδεξάμενος τὸν πατέρα κατὰ τῶν Ἱεροσολύμων ἐστράτευσε, καὶ τὴν πόλιν κατέσχε. καὶ ὡς ἐλεάζαρος (ὁ B.) ἀδελφὸς ἰούδα ἀπέθανεν ὑπὸ τοῦ ἐλέφαντος, μηδὲν μέγα δράσας. καὶ ὡς αὐτός τε Ἰούδας καὶ Ἰωάννης ὁ ἀδελφὸς ἀνῃρέθη.

Ὅπως Ἰωνάθης τοῦ ἀδελφοῦ διαδεξάμενος (ἰωνάθην τοῦ ἀδ. διαδεξάμενον A. E.) τὴν ἀρχήν, δόλῳ συλλαμβάνεται παρὰ τρύφωνος τοῦ ἐπιτρόπου ἀντιόχου, καὶ κτείνεται.

Ὅπως (ὁ A. E.) σίμων ὁ ἑταῖρος διαδεξάμενος τὴν ἀρχήν, καὶ γενναίως μὲν ἀφηγησάμενος τῶν πραγμάτων, ἐλευθερώσας δὲ καὶ τοὺς ἰουδαίους μετὰ ρο ἔτη τῶν μακεδόνων, καὶ ἀποδειχθεὶς (ἀποδεχθεὶς A. ſed corr.) παρὰ τοῦ ἔθνους E. διὰ τοῦτο ἀρχιερεὺς (διὰ τοῦ ἀρχιερέως A.) ἐπιβουλεύεται ἐν συμποσίῳ ὑπὸ πτολεμαίου τοῦ γαμβροῦ.

Ὅπως Ἰωάννης ὁ καὶ ὑρκανὸς ὁ υἱὸς σίμωνος τὸν πατέρα διαδεξάμενος τόν τε πτολεμαῖον ἐξέφυγε, καὶ τὸν ἀντίοχον ἀπώσατο. καὶ ὅσα κατώρθωσε διά τε ἑαυτοῦ καὶ τῶν παίδων ἀριστοβούλου καὶ ἀντιγόνου. καὶ ὡς ἐν λ̄ τρισὶν ἔτεσι καλῶς ἀφηγησάμενος τῶν πραγμάτων τελευτᾷ ἐπὶ ε υἱοῖς, ἄρχων τε τοῦ ἔθνους καὶ ἀρχιερεὺς καὶ προφήτης ὤν.

Ὅπως Ἀριστόβουλος ὁ πρεσβύτατος τῶν ὑρκανοῦ παίδων μετὰ τριακοσιοστὸν (τε τετρακοσιοστὸν A.) ἓν ἔτος τῆς ἀπὸ βαβυλῶνος ἀνακλήσεως διάδημα περιθέμενος, καὶ τυραννικῶς ἄρξας τελευτᾷ, οὐ πλεῖον ἐνιαυτοῦ βασιλεύσας.

Ὅπως ὁ ἀδελφὸς ἀριστοβούλου ἀλέξανδρος βασιλεύει, καὶ ὅσα ἔπραξεν ἐν πάσῃ τῇ ἀρχῇ αὐτοῦ. καὶ ὅπως ἐμισήθη ὑπὸ τῶν (ἰουδαίων E.) ἰδίων διὰ πολλὴν ὠμότητα, καὶ ὡς ἀπηλλάγη βασιλεύσας ἔτη κζ.

Ὅπως ἡ γυνὴ αὐτοῦ ἀλεξάνδρα καλῶς ἦρξε, καὶ τῶν υἱῶν τὸν μὲν πρεσβύτερον ὑρκανὸν ἀρχιερέα δείκνυσι, τὸν δὲ ἀριστόβουλον ἰδιώτην κατεῖχε. καὶ ὡς διὰ τὴν τῶν φαρισαίων ἐξουσίαν ἐκινδύνευσεν.

Ὅπως ἀριστόβουλος τῆς μητρὸς μετὰ ἔνατον ἔτος τελευτησάσης τὸν ὑρκανὸν καταγωνισάμενος ἐκράτησε τῆς ἀρχῆς, ἔπειτα διαλλάττεται. καὶ ὁ μὲν τὴν βασιλείαν, ὑρκανὸς δὲ τὴν ἀρχιερωσύνην λαμβάνει.

Ὅπως κρατήσαντος ἀριστοβούλου δείσαντες οἱ διάφοροι καὶ μάλιστα ὁ Ἰδουμαῖος (Ἰδουμαῖος A.) ἀντίπατρος ἔπεισεν ὑρκανὸν φυγεῖν πρὸς ἀρέταν τὸν ἀράβων βασιλέα. καὶ ὅπως κατήγαγον αὐτὸν μετὰ πλήθους στρατοῦ εἰς (πρὸς E. A.) τὴν πατρίδα. καὶ ἐκράτησεν, εἰ μὴ σκαῦρος ὁ ῥωμαίων στρατηγὸς δῶρα λαβὼν παρὰ Ἀριστοβούλου, τὴν πολιορκίαν ἔλυσεν.

Ὅπως ὑρκανοῦ καὶ ἀντιπάτρου δεηθέντων (δεηθέντων A.) πομπήιος ὀργισθεὶς ἀριστοβούλῳ ἐπείπερ ὑπερηφανεῖ μάχες παντὸς ἀπελογεῖτο ὑπὲρ τῶν δικαίων, ἐπολιόρκησέ τε καὶ ἔλαβεν Ἱεροσόλυμα. καὶ τῷ ὑρκανῷ τὴν ἀρχιερωσύνην ἀποκατέστησε. (καὶ B.) ὅπως ἀφελόμενος τὰ προσκτηθέντα πάλαι, ἐκ τῆς συρίας (ἰουδ. παρὰ τῶν μακαβ. A.) (ἰούδας τῶν μακκ. E.) τῶν ἰουδαίων παρὰ τῶν (κτηθέντα E) μακκαβαίων αὐτῶν τε καὶ τῆς ἄλλης συρίας σκαῦρον ἐπίτροπον κατέστησεν. ἔνθα καὶ περὶ τῆς τοῦ βαλσάμου φυσιν (τῆς βαλ. φυσιν E) ἐργασίας. καὶ περὶ ὧν ὁ πομπήιος εὗρεν ἐν τῷ ἱερῷ. καὶ ὅσοι ἀμφοτέρωθεν ἀπώλοντο.

Ὅπως τὸν ἀριστόβουλον μετὰ τῆς γενεᾶς λαβών, εἰς ῥώμην ἦγε πομπήιος. ἐξ ὧν ἀλέξανδρος διαδιδράσκει ὁ ἀριστοβούλου ἐκ τῆς ὁδοῦ. καὶ ὅπως σκαῦρος εἰς τὴν ἀραβίαν ἐνέβαλε, καὶ αὖθις ἀπέστη. καὶ ὅσα ὁ ἀποδρὰς ἀλέξανδρος ἔδρασέ τε καὶ ἔπαθεν. B.) hoc arg. deeſt in A. E.

Ὅπως γαβίνιος σκαύρῳ (σκαύρου E. A.) πεμφθεὶς διάδοχος, καταγωνισάμενος ἀλέξανδρος (ſed cor. in B. ἀλεξάνδρου) καὶ συγγνώμην δὶς αἰτησαμένῳ πᾶν (περὶ B.) τὸ ἰουδαϊκὸν ἔθνος εἰς ε συνόδους διεῖλεν.

Ὅπως καὶ (deeſt καὶ E.) ἀριστόβουλος ἀποδρὰς ἐκ ῥώμης, καὶ πολεμήσας γαβινίῳ, (γαβινίου E.) τέλος ἡττᾶται. καὶ ἐν ῥώμῃ δέσμιος πάλιν ἄγεται.

Ὅπως ὁρμήσας κατὰ πάρθων γαβίνιος, ἐμποδίζεται ὑπὸ πτολεμαίου, καὶ ὡς πάλιν τοὺς ἰουδαίους (τοῦ ἰούδα A.) ὑπὸ ἀλεξάνδρου ἀναστατωθέντας (ἀναστατωθέντος A. E.) ἐπελθὼν κατεστήσατο.

Ὅπως κράσσος (κράσος A.) ἐλθὼν αὐτῷ (αὐτοῦ A.) διάδοχος, ὑπὸ πάρθων κτείνεται (κτείνονται E.) (κτείνεται A.) καὶ ὅσα κάσσιος μετ' αὐτοῦ φυγὼν (μετὰ τοῦ φυγεῖν E.) διεπράξατο.

Περὶ ἀντιπάτρου καὶ τῆς αὐτοῦ γενεᾶς.

Ὅπως καῖσαρ ἀνεὶς τῶν δεσμῶν ἀριστόβουλον εἰς ἱεροσόλυμα (πέμπει A. E.) καὶ κτεῖνος ἀπελθὼν ἐκεῖσε, οἷα αὐτός τε καὶ οἱ αὐτοῦ παῖδες παρὰ τῶν (τοῦ A. E.) πομπηίου πεπόνθασιν.

Ὅπως ἀντίπατρος ἐπὶ θεραπείᾳ καίσαρος, συμμαχήσας μιθριδάτῃ πηλούσιον πολιορκοῦντι, καὶ γενναῖος κατὰ τὴν μάχην φανείς, πολιτείᾳ τε τῇ ῥωμαίων καὶ ἀτελείᾳ παρ' αὐτοῦ τετίμηται. καὶ ὡς κατηγορηθεὶς (ὅπως κατηγορηθέντος A. & ibi eſt diviſio) (ὅπως κατηγορηθεὶς E & B. eſt diviſio) παρ' ἀντιγόνου τοῦ ἀριστοβούλου παιδὸς ἐπὶ καίσαρος, κρατεῖ ταῖς δικαιολογίαις. καὶ ὑρκανῷ τε βεβαιοῖ τὴν ἀρχιερωσύνην, καὶ αὐτὸς ἐπίτροπος τῆς ὅλης ἰουδαίας γίνεται.

Ὅπως ἀντίπατρος τά τε κατεστραμμένα ὑπὸ πομπηίου πρότερον ἐτειχίσατο, καὶ τοὺς ἐν τῇ χώρᾳ θορύβους κατέστειλε (κατέστελλε A. E.) καὶ τῶν υἱῶν, τὸν μὲν φασάηλον ἱεροσολύμων καὶ τῶν πέριξ στρατηγόν, τὸν δὲ ἡρώδην τῆς γαλιλαίας κατεστήσατο.

Ὅπως ὑρκανὸς ὑπό τε τῶν βασκάνων ἐρεθιζόμενος καὶ αὐτὸς ἐπὶ τοῖς κατορθώμασι βασκαίνων, τὸν ἡρώδην εἰς κρίσιν ἐκάλεσε, καὶ αὖθις ἀπέλυσε. καὶ ὡς ἡρώδης ἐπὶ τοῦτο μνησικακῶν ἐπεστράτευσε τῷ ὑρκανῷ. καὶ αὖθις ἀνῆκε παρακληθεὶς ὑπό τε τοῦ πατρὸς καὶ τοῦ ἀδελφοῦ φασαήλου B.) hoc argumentam deeſt in A. & E.

Περὶ τοῦ γενομένου ἐμφυλίου πολέμου ῥωμαίοις περὶ ἀπάμειαν. καὶ ὅπως (in A. E. deeſt καὶ & ibi eſt diviſio) βροῦτος καὶ κάσσιος δολοφονήσαντες καίσαρα, καὶ οἷα κάσσιος ἐν ἰουδαίᾳ ἔπραξε. καὶ ὡς ὑποσχόμενος μεγάλα (τῷ E. B.) ἀντιπάτρῳ, εἰ κρατήσειεν, αἴτιος αὐτῷ διὰ ταῦτα τοῦ καὶ ἀπολέσθαι ὑπὸ μαλίχου φαρμάκοις ἐγένετο (ἐγίνετο B.)

Ὅπως ἡρώδης ἐτιμωρήσατο μάλιχον κασσίου συνεργίᾳ. καὶ ὡς ἕλιξ ὑπὸ τοῦ ἀδελφοῦ μαλίχου ἐπαναστὰς φασαήλῳ καὶ ἡττηθεὶς πρότερον παρ' ἐκείνου, ἔπειτα δὲ καὶ παρ' ἡρώδου ἱκέτης ἀφίεται. καὶ ὡς μαρίων ὁ τύραννος ἀπηλλάγη (ἀπηλάθη E. A.) γαλιλαίας ὑφ' ἡρώδου. καὶ ὅπως (In E. A. deeſt καὶ & ibi eſt diviſio) ἡρώδης μετὰ τὴν πρώτην γυναῖκα, καὶ δευτέραν τὴν μαριάμμην (μαριάμνην A.) (τοῦ E.) τὴν ὑρκανοῦ μὲν θυγατριδῆν, (θυγατριδοῦν E.) ἀριστοβούλου δὲ θυγατέρα ἠγάγετο.

Ὅπως

Ὅπως μετὰ τὴν καισάρος ἀναίρεσιν ἀντώνιος εἰς ἀσίαν ἐλθὼν, κατηγορηθέντας τοὺς περὶ τὸν ἡρώδην, οὐ μόνον οὐ παρέλυσε τῆς ἀρχῆς, ἀλλὰ καὶ τετράρχας κατέστησεν.

(Ὅσα ἐπεράχθη περὶ βαρζαφάνην καὶ πακόρου τοῦ πάρθων βουλομένων καταγαγεῖν τὸν ἀντίγονον ἐπὶ τὴν βασιλείαν. καὶ ὅπως ὅ τε φασάηλος ἀπώλετο, καὶ ἡρώδης ἐπιβουλευθεὶς ἐξέφυγεν. ὁ δὲ ὑρκανὸς τὰ ὦτα λωβηθεὶς εἰς παρθυηνὴν ἀπηνέχθη, καὶ ἀντίγονος τὴν βασιλείαν κατέσχεν. B.) hoc arg. deeſt in A. & E.

(Ὅπως ἡρώδης ἀπελθὼν πρὸς τὸν ἀράβων βασιλέα λαβεῖν χρήματα πρὸς τὰ λυτρώσασθαι τὸν ἀδελφόν. ἀποτυχὼν δὲ τῆς ἐλπίδος δι᾽ ἀλεξανδρείας εἰς ῥώμην παραγίνεται, καὶ ἀντωνίῳ καὶ καίσαρι τὰς συμφορὰς ἀποδυρόμενος, καὶ διηγησάμενος πῶς ἀντίγονος διὰ πάρθων τῆς βασιλείας ἐγκρατὴς γέγονε, βασιλεὺς αὐτὸς παρ᾽ αὐτῶν, τῆς συγκλήτου συμψηφισαμένης ἀποδείκνυται B.) hoc arg. deeſt in A. & E.

Ὅπως ἀντίγονος τοὺς ἐν μασάδᾳ τῷ ἡρώδῃ προσήκοντας ἐπολιόρκει.

Ὅπως ἡρώδης ἀπὸ ῥώμης ἐπανελθὼν, τὸν πρὸς (κατὰ E.) ἀντίγονον διήνεγκε πόλεμον. καὶ ὅπως (in A. E. deeſt καὶ & ibi eſt diviſio.) τοὺς περὶ αὐτὸν εἰς τὴν μετὰ πάρθων ἐκπέμψας μάχην, αὐτὸς τοὺς ἐν τοῖς σπηλαίοις λῃστὰς ἐκπολεμήσας ἐχειρώσατο.

(Ὅπως ἡρώδης ἐπ᾽ ἀντίγονον ὁρμήσαντος, οἱ σαμάρειαν ἐπαναστάντες γαλιλαῖοι, καὶ ὡς ὑποστρέψας, πάλιν αὐτοὺς κατεστήσατο. καὶ ὡς μετὰ τὴν πάρθων ἧτταν, λαβὼν συμμάχους παρ᾽ ἀντωνίου ἐπὶ τὸν ἀντίγονον, ἐπειδὴ ὁ στρατηγὸς αὐτῶν μαχαίρας, ὁ μετὰ σύμμαχον πρὸς αὐτὸν διετέθη, πάλιν πρὸς ἀντώνιον ὑπέστρεψε. καὶ τὰ σαμόσατα πολιορκοῦντι συνεξεπέρθησαν. ἡνίκα δὲ ἰώσηπος ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ ἀπόντος συμβαλὼν ἀντιγόνῳ, αὐτός τε σφάττεται. καὶ τὸ στρατιωτικὸν πᾶν διαφθείρεται, καὶ τὰ ὑπήκοα αὖθις ἐπανίσταται B.) hoc arg. deeſt in A. & E.

Ὅπως ἐπανελθὼν ἡρώδης ἀπὸ ἀντωνίου, καὶ συμβαλὼν τοῖς τοῦ ἀντιγόνου, ἄλλας τε πολίχνας αἱρεῖ (αἱρεῖ A.) καὶ τὴν ἱεριχοῦντα. καρατομεῖ δὲ καὶ πάππον τὸν στρατηγὸν ἀντιγόνου τὸν φονέα τοῦ ἰδίου ἀδελφοῦ ἰωσήπου.

Ὅπως ἐπολιόρκησε τὰ ἱεροσόλυμα ἤδη τρίτον ἔτος αὐτῷ τῆς βασιλείας (τὴν βασιλείαν E.) ἀνυομένης καὶ οἷα μὲν (deeſt μὲν E.) μετὰ τὴν ἅλωσιν ἱεροσολυμίταις ἀπήντησεν. (οἵῳ δὲ τέλει καὶ ἀντίγονον ἐχρήσατο B.)

Οἷα διὰ τὸν κλεοπάτρας ἔρωτα ἀντώνιος (αὐτῷ E.) ἔπραττεν. (ὅπως δὲ ἀκτιακοῦ συστάντος πολέμου ἐπέμφθη ἡρώδης πρὸς ἀντώνιον ἄραβας πολεμῆσαι. καὶ πολεμήσας ἡττᾶται κατὰ κράτος. ἔνθα καὶ δεδοικότας τοὺς ἰδίους διὰ τοὺς συμβάντας αὐτοῖς ἐπὶ ἀλλήλους σεισμοὺς, δημηγορίᾳ πρὸς θάρσος παρακαλεῖ. B.)

Ὅπως μετὰ τὴν περὶ (περία E.) ἄκτιον (ἄκτιν A.) νίκην προσῆλθε καίσαρι. καὶ οἷα πρὸς αὐτὸν εἶπε. καὶ παρ᾽ αὐτοῦ ἤκουσε, καὶ ὅσαις αὐτὸν δωρεαῖς καῖσαρ ἐτίμησεν. hoc arg. in A. jungitur cum præcedente, quod in A. deſinit ad, ἐπορεύετο.

(Περὶ τῆς ἐπισκευῆς τοῦ ναοῦ, καὶ τῶν γινομένων κτισμάτων παρ᾽ ἡρώδου. καὶ ὁποῖος ἦν τό τε σῶμα καὶ τὴν ψυχήν. B.) hoc arg. deeſt in A. & E.

(Περὶ τῶν κατ᾽ οἶκον δυστυχιῶν γενομένων αὐτῷ διὰ μαριάμμην τὴν γυναῖκα, αἳ συνέβησαν ὅτι τὸν πάλαι αἰχμαλωτισθέντα ὑρκανὸν ἡρώδης ἀπέκτεινε, πάππον αὐτῆς ὄντα, καὶ τὸν ἀδελφὸν ἰωνάθην. καὶ ὅπως καὶ αὐτὴν ἀπέκτεινεν B.) hoc arg. deeſt in A. & E.

Ὅπως ὑπὸ ἀντιπάτρου τοῦ υἱοῦ τῶν κατὰ τῶν παίδων μαριάμμης διαβολῶν πληρωθεὶς ἡρώδης ἧκε μετ᾽ αὐτὸν (μετ᾽ αὐτοῦ A. E.) ἀλέξανδρον ἐπὶ ῥώμης, δίκας ἀπαιτήσων αὐτὸν ἐπὶ καίσαρος. ἀπολυθεὶς δὲ ἀναλαβὼν καὶ εἰς ἱεροσόλυμα γενόμενος, ἀπολογεῖται ὑπὲρ πάντων πρὸς τὸ πλῆθος. (κατὰ τὸ πλ- E.)

Περὶ τοῦ ἤθους ἀντιπάτρου καὶ τῶν μαριάμμης παίδων.

Περὶ (τῶν B.) φερώρου τοῦ ἀδελφοῦ ἡρώδου, καὶ ὅπως αὐτῷ διάφορος (διαφορὰ E.) γέγονεν.

Περὶ τῶν εὐνούχων ἡρώδου, καὶ ὡς δι᾽ αὐτοὺς οἱ περὶ ἀλέξανδρον ἐκινδύνευον (ἐκινδύνευσαν E. A.)

Ὡς ἀρχέλαος ὁ πενθερὸς ἀλεξάνδρου ἐλθὼν ἐκ καππαδοκίας, διήλλαξε τὰ μειράκια πρὸς τὸν πατέρα. (καὶ τὸν πατ- E.)

Περὶ τῆς κακοηθείας τοῦ λακαῖνος εὐρυκλέους, καὶ ὡς πάλιν ἐξηγρίωσε τὸν ἡρώδην πρὸς τοὺς υἱούς. (καὶ τοὺς υἱούς E.)

(Ὅπως ἀλέξανδρον καὶ ἀριστόβουλον δεσμήσας ὁ πατὴρ ταῖς διαβολαῖς σαλώμης, καίσαρι περὶ τούτων μηνύει, καὶ δεξάμενος τὴν ἐξουσίαν παρ᾽ αὐτοῦ, κτείνει τοὺς υἱούς. B.) hoc arg. deeſt in A. & E.

Ὅπως ἀντίπατρος ἐμισήθη παρὰ πάντων, καὶ ὡς τοὺς υἱοὺς τῶν ἀνῃρημένων κατηγγύησε τοῖς ἑαυτοῦ συγγενέσιν ὁ βασιλεύς.

(Ὡς ἡ φερώρου γυνὴ καὶ ἡ μήτηρ ἀντιπάτρου διάφοροι γεγονυῖαι σαλώμης αἴτιοι κατέστησαν ἀπωλείας ἀντιπάτρου τε καὶ ἑαυτῶν. καὶ ὅπως ἀντίπατρος ὑπεκκλίνων αὐτὸν ἐκ τοῦ πατρὸς εἰς ῥώμην πρὸς καίσαρα λαμπρῶς παρεγένετο. καὶ περὶ συλλαίου τοῦ ἄραβος, καὶ τῆς φερώρου τελευτῆς B.) hoc arg. deeſt in A. & E.

Ὅπως ἡ τελευτὴ φερώρου τῆς ἀντιπάτρου ἀπωλείας αἰτία γέγονεν.

Ὅπως ἡ γυνὴ φερώρου ἑαυτὴν ἀπὸ τοῦ τέγους ῥίψασα, θεοῦ προνοίᾳ διεσώθη μελλόντος ἀντιπάτρου. (ἀντίπατρον E.)

Περὶ τῆς ἀπὸ ῥώμης ἐπανόδου τοῦ ἀντιπάτρου. καὶ ὅτι διὰ τὸ πρὸς αὐτὸν μῖσος οὐδεὶς αὐτῷ τὰ εἰς τὴν ἰουδαίαν συμβάντα ἀπήγγειλεν.

Ὅπως συνέδριον ὁ βασιλεὺς συναθροίσας κατήγορον ἀντιπάτρου (κατηγόρει ἀντίπατρον A.) (κατηγόρει ἀντιπάτρου E.) παρόντος οὐάρου νικόλαον παρεστήσατο, καὶ ὡς αὐτὸς πατρὸς ἀπελογήσατο. (ἀπελογήσατο E.)

Ὡς καὶ σαλώμην ἀντίπατρος ἐπιβουλεύων ἐφωράθη ἀπὸ τῶν τῆς ἀκμῆς τῆς θεραπαίνης ἰουλίας κρατηθέντων γραμμάτων (γράμματα A.)

Περὶ τῶν σοφιστῶν ἰούδα τε καὶ ματθίου, καὶ περὶ τοῦ χρυσοῦ ἀετοῦ.

Περὶ τῆς νόσου τοῦ βασιλέως, καὶ ὡς πρὸς τῇ τελευτῇ γενόμενος, πλῆθος ἰουδαίων ἐπισήμων ἀπὸ πάσης ἰουδαίας συναγαγὼν (ἐπισυναγαγὼν A.) ἀναιρεθῆναι τούτους μετὰ τὴν αὐτοῦ τελευτὴν παρεγγύησεν (παρηγγύησεν A.)

Ὡς ἀνεῖλεν ἀντίπατρον τὸν υἱὸν, καὶ ἐπιβιοὺς ἡμέρας πέντε τελευτᾷ.

Tituli Capitum l. II. de Bel. Jud. Edit. Baſ. Coll. cum MS. Cod. Reg. A. & B.

Pag. 717. l. 6. διὰ τὸ ἀεὶ A. B. E. κταθέντας B
l. 9. ανεχ- E
l. 18. deeſt τῶν ante ἰουδ- A
ἑαυτοῖς A. B. E
l. 22. ἐπὶ Καισ- A. E
εἰς Καισ- B
l. 25. ἐξέπεσε B
l. 27. τῷ τε ἀντίπα A
ἔξοδος B
l. 28. λοιπῇ δὲ ἡρώδου γενεᾷ A. B. E
deeſt καὶ ante λοι- E
l. 29. deeſt εἶναι E
l. 38. ἀγαγὼν A

l. 40. τὸν κορβανᾶν πρὸς … καταναλ- A
κορβανᾶν E
τὸν κορβανᾶν εἰς … καταν- B
Pag. 718. l. 1. οὐκ ἐδέχθη διὰ τὸ media deſunt A
l. 4. ἐπεῖτα μετὰ τοῦ αδ- A
καὶ τὴν τοῦ αδ- B. E
l. 8. παγγενῆ A. E
παγγενεὶ B
προσπίπ- E
l. 9. Βηλαιοῦ ποταμοῦ καὶ τοῦ Μέμνονος A. B
βηλαιοῦ E
l. 12. τῶν ὅλων A. B. E
l. 15. deeſt καὶ B. E

Βερνίκη γαμβρὸν B. A. E
l. 16. προξάμενος Ἀγρίππας τει- A. B. E
l. 18. βασιλεὺς E
l. 19. ὅτι υἱοὶ μὲν ἦσαν A. B. E
l. 22. λαβόντος A
λαβόντος B
λαβόντες E
l. 25. deeſt διὰ A. B
l. 29. Ἀριστοβούλῳ, τῇ δὲ A
τῇ δὲ B. E
ἡρώδη E
l. 31. Φίλιππα B. A. E
l. 35. ἐν σαμαρείᾳ μετ- E
l. 37. ϗ ὡς ὁ μετ' A. E
ϗ ὡς μετ' B
l. ult. αὐτὴν, τὴν προσαγγελλόμενος τοῖς B

Cap. 24. & 25. ſimul junguntur in B.

Pag. 719. l. 1. ϗ ἀσπάσασθαι, ϗ εἴ τι media deſunt B
ϗ ἀντασπάσασθαι E
l. 1. στρατεύεται δὲ μὴ ἀσπάσασθαι, ϗ εἴ τι media deſunt A
l. 2. στρατεύεται, μήτ' ασπ- E
l. 4. ὁ δὲ πολιτικὸν χιλ- A. B. E
l. 8. θαυμασιωτάτην συμβουλήν. A. B
l. 11. μάσαδαν ἐχυρώσασθαι A. B. E
l. 16. τῷ ἀλεξάνδρῳ δὲ τὸ A
τῷ λαζάρῳ ϗ τὸ B
Ibid. σὺν αὐτῷ στασιαστῶν A. B. E
l. 18. κυρήνιος E
βασιλεῦσι E
l. 19. ϗ ὅσα ποιήσας A. B. E
l. 21. τοῖς παρ' αὐτῷ Ἰουδαίοις E
l. 22. τοῖς κατὰ χώραν A
τοῖς προσχώροις B
ἐπιδ- E
l. 24. καί τοι συμμαχήσαντες B
ϗ τοὺς συμμ- A
αὐτοῖς, ϗ E
deeſt ϗ & ſic incipit cap. 37. Ὅπως E

Cap. 38. & 39. ſimul junguntur in B.

l. 38. ϗ ὡς ὁ δυνάμενος τὴν πόλιν ἑλεῖν ἀπεστράφη, ϗ ὡς αὖθις A
l. 39. πείσαντος, ὡς πεῖσαι αὐτὸν, ϗ αὖθις B
ὡς πεῖσαι E.
Pag. 720. l. 5. ἀκροβατικὴν A. B. E

Titul. Cap. l. III.

Pag. 764. l. 5. ὡς μυρίους A
l. 8. σεμφωρίτης A. ſic paulo poſt
l. 20. γαδαραίων A
l. 24. ἐν Ἰωταπάτῃ A. B
ἐν Ἰωταπάτοις E
l. 26. πόλεως Ἰωταπάτων A. B
Ἰωταπάτων E
l. 29. ἐπὶ μακρῷ A
l. 36. τὸ Ἰωταπάτων απ- A
765. l. 1. Ἰωταπατ A
Ἰωταπάτων B. E
l. 2. εἶλε A
l. 4. Ἰωτάπατα A. B
l. 6. ἑτέροις E
l. 7. ἐβουλήθη A. B
l. 12. ῥωμαίους ἀποστραφεὶς A
l. 13. ὁποῖα ἐστρατοπεδεύσαντο B
l. 14. παράλιον E
l. 16. τὴν Ἰόππην A. B
l. 19. τὴν Ἰωταπ A. B.
τὰ Ἰωτάπατα E
l. 20. ἀλοφύροντο E
l. 26. περὶ τοῦ E
l. 27. παραδοθέντα A. B. E
l. 28. τοῦ τίτου A. B. E
l. 30. φρουρὰς B

φρουραρχὸν A

Tit. Cap. l. IV.

Pag. 793. l. 4. οἷα φρέατα A. E
τὸ ἱμεχ- A
l. 8. ἀπὸ pro μετὰ B
l. 10. ἐστρατοπεδευκὼς μόνος σὺν A. B. E
δεκαδάρχης B. E
l. 15. deeſt hic tit. ἅλωσις γαμάλας &c. A
l. 16. γίσχαλαν B
l. 19. ἐξάγεσθαι A
αὐτὸν ταύτην A. B
l. 23. στάσεως τῶν ζηλωτῶν, οἷα B. ſine cap. diſt.
l. 25. ἑαυτὸν B

Cap. 11. & 12. ſimul junguntur B
Cap. 12. & 13. ſimul junguntur B

l. 27. πρὸς τὸν δ- A. B. E
l. 29. ἠνάγκασαν A. B. E
l. 31. ἐκκαλέσασθαι A
l. 36. περὶ τὴν E
l. 38. κατέσφαζον A. B. E
ζαχαρίαν τοὺς Ἰουδαίους μετὰ A. E. B
οἰκαίων E
Pag. 794. l. 2. τὸ μὴ τῆς ταφῆς A. B
l. 3. deeſt τοῦ A. B. E
l. 4. μάσαδα A. B
l. 15. καθίσῃ A. B. E
l. 17. γάλβας A. B. E
ὄθων A. B. E
ὀλίγῳ E
l. 20. ἄβραμος A. B. E
l. 21. τὴν ἰδουμαίαν A. B. E
l. 24. αἱρεῖ A
γοφνιτικὴν A. B. E
ακρεβ- A
ακραβ- B
ἀκραβατηνῶν E
ἑτέρων πολιχνιῶν A
l. 26. ϗ ὅπως ὁ δῆμος στασιάσας A. B. E
l. 36. στρατηγὸς Κικίλιος τὸ A. B. E
l. 37. ἰδὼν, πέμπει ϗ τοὺς A
l. 38. ἀπαγγείλαν B
τῷ τιβερίῳ (τιβερίῳ E) πέμπων A. B
l. 39. ϗ τὸ Κικίλιον … ἀναπέμπει. A. B. E
l. ult. ὑπέστρεψεν A. B. E

Tit. Cap. l. V.

Pag. 829. l. 4. ἱεροσόλυμα B
l. 6. πολεμοῦντες E
οὐδὲ E
l. 8. γενομένης A. B. E
l. 13. ἐπὶ τὸ E
l. 2. ἀπολειφθεὶς A. E
l. 21. προσκινδυνεύσειν B
l. 22. Ὅπως pro ὡς A. E
l. 26. ἱεροσοπέδων E
l. 28. deſunt ἐκφορὰς τοῦ ἱεροῦ A. E
l. 31. ὡς περιόντος A. B. E
σκεπομένων B
l. 34. ὅτι περὶ E
l. 34. ἄλλοις E
l. 35. deeſt ἐκρατηκότων B
l. 36. ϗ pro πρὸς E
l. 37. ῥωμαίοις A. B. E
l. 40. ϗ μετὰ πολλῶν A. E
ϗ ὅτι πολλῶν B
deſunt μηχ. τῷ λεγ. νικ- A
Pag. 830. l. 1. ἀναλαβόντες A
l. 4. τοῦ δευτέρου τείχους A. E
αὐτῷ E
ϗ pro πρὸς E
l. 5. κατὰ τὴν … ἠντρεπίζοντο A
l. 12. πρὸς τὸ μὴ A. B
τῶν αὐτομόλων ἐπὶ τοῦ τείχους ἄγοντες ἐπεδείκνυον.
ὡς

ὡς τῶν αὐτομόλων τεινόντα A. B. E
l. 13. deeſt ἰχνόνιον A. B. E
l. 14. οἱ αὐτῷ A
οἱ μετ' αὐτῷ B. E
l. 15. κατεκρήμνιζον A. B. E
κατεϱ- E.
προσαγαγ- E
l. 25. ἰουδαίας E
l. ult. μένων δύο ἡμισυ B
l. ult. ὅσοι E

Tit. Cap. lib. 6.

Pag. 862. l. 6. ἐφαίνετο B. E
l. 13. αὐτοὺς B. E
l. 19. εἰς τι ἀντρον E
l. 24. γέφυρα B
l. 28. τίτος αὐτοῖς διὰ B. E
l. 29. ἐχώρησαν B
l. 35. ὡς τινων deeſt cum toto art. E
l. 38. ὅτε καὶ B. E
l. 39. τοῦ καισ- καθάπερ ἐκ κειμ- B
τοῦ καισ..... ἐξήγαγεν E
l. ult. προσκλ- E
Pag. 863. l. 1. αλαζ. αὐτῷ απ- B
ἀλαζονείαν αὐτοῦ E
l. 2. ὅς πολ.... ἐνέπρησεν E
l. 4. deeſt articulus περὶ λόγγου E
l. 5. τῷ συναγαγόντι B
l. 8. deeſt art. ὅπως τὸ E
l. 14. ὃ pro ὅτως B
l. 16. deeſt art. ὅπως ἀνδ- E
l. 18. ἐνεπρήσθη E
l. 19. καὶ κατὰ τὸ δὲ B
l. 21. deeſt art. ὡς ὁ ναὸς & ſequens E
l. 25. συγκατέφλεξαν ἐν πλ- B
l. 36. deeſt art. ὅτι μηδὲν E
l. 39. συγγενῶν, ὅπως B. E
l. 41. deeſt art. ὡς ἀρμ- E
Pag. 864. l. 4. βελεμ- E
l. 9. ὡς συντετελεσμένων B. E

προσαγαγόντες B. E
l. 21. ὡς τοὺς υπ- B. E

Tit. Cap. Lib. 7.

Pag. 889. l. 6. τοῖς μετέπειτα B. E
l. 7. πρὸς τοὺς στρ- B. E
l. 8. καὶ γνώμῃ B
l. 11. ὅτι ῥώμης B. E
l. 14. ὅπως &c. deeſt art. E
l. 16. καὶ ὁ πατρὶς B. E
l. 18. deeſt art.
l. 22. ῥωμαίοις E
l. 23. καὶ pro οἱ B
l. 23. σχημάτων καταδραμόντων E.
l. 24. καταλείποντες E
l. 27. ἐξελθόντες πρὸς τίτον B
l. 27. ἀντίοχος καὶ ἰουδαίας προσ- E
l. 34. ὡς μετὰ τὸ B
l. 34. deeſt hic art. & ſequens E
l. 36. ἡρωδίου B
l. 37. ἐπεχείρει B
Pag. 890. l. 4. deeſt art. E
l. 7. ὁ χαμαγ- B
l. 8. αἰχμαλώτοις B. E
l. 9. deeſt art. E.
l. 15. τὴν κλεοπάτραν E
l. 16. φοβούμενος αὐτὴν E
l. 17. μάσαδαν B
l. 17. deeſt art. E
l. 21. πιθανωτάτους B. E. πανταχοῦ B
l. 23. πάντας deeſt κεῖται. E
l. 26. deeſt art. E
l. 30. ἐκ τούτων E
l. ult. ψυχὴν βεβαίως απ- E

Nomina menſium ſecundum Macedonas ex MS. E.

Janu. αὐδυναῖος. Febr. περίτιος. Mart. δύστρος. Apr. ξανθικός. Majus, ἀρτεμίσιος. Jun. δέσιος. Jul. πάνεμος. Aug. λῷος. Sept. γορπιαῖος. Oct. ὑπερβερεταῖος. Nov. δῖος. Dec. ἀπελλαῖος E

Initia Cap. lib. 7. de Bel. Jud. ſecundum MSS. Cod. A. & B.

l. 1.

Pag. 705. A l. 1. Cap. 1. ἐπειδὴ A. B
A l. 4. Cap. 2. ἀρχαιολογίαν A. B
D l. 4. Cap. 3. ὅπως τε τὰς A
F l. 4. Cap. 4. ἐπειδὴ ὡς A
G l. 3. Cap. 5. ὅπως τε ἐπαν- A
708. A l. 8. Cap. 6. ἐπειδὴ διεξ- A
E l. 1. Cap. 3. σίμων B
709. A l. 2. Cap. 7. A. Cap. 4. B. καὶ βακχίδης
E l. 1. Cap. 5. λαμβαν- B
710. C l. 1 Cap. 8. διαδεξ- A. Cap. 6. B
D l. 6. Cap. 7. σίμων δὲ B
G l. 3. Cap. 8. πρὸς γε τοὺς B
712. C l. 5. Cap. 9. μετὰ δὲ τὴν A. B
714. A l. 2. Cap. 10. ταῦτ' εἰπὼν B
716. C l. 7. Cap. 11. καταλείπεις B
717. C l. 7. περὶ δ' ἐπεξ- Cap. 12. B
F l. 5. Cap. 13. ἔτος ἅμα ἐκ τοῦ B
718. E l. 7. Cap. 14. ἐπεὶ δὲ παρελ- B
D l. 2. Cap. 14. καὶ ἐπειδὴ A
721. A l. 6. Cap. 15. προσδοκῶν δὲ B
C l. 6. Cap. 16. ἐδόκει δ' ἂν [illegible]
722. D l. 5. Cap. 17. μετ' οὐ πολὺ B
F l. 8. Cap. 18. γαβίνιος δὲ A. B
723. B l. 6. Cap. 19. Κἂν τούτῳ A. B
D l. 2. Cap. 20. τούτῳ γήμαντι A. B
E l. 4. Cap. 21. Καῖσαρ δὲ A. B
724. A l. 4. Cap. 22. ἀντίπατρος δὲ A. B
725. C l. 4. Cap. 23. τοὺς μὲν δὴ A
l. 6. Cap. 23. ἀντίπατρος δὲ B
726. C l. 4. Cap. 24. τούτους μετὰ B
727. A l. 4. Cap. 25. κἂν τούτῳ A. B
728. B l. 1. Cap. 26. Μάλιχος δὲ καθ' A
D l. 8. Cap. 26. Μάλιχος δ' υποπτ- B
729. E l. 1. Cap. 27. ἐπεὶ δὲ Κάσσιος A.
F l. 1. Cap. 27. αὖθις δὲ B
730. C l. 1. Cap. 28. μετὰ δὲ B
732. G l. ult. Cap. 29. ἡρώδης δὲ B
734. C l. 2. Cap. 30. πρὸς δὲ B
E l. 8. Cap. 31. ἤδη δὲ B
737. D l. 8. Cap. 32. ἤδη δὲ B
739. C l. 5. Cap. 33. ἡρώδης δὲ B
740. B l. 9. Cap. 34. λυσανίας B
741. F l. 7. Cap. 35. βασιλεὺς δὲ A. B
742. C l. 8. Cap. 36. τῇδε Ἀκτιακῇ B
744. E l. 8. Cap. 37. μεταλαμβάνει A. B
746. C l. 7. Cap. 38. πεντεκαιδ- B
749. E l. 3. Cap. 39. τάς γε μὴν. B
751. B l. 5. Cap. 40. ἀναπλησθεὶς B
753. A l. 8. Cap. 41. ἀλλ' ὁ μὲν [illegible]
754. G l. 1. Cap. 42. ὡς ἂν δὲ B. A
755. D l. 1. Cap. 43. μετέβαινε B
756. C l. 3. Cap. 44. ὁ δὲ ἀλέξανδρος B
758. A l. 4. Cap. 45. μετ' οὐ πολὺ B
760. B l. 7. Cap. 46. τοῦθ' ὥσπερ B
761. G l. 3. Cap. 47. ἀντιπάτρου B
763. E l. 7. Cap. 48. ἡ γὰρ φερώρα [illegible]
765. B l. 2. Cap. 49. μετέβαινε B
766. C l. 1. Cap. 50. κἂν τούτῳ B
767. E l. 8. Cap. 51. πάντων δὲ B
G l. 2. Cap. 51. βασιλεὺς δὲ A

769. A l. 6. Cap. 52. τῷ δὲ ἐπιόντι A. B
771. D l. 1. Cap. 53. μετὰ δὲ ταῦτα A. B
772. A l. 6. Cap. 54. δύο ἦσαν B
F l. 9. Cap. 55. ἔνθεν B
773. E l. 7. Cap. 56. καὶ ταχέως A. B

Initia cap. in B. recentiori mana poſita ſunt. In A. quædam bene ponuntur.

Lib. 2.

P. 809. B l. 6. Cap. 29. τοσαῦτα εἰπὼν A. B
810 E l. 2. Cap. 31. συνιδόντες A. B
813. E l. 2. Cap. 33. τῆς δὲ αὐτῆς A. B
816. B l. 5. Cap. 36 μετὰ δὲ τὴν A. B
819. B l. 6. Cap. 38. ἔνθα δὴ B. in A. non notatur.
822 F l. 2. Cap. 42. Ἰώσηπος δὲ A. B
828 E l. 15. Cap. 44 ἐν δὲ τοῖς B. in A. non notatur.

Lib. 4.

872. D l. 5. Cap. 12. ἐπανιςαμένων A. B
873. B l. 4. Cap. 13. καὶ δὴ συν- B. In A. non notatur.
883. D l. 1. Cap. 19. μετὰ δὲ B. In A. non notatur.
890. F l. 2. Cap. 27. αὐτὸς δὲ A
G l. 4. In B. ibi eſt diviſio, ſed omnia inverſa ſunt.
896. E l. 3. Cap. 34. ἐν δὲ τούτῳ A. In B. ibi diviſio eſt.
897. A l. 4. Cap. 35. ὁ δὲ Σίμων A. In B. ibi eſt diviſio & ſic conſequenter.
901. A l. 3. Cap. 39. προχωρ- A
D l. 6. Cap. 40. νικα- A

Lib. 5. In B. Cap. 14. & 15. ſimul junguntur, ſicque mutatur numerus.
921. B l. 9. Ἰωάννης δὲ Cap. 18. A. cap. 17. B

Lib. 6.

943. E l. 7. Cap. 3. ἀναχωρησάντων B
945. D l. 3. Cap. 5. τῶν δ' ἐν ταῖς B
948. G l. 3. Cap. 9. ταῦτα λέγων B
à Cap. 29. ad finem non notatus numerus Capitum.

Lib. 7. In B. non notantur ad marg. numeri Capitum.

977. D l. 2. Cap. 15. τοῦτο δὲ A
980. A l. 2. Cap. 20. πάντα γὰρ A
B l. 3. Cap. 21. εἰς δὲ τὴν A
981. B l. 2. Cap. 22. ἐπεφύκει A
982. A l. 8. Cap. 26. καὶ ἐν τοῖς A
983. A l. 4. Cap. 27. ταῦτα δὲ A
983. E l. 7. Cap. 28. ἤδη δὲ A
984. G l. 3. Cap. 29. ταῦτα τοῖς A
986. F l. 8. Cap. 31. πάλιν οὖν A

Quædam voces quarum explicato ponuntur ad Marg. MS. A.

Lib. 1.

λήμματα id eſt κέρδη, δῶρα.
ἐπὶ δεξιᾶς id eſt ἐπὶ εἰρήνῃ, ἐπὶ ἀγάπῃ
ἐνδεχελισμὸν id eſt συνέχειαν, πυκνότητα
τῶν ἐναγισμῶν id eſt τῶν θυσιῶν, ἐκ τοῦ ἁγιάζειν
κληδὼν id eſt μαντεία, προφητεία
τιμωρήσειν id eſt ἀντιβοηθήσειν, ἐκδικήσειν
ἐθελύνετο id eſt ἐχαυνοῦτο, ἐνεδίδου

FRAGMENTA JOSEPHI
COLL. CUM CODD. PARIS.
Ex Frag. de Tabern. arca &c. ex Joſ. Ant. Jud. per Epitomen.

Pag. 80. D l. 8. πηχῶν
F l. 1. ἐπεὶ
Pag. 81. A l. 3. χάλκεον
l. 5. τῶν ποδῶν καταχεῖν
B l. 1. ἐγήγερται
l. 2. δέκα διεστήκει
l. 3. ὁ δ' ἄλλος
l. 4. κατελείπετο .... ὁπόσον περιβαίνει τὸ
F l. 7 κατὰ δέκα
G l. 7. ἄδυτον ἦν καὶ ὡς ἱερὸν ἀνεῖτο τῷ Θεῷ καὶ τοῖς ἱερεῦσιν ἦν ἄβατον
l. 8. ἐπιτετραπτο.
Pag. 82. ναίς
l. 7. φάρος δὲ κατελάμβανε τῆς σκηνῆς ἄνθεσι παντοίοις .... συνυφασμένον, ὅσα κόσμον εἰσφέρειν ἔμελλον
F l. 4. γίνεται δὲ κιβωτὸς τοῦ Θεοῦ ἐκ ξύλων ἰσχυρῶν καὶ ἀσήπτων δὲ ἱερωνυμία καλεῖται κατὰ τὴν
G l. 2. καὶ τὰ ἐκτὸς περ-
l. 6. καθ' ἑκάτερον δὲ πέλμα αὐτοῖς τῶν ἐπιμηκ. περ. περ. χρύσεοι δύο.
l. ult. καθ' ἑκατ. τοῖχον
Pag. 83. A l. 3. χερουβὶμ μὲν
l. 5. δὲ φασι
l. 7. συμβέβηκεν
l. 8. δύο δὲ ἥμισυ κατὰ μέτωπα
D l. 4. ἐν τῷ ναῷ τετραμμένα ... ἄρτους δώδεκα
l. 8. ἔχον.
E l. 2. ἄπασι ἐκομίζοντο ἄρτοις.
l. 8. καθ' ἑκάστην δὲ γλῶσσαν καλεῖται τάλαντα.
G l. 4. ἐπὶ τοῦ δὲ καὶ ἰσχ. χρυσία ὑπεστρωσαν
l. 6. ἵδρυται
Pag. 84. A l. 4. ἀστρικοὺς

Frag. Joſeph. Sæc. 14. incipiens ad hac verba. ἄρδεται δ' οὗτος ὁ κῆπος &c.

Nov. Edit. Lib. 1. Ant. Cap. 11. § 3.

Pag. 5. C l. 8. καὶ Φείσων μὲν σημαίνει δὲ
D l. 2. γάγγης καλούμενος
l. 3. ἐρυθρὰν ἀπίασι
l. 6. γηων διὰ τοῦ αἰγύπτου ῥέων, δηλοῖ δὲ ... ἐν νεῖλον

Frag. 14. Sæc.
Lib. XI. Ant. Cap. 1. §. 1. & 2.

Pag. 357. C l. 1. πρῶτον εἶπε
l. 5. προφητείας ἱερεμίας κατελελοιπε.

Frag. Joſeph. Sæc. 10. ex cod. 8. Lib. IV. de Bello Cap. VIII. §. 3.

Pag. 891. C l. 2. τὴν ἱεριχοῦν ἐσ-
l. 3. πρὸς ἐρεδείαν
l. 4. ναιη
D l. 3. ἐλισσαιὲ τοῦ
l. 5. ἱεριχοῦν, προελασὸν δέ τι
l. 7. προελθὼν
l. 8. ἀγγεῖον
E l. 1. μειλιχτηρίας
l. 2. γονίμους τε αὔρας δου- ... εὐθηνίαν· τοῖς δ' ἐπιχωρ-
l. 8. ἐξ αὐτῆς τῆς τιμῆς ἐτρέψε
F l. 1. ἐρφανίσαι αὐτοὺς καὶ

Ex Frag. Stephani de urbibus. Sæc. 10. Cod. 27.

Δῶρος, πόλις Φοινίκης. Ἑκαταῖος Ἀσίᾳ. μετὰ δὲ ἡ πάλαι δῶρος νῦν δὲ δῶρα καλεῖται. καὶ οὕτως Ἰώσηπος καλεῖ ἐν ἑ τῆς ἰουδαϊκῆς ἱστορίας. ἀπὸ μὲν Ἰορδάνου μέχρι δώρων πόλεως. καὶ πάλιν· ἀζώτῳ καὶ δώροις ὁριζόμενοι. καὶ ἐν ς'. εἶναί τι γύναιον ἐν πόλει δώρῳ. καὶ πάλιν· ὅτε ἤνεγκεν εἰς τὴν δῶρον.

Ex Frag. Sæc. 13. fol. 166. verſ. Cod. 5.

Ὅτι ὀλίγοι μὲν ἐκτείνοντο ὑπὸ τῶν πολεμίων. οἱ πλείους δὲ ὑπὸ τῶν συμμάχων διὰ τὸ τῇ γλώσσῃ διαφωνεῖν. φόβος τε πολὺς ἦν καὶ φήμη πρὸς τοὺς Ἰσραηλίτας τῆς γεδεὼν νίκης ἀφικομένης.

Aliud Frag. Sæc. 13. fol. 244. verſ. Cod. 6. idem habet præter τοῦ γεδεῶνος.

Aliud Frag. Cod. Sæc. idem habet ac præcedens Cod.

COL-

COLLATIO

Concionis Agrippæ Regis, Judæos a bello cum Romanis gerendo dehortantis; quæ exſtat lib. II. de Bello Jud. cap. XVI. inſtituta cum Cod. Lugd. Bat., qui inter varia aliorum ſcriptorum Excerpta, hanc quoque continebat Orationem.

Pag. Edit. Novæ 186. §. 4. ſive lin. 18. καὶ οἰκτεῖραι abeſt. γενομένους dein ibid.
l. 19. προσῆλθον εἰς ὑμᾶς.
l. 20. ἐθελήσαιτε & mox δεῖν πάντων.
l. 21. ἁπάντων πάντων.
l. 22. ἠπίστασθε, ὦ.
l. 27. μεταβάλοιτο, καὶ μὴ τῆς ἐνέδρων.
l. 30. θορυβοῦσι τῇ μηδείς.
l. 31. μὴ π. ἢ deleto τά.
l. 32. 33. ἀπομαθόντας —— ἀνθρώπου. omnia abſunt.
l. 40. τὸ προτεῖνον.
l. 45. οἱ ἔτι μικροὶ τοῖς πολεμεῖν ὑπείκοντες.
l. 47. θεῷ. μὴ ὡς ἐρ. ἢ τ. ἐ.
l. 50. ἀντιλήγοιτε. ſed ſuperſcrib. vulg. lectio.
l. 56. ἀλλ' οὐδὲ Καίσαρ.
l. 57. ἤδη ἧς.

Pag. 187. l. 1. ἐπὶ τὴν ἀρχήν.
l. 6. καὶ περὶ τῆς μὲν ἡμ. ἐγκ. quibus dein illa ſubjunguntur, καλὰ πρὸ ἀνικήτοις συμφορᾶς μεταβάλλετε. καὶ πρὸς τὸ σωτήριον ἐᾶν ἔξεστι φ. ψυχ. τόμος γε μὴν ἄριστος, καὶ πρὸς θηρίων ἰσχυρότατος, καὶ πρὸς ἀνθρώπους, τοῖς δυνατωτέροις ὑπείκειν.
l. 7. φήσετ' ἄν. ibid. ὁ ante αὐτὸς deletur.
l. 9. ποιὸς ἔλεος μετ.
l. 11. ἀλλὰ τόγε νῦν.
l. 12. 13. μὴ ἀποβαλεῖν.
l. 14. καὶ ὑπὲρ ὧν μὴ ἄρξασθαι.
l. 15. ἀνθιστάμενος, αὐτ.
l. 17. πάντας tranſponitur poſt Ῥωμαίους.
l. 20. καὶ σώμασι καὶ χρήμασι.
l. 24. τηλικοῦτο abeſt.
l. 26. ὑπὲρ τῆς τ. Ε.
l. 31. μικρὸς ὑπὸς ὁ. π. τῇ τὴν γῆν ἐμπορίαν.
l. 37. αὐτῶν δέον. καὶ Μακ. ἐπιφανῶς.
l. 38. καὶ ante Ἀλεξ. abeſt, ſed mox καὶ παρεστηρίζοντο &c.
l. 42. περὶ ἐλέου.
l. 46. διαλαμψάμενος.
l. 47. ταῖς ἐπιβουλαῖς.
l. 48. πρὸς Δερβαῖς, οὕτως κενῶν.
l. 49. ὁ προσποιήσασθε.
l. 50. ὁ μετεώστα —— τὰ ὑμετ. deleto μέν.
l. 52. τῆς οἰκ. αἰτίαν.

Pag. 188. l. 2. μετ. καὶ μάχες.
l. 4. ἐκεῖνον abeſt, dein ἐξέστησαν εὔρου οἰκ.
l. 8. ἔσαι πάντων.
l. 13. ἣ καὶ Μακ. οἱ δυνατώτεροι &c.
l. 18. καὶ τὸ Ταβρεῶν φῦλον.
l. 28. ἡμετέρους.
l. 29. καὶ βαθὺ κρημνῷ.
l. 32. Δαλμ. ἀποτεμνομένην.
l. 39. 40. ἀφορμὰς μεγάλας. dein μάλιστα delet.
l. 42. Ἀλπεῖς.
l. 43. Πυρηναίοις.
l. ult. οἰκίαν αὐτ.

Pag. 189. l. 6. 7. σεβαστοῖς.
l. 10. Ἀντιλαμπῶν καὶ κατ' ἄκρον λεμάνου, ἀλλ' οὐδὲ &c.
l. 9. Ἡρακλέους.
l. 13. Πυρηναία.
l. 17. ἀλκὴ μὲν γὰρ καὶ μεγέθη σωμάτων οἴδατε. videtur tamen mihi σωμάτων ex l. 20. huc irrepſiſſe.
l. 19. ἔχουσι. ἀλλ' ἔτι.
l. 21. καὶ τὴν μεν τύχην κατηφ. θεοῦ.
l. 23. τὸ ὄρεσι ἀ. ἱ. καὶ Ῥωμ. abſunt.
l. 24. δαμαζόμενοι, ὁ. μ. ἀλλ' ὅμως.
l. 26. Βρετ. πλῆθος.
l. 28. καὶ τῆς ἄλλης καθ' ἡμ.
l. 30. εἰκότως, πλ. ἐθελούσιοι.
l. 34. περιβεβλημένην ἐαν.
l. 37. ἡ χώρα τῆς ὑφ' ἡλίῳ.
l. 39. Καρχηδόνιοι.
l. 43. Μαρμαρῖται, τὸ μ. τ. ψεύδος.
l. 44. καὶ τῆς ἀνικήτου Σύρτεις.
l. 49. στήλας Ἡρακλείους, καὶ αι. deleto μέχρι.
l. 51. ἕλειον.

Pag. 190. l. 4. 5. καὶ τι δή.
l. 7. ἔρημος τε.
l. 8. 9. ταῖς ἐπιμελείαις.
l. 10. κατεπείγετε, εἰς ὅτ. ὑπὸ τ.
l. 11. εἰσφορὰν τεταγμένας.
l. 12. ἀδοξῆ.
l. 15. μέχρι τοῦτο σταδίων.
l. 16. ἑκατόν.
l. 23. 24. χαλινοῖς.
l. 25. [illegible]
l. 28. οὐδὲ πρὸς ἀγῶνα.
l. 33. ὑφ' αὐτῶν ἐπὶ Ῥωμ. εἰσι.
l. 35. καὶ τοῦτο πάντα παρὰ &c.
l. 36. πόλεις ἀδύνατοι.
l. 38. πολέμου ἔτι αὐτ.
l. 40. ἀποστείλαντες.
l. 42. ῥᾳδίως ἁλώσεσθε.
l. 43. 44. τοὺς ὑμετέρους ἑτέρ.
l. 45. 46. ἐν πολέμῳ deleto τῷ.
l. 48. πειρασθῆτε τῆς ἀγῶνας.
l. 49. 50. ἐπικαλέσασθε τ. θ. εἰς τὴν συμμαχίαν.
l. 51. εἰς αὐτῷ ἑτερ.
l. 52. ἀνθρωπίνη βοηθ.
l. 53. ἀμφοῖν τ. οἴκοι ἀπωλείαν, φανερὰν φανερὰν bis repetitur.

Pag. 191. l. 2. χρεία.
l. 3. 4. τοιαύτην πατρίδα καταφλέξαι; μαρ. γ. ἔστω &c.
l. 5. παραδώσεται. ſed ſuperſcr. παραδώσετε.
l. 6. ὅτι τὸ σκάφος ἐν ὅρμῳ, προσπίπτοντι τ. μ.
l. 7. ταῖς θυσίαις.
l. 8. 9. ἐπιπεσοῦσι —— —— προσῆλθον. Omnia abſunt.
l. 12. ἡμῶν μονομάχων.
l. 17. δεδοικέναι.
l. 18. καὶ κατὰ τῆς ταῖς.
l. 21. ἡμῶν καλῶς. deleto ἴσως.
l. 27. τό γε μετ.
l. 28. φείσασθε ἧς &c.
l. 29. καὶ τὸ νόμον.
l. 30. τοῦτο Ῥωμ. πρ.
l. 31. φεισάμενοι πρ. ἐνέχρας.
l. 32. ἐγὼ ἡμῶν.
l. 42. 43. 44. 45. 46. τὰ ἔργα —— —— εἰσφοράν. Omnia abſunt.
l. 47. ὀλίγοι.

EXCERPTUM

Ex Inſtitutionibus Antiq. & Hiſtor. M. Andreæ Franckenbergeri, in Acad. Wittenberg. Profeſſoris. edit. Wittenb. 1586.

De Flavio Joſepho, & illius nobilitate.

POſteà in ea ſerie reponatur Flavius Joſephus, cui quidam nimiùm tribuunt, nonnulli verò minorem fidem habendam eſſe cenſent. Fuit is Matthiæ filius, ex genere ſacerdotum oriundus: cumque in vicibus non mediocre diſcrimen ſtatuatur, inter viginti quatuor ἐφημερίδας ex prima, & quidem cum laude ampliſſima ortum ſuum traxit. Quemadmodum enim apud alias nationes aliæ nobilitatis rationes & cauſſæ allegantur: ita apud Judæos jus ſacrorum habere, illuſtris originis argumentum erat. Immo verò Pontificum dignitatem pluris, quàm regiam faciebant, rati videlicet, quantò Deus antecellat homini, tantò Pontificatum regno excellentiorem eſſe. Ideoque rex Agrippa, Judæus natus, in ſua oratione apud Philonem, libro περὶ ἀρετῶν καὶ πρεσβείας πρὸς Γάϊον: pagina ſeptingenteſima viceſima quinta inquit: Γεγένημαι μὲν ὡς οἶδας Ἰουδαῖος. ἔστι δέ μοι Ἱεροσόλυμα πατρὶς, ἐν ᾗ ὁ τοῦ ὑψίστου θεοῦ νεὼς ἅγιος ἵδρυται. Πάππων δὲ καὶ προγόνων βασιλέων ἔλαχον, ὧν οἱ πλείους ἐλέγοντο ἀρχιερεῖς, τὴν βασιλείαν τῆς ἱερωσύνης ἐν δευτέρᾳ τάξει τιθέμενοι, καὶ νομίζοντες, ὅσῳ θεὸς ἀνθρώπων διαφέρει κατὰ τὸ κρεῖττον, τοσούτῳ καὶ βασιλείας ἀρχιερωσύνην. Neque verò id ſatis eſt Joſepho, ſed materna ſtirpe Aſmonæos reges propinquitate attigit, qui aliquandiu in gente iſta regnum ſimul & ſacerdotium obtinuerunt, ſicut libro decimo ſexto Archæologiæ, capite undecimo teſtatur: ἡμῖν δὲ καὶ γένους ὄντος ἐγγὺς τῶν ἐξ Ἀσαμωναίου βασιλέων, καὶ διὰ τοῦτο σὺν τιμῇ τὴν ἱερωσύνην ἐχόντων &c.

Joſephus materna ſtirpe Aſmonæos reges propinquitate attigit.

Sed ut minùs ſolliciti ſimus de genere & ortu, id potiſſimum conſideremus, in quo cardo rei vertitur, quam veritatis ſtudioſus fuerit. Ad monumenta igitur ingenii quod attinet, reliquit nobis Archæologiam viginti librorum, tanquam pediſſequam veteris Teſtamenti, quos alii quidem Antiquitatum Judaicarum, alii verò Originum libros appellare maluerunt. In his autem Scripturam, cujus excellentem cognitionem ſibi comparaverat, ex voluminibus ſacris interpretatus eſt. Fuitque conſilium laboris ſuſcepti, ut Hiſtoriam Propheticam, inſtar Solis fulgore quodam claritatis tenebras cunctis ſcriptis humanis obducentem: ac propter ſimpliciſſimam & ſinceriſſimam puritatem, & certitudinem exteris quoque regibus expetitam, in linguam peregrinam, & tunc omnibus ferè gentibus notam transfunderet, atque ita populi ſui hiſtoriam multorum ſeculorum, memoriamque conſervaret. Apparet etiam ex proœmio Operis, cum Pontificis Eleazari inſtitutum, & ſeptuaginta duorum interpretum apud Ptolemæum Philadelphum vel æmulari, vel imitari voluiſſe.

Joſephus Scripturam ex voluminibus ſacris interpretatus eſt.

Conſilium Joſephi in ſcribendo.

Hypotheſis Archæologiæ ſtatuatur, quòd poſt πανωλεθρίαν, ſeu univerſale excidium Hieroſolymorum, quaſi compendio gentis ſuæ antiquitatem, patrum priſcorum mores & vitas: legis item promulgationem, reipublicæ formam, fortunæ viciſſitudines, populi ad pietatem inſtitutionem, cæteraſque virtutes, & bella tot ſeculis ſuſcepta comprehendere voluit. Neque illi ſummum ſtudium veritatis defuit, quandoquidem à Moyſis legiſlatoris ſapientia dependens, in eadem præfatione ſe neque quicquam ſubtraxiſſe, neque addidiſſe confirmat.

Hypotheſis Archæologiæ, vel Antiquitatum Judaicarum.

Non defuit Joſepho ſummum ſtudium veritatis.

Deinde, quòd cùm poſteri Herodis Magni adhuc rerum potirentur, aſſentari tamen & mentiri turpe duxit: & ſine ullius reſpectu veritatis potiùs rationem habuit. Pronunciat enim apertiſſimè, domum regis propter violatum Davidis ſepulchrum in deterius ruere & labi cœpiſſe. Nam dum filius Salomon patrem magnificè ſepelivit, præter alia ſolennia regum in funeribus, maximas & ampliſſimas divitias in monumentum ejus intulit, quas Herodes aliquandò adiens, ſatellites amiſit, erumpente ex adytis flamma contra temerè progreſſos. Tertium indicium ſtudii veritatis in Joſepho eſt, quod vehementer & acriter à vero averſos, & adulationibus indulgentes reprehendit, ut Nicolaum Damaſcenum, Hiſtoriographum Herodis regis, qui malitiam & ſcelus domini ſui de deſcenſu ad Davidis ſepulchrum: & crudelitatem immanem, inauditamque probè texit ac reticuit: multumque regis vivi auribus largiens, & benevolentiam captans, ea tantummodo attigit & prædicavit, quæ ad laudem & gloriam illius amplificandam pertinere videbantur, vel ut textus in fontibus Græcis, pagina quadringenteſima, nonageſima nona loquitur: μέσον αἰσχύ-μενος τῶν περὶ ἐκεῖνον βασιλεῖ φερόμενον.

Secundum indicium ſtudii veritatis.

Tertium indicium ſtudii veritatis.

Quamdiu autem juxta vetus Teſtamentum, non ut dux, ſed ut comes & miniſter Scripturæ ſacræ incedit, eique officioſe ſubſervit & ancillatur, tamdiu veſtigiis Scripturæ diligenter inhæret atque inſiſtit. Addit etiam & immiſcet narrationibus religioſa quadam obſervatione, fidelique cuſtodia circumſtantias jucundas ex commentariis Hebræorum, quæ quidem in Bibliis non extant, & tamen eiſdem non adverſantur. Nam ubi Geneſis capite quarto habet nude & ſimpliciter de Caino fratricida hæc verba: Egreſſus Cainus à facie Domini habitavit profugus in terra ad Orientalem plagam Eden: Joſephus in ſecundo capite libri primi Archæologiæ iſthæc longiùs, latiuſque extendit, cum regiones multas cum conjuge emenſum, tandem Naida condidiſſe: ac tantùm abfuiſſe, ut poſt caſtigationem Dei ad ſanitatem rediret, aut ad portum pœnitentiæ ſalutaris ſeſe converteret, ut etiam voluptatibus ſuis vel cum aliorum injuria indulgens pejor evaſerit: facultateſque domeſticas vi & rapinis accumulans, accitis undecunque latrociniorum & nequitiæ ſociis, ferrum ipſis ad audaciam prætulerit.

Quamdiu juxta Vetus Teſtamentum incedit, veſtigiis Scripturæ diligenter inſiſtit.

Demonſtratio de circumſtantiis jucundis ex Hebræorum commentariis.

Refert præterea de filiis Caini, ejus ſobolem ſceleratiſſimam extitiſſe, ac poſteritatem ſuperiore deteriorem ſemper fuiſſe, ut non ſolùm prioris vitia certatim imitata ſit, verùm etiam longè ſuperaverit. Meminit quoque Geneſis ſtrictim in fine quarti, & in quinto capite Sethi & filiorum Sethi, ſed Joſephus in eodem capite ſecundo libri primi Archæologiæ circumſtantias dulces adjicit, Sethum ſtudiis virtutis ſe totum tradidiſſe: & cùm vir optimus evaſiſſet, ipſum quoque nepotes ſui ſimiles reliquiſſe, qui quandoquidem bona indole præditi erant, & patriam abſque ſeditione incolebant, in perpetua felicitate vitam exegerunt, ſyderumque ſcientiam, ac cœleſtium rerum cognitionem excogitaverunt. Ne autem inventa ex hominum notitia dilaberentur, ac priùs perirent, quàm pernoſcerentur, ſcientes Adamum univerſalem rerum interitum præcecinisſe, unum incendio, diluvio alterum, excitatis duabus columnis, in utraque ſua inventa inſcripſerunt: ut ſi lateritiam diluvio deleri contingeret, lapidea ſuperſtes hominibus diſcendi copiam faceret, & quæ inſcripta continebat, ſpectanda exhiberet. Teſtatur autem ibidem, alteram ab ipſis dedicatam, ſuis adhuc temporibus in terra Syria reliquam fuiſſe. De longitu-

gitudine item vitæ, & de morte Noæ patriarchæ ſimiliter in fine noni capitis Geneſeos oratio contractior legentibus occurrit. Sed ibi rurſum Joſephus capite tertio libri primi Archæologiæ cauſſas longævitatis patriarcharum inveſtigat, & nobis ſubjicit, Deo chari cùm eſſent, ac recens illius creatura, commodioreque ad diuturnitatem victu uterentur, meritò ipſos tam annos multos vixiſſe. Denique tum propter ſtudium virtutis excolendum, tum propter utilitatem inventarum artium, ut Aſtronomiæ ac Geometriæ, conditorem illis vitam longiorem conceſſiſſe. At vero ut finem iſti collationi textuum imponamus, in octavo capite prodit, Abrahamum Ægyptiis adhuc rudibus earum diſciplinarum, Arithmeticam & Aſtronomiam benignè communicaſſe: quæ quidem artes à Chaldæis ad Ægyptios profectæ, tandem ad Græcos propter commercia gentis utriuſque & peregrinationes virorum ſapientum pervenerunt. Quapropter reliqua in hoc genere ſtudioſi pietatis & bonarum artium per ſeſe inter legendum ac conferendum accuratè, cogitateque obſervabunt. Alicubi tamen traditione ſuorum decipi, delinquere, atque in errorem induci: neceſſariorumque præteritione in ejuſmodi compendio Scripturæ ſacræ (quanquam rariùs id accidit) labi exiſtimandus eſt. Neque verò iſtud in Opere tam magno, tamque arduo & prolixo, mirum, aut ab imbecillitate humana alienum videri debeat, cùm præſertim nemo ſit tam lynceus, qui in rebus divinis nihil offendat, nuſquam incurrat. Noti ſunt etiam verſus Poëtæ ſapientis:

Joſephus cauſſas longævitatis Patriarcharum inveſtigat.

Finis collationi textuum imponitur.

Joſephus alicubi labitur, ſed rariſſimè.

Joſephus excuſatur.

Ἐστι τὸ μὲν, χεῖρον, τὸ δ' ἄμεινον ἔργον ἑκάστου:
Οὐδεὶς δ' ἀνθρώπων αὐτὸς ἅπαντα σοφός.

Nec non & aureoli iſti in oratione Demoſthenis περὶ στεφάνου:

Μηδὲν ἁμαρτεῖν ἐστι θεῶν, καὶ πάντα κατορθοῦν
Ἐν βιοτῇ. μοῖραν δ' οὔτι φυγεῖν ἔπορεν.

Sed hanc ob cauſam nos minimè decet, inerti quadam confuſione vera omnia cum uno atque altero errato repudiare & abjicere.

Cum circumſtantiis authores ethnicos producit, qui de eadem materia cum Prophetis ſcripſerunt.

Cum circumſtantiis authores ethnicos Græcos, qui de eadem materia cum Prophetis ſcripſerunt, in medium producit, ne Biblicæ narrationes incredibiles videantur, ut de univerſali inundatione aquarum Beroſum Chaldæum, Hieronymum Ægyptium, Mnaſeam & Nicolaum Damaſcenum; de longævitate Patriarcharum, Manethonem, Beroſum, Mochum, Heſtiæum, Hieronymum Ægyptium, Heſiodum, Hecatæum, Hellanicum, Acuſilaum, Ephorum & Nicolaum Damaſcenum: de turri Babylonica Sibyllam, & de loco Sennaar in Babylonia Heſtiæum. Cæterùm ubi vetus Teſtamentum deſinit, reliqua gentis Judaicæ uſque ad annum decimum tertium Principatus Domitiani Cæſaris: ætatis verò ſuæ quinquageſimum ſextum in Archæologia deducit. Sic enim ſcribit libro viceſimo, capite ultimo: Κἂν τὸ θεῖον ἐπιτρέπῃ κατὰ περιδρομὴν, ὑπομνήσω πάλιν, τοῦ τε πολέμου, καὶ τῶν συμβεβηκότων ἡμῖν, μέχρι τῆς νῦν ἐνεστώσης ἡμέρας, ἥτις ἐστὶ τρίτη καὶ δεκάτη μὲν ἔτους τῆς Δομετιανοῦ Καίσαρος ἀρχῆς, ἐμοὶ δὲ ἀπὸ γενέσεως πεντηκοστοῦ καὶ ἕκτου. In hac autem parte poſteriore plurima complectitur longè utiliſſima, & valde neceſſaria ad Prophetarum vaticinia & Teſtamentum Novum dextrè enarrandum, quæ, quò ad mentis noſtræ cæcucientis caliginem, mirabiliter lucem nobis adferunt: & fidei Chriſtianorum infirmæ ac labenti quaſi præſidium parant, etiamſi aliàs per ſeſe Scripturæ ſacræ abſque his adminiculis conſtanter credendum eſt. Etenim ad explicationem prædictionum divinarum commemorat libro undecimo, capite primo, Cyrum poſteaquam vaticinium Eſaiæ de ſe nominatim editum cognoverit, quod tamen, ſecundum Joſephum, annis ducentis & decem ante ipſius ætatem conſcriptum fuerat, admiratum eſſe Prophetæ divinitatem, & correptum cupiditate exequendi ea, quæ legerat, Judæis permiſiſſe, ut in patriam proficiſcerentur, & urbem denuo Hieroſolymam cum templo exædificarent. Narrat quoque, vaſa aurea & argentea: Pſycteres, Thericleas, Situlas, Libatoria, Phialas: & præterea alia magna mille, quibus olim templum ſpoliaverat Nabogdonoſor, per Cyrum tunc ex Babylone remiſſa eſſe. Deinde vero libro undecimo, capite octavo ait, monſtratum eſſe Alexandro magno à Pontifice & à ſacerdotibus Hieroſolymitanis librum Danielis, prædicendo expectationem futurorum commoventis, de Pardo & Hirco caprarum, ſeu de rege Græcorum, quem ſeipſum eſſe interpretatus, multitudinem lætus dimiſit. Cumque ſequenti die vocatos ad ſe, juſſiſſet, ut quicquid vellent, peterent, non ſolùm ipſis αὐτονομίαν in cultibus, & ſeptimo quoque anno tributorum immunitatem conceſſit, verumetiam promiſit ſe curaturum, ut qui in Babylonia & Media degerent Judæi, iiſdem beneficiis fruerentur. Poſtea ad enarrationem undecimi capitis Danielis, de regibus Ægypti & Syriæ, inter quos Judæa jacens, duriſſimè concuſſa & afflictata eſt, atque inprimis de Antiocho Epiphane agit, & de Maccabæis pro cultu Dei propugnantibus, ex quorum familia reges orti ſunt: donec libro decimo quarto, capite octavo, Cn. Pompejus Hieroſolymis expugnatis Ariſtobulum Romam avectum in triumpho duxit. Etenim ut vaticinio Jacobi Patriarchæ Geneſis quadrageſimo nono ſatisfieret, jugum tunc graviſſimum, & malorum omnium civilium extremum, ſervitus in libertate educatis impendere cœpit. Nam etiamſi revera ſceptrum eſt ablatum, quando Herodes συνέδριον, ſeu brachium regni ſuſtulit: tamen Pompeji tempore initium ſervitutis eſt factum, cùm Judæi ſubjecti Romanorum imperio regionem de Syris bello captam reddere, ac brevi tempore plùs quàm decem talentorum millia victoribus pendere coacti ſunt: præterquam quod regnum, quo priùs Pontifices cohoneſtabantur, ad plebejos homines tranſlatum eſt, quemadmodum idem author illuſtris teſtatur verbis ſequentibus: τήν τε γὰρ ἐλευθερίαν ἀπεβάλομεν, καὶ ὑπήκοοι ῥωμαίων κατέστημεν. καὶ τὴν χώραν ἣν τοῖς ὅπλοις ἐκτησάμεθα τοὺς Σύρους ἀφελόμενοι, ταύτην ἠναγκάσθημεν ἀποδοῦναι τοῖς Σύροις. καὶ προσέτι πλείω ἢ μυρία τάλαντα ῥωμαῖοι ἐν βραχεῖ χρόνῳ παρ' ἡμῶν εἰσεπράξαντο καὶ βασιλεία ἡ πρότερον τοῖς κατὰ γένος ἀρχιερεῦσι διδομένη τιμὴ, δημοτικῶν ἀνδρῶν ἐγένετο. Prætereà Teſtamento novo ſubſervit & ancillatur Flavius Joſephus libro decimo quarto, capite viceſimo quinto cum aliquot ſequentibus, ut de Herode Magno, rege Judææ, qui ἐξ ἰδιώτου editus, largitionibus & amicitiis ad ſummum honoris gradum aſſcendit: rex declaratus Romæ, C Domitio Calvino iterum & C. Aſinio Pollione Conſulibus: ſed vir in omnes ex æquo crudelis, iræ ſervus, juris dominus, fortuna autem propitia uſus. ἀνὴρ ὠμὸς μὲν εἰς πάντας ὁμοίως, καὶ ὀργῆς μὲν ἥσσων. κρείσσων δὲ τοῦ δικαίου. Quanquam enim tam populo, quàm ſuis propter impietatem, ſævitiamque inviſus, in multa & magna pericula incidit: tamen præter omnium expectationem ſemper fœliciter evaſit, donec libro decimo ſeptimo, capite octavo, morbi genere prorſus tragico & fœdiſſimo correptus eſt. Reliquit autem moriens, libro decimo ſeptimo, capite decimo, filios tres, Archelaum, Herodem Antipam, & Philippum, quorum primo pater in diſtributione regnum largitur: Herodem verò Antipam Galilææ ſimul ac Perææ tetrarcham conſtituit: & Gaulaniten, Trachonitin, Batanæam & Paneada regiones Philippo aſſignat. Sed Cæſar Auguſtus li-

Ubi vetus Teſtamentum deſinit, reliqua uſque ad annum decimum tertium Domitiani Cæſaris deducit.

Joſephus conducit ad vaticinia Prophetarum enarranda.

Demonſtratio à vaticinio de Cyro.

Vaticinium de Alexandro Magno, & circumſtantia ex Joſepho.

Conducit ad enarrationem undecimi capitis Danielis.

Quando revera ſceptrum de Juda ablatum.

Joſephus Teſtamento Novo ſubſervit & ancillatur.

De Herode Magno, rege Judæa.

De filiis Herodis Magni, Archelao, Herode Antipa & Philippo.

libro decimo ſeptimo, capite decimo tertio, in confirmatione teſtamenti regnum in duas partes diviſit, quarum alteram, continentem Idumæam, Judæam & Samariam cum Ethnarchiæ appellatione Archelao commiſit, regnum quoque pollicitus, quamprimùm ille ſe tali honore dignum redderet. Herodi vero Antipæ transjordanam regionem cum Galilæa attribuit. Philippo Batanæa, Trachonitis, Auranitis cum parte quadam Zenodori domus obtigit. Porrò libro decimo octavo, capite primo agitur de Cyrenio viro conſulari, & de æſtimatione facultatum, propter quam Judas Galilæus cum Sadduco Phariſæo populum ad defectionem ſollicitavit. Et ibidem capite ſecundo, quemadmodum & libro ſecundo περὶ ἁλώσεως, capite ſeptimo, de ſectis tribus, Phariſæorum, Sadducæorum atque Eſſenorum pertractat, quæ in ſenecta gentis Judaicæ inter tot bella & permixtiones ethnicorum natæ erant. Sed multò jucundiſſimum eſt, quod capite quarto, libri ejuſdem meminit Ieſu Servatoris noſtri verbis ſequentibus: Fuit eiſdem temporibus Ieſus, ſapiens vir, ſi tamen virum eum nominare fas eſt. Erat enim mirabilium operum effector, & doctor hominum eorum, qui libenter, quæ vera ſunt, audiunt. Et multos quidem Judæorum, multos etiam ex gentibus ſibi adjunxit, Chriſtus hic erat. Hunc accuſatione primorum noſtræ gentis virorum, cùm Pilatus in crucem agendum eſſe decreviſſet, non deſeruerunt hi, qui ab initio eum dilexerunt. Apparuit enim eis tertia die iterum vivus, ſecundum quod divinitus inſpirati prophetæ vel hæc vel alia de eo innumera futura eſſe prædixerant. Sed & in hodiernum diem Chriſtianorum, qui ab ipſo nuncupati ſunt, & nomen perſeverat & genus: γίνεται κατὰ τοῦτον τὸν χρόνον, ἰησοῦς σοφὸς ἀνὴρ, εἴγε ἄνδρα αὐτὸν λέγειν χρή. ἦν γὰρ παραδόξων ἔργων ποιητὴς, διδάσκαλος ἀνθρώπων τῶν ἡδονῇ τἀληθῆ δεχομένων. καὶ πολλοὺς μὲν ἰουδαίους, πολλοὺς δὲ καὶ τοῦ ἑλληνικοῦ ἐπηγάγετο. ὁ χριστὸς οὗτος ἦν. καὶ αὐτὸν ἐνδείξει τῶν πρώτων ἀνδρῶν παρ' ἡμῖν, σταυρῷ ἐπιτετιμηκότος Πιλάτου, οὐκ ἐπαύσαντο οἵγε πρῶτον ἀγαπήσαντες. ἐφάνη γὰρ αὐτοῖς τρίτην ἔχων ἡμέραν πάλιν ζῶν, τῶν θείων προφητῶν ταῦτά τε καὶ ἄλλα μυρία θαυμάσια περὶ αὐτοῦ εἰρηκότων. εἰς τε νῦν τῶν χριστιανῶν ἀπὸ τοῦδε ὠνομασμένων οὐκ ἐπέλιπε τὸ φῦλον.

De Cyrenio & facultatum æſtimatione.
De tribus ſectis.
De Jeſu Servatore noſtro.
Pagina 552. in Græco exemplari.

Ne autem hic longiùs provehamur, & prolixitas nauſeam & faſtidium pariat, non dicemus nunc plura de Pontio Pilato, libro decimo octavo Archæologiæ, capite quarto, & de Johanne antecurſore Domini: de quo Machærunte cæſo confirmat, per vindictam & ultionem juſtam à Deo immiſſam, à quibuſdam exiſtimari, exercitum Herodis conciſum eſſe, ut is pœnas Baptiſtæ innocenti penderet: neque de martyrio Jacobi, fratris Domini, Epiſcopi Hieroſolymitani, & aliis plurimis, maxime frugiferis & fructuoſis, quæ unicuique privato ſtudio & diligentia pervolvenda ſunt.

Præciſio de uſu Archæologiæ in novo Teſtamento.

In libris περὶ ἁλώσεως, ſeu de Bello Judaico cum cuivis Græcorum & Latinorum Hiſtoricorum, quò ad fidem hiſtoriæ, opponere non vereamur. Nam præterquam quòd eventus vaticinio Servatoris, Matthæi viceſimo tertio & viceſimo quarto: Marci decimo tertio: Lucæ decimo nono & viceſimo primo exactiſſimè reſpondet, veritatem ſolam, tanquam prudens, ſyncerus & gravis rerum geſtarum pronunciator, ſibi ſcopum inſtituto Operi propoſitum habuit, ut merito ſuo in ordine primo reponi debeat. Cumque poſtulet lex hiſtoriæ, ne quid falſi dicere audeat, & ne quid veri non audeat: ne qua ſuſpicio gratiæ ſit in ſcribendo, ne qua ſimultatis: hanc ipſam maximo ſtudio, ſummaque cura & religione obſervavit, ne quid vel per ignorantiam negligeret, vel per gratiam commutaret, aut prætermitteret. Deinde, quandoquidem in hoc cardo rei vertitur, in iſto bello Dux Galilæorum fuit, quamdiu defendendi facultas erat, & omnibus non ſolùm interfuit, verumetiam magna ex parte præfuit: αὐτουργὸς καὶ αὐτόπτης τῶν πραγμάτων, adjutor, adminiſtrator & ſpectator: cumque ab hoſtibus Romanis victum, ac paulò poſt ex ſingulari imperatorum benevolentia ſolutum, nihil eorum, quæ gererentur, latere potuit. Etenim tum Romanorum exercitus quotidie intuens, univerſa diligenter pro ingenii ſui finibus contexuit, tum ea, quæ vel à transfugis, vel à deditiis, aut vi captis nunciabantur, integriùs ac penitiùs conſiderans atque intelligens, accuratiſſimè ſecundum ſeriem temporum diſpoſuit. Quinetiam Veſpaſiano & Tito filio imperii Romani gubernationem prædixit.

De libris περὶ ἁλώσεως, ſeu de Bello Judaico quid ſentiendum ſit.
Veritatem ſolam habuit ſcopum inſtituto Operi propoſitum.
In Bello Judaico Dux Galilæorum fuit, αὐτουργὸς καὶ αὐτόπτης τῶν πραγμάτων.
Suidas.

Indicium verò mentis benè ſibi conſciæ eſt, quod libros περὶ ἁλώσεως ipſis imperatoribus, liberè, incorruptè atque integrè judicantibus ſine ullo metu exhibuit, cùm adhuc recens id bellum penè in hominum oculis verſaretur, quorum alter è ſolis iſtis rerum earum notitiam peti voluit, & ſua manu ſubſcriptos in Bibliotheca publicari juſſit. Multis etiam Romanorum, qui unà pugnaverant, obtulit, & plurimis ſuorum, Græca eruditione imbutorum, ut Julio Archelao, Herodi & Agrippæ regi vænum dedit. Sed audiamus ipſum authorem pagina ſexcenteſima, quinquageſima prima, ſic in vita ſua modeſtiſſimè deſcripta, loquentem: οὐ μὴν ἐγώ σοι τὸν αὐτὸν τρόπον, περὶ τῆς ἐμαυτοῦ γραφῆς ἔδεισα. ἀλλ' αὐτοῖς ἐπέδωκα τοῖς αὐτοκράτορσι τὰ βιβλία, μόνον οὐ τῶν ἔργων ἔτι βλεπομένων. συνῄδειν γὰρ ἐμαυτῷ τετηρηκότι τὴν τῆς ἀληθείας παράδοσιν, ἐφ' ᾗ μαρτυρίας τεύξεσθαι προσδοκήσας οὐ διήμαρτον. καὶ ἄλλοις δὲ πολλοῖς εὐθὺς ἐπέδωκα τὴν ἱστορίαν, ὧν ἔνιοι καὶ παρατετεύχεισαν πολέμῳ καθάπερ βασιλεὺς ἀγρίππας καί τινες αὐτοῦ τῶν συγγενῶν. Imponit autem colophonem controverſiæ una inter ſexaginta duas epiſtolas Agrippæ regis, in hanc ſententiam ſcripta: βασιλεὺς ἀγρίππας ἰωσήπῳ τῷ φιλτάτῳ χαίρειν. ἥδιστα διῆλθον τὴν βίβλον. καί μοι πολὺ ἐπιμελέστερον ἔδοξας τῶν ταῦτα συγγραψάντων ἠκριβωκέναι. πέμπε δέ μοι καὶ τὰς λοιπάς. ἔρρωσο φίλτατε.

Indicium mentis benè ſibi conſciæ in Joſepho.

PORRO ſecundum τεκμήριον veritatis judicetur, quòd acerrimè reprehendit ἐκ τῶν ἀκροαμάτων, vel ex levi auditione impudenter acta belli quoquo modo conſuentes, cùm non ad iſta loca perveniſſent, ac ne quidem ſolo natali, vel limine potiùs pedem extuliſſent.

Secundum τεκμήριον veritatis.

Libri duo περὶ ἀρχαιότητος aut ut habet titulus Latinus, contra Apionem confecti, pro vetuſtate & honore gentis Judaicæ propugnant, & Joſepho ſummæ ac ſolidæ doctrinæ in diſciplinis Græcorum teſtimonium perhibent.

De libris duobus περὶ ἀρχαιότητος.

Quantùm verò ad characterem & ſtylum attinet, præparatoriam ac diſpenſato opere, Græcæ elocutioni Romæ uſu operam & ſtudium navavit. Sed oratio plùs virium & nervorum, quàm fucorum continet: atque eo ipſo, quòd non calamiſtris inuritur, ornata eſt. Author quoque pro ſua modeſtia in primo contra Apionem Græcis gentilibus non ſolum ſplendorem majorem dictionis & phraſeos, verumetiam δεινότητα concedit: λόγων ἕνεκα, καὶ ἐν τούτοις δεινότητος δεῖ παραχωρεῖν ἡμᾶς τοῖς συγγραφεῦσι τοῖς ἑλληνικοῖς. Tametſi non eſt expers ornamentorum omnis generis, quantùm in hac imbecillitate videre atque reſpicere poſſumus, ſed iiſdem planè refertus eſſe deprehenditur. Quam quidem ob cauſſam Divus Hieronymus decorans eum laude eloquentiæ, Græcum Livium vocare non dubitat.

De ſtylo & charactere Joſephi in lingua Græca.
Pagina 918.
Non eſt expers ornamentorum omnis generis.

Inprimis verò cenſoris, vel arbitri honorarii munus & partes Photius Patriarcha Byzantinus ſuſci-

Judicium Photii Patriarchæ.

cipere queat, qui judicat, hiſtoriam Græcam Joſephi omnes elegantiæ flores, omnia eloquentiæ lumina habere, & mira orationis claritate ſplendeſcere: rerum copia, ſententiarumque varietate abundare: in qua omnia ornate narrentur, & regiones aut pugnæ admirabiliter deſcribantur: & conciones, adhortationeſque prudenter & graviſſime interponantur. Pro tanto labore ſcribendi & difficultatibus, quas exorbuit, ob ingenii gloriam Romæ ſtatuam promeruit. Et præter Euſebium Pamphili, divinarum, humanarumque literarum peritiſſimum, libro tertio, capite nono Hiſtoriæ Eccleſiaſticæ, Sozomenus Salaminius libro primo, capite primo, eundem hoc elogio, brevi quidem, ſed ſynceriſſimo ornat: Ἰώσηπος ὁ ματθίου, ἀνὴρ παρά τε ἰουδαίοις, καὶ ῥωμαίοις ἐπιδοξότατος γενόμενος, ἀξιόχρεως ἂν εἴη τῆς περὶ θεοῦ ἀληθείας: Joſephus Matthiæ filius, vir cum apud Judæos, tum apud Romanos glorioſiſſimus, fide dignus veritatis de Deo teſtis eſt. Excuſa ſunt Opera ejus Græca Baſileæ in officina Frobeniana, anno milleſimo, quingenteſimo, quadrageſimo quarto, in folio, typis ſpectabilibus, majuſculis & perquam elegantibus.

Virtuti premia propoſita ſunt.

Sozomenus Salaminius vehementer laudat Joſephum.

Ubi opera illius Græca excuſa ſunt.

Digitized by Google

CAROLI DAUBUZ
PRESBYTERI & A. M.
PRO
TESTIMONIO
FLAVII JOSEPHI
DE
IESU CHRISTO
LIBRI DUO:

Quorum priore de variâ ejus fortunâ uſuque, necnon Auctoris conſilio in eo conſcribendo pertractatur; poſteriore vero ex ſtylo ac dicendi modo & ſenſu, ejus veritas comprobatur.

Cum Præfatione

JOANNIS ERNESTI GRABE.

VENERABILI AC REVERENDO
VIRO

HENRICO JAMES,

SS. THEOLOGIÆ IN ACADEMIA CANTAB.
PROFESSORI REGIO,

IBIDEMQUE

COLLEGII REGINÆ PRÆSIDENTI,

NEC NON

IN UTRAQUE ECCLESIA METROPOLITICA
PRÆBENDARIO,

PATRONO SUO PLURIMUM
COLENDO,

Hanc ſuam TESTIMONII FLAVIANI Defenſionem grati animi ergo

D. D.
CAROLUS DAUBUZ.

BENEVOLO LECTORI

S. P. D.

JOANNES ERNESTUS GRABE.

JAM pridem ab *Irenæo* [a] bene obſervatum eſt, quòd Ieſum vivum atque præſentem omnes tam *amici*, quàm *inimici*, ipſique Dæmones, Chriſtum atque Dei Filium confeſſi fuerint, quódque teſtimonium non modò cœlitus acceperit *a Patre*, *a Spiritu*, *& ab Angelis*, ſed & in terrâ *ab hominibus*, *& ab apoſtaticis Spiritibus*, *ab erroneis*, *& ab inimico.* Τοῦτο γὰρ τῆς εὐμηχάνου τοῦ Θεοῦ σοφίας, ὅταν καὶ τοὺς ἐχθροὺς τῆς ἀληθείας αὐτοὺς μάρτυρας ποιῇ γίνεσθαι τῆς ἀληθείας. *Eſt enim hoc omnipotentis ſapientiæ Dei opus, ut inimici veritatis fiant ipſi teſtes veritatis*, prout *Joannes Chryſoſtomus* ait Homil. 57. in Geneſin, hanc ibidem rationem inſinuans, quòd adverſariorum teſtimonia πολύ τι ἀξιόπιστον habeant. Sed neque ſine ſingulari Divini Numinis providentiâ factum videtur, ut Servatori noſtro jam defuncto atque abſenti luculentum teſtimonium perhibuerit præcipuus gentis Judaicæ, ipſi adverſæ, Scriptor, ac unicus, quo ſuperſtite fruimur, Hiſtoricus, *Flavius Joſephus* [b]. Equidem haud mirandum, cum in Archæologiâ, quâ res in populo Iſraelitico geſtas narrat, aliquam Ieſu Nazareni mentionem feciſſe, imò mirum foret, ni feciſſet; ſiquidem munere ſuo malè defunctus fuiſſet, ſi perſonam dictis factiſque tam celebrem, ac res tanti momenti prorſus ſilentio præteriiſſet: adeo ut vel exinde teſtimonii iſtius in dubium vocati γνησιότης probari queat. Quòd verò Ieſum & eximiæ ſapientiæ, & inſignium miraculorum ab ipſo patratorum laude ornaverit, eumque ultra communem hominum ſortem evexerit, nec non ejus è morte ad vitam reditum, à diſcipulis, quibus vivus apparuit, aſſertum memoraverit, id ſane non abſque divino nutu vel inſtinctu factum puto. Decreverat nimirum Deus Pater iſtum Filio ſuo conciliare honorem, quem hic Eccleſiæ ſuæ pollicitus eſt, Apocalypſ. 3. 9. *Ecce dabo de Synagogâ Satanæ, qui dicunt ſe Judæos eſſe, & non ſunt, ſed mentiuntur; ecce faciam illos ut veniant & adorent ante pedes tuos, & ſcient quia ego dilexi te.* Hinc paulo poſt aſcenſionem Chriſti in cœlos non ſolùm plebis Judaicæ aliquot millia, ſed & Sacerdotum plurimi fidem in Ieſum ſuſceperunt, Act. 6. 7. donec tempore aliquantum procedente, numerus credentium in multas myriadas excrevit, Act. 21. 20. licet iidem antiquæ, ac à novo Legiſlatore antiquatæ Legis adhucdum tenaces eſſent, indeque Gentilibus ad Chriſtum converſis, Moſaica autem ſtatuta negligentibus, ſeſe haud jungerent, vel alias ob cauſas integram atque publicam cum Eccleſiâ communionem detrectarent. Atqui his accenſendum puto *Joſephum*, de Ieſu Nazareno ſcilicet, nec non Joanne Baptiſtâ hujus præcurſore, ac Jacobo Apoſtolo ſectatore bene ſentientem; ſaltem non auſum, illius nomen, cujus tot egregia ac divinæ ſapientiæ plena dicta, totque miracula, divinæ virtutis ſigna, memoriæ prodita eſſent, à plurimis fide recepta, à nullo autem falſitatis convicta, cum reliqua occæcatorum Judæorum turba rejicere; præſertim cum videret, credentes in eum, ipſo defuncto, ſuperſtites ac in fide conſtantes manſiſſe, quin majori indies numero auctos, fremente licet præpotenti Judæorum ac Ethnicorum adverſariorum turba, per tot annorum ſeriem duraſſe. Hinc enim divinum id opus eſſe colligebat, *Gamalielis*, celeberrimi Legis Doctoris ratiocinium, Act. 5. 39. bene ſecutus. Quod autem ad Chriſtianæ Eccleſiæ ſacra, aut prorſus non, aut non palam, acceſſerit, id nimio Moſaicæ Legis atque Phariſaicæ Sectæ ſtudio, vel Politicis, quas vocant, rationibus adſcribendum videtur. Extorſit tamen ei vis veritatis amplum hoc chariſſimi Servatoris noſtri elogium; quod qui adeo pertinaciter rejiciunt, nec niſi à Chriſtiano publicè profeſſo proficiſci potuiſſe contendunt, næ iſti, multùm vereor, ratiociniis ſuis inducti inficias quoque irent, ab adverſis Spiritibus Chriſto dictum: *Quid nobis & tibi, Ieſu fili Dei!* Matth. 9. 29. aut a Centurione & iis, qui cum eo erant, exclamatum: *Verè filius Dei erat iſte!* Matth. 27. 54. aut titulum cruci Domini à Pilato inſcriptum: *Ieſus Nazarenus Rex Judæorum*, Joan. 19. 19. Iſta, inquam, mira ſane, pari ratione negarent, aut in dubium vocarent Viri eruditi, niſi fides ſacrorum Evangeliorum auctoritati debitè habita iſtud vetaret. Unde eos probe perpendere velim, divinâ providentiâ res humanas ſæpenumero ita gubernari, ut qui cæteroqui ſunt prudentiſſimi, rebuſque ſuis optimè conſulentes, tamen quædam dicto ſcriptove proferant, aut facto exequantur, inſtitutis ſuis parum congrua, imò prorſus adverſa, ubi ad Dei gloriam hominumque commodum conducere videantur: quamvis controverſa Judaici Scriptoris pericopa nihil contineat, quod non à tali, qualem fuiſſe *Flavium* antea dixi, proferri potuerit.

Nec volo, nec poſſum quicquam amplius aut melius pro hoc *Joſephi* de Chriſto dicere Teſtimonio, quàm quidem dictum eſt ab eruditiſſimo Auctore Tractatus jam in lucem prodeuntis: quem cùm primùm legiſſem manuſcriptum, totus totus quidem, maximè vero pars poſterior mirificè mihi placuit, utpote quâ modò dictam periocham verbis phraſibuſque *Mathatiadæ* aut propriis, aut valde familiaribus, ejuſque more compoſitis conſtare luculenter probatum, ac hoc ipſo egregium Ieſu Chriſti elogium ita confirmatum eſt, ut jam de eo vix dubitandum, ſaltem id non tanquam manifeſtè ſpurium ſit rejiciendum; prout a doctis quibuſdam, in *Galliâ* præſertim, viris factum videmus. Unde oportunè accidit, ex eadem natione prodiiſſe quempiam, qui hunc Judaici ſcriptoris fœtum fortiùs propugnaverit, quàm quidem ab aliis oppugnatus eſt, ejuſque genuinum parentem ex nativâ ſimilitudine, adeoque firmiori, quàm hactenus allatum fuit, argumento probaverit. Quis enim ſibi perſuadere queat, duobus proximis à *Joſepho* ſeculis, quo valde rara erat inter Chriſtianos ars Critica, quemquam illius libros adeo ſtudioſè atque accuratè perlegiſſe, ut eandem ſcribendi formam ad vivum exprimere, & ſuppoſititium fœtum *Flaviana* veſte induere potuerit? imò quemnam priſcorum Chriſtianorum diverſam aliquantùm poſteriorum Archæologiæ Judaicæ librorum phraſin à ſtylo, quo priores exarati ſunt, ita ſolerter di-

[a] Lib. 4. cap. 14. [b] Lib. 18. cap. 4.

diſtinxiſſe putes, ut hoc evitato, illi ſe totum accommodârit? Incredibile ſanè, verbi gratiâ, ab impoſtore obſervatam ſub medium operis ſæpius occurrentem formulam, κατ' ἐκεῖνον vel τοῦτον τὸν καιρὸν, propiùs autem ad finem iterumque uſurpatam aliam, κατὰ τοῦτον τὸν χρόνον· quo repudiatâ priori adhiberet poſteriorem, hancque de Chriſto [illegible] iiſdem inchoaret verbis: γίνεται κατὰ τοῦτον τὸν χρόνον· & ſic in cæteris, quæ Auctor noſter pro eo, quo pollet, ingenio animadvertit. Cui major idcirco debetur laus, quòd primus internum hoc, ab ipſius Joſephi ſtylo petitum argumentum in ſe ſuſceperit, ac major ei gratia habenda, quòd non ſine magno labore idem pleniſſimè executus ſit, ſicque rem omnibus Chriſtum amantibus gratam fecerit. Licet enim ipſe *teſtimonium ab hominibus non accipiat*, Joan. 5. 34. neque illud dignitatem ejus augere queat; nobis tamen tale non poteſt non eſſe acceptum, ac robur fidei noſtræ addere. *Illa eſt enim vera & ſine contradictione probatio, quæ etiam ab adverſariis ipſis ſingula* (lege *ſigilla*) *teſtificationis præfert*, ut *Irenæus* loco antedicto ait: cujus verbis ut præfationis hujus initium, ita & finem facere placet.

LECTORI SALUTEM.

SI quiſquam eſt alius in quem Defenſio Teſtimonii Flaviani competat, is certè ego ſum: qui olim nimis inconſultò abreptus, ac partes accuſatorum ſecutus, iniquiſſimè de hoc Teſtimonio ſenſerim; quos necdum perſpexiſſem id magis conjecturarum acumine ac ſolertiâ, quam rationum pondere damnâſſe. At verò cum ſedula ſcriptorum Flavii Joſephi lectio, hujuſque fortunarum conſideratio mihi planiſſimè demonſtraverit, non modò potuiſſe Flavium de Ieſu noſtro Servatore benè ſentire, ſed & iſtud ipſum ſcripſiſſe, quod nunc præ manibus habemus Teſtimonium; id quod priùs damnabam ipſe, nunc pro virili defendere ſtatui, quod veriſſimum eſſe reperiſſem.

Hinc itaque jam video, atque mirari deſino, cur ferè ſolenne ſit iis, quibus aliquid quacunque de cauſa diſplicuerit, quamque plerumque vix audeant fateri, alias plurimaſque prætexere cauſas, tametſi non multum illis aliàs ipſi fidem haberent; ſed tunc acriùs urgere, quòd ſuis conſiliis quodammodo favere videantur. Has qui rem aliter ſpectant, varias & inutiles potiùs eſſe deprehendunt, atque Cenſorum regulas non eſſe omni ex parte veras, ſed pro lubitu ac neceſſitate tantum ſuſceptas & mutabiles conſitentur. Facetè igitur, neque tamen minùs verè, Vir quidam doctus, cui cum altero etiam ſatis docto non leves interceſſerant altercationes: Ego dum, *inquit*, iræ fuerant inter nos, nihil quod ille ſcriberet, rectum putabam; nunc autem ex quo redacti ſumus in gratiam, mutata ſunt etiam conſilia: nihil in ejus ſcriptis culpandum video: ipſumque agnoſco Scriptorem eſſe venuſtum & politum. *Idem quoque profectò Teſtimonio accidit Flaviano. Qui id amant, aut ſaltem non oderunt, nihil in eo vident vitioſum: qui verò ſecus, omnia reprehendunt: & illa ipſa quæ maximis eſſent laudibus efferenda, damnant.*

Nam quale eſt illud argumentum Tanaquilli Fabri decantatiſſimum a ſtylo Teſtimonii petitum? quod cùm ipſe tam evidens eſſe crediderit, ut nulla probatione egeret, ego tamen falſiſſimum eſſe repperi, & inde pro Teſtimonio firmiſſimum comparavi. Et tamen huic adeo commentum placebat, aliiſque qui id non diligentiùs quam ipſe Faber conſideraverant, ut hoc ſolo totum Teſtimonium penitùs poſſe confici crederent. Certè huic argumento male conſultum eſt a Fabro, cùm ne minimam quidem ejus probationem addiderit ipſe, neque alii pòſt attulerint; cui probando omnes ingenii vires conferre debuiſſent. Non ſic egerunt qui olim & nunc de ſtylo cujuſquam Scriptoris judicare voluerunt. Solent ii ſaltem aliquam ſuæ opinionis rationem producere. Sic nempe Antonius Riccobonus M. T. Ciceronis Conſolationem oppugnavit; ſic defendit Car. Sigonius: & alii quoque alia. Solius eſt Tan. Fabri ac ejus ſequacium, tam inſolenter ſe efferre, & pro imperio nobiſcum agere, ac poſtulare, ut quod ipſis uſque placet, nos indictâ cauſâ, neque dum ſatis probatâ, ideoque ſine ratione rectum putemus.

Quamobrem licet argumentum meum à ſtylo petitum ſatis ſit validum, præſertim eo quo illud produxi modo, ad confirmandam præſtantiſſimi hujus Teſtimonii veritatem contra omnes omnium cavillationes, aliaſque magis ſubtilitate quam pondere atque auctoritate pollentes conjecturas, quæ nihili ſunt præ ipſis Joſephi verbis; cum iſta ſint totidem monumenta ab ipſo auctore indita, prout à quovis verum eſſe reperietur, qui eo animo ut probet, atque eâ diligentiâ, quam ego adhibui, omnia Joſephi ſcripta perſcrutabitur: quoniam tamen iſte veternus adeo noſtri ſeculi hominibus inſedit, & multi quamvis ferè ignari ſcriptorum, ſtyli generiſque dicendi Joſepho proprii, tam audacter de Teſtimonio judicant, & ſimulata auctoritate pronunciant, ideo rationes eorum, ſeu potius nudas conjecturas, debileſque captiunculas, quibus hi adducuntur ut Joſephi negent eſſe hoc Teſtimonium, confutare ſtatui, omnes pedetentim ſecutus.

Hiſtoriam itaque Teſtimonii ejuſque fortunæ primùm conſcripſi eo modo, ut ſimul etiam omnia quæ in illam congruenter referri poterant objecta dimoverim. Multi enim non ſolùm quid ego ſuper hac re dicere poſſim, ſcire cupient; ſed & quid olim alii de hoc Teſtimonio ſenſerint. Quod cum pro virili, & ad faſtidium uſque fortaſſe aliorum fecerim, ſtatim quoque inde reperiſſe puto, qui factum ſit, ut cùm omnes ſcriptores conſtaret, tum Græcos tum etiam Eccleſiæ Latinæ Patres, in eâ fuiſſe ſententiâ, certum eſſe hoc Flavii Joſephi Teſtimonium, exorirentur tamen quidam nuperi homines, qui accuratiùs iſthæc quàm veteres illi, quanquam antiquiſſimi, tractare pertenderent. Nam cùm hæc dubia primùm ſint mota, ubi Chriſtiani recentioris ævi animos ad legendum Judæorum recentiorum libros appulerunt, deque Flavio Joſepho, ejuſque de Chriſto ſententia judicarent ex iſtorum placitis; hinc eſt, ut quod iſti Judæi improbant, illis quoque Joſephus minùs probâſſe videatur. Sed quam longè Judæi recentiores à Joſephi mente plurimis in rebus recedant, & à multis eſt alias oſtenſum, & à me quoque non leviter eſt penſitatum. Quapropter non quid Judæi ſentiant hodierni, ſed quid Joſephus in eâ quâ fuit conditione collocatus, ſentire debuit de Ieſu Chriſto, examinavi. Quo quidem examine contrarium eorum quæ iſti ex Joſephi conditione eruebant, comperi: ut ſi ne quidem ſtylus tam clarè à noſtris partibus eſſet, ac nunc ſtare à me demonſtratum eſt, attamen ipſum Teſtimonium verum eſſe videretur. Atque hæc quidem primo libro ſunt contenta diſcuſſaque. Altero verò libro ipſum Teſtimonium aggreſſus, de ejus ſtylo fusè diſſero; planiſſimam cum reliquis Flavii ſcriptis comparationem inſtituo, ſenſum eruo atque explico, reliquas adverſariorum rationes primo libro prætermiſſas diluo ac confuto; exemplis controverſas Teſtimonii ſententias illuſtro atque comprobo. Sic igitur tandem, licèt hoc Teſtimonium à multis Joſepho ſit extortum quâ vi quâve injuriâ, cùm verò rei furtivæ, vel quæ vi, quanquam iſtis jure ablata videatur,

deatur, non competat uſucapio; curavi ut Joſephus proprio eo tanquam auctor & pater potiretur. Hancque recuperationem hiſce duobus libris ſatis, ut puto, effectam dedi.

Deinde hiſce non inutile Auctarium præmiſi, ipſum ſcilicet Flavii Joſephi Teſtimonium de Chriſto, cum omnibus variis lectionibus atque priſcis verſionibus, quas undique corradere potui, & ad rem meam conferre poſſe cogitavi. Cæterùm ut apertè profitear per quos profecerim, & grati animi me officium explevisſe demonſtrem, non mihi hac in parte defuit Joſephus Vaſſius Cantabrigienſis, ut eſt aliàs in his rebus diligentiſſimus, imprimis verò noſtri ſtudioſus, primuſque auctor & impulſor, ut ne Flavii Teſtimonium injuriâ contemptum desererem. Denique quantum Johanni Erneſto Grabe Viro clariſſimo debeam, ipſe per te, Lector benevole, videre potes. Is enim, cùm ſtudia Theologica undique promovere quærat, ſuis laboribus non contentus, etiam alienis eſt adjumento, quantum poteſt. Hinc eſt quod hujus defenſionis libros non modò prælo committendos procuraverit, ſed etiam ipſe perpoliverit, & ampliſſimo, quod vides, illuſtraverit ſuffragio.

FLAVII JOSEPHI
TESTIMONIUM
DE
IESU CHRISTO
EX ARCHÆOLOGIÆ JUDAICÆ LIB. XVIII. CAP. IV.

Γίνεται δὲ κατὰ τοῦτον τὸν χρόνον Ἰησοῦς σοφὸς ἀνὴρ, εἴγε ἄνδρα αὐτὸν λέγειν χρή· ἦν γὰρ παραδόξων ἔργων ποιητὴς, διδάσκαλος ἀνθρώπων τῶν ἡδονῇ τἀληθῆ δεχομένων, καὶ πολλοὺς μὲν Ἰουδαίους, πολλοὺς δὲ καὶ Ἑλληνικοὺς ἐπηγάγετο. ὁ Χριστὸς οὗτος ἦν· καὶ αὐτὸν ἐνδείξει τῶν πρώτων ἀνδρῶν παρ' ἡμῖν, σταυρῷ ἐπιτετιμηκότος Πιλάτου, οὐκ ἐπαύσαντο οἵγε πρῶτον ἀγαπήσαντες. ἐφάνη γὰρ αὐτοῖς τρίτην ἔχων ἡμέραν πάλιν ζῶν, τῶν θείων προφητῶν ταῦτά τε καὶ ἄλλα μυρία θαυμάσια περὶ αὐτοῦ εἰρηκότων· εἰς ἔτι τε νῦν τῶν Χριστιανῶν ἀπὸ τοῦδε ὠνομασμένων οὐκ ἐπέλιπε τὸ φῦλον.

Deſcripta ſunt hæc verba ex editione Græco-Latina, edita Coloniæ Allobrogum Anno Chriſti 1634. ad Codices MSS. Bibliothecæ Palatinæ emendata; quibus operæ pretium eſt ut etiam addantur variæ Lectiones e Codice MS. Chartaceo, antiquo, ab Augerio Busbequio olim Conſtantinopoli comparato, & in Bibliotheca Cæſarea repoſito: in cujus folio 254. extat hoc teſtimonium, productum a Lambecio Tomo VIII Bibliothecæ Vindobonenſis; & aliæ quædam lectiones, quas quidam Græci Scriptores exhibent, ubi citant hoc teſtimonium.

Γίνεται δέ.] MS. Cæſar. γίνεται δή· Eſt autem δὴ μεταβατικὸν, ut ſit verborum ſenſus, *Fuit porro circa hoc tempus*, &c. Sic Lambecius; ſed de hoc infra.

Κατὰ τοῦτον τὸν χρόνον.] Euſebius in Demonſtr. Evangel. & Iſidorus Peluſ. legunt κατ' ἐκεῖνον τὸν χρόνον. Cedrenus, κατὰ τὸν καιρὸν τοῦτον.

Ἰησοῦς.] Euſeb. in Hiſtoria Eccleſ. Ἰησοῦς τις.

Σοφὸς ἀνὴρ] Nicephorus Calliſtus, ἀνὴρ σοφός.

Εἴγε ἄνδρα αὐτὸν λέγειν χρή.] Niceph. λέγειν αὐτὸν χρή. ſed Cedrenus αὐτὸν ἐχρῆν.

Τῶν ἡδονῇ.] MS. Cæſar. Euſeb. Hiſt. Eccl. Zonaras. τῶν σὺν ἡδονῇ· ſed in Euſeb. in Demonſtr. Evang. omittuntur. Cedren. legit ἐν ἡδονῇ.

Δεχομένων.] Euſeb. in Demonſtr. Evang. σεβομένων.

Ἰουδαίους.] Euſeb. Hiſt. Eccleſ. Nicephor. Suidas, τῶν Ἰουδαίων. Euſeb. in Demonſtr. Evang. τοῦ Ἰουδαϊκοῦ.

Καὶ Ἑλληνικούς.] MS. Cæſar. Iſidor. Peluſ. Suid. Zonar. καὶ τοῦ Ἑλληνικοῦ. Euſeb. Hiſt. Eccleſ. καὶ ἀπὸ τοῦ Ἑλληνικοῦ. Editio Froben. & Euſeb. Dem. Evang. καὶ Ἑλληνικοῦ. Niceph. καὶ ἀπὸ τοῦ Ἑλληνισμοῦ. Cedrenus vero hæc & ſequentia ſic legit; ſed ut videtur, παραφράζων his verbis: πολλοὺς γὰρ καὶ ἀπὸ Ἑλλήνων ἠγάγετο Χριστὸς, ὃν Πιλάτου σταυρώσαντος οὐκ ἐπαύσαντο πρεσβεύοντες περὶ αὐτοῦ· οἱ δὲ τὸ πρῶτον αὐτὸν ἀγαπήσαντες μαθηταί. E quibus patet, Cedrenum non ſecus atque alios legiſſe in teſtimonio hæc verba, ὁ Χριστὸς οὗτος ἦν· contra quam quidam exiſtimavit.

Αὐτόν.] Euſeb. Demonſtr. Evangel. αὐτὸν ἐνδείξει.

Τῶν πρώτων ἀνδρῶν παρ' ἡμῖν.] Euſeb. Dem. τῶν παρ' ἡμῖν ἀρχόντων.

Ἐπαύσαντο.] Euſeb. Hiſt. Eccleſ. ἐξεπαύσαντο.

Οἵγε πρῶτον.] Euſeb. Hiſt. Eccleſ. & Demonſtr. Zonar. Niceph. Iſidor. οἱ τὸ πρῶτον. & MS. Cæſ. cum Suida.

Ἀγαπήσαντες.] MS. Cæſ. Euſeb. Hiſt. Eccleſ. Niceph. Suid. Cedren. legunt, αὐτὸν ἀγαπήσαντες.

Ἔχων.] Euſeb. Demonſtrat. Evangel. omittit hanc vocem.

Ταῦτα καὶ ἄλλα μυρία θαυμάσια περὶ αὐτοῦ.] MS. Cæſ. Euſeb. Hiſt. Eccl. & Demonſtr. Zonaras, ταῦτά τε καὶ ἄλλα, &c. Iſidor. ταῦτά τε περὶ αὐτοῦ καὶ ἄλλα. Cedrenus, ταῦτα καὶ ἄλλα μαρτυρησάντων περὶ αὐτοῦ θαυμάσια καὶ εἰρηκότων. Niceph. ταῦτα καὶ ἄλλα περὶ αὐτοῦ θαυμάσια εἰρηκότων. MS. Cæſ. & Zonar. περὶ αὐτοῦ θαυμάσια.

Θαυμάσια.] Suidas, θαυμαστά. Euſeb. Dem. Evang. omittit.

Εἰς ἔτι τε νῦν.] Euſeb. Dem. ὅθεν εἰς ἔτι νῦν. MS. Cæſ. Euſeb. Hiſt. Eccleſ. Niceph. Zonar. εἰς ἔτι τε νῦν. Iſidor. ἴδε τοίνυν τῶν Χρ. Suid. εἰς τε νῦν τὸ τῶν Χριστιανῶν. Euſeb. Demonſtr. ἀπὸ τοῦδε τῶν Χρ. οὐκ ἐπέλιπε.

Ὠνομασμένων. Euſeb. Dem. omittit. Suidas, ὠνομασμένον, ut & Hermias Sozomenus in ſua paraphraſi, quæ alias cum vulgata conſentit.

Οὐκ ἐπέλιπε τὸ φῦλον.] Iſidor. οὐκ ἐξέλιπε τὸ φῦλον. Suidas, οὐκ ἀπολέλοιπε φῦλον.

D. HIERONYMI
V E R S I O
Ex ejus Libro
DE SCRIPTORIBUS
ECCLESIASTICIS.

[a] EOdem tempore fuit Ieſus [b] Vir Sapiens, ſi [c] tamen virum eum oportet dicere. Erat [d] enim mirabilium patrator operum, & doctor eorum, qui libenter vera ſuſcipiunt: plurimos quoque tam de Judæis quam de Gentibus ſui habuit Sectatores, & credebatur [e] eſſe Chriſtus. Cumque invidia noſtrorum Principum, cruci eum Pilatus addixiſſet, nihilominus qui eum [f] primùm dilexerant, [g] perſeverârunt: Apparuit [h] enim eis tertia die vivens, multa [i] & hæc & alia mirabilia, carminibus Prophetarum de eo vaticinantibus; & uſque hodie [k] Chriſtianorum gens ab hoc [l] ſortita vocabulum non defecit.

Variæ Lectiones e Codice MS. Bibliothecæ Noribergenſis & Freculpho Epiſcopo Lexovienſi, Tom. II. Chron. Lib. II. cap. 5.

a Freculph. *Eo.* *b* Freculph. *Sapiens Vir.* MS. Nor. omittit *Vir.* *c* quidam Codices omittunt *tamen.* *d* Frec. *autem.* *e* MS. Nor. etiam habet; ſed Frec. id omittit. *f* Frec. omittit *primum.* *g* MS. Nor. *perſeverârunt in fide*; Freculph. *perſeverârunt in eo.* *h* MS. Nor. & Frec. *autem.* *i* MS. Nor. & Frec. non legunt, *&.* *k* Frec. hoc omittit. *l* Frec. *Vocabulum ſortita.*

EXCERPTUM vel PARAPHRASIS
B. AMBROSII † EPISCOPI

Quæ in ejus Tranſlatione ex JOSEPHO *reperitur, ſubque ementito* HEGESIPPI *nomine vulgata eſt, Lib. II. Cap. 12.*

QUod fuerit illo in tempore Vir Sapiens, (de Chriſto nempe loquitur) ſi tamen oportet, inquit, virum dici, mirabilium [a] patratorem operum, qui apparuerit diſcipulis ſuis poſt triduum mortis ſuæ vivens [b] iterum ſecundum prophetarum ſcripta, [c] qui & hæc & alia innumerabilia de eo plena miraculis prophetaverunt: ex quo cœpit congregatio Chriſtianorum & in omne hominum [d] penetrare genus; nec ulla natio Romani orbis [e] remanſerit quæ cultus ejus expers relinqueretur. *Paulo poſt:* Ita mente devius fuit, ut nec ſermonibus ſuis crederet, ſed locutus eſt propter hiſtoriæ ſuæ fidem, quia fallere nefas putabat; non credidit propter duritiem cordis, &c. Plus addit teſtimonio, quod nec incredulus & invitus negavit.

† Ut hos de excidio Judæorum Libros D. *Ambroſio* tribuamus, facit Codex MS. in Biblioth. Cantabrigienſi in quo ſtatim fini Libri I. ſubjecta eſt hæc Scribæ nota: *Beatiſſimi Ambroſii Epiſcopi tranſlatio ex Joſepho Liber primus explicit.* Viſum eſt idem quoque aliis. Variæ Lectiones ſunt hæ.

a Creatorem. *b* omittitur *iterum.* *c qui hæc.* *d penetravit.* *e remanſit.*

VERSIO ANTIQUA ARCHÆOLOGIÆ JUDAICÆ
PER
M. AUR. CASSIODORUM
Senatorem V. C. procurata.

Hoc teſtimonium ſic exhibetur in duobus antiquis Bibliothecæ Cæſareæ Codicibus MSS. membranaceis, inter Codices MS. Theologicos Latinos 4970 & inter Hiſtoricos primo.

[a] FUit autem hiſdem temporibus Ieſus, Sapiens Vir, [b] ſi tamen Virum eum nominare fas eſt. Erat enim mirabilium operum [c] effector, & doctor [d] omnium eorum hominum qui audiunt libenter quæ vera ſunt, [e] & multos quidem Judæorum, multos etiam ex Gentibus ſibi adjunxit. [f] Chriſtus hic erat. Hunc accuſatione primorum noſtræ gentis [g] virorum, cum Pilatus in [h] crucem agendum decreviſſet, non deſeruerunt [i] hi, qui ab initio eum [k] dilexerant. Apparuit enim eis [l] tertia die iterum vivus, ſecundum [m] quod divinitus inſpirati prophetæ, vel hæc vel alia de eo innumera miracula [n] futura eſſe prædixerant. Sed & in hodiernum Chriſtianorum, qui ab ipſo nuncupati ſunt, & nomen perſeverat & genus.

Utcunque verſio iſta non ſit Ruffini, certum tamen eſt, iſtum interpretem Ruffini verſionem hic conſuluiſſe & deſcripſiſſe. Ita enim conſentiunt ut nihil ſupra. Quapropter Codicibus Cæſaris potius quam Voſſii & antiquæ editioni quoad omiſſiones ſtandum eſſe videtur; præſertim cum nullus codex Græcus his faveat. Addo & aliud argumentum. Vetus interpres Caſſiodori amicus habuit proculdubio Sozomeni Hiſtoriam; at vero Sozomenus hæc omnia legit, ſuntque ex eo in Hiſt. Tripartitam tranſlata. Vidit itaque interpres iſte hæc verba, non modo in Græcis Joſephi Codicibus, ſed & in illis Sozomeni, haud ſecus ac in Ruffini verſione, quam deſcripſit. Adjiciam itaque, ut hoc pateat, non ſolum Ruffini verſionem & Sozomeni excerptum, ſed & ipſam excerpti verſionem per Epiphanium concinnatam.

Variæ lectiones ex antiquiſſima Editione, quæ cum annum non exhibeat, typorum tamen inventionem propemodum æquare videtur, ac Vincentio Bellovacenſi, Lib. 7. pag. 229. ut & Codice MS. antiquiſſimo Iſaaci Voſſii, ante VIII ſæcula exarato.

a Vincent. Bellov. *Fuit his temporibus.* *b* V. B. *ſi eum virum nominare.* ſed Cod. MS. Voſſ. hæc omittit, & mox legit, *Hic erat mirabilium operum effector.* Quin etiam innuit Voſſius ſic alia quoque, quæ contulit exemplaria exhibere. *c* V. B. patrator. *d* Ed. Ant. omittit, *omnium*, & V. B. hoc & ſequens, *hominum.* Edit. Ant. legit, *hominum eorum qui libenter quæ vera ſunt, audiunt.* *e* V. B. *multoſque ſibi Judæorum, & multos adjunxit ex Gentilibus.* *f* Omnes ſic legunt præter editionem antiquam, quæ prorſus omittit hæc verba: *Chriſtus hic erat.* *g* V. B. omittit, *virorum.* *h* V. B. *cruce crigendum decreviſſet.* Ed. Ant. *crucem agendum eſſe decreviſſet* *i* V. B. *eum hi.* *k* Edit. Ant. *dilexerunt.* *l* Ed. Ant. *tertio.* V. B. *iterum tertia die.* Petrus Comeſtor. Hiſt. Evang. legit, *apparuit eum his iterum vivus.* *m* Ed. Ant. *quæ.* ſed V. B. omittit, *divinitus.* *n* V. B. *de ipſo futura prædixerant. Sed & uſque in hod. diem Chr. qui ab eo dicti ſunt, perſeverat & nomen & genus.*

V E R S I O
RUFFINI AQGILEIENSIS

Ex ejus Verſione Euſebii Hiſtoriæ Eccleſ. per Beatum Rhenanum edita, deſumpta.

FUit autem iiſdem temporibus Ieſus Sapiens Vir, ſi tamen Virum eum nominare fas eſt. Erat enim mirabilium operum effector, doctorque hominum eorum qui libenter quæ vera ſunt audiunt. Et multos quidem Judæorum, multos etiam ex Gentilibus ſibi adjunxit. Chriſtus hic erat. Hunc accuſatione primorum noſtræ gentis virorum, cum Pilatus in crucem agendum eſſe decreviſſet, non deſeruerunt hi, qui ab initio eum dilexerant. Apparuit enim eis tertio die iterum vivus, ſecundum quod divinitus inſpirati prophetæ vel hæc vel alia de eo innumera miracula futura eſſe prædixerant. Sed & in hodienum diem Chriſtianorum, qui ab ipſo nuncupati ſunt, & nomen perſeverat & genus.

EXCERPTUM vel PARAPHRASIS
HERMIÆ SOZOMENI
Hiſtor. Eccleſiaſt. Lib. I. Cap. 1.

KΑὶ ἰώσηππος δὲ ὁ ματθίου ὁ ἱερεὺς, ἀνὴρ παρά τε ἰουδαίοις καὶ ῥωμαίοις ἐπιδοξότατος γενόμενος, ἀξιόχρεως ἂν εἴη μάρτυς τῆς περὶ θεοῦ ἀληθείας· ἄνδρα μὲν γὰρ αὐτὸν ἀποκαλεῖν ὀκνεῖ, ὡς παραδόξων ἔργων ποιητὴν, καὶ διδάσκαλον λόγων ἀληθῶν. χριστὸν δὲ περιφανῶς ὀνομάζει,

καὶ

καὶ τῷ σταυρῷ καταδικασθῆναι, καὶ τρίταιον ζῶντα φανῆναι. καὶ ἄλλα μύρια θαυμάσια περὶ αὐτοῦ προειρηκέναι τοὺς θείους προφήτας οὐκ ἀγνοεῖ. πολλοὺς δὲ ἔτι ζῶν ὡς ἐπηγάγετο Ἕλληνάς τε καὶ Ἰουδαίους διαμεῖναι ἀγαπῶντας αὐτὸν μαρτυρεῖ, καὶ τὸ ἀπ' αὐτοῦ ὀνομαζόμενον μὴ ἐπιλείψαι φῦλον.

VERSIO HUJUS EXCERPTI PER EPIPHANIUM SCHOLASTICUM EX HISTORIA TRIPARTITA.

JOſephus autem Matathiæ filius atque Sacerdos, vir apud Judæos nobiliſſimus, nec non & apud Romanos, digniſſimus erit teſtis de veritate Chriſti. Vocare namque eum virum non audet, tanquam factorem inſignium operum, magiſtrumque ſermonum veracium: Chriſtum vero aperte nominat, & pœnæ crucis adjudicatum, & tertia die apparuiſſe vivum, & alia infinita miracula de eo a prophetis ſanctis non ignorat eſſe prædicta. Sed etiam multos tunc extitiſſe, quos elegit Græcos atque Judæos, & in ejus permanere dilectione, atque gentem ab eo nominatam nequaquam defuiſſe teſtatur.

EXCERPTUM MICHAELIS GLYCÆ

Annalium, Par. III. pag. 234.

ΤΟΤΕ δὴ, τότε Φίλων ὁ σοφὸς καὶ Ἰώσηππος ἤκμαζον· οὗτος δὴ φιλαλήθης ἐλέγετο, διά γε τὸ τὸν βαπτιστὴν τοῦ Κυρίου ἐπαινεῖν, καὶ διὰ τὸ τὸν Χριστὸν ὁμοίως ἄνδρα σοφὸν μαρτυρεῖν, καὶ μεγάλων σημείων ἐργάτην, σταυρωθέντα δὲ ζῶντα φανῆναι μετὰ τρίτην ἡμέραν.

ELOGIUM ABRAH. WHELOCI.

TOllatur e medio potius, atque penitus è mundo, Flavius Joſephus, quam ut illam à Chriſtiana Eccleſia gemmam, illam intelligo περιοχὴν, tolli patiamur.

EX ISAACI VOSSII

Lib. de Sibyllin. Oracul. Cap. XI.

PRofecto nullos religio Chriſtiana infenſiores habet hoſtes, quam ipſos Chriſtianos; cum vix ullum apud antiquos de Chriſto aut vaticinium, aut teſtimonium invenias, quod non complures etiam doctiſſimi viri labefactare, aut etiam penitus evertere fuerint conati.

PRO TESTIMONIO FLAVII JOSEPHI DE IESU CHRISTO

LIBER PRIMUS.

SÆPE ſum miratus, cum animo verſarer, qui factum ut quædam ſcripta, quæ a Viris afflatu divino aliquando, ſæpiuſque fortaſſe, inſpiratis, Apoſtolorumque nomine claris ſunt confecta, in Eccleſia tamen velut ipſa divinitus inſpirata nunquam reciperentur: cum alia quædam ſcripta, de quibus eorumque auctoribus, & olim & nunc eſt dubitatum, in fidei tamen regulam ſint recepta, & quaſi ex hoſtibus recuperata. Hinc videre licet, etiam optimorum auctorum libros ſua quoque non ſecus ac profanorum habere fata. Qui hoc dubium etiam ante nos moverunt, ut hinc ſe expediant, ad genuinam ſolent confugere difficultatem ſolvendi tollendive rationem. Prima ex recepta in Eccleſia Chriſtiana conſuetudine ducitur, tantum ſcilicet in ſtabilienda divinorum ſcriptorum auctoritate Eccleſiæ conſenſum ac teſtimonium valere, ut ſine illis ne quidem optima recipi, ut inde fidem noſtram poſſimus ſtatuminare, mereantur. Altera ratio eſt eorum qui, interna quoque, & ex ipſis eruta ſcriptis argumenta accerſunt, qualia ſunt vel dicendi genus, vel rerum ſcriptarum pondus cum divino lumine & majeſtate conjunctum, quibus probi homines, quique unitatem amant & appetunt, ad illa pro divinis admittenda moveantur.

Tametſi teſtimonium Flavianum neque fuerit, neque ſit unquam inter divina ſcripta referendum, cùm tamen in illo conſcribendo, aliquid, non humano conſilio, ſed prope divinitus datum eſſe videatur, non ſecus ac in ejus conſervatione; cumque invitis quamplurimorum doctorum conatibus, longe tamen a pluribus defendatur, utque genuinum habeatur: ad ejus defenſionem quam in me jam ſuſcepi, maxime pertinere videtur, ſi quemadmodum illi, qui ſcripta divina genuina eſſe probant, has rationes ſequuntur; ſic etiam ego eundem rationum ordinem conſequar in iſto Flavii Joſephi teſtimonio recuperando. Neque mihi quiſquam poſthac dicam ſcribat, quod libros Joſephi cum Sacris Scripturis hac ratione quodammodo contulerim. Nam ſiquis recte perpendat, quantum interſit fidei Chriſtianæ, ut eventus vaticiniorum Ieſu Chriſti adverſus Judæos probe intelligatur; nullus dubito, quin ſtatim mecum ſentiat, quandoquidem nemo melius calamitates cladeſque Judæorum exponat quam Joſephus, a quo ceu fonte, quicquid eſt ſcriptorum inter Chriſtianos qui de his verba faciunt, ſua omnia mutuo accepiſſe con-

conſtat, quapropter non ſine divino conſilio, quod nos partim providentiam divinam, partim vero afflatum, vocare ſolemus, cautum eſſe videtur, ut Joſephi ſcripta non tantum ederentur, ſed & accurate per omnia Eccleſiæ ſæcula conſervarentur, ut quædam minora fidei, veritatiſque monumenta.

At vero cum Flavii hujus teſtimonium de Chriſto, quod inter cætera ejus ſcripta quadantenus eminet, ideoque a multis, neque immerito ut egregia quædam gemma ſpectatur; utque fieri ſolet, cum diverſa plerumque ſint hominum ſtudia, ſic altera parte non deſint qui id non minus vili pendant, eorum rationes cum mihi diſpliceant, ſtatui mecum, hoc pro fide Chriſtianâ non leve argumentum ſtabilire, & ab injuriis adverſariorum tutari, idque eo modo ac ratione, quibus ſolent ſacros defendere codices. Hac itaque oratione quicquid ad Eccleſiæ doctorumve conſenſum, variamque hujus teſtimonii fortunam ſpectare videtur, ediſſeram; & de uſu teſtimonii defenſioniſque neceſſitate, ac in quanta, ſi verum, apud nos auctoritate ſit habendum, denique, de Auctoris fortuna conſilioque dicam; altera vero, ex ipſo dicendi genere, totius orationis tenore, modoque conſcribendi, & ſententia, adeo Joſephi eſſe proprium oſtendam, ut ne quidem ad quenquam alium pertinere poſſit.

PARS PRIMA, LIBRI I.

De Varia Teſtimonii FLAVIANI fortuna.

1. PRimum quod eſt mihi pertractandum, eſt Eccleſiæ doctorumve conſenſus, in teſtimonio Flaviano tum citando, tum etiam comprobando. Atque hic univerſo conſenſu, ex quo primum uſu venit aut neceſſitate, ut citari cœperit, ſemper & agnitum & lectum eſt hoc teſtimonium: neceſſitas enim hujus uſum introduxit, ut fruſtra ſint qui expectaverint citari teſtimonium eo tempore, quo vel nulla erat ejus neceſſitas, neque tum ſatis ſcriptorum Joſephi uſus apud poſteros ei ſcriptori auctoritatem conciliaverat. Ut ut vero hæc ſunt, non ſolum apud graviſſimos auctores, per omnia fere ſæcula, ſed & in omnibus tum Græcis tum Latine verſis codicibus, conſtantiſſime perlegitur, atteſtantibus quoque ipſis adverſariis.

2. Euſebius Pamphili, Cæſarienſis, primus eſt, quantum ſcimus, qui citaverit; in cujus ſcriptis non ſemel hoc teſtimonium legitur. Eum autem ducentis non amplius, poſt ætatem Joſephi annis floruiſſe certum eſt, eoque tempore vixiſſe, quo paſſim in Bibliothecis occurrebant ſcripta Joſephi. Jam tum enim Chriſtiani, non amplius Cæſarum furorem pertimeſcentes, ſumma Conſtantini gratia, per orbem invitis æmulis, dominabantur, & Epiſcopi, rerum potiti, ſtudia ſua cum fructu exequi poterant. Ideoque ipſis ad omnes Bibliothecas erat acceſſus. Duobus hic locis teſtimonium citavit: Demonſtrationis Evangelicæ Libro tertio, capite quinto; deinde Hiſtoriæ Eccleſiaſticæ libro primo, capite decimo: ubi ſane hoc teſtimonium ſic producitur, ut non longe a vulgata Codicum Archæologiæ lectione receſſiſſe videatur: Adeoque audacter proferuntur utrobique verba teſtimonii, ut omnino Euſebium bona fide egiſſe compareat; adeo, ut illum vel dolo, vel negligentia, aliquid immutâſſe ne nos quidem cogitare patiatur: tantum abeſt, ut aliquid fraudis ſubeſſe ſit ſuſpicandum.

3. Verumtamen adverſus hoc Euſebii, viri graviſſimi teſtimonium inſurgunt multi, ut eum minus fidelem in citandis teſtimoniis, vel minus cautum in exhibendis probent. Sed & exortus eſt aliquis, qui aſſerat, hanc eſſe ipſius Euſebii impoſturam. Quo quidem judicio ego nihil audacius, ne quid dicam de temeritate, unquam vidi. Tria igitur, ut memini, Euſebio ſuper hac re objiciuntur. Primum eſt, Euſebium, ut cæteros quoque Patres, bene factum exiſtimâſſe, ſi adjutum irent cœleſtem figmentis ſuis veritatem. Sed ego nullam iniquiorem iſtâc unquam vidi ſuſpicionem. Fuerunt hoc ſæculo & ſuperiore homines, qui cum ſe horum Patrum auctoritate premi in quibuſdam viderent, ut hic ſe illico expedirent, omnibus ingenii viribus ſunt conati, Patrum iſtorum auctoritatem levare. Licet autem multa primis iſtis ſæculis ſint conficta Euangelia, Actus Apoſtolici, Apocalypſes, & ſimilia; auſim tamen dicere, neminem in Eccleſia Catholica Patrem vel Epiſcopum fuiſſe, qui his opem tulerit vel fingendo, vel diu etiam comprobando. Omnia iſta erant ab hæreticis obtruſa, utpote quorum fæces atque pravitatem ſententiaſque redolerent. Quo factum eſt, ut jam ſæpius ab Eccleſiæ Catholicæ Patribus rejecta, fere penitus exoluerint. Non mea eſt hæc ſed perantiqua querela, & obſervatio, eo tempore facta, quo has fraudes D. Blondellus valuiſſe potiſſimum profitetur. Qui hac de fraude queritur eſt Hegeſippus, cujus verba excerpſit Euſebius, quaſi ad ſuam olim prævidiſſet defenſionem profutura: καὶ περὶ τῶν λεγομένων δὲ ἀποκρύφων διαλαμβάνων, ἐπὶ τῶν αὐτοῦ χρόνων πρός τινων αἱρετικῶν ἀναπεπλάσθαι τινὰ τούτων ἱστορεῖ. Non decet itaque fraudes hæreticas patribus iſtis objicere, quaſi religionem Chriſtianam mendaciis ſtabilire voluiſſent. Falli potuiſſe Patres facile concedimus; ſed fallere quenquam voluiſſe religionis ergo, id fortiter pernegamus. Cauſam Sibyllinorum aliorumque monumentorum, quæ damnavit Blondellus, hic agere non decrevimus, neque Hermetis Triſmegiſti ſcriptorum; quamvis quædam partes eorum ante natum Chriſtum pervulgatæ fuiſſe videntur, ut etiam ſatis eſſent aptæ ad juvandum religionis cauſam, cum oſtendant de Meſſia illo plurimorum expectationem, & de religionis Chriſtianæ veritate ſententiam; antequam Meſſias ille hujus religionis auctor naſceretur.

4. Alterum illud crimen quod Euſebio objiciunt, inde natum eſt, quod quibuſdam parum fidus in citandis auctoribus, ipſoque nominatim Joſepho, cujus res hic præſertim agitur, eſſe videatur. Hoc ut probent, aliquot, duos ſcilicet aut tres, ex illo producunt locos, ubi non ſatis bene capit mentem Joſephi; qualis eſt ille, ubi de vocibus in Templo auditis ante urbis excidium, Joſephus loquitur; quod cum Euſebius, & poſt eum Hieronymus minus caute dicant poſt Ieſu Chriſti paſſionem accidiſſe, (licet hoc etiam ſit verum,) quidam tamen nimis urgent, & inclementer interpretantur Euſebii verba, quaſi ille dixiſſet: has voces in Templo fuiſſe auditas die ipſo Pentecoſtes, proxime paſſionem ſequenti. Nam Euſebio ſufficit, ſi hæc paucis poſt Chriſti mortem annis acciderint, ut oſtendat quod erat ipſi comprobandum, Templi nempe Judæorum vaſtationem, Ieſu Chriſti neci fuiſſe ſubſecutam. Alios quoque locos profert Tanaq. Faber, de Therapeutis Philonis, & de Carnificina puerorum Bethlemi, & denique de cenſu ſub Cyrenio, in quibus Euſebius non ſatis recte verba Joſephi capit. Sed quid hoc quæſo ad rem veſtram? Si ea verba quæ citat Euſebius in Joſephi ſcriptis non extarent, veſtra hæc oratio aliquid haberet ponderis: ſed cum hoc ſolum crimen Euſebii fuerit; quod iſta verba non ſint ejus ad quam illa produxerat probatio; ſi quid commiſit, peccavit errando, humanum eſt. An ergo ea omnia quæ ille citavit perverſe, dum ſenſum eorum male in-

intelligeret pro ſpuriis ſunt habenda? Quid hoc eſt argumenti? In his hærere quemquam pudet ſane pigetque. Certe Dallæus, quem teſtimonio Flaviano non valde amicum fuiſſe conſtat, in alia controverſia, Ignatiana ſcilicet, ut auctoritatem Euſebii qua ſe premi ſentiebat elevaret, noluit hoc uti argumento; *& ad alia ejuſdem ſcriptoris loca excurrere & exempla aliorum ϛφαλμάτων conquirere, in quæ ille fatentibus eruditis incidit* [a]. Nunquam quidem hoc facturus, ſi quidquam ad cauſam ſuam pollere crediditſet. Aliud enim eſt ſenſum auctoris male capere, aliud verba ſupponere, quæ ille nunquam locutus eſt aut ſcripſit.

5. Ad tertium illud crimen jam venio, Euſebium hanc periocham in ſcripta Joſephi intruſiſſe; quod ſi verum non fuerit, malitiam quandam ſumma cum temeritate in accuſatore prodet. Quo crimine ut Euſebium alliget T. Faber accuſator, tantum abeſt ut aliquod judicium habuerit, ut ne quidem leviſſima Euſebium accuſandi ſuſpicio vel ratio ſubſit, neque ipſe quicquam protulit accuſator: Sed cum ſtultus & temerarius ſit Euſebius, teſte Fabro, in citandis quibuſdam teſtimoniis, ideo ſibi videri hunc eſſe hujus fraudis auctorem. Mirari ſubſit mihi perpendenti quale demum ſit eorum judicium, qui de fraudis hujus auctore pronunciant, antequam ullam fraudem ineſſe conſtet. Siccine quenquam eſſe adeo præcipitis judicii, ut de rei qualitate loquatur, priuſquam de rei exiſtentia certam habeat cognitionem? ſiccine jura ſinunt ut reus quis agatur antequam crimen ullum commiſſum eſſe cognoſcatur? licet enim Tan. Faber de hac re ita ſit locutus, ut neminem amplius dubitare ſinat, adeo firmis rem iſtam ſe credidit fuiſſe rationibus conſecutum: at vero nondum ſatis rem in plano conſtituit, ut non multi graviſſimi Viri etiam poſt illum ſcriberent, atque fraudem ineſſe huic teſtimonio pernegarent.

6. Ego vero, uti ſpero, eam orationem de periocha iſta ſum habiturus, quæ inviti conſenſum accuſatoris extorqueat; licet autem in altera parte de fraudiş hujus auctore falſo ſuſpecto verba ſim facturus, attamen quia neceſſe eſt ut Euſebio, quem primum eſſe qui citaverit videmus, ſua conſtet auctoritas, quædam in anteceſſum de hoc crimine dicam. Quapropter verbis Henrici Valeſii Tanaq. Fabrum percontabor; *Cui bono id Euſebius confingere voluiſſet? An ex teſtimonio Joſephi pendebat divinitas Chriſti? Annon Euſebii ætate libri Antiquitatum Joſephi in omnibus Bibliothecis viſebantur; quibus prolatis facillimum fuiſſet Euſebii fraudem convincere* [b]? Quaſi non fuerint tunc temporis multi Gentiles, apud quos etiam extarent Joſephi ſcripta. In conſcribenda Hiſtoria ſua uſus eſt Euſebius Libris ex Hieroſolymitana Bibliotheca, ut ipſe fatetur, deſumptis. Vides igitur quot & quantas regiones peragraverit iſte Codex Archæologiæ Joſephi, antequam in illa Bibliothecâ Româ delatus deponeretur? idcirco frequentia hujus fuiſſe exemplaria verum eſt. Hunc itaque ſcriptorem, Romæ ſtatuam ob ingenii gloriam meritum, cujus libri in Bibliotheca publica repoſiti ſunt, ab ipſo Imperatore Tito ſubſcripti, ne fraus ſubeſſet, quiſquam auſus eſſet interpolare? denique ut nullus ſit dubitandi locus, infra probabimus habuiſſe alios alibi ſcriptores Joſephi hiſtoriarum codices, in quibus hoc extaret teſtimonium, quod etiam alterius accuſatoris, Blondelli, conjecturam, ſæculo nempe Chriſtianiſmi ſecundo hanc fraudem, quam inter pias numerat, fuiſſe confictam, penitus deſtruit.

7. Sed quid verbis opus eſt? laterem fortaſſe lavo, dum ſtudeo Euſebii crimina falſo objecta diluere: nam licet inculpabilis eſſet, *ejus tamen teſtimonium, utpote hominis ducentis annis* Joſepho *recentioris, nullam vim habere*, erunt fortaſſe, qui Dallæi exemplo prætendent. Nemo enim adhuc hoc objecit, contentus Euſebii auctoritatem deſtruxiſſe reliquis argumentis, quæ Dallæus ſequi noluit in controverſia Ignatiana. Nequis itaque dilutis criminibus, auctoritatem Euſebii in poſterum cupiat convellere, iſto quem propoſuit modo Dallæus; erit operæ pretium, ut hac quoque parte eum reſtituam in quem meretur locum. Quid ergo ſpectatis o boni! ut vobis producam auctores Euſebio antiquiores, cum nulla his eſſet neceſſitas ad Joſephum provocandi? nemo ante Euſebium negabat extitiſſe Chriſtum, cujus adhuc tum erat recens memoria, ſupererantque tum nativitatis, tum paſſionis ejus publica monumenta, ad quæ tum provocare & poterant, & ſolebant, Chriſtiani Patres, ubi primum de ejus exiſtentia dubitari cœptum eſt, ibi ſufficit, ut producat Euſebius, quæ hoc dubium ab hominum mentibus auferre poſſent. Sed id genus argumenti, quo negant, quemquam poſt cujuſquam ſcriptoris mortem de ejus ſcriptis liquido teſtari poſſe, quale demum vocabimus? An ergo non vera ſunt quæ protulit Euſebius auctorum loca, licet nemo præter eum horum meminerit? cum cætera omnia ſibi invicem ſatis accurate reſpondeant; veritas rei ſcriptæ, Codicum fides locique citati; quid jam quæſo objicimus, nullam eſſe auctoritatem citantis ſi modo annis poſt ducentis vixerit? Non enim quæritur an Euſebius viderit Joſephum ſcribentem; tum enim nihil eſſet hujus teſtimonium longe poſt alterum nati; qua ſola ſuppoſitione nititur objectio; ſed id quæritur: utrum Euſebius hoc teſtimonium in Archæologiæ quos tum vidit codicibus, legerit? Quæ cum ita ſtat, an ergo non ſufficit Euſebii auctoritas, ut probet, hoc teſtimonium in ſui ævi codicibus lectum fuiſſe? nihil amplius opto. Hoc ſi concedant, aliunde veritatem teſtimonii probabo, ut ipſi adverſarii id tandem aliquando verum eſſe fateantur. Hactenus quidem de Euſebii auctoritate, quæ hoc teſtimonium firmat, ſatis eſt hoc loco dictum, quæ mea quidem ſententia ſatis ad firmandam hujus periochæ auctoritatem valeret.

8. Huic tempore proximus eſt D. Hieronymus, qui laudat teſtimonium Flavianum. Quæ duo autem in hoc negotio plurimum pollent, vir erat doctiſſimus, cenſor acutus, & fere inculpabilis, quodque magis pro nobis facit, Judæorum Magiſtris addictior quam par eſt. Attamen in Catalogo Scriptorum Eccleſiaſticorum, cum poſuiſſet Joſephum, ejus etiam teſtimonium de Chriſto exhibet ſine ulla ſuſpicionis notâ: quod utique nunquam feciſſet, niſi vel genuinum eſſe crediditſet, vel etiam in ſuis codicibus legiſſet. Græcos Archæologiæ Judaicæ codices habuiſſe conſtat, & ex A. Caſſiodori libro de divinis lectionibus diſcimus; tradit enim, Hieronymum de vertendis illis in linguam Latinam cogitâſſe, ſed operis magnitudine deterritum, mutaviſſe ſententiam. Ergo cum nondum verſa eſſent Joſephi ſcripta, ipſe ſuam hujus periochæ verſionem dare coactus eſt. Poſtea quam enim multa honorifice de Flavio Joſepho ediſſeruiſſet, noſque quædam quæ alias neſciremus docuiſſet, his periocham iſtam ſubjungit.

9. Hunc itaque tam preclare de iſtac periocha teſtantem ut nobis ſurripiant, eodem quo Euſebium crimine onerant, primo quidem, quod iſte falſo alibi citet Joſephum, cum non ſatis recte mentem ejus capiat. Deinde huic quoque vitio vertitur, quod incaute Euſebium errantem plerumque ſequatur. De primo crimine ſatis dixi pro Euſebio, quæ hunc quoque tegant. Quod ad alterum illud attinet, quod ajunt Hieronymum, cum Ca-

a Lib. II. Cap. 35. b Not. ad Euſeb. Hiſtor. Eccleſ. H. Ecc. Lib. VI. cap. 21.

Catalogum Scriptorum Eccleſiaſticorum conficeret, exſcripſiſſe Euſebii collectanea, ideoque Euſebio erroris comitem ſe dediſſe; nunquam quidem injuſtius vidi crimen cuiquam objici, cum cuivis legenti, vel illum de Joſepho articulum, planum ſit, immane quantum differre codices Archæologiæ Euſebianos ab illis Hieronymi, ut ſatis ex hujus verſione patebit. In illa enim duo ſunt, quæ nullo modo nos dubitare de codicum varietate patiantur. Nam ὁ Χριστὸς οὗτος ἦν ab Hieronymo vertitur, *& credebatur eſſe Chriſtus*, deinde vero ἐνδείξει huic Latine ſonat, *invidia*. Facile erat emendare & mutare vocem illam in hanc ſcilicet, *indicio*; ſed cum codices omnes manu exarati, & qui deſcripſit hoc teſtimonium ex Hieronymo Freculphus, ſic conſtanter legant, neutiquam ſinunt ut ad mutandam antiquam lectionem ſola ſuſpicione moveamur.

10. Ruffinus Aquilejenſis Presbyter, æqualis Hieronymo, in eorum numero eſt ponendus, qui hoc teſtimonium ſuis ſuffragiis comprobârunt; hic enim Eccleſiaſticam Euſebii hiſtoriam verſionis libertate quaſi fecit ſuam. Pluris autem facio hujus, & Hieronymi auctoritatem quam alii; eam enim certiorem faciunt ortæ inter illos iræ atque ſimultates. Quod ſi quid alteruter horum in his rebus innovaſſet, paratum habebat æmulum, qui hanc audaciam ſatis acriter reprehenderet. Ergo ſapienter & modeſte uterque progreditur, dum alterius reprehenſionem veretur.

11. Verum enim neſcio, annon ſupra Hieronymo, & Ruffino, præmittere debuiſſem quem Hegeſippum vulgo vocant, ſed Ambroſium rectius nuncupares. Huic enim potius, quam illi, malunt Docti Viri libros de Excidio Judæorum tribuere, ajuntque, verſos ex Joſepho, vel ſaltem conſarcinatos fuiſſe, cujus nomen ſub ficto Hegeſippi latitare ſuſpicantur, vel ab ignaris quibuſdam corruptum eſſe librariis. Etenim hujus rei fidem faciunt codices manu exarati, qualis eſt ille Cantabrigienſis, cui ad finem Libri primi hæc ſcribæ notula eſt adjecta, *Beatiſſimi Ambroſii tranſlatio ex Joſepho. Liber primus explicit.* Utique vero non eſt abſimile, Ambroſium juvenem in hac ſe palæſtra animi gratia exercuiſſe. Ille vero Ambroſius non ſolum totam hujus teſtimonii ſententiam proponit, eamque ſuo modo circumſcribit & interpolat, ſed etiam oſtendit, quam probabile ſit, Joſephum hæc dixiſſe, adeo, ut quaſi primus hujus teſtimonii defenſor haberi mereatur. *Ita*, inquit, *mente devius fuit; ut nec ſermonibus ſuis crederet, ſed locutus eſt propter hiſtoriæ ſuæ fidem, quia fallere nefas putabat, non credit id propter duritiem cordis, &c. plus addit teſtimonio quod nec incredulus & invitus negavit.* Habemus igitur hic codices Mediolanenſes, ut & ſupra Orientales Æliæ, Aquileienſes Ruffini, præter illos quos apud ſe habuit Hieronymus: qui omnes ducentis aut aliquot amplius annis poſt ætatem Joſephi, in ejus Archæologia Judaica hoc teſtimonium exhiberent, ſine ulla impoſturæ ſuſpicione. Quorum auctoritas annon ſit omnibus novorum hominum conjecturis & nudis fere judiciis anteferenda, judicent, qui in his rebus aliquid ſapiunt præter vulgi modum. De aliis etiam alibi per Orbem ſparſis codicibus jam videbimus.

12. Iſidorus Peluſiota, Johannis illius Chryſoſtomi diſcipulus, hoc etiam utitur teſtimonio: cujus auctoritas ideo magis eſt ſpectanda, quod quidam mirentur, Johannem illum, in illis quos contra Judæos libris ſcripſit, ſive potius habuit pro concione orationibus, tametſi laudet & in medium proferat ex Joſepho teſtimonia, non tamen uſum eſſe hac periochâ. Hinc factum eſt, ut qui omnia quantum poſſunt & quaſi mordicus arripiunt, ut huic teſtimonio maleficiant, fere concludant, doctum illum & pium Χριστιανίζοντα de hujus fide vel auctoritate dubitaſſe. Sed omne dubium tollit hic Iſidorus ejus diſcipulus; qui nunquam uſurpâſſet, ſi magiſtro ſenſiſſet hanc diſplicere. Is autem Epiſtolarum Libro quarto N. 225. quamvis agnoſcat Joſephum fuiſſe ſummum legis Judaicæ Zelotam, ex ipſo tamen hoc producit teſtimonium, & producendo comprobat.

13. Hos excipit Hermias Sozomenus, qui in Eccleſiaſticæ Hiſtoriæ Libr. I. capite primo, hujus periochæ illam dedit paraphraſin, quæ maxime ſuſpectas hujus periochæ ſententias comprobat. Sed obſtat magis, ut quidam volunt, quam proficit hujus auctoritas: nam cum voluerit ex hac periocha concludere Chriſtum eſſe Deum, neſcio quo pacto id quod defendere debuiſſet, prodidit; Joſephi enim auctoritatem in hoc negotio nimis urgens, nullam fecit. Sed dandum eſt hoc Sozomeno, aliiſque Patribus, qui controverſiâ cum Arianis concitati, & nimio calore diſputantes, id credunt ſe videre quod non vident. Sic, quia Joſephus τὸ σχῆμα, vel oratorio dicendi genere uſus, de Chriſto loquens, ut eum laudibus efferat, quaſi propter excellentiam vir non eſſet, illi protinus, quod parce tamen erat datum, nec aliter quam aliis quoque ſoleat Joſephus attribuere, volunt ſibi quâdam largitiâ datum: quæ tamen, ubi quis diligentius animum advertit, multum eos non juvat.

14. His quoque addendus eſt M. Aur. Caſſiodorus Senator, qui primus Latine vertendam curavit Archæologiam Judaicam, quod ipſe amicorum operâ factum eſſe memorat. Horum itaque Interpretatio locum hunc Latine verſum repræſentat, & eo quidem modo, ut quo nos hoc teſtimonium, ſic illos quoque oſtendat in ſuis legiſſe; adeo ut horum etiam tempore, ſine ulla ſuſpicionis notâ legeretur. Quibus etiam jungendus eſt ille Epiphanius hujuſce Caſſiodori amicus, quique hoc jubente Tripartitam Hiſtoriam conſarcinaverit ex Socrate, Sozomeno & Theodorito. Qui cum in Sozomeni Hiſtoriâ hanc periocham citari vidiſſet, ſine cenſurâ totum hoc in ſuam farraginem tranſtulit, ſicque majorem huic teſtimonio conciliavit auctoritatem; cujus opus ipſe Caſſiodorus, ut è præfatione conſtat, probavit.

15. His ſuppar eſt Johannes Antiochenus Malala, qui hoc etiam teſtimonium laudat; nec tamen eo quo Sozomenus modo tractat, ſed pro more ſuo ſatis inconcinne, Libro Chronographiæ ſuæ X. pag. 319. at vero cum, nec hujus nec aliorum ætate minorum, magna ſit apud doctos hujus ævi auctoritas, ideo contenti erimus eorum nomina proferre qui vel hoc teſtimonium laudant, vel etiam ſimul ipſis verbis exhibent, ad renatas uſque literas, hoc eſt fere ad inventionem typorum in libris edendis uſurpatorum. Primus horum eſto Nicephorus Calliſtus qui Hiſtoriæ Eccleſiaſticæ, Lib. I. Cap. 39. totum exhibet. Huic fere proximus eſt Cedrenus Compendii Hiſtorici, Tom. I. pag. 196. Deinde Zonaras; niſi & hic ſit cæteris anteponendus, non enim admodum ſedulo temporum rationem in his non valde neceſſariis perſequor; is autem Zonaras Annalium Lib. I. Cap. 4. Tom. I. edit. ultimæ pag 267. hoc teſtimonium deſcripſit; & Michael Glycas Annal. Parte III. pag. 234; qui ad hoc videtur alluſiſſe. Hiſce omnibus addendus Suidas; quanquam is Sophronium, Hieronymi interpretem, per omnia ſecutus eſſe videatur.

16. Tranſeo jam ad alteram quaſi partem, ut eos ex Latinis ſcriptoribus enumerem qui hoc teſtimonium comprobant, quorum tamen, utpote recentiorum, auctoritate non multum hujus teſtimonii fides & veritas adjuvatur, niſi quod oſtendant

dant conſtantem doctorum de hoc teſtimonio ſententiam. Horum igitur antiquiſſimus eſt, ut puto, Freculphus Epiſcopus Lexovienſis, qui Tom. II. Chronic. Libr. II. capite quinto ex Hieronymo hoc teſtimonium videtur eſſe mutuatus. Hunc ſequatur Johannes Sareſberienſis qui claruit ſub Friderico Imperatore primo, quique hæc verba citat Lib. II. Cap. 9. Polycratici ſeu de Nugis Cur. ab initio teſtimonii ad hæc verba, *Chriſtus hic erat*: ex quo ſatis patet eum vidiſſe antiquam verſionem. Hunc excipit Vincentius Bellovacenſis circa A. C. MCCCXV. qui libro ſeptimo pag. 229. in medium id protulit ex eadem verſione; & Petrus Comeſtor in Hiſtoriâ Euangelicâ capite XXIX. ex eadem quoque verſione, ut videtur; & Baptiſta Platina in Libro de Vitis Pontificum.

17. Ad annum itaque Chriſti cIɔIɔ intemerata hujus teſtimonii fides manſit & auctoritas, multiſque etiam poſt annis, donec tandem exorti ſunt Hubertus Giſanius Juris C. & Lucas Oſiander Theologus, M. Lutheri partibus addictus, qui primi, quantum reſcire potui, de hoc auſi ſunt dubitare. Sed datâ tum portâ, quod illi leviſſimâ conjecturâ negaverant, alii non modo negare, ſed & argumentis pro captu ſuo validiſſimis confirmare non ſunt veriti. Poſteaquam autem poſteriorum ſeculorum, hoc eſt decimi ſexti & ſequentis a Chriſto nato, hujus teſtimonii aſſertores ac defenſores enarravero, de illis quoque loquar qui Giſanium ac Lucam Oſiandrum ſecuti, non obiter modo ſed & datâ quaſi operâ, vel partim etiam libris integris hujus teſtimonii fidem elevare ſunt conati; quibus nominatim quantum poſſum prolatis, eorum quoque rationes generatim ac leviter, tametſi fideliter in medio proponam; his vero excutiendis non ſolum hujus quod reliquum erit, ſed alterius quoque tractationem ſermonis reſervo.

18. Cum in eo jam verſer ut primo tantum proponam eos qui hoc & ſuperiore ſæculo, vel non multo ante, hoc Joſephi teſtimonium vel probaverunt vel etiam defenderunt, eos cæteris præponam qui id tantum nude proferunt, ſed eo modo ut id etiam comprobare videantur. Nec tamen omnes hic advocare poſſum, ſed præcipuos, eoſque quorum notitia ad me pervenerit: quibus non ſolum temporis ratione, ſed & nobilitatis prærogativâ præpono Johannem Picum Comitem Mirandulanum, nec minus etiam doctrina clarum. Conſulatur ejus Epiſtola ad amicum ignotum, quæ ſic incipit, *Quiſquis es*, &c. *In Joſepho Græco ſcio*, inquit, *eſſe quædam, quæ de Chriſto & fidelem & honorificam faciunt mentionem.* Petrus Galatinus ex Judæo factus Chriſtianus Libro primo de Arcanis Catholicæ veritatis, capite quarto, quo de Judæorum ſcriptoribus, quos paulo poſt Chriſtum paſſum eſſe contigit, & quid de ipſo ſenſerit peroravit. Iſte vero non modo hoc teſtimonium profert, ſed & oſtendit quales ſint illi Judæi qui de Chriſto noſtro prout Joſephus ſentiunt, de quibus in hoc ſermone infra dicemus: quæ quidem viri docti verba ſi accurate adverſarii noſtri penſitâſſent, nunquam tam acerbe pro hujus teſtimonii ſuppoſitione contendiſſent. Centuriatores Magdeburgenſes hunc etiam locum laudant, utque verum citant Lib. I. Centur. I. Cap. 10. Sebaſtianus Munſterus in notis ad Libr. V. Cap 44. Gorionidis, teſtimonium Flavii vocat, *magnificum præconium.* Sic quoque Sixtus Senenſis Tom. II. Libr. IV. Bibliothecæ ſanctæ de Joſepho loquens, inquit *eum fuiſſe Chriſtianorum amicum, quanquam Judæus eſſet, Dominumque Ieſum inſigni elogio celebrâſſe.* Hunc ordine ſequitur Cæſar Baronius Cardinalis Annalium Eccleſiaſt. Tom. I. ad Annum Chriſti xxxiv. hæc Joſephi verba referens, ſimul etiam ſe credere profitetur, *hunc non niſi Dei virtute compulſum atque coactum fuiſſe* ut hæc ſcriberet. Quum autem, ut ſuſpicor, videret quoſdam hoc teſtimonium rejeciſſe, id ſibi negotii dedit ut aliquatenus vindicaret. Quamobrem ad A. C. xcvi. Sermonem de hoc Flavio repetens de illo ſic diſſerit, ut etiam contra Oſiandrum defendere videatur. Ne quid hic dicam de Johanne Gabriele Biſciola, vel de Joh. Spondano, qui cum hujus Annales ad Epitomen redactos ediderint, nemo non videt illos ad hanc claſſem eſſe referendos. Antonium quoque Poſſevinum ea de cauſa Bibliothecæ ſuæ Lib. XVI. Cap. XIV. Baronium ſecutum prætermitto. Vincentius Lupanus in notis ſuis ad Librum quintum Hiſtoriarum Taciti hunc locum tum legiſſe oſtendit, tum etiam comprobâſſe. Similiter Franciſcus Feuardentius, in notis ad Irenæi Librum IV. Cap. XIV. ubi cum aſſerat Irenæus, oportere veritatem accipere teſtimonium ab ipſis extraneis, hoc ipſe inter alia refert Joſephi teſtimonium tanquam ab extraneo.

19. Pluris fieri, & quidem jure, ſolet judicium eorum, qui de rebus controverſis agunt, circa res ipſas de quibus eſt orta controverſia, quam eorum qui res tantum obiter pertractare videntur. Quamobrem Iſaacum Caſaubon. in Exercitat. XI. ad Annales Baronii Ann. xxi. N. ii. cum Baronio diſputantem credere licet nuſquam prætermiſſurum fuiſſe occaſionem reprehendendi Annaliſtam in hoc negotio, niſi hoc eſſe verum teſtimonium judicâſſet. Sed neque tacuiſſet, credo, Joſephus Scaliger, cui Flavius Joſephus admodum placebat, (ſi de hac ſuppoſitione quidquam ei ſuboluiſſet.) Tantum autem abeſt ut Caſaubonus ſic ſentiret, ut contra potius teſtimonii veritatem vindicet; annorum rationem in Flavio Joſepho de Chriſto teſtimonium edente, quam nullam eſſe Baronius culpaverat defendit; aſſeritque facere hoc ſæpiſſime principes Hiſtoricos, Thucydidem, Polybium, Livium, in iis præſertim quibus nolunt immorari; ſed & in partibus legitimæ hiſtoriæ idem jus perſæpe uſurpare, neque tamen propterea quemquam illos redarguere. Quam ſane Viri docti rationem ſi perpendiſſent qui Giſanium Oſiandrumque ſequuntur Cenſores, non tam inſolenter ſe efferrent, cum tam acerbe noſtræ periochæ cum cæteris connexionem urgeant.

20. Gulielmus Schickardus vir in Judæorum ſcriptis exercitatiſſimus, quales hâc de cauſâ neſcio quomodo magis pronos ad omnia nuperorum Judæorum placita recipienda eſſe compertum eſt; quorum Judæorum porro non intereſt, ut hoc Joſephi teſtimonium admittatur: ille inquam Schickardus nihil minus quam Judæorum ſtat ſententiæ. Nam in proœmio ad Tarich, hoc teſtimonium produxit, ejuſque fidem ex ipſis Judæorum ſcriptis firmare conatur. In quo licet non ſatis caute progrediatur; cum quem ipſi Joſephum admittant neſcire videatur; ipſum tamen non movebat illa cenſorum ratio, quæ facit ut non credant Judæum ſacerdotem tam honorifice de Ieſu noſtro ſentire potuiſſe. In hac quoque claſſe collocandus eſt Georgius Calixtus in diſputationibus de veritate unica Religionis Chriſtianæ, Them. XXVIII. & Conradus Hornejus diſputationum Theologicarum, Part. I. Diſp. I. Sect. I. Theſ. XLVIII. qui Joſephum aſſerit non alia dixiſſe quam quæ Judæi in ſuo Talmude fateantur; necnon Gregorius Gregorii Francus in Lexico ſancto Num. LXXVIII. qui rectius quam illi etiam quos jam ſupra memoravi, ſuper hac re ſentiens, noſtri Flavii aſſerit majorem eſſe quam vel Gorionidis Rabbinici, vel etiam Talmudis auctoritatem. Quinetiam huc referendus eſt Theodorus Hackſpan in Aſſertione Paſſionis Dominicæ adverſus Judæos & Turcas; Judæum enim introducit confitentem, ſe ſi neget Ieſum noſtrum

in crucem fuiſſe actum ex ipſo Flavio ſuo falſi fore arguendum. Ad eaſdem quoque partes vocandus eſt Paganus Gaudentius, qui de progreſſu Philoſophiæ apud Romanos Cap LXXVII. perorans, adverſus Salianum & Auguſtin. Maſcardum defendit Joſephum, ejuſque teſtimonium ut verum vindicat. *An cœperunt*, inquit, *videre Salmeron, Salianus, Maſcardus, quod cernere non potuerunt tot Sapientiſſimi viri.* Cui comitem ſe dedit Georgius Hornius Hiſtoriæ Philoſophicæ Libro quinto capite ſecundo, ubi ſaniores Judæos in magna æſtimatione Chriſtum aſſerit habuiſſe, quod ex Joſephi Eulogio, ut ipſe dicit, inſigni conſtat. Nec aliter Joh. Conrad. Danhawerus Act. I. Dramat. Sacri Theatr. I. Phænomen. II. qui id egregium vocat elogium. Has quoque partes ſequitur Joh. Micrælius qui Libr. IV. Judæ, Dialogo ſecundo, hoc teſtimonium adverſus Judæos citat & defendit, necnon Jacobus Uſſerius Armachanus Tom. II. Annal. Ætat. Mund. VII. ubi lectionem quam exhibet Hieronymus lectioni vulgatæ & Euſebianæ præfert. Cum Micrælio conſentit Antonius Hulſius Libr. I. Part. I de Adventu Meſſiæ, Sign. VIII. & pariter defendit. Medius quaſi inter hos & cenſores teſtimonii incedit Johannes Hoornbeck Lib. III. contra Judæos Cap. V. ſed eâ tamen ratione ut lubens tanquam verum admitteret, niſi certioribus argumentis uti maluiſſet. At vero Jacobus Alting Lib IV. de Schilo, capit. 29. id non conceſſit, ſed adverſus Judæos tanquam veriſſimum, & Euangelio conſentiens urget.

21. Quid plura? vereor ne mea nimis excreſcat oratio, ſi longior fuerim in recenſendis pro teſtimonio ſententiis, Johannis Tobiæ Majoris in Act. Apoſt. Cap. II. 22. Johan. Gerh. Voſſii de Hiſtoricis Græcis Lib. II. Cap. 8. Johan. Cocceji, Virdungi, Hadriani Junii, Uchtmanni, Cæleſtini Capucini Sacræ Hiſtoriæ Lib. IV. Art. 5. fol. 400. Martini Alphonſi Vivaldi in gloſſis ad Petri della Cavalleria zelum Chriſti contra Judæos, &c Num. 1014. Joſephi Voyſin in Diſput. Theolog. Orthod. de ſanctiſſima Trinitate adv. diſceptationem Hæretici Antitrinitarii, D. de Iuignè in Dictionario Hiſtorico voce *Joſeph*, Auctoris Ephemeridum Gallicarum ad Ann. cIↃIↃcLxvII. menſemque Januarium, Severini Waltheri Sluteri in Propylæo Hiſtoriæ Eccleſiaſticæ; quorum plerique non citant modo, ſed defendunt. Difficile enim admodum videtur homini Chriſtiano ampliſſimum hoc teſtimonium ab ipſis Chriſtianis leviſſimâ de cauſâ rejectum videre, neque ſimul indignantem defendere conari. Quapropter ne mirum ſit quamplurimos ex his quos nude teſtimonium citâſſe dixi, unâ quoque operâ propugnare, licet admodum leviter hoc ſit factum.

22. Ad alterum jam ordinem pervenimus eorum qui hoc teſtimonium non ſolum comprobant ſed & partim obiter, partim data opera, juſtos ad ejus defenſionem ediderunt libellos. Inter quos primum ponimus Sebaſtianum Lepuſculum, cui nomen Huberti Giſanii J. C. debemus, quemque primum accepimus de hoc teſtimonio ſuſpicatum fuiſſe, quo vero ſcripto vel an ore tenus hoc acceperit Lepuſculus, nondum mihi conſtat. Hujus itaque ſententiam evertere conatur Lepuſculus in Epiſtolâ ad M. Severinum Ertzbergium ſcripta Baſileæ A C. cIↃIↃLIX. die xxIV. Febr. quæ inter Epiſtolas Philologicas Goldaſti Num. LXI. habetur. Hunc ſequi videtur Robertus Bellarminus Cardinalis, qui in libro de ſcriptoribus Eccleſiaſticis, poſteaquam memorâſſet Joſephum Hebræum, cujus mirabile quod reddit de Chriſto teſtimonium non laudat modo, ſed & adverſus Hebræos defendit; nullos enim nôſſe Chriſtianos videtur Bellarminus, qui de hoc teſtimonio dubitare fuiſſent auſi; firmiſſimum ex Euſebii & Hieronymi auctoritate profert indicium, atque veritatis argumentum. *Certe*, inquit, *D. Hieronymus & Euſebius, viri doctiſſimi fuerunt, & omnes pene veterum ſcriptorum libros pellegerunt: Et nunquam hoc teſtimonium de Chriſto, Joſepho tribuiſſent, niſi ſciviſſent, vere ab illo auctore ita ſcriptum fuiſſe.* Hucuſque Bellarminus. Aubertus Miræus a Photio memorari ſcribit, quod an verum ſit infra videbimus, ſic tamen iſte quoque defendit. Michael Waltherus in præfatione Commentar. in Epiſt. ad Hebr. Num. IV. teſtimonium iſtud, quod plane inſigne, auro contra carius judicio ſuo exiſtimabat, defendit, & D. Joh. Mullerus Part. I. Judaiſmi Libr. I. Cap. 29 Num. VIII lingua Teutonica editi in eâdem Palæſtrâ ſe exercuit. Atque hi quidem obiter.

23. Nunc de aliis quoque, quorum plerique fere juſtos ſuper hac re tractatus edidêre, videamus. Atque hic primos eos nominabimus quorum Philologicas Epiſtolas ſimul congeſſit Chriſtophorus Arnoldus, ediditque A. C. cIↃIↃLXI. Norimbergæ, cum reſponſionibus adverſariorum. Primus autem in hac congerie eſt Chriſtophorus Adamus Rupertus quem ad ſcribendum movit Johannis Cloppenburgii cum Ludovico Capello altercatio. Triplici hic ſuam firmat obſervatione ſententiam. Aſſerit enim primo e criticorum regulâ nihil eſſe corrigendum, expungendum, infarciendum; niſi vel Manuſcripti codices veteres, bonique fidique addixerint, vel conjecturæ claræ, liquidæ, certæ ſint. Secundo, non omnes Judæos fuiſſe cæcos & hoſtes nominis Chriſtiani. Non videri alienum ab inſtituto Joſephi, qui ſe alias ſatis æquum Jacobo fratri Domini præbuit, hoc de Chriſto teſtari, præſertim cum multi fuerint in aulâ Domitiani Chriſti ſequaces. Tertio, inconcuſſam eſſe Euſebii & Hieronymi auctoritatem. Deinde periocham connexione omnino carere negat, & Photii ſilentium nihil eſſe contendit, quæ duo Sebaldus Snellius moverat.

24. Proximus inter iſtos, qui pro teſtimonio ſteterunt, eſt Thomas Reineſius, quem doctiſſimum Germanorum ſui temporis fuiſſe, ſunt qui dicere non verentur. Hic autem licet obiter tantum id tangat, attamen Joſepho non ita defuit, quin ipſum prout in teſtimonio habetur ſenſiſſe credat & comprobet. Quin etiam Abrahamus Whelocus in Epiſtola ſua vehemens eſt in defendendâ periochâ, vult enim ut *tollatur e medio potius atque penitus e mundo Flavius Joſephus, quàm ut illam à Chriſtianâ Eccleſiâ gemmam, illam intelligit periocham, tolli patiamur.* Nec minus fortiter Thomas Lanſius, qui *ſemper*, ut ipſe profitetur, *in eâ ſtetit ſententiâ firmus, Joſephum ſingulari divini numinis impulſu de Ieſu Chriſto veritatem ſcripſiſſe.* Hos excipit, alieno tamen nomine non ſuo, Johannes Chriſtophorus Wagenſeil, is regulam a Ruperto poſitam ex amici ſententiâ tuetur; deinde fatetur, licet primo aſpectu verba majus quid præ ſe ferre videantur, quam ut a Judæo ſint prolata, accuratius tamen conſiderantibus talem ſenſum admittere, quaſi non ex ſui animi, ſed aſſeclarum Chriſti ſententiâ loquatur: Denique ipſum dicendi genus Joſephi phraſin quam maxime redolere, & verbum [illegible] hoc ſenſu Joſepho paſſim uſurpari. Hæc inquam ille ex amici ſententiâ; nam ipſe tum temporis dubius erat mentis. Nomen amici non comparet, quod quidem male factum, cum rem acu prope attigiſſe videatur. Ultimus vero in Arnoldi collectione eſt Thomas Bangius qui cenſet elogium illud, ut varietati judiciorum expoſitum, ita dignum ut ejus ſinceritas tutius inveſtigata defendatur contra hodiernos Judæos, qui cum nequeant totum Joſephum Chriſtianis eripere, nobile hoc tantum membrum de Chriſto invident. Atque

que hactenus ex Arnoldi collectaneis; ad reliquos feſtinemus.

24. Poſteaquam David Blondellus & Tanaq. Faber, quorum ille doctrina & auctoritate, multum hic ingenii vi & acumine valebant, hujus teſtimonii ſuppoſitionem pro viribus aſſerere fuiſſent conati, quaſi irritâſſent crabrones, ingens virorum doctorum numerus in eos inſurrexit, ut ipſos hoc pro religione Chriſtiana præſidium eripere vetarent: neque minus quam duodecim notitiam ad me pervenire contigit. Primus fuit Gulielmus Spencerus S. T. P. qui per commentarios omne genus eruditionis refertos in Origenis Libros contra Celſum a ſe editos ſatis orbi literario innotuit, is autem in ſuis annotationibus verba Origenis, quibus maxime præter ſtilum moveri Faber videtur, nihil tamen contra hoc teſtimonium facere oſtendit, cum eorum ſenſum non bene intellexiſſet Faber, non enim ea mens fuit Origeni, ut vellet Joſephum contra Chriſtum ſcripſiſſe, quæ vana eſt Fabri ſuſpicio; ſed non credidiſſe in Chriſtum tanquam Judæorum Meſſiam. Porro ejus teſtimonium eſſe ita intelligendum, prout nonnulli Ieſum pro Chriſto & Meſſia haberi voluerunt. Hæc ille; noluit enim ut mihi videtur ultra Origenem ſuum latius pervagari.

25. Eodem tempore, hunc enim pede preſſo ſequitur Henricus Valeſius, qui cum videret hujus ſuppoſitionis crimen in Euſebium, quem tum edebat in lucem, a Tan. Fabro impingi; utrumque & Euſebium & Teſtimonium Flavianum conatus eſt defendere. Tollit itaque in notis ſuis objectionem ex Juſtini Martyris ſilentio, Origenis verba explicat, teſtimonii mentem aperit, Euſebii crimen ut falſum diluit. In eodem campo ſe Franciſcus Regius Juris Conſ. Andegavenſis exercuit, & diſſertatione peculiari hoc argumentum ventilavit. Fertur etiam id feciſſe Sutlandus Anglus, & Boſius Germanus, cum de edendis Joſephi operibus meditaretur: nec non Fridericus Spanhemius in Epitome Iſagogica ad Hiſtoriam Eccleſiaſticam Novi Teſtamenti; Natalis quoque Alexander in Hiſtoriâ Eccleſiaſticâ Veteris Teſtamenti Tom. VI. diſſ. X. Tanaquilli Fabri diſſertationem adhuc quaſi novam Iſaacus Voſſius in Chronologiâ Sacrâ, ſcripto de LXXII. Interpretibus ſubjectâ, pedetentim ſequitur confutatque. Dixit etiam aliquid de hoc teſtimonio in Libro de Sibyllinis Oraculis, nullibi tamen reſpondet objectioni a ſtylo petitæ: ut mihi quidem adhuc integra ſervata eſſe videatur. Confutationem Fabri ulterius proſecutus eſt Vir doctiſſimus Daniel Huetius, Epiſcopus Sueſſionum deſignatus, in magno opere de Demonſtratione Euangelicâ, Propoſitione III. Num. II. ubi nullum non movit lapidem ut hoc teſtimonium vindicaret. Huetii inſtitutum etiam perſequitur Samuël Parkerus, Epiſcopus Oxonienſis, ſed Anglico ſermone, in Demonſtratione Religionis Chriſtianæ, & adverſus Fabrum ingenioſe teſtimonium defendit. Hunc excipit Tillemontius in Hiſtoriâ Imperatorum ad ſæculum ſextum, ejuſque rationes urget, & P. Pagi in diſſertationibus ad Annales Baronii, qui cum agmen horum omnium qui teſtimonium defendunt, claudat, ſtat Huetii rationibus & Lambecii, de quo jam ſum aliquid dicturus. Iſte enim Tomo octavo Catalogi Bibliothecæ Cæſareæ pagina 4. & ſequentibus; longam inſtituit diſſertationem de hoc teſtimonio, in qua ut illud defendat longe aliam à cæteris omnibus inſiſtit viam: omnia enim hujus teſtimonii verba in pejorem partem explicat: ut quibuſdam ſatius videatur, vel plane rejicere, vel ſaltem interpolatum agnoſcere quam defendere modo Lambeciano. Hoc autem fecerat Lambecius, ne Joſephus nimis Chriſtiane loqui videretur. Sed vanus eſt hujus metus; nihil enim eſt in hac periochâ quod dici a Joſepho, in eo quo fuit ſtatu, haud potuerit. Atque hactenus iſta ſatis de fautoribus Flaviani teſtimonii dicta ſunto.

26. Quoniam vero quidam ſunt qui velut medii inter eos qui hoc teſtimonium prout nunc legitur in Archæologia Judaica recipiunt, illoſque qui prorſus averſantur damnantque ut ſuppoſitum, incedunt; ideo placuit medios iſtos hic reponere. Sunt autem illi qui hoc de Chriſto teſtimonium ſcripſiſſe Joſephum volunt, ſed eſſe tamen quædam, quæ nunc in hoc leguntur, interpolata. Primus eorum, ut dignitate ſic etiam ætate præcipuus, eſt Richardus Montacutius olim Epiſcopus Norwicenſis, qui in notis ad Euſebii Demonſtrationem Euangelicam Lib. III. de verbis: ὁ Χριστὸς οὗτος ἦν, *proculdubio*, inquit, *gloſſema eſt & marginalis cujuſdam Chriſtiani lectoris annotatio, licet habeatur in ſcripto codice, & in Joſepho.* Huic ſuccinit, ſed ultrà tantiſper progreditur Johannes Henricus Urſinus, ut totam periocham non inſertam, ſed alicubi interpolatam potius divinaret. Videri plane Joſephum de Ieſu Nazareno honeſtam aliquam feciſſe mentionem; non tamen ejuſmodi, qualis hodie legatur. Non probare ſe Fabri inſtitutum, ſed exiſtimare aliquid veri, ut ab Hiſtorico, & in laudem Ieſu fuiſſe ſcriptum. Poſſem hic de Johanne Henrico Boeclero dicere aliquid, cum ſit in ea ſententia ut dubitet quidem, ſed non plane rejiciat. Inter hos quoque cenſendus Joh. Hiſpanicus, in Libro, quem Gallice editum ipſe vocavit *Shibboleth.* Denique multa quidem præclara de Joſepho, & hoc præcipue teſtimonio expectari potuiſſent a Stephano Le Moyne, qui per viginti annos Joſephi editionem fertur eſſe meditatus. Sed cum is ſummum obierit diem antequam voti fuiſſet compos, ſtandum eſt illis quæ in notis ad Hippolyti Librum dixit, ubi ſe Montacutii quam protuli ſententiam ſequi profitetur. Idem quoque de Thoma Ittigio dicendum videtur, qui quædam verba, & nominatim illa, ὁ Χριστὸς οὗτος ἦν, cenſet eſſe interpolata. Is autem eſt qui ad nuperam Joſephi editionem prolegomena concinnavit; niſi in alia claſſe ſit ponendus.

27. Jam vero illos, qui adverſæ Teſtimonii fortunæ auctores perhibentur eſſe, videamus. De quibus, ut ordine progrediatur oratio, dicendum nunc eſt Quod ut fiat perſpicue, illi in tria genera ſunt diſtribuendi. Primum genus eſt eorum qui ſilentio ipſo, hoc teſtimonium damnaviſſe feruntur: alterum genus eſt Judæorum, quorum intereſt ſcilicet ne Teſtimonium iſtud admittatur ut verum: tertium denique genus eſt eorum inter Chriſtianos, qui primo quidem palam & aperte de Teſtimonio dubitare, poſtea vero adverſus etiam ſuſtinent ſcribere. De illis itaque primo loco dicam, quorum ſilentium ab iſtoc tertio genere trahitur, ut falſum & ſuppoſititium eſſe hoc teſtimonium comprobent.

28. De Juſtino Martyre primo loco dicendum eſt. Nam cum iſte de hoc Teſtimonio tacuerit, in eo Dialogo quem cum Tryphone Judæo habuit, licet, ut iſti volunt, magni fuiſſet momenti hoc Teſtimonium in ea Controverſia produci; hinc concludit Faber Juſtini tempore Teſtimonium, quod jam legimus non fuiſſe in Archæologia ſcriptum, ſed aliud plane contrarium, nequaquam Chriſto honorificum. Huic vero ſilentio ſic reſpondeo: nihil certi generatim ex ſilentio poſſe comprobari, præſertim cum Juſtini Opera omnia quæ ſcripſit non habeamus: & licet neque hic neque alii, de quibus poſtea, hujus loci meminiſſent, certi tamen nihil inde poſſet elici. Deinde nihil ponderis habere potuit hoc Teſtimonium adverſus Tryphonem. Aliud longe erat Juſtini inſtitutum, qui non ex Auctoribus profanis, ſed ex ipſis

ipſis Prophetarum Libris Chriſtianam Fidem & Divinitatem Ieſu Chriſti voluit adſtruere. Ad hanc rem nihil adjumenti Teſtimonium Flavianum conferre potuiſſet. Denique nimis recens erat Scriptor Flavius Joſephus, nec minus à Chriſti morte quam Juſtini ætate remotus, quo fortaſſe nato nondum exceſſerat è vita Joſephus, eratque præterea Judæis etiamnum fortaſſe inviſus nimium, multiſque nominibus, ut apud Judæum aliquid auctoritatis haberet. Stabat, fuiſſe quendam Ieſum a quibuſdam ut Prophetam agnitum, & poſtea per primores Populi crucifixum, & quem jam multi ut Chriſtum reciperent. Non negabat Tryphon, ea quæ in Teſtimonio continentur, quo minus neceſſe fuit id producere Juſtino, ſed divinos Ieſu Chriſto honores eſſe tribuendos: circa hoc enim Juſtini præcipue verſatur oratio.

29. De T. Flavio Clemente Alexandrino proxima lis eſto. Is autem licet in Libro primo Stromatum profiteatur ſe conſuluiſſe Joſephum; nuſquam tamen hoc citavit ex eo Teſtimonium. Sed neque alias eum citavit, ubi tamen ſæpius optima ſe offerebat occaſio. Vel itaque non habuit Clemens hujus Libros vel ſaltem non tanti duxit, ut ſæpius laudare fuerit neceſſe, in re præſertim ubi Joſephus Clementem non multum adjuvare potuiſſet. Nemo tum negabat Chriſtum extitiſſe; & fortaſſe produxit in illis qui deperditi ſunt Libris. Sed neque eos, qui adhuc ſuperſunt, integros habemus.

30. Tertullianum, ſicubi pro ſe facere videtur, allegat Faber; ubi ſecus, vel negligit, vel etiam plane deſerit. Sane ubi Tertullianus citavit Joſephum, ibi aliquid poterat, ejus auctoritas, cum ſcilicet in Apologetico defendit Judæos ex Joſepho, quod cultus eorum religioſus irrideretur. In aliis, ut negotio de Chriſto, ampliora habuit teſtimonia Tertullianus. Ad ipſos Imperatorum Senatuſque Commentarios publicos provocat. Sed ridet eum Faber & jactat quod nimium avide credulus fuerit Tertullianus: Jure ne an injuria, non eſt hujus loci diſputare. Sed hoc affirmo; licet Tertullianus hujus loci meminiſſet, ei tamen non haberet fidem Faber, ut a propoſito vel minimum hujus auctoritate commoveretur, quem in aliis non probat. Inſtant vero, licet non citaverit in Apologia Tertullianus, cur non utitur hoc Argumento adverſus Judæos? Sed facilis eſt reſponſio, nempe quia hi neque Joſephi auctoritate moventur ut ea credant, quæ in hoc Teſtimonio reperiuntur: præſertim cum eo tempore de Chriſti exiſtentia nemo dubitaret.

31. Nunc ad Origenem ventum eſt: quem Tan. Faber non modo de Teſtimonio ſiluiſſe contendit, ſed & contra illud ſcripſiſſe; adeo ut prout ejus fert ſententia, Origenes ſit ad eorum claſſem, qui creduntur contra hoc Teſtimonium ſcripſiſſe, revocandus. Contra autem ſcripſiſſe creditur, quod aliud Faber plane huic Teſtimonio contrarium in Archæologia ſibi legiſſe videatur. Ex eo duos excerpit locos Faber, quibus præcipue adductus eſt, ut contra hoc Teſtimonium ſcriberet. Primus eſt ex ejus Commentariis in Matthæum, qui Græce ſic ſonat, καὶ τὸ θαυμαστόν ἐστιν, ὅτι τὸν Ἰησοῦν ἡμῶν οὐ καταδεξάμενος εἶναι Χριστὸν, οὐδὲν ἧττον Ἰακώβῳ δικαιοσύνην ἐμαρτύρησε τοσαύτην. λέγει δὲ ὅτι καὶ ὁ λαὸς ταῦτα ἐνόμιζε διὰ τὸν Ἰάκωβον πεπονθέναι. Græca iſta non vidit Faber, ſed Latina tantum, quæ amplius quid ſonare videntur; ſic autem ſe habent; *Quodque mirum eſt, cum non probârit hanc ſententiam, Ieſum noſtrum fuiſſe Chriſtum, nihilo ſecius Jacobo tam magnificum Juſtitiæ Teſtimonium præbet*, &c. Alter eſt è Libro primo contra Celſum, ὁ αὐτὸς, καίτοιγε ἀπιστῶν τῷ Ἰησοῦ ὡς Χριστῷ. Sed ex his nihil aliud effici poteſt niſi hoc, Joſephum non fuiſſe Chriſtianum, quod quidem omnes lubenter fatentur. Neque quiſquam adhuc eſt, quod ſciam, qui Teſtimonium aliter explicaverit, ſi paucos excipias, & eos qui huic male eſſe volunt. Neque ſane hæc verba ὁ χριστὸς οὗτος ἦν, ut infra videbimus, ſtatim ſupponunt eum qui proferat Chriſtianum eſſe, hoc eſt, agnoſcere Ieſum pro Chriſto, eo modo quo alii Chriſtiani ſolent; ſed ſolummodo ex vulgi captu vel conſuetudine locutum eſſe. Sic ipſi quoque loquuntur adverſarii aliis in rebus; quemadmodum ubi, verbi gratia, Salmaſius & Blondellus quem repudiabant Ignatium, ut falſo nomine ſic vocatum, Ignatium tamen ſæpius nuncupant. Quapropter jure, ut ſibi videtur, carpit Hammondum Dallæus de ſcriptis Ignatii p. 445. quod ſic loquentes ſententiam mutaſſe dixerit. Quod quidem etiam de noſtro Flavio dici poterit, quem injurie Chriſtianum eſſe vellent, quod in iſto Teſtimonio dixerit, ὁ χριστὸς οὗτος ἦν.

32. Sed ut ad Origenem Fabrumque redeamus. Quandoquidem hic & alii tantopere Origenis auctoritate commoveri, ſiquidem ipſis liceat ut volunt interpretari ejus verba, videantur: quidni mihi, quod his liceat, quando ſe Euſebii atque Hieronymi auctoritate premi ſentiunt; ut nempe Origenis ipſius auctoritatem hac in re nihili faciam, quod hic non ſatis accurate Flavii verba legiſſe reperiatur, ſiquidem verba Joſephi de Johanne Baptiſta & Jacobo Fratre Domini eo trahit, ut nequeant cum verbis Flavii, prout nunc leguntur, convenire: & eodem quidem loco, ubi de Chriſto Joſephum male ſentientem fuiſſe aſſerit. Ideoque cum verba Joſephi tam male accepiſſe conſtet, cur non etiam Teſtimonium de Chriſto male intellexiſſe cenſebitur? Ait enim, ut ipſe ex Joſephi ſententia loqui profitetur, Johannem in peccatorum remiſſionem tinxiſſe; deinde propter Jacobi necem Urbis excidium contigiſſe. At vero neutrum horum, ſi verba Joſephi diligentius perpendantur, ita ſe habet. Dicendum eſt igitur, Origenem verba Joſephi in rem ſuam torquere voluiſſe: quo fit ut in talibus minus valeat ejus auctoritas. Recte itaque quod Euſebio noſtro objecerant his repono. Tantum enim abeſt ut inde quis jure concludat Origenis Codices hoc Teſtimonium de Chriſto aliter ac nunc legiſſe, & minus Chriſto honorifice; ut potius ſi verba de Chriſto in Codice Origenis ejuſdem farinæ atque coloris fuerint cum illis quæ de Johanne Jacoboque referuntur; tum quidem neceſſe eſt ut inde quis jure concludat Origenis Codicem hoc Teſtimonium ſic extuliſſe, ut ne minus ac in cæteris fuerit Euangelio congruum. Adeo ut ego quidem potius contrarium eorum quæ illi præ ſe ferunt, eliciam. Quæ cum ita ſint, de locis Origenis ſic mea fert Opinio; Origenem non fuiſſe quidem ignarum Teſtimonii Flaviani, ut nunc legitur; neque aliter ac nos id intellexiſſe: ſed cum videret Joſephum narrationem de Chriſti nece ſic eſſe in hoc Teſtimonio conſecutum, quaſi ejus Paſſio nihil ad Gentis excidium aut dedecus pertineret, cum tamen ad illam Jacobi perventum eſſet, non potuiſſe Joſephum adeo tacere, quin factum illud Primoribus Gentis Regique diſplicuiſſe fateatur: hinc ultra tendens Origenes credit Joſephum de hujus nece tanquam excidii cauſa peroraſſe. Atque ſic ſatis compertum eſt, nihil adverſariis prodeſſe Origenis auctoritatem; ſed Teſtimonium ab eorum objectionibus inde petitis eſſe liberatum. Verum, ut ingenue fatear, Origenes ex ſola memoria mihi Joſephi verba aut ſententias citaſſe videtur.

33. Origenis ſolidum, ut iſti putant Judicium, illuſtrare conatur Faber iſtis Verbis Theodoriti ex parte poſtrema Commentarii in Danielem deſumptis, quæque Fabro Johannes Dallæus in cauſæ ſubſidium ſuppeditavit: Ἰώσηππος ὁ Ἑβραῖος τὸ μὲν

χριστιανικὸν ὁ δεξάμενος κήρυγμα, τὴν δὲ ἀλήθειαν κρύπτειν οὐκ ἀνεχόμενος. Per me licet, ut Origenes ex his verbis lucem accipiat; at vero cum extrema verba, Joſephum non potuiſſe Veritatem occultare dicentia, (quæ fraude in his rebus non ferendâ, quia cauſæ ſuæ noceant reticet Faber) pleno quaſi ore clamitent, Theodoritum hoc Teſtimonium de Chriſto vidiſſe; ubi enim gentium, niſi hoc in loco, Veritatem iſtam agnovit Joſephus; tantum abeſt ut Theodoritus ac Origenes contra nos faciant, ut jam clare perſuaſum habeam utrumque hoc Teſtimonium legiſſe; de Theodorito vero rem eſſe certiſſimam.

34. Ingentem edunt ſtrepitum Faber, & alii nonnulli quoniam Photius de hoc Teſtimonio ſilere videatur. Ajunt vero ſi Photius vidiſſet, utique & annotâſſet; deinde ſi vidit, nec tamen annotavit, magnum argumentum eſſe ipſum exiſtimâſſe fraudem hic ineſſe. Sed nunquam id efficient quod volunt. Nolo hic eo confugere ut dicam, non ſemper ex hac Bibliotheca noſci poſſe Photii ſententiam; ſiquidem verum ſit quod olim Hadrianus Valeſius erat pollicitus probare, hanc non eſſe omnem Photii, ſed tertia & amplius parte interpolatam. His reſpondebo quaſi univerſa fuiſſet a Photio conſarcinata. Primum ergo rogo, quid ſi hoc non in Photii Lectionibus perlegatur. An ergo falſum aut ſuſpectum eſſe debet quidquid ille dicere præteriit. Ecquid non ſufficit, tot alios ipſo vetuſtiores hujus Teſtimonii meminiſſe. Tantundem eſt ac ſi quis diceret, quod etiam rectius ut mea quidem fert ſententia dici poſſit, ea omnia eſſe ſuppoſita in Sacro Codice quæ Joſephus narrare neglexerit. Præſertim cum in Archæologia, quæ in Sacris Judæorum Literis habentur, ipſe profiteatur iſthæc velle ſe conſequi. Photius vero excerptoris partes tantummodo agit; omnia ſe pertractare velle non profitetur. Sane ubi Photius Archæologiam legebat, non tam notatu digniora excerpere videtur, quam ſingulorum Librorum nuda Argumenta perſcribere, quò factum eſt ut hoc excerptum adeo ſit jejunum, ut nequidem ullam de Johanne Baptiſta, aut etiam Jacobo, mentionem faciat. Quæ tamen vera eſſe plerique adverſarii fatentur. Quin & Excerptorum hic mos eſt ac conſuetudo, ut multa etiam prætereant notatu digniſſima; præcipue quæ nota & pervulgata ſunt. Hic itaque cum videret Joſephi Teſtimonium omnibus notum citatumque celebrari, noluit hic excerpere. At vero alia illi alibi mens fuit, nec enim de Teſtimonio tacuit, ut jamjam videbimus.

35. Urgent porro; Photius [a] iſte Juſtum Tiberienſem perſtrinxit, quod communi Judæorum vitio laborans nullam prorſus de Chriſto faciat mentionem. Poſtea vero dicit [b] Librum περὶ τοῦ παντὸς, non videri ſibi eſſe Joſephi, quod Liber iſte de Chriſto loquatur ut vero Deo, & modo inenarrabili generatum eſſe aſſeveret. Reſponſio vero eſt in promptu; nam cum hæc ſcriberet, nondum viderat Archæologiam, ideoque credidit eum eodem quo Juſtum Tib. laborâſſe vitio. Utcunque tamen recte putavit Librum illum, qui eſt Hippolyti, non eſſe Joſephi, quia nimis Chriſtiane loquitur; quodque non eâ ſolâ ratione factum eſt quod Chriſtus ibi nominetur, ſed quod Verba fiant de ineffabili ejus generatione tanquam Dei Filii. Ergo ſi fortaſſe præ oculis Archæologiam habuiſſet, cum hoc de Juſto Tib. judicium ferret aliam eſſet viam conſecutus. De loco ubi Photius credi poſſit Teſtimonium Flavianum legiſſe videamus. Codice CCXXXVIII. clara fit de Ieſu Chriſto mentio, quaſi ex Joſepho, his verbis, ἐφ' οὗ καὶ Χριστὸς ὁ Θεὸς ἡμῶν ἐπὶ σωτηρίᾳ τῆς ἡμετέρας μόνως παρθενικῆς ἀποτίκτεται μήτρας, καθ' ὃν καὶ μανεὶς Ἡρώδης, τοῦ μὲν δεσπότου διήμαρτε, φονεὺς δὲ παίδων νηπίων γίνεται. Dixi, *quaſi ex Joſepho*, Photius enim excerptum Joſephi tantummodo videtur excerpere, ait enim, ἀνεγνώσθη ἱστορία ἡ ἀρχαιολογία ἐκ τῆς ἐκλογῆς, ὅσα τε ἱστορεῖ περὶ Ἡρώδου. Licet iſta aliter quoque accipi poſſe videantur: quaſi non ſupra, ſed nunc: non integram Archæologiam; ſed Herodis facta Bibliothecæ ſuæ mandare voluiſſet. Agnoſco tamen lubens Photium iſtud ex ſua ſententia addidiſſe: ſed cum poſtea de Johanne Baptiſta hæc ſubſequantur, οὗτός ἐστιν ὁ τὸν μέγαν ἀνελὼν Ἰωάννην τὸν πρόδρομον δεδιὼς Ἰώσηπος φησί, μὴ τὸ ἔθνος αὐτοῦ ἀποστήσῃ. Utcumque priora hujus ſententiæ Verba ſint Photii, ejuſque ſolum de Præcurſore iſto ſententiam contineant, iſthæc tamen quæ ſequuntur, non ex ipſius modo Photii confeſſione, ſed per ſe ipſa Joſephi eſſe compertum eſt. Nam illa ratio, Johannem in carcerem fuiſſe conjectum, & capite pœnas dediſſe propter Herodis metum, ne Judæos ad rebellionem concitaret, prorſus eſt Joſephi propria & Euangelio contraria. Quo fit ut etiam quæ ſequuntur, καθ' ὃν καὶ τὸ σωτήριον ἐγεγόνει πάθος, non minus ex Joſephi ſententia, viſoque Teſtimonio dicere potuerit Photius, licet eam ſuis quodammodo verbis obumbret: cum & illa quæ ſequuntur de Anano qui curavit lapidibus cædi ad necem, Ἰάκωβον τὸν ἀδελφὸν τοῦ κυρίου, ad Joſephum quoque pertinere ſit verum. Quæ tria notatu digniſſima ſunt fere præcipua & ſola de quibuſdam fidei noſtræ Principibus viris teſtimonia, quæ Joſephus cum Euangeliſtis communia habere videatur. Quidcunque vero dicant, de Joſephi Teſtimonio Photium non prorſus ſiluiſſe jam patet: nam cum ita cædem Johannis Baptiſtæ & Jacobi deſcribat, ut ipſum Joſephum ſecutus eſſe videatur; tametſi illa fere ſuis verbis more excerpentium efferat, quidni & Paſſionem Chriſti juxta eundem conſequeretur. Aut ſi Teſtimonium Flavianum de Chriſto non vidit, cur tamen de Chriſti Paſſione loquitur, aut cur non monet Joſephum non minus ac Juſtum Tiberienſem de Chriſti Paſſione tacuiſſe. Quod ultimum cum Photius nuſquam fecerit, reſtat ut cum Teſtimonium de Chriſto Flavianum perlegiſſe fateamur. Miſcuit equidem ſua quædam de Chriſti natalibus; ſed quid vetat excerpentem cenſoremque, ne ſua quandoque interponat alienis. Sunt qui ſuſpicentur Photium, dum alibi Archæologiæ Librorum Argumenta ſcriberet, rem ita de Induſtria implicare; fortaſſe ut conſulatur iis, quæ ſupra ſcripſerat de Libro περὶ τοῦ παντὸς, ne ſibi forte nimis aperte contradicere cognoſcatur. Sed vanus eſt hic metus ac ſuſpicio, cum hic eam de Chriſto mentionem faciat, quam alibi ſicco pede prætererat, brevitati proculdubio conſulens. Quæ cum ita ſint, tum quidem Photius noſter eſt.

36. Sed neque adhuc relinquimus Photium; quin prius, quod nobis objiciunt ex eo ſilentium, in ipſos adverſarios retorqueamus. Etenim ſi verum eſt quod ipſi dicunt, Photium ſilentio ſuo Teſtimonium damnaviſſe, id enim ſubnotare neglexiſſe ea de cauſa, quod ſpurium eſſe tum crederet; cur non ergo Photius, dum tot alios perlegeret, qui id Teſtimonium pro vero agnoſcerent, confutat? Dignum ſane fuit iſthanc impoſturam ſuâ cenſurâ, ſiquidem eam eſſe impoſturam credidit, perculiſſe. At vero cum hoc nullibi fecerit, hinc pari jure, ac equidem potiore concludamus, eum quoque non minus Flavianum Teſtimonium comprobâſſe. Ergo in poſterum ſibi caveant, ne damnoſum iſtud ſilentium, nobis vero utiliſſimum objecerint.

37. Ad alterum adverſariorum genus quod & in iſta recenſendum Oratione pervenimus. Hi autem ſunt

[a] Cod. xxxiii. [b] Cod. xlviii.

ſunt Judæi. Nemo autem negabit quin eorum interſit, ne Teſtimonium Flavianum admittatur. Quapropter haud mirum eſto, ſi uno ore omnes hoc Teſtimonium reſpuant. De omnibus differere neque poſſum, neque ſtatui. Fatetur Menaſſes Ben Iſraël in Literis ad Arnoldum datis, hoc Teſtimonium eſſe *Apocryphum* (ſic enim loqui amant) communem Judæorum fuiſſe ſententiam. Quamobrem duo tantum hic monebo, deque illis ſolum, quæ ad rem iſtam maxime pertinere viſa ſunt, differam. Primum enim cum obſervaviſſet Baronius ad A. C. XXXIV. in pervetuſto Judæorum Codice Hiſtoriæ Flavianæ è Græco in Hebraicum Sermonem translatæ abraſam eſſe periocham quandam; quamque ipſe, hoc eſſe de Chriſto Teſtimonium, ſuſpicatur: quo fit ut in Editione Munſteriana hiulca ſit oratio, velut obſervavit Cloppenburgius; hoc avide arripiunt nonnulli, ut fraudem Judæorum ſuggillent. Faber autem acute ut omnia, licet minus caute, conatur in rem ſuam vertere; aitque, ei qui hoc abraſerit, fraudem ſcilicet ſuboluiſſe: iſte Codex Romanus cum ſit proculdubio Joſephi Gorionidis inter Judæos hodiernos ſatis noti, non mirum eſſet ſi de Chriſto hic taceret. Nunquam tamen ego adducar ut credam, in iſto Gorionidis, vel alio quovis Hebræorum Codice extitiſſe hoc de Chriſto Teſtimonium. Omnes in atra caligine verſabantur & Andabatarum more pugnabant, qui de hac periocha ex Romano Codice abraſa verba faciebant; donec exortus ſit Vir in Literis Hebraicis doctiſſimus Johannes Chriſtophorus Wagenſeil, qui ex Editione Hebræa Cracovienſe & Germanica Verſione Pragæ per Judæos editâ, oſtendit in iſtis verbis, hinc ſublatis & abraſis, illinc omiſſis ſermonem eſſe de Tiberio Cæſare Pilatoque, qui ſtatuas in Urbem Hieroſolymorum noctu eſt conatus inducere, quibus Plebs Judæorum valde fuit commota. Quæ verba cum ſint in Tiberium paulo duriora; ne hodiernos Imperatores offenderent, partim ex ineditis Codicibus ſunt ſublata, partim etiam in editis quibuſdam omiſſa a Judæis Germanis; licet alii in ſuâ Sarmatiâ, Cæſaris iram non pertimeſcentes, hæc verba repoſuerunt. Hinc cognoſcite quam periculoſum ſit, ut obſervat quidam, de loco aliquo corrupto aut genuino, ſine Codicum auctoritate, judicium facere, vel fidem aliis habere.

38. Vir doctiſſimus me comiter monuit per literas, Judæos ipſos fraudem noſtri Teſtimonii comprobâſſe; imo pugnâſſe locum non extare in antiquiſſimis Joſephi manu exaratis Codicibus Mediceis; idque Coſmo I. Etruriæ Duce fuiſſe compertum. Hæc enim narrare Auctorem Portæ Veritatis M. S. qui floruit & ſcripſit circa A. C. cIↄIↄc xxx. Quanquam difficile ſit de illis loqui Codicibus, quos nunquam vidi, habeo tamen quædam non ſpernenda, quæ huic Judæo opponam. Primo enim ſatis conſtat, Judæos cum de Joſepho loquantur, eum intelligere, quem in manibus verſant, Gorionidem ſcilicet Hebræum; de quo ut ait R. Menaſſes Ben Iſraël, eundem eſſe cum Flavio Joſepho, nunquam fuit inter Judæos lis ſuborta: quoniam unanimiter credant, Flavium ipſum, ſcriptorum Hebraicorum quæ ſub Nomine Joſephi Gorionidis volitant, auctorem eſſe. Hunc vero Gorionidem non mirum eſt præteriiſſe teſtimonium de Chriſto. Sed & Gorionidem eſſe, quem hic Judæus laudat Veritatis Portitor, Hebræum, vel ſaltem Hebraice ſcriptum, nullus dubito; cum noſtrum Flavium, cujus Archæologia Græce extat, omnes penitus Judæi hodierni rejiciant, prout infra comprobabo; Gorionidem ſuum ſolumque admittant. Sed quem Joſephum? Judæum quidem, ſed nugatorem, impoſtorem, ignarum, impudentem, multo recentioris ævi hominem, utpote quem conſtet non ante Iↄcc annos ſcripſiſſe, cujuſque nemo Judæus ante cccclxx annos meminit. His enim eum ornat laudibus Scaliger. Quinetiam probat, Turonenſem Francum fuiſſe; & produnt eum ſua ſcripta. Hunccine igitur iſte Veritatis Portitor nobis obtrudere pro vero & genuino Flavio? Nihil tamen hic facit, quod non ab aliis in hoc negotio factum ſit prius: fertur enim, hac ratione [a] Iſaacus Abarbanel Flavii auctoritatem negligere, *non enim*, inquit, *ſic extat in Libro F. Gorionis, qui inter nos eſt.*

39. Quantumvis autem iſte Veritatis Portitor aſſeveraret extare Codices MSS. Flavianos, Græce vel Latine, in Bibliotheca Medicæa, illi tamen nullam fidem haberem, cum aſſerat in illis non comparere teſtimonium de Chriſto Flavianum. Nam cum Iſaacus Voſſius, Vir candidus & in tractandis id genus literis peritiſſimus, decem aut circiter, nec amplius annis poſt hunc Portitorem, & eodem quoque tempore Emericus Bigotius, iiſdem laudibus digniſſimus, omnes Bibliothecarum Florentinarum forulos excuſſerint; ac ibi etiam duos codices MSS. Flavianos contulerint, & ſecum invicem communicaverint; quis dubitat Voſſium ſiquid hujuſmodi ſibi compertum eſſet, non fuiſſe taciturum? Sed & omnes qui de hoc ſcribunt teſtimonio, uno ore clamitant hoc teſtimonium in omnibus legi codicibus, etiam antiquiſſimis. Neque hoc negavit Blondellus, ſed aliunde vim horum omnium conatur eludere. Uſquedum vero amplius conſtet de Florentinis Codicibus; oppono iſtis Rabbinicis & antiquiſſimis quod ajunt Flavii Joſephi MSS. exemplaribus, primo quidem Codices Euſebii, Ambroſii, Hieronymi, Ruffini, Caſſiodori, aliorumque vetuſtiſſimos ſideique non temeratæ: deinde & alios qui adhuc extant; qualis eſt ille in Bibliotheca Cæſaris Græcus, ab Augerio Busbequio olim Conſtantinopoli comparatus, quemque ad partes Lambecius advocat: atque etiam duo alii Latine verſi, in eadem Bibliotheca, membranacei; qui omnes hoc teſtimonium repræſentant. Poſtea vero etiam oppono codices quibus uſi ſunt Iſaacus Voſſius & Emericus Bigotius, partim Græcos, partim vero Latinos; quorum unum habuit Iſ. Voſſius, nugatore Gorionide antiquiorem, hoc eſt jam ante octo ſæcula exaratum, qui quidem antiquam verſionem exhibet: Denique Codicem Peireſcianum, quem vidit Henricus Valeſius: niſi & hunc quoque viderit Bigotius. Eum autem ſatis eſſe vetuſtum credo, quia adſcripta habuit Scholia in Teſtimonium Flavianum, ex quo unum Scholion infra deſcribam.

40. Reſtat ut jam tertium genus adverſariorum, hoc eſt Chriſtianorum, receniſeamus, qui partim de fide hujus Teſtimonii dubitare, partim etiam contra ſcribere, & inſertum ab aliena manu probare ſunt conati. Quem vero primum omnium qui de hoc teſtimonio dubitâſſe feruntur, falſumve pronunciâſſe dicam, nondum ſtatui: mens enim inter duos eodem tempore florentes, Hubertum ſcilicet Gifanium, Juris Conſ. & Lucam Oſiandrum, Theologum hæret dubia. De Luca Oſiandro primo loco perorabo; quia ejus liber in quo adverſus Teſtimonium ſcripſit, ad manus meas pervenit; de Hub. Gifanio, quem tamen antiquiorem fuiſſe credo, fando tantum audivi; neque ipſe fortaſſe literis commiſit ſententiam ſuam; fierique potuit, ut neuter alterius rationes contulerit cum ſuis. Lucas Oſiander quando floruit, ex eo licet conjicere, quod teſte [b] Thuano, A. C. cIↄIↄLXIV. colloquio Maulbrunenſi de controverſia Euchariſtica interfuerit, Notarius ex parte Virtembergicorum

[a] Commentar. in Daniel. vid. Obſervation. Gul. H. Vorſt. ad R. David Ganzii Chronologiam.
[b] Thuani Hiſtor. Lib. xxxv.

rum delectus, cui ſocius ſit adjectus Gulielmus Xylander è partibus Palatinorum. Deinde [a] A. Chriſti, cIↄIↄLXXXI. cum M. Cruſio junctus, diſputationem inſtituit contra Hieremiam C. P. Patriarcham. Is igitur Oſiander cum Hiſtoriæ Eccleſiaſticæ Epitomen ederet, relictis [b] Centuriatoribus Magdeburgicis, de hoc teſtimonio ſic pronunciat: *Teſtimonium Joſephi de Chriſto, ego omnino ſuppoſititium eſſe credo, & ab aliquo ſciolo ipſius libris inſertum. Si enim Joſephus ita de Chriſto ſenſiſſet, ut teſtimonium illud præ ſe fert, Joſephus fuiſſet Chriſtianus, cum tamen in omnibus ejus ſcriptis nihil prorſus, quod ſaltem Chriſtianiſmum redoleat, reperiri queat.* Hæc quidem leviuſcula eſt, tamen eſt ratio: ſed Hubertus Giſanius nullam prorſus ſuſpicionis ſuæ dedit, quantum potui cognoſcere, rationem. Audiamus Sebaſtianum Lepuſculum. *Hub. Giſanius J. C. omnium diſciplinarum & Antiquitatis ſtudio ornatiſſimus, exiſtimavit hunc locum eſſe ſpurium: & a Chriſtiano quodam Patre, qui Judæis & Chriſtianis factum vellet fucum, interpoſitum.* Quid non licebit, ſi ſupicari modo ſit ſatis ad evertendam ſcriptorum fidem? Hic ſane nihil, præterquam ſuſpicatur.

41. Hos ſequuntur Jacobus Salianus, Alphonſus Salmeron, & Auguſtinus Maſcardus; & æquis propemodum paſſibus [c] Jacobus Capellus, cujus verba pariter atque ſententiam ſequitur [d] Ludovicus Capellus: cui etiam magna fuit de hoc loco cum Johanne Cloppenburgio controverſia; quamvis uterque idem de ſuppoſitione Teſtimonii ſentiret; ſed de modo & ratione lis erat, altercabanturque de rei qualitate, prius quam de exiſtentia conſtaret. Iſtis quoque temporibus hoc Teſtimonium damnaſſe feruntur ſequentes, (non enim puto ſententiam ſuam palam feciſſe, quod cum ita ſit, eorum nomina ex aliena fide coactus ſum recuperare.) In hoc itaque numero ſtatuunt Danielem Heinſium, M. Z. Boxhornium, Claudium Salmaſium, Johannem Fredericum Gronovium, Gulielmum Henricum Vorſtium, Johannem Freinshemium, Theodorum Graſwinkelium, & Johannem Dallæum: quibus addi poteſt, [e] Chriſtophorus Noldius, qui Capellum ſequi videtur, ejuſque comprobare rationes.

42. Iſti quidem non multum mali Teſtimonio Flaviano feciſſent, niſi Sebaldus Snellius, & Chriſtophorus Arnoldus, in Germania rem iſtam aggreſſi, in eo opere tantis ingenii conatibus deſudaviſſent, ut Teſtimonium propemodum confeciſſe videantur. Ille duo tantummodo præcipua objicit; primo quidem connexionis defectum, deinde Photii ſilentium. Hic vero quaſi ſibi diffiſus, opem amicorum imploravit, quorum ſollicitatis ſententiis, in cauſæ ſubſidium advocavit, præſertim autem D. Blondelli, atque Tanaquil. Fabri, qui, dum cæteri in Germania litem inter ſe agitarent, in Gallia Judicio conſtituto, Teſtimonium prorſus rejicere & damnare voluerunt. Cognoſcite igitur quibus rationibus freti, tam inſolenter ſe extulerint, ut ne quidem amplius quemquam de ſuo judicio dubitare patiantur. Hæc vero proponit D. Blondellus adverſus teſtimonium: Primo, quod deſit connexio, cum non cohæreat Teſtimonium neque præcedentibus, neque ſubſequentibus. Secundo, falſum eſſe, quod dicatur de Chriſto, quaſi ille multos Gentiles ad ſe traxerit. Deinde tertio, in id quoque animadvertit, quod Chriſtus vir eſſe dubitetur, quia mirabilium operum erat effector. Quarto, negat Blondellus, Chriſtianos ex gentibus ac Judæis promiſcue collectos, dici φῦλον potuiſſe. Quinto denique, abſurdum eſſe, Joſephum a Chriſtianiſmo alieniſſimum, & ad Gentiles potius inclinantem, prædicare Chriſtum reſurrexiſſe, & in illo completa fuiſſe divina vaticinia. Habet ille quoque quid peculiare; nempe, cum illud quod occurrit in Archæologia de Johanne Baptiſta teſtimonium, rejiciat. Sola vero huic eſt ratio, quod nec illa bene cum cæteris cohærere videantur.

43. Tanaquilli Fabri diſſertatio eſt longiſcula, cumque illa multa complectatur, ut falſitatis hujus teſtimonii probationem conſequatur, rationum capita & argumenta, hic ſubnectere non gravabor. Primo quidem loco objicit; multa hic dici, quæ Joſepho dicere minime conveniat, Phariſæo, ſacerdoti Judæo, religioniſque avitæ tenaciſſimo. Secundo; ſtylum teſtimonii negat eſſe Joſephi proprium, ſed laxum & hiulcum, ſecus ac Joſephi ſoleat eſſe. Tertio vero culpat, quod de Ieſu dicatur Ἰησοῦς τις, & mox εἴγε ἄνδρα αὐτὸν λέγειν χρὴ, ſine judicio cenſet ſcripta, his enim vult innui Ieſum fuiſſe Deum, cum tamen Meſſiam non alium quam hominem expectarent Judæi. Quarto; quod hujus teſtimonii auctor non ſatis Gentilium Lectorum, quibus præcipue ſcripta eſt Archæologia, inſcitiæ conſuluerit. Quinto; quod deſit mentio præcurſionis Johannis Baptiſtæ. Sexto; quod deſit connexio periochæ cum cæteris, ut jam intruſa videatur. Septimo; conjicit ex Hieronymi verſione, huic ſuboluiſſe fraudem iſtam. Octavo argumento, utitur ſilentio Juſtini Martyris, Tertulliani, Clementis Alexandrini, Origenis, Theodoriti, & Photii. Nono, producit ex Origenis Commentariis in Matthæum, & Libris contra Celſum, binas ſententias, quibus oppugnat teſtimonium, quale nunc legitur, & contrarium potius in Origenis codicibus ſcriptum fuiſſe primus docet. Tandem vero decimo loco, conatur Euſebium, cujus auctoritate teſtimonium nititur, futilem ſcriptorem, vanumque comprobare, denique, auctorem & inſertorem eſſe teſtimonii conjicit.

44. Quinetiam audio extare quendam librum, ab Hiſpano quodam Latine ſcriptum, duaſque diſſertationes continentem: alteram, de nomine Ieſu, alteram vero de hoc teſtimonio, cujus fraudem ex antiquitate conatur detegere. Videant illi quibus eſt ad manum. Elias Dupinus, auctor nuperus, nihil habet de ſuo, nec ipſe nova ſe conferre jactat: aliorum argumenta, quæ quidem ſcopum attingere viſa ſunt, ad ſex capita reduxit; cætera neglexit ut minus valida. Primum ex ſtylo deſumptum eſt; ſecundum, quod integra Periocha, cum interrumpatur orationis connexio, poſt exactam Hiſtoriæ ſeriem inſerta fuiſſe videatur. Tertium argumentum hinc petitur, quod verba teſtimonii per ſe ſumpta ſatis oſtendant, Chriſtianum hic induci loquentem, Ieſum vocari Deum, agnoſci ejus miracula, reſurrectionem, vaticiniorum in ipſo completionem. Quis hoc credat dicere Joſephum, qui de miraculis in Veteri Teſtamento ſcriptis, quodammodo dubitare ſoleat? Quartum, quod non ſit veriſimile, ut Joſephus addictus Judæis, tam honorifice de Chriſto ſit locutus. Quintum, debuiſſe Joſephum cum de Jacobo verba faceret, annotare ſe loqui de fratre ejus, quem prius in Hiſtoria memoraverat. Sextum denique, ignotum hoc eſſe Veteribus teſtimonium. Sic ille. Hic etiam collocandus videtur Thomas Ittigius, qui quantumvis cenſeat teſtimonium eſſe alicubi interpolatum, non tamen ſatis hoc defendi poſſe exiſtimat, nec ſatis validas eſſe Huetii, nec Lambecii rationes putat, nihil tamen amplius affert quod non ab aliis dictum ſit prius.

45. Amici beneficio venit etiam ad manus meas ſcripta diſſertatio cujuſdam Sorbonici de hoc Teſtimonio. Circa quam non eſt quod diu laborem, cum nihil inſit quod Dupino ſit intactum, cum quo

[a] Thuani Hiſtor. Lib. LXXIII. [b] Cent. I. Lib. II. Cap. 7. [c] Comm. in Act. Ap. [d] Compend. Hiſt. Judaicæ. [e] Hiſtor. Idum. Num. XX.

quo fere videtur rationes ſuas contuliſſe : & habeat inſuper hoc cum illo commune , ut teſtimonium de Johanne Baptiſta rejiciat. Atque hactenus de utraque hujus Teſtimonii fortunâ , tum ſecundâ, tum adverſâ. De cujus fide & auctoritate , ſi per defenſores atque adverſarios judicemus , pro Teſtimonio reperiemus defenſores numero quidem plures , ætate vero omnium antiquiſſimos ; cum admodum ſit recens quæ adverſus hoc Teſtimonium commota lis fuit. At vero , ſiquidem res non ſola agitur auctoritate , alia quoque ad ejus defenſionem ſunt argumenta revocanda.

Pars Secunda, Libri I.

De Uſu & Auctoritate Teſtimonii FLAVIANI.

1. AD alteram orationis noſtræ partem tranſeamus , in qua dicere ſtatui de uſu Teſtimonii , & defenſionis neceſſitate ; & in quanta , ſi verum eſſe reperiatur, apud nos auctoritate ſit habendum : quanquam autem id præclarum eſſe debet , nec ſine honore colendum , quod tot & tanti viri per omne ævum non indignum eſſe ſuis laboribus ac laudibus judicârunt : quia tamen illi qui illud flocci faciunt , ut a ſe hujus negligentiæ invidiam amoveant, dictitare ſolent , non multum poſſe religionem Chriſtianam hoc Teſtimonio promoveri, huic enim non habere fidem Judæos , nec Joſephum capere arbitrum : quæ dubia ſunt vel falſa rei Chriſtianæ obeſſe potius quam prodeſſe , cum ad religionis veritatem comprobandam , quaſi vera ſint, profetantur : nihil eſſe commune luci cum tenebris , Chriſto cum malo Dæmone : veritatem religionis Chriſtianæ cum fraudibus meticuloſæ pietatis conjungi non debere : vetuiſſe Paulum Apoſtolum ne ſpiritus impoſtor quicquam , licet verum, de ſe prædicaret ; non enim egere ſe hujus teſtimonio, qui mendax ab initio fuiſſet repertus: Paulum in eo ſecutum eſſe Magiſtrum ſuum, qui Dæmonia ipſum pro Chriſto agnoſcere, palamque profiteri vetaret : hæc omnia cum prædicent ; ideo, ne operam in hiſce diſſertationibus perdidiſſe videar, his reſpondendum eſſe aliquid exiſtimo, quo demonſtrem, nonnihil uſûs eſſe , ut hoc Teſtimonium ſervetur & adhibeatur ; nec tam vili ejus auctoritatem eſſe faciendam.

2. Nemo negaturus eſt , ſiquidem verum fuerit hoc Teſtimonium, quin pro argumento firmiſſimo poſſit uſurpari contra omnis religionis hoſtes, quales ſunt Athei , & quos nunc Theiſtas vocamus, præcipue autem contra Judæos , & maximo cum emolumento ; niſi , ut olim nimis erant iniqui Joſepho Flavio, ſic & nunc ſolerent ejus ſcripta contemnere. Judæos itaque , ſi quis humanis ratiociniis confutare voluerit , nequid hic dicam de divinis auxiliis , illi laborandum eſt primum , ut ad meliores priſcorum Judæorum opiniones fidemque revocentur. Nam ex quo alias amplexi ſunt opiniones , quæ ſui non admittebant patres, qui nec tanto Chriſtianorum odio flagrârunt, cum necdum ex Chriſtianis mali quidpiam eſſent paſſi , difficilior eſt eos convertendi ratio. Multa enim nunc recipiunt tanquam veriſſima , quæ noſtris conatibus adverſa fronte repugnant. Quæ quidem licet antiquis Judæorum opinionibus ſint contraria , ab iſtis tamen admittuntur , quia nempe contra Chriſtianos facere poſſe maxime viſa ſunt. Quod ut facilius intelligatur , & ne qua fides dictis deſit, quædam eorum hic apponam , præcipue illa quæ noſtrum Flavium propius reſpiciunt. Sunt autem hujuſmodi , ut his admiſſis nihil polleat Euangelium , nihil Joſephus , aut quiſquam bonæ notæ liber. Nam quale eſt illud quod ajunt , Davidem ipſum non fuiſſe vatem , neque Danielem? Nunc Judæos gentem eſſe ſapientem atque prudentem, hoc ſibi quod Deus [a] priſcis attribuit conferentes. Non licere cuiquam rationem inire de venturo Meſſia ; hæc enim , præter illam mendaciorum farraginem , quam traditionum avitarum nomine recipiunt , niſi penitus ablegent ; non eſt quod quiſquam de horum ſalute ſperare poſſit. His quoque addo, ut opinionem illam putidiſſimam deponant, quâ nullis præterquam ſuis Scriptoribus , nedum Hiſtoricis ſe credere fatentur. *Nos* , inquit [b] R. Dav. Ganzius , *Sanctus cœtus Iſraëlis non credimus hiſtoricis , qui non ſunt è filiis Iſraëlis.* Quamobrem euſque inſaniæ progreſſi ſunt , ut ipſum Moſem Ægyptium Maimonidem , quod videatur quandoque Talmudis auctoritatem contemnere , & Chriſtianorum interpretationes in locis quibuſdam propheticis ſtatuminare , perhorreſcant : & paſſim ab iſtiuſmodi ſuperſtitioſis ejus libri flammis adjudicentur, qui infenſiore ſunt erga Chriſtianos animo. Ergo adlaborandum eſt , ut Joſepho Flavio melius velint : quem ſi in aliis etiam ſequerentur , citius faciliuſque ad religionem Chriſtianam amplectendum adducerentur. Prava enim præjudicia iſte excuteret , neque ipſi tam bene de hodiernis Magiſtris ſentirent. Pergamus igitur , ac perpendamus, quæ adverſus Joſephum, tum Judæi generatim objiciunt , tum etiam ſpeciatim alii quoque , contra uſum ac neceſſitatem teſtimonii. Hoc eſt, ut ipſius Teſtimonii fidem atque veritatem confirmemus, Joſephi fides eſt primo loco ſtabilienda. Multi enim , licet hoc Joſephus ſcripſerit Teſtimonium, in eo tamen acquieſcere ſe velle negant , neque Joſephi auctoritatem flocci faciunt , neque tanquam teſtem idoneum ac fide dignum admittunt. Quas igitur Flavio faciunt injurias , erit operæ pretium nobis Teſtimonii defenſoribus repuliſſe.

3. Prima quæ ſit injuria Flavio Joſepho eſt, quod cum Judæorum Gorionide conferatur ; a pleriſque vero Gorionides iſte Flavio præponatur. Sed fruſtra ; neque enim de hoc Gorionide inter Judæos adhuc convenit. Johanni Pico Mirandulano plures Hebræi ſunt confeſſi, notha eſſe & adulterina quæ ab illo de variis Judæorum rebus ſcripta ſunt. Ex quo is concludit , illorum Joſepho Gorionidi fidem nullam habendam eſſe. De ſuo tamen Joſepho aliter ſentit [c] R. Dav. Ganzius , aut ſentire videtur , ſed in eo paucos habebit conſentientes, ſi de Flavio intelligatur prout iſte Græce ſcripſit ; ſin aliter , omnes probum eſſe ſcriptorem fatebuntur, & Flavio anteponendum. Nam Flavium Apoſtatam [d] Iſaacus Abarbanel non veretur vocare. Minime itaque illi eſſe credendum , quia diſplicent ea quæ de Danielis Hebdomadibus ſcripſit Flavius, cum quo non conveniat Gorionides, qui inter ipſos eſt. Ego ſane nullam hic inter Flavium & Gorionidem Planum comparationem inſtituere decrevi. Siccine enim hujus Annales Voluſiani cum Græco Livio , uti loquitur Hieronymus , conferentur? Hinc vero ſolum illud deprehendo ; Judæos iſtos natura quidem ad miſeriam eſſe natos , ut abjectis bonis literis , quæ cum veritate ſolent conſociari, errori & mendacio credant , nec niſi quiſquiliis, anilibus fabulis , craſſiſſimâque nebulâ delectentur. Auferendi ſunt itaque Judæis Gorionides , aliique ſimilis farinæ nugatores ; qui niſi auferantur, nunquam erit de eorum converſione ſperandum. Optima igitur fuit illa Cæſarum ratio, qui Judæos perlegere ſuos ſcriptores, præcipue autem compilatores traditionum vetabant. Hoc niſi fiat, cur ipſos ſem-

[a] Deut. IV. 6. [b] Zemach David Lib. II. pag. 169. [c] Zemach David Lib. I. Mill. IV. ann. 829. [d] Comment. in Dan. Font. 10. palm. 7. vide notas J. H. Voſſii ad Ganzii Chron. pag. 286. &c.

ſemper eadem falſiſſima legentes, ſententiam mutatores eſſe ſperabimus? At vero cum hoc nimis fuerit difficile ac pene impoſſibile, ſtrenue laborandum reſtat, ut tandem aliquando male de ſuis ſcriptoribus ſentiant.

4. Poſthabitâ igitur hâc comparatione, quæ Flavio Joſepho nequit eſſe honorifica, Judæos, condonando ipſis quod petunt, preſſius urgeamus; ut nempe Flavius idem ſit cum Gorionide. Licet autem Ganzius, [a] doctiſſimus eorum ſcriptor Annalium, maxime æſtuet, ut exponat, quomodo Gorionides qui ſe Julio Cæſare Imperante, vel ſaltem anno Julii Cæſaris XIX, natum fuiſſe annos LXX ſcribit, ad excidium ſecundi Templi pervenire potuerit, quo tempore ducenteſimum exegiſſet annum ætatis: quoniam tamen ipſe auribus pronis hanc excepit fabulam, demus Judæis & Gorionidem verum eſſe ſcriptorem, & eundem eſſe quem nos Flavium nuncupamus, qui & Græce & Hebraice Belli Judaici hiſtoriam perſcripſerit, eoque modo, quo & apud nos, & apud illos, habetur. Hinc itaque ſic ad hominem, quod ajunt, argumentabimur, ideoque Judæos ſuo ſibi jugulabimus gladio. Ferunt enim Annales Judæorum, nec non, Digeſta Talmudica, teſte ipſo Ganzio, Joſephum Gorionidem, hoc eſt Flavium ipſum, dictumque Joſippum, fuiſſe fratrem Nicodemi filii Gorionis Sacerdotis: huncque fuiſſe ditiſſimum omnes fatentur. Quid, quod [b] R. Eliezer in Capitulis aſſerit, hunc fuiſſe Judæorum Virum primarium, & ſupremum inter magnates Hieroſolymitanos locum obtinuiſſe; adeo ut & nominis & temporis conditioniſque ratione, iſte Nicodemus nequeat alius eſſe a Nicodemo illo de quo Johannes in Euangelio, idque duplici loco, ſatis longas & honorificas habet digreſſiones. Iſte vero Nicodemus etiam coram de Chriſto præſtantiſſimum dedit Teſtimonium, atque Flaviano ſimillimum. Et poſtea Chriſto accuſato ac ſuperſtite, non ſecus ac paſſo, revera oſtendit quanta fuerit apud ſe Ieſu Chriſti exiſtimatio. Si igitur Nicodemus tam honorifice de Chriſto ſenſerit, palamque ſit profeſſus, ut teſtatur Euangelium; quidni & Joſephus frater pariter ſentiret; cum, ut dixi, nihil ſimilius Teſtimonio Flaviano ſit quam illud Nicodemi in Euangelio. Aut negent ergo Teſtimonium Nicodemi, aut utrumque admittant. Sed de hac comparatione hoc ſatis eſto, cum hanc tantummodo obiter attigerim, ut alias in altera diſſertatione hac uti poſſim tanquam cauſâ integrâ.

5. Sed quid mirum, Judæos hodiernos tam male Flavio velle, qui eorum cauſam nihil prorſus juvare ſoleat; cum & ipſi Chriſtiani, aut ſaltem non pauci inter hos, Flavio parum ſint æqui cenſores. Quoniam non omnia ſcilicet dicat, quæ cum dixiſſe vellent; aut aliena prorſus ab ipſorum rationibus referat. Is enim certe mos eſt hominum iniquiſſimus, qui utilitate quam ad ſuam cauſam conferri cupiunt, ſic etiam ſcriptorum auctoritatem probent. Sane moroſos hic habet cenſores, qui neque loqui quæ voluit, neque tacere quæ iſti vellent dicta, patiuntur. Quidam in Joſepho culpant ſummam ac intolerabilem mentiendi libidinem; quidam negligentiam, alii fraudem & adulationem; nec minima eſt eorum querela, qui acriter in eum inſurgunt, quod antiqua Moſis & aliorum miracula elevare videatur. Sed qui ſic judicant, fere Joſephum, aut ejus conſilium ſe neſcire fatentur. Quum doctiſſimi, hoc, & ſuperioribus ſæculis ſcriptores, de Joſepho aliter ſentiant. Etenim [c] Theophylacto audit φιλαληθής. Quem hic laudo, quia ſuſpicor eum nunquam hoc de Joſepho dicturum fuiſſe, niſi etiam legiſſet Teſtimonium de Chriſto, pariter ac cæteri Græci ſcriptores. At vero Joſepho Scaligero non ſolum φιλαληθέστατος appellatur, ſed & diligentiſſimus omnium ſcriptorum, cui tutius credatur quam cæteris quibuſcunque, tum Græcis tum Latinis ſcriptoribus. Hoc etiam addo; licet nulla hujus Teſtimonii ratio haberetur, ſi tamen Judæi Flavium admitterent, ejuſque ſcripta legerent, tanta ſunt ac præclara in illis veritatis indicia, ſcripturaſque ſacras ſine præjudiciis legendi ſtudium, ut fieri nequeat, quin Judæi pertinaciâ ſuâ depoſitâ, ſtatim ad partes noſtras tranſirent. Sed ad objectionem illam redeo, quæ rem noſtram propius attingere videtur: non enim ſtatui generalem hic Joſephi defenſionem ſuſcipere, ſed illorum, quæ tantummodo cum Teſtimonio de Chriſto quadam aſſinitate conjuncta ſunt.

6. Eſto ſane ut Joſephus de tranſitu Hebræorum per mare Erythræum deſiccatum loquens, hoc παράδοξον, ſic enim ipſe vocat, cum tranſitu Alexandri magni per Pelagus Pamphylium comparaverit, quo magis ei haberent fidem lectores Gentiles, qui hoc factum eſſe in nuperis de geſtis Alexandri ſcriptoribus legiſſent; an ergo dicendum eſt, Joſephum miraculis non credidiſſe Moſaicis? An quia Hugo Grotius Vir doctiſſimus, idemque acerrimus ac diligentiſſimus pro veritate Religionis Chriſtianæ propugnator fidem de Chriſti reſurrectione, petitis aliunde ex Hiſtoricis profanis exemplis ſtabilire conatur, ergo miraculum reſurrectionis Chriſti cenſendus eſt elevare voluiſſe? non vident iſti quantum hæc adverſâ fronte pugnent. Culpant quod de Chriſti miraculis, ut veris, ſit locutus, cum etiam dubitaſſe de Moſaicis conquerantur. Eſto ſane demum ut neutra vel utraque crediderit Joſephus. Quidni igitur & hæc pariter ac illa in Hiſtoria ſua fideliter recenſere potuiſſet? Ut ut vero de utriſque eſt locutus, diſpar tamen eſt utraque narrandi ratio. Aſſero eum miracula Moſaica credidiſſe, Chriſti miracula credidiſſe dubito. Moſaica enim effuſa oratione perſequitur, Chriſti vero pede ſicco tranſit & ſubſultans attigit. Quemadmodum fidum quidem decuit ſcriptorem, ſed Judæum.

6. Tertio vero, licet Judæi Gorionidem cum Flavio Joſepho confundant, illumque nugatorem, quod pro ipſis ſtare videatur, magni faciant; Flavium tamen, hoc eſt, Archæologiæ Judaicæ Græce conſcriptæ auctorem, rejiciunt ſtultitiâ nullatenus æquiparandâ, & ſervulum adulatorem, aſſentatoremque aulicum vocant; varium denique ac deſertorem, eadem prorſus ratione, qua Daniëlem è Vatum numero expungunt. De Daniële teſtem audito [d] P. Cunæum, *Nempe audio*, inquit, *quia in aula atque in regum cultu ætatem egit, quia politicus fuit & vatem profeſſus non eſt.* cujus conjecturam fulcit ea Judæorum ſententia, *tempore perſecutionis, ac præſertim quando ſervitur gentibus ceſſare vaticinandi facultatem, ideoque neque captivum, neque ſervum, neque exulem aut ſui non compotem, vatem eſſe poſſe.* De Joſepho quoque Flavio ſic Iſaacus Abarbanel, & alii inter Chriſtianos, qui quod Joſephus fuerit aulicus, neque fuerit ſe Chriſtianum profeſſus, de Chriſto teſtatum nolunt, neque uſquam audiendum eſſe. Et hæc quidem eſt ratio eorum certa ut utrumque abdicent; ſed vera eſt, quod ſtantibus eorum rationibus, cauſâ protinus Judæi cadant. Sic igitur, quia contra iſtos, quod cum ratione dicant, nihil habent, ad hoc tandem confugiunt, ut ſatis ſit illis, ſi utrumque aſſentatorem aulicum poſſint, quo jure quâve injuriâ, nuncupare. At vos Judæi, quæſo cur Gorionidem veſtrum admittitis quem fuiſſe Flavium il-

lum

[a] Zemach David Millen. IV. ann. 757. [b] Piru Eliezer cap. 2. [c] Theoph. in Matth. XXII. 7. Ed. Roman. p. 93.

[d] De Repub. Heb. Lib. III. cap. 7.

lum confitemini? Si veſter Gorionides non fuiſſet ſervus, eſſet fortaſſe quod Flavium cum quadam rationis ſpecie culparetis; at vero, cum eadem fuerit & ſimilis utriuſque fortuna, cur hunc diſertum atque veriſſimum, impoſtori veſtro nugaciſſimo atque ſtultiſſimo poſthaberetis? Aut quid tandem cauſæ cum ratione afferetis? Vos certe O Judæi ea ratione qua Joſephum ablegâſtis, iniquiores ipſo Porphyrio, veſtræ haud ſecus ac noſtræ religionis hoſte infenſiſſimo, videmini. Nam iſte, cum auſus non eſſet pro Vate non agnoſcere eum, a quo tam multa, & tam clara fuiſſe prædicta ſciret, ad id tandem divertitur, ut neget a Daniele ſcripta eſſe Vaticinia. Vos vero, qui non inficiamini ejus eſſe Auctoris, cujus nomen præ ſe ferunt, facti eſtis ipſis religionis veſtræ hoſtibus pervicariores, eademque pertinacia Joſephum horretis, quod æquus ſaltem erga Ieſum noſtrum eouſque fuerit, ut de eo aliquatenus honorifice ſit locutus. Quæ cum ita ſint ſtulte atque injuſte comparata, quid aliud, O miſeri, niſi ſummam amiſſo pudore cum pervicacia ſtultitiam proditis?

8. Sed quid vobis tandem O Chriſtiani dicam, qui cum Flavio Joſepho præclarum hoc Teſtimonium invideatis; ut illud ſimul extorqueatis, creditis multum effeciſſe dicendo, Joſephum fuiſſe aulicum Virum, nihilque veri teſtari potuiſſe: quia ſemel iterumque adulatus eſt Hero Imperanti & adhuc ſuperſtiti, dum beneficii ſummi memoria recentiſſima maneret, neque cum periculum tranſiiſſet; nunquam poſtea mutare ſententiam potuiſſe, ut vel ſemel ſine fuco loqueretur, daretque non valde amplum, digniſſimum tamen veritati Teſtimonium. Quaſi qui ſemel adulando quid dixerunt, in illa plerumque falſiſſimâ, & ad tempus ſaltem neceſſitate receptâ ſententiâ permanere cogerentur. Abjicite in poſterum omnium quæ ad hanc pervenerunt ætatem Hiſtorias optimas, cum plerumque conſcriptæ ab aulicis ſint viris. Quaſi quiſquam alius geſtorum conſiliorumque veritatem iſtis melius ſcire poſſit? Nunquam ergo in poſterum credite Jac. Aug. Thuano, vel Paulo Servitæ; Huic Hiſtoriâ Concilii Tridentini, Illi vero ſui temporis generali clariſſimis, quia maximi Principis ille favore frueretur, hic Reipublicæ Auguſtiſſimæ conſiliarius eſſet. Atque in ſua uterque Republica longe plus polleret quam Flavius Libertus. Quod ſi quoſdam Romanæ Eccleſiæ filios multa ingenue contra matrem ſcripſiſſe contigerit, negate demum viros aulicos eo modo de Eccleſia cui iſti addicti fuerunt, loqui potuiſſe: ſi enim locuti eſſent, utique popularibus ſuis dediſſent pœnas. Siccine igitur iniqui eſtis Joſepho, ut ne ſemel quidem contra Judæos, aut bene de illis quos Judæi oderunt, dicere voluiſſe concedatis? Quaſi mores aulicorum vel ſemper eſſent mali, vel etiam ſcriptoribus omnem amorem adimerent veritatis.

9. Contra uſum hujus Teſtimonii quarto loco ſurgit Tanaq. Faber, aſſeritque adverſarii Teſtimonium vel mendacis non eſſe recipiendum, cum Chriſtus ipſe, & Paulus Apoſtolus, Dæmoniorum Teſtimonia rejecerint, quod eorum ope non indigerent. Imo vero & adverſarii & mendacis Teſtimonium admitterem, præſertim ubi contra ſe teſtatur: maximamque veritatis inde firmatæ poteſtatem fuiſſe concluderem. Sic enim licet aliquando Chriſtus detractaverit Dæmoniorum Teſtimonium, ſed aliam prorſus ob cauſam atque eam quam aſſignat Faber, id tamen modeſtiæ indicium in magiſtro, Euangeliſtæ, ac diſcipuli gloriæ Chriſti conſulentes, noluerunt tacere; quodque Chriſtus præ modeſtiâ, vel alia de cauſa, pro tempore admittere noluit, id iſti in omne ævum prædicare voluerunt. Sed & paſſim Apoſtoli omnes, adverſariorum Teſtimonio ſeu confeſſione maxime innituntur; ſpeciatim autem Petrus, [a] ad ipſius Pilati judicis Teſtimonium de Ieſu Chriſti innocentiâ provocat. Verum enim, Tanaq. Faber, è quo tu Rhetore hoc didiciſti, non prodeſſe adverſariorum confeſſionem: vel quomodo probas eſſe prorſus ab omni fide alienum, ut adverſarius illa, quæ contra ſe faciant & aliis proſint placeantve, fateatur? Quem tu Theologum hic produceres qui diceret, per Euangelium, aut Chriſti Apoſtolorumve exemplum, non licere adverſarii confeſſionem ad veritatem ſtabiliendam advocare. Tecum certe non ſentit Irenæus cum ponat, [b] *Oportere veritatem ab omnibus accipere Teſtimonium, & eſſe judicium in ſalutem quidem credentium, in condemnationem autem non credentium.* Neque Novatianus qui lib. de Trinitate, *firmum* appellat, *genus probationis, quod ab adverſariis ſumitur, ut veritas ab ipſis veritatis inimicis probetur.* Cujus verba mihi, licet ſibi ignoto, ſuppeditavit J. Erneſt. Grabe, quem honoris ejus, atque grati animi ergo hîc nomino: Ad te autem T. Faber redeo. Quod enim cauſam tuam exemplo Pauli ſulcire tentas, fruſtra es; neque melius Lucam intelligis quam Joſephum. Nam cum per dies pluſculos malus Dæmon Paulum & Silam ſua garrulitate, vera quidem confeſſione, ſed importuna, vexaviſſet; pertæſus ille, dæmonem non a Teſtimonio dando coërcet; ſed puellam ab infeſto ſocio liberat. Neque magis prodeſt exemplum Chriſti. Non enim tum expediebat ut fama de Ieſu ſpargeretur. Ad tempus itaque tantum vetat: alioquin omnes a prædicando Euangelio, & Chriſti miraculis fama efferendis prohiberentur; quia Chriſtus id ſemel atque iterum ex inſtituto conſiliove ſpeciali prohibuerit fieri. Si falſum eſſet hoc Teſtimonium reipſa, aut non eſſet Joſephi genuinum, aliqua ſubeſſet ratio, cur nullus ex eo uſus eſſet futurus. Sed a vero aberrant, qui hoc aſſerunt, ut altera oratione ſum probaturus. Quid erit igitur, cur ab uſu hujus Teſtimonii deterreamur? Equidem credo, me hujus facti cauſam cognoſcere. Nam cum iſti ideo falſum eſſe hoc Teſtimonium aſſerant, atque Joſepho inſertum, ſuppoſitumque ab iis qui Chriſtianæ religioni bene vellent, vel ſaltem, ut ipſi putant, contumelioſa in Chriſtum verba ab antiquis Chriſtianis fuiſſe commutata, qui meticuloſâ quâdam feruntur pietate laborâſſe: ſic & iſti nuperi cenſores uſum præſtantiſſimi hujus Teſtimonii non magni æſtimant, licet verum eſſet, ne quis ſe haud ſatis bene velle religioni Chriſtianæ ſuſpicetur. Atque hanc ego puto veram Tanaq. Fabri fuiſſe rationem. Ferunt tamen bonos eſſe viros, qui ſic ſentiant, & optime alias de religione Chriſtianâ, tum doctrinâ tum pietate meritos. At quid id meâ? itane parati ſunt ſuâ negligentia vel ſocordiâ veritatem prodere? certe qui partes noſtras produnt nimiâ indulgentiâ, vel non ſatis ſtrenue defendunt cum melius poſſint, ii non aliter ac hoſtes quidam ſunt habendi. Injuſte igitur ita comparatum eſt, peſſimeque religioni Chriſtianæ conſultum, ut cum quis è viris doctis aliquid adverſariis conceſſerit, id nemini poſtea liceat iis objicere. Quod ſi feceris, tum nihil eos pudet eo nomine tantum id rejicere, quod doctus aliquis è partibus noſtris conceſſerit, tanquam debile & infirmum argumentum. Quaſi id minus nunc ſuâ naturâ ſit verum, quod quis alius olim aut nunc male defenderit. Apage igitur hanc ſocordiam & damnoſas conceſſiones, quæ nihil prodeſſe quidem, ſed multum fidei noſtræ obeſſe quandoque poſſint.

10. Quæ cum ita ſint, quid mirum eſt, ſi denique quinto loco etiam ultra objiciant, licet verum fuerit hoc Teſtimonium, non tanti tamen eſſe, ut quis tantopere pro eo laboret; quia periculum

[a] Act. III. 13. [b] Lib. IV. cap. 14.

lum eſt, ne ſi verum non fuerit, adverſarii rideant, & in malum potius vertatur male concinnata defenſio. Enimvero Ego illos meticuloſos valere jubeo; nam ſi rejicienda ſunt omnia illa ex adverſariorum, vel gentilium confeſſionibus deſumpta Teſtimonia, quæ pro religione noſtra in ſubſidium præter cætera poſſint advocari, quia de illis eſt quandoque dubitatum, nihil reſtabit, quo Chriſtianorum fides adverſus negantes confirmetur: de omnibus enim fere dubia ſunt mota, quæ ad religionem quidquam conferre poſſe viſa ſunt. Sibyllina, quæ Veteres Eccleſiæ Patres toties cum fructu producebant, jam vileſcunt, & tanquam tramæ putridæ ſpectantur. Tiberii præſtantiſſimum de Chriſti miraculis Teſtimonium, negat eſſe verum Faber. Acta Pilati, antiqua illa & genuina; quæ ipſi quoque Gentiles admittebant, jam fere pro falſis habentur. Sed neque pauci Epiſtolam M. Antonini intactam relinquunt. Nec deſunt, qui Luciano ſuum Philopatridem auferre vellent. Multi ea de cauſa, & fere ſola, ſi res accuratius introſpiciatur, Ariſteam rejiciunt, ut omnibus Eccleſiæ Patribus os ſublinant, aut ſublitum eſſe monſtrent, pariter ac Joſepho cæteriſque omnibus, qua Judæis, qua Chriſtianis Veteribus; ſicque Patrum iſtorum auctoritatem nullam eſſe probent. Alii vero etiam propius graſſantur; quas enim ſummâ veneratione excepit Eccleſia priſca, virorum Apoſtolicorum Epiſtolas, aut tanquam ſuppoſititias damnant, aut interpolatas cenſent: idque ea ratione, ut quæ inde contra ſe proferuntur, haud datâ aliâ contemnere poſſint. Quorſum enim hæc omnia, niſi quia velut multi ſunt, qui nollent hæc dicta fuiſſe, quæ ab Apoſtolicis viris dicta feruntur, ſic etiam plures nollent ea dixiſſe Judæos priſcos, aut profanos ſcriptores, quæ Chriſtianorum fidem firmare poſſint. Dabimuſne igitur his manus, ut rejectis externis præſidiis atque teſtibus, tandem ſicubi Euangeliſtas & Apoſtolos coram ſiſtemus, iſtos plauſibiliore quoque prætextu reſpuant, ut minus idoneos in ſua cauſa teſtes. Quamobrem verum eſt, quod vir doctus de horum Teſtimoniorum fortunâ optime pronunciavit, Chriſtianorum eſſe culpam, impune permittentium, ut quælibet ſcripta & quælibet Teſtimonia, quibus præcipue noſtra nititur religio, veluti ſpuria & nullius fidei, non contemnantur modo, ſed & palam explodantur, & conculcentur. Nec deſunt qui aſſerant, ea eſſe certe ſigna quædam ὀλιγοπιστίας, quæ non carent inſana impietate. Quæ cum ita ſint, vanuſque ſit metus eorum, qui ne Teſtimonium Flavianum ſit ſuppoſititium ſuſpicantur; quid vetat, ut Teſtimonium illud contra Judæos & religionis hoſtes citari poſſit? Non recte feciſſe eos, qui aliquem fidei articulum inde certo ſtabilire conarentur, agnoſco: & qui controverſiis finem hinc ſtatuere ſatagerent; quaſi verba Joſephi εἴγε ἄνδρα αὐτὸν λέγειν χρὴ, Arrianorum dogmata ferirent. Neque committendum eſt, ut ſolis exterorum teſtimoniis, ut fragili & incerto nitantur fundamento, quæ nos credimus; cum copias teſtium confertas habeamus. Sed hinc illuſtrari poſſe factorum quorundam, quibus noſtra nititur fides, & circa quæ prætertim verſatur, certitudinem contendimus. Et cum exteri nobiſcum ſimul eant, & ad noſtram quaſi ſententiam tranſeant, multum id conferre ad conatus hoſtium frangendum, impudentiam & protervīam compeſcendum, erroreſque refutandum. Uſquedum igitur Judæi ſuum abjiciant Gorionidem nebulonem, & Flavium Joſephum, vere ſuum atque noſtrum, audire velint teſtantem ſat honorifice de Ieſu Chriſto; uſurpetur ſaltem hujus Teſtimonium adverſus Atheos, cæteroſque religionis hoſtes cum fructu & emolumento; neque ſine ſummo eorum pudore, ſi tamen eos unquam contingat pudere, rejiciatur.

PARS TERTIA, LIB. I.

De Conſilio FLAVII JOSEPHI in Teſtimonio conſcribendo.

1. VEntum aliquando eſt ad tertiam hujus orationis partem; in qua, ut ad ipſum Joſephum jam propius accedam, de ejus conſilio in Teſtimonio de Chriſto conſcribendo ſtatui perorare, ut cognoſcamus, quale fuerit ejus conſilium, cumque in ea conditione poſitum fuiſſe probem, ut de Chriſto nec aliter loqui, nec ullo modo tacere poſſet; tantum abeſt, ut quoniam Judæus eſſet, Phariſæorumque ſectæ, ut iſti volunt addictus, vel de Chriſto tacuiſſe ut plurimi, vel contra ipſum atrociter ac contumelioſe ſcripſiſſe, cum Tanaq. Fabro ſentiam. Objiciunt quidem Photii quandam regulam, quam ipſe potiſſimum Juſto Tiberienſi, Flavii noſtri acerbiſſimo æmulo applicat, commune eſſe Hebræorum vitium, ut de Chriſti adventu aut miraculis nullam facere ſoleant mentionem; atque ideo ſuffeciſſe contendunt, ut Photius hoc in Juſto Tiberienſe perſtringeret, ne ſi idem aperte in Flavio faceret Chriſtianorum odia in ſe provocaret. Cum itaque Photius de Joſepho taceat, credendum eſſe Photio eam mentem fuiſſe, ut innueret, Joſephum eodem vitio laboraſſe. At vero quam iniqui hac in re ſint Photio ſupra oſtendi. Si tamen iſto Photii de Juſto Tiberienſe judicio aliquid etiam de Joſepho eſſet ſtatuendum, cum iſte Juſtus fuerit perpetuus Joſephi æmulus & inimicus, adeo ut in omnibus fere diſſimiles eſſent; vel hoc ſatis fuit Joſepho, ut de Chriſto ſcriberet. Neque dubito, quin cum Juſtus de Chriſto tacere voluerit, contra Joſephus honorificam de Chriſto mentionem vel ſolo æmulationis ſtudio abreptus feciſſet, quandoquidem alius eſſet utriuſque ſcopus, nec iiſdem vel auctoribus vel amicis uterentur. Ille enim Judæos habuit benevolos, Joſephus vero potiſſimum ac ſolis nitebatur Romanis, quorum plurimi in ipſa Domitiani Regia, & quidem præpotentes, erant Chriſtiani. Quamobrem poſſet hic quis aſſerere, Joſephum in eorum numero collocandum eſſe ſcriptorum, qui ambiguitate quadam lectores ancipites quaſi ſuſpendunt; dummodo alieni, modo recte ſentire videntur. Quale genus hominum in aula fuit admodum frequens, poſtea quam facti ſunt Cæſares Chriſtiani, quoſque modo Gentiles, modo vero Chriſtianos eſſe credebant. Nec defuerunt ſcriptores qui inter hos erant numerandi; qualis Procopius Hiſtoricus; & de Heſychio Mileſio, idem quoque perhibet Suidas. Alii quoque hujuſmodi fuerunt, de quibus olim, & nunc, a viris doctis ſunt dubia mota. Hoc iſti feciſſe cenſentur, tum ut ſibi Cæſarum gratiam conciliarent, tum quod de religione loqui nollent, quam ipſi quidem non amplectebantur, ſed a Cæſaribus & aliis non ſine magna veneratione erat recepta. Quam quidem fuiſſe Joſephi conditionem, quibuſdam mutatis, ſtatim comprobabo.

2. Quales ſint Judæi nunc dierum, ſatis eſt compertum: at vero ætate Joſephi quales fuerint, & ſuperiori ævo, plerique qui de hoc Teſtimonio dubitant, vel non aſſequuntur, aut ſaltem non aſſequi ſe ſimulant. Iſti tamen de veteribus Judæis ſic judicant atque pronunciant, quaſi ſatis eſſet ſibi perſpecta eorum conditio, quaſique de noſtri ævi Judæis res ageretur. Cum tamen ex præconceptis hac ætate, aut etiam poſtquam Chriſtiani rerum ſunt potiti, opinionibus, atque propter mala quamplurima quæ ſunt paſſi, odio in Chriſtianos concepto, longe alieniores animo, & Chriſto & ejus doctrinæ facti ſint; quis non videt aliam eſſe

eſſe ac diverſam utrorumque conditionem. Quapropter, cum ſine exacta horum conſideratione fieri nequeat, ut recte de Joſephi conſilio judicemus, hinc ordiendum eſt, ut ſatis explorata ſit priſcorum Judæorum conditio atque ſententia, quantum ſane ad Chriſtum attinet; liquidoque cognoſcatur, qualis fuerit Joſephus, tum ſuperſtite republicâ, tum etiam poſtea ſubverſâ. Quod ultimum, ut etiam plenius fiat, erit operæ pretium cognoſcere, quales quoque fuerint illi, ad quos Flavius ſcripſerit, tum & illi, quorum hortatu & auctoritate Archæologiam edidit.

3. Primores Judæorum, a Ieſu Chriſti tempore ad urbis excidium, in duo genera dividi poſſunt. Primum genus eſt eorum, qui vel cæteris hæreſibus, hoc eſt, ut plurimum reipublicæ factionibus ſtudentes, vel metu Romanorum, ne quid novi affectare ſuſpicarentur Judæos, omnes gentis ſeditiones ſtatim compeſcere cupiebant. Hi non adeo de Religione ſolliciti, quam ſuæ potentiæ ac reipublicæ ſaluti conſulentes, cum Chriſtianos tanquam rebelles, rerumque novarum ſtudioſos, legiſque Moſaicæ ſubverſionem appetentes ſpectarent; quo jure, quaque injuriâ ſectam Chriſtianorum peſſumdare cogitabant. Tales fuerunt Sacerdotes primarii, Cajaphas, alii, & Ananus, qui Joſepho teſte, Jacobum Ieſu Chriſti fratrem curavit ſine jure perimendum. Cujus quidem facti rationem à Joſepho improbari, non minus ac bonis omnibus, ut ille videtur innuere, clarum eſt. Neque enim his tantopere legum Moſaicarum honos fuit cordi, ac ſui honores, & apud plebem exiſtimatio curæ fuit. Cum enim plerique Sadducæorum ſectæ ſe applicarent, quos ego quandam Theiſtarum, ut nunc vocamus, ſpeciem fuiſſe ſuſpicor, quique tantummodo divina ſcripta recipiebant ſpecie tenus, ne nimis plebi forent inviſi; patet hinc Primores iſtos non tantam religionis curam habuiſſe, ac ſtudio vultuque ſimulabant. Ideoque horum ſibi mores Joſephus diſplicuiſſe profitetur. Quæ cum ita ſint, mirari ſoleo, qui factum eſt, ut quiſquam Flavium Joſephum de incredulitate erga Moſis miracula accuſare ſuſtinuerit. Cum Joſephus à Sadducæorum commercio & ſententia abſtineret, qui Moſis ſcripta & auctoritatem propemodum pernegarent. Cum itaque in hoc genere non ſit cenſendus Flavius, videamus in qua potius claſſe ſit collocandus.

4. Erat igitur alterum genus eorum, qui cum bonâ fide Moſaicam religionem admitterent & amplecterentur, ideoque Meſſiam expectarent, tanquam ſpem Iſraëlis optimam atque firmiſſimam, corde atque animo revera, quæ alii ſimulate tantum, recipiebant. Hi de providentiâ divinâ, ejuſque promiſſis in Vatum commentariis contentis, bene ſentientes, non credebant fore, ut Deus quamvis pernicioſam ſectam contra populum ſuum valituram eſſe pateretur. De conſilii ac cauſæ bonitate ex ſolo fere ſucceſſu, hoc eſt aperto Dei auxilio judicantes. Qui contra, ſi malus eſſet, tum etiam malam cauſam putabant malumque conſilium; præcipue vero in negotio de adventu Meſſiæ, ex quorundam malo fato veriſimillimum judicium conſecuti. In eorum ego numero pono Nicodemum, deinde & Gamaliëlem illum, Pauli Apoſtoli præceptorem, virum apud ſuos magnæ æſtimationis, nec minoris potentiæ & auctoritatis. Quem virum, ſi fatis urbis ſuperfuiſſe contigiſſet, atque videre, quanto in honore & exiſtimatione jam tum Chriſti nomen ætate Domitiani erat, Dei beneficio Apoſtolorum prædicationi faventis; non dubito quin optime de Chriſto, ac ejus religione ſentientem audiviſſemus. Nam id probum eſſe ſentiebat, cui Deum reperiſſet ſecundum. Hunc cum Joſephus impenſe laudet; credendum eſt, ei hujus rationem, vitæ modum, ſententiamque placuiſſe. Quamobrem ego puto, Joſephum ſtante republica, in horum numero fore collocandum. An vero neceſſe ſit, ut qui de Chriſto bene ſentiunt, ſtatim etiam fiant Chriſtiani, atque rejiciant legem cæremoniaſque Moſaicas, alia res eſt. Cum multi tanquam prophetam Chriſtum reciperent, qui tamen ut cæremonias relinquerent Moſaicas, nondum adduci poſſent. Cujus rei præſtantiſſimum & indubitatum habemus exemplum in Johanne Baptiſta. Quem quidem omnes ut vatem agnoſcebant, licet ejus conſilium de vita nove inſtituenda, & recipiendo Meſſia, nondum probarent. Idem quoque plurimis, Ieſum vatem maximum eſſe putantibus, contigit. Quem licet agnoſcerent, non tamen ejus ſectæ dabant operam. Ejus quidem doctrinam, ut bonam ac præclaram, atque tanquam legis Moſaicæ quandam adjectionem, ſpectabant: quam tamen recipere, abjecta Moſaica inſtitutione, non fuerit neceſſarium, ſed cuique liberum vel amplecti, vel in medio relinquere. Denique, eſſe inſtar earum inſtitutionum, quas nonnullæ Judæorum ſectæ ſequebantur: quaſque liberi erat arbitrii cuilibet vel probare, vel repudiare: Quod autem Joſephus, ſæpius ſectas Judæorum enumerans, non ponat Chriſtianos, id eâ factum eſt de cauſa, quia Chriſtiani plurimi eſſent ex Gentibus profanis. Noluit itaque inter ſectas Judaicas cenſere Chriſtianos, quod ſecta eorum non eſſet Judæorum propria, ſed etiam communis gentium. Atque in ea acerbiſſima fiſci Judaici exactione, de qua infra dicam, Chriſtianos Judæis accenſere tantundem eſſet ac ſi ad fiſcum Flavius detuliſſet. Eſt autem Joſepho cautio, ne quid invidiæ plenum ſcribat. Ad Judæorum Primores redeo. Minus illud quod dixi mirum videri debet de illis, qui exciſæ Urbi, Temploque diruto ſupervíventes, non parum adducerentur, ut amplius de Chriſti religione conſulerent. Quanquam autem non omnes adeo lumine divino illuſtrarentur, ut plena fide Chriſtum agnoſcerent: euſque tamen afficiebantur, ut ſaltem de Chriſto bene ſentirent; fierentque quaſi ſemichriſtiani; cum admodum eſſet arduum, totum ſemel & ſimul exuere Judaiſmum. Neque vetus hoc aut nimis rarum eſt exemplum, cum & noſtra ætate, patrumque noſtrorum memoria, multi fuerint*, qui cum ſuam religionem aperte colerent, ad alienam tamen aliquantum fuerint proniores: neque tamen euſque, ut pro iſta alteram illam & avitam relinquerent. Hi igitur cum ſcribant, ſoliti ſunt hac de cauſa alteram non ſine honoris cujuſdam præfatione ac nota nuncupare.

5. Reſtat ut examinemus, utrum necne ea fuerit Joſephi conditio, ut in horum numero, recte ponendus eſſe videatur? quod ut rite procedat, eſt altius nobis Flavii Joſephi vita repetenda. Fuit autem Joſephus Matthiæ ſacerdotis filius, ex Ephemeria prima, ipſe ſacerdos, natus anno Caji Cæſaris primo. Cum annum ætatis decimum & quartum egiſſet, tantos in diſciplinis Judaicis progreſſus fecerat, ut tum etiam laudem maximæ in legibus peritiæ à Primoribus urbis obtineret. Hic cum ſectarum ſuæ gentis Philoſophicarum rationem tentare vellet, Bano Eſſeno per triennium dedit operam; ſed annum agens decimum nonum, cum videret Phariſæos in Republica plurimum poſſe, ad hos ſe appulit. At vero cum etiam poſtea, natus annos ſex ſupra viginti, Felice procurante proficiſceretur Romam, ut quoſdam ſacerdotes in carcere detentos liberaret; in itinere ſubmerſa nave in medio Adrio totam noctem pernatavit, ubi tribus aut non multo plus annis Paulus Apoſtolus eandem fracta nave fortunam expertus eſt. Re feliciter peracta, & ad priſtinum cum Phariſæis commer-

cium

cium reverſus, cum vir rebus gerendis idoneus videretur, præfectus eſt Galilææ, virilem ætatem, hoc eſt Annum trigeſimum adeptus. Ibi Veſpaſiano bellum Judæis inferente, expugnatiſque Jotapatis, in manus victoris captus adducitur. Sed Ulyſſeâ propemodum verſutiâ uſus, imperiumque Veſpaſiano pollicitus, manumittitur; & in honore ſummo apud Veſpaſianum habetur. Hinc illi Flavii nomen eſt impoſitum. Miſſus eſt ab iſto cum Tito filio ad urbis Hieroſolymæ obſidionem, ſæpe vitæ periculum adiit, Judæis eum ut deſertorem capere maxime cupientibus, ut extremo ſupplicio afficerent. Ipſiſque Romanis quoties aliqua clades eis accideret, id Joſephi proditioni imputantibus, Titoque continenter acclamantibus, ut tolleret proditorem. Urbe Temploque captis ac dirutis, agro in Judæa à Victore donatur; deinde Romam perductus, civitate. Quem tantis honoribus excepit Veſpaſianus, ut etiam ſuarum ædium, quæ ſibi privato civi propriæ fuerant, participaret. Honorem & emolumenta à Patre Veſpaſiano conceſſa Joſepho, Titus filius continuavit, auxit etiam Domitianus. Quæ munera, ut olim per Poppæam negotium de ſacerdotibus liberandis confecerat, ſic etiam nunc per Domitiæ gratiam ſibi ſervavit. In quo patet ejus ſapientia ſeu verſutia, ut fœminas ad ſuum commodum flecteret; cujus ipſe meminiſſe non veretur. Anno Domitiani decimo tertio, ætatis ſuæ ſexto ſupra quinquageſimum, Archæologiam Judaicam, quam ei fuerat auctor Epaphroditus ut ordiretur ac ſcriberêt, feliciter abſolvit, & Epaphrodito dicavit; mox etiam librum de vita ſua.

6. Videamus jam & altera parte, qualis fuerit conditio eorum, ad quos ſcripſit, quorumque potiſſimum hortatu, & gratia, Archæologiam ſuam edidit. De ipſo Domitiano primum verba faciam. Hunc infenſiſſimum Chriſtianorum hoſtem fuiſſe tradunt multi: idque avide ab adverſariis noſtris arripitur. Si generis humani dixiſſent, aliqua ineſſet ratio. Sed cum [a] Henricus Dodwellus, vir celeberrimus, hoc crimine partim abſolvit. Perſecutio quæ ab eo fuit commota, adeo brevis fuit, ut vix unum annum impleverit. Nam ſtatim extinctum tradit Lactantius. Cœpta demum eſt, cum annos fere quindecim imperium tenuiſſet, hoc eſt, juxta clariſſ. Dodwelli rationes, A. C. xcv. quo tempore Flavia Domitilla in exilium eſt relegata. Poſtea vero ſuum impetum ipſe Domitianus repreſſit, exuleſque revocavit. Eum ſtupendo miraculo Johannis, in oleum conjecti, ſalvique prodeuntis deterritum, in innocentes ſævire deſiiſſe idem ſuſpicatur. Sed quid nos his movemur? cum ſatis conſtet anno ejus decimo tertio, quo ſcribere ceſſavit Joſephus, abſolutâ Archæologiâ, Domitianum nondum cœpiſſe perſequi Chriſtianos. In Davidicam ſobolem, hoc eſt Chriſti cognatos, inquirere voluit; ſed pauperes compertos contemſit, & edictum adverſus Chriſtianos abrogavit. Cum itaque Domitiani odium in Chriſtianos, perfecta Archæologiâ, nondum flagraret; ideoque vanus ſit metus eorum, qui Joſephum pro Chriſtianis bene locutum negent, quod ſibi à Domitiano metueret: videndum eſt, an magis æquus aut mitior in Judæos fuerit, ut hac de cauſâ iſte ſe Judæum profiteri maluerit; tantoque magis in Ieſum ſævire maledictis. At vero teſtis eſt Suetonius, præſtantiſſimus, hoc imperante, [b] *Præter cæteros Judaicum fiſcum acerbiſſime actum eſſe: ad quem deferebantur, qui velut profeſſi, Judaicam intra urbem viverent vitam, vel diſſimulata origine, impoſita genti tributa non pependiſſent. Interfuiſſe adoleſcentulum* ſe *meminit* idem, *cum a procuratore, frequentiſſimo conſilio inſpiceretur nonagenarius ſenex, an circumſectus eſſet.* Quam *fiſci Judaici calumniam ſublatam S. C.* Nerva Imperante demum refert Dio. Agnoſco, Joſephum à Domitiano ἀτέλειαν, ut ipſe refert, obtinuiſſe. Sed licet res ita ſe haberet erga Joſephum, cur jam ſopitum ſibi leonem ſuſcitaret Joſephus, nimia vel intempeſtiva, & pertinace religionis ſuæ confeſſione, cum alienæ exprobratione, quam ipſius fortaſſe amici colerent? nam uſquedum in Chriſtianos ſæviret Domitianus, plena erant omnia, Chriſtianorum aperte religionem ſuam profitentium. Ipſi Cæſaris cognati ſua Chriſto nomina dederant; adeo, ut religio Chriſtiana in maxima tum auctoritate fuiſſe videatur.

7. Quæ cum ita ſint, duo hic Teſtimonii Flaviani inimicos rogâſſe vellem. Primum eſt, cur Joſephus hoc taceret, quod cæteri Judæi olim & nunc quoque palam confitentur? de præcipuis rebus quæ in hoc Teſtimonio continentur, intelligo. Tria enim in iſto continentur; Ieſum miracula feciſſe, fuiſſe Chriſtum, reſurrexiſſe è mortuis poſtquam paſſus eſt ſub Pontio Pilato. Ieſum Chriſtum feciſſe miracula, Judæi fatentur: nam cum ajunt, eum miracula feciſſe lævâ manû, fatentur tamen. De fine ac modo miraculorum tum enim ſola lis erit. Deinde, Chriſtum fuiſſe qualem qualem agnoſcunt, atque gentibus idoneum profitentur. Licet autem ſibi alium Chriſtum expectent, habemus tamen (vere) confitentes adverſarios, & noſtrum Chriſtum vaticiniis divinis quadam ex parte reſpondiſſe. Tum denique negant quidem Chriſtum reſurrexiſſe, ſed neque hoc clare aſſerit Joſephus, ſed ait eum apparuiſſe ſuis diſcipulis. Sic illi affirmant; penes eos fides eſto. At vero cum necdum ceſſaviſſet vis Apoſtolorum mirifica, quid vetat ut Joſephus his credidiſſe cenſeatur, licet non eouſque progrederetur, ut palam quoque penituſque fidem noſtram amplecteretur. Ego ſane ſemper exiſtimavi, Joſephum ſemichriſtianum eſſe potuiſſe. Cum autem ipſi adverſarii quandoque concedant, Joſephum non valde res Judæorum curaviſſe, cur ergo illum alibi prædicant in religione ſua fuiſſe tam pertinacem; aut etiam adeo ferocem & iniquum in noſtram, ut odio noſtri, & amore ſuorum, male de noſtra loqueretur, etſi ſciret ſibi capiendos fore inimicos homines, potentes, cognatos Cæſaris. Sed de his plura inferius, ne ſi omnia hic prius occupem, ſequentia nimis ſicca videantur.

8. At vero, cum & nonnulli ſic fere crepent, Joſephum ad Gentiles in Archæologia ſcripſiſſe: ideoque ſummo ſtudio caviſſe, nequid minus credibile diceret; quo factum eſt, ut de Veteris Teſtamenti miraculis loquens, ſæpe quaſdam excuſationes miſceat, quaſi neque ipſe fidem his haberet, aut timeret, ne fides ſuis dictis apud gentiles deeſſet. ὁ Ἰώσηπος ὢ δεδοικότι ἔοικε, ἢ εὐλαβουμένῳ, ὡς μὴ προσκρούσειεν Ἕλλησι, inquit Philoſtorgius in [c] Suidæ collectaneis. Eum igitur qui ſic caute agat, non decere illis ſe intermiſcere narrationibus, quas nec ipſe crederet, nec lectores eſſe crediturос putaret. Hos itaque qui ſic cogitant ſecundo loco rogatos velim, cur Joſephus ea Græcis dicere vereretur quæ ipſi de aliis non minus fidem omnem ſperantibus crederent? cur Chriſtum extitiſſe dubitarent, de quo Pilatus ad Tiberium Cæſarem, Cæſar vero pleno in ſenatu, de collocando inter Deos, ipſe retuliſſet?; An miracula feciſſe negarent, quæ neque Celſus, neque Porphyrius, neque Julianus ipſe Cæſar, multis poſt annis negare potuerunt? Et recens erat tum memoria prodigiorum ab Apoſtolis editorum, quæ fidem Chriſti miraculis aſtruerent, quorum in Annalibus ſuis mentio-

a Diſſert. Cyprian. XI. §. 16. b Sueton. Domit. Sect. 12. c Voc. Φλέγων.

tionem fecerat Phlegon, Hadriani Libertus, teſte [a] Origene. Ipſi vero Gentiles ſcriptores, de miraculorum patratoribus ad nauſeam uſque narrationes oggerunt. An negarent de Chriſto loqui potuiſſe Vates, quod ipſi de Veſpaſiano verum eſſe dicebant; ad quem, Joſephum fortaſſe ſecuti, vaticinia de Rege venturo referre ſolebant? *Percrebuerat*, inquit [b] Suetonius, *oriente toto vetus & conſtans opinio, eſſe in fatis, ut eo tempore Judæâ profecti rerum potirentur. Id de Imperatore Romano quantum eventu poſtea prædictum patuit, Judæi ad ſe trahentes rebellârunt.* Hunc etiam refert idem morbos quoque ſanaviſſe. An denique Chriſti reſurrectionem, ex Apoſtolorum fide recitatam, ablegarent Gentiles, qui de ſimilibus factis, multa in ſuis ſcriptoribus legerant? hujuſmodi enim narrationes exhibent Herodotus, Plato, Valerius Maximus, Plutarchus, Plinius, Diogenes Laërtius, Galenus, denique Theodoſius Macrobius. Sed & Domitiano Imperante, fertur Apollonius Tyanæus elatam ad funus puellam ad vitam, in ipſa quoque urbe, revocâſſe. Si itaque Gentiles hoc de Chriſto Teſtimonium culpare voluiſſent, utpote minus veriſimile; ſane id tum feciſſet Joſephus, quod & alibi feciſſe reperitur, cum tranſitum Hebræorum per mare Erythræum expeditioni Alexandri M. per Pelagus Pamphylium ſimilem facit. Eos enim, qui ſibi hanc narrationem de Chriſto ex fide Apoſtolorum vitio verterent, tunc etiam ad ſuas Hiſtorias amandâſſet. Nequis autem vim hujus argumenti, quod partim Joſephi auctoritate & exemplo comprobavi, eludere conetur, aut minus validum eſſe ſentiat, adjiciam quoque Origenis ſententiam, qua poſſit in tuto ſatis collocari. Nam cum Celſus Judæum introduxiſſet de Chriſti reſurrectione dubitantem, reſpondet Origenes, inconſiderate hoc eſſe factum ab eo, quaſi res eſſet impoſſibilis è mortuis aliquem cum eodem, quod prius habebat, corpore reſurgere: hancque addit rationem; [c] οὐκ ἂν γὰρ εἶπεν ὁ ἰουδαῖος ταῦτα, πιστεύων τοῖς ἐν τῇ τρίτῃ τῶν Βασιλειῶν ἀναγεγραμμένοις, καὶ τῇ τετάρτῃ περὶ παιδαρίων. ὧν τὸ μὲν ἕτερον Ἠλίας ἀνέστησεν, τὸ δὲ λοιπὸν ὁ Ἐλισσαῖος. διὰ τοῦτο δ᾽ οἶμαι καὶ τὸν Ἰησοῦν οὐκ ἄλλῳ ἔθνει ἐπιδεδημηκέναι, τοῖς ἐθάσι γενομένοις πρὸς τὰ παράδοξα τῇ συνηθείᾳ τῶν πεπιστευμένων πρὸς τὰ ὑπ᾽ αὐτοῦ γενόμενα καὶ περὶ αὐτοῦ ἱστορημένα, ὅπως παραδέξωνται, ὅτι οὗτος, περὶ ὃν γέγονε μείζονα, καὶ ὑφ᾽ οὗ ἐπιτελεῖται παραδοξότερα, πάντων ἐκείνων μείζων ἦν. Hoc ratiocinium, ut de Judæis veriſſimum, ſic etiam, licet renitente Origene, gentilibus qui multa fidem ſuperantia admittebant, ut ſupra oſtendi, aptiſſime poteſt applicari. Joſephus igitur, neque quoniam Judæus eſſet, neque quia ad gentiles ſcriberet, quidquam debuit metuere, ne ſibi vitio verteretur, ſi quædam de Ieſu Chriſto vel mirabilia, vel cum nonnulla honoris præfatione, aut veritatis confeſſione literis mandaret. Præcipue vero cum neque tunc pertinax Judaiſmi confeſſio, aut contra Chriſtianos defenſio cum provocatione ac jurgio, quicquam proficeret; neque quemquam offenderet confeſſio veritatis: ſatiſque proni eſſent Gentiles ad audiendum cum voluptate illa de Chriſto mirabilia, modeſte tamen narrata, æque ac illa quæ Joſephus de Moſaicis, aliiſque narrationibus mirabilibus in ſua ſcripta retuliſſet. Nam pauci erant ſcientiæ cupidi, qui non etiam tunc ſcire cuperent, quis aut qualis eſſet Chriſtus ille, de quo tam late nomen eſſet cum laude celebratum: *cum etiam*, ut ait [d] Cicero, *fictas fabulas è quibus utilitas nulla duci poteſt, cum voluptate legerent.*

8. Porro quoniam jactare ſolent, adulandi cauſa Joſephum ea, quæ de Chriſto prædixerint vates, Veſpaſiano tribuiſſe, cum libros de Bello Judaico conſcriberet, adeoque vix eſſe veriſimile, cum poſtea cum Archæologiam ederet, mutaviſſe ſententiam: erit operæ fortaſſe pretium ſi perpendamus, annon etiam adulandi gratia, ea quæ de Chriſto in Archæologia ſunt ſcripta, literis mandaverit. Primum enim omnium ſatis conſtat, Epaphrodito auctore & impulſore, Flavium noſtrum ad gentis ſuæ Hiſtoriam literis tradendam edendamque ſe appuliſſe. Hunc ipſe Flavius in proœmio aſſerit doctum fuiſſe virum, tum omne genus diſciplinarum, tum etiam rerum geſtarum ſcientiæ imprimis avidum, ut qui ipſe in maximis negotiis, variiſque fortunæ caſibus verſatus, in omnibus eximiam indolem præ ſe tuliſſet. Iſtum vero Epaphroditum, Neronis Libertum fuiſſe docet [e] Tacitus, eumque [f] Suidas σωματοφύλακα, ſed rectius fortaſſe *a libellis* Neroni & poſtea Domitiano fuiſſe ſcripſit [g] Suetonius; à quo etiam capitali pœnâ damnatus eſt, atque Dione teſte necatus. Cujus necis cauſâ factam eſſe conjurationem idem tradidit. Licet Suetonius ob necem Flavii Clementis, maturatum fuiſſe Domitiano exitium aſſerat. Fortaſſe utrumque verum eſt. Et ut morte conjuncti ſunt, ſic etiam in vita erant amicitiâ & neceſſitudine vincti. Hunc igitur Epaphroditum conſtat in aula Imperatorum, non ſine magna omnium exiſtimatione ad extremum Domitiani annum commoratum, a quo propter ſuſpiciones leviſſimas, ut erat omnium ſuſpicioſus Domitianus, utque ſuos ab audacia ſimili deterreret, (ferebatur enim Epaphroditus Neroni manus intuliſſe) eſt interemptus. Joſepho fuerat auctor uti dixi Epaphroditus, Archæologiam edendi; ea autem eſt edita duobus aut circiter annis, antequam tolleretur Epaphroditus, hoc eſt anno XIII. Domitiani.

9. Erit autem videndum, annon hic Epaphroditus ſit ille, de quo Paulus Apoſtolus aliquoties in Epiſtolis ſuis meminit, quique Paulo in vinculis ſuis multa ſigna ac notas benevolentiæ præſtitit. Hunc ſane eundem fuiſſe cum illo Neronis Liberto, ſuſpicatus ſum; quoniam utriuſque conditio & tempus maxime conveniunt. Atque hujus meæ ſuſpicionis aliquot indicia & argumenta, quæ hoc admodum eſſe probabile oſtenderent, habebam. [h] Paulus enim in Epiſtola quâ de Epaphrodito loquitur, etiam innuit in aula Neronis, aut ſi malis, in ipſa familia fuiſſe plurimos Chriſtianos. Epaphroditum vero illo tempore ſervili fuiſſe conditione probant, tum quod Paulus aſſerit, [i] cum in vincula fuiſſe conjectum, & συναιχμάλωτον, tum quod fuit Phryx, ejuſque nomen decurtatum ſervili modo proferatur. Præter hæc, ubi Paulus hujus nomen decurtatum per Ἐπαφρᾶν extulit, [k] ibi quidam Codices Orationum Johannis Chryſoſtomi legunt Ἐπαφρόδιτον. Hinc quoque recte conjicimus, Ἐπαφρόδιτον atque Ἐπαφρᾶν unum eſſe nomen, ut voluit H. Grotius, qui etiam oſtendit, iſthæc nomina contracta eſſe è longioribus. Iſte autem Epaphroditus, primo quidem Neronis ſervus, ac poſtea libertus, in Cæſarum familia perſtitit, donec jubente Domitiano plecteretur. Sic itaque & nomen & conditio, atque etiam fortaſſe patria, utriuſque fortunæque, non minus ac tempora congruunt, ut eundem eſſe ſuſpicemur.

10. Poſteaquam hæc omnia è mera ſuſpicione ac conjecturâ orta, ſic tamen congruentia reperiſſem: commodum affuit [l] Abrahami Berkelii plena affirmatio, quæ animum meum ſtatim explevit: hunc Epaphroditum, libertum quidem Neronis, Epicteti vero Philoſophi herum, eſſe proculdubio re-

[a] Lib. II. contr. Celſ. [b] Sueton. Veſpaſ. Sect. 4.
[c] Origen. c. Celſum, Lib. II. pag. 95.
[d] De finibus Bon. & Malor. Lib. V.

[e] Tacit. Annal. Lib. XV. p. 259. [f] Vo. Ἐπίκτητος.
[g] Neron. Sect. 49. & Domit. Sect. 14. [h] Philip. I. 13. & IV. 22. [i] Philem. v. 23. [k] Coloſſ. IV. 12. [l] Præfat. in Epicteti Enchirid.

recenſendum inter illos Chriſtianos, in ipſa Neronis familia degentes, & eſſe ipſum qui Paulo vincto, etiam lubens, nec advocatus, adſtiterit: atque propter eum, hoc eſt Chriſti nomen, fuerit carceri mancipatus. Nam quod ait Paulus eum eſſe παραβολευσάμενον τῇ ψυχῇ, [a] hæc verba non ſunt ita intelligenda ut vulgo ſolent, quaſi Epaphroditus in morbum incidens de vita ſit periclitatus: cum & illud ἀσθενεῖν, quod ibidem quoque uſurpatur, ſit *pati perſecutionem*, ut obſervavit aliud agens [b] Johannes Chryſoſtomus: ſed cum tam audacter coram Hero Nerone Pauli cauſam egiſſe, ut ipſe truderetur in Carcerem. Ideoque, ut in codice Puteani vertitur teſte [c] Caſaubono, *Parabolanus fuit de anima ſua.* Nihil enim obſtat quod [d] alii teſtantur ibi legi, *Parabolatus fuit de anima ſua*; [e] alii denique, *Parabolatus eſt animam ſuam*; quæ eodem ſpectant. Nam Parabolani non ſunt qui morbo ægrotant, ſed qui ſponte ſuâ vitæ diſcrimen ineunt, ut aliis opitulentur. Quo ſenſu etiam Joſephus uſurpat vocem παραβαλλόμενος maxime proprie, ut omnia, in libro de vita ſua, [f] ἔκρινα δὲ παραβαλλόμενος χωρῆσαι εἰς τὸ τόλμημα. Cui ſuffragantur Grammatici. Ex iſto Epaphrodito, Chriſtiano ut videtur, vel etiam ex Paulo ipſo Apoſtolo, quo cum conſueverat Epaphroditus, eorumque colloquiis de fide Chriſtiana, fortaſſe etiam & commentariis, ſua omnia vult ac conjicit Epictetum hauſiſſe Berkelius, quæ doctrinam redoleant Chriſtianam. Epictetus enim ſervus quoque fuit Epaphroditi, Neronis liberti, & συνδημότης illius quem laudat Paulus; uterque Phryx, Epictetus Hierapoli, Epaphroditus Coloſſis, prope Laodiceam atque Hierapolin oriundi. Phryges vero atque Aſiatici Romæ plerumque ſervi, ut tum pene proverbio ſit notum, quod uſurpat Cicero, [g] *Phrygem plagis fieri ſolere meliorem*, & [h] alibi apud eundem legimus, *Venales Aſiaticos.* Quod vero dicatur Epaphroditus in Epiſtola Pauli, Apoſtolus ſeu Nuncius Philippenſium, id de illo ſic exponendum eſt, qui Paulo horum nomine pecuniam numerari curaverit. Nec obſtat, quod de illo Paulus loquatur, quaſi in poteſtate ſua quodammodo fuiſſet, non autem Heri; ut ejus miniſterio Paulus uti poſſet; nondum enim ad id fortunæ culmen quo poſt illa pervenerat. Et cum primam Neronis iram atque ferociam evitâſſet, liberum ei erat quamvis legationem aut negotium ſubire. Licet ſubiiſſe non conſtet, ſed forſan Romæ manſit, atque Nerone uſus eſt multo quam antea mitiore.

11. Huic igitur Epaphrodito quod eſſet Chriſtianus blandire cupiens Joſephus, hoc de Chriſto Teſtimonium & potuit, & voluit ſuæ Hiſtoriæ interſerere. Id enim aulicorum eſt ingenium, neceſſitaſque eos premit, ut multa ad aliorum mentem cogantur, vel dictis vel ſcriptis, quanquam non averſo animo, ſæpe tamen præter animi ſui ſententiam, perſequi. Eam autem eſſe aulicorum in his rebus conditionem, quotidie videmus; ac niſi videremus, vel ex iſto Epaphrodito facile poſſemus aſſequi: cujus vitæ ratione cognitâ, cum neceſſariorum, & eâdem fortunâ utentium ſimul, unum plerumque aut ſimile ſit ſtudium, ſimiliſque ſententia, de Joſephi quoque ſententia poterimus judicare. Quamobrem uſus erit, ut hic apponamus quæ ex ore Epicteti decerpta narrat Arrianus, de Epaphrodito iſto Epicteti Hero. Sic autem ille in [i] diſſertatione de modo quo tractandi aut colendi ſunt Tyranni. Εἶχέ τινα Ἐπαφρόδιτος σκυτέα, ὃν διὰ τὸ ἄχρηστον εἶναι ἐπώλησεν. εἶτα ἐκεῖνος κατά τινα δαίμονα ἀγορασθεὶς ὑπό τινος τῶν Καισαριανῶν, τοῦ Καίσαρος σκυτεὺς ἐγένετο. εἶδες ἄν, πῶς αὐτὸν ἐτίμα ὁ Ἐπαφρόδιτος. τί πράσσει Φηλικίων ὁ ἀγαθὸς, φιλῶ σε. εἶτα εἴ τις ἡμῶν ἐπύθετο, τί ποιεῖ αὐτὸς; ἐλέγετο, ὅτι μετὰ Φηλικίωνος βουλεύεται περί τινος. Ergo cum Joſephus hunc Epaphroditum Chriſtianum coleret, oportet etiam, ut de Chriſto bene ſit locutus. Non ſatis erat tunc Domitiani gratiam captare, niſi Epaphrodito, qui erat à Libellis, etiam adularetur. Ea enim eſt aulicorum conditio, ut idem obſervat Arrianus, non ſolum ut Tyrannos colere debeant, ſed & eorum cubicularios. Quapropter licet Domitianus non eſſet Chriſtianus; neque ideo fuerit opus Joſepho ut de Chriſto loqueretur honorifice; cum tamen Epaphroditus Flavii amicus eſſet, atque Chriſtianus, nolentem eum ac quaſi invitum adduxiſſet ut ſcriberet. Neque hic obſtaret quidquam impenſus amor religionis Judaicæ, quem tamen alibi negant in Joſepho fuiſſe.

12. Nequis autem putet me hæc omnia eo fine tantummodo excogitâſſe, ut hoc Teſtimonium defenderem; neque quidquam ineſſe huic argumento virtutis aut roboris, ut aliquis mutaviſſe putetur ſententiam pro variâ fortunâ, vel prout cum variis fuerit verſatus, quorum opinionibus ac conſiliis ipſe loquens aut ſcribens ſua quoque verba accommodaverit, atque ſententias; producam aliud exemplum in D. Hieronymo, viro magno, & ut ita dicam, in ſuo genere Joſepho pari, cuique propter opiniones ſingulariter admiſſas graviſſima fuerunt cum multis Eccleſiæ Patribus jurgia. Hunc autem, qua ego ratione Joſephum explicare, quo modo Judæus cum eſſet, honorifice tamen de Chriſto ſit locutus; eadem quoque tum defendere, tum etiam frequentiores ejus de auctoritate, ac inſpiratione interpretum LXXII contradictiones explicare conatur Arnoldus Bootius, acerrimus Hieronymi contra Morinum & Capellum defenſor. Verba ejus quæ totum hoc negotium mirifice illuſtrant hæc ſunt; [k] *Nihil igitur mirum, quum adeo immani ob novam ſuam tranſlationem flagraret invidia Hieronymus, ſi ad illam amoliendam aliquid interdum locutus eſt, contra quam ipſe ſentiret. Sed & cum amicis ſuis ſic agere ſolebat, ut quoties in eos incideret, qui iſta de* θεοπνευστίᾳ τῶν *LXXII. opinione erant penitus imbuti, affectibus ipſorum verba ſua accommodaret, quo facilius eos corrigeret, atque veritati recipiendæ aptiores experiretur. Facilius enim credebant, ſolo veritatis amore illum nova moliri, atque a veteri verſione diſcedere, de cujus auctoribus ipſe tam honorifice ſentiret.* Habemus itaque Hieronymum, non minus ac Flavium noſtrum verſipellem, & pro temporum vel hominum ratione mutantem; ideoque alterum in verbis ac ſententiis Theramenem. Nequis hoc novum eſſe in noſtro Flavio crediderit aut ſingulare.

13. Verum enim, ut tandem huic orationi aliquem modum ac finem ſtatuam, licet Epaphroditus ille non fuerit Chriſtianus, quod tamen ego veriſſimum eſſe credo, verum tamen Chriſtiana erat Flavia Domitilla, tunc temporis, cum ſcriberet Flavius Joſephus, & poſtea ob Chriſti confeſſionem in Pontiam inſulam relegata. Erat etiam Chriſtianus T. Flavius Clemens, Conſul, interfectus ob impietatem, ut ferunt, hoc eſt, Chriſti fidem. Quem Domitianus tamen, quo ſcribebat tempore Joſephus, impenſe amabat, cujuſque filios etiam tum parvulos ſucceſſores palam deſtinaverat. Hunc cum Suetonius *contemptiſſimæ inertiæ* fuiſſe dicat, ego de ſummo Chriſtianæ religionis ſtudio intelligo; quam qui tunc colebant, hujus quaſi vitæ contemptu, plerumque fere rem publicam negligebant. Hoc Suetonius *inertiam* vocat. Iſtos Flavios coluiſſe noſtrum, & magis etiam fortaſſe quam ipſum

[a] Philip. II. 30. [b] Orat. XXV. in II. ad Corinth. [c] Epiſt. CCCCXXXVIII. [d] Joh. Crojus in obſ. ad N. T. p. 118. [e] Hugo Grotius. [f] pag. 1010. [g] Orat. pro Flacco. [h] In Verr. V. [i] Arrian. Epict. Libr. I. cap. 19.

[k] Vindic. pro Heb. veritat. cap. XI. p. 109.

ipſum Domitianum, immanem atque intractabilem belluam, nullus dubito: ideoque voluiſſe coram in os lædere male de Chriſto dicendo, aut animo malevolo tacendo, nunquam adducar ut credam. Certe, Joſephum magis eſt probabile Flavus iſtis familiariter uſum eſſe, ac Epaphrodito, quam ipſo Cæſare. Quapropter ipſis potius adulatum eſſe conſtat. Joſephus nemini non blandiebatur, qui aliquid apud Domitianum polleret; cum etiam de Domitiæ Longinæ, licet hujus uxoris, probri tamen plenæ, gratiâ gloriaretur. ἡ δὲ Καίσαρος γυνὴ Δομετία διετέλεσεν εὐεργετοῦσά με, inquit ille Libro de Vita ſua extremo. Aliorum igitur Flaviorum, Cæſariſque cognatorum gratiam neglexiſſe, non eſt veriſimile. Quam ſi minime neglexerit, ſed omni conamine tentaverit conſequi, non ſolum à maledicendo de Chriſto abſtinuit, ſed neque quidem tacere potuit. Non enim mihi videtur, Joſepho de Chriſto tacere fuiſſe liberum arbitrium. Neque hic quidquam Juſti Tiberienſis exemplum valet. Aliud erat in ſcribendo Juſti, qui de Chriſto tacuiſſe fertur, propoſitum; aliud Flavii Joſephi. [a] Ille enim eo fine Hiſtoriam ſcripſit, ut veritati fucum faceret, cum eſſet vir malus, & Judæus Zelota, hoc eſt religioni ſuæ addictiſſimus, Romanorum ac Chriſtianorum oſor. Huic vero ſola veritas erat cordi, quam ubique ſe cupere aſſequi profitetur, quantum poſſit; etiam ubi contra ſe ſtet, nec tam religioni ſuæ addictum ſe oſtendit, quin multa in ſe admittere deprehendatur ſui propoſiti gratiâ, quæ non ſatis congruere cum illo Judaico Zelo atque ſuperſtitione videantur. Cum itaque & rei veritas, & amicorum gratia, Joſephum ad bene de Chriſto ſentiendum, bene etiam atque honorifice ſcribendum hortarentur, quid nos miramur, illum de Chriſto Ieſu hoc Teſtimonium ſcribere voluiſſe, aut etiam potuiſſe pernegamus?

14. Hactenus de conſilio Flavii Joſephi, cum Archæologiam ſcriberet, egimus; quo manifeſtum fiat, eum voluiſſe ac debuiſſe de Chriſto loqui. Nunc tandem ex ejus conſilio, atque Hiſtorias deſcribendi modo, cognoſcite eſſe impoſſibile, ut quis totam hanc de Chriſto periocham Archæologiæ interpolaret. Hoc ſi fecero ut cognoſcatis, quid reſtat, niſi ut uno ore ſimul omnes hoc Teſtimonium tanquam veriſſimum excipiamus. Satis enim conſtat, facilius eſſe integrum aliquem tractatum, aut librum alicui ſupponere, quam verum inſigni aliqua parte aut lacinia interpolare. Illud enim ut recte fiat, nihil opus eſt, niſi ut quis, quod voluerit ſcribat, nomenque quod placuerit ſupponat. Deinde ſi temporum rationem accurate obſervaverit; vel etiam ſcriptoris, ſi qua ſint ejus alia ſcripta, ſtylum, & orationis colorem fuerit imitatus, omnia recte ſe habebunt, & latebit dolus: fortaſſe tamen latebit; multa enim ſunt non expectata quæ fraudem ſubolere faciant: Ut vero quis in verum cujuſdam ſcriptoris librum aliquid novum infarciat, ei opus eſt atque neceſſarium, ut omnes per orbem hujuſce libri codices ſcriptos immutet; aut ſaltem, ut codices ad pauciſſimos redactos in ſua poteſtate habeat immutandos, aut ſupprimendos, illis editis qui fœtum ſuppoſitum geſtent. Hoc niſi fecerit, non eſt quod ſperet diu fraudem ſuam latere poſſe, cum adhuc ſuperſint alii codices, quorum collatione fraus detecta citius apparebit. Hac enim comparatione, non ſolum interpolata patent, ſed & omiſſa reſarciuntur, & incaute ſine dolo malo intruſa rejiciuntur. Videndum eſt itaque, an Joſephus non curaverit, ut multa fuerint ſuorum ſcriptorum exemplaria; quod ut aſſeram facit, quod libro de vita ſua ſcripſit de ſuo more libros in publicum edendi. Ut ut enim hoc eſt de libris Belli Judaici dictum, nihil tamen obſtat, quin eum quoque morem atque inſtitutum in aliis ſervaverit. Ait enim ſe libros Veſpaſiano atque Tito obtuliſſe, quos Titus, manu ſua ſubſcriptos, in Bibliotheca publicari juſſerit. Deinde & aliis quamplurimis, Regique Agrippæ eam Hiſtoriam communicâſſe. Hunc morem ſi in aliis quoque ſcriptis ſervaverit, eumque ſervâſſe nullus dubito; atque ut vidimus, ducentis poſt ejus ætatem annis horum exemplaria ubique proſtarent diſperſa, neque minima pars in manus gentilium perveniſſet, quorum cauſâ eos edidit: qui fieri poſſit, ut aliquis Chriſtianus, eos inſigni hac periochâ augeret; quam quidem exhibuiſſe omnes olim codices ſupra compertum eſt? Concoquant ſane iſtam fabam adverſarii, & quibus dura eſt ingluvies: mihi longe ſatius eſt, nunquam iſtam in me admittere ſtultitiam, quam miſſis ambagibus verum eſſe hoc Joſephi Teſtimonium confiteri.

a Joſeph. de vita ſua pag. 1001.

PRO

TESTIMONIO FLAVII JOSEPHI DE IESU CHRISTO.

Liber Secundus.

De ſtylo ac vero ſenſu Teſtimonii FLAVIANI.

1. NEminem jam latet, quantum hæc quæſtio per omne genus hominum celebretur; quorum ut vidimus plurimi locum eſſe ſpurium contendunt. Hi labaſcenti opem veritati ſe conferre credunt, licet aliquantum ab argumentis, quibus fulcitur fides Chriſtiana auferre videantur. Ut autem Flavio Joſepho hanc extorqueant periocham, multa comminiſcuntur etiam extrinſecus producta, quæ ut ab illis gratis atque leviter ſunt aſſumpta, facile quoque ut incerta refelluntur. Fundamentum vero incœpti, ad quod tanquam ad ſacram anchoram nuperi cenſores Teſtimonii confugiunt, præcipuum eſt ſtylus dictionis: quem ut a partibus ſuis ſtare putant, ita κριτήριον in his rebus eſſe certiſſimum exiſtimant. Lubens hunc judicem accipio, eâ viciſſim lege, ut ſi à noſtris ſtet partibus, tum protinus & hoc Teſtimonium

monium fere amiſſum recuperetur; & ad priſtinas ſedes, quas ei Joſephus in Archæologia deſtinaverat, in omne ævum ſine ulla dubitatione retineatur. Primum autem erit operæ pretium exquirere, quomodo hic ſe expediant, ut ſtylum eſſe ſpurium, ac proinde totam ῥῆσιν eſſe ſuppoſititiam comprobent. Primus aut ſaltem præcipuus adverſarius, qui de ſtylo Teſtimonii hujuſce ſic judicavit, quemque ſine ullo examine cæteri poſtea ſunt ſecuti, is eſt Tanaq. Faber, qui edito ſuper hac re libello, omnem lapidem adverſus hoc Teſtimonium movit; de ſtylo vero ſic decernit potius quam argumentatur. *ſtylus vero*, inquit, [a] *ſtylus certiſſimum in his rebus κεχηνός, quam aperte, ſi nihil aliud adjumenti haberemus, rem ipſam proderet! Nemini profecto homini unquam minus cum altero convenit, quam* Joſepho *ſecum, ſi hæc* Joſephi *ſunt. Ut frigidus! ut laxus! hæret, ſudat, balbutit*, neque proficit hilum. *Male profecto de poſteris judicavit, quiſquis hanc næniam tam probo ſcriptori aſſinxit, credıditque, fore neminem a quo doli tam male conſuti explicarentur: ſaltem id accurate decuerat præſtari: nam ut ait Comicus*, Aliter catuli longe olent, aliter ſues. *Is quippe ſcriptor eſt* Joſephus, *qui nihil remiſſe, nihil ignave facere ſoleat: quod hic contra ſit.* Mox infit: *quod nunc nobis præ manibus eſt, inerter ac putide compoſitum.* Hucuſque ille, ſatis quidem pro imperio. Nam ut hoc confirmet leviculas affert rationes; & cum rationum pondere careat, nec veritate ſit adjutus, in quaſdam exclamatiunculas divertitur, quæ vices rationum ſuppleant.

2. Mihi vero longe alia eſt ſententia. Affero enim filiam nunquam melius formâ ſuâ matrem referre, aut germanos fratres eſſe ſimiliores, quam hæc periocha ſit cæteris Joſephi ſcriptis ſtylo & dicendi genere ſimilis. Nam & verba, & phraſes, & λέξεως χρῶτα ſi ſpectes & invicem contuleris, ut purpura ad purpuram collata, ſic & iſta ſe mutuo illuſtrabunt, atque genuina oſtendent. Verum tamen antequam de periochæ ſtylo ſpeciatim tractare incipiam, aliquid generatim de ſtylo Joſephi præmonendum, in rem noſtram fore duximus. Licet autem paſſim ac promiſcue voces iſtas, nempe ſtylum, ac dicendi characterem, & genus uſurpaverim; ſtylus tamen proprie à dicendi genere diſtinguendus eſt; ut aliud ſit ſtylus, aliud dicendi genus; cum per varia dicendi genera ſtylus idem manere poſſit, & genus dicendi ſit fere rei proprium, ſtylus vero ſcribentis. Nam dicendi genus circa ſermonis quantitatem, ſtylus circa qualitatem verſatur. Dicendi genus non modo ſententiarum & verborum pondus atque delectum ſpectat, ſed etiam ſenſum. At vero ſtylus de ſenſu parum ſollicitus, in ſola verborum & phraſium electione verſatur: quæ phraſium aut verborum electio cuilibet auctori ſive caſu, ſive potius ſtudio & exercitatione frequentius uſurpatorum, in oratione characterem aut colorem inducit, quem ſtylum docti ſoleant nuncupare. Adeſt etiam quædam ſermonis formatio & circumſcriptio, hoc eſt verborum nominumque, una cum particularum orationis certa diſpoſitione, eodem modo & ordine ſubinde quaſi familiariter recurrentium, unumque totius orationis ſonum, ut loquitur Cicero, efficientium, quem non ſolent alii obſervare: quique æque varius eſt ac ſint hominum ingenia, ſtudiorumque rationes. Hinc fit ut ne quidem eidem homini conſtans ſit ſemper ſtylus, mutatis rerum, temporum, vel ſtudiorum rationibus. Nam licet dicendi genus ſit vel tenue, vel mediocre, vel uber & magnificum, quæ ſunt tria dicendi genera ab auctoribus uſurpari ſolita; etſi quoque verba & phraſes quædam ſint propriæ cuique generi deligendæ, nullus tamen erit ſtylus manifeſtus, niſi eaſdem phraſes & verba atque verborum phraſiumque formationes ſæpius occurrentes reperiamus. Nunc vero iſthæc omnia Joſephus qua tractet arte videamus. Is autem Joſephus eſt ſcriptor, qui polite atque ornate loquitur, & Græcarum literarum eſt peritiſſimus; ut nequeam eorum accedere ſententiæ, qui eum judicant more Helleniſtarum perorare; ſiquidem eos Helleniſtas velint & Judæos, qui non Græcam phraſin, ſed idiomate Hebræo corruptam uſurpabant. Joſephus enim prorſus Græce loquitur, ut nequidem melius, ut mea fert opinio, quiſquam ſcribere poſſit.

3. Quod ad ejus igitur ſtylum ſpectat, hoc eſt phraſium verborumque ſæpius uſurpatorum delectum, ut in dicendi genere, ſic quoque in ſtylo varius eſt. Nam in libro de Maccabæis, ut paſſim in orationibus, & in quibuſdam narrationibus, eſt ſublimis atque magnificus. In aliis vero in mediocrem dicendi rationem quandoque delabitur; in tenuem rarius aut nunquam; adeo, ut quod illi à quibuſdam eſt attributum, Græcorum Livius nuncupari jure mereatur. Quoad ſtylum vero, ut multa ſcripſit, ita quoque varius eſt; licet non ſit admodum varietas iſta manifeſta. Factum eſt tamen ut in quibuſdam libris quibuſdam utatur praſibus, quas in aliis negligit, Hinc eſt, ut illa diligenter excutienti comparuerit, alium eſſe ſtylum librorum de Bello Judaico a libris Archæologiæ, alium eſſe ſtylum quoque librorum contra Apionem, aliumque prorſus orationis de Maccabæis. Quodque non leviter eſt obſervandum, alius eſt ſtylus librorum Archæologiæ Judaicæ priorum, alius vero poſteriorum: hoc eſt, verba quædam atque locutiones in poſterioribus frequentius comparentes, rarius in prioribus adhibentur. Quinetiam ſæpe factum eſt, ut quibuſdam libris quaſdam interponat phraſes, quæ nuſquam alibi obſervari potuerunt. Si qua tamen eſt in ejus ſtylo differentia, ea talis eſt, ut ſaltem ab eodem producta videatur: neque major eſt ac ſint inter fratres geminos, aut iiſdem prognatos parentibus oris forma & differentia. Quorum ne fides dictis deſit, in ſequentibus aliquot exempla ſubjeci; cum plura poſſem ſi tanti eſſet; utque omnem cavillandi anſam præriperem, ſi contigiſſet, quod tamen in hac periocha factum fuiſſe nego, ut in hac Joſephus a cæteris ejus ſcriptis & oratione diverteretur. Tantum enim abeſt ut hoc illi contigerit, ut contrarium potius appareat. Quo proxima ſunt alia ſcripta, eo quoque periochæ ſimillima.

4. Horum autem cauſas indagare, quemadmodum non inutile forſan erit; ita nec ab inſtituto noſtro alienum. Quoniam multum intereſt ea ſummâ conquirere diligentiâ, quæ vel nebulonis impoſturam, ſi qua ſit impoſtura, vel ipſius ſcriptoris indolem atque ingenium illuſtrare poſſint. Primum enim & locus, & tempus, & lectio varia, aliquid in ſermone ſolent innovare. Deinde poteſt etiam Hiſtoriæ ſcriptoris ſtylum mutare, non modo rerum & materiæ differentia, ſed & ſtylus moduſque dicendi, quibus uſi ſunt auctores illi, quorum ſubſidio ſuam recentior comparaverit. Denique nonnihil huc confert, correctorum amicorumque ſedulus labor & ingenium, qui ſi plures, aut vario tempore varii fuerint, prout cuique ſua magis placent; ſic quoque nonnihil à ſe invicem immutari neceſſe eſt ea, quæ judicio ſint ſubmiſſa variorum.

5. Quæ quidem omnia in Flavio Joſepho concurrunt, variæ lectionis ſtudiorumque viro, variiſque ſi quis alius fulto præſidiis, ſcriptorumque monumentis. Siquidem ea quæ ſcripſit in libris de Archæologia non modo ſua non ſunt, ſed è peregrinâ quoque linguâ converſa. Hebræi priorum ma-

[a] Tan. Faber. Lib. I. Epiſt. XLIV.

materiam ſuppeditârunt, Græci vero poſteriorum. Sed Hiſtoriam de Bello Judaico ipſe compoſuit. Hinc & illa fortaſſe à cæteris aliquantum differt. Porro etiam, non omnia ſunt eodem ſcripta tempore, neque iiſdem elaborata ſubſidiis. Varios denique correctores advocaviſſe certum eſt, quippe quod illud de ſe contra Appionem ſcribendo, jactans ut puto, profiteatur. Ait enim libro primo, χρησάμενός τισι πρὸς τὴν ἑλληνίδα φωνὴν συνεργοῖς, οὕτως ἐποιησάμην τῶν πράξεων τὴν παράδοσιν. Quod ſi iſtos συνεργὸς, non correctores voces, ſed adjutores, jam mirum non eſſet, etſi major cerneretur in ſtylo differentia, quam ſit ea quam nunc in ejus ſcriptis videmus.

6. Eum decet igitur, qui aliquâ periochâ Joſephi libros ſuffarcire voluerit, horum omnium non ſolum fuiſſe acutiſſimum indagatorem, & obſervatorem diligentiſſimum, *ſed etiam omnino memorem.* Quæ cum ita ſint, periocham noſtram à nemine interpolatam fuiſſe hinc concludo; nam hiſce omnibus ſpectatis, ea cum cæteris Joſephi ſcriptis accurate convenit: proximis locis eſt ſimillima, nec eſt aliena à remotioribus. Stulte tamen ajunt hanc impoſturam fuiſſe conſarcinatam, licet Euſebium Pamphili, virum maximum auctorem habuerit. Ego vero ſic ſentio; ſi hæc ſit dolo conficta, & Joſepho conſuta, aſſero, eum mirabili quadam arte uſum eſſe, qui adeo dolum ſuum aſtu coluerit, ut quod longe poſt Joſephi ætatem texturæ conſutum volunt, potius una cum ſubtemine contextum exiſtimem. Ideoque periocha illa non alium quam Joſephum auctorem habere potuit; quia ſi fuiſſet inſerta, fraus illa tam diu latere non potuiſſet.

7. Quoniam autem illi ad ſtylum, certiſſimum indicium, provocant, accipio conditionem; & viciſſim rogo, ut poſtpoſito partium ſtudio, ipſi non teſtentur de ſtylo, qui partes accuſatoris occupant. Ne quod olim ſunt profeſſi, inviti negare recuſent. Ipſe de ſuo det teſtimonium opere Joſephus. Eum ego & ſolum dabo teſtem ampliſſimum, & omni exceptione majorem. Hunc ſi teſtem admittant, nullius ego judicium vel arbitrium detrectabo. Iſtam enim periocham, quam fœtum eſſe Joſephi negant, ipſe ſi reviviſceret Joſephus proculdubio ut ſuam agnoſceret. Quippe quod formam oriſque characterem, quem Joſephus indidit, non magis immutatum eſſe ſcio longo temporis intervallo, quam ſint cætera, quæ ab ipſo vel ab aliis ejuſdem ætatis ſunt auctoribus producta. Ejus formam qualis nunc eſt edita, qualemque ſum defendere paratus, ut lectoris memoriam refricem, hic exhibebo. Γίνεται δὲ κατὰ τοῦτον τὸν χρόνον Ἰησοῦς σοφὸς ἀνὴρ, εἴγε ἄνδρα αὐτὸν λέγειν χρή. ἦν γὰρ παραδόξων ἔργων ποιητὴς, διδάσκαλος ἀνθρώπων τῶν ἡδονῇ τἀληθῆ δεχομένων, καὶ πολλοὺς μὲν Ἰουδαίους, πολλοὺς δὲ καὶ Ἑλληνικοὺς ἐπηγάγετο. ὁ Χριστὸς οὗτος ἦν. καὶ αὐτὸν ἐνδείξει τῶν πρώτων ἀνδρῶν παρ' ἡμῖν, σταυρῷ ἐπιτετιμηκότος Πιλάτου, οὐκ ἐπαύσαντο οἵγε πρῶτον ἀγαπήσαντες. ἐφάνη γὰρ αὐτοῖς τρίτην ἔχων ἡμέραν πάλιν ζῶν, τῶν θείων προφητῶν ταῦτα καὶ ἄλλα μυρία θαυμάσια περὶ αὐτοῦ εἰρηκότων. εἰς τε νῦν, τῶν Χριστιανῶν ἀπὸ τοῦδε ὠνομασμένων, οὐκ ἐπέλιπε τὸ φῦλον.

8. Hæc ſunt verba quæ tam male agitant quoſdam viros, doctos quidem, ſed nimis faſtidioſos. Primum autem quæritur an debito hæc ſtent loco? Sunt qui hoc negent. Ajunt enim hæc debuiſſe ad finem capitis quinti rejici: quæ cum alieno ſint loco poſita, & ſcriptoris orationem abrumpant, pro ſuppoſititiis ſunt habenda; ipſe enim Joſephus non huc illa intruſiſſet. Sed hoc commentum facile diluitur. Nam cum Chriſtus ſit paſſus ſub Pilato, cumque rebus Pilati geſtis caput quartum & quintum Joſephus tribuerit, ſi ad finem capitis quinti Teſtimonium de Chriſto fuiſſet intruſum, neceſſe eſſet Chriſti paſſionem ad annum Pilati nonum vel etiam decimum referre: qui tamen multo ante paſſus eſt. Inſtant, divelli hic duas narrationes calamitatum quas paſſi ſint Judæi; At quid hoc quæſo ad rem? An etiam non ſatis dividuntur Hiſtoriæ illæ duarum calamitatum, longâ illâ narratione de Paulinâ Romanâ, & Decio Mundo, quæ nihil facit ad res Judaicas? Et illa erat pari rejicienda ratione. Quippe quod cum iſto de Chriſto Teſtimonio ſexies ſit amplior, longe magis divellit Hiſtoriæ ſeriem. Sed lepida illa narratio, ne quid pejus dicam, melius quorundam ſapit palato quam luculentum de Chriſto Teſtimonium. Verum enim ut uno jam verbo hoc abſolvam, hiſce duobus capitibus non exactam rerum ſeriem complectitur, ſed tres aut quatuor mirabiles eventus, nulla ſibi invicem præterquam temporis ratione connexos ſimul refert. Et admodum jejuna videtur narratio eorum, quæ ſub Pilato geſta ſunt, quod utique vel deficiente rerum geſtarum copiâ accidit, aut commentariorum defectu. Neque tamen hæ duæ calamitates adeo ſibi invicem ſunt connexæ, quin ſeptem, aut etiam octo, inter primam & alteram anni ſint elapſi. Non male itaque rejicitur hoc Chriſti Teſtimonium medio temporis intervallo, cum Chriſtus in cruce fuiſſe paſſus inter utramque videatur. Omnia igitur hic recte ſe habent.

9. Sunt, qui hæc objeciſſe non contenti, etiam amplius addant, atque ſe maxime in hoc argumento efferant, ſibi videri hanc periocham poſt abſolutam demum Hiſtoriam & orationem huic loco fuiſſe inſertam. Quoniam apertum ſit eam filum orationis interſecare. Siquis vero reſpondeat, ab ipſo Joſepho inſeri potuiſſe: tum inſtant & acrius urgent, hoc reſponſum ſuppoſitionis inſimulare totam periocham, cum vel ab alio pariter ac Joſepho potuerit interpolari; eſſe autem veriſimilius ab alio eſſe interpolatam. Ego vero non ſic reſpondeo. Neque licet concederem, hanc periocham filum orationis interrumpere, ideo tamen & ſtatim cenſerem quod periocha fuiſſet interpolata; cum non neceſſe ſit, ut auctor Hiſtoriæ eo ordine ſemper ſcribat, quo res rem quaſi protrudat, & geſta ſibi invicem haud interrupta connexione vinciantur. Thucydides ſane cujus laus in Hiſtoria fere ſupra omnes reliquos effertur, hanc ob rem à [a] Dionyſio Halicarnaſſenſi ἀσαφὴς καὶ δυσπαρακολούθητος nuncupatur. Nam ut ejus rationem, quæ ſane præclara eſt atque huic loco aptiſſima, apponam, πολλῶν γὰρ τὸ αὐτὸ θέρος ἢ χειμῶνα γιγνομένων ἐν διαφόροις ὡς εἰκὸς τόποις, ἡμιτελεῖς τὰς πρώτας πράξεις καταλιπὼν, ἑτέρων ἅπτεται τῶν κατὰ τὸ αὐτὸ θέρος ἢ χειμῶνα γιγνομένων. πλανώμεθα δὲ, καθάπερ εἰκὸς καὶ δυσχερῶς τοῖς δηλουμένοις παρακολουθοῦμεν ταραττομένης τῆς διανοίας. Dicit frequentius interrumpi rerum narrtionem, quo factum eſt, ut lectores mente jam turbata, ſummâ cum difficultate res expoſitas conſequantur. Quid mirum igitur ſi perturbentur iſti, hac de Chriſto in Flavio digreſſione quod orationis nexum quodammodo ſecare videatur. Quam ergo duri in Flavium ſunt cenſores, ut quod Thucydides frequentius commiſit crimen, ejus ne ſemel quidem Joſepho gratiam faciant.

10. Reponent fortaſſe, Thucydidem eſſe horridiorem & ἀσαφῆ, incultum porro atque negligentem. Hunc non ſequi Joſephum, utpote qui ſit terſus, politus, perſpicuus, ut tanquam limpidum flumen ejus effluat dictio: denique ſequi potius Herodotum quam Thucydidem. Quaſi vero Herodotus non ſuas quoque habeat digreſſiones? Photium igitur audiant, cujus iſti tantopere & ſolâ fere commoveri auctoritate videantur. Verba

ejus

[a] Epiſt. ad Pomp.

ejus hæc ſunt, *κέχρηται δὲ μυθολογίαις καὶ παρεκβάσεσι πολλαῖς, δι' ὧν αὐτῷ ἡ κατὰ διάνοιαν γλυκύτης διαρρεῖ, εἰ καὶ πρὸς τὴν τῆς ἱστορίας κατάληψιν, καὶ τὸν οἰκεῖον αὐτῆς καὶ κατάλληλον τύπον, ἐνίοτε ταῦτα ἐπισκοτεῖ, οὐκ ἐθελούσης τῆς ἀληθείας μύθοις αὐτῆς ἀμαυροῦσθαι τὴν ἀκρίβειαν, οὐδὲ πλέον τοῦ προσήκοντος ἀποπλανᾶσθαι ταῖς παρεκβάσεσι.* Hic itaque crebris utitur digreſſionibus quæ quandoque obſcuritatem pariant, & accuratam in veritate ſubtilitatem obfuſcent, cum non liceat nimium à re propoſita ſcriptorem digredi. At vero quidni ſemel iterumque liceret. Alibi Photius Cteſiam cum Herodoto conferens, ait, hunc *πρὸς ἐκτροπάς τινας ἀκαίρους ἀπάγει τὸν λόγον.* Sunt itaque in Herodoti ipſius ſcriptis diverticula quædam, quæ cenſoribus importuna videantur. An itaque *φορτικοὶ* non ſunt illi & nimis acres cenſores, qui unam hanc ut iſti putant digreſſionem importunam eſſe nimis cenſeant. Verum tamen magis ipſi importuni, qui hac ſola freti ratione hanc periocham ab aliena manu judicent eſſe inſertam & interpolatam. Præſertim cum nulla intercedat ratio, vel norma ac ſcribendi conſuetudo, quæ non ſinat ſcribentes quandoque digreſſionibus ſecedere: à quibus diverti ſoleant & orationis nexum interciſum arripere, præmiſſis formulis ut ſequentia ad ſuperiora, tum quidem intermiſſa, referantur. [a] Obſervavit Iſaacus Caſaubonus, eſſe Hiſtoricorum principibus in more poſitum, variis obſervationibus, quas Græci *ἐπιστάσεις* melius appellant, ſuas narrationes ornare. Quamobrem dum varia conjungunt, ea minus concinne lectori inter ſe cohærere videntur. Et maxime id fieri amat, ſi quando memorabile quidpiam ſubindicare volunt; tunc enim ſermonem aliqua ex parte quaſi abrumpere neceſſum eſt. Iſtæ autem digreſſiones cum ornent ſimul & onerent orationem, non idcirco tamen dicuntur contaminare, licet interpolare videantur. Nam cum digreſſionibus peractis ad conſequentia dilabantur, voces quaſdam præmittunt, quæ ſatis oſtendant, narrationem abruptam hic repeti; quaſi ſimul dicant, interjectorum non habendam eſſe rationem.

11. Eſto tamen non licere hoc aliis, quod tamen licere omnibus eſt probatum; at vero hic ſane mos erat Joſephi; tales enim digreſſiones, quas *ἐπιστάσεις* ille ſupra nuncupat, Photius vero *παρεκβάσεις* & *ἐκτροπὰς ἀκαίρους*, quandoque ſunt ab ipſo Joſepho uſurpatæ. Legantur modo quæ libri quinti capitibus decimo, undecimoque referuntur. In his enim poſt longas digreſſiones & quidem numero plures, nulloque alio nexu niſi tempore conjunctas, atque finitæ antea de bello quodam narrationi ſubjectas, ſequitur alia de ſimili bello narratio, quam hujuſmodi quoque qualem in Teſtimonio & poſt Teſtimonium reperimus, eſt formulâ conſecutus. Nam cum dixiſſet capitis decimi initio, Palæſtinos ab Iſraëlitis exegiſſe tributum, è qua ſervitute Samſon illos tandem recuperavit, cujus vitam & geſta Joſephus digreſſione longiuſcula perſequitur; deinde etiam capitis undecimi principio, poſt hujus necem rebus Hebræorum Elim Pontificem præfuiſſe monuiſſet: atque iterum in longiſſimam de Rutha digreſſionem eſſet collapſus, quæ nihil cum rebus Samſonis aut Palæſtinorum communis haberet; ad aliud bellum enarrandum, cumque Palæſtinis confectum revertitur, quaſi prioris partem ſecundam, de quo ſic præfatur, *Ἑβραῖοι δὲ τῶν πραγμάτων αὐτοῖς ἀποκατασταθέντων πάλιν πόλεμον ἐκφέρουσι Παλαιστινοῖς.* Ipſorum jam cenſorum liberum eſto judicium vel arbitrium, an illa formula, *πάλιν πόλεμον ἐκφέρουσι*, qua bellum iſtud ſecundum cum illo ſuperiore conjungitur, non prorſus ſit ſimilis illi, quam, abſoluto per digreſſionem breviſſimam de Chriſto Teſtimonio ſubjicit, *καὶ ὑπὸ τοὺς αὐτοὺς χρόνους ἕτερόν τι δεινὸν ἐθορύβει τοὺς Ἰουδαίους*, ut hanc narrationem ad illam priorem, quæ de ſeditione ſub Pilato tractabat, referre videatur. Sane prorſus ſunt ſimiles; ideoque ſe mutuo firmant, ut ne quidem aptior defenſio quam ex ipſo Joſepho poſſit adhiberi.

12. Poſſem hic aliam eamque ſimillimam ex Joſephi Archæologia digreſſionem producere, ubi ſcilicet de Johanne Baptiſta loquitur; ſed cum ea in dubium quoque revocetur, licet non ſine ſumma injuria, hîc omittere malo. Sed & plurés hujuſmodi digreſſiones, ſimili quoque formulâ exceptæ, quæ ſequentia ad antecedentia referant, in ipſa ſcriptura ſacra reperiuntur. Conſulantur ſi placet, quæ Judicum Hiſtoriæ Cap. XIII. 1. extant, atque cum illis quæ Cap. X. 5. legimus conferantur. Quod cum factum fuerit, rogabo, cur non intermedia iſta tanquam ſuppoſita & intruſa confodiuntur: Præterea, neque nos fortaſſe rectè legimus, neque adverſarii ſatis intelligunt Flavii mentem. Nam quid ſi non *γίνεται δὲ* ſed *γίνεται δὴ* ut in codice Cæſareo legamus? Quomodo etiam hanc particulam uſurpavit Michaël Glycas, ubi de hoc Teſtimonio loquitur, *τότε δὴ τότε Φίλων ὁ σοφὸς καὶ Ἰώσηππος ἤκμαζον.* Cum vero *δὴ* Latine ſonet *etiam*, tantum abeſt ut narrationem divellat hoc Teſtimonium, ut admiſſa hac particula, potius conjungere videatur. Sed levia ſunt iſta, ut & adverſariorum rationes, tametſi hanc ſcripturam non admittamus. Querſus igitur hic nobis negotium faceſſunt, quaſi novum hoc eſſet ac inſolitum, aut ſaltem tanti, ut propter has leviuſculas & inanes rationes præſtantiſſimum hoc Teſtimonium, per tot ſæcula in Eccleſia Chriſtiana celebratum, ſit nunc tandem è ſede ſua propter quorundam lubidinem rejiciendum.

13. Neſcio certe, an hîc producere debeam Johannis Cloppenburgii de ſuppoſitione hujus periochæ ſuſpicionem; quoniam quo prodiit tempore à Ludovico Capello, viro clariſſimo, eſt optime ſolideque refutata, licet Capellus non alias huic periochæ eſſet ſatis amicus. Nequid vero negligere videar quod ad rem faciat, pauca utrinque ſum excerpturus. Ait autem Cloppenburgius, voluiſſe Joſephum parallelismo Paulinæ, ſua opinione à Deo, revera à Decio Mundo impræguatæ, aut ſtupratæ, ridere fidem Chriſtianam de conceptione Ieſu Chriſti, & nativitate ex Virgine per operationem ſpiritus ſancti. Propter quam blaſphemiam, ita ſuſpicatur, à Chriſtiano aliquo caſtigatum & caſtratum fuiſſe eo loco Joſephum, ut jam illa periocha ſit *ἀνυπόδικος*. Huic igitur reſpondet Capellus, Joſephum hanc præmiſiſſe de Paulina narrationem, poſteriori calamitati, quatuor millium Judæorum, in Sardiniam pulſorum, ob inſignem impoſtoris Judæi, religione ſui Templi dolo malo abutentis fraudem. Nequis autem Romanus impoſturam illam Judæis per convicium in os objiceret, præmittere voluiſſe aliam longe graviorem Equitis Romani religione ſacrorum Templi Iſidis ad turpiſſimum facinus abutentis; ut ſi quis vellet Judæis impoſturæ crimen objicere, illic in promptu haberent reſponſionem paratam. Hæc enim inter ſe argumenti ſimilitudine atque affinitate cohærent, adeoque aperte à Joſepho in Hiſtoriæ ſuæ narratione non ſine ſtudio connectuntur. In utroque facto impoſtura eſt hominum, religione ſuâ turpiter abutentium, & utrobique Saturninus eſt tum Paulinæ, tum Fulviæ maritus. Quam quidem viri docti rationem nemo non probabit, qui obſervaverit, quanto cum ſtudio Joſephus ſategerit, ne illam de Fulvia per Judæos decepta narrationem exordiretur, priuſquam hanc de Paulina per ſacerdotes Iſiacos conſtuprata præmitteret, ea de cauſa quam Capellus attulit. Sed & ipſe

[a] Ad Annal. Bar. Exercit. XIII. Sect. 63.

ipſe narrationis ordo ſatis oſtendit, iſtas narrationes ſe mutuo reſpicere. Ex quibus videre licet, Flavium noſtrum in omnibus ſemper gentis ſuæ honori conſulere.

14. Tranſeamus tandem, his de recta Teſtimonii poſitione præmiſſis, ad ipſum Teſtimonium, quod cum aliis Joſephi verbis ac phraſibus ſimillimis componere ſtatuimus: ut inde elucescat, quam genuinus ſit Joſephi fœtus, ſuiſque fratribus ſimillimus. Hoc autem fiet, totam ſedulo percurrendo periocham, ſingulaque verba atque phraſes cum paribus comparando verbis ac phraſibus, phraſiumque circumſcriptionibus, in quibus ſtyli conſiſtit ratio & orationis character.

I. ΓΙ´ΝΕΤΑΙ. In ſtylo dignoſcendo duo ſunt obſervanda, frequens uſus vocum atque phraſium modorumque loquendi, & ſimilis vocum poſitio ſeu ſtructura. Utrumque, ut recte principium ponamus, de hac voce probandum eſt. Etenim non inſolitum Joſepho, ſicubi filo orationis abrupto, in aliam rerum ſeriem tranſit, hoc verbum præponere. Sic enim libro Archæologiæ XVIII. cap. 12. cum ſuperiore capite de imagine Caji Cæſaris in Templo Hieroſolymæ ſtatuenda diſſeruiſſet, ad res Babylonicas converſus his exorditur verbis, [a] Γίνεται δὲ περὶ τοὺς ἐν τῇ Μεσοποταμίᾳ καὶ μάλιστα τὴν Βαβυλωνίαν οἰκοῦντας Ἰουδαίους, συμφορὰ δεινή. Sic libr. XX. cap. 2. [b] Γίνεται δὲ πρᾶξις αὐτῶν κατάφωρος τοῖς ὑπηκόοις. Unum tantum addam ex eodem libro cap. 6. [c] Γίνεται δὲ καὶ τῶν Καισάρειαν οἰκούντων Ἰουδαίων, στάσις πρὸς τοὺς ἐν αὐτῇ Σύρους. Confer Lib. I. cap. 3. Archæologiæ pag. 6. D. & cap. 16. pag. 24. F. Lib. XX. cap. 5. pag. 691. E. & de Bello Jud. Lib. I. cap. 1. pag. 709. G. Et cap. 4. pag. 715. E. & Lib. IV. cap. 15. pag. 876. B. & iterum Archæologiæ Lib. III. cap. 6. pag. 82. F. & cap. 8. pag. 84. B. Quinetiam dignum eſt obſervatu, Joſepho eſſe fere ſolenne verbum, quod vocant principale, in ſententia ſtatim à principio ponere; quippe quod verbum ſic poſitum, tanquam fundamentum, vim ac pondus addat orationi.

II. ΚΑΤΑ` ΤΟΥ͂ΤΟΝ ΤΟ`Ν ΧΡΟ´ΝΟΝ. Hæc eſt formula quâ connectuntur ſequentia cum ſuperioribus, non tam naturali nexu quam tempore ſimul exiſtentia. In prioribus autem Archæologiæ libris aliquantum ſtylum variat, ſed ſine inſigni differentia. Lib. VI. cap. 14. [d] κατὰ δὲ τοῦτον τὸν καιρὸν ἀκούσας Δαβίδης. Ibidem mox, [e] ἀπέθανε δὲ κατ᾽ αὐτὸν καιρὸν καὶ Σαμουῆλος ὁ προφήτης. Et lib. VIII. cap. 2. paulo aliter, [f] κατ᾽ ἐκεῖνον δὲ τὸν καιρόν. Dixerat paulo ante eodem capite, ὑπερῆρε δὲ καὶ διήνεγκε σοφίᾳ τῶν κατὰ τὸν αὐτὸν καιρὸν δόξαν ἐχόντων παρὰ τοῖς Ἑβραίοις ἐπὶ δεινότητι. Plura ſunt in eodem capite exempla pag. 271. A. & pag. 274. A. & lib. IX. cap. 1. pag. 300. B. & cap. 2. pag. 321. A. ἦν δέ τις κατὰ τοῦτον τὸν καιρὸν προφήτης Νάουμος τοὔνομα. At vero quo propius accedit ad periocham, eo ſtylum quoque propius aſſimilat; nam Lib. XIII. cap. 9. eaſdem uſurpat voces, aitque, [g] κατὰ δὲ τὸν χρόνον τοῦτον. A quo non multum diſtat, quod lib. XIV. cap. 27. [h] reperitur: ὑπὸ δὲ τὸν αὐτὸν χρόνον Ἀντίοχος μὲν ἔτρεφεν ἐν Ἀθήναις. Nec multum ab iſta formula quod eſt Lib. XIII. cap. 21. [i] κατὰ τοῦτον δὲ τὸν χρόνον. Sed & Lib. XVI. cap. 16. [k] habemus, κατὰ τοῦτον τὸν χρόνον ἥκοντος ἀπὸ Καππαδοκίας πρεσβευτῶν παρὰ Ἀρχελάου. Lib. XVII. cap. 1. [l] Ἡρώδῃ δὲ τῷ βασιλεῖ κατὰ τοῦτον τὸν χρόνον συνῴκουν ἐννέα γυναῖκες. Nec deſunt plures ejuſmodi formulæ eodem quo hæc periocha continetur libro XVIII. cap. 3. [m] τελευτᾷ δὲ καὶ Φραάτης ὁ Παρθυαίων βασιλεὺς κατὰ τοῦτον τὸν χρόνον. Et eodem quo periocha capite; quæ verba periocham ſequuntur, [n] καὶ ὑπὸ τὸν αὐτὸν χρόνον. Mox etiam legas, [o] τὸ ἐν Ῥώμῃ Ἰουδαίοις κατὰ τοῦτον τὸν χρόνον συνενεχθέν. Libro etiam proximo, hoc eſt XIX. cap. 2. iſtud occurrit exemplum, [p] στασιάζει δὲ κατὰ αὐτὸν τὸν χρόνον Ἰουδαίων τὰ πρὸς Ἕλληνας ἐπὶ τῆς Ἀλεξάνδρου πόλεως. Et alia hujuſmodi ſexcenta, quæ ex quavis pagina afferre potuiſſem. Nemo igitur eat inficias, hanc phraſin non eſſe Joſephi genuinam ſine ratione contendens. Sunt alii, inter quos Sebaldum Snellium numeres, qui tametſi non negent quin hæc verba ſint ſecundum Joſephi ſtylum genuſque dicendi, tamen inſuavem in tam pauculis illis lineis repetitionem non ferant. Enim vero aures delicatas & nimis faſtidioſas! ut elegantes ſunt! credas ſi datum eſſet iſtis ut in aliquo ſcriptore Hiſtoriarum cenſuram exercerent, ita animum ibi eſſe, ut ſtatim etiam leviſſima culparent; neque condonaturos Thucydidi ſua, ἐν δὲ τῷ αὐτῷ θέρει, vel τοῦ δ᾽ αὐτοῦ θέρους, vel τοῦ δ᾽ αὐτοῦ χειμῶνος, & denique κατὰ τὸν αὐτὸν χρόνον, & alia hujuſmodi, quæ ſexcenties occurrunt, & quamlibet fere paginam occupant. Hi homines ſi legerent Homeri Iliadem, credas ſtatim exortos Zoilos, qui vel ſpuria & interpolata, vel ſaltem inſuavia damnarent ea omnia ubi Poeta ſuum repetit τὸν δ᾽ ἀπαμειβόμενος. Ut jam neceſſe non ſit, pluſcula ex ipſo Joſepho petere hujus repetitionis exempla, quæ ubique fere extant, & in eo capite quo continetur Teſtimonium ſæpius.

III. ΙΗΣΟΥ͂Σ ΣΟΦΟ`Σ ἈΝΗ´Ρ. Hæc eſt non ſolum lectio vulgatorum Joſephi codicum, ſed & Codicis Cæſarei eorumque omnium qui vel Græcam Joſephi periocham citant, aut verſiones exhibent Latinas, ſi ſolum excipias Euſebii Hiſtoriæ Eccleſiaſticæ codicem Græcum: in quo legitur Ἰησοῦς τις σοφὸς ἀνήρ. Sed neque hæc videtur eſſe genuina Euſebii lectio, cum in demonſtratione Euangelica voculam τις omittat; atque ejus interpres Latinus Ruffinus Aquilejenſis, & omnes Græci qui Euſebium exſcripſiſſe videntur. Ut melior iſta quam retinent vulgati codices Flaviani ſit lectio, quam Euſebiana. Opus autem fuit, ut iſta notarem, quia Tanaq. Faber ſibi monſtra hic larvaſque ſuſcitavit quibuſcum luctaretur, de quibus jam videbimus.

IV. ΙΗΣΟΥ͂Σ. Non ignotus erat Joſepho Ieſus Chriſtus, utpote quem alieno etiam loco commemoret & quaſi aliud agens. Cum enim de cæde Jacobi juſti loquitur, aſſerit eum fuiſſe fratrem Ieſu τοῦ λεγομένου Χριστοῦ. Et ſane ſtultum eſſet credere, Joſephum nuſquam alibi de ipſo fuiſſe locutum. An quod neſciret Ieſum extitiſſe; at vero id quidem falſum eſt; cum & in Galilæa, ubi ſua potiſſimum edidit miracula Ieſus, ſatis diu fuerit verſatus quadraginta poſt ejus necem annis; & in eo vico Galilææ, quem Cana vocant Joſephus & Euangeliſta. An neſciebat ille Chriſtum, qui præceptorem habuit Banum, quemque diſcipulum aut ſectatorem ejus fuiſſe tradunt, cujus erat Chriſtum omnibus oſtendere, is autem erat Johannes Baptiſta. Inſtant quidem, ipſum quoque Juſtum Tiberienſem noviſſe Ieſum; de ipſo tamen tacuiſſe. Verum id quidem eſt; ſed aliud erat Juſti propoſitum, aliud Joſephi. Nam Juſtus Regum Judæorum Hiſtoriam conficere aggreſſus eſt; Joſephus vero univerſas Judæorum Origines ac geſta recenſere. Tantundem igitur hoc erit, ac ſiquis ratiocinetur ad hunc modum: Joſephus in libris de Bello Judaico altum de Chriſto ſervavit ſilentium, licet de eo loqui non rara ſe obtuliſſet occaſio: Ergo in libris Originum de eo non eſt locutus. Quamquam autem vel Juſtus, vel alii Judæi, exciſâ urbe de Ieſu tacerent, nemo tamen tunc auſus eſſet eum olim

[a] pag. 644. C. [b] pag. 658. B. [c] pag. 605. G. [d] pag. 197. G. [e] pag. 200. B. [f] pag. 273. E. [g] pag. 442. D. [h] pag. 502. D. [i] pag. 458. F. [k] pag. 575. A. [l] pag. 583. G. [m] pag. 619. G.

[n] pag. 622. D. [o] pag. 623. D. [p] pag. 673. F.

olim in terris cum cæteris mortalibus verſatum negare. Quid autem id tunc negarent, quod ne nunc quidem audent. Sane illi Judæi qui Joſephi ætate vivebant, vix aliter quam Joſephus de Chriſto ſentiebant. Si qui pejus ſentirent, non tamen euſque inſaniæ progrediebantur, ut nunquam prorſus extitiſſe contenderent. Multi enim inter eos, & paſſum, & miracula feciſſe agnoſcebant; nec non è mortuis reſurrexiſſe. Hoc ſolum negabant, divinos ei honores tribuendos, aut ritus Judæos eſſe deſerendos. Progreſſu vero temporis odio reciproco moti, hoſtes Chriſtianorum ſunt facti: idque quod olim credebant tandem omnino negare auſi ſunt. Fruſtra ſunt qui cenſent, ex hodiernis Judæis aliquid certi de priſcis illis eſſe ſtatuendum. Quid quod proximâ poſt Joſephum ætate, ſiquidem libro Zoharis ſit credendum, quem ferunt ſcriptum ad mentem, aut etiam ab ipſo R. Simeone F. Jochai, & R. Akibæ, qui Hadriano imperante floruit, diſcipulo; adeo, ut Aquilæ Pontici fuerit coætaneus: in illo obſcuriſſimo loco ad Geneſeos Cap. II. 4, 5, 6. quem exercitatione illuſtravit Ludovicus Capellus, Judæi duos agnoſcunt Meſſias, alterum filium Davidis, hoc eſt Regem magnum, victoremque, alterum filium Joſephi pauperem contemptum, quia ut ait Capellus, liberationem à Romanorum aliarumque gentium ſervitute, quam à ſuo Meſſia expectabant, per eum non ſunt nacti; ideoque relegant ad Chriſtianos, ipſiſque relinquunt colendum. Licet autem hæc prave ſint intellecta, cum potius de gemino Chriſti adventu eſſent exponenda, hoc humiliationis, illo altero gloriæ: habemus tamen, ut ita dicam, confitentes reos, qui Ieſum pro qualicunque agnoſcunt Chriſto, ſeu Meſſiâ. Horum autem ſententiam recipere potuit Flavius.

Iſtum Zoharis locum, qui probare videatur veteres Judæos circa Joſephi tempora Ieſum noſtrum pro Chriſtianorum Meſſia recepiſſe, adeo, ut ſatis bene illis cum Joſephi Teſtimonio convenerit: quod ſi verum fuerit, nihil magis ad rem noſtram facere poſſit, erunt fortaſſe qui aſſerant, nihil proficere, cum per Meſſiam filium Joſephi non intelligant noſtrum Chriſtum, ſed alium è tribu Ephraimi, vi oraculi Jacobæi quod Geneſeos Cap. XLIX. 26. occurrit expectandum, atque Joſephi Patriarchæ gratia concedendum. Agnoſco ſic velle Judæos hodiernos; ſed cum illud poſteriorum effugium eſſe videatur, ut ipſe teſtatur Capellus, judicent docti, utrum alter iſte Meſſias, quem filium Joſephi nuncupant, pauper, infirmus, mendicus, leproſus, quemque etiamnum deliteſcere comminiſcuntur inter mendicos ad portas urbis Romæ, dici poſſit Meſſias, Joſephi Patriarchæ gratia conceſſus. Præclaram ſane gratiam iſti Joſephi optime de gente Hebræorum merito ſic reponunt. Certe hinc videre liceat, quo magis in obſtinata infidelitate perſiſtunt Judæi, eo cæciores eſſe atque ſtultiores; qui ut ſuæ cauſæ patrocinentur perquam debili fultæ tibicine, abſurdiſſima nunquam excogitare vereantur. Ego vero longe aliam fuiſſe Judæorum poſt everſam urbem ſententiam exiſtimo. Nam cum viderent ex vocatione gentium, per Ieſum noſtrum ejuſque nomine & auctoritate facta, eum non alium eſſe quam Meſſiam: præſertim, cum Vates omnes nominatim ſatiſque clare prædixerint, Gentes ad Dei cognitionem per Meſſiam eſſe revocandas; ne iſtum omnino recipere cogerentur, aut vates mendacii inſimularent, hoc ſunt uſi commento, ut Meſſiam iſtum Joſephi filium Chriſtianis relinquerent, ſibi vero alterum Meſſiam, potentem, magnificum, & pro captu ſuo vere Regium, venturum eſſe affirmarent. At vero, cum etiam Judæi poſteriores hoc ipſum ſibi fraudi eſſe cernerent; ad aliud effugium convolârunt: quod quidem priore illo ſuorum majorum eſt longe ſtultius. Sic igitur mihi nova Judæorum commenta objiciuntur, cum ego primis & antiquiſſimis illorum conceſſionibus ſtare mallem: iſtæ autem conceſſiones optime quadrant cum ſententia Teſtimonii Flaviani. Non mirum eſt itaque, ſi Joſephus Ieſum agnoſcat, quem alii etiam priſci Judæi agnoverunt. Joſephus enim ille, quem Meſſiæ patrem eſſe perhibent, maritus eſt Mariæ Virginis, Ieſuque matris.

V. ἸΗΣΟΥ͂Σ ΤΙΣ. Huic voculæ τὶς, dicam inſcribit Tanaq. Faber, *Iſne*, inquit, *qui pro Chriſto habitus, ab aliis certe ita cognominatus, is inquam à Joſepho fuerit hoc loco dictus* Ieſus quidam? *Deinde iſte ignobilis* Ἰησοῦς τὶς *ita in hoc Joſephi, ut volunt Teſtimonio deſcribitur, ut veteres prophetas facile ſuperaverit omnes.* Mirum quidem hanc voculam tantopere derideri, quam etſi facile Joſepho abjudicem propter rationes ſupra allatas, nequeo tamen ita præterire, quin & recte, & ſecundum Joſephi conſuetudinem uſurpatam eſſe nunc aſſeram; ſiquidem verum eſſet ut Joſephus ſic eſſet locutus. Quis enim ſcriptorum ubi de ignoto antea viro, poſtmodum vero quaſi è tenebris in lucem emergente non ſic loquatur? non potuit mea quidem ſententia hoc melius exprimere. Etenim in aliis ejuſmodi caſibus ab hac non divertitur forma loquendi. Nemo magis famoſus in Archæologia Judaica quam Jeroboamus filius Nabatæi. Qui decem tribus à Roboamo Solomonis filio extorſit; is vero Jeroboamus antea ignotus, cum primum in Hiſtoriæ ſerie compareat, hac voce celebratur, quæ ſane vel in bonam vel in malam ſolet partem accipi. Libr. VIII. cap. 2. [a] Ἐπανίσταται δὲ Σολομῶνι, καὶ τῶν ὁμοφύλων τις Ἱεροβόαμος υἱὸς Ναβαταίου. Nec aliter loquitur, etiam cum de propheta res eſt, ut ex iis verbis apparet quæ ſupra de Nahumo poſuimus. Similiter de Juda Vate ſimul & Eſſeno ſic habet Lib. XIII. cap. 19. [b] μάλιστα δ' ἂν θαυμάσειε Ἰούδαν τινὰ, Ἐσσαῖον μὲν τὸ γένος, οὐδέποτε δὲ ἐν οἷς προεῖπε διαψευσάμενον τἀληθές. Idem dixit de Nehemia, illo Judæorum inſtauratore maximo, atque è regiâ, ut multis viſum eſt, ſtirpe Davidis oriundo, Lib. XI. cap. 5. De Abrahamo quoque Beroſum ſic inducit loquentem, Lib. I. cap 8. παρὰ Χαλδαίοις τις ἦν δίκαιος ἀνήρ. Neque aliter de præceptore ſuo loquitur in Libro de Vita ſua, πυθόμενος τινα Βανοῦν ὄνομα κατὰ τὴν ἐρημίαν διατρίβειν —— ζηλωτὴς ἐγενόμην αὐτοῦ. Legantur porro quæ de Ceniaſo & Jephtha, aliiſque multis ſimiliter efferuntur. Denique, quod cardo rei eſt, non aliter loquebantur de Chriſto, illi qui Chriſtum aut Meſſiam eſſe negabant, inter quos ſuum nomen Joſephus, ut iſti volunt, profitetur. Etenim ſic de Chriſto verba facit Feſtus, apud Lucam in Hiſtoria Apoſtolica. Plura poſſem producere, ſed hæc ad inſtitutum noſtrum ſufficiant; ne ſit neceſſe ad illud confugere, depravata ſcilicet eſſe Joſephi exemplaria, utque ſimul quoque notetur, quælibet culpari poſſe quæ nobis diſplicent, quantumvis alioquin recta eſſe videantur.

VI. ΣΟΦῸΣ ἈΝΉΡ. Multæ paſſim occurrunt in Archæologia Judaica magnorum virorum deſcriptiones, ac elogia, quæ ſolet Joſephus plerumque morte commemoratâ ſubjungere. Iſtis fere deſcriptionibus ac elogiis vocem ἀνὴρ, inutilem certe plerumque, ſed tamen emphaticam ſolet accommodare. Raro aliquod elogium ſine iſta voce legimus. Huic vero alias adjungit pro re nata convenientes. Harum multas deſcriptionum conſului, quæ à ſe invicem fere ſunt diverſæ, ut nemo magis quam Joſephus copia verborum abundare videatur. Quapropter nemo miretur, ſi vocem σοφὸς nul-

[a] pag. 273. G. [b] pag. 455. C.

nullis adjunctam deſcriptionibus commonſtrem. Auſim enim aſſeverare, Joſephum de nullo alio præterquam de Ieſu Chriſto hac uſum eſſe. Sed ne hoc quiſquam carpat, viros excellentes variis & à ſe invicem diſtinctis attributis honeſtat, ut fere nunquam quemquam deprehendatur eadem qua alium laude celebrare. Hoc ut compareat quod de utraque dixi voce, præcipua Heroum Elogia ac deſcriptiones, quantum ad rem noſtram ſit ſatis, ſubjeci. De Abrahamo è Beroſo Chaldæo Lib. I. cap. 8. παρὰ Χαλδαίοις τις ἦν δίκαιος ἀνήρ. Ipſe Joſephus de eodem cap. 17. ἀνὴρ πᾶσαν ἀρετὴν ἄκρος. De Iſaaco Lib. I. cap. 20. ἀνὴρ θεοφιλὴς καὶ προνοίας πολλῆς ἠξιωμένος ὑπ' αὐτοῦ. De Jeſu Naveci filio Lib V. cap. I. ἀνὴρ δὲ μήτε συνέσεως ὢν ἐνδεὴς, μήτε δὲ τὰ νοηθέντα πρὸς τοὺς πολλοὺς σαφῶς ἐξενεγκεῖν ἄπειρος. De Samuële Lib. VI. cap. 14. ἀνὴρ οὐ τῆς τυχούσης ἀπολαύων παρὰ τοῖς Ἑβραίοις τιμῆς; mox, ἀνὴρ δίκαιος καὶ χρηστὸς τὴν φύσιν. De Nathane Vate. Lib VII. cap. 7. ὁ δὲ Νάθαν, ἀστεῖος ὢν καὶ συνετὸς ἀνήρ. De Chuſi Lib. VII. cap. 8. φίλος ἀνὴρ καὶ βέβαιος. Ibidem de Achitophele. ἀνὴρ ὢν φρόνιμος καὶ συνιδεῖν τὸ λυσιτελὲς ὀξύτατος. De Davide Lib. VII. cap. 12. οὗτος ἄριστος ἀνὴρ ἐγένετο. De Eliſæo Lib. IX. cap. 9. ἀνὴρ ἐπὶ δικαιοσύνῃ διαβόητος. De Polybio Megalopolitano Lib. XII. cap. 13. ὃς ἀγαθὸς ὢν ἀνήρ. De Juda Maccabæo Lib. XII. cap. 19. ἄνδρα γενναῖον καὶ μεγαλοπόλεμον γενόμενον. De Johanne Baptiſta Lib. XVIII. cap. 7. κτείνει γὰρ τοῦτον Ἡρώδης ἀγαθὸν ἄνδρα. Unum exemplum addam è Lib. IV. cap 18. de Bello Judaico, quo voluit Ananum Pontificem celebrare, σεμνὸς ὁ ἀνὴρ καὶ δικαιότατος. Morem ſuum quoque ſervat etiam de muliere loquens, ſic enim Alexandræ Reginæ elogium orditur Lib. XIII. cap. 24. γυνὴ τῷ ἀσθενεῖ τοῦ φύλου κατ' οὐδὲν χρησαμένη. Hinc ſatis patebit in noſtra periocha Joſephum, licet attributum σοφοῦ ἀνδρὸς adhibuerit à cæteris omnibus diſcrepans, quod niſi feciſſet non eſſet hic ſimilis ſui; quoad modum tamen ſententiæ ac elogii ſuis moribus obſecutum fuiſſe. Etenim hoc, ut mea fert opinio, non minus ſtylum declarat, quam ſi centies alibi integrum σοφοῦ ἀνδρὸς attributum dediſſet.

VII. ΕἼΓΕ ἌΝΔΡΑ ΑΥ̓ΤῸΝ ΛΈΓΕΙΝ ΧΡΉ. Hanc omnium Græcorum codicum lectionem, non agnoſcunt Codices manu exarati antiquæ Verſionis Latinæ, quos penes ſe fuiſſe teſtatur Iſaacus Voſſius, inter quos fuit unus ante octo ſecula deſcriptus. Hinc ſuſpicatur ille ab aliena manu acceſſiſſe. Sed fruſtra, cum repugnet aliorum omnium conſenſus, tum Græcorum tum etiam Latinorum, atque eorum quidem, quos ſecutus eſt iſte Vetus Interpres, quique cum ſint eo antiquiores, hanc tamen periocham cum iſta ſententia perlegerunt. Eſto tamen, aliquid Codici Voſſiano eſſe tribuendum; At quam proclive ſit talia librariorum incuriâ in optimos libros irrepere, nemo eſt qui neſciat, eorum qui in hiſce literis tractandis operam ſuam collocant. Fieri enim poſſit, ut aliquis Chriſtianus, cum apud Joſephum legiſſet, Ieſum Chriſtum elogio σοφοῦ ἀνδρὸς ſolummodo inſignitum atque celebratum, margini indignabundus adnotaverit, εἴγε ἄνδρα αὐτὸν λέγειν χρή. Quæ verba ignarus poſtea librarius in ipſius verba ſcriptoris intruſerit. Sic quidem iſta defendi poſſent, niſi alia quoque ſuppeterent quæ me non ſinant iſtis rationibus commoveri. Non opus eſt ut de codicum noſtrorum fide aliquid pertimeſcam: omnia ſe in illis recte habere credo. Cum nemini mirum videri queat, in ſcriptis codicibus quædam deeſſe quæ ex aliis cito ſuppleantur. Hæc itaque eſſe Joſephi lubens agnoſco: quid aliud quærunt adverſarii? me quidem habent confitentem. Dictum hoc eſt à Flavio: & recte dictum exiſtimo. Phraſin à ſtylo tutam reddit hoc è libro primo contra Apionem, ſtatim à principio, εἴγε δεῖ μὴ ταῖς ματαίαις δόξαις ἐπακολουθεῖν. Ut ne ſic quidem deſint exempla quæ hanc phraſin eſſe ſecundi Joſephi ſtylum comprobent.

Ad ſenſum hujus phraſeos illuſtrandum defendendumque veniamus. Qui poſtulaverit ſibi rationem dari, quomodo Joſephus id de Ieſu teſtari potuerit, hoc accipito reſponſum. Iſta verba non ſtatim ſupponunt, Joſephum dixiſſe, Ieſum eſſe Deum, ut putavit Tanaq. Faber, cum diceret, *Quid, quæſo aliud innuere vult, niſi Ieſum Dominum eſſe Deum? in quo graviter peccat hic pius impoſtor.* Peccat ipſe potius Faber, cum verba iſtæc ultra protendit quam ipſa verba patiantur. Sunt enim ſolummodo dubitantis, qualis fuerit Homo ille de quo tam multa atque mirabilia audiviſſet. Tales dubitationes Judæorum animis inſediſſe, teſtes ſunt Euangeliſtæ. Erant enim, qui Ieſum vatis pridem mortui phantaſma eſſe crederent, Eliæ puto aut Jeremiæ, aut etiam Johannis Baptiſtæ. Quæ ſatis oſtendunt, eos plane neſciiſſe quid de Ieſu ſentirent. Inde fortaſſe ortæ quorundam Gnoſticorum opiniones, quaſi Chriſtus non fuerit verus homo, neque corpore paſſus eſſet. Iſti qui ſic credebant, dicere cum Flavio, εἴγε ἄνδρα αὐτὸν λέγειν χρή, potuerunt. Utrum Joſephus in iſta fuerit opinione non judico. Sic tamen credere potuit, licet eſſet Judæus, ac proinde dubitare, quo potiſſimum nomine Ieſum indigitaret. An quia ejus Diſcipuli olim dubitarent ac quærerent, Matth. VIII. 27. ποταπός ἐστιν οὗτος, ideo neſciebant eſſe hominem, aut Deum eſſe affirmabant? Ex ſola ac mera dubitandi formula Chriſtum Ieſum à Joſepho θεολογούμενον affirmare, eorum eſt, qui nodum in ſcirpo quærunt, anſamque cavillandi quocunque modo arripiunt. Quid, ad hunc fere modum [a] Terentius dixit, *Si tu ſis homo, hic faciat.* Hoc eſt, ſi tu ſis qualem ego te velim eſſe. Nemo ſanus dixerit ideo, dubitare Demeam utrum filius ſit homo necne. Ad eundem fere modum Joſephus ipſe de Judæis obſeſſis, centurionemque Julianum ἀνδραγαθήσαντα fugientibus dicit, ὅτι τὴν ἰσχὺν, ὅτι τὴν τόλμαν ἀνθρωπίνην ὑπολαμβάνοντες. De Bello Jud. Libr. VI. cap. 7. pag. 947. an ergo vel Judæi vel Joſephus qui hæc narrat, Julianum fuiſſe Deum, non fuiſſe hominem crediderunt? Ergo fuit ejus virtus non humana ſed plane divina, ut illi quidem ſuſpicari poſſent. Hic etiam conferre poſſim quod de Agrippa Rege, Cæſareæ concionem habente adulatores dixerint, referente Joſepho Archæologiæ Lib. XIX. cap. 7. θεὸν προσαγορεύοντες, quem Lucas in Actis Apoſtolicis Herodem appellat, aitque, dixiſſe populum acclamantem θεοῦ φωνὴ, καὶ οὐκ ἀνθρώπου. Quod ſi dicant hanc vocem eſſe adulantium, ſic & noſtra vel dubitantis vel admirantis eſt; nam utrumvis accipiant & omnia in noſtra periocha recte ſe habent. His ſimile eſt quod libro XVI. Ann. Taciti legimus de Thraſea Pæto. *Audiret ſenatus voces quaſi ex aliquo numine ſupra humanas.* Sic Æneas dubitans,

O, quam Te memorem, Virgo? namque haud tibi vultus
Mortalis nec vox hominem ſonat, ô Dea certe.
Virg. Æneid. I.

quamquam enim illa Venus eſſet, nihil hoc ad rem; cum Æneas id neſciret. Sed quam formâ præſtantiſſimâ reſpicit, dubitat eſſe mulierem. Atque iterum, licet illa, *Haud equidem tali ſe* dignetur *honore*, tamen Æneas illam ſic alloquitur, *O dea, ſi prima*, &c. ſic etiam mirantis eſt iſtud in Flavio noſtro Lib. XV. cap. 2. καὶ Δέλλιος ἐτερατεύετο λέγων οὐκ ἐξ ἀνθρώπων αὐτῷ δοκεῖν, ἀλλά τινος θεοῦ γενέσθαι τοὺς παῖδας. Verum tamen ut te Tan. Faber, preſſius

[a] Adelph. Act. V.

ſius aliquantum urgeam, quid de illis quæ de Moſe ſcripſit Joſephus Lib. III. cap. 13. rogare velim ſentias? inquit enim, καὶ ποιεῖ μὲν καὶ ἄλλα τεκμήρια τὴν ὑπὲρ ἄνθρωπον αὐτοῦ δύναμιν ἐσομένην. An ergo Moſes non fuit homo? ita vides quod tamen nolebas non modo dubitaſſe Joſephum, Moſes an eſſet homo, ſed quod magis ad rem noſtram conducit, plane aſſeruiſſe, vim ejus ſupra humanam fuiſſe. Majus eſt etiam quod de Eliſæo dixit Lib IX cap. 9. ὡς μετὰ τὴν τελευτὴν ἔτι δύναμιν ἔχει θείαν δεδηλώκαμεν. Quod ſi hoc te non tetigerit, quid nobis negotium faceſſis, Joſephum cum videas de miraculis Ieſu Chriſti teſtantem, atque ob eam rem dubitantem, an vis ejus aut natura eſſet ſupra humanam? præſertim vero cum videas Joſephum tantundem, aut etiam aliquid amplius de Juliano centurione quam de Chriſto Ieſu Servatore noſtro locutum. Sic quoque referente Luca Paulum à vipera morſum, neque mali quicquam paſſum Barbari ſtupefacti [a] ἔλεγον θεὸν αὐτὸν εἶναι.

Porro, quoniam in iſta ſententia inſit cum dubitatione figurata locutio, quæ multiplici quoque modo conſiderari poteſt, ne quid prætermittam quod planiſſimum efficiat à Joſepho hanc efferri potuiſſe ſententiam; dabo ſimul operam ut pateat iſtum loquendi modum in eorum eſſe numero, qui à Joſepho, quem in dicendo ferunt non reſpuere ſchemata orationis, quandoque ſunt uſurpati. Ineſt itaque huic ſententiæ multiplex ſchema; nam præter ἀπορίαν quæ in dubitatione, de qua prius dixi, & ἐπιδιόρθωσιν, quæ in revocatione ſui, ſeu verborum correctione, conſiſtit, vocis ἀνὴρ repetitio πλοκὴν, integra vero locutio quandam hyperbolen conſtituit. Ubi enim eſt πλοκὴ, neceſſe ut ſint plures, utpote quæ fiat ex permiſtis figuris. Poſteaquam igitur de πλοκῇ quædam dixero, quæ ad hanc rem maxime viſa ſunt pertinere, eloquar quid ſit iſtæc hyperbole, & quam non dura, vel nimis audax ſit, licet vehementior eſſet, quam nunc legitur, ut ultra modum fidemque tendat, nec ſit etiam præter Joſephi morem & aliorum. Tunc enim eſt hyperbole virtus, definiente Quinctiliano, cum res ipſa de qua loquendum eſt, naturalem modum exceſſit, quod de Ieſu Chriſto fatentur omnes eſſe veriſſimum. Quamobrem etſi Joſephus non εἴγε ἄνδρα αὐτὸν λέγειν χρὴ, ſed εἴγε οὐχὶ θεὸν αὐτὸν λέγειν χρὴ dixiſſet, ne ſic quidem male.

Πλοκὴ eſt, quando vox quædam uno loco hominem, perſonam aut rem, altero, mores aliamve qualitatem ſignificat. Eſtque ſpecies quædam παρονομασίας; nam in παρονομασίᾳ eodem verbo quaſi falſum quid augetur. Harum finitionem & exempla nobis Phœbammon Sophiſta præbet aptiſſima: cujus Scholia Rhetorica cum necdum ſint typis edita, integra verba è codice manuſcripto apponam. Παρονομασία δέ ἐστι παρὰ ποίησις ὀνόματος πρὸς παραπλήσιον ἐγγὺς κείμενον, ὡς εἰ λέγοιμεν. στρατηγὸς στρατηγὸς εὑρέθη. ἤγουν λέξις τῆς αὐτῆς λέξεως, ἐπ' ἄλλο καὶ ἄλλο σημαινομένου, κατ' ἐναλλαγὴν τοῦ, ὁ πλοκῆς ἴδιον. ὡς ἵνα εἴπωμεν. ὁ ἄνθρωπος ἄνθρωπός ἐστι. τὸ μὲν τῇ φύσει, τὸ δὲ τρόπῳ. Et in alio loco, καὶ ἡ πλοκὴ παραπλησία μὲν τὴν διάνοιαν, ἀναφέρει δὲ εἰς τὸ αὐτὸ ὄνομα. Mox etiam, τῆς δὲ πλοκῆς τὸ χάρισμα ἐστίν. ἄνθρωπος ὅταν ᾖ ἄνθρωπος. καὶ τοῦ μὲν ὀνόματι τῷ αὐτῷ ἐχρήσατο. ἐνήλλαξε δὲ τὸ σημαινόμενον. τὸ μὲν γὰρ κοινῶς εἴρηται ἐπὶ παντὸς ἀνθρώπου. τὸ δὲ, ἰδίως ἐπὶ τοῦ χρηστοῦ ἀνθρώπου. Atque ſic σοφὸς ἀνὴρ, εἴγε ἄνδρα αὐτὸν λέγειν χρὴ hoc ſchema conſtituit, cui ſimillimum exemplum ex iſto Sophiſtâ exhibetur; quod quidem exemplum ex aliquo oratore petitum eſſe videtur; atque fere ſenſu ac voce conſentit cum his verbis Demoſthenis, ex oratione contra Timocratem, τὸ μὲν γὰρ, χρηστῶν. τὸ δ' ἀνάνδρων ἀνθρώπων ἔργον ἐστί. Quaſi quis dicat, malos non eſſe viros, bonos vero ſupra humanam naturam eſſe collocandos.

Tametſi hæc omnia in oratore ferri poſſint; nec in illo culpentur locutiones, quæ augendo vel minuendo, quod proprium eſt hyperboles, fidem ſuperare videantur: in noſtro tamen Flavio ſolent hanc culpare loquendi rationem. Sed fruſtra & injurie; cum iſtum audaciorem ornatum e ſententia Quinctiliani, nec alii, nec ipſius Joſephi ſcribendi ratio vel modus reſpuat. Dedi ſupra hujus exemplum ex Adelphis Terentii, nunc etiam exemplorum numero & pondere adverſarios urgere tentui. Primum autem exempla petentur è Terentii Fabulis, ubi quis iratus vel indignans in hanc invehitur hyperbolem, cum primum cœperit iratum fere, aut indignari. [b] Sic Parmeno contra Gnathonem Paraſitum cum ſic dicat, *Ex homine hunc natum dicas!* Cum bellua ſcilicet comparare vult. Laches iratus ſenex ſic uxorem ſuam alloquitur,

Tu inquam, mulier, quæ me omnino lapidem, haud hominem, putas. Hecyr. Act. II.

& mox, Philippus uxorem Myrrhinam iiſdem propemodum verbis,

Vir ego tuus? tu virum me, aut hominem adeo eſſe deputas?
Nam ſi utrumvis horum, mulier, unquam tibi viſus forem,
Non ſic ludibrio tuis factis habitus eſſem.

Hecyr. Act. III.

An ergo neſciebant uxores, utrum vel Laches vel Philippus eſſent viri vel homines? Mores itaque hæc ſpectant verba, vel hominum qualitatem. Plenus fere hujuſmodi locutionum eſt M. T. Cicero in Orationibus. Libro III. actionis in Verrem, dixit, *contempſit Siculos, non duxit homines.* Libro IV. de ipſo Verre, *mirari ſolebam, iſtum in his ipſis rebus aliquem ſenſum habere, quem ſcirem nulla in re quidquam ſimile hominis habere.* Necnon Libro V. *Vir accumbebat nemo, præter ipſum & prætextatum filium. Tametſi recte ſine exceptione dixeram, virum, cum iſti eſſent, neminem fuiſſe.* Denique haud multo poſt, *Cum homine enim crudeli nobis res eſt, an cum fera atque immani bellua?* Et in M. Antonium Philippicâ tertiâ. *Hunc igitur ego conſulem, hunc civem Romanum, hunc liberum, hunc denique hominem putem?* nec magis mulieri parcit, nam in oratione pro A. Cluentio, de ejus matre ſic inquit, *cujus ea ſtultitia eſt, ut nemo hominem; ea vis, ut nemo fœminam; ea crudelitas, ut nemo matrem appellare poſſit.* Mox, *ea jam denique adducta eſt, ut ſibi, præter formam nihil ad ſimilitudinem hominis reſervârit.* Nec diſſimile Flaviano εἴγε ἄνδρα λέγειν χρὴ eſt iſtud ex divina Philippica, II *Verumtamen homines quamvis in turbidis rebus ſint, tamen ſi modo homines ſunt, interdum animis relaxantur.* Atque hæc ſunt exempla eorum qui malos quoſdam, vel pro malis acceptos, non homines eſſe exiſtimant. Tranſeo jam ad alios qui bonos ac præclaros viros, ob id ipſum, non verentur inter Deos collocare, atque ſic per audaciorem quodammodo hyperbolen, majori quoque laude celebrare. Utriuſque rei exemplum hic M. T. Ciceronis ſermo complectitur, in Oratione pro Q. Ligario; *Hæc nec hominis, nec ad hominem vox eſt: qua qui apud te C. Cæſar, utetur, ſuam citius abjiciet humanitatem, quam extorquebit tuam.* Hinc notum eſt proverbium, [c] *Homo homini Deus*, & vice verſa, [d] *Lupus homo homini, non homo; quom qualis ſit non novit*, apud Plautum. Græcum Oraculum de Lycurgo Spartano ſic repreſentat Herodotus Lib. I. c. 65.

Ἥκεις ὦ Λυκόεργε ἐμὸν ποτὶ πίονα νηὸν,
Ζηνὶ φίλος, καὶ πᾶσιν ὀλύμπια δώματ' ἔχουσι.
Δίζω ἤ σε θεὸν μαντεύσομαι ἢ καὶ ἄνθρωπον.

Ἀλλ'

[a] Act. XXVIII. 6.

[b] Eunuch. Act. III. [c] Cæcilianus apud Symmach. [d] Plaut. Aſinar. Act. II.

Ἀλλ' ἔτι καὶ μᾶλλον θεὸν ἔλπομαι ὦ Λυκόεργε.

De quo oraculo ſic olim apud Plutarchum in vita Lycurgi legeram; quod etiam ad hæc exempla attinet, [a] πρῶτον ἀπεδήμησεν εἰς Δελφοὺς καὶ τῷ θεῷ χρησάμενος καὶ θύσας, ἐπανῆλθε τὸν διαβόητον ἐκεῖνον χρησμὸν κομίζων, ὡς θεοφιλῆ μὲν αὐτὸν ἡ Πυθία προσεῖπε, καὶ θεὸν μᾶλλον ἢ ἄνθρωπον. Hinc apud Suidam legas, ὃν καὶ θεὸν ἡ Πυθία προσηγόρευσεν. Equidem, quantum videre liceat, non minus decantatum fuit illud oraculum inter priſcos illos Hellenas, quam eſt hoc de noſtro legiſlatore apud Chriſtianos teſtimonium Flavianum.

Vel ſolus M. T. Cicero talium exemplorum faſciculum nobis ſuppeditare poſſit. Ea vero in duo genera diſtribui poſſunt. Quorum primum eſt, ubi Cicero rectâ viâ atque aperte aliquem *Deum* appellat; alterum vero, ubi cujuſdam virtutem, conſilium, vim aut gloriam *Divinam* nuncupat, aut aliquid *Divinitus* factum eſſe ab eo aſſerit. Exempla prioris generis hæc ſunto. De P. Lentulo Oratione ad Quirites poſt reditum, *P. Lentulus conſul, parens, Deus, Salus noſtræ vitæ.* De Quiritibus ipſis in eadem oratione, *Numenque veſtrum æque mihi grave, & ſanctum, ac deorum immortalium in omni vitâ futurum.* Quæ propemodum repetit in Senatu Oratione poſt reditum, *Princeps P. Lentulus, parens ac Deus noſtræ vitæ,* &c. Ibidem, *Ego vos univerſos Patres conſcripti, deorum numero colere debeo.* De lege Agraria contra Rullum Oratione ſecundâ, *Hæc qui proſpexerint, majores noſtros dico, Quirites, non eos in Deorum immortalium numero venerandos a nobis & colendos putatis?* Quemadmodum etiam de Q. Metello loquitur Oratione in Piſonem, *Quem ego civem meo judicio cum Deorum immortalium laude conjungo.* Et de ſeipſo in eadem oratione, *mihi Populus Rom. univerſus illa in concione non unius diei gratulationem, ſed æternitatem, immortalitatemque donavit.* Et Oratione pro Cn. Plancio de ejus pietate erga parentem loquens, *quem veretur*, inquit, *ut Deum, neque enim multo ſecus parens liberis*; Libro primo de Oratore, *Equidem te in dicendo ſemper putavi Deum*, propter facundiæ laudem. Quemadmodum etiam Libro II. de Oratore; *Vide quam ſim in iſto genere* inquit, *Catule Deus, non mehercule mihi niſi admonito, veniſſet in mentem.* Dixerat enim ille, *In qua tu mihi ſemper Deus videri ſoles.* Denique ex aliorum ſententia ſic loquitur Oratione pro Flacco. *Mithridatem, Deum illum patrem, illum conſervatorem Aſiæ, illum Evium, Dionyſium, Bacchum, Liberum nominabant.* Quæ omnes locutiones inde natæ ſunt, quoniam ut inquit Plinius [b], *Deus eſt mortali juvare mortalem.* Hinc Cicero pro Ligario, *Homines enim ad Deos nullâ re propius accedunt, quam ſalutem hominibus dando.* Et illud Strabonis, [c] εὖ γὰρ εἴρηται καὶ τοῦτο, ἀνθρώπους μάλιστα μιμεῖσθαι θεοὺς ὅταν εὐεργετῶσιν. Hinc orti Dii Ethnicorum, atque Reges divinos honores conſecuti ſunt; quorum exempla infra dabo, poſtquam exempla alterius generis ex Cicerone protulero.

De Pompejo Magno itaque hæc habemus oratione pro lege Manilia, *Cn. Pompeji divino conſilio, ac ſingulari virtute depulſum eſt.* Et mox, *Tantam ne unius incredibilis ac divina virtus, tam brevi tempore lucem afferre reipublicæ potuit?* Et mox, *Eſt hæc divina, atque incredibilis virtus imperatoris.* Hic quidem τὸ παράδοξον τῶν ἔργων vult non ab alia quam divinâ naturâ ac virtute profluxiſſe. Oratione pro Flacco, *Illa eſt enim Gloria divina Pompeji*; & Philippicâ II. *Quid vero ille conſularis vir ac pene divinus de me ſenſerit, ſciunt qui eum de Pharſalica fuga Paphum perſecuti ſunt.* De Cajo Cæſare initio Orationis pro M. Marcello, *Tam denique incredibilem ſapientiam ac pene divinam tacitus nullo modo præterire poſſum.* De C. Cæſare Octaviano, Philippica III. *Incredibili ac divina quadam mente.* Philippicâ V. *Divinum adoleſcentem* appellat. Philippicâ X. *Incredibilis ac Divina virtus Cæſaris.* Et Philippicâ XIII. *Cæſaris enim incredibilis ac divina virtus.* De Legionibus Cæſaris Octaviani, Philippicâ III. laudat militum *divinum atque immortale meritum*; atque Philippicâ XIV. etiam in ſententia proferenda, ubi maxime ſimpliciter loqui ſolent, laudat tamen eorum *divinam virtutem.* Et Philippicâ V. vocat, *divinas Legiones.* De Serv. Sulpicio Philippicâ IX. *Nec vero ſilebitur admirabilis quædam & incredibilis, & pene divina ejus in legibus interpretandis, æquitate explicanda, ſcientia.* De Planco Philippicâ XIII. *Plancum participem? cujus memorabilis ac divina virtus lucem affert reipublicæ.* De C. Piſone oratione ad Quirites poſt reditum, *me* inquit, *C. Piſonis, generi mei divina quædam, & inaudita auctoritas, atque virtus —— a vobis deprecatæ ſunt*; oratione pro domo ſua, *Nam quid ego illa divina, atque immortalia municipiorum, & coloniarum, & totius Italiæ decreta commemorem?* De Galba Libro primo de Oratore, *Equidem & Servium Galbam memoriâ teneo divinum hominem in dicendo.* Ergo homo eſt, tamen divinus. Ad eundem modum hæc quoque quæ ſequuntur dicta ſunt. Initio orationis pro Domo ſua, *Cum multa divinitus, Pontifices, à majoribus noſtris inventa ſunt, tum nihil præclarius*, &c. Oratione ad Quirites poſt reditum, *ut intelligere poſſitis, neminem unquam tanta eloquentia fuiſſe, neque tam divino, atque incredibili genere dicendi*, &c. Sic etiam Libro de Oratore primo, *Quo quidem in ſermone multa divinitus a tribus illis conſularibus Cotta deplorata & commemorata narrabat.* Eodemque libro, *Etſi Plato de rebus, a civilibus controverſiis remotiſſimis, divinitus eſt locutus.* Neque de ſeipſo iſtuc dicere veretur; etenim oratione pro P. Sulla hæc jactat, *In quo ego tam ſubito, & exiguo & turbido tempore multa divinitus, ita ut dixi, non mea ſponte providi.* Ideoque *divinam* hic ſibi *providentiam* vendicat. Huc etiam referendum prooemium actionis in Verrem.

Diximus ſupra Reges propter beneficia quibuſdam collata ab illis honores divinos ipſumque Dei nomen conſecutos fuiſſe, cujus rei ſupra exemplum in Mithridate protulimus ex Cicerone. Hic etiam plura lubet addere. Cum obſideret Furius Camillus Faliſcos, proditos ſibi a præceptore, pueros parentibus dimiſit; hunc illi Deum ideo nuncupàrunt; Plutarchus in vita Camilli. [d] τὸν δὲ Κάμιλλον, σωτῆρα καὶ θεὸν καὶ πατέρα ἀνακαλοῦντες. Pompejus M. ut ſcribit idem, Athenis ſacrificans concione ad populum habitâ cum abiret ſtatim, [e] ἀναγνῶναι δὲ εἰς αὐτὸν ἐπιγεγραμμένα μονόστιχα τὸ μὲν ἐντὸς τῆς πύλης,

Ἐφ' ὅσον ἂν ἄνθρωπος οἶδας, ἐπὶ τοσοῦτον εἶ θεός·
τὸ δ' ἐκτός,

Προσεδοκῶμεν, προσκυνοῦμεν, εἴδομεν, προπέμπομεν.

[f] Iidem Athenienſes, teſte Plutarcho, Demetrium & Antigonum propter exactum Demetrium Phalerea, non ſolum Reges, quod nemini ante ſucceſſorum Alexandri M. fecerant, vocaverunt, ſed etiam σωτῆρας ἀνέγραψαν θεούς. Hæc quoque habet Plutarchus de Dione Syracuſano, quem propter reſtitutam non ſemel Rempublicam, & à Tyranno Dionyſio recuperatam, hoc nomine decorárunt. [g] ἀγῆς, inquit Plutarchus, διὰ τῆς ἀχραδινῆς, ἑκατέρωθεν παρὰ τὴν ὁδὸν, τῶν Συρακουσίων ἱερεῖα καὶ τραπέζας, καὶ κρατῆρας ἱστάντων, καὶ καθ' οὓς γένοιτο, προχύταις τε βαλλόντων καὶ προστρεπομένων, ὥσπερ θεὸν κατευχαῖς. Atque iterum [h] τὸν μὲν Δίωνα, σωτῆρα καὶ θεὸν ἀ-
ποκα-

[a] Ed. Ald. fol. 13. [b] Hiſt. Nat. lib. II. cap. 7. [c] Libro X.

[d] Aldi. Ed. fol. 42. [e] Aldi. Ed. fol. 107. [f] V. Demetrii, edit. Ald. fol. 285. [g] Dione fol. 313. [h] Fol. 316.

ποναχίζων. Milites Romani Siccium Dentatum propter navatam fortiter & feliciter ipſius ductu operam, Patrem, Servatorem, & Deum appellant, apud Dionyſium Halicarnaſſeum, Libro X. Virgilius, Cæſarem Auguſtum ſervatorem ſuum, eodem verbo in carmine celebravit.

O Melibœe, Deus nobis hæc otia fecit.
Namque erit ille mihi ſemper Deus; illius aram
Sæpe tener noſtris ab ovilibus imbuet agnus.

Hinc Menecrates Medicus ſe *Jovem*, Empedocles *Deum* apud Agrigentinos profeſſus initio καθαρμῶν, quod exhibet Diogenes Laërtius, & exagitavit Tertullianus Libro de Pallio. Neque ab hujuſmodi locutionibus abſtinent Chriſtiani ipſi, qui non minus ac Judæi religione diſtinentur, ne nomen illud vilifaciant. Antonius Auguſtinus, Venetorum legatus ad Cæſarem Maximilianum oratione quam exhibet [a] Guicciardinus, profitetur rempublicam Venetorum colere ac venerari Cæſarem, & ut *Deum* reſpicere. Sed & Paulus Jovius, Matthiæ Corvini, Regis Hungarorum epitaphium profert, in quo non minoribus ille laudibus effertur. Sic autem eſt.

Corvini brevis hæc urna eſt, quem magna fatentur
Facta fuiſſe Deum, fata fuiſſe hominem.

Ecquid audacius fingi poſſit? nemo tamen a Chriſtiano hoc fuiſſe ſcriptum negabit; præ iſtis quidem nihil eſt Teſtimonium Flavianum. Sed nequis mihi novum hoc eſſe objiciat, aliquot etiam antiquiſſima adjiciam, quorum primum erit fere ætate par teſtimonio noſtro. Nam ſic de Peregrino loquitur Lucianus, in vincula propter Chriſtianiſmum, fictum tamen conjecto; καὶ ὡς θεὸν αὐτὸν ἐκεῖνοι ἡγοῦντο. Quid jam audio? hoccine ſtolidum gloriæ animal Chriſtianos ut Deum exiſtimâſſe? factum id tamen eſt, aut factum putat Lucianus, qui hanc hyperbolen audacem nimis non putavit. Sed neque alii inter Chriſtianos hanc hyperbolen nimis duram eſſe exiſtimârunt. Hæc dixit Gregorius Nazianzenus de beneficiis à Deo in Chriſtianum collatis; [b] υἱὸν, inquit, γίνεται θεοῦ, συγκληρονόμον Χριστοῦ, τολμήσας εἴπω, καὶ θεὸν αὐτόν. Quin & Hieronymus, Huetio indice, hominem jubet fieri *Deum* ut mentiri deſinat, omnem quippe hominem eſſe mendacem; & cum *Deus* fuerit effectus & deſierit eſſe homo, tum & mentiri deſiturum. Quid jam dicam? niſi tritam eſſe hanc hyperbolen, ut magis etiam Oratoribus atque Poëtis eſſe condonanda videatur. Q. Horatius: *Palmaque nobilis Terrarum Dominos evehit ad Deos.* Ne quid hic de Plautino dicto afferam, & *Humanis Jovibus*, eo quod ſit dictum minis comice, quia Paraſitice; ut & illud Plautinum. ER. [c] *Ut ſacrifices.* HE. *Cui Deorum?* ER. *mihi Hercle! nam ego tibi nunc ſum ſummus Jupiter.* Quemadmodum etiam in Aſinaria [d] ille alter dixerat,

—— Siquidem mihi ſtatuam & Aram ſtatuis,
Atque ut Deo mihi hic immolas bovem: nam ego tibi Salus ſum.

Ut ſcilicet quos miramur, aut quibus indigemus, iis vota tanquam Diis nuncupemus. Hinc etiam Terentianum illud,

[e] *Laudarier te audit libenter, facio te, apud illum Deum.*

Nec non & alterum iſtuc ex eodem, quod etiam eſt Plautinum, nam in Curculione dixit quidam, *Deus ſum, ſi hoc ita eſt.*

Verum enim ut tandem aliquando finem aliquem huic argumento ac modum orationi ſtatuam: certum id quidem eſt, τὸ παράδοξον τῶν ἔργων in qualicunque demum id extaret homine, ſemper effeciſſe ut vulgus aliquid in eo *divinum* ineſſe ſuſpicaretur. Cujus opinionis aliquot hic inſtantias ſubjiciam. [f] De Fabio Maximo cunctatore ſic Plutarchus, ἡ γὰρ περὶ τὴν μάχην Φαβίου δειλία καὶ ψυχρότης λεγομένη, μετὰ τὴν μάχην εὐθὺς, οὐδὲ ἀνθρώπινος ἐδόκει λογισμὸς, ἀλλὰ θεῖόν τι χρῆμα διανοίας καὶ δαιμόνιον ὡς πόῤῥω τὰ μέλλοντα προορωμένης, ἃ μόλις ἦν πιστὰ τοῖς πάσχουσι. Nec aliter Appianus de Hannibale ipſo: ἔδει, ὡς ἐν βαρβάροις τε καὶ τιθασεύειν αὐτὸν, καὶ δι' ἀμφοῖν δυναμένοις ἀπαλλάξαι, τὴν ἐσθῆτα καὶ τὴν κόμην ἐνήλλαττο, συνεχῶς ἐπινενοημέναις περιθέσεσι, καὶ αὐτὸν οἱ Κελτοὶ περιιόντα τὰ ἔθνη, πρεσβύτην ὁρῶντες, εἶτα νέον, εἶτα μεσαιπόλιον, καὶ συνεχῶς ἕτερον ἐξ ἑτέρου, θαυμάζοντες, ἐδόκουν θειοτέρας φύσεως μετέχειν. Sed neque Philoſophi ab hac opinione liberi erant, de Pythagora enim ita ſcriptum eſt, καὶ αὐτὸν οἱ μαθηταὶ δόξαν εἶχον περὶ αὐτοῦ, ὡς εἴη Ἀπόλλων ἐξ Ὑπερβορέων ἀφιγμένος. Quæ verba ſunt Diogenis Laërtii, neque aliter [g] Porphyrius; quem conſulere præſtat, quam ejus verba deſcribere; quod obſervare non neglexit [h] Lucianus, Θεὸς, ὁ θεῖος ἦν εἶναι φαίνεται. Neque Ælianus in varia Hiſtoria; & poſt Porphyrium [i] Jamblichus, horum quoque meminit, ut minus utique mirum videatur. Si ejus diſcipuli ſententias magiſtri vocarent θεοῦ φωνὰς, ut teſtatur Diogenes Laërtius & Philoſtratus apud [k] Suidam. Quamobrem non modo hujus exemplum viros ſapientiæ laude celebratos pro diis habitos a rudiori vulgo vel diſciplinæ ſuæ ſectatoribus, ſed & Zamolxis, Abaris, Orphei, Lini, aliorumque declarant. Dicent fortaſſe hæc omnia vetuſtatem illam redolere, quæ id quod neſciebat, omne *Divinum*, exiſtimabat; quaſi vero non ipſe Plutarchus, Syllæ Dictatori tribuat θειότητα, verba ejus hæc ſunt, [l] ταῦτα μὲν οὖν περὶ τῆς θειότητος, ἢ τὸν ἄλλον τρόπον, ἀνώμαλος ἦν ἔοικε γεγονέναι καὶ διάφορος περὶ ἑαυτόν. Quod ſi bene memini, Philoſtratus Apollonium Tyanæum, ἔργων παραδόξων ποιητὴν, vel a ſe vel a Damide Apollonii ſocio, deprehenſum fuiſſe naturæ ſupra humanam excellentioris participem aſſerit. Si bene inquam memini, neque enim nunc licet librum conſulere, at vero ſi hoc verum non fuerit, tamen verum eſt, Eunapium Jamblicho θειότητα aſcripſiſſe, quem etiam vult fuiſſe παραδόξων ποιητὴν. Neque certe alia mens fuit Tiberio, cum audiviſſet de Chriſti miraculis, atque ad ſenatum retulerit, ut in Deorum numero collocaretur. Nam cum credere nollet eum eſſe hominem, qui tam incredibilia poſſet efficere, dubius igitur mentis inter Deos collocat. Neque alia erat ratio illorum Lyſtrenſium, qui Paulo & Barnabæ tanquam Jovi & Mercurio vota nuncupare voluerunt. Neque novum hoc erat, eum, qui pro mortuo fuerit reputatus, iterum vero ſtatim apparuerit, tanquam Deum ab Ethnicis exiſtimari; *Epidium Nuncinonum*, inquit [m] Suetonius, *ferunt olim præcipitatum in fontem fluminis Sarni; paulo poſt cum cornibus extitiſſe, ac ſtatim non comparuiſſe, in numeroque Deorum habitum.* Idem, aut prorſus ſimile de Zamolxi refert [n] Herodotus. An non igitur Joſephus, qui ad Græcos ſcripſit, uſurpare potuerit ſchema in oratione, ac ſententiam illis prorſus familiarem, ac ſuæ ætatis hominibus uſurpatam; ut ſic Ethnicos alloquens, dicta Ethnicorum imitaretur, uſurparetque ſententias? Sed & ipſi Ethnici a Tiberio Cæſare edocti, jamdudum fortaſſe bene de Chriſto ſentire potuerunt; quem ſciebant ſolius ſenatûs interceſſione abfuiſſe, ne colerent ut Deum.

Licet iſta ſatis fuerint ad os cujuſlibet quantumvis faſtidioſi opprimendum: ne quid reſtet ſubterfugium, etiam aliquid reponam illis, quæ affert, ut objectionem ſupra factam ſtabiliat Tan. Faber.

Ju-

a Lib. 8. b Orat. XVI. περὶ φιλοπτωχίας, pag. 253. c Capteiv. Act. IV. d Act. III. e Adelph. Act 4.

f Vita Fab. Max. Aldin. ed. fol. 58. g V. Pythag. p. 189. h Vit. Auction. i De Vit. Pythag. k V. Πυθαγόρας. l Plut. Sylla, fol. 150. m De Clar. Rhetor. cap. IV. n Lib. IV. cap. 95.

Judæi enim, inquit, *ne ſuſpicabantur quidem, Meſſiam ſeu Chriſtum fore Deum, ſed præſtantiſſimum aliquem principem ex ſemine Davidis.* Atque hic iterum primum illum videmus errorem eorum, qui ex iſta ſententia putant aſſeri Ieſum fuiſſe Deum, quia dubitans Joſephus dixit, εἴγε ἄνδρα αὐτὸν λέγειν χρή; quæ mirantis vox eſt potius, quam aſſerentis. Utcunque vero hæc ſint intelligenda; eſto ſane, ut quidam Judæorum non uſque adeo in arcana vaticiniorum penetraviſſent, non tamen omnium erat iſta ſententia. Quin etiam, ſi quoſdam Saducæos, aut Sacerdotes ab eorum partibus ſtantes excipias, neceſſe eſt, ut contrarium potius plebem ſaltem Judaicam aut ipſos ſcribas ſenſiſſe fateamur. Porro infelix omnino fuit Faber, qui hoc e Matthæi cap. XXII. 42. conatus eſt probare, quod vel ad rem ſuam nihil facit vel contra ſe. Judæos enim expectâſſe Meſſiam qui eſſet Filius Dei, & hic locus probat, licet Phariſæi Chriſti reſpondere objectioni nequiverint, vel quod ego potius cenſeo, noluerint, atque multi alii, quales ſunt iſti loci Matt. XXVI. 63. Joh. I. 49. Filius autem Dei non minus eſſe Deus credebatur, quam Regis cujuſlibet filius eſt Rex, ubi Pater eum Regni ſui participaverit, cum hac tamen differentia, Dei filium ipſum fuiſſe ſemper Deum. Deus enim eſſe nequit, qui aliquando non fuit.

Agnoſco Tryphonem Judæum, atteſtante Juſtino Martyre in Dialogo quem cum ipſo habuit, in alia fuiſſe ſententiâ, cum diceret, καὶ γὰρ πάντες ἡμεῖς τὸν χριστὸν ἄνθρωπον ἐξ ἀνθρώπων προσδοκῶμεν γενήσεσθαι, καὶ τὸν Ἠλίαν χρίσαι αὐτὸν ἐλθόντα. Sed quid inde conficias? certe nihil aliud quam Judæos quoſdam urbe dirutâ mutaviſſe ſententiam. Longe alia illis mens erat aliquot ante Chriſtum natum annis, cum famam de Rege magno venturo per orbem ſparſiſſent, editis nomine Sibyllarum carminibus, quæ Deum regnaturum eſſe prædicerent, quale eſt hoc, Lib. II. circa fin.

> *Τότε δὴ βασιλῆα μέγιστον*
> *Ἀθανάτου βασιλῆος ἐπ' ἀνθρώποισι φανεῖται.*

Qui verſus, cum reliquis huic proximis [a] M. T. Ciceroni viſus eſt, ut ipſe ſignificat; nequit autem aliter explicari quam de Deo venturo, ideoque Tryphonis opinioni contrarius eſt. Neque ſane aliunde peti poſſunt vel origo, vel intellectus eorum, quæ Virgilius de Vatis Cumææ ultimâ cecinit ætate, nam cum quidem Regem futurum eſſe Dei filium, vel hic verſus indicat, quem nemo aliter poſſit intelligere,

> *Chara Deum ſoboles, magnum Jovis incrementum.*

Ridet Euſebium Tan. Faber, adeo illi inveteratum eſt odium contra omnia de Chriſto teſtimonia, quoniam iſtam Virgilii Eclogam de Chriſto explicet; ipſe potius ridendus, qui aliter explicari poſſe credat. Alio quidem hoc Vaticinium ipſe transfert Virgilius, ſed præter ejus auctoris mentem à quo illa mutuatus eſt. Quem quidem Vatem Cumæam fuiſſe credit; ſed qui non alius eſſe poſſit quam Judæus, qui iſtæc vaticinia ex priſcis Vatibus deſumpta cecinerit.

Ne quis vero in poſterum a nobis poſtulet, undenam iſta Virgilius hauſerit, vel tam familiare cum Judæis commercium habuerit, ut ab illis fieret arcanorum particeps, hoc adjiciam. Quod nequis me accuſet nimium pervagari, intra meos me limites continebo, atque ex Flavio Joſepho potiſſimum comprobabo. Herodes Magnus, Rex Judæorum Romæ deſignatur C. Domitio Calvino II. & C. Aſinio Pollione. Iſte Pollio factus erat tunc temporis Herodi amiciſſimus, erat enim ut narrat Joſephus Lib. XV. cap. 13. τῶν μάλιστα συνδιαιτώντων περὶ τὴν ἐμὴν φιλίαν· quippe, quod ei filios ſuos Herodes, Alexandrum, & Ariſtobulum, ex Mariamne dilectiſſima conjuge ſuſceptos, commiſerit hoſpitio excipiendos. Apud eum longo ſatis temporis intervallo vixerunt, ut diſciplinis inſtituerentur liberalibus, quod etiam teſtatur idem Lib XVI. cap. 1. Iſte autem Pollio, negotio de reducendo in urbem Alexandriam Ptolemæo Rege ex mente Sibyllæ, *non interfuit ſolum ſed præfuit*, ut me docet [b] M. T. Cicero. Tunc enim longe lateque perſonabant iſta Vaticinia Sibyllina. Habemus itaque Pollionem Sibyllinorum carminum plenum; quique ad eorum mentem negotium peregerit maximum. Habemus etiam domi ejus juvenes duos regios, & quidem Judæos cum pædagogis inſtituendos, in quorum libraria ſupellectile carmina Sibyllarum a Judæis compoſita defuiſſe, vix adducar ut credam. Sed & tunc cautum erat à Judæis Alexandrinis, ut ubique carmina iſta ſpargerentur, quoſque, ut magis auctoritate pollerent, ſub ementitis Sibyllarum nominibus venditabant. Erant autem iſtæc carmina ut vaticiniorum apud Judæos receptorum commentarii. Quamobrem cum Virgilius in Pollionis familia his quoque temporibus, quibus ferveret negotium Sibyllinum, fuiſſe videatur, natuſque Pollioni filius Saloninus; quid mirum ſi Virgilius huic puero iſtos Sibyllæ verſus cenſeatur accomodare voluiſſe.

Quoniam vero in eo ſum, ut etiam gentilium ſcripta anteſtari neceſſe ſit, ad priſcam Judæorum fidem & opiniones cognoſcendum, cum adeo ſint iniqui hujus ætatis Judæi, ut ea omnia penitus negent atque rejiciant, quæ ſibi damno eſſe, & a Chriſtianis in rem ſuam conferri vident, licet a patribus ſuis olim ſanctiſſime ſint recepta; adjiciam his teſtimonium Chalcidii Platonici, *Sane notanda eſt*, inquit, *alia ſanctior & venerabilior hiſtoria, quæ perhibet de ortu ſtellæ cujuſdam, non morbos morteſque denunciantis, ſed deſcenſum Dei venerabilis ad humanæ converſationis, rerumque mortalium gratiam, quam ſtellam cum nocturno itinere ſuſpexiſſent Chaldæorum profecto ſapientes viri, & conſideratione rerum cœleſtium ſatis exercitati, quæſiſſe dicuntur recentis Dei ortum; repertaque illa majeſtate puerili, venerati eſſe & vota Deo tanto convenientia nuncupâſſe.* Euangelicam ſane narrationem! ſed quid, an ergo hunc eſſe Platonicum negabimus? quaſi non ſit de Dei deſcenſu Platonis dogma. Deum certe Plato ipſe, Deum, inquam ipſum quem maxime coli volebat, deſcenſurum pollicetur. In ſecundo cum Alcibiade Socratis dialogo, promittit philoſophus diſcipulo: *Aliquem* venturum eſſe, qui eum doceat quomodo ſit precandum; & roganti quis eſſet ille, aut futurus eſſet tantus Doctor, reſpondet Socrates, οὗτός ἐστιν ᾧ μέλει περὶ σοῦ, & mox ἀλλὰ μοι ἐκεῖνος θαυμαστὴν ὅσην περὶ σε προθυμίαν ἔχει. Quæ omnia de alio præterquam de Deo nequeunt ullatenus intelligi. Et niſi Platonem hæc ex Judæis hauſiſſe dicamus, omnem prorſus humanam ſapientiam illud dogma ſuperabit.

VIII. ἮΝ ΓΆΡ ΠΑΡΑΔΌΞΩΝ ἜΡΓΩΝ ΠΟΙΗΤΉΣ. Sic legunt omnes tum Græci tum Latini codices, præter unum Voſſianum antiquæ verſionis qui omiſſis præcedentibus hæc ita vertit, *Hic erat mirabilium operum effector.* Quaſi legiſſet in ſuo codice interpres, οὗτος ἦν παραδόξων ἔργων ποιητής. Malo tamen hic vulgatam lectionem ſequi, ea de cauſa quam ſupra protuli. Negent fortaſſe ſic loqui potuiſſe Joſephum; ſed quid eum a veritate agnoſcenda commoveret? an quiſquam magis infenſus Ieſu Chriſto eſſe potuit quam ipſi Sacerdotes primarii, & Phariſæi, qui eum Pilato tradiderunt in cruce perimendum. Hi autem non negabant Ieſum miracula feciſſe. [c] Τί ποιοῦμεν, inquiunt, ὅτι οὗτος

[a] In Catilin. III.

[b] Epiſt. VI. ad Lentulum.
[c] Johan. XI. 47.

οὗτος ὁ ἄνθρωπος πολλὰ σημεῖα ποιεῖ. Nemo igitur inter Judæos id tunc pernegabat, Ieſum feciſſe mirabilia opera, cum & Pharitæi, & Judæorum Pontifices, id agnoſcerent. Si autem Joſephus de hac re dubitaviſſet, multi illum ab hac opinione revocâſſent. Tuti ergo ſumus a ſenſu, potuiſſe Joſephum agnoſcere Ieſum multa mirabilia opera feciſſe. Quamobrem potius ad cognoſcendum Stylum tranſeamus. Ποιητὴς vox eſt propria & ſignata, ut exemplis non indigeat: reſtat ut ἔργα παράδοξα miracula ſignificare in Joſephi ſcriptis demonſtremus. Illa quæ de Moſe ſcripſit ſunt his rebus aptiſſima Lib. II. cap. 5. De Moſe Rex Pharao inquit, [a] τὸ γὰρ ἐπ' αὐτῷ παράδοξον ἀναφέρων, πιθανὸς ὡς παρ' ἀγαθοῖς ὑπάρχειν. Quin & σημεῖα vocantur ἔργα. Paulo enim ante Deus ſic Moſem alloquitur, [b] καὶ ἐὰν δέῃ μὲν λόγων, πειθὼ παρέξειν, ἐὰν δ' ἔργων, ἰσχὺν χορηγήσειν. Iſta enim ἔργα ſunt σημεῖα ut paſſim loquuntur Euangeliſtæ. Sic etiam poſtea ait, [c] πρὸς ἂν τὸ παράδοξον ἀμηχανήσας ὁ βασιλεύς. De Eliſæo dicit, θαυμαστὰ γὰρ καὶ παράδοξα διὰ τῆς προφητείας ἐπεδείξατο ἔργα. Atque hæc ſufficiant ad phraſin iſtam extra dubium collocandam.

IX. ΔΙΔΑ'ΣΚΑΛΟΣ ΑΝΘΡΩ'ΠΩΝ ΤΩ͂Ν 'ΗΔΟΝΗ͂ ΤΑ'ΛΗΘΗ͂ ΔΕΧΟΜΕ'ΝΩΝ. Qui hanc periocham ſuppoſitionis inſimulant hæc verba vocant, *triſtem & putidam elegantiam*. Iſtam tamen elegantiam non negligit alibi Joſephus, ſed uſum eſſe loquendi modum paſſim oſtendit, & quidem adeo ſæpe, ut nihil ſupra. Effecit enim ut bene de tota primo ſentirem periocha, & ut pleniorem ejus cognitionem adipiſcerer incitavit. Quo tandem factum eſt, ut qui olim nimium Fabro, aliiſque Teſtimonii adverſariis crederem, nunc ſim factus pro virili defenſor, atque deſpiciam illorum cum temeritate arrogantiam, qui nullis productis teſtibus, volunt tamen ut tanquam jure conſtituta judicia ſuas admittamus ſine ratione conjecturas, factaſque pro lubitu cenſuras. Ut ad noſtram vero ſententiam redeamus, ſtylum illa Joſephi & orationis ſonum cum primis refert, ut nihil magis aptum ſit natum ad cognoſcendum Teſtimonii auctorem. Hanc itaque ſimul & per partes examinare juvat.

X. ΔΙΔΑ'ΣΚΑΛΟΣ. Jeſus ille Naveci filius, Moſis alumnus ac ſucceſſor, ipſe magiſter Hebræorum ſic ſuo loco nuncupatur, nempe Lib. III. cap. 2. [d] καὶ μαθητὴ διδάσκαλον τῆς περὶ θεὸν εὐσεβείας πεποιημένον. Quibus ſimile eſt quod extat Lib. XVII. cap. 14. [e] τοιαύτης κακίας διδάσκαλον αὐτῷ γενόμενον. Plura in re non valde neceſſaria referre ſuperſedeo. Sic de Ieſu loquitur Nicodemus, ipſe non magis fortaſſe Chriſtianus, quam Joſephus, [f] οἴδαμεν ὅτι ἀπὸ θεοῦ ἐλήλυθας διδάσκαλος.

XI. ΑΝΘΡΩ'ΠΩΝ ΤΩ͂Ν 'ΗΔΟΝΗ͂ ΤΑ'ΛΗΘΗ͂ ΔΕΧΟΜΕ'ΝΩΝ. Ecquid ſimilius poſſit afferri, quam quod ex eodem Libro, ac capite, ſcilicet XVII. cap. 14. ſum allaturus, αἴτιον δὲ ἦν τῶν ἀνθρώπων τὸ ἡδονῇ δεχόμενον τοὺς λόγους καὶ τῷ φρουρῷ τῆς μορφῆς. Res eſt quoad Joſephum admodum ſimilis, loquitur enim de falſo Alexandro multos ad partes ſuas attrahente. Ubinam vero ſunt illi, qui jam hoc triſte ac putidum aut inelegans dicent? ſed ampliemus uſque judicium: ſi enim cauſa nondum ſit probata, aderunt jam plures teſtes non minus fide digni. Hæc enim inſunt Lib. XIX. cap. 2. [g] Σέντιος μὲν τούτοις ἐχρῆτο τοῖς λόγοις, καὶ τῶν βουλευτῶν ἡδονῇ δεχομένων, καὶ ὁπόσοι τῶν ἱππέων παρῆσαν. Nec minus apta ſunt quæ leguntur Lib. XVIII. cap. 1. [h] καὶ ἡδονῇ γὰρ τὴν ἀκρόασιν τῶν λόγων ἐδέχοντο. Quibus adjungas & hæc è Lib. eodem cap. 4. quod quidem caput noſtram periocham continet. [i] Γυμνοῦντες τὰς σφαγὰς, ἡδονῇ δέξασθαι τὸν θάνατον ἔλεγον. Et hæc quidem periocham proxime præcedunt. Antequam vero caput illud deſeram, aliud etiam hujuſmodi locutionis exemplum proferam quod iſtam periocham ſequitur & impoſturæ ſuſpicionem omnino diluet, nempe hoc, [k] καὶ δεχομένη τὴν ἱκεσίαν ἡδονῇ. Joſephus hic ſane, ut mihi videtur, quaſi deditâ operâ periocham de Ieſu Chriſto utrinque munivit, eaque indidit monumenta, quibus fœtum ſuum quilibet agnoſceret: quaſi ipſe prævidiſſet, olim tanquam ὑπόβλητον iri ſuſpicatum.

XII. 'ΗΔΟΝΗ͂. Familiare hoc verbum Joſepho & fere proprium, niſi dicam eum id à Demoſthene mutuatum eſſe. Etenim affirmare auſim, nullam locutionis ſpeciem ſæpius a Flavio fuiſſe uſurpatam. In prioribus libris Archæologiæ multas præpoſitiones huic voci dedit comites: in poſterioribus vero, ſolam plerumque ponit. Rarius, idque bis, aut ter cum aliqua præpoſitione. Quandoque utitur τῷ διὰ, ut Lib. I. cap. 18. δι' ἡδονῆς συναψάμενος συγγένειαν. Quandoque præponit εἰς, ut Lib. III. cap. 4. εἰς ἡδονὴν λαμβάνοντας ἰδίαν. Eſt ubi ἐν adhibet, ut Lib. XI. cap. 4. οὐκ ἐν ἡδονῇ τοῖς προγόνοις ἔθεσιν. Eſt ubi ἐπὶ, ut Lib. XVIII. cap. 5. καὶ ἐφ' ἡδονῇ τοῦ πλήθους, & ejus libri cap. XI. idque bis, pag. 642. E. & pag 643. F. in quibuſdam locis apponit κατὰ, ut Lib. XVI. cap. 16. de Herode loquens, καὶ τοῦτο μὲν ἂν καθ' ἡδονὴν τὸ πάντων ἥδιστον ἐπῄδης ἐλάμβανεν. Addit etiam πρὸς, ut Lib. II. cap. 3. πρὸς ἡδονὴν ὑπερφέρων. Quorum omnium plura ſunt exempla, quæ jam prætereo; illa enim parum ad rem faciunt. Attamen obſervandum eſt, rectius hic legi cum vulgatis exemplaribus ἡδονῇ, quam σὺν ἡδονῇ, prout in Codice Cæſareo, & apud Euſebium in Hiſtoria Eccleſiaſtica & Zonaram. Nam ſane hæc duo nunquam, quod meminerim, in totis Archæologiæ Judaicæ Libris viginti, nedum in cæteris Joſephi ſcriptis ſimul juncta reperiuntur. Sed ἡδονῇ ut hic, in tertio caſu ſæpiſſime uſurpatur. Soletque Joſephus ſimiles loquendi normas adhibere, ut ὀργῇ, ἔργῳ & alias hujuſmodi. De ἡδονῇ vero, ut hic in tertio caſu quærant otioſi locos jam deſignandos, quos è pluribus ſelegimus, quique proximi ſunt periochæ falſitatis accuſatæ, Lib. XVII. cap. 7. pag. 591. G. & cap. 8. pag. 595. G. mox eodem capite pag. 597. A. tum etiam cap. 9. pag. 599. B. Deinde prope periocham noſtram, Lib. XVIII. cap. 1. pag. 616. E. quædam etiam periocham ſequuntur, Lib. XVIII. cap. 8. pag. 633. G. Mox in fine capitis pag. 636. D. habes ἡδονῇ φέροντες, quod tantumdem eſt fere ac δεχόμενοι. Et mox pag. 637. C. ἡδονῇ δεχομένους. Libr. ejuſdem capite 12. pag. 646. C. ἡδονῇ δέχεσθαι: quæ duo exempla ad præcedentem pertinent ſectionem. Denique Lib. XIX. cap 3. pag. 671. ἡδονῇ μὴ φέρειν ἀρχεσθαι. In reliquis Joſephi ſcriptis, quod ut mirum, ita nec ab inſtituto noſtro obſervare alienum eſt, id nuſquam quantum potuerim obſervare reperitur, quamvis ſæpius interſerendi non defuiſſet locus. Semel, idque Lib. II. contra Apionem dixit, ἡδέως δεχόμεθα. Sic igitur quod illi ut putidum rejiciunt, id propter Styli convenientiam potius laudibus cenſeo maximis efferendum. [l] Et ſunt tamen qui dicant hanc phraſin Stylum ac ſententiam Chriſtianorum luculente redolere. Sed fruantur ſuo judicio, ipſoſque ſibi ſine Equite plauſum concitare patiamur.

XIII. ΚΑΙ' ΠΟΛΛΟΥ'Σ ΜΕ'Ν 'ΙΟΥΔΑΙ'ΟΥΣ, ΠΟΛΛΟΥ'Σ ΔΕ' ΚΑΙ' 'ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ'Σ 'ΕΠΗΓΑ'ΓΕΤΟ. Hanc dicendi formulam, & phraſeos non modo ſonum, ſed & conſtructionem, ac circumſcriptionem, in multis locis obſervat Joſephus. Quoſdam è multis apponam. Et primum quidem ſumam è Lib. III. cap.

a Pag. 62. B. b Pag. 60. G. c Pag. 63. B. d Pag. 75. A. e Pag 612. D. f Johan. III. 2. g Pag. 666. C. h Pag. 616. E. i Pag. 621. D.

k Pag. 622. D. l J. H. Boecl. Ep. ad J. Chr. Wagenſeilium.

cap. 13. Ubi de Moſe verba facit, καὶ πολλὰ μὲν καὶ ἄλλα τεκμήρια τῆς ὑπὲρ ἄνθρωπον αὐτοῦ δυνάμεώς ἐστιν. Huic exemplo ſuccedat aliud è Lib. XX. cap. 2. πολλοὺς μὲν ἀνεῖλε, πολλοὺς δὲ ζῶντας ἔλαβεν, αὐτόν τε τὸν Θευδᾶν ζωγρήσαντες, ἀποτέμνουσι τὴν κεφαλὴν καὶ κομίζουσιν εἰς Ἱεροσόλυμα. Ejuſdem Libri capite 4. hoc reperies, καὶ συλλαβὼν πολλοὺς μὲν αὐτῶν ἀπέκτεινε, πλείους δὲ ζῶντας ἔλαβεν. Nec deſunt in libris de Bello Judaico hujuſmodi phraſes, qualis eſt hæc Lib. I. cap. 5. πολλὰ τῆς Ἀριστοβούλου εἰς τὸ ἔθνος διαβάλλων, πολλὰ δ᾽ ἱκανῶν τῆς Ὑρκανοῦ παρῆν δέξασθαι. Quæ ſequitur inſtar omnium eſſe poſſet Libr. IV. cap. 41. ἔνθα δὴ πολλοὶ μὲν τῶν ξένων ἔμποροι, πολλοὶ δὲ τῶν ἐπιχωρίων ἀπώλοντο. Plura poſſem, ſed hæc ſufficiant; præſertim cum phraſis ſit optima. Quidam legunt, πολλοὺς μὲν τῶν Ἰουδαίων. Phraſis huic ſimillima occurrit in Libro de Vita ſua, [a] πολλοὺς τῶν Ἰουδαίων ἀπώλλυτο. Hujuſmodi quoque multa alibi occurrunt.

XIV. ἙΛΛΗΝΙΚΟΥ'Σ. Omnes Ethnicos qui Deum verum non colebant, cujuſcunque fuerint gentis, quinetiam Syros, & Phœnices, Judæi ἕλληνας aut ἑλληνικοὺς vocabant, ut ex Euangeliis, & aliis novi fœderis ſcriptoribus ſatis patet. Euſebius hoc loco non legit ἑλληνικοὺς, ſed ἀπὸ τοῦ ἑλληνικοῦ· & in Demonſtratione Euangelica ſic conſtanter legiſſe, non periochæ ſolummodo exemplar, ſed & ejus annexa paraphraſis ſatis oſtendunt. Quædam editiones legunt καὶ ἑλληνικοῦ. Utrumque rectum eſt. Quare nihil neceſſe eſt, ut quis Nicephori lectionem, quam ſequitur Iſaacus Voſſius, ἀπὸ τοῦ ἑλληνισμοῦ ſequatur. Frobenii lectionem tuetur hæc phraſis illi ſimilis, Lib. II. cap. 23. de Bello Judaico [b] τὸ δὲ ἑλληνικὸν (ἐστοίχει) τῇ ὄψει τῶν τεχνιτῶν ἀμοιβῇ. Vulgatam lectionem refert quod Lib. II. contra Apionem dicitur, [c] τοὺς μὲν κατ᾽ ἀλήθειαν ἐν τοῖς ἑλληνικοῖς φιλοσοφήσαντας, οὔτε τῶν εἰρημένων οὐδὲν διέλαθεν. Ad eundem modum dicitur τὸ ἰουδαϊκὸν, capite periocham ſubſequente, [d] κελεύει πᾶν τὸ ἰουδαϊκὸν τῆς Ῥώμης ἀπελαθῆναι. Plura qui volet quærat otioſus; ad alia tranſeo.

Adverſus hanc vocem turget & excandeſcit Blondellus, & quidem ſolus. Credit enim falſum eſſe, immo ipſiuſmet Chriſti verbis & expreſſæ proteſtationi contrarium, cum de ipſo dicitur πολλοὺς δὲ καὶ ἑλληνικοὺς ἐπηγάγετο. Quos enim gentiles, inquit, ſi unam Syrophœniſſam, cujus filiam ſanavit excipias, convertiſſe legitur? His alia quædam addit de muliere Hæmorrhoouſa, quæ tanti non ſunt, ut vel exſcribere vel reſpondere ſit neceſſe: cum ille quidem prius Teſtimonium damnare voluiſſe, deinde ſui judicii cauſas invenire videatur. Næ tu quidem, O Blondelle, nimis es iniquus in noſtrum, qui ne quidem id quod ratione ac jure quoque licet, cum dicere patiaris; ut quod quis vel per ſe, vel per alios fieri curaverit, ab ipſo qui curaverit factum eſſe pronuncietur? Sed quid verbis opus eſt? Quaſi Joſephus non ſit intelligendus prout ipſe ſuam mentem aperit, nempe inter ſectatores qui Chriſto partim ex Judæis, partim vero ex Ethnicis nomen dederint, quoſque proinde ille ſibi adjunxiſſe dicitur, concludi quos ipſe Joſephus mox aſſerit ad ætatem uſque ſuam pertigiſſe. Quam iniquum vero in tam paucis lineis, quibus hoc Teſtimonium conſtat, tantam expectare in his rebus ab hiſtorico ſcriptore ſubtilitatem & ἀκρίβειαν? Ut vero etiam amplius pateat adverſarios noſtros ſatis inclementer, ne dicam nimis atrociter, nobiſcum agere, & omnia arripere etiam falſiſſima, quæ ad rem ſuam vel facere vel ſolummodo ſpectare videantur: neque tamen vel unum ſuccedere ipſis feliciter; negamus veram eſſe objectionem; ideoque verum eſſe multos ex Ethnicis, Chriſto nondum paſſo, in ipſum crediſiſſe aſſerimus.

Nam in quo numero ponemus eos Magos qui ex oriente Chriſtum puerum adoraturi convenerant? Illoſne ſolos qui crediderint ex gente ſua putabimus? ſiccine viros omnium gentium ſapientiſſimos non alios quoque populares adduxiſſe, nedum ut crederent voluiſſe? An cum Eunuchus Candaces Reginæ ſolus ſuffecerit, ut religionem Chriſtianam Æthiopiam uſque tranſmitteret ad hanc ætatem duraturam; non etiam ſufficiebant Magi, ut iſtam religionem ſuos homines, aut ſaltem quaſdam ejus partes docerent? Mihi ſane ſæpius mirari ſubit, quorſum iſti Magi Chriſtum officioſe tantum ſalutarent, adorarentque, niſi ejus etiam adventum ethnicis, aut ſuis certe popularibus publicarent? Adeone infructuoſam fuiſſe tantam horum peregrinationem, ut ad neminem alium hominem, præterquam iſtos, Chriſti cognitio pertingeret: ſed nos hic veteres omnes deſerunt hiſtoriæ: nemo eſt, qui doceat, quid de his tandem factum ſit Magis. At enimvero, ſi fuerit hic conjecturæ locus, puto me illos reperiſſe homines ad quos hi Magi ſuum præconium pertuliſſe videantur.

Magos è Perſide veniſſe Clementi Alexandrino, Johanni Chryſoſtomo, Theodorito, aliiſque permultis viſum eſt: & hæc opinio jam omnibus reliquis antefertur; cum etiam Herodotus, Suidas aliique, Magos in Perſide collocent. Adhuc vero etiam in Perſide genus hominum reperio indigenarum, antiquum ſane, quos nunc *Gauros* vocant. Hi quoque ſingularem colunt religionem. At vero de Vate aut Propheta ſuo, quem filium ſculptoris fuiſſe, ac religionis ſuæ auctorem perhibent, multa prædicant adeo Chriſti natalibus, Magorumque itineri, denique omnibus illis quæ de Chriſto tum Magi ſcire potuerunt convenientia, ut ab illis Gauri edocti fuiſſe videantur. Nec futurum eſſe quemquam adeo pervicacem exiſtimo, qui collatis ſedulo quæ de his ſcripſit [e] Joh. B. Tavernerius, vivâ quod ajunt voce ab ipſis edoctus, cum Euangeliſtarum narrationibus de Chriſti natalibus, non etiam ſtatim mecum ſentiat. Habeo certe ipſum Tavernerium ſuper hac re mihi fere conſentientem. Hinc enim, inquit, facile judicatu eſt, eos confuſam de Myſteriis Religionis Chriſtianæ cognitionem habere, ut & multi alii. Habere autem ipſos, hic docet multos ritus aut mores a religione Chriſtiana ſatis alienos, ſed quos etiam profitentur non a propheta ſuo accepiſſe, ſed diu ante acceptos retinuiſſe. Hos vero Gauros eſſe Magorum diſcipulos vel oſtendit quod refert Herodotus, Magos in Perſide fuiſſe & maxime horruiſſe animantia reptilia: quem morem adhuc iſti Gauri conſervâſſe reperiuntur. Eos autem eſſe ſemi-Chriſtianos declarat Baptiſmus, & fides de Reſurrectione cum aliis quibuſdam. His addo, Turcos hodie quoque Chriſtianos vocare *Ghiauros*, hoc eſt ut quidam ſuſpicantur lingua Chaldaica גיור vel גורא, qui Græce γιῶραι appellantur, Exod. XII. 19. & Eſaiæ Cap. XIV. 1. Ubi ſane nemo eſt qui neget verba Vatis eſſe intelligenda de Chriſtianis. Qui autem *Gauri* vocantur a Perſis, voce fortaſſe Turcicâ, nam & illâ plerumque linguâ loquuntur Aulici Perſarum, hi vero ſe Perſicâ *Behdin*, ut ex [f] Petro Vallenſi diſcimus, nuncupant: hoc eſt *Fideles*, πιστοὶ voce, qua etiam Chriſtiani paſſim denotantur. Denique quodammodo pro me ſtare videtur [g] Hottingerus, vir in his rebus ſcientiæ ac peritiæ laude celebratiſſimus, cum aſſerat, *Chriſtianiſmi primitias ex hoc ordine ortas. Unde non pauci poſtea ſecuti Chriſto nomen dederint.* Sed quid iſtum ego

[a] Pag. 1002. D. [b] Pag. 797. E. [c] Pag. 1079. [d] Pag. 613. F.

[e] Itiner. Perſic. Lib. IV. cap. 8. de Gaurorum Religione.
[f] Epiſt. II. P. II. [g] Compend. Theatri Orient. Part. II. cap. 2. pag. 93.

ego recentiorem advoco, cum Johannes ipſe Chryſoſtomus id conceptis verbis aſſerat de Magis in Perſide primis Euangelii præconibus. Sic enim ille, [a] ὅθεν ἔμοιγε δοκοῦσιν οὗτοι καὶ οἱ διδάσκαλοι γενέσθαι τῆς ἐγχωρίων. οἱ γὰρ ἐνταῦθα μὴ τολμησάμενοι τοῦτο εἰπεῖν, πολλῷ μᾶλλον εἰς τὴν αὐτῶν ἐπαῤῥησιάσαντο, ἅτε καὶ τὴν χειροτονίαν τὴν παρὰ τοῦ ἀγγέλου λαβόντες, καὶ τὴν παρὰ τοῦ προφήτου μαρτυρίαν. Et alibi poſtea, [b] ἅπερ οἱ μάγοι εἶδον, οἱ τῆς ἐκκλησίας πρόγονοι, οὐδὲ γὰρ αἰσχύνομαι οὕτως αὐτοὺς καλῶν. Et Homilia proxima de Angelo loquens, qui eis poſtquam Ieſum vidiſſent apparuit, τοὺς δὲ μάγους ἐκπέμπει ταχέως, ὁμοῦ μὲν διδασκάλους ἀποστέλλων τῇ Περσῶν χώρᾳ.

At vero ſi minus hoc ſit verum, non ſic tamen cauſâ cadimus. Solamne illam fuiſſe putabimus Syrophœniſſam quæ in Chriſtum crediderit, neque alios è gente ſua perſuaſiſſe ut eum agnoſcerent, qualem ipſa ſummo beneficio atque inſigni miraculo comperuiſſet? Mitto jam Abgarum Edeſſenorum Principem ad fidem in Chriſtum ex ethnico converſum, cujus meminit Euſebius. Licet enim pauci hanc admittant narrationem, non tamen deſunt viri docti qui eam ut veram recipiant. Ajunt quidem non eſſe admittendam quoniam non extet in Euangelio. Sed quid hoc ad rem? quaſi vero omnia quæ Chriſtus dixerit aut fecerit extent in Euangeliis. An ergo mentitus eſt Euangeliſta ultimus qui aſſerit ſe propemodum infinita prætermiſiſſe? At vero non modo hujus converſionis conſtans fuit traditio apud Armenos; ſed & eorum ferunt [c] Annales, tunc primum Armenos religionem amplexos fuiſſe Chriſtianam. Et an [d] Samaritæ illi qui feruntur crediδiſſe pro Judæis ſunt ſumendi aut Ethnicis? Annon potius ex Joſephi ſententiâ inter Ethnicos numerabimus? Sed nequis mihi dicam ſcribat, rogetque ut multos producam Ethnicos ad Chriſti fidem converſos ante ejus necem, idque cognoſcatur ex probatis fidiſque monumentis: eorum votis obtemperabo, modo credant ea quæ ab eodem Euangeliſtâ Johanne cap. XII. com. 20. ſequentibuſque conſcripta ſunt. Hic enim quidam Græci cupere ut Ieſum viſant feruntur. Hoccine igitur vel animi tantum cauſâ, vel fidei factum fuiſſe comminiſcemur? Utcunque tamen, nonne recte dicuntur ἐπάγεσθαι, qui animi quoque cauſâ curioſi ad aliquem doctorem accedunt? Pudeat tandem adverſarios illa protuliſſe, ut nobis hanc eripiant periocham præſtantiſſimumque teſtimonium, quæ partim inania, partim etiam falſa eſſe reperiuntur.

XV. ἘΠΗΓΆΓΕΤΟ. Quamquam quæ ſupra dicta ſunt ſufficerent, ineſt tamen huic voci quid peculiare: hoc enim in loco ſignificat, *ad partes* vel *ſectam ac conſilium trahere*. Solet quoque Joſephus alibi hoc verbum huic uſui accommodare. Etenim Lib. XIII. cap. 22. ſic legimus, [e] οὐκ ἀρκούμενοι ἀγωνίζεσθαι καθ' σφᾶς αὐτούς, ἀλλὰ καὶ ἀλλοφύλους ἐπαγόμενοι. Quin etiam de falſo Alexandro factionem cogente hoc verbo utitur, Lib. XVII. cap. 14. [f] ἀλλὰ χρήστῃ προστυχεθείς, Ἰουδαίων ὁπόσοι εἰς ὁμιλίαν ἀφίκοιτο ἐπηγάγετο εἰς πίστιν. Quo nihil amplius requiri poſſit. Nec admodum eſt diſſimile illud Lib. XVIII. cap. 8. de Agrippâ in vinculâ conjecto, quem ſic alius alloquitur, [g] ὦ νεανία, κατάχθη μέν σε τὸ αἰφνίδιον τῆς μεταβολῆς, πολλήν τε οὕτως καὶ ἀθρόαν ἐπαγαγὸν τὴν τύχην. Hic enim τύχη tanquam perſona ad partes τοῦ αἰφνιδίου τῆς μεταβολῆς attrahitur, ut junctis viribus Agrippam contriſtent. Eſt ubi etiam *ſollicitare* ſignificat, ut Lib. XV. cap. 4. [h] διὰ ταῦτα καὶ τὸν Ἀντώνιον ἐπῆγεν ἀεί τε τῶν ἄλλων ἀφαιρουμένην αὐτῇ χαρίζεσθαι· de Cleopatra enim Reginâ loquitur.

XVI. Ὁ ΧΡΙΣΤΌΣ ΟΥ͂ΤΟΣ ἮΝ. Hic eſt ille locus qui potiſſimum doctos homines induxit, ut totam damnarent periocham. Quid de hoc ſenſerit Faber, cuilibet videre præſto eſt; meum enim non eſt ſingula refutare, neque ſane expedit. Docet enim ipſum Joſephum quod ſcribere debuerit, parum ſollicitus an ſuæ rationes cum illis quas habuit Flavius conveniant. Sed cum eo tempore quo Joſephus Archæologiam edidit, anno ſcilicet Domitiani XIII. hoc eſt non multo ante centeſimum annum Chriſti, ubique jam perſonaret Chriſti nomen, propter quod tam multi Nerone Imperante, tamque gravia paulo ante paſſi erant; ſatis ut puto fuit Joſepho ſolum nomen Ieſu Chriſti proferre, id eſt autem cum eo cognomine quod paſſim innoteſcebat. Nam hæc verba ὁ χριστὸς οὗτος ἦν niſi fallor, innuere videntur Chriſtum ſatis tunc fuiſſe notum. Quamobrem abunde quidem Græcis ſatisfactum eſt, ubi Joſephus eis oſtenderit eum hominem quem nomine Chriſti ſolummodo cognoſcerent. Ideoque ex mente Flavii Joſephi non incommode per alteram formulam hæc explicabitur ſententia: ut ita ὁ χριστὸς οὗτος ἦν, idem ſit quod, ὁ λεγόμενος χριστός. Quomodo etiamnum præſente Chriſto Pilatus eum appellabat, [i] τί οὖν ποιήσω Ἰησοῦν τὸν λεγόμενον χριστόν. Sic ſæpe vulgo loquuntur, nomen aſſumptum, veréne an falſo, tamen ſine correctione aut exceptione efferendo. Profecto Tan. Faber id nunc culpare videtur, quod eſt olim objectum quoque Pilato a Judæis Pontificibus cum titulum Crucis conſcripſiſſet in quam Ieſus eſt erectus, ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων· quod cum Judæi mutatum vellent, non tamen eorum querelis Pilatus movetur. Manſit enim in ſententia. Sed neque Flavium aliter locutum eſſe opus eſt ut cupiamus: ipſe ſe alibi explicat non minus, nec aliter quam Pilatus: cum quod hic ſcripſerit per ſe ſatis intelligatur. Nam quidcunque dicant nunquam efficient, ut Judæus nequeat ſic loqui, quantumvis Chriſti adverſarius. Sed & noſtri quoque adverſarii loquuntur aliis in rebus non aliter ac nunc Joſephus, ut libro ſuperiore monebamus. Optime autem ſenſum hujus loci intellexit Hieronymus ut ex ejus verſione comparebit; vertit enim, *Et credebatur eſſe Chriſtus*. Quam verſionem probat & admittit Iſaacus Voſſius, quaſi in Græco fuiſſet ſcriptum, καὶ ἐπιστεύετο εἶναι χριστός· vel, ut ipſe in Teſtimonio deſcribendo Voſſius inſeruit ἐπιστεύετο δὲ εἶναι χριστός· tametſi ne ſic quidem ſibi ſatis Voſſius fecerit, quin vulgatam lectionem præferat. Quod ad eos vero ſpectat, qui Teſtimonium quidem admittendum cenſent; ſed hanc ſententiam ut interpolatam tolli cupiunt; non magis iſti ſapiunt quam priores, neque eos juvant Cedreni auctoritas & antiquæ Verſionis editio, quorum ille tantummodo videatur hæc verba omittere, hæc vero non tantæ ſit auctoritatis ut cæteris omnibus tum Græcis, tum etiam Latinis codicibus debeat anteferri. Quapropter nunquam his adductus ſum ut communem lectionem horum auctoritate immutare voluiſſem. Quid enim mirum eſt ſi tam celebris locus, tot doctorum manibus tractatus, & a pluribus exſcriptus, quaſdam ſit paſſus in lectione vel verſione diverſitates?

Operæ prætium erit hîc diluere quod Tanaq. Faber objecit D. Hieronymo; quoniam id ſupra cum de illo verba facerem prætermiſi. Ait autem Faber eum doli conſcium, emollire ſua verſione voluiſſe, ſed fraudem eâdem operâ pateſeciſſe, quâ illam obtegere ſtuduit. Noſtri ſæculi homines, ut mea quidem fert opinio, eâ mente priſcos auctores legunt, ut culpent. Atque errores, ſi tamen errores quandoque ſunt, notare; non ut vitare,

a Hom. VI. in Mat. b Hom. VII. c Vid. Tavern. Itiner. Perſic. Lib. II. cap. 4. d Johan. IV. 39. e Pag. 461. D. f Pag. 612. E. g Pag. 633. G. h Pag. 518. A.

i Matth. XXVII. 17.

tare, ſed ut ridere atque damnare poſſint. At vero ſi ſatis erit accuſaſſe, quis innocentiâ ſolâ ſe tueri poterit? Sufficiat hic reſpondiſſe, iſtæc verba longe ante Hieronymi ætatem fuiſſe lecta: neque proinde ſciri poſſe, utrum in Hieronymi codicibus, ut ille vertit, aut velut nos legimus in noſtris lectum fuerit, necne. Quin etiam ſæpe fieri, ut qui in aliam linguam quid vertunt, id plerumque ſoleant, non verbum verbo reddere; ſed prout ipſi mentem ſcriptoris capiunt. Quod ipſum Ruffino atque etiam antiquo Interpreti Archæologiæ accidit, dum uterque verba hæc, οὐκ ἐπέλιπε τὸ φῦλον, vertunt, *& nomen perſeverat & genus.* Hæc monuiſſe nihil opus fuit, niſi eam mihi legem impoſuiſſem, nequid objectum retorquere prætermitterem.

XVII. ΚΑῚ ἈΥΤΌΝ. Iſtâc loquendi formulâ in principio periodi utitur Joſephus paſſim, tamque frequenter ut pluſquam ſexcenties occurrat. Aliquot hic tantum, duo vel tria exempla prælibabo. Lib. III. cap. 2. [a] καὶ ταύτην μὲν τὴν μάχην πρώτην μαχεσάμενοι στρέψ τοὺς καταστολμήσαντας αὐτῶν. Lib. XVIII. cap. 12. [b] καὶ αὐτὸς, παῖδες δ᾽ ἦσαν ἀρφαιοὶ, ἡ μήτηρ προσέταξεν. Lib. XX. cap. 2. [c] καὶ τοῦτον δὲ μετ᾽ οὐ πολὺν χρόνον ἐξ ἐπιβουλῆς τελευτήσαντα.

XVIII. ἘΝΔΕΙΞΕΙ. Non memini quidem iſtam vocem alibi legi. Sed parum id obſtat: non enim eſt è ſingulis verbis adeo certe de Stylo judicare, ac phraſeos conſtructione. Vox tamen iſta cum ſit huic ſignificationi ac loco propria, non eget defenſione; neque uſum hujus vocis poteſt improbare Joſephus, cum alias voces, huic tamen cognatas ut idem denotaret, uſurpaverit. Verbum enim huic nomini cognatum plerumque uſurpat, ut Lib. XVII. cap. 1. [d] ὡς ἐπ᾽ ἀσφαλείᾳ σωτηρίας τοὺς ἀδελφοὺς ἐνδεδειχώς. & Libro VI. de Bello Jud. cap. 44. [e] καὶ λησρικῶς πάντας ὑπ᾽ ἀλλήλων ἐνδεικνυμένους, ἀπέκτεινε. Lib. VII. cap. 9. [f] καὶ τοὺς ἄλλους ἐνδείκνυσθαι κατηγορῶν. Libro de Vita ſua pag. 1024. ἐνδειξάμενος δὲ τοὺς ἄνδρας, ἐκείνους μὲν δεδεμένους εἰς τὴν ἰωτάπην πόλιν ἐξέπεμψα. Plura exempla nolo mihi comparare. Sed oſtendam quod olim ſum pollicitus, ſcilicet ſcholium illud quod in Manuſcripto codice legitur, qui fuit olim Peireſcii, quodque produxit Henric. Valeſius. Id autem vocem ἐνδείξει huic loco maxime propriam eſſe oſtendit. Sic vero ſe habet, ὅτι ἔνδειξίς ἐστι κατηγορίας ὄνομα ἐπὶ πλείστων μὲν λαμβανομένη· μάλιστα δὲ καὶ τῶν ἐφ᾽ οἷς ἀν τῷ δημοσίῳ καὶ πολιτευεσθαι μελλόντων. Conferri poſſunt ad hanc vocem Grammatici, Harpocration, Etymologus & Suidas, vocibus ἔνδειξις & ἐνδείκνυμι, ubi etiam Suidas Flavii citat ſententiam. Photius de Joſepho atque ejus cognomine Flavio diſſerens, quod ſibi ille Flaviorum, Veſpaſiani & Titi beneficio accepta libertate tribuebat, ſic inquit, [g] καὶ ὁ μόνον ἐπῳνόμαζον αὐτὸν καὶ Φλάβιον ἀναγράφεσθαι ἔδωκε ξενίας ὁ Ἰώσηππος ἑάλω· καί τοι πολλῶν τῷ φθόνῳ κατ᾽ αὐτοῦ βαλλόντων ἀλλ᾽ οὐδ᾽ ἔνδειξιν εἰσήχθη· vox ἔνδειξις hic minus eſt propria: niſi quis dicere voluerit, Photium de Joſepho loquentem, ipſumque hoc Teſtimonium in animo habentem, maluiſſe vocem minus quidem propriam, ex Joſepho tamen de quo loquebatur mutuatam uſurpare.

XIX. ΤΩ͂Ν ΠΡΏΤΩΝ ἈΝΔΡΩ͂Ν ΠΑΡ᾽ ἩΜΙ͂Ν. Viros primarios aut Proceres eſt ubi vocat Joſephus τοὺς ἐν τέλει, eſt ubi etiam ut hic. Cum vero de Judæis loquitur nunquam eos vocat μεγιστᾶνας· at vero cum de alienis res eſt, hanc vocem non reſpuit. Ut verbi gratia Lib. XX. cap. 2. pag. 687. E. ubi de Parthorum primoribus agitur. Quod ad τῶν πρώτων attinet, habemus multas inſtantias, & quidem noſtræ periochæ proximas. Prima eſto è Lib. XIV. cap. 25. [h] οἱ τῶν πρώτων καὶ τὸ γένος τῶν αὐτῶν ἔμελλον ἔσεσθαι. Lib. XV. cap. 10. [i] ἐπανιστάντων ἀπ᾽ αἰγύπτου τῶν πρώτων. Sic enim Romanorum Primores nuncupat. Etiam Lib. XVIII. cap. 1. [k] διαφθορεὺς ἀνέγων τῶν πρώτων. Poſt periocham hæc ſequuntur, Lib. XVIII. cap. 6. [l] οἵ τε πρῶτοι τῶν τῇ δὲ ἐνδείξει ἀνδρῶν. Quod vero ſequitur aptiſſimum eſt, Lib. ejuſdem cap. ultimo: [m] ἐγένοντο δ᾽ ἀφ᾽ ἑκατέρων λόγοι, καὶ τῶν πρώτων παρ᾽ ἑτέροις ἀνδρῶν πρεσβευόντων ἐπὶ διαλλαγὰς τάχιστα ἡ σύμβασις ἐγένετο. Epiſtola Petronii Lib. XIX. cap. 6. ſic incipit, Δωρειτῶν τοῖς πρώτοις. Izates Rex Adiabenorum Lib. XX. cap. 2. dicitur miſiſſe dono, [n] πολλὰ χρήματα τοῖς πρώτοις τῶν Ἱεροσολυμιτῶν. Denique Lib. XX. cap. 5. [o] οἱ δὲ πρῶτοι τῶν τιμῇ καὶ γένει τῶν Ἱεροσολυμιτῶν. Mox etiam, [p] κελεύει δὲ καὶ τοῖς τῶν Σαμαρέων πρώτοις, καὶ τοῖς Ἰουδαίων. Atque hæc hactenus: nam ut alibi ſæpius, ita & libro de vitâ ſuâ frequentiſſime præ cæteris ejus ſcriptis reperitur: quæ autem in medium produxi, ſunt ſatis ad ſtylum ejus declarandum.

XX. ΠΑΡ᾽ ἩΜΙ͂Ν. Parum refert exhibere quoties uſurpetur iſta loquendi formula; Ne tamen plane ſit ἀσύμβολος quædam apponam loca, ubi eo ſenſu eſt uſurpata quo hic. Lib. III. cap. 10. [q] τῷ δὲ ξανθικῷ μηνὶ ὃς νισὰν παρ᾽ ἡμῖν καλεῖται καὶ τοῦ ἔτους ἐστὶν ἀρχή. Lib. XV. cap. 3. [r] καὶ τῆς σκηνοπηγίας ἐνστάσης, ἑορτὴ δ᾽ ἐστὶν αὕτη παρ᾽ ἡμῖν εἰς τὰ μάλιστα τηρουμένη. De Bello Judaico Lib. III. cap. 25. [s] τοὺς γοῦν ἀνελόντας ἑαυτοὺς, παρὰ μὲν ἡμῖν, μέχρις ἡλίου δύσεως ἀτάφους κρύπτειν ἔκρινεν. Denique libro de vitâ ſuâ ſtatim ab initio, [t] ὥσπερ δὲ παρ᾽ ἑκάστοις ἄλλη τίς ἐστιν εὐγενείας ὑπόθεσις, οὕτω παρ᾽ ἡμῖν ἡ τῆς ἱερωσύνης μετουσία τεκμήριόν ἐστι γένους λαμπρότητος.

XXI. ΣΤΑΥΡΩ͂Ι ἘΠΙΤΕΤΙΜΗΚΌΤΟΣ ΠΙΛΆΤΟΥ. Si quid ſit quod ſtylum Joſepho proprium, ejuſque orationis colorem repræſentet, hoc eſt: nam ἐπιτιμᾶν pro τιμωρεῖν dicere non omnium eſt auctorum. Hoc autem verbum non ſemel eâ ſignificatione uſurpavit Flavius, licet vox illa, & apud eum ipſum, & apud alios plerumque contrarium potius ſignificare videatur. Ea enim *objurgare* denotat, quandoque etiam & *honore afficere*, prout & vox [v] τιμὴ à quâ ἐπιτιμᾶν eſt natum, non ſolum δόξαν ſed & τιμωρίαν deſignat, atque etiam ἀντίκρισιν, quæ propria eſt vocis ſignificatio. Quo autem ſenſu *objurgare* ſignificat, uſurpat Flavius Lib. XVI. cap. 12. [x] τὸ μὲν ἐπιτιμᾶν, ἡ φάναι ψεύδεσθαι τί προσ̓ετὲς αὐτῷ τελέως ἀσύμφορον εἰς τὸν καιρὸν ἡγήσατο. Sed apud Flavium plerumque, ut in hoc Teſtimonio idem eſt ac τιμωρεῖν. Habemus itaque Lib. XIII. cap. 18. [y] τιμωρησάμενον αὐτὸν τῷ μέτρῳ τῆς δίκης, πληγῶν ἐσφαζαν καὶ δεσμῶν. Quin Lib. XVIII. cap. 9. dicitur. [z] καὶ πρόσω γυναικῶν ἀκρασαμένου κεφαλαργιῶν, δίκην ταύτην ἐπετίμησεν ὁ Θεός. Quo vero capite Teſtimonium exhibetur de Chriſto, ſtatim poſt bis hoc verbum hac ſignificatione uſurpavit. [a] ἐνδείᾳ οὕτως θάνατον ἐπιτιμᾶν αὐτῷ καλῶς ἔχειν ἐνόμιζεν. Atque mox [b] μόνῃ δὲ φυγῆς ἐτίμησεν. Adeo ut, quo tempore teſtimonium iſtud ſcripſit, hanc vocem præ aliis amâſſe videatur. Habemus vero hic modum pœnæ poſt ἐπιτιμᾶν quarto & ſecundo caſu; ſed in teſtimonio tertium ſubjecit, σταυρῷ ἐπιτετιμηκότος. Neque deſunt hujuſmodi exempla; Libro enim II. de Bello Judaico & cap. 15. invenimus [c] ἐπιτιμᾶται φυγῇ. Redeo ad Archæologiam atque librum ipſum quo Teſtimonium continetur. Etenim Lib. XVIII. cap. 6. legimus, [d] καὶ τιμωρίας τε ἐπετίμα τοῖς ἀλοῦσι, καὶ ἤθελε τοὺς ἀδίκως ἐν ἐγκλήματι εὑρημένους. Libro vero de Bello Judaico II. cap. 23. [e] θάνατον ἐπιτιμῶντες

τοὺς

[a] Pag. 76. E. [b] Pag. 644. E. [c] Pag. 688. A. [d] Pag. 582. C. [e] Pag. 968. C. [f] Pag. 973. C. [g] Epiſt. CCXLVII.

[h] Pag. 498. F. [i] Pag. 527. E. [k] Pag. 616. E. [l] Pag. 625. B. [m] Pag. 650. B. [n] Pag. 686. E. [o] Pag. 691. G. [p] Pag. 692. E. [q] Pag. 93. A. [r] Pag. 514. D. [s] Pag. 853. A. [t] Pag. 989. A. [v] Vid. Heſych. V. τιμὴ & ἐπιτιμᾶ. [x] Pag. 569. F. [y] Pag. 453. F. [z] pag. 639. B. [a] pag. 622. C. [b] pag. 623. C. [c] pag. 790. D. [d] pag. 625. G. [e] pag. 797. C.

τοῖς πειθαρχοῦσι τῇ ῥωμαίων ἡγεμονίᾳ. Denique Lib. III. cap. 25. [a] ἑκόντες βίαιον ἐπιλεμήσομεν, id eſt θάνατον, ut ſenſus poſtulat. Sed neque ubi hoc verbum negligit, ibi quoque nomina aliaſque voces cognatas, cognatæ quoque ſignificationis recuſat. Nam ἀνυπολεμήτως ſic impune ſignificat, ut Lib. XVI. cap. 13. [b] ἀνυπολεμήτως τὴν ἡγεμονίαν πᾶσαν ἄγοντες καὶ φέροντες διετέλουν. In libri fine habemus quoque ἀσεβείας τεκμήριον ἀνυπολεμήτου. Nec aliter ἐπιτίμιον legimus Lib. II. contra Apionem. [c] οὐδὲ γὰρ τῶν ἐπ' ἀγνοίας ἐπιτίμιον ἐστέρχθαι καταλιπεῖν. Et mox ἐπιτίμιον, ut [d] καὶ θάνατος τοὐπιτίμιον εἰ ἐπιχειρήσειεν. Quanquam hic legendum τοὐπιτίμιον videatur: ἐπίτιμος enim aliud eſt. Alibi vero ſæpius ἐπιτίμιον ut de Bello Jud. Lib. I. cap. 12. [e] ἐπιτίμιον τῆς μεταβολῆς εἰσεπράξατο αὐτοὺς τῶν πολεμίων ἑκατὸν τάλαντα. Et Lib. II. cap. 10. [f] μηδένα δὲ ἥκειν ἐπιτίμιον τῆς ἀνοίας τὰ ἀναλώματα. Cui reſpondet in loco Archæologiæ ubi hæc ipſa refert καταδίκην. Denique Lib. IV. cap. 22. ὁ καὶ τοῖς αὐτομολοῦσιν ἐπιτίμιον, θάνατος ἦν. Ut nemo in poſterum hæc ſtylo Joſephi convenire ſit denegaturus.

XXII. ΟΥΚ ἘΠΑΥΣΑΝΤΟ ΟἹ ΓΕ ΠΡΩ͂ΤΟΝ ἈΓΑΠΗΣΑΝΤΕΣ. Mallem cum Euſebio utrobique, Iſidoro, Nicephoro, Zonara & Codice MS. Cæſareo legere οἱ τὸ πρῶτον. Etſi poſtea non ſit neceſſe, ut multis lectum eſt, hic interere αὐτόν· etenim ſuperius αὐτὸν ſequi poſſe ἀγαπήσαντες exiſtimo. At vero nequeo Euſebii lectionem & aliorum qui legunt ἐξεπαύσαντο probare: hæc enim vox nuſquam in Flavii ſcriptis quod ſciam comparet. Sed neque Euſebius aliter legiſſe videtur cum Demonſtrationem Euangelicam conſcriberet, ac in noſtris codicibus jam legatur. Cæterum formula τὸ πρῶτον ſæpius occurrit, inter alias & Lib. XVI. cap. 16. [g] λησταὶ δὲ τρίχωνα κατοικοῦντες τεσσαράκοντα τὸ πρῶτον, εἶτα αὖθις πλείονες, ſic enim eſt legendum. Quod ad τὸ ἐπαύσαντο ἀγαπήσαντες, plurimas hujuſmodi loquendi formulas habemus. Sic dicitur, [h] οὐ διέλειπε προσκαλούμενος, Lib. VI. cap. 10. [i] τιμῶντες οὐ διέλειπον, Lib. VII. cap. 2. [k] οὐ διέλειπεν ἐξυβρίζων, Lib. VIII cap. 4. [l] οὐ διαλείπουσι περὶ τοῦτο ἐνεργοῦντες, Lib. VIII. cap. 6. & alia hujuſmodi ſexcenta, quæ nunc recenſere nimis eſſet longum. Quod ad ipſa verba ἐπαύσαντο ἀγαπήσαντες: & illa quoque ſæpius extant. Satis ſit unum & alterum locum indicâſſe. Sic Lib. VII. cap. 10. ἀγαπᾷν μὲν αὐτὸν τῆς ἁπλότητος καὶ τῆς μεγαλοψυχίας ἔλεγε. Quod ideo contuli quia hic ἀγαπᾷν eſt *mirari* aut *probare*, ut & in periochâ noſtrâ ſignificare videtur. Quin & in ipſo capite quo periocha continetur legimus, οἱ δὲ, οὐκ ἠγάπων τοῖς ἀμφὶ τὸ ὕδωρ δρωμένοις. Non probabant quæ Pilatus fecerat circa aquam in urbem deducendam. Ad ἐπαύσαντο referantur iſta; Lib. III. cap. 9. Pag. 90. ἐπαύσατο δὲ λάμπον. Lib. XV. cap. 4. Pag. 517. A. ἐπαύσαντο μὲν ὅμως τῆς ὁρμῆς. Deinde in Lib. de Bello Judaico habemus pag. 738. A. ἐπαύσατο τῆς πρὸς αὐτοὺς ὁρμῆς. Pag. 811. E. ἀπειπόντες ἀνεπαύσαντο. Pag. 816. F. παύσαντο πολεμοῦντες. Pag. 817. B. ὁ φονεύς ἐπαύσατο. Sed quid longinqua petimus exempla, cum & ipſum caput quod Teſtimonium exhibet plura ſuppeditet. Ibi enim legimus, οἱ μὴ παυσάμενοι θορυβεῖν ἐπὶ τοῖς εἰρημένοις. Et mox κατεβόων αὐτοῦ παύσασθαι δὲ ἐπὶ τοιούτοις προθυμουμένων. Sic quidem neque hac parte quicquam a Joſephi ſtylo eſt receſſum. Ut fruſtra ſint, qui in iſtis ſtylum aut orationis colorem deſiderent.

Quod denique ad integram ſententiam attinet: licet phraſis ſit Joſephi, eam tamen in ſcholis Chriſtianorum natam voluit eſſe [m] Boeclerus, atque inde ejus originem arceſſendam. Sed profecto nihil hic dicitur quod non alius in ſimili negotio diceret. Quam ſimilis eſt huic Joſephi de Chriſto iſthæc de M. Lutheri morte Jac. [n] Aug. Thuani ſententia! *Ut certatim*, inquit, *cum vivum multi complexi, ſic nec morte quidem ab ejus amore divelli potuerunt.* Quam ſimilis, inquam ego, ratio Joſephi cum Chriſto, & Thuani cum illo Patre Proteſtantium!

XXIII. ἘΦΆΝΗ ΓᾺΡ ΑΥ̓ΤΟΙ͂Σ. Non modo de hominibus, ſed etiam de Deo ipſo ſic dicit, phraſin hanc ſervans. Lib. VII. cap 7. [o] τῷ προφήτῃ Νάθαν φανεὶς κατὰ τοὺς ὕπνους. Similiter de Deo Solomoni apparente Lib. VIII. cap. 2. his verbis apparitionis modum conſecutus eſt, [p] φανεὶς γὰρ αὐτῷ κατὰ τοὺς ὕπνους ἐκείνης τῆς νυκτὸς, ἐκέλευσεν αἰτῆσαι τινας ἀντὶ τῆς εὐσεβείας δοῦναι αὐτῷ δωρεάς. Sic quoque Lib. XIII. cap. 20. [q] φανέντα κατὰ τοὺς ὕπνους αὐτῷ τὸν θεὸν ἐπερωτᾶν. Sic denique Lib. I. contra Apionem de Iſide, ὅτι κατὰ τοὺς ὕπνους ἡ Ἶσις ἐφάνη τῷ ἀμενώφει. A ſtylo itaque ſalvi ſumus.

Verumtamen improbat hanc ſententiam Tan. Faber; licet non diſertis verbis, tranſverſo tamen impetens jaculo. Nam cum Euſebium hujus, ut ſibi videtur, impoſturæ accuſaverit, eumque ſcriptum a Joſepho vituperium in Ieſum Chriſtum mutaſſe ſuſpicetur in laudem; huc uſque non ſubſiſtit; ſed tantum abeſt ut hoc admittat tam celebre de Chriſti reſurrectione teſtimonium, ut potius hujus periochæ, ac ſpeciatim hujus ſententiæ loco, olim plane fuiſſe contrariam ſuſpicetur. Atque pro eo quod hic de Chriſto dicitur, eum tertiâ die vivum diſcipulis ſuis apparuiſſe, contendit a Joſepho deſcriptum eſſe illud Sacerdotum Judæorum commentum, quaſi Chriſtus clam per diſcipulos ſuos ex ſepultura fuiſſet ſublatus. Cujus commenti meminit Euangeliſta Matthæus. His quoque addit Juſtini Martyris tempore, ut ex ejus Dialogo cum Judæo Tryphone conſtat, eadem adverſus Ieſum dici ſolita; quibus ut puto innuit, Joſepho noſtro intermedio viventi tempore eandem placuiſſe rationem. Sed fugit eum ratio. Nam illa ex quibus hoc inſtruxit argumentum, partim quidem dubia, partim vero etiam falſa ſunt. Primum enim dubium eſt quomodo ſit intelligendus Matthæus ubi dicit, [r] καὶ διεφημίσθη ὁ λόγος οὗτος παρὰ Ἰουδαίοις μέχρι τῆς σήμερον. Quidam enim intelligunt ut λόγος οὗτος ſit ea fama mendax de corpore Chriſti per Diſcipulos ſubſtracto: quam famam divulgâſſe ſacerdotes Judæorum miſſis per orbem univerſum nunciis ex Juſtino diſcimus. Alii vero ſic intelligunt, hanc Sacerdotum fraudem hucuſque non latuiſſe, ſed ſparſum fuiſſe de fraude rumorem. Uti vero Grotius priorem explicationem præfert; ita ſane neutiquam poſteriorem improbat. Quanquam autem Sacerdotes nuncios miſerint; ecquid abſurdum hoc mendacium in publicum tandem emanâſſe, atque ſtatim ut mendacium fuiſſe compertum. Hinc factum eſt, ut plurimi Judæorum initium nacti converſionis in Chriſtum crederent, atque Sacerdotum multi. Quod utique verum eſſe teſtatur [ſ] Lucas in Actis Apoſtolicis. Nam Pilatum doli conſcium tandem fuiſſe conſtat ex Tertulliano; cum ſit admodum veriſimile Tiberium Cæſarem id ex ipſo nec alio cognoviſſe, & adverſarii id quoque fateantur. Ridet hoc [t] Tanaquillus Faber, diciſque falſum eſſe Tertullianum, qui hanc narrationem ex Actis Pilati hauſerit. Sed bis peccat Faber, cum hæc Acta Pilati prorſus omnia falſa fuiſſe prædicet, tum etiam quod aſſerat Tertullianum ex his totum pendere. Quaſi Tertullianus

a Pag. 852. C. b Pag. 571. A. c Pag. 1072. C. d Pag. 1074. C. e Pag. 737. D. f Pag. 784. B. g Pag. 576. F. h Pag. 187. G. i Pag. 217. A. k Pag. 280. A. l Pag. 284. A. m Epiſt. ad Chr. Wagenſeilium.

n Hiſtor. Lib. II. pag. 42. Edit. Par. An. clↃ Ↄcvi. o Pag. 226. F. p Pag. 255. E. q 456. C. r Cap. XXVIII. 15. ſ Act. Ap. VI. 7. t Lib. 2. Epiſt. 12.

nus non potuiſſet Tiberii commentarios ac Senatus Conſulta conſulere. At vero in dubium fides Tertulliani acutiſſimi ſcriptoris doctiſſimique revocatur. Sic nempe ſolent Athei, aliique religionis hoſtes. Sibi non eſſe veriſimile comminiſcuntur quod diſplicet, adeoque falſum. Sed ſi hoc admittamus, quid erit tandem vel in religione vel in hiſtoria fide dignum? Satis hoc ſit, cum vir doctiſſimus Johannes Pearſonus Epiſcopus Ceſtrienſis hujus loci Apologiam conſcripſerit in operibus poſthumis. Unum hic tantum monebo de Actis illis Pilati, quæ rejicit Faber, atque quidem ſine ullâ quantum video ratione, Diocletiano & Maximiniano Coſſ. Maximum Præſidem Numerianum hæc [a] Acta Pilati pro genuinis agnoviſſe, prout fidem faciunt paſſionis Tarachi Probi & Andronici Acta, genuina illa quidem quæ in lucem edidit Bigotius. Si igitur hæc vera fuerint, atque Pilatus Chriſtum reſurrexiſſe reſciverit, patefactâ demum Sacerdotum fraude, quidni Joſephus id quoque nunc agnoſceret, quod & multi Romanorum ſcire potuerunt? Quanquam ille fraudem Sacerdotum, ut eorum exiſtimationi conſultum iret, prætermittens, rem potius dixerit. Utique enim ſit potius veriſimile, Sacerdotes Judæos, cum rem ipſam occultare non poſſent, dolum etiam diſſimulâſſe. Eſt tamen quod opponat Tanaq. Faber, [b] ait enim ex Juſtini M. Dialogo cum Tryphone conſtare ſuo tempore hoc commentum perduraviſſe, idque duobus in locis aſſeri. Hoc eſt falſum illud quo argumentum ſuum aſtruit. Nego ita factum eſſe a Juſtino. Extant hi loci niſi fallor, alter pag. 181. Editionis Sylburgii, & alter pag. 262. neuter vero id ait quod vult Faber. Hunc quia alterum etiam in ſe continet hic apponam. καὶ οὐ μόνον οὐ μετενοήσατε, μαθόντες αὐτὸν ἀναστάντα ἐκ νεκρῶν, ἀλλ' ὡς προεῖπον, ἄνδρας χειροτονήσαντες ἐκλεκτοὺς, εἰς πᾶσαν τὴν οἰκουμένην ἐπέμψατε, κηρύσσοντας ὅτι, αἵρεσίς τις ἄθεος καὶ ἄνομος ἐγήγερται ἀπὸ Ἰησοῦ τινὸς Γαλιλαίου πλάνου· ὃν σταυρωσάντων ἡμῶν, οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ κλέψαντες αὐτὸν ἀπὸ τοῦ μνήματος νυκτὸς, ὁπόθεν κατετέθη ἀφηλωθεὶς ἀπὸ τοῦ σταυροῦ, πλανῶσι τοὺς ἀνθρώπους λέγοντες ἐγηγέρθαι αὐτὸν ἐκ νεκρῶν, καὶ εἰς οὐρανὸν ἀνεληλυθέναι. Juſtinus alloquitur Judæos qui Chriſtum cruci affixerant, eos vero tanquam in Tryphonis perſona præſentes. Hinc autem famam iſtam ejus tempore celebratam aſſerere à vero eſt alienum.

Fabro diſplicet Joſephus quod verum dixerit: quid ſi falſum quid dixiſſet de Chriſto? Forſan tum quidem placuiſſet. Conjecturam noſtram firmat ejus de Johanni Baptiſtæ exhibito teſtimonio judicium. Impenſe laudat illud Faber; ineſt tamen meâ ſaltem ſententiâ inſignis ignoratio veritatis. Conſentiunt Euangeliſtæ Marcus & Lucas, Paulus etiam in Actis Apoſtolicis, Johannem prædicâſſe βάπτισμα μετανοίας εἰς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν. Omnes oculati teſtes pluris quam Joſephus faciendi. Ille autem diſertim hoc negat; ait enim de Johanne, [c] οὕτω γὰρ καὶ τὴν βάπτισιν ἀποδεκτὴν αὐτῷ φανεῖσθαι μὴ ἐπὶ τινῶν ἁμαρτάδων παραιτήσει χρωμένων, ἀλλ' ἐφ' ἁγνείᾳ τοῦ σώματος, ἅτε δὴ καὶ τῆς ψυχῆς δικαιοσύνῃ προεκκεκαθαρμένης. Hic itaque quia ſacris ſcriptoribus adverſatur Joſephus, plauditur: Illic quia conſentit, improbatur. Verum de Chriſto teſtimonium vocatur *Neniæ*; hoc de Johanne falſiloquium, *Luculentiſſimum teſtimonium*. Exclamat tandem Faber, *Quid quæſo ſimile eſt inter illam de Chriſto neniam & hoc luculentiſſimum teſtimonium?* Nihil ſane, aut potius quantum eſt inter verum & falſum ſimilitudinis. Cogitanti mihi qui factum fuerit, ut Joſephus, qui non potuerat neſcire qualis eſſet Johannes, tam inſigniter in ipſo doctrinæ Johannis fundamento falleretur, tandem in mentem venit, hic ut ſæpe alias Joſephum res ſuas agere. Eſſenorum enim opinionibus imbutus quo ſcripſit tempore, inſignem hunc virum ad partes ſuas attrahere conatus eſt. Nam quod dicit de Johannis Baptiſmo, dogma eſt Eſſenorum. Vide ſodes Joſephi de Bano ac ejus inſtitutionis ratione teſtimonium in Libro de Vita ſua. Ut autem quam mitiſſime de Joſepho ſtatuamus, forſitan ſatis erit dixiſſe, Joſephum cum audiviſſet Johannem cæteris in rebus fere cum Eſſenis conſenſiſſe ut etiam baptiſmum inſtituerit, ſtatim inde ſine longiore inſtitutâ ſuper hac re quæſtione, anſam arripiendo dixiſſe, Johannem eâdem de cauſâ laviſſe qua Eſſeni.

His ita conſtitutis, quid vero tandem de Origenis ſuper hac quæſtione verbis credendum eſt? Is enim in ſuis Archæologiæ codicibus aliter legiſſe videtur. Nam Joſephum producit de Johanne B. loquentem tanquam [d] καθαρσίου τοῖς βαπτιζομένοις ἐπαγγελλομένου· atqui καθάρσιον eſt peccatorum expiatio, quod negat diſertis atque conceptis verbis Joſephus. Vel igitur dicendum Originem hic memoriâ lapſum & nimis properantem hæc deſcripſiſſe, vel ſaltem codices noſtros ejus eſſe integriores. Magis enim placet Joſephus cum Johannem Baptiſtam ad ſuam, hoc eſt Eſſenorum ſectam & ſententiam conatur attrahere. Sic enim moribus ſuis magis eſt obſecutus. Sed redeo jam ad inſtitutum meum; nam omnes Fabri errores hac in parte confutare immane quantum hanc orationem produceret.

XXIV. ΤΡΙΤΗΝ ἜΧΩΝ ἩΜΕΡΑΝ ΠΑΛΙΝ ΖΩ͂Ν. Cum iſthæc ſententia ſit de illis rebus quæ ſemel acciderunt; adeoque ſententia ipſa τῶν ἅπαξ λεγομένων neceſſe eſt, ut ſit; quia ſolus Chriſtus tertiâ die vivus reſurrexit, fruſtra eſſem ſi apud Joſephum plures hujuſmodi phraſes quærerem. Licet autem non defuerit occaſio hac uti phraſi cum de miraculis Eliæ ac Eliſæi diceret, ſed cum Joſephus copiâ verborum uti ſoleat, nihil mirum ſi pluribus loquendi modis hæc efferat. Sic igitur uſurpat primo vocem, [e] ἀνεβίωσεν; deinde vero [f] ἀναζωπυρῆσαι. Habeo tamen phraſin huic ſimilem: nam Lib. III. cap. 14. de Bello Jud. dixit, καὶ τοῖς πᾶσιν ἐμπλεκόμενοι πάντες εἴχοντο. Satis hæc ſit ad ſtylum & orationis ſonum demonſtrandum; etenim verba ἔχων πάλιν ζῶν ſunt ſimilia verbis ἐμπλεκόμενοι εἴχοντο quoad loquendi modum, qui prorſus alias Græcus eſt.

Levius erit igitur fortaſſe animadvertiſſe, ſi Chriſtianus hoc teſtimonium inſeruiſſet, vix aut ne vix quidem uſus eſſet hâc locutione, ut Chriſtum reſurrexiſſe diceret. Cum enim iſti de hâc re loquuntur, Chriſtum dicunt ἀναστῆναι & ἀνεστηκέναι & ſimilia. πάλιν ζῶν non eſt Chriſtiani, ſed hominis non multum cum Chriſtianis verſantis, qui hunc loquendi modum rarius aut nunquam uſurpant. Unum tamen hic magnique momenti monendum duco; & hæc & alia quæ ſequuntur ſatis commode interpretari poſſe, quaſi Joſephus ex Apoſtolorum Chriſti mente loqueretur: hoc autem ſatis innuunt verba præcedentia ἐφάνη γὰρ αὐτοῖς. Adeoque ipſum ſic ſenſiſſe nondum patet. Ipſis, inquit, apparuit Ieſus iterum vivus, penes eos fides eſto; ego me quidem indicem tantum ſtatuo, non judicem.

XXV. ΤΩ͂Ν ΘΕΙΩΝ ΤΑΥ͂ΤΑ ΚΑΙ ἌΛΛΑ ΜΥΡΙΑ ΘΑΥΜΑΣΙΑ ΠΕΡΙ ΑΥΤΟΥ͂ ΕἸΡΗΚΟΤΩΝ. Nulla eſt hic exemplarium varietas, niſi quod τὸ, μυρία abſit in aliquot codicibus, quod licet abeſſe poſſit ſine ſententiæ detrimento, eſt tamen omnino in hac locutione retinendum. Singula

a Pag. 180. b Epiſt. XLIV. Lib. I. pag. 149. c Lib. XVIII. cap. 6.

d Lib. I. contra Celſ. pag. 35. e Lib. VIII. cap. 7. f Lib. IX. cap. 5.

gula hujus ambitûs aut periodi verba etiam alibi ſæpius extant, quæ jam non afferam, contentus monuiſſe τὸ χρῶμα τῆς λέξεως extare Lib. XVIII. cap. 10. de Apione Mundi Cymbalo πολλὰ δὲ καὶ χαλεπὰ Ἀπίωνος εἰρηκότος. Itemque Lib. II. contra Apionem, τῶν κατηγόρων ὅτι τοιαῦτά ἐστιν εἰρηκότων. Atque hactenus de ſono ac ſtructura orationis. De ſenſu ac ἐννοίας alia res eſt. Hoc enim, ſiquid alias, naſo ſuſpendit Faber. Inquit enim, *quid dicas aliud, quam eum a quo hæc ſcripta ſunt*, οἷς ἄρτι μαρτυρίας ἐλάσαι; Satis quidem dicaciter, ſed parum verecunde. Quia hæc vera ſunt, nimis excandeſcit Faber, ſi falſa fuiſſent, probaret. Licet autem iſthæc ex iis quæ ſuperiore ſectione diximus defendi poſſent, alium tamen hic ordinem perſequar. Ut igitur hoc nunquam Joſepho in mentem veniſſe probet Faber, ſatis eſt illi dixiſſe, *Joſephum fuiſſe Sacrificatorem, ideoque ut par eſt, religionis Judaicæ tenaciſſimum: Deinde ſectâ Phariſæum & reliqua.* Et Joſephum & Sacrificatores Phariſæoſque Judæos probe cognôſſe vult videri Faber, cum tamen nobis nullos horum ſatis nôſſe videatur. Quaſi vero non multi è Sacerdotibus in Chriſtum, uti ſupra dixi, crediddiſſent, qui tamen non deſerebant avitam religionem. Undenam ergo tam crebræ Pauli Apoſt & aliorum diſputationes, niſi ex eo quod plurimi Chriſtiani nollent religionem deſerere Judaicam. Et quaſi multi non etiam in Chriſtum crederent, qui nolebant ejus amplecti ceremonias. Quaſi mentitus ſit Lucas in [a] Actis Apoſtolicis qui aſſerit multos ſectâ Phariſæos fidem recepiſſe Chriſtianam, quanquam vellent etiam fideles ex Ethnicis converſos circumcidi, legeſque obſervare Moſaicas. Quo ſatis patet ipſos neutiquam ejus legis obſervationem neglexiſſe, quam aliis impoſuere celebrandam. Quaſi etiam mentitus ſit idem, cum [b] Sacerdotum multitudinem Chriſto fidem habuiſſe aſſerit. Porro ſatis clara ut puto ſunt hæc Juſtini M. verba quæ; ut vidit Faber, ita certe diligentius conſiderare debuit. [c] ἐπειδὴ ἔγνωσαν αὐτὸν ἀναστάντα ἐκ νεκρῶν, καὶ ἀναβάντα εἰς τὸν οὐρανὸν, ὡς αἱ προφητεῖαι προεκήρυσσον γενησόμενον, οὐ μόνον οὐ μετενοήσατε ἐφ' οἷς ἐπράξατε κακοῖς, ἀλλὰ ἄνδρας ἐκλεκτοὺς ἀπὸ Ἱερουσαλὴμ ἐκλεξάμενοι τότε, ἐξεπέμψατε εἰς πᾶσαν τὴν γῆν, λέγοντες, αἵρεσιν ἄθεον χριστιανῶν πεφηνέναι. Quamobrem ut ſunt qui veritatem tametſi, non inſcii, non tamen agnoſcant; ſic & alii eſſe poſſunt, qui eam quidem agnoſcant, nec tamen ejus ita rationem habeant, ut jam inſtitutum vitæ ordinem non amplius perſequantur.

Quid vero de Nicodemo non ſolum Phariſæo ſed è Primoribus Populi, ex eorum numero quos gentis ſuæ πρώτους ἄνδρας Joſephus nuncupat, & Euangeliſta Johannes ἄρχοντα τῶν Ἰουδαίων, dicam? Hunc quidem recentiores Judæi ſuum eſſe fatentur, atque in eo ſe imprimis efferunt. Hic autem, licet Judæus, ſic de Chriſto ſentiebat: [d] οἴδαμεν, inquit, ὅτι ἀπὸ Θεοῦ ἐλήλυθας διδάσκαλος. οὐδεὶς γὰρ ταῦτα τὰ σημεῖα δύναται ποιεῖν ἃ σὺ ποιεῖς, ἐὰν μὴ ᾖ ὁ Θεὸς μετ' αὐτοῦ; Quam ſimilia ſunt iſta verbis Juſtini Martyris atque id quod Martyr ille dixit de Judæis comprobantia. Unde autem illud οἴδαμεν niſi ex prophetiarum cum Chriſti geſtis collatione? Quid etiam ſimilius Flavii teſtimonio quam ſit hæc ad Chriſtum ſalutatio cum laude celebrata? Non legimus tamen hunc Nicodemum relictâ reipublicæ Judaicæ adminiſtratione, totum ſe religioni Chriſtianæ colendæ dediſſe. Quæ cum ita ſint, licet iſte non ſit amplexus Euangelii prædicationem, non tamen veritatem occultare voluiſſe reperitur. Ergo quis non videat, verbi gratiâ, hæc Theodoriti quæ de Joſepho ſcripſit, ſimiliter poſſe Nicodemo accommodari, τὸ μὲν χριστιανὸς οὐ δεξάμενος κήρυγμα, τὴν δὲ ἀλήθειαν κρύπτειν οὐκ ἀνεχόμενος. Quibus fere reſpondent, licet obſcurius aliquanto, Origenis de Flavio verba, τὸν Ἰησοῦν ἡμῶν οὐ καταδεξάμενος εἶναι χριστόν. Quod ſi vel Origenes vel Theodoritus hæc de Nicodemo ſcripſiſſent, non dubito quin pari ratione, nec minore jure exortus eſſet aliquis Faber, qui contenderet fraudem D. Johannis Euangelio fuiſſe factam, eâ de Nicodemo interpolando, quæ homini Phariſæo, & Populi Judaici principi, ex hujuſmodi Fabri ſententiâ nullatenus convenire potuiſſent. Si vero Nicodemi verba cum Joſephi de Chriſto teſtimonio componere vellem, amplius quid dixit Nicodemus quam Joſephus. Nam ἀπὸ Θεοῦ διδάσκαλος, magis eſt quam διδάσκαλος ἀνθρώπων τῶν ἡδονῇ τἀληθῆ δεχομένων. Itemque σημεῖα ἃ σὺ ποιεῖς non minus eſt quam ἦν γὰρ παραδόξων ἔργων ποιητής. Denique, ὁ Θεὸς μετ' αὐτοῦ, longe magis eſt quam quod in Teſtimonio Flaviano dicitur de Prophetarum vaticiniis. Quin etiam, ut mea quidem fert opinio, verba illa ἀπὸ Θεοῦ ἐλήλυθας διδάσκαλος ſunt quaſi Moſis vaticinii explicatio, Deuteronomii cap. XVIII. 15, 18. Ubi Vates quidam promittitur qui Judæos doceat, quemque ſint audituri ſi ſalvi eſſe velint. Hoc enim tam celebre vaticinium ſemper eos in ore habuiſſe patet. At vero verba Nicodemi auguſtum quid ſonant ac ſacrum, & multo quidem præſtantiora ſunt quam cum noſter dixerit dubitans, εἴγε ἄνδρα αὐτὸν λέγειν χρή. Nec minus eſt illud Nicodemi ὁ Θεὸς μετ' αὐτοῦ quam quod de Moſe noſter dixit, τὸ ὑπὲρ ἄνθρωπον αὐτοῦ δυνάμενον. Siquis autem vellet in dubium iſtæc Nicodemi verba revocare, conjecturam ſuam firmare viderentur ea quæ Nicodemus hic dixiſſe fertur, nemini præterquam pauciſſimis Chriſti diſcipulis fuiſſe patefacta. Quapropter iſthæc cum noſtra de Chriſto periocha ex Joſepho componenti videretur longe periocha noſtra veriſimilitudine præcellere, illa de Chriſto quæ omnes ſciebant referens, hancque de Nicodemi teſtimonio in Johannis Euangelio periocham poſt ſe relinquere; cum hæc ea quæ pauci tantummodo è Chriſti diſcipulis reſciverint, contineat; illa vero de Chriſto, quæ omnes tum ſcirent, referat. Sicque tandem videmus in quantas hujuſmodi rationes nos præcipitent abſurditates. Quid non audebimus, quid non conabimur, non omnibus hiſtoriis ſolum, ſed & ſacris literis injurium? Nihil itaque vetat quin Joſephus Sacerdos, quantumvis religionis Judaicæ tenaciſſimus, atque ut iſti volunt Phariſæus, ea quæ in iſtâ leguntur periochâ de Ieſu Chriſto cogitaret, aut ſcriberet.

Nondum tamen hic pedem figo. Erunt enim fortaſſe qui nihil me profeciſſe exiſtimabunt, niſi etiam oſtendero Joſephum non aliter ſenſiſſe de Meſſiæ aut Chriſti adventu ex vaticiniis innoteſcente, quam hic fere hoc Teſtimonio eſt conſecutus. Id vero ſic conficio. Primum autem quid de ſua vaticiniorum ſcientia ſenſerit ac cognitione videamus. Poſtquam itaque in manus Romanorum captus veniſſet, dicit ſe ſomnium habuiſſe, quo Deus ſuum ipſi fatum, & Romanorum futurum imperium ac victoriam oſtenderet. De hoc negotio autem ſic verba facit, de ſeipſo loquens Libr. III. cap. 24. de Bello Judaico, [e] ἦν δὲ καὶ περὶ κρίσεις ὀνείρων ἱκανὸς, συμβαλεῖν τὰ ἀμφιβόλως ὑπὸ τοῦ Θεοῦ λεγόμενα, τῶν γε μὴν ἱερῶν βίβλων οὐκ ἠγνόει τὰς προφητείας, ὡς ἂν αὐτός τε ὢν ἱερεὺς καὶ ἱερέων ἔκγονος, ὧν ἐπὶ τῆς τότε ὥρας ἔνθους γενόμενος, καὶ τὰς φρικώδεις τῶν προσφάτων ὀνείρων ἀνασπάσας φαντάσματα, προσφέρει τῷ Θεῷ λεληθυῖαν εὐχήν. Quo quidem argumento utitur Johannes in [f] Euangelio de Cajapha Pontifice loquens. Ex oratione vero quæ verba Flavii ſequitur eum reſciviſſe gentis

[a] Act. XV. 5. [b] Act. VI. 7. [c] Dial. cum Tryph. pag. 181. Ed. Sylb. [d] Joh. III. 2.

[e] Pag. 851. D. [f] Joh. II. 51.

tis ſuæ perniciem futuram patet. Porro erit etiam operæ pretium ſcire annon cæteri quoque Judæi id æque noverint. Hoc autem ſic fuiſſe cognitum ipſe teſtatur Flavius in oratione ad Judæos, quæ extat Lib. VI. cap. 8. de Bello Judaico. [a] τίς οὐκ οἶδε, inquit, τὰς τῶν παλαιῶν προφητῶν ἀναγραφὰς, καὶ τὸν ἐπιῤῥίπτοντα τῇ τλήμονι πόλει χρήσιμον, ἤδη ἐνεστῶτα. Inde patet quoque vulgatam fuiſſe hanc Judæorum, de melioribus ſaltem loquor, expectationem ac vaticiniorum expoſitionem. Ut autem ſciamus, unde hanc ſcientiam ſumſerint vel Joſephus vel Judæi, his omnino ſunt ſequentia verba ex Archæologiæ Lib. X. cap. ultimo conferenda. Sic enim rem iſtam definit Flavius, τὸν αὐτὸν δὲ χρόνον Δανιῆλος καὶ περὶ τῆς ῥωμαίων ἡγεμονίας ἀνέγραψε, καὶ ὅτι ὑπ᾽ αὐτῶν ἐρημωθήσεται. Si quis autem hæc cum Danielis verbis capite IX 25, 26. conferat, a quo illa mutuatus eſt Flavius, ſtatim videbit aliter fieri non poſſe quin Joſephus crediderit Chriſtum jamdudum veniſſe; nec ſolummodo veniſſe, ſed etiam è medio ſublatum fuiſſe. Nam quocunque modo verba Danielis exponantur, aliud nunquam ex illis efficient. Quapropter noſtræ ætatis Judæi Danielem rejiciunt: nam ſtantibus ejus vaticiniis, nequeunt ſane Judæorum ſtare rationes. Qui vero Danielem admittunt, illi hoc in loco de Chriſto ac ejus nece prædictum eſſe fatentur. Stultum igitur eſſet credere Joſephum, qui tam bene numeros Danielis prophetiarum alibi ſit conſecutus, hic tam longe à vero aberrare. Iſtud ſane conſtat, ut probavit [b] Iſaacus Voſſius, Flavii Joſephi calculum optime cum Danielis Hebdomadibus congruere. Hinc itaque liquido cognoſcitur, etiamſi verba iſta de Chriſto apud Joſephum non extarent, illum tamen de Servatore noſtro ita ſenſiſſe, ut eum verum Meſſiam fuiſſe crediderit. Dices, cur non igitur factus eſt Chriſtianus? recte quidem id quæſitum eſt. Sed aliud eſt Chriſtum Ieſum pro Vate ac Meſſiâ agnoviſſe, aliud eſſe Chriſtianum. Fuiſſe quoſdam qui cum prius crederent, neque tamen eſſent Chriſtiani declaravi, atque exemplis ut puto ſatis lucide demonſtravi.

Si quis tamen objiciat Joſephum exiſtimaſſe Veſpaſianum fuiſſe illum Chriſtum: næ ille Flavium Joſephum Danieli atque ſuis opinionibus manifeſto contradicentem affirmaverit. Etenim ex Daniele patet, Chriſtum de medio tollendum eſſe antequam everteretur Templum & Urbs Hieroſolyma. Nihil clarius admittenti Danielis Vaticinia, eorumque divinam auctoritatem; longe aliter ac nunc Judæi ſoleant hodierni, qui Vatem eum fuiſſe negant; vel ſaltem, ut ſuam malitiam diſſimulent, poſtremo inter Vates collocandum loco ſentiunt. At vero Veſpaſianus diu poſt everſam Urbem ac Templum imperavit. Quis ergo tam ſtultum eſſe credat Flavium ut hoc in ſe abſurdum admitteret? Quapropter Joſephus id ex animo non dixit. Licet autem veritatis in hiſtoria ſit amantiſſimus, cum tamen hos de Bello Judaico libros conſcriberet, ut Veſpaſiani libertus, ita ſane vero comparatus fuit ut tantiſper fortunæ ſuæ ac temporum rationibus inſerviret. Adulatur ubique Veſpaſiano à quo multis eſt affectus beneficiis; neque auſus eſt aliter famam illam de Rege magno futuro exponere quam de Veſpaſiano; iſque eſt ut puto qui Suetonio ac Tacito Hiſtoricis anſam dederit hanc quoque famam de Veſpaſiano filioque Tito interpretari; cum [c] Tacitus hoc & alia ſimillima ex Joſepho exſcripſiſſe videatur. Ergo Joſephum nihilominus aliter ſenſiſſe de his rebus perſuaſum habeo, cum nemo Judæus unquam id de aliquo Ethnico crediderit, quia conſtans fuit fama Chriſtum illum fore de tribu Judæ, ac ſtirpe quidem Davidica. Ea enim erat Scribarum in concionibus doctrina, ut declarant Euangeliſtæ. Conferenda ut hoc pateat, ſunt loca ſequentia Matthæi cap. XXII. 42. & Marci cap. XII. 35. atque cum Vaticinio Eſaiæ cap. IX. 7. comparanda. Quinetiam ſic ſenſiſſe Joſephum hinc licet ſuſpicari, quod Veſpaſianus ipſe ſic putaverit: [d] adeo ut omnes è genere Davidis ortos tolli curaverit, ne quis in poſterum è regia ſtirpe ſupereſſet facem ſeditioni præbiturus. Quæro jam unde Veſpaſianus ſpem Iſraëlis ac Vaticiniorum ſenſum cognoverit, niſi dicamus eum vel ex Judæis vel ex Joſepho ipſo didiciſſe. Quæ quidem fama eſt Domitiano imperante renovata, ſed ſine ulla ſanguinis effuſione. Ut nemo tandem ſit adeo pertinax ut Joſephum ſic fatuum fuiſſe cogitet, ut crederet Imperatorem Romanum futurum eſſe Judæorum, quem ipſi expectabant, Meſſiam. Aut quaſi etiam Romani Imperatores non fuiſſent æque Judææ Domini, etiam ante Veſpaſianum, ac ſunt facti poſtea. Eſto tamen ut Joſephus ſic tum, cum ſcriberet, ſenſerit: at mutatis temporibus, mutatam eſſe ejus ſententiam quid vetat? Deinde volunt Joſephum fuiſſe Phariſæum, quid igitur tantopere a Phariſæorum doctrina & fide nunc receſſit; cum libera & ſentiendi & ſcribendi data eſſet occaſio.

Ne quis autem miretur Joſephum has verſutias in ſe admiſiſſe, etſi jamdudum ſimilis verſutiæ exemplum in Teſtimonio de Johanne Baptiſta dederim, tertium quoque in hoc viro, licet maximo, certiſſimum exhibebo: ut liquido appareat ipſum ſæpius ſuam pro ratione temporis permutaſſe ſententiam. Cum juvenis admodum ac pene puer eſſet ad Eſſenos Banumque acceſſit, & eorum eſt inſtitutus diſciplinis: ſed ad rempublicam adminiſtrandam converſus, cum videret Phariſæos apud plebem plurimum pollere, his quoque tunc ſe adjunxit, idque non ſemel: nam & Româ reverſus antequam annum ageret ætatis trigeſimum, vitam atque mores Phariſæorum eſt ſecutus. Cum eam ſolam atque efficaciſſimam diu ſtandi in republica adminiſtranda viam haberet comparatam. Quamobrem cum leve eſſet ac varium ejus conſilium, republica tandem everſâ ſtatim ad priſtinas reverſus eſt opiniones. Nam cum libros Archæologiæ ſcriberet, omnino Eſſenus erat. Ubique laudat Eſſenos, carpit vero Phariſæos. Nec non Urbe obſeſſâ, Eſſenorum opiniones affectaviſſe probat quod Lib. V. cap. 22. ſcripſit; quas hinc ſatis conſtat, tunc & poſt illa retinuiſſe. Sordes enim aut cadavera ad ſolem expoſita, Dei vultus conſpurcare, Eſſenorum erat commentum. Eſſeni autem neque de Johanne Baptiſtâ, neque de Chriſto male ſentiebant; ideoque facile ad eam ſectam tranſibant quæ poſt ſub Gnoſticorum nomine innotuit. Et dogmata & nomina ipſa Eſſenorum Gnoſticorumque idem fere deſignancia id ſatis probant. Quod tamen pluribus verbis jam exponere non eſt meum, neque multum ſane expedit. Denique Joſephus neque de Johanne Baptiſtâ, neque de Jacobo Juſto fratre Domini Ieſu Chriſti male ſentit, cujus mortem a primoribus Judæorum injuſte procuratam aſſerit. Fruſtra itaque ſunt qui male de Ieſu Chriſto vel ſenſiſſe vel etiam locutum fuiſſe contendunt.

XXVI. ἘΙΣ ΤΟ ΝΥ͂Ν. Hæc locutio variis modis effertur, qui omnes ad idem fere recidunt. Quidam legunt εἰς ἔτι νῦν. MS. Cæſar. cum multis aliis εἰς ἔτι τὸ νῦν. Sic ipſe Joſephus alibi de uxore Loti in ſtatuam converſâ loquitur, inquit enim Lib. I. cap. 22. [e] ἔτι γὰρ ἐς νῦν διαμένει. Et Lib. X. cap. ulti-

[a] Pag. 948. F. ubi legendum videtur χρησμὸν, niſi mavis τὸ χρήσιμον αὐτοῖς. [b] Lib. de Sibyllin. Oracul. cap. XI. [c] Hiſtor. Lib. V. Edit. Par. pag. 119.

[d] Euſeb. Hiſt. Eccl. Lib. III. cap. XI. [e] Pag. 20. G.

ultimo de Daniele, [a] ἀναγινώσκεται παρ' ἡμῖν ἔτι καὶ νῦν, καὶ πεπιστεύκαμεν ἐξ αὐτῶν, ὅτι Δανιῆλος ὡμίλει τῷ Θεῷ. Hunc ego hic produxi locum quem alias producere potuiſſem, ut duos ſimul unâ fideliâ dealbarem parietes; tum ut exemplo huic locutioni inſerviret, tum etiam ut notum facerem, quam bene de Daniele cogitaret; quia Danielis non vagas ut cæteri fere vates res prædixiſſet, ſed etiam tempus annoſque numerâſſet.

XXVII. ΤΩ͂Ν ΧΡΙΣΤΙΑΝΩ͂Ν. Sæpe miratus ſum, qui factum eſſet, ut Joſephus qui toties de Sectis Judæorum differit, nunquam Chriſtianos tanquam Sectam deſcripſerit. An quia non Judæos fuiſſe exiſtimavit, quoniam etiam Ethnicos Chriſtianum dogma fuiſſent amplexi? Sane illos non alibi præterquam hîc nominavit; opportuno quidem loco, ſed admodum modeſte. Nihil etiam quod non ſit verum affirmat. Sed neque quemquam eorum edocet dogmata, vel etiam laudat inſtitutum. Hæc vero digreſſio ita eſt confecta ut magis ad hiſtoriæ ſeriem atque veritatem, quam ad religionem Chriſtianam docendum comparata videatur. Iſtæc tamen dixit eorum gratiâ quos ipſe ſibi amicos conciliaverat dogmati Chriſtianorum faventes, quales fuerunt ille Flavius Clemens, quem poſtea Conſulem deſignatum Domitianus interfecit, & Flavia Domitilla; & fortaſſe ipſe Epaphroditus, qui fuit auctor Joſepho ut Archæologiam ederet. Aut igitur oportet ut plenius à Chriſtianis non edoceretur, qui ne tunc quidem quoslibet facile ſuorum dogmatum participabant, aut ſi quos participabant, ſtatim etiam ſinebant illa, quorum facti fuiſſent participes, effutire. Archæologia vero eo fine eſt conſcripta ut ab Ethnicis etiam legeretur.

XXVIII. ἈΠΟ' ΤΟΥ͂ΔΕ ὨΝΟΜΑΣΜΈΝΩΝ. Hic modus dicendi omnino genuinus eſt. Sic enim alibi loquitur, ut Lib. I de Bello Jud. cap. 4. [b] καθάπερ ἀπὸ τε τοῦ σεβαστοῦ καὶ ἀγρίππα, σεβαστὴ καὶ ἀγριππιὰς πόλεις ἕτεραι μετωνομάσθησαν. Iterumque Lib. VI. cap. 13. [c] καὶ τέλος τοῖς ἰδίοις προσώποις ἀφ' ὧν ὠνόμαζε τοὺς πύργους. Nec diſſimile quod ſequitur mox, ἀπὸ τῆς φίλης προσαγορευθείς. Denique Lib. I. contra Apionem, [d] τὸ δ' ἦν οὕτως τὸ καὶ φαμιλίαν ἀπὸ γενέσεως τῆς παιδὸς ὠνομασμένον, παῖδα ἔτι ὄντα, ἐξέθετο πρὸς τὸν ἑαυτοῦ φίλον. Satis hæc ſonum orationis & modum oſtendunt.

XXIX. ΟΥ̓Κ ἘΠΈΛΙΠΕ ΤΟ' ΦΥ͂ΛΟΝ. Satis erit pro noſtro inſtituto tres aut quatuor hujuſmodi vocum inſtantias proferre quæ paſſim fere alias occurrunt. Nam quod ad verbum ἐπέλιπεν attinet, inter alia etiam reperitur Lib. II. cap. 5. [e] δεδιὼς ὑπὲρ τοῦ παντὸς ἔθνους μὴ σπάνει τῆς ἐπιτραφησομένης νεότητος ἐπιλείπῃ. Quo loco de Hebræis in Ægypto verba facit. Res cum ſit eadem iiſdem quoque verbis effertur. Alibi de Eliâ Theſbonæo cum viduâ muliere colloquente, ſic infit Flavius, Lib. VIII. cap. 7. [f] προλέγω γάρ σοι μηδέποτε ἐπιλείψειν ἀλεύρων ἐκεῖνο τὸ ἀγγεῖον. Et mox οὐκ ἐπέλειπε δ' οὐδὲν αὐτοῖς τούτων. Atque hæc ſufficiant de iſtac voce; nam ad ultimam eſt tandem aliquando tranſeundum.

XXX. ΤΟ' ΦΥ͂ΛΟΝ. Sæpiſſime hanc vocem fuiſſe uſurpatam a Joſepho non eſt neceſſe ut moneamus. In ſolâ Agrippæ Regis ad Judæos oratione, quæ Lib. II. de Bello Judaico cap. 28. extat, quater & amplius adhibetur. Atque Lib. III. cap. 24. ipſe Flavius in precatione ad Deum, gentem ſuam vocat ἰουδαίων φῦλον. Quanquam vero ſic legant Codices omnes, aliquid tamen amplius legiſſe videntur interpretes, Ruffinus quidem Euſebii, atque ille ignotus ac priſcus Archæologiæ, nam uterque vertit *& nomen perſeverat & genus*, quaſi apud Joſephum legiſſent οὐκ ἐπέλιπε τὸ ὄνομα καὶ τὸ φῦλον. Niſi dicamus eos ſic hujus vocis τὸ φῦλον ſenſum efferre voluiſſe. Quin etiam Tan. Faber poſuit hic γένος, non τὸ φῦλον, cum hanc periocham deſcriberet. Quod unde acceſſiverit prorſus neſcio. γένος autem quomodo de Chriſtianis dici poſſit, neſcio, qui ut verbis utar Tertulliani, *fiunt non naſcuntur?* Verum enim ne ſic quidem male. Nam γένος pro ſectâ uſurpare omnino rectum eſt & Joſepho proprium, qui ſectam Sadducæorum Lib. XIII. cap. 18. vocat τὸ σαδδουκαίων γένος· & quod magis etiamnum ad rem facit, ſectam ipſam Eſſenorum, quorum plerique neque uxores ducebant, neque liberis operam dabant, capite ſequenti γένος quoque appellat, ait enim μάλιστα δ' ἄν τις θαυμάσειε καὶ ἰδεῖν τινὰ ἑτέρων μὲν τὸ γένος, ἰδιώτας δ' ἐν οἷς προσῆκε διαψευσάμενοι τἀληθές. Sic etiam ventriloquos Lib. VII. cap. 15. quos Saulus conſuluit nuncupat, τὸ τῶν ἐγγαστριμύθων γένος ἀνάγον τῶν νεκρῶν ψυχάς. Itaque nec in minimis vocibus quicquam a Joſephi conſuetudine vel ſtylo eſt receſſum. Eant nunc quibus diſplicet hujus periochæ ſtylus: quique tam inſolenter ſe jactant, eoſque qui ſecum ſentire nequeunt irrident.

Quemadmodum vero fuerunt qui vel primas hujus periochæ voces, quaſi inſuaves culparent, ſtulteque repetitas; ita neque huic ultimæ voculæ parcitum eſt. Ajunt enim Chriſtianos ex Ethnicis atque Judæis collectos promiſcue, quo ſcripſit tempore Joſephus, φῦλον dici nequaquam potuiſſe. Eum profecto oportet eſſe valde moroſum qui nodum in hoc ſcirpo quærat. Nam quid aliud nomen his daret jam collectis ac mutuo ſe fratrum nomine appellantibus, niſi illud quo unam quaſi gentem eſſe ex Judæis cum Ethnicis permixtam ſignificaret? Vel novum itaque hic nomen erat reperiendum, quod utique magis iſti culpandum cenſerent: vel ſaltem iis erat utendum quæ ad manum jam eſſent, quibuſque jam ſatis ſine cenſurâ in ſimili negotio eſſet uſus. Fortaſſe vero Blondellus, cujus eſt iſta cenſura, in hâc enim neminem habet adjutorem, credidit non poſſe dici vocem φῦλον, niſi de illis qui cognatione ſimul juncti eſſent, vel collecti, reſpiciens ſcilicet, ad primam vocis originem. Sed hoc quidem non ſolum eſt præter morem Atticorum, penes quos optime Græce vel loquendi, vel ſcribendi ratio fuit ac norma, ſed etiam aliorum, adeoque ipſius Joſephi, qui non ſemper ſolent ad vocis hujus originem reſpicere. Athenienſes enim φυλὰς ſuas vocabant quaſdam populi Attici partes, non quidem cognationis, ſed ſolâ domicilii vel fundi ratione conjunctas. Uti neque Heroës ἐπώνυμοι tribubus nomina dederant, quod ab illis originem ducerent tribules, ſed ſolâ id honoris causâ factum fuiſſe videtur, longe aliter ac apud Hebræos. Hinc igitur recte alii quemlibet gentium hominumve concurſum, olim quidem diſperſorum, poſtea verò quâcunque de causâ vel ducis ergo vel conſilii communione conjunctorum, nunquam vocare φῦλον verentur. Sic illam gentium plurimarum colluviem quæ Brenno duce Delphos ſpoliatum ducta, ibi magnam cladem eſt perpeſſa, Callimachus hymno quem in Delum cecinit, φῦλον vocat.

[g] Αἳ Γαλάτῃσι κακὴν ὁδὸν ἄφρονι φύλῳ
Στήσονται.

Hi autem cum ex omnibus Galliis eſſent collecti, ex gentibus ut minimum trecentis erant; tot enim narrat Plutarchus a Cæſare fuiſſe ſuperatas. Quin & noſter quoque Flavius cum narraviſſet Archæologiæ Lib. XIII. cap. 17. Hyrcanum Idumæis ſuperatis, eos amplecti ritus Judaïcos & cæremonias coëgiſſe, ex quo primum Judæi atque Idumæi in unam gentem ſunt conflati, ambos poſtea populos, ubique fere vel Judæos vel ἰουδαϊκὸν φῦλον nuncupat. Quidni igitur & illos, quos cum Judæis quibuſdam unam ſectam & quaſi gentem conſtituentes conſide-

[a] Pag. 354. A. [b] Pag. 717. E. [c] Pag. 914. D. [d] Pag. 1053. D. [e] Pag. 55. B. [f] Pag. 286. A.

[g] Pag. 253. Ed. Ald.

deravit, hoc ipſo nomine vocaret? Equidem αἵρεσιν vel philoſophiam Joſephus hoc vocare potuiſſet, prout de reliquis Judæorum Sectis agens fecerat. Sed cum idem voce γένος de illis etiam uſus eſſet, quid etiam vetaret de Chriſtianis Semijudæis & tanquam Judæorum novâ ſectâ ſpectatis vocem φῦλον adhibere? Siquidem iſthæc Chriſtianorum ſucceſſio ab ætate Ieſu Chriſti ad tempora Joſephi permanentium ſatis fuit ut dici φῦλον optimo jure mereantur.

Quæ cum ita ſint, tantum abeſt ut credam totam hanc periocham quæ teſtimonium exhibet de Chriſto, Joſepho abjudicari debere, ut potius jam ſit planum nullius eam niſi ejus eſſe. Quam vanum itaque eſt eorum judicium qui Euſebio dicam ſuppoſitionis impingunt. Etenim ſi hoc ſit verum, oſtendant noſtra methodo ac de ſtylo judicandi ratione totam ῥῆσιν ſtylo Euſebii eſſe ſimilem. Hoc ſi fecerint, tum ego quoque in eorum tranſibo ſententiam. Quod ſi tamen id nequeant facere, velut ego pro certo aſſeverare auſim, meam ſaltem probent admittantque rationem; quam ſi nolint admittere, ſciant quidem ad id certamen ſe provocatos, aut laborem detractâſſe aut inutilem fore exiſtimâſſe. Quo ut onere leventur, aſſero me deprehendiſſe ſtylum Euſebii prorſus eſſe Teſtimonii Flaviani diſſimilem, atque in totâ hâc periochâ vix ineſſe unam phraſin quæ ſonum orationis Euſebio familiaris repræſentet. Mirum autem eſſet, ſi ne unam quidem impoſtor ille ſui notam in Teſtimonio, monumentumque reliquiſſet. Neceſſe eſt itaque ut quos dolos eſſe ſuſpicantur, optime etiam conſutos eſſe fateantur. Illos etiam qui ſecus ſentiant ac nos, horum præcipue ignari quæ ad Stylum Joſephi pertineant, oportet ſe præcipiti abreptos judicio confiteri. Nam ſicut illi admodum ſunt temerarii, qui de Stylo ſcriptorum definire non ambigunt, cum nulla eorum ſuperſint ſcripta quibus comparentur, præterquam ipſa de quibus lis eſt; quales ſunt verbi gratia qui de Stylo Epiſtolarum Clementis, Barnabæ vel Ignatii decernunt, quorum præter iſta quæ in quæſtione ſunt, nullum aliud ſcriptum poſſit recuperari: ita eos multo magis temerarios eſſe quis non videt, qui ea ſcripta quaſi ſuppoſititia redarguunt, extantibus eorundem ſcriptorum indubiis monumentis, quæ in cæteris ſuſpicari nullam fraudem impoſturamve patiantur. Qualem in hoc Joſephi Teſtimonio nullam ineſſe demonſtravi, cum reliquis ejus ſcriptis nunquam ſuſpectæ fidei comparando.

Cæterum non adeo facile iſtiuſmodi nectuntur doli. Hinc fit ut Tanaq. Fabri rationem ſatis mirari nequeam; qui cum extent genuina auctoris verba de quorum Stylo ipſe tam male judicavit, auſus eſt tamen dolum comminiſci quem huic præferre periochæ non erubuit. Videamus & nos an hæc Fabri impoſtura ſtare poſſit, vel an ſit noſtro Teſtimonio præferenda? Primum enim multis utitur dicendi formulis quæ Joſephi ſtylum non ſapiunt, ut eſt hæc inter alias, τοῖς ἐσχάτοις ἐζημίουν. Nuſquam quantum memini in ſcriptis Flavii extat hic loquendi modus: legimus quidem Lib. XV. cap. 2. [a] μέχρι τοῦ θανάτῳ ζημιοῦσθαι, & occurrit quandoque τὸ, ἐν ἐσχάτοις ut vitæ terminum deſignet, ſed ut ſit pœna, nunquam. Tum vero quale eſt iſtud quod ſequitur, ἔλεος ἀνδρὸς οὐδὲν οὐδὲ πώποτε εἶδεν ὁ βίος πλείονος ἄξιον? De phraſi ac locutione nihil dicam, hoc tantum volo; plenum fuiſſe Terentii, vel Luciani, aut utriuſque Tan. Fabrum cum hæc ſcriberet; ſic enim loquitur Phormio Terentianus, *At quem virum! quem ego viderim in vitâ optimum.* Hæc duo a ſe invicem non adeo differunt, quin illud ab hoc oriundum eſſe exiſtimem. Oſtendant in ſcriptis Joſephi ſimile quid vel ſecundum verbis iſtis, εἶδεν ὁ βίος. Nequeo hic ſuſtinere quin obſervem, hanc vocem, hoc quidem ſenſu, è Luciani Peregrino hauſiſſe Fabrum. Fidem dictis facient tum verba Luciani, tum Fabri annotatio, ad ea, τὸν μέγαν γοῦν ἐκεῖνον ἔτι σέβουσιν ἄνθρωπον, τὸν ἐν τῇ Παλαιστίνῃ ἀνασκολοπισθέντα, ὅτι καινὴν ταύτην τελετὴν εἰσήγαγεν εἰς τὸν βίον. Nota Fabri non tam Lucianum reſpicit, quam Teſtimonium Flavianum, quod tunc primum hic in dubium ſuâ animadverſione revocavit. Si tam ſedulo Joſephum legiſſet Faber, ac Lucianum, & hujuſmodi religionis hoſtes, non tam male de Stylo judicâſſet. Conſtat igitur eum hoc loco, non tam de Luciani verbis illuſtrandis, quam de Teſtimonio Flaviano damnando cogitâſſe. Dum enim ubique fraudes Chriſtianorum ſuſpicatur, non vidit hunc Luciani locum haud adeo eſſe corruptum aut detruncatum, quin leviuſculâ mutatione poſſit corrigi. Etenim ſi τὸν μέγαν, mutes in τὸν μάγον, non ſolum Luciani verba ab omni fraude liberabis, ſed & ſimul Suidæ verbis ſatis facies; qui dixit, Lucianum βλασφημοῦν τὸν Χριστὸν ἐν τῷ τοῦ Περεγρίνου βίῳ. Magis autem, ut mea fert ſententia, Luciano convenit quando Chriſtum fertur τὸν μάγον ἄνθρωπον vocare, quam cum μέγαν. Hoc enim laudis eſt, illud vero vituperii atque blaſphemiæ.

Pergamus porro contra Fabri impoſturam, atque inſtitutum ordinem perſequamur. Pilatum dixit Faber ἐπιτροπεύοντα; agnoſco Pilatum vocari ἐπίτροπον in Libris de Bello Judaïco, ſed in Archæologia cujus conſuetudinem ſervare debuiſſet Faber, ſemper vocatur ἡγεμών, ut ab ipſis etiam Euangeliſtis. Deinde inquit, ὅτι ἀνδιαθήσονται τοῖς ὑπ' ἐμοῦ χειρωθεῖσιν οἱ δημόται, μάλιστα δὲ πάντων οἱ Φαρισαῖοι, ὧν εἷς κἀγὼ τυγχάνω ὤν. Quaſi Joſephus ſibi metuiſſet a popularibus, præcipue vero a Phariſæis. Iſtud ſane eſt perjucundum. Multas ille quidem popularium ſtante republica evitavit inſidias: At quis tandem metus popularium jam penitus fractorum eſſe potuiſſet? Joſepho, inquam tum cum ſcriberet, Romanorum Imperatorum gratiâ freto. Multo minus Phariſæorum, quorum ſecta, ut in republica plurimum pollebat, ſic etiam ſimul cum urbe penitus interciderat. Certe credo neminem auctorem ſcripſiſſe poſt everſam urbem harum ſectarum veſtigia ſupereſſe. Sunt qui ex iſtis Juſtini Martyris verbis elicere conantur eos hujus tempore etiamnum ſupereſſe, [b] μηδὲ Φαρισαίοις πειθόμενοι διδασκάλοις, τὸν βασιλέα τοῦ Ἰσραὴλ ἐπισκώψητέ ποτε, ὁποῖα διδάσκουσιν οἱ ἀρχισυνάγωγοι ὑμῶν μετὰ τὴν προσευχήν. Sed fruſtra; hæc enim potius contrarium declarant. Eſſeni denique in Sampſitas degeneraverunt; vel Ebionitis, utrique autem erant Gnoſtici, adjuncti ſunt, ut Epiphanius teſtatur. Lepidum quoque eſt, Flavium Joſephum producere ſectam adhuc Phariſaïcam profitentem. Tantum enim abeſt, ut tunc eſſet Phariſæus, cum Archæologiam ſcriberet, ut fere nunquam de Phariſæis loquatur, quin ſimul carpat. Fatetur in Libro de vitâ ſuâ ſe Phariſæos aliquamdiu ſecutum fuiſſe, ſed ſimulato id feciſſe ſtudio ſatis etiam innuit, quia ſine Phariſæorum gratiâ non pateret via ad honores in republicâ Judaïcâ.

Denique de Stylo multa crepuit Tan. Faber, cum de Teſtimonio iſto verba faceret, quod in honorem Chriſti Flavius ſcripſerat; vellem ut ille in ſua impoſtura convaſanda ſe ad ſtylum Joſephi melius imitandum appuliſſet: nihil enim interſperſit quod Stylum Joſephi in oratione redoleret. In noſtrâ certe periochâ, cujus ipſe Stylum, aliique poſt illum, tantopere redarguunt, nihil admiſſum eſt, quod non in aliis quoque Joſephi ſcriptis, quo propius ad periocham accedant eo ſimul etiam aptius atque ſimilius reperiatur. Cujus veritatis demonſtrationem, licet non ingenio & acumine, labore tamen aliquo non uſquequaque pænitendo mihi videor conſecutus.

[a] Pag. 511.

[b] Dial. cum Tryph. p. 287.

F I N I S.

XXX. EPISTOLÆ PHILOLOGICÆ ET HISTORICÆ,

DE

FLAVII JOSEPHI TESTIMONIO,

QUOD IESU CHRISTO TRIBUIT

Lib. XIIX. Antiq. cap. IV.

CHRISTOPHORUS ARNOLDUS

fideliter illas recenſuit,

ARGUMENTA PRÆMISIT,

ET

JUDICIA VETERUM AC RECENTIORUM

ex Scriptis Eorundem excerpſit.

OMNIA CUM INDICE NECESSARIO.

PROLEGOMENA, DE FLAVII JOSEPHI TESTIMONIO.

TErtullianus, *vir Scriptorum* [a] *nobiliſſimus*, bene ac prudenter in libro, *adverſus Valentinianos* (ut cum *Auguſtino* [b] de hoc ipſo Auctore, dicam) eloquentiſſime ſcripto: *Nihil VERITAS erubeſcit, niſi ſolummodo abſcondi. cap.* 3. Quam vocem cum ſæpe penſiculatius æſtimarem, ac Viri præterea eruditi has apud me Variorum, de celebri loco Joſephi, Epiſtolas latere haud ignorantes, me commonefacerent; ut impertirem eas aliis quoque, communicaremque cum bonis ac doctis Lectoribus: nullus equidem potui, quin & horum voluntatibus obtemperarem, ipſamque Veritatem diligentiſſime obſervarem; quæ *tutius* (ait Præſul ille [c] Hipponenſis) *auditur, quam prædicatur.* Sed terrorem mihi *periculum* ferme præbuit, cum complexus eſſem cogitatione *Bernhardum*, [d] ita ſcribentem: *VERITAS humiliter auditur, ſed ſine periculo non prædicatur.* Percuſſit me etiam *Hieronymus*, [e] novumque injecit terrorem his verbis: *Hæc eſt conditio VERITATIS, ut eam ſemper inimicitiæ ſequantur.* At enim à bonis nil metuo, malos non curo; quorum tam præfracta in manſuetiores Muſas petulantia, ac tanta protervitas eſt, ut Nemeſin haud reverenter habeant; ſed ultro in ſe provocent, concitentque. Sapiant hi ſibi, queis nempe anima pro ſale, aut naſus pro ſalino eſt: Iſtis non refragabor.

Ad illos nunc revertor, qui velut moderatores, quaſi temperatores veræ eruditionis, in judiciis modeſte ſe gerunt; & omnia temperate agunt. Quivis facile (cui pectus ſapit) ex harum Epiſtolarum editione intelliget, me ex animo agere, & ſine dolo malo: De illis ad Lectorem nihil occulto; nihil diſſimulo; nihil mihi aliitve indulgeo. Haud raro (fateor) eruditiſſimo *Snellio* (cujus ſanctiſſimos Manes ob veram pietatem, improborum invidia certe digniſſimam, & præclara in me olim merita, conſtanter colo) fictam intendi liticulam; quaſi manibus pedibuſque in Clariſſimi *Ruperti* P. M., Præceptoris quoque mei fideliſſimi, ſententiam illico abiturus: Sed pertentando utramque ſententiam, ad eruditum certamen, quo magis exprimeretur Veritas, calamos elicere, haud ſuperſedi: Cumprimis, ubi Vir integerrimus petiviſſet à me, in Belgio tum temporis degente, maxima contentione; ut celeberrimorum Virorum ea de re judicia perſcriberem: Nam leniter & verecunde (qua is erat modeſtia) ac ſine deteſtatione nimia, ſineque opprobratione acerba reprehenſionis, cauſſam ſuam, in *Abravanele* propoſitam, porro tueri atque defendere, illi quidem propoſitum erat. Sed immatura morte præventus, quod animo intenderat, ex conſtituti fide (ut cum Floro dicam) reſignavit; neque ultimas meas vidit. Exaravi quidem ad varios varia quoque epiſtolia; ſed reculas, vel nugas potius meas, contemſi ſemper, ac pro nihilo putavi: Quare pauciores literas, à beatiſſimo *Snellio* inter ſchediaſmata ſua relictas, & ab amico dein mihi communicatas, cæteris immiſcui. Ad me vero quod attinet, vel verbo nunc oſtendam, qui ſit meus ſenſus de hoc teſtimonio: Idem cum *Oſiandro*, *Snellio*, *Blondello* (cui & *Urſinus* meus adſtipulatur) aliiſque ſentio; & cum his libenter facio, quia Hiſtoricorum auctoritatem (cujus ſuperſtitione unus & item alter fortaſſis obligatur, conflictaturque) tanti non fecére; ut fraudem manifeſtam, *ante ipſam Origenis ætatem* ſtudio factam, quæ jam oculis cernitur, detegere tandem, & nudare, propter neſcio quam timiditatem, dubitarent. Hæc mea quidem ſententia eſt, quam nemini obtrudo; neque etiam in hoc Flavii teſtimonio ab ea diſſentientibus, ſuccenſeo: Si tamen alii, quodam repugnandi ſtudio, in contrarium forte, accingantur; vel propriam auctoritatem ſuam ſtudioſe defenſitent, penes eoſdem lis eſto; quam meam (crede) non faciam. Inter hæc autem confido, & magis magiſque in ſpem venio; hanc quoque libertatem illos mihi remiſſuros, quos ea patior ſentire, quæ velint.

Adhæc ſilentio prætereundum non eſt, quod Vir commemorabili eruditione ac prudentia præditus, *Henr. Valeſius* (quem *ſeculi delicias* merito vocamus) in pereruditis annotationibus ſuis *ad Euſebii Hiſtoriam Eccleſiaſticam*, hunc ipſum, quam potuit accuratiſſime, tutatus, *Tanaquilli* (ceu videtur) *Fabri* impetus propulſavit; qui τεχνάσματος, ſive fraudis hujus auctorem eſſe Euſebium, ſcripſerat. Ante hunc illa de Chriſto fuiſſe Joſepho addita, oſtendit & ipſe *Snellius*, *Diſp. ad Abrav. th.* 29. Vota pro Valeſio, communique reipub. literariæ nuncupamus, uti ea res, quam Vir illuſtris de *Theodoreto* pariter atque inſimul (ni fallor) *Socrate*, eadem cura & diligentia edendis, in animo habet, & Hiſtoriæ & Nomini Valeſiano bene ac feliciter eveniant.

Nec mirum videri debet, falſarium quendam, in Joſepho, ad fallendos ſive Chriſtianos ſive Judæos, talem dolum intendiſſe, ut vana accreſceret fides: Nam doli machinatores, in Codicibus maxime ſacris, vel aliqua ſaltim ex parte ad Chriſtianam religionem attinentibus, inſerebant tollebantve ad libitum, quæ vellent. *Philip. Melanchthonem* teſtor, qui *Part. II. Conſil. Theol. ſub finem A.* 1559. de ſententia verborum cœnæ, ad Jo. Cratonem ſic ſcribit: *In* THEOPHYLACTO *Oecolampadius bona fide reddidit verba* περὶ μεταστοιχειώσεως, *quæ invenit in ſuo Codice. Tota illa ſententia deeſt in noſtro Codice. Ita veteribus libris inſertæ ſunt corruptelæ.* Nonne & ea verba ex Euangelio LUCÆ, *cap XIX* §. 41. quibus fleviſſe Chriſtus dicitur, & humanæ in eo affectiones probantur, veteribus exemplaribus abraſa fuerant, & Epiphanii ætate deſiderata; quæ tamen hodie in omnibus exemplaribus Græcis, & apud Syrum, veteremque interpretem Latinum leguntur? Vide, ſi placet, *J. Druſium lib. VII. Obſerv. cap.* 2. Adde Joſephum, in loco de Habele corruptum, *lib. VI. cap.* 12. Illud de *emto, ex proditionis pretio, agro in* JEREMIA *olim extitiſſe* (quo inclinat *Euſebius lib. X Demonſtr. Euang. cap.* 5.) diſputat Socinus; quod *Theod. Thummius in Impiet.*

a *Ruffin. lib. II. Hiſt. Eccl. c.* 24. b *Lib. de Hæreſib.* c *Tract.* 57. *in Johan.* d *Serm. II. in Cæn. Dom.* e *In cap. IV. Epiſt. ad Galat.*

Photin. Art. de Script. Sacr. pag. 118. negat. Sed hic omni cautione opus eſt, ne navigemus, niſi explorate.

Num ad vetera Fl. Joſephi MSSta hic recurrendum ſit, *Dav. Blondellus in Epiſt. ſua, pag.* 210. 211. ſententiam pro me dicat. De his olim Codicibus exquiſivi in Bibliothecis publicis: *Lugdunenſi*, *Oxonienſi*, *Cantabrigienſi*: item in *Domo Petri*, & *Johannitica*, quæ Cantabrigiæ celebrantur: Londini in *Regia*, *Weſtmonaſterienſi*, *Cottoniana*, & *Sionis*. Exploravi etiam privatas *Jac. Uſſerii*, *Mer. Caſauboni*, & *Jo. Seldeni*: Sed fruſtra. *Viennenſe* illud *vetuſtiſſimum* eſſe, Magnæ Britanniæ Oraculum, *Seldenus* me edocebat; hæc inſuper de *Cantabrigienſi* addens Codice: *Non didici*, ait, *ullibi in Anglia, vel in tribus etiam Regnis, eſſe Joſephum MStum!* Præterea *Codices tres Ruffini* poſſidere Britanniam, Vir ſummus affirmabat; qui Presbyter Aquilejenſis *Euſebii Cæſarienſis Hiſtoriam Eccleſiaſticam* (ubi & teſtimonium iſtud Joſephi reperitur) ex Græco convertit: Verum *Euſebius* ipſe trecentis demum poſt Joſephum annis ſcripſit: Hunc *Ruffinus*, poſt annos ſexaginta, inſecutus eſt; ita ut vel parum, vel nihil omnino, è *triplici* quamvis Ruffini *Codice*, à nobis colligi poſſit, quod fidem Joſephi augeat, vel tueatur. Ab omni cura ac ſolicitudine liberat nos *Caſaubonus Exerc. I. ad Appar. Annal. num.* 99. his verbis: *Non obſtat, quod apud* Photium *vulgata extat lectio; aut quod* Ruffinus *multo antiquior eandem agnoſcit. Veriſſimum enim eſt, quod multos ante annos* ad Suetonium *dicebamus, & argumentis aliquot demonſtravit poſtea ὁ μακαρίτης* Joſ. Scaliger, *Joſephi Codices depravatiſſimos circumferri; neque hodie aut heri eſſe corruptos, ſed* ante Ruffini *ætatem.* Et poſt paullo: *Tanta autem fuit* Ruffini *in hoc præclaro incepto* infelicitas, *ut libris illi uti contigerit etiam hodiernis noſtris interdum depravatioribus.* Fuit præterea penes *Seldenum* prima Joſephi *editio Græca*, hoc eſt, *Aldina*, in quam *Iſaacus* quidem *Caſaubonus* ex aliis Coddd. Regiis multa Pariſiis quondam enotavit; ſed hanc ipſam de Chriſto ἐξοχὴν intactam prorſus reliquit. Hic & genuinam eſſe, cenſuit *Exerc. XI. ad Annal. Eccleſ. Ann. XXI. Num.* 2. Hujus collationis ipſe meminit *Exerc. I.* ante citata: *Græci Codicis ſcripturam*, inquit, *in editione Baſilienſi (nupera enim priore deterior) locis prope infinitis eſſe corruptam, & ſæpe vocibus aliquot mutilatam, eſt ubi periodis integris, docuit me diligens comparatio cum vetuſtiſſimis exemplaribus, quæ in Regis Chriſtianiſſimi Bibliotheca ſervantur. Collationem illam ante annos quinque inſtitueram, opera adjutus doctiſſimi Viri & amiciſſimi*, Caroli Labbæi, *Juriſconſulti; quum id à nobis illuſtriſſimus* Scaliger *petiiſſet, de editione nobiliſſimi Scriptoris tum cogitans.* Hæc Caſaubonus.

Auctor ipſe, Flavius, laudatur ab his, culpatur ab illis; ceu varia de hoc judicia Vir ſingularis induſtriæ, *Mart. Zeillerus Part. I. Hiſtoric. Chronol. & Geogr. Celebr. pag.* 74. fideliter conſignavit. Idem *ambitioſus & fallax* vocatur à *Guil. Soſſio in Dial. de Numine Hiſtoriæ, cap.* 46. Contra ſtrenue illum defendit *Paganinus Gaudentius, lib. de Philoſ. apud Roman. cap.* 77. & 114. Nec non *Caſaubonus*, velut *Hiſtoricum nobiliſſimum* contra Baronium, *ingratum* Joſephomaſtigem. *Exerc. XI.* Contra *importunam calumniam* hujuſdem Baronii, *Rich. Mantacutius, Tom. I. Orig. Eccleſ. Part. poſter. num.* 87. Dein illum appellat *graviſſimum virum, & Hiſtoricum diligentiſſimum, Scriptorem laudatiſſimum.* Vide ſis eum in *Analect. Exerc. Eccleſ. X. ſect.* 4. Imo *in hiſtoria & diligentiſſime & veraciſſime verſatum* (ſed ne quid nimis!) *ſect.* 6. Denique *doctiſſimum Judæorum Hiſtoricum* (quod facile crediderim) *ſect.* 7. Super hæc *Schikardus* eundem, *Scriptorem alioquin probum*, itemque *exploratæ fidei autorem* vocat in *Proœm. ad Tarich, pag.* 58. 68. Nam multa profecto illi debemus, quæ *recta* (Judice Balduino) *præclara, neceſſaria, ad ipſam quoque ſacram hiſtoriam illuſtrandam.* Conſule mitius de hoc cum aliis ſentientem *Deg. Whear in Relect. Hiſt. Part. I. ſect.* 32. Nec probat divinus ille *Voſſius* iſtorum audaciam, qui *qualicunque auctoritate, vel minuta ratiuncula defendere contrarium ſibi poſſe videntur.* Hiſt. Græc. *lib. II. c.* 8. Errores molliſſime tangit, atque excuſat *Melch. Canus lib. XI. Loc. Theol. c. ult.* hunc in modum: *Errores fuere ignorantis, non mendacia fallentis.* De ipſius hiſtoria hæc præmittit: *Quin & Joſephus ipſe hiſtoriam ſuam gravibus, probabilibuſque rationibus commendavit: Quæ non minorem faciunt fidem, quam ſi eadem ab Hieronymo, aut alio quopiam auctore, poſitæ fuiſſent.* Dandum autem inter tot judicia hoc temperamentum exiſtimo, ut modum in iſtis teneamus; nec mali ſemper, nec boni ubique Hiſtorici leges obſervaſſe, arbitremur. Tres enim hiſtoriæ leges *Cicero lib. II. de Orat.* commemorat: *Primam*, ne quid falſi dicere audeamus; *alteram*, ne quid veri non audeamus; *tertiam*, ne qua ſuſpicio gratiæ ſit, ne qua ſimultatis. Ex his tertiam ſignificari apud *Cicer. lib. V. Ep. Fam.* 12. monet *P. Manutius in Comment.* Peccaſſe iſtum in has leges, *H. Grotius* ad hiſtoriam Pilati, ſanguinem Galilæorum miſcentis cum ſacrificiis eorum, *Luc. XIII. §.* 1. jam obſervavit: *Hiſtoriam hanc à Joſepho præteritam, non magis mirum eſt, quam infanticidium Bethlehemiticum. Fuerit hoc forte inter illa, quorum Judæi Pilatum apud Cæſarem accuſarunt.* Simile quid in hiſtoria Herodis, & Euangeliſtæ Johannis, *Georg. Calixtus lib. III. Concordiæ cap.* 2. deprehendit: *Quicunque quidem*, ait, *quantumcunque vir magnus fuerit, Scripturæ contradicit, falſum dicit; neque excipi debet Joſephus. Interim vix veriſimile eſt, Joſephum hæc tam celebria, & ipſius propemodum ætate geſta ignoraſſe, &c.* Interdum & ſectæ Phariſaïcæ, cui addictus erat, aliquid indulgens, longe ſecus de factis, vel conſiliis potius judicabat, atque ingenui Scriptores ſolent. Sane Antiochum, in templum Dianæ ſacrilegum (ſi licuiſſet) futurum, *lib. XII. cap.* 13. excuſat: *Voluiſſe tantum*, ait, *ac non etiam perfeciſſe ſacrilegium, non videtur res digna ſupplicio.* Hac de cauſa & concupiſcentiæ originalis malitia, Paullo, adhuc Phariſæo, res inaudita videbatur. *Rom. VII. §.* 7. Ceu præclare, ut omnia, *Jo. Conr. Danhawerus* id ipſum nos edocet *Act. I. Dramatis Sacri, Theat. I. Phænom. II.*

At ne quem forte offendat *Ben Matthiæ* cognomentum, quo in Epiſtolis (ubi cum *R. Menaſſe* mihi res fuit) *Gorionidem* una & item altera vice appellavi, hoc ex abundanti adjicio; me nimirum, *ex Judæorum ſententia*, cum Judæo locutum, qui *Joſephi continuationem* cogitans, in privato ſæpe colloquio Gorionidem, *ſuum Ben Matthiæ*, tantum indigitabat. Quare & *Munſterus præf. ad Gorion.* ſerio contendit, appellari eum *Gorionis filium*, in Hebraico volumine, à parente propinquiore, in Græcis autem *Matthiæ*, ſive *Matathiæ*, à remotiore; ſed rebus geſtis, & nominis celebritate nobiliore. Quod Joſephus, *filius Gorion*, ipſe nominet ſe *filium Matthiæ*, monuit *Schikardus in Proœm. ad Tarich, pag.* 92. Et ante Schikardum *Voſſius* ac *Scaliger* (quorum integra, de Joſepho, *Matthiæ filio*, æque ac Joſippo, *Ben Gorionis*, judicia, his ipſis præmiſi Epiſtolis, ut eo melius intelligi *poſſent*) fraudem hanc plane commonſtrarunt *pagg.* 13. 16. Fuſius contra Judæos (qui è *lib. II. de Bell. Jud. cap.* 25. probare conantur, Joſephum ſacerdotem, *filium Gorionis*, univerſæ Galilææ gubernatorem; & *filium Matthiæ*, quæ præfectura huic etiam in Græco Codice tribuitur, eundem fuiſſe) diſputant *Seb. Snellius in Diſp. ab Abrav. th.* 23. & *ſeqq.* atque *Ant. Hulſius in Theol. Judaic. lib. I. part. I. ſign.* 8.

Poſtre-

Poſtremo fallacem iſtum Gorionidem (quem cum Fl. Joſepho eundem faciunt Judæi) *ab otioſis hominibus, ante quadringentos annos*, aut præter propter, *interpolatum*, imo *falſatum* fuiſſe; ejuſque hiſtoriam *hominem quendam imperitum nimium auxiſſe*, dudum conjecit *J. Druſius in Henoch*, *cap.* 18. Inde, ut autumo, delineatio iſta proſapiæ Joſephi, quam *Sam. Bochartus* (ut & alia multa, quæ in *Baſilienſi* editione deſiderantur) in *Veneta* A. C. 1644. ſe reperiſſe, teſtatus eſt; *lib. III. Phaleg. c.* 15. Nec immerito amicus meus, *Epiſt. XXI.* dubitavit, *annon præter illum, quem Hebraice, atque in vernacula noſtra, nobis dedere Judæi* Gorionidem, *aut potius ex ſeſe finxere*; alium *vel* habeant, *vel* habuerint *in ſecretioribus theſauris*. Hæc igitur in anteceſſum dare volui, & quaſi proludere; ut ne res eſſet obſcurior, & difficiles explicatus haberet. *Lege*, quiſquis es, & *judica*.

DESIGNATIO EORUM, QUÆ IN HOC OPUSCULO CONTINENTUR.

Ger. Jo. Voſſius, de Fl. Joſepho. *Pag.* 1
Idem, de Joſippo Gorionide. 11
Joſ. Scaliger, de Joſepho Pſeudo-Gorionide. 15
Teſtimonium *Græcum*, cum *Latina* verſione *Gelenii*, & *Hieronymi*. 23. 24
Iſ. Abravanel Comm. XXIII. in Eſ. c. 34. & 35. interprete Snellio. 29
Seb. Snellii particula Diſp. Theol. ad Abravanelem. 32
Jo. Tob. Majoris, contra Snellium, pericope, quæ in Exegematibus Loc. Diffic. Περξ. απ. extat. 53
EPISTOLA I. *Seb. Snellii* ad Rupertum. 63
II. *C. A. Ruperti* ad Snellium. 83
III. *Snellii* ad Rupertum. 104
IV. *Ruperti* ad Snellium. 117
V. *Ejuſdem* ad Th. Reineſium. 118
VI. *Reineſii* ad Rupertum. 125
VII. *Ejuſdem* ad Snellium. 130
VIII. *Jo. Tob. Majoris* ad Eundem. 132
IX. *Reineſii* ad Eundem. 134
X. *Snellii* ad Chriſt. Arnoldum. 143
XI. *Arnoldi* ad Snellium. 150
XII. *R. Menaſſis Ben Iſrael* ad Arnoldum. 163
XIII. *Arnoldi* ad R. Menaſſen. 169
XIV. *Snellii* ad Arnoldum. 176
XV. *Arnoldi* ad Snellium, cum *Additamento* ex Seldeni *Comment. in Eutychium*. 185. 198
XVI. *Jo. Fred. Gronovii* ad Arnoldum. 203
XVII. *Dav. Blondelli* ad Eundem. 205
XVIII. *Abr. Wheloci* ad Eundem. 218
XIX. *Th. Lanſii* ad Jo. Fred. Kreſſum à Kreſſenſtein. 228
XX. *Jo. Henr. Urſini* ad Arnoldum. 231
XXI. *Jo. Chriſt. Wagenſeilii* ad Eundem. 244
XXII. *J. Henr. Bœcleri* ad Wagenſeilium. 253
XXIII. *Ejuſdem* ad Eundem. 263
XXIV. *Wagenſeilii* ad Arnoldum. 266
XXV. *Urſini* ad Eundem. 274
XXVI. *Wagenſeilii* ad Eundem. 276
XXVII. *Ejuſdem* ad Eundem. 278
XXVIII. *Gronovii* ad Eundem. 284
XXIX. *Th. Bangii* ad Eundem. 286
XXX. *Tanaquilli Fabri* ad Jo. Chabrolium. 290

I. EXERPTA ſunt *Origenis*, lib. I. contra Celſum 351
II. *Euſebii Cæſarienſis*, lib. I. Hiſt. Eccleſ. c. 11. 355
III. *Freculphi*, Tom. II. Chron. lib. II c. 5. 357
IV. *Nicephori Calliſti*, lib. I. Hiſt. Eccl. c. 39. 360
V. *Jo. Trittenhemii*, lib. de Script. Eccl. 362
VI. *P. Galatini*, lib. I. de Arc. Cath. Ver. c. 4. 363
VII. *Sixti Senenſis*, Tom. II. Bibl. Sanct. lib. IV. & lib. VII. Hær. 2. 369. 370
VIII. *Cæſ. Baronii*, Tom. I. Ann. A. C. 34. & 96. 371. 374
IX. *Ant. Poſſevini*, lib. XVI. Bibl. c. 14. 375
X. *Rob. Bellarmini*, lib. de Script. Eccl. A. M. 4057. 376
XI. *Luc. Oſiandri*, Cent. I. Epit. Hiſt. Eccl. lib. II. c 7. 378
XII. *Iſ. Caſauboni*, Exerc. XI. & XVI. 379. 380
XIII. *Wilh Schikardi*, in Prooem. ad Tarich. 382
XIV. *Georg. Calixti*, in Diſp. de V. R. C. 383
XV. *Conr. Horneji*, Part. I. Diſp. Theol. II. 385
XVI. *Gregorii Gregorii*, in Lex. Sanct. 386
XVII. *Jo. Cloppenburgii*, in Epiſt. ad Cappellum. 388
XVIII. *Lud. Cappelli*, in Reſp. ad Cloppenburgium. 389
XIX. *Theod. Hackſpanii*, in Aſſert. Paſſ. Dom. 392
XX. *Pag. Gaudentii*, de Progreſſu Philoſ. apud Rom. cap. 77. 394
XXI. *Jo. Mülleri*, Part. I. Judaïſmi, lib. I. c. 29. 397
XXII. *Mich. Waltheri*, in præf. Comm. in Ep. ad Ebr. 404
XXIII. *Jo. Conr. Danchaweri*, Act. I. Dram. Sacr. Th. I. Phæn. II. 415
XXIV. *Jo. Micrælii*, lib. I. Judæ, Dial. 2. 416
XXV. *Jac. Uſſerii*, Tom. II. Annal. 422
XXVI. *Ant. Hulſii*, lib. I. Theol. Judaïc. ſign. 8. 424
XXVII. *Jo. Hoornbeek*, lib. III. contra Judæos c. 5. 426
XXVIII. *Jac. Altingii*, lib. IV. de Schilo, c. 29. 430
XXIX. *Chriſt. Noldii*, in Hiſt. Idum. num. XX. 435

1
GERARDUS JO. VOSSIUS
DE
FLAVIO JOSEPHO
Lib. II. de Hiſt. Græc. cap. VIII.

FLavius Joſephus, Mattathiæ filius, natus fuit anno primo *Caji* Cæſaris, cognomento *Caligulæ* : maternum genus ducebat à regia *Haſmonæorum* ſtirpe, ſive, ut vulgo vocant, *Maccabæorum* : ſecta fuit *Phariſæus*, quam ipſe ait ad illam, quæ Græcis *Stoica* vocatur, proxime accedere : annos natus XXVI. Romam iit, ut pro ſacerdotibus aliquot
2 ſuæ gentis intercederet ; quos *Felix*, Judææ procurator, ob culpam leviculam, vinctos miſerat Romam : ea occaſione per *Aliturum* mimum, genere Judæum, ac *Neroni* charum, innotuit *Poppeæ* Auguſtæ : nec modo impetravit, ut dimitterentur ſacerdotes ; ſed etiam donis ab Auguſta ornatus in patriam rediit. Ubi, gliſcente ſeditione, *dux Galilæorum* ab Hieroſolymitanis factus, multa prudenter, & fortiter geſſit ; uſque dum, *capta Jotapata, vivus in manus Romanorum venit*, ut ad Neronem mitteretur ; quo cognito, *poſtulavit, ut cum Veſpaſiano loqui poſſet*, Tito filio, & duobus amicis præſentibus. Ibi ille *Veſpaſiano imperium prædixit*. Cujus etiam rei Suetonius meminit. Nam cum de Carmeli DEI apud Judæam oraculo dixiſſet, ſubjicit iſta : *Et unus ex nobilibus captivis, Joſephus,
3 cum conjiceretur in vincula, conſtantiſſime aſſeveravit, fore, ut ab eodem brevi ſolveretur ; verum jam Imperatore.* Nimirum *vaticinium* propheticum *de Meſſia* Rege, quem iis temporibus Judæi etiamnum exſpectabant, *Veſpaſiano* accommodabat : eamque vaniſſimam interpretationem eventu poſtea comprobatam fuiſſe, gentiles putarunt ; quibus ignotum erat regnum ſpirituale, quod per univerſum orbem habet Soſpitator noſter Jeſus. Hinc idem Tranquillus paullo ante dixerat : *Percrebuerat Oriente toto vetus, & conſtans opinio, eſſe in fatis, ut eo tempore Judæa profecti rerum potirentur. Id de Imperatore Romano (quantum eventu poſtea patuit) prædictum, Judæi ad ſe trahentes rebellarunt.* Ac ſimiliter Tacitus lib. V. Hiſtor. *Pluribus perſuaſio inerat, anti-
4 quis ſacerdotum literis contineri, eo ipſo tempore fore, ut valeſceret Oriens ; profectique Judæa rerum potirentur : quæ ambages Veſpaſianum, ac Titum, prædixerant.* Nempe, ut videmus, in ſubleſta hac interpretatione gentibus præivit Joſephus, poſtquam res Judæorum retro cedere, ac Veſpaſiano omnia ex voto fluere, perſpexit. Eſt ea de re egregius quoque locus apud Zonaram, Annalium Tom. II. pag. 193: Ὁ γὰρ Ἰώσηπος, ὡς αὐτὸς ἐκεῖνος ἱστόρηκε, χρησμόν τινα ἐν Γράμμασιν ἱεροῖς εὑρηκὼς, δηλοῦντα ὡς ἄρξει τις ἀπὸ τῆς χώρας αὐτῶν τῆς οἰκουμένης, διὰ τὰς ἐν τῇ Ῥώμῃ στάσεις, καὶ τὰς ἐκεῖ βασιλέων τὰς συνεχεῖς ἀλλαγὰς, εἰς τὸν Οὐεσπασιανὸν τοῦτο ὑπέλαβε τὸν χρησμὸν, καὶ τὸ πρᾶγμα προεμαντεύσατο. Τούτου δὲ τοῦ χρησμοῦ μέμνηται καὶ Ἀππιανὸς ἐν τῷ εἰκοστῷ δευτέρῳ λόγῳ τῆς ἱστορίας αὐτοῦ
5 Ῥωμαϊκῆς. Δικαιότερον δ' ἂν, ἢ ἀληθὲς μάλιστα νομισθείη, τὸ ἐπὶ τὸν σωτῆρα τοῦ τῶν ἀνθρώπων γένους τὸν κύριον Ἰησοῦν Χριστὸν τὸν χρησμὸν ἐκληφθῆναι. Οὐ γὰρ τῆς οἰκουμένης ἁπάσης Οὐεσπασιανὸς ἐβασίλευσε, κατὰ τὸν χρησμὸν, ἀλλὰ τῆς ὑπὸ Ῥωμαίοις μόνης. *Joſephus enim, ut ipſe narrat, cum in ſacris literis oraculum reperiſſet, fore, ut quidam ex Judæa orbi terrarum imperaret : id oraculum, ob Romanorum ſeditiones, ad Veſpaſianum retulit, eique vaticinatus eſt imperium. Ejus oraculi meminit etiam Appianus Hiſtoriæ Romanæ lib. XXII. Rectius autem, ac veriſſime id oraculum de Servatore humani generis, Domino noſtro Ieſu Chriſto, intelligetur. Neque enim toti terrarum orbi imperavit : ſed Romano imperio duntaxat.* Quod & judicium fuit Euſebii, Hiſtor. Eccleſ. lib. II. cap. XIX. Sunt vero ejuſmodi : Σὺ μὲν, Οὐεσπασιανὲ, νομίζεις αἰχμάλωτον αὐτόμολον εἰληφέναι τὸν Ἰώσηπον. Ἐγὼ δὲ ἄγγελος ἥκω σοι 6
μειζόνων. Μὴ γὰρ ὑπὸ Θεοῦ πεμπόμενος οὐκ ᾔδειν τὸν Ἰουδαίων νόμον, καὶ πῶς στρατηγοῖς ἀποθνήσκειν πρέπει. Νέρωνί με πέμπεις; τί δέ; οἱ μετὰ Νέρωνα μέχρι σοῦ διάδοχοι μένουσι; Σὺ Καῖσαρ, Οὐεσπασιανὲ, καὶ παῖς ὁ σὸς οὗτος. Δέσμει δέ με νῦν ἀσφαλέστερον, καὶ τήρει σεαυτῷ. Δεσπότης δὲ οὐ μόνον ἐμοῦ σὺ, Καῖσαρ, ἀλλὰ καὶ γῆς, καὶ θαλάσσης, καὶ παντὸς ἀνθρώπων γένους. Ἐγὼ δὲ ἐπὶ τιμωρίαν δέομαι φρουρᾶς μείζονος, εἰ κατασχεδιάζω καὶ Θεοῦ. *Tu quidem, Veſpaſiane, tantum hoc putas, Joſephum te habere captivum : ego autem majorum ad te nuntius venio, præmiſſus à DEO : alioqui Judæorum legem ſciebam, & quemadmodum duces exercituum mori deceret. Ad Neronem me mittis? quid ita? quaſi qui Neroni uſque ad te ſucceſſuri ſunt, maneant. Tu es Cæſar, Veſpaſiane, & Imperator, atque hic filius tuus : me autem colligatum arctius tibi aſſervato : nam Dominus 7
quidem non mei ſolius es tu, Cæſar ; verum etiam terræ, mariſque, ac totius humani generis : me autem ad majorem pœnam cuſtodiri oportet, ſi ex tempore, & ſubito, in Deum iſta confingo.*

Cæterum etſi Veſpaſianus putaret, callide iſta Joſephum eſſe commentum, quod dimitteretur : tamen ubi cognovit Neronis, & Galbæ mortem ; ac civile inter Othonem & Vitellium bellum ; ubi item Tiberius Alexander, Ægypti præfectus, in Veſpaſiani verba legiones adegit : mox *Joſephum veſte, & ornamentis donavit* ; qui vinculis ſolutus, & eo mactus honore, *cum Tito ad Hieroſolymorum obſidionem profectus fuit.*

Hoc peracto bello, edidit Joſephus *libros VII. de* eo ipſo *Bello Judaïco* : quibus Romæ, ob ingenii & eruditionis gloriam, ſtatuam meruit : ut Hiero- 8
nymus quoque narrat in Eccleſiaſticorum Scriptorum catalogo. Eos ſe primum Veſpaſiano, & Tito, obtuliſſe ait, quod eorum judicium minime expaveſceret. Quin refert, Titum ex ſolis iſtis peti voluiſſe ejus belli hiſtoriam : præterea illum manu ſua iis ſubſcripſiſſe, & juſſiſſe, ut in Bibliotheca publica aſſervarentur. Adhæc commemorat, ut Regi eos Agrippæ oſtenderit, & ab eo acceperit epiſtolas ſeptuaginta duas, quibus quam veriſſime hiſtoriam à ſe exaratam fuiſſe, planum fiat. Multa quoque alia adfert, quibus fidem hiſtoriæ ſuæ conciliet : imprimis, quod *prope omnia oculis ſuis* viderit : cætera ab iis acceperit, qui ipſi rebus præfuerunt.

Adhæc edidit *XX. libros Antiquitatum Judaïca- 9
rum* ; quas decimotertio Domitiani anno abſolvit. Orditur vero eas *ab orbe condito*, ac perducit *uſque ad duodecimum annum Neronis* : quo Judæi injuriis Flori, qui Albino ſucceſſerat, coacti, arma adverſus Romanos ceperunt. His libris *adtexuit Vitam ſuam* ; unde peti debent, quæ præteriimus. Scripſit quoque *libros II. contra Apionem* ; qui à gen-

gentilibus legatus Romam miſſus, librum adver-
ſus Philonem ediderat, quo Judaicæ gentis vitu-
perationem complexus erat. Fecit & *librum περὶ
τοῦ αὐτοκράτορος λογισμοῦ, de imperio rationis.* Qui &
Μακκαβαϊκὸς, *de Maccabæis*, inſcribitur. Cæterum
Porphyrius quoque lib. IV. περὶ ἀποχῆς, *de abſtinen-
tia ab animalibus*, quædam de triplici apud Judæos
ſecta adducit ex Joſephi *duodevigeſimo Antiquitatum*
10 libro: item ex *ſecundo Hiſtoriæ Judaicæ*; ac *ſeptem*
fuiſſe addit hiſtoriæ ejuſce libros. Hoc Judaicæ
hiſtoriæ opus ſignat & Stephanus in Φασαηλίς; ubi
eum citat ἐν τῷ α΄ περὶ τοῦ Ῥωμαϊκοῦ πολέμου, *libro
primo de bello adverſus Romanos.*

De ſtylo ejus ita cenſet Photius Cod. 47. eſſe
eum *candidum*, *purum*, *elegantem*, ac *jucundum*; in
concionibus etiam *diſertum*. B. Hieronymus, li-
bello ad Euſtachium de cuſtodia virginitatis, *Græ-
cum Livium* nominat. *Quantum* autem *fidei* merea-
"tur, *minime* nunc *convenit inter eruditos*: Sunt,
"quibus uſque adeo fides ejus ſuſpecta ſit, ut pla-
"ne ſuſque deque habeant, quid Joſephus dicat,
"dummodo vel alterius qualicunque auctoritate,
"vel minuta ratiuncula, defendere contrarium ſibi
11 "poſſe videantur. Contra magnus Scaliger Prole-
"gomenis ardui operis de Emendatione Temp.
"cenſet, ubique elucere Joſephi, & eruditionem,
"& fidem, in tantum, ut non ſolum in rebus Ju-
"daïcis, ſed etiam externis, tutius ei credatur,
"quam omnibus Græcis, ac Latinis.

Illuſtre apud eum *de Chriſto teſtimonium* habemus
in duodevigeſimo Antiquitatum libro: unde illud
etiam citat Hieronymus in Eccleſiaſticorum Scri-
ptorum catalogo, item Suidas in Ἰώσηπος. *Mirum*
vero, *non meminiſſe ejus Photium* in Excerptis ſuis,
cap. LXXVI.

IDEM IBID.
DE
JOSIPPO GORIONIDE.

12 ÆQualis huic Joſepho, juxta Genebrardum,
in Chronologia; imo ſi Munſterum audimus,
idem plane fuit Joſephus is, qui vulgo dicitur *Jo-
ſippus Gorionides*; (Præfat. in lib. Joſephi edit. Baſil.
ann. 1541.) Scriptor hiſtoriæ de bello Judaico,
quæ Hebraice exſtat; ac beneficio Munſteri, *mu-
tila* tamen, in lucem prodiit *Baſileæ*; *integrius* vero
excuſa eſt *Venetiis*. Sed *neque* hic *idem* eſt, ac Fla-
vius Joſephus; *neque æqualis*. Siquidem lib. III.
cap. XV. *Gotthos in Hiſpania* ponit: etiam *partem
Africæ* vocat *Barbariam*: item lib. V. c. XLIII. *Fran-
cos* à Julio Cæſare ſubactos. Quo tempore nomen
id non erat *Gallis*. Imo ejuſdem libri cap. XLII.
(*in Lat. tranſlat. ſed in Hebr. XLI.*) *Francorum* me-
minit, qui *Gallias* occupaſſent. At *aliquot* demum
ſeculis poſt natio iſta has terras obtinuit. Quid,
13 quod *multa* adeo dicat, quæ *Flavio Joſepho*, ac ve-
ritati ipſi, *repugnent?* Quocirca non poſſum diſſen-
tire ab illis, qui pro *ſuppoſititio Scriptore* habent: ut
ſunt Baronius Tom. I. Annal. ad ann. LXXII. num.
XXVII. Poſſevinus in Apparatu, voce Hegeſippus,
Ribeira comment. in Obadiam, num. cx. & Mal-
donatus in Matth. cap. XVI. Amplius dico; Gorio-
nides iſte *non librariorum culpa* titulum mentitur: ſed
ipſe, quantus quantus eſt, impoſtor eſt. Quod pluribus
probandum duxi. Scriptor ejus operis legerat apud
Joſephum, *ex interpretatione Rufini* (hoc enim uſum
liquet) *Joſephum*, *Gorionis filium*, quem Γωρίωνα
Fl. Joſephus nominat, una cum Anano mœnibus
fuiſſe præfectum: *Joſephum* autem, *Matthathiæ fi-
lium*, præfuiſſe Galilææ. Horum ille *utrumque in
14 unum conflavit*: & bonus vir nobis perſuadere eſt
conatus, *ſe nempe eſſe ſacerdotem* illum Joſephum,
qui de excidio Judaico ſcripſerat. Sed vide homi-
nis ſtuporem. Ipſe commenti ſui interdum obli-
viſcitur. Ubi quando ait; *non quiviſſe ſe penetra-
rium ingredi, eo quod ſolis ſacerdotibus fas eſſet.* Quam
belle cum eo hoc convenit, quod ſe finxerat ſacer-
dotem? Et tamen genti ſuæ, ut ad iſtiuſmodi cre-
dula eſt, potuit perſuadere, eſſe ſe celebrem illum
Fl. Joſephum. Solent vero Judæi *nobilem* illum *hi-
ſtoricum*, de quo antea dictum, vocare *Joſephum*,
ſive *Joſippum Longum*: nempe ut diſtinguant ab ea
Joſippi Epitome, quam Hebraico-Latinam Baſi-
leæ edidit Sebaſtianus Lepuſculus. Quod ad gen-
tem, & ætatem Pſeudogorionidæ, fuiſſe *Judæum
Gallum*; & quidem *nuperum Scriptorem*, ſaltem vi-
xiſſe *poſt annum Chriſti ſexcenteſimum*, ſatis veriſimi- 15
liter probat Joſephus Scaliger: quem vide Trihæ-
reſii elencho cap. IV. & V.

JOSEPHUS SCALIGER
DE
JOSEPHO PSEUDOGORIONIDE.

loc. cit.

NOn opus eſt tot verbis de Joſepho Gorionide,
quibus cap. 9 quæritur (à Nic. Serrario) quis
fuerit ille? Satis eſt, ſi oſtendero, cujus fuit, quan-
do vixit, cujuſmodi Scriptor eſt. *Gallum Judæum*
fuiſſe, ex agro *Turonenſi*, non difficile eſt collige-
re; ut qui *plus de iis*, quam de aliis Galliæ *tracti-
bus agat*. *Recentem admodum* fuiſſe, arguunt verba
locorum recentia, quibus utitur, *Tours*, *Amboiſe*, 16
Chinon. Quæ loca poſt DC. annos à natali Chriſti
adhuc *Turones*, *Ambaſia*, *Kainon* vocabantur. Qua-
re cum Munſterus videret, eum *Francorum* & *Go-
thorum* mentionem facere; & *Francos* interfuiſſe ex-
equiis *Herodis*, quos Γαλάτας Joſephus vocarit; ex
eo ſolo potuit odorari, hunc Scriptorem recentiſ-
ſimum eſſe, ac proinde Planum, qui nomen Joſe-
phi Hiſtorici ſibi vindicarit. Doctus ſane vir fuit
Munſterus, cui multum debent literæ Hebraicæ;
quem tamen non niſi contumelioſe appellat Serra-
rius, civilitate ſolenni Sociorum uſus; tamen in
præfatione, quæ editioni Gorionidæ Baſilienſi præ-
poſita eſt, multum æſtuat, ut probet Joſephum
Matthathiæ, & hunc impoſtorem eundem eſſe: &
tota illa præfatione nihil aliud quam ſe traduxit. 17
Vides igitur, quam *recens* ſit Scriptor.

Inſcitiam pluſquam Judaïcam produnt infinita in
illius libris ſparſa. Quod *David* in *Neapolitano* a-
gro fuerit, quod multi veteres *Patriarchæ*, aut *Ju-
dices* Hebræorum in *Europa* bellum geſſerint. Opus
ſuum excerpſit ex Latino Rufini. Antiochum *Pium*
nominat Latine, non εὐσεβῆ Græce. *Mariamen*,
ut Rufinus ex Joſepho. Atqui in eo etiam ſui E-
braiſmi oblitus eſt. Nam Μαχαιρωνὰ Joſephi nihil
aliud eſt, quam Μαχαιρα, non כרימי, ut ipſe ex
Rufino hauſit. Impudentiam etiam hinc porten-
toſam, cum inſigni imperitia, deprehendes. Fin-
git enim Æram, ſive ἐποχὴν, quam vocat שנות
לאכפראטוס, *Annos Imperatoris*. Cujus anno 60.
Romani Calabriam & Meſſanam ceperunt, ut in-
quit ille: quæ ſunt verba ex Chronico Euſebii, an-
no 3. Olymp. 126. Paulo poſt, anno 134. illius 18
epochæ ſe natum dicit, hoc eſt, annis 139. ante
excidium Templi. Quid plura? Judæum agnoſcas,
ſive inſcitiam ſive impudentiam ſpectes. Major ve-
ro ea fuit & impudentia & ſtupor: Dicit enim,
Æra Imperatoria 182. natum Julium Cæſarem; ſe
vero tunc fuiſſe annorum 51. anno autem ipſius
Cæſaris 19. ſe ſeptuagenarium fuiſſe. Joſephus ve-
ro Matthathiæ ſcribens anno 13. Domitiani, erat
tantum annorum 57. Omnem ἀναισχυντίαν & ἀναιδείαν
ſuperat, quod cum legiſſet apud *Rufinum cap.
25 lib. 2.* de excidio Jeroſolym. Joſephum filium
Gorionis (Γωρίωνα Fl. Joſephus vocat) una cum A-
nano

nano Pontifice præpoſitum mœnium ſartis tectis fuiſſe, & Joſephum filium Matthathiæ Galilææ
19 præfectum: ipſe duos illos Joſephos unum Joſephum Gurionis filium eſſe, ſuſpicatus eſt; eundemque ſacerdotem, & excidii Jeroſolymitani Scriptorem. Hinc ſplendido mendacio perſuaſit genti ſuæ, ſe eum ipſum eſſe Scriptorem belli Judaici, Joſephum, filium Gurionis, ſacerdotem. Certe abſque eo impoſtore eſſet, Judæi omnem *hiſtoriam Maccabæorum*, & excidii Jeroſolymitani ignorarent. Eodem enim modo, quo ipſe interpolavit, omnem hiſtoriam illam Judæi hodierni, & paulo vetuſtiores Bibliorum enarratores referunt. Ne quis dubitaret, ſe Joſeph eſſe illum, qui à Chriſtianis *Joſephus* vocatur, ita ſcribit: *Sic dixit Joſeph, filius Gurion, ſacerdos. Ipſe eſt Jopſiphun, & quidem nomine diminutivo Joſiphun. Ipſe eſt, qui vo-*
20 *catus eſt Joſiphus, Græce;* & גושיפוס *Guſchipus, Latine.* Et Craſſus ipſe, qui ἀγέλαστος dictus fuit, hæc ſine riſu non legeret.

Hunc nugatorium Scriptorem primus Chriſtianis publicavit Sebaſtianus Munſterus cum Latina interpretatione ſua, & notis; ſed admodum mutilum, ut ex editione Veneta colligitur, quæ eſt foliorum 155. Editio Munſteri incipit à folio 7. Venetæ, deſinit in folio 92. pagina poſteriore: ut de 155. foliis editionis Venetæ *ſexaginta tria deſint* in Munſtero. Præterea in editione Munſteri multa commata deſiderantur, multa verba omiſſa. In non paucis etiam ſcripti Codicis lectionem Munſterus aſſequi non potuit, &c. Ejus Joſephi Epitoma publicata eſt Baſileæ à Sebaſtiano Lepuſculo, ad cujus differentiam liber totus Pſeudogurionidæ
21 vocatur ab Abraham Zacuth ספר בן גורין הארוך, *Liber Gorionidæ longus*, id eſt, totus, integer.

Videmus igitur, quis fuerit iſte Pſeudogurionides, qua impudentia, qua inſcitia. Et tamen non ſolum Munſterus, ſed & multi hodie ei potius in rebus Judaicis credunt, quam Flavio Joſepho. Quod ſi illis aliquis ſenſus eſſet Critices, ne nominarent quidem. Præterea cum inquinatiſſimum eum ediderit Munſterus, ejus menda velle defendere, quod facit Serrarius, neque eruditi hominis eſt, neque modeſti. *Dupliciter* enim peccatur, & quod auctorem futiliſſimum producunt; & quod ex editione Munſteri potius, quam Veneta.

Quod de Pſeudogurionide dixi idem de *Pſeudohegeſippo*, infimæ vetuſtatis Scriptore, dictum vo-
22 lo: non quod in eo ea portenta ſint, quæ in Pſeudogurionide; ſed quia multa in rebus Judaicis non minus eo utuntur teſte, quam Flavio Joſepho; propterea caſtigandos dico, qui malint à rivulo, quam à fonte haurire. Quid enim ille habet, quod non à Joſepho, niſi in paucis, ubi ſtrenue mentitur.

In eodem capite 9. præclara argumenta (Serrarius) colligit, quibus probet, Flavium Joſephum, præſtantiſſimum Scriptorem Pſeudogurionidæ larvato σύγχρονον fuiſſe. Judæi, inquit, illum Gorionidem perantiquum ſtatuunt. Credite, οἴκοθεν ὁ μάρτυς. Perantiquiſſimum eſſe, qui *infra ſexcentos annos* eſt, & cujus nullus Judæus ante 370. annos meminit, qui credit, illi ſumma vetuſtas ſit, quod abhinc 400. annis geſtum ſit.

23 FL. JOSEPHI

LOCUS CONTROVERSUS

Lib. XVIII. Antiq. Judaic. cap. IV. vel VI.

Γίνεται δὲ κατὰ τοῦτον τὸν χρόνον, Ἰησοῦς σοφὸς ἀνὴρ, εἴγε ἄνδρα αὐτὸν λέγειν χρή. Ἦν γὰρ παραδόξων ἔργων ποιητὴς, διδάσκαλος ἀνθρώπων, τῶν ἡδονῇ τἀληθῆ δεχομένων. Καὶ πολλοὺς μὲν Ἰουδαίους, πολλοὺς δὲ καὶ Ἑλληνικοὺς ἐπηγάγετο. Ὁ Χριστὸς οὗτος ἦν. Καὶ αὐτὸν ἐνδείξει τῶν πρώτων ἀνδρῶν παρ' ἡμῖν, σταυρῷ ἐπιτετιμηκότος
Πιλάτου, οὐκ ἐπαύσαντο οἵγε πρῶτον ἀγαπήσαντες. Ἐ- 24
φάνη γὰρ αὐτοῖς τρίτην ἔχων ἡμέραν πάλιν ζῶν, τῶν θείων προφητῶν ταῦτά τε καὶ ἄλλα μυρία θαυμάσια περὶ αὐτοῦ εἰρηκότων. Εἴς τε νῦν τῶν Χριστιανῶν ἀπὸ τοῦδε ὠνομασμένων οὐκ ἐπέλιπε τὸ φῦλον.

SIGISMUNDI GELENII

INTERPRETATIO.

Eodem tempore fuit Jeſus vir ſapiens, ſi tamen virum eum fas eſt dicere. Erat enim mirabilium o-
perum patrator, & doctor eorum, qui libenter vera 25
ſuſcipiunt; plurimoſque tam de Judæis, quam de Gentibus ſectatores habuit. Chriſtus hic erat; quem accuſatum à noſtræ gentis Principibus Pilatus cum addixiſſet cruci, nihilominus non deſtiterunt eum diligere, qui ab initio cœperant. Apparuit enim eis tertia die vivus, ita, ut divinitus de eo vates hoc, & alia multa miranda, prædixerunt; & uſque in hodiernum Chriſtianorum genus ab hoc denominatum non deficit.

B. HIERONYMI 26

VERSIO,

Quæ in Ejuſdem libro Illuſtrium Virorum, Cap. XIII. de Joſepho, *juxta Codicem MS. Bibliothecæ Noribergenſis*, ſic legitur:

Hic in XVIII. Antiquitatum libro manifeſtiſſimè confitetur, propter magnitudinem ſignorum Chriſtum à Phariſæis interfectum, & Johannem Baptiſtam verum Prophetam fuiſſe, & propter interfectionem Jacobi Apoſtoli Jeroſolymam dirutam. Scripſit
autem de Domino in hunc modum: Eodem tempore 27
fuit Jeſus ſapiens, ſi tamen virum eum oportet dicere. Erat enim mirabilium patrator operum, & doctor eorum, qui libenter vera ſuſcipiunt. Plurimos quoque tam de Judæis, quam de Gentibus ſui habuit ſectatores, & credebatur etiam Chriſtus. Cumque invidia noſtrorum Principum cruci eum Pilatus addixiſſet, nihilominus qui eum primum dilexerant, perſeverarunt in fide. Apparuit autem eis tertia die vivens. Multa hæc & alia mirabilia
carminibus Prophetarum, de eo vaticinantibus. 28
Et uſque hodie Chriſtianorum gens ab hoc ſortita vocabulum non deficit.

Exhibito Fl. Joſephi textu Græco (una cum duplici verſione) Diſputationis Theologicæ, *ab Eruditiſſimo Viro*, M. Sebaldo Snellio, Alumnorum Noric. *olim* Inſpectore, *P. M. in Academia Altdorffina A. C.* cIↃ. IↃC. XLVII. *conſcripta* (qua, quæ Iſaac Abravanel ad cap. XXXIV. Eſaiæ, atque Obadiæ prophetiam, contra fidem Chriſtianam ſcripſit, expenduntur) *particulam ipſis epiſtolis (pleræque enim ex illa diſputatione fluxerunt) præmittere volui. Et quoniam* eodem anno, *in Academia Jenenſi*, D. Jo. Tobias Major *Snellii ſententiam, in* Exegematibus Locorum difficiliorum ΠΡΑΞΑΠΟΣΤΟΛΩΝ, *erudite impugnaverat, illam quoque ἔλεγχον (cujus in Epiſt. II. ipſe Snellius meminit) excerpere, ac Snellianis theſibus ſubjungere, haud ingratum fore, putavi.*

ISAAC ABRAVANEL 29

Commate XXIII. in Eſaia cap. 34. & 35.
interprete Seb. Snellio,
pag. 6. & 7.

Si igitur maxime Italia fuerit terra Romanorum, atque ex filiis Javan ab initio & ab ortu creationis, & diebus diluvii; quid tamen prohibet, quo minus poſt hæc, tanta temporis intercapedine, populi deſcenderint è filiis Edom; eamque incoluerint? Præſertim, cum inveniamus magnum huic

huic fulcrum in verbis Joſephi Gorionidis, ſcri-
bentis: cum aſcenderet cum fratribus Joſephus ex
Ægypto, ad ſepeliendum patrem Jacobum, ma-
gnaque cum ipſis eſſet Ægyptiorum turba; obtu-
lerunt ſe illis in via duces Eſavi, adverſus quos,
pugna conſerta, gravis fuit manus Joſephi; cepit
30 enim filium Eliphaſi, nepotem Eſavi Zepho, ejuſ-
que ſelectos, quos etiam vinctos in Ægyptum de-
duxit. Evaſit autem fuga Zepho cum viris ſuis ex
Ægypto, & venit in Africam ad Annium, Re-
gem Carthaginis atque Africæ, qui illum Zepho
magno honore ſuſcepit, & ducem exercitus ſui
conſtituit; ac Zepho etiam geſſit prælia Regis ad-
verſus Romanos, qui ſunt incolæ Italiæ, ac (tum
temporis) fuerant hoſtes Africanorum & Carthagi-
nis. Poſtea profugit inde Zepho, venitque in ter-
ram Romanorum, Italiam ſcilicet, ipſe omneſque
ejus viri; ubi multo cum gaudio ſuſceptus, &
copiis præfectus, ita cum turmis Africanis & Car-
thaginenſibus depugnavit, ut hæ à facie ejus fuge-
rent; ſubegitque filios Tubal, qui habitabant in
Piſa. Romani igitur conſpicati ſucceſſus viri in
31 præliis, & cuncta roboris & fortitudinis tantæ ſpe-
cimina, Regem ſibi eum præfecerunt, nomen e-
jus Zepho indigitantes Janum; erat enim ei no-
men Zepho, ſed illi appellarunt eum Janum, q. d.
Saturnum. A ſtella enim Saturni ipſum denomi-
narunt, quam illis temporibus colebant; dum exi-
ſtimabant, vim & influxum hujus eſſe in illo. Re-
gnavit autem ſuper Romanos quinquaginta annis in
planitie Campaniæ, & de ſuo nomine vocavit, ibi-
que ſepultus eſt; quæ Jani ſepultura nota eſt in
hunc uſque diem. Similiter Palerma, urbs Siciliæ
primaria, ab ipſo extructa ſcribitur. Nam regna-
vit ſuper totam Italiam, ſub cujus complexu illa
fuit, ac poſt ipſum regnavit filius ejus; pariter ſe-
cuti ſunt Reges alii ex ejus poſteris. Et juxta tra-
32 ditionem Sapientum f. m. fuit ex illis (*Jani poſteris*)
quidam dux Magdiel, qui primum cœpit habitare
tractum Romanorum, antequam veniret Romulus;
qui deinceps extruxit urbis muros, & portas ſta-
tuit. En tibi teſtimonium clarum è verbis Joſephi,
qui princeps Hiſtoricorum etiam inter ipſos (*Chri-
ſtianos*) audit, in terra Romanorum regnaſſe, qui
fuerunt è filiis Edom!

SEB. SNELLIUS

in ipſa Diſputatione Theologica à *th.* 22. uſque ad *th.* 35. ſic ait:

22. QUomodo autem aſſertionem ſuam probet
noſter, animadvertamus. Producit *Joſe-
phum Gorionidem* illum, tot eruditorum ſtylis pri-
33 dem confoſſum, & multiplicis falſi convictum au-
torem. Rejiceremus eum, ſi maxime vera dice-
ret; ſi quidem jus, quod nobis dixit Autor *Ze-
mach David*, ſibi quoque ſuiſque dici pateretur.
Sic enim ille pag. 169: *Nos cœtus ſanctus Iſraëlis non
credimus Hiſtoricis, qui non ſunt è filiis Iſraëlis; pro-
inde corrigemus hoc, atque dicemus, &c.* Quaſi vero
ſancta Veritas: vobis, dixiſſet, ô Judæi, me

Conjugio jungam ſtabili, propriamque dicabo!

Cum tamen ipſi fateamini in *Midraſch Echa* ad
c. 2, 9. p. 73. c. 2.: *Si quiſpiam tibi dicat: eſt inter
gentes ſapientia, crede id per Obadiæ verſ.* 8. Magna
autem ejus pars eſt hiſtoria, quam ab orbe condi-
to deducere, judicio doctorum, eſt nihil aliud,
quam fundamentum univerſæ eruditionis cum divinæ,
34 *tum humanæ jacere, & principia veritatis tum divi-
næ, tum exoticæ exponere.*

23. Sed hoc modo non urgeo. *Tria* omnino
circa iſtum *Gorionidem* in quæſtionem veniunt: I. u-
trum Flavius Joſephus ſit ille ipſe Joſephus Gorio-
nides, loquendo de perſona, non opere? Hoc af-
firmat Abravanel; negandum vero eſt, quod prior
ſit filius Matthiæ, Joſephi nepos, atque ejus ge-
nealogia ab ipſo autore ad Haſmonæos deducatur,
ſub initium Vitæ ſuæ, quam deſcripſit; adeo ut
Matthias ſit pater ejus proximus, alius ab illo
Haſmonæi nominis conditore; alter vero ſit Go-
rionis ſive filius ſive nepos. Nam eum אבן גוריון
vocari in editione Veneta, autor eſt *Jo. Druſius in
Præteritis ad Act.* 13, 21. & *Apocal.* 22, 16. אבן au-
tem ex uſu Rabbinico, ut docet CL. *Schickardus in* 35
Bech. Hapſ. p. 174. non ſignificat ſimpliciter filium,
ſed filii filium, h. e. nepotem. Et ſi maxime uſi-
tatam appellationem בן גוריון retineas, adhuc ne-
pos eſſe poterit, quomodo ſcilicet loc. cit. & p. 175.
R. Abraham, qui patrem habebat quendam Mejer,
dicitur בן עזרא nepos Eſræ, & qui libros Enac
Beth Iſraël comportavit, inque prima operis facie
audit R. Jacob F. Salomonis nepos Chafif, eum
vocat *Zemach David p.* 149. R. Jacob בן חביב.

24. Ac fit omnino in Talmude mentio Abbæ
Gorion, cujus ſententia recitatur in *Jalkut p.* 2.
n. 1044. *f.* & R. Gorion, in *En Iſr. p.* 61. 2 [רבי
חבא בר גיריון, *in Midraſch Eſther ad c.* 2. *v.* 7.] &
Nicodemi F. Gorion, valde pii & miraculis clari;
Beth Iſr p. 157. 3. atque in fine quidem traditionis 36
ab *En Iſr. p.* 133. 4. repetitæ additur, nomen Ni-
codemi fuiſſe ipſi ab eventu impoſitum שנקרה לו
הפת בעבירו, quod ob preces illius Sol iret pu-
rior, cum alias diceretur בוני Bonai; de quo no-
mine aliam ob cauſam vide *Dn. D. Conſt. L'Empe-
reur ad Gramm. Moſis Kimchii p.* 92. & *Vorſtium ad
Zemach David p.* 259 nec non alterius etiam Nico-
demi F. Gorionis, viri divitis, ſed avari; cujus fi-
lia à ſummis divitiis ad ſtupendam paupertatem de-
ſcenderit, in *Beth Iſr. p.* 13. *col.* 1. Hujus quidem
Nicodemi fratrem ait fuiſſe Joſephum Gorionidem
Zemach David p. 86. Unde dicere non licet, Go-
rion fuiſſe *familiæ nomen*, utrique Joſepho, revera
autem inde uni, commune. *Patris* potius *nomen*
eſt, quem iſti fratres denominationem filiorum ab
ipſo ſortiti patrem agnoverunt. Accedit, Flavium 37
aperte ſatis ſeſe ab illo Joſepho diſtinguere dum
libr. II. A. J. cap. 25. hunc dicat Hieroſolymis tuen-
dis, ſe autem Galilææ utriuſque rectorem in pu-
gna contra Romanos deſignatum fuiſſe: ubi non
videtur Flavius probatæ fidei ſcriptor è Gorionide
moderno quam plurimis, ut dicam mitiſſime, ad-
ditamentis deformato, corrigendus eo in loco,
quem in fine præfationis ſiſtit Seb. Munſterus; po-
tius enim probabile eſt, recentiores utrumque ibi
Joſephum in unum conflaviſſe, ſcenæ inſervientes
ſuæ. Vide hic CL. Virum, *Gerb. Jo. Voſſium de
Hiſtor. Græc. lib. II. cap* 8 *p.* 160.

25. Quid? quod Flavius *libr. II. de Bello cap.* 18.
circa fin. memorat iſtum Joſephi illius fratrem, Ni- 38
codemum F. Gorionis, qui miſſus ſit, cum cæte-
ris daturus dextras & ſacramentum Romanis dedi-
tionem facientibus? Et *libr. IV. c.* 5. *in med.* Joſe-
phum F. Gorionis inter eos fuiſſe, qui cum præ-
ſtare cæteris videbantur, hortati ſunt populum ad
libertatem, contumeliamque Sacerdotali ordini fa-
ctam vindicandam. Et *libr. V. c.* 1. *fin.* occiſum
fuiſſe virum, dignitate ſimul & genere præſtan-
tem, plenum ſpiritu, libertatis amantem; &c.
Atque hæc tum temporis Hieroſolymis geſta ſunt,
cum Flavius in Galilæa degeret, captuſque poſtea
à Romanis excidio multis annis ſupereſſet. Non
igitur unus, ſed *duo* diviſi fuerunt *Joſephi.*

26. Seb. Münſtero tamen prior ſententia, quæ
etiam Abravanelis & Judæorum communiter eſt,
tantopere probatur, ut ſcribat in *Notis ad libr. V.* 39
c. 44. lit. c: *Incertum eſt, an Judæi eraſerint ex E-
braico volumine magnificum illud præconium, quod Jo-
ſephus tribuit Salvatori noſtro Jeſu Chriſto cap.* 6. *libr.*

18. *Antiq. aut ipſe Autor data opera id omiſerit, ne
ſuis illudere videretur.* At tantum abeſt ut alteru-
tra conjectura eruditis noſtra ætate ſe probet, ut
*D. Jo. Cloppenburch in diſceptatione Epiſtolica cum CL.
Viro Lud. Cappello p. 159.* cenſeat, Joſephum nar-
ratione ſimili illi, quam de Paulina à Decio Mun-
do ſub ſpecie Dei ſubſtrata ſubjicit, eludere vo-
luiſſe fidem Chriſtianorum, qui Ieſum è virgine
natum confitebantur. Favent admodum, quæ ſub
initium *libr. V. cap. penult.* in Gorionide Munſteria-
no leguntur:

27. כי בימי תיבריאוס קיסר לא לבד ביהודה
40 נעשו נבלות כיאם ברומה בעיר מלכותו נעשו
נבלות הרבה וכו׳: Hoc eſt: *Nam in diebus Ti-
berii Cæſaris non in Judæa tantum contigerunt flagitia
impudiciſſima, ſed complura Romæ, in urbe eius re-
gia, &c.* Obſerva 1. cauſalem כי, NAM, quæ o-
mnino arguit præcedens aliquid, à quocunque tan-
dem ſublatum fuerit; ſufficiunt autem iſta uti cui-
vis intelligenti, modernis inprimis Judæis, unde
deeſſe quidpiam intelligant, atque hi quidem di-
ſpiciant, ut viva voce, quod ſolent, ſuppleatur.
2. Ne quem moveat mentio Tiberii Cæſaris, cum
Salvatoris noſtri benedicti nativitas ſub Auguſto
contigerit; *nihil enim novi hoc eſt* (dicam verbis
magni Buxtorfii Patris, in Lex. Talm. p. 146.) *in
libris Judæorum; ſed ſtudio id faciunt, ut tanto mi-
nus impoſtura à Chriſtianis animadvertatur.*

41 28. Id diligenter perpendatur, phraſi Scriptu-
ræ, quam ille Gorionides ſectatur, נבלה ſignifi-
care flagitium, ſtupro vel adulterio commiſſum,
Gen. 34, 7. 2 Sam. 13, 12. ſq. Prov. 6, 32. Tale igi-
tur innuit Gorionides in Judæa commiſſum, cui ſi-
mile de Paulina ex ipſa Roma ſubjungit. Ergo
concludit D. Cloppenburch, *propter hanc blaſphe-
miam ita ſuſpicor ab aliquo Chriſtiano caſtigatum &
caſtratum eo in loco Joſephum, ut jam illa περιοχὴ ſit
ἀνῳδὸς.* Nec obſtat Cardinalis Bellarmini judi-
cium *libro de Scriptoribus Eccleſiaſticis p. 26.* S. Hie-
ronymum & Euſebium viros doctiſſimos fuiſſe, &
omnes pene libros veterum Scriptorum legiſſe, qui
nunquam hoc teſtimonium de Chriſto, Joſepho
tribuiſſent, niſi ſciviſſent, vere ſic ab eo autore
42 fuiſſe ſcriptum. Vixit enim uterque ſeculi III. hic
quidem A. 26. ille vero 90. teſte eodem *ib. p. 70. &
104.* Cæterum notavit *Iſ. Caſaubonus Exerc. I. ad
Apparatum Annal. Baron. p. 54. col. 1.* primis Eccle-
ſiæ temporibus quam plurimos extitiſſe, qui faci-
nus palmarium judicabant, cœleſtem veritatem ſuis
figmentis ire adjutum; quo facilius videlicet nova
doctrina à gentium ſapientibus admitteretur: id
quod poſtea exemplo Juſtini è ſecundo, & Cle-
mentis Alexandrini, Tertulliani item aliorumque
è ſeculo tertio conſtare ait.

29. Itaque hactenus nihil obſtat, quo minus an-
te Hieronymum atque Euſebium illa de CHRISTO
ſint Joſepho addita, per quæ cohæſio luxata eſt,
optime ſibi conſtitura, ea ſi tollantur (nec non
43 ſuppleantur, quæ ſublata olim indicio eſt locus è
Munſteriano Gorionide *theſi 27.* citatus.) Illa enim
cum antecedentibus & conſequentibus nihil habe-
re commune, agnoſcit in reſponſione ad propoſi-
tam quæſtionem p. 169. CL. Cappellus; etſi aliam
connexionis cauſam ſuggerat. Nec meminit illo-
rum in Excerptis ſuis ſeculo IIX. Photius, quod
miratur *Gerb. Jo. Voſſius de Hiſt. Gr. libr. II. c. 8.
p. 159.* Uti igitur Judæos ſublati teſtimonii de Sal-
vatore noſtro è Gorionide non inſimulamus, quod
à noſtris in Flavio forte ſuppoſitum non inficia-
mur: ita viciſſim eos blaſphemiæ de eodem relatio-
nis è patrio Scriptore ſublatæ per ea, quæ in ex-
emplari *Baſileenſi* extant, arguimus. Quæ ſi in-
ſuper cæteris editionibus, *Cracovienſi* ſcilicet, &
44 *Venetæ* abſuerint, jam immutati codicis penitus ha-
bemus convictos; quod quidem ad tertium perti-
net quæſitum.

II. Quæritur: utrum Joſephus Gorionides alius
à Flavio Matthiæ F. quædam geſta Judaïca ſcri-
ptis ſermone patrio ſit complexus? Quod forte
poteſt concedi; non enim de nihilo videtur tam
conſtans Judæorum traditio, cui in ſuæ gentis ho-
mine appellando hiſtoricam fidem negare non poſ-
ſumus. Hinc *Jo. Druſius l. de Henoch. c. 18. p. 24.
Accidit*, inquit, *ante 400. annos, quod aliis multis
autoribus bonis, quorum lucubrationes ab otioſis homi-
nibus interpolatæ, imo falſatæ fuere; aut præter pro-
pter Joſepho Gorionidi, qui & Aben Gorion, quem
cum Fl. Joſepho eundem faciunt Judæi; cujus hiſto-
riam agyrta quidam homo imperitus nimium auxit, ne
dicam, corrupit.* Et dicere forte de eo licet, quod 45
Bernhardinus Baldus divinatione in tabulam æneam
Eugubinam, lingua veteri Hetruſca perſcriptam,
anno hujus ſeculi XIII. ad Marcum Velſerum de
Anniano Beroſo, ſcilicet, *perſpicaciores nonnullos in
tam denſis nugarum nubibus alicubi emicantes veritatis
radios obſervaſſe; itaque Scriptorem, quem à priſco
genuino Gorionide longe alium eſſe neceſſario fateantur,
neque tamen —— aut non multo ſuperiori ætate confi-
ctum, ſed tum mala manu corruptum, & interpola-
tum fuiſſe exiſtiment; non omnino abjiciendum, ſed cum
delectu legendum ſentire.*

31. Exemplo ſit illa de Johanne Baptiſta, quem
Herodes Antipas interfecerit, eo quod reprehen-
ſus ab illo eſſet ob ductam Herodiadem fratriam,
marito Philippo adhuc vivo, narratio deſcripta in 46
exemplari Munſteriano *libr. V. cap. ult. ab init.* Cra-
covienſe exhibet in notis *ad Zemach David Vorſtius
p. 283.* Venetum *Jo. Druſius de Sectis J. cap. 8. n. 25.*
Ubi obiter noto, ſuperfluam videri correctionem
ẑ אשר נטבל, quod in hoc & iſto occurrit, in
טובל vel הטבל, cum illud habeat: יוחנן אשר
עשה טבילה, *Johannes, qui baptiſmum frequenta-
vit*, cujus verſionis veritatem docet *Dn. D. Glaſſius
Phil. Sacr. lib. III. p. 296.* Nominaſcit etiam hoc
loco participium Niphal, itaque actionem deno-
tat, vel *Druſio* judice, in *Parallelis Sacris p. 94. a.*
Quin Rabbinis inſolens non eſt, ejus conjugationis
participium pro Benoni ponere. Sic legitur in
Schemoth rabba ſect. 44. p. 152. col. 4. parabola de
Rege, qui iratus conjugi ſpernit interceſſoris pro
ea preces, ולא היה נשמע לו, quod ſequenti 47
ſtatim linea tertia effertur, ולא היה המלך שומע
לו:, *neque illi Rex obtemperavit.*

32. Quanquam autem Flavium etiam Ebraice
ſcripſiſſe probat *l. cit.* Druſius ex Euſebio, &
ipſius Joſephi ad libros de Bello præfatione, non
longe ab initio; quin & extare illum codicem in
Hebraïcum ſermonem, è Græco tranſlatum, in
bibliotheca Vaticana affirmat Card. Baronius apud
Iſ. Caſaubonum Exercit. 16. ſect. 154. Gorionidis tamen
ſcripta (demptis etiam illis patentioribus) neque
huic, neque ut *th. 30.* dictum, omnia recentiorum
cuipiam tribui poſſunt. Sane Flavius non ſcripſerit,
Johannem Baptiſtam ab Herode occiſum, quod
reprehenſus eſſet ab illo ob fratriam, præter fas
conjugio ſibi junctam; cum non probabile ſit, il- 48
lum, qui *libr. XVIII. Antiq. c. 7.* aliam cauſam at-
tulerat, in re tam recenti, quam ab αὐτόπταις hau-
rire poterat, ſui oblitum, vel etiam ſtudioſe pu-
gnantia ſcripſiſſe; & quomodo eundem, quod fa-
cit Cracovienſis editio, Sacerdotem maximum vo-
caret? Vide ſeriem Pontificum è Flavio collectam
à *Jo. Seldeno libr. I. de Succeſſ. Ebr. in Pontific. cap. 11.*
Neque ea recentioribus tribuas, qui pro virili tol-
lunt potius, quæ Chriſtianorum cauſæ quam mi-
nimum prodeſſe queunt. Eſt autem hoc illuſtre
veritatis Euangelicæ teſtimonium; quanquam in-
carcerationis potius cauſam dixiſſet Gorionides,
quam necis. Ad hoc etiam quæſitum jam non pa-
rum faciunt, quæ recenſet, Seb. Munſterus præ-
fat. ſæpius dicta, ibi: *utitur ſtylo Ebraico, &c.* per
li-

49 lineas 16. Adde *Jo. Druſium de Sectis p.* 208. *n.* 261.
videri, ſcribentem, *illum Scriptorem uſum hiſtoria*
Joſephi Ebraica, unde pleraque quæ libro ſexto, qui
peculiariter inſcribitur: Liber bellorum Domini. Si u-
ſus eſt Ebraico Flavii libro, non eſt ipſe Flavius.
Recentior autem facile per dicta excluditur, ne
ſit ille totus ab iſto profectus.

III. Utrum, quæ nunc extat ſub nomine Go-
rionidis hiſtoria, ſit illius antiqui, ut ab ipſo pro-
fecta eſt, nullam mutationem, additionem paſſa,
de quo ſecunda agit quæſtio? Atque hoc negant
Viri doctiſſimi, luci expoſitis falſis, quæ liber il-
le continet, atque ſuos prodit natales, nimirum
D. Conſtantinus L'Empereur præf. in tit. Middoth ſigno
(* 5.) *a. Iſ. Caſaubonus contra Card. Baronium Exer-*
50 *cit. XIII. num.* 26. *& Exerc. XV. num.* 154. *Rob. Cocus*
in Cenſura Veterum Scriptorum p. 90. atque ipſarum
inſuper editionum, Venetæ & Baſileënſis collatio-
ne oſtendit illuſtris *Scaliger in Elencho Tribæreſii* paſ-
ſim, cumprimis *cap.* 3. *num.* 37. *& cap.* 4. *num.* 42.
& cap. 18. *num.* 139. *ſeqq.* Illuſtris Comes *Picus Mi-*
randulanus in Epiſtolis lit. E. a. ipſorum Hebræorum
appellat fidem. Sic enim ad amicum ignotum ſcri-
bit Epiſtola, quæ incipit: *Quiſquis es, noſter e-*
ris, &c.

34. *Quod petis de Joſepho, ſcias juſtum Joſephum*
apud Hebræos non reperiri; ſed Joſephi epitomen quan-
dam, in qua & multa ſunt commentitia, & quæ de
X. Tribubus ibi leguntur, quæ poſt Babylonicam capti-
vitatem poſtliminio non redierunt, ea eſſe notha & a-
dulterina, ex Hebræis mihi plures ſunt confeſſi. Qua-
51 *re illorum Joſepho nulla prorſus fides adhibenda.* Fa-
tetur etiam Munſterus, *quod quarundam vocum Græ-*
carum in eo Joſepho ſit mentio, & citantur quædam
gentes, quæ longe poſt Joſephi tempora in mundo ſur-
rexerunt, —— hæc plane arguere, Joſepho quædam
acceſſiſſe per poſteros Judæos, expoſitionis, inquit, *&*
præfationis gratia. Et quanquam ad principium di-
cta mavult reſtricta, de cæteris tamen negare non
poteſt, quod vel ſubjectum è *libro V. cap.* 42. exem-
plum docet; inſuper in præcedentibus fatetur, alia
ratione Joſephum ſcripſiſſe gentibus, & alia Judæis;
gentibus ab initio mundi juxta ſeriem in libris ſacris
obſervatam; Judæis vero, ubi hiſtoriæ Biblicæ deſi-
nunt, incipit ſcribere res conſequenter geſtas, à capti-
vitate ſcilicet Babylonica initium ſumens, & continuans
Judæorum facta uſque ad tempora ſua, &c.

52 35. Hæc ultima ſi vera ſunt, jam illud de Ze-
phone merito inter ea refertur, quæ recentiores de
ſuo addiderunt. Sint enim aliqua, quæ vere ab
ipſo Gorionide perſcripta ad nos pervenerunt; at
talia ea eſſe, quæ noſter ex ipſo recenſet, unde
conſtabit? Dicamus ſane cum *Jo. Druſio de Sectis,*
pag. 61: *Autor* (hodiernus Joſephus Judæorum) *eſt*
recentior; neque ulla ei fides apud me, niſi ubi verum
dicit, ac tunc etiam Joſepho Græco præfertur, quod
exemplo, *ib.* 31. allato, declarat. Sed h. l. nec
cum ſuis, nec cum veritate Noſtro convenit. Illi
eam narrationem vel ignorant, vel tacent, vel con-
traria relatione evertunt. Commentatores Bibli-
cos, Abeneſram & Kimchium, Gorionidem, quem
paſſim citant, habuiſſe oportet; ſed vel hæc non
53 habuiſſe in ſuis exemplaribus, cum ſcilicet Hiſto-
rici Judæi, uti quidam nova, ea nondum concin-
naſſent; vel, ſi habuere, non crediduſſe. Alias
enim poſteriori traditioni non acceſſiſſent, quæ
iſtam priorem tollit, ſupra *pag.* 5. *fin. & p.* 12. *ab*
init.

D. JOH. TOBIAS MAJOR

Part. I. Exegematum Loc. Diffic. [illegible]
Cap. II. v. 22. *ſeqq.*

Προσφωνήσει utitur Orator ἢ πάντων ςόμα, ad au-
ditores directa, qua in hiſtoriam vitæ & mor-
tis *Ieſu Nazareni* compendifecit; quem *virum* di-
cit, *orbi divinitus oſtenſum*, ἄνδρα ἀπὸ τῦ θεῦ ἀποδε-
δειγμένον, tot *miraculis clarum*, & illuſtrem. Vi-
deri poterat, Joſephum *lib. XVIII. de Ant. Jud.*
cap. 6. ſecundum alios 4. inſigne encomium, quod 54
de Salvatore noſtro tuliſſe legitur, inde mutuo ac-
cepiſſe, quando eum vocat ἄνδρα παραδόξων ἔργων
ποιητὴν, *Virum mirabilium operum patratorem*, δι-
δάσκαλον ἀνθρώπων, τῶν ἡδονῇ τἀληθῆ δεχομένων, *& eo-*
rum, qui veritati applaudunt, doctorem; qui inſuper
ἐπιχωρητικῶς addit, εἴγε ἄνδρα αὐτὸν λέγειν χρὴ, *ſi*
modo virum, בן אנוש hominem plebejum, terræ
filium, ſalutare liceret. Ita quidem hactenus cre-
ditum eſt, Flavium ſcripſiſſe, ac honorificam
Chriſti mentionem injeciſſe, ut ut de eo apud
Photium altum ſit ſilentium. Verum ſuſpecta ea
videntur *L. Cappello, Compendio H. J. p. CX.* eo
quod *nulla eorum, quæ iſtbic dicuntur, cum antece-*
dentibus & ſequentibus connexio appareat; ut omnino
jure videatur ab aliquo Chriſtiano eo loci inſulta περιο-
χὴ illa, falſoque Joſepho adſcripta. Addit inſuper: 55
Si Joſephus de Chriſto revera ita ſenſiſſet & ſcripſiſſet,
proculdubio nativitatis ejus memoriam non tacuiſſet ſuo
loco, Magorum adventum non ſiluiſſet, neque cædem
infantum Bethlehemiticorum ab Herode factam; imo
fuſius & latius totam Chriſti hiſtoriam enarraſſet, cu-
jus tamen alibi in tota illius hiſtoria ne obſcurum qui-
dem veſtigium apparet; uti nec Chriſti diſcipulorum:
quod non aliunde videtur profectum, quam ex odio in
Chriſtum, & Chriſtianam religionem, cum ipſe Ju-
dæus eſſet pertinax. Atque ut Cappellum juvemus,
mirum omnino eſt, apud Joſippos, abbreviatores
Joſephi, encomii illius nec volam extare, nec ve-
ſtigium; an illud perfidiæ Judaicæ ſit adſcriben-
dum, quam in verpo præſumere licet, an brevita-
ti, cui litarunt, ambigo. Meminit equidem mi-
nor, p. LXXXII. alterius ישו הנצרי Ieſu Nazareni, 56
cujus paſſim in Talmud ſcelera enarrantur, homi-
nis magi, ex adultera geniti, qui tandem ob faci-
nora נתפש ותלוי comprehenſus & ſuſpenſus fuit.
Verum alium ab illo fuiſſe, ipſimet Judæi fatean-
tur neceſſum eſt, per ea, quæ è Chriſtianis natis
evicerunt. *Sebaſtianus Lepuſculus* præfatione Joſip-
pi, de bello Judaico, *Joh. Coccejus ad Excerpta Ge-*
maræ Sanhedrin, cap. XI. num. XXXVII. è conver-
ſis Judæis, *Petrus Galatinus de Arcanis Catholicæ Ve-*
ritatis lib. I. cap. 7. Poſſet itaque gravior adhuc ſu-
ſpicio de Joſephi codicibus alicui oriri, eo quod
neque apud epitomatores ejus vel γρῦ occurrat:
niſi id forſan eis condonandum eſt, qui modo fu-
ſiores ſunt, modo contractiores illo, quem exſcri-
pſerunt. Hoc magis urget, tum quod hiſtoria il- 57
la encomiaſtica in quibuſdam codicibus Græcis non
compareat; tum quod pridem ſuboluit cordatiori-
bus, connexionem cum ſequente hiſtoria æque eſſe
ἀπροσδιόνυσον ac illam, quam cum antecedente ha-
bet, qua in ſit mentio Chriſti. Videtur itaque
I. Cloppenburgio, *voluiſſe Joſephum παραλληλισμῷ*
Paullinæ, ſua opinione à DEO, revera autem à De-
cio Mundo impregnatæ aut ſtupratæ, ridere fidem Chri-
ſtianam, de conceptione Ieſu Chriſti, & nativitate ex
Virgine per operationem Spiritus S. Propter eam blaſ-
phemiam ſuſpicatur *à Chriſtiano aliquo caſtigatum*
fuiſſe *Joſephum, ut jam illa περιοχὴ ſit ἀνόθευτος.*

Nobis argumenta illa tanti ponderis non eſſe vi-
dentur, ut in partes eorum deſcendamus, qui lo- 58
cum Joſephi, non luxatum tantum, quod facile
conceſſero; ſed & ſtudio à Chriſtiano homine in-
terpolatum eſſe, credunt. Etiamſi enim Flavius,
genealogiam Chriſti, ejuſque res geſtas, ſilentio
prætererit, nondum tamen illud probat omnimo-
dam ejus oblivionem; quin potius ſufficere vide-
tur, quod ſemel ipſius cum prolixa honoris præfa-
tione meminerit. Proinde addenda potius nonnul-
la, quæ fortean injuria temporum è Codice Flavii

perierunt, quam demenda eſſe omnino arbitror, ut ordo & connexio ſibi conſtet: quænam autem illa ſint, nemo abſque MSS. codicibus divinabit. Nec etiam ſubſcribimus Cloppenburgio, cujus conjecturam Cappellus laudat, ut acutam & ingenioſam; qui locum quidem integrum non expungit,
59 miram tamen connectendi rationem inſtituit. Quis etenim, Deum immortalem! crediderit, hominem Judæum, calumniandi & blaſphemandi animo, in laudes hoſtis [illegible] evagari? Poſito autem, hoc modo utramque Chriſti & Paullinæ hiſtoriam connecti debere, anne calumnioſe quoque Verpus addidit: *τ̃ θείων προφητῶν ταῦτα τε καὶ ἄλλα μυρία θαυμάσια περὶ αὐτοῦ εἰρηκότων*, *prout divinitus inſpirati Prophetæ hæc & mille alia ſtupenda de eo prædixerunt?* adeo, ut nemo fortius contortam illam connexionem infringat, quam ipſe Flavius; qui utique nativitatem Chriſti ſingularem, vel verbulo tetigiſſet, ſi illam ſimilem ſtupro in Paullina, ſub perſona Anubidis à Decio patrato, credidiſſet. Perparvi denique pendenda eſt utriuſque Joſippi, quos
vernaculæ linguæ Scriptores Latio deſcripſit Se- 60
baſtianus Munſterus, autoritas; eo quod ovis arietem ſequatur, nempe Epitomator Ψευδο-Gorionidem lib. V. c. XLIV. quem pag. CCVIII. nominat מלחמת משוח הכהן quæ, ſi vertere liceret, *ducem bello conſecratum*, caderet cenſura doctorum Virorum, quaſi ſe falſo Sacerdotem venditaſſet Gorionides.

---

61 # VARIORUM EPISTOLÆ DE FL. JOSEPHI TESTIMONIO.

63 EPISTOLA I.

M. SEBALDO SNELLIO

Chriſt. Adamus Rupertus

S. P. D.

Virdungi *de loco Joſephi*, & Ruperti *de Snelliano Examine Iſ. Abravanelis*, judicia. *ARGUMENTUM I. contra Snellium*, à communi Criticorum regula. *ARGUM. II. Fl. Joſephus cum Apoſtolis, aliiſve, colloqui potuit. Idem Joſephus* æquior Chriſtianis, *quaſi* in lucis confinio poſitus. *Rupertus hanc pericopen habuit pro genuina.* Flavii *prænomen.* Flavii *aliquot* Chriſtiani. *Ex* his *fuiſſe* Flaviis *videtur* Clemens Alexandrinus. *Fortaſſis* ad petitionem Flaviorum *Auctor talia inſeruit.* Græcus Livius. *ARGUM. III. a Scriptorum Eccleſiaſticorum auctoritate. Oracula* Sibyllina *ſunt* ſuppoſititia.
64 *Hiſtoria Judaica* à Tito ſubſcripta. *Scriptores varii* in Bibliothecis publicis *repoſiti. Snellii* ſuſpiciones duæ. *Hiſtoria de Paullina.* Ægyptiorum ac Judæorum *ſacra cur conjungantur?* Photii ſilentium. *Excerptorum conſuetudo. Antiquitas ut plurimum defendenda.*

P*Ræſtantiſſime Dn. Magiſter*, in loco *Joſephi libr. XVIII. c. 4.* diſſentire me à ſententia, quam partim è Cappelli & Cloppenburgii, amœbæis, partim ex ingenio tuo propoſuiſti in *Examine Iſaaci Abravanelis num. 27, 28, 29.* inaudiviſti; & propterea poſcis, ut ſcripto communicem meam. Facio lubens, ſed eo animo, ut eliciam meliora, quibus vel confirmes, vel ita redarguar, ut in poſterum jure ſilere poſſim. Certe ſi quis eſt, qui eruditam hujus narrationis cenſuram
65 cognoſcere velit, is ego ſum. Unde jam ante XII. annos de illa ipſa CL. VIRDUNGUM conſului, qui reſcripſit, *genuinam* ſibi *videri*. Schedam neſcio quo ſepoſitam jam non reperio; mitterem alias. Neque hactenus ſufficientem diſcedendi rationem me invenire potuiſſe, ingenue confiteor. Tuum examen quod attinet, induſtriæ & eruditæ lectionis admirandum eſt, ſed poſtquam de hoc loco, qui ad noſtrum uſque ſeculum, ut arbitror, à nemine Criticorum ſolicitatus eſt, dicere cœpiſti, nil attuliſti, niſi *ſuſpiciunculas* quaſdam nimis *invalidas*; quarum in hoc Cenſorio genere continentiſſimos nos eſſe jubent doctiſſimi Viri.

Nam (quod *primum* argumentum meum eſt)
communis Criticorum regula ſic habet: *Nil eſſe* 66
corrigendum, expungendum, infarciendum; niſi vel MSSti veteres boni fidique addixerint, vel conjecturæ claræ, liquidæ, certæ ſint. Noſti hoc tum ex aliis quam plurimis, tum è *Lipſii Satyra Menippea.* Et hoc à veris Criticis religioſe ſolet obſervari, in minoris momenti locis; quanto magis decorum eſt, in iſto, quem dignum exiſtimârunt Patres, qui pervicacibus Judæis objiceretur? At nil à libris manu exaratis auxilii tibi eſt [illegible]; quos, ſi fortaſſis è nupero *Jenenſi ſcripto*, quod vidiſti, allegare voles, demonſtrandum erit, quam vetuſti ſint, & quibus in Bibliothecis lateant? Mihi videtur doctiſſimi Theologi doctiſſimus ille Filius è Voſſio collegiſſe: *Quia Photius in Excerptis non habet iſtud*
teſtimonium de Chriſto, veroſimile eſt, non reperiſſe in 67
ſuis Codicibus. Sed hâc de ſuſpicione dicam infra. Editio Joſephi Aurelianenſis A. S. 1611. ad MSS. Cod. Bibliothecæ Palatinæ caſtigata locum, uti hactenus legebatur, integrum repræſentat. Alias jam habere non potui. Sed nec conjecturas tuas eſſe tales, quales Lipſius deſiderat, fateberis ipſe, ſi eas penſiculatius examinaveris.

Secundo: Quid tantopere ſtupemus ad luculentum illud de SALVATORE teſtimonium? *Ἐπὶ τὴν καρδίαν (τῶν Ἰουδαίων) τὸ κάλυμμα κεῖται*, ut loquitur S. Apoſtolus *II. Corinth. III. 15.* Sed non omnium; & qui per ætatem cum uno vel altero ex Apoſtolis & quingentis illis teſtibus (de quibus idem ille Paulus *I. Cor. XV. 6.*) colloqui potuit, qui vatici-
nio Salvatoris de excidio Hieroſolymitano eventum 68
reſpondere vidit; qui a ſceleribus & impietate reliquorum Judæorum prorſus abhorruit (videndus tum alibi paſſim, tum *l. VI. de B. J. cap. 16.*) non

tam

tam facile honeſtam de ſeſe opinionem aboleri pa-
titur. Profecto fuiſſe Chriſtianis æquiorem, & in
confinio lucis poſitum, à Judæis tamen non pror-
ſus receſſiſſe, quia *χαλεπῶς ἐςὶ μεταδιδάσκειν*, me-
mini judicare *Virdungum*. Non eſſe frivolam hanc
conjecturam (quod ſecundi argumenti vicem erit)
ex aliis Joſephi locis colligere licet. *Libr. XVIII.
cap. 7.* laudat *Joannem Baptiſtam*, fuiſſe Virum o-
ptimum, Judæos excitâſſe ad virtutum ſtudia: &
in primis ad pietatis & juſtitiæ, ſimulque ad Ba-
ptiſmi lavacrum. Refert ibidem, fuiſſe commu-
69 nem Judæorum opinionem, ob hujus cædem divi-
nitus punitum fuiſſe Herodis exercitum. *Lib. XX.
cap. 8.* execratur cædem Jacobi, fratris Ieſu Chri-
ſti, *factum illud*, inquiens, *omnibus in Hieroſolymi-
tana civitate bonis, & Legum ſtudioſis, vehementer
diſplicuiſſe.* Tam bene ſenſit de iſtis, præcurſore
altero, altero fratre: de Christo ipſo potius o-
mnia alia judicâſſe putes, quam, quæ hodie legi-
mus, ſcripſiſſe? De Magiſtro fœda atque abomi-
nanda narrâſſe, cum ejuſdem diſcipulum, ob fi-
dem in Magiſtrum cæſum, innocentem pronun-
tiet, ac magnifice commendet, allato omnium bo-
norum judicio? Ego vero inde argumentari ma-
lim, de Christo quoque ſenſiſſe quam honorifi-
ce, qui ſævientem in fidei Chriſtianæ præconem
70 ſic averſatus eſt. An hic etiam admovebis ſcalpel-
lum Criticum? Quo more id facies? Quo exem-
plo? Iſta quidem vis erit, ut ajebat Cæſar. Ad-
dam hactenus dictis conjecturam, ſed quam acci-
pies, quo voles, modo. Per me quam viliſſimum
illi pretium ponere licet. Fuit hic Joſephus Flavio-
rum Veſpaſianorum cliens, ac beneficiarius; *Flavii*
nomen ferebat ipſe, quia Veſpaſianus jus civitatis
Romanæ dederat; atque adeo *Flavios*, ut opinor,
ſectabatur & colebat omnes, qui quidem *Veſpaſiani
propinqui* & gentiles eſſent. Sed ex iis tum vivebant
nonnulli, Chriſtianis ſacris addictiſſimi, *T. Flavius
Clemens*, T. Flavii Sabini F. T. Flavii Veſpaſiani &
Domitiani Imperatorum frater patruelis, Cos. A.
U. 847. ob Chriſtianæ fidei profeſſionem cæſus eſt,
71 quem Dio, Scriptor Ethnicus, refert interfectum
ob impietatem. Vid. *Baron. in A. C.* 98. [Ab iſtis
originem traxiſſe puto *T. Flavium Clementem*, A-
lexandriæ Epiſcopum, & ob id Alexandrinum di-
ctum, cujus *τὸν προτρεπτικὸν πρὸς Ἕλληνας*, Pædagogum,
& libros Stromatum habemus. *T. Fabium Clemen-
tem* appellat Heinſius in dedicatione, immemor
MSStorum, quæ ipſe laudat in Notis.] Ejuſdem
è ſorore neptis & uxor, *Flavia Domitilla*, ob ean-
dem cauſam iiſdem temporibus in Pontiam (ut le-
gimus apud *Euſebium lib. III. Hiſt. Eccleſ. cap.* 14.
& in *Chron. num* 2112. & apud *Hieronymum in Epi-
taphio Paulæ*) ſive Pandatariam inſulam, ut apud
gentiles, relegata eſt. Quid ſi igitur Joſephus, *ad
petitionem* Chriſtianiſſimorum *Flaviorum*, hiſtoriæ
ſuæ tam honorifica de *Chriſto*, *Johanne*, & *Jacobo*
72 inſeruit? Sciebant eam immortalem fore, auctor
ipſe *Græcus Livius* dicebatur; nec, cum Antiqui-
tatibus ultimam manum imponeret, in Flavium
Clementem & Domitillam, gentiles ſuos, graſſa-
ri cœperat Domitianus. Florebant adhuc fama,
opibus & honoribus. Sed hæc, ut dixi, *conjectu-
ra* eſt: illud manifeſtius ſententiæ noſtræ propu-
gnandæ argumentum, quod ex narratione de Jo-
hanne Baptiſta & Jacobo Apoſtolo prætulimus.

Atque hinc *tertio* inconcuſſa ſtat Eccleſiaſtico-
rum Scriptorum autoritas, *Euſebii* & *Hieronymi*.
Caſauboni quidem obſervatione premere conaris il-
las, *quod multi facinus palmarium judicârint, cæle-
ſtem veritatem ſuis figmentis ire adjutum*: & ſane,
73 quin *Sibyllina* illa *carmina*, quibus ſuffarcinati con-
tra gentiles incedebant multi veterum, *ὑποβολι-
μαῖα* ſint, nemo ſanæ mentis negabit. Sed hic at-
tendenda tibi fuit diverſitas. Vaticinia & hujuſ-
modi alia ſpargere in trivia, & iis plebem circum-
venire (quales impoſturæ ne noſtro quidem ſeculo
incognitæ) uti facile, ita multis ſolitum jam ab
antiquiſſimo ævo. Vide præter alios *Tacitum lib.
VI. Annal. c.* 12. Sed non tam facile, affingere
& immittere tot alienas narrationes autori, qui ab
Imperatoribus in publicas Bibliothecas, omnium
oculis expoſitas fuerat receptus. Hoc enim falſi
crimen tum majus periculum, majorem infamiam
erat pariturum. De hiſtoria Bell. Jud. ipſe Autor
refert in Vita ſua p. 1026. *Titi Imp. manu ſubſcri-
ptam in Bibliotheca publicatam.* De univerſis libris, 74
& ſimul de Autoris exiſtimatione, *Euſebius Hiſt.
Eccl. libr. III. cap.* 9. *Non ſolum apud gentem ſuam,
verum etiam apud Romanos Judæorum illius temporis
facile præſtantiſſimus habebatur, ita ut tum ſtatuæ ho-
nore in urbe Roma decoraretur, tum libri ab eo indu-
ſtria elaborati confectique in Bibliothecam publicam me-
rito reponerentur.* Ita Tacitus, Suetonius, Plinius
Junior, & alii in publicis Bibliothecis repoſiti,
non caſtrati, vel correcti ſunt ea parte, qua Chri-
ſtum & Chriſtianos impie calumniantur. Quod ad
Hieronymum ſolum, remiſiſti me ad vetus illud E-
picharmi: ΝΑΦΕ, ΚΑΙ ΜΕΜΝΑΣΟ ΑΠΙΣΤΕΙΝ, quod
de Jacobo quæ narret, non reperiantur in Joſepho
noſtro. Atqui ea reperi, & ſupra recitavi; & ſi
quæ porro adjicit, ſcire potes ex ipſa Hieronymi 75
indicina, eſſe Clementis Joſephi verbis interſperſa.
Illa quidem ejuſdem Hieronymi: *Tradit item Joſe-
phus, tantæ eum ſanctitatis fuiſſe, & celebritatis in
populo, ut propter ejus necem creditum ſit ſubverſam
Hieroſolymam*, in Joſepho ipſo non legi; neque
ipſum Hieronymum legiſſe reor, ſed in alio quo-
dam, qui ex conſequentia, ut ita loquar, rem
narraverat. Joſephus enim *libr. II. Antiq. cap.* 6. re-
fert, *multos pietatis ergo in urbem veniſſe, patraſſe
cædes in ipſo templo; unde fas ſit credere, Deum tan-
tam impietatem averſurum Hieroſolyma & templum
luſtrare decreviſſe Romanorum facibus quaſi luſtralibus.*
Atqui, ſubſumſit ille, quiſquis hæc legit, ex iſtis
in ſacro loco, & religionis cauſa, interfectis præ-
cipuus fuit Jacobus, Chriſti frater; ut ipſe Joſe-
phus nos docet *cap. 8. ejuſdem libri*, collatus cum 76
noſtris. Ergo. Quicquid ſit, unus iſte locus teſti-
monium de Salvatore ſuſpectum non facit. Ut de-
nique cognoſcas, nec ſequentium temporum Scri-
ptores dubitâſſe de ſinceritate hujus, conferre te
velim *Iſidorum Peluſiotam lib. IV. ep.* 225. ubi Judæis
confidentiſſime reſiſtit, hoc ſolo fretus; & *Her-
miam Sozomenum Salaminium libr. I. Hiſtor. Eccl.
cap.* 1.

Venio nunc ad ſuſpiciones tuas, quibus perſua-
dere nobis conaris, vel nimis credulos fuiſſe Patres,
vel credulitati temporum ſuorum illudere voluiſſe.
Si recte mentem veſtram capio, *duo* ſunt, quæ ur-
ges: *Primum*, totam *παρεμβολὴν* eſſe apud Joſephum
ἀσύνδετον; videri, turpiculum aliquid de S. Virgine
narrâſſe, ut reſpondeat hiſtoria ſequens de Paulli- 77
na, quæ cum Anubidis complexibus ſeſe dignatam
exiſtimaret, ſaltem Decio Mundo ſubſtrata fuit.
Huic conjecturæ favere dicis nonnulla Joſippi Go-
rionidis. *Secundo*, non de nihilo eſſe Photii ſilen-
tium.

Primum quod attinet, locum Joſephi non inſpe-
xi limis; legi totum caput quartum & quintum:
poſt lectionem ſurrexi, &, quæ legeram, mecum
examinavi, diſpexi *πρόσω καὶ ὀπίσω*, nec ullam cau-
ſam, idem vobiſcum ſtatuendi reperire potui. Vi-
debantur enim omnia non bene, ſed quam optime
inter ſe devincta; nuſquam hærebat, vel præter
morem Hiſtoricorum diffluebat Auctor. Idem fac,
quæſo, & fortaſſis ſtatues aliter. Narrat Joſephus
ab initio capitis gravem *Judæorum cladem*, quam 78
perpeſſi ſint ob motam ſeditionem. Tum ſubjun-
git *hæc de Chriſto*. An ut ſub oculos poneret, quan-

ta calamitas ſupplicium de illo ſumptum exceperit?
Quemadmodum poſt expoſitam Herodiani exerci-
tus *cladem* ſtatim ſubjicit *cauſam*, cædem Joannis
Baptiſtæ? Sed mittamus hanc rationem, ut divina-
toriam; ipſe Auctor connexionis rationem reddit
haut obſcuram, cum ait: Γίνεται δὲ κατὰ τοῦτον τὸν χρό-
νον Ἰησοῦς σοφὸς ἀνήρ. i. e. *Circa ea tempora fuit Jeſus*
vir ſapiens. Temporis igitur ratione motus, hoc
inſeruit valde memorabile. Pulchre deinde infor-
tunio ſuperiori Judæorum adjicit *aliam* ejuſdem
gentis *cladem*; ſed memor boni Hiſtorici eſſe, ἄνω-
θεν τὴν πηγὴν διορύττειν, & ad fontes ipſos, unde
79 eventus ſcaturierunt, adſcendere, hoc de *Paullina*
& *Decio Mundo* præmittit, velut *non poſtremam cau-*
ſam perſecutionis Judaicæ. Etenim Tiberius im-
probitate ſacerdotum Anubidis, *Ægyptii numinis*,
exacerbatus, etiam de *Judæorum* peregrino *ſacro*,
propter unius ſcelus, acerbius ſtatuit. Quod ſi
profanos Hiſtoricos conſulere vis, animadvertes
hanc ipſam *Ægyptiorum* & *Judæorum* calamitatem
conjungere. *Suetonius in Tiberio cap. 36: Externas*
ceremonias, Ægyptios, Judaicoſque ritus compeſcuit.
Item *Tacitus lib. II. Annal. cap. 85. §. 4: Actum eſt*
de ſacris Ægyptiis Judaicisque pellendis. Ita Joſe-
phus utriuſque gentis pœnam conjungit, ejuſque
cauſas. Vides jam, *mi chariſſime*, ut omnia co-
hæreant, quamque inepte negotioſus ſit *Cloppen-*
80 *burgius*, in comminiſcenda alia connexi ratione.
Referenda ſunt, inquam, *iſta de Paullina*, non ad
ſuperiora de Chriſto; ſed *ad inferiora de pulſis Æ-*
gyptiorum & Judæorum ſacris. Doleo celeberrimi
Theologi vicem; qui cum fortaſſe provectioris ſit
ætatis, nondum deſiit hariolari: Tironum enim
hoc eſt, nec dum Philologiæ ſacris initiatorum.
Jam & nihil hûc faciunt, quæ multa cum cura diſ-
putas de ſenſu *verborum Gorionidis* tui. Etiamſi
concedam tibi, te latentem illam Gorionidis blaſ-
phemiam protraxiſſe feliciter, num ex illo ſtatim
reformandus erit Joſephus, legitimus & genuinus
è ſpurio; vel, ſi mitius agere me vis, è corrupto
& interpolato?

Alterum de *Photii ſilentio* eſt aliquid, & eſt ni-
81 hil. Scimus quæ ſit Excerptorum conſuetudo. At,
inquis, excerpunt maxime memorabilia. Indul-
gebo tibi hoc quoque, quamvis non ſim neſcius,
quid factum ſit aliis magnæ famæ Hiſtoricis: ſed
tamen hic addi patieris, NISI PERVULGATA, VEL
AB ALIIS OBSERVATA SINT. Photius cum vide-
ret Joſephi locum de Chriſto notum omnibus, to-
tieſque ab antiquioribus citatum, non duxit operæ
pretium excerpere.

Et hæc ad petitionem tuam, *Præſtantiſſime Dn.*
M. Snelli, reſpondere volui, imo debui. Virgi-
nalis verecundia in hoc loco tractando decere vide-
batur: atque adeo cauſam meam longe favorabi-
liorem jam apud te futuram ſpero, quam Cloppen-
82 burgii; qui conjecturis ſane leviſſimis impulſus, in
Joſephi & Patrum famam quorundam impetum fe-
cit; Judæis vero inſultandi præbuit occaſionem.
"Ut Cicero defenſiones quam accuſationes ſuſci-
"pere maluit, ita optimus quiſque facere debet in
"cauſis antiquiorum; niſi VERITAS aperte ſe con-
"tra ſiſtat. Et annon in eadem mecum ſententia
CL. Dn. Hackſpanius? Niſi memoria me fallit, Jo-
ſephi locum, ut γνήσιον, objecit Judæis in *Dialogo*
quodam; ſed qui nunc non eſt ad manus. Quod ſi
ita eſt, ab eo miror te tam facile receſſiſſe ad fi-
culnea iſta Cloppenburgii. Sed ſatis eſt, & jam
papyrus, ut vides, deficit. Tu quam optime va-
le, & incomptæ libertati meæ ignoſce! Scribe-
bam d. xx. Novemb., Altdorffii, A. S. cIↄ. Iↄc.
XLVI.

EPISTOLA II. 83

CHRIST. ADAMO RUPERTO
Sebaldus Snellius
S. P. D.

Photii ſilentium. *Juſtus Tiberienſis* Ebræorum vi-
tio *laborans*. *Judæi Scriptores in quo deprehenden-*
di? Communis Criticorum regula *infringitur*. Con-
nexio *urgetur*. *Patres decepti, alios in errorem ab-*
ripuerunt. Hieronymi & Euſebii *error*. *Inſerere*
aliquid Scriptoribus, olim facile *fuit*. Integri *ſæ-*
pe libri & Vaticinia *ſupponebantur*. Chriſten-
Maſchiach. Meſchichiim. *Ἀνὴρ non idem, quod*
Filius hominis; *aut*, Terræ filius. *Joſepho* per-
ſona, ſecta, & ſapientia. *Cloppenburgii ſententia.*
Munſteri ſuſpicio *de Gorionide Ebræo*.

CLariſſime *Vir*, Domine & Præceptor honora-
tiſſime: pro benevola ſententiæ tuæ circa Jo- 84
ſephi locum communicatione gratias Tibi ago ma-
ximas; ac viciſſim, quid in ea deſiderem, & meæ
patrocinari videatur, ingenue expono, paratiſſimus
cedere, quam nobis utrinque propoſitam habemus,
VERITATI; vel ſi minus, ut in re obſcura hanc
attingere datur, dicenti, quod eſt probabiliſſi-
mum. *Photii ſilentium* (ab hoc enim ordiar, quod
plurimum ejus Viri autoritatem hic poſſe mihi
perſuadeam) omnino infert, cum iſtam pericopen
in Flavio non legiſſe. Nam *Codice XLIIX.* memo-
rat librum *de Univerſi natura*, Joſephi nomen ge-
rentem, quique nihil dicendi genere à reliquis iſtius
ſcriptis diſcedat. At cum idem liber *aptiſſime de*
Chriſto loquatur, quando & ipſam Chriſti appella-
tionem illi attribuit, & inenarrabilem ex patre ge- 85
nerationem citra reprehenſionem deſcribit, hinc
colligit Photius: *Hæc res ambigendi fortaſſe cuipiam*
cauſam præbeat, ſitne hoc opuſculum Joſephi? Si jam
in Antiquitatibus præſentem pericopen legiſſet, an-
non putas iiſdem prope verbis fuiſſe uſurum? Nam
& ibi, & in relatione de cæde Jacobi Apoſt. *Chriſti*
appellationem Salvatori noſtro tribuit; & quanquam
æternam à Patre generationem non exprimit, ad-
ſignat tamen illi, è quibus divinitatem collegit.
Sozomenus lib. I. c. 1. lin. 23. videri, inquiens, *Jo-*
ſephum clara propemodum voce pronunciare, — Chri-
ſtum eſſe Deum. Atqui Photius iſtis verbis circa
præſens uſus non eſt. Ergo non legit. Dein *Co-*
dice XXXIII. perſtringit *Juſtum Tiberienſem*; quod,
communi Hebræorum vitio laborans, Judæus ge- 86
nere cum eſſet, de Chriſti adventu, deque iis,
quæ ipſi acciderunt, aut de miraculis ab illo pa-
tratis, nullam prorſus fecit mentionem. Nolim
hinc inferre: ergo habuit Flavius aliquam iſtorum
mentionem; ſecus enim & ipſum perſtrinxiſſet.
Sufficit, quod reprehendendum in Judæis Scripto-
ribus ſibi Photius ſumſerat, in hoc Juſto monuiſ-
ſe; cavitque, credo, prudenter, ne ſi idem in
Flavio aperte faceret, Chriſtianorum offenſionem
in ſe provocaret. Ergo ſic potius concludo: *Si*
inveniſſet apud Flavium aliquam dictorum mentionem,
& pro genuina agnoviſſet, utique collaudàſſet ingenuam
in hoſte quoque virtutem; uti contrarium in Juſto vi-
tuperaret. Atqui non laudat. Ergo illam non inve-
nit. Certe Photius in *Cod. XXXIII.* ponit majo- 87
rem: *Qui eſt Hebræus, is communi gentis vitio nihil*
de Chriſto noſtro meminit. Subſumit in *Cod. XLIIX.*
ab init: *Atqui Flavius eſt Hebræus.* Quæ ad men-
tem ejus ſubdenda ſit concluſio, mea ſcilicet aſſer-
tio, puto ita liquere. Eſt autem hæc: *Photium*
illam pericopen in ſuo exemplari vel non legiſſe, vel
pro genuina non agnoviſſe. Limitationem tuam: *Ex-*
cerpi maxime memorabilia, niſi pervulgata, vel aliis
jam ſint obſervata, utut ſe in aliis habeat, Photio
ap-

applicare non potes ; ſic enim & ſigna , excidium
Hieroſolymitanum præcedentia, dicto Cod. XLIX.
non excerpſiſſet, compluribus notata.
Deinde *connexionem* adhuc *urgeo*. Equidem mo-
tui ſub Pilato occaſione ſacræ pecuniæ , in uſus
alienos converſæ , excitato recte ſubjungi novum
88 incommodum, ſcio ; atque hoc recte etiam à *Cap-
pello* adverſus *Cloppenburgium* urgeri ſentio *p*. 168.
ſed & Paullinæ Hiſtoriam commode interponi, lar-
gior eidem , Tibique ; quanquam non video , qui
hanc dicas extitiſſe cauſam pellendorum Roma Ju-
dæorum ; cum huic facto non Paullinæ negotium,
ſed Judæorum Romanorum improbitas anſam ſup-
peditâſſe Joſepho dicatur *cap*. 5. & Scriptores gen-
tiles conjungunt eventus , quorum cauſæ erant ſa-
ne diverſæ. Cæterum illa de Chriſto pericope un-
de ? Et annon inſuavis illa in tam pauculis illis li-
neis repetitio : Γίνεται δὲ κατὰ τοῦτον τὸν χρόνον , *eodem
tempore fuit*, &c. Et : Καὶ ὑπὸ τοὺς αὐτοὺς χρόνους, *cir-
ca ea ipſa tempora* (quod ultimum non poteſt ad
Chriſti miracula patrantis, paſſi ac reſurgentis ; ſed
89 prioris ſeditionis tempora referri ; per illam ipſam
etiam conjecturam tuam , quam mox adducam)
Græco Livio indigna Tibi videtur ? At Tu tem-
poris ratione teſtimonium hoc inſertum cenſes val-
de memorabile. Hic igitur Tibi incumbunt, quæ-
cunque objicit Cappellus apud *D. Majorem lit. E. b.*
non minus memorabilia. Detur enim ratio , cur
Flavius ea itidem ſuis locis non commemoravit?
Imo ut Hiſtoriæ Euangelicæ ſatis negligentem , ſi
non penitus imperitum agnoſcas , cauſam incarce-
rationis Baptiſtæ eam aſſignat ; ubi qui Joſephum
maxime excuſatum eunt , fateri neceſſe habent, ſi
non contraria Euangeliſtis , diverſa tamen ab eis
ſcripſiſſe. Conjectura tua de iſta pericope , hûc
loci relatâ à Scriptore , quaſi cauſam reddere vo-
90 lente præcedentis infortunii , firmatur teſtimonio
Euſebii libr. II. cap. 6. atque arguit, non fuiſſe plum-
beo ingenio, qui de ſuo , ut mea quidem fert opi-
nio , aliqua Joſepho aſſuit , adeo convenienti loco
id facere aggreſſus eſt , ubi probabiliter lateret.
Mittis autem eam , & facile apparet , Euſebium,
qui ipſe ſentiret , expoſuiſſe. Quicquid hujus ſit,
oportet ante conſtare , *ſitne ille locus Joſephi* , quam
hic eo ipſo ad dictam cauſam reſpexiſſe ſtatuatur.
Hieronymianæ citationi adhuc inſiſto, atque *Eu-
ſebii libr. II. cap*. 23. percurrens , non poſſum non
ſentire , hos Patres hactenus fuiſſe deceptos ; ſe-
cumque alios in errorem abripuiſſe. Allegant e-
nim tanquam formalia Joſephi verba , quæ hodie
nuſpiam , aut aliter , in Joſepho legas. Ita *Euſe-
91 bius* lit. B. *Joſephus non detractavit etiam hoc ſcripto
teſtari, cum his verbis loquitur : Hæc contigerunt Ju-
dæis ultionis cauſa propter Jacobum juſtum , qui erat
frater Ieſu , quem Chriſtum nominant. Judæi ſiqui-
dem illum , cum juſtiſſimus eſſet , occiderunt.* Subji-
cit deinde alium locum è *libro XX. Antiq.* de cæde
Jacobi fratris Ieſu , qui Chriſtus dicebatur ; hodie
comparet : *Jacobus frater Ieſu Chriſti.* Equidem
Photius Cod. CCXXXVIII. p. 978. de Flavio agens,
vocat *fratrem DOMINI* ; non ex hujus , ſed
propria mente , quomodo *p*. 967. *med.* occaſione
Herodis naſcentis Chriſti, & Bethlehemitici infan-
ticidii mentionem facit. Similiter *Suidas*, etſi pe-
ricopen de Chriſto exhibet , *tribuit* tamen *Flavio*,
ſcripſiſſe , propter cædem Jacobi Apoſtoli vaſtata
92 fuiſſe Hieroſolyma , & Baptiſtam vere fuiſſe Pro-
phetam ; quorum *neutrum* hodiernus *Flavius aſſerit*.
Cæterum locus *Euſebii* Tibi perſuadebit, quæ *Hie-
ronymus* in eundem ſenſum allegavit , non ſcripſiſſe
eum, quaſi ſecutus ſit loquentem ex conſequentia.
Ac textus *libr. XX. Antiquit. cap*. 6. loquitur de pri-
vatis ; Jacobus à Concilio publica autoritate damna-
tus eſt : ille de occiſis in templo , in Jacobo au-
tem tollendo ordinarium ſupplicium ſervatum eſt,
ipſe ſcilicet urbe eductus ad modum Stephani *Act.
VII*. 57. Vide etiam *Maymonidem* apud *Schickar-
dum in Miſchp. p*. 104. *ab init.* Quid igitur miri,
Hieronymum & Euſebium in recipienda aliqua par-
ticula Joſephi erraſſe , qui toto erraſſe libro Flavii
videntur ; certiſſime autem Euſebius , qui *lit. F.* &
A. in fine , bis Ἰώσηπον memorat , qui Hieronymi 93
indicio , erat *Egeſippus ?* Fruſtra autem objicitur,
non fuiſſe facile, aliquid in Joſephum inſerre ; cum
in relatione de Jacobi obitu id aperte prodant *E-
geſippus*, *Clemens Alexandrinus* , *Euſebius* , *Hieronymus*,
Suidas ? Fuerit periculi plenum , at non majoris,
quam in Novi Teſtamenti Codicem dictum inge-
rere. *Si quis propterea ſecundo exoſculatus fuerit , quod
id illi placuerit* , &c. ut eſt apud *Juſtinum Martyrem
Tom. I. p*. 263. *in Athenagoræ pro Chriſtianis Oratio-
ne.* Et quid ipſe *Juſtinus Tom. II. p*. 142. de textu
LXX. Interpretum circa quædam loca ſentiat, lege-
re eſt apud *D. Glaſſium Phil. Sacr. libr. I. p*. 141. *ſq.*
Qui itaque integros libros in negotio fidei , non
tantum vaticinia ſuppoſuere , ut *loc. cit.* & *p*. 22. *a.*
item *p*. 144. teſtatur Caſaubonus , qui manum ne à
Divinis ſcriptis abſtinuerunt , hos periculum me- 94
tuiſſe putabimus, cujus erant in tam pia cauſa , ut
ipſis quidem videbatur , ego tamen probare non
poſſum, appetentiſſimi? Ita olim altaria gentilium
diruerunt , idola confregerunt , Judæorum Syna-
gogas ſuccenderunt , auſu privato , bono (ut pu-
tabant) inducti zelo ; ſed revera *errore non excuſan-
do , quem ſæpe poſtea martyrii ſale correxit* , ut lo-
quitur *S. Auguſtinus.* Illa autem *Sozomeni* ſenten-
tia, quam *libr. VI. c*. 2. *pr.* proponit, plane ut im-
pia , ab omnibus, vera de officio ſubditorum erga
Magiſtratum edoctis , rejicitur. Sed & in publi-
cas Bibliothecas recepti ſint libri Joſephi , quan-
quam hic ipſe, & *Hieronymus* & *Suidas* non niſi de
libris , bellum Judaicum complexis , loquuntur ;
Euſebius autem indefinite, non univerſaliter: Quid 95
ſanctius putamus aſſervatum Actis Pilati præſidis,
in cauſa Chriſti , quæ preſſiſſe iniquum ſuo etiam
judicio virum, credibile eſt, quantum licuit. Ad
Chriſtianos tamen emanârunt , ut eſt apud *Euſe-
bium libr. II. c*. 2. Et jam circa medium ſeculi *ter-
tii* imperio præfuit *Philippus* , Chriſtianis ſacris ini-
tiatus ; ſub *ſecundi* autem annum XX. floruit *Cle-
mens Alexandrinus* , qui forte aliquid in gentili re-
formando molitus. Hoc magis appareret , ſi præ-
ſto eſſent *libri Hypotypoſeon* ; vel conſtaret de auto-
re *libri de Univerſi natura* , quem allegabat Photius;
liqueret item , hunc inter alios referendum , quos
ſcripſiſſe Flavium , memorat *Euſebius libr. III. cap*.
10. E dictis tamen hoc relinquitur , aut vacillare
Patrum autoritatem in allegando Joſepho, aut hunc 96
malam manum paſſum. Hoc poſterius non etiam
in Ethnicis Scriptoribus contigiſſe, forte cauſa eſt,
quod parce ac verecunde talia tentanda prudenter
judicârint infartores ; ne dolus pateſceret citius ju-
ſto in auctoribus, qui gentilibus magis erant triti,
quam Flavius Judæus: præſertim cum alias eſſent ,
quibus iſtos urgerent, à Judæis vero inſtructis co-
gnitione Bibliorum in authentico , Chriſtianis hâc
in parte imparatis , plus eſſet , præſentiſque peri-
culi , ideoque dolo bono viderentur revincendi,
medio bonitatem ſibi à fine , quem rectiſſimum ſi-
bi perſuadebant , propoſitum habere , pollicente.
Hæc mihi iſtorum intentio fuiſſe videtur.
Accedit ipſa Joſephi conſideratio. Non vocat 97
Salvatorem , ut ſupra apud Euſebium , *quem Chri-
ſtum nominant*, vel : *qui Chriſtus dicitur*, ab aſſeclis
ſcilicet , & vulgari verbo , uti moderni adhuc Ju-
dæi eum appellant der Chriſten *Maſchiach* , & nos
Meſchichim , ſed: *Chriſtus*, inquit , *hic erat*. Du-
bitat , faſne ſit , eum *virum* nominare , intelligens
humana conditione ſuperiorem ; adeoque *Deum* , uti
cenſuit etiam Sozomenus. Nam , quod apud Te
di-

dictum ſit, cum *D. Major lit. E. a.* *ἄνδρα* dixiſſe
vult Joſephum, ut reſpexerit ad Ebræorum *filium
hominis*, i. e. plebejum, terræ filium; male æſti-
mat Scriptoris ſtylum, ſi cujuſquam, græciſſan-
tem ex Hebraïſmo; ut alia omittam, quæ hic di-
ci poſſent. Eadem de cauſa fruſtra *D. Mülerus* in
Judaiſmo exempla è Veteri Teſtamento congerit,
98 quibus oſtendat, non ineleganter à Flavio dictum:
κατὰ τοῦτον τὸν χρόνον &c. Et: *κατὰ τοὺς αὐτοὺς χρόνους* &c.
Inſuper cum tantum, talemque deſcripſiſſet, con-
firmat, *vivum ſuis tertia à morte die apparuiſſe*; id-
que *juxta teſtimonium Prophetarum divinorum.* Hæc
quidem Autorem non in confinio, ut loqueris, ſed
claro lucis jubare poſitum arguere mihi videntur,
Rom. X. 9. Joann. XX. 21. Fateor non omnibus Ju-
dæis velamen incubuiſſe, fuiſſe aliquas electas reli-
quias, *Rom. XI. 7.* At ſi in harum numerum fue-
rit Joſephus collocandus, ut illud teſtimonium ab
ipſo ſit profectum; jam neceſſe eſt, dicamus, fuiſ-
ſe ad Chriſtum converſum. *II Cor. III*, 16. quod il-
li ipſi Scriptores Eccleſiaſtici, quos citas, non ad-
mittunt. Non ipſi nego virtutem, atque odium
99 vitiorum; Chriſtianiſmum, quem illud teſtimo-
nium plenis velis invehit, ipſe ei tribuere non au-
des. Aut enim ex animo, quod ita ſentiret, ſcri-
pſerit; aut in gratiam Flaviorum, quod conjicis.
Vide autem quantum de ejus laudibus detrahas,
dum ſentis ſcripſiſſe in gratiam gentilium ea, qui-
bus ipſe in conſcientia adſtipulari nequibat. Et
num voluiſſe ita gratificari arbitraris *Flaviis*, ut non
dubitaret ſe *Domitiani* odio, quod in apertam per-
ſecutionem paullo poſt erupit, exponere? Quæ
de Baptiſta & Jacobo ſcripſit (intelligo autem de
hoc poſteriori ea, quæ citat ex ipſo *Euſebius* è *lib.
XX. Antiq.*) genuina credo; quanquam ut ſupra au-
diviſti, de Joanne aliquantum diſſentit *Suidas.* At
unde conſtat, Joſephum noviſſe, illum fuiſſe Chri-
100 ſti præcurſorem? Neque etiam hunc dicit fuiſſe
Apoſtolum, & laudes, quos in utrumque conge-
rit, præſcindunt à religione; ſecus in Salvatore
noſtro ſe res habet. Et quomodo in Antiquitati-
bus modo *Chriſtum* appellet, modo *eum, qui Chri-
ſtus dicebatur?* Quare illud de Chriſto minime red-
ditur probabile, è facta Baptiſtæ & Jacobi men-
tione. Abominandam an fecerit Flavius, poſtea
diſpiciam; hactenus enim Cappellum tueri placet.
Et quid ille Apoſtolos cæteroſque Chriſtianos cu-
rârit, ab ineunte ætate ſectas Judæorum pervaga-
tus, poſtea miles, qui meminerat gentem ſuam
per fictitios Chriſtos toties deluſam; nunquam ſi-
bi perſuaſurus, eum eſſe verum, cujus diſcipulos,
ut vulgo audiebant, tam abeſſe à Meſſiæ requiſi-
101 tis videbat, qualia paſſim in animis Judæorum ob-
tinuerant, ſcilicet de regno terreno? Mihi, po-
tius videtur è numero Sapientum hujus ſeculi fuiſ-
ſe, de quibus Paulus *I Cor. I*, 26. & *cap. II*, 6, 8, 14.

De MSS. rogo, ut moram tantiſper feras, dum
reſponſum à *D. Major Jena* recipio, quem eo no-
mine compellavi. Et fac, nulla vel illum, vel me
exhibere poſſe; ſpero Te aliter judicaturum, ubi
modo dicta expendere dignaberis. Hæc Tibi vi-
debuntur evincere, pericopen de Chriſto Flavii
non eſſe: Jam ulterius diſpiciendum, maliſne cum
Cappello eam nude tollere; an in ſublatæ locum
cum Cloppenburgio ſubſtituere ſcævam relationem
de Chriſti nativitate, quam è Rabbinorum traditione
hauſerit Flavius? Aliquam enim fuiſſe, indicium
102 feci è Gorionide *th.* 27. & è Juchaſin *th.* 139. pa-
teſcit itidem è loco Talmudico, qui in *Synagoga
Judaica* citatur *p.* 107. cum iis collato, quæ con-
verſi è libro *Toledoth Jeſchu* recenſent; de quo ta-
men nunc non admodum laboro, uti nec, cum in
Abravanelem ſcriberem, de ſententia, quam nunc
aſſero, eram ſolicitus. Id enim tantum ſpectabam,
ut Munſteri ſuſpicionem amolirer, de Gorionide
Hebræo, qui malitioſe ſuſtulerit magnificum de
Chriſto præconium.

Et monebo utique ſub finem ſectionis poſterio-
ris lectorem, ut in *th.* 29. *lin.* 3. pro (*vel, quod ve-
riſimilius factum fuiſſe*, ſubſtituat: *nec non*, & *lin.* 5:
pro: *hæc, illa*, & *lin.* 10. pro: *Flavio, Gorionide*,
& *lin.* 11. poſt illa: *à noſtris*, ſuppleat: *in Flavio.*

Virginalem verecundiam apud Judæos vix requi- 103
res, quibus ipſa ſe in hoc præſertim fidei negotio
nunquam credidit; & neſcio, an non iſtorum ri-
ſui nos exponamus, urgendo teſtimonium autoris,
quod qui genuinum eſſe confirmemus, atque ad-
verſus objecta vindicemus, fateor, me adhuc igno-
rare; atque adeo Te rogo, *Vir Clariſſime*, ſi quid
eſt, quo mihi ſuccurras, in regiam me à laboreſ
reducere. Ego obſequium ac gratitudinem nun-
quam intermorituram ex animo promitto. Bene
vale, & me Tibi commendatum habe. Scribebam
die 1. Decembris, Anno 1646.

CL. atque Excell. Tuam impenſe æſtimans.

Epistola III. 104

M. SEBALDO SNELLIO
Chriſt. Adamus Rupertus
S. P. D.

Photii ſilentium defenditur. *Ejus in excerpendo* le-
ctio interrupta. *Locus ille non eſt luxatus. Hi-
ſtorici veteres* non curioſi verborum. *Notatur Si-
gonius.* Repetitiones Livio *non inuſitatæ. Hi-
ſtorici multa*, quæ debebant, *non commemorarunt.
Petitio Flaviorum.* Fluctuantes in religione, *ritu
Aulicorum. Tales erant* Procopius, Heſychius
Mileſius, & Joannes Lydius. *Cappellus* præfer-
tur *Cloppenburgio. Utriuſque in* L. Æmilio Paul-
lo *lapſus. Cappellus* Q. Æmilium Paullum, *ma-
le pro*, L. Æmilio Paullo *Conſulem conſtituit.*

P*Ræſtantiſſime Dn. Magiſter:* Acceptiſſimis literis
tuis reſpondere cogor *ἀκηδῶς*, quia mentem di- 105
verſæ cogitationes huc illuc trahunt. Forte nec
iſtis opus eſt. Video Tibi placere Helenam tuam,
nec ego rapere velim, Paridi, ut noſti, diſſimilli-
mus. Ecquis, quæſo, diſputandi finis erit? Quum,
deficientibus MSS. conjecturis, ſaltem hic agen-
dum ſit, eæ nunquam Te, nunquam me, defi-
cient; fietque adeo, quod dicitur, *Thuſcum jur-
gium.*

De ſilentio Photii, quæ debebam, haut dixi,
fateor. *Laſſa manus ſpectabat ad epiſtolii clauſulam*,
ut ita cum *Seneca* [a] loquar. Tu feciſti, quod O-
ratores facere jubet *Cicero*, [b] & argumentum for-
tiſſimum validiſſimumque conſtituiſti in prima acie.
Nondum tamen (quod pace tua dicam, *mi doctiſ- 106
ſime SNELLI*) plene perſuades, ut credam,
Joſephi locum in codice, quem Photius excerpſit,
haut extitiſſe.

Primo notabis *interruptam Photii lectionem.* Quum
excerperet libros belli Judaici, & alterum ſuppo-
ſititium de Univerſo, nondum erat ad manus vo-
lumen Antiquitatum. Cur enim alias interpoſiti
eſſent autores XXVII? Hinc illa, ut opinor, cali-
dior ratio: *Quia CHRISTI nimis honorificam men-
tionem facit hic liber, non eſt Joſephi.* Aliter reſpon-
diſſet, ſi libros Antiquitatum habuiſſet junctos.
Noſti tumultuarias eſſe id genus *Ἐκλογὰς*, & has
quidem in aliena terra, dum Legati munere fungi-
tur, ſcriptas. Multa levi brachio manuque tranſ-
miſſa, quod ea Taraſium jam ſcire crederet, fate- 107
tur ipſe. Accuratior fuiſſet *ἐν ἐπιτομαῖς*, quarum
guſtum nobis dedit in *Philoſtorgio.* Conjectura hæc
eſt, inquis, alga vilior. Eſto vel re viliori vilior.
Interim Codex CCXXXIIX. ſuſpicionem mihi facit,
teſtimonium illud de Salvatore Photium in eo re-
periſſe. Ita cædem Joannis Baptiſtæ, paſſionem

a Epiſt. XXVI. b II. de Orat. 77.

Chri-

Chriſti, & præcipue Jacobi lapidationem narrat; ut Joſephi filum ſecutus videatur. Admiſcet, neſcio quo jure, ſua, & inter hæc fortaſſe nativitatem quoque Chriſti; de qua in Joſepho noſtro ne γρῦ quidem. Abſolvam me (tædet enim plurium) & quod ſentio, dicam; & quantum decet, largiar. Videri poteſt Photius, ſuſpectum habuiſſe teſtimonium Joſephi; nec tamen auſum reſiſtere aliis nu-
108 dis ſuſpiſcionibus inductum. Hinc ita rem ſimul & poſteritatem intricavit, ut neſciamus, illæne tota ipſius ſint, an ex parte Joſephi? Simul cenſuræ ſuæ proſpexit *Cod. XLIIX.* Quod ſi adhuc urges, inſtas, invadis, facies ut incaleſcam; &, poſita virginali verecundia convertam in Te horribilem machinam tuam: *Quia Photius obſcœnam illam narrationem ſilet, quam immittere vultis Joſephi textui, ſomnium eſt, & Nævii butubata.* Hoc argumentum credo me facilius probaturum doctis.

Secundo, videtur Tibi luxatus etiamnum locus. Concedis hiſtoriam Paullinæ inſertam ideo, ut pateret cauſa pulſorum Ægyptiacorum ſacrorum; cui parem aliquam narrationem nuper quærebas in ſuperioribus, mihique adeo præbebas occaſionem lon-
109 gius à Te recedendi. Conjecturam etiam meam firmas ex Euſebio. Nihilominus diverticulum de Chriſto nimis moleſta res eſt. Impoſtorem, qui aſſuit, non fuiſſe plumbeo ingenio cenſes; & tamen in nexu & verbis deprehenditur ut ſorex. Sed, quod caput eſt, indigna *Græco Livio* (ita Joſephum appellavi ex *Hieronymo*) repetitio: Γίνεται δὲ κατὰ τοῦτον τὸν χρόνον Ἰησοῦς σοφὸς ἀνὴρ, *&c.* Et mox: Καὶ ὑπὸ τοὺς αὐτοὺς χρόνους, *&c.* Miror, Te tam delicatos, tamque verborum ubique curioſos putare Hiſtoricos veteres! Ipſum *Joſephum* conſule *libr. XX. Antiq.* & habebis in uno *cap. 6.* repetita eadem verba: Ἀφικνεῖται δέ τις, inquit, ἐξ Αἰγύπτου κατὰ τοῦτον τὸν χρόνον. Et poſt non multas lineas: Κατὰ τοῦτον τὸν καιρὸν ὁ βα-
110 σιλεὺς Ἀγρίππας, *&c.* Non dubito, quin & alia ſint, ſed non otium mihi colligendi. In Romanorum Livio quondam *Sigonius* aſpernatus eſt, non quidem ſimilem, repetitionem tamen. Unum eundemque, dicebat, quis credat iterum iterumque *Prætorem Urbanum* appellari? Sed docuit ætate noſtra *Gronovius* ad *Livii libr. XXXIII. c. 21.* non eſſe Livio inſolentes id genus repetitiones. Profecto ita res eſt. Sæpius in Auctoribus fruſtra regnum exercent logodædali. Liberiores illi ſunt, & in anguſtioribus occupati verba jungendi, ut ita loquar, & ſimilia inſuper habent. Παρεκβατικοὶ quoque λόγοι diverticula paſſim magno numero. Remittis me ad Cappellum, ut illi reſpondeam. Ni fallor, illud eſt quod æſtimas: *Si Joſephus ita de Chriſto*
111 *ſcripſiſſet, meminiſſet etiam nativitatis, &c.* Iterum dico, abeſſe debet à lectione Veterum hic rigor. In hiſtoria Romana quanta multitudo eorum, quæ debebant, nec memorata ſunt! Homines ſunt, & bibunt aliquando de flumine Lethes. Tam varia, tam multa mentem obruunt. Nec omnia ſtatim ad inſtitutum faciunt, etiamſi in animo ſint. Quam leve eſt, quod ex odio in Chriſtianos & Salvatorem noſtrum ſiluiſſe putat cædem infantum Bethlehemiticorum? Potuiſſet cædem commemorare, ſuppreſſa cauſa, quam apud Euangeliſtam legimus. Quam falſum in tota hiſtoria Joſephi nec volam nec veſtigium extare de diſcipulis Chriſti! Tollat illud de Jacobo, ſi poteſt. Atque hæc ad *binas conjecturas* tuas. Intelligis, ut opinor, nihil hîc firmiter
112 concludi. Sinendus igitur locus intentatus, ut nos jubent, qui emendandi regulas tradiderunt. Si MSS. codices indicaverit *D. Major*, vel alius, dabo victas manus. In iſtis potiſſimum ſitum eſt. Sine iis tota noſtra diſputatio nil erit, niſi Andabatarum pugna; quoniam conjecturæ certæ & liquidæ deſunt. Expectabo lubens, dum *Jena* reſponſum veniat, ſed nec Te feſtinare juſſi.

Cetera epiſtolæ tuæ, quibus doces, Joſephum corrumpi potuiſſe, Hieronymum & Euſebium erráſſe, de libris Antiquitatum incertum eſſe, an in Bibliothecam publicam ſint recepti, jam mitto. Neque etiam hic monebo, quæ alicubi pro me dici poſſunt, & alicubi contra Te; præſertim de *Philippo latrone & parricida*, non Chriſtiano. Profecto vix tempus eſt auribus, quod ajunt, ſcalpendis.

Joſephi perſonam quod attinet, certum eſt, non 113
parum me detrahere autoritati, ſi conjecturam meam locum habere volo, de *petitione Chriſtianorum Flaviorum.* Hoc ſtante, cadit illud, ſincere fuiſſe Chriſtianum: Sed eam tantum propoſui, non recipiendam dixi. Num vero tam abſurdum eſt, ſi dicam, modo *in mero lucis* Chriſtianæ *meridie* videri poſitum, modo in *crepuſculo?* Tales omnes, qui nutant fluctuantque. Dubia miſcent certis, progrediuntur & reſiliunt, conſtantes in levitate ſua. E veteribus Scriptoribus occurrit hujus commatis *Procopius*, qui *de noſtræ religionis myſteriis ita dicit, ut ab iis modo alienus, nonnunquam recte ſentire videatur;* quæ ſunt verba *Nicolai Alemanni præf. in Arcan. Hiſtoriam p. 10.* ubi notat, *Heſychium Mileſium* & *Joannem Lydium* eadem ambiguitate luſiſſe; 114
nec raram fuiſſe iſtiuſmodi hominum turbam, *Juſtiniani tempore;* & quidem *in aula Imperatoria.*

Pro Cappelli & Cloppenburgii epiſtolis, mecum communicatis, ago Tibi gratias. Riſi ſuaviter, cum utrumque de *L. Paullo Æmilio* Conſule judicantem legerem. Magni facio Cappellum præ Cloppenburgio: Sed profecto hic cœcus cœco viam. L. Æmilius Paullus, quem *Valerius Max. libr. I. cap. 2. ext. 3.* ſcribit *Iſidis & Serapidis fano ſecurim primum inflixiſſe*, Conſul eſt anni 703. ante Chriſtum natum 47. collega C. Claudii Marcelli. Nam *eo anno SCtum factum eſt de Serapidis Iſidiſque fanis diruendis*, ut aperte ſcribit *Dio libr. XL. p. 142.* In aliis annis, quibus ex Paullorum familia oriundi Conſules fuere, nihil reperimus tale. Unde mirum 115
in *Pighio*, tanto antiquario, cepiſſe locum Valerii de *L. Æmilio Paullo* Coſſ. A. U. 534. cujus res memorabiles omnes fuſe deſcriptas habemus à Livio; ſed in eo hac de re ſilentium altum. Cloppenburgius & Cappellus falluntur, ſi quicquam ad hiſtoriam, de Paullina & pulſis Ægyptiis ſacris, à Joſepho relatam, facere putant. Ut dixi; quod Valerius ſcribit, referendum eſt ad annum 703. hoc, quod Joſephus ad annum 771. quo Conſules fuerunt M. Junius Silanus, L. Norbanus Flaccus, ſi *Tacito* credimus; vel, ſi *Joſephum* ſequimur, ad recentiores Imperii Tiberiani annos. Deinde non bene docet Cappellus, anno Imperii Auguſtæi XLIV, Conſulem fuiſſe non *L. Æmilium Paullum*, ſed *Q. Æmilium Paullum;* corruptiſſimi fuerunt Faſti, qui 116
hoc illum docuerunt. Imo Conſul eo anno cum C. Cæſare, Auguſti F. adoptivo *L. Æmilius Paullus*, *L. Æmilii Paulli Lepidi Cenſoris F. L. Æmilii Paulli*, qui fano Serapidis primus admovit manum, *Nepos.* Vide Inſcriptionem Neapolitanam, apud *Pighium in A. U. 753. p. 531.* & Indiculum Conſulum apud *Dionem p. 548. edit. Leuncl.* Et hæc hactenus. Bene vale, *mi chariſſime*, Dabam Altd. d. III. Decemb. A. S. CIↃ. IↃC. XLVI.

Virtutum ac Eruditionis Tuæ cultor perpetuus.

Epistola IV. 117

CHRIST. ADAMO RUPERTO

Sebaldus Snellius

S. P. D.

Snellius pro monſtratis erroribus gratias agit. Reſponſum à D. Majore Jena *expectat.* Codicum Græcorum *fidem explorat.*

C*Lariſſime, atque Excellentiſſime Domine Profeſſor, Præceptor honoratiſſime*: Quæ tranſmiſiſti, magna cum voluptate perlegi; ac ſunt aliqua, in quibus Tibi abſentire non poſſum: adeoque *gratiæ* à me debentur *non vulgares*, quod *errores comiter* mihi *monſtrare* dignatus es. De cæteris mentem Tibi aperiam meam, cum *Jena* reſponſum accepero;
118 quod propediem futurum confido. Paucas ſcripſi ad *D. Majorem* lineas, neminem nominavi; ſaltem rogitans, indicium mihi faceret iſtorum, quos laudat, *codicum Græcorum; quot, & cujus antiquitatis ſint*: & num *viſi*, vel *auditi* tantum? Bene vale, Vir Excellentiſſime, & fave. Scribedam d. VIII. Decembr. Anni 1646.

Cl. atque Excell. Tuæ obſervantiſſimus.

Epistola V.

D. THOMÆ REINESIO

Chriſt. Adamus Rupertus

S. P. D.

Joſephi teſtimonium à Patribus *pro* genuino *habitum. Communis* Criticorum Regula. *Ille* de Chriſto *judicavit* honeſtius. *Veterum Scriptorum* ambigui-
119 tas. *Connexio rerum oſtenſa.* Cloppenburgius *notatur.* Repetitiones *Flavio familiares.* Potiſſimum *Snellii* argumentum. *Photii lectio* interrupta. *Scriptio Eclogarum* tumultuaria. *Idem Flavius rem de induſtria implicuiſſe videtur.*

V*Ir Nobiliſſime, & Excellentiſſime, Adfinis pl. honorande*: Ad Epiſtolas Tuas [a] acceptiſſimas ſuaviſſimaſque nihil me per totum annum reſcripſiſſe, magno mihi dolori eſt. Quod quia tam ingenue confiteor, puto Tibi ſatisfactum: Tædet pigetque veteris illius næniæ: Occupatus fui; rerum mearum is ſtatus erat, qui meliorum literarum tantum non obliviſci coëgit — Locum apud *Joſephum lib. XVIII. Antiq. c. 4.* de Salvatore noſtro an
120 *γνήσιον* judicas? Quem à tot ſeculis intentatum reliquere Critici, & pro genuino habuerunt *Hieronymus, Euſebius, Iſidorus Peluſiota, Sozomenus*; & è recentioribus *Caſaubonus Exerc. II. adv. Baron. num. 2. p. 170.* Eum hodie ſolicitarunt *Cloppenburgius* & *Cappellus*; quorum ſententiam ſecutus eſt *M. Sebaldus Snellius*, juvenis doctiſſimus, Alumnorum Noricorum Inſpector, in *Examine Abravanelis, num. 27. & ſeqq.* Miſi hic *Examen*: ſed deſunt quædam, nondum impreſſa, quæ accipies alio die. Suaſi ego, ſequeretur potius communem Criticorum regulam, *nihil eſſe corrigendum, expungendum, infarciendum, niſi vel MSSti veteres boni fidique addixerint, vel conjecturæ claræ, liquidæ, certæ ſint.* Addidi, non eſſe mirum, Joſephum de Salvatore noſtro judicaſſe benignius, qui Johannis Baptiſtæ
121 *l. eod. c. 7.* & Jacobi, fratris Jeſu Chriſti, *lib. XX. c. 8.* honorificam mentionem fecerit. Et quamvis hîc in mero meridie lucis Chriſtianæ videatur poſitus, alibi tantum in crepuſculo; non id illum turbare debere. Χαλεπὸν εἶναι μεταδιδάσκειν. E Scriptoribus veteribus ſimili ambiguitate luſiſſe *Procopium, Heſychium Mileſium, Joannem Lydium*; de quibus *Alemannus Præf. in Arcanam Hiſtoriam, pag. 10.* Argumenta denique *Cloppenburgii* & *Cappelli* nimis eſſe invalida. Videri enim omnia in *d. c. 4.* quam optume inter ſe devincta, nuſquam hærere vel diffluere auctorem. Cum narratione ſuperiori de Judæorum clade *pulchre connecti*, quæ paullo poſt narret de iiſdem Roma pulſis: *Paullinæ hiſtoriam* inſertam ideo, ut pateret *cauſa pulſorum Æ-*
122 *gyptiacorum ſacrorum*; quorum fortunam cum Judæorum calamitate ſimiliter jungant *Tacit. lib. II. Ann. c. 85. §. 4. Sueton. c. 36.* Inepte negotioſum eſſe *Cloppenburgium*, qui comminiſcatur aliam connexi rationem. Nihilominus ille retinet Helenam ſuam. Indigna Joſepho, inquit, repetitio: Γίνεται δὲ κατὰ τοῦτον τὸν χρόνον Ἰησοῦς σοφὸς ἀνὴρ, &c. Et mox: Καὶ ὑπὸ τοὺς αὐτοὺς χρόνους. Reſpondi, fruſtra hic regnum ſuum exercere Logodædalos. Ipſum *Joſephum lib. XX. c. 6.* legere juſſi, ubi bis eadem verba, non multis interjectis lineis. Potiſſimum eſt, quod urget ex *Photii Cod. XLVIII.* Si Photius *librum de Univerſo* non credit eſſe Joſephi, quod nimis clare loquatur de Joſepho; ſit conſequens, teſtimonium illud *lib. XVIII. c. 4.* in Codice non reperiſſe. Colligit etiam nonnihil è *Cod. XXXIII.* u-
bi *Photius* notat Juſtum, quod communi Hebræo- 123
rum nihil dixerit de Chriſto. Sic igitur concludit: *Si Photius inveniſſet apud Flavium aliquam de Chriſto mentionem, utique collaudaſſet ingenuam in hoſte quoque virtutem; uti contrarium in Juſto illo vituperat.* Reſcripſi, notandam in Photio *interruptam lectionem.* Cum excerperet *libros belli Judaici*, & alterum ſuppoſititium *de Univerſo*, nondum ad manus fuiſſe *volumen Antiquitatum.* Cur enim alias interpoſiti eſſent auctores XXVII? Hinc illam videri calidiorem rationem: Quia Chriſti nimis honorificam mentionem facit hic liber, non eſt Joſephi. Aliter reſponſurum, ſi libros Antiquitatum contuliſſet una. *Tumultuarias* eſſe has ἐκλογὰς, & *in peregrinatione* ſcriptas: accuratiorem futurum
fuiſſe ἐν ἐπιτομαῖς, quarum guſtus ſuperſit in *Philo-* 124
ſtorgio. Spreto hoc reſponſo, dedi aliud, *Codicem CCXXXVIII.* ſuſpicionem mihi facere, teſtimonium de Salvatore à Photio lectum. Ita cædem *Johannis Baptiſtæ, paſſionem Chriſti*, & præcipue *Jacobi lapidationem* referre, ut Joſephi filum ſecutus videatur. Admiſcere quidem alicubi ſua, atque ita rem implicare, forſan de induſtria; ut conſulatur iis, quæ ſcripſerat *Cod. XLIIX.* Hæc, & alia multa, inter nos dicta, ſcripta, quæ valde rogo ut cenſeas. Viden', quantum de humanitate Tua mihi pollicear? — Bene vale, *Vir Nobiliſſime*, mihique favere perge. Scr., *A.* 1646. XVI. Decemb. ob parentis mortem jam ab anno 1623. furvo, & inauſpicato. Ignoſces igitur, ſi quid à me ſcriptum ſecus.

Epistola VI. 125

CHRIST. ADAMO RUPERTO

Thom. Reineſius

S. P. D.

Teſtimonium hoc à variis ſolicitatum. *Joſephus æque ac Pilatus Chriſtum* τὸν λεγόμενον *vocarunt. Vanus* Oſiandri *metus. Photium* recentiorem vetuſti *prævalent. Photius in Excerptis haud raro à Joſepho* abit in hiſtoria N.T. *Photius ea* infarcit, *quæ in Joſepho nuſquam inveniuntur.*

A*Dfinis ſuaviſſime*: Merito habuiſti fiduciam animi mei, cum mihi ſatisfactum exiſtimas de tam diuturno ſilentio ingenua confeſſione, quam amplector. Procul habeo omnia, quantum ad Te,
quæ ut male ſuſpicentur, irritare ſolent homines, 126
& angere. Redditæ mihi ſunt tuæ, etſi ſerius; altero nimirum menſe, ex quo ſcriptæ eſſent: nihilo tamen minus pluſquam gratiſſimæ ob deſiderium, quod auxerat cunctatio. — Teſtimonium, quod *Fl. Joſephus lib. XVIII. Ἀρχαιολ. cap. 4.* Servatori noſtro perhibuit, non hodie primi ſolicitârunt *Jac. & Ludov. Cappelli, & Johannes Cloppenburgius.* Nam & *L. Oſiander Cent. I. Hiſt. Eccl. lib. II. cap. 7.* à ſciolo quodam; & *Hub. Giſanius JC.* teſte *D. Seb. Lepuſculo in Epiſt. ad M. Severinum Erzbergium*, Ord. Philoſ. Decanum ſcripta *Baſileæ A. 1559. d. 24.*

[a] *Integram in Th. Reineſii Epiſtolis, num. LXIIX. invenies, ex qua hæc de loco Joſephi excerpſimus.*

24. *Febr.* à Chriſtiano quodam Patre inſertum eſſe
exiſtimârunt. Etiam *Rich. Montacutius in Var. Lect.
& Notis ad Euſeb. lib. III. Demonſtr. Evang.* iſta apud
127 Joſephum verba: ὁ Χριστὸς οὗτος ἦν, è gloſſemate &
marginali annotatione lectoris Chriſtiani irrepſiſſe:
cui neque hoc adſentior. Cur enim Joſephus Ju-
dæus de gentili ſuo Ieſu, quod *vulgo haberetur pro
Chriſto* (ſic enim etiam *lib. XX. cap.* 8. Jacobum
fratrem Ἰησοῦ τοῦ λεγομένου Χριστοῦ appellat, quæ Verba
Photius non expreſſit, ſatis habens ἀδελφὸν κυρίου,
cum ore tamen Joſephi loqui videri vellet, nomi-
nâſſe) dicere non poterat; cum Pilatus multo à
Chriſto alienior, & cum invincibili Meſſiæ igno-
rantia Ἰησοῦν τὸν λεγόμενον χριστὸν, *Matth. XXVII*, 22.
ſonuerit? Uterque nimirum ex opinione hominum
tum vulgata locutus eſt; & propterea metus vanus
eſt, quo cruciatur *Oſiander*, ne, ſi Joſephum ita
ſcripſiſſe aſſeramus, Chriſtianum fuiſſe ipſum nos
128 dicere oporteat. Sentin' acumen viri? Imprimis
autem futile eſt, quod à Photio negative contra
Te argumentari auſus eſt *M. Snellius*, qui de eo
ſatis reſponſi abs Te ex intima Photianæ πραγμα-
τείας, & inſtituti excerpendi autores ratione acce-
pit; & cedere igitur debet, ſi eſt εἰρηνικὸς, ἐπιει-
κὴς, εὐπειθὴς, quales facit ἡ ἄνωθεν σοφία, *Jacob. III.*
17. Unum *Photium* recentiorem tot vetuſti, pu-
to, prævalebunt. Ipſa Excerpta Antiquitatum
Joſephi, quæ *Cod. CCXXXVIII.* exhibet, quota
quæque particula ſunt diffuſi operis? Et quis fi-
dem ejus, è Joſepho non alia plura excerpſiſſe, vel
excerpturum fuiſſe, ſi integrum opus inſtituiſſet
ἀνακεφαλαιῶσαι, *Photium*, nobis facere poterit?
Quantum *abierit à Joſepho*, cuivis contendenti ob-
129 vium eſt; *præſertim* in illis, quæ *Novum fœdus*, &
Hiſtoriam Evangelicam Apoſtolicamque attinent. In-
ſereit *fol.* 976. de Jacobo, decollari juſſo ab Agrip-
pa; & de Petro, quem Joſephus ſcilicet κορυφαῖον
τῶν μαθητῶν indigitaret, ad ſupplicium rapiendo: quæ
Act. XII. leguntur, in noſtris Joſephi exemplari-
bus nuſquam; quantum memini. Quæ deſunt in
Snellianis, ea mihi curabis; & ſi quæ præterea
edentur hujus generis. Aveo etiam legere Cl. Hack-
ſpanii notas in R. Lipmanni Nizachon. τὸ לתרבות
רעה in *fol.* 39. velim mihi interpretetur *M. Snel-
lius*, &c.

Nota: Integra epiſtola, quæ apud Reineſium extat *num.
LXIX.* poſt obitum B. Ruperti Altdorffium fuit allata, data-
que d. XII. Maji, cIↃ. IↃc. xlvii.

130 • Epistola VII.

D. THOMÆ REINESIO
Sebaldus Snellius
S. P. D.

Reineſii judicium de ſilentio Photii *probatur*. Oſian-
der *defenditur*. Hieronymi *exemplar* cum noſtris
non convenit. *Scrupulus*, defenſionem Montacu-
tii *concernens*.

IN judicio tuo, *Vir Excellentiſſime*, de ſilentio
Photiano circa locum Joſephi ingenue acquieſco.
Hoc unicum quærere liceat, quomodo non recte
inferat *Oſiander*, ſi ita ſcripſiſſe Joſephum aſſera-
mus, ſicut noſtra habent exemplaria, Chriſtianum
fecisse ipſum dicere nos oportere, ſive, *ut ego lo-
131 quor*, Chriſtianiſmum illud teſtimonium plenis ve-
lis invehere? Neque enim noſtra exemplaria, quod
ſciam, legunt, Ἰησοῦν τὸν λεγόμενον Χριστὸν, quomodo
ſane *S. Hieronymus* præter alios, quos attuli, *Cata-
logo Scriptorum Eccleſiaſticorum*, in Joſepho allegat;
ubi nihil diceret Oſiander: ſed, ὁ Χριστὸς οὗτος ἦν,
&c. quod contra *Montacutium* defendis eſſe genui-
num. Hunc ut mihi *ſcrupulum* eximas, valde oro.
Apponam vero etiam verba *Dn. D. Majoris* è lite-
ris, quas ad me dedit, &c. Altdorffi, d. vii. Jul.
A. S. cIↃ. IↃc. xlvii.

Epistola VIII. 132

M. SEBALDO SNELLIO
Jo. Tob. Major D.
S. P. D.

Joſephi Codex MS. in Academia Cantabrigienſi. *Lo-
cus ipſe* ſuſpectus. *De Notis Snellianis* in Abarba-
nelem. *Illius* judicium.

VIr *Clariſſime & eximie Docte, fautor & amice
honorande!* Citius equidem ad quæſitum tuum
epiſtolicum reſpondiſſem, ſi per occupationes mul-
tas licuiſſet. Nunc jam occaſionem nactus ſat com-
modam ſignifico, me *ad Acta* loqui, non de Co-
dicibus impreſſis, ſed manu exaratis; quorum co-
piam mihi aliquando fecit Vir amiciſſimus, *Abra-
ham Whelocus*, *Bibliothecarius Academicus Cantabri-
gienſis*, & tum temporis, cum Angliam peragra- 133
rem, *Profeſſor Linguæ Arabicæ*. Eos recentiſſime
ex Oriente allatos, cum de his talibus confabula-
remur, juxta cum aliis cimeliis ſat pretioſis, pro
ea, *qua exteros proſequebatur*, adlubentia & prothy-
mia, mecum communicabat: Ex eo *dubium* mi-
hi, & *ſuſpectum* uſque viſum fuit teſtimonium il-
lud incomparabile, quod Joſephus Salvatori no-
ſtro dediſſe *vulgo creditur*; donec in ſcripta adver-
ſaria *L. Cappelli* & *J. Cloppenburgii* incidiſſem, qui
me non parum confirmârunt. Ceterum ad rem ipſam
quod attinet, video Te illis eſſe ὁμόψηφον *in notis
ad Abarbanelem* eruditiſſimis, quas ſumma cum ju-
cunditate & aviditate perlegi, ultimam manum abs
Te non tam expectans, quam efflagitans. Ita e- 134
nim Te *genuinum pullum* Viri & amici mei *Hack-
ſpanii* oſtendes, quem, niſi grave fuerit, ſumma
ſalute meo nomine imperties, & ex voto valere ju-
bebis. Sed & Tu Vir Clariſſime! bene vale, &
de amore reciproco nequicquam dubita. E Mu-
ſæo Jenæ, d. xxi. Febr. cIↃ. IↃc. xlvii.

Claritatem Tuam ſincere amans æſtimanſque.

Epistola IX.

M. SEBALDO SNELLIO
D. Thomas Reineſius
S. P. D.

Oſiandri *collectio claudicans*. Pilatus eadem *dixit,
quæ Joſephus*. Montacutius *pro* gloſſemate *habuit
iſtam pericopen*. Fidem D. Majoris *poſcit*, *in ci-
tatione MSS.* Fidei *Codd. manuſcriptorum* latitudo. 135
Verba D. Lepuſculi. *Etiam* Giſanio *locus is vide-
batur* ſpurius. *Scriptores veteres quomodo cenſendi?
Joſephus*, ita de Chriſto ſenſiſſe, *defenditur*. *Hæc
ἐξοχὴ*, Judæorum *malitia*, *in* Ebræo ſcilicet
Codice abraſa. *Caſaubonus in hoc non credit* Baro-
nio. *Hunc excuſat* Reineſius.

TArdius, quam oportebat, & quam volebam,
Tibi reſpondeo, *mi cariſſime SNELLI*. Mor-
bus qui me lecto affixum aliquandiu detinebat, &
curarum, cum paullum convaleſcere viderer, con-
tinuus æſtus fecit, quo minus, quod deſtinâram,
exequi poſſem. Ignoſce igitur; nihil quidem Ti-
bi deerit apud me, qui amare conſtanter ſoleo, &
quemvis ſolvendæ amicitiæ ſemel initæ prætextum
execror. Circa Joſephi teſtimonium de Salvatore 136
noſtro Te admittere tandem, quod verum eſſe ju-
dicarunt docti, contra negantes, id vere eſſe Jo-
ſephi, bonum factum. *Oſiandri collectio* ideo clau-
dicat, quia è male intellecta ῥήσει Joſephi procedit,
ὁ Χριστὸς οὗτος ἦν: *Hic erat Meſſias ille, quem tum
appellabat vulgus.* Hieronymus: *& credebatur eſſe*

Chriſtus. Hanc mentem Joſepho fuiſſe, patet è
cap. 8. *lib. XX.* ubi Dominum vocat Ἰησοῦ τ̃ λεγό-
μενον Χριςὸν, quod ſane minus eſt, quam ſi dixiſſet
τ̃ ὄντα, vel ὄντως Χριςὸν: Idemque plane dixerat Pi-
latus *Matth. XXVII.* 22. & tamen nondum auditus
fuit, qui propter iſta verba eum fidelium numero
aggregaret; reliqua in hanc rem legiſti in *Epiſt. ad
Rupertum h. m.* mea. *Montac. p. 2. b. Not. ad Eu-
ſebii libr. III. Dem. Euang.* textum Joſephi αὐτοῖς
137 ῥήμασι quibus & *Hieronymus*; *Iſidorus Peluſiota lib.
IV. cap.* 225. *Zonaras*, *Suidas*, recitantem ita: ὁ
Χριςὸς οὗτος ἦν: *procul dubio*, inquit, *gloſſema eſt*,
& *marginalis cujuſdam Chriſtiani lectoris annotatio*,
licet habeatur in ſcripto Codice, *& in Joſepho.* Vi-
den', eum *ſibi contradicere*, dum dubitat ſine gra-
vi cauſa de re, quam in Cod. MSS. & excuſis ex-
tare noverat; quod nihil aliud, eſt, quam ἀρχὰς
παρέχειν, ἴχνη ζητεῖν; vel cum habeat patentem ja-
nuam, latentem rimam quærere. *Dn. D. Majorem*,
dum hiſtoriam illam *encomiaſticam* in quibuſdam
Codd. Græcis non comparere ait, fortaſſis fefellit
memoria; neque poteſt indicare, quinam illi, quot,
apud quem, & quando ſibi viſi? quod fateri ſatius
138 puto fuerat, quam quod inadvertenti & properan-
ti exciderat, incruſtare tali adſertione, cui nemo
ſine alio teſte credet. Admirabilem ſolertiam ho-
minum tegendis erroribus, ſæpe etiam fraudibus
ſuis, ſubinde deprehendere eſt. Si autem in An-
glia vidit ejuſmodi Codices Joſephi; qui eam par-
ticulam non habebant; proximum erat, & nego-
tio, quod agebat, & ingenio ejus, qui libenter
ſolet prædicare, quid apud exteros viderit audive-
ritque, conveniebat, ut diſerte de viſis ſibi ejuſ-
modi manuſcriptis *ex Oriente* allatis *in Angliam*, qui
in iſta narratione diſſentirent à noſtris, exprime-
ret. Quod cum non fecerit in ſcripto publico,
qui ſuccurrit ipſi rei notabilis memoria tandem,
cum Epiſtolam privatim ſcriberet equidem, & non
139 adeo longo intervallo? Imo cum XXI. Febr., ut
ais, iſta ad Te ſcripſerit, menſe vero demum Ma-
jo ejus *Exegemata Loc. Diff.* Περὶ ξεν. prodierint,
quomodo ejus, quod menſe ſecundo cum tot cir-
cumſtantiis ſciebat, menſe quinto oblitus eſſe po-
tuit? Mihi ita hebes ſum, iſta videntur ἀσύγκλωσα,
& propterea ἀπέχω, dum aliunde ab iis, qui iſtos
Codices Cantabrigiæ etiam ipſi inſpexerint (neque e-
nim raro commeant eo docti, præſertim Belgæ)
ſcilicet quod *D. D. Major* ſibi perſuadere voluit,
re vera ita habere edoceatur. Qui ad Manuſcripta
provocant, vel ſe talibus uſos jactant, ii ſi nemi-
nem præterea alium conſcium eorum oſtendant,
cujus teſtimonio fidem ſuam adminiculentur, me-
rito ſuo ſunt incredibiles. Imo etiam *fidei Codd.
manuſcriptorum latitudo quædam eſt*, eoque non niſi
140 cum ſumma accuratione & cauteloſe recipi debet.
D. Lepuſculi verba, quæ deſideras, hæc ſunt: *Hub.
Giſanius JC. omnium diſciplinarum & antiquitatis ſtu-
dio ornatiſſimus, exiſtimavit, hunc locum eſſe ſpurium;
& à Chriſtiano quodam Patre, qui Judæis ſimul &
Chriſtianis fucum factum vellet, interpoſitum: ſed hoc
pacto, ſi cenſere veteres Scriptores volumus, ecquid tan-
dem erit, quod non in dubium vocare poſſimus? Et nimis
eſt temerarium, contra omnes libros veteres ſtare, quem
Judæi vel maximum putant. His igitur, qui etſi Græ-
ce hæc ſcripſerit, Judæus tamen fuit, paternarumque
traditionum acerrimus æmulator; niſi ea, quæ per
Prophetas illi de Meſſia prænunciati fuerant, recte in-
tellexiſſet, neque de Chriſto tam bene ſenſiſſet; neque
ea, quæ de ipſo dixerant, tam bona fide retuliſſet.
141 Quare neque dubium eſt, qui hæc de eo Græce ſcripſe-
rit, quin alia quoque longe plura, Legem & Prophe-
tas exponens, Ebraice ſcripſerit; cum ipſe utramque
linguam optime calluerit, & ſacris literis ab ipſis in-
cunabulis incitatus fuerit. Unde & credi quoque par
eſt, alios etiam plurimos præter eum iiſdem tempori-
bus extitiſſe, qui de Domino Ieſu Chriſto recte ſenſe-
rint, & Prophetarum vaticinia explanantes vera de eo
ſcripſerint.* Hactenus ille. Cum *Giſanio* eadem ſen-
tit *Jac. Cappellus Comment. in Acta App.* cujus ver-
ba pene eadem ſunt cum iis, quæ Major l. d. è
Lud. Cappelli Comp. Hiſt. Jud. p. CX. refert. Illam
ipſam περιοχὴν *è Codice pervetuſto Judæorum* dum Ro-
mæ requireretur, *abraſam* inventam fuiſſe, adſe-
rit *Baron. Tom. I. f. 214. edit. Plantin.* adeoque nul-
lam ad excuſandum ſcelus potuiſſe adſerri defen-
ſionem, cum membrana ipſa id exclamare videre- 142
tur; quod *Cornelio à Lapide* in certamine cum Ju-
dæo, cujus meminit *Comm. in Acta p.* 9. non ſuc-
curriſſe, mirum videri poteſt. *Caſaubono* relatio
Baronii non probatur, quod nuſquam extent libri
Ἀρχαιολ. à Joſepho Hebraice ſcripti. Atqui ne-
que id dixerat Baronius, ſed hoc: Codicem quen-
dam Ebræum Joſephi apud Judæos fuiſſe repertum.
Et probabile valde eſt, à Judæo quodam, uno ex
iis, qui primo ſecundove Eccleſiæ ſeculo plurimi
Chriſtianiſmo nomen dedere, verſionem Ebraicam
è Græco Joſephi eam, in qua teſtimonium ſæpe
laudatum legebatur, elaboratam fuiſſe; quam gen-
tiles ejus, Βαθεῖς Ἑβραῖοι, in quorum manus deve-
nerat, mutilatam illo membro de Chriſto conſer-
vârunt, & circum tulerunt: Ἀλλ' ἄλις δηϊς. — Cl. 143
Hofmannum, cum familia, meis verbis amantiſ-
ſime ſaluta; amorem vero tuum mihi perſevera,
mi optime SNELLI. Scrib. Altenb. prid. Cal. Febr.
Anno cIↃ. Icc. xlix.

Epistola X.

CHRISTOPHORO ARNOLDO

Sebaldus Snellius

S. P. D.

Snellius apologiam *meditatur.* Gentius *de ſcriptis* Ka-
raitarum *edendis admonetur.* Manaſſis Ben Iſraël
de doctrina Chriſti effugium. *Reſponſum theologi-
cum ad* Remonſtrantis *cujuſdam* argumentum, *de
Filii deitate. Egregia* Snellii *de fide ſua in Chriſtum*
Confeſſio. *Auguſtini precatio.*

SAlve plurimum, *mi Amantiſſime Dn. M.* Eſt 144
omnino, cur impenſe gaudeamus, nobiſque
gratulemur mutuo de valetudine commoda; quam
utrique, quin noſtris, atque adeo omnibus peren-
nem ipſe jubeat Altiſſimus! Memini, cum ſereni-
tatem ejus, qua nunc per Dei gratiam utor, in
tempeſtate mea prædiceres; quod ſi igitur aliquid
Tibi evenit, quod me olim non vanum fuiſſe au-
gurem oſtendit, id quoque ſit mutuum: Perga-
mus autem officiis, amore, ac precibus fovere cæ-
ptam feliciter amicitiam. Vidi *tuum panegyricum*,
& pro tranſmiſſo exemplo ago gratias; probo ma-
xime inſtitutum, bonum factum. Iter tuum *in An-
gliam* fortunet bene Chriſtus! Certumne vero id
Tibi eſt, & nihil deterret belli eas oras depaſcens
flamma? Denuo Te rogo, *Chariſſime Dn. M.* ut, 145
ſi Tibi ſuppetunt loca *Heinſii* & *Gronovii*, eorum
mihi facias indicium; videbo, ubi tandem nan-
ciſcar dictos Autores. Nam *D. Major in Acta* meam
ſententiam ad *diſp. Abravanielem* impugnavit. Alle-
gata, inquam, tantum deſcribe; verba ipſa non
peto, forte pluſcula. De *Schiedamenſi* Tibi plane
aſſentior *virgine.* Noſter *Dn. Hackſpan* plurimum
Te ſalvere jubet, ac lætatur ob *Menaſſis* librum *in
Prophetas*, quem ſcribis ſub prælo eſſe; etiam ob
alterum *Gentii*, quem vult, ut ſalute impertias,
dicaſque, *Hackſpanium* orare, ut maturet editio-
nem unius vel alterius è *Caraitis*; quos ſibi eſſe ma-
nu deſcriptos, ac ſe publicaturum eſſe, coram aſ-
ſeveraverat. Etiam *Perſici operis* mentio eum dele-
ctavit. Memini, *mi Dn. Magiſter*, Te nuper illi 146
No-

Noſtro ſcribere, Menaſſen venum proponere libros
Judaicos. Quæſo, ſi ita habet, & Tibi ſuppetit
occaſio, vide utrum mihi acquirere poſſis, & quo
pretio aliquos, v. c. *Jalkut; En & Beth Iſrael*,
Midraſch Tillim. Si pretium eſt tolerabile, perſcri-
be; & videbo, quid fieri à me poſſit. *Utinam eum*
virum nobis accedere contingat! Intellexi quoque *ef-*
fugium, quo uſus eſt apud Vorſtium *de fœminis.*
Sed quid diceret ad *exemplum Pauli*, certe primo
perſecutoris, non amici, 1 *Cor. XV*, 8. Tandem ad
argumentum tuum ita reſpondeo: Si τὸ ῥητὸν ſpe-
ctas, nec Pater, nec Spiritus S. dicitur uſpiam,
quod ſciam, *à ſe Deus*. Falſa eſt igitur hoc mo-
do major. Si τὴν διάνοιαν, ſive rem ipſam, ne-
147 ganda eſt minor. Nam dicitur Filius aperte *Deus*
verus, 1 *Joh. V*, 20. Unde argumentum: *Deus ve-*
rus eſt à ſe ipſo, Chriſtus eſt verus Deus, E. Chriſtus
eſt à ſeipſo. At, inquis, Chriſtus ſive, *Filius DEI*
eſt à Patre. Quomodo ergo *à ſe ipſo?* Utrumque
verum eſt, quia utrumque dicit Scriptura: Hoc,
quod ſit *à Patre*, quia *Filius* eſt: Illud, quod ſit
à ſe, quia Deus verus eſt, non ſecus ac Pater &
Spiritus S. Imo hi tres, ſive, hæ tres perſonæ,
ſunt *unum*, hoc eſt, *una eſſentia* divina, *l. cit. v. 7.*
Vide autem, *mi Dn. Magiſter*, de diverſa termini
metaphyſici, *à ſe*, acceptione; quæ eleganter do-
cet noſter *Scheiblerus Tom. I. Metaph. c. 21. num. 22.*
Quæ huc recidunt, *Filium eſſe a Patre*, ut princi-
piatum à principio; non ut dependens aliquid, vel
cauſatum, aut effectum, aut creatum ab indepen-
148 dente, cauſante, efficiente, vel creante: Hoc e-
nim ſenſu ipſe Filius, æque ac Pater, & Spiritus S.,
eſt ens independens, hoc eſt, à nullo cæterorum
finitorum & creatorum entium; ſed à quo ipſa po-
tius omnia dependent, producta & creata ſunt.
Hæc, *mi Chariſſime Dn. Magiſter*, judico vera, &
verbo Dei conſona; quod ſecutus, & fœderis in
baptiſmo initi memor, & *ſiſtens mihi* in cogitatio-
ne *hiſtoriam Servatoris* noſtri, *in Jordane* tincti,
Matth. III. hunc Deum meum adoro, ipſi gratias
ago, confido; pro viribus, quas largitur, obtem-
pero; quin vivum ac mortuum me commendo,
cum *Auguſtino* ingeminans, ad quemvis horæ pul-
ſum: *Te Deum Patrem ingenitum, Te Filium Ieſum*
149 *Chriſtum unigenitum, Te Spiritum S. paracletum, ſan-*
ctam & individuam Trinitatem toto corde & ore con-
fiteor, laudo atque benedico: Tibi ſit gloria in perpe-
tuum! In hoc Domino ac Deo noſtro vale felici-
ter, *Amantiſſime Dn. Magiſter*, & mei in preci-
bus tuis perge eſſe memor. Adverſus tentationes
ſcribam Tibi breve verbum: *Lege ac meditare divi-*
nam Scripturam, & ora! Epheſ. VI, 16, 17, 18.
II Timoth. III, 16. Hoc ſenſi optimum remedium.
Iterum vale, *mi Chariſſime.* Altdorph. d. 26. Sept.
An. 1650.

150 Epistola XI.

M. SEBALDO SNELLIO

Chriſtophorus Arnoldus

S. P. D.

Heinſii, Gronovii, Boxhornii, Salmaſii, Vorſtii
de hoc teſtimonio judicia. Anonymus Scriptor, Hi-
ſpanus, etiam pro ſpurio agnovit. Voiſin *ſequitur*
Hieronymum. *Judicium* D. Cocceji laudatur.
Mira *Chriſtianorum* dubitatio. *Joſephus* titubans.
Additamentum iſtud nimis abruptum. Ἀνήρ.
אנשים. *Sibyllina Oracula cum hoc loco comparan-*
tur. Pſeudo-Gorionides à Flavio plane diverſus. R.
Menaſſe Ben Iſraël *utrumque* pro uno *habuit.* R.
David Ganz *in Tzemach eundem laudat, quem* R.
Abravanel *vituperat. Spes verſionis Miſchnajoth.*
Conciliatoris partes quatuor, *in lingua Luſita-*
nica.

Debeo ſane reſponſum amiciſſimis tuis, *Vir Cla-* 151
riſſime, quas a d. xxvi. m. viibr. ad me dedi-
ſti; ſed variis impeditus negotiis, illud citius ex-
ſolvere haud potui. Loca nempe *Heinſii* & *Gro-*
novii deſideras, quorum copia mihi non ſuppetit;
neque alia ſcio, quam quæ uterque in colloquiis
ſubindicarunt: Fraudem ſcilicet non tectam, ne-
que obſcuram eſſe, ſed exploratam ſatis, apertam-
que; nexum illorum (quæ Joſepho tribuuntur)
verborum omnino diſparilem videri, ac plane diſ-
ſolutum, divulſumque. Pro pia veterum Chriſtia-
norum fraude eundem Joſephi locum *Boxhornius*
dudum apud me habuit, & (ceu dixi) *Gronovius*;
cujus ſententiam è literis, quas jam expecto, bre-
vi forte intelliges. *Vorſtius* interpolatam Hiſtori-
ci fidem in hoc accuſat, quod ſcilicet non ſenſim 152
ſine ſenſu, ſed *ex abrupto* magnificam Servatoris
laudem fictis verborum lenociniis extollere incipit.
Salmaſius, ὁ πάνυ, Oraculorum Sibyllinorum veri-
tatem cum hac ipſa περικοπῇ comparavit, licet hæc
verba in MSS. codicibus obſervaſſet. Hinc idem
cum *Salmaſio* ſtatuit *Vorſtius*, eamque lectionem
fucoſorum, hoc eſt, *poſteriorum ſeculorum* eſſe, con-
tendit. Extat præterea liber ἀκέφαλος, ab *Hiſpa-*
no quodam Latine ſcriptus; duas continens diſſer-
tationes: *alteram* quidem de nomine Iesu, *alteram*
vero de hoc Joſephi loco, cujus fraudem ex anti-
quitate & ordine Patrum ſatis fideliter detexit; ceu
ſummus Vir ille, *Theod. Graſwinckelius*, nuper *Ha-*
gæ Comitis cum eſſem, primum ſignificavit. Li-
brum Hiſpani nondum vidi, cujus ſententiam (hoc 153
eſt, dolum ſubeſſe) aſſenſione approbavit Vir do-
ctiſſimus.

Sunt & viciſſim, quibus ſincerum ac ſanum pror-
ſus videtur teſtimonium Joſephi, eo quod *Hierony-*
mus in lib. de Vir. Ill. id ipſum recte obſervaverit.
Hac motus ratione *Joſephus Voiſin in Diſput. Theolog.*
Orthod. de Sanctiſſima Trinitate, adverſus diſceptatio-
nem Hæretici Antitrinitarii (cui *Slichtingius* in notis
ſuis ad concionem *Georgii Vechneri*, ob argumenta
quædam Rabbinico-Targumica haud ſane abſimi-
lis, ſi non unus idemque eſt) *Anonymi* ſic explo-
dit §. *XI.* ejuſdem conſequentiam, hunc in modum:
Quæ eſt iſta conſequentia? Recentiores Judæi impu-
gnant myſterium Trinitatis; ergo & antiquiores impu-
gnarunt. Si ex Chaldæis Targumim myſterium Trini-
tatis erui poſſit, cur nullus recentiorum Rabbinorum eo- 154
rum doctrinam eſt ampiexus? Conclude ergo ſimiliter: Si
Joſephus ex Judæis antiquis Ieſum Chriſtum laudaverit,
eumque ſupra hominem commendaverit; cur nemo ex
Judæis recentioribus ejus ſententiam amplectitur? Lib.
enim Antiq. Jud. XIIX. cap. 4. hæc habet, &c. Ver-
bis igitur (quæ quidem ex auctoritate *S. Hieronymi*
eſſe credidit) ordine recenſitis, hæc tandem ſub-
jungit Voiſin: *Et hoc teſtimonium Joſephi recte obſer-*
vavit S. Hieronymus in lib. de viris illuſtribus. Sed è
diverticulo ad Viros in Belgio celebres (quorum
judicia cum primis à me expetis) illico redeundum
eſt. Admirandæ humanitatis Vir, jamque vicinus
meus, *Dn. D. Coccejus* conſtanter, locum hunc eſſe
"ſuppoſititium, negat: Nos Chriſtiani, ait, mi-
"ramur, fidei ac veritatis religionis noſtræ (quæ
"à Chriſto Chriſtiana dicitur) teſtimonia apud 155
"profanos exſtare Scriptores; ceu hodienum id
"genus hominum fere ſolet, mirantium ac demi-
"rantium, in V. T. Deum toties ea eſſe locutum,
"quæ in N. T. repetita, ſalutem humanam ſpe-
"ctant: Cauſa vero hæc eſt, quod Prophetæ pa-
"riter ac Apoſtoli non niſi ex Lege loquebantur.
"Quod ſi vero (pergit is) mentionem feciſſet Eu-
"angeliorum, nulla interim Chriſti mentione fa-
"cta; tunc utique de ipſo Chriſto (nec de teſti-
"monio tantum) prorſus dubitarent. Numquid
"*Taciti* (addit idem) vel *Suetonii* teſtimonia de
"*Chreſto*, ſive Chriſto, ſuppoſititia quoque dica-
mus?

"mus? Sunt ea certe, inquit, ſigna quædam ἐλι-
156 "γονισίας, quæ non carent inſana impietate." De cætero illi Joſephus (ceu ultro faſſus eſt) *Phariſæus*, & *titubans* quidem videtur; qui non niſi honeſte de Chriſto ſenſerit: nec ſine cauſſa. Cum enim hæc ipſa quæſtio inter Judæos ſemper agitaretur: Num Chriſtus ſolus homo, vel etiam Deus aliquis eſſet? Opus omnino eſſe duxit, plura hac de re in Hiſtoria ſua referre, & quidem (Agellii vox eſt) cum additamento; quod *Vorſtius* (ceu dixi) nimis *abruptum* eſſe, cenſet.

Verba, penſiculatius æſtimanda, hæc ſunt: Γίνεται δὲ κατὰ τοῦτον τὸν χρόνον Ἰησοῦς σοφὸς ἀνήρ. Et dein notanter: Εἴγε ἄνδρα αὐτὸν λέγειν χρή. Dixit ἄνδρα, id eſt *hominem* (de quo inter illos erat quæſtio) more ac ſenſu, Græcis uſitato; quibus ἄνδρες haut raro idem, quod ἄνθρωποι notant: nec abſimili E-
157 bræorum, qui אנשים, proprie *homines*, pro viris ſæpe ponunt. Porro Joſephus *paſſionem* pariter ac *reſurrectionem* Chriſti admirabilem ſubnectit, prout Hiſtoricum decet; ne quid forte ſilentio prætereat, quod memoria ac fide haud indignum ſit. Super hæc *D. Coccejo* Salmaſii de *Sibyllinis Oraculis* judicium, quo his omnem derogat fidem, non multum arridet; utpote cui mirum videtur, tam ingenioſum fraudis ſuæ artificem vel unquam extitiſſe, qui Patribus cunctis glaucoma objiceret, Oracula illa ὁμοθυμαδὸν pro ſe allegantibus. At vero litem hanc, noſtram non faciemus, quam *Dav. Blondellus* jam dudum ſuam fecerat in ſingulari *de Sibyllis* libro Gallice perſcripto. *Gorionidem* unum cum *Flavio* eundemque fuiſſe, tantum abeſt, ut
158 Vir ille perſpicaciſſimus credat; ut potius affirmet, id ſibi perſuaſurum neminem, eo quod *multa nugatoria* Judæus iſte Pſeudo-Gorionides *de gente ſua* immiſceat.

Reſponſum, vel ſaltem eclogam ex literis Viri, in ſententiis aliorum modeſtiſſimi, familiariſſimique, *Menaſſis Ben Iſrael*, diu à me expectas? De *Joſepho Gorionis*, vel *Matthiæ* potius, aut *Mattathiæ*, judicium accipies ex incluſis illius literis Gallicis; feſtinante calamo Latine à me verſis. Miror ſane, *Menaſſen* inibi de ſe, ſuiſque ſectatoribus id affirmare (*nous crojons unanimement*) ſe *unanimiter* credere, *Joſippum* ac *Flavium* ab ipſis pro *uno eodemque* haberi. Reſcripturus propediem, de verbis illis ad aurem (velut memoriæ ſedem) molliter eum, more anteſtantis, admonebo, quæ in
159 *Tzemach David ad annum* 829, *millen*. 4. de eximia *Joſippi* fide (judicio Abravanelis de *Flavio* plane contraria) leguntur; & ſi *uterque unus* fuerit, eundem ſimul *fidelem*, ac *cum immutatione veritatis ſcribentem*, Hiſtoricum teſtantur. Illa vero hæc ſunt: והוא קודם בזמן מחכמי הגמרא כמה מאות שנה וראה את כל הנעשה בימיו כן אין אנו מחזיקין אותו לסופר הבלתי נאמן: Id eſt: *Et tempore anteceſſit Sapientes Gemaræ aliquot centenis annis; viditque omnia, quæ ſua ætate geſta ſunt: nec eſt, cur eum cenſere debeamus inter Hiſtoricos minus fideles.* At vero *Gemara* injecit mihi ſcrupulum (quem ex animo meo evellas, rogo) & quandam dubitationem; cum illa ſit, ſignificetque *ſupplementum*, ſcilicet *Miſchnæ*; quam una cum *Mikra*
160 Moſes in monte legiſſe, ſcribit *R. Elieſer Capit. XLVI.* At dicas forte: *Gemaram*, hoc eſt, *ſupplementum*, ætatis non eſſe ejuſdem cum *Miſchna*; cujus eſt ſupplementum? Neque me latet hoc ipſum diſcrimen; nihilo tamen minus id ſemper in mentem eſt: *Aliquot centenis annis ante Sapientes Gemaræ.* Ita vix ac ne vix quidem veriſimile erit, ejuſdem ætatis, vel (ut clarius dicam) unum idemque *Flavium* & *Gorionidem*, ſive *Joſippum* fuiſſe; cum hic quidem *centenis*, imo *aliquot centenis* (cogita, quæſo) *annis ante* Sapientes Gemaræ vixerit; ille vero temporibus Veſpaſiani floruerit. Sed de his plura in proximis ad Menaſſen, ubi commodum fuerit.

De cætero utinam legiſſet olim beatus *Rupertus* noſter elegans nempe *R. Abravanelis* judicium, quod de Flavio habet *Comment. in Daniel. Fonte X. Pal-* 161
ma 7. cujus verba hæc ſunt: ואף שנודה להם שיוסף כתב זה לא נקבלהו מה שהעירו עליהם כתבי הקדש כדי להסיר פנים לרומיים כעבד העומד ביד אדונים קשים שידבר כרצונם: Id eſt, interprete Vorſtio: *Confeſſum quoque illis eſt, cum Joſephus iſtud ſcribat, nos non recipere illud ab illo, quia plurima ſcribit cum immutatione veritatis, ac perverſione iſtius, quod Scripturæ ſacræ de illis teſtantur; ut elevaret faciem Romanorum* (hoc eſt, *honorem iis exhiberet*) *tanquam ſervus exiſtens in manu Domini ſui duri, qui loquitur ad beneplacitum illius.* Hac ipſa ſcilicet de cauſa, quod *Flavius* in pluribus adverſatur *Joſippo*, non magni illum Judæi fa-
ciunt. De rebus Judæorum (quos magnus ille 162
Coccejus *hæreſium Patriarchas* interdum vocat) hac vice plura ſcribere non habeo, niſi quod *Borelli filium* (ope Judæi cujuſdam converſi, Conſtantinopolitani) *Miſchnajoth Latina verſione* adornare ajunt. *Menaſſis Conciliator*, Luſitanica conſcriptus lingua, & in partes quatuor diviſus (ceu auctor ipſe iterum reſcripſit) Latina deinceps veſte ſuperbiet. *Gentium* de promiſſo *Karaitarum* admonui ſedulo. Ob pium atque eruditum reſponſum tuum, è medio ſinceræ Theologiæ petitum, eſt, cur mihi gratuler; & conſuetæ humanitati tuæ gratias agam ſingulares. Vale, ac ama feliciter! Lugd. Bat. a. d. XXIV. m. Jan. ſt. n. A. C. CIϽ. IϽC. LI.

EPISTOLA XII. 163

A Monſieur Arnauld.

MONSIEUR,

Bien, que je ſois fort occupé, toutesfois j'ay pris cette occaſion de ſatisfaire a mon devoir. Sçachez donc, que je n'ay pas a vendre les livres, deſquels vous avez fait mention. Quand a mon *Conciliateur*: j'eſpere, que *les IV. parties* s'imprimeront *en Latin*, au commencement du printemps. Touchant ce, que doutez de *Flave Joſephe*, il eſt certain, qu'il a *touſjours eſté conſtant en la religion* Judaique, de la ſecte *Phariſienne*; comme il teſmoigne lui meſme au commencement de ſa vie, qu'il
a eſcrit *a la fin de ſon Hiſtoire*, & *du 6. chapitre du* 164
16. livre des Antiquitez; & *au chap. 5. du 7. livre de la Guerre Judaicque.* Tellement, qu'il n'a jamais *changé*, ni *vacillé* juſques a ſa mort: Car les Gentils & Juifs n'euſſent jamais oublié de luy reprocher, eſtans ſes capitaux & mortels ennemis, a cauſe de la grande privauté, qu'il avoit avec Veſpaſian; comme il appert de ſon teſmoignage *au chapitre 4. du livre 7. de la Guerre Judaicque.* Et ce qu'aucuns alleguent a l'encontre *du chap. 6. du liv. 18. des Antiquitez*, ne fait rien a cecy, a cauſe que nous l'eſtimons *apocryphe*, & non canonique: Ce que je vous pourrois teſmoigner avec diverſes & indiſſolubles arguments, que je vous pourrois mieux dire de bouche, que par lettres; pource
que j'evite autant, qu'il m'eſt poſſible les occaſions 165
de faire preſumer, que je vouluſſe offenſer quelqu'un. Touchant *Flave Joſephe* eſcrit *en Hebreu*, pluſieurs en doutent, & entre autres le tres docte & celebre *Gerard Voſſius*. Toutesfois cela n'entre jamais en queſtion entre nous, a cauſe, que nous crojons *unanimement*, que *Flave Joſephe* en eſt *l'autheur*. Le mot, ויפח eſt verbe, & vient de la racine פוח, il ſignifie: *Et parlera juſques a la fin.* Et ſe parle de la *redemption* de la *captivité* Babylonienne. Voila le peu, que l'embaras de mes affaires me permet de vous eſcrire: Deſirant donc des

des nouvelles occaſions de vous rendre quelque ſervice ; je vous recommande au tres haut, & demeure voſtre tres affectionné.

A dieu, ce 7. Decembre 1651. (50)

Menaſſeh ben Iſraël.

166 ## VERSIO LATINA.

una cum

ARGUMENTO.

Conciliatoris partes quatuor *veſte Latina ornandæ. Joſephi* in religione conſtantia. *Hoſtes ejus acerbiſſimi exprobraſſent* titubanti *levitatem.* Teſtimonium *Joſephi* negat *eſſe* canonicum. *R. Menaſſeh Chriſtianos non facile læſit. Flavio ſcripta Ebraica, quæ hodie exſtant*, unanimi *tribuit* conſenſu *Judæorum. Verbi* פוח *ſignificatio.*

QUamvis ſim valde occupatus, nihilo tamen minus hanc arripui occaſionem, uti debito meo ſatisfacerem. Scias igitur, me non habere venales libros, quorum in tuis mentionem feciſti. Ad *Conciliatorem meum* quod attinet, *partes ejus quatuor* (ceu ſpero) imprimentur *Latine*, ſub initium veris. Quod de *Flavio Joſepho* dubitatis, cer-
167 tum id eſt, quod *ſemper* fuerit *conſtans in religione* Judaica, ſectæ *Phariſaicæ* addictiſſimus, ſe ipſo teſte *in princ. Vitæ ſuæ*, quam *in fine Hiſtor.* deſcripſit; ut & ex *cap. 6. lib. XVI. Antiq* nec non ex *cap. 5. lib. VII. Bell. Jud.* apparet. Ita ut *nunquam mutaverit* (ſententiam) vel *titubaverit uſque* ad mortem. Neque enim cum à Gentibus, tum ab ipſis Judæis in hoc quicquam fuiſſet intermiſſum, quin hoc ei objicerent; utpote qui tum temporis acerbiſſimi infenſiſſimique hoſtes ejuſdem exſtitere, ob inſignem amicitiam illam, quam coluit cum *Veſpaſiano*; ceu ex ipſius teſtimonio apparet *cap. 4. lib. VII. Bell. Jud.* Quod vero nonnulli opponunt è *cap. 6. lib. XIIX. Antiq.*, nihil ad rem; quoniam pro apocrypho (ſuppoſititio) nec pro canonico
168 (genuino) habemus. Quod melius Tibi ad oculum demonſtrare poſſem variis indiſſolubilibuſque argumentis; ſed facilius ore, quam literis id ſignificavero: Nam, *quantum in me eſt, occaſionem omnem refugio, ut ne quis de me ſuſpicetur, quaſi animo lædendi tale quid facere ſuſtineam.* De *ſcriptis* Fl. Joſephi *Ebraicis* non pauci ſane dubitant, ac inter alios doctiſſimus æque ac celeberrimus *Voſſius*: Sed hac de re quæſtio plane nulla apud nos ſuboritur, quoniam *unanimiter* credimus, *Fl. Joſephum auctorem illorum* eſſe. Vox ויפח eſt verbum, veniens à radice פוח, ſignificanſque: *Et loquetur uſque ad finem.* Sermo hic eſt de *redemtione* ex ipſa *captivitate Babylonica.* En pauca, quæ impedimentum negotiorum meorum me Tibi ſcribere permiſit; velut deſiderantem occaſiones novas deinceps
169 inſerviendi. Commendo te Altiſſimo, conſtanter Tibi favens. Bene vale.

d. VII. Decemb. 1651. (50.)

Epistola XIII.

R. MENASSI BEN ISRAEL

Chriſtophorus Arnoldus

S.P.D.

Joſephus titubans *porro aſſeritur* ex Abrabaniele. *Quia is* immutavit veritatem. *Idem* adulator *fuit*, & blandiloquentulus. *Verba* Prophetarum neglexit. *Ipſi Judæi* probationes *Joſephi* rejiciunt. *Ebræus & Græcus* non unus *idemque. Inter utrumque ipſi diſtinguunt Ebræi. Joſippus ben Gorion maxime ab iſtis* laudatur, *Flavius contra Joſephus* culpatur.

NOn ſine magna voluptate, *Rabbinorum Sapientiſſime*, humaniſſimas tuas accepi; pro quibus 170
gratias Tibi ago, quas debeo, ſane haud vulgares. Miror equidem lectionem Joſephi accuratiſſimam, quem velut de facie noſti: At vero vel ipſe ego perſuadere mihi vix potero, Joſephum in religione, vel etiam ſecta ſua, non *inconſtantem*, nedum *titubantem* fuiſſe; in primis ſi data opera multa ſcripſerit *in gratiam Romanorum*, in plurimis adverſatus & Joſippo, & placitis ſæpe Magiſtrorum. Judicium *Iſaaci Abrabanelis in Comment. Danielis, Fonte X. Palma VII.* de hoc Scriptore Flavio, jam dudum ab ipſo *Verſtio in Obſervat. ad Tzemach David, ſive Chronologiam Sacroprofanam R. Ganz* productum, ignorare haud potes; ubi inter alia fides ei derogatur à Judæis, qui id expreſſe fatentur:
שיוסף כתב זה לא נקבלהו ממנו:, *cum Joſephus* 171
ſcripſit iſtud, nos non recipimus illud ab illo. Cur, quæſo, non recipitis? Cauſa ſequitur illico: כי הרבה דברים כתב בחילוף האמת:, *quia plurima ſcripſit cum immutatione veritatis.* Sic vero ſcripſiſſe Joſephum, ulterius idem affirmat his verbis: כדי להסביר פנים לרומיים כעבד העומד ביד אדונים קשים שידבר כרצתם:, *ut elevaret faciem Romanorum, tanquam ſervus exiſtens in manu Domini ſui duri, qui loquitur ad beneplacitum illius.* Cumque aliquot recenſuiſſet (ſit venia verbo) mendacia *Abravaniel*, ſic pergit: ואלו רבות עמו שמיראתו פן יכעסו עליו בדברו עמם דברי יתרונות שלא הגיו להם והחניפם בדבריו כלבבם:, *Atque ejuſmodi plurima apud ipſum ſunt, quia metuebat ſibi, ne iraſcerentur ſibi, cum loquere-*
tur ad eos excellentia (ſive, hyperbolas) *quas non* 172
apprehendebant; atque iis adulatus eſt verbis ſuis juxta illorum animum. Ecquis conſtantem in religione diceret Joſephum, quem מחליק לשון *blandiloquentulum* pro ratione (ut ajunt) ſtatus his porro coloribus depingit: שכאשר ראה עצמו ברומי עם מלכים ויועצי ארץ להיות בעיניהם כמוצא שלום וכמחליק לשון כתב הדברים כפי מה שראה שהיו מוטבעים בהם בסברותיהם הכחבות:, *Cum videret ſe Romæ eſſe cum Regibus & Senatoribus terræ, ut eſſet in ipſorum oculis, veluti pacem colens*, & blandiens lingua; *conſcripſit res, prout videbat infixas eſſe illorum falſis opinionibus:* Ne vacillaſſe, vel titubaſſe quidem Scriptorum iſtum, credamus, qui verbis Prophetarum ſuſque deque habitis, *non firmiter* retinuit verita-
tem? Sic ille: גם בדברי הנביאים שראה בהם 173
זרות כפי ההרגל שנה והחליף אותם ולא חלק כבוד הנביאים מקום שהיה לו לקדש השם בתוכם ולהחזיק את האמת והוא באמת בכלל כי דבר ה׳ בזה ולמה אב׳ נקח ראיה מדבריו:, *Cum enim: videret in verbis Prophetarum inuſitatum quid, mutavit atque pervertit illa; neque locum honoris conceſſit verbis Prophetarum, ubi decebat illum ſanctificare Deum inter illos*, & firmiter *retinere* veritatem. *Atque ipſe revera fuit in claſſe:* Verbum enim Dei ſprevit. (Num. xv, 31.) *Cur itaque reciperemus probationem ex verbis ejus?* Ad ultimum cur nolint Judæi accipere probationem ex verbis ejus, omnino liquet: בהיותו בלתי עומד בדבורו ומחליף את משכורתו עשרת מנים: *Cum ſit inconſtans in ſermone ſuo, atque immutet mer-*
cedem ſuam decem vicibus. Gen. xxxi, 7, 41. Hæc 174
brevi verborum compendio excerpere ſuſtinui, *Vir Celeberrime*, ne ſingula demum evolvere moleſtum eſſet. Sed penſiculatius, ſi placet, æſtima, quæſo, verba illa Abrabanielis; cujus non parva apud vos auctoritas: *Non firmiter retinuiſſe veritatem*, &c, quod ſuper omnia eſt, *verbum Domini ſpreviſſe* eum, quem Tu *vacillaſſe* pernegas. Hæc profecto *conſtantem in religione Judaica* virum haud addecent. Verbo me expediam: *Adulator* fuit, *blandiens lingua*; itemque *inconſtans in ſermone ſuo.*

Su-

Super hæc *Flavium Joſephum*, ut & *Joſippum*,
hunc quidem *Ebræum*, illum vero Scriptorem
Græcum, prorſus diverſos & ſatis diſtinctos fuiſſe,
quis non videt? Utrumque enim (hoc eſt, Ebræ-
175 um & Græcum, ceu ſemper diſcordantes inter ſe)
ipſi Judæi ſolicite conciliare allaborantes, diſtinctis
quoque appellant nominibus; velut *Abrabaniel* ſta-
tim ſub initium loci citati: *Ego vero*, ait, *dico nu-
merum hunc, quem* בשם יוסיפון, *nomine Joſephi
memorant, falſum eſſe; non enim ſic exſtat in libro*
בן גוריון, *F. Gorionis, qui inter nos eſt.* Nec illud
ſilentio involvendum, ceu *Flavius Joſephus* ab E-
bræis modo contemtus fuit, ita *Joſippum*, *Filium
Gorionis* ſacerdotis, vel *Matthiæ* potius, magni ab
illis fieri; dilaudatur is enim in *Tzemach David ad
annum* 829. *num.* 4. tanquam *vir ſapientiſſimus & pru-
dentiſſimus, vir juſtus & rectus;* qui cum Sapientes
Gemaræ aliquot centenis annis anteceſſerit, *non eſ-
ſe, cum referre* Ebræi *debeant*, לסופר הבלתי נאמן,
176 *inter Hiſtoricos minus fideles.* Quo igitur modo *Jo-
ſippus, Ben Matthiæ*, unus idemque cum *Fl. Joſe-
pho* nunquam *titubante* fuerit, uſque adhuc non vi-
di. Hæc ad tuas reſpondeo, Vir Sapientiſſime,
etiam atque etiam rogans, ut deinceps mihi occa-
ſione oſtendas, ubi erraverim. Bene vale.

Lugd. Bat. a. d. 2. m. Febr. 1651.

Epistola XIV.

CHRISTOPHORO ARNOLDO

Sebaldus Snellius

S. P. D.

Heinſi, Cappelli, Cloppenburgii, Gronovii, *&*
Boxhornii *una eademque ſententia.* Vorſtius *no-
tatur. Quæſtionis ſtatus, de his laudibus.* Prio-
ra *potius*, ſecula, *quam poſteriora ſunt* fucoſa. *Se-
177 culi IIX. ſuſpicio, conceſſa à Ruperto, p. m.* Patres
decepti *ſuere. Differunt* rumor, aſſenſus, con-
feſſio. *Sententia* D. Cocceji *expenditur.* Ὁ λεγό-
μενος *notat ſere* Meſſiam impoſtorem. *Chriſtum*
eſſe Deum, *pro* blaſphemia *habitum. Diſcrimen*
nudæ mentionis *&* confeſſionis *repetitur. Scru-
pulus de* Gemara *&* Gemariſtis *eximitur.* Verſio
Vorſtiana *corrigitur.* Menaſſis Ben Iſraël ſenten-
tia *Snellio arridet. Preces diſputatiunculis præfe-
rendæ.*

SAlve plurimum, *mi Amantiſſime Dn. M.* Do-
lorem meum è ſilentio tuo longiori ſedarunt
binæ tuæ, uno mihi tempore redditæ; pro qua-
rum communicatione, & reſponſio ad quæſita fu-
ſiore, gratias Tibi ago longe maximas. Quod ſi
grave Tibi non eſt audire, habeo unum atque al-
terum, quod bono animo proponam; non dubito,
quin optime ſis interpretaturus. *Heinſii, Gronovii*,
178 & *Boxhornii* ſententiam intelligo, quæ eſt eadem
cum *Cloppenburgii* & *Cappelli* aſſerto. Cum *Vorſtio*
nolim *fictas laudes* appellare, quæ ſunt veriſſimæ,
& Servatori noſtro maxime competunt. Sed hic
quæritur; an eæ profectæ ſint a Scriptore Flavio?
Niſi tamen fallor, ob illam cauſam ſtomachatur
Coccejus, ut paullo poſt dicam. Neque cum eo-
dem Vorſtio *fucoſa* dicam *ſecula* poſteriora, cum
certum ſit, vel *prima* fuiſſe talia, fatente *Caſaubono
contra Baronium;* & mutationem oporteat factam
ante Euſebium, Hieronymum, alios; hi enim, ut
notum, jam citant hodiernam ſectionem. Hoc
ipſum opponitur recte MSS. in quibus ipſa exſtat.
Rupertus tamen b. m. largitus mihi eſt, *ſuſpectam*
eam jam fuiſſe Photio, Seculo IIX. Decepti ſunt
boni Patres, ac paſſi ſibi imponi; quod *in prima*
179 *Epiſtola* Ruperto noſtro oſtendi. Et profecto lon-
ge differunt, *rumor* de paſſione & prodigiis, à
Chriſto editis, paſſim ſparſus; qui notitiam potuit
horum apud plures excitare: aliud eſt *aſſenſus*,
eumque ſecuta *confeſſio* adeo illuſtris in tali homi-
ne, quam ea verba inferunt. De illa accipio *Hie-
ronymum;* & fac, fuiſſe Flavio, non illico hanc
dabo poſteriorem. Ac proinde, ut ad *Coccejum* ac-
cedam, non mirarer, à Flavio fieri mentionem fi-
dei ac veritatis Chriſtianæ etiam hoc loco contro-
verſo (ſicut admitto libens, alibi integrum eſſe,
& ſanum Scriptorem, ubi appellat Ieſum τὸ λεγό-
μενον Χριστόν, vel Johannem memorat, ubi præſcin-
dit à religione) ſi *nudam* faceret *mentionem;* ſed *te-
ſtimonium* edere, confiteri, ſcribere, quæ hodie
exſtant, Flavium, nunquam probaverit; qui, quid 180
dicatur, & à quo, & quorum reſpectu, expendat.
Titubantem fuiſſe, etiam Rupertus dixit; *ſenſiſſe* de
Chriſto noſtro *honeſte*, non apparet: Ego contra-
rium credo, quod dicit τὸ λεγόμενον Χριστόν; quo ipſo
eum refert in claſſem Impoſtorum, qui ſæpe Meſ-
ſiam jactantes, Romanos moleſtia, plebem Judai-
cam damno mactarunt. Nec ſemper *honoris verbum*
deputandum, ſi quis dicat: *Hic eſt ille Demoſthe-
nes.* Præterea quis, obſecro, illis temporibus quæ-
ſitum dicat, *Meſſias* ψιλὸς ἄνθρωπος *ſit, an Deus?*
Vide *Matth. XXII, 46.* Et fac, paucis probis con-
ſtitiſſe de hac poſteriori, ut *Joh. I, 49.* &, ex in-
ſtitutione Servatoris, diſcipulis, *Joh. VI, 69. &
Matth. XVI, 16.* Publice de hoc altum fuit ſilen-
tium; imo cum emanaſſet, habitum pro blaſpemia.
Joh. V, 18. & c. X, 33. Matth. XXVI, 65. Et ipſe 181
Servator ſuis interdixit, *Matth. XVII. 9.* Quid er-
go ſciverit, vel crediderit de hac quæſtionis par-
te Flavius, primo *Phariſæus;* deinde *miles*, in Ma-
giſtratum legitimum Romanum ſeditioſus? Ne
nunc addam alia. De *Tacito* & *Suetonio* eſt longe
diſpar ratio; nihil hi quicquam commune cum Fla-
viana ſectione habent. Repeto ſuperiorem diſtin-
ctionem inter *nudam mentionem*, & *confeſſionem;*
hæc *ſuſpecta* eſt, & facit autorem ſuum; non illa.
Ἐγὼ ἄνδρα Patres *ad Deitatem* referunt, id quod
probabilius eſt, voluiſſe eorum verborum autorem.

Sed ad dubium tuum de *Gemaræ initio.* Hoc *ad
Moſen* referunt, ut ſolent; ſed *Gemaricos Doctores* in-
venies apud *Vorſtium in Chronologiam Jud. pag.* 112.
quibus *ducentis annis, ac pluribus* ſuperior eſt ipſo- 182
rum *Joſippus, ibid. pag.* 92. Nulla ergo pugna, ſi,
Gemara ſepoſita, *Gemariſtas* attendas; quos dicto
ſpatio *Flavius* & *Gorionides* præcedunt. *Abravane-
lis* autem *judicio* de Flavio oppone eundem *Vorſtium
d. l. pag.* 286. *& ſeqq. Menaſſen in Concil. p.* 151. Il-
lud vero, ואף שנודה להם, verti debet: *Etiamſi
vero largiamur ipſis, &c.* Sed hæc nunc excutere
plenius, non vacat. Certe *de nihilo non videtur*,
quod ipſi impingit crimen *Abravanel;* ita memi-
ni, cum in *de Bello Jud.* appellare *Poppeam* Nero-
nis, *piiſſimam fœminam;* & (ni fallor) legi alicubi,
ſuſpectum fuiſſe Domitiano *ob nimiam familiaritatem
cum uxore* Auguſta. Quid vero futurum ipſi cre-
deres, ſi Chriſtianiſmi, illi Principi tam exoſi, vel
tenuem umbram præ ſe ſcripto, non dicam tam 183
aperte, tuliſſet? Atque hæc hactenus. Te, mi
amantiſſime Dn. M. rogo, ut omnia dextre inter-
preteris; ſcribo, quod ſentio, paratus cedere omni,
meliora monſtranti. Nominavi viros ſine honoris
præfatione, omni laude majores: Nunc ad relicta
in tuis me accingo. De Sibyllinis nihil moveo,
quod ea nihil ad meam Andromachen. Teſtimo-
nium *Menaſſis* de Flavio valde mihi arridet; pro
communicatione habeo magnas gratias. Nec vul-
gariter gaudeo de inſignibus ſcriptis, quæ ais pro-
ditura; id me diſcruciat, quod nihil eorum, quæ
pridem ſignificaſti, ad nos pervenit. Placuiſſe re-
ſponſum meum, eſt, quod DEO gratias agam; qui
Te porro Spiritu bono ſuo dirigat in veritate,
quod ſcis ejus eſſe verbum; hoc ama, tracta, ad- 184
mixtis precibus vel è *Meditationibus* atque *Exercitio*

Pie-

Pietatis noſtri *D. Gerhardi*, qui libellus elegantiſſime apud vos prodiit; & plus ſenties emolumenti, conſolationis atque lucis, quam è difficilioribus diſputationibus. Excerpta, quæ *Blondelli* & *Gronovii* ſententiam contineant, libens præſtolabor. Deum ex animo veneror, ut bene Tibi eveniat iter Anglicanum; ſed heus Tu, *Cantabrigiæ* vide in Mercatores Batavos ut incidas; quos mittet exploratum meus *Thomas*, ὁ ὀλιγόπιστος. Liceat mihi apud Te jocari, Chariſſime; nam & paulatim ridere incipio. *Dn. Hornio* ſalutem ex me plurimam, ac reverenter, velim, dicas. Dominus noſter Jesus Christus Te propitius ſervet, Tibi benedi-
185 cat jugiter, ac juſto tempore ſalvum incolumemque Tuis reſtituat, Amen. Scrib. Altdorfii d. 24. Martii, Anni 51.

Epistola XV.

M. SEBALDO SNELLIO
Chriſtophorus Arnoldus
S. P. D.

Uchtmanni *ſententia. Talia quoque de Chriſto retuliſſe* Philo *videtur. Comparatur hic, ut Philoſophus cum* Seneca, & Joſepho. *Quæ vulgo narrantur, referre*, Hiſtorici officium *eſt. Mos eorundem*, ex abrupto *aliquid recenſendi.* Vox hiſtorica, *ἦν*, *velut* Ebræorum ויהי, & Arabum وهي. *Eadem ſunt*, Erat, Credebatur, & Λεγόμενος. Jo. Sareſberienſis *hoc teſtimonium citat.* G. Hornii *ſententia. Joſephus Hiſtoricum egit. Teſtimonium iſtoc* Vorſtius *teſtimoniis Alcorani de* CHRISTO *æquiparavit. Chriſtianis* crimen cor-
186 rupti Alcorani *impegit.* Alcoranum *à corruptela* defendit Jac. Golius. *Excuſatio prudens* Gronovii. *De hoc loco* Hadr. Junii *judicium.* Blaſphemia *R. Menaſſis.*

GAudeo ſane, *Vir Clariſſime*, geminas meas tandem aliquando ad Te fuiſſe perlatas; ex quibus mentem potius meam (vel ſaltem promiſſa) quam res præclaras accepiſti. Promiſſis tamen ſtare jam debeo, quæ etiam (ſed, quo ære, neſcio) libens exſolvam. Verum ſacra Manibus adhuc facere ante omnia me oportet, umbras venerantem optimi Præceptoris mei; qui quondam aliter ſenſit, ac Tu ſoles. *Uchtmannus* nuper monuit, *Suidam* illuſtrem Joſephi περιοχὴν totidem recenſere verbis. De cætero idem eſſe, ait, ac ſi quis lo-
187 cum *Philonis Judæi* in legatione ad C. Caligulam *de Pilato* negare vellet, ubi dicitur, Pilatum quam plurimos (quibus utique & Chriſtus continetur) vel levi, vel prorſus nulla de cauſſa, morti dediſſe. En, Philoſophus, & Judæus, & ex genere Sacerdotum Judaicorum talia referre non dubitavit? Nimirum *Philo*, philoſophiæ ſtudio ſimul ac ritibus patriis deditus, quæ ad fidei dogmata attinebant, parum curabat. Alias vero *Scaliger in Elencho adverſus Jeſuitas* Philonem Hebraiſmi adeo imperitum fuiſſe, contendit, ut dubites, an etiam legere ſciret Hebraice. Porro ſic & Romanus Sapiens (admonente iterum *Uchtmanno*) philoſophiæ tribuit omnia; nec de religione Chriſtiana tam ſolicitus unquam fuit, ut in eam inquireret. Hoc etiam modo Joſephus, recutitis traditionibus
188 ſuis contentus, & Romanorum inſuper, nec non gentis ſuæ publicis onuſtus negotiis, non ſingula tam circumſpecta perluſtravit cura, ut rem ipſam perſcriberet; ſed ſatis erat tum temporis, vel ea ſaltim memoriæ dediſſe, quæ viritim ac vulgo de Chriſto narrabantur. Hinc ipſe Pilatus apud *Matthæum* Ἰησοῦν τὸν λεγόμενον Χριστὸν vocat *cap. XXVII. §. 22.* Nota, λεγόμενον, quem omnes vocabant Χριστὸν, ſive, משיח. Opus igitur fuit, *Hiſtorici officio* fungi, hoc eſt, ea referre, quæ omnes uno ore enunciant. At, *ex abrupto*, dicit *Vorſtius*, hæc inſeri verba? Is ipſe Hiſtoricorum mos eſt, ut, dum varia conjungunt, ea minus concinne inter ſe cohærere, Lectori videantur; & maxime id fieri amat, ſi quando ſingulare quidpiam ſubindicare volunt; tunc enim ſermonem aliqua ex parte 189
quaſi abrumpere neceſſum eſt. Frequens hoc admodum *Livio*, ut notat *Cl. Gronovius ad lib. XI. cap. 32.* hujuſcemodi abruptas, & nexu (ceu videntur) deſtitutas parentheſes facere. Ex abundanti voculam *ἦν* adjicio, Hiſtoricis narrationibus magno opere inſervire, ritu Ebræorum, ויהי, nec non Arabum وهي, qua formula *Achmed* in *Timuri* Hiſtoria, & *Georgius Elmacinus* in Hiſtoria Saracenica, ſæpicule uſi ſunt. *Salianus in Annal.* obſervat, *τὸ erat* in Hieronymo mutatum fuiſſe in, *credebatur eſſe.* Quicquid vero ſit, *credebatur*, indicat famam atque opinionem vulgarem; & notat τὸ λεγόμενον. Adde, quod nec *Jo. Sareſberienſis* (qui claruit, *Trittenhemio* teſte, ſub Friderico Imp. primo, Anno Domini M. C. XL.) metuens ullius frau- 190
dis, *lib. II. Policratici, cap. 9.* hæc ipſa citavit verba, tali modo incipientia: *Fuit autem iiſdem temporibus Ieſus, &c.* quorum is eſt finis: *Chriſtus hic erat.*

Sed ne nimis ſententiæ Ruperti b. m. ſtudere videar, eorum quoque ſententias (ſtudio atque amore veritatis) illico ſubjungam, qui tuis partibus faventes, verba Joſephi genuina eſſe, pernegant. *Georgius Hornius* (Te amicum veterem multa ſalute impertiens) ſic fere ſentit: Joſephum, linguæ Ebraicæ ſatis peritum, utique non ignoraſſe, quid eſſet משיח, nimirum Χριστός; quem hoc ipſo nomine appellare non auſus fuiſſet. At vero (juvat, aliquando eſſe contrarium!) id ipſum *fidelis Hiſtorici munus* eſſe, ſupra diximus; ut non ſolum nuda perſonarum nomina, ſed etiam res ipſas, uti ſunt, 191
ex ore narrantium recenſeat; ita tamen, ut nihilo minus incertum ſit, utrum is illorum verbis (quæ modo recenſuit) calculum ſuum addat, ac probet, nec ne? *Tacitus*, itemque *Suetonius* commemorant *Chriſtum*, ſive *Chreſtum*: Quid tum poſtea? Pergit idem *Hornius*: Aliud eſt, inquit, Chriſti nomen apud Gentiles legi; aliud, apud Judæos: Neque me hic ictus ferit; oratio integra, ſive à Judæo, ſive à Gentili profecta fuerit, penitius ſemper inſpicienda eſt, quid in ea de aliquo dicatur, vel (ut barbare magis loquar) prædicetur. Addit *Hornius*, vir amiciſſimus: Si ita ſenſit Joſephus, mirum eſt, quod in religione ſua permanſerit. Ecquis vero neſcit eundem (*Abravanele* teſte *in Danielem*) fuiſſe titubantem? Dein fabulis affectibuſ- 192
que ſuis occæcatus, civilibuſque negotiis graviter onuſtus, aliter ſentire noluit, nec potuit. Tandem hæc adjecit Vir Clariſſimus: Nugator nugas Judaicas hinc inde plurimis ſæpe verbis ac lineis deſcripſit; ea vero, quæ ad hiſtoriam Chriſti attinent, brevi admodum calamo perſtrinxit. Non mirum, & Judæum, & militem, & hominem politicum talia tanti non facere, quæ penitioris ſunt Theologiæ; ſed breviter, & ex ſententia potius aliorum perſcribere. Candide agat Hiſtoricus, oportet; & aliorum referat mentem, quamvis ipſe non ita ſentiat. Quod ſi Scriptor aliquis orthodoxus, ex ore ac mente Pontificiorum alicubi diceret, *Papam eſſe caput univerſæ Eccleſiæ*, numquid exinde concluderem recte, Scriptorem illum Pontificiis 193
favere, nec aliter revera ſentire? non autumo.

Cl. *Vorſtius* Joſephi (quod ferme oblitus eſſem) locum cum Muhammedicis de *Chriſto Ieſu*, *filio Mariæ* (المسيح عيسى ابن مريم) aliquot teſtimoniis, in compendium hiſtoricum à *Levino Warnero*, duce *Golio*, fideliter collectis editiſque comparans,

parans, conſtanter aſſerit, ea omnia in eodem ha-
benda eſſe pretio, quo nempe Joſephi locus; hoc
eſt, eſſe ſuppoſititia. Cauſam deſideranti, hoc
ulterius reſponſi dedit: Tot *Chriſtianos in Arabia*,
Perſia, *& Indiis*, facili negotio talia inſerere, &
ſic nos, perinde ac Infideles, eadem arte ludere
iſtos omnino poſſe. Sed audiamus ea de re ſum-
194 mum virum, *Jac. Golium*, ita cenſentem: Lite-
rulas Alcorani omnes eſſe numeratas, ita ut affir-
mare non dubitet, majorem (vel certe haud impa-
rem) in illo certitudinem lectionis deprehendi,
quam in S. Bibliorum codice. Vocales interdum
(ex amanuenſium incuria) variare, libenter con-
cedit; quod MSto parum, vel prorſus nihil de-
trahit, dummodo characteres literarum in nume-
rato habeamus. Quid? quod *ſeptem* gentis Arabi-
cæ *ſectæ*, in Theologia ſua ſæpiſſime diſſentientes,
in Alcorano fideliter exarato ſemper concordant in-
ter ſe. Cæterum ipſi Arabum Theologi in com-
mentariis ſuis ſubtiliſſimis doctiſſimiſque ea ipſa de
Chriſto loca, ſive teſtimonia, totidem citant ver-
bis; dum de his diſputant. Exſtant præterea in
195 magni illius Golii Bibliotheca, MStis Orientali-
bus refertiſſima, MSta etiam Alcorani exempla,
in *India*, *Arabia*, *Perſia*, *Turcia*, nitidiſſime de-
ſcripta; quæ optime inter ſe conveniunt. Silebo-
ne MStum ejuſdem, *à Mauris* ante *quingentos* an-
nos in ipſa Mauritania; & aliud *Meccæ*, in Mu-
hammedis patria, nec non fragmentum aliquod,
inſigne prorſus ac ſplendidum, ante *nongentos* an-
nos exaratum; in quibus omnibus eadem, ſalvo
atque integro ſenſu, leguntur. Sed hæc, *ὡς ἐν
παρόδῳ*.

Gronovius, Muſis ſuis canens, calculum album
vel nigrum addere, in amiciſſimis ſuis nuper ad
me datis, modeſte ſatis recuſavit; conſulens famæ
ſuæ, ne impietatis notam pateretur; ceu *Scaligero*,
Caſaubono, *Grotio*, *Salmaſio*, aliiſque magnis no-
minibus non raro accidit: Excerpſi autem verba
196 illius, quæ me Tibi excuſatum reddent. [*Vide ſis
Epiſt. ſequentem.*] Herbam Te porrigere juberem,
Amice dulciſſime, niſi linguam mihi occluſiſſet
ſingularis amicus meus, *Dav. Blondellus*; qui tam
accurate ac ſolide omnia explicuit, ut nihil ha-
beam, quod reponam. Sic enim ille, cum MSti
Codicis in Anglia apud *Whelocum* aliquam in meis
mentionem feciſſem. [*Adi Epiſt. XVII.*]

Ad ultimum ſubjungo viri ſublimis judicii, ac
mirificæ eruditionis, *Hadr. Junii*, ſententiam,
quam modo coram expoſuit: *Joſephum* ſcilicet in
Græca hiſtoria ſua *liberius* fuiſſe *locutum*, eo quod
Judæi linguæ illius eſſent ignari; hinc non mirum
videri, etiamſi hæc ipſa verba in *Gorionide* non le-
gantur. At *ex abrupto* poſita nemini hypobolimæa
197 videri debere, ait, quia hæc ſcribere, proprii ejus
inſtituti non erat. Poſtremo dum Joſephus, *ἱερὰ*
quædam *παράδοξα* commemorat, non eſt (inquit)
cur quiſquam ſubeſſe fraudem metuat; ipſi enim
Judæi credunt, & ſcripto perhibent, IESUM
ſchedulæ cujuſdam, in ſura abſconditæ, beneficio
multa patraſſe miracula. Quod nec ipſe (ceu o-
lim in meis ſignificavi) *Menaſſeh Ben Iſraël* nega-
bat, Chriſtum, inquiens, miraculis ſuis (abſit ver-
bo blaſphemia) impoſuiſſe fœmellis. Verbo me
expediam, ſi poſſum: Joſephum hujus rei indi-
cem potius, quam judicem fuiſſe, arbitratur; quod
de ſe quondam, *ὁ πάνυ*, *Voſſius* affirmavit in *Hi-
ſtoria Pelagiana*; quam nobis recenſuit, ſed ſine
præjudicio. Nimis profecto longus ſum, in re-
198 cenſendis virorum apud nos doctiſſimorum judi-
ciis, quæ vehementer deſideraſti; quare nunc fi-
nem ſcribendi facio. Bene vale, mi Chariſſime!
meque, ut ſoles, ama. Dat. Amſtelodami, a. d.
XVII. m. Apr. A. C. cIↃ. IↃC. LI.

ADDITAMENTUM.

QUantus honor, *Chriſtiane Lector*, etiam apud
Muhammedanos Ieſu Chriſto, Domino no-
ſtro habitus fuerit, non ſolus nos docet *Lev. War-
nerus in Compendio Hiſtorico eorum, quæ Muhamme-
dani de Chriſto, & præcipuis aliquot religionis Chri-
ſtianæ capitibus tradiderunt*; quod in lucem emiſit
Lugd. Bat. A. C. cIↃ. IↃC. XLIII. Verum etiam *Jo.
Seldenus Comment. in Eutychii, Patriarchæ Alexan-
drini, Origines Eccleſiæ ſuæ, pag.* 59. ad Precatio-
nem Ieſu, Filii Mariæ (quæ quaſi Dominica al-
tera eſt) in libello MS. extantem, cui titulus: *Pre-
ces dierum*, ſingularum ſcilicet hebdomadis, anno-
tavit ſequentia:

NEque mirum videatur, quod D. N. Ieſu Chriſti, 199
*aut Beatæ Virginis nomen adeo reverenter habeant
Mahumedani. Ut cum de Patriarchis veteris Teſta-
menti, aliiſve, quos magni æſtimant, demortuis; ſic
etiam cum de hiſce, ſive ſimul ſive ſeorſim loquuntur,
infrequens non eſt adjectio illa:* Super eos ſit pax!
(*aut* ſuper eum, *aut* eam.) *Quemadmodum nomini-
bus mortuorum, quotquot ſine reverentia memorare no-
lunt Ebræi, ſubjicere plerumque ſolent*, עליו *ſeu*
עליהם השלום, ſuper eum, *aut* ſuper eos ſit 200
pax! *Et in Alcorano, ſummo cum honore, mentio fit
non rara D. N. Ieſu Chriſti. Repetitum legitur in* A-
zoara 2. *velut ex perſona Numinis*: Dedimus Ieſu,
Filio Mariæ, virtutes notiſſimas (*miracula faciendi
interpretatur* Mahumedes Ben Achmet, *egregius Al-
corani Paraphraſtes Mahumedanus*) & fortem eum
reddidimus per Spiritum Sanctum. *Salutatio item
Angelica ad hunc modum ſe habet* Azoara 3. *Arabice,
ſed Latine quinta*: O Maria, Deus bonum nuntium
tibi mittit per Verbum ſuum, quod ex eo eſt. 201
Nomen ejus Meſſias (*ſeu Chriſtus*) Ieſus, Filius
Mariæ, potens in præſenti ſeculo, & futuro;
ſcientiſſimus, qui loquetur hominibus in cunabulis
(*infantulus*) & ſenibus, vir optimus. *Ubi* Mahu-
med Ben Achmet, *Paraphraſtes*, *expreſſim illud*,
Verbum ſuum, quod ex eo eſt, *interpretatur per*
Filium, *nempe Mariæ tantum. Nec enim aliter vult
ſecta illa. In præſenti autem ſeculo intelligi eum, ait
ille, potentem fore* prophetia; *atque in futuro*, in-
terceſſione & præparatione cœleſti. *Compluria ibi* 202
*ſequuntur, quibus maxime fit apud eos tum D. N. Ie-
ſus Chriſtus, tum Euangelium ejus; uti* Azoara 5. *A-
rabice, ſeu* 12. & 13. *Latine; &* Azoara 17. *Latine,
quæ Arabice eſt*, 61; *alibique in farragine illa. Et
vide ſis* Joannem Cantacuzenum in Apologia 4. *κα-
τὰ τοῦ Μωάμεθ*.

Hæc *Seldenus*. Hac ipſa de re (quod nimirum Alcoranus
Chriſtum habeat pro *Dei Legato*, & *Ejus verbo*; nec non Eu-
angelium pro *verbo Dei* agnoſcat) egit etiam Anglus ille do-
ctiſſimus, *Laurentius Sarſon*, ſed idiomate Britannico, in *A-
nalyſis of the I. Timoth. I. 15. pag.* 74. 75.

EPISTOLA XVI. 203

CHRISTOPHORO ARNOLDO
Jo. Fredericus Gronovius
S. P. D.

Gronovii curæ ſecundæ in Livium. *Amica* Rich-
terorum *mentio*. *Lis iſtæc erudita* Theologis *re-
licta*. *Magnis viris* impietas *objecta*. Gronovii
pietas.

LIbenter vidi tuas, & ſane citius illis reſpondiſ-
ſem, ni me multa identidem impeditum tenuiſ-
ſent. Nam eodem tempore & libellum, quem vi-
des, donoque Tibi mitto, edebam; & *Noctes At-
ticas Gellii* Elzevirio ad editionem parabam; & *Li-
vium*, quem aut reddiderunt jam, aut reddent præ-
lo propediem, qui iſtuc incolunt Elzevirii, recen-
ſebam;

204 ſebam ; in quo quidem tantum ſecundarum cura-
rum mihi naſcitur, ut quæ finis futura ſit, non-
dum prævideam. Multæ intereà non publicæ tan-
tum, ſed & privatæ in gratiam ſtudioſorum ἀγγα-
ρεῖαι faciundæ ; ut taceam de officiis quotidianis vel
præſtandis vel excipiendis, quid mihi vacui tem-
poris relinquat, facile tibi erit rationem inire. *Rich-
terorum*, *Patris* venerandi Senis, & omnibus vir-
tutum honorumque ſtipendiis emeritis, *Filii* in pa-
terna ornamenta præclare ſuccedentis, conſtanti
erga me amore & judiciis mirifice delector. De
loco ȣ̓ ἑλληνιζομένου Ἑβραίου noli me in palæſtram iſtam
vocare. Τοῖς μαθοῦσι χάμμαλα res expeditiſſima eſt:
"Sophiſtis non poteſt perſuaderi, qui ſtatim ad
205 "impietatem, bonis viris objiciendam, & Gram-
"maticos eſſe Theologiæ (quam iſti in Sophiſti-
"cen converterunt) ignaros, decurrunt. Hoc
"*Scaligero*, *Caſaubono*, *Salmaſio* accidit. Itaque
"conſtitui anſas illas calumniaturis non dare, &
"vita potius ac ſententiis pietatem, & ſi quid in
"ſacris profeci, oſtendere; quam quæſtiones, quæ
"ſui fori eſſe putant, tangendo oſtentare. ****
"Vale, mi Chriſtophore, & me ama. Non. Febr.
Daventr. cIↃ. Iↄc. LI.

Epistola XVII.

DAVID BLONDELLUS
Chriſtophoro Arnoldo
Ἐυπράττειν.

Blondelli humanitas *ſingularis*. *Scripta ſua is recen-
206 *ſet*. *Snellio bellia porrigitur*. *Ad MSta hic non
recurrendum. *Fraus* ante Origenis ætatem *facta*.
Seculum II. *propter impoſturas* infeliciſſimum.
Hinc fraudes piæ Pſeudo-Eſdræ, Pſeudo-Sibyllæ,
Euangeliorum, Actuum, Apocalypſeon, Hiſto-
riarum, Prophetiarum, Oraculorum, Triſme-
giſti, Hyſtaſpis. *Somnium eſt*, Joſephum, Phi-
lonem, *&* Senecam *Chriſtianiſmo imbutos fuiſſe*.
Mala connexio fraudem indicat. *Hæc pericope* ex-
puncta, *ſenſus* planus *oſtenditur*. Virum *non re-
cte* negavit *Flavius*. *Chriſti verbis contrarius eſt*,
in converſione Gentilium. *Sola ex his* Syrophœ-
niſſa. *Additur* Hæmorrhouſa, *ex fama tantum*.
Statua, *Chriſto poſita*. *De* multis Gentilibus
quæſtio eſt. *Chriſtiani*, ex Gentibus & Judæis,
φῦλον *dici nequeunt*. *Abſurdum eſt*, *Joſephum de*
Prophetarum oraculis, *&* *Ieſu* reſurgente die
tertia, *hæc ſcripſiſſe*. *Parænesis de* pace Eccleſia-
ſtica.

Quas ad me 4. Nonas decurrentis menſis de-
207 deras, hodie deferente *Reverendo Domino Viſ-
ſero*, *Auguſtanæ confeſſionis fratrum Eccleſiaſte*, acce-
pi; & commendatiſſimas tam tuo, quod recondi-
tiorem eruditionem ſpirat, quam *Nobiliſſimi Dn.
Harſdorfferi*, & *Clariſſimi Dn. Snellii* nomine habui.
Eorum ſemel ſuſceptis mandatis tanta ſuperſtitione
teneri non debueras, ut vel ad momentum me co-
rum voluntatis certiorem facere differres. Non
adeo ſunt pretioſa mea ſive tempora ſive ſtudia, ut
quenquam juſta & pia poſcentem à me arcere de-
beant; mihi me non natum memini, quique quam
curta ſupellex mea ſit, novi, tam à venditandis
reculis meis, quam à deneganda earum communi-
catione alienus eſſe, per Dei gratiam didici. Uti-
nam penes me eſſet, quod *Valerium* tuum *Catonem*
208 magis ac magis emacularet, offerrem lubens; ope,
quam exigis, deſtitutum, nihil quod in uſum tuum
ſit polliceri, non moleſte feres. Quo magis *hiſto-
rica mea* commendavit *Dn. de Elz*, eo ſolicitius me-
cum repeto, quid tanta commendatione dignum
publico dare potuerim; vix enim quicquam tracta-
vi, quod *hiſtoria* dici mereatur, ante annos 30. li-
bellum edideram *Apologeticum pro Proteſtantium Ec-
cleſiis*, in quo nonnulla hiſtorica attigeram; ſed
vix ullum hodie exemplar extare puto, aut de ju-
venili opuſculo nobiliſſimum virum cogitaviſſe.
Ante decennium ſpiſſum volumen *de Primatu in Ec-
cleſia adverſus Baronium*, *Bellarminum*, *Perronium*
Cardd. alioſque Rom. ſedis palpones, publici juris
feci; nec id tamen, ut multa veteris Eccleſiæ fa-
cta contineat, hiſtoriæ nomen ferre poteſt. Anno 209
1646. *Diatriben de formula*, *Regnante Chriſto*, in
qua Henrici IV. Imp. & Philipporum I. & II.
Francorum hiſtoria ex parte elucidatur; eodem-
que fere tempore *Apologiam* pro ſententia *Hierony-
mi*, *de Epiſcopis & Presbyteris*, ac tandem *Elucida-
tionem familiarem* famoſæ quæſtionis: *An fœmina
inter Leonem IV. & Benedictum III. Papas media ſe-
derit?* elucubravi. Hæc tria Blaewius noſter ſub
prælum ſuum miſit. Excudit nunc idem primum
volumen *Everſionis Vindiciarum Hiſpanicarum*, quas
adverſus Regis mei gentem & dignitatem per or-
bem Chriſtianum diſſeminavit ** *Chiffletius*; quem,
pro ſuo merito excepturus ſum. Nihil horum in
mentem *Dn. de Elz* veniſſe crediderim; ſed forte
nactus diſſertatiunculam *de Regni Neapolitani jure* 210
pro Tremollio Duce, ab ejus Legato Principum ple-
nipotentiariis Monaſterii & Oſnabrugis congrega-
tis oblatam, non improbavit, rogatoque auctoris
nomine, *à me profectam* audiit; ſed certi nihil pro-
nunciaverim, nec eam ejus præconio dignam cen-
ſuerim. Si qua in re officia qualiacunque mea *Dn.
Harſdörfferus* deſideret, ſimul ac exegerit, toto af-
fectu bene de eo mereri ſtudebo.

Ad *Dn. Snellium* venio, qui tam vere *aſſutam Jo-
ſepho laciniam* aſſeruit, quam inconſiderate negavit
Doctor, quiſquis ille eſt, *Jenenſis*; quibus ſe firma-
mentis ſubnixum putet, divinare, meum non eſt;
ratione omni deſtitutum eum, certo certius eſt;
nec ad *Cantabrigienſes Codices*, ut hallucinatio ejus
revincatur, recurrere neceſſe eſt. Facile credide-
rim, antiquiora recentioribus puriora non eſſe; 211
imo *ante annum* 200, ipſamque *Origenis* ætatem,
inquinatiora fuiſſe, res ipſa clamat; cum *Origenes*
adverſus *Celſum* anno circiter 235. *Euſeb. Hiſt. lib.
III. c.* 23. *Ruffinus* in verſione, *Hieronymus* in Ca-
talago, *Cedrenus*, *Nicephorus*, *&c.* Joſephum ſcri-
pſiſſe dicant, *Judæos pro vindicta Jacobi Juſti de-
bellatos*, *& dira paſſos*; quod nemo in exemplari-
bus hodiernis, hac in parte ſincerioribus, depre-
henderit. Quod de Domino Iesu ei infartum eſt,
*Euſebius lib. III. de Euangel. Demonſtr. lib. I. Hiſt.
c.* 10. & ex eo *Ruffinus* & *Hieronymus* genuinum
crediderunt; nec advertere dignati ſunt, *ſecundum*
Chriſtianiſmi *ſeculum* (ſive *impoſturam* facientium
effrænem *audaciam*, ſive patientium *ſecuritatem* pla-
ne deplorandam, ſpectare libeat) infeliciſſimum 212
fuiſſe; nec ullum unquam *fraudes* plures *pias* ven-
ditaſſe: Hoc enim, regnante Nerva, *Pſeudo-Eſ-
dram*; Hadriano deſinente, *Pſeudo-Sibyllam*, ſup-
poſita *Euangelia*, *Actus*, *Apocalypſes*, *Hiſtorias*,
Prophetias, propemodum infinitas protulit: Eodem
decurrente, immani auſu & *Monarchia divina*, &
Incarnationis veritas, & *regenerationis neceſſitas* op-
pugnata eſt; quoque molimine falſis Chriſtianis
commenta ſua pro *Sibyllinis Oraculis* Gentibus ob-
trudere placuit, eodem & *Pſeudo-Hermetem Triſ-
megiſtum* ſubornare, & *Hyſtaſpem* confingere, &
Joſephum non uno loco interpolare, & *Philonem*
cum *Seneca* Chriſtianiſmo imbutos ſomniare viſum
eſt; ſed æque falſo. Ne à *Joſepho aſſictis* abſce-
dam, res ipſa clamat, intruſa eſſe; non enim co-
hærent præcedentibus, non ſequentibus; *iiſdem* 213
vero *expunctis ſenſus planus eſt*, & nihil deeſt; imo
priora poſterioribus optimo ordine ſuccedunt. *An-
tiq. lib. XIIX. cap.* 4. de Judæorum, ob tumultum
à Pilati milite cæſorum, calamitate verba cum fe-
ciſſet,

ciſſet, ad aliud eorum infortunium, ne ſyllaba in-
terpoſita tranſierat, hæc ad verbum ſcribens: Πολ-
λοὶ μὲν αὐτῶν ταύτῃ καὶ ἀπέθνησκον, οἱ δὲ καὶ τραυματίαι
ἀνεχώρησαν· καὶ οὕτω παύεται ἡ στάσις. Καὶ ὑπὸ τὰς αὐτὰς
χρόνους ἕτερόν τι δεινὸν ἐθορύβει τοὺς Ἰουδαίους. Sed *inter
utriuſque calamitatis narrationem* ſuam de Chriſto
περικοπὴν mediam inſeruit, & conſimili audacia læ-
tiores ludos faciens, *cap.* 7. corrupit. Scripſerat
Joſephus, ταῦτα Ἡρώδης γράφει πρὸς Τιβέριον. Ὁ δὲ
ὀργῇ φέρων τὴν Ἀρέτα ἐπιχείρησιν, γράφει πρὸς Οὐιτέλ-
214 λιον, πόλεμον ἐξενεγκεῖν, καὶ ἤτοι ζῶον ἑλόντα, ἀναγαγεῖν
δεδεμένον, ἢ κτεινομένου πέμπειν τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ. Καὶ
Τιβέριος μὲν ταῦτα πράσσειν ἐπέστελλε τῷ κατὰ Συρίαν
στρατηγῷ. Οὐιτέλλιος δὲ παρασκευασάμενος ὡς εἰς πό-
λεμον, *&c.* At nebulo, ut ſuo de *Johanne* com-
mento locum faceret, *narrationis filo abrupto*, poſt
στρατηγῷ *lineas* 20. nec prioribus nec poſterioribus
cohærentes *intruſit*. Falſa etiam, & inconvenien-
tia, de CHRISTO DOMINO & Chriſtianis ſcripſit;
cum *virum ſapientem* cum dixiſſet, *virum* negare
maluit, quo argumento? ἦν παραδόξων ἔργων ποιητής,
quaſi vero, *quæ præter opinionem fiunt*, viro conve-
nire nequeant; ſic *Moſen*, *Eliam*, *Eliſæum*, πα-
ραδόξων operatores *viros* jure negaveris. *Secundo*
falſum, imo Chriſti ipſiuſmet verbis, & expreſſæ
215 proteſtationi contrarium, quod de eo addit, πολ-
λοὺς Ἑλληνικοὺς ἐπηγάγετο. Quos enim Gentiles (ſi
unam Syrophœniſſam, cujus filiam ſanavit, excipias)
convertiſſe legitur? ad eos *ſe miſſum* negat, Chana-
neam *canem* vocat, & *pane filiorum* indignam pro-
nunciat; Diſcipulos, Euangelii prima ſemina ja-
cturos, *in viam gentium abire*, *& in urbem Sama-
ritanorum ingredi* vetuit; nec ante *demiſſum cœlo lin-
teum* Gentes ad participationem gratiæ ſuæ vocan-
di poteſtatem fecit; qui ergo Ἑλληνικοὺς induxerit?
Hæmorrhouſam, Cæſareæ Palæſtinæ, ſeu *Paneadis*,
civem fuiſſe, ex fama narrat *Euſeb. lib. VII. c.* 18.
Ab eademque *ex gentili more* Chriſto poſitam ſta-
tuam, quam tamen ipſe non viderit; & ſub *Julia-
no*, poſt ejus mortem, confractam refert *Sozomen.*
216 *lib. V. c.* 20. Sed de *mulieris* gente, in *Herodi &
Judæorum* terra *ſanatæ*, nihil Euangelium; ut ve-
ro *Paneade* ortam demus, non ex ejus converſio-
ne conficitur, quod volebat Pſeudo-Joſephus, *mul-
tos Gentiles* a Chriſto vocatos fuiſſe. *Tertio* Chri-
ſtiani ex *Gentibus* & *Judæis*, quo Joſephus tempo-
re ſcripſit, promiſcue collecti, φῦλον dici nequa-
quam potuerunt. *Quarto* abſurdum, Joſepho à
Chriſtianiſmo alieniſſimo, & ad Gentilium vani-
tatem magis, quam Apoſtolorum diſciplinam in-
clinanti, tribuere, quod *Prophetas* de DOMINO
IESU, quem nunquam coluit, *locutos* aut *die tertia
excitandum* prædixiſſe agnoverit. Ut finem faciam,
nihil in tota illa περικοπῇ, quam Pſeudo-Chriſtiani
217 ante annos 1300. ejus operi aſſuerunt, ſi quid ca-
pio, Joſepho conveniens, nihil (quicquid in con-
trarium *Jenenſis Doctor* moliatur) ſanum video.
"Pudeat Chriſti ſervos, mendacia, quia antiquos
"propitios habuerunt, & credulæ & ad fabulas ni-
"mium facili fidelium multitudine fucum fecerunt,
"tantiſper dum *Nocentius ex Vaticano* adverſus pa-
"cem publicam detonet, & Proteſtantibus uni-
"verſis dira minatur, mordicus tueri; & de lana
"caprina adverſus fratres libere, pro ſuo jure,
"quod credebant verius, efferentes digladiari:
"Deus Opt. Max. univerſos ad pacem componat!
Tu vero, *mi Arnolde*, mei in precibus tuis me-
mor, magnis illis Viris, qui de me conſultando
mandata dederant, quandocunque ſe occaſio offe-
218 ret, reſpondebis; meque acceptæ hujus epiſtolæ
certiorem facies. Vale in Domino. Dabam Am-
ſtelodami A.D. 1651. 8. Kal. Martias.

EPISTOLA XVIII.

CHRISTOPHORO ARNOLDO

Abrahamus Vhelocus

S. P. D.

Longiſſimæ *de hoc teſtimonio* literæ *Whelcei* perie-
runt. *Joſephi MS.* nullum in Bibliotheca Can-
tabrigienſi. *Joſephum appellat* nobilem Judæum,
nec non, oculatiſſimum *&* optimum Judæum,
item, Virum probum, *&* nobilem Scriptorem.
Hanc pericopen Chriſtianæ Eccleſiæ gemmam *vo-
cat. Fundamenta fidei Hiſtoriarum infantiæ non
committenda ſunt. Angli Germanos amant.* Arnol-
dus *quidem in Epiſt.* ad Diegum *fatetur*, *ſe teſti-
monium illud in Cod. MS. inveniſſe. Antiquitas
pro eodem allegatur.* Euſebii *encomium*, *& locus.* 219
Sozomenus *Joſephum* laudat. *Is ipſe ex Joſepho*
Chriſti divinitatem *adſtruit. Editio* Perſicorum
Euangeliorum *promittitur.*

SAlve, *Ornatiſſime Domine Arnolde:* Gratulor mi-
hi jucundiſſimam amicitiam tuam, cum multas
ob cauſas; tum propter illam potiſſimum, quod
veritati impenſiſſime faveas, & nobilium Polyhi-
ſtorum veracitati. Literas quidem, eaſque proli-
xas, elegantioribus tuis reſponſorias, accepit à me
delicatulus civis noſter, & juvenis, *Baretius*; ſa-
tiſque (ſi illum probe noveris, quod in laudem di-
co) λογοδαίδαλος. At ille (quas accepiſſe ſe &
lætor hoc teſte) fatetur, legatas ait per comitem
quendam Legati, Lugdunum Batavorum. Verum
ego in via excidiſſe ſentio, & doleo; ſed dolorem 220
minuit amiſſi epiſtolii, cum ipſo doctiſſimo Te, &
comtiſſimo viro tam propinqua confabulatio; &
propinquior in poſterum, ſi Tibi huc ad hanc ci-
vitatem noſtram, & *Athenæum antiquiſſimum*, ve-
niendi ſors tua attulerit. Aiſne (Vir præclare) fa-
migeratiſſimam & decantatiſſimam illam περιοχὴν
Joſephi lib. XIIX. Antiq. cap. 4. tot in Germania vi-
ros celeberrimos exercuiſſe? & diſputationes acer-
biores inter illos jam, neſcio quam levi, aut plane
nulla de cauſa ortas; eaſque auctiores demum fa-
ctas *fabula* quadam & *ſomnio*, Bibliothecam *Can-
tabrigienſem Codicem habere MStum*, qui eam par-
ticulam, ὁ Χριστὸς οὗτος ἦν (ut in prioribus lite-
ris tuis) non habebat? vel (ut in proximis hi-
ſce) licet iſthæc apparebat quidem, ſuppoſititiam
Doctor eximius Jenenſis forte ſuſpicatur? Sed nec 221
verum, nec ſuppoſititium, hoc eſt, nec verum
(in hanc ſententiam) nec (quod mireris) falſum,
affirmat Codex MS. Bibliothecæ publicæ Canta-
brigienſis: Qualem Codicem MStum neque ho-
die, neque majorum noſtrorum ætate vidiſſe autu-
mo, imo credo, Academiam noſtram. Neque
hinc ajo, magnum illum Theologum falſum eſſe,
fallacia certe & ſuſpicione fraudis *majorem*; Docto-
rem quippe in Academia nobiliſſima veritatis ſu-
premæ Profeſſorem: Nam, ut hominem tamen
ſcias, & licet non fallere, at falli; vel ad fallen-
dum proclivem, quod aut *Oxonii* vidit, aut *Lon-
dini*, alibive; non mirum, ſi vir occupatiſſimus,
locorum & rerum multarum oblitus, putaret, vi-
diſſe ſe *Cantabrigiæ*. At liceat mihi & hoc etiam 222
atque etiam premere: Si tale quippiam contra fi-
dem illam *nobilis Judæi*, in MSto ullo Codice vi-
diſſet, proclivior ego ſum, ipſe ut credam, *ipſam
etiam corrumpi magis antiquitatem*; quam ut tam
glorioſum & ſpectabile inter ipſos convertendos Ju-
dæos teſtimonium aut extingueretur, aut ullo mo-
do premeretur. Tollatur è medio potius, atque
penitus è mundo, *Flavius Joſephus*, quam ut il-
lam à Chriſtiana Eccleſia *gemmam* (illam intelligo
περιοχὴν) tolli patiamur. Verum (Vir eruditiſſi-
me)

me) veritas palmam, non fraus ſpecioſa pietatis ceruſſa, obtineat: Idque vel maxime, cum admiranda & veneranda canities antiquitatis acceſſerit. Cur non ipſe *oculatiſſimus*, *& optimus Judæus*, ſi quis illa ætate ullus, diceret; cum nihil, præter-
223 quam, quod *virum probum* decuit, dixiſſet. Faveant Judæi, ſi & quod valde volumus, & in illam juramus ſententiam, facile credimus: Sed non adeo faciles, qui *fundamenta fidei* noſtræ, Petra æterna in cœlo fundata, *fragilitati* aut *infantiæ hiſtoriarum* committamus. Sed non ingratum benevolis veritati Chriſtianis, ſi antiquitas, atque etiam novitas (licet in multis clauda utraque) eant curruntve, ut poſſint, in ſententiam noſtram. Liceat mihi in cauſam hanc vitæ æternæ noſtræ à Joſepho, homine Judæo, non ſine mira Dei providentia defenſam, hinc à *Cantabrigia* in *Germaniam* veſtram, & noſtram quoque (*è Germania etenim nos oriundos gloriamur*) unum aut alterum ſpargere argumentum.

224 *Alter* familiæ tuæ (Vir egregie) & nominis, *Arnoldus*, Vir eruditione atque auctoritate conſpicuus, *in epiſtola ſua ad Nobiliſſimum Diegum*, in laudem editionis Flavii Joſephi data, ante illam Joſephi Hiſtoriam typis mandatam, *eandem* videbat *Codice MSto diſerte demonſtratam.* Numquid deſiderant MStum Codicem in hoc teſtimonium Chriſtiani? rogitent manes Domini *Arnoldi* illius τοῦ μακαρίτου; aut rogitent librum hunc, quem verſamus, in lucem datum: *Unde tu liber impreſſus originem ſortitus?* à fonte, reſpondet, antiquitatis, & Codicis, è Græcorum ſcriniis huc ad oras Occidentales venientis MSti. Tantum certe MSto Codici *Venetorum*, aut *Baſileenſium* tribuendum, quantum *Cantabrigienſi*, ipſa experientia ſatis proclamat.

225 Quid, quod hoc ipſum de Christo teſtimonium, ut ab antiquis uſque temporibus, inter Hiſtoricos, veritatis cuſtodes, receptiſſimum, ornare geſtiat *Euſebius*, autor ſane, in quem (ut hiſtoricarum rerum mirabiliter gnarum) nemo vel demum hiſcere audebit. Sic ille*, vel ipſius Joſephi hac in re diſcipulus, *lib. I. Eccleſ. Hiſt. cap.* 11. Γίνεται δὲ κατὰ τοῦτον τὸν χρόνον, Ἰησοῦς τις σοφὸς ἀνὴρ, εἴγε ἄνδρα αὐτὸν λέγειν χρή. Ἦν γὰρ παραδόξων ἔργων ποιητής. Διδάσκαλος ἀνθρώπων τῶν σὺν ἡδονῇ τἀληθῆ δεχομένων. Καὶ πολλοὺς μὲν τῶν Ἰουδαίων, πολλοὺς δὲ καὶ ἀπὸ τοῦ Ἑλληνικοῦ ἐπηγάγετο. Ὁ Χριστὸς οὗτος ἦν. Et ut eundem eſſe Chriſtum, quem fatemur, noſtrum, agnoſcamus, ita paullo poſt reſurrectionem depingit: Ἐφάνη γὰρ αὐτοῖς τρίτην ἡμέραν ἔχων πάλιν ζῶν, τῶν θείων προφητῶν ταῦτά τε καὶ ἄλλα μυρία περὶ αὐτοῦ
226 εἰρηκότων. Hæc *magnus* ille *hiſtoricæ veritatis myſtagogus* nobis reliquit. Nec non *Sozomenus* (in eodem argumento & multus quidem, & dilucidus) *lib. I. Hiſt. cap.* 1. Nec ipſum gravat auctorem Joſephum ſtilo celebrare: Ἰώσηπος ὁ Ματθίου ὁ ἱερεὺς, ἀνὴρ παρά τε Ἰουδαίοις καὶ Ῥωμαίοις ἐπιδοξότατος γενόμενος ἀξιόχρεως ἂν εἴη μάρτυς τῆς περὶ Θεοῦ ἀληθείας. Ἄνδρα μὲν γὰρ ἀποκαλεῖν ὀκνεῖ, ὡς παραδόξων ἔργων ποιητὴν, καὶ διδάσκαλον ἔργων ἀληθῶν. Et ne quid admirandæ huic deſit *nobilis* quidem *Scriptoris* auctoritati, Christi etiam ex eodem Joſepho *Divinitatem* ſic paullo poſt plane adſtruit: Καὶ μοὶ δοκεῖ ταῦτα ἱστορῶν μονονουχὶ βοᾶν ἀναλόγως τοῖς ἔργοις Θεὸν εἶναι τὸν Χριστὸν, ὑπὸ δὲ τοῦ παραδόξου πράγματος καταπλαγεὶς
227 οἱονεὶ μέσος παρέδραμε, μηδὲν τοῖς εἰς αὐτὸν πιστεύσασιν ἐπιτιμήσας, μᾶλλον δὲ καὶ συντιθέμενος. Sic argute pieque, atque intrepide *Joſephus*; atque è Joſepho *Sozomenus*, non contra veritatem quantillumcunque muſſitantes, pro veritate contendunt.

In *Perſica Euangelia*, prælo brevi mandanda, pro virili adlaboro: Characteres cum & grandiores non adeo terſos nacti ſumus, *annotationes multas*, oræ libri dandas, ſubterfugio. Vale, *Vir Clariſſime*, & meis horridioribus, & Perſicis apicibus vexato interdum, ignoſcere digneris.

Cantabrigiæ, Auguſti 12. ciↄ. iↄc. 11.

Epistola XIX. 228

JO. FREDERICO KRESSIO à KRESSENSTEIN,

Thomas Lanſius S. P. D.

Teſtimonium hoc olim nequiter eraſum *ſtatuit. Criticorum cenſuram improbat. Semper* pro genuino *habuit. Ex hoc ipſo non ſtatuminandum Chriſtianæ religionis myſterium. Chriſtus in* S. Scriptura *quærendus eſt, quæ* ſola *nobis* cynoſura.

Nobiliſſime Kressi, *Amicorum Chariſſime!*

Scheda à *Dn. Arnoldo* P. P. Norico miſſa fuit, omnino mihi gratiſſima: quippe quæ nova me beavit amicitia. Quod theſauri genus ego in pri-
mis facio magni, tanquam ſuaviſſimum ſenectutis 229
præſidium condimentumque. Quod autem ad locum *Fl. Joſephi* ex *lib. XIIX. cap.* 4. productum attinet, ſic breviter accipe. Quamvis non ignorem, & olim fuiſſe nefarios ἀντιχρίστων, qui alicubi tam illuſtre de Iesu Christo teſtimonium nequiter eraſerint; ſciam quoque, extitiſſe poſtea nonnullos, qui Criticam cenſuram admolientes *Græco illi Livio* (uti à *D. Hieronymo* honorifice appellatur Joſephus) fidem memorabilis dicti εἰς ἑκάτερον raptaverint prælicenter: nihilominus ego *ſemper in ea ſteti ſententia* firmus, Joſephum *ſingulari Divini Numinis impulſu* de Iesu Christo *veritatem ſcripſiſſe*; hactenus tamen me æſtimare teſtimonium Joſephicum,
ut credam, parum Chriſtiane facturum illum, qui 230
eo ſacroſancta Religionis noſtræ myſteria & capita ſtatuminare velit. In talibus enim S. Scripturam ſcrutari, Christum ipſummet in Verbo revelatum audire & ſequi debemus. Et erraverit, qui aliam Cynoſuram finxerit. Nec plura addere poſſum, negotiis aliis impeditus. Hoc unum Te rogo maximopere, *mi Kreſſi*, ut & *Nobiliſſimum Dn. Parentem Tuum*, *Summatem*, *atque de Repub. optime meritum Virum*, ut & Cl. Dn. Arnoldum honorifice & officioſe ſalutes. Ita vale ſuaviſſime Amicorum, & me amare perge. Tubingæ, 7. Jul. A.C. 1657.

Tuus omnibus officiis.

Epistola XX. 231

CHRISTOPHORO ARNOLDO

Jo. Henricus Urſinus S. P. D.

Amicitiæ pactum. De multis, non penitius excuſſis, non dubitamus, facile credentes Scriptoribus. Rationes duæ Cloppenburgii. *Dubia* Cappelli *reſponſio.* Bellarminus, verum *eſſe hoc teſtimonium, cenſet. Gorionides* fabulator. *Hujus* contrarium *de Ieſu Nazareno* judicium. *Jeſus quidam ante nativitatem Domini noſtri. Ratio* prima *dubitandi, quod Flavius Prophetarum* vaticinia frigide *explicuiſſet.* Secunda, *qui factus tam* cito Chriſtianus *eſſet?* Tertia, *videtur* gloſſema *interpoſitum. Flavio* non adeo cordi *fuit* religio. *Nova ſententia, hanc pericopen* non inſertam, ſed interpola-
tam *fuiſſe.* Semi-Judæi, *ut & Pagani*, *honeſtius* 232
de Chriſto locuti. Hoc judicio veteres quidam abuſi ſunt. Contraria *quoque* ſententia *expenditur.* Gorionides *etiam aliquam* Ieſu Nazareni, *ex Flavio forte*, mentionem *facit. Ejus σκληροκαρδία Judaica. Modeſta* Urſini ſententia. *Aliqua Ieſu* mentio, *ſed non* talis. *Ipſe* Origenes aliter, ac nos ho-

hodie, *legit*. *Ieſus noſter* ſuffragio *iſtorum*, qui
foris ſunt, *non indiget*.

PRævenisti, *Amice exoptatiſſime*, & amoris nexu
feciſti me tuum. Ea enim, amicitiæ indoles eſt,
ut inter eos, quos ſtudiorum morumque, & adeo
animorum ſimilitudo conciliat, facile coaleſcat.
Habeo à Te pignus geminum; elegantiſſimum
munuſculum, & amabilem judicii errorem, quo
labi ſolemus amantes omnes. *Δεινοὶ γὰρ αἱ τύνοι δυ-
νάμει τὰς ψήφους.* Ita oculis amor ſolet glaucoma
233 objicere, ut majora videamus, aut plura quam ſunt,
quæ amamus. Habeo pro utraque maximas gra-
tias; relaturus pro iſto proxime, *ἀντιδώρῳ* quidem
impari, pari tamen affectu. Nam in amore non
ſinam mihi primas eripi. Et tametſi Tu prævor-
teris, alacriter ad hanc laudem contendam æquo
paſſu. Teſtes erunt hæ meæ deproperatæ, inter
Scholaſticas occupationes, eo fere articulo, quo
tuæ mihi reddebantur. Erubeſcebam enim relin-
qui, & poſt primum mutuæ humanitatis officium
præreptum, ſecundum mihi vendicandum arbitra-
bar. Erant horulæ illæ diribitioni præmiorum
Scholaſticorum conſtitutæ, Ampl. Senatus decre-
to, cui me quoque cum Dnn. Collegis Scholar-
chis intereſſe oportebat. Quo nomine excuſatio-
234 nem mihi paratam velim, ſi exſpectationi tuæ non
ſatis fecero. Quanquam quo jure vos, quibus ab
ineunte ætate optimis Magiſtris in capaciſſimo illo
Philologiæ ſtudio uti licuit, à me in iſto genere
aliquid expectatis, cui ætas in concionando fere
omnis exacta eſt, non video. Malui tamen ma-
ciem ingenioli mei, ut cum Symmacho dicam,
publicare, quam ſpem tuam fruſtrari.

Quæris; quid de Joſephi, *Ἀρχαιολογίας* Judaicæ
conditoris, teſtimonio, quod Salvatori noſtro per-
hibuiſſe legitur & creditur, ſtatuam? Exponam
paucis: Quantiſper nulla dubitandi eſſet cauſa aut
ratio; ſic à pluribus laudatum Scriptoribus anti-
quis & recentibus approbabam, ut ſolemus, cum
rem non penitus excutimus. Primus injecit ſcru-
pulum *Cloppenburgius in Ep. ad Ludov. Cappel-*
235 *lum*, Amſtelodami edita anno 1643. Merito,
inquit, ſuſpecta videantur, quæ iſthic de Chri-
ſto dicuntur. Quid ita? *Primo*, quia illius *πε-
ριοχῆς*, ita pergit, nulla eſt cum antecedentibus &
ſequentibus connexio. *Deinde*, quia veriſimile;
fuiſſe illo loco à Joſepho factam Chriſti mentio-
nem ejuſmodi quæ *ἀναλόγως* perfidiæ Judaicæ,
blaſphemam habuerit connexionem cum ſequenti
hiſtoria, ſcilicet de Paullina à Decio Mundo im-
prægnata. Hinc conjicit, caſtigatum à Chriſtia-
no aliquo, caſtratumque Joſephum, inſertamque
hanc *περιοχὴν ἀνωΐδεῖον*. Reſpondit *Cappellus*, &
συνάφειαν quidem conatus eſt in hiſtoria Joſephi
oſtendere; de teſtimonio vero ipſo, obelóne con-
236 figeret, an calculo ſuo approbaret, videtur nuta-
viſſe. Ego tum quidem hanc velitatiunculam an-
notavi ad *Bellarmini* Scriptores Eccleſiaſticos, qui
verum & germanum hoc eſſe Joſephi teſtimonium,
cenſet; & Hebræos refellit, argutantes; illud in
ſuis libris, in *Joſepho Gorionide*, non haberi, &
ideo ſuperadditum videri. At in eo ipſo *fabulato-
re*, qui Joſephi hiſtoriam ſic in compendium mi-
ſit, ut nugis ſuis paſſim corruperit, de Ieſu Naza-
reno contrarium; etſi ſubobſcurum, repereram
elogium, *ἀνάλογον* plane Judaicæ blaſphemiæ, quæ
in Talmude apertius eructatur: quod quidem in
meo libro *pag.* 82. legitur. Nam quod Viri qui-
dem docti hoc Gorionidæ, *alteri* cuidam *Ieſu co-
gnomini* tribuunt, qui *centum & decem* circiter *an-
nis* Dei ac Domini noſtri nativitatem in terris præ-
237 ceſſiſſet, vereor ut rem acu, de quo *Gregorius Gre-
gorii Francus in Lexico Sancto p.* 102. Itaque mihi
dubiam traxit ſententia mentem. Argumenta, quæ
animum huc illuc dividebant, ut calculum interim
ſuſpenſum tenerem, accipe: *Primo* ſciebam, quam
frigide Joſephus alibi diſerta Prophetarum, de Chri-
ſto Rege è Judæis prodituro, eique æterno & ſine
fine dato imperio, vaticinia explicuiſſet; ſuiſque
applicuiſſet. *Deinde*, non poteram ratione aſſequi,
qui tam cito fieri potuerit Chriſtianus? *Tertio*,
ſuſpectum omnino erat illud: *ὁ Χριστὸς οὗτος ἦν*. Gloſ-
ſema à pio aliquo interpoſitum, non poteram non
arbitrari. Nam cætera, quæ præcedunt, quæque
ſequuntur, talia ſunt, quæ à Judæo, *homine* im-
primis *politico*, & cui *religio non adeo eſſet cordi*, 238
ſcribi potuiſſe videantur, ſi paucula hinc inde ſub-
trahantur. Ut totam *περιοχὴν non inſertam*, *ſed in-
terpolatam* potius divinârim. Ita enim de Domino
judicat, quomodo & alii *Semi-Judæi* olim, & *Pa-
gani* forte ipſimet; quorum oracula, ſi non & il-
la hypobolimæa, fuiſſe dicunt, — *σοφὸν*, *τερατώ-
δεων ἔργων*: Uti Joſephus totidem fere ſyllabis, *σο-
φὸν*, *παραδόξων ἔργων ποιητήν*. Adhæc piæ iſtius
fraudis non ignorabam plurima manifeſtiſſima ex-
empla, qua tamen quo judicio Veterum quidam
abuſi fuerint, neſcio: *Veritas nuda pulcherrima non
egebat iſto mangonio*, *&c.*

Ex adverſo, ne cenſoria virgula damnarem to-
tum illud teſtimonium, non pauciora vetabant.
An aliquis Veterum Doctorum *ante Origenem* illud
citarit, non recolo. Ille vero ſic adducit, ut, ne 239
vacillaret fides, tibicinibus quibuſdam ſubſtruxe-
rit. Locus eſt *lib. I. contra Celſum* poſt medium.
Certe qui *Johanni Baptiſtæ* tam præclarum tribuit
elogium, qui injuſtæ cædi *Jacobi Juſti* imputat
ultimam cladem Judæorum, urbiſque *ἅλωσιν*, cur
de *Ieſu Nazareno* non aliquid in partem meliorem
teſtari potuerit, equidem non video: ſed neque
hiatum in hiſtoria, eo loco, quo de hoc mentionem
fecit: occupatur enim in variis eventis enarrandis.
Nec in Annalium Scriptore requiritur talis con-
nexio. Ipſe ille nugo Gorionides, de Ieſu Naza-
reno aliquid ſe reperiſſe in Joſepho, inſinuat. Quod
vero tempora confundit, & in *Ariſtobuli* regnum
eum removet; ac denique *de doctrina*, *& miraculis
tacens*, de ſola comprehenſione & ſupplicio, gar- 240
rit, more ſuo ſolens facit: ut *σκληροκαρδίαν* & ni-
grum illud fel hominis Judæi manifeſte videre ſit.
Nam de Johanne Baptiſta contra, quam magnifi-
ce, יוחנן כהן גדול, *Johannes*, inquit, *Sacerdos
magnus*. Quid multa? ſi ſententiam mihi, ut pe-
dario, ferre licet, ita cenſeo: Videri plane, *de
Ieſu Nazareno honeſtam aliquam feciſſe mentionem;
non tamen ejuſmodi*, *qualis hodie legitur*: *Prius* ideo;
quia non reperio cauſam, cur hiſtoriam tam cele-
brem debuerit, aut & potuerit, prætermittere? &
quia de Domini præcurſore, ejuſque fratre dicto,
Jacobo, non ſine laude, hiſtoriam texit: Nam ſi
eam quoque in dubium vocaverimus, quid certi re-
linquemus? Si hoc argumentum in Schola tractan-
dum haberem, pro mea ſententia adferrem *volunta-* 241
tem Joſephi, & *facultatem*, & *ſigna*, & *circumſtan-
tias*, & *teſtes* tot *Eccleſiaſticos*: his cauſam, *in ſtatu
conjecturali*, apud æquos Judices, me obtenturum
confiderem. *Poſterius* vero cur videatur, argu-
menta jam dedi, & quidem *palmarium*: quia per-
ſonam, non credo quenquam fore, qui ſtatuere
poſſit tam fuiſſe Chriſtianam, quam hoc ejus te-
ſtimonium eſt. Et niſi me *Gelenii* interpretatio
fallit (nam Græcum exemplar non erat ad manus)
Origenes ipſe indicat; *ſuo* adhuc *ævo non ita lectum*
fuiſſe illud in Joſepho: ait enim, Joſephum *Ieſum
noſtrum parum agnoviſſe pro Chriſto*; quaſi dubitarit.
At qui teſtimonium ejus, ut hodie extat, & ut *poſt
Origenem* primus forte *Euſebius* adduxit *lib. III. De-* 242
monſtr. cap. 7. & *lib. I. Hiſtor. Eccleſ. cap.* 14. legit,
ſi dubitaſſe Joſephum putet, oculos ſuos mentem-
que amiſerit oportet. Hæc, quoniam ita jubebas,
ex-

extemporali ſtudio; plura tamen, quam propoſueram: Qua cauſa abſtinui citata loca ex *Origene*, *Euſebio*, *Gorionide*, *Bellarmino*, *Gregorio Franco*, & ex amica collatione *Cloppenburgii* ac *Cappelli* inprimis, exſcribere. Qualia tamen, ut in Lectorum conſpectu ſint, ſi doctiſſimorum illorum Virorum judiciis, quæ editurum in Te recipis, ſubjungantur, non putem ingratum fore, aut ſupervacaneum. "Denique quicquid ſit, habet Ieſus noſter, qui eſt "Deus ſuper omnia benedictus, teſtes ſuos omni "majores exceptione: neque enimvero neceſſe eſt,
243 "prenſare illos, qui foris ſunt: & emendicare ſuf-
"fragium. Ajant, non ajant, nihil illi accedit, nihil decedit.

Salve, Virorum optime, amicorum deſideratiſſime; & ſi verboſitate offendo, Tibi imputa, qui, quod ajunt, cicadam ala: Tu boni hæc conſule, & ut cœpiſti, amare perſevera.

Ratiſpon. 23. Martii, 1659.

Nota: In proximis ſuis Vir Excellentiſſimus, unum atque idem ſe cum *Dav. Blondello* ſentire, ſignificavit his verbis: *Cum Clariſſimo* Blondello *de tempore conjecti aut falſati teſtimonii illius plane mihi convenit. Eo ipſo die ſcribebam contra eos, qui Mercurium Triſmegiſtum, Zoroaſtrem, Sanchoniathonem, Scriptores Moſe antiquiores nobis obtrudere volunt, ut nuper in Oedipo ſuo Kircherus; & cenſebam*, pleraque *id genus ſcripta partim ab* Hæreticis, *partim à* Magis, *qui ſe* Platonicos *appellabant*, altero *poſt Chriſtum* Seculo *videri excuſa, &c. De quo alias plura.*

244 Epistola XXI.

CHRISTOPHORO ARNOLDO
Jo. Chriſtophorus Wagenſeil
S. P. D.

Locus genuinus *eſſe* videtur. *Ut aliquis locus pro* corrupto *habeatur*, evidens neceſſitas *requiritur. Provocatio ad veteres Codices.* Conveniens *Servatoris noſtri* mentio. *Joſephus* ex aliorum ſententia *loquitur. Ejuſdem* Joſephi phraſis *eſt. Verbum ἐπιλέγειν urgetur.* Freinshemius *contra* ſuppoſititium *eſſe, affirmat, ob* locum inconvenientem, ævi iſtius fraudem, & phraſin diſcrepantem. *Joſephi Ebræi, ſive* Gorionidis, *Codex* in Vaticana *hodienum exhibet* abraſum à Judæis *teſtimonium.* Gorionidem *forte* alium *vel habent, vel habuerunt* Judæi. *Spes* Polybii, cum Animadverſionibus *celeberrimi* Bœcleri, *proxime* produituri.

245 VEniam deprecor, *Reverende Vir*, ſi parum in tempore ad tuas reſcribo; nec enim voluntas defuit, multo prius hoc officio defungi; facultatem autem cauſa gemina hactenus ademit. Nempe veredarius, qui tuas cum cæteris attulit, dum itinere Baſileam confecto, reverſurum ſeſe, unaque laturum, quæ remittere vellem, fidem dederat, feſellit eam; & per dies tam multos ſuſpenſum me tenuit, qui ejus inprimis opera uti decreveram; ut ea occaſione unum & item alterum exercitium Academicum epiſtolæ adjungerem, quæ cum vili comitatu apud internuncios viam minus commodam inventura eſſet. Cæterum dum vehementer mihi formido, ne aliqua ſiniſtra de mea tarditate oboriatur ſuſpicio, quod in præſentia-
246 rum queo, me velle neceſſitas jubet; quamque olim faſtidiveram occaſionem, arripere, aliaque alium in diem reſervare. Quare, ſi jam animus nulla ſui parte oſtendere poteſt, quanto Tibi devinctus ſit opere, quod denuo de *Vorſtii ad Lipmannum* collectis benignam ſpem feciſti; erit tamen, cum ejus clariſſima documenta edam, efficiamque, ne Te hujus favoris pœnitere poſſit. *Joſephi locum* quod attinet, egi ea de re cum N. N. qui ſuam, & magnorum anteſignanorum, *Schmidii*, *Dannhaveri*que mentem teſtatus, *genuinum eſſe* locum illum, nec ab aliena manu intruſum; proque hac ſententia pugnare principio immotum illud: *Nullum locum pro corrupto habendum, niſi id*
nos facere evidens compellat neceſſitas; quam in hoc 247
negotio obtinere, nondum à quoquam eſſe evictum: Nondum productos veteres Codices, in quibus fragmentum illud abeſſe conſpiciatur: Gratis fieri, quod quidam aliena in ſede illud locatum cauſentur; nam *convenienter ibi Servatoris mentionem injici*, ubi ejus ætatis Romanorum Præſidis res geſtæ pertractantur: Fatendum, primo aſpectu verba *majus quid* præ ſe ferre, *quam ut à Judæo prolata* videri queant; ſed accuratius conſiderantibus talem ſenſum admittere, quaſi *non ex ſui animi, ſed aſſeclarum Chriſti ſententia* loquatur: Denique ipſum *dicendi genus Joſephi phraſin* quam maxime *redolere;* & verbum ἐπιλέγειν aliis non ita facile, Joſepho au-
tem, eo, quo hic occurrit ſenſu, paſſim frequen- 248
tatum. Hæc fere ſunt, quæ Vir laudatus mecum communicavit; quæ an Tibi ſatisfactura ſint, etiam atque etiam dubito: Nam, ut ingenue fatear me quoque ἀναμφισβήτητον relinquunt; quanquam de iis nunc quidem diſquirere, parum intereſt; attamen & ipſi ſtatim regerebam, *duo*, in quæ maximum robur collocaret, minus, quam pro opinione eſſet, conficere; nempe illud de *aliena hypotheſi* contortum eſſe, & *verbum* illud ἐπιτεθυμημένος, quod urgeret, id quidem in mea editione non comparere. Annus nunc agitur, cum Heidelbergæ agerem, ibique Ampliſſimum *Freinshemium* aliquando convenirem: tum vario ſermone etiam ad hunc nobilem locum deventum nobis eſt; cumque illius ju-
dicium expoſcerem, *ſuppoſititium* illum ſibi videri, 249
ſerio edicebat, cauſas allegans, quod *loco minime convenienti* de Servatore mentio inſtituatur; quæ alibi multo fieri poterat commodius, ſi tale quid Joſephus ſcribere præſumſiſſet: notum eſſe, quid *illo ævo* in aliis *ad arripienda undecunque contra infideles argumenta* ſit commiſſum: denique nimium quantum *diſcrepare phraſin* τῆς πραγματείας illius *à recepto* Joſephi *loquendi genere;* & *Angli* vel *Galli* alicujus (nomen memoriæ excidit) noviter editas *quæſtiones epiſtolicas* producebat, qui fuſe operoſeque hæc probabat. Operæ pretium erit, & illud hoc loco ſubjungere; quod, cum olim in Auſtria apud Illuſtriſſimum, & incredibilis eruditionis lectioniſque Heroëm, *Theophilum, Comitem de Windiſch-*
grätz hoc de argumento quæſitus, pro tenui an- 250
guſtaque re noſtra aliqua diſſererem; illudque *Baronii* commemoraſſem, prodentis, inventas fuiſſe Romæ membranas vetuſti voluminis, *Joſephi in Ebræum converſi*, in quibus malitia Judæorum *abraſum* fuerit illud *teſtimonium;* ipſus adhuc hodie in Vaticana illud aſſervari, ſibique oſtenſum eſſe, ſubjecerit. Certe jure merito dubitandum videtur, annon præter illum, quem Hebraïce atque in vernacula noſtra nobis dedere Judæi *Gorionidem*, aut potius ex ſeſe finxere; alium vel habeant, vel habuerint in ſecretioribus theſauris; deque eo, niſi totus fallor, capiendus *R. Gans parte priore* צמח, *pag. 38. b.* Apertiſſime *Juchaſin pag. 24. b.* מצאתי ביוסיפון בן גוריון גדול, qui num genuinus horum locorum ſenius ſit, Tu nos, Vir Clariſſime, quod
precor, edocebis. De incomparabilis *Bœcleri* men- 251
te nihil adhuc conſtat; & ne quid diſſimulem, is altera cauſa eſt tarditatis in ſcribendo; ſcilicet pauci ſunt dies, ex quo ejus familiaritate gaudeo: & abſque Te fuiſſet, tuiſque juſſis, nunquam forte illi innotuiſſem. *** Tanta humanitate & benevolentia me non ſolum excepit, ſed etiam poſtridie nos rurſus inviſendo ita ubertim ejus perpetuitatem pollicitus; ut magnæ potius rei, quam illius favoris jacturam ferrem. Quod Joſephi locum concernit, calamo ſe magis quam ore animi ſenſa declaraturum, ultro ſtatim ſpondebat; quod gauderet de oblata materia & Tibi mihique inſerviendi:

di : nondum autem fidem liberavit , etſi die ab-
hinc tertio rurſus promiſſi eum admonui ; excuſat
252 autem Virum eruditiſſimum , quod acidulas potat,
ne ægre feramus hanc moram. Certum eſt, lima-
ta & docta futura , quæ ipſe ſuggeret , inprimis
cum Joſephum familiaris & domeſtici loco habeat,
atque à *Gothofredo* , *Spanhemio* patre , *Forſtnero*,
Palmerio , aliis ſæpe ſit admonitus , librum com-
mentarium ederet ; in quo quanquam ipſe , utpo-
te qui ab aliis nullam quietem habet , deſperet ;
tamen variis hactenus de Joſepho diſſertationibus
ſalivam eruditioribus , majuſque deſiderium movit.
Amſtelodami propediem evulgabitur ejus cura ad-
ornata *Polybii* editio *cum Animadverſionibus*, quibus
maximam partem bellica pertractat. Vale , &
ignoſce feſtinanti calamo , quo ſcripſi ipſis Nonis
Jun. Argentorati , 1660.

253 EPISTOLA XXII.

JO. CHRIST. WAGENSEILIO

Illuſtriſſimi Comitis Hardeccii , &c. Ephoro , o-
mnibus ad id muneris ingenii dotibus & ani-
mi artibus inſtructiſſimo, &c.

Jo. Henricus Bæclerus

S. P. D.

Scripſiſſe ea Flavius videtur, *quæ* Patres, *& alii ha-
ctenus eruditi*, *conſtanter* allegarunt. *Codicum* per
tot ſecula *conſenſus*. Cohæſio *antecedentium ac
ſequentium accurate* examinatur. *Accedit* lectio-
num varietas. *Mitigatio eſt* , Credebatur , *pro* ,
Erat. *Vox Græca ἐνδείξει hic* non habet invidiam.
Hieronymi conſilium , cur dubitarit ? *Joſephus hæc
ipſa* , ſi ſcripſit , non credidit. *Non vidit* ocu-
lis Chriſtianis. Παράδοξα ἔργα *non ſunt* Meſſiæ
254 miracula , *à Prophetis deſcripta*. Periphraſis ſe-
ctæ Chriſtianorum. *Oſtenditur &* ſtilus *&* ſen-
tentia *eorundem*.

GRatulor Academiæ noſtræ plurimum de *Illu-
ſtriſſimi DN. Comitis Hardeccii* indole , & Tua
ſingulari virtute ; mihi autem privatim gaudeo de
amico tam exquiſitæ eruditionis , & ad eam æſti-
mandam parum in me opis eſſe , lubens meritoque
agnoſcam atque ſentiam. Quanquam enim S. lite-
rarum ſtudio inde à pueris flagraverim , & quæ ex
Hebræis fontibus , aliiſque linguis Orientalibus pe-
ti vel poſſint vel debeant ſubſidia , non ignorave-
rim ; multum tamen de qualicunque Hebraicæ li-
teraturæ peritia detraxit aliorum ſtudiorum aſſidua
exercitatio , quæ non patiebatur me Rabbinorum
255 loculos excutere ; aut , quantum vellem , illorum
diſciplinæ vacare. Quo fit , ut nec rariſſima Ju-
dæorum monumenta MSS. quæ magno numero
poſſides, eo, quo par eſt, judicio penetrare , nec
Tua in his rebus ſingulari doctrina , ſatis frui va-
leam. Veneror tamen , & *in bonis ſeculi* numero
has opes ; Deumque precor , ut rempublicam lite-
rariam , hac tam rara eruditionis parte , Tui inge-
nii viribus attollat ornetque. Petis autem , ut in
gratiam Amici Tui , viri doctiſſimi , quid mihi de
elogio Chriſti Servatoris noſtri apud *Fl. Joſephum*
Judæum (*Antiquit. lib.* 18. *c.* 4. vel 6.) videatur,
exponam. Non ſunt mihi nunc ad manum alio-
rum libri , quibus ſuam de hac re ſententiam con-
ſignarunt. Igitur , cum Tuæ voluntati repugna-
re fas non eſſe credam , vel cum periculo æſtima-
256 tionis meæ , aliquid diſſerendum mihi video : quod
Tu excuſabis , primum Tibi , deinde & aliis. *Scri-
pſiſſe* ea Joſephum , *& his ipſis verbis* , quæ hodie
legimus , *ſcripſiſſe ;* pauci ſuſtinuerint dubitare. Re-
tulit in ſuam Hiſtoriam Eccleſiaſticam *Euſebius*,
interpretatus eſt *Hieronymus* ; deſcripſerunt avide
juniores , viri magni , multi , eruditi : quibus vel judi-
cium vel curam abfuiſſe, nemo auſit ſuſpicari. Acce-
dit *Codicum* Joſephi *conſenſus* , per tot ſæcula propa-
gatus. Sunt tamen aliqua , quæ conſiderari probe
mereantur , ſi rem in expedito eſſe non ſinant.
Quomodo *hæreat* iſta narratio iis , quæ *antecedunt* ,
& quæ *ſequuntur* , non examinabo curioſius. Præ-
ceſſerat de *incommodo Judæorum* , quod *ſua* ſibi *ſe-
ditione* acciverant : Sequitur , cum nota connecten-
dæ hiſtoriæ , καὶ ὑπὸ τοὺς αὐτοὺς χρόνους ἝΤΕΡΌΝ τι 257
δεινὸν ἐθορύβει τοὺς Ἰουδαίους ; *ſub idem tempus & ALIUD
incommodum Judæos perculit*. Hoc ALIUD pertinet
ad comparanda & connectanda incommoda : quibus ac-
cenſeri non poteſt , quod *de Ieſu interjectum* eſt,
nulla *ratione contextus* apparente. Ita ut hoc ἀπρο-
σαρμόστον *inſertum ſine occaſione* , ac veluti *in medio
deſtitutum* videatur. Varietatem lectionum , quæ
in *Joſephi* Codice , *Euſebio* , & *Suida* (voce Ἰώση-
πος) occurrit , nolo in argumentum ſuſpicionis
trahere ; niſi quod majoris ad dubitandum momen-
ti eſt , quod in *Joſepho* legimus , cæteriſque Græ-
cis Codicibus : ὁ Χριστὸς οὗτος ἦν , in *Hieronymo* au-
tem : *credebatur eſſe Chriſtus*. Facile autem credi-
derim , Hieronymo idem viſum eſſe , quod cuivis
diligenter cogitanti videri oportet : *Joſephum nun-* 258
quam aſſeverare potuiſſe , *Ieſum MESSIAM fuiſſe*.
Hinc illa *mitigatio* forte *interpreti* ſubnata : *Credeba-
tur* , pro , *Erat*. Atque hoc ipſum exiſtimo *pal-
marium argumentum*. Itane Joſephus aſſeveraret,
Ieſum , à Pilato damnatum , eſſe Meſſiam ? ὁ Χριστὸς
(ſignificanter loquitur) οὗτος ἦν. An Joſephus di-
ceret : *invidia Principum noſtrorum* hoc accidit , ut
Hieronymus habet ? quanquam *Græca vox* (ἐνδείξει)
latiore accuſandi ſignificatu hîc poſita , *invidiam
non habet*. Ut rurſus cogitandi occaſio offeratur,
de S. Patris conſilio. An enim locutus eſt *ex ſua
mente* , & negotii indole , quo invidiam Judæorum
dubitabilem eſſe non ſcivit ? At enim , quis doctiſ-
ſimo Patri eam tribuerit *incogitantiam* , ut oblivi-
ſceretur , cujus ex perſona hæc dicerentur ? quan-
tumque *piaculum* eſſet Joſepho , ita loqui ? Iterum 259
hoc repetendum eſt , an Joſephus potuerit dicere:
Hunc (Ieſum) *fuiſſe illum Meſſiam ; illum Meſſiam,
cujus miracula Prophetæ abunde prædixerint ?* hoc e-
nim ſubjicitur. Profane impius fuiſſet Joſephus,
ſi hoc credidiſſet , & Meſſiam in Ieſu non adoraſ-
ſet ; non aliquam notam ſuæ ſententiæ de exhibi-
to , nec venturo , Meſſia , addidiſſet. Credidit
ergo , inquies , hunc Ieſum fuiſſe Meſſiam. Somniat,
qui *hoc* eum *credidiſſe* , neque eo minus *Judæum
fuiſſe* , & more Judæorum ac diſciplina , infinita
ſcripſiſſe , id eſt , frontibus adverſis pugnantia di-
xiſſe , credit. Qui autem potuit credere ? an ora-
cula Prophetarum , ut Judæi tum interpretaban-
tur , in Ieſu impleta vidit omnia? Ergo *oculis* vidit
Chriſtianis ; ergo agnitum Meſſiam ſequi , ſive ſe- 260
ctam ejus profiteri voluit , quæ non alia quam
Chriſtianorum erat , ſicut ipſe hoc loco fatetur.
Capere enim non poſſum , ſi quis dicat : Hic Ju-
dæus Ieſum agnovit Meſſiam , ſive Chriſtum , &
tamen non ſecutus eſt ejus auſpicium ; non elegit
eum ducem. Sed nimirum Judæus hic non vidit,
Ieſum eſſe Meſſiam. An credent , *Meſſiam* eſſe,
qui *ſuſpenſus* eſt ; qui accuſantibus Judæis ſuppli-
cio affectus ? Si hoc Joſepho tribuis , κάλυμμα Ἰου-
δαϊκὸν oculis ejus detrahis , *quo ipſe ſe impediri* paſ-
ſim & ubique *teſtatur*. An crederet , reſurrexiſſe
Chriſtum , qui crucifixus erat ; an diceret : inter
eos , quibus תלוי ludibrio eſt , & qui famam re-
ſurrectionis vel irriſerunt , vel mendacii arguerunt?
Fateatur Joſephus cum Judæis , fuiſſe Ieſum παρα- 261
δόξων ἔργων ποιητήν. Hoc enim facile poterit fieri,
ut crederent , qui Ieſum non colerent. Sed fuiſſe
illa ipſa παράδοξα ἔργα , *non alia* , *quam Propheta-
rum prædictionibus deſcripta Meſſiæ miracula* , id ve-
ro

ro *Joſephi captu* altius eſt. Niſi ſolus ex Judæis omnibus tum vixit, qui etiam reliqua oracula Prophetica, *μέγια θαυμασιὰ περὶ Χριστοῦ* continentia, & ad multum externum ſplendorem, potentiam, dominationem pertinere viſa (hic enim vulgo ſenſus erat) in Iesu hujus humilitate invenit, id eſt, ut diximus, *non Judæus* religione, *ſed Chriſtianus* fuit. Qui hæc ad concordiam redigere volet, non parum ſibi negotii datum animadvertet. In phraſi, eſtne illa *periphraſis ſectæ*, *οἵ γε πρῶτον ἀγαπήσαντες*, ſive, *οἱ τοπρῶτον ἀγ.* ut *Euſebius* & *Suidas* habent,
262 aliunde quam *è ſcholis Chriſtianorum*, in quibus nata eſt, arceſſenda? Jam illud, *διδάσκαλος ἀνθρώπων τῶν ἡδονῇ τἀληθῆ δεχομένων*, veritatis doctorem Chriſtum iis, qui veritatem amant, divinitus datum, *Chriſtianorum ſtilo* & *ſententia* tam luculente ſignat, ut quivis intelligat, de eo ſermonem eſſe, qui dixit: *πᾶς ὁ ὢν ἐκ τῆς ἀληθείας ἀκούει μου τῆς φωνῆς.* Quid ergo dicemus tandem? *ἐπέχω*, donec meis dubitationibus medelam afferat Tua, *Vir Clariſſime*, & amici Tui eruditio, cui libenter meritoque debebo hoc beneficium. Valete. Scr. Argentorati 13. Jul. 1660.

263 Epistola XXIII.

JO. CHRIST. WAGENSEILIO

Jo. Henricus Bœclerus

S. P. D.

Singularis Bœcleri *modeſtia.* *Gorionidis* Cracovienſis ſupplementum. *Lectores Flavii non faciles ad* credendum, *nec promti ad* judicandum. *De difficultate judicandi verba Concil. Florentini.* Bœcleri *eadem*, *quæ* Urſini, *ſententia.*

Nobiliſſime, Clariſſimeque Vir, Fautor & Amice honoratiſſime:

TUæ literæ ſicut amorem ſpirant dulcem mihi, & optatum, ita non parum ſuffuderunt ruboris, dum ea mihi tribuis, quæ in me nulla eſ-
264 ſe ſcio, & agnoſco. Si quid proficio in literis, non alia æſtimatione id metiendum indico, quam ut magis magiſque intelligam, quantum neſciam. Igitur vide in poſterum, quid agas; & amico Tibi ſincere dedito ſufficere crede, ſi mutui animi documenta, familiaritate magis ſimplici, quam laudatione immerita velis edere. Altera pars epiſtolæ ſeriam & maturam mihi voluptatem attulit, quando *ſupplementum Gorionidis Cracovienſis Hebræum & Germanicum* mecum communicare non gravatus es. Memorabilis eſt obſervatio, & cujus nomine nobiſcum Cl. Arnoldus Tibi debebit. Cujus benevolentiæ ut me commendes, plurimum rogo. Legi & cetera avide *Snellii*, *Hornbeckii*, *Majoris*,
265 quæ liberaliter ſubmiſiſti. Satis video, *non* eſſe abunde *faciles ad fidem* lectores Joſephi: ſed *nec promtos* tamen *ad judicandum.* Quapropter à tantæ *modeſtiæ* exemplis *invitus* receſſerim. Obverſabantur paullo ante animo meo verba magni Eccleſiarchæ in Concilio Florentino (*ſect.* 9. *cap.* 3.) Τὸ γὰρ διακρίνειν τὸ νόθον ἀπὸ τοῦ γνησίου, πολλὴν ἔχει δυσχέρειαν, καὶ μεγάλης δεῖται ἐπιστάσεως ἐπιστημονικῆς· Uno verbo: Sicut *γνήσια eſſe omnia hujus loci* Joſephi *nec credere, nec dicere auſim*; ita *qua ratione* omnia, an aliqua ſint vel inſerta, vel immutata, vel *corrupta*, *expedire nequeo*: id eſt, ad ſilentium redigor. Atque hanc clauſulam, ſive potius totam epiſtolam ad eruditiſſimum noſtrum Arnoldum perferri cuperem, ſi Tibi ita videtur, *Nobiliſſime Domine*, cu-
266 jus judicio fidere, & benevolentia gaudere opto.

Tuus omni obſervantia obſequioque.

Epistola XXIV.

CHRISTOPHORO ARNOLDO

Jo. Chriſtophorus Wagenſeil

S. P. D.

Euſebii *Hiſtoria Eccleſiaſtica* cum Annotationibus Henr. Valeſii. *Hujus de loco Joſephi judicium, à magno Bœclero indicatum.* Libellus ſingularis *de hoc ipſo loco.* Juſtinus *quare* non citarit *in diſputatione* adverſus Tryphonem? *Argumento ex Origene reſpondetur.* *Joſephus* Chriſti fidem non amplexus. *Numquid* Euſebius *hujus* fraudis auctor? *Accuratum* Bœcleri τοῦ πάνυ *de* Ruperti Obſervat. ad Hiſt. Univerſ. Synopſin Beſoldianam *judicium.* Tacito laus *ſua reſtituitur.*

LIteræ tuæ, *Reverende Vir*, non mediocri me ſollicitudine liberarunt; vix enim poſtremas 267
meas ad internuntium perferri juſſeram, & illico pudere ac pigere me cœpit feſtinantis præjudicii; veritusque, ne homini innoxio injuriam feciſſem, & grande crimen nulla legitima conjectura permotus, impingerem. Geſtio igitur, quod fruſtra non fui. Pro fide & opera, quam locaſti, maximopere me Tibi obſtrictum profiteor. Prodiit anno ſuperiori *Pariſiis*, cura *Henrici Valeſii*, nitidiſſima *Euſebii* editio, cujus exemplar quia ante triduum nactus Cl. noſter *Bœclerus*; ſimulque comperit, tam avidos inventos emtores, ut in ipſa Gallia nullum amplius proſtet; adeoque vix fieri poſſe credat, ut ad vos liber iſte perferatur: idcirco rem gratam me Tibi facturum cenſebat, ſi ea, 268
quæ *Valeſius in lib. I. Hiſtoriæ Eccleſiaſt. Euſebii*, *pag.* 20. de Joſephi loco annotavit, deſcriberem, Tecumque communicarem:

Jam ſuperius mentionem feci libelli *cujuſdam*, *qui nuper eſt editus*: in quo hic locus Joſephi *de Ieſu Chriſto* expenditur. *Auctor hujus libri* duo *nobis perſuadere tentavit*: Primum *eſt*, *locum illum Joſephi falſum ac ſubditicium eſſe*: Alterum *eſt*, *Euſebium noſtrum ejus* fraudis auctorem *extitiſſe.* *Quod attinet ad primum caput diſputationis*, *jam pridem viri docti eum Joſephi locum in dubium revocarunt*: *Sed cum* 269
nudis indiciis, & ſuſpicionibus *ad id judicandum impellerentur*, *conjecturam ſuam ſilentio premere maluerunt*, *quam quidquam temere aſſirmare.* *Quod quidem prudenti conſilio ab iis factum eſſe*, *nemo negaverit.* *Quamobrem Scriptor illius libelli*, *in eo mihi reprehendendus videtur*, *quod cum* nullis *nitatur* demonſtrationibus, *tamen ita pronunciat*, *ut nos poſthac de ejus loci falſitate dubitare minime patiatur.* *Quænam porro ſunt argumenta illa*, *quibus hoc adſtruit?* Juſtinus, *inquit*, in diſputatione adverſus 270
Tryphonem nullam hujus rei mentionem fecit. *Quaſi vero neceſſe fuerit Juſtino*, *Joſephi teſtimonium adducere*; *aut quaſi teſtimonium Joſephi*, *hiſtoriarum Scriptoris*, *magnum pondus habiturum fuiſſet apud Tryphonem.* *Atqui non* hoc eſt propoſitum *Juſtino*, *ut ex profanis Scriptoribus*, *ſed* potius, ut ex ſacris Prophetarum libris *Chriſti fidem ac divinitatem probaret.* *Quare nihil opus erat*, *ut Joſephi teſtimonium afferret*; *præſertim cum Joſephus* Scriptor *eſſet etiam* tum recentiſſimus; *quippe qui* ſub 271
extrema Domitiani tempora *Antiquitates Judaicas publicaſſet.* *Ad illud autem argumentum*, *quod ex* Origene *ducitur*, *facilis eſt*, & *expedita reſponſio.* Negat *quidem Origenes* in libris contra Celſum, *Joſephum* agnoviſſe Ieſum Chriſtum, *id eſt*, *credidiſſe Chriſto*, *ſeu Chriſtianum fuiſſe*: *ſed neque ex hoc Joſephi loco*, *quem hic citat Euſebius*, *ſequitur*, *Joſephum Chriſti fidem amplexum fuiſſe.* *Quamvis enim dicat*, οὗτος ἦν ὁ Χριστός, *ſubaudiendum eſt*, λεγόμενος; *id eſt*, hic eſt, qui dicebatur *Chriſtus.* *Jam* 272
vero

vero quod ſcribit auctor illius libelli, Euſebium *noſtrum hujus* falſitatis Architectum *fuiſſe*, *nunquam profecto cordatis hominibus id perſuadere poterit. Nam* cui bono *id Euſebius confingere voluiſſet? An ex teſtimonio Joſephi pendebat* divinitas Chriſti? *Annon Euſebii ætate libri Antiquitatum Joſephi in omnibus Bibliothecis viſebantur*; *quibus prolatis*, *facillimum fuiſſet*, *Euſebii fraudem convincere?*

De *Ruperti Hiſtoria* Viri ſummi judicium, *egre-*
273 *gium plane* illud *ſcriptum* eſſe, *quod facem præferat ad multa obſcura penitus perſpicienda; nec orbem literarium ſine magno detrimento eodem carere potuiſſe: quare invidere ſeſe felicitati*, *quæ Beſoldianis affaniis obtigit*, *ut tanto Commentario illuſtrarentur*, *in quo omnia præclara*, *nihil protritum ſit*. Sed illud de Tacito *liberum nimis judicium*, vovet, ne Viro eruditiſſimo excidiſſet; cum rationes, quas afferat, nulli unquam rem recte æſtimanti perſuadeant; ut *laudi*, quam doctior orbis communi ſuffragio, ob ſollicitum veritatis ſtudium, *Tacito* tribuit, quicquam derogent. *** Cæteroquin, ut dixi, liber ille apud eum *in multo maximo* eſt *pretio*; & ſæpiſſime ad eum provocat in Prælectionibus ſuis, quibus res à Chriſto nato, mira induſtria & eruditione,
274 nunc ab exordio pertractat. Vale, *Vir Clariſſime*, & à Bœclero nobiſque ſalve.

Argentorati, d. 13. VIIbris. 1660.

Epistola XXV.

CHRISTOPHORO ARNOLDO

Jo. Henricus Urſinus

S. P. D.

Tanaq. Fabri Epiſtola *tranſmittitur. Inter hunc & Urſinum* convenit. *Alter ab altero* diſſentit. *Etiam* Phariſæi *Chriſto* laudem tribuere *potuerunt*.

Libero fidem meam, Tibique, ὦ φίλτατον κάρη, promiſſum exemplar *Epiſtolæ Fabri* mitto. Dedi id deſcribendum: Relegi poſt cœnam, oculis jam connivis, & ſemiſomnis, propter diurnas va-
275 rias occupationes. Puto recte ſe habere. Nihil forte novi afferet doctiſſimus *Faber*, poſt tot alios; jucundum tamen eſt, de eodem argumento diverſas audire ſententias. Et videtur hic *in Gallia primus* illud tractaviſſe. Inter me & illum in eo convenit, *quod Joſephus* aliquid de Domino Ieſu ſcripſerit: Diſſentimus autem, *quale illud fuerit?* Ille atro *carbone dignum*, ut *à Judæo profectum*, & à Chriſtianis ideo ablatum, cenſet: Ego, ut ab Hiſtorico, *aliquid veri; & in laudem.* Quale quid Phariſæi ipſimet non potuerunt non Domino tribuere, ut *Matth. XXII.* & *Johann. III.* Neque argumenta deeſſent, ſi tueri conjecturam hanc mens eſſet. Et *facilior* adeo fuiſſet correctio, aut verius, *corruptio*. Sed hæc pluribus perſequi non va-
276 cat. Salve plurimum, *Vir Clariſſime*, &, quod facis ama.

Ratiſp. prid. Calend. Octobr. 1660.

Epistola XXVI.

CHRISTOPHORO ARNOLDO

Jo. Chriſtophorus Wagenſeil

S.P.D.

Cloppenburgii de lacuna Gorionidis *conjectura. Codicis* Münſteriani defectus. *Hunc ſupplent* Cracovienſis *editio*, & Verſio *Germanica* Pragenſis. *Longe* aliud caſtratum *fuit. Exemplar* Cracovienſe *omnino inſpiciendum.*

De iis, quæ *Vir Reverende*, alio die ad Te tranſmiſeram, jam pridem receptis, minime ambigo. *** Commodum tum de vexato hoc loco, quædam in manus venere, ea ad Virum ma- 277
gnum (*Bœclerum*) proferri jubebam; quodque animadvertiſſem. *Cloppenburgii ad Cappellum* conjecturam *de Gorionidis lacuna*, nimium aliis aut placere, aut ſaltem negotii faceſſere, monere ſimul eundem ſuſtinui, fruſtra illos omnes eſſe; noſtramque tum *Cracovienſem* Gorionidis *editionem*, tum ejuſdem *Germanicam verſionem*, quæ ipſiſmet Judæis curantibus *Pragæ* prodiit, utrobique ſupplere *Münſteriani Codicis* defectum; palamque teſtari, quam longe aliud, quam quod Servatorem attineret, fuerit caſtratum ** Cæterum ſupplementum Gorionidis pigebat ad Te perſcribere, quod Te hæc jam perſpecta habere crederem; & à tot tantiſque nominibus, quibuſcum hac de re egeras,
dubio procul inculcata; fierique neutiquam poſſit, 278
ut non aliquis eorum *Cracovienſe exemplar* inſpexerit. Plura ob feſtinationem non addo, niſi ut ames me, Tui obſervantiſſimum.

Argentorati, *a. d.* 12. *VIIbr.* 1660.

Epistola XXVII.

CHRISTOPHORO ARNOLDO

Jo. Chriſtophorus Wagenſeil

S.P.D.

Gorionides truncatus. *Indicium ejus eſt* כי, *particula.* Non *fuit* eraſum è Gorionide *teſtimonium. Codicis* Münſteriani defectus *oſtenditur. Non teſtimonium* de Chriſto, *ſed ſermo* de Tiberio *omittitur. Ratio*, cur *hic* omiſſus? *Exhibentur ea*, *quæ* in Ebræo omiſſa *ſunt. Conſonat* verſio Germanica. *Bœcleri* de locis corruptis *aſſertum* confirmatur.

Binas tuas, *Reverende Vir*, eadem die gratabun- 279
dus accepi: quare æquum eſt, ut ad earum reſponſum mature me accingam. *** *Gorionidem* quod attinet, hoc circa eum accidit: Animadverterat Cl. Cloppenburgius, in *Münſteriana* editione *libri V. caput penultimum* ſui principio truncatum eſſe; cum nullo modo ſit veriſimile, in hæc verba potuiſſe eum ordiri: כי בימי תיבריאוס קיסר לא לבד ביהודה נעשו נבלות כי אם ברומה העיר מלכותו נעשו נבלות הרבה:, *Nam in diebus Tiberii Cæſaris non in Judæa tantum contigerunt flagitia*, *ſed etiam Romæ*, *in urbe ejus Regia*, *multa abominanda perpetrata.* Illud enim cauſale כי arguit, præceſſiſſe aliquid, quod autor, tanquam nefandum atque atrox reputaret; at Tiberii, ejuſ-
que regiminis, nulla prius facta mentio. Quare 280
viro erudito in mentem venit, *eraſum* hoc loco illud Flavii Joſephi *de Chriſto teſtimonium*, aut certe aliquid ejuſmodi; voluiſſeque Gorionidem narratione ſimili, quam de Paullina, à Decio Mundo ſub imagine Dei vitiata, ſubjicit, illudere fidei Chriſtianorum, qui Ieſum de virgine Maria ſanctiſſimi Spiritus adumbratione conceptum, & natum crederent. *Hæc*, quantum ex iis, quæ varii citant, colligere licet, *Cloppenburgio mens*, quam primum ſibi, deinde & aliis perſuaſit; ut eam conjecturam, tanquam acutam & ingenioſam, utroque, quod ajunt, pollice collaudarent. Verum enim vero, uti palam eſt, *laborare Münſterianum Codicem defectu*, ita & hoc non minus in proclivi nobis oſtendere, alia omnia, quam quod Servato-
rem attingeret, caſtrata. *Cracovienſis* enim Gorio- 281
nidis *editio*, ſimul & *Germanica* ejuſdem *Verſio* (quæ opera Judæorum *Pragæ* prodiit) utrobique ſupplet "illum defectum, atque *de* ipſo *Tiberio* Cæſare *ſermonem* eſſe oſtendit; qui *ne hodiernos Imperatores*, "ut pote paulo durior, *offenderet*, ideo inſulſiſſimi quidam recutitorum, & temporum, ſuo pro "more, & religionis diſcrimina ignorantes, eum "*è quibuſdam Codicibus ſuſtulerunt*; quem tamen a-

"lii,

"lii, vel quod ſe magis ſapere, aut ſaltem in *Sarmatia* ſua minus formidandum crederent, recenſere non dubitarunt. Sic autem habet, quod o-"*miſſum* eſt: וכימים ההם מת אגוסתוס הקיסר החסיד ואחריו מלך תיבריאוס הקיסר והיה תיבריאוס איש רע ורשע וישלח פילאטוס שר צבאו
282 לירושלם וצלם דמות תיבריאוס קיסר בידו: ויבקש להביא הצלם העירה וימנעוהו העם מלבא בו אל העיר כי אמרו העם אליו לא יבא צלם אדם בעיר הקדש: ויקצוף פילאטוס שר צבא רומה על עם יהודה ורבים מאנשי עיר ירושלם המית בחרב גם רבים מגדודיו הוצעו פגרים כי כתים ארצה: Tum deinceps illi ſuccedunt, בימי תיבריאוס קיסר וכו׳: Non pigebit adſcribere *verſionem vernaculam*: In den Tagen denſelbigen da iſt geſtorben der Käiſer *Auguſtus*, der חסיד (fromme) und nach ihm hat gekönigt der Käiſer *Tiberius*, und er iſt geweſen der *Tiberius* ein Mann ein böſer, und ein ſchalkhafftiger, und er ſandt gen *Jeruſchalaim* ſeinen oberſten Feld-Hauptmann *Pilatus*, und ein צלם (Bildniſz) das war gemächt
283 in der Gleichnus deſz Käiſers *Tiberius*, das führet er in ſeiner Hand: Und er begert, daſz er wolt bringen das צלם hinein in die Stadt *Jeruſchalaim*, aber das Volk das wolt ihm nicht laſſen hinein kommen, in die Stadt, den ſie ſagten das Volk zu ihm, es ſol nicht hinein kommen kein Bildnus des Menſchen in die Stadt die heilige, da ward derzürnt *Pilatus* der oberſte Feld-Hauptmann der *Romijim* über das Volk *Jebuda*, und viel von den Mannen der Stadt *Jeruſchalaim* lies er darnider ſchlagen mit dem Schwert, und auch viel von ſeinen Heerſcharn, die wurden niedergeſchlagen zu der Erden. Und in den Zeiten des Käiſers *Tiberius* nicht allein in den Land *Jebuda* wurden gethan ſolche groſſe Schalkheit, den auch zu *Roma*
284 und in allen Land ſeiner Gewaltung thäten ſie Schalkheit viel, &c. In hiſce autem noſtris editionibus eſt hoc *libri VI. cap. 62.* Cæterum confirmant iſta Ampliſſimi noſtri *Bacleri* aſſertum, *periculoſum* eſſe, de loco aliquo corrupto aut genuino, *ſine Codicum autoritate*, judicium facere, vel fidem aliis habere. Vale, decus noſtrum, & quod facis, fave Tui obſervantiſſimo.

Argentorati, a. d. 5. Nov. 1660.

Epistola XXVIII.

CHRISTOPHORO ARNOLDO

Jo. Fredericus Gronovius

S. P. D.

Nic. Heinſii *in arte Critica laus.* *De* Tanaq. Fabro *judicium.* Iſ. Voſſius *Flavianum iſtud teſtimonium*
285 γνήσιον *eſſe, aſſirmat.* *Ejuſdem* de LXX. Interpretibus *liber ſingularis.*

HOc triduum, quo ceſſant operæ publicæ, donec deceſſor meus ejuraverit, libet abſentibus amicis dare: nam mox aliquandiu toti præſentium erimus. Etſi nunc quoque tot occurrant, quibus reſponſum debeo, ut τίνι πρώτῳ, τίνι δ᾽ ὑστάτῳ, vix decernam. *Ovidio* veſtro utitur fruiturque, quo nunc in terris nemo poteſt melius, *Heinſius* noſter, cis paucas tempeſtates in Suecones iturus pro Ordinum Legato, eoque feſtinantior. ***** De *Joſephi loco* vidiſti, opinor, quæ in Epiſtolis nuper homo Gallus, εἷς τῶν τυχόντων, qui παρεμβεβλημένον eſſe diſputat. At viciſſim [a] ὁ πάνυ, quem ſcis magni facere τὰς ὦ, pro explorato habet, γνήσιον
286 εἶναι τοῦ πατρὸς Φλαβίου παιδίον, quod mihi ex illo audire gratiſſimum fuit. Magnopere auctor fui, ut opuſculo, [b] quod in manibus habet, περὶ τῶν Ἑβδομήκοντα hanc παρέκβασιν intereret. *** *Cl. Dilberrum* plurimum reſaluto. *Lugduni in Batavis*, Non. Febr. Gregor. cIↃ. IↃc. LXI.

a *Iſ. Voſſius.* b *Lib. de LXX. Interp.*

Epistola XXIX.

CHRISTOPHORO ARNOLDO

Thomas Bangius

S. P. D.

Teſtimonium Joſephi Mich. Walterus *auro pretioſius eſſe, cenſuit.* *Illius ſinceritas* contra Judæos *defendenda.* *Sine* MSStorum *notitia* Bangius *non vult judicare.* *Prolixiores hac de re pollicetur.*

PAucis lineis prolixam εὐχαριστίαν ſignaturus, *Vir Rev. Clariſſime, & Doctiſſime; Amice honoratiſſime, Frater in Chriſto Jeſu conjunctiſſime*, gratiſſima mente complector literas tuas, quia literatæ erant, atque pulcherrimis interiorum literarum theſauris divites. Tales decent literatos literæ, quæ utilibus atque eruditis Quæſitis floridæ, uberem literariæ Reip. frugum ſpondent; nec nudis foliis, aut literarum ambagibus luxuriant. Quibus dudum reſpondiſſem, niſi *plane inſigne, auro margaritiſque contra pretioſius* (judicio magni Viri, *Michaelis Walteri*) teſtimonium Fl. Joſephi de Servatore Christo & certiores & pleniores vindicias ſuo quodam jure poſtulaſſet. Nam Elogium illud ut varietati judiciorum expoſitum, ita dignum, ut ejus *ſinceritas tutius inveſtigata defendatur contra hodiernos Judæos*; qui cum nequeant totum Joſephum Christianis eripere, nobile hoc tantum membrum de Christo invident. Meam vero ſymbolam, quam amice expetis, quod ſpectat, morem geram tuo erga me amori, ſi non rei dignitati aut omnium votis; à quibus incolumi amicitia diſſentire cogor. Ceterum in anteceſſum amice rogaris, ne juſto celerius hic feſtines. Meditandi ſpacio opus erit, & incorruptorum antiquorum MSStorum notitia. De his exteræ conſulendæ Bibliothecæ. Scripſi in ſpem tuæ gratiæ ad eruditum virum, qui jam *Madriti* in Hiſpania vivit, ut exemplaria Græca MSSta, quæ in Regia *Eſcuriali* Bibliotheca inveniuntur, viſeret ac conferret; à quo brevi reſponſum exſpecto. Utinam ab erudito aliquo amico impetrares σύγκρισιν 289
Codd. MSStorum Græcorum, qui in Regia Bibliotheca *Pariſienſi* exſtant; valde tuo propoſito conduceret. De ant. vol. manu exaratis apud *Oxonienſes* Anglos cogitationem ac curam ſuſcipiam. Plura anguſtia temporis negat; quam brevitatem compenſabo, Deo benedicente, prolixitate, quam primum licebit occupato his vacare literis. Interea Deo, pervigili Iſraelis cuſtodi, devotis votis commendatus vale. *Hafniæ, XXII. Jun. V. S. M. DC. LXI.*

Amice Lector,

Ne *Tanaquilli Fabri*, Galli certe doctiſſimi (quem & *Gronovius* noſter *Epiſt. XXVIII.* εἷς τῶν τυχόντων eſſe cenſebat) *Epiſtola* prorſus careres *ad Jo. Chabrolium, Theologum*; hanc ipſam è primo Epiſtolarum, *Salmurii* A. C. cIↃ. IↃc. LIX. editarum, volumine, *num. XLIV. pag.* 125. cæteris ſubjungere, haud incongruum fore, autumavi.

Epistola XXX. 290

V. CL. JOHANNI CHABROLIO

Tanaquillus Faber

S. P. D.

Flavii Joſephi de D. Jeſu locum ſuppoſitum *eſſe.* Argumenta *quædam* probabilia. *Si à Joſepho eſſet hic locus, longe plura haberet, quam nunc habet.* Joannis *Baptiſtæ* elogium *apud Joſephum* certum *eſſe.* Banus *non erat* Hemerobaptiſtes. *Si Joſephus de Jeſu D. ſcribere voluiſſet, non eo loco ſcripſiſſet,*

pſiſſet, ſed ſub finem lib. V. Hieronymus dubitanter *locum illum convertit, & fortaſſis fraudis aliquid ſuſpicabatur.* Juſtinus Martyr & Tertullianus *adverſus Judæos ſcribentes, ut &* Clemens Alexandrinus, *illo teſtimonio Joſephi uſi non ſunt. Quæ περὶ τῆς προσηγορίας Chriſti ſcripſit* Euſebius
291 lib. I. Hiſtoriæ Eccleſiaſticæ, *à quo auctore ſint? Locus ex Davide a* Juſtino *citatus de* cruce Domini, *qui tamen apud Davidem non eſt. Joſephus contra D. Ieſum ſcripſerat; quod inferius probabitur.* Celſus Epicureus, *contra quem ſcribit* Origenes, *is eſt, ad quem* Lucianus Pſeudomantin *miſit.* Theodoreti *locus contra illud Joſephi teſtimonium.* Photium *in recenſione Joſephi, hujus loci* non meminiſſe; *imo contra ſcribere; graviſſimum argumentum.* Origenis teſtimonio *oſtenditur, Joſephum contra Ieſum Dominum ſcripſiſſe.* Quando *illa* fraus *admiſſa videatur; &* à quo? *Credibile ſit, eſſe τέχνασμα* Euſebii. *Exemplum inſigne falſitatis in* Euſebio *de* SS. Innocentibus, *& ibidem error contra temporum doctrinam. Aliud exemplum, &c. Quod veriſimile ſit, à Joſepho contra D. Ieſum fuiſſe ſcriptum.*

CUm non ita pridem, *Chabroli Clariſſime*, ſcriptum à me fuiſſet, poſſe *Origenis auctoritate*
292 perquam facile refelli illorum hominum opinionem, qui ita exiſtimant, Ieſum D. fuiſſe olim à Joſepho, rerum Judaïcarum Scriptore, laudatum, bene multi extitere; & in iis nonnulli, quorum nomen jam pridem in literis clariſſimum eſt, qui miſſis ad me hinc illinc epiſtolis percontati ſunt, ubinam illa Origenis teſtimonia reperirentur: Ejus enim momenti eſſe ea, ut iis deberent, qui meliorum literarum ſtudia amplecterentur, nota eſſe omnibus. Addebant præterea, debere me propter quæſtionis nobilitatem diligenter diſpicere, num id, quod ab Origene aſſeri dicebam, *aliis quoque argumentis* poſſet confirmari. Iis itaque gratum ut faciam, & eorum cauſa multis, uti ſpero, aliis, decrevi diatribam hanc paucis conſcribere, & rem
293 ipſam ita enucleare, ut nullus in poſterum dubitandi locus relinquatur; niſi forte iis, quibus perpetuo dubitare decretum ſit. Idque adeo ut recte, & uti res poſtulare videtur, inchoëmus, Joſephi teſtimonium, quo de agitur, apponemus, uti Græce ſe habet: Γίνεται δὲ κατὰ τοῦτον τὸν χρόνον Ἰησοῦς τις σοφὸς ἀνὴρ, εἴγε ἄνδρα αὐτὸν λέγειν χρή. Ἦν γὰρ παραδόξων ἔργων ποιητὴς, διδάσκαλος ἀνθρώπων τῶν ἡδονῇ [al. σὺν ἡδονῇ] τ' ἀληθῆ δεχομένων, καὶ πολλοὺς μὲν τῶν Ἰουδαίων, πολλοὺς δὲ καὶ ἀπὸ τοῦ Ἑλληνικοῦ ἐπηγάγετο. Ὁ ΧΡΙΣΤΟΣ οὗτος ἦν. Καὶ αὐτὸν ἐνδείξει τῶν πρώτων ἀνδρῶν παρ' ἡμῖν, σταυρῷ ἐπιτετιμηκότος Πιλάτου, οὐκ ἐξεπαύσαντο οἱ τὸ πρῶτον αὐτὸν ἀγαπήσαντες. Ἐφάνη γὰρ αὐτοῖς τρίτην ἡμέραν ἔχων πάλιν ζῶν, τῶν θείων προφητῶν ταῦτά τε καὶ ἄλλα μυρία περὶ αὐτοῦ θαυμάσια εἰρηκότων. Εἰσέτι τε καὶ νῦν τῶν Χριστιανῶν ἀπὸ τοῦδε ὠνομασ-
294 μένων οὐκ ἐπέλιπε τὸ φῦλον. *Hoc tempore fuit quidam Ieſus, homo ſapiens, ſi modo hominem eum par eſt dicere; mirabilium enim operum perfector erat, eoſque docebat, qui vera libenter accipiebant. Multos autem cum ex Judæis tum ex Ethnicis adduxit. Hic erat Chriſtus. Quamvis autem deferentibus eum gentis noſtræ principibus in crucem ſublatus ſit Pilati ſententia, non ideo tamen ceſſarunt, qui illum initio amaverant; nam tertia die revixit, illiſque apparuit, cum de eo tum hæc, tum infinita alia plane miranda, divini prophetæ prædixiſſent; & in hunc uſque diem genus hominum, quibus ex ipſo Chriſtianis nomen eſt, perſeve-* "*rat.* Locum iſtum Joſephi (ita enim exiſtimari "volunt) à pleriſque omnibus video non ſine ve-"nerationis honore produci; neque ullum me ex "iis legere memini, qui fidem D. Ieſu ſcriptis ſuis
295 "munire ſtuduerunt, quin ita exiſtimet, magnum "aliquid præſtitiſſe ſe, ubi illum literis uncialibus "κατὰ πλάτος expoſuit. Periculum itaque fuerit "fortaſſe, hæc moviſſe, & errorem hunc, cui tot "jam ſecula, totque præſtantiſſimi Viri pondus "atque auctoritatem addidiſſe videntur, conari ex "animis hominum evellere. Quamquam autem id fortaſſe verum erit, nihilo ſecius hanc lucubratiunculam amori veritatis dabimus, quam nemo unquam ſemel viſam deſerere, niſi plane θεοεχθρίας μεστὸς, ſuſtinuerit. Si quis tamen aliter judicaverit, & meum ſcribendi conſilium in crimen detorſerit, is, ut ait ἐθνικὸς Poeta,

Stulte nudabit animi conſcientiam.

Quemadmodum enim & recte & vere olim pro- 296
nunciavit Amphis,

Ὅστις ὑπονοεῖ μηδὲν πείθεται,
Αὐτὸς ἐπιορκεῖν ῥᾳδίως ἐπίσταται.

Sic non minus vere dici poteſt, qui ob rem nullam alios impietatis inſimulant, eos ſatis aperte oſtendere, quam leve peccatum exiſtiment tam dirum ſcelus. Verum ad rem veniamus, idque demus operam, ut probemus, ſublitum nos in hac re bonæ poteſtati fuiſſe (quod & ſæpe alias uſu venit) oſtendamuſque ῥῆσιν hanc tam inſulſe ac negligenter intruſam fuiſſe, ut Origenis teſtimoniis, quæ à nobis infra proferentur, facile carere poſſimus; ita res ipſa fallaciam, piam illam quidem, (quis negat?) ſed fallaciam tamen nobis apportatam eſſe vociferatur.

Jam primum, qua cauſa factum præcipue eſt, 297
ut hoc teſtimonium tanto ſtudio ac plauſu homines exceperint; ea ipſa, uti videtur, fieri debebat, ut in ſuſpicionem vocandum, atque adeo explodendum eſſet, *Chabroli Clariſſime*: Non enim ſaltem meminiſſe decuerat, ea apud Judæum Scriptorem lectitari, quibus ampliora, aut magnifica magis habere nequeant Scriptores ii, qui ritum Chriſtianæ religionis ſequuntur? Id certe unum, cætera ut mittam, animos hominum arrigere debuerat. Dein, cujus magis intererat, ea ne in vulgus emanarent, quam Joſephi? Qui ipſum, qui ipſius vitam, ſectamque norunt, næ illi haud unquam dubitabunt, quin hic ſibi multum permiſerint inconſulta hominum ſtudia. Niſi rem paucis abſolvere decretum foret, totam hominis vitam percenſerem;
ſed erit, opinor, ſatis dixiſſe, *Sacrificatorem* fuiſſe, 298
ideoque, ut par eſt, religionis Judaïcæ tenaciſſimum: dein *ſecta Phariſæum*, id eſt, ex eo hominum genere, quos ſibi præcipue exagitandos D. Ieſus exiſtimaverat; utpote Eccleſiæ Moſaicæ principes, & vaniſſimis hominum commentis præcepta Dei obruentes. Sed hæc miſſa facio. Stylus vero, ſtylus, certiſſimum in his rebus κριτήριον, quam aperte, ſi nihil aliud adjumenti haberemus, rem ipſam proderet! Nemini profecto homini unquam minus cum altero convenit, quam Joſepho ſecum, ſi hæc Joſephi ſint. Ut frigidus! ut laxus! hæ-"ret, ſudat, balbutit, neque proficit hilum. Ma-"le profecto de poſteris judicavit, quiſquis næ-"niam hanc tam probo Scriptori affinxit, credi-
"ditque, fore neminem, à quo doli tam male con- 299
"ſuti explicarentur. Siquidem hominum facilitati imponendum fuerat; ſaltem id accurate decuerat præſtari: nam, ut ait Comicus, *aliter catuli longe olent, aliter ſues.* Is quippe Scriptor eſt Joſephus, qui nihil remiſſe, nihil ignave facere ſoleat: quod hic contra fit. Operæ pretium erit, *Joannis Baptiſtæ elogium*, quod infra ex eodem Scriptore afferam, legere; atque, ubi diligentiſſime fuerit examinatum, ibi demum exiſtimare, fierine unquam potuerit, ut à quo illud magnifice adeo, tantaque ἐμβριθείᾳ conditum fuerit, ab eodem hoc ipſum, quod nunc nobis præ manibus eſt, tam inerter ac putide compoſitum fuerit. Verum, ut ſingula examinemus, quis non miretur *illius, qui hoc nobis*
ſuppoſuit, ſocordiam, cui in mentem non venerit, 300
Jo-

Joſephum alibi (*libro XX.* ubi *de morte Jacobi* obiter agit) ſatis ſignificare, noſſe ſe quis eſſet Ieſus Dom. neque pro ignobili aliquo homuncione habitum? Et tamen iſtius ſuppoſitionis primus auctor Joſephum nunc inducit ſcribentem, Ἰησοῦς τις. Quaſi iſtuc, Ἰησοῦς τις, is ne, qui pro Chriſto habitus, ab aliis certe ita cognominatus, is inquam, à Joſepho fuerit hoc loco dictus *Ieſus quidam?* Deinde iſte ignobilis Ἰησοῦς τις ita in hoc Joſephi, ut volunt, teſtimonio deſcribitur, ut veteres Prophetas facile ſuperaverit omnes. Non poſſum itaque quin exclamem, O vim veritatis! quanta ſolercia, quamque exprompta memoria iis opus eſt, qui hujuſmodi technas moliri ſtudent? Incurioſum vero,
301 ſi hujus fraudis auctori credendum eſt, Joſephum, qui virum totius hiſtoriæ, quam ipſe ab origine gentis ad ſua tempora perduxit, longe maximum, ignoraret. Sed quo judicio ſcriptum eſt, quod ſequitur, εἴγε ἄνδρα αὐτὸν λέγειν χρή? *Si modo hominem eum vocare par eſt.* Quænam, quæſo, *dubitandi ratio* eſt? quia, inquit, παραδόξων ἔργων ποιητὴς ἦν, *mirabilium operum perfector erat.* Itaque adeo, quando ita vult, dubitabitur in poſterum à nobis, Dii an homines appellandi ſint Moſes, Elias, Eliſæus: nam & illi fuerunt παραδόξων ἔργων ποιηταί. Deinde, cum ait, εἴγε ἄνδρα αὐτὸν λέγειν χρή, quid, quæſo, aliud innuere vult, niſi Ieſum Dominum eſſe Deum? in quo graviter peccat hic pius impoſtor. Judæi enim ne ſuſpicabantur quidem *Meſ-*
302 *ſiam* ſeu Chriſtum *fore Deum;* ſed *præſtantiſſimum* aliquem *Principem*, ex ſemine Davidis. Itaque adeo obmutuiſſe Phariſæos legimus, cum illos ſic interrogavit Ieſus: Τί ὑμῖν δοκεῖ περὶ τοῦ Χριστοῦ; τίνος υἱός ἐστι; λέγουσιν αὐτῷ, τοῦ Δαβίδ. Λέγει αὐτοῖς· Πῶς οὖν Δαβὶδ ἐν πνεύματι κύριον αὐτὸν καλεῖ, λέγων, εἶπεν ὁ κύριος τῷ κυρίῳ μου, κάθου ἐκ δεξιῶν μου, ἕως ἂν θῶ τοὺς ἐχθρούς σου ὑποπόδιον τῶν ποδῶν σου. Εἰ οὖν Δαβὶδ καλεῖ αὐτὸν κύριον, πῶς υἱὸς αὐτοῦ ἐστιν; Καὶ οὐδεὶς ἐδύνατο αὐτῷ ἀποκριθῆναι λόγον, οὐδὲ ἐτόλμησέ τις ἀπ' ἐκείνης τῆς ἡμέρας ἐπερωτῆσαι αὐτὸν οὐκέτι. Id eſt: *Quid vobis videtur de Chriſto? cujus filius eſt? Dicunt ei, D-vidis. Ait illis: Quomodo ergo David in ſpiritu vocat eum Dominum, dicens:* Dixit Dominus Domino, ſede ad dextram meam, donec ponam inimicos tuos ſcabellum pedum tuorum. *Si ergo Da-*
303 *vid vocat eum Dominum ſuum, quomodo filius ejus eſt? Et nemo poterat ei reſpondere verbum: neque auſus fuit quiſquam ex illo die eum amplius interrogare.* Sequitur mox triſtis & putida elegantia, διδάσκαλος ἀνθρώπων τῶν τἀληθῆ σὺν ἡδονῇ δεχομένων, *docens eos, qui vera libenter audirent.* Ad ea autem, quæ ſequuntur, τῶν θείων προφητῶν ταῦτά τε καὶ ἄλλα μυρία περὶ αὐτοῦ θαυμάσια εἰρηκότων, quid dicas aliud, quam eum, à quo hæc ſcripta ſunt, εἰς ἄκρον μωρίας ἐλάσαι? Ea enim ut recte ab homine Chriſtiano dicerentur, ita à Judæo Sacrificatore ſcribi quis credat? Mirari certe mihi ſæpe contigit, non extitiſſe aliquem, qui ſcriberet, Joſephum, deſerto religionis Judaicæ ritu, in Aſiam minorem ad Joannem Theologum ſeſe contuliſſe, & ibi
304 pleroſque vel gentis vel θρησκείας, qui per Pontum, Galatiam, utramque Phrygiam, Lydiam, Ioniamque, &c. ſparſi erant, ad cognitionem Euangelii adduxiſſe. Deus bone, quam pronis id auribus acceptum fuiſſet!

Sed alio convertamus animum. Locus hic etſi primo ampliſſimus videatur, & ſpecioſa fronte lectorem inducat hiantem; non eſt tamen is, qui videtur. Pro certo enim haberi poteſt, Judæum hominem, qui exiſtimaſſet, D. Ieſum fuiſſe Chriſtum, totas & animi & ingenii vires hic collecturum fuiſſe, ac longe plura, multoque firmiora de Meſſia ſcripturum; qui ſcilicet à Patriarchis Prophetiſque tamdiu expectatus fuerat: Qui legis Moſaicæ finis ultimus erat: Qui regnum Judaicum tot concuſſum caſibus reſtauraturus vulgo credebatur. 305
Satin' Joſepho fuiſſet, ut Judæorum populorumque ἀλλοφύλων liberatio orbi innoteſceret; ſatin', inquam, ei fuiſſet dicere, οὗτος ἦν ὁ Χριστός, *hic erat Chriſtus!* Græci, propter quos maxime libros Ἀρχαιολογίας ſcripſit (ait enim in præfatione: Ταύτην δὲ τὴν ἐνεστῶσαν ἐγκεχείρισμαι πραγματείαν, νομίζων ἅπασι φανεῖσθαι τοῖς Ἕλλησιν ἀξίαν σπουδῆς) Græci, inquam, ſatis cum venia poterant ignorare, quidnam omnino eſſet Chriſtus; quippe qui nec vocem illam quidem intelligerent, ut ex nonnullis veterum obſervare eſt, qui *Chreſtum* malebant quam *Chriſtum* vocare; quia videlicet *Chreſtum bonum & commodum* Græce ſignificat, *Chriſtus* vero *unctum;* cum ungere vel Reges, vel Pontifices, vel Augures, Athenis aut Romæ in more non eſſet: Po- 306
terant, inquam, Græci ignorare, quænam & quanta adventus Chriſti vel neceſſitas vel utilitas foret: Quænam eſſent illius officia, quænam ſub ipſius regno vivendi ratio inſtitui deberet; atque alia multa, quæ prudens & ſciens omitto. Ea autem omnia ut explicaret Joſephus, ſatin' ei fuit dicere, *hic erat Chriſtus?* Cras credo, nihil hodie, ut ait Varro. Ea certe prudentia eſt Joſephus, ut ſibi nunquam in re tam gravis momenti defuiſſet; neque adeo leviter tranſiliiſſet, quod ipſi præter cætera ab ultimo gentis exordio fuerat ſtudioſiſſime repetendum. Sed enim, quando de *Joannis elogio* ſupra injecta mentio eſt, non abs re fuerit, quo huic quæſtioni major lux accedat, illud exponere; idque ubi lectum ab iis fuerit, qui animo libero ſunt, neque obnoxio, non minus for- 307
taſſe diſcriminis inter utrumque reperietur, quam Joannem inter & Ieſum D. ſeu *dicendi character* ſpectetur, ſeu *vis* & δεινότης τῆς διανοίας. Sic autem ſe habet, *lib. XVIII. tmemate VII.* Τισὶ δὲ τῶν Ἰουδαίων ἐδόκει ὀλωλέναι τὸν Ἡρώδου στρατὸν ὑπὸ τοῦ Θεοῦ, καὶ μάλα δικαίως τιννυμένου κατὰ ποινὴν Ἰωάννου, τοῦ ἐπικαλουμένου Βαπτιστοῦ. Κτείνει γὰρ τοῦτον Ἡρώδης ἀγαθὸν ἄνδρα, καὶ τοῖς Ἰουδαίοις κελεύοντα ἀρετὴν ἐπασκοῦσι, καὶ τὰ πρὸς ἀλλήλους δικαιοσύνῃ, καὶ πρὸς τὸν Θεὸν εὐσεβείᾳ χρωμένοις, βαπτισμῷ συνιέναι, οὕτω γὰρ καὶ τὴν βάπτισιν ἀποδεκτὴν αὐτῷ φανεῖσθαι μὴ ἐπί τινων ἁμαρτάδων παραιτήσει χρωμένων, ἀλλ' ἐφ' ἁγνείᾳ τοῦ σώματος, ἅτε δὴ καὶ (lego, ἅτε δῆτα) τῆς ψυχῆς δικαιοσύνῃ προεκκεκαθαρμένης. Id Latine ſic converti debet: *Erant ea tempeſtate, qui exiſtimarent, numinis ira periiſſe exercitum Herodis,* 308
qui juſtas ob interfectum Joannem, cognomento Baptiſtam, pœnas dabat. Herodes enim Joannem necari juſſit virum optimum, quique Judæos hortabatur, ut per exercitationem virtutis ad Baptiſmum accederent, mutuam inter ſeſe juſtitiam colentes, & pietatis in Deum officiis ſatis facientes. Ita enim Deo acceptum iri lavacrum, ſi eo uterentur; non ad quorundam peccatorum veniam obtinendam, ſed ad corporis tantum munditiem; utpote animis juſtitia prius juſtificatis. Quid, quæſo, ſimile eſt inter illam de Chriſto næniam, & hoc luculentiſſimum teſtimonium.

Sed unum eſt, quod haudquaquam præteriri deceat: Cum enim Ieſus D. à Joſepho, ut vulgo contendunt, pro Chriſto habitus ſit; qui tandem poteſt fieri, ut in eo, quod modo allatum eſt, teſtimonio, nulla ſit περὶ προδρομίας Joannis Bapti- 309
ſtæ mentio? Qui locum hunc de Ieſu D. obtruſere, *Chabroli Clariſſime*, næ illi minus aſtuti fuerunt, quam in tali fraude ſtruenda eſſe decuerat. Complures ego memoria noſtra novi, qui, ſi cauſa integra uti liceret, ejuſmodi τεχνίδιον longe aliter ſtruerent. Huic enim de Joanne teſtimonio nonne aliquid aſpergere debuerant, in quo de Ieſu D. vel tantillulum quid ageretur? Sed qui iſta ſcripſit, haud dubie, ut Davus Terentianus, *hanc rem ſperavit adjuturos Deos.* Et tamen illud commentum refelli quoque potuiſſet, ut mox oſtendam. Ceterum, ut hoc ἐν παρέργῳ dicam,

non eſt quod quis teſtimonium iſtud Joſephi de
Joanne Baptiſta elevare conetur. Nam mihi ſatis
310 conſtat, Joannem magnam apud Judæos dignatio-
nem eſſe conſecutum, non modo, quia in Euan-
gelio legimus, φοβούμεθα τὸν ὄχλον, πάντες γὰρ ἔχουσι τὸν
Ἰωάννην, ὡς προφήτην: Sed quia mihi plane per-
ſuaſum eſt, ejus ἄσκησιν (τὴν διὰ βαπτισμοῦ ſcilicet)
diu perſeveraſſe, & in ea inſtitutum fuiſſe ipſum-
met Joſephum, ſub Magiſtro quodam, qui Banus
dicebatur. En quo fretus, dico: locus eſt in li-
bro Joſephi de vita ſua. Ubi dixit, expertum eſſe
ſe tres ſectas, quæ tunc temporis apud Judæos flo-
rebant, *Phariſæorum*, *Sadducæorum*, *Eſſenorum*,
tum addit: Πυθόμενός τινα Βανοῦν ὄνομα κατὰ τὴν ἐρη-
μίαν διατρίβειν, ἐσθῆτι μὲν ἀπὸ δένδρων χρώμενον, τρο-
φὴν δὲ τὴν αὐτομάτως φυομένην προσφερόμενον, ψυ-
χρῷ δὲ ὕδατι τὴν ἡμέραν καὶ τὴν νύκτα πολλάκις λουόμενον
πρὸς ἁγνείαν, ζηλωτὴς ἐγενόμην αὐτοῦ, καὶ διατρίψας
311 παρ' αὐτῷ ἐνιαυτοὺς τρεῖς, καὶ τὴν ἐπιθυμίαν τελειώσας,
εἰς τὴν πόλιν ὑπέστρεφον. Id eſt: *Cum comperiſſem,
Banum quendam in deſerto agere, amictum ſibi ex ar-
boribus parantem, alimentiſque ſponte provenientibus
veſcentem, crebriſque noctu & interdiu lavacris frigi-
dis utentem, ad puritatem* (notandum iſtud ob ea,
quæ mox afferentur) *caſtitatemque corporis tuendam,
cœpi ejus inſtitutum imitari: exactiſque in ejus contu-
bernio tribus annis, cum jam ea, quæ expetiveram,
perfeciſſem, in urbem redii.* Joſephus itaque, qui
vel eandem ἄσκησιν, vel plane ſimilem illi, quam
Joannes uſurpabat, ſecutus erat, non poterat non
laudare tantum virum. His addas *Origenis locum*
ex libris adverſus Celſum: *Judæi*, inquit, *Joan-
nem cum Chriſto non conjungunt.* Videlicet alterum
312 laudabant, alterum ſecus. Unde, ut dicebam ſu-
pra, refelli potuiſſet commentum τῆς προδρομίας, ſi
ab aliquo pio impoſtore inductum fuiſſet in lauda-
tionem Joannis, quæ apud Joſephum legitur. Ce-
terum non eſt, quod quis exiſtimet, Banum il-
lum fuiſſe Hemerobaptiſten, quod ſcio nonnullis
in mentem venire poſſe; ſed nil tale aſſeri poteſt.
Illa enim αἵρεσις τῶν Ἡμεροβαπτιστῶν, ut conſtat ex *E-
piphanio lib. I.* ἐλούετο οὐχ ἕνεκεν πλύσεως σώματος,
ἀλλὰ ἕνεκα τῶν ἁμαρτημάτων. Id eſt: *Lavacris uteba-
tur, non ad corporis munditiem & puritatem, ſed ad
detergenda peccata.* Banus autem contra faciendum
eſſe cenſebat, ut ex Joſephi loco, ſuperius allato,
conſtat: Itaque idem cum Joanne Baptiſta (ſecun-
dum Joſephum) de lavacro ſentiebat; atque inter
313 Hemerobaptiſtas referri non poteſt. Verum ad
propoſitum revertamur.

Nunc magnum operæ pretium erit, examinaſ-
ſe, quam prudenter hæc nænia in hac potius Jo-
ſephi parte, quam alibi, ſcripta fuerit. Sane, ut
ſimplicitate Latina utar, non potuit hoc παρεγχεί-
ρημα alibi ineptius admitti. Rem ipſam paucis ape-
riam: In ea hiſtoriæ parte, unde hoc Joſephi te-
ſtimonium producitur, præter cætera *duæ calami-
tates* narrantur, quarum deſcriptionem huc con-
vehere nihil neceſſe eſt. Priorem ubi abſolvit Jo-
ſephus, hæc verba addit: καὶ οὕτω παύεται ἡ στάσις.
[*Atque ita ſeditioni finis imponitur.*] Alteram au-
tem, quæ demum *cap. V.* deſcribitur, cum priori
connectit his verbis: ΚΑΙ' ὑπὸ τοὺς αὐτοὺς χρόνους ἕ-
τερόν τι δεινὸν ἐθορύβει τοὺς Ἰουδαίους, &c. [*Sub idem
314 QUOQUE tempus Judæos alius caſus mire turba-
vit.*] Quis igitur ſatis miretur illius hominis, qui
nobis imponere ſtuduit, ſimplicitatem? Neque e-
nim divellendæ illæ hiſtoriæ erant; nil minus; ſed
locus aliquis opportunior quærendus, & hæc pia
fraus ſub finem *cap. V.* conjicienda; ubi ſcribit Jo-
ſephus, Pilatum à Vitellio ex Judæa Romam miſ-
ſum, ut coram Tiberio ad objecta reſponderet:
Ibique luculentum aliquod teſtimonium in hanc
ferme ſententiam erat aſſuendum: Quid enim ve-
tat, quo minus & nos aliquid comminiſcamur?

Vos æquum cognoſcere, atque ignoſcere,
Quæ veteres factitarunt, ſi faciunt novi.

Οὗτος δ' ἐκεῖνός ἐστιν ὁ Πιλᾶτος, ὅστις τὴν Ἰουδαίων
ἐπιτροπεύων Ἰησοῦν τὸν Ναζαραῖον ταῖς ἐσχάταις ἐζημίωσε,
οὗ μόνου ἀνδρὸς οὐδὲν οὐδεπώποτε εἶδεν ὁ βίος πλείονος 315
ἄξιον· ὅθεν δὴ καὶ οὐκ ἄλλως μέχρι καὶ νῦν ὁ Χριστὸς ὑπάρ-
ξαι ἐνομίσθη. Tum pleraque ex iis erant exponen-
da, quæ à Ieſu D. apud Euangeliſtas facta legi-
mus; & oſtendendum magnifica oratione, quid eſſet
Chriſtus; & illius promiſſiones ex veteribus o-
mnium ætatum Prophetis repetendæ, atque enu-
cleandæ; ſed ea ratione tamen, ut aliquid diſcre-
pantiæ inter ſacros Scriptores & Joſephum relictum
fuiſſet; ne cui naſuto fraus potuiſſet ſubolere, ſi
plane conveniſſet inter utroſque: atque ubi illud
τέχνασμα docte & affabre perpolitum fuiſſet, tum
vero ea addenda erant, quæ ſequuntur: Καί τοι οὐκ
ἐμὲ τοῦτο διέλαθεν, ὅτι ἀνθιστήσονται τοῖς ἐπ' ἐμοῦ χαρα-
μένοις οἱ δημόται, μάλιστα δὲ πάντων οἱ Φαρισαῖοι, ὧν
εἷς κἀγὼ τυγχάνω ὤν. Ἀλλ' οὐκ ἔστι πρὸς χάριν συγ-
γράφειν τὴν ἀλήθειαν προδιδόντα, &c. Hanc, aut 316
aliam hujuſmodi orationem ſi Joſepho affinxiſſet
ille φέναξ, à quo hodierna nænia compoſita eſt,
quis non dejeraret, ab ipſiuſmet Joſephi manu eſ-
ſe? Sed id mature præſtitum oportuit: Nam, ut
infra videbimus, ſi quis ex antiquis Joſephum le-
giſſet nondum corruptum, tum dolus ille, dolus
non fuiſſet: refelli enim potuiſſet.

Nunc aliud ſpecta (jam enim rem urgebimus;)
Hieronymus in Catalogo Scriptorum Eccleſiaſticorum lo-
cum hunc cum faceret Latinum, non vertit, *Hic
erat Chriſtus*, itidem ut Græce legitur, ſed, *Hic
credebatur eſſe Chriſtus.* Id quamobrem, quæſo?
“Videlicet ſagaciſſimo viro, cuique librariæ frau-
“des probe notæ erant, paullo durius viſum eſt in
“ore Judæi hominis iſtuc dictum: quamobrem e- 317
mollire tentavit, dum τὸ εἶναι τοῦ χρίματος ad δόξη-
σιν & exiſtimationem hominum traduxit, & cum
dicere debuiſſet, *Erat Chriſtus*, erubuit ſcilicet,
ſcripſitque, *Credebatur Chriſtus.* Sed ò factum be-
ne! fraudem enim eadem opera patefecit, qua il-
lam obtegere ſtuduit.

Juſtinus Martyr, quem Martinus Polonus non
ſine magna oſcitantia eundem facit cum eo *Juſti-
no*, qui *Pompeji Trogi* hiſtorias in compendium
coëgit, ejuſque, ſi eidem Polono fides eſt, diſci-
pulus fuit; is, inquam, Juſtinus, Scriptor Græ-
cus, ſecta Platonicus, genere Samarites, Antoni-
ni Pii tempore (nam ad eum Apologiam ſcripſit)
circa annum Chriſti CXLII. florebat, fidei Chriſtia-
næ propugnator acerrimus. Is librum ſcripſit ac- 318
curatum ſane, prout illa ferebant tempora; ex
quo, id ut obiter moneam, ſatis inverecunde de-
ſcripſit Euſebius, quæ de præexiſtentia (Græci
προϋπαρξιν dicunt) Chriſti dixit *lib. I. Eccleſiaſticæ
Hiſtoriæ.* In eo ſeu dialogo, ſeu melius libro,
cum id daret operam, ut Tryphonem, hominem
Hebræum, ad fidem noſtram adduceret, nil pror-
ſus intentatum reliquit; ſed *curas animum diduxit
in omnes.* Quin etiam (quod pudet referre; ne-
que facerem, niſi operæ pretium foret) cum ad
crucis ignominiam ventum eſt, nimio pietatis a-
more cæcus non dubitavit locum è Davide produ-
cere. *Pſal. XCVI.* (Secundum Juſt. eſt *XCV.*) his
verbis: Εἴπατε ἐν τοῖς ἔθνεσιν, ὁ κύριος ἐβασίλευσεν ἀπὸ
τοῦ ξύλου. Id eſt: *Dicite in gentibus, regnaſſe Domi-
num à ligno;* quæ poſtrema verba, *à ligno*, quibus 319
tota rei illius, quam ſuſceperat, probatio ſtabat,
nuſquam extant: Et tamen hodieque canitur,

David fideli carmine
Dicens: In nationibus
Regnavit à ligno Deus.

Neque adeo mirum; *Tertulliani* enim id, & *Leo-
nis Pontificis* auctoritate fit, qui poſt Juſtinum non
dubitarunt ita citare Pſalmiſten. Sed ad rem re-
dea-

deamus: Is igitur Juſtinus, cum toto dialogo, qui
ſane operoſus eſt, & quo *pulmo animæ prælargus
anhelet*, omnis generis argumenta conquiſiverit,
quibus id efficere poſſet, quod ſibi faciendum pro-
poſuerat; credibile ne eſt, omiſſurum illum fuiſ-
ſe hunc Joſephi locum, ſi quidem ea tempeſtate
320 apud Joſephum extitiſſet? mihi quidem hercle non
fit veriſimile, neque verum puto. At, inquies,
ne Joſephum quidem Juſtinus fortaſſe noverat, at-
que ita ejus teſtimonio uti non poterat. Imo et-
iam, inquam; nam cum Samarites fuerit (*pag. LII.
& CCCXLIX. edit. ultimæ Pariſienſ.*) qui, quæſo,
fieri potuiſſe credas, ei ut Joſephi ſcripta ignota
fuerint? hominis nomen non audierit? Plane in-
credibile. Sed ne quis tricetur, is Juſtinum Mar-
tyrem evolvat; reperiet lectum ab eo Joſephum
fuiſſe; nam ipſum alicubi ab eo citari memini.
Quidnam autem validius adverſus Judæum homi-
nem, quam Judæi Sacrificatoris teſtimonium; e-
jus, inquam, cujus & ſcripta & nomen magnam
ſemper auctoritatem habuerint? Verum, mirari
non eſt æquum, id à Juſtino Martyre factum non
321 "fuiſſe. Nam non modo hæc, quæ hodie legun-
"tur, non ſcripſerat Joſephus; ſed plane contra
"Dom. Ieſum ſcripſerat, ut mox cuilibet homini
"conſtabit; quod longè ab opinione noſtrorum
"hominum remotum eſt. Joſephus enim ab ea
ſententia, quæ hodie ipſi adſcribitur, plane erat
alienus.

Quid autem? Nonne & *Tertullianus* (qui ſub Se-
vero Imp. ſcribebat) *librum integrum adverſus Ju-
dæos* ſtrinxit? Atqui de hoc ipſo Joſephi teſtimo-
nio altiſſimum apud illum ſilentium eſt; quod ta-
men ſecus eventurum fuiſſe, ſatis conjicient ii, qui-
bus Tertulliani genius notus eſt. Fortaſſe, itidem
ut de Juſtino, dixerit quiſpiam, Joſephum non le-
gerat Tertullianus: At cum, qui ea de re dubitet,
322 nunquam perlegiſſe Tertullianum ajo, qui plane
ſciam ab eo *Joſephum citari in Apologetico*.

Quid? *Clemens Alexandrinus*, quem ſub Severo
quoque vixiſſe conſtat, teſtimonii hujus cur non
meminit? & tamen Joſephum legerat, ut ex I. il-
lius Στρωματέων diſcere eſt.

Addo aliud: *Celſus*, Philoſophus Epicureus (il-
le ipſe, ad quem *Lucianus*, uti aliquando probabi-
mus, elegantiſſimum libellum, Commodi Impera-
toris tempore, miſit, cui nomen *Pſeudomantis* eſt,)
olim adverſus Chriſtianos ſcripſit. Illius librum,
qui *verus ſermo* dicebatur, refutavit Origenes (qui
circa annum Chriſti CCLVI. mortuus eſt, ut ex Eu-
ſebio conſtat) allatis hinc illinc omnis generis ar-
gumentis; (& eſt hoc opus inter Origenis opera,
323 meo judicio, longe pulcherrimum atque ampliſſi-
mum.) Quid autem? adeone immemor fuit Ori-
genes, ut adverſus hominem Ethnicum, quippe
ſacrorum Codicum auctoritatem non admittebat,
Joſephi teſtimonio uſus non fuiſſet, Scriptoris Ju-
dæi, & cujus tanta eſſet auctoritas?

Præterea nonne Joſephus, ſi Ieſum D. fuiſſe
Chriſtum ſcripſit, pro Chriſtiano habere debuit?
κατά γε τὸν ἄνθρωπον dico. Deus enim, qui ſolus καρ-
διογνώστης eſt, novit, an is hiſtorice ſcriberet; an
vero *ad ſalutem ore confiteretur*; poſteri autem, hoc
teſtimonium legentes, haud dubie hominem Chri-
ſtianum fuiſſe exiſtimare debebant. Et tamen *Theo-
doretus*, Epiſcopus Cyri, ut mihi per Epiſtolas in-
dicavit *Joannes Dallæus*, Vir παντοδαπῆς ἀναγνώσεως
324 μεστὸς, extremis *in Danielem commentariis* affirmat,
Ἰώσηπον τὸν Ἑβραῖον ὐ δέξασθαι τὸ χριστιανικὸν κήρυγμα.
Id autem quî potuiſſet ſcribere Theodoretus, ſi
apud Joſephum reperiſſet, quod hodie legimus, ὅ-
τος ἦν ὁ Χριστός? Plane contraria affirmare poterat
Theodoretus; videri ſcilicet ipſum fuiſſe Chriſtia-
num. Ad *Theodoreti* vero *ætatem* quod attinet, hinc
cognoſcitur, quod *Concilio III.* Oecumenico *E-
pheſino*, & interjectis circiter XX. annis, *Chalcedo-
nenſi* interfuit, anno Chriſti CCCCLI..

De *Photio* vero quid cenſendum? Is *nono ſeculo
medio*, & adulto vixit; fuitque, ut de illo ſcribit
Zonaras, ἐν λόγοις ὀνομαστότατος: Joſephi ſcripta le-
gerat diligentiſſime: quæ notanda viſa ſunt, excer-
pſit: de Joſepho judicium tulit: ejus vitam recen-
ſuit. Quid? verine ſimile eſt, cum Scriptorem
tanti momenti locum prætermiſſurum fuiſſe? Si, 325
quod hodie apud Joſephum legimus, vidiſſet *Pho-
tius*, haud dubie annotaſſet, (eſt enim *acerrimi &
exquiſitiſſimi judicii vir*) aut ſi vidit, neque tamen
annotavit, magnum argumentum eſt, exiſtimaſſe
ipſum, meram ſtropham eſſe. At tandem, tan-
dem, inquies, quanta illa diligentia ſit, cui non
aliquid excidere poſſit? Concedam id quoque: Sed
ad id elevandum, quod à me jam dicetur, quid
tandem afferri poteſt? *Photius titulo XLVIII.* ait,
legiſſe ſe Joſephi librum περὶ τοῦ Παντὸς, vel περὶ τῆς τοῦ
Παντὸς οὐσίας, vel περὶ τῆς τοῦ Παντὸς αἰτίας; addit dein-
de: Διέξεισι δὲ περὶ τῆς κοσμογονίας κεφαλαιωδῶς· περὶ
μὲν τοῦ Χριστοῦ τοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ ἡμῶν ὡς ἔγγιστα θεολογεῖ.
Κλῆσίν τε αὐτὴν ἀναφθεγγόμενος, καὶ τὴν ἐκ πατρὸς ἄ-
φραστον γέννησιν ἀμέμπτως ἀναγράφων. Id eſt, doctiſ- 326
ſimo Andrea Schotto interprete: *De mundi quoque
generatione per compendium diſſerit: de Chriſto autem
vero DEO aptiſſime loquitur* (melius vertiſſet, ἡμῶν
ἔγγιστα, *in noſtrum ferme modum*, vel *proxime ad no-
ſtram fidem*) *& ipſam Chriſti appellationem illi attri-
buit* [mallem vertere, *& ipſam Chriſti appellatio-
nem explicat*] *& inenarrabilem ex patre generationem
citra reprehenſionem deſcribit.* Mox addit: Ὃ ἴσως
ἴσως δὲ ἀμφιδοξεῖν τις Ἰωσήπου εἶναι τὸ συγγραμμάτιον ἀνα-
πείθοι. Id eſt: *Quæ res ambigendi fortaſſe cuipiam
cauſam præbeat, ſitne hoc Joſephi opuſculum?* Ex quo
loco Photii hoc elicio, Joſephi Ἀρχαιολογίαν, in
qua legimus hodie teſtimonium de Ieſu D., fuiſſe
mutilatam in Photii Codice, & id ſublatum fuiſ-
ſe, quod adverſus Dominum Joſephus ſcripſerat 327
(nam *contra Dominum ſcripſerat*:) alioqui nullus
plane dubitandi locus fuiſſet de auctore libelli il-
lius, qui inſcribebatur περὶ τῆς τοῦ Παντὸς οὐσίας. Si
quis enim Joſephi locum, in quo Ieſum D. nega-
bat eſſe Chriſtum (qui locus à primis Chriſtianis
poſt Origenis mortem ſublatus eſt) vidiſſet, næ
ille haud unquam dubitaſſet, num tractatus περὶ τῆς
τοῦ Παντὸς οὐσίας Joſephi Judæi eſſet: cum contra li-
quido conſtare potuiſſet, utrumque librum ejuſ-
dem Scriptoris eſſe non poſſe, cum ab altero pro
Chriſto haberetur Ieſus D. ab altero plane ſecus.
Verum quod addit Photius, omnem plane dubi-
tandi, atque adeo argutandi, cauſam præcidit:
Ait enim, εὗρον δὲ ἐν παραγραφαῖς, ὅτι οὐκ ἔστιν ὁ λό-
γος Ἰωσήπου, ἀλλὰ Γαΐου τινὸς πρεσβυτέρου ἐν Ῥώμῃ διατ-
ρίβοντος, &c. Ἀνεπιγράφου δὲ καταλειφθέντος τοῦ λό- 328
γου, φασὶ τοὺς Ἰωσήπου ἐπιγράψαι, τοὺς δὲ Ἰουστίνου τοῦ Μάρ-
τυρος, ἄλλους δὲ, Εἰρηναίου, &c. Id eſt: *comperi an-
notatum fuiſſe, non eſſe Joſephi hoc opus, ſed Caji
cujuſdam presbyteri Romæ agentis, &c. Cum enim
ſine titulo opus relictum eſſet, alii quidem Joſepho in-
ſcriptum retulerunt; alii Juſtino Martyri, nonnulli
Irenæo, &c.* Ex his, quæ ſupra a nobis allata ſunt,
id efficitur, teſtimonium hodiernum de Ieſu Do-
mino noſtro in Codice Photii non fuiſſe: alioqui
eo uſus fuiſſet, ut probaret librum illum περὶ τῆς τοῦ
Παντὸς οὐσίας, Joſephi eſſe: Contra autem plane diſ-
ſerit Photius: nam ex eo, quod in illo libro de
Ieſu D. multa honorifice dicebantur, ait, dubi-
tandi cauſam exiſtere, an Joſephi Judæi illud opus
eſſet, an Caji? Ceterum, ut obiter hoc quoque 329
dicamus, *Cajus presbyter* is ille eſt, cujus in Ec-
cleſiaſtica Hiſtoria meminit *Euſebius*: quippe *E-
piſtolam ad Hebræos Pauli non eſſe, primus cenſuit*;
quemadmodum poſt illum *Hippolytus in libello con-
tra hæreſes*, ut ex eodem Photio conſtat; qui ta-
men

men Photius illud judicium improbat alicubi.

Nunc autem ad *Origenem* veniendum. Et ſi, quæ ſunt à nobis allata ſuperius, abunde illud probent, quod probandum ſuſceperamus: Tamen ut dictis ultima fides adſtruatur, & doctiſſimorum hominum cupiditati ſatisfaciamus, locos eos, quibus præcipue ad ſcribendum adducti ſumus, exponemus, Latine tantum; cum Græca mihi non occurrerint. Eorum alter petitus eſt *ex II.* illius *vo-*
330 *lumine, p. VIII. columna I. editionis Calderianæ Pariſiis*, quam, ut opinor, curavit Genebrardus: *In tantum*, ait, *in populo refulſit hic Jacobus propter juſtitiam, ut Joſephus, qui viginti libris deſcripſit Antiquitatem Judaicam, dum vult cauſam adducere* (dicam alias, quidnam ſuper hac re ſentiendum videatur) *quare Judæorum populus tam acerba paſſus ſit, ut etiam templum ſubverteretur, dixerit, per Dei vindictam hæc illis eveniſſe, ob ea quæ in Jacobum fratrem Ieſu, qui dicebatur Chriſtus, auſi fuerant. Quodque mirum eſt*, (verba ſunt Origenis) CUM NON PROBARIT HANC SENTENTIAM, IESUM NOSTRUM FUISSE CHRISTUM, nihilo ſecius Jacobo tam magnificum juſtitiæ teſtimonium præbet. Alter vero petitus eſt ex libris *adverſus Celſum* Epicu-
331 reum, & ita ſe habet: JOSEPHUS, QUAMVIS IESUM NON AGNOSCENS PRO CHRISTO, &c. Quid? Satin' aperte, ſatin' diſerte Origenes? Quid magis ἀναμφίβολον, quid magis ἀναντίῤῥητον? Si morum id meorum eſſet, rem ipſam prolixa oratione amplificare, nil facilius; verum mihi ſatis eſt, liberaſſe fidem; oſtendiſſeque, non temere (quod animadverti quoſdam ſuſpicatos fuiſſe) aſſeruiſſe me nu“per in *Notis ad Peregrinum Luciani*, ῥῆσιν hanc, “qua de nunc agitur, in Joſephum intruſam fuiſ“ſe ab iis, qui cum bene animati eſſent, exiſti“marunt Joſephi teſtimonium adverſus Ethnicos, “qui ſacris Codd. fidem non adhibebant, magnam “vim habiturum. Sed noſtrum non eſt, mala fa“cere, ut boni quid inde oriatur.

332 Sane iſthæc Origenis verba non ſunt perplexabilia, ut ait Comicus; quin contra, nil planius. Clare enim, & ut audiant omnes, ait Joſephum, hanc ſententiam improbare, Ieſum noſtrum eſſe Chriſtum. Unde ex hoc quoque Origenis loco conſtat, *Vir Clariſſime*, à Joſepho Ieſum D. laudatum non fuiſſe, ſed contra: itaque adeo id verum eſſe, quod antea ſæpe ſignificavi, adverſus Ieſum D. ſcripſiſſe Joſephum. Quorſum enim diceret Origenes, CUM NON PROBARIT, &c. Et iterum, QUAMVIS IESUM NON AGNOSCENS PRO CHRISTO? At hodie agnoſcit.

Mitto dicere, quanquam id reſtat, quis & quantus vir fuerit Origenes. Quorſum enim? cum id accuratiſſime à veteribus præſtitum ſit. Docuit il-
333 le, ſcripſitque omnium maxime, idque temporibus aſperrimis; labantem Eccleſiam conſtantiſſimis laboribus, ac indefeſſo ſtudio ſuſtinuit: Librorum conquiſitor acerrimus (quod ad rem præſentem inprimis facit) poſtremo tantæ in literis præſtantiæ, ut ab ipſomet Porphyrio meruerit laudari, viro, ſiquis alius fuit, religioni Chriſtianæ & ejus cultoribus infeſtiſſimo. Quamobrem non eſt, quod Scriptoris illius teſtimonium, ejus eſſe generis putemus, qualia quotidie è vaniſſimis auctoribus proferuntur. Neque enim, ceteros ut omittam, eo in numero habitus unquam eſt, vel ab *Hieronymo*, vel ab *Eraſmo*, acerrimis harum rerum æſtimatoribus: Sed ab illo præclaris ornatus laudibus, ab hoc princeps Theologorum paſſim in notis ad N. Teſtamentum nominatus.

334 Poſtquam ſatis, ut videtur, à nobis probatum eſt, in hoc teſtimonio Joſephi fraudem poſteris factam fuiſſe, unum nunc ſupereſſe videtur, quod quis ex me percontetur, quonam ſcilicet tempore ſuſpicer illud παρεγχείρημα admiſſum fuiſſe? Quæres haud difficulter inveniri poteſt: Id enim *ab Origenis tempore ad Euſebii ætatem* factum, mihi liquet dejerare. Ille autem circa annum CCXXII. & paullo inferius florebat; at Euſebius ſub Conſtantino Magno. Conſtat autem ex iis, quæ ſunt à nobis ſcripta ſuperius, nondum eam corruptelam in Joſephi libros irrepſiſſe, quo tempore ſcribebat Origenes: Itaque conſtet neceſſe eſt, id intra illud tempus admiſſum fuiſſe, quod *ab Origene ad Euſebium* fluxit. Mihi autem inprimis credibile ſit, auctorem hujus τεχνάσματος eſſe Euſebium. *Pri-* 335
mum, nemo omnium eſt, quorum ad nos ſcripta pervenerint, qui teſtimonii hujus vel tantillulum quid ante Euſebium meminerit; ideoque ut videtur, haud par eſt, ut in quemquam alium hujus fraudis ſuſpicio conferri debeat. *Dein*, quid obſtabat, quone Origenem ſtudioſe legeret Euſebius? quod ab eo ſi factum fuiſſet, ſapere haud dubie di“diciſſet. *Præterea* ſæpiſſime deprehendi, Scri“ptorem illius narrationis ſpeciem ſequi libentius, “quam fidem. *Tum* hoc in eo vel maximum vi“tium eſt, quod ubi quid in animum induxit, “pervicaci confidentia graſſatur; quod in iis omni“bus animadvertas, quod imprudens veritatis amor “tranſverſos agit. Quis enim (erit hoc exemplum) 336
ſatis rideat ineptam illam hominis ſententiam, ut quæ à *Philone* de quibuſdam Judæis, rerum divinarum contemplationi vacantibus, ſcripta ſunt; ea de primis Chriſtianæ religionis cultoribus, quos ille Marco, Petri diſcipulo, ſubjicit, accipienda exiſtimet? Id ut vincat Euſebius, quid non molitur? interim vel mediocriter eruditi facile pervideant, nil quicquam fingi poſſe, quod anilibus fabulis conſimilius ſit; &, ni princeps bonarum literarum id in Animadverſionibus Euſebianis refutaſſet, à nobis pro modulo noſtro perfici poſſet.

Addam aliud exemplum, quod ingenium hominis penitiſſime aperiat. *Lib. I. Eccleſiaſticæ Hiſtoriæ, cap. VIII.* ubi de crudeli illa infantum carnificina agit, qui ἀπὸ τοῦ διετοῦς καὶ κατωτέρω, ut ait Euange- 337
liſtes, ſuſpicioſi Herodis imperio contrucidati fuerant, ſcribit: Ὡς δὲ ἅμα τῇ κατὰ τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν, καὶ τῶν ἄλλων νηπίων ἐπιβουλῇ, θεήλατος αὐτὸν καταλαβοῦσα μάστιξ εἰς θάνατον κατήλασεν, οὐ χεῖρον καὶ τὰς φωνὰς τοῦ συγγραφέως ἐπακοῦσαι κατὰ λέξιν, ἐν ἑπτακαιδεκάτῃ τῆς Ἰουδαϊκῆς ἀρχαιολογίας τὴν καταστροφὴν τοῦ κατ' αὐτὸν βίου, τοῦτον χαράττοντος τὸν τρόπον. Id eſt: *Ceterum quomodo ſtatim poſt inſidias Servatori noſtro, & aliis infantibus factas, cælitus invecta plaga, illum ad extremum afflictarit, non erit alienum, vocibus auctoris* [Joſephi ſcil.] *ad verbum citatis attente auſcultare: qui quidem in decimo ſeptimo Judaïcæ Antiquitatis libro vitæ illius exitum accurate ſcribit ad hunc modum.* Tum Joſephi teſtimonium producit, in quo poſt multa, quæ nihil neceſſe eſt tranſcribere, inter cætera 338
hæc leguntur: Ἐλέγετο δὲ ὑπὸ τῶν ἐνθεαζόντων, καὶ οἷς ταῦτα προαποφθέγγεσθαι σοφία πρόκειται, ποινὴν τῆς πολλῆς δυσσεβείας ταύτην ὁ θεὸς εἰσπράττεσθαι παρὰ τοῦ βασιλέως. Id eſt: *Dicebatur ab iis, qui divinandi arte multum pollebant, quique in ſapientia ac ſcientia rerum hujuſmodi interpretandarum omne ſuum ſtudium collocabant, Deum has pœnas à Rege, ob variam & multiplicem impietatem, expetiviſſe.* Sed iſtuc quidnam aliud eſt, quæſo, quam ex hac ſtatua caput demere, ut in illum transferas? nam in eo Joſephi loco de teneris infantibus ab Herode interfectis, ne Mu quidem Lucilianum, ut ajunt; ſed de Juda Sariphæi, & Matthia Margalothi, filiis, Herodis jam morientis juſſu interfectis, ibi agitur: Et tamen fidelis Euſebius, ſublata altera hiſtoriæ parte, & prætermiſſis illorum νομοδιδασκάλων Judæ, & Mat- 339
thiæ nominibus, Joſephum auctorem producit. Quid, quæſo, iſthuc ſit aliud, quam ſτροφὰς στρέφειν? Quin, *tempora* ipſa *non conveniunt*; quod ſaltem vidiſſe debuerat Euſebius, ſi perſonas mutare de-

decreverat. Nam quod ait idem Scriptor, ἅμα
τῇ, &c. *ſtatim poſt*, &c. & antea, μηδὲ ἐμμεσῆς
ἀναβολῆς γεγενημένης [*nulla vel minima quidem dila-
tione interpoſita*] falſum eſt. Quid ita tandem?
Quia, quod ibi à Joſepho narratur, anno demum
ſeptimo poſt θεοφανείας evenit. Quid autem, cum
quartam Virgilii eclogam de Chriſto κατὰ μέρος expoſuit,
aut certe explicandam probat? (in illo libro cui
titulus eſt: *Oratio Conſtantini ad Sanctorum Cœtum*)
quis feſtiviores ludos præberi vidit? Nil equidem
340 per viginti annos, quos legendis veterum qua me-
liorum qua nequiorum Scriptorum libris impendi,
magis ridiculum vidiſſe me, dejerare poſſum. Sed
nunc nuper doctiſſimus ille temporum magiſter,
Blondellus, id omne acerrime exagitavit *in libro de
Sibyllis.*

Iis, quæ modo annotavi, unum addam etiam,
unde hominis vanitas & levitas appareant. Beatus
Lucas cap. II. ait, natum eſſe Chriſtum D. tempo-
re primi cenſus, ſeu primæ deſcriptionis, quæ à
Cyrenio, ſeu Quirino, facta eſt: Αὕτη ἡ ἀπογρα-
φὴ, ἐγένετο ἡγεμονεύοντος τῆς Συρίας Κυρηνίου. Quid
ibi molitur *Euſebius? lib. I. Hiſt. Eccleſiaſticæ cap. V.*
hunc B. Lucæ locum confirmari ait, Joſephi teſti-
monio; quo nihil quicquam vel magis falſum, vel
magis impudens dici potuit. Tantum enim abeſt,
341 ut Joſephus hanc deſcriptionem cenſus ſub Herode
M. ſtatuat, ut contra poſt pulſum Archelaum He-
rodis filium factam fuiſſe ſcripto prodat, *lib. XVII.*
Ἀρχαιολογίας *cap. ultimo ſub finem*, *& lib. XVIII.
cap. I. primulo initio.* Et tamen bonus Euſebius Jo-
ſephum citat. Βαβαὶ, fidem vero hiſtoricam, ſi
Diis placet. Poſſem & alia multa τοῦ αὐτοῦ κόμματος
ex eodem Scriptore afferre: ſed, ut opinor, non
eſt tanti. Si qui tamen erunt, qui ea de re dubi-
tent, eos ego magnopere rogatos velim, ut illum
cum judicio prius legant, quam quicquam decer-
nant. Atque utinam ii omnes Scriptores extarent,
quorum teſtimoniis utitur Euſebius; haud dubie
multo minus dignationis haberet, quam apud quoſ-
dam viros bonos obtinet.

342 Verum, antequam manum de tabula, roges
fortaſſe, quid ego cenſeam à Joſepho olim hujus
teſtimonii loco adverſus Ieſum D. ſcriptum fuiſſe?
Nil equidem habeo, ἐξαιρέτως quod ſuſpicer, ita
multa ſcribi potuerunt; ſed in iis tamen mihi per-
quam veriſimile eſt, omiſſum non fuiſſe, quod apud
Matthæum legimus *cap. XXVIII. à verſu XI. ad XV.*
cum præſertim ibi dicatur: Καὶ διεφημίσθη ὁ λόγος
οὗτος παρὰ Ἰουδαίοις μέχρι τῆς σήμερον. Bene autem,
μέχρι τῆς σήμερον, nam eadem plane à Judæis dice-
bantur adverſus Ieſum D. etiam tempore *Juſtini*;
ut conſtat ex *Dialogo* πρὸς Τρύφωνα, duobus in lo-
cis; quorum in altero ait, etiam vulgo appellatum
fuiſſe Γαλιλαῖον πλάνον.

Nunc autem illud fortaſſe refellendum eſſet,
quod à *Baronio* de hoc teſtimonio ad Ann. Chri-
343 ſti XXXIV. & XCVI. ſcriptum fuit: ſed operi par-
cam, cum ſatis ſuperque refelliatur, ſi vera illa
ſunt, quæ fuere à nobis dicta ſuperius: Et quod
*in veteri quodam codice Hebraico totum illud teſtimo-
nium abraſum fuiſſe* ait, minime mirum. Ei vide-
licet, qui id abraſit, ſi verum eſt, quod ait Baro-
nius, fraus ſuboluerat.

Et hæc quidem paucis, in magnis temporis an-
guſtiis, raptim ſcripta ſunto. Si Tibi, quod ſa-
ne pervelim, probabuntur, mihi equidem gratu-
labor, qui Tibi placuero; ſin minus, mihi gratu-
labor quoque, qui animi mei conſcientiæ morem
"geſſero. Si qui porro erunt, ut ſunt varia ho-
"minum judicia, qui exiſtiment, *non ſatis pie fe-
"ciſſe me, qui hæc moverim*; ex iis percontor li-
"bens, ecquid commune eſſe putent lucem inter 344
"& tenebras, Chriſtum inter & Belialem. Ni-
"hil, ut opinor: Quid autem? Veritas Chriſtia-
"næ religionis cum fraudibus timidæ pietatis
"conjungi debeat? ne dixeris. Alioqui, *nugato-
ria illa ſcripta*, quæ vulgo ſub *Sibyllarum* nomine
leguntur, & alia id genus, quibus de Ieſu D. mul-
ta & vere & magnifice memorantur, cur, quæſo,
non amplectimur? Cum olim, ut in Actis SS. A-
poſtolorum, Spiritus Pythonis diceret, & vere
quidem, Paulum & Silam eſſe δούλους τοῦ θεοῦ ὑψίστου,
& ab iis viam ſalutis doceri; quamvis vera prædi-
caret Spiritus impoſtor, non tamen exiſtimavit
Paulus, egere ſe eo teſtimonio, quod à Cacodæ-
mone edebatur; qui jam inde ab initio rerum men-
dax repertus eſſet: Ita ego non abs re, ut opinor,
dixerim, nos hac laudatione D. Ieſu, quæ ex frau- 345
de orta ſit, haudquaquam egere. Deinde, qui
hoc à me parum pie fieri dixerint, metuo, ut id
ipſi ſatis pie faciant, qui ita temere de aliis judi-
"cent. Scio equidem, & ultro confiteor, longe
"me ab illa lacrymoſa & *meticuloſa pietate*, quam
"hodie video in vulgus tantopere placere, natura
"& moribus abhorrere, ut qui maxime; ſed veræ
"tamen ſinceræque pietatis officio digreſſum un-
"quam fuiſſe, me qui probet, hominem ſcio natu
"neminem. Videlicet de Deo nil parvum, nil
"humile ſentio; nihil, quod eum ad corporis no-
"ſtri miniſterium deprimat: Quin contra, mihi
"plane perſuaſum eſt, iſtos, qui in templis orantes
"ſibi oculos miſere pervertunt, manuſque ad cœ- 346
"lum perpetuo jactant; quique ſuſpirabundi in-
"dentidem exclamant, Domine, Domine, illa-
"que ratione popello imponunt, falſo ſe religio-
"nis nomine tutari: uſque adeo magnum intereſſe
"diſcrimen arbitror inter geſticulationem, & ger-
"manam pietatem; inter theatrum & templum;
inter ſcenicum artificem, & ἀληθινὸν προσκυνητὴν,
ὅστις, ut ait Chriſtus apud Joannem, τῷ πατρὶ ἐν
πνεύματι καὶ ἀληθείᾳ προσκυνεῖ. Vale plurimum, *Vir
Clariſſime*, & illius memineris, quod à Platone
ſcriptum eſt, ΚΑΛῸΝ Ἡ ἈΛΉΘΕΙΑ, Ὦ ΞΈΝΕ,
ΚΑῚ ΜΌΝΙΜΟΝ.

ADDITAMENTUM 347

ex

EJUSDEM FABRI Epiſt. LXVII

ad Alexandrum Morum

pag. 222. 223.

Σχεδίασμα illud noſtrum de Joſephi loco lectum
à Te fuiſſe, nec improbatum, *More Doctiſſi-
me*, ſummopere gaudeo. Quod autem ſcribis, re-
pertos eſſe iſthic nonnullos, qui *ſcripturam* il-
lam, ut ait Comicus, *in pejorem partem rapuerint*,
minime equidem mihi novum accidit; & tamen
præter *unicum memoriæ ſphalma* (cui ſuppetias tu-
lerit Photii locus) ubi de Hegeſippo ago, quem
ego pæne puer legeram, neque tunc in his regio-
nibus nanciſci potui, uti tum monui, nihil eſt,
quod vel puer tueri non poſſit. Tamen idem hic
quoque evenit, quod iſthic factum dicis.

349
EXCERPTA
EX
ANTIQUIS NOVISQUE SCRIPTORIBUS, *QUI TESTIMONII HUJUS MEMINERUNT.*

351 I.
ORIGENES
Contra Celſum
Lib. I. pag. 35. 36.
Ex editione Guil. Spenceri.

Ἐβουλόμην δ᾽ ἂν Κέλσῳ, προσωποποιήσαντι τὸν Ἰουδαῖον παραδεξάμενόν πως Ἰωάννην ὡς βαπτιστὴν, βαπτίζοντα τὸν Ἰησοῦν, εἰπεῖν· ὅτι τὸ, Ἰωάννην γεγονέναι βαπτιστὴν, εἰς ἄφεσιν ἁμαρτημάτων βαπτίζοντα, ἀνέγραψέ τις τῶν μετ᾽ οὐ πολὺ τοῦ Ἰωάννου καὶ τοῦ Ἰησοῦ γεγενημένων. Ἐν γὰρ τῷ ὀκτωκαιδεκάτῳ τῆς Ἰουδαϊκῆς ἀρχαιολογίας ὁ Ἰώσηπος μαρτυρεῖ τῷ Ἰωάννῃ, ὡς βαπτιστῇ γεγενημένῳ, καὶ καθάρσιον τοῖς βαπτισαμένοις ἐπαγγελλομένῳ. Ὁ δὲ αὐ-
352 τὸς, καίτοιγε ἀπιστῶν τῷ Ἰησοῦ ὡς Χριστῷ, ζητῶν τὴν αἰτίαν τῆς τῶν Ἱεροσολύμων πτώσεως, καὶ τῆς τοῦ ναοῦ καθαιρέσεως· δέον αὐτὸν εἰπεῖν, ὅτι ἡ κατὰ τοῦ Ἰησοῦ ἐπιβουλὴ τούτων αἰτία γέγονε τῷ λαῷ, ἐπεὶ ἀπέκτειναν τὸν προφητευόμενον Χριστόν· ὁ δὲ, καὶ ὥσπερ ἄκων οὐ μακρὰν τῆς ἀληθείας γενόμενος, φησὶ ταῦτα συμβεβηκέναι τοῖς Ἰουδαίοις κατ᾽ ἐκδίκησιν Ἰακώβου τοῦ δικαίου, ὃς ἦν ἀδελφὸς Ἰησοῦ τοῦ λεγομένου Χριστοῦ, ἐπειδήπερ δικαιότατον αὐτὸν ὄντα ἀπέκτειναν. Τὸν δὲ Ἰάκωβον τοῦτον ὁ Ἰησοῦ γνήσιος μαθητὴς Παῦλός φησιν ἑωρακέναι, ὡς ἀδελφὸν τοῦ Κυρίου· οὐ τοσοῦτον διὰ τὸ πρὸς αἵματος συγγενὲς, ἢ τὴν κοινὴν αὐτῶν ἀνατροφὴν, ὅσον διὰ τὸ ἦθος καὶ τὸν λόγον. Εἴπερ οὖν διὰ Ἰάκωβον συμβεβηκέναι λέγει τοῖς Ἰουδαίοις τὰ κατὰ τὴν ἐρήμωσιν τῆς Ἱερουσαλὴμ, πῶς οὐχὶ εὐλογώτερον διὰ Ἰησοῦν τὸν Χριστὸν τοῦτο φάσκειν γεγονέναι; οὗ τῆς θειότητος μάρτυρες αἱ τοσαῦ-
353 ται τῶν μεταβαλλόντων ἀπὸ τῆς χύσεως τῶν κακῶν ἐκκλησίαι, καὶ ἠρτημένων τοῦ δημιουργοῦ, καὶ πάντ᾽ ἀναφερόντων ἐπὶ τὴν πρὸς ἐκεῖνον ἀρέσκειαν.

SIG. GELENIO
INTERPRETE.

Hic vellem Judæum, cujus perſonam Celſus inducit, monitum, quando *non inficiatur*, *Ieſum à Joanne baptizatum*, mentionem Joannis in peccatorum remiſſionem baptizantis facere Scriptorem, qui mox ſecutus eſt Joannis & Ieſu tempora: nam *Joſephus in decimo octavo Antiquitatum* teſtatur, Joannem fuiſſe Baptiſtam, expiationemque baptizatis eſſe pollicitum. Idem, *quamvis Ieſum parum agnoſcens pro Chriſto*, dum quærit *cauſam Hieroſolymorum excidii, templique demolitionis* (cum debuiſſet
354 dicere, id accidiſſe *propter ejus populi contra Ieſum inſidias, quia Chriſtum à Prophetis promiſſum intere miſſent*) quaſi invitus haud procul à veritate diſcedens, ait, hæc contigiſſe Judæis *in ultionem Jacobi, cognomento Juſti, fratris Ieſu, qui dicitur Chriſtus; quia juſtiſſimum hominem occiderant.* Hunc Jacobum, germanus Iesu diſcipulus, Paulus ait (*Gal. I*, 19.) à ſe viſum, ut fratrem Domini; non tam ob ſanguinis cognationem, communemque ipſorum educationem, quam ob mores & doctrinam. Ergo ſi *propter Jacobum* dicit, accidiſſe Judæis *deſolationem Hieruſalem;* annon probabilius eſt, *propter Ieſum Chriſtum* id contigiſſe, cujus *divinitatis* teſtes extant tot hominum exemtorum è vitiorum colluvie Eccleſiæ, opificique ſuo adhærentium, & cuncta referentium ad illius placitum?

II. 355
EUSEBIUS
Lib. I. Hiſt. Eccleſ. cap. 11.
Ex editione Rob. Stephani, & Henr. Valeſii.

Capitis argumentum eſt: Τὰ περὶ Ἰωάννου τοῦ βαπτιστοῦ, καὶ τοῦ Χριστοῦ μεμαρτυρημένα, *Teſtimonia de Johanne Baptiſta, & Chriſto.* In contextu affert *duo* Joſephi *teſtimonia;* prius *de Johanne*, alterum *de Domino.* Atque hæc quidem, præmiſſa præfatiuncula hac: Ταῦτα περὶ τοῦ Ἰωάννου διελθὼν, καὶ τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν, κατὰ τὴν αὐτὴν τοῦ συγγράμματος ἱστορίαν, ὧδέ πως μέμνηται. Wolfg. Muſculo interprete: *Hæc ubi de Johanne commemoravit, etiam Servatoris noſtri in eadem commentarii hujus hiſtoria ſic meminit.* Sequitur ipſum Joſephi teſtimonium, ut in ipſo extat, niſi quod habet: Καὶ πολλοὺς μὲν τῶν Ἰουδαίων, πολλοὺς δὲ 356
καὶ ἀπὸ τοῦ Ἑλληνικοῦ ἐπηγάγετο, quod in editis Joſephi paullo aliter legitur. Denique epilogum ſubjicit: Ταῦτα δὲ ἐξ αὐτῶν Ἑβραίων συγγραφέως ἀνέκαθεν τῇ ἑαυτοῦ γραφῇ, περί τε τοῦ βαπτιστοῦ Ἰωάννου, καὶ τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν, παραδεδωκότος, τίς ἂν ἔτι λείποιτο ἀποφυγὴ, τοῦ μὴ ἀναισχύντως ἀπελέγχεσθαι, τοὺς κατ᾽ αὐτῶν πλασαμένους ὑπομνήματα; ἀλλὰ ταῦτα μὲν ἐχέτω ταύτῃ. Id eſt: *Quum hæc igitur Hiſtoricus iſte, ex ipſis Hebræis oriundus, commentariis ſuis olim de Baptiſta Johanne ac Servatore noſtro tradiderit, quodnam amplius effugium relinquitur, quo minus impudentes eſſe deprehendantur, qui commentarios iſtis contrarios confinxerunt? Sed de his hactenus.*

III. 357
FRECULPHUS,
Epiſcopus Lexovienſis,
Tom. II. Chronic. lib. II. cap. 5.
Ex edit. Commelin.

Hic in XVIII. Antiquitatum libro manifeſtiſſime confitetur, *propter* magnitudinem ſignorum *Chriſtum à Phariſæis interfectum: & Johannem Bapt.* vere Prophetam *fuiſſe*, *&* propter interfectionem Jacobi *Apoſtoli* Hieroſolymam dirutam. *Scripſit autem de Domino in hunc modum:* Eo tempore fuit Ieſus ſapiens vir; ſi tamen virum eum oportet dice- 358
re. Erat autem mirabilium patrator operum, & doctor eorum, qui libenter vera ſuſcipiunt. Plurimos quoque tam de Judæis, quam de Gentibus, ſui habuit ſectatores, & *credebatur* Chriſtus. Cumque invidia noſtrorum Principum cruci eum Pilatus addixiſſet, nihilominus qui eum dilexerant, perſeverarunt in eo. Apparuit autem eis III. die vivens. Multa hæc & alia mirabilia carminibus Prophetarum de eo vaticinantibus: & uſque hodie gens ab hoc vocabulum ſortita, non defecit. *Re-* 359
fert etiam idem Hiſtoriographus, oraculum *quoddam*, in ſacris literis *repertum; quod per idem tempus* virum *deſignaret*, ex eorum religione proceſſurum, *qui* totius orbis *potiretur imperio. Cujus oraculi præſagium* Veſpaſianum *declarare ſuſpicatur. Sed Veſpaſianus non aliis, quam illis* ſolis Gentibus, quæ Romano imperio *videbantur* ſubditæ, *dominatus eſt: nec de proſapia aut religione Judæorum proceſſit. Unde juſtius ad* Chriſtum *hæc reſponſa referuntur*, *ad* 360
quem

quem Pater: Pete à me, & dabo tibi gentes hæreditatem tuam, & poſſeſſionem tuam terminos terræ. *Et cujus per idem tempus, per Apoſtolos ſuos,* in omnem terram *exierat ſonus eorum, &* in fines orbis terræ *verba eorum.*

IV.
NICEPHORUS CALLISTUS
Lib. I. Hiſt. Eccleſ. cap. 39.
Ex interpr. Jo. Langi.

Reliquum nunc eſſe puto, Joſephum quoque *veritatis amantem* apud Hebræos *Hiſtoricum*, in medium producere; & quæ is in decimo octavo
361 Antiquitatum libro de Servatore noſtro Iesu Christo ſcripta reliquerit, primo huic Hiſtoriarum libro, tanquam coronidem apponere. Quum enim de præcurſore Johanne ea, quæ paullo ante recenſuimus, expoſuiſſet, deinde de Christo verbis hiſce ita ſcribit: *Extitit eo tempore IESUS, vir ſapiens, ſi quidem virum eum dicere fas eſt. Erat enim operum, opinionem fidemque omnem excedentium, effector; & hominum eorum, qui libenter veritatem complecterentur, magiſter. Multos enim ſimul ex Judæis, & ex Græcorum ſuperſtitione, in diſciplinam ſuam aſcivit. CHRISTUS is fuit. Et quum eum principum apud nos virorum delatione, Pilatus crucis ſupplicio affeciſſet; non tamen, qui ante eum erant complexi, conſectari ſuperſederunt. Apparuit quippe illis*
362 *tertio poſt die ſuperſtes ac redivivus. Quandoquidem divini Prophetæ & hos, & alia de eo admiranda, vaticinati fuerant. Et ad hodiernum uſque diem, quæ ab eo eſt cognominata, Chriſtianorum gens non defecit.* Hæc Joſephus.

V.
JO. TRITTENHEMIUS
in Lib. de Scriptoribus Eccleſiaſticis.

Joſephus Judæus, natione Hieroſolymitanus, religione Sacerdos, Mathatiæ Sacerdotis filius, Philoſophus, Rhetor, temporumque Scriptor inſignis; quem in catalogo noſtro non ponerem, niſi & ejus ſcripta legeret Eccleſia, & beatus Hieronymus id porro feciſſet. Poſt excidium Hieroſolymæ, captus à Veſpaſiano & Tito Principibus,
363 Romam ducitur; & propter ingenii excellentiam, à Senatu & populo Romano magnifice honoratur. Qui *etſi Judæus permanſerit, genus tamen Chriſtianorum ſæpe laudavit*, & de Domino noſtro Ieſu Chriſto, in decimo octavo Antiquitatum libro, *inſigne teſtimonium* deſcripſit.

VI.
GALATINUS
Lib. I. de Arcanis Cathol. Veritat. cap. 4.
cujus hoc lemma eſt:

De Judæorum Scriptoribus, quos paullo poſt Chriſtum paſſum eſſe contigit; & quid de ipſo ſenſerint?

Galat. Ex quibus nonnulli quidem juxta verum ſenſum prophetias de Chriſto loquentes,
364 recte enucleare videntur: nonnulli vero *de ipſo Domino Ieſu, deque Chriſtianis bene ſenſerunt*, ut in utrorumque ſcripturis liquido patet. Et ut cæteros nunc taceam, duos duntaxat, quorum apud Judæos plurimum valet autoritas, *Philonem* ſcilicet, ſacerdotali ex genere progenitum, & *Joſephum*, Matathiæ filium, exempli gratia adducam. Qui ſuis in Codicibus Dominum noſtrum *Ieſum Chriſtum* non modo confitentur, verum *miris* quoque *ac divinis* exornant *laudibus*; ejuſque ſectatores maxima proſequuntur laude. Nam *Philo* quidem eo *libro*, quem *de vita noſtrorum*, hoc eſt, *de viris Apoſtolicis* ſcripſit, primam ſub Marco Euangeliſta apud Alexandriam Eccleſiam deſcribens, *Chriſti ſequaces mirum in modum honeſtavit;* eos non ibi tantum, ſed in multis quoque provinciis eſſe memo- 365
rans, eorumque habitacula monaſteria dicens. ** *Joſephus* autem (ut ea, quæ de Johanne Baptiſta, & de Jacobo Apoſtolo, cognomento Juſto, magna cum eorum laude narrat, omittam) in xviii. Antiquitatum libro, Tiberii Cæſaris, ſub quo Chriſtus paſſus eſt, tempora deſcribens, hæc de Chriſto ipſo Græce refert: Τῦτον ἢ χρόνον Ἰησῦς σοφὸς ἀνήρ. *Hoc tempore Ieſus, ſapiens vir, &c.* Hæc Joſephus ille, quem Judæi vel maximum putant. Hi igitur viri tam excellentes, *Philo* & *Joſephus;* qui etſi Græce ſcripſerint, Judæi tamen ambo fuerunt, paternarumque traditionum acerrimi æmulatores, niſi ea, quæ per Prophetas de Meſſia prænunciata fuerant, recte intellexiſſent, neque *de Chriſto* tam *bene opinati* fuiſſent; neque, quæ de ipſo dixerunt, tam veridice retuliſſent. ** Unde 366
& credi quoque par eſt, alios præter eos, eiſdem temporibus permultos extitiſſe, qui & de Domino Ieſu Chriſto recte ſenſerint; & Prophetarum vaticinia explanantes, vera de eo ſcripſerint. Hogostr. Si ergo iſti veritatem agnoverunt, quare ipſam amplecti neglexerunt? Conſtat enim (ut alios prætermittam) & *Philonem*, & *Joſephum*, quos exempli gratia attuliſti, *haudquaquam Chriſto adhæſiſſe;* ſed uſque ad obitum in Judaiſmo permanſiſſe. Galat. Id quidem *verum eſt*, & *de Joſepho præſertim;* ne de *Philone* dicam, qui cum gentis ſuæ legatus ad Cajum Caligulam Romam veniſſet, *admodum familiarem cum Petro*, Apoſtolorum principe, conſuetudinem duxit. Te tamen non ignorare velim, poſt Domini reſurrectionem in *triplex* 367
Judæos diviſos fuiſſe genus. *Quidam* enim videntes Prophetarum dicta in eo conſummata, & fide & opere illi adhæſerunt; ut Gamaliel ille ſenex fecit, cujus dicta apud Talmudiſtas maximæ ſunt auctoritatis. Quod & alii pæne infiniti fecerunt, non de plebejis, aut ignaris tantum, ſed de nobilioribus atque ſapientioribus. Nam ut in Actibus Apoſtolicis ſcribitur, maxima pars Sacerdotum obtemperabat fidei. ** *Quidam* vero eorum credebant quidem, ipſum Dominum Ieſum fuiſſe Meſſiam illum, de quo Prophetæ locuti fuerant; Moſaicas tamen obſervantias deſerere nolebant. Hi fide tantum, & non opere, Chriſto adhæſerunt: Quia Chriſtum quidem confitebantur, in Judaiſmo 368
tamen perſeverabant. *Qualis* (ut arbitror) *Joſephus fuit;* ac alii fere innumeri. De quibus Actuum Apoſtolorum liber meminit xv. & xxi. cap. ubi ſic dicitur: Vides frater, quot millia ſunt in Judæis, qui crediderunt, & omnes æmulatores ſunt Legis! In hoc tamen maxime errabant. Omnes namque veteris Legis ceremonias, cum Chriſti geſtorumque ejus figuræ extiterint, in ipſo omnino finem habuiſſe, clarum eſt. Horum etiam quam plurimi & vera nonnulla de Chriſto ſcripſerunt, & prophetias in multis recte expoſuerunt. *Alii* denique Judæorum, nec fide nec opere Chriſto adhærere volentes, in perfidia ſibi pertinaciter permanendum, tanquam cœci elegerunt. Qui neque tamen veritatem (vide, quanta veritatis ſit vis) omnino 369
negare valuerunt. Nam Legem Prophetaſque explanantes, ſola veritate compulſi, ipſam in multis penitus tacere nequiverunt. Quod abſque divina diſpoſitione factum fuiſſe, putandum non eſt; ut contra veritatis inimicos, eamque negantes, ab eiſdem ipſius veritatis teſtimonia haberemus. Nec tamen id veritati præjudicat, quia ipſi non crediderunt; ſed plus teſtimonio addit, quia nec increduli, & inviti ipſam negaverint.

VII.
SIXTUS SENENSIS

Tom. II. Bibliothecæ Sanctæ , lib. IV.

370 JOſephus Mathatiæ Sacerdotis filius *** *amicus fuit Chriſtianorum* , quanquam Judæus eſſet ; & Dominum noſtrum Ieſum Chriſtum in 18. Antiquitatum libro *inſigni elogio* celebravit. *Qua de cauſa* D. Hieronymus eum in catalogo Eccleſiaſticorum Scriptorum digna cum laude recenſet.

IDEM SENENSIS.

Lib. VII. Bibl. Hæreſ. II. Diſſol. Object. §. 14.

SI Joſephus inter alias Herodis ſævitias hanc *occiſorum infantium* crudelitatem non recenſuit, nihil id Chriſtianum virum movere debet ; præcipue cum ipſe *Joſephus* alia fere *innumera* , multo etiam *majoris momenti* , multoque illuſtriora , vel *oblivione*, vel *incuria*, vel potius *malitia* præterierit ; ſicuti eum Egeſippus, pervetuſtus Hiſtoricus, accuſat , *quod divinam Domini noſtri Ieſu Chriſti RE-*
371 *SURRECTIONEM*, *ejus divina opera* , *VOLENS SCIENSQUE tacuerit*. Quin & *Euangelii autoritas*, à Spiritus Sancti, & Eccleſiæ catholicæ autoritate pendeat , & *non à teſtimonio Joſephi* , vel cujuſpiam alterius prophani Scriptoris, quantumcunque probati.

VIII.
CÆS. BARONIUS

Tom. I. Annal. Eccleſiaſt.

A. C. XXXIV.

POſt ſanctos Euangeliſtas, Joſephus (*lib.* 18. *Antiq. c.* 4.) Judæus reperitur , qui poſt annos quinquaginta, Græco ſermone , res geſtas Judæorum eſt proſecutus: Qui *res* etiam *geſtas Chriſti* addens, eas his paucis perſtrinxit : *Eo*, inquit , *tempore fuit Ieſus* , *vir ſapiens*, *&c.* Hæc Joſephus ;
372 cujus teſtimonium in pervetuſto Judæorum Codice , in quo ejus hiſtoriæ , è Græco in Hebraïcum tranſlatæ , antiquitus ſcriptæ ſunt , cum hîc Romæ requireretur (ô perfidorum imprudentiam !) abraſum inventum eſt ; adeo ut nulla , ad excuſandum ſcelus , poſſit afferri defenſio , cum membrana id ipſum exclamare videretur. Habes ejuſdem Joſephi de Chriſto teſtimonium, ab Euſebio (*lib. I. Hiſt. Eccleſ. cap.* 11.) recitatum , atque ab aliis compluribus. Cæterum *de rebus Chriſti*, ab eodem Joſepho ſcriptis , *parum* eſt , quod illi *debeamus* ; quippe qui temporum ordinem invertendo , complura (ut ſuperius eſt demonſtratum) ambigua potius & obſcura, quam facilia & certa reddidit. *** At certe credo , hunc , quatenus *Chriſtum Dei fi-*
373 *lium eſſe fatetur* , non niſi *Dei virtute compulſum* atque *coactum* fuiſſe: Quandoquidem cum agit (apud *Euſeb. lib. I. Hiſt. cap.* 22.) de immenſa clade , Judæis à Tito illata , illius belli cauſam Jacobi potius neci , quam Chriſti atroci ſupplicio adſcribendam putavit : ut videre ſit , ipſum *erga Chriſtum*, & res Chriſtianorum , *parum æquum* fuiſſe *Hiſtoricum*. Hinc merito de eo conqueritur Hegeſippus (*de Excid. Hieroſol. in præf.*) Judaïcarum rerum Scriptor (non ille , ut falſo quidem multi exiſtimant , qui proximus fuit temporibus Apoſtolorum ; ſed, ut ex ejus ſcriptis , *lib.* 3. *c.* 5., probatur , qui ſcripſiſſe noſcitur poſt tempora Conſtantini) ſic dicens: *Utinam tam religioni & veritati attentus , quam rerum indagini , & ſermonum ſobrietati fuiſſet :* Conſortem *ſe enim* perfidiæ Judæorum *et-*
374 *iam in ipſo ſermone exhibuit* , *quem de* eorum ſupplicio *manifeſtavit* ; *& quorum arma deſeruit* , *eorum tamen ſacrilegia non dereliquit : Deploravit flebiliter ærumnam* , *ſed ipſius* cauſam ærumnæ *non intellexit*. Hæc juſte in eum expoſtulans Hegeſippus.

IDEM A. C. XCVI.

CUm Romæ videret Eccleſiam CHRISTI florentiſſimam , quæ in dies magis ubique gentium , ac potiſſimum Romæ , & apud Nobiles, ipſoſque Cæſaris affines , feliciter propagabatur ; *licet Chriſtianus non eſſet* , tamen *ne inofficioſi Hiſtorici querela tam juſta urgeri poſſet* , quod rem , toto orbe perſpicuam , ſilentio obvolutam reliquiſſet ; *illud de CHRISTO elogium ſuis ſcriptis intexuit :* Cum enim Judæorum res inſpiceret , penitus eſſe collapſas , Veſpaſianumque defeciſſe ; cui vaticina- 375
tus tribuerat , quod CHRISTO revera oraculis Prophetarum prænuntiatum erat imperium , jamque tempus Meſſiæ adventus præteriiſſe videri poſſet ; *prudentis potius* , *quam pii hominis* , *partes agens* , illud de IESU, *quod CHRISTUS haberetur*, *à plurimis tam Judæis* , *quam Gentilibus* , protulit teſtimonium.

IX.
ANT. POSSEVINUS

Lib. XVI. Bibl. cap. 14.

SEd & illud in primis *ſummi momenti* eſt , quod cum res geſtas Judæorum poſt Chriſtum Dominum attigiſſet , ejuſdem Chriſti Domini non potuit non mentionem facere , cum ita locutus eſt: *Eo tempore fuit IESUS* , *vir ſapiens* , *&c.* Hæc Joſephus. Cujus teſtimonium (inquit *Cæſar Ba-* 376
ronius Cardinalis tomo primo ſuorum Annalium) in pervetuſto Judæorum Codice, &c. *** In *cauſa excidii Hieroſolymitani* , quam potius *Jacobi neci*, quàm *morti Chriſti* Domini illatæ tribuit , lapſus eſt ; ut item in aliis nonnullis.

X.
ROB. BELLARMINUS

Lib. de Scriptoribus Eccleſiaſticis.

A. M. 4057.

JOſephus Ebræus * * libro decimo octavo Antiquitatum c. quarto reddit Chriſto *mirabile teſtimonium* , affirmans , eum *fuiſſe plus quam hominem* , & *vere Chriſtum* , in operibus magnificum, in verbis veraciſſimum ; & à Pilato quidem occi-
ſum , ſed tertia die reſurrexiſſe : cujus teſtimonii 377
meminit *Euſebius* libro primo Hiſtor. Eccleſiaſt. cap. undecimo , & ſanctus *Hieronymus* in libr. de Scriptoribus Eccleſiaſt. in Joſepho. Quod autem Hebræi dicunt , teſtimonium illud de Chriſto in ſuis libris non haberi , & ideo videri ſuperadditum à Chriſtianis , facile refelli poteſt. Nam Hebræi *non habent Joſephum* , *filium Matathiæ* , qui Græce ſcripſit libros Antiquitatum , de quo nos loquimur ; *ſed Joſephum*, *filium Gorionis* , qui aliquid ſimile ſcripſit Hebraice : Proinde non eſt mirum, ſi Judæi in ſuo Joſepho hoc teſtimonium non habeant , cum in noſtro habeatur ; & non ſit ſuperadditum , ſed verum & germanum Joſephi teſtimonium. Certe ſanctus *Hieronymus* , & *Euſebius*, viri doctiſſimi fuerunt , & omnes pæne libros ve-
terum Scriptorum legerunt : Et *nunquam* hoc te- 378
ſtimonium de Chriſto, Joſepho *tribuiſſent* , *niſi ſciviſſent* , *vere* ab illo auctore *ita ſcriptum* fuiſſe.

XI.
LUCAS OSIANDER

Epitom. Hiſt. Eccleſ. Cent. I. lib. II. cap. 7. *f.*

TEſtimonium Joſephi de Chriſto ego *omnino ſuppoſititium* eſſe credo, & *ab aliquo ſciolo* ipſius li-

libris *inſertum*. Si enim Joſephus *ita* de Chriſto *ſenſiſſet*, ut teſtimonium illud præ ſe fert, Joſephus *fuiſſet Chriſtianus:* Cum tamen *in omnibus* ejus *ſcriptis nihil* prorſus, *quod* ſaltem *Chriſtianiſmum redoleat*, reperiri queat.

379 XII.

IS. CASAUBONUS

Exercit. XI. ad Baron. Annal. Ann. XXI. Num. II.

IN anno Domini XXI. Tiberii quinto, ſine juſta cauſa Joſephus reprehenditur; qui nuſquam dixit, poſt paſſionem Chriſti *Paullinæ hiſtoriam* accidiſſe: licet *mortis Domini* prius meminerit. Nam quia propoſitum illi non erat, *res Servatoris noſtri* per annos digeſtas explicare; *vitæ illius, paſſionis, & reſurrectionis brevem mentionem conjecit in tempus, quo certum erat, illum vixiſſe:* annorum rationem nullam habuit. Faciunt hoc ſæpiſſime principes Hiſtorici, *Thucydides*, *Polybius*, *Livius*; in iis *præſertim*, *quibus nolunt immorari*. Sed & in par-
380 tibus legitimæ hiſtoriæ idem jus perſæpe uſurpant, ut dicebamus *in præfatione Chronologiæ Polybianæ*. Neque tamen propterea quiſquam illos reprehendit. Quare non ſunt ferenda hîc de Joſepho iſta verba: *more ſuo plurimum à veritate temporum diſcrepat*. Taceo alia, quæ poterant in eam rem dici.

IDEM CASAUBONUS

Exerc. XVI. ad Ann. XXXIV. Num. CCXXI.

VAlde vereor, ne *ex aliena fide* ſcribat auctor, quæ narrat *de Codice Hebraico* Joſephi, è Græco tranſlato; quem ait extare *in Vaticana*, & ſervare *manifeſta veſtigia impoſturæ* Judæorum, qui *locum de Chriſto*, è libro XVIII. cap. IV. *eraſerint*. Ego vero non puto extare hodie in rerum natura Jo-
381 ſephi opera, è Græco in Hebræum, ut ait Baronius, converſa. Extat quidem Hiſtoria ejuſdem argumenti Hebraico ſermone eleganter contexta, ſub nomine *Joſipon ben Gorion*, ſive *Joſephi Gorionidæ:* qui *impoſtor inſignis* ſic opus ſuum concinnavit, ut vellet videri à vero Joſepho illud fuiſſe ſcriptum. Sed aliter catuli, aliter leones olent. Adeo enim antiquus Joſephus hic non eſt, ut *recens* admodum ſit *Scriptor*, & quidem *Gallus;* ut certis argumentis demonſtravit *Scaliger in Elencho*. Porro etſi planus hic in multis Joſephum ſequitur κατὰ πόδα, vel potius ejus interpretem Latinum; totius tamen operis textura longe diverſiſſima: Neque in hunc Scriptorem, quantum exiſtimo, poteſt cadere, quod ſuaviludius aliquis Baronio perſuaſit.

382 XIII.

WILH. SCHIKARDUS

in Proœmio ad Tarich, pag. 91. 92.

AUdiatur Joſephi, *gente* quidem *ac mente Judæi*, ſed, Rabbinorum quoque judicio, *veracis Hiſtorici* teſtimonium, quod de Salvatore noſtro perhibet lib. 18. Antiq. c. 4: *Eodem tempore fuit JESUS, vir ſapiens, &c.* Et ne fides authoris apud Judæum periclitetur, quæſo vide paradoxum, quomodo cum *R. David* ipſis præferat Scriptoribus Talmudicis, *Part. I.* ſui *Zæmach fol. 38. b.* (interpete eodem Schikardo:) *Joſephus filius Gorion* (ait ipſe nominat ſe FILIUM MATTHIÆ) *fuit de proſapia Sacerdotum in Jeruſalem, unctus ad bellum* (h. e.
383 Sacerdos caſtrenſis, de quorum officio & authoritate pridem in *Jure Regio* tractavi *Theor. 18. fol. 140.*) *Quamvis vero quædam ejus verba, materiæ de Tito, videantur contradicere ſermonibus Rabbinorum noſtrorum piæ memoriæ, qui habentur in capite Nezikin* (quod eſt quintum in libro Gittin) *ſcito tamen, quia vir iſte magnus fuit ſapientia & intellectu, præterea probus & rectus, tum vero anterior in tempore Doctoribus Gemaræ, aliquot ſeculis, qui vidit ipſe cuncta, quæ contigerunt ſuis diebus: ideo non teneamus eum pro Scriptore haud veraci.*

XIV.

GEORG. CALIXTUS

in Diſput. de Verit. Unic. Relig. Chriſt. th. XXIIX.

JOſephus, Matthiæ filius, genere Judæus, per patrem è ſacerdotali primæ vicis, per matrem è 384
regia Aſamonæorum familia oriundus, prudentia & eruditione omnes poſt Chriſtum natum Judæos ſuperans, qui tamen *Chriſtianis ſacris initiatus nunquam fuit* (certe nihil ea de re conſtat) *præclara* tum ipſi Chriſto, tum Johanni præcurſori, tum Jacobo fratri & Apoſtolo *teſtimonia* perhibet. Nam, quod obſervandum, quæ de Apoſtolis diximus, de ipſo etiam Domino, & ſine dubio urgentiore adhuc ratione, dici poſſunt: nempe ſi ſe, Dei filium & mundi Redemtorem profeſſus, non fuit, qui credi voluit; portentoſæ ſive improbitatis, ſive ſuperbiæ, ſive ſtultitiæ, abſolvi nequit. Quibus vitiis ſi obnoxius fuiſſet, pluribus etiam aliis modis ea ſeſe prodidiſſent; quorum tamen nulla exempla memorantur, ſed contraria omnia. *Joſe-* 385
phus de eo ſcribit, quæ ſubjicio, utpote *notatu apprime digna:* Γίνεται κατὰ τοῦτον τὸν χρόνον Ἰησοῦς σοφὸς ἀνὴρ, *&c.*

XV.

CONR. HORNEJUS

Diſp. Theologic. Part. I. Diſp. II. Sect. I. theſ. XLIIX.

HUc accedit, quod ipſi infideles Judæi, acerrimi alioqui Chriſti & Chriſtianorum hoſtes, Chriſtum miraculis claruiſſe, in Talmude ſuo fatentur. *Eximium* etiam *teſtimonium* eſt, quod ex eadem gente veritati dicit inſignis Scriptor, Joſephus lib. XVIII. Antiq. Judaic. cap. IV: *Eodem tempore*, inquit, *erat Ieſus, vir ſapiens; ſi tamen virum eum fas eſt dicere: erat enim mirabilium operum patrator, & doctor eorum, qui libenter vera ſuſcipiunt.* Et rurſus: 386
Apparuit eis (diſcipulis ſuis) *tertia die vivus, ita ut divinitus de eo vates hoc & alia multa admiranda prædixerant.* Ita ille, qui *nec ipſe* tamen *Chriſtianus*, quod ſciatur, fuit.

XVI

GREGORIUS GREGORII FRANCUS

in Lexico Sancto, num. LXXVIII.

CÆterum eſt in primis animadverſione dignum, Joſippum & Talmud cujuſdam ישו הנצרי, *Ieſu Nazareno* meminiſſe, de quo turpia multa prædicant; quem tamen imprudentes quam plurimi, ipſum ישוע Ieſum Salvatorem noſtrum fuiſſe, arbitrantur. Monuit hoc *Sebaſtianus Lepuſculus*, cujus Epiſtola extat in Centuria, a *Goldaſto* edita, *p. 247. num. 61.* oſtenditque, hunc ישו fuiſſe CX. circiter annis ante Ieſum Salvatorem noſtrum, regnante Hir- 387
cano Machabæo, Simonis Machabæi filio; eumque adultera ac polluta natum, idololatram, magum, & tandem ob ſcelera ſua ſuſpenſum fuiſſe. Tantum errorem aluit hactenus, & roboravit, Hiſtoriæ & Chronologiæ ignoratio; nec non recentiorum Judæorum cœca perfidia: *quos* Joſephi Hiſtorici de CHRISTO IESU teſtimonium ex lib. 18. Antiq. Judaic. cap. 6. *abunde refellit*.

NOTA: De hoc Ieſu fabulam Talmudicam uberius recenſet *Galatinus lib. I. Arcan. cap. 7.* ſed cenſuram non effugiſſe *Rainoldi Prælect. CLIII. de libris Apocryphis*, obſervavit *Jo. Coccejus in Not. ad Excerpta Gemara Sanhedrin, cap. XI. num. XXXVII. pag. 365, & ſeqq.* Adde *Schikardum in Proœmio ad Tarich, pag.* 83.

83. *uſque ad pag.* 96. *Muralium lib. IV. Juda, dial.* 2. *p.* 45. & *Dav. Chriſtiani, Diſp. II. de Meſſia, ib.* 135. 138. qui omnino conſulendi ſunt.

388 XVII.

JO. CLOPPENBURCHIUS
in Epiſtola ad
LUD. CAPPELLUM,
pagg. 158. 159.

ALterum problema habe, occaſione obſervationis tuæ ad Hiſtoriæ Judaicæ Compendium ex Joſepho, de Ieſu Chriſti Domini noſtri *mentione perhonorifica*, quæ extat apud Joſephum. *Merito ſuſpecta* Tibi videatur, quæ iſthic de Chriſto dicuntur; & *falſo adſcripta Joſepho* περιοχὴ illa, cujus *nulla* eſt *cum antecedentibus & ſequentibus connexio*. Cogita, quæſo, accuratius, annon vero ſimile ſit, fuiſſe illo loco a Joſepho factam Chriſti mentionem ejuſmodi, quæ ἀναλόγως perfidiæ Judaicæ blaſphemam habuerit connexionem cum ſequenti hiſtoria;
389 quæ magis ἀπροσδιόνυσος eſt, ut jam quidem jacet, quam mentio Chriſti; ut voluerit Joſephus parallelíſmo Paullinæ, ſua opinione a Deo, revera a Decio Mundo imprægnatæ, aut ſtupratæ, ridere fidem Chriſtianam de conceptione Ieſu Chriſti, & nativitate ex Virgine per operationem Spiritus Sancti. Propter quam blaſphemiam ita ſuſpicor, a Chriſtiano aliquo caſtigatum, & caſtratum eo loco Joſephum, ut jam illa περιοχὴ ſit ἀσύνδετος.

XVIII.

LUD. CAPELLUS
in Reſponſoriis ad
JO. CLOPPENBURCHIUM
pagg. 168. 169.

AD conjecturam tuam de Joſephi Hiſtorici pe-
390 riocha, quæ de Chriſto loquitur; agnoſco & eam eſſe acutam, atque ingenioſam: ſed neſcio an ſatis ſit Joſephi eo loco menti & ſcopo, adeoque & verbis accommodata. Refert nempe iſthic Joſephus aliquot *gentis ſuæ*, quas a Romanis paſſi fuerant Judæi, *clades* atque *injurias*. Nam ante periocham de Chriſto narrat, quomodo Hieroſolymis male accepta fuiſſet a Pilato clamoſa, atque in ipſum contumelioſa Judæorum turba; poſt eam vero, quomodo *Romæ pulſi* ſint, Tiberii juſſu atque edicto, *tota Italia* Judæi; ac quatuor eorum millia ſub prætextu militiæ fuerint in Sardiniam inſulam miſſa. Jam vero quia hæc poſterior Judæorum calamitas illis acciderat, ob *inſignem impoſtoris* Judæi religione ſui Templi dolo malo abutentis, *fraudem*: ne quis
391 Romanus impoſturam illam Judæis per convitium in os objiceret, præmittere voluit *aliam longe graviorem* Equitis Romani, religione ſacrorum templi Iſidis ad turpiſſimum facinus abutentis, *impoſturam*; ut ſi quis vellet Judæis facinus impoſtoris illius, Doctoris nomen mentientis, objicere, haberent illi in promptu, quod ſtatim regerere poſſent *Decii Mundi longe turpiſſimum factum*. Hæc inter ſe *argumenti ſimilitudine* atque affinitate *cohærent*, adeoque aperte à Joſepho in hiſtoriæ ſuæ narratione connectuntur, ſi periocham de Chriſto (*quæ cum iſtis nihil habet commune*) detrahas. Nam ante eam, hæc ſunt ultima Joſephi verba, καὶ οὕτω παύεται ἡ στάσις, ſublata, quæ de Chriſto eſt, periocha ſequitur: Ὑπὸ τοὺς αὐτοὺς χρόνους ἕτερόν τι δεινὸν ἐθορύβει
392 τοὺς Ἰουδαίους. Quæ verba aperte ſatis cohærent cum illis, οὕτω παύεται ἡ στάσις. Narratio autem de *Paullina* inſerta eſt, ac præmiſſa narrationi de *Fulvia*, ob eam, quam ante dixi, cauſam, tum etiam ob argumenti ſimilitudinem: quia *in utroque facto impoſtura eſt* hominum, religione ſua turpiter abutentium: & *utrobique Saturninus* eſt, tum Paullinæ tum Fulviæ *maritus*. Hæc mihi videtur commodiſſima τῆς συναφείας in Joſephi hiſtoria ratio.

XIX.

THEOD. HACKSPAN
in Aſſertione Paſſionis Dominicæ, adverſus Judæos & Turcas, Dialogo incluſa.

JUDÆUS. Varia commiſces; de Meſſiæ paſſione nil fando accepi, nil ſacræ ſuggerunt literæ, nil 393
Moſes, nil Prophetæ, nil poſtremo Hagiographa memorant: Ieſum autem illum, Mariæ filium, à majoribus noſtris in crucem actum, *ſi maxime inficias iverim, Joſephus noſter falſi me argueret*; qui *lib.* 18. *cap.* 4. diſerte teſtatur, cum accuſatum à noſtræ gentis principibus, à Pilato condemnatum, execranda crucis morte peremtum.

NOTA: *Cl. Hackſpanius* P. M. olim apud *D. Calixtum*, ῥῆμα πρὸς ῥῆμα de hoc Flavii teſtimonio; quod Vir magnus tum temporis, ceu genuinum, firmiter defendit; ut ipſius teſtatur *Diſp. de Verit. Unic. Relig. Chriſt.* Noluit igitur optimus illi Hackſpanius refragari, veterem ſecutus ſententiam, ut nomen impietatis evitaret. Hunc ipſum Præceptoris locum *Ruperto Snellio*, illius diſcipulo, *Epiſt. I pag.* 82. impegit.

XX. 394

PAG. GAUDENTIUS
de Progreſſu Philoſophiæ apud Romanos, Cap. LXXVII.

SAlianus aliquis, aut *Auguſtinus Maſcardus* Salianum ſecutus, dicent, eum *corrupiſſe ſacras antiquitates*, & invertiſſe, ut *adularetur Veſpaſiano, Tito, Domitiano*; imo pleraque omnia, & inſigniora miracula, quæ exſtant apud Moſen, aut negaſſe, aut interpolaſſe, *rem facturum gratam iiſdem Principibus*. Sic ergo indignum eſſe, qui Philoſophiæ nomine commendetur; cum Philoſophia generoſa ſit, & palpum non obtrudat, ſed libertate in dicendo Vero utatur. Sed non eſt difficile, defendere Joſephum adverſus impudentiam *Saliani*, & *Maſcardi*; nam quod *veridicus* fuerit *Hiſtoricus*, do-
cent libri de *bello Judaico*, qui repoſiti ſunt in pu- 395
blica Bibliotheca Romæ; quoſque ne ipſe quidem *Salianus*, & *Maſcardus*, ut falſos reprehendere ſunt auſi. Quod vero in *Antiquitatibus* noluerit *adulari*, ex eo conſtat, quia non apparet, Principes illos valde fuiſſe ſollicitos de ejuſmodi opere. Certe id abſolutum eſt anno XIII. Domitiani. *Non ergo voluit adulari Veſpaſiano, & Tito*; qui mortui erant: *nec Domitianus ipſum impulit* ad ejuſmodi opus, *ſed* potius *Epaphroditus*, vir inſignis, & omnimoda rerum cognitione inſtructus; cui etiam Antiquitates dedicavit. *** Tantum abeſt, ut Joſephus evertat miracula Moſis, ut multa alia recenſeat, quæ faciunt ad oſtendendam divinitatem earundem ſa-
crarum literarum. Vide narrationem ejus, quan- 396
do agit de tranſlatione S. literarum ſub Ptolemæo Philadelpho: Vide, quæ habet, quando agit de Machabæis, de *everſione Hieroſolymorum*. Quid? quod *inſigne teſtimonium* perhibuit Domino noſtro Ieſu Chriſto, dum dixit, *eum operatum eſſe miracula*: Quæ narratio procul dubio non placuit Imperatoribus, præſertim *Domitiano*, qui *S. Johannem* expulit urbe. Uſque ad *Salmeronem*, & *Salianum*, non exſtitit, qui ejuſmodi ſcelus impegerit Joſepho. S. Hieronymus eum recenſuit inter Scriptores Eccleſiaſticos: auctores hiſtoriæ Eccleſiaſticæ antiqui eum commendarunt. An cœperunt videre *Salmeron*, *Salianus*, *Maſcardus*, quod cernere non potuerunt tot ſapientiſſimi viri?

397
XXI.
D. JO. MULLERUS
Part. I. Judaiſmi, lib. I. cap. 29. num. VIII.

RAbbi Luſitanus ſchreibet fol. 26. in Colloqu.
Mittelburgenſi: Ob zwar Joſephus zeuge, das
Chriſtus Wunder gethan, ſo ſey doch daſſelbige
Zeugnis verdächtig, und von andern hineingeflic-
ket. Joſephus erzehle erſtlich, wie Pilatus zum
Aufruhr Urſache gegeben, dar auf ſolle folgen ein
Text, um dieſelbige Zeit iſt den Juden noch eine
andere Unruhe zugeſtanden: weil aber darzwiſchen
erzehlet werde die Hiſtoria von Iεſu, hange der
Text nicht aneinander; die andere Unruhe zeige
auf die erſte: Das Wörtlein, und, beweiſe, das
auf Pilati Aufruhr die andere Unruhe bald ſolle
398 erzehlet werden. Es ſey auch nicht glaublich, das
Joſephus ſolle einerley Art zu reden brauchen:
Erſtlich ſolle er ſagen, es hat eben zur ſelbigen
Zeit gelebet Iεſus, und bald darauf: Um dieſe
Zeit iſt den Jüden noch eine andere Unruhe zuge-
ſtanden. Es ſey auch Chriſtus damals ſchon ge-
ſtorben geweſen, wie können denn Joſephus ſa-
gen, das er um die Zeit gelebet; und ob es gleich
Joſephus ſelber geſchrieben hätte, ſo habe er doch
an dieſen Iεſum nicht geglaubet. Antwort, es
ſind die Juden voller Gifft, Neid, und Zorn, auf
den Iεſum von Nazareth; aus ſolchem Zorn wol-
len ſie kein Zeugnis annehmen ſeiner Wunder,
ob es gleich ihre eigene Scribenten ſetzen. Es fin-
det ſich dieſes Zeugnis beym Joſepho im 18. Bu-
che, cap. 4. im Griechiſchen Texte, darinnen er
399 ſeine Hiſtoriam beſchrieben; und ſind die Urſa-
chen viel zu ſchlecht, welche die Jüden anziehen,
um derer Willen wir glauben ſolten, das ſolch
Zeugnis von andern hinein geflicket were. (1.) Die
Aufruhr Pilati, und die nachfolgende Unruhe,
können wol leiden, das die Hiſtoria von Iεſu mit-
ten eingeſetzet werde; denn der Text ſaget nicht,
das eben zwiſchen der Aufruhr, und der andern
Unruhe, die Geſchicht-Iεſu ſich begeben; ſon-
dern das es um dieſelbige Zeit geſchehen: Es hat
auch zur ſelbigen Zeit gelebet Iεſus, ein ſehr wei-
ſer Mann. Als die Aufruhr, und das andere Un-
glucke ſich begeben, hat Iεſus gelebet; was aber
Iεſus von ſeinen Wunderwercken, Tode, Auf-
erſtehung und Nachfolgern ſchreibet, hat nicht
eben die Meinung, als ob es ſich alles zwiſchen
400 der Aufruhr, und dem andern Unglücke, bege-
ben, ſondern es wird nur die Perſon beſchrieben,
mit welcher ſich ſolche Dinge hernach zugetra-
gen. Das erweiſet der Text Joſephi, das Geſchlecht
der Chriſten währet noch, bis auf den heutigen
Tag; dadurch er nicht eben den Tag verſtehet,
an welchem die andere Unruhe ſich begeben; ſon-
dern an welchem er ſeine Hiſtoriam geſchrieben,
nach Chriſti Tod und Auferſtehung, und auch
nach derſelbigen Unruhe. Das Bind-Wörtlein,
und, hebet ſolches nicht auf; denn das Wörtlein
bey allen Scribenten auf vielerley Weiſe gebrauchet
wird, den Text zu binden, und aneinander zu
hangen. Stehet doch in der Hiſtoria von Chriſto
das Wörtlein, auch, welches nicht weiniger als,
und, ein Binde-Wörtlein iſt: So kan auch die
erſte und andere Unruhe beyſammen erzehlet wer-
401 den, doch alſo, das die Hiſtoria von Chriſto, als
in *parentheſi*, mit eingeſchloſſen werde. (2.) Das
es nicht bräuchlich ſey, alſobald aufeinander zu
reden, zur ſelbigen Zeit, und, um dieſe Zeit,
darinnen irret der Rabbi ſehr. Wie oft wird ſol-
che Art zu reden bey dem Propheten wiederho-
let? Jer. 31. ſtehet zu dreyen malen aufeinander,
v. 27. Sihe, es kommet die Zeit, v. 31. Sihe, es
kommet die Zeit, v. 38. Sihe, es kommet die
Zeit. Amos 4. ſtehet funffmal aufeinander, v. 6.
8. 9. 10. 11. Noch bekehret ihr euch nicht zu
mir. Solten denn darum die Propheten verfälſchet
ſeyn, weil ſie ihre Rede etliche mal wiederholet?
Das würde folgen aus dem Schlus dieſer Rabbinen,
wenn Joſephus darum ſolle verfälſchet worden
ſeyn. (3.) Were Chriſtus gleich damals ſchon
geſtorben geweſen, würde doch darum der Text 402
nicht verfälſchet ſeyn; denn Joſephus erzehlet ver-
gangene Geſchichte: Wolan, iſt Iεſus ſchon ge-
ſtorben und auferſtanden geweſen, ſo iſt ſolches
von Joſepho beſchrieben, als ein vergangenes.
(4) Hat Joſephus nicht geglaubet an Iεſum,
wolan, ſo kehren wir es um, und ſchlieſſen für
uns, das ihm deſto mehr zu glauben ſey. Hätte
er an Iεſum geglaubet, würden die Jüden ſagen,
er hätte es gethan, dem Iεſu zu Ehren, welchen
er für ſeinen Gott gehalten: Aber weil er nicht an
ihn geglaubet, iſt ſein Zeugnis deſto kräfftiger,
dieweil er unparteyiſch redet, und dem ein gutes
Zeugnis gibt, welchem er doch nicht zugethan
geweſen. (5.) Das Joſephus ſolches an andern
Orten nicht wiederholet, iſt kein Beweis, das es
in ſeinen Text von andern geflicket ſey. Denn er
hat ſolcher Hiſtorien viel, derer an andern Orten 403
von ihm nicht gedacht wird; die darum von an-
dern nicht ſind darein geſchoben. Und wenn es
gleich zehenmal im Joſepho zu finden were, das
Iεſus Wunder gethan hätte, würden die Jüden
doch immer ſagen, das es von andern eingeſcho-
ben, und Joſephus an ſo vielen Orten verfälſchet
were. Ob einmal, oder etliche mal, etwas in
einem Hiſtorien-Schreiber gedacht wird, das ma-
chet die Sache weder gewiſſer, noch ungewiſſer;
der Warheit kan einmal geredet werden, die Lü-
gen können auch oftermals wiederholet werden.
(6.) Man hat Joſephum auch zwar in Hebreiſcher
Sprache, darinnen dieſe Hiſtoria von Chriſto nicht
wird gefunden; es iſt aber nicht der rechte Joſe-
phus, Matthathiæ Sohn, ſondern *Ben-Gorionis*,
oder Gorions Sohn; welcher den rechten Joſe-
phum aus der Griechiſchen Sprache in die Hebrei- 404
ſche überſetzet; und dieſe Clauſul von Chriſto den
Jüden zugefallen auſſen gelaſſen.

XXII.
MICHAEL WALTHER
in Præfat. Commentar. in Epiſt. ad Ebræos, num. IV.

JOSEPHUS, der Jüdiſche Geſchichtſchreiber,
ein Sohn Matthathiæ, und Prieſter von Jeruſa-
lem, den Veſpaſianus gefangen bekommen, hat
von unſrem Seeligmacher *lib. 18. Antiquitat. c. 4.*
das ſchönſte Zeugnis, vor den vorigen, *produciret*,
und in der Griechiſchen Sprach, derer er *ad ſtu-
porem uſque* kundig geweſen, das er daher dem
Hieronymo Epiſt. 22. Græcus Livius heiſſen muſs, in
der Stadt Rom, darinnen er ſeine zwantzig Bü-
cher *de Antiquitatibus Judaicis* verfertiget; wie er 405
am Ende derer ſelbſt bekennet, ſo geſchrieben:
Γίνεται κατὰ τοῦτον τὸν χρόνον Ἰησοῦς, σοφὸς ἀνήρ, &c. [*Se-
quitur verſio Latina, ex editione Frobeniana; & Hie-
ronymi tranſlatio.*] Das lautet auf Teutſch alſo: Zu
derſelbigen Zeit iſt geweſen *IESUS*, ein WEISER
MANN, wo man ihn anderſt einen Mann nennen
darff; dann er war ein Thäter wunderbarer Wer-
ke, und ein Lehrer derer, die gern annemen, was
waar iſt: Er hat auch, ſowol von Juden, als
Heyden, viel Nachfolgere gehabt, und war (und
wurd gegläubet) *CHRISTUS*: (der *MES-
SIAS* und Geſalbte) Und als ihn, aus Neid un-
ſerer Oberſten, Pilatus dem CREUTZ zugeur-
theilet hatte, ſind nichts deſtoweniger die, welche
ihn erſtlich geliebet, beſtändig bey ihm verblie- 406
ben:

ben: dann er iſt ihnen LEBENDIG erſchienen am
dritten Tag: Von ihm haben dieſe und viel ande-
re Wunderdinge die Propheten in ihren Büchern
geweiſſaget: Und bis auf den heutigen Tag höret
nicht auf zu ſeyn das Volck der CHRISTEN, die
von ihm den Namen bekommen. Von dieſem Zeu-
gnis iſt unter den Gelehrten viel diſputirens. 1. Die
heutigen verſtockten Juden verläugnen es *ſimplici-
ter*, halten es *pro ſuppoſititio*; und ſprechen, es
ſtehe in ihrem Ebræiſch-überſetzten Joſepho nicht.
Nun iſt es wol nicht ohn, derſelbe Joſipon, *Ben
Gorion*, oder *Joſephus Gorionides*, hat das *teſtimonium*
freylich fürbeygangen; er iſt aber ein *Scriptor re-
centior*, und wie es *Joſephus Scaliger* aus gewiſſen
407 Argumenten beweiſet, *natione Gallus*: Und ob er
ſich ſchon befliſſen, ſeine Hiſtorien *eleganter* ge-
nug in der Ebræiſchen Sprach zubeſchreiben, und
dafür geachtet zu werden, als wann er dem alten
Joſepho aberall auf dem Fus nachgefolget hatte;
ſo iſt doch gleichwol nach *Caſauboni judicio Ex.* 16.
p.m. 549. *totius operis textura longe diverſiſſima*: Und
er iſt mehr im überſetzen der Lateiniſchen *Verſion*
nachgegangen, als dem Griechiſchen *Original*-Text.
Iſt alſo dieſer *planus & impoſtor* etwa einer geweſen
aus den heutigen verſtockten Juden, welche *per-
duelles* und ewiggeſchworne Todteinde des *IESU*
von Nazareth ſind: Dannenhero es kein Wunder
nicht, das er das ſchöne Zeugnis, aus boshafftigem
und vergallten Gemüt, gantz ausgelaſſen. Merk-
408 ſam iſt es hingegen, was *Baronius in Annal. Eccleſ.
ad An.* 34. *num.* 226. ſo *annotiret*: *Joſephi teſtimo-
nium in pervetuſto Judæorum Codice, in quo ejus Hi-
ſtoriæ, è Græco in Hebraicum tranſlatæ antiquitus
ſcriptæ ſunt, cum hic Romæ inquireretur (ô perfido-
rum impudentiam!) abraſum inventum eſt; adeo, ut
nulla ad excuſandum ſcelus poſſet afferri defenſio, cum
membrana ipſa id exclamare videretur. Caſaubonus*
meinet zwar *loc. alleg.*, das habe der Cardinal *ex
aliena fide* geſchrieben, und er halte dafür, die *O-
pera Joſephi* aus dem Griechiſchen ins Ebræiſche
übergeſetzet, ſeyen heutiges Tages nirgend *in re-
rum natura* zu finden. Ich weis aber nicht, ob
hierinnen dem *Baronio* mit gutem Fug ſo gar kein
Glaub zugeſtellet werden könne? Seine Wort klin-
gen je nicht anderſt, als dahin, das er deſſen ein
409 αὐτόπτης geweſen ſey; und den angezogenen *Codi-
cem* zu Rom *in Bibliotheca Vaticana* ſelbſt geſehen
habe; es mag denſelbigen verfertiget haben, wer
da gewolt. Uns vergnüget, wider die *Apellas* und
Recutitos, mittels deſſen das, das der rechte, alte
Joſephus ſolches *teſtimonium* beſtändig führet in al-
len Griechiſchen *editionibus*; und ſo daraus angezo-
gen wird, nicht allein, wie ſchon gehöret, vom
Hieronymo in der Lateiniſchen, ſondern auch in der
Griechiſchen Sprach vom *Euſebio lib. II. Hiſt. Ec-
„cleſ. c.* 11. Ja, wenn man bey dem *Joſepho* den
„gantzen *contextum* anſihet, ſo mercket man, das
„derſelbige ſeine Nachrichtung von ſich gebe,
„das dieſes *teſtimonium genuinum* ſey: Dann vor
„und nach dem handelt er daſelbſt durch das gant-
„ze Capittel von unterſchiedlichen *ſeditionibus* der
410 „Juden, die ſie wider den Römiſchen Landpfle-
„ger *Pilatum* erreget; zu deſſen Zeiten auch *IE-
„SUS* geweſen iſt. Darum hat man ſich zu ver-
wundern, das 2. auch jemand unter den Chriſten,
und namhafftiglich unter unſeren Lutheriſchen *Theo-
logis*, ſich finden laſſen, nemlich *Lucas Oſiander*,
welcher *Centur. I. Epitom. Hiſt. Eccl. p.* 17. das ſet-
zet: *Teſtimonium Joſephi de CHRISTO ego omni-
no ſuppoſititium eſſe credo, &c.* Aber die vorange-
führten Grunde laſſen uns an der Warheit dieſes
Zeugnis gar nicht zweiffeln, das es vom *Joſepho*
ſelber ſeinen Schrifften einverleibet worden ſey.
Das Argument, das er kein Chriſt geweſen ſey,
und nichts Chriſtliches in ſeinen Büchern hinter
ſich gelaſſen, *urgiret* auch *Baronius*, ob er ſchon
de genuinitate & veritate teſtimonii ipſius nicht zweif-
felt; und ſchreibet *loc. all.*: *De rebus CHRISTI*, 411
*ab eodem Joſepho ſcriptis, parum aut nihil eſt, quod
illi debeamus, &c.* [*Sequuntur loca duo Baronii, u-
nuſque Hegeſippi.*] Aber wann *Joſephus* ſchon ſein
Zeugnis, von Gott dazu gezwungen und genöh-
tiget, unſers Seeligmachers wegen, abgeleget hät-
te; ſo were es uns doch allbereit eben darum ge-
nugſam zu dem *Scopo* und Endzweck, um deſſen
willen wir es *produciren*, und hoch *æſtimiren*. Wann
er auch gleich für ſich in gantz keinem *reſpect* ein
Chriſt geweſen were, ſo bekrafftigte doch dieſes
ſein herrliches Feugnis, das er ſo wol *CHRISTO*,
als ſeinen Chriſten, nicht übel *affectioniret* gewe-
ſen ſey. Er hat auch ohne das, ſo wol Johannis,
des Täuffers, als des Apoſtels Jacobi, in allen
Ehren gedacht. Dann von jenem leſen wir *cap.* 7.
lib. alleg. das: *Apud Judæos fuit opinio, juſta ultione* 412
Numinis deletum Herodis (Antipæ) *exercitum pro-
pter Joannem, qui Baptiſta cognominatus eſt: Hunc
enim Herodes necavit, virum bonum, Judæos exci-
tantem ad virtutum ſtudia, & in primis pietatis &
juſtitiæ; ſimulque ad baptiſmi lavacrum: Quod ita
demum DEO gratum ajebat fore, ſi non ab uno tan-
tum alterove peccato abſtinerent; ſed animis per juſti-
tiam prius mundatis, adderent & puritatem corporis,
&c.* Von dieſem handelt er *lib.* 20. *Antiq. c.* 8. und
nennet ihn *fratrem IESU CHRISTI*; und erzehlet,
das ihn König Herodes (*Agrippa*) ermordet, und
ums Leben gebracht habe. Darum iſts viel geſa-
get, das in allen Schrifften *Joſephi* nichts gefun-
den werden könne, welches zum wenigſten nach
der Chriſtlichen Religion riechen ſolte. Ja *Petrus
Galatinus* zehlet ihn, und den *Philonem*, *lib.* 1. *c.* 4. 413
ausdrücklich unter die Chriſten; welche Chriſto
zwar nicht mit dem Werck, weil ſie die Moſai-
ſchen *Obſervationes* noch nicht fallen laſſen wolten,
doch mit dem Glauben angehangen, und gegläu-
bet haben, das der HERR *IESUS* der jenige *Meſ-
ſias* ſey, von dem die Propheten geweiſſaget. Wie
demnach *Baronius* den *Joſephum* in vielen Sachen
reprehendiret, da er das *criminiren* gar nicht *meriti-
ret*; welches *Jacobus Salianus*, der Frantzöſiſche
Jeſuwider, in ſeinen *Annalibus Sacris* noch bey
weitem ärger machet, der ihn faſt nichts für gut
hinſtreichen läſſet, aus gleichem lautern Has; alſo
thut er ihm auch hie Gewalt und Unrecht. Und
der *taxiret* 3. noch etwas an dem fürhabenden *te-
ſtimonio*: *De quo*, ſpricht er *loco poſtremum adducto,
illud tantum monuiſſe ſufficiat, aliter ſe habuiſſe ejus* 414
*lectionem S. Hieronymi temporibus, ab ea, quæ legitur
in præſentiarum: Nam quod Latina verſio habet*,
CHRISTUS hic erat, *S. Hieronymus ſic ex Græco red-
didit*: Et credebatur eſſe CHRISTUS. *Quæ lectio
nobis magis probatur, ut quæ conſentire videatur Au-
ctoris ſtudio & profeſſioni; quippe qui, ſe eſſe Judæum,
& non Chriſtianum, in omnibus præ ſe ferret: Licet
in cæteris, quæ in eam ſententiam de CHRISTO
ſcribit, Numine ipſo cogente, profeſſus ſit veritatem.*
Aber woher wird das vermutlich, das nunmehro
alle unſre Griechiſche *Codices*, die beſtändig leſen,
Χριστὸς οὗτος ἦν, ſolten in dem *Punct* und *Commate*
verfälſchet ſeyn? Die Lateiniſche *Verſion* des *Euſe-
bii*, *Anno* 1570. zu Bazel *publiciret*, liſet *lib. I. de
Hiſt. Eccleſ. c.* 11. je auch, *CHRISTUS hic erat.*
Und warum kan nicht beydes beyſammen Statt 415
haben? wie ich es droben in der Teutſchen *trans-
lation* beydes mit Fleis zuſammen geſetzet habe:
CHRISTUS hic erat, & credebatur? Dann *ſicut
dici*, ita & *credi*, requirit ineſſe: Wer CHRISTUS
in der That und Warheit iſt, der wird auch bil-
lich dafür gegläubet. Und ſo hat *Hieronymus* das
conſequens für das *antecedens* ſetzen wollen.

XXIII.
JO. CONR. DANNHAWERUS
Act. I. Dramatis Sacri, Theat. I. Phænom. II. pag. 67.

Vidiſſes Hiſtoricos, Philonem, *ait*, & Joſephum, magnum auctorem; niſi ubi *κάλυμμα* Judaïcum obſuit, aut *adulatio in tranſverſum rapuit*,
416 de quo Sixt. Senenſ. Bibliothecæ lib. 4. p. 337. Extat ejus *egregium* de Ieſu Nazareno *elogium* (*quanquam alias maligne reliqua Chriſti*, in publica luce expoſita, *ſilentio involverit*) lib. 18. Antiq. c. 4. *Hoc tempore Ieſus, ſapiens vir, &c.*

XXIV.
JO. MICRÆLIUS
Lib. IV. Judæ, Dial. 2.

Theoph. Joſephus tibi, ô Juda, tanquam gentilis tuus, & antiquitatum veſtrarum vernaculus index, ut Tertullianus (*in Apologet cap. 20.*) ait, notus eſt, nec de auctoritate tanti inter majores tuos viri, ullum tibi poteſt ſuboriri dubium. Jud. Illumne Joſephum putas, qui Hebraïce de bello Judaïco ſcripſit, & beneficio Sebaſtiani Münſteri, jam Latine loquitur, an Joſephum Græcum?
417 Th. Joſephus Hebraïcus, quem alias Joſippum vocamus, Caſaubono & aliis non videtur adeo multis abhinc ſeculis conſarcinatus: eſtque illius Joſephi, qui Græce Antiquitates Judæorum & bellum Judaïcum ſcripſit, abbreviator, ſicut *Juſtinus Trogi*, & *Xiphilinus Dionis Caſſii*: & fatetur ipſe, ſe de ſummis Joſephi ramuſculis librum ſuum decerpſiſſe. Sed cum ampliſſimum teſtimonium de Ieſu noſtro Domino, ut & de Johanne Baptiſta in Joſepho Græco inveniamus, Hebraïcus Joſippus Johannem quidem vocat *Rabbi Johannem* כהן גדול *magnum ſacerdotem*, ſed quæ de Ieſu in Joſepho Græco [*l.* 18. *c.* 4.] invenit, plane omiſit. Jud. Imo hoc teſtimonium [*Joſipp. Compend. Hiſt p* 82.]
418 Ieſu veſtro Nazareno dat, quod tempore Hyrcani comprehenſus ſit: id quod etiam Talmud paſſim comprobat. Th. Servator noſter poſt tempora Hyrcani & Pompeji ſexaginta amplius annis natus eſt. Alium igitur oportet eſſe Ieſum Nazarenum, cujus Joſippus meminit; & alium, quem Joſephus tempore Pilati crucifixum memorat. Ille matrem habuit *Pandeiram*, ut ex duobus Talmudis locis patet: hujus pater in terris nullus; mater vero innupta, virgo Maria. Ille Mamzer, ſeu ſpurius fuit, non ex legitimo Pandeiræ marito ſatus, ſed ex adultero Papho, Jehudæ filio natus: hic illæſis virginitatis maternæ clauſtris in lucem prodiit. Ille paucos habuit diſcipulos, quorum quinque nominat Talmud, nominibus omnino à noſtris Apo-
419 ſtolis & Euangeliſtis diverſis: hic præter XII. Apoſtolos LXX. alios diſcipulos emiſit in meſſem ſuam. Ille magus, idololatra, libidinoſus, matreque adultera & polluta natus, cum in conſortio Magiſtri ſui R. Jehoſchuæ, qui vixit circa tempora Ariſtobuli & Hyrcani, eo itinere, quo ex Alexandria Hieroſolymam rediret, ob laſciviorem alienæ uxoris aſpectum è Synagoga deturbatus, & ſecta peculiari inſtituta, ob ſcelera tandem varia, poſt captivitatem XL. dierum in urbe Ludda lapidatus fuit; ut ex Talmude, & imprimis ex capite Chelek videre eſt: hic vero, cum ſeditionis falſo accuſaretur, die toto non elapſo, inſons crucifixus Hieroſolymis, tantæ fuit divinitatis, ut Joſephus cum *virum* vix audeat dicere. Παραδόξων ἔργων ποιητὴς, διδάσκαλος ἀνθρώπων, τῶν ἡδονῇ τἀ-
420 ληθῆ δεχομένων. Patravit ea miracula, quæ hominibus prorſus negata ſunt; doctoremque ſe præbuit illorum, qui cum voluptate ea, quæ vera ſunt, receperunt. Χριστὸς οὗτος ἦν: *Meſſias erat*, inquit Joſephus, & à Judæis accuſatus, atque à Pilato cruci affixus, apparuit iterum diſcipulis, iterumque revixit; prout divini Prophetæ hæc & innumera miracula alia de eo prædixerant. Jud. Hæccine Joſephus habet, Theophile? Th. Apud ipſum lege, ſi lubet. Etſi enim erat acerrimus traditionum paternarum æmulator, nihilominus rectius modernis veſtris Magiſtris de Ieſu ſenſit; cumque *aperte Meſſiam confeſſus*, omnium Prophetarum divinorum complementum in eo factum eſſe aſſeruit. Sed vos Judæi, quæ de illo Ieſu Nazareno, cujus Joſippus meminit, in Talmude veſtro 421
conſignata legitis, non ſine deteſtanda blaſphemia, Domino & Salvatori noſtro Ieſu Chriſto falſo impingitis. Jud. Ego vero vel fando nunquam quicquam de duobus Nazarenis, eodem nomine Ieſu vocatis, accepi. Th. Ipſa vero tempora, quod dixi, confirmant. Tu modo, qui hactenus ingens in Dominum noſtrum concepiſti odium, quia, quæ de alio Ieſu in Talmude patrata legiſti, ipſum feciſſe credidiſti; rectius tandem de innocenti & ſancto viro, *εἴγε ἄνδρα αὐτὸν λέγειν χρή*, ut Joſephus ait, ſentire occipe. Habuit ille præcurſorem Johannem Baptiſtam, cujus pietatem & divinum in animis, ad Meſſiam ſuſcipiendum præparandis, zelum Euangeliſtæ paſſim deſcribunt. Nec hic Joſepho eſt incognitus. Vocat eum [*l.* 18. *c.* 7.] *ἀγαθὸν ἄνδρα*, *virum bonum*, qui Judæos ad virtutum, 422
& imprimis pietatis ac juſtitiæ ſtudia, ſimulque ad baptiſmi lavacrum excitaverit; quo ab Herode Antipa citra culpam cæſo, apud Judæos opinio invaluerit, juſta ultione numinis deletum Herodis ab Areta exercitum. Idem Joſephus meminit [*l.* 20. *c.* 8.] Jacobi, tempore Herodis Agrippæ interfecti, cumque *fratrem*, (quo nomine conſanguineos etiam notant Hebræi) *Ieſu Chriſti* vocat. Ecce Ieſus noſter *altera vice* Joſepho tuo *Meſſias* eſt.

XXV.
JAC. USSERIUS
Tom. II. Annal. Ætat. Mund. VII fol. 613.

Cum Acta Chriſti, per quatuor paſchata diſtincta, exhibuiſſet è quatuor Euangeliorum harmonia 423
Jo. Richardſoni, S. Theol. D. & Ardachdenſis, in provincia Armachana, Eccleſiæ Epiſcopi, hæc tandem adjecit ſequentia:

Huc uſque Euangelica protenditur hiſtoria, res Chriſti & præcurſoris ejus, Johannis Baptiſtæ explicans; quorum à Fl. Joſepho, Judæorum Hiſtorico, in 18. *Antiq. libro*, brevis, ſed honorifica facta habetur mentio. [Poſt ea, quæ ad Jo. Baptiſtam attinent.] De Chriſto Domino in 4. *capite* iſta: *Eodem tempore fuit Ieſus vir ſapiens, ſi tamen virum eum oportet dicere. Erat enim mirabilium patrator operum, & doctor eorum, qui libenter vera ſuſcipiant. Plurimos quoque tam de Judæis, quam de Gentibus ſui habuit ſectatores: & credebatur eſſe Chriſtus, &c.* Ita in libro de Scriptoribus Eccleſiaſticis locum hunc tranſtulit *B. Hieronymus*, cujus illa lectio: *Credebatur eſſe Chriſtus*, alteri illi 424
videtur præferenda, quæ apud *Euſeb. lib. I. Hiſt. Eccleſ.* κεφ. ι & *Rufinum*, & in noſtris Codicibus habetur, ὁ Χριστὸς οὗτος ἦν, *Chriſtus hic erat*. Cum ad noſtram religionem nihilo propius acceſſiſſe conſtet, quam *Regem Agrippam*, cui ille erat addictiſſimus; cujus illa ad Paulum exſtat profeſſio *Act. XXVI*, 28: *Propemodum perſuades mihi, ut fiam Chriſtianus.*

XXVI.

ANT. HULSIUS

Lib. I. Part. I. de Adventu Meſſiæ, Sign. VIII. p. 128.

VOlunt Judæi, eundem Flavium Joſephum, qui ſcripſit Græce, etiam ſcripſiſſe hiſtoriam
425 ſuam Hebraïce; & ſpeciali inſtituto, in exemplari Hebraïco, ſe ipſum vocare *Joſephi Ben Gorion*, qui in Græco dicatur *Flavius Joſephus.* Major eſt apud ipſos *authoritas Joſephi Hebraïci*, quam Græci; præſertim *cum non perhibeat teſtimonium de Chriſto, uti Græcus*; multaque figmenta contineat (inter quæ & illud de Zephone) quæ ſomniis aliquot Judaïcis adſtruendis non parum inſerviunt. Excuſus eſt Hebraïcus Joſephus Venetiis & Baſileæ. *Baſilienſis* editio an. 1541. *mutila* eſt; *deſunt* enim *libri de bello Judaïco.* Ejus exemplar ego habeo, cum verſio- & annotationibus *Sebaſtiani Münſteri*, qui etiam cum Judæis ſentit, hunc Joſephum eſſe eundem cum Flavio; quod aliquot rationibus in præfatione ſua, ad edit. Baſil. evincere ſatagit. Non ta-
426 men ideo majorem ei tribuit authoritatem, quam Græco; cum *corruptum eſſe* agnoſcat, fabellis Judaïcis conſpurcatum, & *teſtimonium de Chriſto, Judæorum malitia, eraſum.* Sed diverſos eſſe Scriptores, communis Chriſtianorum ſententia eſt, &c.

XXVII.

JOHANNES HOORNBEEK

Lib. III. contra Judæos, cap. V.

IEſu noſtro egregium, ut ſupra Judaïcum attributum eloquium legitur apud Flavium Joſephum, *Antiquit. lib. XVIII. cap. IV.* quod quia dubiæ fidei habetur apud Chriſtianos ipſos, & Judæi palam rejiciunt, ideo non attuli vel iſto loco, vel modo, quo tale, ſi quidem eſſet ἀναμφισβήτητον, mereretur. Alii tamen genuinum aſſerunt. Et
427 propterea in diſputatione noſtra omnino, ſaltem hoc loco, omiſſum nolui. Satis vero oſtendo, me aliis potius potius fidere argumentis, quam huic. Locus ita habet: Γίνεται δὲ κατὰ τοῦτον τὸν χρόνον Ἰησοῦς, σοφὸς ἀνήρ. Citat pro Joſephi illud teſtimonio, inter Veteres, *Euſebius in Hiſtoria Eccleſiaſtica lib. I. cap. XI.* Atque, in *Demonſtratione Euangel. lib. III. cap. VII. Hieronymus in Catal. Script. Eccleſiaſt. Suidas, in Lexico, Tom. I. pag.* 12. 65. voce Ἰώσηπος. *Hermias Sozomenus, in Hiſt. Eccleſ. lib. I. cap. I.* Atque Joſepho illud vindicatum eunt, *Baronius Annal. Tom. I. ad a.* 34. *num. CCXXVI. Bellarminus de Scriptoribus Eccleſiaſticis pag.* 26. *Ant. Poſſevinus in Apparatu Sacro. Tom. I. pag.* 966. Atque ex Proteſtantibus, *Sebaſtianus Lepuſculus*, inter Epiſtolas Philologicas *Goldaſti, Epiſt. LXI. Wilhelmus Schi-*
428 *kardus, in Serie Regum Perſicorum*, ſeu *Tarich. pag.* 61. *Joh. Müllerus in ſuo Judaiſmo, part. I. cap. XXXIX. pag.* 1103. *Joh. Tobias Major, Exegemat. in Act. Apoſt. II,* 22. Magnus vir, *Gerardus Johannes Voſſius*, ſic de eo, *lib. II. de Hiſtor. Græcis*, cap. VIII: *Illuſtre apud eum de Chriſto teſtimonium habemus in duodevigeſimo Antiquitatum libro: unde illud etiam citat Hieronymus in Eccleſiaſticorum Scriptorum Catalogo, item Suidas in* Ἰώσηπος. *Mirum vero, non meminiſſe ejus Photium, in Excerptis ſuis cap. LXXVI.* Ex adverſo alii diſputant, & locum cenſent ſuppoſititium: ex *luxata* & *biante* (uti putant) *connexione*; quod totum eſt, quod objiciunt. Neque enim, ut multi multa in Veterum ſcriptis olim mutarint, addiderintque, ideo hujus apud Joſephum loci ſimilis res eſt, & caſus. Neque eſt,
429 quod adeo mirum videatur teſtimonium, à Joſepho Chriſto perhibitum, ſupra teſtimonium, quod idem Scriptor de Johanne Baptiſta protulit. Niſi & hoc etiam, quia elegans & admirandum, propterea in dubium trahas; quod neſcio an ulli hactenus fecerint. Jam autem omnia fere contra hoc objicias, quæ contra illud. Unde annon illud quoque de ſermonis, qui videtur, interruptione & ἀνακολουθίᾳ ſolvi poſſit; quæ an tanta revera ſit, ac putatur, & annon paria ei exempla ubique dari „poſſint, ego impræſens non diſputo. Qui vel „proinde, quia non pro certo ab eruditis non„nullis illud haberi ſciebam teſtimonium, ne alio„rum certitudinem hac ratione ullatenus commi„nuerem, non præterire quidem, ſed nec urgere, „volui, in hac gravi materia, ubi de fundamento 430
„& ſumma rei agitur; nempe de Meſſia, quis il„le ſit?

XXVIII.

JAC. ALTING.

Lib. IV. de Schilo, cap. 29.

TErtius locus inter teſtes Judæos de Ieſu Meſſia debetur Joſepho Hiſtorico, genere Sacerdoti, religione Phariſæo, munere Præfecto Galilææ, & exercitus Judæorum in illa provincia Imperatori. Hic licet *ad extremum uſque Judaico cultui addictus* manſerit, *ea* tamen *de Ieſu, deque Jacobo* Apoſtolo *teſtatur, quæ Euangelicæ hiſtoriæ exactiſſime conſentiant;* ſimulque ipſum *ab omni odio & infeſtatione* in Ieſum, ejuſque doctrinam & diſcipulos *alieniſſimum* fuiſſe, probent. De Ieſu enim ſic ſcribit Antiquit. lib. 18. cap. 4: Γίνεται δὲ κατὰ τοῦτον τὸν χρόνον Ἰησοῦς τις σοφὸς ἀνήρ. *Erat eodem tempore IESUS QUIDAM, vir ſapiens, &c.* Ieſum hic nominat 431
conſentienter Euangelio *hominem ſapientem*, imo *homine majorem*, Matth. 16. v. 13. ſeqq. *miraculorum patratorem*, Joh. 3. v. 2. *veritatis doctorem*, ſed apud eos, *quibus veritatem audire volupe*, Matth. 22. v. 17. Joh. 18. v. 37. quorum tam *ex Judæis* Hebræis, quam *ex Græcis* innumeros habuerit *ſectatores*, Joh. 12. v. 9, 11, 20. imo ipſumnet *Meſſiam*, Joh. 1. v. 42. Refert, *primoribus Judæorum inviſum*, ad horum delationem *à Pilato crucis pœna interemtum*, diem tertium vita caruiſſe, Luc. 24. v. 19, 20, 21. Act. 13. v. 27, 28. Tunc vero, ea recepta, *apparuiſſe* non omnibus, ſed *iis duntaxat, qui mortuum etiam amare perſeverarant.* Act. 10. v. 38. ſeqq. 432
Hancque ipſius tam *mortem*, quam *reſurrectionem*, quæque *alia* fecerit, ſanctos *Prophetas* ita futura *prænunciaſſe.* Joh. 1. v. 46. Luc. 24. v. 25. ſeq. v. 44. ſeq. Denique *Chriſtianorum* gentem ab ipſo *denominationem* ſortiri. Act. 11. v. 26. Eph. 3. v. 14, 15. Rurſum de Apoſtolo Jacobo, fratre Domini, *Antiq. lib.* 20. *cap.* 8: Ὁ δὲ νεώτερος Ἄνανος, ὃν τὴν ἀρχιερωσύνην εἴπομεν παρειληφέναι, θρασὺς ἦν τὸν τρόπον, καὶ τολμητὴς διαφερόντως. Αἵρεσιν δὲ μετῄει τῶν Σαδδουκαίων, οἵπερ εἰσὶ περὶ τὰς κρίσεις ὠμοὶ παρὰ πάντας τοὺς Ἰουδαίους, καθὼς ἤδη δεδηλώκαμεν. Ἅτε δὴ οὖν τοιοῦτος ὢν ὁ Ἄνανος, νομίσας ἔχειν καιρὸν ἐπιτήδειον, διὰ τὸ τεθνάναι μὲν Φῆστον, Ἀλβῖνον δὲ ἔτι κατὰ τὴν ὁδὸν ὑπάρχειν, καθίζει συνέδριον κριτῶν, καὶ παραγαγὼν εἰς αὐτὸ τὸν ἀδελφὸν Ἰησοῦ τοῦ Χριστοῦ λεγομένου, Ἰάκωβος ὄνομα αὐτῷ, καί τινας ἑτέρους, ὡς παρανομησάντων κατηγορίαν ποιησάμενος, 433
παρέδωκε λευσθησομένους. Ὅσοι δὲ ἐδόκουν ἐπιεικέστατοι τῶν κατὰ τὴν πόλιν εἶναι, καὶ τὰ περὶ τοὺς νόμους ἀκριβεῖς, βαρέως ἤνεγκαν ἐπὶ τούτῳ. Καὶ πέμπουσι πρὸς τὸν βασιλέα κρύφα, παρακαλοῦντες αὐτὸν, ἐπιστεῖλαι τῷ Ἀνάνῳ μηκέτι τοιαῦτα πράσσειν, μηδὲ γὰρ τὸ πρῶτον ὀρθῶς αὐτὸν πεποιηκέναι. *Junior autem Ananus, quem Pontificatum ſummum accepiſſe diximus, temerarius erat moribus, & immane quantum audax. Sectam vero amplectebatur Sadducæorum, qui in judiciis crudeles ſunt ſupra omnes Judæos; uti jam declaravimus. Talis igitur cum eſſet Ananus, ratus nactum ſe tempus opportunum, quod mor-*

mortuus eſſet Feſtus. Albinus vero adhuc in via eſſet; conſtituit Synedrium judicum, & adducens in illud fratrem Ieſu, qui Chriſtus dicitur, Jacobo nomen erat,
434 *aliosque nonnullos, accuſatos cum Legis violatores, tradidit lapidandos. At qui videbantur æquiſſimi civium, & circa leges exquiſitiſſimi, graviter id tulerunt; miſeruntque clam ad Regem, rogantes ipſum, ut per literas mandaret Anano, ne tale quid ultra admitteret; neque enim hoc primum recte egiſſe.* Et rurſum recitante ejus verba *Euſebio Hiſt. Eccl. lib. 2. c. 22.* Ταῦτα δὲ συμβέβηκεν Ἰουδαίοις κατ᾽ ἐκδίκησιν Ἰακώβου τοῦ δικαίου, ὃς ἦν ἀδελφὸς Ἰησοῦ, τοῦ λεγομένου Χριστοῦ. Ἐπειδήπερ δικαιότατον αὐτὸν ὄντα οἱ Ἰουδαῖοι ἀπέκτειναν. *Hæc vero* (quæ vaſtationem Hieroſolymorum, & Reipubl. Judaicæ excidium attinent) *acciderunt Judæis, in ultionem Jacobi Juſti, qui frater Ieſu, dicti Chriſti; quoniam, cum juſtiſſimus eſſet, Judæi eum interfecerunt.* Cædem Jacobi injuſtam ſcribit, etiamſi violatio Legis obtenderetur; quaſi ab ipſo admiſſa non
435 vita (nam juſtiſſimum pronunciat) ſed doctrina; improbatam ab æquiſſimis, legumque peritiſſimis, vindicatam extremo gentis excidio.

XXIX.
CHRIST. NOLDIUS
in Hiſtoria Idumæa, ſive de Vita & Geſtis Herodum, num. XX.

HErodes moriturus, *Alexæ* huic, cum *Salome* uxore, ultimæ voluntatis ſuæ exſecutionem credidit; mandans, ut, quamprimum animam ediiſſet, hippodromum, in quem regni nobiliſſimos, ad corrumpenda populi ſuper morte ſua tripudia acciverat, militibus circumdaret, & concluſos interficeret. Sed ille tamen, affine melior, & cru-
436 entam ac tam horridam parentationem deteſtatus, omnes mortuo tyranno dimiſit. Quæ hic poſt *Num.* 19. recoquo, quod *Ludovicus Cappellus, Hiſtor. Apoſtol.* illuſtrat. *p. m.* 105. hoc exiſtimet commentum: *Quaſi Joſephus, hoc ut commento παιδοκτονίαν Bethlehemiticam voluiſſet obſcurare.* At vero etiamſi hæc *nobilium captivitas*, & *cædes Bethlehemitica* valde ſint ὁμόχρονα; *confundi* tamen, alterumque pro *fabula* haberi, nequeunt: Cum certum ſit, *Flavium*, ſuperſtitione ſua faſcinatum, *tantum Chriſti & rerum ejus habuiſſe faſtidium, ut nec palam, nec teſte, quidquam eorum, quæ egit aut paſſus eſt, ſcribere voluerit; ſolam ejus mentionem faciens in Jacobo lapidato*, quem ἀδελφὸν Ἰησοῦ, τοῦ λεγομένου Χριστοῦ, appellavit. *Antiq. lib. XX c.* 8. Omnino enim teſtimonium ejus de Chriſto, *Antiq. lib. XIIX. c.* 4. (etſi 437
Euſebio in Catalogo, &c. Hegeſippo Excid. lib. II. c. 12. probantibus etiam *Baronio Tom. I. Annal. Poſſevino Appar. Sacr. p.* 279. *in Joſepho, & Bibliothec. lib. XVI. c.* 14. *p.* 301. memoratum) eſt *ſuppoſititium.* Ita autem verba habent: Γίνεται κατὰ τοῦτον τὸν χρόνον Ἰησοῦς, σοφὸς ἀνὴρ, *&c.* Ad quæ recte *Cappellus Hiſtor. Judaic.* p. m. 110: *Hoc loco*, ait, *fit apud Joſephum Ieſu Chriſti Domini noſtri mentio perhonorifica; ſed ſuſpecta videntur, quæ iſthic de Chriſto dicuntur, &c.* [Vide integrum locum ſupra, in Excerptis *Exegem. Jo. Tob. Majoris, pagg.* 54. 55.]

XXX.
ERUDITE LECTOR!

EN Tibi Veterum quorundam, ac Recentiorum, qui hujus meminere teſtimonii, Excerpta; ſed *quorundam* tantum: Neque enim me latet, *Euſebium in Demonſtrat. Iſidorum Peluſiotam, Sozomenum,* 438
Cedrenum id attigiſſe; & *Salianum, Maſcardum Jac. Cappellum*, alios præterea, litem hanc Flavio intendiſſe: Hi vero auctores (Græci cumprimis) in manibus non erant. Loca, ſive judicia nonullorum vel in ipſis jam leguntur Epiſtolis, vel etiam his præmittuntur; quæ hic rurſus repetita Emtori æque ac Lectori moleſtiam exhibuiſſent. Alios de induſtria omiſi, qui teſtimonium iſtud (ceu *Suidas*, aut *Don Martinus Alphonſus Vivaldus* in Gloſſis ad *Petri de la Cavalleria Zelum Chriſti contra Judæos, Saracenos, & Gentiles, num.* 1014.) ſine ulla ratione, aut judicio, ex ipſo Joſepho, vel ex Euſebio, leviter citarunt. Cæterum hæc Excerpta (ut & Epiſtolas) ea locavi ſerie, qua Viri φιλολογοῦντες vixerunt, ſcripſeruntve; ut ne ambigua honoris contentio quibuſdam odioſa eſſet. Denique ſingulari Lectorum (ſi qui ſint futuri) modeſtiæ, benevolentiæque, *errores* forte *typographicos* committo; cum ſumma nundinarum feſtinatio in talibus me curioſum eſſe haud ſinat. Fortuito in *pag.* 176. *lin.* 1.
incidens, omiſſas voces duas (*iſte tuus*) deprehendi, 439
hunc in modum reſtituendas: *Joſippus* iſte, tuus *Ben Matthiæ, &c.* Sic enim Judæi, velut à vitio ſtudioque oſtentationis loquaciores, Gorionidem ſuum (ceu in *Prolegomenis* quoque monui) haud raro appellant. Quod ſupereſt, fave, ac vale

INDEX
RERUM AC VERBORUM,
QUÆ IN HOC OPUSCULO
CONTINENTUR.

A.

אבן ſignificat etiam *nepotem.* 35
Abravanelis de Flavio *judicium.* 161
Abruptæ narrationes Hiſtoricorum. 188. 189
Adulator erat Joſephus. 172. 394. 395. 415
Ægyptiorum ſacra, & *Judæorum* conjunguntur. 79
L. Æmilii Paulli conſulatus. 114. 115
Q. Æmilius Paullus cum *Lucio* confunditur. 114. 115
Agrippa ferme Chriſtianus, ita & Joſephus. 424
Alcorani teſtimonia, de Chriſto, defenduntur. 193. & ſeqq.
Ἀνὴρ, pro, ἄνθρωπος. 156
—— non ſignificat *filium hominis.* 97
Antiquitas conjungatur, ſi poteſt; & ubi opus fuerit. 223. 229. 242. 344
Antiquorum cauſſæ potius *defendi* debent. 82
A ſe Deus. 146. 147
Aſſenſus & *confeſſio* diſtinguuntur. 179. 181

B.

BAnus Hemerobaptiſta fuit. 312
בן אנוש, quid ſignificet? 54
Blondelli *ſcripta hiſtorica.* 208. 209
Bæcleri de notis *Ruperti*, ad Synopſin *Beſoldianam*, judicium. 273

C.

CAjus presbyter *auctor* libri de *Univerſo.* 328. 329
Cantabrigienſis codex Joſephi. 133. 138. 210. 220. 221
Carmina *Sibyllina.* 72. 73. 157. 212. 344
Chriſten-Maſchiach. 97
Chriſtus hic erat, non ſatis explicat omnia. 305. 306
Clemens Alexandrinus, *è Flaviis* videtur ortus. 71
—— hujus loci non meminit. 322
Cocceji pium de hoc loco judicium. 154. 155
Codex Ebræus, Romæ repertus, *abraſo teſtimonio*; quod & alia non habent exemplaria. 141. 142. 250. 343. 377. 380. 408. 425
Confeſſio & *aſſenſus* diſtinguuntur. 179
Connexio textus hiſtorici urgetur. 77. 87. 213. 235. 256. 313. 388. 390. 397. 409
Corruptela loci alicujus *evidens ſit*, oportet. 246
Credebatur, pro, *Erat.* 258. 414. 415. 423
Criticorum *communis regula.* 66
—— infringitur. 87
—— repetitur. 120
Crucis *ignominiam* per *lignum* expreſſit Juſtinus. 318

D.

DIfficultas judicandi de locis corruptis. 265
Domitiano ſuſpectus, *ob familiaritatem uxoris*, Joſephus. 182
—— illi non blanditus eſt idem Joſephus. 396

E.

Ἑλληνικοὺς quoſnam converterit Chriſtus? 215
Ἔνδειξις, quid ſignificet Joſepho? 258
Ἐπιλημάω, verbum frequenter à Flavio uſurpatur. 247
Ἕτερον, vox fraudem indicans, ac prodens. 257
Euſebii auctoritas. 72
—— hujuſdem de dignitate Joſephi, teſtimonium. 74
Euſebius citat, ut genuinam, pericopen illam. 225
—— *non* eſt *fraudis* hujus *auctor.* 272
—— quædam *ex Juſtino* inverecunde *deſcripſit.* 318
Ex abrupto narrandi aliquid, mos Hiſtoricorum. 188
Excerpentis Photii *lectio interrupta.* 106. 123
Excerptorum conſuetudo. 81

F.

FAmiliaritas Joſephi cum Apoſtolicis viris. 67. 303. 366
Filii *Deitas* defenditur. 147
Flavii aliquot fuere *Chriſtiani.* 70. 71
Flaviorum *petitio* ficta. 71. 99
Fluctuantes in religione. 113. 114
Fraudes piæ veterum. 42. 72. 212
Fraus hæc *poſteriorum ſeculorum* eſſe, creditur quidem à *Vorſtio.* 152
—— ſed *primorum* fuiſſe, oſtenditur. 158. 211. 216. 243
Freinshemii de hoc loco judicium. 248

G.

Dav. GAnz, de Flavio, judicium. 159. 282
Gemara & *Gemariſtæ.* 159. 160. 181. 182
Gentiles Chriſtus *quot* converterit? 215. 216
Giſanii, de hoc teſtimonio, judicium. 140
Gorion, patris nomen, nec familiæ. 36
Gorionidis hiſtoria Ebraica non eſt antiqui illius. 49. & ſeqq.
—— Quæ fides ei ſit habenda? 52
—— editio *Cracovienſis* cum verſione *Germanica* confertur. 277. 281
—— truncatio indicatur. 279
—— lacuna ſuppletur. 281. 282
Gronovii ſingularis modeſtia, ac pietas. 204

H.

Pſeudo-H*Egeſippus.* 21. 22
Hieronymi exemplar cum noſtris non convenit. 131. 414. 423
—— *quid illi* hac ipſa de re *viſum ſit?* 257. 316
Hiſtorici *munus.* 191. 192. 334
Hiſtorici quando *temporis rationem non habeant?* 379. 380
—— *Repetitionibus* interdum *utuntur.* 109. 110
Hiſtoricis *quibus non credant* Judæi? 33
G. *Hornii* ſententia. 191
Hypotypoſeon libri. 95

I.

JAcobi & item *Johannis* honeſta mentio. 68. 69. 75. 99. 100. 124 174. 239. 299. 300. 306. & ſeqq. 353. 354. 357. 376. 411. 421. 432
Ieſus *Nazarenus*, cujus meminit *Talmud.* 56. 236. 386. 387 417. 418
Impoſturam quomodo tegant Judæi in hiſtoria? 40
Joſephi *duo diverſi.* 44. 45. 158. 159
FL. JOSEPHI *ætas*, *ſtirps*, ac *ſecta.* 1
—— innotuit *Poppeæ.* 2
—— ſacrorum oraculorum *interpres pravus.* 3. & ſeqq.
—— ejus libri de *bello Judaico.* 7
—— & reliqua *ſcripta.* 8
—— *ſtylus.* 10. 373
—— prænomen *Flavii.* 70
—— ad Chriſtum *non converſus.* 98
—— *in* Judaica *religione conſtans.* 167. 430
—— erat *è numero Sapientum.* 101
—— Phariſæus *titubans.* 156
—— *adulator.* 172. 394. 395. 415
—— qualis præterea? 181. 182
—— *virtute Dei compulſus*, hæc ſcripſit. 229. 372
—— *perfidia Judaica* in ipſo notatur. 373. 436
—— *Chriſtianis æquior* fuit. 68

—— hos

—— hos *laudavit.* 363
—— ſcripſiſſet *nimis Chriſtiane.* 241. 258. & ſeqq. 297. 303. 431
—— *nihil* in eo *Chriſtianiſmum* redolet. 378
Josippus Gorionides qualis Scriptor? 12. & ſeqq.
—— *Non* fuit *Ben Matthiæ.* 13
—— dicitur *Longus*, ad diſcrimen. 14
—— *Gallus Judæus* is erat. 15. 381
—— hujus *inſcitia.* 16
—— editio *duplex.* 20. 425
—— *teſtimonium* de Chriſto *non habet.* 406
Judæi *quibus* Hiſtoricis *fidem* non habeant? 33
—— quidam *de Chriſto honeſte* ſenſerunt. 366
Judæorum malitia in *abraſo* hoc *teſtimonio.* 142
—— horum *triplex*, poſt Chriſtum paſſum, *genus.* 367
Judæorum atque *Ægyptiorum ſacra* conjunguntur. 79. 80
Hadr. *Junii* ſententia de hac pericope. 196
Juſtinus, cur hoc ipſo, *contra Tryphonem*, teſtimonio non ſit uſus? 270. 318. & ſeqq.
Juſtus Tiberienſis, communi *Judæorum vitio* laborans. 85

K.

Kαὶ (ut Ebræorum, Ki, 279.) fraudem factam indicat. 313
Karaitarum ſcripta. 145

L.

Λεγόμενος, ex *opinione* hominum. 127. 136. 180. 188. 436
Liber Photii *de Univerſo.* 95. 122. 123. 325. 328
Lignum pro *cruce.* 318. 319

M.

MAnuſcriptorum *lata fides.* 139. 140
R. Menaſſis Ben Iſrael conciliator in *Prophetas.* 145. 162. 166
—— *effugium* ejus *de doctrina* & miraculis *Chriſti.* 146
—— ſingularis *erga Chriſtianos* modeſtia. 168
Meſchichim, id eſt, Chriſtiani. 97
Meſſias *quis eſſet*, ignorabant. 180. 181
—— *aperte* Meſſiam *confeſſus* eſt. 420. 422
Miſchnajoth, cum *Latina* verſione. 162
Montacutii, de hoc teſtimonio, judicium. 137
Munſterus Joſephos *duos pro uno* habuit. 38. 39

N.

נבלה, *grave* flagitium. 41
Niphal participium *pro Benoni* in Kal. 46

O.

ORacula *Sibyllina.* 73. 157. 212. 344
Origenes *laudatur.* 332. 333
—— *fraudis* iſtius *auctor* creditur. 334. & ſeqq.
—— is *contra Joſephum* adducitur. 331. 332
Origenis *ætas fraudem* hanc *anteceſſit.* 211. 238
—— Ejus *ſtrophæ de infanticidio* notantur. 336. & ſeqq.
—— ut & *de tempore nativitatis* Chriſti. 340
Oſiander *ob* inanem *metum* notatur. 127
—— *defenditur.* 130
—— denuo urgetur. 136

P.

PAtres decepti. 91. 178
Παράδοξα ἔργα *tribui & aliis* poſſunt. 214. 301
—— Joſephus hæc *de Chriſto non intellexit.* 261
Participium Niphal *pro Benoni* ponitur. 46
Paullinæ hiſtoria, Cloppenburgio qualis viſa? 57
—— de hac porro vide ſis. 59. 121. 235. 280. 389. 391
Pax Eccleſiaſtica, contra Pontificem, firmanda. 217
Philo comparatur cum *Joſepho.* 186. 187. 364
Photii *ſilentium.* 80. 81. 84. 105. 324
Photius *ſæpe abiit* à Joſepho. 128
Phraſi Chriſtianorum uſus eſſet Joſephus. 262. 431
Φῦλοι dici non queunt *Gentes* ac *Judæi.* 216
Pietas *meticuloſa* in talibus. 345
Mart. Polonus notatur. 317
Prophetias *de Chriſto* Joſephus *de aliis* expoſuit *prave.* 3. & ſeqq. 173. 237. 359
פתה verbi ſignificatio. 168

R.

REgula communis *Criticorum.* 66
Religio *Aulicorum.* 113. 121
Repetitio *nil probat.* 402 403
Repetitiones *Livianæ.* 110
—— & in *S. Scriptura* uſitatæ. 401
Rigor *à lectione veterum* abſit. 111

S.

SCriptores *Ethnici* cur *non adeo corrupti?* 96
Scriptores veteres *non curioſi verborum* erant. 109
Scriptoribus *aliquid inſerere*, olim *facillimum* fuit. 93
Sectæ Arabicæ. 194
Seculo *ſecundo fraus* iſta facta eſt. 211
—— *non poſterioribus* ſeculis. 152. 178
Semi-Judæi. 238
Seneca *Chriſtianæ* religionis *non curioſus.* 187. 212
Sibyllina, *vide*, Carmina, & Oracula.
Sigonius *Livium* fruſtra *reprehendit.* 110
Sozomenus *laudat* Joſephum. 226
Statua, Chriſto poſita. 215
Stylus eſt fraudis iſtius indicium. 298
Syrophœniſſa, *è Gentibus* à Chriſto *converſa.* 215

T.

T*Heodoreti*, de Joſepho, inſigne argumentum. 323. 324
Tertullianus non meminit teſtimonii Flaviani contra Judæos. 321
Teſtimonia *Alcorani* de Chriſto. 193. 199
—— *Suetonii*, ac *Taciti.* 155. 181
Teſtimonium hoc, *ante Euſebium & Hieronymum*, Joſepho fuit additum. 42
—— non eſt *αὐτόπτης.* 77. & ſeqq.
—— ſaltem *interpolatum.* 238. 265. 275
Titubatio Joſephi. 156. 167. 170. 180. 191. 238

V.

ויהי, vox narrationis hiſtoricæ. 187
Valeſii judicium de hoc loco. 268. & ſeqq.
Veſpaſiano *imperium prædixit* Joſephus. 2. 3. 4. 5. 359
Veterum *figmenta*, quibus *veritatem* adjuvarent. 42. 72
Virginalis verecundia non reperitur *apud Judæos.* 81. 102. 103
Virum male *negat* Joſephus. 214
Voiſin pro genuino habet, citatque. 153. 154
Vorſtii ſententia. 152. 188. 192. 196
Voſſii cautum judicium, ac tacita ſuſpicio. 428

W.

W*Altheri* ſententia. 287. 404
Whelocus γνήσιον eſſe, contendit. 222
—— *Perſica* ejus *Evangelia.* 227

F I N I S.

Digitized by Google

PETRI BRINCH

Colleg. Medic. Inſpect.

CHRONOLOGIÆ
ET
HISTORIÆ FL. JOSEPHI
EXAMEN

QUO

I. Univerſa V. T. Chronologia, à Creatione Mundi ad uſque mortem Herodis Magni, qualis in Scriptis Joſephi impreſſis hodie exſtat, proponitur, &, factâ numerorum omnium in Joſepho huc pertinentium, nec non Verſionis Bibliorum S. Græcæ & Iſ. Voſſii Chronologiæ collatione, examinatur, & quid veri, quid falſi habeat, declaratur.

II. Ex Antiquitatibus Judaicis notantur & examinantur ea, quæ Scriptoribus Sacris V. T. parum conſentanea ſunt, aut ſaltem illis non memorata.

APPROBATIO

Totius Operis, cujus partem hic exhibemus.

LUx ipſa Veritatis, & anima quaſi Hiſtoriæ, Notatio & Obſervatio Temporis eſt, memoriamque rerum in orbe geſtarum optime tuetur, optime conſervat. Proinde non utiliter minus quam laudabiliter hic in computandis temporum antiquorum periodis, æris & epochis ſuum Doctiſſimus & Solertiſſimus Auctor tempus inſumſit: præſertim, dum in evolutione Hiſtoriæ Sacræ rudentem movere & explicare ipſi libuit. Quod enim Fratres olim Helenæ, lucida illa duo ſidera, navigantibus, id duo iſti adhuc Hiſtoriarum ocelli, TOPOGRAPHIA ſcilicet & CHRONOGRAPHIA, Scripturarum Lectoribus præſtant, commonitrationem nempe viæ & itineris directionem, & certum ac ſecurum ductum: cum alii vice verſa, iiſdem adminiculis deſtituti, & nullâ exactâ Temporum Locorumque notitiâ inſtructi, in Lectione Hiſtoriæ, non ſecus ac boves in theatris, & pueri in triviis, ſtupent & hærent.

Hafniæ Prid. Non. Jul. Anno M. DC. XCIX.

H. BORNEMANND.

CUm, Judicio Magni Scaligeri, non vulgari laude digni ſint, qui Temporum rationes conſcribere, atque fugitivam Antiquitatem retrahere conantur, præſentiſcet facile Clariſſimus Author, quodnam eruditi hujus Operis futurum pretium, & quam benevola conatibus ipſius reſpondebit cenſura.

Hafniæ d. 30. Julii 1699.

P. VINDINGIUS.

ILLUSTRISSIMIS ET EXCELLENTISSIMIS,

PERILLUSTRIBUS, ET AMPLISSIMIS

DOMINIS

D^N^. ULDRICO ADOLPHO DE HOLST,

L. BARONI DE FYRENDAL, EQUITI AURATO, S. R. MAJEST. DAN. ET NORW. SUPREMO CUBICULARIO, TERRITORII CAPITULI SLESWICENSIS GUBERNATORI.

D^N^. DITHLEWO DE WIBE.

DOMINO DE FREYENFELDT, EQUITI AURATO, S. REG. MAJEST. DAN. ET NORWEG. SECRETARIO SUPREMO.

D^N^. HENRICO BORNEMANND.

SÆLANDIÆ EPISCOPO, S. S. THEOLOGIÆ DOCTORI EJUSDEMQUE FACULTATIS IN ACAD. HAFN. PROFESSORI P. ET DECANO.

D^N^. PAULO WINDING.

S. R. MAJEST. JUSTITIÆ CONSILIARIO, IN SUPREMO TRIBUNALI ET CONSISTORIO ASSESSORI, GRÆCÆ LINGUÆ IN ACAD. HAFN. PROFESSORI P. COLLEGII MEDICEI EPHORO;

Gratioſiſſimis Literarum & Virtutum Patronis

Hoc ſuum opuſculum ſubmiſſe dedicat

PETRUS BRINCH Jacobi Fil.

ſcentiæ ſtudium ſecutum eſſe, & ſic factum, ut multa præter, quæ jam etiam contra Libros ſacros commemoraverit aut interpretatus ſit. Ex eo autem ſequitur, vanam eſſe hanc, quam in Chronologia ſua aliquoties facit Voſſius, collectionem: ita eſt in Joſepho, ergo procul dubio etiam in Codice S. Hebræo idem olim exſtitit.

Præterea ex eo, quod hic exhibemus, hiſtoriæ Joſephi Examine intelligi etiam poteſt, quam exigua & obſcura fuerit, per ea tempora, etiam doctiſſimis Judæorum Magiſtris, Codicis S. Hebræi & rerum Divinarum cognitio. Joſephus certe inter Theologos & Philologos ætatis gentiſque ſuæ eminuit: attamen vel ex hoc noſtro opuſculo videas licet, quantum, non ſolum in Theologia, ſed & in Philologia ſacra caligaverit, & in quam multis audire meruerit illud Chriſti ad Nicodemum: Tu Doctor Iſraëlis es, & hoc ignoras?

Cæterum in examine Hiſtoriæ Joſephi eo progreſſi ſumus, quouſque ex Codice S. Hebræo ſuppetebat examinandi Ratio & Regula. Ulterius procedere non libuit: quia in Hiſtoria ſequentium Temporum rarius, opinor, hallucinatur Joſephus, &, quamvis hic etiam in nonnullis erraverit, erroris tamen haud facile poterit convinci, cum nullos habeamus alios Rerum Judaicarum Scriptores, ex quibus redargui poſſit.

Hic vides, Cordate Lector! noſtrum in hoc opuſculo propoſitum, quod eruditis & ſinceris Cenſoribus ſperamus non improbandum, ſed potius fore, ut favorabili illorum Judicio excitati properemus, quantum licet, publico porro communicare, non ſolum alteram Operis noſtri Chronologici partem, ſed etiam Philologum noſtrum Sacrum Hebræo-Græcum, qui Codicem ſacrum Novi Teſtamenti ex Codice ſacro Vet. Teſtam. tam Hebræo quam Græco, nec non ex Apocryphis Græcis præſtantioribus, illuſtratum exhibet, item Admiranda Senecæ Ethica & Politica notis illuſtrata. Vale, benevole Lector! & noſtris conatibus fave!

EXAMEN CHRONOLOGIÆ FLAV. JOSEPHI.

Cap. I.

Summarium. I. *Qualis hodie exſtet in Joſepho Periodi antediluvianæ Chronologia.* II. *Quomodo reformetur à Voſſio & Verſioni Bibliorum Græcæ conformetur.* III. *Verſionem Græcam recte ita à Voſſio corrigi ut anni conficiantur 2256 à Creatione ad Diluvium numerandi.* IV. *Iſtam tamen Chronologiam nunquam in Codice S. Hebræo exſtitiſſe nec pro veriori acceptandam.* V. *A quibus & quare adaucti ſint olim numeri Geneſ. V. & XI. in Verſione Græca.* VI. *Cur hic Joſephus Verſionem Græcam ſecutus ſit.*

I. A Creatione Mundi ad finem Diluvii univerſalis annos fluxiſſe 1656 ex codice S. Hebræo Geneſ. V. & VIII. certum eſt. At Antiquit. l. I c. 4. & quidem in omnibus Joſephi editionibus, quas mihi videre licuit, nimirum in Baſileenſi anni 1544, Aurelienſi 1611, Genevenſi 1634, Colonienſi 1691. primum quidem ſummatim ponuntur anni 2656 à Creatione Adami ad Diluvium numerandi, ſed mox iidem anni per recenſum generationum Patriarcharum ita particulatim colliguntur, ut (etiamſi Mahalaleëli Jaredum generanti, cujus generationis annus in Joſepho non exprimitur, adſcripſeris ex Verſione Græca annos 165) non plures quam 2153 confici poſſint anni: & tamen poſt factum iſtum recenſum expreſſe ait Joſephus, ex annis illis collectis eam, quam prædixit, confici ſummam. Unde evidens eſt, numeros illos in Joſepho corruptos eſſe.

II. Iſ. Voſſius Chronol. S. cap. 1. pro 2656 loco citato Joſephi legere jubet 2256, & hos annos etiam particulatim ex Joſepho colligit, correctione quadam numerorum vel potius reſtitutione adhibita. Porro etiam ex Tranſlatione Bibliorum Græca paululum emendata eandem producit Voſſius annorum antediluvianorum computationem & ſummam, contenditque nec Græcos interpretes nec illos ſecutum Joſephum aliter olim ſcripſiſſe. Sed ut iſta clarius dignoſcantur, calculorum iſtorum Synopſin exhibeo;

	ex Cod. S. Hebr.	ex Verſ. Gr.	ex Joſepho	ex Voſſio
Adamus genuit Sethum quum vixerat annos — —	— 130 —	230	230	230
Sethus — Enoſum — —	— 105 —	205	205	205
Enoſus — Kenanem — —	— 90 —	190	190	190
Kenan — Mahalaleelem —	— 70 —	170	170	170
Mahalaleel — Jaredum —	— 65 —	165	(165)	165
Jaredus — Enochum —	— 162 —	162	162	162
Enochus — Methuſelam —	— 65 —	165	162	165
Methuſelas — Lamechum -	— 187 —	167	187	187
Lamechus — Noachum —	— 182 —	188	-82	182
Noachus, quum deſiit Diluvium, vixerat annos. —	— 600 —	600	600	600
Summa	1656	2242	2153	2256

Cæterum de iſta Verſionis Gr. & Joſephi Chronologia deque adhibita utrique à Voſſio correctione & reconciliatione quid cenſeam ſequentibus exponitur aphoriſmis.

III. Voſſium hic Verſionem Gr. recte & ex ipſorum Interpretum mente & ſcriptione correxiſſe credo; primo quia Methuſelæ Lamechum generanti non poſſunt anni 167 adſcribi, ni Methuſelas Diluvio per annos 14 ſuperfuiſſe dicendus ſit: tantam autem abſurditatem commiſiſſe ipſos interpretes Græcos non eſt veriſimile. Secundo, quia numeri, quos Voſſius reſtituit, in Codice S. He-

bræo leguntur. Denique quia ex prioribus, quos Verſio Græca in recenſu generationum ponit, numeris evidens eſt, primum illius Chronologiæ auctorem non minuiſſe uſquam numeros in Codice S. Hebræo poſitos, ſed auxiſſe, atque id feciſſe cum pari in ſingulis, quos auxit, numeris additamento, annorum nempe 100. Atque tali augmento ſex numeros auxit, dum ſex Patriarcharum annis poſt filiorum generationem tranſactis annos ademit in ſingulis 100, eoſque ipſos annis ante generationem numerandis addidit. Sic factum eſt, ut Chronologiam Periodi Antediluvianæ Moſaicam additione ſex ſeculorum liberaliter auxerit, ideoque pro annis 1656 ediderit 2256.

IV. Verum quod Tranſlatio illa Bibliorum S. Græca, quæ hodieque exſtat & nomine LXX. Interpretum inſignitur, (cum revera incerti ſit auctoris) in recenſu generationum Geneſ. V. & XI. alios habet numeros quam Codex S. Hebræus, ex eo nequaquam ſequitur, ut vult Voſſius, eoſdem numeros in Codice quoque Hebræo olim extitiſſe, nec ipſum Moſen aliter ſcripſiſſe: nam & alia plurima leguntur in Verſione illa Græca, quæ in Codice S. Hebræo nunquam extitiſſe fatendum eſt. Porro, nemo hactenus certis argumentis oſtendit, quo tempore, à quibus & quas ob cauſas numeri Codicis S. Hebræi Geneſ. V. & XI. olim à Moſe poſiti, ita ſint imminuti, ut hodie computatio annorum inde multo contractior prodeat quam olim fuit. Nec ulla afferri poteſt ratio digna ſatis ob quam Chronologiam, quæ in Codice S. Hebræo Gen. V. & XI. hodieque exſtat, rejicere & diverſam ex Verſione Gr. computationem amplecti debeamus.

V. Cæterum perquam credibile eſt, Judæos olim, cum ſcripta Moſis in Linguam Græcam transferrent, largiter auxiſſe illos numeros Gen. V. & XI. quibus Moſes ſpatium temporis à condito orbe ad natum Abrahamum elapſi definivit: partim ut Antiquitatis gloriam (de qua tanta erat Judæis cum Græcis contentio, ut ex libris Joſephi contra Apionem liquet) Scriptori ſuo Moſi vindicarent, partim ne Chronologia Mundi & populorum atque regnorum à Moſe tradita Græcis videretur abſurda, cum nimium diſcreparet à monumentis & opinionibus aliarum gentium, maxime Chaldæorum & Ægyptiorum, qui, quia veram ignorabant, vera longe majorem & ferme infinitam Mundi & populorum, regnorumque ætatem credebant & credi volebant, ſicut docet etiam Diod. Siculus l. 2. & fatetur ipſe Voſſius Diſſert. de ætate Mundi cap. 10.

VI. Non eſt magnopere mirandum, Joſephum Antiquitates Judaicas Græcis Græce perſcripturum Verſionem Bibliorum S. Græcam, cui Græci pridem aſſueverant, potius quam Codicem S. Hebræum ipſum in Chronologia priſcorum temporum ſequi voluiſſe, præſertim cum productior illa, quam Verſio Græca tradit, Chronologia, opinionibus gentium, ſicut prædiximus, propior eſſet & magis conſentanea. Immerito autem Voſſius credi poſtulat, etiam in Codicibus S. Hebræis talem Joſephi temporibus extitiſſe Gen. V. & XI. Chronologiam, qualem habet Joſephus, eo quod Joſephus teſtatur, ſe Libros ſacros Hebræos fideliter ſecutum: nam Joſephus in Antiquitatibus Judaicis conſcribendis non ſola volumina ſacra Hebræa, ſed illorum Verſionem Græcam alioſque gentis ſuæ Scriptores, nec non Traditiones ſecutus eſt. Eo fit, ut non ſolum multa Literis ſacris Hebræis perſcripta perperam interpretetur, ſed & multa referat, quæ Scriptoribus Sacris nuſquam memorata ſunt, imo quædam illis contraria. Id quod in Examine Hiſtoriæ Joſephi luculente demonſtramus.

Cap. II.

I. *Annorum à Diluvio ad mortem Tharæ tranſactorum qualis in Joſepho exiſtat computatio, qualis in Verſione Græca, qualemque ex utraque conficiat Voſſius tertiam.* II. *Quid de hac & de illa & de iſta computatione, necnon de Cainane Verſionis Græcæ fictitio judicandum ſit.*

I. A Fine Diluvii ad mortem Tharæ & Abrahami in Palæſtinam adventum annos tranſiiſſe 427, ſatis aperte docet Codex S. Hebræus Geneſ. XI. v. 10 — 24. 32. XII. v. 1 — 4. ſicut in noſtro Temporum V. T. Scrutinio luculente demonſtramus. Sed in Joſepho Antiquit. l. I. cap. 7. primum quidem legimus, à Diluvio ad annum Tharæ 70 (quo Abrahamum natum ſcribit Joſephus) annos præteriiſſe 292, quod Codici S. Hebræo convenit & ex quo ſequitur à Diluvio ad mortem Tharæ ſive annum ipſius 205 numerandos eſſe annos 427, quod volumus & fieri debet: Sed mox ibidem talis inſtituitur in Joſepho annorum iſtius periodi particularis collectio, ut anni prodeant 1128 à Diluvio ad mortem Tharæ numerandi. Verſio Græca annos hic producit 1307. At Voſſius corrigendo modo ex Joſepho Verſionem Græcam, modo ex hac illum, annos tandem conficit 1267, & pro annis iſtis 292 qui Antiquit. l. I. cap. 7. leguntur à Diluvio ad natalem Abrahami elapſi, legere jubet 1192. Sed ut clarius pateſcat faciliuſque dijudicetur iſta diverſitas, ſynopſin calculorum hic repræſentamus:

	ex Cod. S. H.	ex Verſ. Gr.	ex Joſepho	ex Voſſio.
Semus genuit Arphacſadum annis poſt Diluvium — —	— 2	— 2	— 12	— 12
Arphacſadus quum genuit Salam (at ſecundum Verſionem Gr. Cainanem) vixerat annos —	— 35	— 135	135	135
Secundum Verſionem Gr. Cainan genuit Salam, quum vixerat -	— —	130	— —	130
Salas —— Eberum - - -	— 30	130	130	130
Eberus —— Pelegum - -	— 34	134	134	134
Pelegus —— Rehum - -	— 30	130	130	130
Rehus —— Serugum - -	— 32	132	130	130
Serugus — Nahorem - -	— 30	130	132	132
Nahor —— Tharam - -	— 29	179	120	129
Tharas vixit annos - - - -	— 205	205	205	205
Summa	427	1307	1128	1267.

II. Verum enim vero de Verſionis Græcæ deque Joſephi Chronologia valet hic illud quod ſupra Cap. I. S. 4. 5. 6. protulimus Judicium. De Voſſii autem computatione non eſt quod magnopere la-

laboremus, cum ſit ex ipſius ingenio conjecturiſque formata, atque tam à Joſepho quam à Verſione Græca haud parum abeat. Etenim in nullo Verſionis Græcæ exemplari dicitur Semus genuiſſe Arphacſadum annis 12 poſt Diluvium, vel Nahor generaſſe Tharam anno ætatis ſuæ 129. Nec oſtendi poteſt ullum exemplar Joſephi, in quo Abrahamus dicitur natus annis poſt Diluvium 1192, vel quod Cainanem iſtum fictitium inter Arphacſadum & Salam interſerit. Antiquit. l. I. cap. 7. bis numerat Joſephus Patriarchas illos, qui in recta Genealogiæ linea Noachum & Abrahamum interceſſerunt, ſed Cainanis illius nuſquam meminit. Adhæc cum Joſephus ibidem expreſſe affirmet, Abrahamum decimum eſſe à Noacho, evidens eſt Cainanem iſtum Joſepho ignotum fuiſſe: nam ſi Cainan fuit filius Arphacſadi & pater Salæ, Abrahamus à Noacho fuit undecimus, non decimus. Porro non datur ullum Codicis S. Hebræi exemplar, quod vel Geneſ. XI. vel 1. Chronic. I. inter Patriarchas illos ponit Cainanem. Imo nec ipſa Verſio Gr. 1. Chronic. I. v. 14. inter Arphacſadum & Salam ullum ponit. Tenendum igitur eſt, Cainanem iſtum, qui in Verſione Gr Geneſ. XI. v 12. 13. & Luc. III. v. 36. inter Arphacſadum & Salam inſeritur, incertæ originis eſſe, incerti auctoris, nec ſatis conſtare, in Græcanæ verſione primum an vero in Hiſtoria Euangelica Lucæ locum habere cæperit.

Cap. III.

I. *Spatium temporis ab adventu Abrahami in Palæſtinam ad egreſſum Iſraëlitarum ex Ægypto recte definiviſſe Joſephum.* II. *Attamen erraſſe alibi in ſpatio Servitutis Iſraëlitarum Ægyptiacæ determinando, nec poſſe ex Geneſ. XV. v. 13. aut ex Exod. XII. v. 40. ſatis excuſari.*

I. A Morte Tharæ & Abrahami in Palæſtinam adventu ad Egreſſum Iſraëlitarum cum Moſe ex Ægypto annos tranſiiſſe 430, atque illorum dimidium, quod eſt annorum 215, ante Jacobi in Ægyptum adventum, alterum autem dimidium poſt iſtum effluxiſſe, recte & tam Literis Sacris quam verſioni Græcæ & Chronologis fere omnibus convenienter affirmat Joſephus Antiq. L. 2. c. 6

II. Attamen Antiquit l. 2. c. 5. ſcribit Joſephus, Ebræos ſervitutem in Ægypto ſerviiſſe per annos 400. Atqui locis citatis fatetur Joſephus, ab adventu Jacobi in Ægyptum ad Egreſſum Iſraëlitarum ex Ægypto annos tantum 215 fluxiſſe, & ſervitutem Ebræorum in Ægypto poſt mortem demum Jacobi, imo Joſephi cæpiſſe. Qua ratione ergo dicentur ſerviiſſe in Ægypto annos 400? Sed excuſaret hic aliquis Joſephum & cum Scriptura S. locutum diceret. Nam etiam Geneſ XV. v. 13. tempus ſervitutis Iſraëlitarum numero annorum 400 definiri, & Exod. XII. v 40. tempus peregrinationis ipſorum in Ægypto annis 430 determinari. Verum, ut ad iſta reſpondeam, Geneſ. XV. v. 13. Deus non initium ſed tantum finem Servitutis Iſraëlitarum in Ægypto ſignat, docetque, tum demum finitum iri illam ſervitutem quum anni tranſiverant 400, non ex quo ſervire Ægyptus cæperant Iſraëlitæ, ſed ex quo Abrahami ex Sara progenies exiſtere & peregrinari in Palæſtina cæpit, id eſt, à nato Iſaaco, à cujus natali ad Egreſſum Iſraëlitarum ex Ægypto anni fuere præciſe 405. Porro verba Moſis Exod XII. v 40. bene interpretatur Verſio Græca, dum loco citato indicat, Moſen ibi nomine Iſraëlitarum & eorum peregrinationis comprehendere etiam proavos Iſraëlitarum Abrahamum, Iſaacum & Jacobum ipſorumque peregrinationem, & ſic initium numerationis duci ab eo tempore quo Abrahamus relictâ patriâ in Palæſtina peregrinari cæpit: inde enim ad egreſſum ex Ægypto annos 430 tranſiiſſe auctor certiſſimus eſt Apoſtolus Galat. III. v. 16. 17. Sed Joſephus loco ſupra citato expreſſe loquitur de ſervitute Iſraëlitarum in Ægypto poſt mortem demum Joſephi cœpta, cui proinde annos 400 adſcribere excuſare nequit.

Cap. IV.

I. *Oſtendimus Joſephum in ſpatio temporis ab egreſſu Ebræorum ex Ægypto ad fundationem Templi Salomonis definiendo tam à ſe ipſo quam à Scriptoribus ſacris diſcrepare plurimum, annoſque hujus Periodi ipſum propter neglectum ſervitutum & Judicum ſynchroniſmum nec ſummatim nec particulatim recte computaſſe.* II. *Quales fuerint Ebræorum Judices, qualeſque temporibus Judicum ſervitutes ex libro Judicum demonſtramus.* III. *Rectam annorum hujus Periodi collectionem & Summam ſubjicimus.*

I. ANtiquit. l. VIII. c. 2. ſcribit Joſephus, exorſum fuiſſe Salomonem ædificationem Templi annis tranſactis ab ortu Mundi 3102, à Diluvio 1440. ab adventu Abrahami ex Meſopotamia in Palæſtinam 1020, ab egreſſu Ebræorum ex Ægypto 592.

Illos numeros examinabimus jam ſingulatim, ut vel hinc pateat quam vitioſa ſit quæ hodie in ſcriptis Joſephi exſtat Chronologia. Quantum autem errorum Librariis, quantum ipſi Auctori imputandum ſit, haud facile dijudicaveris: pleroſque numeros male ſe habere & inter ſeſe contrarios eſſe certum eſt & jam apparebit.

I. Ab ortu Mundi ad fundationem Templi Salomonis numerantur in Joſepho anni 3102. At (a) ex Codice S. Hebræo non plures colligi poſſunt quam 2992. (b) Antiq. l. 1. c. 4. numerantur à creatione ad Diluvium anni amplius 2000. L. 1 c. 7, plures quam 1000 computat à diluvio ad Abrahami in Palæſtinam adventum. Libr. 2. cap. 6. ab Adventu Abrahami in Palæſtinam ad egreſſum Ebræorum ex Ægypto annos numerat 430. Libr. 8. c. 2. numerantur ab Exodo ad fundationem Templi Salomonis anni 592. Redige jam in ſummam omnes illos numeros, habebis annos amplius 4000 ab ortu Mundi ad fundationem Templi numerandos. (c) Libr. I. contra Apionem ſcribit, à creatione Mundi ad mortem Moſis tranſiiſſe annos ferme 3000. Id ſi verum eſt, erravit Joſephus & in eo quod L. I. cap. 4. & 7. ab ortu Mundi ad Abrahami in Palæſtinam adventum annos computavit amplius 3000, & in hoc quod Libr. 8. c. 2. à condito orbe ad fundationem Templi Salomonis annos tantum 3102 numeravit.

II. A Diluvio ad fundationem Templi Salomonis numerantur Antiq. l. VIII. c. 2. anni 1440. Verum (a) ex Codice S. Hebræo colliguntur tantum 1336. (b) Si annus Mundi 3102, quo Templum fundatum ſcribit Joſephus, fuit annus à Diluvio 1440, oportet inter creationem & diluvium annos tantum 1662 interceſſiſſe. Sed Antiq. l. I. c. 4. anni amplius 2000 colliguntur. (c) Quia à Diluvio ad fundationem Templi annos numerat 1440, ideo non debuit à diluvio ad Abrahami in Palæſtinam adventum plures quam 418 computare: nam ab adventu illo Abrahami ad Exodum annos numerat 430 l. II. c. 6. Ab Exodo autem ad fundationem Templi 592, l. VIII. c. 2. Collige, habes annos 1022. Jam ut conficias 1440, deſiderantur tantum 418, à Diluvio ad Abrahami in Palæſtinam adventum numerandi. Sed l. I. c. 7. particulatim colliguntur plures quam 1000 à Diluvio ab Abrahamum anni: ſummatim vero ibidem anni tantum 292 eidem Periodo adſcripti leguntur.

III. Ad adventu Abrahami in Palæſtinam ad fundatio-

dationem Templi Salomonis numerantur Antiquit. l. VIII. c. 2. anni 1020. At (a) ex Codice S. Hebræo non colliguntur plures quam 909. (b) Si annus à Diluvio 1440, quo fundatum dicitur Templum, fuit annus ab adventu Abrahami in Palæſtinam 1020, evidens eſt à Diluvio ad iſtum Abrahami adventum annos tantum 420 numerandos eſſe: at l. I. c. 7. plures quam 1000 colliguntur.

IV. Ab Exodo ad fundationem Templi numerantur Antiq. l. VIII. c. 2. anni 592. Verum (a) 1. Reg. VI. 1. anni tantum 479 completi ſcribuntur. (b) Si annus ab adventu Abrahami in Palæſtinam 1020 fuit annus 592 ab Exodo, non oportet intra iſtos terminos numerari plures quam 428. Sed 430 interceſſiſſe fatetur ipſe Joſephus Libr. 2. c. 6. (c) Antiqu. Libr. XX. c. 8. & Libr. II. contra Apionem numerantur ab Exodo ad ædificationem Templi Salomonis anni 612. (d) Hiſtoria hujus Periodi apud Joſephum 599 annos recenſet huic Periodo adſcribendos: namque illa aſſignat annos

Moſi poſt egreſſum ex Ægypto	40	Antiq. l. 4. c. 8.
Joſuæ poſt Moſen	25	l. 5. c. 1.
Anarchiæ poſt Joſuam	18	l. 6. c. 6.
Servituti ſub Cuſane	8	l. 5. c. 3.
Inde Othnielis Principatui	40	l. 5. c. 4.
Inde Servituti ſub Eglone	18	l. 5. c. 5.
Inde Principatui Ehudi	80	l. 5. c. 5.
Inde Principatui Samgaris	1	l. 5. c. 5.
Inde Servituti ſub Jabino	20	l. 5. c. 6.
Inde Principatui Baraci	40	l. 5. c. 6.
Inde ſervituti ſub Midianitis	7	l. 5. c. 7.
Inde Principatui Gedeonis	40	l. 5. c. 8.
Inde Abimelecho	3	l. 5. c. 9.
Inde Jairo	22	l. 5. c. 9.
Inde ſervituti ſub Ammonitis	18	l. 5. c. 9.
Inde Principatui Jephthæ	6	Ibidem
Inde Principatui Ibzanis	7	Ibidem
Inde Principatui Elonis	10	Ibidem
Inde ſervituti ſub Philiſtinis	40	l. 5. c. 10.
Inde Principatui Samſonis	20	Ibidem
Inde Pontificatui Eli	40	l. 5 c. 12.
Inde Samueli ſoli	12	l. 6. c. 14.
Inde Regi Sauli	40	Ibidem
Inde Regi Davidi	40	l. 7. c. 12.
Inde Regi Salomoni ad fundationem Templi	4	l. 8. c. 2.

Summa 599.

In hac Chronologia Joſephi notanda veniunt ſequentia.

1. Principis Tholæ, de quo Judic. X. v. 1. 2. Joſephus non meminit, ſed poſt mortem Abimelechi Jairum Principatum ſuſcepiſſe ſcribit, l. 5. c. 9.

2. Abdonis meminit quidem l. 5. c. 9. ſed annos principatus ejus non exprimit.

3. Joſephus ſcribit Othnielem Principatum tenuiſſe annos 40, Ehudum 80, Baracum 40. At ſcriptor ſacer Judic. III. v. 11. & 30. & V. v. 31. annorum iſtorum numeratione, non ſpatia Principatus Othnielis, Ehudi, Baraci, ſed pacis & libertatis ab illis reſtitutæ durationem definit: Sicut à nobis in Scrutinio noſtro Temporum V. T. fuſe demonſtratur. Quamdiu autem poſt ſuas victorias vixerunt iſti Principes incertum eſt. Quæ fuerit Principatus & dominationis illorum ratio, mox declarabitur.

4. A morte Eli ad Regnum Saulis perperam l. 6. c. 4. numerantur anni tantum 12, cum & ſcriptor S. 1. Sam. VII. 2. & ipſe Joſephus l. 6. c. 2. ſcribat, annos 20. tranſiiſſe à morte Eli ad ſtragem Philiſtinorum ad Ebenezer, & illam victoriam Iſraëlitis contigiſſe ductu Samuelis antequam Regem petierant.

5. Inepte & ſine Judicio in Chronologia hujus Periodi verſatur Joſephus, dum ſummam annorum confecturus, annos cujuslibet ſervitutis, & cujuslibet pacis & ſingulorum Judicum ſeparatim numerat, nullum ſynchroniſmum ſervitutum, nullum Judicum obſervans. Id autem aliter fieri oportere in Scrutinio Temporum V. T. oſtendimus, & jam hic etiam demonſtrabimus prolixius tam Judicum quam ſervitutum iſtarum rationem & conditionem accuratius exponendo.

II. (1.) Servitutes illæ Ebræorum, quæ in libro Judicum deſcribuntur, non fuerunt univerſales ſive communes, ita ut unamquamque ex illis ſervierint eodem tempore cunctæ Ebræorum tribus tam ultra quam citra Jordanem: Sed cum gentibus inimicis circum cincta fuerit Ebræorum terra, à diverſis hoſtibus diverſæ tribus, diverſis temporibus infeſtabantur. Sæpe bello aut ſervitute premebantur tribus ultra Jordanem habitantes, dum in pace vivebant quæ citra Jordanem erant: aut contra dum hæ affligebantur, illæ pace gaudebant. Scilicet propter invaleſcentem idololatriam immittebantur à Deo hoſtes, reſipiſcentibus autem pax & libertas reddebatur. Quomodo autem non eodem ſemper tempore deficiebant à Deo aut revertebantur ad Deum omnes tribus, ſic neque eodem tempore premebantur vel liberabantur ſimul omnes. Exemplis ex Libro Judicum adductis res fiet manifeſta. Dominatio Regis Jabini, qua annos 20 preſſi dicuntur Hebræi Judic. IV. 3. non extendit ſe ultra Jordanem, ſed dum Zebulonitæ & Nephthalitæ & iſtis proximæ tribus affligebantur à Jabino, adhuc pace ab Ehudo parta fruebantur Rubenitæ & Gaditæ ultra Jordanem, nec ad depellendam Jabini dominationem quidquam contulerunt, teſte Debora Judic. V. 16. 17. Eadem fuit ratio ſervitutis, quam Ebræi Philiſtinis per annos 40. ſerviiſſe dicuntur Judic. XIII. 1. nam & iſta citra Jordanem ſubſtitit. Contra Moabitæ, Midianitæ, Ammonitæ, quia iſtæ gentes ultra Jordanem orientem verſus habitabant, Tribus Ebræorum ultra Jordanem afflixerunt maxime. Interdum etiam Tribus quaſdam citra Jordanem infeſtabant, ſed eas tantum quæ flumen proxime accolebant. Judic. VI. 1. 4. XII. 1. 2. Aliquando quidem tam ultra quam citra Jordanem ſimul premebantur Ebræi, ſed non ab eodem hoſte. Sic eodem tempore illic ab Ammonitis, hic à Philiſtinis preſſi leguntur Judic. X. 8.

(2.) Principibus illis Ebræorum, qui vulgo Judices appellantur, nec continua fuit ſucceſſio, nec imperium perpetuum, nec æqualis in omnes Tribus poteſtas, ſed pro diverſitate hoſtium ac periculorum diverſis temporibus, à diverſis Tribubus diverſi creabantur aut à Deo conſtituebantur Duces belli ac libertatis Vindices. Illi poſt confecta bella & reſtitutam civibus libertatem ex rebus pro Republica bene geſtis gloriam magis quam imperium retinebant, priſcis Romanorum Dictatoribus ſimillimi, qui publica quadam neceſſitate urgente dicebantur extra ordinem, eademque ceſſante ſuſceptum deponebant Imperium. Suppetunt quæ rem firmabunt exempla. Baracus à Debora Dei verbis animatus Ducem ſe præbuit bello & vindicem libertatis adverſus Jabinum Cananæorum Regem: Sed neque in bello omnibus tribubus præfuit, cum non ad omnes tribus extenderit ſe illud bellum, neque confecto bello Principatum tenuiſſe & Ebræis præfuiſſe uſquam dicitur. Idem de Ehudo dixeris. Gedeon autem ab horreo & tritura ad bellum adverſus Midianitas gerendum à Deo vocatus, poſt confectum bellum delatum ſibi ſuæque progeniei à civibus imperium recuſavit. Judic. VIII. 22. 23. Abimelechum non omnes Tribus ſed ſoli fere Sichimitæ Regem ſibi conſtituerunt, Judic. IX. 6. Jephtham Gileaditæ bello preſſi ſibi

præ-

præfecerunt. In cæteras Tribus non fuit ei Imperium: etiam mortem ei minabantur Ephraimitæ. Judic. XI. 13. XII. 1. Fruſtra hic nobis aliquis cum Uſſerio Chronöl. S. cap. 13. objecerit: Judices iſtos Iſraëlem, non aliquas ſolum Tribus, judicaſſe dici. nam nomine Iſraëlis & filiorum Iſraëlis tam aliquæ quam omnes Ebræorum Tribus appellantur, quia ex Iſraële ſive Jacobo originem ducunt ex æquo omnes Tribus. Id quod ex lectione Sacrarum Literarum ſatis eſt manifeſtum. Porro ſi omnibus Iſraëlis Tribubus præfuiſſe dicendi ſunt, quicunque Iſraëlem judicaſſe dicuntur, jam & Abimelechus, & Jephthas & Samſon omnibus Tribubus præfuiſſe dicendi erunt, cum tamen revera iſte ſolis fere Sichemitis, ille ſolis Gileaditis, hic vero nulli Tribui præfuerit, quod ſupra oſtendimus & mox amplius oſtendemus.

(3.) Viris illis, qui in Hiſtoria ſacra verbo שפט Ebræos judicaſſe dicuntur, diverſa fuit conditio, diverſa officia. Hanc diverſitatem ut intelligamus, notanda eſt diverſa verbi שפט ſignificatio. ſcilicet dicitur tam de eo, qui docet, decernit, Jus dicit, & lites lata ſententiâ dirimit, quam de eo qui aliquem ab inimicis oppreſſum vindicat & liberat. Utriuſque ſignificationis exempla in Codice S. Hebræo paſſim occurrunt. Inde eſt quod in Libro Judicum & I. Samuelis diverſa diverſorum Judicum Officia eodem verbo deſcribantur. Ea autem eſt Judicum iſtorum ratio, ut in quibuſdam utraque quam dixi, verbi שפט ſignificatio locum habeat, in aliis vero altera tantum. De Debora, de Eli, de Samuele uſurpatum ſignificat docere, decernere, Jus dicere, more Prophetarum & Pontificum, ſicut interpretantur ipſi Scriptores Sacri Deuter. XVII. 9. 12. Judic. IV. 5. 1. Samuel. VII. 16. Aſt ubi Jephthas Ebræos ſex annis judicaſſe dicitur, utraque verbi שפט ſignificatio valet: is enim cives ſuos & in bello armis vindicavit, & in pace legibus & Judiciis rexit. In Thola autem & Ibzane & Elone & Abdone altera tantum verbi iſtius ſignificatio locum habet: quia iſti non armis cives vindicaſſe, ſed tantum in pace Judiciis ac Reipublicæ præfuiſſe leguntur. Samſon à reliquis omnibus Judicibus differt, quod etiam Marshamus notavit: nam nec bella publica geſſit, nec publica Judicia adminiſtravit, ſed tantum ſuis ipſius viribus Philiſtinos coërcuit & ob id Hebræos judicaſſe, id eſt, ab hoſtibus vindicaſſe dicitur.

(4.) Ex iis, quæ jam expoſita ſunt, ſatis intelligi poterit, quantum erravit Joſephus, dum putavit omnes iſtas Ebræorum ſervitutes omneſque ipſorum Judices ordinata ſerie ſibi invicem ſucceſſiſſe, & proinde tam illarum quam horum annos omnes in definienda hac Periodo ſeparatim & ſine ullo Synchroniſmo numerandos eſſe: cum tamen & diverſæ ſervitutes & Judices diverſi eodem tempore apud diverſas Tribus extiterint.

Annos 18 Servitutis ſub Ammonitis & annos 40 ſervitutis ſub Philiſtinis Joſephus ita ſeparatim numerat, ac ſi iſtarum ſervitutum altera multo poſt finem alterius incepiſſet. Sed ex Judic. X. 8. nos alibi cum Marshamo luculente probamus, utramque eodem tempore ſed apud diverſas Tribus extitiſſe. Ergo Joſephus eoſdem annos 18 bis numeravit.

Annos Samſonis 20 incluſos eſſe annis 40 ſervitutis ſub Philiſtinis certum eſt eu Judic. XV. 20. attamen iſtos Joſephus ab his diſtinguit. Etiam annos 40, quibus Eli Pontificatum geſſit, male Joſephus ab annis cæterorum Judicum omnium ſeparat & ſeorſim numerat: nam quod Eli dicitur annos 40 judicaſſe Hebræos, more ſcilicet Pontificum, ex eo non efficitur, nullum fuiſſe per idem tempus Ebræis Judicem Politicum aut Militarem. Moſes eiſdem 40 annis Judex Ebræorum fuit, quibus Aaron Pontifex. Deut. XVII. 9. 12. exſtat Lex Divina, quæ Sacerdotem ſummum in adminiſtratione Reipublicæ Principi Politico conſociat. Sic Samuel etiam regnante Saule, Ebræos judicaſſe, id eſt, pro ratione officii Prophetici docuiſſe & Juſtitiam publicam adminiſtraſſe, dicitur. 1 Sam. VII. 15.

III. Illis, quæ jam expoſuimus, fundamentis innititur illa, quam nos ex Marshamo noſtram facimus & alibi evidenter confirmamus annorum ab Exodo ad fundationem Templi Salomonis ſubordinatio, quâ Summam illam annorum completorum 479. 1 Reg. VI. 1. commode conficimus, ita particulatim colligendo annos:

Ab egreſſu Ebræorum ex Ægypto & mortem Moſis ——	40.	Exod. VII. 7.
Inde ad mortem Joſuæ —— —— —— ——	25.	Deut. XXXIII. 7.
Inde ad cœptam ſervitutem ſub Cuſane —— ——	34.	
Inde ad reſtitutam per Othnielem Libertatem —— ——	8.	Judic. III. 8.
Inde ad cœptam ſervitutem ſub Eglone —— ——	40.	Jud. III. 11.
Inde ad redditam per Ehudum Libertatem —— ——	18.	Jud. III. 14.
Inde ad cœptam ſervitutem ſub Midianitis —— ——	80.	Jud. III. 30.
Inde ad reſtitutam per Gedeonem Libertatem —— ——	7.	Judic. VII. 1.
Inde ad mortem Gedeonis —— —— —— —— ——	40.	Jud. VIII. 28.
Inde ad mortem Abimelechi —— —— —— ——	3.	Jud. IX. 22.
Inde ad mortem Tholæ —— —— —— —— ——	23.	Jud. X. 2.
Inde ad mortem Jaïri & cœptam Servitutem ſub Ammonitis & Philiſtinis —— —— —— —— ——	22.	Jud. X. 2. 7. 8.
Inde ad finem ſervitutis ſub Philiſtinis & recuperatam Vindice Samuele Libertatem —— ——	40.	Jud. XIII. 1.
Inde ad initium Regni Saulis —— —— —— ——	16.	1 Sam. VII. 13.
Inde ad mortem Saulis — — — — — — —	40.	Actor. XIII. 21.
Inde ad mortem Davidis —— —— —— — — —	40.	1 Reg. II. 11.
Inde ad fundationem Templi Salomonis —— —— ——	3.	1 Reg. VI. 1.
Summa	479.	

Cap. V.

I. *Spatium Temporis à fundatione Templi Salomonis ad ejuſdem interitum elapſi ex Codice S. Hebræo definitur. Deinde proponitur & examinatur Chronologia ejuſdem Periodi in Joſepho, & inſtitutâ numerorum huc pertinentium collatione pravitas & diſcordia ingens oſtenditur, ſimulque hujus Examinis conſilium indicatur.*

I. A Fundatione Templi Salomonis ad ejuſdem excidium annos 427 recte numerant Scaliger, Calviſius, Cluverus, Simſonius, alii. Etenim (1.) annus imperii Salomonis 4 fuit annus Templi 1. 1 Reg. VI. 1. 2 Chronic. III. 2. Ergo annus 40 ſive ultimus Salomonis fuit annus Templi 37. (2.) A morte Salomonis & diviſione Regni uſque ad interitum Regni Samaritani annos tranſiiſſe 258 mani-

nifeſtum facit illa, quam Scriptores S. tradunt, annorum Regum in utroque Regno collatio, ex qua pateſcit, annum Ezechiæ 6 & Oſeæ 9, quo eſſe deſiit Regnum Samaritanum, fuiſſe annum Templi 295. Subtrahe jam annos Templi 37 ante mortem Salomonis elapſos, tum relinquuntur anni 258 à morte Salomonis ad interitum Regni Samaritani numerandi. (3.) Ab interitu Regni Samaritani ad interitum Templi & Regni Hieroſolymitani annos 132 tranſiiſſe oſtendit numeratio annorum Regum, qui poſt occaſum Regni Samaritani regnarunt Hieroſolymis.

Collige jam annos

A fundatione Templi ad mortem Salomonis	37
Inde ad Interitum Regni Samaritani — —	258
Inde ad excidium Templi Salomonis — —	132
Summa	427

Inſigniter confirmatur illa computatio ex Ezech. IV. 5. Sed hæc alibi prolixius, jam videamus Joſephum.

II. Antiq. l. X. c. 11. ubi Joſephus ex profeſſo deſcribit tempus incenſi à Chaldæis Templi Salomonis, annos 470 effluxiſſe teſtatur à fundatione Templi ad ejuſdem ruinam: quos Hiſtoria hujus Periodi in Joſepho particulatim numerat ita ut ſequitur:

	Ann.	Antiq.
Salomon regnavit —	77.	L. 8. c. 3.
Rhoboamus — —	17.	—— 4.
Abia — — —	3.	—— 5.
Aſa — — —	41.	—— 7.
Joſaphatus — —	25.	L. 9. c. 1.
Joramus — — —	8.	—— 3.
Ahaſia — — —	1.	—— 5.
Athalia — — —	6.	—— 7.
Joas —— ——	40.	—— 8.
Amaſias —— ——	29.	—— 10.
Uſias —— ——	52.	—— 11.
Jothamus —— ——	16.	L. 9. c. 12.
Achaſus —— ——	16.	—— 12.
Ezechia —— ——	29.	L. 10. c. 3.
Manaſſes —— ——	55.	—— 4.
Ammon —— ——	2.	—— 4.
Joſias —— ——	31.	—— 6.
Joachas ——	3 menſ.	—— 6.
Joachimus — —	11.	—— 8.
Jechonias ——	3 menſ.	—— 8.
Zedechias —— —	11.	—— 11.
	Summa Ann. 470.	Menſ. 6.

III. Ex iis, quæ in principio hujus Capitis dicuntur, liquet quantum hic à vero aberret Joſephus. Scilicet pro annis 427 numerat 470. Cauſa erroris duplex. Prima, quod Salomoni annos imperii 80 adſcribit Antiq. l. 8. c. 3. Cum nec in Codice S. Hebræo nec in Verſione Græca plures ei tribuantur quam 40. Satis hic ineptit Voſſius Chron. S. c. 7. dum defenſurus Joſephum ait, ſcriptores ſacros ſilentio omiſiſſe 40 poſteriores annos imperii Salomonis, ideo quia hos in idololatria tranſegit. Sed quam illud falſum ſit oſtendit univerſa Regum Hiſtoria, in qua non minus idololatrarum quam piorum Regum anni computantur. Altera errandi cauſa hic Joſepho fuit, quod hanc Periodum definiturus diſtinctè & ſeparatim annumeravit omnes omnium Regum annos in Codice Sacro notatos, non inſtituta annorum Regum in utroque Regno collatione, ex qua diſcere potuiſſet, quoties filius regnavit annos aliquot cum patre, quotieſque annus ultimus Regis decedentis idem eſt qui primus ſuccedentis. Sic factum eſt ut Joſephus eoſdem ſæpe annos bis numeraverit & ſummam protulerit juſtâ majorem.

IV. Jam porro diſpiciemus quantum in Chronologia hujus Periodi à ſe ipſo diſcrepet Joſephus, conferendo quos alibi ponit ad hanc Periodum pertinentes numeros.

Antiquitat. l. 10. c. 11. dicuntur Ebræi fuiſſe ſub Regibus uſque ad excidium Urbis & Templi Salomonis per annos 514. annumeratis annis 20 Saulis. Verum ibidem Joſephus à fundatione Templi Salomonis ad ejuſdem interitum annos numerat 470. Adde 20 Saulis, 40 Davidis annos & 3 Salomonis, habes annos Regum, non 514, ſed 533. iſtis adde annos alteros 20 Saulis, prodeunt 553, quot ipſe Joſephus Antiqu. l. XI. c. 4. ab anno I. Saulis ad ultimum Zedechiæ, ſive ab initio ad finem Regni Ebræorum, tranſiiſſe ſcribit.

Libr. 8. de bello Judaico cap. (ſecundum Ruffini diſtinctionem) 18, ſcribit Joſephus, everſam fuiſſe à Chaldæis Hieroſolymam annis poſt Regem Davidem 477. Atqui à morte Davidis ad fundationem Templi Salomonis 3 ſolum anni fuere. Ergo à fundatione Templi ad ejus ruinam numerandi eſſent anni 474.

Antiqu. l. 20. c. 8. inter fundationem Templi Salomonis & ejus interitum anni 466 interceſſiſſe dicuntur.

V. A morte Salomonis ad interitum Regni Samaritani annos 258 tranſiiſſe ſupra docuimus. At Antiqu. l. 9. c. 14. dicuntur intra iſtos terminos fluxiſſe anni 240, totidemque ex Hiſtoria quoque Regum in Joſepho particulatim colliguntur: nam annos adſcribit imperii

	Ann.	Antiqu.
Jeroboamo — — —	22	l. 8. c. 5.
Nadabo — — —	2	—— 5.
Baciæ — — — —	24	—— 6.
Elæ — — — —	2	—— 6.
[Simri — — — 7 dies]		—— 7.
Omri — — —	12	—— 7.
Achabo — — —	22	—— 7.
Ahaſiæ — — —	2	l. 9. c. 1.
Joramo — — —	12	—— 5.
Jehuo — — —	27	—— 8.
Joachæ — — —	17	l. 9. c. 9.
Joæ — — —	16	—— 9.
Jeroboamo — —	40	—— 11.
[Zachariæ — 6 menſ.]		—— 11.
[Sallumo — 30 dies]		—— 11.
Menahemo — — —	10	—— 11.
Pekahiæ — — —	2	—— 11.
Pekæ — — —	20	—— 11.
Oſeæ — — — —	9	—— 13.
	Summa Ann. 239. Menſ. 7. D. 7.	

Annis iſtis 240 quum addis 77, quot ſecundum Joſephum Salomon poſt fundationem Templi regnavit, habes annos 317 à fundatione Templi ad interitum Regni Samaritani numerandos. Adde porro 130, quos Joſephus Antiqu. l. X. c. 11. ab interitu Regni Samaritani ad ruinam Templi Salomonis numerat, prodeunt anni 447 à fundatione Templi ad ejus ruinam numerandi. Adhæc Antiqu. l. X. c. 11. Dicitur Templum Salomonis everſum eſſe annis poſt creationem Mundi 3513. at libr. VIII. c. 2. idem Templum dicitur fundatum annis poſt creationem 3102. hos ſubtrahe jam iſtis, relinquuntur anni 411 à fundatione Templi ad ejus excidium numerandi. Denique Antiqu. l. X. c. 11. Dicitur Templum Salomonis conflagraſſe annis poſt Diluvium 1950. Libr. VIII. c. 2. Dicitur fundatum annis poſt Diluvium 1440. hos ſubtrahe iſtis, habes annos 510 à fundatione Templi ad ejus interitum numerandos.

VI. Tanta in ſcriptis Joſephi numerorum diſcordia

dia eſt, & adhuc oſtendi poſſet uberior, ſi vacaret uberiorem inſtituere collationem: Sed piget jam mendis & erroribus recenſendis diutius immorari. Quod autem hactenus feci, hoc conſilio feci, ut pateceret quam prava ac diſcors ſit illa quæ hodie in ſcriptis Joſephi extat priſcorum temporum computatio, & proinde quam male Rei Chronologicæ conſuluit Voſſius, dum ex Joſepho priſcorum temporum emendationem & veram ætatem Mundi tradere inſtituit. Cæterum quantum vitii ex ipſius Auctoris ingenio, quantum ex Librariorum incuria, quantum denique ex diverſorum Lectorum arbitrio traxerit Chronologia in Joſepho, meo quidem judicio haud facile dijudicabitur.

Cap. VI.

I. *Partitio hujus Periodi.* II. *Ab excidio Urbis & Templi à Chaldæis illato ad Aſſamonæorum Principatus primordia annos 422 numerandos eſſe.* III. *In annis ſucceſſorum Nebucadnezaris numerandis turpe notatur in Joſepho erratum.* IV. *Ad Judæorum ex Babylonia in patriam permiſſu Cyri, reditum, nec ab excidio Urbis, ut fecit Joſephus, nec à deportatione Jechoniæ, ut alii, annos 70. numerari oportere. Ex Literis Sacris nec hoc, nec illud probari poſſe. Danielem cap. I. v. 1. non de priori ſed de poſteriori Nebucadnezaris in Joachimum expeditione loqui, & illam priorem recte à Joſepho ad annum 8 Regis Joachimi referri, male ab aliis ad annum 4.* V. *A reditu Judæorum ex Babylonia ſub Cyro ad mortem Menelai Pontificis annos 374 tranſiiſſe, non 414, ut ſcribit Joſephus.* VI. *Principatui Aſſamonæorum annos adſcribi oportere 130, non 126 tantum, quod fecit Joſephus.* VII. *Qua ratione anni iſti 130 inter Principes Aſſamonæos diſtribuendi ſint, & quid hic in Joſepho veri quid pravi ſit.* VIII. *In tempore regnantis Herodis definiendo biennium prætermiſiſſe Joſephum. Regnaſſe Herodem poſt acceptum à Romanis Regnum annos integros 39, poſt captum Antigonum 36. exſpiraſſe anno aut ad ſummum ſeſquianno poſt natalem Chriſti.*

I. SPatium temporis ab excidio Templi Salomonis ad mortem Herodis Magni elapſi commode in hæc tria diſtinguitur intervalla: I. ab excidio Templi Salomonis ad exordium Principatus Aſſamonæorum. II. ab initio illius Principatus ad ejuſdem finem. III. inde ad mortem Herodis Magni porrigitur. Jam ſingula intervalla vero annorum numero definiemus, & tum conferemus cum noſtra computatione Chronologiam hujus Periodi à Joſepho traditam, & quid hæc recti falſive habeat oſtendemus.

De Intervallo. I.

II. In ſcrutinio noſtro Temporum V. T. luculente demonſtramus, Templum Hieroſolymitanum prius incenſum eſſe à Chaldæis anno Mundi 3419, anno 3 Olympiadis 47, ante Epocham Chriſtianam 590, Periodi Julianæ anno 4124. Templum poſterius ab Antiocho Epiphane profanatum eſt anno Græcorum 145. 1. Maccab. I. 57. Antiqu. Joſeph. l. XII. c. 7. Iſte autem annus Græcorum incidit in annum 168 ante Epocham Chriſtianam Periodi Julianæ 4546, 1. Olymp. 153. ſicut Calviſius, Petavius, aliique Chronologi docent. Ergo ille annus, quo profanatum eſt ab Antiocho Templum & à quo cœpit Aſſamonæorum Principatus fuit annus 422 poſt Templi prioris interitum. In hujus intervalli Chronologia videamus jam quid peccet Joſephus.

III. Antiqu. l. X. c. 12. Dicitur Nebucadnezar regnaſſe annos 43. Evilmerodachus 18, Nerigliſſares 40. Laboſordachus 9 menſibus, Belſazar annos 17. Collige, habes annos 118. his ſubtrahe annos 18 quos Nebucadnezar in imperio tranſegerat cum Hieroſolymam vaſtabat, relinquuntur anni 100 ab excidio Templi Salomonis ad interitum Monarchiæ Babylonicæ numerandi. At nos in Scrutinio noſtro Temporum V. T. evidenter oſtendimus, intervallum illud fuiſſe, tantum annorum 51, & ipſe Joſephus Antiqu. l. XI c. 1. ſcribit annum 1. Cyri in Babylonia regnantis fuiſſe annum 70 exſilii Judæorum in Babyloniam à Nebucadnezare deportatorum. Ergo turpiter erratum eſt in iſta annorum Regum, qui interim Babylone regnarunt, computatione. Voſſius librariorum vitio accidiſſe contendit, ut pro annis 2 Evilmerodachi 18, pro 4 Nerigliſaris 40 in codicibus hodie legamus. Et libet hic Voſſio credere potius quam errorem tam ſtupidum ipſi Joſepho adſcribere.

IV. Antiqu. l. X. c. 11. & l. XI. c. 1. l. XX. c. 8. Joſephus ab excidio Templi Salomonis ad annum 1. Cyri in Babylonia regnantis, quo Judæos exſulantes in patriam dimiſit, annos numerat 70. Verum nos in Scrutinio noſtro Temporum luculente demonſtramus, illi intervallo non plures quam 53 annos adſcribi oportere. Ergo hic procul à vero abit Joſephus & eum ſecutus Marshamus. Falluntur etiam qui cum Calviſio aliiſque à deportatione Regis Jechoniæ ad dimiſſionem Judæorum à Cyro factam annos 70 tranſiiſſe putant. Nec illud nec hoc uſquam docent ſcriptores S. quod facile apparet diligentius conſideranti loca illa Sacrarum Literarum ex quibus vel illud vel hoc colligunt. Etenim (a) Jerem. XXV. v. 11. 12. Propheta annis 70 definit durationem, non exſilii Judæorum poſt deportationem Jechoniæ aut Zedechiæ, ſed illius ſervitutis quam & Judæi & finitimæ gentes ſub imperio Babylonico ſervituræ eſſent, ab anno 1 Nebucadnezaris, qui in annum 4 Regis Joachimi incidit, uſque ad interitum Monarchiæ Babylonicæ à Medis & Perſis inferendum: id quod ex ipſis verbis Prophetæ cap. XXV. v. 1. 9. 11. 12. manifeſtiſſimum eſt, & Petavio, Ricciolio aliiſque dudum obſervatum. Adhæc locum illum ex Jeremia citat ipſe Joſephus l. 11. c. 1. & dum citat, refutat præmiſſam ibidem aſſertionem de annis 70 ab excidio Hieroſolymæ ad annum 1. Cyri in Babylonia regnantis numerandis. nam ſcribit Jeremiam (Cap. 25. v. 11.) annorum 70 numero definiviſſe durationem ſervitutis Judæorum ſub Nebucadnezare & ejus in imperio Babylonio ſucceſſoribus. Atqui iſta ſervitus nec ab excidio Urbis nec à deportatione Jechoniæ primum cœpit, ſed ab eo tempore quo Nebucadnezar Joachimum primum ſubegit & Judæam Babylonico imperio ſubjecit, II. Reg. 24. 1. Cæterum quoto Regis Joachimi anno iſtud factum ſit, non expreſſe indicant Scriptores Sacri, ideoque de eo non ſatis convenit inter interpretes. Joſephus Antiqu. l. X. c 7. ſcribit, factum id eſſe anno Jojachimi 8. ſed Calviſius, Petavius, Uſſerius, Ricciolius aliique cenſent id factum eſſe anno 4 Joachimi, atque hoc ex Daniel. I. 1. confirmari credunt. Verum hic ego non auſim illis aſſentiri ſed Joſepho accedo. Etenim bis à potentiore Rege Regnum ſuum accepit Jojachimus, primum à Pharaone Necho. 2. Reg. 23. v. 34. Deinde à Nebucadnezare Babylonio, II. Reg. XXIV. 1. Porro Nebucadnezar bis infeſtum exercitum in Jojachimum duxit. Priori expeditione Jojachimum Pharaonis hactenus clientem ſuo ſubjecit imperio 2. Reg. 24. 1. poſteriori Joachimi poſt triennium in fide & obſequio tranſactum defectionem ultus eſt, 2. Reg. 24. 2. 2. Chron. 36. 6. Daniel autem cap. I. v. 1. non loquitur de priori illa expeditione Nebucadnezaris, ſed de poſteriori neque numerat annos Jojachimi ab eo tempore, quo Regem eum fecit Pharao Necho, ſed ab eo tempore quo Regem

eum fecit Nebucadnezar. Cum enim Nebuc. regnare cœperit anno Jojachimi 4, Jer. 25. 1. & primum Nebucadnezaris adverſus Pharaonem tum Judææ Dominum prælium factum ſit ad Euphratem anno 4 Jojachimi, Jerem. 46. 2. & adventus Nebucadnezaris in Judæam prædici primum cœperit anno 4 Jojachimi, idemque etiam anno 5. Jojachimi tanquam futurus denunciaretur, Jerem. 25. 1. 9. & 36. v. 9. 29. evidentiſſimum eſt, Nebucadnezarem non ſubjeciſſe ſibi Judæam & expugnaſſe Hieroſolymam anno 3 aut 4 ex quo Jojachimus Regnum à Pharaone acceperat. Quod Uſſerius aliique dicunt, annum Nebucadnezaris 1, quo ſubactum credunt ab eo Jojachimum, incidiſſe partim in 3 partim in 4. annum Jojachimi, id, quamvis verum eſſet, nihil ad rem facit: manet nihilo minus certum quod diximus. Igitur fatendum eſt, Danielem Cap. 1. v. 1. loqui de poſteriori Nebucadnezaris in Jojachimum expeditione, qua Jojachimi defectionem graviſſime ultus eſt Babylonius, dum Hieroſolymam vi expugnavit, Templum expilavit, adoleſcentes nobiliſſimos (quos inter fuit Daniel) deportavit, Daniel I. v. 1. 3. II. Chronic. 36. v. 7. Regem ipſum Jojachimum catenis vinctum abduxit, & cum brevi in vinculis exſpiraverat, inſepultum abjecit, II. Chron. XXVI. 6. Jerem. 25. v. 18. 19. In priori autem expeditione ita ſæviiſſe in Judæos Nebucadnezarem, neque ex verbis ſcriptoris ſacri illam deſcribentis II. Reg XXIV. 1. (ea enim deditionem potius quam violentam expugnationem loqui videntur) colligi poteſt, neque res ipſa credi poſtulat, quia Nebucadnezar tum nulla laceſſitus injuria Judæis bellum ultro intulit, ideoque cauſam in victos ſæviendi non habuit. Ex demonſtratis ita colligo: annus, quo regnare deſiit Jojachimus, fuit undecimus ex quo à Pharaone Regnum acceperat II. Reg. XXIII. 36. II. Chron. XXXVI. 5. At Daniel cap. 1. 1. ſcribit Jojachimum regnare deſiiſſe anno regni ſui 3. Ergo Daniel annos regnantis Jojachimi aliunde numerat, nempe ab eo tempore quo à Nebucadnezare regnum accepit, loquiturque de illo triennio, quo Jojachimus ſub imperio Nebucadnezaris obſequenter regnavit, interprete Scriptore S. 2. Reg. 24. 1. Inde porro fluit hæc collectio: annus 11, ex quo Jojachimus regnum accepit à Pharaone, fuit annus 3 ex quo Regnum accepit à Nebucadnezare. Ergo à Nebuc. ſubactus non fuit Jojachimus ante annum 8 ex quo à Pharaone regnum acceperat. Atque hoc eſt quod docet Joſephus & ex illo Marshamus. Quod dicunt nonnulli, Jojachimum poſt factam à Nebucadnezare defectionem liberum regnaſſe triennio, & de hoc loqui Danielem, id de nihilo eſt. nam Nebucadnezarem Regem ut potentiſſimum ita ſuperbiſſimum rebellionem Jojachimi impunitam toleraſſe triennio, quis credet? Sed demus toleraſſe, demus Jojachimum poſt defectionem liberum regnaſſe triennio, at Danielem ab iſta defectione novum annorum regnantis Jojachimi initium duxiſſe, nequaquam probabile eſt. Tandem ex prædictis prodit hæc concluſio: Judæorum & circumjacentium populorum ſub imperium Babylonicum ſubjectionem & Jeremias prædicere & Nebucadnezar efficere cœpit annis 70 ante Monarchiæ Babylonicæ interitum, ſive anno 4 Jojachimi Regis & 1. Nebucadnezaris: ipſa tamen Judæa non venit in poteſtatem Babylonii ante annum 8 Jojachimi qui 5 Nebucadnezaris fuit. Sed jam eo revertamur unde digreſſi ſumus.

(b.) Jer. 29. 10. promittit Deus ſe ab exilio Babylonico reducturum Judæos, non poſt annos 70 à deportatione Jechoniæ Regis elapſos, ſed לפי מלאת לבבל שבעים שנה, id eſt, quando imperium Babylonicum compleverat annos illos 70, quos ei à Deo definitos dixerat Jeremias XXV. 11.

(c.) 2. Chronic. 36. v. 21. non dicitur vel exſilium Judæorum vel vaſtitatem Judææ duraviſſe annos 70, ſed ait terram jacuiſſe deſertam donec complerentur 70 illi anni quos prædixerat Jeremias. Ergo loquitur de 70 illis annis imperii Babylonici ab anno 1 Nebucadnezaris ad exordium dominationis Perſarum in Babylonia numerandis, quod ipſe Scriptor S. II. Chron. XXXVI. 20. indicat.

(d.) Sic etiam Daniel. 9. 2. non ait Propheta vel exſulaſſe Judæos cum Jechonia deportatos vel vaſtatam jacuiſſe Hieroſolymam per annos 70, ſed ait prædixiſſe Jeremiam, vaſtitatem Hieroſolymæ finem habituram eſſe quando completi erant anni 70: atqui annorum iſtorum 70 initium Jeremias nec ab excidio urbis nec à deportatione Jechoniæ ducit, ſed ab anno 1 Nebucadnezaris & cœpta gentium ſub imperium Babylonicum ſubjectione, ſicut ante demonſtratum eſt. In ſumma: ex Jerem. XXV. v. 11. 12. diſcimus: imperium Babylonicum ab anno 1 Nebucadnezaris ſive 4 Jojachimi floruiſſe per annos 70 & interim tam Judæos quam circumjacentes populos ſub illud imperium redactos & detentos fuiſſe. Cætera, quæ citavimus, loca de iiſdem 70 annis loquuntur & docent, Judæorum ſervitutem & exſilium & Judææ ad Hieroſolymæ vaſtitatem à Babyloniis illatam tum demum finem habuiſſe, cum Babylonicum imperium annos iſtos 70 à Jeremia prædictos compleverat, atque à Medis & Perſis everſum erat: Sed annis 70 duraſſe vel exſilium Judæorum poſt deportationem Jechoniæ vel vaſtitatem Judææ poſt excidium Hieroſolymæ nequaquam docent.

V. Antiqu. l. XX. c. 8. Joſephus annos 414 numerat à reditu Judæorum ex Babylonia regnante Cyro ad mortem Menelai Pontificis juſſu Antiochi Eupatoris occiſi. Perperam. nam ante oſtendimus annum Græcorum 145, quo Templum Hieroſol. poſterius profanavit Epiphanes, fuiſſe annum 412 poſt Templi prioris excidium. Annus autem 1. Antiochi Eupatoris, quo Menelaum interemit, fuit annus Græcorum 150, I. Maccab. 6. v. 16. 20. Antiqu. l. XII. c. 14. 15. Ergo annus 1. regnantis Eupatoris & ultimus Pontificis Menelai fuit annus 417 poſt templi prioris excidium. Porro inter excidium Templi prioris & annum 1. Cyri in Babylonia regnantis anni interceſſerunt 53, quod alibi oſtendimus. Iſtos 53 ſubtrahe de annis 427, vides ab anno 1. Cyri, quo Judæos dimiſit, ad annum 1 Antiochi Eupatoris, quo periit Menelaus, annos ſolum 374 tranſiiſſe, non 414.

De Intervallo II.

VI. Profanavit Antiochus Templum anno ante Epocham Chriſtianam 168, ut prædiximus. Herodes à Romanis Rex Judæis conſtitutus expugnavit Hieroſolymam anno 37 ante Epocham Chriſtianam, anno 4 Olympiadis 185, ut Calviſius, Petavius, alii docent. Ergo interceſſerunt anni 130. & hi Aſſamonæorum Principatui adſcribi debent: nam is exordium tum habuit cum Mattathias Aſſamonæus Religionem & libertatem gentis ſuæ publicam adverſus Antiochum Epiphanem in Judæos & Judæorum ſacra ſævientem armis defendendam ſuſceperat, finem vero tum cum Antigonus Ariſtobuli Filius, expugnata ab Herode Hieroſolyma, capiebatur & paulo poſt Antonii juſſu interibat. Utrumque diſerte docet Joſephus: prius Antiqu. l. XII. 8. & de bell. Jud. l. I. c. 1. poſterius Antiqu. l. XIV. c. 28. ubi tamen Joſephus Aſſamonæorum Principatui annos non 130 ut oportet ſed tantum 126 adſcribit.

VII. Principatus Aſſamonæorum anni 130 recte inter Principes diſtribuuntur hac ratione:

Mat-

Mattathias — —	1	Alex. Jannæus —	26
Judas Maccabæus —	6	Alexandra — —	9
Jonathan — —	17	Ariſtobulus — —	6
Simon — — —	8	Hyrcanus — —	22
Hyrcanus — —	31	Antigonus — —	3
Ariſtobulus — —	1		
		Summa	130

Jam hanc annorum iſtorum diſtributionem in ſingulis probabimus.

1. Principatui Mattathiæ annum tribuit etiam Joſephus Antiqu. XII. 8. Is fuit annus Græcorum 146 & primus poſt profanationem Templi ab Antiocho factam, teſte Joſepho Antiqu. l. XII. 9. & I. Maccab. II. v. 70.

2. Judas Maccabæus mortuo parenti in Principatum ſucceſſit anno Græcorum 146. Anno Græcorum 152 occubuit in prælio I. Maccab. 9. v. 3. 18. Ergo Principatui Judæ 6 annos adſcribi oportet. Annos Principatus Judæ Joſephus nuſquam numerat, ſed Antiq. l. XII. c. 19. ſcribit ipſum obiiſſe anno Pontificatus ſui 3. Sed hic ſibi parum conſtat Joſephus. Nam Antiqu. l. XII. c. 17. ſcribit Judam Maccabæum poſt mortem Alcimi Pontificatum à populo accepiſſe: ſed Antiq. l. XX. c. 8. docet, Hieroſolymam, mortuo Alcimo caruiſſe ſacerdote Maximo, donec Jonathan Frater Judæ Pontifex factus eſt. Atque hoc verius videtur quam illud: nam & auctor libri 1. Maccabæorum, qui iſtorum temporum res geſtas ſatis accurate deſcribit, nuſquam memorat Pontificatum à Juda geſtum, ſed ſcribit Alcimum exſpiraſſe anno poſt mortem Judæ, I. Maccab. IX. v. 3. 18. 54. 56. Jonathanem autem Fratrem Judæ Pontificatum ab Alexandro Ant. Epiphanis Filio ſibi delatum aſſumpſiſſe anno Græcorum 160 refert, I. Maccab. X. v. 21. conſentiente Joſepho Antiqu. l. XIII. c. 3. 5. Cæterum quoniam Judas obiit anno Græcorum 152, & Jonathan Pontificatum iniit anno Græcorum 160, verum non eſt quod Antiqu. l. XIII. c. 5. legimus, Jonathanem iniiſſe Pontificatum annis 4 poſt mortem Judæ.

3. Judæ Jonathan, Jonathani Frater Simon ſucceſſit in Principatum. Annus ultimus Judæ fuit annus Græcorum 152 I. Maccab. IX. v. 8. 18. Annus 1. Simonis fuit annus Græcorum 170, I. Maccab. XIII. v. 41. 42. & cap. 14. v. 26. Ergo Principatui Jonathanis annos 17. adſcribere oportet. Nuſquam video annos Principatus Jonathanis à Joſepho numeratos. Pontificatum geſſiſſe ipſum Annis 7. ſcribit Antiqu. l. XX 8. Sed cum Jonathan aſſumpſerit Pontificatum anno Græcorum 160, ut prædiximus, & mortuus ſit anno Græcorum 169, evidens eſt ipſum fuiſſe Pontificem per annos 9 integros.

4 Simonis annus 1. fuit annus Græcorum 170, I. Maccab. XIII. 41. 42. ultimus fuit 177, I. Maccab. XVI. 14. Ergo Principatui Simonis recte adſcribit Joſephus annos 8. Antiqu. l. 13. c. 14.

5. Annus ultimus Simonis fuit annus Græcorum 177. & incidit in annum 136. ante Epocham Chriſtianam & 1. Olympiad. 161. Annus ultimus Ariſtobuli filii Alexandri Jannæi, quo Pompejus Hieroſolymam expugnavit, fuit annus 63 ante Epocham Chriſtianam, 2. Olympiadis 179. ut Calviſius, Petavius aliique docent. Ergo ab anno ultimo Simonis excluſo ad annum ultimum Ariſtobuli incluſum fuerunt anni 73. Ex his Joſephus Johanni Hyrcano annos adſcribit 31. Antiqu. l. XIII. c. 18. & l. XX. c. 8 (pro quibus perperam ſcribuntur 33, l. 1. de bell. Jud. c. 3.) Ariſtobulo Hyrcani Filio 1. Antiqu. l. 13. c. 19. & l. 20. c. 8. & de bello Jud. l. I. c. 3. Alexandro Jannæo 27. Antiqu. 13. c. 23. & l. 20. c. 8. & de bello Jud. l. 1. 4. Alexandræ Reginæ 9 Antiqu. l. 13. c. 24. & l. 20. c. 8. de bello Jud. l. 1. c. 4. In Summa 68. Jam de annis iſtis, quos prædiximus, 73 ſuperſunt tantum 5 à morte Alexandræ ad expugnatam à Pompejo Hieroſolymam numerandi. Verum cum Alexandra exſpiraverit anno, ut ſcribit Joſephus, 3, vel rectius, ſecundum Calviſium & Petavium, 4. Olympiadis 177, Pompejus autem expugnaverit Hieroſolymam & Regnum ademerit Ariſtobulo anno 2 Olympiad. 179, evidens eſt, annum ultimum Ariſtobuli fuiſſe annum 6 poſt mortem Alexandræ. Ergo annis iſtis 68 nuper ex Joſepho collectis unum detrahi oportet (id quod à nobis fit, dum Alexandro Jannæo annos tantum 26 integros adſcribimus) ne ab anno 1. Hyrcani ad annum ultimum Ariſtobuli incluſive pro annis 73. (quot oportet numerari) numerentur 74. Porro cum Joſephus Antiqu. l. 14. c. 1. & l 20. c. 8. & de bello Jud. l. 1 c. 4 expreſſe doceat, Ariſtobulum ſtatim poſt mortem Alexandræ Fratri Hyrcano tam Regnum quam Pontificatum extorſiſſe, evidens eſt, Ariſtobulo adſcribendos eſſe 6 illos annos qui à morte Alexandræ ad captam à Pompejo urbem tranſierunt. Igitur non video, qua ratione Joſephus Antiqu. l. 20. c. 8. Ariſtobulo tres ſolum annos adſcribat, nec quo Jure Petavius 6. iſtos annos æqualiter inter Hyrcanum & Ariſtobulum partiatur.

6. Antiqu. l XX. c. 8. ſcribit Joſephus Hyrcanum Fratrem Ariſtobuli redditum à Pompejo Pontificatum geſſiſſe per annos 24. ſed ſolum 23 ei adſcribi poſſunt, etiamſi annumeraveris & annum, quo accepit à Pompejo Pontificatum & annum quo eum amiſit iterum eripiente Antigono. Nam Pompejus expugnavit Hieroſolymam anno 63 ante Epocham Chriſtianam, ut prædiximus, Antigonus autem armis Parthorum Regnum occupavit anno ante Epocham Chriſtianam 41, quod docet Calviſius & ex ipſo etiam Joſepho colligi poteſt. Cæterum quia nos annis 6 Ariſtobuli annumeravimus illum annum, quo Urbs à Pompejo capta eſt, ergo Hyrcano ſolum annos 22 tribuimus.

7. Antigonus Ariſtobuli Filius inductus eſt in Regnum à Parthis ſub finem anni 41. ante Epocham Chriſtianam. regno exutus eſt anno 37 ante Epocham Chriſt. quo Herodes expugnavit Hieroſolymam. Ergo Antigono recte cum Joſepho Antiqu. l. XX c. 8. annos 3 integros adſcribimus.

De Intervallo III.

VIII. Antiqu. l. 14. c. 26. ſcribit Joſephus Herodem Romæ à Senatu Regnum accepiſſe Olympiade 184, Conſulibus Romæ C. Domitio Calvino iterum & C. Aſinio Pollione. Is fuit annus Julianus 6, ante Epocham Chriſt. 40, quo deſiit annus 4 Olympiadis 184 & cæpit 1 Olympiadis 185. Antiq. l. 14 c. 28. docet Joſephus, Herodem à Romanis adjutum expugnaſſe Hieroſolymam & Antigonum ultimum Judæorum ex Aſſamonæis Regem in poteſtatem ſuam redegiſſe, Olympiade 185, Conſulibus Romæ M. Agrippa & Canidio Gallo. Is fuit annus Julianus 9, ante Epocham Chriſtian. 37, 4 Olympiad. 185. ſicut Calviſius, Petavius, Ricciolius docent. De tempore mortis Herodis conſtans Joſephi aſſertio eſt, regnare illum ac vivere deſiiſſe annis 37 poſt acceptum Romæ Regnum, annis autem 34 poſt captum Antigonum. Antiqu. l. 17. c. 10. & de bello Jud. l. 1. c. 21. Cæterum quia ex Hiſtoria Euangelica conſtat, Herodem poſt natum Chriſtum exſpiraſſe, de ipſo autem natali anno Chriſti diverſæ ſunt diverſorum ſententiæ, ex eo fit ut de iſta aſſertione Joſephi varient Chronologorum Judicia.

Acquieſcunt in calculo Joſephi Petavius, Uſſerius, Voſſius, nec aliam, credo, ob cauſam illi in anno 5 vel 4 ante Epocham Chriſtianam nata-

lem Chriſti poſuerunt, quam quod ex locis citatis Joſephi crediderunt, mortuum eſſe Herodem anno 3 vel 4 ante Epocham Chriſtianam, & ex Hiſtoria Euangelica collegerunt, Chriſtum natum eſſe eo anno qui mortem Herodis præceſſit. At Simſonius, qui ſtatuit Chriſtum natum eſſe anno Periodi Julianæ 4712, ſive anno 2 ante Epocham Chriſtianam, cenſet exſpiraſſe Herodem anno 1 ante Epocham Chriſtianam, ideoque corrigendam eſſe Joſephi de annis regnantis Herodis aſſertionem, & pro annis illis 37 numerari oportere 39, pro 34 autem 36. Ricciolius cenſet extinctum eſſe Herodem anno 1 Epochæ Chriſtianæ, ideoque regnaſſe Herodem annos 40 poſt acceptum Romæ regnum, poſt captum autem Antigonum 37. Mihi ſatis facit Calviſii Judicium, qui cum Simſonio cenſet, Herodem vivere deſiiſſe anno Periodi Julianæ 4713 ſive 1 ante Epocham Chriſtianam, ideoque regnaſſe Herodem poſt acceptum Romæ Regnum annos 39, poſt captum Antigonum 36. Etenim ipſe Joſephus Antiqu. l. XVII. c. 8. & 11. teſtatur, paulo ante mortem Herodis accidiſſe lunæ eclipſin & exſpiraſſe Herodem paulo ante Paſcha. Jam demonſtrat Calviſius incidiſſe iſtam eclipſin Lunæ in menſem Januarium anni 1 ante Epocham Chriſtianam. Ergo exſpiravit Herodes paulo ante Paſcha ejuſdem anni. Eſt autem annus 1 ante Epocham Chriſtianam 40 poſt datum Herodi à Romanis Regnum, 37 autem poſt captum Antigonum & finitum Aſſamonæorum Principatum. Herodes igitur dicendus eſt, regnaſſe, poſt acceptum Romæ Regnum annos integros 39, poſt captum Antigonum 36, & Joſephus annos 2 omiſiſſe cenſendus. Porro, Chriſtum vel ſub finem anni 3 vel ipſo anno 2 ante Epocham Chriſtianam natum eſſe oſtendimus alibi: Inde jam concludimus, inter diem natalem Chriſti & diem emortualem Herodis ad minimum annum, ad ſummum ſeſquiannum interceſſiſſe.

Chronologiæ Joſephi examine ad finem perducto pergimus jam ad ipſius Hiſtoriam pro inſtituti noſtri ratione examinandam.

EXAMEN HISTORIÆ FLAV. JOSEPHI.

Cap. I.

Summarium. Notantur errata quædam Joſephi de hominum primorum Conditione, & lapſu, de Sacrificiis Caini & Abelis, nec non de filiis Dei Geneſ. VI. 2. 4.

I. ANtiq. l. I c. 2. cenſet, merum naturalem ſerpentem fuiſſe, qui hominibus ſuam invidens felicitatem eos ad violandum Creatoris interdictum induxit. Inde porro ſcribit Deum ſerpenti propter homines ſeductos loquelam ademiſſe.

II. Ibidem ſcribit, Adamum & Evam poſt lapſum, cum ſe ficulneis foliis texerant, viſos ſibi fuiſſe feliciores, ut qui inveniſſent quo prius carebant. At Moſes Geneſ. III. 7 — 10. docet, pudorem & metum & fugam à Deo, ideoque non adauctæ felicitatis opinionem ſed amiſſæ ſenſum lapſum comitatum fuiſſe.

III. Beatitatem hominum ante lapſum totam in jucunda & diuturna in his terris vita poſitam fuiſſe arbitratur. Homines in imaginem Dei ideoque ad æternam ſanctitatis beatitatiſque Divinæ communionem creatos fuiſſe, quod Moſes docet, Joſephus reticet. Scilicet quod non intellexit, omiſit.

IV. Primum primorum hominum peccatum non alias pœnas quam hujus Vitæ labores & moleſtias peccantibus attuliſſe credit.

V. Antiqu. l. I. c. 3 ſcribit, ſacrificium Abelis Deo placuiſſe magis quam Caini hanc ob cauſam, quod ille obtulit ea quæ ſponte naturæ provenerant, hic autem iſta quæ avarum hominis ingenium vi quadam à natura extorſerat. Sed aliam rei illius cauſam docet Moſes Geneſ. IV. 7. Johannes I. Epiſt. III. v. 12. Paulus ad Hebræos cap. XI. v. 4.

VI. Antiqu. l. I. c. 4. refert Joſephus, multos ex Angelis Dei mulieribus concubitu commixtos prolem procreaſſe impiam & ſævam. Verum homines pios à Moſe Geneſ. VI. v. 2. 4. appellari בני־האלהים tam certum eſt quam eoſdem à ſcriptoribus ſacris N. T. τέκνα τοῦ Θεοῦ ſæpiſſime nominari.

Cap. II.

Notantur ex Joſepho quædam de Nimrodo, de Thara, de Abrahamo, Moſi non memorata, nec non de Canaane aliquid minus verum.

I. ANtiqu. l. I. c. 5. ſcribit, Nimrodum hominibus ſuæ ætatis auctorem impietatis ac contemptus Numinis fuiſſe, ejuſque ductu & auſpiciis ſtructuram Turris Babylonicæ cœptam eſſe, quum Deo ſemel iterumque jubenti, ut colonias deducerent, obtemperare noluiſſent.

II. L. I. c. 7. refert, Tharam ex Urbe Chaldæorum Ura migraſſe Charras, quia ob funus Filii ſui Haranis Chaldæam eſſet exoſus.

III. L. I. c. 8. narrat, Abrahamum in Chaldæa meliorem, quam habebant cæteri, de Deo ſententiam ex obſervata terrarum mariſque gubernatione motuque aſtrorum collegiſſe: eam vero cum publice docuiſſet, migrare coactum fuiſſe, inſurgentibus in ipſum Chaldæis cæteriſque Meſopotamiæ incolis.

Hæc Joſephus, cum Moſi nuſquam memorentur, vel ex aliis ſcriptoribus, vel ex traditione, vel denique ex ſuo ipſius ingenio hauſerit neceſſe eſt.

IV. Libr. I. c. 7. ſcribit, cladem illam ingentem, quam Cananæis Ebræi ductu Moſis & Joſuæ intulerunt, hanc habuiſſe cauſam, quod Noachus Canaanem exſecratus fuerat, Geneſ. X. 25. At Deus ipſe Geneſ. XV. 16. Deuter. IX. 5. & alias ſæpe docet, cauſam iſtius calamitatis fuiſſe multiplicem ipſorum Cananæorum malitiam. Noachus autem Canaanem exſecrando cladem iſtam Cananæis non propter Chami flagitium imprecatus eſt, ſed propter præviſam ipſorum impietatem prædixit.

Cap. III.

Notantur in Joſepho non nulla quæ habet de cauſa profectionis Abrahami in Ægyptum, deque mora & doctrina ejus ibid. Porro de Agara Ancilla Saræ, de Sichemitis à Simeone & Levi occiſis, de nomine

Filii poſterioris Rachelis, de officio Potipharis & ejus uxore.

I. ANtiqu. l. I. c. 9. Scribit Joſephus, Abrahamum, urgente Palæſtinam fame, abiiſſe in Ægyptum, non ſolius annonæ cauſa, ſed & ut ſacerdotum Ægyptiacorum de Diis doctrinas cognoſceret, paratus rectiora vel diſcere, ſi illi plus ſaperent, vel docere. Verum hæc nec Moſes docet nec pro veris haberi debent: non enim Abrahamo exigua adeo tum fuit & dubia veri Dei cognitio, ut majorem ſe certioremque ab Ægyptiis diſcere poſſe ſperaverit, neque ignorabat, unice veram eſſe illam, quam de Deo jam tum tenebat, Divinitus edoctus, ſententiam.

II. Ibidem refert, Pharaonem, cognito, quod Sara uxor erat Abrahami, & opes ei multas dediſſe & veniam in Ægypto commorandi. Hinc Abrahamum Philoſophis Ægyptiorum familiariter convixiſſe, & Arithmeticam ac Aſtronomiam docuiſſe. At Moſes Gen. XII. 19. 20. & XIII. 1. 3. teſtatur, Abrahamum ſtatim poſt reſtitutionem uxoris, jubente Pharaone, exiiſſe Ægypto & in Palæſtinam rediiſſe.

III. L. I. c. 11. ait Joſephus, Saram juſſu Dei Abrahamo adjunxiſſe ancillam Agaram. At id Moſes nuſquam docet: Apoſtolus Galat. IV. 28. haud obſcure contrarium.

IV. L. I. c. 19. Joſephus non memorat ſuſceptam à Sichemitis circumciſionem, de qua Moſes Geneſ XXXIV. ſed ſcribit ſolummodo Simeonem & Levin, cum die quodam feſto Sichemitæ luxuriati fuerant, noctu urbem ingreſſos, civibus interfectis, ſororem Dinam reduxiſſe.

V. Ibidem ſcribit Joſephus, Jacobum poſteriorem ex Rachele filium appellaſſe Benjamin propter dolores quos Mater inter pariendum ſuſtinuit. At Moſes Geneſ. XXXV. 18. docet, Rachelem in puerperio morientem nominaſſe filium Benoni, Patrem vero mutato nomine Benjamin vocaſſe: atque non hoc ſed illud nomen dolores maternos ſignificare certum eſt. Ne ob iſtud Joſephus Linguæ Hebrææ parum peritus crederetur, Voſſius in librarios culpam tranſtulit, contenditque ipſum Joſephum hæc ſcripſiſſe: τὸ ἐξ αὐτῆς παιδίον Βενιαμὶν ἐκάλεσε πρότερον καλούμενον Βενώνι διὰ τὴν ἐπ' αὐτῷ γενομένην ὀδύνην τῇ μητρί. Verum debuiſſe ſic ſcribere Joſephum, nullus dubito, an vero ſcripſerit, dubito, cum hæc verba à Voſſio addita, πρότερον καλούμενον Βενώνι, in nullo Codice inveniantur.

VI. Antiqu. l. II. c. 3. ſcribit, Potipharem illum, qui Joſephum in Ægypto emit, fuiſſe ἐπὶ τῶν τοῦ βασιλέως μαγείρων, coquorum Regis præfectum. Hic Joſephus male interpretatur verba Moſis שר הטבחים, quæ ut alibi ita hic quoque notant Præfectum Satellitum, non coquorum. Id diſcas vel ex hoc ſolo, quod iſte Potiphar Moſi dicatur ſummus cuſtodiarum præfectus Gen XL. 3. id quod coquorum præfecto non convenit. Aliquando tamen vocabulo טבח coquum ſignificari ex 1. Sam. IX. 23. 24. liquet: atque inde error Joſephi proveniſſe videtur.

VII. Ibidem ſcribit Joſephus, uxorem Potipharis die quodam feſto morbum ſimulaſſe, ut ſolum Joſephum ſola nanciſceretur. Id autem à Moſe non refertur.

CAP. IV.

I. *Notantur non pauca de Moſe Joſepho memorata, quæ nec à Moſe tradita ſunt, nec iis, quæ Moſes de ſe ſcribit, conſentanea.*

I. ANtiqu. l. II. c. 5. ſcribit Joſephus Pharaonem juſſiſſe, ut infantes Ebræorum mares in flumen projicerentur, eo quod quidam ex ſacerdotibus Ægyptiacis prædixerat, naſciturum ex Ebræis virum, qui & Ægyptiis magnam cladem & Ebræis ingentem felicitatem allaturus eſſet. Poſtea Amramo, cum is uxore jam gravida Deo pro gente ſua ſupplicaſſet, Deum in ſomno indicaſſe, uxorem ipſius parituram eſſe virum illum Ebræum, à quo ſibi metuebant Ægyptii. Deinde uxori Amrami tam facile fuiſſe puerperium, ut cuſtodes fefellerit.

II. Ibidem ſcribit, Moſen infantem à filia Pharaonis ſervatum alienigenarum ubera averſatum fuiſſe, Matris autem ſuæ adductæ mammam avide excepiſſe. Poſtea, cum aliquando Pharao tradito ſibi filiæ alumno Diadema blandiens impoſuerat, Moſen iſtud projectum pedibus calcaſſe, non ſine vitæ periculo: iſto enim omine excitatum vatem, quem prædiximus Ægyptium inſtitiſſe apud Regem, ut interficiendo Moſen & Ægyptiis metum calamitatis & Ebræis ſpem libertatis adimeret.

III. Ibidem porro Joſephus refert, Æthiopum incurſionibus preſſos Ægyptios, monente Oraculo, Moſen ſibi conſtituiſſe Ducem. Tum Moſen loca propter ſerpentum frequentiam in via, aviculis quibuſdam in ſerpentes immiſſis, tuto tranſgreſſum, victricibus armis eo compuliſſe Æthiopas, ut Saba metropolis obſideretur. Hic autem filiam Regis Æthiopum amore Moſis exarſiſſe, ipſique deinde poſt expugnationem Urbis nupſiſſe.

Iſta omnia de Moſe Joſephus: quæ Judaicam fabulandi libidinem haud parum ſapiunt. At ipſius Moſis quam ſimplex eſt & ſeria ideoque vera de ſe narratio. Scilicet in Ægypto ſe vixiſſe refert donec ob cæſum Ægyptium Pharaonem fugere cogeretur; exulaſſe deinde inter Midianitas & hic uxorem duxiſſe: in Ægyptum vero non rediiſſe antequam à Deo mittebatur Ebræos ex Ægypto educturus.

CAP. V.

Notamus I. tepidum Joſephi de Miraculis quibuſdam Divinis Judicium. II. Nugas de aquis amaris & de Manna. III. Silentium de Ebræorum idololatria in deſerto. IV. In recenſu præceptorum Decalogi errorem & ſuperſtitionem.

I. ANtiq. l. II. c. 7. ubi tranſitum Ebræorum per mare rubrum commemoravit, ita concludit Joſephus: hæc ego, ſicut in Literis ſacris perſcripta inveniuntur, retuli. Nec incredibile cuiquam videatur, hominibus iſtis priſcis & probis viam ſalutis per mare, ſive Numinis juſſu ſive ſponte Naturæ, patefactam fuiſſe: nam & Alexandri Magni copiis mare Pamphylium ceſſit tranſitumque præbuit. Sed de his quilibet, prout ipſi viſum fuerit, ſentiat. Hæc Joſephus. Videmus hic tepidum profani hominis de Divino Miraculo Judicium. Divino extra ordinem imperio, an ſponte naturæ factum ſit, dubitat, nec veritatem Miraculi tuetur & credi poſtulat, ſed in medio relinquit & cujuſvis arbitrio permittit. Satis apparet, voluiſſe ipſum hæc dicere: relata refero; fides ſit penes auctorem: ego cum nemine ſuper iſtius rei veritate contenderim. Nec aliter loquitur Antiqu. l. III. c. 4. de illuſtriſſima Numinis in monte Sinai apparitione & habitis ibidem cum Moſe colloquiis. De his, inquit, pro ſuo arbitrio judicet lectorum quilibet: ego vero ea referre debui, qualia in Libris ſacris perſcripta exſtant. Ita Joſephus. At ſcriptores ſacri quam magnifice, quam devote & indubitanter illuſtriſſima illa Miracula venerabundi prædicant celebrantque! Vide Exod. XV. 1. &c. Deut. IV. 32. & XXXIII. 2. Joſu. XXIV. 6. Judic. V. 4. Pſ. CXIV. 3. Nec rarum Joſepho iſtud vitium eſt, quod Divina ex Literis Sacris Miracula ita referat, ut, dum refert, dubia Lectoribus & ſuſpecta reddat, rerumque Divinarum veritatem,

quam tueri debebat, prodat. Exempla iſtius perfidiæ præbet etiam Antiqu. l X. c. 11. ubi de metamorphoſi Nebucadnezaris & de ſodalibus Daniëlis ex ardentiſſima fornace ſervatis loquitur: nec non ejuſdem Libri cap. 12 quando ſuam de vaticiniis Danièlis & inde probanda contra Atheos & Epicuræos Divina providentia diſſertationem concludit.

Eo autem magis deteſtanda eſt iſta impietas, quod cum vera & Divina Miracula tanquam fabulas referat, ipſe vana ſæpe & ridicula narret & pro veris venditet, & dum ita hiſtoriis veris & ſeriis, quas ex Literis Sacris refert, ridiculas quaſdam nugas & aniles fabulas permiſcet, faciat ut & ipſa veritas propter interſperſa mendacia minus habeat fidei: cujus perverſitatis exempla mox habebimus.

II. Quæ Moſes Exod. XV. 23. 25. ſcribit, ea Joſephus Antiq. l. III. c. 1. ita refert: Moſes ad preces verſus orat Deum, ut amaram aquam Ebræis reddat potabilem. Precibus annuente Deo, Moſes particulam ligni ad pedes forte jacentis accipit, iſtamque per longitudinem ſciſſam mittit in aquam, ſimulque perſuadet Ebræis, Deum pollicitum, aquam, qualem cuperent, futuram, ſi juſſa gnaviter peragerent. Rogatus quid factu opus ſit ut aqua mutetur, robuſtiſſimum quemque exhaurire ſtagnum jubet affirmatque, parte majori exhauſta, reliquum aquæ fore potabile. Id autem cum fecerant, agitatione continua purior facta eſt aqua & potabilis. Hæc Joſephus: quæ quantum ab Hiſtoria Moſaica diſcrepent, ex collatione nemo non videt.

Ibidem de Manna hæc Joſephus habet: Moſe inter preces manus attollente, ros de cœlo delapſus eſt, manibuſque Moſis adhærens concrevit. Moſes ſuſpicatus in alimoniam dari illum rorem guſtat, & re comperta lætus populum, qui ningere putabat, qualitatem roris uſumque edocet. Hic etiam Joſephus à veritate Hiſtoriæ Moſaicæ totus abit, & Majeſtatem Miraculi (de quo vide Exod. XVI. 13. &c) frivola narratione imminuit.

III. Antiqu. l. III. c. 4. Idololatriam ab Ebræis vitulum aureum in deſerto adorantibus commiſſam ſilentio tegit Joſephus. At Moſes iſtam prolixe accurateque deſcribit, Exod. XXXII.

IV. Ibidem Joſephus in recenſu X. præceptorum appendicem primi præcepti de ſimulacris Idololatricis facit ſecundum præceptum, & quod nobis eſt ſecundum, ipſe facit tertium, & ſic deinceps, donec tandem nonum & decimum contrahat in unum. Ibidem ait an nefas eſſe Judæis, Decalogum Legis Divinæ iiſdem, quibus à Moſe perſcriptus exſtat, verbis referre: proinde ſe ſenſum ejus non ipſa verba expreſſiſſe. Hoc Judaicam ſuperſtitionem ſapit.

Cap. VI.

Notamus in Joſepho I. *De Tabernaculo ſacro & rebus eo pertinentibus profanum Judicium. II. Ambitioſam* φιλαυτίαν *Moſi adſcriptam.* III. *Vocabulorum quorundam Ebraicorum ineptam interpretationem.* IV. *Mendacium in Idolorum honorem & Romanorum gratiam.* V. *Aliquid Sauli, aliquid Davidi perperam adſcriptum.*

I. DE ſtructura Tabernaculi ſacri & rebus eo pertinentibus Joſephus Antiqu. l. III. c. 8. ita pronunciat: ſi quis ſingula attente & ſine partium ſtudio conſideraverit, univerſitatem rerum in iſtis imitatione & ſimilitudine quadam expreſſam inveniet. Pars prima & ſecunda Tabernaculi omnibus ſacerdotibus perviæ terram & mare ſignificant, quæ omnibus hominibus patent. At pars tertia Deo ſoli aſſignata cælum notavit hominibus inacceſſum. Menſa panes XII ſibi impoſitos habens annum notabat in menſes XII deſcriptum. Vela quadruplicis coloris elementorum quatuor naturam adumbrarunt. Candelabrum ſeptem habuit lucernas pro numero planetarum referendo. Hæc & ſimilia leguntur loco citato plura, quæ argumento ſunt, Joſephum non intellexiſſe ſenſus uſuſque quos ex Divino inſtituto habuerunt ſacra Ebræis olim per Moſen demandata. Veriora de illis ac ſublimiora docentem habemus Apoſtolum in ſua ad Hebræos Epiſtola.

II. Antiqu. l III. c. 9. Moſen facit ita loquentem: quod ſi meimetipſius arbitrio permiſſa res fuiſſet, me ipſum Pontificatu maximo dignum judicaſſem; tum quod omnes naturâ ſint (φίλαυτοι) amantes ſui, tum propter labores ob veſtram ſalutem ſuſceptos: at nunc ipſe Deus Aaroni illum adjudicavit honorem. Hic Joſephus Moſi ambitioſam φιλαυτίαν adſcribit, à qua Vir ille Divinus fuit alieniſſimus. Vide Numer. XII. 3. & XI. 29.

III. Antiqu. l. III. c. 10. ſcribit Joſephus, vocabulum Hebræum יובל ſignificare ἐλευθερίαν. Libr. V. c. 1. גלגל notare ἐλεύθερον. Libr. VI. c. 2. אבן העזר ſignificare ἰσχυρόν. Verum neque iſtud libertatem, neque illud locum libertatis, neque hoc fortitudinem ſive robur ſignificare nemo non novit Linguæ Hebrææ gnarus, cujus exactam cognitionem Joſepho defuiſſe iſta argumento ſunt. Vide Joſu. VI 5. & v. 9. 1. Sam. VII. v. 12.

IV. Antiqu. l. IV. c. 8. Legibus Divinis per Moſen latis hæc annumerat edicta: Diis alienis non eſſe maledicendum, nec fana exterorum violanda, nec conſecrata Diis donaria inde auferenda. Similia docet Libr. II. contra Apionem, affirmans, Legiſlatorem Ebræorum Moſen expreſſo interdicto irriſionem & maledicta à Diis aliarum gentium prohibuiſſe. Hic Joſephus in gratiam aliarum gentium maxime Romanorum, quos inter rerum Dominos vixit ſcripſitque, turpiter mentitur Deo & Moſi legem aſſingens, quam tulit nunquam, immo cui contrariam tulit. Exod. XXIII. v. 24. Deut. XII. v. 2, 3. Videtur autem Joſephus reſpexiſſe ad hæc Dei verba: אלהים לא תקלל. Exod. XXII. v. 27. Sed ſic falſum egit interpretem, cum voce אלהים non ficta gentium Numina (quæ ſimul cum ſuis cultoribus exſecratur Lex Divina) ſed Magiſtratus ac Judices, uſitata Hebræis phraſi, appellentur.

V. Antiqu. l. VI. c. 11. ait, Regem Saulem popoſciſſe & Davidem dediſſe 600 Philiſtinorum capita. At ſcriptor ſacer 1. Sam. XVIII. 25. præputia memorat, non capita.

Libr. VII. c. 11. inducit Davidem ſic loquentem: Majores noſtri neglexerunt mandatum Dei qui præceperat, ut, quam primum terram Cananæorum occupaſſent, Deo templum exſtruerent. At falſum iſtud eſſe, ex 2. Sam. VII. 7. diſcimus.

Cap. VII.

Notamus in Joſepho I. *De nomine Pharaonis apud Ægyptios aſſertionem parum firmam.* II. *Impiam de miraculo Jonæ dubitationem.* III. *Fabuloſa quædam de Rege Uſia.* IV. *In hiſtoria Danielis referenda erratum Chronologicum.*

I. ANtiqu. l. VIII. c. 2. ſcribit, ſe in gentis ſuæ commentariis inveniſſe, quod poſt Regem illum Ægypti, qui Salomoni ſocer fuit, nemo ex Regibus Ægyptiorum Pharao appellatus ſit. At ſcriptores ſacri etiam poſteriores Ægypti Reges vocant Pharaones. Jerem. 44. v. 30. & 46. v. 17. 25. Ezech. 29. 2. Notandum hîc porro, quod Joſephus fatetur, ſe in Antiquitatibus Hebraicis conſcribendis non ſolos ſcriptores Sacros ſed & alios gentis ſuæ commentarios conſuluiſſe. Ibidem docet Joſephus, Reginam, quæ Salomonem inviſit, Æthiopiæ ac Ægypto imperaſſe. At ſcriptoribus ſacris non niſi Regina Sabæ dicitur. 1. Reg. X. 1. 2. Chron. IX. 1.

II. An-

II. Antiq. l. IX. c. 11. Ea, quæ Jonas Propheta cap. II. accidiſſe ſibi teſtatur Joſephus dubie & tepide refert, & quaſi fabuloſam narrationem excuſaturus bis proteſtatur, iſta à ſe referri, quia ſic in commentariis Ebraicis, quos Græce exponendos ſuſceperat, perſcripta inveniuntur. At Chriſtus Matth. XII. v. 40. 41. Hiſtoriam Jonæ certiſſimam eſſe & notatu digniſſimam docet.

III. Ibidem Joſephus de Rege Uſia in Templo leprâ punito hæc habet: ingenti motu concuſſa terra eſt, fiſſoque ſuperne Templo ſplendente ſolis radio percuſſa Regis facies & leprâ infecta eſt. eodem terræ motu dimidium montis ante urbem jacentis avulſum eſt & per ſtadia 4. devolutum. Hic Joſephus ſimplici ac veræ Miraculi narrationi, quæ II. Chron. XXVI. v. 19. 20. exſtat, addit de ſuo talia, quæ fabulis Judaicis annumerari merentur & veri Miraculi fidem lectoribus minuunt.

IV. Antiqu. l. X. c. 11. ſcribit Joſephus, Nebucadnezarem poſt Jeroſolymæ excidium ex captivis Judæis nobiliſſimos & formoſiſſimos Juvenes ſeligi juſſiſſe, atque in eorum numero fuiſſe Danielem Prophetam & hujus ſodales Hananiam, Miſaëlem, Aſariam. Verum ipſe Daniel cap. I. docet, ſe tempore Regis Jojachimi veniſſe cum iſtis ſuis ſodalibus in Babyloniam, ſcilicet annis 11. ante excidium Urbis & Templi.

Cap. VIII.

Notamus in Joſepho I. *Interdictum Artaxerxis perperam Cambyſi adſcriptum.* II. *De voto Darii, de Sorobabelis ad Regem Darium profectione & inde ſecuta Judæorum in patriam reductione fabulas.* III. *Ad tempora Darii relata quædam quæ Cyro regnante facta ſunt.*

I. ANtiqu. l. XI. c. 2. ſcribit Joſephus, Cambyſen Cyri filium fuiſſe illum Perſarum Regem, qui Cuthæis per literas Judæos criminantibus interdicto ſuo effecit, ut Templi Hieroſolym. exſtructio intermitteretur, donec ad Regnum pervenerat Darius Hyſtaſpis filius. Verum cum ſcriptor ſacer Eſras duos ponat inter Cyrum & Darium Reges, Ahaſuerum nempe & Artaxerxem, Eſr. IV. v. 6. 7. doceatque, Judæorum hoſtes ad utrumque quidem ſcripſiſſe, interdictum autem, quod ædificationem Templi interrupit, non à priori ſed à poſteriori Rege editum eſſe, non video qua ratione iſtud à Cambyſe profectum dici queat: nam ſi Artaxerxes ille fuit Cambyſes, quis tum fuit Rex ille Ahaſuerus, qui inter Cyrum & Artaxerxem illum ponitur? Voſſius Chronol. S. cap. 10. liberaliter fingit, Ahaſuerum illum fuiſſe Darii Medi, qui cum Cyro ſubegit Babyloniam, filium, atque hunc una cum Cyro & forſan etiam cum Cambyſe, vivente etiamnum Cyro, regnaſſe. Sed iſtud nec ex ſcriptoribus rerum Perſicarum oſtendi poteſt, nec verbis Eſræ congruit. Etenim Eſras cap. IV. v. 6. Ahaſuerum illum & à Cyro præcedente & Artaxerxe inſequente diſtinguit, eique diſtinctum & proprium regnandi initium adſcribit. Petavius, Simſonius, Ricciolius cenſent, ſine abſurditate credi poſſe, quod Eſras cap. IV. 6. 7. duobus nominibus, Ahaſueri & Artaxerxis, unum eundemque notaverit Regem nempe Cambyſen. Sed nec iſtud credi patitur Eſras, ut qui nec Reges illos nec nomina Regum confundit, ſed diſtincte ſcribit, Cuthæos duas diverſis temporibus ad Reges diverſos ſcripſiſſe adverſus Judæos epiſtolas. De Rege priori loquitur c. IV. v. 6. & illum Ahaſuerum vocat non Artaxerxem. de poſteriori ibidem v. 7—24 & hujus nomen quoties exprimit (id autem quinquies fit) Artaxerxem nominat, non Ahaſuerum. Igitur fatendum eſt, Ahaſuerum illum eſſe Cambyſen, Artaxerxem eſſe Magum Cambyſis ſucceſſorem, atque non illius ſed hujus interdicto factum eſſe, ut Templi Hieroſol. ædificatio ceſſaverit.

II. Antiqu. l. XI. c. 4. ſcribit Joſephus, Darium Hyſtaſpis filium, dum privatus fuit, Deo voviſſe, ſe, ſi ad Regnum perveniret, Templum Hieroſol. extructurum, & vaſa ſacra, quæcunque adhuc Babylone aſſervabantur, remiſſurum. Verum iſtud vel ex hoc ſolo refellitur, quod Eſras cap. I. 7. & cap. V. 14. teſtetur, omnia illa vaſa jam ante à Cyro remiſſa fuiſſe, nec ulla Babylone relicta.

Porro ibidem ſcribit Joſephus, ad Darium regnare jam exorſum veniſſe Hieroſolymâ Sorobabelem, &, quia Dario olim in amicis fuerat, cum duobus aliis à Rege inter cuſtodes corporis adſcitum. Non multo poſt Regem, quum ex convivio ierat cubitum & à brevi ſomno experrectus fabulari cum iſtis ſatellitibus cœperat, hanc illis ſolvendam propoſuiſſe quæſtionem: utrum Reges, an vero Mulieres, an vero vinum, an vero veritas vim habeat maximam. porro, qui ad quæſtionem optime reſpondiſſet, huic Regem promiſiſſe uſum purpuræ, tiaram byſſinam, torquem aureum, inſuperque in conſeſſu Procerum locum Regi proximum. Poſtero die, Rege cum Proceribus ad audiendam quæſtionis ſolutionem reſidente, quum alii alia reſpondiſſent, Sorobabelem Veritati, magno cum applauſu, vim maximam vindicaſſe, & inde Regem promiſſa deferentem voti, quod privatus fecerat, monuiſſe. Tum Regem exoſculatum fuiſſe Sorobabelem ipſumque poteſtate exſtruendi Templi inſtruxiſſe. Proinde Sorobabelem & Joſuam Joſedechi filium ingentem Judæorum multitudinem ex Babylonia ſecum in Judæam reduxiſſe. Hæc Joſephus. Verum Fabulæ Judaicæ iſtæ ſunt & Sacro Scriptori Eſræ contraria. Nam (1) Joſua Joſedechi filius ex Babylonia rediit, non Dario, ſed Cyro regnante. Eſr. II. 2. & cap. III. 8. (2) Sorobabel non bis, ſed ſemel tantum, nempe anno 1. Cyri, ex Babylonia venit in Judæam. (3) Regnante Dario Hyſtaſpis filio nulla facta eſt Judæorum ex Babylonia in Judæam reductio. Eſr. cap. V. & VI. (4) Numerus Judæorum, quos Joſephus ſcribit ſub Dario rediiſſe, his exprimitur, verbis: Τὸ δὲ κεφάλαιον τῶν ἀπερχομένων ἔτη ιβ' τὴν ἡλικίαν γεγονότων, ἐκ τῆς Ἰούδα φυλῆς καὶ Βενιαμίτιδος ἦν μυριάδες υξβ' καὶ ὀκτακισχίλιοι. Λευῖται δὲ τέσσαρες καὶ ἑβδομήκοντα, γυναικῶν δὲ ἀναμὶξ καὶ παιδίων, σώματα ἦν τετρακισμύρια ἑξακόσια τεσσαράκοντα δύο. &c. Quam craſſa hic proſtent vel ipſius Joſephi vel librariorum errata ac mendacia, manifeſtiſſimum eſt ex Eſr. 2. v. 64. 65. & cap. 8. v. 1—20. & Numer. 1. 46. ubi vides Judæorum, & eorum qui ſub Cyro cum Sorobabele, & eorum qui ſub Artaxerxe cum Eſra redierunt, numerum multo fuiſſe minorem, atque nec ingentem illam hominum ex omnibus Tribubus multitudinem, quæ cum Moſe exiit Ægypto, tam numeroſam fuiſſe.

III. Multa, quæ Eſras regnante Cyro geſta teſtatur, nempe exſtructam Aram, Eſr. III. 2. celebratum Tabernaculorum Feſtum, Eſr. III. 4. Cœptam Templi ædificationem, Eſr. III. 8. luctuoſam in ſenibus Templi prioris memoriam, Eſr. III. 12. petitam à Cuthæis ædificandi Templi communionem, Eſr. IV. 2. hæc omnia Joſephus ſub Rege Dario Hyſtaſpis filio accidiſſe ſcribit.

Cap. IX.

Notamus in Joſepho I. *Hiſtoriam repetitæ ſub Dario ædificationis Templi male alicubi ordinatam.* II. *Conſummationem Templi ad annum 9 Darii relatam.* III. *Eſram & Nehemiam à Xerxe miſſos dici.* IV. *Indicatur laboris noſtri in erratis Joſephi mendiſque*

diſque recognoſcendis ſcopus, nec non noſtrum de ſcriptis Joſephi Judicium.

I. INtermiſſam Templi ædificationem Darii primum juſſu repetitam ſcribit Joſephus Antiqu. l. XI. c. 4. deinde quum timerent Judæi, ne, calumniantibus adverſariis, mutaret Rex ſententiam, tum Prophetas Haggæum & Zachariam populum ædificantem confirmaſſe. Verum à Deo prius voce Prophetarum quam à Dario juſſos fuiſſe Judæos ædificationem Templi repetere clarum eſt ex Eſræ cap. 5.

II. Conſummationem ac dedicationem Templi Joſephus Antiqu. Libr. XI c. 4. refert ad 9 annum Darii Regis: at Eſras ad 6 annum. Eſr. VI. 15. 16.

III. Antiqu. l. XI. c. 5. ſcribit Joſephus, Eſram & Nehemiam miſſos fuiſſe Hieroſolymam à Xerxe qui Artaxerxis Longimani Pater fuit. Verum ea, quæ de Artaxerxe ſuo Eſras & Nehemias memorant, non permittunt, ut hic aſſentiamus Joſepho. Nam (1) Ex iis, quæ Artaxerxes anno imperii ſui 7, cum Eſram mittebat in Judæam, in commoda Judæorum feciſſe & edixiſſe dicitur Eſræ cap. VII. evidens eſt, Regem illum eo tempore domi vixiſſe & in pace ſecurum. At Xerxes anno imperii ſui 7. nec domi vixit nec in pace, ſed Græciæ terra marique ingentibus copiis bellum inferebat, teſte Diod. Siculo libr. XI. (2) Inſignis illa veri Dei reverentia, inſignis illa in Religionem, in Templum, in urbem gentemque Judæorum benevolentia ac munificentia, quam in Artaxerxe ſuo Eſras & Nehemias prædicant, non cadit in Xerxem, qui ſe Numinis & Religionis omnis contemptorem impiis ac ſuperbis dictis factiſque declaravit. (3) Nehemias teſtatur Artaxerxem ſuum annos amplius 32. regnaſſe, Nehem. V. 14. & XIII 6. At Xerxem anno imperii ſui 21. exſpiraſſe conſtat. Quod igitur Joſephus ſcribit Nehemiam veniſſe primum Hieroſolymam anno Xerxis 25, id nec antiquis Rerum Perſicarum ſcriptoribus congruit nec Nehemiæ, qui ſcribit ſe anno Regis ſui 20 veniſſe primum Hieroſolymam. Defenſurus Joſephum Voſſius ait, Xerxem aliquandiu cum Patre ſuo regnaſſe. Verum cum Xerxes exſpiraverit anno 21 poſt mortem Patris, & Nehemias Artaxerxi ſuo plures quam 32 annos adſcribat. ergo ſi ille Artaxerxes fuit Xerxes, dicendus eſt Xerxes regnaſſe cum Patre Dario annos amplius 12. Sed iſtius rei nullum exſtat argumentum: imo aliud ex Herodoto diſcas, qui non diu ante mortem Darii factum docet, ut, ortâ de ſucceſſione inter filios Darii controverſiâ, Xerxes cæteris præpoſitus & ſucceſſor Regis declaratus fuerit.

IV. Ne quis vel de meo in erratis & mendis Chronologiæ & Hiſtoriæ Joſephi recognoſcendis labore, qui jam ad finem pervenit, vel ex eo de ſcriptis Joſephi perperam & aliter quam ipſe ſentio judicet, hic iterum moneo: me illo recenſu non id egiſſe, ut ipſe Joſephus mendax fallaxque Auctor crederetur, ſed ut conſtaret, Joſephum in priſca gentis ſuæ Hiſtoria Græce conſcribenda non ſolos ſcriptores ſacros ſed alios etiam gentis ſuæ Hiſtoricos, & hos interdum propius quam illos ſecutum eſſe, & ſic factum, ut à Literis ſacris & veritate rerum ſæpe aberraverit, non de induſtria mendax ſed improvide credulus. Quamvis autem, quod fatendum, ſuo etiam ipſius vitio aut ſaltem majori eloquentiæ & ſplendoris quam veritatis ſtudio, non raro peccet Joſephus, non deſinit tamen eſſe ſcriptor diligens, diſertus, elegans, & dignus qui ſacris tam Novi quam Veteris Teſtamenti ſcriptoribus adjungatur attente legendus.

TANTUM.

I. B. OTTII ANIMADVERSIONES IN FL. JOSEPHUM.

OMISSA VARIA A FLAVIO JOSEPHO.

VEL quod ipſi non viderentur neceſſaria, vel quæ reticuit negligentia, aut amore Judæorum, vel adulatione Romanorum, vel opinione quorundam odio Chriſtianorum, vel aliis nobis parum cognitis cauſis, de quibus pro ſuo quiſque genio judicet.

I.
ΣΙΩ'Ν.

Sion, Tzion nomen, montem munimentum ſemel iterumque apud Joſephum quærens nullibi inveni, neque iis etiam locis, ubi expugnationem arcis Tzion expreſſe tractat; quum tamen centies & millies ipſi occaſio data fuerit, ita ut plane ſentiam ipſum ſtudio & datâ operâ hoc tam glorioſum pro Novo Teſtamento nomen preſſiſſe ſilentio. Toties hiſtoria ſacra illud promit, toties Pſalmi, toties Prophetæ repetunt, toties ex iis Novi Teſtamenti Scriptores inſerunt, ut non facile fieri poſſit, quin Lector & Scrutator Sacrorum librorum, qui vel aliquem guſtum divinarum ſub Sionis figura promiſſionum habeat non ſtatim Novi Teſtamenti bona ſimul deguſtet. Noſter autem dum hanc vocem ſupprimit, ſæpius, ſemper omnino aut pro nomine appellativo accepit, aut amaram perfidiæ radicem corde ſuo preſſit. Si leviſſime judicem, pro appellativo accepiſſe dixerim, Zion enim notat locum aridum, ſiccum, ſterilem; talis enim erat antequam Davidis ſedulitate redditus eſſet locorum amœniſſimus. Extat in hanc mentem ex profanis etiam memorabilis Strabonis locus lib. xvi. p. 722. Hieroſolyma Moſes facile obtinuit Eſt enim locus petroſus, aquis tantum abundans, circumſtantem vero regionem λυπρὰν καὶ ἄνυδρον, ſterilem ac ſiccam habet. Et pavlo poſt, p. 723. παντελῶς διψηρὰν, exterius omnino ſicca, quæ revera voci ציון reſpondent. Sed quis credat, ſi omnino Strabo appellative accepit, Joſephum Judæum non meliora fuiſſe doctum? Præter innumera prophetica & myſtica in Sacris loca, ex hiſtoricis quæ Zionis & ejus expugnationis mentionem faciunt, præcipuus eſt 2. Samuel. v. 7. Καὶ προκατελάβετο David τὴν περιοχὴν Σιὼν, αὕτη ἡ πόλις τοῦ David. Qui fere itidem ſe habet 1. Paralip. xi. 7. Et hic quidem Flavius quum rem ipſam ſatis glorioſe deducat Antiq. vii. 11. p. 218. ſtudioſe tamen cavet, ne vox Sion unquam in calamum fluat, Δαβίδης τὴν ἄνω πόλιν περιλαβὼν καὶ τὴν ἄκραν συνάψας ἐν αὐτῇ ἐποίησεν ἓν σῶμα. David ſuperiorem urbis partem & arcem in ea conditam in unum corpus redegit. Semper ibi ἄκρας voce adhibita. Poſterioribus vero ſæculis, quum obſideretur à Romanis urbs, tunc ἄκρας appellatione arci in altero colli datâ hanc Sionis arcem non Sion ſed φρούριον vocat. B. Jud. VI. vi. 912. Joh. Henric. Otho in Lexico Rabbinico-Philologico notat Joſephum non amplius Sionem, ſed ſtylo poſt captivitatem Babylonicam uſitato τὴν ἄνω πόλιν, τὴν ἄνω ἀγορὰν nominaſſe, turres Pſephinam, Hippicam fuiſſe ab Aquilone. B. Jud. V. xii. xiii. & quidem adjunctas Regiæ, quæ in urbe ſuperiore, Sione ſcil. erat. B. J. II. xxxix. Sionem cum Templo conjungebat pons, ibi Joſephus Regiam vocat, τὰ βασίλεια. Ant. XIV. viii. 473. nomen ſemper devitat. Joſippon b. Gorion ab hac voce non abſtinet, meminit enim מצודת ציון, non abſtinet Abarbanel, non abſtinent plures alii, quamvis parcius. Quis miretur nominis non meminiſſe qui Sionem perdiderunt & literalem & myſticam?

II.
ΜΟΣΧΟΠΟΙΐΑ.

Idololatriæ nefandæ Vituli aurei, quam Moſes Exod. xxxii. Capite deſcribit Flavius mentionem non facit, quod pro Majorum reſpectu ipſum feciſſe Criticus illi exprobrat, Biblioteq. Angloiſ. To. iv. part. ii. p. 375. 376. Hoc authoris Silentium in Codice quadam veteri, uti id Bernardus in Notis ad Joſeph. p. 160. citat his verbis in margine notatur: Παραλείπει Ἰώσηπος τὴν μοσχοποιΐαν —— αἰδοῖ τῶν προγόνων. Sed & multi Judæorum eam non tangunt, alii culpam in Ægyptios transferunt, Aaronem excuſantes; alii remoto pudore ingenue fatentur hanc Idololatriam omnium malorum cauſam eſſe: "Nulla adhuc calamitas venit in mun-"dum, ſcil. poſt conflatum Vitulum in qua non "fuit granum vel Drachma in depreſſione libræ vi-"tuli illius adorati in Dachedr. Vitulorum tamen aureorum Jeroboami meminit non ſub voce μόσχος, ſed δάμαλις. Antiq. VIII. viii. 276.

III.
ΣΑ'ΒΒΑΤΟΝ.

Nolo in hoc eſſe longior. Nec me, nec alios morabor. Non enim contendo auctorem nihil narrare de Sabbato. Omnes ejus paginæ, ipſeque ab ipſo adductus Decalogus me confunderent. Id non capio, qui fiat ut Woltonus Anglus ut citatur in ſupra memorata Bibliot. Angl. indicet Joſephum fere nihil memorare de legibus, quæ ad Obſervationem Sabbati ſpectant. Illud eo tendit ut Miſnam & Talmud ſupra Joſephi authoritatem collocet, in hoc cœli puncto Talmudiſtarum amore cœcutit; nullus non locus eſt, ubi Flavius Sabbatum & ejus authoritatem non aſſerat, meminit primi exempli & inſtitutionis, ponit quartum de Sabbato præceptum. Ant. III. iv. 79. recenſet varias de Sabbati violatione vel obſervatione hiſtorias, ad inſaniam uſque extollit flumen Sabbaticum ſeu Sambathionem, ne in Utopia quidem viſum. Occaſione Mannæ duplicis die Veneris de Sabbato non meminit, quia ejus inſtitutionem antiquiorem eſſe judicavit. Plurima de his leges in Vocibus Σάββατον, ἑβδομάς, ἀνάπαυσις. &c. —

IV.
'ΙΩ'Β.

Neque perſonæ, neque libri Job citationem apud Fl.

Fl. Joſephum reperi, quid ille cogitarit conjectare meum non eſt, ænigma potius, quam hiſtoriam, quod aliis placuit, ſcrutari nolo. Certe neglexit. Addam tamen hac occaſione aſſumentum Septuaginta Interpretum, quod habent ſupra & ultra Textum Hebræum, nam quum Textus ſacer & originalis ad verſum 17. libro finem imponat his verbis. Et mortuus eſt ſenex & plenus dierum. Græci ſequentia habent: Γέγραπται δὲ αὐτὸν πάλιν ἀναστήσεσθαι μεθ' ὧν ὁ Κύριος ἀνίστησιν. Οὗτος ἑρμηνεύεται ἐκ τῆς Συριακῆς βίβλου, ἐν μὲν γῇ κατοικῶν τῇ Αὐσίτιδι, ἐπὶ τοῖς ὁρίοις τῆς Ἰδουμαίας καὶ Ἀραβίας· προϋπῆρχεν δὲ αὐτῷ ὄνομα Ἰωβάβ. (Ἰωβάβ) Λαβὼν δὲ γυναῖκα Ἀράβισσαν, γεννᾷ υἱὸν, ᾧ ὄνομα Ἐννών. Ἦν δὲ αὐτὸς πατρὸς μὲν Ζαρὲ, ἐκ τῶν Ἠσαῦ υἱῶν υἱός; μητρὸς δὲ Βοσόῤῥας ὥστε εἶναι αὐτὸν πέμπτον ἀπὸ Ἀβραάμ· Καὶ οὗτοι οἱ βασιλεῖς οἱ βασιλεύσαντες ἐν Ἐδὼμ, ἧς καὶ αὐτὸς ἦρξε χώρας· πρῶτος Βαλὰκ ὁ τοῦ Βεὼρ καὶ ὄνομα τῇ πόλει αὐτοῦ Δενναβά. Μετὰ δὲ Βαλὰκ Ἰωβὰβ ὁ καλούμενος Ἰώβ, μετὰ δὲ τοῦτον Ἀσὼμ ὁ ὑπάρχων ἡγεμὼν ἐκ τῆς Θαιμανίτιδος χώρας. Μετὰ δὲ τοῦτον Ἀδὰδ υἱὸς Βαράδ, (Βαράδ) ὁ ἐκκόψας Μαδιὰμ ἐν τῷ πεδίῳ Μωὰβ, καὶ ὄνομα τῇ πόλει αὐτοῦ Γεθθαίμ. οἱ δὲ ἐλθόντες πρὸς αὐτὸν φίλοι, Ἐλιφὰζ τῶν Ἠσαῦ υἱῶν Θαιμανῶν βασιλεύς. Βαλδὰδ ὁ Σαυχαίων τύραννος. Σωφὰρ ὁ Μιναίων βασιλεύς. Hoc quicquid eſt non tantum in Hebræo non extat, ſed neque Vulgatus tranſlator habet, qui alioquin pluries contextum Hebræum relinquit, τοὺς LXX. magis ſecutus, hoc in loco Hebræorum premens & cum Hebræo finiens. Joſephus autem Jobum ut Arabem minus curavit quam ſi Hebræus fuiſſet. Dum autem alterius Jobi filii Iſachar & Jobabi filii tectam mentionem facit, de hoc noſtro Scriptore non cogitavit.

V.

ΒΗΘΛΕΕΜ.

Cædes Bethlehemitica.

Quæ hactenus ex Omiſſis Flavianis recenſuimus levia videri poſſunt, comparata ad illud quod Matthæus Euangeliſta habet, II. 16. Τότε Ἡρώδης ἰδὼν ὅτι ἐνεπαίχθη ὑπὸ τῶν μάγων, ἐθυμώθη λίαν, καὶ ἀποστείλας ἀνεῖλε πάντας τοὺς παῖδας τοὺς ἐν Βηθλεὲμ, καὶ ἐν πᾶσι τοῖς ὁρίοις αὐτῆς, ἀπὸ διετοῦς, καὶ κατωτέρω, κατὰ τὸν χρόνον, ὃν ἠκρίβωσε παρὰ τῶν μάγων. Tanti enim momenti eſt iſta narratio & tam immanis in Aſcalonita crudelitatis ſignum, ut non deſint, qui ipſam Matthæi fidem ex Flavii ſilentio in dubium vocare veriti ſint. Hoc nos argumentum in prolixam Diſſertationem proferre non conſtituimus, poſt multos alios à Celeberrimo Spanhemio ſufficientiſſime pertractatum, ſed præter Auguſti à Macrobio citatum teſtimonium, melius eſſe Herodis porcum eſſe quam filium, ea ſaltem ex authore noſtro notare, ex quibus palam fiat, etiamſi hujus infanticidii ſingularem mentionem non injiciat, eum tamen de Tyranno ejuſmodi recenſere, ex quibus palam conſtet omnem Matthæo fidem in illâ ſuâ relatione adhibendam eſſe, quanquam etiam adhibenda ſit, ſi ſummum apud omnes eſſet hujus rei geſtæ ſilentium, quum ſit non tantum ἀξιόπιστος, verum etiam θεόπνευστος. Joſephus ſi omnia Herodis enarrare voluiſſet non ſecundum, ſed etiam tertium aut plura volumina habuiſſet. Sufficeret pro aſſerenda fide narrationis Matthæi, quod legimus occaſione cædis Alexandræ Ant. XV. XI. 531. f. g. ὁ δὲ τὴν μὲν οὐδὲν ἀναβαλλόμενος ἀποθανεῖν προσέταξεν. Ille ſine mora eam juſſit interfici — χαλεπὸς ἦν ψυχῇ καὶ σώματι, κεκακωμένος ὁμοῦ πρὸς τὸ δυσάρεστον, καὶ πάσαις ταῖς αἰτίαις ἑτοιμοτέραις εἰς τιμωρίαν τῶν ὑποπεσόντων ἐχρῆτο. Animo & corpore debilitatus, (efferatus) ut quavis ex cauſa ad ſæviendum eſſet propenſiſſimus, quamobrem ne ab intimis quidem amicis ſanguinarias manus abſtinuit. —. Quibus omnia reſpondent à Spanhemio ex Flavio citata. Πονηρὸν ἦν ἦθος ἐπὶ τιμωρίαν ἀπότομον, καὶ κατὰ τῶν ἀπηχθημένων ἀταμίευτον. Multis iterum de illa Herodis ſævitia agit de bello Jud. l. XVII. 755. g. Τὸ μὲν ψεῦδος εἶχε προχείρως πίστιν, αἱ κολάσεις δὲ τῶν διαβολῶν ἦσαν ὠκύτεραι. Mendacio confeſtim habebatur fides & erant criminationibus ipſis velociora ſupplicia. Plura & truculentiora habet Ant. XVI. c. XVII. al. XIII. circa finem libri: ubi Tyro coram Herode exclamavit: ὡς ἀπόλωλε ἡ ἀλήθεια, τὸ δὲ δίκαιον ἐκ τῶν ἀνθρώπων ἀνῃρημένον εἴη, κρατοίη δὲ τὰ ψεύσματα καὶ ἡ κακοήθεια, καὶ τοσοῦτον νέφος ἐπάγει τοῖς πράγμασιν — — Qui profecto totus finis libri XVI. omnibus modis etiam atque etiam expendendus, cumprimis tota illa pragmatica diductio quæ in Græco extat & in tranſlatione Gelenii, in Ruffini autem, aut cuicunque aſcribere velis, tranſlatione Latina veteri non legitur. "Tam cito eos, filios, occidere im"potentis affectûs gratiâ, quid aliud eſt, quam "argumentum impiæ licentiæ? Καὶ τῆς ἡλικίας — "maxime cum eſſent eâ ætate in quam excuſatio "ignorantiæ non competit. Paria de inſigni Herodis facinore narrantur Antiq. XVII. III. ubi Phariſæi Pheroræ uxori prædixerunt, Deo decretum eſſe regnum ab Herode auferre & in ejus progoniem transferre — quam iterum cædes ſubſecutæ ſunt: Quod autem Infantes in ſpecie attinet, etiam crudelitatis in eos ipſum arceſſere interemtorum matres: προσεξῆψαν αὐτοῦ (Hyrcani) τὴν ὀργὴν καὶ αἱ μητέρες τῶν ὑπὸ Ἡρώδου πεφονευμένων. Accenderunt Hyrcani iram matres etiam eorum, quos Herodes necaverat, nam hæ per ſingulos dies in Templo non deſinebant precibus ſuis tum Regem tum populum obtundere, rogantes ut Herodes coram Synedrio facti ſui rationem cogeretur reddere. Ant. XIV. XVII. 484. Scripſit Joſephus quæ in Annalibus Herodis continebantur, qui Herodis annales ſi adhuc putereſſent, multa ſciremus, quæ nunc ignotâ nocte ſepulta jacent. Herodes in ſuos quidem ſæviſſimus, in extraneos munificus. Antiq. XVI. v. Memoratu dignum quod de exitu & ultima Herodis voluntate noſter ait Act. XVII. VIII. 598. Ex noviſſima ejus voluntate deprehendi poteſt, quam inhumano animo præditus fuerit, quandoquidem jam è vita diſceſſurus curavit, ut ex ſingulis familiis uno aliquo ſublato tota gens in luctum conjiceretur ——. Hæ Flavii Relationes quamvis cædem Bethlehemiticam non immediate ponant, tamen eum teſtem conſtituunt ejus veritatis quam Matthæus divinitus nobis pandit. Cur enim hoc credi poſſit, tota Herodis vitæ ratio oſtendit. Cur Joſephus hoc ipſum non tetigerit non minus facile oſtendere poſſumus; ſi enim hoc unum ſcripto prodidiſſet, non potuiſſet non Meſſiæ Chriſti Ieſu univerſam hiſtoriam confirmare. Sed & hoc obiter moneo quum hujus infanticidii mentionem Joſephus tranſeat, ipſum perinde Bethlehemi urbis ad hæc tempora non meminiſſe, quum res ejus in V. T. geſtas nobis enarret; Poſt Roboami ævum de eo loco ſilet, ſub eo autem hæc narrat: ᾠκοδόμησε πόλεις ὀχυράς τε καὶ μεγάλας, Βηθλεὲμ —. Roboamus urbes munitas & magnas condidit, Bethlehem, Etame &c. — Antiq. VIII. III. 278. Hæc ex Joſepho, reliqua ex aliis aliunde de hoc παιδοκτόνῳ hauriuntor: Inter Clariſſima tandem, hoc eſt quod legimus B. J. l. XIX. Timore pavidus erat & ad omnes ſuſpiciones excitabatur: multoſque innocentes, metu ne quem nocentium prætermitteret in tormenta ducebat.

VI.

CANTICUM ANNÆ.

Priori Samuelis Secundo Capite hiſtoria naſcendi natique Samuelis extat, ſimulque excellens illud & myſticum Annæ Canticum. Hiſtoriam Annæ

næ author noſter enarrat Antiq. V. xv. de Cantico tacet, qui tamen Moſis Canticum poſt Ægyptiorum cladem atque internecionem Exodi xv. Antiquitatum libro III. in fine adfert & rationem etiam Carminis indicat, ſi modo talis fuit. Cum elogio etiam adducit alterum Moſis Carmen Valedictorium & Propheticum. “Deinde Hexametrum eis carmen effecit, quod in libro dereliquit “in ſacrario conſervandum eloquium continens futurorum ſecundum quod omnia facta ſunt atque fient, nullaque veritate privatur. Horum autem Canticorum Argumentum ipſum, rem internam vel ſenſum nullo modo tangit, ſcilicet non è re exiſtimans Romanis declarare, quæ non intelligerent, & quod ipſe ille nec intellexerat, nec crediderat, adeoque mirari non ſubit, cur Canticum Annæ ſicco pede tranſierit.

VII.
HERMON.

Montis Hermon in Sacris frequens mentio, Deuter. IV. Pſal. XLI. LXXXIX. CXXXIII. Sunt Montes alti, pars Libani & inde porriguntur verſus Meridiem, terram Baſan à Coele Syria dirimunt, cingunt Galilæam à Septentrione & Ortu, Amorrhæi nominant eos montes Sanir, Deuter. III. 8. 9. Ἕως Ἀερμών, οἱ Φοίνικες ἐπονομάζουσι τὸ Ἀερμὼν Σανιώρ, καὶ ὁ Ἀμοῤῥαῖος ἐπωνόμασεν αὐτὸ Σανίρ. Σανήρ. In Hebræo הר חרמון Mons Hermon, Sidonii vocabant Chermon שריון, Emoræi vocabant eum שניר. Fagii Chaldaica Latina habet uſque ad montem Hermon. Zidonii vocant Hermon Sirion. Æmorræi vero vocant eum montem (nivis). Hujus nullam hactenus reperi apud Flavium mentionem, niſi intelligat hos ipſos pro nomen Galaad. Antiq. IV. IV.

VIII.
PLAGÆ ÆGYPTI.

Illas Flavius non omittit, quas habemus Exodi VII. VIII. IX. X. XI. id tamen inter omiſſa notandum, quod non omnes recenſeat, ordinemque aliquo modo intervertat, ut hoc evidenter appareat ſeriem Scripturæ & ſeriem Joſephi parallelum dabimus.

Juxta S. Codicem.	*Juxta Fl. Joſephum.*
1. Mutatio aquarum. Ἰδοὺ ἐγὼ τύπτω τῇ ῥάβδῳ τῇ ἐν τῇ χειρί μου ἐπὶ τὸ ὕδωρ τὸ ἐν τῷ ποταμῷ, καὶ μεταβαλεῖ εἰς αἷμα. Exod. VII. 17 — 25.	1. Nili cruor. ὁ ποταμὸς αὐτοῖς αἱματώδης Θεοῦ κελεύσαντος ἐῤῥύη. Ant. II. v. 61. Bernard. p. 134.
2. Ranæ. Ἰδοὺ ἐγὼ τύπτω πάντα τὰ ὅριά σου τοῖς βατράχοις. Exod. VIII. 2. 3 — 10.	2. Fœda copia Ranarum. βατράχων πλῆθος ἄπειρον τὴν γῆν αὐτῶν ἐπεβόσκετο. Antiq. II. v. 63. c.
3. Pediculi. Ἐγένοντο σκνῖφες ἔν τε τοῖς ἀνθρώποις, καὶ ἐν τοῖς τετράποσιν, καὶ ἐν πάσῃ τῇ γῇ Αἰγύπτου. Exod. VIII. 16. ſ.	3. Ægyptus pediculoſa. Φθειρῶν γὰρ τοῖς Αἰγυπτίοις ἐξήνθησεν ἄπειρόν τι πλῆθος ἔνδοθεν ἀναδιδομένων. ibid. e.
4. Inſecta omnis generis. Ἀπελεύσεται ἡ κυνόμυια καὶ ἀπὸ τῶν θεραπόντων σου, καὶ ἀπὸ τοῦ λαοῦ σου αὔριον. Exod. VIII. 29 — 32.	4. Omne genus monſtra. Θηρίων δὲ παντοίων καὶ πολυτρόπων, ὧν εἰς ὄψιν οὐδεὶς ἀπηντήκει πρότερον τὴν χώραν αὐτῶν ἐγέμισεν. ibid. d.
5. Peſtis. Ἰδοὺ ἡ χεὶρ Κυρίου ἔσται ἐν τοῖς κτήνεσί σου, ἐν τοῖς πεδίοις, καὶ ἔν τε τοῖς ἵπποις, καὶ ἐν τοῖς ὑποζυγίοις —— θάνατος μέγας σφόδρα. Exod. IX. 1 — 7. דבר.	5. Hanc quintam, peſtem Flavium omiſiſſe puto, aut cum quarta, aut cum ſexta in unam combinâſſe, certe diſtinctam ab aliis non collocat, ſed tanquam effectum inſectorum οἱ δέ τι καὶ διέφυγε τὴν ὑπ᾽ ἐκείνων ἀπώλειαν νόσῳ τοῦτο (an τούτῳ) καὶ τῶν ἀνθρώπων ὑπομενόντων ἐθανατοῦτο. Qui præſentaneum exitium evadebant, infecti tamen earum veneno à morbis corripiebantur. p. 64. a.
6. Puſtulo. Ulcus. Γενηθήτω κονιορτὸς ἐπὶ πᾶσαν τὴν γῆν Αἰγύπτου, καὶ ἔσται ἐπὶ τοὺς ἀνθρώπους, καὶ ἐπὶ τὰ τετράποδα ἕλκη φλυκτίδες ἀναζέουσαι ἔν τε τοῖς ἀνθρώποις &c. Exod. IX. 9. ſ.	6. Ulcus frequens ac flagrans. Δεινῶς αὐτοῖς ἐξηλκοῦτο τὰ σώματα, τῶν ἐντὸς διαφθειρομένων. ib. p. 64. quod à præcedenti parum differt.
7. Tonitrua. Grando. Ἰδοὺ ἐγὼ ὕω χάλαζαν πολλὴν σφόδρα — Exod. IX. 12 — 35.	7. Ruina diræ grandinis. Χάλαζα μήτε πρότερον τῷ κατ᾽ Αἴγυπτον ἀέρι τοῦτο πεπονθότος, μήτε ὁμοία τῇ παρ᾽ ἄλλοις ὥρᾳ χειμῶνος καταβαίνῃ μείζων ἢ τῆς περὶ τοὺς τὰ βόρεια, καὶ τὴν ἀρκτῷαν νεμομένοις ἔαρος ἀκμάζοντος κατεῤῥηχθεῖσα τοὺς καρποὺς αὐτῶν κατέκλασεν.
8. Locuſtæ. Ἰδοὺ ἐγὼ ἐπάγω ταύτην τὴν ὥραν αὔριον ἀκρίδα πολλὴν ἐπὶ πάντα τὰ ὅριά σου. Exod. X. 1. 2. 3. ſ.	8. Locuſtarum nubes. Φῦλον ἀκρίδων ἐπινέμεται τὴν ὑπὸ τῆς χαλάζης μὴ καταβλαβεῖσαν σποράν, ὥστε. &c. — ib.
9. Tenebræ per totam terram. Ἐξέτεινε Μωυσῆς τὴν χεῖρα εἰς τὸν οὐρανόν, καὶ ἐγένετο σκότος γνόφος, θύελλα ἐπὶ πᾶσαν γῆν Αἰγύπτου τρεῖς ἡμέρας. Exod. X. 21. 29.	9. Horror triduanæ caliginis. Σκότος βαθύ, καὶ φέγγος ἄμοιρον περιχεῖται τοῖς Αἰγυπτίοις &c. —— ib. p. 64.
10. Cædes Primogenitorum. Κύριος ἐπάταξε πᾶν πρωτότοκον ἐν γῇ Αἰγύπτου ἀπὸ πρωτοτόκου Φαραὼ τοῦ καθημένου ἐπὶ τοῦ θρόνου ἕως πρωτοτόκου τῆς αἰχμαλωτίδος τῆς ἐν τῷ λάκκῳ, καὶ ἕως πρωτοτόκου παντὸς κτήνους. Exod XII. 29 30.	10. Primogenitorum ſtrages. Ἡ φθορὰ τῶν πρωτοτόκων κατ᾽ ἐκείνην ἐπέσχε τὴν νύκτα τοὺς Αἰγυπτίους, ὡς συνελθεῖν πολλοὺς τῶν περὶ τὸ βασίλειον διαλεγομένων &c. —— Ant. II. v. 65. a.

Hic exſtant plagæ Ægypti ex S. Scriptura & ex Joſepho parallele, ubi aliqui omiſſum aliquid à Flavio volunt, alii nihil, hæc examinet quicunque velit, conferat etiam ſi libuerit Philonem de Vita Moſis lib. I. p. 846. 848. ſeqq. ubi quæſtio illa eximie pertractatur: Cur Deus Ægyptios non per Leones, Urſos, aliaſque immanes belluas ſed per contemtas beſtiolas puniverit! oſtenditque Deum Summum tanto majorem ſuam potentiam atque Majeſtatem declarâſſe.

IX.
NAZARETH.

Hujus oppidi in N. Teſtamento frequentiſſima mentio, citatur Matth. II. 21. 22. 23. & ratio Etymologiæ alluſive additur. Adeo vilis & contemtus locus erat, ut ejus non tantum apud Joſephum, ſed neque in Veteri Codice mentionem factam cognoſcamus. An auctori noſtro non data occaſio? An locus adeo exiguus? ἐκ Ναζαρὲτ δύναταί τι ἀγαθὸν εἶναι; Joh. I. 46. 47. An ſtudio & odio Chriſti locum tacuerit, Pilato pejor, non facile dixerim. Idem locus non reperitur in Tabulis Geographicis à Judæis confectis, qualis eſt Jacobi Juſti, ſed & in N. Teſtamento vix in bonam partem, ſi excipias, quod ibi excuſatus ſit Dominus, cui tamen ipſi

ipſi inimici ; volebant enim ipſum à ſupercilio montis, ſuper quod ædificata erat urbs ipſorum præcipitare. Luc. IV. 21. 29. Poſtea Archi-Epiſcopalis ſub Patriarcha Hieroſolymitano. 7. milliaribus à monte Tabor. v. lex. Geogr. Hæc quoad urbem & Joſephi ſilentium. Alia quæ ad Nazareth, Naſiræos & Nazoræos attinent, non tangam, aliis examinata & ulterius examinanda.

X.
GOG & MAGOG.

De iis Ezechielis capp. XXXVIII. XXXIX. illamque Prophetiam quidam de Antiocho Epiphane ad literam intelligunt, cujus hiſtoriam Flavius fuſe perſecutus eſt, imo de Maccabæis ſub Antiocho perſecutionem paſſis libellum expreſſum conſcripſit ab Eraſmo paraphraſtice redditum, cujus libertatem Combefiſius etiam atque etiam modis omnibus perſtringit: Gogi tamen atque Magogi apud noſtrum maximum ſilentium, nec literam adfert, nec myſterium tangit. Magogi ſolo nomine adducto in diviſione Gentium ad Caput X. Geneſeos. Vide Rumet ſchium.

XI.
GALILÆI. Luc. XIII.

Quæ Lucæ XIII. verſibus primis de Galilæis quos Pilatus interfecerat, & de collapſâ in Siloam turri narrantur, ea apud Joſephum non leguntur. Siloe aquarum meminit, ſed hujus caſûs nullo modo: Item Galilæorum à Pilati trucidatorum, ſed plane aliâ occaſione. Ant. XVIII. IV. al. V. ſtatim ante Teſtimonium de I. Chriſto.

XII.
SERPENS ÆNEUS. NECHUSTAN.

Inter ea, quorum Flavius ſtudio & datâ operâ non meminiſſe videtur, ſerpens eſt æneus, præcedentia enim & ſequentia illius hiſtoriæ habet, ut non temere credendum ſit, in ignominiam Crucis Chriſti hoc ipſum ſiluiſſe atque tranſiliiſſe. Ille enim Typus adeo erat evidens, ut ſignificatio ejus nullo modo negari poſſit ab ipſis etiam Hebræis. Servator noſter evidentiam illam declarat Johann. III. 14. 15. quod Joſephus ſcire poterat: [præſuppono enim quod exemplis datis occaſionibus oſtendimus, ipſum Scripturas novi fœderis habuiſſe & legiſſe, certe Paulinas, perplura enim hinc inde citantur, quæ hujus conjecturæ veſtigia præbent, id quod ex ſpecimine Centuriæ locorum N. Teſtamenti patebit] niſi velis Johannem ſuum Euangelium ſcripſiſſe demum poſt Fl. Joſephum, ad finem ſæculi primi, quod à vero non alienum videtur. Dum autem neſcierit locum Johan. III. in quo tam viva & tam clara ſerpentis ænei applicatio extat; non tamen ignorare potuit ejus ex libro Numerorum hiſtoriam, neque Nechuſtane illius Ezechiæ Regis, cujus ille vitam atque Reformationem tantopere laudat, generalia illius pertractans, ſilentio prætergreſſus ambuſtionem ſerpentis ænei. Oportebat fidum hiſtoricum tantum miraculum minime præteriiſſe, qui Moſis in Æthiopia adverſus ſerpentes ſtratagema ope Ibidum omnibus modis extulit. Ubi etiam hoc divinæ Providentiæ ſignum atque umbra futuri boni notanda, quod in deſerto Iſraëlitarum nullus Ibidibus ad profligandos ſerpentes locus uti illic, ſi modo vera ſunt, quæ de illis Flavius narrat. Eccur non idem mali remedium Moſes attulit, quod illic? Scilicet Deus extare voluit monumentum, quo docerentur ita Omnipotentiæ atque Miſericordiæ Divinæ confidere, ut ſimul haberent Pædagogum ad Chriſtum; nam quid impediviſſet Moſen, quo minus congeſtis eodem modo Ibidibus Iſraëlitas ſalvaret, quo olim in Æthiopia bellaverat? Impium autem & iniquum eſt Judæorum in cruce I. Chriſti ſcandalum quod omni fundamento caret, totum acceptum. Ita illi objiciunt: Se capere non poſſe, quomodo ſalus contingat per maledictum de ligno pendentem? At hoc ipſum in ſerpente æneo intuiti ſunt pactâ ipſis in deſerto à pendente ſalute? Dicat mihi Judæus unde ſalus Iſraëlitis ex ſerpente erecto, & dicam ipſi unde ſalus ex maledicto pendente in Cruce. Naturalem illi proferre rationem nullam poſſunt, reſtat ut typicæ locum cedant ſublato crucis ſcandalo. Accedit ad Judæorum vel pertinaciam vel convictionem, quod in hoc ſerpentis ænei miraculo ipſi Rabbini fateantur remedium plane fuiſſe contrarium, quod ad myſterium Chriſti pulcherrime facit; nihil minus quam curare morſus à ſerpentibus æs valet, præſentiſſimam potius accelerare mortem; hoc diducerem, niſi illud pereleganter & dilucide P. Fagius in ſuis ad Paraphraſin Chaldaicam Notis in locum Numer. XXI. præſtitiſſet, nec non Galatinus in arcanis Catholicæ veritatis. Verum etiam ad Gentiles famam ſerpentis ænei perveniſſe inde conſtat, quod Serpens Æſculapii, *ὑγιείας*, Salutis ſignum nobile eſt habitum, quod infinitis documentis Antiquarii oſtendunt & nos in Numiſmatum Flavianorum Tabula VII. n. 53. præſtamus. Tacuerit Joſephus, non tacet Philo, ſed hunc ſerpentem ſerpenti qui Evam ſeduxit opponit, libr. de Agricultura. p. 284.

Iſthæc nonniſi quædam ſunt omiſſorum à Flavio ſpecimina. Plura alia ſunt, quorum vel nullo modo, vel non plane, vel ſub alio titulo mentionem facit, ut ſunt Sors ab Hanano jacta, Piſcina Betheſdæ, Urbs Edeſſa, alia, quæ ſuo loco in Lexico noſtro Flaviano dabuntur. Nunc alterum Specimen dabimus nempe Centuriam Locorum N. Teſtamenti, in quibus vel Phraſis quam Joſephus adhibet, vel hiſtoria eadem, vel etiam conjectura perquam probabilis Auctorem noſtrum Sacrum N. T. Codicem inſpexiſſe, aut aliquos ſaltem ejus libros jam ſuo tempore legiſſe.

CENTURIA
LOCORUM NOVI TESTAMENTI.

Cum Flavianis vel phraſibus vel hiſtoriis aliquid commune habentibus, & ex quibus non quidem ſingulis omnibus tamen probabile ſit, aliquam partem librorum N. Teſtamenti Joſephum inſpexiſſe, legiſſe. Illud magnæ utilitatis eſſe & de ſcopo, fide aut perfidia Authoris, reliquove ejus genio nos edocere poſſe nemo eſt qui dubitet. Centuria hæc dabit ſpecimen, non enim hic omnia continentur, maxima pars in ipſum Lexicon juxta Alphabetum Græcum conjecta eſt. Lector de eo an credendus ſit habuiſſe eum Sacrum Novi Teſtamenti Codicem ipſe ex ſequentibus judicet, nihil enim pro arbitrio determinabo.

DEberet hoc loco ante omnia proferri atque cum N. Teſtamento conferri illuſtre illud Flavii de I. Chriſto teſtimonium Antiqq. XVIII. IV. de quo tamen nunc quidem judicium noſtrum ſuſpendimus: In ipſo Lexico ad quamvis vocem ſingulariter patebit quid de eo ſentiamus.

De tribus Muneribus Chriſti, Prophetico, Sacerdotali, Regio communis Theologorum ſententia, eaque veriſſima eſt illa ſoli Servatori Ieſu Chriſto competere, quod ut de Antitypo ſeu re ipſa conſtat; ita aliqui etiam de Typis exponunt, neminem typum omnium trium horum munerum ge-

geſtáſſe, Melchiſedecum Regem & Sacerdotem, Davidem Regem & Prophetam fuiſſe, nullum Regem, Prophetam & Sacerdotem ſimul. Sequius ævum, ſi Joſepho fides, talem vidit, uſurpatione ſaltem: ita enim de Johanne Pontifice legimus B. Jud. l. III. 712 Τρία γοῦν τὰ κρατιστεύοντα μόνος εἶχε, τήν τε ἀρχὴν τοῦ ἔθνους, καὶ ἀρχιερωσύνην, καὶ προφητείαν.

1. *Matth. II.* 16—19. Cædes Bethlehemitica, quamquam illam ſingulatim Joſephus non recenſeat; inter omiſſa tamen ad Num. 5. oſtendimus loca authoris non pauca, quibus quaſi digito ad illud Herodis flagitium intendit, ultimum, ſed præcipuum hic repetam, extat de Bello Judaico l. XIX. p. 766. c. his verbis: ἐπλήσσετο δὲ τῷ φόβῳ, καὶ πρὸς πᾶσαν ὑπόνοιαν ἐξεῤῥιπίζετο, πολλούς τε τῶν οὐκ αἰτίων εἷλκεν εἰς βασάνους δεδοικὼς μὴ λάθῃ τὸν αἴτιον παραλιπών. Timore pavidus erat Herodes, & ad omnes ſuſpiciones excitabatur: multoſque innocentes, metu nequem nocentium intermitteret, in tormenta ducebat. ——.

2. *Matth. II.* 22. Ἀκούσας ὅτι Ἀρχέλαος βασιλεύει —— Hoc indicat de bello Judaico l. I. c. XXI. p. 774. circa illa loca, ubi finem libro facit. —

3. *Matth. VI.* 26. Τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ οὐ σπείρουσιν, οὐδὲ θερίζουσιν, οὐδὲ συνάγουσιν εἰς ἀποθήκας. Collectio frugum in granaria, apothecas hominum propria, non beſtiarum aut animalium. Joſephi exemplum Joſephus habet Antiq. II. III. 44. μὴ κατὰ περιουσίαν αὐτοῖς χρῆσθαι. Monuit Ægyptios frugibus annorum fertilium utendum cum parſimonia, & quod præſenti uſui ſupereſſet, ad futuram neceſſitatem reſervandam. Περιουσία & περιουσιασμὸς affluentiam notant, Eccleſ. II. 8. Collegi mihi περιουσιασμὸς χωρῶν. Horrea ſubterranea fuere veteribus Germanis, Tacito teſte. "Solent & ſubterraneos ſpecus aperire, eoſque multo inſuper fimo onerant, ſuffugium hyemi & receptaculum frugum: Panem in Oratione Dominica petimus non περιούσιον, ſed ἐπιούσιον. Tales περιουσίας aves non habent. Eximia eſt in hanc mentem Ciceronis ſententia: Neque enim ſerendi, neque colendi, nec tempeſtive demetendi percipiendique fructus, neque condendi ac reponendi ulla pecudum ſcientia eſt. De Natur. Deor. lib. II. circ. fin.

4. *Matth. XI.* 11. 12. item *Matth. XIV.* Teſtimonium de probitate, ſanctitate, innocentia Johannis Baptiſtæ, Herodis in illum impietate, de doctrina Johannis, de vero & legitimo baptiſmi uſu, quod extat Antiq. XVIII. x. 626. aliquid habet, quod oſtendit, Joſephum illud non tantum rumore vulgi hauſiſſe, ſed & Euangelium legiſſe: κτείνει τοῦτον Ἡρώδης, ἀγαθὸν ἄνδρα, καὶ τοῖς Ἰουδαίοις κελεύοντα ἀρετὴν —— ſimulque βαπτισμῷ συνιέναι. Joſippon ben Gorion ipſa Scripturæ verba adhibet; Interfecit quoque Johannem כהן גדול magnum Sacerdotem, quia dixerat אסור לך לקחת אשת אחיך. Non licet tibi in matrimonio habere Philippi fratris tui uxorem. lib. V. c. XLV. p. 534.

5. *Matth. XIV.* 6. Herodis γενέσια. Sunt qui natalitia ſeu diem nativitatis quotannis recurrentem feſtivum intelligant; ſed ſunt qui natalem Regni exponant, qualem Regni natalem celebravit Herodes Pater. Antiq. XV. XI. 546. συνεκπεπτωκὼς τῇ προθεσμίᾳ τῶν περὶ τὸν ναὸν ἔργων καὶ τὴν ἡμέραν τοῦ βασιλέως τῆς ἀρχῆς ἣν ἐξ ἔθους ἑόρταζεν. Incidit in celebritatem abſoluti Templi fabricæ etiam natalis Regni, quem Herodes anniverſaria hilaritate ſolitus eſt colere — Perſius hujus meminit Satyr. v. 180. ſ. ——— at cum Herodis venêre dies, unctaque feneſtrâ Diſpoſitæ pinguem nebulam vomuere lucernæ, Portantes violas &c. ——

6. *Matth. XVIII.* 20. Οὗ εἰσι δύο ἢ τρεῖς συνηγμένοι εἰς τὸ ἐμὸν ὄνομα, ἐκεῖ —— Phraſis hæc non flagellanda ad duorum præciſe aut trium numerum, intelliguntur pauci, ita plane Joſephus contra Apion. l. II. p. 1077. εἷς ἢ καὶ παρ . Syriæ. Nam τις, ἀλλὰ δύο ἢ τρεῖς ἔγνωσαν προδόται ſed & Romani. Non ſinguli ſolummodo, ſed multi & Leter eorum ſubito legis præcepta negligentes ſvmetipſos cum armis hoſtibus dedidere. Putaſne & apud nos non dico tanti, ſed duo vel tres agniti ſunt, proditores effecti legum ——

7. *Matth. XX.* 18. Ἰδοὺ ἀναβαίνομεν εἰς Ἱεροσόλυμα. Hæc phraſis in Euangeliis frequens. Etiam in Pſalmis CXXII. Quaquaverſum aut undecunque aliquis iter faceret Hieroſolymas, inde aſcendebat, etiam Joſepho uſitatum, ἀπὸ Λύδδων ἀνέβαινεν εἰς Ἱεροσόλυμα. Quadratus Lyddâ aſcendebat Hieroſolymam. B. Jud. II. XI. 795. c. f. Contra alter ille Hieroſolymis deſcendebat in Jericho.

8. *Matth. XXI.* 41. Κακοὺς κακῶς ἀπολέσει αὐτούς. Ita noſter: Κακοὶ κακῶς ἀπώλλυντο. De plaga pediculorum in Ægypto, a quibus mali male perdebantur. Ant. II. v. 63. ſ.

9. *Matth. XXIII.* 35. Ὃν ἐφονεύσατε μεταξὺ τοῦ ναοῦ καὶ τοῦ θυσιαστηρίου. Nolo hic inquiſitionem inſtituere quis ille Zacharias, filius Barachiæ, ſed hoc tantum ex Flavio demonſtrare, quantum ſcelus habitum ſit Templum homicidio polluere: Ant. XX. VI. 695. Confodiebant alios non modo in reliquis Urbis partibus, ſed in ipſo Templo etiam, nam & ibi interdum ſunt auſi cædes patrare, ac ſi nihil hoc modo pietatem læderent, unde fas eſt credere, Deum tanta impietate offenſum averſatum eſſe Hieroſolyma, καὶ τὸ ἱερὸν οὐκέτι καθαρὸν οἰκητήριον αὐτῷ κρίνας, Ῥωμαίους ἐπαγαγεῖν ἡμῖν καὶ τῇ πόλει καθάρσιον πῦρ, Temploque ut non amplius puro domicilio Romanos induxiſſe, purificaturos id flammis luſtralibus.

10. *Matth. XXIV.* 15. Τὸ βδέλυγμα τὸ ῥηθὲν ὑπὸ Δανιὴλ τοῦ προφήτου. — Servator alteram Templi vaſtationem per Danielem prædictam fuiſſe aſſerit, Joſephus priorem. Τὴν δ᾽ ἐρήμωσιν τοῦ ναοῦ συνέβη γενέσθαι κατὰ τὴν Δανιήλου προφητείαν, πρὸ υ' καὶ η' γενομένην ἐτῶν. Antiq. XII. XI. 415. Una alterius typus. Quum tamen Chronologiam Danielis conſideramus, dicere equidem poſſumus Danielem ſub vaſtato Templo vixiſſe, vaſtationem prædixiſſe priorem non reperio, nec credibile eſt ob juventutem. Ultimam enim viſionem habuiſſe creditur A. M. 3437. Templum deſolatum 3365. i. e 72. annis ante poſtremam ipſius viſionem: Ipſe ante deſolationem cum Jojakimo Babylonem abductus 3354. undecim annis ante Templi vaſtationem, oporteret ergo illum hæc valde puerum prædixiſſe; ſin de vaſtatione Templi poſterioris intelligamus, omnia liquida & prophetiæ Chriſti conformia: Utramque explicationem applicabis ex iis quæ notat Antiq. X. XII. 354. g. 355. a. Eodem modo ſcripſit & de Romanorum Imperio καὶ ὅτι ὑπ᾽ αὐτῶν ἐρημωθήσεται, & quantam vaſtitatem illaturi eſſent noſtris hominibus. Hæc omnia divinitus ſibi demonſtrata tradidit ſcripto & poſteris legenda reliquit, ut videntes eventum non diſcrepare à prædictionibus, Danielem mirentur ob tam inſignem honorem illi à Deo habitum. Grotius de Verit. Rel. Chriſt. l. v. §. 14. p. 240. hac occaſione obſervat ex Jachjade ad Dan. IX. 24. Septuaginta annorum hebdomadas, finire in excidio Templi Secundi.

11. *Matth. XXIV.* 21. Θλίψις μεγάλη, οἵα οὐ γέγονεν ἀπ᾽ ἀρχῆς κόσμου, ἕως τοῦ νῦν, οὐδ᾽ οὐ μὴ γένηται. Confirmat id Flavius B. Jud. VI. XI. 933. a. ut breviter dicam, neque etiam civitatem unquam talia perpeſſam puto, neque ullam nationem poſt hominum memoriam malitiâ ferociorem fuiſſe.

12. *Matth. XXIV.* 31. Ἐκ τῶν τεσσάρων ἀνέμων. Hæc vox Ieſu de colligendis electis ſuis: ita Væ exclamavit in Hieroſolymas Jeſus Anani Filius. Vox à quatuor ventis, ἀπὸ τεσσάρων ἀνέμων; proxime ante excidium. B. Jud. VII. XII. 961. Jeſus hic

poſterior inſtinctu Ieſu Nazareni ita exclamavit in eâdem cauſa: Hæc forte Joſephus non ignoravit, nec caret omine, quod ipſe hujus dicti promus condus ſit ex ore Judæi, quam prolocutus eſt Servator Mundi.

13. *Matth. XXVII. 26.* Παρέδωκεν ἵνα σταυρωθῇ, Pilatus Ieſum crucifigendum tradidit. Verbum παραδίδωμι de judice ſuperiore qui reum ad ſupplicium tradit ita uſurpatur B Jud. II. xi. 795. παραδοῦναι Ἰουδαίοις. Celerem Quadratus vinctum Hieroſolymam miſſum Judæis, ad ſupplicium tradidit, ut per urbem tractus capite plecteretur.

14. *Marc. IX. 7. 8.* De apparentibus Chriſto in transfiguratione Elia & Moïſe, & Apoſtolis ſtupentibus legimus, ἐξάπινα περιβλεψάμενοι οὐκέτι οὐδένα εἶδον. Scil. iiſdem verbis Moſis ex terris diſceſſum auctor deſcribit, νέφους αἰφνίδιον ὑπὲρ αὐτὸν στάντος, ἀφανίζεται κατά τινος φάραγγος. Ant. IV. VIII. 132. e.

15. *Marc. XII. 40.* Κατεσθίοντες τὰς οἰκίας τῶν χηρῶν fere ſimiliter B Jud. VII. xi 959. g. ἀνασκευασμένων ὅλων οἴκων τῶν εὐπόρων. Totas domos exhauſerant.

16. *Marc. XIV. 64.* Πάντες κατέκριναν αὐτὸν ἔνοχον εἶναι θανάτου. Antiq. Judaica. XIV. xvii. 484. Ἡρώδης Ἐζεκίαν ἀπέκτεινε —— παραβὰς τὸν ἡμέτερον νόμον, ὃς κεκώλυκεν ἄνθρωπον ἀναιρεῖν, κἂν πονηρὸν ᾖ, εἰ μὴ πρότερον κατακριθείη τοῦτο παθεῖν ὑπὸ τοῦ συνεδρίου.

17. *Lucæ I. 1.* Πολλοὶ ἐπεχείρησαν. Hoc verbum de ſuſceptâ ſcriptione etiam adhibetur cont. Ap. I. 1034 c. εἰ μέν τοι τὰς ἱστορίας ἐπιχειρήσαντες συγγεγράφεν.

18. *Luc. I. 8.* Ἐν τῇ τάξει τῆς ἐφημερίας αὐτοῦ. Duo loca Flaviana huc repono, quæ has Ephemerias & praxin, & inſtitutionem earum exponant: Alter extat in vita Joſephi p. 998. b. ἐμοὶ δ' οὐ μόνον ἐξ ἱερέων ἐστὶ τὸ γένος, ἀλλὰ καὶ ἐκ τῆς πρώτης ἐφημερίδος τῶν εἰκοσι τεσσάρων. Ego autem non ſolum ex Sacerdotum oriundus ſum genere, verum etiam ex vice prima inter viginti quatuor illas, quas inter non mediocre diſcrimen eſt, quin & ad regium genus per matrem pertineo. Alter de inſtitutione legitur Antiq. VII. xi. 249. a. & fuſior eſt, quam qui hic integer ponatur, refertur autem ad 2. Paralip. v. 10. xxiii. 8.

19. *Luc. I. 78.* Ἐπεσκέψατο ἡμᾶς ἀνατολὴ ἐξ ὕψους. Hic Joſephum torſiſſe vaticinia veterum, etiam Bileami, quinimo etiam Cantici hujus effatum non immerito multis ſuſpectus eſt, in gratiam enim Veſpaſiani explicuit, quod Spiritus S. de Meſſia I. Chriſto edixit. Τάχιον δὲ ἐπινοίας διήγγελλον αἱ φῆμαι τὸν ἐπὶ τῆς ἀνατολῆς αὐτοκράτορα. Opinione vero citius declaratum in Oriente Veſpaſianum Imperatorem, ubique fama nuntiavit. B. Jud. V. xii. 900. g. inde hoc ipſo Capite: Inhoneſtum ait Veſpaſianus, ut qui ſibi auguräſſet Imperium, vociſque Dei Miniſter ac Nuntius extitiſſet, adhuc captivi loco haberetur, fortunamque ſuſtineret adverſam, vocatumque ad ſe Joſephum ſolvi jubet. Id conveniens eſt ei, quod apud eundem legimus B. J. III. xiv. 854. ubi ſuum de Veſpaſiani Imperio vaticinium pluribus narrat: "Veſpaſianus quaſi miſſurus "eum Cæſari, ut cautiſſime cuſtodiretur præcepit. Quo audito Joſephus aliquid ei ſoli ſe dicere velle ait, ſummotiſque ab illo omnibus aliis "præter Filium Titum, ac duos amicos. Tu "quidem, inquit, Veſpaſiane, tantum hoc putas, "Joſephum Te habere captivum, ego autem majorum ad Te nuntius venio, præmiſſus à Deo: "alioquin Judæorum legem ſciebam, & quemadmodum Duces Exercituum mori deceret. Ad "Neronem me mittis? quid ita? quaſi qui Neroni uſque ad Te ſucceſſuri ſint, maneant. Tu es "Cæſar, Veſpaſiane & Imperator, atque hic filius Tuus. Me autem colligatum arctius Tibi "aſſervato, nam Dominus quidem non mei ſolius, "es Tu Cæſar, verum etiam Terræ, Mariſque, "ac totius hominum generis, me autem ad majorem pœnam cuſtodiri oportet, ſi ex tempore & "ſubito in Dominum iſta confingo. &c. —— Cum hoc augurio convenit Tacitus Hiſtor. l. V. c. xiii. n. 3. Liberum Patrem cœli, Domitorem Orientis pluribus perſuaſionibus inerat antiquis Sacerdotum literis contineri, eo ipſo tempore fore, ut invaleſceret Oriens & Judæâ profecti rerum potirentur. Si Flavius ad Veſpaſianum torſit loca quæ de צמח quod LXX. ἀνατολὴν reddunt, aliis Judæis eorumque Magiſtris adverſabatur, qui vi prophetiarum Jerem. xxiii. Mich. v. Zachar. iii. vi. Geneſ. xlix. Numer. xxiv. ſibi ipſis maximam fatorum magnitudinem futuram velut ex oraculo ſpondebant, unde *vulgus*, ut ait Tacitus, *more humanæ cupidinis ſibi tantam fatorum magnitudinem interpretati, ne adverſis quidem ad vera mutabantur.* Ittigius in prolegomenis ſuper auctorem noſtrum pudendam Joſephi adulationem appellat, quâ Oracula de Regno Meſſiæ ad Veſpaſianum applicuit, atque in hanc ſententiam Euſebium citat Hiſtor. l. iii. c. viii. cujus hæc mens. "Adhuc & aliud quiddam mirabilius idem Hiſtoricus ſcribit: Oraculum quoddam dicens in ſacris repertum eſſe literis, hoc in ſe continens, quod illo tempore ex "ipſorum quiſquam regione ortus orbi eſſet imperaturus, quod ipſe quidem Joſephus in Veſpaſiano impletum eſſe intellexit. Verum ille non toti ſed ſoli Romano orbi imperavit. Juſtius autem Oraculum hoc ad Chriſtum refertur, ad "quem dictum eſt à Patre: Pete à me & dabo Tibi gentes hæreditatem Tuam & poſſeſſionem "tuam terminos terræ, Pſal. ii. cujus ſane Apoſtolorum ſonus jam illo ipſo tempore in omnem "terram & verba illorum in fines orbis exierant," hæc Euſebius, cui conſentanea narrat Zonaras, l. xi. Annal. c. xvi. At ex quo Codice Euſebius hauſit, quod Flavius ad iſtam prædictionem traxerit Pſalmi ii. Oraculum? idque potius, quam aliquod aliud propheticum, cumprimis collatum ad Luc. i. 78. ubi Servator vocatur ἀνατολὴ ἐξ ὕψους, eam denominationem ex dictis locis aliqui hauſtam volunt, quandoquidem Hebræorum צמח LXX. per ἀνατολὴν reddunt, unde & hoc colligeretur, quod Joſephus Septuagintavirali verſione potius quam Textu Hebræo uſus fuiſſe videretur. De Oraculis Scripturæ à Joſepho ad Veſpaſianum tortis generalis non ſingularis mentio B. Jud. VII. xii. p. 961. g. Cum in S. Literis, ἐν τοῖς λογίοις ſcriptum haberent, capiendam Civitatem ac Templum, ſi fanum quatuor angulis eſſet effectum, & quod maxime ad bellum eos excitaverat reſponſum erat ambiguum χρησμὸς ἀμφίβολος, ibidem in Sacris literis inventum, quod eo tempore quidam eſſet ἀπὸ τῆς χώρας, ex eorum finibus Orbis terræ habiturus Imperium. Id enim illi quidem quaſi proprium οἰκεῖον acceperunt, multique ſapientes interpretatione decepti ſunt: Quo reſponſo Veſpaſiani deſignabatur Imperium, qui apud Judæam creatus eſt Imperator. Hunc Joſephi locum emendat Egeſippus de Excid. Hieroſ. V. xliv. p. 61. b. Oracula de Ieſu exponit: "Inter quæ illud præcellentiſſimum, "quod in Literis æque vetuſtis, quas ſacras vocabant, manabat impreſſum, quod ſecundum illud "tempus futurus eſſet Vir, qui de Regione eorum Imperium aſſumeret in Orbem terrarum; "Quæ res eos in tanto furore poſuit, ut ſibi non "ſolum Libertatem, ſed etiam Regnum pollicerentur. Id alii ad Veſpaſianum referendum putaverunt, prudentiores ad D. Ieſum, qui eorum "in terris ſecundum carnem frater genitus ex Maria regnum ſuum per univerſa terrarum ſpatia diffudit." Suetonio cum Tacito convenit: Percrebuerat Oriente toto vetus & conſtans opinio, eſſe

in fatis, ut eo tempore Judæâ profecti rerum potirentur. Id de Imperatore Romano quantum eventu poſtea patuit prædictum, Judæi ad ſe trahentes rebellarunt. Multum ſemper Orienti tributum, unde & Gentilium priſcorum mos Solem Orientem adorare, de quo alibi dicendi locus erit, Moſes etiam aram erigi juſſit ad Solem Orientem obverſam, ut Author noſter docet Antiq. IV. VIII. 130. ex Deuter. XXVII. 28. Inde patet Judæorum & Gentilium Scriptoribus inter ſe collatis, quam conſtans fuerit de Salute ex Oriente juxta illud tempus afferendâ opinio & validum adverſus Judæorum pertinaciam de præſtito Meſſia argumentum. Quod enim in Veſpaſianum vaticinatus eſt Flavius verum utique ſi de Imperio intelligas obtento, abſurdum ſi de felicitate & victoriis Judæorum, quorum ipſe flagellum extitit. Veriſſimum & λογίοις Θεοῦ conſentaneum, ſi de Regno J. Chriſti expoſueris, in quo nomen ejus ab Oriente ad Occidentem magnificum eſt, eritque magis magiſque Pſal. CXIII. Malach. I. Ita illuſtris non tantum ORIENS AUGUSTI, quod in Nummis perſæpe legimus, ſed & ORIENS AUGUSTUS, ἀνατολὴ ἐξ ὕψους, de Cœlo ipſo. Ex voce Ἀνατολὴ etiam Aſia Minor Natolia, Anatolia, Anadoul Turcis nomen ſuum obtinuit, quæ fuerat Imperii pars Orientalior. Joſippon ben Gorion quamquam ſe verum Joſephum fingat & plura de ſuis rebus, ſeque à Veſpaſiano capto, detento, liberato narret, alias Imperatoris in ſe Liberalitates commendat, hujus autem ſuæ de ejus Imperio prædictionis ne tantillum quidem meminit.

20. *Luc. II.* 2. Αὕτη ἡ ἀπογραφὴ πρώτη ἐγένετο ἡγεμονεύοντος τῆς Συρίας Κυρηνίου. Hæc deſcriptio prima facta eſt Præſide Syriæ Cyrenio, alii legunt: Prius facta eſt, quam præſideret Syriæ Cyrenius. Duas fuiſſe Antiquitatum indagatores agnoſcunt. Joſephus Antiq. XVII. XV. 615. a. Τῆς ἀρχελάου χώρας ὑποτελοῦς προσνεμηθείσης τῇ Σύρων πέμπεται Κυρήνιος ὑπὸ Καίσαρος, ἀνὴρ ὑπατικὸς, ἀπολημψόμενος τὰ ἐν Συρίᾳ. Ditione Archelai contributa Syriæ, miſſus eſt illo à Cæſare Vir Conſularis Quirinius, qui Cenſum ageret per Syriam. Deinde immediate libri XVIII. initium hoc eſt. εἰς Κυρήνιος ὑπὸ Καίσαρος ἐπέμφθη τιμηθὴς Συρίας καὶ Ἰουδαίας —— ut jura populis redderet, facultateſque cenſeret omnium. Capite denique III. ejuſdem libri p. 618. aſſerit Quirinium vendidiſſe & confiſcaſſe Archelai facultates peregiſſeque cenſum. Hoc anno poſt Chriſtum natum quarto Chronologus Flavianus cenſet, alii octavo. Ejus adhuc mentionem facit B. Jud. VII. XXVIII. 985. e, ubi aſſerit Judæum quendam Eleazarum in Maſſada non paucis Judæis perſuaſiſſe, ne profeſſionem facerent, quando Cenſor Cyrenius in Judæam miſſus eſt. Quicquid indagemus patebit aliam eſſe deſcriptionem memoratam Lucæ, aliam his locis Joſepho memoratam, quæ fuit nativitate Chriſti aliquot annis poſterior, nec tam late patebat, quam illa quæ Joſephum & Mariam Bethlehemum proficiſci compulit. Placet Magendeum contra Baronium afferre, qui non multorum teritur manibus. Semel tantum miſſus eſt Quirinus Præſes in Judæam, idque cum duplici poteſtate tum regendæ Provinciæ, tum Cenſûs habendi. Duas ergo Præfecturas Quirinii Pater Annalium (qui tertio eum in Syriam eſſe miſſum vult) hic falſo comminiſcitur. Caſaub. §. 30. 31. Marcus Titius poſt Agrippam miſſus eſt in Syriam, non Quirinius. Somnium eſt igitur illa prima Præfectura quam Baronius tribuit Quirinio. Quid ſecunda? Illa vero multo magis. Male fingitur Quirinius eâ Provinciâ ſucceſſiſſe Cajo, qui nunquam rexit eam, licet Lucas dixerit, hanc deſcriptionem primam factam fuiſſe quum Quirinus, Syriæ præeſſet. Non neceſſarium eſt, ut ex eo concludamus Quirinium fuiſſe Præſidem Syriæ. Nam ἡγεμὼν non tantum dicitur Præſes, ſed & Romanus Imperator, & Procurator Cæſaris & Legatus. Dicitur ergo ἡγεμὼν, non quod fuerit Syriæ Præſes ordinario jure, ſed quia cum extraordinario Imperio veniſſet in Syriam ad faciendam deſcriptionem. Spanhemii Dubia Part. II. Dub. V. conſuli poſſunt.

21. *Luc. II.* 49. Οὐκ ᾔδειτε ὅτι ἐν τοῖς τοῦ πατρός μου δεῖ εἶναί με. Vulg. Neſciebatis quia in his quæ Patris mei ſunt oportet me eſſe? Capellus ſingularem obſervationem hoc loco habet, quam cum Fl. Joſepho debeat, huc inſerendam è re duco, is enim non de negotiis Patris, ſed de Templo Patris phraſin ἐν τοῖς τοῦ πατρός μου exponit, negotiis videlicet non excluſis, juxta id quod ipſe Servator ait. Τὸ ἔργον ἐτελείωσα ὃ δέδωκάς μοι ἵνα ποιήσω. Inducit Syrum interpretem qui phraſin de τῷ ναῷ reddit, quod me oportet eſſe in domo Patris mei. Similis equidem phraſis eodem ſenſu apud Joſephum l. I. c. Apion. p. 1043. occurrit, τόντε χρυσοῦν κίονα τὸν ἐν τοῖς τοῦ Διὸς ἀνέθηκεν, aureamque ibi columnam in Templo Jovis repoſuit. Ubi ἐν τοῖς manifeſto ponitur pro ἐν τῷ ναῷ. Addit Capellus, aptius eſſe hoc exemplum & manifeſtius quam illud quod à Fullero affertur ex Chryſoſtomo. Acutum quippe Chriſti reſponſum, q. d. An vos decuit me alibi quærere, quam in Templo? Eſt enim domus Patris mei, in qua me decet eſſe. Ante Capellum Gualtherus noſter idem voluit, quanquam non vi phraſeos ſed neceſſario ſenſu rei: "At Dei patris "voluntas erat ut in Templo doceret & ſuæ fun-"ctionis Tyrocinium faceret.

22. *Luc. XIII.* 16. Ταύτην θυγατέρα Ἀβραὰμ οὖσαν. Filia Abraham & naturâ & imitatione, Phraſis Judæis adhibita Joſephus de Maccabæis. c. 15. p. 1099. ἀλλὰ τῆς θεοσεβοῦς Ἀβραὰμ καρτερίας ἡ θυγάτηρ ἐμνήσθη, quod in Eraſmi liberrima Paraphraſi Latine non legitur, in Combefiſii verſione ita habet de Matre Martyrum Maccabaicorum loquens: Sed Abrahæ filia religioſam fortis animi tolerantiæ vim in mentem revocavit. p. 58.

23. *Luc. XVI.* 22. Εἰς τὸν κόλπον τοῦ Ἀβραάμ. De anima Lazari ab Angelis in ſinum Abrahæ portatâ. Quanquam Joſephus hujus Abrahami ſinûs non meminerit. Interim tamen Sermone ſeu libello de Maccabæis Eleazarum quum loquentem introducit Eraſmus in liberiore paraphraſi de ſuo hæc addit. In tuis ô venerabilis Pater Abraham manibus & in ſinum tuum gremiumque venturi grata voluntate moriemur. p. 1090. quâ de cauſa à Combefiſio p. 61. in notis mirifice vapulat: "Plena hic omnia, nec illa Eraſmi ad Proſopopœiam neceſſaria, quæ nec Eleazarus locutus merito videtur, nec ſcripſiſſe Joſephus: cujuſmodi eſt illa invocatio Patris Abrahæ, & quod in ejus ſinum gremiumque gratuletur ſe morte venturum. Vide plura ibidem. de Textu autem Luc. XVI. 22. Saubertus in Variis N. T. Lectionibus in addendis p. 248. Euthymium inducit ſinum Abrahæ de Regno cœlorum paraphrazizantem in locum Matth. VIII. 11. μετὰ Ἀβραὰμ &c. id eſt ἐν τοῖς κόλποις Ἀβραὰμ ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν. Sinus Abrahami, quia Abrahamo potiſſimum promiſſio facta.

24. Πρὸς τῇ καταβάσει τοῦ ὄρους τῶν ἐλαιῶν. *Luc. XIX.* 37. 41. Ὡς ἤγγιζεν ἰδὼν τὴν πόλιν, ἔκλαυσεν ἐπ' αὐτῇ. Deſcenſum montis Olearum Joſephus ſingulariter habet Antiq. XX. VI. 695. Quidam ex Ægypto venit Hieroſolymas vatem ſe eſſe profitens & plebi ſuadens σὺν αὐτῷ πρὸς τὸ ὄρος τὸ προσαγορευόμενον ἐλαιῶν ἔρχεσθαι, ὃ καὶ τῆς πόλεως ἄντικρυς κείμενον ἀπέχει στάδια πέντε, ut ſecuta ſe in Montem Oliveti aſcenderet, qui è regione urbis ad quintum abeſt ſtadium, illic enim viſuros ſuo juſſu cadere Hieroſolymorum mœnia, ita ut per eorum ruinas aditus

in

in civitatem pateat. Quod factum juxta Chronologum Flavianum circa A. C. 58. Circa quod tempus etiam Ægyptii illius mentio Actor. xxi. 38. Ejus ulterior mentio de Bello Jud. II. xii. 797. Majore plaga Judæos afflixit Ægyptius quidam Pſeudo-propheta. Adveniens quippe in Provinciam, magus quum eſſet, Prophetæ opinionem ſibi arrogavit, triginta ferme millia hominum congregavit, quos vanâ ſeductione deceperat. Et circumducens illos de ſolitudine in montem, qui vocatur Olivarum, inde ad Hieroſolymam nitebatur aſcendere, depulſoque Romanorum præſidio in populares exercere dominationem. Utebatur autem ſtipatoribus, qui ad id facinus convenerant. Prævidit ejus impetum Felix — Ægyptius cum paucis fugit — Itaque Tribunus Paulum hunc eſſe arbitrabatur, ὁ πρὸ τούτων τῶν ἡμερῶν ἀναστατώσας. Differentia in numero, Acta enim recenſent τετρακιχιλίους ἄνδρας τῶν σικαρίων. Joſephus 30000. quæ tamen ita conciliari poſſunt, ut quatuor mille judicandi ſint, quos eduxit ab initio, tandem ingenti colluvie accedente ad poſteriorem numerum adaucti ſint, præterea Joſephus numerum non certo ponit, ſed ait περὶ, circiter, imo etiam facile pro τετρακισμυρίους τετρακισχιλίους legere poſſit. De Lachrymis Chriſti ad Oliveti montem ad calamitatem Judæis imminentem hoc unum notari velim, quum ipſa calamitas eos premeret, lachrymis omnibus fuiſſe ſuperiorem. Cum hi ardere ſuperiorem civitatem vidiſſent οὔτε ἤλγησαν, οὔτε ἐδάκρυσαν, neque doluere, neque illacrymavere. Sed apud Romanos, qui hæc paterentur inventi ſunt. B. Jud. VI. xi. 933.

25. *Luc. XX.* 38. Θεὸς οὐκ ἔστι νεκρῶν, ἀλλὰ ζώντων, πάντες γὰρ αὐτῷ ζῶσιν. Hoc argumento Chriſtus ex Hiſtoria Abrahami, Iſaci & Jacobi veritatem Reſurrectionis probat, cum quibus pulchre convenit, quod de Maccabæis legimus: οἱ διὰ τὸν Θεὸν ἀποθνήσκοντες, ζῶσι τῷ Θεῷ ὥσπερ ἀβραὰμ, ἰσαὰκ καὶ ἰακὼβ, καὶ πάντες οἱ πατριάρχαι. De Maccabæ. p. 1000. d. His verbis Mater filiorum Maccabaiorum animos illis incuſſit, ſeu jam hæc ipſius verba ſint, ſeu verius Joſephi, qui eam per προσωποποιΐαν infert, quis non quaſi in ſpeculo videt verba Chriſti loco dicto allegata? Fere ejuſmodi eſt, quod eodem de Maccabæis libro Eleazarus exclamat, p. 1090. In tuis, ô Venerabilis Pater Abraham manibus & in ſinum tuum gremiumque venturi gratâ voluntate moriemur. Niſi hæc verba libertati Paraphraſtis adſcribenda eſſent, quod ſupra n. 23. indicavimus.

26. *Luc. XXIV.* 31. Ἄφαντος ἐγένετο ἀπ' αὐτῶν. Talem dicendi modum Joſephus infert de Ægyptio Pſeudo-propheta, de quo num. 24. actum eſt: ὁ δὲ αἰγύπτιος αὐτὸς διαδράσας ἐκ τῆς μάχης ἀφανὴς ἐγένετο. Ægyptius ipſe pugna elapſus diſparuit, profecto non quod inviſibilis manſerit in loco qui antea aderat viſibilis, ſed quod loco ceſſerit, unde ſaltem id conſequi neceſſe eſt vocem ἀφανὴς, ἄφαντος, talem diſparentiam notare, quæ diſceſſum ſubindicet.

27. *Johann. III.* 14. 15. De Serpentis ænei hiſtoriâ à Flavio omiſſa actum à nobis eſt in Omiſſis, num. 12. ibi vide.

28. *Johann. IV.* 20. 21. Ἐν τῷ ὄρει τούτῳ. In monte hoc, id eſt in Garizim oportere adorationem fieri contendebat Samaritana. Joſeph. Antiq. Judaic. lib. XIII. vi. 434. a. "Judæi contendunt juxta Moyſi "præſcripta Hieroſolymitanum Templum eſſe le-"gitimum, Samaritæ vero Gaziritanum. De Samaritanorum in Judæos propter Templum odio ibid. 433. & alibi in toto opere paſſim. Quoties feliciter degere Judæos Samaritæ viderint cognatos ſe eorum appellant, quando vero in rebus adverſis eos aſpiciunt, nihil ad ſe pertinere ajunt. Antiq. IX. xiv. 526.

29. *Johann. V.* 2. 3. Ἐπὶ τῇ προβατικῇ κολυμβήθρᾳ. Piſcinæ (hujus probabiliter mentio B. Jud. VI. vi. 913. a. Ὑπὲρ τὴν σιλωὰμ ἐπιστρέφον πηγὴν, ἔνθεν τε πάλιν ἐκκλῖνον πρὸς ἀνατολὴν, ἐπὶ τὴν σολομῶνος κολυμβήθραν. Incipit murus à turri, cui nomen eſt Hippico —— deinde ſupra fontem Siloam in meridiem flexus, atque inde rurſus in Orientem verſus, qua Stagnum Salomonis eſt, uſque ad locum quem Ophlam vocant. Quid ſentiendum Heinrici Hottingeri Notis in Goodwinum & Conradi Hottingeri Diſſertatione de piſcina Betheſdæ conſtat.

30. *Johann. VI.* 27. Ἐργάζεσθε τὴν βρῶσιν τὴν μένουσαν εἰς ζωὴν αἰώνιον. 35. Ἐγώ εἰμι ὁ ἄρτος τῆς ζωῆς. 32. Οὐ Μωσῆς δέδωκεν ὑμῖν τὸν ἄρτον ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, ἀλλ' ὁ πατήρ μου δίδωσιν ὑμῖν τὸν ἄρτον ἐκ τοῦ οὐρανοῦ τὸν ἀληθινόν. Aliquid ejuſmodi de Manna habet Ant. III. i. 73. Θεῖον ἦν τὸ βρῶμα καὶ παράδοξον. Divinus & incredibilis erat hic cibus inopinabilis. Quanquam de ſpirituali vereque cœleſti manna ignorare voluit.

31. *Johann. X.* 22. Ἐγκαίνια ἐν ἱεροσολύμοις. Locus eſt Antiq. XII. xi. 416. de repurgato à Juda Templo, ob quod feſtivitatem inſtituit tantâ lætitiâ, ut lex lata ſit, quæ juberet quotannis hoc feſtum reparati cum cæremoniis templi per octo dies celebrari καλοῦντες αὐτὴν φῶτα, vocamus hanc feſtivitatem luminum, opinor ideo quod ex inſperato nobis illuxerit tanta felicitas. 25. Decembr. 1. Maccab. iv.

32. *Johann. XVIII.* 28. Ἵνα φάγωσι τὸ πάσχα. Placet indicare hoc loco ex B. Jud. VII. xvii. 968. ingentem & incredibilem multitudinem ovium Paſchalium ſub Ceſtio uno Paſchale mactatorum, ut inde de adhuc majore Judaici populi multitudine rationes ſubduci poſſint. Ceſtius vires civitatis ac florem Neroni ſignificare cupiens, contemnenti nationem, à pontificibus petiit, ut ſi quo modo poſſent multitudinem numerarent. Illi autem hoſtiarum ducenta & quinquaginta ſex millia & quingentas numeravere. Fiunt autem, ut denos epulatores per ſingulas imputemus, vicies centena ac ſeptingenta millia, ſancti omnes ac puri, unde colligere licet, quomodo promiſſio Dei impleta, quod numerus illorum futurus ſit ut arena maris. Summa autem Joſephi ex ovium mactatarum multitudine numero rotundo maximo ſumitur, non præciſe, quod ita procederet. 256500. Hoſtiæ, unaquæque pro 10. Convivatoribus. 2565000. Convivatores.

At ſecundum Joſephum ponuntur 2700000.

33. *Actor. I.* 11. Ἄνδρες Γαλιλαῖοι. Ita & Joſephus Galilæos alloquitur: ὁρκίζω ὑμᾶς ὦ γαλιλαῖοι. Vos viri Galilæi adjuro ne veritatem celetis. Vita Joſ. p. 1018. f. g. *Actor. I.* 18. Πρηνὴς γενόμενος ἐλάκησε μέσος. Cum Judæ morte mors Ahitophelis conferri poteſt. Is in penitiſſimas ædes digreſſus ſe ipſe ſuſpendit ἀνήρτησεν αὑτὸν· quem cognati laqueo demtum καθελόντες ἐκ τῆς ἀγχόνης, funeraverunt. Antiq. VII. ix. 233. Laqueo finire vitam quibuſdam pro honore in fortitudinis ſignum. Bardeſanes apud Euſebium Præpar. l. vi. c. 10. variarum gentium mores deſcribens, Γερμανῶν οἱ πλεῖστοι ἀγχονιμαίῳ μόρῳ ἀποθνήσκουσι fracto cervicibus laqueo mori, & Procop. l. 2. Gothicor. Herulo defuncto uxor laqueo apud viri ſepulchrum vitam finivit, quæ hoc facere recuſaret, ignominioſa habita. Florus de Cimbrorum mulieribus. Quum miſſa ad Marium legatione libertatem ac Sacerdotium non impetrâſſent, nec fas erat, ſuffocatis eliſiſque paſſim infantibus ſuis, aut mutuis concidere vulneribus, aut vinculo è crinibus ſuis facto ab arboribus jugiſque pependerunt. Job. vii. 15. Anima mea ſtrangulationem eligit מחנק, Aquila reddit ἀγχόνην.

34. *Actor. II.* 6. Συνῆλθε τὸ πλῆθος καὶ συνεχύθη.

De

De ingenti ad Templum conveniente turba, de cujus numero heic num. 32. ſpecimen ex Paſchali congregatione ſumi poteſt. Sed quod hi omnes Judæi vel Proſelyti quod Lucas his verbis docet, ἦσαν δὲ ἐν ἱερουσαλὴμ κατοικοῦντες ἰουδαῖοι ἄνδρες εὐλαβεῖς ἀπὸ παντὸς ἔθνους τῶν ὑπὸ τὸν οὐρανὸν, qui poſtmodum v. 9. enarrantur. Ad explicationem atque illuſtrationem horum omnium faciunt duæ voces, quas auctor adhibet de innumerabili multitudine Judæorum Hieroſolymis tempore feſti Paſchalis ſub Nerone degente. B. Jud. VII. xvii. 968. Τοῦτον τὸ πλεῖον ὁμόφυλον μὲν ἀλλ᾽ οὐκ ἐπιχώριον. Horum plerique gentiles fuere, i. e. ex una gente orti, ſed non indigenæ, ab omnibus enim regionibus ad azymorum diem feſtum congregati. —— ——

35. *Actor. III.* 1. Ἐπὶ τὴν ὥραν τῆς προσευχῆς τὴν ἐννάτην. Ita Actor. x. 3. 30. imo etiam Matth. xxvii. 45. 46. Marc. xv. 33. 34. Joſephus B. Jud. VII. xvii. 968. Πάσχα καλεῖται, καθ᾽ ἣν θύουσι μὲν ἀπὸ ἐννάτης ὥρας μέχρις ἑνδεκάτης —— Judæi cum dies feſtus adeſſet, qui Paſcha vocatur, quando à nona quidem hora uſque ad undecimam hoſtias cædunt. —— ea hora ſacrificiorum veſpertinorum, ſacrificii paſchalis mactandi. Orationis, Paſſionis Chriſti ἐν αἰνῇ. de hora confer Joſ. Ant. XIV. viii. 474.

36. *Actor. V.* 36. Ἀνέστη Θευδᾶς. Ejus Rebellionem vide Antiq. XX. ii. 689. 690. an Theudas ante Judam vel Judas ante Theudam, Magenel in Baron. p. 133. Druſii præterita, Capelli Spicilegium.

37. *Actor. V.* 34 —— 40. Γαμαλιήλ. Gamaliel. Diverſos hujus nominis adducit ex Magiſtris Otho in Lexico. Noſter memorat Simonem Gamalielis. Ὁ γαμαλιήλου συμεὼν B. Jud. IV. v. 873.

38. *Actor. VI.* 9. Ἐκ τῆς συναγωγῆς λεγομένης λιβερτίνων, καὶ κυρηναίων καὶ ἀλεξανδρέων. Sunt qui vocem Libertinorum non pro ſecta præciſe hoc loco intelligant, ſed populorum qui ad utrumque littus maris Mediterranei erant & pro ſe Jeroſolymis ſpecialem Synagogam habebant. Hebraice ſonaret לעבר שני, dialecto recentiore לעבר תני Legnebertene Libertene, vel in binis lateribus Judææ & Syriæ, extat in hanc ſententiam tractatus P. H. atque illa aliorum mentem qui ſectam vocant non diruit: Aliquid Joſephus non abſimile habet, Ant. XX. x. 561. Τοὺς δὲ κατὰ τὴν ἀσίαν ἰουδαίους καὶ ὅσους ἡ πρὸς κυρήνην λιβύη κατέχει ἐκάκουν αἱ πόλεις. Unde conjicio urbes illas in Aſia & Cyrenaica ſibi oppoſitas ad utrumque maris illius latus multa habuiſſe, quod ad Judæos inter Græcos ibi habitantes communia, eaidem conſuetudines, eandem linguam, eadem fata, eandem, ut videtur, & communem Hieroſolymis Synagogam, ubi Græce Lex ipſis legeretur.

39. *Actor. IX.* 10. Σαῦλον ὀνόματι ταρσέα. Plane multa eximia de Tarſo Flavius, ex quibus paucula delibabimus. Θαρσὸς δὲ Θαρσεῖς. Tharſus Tharſos condidit, ſic enim antiquitus Cilicia vocabatur, Tharſos enim apud eos maxima Civitatum Metropolis, T. pro Θ. mutato. Apud Joſephum habemus Θ. in N. Teſt. & in Nummis T. quos damus Tab. III. n. 3. cumprimis notandum Tarſenſes jus civitatis Romanæ habuiſſe, id quod locum Actor. xxii. 28. mire explicat; in Nummis ΤΑΡΣΟΥ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ. Tarſum à Sardanapalo conditam, ſeu auctam alius nummus oſtendit, qui ſymbolum ejus habet. Jonas εἰς Ταρσὸν ἐπὶ τῆς κιλικίας. Antiq. IX. xi. 318.

40. *Actor. IX.* 32. Κατελθεῖν λύδδαν. Lydda urbs maritima Syrophœnicum, purpura celebris Joſepho ſæpiſſime memorata Antiq. XX. v. 692. κώμη dicta. εἰς κώμην ἥκει [illegible] λύδδαν. Quadratus in vicum profectus Lyddam, inſtar urbis magnum, ſedit pro Tribunali. Diſtabat Hieroſolymis inſtar itineris diarii. Fœminæ Lyddanæ depſunt maſſam, aſcendunt Templum, orant, redeuntque priuſquam fermentetur: Multa ex Rabbinis de hoc loco habet Otho in Lexic. Rabbinico, ſed & hoc addendum etiam Hieronymi tempore multos ibi fuiſſe Rabbinos. Memini, ait præfatione in Jobum, me ob intelligentiam hujus voluminis Lyddeum quendam præceptorem, qui apud Hebræos primus eſſe putabatur non parvis redemiſſe nummis. Ptolemæus etiam meminit, ἰάμνια, λύδδα, διόσπολις, alias Dioſpolis dicta.

41. *Actor. IX.* 36. Ταβιθὰ ἣ διερμηνευομένη λέγεται δορκάς. à δόρξ, caprea ſylveſtris, quia in ſylvis proprie degit *dama*, δέρκω, video, illa enim animantia ſunt ὀξυδερκῆ, acuto viſu prædita. Tabitha, ex צבי. Deuter. xiv. 5. Chald. טביתא טביא caprea: Nomen videtur amabile & eo tempore in uſu, Joſeph. B. Jud. IV. v. Johannes ad cædes promtiſſimus, δορκάδος υἱὸς ἐπεκαλεῖτο. qui lingua patria Dorcadis filius appellabatur: p. 872. a. b.

42. *Actor. XI.* 28. Ἐσήμανε λιμὸν μέγαν μέλλειν ἔσεσθαι ἐφ᾽ ὅλην τὴν οἰκουμένην ὅστις καὶ ἐγένετο ἐπὶ κλαυδίου καίσαρος. Hanc famem deſcribit Joſephus Antiq. III. xiii. 100. Nuper etiam non longe ante Judaicum bellum principatu Claudii, Pontificatum apud nos iſmaële obtinente, tam valida fames regionem noſtram preſſit, ut aſſaron quatuor drachmis veniret &c. —— Ejuſdem ſub Claudio famis altera mentio Antiq. XX. ii. 686. λιμοῦ τὴν πόλιν πιέζοντος. Helena Adiabenorum Regina peropportune Hieroſolymas venit, cum civitas gravi fame premeretur & multi perirent alimentorum inopia, Regina ex ſuis Alexandriam miſit comparaturos magnam vim tritici, alios in Cyprum, qui copiam ficuum paſſarum inde adveherent, quibus omnibus brevi reverſis, cibos egenis diſtribuit, atque hoc beneficio memoriam immortalem ſibi apud noſtram gentem peperit.

43. *Actor. XII.* 19. Φύλακας ἐκέλευσεν ἀπαχθῆναι. Herodes juſſit cuſtodes duci ſcil. ad ſupplicium: hoc ſenſu vox adhibetur ab authore de Herode Aſcalonita qui Hyrcanum ſuſtulit, εἰς αἰτίαν τὸ τοιοῦτον ἐπαναφέροντα δικαστηρίου καὶ προδοσίας ἀπαγαγεῖν προστάξαι τὸν ἄνδρα. Antiq. XV. ix. 525. c. Pſal. cxxv. 5. ἀπάξει κύριος. Plinius ad Trajanum Ep. xcvii. lib. x. de Chriſtianis. Interrogavi ipſos an eſſent Chriſtiani, confitentes iterum ac tertio interrogavi, ſupplicium minatus, perſeverantes *duci* juſſi. Cicero ad Catilinam, ad mortem te *duci* jam pridem oportebat Luc. xxiii. 32.

44. *Actor. XII.* 22. 23. Herodis infandum ſcelus & miſerabilis exitus à Joſepho fuſe deſcribitur, ut videatur quaſi Commentarii loco in Lucam adhibendus, Lucas enim ſcripſit prior. Vocat autem hunc Regem auctor noſter Agrippam Magnum. hancque tragœdiam exhibet Antiq. XIX. vii. 679. ταχθῇ ἡμέρᾳ à Joſepho deſcribitur dies ſolennium ludorum Cæſareæ habitorum pro ſalute Cæſaris, & quidem ἡ δευτέρα, ſecunda illius celebritatis. Ἐνδυσάμενος ἐσθῆτα βασιλικὴν, indumentum illud noſter ita deſcribit: στολὴν ἐνδυσάμενος ἐξ ἀργύρου πεποιημένην πᾶσαν, ex argento totam mirabili opere contextam, quæ radiis exorientis Solis percuſſa divinum quendam fulgorem emiſit & venerationem cum horrore incutiebat ſpectantibus. Quum Lucas ait ὁ δῆμος ἐπεφώνει, φωνὴ Θεοῦ καὶ οὐκ ἀνθρώπου. noſter id ita exponit, moxque κόλακες adulatores pernicioſi aliunde acclamantes, Deum conſultabant (προσαγορεύοντες melius redditur appellantes, ut Ruffinus habet & verbum Græcum cum teſtimonio ſcripturæ convenit) rogantes ut faveret propitius, quod Ruffinus etiam majore cum emphaſi reddit, dicentes ſcil. ad Regem. Propitius eſto nobis, quam impiam ille adulationem nec caſtigavit, nec repulit. Quod Lucas addit, παραχρῆμα ἐπάταξεν αὐτὸν ἄγγελος κυρίου, illud Flavius de nuncio Bubone malo omine viſo explicat, quod ſi-

gnum externum adeſſe poterat, Angeli divini vi intrinſecus agente. Quod σκωληκόβρωτος Lucas vocat, hoc ἐσφοδρύνετο Joſephus ſecuta ventris tormini κοιλίας ἄλγημα, creſcente dolore crucibatur, cruciatu per quinque continuos dies (Juchaſin tres dies ponit) nihil remittente confectus vitam finiit, poſtquam regnaſſet per ſeptennium. Ubi mirum quod Joſephus quum aperte fateretur ipſum propter adulationem ita à Deo punitum, ipſe tamen ibi etiam poſt mortem omnibus modis adularetur. Interim his ipſis quum poſterior Lucâ ſcripſiſſet, maxime confirmat veritatem Scriptionis ſacræ. Anni regni B. Jud. II. x. 793. aliter ponuntur. Deceſſit in Cæſarea βεβασιλευκὼς ἔτη τρία, poſtquam tribus annis regnâſſet? Joſippon viginti tres ipſi dat, lib. V. c. XLV.

45. Παῦλος ἐπιλεξάμενος Σίλαν. *Actor. XV.* 40. Alterum Silam memorat Joſeph. Antiq. XIX. 5. Agrippa Rex conſtitutus Magiſtrum præfecit toti ſuæ militiæ Silam, quem multorum & difficilium laborum individuum ſocium habebat. Hic quum Regi Agrippæ quotidie importunius labores ſuos in ejus gratiam exhauſtos exprobraret, præfectura illi ademta, vinctuſque in patriam ſervandus miſſus. Antiq. XIX. VII. 677. Agrippa mortuo Herodes Dynaſta Chalcidis & Chelcias magiſter Regiæ militiæ, priuſquam evulgaretur Regis obitus conſpirantes Ariſtonem miſerunt, qui Silam communem amborum inimicum interficerent, quaſi hoc à Rege mandatum acceperit. p. 679. g. Hæc occaſione nominis & temporis, alias hi diverſiſſimi.

46. *Actor. XVIII.* 2. Χωρίζεσθαι πάντας τοὺς Ἰουδαίους ἐκ τῆς Ῥώμης. Claudius edictum emiſit ut omnes Judæi Româ cederent. Hanc Judæorum à Claudio factam expulſionem apud Joſephum nondum legi, ſed potius ingentia ejus in Agrippam Regem benefacta. Antiq. XIX. v. Glorioſus auctor hoc ſtudio in gratiam populi tacere potuit. Memorant Ethnici, Suetonius in Claudio, Judæos impulſore Chreſto aſſidue tumultuantes Româ expulit; Confundit Judæos & Chriſtianos, innocentes cum nocentibus.

47. *Actor. XVIII.* 18. Κειράμενος τὴν κεφαλήν. *Actor. XXI.* 23. Ἄνδρες τέσσαρες εὐχὴν ἔχοντες ἐφ᾽ ἑαυτῶν —— ἵνα ξυρήσωνται τὴν κεφαλήν. Ejuſmodi raſuræ mentionem habet Joſephus ſub Agrippa Rege, qui multos Nazaræos ξυρᾶσθαι διέταξε, Antiq. XIX. v. 675. & de Berenice, quæ venit Hieroſolyma, ut vota Deo perſolveret —— antequam immolent ξυρήσασθαι τὰς κόμας, capillos radunt. B. Jud. II. XV. 801. In voto Naziræatus alebant comam. de Berenice Juvenalis Satyr. VI. 154. Alia Berenice Catulli qui de Coma Berenices ſcripſit Elegiam 67.

48. Οὐκ ἄρα σὺ εἶ ὁ Αἰγύπτιος. *Actor. XXI.* 38. Hunc deſcribit noſter Antiq. XX. VI. 695. & Bell. Jud II. XII. 797. Eodem tempore, ſub Felice, quidam ex Ægypto venit Hieroſolyma, vatem ſe eſſe profitens & plebi ſuadens, ut ſecuta ſe in montem Oliveti aſcenderet, qui è regione urbis ad quintum abeſt ſtadium, illic enim viſuros ſuo juſſu cadere Hieroſolymorum mœnia, ita ut per eorum ruinas aditus in civitatem pateat. Quo cognito Felix jubet milites arma ſumere, ſtipatuſque multis equitibus ac peditibus, erumpens invadit turbam ſeductam ab Ægyptio, quorum quadringentis occiſis, ducentis viros cepit: Ægyptius ipſe pugna elapſus diſparuit, ἀφανὴς ἐγένετο, quæ phraſis etiam in N. T. non diſparentiam ſed clandeſtinam & proximo non obſervatam abitionem notat, quod de hoc ipſo alibi noſter aſſerit, ὁ μὲν Αἰγύπτιος φυγὼν μετ᾽ ὀλίγων. ——

49. *Actor. XXVI.* 6. 7. Εἰς ἣν τὸ δωδεκάφυλον ἡμῶν ἐλπίζει. Apoſtolus hac voce exprimit duodecim tribus rediiſſe, duodecim tribus expectare Meſſiam, non tantum duas illas ex quibus Regnum Judæ olim conſtabat, quod equidem poſterius autor noſter etiam atque etiam multis locis pertendit & trans Euphratem neſcio quodnam (etiam ipſe neſcit) Iſraelitarum regnum ampliſſimum fingit, ſcilicet in ipſa Utopia. In eo tamen Joſephus ſibi non uſque adeo conſtat, ut non hinc inde aperta veſtigia poſt ſe relinquat, ex quibus cognoſcere poſſimus ipſum convictum fuiſſe de reditu duodecim tribuum, de religione, ſacrificiis, cultu & fide duodecim tribuum. Nam duodecimo Antiq. libro c. II. p. 391. à Ptolemæo Philadelpho arceſſuntur ſeni ex ſingulis tribubus Seniores, qui fuerunt iſti 72. interpretes: quid eâ re opus, ſi non fuerunt populus duodecim tribuum? Idem adhuc accuratius & ſignificantius cernimus in Ariſtea, qui cum Fl. Joſepho impreſſus eſt p. 8. ubi viri illi ex unaquaque tribu diſtincte omnes nominibus ſuis recenſentur. Hoc Joſephus ſui oblitus iterum confitetur, quum abſoluti Templi hiſtoriam & dedicationem ſiſtit Antiq. XI. IV. 366. Sacerdotes ac Levitæ cum reliqua Iſraelitarum multitudine obtulerunt ſacrificia χιμάρους ιβ᾽ κατὰ φυλὴν, τοσαῦται γάρ εἰσιν αἱ τῶν Ἰσραηλιτῶν φυλαί. Taceo quod Reliquiæ decem Tribuum miſſis ad Regem Aſſyrium Legatis petierant, ut Sacerdotes aliquot è captivis Iſraelitis ad eos remitteret, quo facto Legem & Dei colendi rationem denuo edocerentur, Antiq. IX. XIV. 315. 316. Dodecaphylon triplici hominum genere conſtitiſſe videtur. 1. ex iis qui non abducti erant, ſed in regione manſerant. 2. Reg. XVII. 2. ex iis qui redierant, quamvis non plenis tribubus, diverſis tamen turmis. 3. ex iis qui cum adhuc in diſperſionibus eſſent, ad Sacra tamen feſta Hieroſolymas aſcenderunt. Plura ex aliis qui velit, adeat Adr. Pauli Diſſertationem de decem Tribubus perditis non deperditis, cump. p. 59. Sub Eſdra rurſus XII. hædos obtulerunt, quod videre eſt p. 314. editionis Lat. Frobenianæ. Eſdr. VI. 17. VIII. 35.

50. *Actor. XXVII. XXVIII.* Iter Pauli Romam & paſſum in eo maritimo itinere naufragium plane multa habet parallela cum Flavii Joſephi itinere Romano atque itidem paſſo naufragio, quod ipſe in vita ſua deſcribit p. 999. adeo ut & tempus & loca conſiderantibus liceat opinari eos quaſi unâ navi vectos fuiſſe, niſi pauca quædam alia aliud plane ſentire juberent. Βαπτισθέντος ἡμῶν τοῦ πλοίου κατὰ μέσον τὸν Ἀδρίαν, inquit. Mergebatur noſtra navis in medio mari Adriatico. Ecce Parallelismos, *a*. Tempus, Paulus ad initium Præfecturæ Porcii Feſti Romam deductus, Actor. XXIV. 27. XXVII. 1. Joſephus quo tempore Felix in Judæa Procurator erat iter deſtinavit ſub Feſto effectum dediſſe videtur, nam annus 26. vitæ ipſius de quo mentionem facit procurationi Felicis minime reſpondet. *b*. Utriuſque Iter ex Palæſtina navi Romam. *c*. Pericula. Uterque maximis in mari exhauſtis periculis. *d*. Captivi in utriuſque itinere erant in navi, ob leviorem culpam vincti Romam miſſi. Actor. XXVII. 41. *e*. Naufragium uterque ſuſtinuit. *f*. Loca in quæ naufragio facto appulerunt aut aliâ navi ingreſſi tranſierunt, Puteoli. Actor. XXVIII. 13. *g*. Ipſa navis aliquid injicere poteſt, nempe altera illa poſt naufragium Alexandrina vocatur, Actor. XXVIII. 11. Joſephi Cyrenaica, Cyrene autem ad idem latus maris cum Alexandria ſitu eſt, potuit Cyrenaica eſſe, quæ ex celebri Alexandriæ portu ſolvit. *h*. Puteolis Paulus fratres invenit, i. e. Judæos, tota enim illius Capitis ſeries oſtendit per fratres Paulum non Chriſtianos ſed Judæos intelligere: Joſephus perinde Puteolis cum Judæis familiaritatem contraxit, cujus ope evenit ut Poppææ conjugi Neronis innoteſceret. Aliæ conjecturæ ad-

addi poſſent, quaſi una utriuſque navigatio fuiſſet. Obſtant tamen diſparitate, non erant totidem utrinque perſonæ, alia atque alia fata, hic nemo vitæ jacturam fecit, illic ex ſexcentis octoginta emerſerunt. Hoc ſaltem conjicio, etiamſi non fuerit eadem atque una utriuſque navigatio, probabile tamen eſſe Joſepho Pauli doctrinam & cauſam vel in ipſa Palæſtina, vel Romæ ubi eodem tempore degerunt, non fuiſſe incognitam & ab ipſis Judæis detectam.

51. *Roman. I.* 23. Ἤλλαξαν τὴν δόξαν τοῦ ἀφθάρτου Θεοῦ, δόξα eo loco & gloriam Deo debitam notat & ſimul notare poteſt doctrinam ſeu opinionem & ſententiam de Deo. Quo facit quod apud noſtrum legimus contr. Apion. II. 1078. εἰ δέον τὴν μὲν τὴν περὶ τοῦ Θεοῦ δόξαν αὐτοῖς, καὶ τὴν πρὸς αὐτὸν ἱερὰν ἀμετάβλητον διαφυλάττειν. Oportet Opinionem de Deo ejuſque culturam immobili Religione ſervare. Sic loquitur author, poſtquam Græcorum Deos ſalſe riſiſſet, quod ſeneſcant & putreſcant, quod novos Deos, nova Templa erigant, quum unus & verus Deus ſit ἄφθαρτος & τὸ φθαρτὸν nunquam poſſit eſſe Deus.

52. *Roman. I.* 30. Ἐφευρετὰς κακῶν. Joſephus cont. Ap. II. 1073. a. Καινῶν εὑρετὰς ἔργων.

53. *Roman. II.* 28. 29. Οὐδὲ ἡ ἐν τῷ φανερῷ ἐν σαρκὶ περιτομή. Helenæ Adiabenorum Reginæ cum filiis ſuis ad Judaicam Religionem convertendæ hoc ipſum Ananias pro ratione protulit, Antiq. XX. II. 685. Licere ei etiam abſque circumciſione Deum pie colere. ſi Judæorum inſtituta placeant. In hoc enim magis ſuam religionem, quam in circumciſione corporis, τοῦτο εἶναι κυριώτερον τοῦ περιτέμνεσθαι, daturumque Deum veniam ſi neceſſitate coactus ſignaculum id omitteret. —

54. *Roman. XVI.* 3. Ἀσπάσασθε Πρίσκιλλαν καὶ Ἀκύλαν τοὺς συνεργούς μου ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. quorum etiam mentio Actor. XVIII. Aquilæ nomen circa illud tempus valde in uſu. Etiam Joſephus meminit, extremum Cajo Imperatori iſtum qui illi ultimum attulerit exitium Aquilam inflixiſſe τελευταῖον δὲ ἀκύλας ὁμολογεῖται. Ant. XIX. I. 660. Differt hic Flavianus à Pontico Pauli, nam Caji interfector Romanus potius cenſendus, differt ab Aquila qui partem verſionis Græcæ confecit, ut aliqui ſiniſtre arbitrantur. Caji interfector pertinet ad Annum Chriſti 42. Aquila Priſcillæ Judæus Ponticus, cujus acta, itinera, hoſpitationes pertinent ad annos Chriſti a 49 — 67. Aquila tranſlator, S. Aquilas, qui à quibuſdam cum Onkelos confunditur ſub Hadriano floruit integro poſt ſuperiora tempora ſæculo, de quo Hieronymus conſuli poteſt & ex variis compendio Wetſtenius in Origenem.

55. 1. *Corinth. I.* 20. Τὴν σοφίαν τοῦ κόσμου τούτου — Joſ. Ant. XX. IX. 703. in fine totius operis. μόνοις σοφίαν μαρτυροῦσι τοῖς τὰ νόμιμα σαφῶς ἐπισταμένοις. Solos ſapientes ſuo ſuffragio Judæi pronuntiant, qui legis & ſacrarum literarum tantam aſſecuti ſunt peritiam, ut eas etiam interpretari valeant.

56. 1. *Corinth. IV.* 13. Ὡς περικαθάρματα τοῦ κόσμου ἐγενήθημεν, πάντων περίψημα ἕως ἄρτι. Homines Diis immolati ſunt, ad averruncandam eorum iram à pleriſque fere nationibus, quod Urſinus in Analectis notat. De Scythis noſter C. Ap. II. 1080. a. Σκύθαι φόνοις χαίροντες ἀνθρώπων, Scythæ cædibus gaudentes humanis, nempe in re Sacrâ. Sed præcipua pars libri II. C. Apionem legenda, cumprimis magnum illud fragmentum, quod in Græcis impreſſis non extat, ſed in Latino Ruffini legitur, ubi Apion calumniator Judæos inculabat, quod in adyto Templi Græcum aluiſſent ad Sacrificium ex eo faciendum, quam calumniam multis noſter confutat.

57. 1. *Corinth. VII.* 18. Περιτετμημένος τις ἐκλήθη, μὴ ἐπισπάσθω. Quomodo id factum ſit noſter recenſet in timoribus & Perſecutionibus Antiochianis Antiq. XII. VI. 408. Impetrato à Græcis Hieroſolymis Gymnaſio, adduxerunt ſibi præputia συγχωρήσαντες καὶ τὴν τῶν αἰδοίων περιτομὴν ἐπικαλύψαι, ὡς ἂν εἶεν καὶ τὰ περὶ τὴν ἀπόδυσιν Ἕλληνες, ut nudi quoque non eſſent Græcis diſſimiles. Celſus l. VII. c. 25. Cutis chirurgi operâ ferro adducta, ut glandem rurſus operiat, attrahebatur pellicula, ne amplius dicerentur Apellæ. 1. Macc. I. 15. ἐποίησαν ἑαυτοῖς ἀκροβυστίας. Jerem. IX. 25. minatur Deus, ſe viſitaturum ἐπὶ πάντας περιτετμημένους ἀκροβυστίας αὐτῶν: qui cum fuerint circumciſi, poſtea præputium attraxerint. Druſius in Præteritis ex Epiphanio oſtendit, quod id arte medicâ ope σπαθιστῆρος factum ſit. Gravius eſt, verba ſunt ex Epiphanii verſione Latina de menſuris & Ponderib. p. 611. hoc quod etiam à circumciſione præputiati fiunt, arte quadam medicâ, per inſtrumentum attractorium Spathiſterem appellatum infernam membrorum cuticulam attrahi ſinentes, futuramque admittentes, & glutinatoriis circumdatis præputium rurſus ſuperinducunt. — Hanc traditionem Diabolici inventi Eſau fratrem Jacob reperiſſe ajunt ad abnegationem Dei & ad deletionem characteris patrum ipſius. Talis Hebræis משוך dicitur. Epiſpaſmum in Æthiopia locum habere narrant.

58. 1. *Corinth. X.* 8. Ἔπεσον εἰκοσιτρεῖς χιλιάδες. Joſephus Antiq. IV. VI. 117. a habet ἄνδρες οὐκ ἐλάττους τετρακισχιλίων, quatuordecim millia non minus virorum. Numer. XXV. 9. habet textus Hebræus & Græcus, ארבעה ועשרים אלף, τέσσαρες καὶ εἴκοσι χιλιάδες καὶ μυρίων. Apud Joſephum eſt non niſi generalis recenſio, aut librariorum oſcitantia οἱ μύριοι neglecti ſunt, qui ſi addantur numerus cum numero Num. XXV. conſentiet. Quod vero Paulus nonniſi 20000. recenſeat videtur hinc eſſe, quia tantum eos putat qui gladio perierunt, non putatis mille viris primoribus, qui ſuſpendio luebant.

59. 1. *Corinth. XIII.* 4. Οὐ περπερεύεται. Dilectio non in protervum ſapit. apud Joſephum hoc verbum non inveni. Etymologicum vetus Maſuri. Πέρπερος ὁ φλύαρος· ἀπὸ τοῦ περιφέρω. —

60. 2. *Corinth. XI.* 24. Τεσσαράκοντα παρὰ μίαν ἔλαβον. XXV. 3. Ἀριθμῷ τεσσαράκοντα μαστιγώσουσιν αὐτόν. Joſeph. Antiq. IV. VIII. 124. Qui contra fecerit πληγὰς μιᾶς λειπούσας τεσσαράκοντα τῷ δημοσίῳ αὐτὸς λαβὼν τιμωρίαν ταύτην αἰσχίστην ἐλεύθερος ὑπομενέτω. Qui contra fecerit, plagas una minus quadraginta publicâ ſcuticâ accipiens illiberalem hanc pœnam ſuſtineat — Judæi Moſe vel ipſo Deo ſapientiores eſſe voluerunt. Conſulendus Fagius ad locum Deuteronomii.

61. 2. *Corinth. XII.* 7. Σκόλοψ ἐν σαρκί. Aliquid ejuſmodi de cruciatu immani refert author, quum dira fames obſeſſos premeret & cibum crudeliſſimi ex aliis extorquerent: ὀρόβους μὲν ἐμφράττοντες τοῖς ἀθλίοις τοὺς τῶν αἰδοίων πόρους, ῥάβδους δ' ὀξείας ἀναπείροντες τὰς ἕδρας. Acerbiſſimos cruciatus excogitabant, dummodo alimenta reperirent, nunc excruciantes genitalium vias, nunc virgis acutis podices transfigendo. B. Jud. VI. XI. 932.

62. 2. *Corinth. XII.* 11. 12. 13. Γέγονα ἄφρων καυχώμενος. Ita noſter c. Ap. II. p. 1069. g. Non propoſui laudes conſcribere noſtrorum, ἀλλὰ πολλὰ καὶ ψευδῆ κατηγορημένοις ἡμῖν ταύτην ἀπολογίαν δικαιοτάτην εἶναι νομίζω &c. —

63. *Galat. I.* 19. Ἰάκωβον τὸν ἀδελφὸν τοῦ Κυρίου. Sic Flavius Antiq. XX. VIII. 698. b. ἀδελφὸν Ἰησοῦ τοῦ λεγομένου Χριστοῦ, Ἰάκωβος ὄνομα αὐτῷ. De quo plura in ipſo Lexico Flaviano.

64. *Galat. III.* 19. Ὁ νόμος διαταγεὶς δι' ἀγγέλων ἐν χειρὶ μεσίτου. Ita: τοὺς νόμους δι' ἀγγέλων παρὰ Θεοῦ μαθόντων. Ita Stephanus ἐλάβετε τὸν νόμον εἰς διαταγὰς ἀγγέλων. Actor. VII. 53. Antiq. XV. VIII. 522. a.

Hebr. II. 2. Velim aliquis mihi oſtendat unde Joſephus hanc veritatem & hanc ſimul expreſſionem hauſerit, niſi vel à Stephano vel à Paulo. Ex Veteri enim Teſtamento directe & ad literam non habere potuit, quæ enim Deuter. XXXIII. 2. & Pſalmi LXVIII. leguntur, illa ad ſtabiliendam hanc veritatem eximia ſunt, ſed inde eliciuntur per conſequentiam, phraſis ipſa ibi non extat, ut omnino videatur hic textum N. Teſtamenti inſpexiſſe, atque eximium hunc florem inde delibâſſe. De μεσίτῃ ipſe Moſes loquens introducitur ἀνεφάνης ἀφθάρτου φωνῆς ἑρμηνεύων. Ego nihil aliud ſum quam tanti Numinis Interpres. Antiq. III. IV. 78.

65. *Galat. IV. 9.* Ἀσθενῆ καὶ πτωχὰ στοιχεῖα. De velo ait Flav. Antiq. III. VIII. 87. a. Τὰ φάρεα ἐκ τεσσάρων ὑφανθέντα τὴν τῶν στοιχείων φύσιν δηλοῖ. Vela è quatuor coloribus contexta elementorum naturam deſignant: vide ibidem ejus cogitationis deductionem prolixiorem.

66. *Galat. IV. 26.* Ἡ ἄνω Ἱερουσαλήμ. Plane Apoſtolus in hac Anagoge videtur reſpexiſſe ad ſitum Hieroſolymorum. In deſcriptione enim urbis ampliore quæ legitur de B. J. VI. VI. 912. g. mentio eſt τῆς ἄνω πόλεως.

67. *Epheſ. II. 12.* Ἀπηλλοτριωμένοι τῆς πολιτείας τοῦ Ἰσραήλ. Hoc verbum noſter adhibet pro excommunicatione, quum ἀποσυνάγωγος aut aliud non repererim. Locus eſt Antiq. XI. V. 370. Eſdras propoſito edicto: ut omnes è captivitate reverſi intra biduum aut triduum Hieroſolyma convenirent & quiſquis per contemtum non adfuerit intra præſcriptum tempus ἀπαλλοτριωθησομένων τοῦ πλήθους excommunicetur, bonaque ejus fiſco adjudicentur, talis ergo ἀπαλλοτριωθεὶς, erat ut Ethnicus, quos ita Paulus loco dicto vocat.

68. *Philip. I. 8.* Μάρτυς μοῦ ἐστιν ὁ Θεός. Piiſſimo exemplo Dei à Paulo in teſtem invocati, impientiſſimum Antipatri opponimus, Deum conſcientiæ ſuæ inſpectorem obteſtabatur, ut evidenti aliquo ſigno probaret alienum ſe ab omni culpa — Cum Epicriſi. Is mos eſt malorum omnium, ut quoties nefarium aliquod facinus aggrediuntur, nihil non ſibi permittant, nullo reſpectu divini Numinis, cum autem ſuis ſceleribus inciderunt in periculum, tum demum illis in mentem venit Deus per cujus invocationem & teſtimonium volunt eripi —— Antiq. XVII. VII. 594. a. b.

69. *Philip. II. 10.* Καὶ καταχθονίων. Phariſæi animas credunt eſſe immortales & ſub terris earum judicia fieri, ὑπὸ χθονὸς δικαιώσεις τε καὶ τιμὰς, tum præmia quoque contingere ex virtutis aut malitiæ merito. Antiq. XVIII. II. 617. c.

70. *Philip. II. 25.* Ἐπαφρόδιτον τὸν ἀδελφὸν, καὶ συνεργὸν, καὶ συστρατιώτην μου. Epaphroditi mentionem facit author in Proœmio Antiquitatum, nec non ab initio libri I. contra Apionem, ſummiſque virum laudibus extollit, quem ſibi authorem & incitatorem fuiſſe narrat ſcribendarum de Antiquitatibus Judaicis Hiſtoriarum. Primum autem contra Ap. librum ipſi conſecrat, κράτιστε ἀνδρῶν Ἐπαφρόδιτε, Optime Ruffinus reddit: Opulentiſſime Epaphrodite. Vitam per ſe conſcriptam ita Joſephus claudit, σοὶ δ᾽ ἀποδεδωκὼς κράτιστε ἀνδρῶν Ἐπαφρόδιτε τὴν πᾶσαν τῆς ἀρχαιολογίας γραφήν. Eximia hæc laudatio me impulit, cogitarem, nihil ne in antiquis reſtaret monumentis, unde conjectare liceret, quis tandem eſſet iſte Epaphroditus. Si Laus Chriſtiana Epaphrodito gentili conveniret, eundem cum Pauli eſſe judicarem, tempus non multum obſtaret, uterque ſplendidus, uterque Romæ, uterque ſub Nerone & ſucceſſoribus. In amplioribus meis Flavianis plura habeo. Ex titulis Epaphroditi Apoſtolici, qui ἀπόστολος dicitur quibuſdam Philippenſium Epiſcopus dicitur, Theodoretus tres eſſe credidit. Epaphroditus Joſephi Neronis Libertus, Neronem morientem confecit ultimo ictu. Hujus ſervus fuit Epictetus elegantiſſimus moralium Scriptor.

71. *Coloſſ. II. 15.* Θριαμβεύσας αὐτούς. Triumphi D. N. I. Chriſti ſuper Principatus & poteſtates per ſervos ſuos Veſpaſianum & Titum habiti & extrema deletio chirographi à Joſepho domeſtico ſcriptore fuſe deſcribitur Belli Judaici libro VII. c. XXIV. p. 977. cum p. 979. ubi τῆς πομπῆς τὸ τέλος deſcribitur Simonis Gioræ ad Templum Jovis Capitolini deductio atque cæſio, πεπομπευκὼς ἐν τοῖς αἰχμαλώτοις. Eo enim actu arbitror centrum, ſummumque finem ſepulturæ ceremoniali ſolenniter impoſitum, quem mire illuſtrat & confirmat nummus cum Inſcriptione TRIVMP. AVG. qui in Tabula noſtra VI. conſpicitur primus.

72. *1. Timoth. II. 1. 2.* Ποιεῖσθαι δεήσεις, προσευχὰς, ἐντεύξεις, εὐχαριστίας ὑπὲρ πάντων ἀνθρώπων· ὑπὲρ βασιλέων καὶ πάντων τῶν ἐν ὑπεροχῇ ὄντων. Hoc pii ex Judæis factitabant, ſcelerati facere recuſabant, ſæpius hunc locum Joſephus tangit, B. Jud. II. XVII. 809. g. Cœpta Judæorum contra Romanos rebellio, Eleazarus filius Ananiæ Pontificis perſuaſit his qui ſacrificiis miniſtrabant μηδενὸς ἀλλοτρίου δῶρον ἢ θυσίαν προσδέχεσθαι, ut nullius munus aut hoſtia qui non eſſet de Judæorum gente ſuſciperetur. Id autem erat Romani belli ſeminarium atque materia. Rejecit ſiquidem hoſtias Cæſaris, quæ pro Romano populo offerri ſolitæ erant. Plurimum autem ſuper hoc Pontificibus atque Nobilibus deprecatis, μὴ παραλιπεῖν τὸ ὑπὲρ τῶν ἡγεμόνων ἔθος, ut non præterirent eum morem, quo ſupplicabatur pro Regibus, nihil tamen acquieverunt. Ita fecerant Judæi pro Ptolemæo Philadelpho pro cujus Salute ſacrificia obtulerunt. Quamobrem continuo pro Te, Sororeque Tua & liberis & amicis προσηνέγκαμεν θυσίας καὶ τὸ πλῆθος εὐχὰς ἐποιήσατο, hoſtias obtulimus & populus vota fecit pro felici rerum tuarum ſucceſſu, & pro pacato regni tui ſtatu Antiq. XII. II. 392. g. Pro Regibus Perſarum idem factum. Inter Chriſtianos fideles pro Principibus infidelibus Deum exorabant, extat locus Athenagoræ Athenienſis, in fine Supplicationis, quam habuit ad Imperatores, Antoninum & Commodum: "Vos "igitur, qui in omnibus omni modo, tum natu"ra, tum inſtitutione boni, moderati, humani "& Imperio digni eſtis, mihi nunc, & cum ob"jecta confutarim, & quod nos Pii, Juſti & ani"mo contemperati ſimus demonſtraverim, Regali "Capite annuite. Quos obtinere juſtius eſt, quod "petunt, quam nos, qui pro Imperio veſtro ora"mus, ut & filius à Patre, ſicut æquiſſimum eſt "Imperium per manus accipiatis, & ipſum Impe"rium veſtris ſubjectis omnibus incrementum & ac"ceſſionem capiet — &c. —"

73. *1. Timoth. II. 14.* Ἀδὰμ οὐκ ἠπατήθη. Joſ. Ant. I. III. 5. ἀναπείθει πεισθῆναι τὴν γυναῖκα. — καὶ τὸν Ἄδαμον ἀνέπεισεν αὐτῷ χρήσασθαι. Perſuaſio quâ ſerpens erga Evam uſus expreſſe in Sacris notatur Geneſ. III. At illa quâ Eva uſa erga Adamum non exprimitur, nude dicitur: ותתן גם לאישה.

74. *1. Timoth. IV. 5.* Ἁγιάζεται διὰ λόγου Θεοῦ καὶ ἐντεύξεως. De Eſſenorum recepto more teſtatur B. Jud. II. VII. 785. g. Pulmentum ſingulis cocus apponit προκατεύχεται δ᾽ ὁ ἱερεὺς τῆς τροφῆς, deinde voce cibum Sacerdos antevenit, neque guſtare quenquam fas eſt, niſi prius Deo celebretur Oratio. Poſt finem quoque prandii vota repetunt. Nam & cum incipiunt, & cum deſinunt, quaſi χορηγὸν τῆς τροφῆς datorem victûs Deum canunt.

75. *1. Timoth. IV. 8.* Ἡ εὐσέβεια πρὸς πάντα ὠφέλιμός ἐστιν. De Ozia, primum pio deinde cultum Dei deponente Antiq. IX. XI. 319. e. Immortalem illam ac ſempiternam potentiam cœpit negligere,

gere, nec religionis nec pietatis admodum obſervans, αὕτη δ' ἦν ἡ πρὸς τὸν Θεὸν εὐσέβεια καὶ τὸ τηρεῖν τὰ νόμιμα. Gelenio Ruffinus accuratius reddere videtur, p. 274. Eſt autem immortalis ſubſtantia pietas circa Deum & cuſtodia mandatorum.

76. 1. *Timoth. IV.* 17. Ἐῤῥύσθην ἐκ στόματος λέοντος. Ita Paulus tacite de Nerone. Sic apud Joſephum de morte Tiberii Libertus Agrippæ. Τέθνηκεν ὁ λέων. Mortuus eſt Leo, quod Hebraico ſermone pronuntiavit, plenus adhuc metu. Antiq. XVIII. VIII. 636. d. e.

77. 1. *Timoth. V.* 4. De viduis, μανθανέτωσαν ἀμοιβὰς ἀποδιδόναι τοῖς προγόνοις — Moſes in Deuteronomio τῷ νόμῳ, ſecundum Joſephi Ant. IV. VIII. 126. — Non voluptatis cauſa in matrimonium ſe conveniſſe, neque ut collatis in commune facultatibus opulentiores fierent, ſed ut liberos acquirerent, qui ſe in ſenectute nutriant & neceſſaria ſibi ſuppeditent.

78. 1. *Timoth. V.* 21. Ἐνώπιον τῶν ἐκλεκτῶν ἀγγέλων. Obteſtatur Apoſtolus per electos Angelos. Aliud eſt jurare per Angelos, aliud & maxime diverſum obteſtari aliquem per Angelos. Angeli enim teſtes negligentiæ, ambitionis, malæ fidei &c. — Solennis fuit & Judæis uſitata per Angelos obteſtatio; aut Joſephus hanc loquendi formulam ab Apoſtolo hauſtam per proſopopœïan Regi Agrippæ in aurea ad Judæos adlocutione adſcribit, quando eos in fide Romanorum continere volebat B. Jud. II. XVI. 809. b. μαρτύρομαι δ' ἐγὼ μὲν ὑμῶν τὰ ἅγια, καὶ τοὺς ἱεροὺς ἀγγέλους τοῦ Θεοῦ, καὶ πατρίδα τὴν κοινήν. Ego teſtor quidem ſancta veſtra, ſacroſque Angelos Dei, patriamque communem.

79. *Hebr. II.* 2. Ἔλαβεν ἔνδικον μισθαποδοσίαν. Sic noſter in Procemio Antiquitatum. p. 3. f. Τοὺς μὴ ταῦτα φρονοῦντας, μηδὲ πιστεύοντας ἀπαραιτήτως ἐκόλασεν. In eos, qui neque ſapiunt, neque credunt ſevere admodum animadvertit.

80. *Hebr. IX.* 4. 5. Σκηνὴ ἡ λεγομένη ἅγια ἁγίων, χρυσοῦν ἔχουσα θυμιατήριον, καὶ τὴν κιβωτὸν τῆς διαθήκης περικεκαλυμμένην πάντοθεν χρυσίῳ, ἐν ᾗ στάμνος χρυσῆ ἔχουσα τὸ μάννα, καὶ ἡ ῥάβδος Ἀαρὼν, ἡ βλαστήσασα, καὶ αἱ πλάκες τῆς διαθήκης. De iis quæ in arca continebantur author variis locis & temporibus, quæ huc proferam, ut collatio quibus viſum ſit, inſtitui poſſit. *a.* In Tabernaculo Moſes juxta ſententiam noſtri repoſuit in arcam δύο πλάκας, tabulas decem præcepta continentes, in utraque quina, & in ſingulis paginis duo cum dimidio, ipſamque arcam intra adytum recondidit. *b.* In Templo ejuſque inauguratione poſtquam Antiq. VIII. II. 263. tranſlationem arcæ in adytum Templi expoſuiſſet, ita ſcribit εἶχε δ' ἡ κιβωτὸς οὐδὲν ἕτερον ἢ δύο λιθίνας πλάκας αἳ τοὺς δέκα λόγους τοὺς ὑπὸ τοῦ Θεοῦ λαληθέντας. Continebat arca nihil aliud, quam decem præcepta, Dei ore in monte Sina prodita. De reſtitutione arcæ in Templo ſecundo author noſter nihil, de Pompeji ingreſſu quum agit Antiq. XIV. VIII. & Bell. Jud. l. I. c. V. quoque de arca & quæ in ea fuerint, nihil, imo Florus appellat inania Sacra; nihil tandem de arca & contentis in Triumpho Veſpaſiani ac Titi celeberrimo, B. Jud. VII. XXIV. Legem Judæorum in palatio ſervari juſſam. At illa Lex non ſunt binæ iſtæ Tabulæ quæ in arca reconditæ, ſed una, ut arbitror, ex Megillis. Quod arca inter quinque quæ Templo ſecundo defuerunt ex præcipuis fuerit tum Rabbini reliqui docent, tum multis ex iis Galatinus in arcanis Catholicæ veritatis, ut nugivenduli ſint, qui hæc in Templo S. Johannis Lateranenſis Romæ oſtendant.

81. *Heb. IX.* 24. Εἰς αὐτὸν τὸν οὐρανόν. Antiq. III. V. 81. f. g. Tertia pars quæ intra quatuor columnas continebatur ſacerdotibus inacceſſa ὡς οὐρανὸς ἀνεῖτο τῷ Θεῷ cœlum Dei quodammodo repræſentabat.

82. *Hebr. XI.* 29. Διέβησαν τὴν ἐρυθρὰν θάλασσαν. Verum tranſitum Paulus adducit. Hoc miraculum noſter Ant. II. VII. p. 68. extenuat & cum Pamphylico Alexandri M. tempore tranſitu obliquo, obſervato æſtu confert, tamen ſui quaſi oblitus dum vocem ἀντιπέραν adhibet, omnino fateri cogitur verum fuiſſe tranſitum ἔφθασαν εἰς τὴν ἀντιπέραν γῆν ἀπαθεῖς, in adverſum littus evaſerant Hebræi. Philo mediam ſciſſuram vocat, & de vita contemplativa p. 1215. deductis violenter aquis & utrinque conſolidatis in parietum ſpeciem medium interſtitium, latamque viam præbuit. Joſippon Gor. l. VI. c. XXXVIII. idem aſſerit atque orationi Moſis illud adſcribit.

83. *Hebr. XI.* 38. Ἐν σπηλαίοις. Id plane ſub Antiocho ita contigiſſe docet noſter Antiq. XII. VIII. p. 411. d. Καὶ ἐν τοῖς σπηλαίοις διῆγον Judæus quidam. Si cui eſt cordi religionis incolumitas, me ſequatur, ait, cum dicto in deſertum ſe contulit, ibique victitabant in ſpecubus — Nec mirum cui natura locorum & Davidis fata ac facta cognita ſunt.

84. 2. *Petr. I.* 1. Ἰσότιμον πίστιν. Fides utique eſt, quæ habet æque pretioſa dogmata ſed deinde etiam hæc, quæ eaſdem prærogativas, eadem jura ac privilegia habeat. Antiq. XII. III. 398. b. hoc ſenſu poſteriore: ἐν αὐτῇ τῇ μητροπόλει Ἀντιοχείᾳ πολιτείας αὐτοὺς ἠξίωσε, καὶ τοῖς ἐνοικισθεῖσιν ἰσοτίμους ἀπέδειξε Μακεδόσι καὶ Ἕλλησιν. Seleucus Nicanor in ipſa Metropoli Antiochia jus civitatis Judæis dedit, voluitque pari ibi cum Macedonibus & Græcis conditione degere.

85. 2. *Petr. I.* 16. Σεσοφισμένοις μύθοις ἐξακολουθήσαντες. In Procemio Antiquitatum teſtatur auctor, cæteros Legiſlatores τοῖς μύθοις ἐπακολουθήσαντας, priſcas fabulas eſſe ſecutos, unde Theologia illa Gentilium Mythologice, in qua, ut noſter meminit, id maxime aſpernandum, quod de Diis ſuis multa ſceleſtia, turpia, peccaminoſa finxerint; talem Moſen non fuiſſe ait, nihilque Dei magnificentiâ indignum prædicâſſe, quod maxime utroque adverſus Apionem libro urget.

86. 2. *Petr. II.* 16. Ἄφωνον ὑποζύγιον ἐν ἀνθρώπου φωνῇ φθεγξάμενον. Non tantum rem, ſed & verbum & phraſin habet noſter: κατὰ βούλησιν Θεοῦ φωνὴν ἀνθρωπίνην λαβοῦσα ἡ ὄνος κατεμέμφετο τὸν Βάλαμον. Ant. IV. VI. 112. Imitatur Petrum magis quam locum Numer. XXII.

87. 1. *Johan. III.* 2. Ὀψόμεθα αὐτὸν καθώς ἐστι. De Amenophe Ægyptiorum Rege Contr. Ap. I. 1054. teſtatur quod voluerit videre Deos ἐπιθυμῆσαι Θεῶν γενέσθαι θεατήν. quod Sacerdos dixerat fieri poſſe, ſi provinciam à leproſis purgaret. Tota illa contra Apionem diſputatio non tantum inviſibilitatem Dei ſapientioribus Ethnicorum creditam oſtendit: nam cur Amenophis cupivit videre Deos, ſi tot Ægyptiorum ſimulachra pro Diis habita ſunt? ſed & viſionem Dei eſſe aliquid ſpirituale & mentis non corporis. — .

88. 1. *Johan. III.* 5. 6. 7. *f.* Ὁ ἁμαρτάνων οὐκ ἔγνωκεν αὐτόν. Cum peccaverint homines, tunc agnoſcunt ab aliis, quam legem probantur eſſe prævaricati. Co. Ap. II. 1072.

89. *Apocal. IV.* 4. 10. Εἰκοσι τέσσαρες πρεσβύτεροι. Plane hic numerus exprimitur ad imitationem viginti quatuor ordinum in Sacerdotio Levitico. Joſeph. de Vita ſua p. 998. b. Ἐμοὶ δ' οὐ μόνον ἐξ ἱερέων ἐστὶ τὸ γένος, ἀλλὰ καὶ ἐκ τῆς πρώτης ἐφημερίδος τῶν εἰκοσιτεσσάρων. Ego autem non ſolum ex Sacerdotum oriundus ſum genere, verum etiam ex vice prima inter viginti quatuor illas, quas inter non mediocre diſcrimen eſt. Sub Davide hi 24. ordines inſtituti, de quo apud Goodwinum videre eſt. Vide hic Luc. I. 8.

90. *Apocal. VI.* 6. Χοῖνιξ σίτου. Apud Joſephum non-

nondum reperi. **Septuaginta apud Ezechiel.** XLV. 11. vocem בת ita reddunt *τὸ δίκαιον τοῦ γομὸρ χοίνιξ.* Præſtat victum diurnum unius hominis. Modius Ægyptius aut Italicus habet choinicas octo. Badi liquidorum deſcriptionem habemus Antiq. VIII. II. 259. Salomon Regem Tyriorum præmiis eſt muneratus, frumenti annuos bis mille coros mittendo, & totidem olei bados. *Ὁ δὲ βάδος δύναται χωρῆσαι ξέστας ἑβδομήκοντα, καὶ δύο,* Badus autem continet ſextarios 72. —— .

91. *Apocal. VII. 16.* *Οὐδὲ πᾶν καῦμα.* Eſſenorum dogma *ὅτε νιφετοῖς ὅτε καύμασι βαρυνόμενον* —— Ultra Oceanum animas pie defunctorum degere, quod etiam Græcorum dogma eſt, ubi eis repoſita ſit fruitio: illic quippe eſſe regionem, quæ neque imbribus, neque nivibus, neque æſtibus aggravetur. B Jud. II. VII 708.

92. *Apocal XI. 2.* *Μῆνας τεσσαράκοντα δύο.* Hos tres cum dimidio annos qui quadraginta duos menſes efficiunt prophetice ad futura reſpicientes, ex phraſi præterita ſub Antiocho geſta reſpicere evidens eſt: habemus de duratione perſecutionis Antiochi locum B. Jud VI. XI. 929. *ἠρήμωτο δ' ἔτη τρία καὶ μῆνας ἓξ τὸ ἅγιον.* Confer etiam Antiq. X. XII. 355. & ex Judæis apud Galatinum in Arcan. l. IV. c. XXI. p. 265. Grotiumve de veritate Relig. Chriſtianæ, alioſve.

93. *Apocal. XI. 6.* *Ἵνα μὴ ὑετὸς βρέχῃ.* Alluditur ad id quod Achabi temporibus gravis pœnæ loco accidit. Aut quorundam opinione etiam in Ægypto, ubi multis creditur Nilus pluviæ loco eſſe, quod tamen Flavii teſtimonio confutatur, ait enim Antiq. II. IV. 53. *μήτε ὕοντος τοῦ Θεοῦ.* Fames creſcebat in Ægypto, nec aderat remedium, neque flumine agros rigante, neque ullis de cœlo pluviis. Ergo præſupponit in Ægypto dari pluvias, nec ſolam Nili exundationem pro pluviis eſſe. Loca Ægypti perplui Vanslebius in Itinerario teſtatur. Loca quæ non perpluuntur Plinius memorat Ægypto non recenſitâ.

94. *Apocal. XIII. 6.* *Μῆνας τεσσαράκοντα δύο.* Vide ſupra Apoc. XI. 2. v. 1. *Κέρατα δέκα.* v. 11. *κέρατα δύο* &c. —— Per cornua Regna intelligi Joſephus etiam ex Daniele habet. Antiq X. XII. 354. *Τὰ δὲ κέρατα σημαίνειν τοὺς βασιλεύσαντας μέλλοντας.* &c. — Sed hoc ipſum in ipſis priſcorum Regum nummis ſiſti ex Alexandri, Lyſimachi arietinis, maxime autem ex Antigoni hircinis conſtat, Sacerdos Judæorum ad Alexandrum dixerat: Tu hircus ille caprarum es. Hoc pluribus proſequor in voce *κέρας.*

95. *Apocal. XVII. 4.* *Ἡ γυνὴ ἡ περιβεβλημένη πορφύραν καὶ κόκκινον — — ἔχουσα χρυσοῦν ποτήριον ἐν τῇ χειρὶ αὐτῆς* &c. — Hæc deſcriptio falſæ Eccleſiæ ſub titulo inſignibuſque regni etiam ad Regnorum publica inſignia pertinet, quæ jam olim vigebant. Darius Hyſtaſpis juxta Joſephum. Nothus juxta alios, ſolventi propoſitas quæſtiones promiſit *πορφύραν ἐνδύσασθαι καὶ ἐν ἐκπώμασι χρυσοῖς πίνειν.* &c. — plura Antiq. XI. IV. 360.

96. *Apocal. XVIII. 12.* Inter merces Babylonicas etiam ſunt vaſa *χαλκᾶ*, vaſa ænea. Erat ſpecies æris omni auro atque argento pretioſior. Antiq. XI. V. 369. b. *Χαλκᾶ σκεύη χρυσοῦ κρείττονα σταθμοῦ ταλάντων ιβ'.* Dedit ei Xerxes vaſa ærea auro meliora, pondo talentorum Duodecim. Niſi aliquot Sæculis hæc Xerxis donatio præceſſiſſet Corinthiorum excidium, ſtatuere proclive eſſet fuiſſe vaſa æris Corinthii, de cujus origine Florus l. II. c. XVI. ſed idem noſter de ære Salomonæo recenſet Ant. VIII. III. 225.

97. *Apocal. XVIII. 12.* *Ξύλον θύϊνον.* Et omne lignum Thyinum, Vulgata & Beza. Eſt *ἅπαξ λεγόμενον* non tantum in Sacris, verum & ferme in profanis. Syrus interpres & alii quidam tranſlatores à ſpeciali denominatione ad generalem tranſeunt, vertentes ligna aromatica, *Θυία, θύα* Theophraſto eſt arbor odora. Ophirina ligna noſter *πεύκινα* vocat, Antiq. VIII. II. 271. de Thyino Suidas ſingulare habet: Sub Zenone Imperatore Barnabæ Apoſtoli & comitis D. Pauli reliquiæ in Cypro ſunt inventæ, & in pectore Barnabæ Euangelium ſecundum Matthæum, quod folia Thyina habebat, *ἔχον πτυχία θύϊνα.*

98. *Apocal. XIX. 16.* *Βασιλεὺς βασιλέων καὶ Κύριος Κυρίων.* Tales titulos ſibi arrogarunt priſci, qui alios ſub ſe Reges habuerunt. Suſacus, *πρότερον* Ægypti Rex ſibi titulum dedit: *Βασιλεὺς βασιλέων, δεσπότης δεσποτῶν.* De Xerxe, qui in Sacris Arthaſaſtha Joſ. Antiq. XI. V. 368. a. *Βασιλεὺς βασιλέων Ξέρξης Ἔσδρᾳ ἱερεῖ.* Hoc nomen etiam legitur in Arſacidum nummis Tab. II. 16. in Zemiſcis. Tab. VII. n. 55.

99. *Matth. XXIII. 35.* *Ἀπὸ τοῦ αἵματος Ἄβελ τοῦ δικαίου.* Nomen juſti Abeli ſpecialiſſime datum. Ita & noſter. *ὁ νεώτερος δικαιοσύνης ἐπεμελεῖτο.* Abel junior juſtitiam colebat. Antiq. I. III. 6. Etiam hic Codicem N. T inſpexiſſe videtur author.

100. *Actor XXVIII. 13.* *Δευτεραῖοι ἤλθομεν ποτιόλους.* Secundâ die venimus Puteolos Numero 50. egimus de diverſis parallelis itineris Paulini & Flaviani, inter quæ & hoc, quod Puteolos appulerunt: Puteoli Græcis alio nomine *δικαιαρχίας* potius veniunt, quo titulo ſæpe apud Flavium occurrunt, verum etiam *ποτιόλων.* In Vita Joſeph. p. 999. *διασωθεὶς εἰς τὴν Δικαιαρχίαν ἣν Ποτιόλους Ἰταλοὶ καλοῦσιν.* Navem conſpicati 80. ferme noſtrum feliciore uſi fatatu in eam recepti ſumus. Ita ſervatus Dicæarchiam ſive Puteolos, ut Itali vocare malunt familiaritatem contraxi cum Alituro &c. —— Puteoli urbs ad mare, ut Florus habet, Emporium, Colonia, ſtatio navium, ubi Judæi rem ſuam habebant, id quod ex Cicerone manifeſtum eſt. Quæro abs Te, Vatini, miſſus ne ſis à me Conſule Puteolos, ut inde aurum exportari argentumque prohiberes? in eo negotio cum te non cuſtodem ad continendas, ſed portitorem ad partiendas merces miſſum putares, cumque omnium domos, apothecas, naves furaciſſime ſcrutarere hominesque negotia gerentes judiciis iniquiſſimis irretires, mercatores è navi egredientes teneres, conſcendentes morarere: teneaſne memoria tibi in conventu Puteolis manus eſſe allatas? ad me Conſulem Puteolanorum querelas eſſe delatas? Ubi aurum exportari prohibitionem de prohibitione auri à Judæis inde Hieroſolymas quotannis exportari ſoliti commentatores exponunt. De Obeliſcis ab Auguſto & Cajo ex Ægypto Puteolos tranſlatis Plinius narrat. Agrippa ad Tiberium profecturus Puteolis appulit, Antiq. XVIII. VIII. 630. e. Topographicam Puteolorum Tabulam exhibet Jac. Laurus in antiquo Urbis ſplendore: Zurentum vocatur à Gorionide.

Hanc Centuriam ſpeciminis ſaltem loco damus; poſſent enim in ſexcenta alia Scripturæ etiam Novi Teſtamenti loca pura ſiſti, quibus aliquid vel ex Joſepho lucis affunditur vel ex Scriptura ipſi. Majores noſtri labores ex quibus hæc excerpſimus, in modum Lexici conſcripti, juſtum & magnum Volumen in Folio habent & quaſi Concordantiam, infinitis Obſervationibus refertam, cumprimis in iis quæ ad Geographiam pertinent, quibus parum aut nihil deſit, dein quæ rem Numiſmaticam veterem illuſtrant, conſignata enim ſunt non paullo minus quam mille Hebræa, Græca, Romana Numiſmata quæ omnia vel abſolute vel quodammodo ad hunc Authorem referri poſſunt.

I. B. OTTII
SPECIMEN LEXICI
FLAVIANI.

EXCERPTA EX LITERA A.

Ἀβαρὶς, Mons, Ἀβαρεί.

1. Ὡς δ' ἐπὶ τῷ ὄρει τῷ Ἀβαρεὶ καλουμένῳ ἐγένετο. Ut in monte Abari vocato conſtitit Moyſes, qui celſus è regione Hierichuntis attollitur, & condeſcendentibus late Chananææ terræ exhibet proſpectum, Senatum dimiſit. Antiq. IV. VIII. 132. c. al. Lat. Fr. 105. Ἀβαρεὶ ab עברים ἀβαρὶς, ut γαριζῖνα, גריזים. Melius Mons Abarin qs. περαῖν, Mons Jordani imminens ad Trajectum, vide obſerv. Bernardi, p. 320. Geographus Judæus eum vocat partem montis Nebo. Num. XXXIII. 47. 48. Chaldæus habet: Et profecti de Abron Diblathaim manſerunt ad montes Abarim ante Nebo. Profectique de montibus Abarim manſerunt in planicie Moab, juxta Jordanem, Jericho. Hebr. לפני נבו παρενέβαλον ἐπὶ τὰ ὄρη τὰ ἀβαρεὶμ ἀπέναντι ναβαῦ. Num. XXVII. 12. Deut. XXXII. 49. עלה אל־הר העברים הזה הר־נבו אשר בארץ מואב. Aſcende in montem Abarim ſive tranſituum illum montem Nebo, qui in terra Moab, qui ſuper facies Jericho; quo loco non *ante Nebo*, ſed ipſe Nebo vocatur. LXX. τὸ Nebo h. l. omittunt: ἀνάβηθι εἰς τὸ ὄρος τὸ ἀβαρεὶμ, ὅ ἐστιν ἐν γῇ Μωάβ. Chaldæus Hebræo ſimilis, Hieronymus in locis Hebraicis Abarim, in tranſitu, quod ſignificantius Græcis περᾶν dicitur.

Ἀισχύνη.

1. Τῶν ἀνθρωπίνων ἁμαρτημάτων εἰς τοὺς Θεοὺς τῷ λόγῳ τὴν αἰσχύνην μετέθεσαν. Ruf. Humanorum delictorum confuſionem in Deos ſuos ſacrilego ſermone verterunt. G. Pudenda hominum peccata in Deos ſuos verbis tranſtulerunt. Prooem. Antt. 20.

2. Καὶ τὴν αἰσχύνην ὕπαιθρον ἔχοντες. R. Confuſionem manifeſtam facientes. Hæc verba Gelenius interpres, & codex ejus Græcus non habet, neque leguntur in textu Hebraico, ſenſus tamen non malus.

Ἀκανθῶν.

1. Καὶ τὴν χρυσῆν ἀποσῦραι τοῦ ἀκανθῶνος κεφαλήν. Zabidum multa quiete ad templum veniſſe, & aureum detraxiſſe aſini caput. C. Ap. II. p. 106. 7. A. Bochartus debere legi κάνθωνος, quæ vox aſinum ingentis magnitudinis ſignificet. Vide epiſtolam noſtram apud Haſæum, Diſſert. de crimine Aſini adorati. huc referendus verſus Juvenalis, Satyr. XIV. v. 97.

Quidam ſortiti metuentem Sabbata patrem
Nil præter nubes, & Cilli numen adorant.

Cillus, Κίλλος, & ὄνος. Haſæus, p. 4. 5. vide etiam Diſſertationem Relandi.

Ἄμπελος.

1. Εἶχε δὲ καὶ τὰς χρυσᾶς ὑπὲρ αὐτῆς ἀμπέλους, ἀφ' ὧν βότρυες ἀνδρομήκεις κατεκρέμαντο. Interior porta tota inaurata erat, deſuper autem habebat aureos pampinos, unde racemi ſtaturâ hominis pendebant, & quia contignatio intercedebat, templum exteriore humilius videbatur. B. J. VI. c. VI. p. 717. d. e. Froben. p. 783. vide & Ant. XIV. c. IV. p. 394. L. XV. c. XIV. p. 453. ejuſd. Rufini. Hinc Ethnici accuſabant Judæos, quod Bacchum colerent, Tacitus vitis aureæ mentionem facit. "Sed "quia Sacerdotes eorum tibiâ, tympaniſque concinebant, hederâ vinciebantur, *Vitiſque aurea* "Templo reperta, Liberum Patrem coli Domitorem Orientis quidam arbitrati ſunt." Et quidem quod ad vitem auream attinet, id Joſephus confirmat, erat confecta ex auro mundo, quod Gorionides expreſſe oſtendit: fecit Herodes vitem de auro mundo, & poſuit in ſummitate columnarum, cujus pondus erat 1000. talentorum aureorum. Hinc creditum fuit illos Bacchum adorare; aliam tamen rationem fuiſſe Theologi norunt; credibile enim vitem in Templo auream repoſitam fuiſſe in memoriam inſignis ejus palmitis Eſcolentis. Num. XIII. 23. Joſ. Antiq. III. c. XVII. p. 87. Frob. Confer Tab. I. num. Sam. 20 — 23. Relandum, Florum, Buxtorfii exercitationes.

Ἀνανέωσις.

1. Περὶ τὴν ἀνανέωσιν τῶν θυσιῶν ἑορτῇ. Magna erat lætitia ob reductos ritus patrios apud Maccabæos, ſive Aſmonæos. Ant. J. XII. XI. 416. a. ad 1. Maccab. IV. 52. hoc feſtum vocabant φῶτα; in N. T. ἐγκαίνια. Joh. X. 22. de eo vide Otthonis Lex. Rab. 205. Reland. Antiq S. 499. & numorum noſtrorum Tab. I. 4 —— 17.

EXCERPTA EX LITERA O.

Ὀ Η ΤΟ.

1. Ἐν τοῖς τοῦ Διός. In Templo Jovis. C. Ap. l. I. p. 1043. a. plane ut in N. T. Luc. II. 49. ἐν τοῖς τοῦ πατρός. In Templo Patris mei. Capell. Spicileg. 54. Fullerus in Miſcellan. 519. Syrum adducit, hanc phraſin ita paraphraſizantem דבית אבי, nonne ſciebatis, quod in domo patris mei me oportet eſſe? ex Chryſoſtomo Serm. Geneſ. LII. locum habet: ἐν τοῖς τοῦ δεσπότου, in iis locis, quæ ipſius Domini.

Ὀβελός.

1. Κατὰ κορυφὴν χρυσέους ὀβελοὺς ἀνεῖχε τεθηγμένους. Templum in ſummo aureis verubus horrebat acutiſſimis, ne ab inſidentibus avibus pollueretur. B. Jud. VI. VI. 918. c. Proverbii loco dicitur apud Siracum, ἐπὶ ἐπάλξεων πόλεων περιπατεῖν, ambulare quaſi in ſummis faſtigiis turrium. Zehner. Adag. Cent. VI. ad. 75. Blondellus contra Baronium in fine p. 25.

Ὀχυ

Ὅ Θ Ε Ν.

1. Ὅθεν καὶ ἡμεῖς. Unde & nos. Ant. I. i. 7.

Ὄ Θ Ω Ν. Otho Cæsar.

1. Ἀνῄρητο μὲν γὰρ κατὰ μέσην τὴν Ῥωμαίων ἀγορὰν Γάλβας, ἀποδεδειγμένος δὲ αὐτοκράτωρ Ὄθων, ἐπολέμει Οὐιτελλίῳ βασιλειῶντι, τοῦτον γὰρ ᾕρητο τὰ κατὰ Γερμανίαν τάγματα, καὶ γινομένης συμβολῆς κατὰ Φρηγδιακὸν τῆς Γαλατίας πρός τε Οὐάλεντα καὶ Καικίναν, τοὺς Οὐιτελλίου στρατηγοὺς, τῇ πρώτῃ μὲν ἡμέρᾳ περιῆν Ὄθων, τῇ δευτέρᾳ δὲ τὸ Οὐιτελλίου στρατιωτικὸν, καὶ πολλοῦ φόνου γινομένου διεχρήσατο μὲν Ὄθων ἑαυτὸν, ἐν Βριξέλλῳ τὴν ἧτταν πυθόμενος, ἡμέρας δύο, καὶ τρεῖς μῆνας κρατήσας τῶν πραγμάτων. Creatus Otho Imperator — — primo die Otho ſuperavit — Otho autem apud Brixellum ſemet occidit. B. Jud. V. viii. 896. Nummos Othonis habet Tab. V. num. 20.

2. Ἀπεδείχθη δὲ αὐτοκράτωρ Ὄθων. Et Otho declaratus fuit Imperator. B. J. V. vi. κθ. p. 893. d. Diſce ex Joſepho, non ſcribendum eſſe *Otto*, quod multi faciunt, ſed *Otho*, hanc Joſephi ſcriptionem nummorum Inſcriptiones confirmant.

Ὀ Ι Κ Ε Ι͂ Ο Σ.

1. Κατὰ τὴν οἰκείαν τάξιν. Proprio ordine. Suo quævis ordine. Ant. proœm. §. 15.

2. Καὶ οὐ κατ' οἰκείαν ἰσχύν. Et non propriâ ſubſiſtere virtute: al. Non noſtris viribus, ſed ipſius voluntate contingere. Antiq. I. viii. p. 16. a. al. p. 37.

Ὀ Ι Κ Ί Α.

1. Ἀνῆκε γὰρ αὐτοῖς τὰ ὑπὲρ ἑκάστης οἰκίας. Remiſſo ab Agrippa eis tributo, quod ſoliti erant in ſingulas ædes pendere. Ant. XIX. v. al. vi. p. 675. d. Tributum quod Agrippa remitit non fuiſſe Capitationem vult Camero Myroth. 54.

Ὀ Ι Κ Ο Δ Ο Μ Έ Ω.

1. Τῷ δὲ ἑαυτοῦ μέλλοντι καλῶς βίον οἰκοδομήσεσθαι. R. Quisquis ſuam vitam bene gubernaturus. G. Vitam ſuam recte diſpoſituro. Pro. Ant 17.

Ὀ Ι Κ Ο Σ.

1. Κειμήλια συνεκαύθη δι' αὐτῶν, πᾶς ὁ Ἰουδαίων συνεφόρητο πλοῦτος, ἀνασκευασμένων ἐκεῖ τῶν οἴκων τῶν εὐπόρων. Quin etiam arculas, quæ gazophylacia vocantur, incendunt, in quibus magna vis erat pecuniæ, omneſque Judæorum congeſtæ divitiæ, quod opulentiſſimus quiſque illuc totas domos exhauſerat. B. J. VII. xi. 959. g. Sic male congeſtæ opes male diſpereunt, ego enim illud ſic accipio, ut omnino hic pœna extet illius peccati, cujus mentionem facit Servator Marc. xii. 40. οἱ κατεσθίοντες τὰς οἰκίας τῶν χηρῶν.

2. Σὺ γὰρ, εἶπεν, οἶκον μὲν αἰώνιον ἔχεις, ὦ Δέσποτα. Tu quidem, *inquit Salomon in Dedicatione Templi*, ſempiternam domum habes, Domine, nec ignoramus, Te Tibi ipſi hanc univerſi molem condidiſſe. Ant. VIII. ii. 264. Quam eleganter ex Gentilibus aliquid ejuſmodi confeſſus eſt Euripides!

Ποῖος δ' ἂν οἶκος τεκτόνων πλασθεὶς ὕπο δέμας τὸ θεῖον περιβάλοι τοίχων πτυχαῖς. Quænam domus ſit fabricata? quâ manu? quâ contineri poſſit immenſus Deus?

Ὀ Ι Κ Ο Υ Μ Έ Ν Η.

1. Οὐ τὰ μὲν ὑμέτερα πρὸς τῶν περιοίκων ἐθνῶν ἡττήθη πολλάκις, ἡ δὲ ἐκείνων ἰσχὺς διὰ τῆς οἰκουμένης ἀήττητος; μᾶλλον δὲ καὶ ταύτης ἐζήτησάν τι πλέον· οὐ γὰρ ἐξήρκεσεν αὐτοῖς ὅλος Εὐφράτης, ἀπὸ τὴν ἀνατολὴν, οὐδὲ τῆς προσαρκτίου Ἴστρος, ἥ τε μεσημβρινὴ μέχρι τῶν ἀοικήτων ἐρευνηθεῖσα Λιβύη, καὶ Γάδειρα πρὸς ἑσπέραν· ἀλλ' ὑπὲρ Ὠκεανὸν ἑτέραν ἐζήτησαν οἰκουμένην, καὶ μέχρι τῶν ἀνιστορήτων πρότερον Βρεττανῶν διήνεγκαν τὰ ὅπλα: Nonne ſcitis veſtram, ô Judæi, civitatem à contermimis gentibus frequenter eſſe ſuperatam? Romanorum autem virtus per totum orbem invicta percurrit, imo etiam hoc orbe plus aliquid quæſierunt: Neque enim ſufficit eis ad Orientem quidem totus Euphrates, ad Septentrionem Iſter, neque in Meridie ſolitudine tenus perſcrutata Libya, neque in Occidente Gades, ſed ultra Oceanum alium quæſiverunt *Orbem*, & uſque ad Britannias inacceſſas prius arma & exercitum tranſtulerunt. B. J. II. xvi. 805. g. ad L. Fr. 684. Eximius locus, qui doceat, quam vere Lucas ſcripſerit, Euang. II. 1. Cæſarem Auguſtum edictum dediſſe, quod deſcriberetur totus terrarum Orbis, ἀπογράφεσθαι πᾶσαν τὴν οἰκουμένην, quod aliqui ὑπερβολικῶς dictum, vel à Romanis ita uſurpatum interpretantur, atque typice ita ſumtum volunt, quemadmodum myſtice Romana moderna Eccleſia ſe Oecumenicam appellari, ab aliquot ſæculis poſtulat. Quam late pateat illa Pop. Rom. οἰκουμένη, Cicero Oratione de Provinciis Conſularibus n. 31. declarat, oſtendens, poſt Cn. Pompeji victorias univerſum orbem terrarum eſſe pacatum. "Poſſum, *inquit*, de "omni regione, de omni hoſtium genere dicere; "nulla gens eſt, quæ non aut ita ſubacta ſit, ut "vix extet, aut ita domita, ut quieſcat, aut ita "pacata, ut victoriâ noſtrâ imperioque lætetur.

2. Οἱ μὲν γὰρ ἐπὶ τῆς οἰκουμένης πάντες εἰσὶ Ῥωμαῖοι. Quos in bella de ſolitudinibus aliquibus ſocios accipietis? Siquidem omnes qui in orbe habitabili degunt Romani ſunt, niſi forte quis veſtrum ſpes ſuas ultra Euphratem porrigat? B. Jud. II. xvi. 808. a.

Ὀ Ι Ν Ο Χ Ό Ο Σ.

1. Τῶν δὲ αἰχμαλωτισθέντων τις Ἰουδαίων οἰνοχόος τοῦ βασιλέως Ξέρξου Νεεμίας ὄνομα. Cæterum quidam ex captivis Judæis, pincerna Regis Xerxis Nehemias nomine, deambulans — Antiq. XI. v. 371. a. ita legimus Nehem. I. fine. καὶ ἐγὼ ἤμην οἰνοχόος τῷ βασιλεῖ. Origenes reſponſione ad Africanum, ex edit. Wetſtenii habet p. 243. Νεεμίας οἰνοχόος τοῦ βασιλέως καὶ εὐνοῦχος αὐτοῦ. Pincerna & Eunuchus, ubi in Notis eruditiſſimis ex Huetio inſert alium Origenis locum, qui itidem Neemiam Eunuchum appellat, quaſi imperitiâ linguæ Hebrææ lapſus εὐνοῦχος pro οἰνοχόος poſuerit, ſed quum alio loco voces diſtincte conjungat, Orientalium Regum famuli plerique Eunuchi fuerunt. Pincerna Hebræis eſt משקה, vide eundem Wetſtenium, p. 225. 226.

Ο Ἴ Ο Μ Α Ι, Ο Ἴ Μ Α Ι.

1. Ὠήθη δεῖν τοὺς ἀνθρώπους ἐκείνης πεῖραν μεταλαμβάνειν. R. Infudit hominibus eſſe participari. G. Cenſuit pro ſe unumquemque adniti oportere. Proœm. Ant. 20.

2. Ἐφ' οἷς αὐτοὺς εὐδαιμονήσειν ᾤετο. Serpens invidiam habuit, in quibus eos arbitrabatur eſſe felices: G. Invidebat eis felicitatem venturam. Ant. I. i. al. iii. §. 12.

3. Οἰόμενος συμφορᾷ περιπεσεῖσθαι παρακούσαντας. R. Quos putans ſerpens per inobedientiam calamitati ſuccumbere. G. Ratus in calamitatem caſuros. ib. §. 12.

Ο Ἷ Ο Σ.

1. Καθ' ὅσον οἷόν τε καὶ πειρᾶσθαι κατακολουθεῖν. R. Quan-

Quantum virtus eſſet, hunc ſequi tentaret. G. Imitari quantum in ſuis viribus eſt & ſectari conetur. Pro. Ant. 17.

2. Καὶ τὸ τέλος οἷον ἀπέβη. Qualis vel quis eventus fuerit. Pr. Ant. §. 5.

ὈΚΝΈΩ.

1. Τὰ ἐναντιώτατα περὶ τῶν αὐτῶν λέγειν οὐκ ὀκνοῦσι. Etiam libris ſe invicem Græci arguunt, & valde contraria de rebus eiſdem non piget eos dicere. Cont. Api. I. 1034. g.

ὌΚΝΟΣ.

1. Ὄκνος μοι καὶ μέλλησις ἐγένετο. Mihi ſegnities tarditaſque ſucceſſit. G. Cunctatio quædam ac ſegnities mihi inceſſit: Procem. Ant. §. 6.

ὈΚΤΏ.

1. Καὶ ταῦτα οἰκοδόμησεν ἔτεσιν ή. R. Quæ cum octo annis ædificaſſet. G. Abſolutoque octo annis ædificio. Antiq. XV. xiv. 545. g. Quæritur quomodo hoc conciliari poſſit cum eo quod habetur Johan. II. 20. Τεσσαράκοντα καὶ ἓξ ἔτεσιν οἰκοδομήθη ὁ ναὸς οὗτος. Qui volunt hanc ædificationem Zorobabelicam innui, nihil habent quod in hoc loco difficultatis inveniant; ſed illi, qui Judæorum ad Ieſum verba ad Herodianam extructionem applicant: Placet ergo huc apponere diverſorum de hac re ſententias, & eorum qui 46. annos ad Herodis tempora putant, quibus intellectis facilis erit cum textu conciliatio. Joh. Wolphius Commentario in Ezram c. VI. v. 15. p. 77. b. vult: Judæos non præciſe hæc narrâſſe, ſed eum arripuiſſe numerum, qui vero propior eſſet, itaque juxta Euſebium numerat 44. Euſebium recenſens, qui totidem ponat à Cyro ad ſextum Darii. Grotius cenſet largius eos computare ædificationem ſub Perſarum Regibus, comprehenſis etiam annis, quibus interruptum opus fuerat, quo majorem Ieſu invidiam facerent. Calovius Calvinianos vellicat, quod 46. annos de Zorobabelico Templo explicent, cum potius aut 139. ſi Darius Nothus intelligatur, aut tantum 39. ſi Hyſtaſpen poſuerimus, occurrant: quaſi hæc de religionis capite eſſet Diſputatio, qui tamen ipſe ſtatim nubem Reformatorum affert, qui iſtum calculum de Herodianâ ædificatione explicant, tanta eſt apud iſtum conſuetudinis in contradicendo vis & deſcribendi aptitudo —. Ad Herodem hos annos 46. refert Capellus. Cœpit extructionem Herodes anno regni ſui 18. computando regnum non à declaratione Romanorum, ſed ab expugnatis Hieroſolymis, ſedecim ante mortem annis. Chriſtus circa finem dierum Herodis natus triginta habuit annos, quando hoc ipſi cum Judæis colloquium fuit. A primis ab Herode jactis ædificandi fundamentis ad id momentum numerantur anni 46. Octo anni, quorum mentionem Joſephus facit non obſtant, quia ſemper aliquid additum, Agrippæ demum Junioris tempore abſolutum. Videntur ergo hoc voluiſſe Judæi, jam ab annis 46. cœpta eſt ab Herode hujus Templi ſtructura, nec dum eſt abſoluta, & tu &c. Vide ἱερὸν, n. 1.

2. Ἑορτὴν ἄγομεν ἐφ' ἡμέρας ὀκτὼ, τὴν τῶν ἀζύμων λεγομένην. Feſta per octo dies celebramus, quos vocamus azymorum. Antiq. II. v. 65. d. Exod. xiii. 6. 7. Septem dies injunguntur, qua de re vide in voce ἄζυμα, n. 1.

ὌΛΕΘΡΟΣ.

1. Ἀφαμένοις ἐξ αὐτοῦ ὄλεθρον γενησόμενον. R. Perditionem eſſe venturam. G. Confeſtim exitium eis affuturum. Ant. I. 1. al. iii. §. 12. Geneſ. II. 17. Θανάτῳ ἀποθανεῖσθε, מוֹת תָּמוּת. Quod Joſephus ὄλεθρον appellat, hoc Scriptura mortem vocat & quod in Hebraico textu ſingulari effertur numero, hoc plurali efferunt Græci. Vehemens atque acris Eraſmo cum Beza de hujus vocis ſenſu interceſſit diſputatio, occaſione loci 1. Cor. V. 5. Eraſmo in confirmatione theſium ſuarum 217. 218. pertendente vocem ibi non extinctionem affectuum carnis, ſed mortem corporis notare; & videtur Eraſmus hoc Flavii loco parum juvari.

ὈΛΈΘΡΙΟΣ? — ὈΛΈΘΡΟΣ

ὈΛΛΎΜΙ.

1. Τισὶ δὲ τῶν Ἰουδαίων ἐδόκει ὀλωλέναι τὸν Ἡρώδου στρατόν. Apud Judæos autem fuit opinio juſtâ ultione Numinis deletum Herodis exercitum. Quibuſdam Judæorum videbatur ideo periſſe Herodis exercitum. Ant. XVIII. vii. 626. f. Vide ὄλεθρος.

ὉΛΟΚΑΥΤΌΩ.

1. Θύσας τὴν παῖδα ὁλοκαύτωσεν —— ad præfinitum terminum Pater Jephtha mactatam filiam holocautoma obtulit. Ant. V. x. 158. ad Judic. XI. 31. du Guet explicat de voto cœlibatûs Act. Lipſ. 1703. p. 215.

ὉΛΌΚΛΗΡΟΣ.

1. Δεῖ γὰρ ὁλοκλήρους ἀρχιερᾶσθαι. Antigonus Hyrcani auriculas dentibus truncat, ut ne ſolutus quidem mutatis rebus unquam Pontificatum recipiat, ab *integris* enim celebrari ſacra oportet: B. J. I. xi. p. 732. c. in Ed. Bernardi edit. p. 42. in Eraſ. Lat. Frob 617.

2. Τοῦ νόμου τῷ ὁλοκλήρῳ εἶναι τὴν ἱερωσύνην ἀξιοῦντος. Quando lex hunc honorem nonniſi ei, qui integro ſit corpore adjudicat. Ant. XIV. xxv. 497. Dum lex hunc honorem juſſiſſet integros tantum obtinere. p. 417. ed. Fr. Lat. Lex hæc extat Levit. xxi. 17 —— 21. Ubi ſacerdotes, ſaltem illi qui erant de filiis Aharon in generationibus ſuis debebant eſſe integri, non manci, non mutili &c. Vox ὁλόκληρος à LXX. adhibetur pro נִצָּב ſtationarius, Zach. xi. 16. καὶ τὸ ὁλόκληρον μὴ κατευθύνῃ, quod ſtat, quod erectum eſt non ſuſtinebitur. Uſurpatur pro שְׁלֵמוֹת. Lapidibus integris ædificandum altare. Deuter. xxvii. 6. Joſ. vi. 31. Uſurpatur pro תָּם Ezech. xv. 5. Septem ſeptimanæ integræ, Levit. xxiii. 15. Eſt ergo ὁλόκληρον cui nihil deeſt. Forte ad hanc ceremonialem & typicam Sacerdotum integritatem alluſit b. Paulus & Jacobus, quum ille petit, ut Deus nos ſanctificet totos: καὶ ὁλόκληρον ὑμῶν τὸ σῶμα, πνεῦμα, ψυχὴ cuſtodiatur ἀμέμπτως, 1. Theſſ. v. 23. Alioquin non eſſemus Sacerdotes ſpirituales: Et hic poſterior à nobis Chriſtianis deſiderat, ut ſimus ὁλόκληροι, integri, quales, videlicet corpore eſſe debebant Sacerdotes typici. De Hyrcano Joſippon narrat, V. viii. 387. Hyrcano patruo ſuo Antigonus aures amputari juſſit, ut ad Pontificatum impoſterum inhabilis eſſet, propter מוּם maculam ipſi inhærentem. Legi in quibuſdam præfationibus Euangelii Marci, antiquæ enim, Græcæ, probatæ illud non habent, D. Marcum amputâſſe ſibi pollicem, ut Sacerdotio reprobus haberetur, fuiſſe enim ex Tribu Levi: Neſcio quis fabulator hoc adinvenerit, quomodo enim apud Canoniſtas ad Sacerdotium Chriſtianum aptus fuiſſet, qui fuerat ad Leviticum ineptus? Caſuiſtæ multa narrant de irregularitate, quæ naſcitur ex defectu corporali, ut compendio narrat Binsfeldius in Enchirid. Paſtoral. c. xii. p. 676. forte ineptus aliquis pro *Marcus* legerat *Murcus*, ita pollice truncati appellabantur, *les Poltrons*. A Perſis religione obſervatum eſt, quod & toti Orienti fa-

miliare, neminem in Imperium admittere, quem corporis mutilatio, vel naturæ in quibuſdam membris infirmitas notaret. Idem & Romanos quandoque ſervâſſe legimus, nam, referente Dionyſ. Halic. Horatius Cocles, & Mutius Scævola quia mutili, magiſtratûs incapaces judicati ſunt. Recte itaque alicubi Curtius." Pleriſque gentibus ingens in corpore veneratio eſt, magnorumque operum non alios, quam quos ſpecie egregiâ & eximiâ Natura donavit &c. Spenc. Leg Hebr. l. I. c. VII. §. IV. III. p. 152. 156.

"Ο Λ Ο Σ.

1. Πάντα τῇ τῶν ὅλων φύσει σύμφωνον ἴσχει τὴν διάθεσιν. R. Cuncta circa naturam rerum affectionem conſonam habere noſcuntur. G. Omnia ſummâ concinnitate juxta univerſi naturam ſunt diſpoſita: Procem. Ant. §. 21.

2. Ὅλην ὕλην. Totam Naturam. Ant. l. I. al. II. §. 1.

3. Τὸν οὐρανὸν τοῖς ὅλοις ἐπιτίθησιν. R. Cœlum ſuper omnia collocavit. G. Cœlum univerſitati rerum ſuperimpoſuit: Ant. l. I. 2. Geneſ. I. 7. ἐποίησεν ὁ Θεὸς τὸ στερέωμα.

4. Δημιουργὸν τῶν ὅλων ἕνα. Primus Abraham præſumpſit pronuntiare Deum Creatorem unum eſſe cunctorum. G. Unum eſſe Deum rerum univerſitatis Conditorem. Ant. I. VIII. 16. a. Non tantummodo πολυθεότης, ſed & ἀθεότης à diluvio ad Abrahamum uſque tantas radices egerunt, ut hi plures Deos crederent, alii æternitatem Mundi aſtruerent, duplicem ergo, imo multiplicem Abrahamus inſtituit Reformationem.

'Ο Λ Υ Μ Π Ι Α' Σ.

1. Ἀρξαμένε τούτου τῆς ἀρχιερωσύνης ὑρκανοῦ τῷ γ' ἔτει τῆς ζ ϗ ὁ πρὸς ταῖς ρ' ὀλυμπιάδος —— Quum igitur Pontificatum accepiſſet Hyrcanus anno tertio ſeptimæ & ſeptuageſimæ ſupra centeſimam Olympiadis 173. Q. Hortenſio, Q. Metello Cretico Coſſ. ſtatim bellum ei Ariſtobulus intulit, & commiſſo ad Hierichuntem prælio, multi ex ejus militibus ad fratrem transfugerunt. Ant XIV. I. p. 468. c. Miror ubi verſatus fuerit, vel quos Codices habuerit Ruffinus, p. 392. hunc locum ita reddens. Centeſima octogeſima tertia Olympiade Q. Hortenſio & Q. Metello Cretico Coſſ. bellum contra Hyrcanum Ariſtobulus præparavit.

2. Τῆς γὰρ ἐπ' ἀκτίῳ μάχης προσδοκωμένης, ἣν ἐπὶ τῆς ζ ϗ π' ϗ ρ' ὀλυμπιάδος γενέσθαι συνέβη. Herodes Aretæ illaturus erat bellum, ni remoratus eſſet Romanorum cotentionibus, quum enim expectaretur pugna Actiaca, quæ in centeſimam octogeſimam ſeptimam Olympiadem incidit, Cæſar de Imperii ſummâ decertaturus erat cum Antonio. Antiq. XV. VI. 519. c. Id Bucholzerus notat ad A. Mundi 3941, ante Chriſtum 30.

"Ο Μ Η Ρ Ο Σ.

1. Καὶ μάρτυς ὅμηρος. Co. Ap. II. p. 1070. d. Homerus vocis Legum non meminit, quare Seldenus de Meta —. Anglorum p. 176. Homeri Poëmate nullum vetuſtius. 1034. d. quomodo conſervatum, ib. Homerus in Numiſmatibus Smyrnenſium, Chiorum conſpicitur & in his ultimis quidem relegens & emendans Iliadem. Sphinx in Chiorum nummis Homeri Poëticam & Ænigmaticam doctrinam notat. Tab. III. num. 2. 188. VII. 29.

2. Καὶ τὸν ὅμηρον εὐφήμως ἀποπέμπεται. R. Plato Homerum honorabiliter admonet: ita legitur in edit. Froben. p. 890. Male. melius in Gr. Lat. p. 1079. a. b. Quod Plato reſpiciens, neque ullum quempiam Poëtarum dicit in Republica eſſe recipiendum, & Homerum honorifice amovet, coronatum & unguento delibutum, ne rectam opinionem de Deo fabulis forte deſtrueret. Locum apud Platonem habemus Dialogo III. de Rep. vel de Juſto, p. 558. edit. Lat. Frob. Quanquam ex eo loco pateat hunc Joſephi locum per *admonet* æque bene legi, ac juxta Græcum per *amovet*. Interim & hinc patet Sphingem devorantem homines non inepte Homero adpingi in Chiorum nummis, ſuis enim ænigmatibus claram de Deo opinionem ita incruſtavit, atque veritatem in iniquitate detinuit, ut horribili idololatriâ multas animarum myriades ad inferos detruſerit.

3. Uunuſquiſque enim, ſi ſuam regionem domumque conſpicit, his quæ dicuntur Homerus receſſavit: Ita habet interpres C. Ap. II. 888. editionis Frobenianæ; Barbare. In Græco Homeri nulla mentio, id ita reſtituit Gelenius, p. 1081. Unuſquiſque enim, ſi ſuam regionem domumque conſpiciat, his quæ dicuntur à me credere non recuſabit.

4. Ὅλως δὲ παρὰ τοῖς ἕλλησιν οὐδὲν ὁμολογούμενον εὑρίσκεται γράμμα τῆς ὁμήρου ποιήσεως πρεσβύτερον. Conſtat autem, quod apud Græcos nulla invenitur conſcriptio, Poëmate Homeri vetuſtior. Et ajunt, neque hunc literis ſuum Poëma reliquiſſe. C. Ap. I. 1034. d. e. Guilielmus Nicols Anglus in ſuo de literis inventis tractatu pertendit, paulo poſt Moſis tempora Phœnices artem ſcribendi habuiſſe in ſaxis juxta Herculis columnas repertis, vocibuſque juxta Procopium, de reb. Vandalorum, lib. IV. ἡμεῖς ἐσμὲν οἱ φυγόντες ἀπὸ προσώπου Ἰησοῦ τοῦ λῃστοῦ υἱοῦ Ναυῆ, inſcriptis declarare nititur. Et ex eo falſum colligit, quod Flavius prodat, Græcos ante Homerum literis non uſos, cum ipſe Homerus Iliad. ζ. v. 168. 169. σήματα λυγρὰ ἐν πίνακι πτυκτῷ γράψας dixerit. Quod ad Scripturam juxta Herculis columnas repertam attinet, illa pro antiquitate Scripturæ ſupra Moſen nihil facit, ſed potius confirmat eorum poſt Moſaicam ætatem uſum: parum autem omnino fidei illi inſcriptioni tribuendum cenſeo. Quod attinet Scripturæ Græcæ ante Homerum uſum, non arbitror illam hoc loco Flavii mentem fuiſſe, quaſi nullas omnino eouſque Græci habuerint literas, ſed quod nulla magna, illuſtris ſcriptio antiquior ſit iis, quæ ab Homero tradita ſunt, ita ὁμολογούμενον γράμμα erit, quod Paulus in alio & ſanctiore propoſito ὁμολογουμένως μέγα μυστήριον vocat.

5. Φασί τινες ὅτι ϗ ὅμηρος ταῦτα ὠνόμασεν σόλυμα. Non deſunt qui affirmant etiam apud Homerum Solymorum nomine urbem Hieroſolymorum intelligendam. Ant. VII. III. 218. ita Gelenius. Rufinus autem: Quidam vero dicunt, quod & Homerus Poëta Hieroſolymam nuncupavit. p. 187. ed. Frob. Vide Σόλυμα.

'Ο Μ Ι Λ Ε' Ω.

1. Μεγάλοις ὁμιλήσας πράγμασιν. R. Qui ipſe magnis rebus interfuiſſet. G. Ipſe in maximis negotiis verſatus. Procem. Ant. §. 6.

'Ο Μ Ι Λ Ι' Α.

1. Εἰς ὁμιλίαν αὐτῷ φοιτῶν. Ad colloquium veniens. G. Familiariter cum Deo colloqui ſolitus. Ant. l. I. al. III. §. 14.

2. Πρότερον ἡδόμενος τῇ πρὸς αὐτὸν ὁμιλίᾳ, νῦν &c. R. Quum prius ejus alloquio delectaretur, nunc &c. —— G. prius delectatus Adamus Dei conſuetudine. Ant. l. I. al. III. §. 14. Id quod patet ex fuga protoplaſtorum coram facie Dei, poſtquam

lapſi

lapſi eſſent: Geneſ. III. 8. 9. 10. Talis cum Deo Homileticus erat Moſes. Numer. XII. 8.

ὉΜΟΙΩΣ.

1. Πολλοὺς ὁμοίως ὑπολαβεῖν φιλομαθεῖς. Multos amatores eſſe putare. Procem. Ant. §. 10.

ὉΜΟΛΟΓΕΩ.

1. Ὅλως δὲ παρὰ τοῖς Ἕλλησιν οὐδὲν ὁμολογούμενον εὑρίσκεται γράμμα τῆς Ὁμήρου ποιήσεως πρεσβύτερον. Conſtat quod apud Græcos nulla invenitur conſcriptio, poëmate Homeri vetuſtior, C. Ap. I. 1034. d. e. ὁμολογούμενον γράμμα videtur Joſepho eſſe celebris, illuſtris ſcriptio, quæ ut talis ſuſcepta ſit, quemadmodum in alio & ſanctiore propoſito D. Paulus citat τὸ ὁμολογουμένως μέγα τῆς εὐσεβείας μυστήριον. 1. Tim. III. Libri editi & recepti tales appellari poſſunt, erant forte ante Homerum & alia exilia Scripta, ſed hoc primum quod agnoſceretur & publicaretur dignum habitum.

ὉΜΟΦΡΟΝΕΩ.

1. Ὁμοφρονούντων δὲ κατ' ἐκεῖνο καιροῦ τῶν ζώων ἁπάντων. G. Cum nullum eſſet per illud tempus animantium diſſidium. R. Cum concordarent. Ant. I. I. al. III. §. 12. alii legunt ὁμοφωνούντων.

ὉΜΟΦΩΝΕΩ.

1. Ὁμοφωνούντων δὲ &c. — vide ſupra. id diſertis verbis non extat in Geneſi, poteſt tamen Geneſ. III. 1. 2. ſubintelligi.

ὈΜΦΑΛΟΣ.

1. Παρὸ καὶ ἔνιοι οὐκ ἀσκόπως ὀμφαλὸν τὸ ἄστυ τῆς χώρας ἐκάλεσαν. Media vero ejus (Judææ) Hieroſolyma, unde quidam non ſine ratione umbilicum ejus terræ eam urbem vocarunt B. Jud. III. II. p. 833. f. Gremium Græciæ Ætolia. Theſſalonicenſes poſiti in Gremio Imperii noſtri. Cicer. Orat. de Provinc. Coſſ. in Notis Abrami IV. VII. 575. Auctor noſter cum accurate & vere de Hieroſolymorum urbe ſcripſiſſet, eam umbilicum, i. e. medium, ſeu gremium eſſe, illud non abſolute ſcripſit, reſpectu totius terrarum Orbis, nec etiam reſpectu οἰκουμένης, ſeu tunc cognitarum trium terrarum orbis partium, quod non inepte etſi pingui Minervâ dici poſſe adverſus Baronium Magenel oſtendit c. XXXIII. p. 99. Et Büntingius talem Tabulam Geographicam in Itinerario ſuo exhibet. Ἄτοπον autem eſt quod multi ad totum globum illud trahunt & locum Ezech. v. 5. ἐν μέσῳ τῶν ἐθνῶν τέθεικα αὐτήν, huc applicant, imo Golgotham centrum illud conſtituunt. Deus ſalutem operatus eſt in *medio terræ*, i. e. Ieſus paſſus eſt in monte Calvariæ. Hi ſuaves luſus ſunt Vide Siricium de lachrymis Chriſti, p. 87. Urſini Analect. S part. I. l. IV. p. 224. Caſauboni Exercitt. in Baron. XVI. 73. p. 552. Joſephus bene ſcripſit Hieroſolymas umbilicum Judææ vocans. Ita Mediolanum Longobardorum quaſi Mittelland.

ὈΝΕΙΡΩΓΜΟΣ. קרי.

1. De eo quomodo Pontificem impediat ad ſacra facienda & vicarium illo tempore poſtulet, vide Crenium 3. Betrachtung uber den Zabion, ad Matth. XXV. 2. bl. 98. 99. neſcio adhuc an vox ipſa apud Joſephum occurrat; rem vide Antiq. XVII. VIII. 597. d.

ὌΝΟΜΑ.

1. Καὶ τὸ μὲν ὄνομα ἔθετο νύκτα. R. Et alii quidem nomen impoſuit noctem. G. Et his (tenebris) nomen impoſuit noctem. Ant. I. I. al. II. §. 1. LXX. Geneſ. I. 5. καὶ τὸ σκότος ἐκάλεσε νύκτα.

2. Δηλοῖ δ' ἀνάπαυσιν κατὰ τὴν Ἑβραίων διάλεκτον τὸ ὄνομα. Quæ vox (Sabbatum) requiem Hebræorum lingua ſignificat Ant. I. I. 7.

3. Καὶ τούτοις ὀνόματα τίθησιν οἷς ἔτι καὶ νῦν καλοῦνται. R. Et his (animalibus) nomina impoſuit, quibus etiam nunc vocantur. G. Nomina indidit, quibus etiam hodie nominantur. Ant. I. I. 9. ad Geneſ. II. 19. Πᾶν ὃ ἐὰν ἐκάλεσεν αὐτὸ ἀδὰμ ψυχὴν ζῶσαν, τοῦτο ὄνομα αὐτῷ. שם.

4. Ὁ δ' ἐκείνης ὄνομα τῆς γυναικός. R. Nomen vero mulieris illius. G. Hujus autem nomen erat Eva. Antiq. I. I. al. II. 10. ad Geneſ. II. 21. καὶ ἐκάλεσεν ἀδὰμ τὸ ὄνομα τῆς γυναικὸς αὐτοῦ ζωή, חוה.

5. Σημαίνει δὲ πλῆθος τὸ ὄνομα. R. Phiſon quod inundationem ſignificat. G. Ea vox multitudinem ſignificat. Ant. I. I. al. II. §. 11. ad Geneſ. II. 11.

6. Σημαίνει κτῆσιν μεθερμηνευόμενον τὸ ὄνομα. Cain quod interpretatur acquiſitio. Cain, quod nomen interpretatum ſignificat poſſeſſionem. Ant. I. III. p. 6. e.

ὈΝΟΜΑΖΩ.

1. Καὶ ὁ μὲν Φεισὼν ὀνομαζόμενος. Phiſon nomen eſt uni. Antiq. I. I. §. 11.

ὌΝΟΣ, Ὁ, Ἡ.

1. Ἡ ὄνος ἐφ' ἧς ὁ Βάλαμος ὀχεῖτο συνεῖσα τοῦ θείου πνεύματος. R. Aſina, in qua Balaam ſedebat intelligens divinum ejus ſpiritum. G. Aſina quâ vehebatur. Antiq. IV. IV. p. 112. g. ad Numer. XXII. 22. 23. אתון.

DISSERTATIO
CL. V.
CHRISTOPHERI CELLARII;
QUA
FLAVII JOSEPHI
DE HERODIBUS HISTORIA
A *νοθείας* ſuſpicione contra Cl. V.
JOANNEM HARDUINUM
JUSTIS VINDICIIS ADSERITUR,
ET NUMMIS ANTIQUIS CONCILIATUR.

DE Herodibus diſſerturi principio indicamus, cujus fide in enarratione innitamur. *Is Flavius Joſephus* eſt, Judæorum hiſtoriæ auctor locupletiſſimus; cui tantum antiqui, recentes, & medii tribuerunt, ut nemini hiſtoricorum plus potuerint. Quantum enim eſt, quod Hieronymus illum epiſt. XXII. ad Euſtochium cap. XV. cum optimo comparat, dum *Livium Græcum* appellat? hoc eſt eum, cujus in condenda hiſtoria ingenium, induſtriam, & fidem non minus omnes mirentur, quam T. Livii Patavini, *cujus viſendi cauſa Gaditanum quemdam ab ultimo terrarum orbe veniſſe, ſtatimque, ut viderat, abiiſſe*, cum Plinius lib. II. epiſt. III. tum idem Hieronymus epiſt. CIII. cap. I. referunt. Euſebio, probatiſſimo & ipſi auctori, H. E. lib. III. cap. IX. Joſephus eſt ἄξιος πιστευθῆναι, *dignus cui fides habeatur*: & ut unum tantummodo ex recentioribus, ſed facile principem, adjungamus, magno Scaligero prolegom. Emend. Temp idem φιλαληθέστατος, *veritatis ſtudioſiſſimus* non immerito cenſetur.

II. Quanto igitur laus eſt illuſtrior, ab laudatis viris, non interrupto conſenſu, laudari: tanto major admiratio ſubit, quod clariſſimus vir, & tam Plinio illuſtrato, quam urbium & populorum ex nummis geographia eximiam laudem doctrinæ conſequutus *Joannes Harduinus*, Proluſione Chronologiæ ex nummis reſtitutæ Lutetiæ nuper excuſa, in tantum derogat de Joſephi auctoritate, ut pro inepte ficto & ſuppoſititio auctore habeat, ad id nummorum, ut ait, fide inductus, qui paſſim Flavianis narrationibus in Herodiadum hiſtoria adverſentur. Nos ut omnino magni antiquos nummos facimus, & ex iis multa in hiſtoriis & chronologia emendari cenſemus; ita commoveri nondum poſſumus, ut præ hiſce nummis, quos Harduinus producit, omnis antiquitatis & memoriæ in Joſepho conſenſionem negligamus, aut penitus eluſam illam contemni vel everti patiamur. Quanta igitur fieri induſtria poteſt, doctiſſimi viri nummos & rationes quibus nititur, ita exponemus omnium conſpectui, adjecta veritati conſona interpretatione, ut & nummis genuinis ſua fides, & Joſephi ſimul hiſtoriæ ſua intemerata conſtet auctoritas.

III. Nota eſt Joſephi de Herodum familia traditio à doctis omnibus huc uſque magno conſenſu approbata, & in Antiqua noſtra Hiſtoria, locis ubique ex Joſepho ſignificatis, breviter repetita. Scilicet Herodem, Antipatri filium, illuſtri genere proſelytorum Idumææ ortum, ſummam rerum in Palæſtina à patre acceptam (is autem Cæſari Julio debuerat) Antigoni Haſmonæorum ultimi, quem Parthi juvabant, invaſione amiſiſſe, ſed brevi poſt Antonii ope cum titulo Regis recepiſſe, atque ita ſatis multos annos totam Palæſtinam, quæ inter Syriam, Arabiam & Ægyptum patet, Auguſti Cæſaris auſpiciis, qui confirmaverat regnum, ſevero imperio tenuiſſe. Hujus filium Archelaum, quum IX annos Judææ & Samariæ imperitaſſet Ethnarchæ nomine, in Galliam relegatum eſſe, & ex poſſeſſione ejus provinciam Romanam factam, quam procuratores Cæſaris rexerint: reliquos filios, Herodem Antipam & Philippum, utrumque ſuæ tetrarchiæ præfuiſſe, illum quidem Galilææ & Peræææ; hunc Iturææ & Trachonitidis; & hoc mortuo, illo itidem relegato, Agrippam, primi Herodis ex interfecto filio Ariſtobulo nepotem, Claudii Cæſaris favore totum avitum regnum, ſublata provinciæ forma recepiſſe, ſed hoc poſt paucos annos extincto Judæam iterum provinciam factam, filium vero, Agrippam minorem, Chalcidenæ regulum, deinde Abilenes & Philippi tetrarchiæ exſtitiſſe.

IV. Ab his diſſentit non una ratione Harduinus. Primum ait, Herodem per Julium Cæſarem ingreſſum dominationem eſſe: nec illum totam Palæſtinam, ſed tantum Judæam & Samariam rexiſſe: in eodemque regno, cum regio etiam titulo, Archelaum patri ſucceſſiſſe: Galilæam autem cum cæteris partibus ſub poteſtate Zenodori tetrarchæ fuiſſe, cui vivo patre, Herodes, Herodis filius, Philippus frater ejus, uterque tetrarcha, ſed diviſa poſſeſſione, ſucceſſerint. Et hunc tetrarcham Herodem, Baptiſtæ interfectorem, non Judæum, nec proſelytum, ſed gentilem, poſtea regem factum, eundem eſſe qui Jacobum ſuſtulerit, & Petrum conjecerit in vincula, eumque perperam ſub Agrippæ nomine à tetrarcha diſtingui. Neque Judæam poſtquam ſemel à morte Archelai (nam & hujus exilium negat) provinciæ formam induerit, unquam rurſus regni habitum, ut Joſephus prodit, recepiſſe. Et quæ reliquæ de hiſce rebus paradoxæ opiniones ſunt. Singula ordinatim examinabimus.

V. Vir celeberrimus de initio dominationis Herodis ita ſentit pag. 24. *Judæa Herodi data eſt hanc, ut nunc videtur, ob cauſſam: Erat Julius Cæſar dictator in magno ære alieno Herodis, ut conjicere eſt ex*

illa

illa Tullii voce ad Atticum lib. VI. Epiſt. I. SED HEUS TU! JAMNE A CÆSARE PER HERODEM TALENTA ATTICA QUINQUAGINTA EXTORSISTIS? Mira res, ne dicam, ridicula. Scripta epiſtola in Aſia eſt à proconſule Cicerone, quum Cæſar adhuc in Gallia eſſet. Quo pacto igitur ad illum Herodis Idumæi pecunia? qui ante Alexandrinum bellum ne notus quidem Cæſari fuit. Præterea variatis ſcripturis vexatus ita locus eſt, ut quidam non *Herodem*, ſed *Orodem* legant: quidam pro *jamne vos* monſtroſe *Gennaries*; unde ſunt, quæ *Genavenses*, quod nomen Allobrogum civitatis eſt, exſculpant. Quam clarior explicatiorque eſt Joſephi hiſtoria, Antipatrum, Herodis patrem, Hyrcani regis amicum, in Peluſiaca expugnatione, & in præliis cæteris egregiam Cæſari operam in Ægypto præſtitiſſe, à quo id præmium laboris acceperit, ut Hyrcano regi in gerenda republica adjungeretur, aut ſolus illam adminiſtraret, atque iſte, quod ſimul pontifex erat, rebus ſacris magis quam civilibus præeſſet. Vide Joſeph. lib. I. de Bello cap. XVIII.

VI. Nunc fines regno Herodis conſtituendi ſunt. Patre ſuperſtite præfectus Galilææ erat, unde in amicitiam Sexti Cæſaris, Syriæ proconſulis, venit. Sed patre, Malichi fraude, hoc eſt veneno, ſublato, incidit Antigoni bellum, Parthorum auxilio geſtum, quo Hyrcanus rex captivus abductus, Phaſaëlus, Herodis frater, in carcere ſe interfecit; ipſe Herodes ægre evaſit in Italiam: ubi rex ab ſenatu Romano, Antonii ope, declaratus, aliquamdiu de regno cum Antigono certavit, donec ille Romanis armis & Soſio duce oppreſſus captuſque & ſecuri percuſſus fuit. Sic Herodes in totum regnum Haſmonæorum venit, cujus pars etiam Galilæa & vicinæ regiones erant. Vir contra clariſſimus Jo. Harduinus pag. 24. *Herodis ethnarchiam regiamque poteſtatem ad Judæam tantummodo cum Samaria pertinuiſſe* contendit.

VII. Argumenta, quibus perſuaſus eſt, fere hæc ſunt: primum, quia Lucæ 1. comm. 5. vocetur βασιλεὺς τῆς Ἰουδαίας tantum *Judææ rex*. At ſi arcte ſumitur *Judæa*, neque Samariæ imperitavit, quod contra Harduinum eſt: ſin laxe, tam Galilæam & Peræam, quam Samariam comprehendit. Deinde objicit Archelai ſucceſſionem in his duabus tantum partibus, qui tamen Matth. cap. 2. comm. 22. dicatur ἀντὶ τοῦ πατρὸς, *pro parente ſuo regnaſſe*, quæ formula integram hereditatem à patre filio relictam ſignificet. Verum eſt, ſignificat id, quod vult vir clariſſimus, niſi teſtamentum interveniat, aut ſuperioris domini, qui Auguſtus erat, alia diſpoſitio: quibus duæ tantum ex quatuor regni partibus majori filio ceſſerunt: reliquæ fratribus tetrarchis Antipæ & Philippo. Etiam illud putat, pag. 26. Herodis regnum coarctare, quod nullas urbes in Galilæa, fidei erga Romanos & reverentiæ monimenta, condiderit, ſicut alibi Cæſaream & Sebaſten. At nec in Idumæa condidit, & ſi accurate loquimur, nec in ipſa Judæa, quia Cæſarea, ut ex Act. Apoſt. 12. comm. 19. apparet, extra limitem Judææ fuit. Sufficit aliquibus regni locis condidiſſe: in ſingulis partibus ædificare neceſſarium non erat.

VIII. Tandem illud, tanquam præcipuum urget, quod Herodis temporibus Galilæa Zenodori tetrarchæ fuiſſet, à quo Herodis filii vel adfinitate vel alio titulo acceperint, non autem ex paterna hereditate. Id credit fide nummi unius alteriuſque, qui Octaviani vultum præferant, & in poſtica vultum Zenodori ſine diademate, cum inſcriptione ΖΗΝΟΔΩΡΟΣ ΤΕΤΡΑΡΧΗ .... ΓΗ ..... & in altero, ΖΗΝΟΔΩΡΟΥ ΤΕΤΡΑΡΧΟΥ .... detritis literis cæteris, ut legi nequeant. Priore annus Græcorum ita expreſſus conſpicitur, L. ΒΠΣ, id eſt CLXXXII. Sed quid inde conficitur ad minuendos Herodiaci regni fines? Joſephus Antiq. Jud. lib. XV. cap 9 Zenodoro Trachonitidem cum vicinis partibus adſignat, eaſque diſerte à Galilæa diſtinguit, quas Auguſtus poſt mortem Zenodori donaverit Herodi. Id quod & Dio Caſſius confirmat lib. LIV pag. 526. ſub urbis annum DCCXXXIV. τῷ Ἡρώδῃ Ζηνοδώρου τινὸς τετραρχίαν ἔδωκε, *Herodi Zenodori cujuſdam tetrarchiam donavit* Auguſtus. Hæc tetrarchia fere illa erat, quam poſtea Philippus ex paterna hereditate accepit, Paneadem etiam, quod Joſephus addit, complexa: ſed tota extra Galilæam. Harduinus autem p. 30. *Eo*, inquit, *animus ut credam inclinat, Galilææ ſimul tetrarcham fuiſſe* Zenodorum. Quoniam vero nihil præter inclinationem ſuam, hoc eſt conjecturam, adfert; nos potiori jure, id eſt regni Haſmonæi, in quo Herodes ſucceſſit, adſeveramus, extra Zenodori hujus poſſeſſiones Galilæam exſtitiſſe. Quod de *vultu* obvertit, inſueto in nummis Judaicis, contra ipſum auctorem invertimus; quia Galilæa ubique ab Judæis habitata erat, uti pernotum eſt ex Evangeliis; nummi vultum præferentes, ut Zenodori ſunt, ad Galilææ dominum non poſſunt pertinere. Unum, antequam ad reliqua pergamus, de Herode non prætereundum eſt, poſt patris mortem, ſed ante bellum Parthicum, *tetrarcham* ab Antonio, quemadmodum & Phaſaëlus frater, conſtitutum fuiſſe, quod Joſephus tradit l. XIV. c. 13. p. 642. Hyrcano autem capto, & exſtincto fratre Phaſaëlo, *ethnarchæ* nomen ſibi uſurpaſſe, quod nos vir illuſtriſſimus & princeps in his literis, *Ezechiel Spanhemius* docet de Præſt. & Uſu Numiſm. pag. 447. producto nummo, cui inſcriptum eſt ΗΡΩΔΟΥ ΕΘΝΑΡ .... quem is pro ſummo judicio ſuo non alium, quam primum Herodem cenſet fuiſſe, antequam regium nomen ab Romanis impetraret.

IX. Nunc de *Archelao* diſquiremus, quem Joſephus ἐθνάρχην, *Ethnarchæ* honores, non regios, ab Auguſto accepiſſe refert l. XVII. Antiq. cap. 13. ipſumque antequam poſſeſſionem Auguſtus confirmaret, φυλαξάμενον τοῦ βασιλέως ὀνόματος, *regio nomine abſtinuiſſe*. (ibidem cap. XI.) quod illud unice à Cæſaris auctoritate & adſenſu dependeret. Harduinus autem æque regem, ac patrem, fuiſſe ſibi perſuaſum habet, quia Matth. cap. 2. comm. 22. βασιλεύει *regnaſſe* dicatur, & in locum patris ſucceſſiſſe. Quis vero neſcit, ſacros ſcriptores ſæpe cum vulgo loqui, cui Judaico præſertim, etiam minores principes *reges* dicuntur, quemadmodum Herodes alter in una eademque hiſtoria à Matthæo cap. XIV ineunte, & Luca cap. IX. comm. 7. recte & ex Romanorum genio & decreto, τετράρχης *tetrarcha*; à Marco autem cap. VI. comm. 14. βασιλεὺς *rex*, populari loquendi modo, appellatur. Succeſſit in locum quidem patris Archelaus, ſed ex parte, quæ ibidem ad Judæam (ἐπὶ τῆς Ἰουδαίας) reſtricta eſt: non in toto regno: neque in nomen etiam regium, quod non hereditarium erat, ſed Romanorum liberalitate concedendum.

X. In annis etiam Archelai, & exitu non levis eſt diſſenſus. Joſephus ait extremo lib. XVII. Archelaum δεκάτῳ ἔτει τῆς ἀρχῆς, *decimo principatus anno*, id eſt exacto nono imperii, accuſatum à ſuis & Viennam Galliæ ab Auguſto relegatum eſſe. In re conſentit Dio Caſſius lib. LV. p. 567. Ἡρώδης ὁ Παλαιστινὸς, αἰτίαν τινὰ ὑπὸ τῶν ἀδελφῶν λαβὼν, ὑπὲρ τὰς Ἄλπεις ὑπερωρίσθη, *Herodes*, inquit, *Palæſtinus à fratribus accuſatus trans Alpes relegatus eſt*. Quod is octavo ante mortem Auguſti anno, qui & Chriſti ætatis ferme octavus erat, contigiſſe, per conſules annorum ſingulorum enumerat. Ex Joſephi autem calculo non ante undecimum annum Chriſti poteſt accidiſſe. Quod Harduino p. 38. videtur

cum ſacro codice pugnare, quo *Chriſtus dominus dicatur, ante annum ætatis duodecimum, ſingulis annis templum frequentaſſe, id quod poſt annum ætatis fere octavum intelligendum videtur: ut ſaltem per annos quatuor ante id tempus in templum ſe contuliſſe credatur, quod adire Archelao vivo, quem fugerat, noluiſſet.* Quod vix ex Lucæ contextu (cap. II.) probaveris, ubi κατὰ τὸ ἔθος, non ad Chriſtum puerum, ſed ad parentes vel ad feſtos dies eorumque ritus referendum eſt, niſi ex verbis comm. 44. νομίσαντες ἐν τῇ συνοδίᾳ εἶναι, quod multi interpretes faciunt, idem velimus colligere. Cui opinioni non repugnamus, nec vero ex eo firmiter, quod Archelaum fugerit, probari credimus, vivente illo in templum non veniſſe. Ex Ægypto reverſi cum puero parentes non tam Archelaum, ut Herodis filium, refugerunt (ſic enim nec ſe filio alteri credidiſſent Galilææ imperanti) ſed proditionem ex habitationis loco in Bethlehemitico agro, timuerunt.

XI. Sed de annis faciliores ſumus, quum numeris, præſertim per notas ſcriptis, perfacile aliquid erroris adlabi poſſit. Nulli genuini nummi, ab Archelao percuſſi, ſuperant, ex quibus decidi controverſia poſſit: id ſolum ex nummo, quem Harduinus oſtendit, clarum probatumque videtur ante annum XXXIX receptæ Aſiæ, ſeu pugnæ Actiacæ ſublatum Archelaum fuiſſe. Is enim nummus *ſpica* fertilitatis ſymbolo, & *Palma*, Judææ gloria, inſignitus non alius quam ΚΑΙϹΑΡΟϹ nomen habet, & anni notam ΛΘ, ex quo conjicitur, in Judæa jam provincia cuſum eſſe, non in regno, aut ethnarchia. Quoquo autem anno Archelai imperium ceſſavit, de modo ceſſationis major eſt controverſia. Joſepho is relegatus eſt: Harduino ſine herede obiit. Quod vero, ut ſupra diximus, Joſepho, Dio Caſſius conſentit, qui communi nomine *Herodem* vocat, quem alii *Archelaum*, ut in Antipa quoque & Agrippa conſuevit fieri; huic receptæ ſententiæ eo conſtantius inhæremus, quo propius ad illam etiam Judæi accedunt. Ben Gorion enim cap. LXI extremo: ויהי כקץ ה׳ ימים עלה על ארקילאוס חיל הרומיים ויאסרהו שר החיל בנחשתים וישלחהו אל רומי וימת שם. *Poſt quintum diem* (à ſomnio Archelai) *adſcendit contra Archelaum exercitus Romanorum, cujus dux illum catenis conſtrinxit, miſitque Romam ubi mortuus eſt.* Conſentit auctor in deportatione, licet modi & loci definitione aberret.

XII. Sed graviſſima lis, ut prædiximus, de *Herode* tetrarcha eſt, & *Agrippa* rege, quos diſtinguit Joſephus ut filium Herodis, Baptiſtæ interfectorem, Antipam ſingulari nomine, eundemque tetrarcham Galilææ, non regem, in Galliam à C. Cæſare relegatum: & alterum Agrippam Herodem, Herodis magni ex Ariſtobulo, quem interfecerat, nepotem, à Cajo Cæſare tetrarchiis Philippi & Lyſaniæ, ac regio nomine ornatum, poſtea etiam tetrarchia Antipæ à Claudio Judææ quoque & Samariæ regionibus auctum ſed brevis imperii regem, vix tertio Claudii expleto anno fataliter peremptum. Harduino autem unus idemque eſt Herodes longo tempore tetrarcha, tandem etiam rex, atque ſic idem qui Baptiſtam & Jacobum, Joannis fratrem, interfecit. Quam ſententiam nunc noſtrum eſt diligentius examinare.

XIII. Primum in eo Harduinus eſt, ut tetrarcham Herodem, non Judæum, nec proſelytum, ſed gentilem fuiſſe perſuadeat p. 54. ſeq. At vero qui natus eſt Judæo patre, & ea gente oriundus, quæ tota ante nonaginta annos proſelytorum lege Judæis adſcripta fuerat, & qui præfuit genti Judaicæ, ut Galilæi erant: ac quotannis ad ſacra Judæorum profectus Hieroſolymam eſt, & Joannem Baptiſtam libenter audivit; hunc Judæis ritibus initiatum fuiſſe negabimus? Natus is erat Herode rege, Judaiſmi obſervatore, ut præter Joſephum vel ex Auguſti joco apud Macrobium lib. II. Saturn. cap. IV. *Melius eſt Herodis porcum eſſe quam filium*, apparet. Non exſtat in Scripturis Sanctis, tetrarcham hunc regis Herodis filium eſſe, quod Joſephus adfirmat; ſed ſi Joſepho non credemus, evincit vetus inſcriptio, à diligentiſſimo viro Jac. Sponio Miſcell. Erud. Antiq. f. 338. in lucem producta: ΗΡΩΔΗΝ ΗΡΩΔΟΥ ΒΑΣΙΛΕΩΣ ΥΙΟΝ ΤΕΤΡΑΡΧΗΝ, &c. Nec illa ætate Idumæi, unde Genus Herodes ducebat, proſelyti, ſed Judæi erant, à longo tempore in Judaiſmum recepti, adeo ut Scaliger ad Euſeb. Animadverſ. p. 165. probet, Herodem majorem proſelyti abnepotem exſtitiſſe. Quæ ſatis confirmant, non ita tetrarcham, ut Ἕλληνες *Græci*, Joann. XII verſ. 20. quod Harduinus credit, Hieroſolymam ſacrorum cauſſa profectum, ſed tanquam Judæum & Judaica ſacra pleniſſime profeſſum. quod autem p. 56. ex illicito conjugio, cum fratris uxore inito, & ab Joanne improbato, contra Judaïſmum tetrarchæ argumentum petit, nobis plane contrarium videtur; nec dignum, cui multis verbis reſpondeamus.

XIV. Deinde ex nummo & numero annorum tetrarchiæ Joſephum falſitatis incuſat. Is ita ſcalptus Græcis literis eſt: ΗΡΩΔΗΣ ΤΕΤΡΑΡΧΗΣ ΜΓ. & in altera facie ΓΑΙΩ ΚΑΙΣΑ. ΓΕΡΜ. ΣΕΒ. ſive ut eminentiſſimus vir Hen. Noris, ſingulari diſſertatione *de Nummo Herodis Antipæ*, æri inciſum expreſſit, in anticæ laurea ΓΑΙΩ ΚΑΙΣΑ. ΓΕΡ. .... ΝΙΚΩ: in poſtica circa palmam ΗΡΩΔΗΣ ΤΕΤΡΑΡΧΗΣ, cum anni literis ΜΓ. Ex quo conſtare videtur ſub Cajo Caligula XLIII annum tetrarchiæ Herodem egiſſe. Sed nec hoc Joſephi hiſtoriæ repugnat, qui non ſub alio quam Cajo principe, relegatum tetrarcham dixit, & poſtremo quidem illius anno. Vide Antiq. Jud. lib. XVIII. cap. 9. Et laudatus Noriſius pro docta ſua computandi ratione ita calculum diſponit, ut hinc XLIII tetrarchiæ annus cum ultimo Caligulæ bene conveniat. Quod ſi vero aliam & vulgarem rationem numerus tetrarchiæ excedere videatur; non inconveniens erit dicere, Antipam à vivo patre, ſeu aliquot ante mortem annis, Galilææ fuiſſe præfectum, ſicut ipſe pater Herodes ab Antipatro parente ſuo, adhuc ſuperſtite & principatum tenente, ut ſupra diximus, eidem Galilææ præpoſitus fuerat. Hæc ſatis tuendo calculo ſunt, ſi utique non alia æra, quam tetrarchiæ acceptæ, intelligenda ſit.

XV. Ad hæc unum eſſe tetrarcham & regem ex communi nomine *Herodis* Harduinus putat, quum Scriptura neque *Antipæ*, neque *Agrippæ*, majoris, nempe, nomen habeat. Sed nihil proficit. Etiamſi enim diſcriminationis nomina, quæ Joſephus pandit, Scriptura non uſurpaverit: habet tamen alios diſcernendi ſatis claros characteres, dum v. gr. Act. XII & XIII, utroque ineunte capite, alterum Herodem *regem*, alterum *tetrarcham* nominat, qui ſane diverſi honores & munia ſunt. Et quoties alii ſcriptores *Antiochos*, *Ptolemæos* nominant, non appoſito, quo differant invicem, ullo cognomine? Juſtinus quidem Martyr. Dial. contra Tryph. p. 330. Herodem quoque Herodis, ſub quo natus Chriſtus eſt, filium, βασιλέα *regem*, vocat, ſed dum βασιλέα Ἰουδαίων *Judæorum regem*, & διάδοχον *ſucceſſorem patris* appellat, ſatis imperitiam hiſtoricarum rerum prodidit.

XVI. Ad alium itaque nummum p. 48. vir clariſſimus provocat, in quo ſcriptum eſt ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΗΡΩΔ .... ΤΔΙΟΣ: & in altera parte ΚΛΑΥΔΙΩ ΚΑΙΣΑΡΙ ΣΕΒΑΣΤΩ ΕΤ. Γ. *Rex Herodes Philoclaudius* & *Claudio Cæſari Auguſto, ann. III.* Quid cogit vero, ut de Herode Herodis filio hæc intelligamus, aut quid impedit, quo minus cum ſummo viro, quem iterum honoris cauſſa nominamus,

Ex.

Ez. Spanhemio, pag. 443. de Agrippa Majore interpretemur? Is ſane, Joſepho teſte lib. XIX extremo, tres annos vixit in aucto ſibi à Claudio regno, in cujus beneficii profeſſionem *Philoclaudius* cenſeri voluit, & aliquot regni ſui urbes, ut Gabam, Tiberiadem, *Claudias* appellavit, quod ſupra laudatus Henricus Noris in Epoch. Syro-Maced. pag. 389 & 463 itidem ex nummis declaravit. Quo & illum nummum referendum putamus, quem Lucas Holſteinius, Germanorum quondam inter Italos decus in Steph. Byz. pag. 154 ex Barberina Gaza oſtendit, ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΗΡΩΔΗΣ, & in averſa ΚΛΑΥΔΙΑ ΚΑΙΣΑΡΙΑ. *Rex Herodes, Claudia Cæſaria.*

XVII. Hic eſt ille Herodes, Joſepho *Agrippa major* cognominatus: cujus mentio facta eſt XII. cap. Apoſtol. Actuum. Quod ſi Joſephi teſtimonium pro more ſpreverit vir doctiſſimus Harduinus; nequaquam tamen contemni licebit antiquiſſimi interpretis Syri ſuffragium, qui, ut omnem ſcrupulum eximeret, non tam interpretem quam paraphraſtam egit, dubitabilem locum cap. XII. comm. 1. ſumma perſpicuitate ita interpretatus, ܗܪܘܕܤ ܡܠܟܐ ܗܘ ܕܡܬܟܢܐ ܐܓܪܦܘܣ *Herodes rex, qui cognominatur Agrippas.* Quid clarius dici potuiſſet, & quidem in tanta antiquitate, qua vix majorem habere poſſumus? Sic omnes codices ferunt, nec quidquam variantis lectionis obſervatum unquam eſt, unde de novitate aut interpolatione conjici fortaſſis poſſit.

XVIII. Quum ergo vir clariſſimus nihil ex nummis adferat, quo recepta ex Joſepho de Herodibus ſententia evertatur; utique in ea perſtantes, Act. XII Herodem Agrippam, Ariſtobuli filium, cui Claudius Cæſar avitum regnum donaverat, intelligendum eſſe cenſemus. Hinc à Tiberio, cui maledixerat, in vincula conjectus, à Cajo Cæſare ſolutus & rex tetrarchiæ Philippi & Lyſaniæ factus, poſt tertium annum ab eodem tetrarchæ Herodis poſſeſſionem accepit: mox à Claudio Samariam quoque & Judæam, ut ſic omnem Palæſtinam ſive Iſraëlis terram, per triennium, ad fatalem uſque mortis pœnam, ab Joſepho non minus quam à S. Luca (licet ab illo obſcurius) notatam, poſſederit. Vide Antiq. Jud. lib. XIX. extr. & Dion. Caſſ. lib. LIX. p. 645. & l. LX. p. 670.

XIX. Accedit egregium ab hoſte teſtimonium, Juſto nempe Tiberienſi, Galilæo, cui graves inimicitiæ cum Joſepho æquali ſuo interceſſerunt, nihilominùs cum iſto in Herodum diſtinctione conſentiente. Ex ejus chronico Photius Biblioth. cod. XXXIII hæc excerpſit: Ἄρχεται δὲ τῆς ἱστορίας ἀπὸ Μωσέως, καταλήγει δὲ ἕως τελευτῆς Ἀγρίππα τοῦ ἑβδόμου μὲν τῶν ἀπὸ τῆς οἰκίας Ἡρώδου ὑστάτου δὲ ἐν τοῖς Ἰουδαίοις βασιλέων, ὃς παρέλαβε μὲν τὴν ἀρχὴν ἐπὶ Κλαυδίου, ηὐξήθη δὲ ἐπὶ Νέρωνος, καὶ ἔτι μᾶλλον ὑπὸ Οὐεσπασιανοῦ. τελευτᾷ δὲ ἔτει τρίτῳ Τραϊανοῦ. Hoc eſt, in Herodum regnatrice familia ſeptimum ac ultimum fuiſſe Agrippam minorem, qui ſub Claudio regnare cœperit, vita exceſſerit anno tertio Trajani. Bene autem hic numerus cum Joſepho convenit, cui I. eſt *Herodes Magnus*: II. *Archelaus*: III. *Philippus*: IV. *Antipas*: V. *Agrippas major*: VI. *Herodes Chalcidicus*: VII. *Agrippa minor*.

XX. Negat Harduinus Herodem Actuum Apoſtolicorum Judææ imperaſſe, aut provinciam Romanam rurſus regnum fieri potuiſſe. At quot exempla in Aſia ſunt, Ciliciæ, Ponti, Syriæ Commagenæ, ubi, provinciæ formulis abrogatis, regna reſtituta ſunt? Ex Tabulis, Hiſtoriæ Antiquæ noſtræ ſubjectis, omnia clariſſime dilucent. Sed Hieroſolymæ forſan hoſpes fuit, ut tetrarcha Herodes, cui vinctum Servatorem Pilatus ſubmiſit. Apoſtolos itaque tanquam Galilæos, ad Galilææ principem, forte præſentem, procurator Cæſaris remiſit, præſertim in cauſſa non civili, ſed religionis Judaicæ. Ita ſenſit & interpretatur ſæpe laudatus Harduinus p. 55. Verum haudquaquam hæc ſufficiunt ad ſenſum Lucæ interpretandum. Si hoſpes tantum fuit; unde poteſtatem ſupplicii in milites præſidis Romani habet, neglectæ cuſtodiæ reos? nam XIX commate ejuſdem capitis, ἐκέλευσεν ἀπαχθῆναι, *duci ad ſupplicium* & ſecuri feriri *juſſit*, quod Latini etiam ſimpliciter *duci* dicunt. Plinius de Chriſtianis ad Trajanum epiſtola, *perſeverantes duci juſſi*. Vide quæ ibi adnotavimus. Syrus interpres rurſus perſpicue, ܘܚܝܒ ܐܢܘܢ ܠܢܛܘܪܐ ܘܦܩܕ ܕܢܬܩܛܠܘܢ *condemnavit illos cuſtodes, & præcepit interfici.* Addo: ſi hoſpes tantum fuit, cur Hieroſolymis Cæſaream diſceſſit, & διέτριβεν *habitavit* ibidem tanquam in regia ſua? Quando autem provincia erat Judæa, non Galilæi principis, ſed præſidis Romani ſedes Cæſarea erat, uti ex Felicis & Feſti hiſtoria longe eſt clariſſimum.

XXI. Ipſe nummus, quo Harduinus gloriatur, inſcriptus ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΜΕΓΑΣ ΑΓΡΙΠΠΑΣ ΦΙΛΟΚΛΑΥΔΙΟΣ *Rex magnus Agrippa Claudii amicus*, pro Joſephi ſententia cum primis facit. Si enim *magnus rex* ille fuit, uti fuit, nummo præferente, omnino ſequi oportet, ut majores poſſeſſiones, quam geminam tetrarchiam, ab Harduino ipſi tributam, Galilææ & Philippi, (vide pag. 65.) tenuerit, quæ vix *regis* aut *regni* nomine, ne dicam *magni*, dignæ habebantur. Joſepho autem hic Agrippa amplioris regni, aviti nempe, ſeu totius Palæſtinæ dominus laudatur, à quo minus ambitioſus ille titulus abhorret.

XXII. Diximus ſupra de religione Herodis illius tetrarchæ: à quo diverſum Herodem regem eſſe, Act. XII. memoratum, quum demonſtraverimus, de ejus etiam religione deſpicere nonnullum in hiſtoria pretium erit. Harduinus, cui unus eſt tetrarcha & rex, eodem loco negat, qui Jacobum occiderit, Judæum fuiſſe. *Nec proſelytum*, inquit, p. 55. *neque Judæum fuiſſe, Lucas aperte declarat; qui eum non ſtudio religionis impulſum, ſed* QUIA PLACERET JUDÆIS, *bellum Chriſtianis indixiſſe narrat.* Anne vero Judæi non ſunt, qui *Judæis ſtudent placere?* Sic neque Romani fuiſſent, qui *populares* dicebantur effuſis patrimoniis, ut populo placerent, ejus favorem ſibi & ſtudium populi conciliantes: nec ex imperatoribus Romani, qui ob eandem cauſſam *civiliſſime*, ut Eutropius ait, ſeſe in imperio geſſerunt.

XXIII. Hujus Agrippæ frater fuit *Herodes rex Chalcidenſis*, Joſepho auctore lib. II. de Bello Jud. pag. 1071.) cujus nummum Petrus Seguinus, vir hujus ſtudii peritiſſimus, produxit, ita ſignatum in laurea: ΚΛΑΥΔΙΩ ΚΑΙΣΑΡΙ ΣΕΒΑΣΤΩ ΕΤ. Ε. id eſt, *Claudio Cæſari Auguſto anno V.* & in averſa parte, ſenili capiti, & faſcia regali præcincto circumſcriptum: ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΗΡΩΔ....... ΥΔΙΟΣ, *Rex Herodes* φιλοκλαύδιος, Harduinus contra pag. 58. *Quid ſi non tantum nullus Herodes Chalcidicus, ſed neque regnum Chalcis ullum fuit?* Ita facillime cenſet præjudicio occupatus, falſa omnia eſſe, quæ ex ſola Joſephi hiſtoria promuntur. Hic vero Herodem, Agrippæ fratrem, lib. 19. p. 873. dicit τῆς Χαλκίδος δυναστεύοντα, *Chalcidis dynaſtam*: & lib. II. de Bello c. II. de eodem, ἦρχε τῆς Χαλκίδος, *regnabat in Chalcide*. Immo *rex* à Claudio appellatus in epiſt. apud Joſeph. lib. XX. cap. 1. Momentum quæſtionis ex eo pendet, an quinto Claudii anno ſuperfuerit Herodes Agrippa, quod vero ſimile non eſt, etiam contra Euſebium, qui in Chronicis *quarto* imperii anno interiiſſe dicit, quod laudat & approbat Scaliger Animadverſ. pag. 189. Quid? quod Dio Caſſius, incorrupta fide Auctor, lib. LX. pag. 670. de Claudio Cæſare: ἀδελ-

φῷ αὐτοῦ Ἡρώδῃ δυναστείαν τινὰ ἔδωκε, *fratri* (majoris Agrippæ) *principatum quendam dedit*, quem Joſephus lib. XIX cap. 5. nominatim ſignificat non alium quam *Chalcidicum* fuiſſe. Nondum ergo ſatis rationis eſt, ut ab Joſepho & Euſebio refugiamus, quibus cum bene etiam Dio, ut cognovimus jam, concordat.

XXIV. Filius *Agrippa* ſupereſt in Actibus Apoſtolorum cap. 30. cum ſorore *Berenice* memoratus. Hic Romæ apud Claudium erat ſeptemdecim annorum adoleſcens, quum de morte patris nuntius adferretur. Cui ſucceſſorem hunc Claudius conſtituiſſet, niſi amici admonuiſſent, periculoſum eſſe limitaneum regnum, ut Judaicum erat, puero regi committere. Rurſus itaque in provinciæ formam Judæa cum cæteris Agrippæ poſſeſſionibus redacta, Cuſpio Fado miſſo, qui præſes ordinaret regeretque. Vide Joſephum extremo lib. XX. Negat Harduinus, Judæam iterum provinciam factam, quæ nunquam ceſſaverit, poſtquam ſemel facta ſub Auguſto fuerat. Reſpondimus ſupra ſectione 19. exemplis regionum in Aſia, quæ ex Romanis provinciis regna, & rurſus provinciæ facta fuerant. Nunc Taciti ſuffragium accedat ex lib. V. Hiſt. cap. 9. *Claudius defunctis regibus, aut ad modicum redactis, Judæam provinciam equitibus Romanis aut libertis permiſit.*

XXV. Nec vero Agrippa, Agrippæ filius, regno caruit, ſed id non ſtatim poſt mortem patris conſequutus eſt. Joſephus Scaliger in Euſeb. p. 189. *Non ſtatim*, ait, *ab obitu patris regnum illi traditum, ſed nomine Cæſaris tamdiu adminiſtratum, quoad Rex tutelæ ſuæ fieret.* Idem paucis interjectis ad Taciti verba annalium XII. c. XXIII. ITURAEI ET JUDAEI, DEFUNCTIS REGIBUS SOHEMO ATQUE AGRIPPA, PROVINCIAE SYRIAE ADDITI, *Intelligendum*, inquit, *Ituræos Syriæ perpetuo additos fuiſſe: Judæos autem, quoad Agrippa Junior ad tutelam ſuam perveniret. Sed quinquennio poſt obitum Agrippæ ſenioris hoc contigiſſe quis credat, niſi qui in ratione temporum, & hiſtoria externa, Corn. Tacitum non ſemel, neque leviter peccaſſe meminerit?* Malim aliter ſcripſiſſet vir maximæ dignitatis. Bene enim inter Tacitum atque Joſephum convenit. Mors Agrippæ majoris, ut ſupra ex Joſepho & Euſebio oſtenſum, in annum IV. Claudii incidit. Minor Agrippa, XVII. annorum puer, non ſucceſſit patri, cujus regnum provinciæ formam ſubiit, aut Syriacæ provinciæ adjectum fuit. Nono imperii anno ineunte, hoc eſt C. Pompejo & Q. Verannio Coſs. in Chalcidico regno, Herodi patruo haud dubie tum morituro, Agrippam, Agrippæ filium, imperator Claudius ſuffecit: ſed quadriennio poſt, hoc eſt imperii ſui duodecimo anno, dempta Chalcide, eidem Philippi & Lyſaniæ tetrarchias, hoc eſt Trachonitidem, Battanæam, & Abilenam donavit, quum interea Judæa, Samaria & Galilæa, ac reliqua ejuſdem juris, à præſide Romano uſque ad excidium urbis regerentur. Vide Joſephum lib. XX. c. 5. &c. Diu præfuit regno ſuo Agrippa, per L annos, ab IX Claudii ad III Trajani, Photius enim patriarcha, Cod. XXXIII Bibliothecæ, ex Juſto Tiberienſi, qui æqualis Joſepho fuit, verbis ſupra adlegatis hæc recenſet: Ἄρχεται τῆς ἱστορίας ἀπὸ Μωσέως, καταλήγει δὲ ἕως τελευτῆς Ἀγρίππα τοῦ ἑβδόμου μὲν τῶν ἀπὸ τῆς οἰκίας Ἡρώδου, ὑστάτου δὲ ἐν τοῖς Ἰουδαίων βασιλεῦσιν. ὃς παρέλαβε μὲν τὴν ἀρχὴν ἐπὶ Κλαυδίου, ηὐξήθη ἐπὶ Νέρωνος, καὶ ἔτι μᾶλλον ὑπὸ Οὐεσπασιανοῦ, τελευτᾷ δὲ ἔτει τρίτῳ Τραϊανοῦ. Hoc eſt: *Incipit* (Juſtus) *hiſtoriam à Moſe: definit in morte Agrippæ, ſeptimi illius è familia Herodis, & ultimi inter Judæorum reges. Qui regnum ſub Claudio accepit, quod auctum à Nerone eſt, magiſque à Veſpaſiano. Mortuus anno tertio Trajani.* Multa numiſmata hujus regis ſuperſunt cum Veſpaſiani, Titi, Domitiani iconibus percuſſa, quæ ſummus patronus noſter Ez. Spanhemius de Præſt. & Uſu numiſm. p. 864. oſtendit, quorum illud, quod cum Veſpaſiani effigie eſt, in poſtica habet ΕΤΟΥ ΚΘ. ΒΑ. ΑΓΡΙΠΠΑ *anno* XXIX *regis Agrippæ*, quod ſatis argumentum eſt longævæ dominationis.

XXVI. Hæc de Herodibus eorumque ordine & ſucceſſione. Quod reliquum eorum eſt, quæ contra Joſephum Harduinus urget, nunc vindicandum nobis ſumimus. Cujus fidem ille ut omnibus ſuſpectam faciat, primum objicit, *Antipæ* nomen, quod Joſepho debemus, in nummis & inſcriptione ſupra n. XIII. adducta non apparere. At vero ſi valeret, etiam *Archelai* nomen ſuſpectum foret, quod, ut ipſe Harduinus fatetur, in nummis non occurrit, & pro illo *Herodes* apud Caſſium invenitur. Quale autem ſit *Antipæ* nomen, Gorionides cap. 63. ineunte oſtendit qui אנטיפטר, *Antipatrum*, Græco nomine appellat, ex quo fit *Antipas*, ſicut ex Harpocrates *Harpocras* apud Plinium lib. X. epiſt. V. Pergit Harduinus Joſepho falſitatem objicere, dum Herodem Antipam modo in Galliam, modo in Hiſpaniam relegatum dicat. Sed & hæc perfacile conciliari poſſunt, quum in Galliam primum, deinde ut gravior pœna eſſet, in Hiſpaniam uſque, atque ſic longiſſime à patria, abduci potuerit. In Hiſpaniam miſſum fuiſſe Gorionides quoque cap. LXIII, & Rabbi Ganz. pag. 36. confirmant, ספרד locum exſilii nominantes, quæ Judæis Hiſpania eſt. Ad hæc ex eo etiam ſuſpectum vult Joſephum reddere p. 51, quod Claudium in imperio capeſſendo ab Agrippa, qui forte Romæ erat, adjutum ſcribat, quum non pronum ad fidem ſit, ditionis barbaræ regulum conſiliorum ſenatus arbitrum fuiſſe. Sed & heic non deeſt, qui Joſephi fidem tueatur, Dio Caſſius lib. LX. p. 670. de Claudio: τῷ Ἀγρίππᾳ τῷ Παλαιστινῷ, συμπράξαντι οἱ τὴν ἡγεμονίαν ἔτυχε γὰρ ἐν τῇ Ῥώμῃ ὢν τὴν ἀρχὴν προσεπηύξησε. *Agrippæ Paleſtino, qui eum in potiundo principatu adjuverat, regnum auxit.*

XXVII. Alia via vir clariſſimus Joſephum adgreditur, templi Hieroſolymitani novam ſtructuram, quam ille lib. XV. cap. XI. Herodi tribuit, *confictam* in magnificentiæ prædicationem eſſe, pag. 32. objiciens. Non autem confictam eſſe illam templi inſtaurationem, etiam ex divino ſcriptore Joann. cap. II. comm. 20, non obſcure probatur. Illi enim XLVI anni οἰκοδομούμενος, ad Zorobabelis templum, quod quadriennio perfectum fuit (Eſdræ VI, 15.) referri non poſſunt. Neque cum provincia Judæa eſſet, ceſſavit templum renovari, nec vero auſpiciis Romani illud præſidis fiebat. Cæſares enim principi cuidam Judaici generis hanc ſacrorum & templi curam permiſere, ut, Agrippa majore ſublato, Claudius Herodi fratri, Chalcidenſi regulo, conceſſit, Joſeph. lib. XX cap. I & III, quod jus poſtmodum Agrippæ minori manſit, uſque ad templi & urbis everſionem. Vide ibidem cap. VII, & cum primis cap. VIII. f. 899, ubi de Agrippa rege dicitur, ἐπεπίστευτο ὑπὸ Κλαυδίου Καίσαρος τὴν ἐπιμέλειαν τοῦ ἱεροῦ, *templi curam ei Claudius Cæſar concrediderat*, quamvis neque Herodi illi, nec Agrippæ juniori in Judæam vel Hieroſolyma quidquam juris fuerit, quod omne penes præſidem ſeu procuratorem erat.

XXVIII. Aliud crimen Joſepho Harduinus impingit, ex quo conſtare putat, auctoriali Palæſtinam non fuiſſe conſpectam. quia lib. XV. cap. XIII Cæſaream Palæſtinæ ἐν τῇ Φοινίκῃ in *Phœnice*, poſuiſſet. Novum crimen & ante inauditum, cujus ſi reus Joſephus agendus eſt, ante hunc princeps geographorum Strabo quoque condemnari debet. Hic enim lib. XVI. pag. 520. *Jam Cœleſyria peragrata*, ἐπὶ τὴν Φοινίκην μέτιμεν, *in Phœnicen tranſimus.*

mus. Recenſitis urbibus, tandem claudit, p. 523. hiſce verbis, Τοιαύτη μὲν ἡ Φοινίκη. *Hactenus de Phœnicia.* Medio ſermone & in mediis Phœnices urbibus infit: Μετὰ τὴν Ἄκην, Στράτωνος πύργος προσορμίον ἔχων, *poſt Acen* (quæ Ptolemaïs eſt) *Stratonis turris, navale habens.* Hæc autem ipſa Cæſarea. Plinius lib. v. cap. XIII. *Stratonis turris, eadem Cæſarea, ab Herode rege condita.* Quo jure nunc Joſephus accuſatur, qui idem ſentit quod Strabo, quod alii geographorum hiſtoricorumque? quibuſdam longior in auſtrum Phœnicia procurrit, licet aliis anguſtiori limite definiatur. Livius lib XXXV. cap. XIII. *Antiochus rex, ea hyeme Raphiæ in Phœnice Ptolemæo regi Ægypti filia in matrimonium data, – – extremo jam hiemis Epheſum pervenit.* Raphia autem prope Ægypti fines ad mare eſt.

XXIX. Tandem etiam de *Haſmonæorum regno*, Joſephum Harduinus ſubleſtæ fidei inſimulat. At vero diu ante Joſephum Strabo lib. XVI. p. 524. in Syriæ & Judææ enarratione, πρῶτος δ' ἀνθ' ἱερέως ἀνέδειξεν ἑαυτὸν βασιλέα Ἀλέξανδρος, *primus pro pontifice ſe regem fecit Alexander*, qui & Jannæus erat, Hyrcani & Ariſtobuli pater: quod ſatis ad *fabulam*, quam objicit Harduinus, diluendam eſt, licet in eo corrigendus Strabo ſit, quod Alexander hic non primus fuerat, qui diademate & regis titulo uteretur, ſed frater ejus Ariſtobulus eodem honore anteceſſit. Ad hoc, credo, inductus eſt vir clariſſimus, quod nummos forſan Haſmonæorum regum non repererat. Sed ſic multæ & præſtantiſſimæ partes hiſtoriarum negandæ forent. v. gr. Imperium Trapezuntinum, quod per CCL annos ſtetit, ab Alexio Comneno conditum, quum Conſtantinopolis in Latinorum poteſtatem veniſſet; ex nummis adhuc illuſtrari nondum potuit, nec peritiſſimi viri eos videre ſe meminerunt. Nec vero propterea fabula eſt quod Nicetas, Gregoras, Paullus Venetus, Chalcocondyles de illo narraverunt.

XXX. Denique in foro quoque Grammaticorum Harduinus reum Joſephum facit: *Taceo*, inquit, p. 64. *de Joſephi ſolœco*, Ἀγρίππου, *quod etiam in Codd. MSS. legitur, pro* Ἀγρίππα, *ut nummi exhibent ipſius Agrippæ, quicum vixiſſe vult videri.* Sed bona verba, quæſo. Solœcum non eſt, quo optimi Græcitatis ſcriptores uſi ſunt. Gemina forma gignendi caſus in his nominibus eſt, & Ἀγρίππα quidem, Act. Apoſt. XXV. 23. & apud Xiphilinum Veſpaſiano tam Stephani editione p. 222. quam Sylburgii p. 322. reperitur, nec vero ſolœca eſt altera in υ terminata, qua Plutarchus in Antonio p. 946. Dio Caſſius ineunte lib. LII, Appianus Alexandrinus B. Civ. lib. v, & elegantiorum imitator Zonaras in Auguſto, uſi ſunt. Hoſne ergo ſolœciſmi accuſabit Harduinus? Nec in aliis propriis, in ας finitis, inuſitatum eſt. v. gr. Ἀρέτας Ἀρέτα Μάλχου. Theodorus Gaza, Iſagog. lib. I. p. 4. κλίνεται Ἀρέτας, Ἀρέτα & nummus ab Andr. Morellio, ſagaciſſimo antiquitatis ſcrutatore, in Specim. Tab. XXIII. nuper productus: ΒΑΣΙΛΕΩΣ ΑΡΕΘΟΥ ΦΙΛΕΛΛΗΝΟΣ: & ipſe Dio Caſſius d. l. μετά τε τοῦ Ἀγρίππου καὶ τοῦ Μαικήνου. Neque alterius formæ, quam ſolam Harduinus Græcam putat ignarus fuit Joſephus noſter, quod vel uno exemplo ſatis ſit oſtendiſſe. Lib. XIV. Antiquit. cap. II. pag. 469. Πέτρος, τοῦ βασιλέως τοῦ Ἀρέτα.

XXXI. Supereſt, quod infantium cædem de induſtria prætererit, *ne legiſſe ſacras Novi Teſtamenti literas videretur*: p. 36. Etiam Scaligero in Euſeb. Animadverſ. p. 176. *mirum eſt, tam belluinæ crudelitatis exemplum ab Joſepho præteritum eſſe, qui tanta diligentia, reliqua ſævitiæ Herodianæ facinora perſequitur.* Miramur ipſimet; nec vero id ſatis putamus eſſe ad fraudem ſcribentis, quo Harduinus refert, evincendam. Fieri enim alia de cauſa potuit, & ſi qua culpa eſt in Nicolaum Damaſcenum potius, quam Joſephum, illa rejicienda. Iſte enim haud dubie præteriit, quia vivente Herode ſcripſit, cujus amicus & orator ad Auguſtum fuit; quem dum preſſe, uti non diffitetur, Joſephus inſequutus eſt; forte accidit, quod aliis pluribus accidiſſe novimus, ut non dedita opera, ſed partim memoriæ lapſu, partim tenaci præeuntis perſequutione, deteſtabile factum effugerit animum, memoriam, & manum ſcribentis.

* * *

CL. V. Jo. Harduinus pag. 39. νοθείας ſcriptores accuſat, qui Romanos *imperatores* vocant βασιλεῖς, & *imperium* illorum βασιλείαν. Eſto, exoſa Latina fuiſſe vocabula *regnum* & *rex*: Græca tamen mitius fuerunt, nec invitis Romanis, habita. Herodianus lib. I. cap. II. de Marco imperatore, βασιλεύοντι Μάρκῳ: & cap. VII de Commodo τὴν τοῦ βασιλέως ἄφιξιν; ac ibidem de Fauſtina auguſta, βασίλισσα. Et ante Herodianum Pauſanias Phoc. cap. XVI. βασιλεὺς Αὔγουστος: & Dionyſius Perieg. v. 1052.

Αὐσονίων βασιλῆος, ——

Auguſtum Cæſarem, ſub quo ſcripſit, deſignans: ac Diodorus Siculus ecloga libri XXXV. ΙΜΠΕΡΑΤΟΡΑ αὐτὸν ἀναγορεύειν καὶ ἀποκαλεῖν, ὅ ἐστι βασιλέα. Non eſt itaque quod cum Harduino τὸν βασιλέα ὑπερέχοντα 1 Petri II. comm. 14. de Polemone malimus, quam cum Grotio de Romano imperatore, interpretari. Sequiori ævo ita βασιλεῖς vocem ſibi Conſtantinopolitani vindicarunt, ut cæteros reges, etiam ipſos Germanicos imperatores, ægre βασιλεῖς, ſed tantum ῥῆγας (à ῥήξ, *rex*) appellaverunt. Exempla proſtant paſſim in Hiſtoria Byzantina.

Digitized by Google

CHRIST. NOLDII
HISTORIA IDUMÆA,
SEU,
DE VITA ET GESTIS HERODUM,
DIATRIBE.

Acceſſerunt hinc inde Notæ in Joſephum: ut & pro eo vindiciæ & reſponſiones, contra Baronium, Serarium, Salianum, & Alios.

HIERON. in Matth.

Multi labuntur ob Hiſtoriæ ignorantiam, putantes eoſdem Herodes eſſe.

Digitized by Google

PERILLUSTRIBUS ET EXCELLENTISSIMIS DOMINIS,

D^N. OTHONI KRAG,

Hæreditario in Wolleberg &c. Regni Daniæ Senatori, & Neoburgi in Fioniâ Præfecto Regio,

NEC NON

D^N. GODESCALCO A BUCHWALT,

Hæreditario in Guiresbech, &c. S. R. M. Daniæ à Conſiliis Status, & Præpoſito Uterſenſi,

Pro temp. Sereniſſimi Daniæ Regis, ad Præpotentes & Celſiſſimos Fœderati Belgii Ordines Generales, Legatis Extraordinariis,

PATRONIS MAXIMIS,

Salutem, æternamque in Chriſto Benedictionem.

Perilluſtres, Excellentiſſimi Domini,

EÆ, proh dolor! nunc rerum vices ſunt, ut ſeu aliorum cum aliis, ſeu vicinorum cum vicinis odia conſideremus, humanum genus continuis natum præcipitiis quaſi videatur. Quid Cometa velociſſimus, qui annô ſeculi ſecundô ſupra quinquageſimum arſit, intra illud ſexennium quô rexerunt alii, terris portendit, res eſt triſtior, quam ut debeat repeti, aut ut à me ſatis declarari poſſit. Id malim dicere, & id magis ad propoſitum ſit, quod à quô ad hanc Sociam Gentem miſſi eſtis, multorum in vos oculos converteritis. Etenim, EXCELLENTISSIMI, cum omnes ſcirent, Pietate, Prudentiâ, & ſi quid aliud tantos ornat titulos, abunde vos inſtructos eſſe, ſingulos pariter læta hæc arrexit ſpes, fore, ut veſtrâ ſanctâ induſtriâ pax collapſa Boreæ reſarciretur. Quod Patriæ & fœderati hujus Populi votum, quam publicam exſpectationem, dum privatus Ego ad vos fero, ſimul etiam meam ipſius qualem qualem debui addere obſervantiam, & hoc parvô thure Nomini litare veſtro. Faxit Deus propter ſuas miſerationes, ut conſilia veſtra & omnium Similium, in honorem ejus, & afflictiſſimæ Patriæ, in certam nec inſidioſam pacem proſint.

In quô voto finio, & perſevero

Perilluſtr. Excellent. Veſtrar. Servus Humillimus

CHRIST. NOLDIUS, Danus.

Franequeræ Friſiorum, Calend. April. Anno 1660.

AD LECTOREM.

FAmiliam hîc exhibemus Herodianam. Familiam equidem, ſi opes & florem ſpectes, amplam: ſed ſi vitam aut mores, turpem ac propudioſam. Nam hæc eſt illa progenies, quæ Chriſtum in cunis vagientem requiſivit, & coëgit in exilium: quæ miniſtranti inſidiata eſt: quæ per ſcelus ab hoſtibus captum riſit: quæ Sanctos Præcones, aut gladiô ſuſtulit, aut multavit carcere, aut disjecit, contempſit, ac innoxios deſtituit. Quorum ſcelerum Divina, (ut fit) ultio ſic conſequuta eſt, ut familia hæc florentiſſima, & tot fuſa per generationes, juſtâ nemeſi, intra centum annos, tota pene exſtirpata ſit. De quô graviter Flavius, Ant. XIIX. *c. 7.* Βούλομαι δὲ εἰπεῖν ἐπὶ μακρότερον περί τε Ἡρώδου καὶ γένους αὐτοῦ, ὡς ἐγένετο· ἅμα μὲν καὶ διὰ τὸ ἀνήκειν τῇ ἱστορίᾳ τὸν περὶ αὐτῶν λόγον, ἅμα δὲ καὶ παράστασιν ἔχειν τοῦ θείου, ὡς οὐδὲν ὠφελεῖ πλῆθος, οὐδ' ἄλλη τις ἀλκὴ τῶν ἐν ἀνθρώποις ἐπιτετευγμένων, δίχα τῶν πρὸς τὸ θεῖον εὐσεβειῶν, εἴγε ἐντὸς ἑκατὸν ἐτῶν ἐξόδου, συνέβη πλὴν ὀλίγων, πολλοὶ δ' ἦσαν, διαφθαρῆναι τοὺς Ἡρώδου ἀπογόνους. *Volo inquit, altius repetere Herodis progeniem: vel quod hoc ad præſentem pertineat hiſtoriam, vel quo magis appareat Divina Providentia: quandoquidem abſque Pietate nihil prodeſt nec numeroſa ſoboles, nec ulla humana potentia. Prout Herodis copioſa proles, intra centum annos, præter paucos occidit. Quô ipſô partim Operæ noſtræ fructus conſtat, partim latius explicabitur. Nam cum in Sacrâ Novi Fœderis Hiſtoriâ, tot occurrunt Herodes, Archelai, Philippi, Berenicæ adhæc, Druſillæ, & Alii, (ut nihil dicam de profanis Scriptis Judaicis & Romanis) in quibus, maxime ad perſonas cognomines, Lector ſæpe hæret & offenditur, operæ pretium futurum judicavi, ut accurata eſſet Herodum Genealogia, ad quam Lector dubius recurrere poſſet. Recte enim Hieronymus in Matthæum: multos labi ob hiſtoriæ ignorantiam, putantes eoſdem Herodes eſſe. Et vel unus locus Actor. capit.* XII. *evincit: in quô novimus quam Interpretes hallucinentur, quod Herodem Lucæ, Agrippam Flavii eſſe, non perceperint. Tentarunt quidem Serarius, Salianus, Montacutius, Capellus, & alii, has genealogias; ſed profecto infeliciter. Maxime Capellus: cujus in Genealogiâ Herodianâ, (Hiſt. Apoſtol. & Jud. p. m. 85.) pene quot Perſonæ, tot ſunt vitia. Alteram rationem, ob quam in hoc argumentum ſum ingreſſus, præbuit Joſephus. Nam cum eum quamvis optime meritum, Judæi juxta ac Pontificii incurſant,*

quaſi prorſus nullius eſſet fidei, vindicandum eum hac opellâ duximus. Judæorum odium Flavius, uti videtur contraxit, vel quod à quô Veſpaſianis vinctus imperium prædixerat, (ἁλώσ. III. c. 14. & V. c. 12. Sueton. l. 8. in Veſpaſ. Xiphilin. in Veſpaſian.) penes Romanos manſerit: vel quod ſcripſerit veritatem, Judæis ipſis imputans excidium, quod immorigeri & inſanabiles, Romanis rerum Dominis ſe oppoſuiſſent. Unde in eum ſic detonat Abrabanel, Comment. in Daniel. font. 10. ואף שנודה להם שיוסף כתב זה לא נקבלהו ממנו כי הרבה דברים כתב בחילוף האמת ובהלוף מה שעידו עליהם בתבי הקדש כדי להסביר פנים לרומיים כעבד העומד ביד אדונים קשים שידבר כרצונם: Et quamvis (inquit) concederemus illis Joſephum hoc ſcripſiſſe, non tamen apud nos receptum foret. Nam multa ſcripſit cum depravatione veritatis, & contra Scripturæ teſtimonium: aucupandæ Romanorum gratiæ cauſâ, & in eorum arbitrium, inſtar Servi ſubditi dominis graviſſimis verba componit &c. Hæc ille. Pontificiis haud dubie ſudes in oculis eſt, quod Joſephus, l. 1. contr. Apion. p. Gelen. 1026. aſſerat: Judæorum Canonem ex duobus ſupra viginti libris tantum conſtare & ſub Rege Artaxerxe obſignatam. οὐ μυριάδες, inquit, βιβλίων εἰσὶ παρ' ἡμῖν ἀσυμφώνων καὶ μαχομένων, δύο δὲ μόνα πρὸς τοῖς εἴκοσι βιβλία, τοῦ παντὸς ἔχοντα χρόνου τὴν ἀναγραφὴν, τὰ δικαίως πεπιστευμένα. καὶ τούτων πέντε μέν ἐστι Μωϋσέως &c. Sequitur: ἀπὸ δὲ Ἀρταξέρξου μέχρι τοῦ καθ' ἡμᾶς χρόνου γέγραπται μὲν ἕκαστα, πίστεως δὲ οὐχ ὁμοίας ἠξίωται τοῖς πρὸ αὐτῶν, διὰ τὸ μὴ γενέσθαι τὴν τῶν προφητῶν ἀκριβῆ διαδοχήν. Quô Authoris Maximi clarô teſtimoniô, cum excludantur Pontificii, quo minus poſſint Apocrypha ſua in Canonem intrudere, πύξ τε παλαισμοσύνῃ τε καὶ ἅρματι ἠδὲ πόδεσσιν hoc agunt, ut Scriptoris Optimi authoritatem infringere, & fidem ejus elevare poſſint. Notæ in eum ſunt injuriæ, Baronii, Cani, Poſſevini, Salmeronis, Pererii, Pinedæ, Gordoni, & inprimis Saliani in Annalibus: cujus quaſi curæ deſtinatæ ſunt, barbam ut vellat mortuis leonibus, & duos Joſephos, Flavium ſcilicet & Scaligerum exagitet. Sed illum maxime. Ut vix pagina abeat, quâ non legas & audias: rem atrocem in Joſephô incidiſſe. Longe alia de eô fuit eruditorum Principum & Antiquitatis ſententia: dum & Titus Imperator libros ejus ſub manu ſuâ edi ac in Bibliothecis poni fecit; & Agrippa Rex doctiſſimus, eoſdem ſibi ad cenſendum miſſos publicis aliquot literis comprobavit. (Joſeph. in Vit. p. Gelen. 1026. Euſeb. Hiſt. 1. c. 9.) Hieronymo Epiſt. 22. ita Joſephus placuit, ut ab eô Græcus Livius appellatus ſit. Euſebius, Hiſt. Ecclеſ. 1. c. 5. eum habuit pro Φιλοτιμότατον τῶν παρ' Ἑβραίοις ἱστορικῶν. Photio, Bibl. cod. 47. dicitur, καθαρὸς τὴν φράσιν, καὶ ἀξίωμα λόγου μετ' εὐκρινείας καὶ ἡδονῆς ἐκφῆναι. πιθανός τε ταῖς δημηγορίαις, καὶ ἐπίχαρις, κἂν ἐπὶ τἀναντία ὁ καιρὸς καλῇ, χρήσασθαι τῷ λόγῳ. δεξιὸς καὶ γόνιμος ἐνθυμημάτων ἐφ' ἑκάτερα, καὶ γνωμολογικὸς δὲ ὡς εἴ τις ἄλλος καὶ πάθη τῷ λόγῳ παραστῆσαι ἱκανώτατος, καὶ ἐγεῖραι πάθος, καὶ κρατῦναι δοκιμώτατος. Quæ ne minimam habent malæ fidei ſuſpicionem. Poſſevinus, Bibl. tom. 1. l. 2. c. 61. & tom. 11. l. 16. c. 14. contra eum adducit Egeſippum. Sed is totus favet. Ita enim ſcribit in Prologo: Relator egregius hiſtoricô ſtylô Joſephus, utinam tam religioni & veritati attentus, quam rerum indagini & ſermonum ſobrietati. Conſortem ſe enim perfidiæ Judæorum in ipſô etiam ſermone exhibuit, quem de eorum ſuppliciô manifeſtavit: & quorum arma deſeruit, eorum tamen ſacrilegia non dereliquit. Deploravit flebiliter ærumnam, ſed ipſius cauſam ærumnæ non agnovit &c. Ubi tantum abeſt, Egeſippus Joſephi Hiſtoriam reprehenderet, ut is potius in ipſô rerum collaudatâ indagine, veritatem tantum Evangelii deſideraverit. Quo oculô Judæum cæcum quis mirari vellet? Denique: Scaliger, vir ſi quiſquam perſpicax & oculatus, in Prolegomenis Operis de Emendat. Tempor. ſerio judicat: ubique elucere Joſephi ſimul & fidem & eruditionem; ut tutius ei non modo in Judaicis, ſed & externis credi poſſit, quam omnibus aliis Græcis ac Latinis. Hærebat ſcilicet non vane in animô, quod Joſephus, qui ipſe pars eorum fuit quæ ſcripſit, & qui in cæteris, liberaliſſimâ educatione, genere Regiô, ſectâ Phariſæus, acceſſum habuit ad patriæ archiva, & poſtea (Romæ otium nactus) ad inſtructiſſimas Orbis melioris Bibliothecas &c. falſo aut temere ſcribere non potuerit. Quod, (ſi nolint ipſi credere Joſepho, Ant. xx. c. 5. l. 1. contr. Apion. p. Gelen. 1037. 1038. & in Vit. p. 1026.) Pontificii diſcant & ſuô Tornielô, qui in Annal. ad ann. M. 4051. n. 31. ita inquit: Si mihi licet dicere quod ſentio, puto multo tutius eſſe ſequi hac in parte Joſephum, Authorem valde gravem &c. Id namque ipſe Joſephus, multo melius ſcire potuit, quam quivis alius. Fuit enim natione Judæus, & hiſtoriarum Judaicarum peritiſſimus, & ipſius Herodis tempori valde proximus, atque in geſtis ejus ſtudioſius perquirendis ac deſcribendis omnium diligentiſſimus. Habuit item ad manus libros Nicolai Damaſceni, (conf. Ant. xii. c. 3.) Scriptoris egregii, ſæpius ab ipſô citati, qui fuit Herodis contemporaneus & familiariſſimus, &c. Hæc Torniellus. Neque ſegnius contra Judæos inſtat Judæus Zemach D. ad ann. 4829. Abrabanele multo ſedatior & temperatior: יוסף בן גוריון הכהן מיהוסי ושועי הכהנים שבירושלים ומשוח מלחמה הוא חבר את ספרו אחר חרבן הבית ואם מקצת דבריו בענין טיטוס נראין קצת כסותרין את דברי רזל׳ אשר בפרק הנזקין סמ׳ הדע מאחל שזה האיש היה גדול בחכמה ובתבונה איש צדיק וישר והוא קודם בזמן מחכמי הגמרא כמה מאות שנה וראה את כל הנעשה בימיו על כן אין אנו מחזיקין אותו לסופר הבלתי נאמן ומפני זה אנשים חכמים וידועים הלמו יחד סיפוריו וסיפורי רזל׳ באופן שאין דבריהם יהיו סותרים זה לזה: Joſephus filius Gorionis Sacerdotis, ex nobili & opulentâ ſtirpe Sacerdotum Hieroſolymitanorum ortus, & unctus in belli Ducem, compoſuit librum ſuum poſt excidium Templi. Quamvis autem quædam ejus dicta de hiſtoriâ Titi, videantur quaſi repugnare verbis Rabbinorum noſtrorum, ſ. m. in Talmude tract. Githin cap. Hanizakin, tamen cum fuerit vir ſapientiſſimus & prudentiſſimus, vir juſtus & rectus, & tempore anteceſſerit Sapientes Gemaræ aliquot centenis annis, viderit que omnia quæ ſuâ ætate geſta ſunt, non eſt cur eum cenſeamus inter Hiſtoricos minus fideles. Quamobrem viri Sapientes & eruditi conciliant ea quæ refert, cum iis quæ tradunt Rabbini noſtri: ſic ut eorum dicta non ſint contraria. Hæc Ille: Flavium vocans filium Gorionis, (cum eſſet Matathiæ, & hunc ipſum intelligat) more Judæorum. Nam & Joſephus Hebræus, cit. Raym. Mart. p. m. 260. Joſephum filium Gorionis dicit alloquutum nomine Titi, Hieroſolymitanos: Quem ex ἁλώσ. vi. c. 7. 11. 15. & vii. c. 4. conſtat ipſum Flavium fuiſſe. Quid ergo, dices, non erravit Flavius? Inquam Ego: Menda Editionum manifeſta ſunt. De quo graviter Caſaubonus, Exercit. 1. ſect. 34. p. m. 154. Veriſſimum eſt, (inquit) quod ante multos annos ad Suetonium dicebamus, & argumentis aliquot demonſtravit poſtea ὁ μακαρίτης Joſephus Scaliger, Joſephi Codices depravatiſſimos jam circumferri. Neque hodie atque heri eſſe corruptos, ſed ante Ruffini ætatem. Id enim verſio illius maniſeſtiſſime declarat, multis locis ad inſaniam uſque inepta, non aliam perſæpe ob cauſam, niſi quod corruptiſſimos nactus Codices, & judiciô criticô deſtitutus, quicquid invenit, exprimere eſt coactus. Et poſt: Conſenſus verſionis cum hodiernis Exemplaribus Græcis etiam manu exaratis, & quidem oppido vetuſtis, veritatem ſententiæ non probat. Porro, Græci Codicis ſcripturam, (nupera enim priore deterior) locis prope infinitis eſſe corruptam, & ſæpe vocibus aliquot mutilatam, (eſt ubi periodis integris) docuit me diligens

com-

comparatio cum vetuſtiſſimis Exemplaribus, quæ in Regis Chriſtianiſſimi Bibliothecâ ſervantur. Collationem illam ante annos quinque inſtitueram, operâ adjutus doctiſſimi Viri & amiciſſimi Caroli Labbæi JCti, quum id à nobis illuſtriſſimus Scaliger petiiſſet, de editione nobiliſſimi Scriptoris tum cogitans: quam immatura viri Divini mors Reipublicæ literariæ invidit. Tum igitur ex unius aut alterius libri contentione didici, quod dudum eram ſuſpicatus; hodiernis Joſephi libris nihil depravatius poſſe inveniri. De quô tamen ne per ſomnium quidem tot Interpretes videntur cogitaſſe. Hactenus Caſaubonus. Ut vitioſum conſtet nos habere Joſephum, tam Græcum quam Latinum, tam Baſileenſem, quam Gelenianum ſive Genevenſem, (quis enim ex Antiquis hanc non tulit labem?) at defectu vix Authoris, ſed bonorum Codicum. Qui interea dum conquirantur, (ſuperſunt enim Vaticani, Regii, Voſſiani &c. probatiores, ſobrie & circumſpecte Authorem tam inſignem nos tractare convenit: nec (quod ajunt,) infantem cum ſordibus abjicere, aut Librariorum ſphalmata Scriptori ipſi imputare. Liceat enim & recte hic ſperare, ut etiamſi nec Scaliger, nec Voſſius, nec Petitus &c. Literarum Lumina, editionem Joſephi emendatam abſolverint, ſed morte præventi rem reliquerint infectam, ſuccedant aliunde Coccejus aut Schotanus, Viri Linguas apprime docti, & in Antiquitate ſacrâ profanâque verſatiſſimi, qui Rempublicam literariam iſtô ornent beneficiô. Noſtri humeri debiliores ſunt: quanquam animus non deeſſet, ſi Deus & boni media ſuppeditarent, ut & fontes corrigerentur, & nova verſio Librorum maxime ἀξίοις concinnaretur, quos Gelenius neglexit, & notæ vindiciæque neceſſariæ adſpergerentur. Nuper etiam Joſepho illud objecit vir Clariſſimus, quod circa tempus raptæ Herodiadis, cum Euangeliſtis non poſſet conciliari. Euangeliſtas dicere: Herodiadem raptam ante Chriſti Paſſionem, (ut quæ Chriſtô vivente apud Antipam maritum, Baptiſtæ lethum procuraverit,) Joſephum autem hæc referre quaſi ad annum imperii Tiberii penultimum, poſt Chriſti Paſſionem &c. Sed Joſephus Ant. XIIX. *c. 7. dicit, aſſumptam Herodiadem, poſtquam Antipas Româ eſſet reverſus. At Romam haud dubie ivit Antipas, tum cum illic eſſet Tiberius, (quid enim eô abſente illic ageret?) Romæ autem non fuit Tiberius, poſtquam ſeceſſiſſet Capreas, COSS. M. Liciniô & L. Calpurniô. Tacit. Annal.* IV. *c. 67. coll. cum c. 7. annô ſcilicet Imperii ejus* XIII. *Imo vero Ant.* XIIX. *c. 8. clariorem adhuc Characterem temporis habet Joſephus, cum refert Herodiadem in Antipæ thorô vixiſſe circa mortem Druſi, filii Tiberii. Nam Agrippa, qui poſt obitum Druſi Româ diſceſſit, quod Tiberius neminem ex Druſi amicis, ne dolor refricaretur, ad ſe vellet admittere, veniens ſumme inops in Judæam, interventu Herodiadis, Antipæ tum uxoris, ſuſtentationem mox accepit. Druſum autem conſtat ſublatum COSS. C. Aſiniô & C. Pollione: annô ſcilicet Tiberii* IX. *Teſte Tacitô, Annal.* IV. *c. 8. coll. cum c. 1. Ut ſatis in tempore & Euangeliis convenienter Joſephus aſſerat raptam Herodiadem: cum annus nonus Tiberii, ſatis antecedat Chriſti mortem. Bellum Antipæ cum Aretâ circa ultima Tiberii, (cujus facit mentionem Flavius Ant.* XIIX. *c. 7.) non evincit Joſephum tum aſſerere, primo aſſumptam Herodiadem ab Antipâ. Nam per* ὑστερίζειν, *(ut aſſolet) totam ibi narrat Hiſtoriam, ubi ejus eventus tantum incidit. Nimirum: Simultas inter Aretam & Antipam ob rejectam filiam & hujus locô introductam Herodiadem, non tum cœpit, cum bellum erupit; ſed aliquot annos ante inſederat, quam ad arma, occaſione agri Gamalitici eſſet ventum. Prout ex Flavii epilogiſmis jam adductis, & totius apud ipſum narrationis filô conſtat. Atque hoc eſt de quô Lector Optime te volui admonitum. Quem in nomine Ieſu ſic valere jubeo.*

CHRIST. NOLDIUS.

CHRITIANO NOLDIO,
L. A. M.
S. P.

Erudite vir:

Legi obiter opuſculum tuum de vitâ & rebus Herodiadarum. Probo utilitatem Libri pro Studioſis hiſtoriæ ſacræ: quia ea breviter cognoſcere poſſunt, quæ facem præferunt N. T. hiſtoriæ. Probo diligentiam, quâ ex plurimis contracte exhibes, quæ diffuſe & ſparſim apud alios habentur. Alibi etiam acumen eſt in ſolvendis difficultatibus. Atqui cum in illis, quos alleges autores, plurimi laude induſtriæ & eruditionis ἐς αἰεὶ ἐν κεφαλαίῳ eminuerunt, & quod plus eſt, pietate præſtiterunt haud vulgari, queri poſſet judicioſus lector, carpi quidem illos, ſed ſine præfatione debiti honoris. Cæterum, quantum rem ipſam attinet, probo communiter, quod Joſephum defendere moliaris adverſus conjurationem Lojolitarum. Ego eum cum eruditis judico φιλαλήθη, & in mediâ luce rerum verſatum non potuiſſe ignorare ſui temporis res & eventa. Lapſum tamen eſſe non tantum in ſuperioribus, id eſt remotis antiquitatibus, ſed & in rebus Haſſamonæorum, etiam Herodiadarum, haud ambigo. Nemo enim hominum ſui temporis res ita ſcire aut componere poteſt, ut ab errore immunis ſit. Tuam conciliationem de uxore Philippi, magis probo quoad conatum, quam effectum. Quod enim Herodes ille Philippi nomen habuerit, non poteſt fieri, nec veroſimile eſt, id habuiſſe cognomen. Nomen unius hominis apud Judæos unum erat, cui accedebat cognomen aliquando duplex. Inter nomen & cognomen non diſcernis; quando διωνυμίαν (hæc eſt pons aſinorum in σωρείτῃ hiſtoriæ ſacræ) perurges. Nomen id unum in Græcum ſolebat verti, aut à ſignificatione, aut à ſono. Saulus ad Græcos exiturus dictus eſt Paulus. Simonis cognomen Syrum Cephas, verſum eſt Πέτρος, ut Thomas redditum eſt δίδυμος: Manaſſes μνασέας, Joacim ἄλκιμος, Jeſus Ἰάσων. at Malchus Philoſophus ille vocatus eſt *Porphyrius*, quia purpura regum geſtamen erat. Talia ſunt infinita. Illic non erant duo nomina, ſed unum verſum aut transformatum. Herodes ille (ut ferme omnes Herodiadæ) Græco dicebatur nomine, ἥρως, ἥρωος, ἥρως, ἡρωΐδης, ſed ἰῶτα eliſo ἡρώδης. Nihil certius eſt. quia apud Græcos etiam hoc nomen frequentabatur, ut noviſti. Herodes Parthicus nihil habet affine cum Herode. Quia Græcum nomen erat, non fuit opus verſione aut metaplaſmo. Ut cognomen Philippi fuerit, quî convenit, quod fratrum uni erat nomen? Cognominibus quæritur diſcriminatio. Verum eſt, quod multi Herodiadarum autoribus dicti fuerint Herodis vocabulo, ut Antipas, ut Agrip-

Agrippa major in ſacris, minor apud profanos: ſed hoc non fuit verum nomen, quia fuit confuſio. Herodes ibi valebit idem quod Herodiades. Quod ſi etiam concedamus hoc tuum à nomine conciliationis conamen, nondum res erit in ſalvo. Nam Euangeliſtæ vivente Johanne Baptiſtâ, Herodiadem in Antipæ thorum tranſiiſſe dicunt, utpote quæ viro ſancto lethum procuraverit apud adulterum: at Joſephus poſt paſſionem Domini, penultimo, ſi forte, anno Cæſaris Tiberii, ab Herode marito traductam eſſe ad Antipam. Quomodo iſta cum Euangeliſtis poſſunt conciliari? Sunt & alia, in quibus tecum non poſſum ſentire, ut hoc, quod magorum adventum biennio poſt Chriſtum natum factum eſſe putes. Ego tua argumenta non conabor ſolvere, quia id nunc non ago nec otium eſt, ſed video Euangeliſtam Matthæum ὀφθαλμοφανῶς contradicere. Narrat enim ſic: Τοῦ δὲ Ἰησοῦ γεννηθέντος ἐν τῇ Βηθλεέμ &c. Sic dico, ſi advenerunt biennio poſt, non advenerunt cum Dominus natus eſſet, ut congratularentur nativitati. Nam quis ille modus deſignandi temporis, dicere factum eſſe Chriſto nato, quod factum eſt biennio poſt Chriſtum natum. In deſignatione hujuſmodi (ut noſti rectius) tempus apud Rhetoras inter connexa, non conſequentia conſtituitur: Ita & rogant magi: Ποῦ ἐστιν ὁ τεχθεὶς βασιλεὺς &c. Hic oſtendunt ſe quærere regem jam natum, id eſt, iſtum regem, cui hoc ſignum eſſet, quod eſſet natus. Atqui nativitas nullius hominis indicium eſſe poteſt niſi recens. Quærere de bimulo, ubi eſt ille rex qui natus eſt? non quadrat. In Græco eſt ὁ τεχθεὶς cum ἀποδείξει, ut ſciamus à nativitate regem illum denotari. Ego ſic exiſtimo, adveniſſe magos ſub ipſam nativitatem Domini, ut paſtores Bethlehemiticos ſequerentur gratulaturi & ſalutaturi Regem ſuum, gentiles poſt Judæos. Nativitas Domini attraxit, & hoc adventu debuit eſſe præluſtris. Quod Herodes bimulos necaverit, id non tam pertinet ad computationem à nativitate Domini, quam (ut ipſe Euangeliſta annotat) ἀπὸ τοῦ χρόνου τοῦ φαινομένου ἀστέρος. Stella iſta prænuntiavit magis nativitatem, qui ut ſub nativitatem adeſſent, profecti domo ſunt. Ego iſta breviter & feſtinabundus, cum me alia vocarent. Deum conatibus tuis faventem precor, te uti tuam diligentiam amplector.

9 Aprilis, Juliani 1660.

Tuus

C. Schotanus.

HONORI

Cl. D. Magiſtri,

CHRISTIANI NOLDII,

Hiſtoriam Idumæam vindicatam & conciliatam edenti.

Quæ ſit Idumæûm ſcelerata potentia Regum,
Eximiâ Noldi *dexteritate probas.*
Dignus laude labor, noſtros terrere Monarchas:
Ne juvet Herodum tetrica facta ſequi.
Quæ ſit Idumæûm celebris proſapia Regum,
Eximiâ Noldi *dexteritate doces.*
Dignus laude labor: Te defenſore Joſephi
Antiquum accipiunt ſcripta, tenentque decus.

poſuit

N. Arnoldus,
SS. Th. D. & Prof.

CLARISSIMO, PRÆSTANTISSIMO VIRO,

D. CHRISTIANO NOLDIO,

Liberalium artium Magiſtro ſolertiſſ.

Τοὶ δ' ἀεργίην δυστερπέα τῆλε φυγόντος
Οἶδα κραδίης σε, Νόλδιε φίλε σοφοῖς.
Οὔποτέ σοι ἠὼς καμάτων ἄτερ οὐκ ἀνατέλλει,
Οὐδ' ἐὰν ἔργου ἠελίοιο φάος.
Ἀλλ' αἰεὶ φιλόμουσος ἐὼν ἔργον ἐπὶ ἔργῳ
Ἐργάζῃ ἐνδελεχῶς, μηδ' ἀτρεμίαν ἔχων.
Νῦν ποιεῖς ᾠδὰς μάλα ῥυθμίζων κατὰ τέχνην.
Βιβλία μουσάων ἔργατα καλὰ γράφων.
Νῦν δ' Ἰδουμαίων, Ἡρῳδῶν, ἤθεα, ἔργα,
Ἀμμωνίους Φλαβίου, ἱστορίης λόγιος.
Τοὔνεκά τοι ἄμμες μεγάλην χάριν ἴδμεν ἅπαντες,
Καὶ πάνυ ἄφθιτον σοι δὲ γένοιτο κλέος.

Lubens poſui,

Petrus Moll, J.U.D.
& Græc. Ling. Profeſſ. ordin.

CLARISSIMO DOCTISSIMOQUE VIRO,

D. CHRISTIANO NOLDIO,

HISTORIAM IDUMÆAM

egregie paranti,

Hunc ἀναγραμματισμόν,

CHRISTIANUS NOLDIUS,

SOLUS HIC NIDUS TRINA.

Ita ἐξηγημένον,

Herodum Tria monſtra ſtupes? ſed, Lojola quondam
Solus in hoc uno Nomine Trinus erat.
Non Aquilæ imbelles generat miſtura Columbas;
Sed ſimili ſimiles progenerantur Aves:
Solus *at* Hic Nidus, *quem Lojola ſtruxit averno,*
Trina *tibi ſpecie monſtra aliena dedit.*
Et Canis, & rugiens Leo, quos Vulpecula fallax
Inſtruit, hoc nido fœtificare ſolent.
Gens Idumæa tuos Herodes plangito; noſtris
Sed nunc invaluit Lojola, Chriſte! malis.
Quid juvat ingemuiſſe? tuos ſenſiſſe labores,
Noldi, *tot noſtris ſit medicina malis.*

Honoris & Amoris ergo

poſuit,

N. Wandstad.

DE

Digitized by Google

E R O D Ū M.

[9] Mariamme Hircani.

onis.

[11] Malthace Samarites.

[30] Ariſtobulus: *Vxor*, [49] Berenice.

[35] ARCHELAUS TETRARCHA: *Vxores*,

[37] ANTIPAS, TETRARCHA: *Vxores*,

[39] Olympias: *Nupta* [13] Joſepho.

[63] AGRIPPA MAJOR *Vxor*, [53] Cypr

[36] Maria. [29] Glaphyra.

[38] Filia Aretæ, Regis Arabum.

[64] Herodias.

Ariſtobulo.

Pellex,

[70] Agrippæ Fratris.

[76] Titi Veſpaſiani.

[4] Joſephus: *Vxor*, [29] Salome.

[5] Cæphalion: ἄγαμος.

[19] Salome:

[23] Antipater: *Vxor*, [33] Cypros.

[24] Joſephus.

Nupta,

Amata,

[11] Cleopatra Hieroſolymitis.

[20] Coſtobaro.

[21] Alexæ.

[22] Syllæo Arabi.

[40] Herodes,

[41] PHILIPPUS, TETRARCHA: *Vxor* [65] Salome.

[10] Alexas Selcius.

Anonymus: tus nuptiis 18] Puellæ.

[49] Bernice: *Nupta*,

[51] Filia Anonyma: *Nupta* [51] Calleæ.

[30] Ariſtobulo.

[50] Avunculo Antipatri.

[6]

[25

[52] Antipater: *Vxor* Cypros.

[52] Herodes.

[52]

[52] Cypros: *Nupta* Alexæ Selcio.

[52] Cypros.

[62] Berenice, ſeu Mariamme: *Nupta* [26] Antipatro.

[69] Jotape

[72] Hircanus.

[70] AGRIPPA MINOR, REX: ἄγαμος.

[71] Druſus.

[72] Berenice:

[60] Ariſtobulus, *Vxor* [61] Jotape.

Sponſa,

Vxor,

[73] M. Alexandri.

[59] Herodis.

[74] Polemonis.

DE VITA, ET GESTIS HERODUM.

1. ANTIPATER *Senior:*] Filio, [de quô infra,] cognominis. *Joſeph. Ant.* XIV. *c.* 2. *Phot. Bibliotb. n.* 238. *Alexander Jannæus*, Rex Judææ, & ejus Uxor *Alexandra*, cum *Ducem Idumææ* fecerunt. *Joſeph. c. l.* Euſebius, *Hiſt. Eccleſiaſt.* 1. *c.* 6. 7. ex *Africanô*, eum vocat *Herodem:* dicitque, *& eum, & Majores ejus*, ἱεροδούλους, ſeu *Ieras fuiſſe fani Apollin's, ad muros,* [πρὸς τοῖς τείχεσιν, non in muris, ſicut vertunt Alii;] *Urbis Aſcalonis.* Atque etiam addit: *Eum ita pauperem fuiſſe, ut filium Antipatrum à Latronibus Idumæis captum, præ inopiâ redimere non potuerit.* Quam ſententiam comprobant *Magdeburgenſes, Hiſt. Eccleſ. Cent.* 1. *l.* 1. *c.* 3. *p.* 21. Sed fabulas hic ſequu-
2 tum *Euſebium*, conſtat ex *Joſepho:* Cujus *Ant.* XIV. *c.* 2. hæc ſunt verba: Οὗτος τοίνυν ὁ Ἀντίπατρος, ἀντίπας τὸ πρῶτον ἐπεκαλεῖτο, καὶ τῷ πατρὶ αὐτοῦ τοῦτο ἦν τοὔνομα. ὃν Ἀλεξάνδρου τοῦ βασιλέως, καὶ τῆς γυναικὸς αὐτοῦ στρατηγὸν ἀποδειξάντων ὅλης τῆς Ἰδουμαίας, ποιήσασθαι φιλίαν πρὸς τοὺς ὁμοροῦντας αὐτῷ Ἄραβας, καὶ Γαζαίους, καὶ Ἀσκαλωνίτας λέγουσι, πολλαῖς αὐτοὺς, καὶ μεγάλαις ἐξιδιωσάμενον δωρεαῖς. Τὴν οὖν τοῦ Ἀριστοβούλου δυναστείαν ὁ νεώτερος Ἀντίπατρος ὑφορώμενος *&c.* Ex quibus luculenter docemur: *Patrem Junioris Antipatri*, (quicquid omnino fuerit de *Nomine*) certe non fuiſſe *Æditnum*, aut delubri Miniſtrum; multo minus oppreſſum egeſtate; Sed *Ducem Idumææ*, & opibus ſic affluentem, ut *gentes*, & *urbes*, muneribus, hiſque *multis* & *magnis*, demereri potuerit. Quem
3 etiam conſtat filium reliquiſſe non modo πολλῶν εὐπορίαν χρημάτων, *Joſ. Ant.* XIV. *c.* 2. *Hegeſipp. de Excid.* 1. *c.* 14. Sed & Regiâ affinitate dignatum. *Joſeph. Bell. Jud.* I. *c.* 6. Imo: Genti Idumææ præfectum; idque ἕνεκα τῶν προγόνων. *Joſ. Bell. Jud.* I. *c.* 5. Erat enim Majoribus apud ſuos clarus. *Hegeſipp. de Excid.* I. *c.* 14. Quæ cum *Euſebianâ* ejus vili & humili conditione, haud conſiſtunt. Quamquam autem *Alii* verba ante laudata *Joſephi* accipiant de *Antipâ Juniore:* Quaſi *Hic* primum, & non *Pater*, Dux Idumææ à *Jannæô* factus eſſet, tamen Textus exerte his contrariatur. Et cum *Joſephus* ſubjicit: ὁ νεώτερος Ἀντίπατρος &c. clare ſignificat voce νεώτερος, quod de *aliô Antipatrô*, hoc eſt: *Seniore*, ante fuerit loquutus, & quod ex διαδοχῆς quadam à *Patre* ad *Filium* deinceps reverti vellet. Ratio etiam Temporis, pro *Nobis* eſt. Nam *Antipater Junior*, ita non fuit à *Jannæô* Dux crea-
4 tus, ut potius primum cœperit inclareſcere ſub *Jannæi* filiis, *Hircanô*, & *Ariſtobulô*, ſicut paſſim liquet ex *Joſephô:* Et *Antipater*, ipſô teſte *Euſebiô l. cit.* paulo poſtquam à Latronibus eſſet educatus, cum *Hircanô* amicitiam contraxit. Sed quid Reſpondendum iis, qui heic loci *Joſephum* non recipiunt: Inter quos *Serrarius Opuſc. de Herod. c.* 9. 11. & ex eô *Salianus, in Annal. ad Ann. M.* 3989. *n.* XI. XII. [Qui tamen ſe ipſum confutat, *ad A. C.* 1. *n.* 49. cum eum *Idumææ Ducem* facit,] *Euſebii* ſequuntur partes, quod idem cum ipſô de *Antipatri* origine, ſcripſerint, *Africanus, cit. Euſeb. Hiſt. Eccleſ.* 1. *c.* 6. *Epiphan. Hæreſ.* 20. *Theodoret. in Dial. immutabil. & Orat.* 9. *in Daniel. Ambroſ. in c.* 3. *Luc. Hieronym. in cap.* 22. *Matth. &c.* atque ideo, *Sanctorum Patrum ſententias unius Joſephi Teſtimonio, qui tam ſæpe falſitatis convincitur, præponderare.* Sed facilis eſt Reſponſio: ſcilicet, In re antiquâ, Authores Antiquos & Domeſticos, haud eſſe deſerendos, niſi ubi metus eſt abſurditatis. Et proinde 5
Patres adductos à *Serrario*, qui *Quartô, Quintô &c. Seculô* demum vixerunt, & *Traditione*, (incertum cujus) nixi, rationes, ob quas à *Joſephô* diſcedendum, nullas addiderunt, minime valere poſſe. Ut contra hos tam alienos Teſtes, *Unus Joſephus*, (*Scriptor* ſcilicet *Internus*, & *Idoneus*, & qui etiam in hac ipſâ cauſâ, *Patres* aliquot Patronos habet) ſatis ſtare poſſit. Nam quod non toties falſitatis convincatur, quoties cum *Lojoliſtæ* accuſant, paſſim *hoc Opuſculô*, oſtenditur. Quin imo: Et *Africanum* ſæpe erraſſe conſtat; dum ſeriem Regum Aſſyriæ, etiam ante diluvium auſpicatur &c. quomodo paſſim notant *Chronologi*. Et *Euſebius*, [quem hic ſequuntur Alii,] parum attente legit ſcripta Veterum, & pleraque habet majori ſtudiô, quam judiciô collecta. *Scalig. de Emendat. Temp. l.* VI. Qui & *Patres* ab eô deceptos monſtrat, & plures ejus errores indicat. Quomodo & Molinæus, *a-* 6
pud Wolf. t. 2. *lection. memorabil. fol.* 610. Ut Bellarminus, *de Scriptor. Eccleſiaſt. ad Ann. Chr.* 326. non injuriâ miretur, quod moderni *Euſebium* tantô ardore velint defendere.

2. ANTIPATER *Junior:*] Prius *Antipas*, poſtea *Antipater*. Genere Idumæus. Vir dives, acer, factioſus, & induſtrius. *Joſeph. Ant.* XIV. *c.* 2. *Hegeſipp. Excid.* 1. *c.* 14. *Phot. Bibl. n.* 238. Arte mirâ factus ad pecuniam gratiæ conciliandæ cauſâ contemnendam. *Hegeſipp. l. cit.* Ut propter & hæc, & decus Majorum, Gentis ſuæ Principatum nactus ſit. *Joſeph. Bell. Jud.* 1. *c.* 5. Euſebius, *Hiſtor. Eccleſiaſt.* 1. *c.* 6. 7. narrat: *Eum una cum aliis ſpoliis è fano Aſcalonis raptum, quod Pater pro ipſô non eſſet ſolvendô, manſiſſe apud Latrones in Idumæâ, & ipſorum moribus, & inſtitutis educatum.* Quaſi *origine Idumæus* non fuiſſet. *Photius* eum *Idumæum* quidem recte habet, & ex *Aſcalone Bibl. n.* 238. ſed *Bibl. n.* 76. addit amplius, eum fuiſſe Ἀσκαλωνίτην ἱεροδοῦλον. Quæ quam vere tradant tum *Euſebius*, 7
tum *Photius* [utut *Ille* etiam præſumat, eos, à quibus hauſit, ſibi ἀληθεύοντας hoc tradidiſſe,] palam *ex his*, & quæ *ſupra* dicta fuerant, licet æſtimare. Recte *Cunæus l.* 1. *de Rep. Heb. c.* 16. familiam illam, *Sacerdotalem* fuiſſe negat. Exortâ autem in Judæâ diſſenſione inter fratres *Hircanum*, & *Ariſtobulum*, [ob quam Gens in ſervitutem lapſa *Joſeph. Ant.* XIV. *c.* 8. & *l.* 2. *contra Apion. Phot. Bibl. n.* 238. *Euſeb. Hiſt. Eccleſ.* 1. *c.* 6.] *Antipater* Hunc ſuſpectum habens, totum ſe *Hircano* dedidit, eique ad Principatum repetendum, quem per vim invaſerat *Ariſtobulus*, ſuaſor fidus, & adjutor extitit. *Joſeph. & Hegeſipp. loc. alleg.* [Nam quod *Photius Bibl. l. cit.* ſcribat contrarium, & quod Antipater *Hircano* propter amicitiam cum *Ariſtibulô*, fuerit διάφορος, caſtigandi *Codices:* miror que illud nec ab *Hæſchelio*, nec à *Schottô* factum. Magna certe oſcitantia. Cui ſimilis, quod *eod. n. p.* 981. *Schottus* legat, ὃ καὶ ἀδελφῇ συνῴκει Μαριάμμη: Quaſi ſoror *Ariſtobuli*, vixiſ- 8
ſet cum *Mariamme*; quæ fuit *Mariamme* ipſa. Ut facile fuiſſet librarios corrigere & ita reſtituere: ᾧ, nempe *Herodi*, cujus ante mentio facta, καὶ ἀδελφὴ συνῴκει Μαριάμμη.] Certe non ante deſtitit *Antipa-*

ter, quam ingeniô validiſſimô contra *Ariſtobulum* in
partes traxiſſet, primo *Aretam*, Regem Arabum,
à quô *Ariſtobulus* victus, & obſeſſa Hieroſolyma.
Joſeph. Ant. XIV. *c.* 2. 3. *Bell. Jud.* 1. *c.* 5. *Hegeſipp.
l. cit.* ſed & deinde *Pompejum*; a quô Hieroſolyma
menſe tertiô, (non *anni*, ut temere litigant *Scali-
ger & Petavius*; ſed *obſidionis*,) expugnata, & *A-
riſtobulus* Romam abductus. Ut *Hircano* tandem do-
minatio permitteretur *Joſeph. Ant.* XIV. *c.* 5. 8. *Bell.
Jud. l. cit. Tacit. Hiſt.* V. *c.* 9. *Dio. Hiſt. Rom. l.* 37. *Strab.
Geogr.* XVI. *Appian. de Bell. Syr. p.* 119. *Hegeſipp. Ex-
cid.* 1. *c.* 16. 17. Ab eô tempore *Antipater*, dum
9 Romanos rerum Dominos ſectatur, & ex ipſorum
Ducibus, alium quidem ſublevat *annonâ*, alium et-
iam *milite*, & *pecuniâ*; *Joſeph. Ant.* XIV. *c* 9. 10. 11.
Bell. Jud. 1. *c.* 6. *Hegeſipp. Excid.* 1. *c.* 18. 21. brevi
ita in ipſorum venit gratiam, ut non modo ei le-
gationes maximas *Scaurus*, & *Gabinius*, credide-
rint; *Joſeph. Ant.* XIV. *c.* 9. 11. *Bell. Jud. l. prox. cit.*
Sed & *hic*, & *Caſſius*, à conſiliis ejus ſæpe pepen-
derint. Sicut ad Potentiorum animos, donis &
hoſpitiis ſibi comparandos, fuit inſtructiſſimus.
Joſeph. Ant. XIV. *c.* 11. 12. 23. *Bell. Jud.* 1. *c.* 6. 10.
Hegeſipp. Excid. 1. *c.* 21. 22. 28. Maxime vero illud
extulit *Antipatrum*, quod *Bellô Alexandrinô*, labo-
ranti *Cæſari* veniſſet in auxilium. Nam ex eô fa-
ctum, ut dum *Antipater* in Ægyptum iret, & non
modo *commeatu* & *milite*, largiter ſuccurreret; ſed
& fortiter pugnaret ipſe, & captô *Peluſiô*, cum
hoſte confligens, Cæſareanos pulſos reſtitueret &c.
Cæſar eum ob virtutem collaudatum, Civitate do-
10 naverit. *Joſeph. Ant.* XIV. *c.* 14. 15. *Bell. Jud.* 1. *c.* 7.
Sed & inter Amicos receptum, immunitate *Talen-
ti* auxerit. *Hegeſipp. Excid.* 1. *c.* 24. Et accuſatum
ab *Antigonô*, quod peregrinus, inique legitimis op-
preſſis, poteſtatem ſibi ſumeret, parum habuerit
culpâ abſolviſſe, ſi non eum, vulnera pro ſe ac-
cepta oſtentantem, inſuper *Procuratorem Judææ* de-
claraſſet, & conſtituiſſet. Ut *Hircano* ſaltem *Sa-
cerdotium* relinqueretur. Et jam ita ſublatus *Anti-
pater*, & quaſi per gradus ad ſumma ductus, por-
ro viam Virtute affectat, mœnia reficit, præcavet
ſeditionibus &c. *Joſeph. Ant.* XIV. *c.* 15. 16. *Bell. Jud.*
1. *c.* 8. *Hegeſipp. Excid.* 1. *c.* 25. Domi foriſque, vi-
gilans & moderatus, ut haud ſecus paſſim colere-
tur, quam ſi Rex, *Joſeph. Ant.* XIV. *c.* 17. *Phot. Bibl.
n.* 238. aut Parens publicus, *Hegeſipp. Excid.* 1. *c.* 26.
fuiſſet; cum repente, [ut fit] invenit, qui invi-
derent. Erat *Malichus*, genere Judæus, qui cum
11 videret *Antipatrum* indies magis magiſque inclare-
ſcere, & confirmari; ſimul etiam filios ejus, [*Al-
terum* Hieroſolymorum Ducem; *Alterum* autem Ga-
lilææ & militiæ,] late creſcere, & ad ſumma ten-
dere; ratus occurrendum, priuſquam factio hæc-
ce prorſus regnum ſubvertiſſet, initium facere ab
Antipatrô, conſtituit. Cui dum clanculum ſtruit
inſidias, opportunitatem nactus in epulis, ad quas
Hircanus, [quamquam inſcius conſilii] & Antipa-
trum & ipſum invitaverat, agit cum *Pincernâ Hir-
cani*, ut *Antipatro* venenum funderet. *Joſeph. Ant.*
XIV. *c.* 17. 18. 19. *Bell. Jud.* 1. *c.* 9. *Hegeſipp. Excid.* 1.
c. 28. Quô facinore *Antipater* exſtinctus fuit: poſt-
quam blandientem ſibi fortunam, in aliis, totâ vi-
tâ habuiſſet. *Euſeb. Hiſt. Eccleſ.* 1. *c.* 7. Ab eô ta-
men [quod indignum,] proditus, quem non ſo-
lum ſæpe beneficiis coluerat; ſed & morte ipſâ li-
beraverat. *Joſeph. Ant.* XIV. *c.* 18. *Bell. Jud.* 1. *c.* 9.
Documento mortalium, *quam ſint novæ & nimiæ
12 Poteſtates in periculô*, & *quam ægre imperia Externo-
rum tolerentur*. Scelus poſtea in *Malichô* ulti ſunt fi-
lii Antipatri, *Phaſaelus*, & *Herodes*. *Joſeph. Ant.* XIV.
c. 19. 20. *Bell. Jud. & Hegeſipp l. cit.* Quorum *Hic*
etiam, Urbem *Antipatridem*, ei in honorem condi-
dit. *Joſeph. Ant.* XVI. *c.* 9.

3. *Cypris:*] Ita enim vocatur, apud *Joſeph. Bell.
Jud.* 1. *c.* 6. *Euſeb. Hiſt. Eccleſiaſt.* 1. *c.* 6. *Phot. Biblio-
thec. n.* 76. & 238. *Hegeſipp. Excid.* 1. *c.* 22. *Cyprus*
autem, *Joſeph. Ant.* XIV. *c.* 12. & XV. *c.* 9. Quin &
Cyprine. niſi fallit Caſaubonus Exercit. 1. *in Annal. §.
n.* 11. illuſtri locô orta apud Arabes. *Author. allegat.*
(Tanto minus, ſecundum *Cyrill. l.* 8. *contra Julian.*
genere *Judæa* fuit.) Ut etiam neceſſitudine, aut
affinitate, *Reges Arabum* attigerit. *Joſeph. Bell. Jud.*
& *Hegeſipp. loc. cit.* Unde, quod *Mariamme* ei *δυσ-
γένειαν*, ſeu *Generis obſcuritatem* exprobrarit, *Joſeph.
Ant.* XV. *c.* 11. ad faſtum ejus, & moroſitatem refe-
rendum eſt: Tanquam quæ omnes, ſibi non pla-
centes, præ ſe, ut *ignobiles* deſpexerit. Cæterum, 13
quo Hanc *Mariamme* magis faſtidiret & contemne-
ret; *Joſeph. Ant.* XV. *c.* 9. 11. tanto eam *Herodes* fi-
lius, æquiore locô habuit. Memoratur enim tam
flagranti eam ſtudiô atque affectu proſequutus, ut
cum carpentum, caſu in fugâ everſum, eam ali-
quando afflixiſſet, gladiô eductô, necem ſibi in-
tentarit, & voluerit ſe interficere, niſi manum pro-
ximi inhibuiſſent. *Joſeph. Ant.* XIV. *c.* 25. Apparet
eam diu advixiſſe. Certe quô tempore *Herodes* poſt
devictum *Antigonum* abeſſet apud *Cæſarem*, illa ad-
huc vixit in *Maſadâ*. *Joſeph. Ant.* XV. *c.* 9. Mortuæ
tandem, *Herodes* magnifice caſtellum ſupra *Hieri-
chunta* dedicavit; quod ab eâ, dictum *Cyprus*. *Jo.
Ant.* XVI. *c.* 9. *Bell. Jud.* 1. *c.* 16. Antipater ex eâ
quinque liberos ſuſcepit: Scilicet, *Phaſaelum*, *He-
rodem Regem*, *Joſephum*, & *Pheroram*, mares; Fi-
liam autem unam, *Salomen*. *Joſeph. Ant.* XIV. *c.* 12.
Bell. Jud. 1. *c.* 6. *Hegeſipp. Excid.* 1. *c.* 22. 14

4. *Joſephus:*] Ita enim rectius, quam per *Joſip-
pum*, ὁ Ἰώσηπος exprimitur. Cum *Herodes* Laodi-
ceam vocaretur ab *Anthoniô*, ut cauſam diceret ſu-
per cæde *Ariſtobuli*; [Erat is Frater Uxoris ejus,
Mariammes, quem *Herodes*, decimô ſeptimô annô
ætatis ſummum factum Pontificem, paulo poſt ob
ſtudium gentis, lacu prope *Hiericho* ſubmerſerat.
Joſeph. Ant. XV. *c.* 3. *Bell. Jud.* 1. *c.* 17. *Hegeſipp. Ex-
cid.* 1. *c.* 36. 37.] *Joſepho* huic regnum, & quam
à regnô proxime habuit chariſſimam, *Mariammen*,
commendavit. Addens in ſecretis mandatis, ut ſi
audiret ſe necatum ab *Anthoniô*, una etiam *Illam*
interficeret. Etenim, cum ſciret *Anthonium* vitæ diſ-
ſolutæ Principem, formæ *Mariammes* inhiare, tan-
ta eum ceperat vecordia, ut non modo *illam* vivus
in alterius manu, pati non voluerit; ſed & ne qui-
dem mortuus eâ ſpoliari, aut carere. Quæ man-
data, cum *Joſephus*, nihil mali ſuſpicans, *Mariam-* 15
mæ inter converſandum detexiſſet, & illa, tanquam
argumenta alienati à ſe animi, *Regi* objeciſſet; *He-
rodes* zelotypiâ furens, cum putaret, niſi per ſtu-
prum, quæ tam ſancte juſſerat premi, haud exſcul-
pta; ita ſibi non potuit temperare, ut *Joſephum* ne
quidem in conſpectum admiſſum mox necari, &
occidi juſſerit. Ad has turbas, *Salome*, *Regis Soror*,
& eadem *Uxor Joſephi*, multum contulit. Nam
cum eam *Mariamme* crebro ſævis dictis peteret, &
ipſam, Matremque, quotidie tanquam genere im-
pares divexaret; *Salome*, volens paria facere, Fra-
tri ſuſpicionem auget, & vindictæ dulcedine, ſum-
ma imis miſcere, ac innoxios, imo vel *Maritum*
perdere, turpi infamiâ, nihil penſi habet. Neque
enim *Joſephus* hic fuit *Salomes filius*; [ut vel con-
tra ſe ipſum nugatur *Salianus*, *in Annal. ad A. C.* 1.
n. 49.] Sed *Maritus*. *Joſeph. Ant.* XV. *c.* 4. *Bell. Jud.*
1. *c.* 17. *Hegeſipp. Excid.* 1. *c.* 37. Sed ea dum dici- 16
mus, multa *Nobis* reſtant complananda. Etenim
quæ hic *Antiquitatum Scriptor*, juſſa, factaque *Jo-
ſepho* refert, idque adhuc ſalvô ſub *Anthoniô*; alibi,
hoc eſt: *Ant.* XV. *c* 9. 11. dicit eveniſſe *Sobemo*, poſt-
quam jam *Anthonius* eſſet ad *Actium* victus, aut oc-
cius. Quid tenendum? Certe pugnantia ſunt, aut
videntur: *Joſephum* Mariammes neci præfectum,
rem ad eam detuliſſe; Et tamen aliquot annos poſt,
So-

Sobemum hoc feciſſe, & ſupplicium ob hoc tuliſſe. Adhæc: *Joſephum* παραχρῆμα interfectum, [hoc eſt: florente etiamnum *Anthonió*, à quó *Herodes* tum reverſus fuerat;] & tamen occiſum una cum *Mariamme*, [παραχρῆμα γὰρ κτείνειν προσέταξεν ἀμφοτέρους.] *Bell. Jud.* 1. *c.* 17. hoc eſt: *poſt victoriam Actiacam*: Imo vero, *annó integró*, poſtquam *Herodes*, ſublatis *Anthonió* & *Cleopatrá*, ex Ægyptó, à Cæſare rediiſſet. *Joſeph. Ant.* xv. *c.* 11. *Caſaubon.*
17 *Exercit.* IV. *p. m.* 207. (Nunquam enim *Herodes*, ſalvis rebus *Anthonii*, Mariammen auſus eſt occidere; *tum* quod ſciret, ſi id faceret, *Cleopatram* anxie *Judeæ* inhiantem, contra ſe cauſam, quam quærebat, habituram; *tum* quod ipſe *Anthonius* Mariammæ propter formam eſſet deditus, & in imagine ejus ad ſe miſſâ, magnam voluptatem habuiſſet. *Joſeph. Ant* xv. *c.* 2. 3. 4. *Hegeſipp. Excid.* 1. *c.* 37. Erat enim venuſtas ei corporis tanta, ut nulla unquam illi par fuiſſe videretur. *Phot. Bibl. n.* 238. Atque hoc modô *Mariamme* ſaltem, *bis* ab Herode fuiſſet occiſa: Primo παραχρῆμα cum *Joſephó*, hoc eſt; Sub *Anthonió*: Et iterum ſub *Auguſtó*, poſt Victoriam ad Actium. Nodus utique ſolutu haud facillimus. Videtur tamen Textus *Joſeph. Ant.* xv. *c.* 11. prælucere, qui ſic habet: τὰς ὑπ᾽ ἐκείνου δοθείσας ἐντολὰς ἀπομνημονεύουσα, (loquitur de Mariamme,) ὡς ἤδη διὰ
18 δυσμενείας εἶχε τὴν φρουράν, καὶ μᾶλλον τὸν Σόαιμον, ἐν ἐκείνῳ τὸ πᾶν ἀπηρτημένην. Σόαιμος δὲ τὰ μὲν κατ᾽ ἀρχὰς πιστὸς ἦν, οὐδὲν ὧν Ἡρώδης ἐνετείλατο παρείς. λόγοις δὲ καὶ δωρεαῖς λιπαρέστερον τῶν γυναικῶν ἐκθεραπευουσῶν αὐτόν, ἡττᾶτο κατὰ μικρὸν ἤδη. καὶ τέλος ἐξεῖπεν ἁπάσας τὰς ἐντολὰς τοῦ βασιλέως &c. Et paulo poſt. Μαριάμμη δὲ χαλεπῶς μὲν ἔχουσα, εἰ μηδὲν πέρας αὐτῇ τῶν ἐξ ἐκείνου κινδύνων ἔσται. *Non excidebant mandata, Joſepho olim data, ita ut omnibus modis demereri conaretur Cuſtodes, præcipue Sobemum, non ignara incolumitatem ſuam ſitam in ejus manibus. Ille vero principió fidus erat, non diſcedens ab Herodis præſcriptô: Deinde muneribus, ac blanditiis muliebribus, paulatim molitus eſt: poſtremo effutiit omnia Regis mandata &c.* Et paulo poſt. *Mariamme iniquó animó tulit, alia ex aliis ſibi naſci ab Herode pericula.* Ex quibus verbis, cum *Mariamme* dicitur *meminiſſe mandatorum ante Joſepho datorum*, & quod *alia & alia ſibi ab*
19 *Herode naſcerentur pericula &c.* diſtincta temporum intervalla poſſunt colligi. Palam eſt enim *Mariammen* à *Sobemó* edoctam de mandatâ ſuâ ab *Herode* nece, conqueri quod jam ante ſub *Joſephi* cuſtodiâ, ſimili fuerit periculo expoſita. Sicut ἀνάμνησις, *præteritorum, ſeu abſentium* eſt. *Teſte Philoſ. l.* 1. *de memor.* Ex quô efficitur: *Cædem Mariammes, bis ab Herode imperatam.* Sicut *bis* præcipue *Herodes*, in vitæ, & Regni incidit periculum. Primo, ſub *Anthonio*, cum rationem redderet necis *Ariſtobuli*: Et *iterum* ſub *Auguſto*, cum reſpondendum ipſi eſſet, de ſocietate cum *Anthonio*. *Illud*, Laodiceæ: *Hoc*, in Rhodô, contigit. In *priori cauſâ*, Herode abſente, ſolus *Joſephus*, Regis Patruus, Regno & fæminis fuit præpoſitus. *Joſeph. Ant.* xv. *c.* 4. *Bell. Jud.* 1. *c.* 17. In *poſteriore* autem, Herodes dum abeſt, Regnum committitur fratri, *Pheroræ*; Mariamme autem, & caſtellum Alexandrium, *Sobemo Ituræo*, & *Joſepho*. E-
20 rat is *Joſephus*, Herodis *Quæſtor*. *Joſeph. Ant.* xv. *c.* 9. Et ſic alius à *Joſephô priore*, qui jam ante, (ut dictum) jugulatus fuit. Hæc diſtinctio clare oſtendit: quomodo per intervalla, tum *Joſepho*, tum *Sobemo*, eadem cædes *Mariammes* demandari potuit: & quomodô uterque, culpâ ſimili, *Joſeph. Ant.* xv. *c.* 4. & *c.* 11. perierunt, & oppreſſi ſunt. *Joſephum* prodidit ipſe *Mariamme*, in os Herodi exprobrans mandata. *Joſeph. Ant.* xv. *c.* 4. *Bell. Jud.* 1. *c.* 17. *Sobemum* autem prodidit, non Mariamme; ſed Mariammes *Eunuchus*, ex fidiſſimis: Cui *Herodes*, per equuleum expreſſit, quod *Mariamme* ei eſſet infenſa, propter mandata, quæ *Sobemus* ei revelaverat. *Joſeph. Ant.* xv. *c.* 11. Ut *bis* eandem actionem recurriſſe, *perſonis* tantum, & *tempore*, mutatis, haud obſcurum eſſe poſſit. Quod autem *Flavius*, *Bell. Jud.* 1. *c.* 17. narret: *Utrumque* (ſcilicet *Joſephum* & *Mariammen*) *poſt Herodis*
reditum ab Anthonio, παραχρῆμα *interfectos &c.* de 21
paritate non *temporis*; (*Joſephi* enim ſupplicium, *aliquot annos* prius fuit; ſed *pœnæ* tantum, molliter accipiendum eſt. Quaſi diceret: *Utrumque interfectum.* Prout hoc ſimpliciter, & abſque proſtheſi τῷ παραχρῆμα explicat *Hegeſippus. Excid.* 1. *c.* 37. Atque ita & illud vulnus *Joſephi*, (ſaltem recte ſi ſperamus,) coiit.

5. *Cæphanon*:] *Joſepho* etiam *Bell. Jud.* 1. *c.* 5. Φαμίων appellatur. Pro quó *Hegeſippus Excid.* 1. *c.* 14. ſcribit, *Fallion.* Ad locum *Papyronem*, (*Hegeſippo l. cit* male *Paparionem*) dum *Aretas* Rex Arabum, & *Hircanus*, infeliciter acie dimicant cum *Ariſtobuló*, cæſis ſeptem millibus, occubuit. *Joſeph. Ant.* XIV. *c.* 4. *Bell. Jud.* 1. *c.* 5. *Hegeſipp. Excid.* 1. *c.* 14.

6. *Phaſaëlus*:] Hunc pater à *Cæſare* Judææ Procurator factus, comperto quod *Hircanus*, (cui cæ-
teroquin *Ethnarchia* debebatur, naturâ hebes & 22
ignavus eſſet, *Hieroſolymis* præfecit. *Joſeph. Ant.* XIV. *c.* 17. *Bell. Jud.* 1. *c.* 8. *Hegeſipp. Excid.* 1. *c.* 25. Eô officio, dum omnia publica per ſe obit, & in iis magnâ gratiâ verſatur, nec poteſtate abutitur ad cujuſquam injuriam, *Joſeph. Ant.* XIV. *c.* 17. ita nomen & honorem auxit, ut victis percuſſoribus Cæſaris, *Anthonius* eum una cum *fratre*, Regni totius fecerit *Tetrarcham*: Hircanó ita non diſſentiente, ut etiam ipſe ab *Anthonió* rogatus, quem ad gentem regendam, & in offició continendam magis judicaret neceſſarium? pro *Phaſaëló*, & *Herode* reſponderit. *Joſeph. Ant.* XVI. *c.* 23. *Bell. Jud.* 1. *c.* 10. *Hegeſipp. Excid.* 1. *c.* 28. Poſtquam autem *Antigonus*, filius Ariſtobuli ejecti, *Parthos* contra *Hircanum* adduxiſſet, *Phaſaëlus* belli componendi cauſâ, Legatus ad eos, cum *Hircanó* miſſus fuit. Ubi contra jus Gentium, fidemque, una cum *Hircano*
captus, dum manibus vinctis interficere ſe non 23
poſſet, ut erat magni animi, fortiſque, caput ſaxis obviis illidit, & ex eô vulnere, (cum ei etiam *Antigonus* ſcelerate venenum locô pharmaci, ſuperimiſiſſet) vitæ ſibi finem fecit. Nulló editô mæroris ſignô; ſed potius animó gaudens, & elatus, poſtquam audiret evaſiſſe fratrem, qui hanc hoſtium perfidiam ulciſci poſſet. *Joſeph. Ant.* XIV. *c.* 24 25. *Bell. Jud.* 1. *c.* 11. *Hegeſipp. Excid.* 1. *c.* 29. In ejus honorem, *Herodes* poſtea *Phaſaëlum* Urbem, & Turrim *Pharó* non minorem ſtruxit. *Joſeph. Ant.* XVI. *c.* 9. *Bell. Jud.* 1. *c.* 16. Quæ deinde Romanis uſui fuit. *Joſeph. Ant.* XVII. *c.* 12. Et reliquis fere omnibus ſubverſis, *Hieroſolymæ* à Titô in memoriam relicta fuit. *Joſeph. Bell. Jud.* VII. *c.* 18.

7 HERODES.] à Patriâ, *Aſcalonita*; (Strabo Geogr. XVI. eum vocans ἄνδρα ἐπιχώριον, explicatur
n. 63.] à rerum gloriâ, *Magnus* cognominatus, 24
cum ætate majora oſtenderet indicia, mature publicis gerendis eſt adhibitus. Quippe quem Pater quindecennem, Galilææ; *Joſeph. Ant.* XIV. *c.* 17. *Bell. Jud.* 1. *c.* 8. *Hegeſipp. Excid.* 1. *c.* 25. Sextus Cæſar, Cœleſyriæ; *Joſeph. Ant.* XIV. *c.* 17. & Samariæ; *Joſeph. Bell. Jud.* 1. *c.* 8. Caſſius, & Marcus, toti Syriæ; *Joſeph. Bell. Jud.* 1. *c.* 9. *Hegeſipp. Excid.* 1. *c.* 27. & Anthonius, Judææ, *Joſeph. Ant.* XIV. *c.* 23. *Bell. Jud.* 1. *c.* 10. *Hegeſipp. Excid.* 1. *c.* 28. præfecerunt. Ejectus autem Hieroſolymis à *Parthis*, quos contra *Hircanum*, tanquam regni invaſorem, magnis præmiis *Antigonus* conduxerat, fugit ad Romanos. *Joſeph. Ant.* XIV. *c.* 24 25. Ibi, ut ludunt rerum viciſſitudines, dum ſibi & ſuis tantum patrocinium; Regnum autem, (ſibi tanquam pere-

grino ἀλλότριον, *Phot. Bibl. n.* 238. *p.* 973.) ſtirpe
Regiâ ortis, & Fratri uxoris peteret, operâ &
commendatione *Anthonii*, (male autem ut is ſolus
25 ἰδιωμάτιον, juxta *Appian. Bell. Civil. l.* 5.] ſupra
quam ſperârat extollitur, & magnâ cataſtrophe,
à ſenatu, *Rex* ſtatuitur. Primô ejus Regni die,
[qui incidit in conſulatum *C. Domit. Calvin.* 11. &
C. Aſin. Pollion. hoc eſt: *Olympiad.* 184. ſeu *Annum*
Periodi Julian. 4675. ex calculô *Scaligeri*, *De E-*
mendat. Tempor. l. VI.] egredientem cum ex curiâ
ſtipabant Urbis Principes, *Auguſtus*, & *Anthonius*,
& *Hic* etiam epulô excepit. *Joſeph. Ant.* XIV. *c.* 26.
Bell. Jud. I. *c.* 11. *Hegeſipp. Excid.* 1. *c.* 29. 30. Sub-
nixus autem Romanorum copiis, rem non diffe-
rendam ratus, movet in Judæam, eamque & Ga-
lilæam brevi, pulſis Hoſtibus non modo recipit;
ſed & impigre purgat latrociniis, promptiſſimô
quoque arcis incluſô, & ad Clauſtra prædonum in
montibus, ſubmiſſô. *Joſeph. Ant.* XIV. *c.* 27. *Hege-*
ſipp. Excid. 1. *c.* 30. Una reſtabat *Hieroſolyma*, & in
eâ *Antigonus*, factionum Caput: ſed & hic fortu-
na præſtô fuit. Nam eam poſt quinque menſium
26 Obſidionem, & una *Antigonum*, in poteſtatem ac-
cepit. Quô tum quidem vinculis oneratô, poſtea
autem *Antiochiæ* occiſô, [*Dio Hiſt. Rom. l.* 49. in-
quit: *Anthonius*, non Soſius, ut male fontem cor-
rupit Xylander, *Herodi regnô Judæorum conceſſô*,
Antigonum cruci alligatum, quô ſuppliciô nullus unquam
Rex à Romanis fuerat affectus, flagris cæcidit, ac
deinde jugulavit;] Principatus *Aſamonæus* deſiit:
poſtquam à *Maccabæis* ad hanc rerum periodum
ſub *Antigonô*, ſtetiſſet *annos circiter centum*, *& vi-*
ginti ſex. *Joſeph. Ant.* XIV. *c. ult.* & XV. *c.* 1. *Bell. Jud.*
1. *c.* 13. *Hegeſipp. Excid.* 1. *c.* 31. Ex quibus uſque ad
Pompeji invaſionem, *anni centum* & *viginti*, Liber-
tatis erant. *Joſeph. l.* 2. *Contra Apion. p. Gelen.* 1068.
Atque in hunc modum quæſitâ potentiâ *Herodes*
tandem regnum adiit: πρῶτος τῶν ἀλλοφύλων. *Euſeb.*
Hiſt. Eccleſiaſt. 1. *c.* 6. *Phot. Bibl. ſect.* 238. *Tacit.*
Hiſtor. V. *c.* 9. Cujus ſuæ nuditatis conſcius, [nam
Idumæi primum ſub *Hircanô* aggregati ſunt. *Joſeph.*
27 *Ant.* XIII. *c.* 17.] antiquos *Genealogiarum* Libros,
quotquot potuit, corrupit & incendit. *Euſeb. Hiſt.*
Eccleſ. 1. *c.* 7. Princeps alias, ut in bellô fortis, ita
in ſtruendô, & donandô perquam glorioſus. *He-*
rodion, *Sebaſten*, *Cæſaream*, *Gabalam*, pluraque
intra & extra Regnum, ſumptu Regiô, ſeu nova
condidit, ſeu *Templis*, *Portubus*, *Maris &c.* auxit.
Volens ubique Magnus videri: alibi autem, cum
Genti non fideret, ſeu tutus præſidiis, ſeu gratus
in Amicos: Quibus pariter mortuis, ac vivis; Sed
uni magis Cæſari *Auguſto*, Urbes, arces, turres,
palatia, templa, ſtatuas, theatra &c. dedicavit.
Joſeph. Ant. XIV. *c.* 8. *&* XV. *c.* 11. 12. 13. *&* XVI. *c.* 9.
Bell. Jud. 1. *c.* 5. 16. *Tacit. Hiſt.* V. *c.* 11. *Euſeb. Chronic.*
Scal. p. 155. *Hegeſipp. Excid.* 1. *c.* 35. Ut *Auguſtus*,
& *Agrippa* dicerent: Magnanimitati ejus Regnum
non ſufficere. Quia enim Honoris fuit cupidiſſi-
mus, magnopere incitabatur ad *Magnificentiam*:
28 ſicubi ſpes, aut in præſens laudis, aut in poſterum
memoriæ, ſubiret. *Joſeph. Ant.* XVI. *c.* 5. Cumque
& his, & *Ludis quinquennalibus*, quos in gratiam
Cæſaris induxerat, Gentem pene totam oſtendiſ-
ſet, tanquam qui leges Patrias contemneret, & ri-
tus, ſignaque Gentilium aſſumeret, *Joſeph. Ant.*
XV. *c.* 11. 12. 13. una Beneficentia ejus plebis recon-
ciliavit animos, dum annonâ paſſim graviter ac-
cenſâ, tertiam partem tributorum remitteret, &
aulæ etiam ſupellectilem incideret, ut inde con-
flaretur pecunia, quâ ex Ægyptô frumentum emi,
& laborantes ali poſſent. *Joſeph. Ant.* XV. *c.* 12. Di-
gnitatem ejus non parum auxit, quod Romanis re-
rum Dominis niteretur, & quod præter *Antho-*
nium, in cujus ſemper animô validus fuit. *Joſeph.*
Ant. XIV. *c.* 23. 26. *Auguſtum*, & *Agrippam*, Lumi-
na Imperii, ſic habuerit obnoxios, ut *Auguſto* ho-
nore ſecundus poſt *Agrippam*, & *Agrippæ* ſecundus
poſt *Auguſtum* fuerit habitus. *Joſeph. Ant.* XV. *c.* 13.
Bell. Jud. 1. *c.* 15. *Confer. Philon. in Legat. ad Caj. p.* 29
m. 799. Quomodo etiam *Auguſtus* victor, ei re-
gnum non confirmavit modo, *Joſeph. Ant.* XV. *c.* 10.
ſed & auxit, ampliſſimamque ei *Zenodori* Tetrar-
chiam addidit, *Joſeph. & Hegeſipp. loc. cit. Tacit.*
Hiſtor. V. *c.* 9. *Dio Hiſt. Rom. l.* 54. Et de hoc *Cæ-*
ſaris beneficio, loquitur Strabo, *Geogr.* XVI. *p. m.*
526. Cum ſic inquit: Βασιλεὺς ἐχρημάτιζε, [nem-
pe *Herodes*] δόντος τὸ μὲν πρῶτον Ἀντωνίου τὴν ἐξουσίαν,
ὕστερον δὲ καὶ Καίσαρος τοῦ Σεβαστοῦ. Nempe Regnum
quidem primum accepit, ab *Anthoniô*, ſed & ὑπὸ
Αὐγούστου, καὶ τῆς συγκλήτου, *Euſeb. in Chronic.* At po-
teſtatem ei *Auguſtus Victor* [cum ob conſpiratio-
nem cum *Anthoniô*, deponi potuiſſet] *ſolus* poſtea
confirmavit; & ſic quaſi de novô Regem fecit, *Jo-*
ſeph. Ant. XV. *c.* 10. Clariſſima ei Gloria nata eſt
ex Templô illô Auguſtiſſimô, quod vetere, du-
plô majus, *Phot. Biblioth. n.* 238. *p.* 973. certe altius. 30
Joſeph. Ant. XV. *c.* 14. [Nam *prius*, à *Villalpandô*,
Tom. II. *Explanat. Ezech. p.* 300 negatum] incredi-
bili ſumptu Hieroſolymis extſtruxit. Quô intra de-
cennium ſplendidiſſime abſolutô, [ut merito Ta-
cito, *Hiſtor.* V. *c.* 8. immenſæ opulentiæ; Dioni
autem, *Hiſt. Rom. l.* 37. rectius ἀσπαστικώτατον & ἀ-
χαρις, quam ἀνώροφον ſeu *ſine tectô*, dici poſſet]
quantum *Herodes* Gentem exhilararit, & illam ſi-
bi fecerit obnoxiam, vix ac ne vix dici poteſt.
Joſeph. & Phot. loc. cit. confer. Ant. XVII. *c.* 8. *& Bell.*
Jud. VI. *c.* 6. Cæterum ad Templum hoc magni-
ficentiſſimum ædificandum, (de quô recte ſcri-
ptum in Thalmud: מי שלא ראה בנין הורדוס לא
ראה בנין נאה : *Qui non vidit Herodis ſtructuram,*
non vidit ſtructuram pulchram,) Herodes inductus eſt
à *Babâ*, *filiô Buthæ*, ad expiandam *Synedrii*, ſeu
Rabbinorum cædem. [*vide infra*.) Nam cum He-
rodes hunc *Babam*, quem unum ex *Synedrii Aſſeſ-*
ſoribus ſervaſſet, aliquando interrogaret, *quomodo*
facinus tam impium elueret? reſponſum tulit: הוא 31
כבה אורו של עולם ילך ויעסוק באורו של
עולם : *Extinxit Lumen mundi*, [Rabbinos] *ibit*
& laborabit in lumine mundi, [id eſt: Templô.]
Sed Romanis res non æque grata viſa fuit. Nam
Auguſtus de *Templô* conſultus reſcripſit: אם לא
סתרת אל תסתור אם סתרת אל תבנה אם
סתרת ובנית עבדא בישא כתר לעברין מתמלכי'
אם זיינך עלך ספרך כאן לא רכא ולא בר רכא
הורדוס עבדא קלניא כתעביד : *Si non diruiſti,*
[Templum,] *non dirues: Si diruiſti, non ædifica-*
bis: Si diruiſti, & ædificaſti, ſervus malus es. Poſt-
quam fecerunt, conſuluut. Si armis tuis, [confidas]
ſcriptum hic: non Rex es, (proſapiâ) *nec filius Re-*
gis, Herodes ſervus eſt, per ſe liber factus. Thal-
mud *in Bavâ Bathra*, *& ex eô Beth Iiſchraël.* Sed
quam laudem Herodes magnis meruit virtutibus,
eam non minoribus vitiis fœde corrupit, obſcura-
vit, & exſtinxit. Princeps, ſi quiſquam alius,
præceps, & regnandi cupidus: *foris* felix, *domi*
afflictiſſimus. Calamitatis ipſius domeſticæ fax & 32
tuba fuerunt *Salome*, & *Antipater*; Hic *Primoge-*
nitus ipſius, illa *Soror*: Quibus etſi diverſa ratio,
(*illi* ut litem privatam ulciſceretur, *Joſeph. Ant.* XV.
c. 49. 11. 4. XVI. *c.* 1. 6. *Huic*, ut gradum ad Re-
gnum ſibi faceret. *Joſeph. Ant.* XVI. *c.* 6. *&* XVII. *c.* 1.
Bell. Jud. 1. *c.* 17. *Hegeſipp. Excid.* 1. *c.* 38. 40.) unum
tamen fuit conſilium, ut *familiam Aſamonæam* per-
derent. Horum calumniis *Herodes* incitatus, per ſe
animô mobilis, & ſuſpicax, quævis ſibi atrociſſima
imaginatur. *Mariammen* Regii ſanguinis fœmi-
nam, ſuam etiam uxorem perimit. *Joſeph. Ant.* XV.
c. 11. *Bell. Jud.* 1. *Euſeb. Pamphil. Chronic. l. prior.*
Hegeſipp. Excid. 1. *c.* 37. Addit ſcelus ſceleri, &
una cum eâ fratrem *Ariſtobulum*, *Joſeph. Ant.* XV.
c. 3.

c. 3. *Bell. Jud.* 1. *c.* 17. *Hegeſipp. Excid.* 1. *c.* 36. 37.
Avum *Hircanum*, *Joſeph. Ant.* XV. *c.* 9. *Bell. Jud.* 1.
c. 17. Matrem *Alexandram*, *Joſeph. Ant.* XV. *c.* 11.
Et duos ſuos ex eâ filios, *Alexandrum*, & *Ariſto-*
33 *bulum*, *Joſeph. Ant.* XVI. *c.* 17. *Bell. Jud.* 1. *c.* 17.
Strab. Geogr. XVI. *p. m.* 526. *Hegeſipp. Excid.* 1. *c.* 41.
42. interficit. *Joſephum*, & *Coſtabarum*, Affines,
& *illum* etiam Patruum, occidit. *Joſeph. Ant.* XV.
c. 4. 11. *Euſeb. in Chronic. Scaliger. p. pr. p.* 156. *Do-*
rim, & aliam *Mariammen*, Uxores aulâ ejicit. *Jo-*
ſeph. Ant. XVII. *c.* 6. *Bell. Jud.* 1. *c.* 19. Fama erat, &
Fratrem *Pheroram* venenis eum ſuſtuliſſe. *Joſeph. Bell.*
Jud. 1. *c.* 16. *Hegeſipp. Excid.* 1. *c.* 42. Præter mul-
tos ſine numero ex fidiſſimis, *Joſeph. Ant.* XV. *c.* 11.
& XVI. *c.* 11. Et ipſum illum ſceleſtiſſimum *Anti-*
patrum, filium ex *Doride*; *Joſeph. Ant.* XVII. *c.* 9.
Hegeſipp. Excid. 1. *c.* 45. in quos etiam ſævitum. Ut
ita non *unô*, ſed *tribus filiis* ab Herode jugulatis,
recte *Auguſtus* dicere potuerit, *quod præſtaret ejus*
porcus, quam filius eſſe, *Macrob. Saturn.* II. *c.* 4.
Sed hæc talia modica, quæ in *ſuos* perpetravit:
Crudeliora adhuc, nec minora reſtant. In tantum
ille hominem exuit, & Divina, humanaque pro-
34 miſcuo nihil penſi nihil moderati habuit. Præter
duos illuſtres *Summos Pontifices*, quos terra illa San-
guinis Vomica impie occidit, *Joſeph. Ant.* XV. *c.* 3.
9. quatuor alios officiô depoſuit. *Joſeph. Ant.* XV.
c. 3. 12. & XVII. *c.* 6. 8. Sepulchrum Davidis fre-
git, & diripuit. *Joſeph. Ant.* XVI. *c.* 11. Phariſæo-
rum ſex millia aut necavit, aut multavit. *Joſeph.*
Ant. XVII. *c.* 3. *Euſeb. Chron. Scal. p.* 156. Suſtulit &
Sanhedrin, ſeu judices 70. *Joſeph. Ant.* XIV. *c.* 17.
& iis, (unô excepto *Samea* & Pollione, *Joſeph. loc.*
prox. ſeu *Babâ*, cui tamen oculos effodit. *Thalmud.*
in Bavâ Bathr. Capit. Haſſutaphin) Proſelytos ſubſti-
tuit. *Philo de Temp. l.* 2. Ut multos alios, quo-
rum numerus inexputabilis eſt, ferrô, aut flammâ
interfectos, *Joſeph. Ant.* XV. *c.* 11. & XVI. *c.* 17. &
XVII. *c.* 8. *Bell. Jud.* 1. *c.* 17. *Thalmudiſt. ap. Galatin. de*
Arcan. Catholic. Verit. l. IV. *c.* 6. *Hegeſipp. Excid.* 1.
c. 45. & II. *c.* 1. taceam: Dum etiam eò feritatis
35 eſt deventum, ut Tyrannus Exocrabilis ſub edictô
hominum conventus prohibuerit, & ipſe etiam,
habitu mutatô, ſæpe noctu plebi ſe miſcuerit, quô
ſtudia hominum, & ſermones deprehenderet. Quò
ipſô, incredibile dictu, quot ex turbâ innoxiâ,
linguâ vel minimum abutentes aut peccantes, ad
ſupplicia raptari contigit. *Joſeph. Ant.* XV. *c.* 13. Ut
merito ſcripſerit Euſebius, *Hiſtor. Eccleſ.* 1. *c.* 8. *Ar-*
gumentum crudelitatis Herodis, omnem Tyrannidem,
quæ à Tragœdis deſcribitur, longe ſuperaſſe: Et *Le-*
gati Judæorum conquesti ſint: Τοιᾶδε ἡρώδου ἰσπνά-
γεδς τὴν ὕβριν αὐτοῖς, ὁπόσην οὐκ ἂν θηρίον, ἀνθρώ-
πων ἐπιστᾶν δυνάμενος αὐτῷ προσφερομένης: *Tantas ſe*
ab Herode paſſos injurias, ſeu contumelias, ut majo-
res ipſis ingerere non potuiſſet Beſtia, ſi ipſi imperium
fuiſſet. Joſeph. Ant. XVII. *c.* 12. *confer Hegeſipp. Ex-*
cid. II. *c.* 1. Sunt, qui inter hæc triſtia funera re-
ferunt Patrem Baptiſtæ *Zachariam*, juſſu Herodis,
36 inter aram & Templum, nullô aliô crimine macta-
tum, quam quod ſeu Chriſti prædicaſſet adventum;
Cyrill. adverſ. Anthropom. Origen. in Matth. contr. 20.
Gregor. Nyſſen. de Chriſti nat. Baſil. ho. de human.
Chriſti gen. conſ. Epiphan. de vit. & interit. Proph. c. 25.
ſeu filium *Johannem Baptiſtam*, (quem Herodes,
propter inſueta circa nativitatem ejus incidentia,
pro *Meſſiâ* habere potuit) efferis manibus Tyranni
ſubduxiſſet. *Petr. Alexandr. Can.* 3. *in Bibliot. Pa-*
trum. 2. *Syn. Sext. can.* 1. *ap. Theod.* Et quid niſi
immane ab ipſô exſpectandum, qui ne quidem ab
ὑπομαζίοις vim abſtinuit? *Salvatorem mundi*, in cu-
nis vagientem, Dira Belua ad necem requiſivit: &
dum is, Oraculô monitus, fugâ in Ægyptum e-
vadit, inauditâ rabie, Lutum Sanguine macera-
tum & vomica, Bethlehemi, & totô tractu vici-
nô *omnes Bimulos*, & *infra*, obtruncari fecit. *Matth.*
II. 13, 14, 15. *Macrob. Saturnal.* II. *c.* 4. *Euſeb. Hi-*
ſtor. Eccleſ. 1. *c.* 8. & *in Chronic. p.* 42. 156. 267. *Ni-* 37
cephor. l. 1. *c.* 12, 13, 14, 15. *Epiphan l.* 1. *l.* 1. *c. ſenuit.*
Phot. Biblioth. n. 238. Quò ipſô, quaſi gradu ſum-
mô Beſtialitatis auctus, & modum omnem ferita-
tis ſupergreſſus, contrucidatis tot innoxiis infanti-
bus, XIV. millia, habet *Miſſ. Æthiopic.* πάντας ἑκατὸν
τέσσαρας, ὑπερβαλλόντως ἰσόρροπ). *Phot. Biblioth. n.* 238.
Edit. Schott. p. 969. Cæterum ad *Infanticidium* hoc
horrendum, Herodes, non *elogiis Simeonis*, & *An-*
næ; *Luc.* II. 25, 36. *ſed Magorum receſſu*, & *fruſtra-*
tione eſt inductus, *Matth.* II. 16. Neque enim Ma-
gi *intra Purificationem*, advenerunt. Sicut infra fu-
ſe hoc probabimus. At quid tandem Herodi poſt
tot facta atrociſſima? Num diu illa impunita tole-
rata ſunt? Minime. Euſebius, *Hiſt. Eccleſ.* 1. *c.* 8.
inquit: Παραχρῆμα, μηδὲ σμικρᾶς ἀναβολῆς γενομέ-
νης, ἡ θεία δίκη μετελθοῦσα ἔτ' αὐτὸν ἐν τῷ βίῳ μετιλή-
λυθε, τὰ τῆς μετὰ τὴν ἐνθένδε ἀπαλλαγὴν διαδεξόμενα 38
αὐτὸν ἀποδεικνῦσα προοίμια: *Statim poſt*, & *nullâ vel*
minimâ dilatione interpoſitâ, Divina ultio illum dum
adhuc in vitâ manſit, exigitavit; & *quaſi proœmia*
rerum ei poſt diſceſſum è vitâ obventurarum evidenter
oſtendit &c. Et porro: ἅμα τῇ τοῦ σωτῆρος, καὶ τῶν
ἀμφ' αὐτὸν νηπίων ἐπιβουλῇ, θεήλατος φύσιν καταλαβοῦσα
μάστιξ εἰς θάνατον συνήλαυνε &c. *Flavius* autem, *Ant.*
XVII. *c.* 8. per partes ſingula clarius deducit. *Regi*,
inſit, *morbus factus eſt gravior, pœnam impietatis*
exigente Numine. Lentô enim calore torrebatur, qui
non tam externô deprehendebatur tactu, quam intrin-
ſece viſcera rodebat. Aderat & vehemens voracitas,
cui continuo cibos ſuggerere neceſſe erat, ſimulque vexa-
batur inteſtinorum exulceratione, & colicis paſſioni-
bus. Pedes & inguina, phlegmate humidô, & pel-
lucidô tumebant. Ipſa quoque verenda putrefacta ſca-
tebant vermiculis, accedente fœdâ & moleſtâ tentigine 39
& *fœtore ingratiſſimô. Super hæc omnia nervorum*
contractione, & ſpirandi difficultate laborabat. Ut
conſtans fuerit opinio, Regem læſæ tot modis Pietatis
dignas factis pœnas exſolviſſe &c. Confer *Bell. Jud.* 1.
c. 21. *Euſeb. Chronic. Scalig. p.* 42. 267. *Hegeſipp. Ex-*
cid. 1. *c.* 45. Inter has horrendorum pœnas faci-
norum, poſtquam Tyrannus malis indies magis ma-
giſque graviter auctis, præ deſperatione cultrô,
(non *gladiô*, ut *Hegeſipp. cit. loc.*) fruſtra mortis
compendium tentaſſet, & diu ante ſe ſentiſſet mo-
ri quam moreretur, tandem *Hierichunte*, (quo poſt
uſum thermarum diverterat) *ſub ferias Paſchales*
(*Annô Urbis* 753) animam terris execrabilem de-
poſuit Humani Generis Carcinoma & Propudium.
Qui ita ſanguine non potuit abſtinere, ut etiam
tum, cum anima pene in labiis hæreret, inter tor-
mina graviſſima & mortis præſentiſſima indicia ne
deeſſent, qui ipſô mortuo lugerent, Nobilitatis
lectiſſimæ, ad ſe evocatæ cædem imperaverit. *Jo-*
ſeph. Euſeb. in Chronic. & *Hegeſipp. loc. allegat. aut* 40
ſeq. Adeo Immaniſſimus mortalium, eô tempore
innoxios, & qui ipſum non læſerant, voluit ex-
ſtinguere, quô alii etiam ſummis injuriis, & ho-
ſtibus totâ vitâ infeſtis ſolent ignoſcere. Vixit *An-*
nos circiter LX. Regnavit *Annos* XXXIX. (Joſephus
diſſentiens infra corrigitur.) Funus ejus ſumptuo-
ſiſſime elatum, & ſummâ pompâ in *Herodiô* ſe-
pultum. *Joſeph. Ant.* XVII. *c.* 10. 8. *Bell. Jud. loc.*
cit. Uxores ei X. fuerant: Nempe, *Mariamne Hir-*
cani, & aliæ IX. Quas unô tempore habuit in
matrimoniô, *Joſeph. Ant.* XVII. *c.* 1. *Bell. Jud.* 1.
c. 18. Et hunc in modum Tyranni hujus prima,
noviſſimaque abſoluta ſunt.

Mantiſſæ locô: Dubia quædam circa *Annos ejus*,
& (quæ huic pendet) *Epiphaniam* ſeu *tempus Ma-*
gorum, explicanda ſunt. Scripſerat Flavius, *Ant.*
XIV. *c.* 17. τῷ δὲ μετ' αὐτὸν Ἡρώδῃ τὴν γαλιλαίαν ἐπέ-
τρεψε, νέῳ παντάπασιν, [ἀλλως. 1. *c.* 8. vocatur νέ-

φῷ αὐτοῦ Ἡρώδῃ δυναστείαν τινὰ ἰδίαν, *fratri* (majoris Agrippæ) *principatum quendam dedit*, quem Joſephus lib. XIX cap. 5. nominatim ſignificat non alium quam *Chalcidicum* fuiſſe. Nondum ergo ſatis rationis eſt, ut ab Joſepho & Euſebio refugiamus, quibus cum bene etiam Dio, ut cognovimus jam, concordat.

XXIV. Filius *Agrippa* ſupereſt in Actibus Apoſtolorum cap. 30. cum ſorore *Berenice* memoratus. Hic Romæ apud Claudium erat ſeptemdecim annorum adoleſcens, quum de morte patris nuntius adferretur. Cui ſucceſſorem hunc Claudius conſtituiſſet, niſi amici admonuiſſent, periculoſum eſſe limitaneum regnum, ut Judaicum erat, puero regi committere. Rurſus itaque in provinciæ formam Judæa cum cæteris Agrippæ poſſeſſionibus redacta, Cuſpio Fado miſſo, qui præſes ordinaret regeretque. Vide Joſephum extremo lib. XX. Negat Harduinus, Judæam iterum provinciam factam, quæ nunquam ceſſaverit, poſtquam ſemel facta ſub Auguſto fuerat. Reſpondimus ſupra ſectione 19. exemplis regionum in Aſia, quæ ex Romanis provinciis regna, & rurſus provinciæ facta fuerant. Nunc Taciti ſuffragium accedat ex lib. v. Hiſt. cap. 9. *Claudius defunctis regibus, aut ad modicum redactis, Judæam provinciam equitibus Romanis aut libertis permiſit.*

XXV. Nec vero Agrippa, Agrippæ filius, regno caruit, ſed id non ſtatim poſt mortem patris conſequutus eſt. Joſephus Scaliger in Euſeb. p. 189. *Non ſtatim*, ait, *ab obitu patris regnum illi traditum, ſed nomine Cæſaris tamdiu adminiſtratum, quoad Rex tutelæ ſuæ fieret.* Idem paucis interjectis ad Taciti verba annalium XII. c. XXIII. ITURAEI ET JUDAEI, DEFUNCTIS REGIBUS SOHEMO ATQUE AGRIPPA, PROVINCIAE SYRIAE ADDITI, *Intelligendum*, inquit, *Ituræos Syriæ perpetuo additos fuiſſe: Judæos autem, quoad Agrippa Junior ad tutelam ſuam perveniret. Sed quinquennio poſt obitum Agrippæ ſenioris hoc contigiſſe quis credat, niſi qui in ratione temporum, & hiſtoria externa, Corn. Tacitum non ſemel, neque leviter peccaſſe meminerit?* Malim aliter ſcripſiſſet vir maximæ dignitatis. Bene enim inter Tacitum atque Joſephum convenit. Mors Agrippæ majoris, ut ſupra ex Joſepho & Euſebio oſtenſum, in annum IV. Claudii incidit. Minor Agrippa, XVII. annorum puer, non ſucceſſit patri, cujus regnum provinciæ formam ſubiit, aut Syriacæ provinciæ adjectum fuit. Nono imperii anno ineunte, hoc eſt C. Pompejo & Q. Verannio Coss. in Chalcidico regno, Herodi patruo haud dubie tum morituro, Agrippam, Agrippæ filium, imperator Claudius ſuffecit: ſed quadriennio poſt, hoc eſt imperii ſui duodecimo anno, dempta Chalcide, eidem Philippi & Lyſaniæ tetrarchias, hoc eſt Trachonitidem, Battanæam, & Abilenam donavit, quum interea Judæa, Samaria & Galilæa, ac reliqua ejuſdem juris, à præſide Romano uſque ad excidium urbis regerentur. Vide Joſephum lib. XX. c. 5. &c. Diu præfuit regno ſuo Agrippa, per L annos, ab IX Claudii ad III Trajani, Photius enim patriarcha, Cod. XXXIII Bibliothecæ, ex Juſto Tiberienſi, qui æqualis Joſepho fuit, verbis ſupra adlegatis hæc recenſet: Ἄρχεται δὲ τῆς ἱστορίας ἀπὸ Μωσέως, καταλήγει δὲ ἕως τελευτῆς Ἀγρίππα τοῦ ἑβδόμου μὲν τῶν ἀπὸ τῆς οἰκίας Ἡρώδου, ὑστάτου δὲ ἐν τοῖς Ἰουδαίων βασιλεῦσιν. ὃς παρέλαβε μὲν τὴν ἀρχὴν ἐπὶ Κλαυδίου, ηὐξήθη ἐπὶ Νέρωνος, καὶ ἔτι μᾶλλον ὑπὸ Οὐεσπασιανοῦ, τελευτᾷ δὲ ἔτει τρίτῳ Τραϊανοῦ. Hoc eſt: *Incipit* (Juſtus) *hiſtoriam à Moſe: deſinit in morte Agrippæ, ſeptimi illius è familia Herodis, & ultimi inter Judæorum reges. Qui regnum ſub Claudio accepit, quod auctum à Nerone eſt, magiſque à Veſpaſiano. Mortuus anno tertio Trajani.* Multa numiſmata hujus regis ſuperſunt cum Veſpaſiani, Titi, Domitiani iconibus percuſſa, quæ ſummus patronus noſter Ez. Spanhemius de Præſt. & Uſu numiſm. p. 864. oſtendit, quorum illud, quod cum Veſpaſiani effigie eſt, in poſtica habet ΕΤΟΥ ΚΘ. ΒΑ. ΑΓΡΙΠΠΑ *anno* XXIX *regis Agrippæ*, quod ſatis argumentum eſt longævæ dominationis.

XXVI. Hæc de Herodibus eorumque ordine & ſucceſſione. Quod reliquum eorum eſt, quæ contra Joſephum Harduinus urget, nunc vindicandum nobis ſumimus. Cujus fidem ille ut omnibus ſuſpectam faciat, primum objicit, *Antipæ* nomen, quod Joſepho debemus, in nummis & inſcriptione ſupra n. XIII. adducta non apparere. At vero ſi valeret, etiam *Archelai* nomen ſuſpectum foret, quod, ut ipſe Harduinus fatetur, in nummis non occurrit, & pro illo *Herodes* apud Caſſium invenitur. Quale autem ſit *Antipæ* nomen, Gorionides cap. 63. ineunte oſtendit. qui אנטיפטר, *Antipatrum*, Græco nomine appellat, ex quo fit *Antipas*, ſicut ex Harpocrates *Harpocras* apud Plinium lib. X. epiſt. V. Pergit Harduinus Joſepho falſitatem objicere, dum Herodem Antipam modo in Galliam, modo in Hiſpaniam relegatum dicat. Sed & hæc perfacile conciliari poſſunt, quum in Galliam primum, deinde ut gravior pœna eſſet, in Hiſpaniam uſque, atque ſic longiſſime à patria, abduci potuerit. In Hiſpaniam miſſum fuiſſe Gorionides quoque cap. LXIII, & Rabbi Ganz. pag. 36. confirmant, ספרד locum exſilii nominantes, quæ Judæis Hiſpania eſt. Ad hæc ex eo etiam ſuſpectum vult Joſephum reddere p. 51, quod Claudium in imperio capeſſendo ab Agrippa, qui forte Romæ erat, adjutum ſcribat, quum non pronum ad fidem ſit, ditionis barbaræ regulum conſiliorum ſenatus arbitrum fuiſſe. Sed & heic non deeſt, qui Joſephi fidem tueatur, Dio Caſſius lib. LX. p. 670. de Claudio: τῷ Ἀγρίππᾳ τῷ Παλαιστινῷ, συμπράξαντί οἱ τὴν ἡγεμονίαν ἔτυχε γὰρ ἐν τῇ Ῥώμῃ ὢν τὴν ἀρχὴν προσεπηύξησε. *Agrippæ Paleſtino, qui eum in potiundo principatu adjuverat, regnum auxit.*

XXVII. Alia via vir clariſſimus Joſephum adgreditur, templi Hieroſolymitani novam ſtructuram, quam ille lib. XV. cap. XI. Herodi tribuit, *confictam* in magnificentiæ prædicationem eſſe, pag. 32. objiciens. Non autem confictam eſſe illam templi inſtaurationem, etiam ex divino ſcriptore Joann. cap. II. comm. 20, non obſcure probatur. Illi enim XLVI anni οἰκοδομήσεως, ad Zorobabelis templum, quod quadriennio perfectum fuit (Eſdræ VI, 15.) referri non poſſunt. Neque cum provincia Judæa eſſet, ceſſavit templum renovari, nec vero auſpiciis Romani illud præſidis fiebat. Cæſares enim principi cuidam Judaici generis hanc ſacrorum & templi curam permiſere, ut, Agrippa majore ſublato, Claudius Herodi fratri, Chalcidenſi regulo, conceſſit, Joſeph. lib. XX cap. I & III, quod jus poſtmodum Agrippæ minori manſit, uſque ad templi & urbis everſionem. Vide ibidem cap. VII, & cum primis cap. VIII. f. 899, ubi de Agrippa rege dicitur, ἐπεπίστευτο ὑπὸ Κλαυδίου Καίσαρος τὴν ἐπιμέλειαν τοῦ ἱεροῦ, *templi curam ei Claudius Cæſar concrediderat*, quamvis neque Herodi illi, nec Agrippæ juniori in Judæam vel Hieroſolyma quidquam juris fuerit, quod omne penes præſidem ſeu procuratorem erat.

XXVIII. Aliud crimen Joſepho Harduinus impingit, ex quo conſtare putat, auctoriali Palæſtinam non fuiſſe conſpectam. quia lib. XV. cap. XIII Cæſaream Palæſtinæ ἐν τῇ Φοινίκῃ in *Phœnice*, poſuiſſet. Novum crimen & ante inauditum, cujus ſi reus Joſephus agendus eſt, ante hunc princeps geographorum Strabo quoque condemnari debet. Hic enim lib. XVI. pag. 520. *Jam Cœleſyria peragrata*, ἐπὶ τὴν Φοινίκην μέτιμεν, *in Phœnicen tranſimus.*

mus. Recenſitis urbibus, tandem claudit, p. 523. hiſce vèrbis, Ταιαύτη μὲν ἡ Φοινίκη. *Haſtenus de Phœnicia.* Medio ſermone & in mediis Phœnices urbibus infit: Μετὰ τὴν Ἄκην, Στράτωνος πύργος προσορμὸν ἔχων, *poſt Acen* (quæ Ptolemaïs eſt) *Stratonis turris, navale habens.* Hæc autem ipſa Cæſarea. Plinius lib. v. cap. XIII. *Stratonis turris, eadem Cæſarea, ab Herode rege condita.* Quo jure nunc Joſephus accuſatur, qui idem ſenſit quod Strabo, quod alii geographorum hiſtoricorumque? quibuſdam longior in auſtrum Phœnicia procurrit, licet aliis anguſtiori limite definiatur. Livius lib XXXV. cap. XIII. *Antiochus rex, ea hyeme Raphiæ in Phœnice Ptolemæo regi Ægypti filia in matrimonium data, - - extremo jam hiemis Epheſum pervenit.* Raphia autem prope Ægypti fines ad mare eſt.

XXIX. Tandem etiam de *Haſmonæorum regno*, Joſephum Harduinus ſubleſtæ fidei inſimulat. At vero diu ante Joſephum Strabo lib. XVI. p. 524. in Syriæ & Judææ enarratione, πρῶτος ἀνθ' ἱερέως ἀνέδειξεν ἑαυτὸν βασιλέα Ἀλέξανδρος, *primus pro pontifice ſe regem fecit Alexander*, qui & Jannæus erat, Hyrcani & Ariſtobuli pater: quod ſatis ad *fabulam*, quam objicit Harduinus, diluendam eſt, licet in eo corrigendus Strabo ſit, quod Alexander hic non primus fuerat, qui diademate & regis titulo uteretur, ſed frater ejus Ariſtobulus eodem honore anteceſſit. Ad hoc, credo, inductus eſt vir clariſſimus, quod nummos forſan Haſmonæorum regum non repererat. Sed ſic multæ & præſtantiſſimæ partes hiſtoriarum negandæ forent. v. gr. Imperium Trapezuntinum, quod per CCL. annos ſtetit, ab Alexio Comneno conditum, quum Conſtantinopolis in Latinorum poteſtatem veniſſet; ex nummis adhuc illuſtrari nondum potuit, nec peritiſſimi viri eos videre ſe meminerunt. Nec vero propterea fabula eſt quod Nicetas, Gregoras, Paullus Venetus, Chalcocondyles de illo narraverunt.

XXX. Denique in foro quoque Grammaticorum Harduinus reum Joſephum facit: *Taceo*, inquit, p. 64, *de Joſephi ſolœco*, Ἀγρίππου, *quod etiam in Codd. MSS. legitur, pro* Ἀγρίππα, *ut nummi exhibent ipſius Agrippæ, quicum vixiſſe vult videri.* Sed bona verba, quæſo. Solœcum non eſt, quo optimi Græcitatis ſcriptores uſi ſunt. Gemina forma gignendi caſus in his nominibus eſt, & Ἀγρίππα quidem, Act. Apoſt. XXV. 23. & apud Xiphilinum Veſpaſiano tam Stephani editione p. 222. quam Sylburgii p. 322. reperitur, nec vero ſolœca eſt altera in υ terminata, qua Plutarchus in Antonio p. 946. Dio Caſſius ineunte lib. LII, Appianus Alexandrinus B. Civ. lib. V, & elegantiorum imitator Zonaras in Auguſto, uſi ſunt. Hoſne ergo ſolœciſmi accuſabit Harduinus? Nec in aliis propriis, in ας finitis, inuſitatum eſt. v. gr. Ἀνείου Ἀρέτου Μαιανίου. Theodorus Gaza, Iſagog. lib. I. p. 4. κλίνεται Ἀνείας, Ἀνείου & nummus ab Andr. Morellio, ſagaciſſimo antiquitatis ſcrutatore, in Specim. Tab. XXIII. nuper productus: ΒΑΣΙΛΕΩΣ ΑΡΕΘΟΥ ΦΙΛΕΛΛΗΝΟΣ: & ipſe Dio Caſſius d. l. μετά τε τοῦ Ἀγρίππου καὶ τοῦ Μαικήνου. Neque alterius formæ, quam ſolam Harduinus Græcam putat ignarus fuit Joſephus noſter, quod vel uno exemplo ſatis ſit oſtendiſſe. Lib. XIV. Antiquit. cap. II. pag. 469. Πέτρα, τὰ βασίλεια τοῦ Ἀρέτα.

XXXI. Supereſt, quod infantium cædem de induſtria prætererit, *ne legiſſe ſacras Novi Teſtamenti literas videretur*: p. 36. Etiam Scaligero in Euſeb. Animadverſ. p. 176. *mirum eſt, tam belluinæ crudelitatis exemplum ab Joſepho præteritum eſſe, qui tanta diligentia, reliqua ſævitiæ Herodianæ facinora perſequitur.* Miramur ipſimet; nec vero id ſatis putamus eſſe ad fraudem ſcribentis, quo Harduinus refert, evincendam. Fieri enim alia de cauſa potuit, & ſi qua culpa eſt in Nicolaum Damaſcenum potius, quam Joſephum, illa rejicienda. Iſte enim haud dubie præteriit, quia vivente Herode ſcripſit, cujus amicus & orator ad Auguſtum fuit; quem dum preſſe, uti non diffitetur, Joſephus inſequutus eſt; forte accidit, quod aliis pluribus accidiſſe novimus, ut non dedita opera, ſed partim memoriæ lapſu, partim tenaci præeuntis perſequutione, deteſtabile factum effugerit animum, memoriam, & manum ſcribentis.

* * *

CL. V. Jo. Harduinus pag. 39. νοθείας ſcriptores accuſat, qui Romanos *imperatores* vocant βασιλέας, & *imperium* illorum βασιλείαν. Eſto, exoſa Latina fuiſſe vocabula *regnum* & *rex*: Græca tamen mitius fuerunt, nec invitis Romanis, habita. Herodianus lib. I. cap. II. de Marco imperatore, βασιλεύοντι Μάρκῳ: & cap. VII de Commodo τὴν τοῦ βασιλέως ἄφιξιν; ac ibidem de Fauſtina auguſta, βασίλισσα. Et ante Herodianum Pauſanias Phoc. cap. XVI. βασιλεὺς Αὔγουστος: & Dionyſius Perieg. v. 1052.

Αὐσονίων βασιλῆος, ——

Auguſtum Cæſarem, ſub quo ſcripſit, deſignans: ac Diodorus Siculus ecloga libri XXXV. ΙΜΠΕΡΑΤΟΡΑ αὐτὸν ἀναγορεύειν καὶ προσκαλεῖν, ὅ ἐστι βασιλέα. Non eſt itaque quod cum Harduino τὸν βασιλέα ὑπερέχοντα I Petri II. comm. 14. de Polemone malimus, quam cum Grotio de Romano imperatore, interpretari. Sequiori ævo ita βασιλέως vocem ſibi Conſtantinopolitani vindicarunt, ut cæteros reges, etiam ipſos Germanicos imperatores, ægre βασιλέας, ſed tantum ῥῆγας (à ῥὴξ, *rex*) appellaverunt. Exempla proſtant paſſim in Hiſtoria Byzantina.

CHRIST. NOLDII
HISTORIA IDUMÆA,
SEU,
DE VITA ET GESTIS HERODUM,
DIATRIBE.

Acceſſerunt hinc inde Notæ in Joſephum: ut & pro eo vindiciæ & reſponſiones, contra Baronium, Serarium, Salianum, & Alios.

Hieron. in Matth.

Multi labuntur ob Hiſtoriæ ignorantiam, putantes eoſdem Herodes eſſe.

Digitized by Google

PERILLUSTRIBUS ET EXCELLENTISSIMIS DOMINIS,

D^N. OTHONI KRAG,

Hæreditario in Wolleberg &c. Regni Daniæ Senatori, & Neoburgi in Fioniâ Præfecto Regio,

NEC NON

D^N. GODESCALCO A BUCHWALT,

Hæreditario in Guiresbech, &c. S. R. M. Daniæ à Conſiliis Status, & Præpoſito Uterſenſi,

Pro temp. Sereniſſimi Daniæ Regis, ad Præpotentes & Celſiſſimos Fœderati Belgii Ordines Generales, Legatis Extraordinariis,

PATRONIS MAXIMIS,

Salutem, æternamque in Chriſto Benedictionem.

Perilluſtres, Excellentiſſimi Domini,

EHÆ, proh dolor! nunc rerum vices ſunt, ut ſeu aliorum cum aliis, ſeu vicinorum cum vicinis odia conſideremus, humanum genus continuis natum præcipitiis quaſi videatur. Quid Cometa velociſſimus, qui annó ſeculi ſecundô ſupra quinquageſimum arſit, intra illud ſexennium quô rexerunt alii, terris portendit, res eſt triſtior, quam ut debeat repeti, aut ut à me ſatis declarari poſſit. Id malim dicere, & id magis ad propoſitum ſit, quod à quô ad hanc Sociam Gentem miſſi eſtis, multorum in vos oculos converteritis. Etenim, EXCELLENTISSIMI, cum omnes ſcirent, Pietate, Prudentiâ, & ſi quid aliud tantos ornat titulos, abunde vos inſtructos eſſe, ſingulos pariter læta hæc arrexit ſpes, fore, ut veſtrâ ſanctâ induſtriâ pax collapſa Boreæ reſarciretur. Quod Patriæ & fœderati hujus Populi votum, quam publicam exſpectationem, dum privatus Ego ad vos fero, ſimul etiam meam ipſius qualem qualem debui addere obſervantiam, & hoc parvô thure Nomini litare veſtro. Faxit Deus propter ſuas miſerationes, ut conſilia veſtra & omnium Similium, in honorem ejus, & afflictiſſimæ Patriæ, in certam nec inſidioſam pacem proſint.

In quô voto finio, & perſevero

Perilluſtr. Excellent. Veſtrar. Servus Humillimus

CHRIST. NOLDIUS, Danus.

Franequeræ Friſiorum, Calend. April. Anno 1660.

AD LECTOREM.

FAmiliam hîc exhibemus Herodianam. Familiam equidem, ſi opes & florem ſpectes, amplam: ſed ſi vitam aut mores, turpem ac propudioſam. Nam hæc eſt illa progenies, quæ Chriſtum in cunis vagientem requiſivit, & coegit in exilium: quæ miniſtranti inſidiata eſt: quæ per ſcelus ab hoſtibus captum riſit: quæ Sanctos Præcones, aut gladiô ſuſtulit, aut multavit carcere, aut disjecit, contempſit, ac innoxios deſtituit. Quorum ſcelerum Divina, (ut fit) ultio ſic conſequuta eſt, ut familia hæc florentiſſima, & tot fuſa per generationes, juſtâ nemeſi, intra centum annos, tota pene exſtirpata ſit. De quô graviter Flavius, Ant. XIIX. *c.* 7. Βούλομαι ἂν εἰπεῖν ἐπὶ μακρότερον περί τε Ἡρώδου καὶ γένους αὐτοῦ, ὡς ἐγένετο· ἅμα μὲν καὶ διὰ τὸ ἀνήκειν τῇ ἱστορίᾳ τὸν περὶ αὐτῶν λόγον, ἅμα δὲ καὶ παράστασιν ἔχειν τοῦ θείου, ὡς οὐδὲν ὠφελεῖ πλῆθος, οὐδὲ ἄλλη τις ἀλκὴ τῶν ἐν ἀνθρώποις ἐπιτετευγμένων, δίχα τῶν πρὸς τὸ θεῖον εὐσεβειῶν, εἴγε ἐντὸς ἑκατὸν ἐτῶν ἐξόδου, συνέβη πλὴν ὀλίγων, πολλοὶ δ' ἦσαν, διαφθαρῆναι τοὺς Ἡρώδου ἀπογόνους. *Volo inquit, altius repetere Herodis progeniem: vel quod hoc ad præſentem pertineat hiſtoriam, vel quo magis appareat Divina Providentia: quandoquidem abſque Pietate nihil prodeſt nec numeroſa ſoboles, nec ulla humana potentia. Prout Herodis copioſa proles, intra centum annos, præter paucos occidit. Quô ipſô partim Operæ noſtræ fructus conſtat, partim latius explicabitur. Nam cum in Sacrâ Novi Fœderis Hiſtoriâ, tot occurrunt Herodes, Archelai, Philippi, Berenicæ adhæc, Druſillæ, & Alii, (ut nihil dicam de profanis Scriptis Judaicis & Romanis) in quibus, maxime ad perſonas cognomines, Lector ſæpe hæret & offenditur, operæ pretium futurum judicavi, ut accurata eſſet Herodum Genealogia, ad quam Lector dubius recurrere poſſet. Recte enim Hieronymus in Matthæum: multos labi ob hiſtoriæ ignorantiam, putantes eoſdem Herodes eſſe. Et vel unus locus Actor. capit.* XII. *evincit: in quô novimus quam Interpretes hallucinentur, quod Herodem Lucæ, Agrippam Flavii eſſe, non perceperint. Tentarunt quidem Serarius, Salianus, Atentacutius, Capellus, & alii, has genealogias; ſed profecto infeliciter. Maxime Capellus: cujus in Genealogiâ Herodianâ, (Hiſt. Apoſtol. & Jud. p. m.* 85.) *pene quot Perſonæ, tot ſunt vitia. Alteram rationem, ob quam in hoc argumentum ſum ingreſſus, præbuit Joſephus. Nam cum eum quamvis optime meritum, Judæi juxta ac Pontificii incurſant,*

quaſi prorſus nullius eſſet fidei, vindicandum eum hac opellâ duximus. Judæorum odium Flavius, uti videtur contraxit, vel quod à quô Veſpaſianis vinctus imperium prædixerat, (ἁλώσ. III. c. 14. & V. c. 12. Sueton. l. 8. in Veſpaſ. Xiphilin. in Veſpaſian.) penes Romanos manſerit: vel quod ſcripſerit veritatem, Judæis ipſis imputans excidium, quod immorigeri & inſanabiles, Romanis rerum Dominis ſe oppoſuiſſent. Unde in eum ſic detonat Abrabanel, Comment. in Daniel. font. 10. ואף שנודה להם שיוסף כתב זה לא נקבלהו ממנו כי הרבה דברים כתב בחילוף האמת ובחלוף מה שעידו עליהם כתבי הקדש כדי להסביר פנים לרומיים כעבד העמד ביד אדונים קשים שידבר כרצונם: *Et quamvis (inquit) concederemus illis Joſephum hoc ſcripſiſſe, non tamen apud nos receptum foret. Nam multa ſcripſit cum depravatione veritatis, & contra Scripturæ teſtimonium: aucupandæ Romanorum gratiæ cauſâ, & in eorum arbitrium, inſtar Servi ſubditi dominis graviſſimis verba componit &c. Hæc ille. Pontificiis haud dubie ſudes in oculis eſt, quod Joſephus, l. 1. contr. Apion. p. Gelen. 1026. aſſerat: Judæorum Canonem ex duobus ſupra viginti libris tantum conſtare & ſub Rege Artaxerxe obſignatum.* οὐ μυριάδες, *inquit*, βιβλίων εἰσὶ παρ' ἡμῖν ἀσυμφώνων καὶ μαχομένων, δύο δὲ μόνα πρὸς τοῖς εἴκοσι βιβλία, τοῦ παντὸς ἔχοντα χρόνου τὴν ἀναγραφὴν, τὰ δικαίως πεπιστευμένα. καὶ τούτων πέντε μέν ἐστι Μωυσέως *&c. Sequitur:* ἀπὸ δὲ Ἀρταξέρξου μέχρι τοῦ καθ' ἡμᾶς χρόνου γέγραπται μὲν ἕκαστα, πίστεως δὲ οὐχ ὁμοίας ἠξίωται τοῖς πρὸ αὐτῶν, διὰ τὸ μὴ γενέσθαι τὴν τῶν προφητῶν ἀκριβῆ διαδοχήν. *Quô Authoris Maximi clarô teſtimoniô, cum excludantur Pontificii, quo minus poſſint Apocrypha ſua in Canonem intrudere,* πύξτε παλαιμοσύνη τε καὶ ἅρμασιν ἦτε πόδεσσιν *hoc agunt, ut Scriptoris Optimi authoritatem infringere, & fidem ejus elevare poſſint. Notæ in eum ſunt injuriæ, Baronii, Cani, Poſſevini, Salmeronis, Pererii, Pinedæ, Gordoni, & inprimis Saliani in Annalibus: cujus quaſi curæ deſtinatæ ſunt, barbam ut vellat mortuis leonibus, & duos Joſephos, Flavium ſcilicet & Scaligerum exagitet. Sed illum maxime. Ut vix paginâ abeat, quâ non legas & audias: rem atrocem in Joſephô incidiſſe. Longe alia de eô fuit eruditorum Principum & Antiquitatis ſententia: dum & Titus Imperator libros ejus ſub manu ſuâ edi ac in Bibliothecis poni fecit; & Agrippa Rex doctiſſimus, eoſdem ſibi ad cenſendum miſſos publicis aliquot literis comprobavit. (Joſeph. in Vit. p. Gelen. 1026. Euſeb. Hiſt. 1. c. 9.) Hieronymo Epiſt. 22. ita Joſephus placuit, ut ab eô Græcus Livius appellatus ſit. Euſebius, Hiſt. Eccleſ. 1. c. 5. eum habuit pro* ἐπισημότατον τῶν παρ' Ἑβραίοις ἱστορικῶν. *Photio, Bibl. cod. 47. dicitur,* καθαρὸς τὴν φράσιν, καὶ ἀξίωμα λόγου μετ' εὐκρινείας καὶ ἡδονῆς ἐκφῆναι. πιθανός τε ταῖς δημηγορίαις, καὶ ἐπίχαρις, κἂν ἐπὶ τἀναντία ὁ καιρὸς καλῇ, χρήσασθαι τῷ λόγῳ. δεξιὸς καὶ γόνιμος ἐνθυμημάτων ἐφ' ἑκάτερα, καὶ γνωμολογικὸς δὲ ὡς εἴ τις ἄλλος καὶ πάθη τῷ λόγῳ παραστῆσαι ἱκανώτατος, καὶ ἐγεῖραι πάθος, καὶ πραῦναι δοκιμώτατος. *Quæ ne minimam habent malæ fidei ſuſpicionem. Poſſevinus, Bibl. tom. 1. l. 2. c. 61. & tom. 11. l. 16. c. 14. contra eum adducit Egeſippum. Sed is totus favet. Ita enim ſcribit in Prologo: Relator egregius hiſtoricô ſtylô Joſephus, utinam tam religioni & veritati attentus, quam rerum indagini & ſermonum ſobrietati. Conſortem ſe enim perfidiæ Judæorum in ipſô etiam ſermone exhibuit, quem de eorum ſuppliciô manifeſtavit: & quorum arma deſeruit, eorum tamen ſacrilegia non dereliquit. Deploravit flebiliter ærumnam, ſed ipſius cauſam ærumnæ non agnovit &c. Ubi tantum abeſt, Egeſippus Joſephi Hiſtoriam reprehenderet, ut is potius in ipſâ rerum collaudatâ indagine, veritatem tantum Euangelii deſideraverit. Quo oculô Judæum cæcum quis mirari vellet? Denique: Scaliger, vir ſi quiſquam perſpicax & oculatus, in Prolegomenis Operis de Emendat. Tempor. ſerio judicat: ubique elucere Joſephi ſimul & fidem & eruditionem; ut tutius ei non modo in Judaicis, ſed & externis credi poſſit, quam omnibus aliis Græcis ac Latinis. Hærebat ſcilicet non vane in animô, quod Joſephus, qui ipſe pars eorum fuit quæ ſcripſit, & qui in cæteris, liberaliſſimâ educatione, genere Regiô, ſectâ Phariſæus, acceſſum habuit ad patriæ archiva, & poſtea (Romæ otium nactus) ad inſtructiſſimas Orbis melioris Bibliothecas &c. falſo aut temere ſcribere non potuerit. Quod, (ſi nolint ipſi credere Joſepho, Ant. xx. c. 5. l. 1. contr. Apion. p. Gelen. 1037. 1038. & in Vit. p. 1026.) Pontificii diſcant & ſub Torniellô, qui in Annal. ad ann. M. 4051. n. 31. ita inquit: Si mihi licet dicere quod ſentio, puto multo tutius eſſe ſequi hac in parte Joſephum, Authorem valde gravem &c. Id namque ipſe Joſephus, multo melius ſcire potuit, quam quivis alius. Fuit enim natione Judæus, & hiſtoriarum Judaicarum peritiſſimus, & ipſius Herodis tempori valde proximus, atque in geſtis ejus ſtudioſius perquirendis ac deſcribendis omnium diligentiſſimus. Habuit item ad manus libros Nicolai Damaſceni, (conf. Ant. xii. c. 3.) Scriptoris egregii, ſæpius ab ipſô citati. qui fuit Herodis contemporaneus & familiariſſimus, &c. Hæc Tornielius. Neque ſegnius contra Judæos inſtat Judæus Zemach D. ad ann. 4829. Abrabanele multo ſedatior & temperatior:* יוסף בן גוריון הכהן מיחוסי ושועי הכהנים שבירושלים ומשוח מלחמה הוא חבר את ספרו אחר חרבן הבית ואם מקצת דבריו בענין טיטוס נראין קצת כסותרין את דברי רז״ל אשר בפרק הנזקין במ״ הרע מאחל שזה האיש היה גדול בחכמה ובתבונה איש צדיק וישר והוא קודם בזמן מחכמי הגמרא כמה מאות שנה וראה זאת כל הנעשה בימיו על כן אין אנו מחזיקין אותו לסופר הבלתי נאמן ומפני זה אנשים חכמים וידועים הלכו יחד סיפוריו וסיפורי רז״ל באופן שאין דבריהם יהיו סותרים זה לזה: *Joſephus filius Gorionis Sacerdotis, ex nobili & opulentâ ſtirpe Sacerdotum Hieroſolymitanorum ortus, & unctus in belli Ducem, compoſuit librum ſuum poſt excidium Templi. Quamvis autem quædam ejus dicta de hiſtoriâ Titi, videantur quaſi repugnare verbis Rabbinorum noſtrorum, f. m. in Talmude tract. Githin cap. Hanizakhin, tamen cum fuerit vir ſapientiſſimus & prudentiſſimus, vir juſtus & rectus, & tempore anteceſſerit Sapientes Gemaræ aliquot centenis annis, videritque omnia quæ ſuâ ætate geſta ſunt, non eſt cur eum cenſeamus inter Hiſtoricos minus fideles. Quamobrem viri Sapientes & eruditi conciliant ea quæ refert, cum iis quæ tradunt Rabbini noſtri: ſic ut eorum dicta non ſint contraria. Hæc Ille: Flavium vocans filium Gorionis, (cum eſſet Matathiæ, & hunc ipſum intelligat) more Judæorum. Nam & Joſephus Hebræus, cit. Raym. Mart. p. m. 260. Joſephum filium Gorionis dicit alloquutum nomine Titi, Hieroſolymitanos: Quem ex* ἁλώσ. *vi. c. 7. 11. 15. & vii. c. 4. conſtat ipſum Flavium fuiſſe. Quid ergo, dices, non erravit Flavius? Inquam Ego: Menda Editionum manifeſta ſunt. De quo graviter Caſaubonus, Exercit. 1. ſect. 34. p. m. 154. Veriſſimum eſt, (inquit) quod ante multos annos ad Suetonium dicebamus, & argumentis aliquot demonſtravit poſtea ὁ μακαρίτης Joſephus Scaliger, Joſephi Codices depravatiſſimos jam circumferri. Neque hodie atque heri eſſe corruptos, ſed ante Ruffini ætatem. Id enim verſio illius maniſeſtiſſime declarat, multis locis ad inſaniam uſque inepta, non aliam perſæpe ob cauſam, niſi quod corruptiſſimos nactus Codices, & judiciô criticô deſtitutus, quicquid invenit, exprimere eſt coactus. Et poſt: Conſenſus verſionis cum hodiernis Exemplaribus Græcis etiam manu exaratis, & quidem oppido vetuſtis, veritatem ſententiæ non probat. Porro, Græci Codicis ſcripturam, (nupera enim priore deterior) locis prope infinitis eſſe corruptam, & ſæpe vocibus aliquot mutilatam, (eſt ubi periodis integris) docuit me diligens* com-

comparatio cum vetuſtiſſimis Exemplaribus, quæ in Regis Chriſtianiſſimi Bibliothecâ ſervantur. Collationem illam ante annos quinque inſtitueram, operâ adjutus doctiſſimi Viri & amiciſſimi Caroli Labbæi JCti, quum id à nobis illuſtriſſimus Scaliger petiiſſet, de editione nobiliſſimi Scriptoris tum cogitans: quam immatura viri Divini mors Reipublicæ literariæ invidit. Tum igitur ex unius aut alterius libri contentione didici, quod dudum eram ſuſpicatus; hodiernis Joſephi libris nihil depravatius poſſe inveniri. De quô tamen ne per ſomnium quidem tot Interpretes videntur cogitaſſe. Hactenus Caſaubonus. Ut vitioſum conſtet nos habere Joſephum, tam Græcum quam Latinum, tam Baſileenſem, quam Gelenianum ſive Genevenſem, (quis enim ex Antiquis hanc non tulit labem?) at defectu vix Authoris, ſed bonorum Codicum. Qui interea dum conquirantur, (ſuperſunt enim Vaticani, Regii, Voſſiani &c. probatiores, ſobrie & circumſpecte Authorem tam inſignem nos tractare convenit: nec (quod ajunt,) infantem cum ſordibus abjicere, aut Librariorum ſphalmata Scriptori ipſi imputare. Liceat enim & recte hic ſperare, ut etiamſi nec Scaliger, nec Voſſius, nec Petitus &c. Literarum Lumina, editionem Joſephi emendatam abſolverint, ſed morte præventi rem reliquerint infectam, ſuccedant aliunde Coccejus aut Schotanus, Viri Linguas apprime docti, & in Antiquitate ſacrâ profanâque verſatiſſimi, qui Rempublicam literariam iſtô ornent beneficiô. Noſtri humeri debiliores ſunt: quanquam animus non deeſſet, ſi Deus & boni media ſuppeditarent, ut & fontes corrigerentur, & nova verſio Librorum maxime ἀληθέστερον concinnaretur, quos Gelenius neglexit, & notæ vindiciæque neceſſariæ adſpergerentur. Nuper etiam Joſepho illud objecit vir Clariſſimus, quod circa tempus raptæ Herodiadis, cum Euangeliſtis non poſſet conciliari. Euangeliſtas dicere: Herodiadem raptam ante Chriſti Paſſionem, (ut quæ Chriſtô vivente apud Antipam maritum, Baptiſtæ lethum procuraverit,) Joſephum autem hæc referre quaſi ad annum imperii Tiberii penultimum, poſt Chriſti Paſſionem &c. Sed Joſephus Ant. XIIX. c. 7. dicit, aſſumptam Herodiadem, poſtquam Antipas Româ eſſet reverſus. At Romam haud dubie ivit Antipas, tum cum illic eſſet Tiberius, (quid enim eô abſente illic ageret?) Romæ autem non fuit Tiberius, poſtquam ſeceſſiſſet Capreas, COSS. M. Liciniô & L. Calpurniô. Tacit. Annal. IV. c. 67. coll. cum c. 7. annô ſcilicet Imperii ejus XIII. Imo vero Ant. XIIX. c. 8. clariorem adhuc Characterem temporis habet Joſephus, cum refert Herodiadem in Antipæ thorô vixiſſe circa mortem Druſi, filii Tiberii. Nam Agrippa, qui poſt obitum Druſi Româ diſceſſit, quod Tiberius neminem ex Druſi amicis, ne dolor refricaretur, ad ſe vellet admittere, veniens ſumme inops in Judæam, interventu Herodiadis, Antipæ tum uxoris, ſuſtentationem mox accepit. Druſum autem conſtat ſublatum COSS. C. Aſiniô & C. Pollione: annô ſcilicet Tiberii IX. Teſte Tacitô, Annal. IV. c. 8. coll. cum c. 1. Ut ſatis in tempore & Euangeliis convenienter Joſephus aſſerat raptam Herodiadem: cum annus nonus Tiberii, ſatis antecedat Chriſti mortem. Bellum Antipæ cum Aretâ circa ultima Tiberii, (cujus facit mentionem Flavius Ant. XIIX. c. 7.) non evincit Joſephum tum aſſerere, primo aſſumptam Herodiadem ab Antipâ. Nam per ὑστερίζειν, (ut aſſolet) totam ibi narrat Hiſtoriam, ubi ejus eventus tantum incidit. Nimirum: Simultas inter Aretam & Antipam ob rejectam filiam & hujus locô introductam Herodiadem, non tum cæpit, cum bellum erupit: ſed aliquot annos ante inſederat, quam ad arma, occaſione agri Gamalitici eſſet ventum. Prout ex Flavii epilogiſmis jam adductis, & totius apud ipſum narrationis filô conſtat. Atque hoc eſt de quô Lector Optime te volui admonitum. Quem in nomine Ieſu ſic valere jubeo.

CHRIST. NOLDIUS.

CHRITIANO NOLDIO,
L. A. M.

S. P.

E*Rudite vir:*

Legi obiter opuſculum tuum de vitâ & rebus Herodiadarum. Probo utilitatem Libri pro Studioſis hiſtoriæ ſacræ: quia ea breviter cognoſcere poſſunt, quæ facem præferunt N. T. hiſtoriæ. Probo diligentiam, quâ ex plurimis contracte exhibes, quæ diffuſe & ſparſim apud alios habentur. Alibi etiam acumen eſt in ſolvendis difficultatibus. Atqui cum in illis, quos alleges autores, plurimi laude induſtriæ & eruditionis ὡς ἀστέρες ἐν κεφαλῇ eminuerunt, & quod plus eſt, pietate præſtiterunt haud vulgari, queri poſſet judicioſus lector, carpi quidem illos, ſed ſine præfatione debiti honoris. Cæterum, quantum rem ipſam attinet, probo communiter, quod Joſephum defendere moliaris adverſus conjurationem Lojolitarum. Egô cum cum eruditis judico φιλαλήθη, & in mediâ luce rerum verſatum non potuiſſe ignorare ſui temporis res & eventa. Lapſum tamen eſſe non tantum in ſuperioribus, id eſt remotis antiquitatibus, ſed & in rebus Haſſamonæorum, etiam Herodiadarum, haud ambigo. Nemo enim hominum ſui temporis res ita ſcire aut componere poteſt, ut ab errore immunis ſit. Tuam conciliationem de uxore Philippi, magis probo quoad conatum, quam effectum. Quod enim Herodes ille Philippi nomen habuerit, non poteſt fieri, nec veroſimile eſt, id habuiſſe cognomen. Nomen unius hominis apud Judæos unum erat, cui accedebat cognomen aliquando duplex. Inter nomen & cognomen non diſcernis; quando διασπασμὸν (hæc eſt pons aſinorum in λογίοις hiſtoriæ ſacræ) perurges. Nomen id unum in Græcum ſolebat verti, aut à ſignificatione, aut à ſono. Saulus ad Græcos exiturus dictus eſt Paulus. Simonis cognomen Syrum Cephas, verſum eſt Πέτρος, ut Thomas redditum eſt δίδυμος: Manaſſes Μνασέας; Joacim Ἄλκιμος, Jeſus Ἰάσων. at Malchus Philoſophus ille vocatus eſt *Porphyrius*, quia purpura regum geſtamen erat. Talia ſunt infinita. Illic non erant duo nomina, ſed unum verſum aut transformatum. Herodes ille (ut ferme omnes Herodiadæ) Græco dicebatur nomine, ἥρως, ἥρωος, ἥρως, ἡρωΐδης, ſed ἰῶτα eliſo ἡρώδης. Nihil certius eſt. quia apud Græcos etiam hoc nomen frequentabatur, ut noviſti. Herodes Parthicus nihil habet affine cum Herode. Quia Græcum nomen erat, non fuit opus verſione aut metaplaſmo. Ut cognomen Philippi fuerit, quî convenit, quod fratrum uni erat nomen? Cognominibus quæritur diſcriminatio. Verum eſt, quod multi Herodiadarum autoribus dicti fuerint Herodis vocabulo, ut Antipas, ut Agrip-

Agrippa major in ſacris, minor apud profanos: ſed hoc non fuit verum nomen, quia fuit confuſio. Herodes ibi valebit idem quod Herodiades. Quod ſi etiam concedamus hoc tuum à nomine conciliationis conamen, nondum res erit in ſalvo. Nam Euangeliſtæ vivente Johanne Baptiſtâ, Herodiadem in Antipæ thorum tranſiiſſe dicunt, utpote quæ viro ſancto lethum procuraverit apud adulterum: at Joſephus poſt paſſionem Domini, penultimo, ſi forte, anno Cæſaris Tiberii, ab Herode marito traductam eſſe ad Antipam. Quomodo iſta cum Euangeliſtis poſſunt conciliari? Sunt & alia, in quibus tecum non poſſum ſentire, ut hoc, quod magorum adventum biennio poſt Chriſtum natum factum eſſe putes. Ego tua argumenta non conabor ſolvere, quia id nunc non ago nec otium eſt, ſed video Euangeliſtam Matthæum ὀφθαλμοφανῶς contradicere. Narrat enim ſic: Τοῦ δὲ Ἰησοῦ γεννηθέντος ἐν τῇ Βηθλεὲμ &c. Sic dico, ſi advenerunt biennio poſt, non advenerunt cum Dominus natus eſſet, ut congratularentur nativitati. Nam quis ille modus deſignandi temporis, dicere factum eſſe Chriſto nato, quod factum eſt biennio poſt Chriſtum natum. In deſignatione hujuſmodi (ut noſti rectius) tempus apud Rhetoras inter connexa, non conſequentia conſtituitur: Ita & rogant magi: Ποῦ ἐστιν ὁ τεχθεὶς Βασιλεὺς &c. Hic oſtendunt ſe quærere regem jam natum, id eſt, iſtum regem, cui hoc ſignum eſſet, quod eſſet natus. Atqui nativitas nullius hominis indicium eſſe poteſt niſi recens. Quærere de bimulo, ubi eſt ille rex qui natus eſt? non quadrat. In Græco eſt ὁ τεχθεὶς cum ἀποδείξει, ut ſciamus à nativitate regem illum denotari. Ego ſic exiſtimo, adveniſſe magos ſub ipſam nativitatem Domini, ut paſtores Bethlehemiticos ſequerentur gratulaturi & ſalutaturi Regem ſuum, gentiles poſt Judæos. Nativitas Domini attraxit, & hoc adventu debuit eſſe præluſtris. Quod Herodes bimulos necaverit, id non tam pertinet ad computationem à nativitate Domini, quam (ut ipſe Euangeliſta annotat) ἀπὸ τοῦ χρόνου τοῦ φαινομένου ἀστέρος. Stella iſta prænuntiavit magis nativitatem, qui ut ſub nativitatem adeſſent, profecti domo ſunt. Ego iſta breviter & feſtinabundus, cum me alia vocarent. Deum conatibus tuis faventem precor, te uti tuam diligentiam amplector.

9 Aprilis, Juliani 1660.

Tuus
C. SCHOTANUS.

HONORI
Cl. D. Magiſtri,
CHRISTIANI NOLDII,
Hiſtoriam Idumæam vindicatam & conciliatam edenti.

QUæ ſit Idumæûm ſcelerata potentia Regum,
Eximiâ NOLDI *dexteritate probas.*
Dignus laude labor, noſtros terrere Monarchas:
Ne juvet Herodum tetrica facta ſequi.
Quæ ſit Idumæûm celebris proſapia Regum,
Eximiâ NOLDI *dexteritate doces.*
Dignus laude labor: Te defenſore Joſephi
Antiquum accipiunt ſcripta, tenentque decus.

poſuit
N. ARNOLDUS,
SS. Th. D. & Prof.

CLARISSIMO, PRÆSTANTISSIMO VIRO,
D. CHRISTIANO NOLDIO,
Liberalium artium Magiſtro ſolertiſſ.

Τοὶ δ' ἀεργίην δυστεχνία τῆλε φυγὰς
Οἶδα κερδίης σε, Νόλδιε φίλε σοφιστά.
Οὔποτέ σοι ποὺς καμάτων ἄτερ οὐκ ἀναπαύεται,
Οὐδὲ ἴδω ἀργῷ ποδὶ φῶς.
Ἀλλὰ ἀεὶ φιλόμυσος ἐὼν ἔργον ἐπὶ ἔργῳ
Ἐργάζ' ἐνδελεχῶς, μηδ' ἀτρεμίαν ἔχων.
Νῦν παισὶς ᾠδὰς μάλα ῥυθμίζων κατὰ τέχνην,
Βιβλία μουσάων ἔργατα καλὰ χάφων.
Νῦν δ' Ἰδουμαίων, Ἡρωδῶν, ἔθνεα, ἔργα,
Ἀμμωνίτους Φλαβίου, ἱστορίους λόγιος.
Τοὔνεκά τοι ἄμμες μεγάλην χάριν ἴδμεν ἅπαντες,
Καὶ πάιν ἀοίδιμόν σοι δὲ γένοιτο κλέος.

Lubens poſui,
PETRUS MOLL, J.U.D.
& Græc. Ling. Profeſſ. ordin.

CLARISSIMO DOCTISSIMOQUE VIRO,
D. CHRISTIANO NOLDIO,
HISTORIAM IDUMÆAM
egregie paranti,
Hunc ἀναγραμματισμόν,
CHRISTIANUS NOLDIUS,
SOLUS HIC NIDUS TRINA.

Ita ἐξηγημένον,

HErodum Tria monſtra ſtupes? ſed, Lojola quondam
Solus in hoc uno Nomine Trinus erat.
Non Aquilæ imbelles generat miſtura Columbas;
Sed ſimili ſimiles progenerantur Aves:
SOLUS *at* HIC NIDUS, *quem Lojola ſtruxit averno,*
TRINA *tibi ſpecie monſtra aliena dedit.*
Et Canis, & rugiens Leo, quos Vulpecula fallax
Inſtruit, hoc nido fœtificare ſolent.
Gens Idumæa tuos Herodes plangito, noſtris
Sed nunc invaluit Lojola, Chriſte! malis.
Quid juvat ingemuiſſe? tuos ſenſiſſe labores,
NOLDI, *tot noſtris ſit medicina malis.*

Honoris & Amoris ergo
poſuit,
N. WANDSTAD.

DE

Digitized by Google

E R O D U M.

[9] Mariamme Hircani. onis.

[11] Malthace Samarites.

[30] Ariſtobulus: *Vxor*, [49] Berenice.

[35] ARCHELAUS TETRARCHA: *Vxores*,

[37] ANTIPAS, TETRARCHA: *Vxores*,

[39] Olympias: *Nupta* [13] Joſepho.

[63] AGRIPPA MAJOR *Vxor*, [53] Cypr

[36] Maria. [19] Glaphyra.

[38] Filia Aretæ, Regis Arabum. [64] Herodias.

Ariſtobulo.

Pellex,

[70] Agrippæ Fratris. [76] Titi Veſpaſiani.

[4] Joſephus: *Vxor*, [29] Salome.

[5] Cephalion: ἄγαμος.

[19] Salome:

[13] Antipater: *Vxor*, [33] Cypros.

[24] Joſephus.

Nupta, *Amata*,

[11] Cleopatra Hieroſolymitis.

[20] Coſtobaro. [21] Alexæ. [22] Syllæo Arabi.

[10] Alexas Selcius.

[40] Herodes, [41] PHILIPPUS, TETRARCHA: *Vxor* [65] Salome.

Anonymus: tus nuptiis 18] Puellæ.

[49] Bernice: *Nupta*,

[51] Filia Anonyma: *Nupta* [51] Calleæ.

[30] Ariſtobulo. [50] Avunculo Antipatri.

[6]

[25

[52] Antipater: *Vxor* Cypros.

[52] Herodes. [52]

[53] Cypros: *Nupta* Alexæ Selcio.

[53] Cypros.

[62] Berenice, ſeu Mariamme: *Nupta* [26] Antipatro.

[69] Jotape

[72] Hircanus.

[70] AGRIPPA MINOR, REX: ἄγαμος.

[71] Druſus.

[72] Berenice:

[60] Ariſtobulus, *Vxor* [61] Jotape.

Sponſa,

[73] M. Alexandri.

Vxor,

[59] Herodis. [74] Polemonis.

DE VITA, ET GESTIS HERODUM.

1\. ANTIPATER *Senior:*] Filio, [de quô infra,] cognominis. *Joſeph. Ant.* XIV. *c.* 2. *Phot. Biblioth. n.*238. *Alexander Jannæus*, Rex Judææ, & ejus Uxor *Alexandra*, cum *Ducem Idumææ* fecerunt. *Joſeph. c. l.* Euſebius, *Hiſt. Eccleſiaſt.* 1. *c.* 6. 7. ex *Africanô*, cum vocat *Herodem:* dicitque, *& eum*, *& Majores ejus*, ἱεροδούλους, ſeu ἱερέας *fuiſſe fani Apollinis*, *ad muros*, [πρὸς τοῖς τείχεσιν, non in muris, ſicut vertunt Alii;] *Urbis Aſcalonis.* Atque etiam addit: *Eum ita pauperem fuiſſe, ut filium Antipatrum à Latronibus Idumæis captum, præ inopiâ redimere non potuerit.* Quam ſententiam comprobant *Magdeburgenſes, Hiſt. Eccleſ. Cent.* 1. *l.* 1. *c.* 3. *p.* 21. Sed fabulas hic ſequu-
2 tum *Euſebium*, conſtat ex *Joſepho:* Cujus *Ant.* XIV. *c.* 2. hæc ſunt verba: Οὗτος τοίνυν ὁ Ἀντίπατρος, Ἀντίπας τὸ πρῶτον ἐπεκαλεῖτο, καὶ τῷ πατρὶ αὐτοῦ τοῦτο ἦν τοὔνομα. ὃν Ἀλεξάνδρου τοῦ βασιλέως, καὶ τῆς γυναικὸς αὐτοῦ στρατηγὸν ἀποδειξάντων ὅλης τῆς Ἰδουμαίας, ποιήσασθαι φιλίαν πρὸς τοὺς ὁμοροῦντας αὐτῷ Ἄραβας, καὶ Γαζαίους, καὶ Ἀσκαλωνίτας λέγουσι, πολλαῖς αὐτοὺς, καὶ μεγάλαις ἐξοικειωσάμενον δωρεαῖς. Τὴν οὖν τοῦ Ἀριστοβούλου δυναστείαν ὁ νεώτερος Ἀντίπατρος ὑφορώμενος *&c.* Ex quibus luculenter docemur: *Patrem Junioris Antipatri*, (quicquid omnino fuerit de *Nomine*) certe non fuiſſe *Æditum*, aut delubri Miniſtrum; multo minus oppreſſum egeſtate; Sed *Ducem Idumææ*, & opibus ſic affluentem, ut *gentes*, & *urbes*, muneribus, hiſque *multis* & *magnis*, demereri potuerit. Quem
3 etiam conſtat filium reliquiſſe non modo πολλῶν εὐπορῶντα χρημάτων, *Joſ. Ant.* XIV. *c.* 2. *Hegeſipp. de Excid.* 1. *c.* 14. Sed & Regiâ affinitate dignatum. *Joſeph. Bell. Jud.* I. *c.* 6. Imo: Genti Idumææ præfectum; idque ἕνεκα τῶν προγόνων. *Joſ. Bell. Jud.* I. *c.* 5. Erat enim Majoribus apud ſuos clarus. *Hegeſipp. de Excid.* I. *c.* 14. Quæ cum *Euſebianâ* ejus vili & humili conditione, haud conſiſtunt. Quamquam autem *Alii* verba ante laudata *Joſephi* accipiant de *Antipâ Juniore:* Quaſi *Hic* primum, & non *Pater*, Dux Idumææ à *Jannæô* factus eſſet, tamen Textus exerte his contrariatur. Et cum *Joſephus* ſubjicit: ὁ νεώτερος Ἀντίπατρος &c. clare ſignificat voce νεώτερος, quod de *aliô Antipatrô*, hoc eſt: *Seniore*, ante fuerit loquutus, & quod ex διαδοχῆς quadam à *Patre* ad *Filium* deinceps reverti vellet. Ratio etiam Temporis, pro *Nobis* eſt. Nam *Antipater Junior*, ita non fuit à *Jannæô* Dux crea-
4 tus, ut potius primum cœperit inclareſcere ſub *Jannæi* filiis, *Hircanô*, & *Ariſtobulô*, ſicut paſſim liquet ex *Joſephô:* Et *Antipater*, ipſô teſte *Euſebiô l. cit.* paulo poſtquam à Latronibus eſſet educatus, cum *Hircanô* amicitiam contraxit. Sed quid Reſpondendum iis, qui heic loci *Joſephum* non recipiunt: Inter quos *Serrarius Opuſc. de Herod. c.* 9. 11. & ex eô *Salianus*, *in Annal. ad Ann. M.* 3989. *n.* XI. XII. [Qui tamen ſe ipſum confutat, *ad A. C.* 1. *n.* 49. cum eum *Idumææ Ducem* facit,] *Euſebii* ſequuntur partes, quod idem cum ipſô de *Antipatri* origine, ſcripſerint, *Africanus*, *cit. Euſeb. Hiſt. Eccleſ.* 1. *c.* 6. *Epiphan. Hæreſ.* 20. *Theodoret. in Dial. immutabil. & Orat.* 9. *in Daniel. Ambroſ. in c.* 3. *Luc. Hieronym. in cap.* 22. *Matth. &c.* atque ideo, *Sanctorum Patrum ſententias unius Joſephi Teſtimonio, qui tam ſæpe falſitatis convincitur, præponderare.* Sed facilis eſt Reſponſio: ſcilicet, In re antiquâ, Authores Antiquos & Domeſticos, haud eſſe deferendos, niſi ubi metus eſt abſurditatis. Et proinde 5
Patres adductos à *Serrario*, qui *Quartô*, *Quintô &c. Seculô* demum vixerunt, & *Traditione*, (incertum cujus) nixi, rationes, ob quas à *Joſephô* diſcedendum, nullas addiderunt, minime valere poſſe. Ut contra hos tam alienos Teſtes, *Unus Joſephus*, (*Scriptor* ſcilicet *Internus*, & *Idoneus*, & qui etiam in hac ipſâ cauſâ, *Patres* aliquot Patronos habet) ſatis ſtare poſſit. Nam quod non toties falſitatis convincatur, quoties eum *Lojoliſtæ* accuſant, paſſim *hoc Opuſculô*, oſtenditur. Quin imo: Et *Africanum* ſæpe erraſſe conſtat; dum ſeriem Regum Aſſyriæ, etiam ante diluvium auſpicatur &c. quomodo paſſim notant *Chronologi*. Et *Euſebius*, (quem hic ſequuntur Alii,) parum attente legit ſcripta Veterum, & pleraque habet majori ſtudiô, quam judiciô collecta. *Scalig. de Emendat. Temp. l.* VI. Qui & *Patres* ab eô deceptos monſtrat, & plures ejus errores indicat. Quomodo & Molinæus, *a-* 6
pud Wolf. t. 2. *lection. memorabil. fol.* 610. Ut Bellarminus, *de Scriptor. Eccleſiaſt. ad Ann. Chr.* 326. non injuriâ miretur, quod moderni *Euſebium* tantô ardore velint defendere.

2\. ANTIPATER *Junior:*] Prius *Antipas*, poſteâ *Antipater*. Genere Idumæus. Vir dives, acer, factioſus, & induſtrius. *Joſeph. Ant.* XIV. *c.* 2. *Hegeſipp. Excid.* 1. *c.* 14. *Phot. Bibl. n.* 238. Arte mirâ factus ad pecuniam gratiæ conciliandæ cauſâ contemnendam. *Hegeſipp. l. cit.* Ut propter & hæc, & decus Majorum, Gentis ſuæ Principatum nactus ſit. *Joſeph. Bell. Jud.* 1. *c.* 5. Euſebius, *Hiſtor. Eccleſiaſt.* 1. *c.* 6. 7. narrat: *Eum una cum aliis ſpoliis è fano Aſcalonis raptum, quod Pater pro ipſô non eſſet ſolvendô, manſiſſe apud Latrones in Idumæâ, & ipſorum moribus, & inſtitutis educatum.* Quaſi *origine Idumæus* non fuiſſet. *Photius* eum *Idumæum* quidem recte habet, & ex *Aſcalone Bibl. n.* 238. ſed *Bibl. n.* 76. addit amplius, eum fuiſſe ἀσκαλωνίτην ἱερόδουλον. Quæ quam vere tradant tum *Euſebius*, 7
tum *Photius* [utut *Ille* etiam præſumat, eos, à quibus hauſit, ſibi ἀληθεύοντας hoc tradidiſſe,] palam *ex his*, & quæ *ſupra* dicta fuerant, licet æſtimare. Recte *Cunæus l.* 1. *de Rep. Heb. c.* 16. familiam illam, *Sacerdotalem* fuiſſe negat. Exortâ autem in Judæâ diſſenſione inter fratres *Hircanum*, & *Ariſtobulum*, [ob quam Gens in ſervitutem lapſa *Joſeph. Ant.* XIV. *c.* 8. & *l.* 2. *contra Apion. Phot. Bibl. n.* 238. *Euſeb. Hiſt. Eccleſ.* 1. *c.* 6.] *Antipater* Hunc ſuſpectum habens, totum ſe *Hircano* dedidit, eique ad Principatum repetendum, quem per vim invaſerat *Ariſtobulus*, ſuaſor fidus, & adjutor exſtitit. *Joſeph. & Hegeſipp. loc. alleg.* [Nam quod *Photius Bibl. l. cit.* ſcribat contrarium, & quod Antipater *Hircano* propter amicitiam cum *Ariſtobulô*, fuerit διάφορος, caſtigandi *Codices:* mirorque illud nec ab *Hœſchelio*, nec à *Schottô* factum. Magna certe oſcitantia. Cui ſimilis, quod *eod. n. p.* 981. *Schottus* legat, ἣ καὶ ἀδελφὴ συνῴκει Μαριάμμῃ: Quaſi ſoror *Ariſtobuli*, vixiſ- 8
ſet cum *Mariamme*, quæ fuit *Mariamme* ipſa. Ut facile fuiſſet librarios corrigere & ita reſtituere: ᾧ, nempe *Herodi*, cujus ante mentio facta, καὶ ἀδελφὴ συνῴκει Μαριάμμη.] Certe non ante deſtitit *Antipa-*

ter, quam ingeniô validiſſimô contra *Ariſtobulum* in partes traxiſſet, primo *Aretam*, Regem Arabum, à quô *Ariſtobulus* victus, & obſeſſa Hieroſolyma. *Joſeph. Ant.* xiv. *c.* 2. 3. *Bell. Jud* 1. *c.* 5. *Hegeſipp. l. cit.* ſed & deinde *Pompejum*; à quô Hieroſolyma menſe tertiô, (non *anni*, ut temere litigant *Scaliger & Petavius*; ſed *obſidionis*,) expugnata, & *Ariſtobulus* Romam abductus. Ut *Hircano* tandem dominatio permitteretur *Joſeph. Ant.* xiv. *c.* 5. 8. *Bell. Jud. l. cit. Tacit. Hiſt.* v. *c.* 9. *Dio. Hiſt. Rom. l.* 37. *Strab. Geogr.* xvi. *Appian. de Bell. Syr. p.* 119. *Hegeſipp. Excid.* 1. *c.* 16. 17. Ab eô tempore *Antipater*, dum
9 Romanos rerum Dominos ſectatur, & ex ipſorum Ducibus, alium quidem ſublevat *annonâ*, alium etiam *milite*, & *pecuniâ*; *Joſeph. Ant.* xiv. *c.* 9. 10. 11. *Bell. Jud.* 1. *c.* 6. *Hegeſipp. Excid.* 1. *c.* 18. 21. brevi ita in ipſorum venit gratiam, ut non modo ei legationes maximas *Scaurus*, & *Gabinius*, crediderint; *Joſeph. Ant.* xiv. *c.* 9. 11. *Bell. Jud. l. prox. cit.* Sed & *hic*, & *Caſſius*, à conſiliis ejus ſæpe pependerint. Sicut ad Potentiorum animos, donis & hoſpitijs ſibi comparandos, fuit inſtructiſſimus. *Joſeph. Ant.* xiv. *c.* 11. 12. 23. *Bell. Jud.* 1. *c.* 6. 10. *Hegeſipp. Excid.* 1. *c.* 21. 22. 28. Maxime vero illud extulit *Antipatrum*, quod *Bellô Alexandrinô*, laboranti *Cæſari* veniſſet in auxilium. Nam ex eô factum, ut dum *Antipater* in Ægyptum iret, & non modo *commeatu* & *milite*, largiter ſuccurreret; ſed & fortiter pugnaret ipſe, & captô *Peluſiô*, cum hoſte confligens, Cæſareanos pulſos reſtitueret &c. Cæſar eum ob virtutem collaudatum, Civitate do-
10 naverit. *Joſeph. Ant.* xiv. *c.* 14. 15. *Bell. Jud.* 1. *c.* 7. Sed & inter Amicos receptum, immunitate *Talenti* auxerit. *Hegeſipp. Excid.* 1. *c.* 24. Et accuſatum ab *Antigonô*, quod peregrinus, inique legitimis oppreſſis, poteſtatem ſibi ſumeret, parum habuerit culpâ abſolviſſe, ſi non eum, vulnera pro ſe accepta oſtentantem, inſuper *Procuratorem Judææ* declaraſſet, & conſtituiſſet. Ut *Hircano* ſaltem *Sacerdotium* relinqueretur. Et jam ita ſublatus *Antipater*, & quaſi per gradus ad ſumma ductus, porro viam Virtute affectat, mœnia reficit, præcavet ſeditionibus &c. *Joſeph. Ant.* xiv. *c.* 15. 16. *Bell. Jud.* 1. *c.* 8. *Hegeſipp. Excid.* 1. *c.* 25. Domi foriſque, vigilans & moderatus, ut haud ſecus paſſim coleretur, quam ſi Rex, *Joſeph. Ant.* xiv. *c.* 17. *Phot. Bibl. n.* 238. aut Parens publicus, *Hegeſipp. Excid.* 1. *c.* 26. fuiſſet; cum repente, [ut fit] invenit, qui inviderent. Erat *Malichus*, genere Judæus, qui cum
11 videret *Antipatrum* indies magis magiſque inclareſcere, & confirmari; ſimul etiam filios ejus, [*Alterum* Hieroſolymorum Ducem; *Alterum* autem Galilææ & militiæ,] late creſcere, & ad ſumma tendere; ratus occurrendum, priuſquam factio hæcce prorſus regnum ſubvertiſſet, initium facere ab *Antipatrô*, conſtituit. Cui dum clanculum ſtruit inſidias, opportunitatem nactus in epulis, ad quas *Hircanus*, [quanquam inſcius conſilii] & Antipatrum & ipſum invitaverat, agit cum *Pincernâ Hircani*, ut *Antipatro* venenum funderet. *Joſeph. Ant.* xiv. *c.* 17. 18. 19. *Bell. Jud.* 1. *c.* 9. *Hegeſipp. Excid.* 1. *c.* 28. Quô facinore *Antipater* extinctus fuit: poſtquam blandientem ſibi fortunam, in aliis, totâ vitâ habuiſſet. *Euſeb. Hiſt. Eccleſ.* 1. *c.* 7. Ab eô tamen [quod indignum,] proditus, quem non ſolum ſæpe beneficiis coluerat; ſed & morte ipſâ liberaverat. *Joſeph. Ant.* xiv. *c.* 18. *Bell. Jud.* 1. *c.* 9. Documento mortalium, *quam ſint novæ & nimiæ*
12 *Poteſtates in periculô*, & *quam ægre imperia Externorum tolerentur.* Scelus poſtea in *Malichô* ulti ſunt filii Antipatri, *Phaſaelus*, & *Herodes*. *Joſeph. Ant.* xiv. *c.* 19. 20. *Bell. Jud. & Hegeſipp l. cit.* Quorum *Hic* etiam, Urbem *Antipatridem*, ei in honorem condidit. *Joſeph. Ant.* xvi. *c.* 9.

3. *Cypris*:] Ita enim vocatur, apud *Joſeph. Bell. Jud.* 1. *c.* 6. *Euſeb. Hiſt. Eccleſiaſt.* 1. *c.* 6. *Phot. Bibliothec. n.* 76. & 238. *Hegeſipp. Excid.* 1. *c.* 22. *Cyprus* autem, *Joſeph. Ant.* xiv. *c.* 12. & xv. *c.* 9. Quin & *Cypriæ. niſi fallit Caſaubonus Exercit.* 1. *in Annal. p. n.* 11. illuſtri locô orta apud Arabes. *Author. allegat.* (Tanto minus, ſecundum *Cyrill. l.* 8. *contra Julian.* genere *Judæa* fuit.) Ut etiam neceſſitudine, aut affinitate, *Reges Arabum* attigerit. *Joſeph. Bell. Jud.* & *Hegeſipp. loc. cit.* Unde, quod *Mariamme* ei *δυσγένειαν*, ſeu *Generis obſcuritatem* exprobrarit, *Joſeph. Ant.* xv. *c.* 11. ad faſtum ejus, & moroſitatem referendum eſt: Tanquam quæ omnes, ſibi non placentes, præ ſe, ut *ignobiles* deſpexerit. Cæterum, 13
quo Hanc *Mariamme* magis faſtidiret & contemneret; *Joſeph. Ant.* xv. *c.* 9. 11. tanto eam *Herodes* filius, æquiore locô habuit. Memoratur enim tam flagranti eam ſtudiô atque affectu proſequutus, ut cum carpentum, caſu in fugâ everſum, eam aliquando afflixiſſet, gladiô eductô, necem ſibi intentarit, & voluerit ſe interficere, niſi manum proximi inhibuiſſent. *Joſeph. Ant.* xiv. *c.* 25. Apparet eam diu advixiſſe. Certe quô tempore *Herodes* poſt devictum *Anthonium* abeſſet apud *Cæſarem*, illa adhuc vixit in *Maſadâ*. *Joſeph. Ant.* xv. *c.* 9. Mortuæ tandem, *Herodes* magnifice caſtellum ſupra *Hierichunta* dedicavit; quod ab eâ, dictum *Cyprus*. *Joſ. Ant.* xvi. *c.* 9. *Bell. Jud.* 1. *c.* 16. Antipater ex eâ *quinque liberos* ſuſcepit: Scilicet, *Phaſaelum*, *Herodem Regem*, *Joſephum*, & *Pheroram*, mares; Filiam autem unam, *Salomen*. *Joſeph. Ant.* xiv. *c.* 12. *Bell. Jud.* 1. *c.* 6. *Hegeſipp. Excid.* 1. *c.* 22. 14

4. *Joſephus*:] Ita enim rectius, quam per *Joſippum*, ὁ Ἰώσηπος exprimitur. Cum *Herodes* Laodiceam vocaretur ab *Anthoniô*, ut cauſam diceret ſuper cæde *Ariſtobuli*; [Erat is Frater Uxoris ejus, *Mariammes*, quem *Herodes*, decimô ſeptimô annô ætatis ſummum factum Pontificem, paulo poſt ob ſtudium gentis, lacu prope *Hiericho* ſubmerſerat. *Joſeph. Ant.* xv. *c.* 3. *Bell. Jud.* 1. *c.* 17. *Hegeſipp. Excid.* 1. *c.* 36. 37.] *Joſepho* huic regnum, & quam à regnô proxime habuit chariſſimam, *Mariammen* commendavit. Addens in ſecretis mandatis, ut ſi audiret ſe necatum ab *Anthoniô*, una etiam *Illam* interficeret. Etenim, cum ſciret *Anthonium* vitæ diſſolutæ Principem, formæ *Mariammes* inhiare, tanta eum ceperat vecordia, ut non modo *illam* vivus in alterius manu, pati non voluerit; ſed & ne quidem mortuus eâ ſpoliari, aut carere. Quæ mandata, cum *Joſephus*, nihil mali ſuſpicans, *Mariam-* 15
mæ inter converſandum detexiſſet, & illa, tanquam argumenta alienati à ſe animi, *Regi* objeciſſet; *Herodes* zelotypiâ furens, cum putaret, niſi per ſtuprum, quæ tam ſancte juſſerat premi, haud exſculpta; ita ſibi non potuit temperare, ut *Joſephum* ne quidem in conſpectum admiſſum mox necari, & occidi juſſerit. Ad has turbas, *Salome*, *Regis Soror*, & eadem *Uxor Joſephi*, multum contulit. Nam cum eam *Mariamme* crebro ſævis dictis peteret, & ipſam, Matremque, quotidie tanquam genere impares divexaret; *Salome*, volens paria facere, Fratri ſuſpicionem auget, & vindictæ dulcedine, ſumma imis miſcere, ac innoxios, imo vel *Maritum* perdere, turpi infamiâ, nihil penſi habet. Neque enim *Joſephus* hic fuit *Salomes filius*; [ut vel contra ſe ipſum nugator *Salianus*, *in Annal. ad A. C.* 1. *n.* 49.] Sed *Maritus*. *Joſeph. Ant.* xv. *c.* 4. *Bell. Jud.* 1. *c.* 17. *Hegeſipp. Excid.* 1. *c.* 37. Sed ea dum dici- 16
mus, multa *Nobis* reſtant complananda. Etenim quæ hic *Antiquitatum Scriptor*, juſſa, factaque *Joſepho* refert, idque adhuc ſalvô ſub *Anthoniô*; alibi, hoc eſt: *Ant.* xv. *c* 9. 11. dicit eveniſſe *Sohemo*, poſtquam jam *Anthonius* eſſet ad *Actium* victus, aut occiſus. Quid tenendum? Certe pugnantia ſunt, aut videntur: *Joſephum* Mariammes neci præfectum, rem ad eam detuliſſe; Et tamen aliquot annos poſt,

Se-

Sobemum hoc feciſſe, & ſupplicium ob hoc tuliſſe.
Adhæc: *Joſephum* παραχρῆμα interfectum, [hoc
eſt: florente etiamnum *Anthonio*, à quó *Herodes*
tum reverſus fuerat;] & tamen occiſum una cum
Mariamme, [παραχρῆμα γὰρ κτείνει προστάξας ἀμφο-
τέρους.] *Bell. Jud.* 1. c. 17. hoc eſt: *poſt victoriam A-
ctiacam:* Imo vero, *annó integro*, poſtquam *Hero-
des*, ſublatis *Anthonió* & *Cleopatrâ*, ex Ægyptó, à
Cæſare rediiſſet. *Joſeph. Ant.* xv. *c.* 11. *Caſaubon.*
17 *Exercit.* IV. *p.m.* 207. (Nunquam enim *Herodes*, ſal-
vis rebus *Anthonii*, Mariammen auſus eſt occidere;
tum quod ſciret, ſi id faceret, *Cleopatram* anxie *Ju-
dææ* inhiantem, contra ſe cauſam, quam quærebat,
habituram; *tum* quod ipſe *Anthonius* Mariammæ
propter formam eſſet deditus, & in imagine ejus
ad ſe miſſâ, magnam voluptatem habuiſſet. *Joſeph.
Ant.* xv. *c.* 2. 3. 4. *Hegeſipp. Excid.* 1. *c.* 37. Erat enim
venuſtas ei corporis tanta, ut nulla unquam illi par
fuiſſe videretur. *Phot. Bibl. n.* 238. Atque hoc mo-
dô *Mariamme* ſaltem, *bis* ab Herode fuiſſet occiſa:
Primo παραχρῆμα cum *Joſephó*, hoc eſt; Sub *An-
thonió:* Et iterum ſub *Auguſtó*, poſt Victoriam ad
Actium. Nodus utique ſolutu haud facillimus. Vi-
detur tamen Textus *Joſeph. Ant.* xv. *c.* 11. præluce-
re, qui ſic habet: Τὰς ἐντεταλμένας ἐντολὰς ἀπε-
μνημόνευεν, (loquitur de Mariamme,) ὡς ἤδη διὰ
18 φρουρᾶς εἶχε τοὺς Φρουρούς, ἢ μᾶλλον τὸν κόσμον, ἐν ἐκεί-
νῳ τὸ πᾶν ἐπισταμένη. Σόαιμος δὲ κατὰ μὲν τὰς ἀρχὰς
πιστὸς ἦν, οὐδὲν ὧν Ἡρώδης ἐνετείλατο παρείς. λόγοις δὲ καὶ
δωρεαῖς λιπαρεστέροις τῶν γυναικῶν ἐκθεραπευουσῶν αὐτόν,
ἡττᾶτο κατὰ μικρὸν ἤδη. καὶ τέλος ἐξεῖπεν ἁπάσας τὰς ἐν-
τολὰς τοῦ βασιλέως &c. Et paulo poſt. Μαριάμμη δὲ
χαλεπῶς μὲν ἤνεγκε, εἰ μηδὲν πέρας αὐτῇ τῶν ἐξ Ἡρώδου
κινδύνων ἔσται. *Non excidebant mandata, Joſepho olim
data, ita ut omnibus modis demereri conaretur Cuſto-
des, præcipue Sobemum, non ignara incolumitatem
ſuam ſitam in ejus manibus. Ille vero principió fidus
erat, non diſcedens ab Herodis præſcriptó: Deinde
muneribus, ac blanditiis muliebribus, paulatim mol-
litus eſt: poſtremo effutiit omnia Regis mandata &c.*
Et paulo poſt. *Mariamme iniquó animó tulit, alia
ex aliis ſibi naſci ab Herode pericula.* Ex quibus ver-
bis, cum *Mariamme* dicitur *meminiſſe mandatorum
ante Joſepho datorum*, & quod *alia & alia ſibi ab
19 Herode naſcerentur pericula &c.* diſtincta temporum
intervalla poſſunt colligi. Palam eſt enim *Mari-
ammen* à *Sobemó* edoctam de mandatâ ſuâ ab *Herode*
nece, conqueri quod jam ante ſub *Joſephi* cuſto-
diâ, ſimili fuerit periculo expoſita. Sicut ἀνάμνη-
σις, *præteritorum, ſeu abſentium* eſt. *Teſte Philoſ.
l.* 1. *de memor.* Ex quô efficitur: *Cædem Mariam-
mes, bis ab Herode imperatam.* Sicut *bis* præcipue
Herodes, in vitæ, & Regni incidit periculum.
Primo, ſub *Anthonio*, cum rationem redderet ne-
cis *Ariſtobuli:* Et *iterum* ſub *Auguſto*, cum reſpon-
dendum ipſi eſſet, de ſocietate cum *Anthonio. Il-
lud*, Laodiceæ: *Hoc*, in Rhodô, contigit. In
priori cauſâ, Herode abſente, ſolus *Joſephus*, Re-
gis Patruus, Regno & fœminis fuit præpoſitus.
Joſeph. Ant. xv. *c.* 4. *Bell. Jud.* 1. *c.* 17. In *poſteriore*
autem, Herodes dum abeſt, Regnum committi-
tur fratri, *Pheroræ*; Mariamme autem, & caſtel-
lum Alexandrium, *Sobemo Ituræo*, & *Joſepho*. E-
20 rat is *Joſephus*, Herodis *Quæſtor*. *Joſeph. Ant.* xv.
c. 9. Et ſic alius à *Joſephó priore*, qui jam ante,
(ut dictum) jugulatus fuit. Hæc diſtinctio clare
oſtendit: quomodo per intervalla, tum *Joſepho*,
tum *Sobemo*, eadem cædes *Mariammes* demandari
potuit: & quomodô uterque, culpâ ſimili, *Jo-
ſeph. Ant.* xv. *c.* 4. *& c.* 11. perierunt, & oppreſſi
ſunt. *Joſephum* prodidit ipſe *Mariamme*, in os He-
rodi exprobrans mandata. *Joſeph. Ant.* xv. *c.* 4. *Bell.
Jud.* 1. *c.* 17. *Sobemum* autem prodidit, non Mari-
amme; ſed Mariammes *Eunuchus*, ex fidiſſimis:
Cui *Herodes*, per equuleum expreſſit, quod *Ma-
riamme* ei eſſet infenſa, propter mandata, quæ *So-
bemus* ei revelaverat. *Joſeph. Ant.* xv. *c.* 11. Ut *bis*
eandem actionem recurriſſe, *perſonis* tantum, &
tempore, mutatis, haud obſcurum eſſe poſſit. Quod
autem *Flavius*, *Bell. Jud.* 1. *c.* 17. narret: *Utrum-
que* (ſcilicet *Joſephum* & *Mariammen*) *poſt Herodis
reditum ab Anthonio*, παραχρῆμα *interfectos &c.* de 21
paritate non *temporis*; (*Joſephi* enim ſupplicium,
aliquot annos prius fuit; ſed *pœnæ* tantum, molli-
ter accipiendum eſt. Quaſi diceret: *Utrumque in-
terfectum.* Prout hoc ſimpliciter, & abſque proſ-
theſi τοῦ παραχρῆμα explicat *Hegeſippus. Excid.* 1. *c.*
37. Atque ita & illud vulnus *Joſephi*, (ſaltem re-
cte ſi ſperamus,) coiit.

5. *Cæphaiton:*] *Joſepho* etiam *Bell. Jud.* 1. *c.* 5.
Φαλλίων appellatur. Pro quó *Hegeſippus Excid.* 1. *c.*
14. ſcribit, *Fallion.* Ad locum *Papyronem*, (*He-
geſippo l. cit* male *Paparionem*) dum *Aretas* Rex A-
rabum, & *Hircanus*, infeliciter acie dimicant cum
Ariſtobulô, cæſis ſeptem millibus, occubuit. *Jo-
ſeph. Ant.* XIV. *c.* 4. *Bell. Jud.* 1. *c.* 5. *Hegeſipp. Excid.* 1.
c. 14.

6. *Phaſaëlus:*] Hunc pater à *Cæſare* Judææ Pro-
curator factus, comperto quod *Hircanus*, (qui cæ-
teroquin *Ethnarchia* debebatur, naturâ hebes & 22
ignavus eſſet, *Hieroſolymis* præfecit. *Joſeph. Ant.*
XIV. *c.* 17. *Bell. Jud.* 1. *c.* 8. *Hegeſipp Excid.* 1. *c.* 25.
Eô officio, dum omnia publica per ſe obit, & in
iis magnâ gratiâ verſatur, nec poteſtate abutitur
ad cujuſquam injuriam, *Joſeph. Ant.* XIV. *c.* 17. ita
nomen & honorem auxit, ut victis percuſſoribus
Cæſaris, *Anthonius* eum una cum *fratre*, Regni
totius fecerit *Tetrarcham:* Hircanô ita non diſſen-
tiente, ut etiam ipſe ab *Anthonió* rogatus, quem
ad gentem regendam, & in officiô continendam
magis judicaret neceſſarium? pro *Phaſaëlô*, & *He-
rode* reſponderit. *Joſeph. Ant.* XVI. *c.* 23. *Bell. Jud.* 1.
c. 10. *Hegeſipp. Excid.* 1. *c.* 28. Poſtquam autem *An-
tigonus*, filius Ariſtobuli ejecti, *Parthos* contra *Hir-
canum* adduxiſſet, *Phaſaëlus* belli componendi cau-
ſâ, Legatus ad eos, cum *Hircanô* miſſus fuit. Ubi
contra jus Gentium, fidemque, una cum *Hircano*
captus, dum manibus vinctis interficere ſe non 23
poſſet, ut erat magni animi, fortiſque, caput ſa-
xis obviis illidit, & ex eô vulnere, (cum ei etiam
Antigonus ſcelerate venenum locô pharmaci, ſuper-
miſiſſet) vitæ ſibi finem fecit. Nulló editô mæ-
roris ſignô; ſed potius animó gaudens, & elatus;
poſtquam audiret evaſiſſe fratrem, qui hanc ho-
ſtium perfidiam ulciſci poſſet. *Joſeph. Ant.* XIV.
c. 24. 25. *Bell. Jud.* 1. *c.* 11. *Hegeſipp. Excid.* 1. *c.* 29.
In ejus honorem, *Herodes* poſtea *Phaſaëlum* Urbem,
& Turrim *Pharó* non minorem ſtruxit. *Joſeph. Ant.*
XVI. *c.* 9. *Bell. Jud.* 1. *c.* 16. Quæ deinde Romanis
uſui fuit. *Joſeph. Ant.* XVII. *c.* 12. Et reliquis fere
omnibus ſubverſis, *Hieroſolymæ* à Titô in memo-
riam relicta fuit. *Joſeph. Bell. Jud.* VII. *c.* 18.

7 HERODES.] à Patriâ, *Aſcalonita*; (Strabo
Geogr. XVI. eum vocans ἄνδρα ἐπιχώριον, explicatur
n. 63.) à rerum gloriâ, *Magnus* cognominatus, 24
cum ætate majora oſtenderet indicia, mature pu-
blicis gerendis eſt adhibitus. Quippe quem Pater
quindecennem, Galilææ; *Joſeph. Ant.* XIV. *c.* 17.
Bell. Jud. 1. *c.* 8. *Hegeſipp. Excid.* 1. *c.* 25. Sextus Cæ-
ſar, Cœleſyriæ; *Joſeph. Ant.* XIV. *c.* 17. & Samariæ;
Joſeph. Bell. Jud. 1. *c.* 8. Caſſius, & Marcus, toti
Syriæ; *Joſeph. Bell. Jud.* 1. *c.* 9. *Hegeſipp. Excid.* 1.
c. 27. & Anthonius, Judææ, *Joſeph. Ant.* XIV. *c.* 23.
Bell. Jud. 1. *c.* 10. *Hegeſipp. Excid.* 1. *c.* 28. præfece-
runt. Ejectus autem Hieroſolymis à *Parthis*, quos
contra *Hircanum*, tanquam regni invaſorem, ma-
gnis præmiis *Antigonus* conduxerat, fugit ad Ro-
manos. *Joſeph. Ant.* XIV. *c.* 24 25. Ibi, ut ludunt
rerum viciſſitudines, dum ſibi & ſuis tantum pa-
trocinium; Regnum autem, (ſibi tanquam pere-

grino *ἀνλάκειν*, *Phot. Bibl. n.* 238. *p.* 973.) ſtirpe
Regiâ ortis, & Fratri uxoris peteret, operâ &
commendatione *Anthonii*, [male autem ut is ſolus
25 *ἰδιωτεύων*, juxta *Appian. Bell. Civil. l.* 5.] ſupra
quam ſperârat extollitur, & magnâ cataſtrophe,
à ſenatu, *Rex* ſtatuitur. Primò ejus Regni die,
[qui incidit in conſulatum *C. Domit. Calvin.* II. &
C. Aſin. Pollion. hoc eſt: *Olympiad.* 184. ſeu *Annum
Periodi Julian.* 4675. ex calculô *Scaligeri*, *De E-
mendat. Tempor. l.* VI.] egredientem cum ex curiâ
ſtipabant Urbis Principes, *Auguſtus*, & *Anthonius*,
& *His* etiam epulô excepit. *Joſeph. Ant.* XIV. *c.* 26.
Bell. Jud. I. *c.* 11. *Hegeſipp. Excid.* I. *c.* 29. 30. Sub-
nixus autem Romanorum copiis, rem non diffe-
rendam ratus, movet in Judæam, eamque & Ga-
lilæam brevi, pulſis Hoſtibus non modo recipit;
ſed & impigre purgat latrociniis, promptiſſimò
quoque arcis incluſô, & ad Clauſtra prædonum in
montibus, ſubmiſſô. *Joſeph. Ant.* XIV. *c.* 27. *Hege-
ſipp. Excid.* I. *c.* 30. Una reſtabat *Hieroſolyma*, & in
eâ *Antigonus*, factionum Caput: ſed & hic fortu-
na præſtò fuit. Nam eam poſt quinque menſium
26 Obſidionem, & una *Antigonum*, in poteſtatem ac-
cepit. Quò tum quidem vinculis oneratô, poſtea
autem *Antiochiæ* occiſô, [*Dio Hiſt. Rom. l.* 49. in-
quit: *Anthonius*, non Soſius, ut male fontem cor-
rupit Xylander, *Herodi regnô Judæorum conceſſô,
Antigonum cruci alligatum, quô ſuppliciô nullus unquam
Rex à Romanis fuerat affectus, flagris cæcidit, ac
deinde jugulavit;*] Principatus *Aſamonæus* deſiit:
poſtquam à *Maccabæis* ad hanc rerum periodum
ſub *Antigonô*, ſtetiſſet *annos circiter centum, & vi-
ginti ſex*. *Joſeph. Ant.* XIV. *c. ult.* & XV. *c.* I. *Bell. Jud.*
I. *c.* 13. *Hegeſipp. Excid.* I. *c.* 31. Ex quibus uſque ad
Pompeji invaſionem, *anni centum & viginti*, Liber-
tatis erant. *Joſeph. l.* 2. *Contra Apion. p. Gelen.* 1068.
Atque in hunc modum quæſitâ potentiâ *Herodes*
tandem regnum adiit: *πρῶτος τῶν ἀλλοφύλων*. *Euſeb.
Hiſt. Eccleſiaſt.* I. *c.* 6. *Phot. Bibl. ſect.* 238. *Tacit.
Hiſtor.* V. *c.* 9. Cujus ſuæ nuditatis conſcius, [nam
Idumæi primum ſub *Hircanô* aggregati ſunt. *Joſeph.
27 Ant.* XIII. *c.* 17.] antiquos *Genealogiarum* Libros,
quotquot potuit, corrupit & incendit. *Euſeb. Hiſt.
Eccleſ.* I. *c.* 7. Princeps alias, ut in bellô fortis, ita
in ſtruendô, & donandô perquam glorioſus. *He-
rodion*, *Sebaſten*, *Cæſaream*, *Gabalam*, pluraque
intra & extra Regnum, ſumptu Regiô, ſeu nova
condidit, ſeu *Templis*, *Portubus*, *Muris &c.* auxit.
Volens ubique Magnus videri: alibi autem, cum
Genti non fideret, ſeu tutus præſidiis, ſeu gratus
in Amicos: Quibus pariter mortuis, ac vivis; Sed
uni magis Cæſari *Auguſto*, Urbes, arces, turres,
palatia, templa, ſtatuas, theatra &c. dedicavit.
Joſeph. Ant. XIV. *c.* 8. & XV. *c.* 11. 12. 13. & XVI. *c.* 9.
Bell. Jud. I. *c.* 5. 16. *Tacit. Hiſt.* V. *c.* 11. *Euſeb. Chronic.
Scal. p.* 155. *Hegeſipp. Excid.* I. *c.* 35. Ut *Auguſtus*,
& *Agrippa* dicerent: Magnanimitati ejus Regnum
non ſufficere. Quia enim Honoris fuit cupidiſſi-
mus, magnopere incitabatur ad *Magnificentiam:*
28 ſicubi ſpes, aut in præſens laudis, aut in poſterum
memoriæ, ſubiret. *Joſeph. Ant.* XVI. *c.* 5. Cumque
& his, & *Ludis quinquennalibus*, quos in gratiam
Cæſaris induxerat, Gentem pene totam oſtendiſ-
ſet, tanquam qui leges Patrias contemneret, & ri-
tus, ſignaque Gentilium aſſumeret, *Joſeph. Ant.*
XV. *c.* 11. 12. 13. una Beneficentia ejus plebis recon-
ciliavit animos, dum annonâ paſſim graviter ac-
censâ, tertiam partem tributorum remitteret, &
aulæ etiam ſupellectilem incideret, ut inde con-
flaretur pecunia, quâ ex Ægyptô frumentum emi,
& laborantes ali poſſent. *Joſeph. Ant.* XV. *c.* 12. Di-
gnitatem ejus non parum auxit, quod Romanis re-
rum Dominis niteretur, & quod præter *Antho-
nium*, in cujus ſemper animô validus fuit. *Joſeph.
Ant* XIV. *c.* 23. 26. *Auguſtum*, & *Agrippam*, Lumi-
na Imperii, ſic habuerit obnoxios, ut *Auguſto* ho-
nore ſecundus poſt *Agrippam*, & *Agrippæ* ſecundus
poſt *Auguſtum* fuerit habitus. *Joſeph. Ant.* XV. *c.* 13.
Bell. Jud. I. *c.* 15. *Confer. Philon. in Legat. ad Caj. p.* 29
m. 799. Quomodo etiam *Auguſtus* victor, ei re-
gnum non confirmavit modo, *Joſeph. Ant.* XV. *c.* 10.
ſed & auxit, ampliſſimamque ei *Zenodori* Tetrar-
chiam addidit, *Joſeph. & Hegeſipp. loc. cit. Tacit.
Hiſtor.* V. *c.* 9. *Dio Hiſt. Rom. l.* 54. Et de hoc *Cæ-
ſaris* beneficio, loquitur Strabo, *Geogr.* XVI. *p. m.*
526. Cum ſic inquit: *βασιλεὺς ἐχρημάτιζε*, [nem-
pe *Herodes*] *δόντος τὸ μὲν πρῶτον Ἀντωνίου τὴν ἐξουσίαν,
ὕστερον δὲ καὶ Καίσαρος τοῦ Σεβαστοῦ.* Nempe Regnum
quidem primum accepit, ab *Anthoniô*, ſed & *ἀπὸ
Αὐγούστου, καὶ τῆς συγκλήτου*, *Euſeb. in Chronic.* At po-
teſtatem ei *Auguſtus Victor* [cum ob conſpiratio-
nem cum *Anthoniô*, deponi potuiſſet] *ſolus* poſtea
confirmavit; & ſic quaſi de novô Regem fecit, *Jo-
ſeph. Ant.* XV. *c.* 10. Clariſſima ei Gloria nata eſt
ex Templô illô Auguſtiſſimô, quod vetere, du-
plô majus, *Phot. Biblioth. n.* 238. *p.* 973. certe altius. 30
Joſeph. Ant. XV. *c.* 14. [Nam *prius*, à *Villalpandô*,
Tom. II. *Explanat. Ezech. p.* 300 negatum] incredi-
bili ſumptu Hieroſolymis extruxit. Quô intra de-
cennium ſplendidiſſime abſolutô, [ut merito Ta-
cito, *Hiſtor.* V. *c.* 8. immenſæ opulentiæ; Dioni
autem, *Hiſt. Rom. l.* 37. rectius *ἀθεώρητον* & *ἀ-
χάρις*, quam *ἀνώροφον* ſeu *ſine tecto*, dici poſſet]
quantum *Herodes* Gentem exhilararit, & illam ſi-
bi fecerit obnoxiam, vix ac ne vix dici poteſt.
Joſeph. & Phot. loc. cit. confer. Ant. XVII. *c.* 8. & *Bell.
Jud.* VI. *c.* 6. Cæterum ad Templum hoc magni-
ficentiſſimum ædificandum, (de quô recte ſcri-
ptum in Thalmud: מי שלא ראה בנין הרדוס לא
ראה בנין נאה: *Qui non vidit Herodis ſtructuram,
non vidit ſtructuram pulchram*,) Herodes inductus eſt
à *Babâ*, *filiô Buthæ*, ad expiandam *Synedrii*, ſeu
Rabbinorum cædem. [*vide infra.*) Nam cum He-
rodes hunc *Babam*, quem unum ex *Synedrii Aſſeſ-
ſoribus* ſervaſſet, aliquando interrogaret, *quomodo
facinus tam impium elueret?* reſponſum tulit: הוא 31
כיבה אורו של עולם ילך ויעסוק באורו של
עולם: *Extinxit Lumen mundi*, [Rabbinos] *ibit
& laborabit in lumine mundi*, [id eſt: Templô.]
Sed Romanis res non æque grata viſa fuit. Nam
Auguſtus de *Templô* conſultus reſcripſit: אם לא
סתרת אל תסתור אם סתרת אל תבנה אם
סתרת ובנית עבדא בישא כתר לעברין מתמלכי
אם זיינך עלך ספרך כאן לא רכא ולא בר רכא
הורדוס עבדא קלניא מתעביד: *Si non diruiſti,*
[Templum,] *non dirues: Si diruiſti, non ædifica-
bis: Si diruiſti, & ædificaſti, ſervus malus es. Poſt-
quam fecerunt, conſulunt. Si armis tuis*, [confidas]
ſcriptum hic: non Rex es, (proſapiâ) *nec filius Re-
gis, Herodes ſervus eſt, per ſe liber factus.* Thal-
mud *in Bavâ Bathrâ, & ex eô Beth Iiſchraël.* Sed
quam laudem Herodes magnis meruit virtutibus,
eam non minoribus vitiis fœde corrupit, obſcura-
vit, & exſtinxit. Princeps, ſi quiſquam alius,
præceps, & regnandi cupidus: *foris* felix, *domi*
afflictiſſimus. Calamitatis ipſius domeſticæ fax & 32
tuba fuerunt *Salome*, & *Antipater*; Hic *Primoge-
nitus* ipſius, illa *Soror*: Quibus etſi diverſa ratio,
(*illi* ut litem privatam ulciſceretur, *Joſeph. Ant.* XV.
c. 49. 11. 4. XVI. *c.* 1. 6. *Huic*, ut gradum ad Re-
gnum ſibi faceret. *Joſeph. Ant.* XVI. *c.* 6. & XVII. *c.* 1.
Bell. Jud. I. *c.* 17. *Hegeſipp. Excid.* I. *c.* 38. 40.) unum
tamen fuit conſilium, ut *familiam Aſamonæam* per-
derent. Horum calumniis *Herodes* incitatus, per ſe
animô mobilis, & ſuſpicax, quævis ſibi atrociſſima
imaginatur. *Mariammen* Regii ſanguinis fœmi-
nam, ſuam etiam uxorem perimit. *Joſeph. Ant.* XV.
c. 11. *Bell. Jud.* I. *Euſeb. Pamphil. Chronic. l. prior.
Hegeſipp. Excid.* I. *c.* 37. Addit ſcelus ſceleri, &
una cum eâ fratrem *Ariſtobulum*, *Joſeph. Ant.* XV.
c. 3.

c. 3. *Bell. Jud.* I. *c.* 17. *Hegeſipp. Excid.* I. *c.* 36. 37. Avum *Hircanum*, *Joſeph. Ant.* XV. *c.* 9. *Bell. Jud.* I. *c.* 17. Matrem *Alexandram*, *Joſeph. Ant.* XV. *c.* 11. Et duos ſuos ex eâ filios, *Alexandrum*, & *Ariſto-*
33 *bulum*, *Joſeph. Ant.* XVI. *c.* 17. *Bell. Jud.* I. *c.* 17. *Strab. Geogr.* XVI. *p. m.* 526. *Hegeſipp. Excid.* I. *c.* 41. 42. interficit. *Joſephum*, & *Coſtabarum*, Affines, & *illum* etiam Patruum, occidit. *Joſeph. Ant.* XV. *c.* 4. 11. *Euſeb. in Chronic. Scaliger. p. pr. p.* 156. *Dorin*, & aliam *Mariammen*, Uxores aulâ ejicit. *Joſeph. Ant.* XVII. *c.* 6. *Bell. Jud.* I. *c.* 19. Fama erat, & Fratrem *Pheroram* venenis eum ſuſtuliſſe. *Joſeph. Bell. Jud.* I. *c.* 16. *Hegeſipp. Excid.* I. *c.* 42. Præter multos ſine numero ex fidiſſimis, *Joſeph. Ant.* XV. *c.* 11. & XVI. *c.* 11. Et ipſum illum ſceleſtiſſimum *Antipatrum*, filium ex *Doride*; *Joſeph. Ant.* XVII. *c.* 9. *Hegeſipp. Excid.* I. *c.* 45. in quos etiam ſævitum. Ut ita non *unô*, ſed *tribus filiis* ab Herode jugulatis, rectè *Auguſtus* dicere potuerit, *quod præſtaret ejus porcus, quam filius eſſe*, *Macrob. Saturn.* II. *c.* 4. Sed hæc talia modica, quæ in *ſuos* perpetravit: Crudeliora adhuc, nec minora reſtant. In tantum ille hominem exuit, & Divina, humanaque pro-
34 miſcuo nihil penſi nihil moderati habuit. Præter duos illuſtres *Summos Pontifices*, quos tetra illa Sanguinis Vomica impie occidit, *Joſeph. Ant.* XV. *c.* 3. 9. quatuor alios officiô depoſuit. *Joſeph. Ant.* XV. *c.* 3. 12. & XVII. *c.* 6. 8. Sepulchrum Davidis fregit, & diripuit. *Joſeph. Ant.* XVI. *c.* 11. Phariſæorum ſex millia aut necavit, aut multavit. *Joſeph. Ant.* XVII. *c.* 3. *Euſeb. Chron. Scal. p.* 156. Suſtulit & *Sanhedrin*, ſeu judices 70. *Joſeph. Ant.* XIV. *c.* 17. & iis, (unô excepto *Samea* & Pollione, *Joſeph. loc. prox.* ſeu *Baba*, cui tamen oculos effodit. *Thalmud. in Bava Bathr. Capit. Haſſataphin*) Proſelytos ſubſtituit. *Philo de Temp. l.* 2. Ut multos alios, quorum numerus inexputabilis eſt, ferrô, aut flammâ interfectos, *Joſeph. Ant.* XV. *c.* 11. & XVI. *c.* 17. & XVII. *c.* 8. *Bell. Jud.* I. *c.* 17. *Thalmudiſt. ap. Galatin. de Arcan. Catholic. Verit. l.* IV. *c.* 6. *Hegeſipp. Excid.* I. *c.* 45. & II. *c.* 1. taceam: Dum etiam eò feritatis
35 eſt deventum, ut Tyrannus Execrabilis ſub edictô hominum conventus prohibuerit, & ipſe etiam, habitu mutatô, ſæpe noctu plebi ſe miſcuerit, quò ſtudia hominum, & ſermones deprehenderet. Quò ipſô, incredibile dictu, quot ex turbâ innoxiâ, linguâ vel minimum abutentes aut peccantes, ad ſupplicia raptari contigit. *Joſeph. Ant.* XV. *c.* 13. Ut merito ſcripſerit Euſebius, *Hiſtor. Eccleſ.* I. *c.* 8. *Argumentum crudelitatis Herodis, omnem Tyrannidem, quæ à Tragœdis deſcribitur, longe ſuperaſſe*: Et *Legati Judæorum* conqueſti ſunt: Τοσῶνδε ἐκείνῳ ἐπιμάχεσθαι τὴν ὕβριν αὐτοῖς, ὁπόσην οὐκ ἂν θηρίον, ἀνθρώπων βασιλεῦον δυνάμενον αὐτῷ περιγενομένης: *Tantas ſe ab Herode paſſos injurias, ſeu contumelias, ut majores ipſis ingerere non potuiſſet Beſtia, ſi ipſi imperium fuiſſet. Joſeph. Ant.* XVII. *c.* 12. *confer Hegeſipp. Excid.* II. *c.* 1. Sunt, qui inter hæc triſtia funera referunt Patrem Baptiſtæ *Zachariam*, juſſu Herodis,
36 inter aram & Templum, nullô aliô crimine mactatum, quam quod ſeu Chriſti prædicaſſet adventum; *Cyrill. adverſ. Anthropom. Origen. in Matth. contr.* 20. *Gregor. Nyſſen. de Chriſti nat. Baſil. ho. de human. Chriſti gen. conf. Epiphan. de vit. & interit. Proph. c.* 25. ſeu filium *Johannem Baptiſtam*, (quem Herodes, propter inſueta circa nativitatem ejus incidentia, pro *Meſſiâ* habere potuit) efferis manibus Tyranni ſubduxiſſet. *Petr. Alexandr. Can.* 3. *in Bibliot. Patrum.* 2. *Syn. Sext. can.* 1. *ap. Theod.* Et quid niſi immane ab ipſô exſpectandum, qui ne quidem ab ὑπομαζίων vim abſtinuit? *Salvatorem mundi*, in cunis vagientem, Dira Belua ad necem requiſivit: & dum is, Oraculô monitus, fugâ in Ægyptum evadit, inauditâ rabie, Lutum Sanguine maceratum & vomica, Bethlehemi, & totô tractu vicinô *omnes Bimulos*, & *infra*, obtruncari fecit. *Matth.* II. 13, 14, 15. *Macrob. Saturnal.* II. *c.* 4. *Euſeb. Hi-*
ſtor. Eccleſ. I. *c.* 8. & *in Chronic. p.* 42. 156. 267. *Ni-* 37
cephor. l. I. *c.* 12, 13, 14, 15. *Epiphan t.* I. *l.* I. *c. penult. Phot. Bibliotb. n* 238. Quò ipſô, quaſi gradu ſummô Beſtialitatis auctus, & modum omnem feritatis ſupergreſſus, contrucidatis tot innoxiis infantibus, XIV. millia, habet *Miſſ. Æthiopic.* πάντας ὅσοι Τύραννοι, ὑπερβαλλόμενος ἰσχύν. *Phot. Biblioth. n.* 238. *Edit. Schott. p.* 969. Cæterum ad *Infanticidium* hoc horrendum, Herodes, non *elogiis Simeonis*, & *Annæ*; *Luc.* II. 25, 36. *ſed Magorum ſeceſſu*, & *fruſtratione* eſt inductus, *Matth.* II. 16. Neque enim Magi *intra Purificationem*, advenerunt. Sicut infra fuſe hoc probabimus. At quid tandem Herodi poſt tot facta atrociſſima? Num diu illa impunita tolerata ſunt? Minime. Euſebius, *Hiſt. Eccleſ.* I. *c.* 8. inquit: Παραχρῆμα, μηδὲ σμικρᾶς ἀναβολῆς γενομένης, ἡ θεία δίκη ὑπελάβετο ἔτ' αὐτὸν ἐν τῷ βίῳ μετελή-
λυθε, τὰ τῆς μετὰ τὴν ἐνθένδε ἀπαλλαγὴν διαδεξομένης 38
αὐτὸν ἐπιδεικνῦσα προοίμια: *Statim poſt, & nullâ vel minimâ dilatione interpoſitâ, Divina ultio illum dum adhuc in vitâ manſit, exagitavit; & quaſi prœmia rerum ei poſt diſceſſum è vitâ obventurarum evidenter oſtendit &c.* Et porro: ἅμα τῇ τῆς ὅλης συνοχῇ, καὶ τῆς ἀπαραιτήτου ἐπιβολῆς, θεήλατος αὐτὸν καταλαβοῦσα μάστιξ εἰς θάνατον συνήλαυνεν &c. *Flavius* autem, *Ant.* XVII. *c.* 8. per partes ſingula clarius deducit. *Regi*, infit, *morbus factus eſt gravior, pœnam impietatis exigente Numine. Lentô enim calore torrebatur, qui non tam externô deprehendebatur tactu, quam intrinſece viſcera rodebat. Aderat & vehemens voracitas, cui continuo cibos ſuggerere neceſſe erat, ſimulque vexabatur inteſtinorum exulceratione, & colicis paſſionibus. Pedes & inguina, phlegmate humidô, & pellucidô tumebant. Ipſa quoque verenda putrefacta ſca-*
tebant vermiculis, accedente fœdâ & moleſtâ tentigine 39
& fœtore ingratiſſimô. Super hæc omnia nervorum contractione, & ſpirandi difficultate laborabat. Ut conſtans fuerit opinio, Regem læſæ tot modis Pietatis dignas factis pœnas exſolviſſe &c. Confer *Bell. Jud.* I. *c.* 21. *Euſeb. Chronic. Scalig. p.* 42. 267. *Hegeſipp. Excid.* I. *c.* 45. Inter has horrendorum pœnas facinorum, poſtquam Tyrannus malis indies magis magiſque graviter auctis, præ deſperatione cultro, (non *gladiô*, ut *Hegeſipp. cit. loc.*) fruſtra mortis compendium tentaſſet, & diu ante ſe ſentiſſet mori quam moreretur, tandem *Hierichunte*, (quo poſt uſum thermarum diverterat) *ſub ferias Paſchales* (*Annô Urbis* 753) animam terris execrabilem depoſuit Humani Generis Carcinoma & Propudium. Qui ita ſanguine non potuit abſtinere, ut etiam tum, cum anima pene in labiis hæreret, inter tormina graviſſima & mortis præſentiſſima indicia ne deeſſent, qui ipſô mortuo lugerent, Nobilitatis lectiſſimæ, ad ſe evocatæ cædem imperaverit. *Jo-*
ſeph. Euſeb. in Chronic. & Hegeſipp. loc. allegat. aut 40
ſeq. Adeo Immaniſſimus mortalium, eô tempore innoxios, & qui ipſum non læſerant, voluit exſtinguere, quô alii etiam ſummis injuriis, & hoſtibus totâ vitâ infeſtis ſolent ignoſcere. Vixit *Annos circiter* LX. Regnavit *Annos* XXXIIX. (Joſephus diſſentiens infra corrigitur.) Funus ejus ſumptuoſiſſime elatum, & ſummâ pompâ in *Herodiô* ſepultum. *Joſeph. Ant.* XVII. *c.* 10. 8. *Bell. Jud. loc. cit.* Uxores ei X. fuerant: Nempe, *Mariamme Hircani*, & aliæ IX. Quas unô tempore habuit in matrimoniô, *Joſeph. Ant.* XVII. *c.* 1. *Bell. Jud.* I. *c.* 18. Et hunc in modum Tyranni hujus prima, noviſſimaque abſoluta ſunt.

Mantiſſæ locô: Dubia quædam circa *Annos ejus*, & (quæ hinc pendet) *Epiphaniam* ſeu *tempus Magorum*, explicanda ſunt. Scripſerat Flavius, *Ant.* XIV. *c.* 17. τῷ δὲ μετ' αὐτὸν Ἡρώδῃ τὴν Γαλιλαίαν ἐπέτρεψε, νέῳ παντάπασιν, [*alias.* I. *c.* 8. vocatur νέ-

κομιδῇ] ὤν, τε' γὰρ αὐτῷ ἐγεγόνει μόνα ἔτη. Βλάπτει δὲ οὐδὲν αὐτὸν ἡ νεότης ἀλλ' ὤν τε φρονήματι γενναῖος ὁ νεανίας, ἀφορμὴν εὑρίσκει παραχρῆμα εἰς ἐπίδειξιν τῆς ἀρετῆς. His ſimillima habet Photius, *Bibl. n.* 238. *p. edit. Schott.* 970. τὸν δὲ μετ' αὐτὸν Ἡρώδην, νέον ὄντα κομιδῇ, πέντε καὶ δέκα γὰρ αὐτῷ ἀπὸ γενέσεως ἔτη ἦν, τῆς Γαλιλαίας ἀποφαίνει ἐπίτροπον, οὐδὲν εἰπὼν τῆς νεότητος, ὃ μὴ οὐχὶ τὸ δεινὸν αὐτοῦ καὶ φρόνιμον ἐκφέρειν κωλυόμενον. Sed ætatem illam Herodis, Caſaubonus *Exercit.* 1. *ſect.* 34. *p. m.* 153. [ut eripiat ſcilicet *Joſephum*, cui Baronius, *Tom.* 1. *Annal. p.* 26. 27. Poſſewinus, *Biblioth. Tom.* 1. *l.* 2. *c.* 16. & *Tom.* II. *l.* 61. *de Hiſtor. c.* 14. *p.* 301. & Alii inſultant, *quaſi novem Annos Herodis prætermiſiſſet*;) in hunc modum habet ſuſpectam: *Ubi* inquit, *Ant.* XIV. *c.* 17. *dicitur*, *Herodem quô tempore Julius Cæſar Bellô Ægyptiacô con-*
42 *fectô, res in Syriâ & Judæâ compoſuit, natum fuiſſe annos tantum quindecim, ſciat Lector, mendoſum eſſe illum locum, ut alios in Optimô illô Scriptore infinitos. Perperam enim apud Joſephum legitur* ιε' γὰρ αὐτῷ ἐγεγόνει μόνα ἔτη: *quindecim tantum annos natus erat: quum ſit abſque dubiô ſcribendum* κε', *vel etiam* κϛ' *annos tum natus erat tantum* XXV. *aut etiam* XXVI. *quem admodum jam ante nos recte cenſuerunt Viri Præſtantiſſimi, & harum rerum callentiſſimi, Scaliger, Suſiyga, Kepplerus, Torniellus &c.* Idem tuetur & Langius, *in Annis Chriſti. l.* 2. *part. prior. c.* 18. *p.* 338. Salianus autem, *in Annal. ad Ann. M.* 4008. *n.* 42. 43. 46. quaſi inter partes medius, & à *Caſaubonô*, & à *Baroniô* diſſentit. Nam *Lectionem* quidem ſanam agnoſcit, ſed *ſententiam* non probat: Quippe, *Herodem circa id Tempus non habuiſſe annos* XV. *ſed* XXVII.
43 *Tum quod incredibile ſit nobilem Galilææ provinciam, Adoleſcentulo quindecim annorum non ſolum commiſſam eſſe,* (*Regnum enim Agrippæ etiam ſeptendecenni negatum. Joſeph. Ant.* XIX. *c.* 7.) *Sed ea geſta eſſe illô tempore ab ipſô* (intelligit Latrones Galilææ exſtirpatos. *Joſeph. Ant.* XIV. *c.* 17. & XVII. *c.* 12. *Bell. Jud.* I. *c.* 8.) *quæ in illam ætatem minime cadere videantur: Tum, ſi nunc egerit annum decimum quintum, & annô ſeptuageſimô deceſſerit, ut tradit Joſephus, oporteret eum ad Annum Urbis* 759. *aut* 760. *id eſt: Decimum Chriſti, vitam produxiſſe: & ſic non regnaſſe annos* XXXVII. *ſed* XLVII. *&c.* Hæc Illi. Quorum difficultatibus ut evolvamur, primo certe via non debet tentari, per ea quæ *Caſaubonus* adducit. Neque enim illô locô *Joſephi* mendum eſſe poteſt: Non, quod non *Libri Joſephi* depravati ſint; aut quod in Annum XXV. aut XXVI. nomen etiam νέος, imo vel πεντάκαιδέκατος aut κομιδῇ νέος, non poſſit cadere: (Id enim ſatis eleganter oſtendit *loc. allegat.*
44 Caſaubonus, Vir ſui ſeculi utique Eruditiſſimus, & cujus auſpiciis, admirabilis curſus ad omnem doctrinæ factus excellentiam. *Cunæ. de Rep. Hebr.* 1. *c.* 9.] ſed quod *Joſephus* & *Photius* illum characterem addant, *quod* νεότης *Herodi nihil obfuerit, quo minus rem præclare geſſerit &c.* Ex eô enim διαφόρῳ patet, mentem illam *Flavio* fuiſſe, & lectionem fruſtra aliter refingi. Cum fortia facta in *Quindecenni* quidem, propter ætatem, habeant admirationem, in Virô autem *annorum* XXV. *aut plurium*, nullam habeant. Itaque *illic* non eſt anguis in herbâ; ſed *in totâ* potius *ætate Herodis*: quam is ſcilicet habuit annorum σχεδὸν, non *ſeptuaginta*, ſed *ſexaginta*. Ut pro ἑξήκοντα, ἑξηκοστὸν, tam facile potuerint ἑβδομήκοντα, & ἑβδομηκοστὸν, *Joſeph. Bell. Jud.* 1. *c.* 21. & *Ant.* XVII. *c.* 8. ſurrepere, ac τεσσάρων ὅλων καὶ τριάκοντα ἐτῶν dominationis Hircani, *Bell. Jud.* 1. *c.* 3. pro ἔτεσιν ἓν καὶ λ'. *Ant.* XIII. *c.* 18. aut pro σχεδὸν τεσσάρων &c. εἰκοστῷ ἑβδόμῳ *Ant.* XVIII. *c.* 6.
45 pro εἰκοστῷ δευτέρῳ. *Scalig. de Emendat. Temp.* V. *p. m.* 239. ἀδελφὸς *Ant.* XVIII. *c.* 7. pro ἀδελφιδοῦς, vel ἀδελφιδοῦς. *Ant.* XVII. *c.* 1. confer *num.* 39. *Hujus.* τετρακοσίων ἐτῶν *Ant.* II. *c.* 5. pro διακοσίοις πρὸς τοῖς δεκαπέντε. *Ant.* II. *c.* 6. Nam *Joſephum*, Habitationis populi in Ægypto annos non plures CCXV. numerantem, à LXX. ſeductum fateor. Neque ideo prorſus fidem amittet: niſi ſimul amittent tot *Græci Latinique Patres*, qui ingenti agmine Codices LXX *Interpretum* æque ſequuti ſunt. Imo *Vetus Eccleſia* ſecundum LXX. *Annos Mundi*, etiam in Conciliis Oecumenicis computabat. *Voſſ. Iſagog. Chronol. c.* XI. *p.* 95. Ita Herodes Galilææ præfectus eſt *Annô ætatis* XV. Annum autem agens XXII. hoc eſt: *Annô Urbis* 714. *Julian.* VI. Rex eſt declaratus; mortuus tandem ante Paſcha, *Anni Urbis* 753. *Julian.* XLV. Sed *hoc ultimum* nobis diligenter ſolidandum; ut quô maxime opus. Ne poſtea tanquam ex dubiis progredi, & Andabatarum more, cæcis ictibus
pugnare audiamus. De morte Herodis, *Tres* in- 46
venio Sententias illuſtriores. *Prima* eſt *Kepleri*, & *Petavii*: qui eam proferunt ad *Annum Julian.* XLII. *Secunda* eſt *Langii*, circa finem *l.* 1. *de Ann. Chr.* & *paſſim.* [ante etiam approbata, ſaltem qua Annum, ab *Alſtediô*, in *Chronol. p. m.* 132. & explicata à *Calviſio* in *Iſagog. Chron. c.* 46. *p.* 161.] qui eam reducit ad pleniſunium menſis Adar prioris, *Anni Juliani* XLIV. *Tertia* eſt *Scaligeri*, V. *Emendat. Temp. p. m.* 433. 434. ſtatuentis eam in *Annô Julianô* XLV. Prima Sententia, maxime enormis eſt: Quod ſic oporteret *Herodem* prius morbô abſumptum, quam in hanc lucem Chriſtus prodiiſſet. Recte enim *Scaligeriani* ex talibus epilogiſmis, qui convelli nequeant, partum Virginis incidiſſe probant in *Annum Julian.* XLIII. (ut Dionyſiana vulgata Chriſti Epocha *duobus totis Annis* brevior ſit:) Nam is ſi moveretur, Chriſtum *Annô* XI. *Tiberii* non poſſe eſſe ὡσεὶ ἐτῶν τριάκοντα. *Luc.* III. 1, 21, 23. Cum An-
nus XV *Tiberii*, ſit *Julianus* LXXIII. Id quod re- 47
ctius, *l.* II. *part.* 2. *c.* 2. 3. & *p.* 346. *ſeq.* oſtendit *Langius*, Vir Ingenii alias incomparabilis, quam *ſuam ipſius roborat Sententiam.* Secundum hanc enim *Purificatio*, *Profectio in Nazareth*, Luc. II. 39. & *Bethlehem*, (infra demonſtranda) *fuga*, *infanticidium*, & *Herodis obitus*, in *unum menſem Adar*, cumulanda ſunt. Imo intra *dies* XVII. Cum ex mente *Langii*, *p.* 367. 352. Purificatio contigerit II *Februarii*; & mors Herodis XIX *Febr.* Cui *quintô die*, hoc eſt: XIV. *Februar.* laniena Bimulorum præceſſiſſet: Sed quomodo tanta moles rerum, ita non dicam feſtinari, ſed præcipitari poteſt? Si poſt Purificationem, *Dies* admodum VI. ſumantur pro morâ datâ Amicis in Hieruſalem, & itinere in Galilæam, *Luc.* II. 39. (modo vero hoc tantillum ſufficit; Cum vix ſit probabile potuiſſe *Simeonem &c.* puerum ſibi tam diu deſideratum ſtatim poſt Purificationem dimittere, aut ab eô divelli,) Præ-
terierunt *Dies* VIII. Februarii: ſi addantur *Dies* VII. 48
aut VIII. (tempus & illud ſatis modicum,) quibus Parentes res in Nazareth diſpoſuerint, (ſecundum ea, quæ infra diſputo,) & redierint *Bethlehemum.* Labentur *dies Menſis* XVI. Ponamus vero quam poſſumus ociſſime, & vel illâ ipſâ nocte, quâ ventum in *Bethlehem*, fugam eſſe imperatam: (ponamus, inquam: Nam *infra* illic parentes diutius probo manſiſſe) quæ abſurda conſequentur? *Occiſos ſcilicet Bimulos, antequam fuga inita, imo, quam mandata*: Et *Deum*, (qui mortuô Herode, juſſit ut parentes redirent,) *vocaſſe ex Ægyptô filium, qui in Ægyptô necdum fuerat. Matth.* II. 13, 15, 19. Nam III. *diebus.* [qui interſunt inter fugam, & Herodis mortem] parentes certe in Ægyptum non veniſſent. Qui ex confeſſo bis *Tribus*, & ultra, *ſeptimanis*, ex Ægypto non redierant. Moniti enim *ante Paſcha* ab Angelo, (nempe poſtquam He-
rodes deceſſiſſet,) ipſi *Langio p.* 367. primum *poſt* 49
Pentecoſten ſunt reverſi. Quæ incommoda magis augebuntur & major fiet temporis confuſio, ſi adhuc Herodes, non 33: ſed [quæ ſunt *Langii p.* 352.

Al-

ὀλίγαις ἡμέραις] 50 *aut* 55. *ante Paſchæ diebus*,
expiraverit. Ut nihil dicam de *Euſebiô*, qui ex-
preſſe in *Chronic. Græc. Scalig.* [*Launam*, mendo-
ſum ultro contemnimus] bimulorum cædem re-
fert ad *Annum Chriſti* II. & in *Hiſtor. Eccleſ.* I. c. 8.
graviter aſſerit: morbum ultimum Herodis, tan-
quam pœnam demum immiſſum poſt Infantici-
dium. At *Langio* ita non ſequitur morbus, ut et-
iam *ὑπομάζοι*, poſtquam *ultra menſem* Herodes
jam decubuit, (quintô ſcilicet ante ejus mortem
die,) primum trucidati & ſublati ſint. Sed huic
telo prævenit *Langius p.* 370. Dum contendit, *ex*
Euſebio nihil certi haberi poſſe, quod in Annis Hero-
dis craſſiſſime erraverit. Ego vero memini *Euſebium*
Græc. in Chronic. p. 265. Herodi eoſdem annos Re-
50 gni tribuere quos *Joſephum*. Invenio etiam Chri-
ſti *γένεσιν* referri ab ipſô ad *annum regni Herodis λέ*.
Quæ haud dubie *Langius* aut non improbabit, aut
non improbare poteſt. Imo vero eſto vel maxi-
me, quod Euſebius *Tyranni res* frigide diſtinxerit,
hoc eſt: eos ad *annos Auguſti*, *aut Olympiades* non
recte redegerit; (neque enim illud eſt in quæſtio-
ne:) num propterea Vir illô locô poſitus, ſaltem
ubi *γένεσις*, non præſumendus in *Annis Ieſu Chriſti*
circumſpectior & attentior? Imo vero quod talis
fuerit, ſaltem in tempore *Epiphaniæ*, & *Magorum*,
(ut in annô *χειροτονίας* etiam ipſi *Langio p.* 369. ſa-
tisfecit,) infra pluribus mox demonſtrabimus. Vel
me tacente novit *Vir Doctiſſimus*, Antiquitatem, ſi
quando erret, non propterea, etiam ubi vera di-
cit, aut ubi commode poteſt explicari, deſeren-
dam aut abjiciendam eſſe. Reſtat ergo *Tertia*, nem-
51 pe *Scaligeri Sententia*. Quæ ſi falſa, nuſquam ſta-
bulum confidentiæ. Atqui ea eſt veriſſima. Ni-
titur enim *Charactere infallibili*: quod tum, cum
lethaliter *Herodes* decumberet, *Luna paſſa ſyncopen*
dicatur. Joſeph. *Ant.* XVII. *c.* 8. Nulla vero aliâ *Lu-*
næ Eclipſis circa hoc tempus poteſt inveniri, quam
quæ incidit in IX. *Januar. Anni Juliani* XLV. Cœpit
nempe *horâ primâ poſt mediam noctem, feriâ ſeptimâ*
ineunte Hieroſolymis: Latitudo Lunæ nulla, cum ver-
ſaret in Eclipticâ. Semidiameter Lunæ 17. 40. *Sum-*
ma ſemidiametrorum 63. 0. *Digiti ecliptici* 21. 24. *A-*
nomalia latitud. med. 89. 7. 28. *duravit horis quatuor.*
Quin imo, occurrit *Langius p.* 351. Arbelis *Annô*
Julian. XLIV. XX. *Januaris*, etiam Luna defecit.
Hunc defectum, auditum ab Aſſyriis, *Nicolaum*
Damaſcenum annotaſſe, & ex hoc ita exſcripſiſſe
Flavium. Reſpondeo: Cum Herodes *Annô Julian.*
XLIV. (ut nuper viſum) non fuit mortuus, uti-
52 que neque *Eclipſin Anni Julian.* XLIV. poſſe eſſe eam,
quæ ſub mortem ejus contigit. Deinde multa hic
in circulum projiciuntur. Probandum *primo*: Ni-
colaum Damaſcenum qui vixit in Judæâ, de *Ec-*
lipſi illâ audiviſſe, & ſi audiverit, annotaſſe. *De-*
inde probandum: Joſephum eam comprobaſſe, &
ex ipſô eam in chartas ſuas retuliſſe. Quæ conje-
cturæ, ut longe petitæ ſunt, ita nihil habent ſo-
lidi. Etiamnum quæritur quid ſeu *hunc*, ſeu *il-*
lum, ſeu *utrumque* impulerit, ut tam alieni cæli
ſymptoma indicarent? An quod ad morbum He-
rodis aliquid contuliſſe ab iis judicatum fuit? Equi-
dem non apparet. Fuerunt enim tam Docti Scri-
ptores emunctioris naris, quam ut *Eclipſin ordinariam*
& parvam morbos tam graviter acuere poſſe, ſo-
mniarent. Imo: quis unquam, ſeu *Judæus* ſeu *Syrus*,
ita ſe & alios proſtituit, ut *Eclipſes Parthicas* in
Judæâ, (ubi non ſunt viſæ,) poſſe operari crede-
ret? ſcilicet, qualis hæc fuit, vulgatiſſimas? Ad-
53 do: Eclipſis hæc facta *ἐν νυκτί*. *Ant.* XVII. *c.* 8. Quo-
modo facta *Judaica Anni Juliani* XLV. (ſicut de-
claratum,) & non *Arbelenſis Anni* XLIV. Nam
hæc ipſô *Langiô* fatente *circa quintam veſpertinam*
deſiit. Manet ergo *Herodem* ante Paſcha *Anni* XLV.
cujus fuit Lunæ hoc deliquium & non *Anni* XLIV.
vitâ exceſſiſſe. At obſtas cum Petaviô *Doctrin.*
Temp. t. 2. *l.* XII. *c.* VI. *p. m.* 413. dicisque: *Temporis*
ratio hoc non patitur. Nam ita Herodes, qui Annô
Julianô VI. *Rex eſt factus, moriens Annô Julianô* XLV.
non potuit dici regnaſſe annos XXXVII: *Sed nec Arche-*
laus, IX: *aut Philippus*, XXXVII. *Id quod tamen ex*
Joſepho conſtat. Scaliger *Emendat. Temp.* V. *p. m.*
433. iſtô laqueô ut evolvat ſe, videtur ad hanc ri-
mam fugere, quod Judæi à tempore *Simonis Hir-*
cani annos Regum non à *Niſan*, aut *Thiſri*, ſed à
menſe *Ijar* inceperint. Quibus conſona, habet *Cal-*
viſius. Sed Joſephus *Ant.* XV. *c.* 7. *Bell. Jud.* 1. *c.* 14.
inquit: *Bellum Actiacum incidiſſe in Annum Herodis*
VII. (erit is à quô vicerat *Antigonum*.) Ex quô *εὕ-*
ρημα Scaligeri convellitur. Nam nunquam Herodi 54
Bellô Actiacô, (id eſt: *Annô U. C.* 723. Dio *Hiſt.*
50. 51.) annus regni VII. curret à dejectô *Antigonô*.
(Coſs. ſcilicet M. Agrippâ & Canid. Gallô. *Ant.*
XIV. *c.* 28. annô *U. C.* 717. Dio. *Hiſt.* 49.) niſi ſtri-
ctiſſime anni ejus numerentur, & inveſtitura regni
data à Romanis prius *Joſepho* computetur, quam
à *menſe Ijar*. Ratio enim *Regni Herodis ante Anti-*
gonum, etiam haberi debet. Unde nobis, (de *Ar-*
chelao & *Philippo* ſuô locô diſputantibus,) hic de
Herode tutius ſic reſpondere: *Primo* quidem, ſed
hoc obiter & perfunctorie,) *Petavium* & *Aſſeclas*
ipſâ ſuâ ſicâ peti. Cum nec ipſorum hypotheſi
fiant *Anni Herodis* XXXVII; ſed XXXVI. Herodes e-
nim Rex factus *Annô Julianô ſextô*, ſecundum ipſos
quadrageſimô ſecundo obiit. *Deinde*: propius ad rem
hoc dicimus, quod *Joſephus* illic explicandus ſit
συγχωρητικῶς, & quod *τὸ σχεδὸν* tacite ſubintellexerit.
Neque enim hoc in ipſo novum: & plura, quæ 55
aliter juvari nequeunt. Sicut dicetur ad *Annum*
Actiacum XXXVII. *Num.* 35. Nempe: Ut *Joſephus*
determinans *regimen Herodis*, *Ant.* XVII. *c.* 10. *Bell.*
Jud. 1. *c.* 21. *συγχωρητικῶς*, *plus* à donatione regni ad
Antigonum aſſumit; (numerat enim *tres totos an-*
nos, cum fuerint tantum *duo & tres menſes. Ant.* XIV.
c. 27. *collat. cum Ant.* XIV. *c.* 28. prout regnum dela-
tum, *Cn. Calviſiô* & *Pollione Coſſ.* Joſeph. *Ant.* XIV.
c. 26. id eſt: Annô U. C. DCCXIV. *Dio Hiſt.* 48. &
Antigonus expugnatus Claudiô & Norbanô Coſſ.
Anno U. C DCCXVI. *Dio Hiſt.* 49. 48. ſeu menſe ter-
tiô anni ſequentis. *Ant.* XIV. *c.* 28.) Ita *juſtô minus* ac-
cipit ab *Antigonô victô* uſque *ad obitum*: nempe *an-*
nos triginta quatuor; cum revera fuerint *triginta ſex*.
Ex quibus addendis ita comparatis mirum non eſt
quod *ſummam datis ſimilem* aggregaverit. hoc eſt:
vero proximam, non accuratam. Ut nihil certius,
quam eâ ſummâ nos non poſſe ſtare: quippe *Joſe-*
phum ſponte balbutire, (*confer Num.* 35.) & per 56
triginta ſeptem regni annos, *σχεδὸν triginta ſeptem* in-
telligere: hoc eſt, *triginta octo cum appendice*. Ita
l. 2. *contra Apion. p. Gelen.* 1068. *ἐλευθερίαν* Judæo-
rum æſtimat ad *Pompejum*, *εἰς ἔτη σχεδὸν εἴκοσι πρὸς ἑ-*
κατόν. Ubi *τὸ σχεδὸν* vel in XX. *annis* prodigum eſt.
Nam *Libertas Gentis* cœpit cum *Aſſamonæorum Prin-*
cipatu. At hic *annorum* CXXVI. Et à *Pompejô*, qui
ſervitutem induxerat, ad finem *Aſſamonæorum in*
Antigonô, *anni* erant XXVI. (Uti horum temporum
probatio exſtat infra *Num.* 27. 35.) Ablatis ergo
Servitutis annis, nempe XXVI. de CXXVI. annis totius
dominationis *Aſſamonæorum*, remanebunt *anni Li-*
bertatis ἑκατόν. Ita & *Ἁλώσ.* 1. *c.* 21. *Ant.* XVII. *c.* 8.
ſcripſerat, *Herodem* mortuum *annô ætatis σχεδὸν* aut
περὶ, (ex noſtrâ emendatione,) LX. Qui tamen
fuit, (Bzovii *Hiſt. Eccleſ.* 1. *ad Ann. Chr.* 1. *n.* 1.
LXVI. & Baronii *Annal. ad Ann. Chr.* 8. *n.* 1. *c.* LXVII.
falſus eſt) LXI. Nam illic eum ruditer egiſſe & 57
pingui minervâ, numerum *rotundum* pro *exactô* ac-
cepiſſe certum eſt. Quomodo ſcilicet *Scriptura*,
propter memoriam, in annis Judicum, *Othnielis*,
Barach, *Gideonis*, *Samſonis*, *Eli &c.* tot aſſumit
Quadragenarios, qui nequaquam *pleni* omnes repu-
tandi

tandi ſunt. Atque hæc cum ita ſint, Calviſium *in Chronol. ad Ann. M.* 3949. *p. m.* 425. ſtatuentem *Herodem mortuum annô Regni* XL. non intelligo aliter quam ut falſus ſit. Nam certe cum ipſe *Iſagog. Chronol. c.* 46. *p. m.* 161. ſupponit Herodem Regem factum *poſt Paſcha Anni Julian.* VI. & *ante Paſcha Anni Juliani* XLV. idem deceſſit, tantum abeſt, *quadrageſimus regni annus* inciperet, ut ne quidem *trigeſimus nonus* ſolidus ſit. Et hæc contra ἔνσταςιν *Petavii. Quæ, cum aliis* neceſſario præmuniendis fecit, ut è viâ longius digrederemur. Nam recte Serarius, *Opuſc. Tom.* I. *in Herod. c.* 22 *p. m.* 245. *Sic ſe in temporum diſputationibus habet res, ut qui chor-*
58 *dam unam tangat, alias moveat ſimul complures.* Reſtat adhuc aliquid in *Salianum.* Sed hujus reliquiæ objectionum ſic ſunt tenues, ut natam inde diſcrepantiam quis admirari poſſit. *Herodes quindecennis rexit Provinciam, & latrones ſuſtulit.* Quid vero hic ἀπίθανον? Sunt Adoleſcentes, quibus Prudentiâ ſenile quid ætatem ſupplet. *Cicer.* 4. *Philip.* ut Juniores ſæpe perſpicacioris ingenii fuerint quam Senes. *L.* 37. *ff. de ædil. edict. l.* 91. *ff. de V. O.* Ibi perfecta ætas, ubi perfecta virtus. *Ambroſ. in Orat. ſup. Obit. Theodoſ.* Romæ, Corvinus, Marcus, Scipio Africanus, Pompejus, Auguſtus &c. ante tempus, Conſulatum, aut alios publicos honores conſecuti ſunt. *Plut. in Vit. Appian. l.* 3. *Bell. Civil. Alex. ab Alexand. l.* 3. *c.* 3. *Plin. de Vir. illuſtr. c.* 29. 49. 68. 77. Et cum in Senatu conſultarent, quemadmodum Nero, Princeps vix annos XVII. egreſſus, ſuſcipere eam molem (imperii) aut propulſare poſſet? reſponſum: *Octavô decimô ætatis annô* Cn. Pompe-
59 jum; *nonô decimô*, Cæſarem Octavianum civilia bella ſuſtinuiſſe. *Tacit. Annal.* XIII. *c.* 6. Philippus, Rex Macedonum penultimus, non modo παῖς ὢν regnum adiit; ſed & ἐπταπαιδεκαέτης multa præclare geſſit. *Polyb. Hiſt.* IV. *p. m.* 294. Dubitatio *Polybii*, quomodo poſſet eâ ætate τηλικούτων πραγμάτων διοικεῖν &c. ad dexteritatem ejus in reſpondendô, non promptitudinem in agendô ſpectat. Et quid mirum de *Annis* XV? Cum etiam infra eam ætatem, Alexander Severus, *adhuc puer*, in Imperiô: *Ælius Lamprid. in Ejus Vit. Volaterr. l.* 23. Henricus aliquis, *novennis*, in Angliâ: *Polydor. Hiſt. l.* 16. Otho III. *Undecennis*, mirabilia mundi dictus, in Germaniâ: *Sigebert. in Chronic.* Carolus VIII. *tredecennis*, in Galliâ: *Ric. l.* 3. *Franc. Reg.* non ſine laude, publica adminiſtrarunt. Ut nihil dicam de *Anno* XIV. Quô Baſſianus, (alias Helægabalus) non modo Orbis Princeps, eſt electus;
60 *Herodian. Hiſt.* V. ſed & in illô fuit vigore, ut in pugnâ contra Macrinum, equô adactô, & gladiô diſtrictô, ſuos fugientes reduxerit. *Xiphil. Epit. Dion. in Macrin.* Eſtque ille annus, quô LL. iis, qui ob anticipatam induſtriam, ætatis impetrant gratiam, judicandi & gerendi magiſtratus veniam concedunt. *Beyerlinck in Theatr. titul. Magiſtr. p.* 160. Et quô, hodieque *Reges Galliæ*, inter omnes fere Principes Europæos maxime ſibi permiſſi & liberi, tutelâ exeunt, & regno admoventur. Recte Cicero 5. *Philip.* Ab excellenti atque eximiâ Virtute, *ætatis progreſſus* non eſt exſpectandus. Inſtantia de *Agrippâ* nihil obtinet. Nam hic ſolus, & toti genti Judaicæ, dolore injuriæ ad motus ſpectanti &c. debuit præfici. *Herodes* autem uni tantum in Judæâ præfuit Provinciæ: Et illud quidem adhuc ſub aliorum, (nempe *Hircani*, & Patris *Antipatri*,) ſummô patrociniô. Non dicam, ei quie-
61 tæ, & necdum irritatæ aut hoſtili. Ut facile ſit animadvertere, quomodo in *Agrippæ* ætate eſſe potuit diffidentia; quæ in *Herodis*, nulla. Atque hæc ad *dubium de annis Herodis*.

Supereſt alterum, *De annô Epiphaniæ*. Nam hoc etiam excuſſuros nos promiſimus: quo tanto rectius hiſtoria rerum Ieſu Chriſti ſub *Herode*, poſſit ordinari, & ad *ejus annos* diſtribui. *Intra Purificationem* acceſſiſſe Magos, contendunt quotquot pro *Epiphaniâ*, aut XIII. à Nativitate Chriſti diem aſſumunt, aut XL. *Prior*, fuit vetus traditio, comprobata à *Langiô*, *l.* 2. *c.* 3. *p.* 367. Prout *Epiphaniæ* feſtum menſe *Januariô* dudum celebratum. *Ammian. Marcell. l.* 21. *Poſterior*, fuit ſententia Scaligeri, *l.* VI. *de Emendat. Temp. p.* 254. *ſeq.* Caſauboni, *Exercit.* II. *ſect.* IX. Alſtedii, *Chronol. p.* 132. Saliani, *in Annal. ad Ann. Chr.* I. *n.* 34. & Aliorum. Nos dicimus *poſt Purificationem demum magos advenisse*, nixi his rationibus. (1) Quod digreſſis Ma-
gis parentes juſſi ſint fugere in Ægyptum *Matt.* II. 62
13. ut exinde tempus, ſe & puerum Hieroſolymis παραστῆσαι τῷ Κυρίῳ, *Luc.* II. 22. nullum habuerint. Et quamquam *Matthæus* non addat vocem παραχρῆμα, dicatve illud *ſtatim* factum &c. tamen nihil ſuadet, ut à *ſimplici textus literâ* diſcedamus, aut ut moram interponamus. Imo vero, eſt quod ſuadet ut non interponamus. Non dicam, quod particula *ibi*, hoc ſignificet; quæ ipſorum eſt ὑπόληψις: Sed quod (2) Si præceſſiſſet *Epiphania*, & per hanc Pueri manifeſtatio, parentes minime auſi fuiſſent Hieroſolymam aſcendere, & in templô ſe oſtendere: qui ſatis à *Magis* fuerant edocti, quam *Urbs* & *Herodes*, ad nuncium Pueri fuiſſent perturbati, & in viciniâ deinde ignorare haud potuerant, quam Herodes fureret. *Matth.* II. 16. Ut cum Deus noluerit, ut Magi, (ne puer proderetur) reverterentur, & aliis mediis, quam *per fu-* 63
gam, puerum eripere haud decreviſſet, multo minus paſſurus fuiſſet, ut puer ultro iret Hieroſolymam, & ſe hoſtibus in manum traderet. *Dicas:* Herodem tempore καθαρισμοῦ non fuiſſe *Hieroſolymis*; ſed ad *Callirhoen*. Etiam vero hoc aliquid nihil eſt. Nam Herodes primum *Annô ſequente*, (nempe quô mortuus,) æger eo deportatus eſt. Atque eſto quod fuerit: num propterea periculô res caruiſſet? maxime poſtquam Herodes per omnes Urbis angulos, tot haberet *Emiſſarios*, per quos minima quæque obſervaret. *Joſeph. Ant.* XV. *c.* 13. Ut nullô pactô res tam illuſtris, in templô & locô maxime publicô, non ſine cantu & ſtrepitu, *Luc.* II. 28. 38. geſta, hoſtes Pueri latere potuiſſet. (3) Quod expreſſe Euſebius *in Chronic. Scalig. p.* 267. Annum Chriſti II. adſtruat: cum Chriſtô conceptô εἰκάδι πέμπτῃ τῶ δύςρε μηνὸς *Anni* 4. *Olympiad.* 194. ſub *Annô* 2. *Olympiad.* 195. ita ſcribit: 64
Ἡρώδης τὴν τῶ χεισῶ γένεσιν πυθόμενος παρὰ τῶ Μάγων, τὰ περὶ τὴν Βηθλεὲμ ἀναιρεῖ παιδία ἀπὸ διετοῦς καὶ κατωτέρω, οἰόμενος καὶ τὸν χεισὸν τῷ τοσαύτῃ τῶν ὁμηλίκων συναπολαύσειν συμφορᾷ &c. *Annus tertius*, in Chronicô Latinô Euſebii, error *Hieronymi* eſt, à nobis non probatus. Quo pertinent, (paucis mutatis) quæ habet Epiphanius *l.* 2. *contra hæreſ.* 51. *Magorum*, inquit, *adventus contigit circa talem caſum, ut ſimilis non fuerit commoratio Mariæ & Joſephi ei quæ apud Lucam propter deſcriptionem relata eſt: ſcilicet, quod non eſſet locus in diverſoriô propter frequentiam. non enim invenerunt Mariam in ſpeluncâ ubi peperit: ſed velut Evangelium habet, deducebat eos ſtella uſque ad locum ubi erat puer; & ingreſſi in domum, invenerunt puerum cum Mariâ, non amplius in præſepi, non amplius in ſpeluncâ, ſed in domô. Ut cognoſceretur veritatis certitudo, & temporis duorum annorum*, (Nobis ſecundi anni) *ſpatium, ex quô natus eſt, donec acceſſerunt Magi.* Adhæc, cum in eô convenimus, 65
quod ſtatim poſt adventum Magorum, *bimulorum cædes* facta ſit, & tum *Macrobius*, tum *Euſebius* confirment cæſos bimulos ſub extrema Herodis, iſque mortuus *ſecundô Chriſti Annô*, &c. quid reſtat, niſi ut Epiphaniam etiam ad *Annum Chriſti* II. *referamus.* Verba *Macrobii* ſunt, *Saturnal.* II. *c.* 4. *Cum*, inquit, *audiviſſet* (Auguſtus) *inter pueros, quos in Syriâ Herodes Rex Judæorum intra bimatum juſſe-*

juſſerat interfici, filium quoque ejus occiſum, ait: Melius eſt Herodis porcum eſſe, quam filium. Manife-
ſtum eſt autem ſub tempus *Infanticidii* neminem ex
Herodis filiis interfectum præterquam *Antipatrum*:
cujus cædes impii patris fata *dies quinque* antever-
tit. *Joſeph. Ant.* XVII. *c.* 10. Quomodo autem *Eu-
ſebius*, *Hiſt. Eccleſ.* 1. *c.* 8. aſſerat, *ſtatim aut brevi
morâ interpoſitâ*; imo ἅμα τῇ τοῦ ἐπιβουλευθέντος καὶ τῶν ἄλ-
λων νηπίων ἐπιβουλῇ, Herodi plagam inflictam, quâ
exſtinctus, patuit ſupra in *verbis ejus*, *circa finem
Vitæ Herodis adductis*. Ut *Saliani* impudentiam ſa-
66 tis mirari haud liceat, quod *in Annal. ad Ann. Chr.*
1. *n.* 13. ſic auſit ſcribere: *In biennium quoque Ma-
gorum adventum differt in Chronicô Euſebius, ſi ta-
men Euſebius. Nam in Codice Græcô, quem edidit
Scaliger, nihil eâ de re habetur. Ut ea potius Hiero-
nymi Interpretis, & Amplificatoris, quam Euſebii
ſententia dicenda ſit. In Eccleſiaſticâ vero Hiſtoriâ,
ſi Græcam conſulueris, nullum verbum reperies, quò
aut citius aut tardius contigiſſe Epiphaniam ſignificet
Euſebius.* At quid hoc ſibi vult? aut quid eſt fal-
lere, ſi hoc non eſt? Verba *Euſebii*, tam ex *Codi-
ce Græcô Scaligeri*; quam ex *Hiſtoriâ*, manifeſtiſſi-
ma ſunt: & (quamdiu illa perſtat hypotheſis, *quod
παιδοκτονία Epiphaniam mox ſequuta ſit*,) conſequen-
tia inde deducta multo planior, quam ut *Saliano*
quiſquam poſſit aſſentiri, niſi qui prorſus fungum
pro cerebrô, & peponem pro corde habeat. Ita
ergo *ratione*, & *teſtibus* oſtenſum: *Epiphaniam*, (&
quæ hanc excipit, *fugam*, *Infanticidium &c.*) non
ante *Purificationem*, ſed *Annô Chriſti ſecundô* demum
67 contigiſſe. Ut hic rerum fuerit ordo. Incipiente
Annô Julian. XLIII. qui eſt nati Chriſti, in Januariô
Stella fulſerit. Dum interea *Magi* conferunt,
(neque enim fortean ſtatim rem intelligunt) iter
decernunt, & ad illud ſe præparant, tandemque
illud inſtituunt & veniunt, *Annus Julianus* XLIV.
ferme jam exiverit. Ut *affectô Decembri*, IV. ſci-
licet aut V. *Kalendas Januarias*, Hieroſolymam
primum ſint ingreſſi. Erat tum minimô minus
Biennium, à quo Sydus viſum ἐν ἀνατολαῖς. (Non
μετὰ δύο ἐτῶν χρόνον. cum *Epiphan. l.* 1. *contr. Hæreſ.
Tom.* II. *p. m.* 154.) Ut hoc modô, rogati ab He-
rode, *Biennium* recte dicere potuerint. *arg. Matth.*
II. 7, 16. At erat *Annus Chriſti incipiens ſecundus*:
Ut qui ſecundum Tabulas Cenſorias, *teſte Chryſo-
ſtomô in ſermon. d. Natali*, natus fuit VIII. *Kalend.
Januar.* annô, (cujus ſæpe meminimus,) *Julianô*
XLIII. *Secundô* aut *tertiô Januarii* ſequentis, Hero-
68 des adhuc ſanus & vegetus, deluſum ſe ſentiens
ſævierit in bimulos. Dico: *adhuc ſanus & vege-
tus*. Nam ſi *Macrobius* ſtatuit bimulos ſimul in-
terfectos cum *Antipatrô*, utique hallucinatur. Sed
nihil opus hoc de ipſo ſuſpicari: Cum dicere poſ-
ſit, bimulorum & Antipatri cædes, quod paucis
tantum diebus differrent, unô tempore Romæ au-
ditas, ſed non unô factas. Ut illud Macrobii: *in-
ter pueros &c.* poſſit exponi, *præter pueros*. Quo-
modo ſi quis diceret: *Cum audiviſſet Lyſimachus,
inter Cognatos Alexandri; quos in Macedoniâ Caſſan-
der juſſerat interfici, matrem quoque Alexandri occi-
ſam &c.* non inferret neceſſario, *hanc cum illis* eo-
dem interfectam tempore; ſed tantum *quod ſimul
illæ cædes cognitæ*, aut *quod ſibi proximæ contigerint*.
Erat præterea circa hæc tempora *Urbs* & *Regia*
etiam tranquilla. Ut admitti *Magi* tum præ tur-
bis ſat potuerint. Clarum id eſt ex ipſorum redi-
tu, quos *Herodes* Romam miſerat. Nam illi ante
69 cæſum Antipatrum ad *Herodem* fuerant reverſi. *Jo-
ſeph. Ant.* XVII. *c.* 9. Id quod vix tum fieri potuit,
niſi ad minimum *ad Bimeſtre* abfuiſſent. Quis e-
nim intra brevius tempus, eos non ſolum ire & re-
dire; (γραμματοφόροι *mortis Caji*, utut κακοπλοήσαντες,
ultra XXVII. *dies* itineri impenderant. *ibid.* 11. *c.* 9.)
ſed & mortem *Acmes*, & reſponſorias de *Antipa-
trô*, qui tot in Urbe & Aulâ ſibi fecerat obnoxios,
à *Cæſare* etiam, Herodis in filios animum ante ſu-
ſpectum habente, & qui tam ſero ad conſentien-
dum ſuper morte filiorum Mariamnes &c. adduci
voluit. *Joſeph. Ant.* XVI. *c.* 8. 16. impetrare potuiſſe
crederet? At quô tempore *Legati* abirent, omnia
certe Hieroſolymis pacata. Proditio parricidalis
detecta, ſontes imo & ſuſpecti examinati; & ca-
put turbarum *Antipater* miſſus Hierichuntem in
cuſtodiam. Paulo poſt mactatos infantes, Hero-
des ægrotare incipit. Cujus morbo lethali com-
pertô, *Sophiſtæ*, VII. an VIII. *Januarii* conſpiratio-
ne factâ Aquilam decutiunt: & ob hoc *die ſequente*, 70
(ut quem noctu *Lunæ Eclipſis* ſequuta) ſuppliciô
afficiuntur. Inde Herodes ad *Callirrhoen* proficiſci-
tur. Cujus uſu debilitatus magis, quam refectus,
Hierichuntem defertur, & illic moritur. Sed *quô
Anni menſe?* aut *quotô die ante Paſcha?* Nam eo
etiam lubeat excurrere. Edorardus Liveleus, *in
Chronolog.* approbante *Uſſer. Annal. ad A. M.* 4001.
p. 535. diem aſſumit VII. *Menſis Ciſleu*, id eſt: XXV.
Novembr. quod ex מגילת תענית (volumine Je-
junii) conſtet, *Judæos illum diem celebraſſe, quod
Herodes, qui Sapientes oderat, illô deceſſerit.* Sed hic
Rabbinicus Epilogiſmus cum *Eclipſi ſupra*, neutiquam
conciliari poteſt. *Langio* in *Ann. Chriſt. p.* 350. *ſeq.*
placet XIX. *Februar.* & vel *quinquageſimus Dies ante
Paſcha.* Id quod etiam ſupra monitum. *Nobis* vel
dies XXX *pauciores* ſufficiunt: Ut in *Martiô* Tyran-
nus exſpiraverit. At, inquit Langius: *Quot dies
tantæ pompæ præparationi impenſos credas?* Ego ve-
ro, quantum Langius & *præparationi*, & *Archelai* 71
reverſioni tribuit, *dies* VIII. facile conceſſerim. Per-
git Langius: *Cum Joſephus Bell. Jud.* 1. *c.* 21. *aſſe-
rat, pompam funebrem verſus Herodium, per* 200. *ſta-
dia fuiſſe obſervatam, & Ant.* XVII. *c.* 10. *per* 8. *ſta-
dia, aliter ea explicari nequeunt, niſi ut dicatur Jo-
ſephum unô locô totam viam deſcripſiſſe, alterô autem
cujuſvis diei. Nec commode plus unô die, quam octo
ſtadia abſolvere poterant tantæ ſolennitati intenti, die-
bus brevioribus, & viis propter hyemem difficilibus.
Divide ergo* 200. *per* 8. *habebis dies* 25. *quibus fune-
bris pompa duravit.* Imo vero inquam ego: Divi-
de 200. per 32. (quot ſtadiis conſtat *milliare Ger-
manicum*) & habebis *milliaria* 6¼. Quibus Hero-
dium Hierichunte diſtaret; quibuſque abſolvendis,
(non *horæ* ſed) *Dies* 25. cum *Langio*, eſſent inſu-
mendi. Quod cum ſit abſurdum, neceſſe eſt aliâ
inſiſtamus viâ, & ſuſpicemur quod res eſt: *Joſe-
phum hic, ut alibi, corruptum eſſe.* At ſana eſt le-
ctio διακοσίων, in *Librô ἁλώσεως*. Uti etiam *ſtadia* 72
ducenta Hegeſippo ſunt. *Excid.* 1. *c.* 46. *Hierichus*
enim ubi mortuus Herodes, & ex quâ funeris ſo-
lennitas incipiebat, *ſtadiis* CL. aberat à Hieroſoly-
mis. *Joſeph. Bell. Jud.* V. *c.* 4. Et ultra Hieroſoly-
mam, ἐν ταῖς ὁμόροις τοῖς μέρεσι versus *Maſadam* & *Idu-
mæam*, LX. *ſtadiis Herodium* diſtabat. *Joſeph. Ant.*
XIV. *c.* 25. & XV. *c.* 12. *Bell. Jud.* 1. *c.* 11. 16. Quæ
aggregata, *ducenta & decem* faciunt *ſtadia*, pro *di-
ſtantia Herodii à Hierichunte* ſi quis iret λαξοδρομῶν
per Hieroſolymam. At hâc ad *orientem* relictâ ſi
quis recta iret, X *ſtadiis* brevius iturus eſſet. Recte
ergo illa conſignata ſunt. Fallit vero *Liber Antiqui-
tatum*. In quô ſcilicet pro *octo ſtadiis*, (viâ funeris
diurnâ) legenda, aut *viginti*, aut *triginta octo*. Ut no-
tam κ'. aut λ'. incuriâ Librariorum omiſſam ſit ne-
ceſſe. Recte Torniellus *in Annal. ad Ann. M.* 4051.
a. 33. *Credimus*, inquit, *verum eſſe, quod nos alias,
& alii quoque obſervarunt: nimirum potuiſſe ſive Libra-
riorum errore, ut fit, ſive Typographorum incuriâ ali-* 73
*quid vitium in Joſephi codicibus alicubi, præſertim ve-
ro in annorum numeris interdum irrepere. Quin po-
tius verum eſſe, quod de hoc Authore ſcribit* Melchior
Canus, *lib. locor. Theolog.* 11. *c.* 5. *ad* 9. *prop. fin. di-
ctæ reſponſ. ſed in numeris, inquit, Joſephi Libri men-*

da habent innumera, quæ ego menda Viro diligentiſſi-
mo atque graviſſimo aſſignare, nec volo nec debeo. Hac
ratione *octo ſupra viginti ſtadia* dietim progreſſi, VII.
circiter die Herodii eſſe potuerunt. *Inſtantia ab*
Hyeme aut tarditate pompæ ſumpta, nulla eſt. Nam
cum 28. *ſtadia*, necdum *unum* faciant *milliare*,
abunde illud tantulum iter, & ad pompam foret
ſuſpenſum, & dietim vel in *Solſtitiô*, obiri poſſet.
cum *Diſcipuli Emaumtici*, (incertum adhuc quâ ho-
râ egreſſi,) pene circa idem anni tempus, iter
longius pedibus confecerint. *Luc.* XXIV. 13. 29. Ad-
do vero poſſe fieri, ut vel *major numerus* in *Joſephô*
ſit expunctus; & ut *dies ſinguli exſequiales* vel *octo*
ſupra ſex ginta ſtadia, (duo circiter milliaria) ab-
74 ſumpſerint: Ad quod ſuſpicandum moveor, *quod*
Archelaus Romam feſtinaverit. ἔχων τὴν ἐπὶ ῥώμης ὁ-
δὸν ἀνύειν ἐπειγομένην αὐτῷ τάχος &c. *Joſeph. Ant.*
XVII. *c.* 11. *Bell. Jud* II. *c.* 1. Feſtinanti vero, omni-
bus ſalvis, iter longius diurnum potuiſſe confici,
in comperto eſt. Inſiſtit Langius: *Sed &*, inquit,
dies unus aut alter itineri ac receptioni Archelai à ca-
ſtello Maſadâ verſus Hieroſolymam tribuenda erit.
Voluit dicere: *à caſtello Herodio.* Nam in *Maſa-*
dâ Archelaus tum non fuit. At cum *Herodium*,
LX. tantum *ſtadiis* eſſet diſſitum à Hieroſolymâ,
potuit ea feſtinans, non *unô aut alterô die*; ſed *al-*
terâ etiam horâ emetiri. Poſt exequias facile *dies*
VII. largior: Sed invenio Archelaum poſt finem
luctus & ferale convivium, mox in concionem ve-
niſſe & multis populo datis & promiſſis, reque ſa-
crâ peractâ, *illô ipſô die poſt meridiem*, dum Arche-
laus eſſet ad prandium cum amicis, populum cæ-
75 piſſe tumultuari. Ad quem leniendum poſtquam
dies (utique non multi,) conſumpti eſſent, ita
erat præ foribus *Paſcha*, ut *Archelaus* ipſô die ἑορ-
τῆς, (ἑορτὴ autem πάσχα καλεῖται *Ant.* XVIII. *c.* 6.)
cum ſentiret *verbis* ſe nihil proficere exercitum to-
tum in ſeditioſos miſerit, & eos aut cæciderit, aut
disjecerit. *Joſeph loc. cit.* Ex quô patet quam non
dies XV. (id quod ſubjicit Langius) interjici poſ-
ſint inter hunc tumultum & *Paſcha*: Cum vel *dies*
IV. ſuffecissent. Nam tum cum erumperet ſeditio,
partem populi nec dum ad feſtum conveniſſe, ut
non *diebus* IV. potuerint acceſſiſſe reliqui, ex *Joſe-*
phô non intelligo. Quin potius ex *Joſephi chara-*
cteribus hoc intelligo, quod dictum; nempe quod
abunde Herodes *intra diem trigeſimum ante Paſcha*
deceſſerit. ὅπερ ἔδει δεῖξαι Atque eum in ordinem
compoſitâ hiſtoriâ, & *rebus Chriſti biennalibus* ex-
cuſſis, multæ tricæ ultro ſe aperient. Certe non
opus, *cum Janſen. c.* 11. *concordiant. Baron. ad Ann.*
76 *Chr.* 1. *n.* 35. *Bzov. Hiſt. Eccleſ.* 1. *p.* 14. *n.* 19. *&*
aliis, poſt Chryſoſt. Homil. 7. *in Matth.* hariolari,
quod Herodes bimulis minores occidens, majoris
ſecuritatis cauſâ, æque in *tempore*, ac in *locô*, Matth.
II. 16, 5, 8. fecerit ſuperfluum. Nam Herodi in-
fans requirendus fuit non ad tempus φανέντος Pue-
ri, (illud enim ignoravit;) ſed ad tempus φάσεως
τοῦ ἀστέρος: à quô *annum ſecundum* volvi, Magi eum
λάθρα jam docuerant. *arg. Matth.* II. 7. 16. *Janſenia-*
na enim, & *Baroniana Gloſſa*, quâ *l. c. cit.* bimulos
interfectos computat à ſtellæ tempore retrogredien-
dô: *Quaſi poſt ortum ἀστέρος nati, tanquam extra*
ſuſpicionem poſiti, non fuiſſent jugulati &c. falſa ni-
titur hypotheſi, & violenta eſt. Supponit enim
cum Theodor. *in Epiſt. ad Clem. Alexandr.* Cyprian.
ap. Auguſt. Sermon. 3. *de Epiphan.* Auguſt. *Serm.* 6.
Chryſoſtom. *Homil.* 6. *in Matth.* Suar. *t.* 2. *part.* 3.
77 *diſp.* 14. *ſ.* 4. Salian. *in Schol. in Ann. M.* 4053. quod
ſtella, tanquam ſignum Pueri nati, & non naſci-
turi, Chriſto fuerit coæva. At ſi Stella prius,
quam Infans, (more aliarum *Novarum Stellarum*,
quæ ſigna ſunt rerum imminentium, non præſen-
tium. *Scalig. de Emendat. Temp.* VI. *p. m.* 254.) haud
præexſtitit, quomodo magi *intra dies* XIII. (quod
ipſi illi Authores defendunt: niſi quod *Salianus*,
ſibi non conſtans, jam minus diebus XL. ſeu puri-
ficationis, *ad Ann. Chr.* 1. *n.* 34. Jam trimeſtre,
ad Ann. cit. n. 4. aſſumat,) comparere potuerunt?
An enim intra tam paucos dies, magi & neceſſa-
riis inſtrui, & ex oriente, (cito vel camelis, quo-
rum celeritatem ex fugâ Zenobiæ *ap. Vopiſc. in Au-*
relian. fruſtra captat Gordonius *in Matth.* II. *v.* 13.)
terrâ advolare, & Hieroſolymam totam turbis im-
plere, & ibi examinari, *Matth.* II. 3, 4, 7, 8. po-
tuerunt? ex *Oriente* dico, tantô itinere: nempe ex
Cappadocia, *Meſopotamiâ*, aut *Perſiâ* (ubi *Magi*,
per *Strab. Geogr.* XV. XVI. *Appian. de Bell. Syr. p. m.* 78
125. *Philon. de ſpec. legat. Plin. Hiſtor. Natur.* VI.
c. 26.) Et ſic minime ex *Arabiâ*; cum Baron. *ad*
Ann Chr. 1. *n.* 31. Bzov. *Hiſt. Eccleſ.* 1. *p.* 11. *n.* 5.
Langio, *de Ann. Chriſt. p.* 366. & aliis, poſt Juſtin. *in*
Dialog cum Tryphon. Tertullian. *l.* 3. *contr. Marcion.*
Cyprian. *de Oper. Card.* Epiphan. *in comp. Doctr. &c.*
Magos enim in *Arabiâ* fuiſſe, teſtibus nondum ido-
neis compertum. *vide Caſaubon. Exercit.* 11. *ſect.* IX.
p. m. 182. Dico: *Idoneis.* Nam *Patres* recenſiti,
qui hoc ſtatuunt, non dicam feris ſeculis vixerunt;
ſed ex *Propheticâ Bileami*, temere ad hoc creden-
dum ſunt inducti. *Langius* errat, cum ex *Plin.*
l. XXV. *c.* 3. Magos in Arabiâ præſumit. Nam *illô*
locô Plinii, ejus rei neque vola, neque veſtigium
eſt. Meminit quidem Plinius. *l.* XXX. *c.* 1. *Hippoci*
cujuſdam, Arabis magi: Sed an ille in *Arabiâ*, an
vero in *Perſiâ*, (ubi haud dubie artem didicit,
ſicut illic ei prima origo, & maximus honos &c.)
magiam fuerit profeſſus, in incertô eſt. *Thus*, *myr-* 79
rha &c. etiam alibi quam in *Arabiâ*; ſaltem *per*
permutationem. Strab. *Geogr.* XVI. *Conf. Ezech.* XXVII.
22. *Eſa.* LX. 6. *Certe arbor thuris ſata* & in Carma-
niâ. *Plin. Hiſt. Nat.* XII. *c.* 14. & *myrrha* etiam In-
dica & Trogloditica. *id. l. cit. c.* 16. 13. Breviter:
Arabia veteribus in genere alia ἀρωματοφόρος, & ea
verſus *auſtrum*; alia ἔρημος (ſub quâ, ni fallor,
Petræa,) verſus *boream*. *Strab. Geogr.* XVI. *Stephan.*
de Urbib. in Arab. Ex *neutrâ* hoc modô veniſſent
Magi; ut quæ fuiſſet ſeu πρὸς ἄρκτον, ſeu πρὸς νό-
τον: magi vero *ex Oriente* acceſſerunt. Quomodo
magis ſe implicat Bzovius *loc. allegat.* cum magos
ex Sabâ trans Arabiam deducit. nam Regina *Sabæ*,
1. *Reg.* X. 1, 2, *ſeq.* Regina *Auſtri* eſt. *Matth.* XII.
42. *Luc.* XI. 31. Et Scheba, *auſtralis*, reſpectu ter-
ræ Iſraël. *Aben Ezra in Dan.* 11. 6. Imo: *Sabæi*,
gens *Arabiæ deſertæ*; quæ μεσημβρινὴ, ſeu πρὸς
ἄρκτον ἐκτέταται τῇ Συρίᾳ. *Strab. & Stephan. loc. cit.* 80
Et quanquam hujus *angulus aliquis*, (nempe excur-
rens è *Peræâ* &c. *Joſeph. Bell. Jud* III. *c.* 2. aut *A-*
ſphaltite. Plin. Hiſt Nat. V. *c.* 16.) eſſet Judææ *orien-*
talis; (de quô, aut falſo, loquitur *Tacitus*, *Hiſt.* V.
c. 6. cum *Judæam ab Oriente terminatam Arabiâ*,
ſcribit;) tamen quia *Matthæus* utitur voce ἀνατολῶν,
planum eſt eum deſignare locum *totum & toti Ju-*
dææ Orientalem. Qualis utique alius, hoc eſt: re-
motior, quam *Arabia*. Ideoque, ſi Magi ex *lon-*
ginquô profecti tamen venerint intra *dies* XIII. ne-
ceſſe eſt prius *Stella* ſe oſtenderit, quam in lucem
puer fuit editus. *Deinde*: cum Matthæus, *c.* II.
16. inquit: καὶ ἀποστείλας ἀνεῖλε πάντας τοὺς παῖδας,
τοὺς ἐν Βηθλεὲμ, καὶ ἐν πᾶσι τοῖς ὁρίοις αὐτῆς, ἀπὸ διε-
τοῦς, καὶ κατωτέρω, κατὰ τὸν χρόνον ὃν ἠκρίβωσε παρὰ τῶν Μά-
γων. *&c.* quis non *ſimplicem hunc ſenſum* accipit,
quod carnificina fuerit exercita in bimulos, (por- 81
ro, & non retro,) numeratos à tempore, quô di-
luxit ſydus? Secundum quem etiam poteſt dari *ra-*
tio, ob quam *bimulis minores* trucidati ſint. Scili-
cet: quod intrâ *biennium*, hoc eſt, ortum ἀστέρος,
& *Epiphaniam*, oporteret natum eum, qui quære-
retur; & ſic inter cæſos deprehendi. Quæ *ratio*
in ipſorum ſententiâ, prorſus nulla eſt: Quando
hic recte locum habeat, quod ſi Chriſtus exacte
bi-

bimulus, *Minores bimulis*, tanquam in quibus nul-
la ſuſpicio, ad ſupplicia exquiri non potuerint.
Cavillatio eſt, quod Herodes majoris cautâ ſecuri-
tatis, æque hic *tempus*, ac *locum*, Matth II. 16,
5, 8. ſupergreſſus ſit. Nam qui ſcivit Chriſtum
Bethlehemi naſciturum, non ſtatim ſcivit eum inde
in loca alia non iri deportatum, poſtquam natus
eſſet: & ſic *rationem* habuit eum non ſolum in ur-
be *Bethlehemô*; ſed & *in viciniâ* quærendi. At qui
ſcivit tempus nati Chriſti, (ſi hoc quidem cum
82 *Cometa* incidit,) extra illud, & inter ante natos,
quærere eum, niſi ſtolidus, non potuit. Aut ve-
ro quis mallet cum *aliis* jocari; quod Herodes cre-
diderit ſatellites potuiſſe decipi, ut *puerum bimum*
pro *necdum menſtruô* ſupponi ſibi paterentur, &
hunc ab illô, *præ ſtaturæ æqualitate*, certo ſatis
non valuerint diſcernere? Utrum vero in his, an
iis, qui hoc ipſis tribuerunt, *glaucoma* fuerit, pu-
to manifeſtum eſſe. Nam nos recta ex his tricis
pergimus. Supereſt vero priuſquam hinc diſceda-
mus, ut paucis etiam reſpondeamus iis, qui pro
Epiphaniâ Quadrageſimali pugnant. *Primum argu-
mentum* invenio deſumptum ab *Aoriſtis Matthæi*,
cap. II. v. 1, 2. *γεννηθέντος*, & τεχθείς. Illud τεχθείς,
inquit *Scaliger de Emendat. Temp.* VI. *p. m.* 254. non
διετὲς παιδίον, ſed ἀρτιγενὲς ſignificare, non nega-
bunt, qui vel mediocriter Græce ſciunt. Et addit
Caſaubonus, *Exercit.* II. *ſ.* IX. *p. m.* 178. (quem ſe-
quitur *Langius de ann. Chr. p.* 366.) Illud primum,
83 *ait*, obſervemus: dixiſſe Euangeliſtam γεννηθέντος,
non γεγεννημένου. *Hoc* de perfectâ multò etiam an-
te actione recte uſurparis; *illud*, de paulo ante per-
fectâ, & adhuc quaſi pendente. *Participii aoriſti*
eam vim eſſe, ut ſimul denotet *celeritatem adven-
tus*. ſicut aliud eſt: ἰωάννε τρωθέντος, ἦλθεν ὁ ἰατρός,
aliud ἰωάννε τετρωμένου &c. Ego vero illud firmiter
inde ſequi non intelligo. Nam tempus ἀόριστον,
Græcis ideo dicitur ἀόριστον, quod præterita ejus
ſignificatio incerta ſit, *paulóne ante*, *an multo*, res
prætererit. *Inſtitut. Græc. in Oper. Reg.* Imo ve-
ro ſecundum *alios*, & ut res loquitur, ideo ἀόριστον
eſt, quod non modo *temporis præteriti*, (etſi illud
ſæpius, & ordinarie) ſed & *præſentis*; ut *Matth.*
XXIII 2. *Luc.* I. 47. & XV. 16. *Joh.* I. 12. imo *futu-
ri*; ut *Joh.* VIII. 58. & XI. 56. & XV. 6. *addatur
Marc.* XIV. 30. *Luc.* II. 26. *Joh.* IV. 49. habet ſigni-
84 ficationem. Certe cum Judæi dicunt: τεσσαράκοντα
καὶ ἓξ ἔτεσιν ᾠκοδομήθη ὁ ναός. *Joh.* II. 20. Aoriſtus
ᾠκοδομήθη non poteſt deſignare templum *paulo ante*
exædificatum. Nam qua potiorem ſubſtantiam du-
dum ſub *Herode*, annô ſcilicet regni ejus XXVII.
fuit fabrefactum *Ant.* XV. *c.* 14. & qua exquiſitam
conſummationem adhuc etiam ſub manu fuit: ab-
ſolutum ſcilicet diu poſt ſub Florô. Nam ἤδη τότε
καὶ τὸ ἱερὸν τετέλεστο. *Ant.* XX. *c.* 8. Adhæc: cum Iſo-
crates, *princip. Panegyric.* inquit: πολλάκις ἐθαύμασα
τῶν τὰς πανηγύρεις συναγαγόντων, καὶ τοὺς γυμνικοὺς ἀγῶ-
νας καταστησάντων, &c. *Aoriſti*, συναγαγόντων, & κα-
ταστησάντων, actionem noviter factam, aut adhuc
pendentem non inſinuant: cum *Ludi gymnici*, non
tum primum, ſed *multo ante à majoribus* fuerunt
inſtituti. Unde & *Scaliger* Aoriſtis hiſce ita diffi-
dit, ut poſtea palinodiam cecinerit, & *magorum*
85 *adventui*, mortique Herodis *annum* Chriſti *ſecun-
dum* attribuerit. Scribit enim *in Animadverſ. p.* 160.
*Matthæus aperte dicit Herodis juſſu pueros à bimatu
& infra interfectos fuiſſe, poſtquam ex Magis tempus
nati Meſſiæ exquiſiviſſet. Bimulo igitur proximum
pronunciarant, & ab ejus natali ad eam diem bien-
nium, aut paulo minus interfuiſſe.* Hæc ille. Ut
ita, quid ex *Aoriſtis*, etiam *participiorum*, poſſit
colligi, notorium ſit. (Quanquam *Nos* puerum
propius *annuum*, quam complere διετῆ ſtatuimus:
& ſic actionem non ita diu ante præteritam defen-
dimus.) Neque enim quia Matthæus *cap.* II. *v.* I.
magorum adventum nativitati Chriſti proxime ſub-
jicit, ideo etiam proxime ſic contigit. Nam Mat-
thæus *fere biennii* lacunam habet: ſaltum faciens à
nativitate ad Epiphaniam, & *Lucæ* intra id tempus
geſta, *circumciſionem* ſcilicet, *purificationem*, & *iter
in Nazareth &c.* relinquens. De quô Epiphanius,
l. 2. *contr. hæreſ.* 51. *Matthæus*, inquit, *ubi recen-
ſuit quod natus ſit in Spiritu S. & conceptus ſine viri* 86
*ſemine, nihil de circumciſione dixit, neque quidquam
ex iis quæ facta ſunt circa ipſum ante* (potius, intra)
duos annos: ſed exponit adventum Magorum &c. *ut
non ſit hoc tempus de quô Lucas tractavit. Sed Lucas
ante* (potius intra) *duos annos facta narrat. Mat-
thæus vero ubi dixit de nativitate tranſilivit ad bien-
nale tempus* &c. Hæc Epiphanius. Inſiſtit Caſau-
bonus, *loc. cit. p.* 180. Non multo poſt nativita-
tem adveniſſe magos, declarat locutio Euangeliſtæ,
inprimis autem illud ἰδού. Idem urget & Salianus,
in Annal. At particulæ הן, ſeu הנה, vel ἰδού,
aſteriſmi tantum Spiritus S. ſunt, quibus *attentio-
nem excitare*, & *rem evidentem demonſtrare* vult. Sic-
ut *Gen.* I. 29, 31. & XII. 8. & XXIIX. 15. & XXIX. 2, 25.
Eſa. LVIII. 9. & LXV. 1. *Matth.* XXV. 6. *Joh.* I. 29.
Act. I. 10. *&c.* tantumque abeſt, *rem nuper factam*
ſemper inferrent, ut etiam ſæpe *rebus demum futu-
ris* adhibeantur. *Pſalm.* XL. 8. *Eſa.* VII. 14. *Zachar.*
IX. 9. *Matth.* I. 23. Quin & interdum *explendi* tan- 87
tum *gratiâ* ſemiotioſe adſciſcantur. *confer Glaſſ.
Grammat. Sacr. l.* I. *tract.* 3. *can.* 4. & *l.* 3. *tract.* 5.
canon. 15. Denique, ita inſurgit Scaliger, *lib. cit.
p. m.* 256. magi in oppidô Bethlehem puerum Ie-
ſum adorarunt. Quod ſi in oppidô Bethlehem,
ergo intra purificationem. Nam eo Maria, (*ad-
dit Langius loc. cit.*) poſt purificationem minime
reverſa fuit. *Luc.* II. *verſ.* 39. *Reſpondeo:* Fuga con-
tigit ex Bethlehemo; ergo Maria poſt purificatio-
nem fugiens, etiam poſt purificationem Bethlehe-
mi fuit. *Minor* probatur. Quia inde juſſa eſt Ma-
ria fugere ubi erat periculum ab Herode. Jam ve-
ro *Bethlehemi* tantum erat periculum, quia ibi He-
rodes à Scribis audiverat Chriſtum naſciturum:
Sicut ibi etiam cædem inſtituit. *Matth.* II. 5, 16.
Ut ſi *Maria* poſt purificationem tantum fuiſſet
Nazarethæ, *Luc.* II. 39. fugâ minime habuiſſet o-
pus, cum illic Herodes pueros nullos fuiſſet occi-
ſurus. Manifeſtum eſt ergo *Mariam* poſt purifi- 88
cationem, ex *Nazareth* reverſam *Bethlehemum*.
Non repetam, quæ ſupra fuerunt adducta: ſcili-
cet, quod *Matthæus*, cap. II. 13. *Parentum fu-
gam, Magorum diſceſſui proxime ſubjiciat.* Ut quo-
modo *hic* ex *Bethlehem* factus, ita & *illa*. At oc-
currit Scaliger, *loc. cit.* Quid faceret mulier ad-
vena deinde Bethlehemi in diverſoriô? Plures il-
lam cantilenam canunt. Quaſi ſi nobis *ratio* non
ſuppeteret, res propterea non potuit eſſe facta. At
neque omnis *ratio* deficit. Nam quid ſi Virgo *ex
domô Davidis*, ſemel viſô Bethlehemô, & forte,
(quid enim impedit?) illic conſanguineis repertis,
maluerit poſtea habitare *in Urbe Davidis*, *Bethlehe-
mô*, Luc. II. 4. quam *in Galilæâ?* Certe, niſi lares
in *Nazareth* reliquiſſet, & migraſſet *Bethlehemum*,
antequam fugiſſet, reverſa demum, non conten- 89
diſſet in *Judæam*; ſed in *Galilæam*, ad domum
ſuam. Atqui vero petiit *Judæam*; & eam primo
habuit in animô. *Matth.* II. 21, 22. Ut clarum
ſit eam, relictâ *Nazareth*, illic rerum ſuarum ſe-
dem jam ante poſuiſſe. *Denique*: Si nulla alia *re-
ditus in Bethlehem* ratio dari poſſet, una hæc ſuffi-
ceret, quod Maria eo Numinis inſtinctu rediiſſet,
ut *Magos*, (alibi quam in *Bethlehem* Puerum ne-
ſcientes quærere) illic opperiretur. Secus enim
Magorum iter, & tam illuſtre *Gentium vocationis*
proludium, fuiſſet irritum; & *Puer ipſe*, honore
ſuô, tamque inſigni, caruiſſet. Atque ita *objectio-
nibus etiam Adverſæ partis* fuit reſponſum, & ſen-

tentia *Euſebii*, de *Annô Epiphaniæ* vindicata, at-
que illuſtrata. Quam miror Doctos ita inſectari.
Quaſi non foret ex Divinâ nemeſi, ut *infanticidium*
Herodi ſcelerum ſupremum eſſet, & ut illud *μά-*
90 *στιξ θεήλατος* mox ſequeretur: aut quaſi non eſſet
Scripturæ ſatis, ut *Magi* eſſent *Gentium primitiæ*,
etiamſi illud non ſtatim; ſed demum *ſecundô Chriſti*
annô fieret: aut quaſi non poſſent *menſes aliquot* ſa-
tis eſſe ad *exilium Ægyptiacum &c.* Nobis, ut quæ
ſimplicem *Dei Amanuenſium* literam & narrationem
ſequitur, nihilque habet contrarium præter *quorun-*
dam παρέργων, digna viſa eſt, quæ æquius acci-
piatur. Cum omnibus aliis rationibus ſubductis,
utique magis fuerit harmonica, quam quæ aut ge-
ſta hæc fingit, antequam vere Chriſtus in hanc
lucem prodit: aut quæ *intra duos menſes*, nativi-
tatem, circumciſionem, Epiphaniam, purificatio-
nem, infanticidium, pluraque, non tam colligit,
quam confundit. *Euſebio* equidem ſuos eſſe nævos
non inficiamur; ſed ſimul etiam ſuademus ἐπιείκειαν;
& ut ipſi, qui in multis profuit, eodem liceat uti
jure, quô utuntur alii ex *Patribus*. Quorum uti-
que ſententias haud odimus, niſi commode exponi
nequeant.

91 8. *Doris.*] Δωρὶς. Joſepho, *Ant.* XIV. *c.* 21. etiam
Dores. Gorionidi *l.* 5. *c.* 27. 32. *Doſitheah*. Hegeſippo
autem *Excid.* 1. *c.* 28. *&* 36. per errorem *Doſis*. Si
non is potius error eſt *Amanuenſium*. Quod ele-
menta r, & ſ, ſimillima, *ſcriptione* maxime *Lon-*
gobardicâ, poſterioris ævi Librariis facile confundi
poſſent. *Cornel. Gualther. in not. ad Hegeſipp. p.* 71.
Genere fuit, non *Idumæa*, (ut Salian. *Annal. Tom.*
VI. *p.* 797. & Typograph. *in noſtr. Genealog.*) ſed ex
indigenis: *Joſeph. Bell. Jud.* 1. *c.* 10. & ea quidem
Hieroſolymitis. *Joſeph. Bell. Jud.* 1. *c.* 17. *Hegeſipp.*
Excid. 1. *c.* 36. non ignobilis. *ἀστή.* 1. *c.* 10. Hero-
des quidem eam ſibi privato nuptam, poſtquam
regnum, & Regia ſponſa in manus veniſſent, di-
miſit; ſed cum *filii Mariammes*, inſolentius ſe ge-
rere, & matris necem non lugere modo, ſed &
ultum ire velle viderentur, Herodes iis frontem ut
minueret, *Dorin*, ſuumque ex eâ filium, propere
92 accerſit, & in aulam recipit, *Joſeph Ant.* XVI. *c.* 6.
Bell. Jud. 1. *c.* 17. communicatis omnibus cum ipſa
conſiliis. *Ant.* XVI. *c.* 11. *Bell.* 1. *c.* 17. Sed ea
tamen ſpem eluſit: dum turbandis rebus quam ſa-
nandis melior, filio potius operam impendit, non
in iis modo, quos corrigere ſperabatur, hoc eſt:
Mariammæis, opprimendis; ſed & *ipſo Herode*,
(cujus ſenectus tædio eſſe cœpit,) evertendô. Ad
quod audacter dum affectat viam, & non modò
ipſa in Herodis hoſtium, (*Pheroræ mulierum*) fre-
quens eſt conſortiô; ſed & ſceleſto ſuo filio *Anti-*
patro, Pheroræ Uxorem ſtuprô conciliat, quo per
eam *Pheroras*, (cujus ſocietas erat neceſſaria) tan-
to magis in poteſtate eſſe poſſet: re detectâ per
ancillas indices, quæ culpam graviter in ipſam re-
ferebant, multorum talentorum donatô ſibi mun-
dô ſpoliatur, & ex Regiâ extruditur. *Joſeph. Ant.*
XVII. *c.* 3, 6, 7. *Bell. Jud.* 1. *c.* 17. 19. *Hegeſipp. Ex-*
cid. 1. *c.* 43. 44. Ita hæc fœmina turbulentis mo-
ribus, ſe & ſuos temere ſubvertit. Errat Nice-
93 phorus *Hiſt. Eccleſ.* 1. *c.* 6. cum hanc *Dorin* non
modo genere *Arabem* facit; ſed & eam exſtinctam
aſſerit, antequam Herodes *Mariammen* duceret: ὃ
id eſt ὕστερον,) τὴν θυγατέρα δὲ Μαριάμμην τῷ Ἀριστο-
βούλου γεγεννημένην, μετὰ μόρον τῆς ἐξ Ἀράβων γυναικὸς ὁ
Ἡρώδης ἠγάγετο. Ubi etiam illud notabis, quod *Ma-*
riammen vocet *filiam Ariſtobuli*.

9. *Mariamme Hircani.*] Gorionidi *Marime*: Ruf-
fino *Mariame*: Thalmudiſtis *Tzemach David*, *Me-*
rime. Formâ, *Joſeph. Ant.* XV. *c.* 2. & genere, ne-
mini ſecunda. (Erat enim Ariſtobuli Regis, ex fi-
liô Alexandrô, & Hircani pontificis ex Alexandrâ
neptis. *Joſeph. Ant.* XIV. *c.* 25. *&* XV. *c.* 2. *Bell. Jud.* 1.
c. 10. *Hegeſipp.* 1. *c.* 36. & hinc dicta Βασίλισσα. *Bell.*
Jud. 1. *c.* 17. 20. *&* VI. *c.* 6.) In alienis provida. *Jo-*
ſeph. Ant. XIV. *c.* 25. & *γυναικῶν εὐσεβεστάτη*. *Joſeph.*
Bell. Jud. 1. *c.* 11. in ſuis temeraria. Nam cum il-
lam Herodes ita deperiret, ut ſe mortuô, eam,
(ne quis alius ejus compos fieret,) occidi vellet.
Joſeph. Ant. XV. *c.* 4. 11. *Bell. Jud.* 1. *c.* 17. *Hegeſipp.* 94
Excid. 1. *c.* 37. ipſa tamen, amorem odiô temere
compenſans tanto magis ei ſe oppoſuit. *Zelotypiam*
certe ei injecit, *tum* quod Anthonio effigiem ſuam
per matrem miſerit: (ipſam ſe quaſi offerens ho-
mini ſtupris dedito, & qui vim inferre poſſet,)
tum quod Herodi per iram objecerit, quod cuſto-
dibus mandaſſet, ut cum ipſô eam interficerent.
Vide ſupra Num. 4. Nam Herodes putavit *Ma-*
riammen iis ſecretum illud minime elicuiſſe, niſi
prius corpus eis ſubdidiſſet. *Joſeph. Ant.* XV. *c.* 24.
11. *& Bell. Jud. loc. cit. ut & Hegeſipp.* Quâ in re
etſi ille errarit; ipſa tamen, dum apud hominem
ſuſpicaciſſimum ea tacere neſcit, occaſionem præ-
buit. Gliſcente hac ſimultate, cum *Mariamme*
ſimulandô, & vel poſtea ſe reprimendô, rem in
integrum reducere potuiſſet: (maxime poſtquam
maritum facilem, & amoribus ſuis deditiſſimum
haberet) tamen tantum abfuit hoc faceret, ut et-
iam multo ſe præbuerit ferociorem, & cum non 95
ad condonandum modo; ſed & ad oſcula & am-
plexus ſeſe offerentem temere repulerit. Fratris,
& avi nece ipſi exprobratâ. Quod, (cum alia ut-
cunque ferret) ita eum movit & offendit, ut vix
ſibi temperarit manus. Animum ita præparatum
& exulceratum, adhuc acrius incendit *Salome*.
Nam ea volens ulciſci injurias ſibi & matri factas
per jurgia, (*Vide Num.* 4.) cognitô Regem in fer-
mentô eſſe, callide quendam ex Pincernis intro-
mittit, juſſum dicere: *Mariammen ſecum tranſigere*
voluiſſe, ut pharmacum aliquod ſibi incompertum, Re-
gi loco amatorii miniſtraret. Herodes venenum fuiſ-
ſe ratus, nec jam amplius ſui compos, cogi Con-
cilium, & uxorem in jus duci præcipit. In quô
partibus auditis & ſententiis collatis, etſi Rex ipſe
accuſator ſtaret, pœna tamen gravior *carcere* haud
fuiſſet decreta, niſi *Salome*, vetus malum iterum
interveniſſet. Nam hæc quique cum eâ erant, 96
metum injecerunt; *quaſi Populus, id ſi foret, re-*
bellaret. Itaque denuo latis ſuffragiis Mariamme
capitis damnata fuit. *author. alleg.* Thalmud addit,
præcipitiô exſtinctam, & funus ejus *ſeptem annos* aſ-
ſervatum. ita enim verba habent ex Librô בבא
בתרא *Capite* השו תפין: הרודס עבדא רבית
חשמונאי הוה נתן עיניו באותה תינוקת יואכא
הד שמעיה לההוא נברא דאמר כל עברא. דמריד
השתא מצלח קם קטלינהו לכולהו מרוהיה
ושיירה לההיא ינוקתא כי חזית ההיא דקאבעי
למינסבא סליקא לאיגר ורמ׳ קלא אמר כל. מאן
דאתי ואמ׳ [עין יעקב in בבא בתרא legit דית׳
דייםר] מבי׳ חשמונאי קאתינא עבדא הוא הלא
אישתיירא מנייהו אלא ההיא ינוקתם וההיא
ינוקתא נפלה מאגרא לארעא טמנת שבע
שנין ברובשא איכא דאמרי בא עליה איכא 97
דאמרי לא בא עליה אמרי לה בא עליה הא
דטמנה דליכבשיה ליצריה ואמרי לה בא עליה
תאי דטמנה כי היכי תאמרו בת מלך נסב:
Herodes ſervus fuit ex domô Chaſmonai, *&* dedit
oculos in illam puellam: (*Galatinus*, *De arcan. Ca-*
thol. Verit. l. 4. *c.* 6 audacter adſuit: *Dedit oculos in*
quandam puellam de eadem domô & familiâ, quæ Me-
rime vocabatur. Prout ille *magnus Plagiarius*, &
laborum *Raymundi Martini* fucus multa loca peſſi-
me corrupit.) Quodam die audivit ſibi virum, (Li-
ber בית ישראל alias עין יעקב in *Bavâ Bathrâ*, *le-*
git: בת קלא *filiam vocis*: Quod & retinet *Galatin.*
cum *Raymundô* Præceptore ſuô, *Pugion. Fidei. p. m.*
255.) dicentem: Omnis ſervus, qui nunc rebella-
vit, proſperabitur. Surrexit *ergo*, *&* occidit omnes
do-

dominos ſuos, (Galatin. de ſuô addit: *omneſque fi-*
98 *lios dominorum ſuorum*) relictâ illâ puellâ. (Galatin.
& Raymund. *ut eâ mediante affinitatem contraheret.*)
Hæc *autem* quia vidit, quod *Herodes* peteret eam
ſibi in uxorem, aſcendit in altum, (Galatin. & Ray-
mund. *turrim*,) & vocem elevavit dixitque: O-
mnis qui venerit & dixerit, de domô Chaſmonai
venio, ſervus eſt. Ille *enim* (*Herodes*) non fecit
de eâ reliquum, præter illam puellam. *At* puella
illa cecidit ex altô in terram. (Liber בת ישראל
loc. cit. habet: תיפול ותימות השתא ונפלה לה
ומתה; *Cadet & morietur nunc, & cecidit ſponte &
mortua eſt.*) *Et Herodes* occultavit, (*condivit*) eam
ſeptem annos melle. (non *Balſamô*, ut vertit *Ga-
latinus*. Nam & *melle* condire ſolitum: prout cor-
pus *Ariſtobuli Regis* ἐν μέλιτι κεκηδευμένον. *Joſeph.
Ant.* XIV. *c.* 13. *Mellis* enim natura, ut corpora
non ſinat computreſcere. *Plin. Hiſt. Nat.* XXII. *c.*
24.) Sunt qui dicunt, venit ad illam; (cogno-
99 vit eam, vel duxit eam in uxorem;) ſunt qui di-
cunt, non venit ad illam. Qui dicunt quod ve-
nit ad illam, hoc *aſſumunt pro ratione*, quod occul-
taverit eam, ut cohiberet cogitationes ſuas. (miti-
garet funeris præſentiâ dolorem. *Pugio fidei p.* 255.
vertit: *ut compeſceret concupiſcentiam ſuam atque li-
bidinem.* minus congrue aut ad rem.) Qui dicunt
quod non venit ad illam, hoc *prætendunt*, quod
occultaverit eam, ut diceretur filiam Regis acce-
piſſe. בית ישראל legit: כי היכי דניפוק לירה שם
דנסיב בת מלכא ut *fama vel nomen exiret, quod fi-
liam Regis acceperit.* quaſi voluerit videri accepiſſe;
ut ipſe ſervus cum eſſet, dignitatem ſibi hôc ma-
trimoniô conciliaret.) Hactenus *Thalmudiſtæ*. Sed
qui inter vigilandum ſomnient. Quanquam enim
Flavius genus ſupplicii non referat, tamen ſatis
ſtat Judæorum genti *præcipitium* inter ſupplicia non
fuiſſe: ſaltem ordinaria. Et cum Herodes *Ma-*
100 *riammen* carceri includere non auderet, populi cau-
ſâ, & ne fieret tumultus; multo minus paſſurus
fuiſſet, ut ea ex turri ad populum ſic concionare-
tur: quæ ſpectaculô tam miſerandô plebem magis
commovere potuiſſet. Imo vero *Flavius*, *loc. cit.*
author eſt, eam ex magnitudine animi dum iret ad
ſupplicium, ne verbum edidiſſe, & ne quidem ma-
tri, quanquam non modo verbis inceſſenti; ſed &
crines involanti reſpondiſſe. Taceo plures alias in-
eptias: Quaſi *Merime* ideo ſe deturbaſſet, quod
Herodes eam in Uxorem petiiſſet: aut quaſi in ejus
manum eam conveniſſe dubium ſit. cum potius
conſtet eam ſolenniter in nuptias ejus conſenſiſſe:
Joſeph. Ant. XIV. *c.* 23. 25. 27. *&* plures liberos ex
eô ſuſtuliſſe. Ut nihil certius ſit, quam *Thalmud*
fingere, & *Mariammen* aliter extinctam quam per
præcipitium. certe *Herodi* conjugatam etiam refert
Tzemach David *in part.* 1. *millenar. quart. ad ann.*
101 724. ולקח הורדוס לו לאשה את מרימי בת
אלכםנדר בן אריסתובלוס והיא בת בתו של
המלך הורקנוס: *Accepit Herodes ſibi in uxorem Me-
rimen, filiam Alexandri filii Ariſtobuli: quæ erat ne-
ptis Hircani Regis.* Hæc ille. quanquam de *jure
iſtarum nuptiarum* dubitari poſſit ſecundum Maje-
monid. *Tract. Iſure biab. cap.* 12. מצרי ואדומי אחד
זכרים ואחד נקבו׳ דור ראשון ודור שני אסורין
לבא בישראל ודור שלישי מותר שנ׳ בנים אשר
יולדו להם וכ׳ו *Quod inquit ad Ægyptios & Idu-
mæos attinet, ſive mares, ſive fœminas, in primâ &
ſecundâ generatione cum Iſraëlitis affinitatem contrahe-
re non poſſunt. In Tertiâ vero generatione licet. Juxta
illud Deuter.* XXIII. 6. *Filii qui naſcentur eis in tertiâ
generatione ingredientur Eccleſiam Dei.* cæterum *Ma-
riammes* necem ſceleris pœnitentia, & digna Dei
ultio mox ſubſequuta eſt. Rex deſideriô ejus no-
ctes dieſque efflictim cruciatus, & in eam etiam
102 lapſus vecordiam ut quaſi vivam per miniſtros ad-
vocaret, cum affectus pertinaciſſimi diſcutiendi
causâ, fruſtra varia remedia tentaſſet, & in avia
etiam procul hominum commerciis ſeceſſiſſet, tan-
dem in morbum incidit graviſſimum: per quem
non modo mentis integritatis; ſed & vitæ adiit
periculum. Reſtitutus tamen præter exſpectatio-
nem, aliis gravibus plagis mox excipitur. Nam
furiis quaſi ultricibus impulſus, proximos quoſque
aut offendit, aut occidit: totâ domô verſâ in diſ-
cordiam, & animum ejus, turbis odiiſque, ſupra
quam poteſt dici, affligente. Exorta & peſtilen-
tia, quæ majorem populi partem abſtulit. Ut ira-
tô Deô *Mariammen* interfectam, tandem tot ma-
lis victus, ſat didicerit. *Joſeph. Ant.* XV. *c.* 11. *He-
geſipp. Excid.* 1. *c.* 37, 38. Turris *Mariamme*, inter
omnes pulcherrima extructa ab Herode, deſcribi-
tur apud *Flavium*, *Lib. ἁλώσ.* VI. *c.* 6.

10. *Mariamme Simonis.*) Ita dicta ad differentiam 103
Mariammes Hircani: de quâ *Num.* 9. *ſive præcedent.*
Filia fuit *Simonis Boëthi*, Sacerdotis cujuſdam Hiero-
ſolymitani: quem *Herodes*, ut Regiâ affinitate dignus
eſſet, dejectô *Jeſu*, *Phabetis filiô*, ad pontificatum
extulit. Cæterum, hæc *Mariamme*, corporis ve-
nuſtate, quâ inter omnes Hieroſolymis excelluit,
Herodem ventri & veneri deditum ita cepit, ut
ab eô in uxorem expetita ſit. *Joſeph. Ant.* XV. *c.* 12.
Sed fortuna illa ſolida non fuit. Nam cum indi-
ces conjurationis Antipatri, eam etiam inter con-
ſcios nominaſſent; quod inſidias vitæ Herodis ſtru-
ctas diſſimulaſſet, & non indicaſſet, aulâ (uti *Do-
ris*,) eſt expulſa. Quanquam in eô *Doride* infeli-
cior, quod ſuâ unius culpâ, etiam *Patrem*, & *Fi-
lium*, (inſontes) peſſumdederit. Quorum ſcilicet
ille fuit ab officiô remotus: *hic*, abdicatus, & è
teſtamentô, (in quô poſt *Antipatrum* regni ſucceſ-
ſor fuerat ſcriptus) eraſus. *Joſeph. Ant.* XVII. *c.* 4. 6.
Bell. Jud. 1. *c.* 18. 19. *Hegeſipp.* 1. *c.* 43. poſtea tamen 104
rarô exemplô tres Mariammes hujus *fratres*, ſtolâ
Pontificiâ donati ſunt. Nempe *Joazarus*; *Joſeph.
Ant.* XVII. *c.* 8. fortunæ ἄθυρμα: (ſemel enim eum
Archelaus, *Ant.* XVII. *c.* 15. ſecundum etiam Qui-
rinius, *Ant.* XIIX. *c.* 3. depoſuerant.) Joazari frater,
Eleazarus; ſed breviſſime. *Ant.* XVII. *c.* 15. Et (ter-
tius) *Simon Boëthi* ſeu *Cantheras*. *Ant.* XIX. *c.* 5. Di-
co: *fratres*. Nam *Mariammen* fratres habuiſſe con-
ſtat ex *Antipatri conjuratione*: ſub quâ torti. *Joſeph.
Bell. Jud.* 1. *c.* 19. & diſerte *Joazarus*, frater *Elea-
zari*, per *Ant.* XVII. *c.* 15. vocatur ἀδελφὸς τῆς γυναι-
κὸς Ἡρώδου. *Ant.* XVII. *c.* 8. Imo vero, dicet quis:
Joazarus, *Ant.* XVII. *c.* 15. *&* XIIX. *c.* 1. & Simon
Cantheras, *Ant.* XIX. *c.* 5. vocantur *filii Boëthi*: *Pa-
trui* ergo, & non *Fratres* Mariammes ſunt. *Reſpon-
deo*: enallagen eſſe *filii* pro *nepote*: qualis paſſim.
Ita enim *Matthias*, Aſſamonæi pronepos ex Jo-
hanne, *Ant.* XII. *c.* 8. vocatur Ἀσαμωναίου υἱός. *Bell.* 105
Jud. 1. *c.* 1. *&* *Ant.* XIV. *c.* 8. *in titul.* Mariamme ut
plurimum vocatur Hircani, & Hircani filia. *Bell.
Jud.* 1. *c.* 11. At Hircanus πάππος, & hæc ejus
ἐγγονή. *Joſeph. Bell. Jud.* 1. *c.* 17. ſeu θυγατριδῆ. *Ant.*
XIV. *c.* 21. *Bell. Jud.* 1. *c.* 10. id eſt; neptis ex filiâ.
Ant. XIV. *c.* 25. 26. Ut Ariſtobulus frater Mariam-
mes, dicitur Hircani filius; & Agrippa, Hero-
dis *Euſeb. Chronic. p.* 156. Ita Tiberius junior,
& Cajus, non ſolum *Ant.* XIIX. *c.* 8. appellantur
fratres; ſed & Tiberii Imperatoris τέκνα, cujus ta-
men fuerant *nepotes*: ille ſcilicet ex filiô *Druſô*; hic
ex *Germanicô* &c. Ubi etiam *Germanicus* vocatur
frater Tiberii, qui ipſi ex *Druſo fratre* nepos fuit.
Simile eſt, cum ἀδελφὸς, pro voce ἀδελφιδοῦς ac-
cipitur. De quô *Num.* 39. υἱὸς enim tam late
extenditur ut *naturâ*, *adoptione*, *affinitate*, *ſucceſ-
ſione in regnum vel privatam hæreditatem &c.* eſſe
poſſit. *Caſaub. Exercit.* 1. *p. m.* 95. At inquis,
probandum non quod eſſe poſſit, ſed quod hôc lo-
cô revera ita ſit. Ego vero id probare certus ſum. 106
Nam primô, *Joazarus*, frater uxoris Herodis di-

ctus, *Ant.* XVII. *c.* 8. id eſt *Mariammes Simonis:* & ſic eundem, quem *Mariamme*, habuit Patrem: *Simonem* ſcilicet *Boëthi*, non *Boethum*. De *Simone Canthera*, res eſt eadem. Dicitur enim is *Patrem, duoſque Fratres, ſummos habuiſſe Pontifices; fuiſſeque illius Boëthi filium, cujus filiam in Uxorem Herodes M. duxiſſet.* Verba *Flavii* ſunt, *Ant.* XIX. *c.* 5. Ἀ-χείσας Θεόφιλον μὲν τὸν Ἀνάνου τῆς ἀρχιερωσύνης μετέστησε, τῷ δὲ Βοηθοῦ Σίμωνι, τούτῳ Κανθήρας ἐπίκλησις ἦν, τὴν ἐκείνου προσένειμε τιμήν. δύο δὲ ἦσαν ἀδελφοὶ τῷ Σίμωνι, καὶ πατὴρ Βοηθός, οὗ τῇ θυγατρὶ βασιλεὺς συνῴκησεν Ἡρώδης, ὡς ἀνωτέρω δεδήλωται. σὺν τοῖς οὖν τὴν ἱερωσύνην ἔσχεν ὁ Σίμων, καὶ σὺν τῷ παιδὶ &c. Hæc *ille*. Ut cum *Boëthus* nunquam fuerit *Socer Herodis*, aut *Summus Pontifex*; ſed filius ejus, *Simon Boëthi*, per
107 *Ant.* XV. *c.* 12. nec in totâ Pontificum Maximorum ſerie, alii *Pontifices* poſſint reperiri, qui *Simonis Cantheræ* fratres eſſe queant, præter ſupra à nobis productos; *Boëthum* pro *filiô* ſumptum manifeſtum ſit: & *Simonem Cantheram*, dictum *Simonem Boëthi*, ſicut *Mariammen Hircani*. Fallit ergo ſe & alios *Serarius*, cum *Opuſc. tom.* 1. *Herod. c.* 18 *p.* 241. Simonem cognomentô Cantheram, *Mariammes Patrem vocat;* (fuit enim *frater* ut oſtendimus.) & abſurde comminiſcitur, eum *cum Patre & duobus fratribus ab Agrippâ factum Pontificem &c.* Nam Pater, *Ant.* XV. *c.* 12. & Fratrum alter, *Ant.* XVII. *c.* 8. ab *Herode M.* facti ſunt Pontifices. *Alterum* fecit Pontificem *Archelaus*. *Ant.* XVII. *c.* 15. Montacutius, *in Appar.* V. *n.* 75. *p. m.* 192. vult *Mariammen hanc*, præter Herodem, *binas alias ſexus fœminei* Herodi peperiſſe. Sed hoc falſum.

11. *Malthace, Cleopatra, &c.*] De *his quinque*, præter nomina, & liberos quos genuerint ex He-
108 rode, *Joſeph. Ant.* XVII. *c.* 1. *Bell. Jud.* 1. *c.* 18. *Hegeſipp. Excid.* 1. *c.* 42. nihil memini: præterquam quod *Malthace*, quæ & *Marthace*, Joſeph. *Ant.* XVII. *c.* 12. (male *Hegeſipp. loc. cit.* dicta *Matchates*, & *Gorionidi*, *l.* 5. *c.* 32. *Malthaces*) Romæ, quo filium *Archelaum* ad regnum petendum comitata fuit, ex morbô deceſſerit. *Joſeph. Ant.* XVII. *c.* 11, 12. *Bell. Jud.* II. *c.* 1, 2. & quod *Elpis*, Hegeſippo *Helphis* appelletur.

12. *Filia Fratris: Conſobrina.*] Harum duarum genus & nomen, non æque diſces ex hiſtoriâ horum temporum, ac quod fuerint improles, & inter uxores Herodis. *Joſeph. Ant* XVII. *c.* 1. *Bell. Jud.* 1. *c.* 18. *Prior*, haud dubie fuit filia *Phaſaëli*, de quô *Num.* 6. Nam etſi *Flavius* hoc non aſſerat ἀριζήλως; tamen cum fuerit ἀδελφιδῆ, *Bell. Jud.* 1. *c.* 18. ſeu παῖς ἀδελφοῦ Herodis, *Ant.* XVII. *c.* 1. aliô quam *Phaſaelô* natam haud eſt conſentaneum. Nam *Joſepho*, fratrum Herodis alteri, alia ſoboles quam *Mariamme* non adſcribitur. *Ant.* XVIII. *c.* 7. imo ve-
109 ro hic *Joſephus* fuit ἄγαμος. *vid. Num.* 39. *Pherorâ* autem ſi fuiſſet prognata, abſque dubiô eaſdem partes, quas *Pater*, hoc eſt: *Antipatri*, fuiſſet ſequuta: & ſic inter ſontes conjurationis æque nominat à *Flaviô*, ac aliæ Herodis eidem crimini obnoxiæ uxores, *Doris* ſcilicet, & *Mariamme Simonis*. *Ant.* XVII. *c.* 6. *Bell. Jud.* 1. *c.* 19. Accedit: quod quô tempore, hæc *fratris filia* in Herodis eſſet thorô, *Pheroræ filiæ* adhuc parvulæ fuerint. Nam *Herodes* deſpondens earum alteram *nepoti ſuo ex filiô Alexandrô*, dicitur conjunxiſſe παίδων τὰς δεξιάς. *Joſeph. Bell. Jud. lib. cit. c.* 18. Sicut etiam *Pheroræ filiæ* ſub noviſſima Herodis, adhuc παρθένοι dici potuerunt. *Joſeph. Ant.* XVII *c.* 3. Unde & Montacutius, in *Appar.* V. *n.* 75. confidenter eam *Phaſaëli* vocat *filiam*. *Poſteriorem* dictam *Herodis conſobrinam* ſeu ἀνεψιάν, *Joſeph. Ant.* XVII. *c.* 1. *Bell.*
110 *Jud. loc. cit.* quænam fuerit, ignorare me profiteor. Si ſanus eſſet *Gorionides*, nomen alterius harum foret cognitum. Nam is, *l.* 5. *c.* 32. unam ex *Uxoribus Herodis*, vocat *Ærodiphilon:* quaſi *Herodis* φίλην. (non ut *Munſteri* habet verſio, *Ærophilon*.) Sed mendaciſſime. Nam *Herodem* ex eâ 6. *aut* 7. *liberos* habuiſſe adjicit. Cum tamen *Uxores*, quibus non eſt nomen apud *Flavium*, fuerint ἄτεκνοι: & reliquarum nulla, aut dicta *Ærodiphilos*, aut tot Herodi liberos pepererit.

13. *Joſephus.*] Fratri *Herodi* Parthos fugienti, in vicô Idumææ *Threſſâ*, (alias *Reſſâ*, ut videtur ex *Joſeph. Ant.* XIV. *c.* 27.) obviam factus, ab eô matri, aliiſque familiaribus in caſtellô *Maſadâ* cuſtodiendis eſt præfectus. *Joſeph. Ant.* XIV. *c.* 25. *Bell. Jud.* 1 *c.* 11. Sequente Antigonô, & caſtellum obſidente, cum in eô eſſet, ut ob aquæ penuriam die poſterô transfugeret ad Arabes, Deus ipſius hoc conſilium anteverterit, dum nocte, poſt quam voluit diſcedere larga cælô pluvia caderet, per quam 111
omnes putei implerentur. Miraculum hoc ita ei auxit animum, ut non modo hoſtem tolerarit; ſed & cum erumpendô & audendô, ultro plurimis occiſis provocaverit. *Joſeph. l. cit. c.* 26. *Bell. Jud.* 1. *c.* 12. Ad extremum ſolutâ obſidione per *Herodem*, qui opportune Româ cum auxiliis advenerat, dum illô proficiſcente ad *Anthonium*, exercitui præficitur, & contra mandata pugnat cum *Antigonô*, non procul *Hierichunte*, circumventus anguſtiis, totô pene cum exercitu opprimitur. Caput ejus, (non corpus, ut perperam habet *Salianus*, *Annal. Tom.* VI. *p.* 793.) præciſum ab Antigonô, *Pheroras* talentis 50. redemit. *Joſeph. Ant.* XIV. *c.* 27. At id negat *Hegeſipp. Excid* 1. *c.* 30. cujus hæc ſunt verba: *Nec tanto contentus triumphô, addidit etiam victoriæ gravem in defunctum contumeliam, ut abſciſſô capite relinqueretur: Pro quô Pherora frater peremti quinquaginta talenta obtulit, nec impetravit.* 112
audacter utique. Sed fefellit *Hegeſippum* hic, ut ſæpius, verſio *Ruſſini*, quæ (nequidquam etiam correcta à *Geleniô*,) verba *Joſephi*, ἁλώσ. 1. *c.* 13. Ἀντιγόνῳ δὲ οὐκ ἀπέχρησεν ἡ νίκη, προῆλθε δὲ εἰς τοσοῦτον ὀργῆς, ὡς τι καὶ νεκρὸν αἰκίσασθαι τὸν Ἰώσηπον. κρατήσας γοῦν τῶν σωμάτων ἀπέτεμε τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ, καίτοι πεντήκοντα τάλαντα λύτρον αὐτῆς Φερώρα τἀδελφοῦ διδόντος &c. ita interpretatur: *Antigonus autem victoriâ minime contentus fuit: ſed eo proceſſit iracundiæ, ut mortuum quoque Joſephum verberaret. Denique nactus corpora mortuorum, etiam caput ejus abſcidit, quamvis L. talenta Pheroras frater pretium redemptionis offerret.* Atqui vero Φερώρα διδόντος, non eſt *Pherorâ offerente*, (quod etiam fruſtratus poſſet facere,) ſed *dante*. Ut *Libri* ἁλώσεως etiam poſt *Gelenium* adhuc egeant correctione. Cæterum *Pappus* Dux Antigoni, qui *Joſephum* ſuâ manu ſtraverat, ab *Herode* poſtea in acie occiſus eſt, & caput miſſum 113
Pheroræ in ſolatium. *Joſeph. Ant.* XIV. *c.* 27. *Bell. Jud. loc. cit.*

14 PHERORAS] Gorionid *l* 4. *c.* 17. *Pheredas*. ſorte ſurrepente literâ ד pro ר. ut *Eſa.* VIII. 38. 44. fratrum Herodis minimus. Prima edidit ſpecimina bellô *Herodis* contra *Antigonum:* in quô commeatui præpoſitus, & caſtellum *Alexandrium* inſtaurare juſſus, rem præclare, & cum laude præſtitit. *Joſeph. Ant.* XIV. *c.* 27. *Bell. Jud.* 1. *c.* 12. *Magiſtrum* etiam *Exercitus* fuiſſe, ſcribit cum *Ruſſinô Gelenius*. ἁλώσ. 1. *c.* 13. Sed in *fonte Græcô* nihil ejus rei eſt. Bellô proſpere geſtô & finitô, *Herodes* eum ſplendide auxit. Nam & *Tetrarchiam* ei ab *Auguſtô* impetravit, & bona alia ipſe addidit, ex quibus ei *centum talentorum*; (*ſummæ circiter ſexaginta coronatorum millium, teſte Corn. Gualth in Hegeſipp. p.* 170.) reditu annuô, orta eſt acceſſio. *Joſeph. Ant.* XV. *c.* 13. *Bell Jud.* 1. *c.* 17. *Hegeſipp.* 1. *c.* 40. *Tetrarchia* autem illa, ſita trans fluvium, (non *Euphratem*, ut *Hegeſipp. l. cit. & l.* III. *c.* 3. ſed) 114
Jordanum, *Joſeph. Bell. Jud.* 1. *c.* 17. 19. *Plin Hiſt. Nat.* V. *c.* 14. alia non fuit, quam quæ inde nomen habuit, *Peræa*. *Joſeph. l. cit.* extenſa in *longitudine*,

à

à Machærunte verſus Pellam : in *latitudine* autem,
à Philadelphiâ ad Jordanem. *Joſeph. Bell. Jud.* III.
c. 2. *Hegeſipp.* III. *c.* 6. Quam etſi *montibus aſperis*
diverſam aſſerat *Plinius*, *loc. cit.* ita inquiens: *Ara-*
biæ & Ægypto proxima Peræa, aſperis diverſa mon-
tibus, & à cæteris Judæis Jordane amne diſcreta &c.
tamen liquet de parte tantum id intelligendum eſ-
ſe : cum alibi habuerit campos molliſſimos, vineis
lætos, fontibus irriguos. denique : olearum, pal-
marum, ſegetum &c. magnâ copiâ feraciſſimos.
Joſeph. & Hegeſipp loc. prox. cit. Inenarrabile eſt,
addit Hegeſippus loc. cit. quanto decori ſit, cum
ventô impulſi palmarum ordines concrepant, ac
ſuaviores ſolitô funduntur dactylorum odores. Cæ-
terum, Pheroras, relictâ Tetrarchiâ, fere in aulâ
115 apud Fratrem conſenuit : totius regni, præter dia-
dema particeps. *Joſeph. Ant.* XVI. *c.* 11. *Bell. Jud.* I.
c. 17. *Hegeſipp Excid.* I. *c.* 40. Ut etiam pro *Hero-*
de abſente, Regni curam ſæpe geſſerit. *Joſeph.*
Ant. XV. *c.* 9. Pravorum ſocietas maxime cum ob-
ſcuravit, & ſeduxit. Nam diu juxta cum *Salome*
& *Antipatrô*, filiis Mariammes opprimendis dedi-
tus, *Joſeph. Ant.* XVI. *c.* 6. ad extremum *priore* ſpre-
tâ & neglectâ, *Ant.* XVI. *c.* 11. contra *Herodem*,
cum *Antipatro* moliri cæpit. *Joſeph. Ant.* XVII. *c.* 3.
Bell. Jud. I. *c.* 18. Cum quô non ſemel odia exer-
cens, *Ant.* XVI *c.* 11. & XVII. *c.* 3. *Bell. Jud.* I. *c.* 17.
18. *Hegeſipp.* I. *c.* 40. dum creſcente indies diffiden-
tiâ & ſimultate, coram jubetur, aut Uxorem,
(ruptæ inter fratres concordiæ ſeminarium) di-
mittere, aut ex aulâ excedere ; ultimo paruit, &
in *Tetrarchiam* abiit. Poſt quod tempus brevi mor-
bô corripitur & exſtinguitur : venenô, (ut pu-
116 tant) philtri ſpecie, ab Uxore (non matre Anti-
patri, ut *Montacut. apparat.* V. *n.* 120.) perditus.
Joſeph. Ant. XVII. *c.* 3. 5. *Bell. Jud.* I. *c.* 19. *Hegeſipp.* I.
c 42. Quanquam alii mortis ejus cauſam referant
in *Herodem* fratrem : *Joſeph. Bell Jud.* I *c.* 17. (fal-
ſus enim *Gelenius*, illic loci, cum *Pheroram* Hero-
di Reginâ ſuperſtite inſidiatum transfert : debuit
enim ſententia converti. prout fecit *Hegeſipp. loc.*
cit. quanquam *l.* I. *c.* 40. dicat cum *Gelenio.*) alii et-
iam in *Syllæum Arabem* : *Hegeſipp.* I. *c.* 43. quem
Pheroras circa *Salomen* offenderat. *Joſeph. Ant.* XVI.
c. 11. confer *Num* 16. Herodes tamen *Pheroram*
mortuum, fletu (ſeu verô, ſeu quæſitô) maximô
proſequutus eſt ; & funus ejus Hieroſolymas de-
portatum magnifice & ſumptuoſiſſime curari ac ef-
ferri fecit. *Joſeph. Ant.* XVII. *c.* 5. *Bell. Jud.* I. *c.* 19.

15. *Soror Conjugis Herodis.*] Ἀδελφὴ τῆς ἰδίας γυ-
ναικὸς Ἡρώδου. *Joſeph. Bell. Jud.* I. *c.* 17. *Hegeſipp.* I.
c. 40. Ni fallor, ſoror *Mariammes Simonis* : Quæ
117 κατ' ἐξοχὴν *Uxor Herodis* videtur dici, ſive quod in-
ter primas ejus uxores fuerit ; ſive quod fuerit
ſtemmate Sacerdotali : *Ant.* XV. *c.* 12. & ſic inter
novem illas, quas tum *Herodes* habuit in contuber-
niô, maxime illuſtris.

16. *Ancilla*] Hujus ſuæ miniſtræ amoribus *Phe-*
roras ita fuit illigatus, ut præ eâ non tantum *Puel-*
læ ſibi à Rege oblatæ nuptias contempſerit ; ſed &
ipſas filias Regis, fortunâ quanquam florentiſſimas
rejecerit. *Joſeph. Ant.* XVI. *c.* 11. & XVII. *c.* 1. imo,
cum eâ, (ſiquidem *Herodes* rem non ferret,) clam
ad *Parthos* fugere decreverit. Ipſe confeſſus eſt,
ſe ex amore hujus lapſum in vecordiam, & quid
rerum egerit, haud cognoviſſe. *Joſeph. Bell. Jud.* I.
c. 17. *Hegeſipp. Excid.* I. *c.* 40. Cæterum *Ancilla*
hæc, Herodem, quem ſibi propter nuptias cum
Pherorâ parum æquum noverat, modis omnibus
impugnare & exagitare cæpit : tractis in ſocieta-
tem *Sorore* & *Matre*, ſimul ſuâ & *Antipatri*,
118 (falſo Hegeſippus, injurias *Doſidi* refert hanc in-
tuliſſe. *Excid.* I. *c.* 42.) ut & ſcelerum Capite,
Antipatrô : à quô ſtuprô & præmiis expugnata,
non modô ipſa *Herodi* ſe oppoſuit ; ſed & maritum
pharmacis ad hoc induxit. Atque ita factio coa-
luit, per quam tota Aula mox concuſſa fuit. Pri-
ma *Salome*, Regis ſoror, obſervatis hominum con-
venticulis & compotationibus, rem ſuſpectam ha-
buit & palam fecit : ſerio Regem admonens peri-
culi, quod haud dubie inde ei imminebat. Sed
conjurati, hanc operam ut eluderent, & tectiores
eſſent, coram inter ſe ſimulant diſcordias ; domi
autem, aut poſiti extra arbitros, omni ſtudiô co-
ëunt, & ſe conjungunt. Donec tandem, cum
Pheroræ Uxor, manifeſte deprehenderetur, non mo-
do *diſſidia inter fratres* ſeviſſe ; ſed & *Regis filias*
contumelioſe habuiſſe, imo : rebelles pecuniâ ju-
viſſe, (erant circiter *ſex millia Phariſæorum*, pro
quibus, mulctatis ab *Herode* quod nollent homa-
gium præſtare, *Uxor Pheroræ* mulctam ſolvit, quod 119
quaſi futurorum præſcii docerent *Herodem* brevi
moriturum, & poſt ipſum *Pheroræ genus* regnatu-
rum &c.) Rex convocatô conciliô, fœminam gra-
viter accuſat, & *Pheroram*, eam ut rejiceret, hor-
tatur. Sed ille reſpondit : Uxorem ſibi vitâ cha-
riorem eſſe, & paratum ſe potius mori, quam ut
ab eâ vellet ſeparari aut disjungi. Quâ pertinaciâ
Rex ſic eſt offenſus, ut etſi alias eſſet φιλαδελφό-
τατος, *Joſeph. Bell.* I. *c.* 17. eum, uxoremque au-
lâ mox ejecerit. Sed major fuit *Pheroræ* animus,
quam ut illô caſu moveretur : cui potius *aula* ſic
non placuit, ut etiam jurejurandô ſanxerit, per
vitam Herodis, in eam ſe non rediturum. Id quod
etiam inviolatum præſtitit. *Joſeph. Ant.* XVII. *c.* 3. 5.
Bell. Jud. I. *c.* 18. 19. *Hegeſipp.* I. *c.* 42. qui tamen
falſo adjicit, ab uxore divulſum. Cæterum *Uxor*,
pro quâ tot mala tulerat, fœdam ei gratiam repen-
dit. Etenim ſubornata ab *Antipatro*, cibos ei ve-
nenis inficit, quibus non ita diu poſt exſtinctus 120
eſt. Sunt tamen, qui hoc per errorem volunt fa-
ctum : quaſi per fraudem *Syllæi Arabis* venenum ei
locô *philtri* ſurrepſiſſet. confer ſi placet, *Num.* 14.
At *mortem Pheroræ* tempeſtas magna conſequuta eſt.
Etenim cum *Liberti* quidam ejus, ſceleris indicium
Herodi feciſſent, ille ut erat animô ſagax, aliis ab
aliis quæſtioni ſubjectis, tandem etiam *veneficium in*
ipſum ſe paratum elicit : Deô undiquaque ad flagi-
tia evigilante, & pœnas immanium factorum exi-
gente. Cumque *Uxor Pheroræ* venenum in cuſto-
diâ habere argueretur, & illa hoc juſſa adferre,
metu è tectô ſe præcipitaret, neque tamen ſtatim
exſpiraret, *Herodes*, promiſſâ cum reſipuiſſet, ve-
niâ, ſi culpam remque ultro confiteri vellet, to-
tam ſeriem proditionis elicit : quomodo ſcilicet *An-*
tipater, offenſus quod pater tamdiu regnum ſene-
ctâ ſuâ detineret, ex *Ægyptô* emerit venenum, &
illud *Pheroræ*, *Uxorique ejus*, dederit, ut *Herodem* 121
eô per occaſionem tollerent. Cum dictô, ſimul
pyxis profertur, in quâ aliquid *veneni* adhuc con-
ditum, (majorem partem Pheroras ipſe, animam
agens, igne aboleverat) cujus ea fuit efficacia, ut
reus, (cui experimenti cauſâ fuit ingeſtum,) eô
mox collapſus ſit. Hac confeſſione editâ, *Hero-*
des eam aliaſque ejus domeſticas dimiſit, & iram
maxime tranſtulit in *Antipatrum*. Joſeph. *Ant.* XVII.
c. 6. 7. *Bell. Jud.* I. *c.* 18. 19. 20. *Hegeſipp. Excid.* I.
c. 42. 43. Invenio autem & hanc ex *Pherorâ* habuiſ-
ſe *liberos*. Apud *Flavium* certe *Ant.* XVII *c.* 3. men-
tio fit communium *ejus* & *Pheroræ* liberorum : &
filium certe ex *Pherorâ* ſuſtulerat, antequam ille nu-
ptias reſcidit cum *ſecundâ Herodis filiâ*. Joſeph. *Ant.*
XVI. *c.* 11.

17. *Salampſio*, & *Cypros.*] Filiæ *Mariammes*. Di-
citur enim *Pheroras* duarum natu majorum filiarum
Herodis, & quæ poſtea nupſerunt *Phaſaelo*, & fi-
lio Salomes *Antipatro*, nuptias contempſiſſe. *Jo-* 122
ſeph. Ant. XVII. *c.* 1. Quæ aliæ quam *Salampſio*, &
Cypros, non poſſunt eſſe. *Ant.* XVIII. *c.* 7. Sicut et-
iam *ibid.* I. *c.* 17. narratur, *filiam Herodes natu ma-*
ximam,

nimam, & quæ poſtea *Phaſaëlo* ceſſit in thorum,
Pheroræ cum dote 300. *talentorum* fuiſſe deſponſa-
tam: & expreſſe *Cypros* appellatur altera, *Joſeph.*
Ant. XVI. *c.* 11. Res ita habet. Inciderat *Pheroras*
in amorem *Ancillæ ſuæ* adeo inſanum, ut oblatam
ſibi in uxorem *Regis filiam* rejecerit. Id quidem
pupugit *Herodis* animum; ſed videns *Pheroram* fle-
cti non poſſe, filiam collocavit *juniori Phaſaëlo.*
Procedente autem tempore, ratus deferbuiſſe fra-
tris lubidinen, & conqueſtus de repulſâ, *alterius*
filiæ nuptias ei obtulit. Ille perſuaſus à *Ptolemæô*
Regis amicorum intimô, *αὐτ.* 1. *c.* 17. *&* 11. *c.* 1.
conditionem accipit in diem XXX. & *Ancillam* ab-
legat: jurejurandô interpoſitô, nihil ſibi poſthac
cum ablegatâ fore commercii. Sed exeunte præ-
123 finitô tempore, *Pheroras* tamen affectibus ſic ſuc-
cubuit, ut non ſtaret promiſſis, & ad priſtinos ſor-
didos amores ut relaberetur. *Joſeph. loc. prox. cit.*
Confer. *Hegeſipp. Excid.* 1. *c.* 40. Et plura de his
filiabus Herodis peti poſſunt ex *Num.* 32. 33.

18: *Puella.*] Hæc *tertia* eſt, quam *Pheroras* à
Rege ſibi oblatam ſpreverat. Cætera, quænam
fuerit haud divinare poſſum. Unum id conſtat,
ſub tutelâ & curâ *Herodis* eam educatam. Sicut
hic eam *Pheroræ* deſponſavit, & ab eô ancillæ de-
ſideriô non acceptam, *filio* etiam *Coſtabari* nega-
tam, ad extremum *filio Pheroræ* pepigit: dote ad-
ditâ *centum talentorum.* Etenim, poſtquam *Phero-*
ras intelligeret, eam ſibi faſtiditam, à Rege deſti-
nari *filio Salomes ex Coſtabarô*, petiit eam ſuo filio,
Tetrarchæ poſt ſe deſignato, in Uxorem: callide
adjectô. *filium Coſtabari* propter necem Patris, fi-
dum haud manſurum. *Joſeph. Ant.* XVI. *c.* 11. *Gelenii*
verſio, (ut hoc obiter aſpergam) illic loci inter
124 optimas haud computanda eſt. Verba enim, μετέθετο ἢ ὑπὸ τ̃ Φερώρα τ̃ νεανίσκου οὐκ εἶναι ἐρασθ[illegible],
λέγοντος, διὰ τὴν ἀπώλειαν τ̃ πατρὸς, &c. inter-
pretatur: *Mutavit ſententiam*, (loquitur de Hero-
de) *perſuaſus à Pherorâ, negante Adoleſcentem ama-*
turum talem ſocerum propter Patris ſui cædem &c. At-
qui vero alius quam *Herodes*, adoleſcentis hujus pa-
trem, id eſt: *Coſtabarum*, non occidit. Idem er-
go ſi adoleſcentis foret ſocer, (prout hoc auſus aſ-
ſuere *Gelenius*) ſequeretur *puellam*, de quâ hic ſer-
mo, *Herode* prognatam. Id quod falſum. Nam
Herodes nullas filias habuit *Pheroræis* nuptas, præ-
ter duas. *Roxanen* & *Salomen*, quæ primum *Hero-*
de mortuô, idque à *Cæſare*, his elocatæ ſunt. Vide
Num. 43.

19. *Salome.*] Gorionidi *l.* 4. *c.* 17. *Schelomith.*
Falſum nomen; (inquit *Serarius*, *Opuſc. de Herod.*
c. 17. *p. m.* 240.) fuit enim mulier turbarum diſſen-
125 ſionumque machinatrix & conſarcinatrix. Imo ve-
ro familiæ ſuæ furia & Alaſtor; ac Medea quaſi
aulica. Totâ vitâ, quâ apud *Fratrem* conſenuit,
duo valide egiſſe viſa eſt. *Primum*, ut Mariammen
Hircani, ejuſque genus & proſapiam opprimeret:
alterum, ut pro *Fratre* ſtaret in excubiis, & inſi-
dias omnium contra ipſum proderet. In utrôque
ita ſe induſtriam exhibuit, ut cui magis ſe addixe-
rit, incertum ſit. Simultatis inter ipſam, & Ma-
riammen, cauſa erat hujus inſolentia; & quod hæc
crebro ipſi, & matri, ignobilitatem generis obji-
ceret. *Joſeph. Ant.* XV. *c.* 4. 11. *Bell.* 1. *c.* 17. Ex
quo initio, lites inter ipſas ita acres natæ ſunt, ut
Herodes extra regnum abiturus, neceſſe habuerit
Mariammen ejuſque matrem, Alexandrii ;[e] *Sororem*
autem ſuam, *matremque*, ſeorſim, hoc eſt: Maſa-
dæ deponere. *Joſeph. Ant.* XV. *c.* 9. Herode extra
regnum profecto, cum *Mariamme* cuſtodibus ſibi
adjunctis familiariter uteretur, (confer *Num.* 4. *&*
126 9.) *Salome* jam ante ultionis cupida, excitata hac
occaſione, *Mariammen* ſtupri cum cuſtodibus in-
ſimulat: affectumque Regis exulceratum tamdiu
fovet calumniis, & impellit miſeros, ut non de-
fierit turbare, priuſquam & *Mariamme*, Joſeph.
Ant. XV. *c.* 4. 11. *Bell. Jud.* 1. *c.* 17. *Hegeſipp. Excid.* 1.
c. 37. & *duo Principes*, Mariammes filii, quanquam
ipſorum *alter* ipſius *Salomes* filiam in Uxorem du-
xerat, *Joſeph. Bell.* 1. *c.* 17. *Hegeſipp.* 1. *c.* 38. è me-
dio ſublati eſſent. *Joſeph. Ant.* XVI. *c.* 1. 6. 16. 17.
Bell. Jud. loc. cit. Hegeſipp. 1. *c.* 40, 41, 42. Quâ cru-
delitate etiam uſa eſt *Salome* in *duos Maritos. Num.* 4.
& 20. Exſtinctis *Aſſamonæis*, cum *Antipater*, qua-
ſi liberatus æmulis, & metu ſolutus, caput tolle-
ret, ac cum *domô Pheroræ*, cuderet contra *Hero-*
dem; una iis *Salome* impedimento fuit: *Joſeph. Ant.*
XVII. *c.* 1. ut quæ conſilia arteſque conjuratorum
omni ſtudiô perveſtigavit & detexit. *Joſeph. Ant.*
XVII. *c.* 3. *Bell. Jud.* 1. *c.* 18. Id quod magnam ei pe-
perit invidiam: ſic ut omnium odiis expoſita, & 127
pro malâ & garrulâ paſſim habita, *Joſeph. Ant.* XVI.
c. 11. ſolum pene *Regem* habuerit, in quo tuto ni-
ti poſſet. Quæ ejus fides large compenſata fuit.
Nam *Herodes* moriens non ſolum ei, cum marito,
ultima mandata credidit: ſcilicet, ut *Nobiles* in hip-
podromo occiderent; (quamquam hi potius eos
dimiſerunt) *Joſeph. Ant.* XVII. *c.* 8. 10. *Bell.* 1. *c.* 21.
Hegeſipp. 1. *c.* 45. ſed & eam, ut ſibi conſtanter fi-
dam, *Ant.* XVII. *c.* 8. legato ampliſſimo urbium,
Jamniæ, *Azothi*, & *Phaſaëlidis*, ſed & *argenti ſi-*
gnati millium quingentorum auxit. *Joſeph. Ant.* XVII.
c. 10. Quod legatum *Cæſar* confirmavit, & *Re-*
giam Aſcalone addidit: ut reditus ei annui fuerint
ſexaginta talentorum. Joſeph. Bell. Jud. II. *c.* 4. Adeo,
cum & hinc, & aliunde patet, *Salomen* fratri *He-*
rodi ſupervixiſſe, (ſcilicet quæ etiam mortuô fra-
tre, Romam navigare, & *Antipæ* hortatrix eſſe
potuit, ut ſimul iret, & regnum peteret. *Joſeph.*
Ant. XVII. *c.* 11. *Bell. Jud.* II. *c.* 1.) mirari ſubit, 128
quid *Baronio* ad *Ann. Chr.* 2. *num.* 2. venerit in men-
tem, quod cum Euſebio, *in Chronic.* & Philone,
l. 2. *de tempor.* tenere voluerit, quod *Salome cum Vi-*
rô de Tribu Judâ, ab Herode, regni annô triceſimô
interempta ſit. Nam *Philo* ille *de Temporibus*, ſup-
poſititius eſt: Ipſe ſcilicet *Annius Viterbienſis.* Et
de *Euſebiô* tam craſſe fallitur *Baronius*, ut is potius
ſcripſerit contrarium. Inſpiciatur *Codex Scaligeri*
p. 41. *&* 156. ubi ita ſcriptum: *Herodes ad ea quæ*
ſupra crudeliter egerat, etiam hoc addidit. Virum ſo-
roris ſuæ Salomæ interfecit, & quum eam alii tradi-
diſſet Uxorem, etiam hunc necavit. Quæ *Salomes*
maritos, non ipſam *Salomen* interfectam referunt.
Cardinali rectius crimen imputandum eſt, cum per
Euſebium, ipſi *emendatum*, (ſi non potius deprava-
tum) vult *Salomen* mortuam *Ann. Chr.* 2. & tamen
adhuc eam refert inter vivos *Ann. Chr.* 7. Quo-
modo eam *Herodes* bis occidit. Imo, *annô ſequen-*
te Baronio adhuc vivit *Salome*; & frater, qui jam
bis occiderat, teſtamentum condens, legato eam 129
divite proſequitur. Porro: *Salomen* levitatis & la-
ſciviæ (ne in hoc etiam fratri non eſſet ſimilis)
arguit, tum quod marito libellum repudii contra
leges miſerit. *Ant.* XV. *c.* 11. *confer. Ant.* XVI. *c.* 11.
tum quod *Alexandro Mariammes* noctu per ince-
ſtum *vim* intulerit. *Joſeph. Ant.* XVI. *c.* 11. *Bell.* 1.
c. 17. *Hegeſipp.* 1. *c.* 40. Taceo quæ ad probrum
vulgaris famæ in cauſâ conjugii egerat cum *Syl-*
leô. De quibus *Flavius*, *Ant.* XVI. *c.* 11. *&* XVII.
c. 1. *Bell. Jud. loc. cit.* Mortua eſt tandem feſſâ æ-
tate, ſub *M. Ambivio*: & bonorum hæredem *Ju-*
liam inſtituit. *Joſeph. Ant.* XVIII. *c.* 3. haud dubie
quod Auguſtus in honore eam ſemper habuiſſet.
Strab. Geogr. XVI. *p. m.* 526. Ut hæc eſſet Gratitu-
do. Sed quænam illa *Julia*? *Salianus* in *Annal. ad*
Ann. Chr. 11. *num.* 4. culpat *Joſephum*, quod *Ant.*
XVIII. *c.* 3. ſcripſerit *Salomen ſub M. Ambiviô Procu-*
ratore Syriæ, teſtamentô, Juliæ Jamniam, cum ſuâ
Toparchia, reliquiſſe. Additque: *Hoc quoque ſu-*
ſpectum redditur. Nam duodecimum jam annum rele- 130

gata

gata erat; *nec aliud ab Auguſtô*, *teſte Tranquillô l.* 2. *c.* 65. *quam vomica & carcinoma audiebat. Ut credibile ſit eum honorem iſtum injuriæ locô fuiſſe ducturum.* *Salianus* ergo *Juliam Cæſaris filiam* intelligit. Nugaciſſime. Neque ſi *filia*, aliquid periculi. Potuit *Philippus*, Juliæ Cæſaris filiæ *urbem*, (æternum monumentum,) inſcribere. *Joſeph. Ant.* XVIII. *c.* 3. Ut non injuriæ duceret Cæſar. Vixit autem; quippe ſub *Quirinio*. *Joſeph. loc. cit.* Quare ergo non potuiſſet *Salome* abſque offenſâ ei teſtari? Imo vero, *non illi*; ſed *Juliæ Cæſaris Conjugi*, *fuit* teſtata. *Flavius* enim *Cæſaris Conjugem*, nunquam aliter quam *Juliam* appellavit. Prout id patet ex *Ant.* XVI. *c.* 9. & XVII. *c.* 1. 7. 8. 10. & XVIII. *c.* 3. *Bell. Jud.* I. *c.* 18. 21. & II. *c.* 8. omnibuſque locis, in quibus ejus meminit. Imo ut magis *Salianus* manifeſtus ſit, & pateat quam is funes nectat ex ſabulô, producemus *Favium*, ἁλώς. II. *c.* 8. ſic di-
131 centem: Σαλώμη τελευτῶσα, Ἰουλίᾳ τῇ τοῦ σεβαστοῦ γυναικὶ τήν τε αὐτῆς τοπαρχίαν, καὶ Ἰάμνειαν, καὶ τὰς ἐν Φασαηλίδι φοινικῶνας καταλείπει. Cum quô Hegeſippus, *Excid.* II. *c.* 3. inquit: *Salome moriens*, *loca quæ tenuerat*, *Lybiæ Uxori Cæſaris dereliquerat.* *Julia* ergo, cui *Salome* legavit, fuit γυνὴ & non θυγάτηρ τοῦ σεβαστοῦ. Non poſſum mihi temperare, quin hic erroris moneam *Scholiaſtas Auguſtos*: qui *Uxorem Cæſaris*, vivô quidem maritô *Liviam*, (Hegeſippo, *Excid.* I. *c.* 42. & II. *c.* 3. Lybiam;) ſed poſt hujus exceſſum, *Juliam* volunt dictam. *Caſaubon. in Sueton. l.* IV. *c.* 23 *p. m.* 124. quod tum primum in *familiam Juliam* fuiſſet adoptata. Tacitus, *Annal. c.* 8. Poſt mortem Auguſti, *Livia in familiam Juliam nomenque Auguſtæ adſumebatur.* Et *Annal.* VI. *c.* 51. de Tiberiô: *Pater ei Nero*, & *utrinque origo Gentis Claudiæ*; *quanquam mater in Liviam*, & *mox Juliam familiam adoptionibus tranſierit.* Dio adhuc clarius, *Hiſt. Rom.* LVI. Τότε δὲ ἀθανατίσαν-
132 τες αὐτὸν, καὶ θιασώτας οἱ καὶ ἱερὰ, ἱέρειάν τε τὴν Λιβίαν, Ἰουλίαν τε καὶ Αὐγοῦσταν ἤδη καλουμένην, ἀπέδειξαν. Hæc Illi. Sed quorum haſta, ſtipula eſt. Nam quamquam *unus Tacitus* eam poſt mortem *Auguſti* conſtanter vocat *Juliam*; ſicut ante, *Liviam*: *Flavius* tamen, (ut ſupra) eam *totâ vitâ Auguſti*, dixit *Juliam*. Et alii Scriptores Auguſti, promiſcue eam nunc *Liviam*, nunc *Juliam* indigitarunt. Sicut conſtat ex *Vellejô*, *Pedone*, *Martiali*, *Senecâ*, *Pliniô &c.* Dio etiam, poſt decretum adoptionis, *lib.* LVI. *Liviam* dixit. Et Hieronymus *in Loc. Sanct.* Urbem poſt mortem Auguſti ei ab *Antipâ* dedicatam, *Liviadem*, ſcripſit. Ad *argumenta* reſpondemus: Neutiquam ſequi, quod quæ adoptione *Julia* ſolemniter dicta fuit, non potuerit idcirco *ante*, nondum ſolenniter, *Juliæ*; aut *poſt*, nomine priore uti. Nam vivô *Auguſtô*, nomen *Juliæ* non fuit prohibitum: & poſtquam hoc fuit publice
133 decretum, prius, nempe *Liviæ*, nunquam Lege fuit vetitum Quamquam hic etiam *Principes* non imperent. Nam recte dictum *Tiberio* a *Marcellô*: Σὺ Καῖσαρ ἀνθρώποις μὲν πολιτείαν Ῥωμαίων δύνασαι δοῦναι, ῥήμασι δὲ οὔ. *Dio Hiſt. Rom.* LVII.

20. *Coſtobarus.*] Ita plerumque *Flavio* vocatur. *Coſtobaras* tamen etiam dicitur, *Ant.* XVI. *c.* 11. forte à *Coze*, idolô Idumæorum, cujus antiſtites, majores ejus fuerant. *Joſeph. Ant.* XV. *c.* 11. Monſtroſe *Gelenius*, *Bell. Jud.* I. *c.* 17. Græcum κοστόβαρος, per *Ariſtobulum* vertit. *Herodes* eum *Idumææ*, ſeu *Gazæ* Principem conſtituit; & *Sororem* ei ſuam conjugavit. In quem gradum elatus, & pecuniâ, (quam avare collegerat) fretus, novis rebus animum adjecit. Certe eo inſolentiæ progreſſus fuit, ut non modo *Herodis* imperata detrectaverit, ſed & ad *Cleopatram* miſerit, rogans ut principatum Idu-
134 mææ, *Herodi* ablatum, ſibi ab *Anthoniô* impetraret. Ob quam fraudem capite luiſſet, niſi hoc, *uxor*, *materque* ejus avertiſſent. *Uxorem* autem cum exinde offendiſſet, abit ea ſine morâ ad *Herodem*, & libellô repudii *Coſtobaro* miſſô, eum inſuper graviter inſimulat, *quod Babæ liberos jam ab annis duodecim perquiſitos*, *hoſteque & perduelles declaratos domi ſuæ etiam foveret.* Quô indiciô vehementer Rex perculſus, eum, Babæque liberos, mox obtruncari facit. *Joſeph. Ant.* XV. *c.* 11. *Euſeb. Chron. p.* 156. Scaliger *Anim. in Euſeb. p.* 159. neſcio ubi mentem habuerit, cum negarit hunc occiſum. *iſte*, inquit, *Coſtobarus*, *qui primus in Judæâ dimiſſus eſt ab uxore*, *ſolutô matrimoniô abivit*: *neque illum Herodes necavit*, *ut commentus eſt Euſebius.* Et paulo poſt: *Unde pareretur patrocinium commento Euſebii*, *non video.* Sed hic bonus dormitat Homerus. Uti ex *loc. alleg.* conſtat.

21. *Alexas.*] Euſebio, *Hiſt. Eccl.* I. *c.* 8. Ἀλέξανδρος. & Hegeſippo, *Excid.* I. *c.* 42. *Alexander.*
Cum *Salome*, poſt cædem *Coſtobari* ad nuptias cum 135
Syllæô propenderet; & Frater, cum *Juliâ Auguſtâ*, hoc non ferrent, (quamquam ἁλώς. I. *c.* 18. & *Hegeſipp. Excid.* I. *c.* 42. habeatur, quod *Julia* pro eâ interceſſerit) *Herodes* ei tertium offert hunc *Alexam*, ſibi ex fidiſſimis: Jovem jurans lapidem, ni faceret, nunquam ſeſe æquum ei permanſurum. *Joſeph. Ant.* XVII. *c.* 1. Ut neceſſe fuerit *Salomæ*, quamquam invitæ, obſequi. Herodes moriturus, *Alexæ* huic, cum *Salome Uxore*, ultimæ voluntatis ſuæ executionem credidit, mandans, ut quamprimum animam edidiſſet, hippodromum, in quem Regni nobiliſſimos, ad corrumpenda Populi ſuper morte ſuâ tripudia acciverat, militibus circumdaret, & concluſos interficeret. Sed ille tamen, Affine melior, & cruentam ac tam horridam parentationem deteſtatus, omnes mortuô tyranno dimiſit. Quæ hic, poſt *Num.* 19. recoquo, quod *Ludovicus Cappellus*, *Hiſtor. Apoſtol. illuſtrat.*
p. m. 105. hoc exiſtimet commentum: *Quaſi Joſe-* 136
phus, *hôc ut commentô* παιδοκτονίαν *Bethlehemiticam voluiſſet obſcurare.* At vero etiamſi hæc *nobilium captivitas*, & *cædes Bethlehemitica* valde ſint ὁμόχρονα; confundi tamen, alterumve pro *fabulâ* haberi, nequeunt: cum certum ſit *Flavium* ſuperſtitione ſuâ faſcinatum, tantum *Chriſti & rerum ejus* habuiſſe faſtidium, ut nec *palam*, nec *tacite*, quidquam eorum quæ egit aut paſſus eſt, ſcribere voluerit. ſolam ejus mentionem faciens in *Jacobo* lapidatô: quem ἀδελφὸν Ἰησοῦ τοῦ λεγομένου χριστοῦ, appellavit. *Ant.* XX. *c.* 8. Omnino enim teſtimonium ejus de Chriſtô, *Ant.* XVIII. *c.* 4. (etſi Euſebio *Hiſt. Eccleſ.* I. *c.* 11. Hieronymo *in Catalog. &c.* Hegeſippo, *Excid.* II. *c.* 12. probantibus etiam Baroniô, *Tom.* I. *Annal.* *Poſſevin. Appar. Sacr. p.* 279. *in Joſeph.* & *Bibliothec.* XVI. *c.* 14. *p.* 301. memoratum) eſt ſuppoſititium. Ita autem verba habent: Γίνεται
δὲ κατὰ τοῦτον τὸν χρόνον Ἰησοῦς, σοφὸς ἀνὴρ, εἴγε ἄνδρα αὐτὸν 137
λέγειν χρή. ἦν γὰρ παραδόξων ἔργων ποιητὴς, διδάσκαλος ἀνθρώπων, τῶν ἡδονῇ τἀληθῆ δεχομένων. καὶ πολλοὺς μὲν Ἰουδαίους, πολλοὺς δὲ καὶ τοῦ Ἑλληνικοῦ ἐπηγάγετο. ὁ χριστὸς οὗτος ἦν. καὶ αὐτὸν ἐν δείξει τῶν πρώτων ἀνδρῶν παρ' ἡμῖν, σταυρῷ ἐπιτετιμηκότος Πιλάτου, οὐκ ἐπαύσαντο οἵγε πρῶτον ἀγαπήσαντες. ἐφάνη γὰρ αὐτοῖς τρίτην ἔχων ἡμέραν πάλιν ζῶν, τῶν θείων προφητῶν ταῦτα καὶ ἄλλα μυρία θαυμάσια περὶ αὐτοῦ εἰρηκότων. εἰς τε νῦν τῶν χριστιανῶν ἀπὸ τοῦδε ὠνομασμένων οὐκ ἐπέλιπε τὸ φῦλον. *Eodem tempore*, inquit, *fuit Ieſus*, *Vir Sapiens ſi tamen virum eum fas eſt dicere. Erat enim mirabilium operum patrator*; & *Doctor eorum*, *qui libenter vera ſuſcipiunt*: *plurimoſque tam de Judæis*, *quam de gentibus ſectatores habuit. Chriſtus hic erat*: (Hieronymus in *Catalog.* legit: *credebatur eſſe Chriſtus.*) *quem accuſatum à noſtræ gentis Principibus Pilatus cum adduxiſſet cruci*,
nihilominus non deſtiterunt eum diligere, *qui ab initiô* 138
cœperant. Apparuit enim eis tertiâ die vivus; *ita ut divinitus de eô Vates*, *hæc & alia miranda prædixerant. Et uſque in hodiernum diem Chriſtianorum ge-*

nus ab eô denominatum non deſicit. Ad quæ recte Cappellus, *Hiſtor. Judaic. p. m.* 110. *Hoc locô*, ait, *ſit apud Joſephum Jeſu Chriſti Domini noſtri mentio perhonorifica: ſed ſuſpecta videntur, quæ iſthic de Chriſto dicuntur. Nulla enim eſt eorum cum antecedentibus & ſequentibus connexio: Ut omnino jure videatur ab aliquo Chriſtiano, eô loci inſulta περιοχὴ illa, falſoque Joſepho adſcripta. Et ſane ſi Joſephus revera de Chriſto ita ſenſiſſet, procul dubio nativitatis ejus memoriam non tacuiſſet ſuô locô; Magorum adventum non ſiluiſſet, neque cædem infantum Bethlehemiticorum, ab Herode factam. Imo, fuſius & latius, totam Chriſti Hiſtoriam enarraſſet: Cujus tamen alibi in totâ illius Hiſtoriâ ne obſcurum quidem veſtigium apparet. Ut nec Chriſti Diſcipulorum. Quod non aliunde videtur profectum, quam ex odio in Chriſtum, & Chriſtianam*
139 *religionem: Ipſe cum eſſet Judæus pertinax.* Cæterum ex hoc matrimonio natus eſt ille *Alexas Selcius*, cui poſtea Uxor *Cypros*. De qua *Num.* 52. Ex *Joſeph. Ant.* XIIX. *c.* 7.

22. *Syllæus Arabs.*] *Obodas* Rex Arabum, ipſe ignavus, *Syllæum* hunc, acris virum ingenii, rerum omnium fecerat Diſpenſatorem, & ab eô totus regebatur. Cujus nomine miſſus ad *Herodem*, cum inter cœnandum *Salomen* conſpexiſſet, amore tactus in uxorem eam petiit addens: utrique genti hoc profuturum, ſiquidem *regnum Arabiæ* ſibi eſſet deſtinatum. Sed cum circumciſionem & alios ritus Judaicos metu *Arabum* Syllæus non reciperet, ſpes nuptiarum omnis evanuit, & *Salome* amicorum conſenſum nullô modô impetrare potuit. *Joſeph. Ant.* XVI. *c.* 11. *&* XVII. *c.* 1. *Bell Jud.* I. *c.* 17, 18. *Hegeſipp.* I. *c.* 42. 40. 41. Ob hanc cauſam *Syllæus* odium implacabile in *Herodem* concipit. Ex primo quidem latrones, confinia Judææ populan-
140 tes, caſtellô *Reptâ*, iis datô, protegit. *Joſeph. Ant* XVI. *c.* 13. 14. Inde cum ſentiret *Obodam*, latrones & mutuum ſexaginta talentorum, quæ ab *Herode* poſtulabantur, velle reddere, *Obodam* ipſum venenô perimit, & Herodem perfide deludit, & traducit. *Joſeph. Ant.* XVI. *c.* 13. 15. Ob quæ gravia crimina; ſed & cædes nobilium, & ingenuarum ſtupra, cum ab *Herode*, & Rege *Aretâ* accuſaretur, Cæſar, quem diu mentiendô circumvenerat, citatis auditiſque partibus, pronunciat eum ſolutione debiti, & (hac factâ,) capite teneri. *Joſeph. Ant.* XVI. *c.* 16. Sed frontis perfrictæ homo & verbero, domum dimiſſus ut nomina diſſolveret, non ſolum auſus judicato non parere, ſed & plures cædes perpetrare, quin & *Herodi* per ſatellitem *Corinthum* vim & necem etiam intentare. Quorum criminum denuo Romæ, tam ab *Arabibus*, quam ab *Herode* poſtulatus, *Joſeph Ant.* XVII.
141 *c.* 4. *Bell. Jud.* I. *c.* 18. an, aut quo evaſerit, incertum eſt. Cardinalis *Baronius* eget collyrio, cum *in Annal. ad Ann. Chr.* 1. *n.* 30 affirmat, hunc *Syllæum propinquioris Judææ Arabiæ fuiſſe Regem.* Conſtat enim eum fuiſſe *Miniſtrum Regum*, & non *Regem.* Hegeſippus, *Excid.* I. *c.* 40. cum per errorem vocat *Obodam Sylæum.*

23. *Antipater.*] De hoc nihil uſquam invenio, niſi quod fuerit uxoratus, *Joſeph. Ant.* XIIX. *c.* 7. & artibus dicendi (δεινότατος ἐν εἰπεῖν &c) excelluerit. Quibus confiſus, & forte etiam à matre *Salome*, quæ *Antipæ* fuit addictiſſima, impulſus, Romæ de regnô pro *Antipa* cauſam dixit. *Joſeph. Ant.* XVII. *c.* 11. *Bell. Jud.* II. *c.* 1. *Hegeſipp. Excid.* II. *c.* 1. Lodovicus Cappellus, *Hiſt. Apoſtol. & Judaic. p.* 55. *in Geneal.* nugaciſſime hunc ſubjicit *Alexæ*: quaſi eô fuiſſet natus. Cum tamen quô tempore mater ejus nuberet *Alexæ*, (nempe ſub extrema *Herodis*,) ipſe etiam jam eſſet uxoratus. *Joſeph. Ant.* XVII. *c.* 1. *αὐτ. ἀν.* I. *c.* 18.

142 24. *Joſephus.*] Exiſtimo hunc fuiſſe, qui poſt mortem *Herodis*, Varo Syriæ Præfecto, Hieroſolymam ad motus componendos & *tertiam Legionem* liberandam venienti occurrebat. Fuit enim certe ἀνεψιὸς Herodis: *Joſeph. Ant.* XVII. *c.* 12. ſed & Archelai. *Joſeph. Bell. Jud.* II. *c.* 3. Huic ſcilicet *conſobrinus*: illi *nepos*. Et ſic haud alius *Joſephus* quam hic ipſe. Plura, quæ hic dici poſſent, occupabit *Num.* 39. *infra.*

25. *Phaſaelus.*] Gorionidi *l.* 4. *c.* 17. hoc nomen eſt *Phaſea*, vel *Phaſeas.* Septimô annô ætatis, patre miſere orbatus fuit. Exinde eum *Herodes* ad ſe recepit, & dum à *Parthis* oppreſſus egeret pecuniâ, *Malcho Arabi* in pignus deſtinavit. *Joſeph. Ant.* XIV. *c.* 25. *Bell. Jud.* I. *c.* 11. Quomodo reliquum ætatis egerit, nuſpiam invenio, niſi quod *filiam Herodis* duxerit, & ex eâ multos liberos ſuſceperit: quorum *Cypros*, nupta *Agrippæ* poſtea *Regi*, clariſſima. *Joſeph. Ant.* XVII. *c.* 1. *&* XIIX. *c.* 7. *Bell.* 143
I. *c.* 17. Addit Flavius, *Bell. Jud.* I. *c.* 17. *Phaſaelum hunc* poſtea à Parthis interfectum: (τὸν θυγατέρα τῷ πρὸς πάρθων ὕστερον ἀναιρεθέντι συνέζευξεν ἀδελφιδῷ.) & conſentit Hegeſippus, *Excid.* I. *c.* 40. Quod equidem non intelligo. Nam certe, à quô regnum *Herodes* adiit, id eſt: à quo *Phaſaelus* militiam aut regere, aut ſequi potuit, *Parthis* contra *Judæos* nil hoſtile. Licet itaque forſitan hariolari, quod *Phaſaelus* bello Armenio interfuerit; & tum à *Parthis* fuerit occiſus, cum *Tigranes* ejus cognatus illic armis contra eos contenderet. De quo infra *Num.* 66.

26 *Antipater.*] Filius *Herodis* primogenitus. Vitiorum omnium perditiſſima colluvies, regni peſtis, & familiæ incendium. *Herodes* eum, ne *Mariamme*, Sponſa Regia offenderetur, urbe, niſi ad feſta, expulit. *Joſeph. Bell. Jud.* I. *c.* 17. *Hegeſipp. Excid.* I. *c.* 36. Atque utinam ei hoc exilium perpetuum! Sed cum *Filii Mariammes* caput tollerent, 144
& patri, generis fiduciâ moleſti eſſent, ille eos ut per æmulum tractabiliores redderet, *Antipatrum* accerſit. A quô tempore, aſſentandô & miſeris fratribus calumniandô, patris animo tam valide ſurrepſit, ut *Herodes* eum non modo *filiis Mariammes* præpoſuerit; ſed & his ſubverſis, in hæredem cooptaverit: Cæſaris ad hoc voluntate impetrata: *Joſeph. Ant.* XVI. *c.* 6. 7. 8. 11. 16. *&* XVII. *c.* 1. 4. *Bell. Jud.* I. *c.* 17. *Hegeſipp. Excid.* I. *c.* 38. 40. cum ille tamen, ingratiſſimus mortalium, fœde tantam gratiam rependerit. Etenim, cum ad ſupremum culmen nihil deeſſet præter patris obitum; *æmulis ſublatis, Cæſare propitiô, patre etiam & Proceribus devinctis*, ille per ſcelus agitans compendium, (quaſi pater qui diu viveret & imperaret, plurimum ei voluptatis interciperet, αὐτόθ. I. *c.* 19.) ipſum etiam proditione appetit. communicatis conſiliis cum *matre*, & *Pherorâ*: ſed & hujus *tribus mulieribus*; conjuge ſcilicet, hujuſque matre, & ſoro- 145
re: quorum prona in Herodem conſpiratio. *Joſeph. Ant.* XVII. *c.* 13. *Bell. Jud.* I. *c.* 18 Volebat & *Salomen*, unice ſibi ſudem in oculis, & artibus ſuis adverſam adjungere; ad quod aſtute blandiendô, & *filiam* nuptiis *Avunculi ſui* implicandô affectavit viam, ſed illa, (ut quæ jam diu ipſum in cute noverat; moreſque ejus in celandô ingeniô, & amicitiis conſuendis diſſuendiſque perſpexerat,) ab illô ſe abſtinuit. *Joſeph. Ant.* XVII. *c.* 1. *Bell. loc. cit.* Poſt hanc ipſam decollatam, aliâ viâ inſiſtere, vimque parare cæpit: omnibus ſtudiis eo converſis ut *Salomen* Regi fidam, *Ant.* XVII. *c.* 3. ei redderet ſuſpectam. Ad quod mature viam invenit per *Acmen* quandam *Juliæ* ancillam: cujus fidem præmiis corruperat, ut literas quaſi *Dominæ* manu Româ mitteret, *Salomen*que accuſaret: *Quaſi hæc nuptiis negatis offenſa, contra fratrem Cæſari ſcripſiſſet.* Quibus ordine cognitis; ſed & inſidiis in *Archelaum*, 146
*Philippum*que, fratres Romæ degentes, ſtructis; imo, in ipſum Patrem veneficiis: ut *Furiæ* quaſi

ex

ex compactô ſurgerent, *Antipater* tandem in judi-
ciô convincitur, & aut mittendus ad Cæſarem,
aut necandus in tempore, vinculis oneratur. Quam
cataſtrophen dictu incredibile eſt, quanta homi-
num feſtivitas ſequuta fuit: illuceſcente tandem il-
lô die, quô is, *tantus publicæ quietis titio, Fratrum
oppreſſor, & Parentis carnufex*, tandem ſuis in ſce-
leribus compertus eſſet. *Joſeph. Ant.* XVII. *c.* 6, 7.
Bell. Jud. I. *c.* 19, 20. *Hegeſipp. Excid.* I. *c.* 43, 44.
Non multô interjectô tempore, *Herodes* graviter
cum morbo conflictari cæpit. Ubi dum *Herodes*,
cultrô ſibi ad aperiendum pomum datô vim para-
ret, & ob hoc magnus fieret tumultus; *Antipa-
ter* inſolitô ejulatu excitatus, inductuſque ut cre-
deret de Patre eſſe conclamatum, cæpit agere cum
cuſtodibus de miſſione. Sed hoc ei ſcelerum ſu-
147 premum fuit. Nam Rex de omnibus monitus à
commentarienſe, fremens & frendens ad hominis
nequitiam, cum jus necis in ipſum à Cæſare jam
accepiſſet, ſtatim ablegat qui eum interficerent.
Joſeph. Ant. XVII. *c.* 8, 9. *Bell. Jud.* I. *c.* 21. *Hegeſipp.
Excid.* I. *c.* 45. Et hunc finem inglorium habuit
Antipater, homo ingenii turbidi & ſanguinarii; pu-
doris adhæc, ſi quis alius, profligatiſſimi: Quem
pater ſimilis, *quintô die* mox ſequutus fuit. *Auth.
alleg.* cædis ejus ab Herode πρὸ τῆς ἐσχάτης τοῦ βίου τε-
λευτῆς mandatæ meminit *Euſebius*, *Hiſtor. Eccleſ.* I.
c. 8. Meminit ejus etiam *Macrobius*, Scriptor pa-
ganus, *Saturn.* II. *c.* 4. in hunc modum: *Cum au-
diviſſet*, inquit, [Auguſtus] *inter pueros, quos in
Syriâ Herodes Rex Judæorum intra bimatum juſſerat
interfici, filium quoque ejus occiſum, ait: Melius eſt
Herodis porcum eſſe, quam filium.* Scilicet: Quia
Herodes tanquam Judæus eſu ſuillæ abſtinens, por-
148 cos, (uti filios,) haud jugulabat. Ex hoc locô
Macrobii, Dechèrius *annot.* 10. *in* I. *p. theſ. Diſput.
de art. Salvat.* male elicit hunc paralogiſmum: *He-
rodes cum infantibus bimulis ſuum quoque filium inter-
fecit, ergo eum bimulum interfecit.* Nam præciſe ex
verbis *Macrobii* illud non poteſt confici. Qui *inter
bimulos* occiditur, non ſtatim *bimulus*. Id quod
etiam dictum ſit *Baronio*, qui in *Annal. ad An. Chr.*
I. *n.* 49, 50, 51. non ſolum, uti *Dechèrius*, præſu-
mit *Macrobium* intellexiſſe Herodis filium bimu-
lum; ſed & eum recte ſic intellexiſſe. Etenim,
*eum fuiſſe infantem, & alium ab Antipatrô; non an-
notatum à Joſephô, quod vitæ brevis, de uterô quaſi
ad tumulum tranſlatus ſit &c.* At quid juvat Au-
thorem quæſitis, noſtriſque conceptibus velle ad-
ſtringere, quamdiu lumen aliunde præſto eſt? Cer-
tum, *circa infanticidium in Syriâ*, filium Herodis
Antipatrum occiſum. In hoc enim conſonat Euſe-
bius, *Hiſt. Eccleſ.* I. *c.* 8. &c. At num *infans* etiam
149 *ex Herodis filiis* circa hoc tempus fuerit necatus,
non eſt æque certum: ſed ſic conjicit *Baronius*.
Nemo autem clare adſtruit. Poſtquam vero *tex-
tus Macrobii* Gloſſæ hujus utriuſque capax eſt, [fi-
lius enim ipſi occiſus, tam *major infante*, quam *in-
fans* eſſe poteſt,] judicet quiſquis vacuus à parti-
bus, & cui bonæ mentis vel ſcrupulus, *utra* ex
his melior & aſſumenda: num quæ lucem habet
ex Antiquis; an quæ ſolis conjecturis nititur? Se-
rarius *Opuſc. Tom.* I. *de Herod. c.* 21. novâ ratione
Baronio venit in auxilium: quod filius, de quô lo-
quitur Macrobius, Cæſare inſciô & inconſultô
trucidatus ſit; & ſic alius fuerit quam *Antipater*.
In quam ſententiam nititur etiam attrahere *Scalige-
rum*: quod is *animadv. in Euſeb. p.* 163. ita ſcripſe-
rit: *Filios*, inquit, *capitis potuit damnare Herodes,
jure tam patriæ poteſtatis, quam Regiæ: Sed & hanc
quoque rem judicio Cæſaris ſubjecit. Eundem honorem
habuit & Cæſari, quem Antipater filius ejus capitis à
Varô damnatus eſt. Quamvis enim ipſe jure Patriô
150 & Regiô hoc facere potuiſſet; tamen maluit ad decli-
nandam facti invidiam, judicium Varo committere:
qui quamvis Antipatrum inſidiarum in patrem convi-
ctum capitis damnaſſet; tamen prius Romam literas de
hac re & homines miſit, qui vivâ voce Auguſtum do-
cerent, & de crimine, & de ſententiâ capitis in reum
latâ. Itaque hic filios ſuos Herodes ex ſententiâ Cæ-
ſaris interfecit. Quo magis miror, apud Macrobium
Auguſto dictum hoc excidiſſe, præſtare porcum Hero-
dis eſſe quam filium: tanquam neſcius hujus judicii hoc
pronunciarit. Quum tamen ſententiam capitis in tres
filios Herodis, ipſe judiciô ſuô comprobatam confirma-
verit.* Hæc Scaliger. Sed *Scaligerum* fruſtra im-
plorat *Serarius*: ut qui in eâ ſententiâ nunquam
fuit. Nam non ſolum, *in Emendat. Tempor.* VI. *p.
m.* 514. hæc notat ad Macrobium: *Omnino*, in-
quit, *tam falſum eſt Antipatrum Herodis filium in-
ter illos pueros cæſum, quam ipſum Antipatrum bimu-
lum fuiſſe; niſi forte hominem* XXV *annorum aut am-
plius, bimulum vocaveris.* [nempe non negat occi- 151
ſum; ſed inter bimulos, & bimulum:] verum et-
iam *in his ipſis animadverſion. p.* 162. ſic ſcribit:
*Quod puerorum cædes non multo præceſſerit Antipatri
caſum, tum ex Evangeliô conſtat &c. tum etiam ex
Macrobiô, qui infantes ab Herode cædi juſſos, & in-
ter illos filium quoque ipſius Herodis pœnas dediſſe re-
fert.* Quid ergo ſibi volet *Scaliger?* nempe ſe mi-
rari, non quod Antipater hæc circa interfectus ſit,
[nam de hoc eum non dubitaſſe patuit:] ſed quod
Macrobius de *Auguſtô* tanquam inſciô ea referre po-
tuerit. *Scaliger* ergo hoc non poteſt apprehende-
re. Potuiſſet vero & *ille*, & *Serarius*, ſi cogitaſ-
ſent, quod *Auguſtus* nunquam *abſolute* illas neces
juſſerit. Nam *filios Mariamnes* ita *Herodi* permi-
ſerat, ut ſi parricidiô non tenerentur, *levi pœnâ*
contentus eſſet. *Ant.* XVI. *c.* 16. *Hegeſipp. Excid.* I.
c. 41. Et de *Antipatro* ita ei fecit poteſtatem, ut
Exilii etiam moderationem ſuaſerit. *Ant.* XVII. *c.* 9.
Hegeſipp. I. *c.* 45. *Auguſtus* ergo non potuit ſcire, 152
utrum conſilium Herodes ſequi vellet. Putarat e-
nim paternum affectum ita apud ipſum victorem
futurum, ut mitius eligeret. Sed cum hoc negle-
ctum audiret, & *filios interfectos*, tyrannicum ejus
animum improbans, tandem erumpit: *Præſtare e-
jus porcum quam filium eſſe.*

*Thomas Lydyat, in Explicat. argum. natal. Chr.
c.* 14. *p. m.* 167. non ſolum (cum Kepplerô *Sylv.
Chron. p.* 33.) inconvenienter necem filii apud *Ma-
crobium* intelligit de *Alexandrô* & *Ariſtobulô*; ſed
etiam fabulatur: *filium dicere videri* Macrobium,
*quia illorum alterum, Alexandrum, neci Pollionis
ſubtractum fuiſſe, rumore vulgatum poſtea refert Jo-
ſephus.* At ubi hoc refert *Joſephus?* Qui non ſo-
lum tradit *Alexandrum* & *Ariſtobulum* hoſpitiô *Pol-
lionis* honorifice Romæ habitos, *Ant.* XV. *c.* 13. ſed
& vulgatum quod *uterque* evaſerit. *Ant.* XIIX. *c.* 14.
Nunquam ergo fama tulit *alterum tantum* neci ſub-
tractum: multo minus *neci Pollionis*; aut ut illud 153
diceret *Joſephus*: niſi hujus codices *nobis* alii, quam
Anglis ſunt.

27. *Filia Antigoni.*] Ultimi Regis, ex familiâ
Aſſamoneâ. Joſeph. Ant. XVII. *c.* 7. Quem *Herodes*
auxiliis Romanorum victum, & una cum urbe Hie-
roſolymâ captum, triſti ſpectaculô per *Anthonium*
occidi fecit. Nam cum Herodes ἀλλόφυλος, regni
Judæorum invaſor, legitimos ſemper hæredes me-
tueret, neque iis ſalvis dignitatem apud gentem ſu-
perbam ſe tueri poſſe cerneret, (ſicut Judæi אין
מעמידין מלך מקהל גרים אפילו אחר כמה
דורות עד שתהיה אמו מישראל: *Non conſtituunt
Regem è cætu Proſelytorum, ne quidem poſt multas ge-
nerationes, niſi matrem habeat Iſraëlitidem.* Maje-
mon. *tr. de Regib. c.* I.) maximis præmiis *Anthonium*
induxit, ut *Antigono* cervicem tolleret. *Joſeph. Ant.*
XIV. *c.* 28. & XV. *c.* 1. & XX. *c.* 8. *Bell. Jud.* I. *c.* 13.
Hegeſipp. I. *c.* 31. *Niceph. Hiſt.* I. *c.* 6. Dio *Hiſt. Rom.* 154
XLIX. addit eum prius in cruce cæſum atque flagel-
latum,

latum, remque exemplô caruiſſe. Τότε δ' Ἀντίγονον,
(inquit de Anthonio) ἐμαστίγωσε, σταυρῷ προσδήσας,
(ὃ μηδεὶς ἄλλος βασιλεὺς ὑπὸ τῶν Ῥωμαίων ἐπεπόνθει,)
καὶ μετὰ τοῦτο καὶ ἀπέσφαξεν. Idem habet Plutarchus in
Vit. Anthon. Ἀντίγονον, inquit, Ἰουδαῖον προαγαγὼν
ἐπελέκισεν, οὐδενὸς πρότερον ἑτέρου βασιλέως οὕτω κολα-
σθέντος. Ut Populus Romanus, hæc & alia geſta
Anthonii, haud bene interpretatus ſit. Cæterum
Principatus Aſſamonæorum, (nomen iis ab Aſſamo-
næô, Sacerdote claſſis Jojarib: & hic forte à mon-
te Galilææ, Ἀσαμών. Bell. Jud. II. c. 23. ex quô na-
tus Matthias, Sacerdos Modinenſis, arma primus
contra Syros ſumpſit, & gentis liberatæ ab Antio-
chô dominationem ad poſteros tranſmiſit. 1. Mac-
cab. II. 1. ſeq. Joſeph. Ant. XII. c. 8. Bell. Jud. I.
155 c. 1.) duravit uſque ad Antigonum ultimum, annos
CXXVI. per Joſeph. Ant. XIV. c. 28. Ex quô ſequi-
tur errare R. Joſe, in lib. Abahodâ Zarâ, diſtinct.
Liphne, & Seder Olam. c. 30. cum regni domus
Haſmonai, (ſicut domus Herodis) annos numerant
tres & centum. Regium nomen ex his Aſſamonæis
primus ſumpſit Ariſtobulus, filius Hircani, Annô
regreſſus Populi ex Babylon, CCCCLXXXII. per Joſeph.
Ant. XIII. c. 19. Bell. Jud. I. c. 3. (Errat Strabo,
Geogr. XVI. p. m. 762. cum primum Regem ponit
Alexandrum: πρῶτος, inquit, ἀνθ' ἱερέως ἀνέδειξεν
ἑαυτὸν βασιλέα Ἀλέξανδρος. τούτου δ' ἦσαν υἱοὶ Ὑρκανός τε,
καὶ Ἀριστόβουλος.) Poſt quem Ariſtobulum, qui ſuc-
cederent, omnes ſeſe Reges appellarunt. De quo-
rum in cives tyrannide pulchre & graviter Tacitus.
Hiſt. V. c. 8. Interim qui Pontifices dicti ſunt, (prout
omnes ante Ariſtobulum,) ita maluerunt ipſi: Ἀεὶ
βασιλείαν τῆς ἱερωσύνης ἐν δευτέρᾳ τάξει τιθέμενοι, καὶ νο-
156 μίζοντες ὅσῳ θεὸς ἀνθρώπων διαφέρει τὸ κρεῖττον, τοσ-
ούτῳ καὶ βασιλείας τὴν Ἀρχιερωσύνην. Philo in Legat.
ad Caj. p. m. 797. Sed quomodo, quoque jure hi
Aſſamonæi, Levitæ, auſi ſunt regnare? Graviter
ſane hoc vocat in dubium R. Bechai, in Leg. ſect.
ויחי fol. 59. in hunc modum: שלא נתנה המלכות
כי אם לשבט יהודה לכך נענשו המלכים שלא
היו משבט יהודה ולא הצליחה מלכותם כענין
שאול המלך הראשון לישראל שנהרג הוא ובניו
ולא היתה מלכות של קיימא וכענין החשמונאים
שאבדה מלכותם תענש במדה כנגד מדה ותחת
שהיו רוצים למלוך ולא להם משפט המלוכה
היו עבדים לעבדיהם כי השי״ת המשיל עליהם
עבדיהם והכריתום: Quia non eſt datum regnum
niſi tribui Judæ, ideo puniti ſunt Reges, qui non erant
157 de tribu Judâ; neque felix fuit eorum dominatio. Sicut
contigit Sauli, primo Iſraelitarum Regi, qui occiſus
eſt ipſe & filii ejus, neque ſtabile fuit regnum. Sic
accidit Haſmonæis, quorum regnum periit, & pari
menſurâ puniti ſunt. Quia ambierant regnare ſine ju-
re regni, ſubditi ſunt ſervis ſuis. Deus enim S. Be-
nedictus præfecit illis ſervos eorum, à quibus exciſi
ſunt. Ex mox: ומלמד טענה זו שלא היו
החשמונאים מזרע המלוכה. עוד יש בו טענה
אחרת שלא היו להם למלוך לפי שהיו כהנים
תצטוך כתורה תשמרו את כהנתכם לכל דבר
המזבח ולמבית לפרכת והיון שכן הוא לא
היו ראויים לבקש מלכות רק לעבוד את עבודת
ה׳ ומפני זה נענשו כענש זה וכן אמרינן בירושלמי
אין מושחין מלכים מן הכהנים: Hæc ratio docet
Chaſmonæos non fuiſſe ſtirpis Regiæ. Præterea eſt alia
ratio, cur regnare non debuerint: quia nimirum erant
158 Sacerdotes, quibus imperatur in Lege Numer. XVIII.
v. 7. Cuſtodietis Sacerdotium veſtrum in his omnibus,
quæ pertinent ad altare & intra velum. Quæ cum
ita ſint, non eorum erat ambire regnum; ſed obire tan-
tum miniſterium Dei. Ideo dicunt in Talmude Hiero-
ſolymotanô: Non ungunt Sacerdotes in Reges. Sed
reſpondemus: Ex Jure regnandi tribui Judæ pro-
miſſô uſque ad tempus ꝗ Schiloh, non conſequi a-
lias Tribus eſſe excludendas. Aliud eſt dicere: Tri-
bum Judæ deſituram in regnô cum veniſſet Schiloh; &
aliud dicere: Judam ſolum ordine minime interruptô
regnaturum. Id quod ἄγραφον. Nam & Saulus
Ephraimita, 1. Sam. IX. 1 ſeq. & ante ipſum tot ju-
dices ex tribubus aliis quam Judæ, populo à Deo
ſunt præfecti. Ut res per Moſen, tandem etiam
ad tribum Levi fuerit devoluta. Ita enim vel con-
tra ſe ipſum R. Bechai in Targ. Onkel. Gen. XLIX.
ומפני זה אמר עד כי יבא שילה והוא רמז על
משה ובאור הכתוב כי המלכות ליהודה עד 159
זמנו של משה שתשוב המלכות והממשלה
לבית לוי והוא משה רבינו הגואל הראשון
המולך על ישראל: Quamobrem dicit: Donec ve-
niat Schiloh; ſic deſignandô Moſem, ut ſignificet Scri-
ptura Regnum penes Judam futurum uſque ad tempus
Moſis: qui tranſlaturus erat regnum in dominationem
Levi. Moſes enim Magiſter, fuit primus Redemptor
& Rex Iſrael. Ita ergo, Alii quam Judæ, potue-
runt regnare; ſed non ante Schiloh proxime. Unde
hoc addimus: Aſſamonæos lineâ maternâ fuiſſe ex
tribu Judâ. Ut titulô hujus cognationis cum Ju-
dâ, æque Regnô & Sacerdotiô uti potuerint. Συνα-
φθεισῶν τῶν δύο φυλῶν, inquit Epiphanius, l. 1. adv.
Hæreſ. Tom. II. τῆς τε βασιλικῆς καὶ ἱερατικῆς, Ἰούδα δή φη-
μι, καὶ Ἀαρὼν, καὶ πάσης τῆς τοῦ Λευὶ, οὕτω βασιλεῖς καὶ ἱε-
ρεῖς ἐγένοντο. Quomodo & Cyrillus, VIII. contr.
Julian. Aſſamonæos ſub Tribu Judâ comprehen- 160
dit; dicitque eam & domum Davidis regnaſſe uſque
ad Herodem Regem. Verba ejus ſunt: πῶς ἂν παρα-
λλάξαι φησὶν εἰς Σεδεκίαν τὴν τοῦ Δαβὶδ βασιλείαν, καὶ τοι
τοῦ Ζοροβάβελ, ὡς ἔφην, μετὰ τὸν τῆς αἰχμαλωσίας καιρὸν
τοὺς τῆς βασιλείας θρόνους ἀνειληφότος, καὶ ὄντος μὲν ἐκ
φυλῆς Ἰούδα καὶ Δαβὶδ, διαπρεψάντων δὲ διὰ τῶν τῆς ἱερω-
σύνης τῶν μέχρι τῆς Ἡρώδου βασιλείας, ὃς πατρὸς μὲν
γέγονεν Ἰδουμαίου, ἀλλόφυλος δὲ ταῖς.
Quibus ſimillima habet Epiphanius, l. 1. adv. Hæ-
reſ. p. m. 118 cum tribum Judæ dicit regnaſſe uſ-
que ad Chriſtum. Κατὰ διαδοχὴν, inquit, διήρ-
κεσε θρόνος Δαβὶδ, ἕως αὐτοῦ τοῦ Χριστοῦ, μὴ διαλει-
πόντων τῶν ἐξ Ἰούδα ἀρχόντων, ἕως ἦλθεν ᾧ τὰ ἀποκείμενα
ἦν, καὶ αὐτὸς προσδοκία ἐθνῶν, φησί. Et paulo poſt:
τότε δὲ λοιπὸν, ἀλλόφυλος βασιλεὺς Ἡρώδης, καὶ οὐκέτι
οἱ ἀπὸ τοῦ Δαβὶδ, διάδημα ἐπέθετο. Nicephorus etiam 161
Hiſtor. Eccleſ. 1. c. 9. Reges Judæis tribuit ἐκ φυ-
λῆς Ἰούδα, ἄχρις οὗ Αὔγουστος μόναρχος ἀνηγόρευτο.
Sed dices: Lex erat Numer. XXXVI. 6, 7. ut filiæ
extra tribum non nuberent. & ex Philone, l. 2.
de Monarch. p. m. 639. conſtat: Pontificem S. in
ſuâ tribu virginem Sacerdotalem debuiſſe ducere &c.
περὶ δὲ τούτου, inquit, καὶ τὸ γένος ἀκριβοῦσθαι τῆς μελλούσης
γαμεῖσθαι· προστάξας τῷ μὲν ἀρχιερεῖ μηδὲ μὴ μό-
νον γυναῖκα παρθένον, ἀλλὰ καὶ ἱερέαν ἐξ ἱερέων, ἵνα ἐκ
μιᾶς οἰκίας καὶ τρόπον τινὰ τοῦ αὐτοῦ αἵματος ὦσι νυμφίος
τε καὶ νύμφη, πρὸς ἁρμονίαν ἐπιδεικνύμενοι παρ' ὅλον τὸν
βίον κρᾶσιν ἠθῶν βεβαιοτάτην· ἐπιτρέψας δὲ τοῖς ἄλλοις,
καὶ μὴ ἱερέων γαμεῖν θυγατέρας· τῇ μὲν ὅτι μικρὰ τούτων
καθαρεία, τῇ δ' ὅτι τὸ ἱερὸν ὡς ἠβουλήθη φυλῆς εἰς
ἅπαν ἱερατικῆς ἐμπεριέχεται, καὶ παντελῶς ἀπαλλάξαι. Quæ 162
equidem conceſſerim: Etſi in tempore jus hoc e-
mollitum ſtatuam: cum non ſolum Sacerdotes alii
quam Summi, uxores pro lubitu potuerint accipe-
re, (per Philon. ſupra;) verum & ipſi Summi Pon-
tifices extra tribus, uxores ſumere: prout Aharon &
Jojhada, ex tribu Judæ. Potuiſſe adhæc tum Ju-
dices magni Synedrii, (domus etiam Judæ & Davi-
dis;) tum ipſos Reges contrahere affinitatem cum
tribu Levi, conſtat ex Rabbinis. Majemonides in
tract. Sanhedrin cap. 2. inquit: ואין מעמידין
בסנהדרין אלא כהנים לוים וישראל המיוחסין
הראויים להשיא לכהונה וכו׳ Non conſtituunt
in Synedrio, niſi Sacerdotes, Levitas & Iſraëlitas,
nobilis proſapiæ: dignos qui affinitatem contrahant cum
Sacerdotibus. Et idem, in Jad Chazakah. tract. de
Regib. c. 1. אין מעמידין מלך אלא מן המיוחסין
לכהונה והטעם שנ׳ מקרב אחיך תשים עליך 163
מלך ממבחר שבאחיך Non conſtituunt Regem, ni-
ſi

*ſi ex iis qui affinitatem contrahere poſſunt cum Sacer-
dotibus*, ita enim hæc intelligo, non ἐξ τὸ ἱερόν:
המשיאין לכהונה *aſſumptos in Sacerdotium*: Regi-
bus enim Sacerdotium non fuit licitum: ſed quaſi
eſſet המשיאין להתחתן לכהונה *aſſumptos ad affi-
nitatem contrahendam cum Sacerdotiô*) *juxta illud Deu-
teron.* XVII. *c.* 5. *E mediô fratrum tuorum pones ſuper
te Regem; id eſt: ex præſtantiſſimis fratrum tuorum.*
Montacutius quidem *Apparat.* II. *in Hiſtor. Eccleſ.*
n. 29. *ſeq.* hanc ſententiam exagitat in *Baroniô* &
Barradiô; ſed *Num.* tamen 44. *p. m.* 95. propter
Cyrillum ita miteſcit, ut admittat excuſationem.
Iſta, inquit, *de lineâ fœmininâ, utcunque dicantur
inconcinne; per quam ponuntur Maccabæi ad ſceptrum
illud Judæ adſpiraſſe: tamen propter Cyrilli authori-
tatem, qui ſolus ex Antiquis, quod ego ſciam*, (lo-
164 cum ſcilicet vel Epiphanii ſupra, non legerat) *Car-
dinalis opinioni ſuffragatur, fuerint per me excuſatio-
ra.* Ego vero non tantum excuſatiora; ſed & re-
cta cenſeo: cum aliter nequeat percipi aut expli-
cari, quomodo juxta Patriarcham vatem, *Sceptrum
Judæ ſteterit uſque ad adventum Schiloh.* Quam-
quam, qui *ſceptrum Judæ* intelligunt de poteſtate
Synedrii [criminali & legiſlativâ] XL. annos ante
Templum ſublatâ, *Schabbat fol.* 15. 1. *Gem. in Ze-
mach will.* 4. *ann.* 788. *confer Joh.* XIIX. 31. hoc
eſt: illô ipſô articulô, quô Chriſtus miniſterium
ingreſſus *annô ætatis* XXX. [excidium enim incidit
in annum Chriſti LXX.] mundo ſe oſtendit, illi
[inquam] negent, *Aſmonæos ad tribum Juda perti-
nere*, quod ſi vel omnes genus maternum inde du-
cerent, tamen משפחת אם אינה משפחה *fa-
milia matris non ſit familia*: ut hac cauſâ *Rabbini*
Aſmonæorum regnum improbaverint. Ita Alting.
Schil. 1. *c.* 17. *&* 11. *c.* 5. Sed ſine magnâ neceſſita-
165 te ab *Antiquitate* non eſt diſcedendum: cujus cauſa
ſatis hic eſt favorabilis. Quare enim non potius
illi à *tribu Judâ* poſſent denominari, qui genus ſal-
tem maternum inde ducerent, [dubitantibus con-
tra *Antiquitatem*, aut ei *conjecturam* impingentibus
valida incumbit probatio] quam qui non ducerent:
ut tot *Judices Synedrii*? aut quomodo *ſceptrum Syne-
drii* magis *Judæ* potuit dici quam *Levi*: cum *S. Pon-
tifex* diviſam in eô προεδρίαν habuit cum *Principe Ju-
dæ*? [conf. *Num.* 73. *infr.*] & ſuô tempore majo-
rem etiam poteſtatem? Denique: non intelligo,
quomodo *Synedrii jus criminale*, Chriſti exortu fuit
terminatum, quod poſtea juſſum. *Joh.* VIII. 7. *&*
XIIX. 31. quin & uſurpatum. *Act.* V. 33. 40. *&* VI.
12. *collat. cum cap.* VII. 58, 59. Judæis non licebat
occidere, ut non ingredi Prætorium; hoc eſt:
propter feſtum. Joh. XIIX. 28. Nec *Rabbini* loquun-
tur de exauthoratione aliquâ *Synedrii* abſolutâ; ſed
166 migratione ſaltem, aut intermiſſione temporariâ.
Quanquam ultimis temporibus confuſionem ali-
quam in *Judicium hoc* introductam, & potentiam
imminutam, ſatis pateat ex *Jacobi condemnatione*:
ad quam *Præfectô Romanorum* fuit opus. *Joſeph.
Ant.* XX. *c.* 8. In *regnis hæreditariis*, ſceptrum *ju-
ris materni*, etiam illud ſceptrum: quanquam *juri
maſculorum* ſit poſtpoſitum.

28. 30. *Alexander: Ariſtobulus.*] Poſt cædem
Matris, Romam eos Pater miſerat, ut illic in do-
mô *Pollionis* educarentur. *Joſeph. Ant.* XV. *c.* 13. Sed
inde à Patre domum reductos magna ilico calami-
tas afflixit. Etenim, cum formâ, doctrinâ, &
moribus egregii eſſent, (κάλλει τε, καὶ λόγων ἀσκήσει,
καὶ χειρῶν ἔργοις, οἷον ἤθει ἢ ὅτι βασιλέως ὄντες παῖδες,
πάντων ἐπέφερον εὐμοίρως. Phot. *Biblioth. Codic.* 238.)
repente invidiam incurrunt eorum, qui mortis *Ma-
riamnes* quondam fuerant authores. Grave enim
167 his erat, Adoleſcentes Rege & populô ſubnixos,
non modo emergentes videre; ſed & eos ad maxi-
ma quæque, id eſt: regnum deſtinatos: Verenti-
bus, ne ſi aliquando ipſis poteſtas deferretur, ratio
iis ſcelerum reddenda eſſet. Itaque contra ipſos
conſpirant, qui tum in regnô, & Regis animô
maxime valebant: *Salome* ſcilicet, *Pheroras*, & *An-
tipater.* Quorum ſceleſtis artibus & inſidiis, bre-
vi tanquam novatores & cædis maternæ ultores,
patri credulo ſuſpecti redditi ſunt. *Joſeph. Ant.* XVI.
c. 1, 6, 7. *Hegeſipp. Excid.* 1. *c.* 38, 40, 41. Non pa-
rum ipſis nocuit loquacitas, & quod linguæ par-
cere non didiciſſent. Nam cum pro inſitâ animi
magnitudine libere quidquid ureret effutirent, fa-
ctum inde, ut adverſariis omnia captantibus & ex-
plorantibus, materies calumniandi non defuerit.
Joſeph. Ant. XVI. *c.* 6. *Bell. Jud.* 1. *c.* 17. Et quam-
quam eos in hunc modum circumventos ſemel Cæ-
ſar; *Ant.* XVI. *c.* 8. *Hegeſipp.* 1. *c.* 38. ſecundum Ar-
chelaus; *Ant.* XVI. *c.* 12. *Hegeſipp.* 1. *c.* 40. tertium 168
etiam ipſe Pater, *Ant.* XVI. *c.* 11. *Bell. loc. cit.* fraude
cognitâ, in integrum reſtituiſſet; odia tamen ad
tempus ſopita ſemper recaluerunt: quaſi ſi ignis in
cineribus non extinguatur. Ut miſeri Pricipes in
nova pericula; ſed & vincula tandem ſint adducti.
Nec multo poſt quæſtio tam acriter haberi cæpit,
ut amici inimicique juxta, totâ aulâ tracti ad e-
quuleum ſint. Sed illic quamquam inter varia in-
dicia, *alii* proderent quod juvenes dixiſſent, ſe ad
regnum elatos uxores quidem Regis ad textrinas,
fratres autem ad pædagogia detruſuros: *Alii*, quod
dixiſſent ſe, propter patris invidiam, ſtaturam con-
trahere opus habuiſſe, & peritiâ jaculandi haud
potuiſſe uti: *Alii*, quod Patrem ſocietatis cum
Mithridate Parthô voluerint accuſare: Sed & quod
eô venenis aut inter venandum occiſô, cogitarint
fugere ad *Romanos*, aut in *Cappadociam*; imo eſ-
ſent, qui nominarent *Alexandrium*: *Joſeph. Ant.* 169
XVI. *c.* 11, 16. Res tamen omnis, vera comperta
huc evaſit: *quod matris caſum graviter tuliſſent; do-
lore injuriæ contra Patrem quid dixiſſent, & apud
ipſum pravorum calumniis oppreſſi, deſtinaſſent fuge-
re ad Socerum, in Cappadociam.* Hæc fuerunt illa
crimina, [alia enim non poterant probari,] ob
quæ *Herodes*, concedente Cæſare, eos coram *quin-
quaginta & centum virorum* judicio [inter quos ta-
men etiam *Pheroras* & *Salome*, hoſtes juratiſſimi.
ibid. 1. *c.* 17. *Hegeſipp.* 1. *c.* 41.] *Beryti* accuſari,
& capitis damnari fecit. Sicut etiam eos paulo
poſt, *Sebaſtæ*, gulâ laqueo eliſâ ſuſtulit. *Joſeph.
Ant.* XVI. *c.* 17. *Bell. Jud loc. cit. confer Euſeb. Chro-
nic. p.* 41. 156. *Hegeſipp. Excid.* 1. *c.* 40, 41, 42. Gen-
te totâ proſequente lacrymis, & quod voce non
licuit, gemitu deteſtante. Strabo Cappadox, *Geogr.*
XVI. *p. m.* 765. etiam huc reſpicit, cum Herodem
quoſdam filiorum ob inſidias necaſſe ſcribit: Τῶν δ',
inquit, υἱῶν, τοὺς μὲν αὐτὸς ἀνεῖλεν, ὡς ἐπιβουλεύσαν- 170
τας αὐτῷ· τοὺς δὲ τελευτῶν διαδόχους ἀπέλιπε, μερίδας
αὐτοῖς ἀποδούς. Hæc *Strabo. Uxores* ipſis adſignatas
invenies apud Flavium, *Ant.* XVI. *c.* 2, 7. *Bell. Jud.* 1.
c. 17.

29. *Glaphyra.*] Filia *Archelai* Regis Cappado-
cum. Fœmina animi ferox, & litigioſa. Domus
claritas ei ſemper in linguâ fuit: ut quæ genus pa-
ternum à *Temenô*; maternum autem à *Dariô filiô Hy-
ſtaſpis*, Rege Perſiæ, haberet. Certe cum contume-
lioſe pergeret, & generis jactantiâ non modo *Uxoribus
Regis*; ſed & *Salome* moleſta eſſet, potentiorum in
ſe odiis concitatis, primo marito, & hinc ſibi ca-
ſum fecit. *Joſeph. Bell. Jud.* 1. *c.* 17. *Hegeſipp. Excid.*
1. *c.* 40. In aliis, ejus Virtus fideſque in Maritum
clara fuit: ut quæ & vincula ejus tulit indigniſſi-
me, & rogata in cauſâ ejus, liquido teſtata fuit.
Ant. XVI. *c.* 16. *Ter* nupſiſſe referunt Hiſtorici.
Primo, huic *Alexandro Mariamnæo.* Poſt quem,
ad patrem cum dote remiſſa, *Ant.* XVII. *c.* 1. *Bell.
Jud.* 1. *c.* 18. expetita in thorum eſt à *Jobâ*, (non 171
Tibâ, juxta *Hegeſipp. Excid.* 11. *c.* 2.) Rege Libyæ.
Quo defuncto, *Archelao*, Judææ Ethnarchæ de-

dit ſe. Qui ultimus eam tam efflictim deperierat, ut uxore legitimâ *Mariamme*, rejectâ, eam contra Leges duxerit. Ajo: *contra Leges*, quia *Glaphyra* ante ex *Alexandrô Archelai Fratre* prolem habuit. & fratrum uxores, niſi ob ſemen excitandum, *Gen.* XXXVIII. 8. *ſeq.* haud fuerint licitæ. *Levit.* XIIX. 16. & XX. 21. Unde hoc facinus, brevi, *Archelao* exilium; *Glaphyræ* citam mortem peperit. Nam *Glaphyra*, ab *Alexandrô*, cujus thorum polluerat, in ſomnio objurgata, & levitatis ſuæ, ac hinc pœnæ monita, *quintô* poſtquam ſomniarat *die*, magno ſuo bono eſt ſublata. Nam in hoc certe *Numen* faverat, quod morte prærepta, mariti triſtes caſus haud incurrerit. *Joſeph. Ant.* XVII. *c.* 15. *Bell. Jud.* II. *c.* 6. *Hegeſipp. loc. cit.* Gorionides, *l.* 5. *c.* 44. ita: *Videbat*, (inquit de Glaphyrâ,) *quaſi ſibi*
172 *aſtaret Alexander primus maritus. Quem cum cuperet amplecti, repulſam paſſa eſt ab eo dicente ſibi: Deſine à me, & noli me tangere. annon erubeſcis me tangere, quæ poſt me nupſiſti Jobab Regi Libyæ? Sed nec hoc ſatis fuit tibi, niſi & maritum acciperes Archelaum fratrem meum: in cujus domum ingreſſa es in confuſionem meam. Et jurans dixit: Non feram opprobrium iſtud, donec ultionem ſumpſero de te*, (mitiora verba habet alter Joſephus, loc. cit.) *& de Archelao fratre meo, qui hanc ſtultitiam tecum egit. Evigilans deinde mulier retulit ſomnium puellis ſuis, vivenſque biduo*, (quinque dies habet Flavius,) *poſt ſomnium ſuum mortua eſt.* Hæc ille.

Cæterum, quis eſt ille *Archelaus?* ſed & *Joba?* quorum in his facta mentio? *Jubas* Hiſtoria *duos* memorat, circa hæc tempora: *Patrem*, & *Filium*. Nomen utrique nunc *Juba*, nunc *Joba*, (poſterior etiam *Gorionidi* loc. cit. *Jobab*) & regnum in *Aphrica*; ſed diverſâ ſorte. *Prior* fuit filius *Hiem-*
173 *pſalis, Rex Numidiæ.* Dio, *Hiſt. Rom.* XLI. Pompeji partium fideliſſimus contra Cæſarem aſſertor *Vellei. Hiſt.* II. *c.* 53. & valde formidabilis. Ut qui ipſo *Cæſare* fatente, *Legiones* X. *Equitum* XXX. *Levis armaturæ C. millia*; *Elephantos* CCC. ſecum traxerit. *Sueton. l.* 1. *c.* 66. Quanquam alii putent numerum, ſtudio auctum à *Cæſare*, ut milites experiretur: Duxiſſe enim LX. *Elephantos*, *Equitum millia* XX. & XXX. *peditum*. Appian. II. *Bellor. Civil.* Pro quibus *Hirtius* ponit, III. *Legiones*, XXX. *Elephantos & Numidas infrænes* CCC. Ad extremum, cum *Scipione* victus ad *Thapſum*, caſtriſque exutus, poſt epulas lautiſſimas, cum *Petrejo* ſuarum partium Duce certamine congreſſus, quæſitâ morte periit. *Dio. Hiſt. Rom.* XLIII. confer. Hirt. *in Commentar. hujus Bell.* Plutarch. *in Vit. C. Cæſar.* Paul. Diac. *Hiſtor.* VI. Appianus, *loc. cit.* addit hoc factum in cœnaculo, ſeu ἐπὶ τῷ δείπνῳ. Quod etiam velle videtur Florus, *Hiſtor.* IV. *Juba*, inquit,
174 *cum ſeſe recepiſſet in regiam, magnifice epulatus, poſtero die, cum Petrejo fugæ comite, ſuper menſam & pocula interficiendum ſe ei præbuit. Ille & Regi ſufficit, & ſibi: cum interim ſemeſi in medio cibi, & parentalia fercula, regio ſimul, Romanoque ſanguine madebant.* Hæc ille. *Lucanus* autem videtur hunc *Jubam*, *Nothum* facere *Hannibalis Carthaginenſis*, cum obliquum ei ſanguinem attribuit &c. Ita enim ſcribit *Pharſal.* VIII.

> *Hinc anceps dubii terret ſolertia Mauri.*
> *Namque memor generis Carthaginis impia proles*
> *Imminet Heſperiæ, multuſque in pectore vanô eſt*
> *Hannibal, obliquô maculat qui ſanguine regnum.*

Quæ non vane improbant *alii*: quibus *Hiſpanus* poëtari viſus, hoc eſt: fingere. *Pictoribus atque Poëtis &c.* Poſterior *Juba*, prioris filius, Puer à
175 Cæſare in triumphum abductus, Romæ ita crevit ac profecit, ut non modo ſui ſeculi eruditiſſimus; ſed &, ut ludunt vices mortalium, Rex ditiſſimus & potentiſſimus evaſerit. Plutarchus *in Vit. C. Cæſaris*: Τότε καὶ Ἰόβας υἱὸς ἐκείνου, κομιδῇ νήπιος, ἐν τῷ θριάμβῳ παρήχθη, μακαριωτάτην ἁλοὺς ἅλωσιν, ἐκ βαρβάρου καὶ Νομάδος Ἑλλήνων τοῖς πολυμαθεστάτοις ἐναρίθμιος γενέσθαι συγγραφεῦσιν. Appianus *Bellor. civil.* II. *p. m.* 491. inquit: ἔνθα (ſcilicet in triumpho Cæſaris) καὶ Ἰόβα, παῖς Ἰόβας, ὁ συγγραφεύς, βρέφος ὢν ἔτι, παρήγετο. Cum adoleviſſet, Auguſtus ei, in uxorem datâ Cleopatrâ (Selene) filiâ Anthonii, Ægyptum & regnum patrium deſtinavit. Dio *Hiſt. Rom.* LI. τὴν Κλεοπάτραν, Ἰόβᾳ τῷ τοῦ Ἰόβου παιδὶ συνῴκισε. Τούτῳ γὰρ ὁ Καῖσαρ τραφέντι τε ἐν Ἰταλίᾳ καὶ συστρατευσαμένῳ οἱ, ταύτην τε, (loquitur de Ægy- 176
pto) καὶ τὴν βασιλείαν τὴν πατρῴαν ἔδωκε &c. Sed poſtea tamen mutatâ ſententiâ, (*Ægypto* enim certe non præfuit: nam Ægyptum jam inde à *Divo Auguſto*, Equites Romani obtinebant loco Regum. *Tacit. Hiſtor.* I. *c.* 11. & Ægyptus jam inde ut imperio Romano juncta eſt, recta à præfectis. *Ammian. Marcell. l.* 22.) *Auguſtus* ei pro paterno regno, *partem Gætuliæ, & Bocchi Bogudiſque tractum* dedit. Iterum Dio, *Hiſt.* LIII. Τῷ μὲν Ἰόβᾳ τήν τε Γαιτουλίαν ἀντὶ τῆς πατρῴας ἀρχῆς, ἐπείπερ ἐς τὸν τῶν Ῥωμαίων κόσμον οἱ πλείους αὐτῶν ἐσεγεγράφατο, καὶ τὰ τοῦ Βόκχου, τά τε τοῦ Βογούου, ἔδωκε. Pro quibus recte Plinius, *Hiſt. Nat.* V. *c.* 1. utramque Mauritaniam ſubſtituit. Hoc eſt Cæſarienſem, atque Tingitanam. *Plin. lib. cit. c.* 2. (poſtea tamen non à *Cajo*; ut *Plin. Hiſt. Nat.* V. *c.* 1. ſub quo rebellarat; ſed à *Claudio*, ita bipartitam. *Dio. Hiſt.* LX.) Etiamſi Strabo *Geogr* XVII. paterno Jubæ regno dicit Bo- 177
gudis & Bocchi ditionem ſive Mauritaniam adjectam: ut (ſecus quam *Dio*) Juba etiam *Numidiam* tenuiſſet. *Doctrina Jubæ* fuit illuſtriſſima. Plinius *loc. cit.* inquit: *Juba Ptolemæi pater, qui primus utrique Mauritaniæ imperavit, ſtudiorum claritate memorabilior etiam quam regno, ſimilia prodidit de Atlante &c.* Qui & ibi, ſicut *Hiſt. Nat.* XII. *c.* 14. (*confer. l.* XXXVII. *c.* 8. & *Solin. c.* 32. *Ammian. Marcell. Hiſtor.* XXII.) voluminum ejus ad Cajum Auguſti filium meminit. Ut merito Plutarcho, non modo *in Vit. Anthon.* dictus ſit ὁ χαριέστατος τῶν βασιλέων: ſed & *in Vit. Sertor.* πάντων βασιλέων ἱστορικώτατος. Ex *Cleopatrâ* filium habuit *Ptolemæum*, (Strab. *Geogr.* XVII.) quem in Regnô ſuccedentem, *Cajus* perfide ad ſe pellectum interfecit. Suetonius, *lib.* IV. *c* 26. *Leve ac frigidum ſit his addere, quô propinquos, amicoſque pactô,* [Cajus] *tractaverit. Ptolemæum Regis Jubæ filium conſobrinum ſuum, erat enim & is M. Anthonii ex Selenê filiâ nepos,* [Cleo- 178
patra, filiæ ſuæ ex Anthonio, ἐπίκλησιν dederat Σελήνην. *Plutarch. in Vit. Anthon. Dio Hiſt.* 51. Atque hinc eſt, quod quam *Dio* & *Plutarchus*, vocant *Cleopatram*; *Tranquillus*, & *Euſeb. Chronic. p.* 42. & *Græc. Scaliger. p.* 60. *Selenam* nominent,] & *inprimis ipſum Macronem &c. quibus omnibus cruenta mors perſoluta eſt.* Conſentit Dio *Hiſtor. Rom.* LIX. & cauſam addit. Nempe quod *Cajus* opibus ejus inhiarit: Γάϊος inquit ἐν τούτῳ τόν τε Πτολεμαῖον, τὸν τοῦ Ἰόβα παῖδα, μεταπεμψάμενος, καὶ μαθὼν ὅτι πλουτεῖ, ἀπέκτεινε. Seneca, *De Tranquillit. c.* XI. paulo obſcurius: *Ptolemæum*, inquit, *Regem Aphricæ, Mithridatem Armeniæ, inter Cajanas cuſtodias,* (in carcere apud Cajum) *vidimus. Alter in exilium miſſus eſt; alter ut meliore fide mitteretur optabat.* Scilicet recte conjicit Lipſius, *in not. ad Tacit. Annal.* IV. *c.* 7. *p. m.* 106. hinc intelligi, *Cajum* primo *Ptolemæum* dimiſiſſe: & poſtea eum ſub viâ fide 179
violatâ occidiſſe. Propterea enim ut meliore fide, (ſeu domum, ſeu in exilium) mitteretur, hic optaverat. Scelus ulciſci voluit *Ædemon*; de quô Plinius, *Hiſt. Nat.* V. *c.* 1. *Romana arma, primum Claudiô Principe in Mauritaniâ bellavere: Ptolemæum Regem à C. Cæſare interemptum ulciſcente Libertô Ædemone, refugientibuſque Barbaris ventum conſtat ad montem Atlantem.* Ex quibus conſtat, errare *Aurel. Victor.* cum *Ptolemæum* præterit: à

mu-

meridie, inquit, *Mauri acceſſere provinciis: demptis Regibus poſt Jubam &c.* Sed redeo ad *Glaphyram:* cujus cauſâ hæc διάκριςις inſtituta. Nam ſi quis quærit, *utri Jubarum* ea nupſerit? omnes quaſi in re certâ conclamabunt: *juniori.* Ego vero etiam *neutri.* Nam *Juba* cui *Glaphyra* nupſit, prius deceſſit, quam hanc duxit *Archelaus.* Μεταςάντ@ ſeu τελευτήσαντ@ Λιβύ@ &c. *Joſeph. Ant* XVII. *c.* 15. *Bell. Jud.* II. *c.* 6. Recte vero, inquit Salianus, *An-*
180 *nal. Tom.* VI *ad Ann. Chr.* 6. *p. m.* 813. *Videtur Juba eô prœliô, quô Gætuli ſuperiores fuerant,* (vide Dion. Hiſtor. LV.) *occidiſſe: nam hoc tempore mortuum fuiſſe, & ejus uxorem Glaphyram Regis Cappadociæ Archelai filiam, ad Patrem reverſam, & tertiis nuptiis ab Archelaô Judææ Ethnarchâ ductam auctor eſt Joſephus.* Id vero oppido falſum & inſulſum eſt. Etenim, quô annô *Archelaus* Dioni *Hiſtor.* LV. dicitur relegatus ab Auguſtô, nempe Coſſ. *Lepidô & Arruntiô*, (quam vere explicamus alibi,) dicitur etiam *Juba* vixiſſe, & bellum cum *Gætulis*, ſubditis, habuiſſe. *Dio loc. cit.* Quomodo ergo *Archelaus* hujus viduam ante exilium potuit ducere? Imo vero *Juba ille* vixit ſub *Tiberiô*, & tum primum diem ſuum obiit. Teſtis Strabo *Geograph.* VI. νυνὶ δ' inquit, εἰς Ἰόβαν περιέςηκεν ἥ τε Μαυρουσία, καὶ πολλὰ μέρη τῆς ἄλλης Λιβύης, διὰ τὴν εἰς Ῥωμαίους εὔνοιάν τε καὶ φιλίαν. *Nunc Mauritaniam aliaſque multas par-*
181 *tes Aphricæ, Juba obtinet, ob ſtudium in Romanos & amicitiam hoc conſecutus.* Scripſit autem illa ſub Tiberiô: nam paulo poſt: οὐδέποτε, inquit, γὰρ εὐπορῆσαι τοσαύτης εἰρήνης καὶ ἀφθονίας ἀγαθῶν ἐπῆρξε Ῥωμαίοις καὶ τοῖς συμμάχοις αὐτῶν, ὅσην Καῖσάρ τε ὁ Σεβαςὸς παρέσχεν, ἀφ' οὗ παρέλαβε τὴν ἐξουσίαν αὐτοτελῆ, καὶ νῦν ὁ διαδεξάμεν@ υἱὸς ἐκεῖνον παρέχει Τιβέρι@, κανόνα τῆς διοικήσεως καὶ τῶν προςαγμάτων ποιούμεν@ ἐκεῖνον· καὶ αὐτὸν οἱ παῖδες αὐτοῦ Γερμανικός τε καὶ Δροῦσ@ ὑπουργοῦντες τῷ πατρί. *Nequaquam igitur Romanis & eorum ſociis tanta pax omniumque bonorum abundantia potuiſſet obtingere, quantam & Cæſar Auguſtus præbuit, poſtquam ad eum ſolum ſumma rerum eſt delata: & nunc præſtat filius ejus & ſucceſſor Tiberius; ſicut & ipſum imitantur patris adminiſtri filii, Germanicus*
182 *& Druſus.* Videtur autem ea ſcripſiſſe *circa quintum Tiberii.* Nam *Geogr.* IV. ita de Noricis, Tauriſcis, & aliis Inalpinis gentibus: πάντας δ' ἔπαυσε, inquit, τῶν ἀνέδην καταδρομῶν Τιβέρι@ καὶ ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ Δροῦσ@ θερείᾳ μιᾷ, ὥς' ἤδη τρίτον καὶ τριακοςὸν ἔτ@ ἐςὶν, ἐξ οὗ καθ' ἡσυχίαν ὄντες ἀποδιδόασι τοὺς φόρους. *Horum omnium crebris incurſionibus finem impoſuit Tiberius, & ejus frater Druſus, unicâ æſtate; & nunc agitur annus tertius ſupra triceſimum, ex quô quieſcentes tributum legitime perſolvunt.* Id quod convenit *anno quinto Tiberii:* Conſulatui ſcilicet *Junii Silani*, & *Norbani Flacci:* qui erat *trigeſimus tertius* à Coſs. *Druſi Libonis* & *Calpurnii Piſonis*; ad quorum tempus ea Tiberii & Druſi geſta in Noricis refert Dio, *Hiſt* LIV. Probat & Tacitus, *Jubam hunc* tum extitiſſe. Nam cenſis Imperii opibus ſub Tiberiô, *Mauros Juba Rex acceperat, donum populi Romani: cætera Aphrica per duas legiones pari-*
183 *que numerô Ægyptus &c.* Annal. IV. c. 5. Qui etiam probat ſub *Tiberio* eum deceſſiſſe, dum *Annal.* IV *c* 23, 24, 26. aſſerit, filium *Ptolemæum* tum regnaſſe, & ob ſocietatem fidemque contra *Tacfarinatem*, à Senatu accepiſſe *ſcipionem eburneum, & togam pictam: antiqua Patrum munera &c.* Et quô tempore *Strabo* opus ſuum Geographicum abſolvit, (nempe ſub *Tiberiô*, ut conſtat ex Ptolemæô;) paulo ante *Juba* expiraverat. Ait enim *Geogr.* XVII. Ἰόβας μὲν οὖν νεωςὶ ἐτελεύτα τὸν βίον. διαδέδεκται δὲ τὴν ἀρχὴν υἱὸς Πτολεμαῖ@ γεγονὼς ἐξ Ἀντωνίου θυγατρὸς καὶ Κλεοπάτρας. Et mox: τὴν χώραν μὲν Σύφακα κατέχει Μασσυλίας, εἶτα Μικίψας, εἶτα καὶ οἱ ἐκείνου διαδεξάμενοι. καθ' ἡμᾶς δὲ Ἰόβας ὁ πατὴρ τοῦ νεωςὶ τελευτήσαντ@ Ἰόβα. Vixit itaque *Juba* ſub *Tiberiô.* Sed
& fortiter hoc ſtringit *Salianum*, quod *Ptolemæus* 184
Jubæ filius, cum ultimum defeciſſet *Tacfarinas*, adhuc in juventâ fuerit. Tacitus *Annal.* IV. *c.* 23. inquit: *Jamque tres laureatæ in urbe ſtatuæ, & adhuc raptabat Africam Tacfarinas; auctus Maurorum auxiliis, qui Ptolemæô Jubæ filiô juventâ incurioſo, libertos Regios, & ſervilia imperia bellô mutaverant.* Colligantur jam anni, quibus *Selena* uxor Jubæ, poſt partum *Ptolemæi* vixit; & quibus *Glaphyra* in thorô *Jubæ* fuit poſt *Selenam*; & hinc domum rediit, & nupſit *Archelao.* Addantur etiam anni à morte *Glaphyræ* ſub *Auguſtô*, ad motus ultimos Tacfarinatis ſub *Tiberio* &c. An *Ptolemæum in juventâ* colliges? Nihil minus. Fuit tamen *in juventâ.* Quid hoc ergo rei eſt? Dicam: *Glaphyra* Jubæ illi nunquam nupſit: cum, ut dictum, *Juba* Jubæ filius, adhuc vixit ſub *Tiberio:* & ſic ante ſub *Auguſtô* non deceſſit, aut tum *Glaphyra* viduam *Archelao* nondum exuli reliquit. Itaque falſa ἐγχείρη-
ςις *Saliani*, quod *Juba* à Gætulis [ſub *Auguſto*] 185
interfectus ſit. In quem errorem *Gelenius* ipſum aut induxit, aut inducere potuit. Nam cum Flavius, *Ant.* XVII. *c.* 15. Jubam Glaphyræ, vocat Regem τῶν Λιβύων, audacter *Gelenius* vertit & interpretatur: *Regem Mauritaniæ.* Cum tamen *Mauritania*, nunquam dicta fuit *Libya.* Nam *Libya* in Authoribus vel accepta invenitur pro *totâ Africâ;* vel *in ſpecie* uſurpata pro *Carthaginenſi, Cyrenaicâ, Tripolitanâ*, atque *Mareoti:* quarum nulla fuit *Mauritania. Africa major* ſeu *tota*, in genere dicta fuit *Libya*, tum *Ciceroni*, I. *de natur. Deor.* 141. vaſtitas Libyæ &c. tum Straboni, *Geogr.* II. *p. m.* 67. μηνὶ δὲ τὴν περιπλεῦσαι λεγομένην τὴν Λιβύην. item: νέμεται δ' ἔθνη τὴν Λιβύην τὰ πλεῖςα ἄγνωςα: tum Plinio, *Hiſt.* V. *in titul.* Africam Græci Libyam appellavere, qua mare ante eam Libycum incipiens, Ægyptô finitur. Quo contendo *etymon:* quatenus
Libya vel ſit quaſi λείπουσα τοῦ ὕδατ. juxta *Varron.* [un- 186
de fortean Lucano, *Pharſal.* I. dicta ſitiens,] vel ſit dicta quod inde Libs flet, id eſt: Africus. *Iſidor.* XIV. *c.* 5. imo vero, ab antiquâ voce λίβος; quæ, [ut μαυρός] *nigrum* denotat. Nam ut *Galathæ* ἀπὸ τοῦ γάλακτος, *candidô;* ita certe *Libyes* à *nigrô.* Qui *Libyam* deducunt, ſeu à *Libyâ* Epaphi filiâ, illic regnum quæ condidit. *Iſidor. loc. cit.* ſeu à *Liby* quodam, filiô Meſræi; quaſi prius dicta fuit *Phute. Joſeph. Ant.* I. *c.* 7. ſicut poſtea *Aphrica*, ab *Ophre; Joſeph. Ant.* I. *c.* 16. nihil moror. Pro *Africâ Carthaginenſi*, ſeu *minore*, aut *Proconſulari*, (ſitâ inter promontorium candidum & Mercurii, & diviſâ in provincias, veterem & novam, foſſâ diſcretas, *Plin. Hiſt.* V. *c.* 4.] *Libyam* accipit illud Virgilii, *Æneid.* II. Libyæ defixit lumina regnis &c. & *Æneid.* IV. littus arenoſum Libyæ &c. prout in hac etiam *Libyphœnices. Strab. Geogr.* XVII *Plin. loc. prox.* & Libyam ad corpus totius reipublicæ
jugens, Gelimerem Regem, opeſque Carthaginis, 187
in urbe regiâ, Principi obtulit. *Jornand. de regnor. ſucceſſ.* De *Libyâ Cyrenaicâ* ſeu *Pentapolitanâ*, plurimi. In Pentapoli Libyâ, (inquit *Ammianus Hiſt.* XXII) Cyrene poſita eſt, urbs antiqua &c. Cyrenes, (inquit *Sext. Ruf. in Breviar.* cui conſonant *Jornand. loc. cit. Paul. Diacon. Hiſt.* VI.) cum civitatibus Libyæ Pentapolis, Ptolemæi antiquioris liberalitate accepimus: Libyam ſupremi Apionis Regis beneficiô ſumus adſequuti. Hinc Φυκοῦς, (urbs ſeu promontorium Cyrenaicæ *Plin. Hiſt.* V. *c.* 5.) πόλις τῆς Λιβύης. *Stephan de urbib. Libyam Tripolitanam*, inter duas Syrtes, (de quibus operoſe *Strabo, Geogr.* XVII.) dicas licet ex Salmaſiô, *Exercit. in Solin. c.* 27. *p. m.* 319. authoritate *Euſebii:* cui *Libya* aliqua, dicitur περιέχουσα ἀπὸ Λέπτεως μεγάλης μέχρι Σύρτεως. Denique: *Libyam Mareoticam* habet Plinius, *Hiſt.* V. *c.* 6. cum ſic inquit: *Ea quæ ſequitur*
regio, Libya Mareotis appellatur; Ægypto contermina. 188

na. Ammianus Marcellinus, *Hiſt.* XXII. vocat *ſic-
cam*; & Ægypti veteris partem facit, *Tres*, inquit,
*provincias Ægyptus fertur habuiſſe temporibus priſcis;
Ægyptum ipſam, & Thebaidem, & Libyam: qui-
bus duas adjecit poſteritas, ab Ægypto Auguſtamni-
cam, & Pentapolim à Libyâ ſicciore diſparatam.* Ut
cum *Libya* hæc *Mareotis*, Cyrenaicam attigit, non
immerito, *Act.* II. 10. Λιβύη κατὰ Κυρήνην dicta ſit.
Finis ei ad Canopitanum Nili oſtium; ſeu ad *Ca-
nopum*, oppidum Ægypti. *Solin. Polyhiſt. c.* 31.
Nam hinc tractus circa *Canopum*, *terra Libya* ap-
pellata. *Tacit. Annal.* II. *c.* 60. & Judæi in ea loca
delati, *noviſſima Libyæ* inſediſſe memorantur. *Ta-
cit. Hiſt.* V. *c.* 2. Et hæc hactenus de *Libyâ*: ne fi-
dant Teucri: *Libyam poſſe verti per Mauritaniam:
Juba* ergo maritus Glaphyræ, fuit Rex *Libyæ*, &
non *Mauritaniæ*. Sed cujus *Libyæ*? certe non quæ
Romanis paruit; ſcilicet *Carthaginenſis*, *Cyrenaicæ*,
189 aut *Tripolitanæ*: in quibus partibus nullus *Juba* po-
teſt oſtendi, qui *ſub Auguſto* deſiit. Fuit itaque,
(nam quid aliud reſtat?) *Libyæ* Rex, *Mareotis*,
aut *Libyægyptiorum*, ſupra Gætulos. *Plin. Hiſt.* V.
c. 7. Romanis Scriptoribus haud dubie incognitus,
quod nihil ipſi ſeu amicitiæ ſeu inimicitiæ cum
Romanô Populô interceſſerit. *Strabonis* certe æta-
te, pleræque gentes *Libyæ*, incognitæ. *Strab. Geo-
gr.* II. & *Plinii* tempore, primus *Suetonius Paulinus*,
conſul, Atlantem tranſgreſſus. *Plin. Hiſt.* V. *c.* 1.
totumque regnum Romanorum in Africâ, in has
ſex provincias redactum: *Proconſularem*, *Numidiam*,
Byzacium, *Tripolin*, & *Mauritanias duas*, *Sitifen-
ſem* & *Cæſareenſem*. Sex. Ruf. *in Breviar.* ad quas
Libya Mareotis haud pertinuit. Ut cum *Agrippa
Minor*, apud Joſephum *Bel. Jud.* II. *c.* 16. aſſerat,
quod Romani τὴν τρίτην τῆς οἰκουμένης μοῖραν ὅλην
ἐχειρώσαντο, hyperbolâ more Oratorum, uſus ſit.
Libya autem *Mareotis*, cum tres habuit gentes;
190 *Marmaridas*, *Adyrmachidas*, & *Mareotas*: & tot *At-
lantes*, *Ægipanes*, *Blemmyæ* &c. in Æthiopiis.
Plin. Hiſt. V. *c.* 7. quibus ni fallor, mixti *Libyes*:
arg. Solini. *Polyhiſt. c.* 30 veriſimile eſt eas aut o-
mnes aut ſingulas, æque ſuos habuiſſe Reges, ac
gentem illic modicam *Garamantum*. *Tacit. Annal.*
IV. *c.* 23, 26. Inter quos Reges, *Jubam Glaphyræ*
tutius aſſumere, quam ad *Jubam Maurum* recur-
rere, & abſurdâ ratione *Glaphyram* χηρεύουσαν poſt
eum velle fingere, quæ haud quaquam ei ſuper-
vixit. Ut hunc *tertium*, id eſt: *Glaphyræ Jubam*,
unus nobis *Flavius* detexerit: & Lydyat, *in emend.
temp. hujuſque explic. c.* 3. *p. m.* 29, 48. fruſtra hinc
quærat fabulæ præſidium, quod initium regni He-
rodis ſumendum ſit *novem annos* ſerius quam *Joſe-
pho*: hoc eſt: *à victoria ad Actium.*

De *Archelao* etiam, patre *Glaphyræ*, pauca ad-
ſpergenda ſunt. Is ejecto *Ariarathe*, Cappadociæ
ab *Anthonio Triumv.* præfectus fuit: Genus ei pa-
191 ternum deſcendit ab *Archelais*, (celeberrimus fuit
Archelaus Dux Mithridatis, tribus prælis à *Sullâ*
profligatus. *Eutrop. Hiſtor l.* 5.) Mater ei fuit ſcor-
tum *Glaphyra*. Dio *Hiſt. Rom.* XLIX. familiam Re-
giam ſanguine non attingens. *Strab. Geogr.* XII. in
Bello Actiaco, cum ipſe ut alii Aſiæ Reguli pro *An-
thonio* ſtetiſſent, *Auguſtus* victor omnes ad modi-
cum redegit, & dejecit, præter hunc *Archelaum*,
& *Amyntam*. Dio *Hiſt.* LI. Et *Archelao* quidem ita
favit, ut priſtino ejus regno adjecerit loca quæ-
dam maritima *Ciliciæ*; & *Minorem Armeniam* poſt
Medum ei demandarit. Dio *Hiſtor.* LIV. Cæterum,
quam indigne & perfide poſtea cum *Tiberius* tracta-
verit, refert Tacitus, *Annal.* II. *c.* 42. *Rex Arche-
laus*, inquit, *quinquageſimum annum Cappadociâ potie-
batur: inviſus Tiberio, quod eum Rhodi agentem nullo
officio coluiſſet. Nec id Archelaus per ſuperbiam omi-
ſerat; ſed ab intimis Auguſti monitus: quia florente
192 C. Cæſare, miſſoque ad res Orientis, intuta Tiberii
amicitia credebatur. Ut verſâ Cæſarum ſobole impe-
rium adeptus eſt, elicit Archelaum, matris* (Liviæ)
*literis; quæ non diſſimulatis filii offenſionibus, clemen-
tiam offerebat, ſi ad precandum veniret: ille ignarus
doli, vel ſi intelligere crederetur, vim metuens, in ur-
bem properat: exceptuſque immiti à Principe, & mox
accuſatus in Senatu, non ob crimina, quæ fingeban-
tur; ſed angore, ſimul feſſus ſenio, & quia Regibus
æqua, nedum infima inſolita ſunt, finem vitæ ſponte
an fato implevit. Regnum in Provinciam redactum &c.*
addit *Annal.* II. *c.* 56. *Cappadoces in formam provin-
ciæ redacti, Q. Veranium Legatum accepere; & quæ-
dam ex Regiis tributis deminuta, quo mitius Romanum
imperium ſperaretur.* Eadem fere, paucis additis,
reſumit Dio *Hiſtor.* LVII. & ex eo Xiphilinus, *in
Tiber*: *Archelaum*, ait, *infenſus ei quod cum olim ſi-
bi is ſupplicaſſet, ſuoque patrocinio accuſatus ab inco-
lis uſus fuiſſet, Rhodi ſe neglexiſſet; at Cajum in A-
ſiam venientem officioſe coluiſſet, inſimulatum quaſi
novis rebus ſtuderet, evocavit Romam, & Senatus 193
judicio tradidit hominem, non ſenectute modo extremâ;
ſed Podagrâ etiam vehementi confectum, & delirare
creditum. Et quidem aliquando mente vere fuerat a-
lienatus, ut tutor regno ejus ab Auguſto datus fuerit.
Nunc vero ſatis ſanus, impotem ſe animi ſimulabat:
ſaltem in hoc præſidium ſalutis quærens. Neque evi-
taſſet mortem, niſi quis falſum protuliſſet teſtimonium:
Dixiſſe Archelaum, quod domum reverſus oſtenſurus
eſſet Tiberio, quales ſibi nervi eſſent. Id riſum exci-
tavit, & Tiberium à necandô eô retraxit: poſtquam
ille non modo non ſtare, ſed ne quidem ſedere potuerit.
Ut lecticâ contectâ in curiam illatus fuerit; proſpe-
ctanſque ex eâ pauca diſſeruerit. Archelaus tum evi-
tato periculô nihilominus paulo poſt obiit. Atque inde
Cappadocia quoque Romani juris facta, & Equiti re-
genda data.* Hæc illi. Summatim autem per ſcelus
eum à Tiberiô oppreſſum referunt, Sext. Aurel.
Epit. in Tiber. Suidas, *in Vit. Cæſar.* Euſeb. *Chro-
nic. in Tiber. p.* 42. 137. & *alii*: adduntque Eutro- 194
pius, *Breviar. l.* 7. & Jornand. *de regnor. & temp.
ſucceſſ. p. m.* 645. eum moriturum Romanis regnum
legaſſe: quod illô titulô in Provinciam acceptum;
& urbs ejus *Mazaca*, dicta *Cæſarea*. Quanquam
falſo Jornandes *loc. cit.* ea geſtâ aſſerat ſub *Claudiô*.
Videtur certe fuiſſe eruditus. Nam Plinius, *Hiſt.
Natur.* XXXVII. *c.* 3. ſcribit: *naſci & in Indiâ* (Suc-
cinum,) *certum eſt. Archelaus, qui regnavit in Cap-
padociâ, cortice inhærente tradit advehi rude, poliri-
que adipe Suis lactentis incoctum.* Qui & *l. eod. c.* 8.
Scriptoris hujus meminit. Atque hæc obiter de
Patre *Glaphyræ*. Mirari vero prius liceat, quam
hinc abeo, *Saliani* ſupercilium. Nam cum Clariſſ.
Caſaubonus, iis Suetonii, *l.* 3. *c.* 8. verbis: *Civilium
officiorum rudimentis*, (loquitur de Tiberiô) *Regem
Archelaum, Trallianos, & Theſſalos, variâ quoque
de cauſâ, Auguſto cognoſcente defendit*, inter notas
adſcribit: *Meminit Dio obiter l.* LVII. Salianus, *An-
nal. in Scholiis ad Ann. Chr.* 3. *n.* 7. ut os eſt, & pru- 195
ritus non vulgaris contradicendi, audet in hunc
modum obſtrepere: *Male*, inquit, *ibi Caſaubonus
Archelaum Cappadocem non Judæum interpretatur: de
quô Dio, l.* 57. *Cujus omnis accuſatio ac judicium Ti-
beriô jam imperante confectum eſt.* Hactenus ille: cer-
te frigide. Nam cum Dio, *Hiſt.* LVII. *ſupra alle-
gat.* expreſſe dixerit: *Archelaum à Subditis accuſa-
tum Tiberii patrociniô uſum, & hinc, cum Tiberium
Rhodi negligeret, ingratum judicatum &c.* quomodo
poteſt plenius aliquid loqui pro *Caſauboniô*, aut do-
cere *Salianum*: Quod ſcilicet, *non omnis Archelai
Cappadocis accuſatio & judicium, Tiberiô jam impe-
rante confectum ſit*: quandoquidem aliud judicium
præceſſit, *in quô Archelaus accuſatus à Subditis, Ti-
berium, imperante Auguſtô*, (antequam ſcilicet Ti-
berius Rhodum quaſi in exilium iviſſet; *Dio loc.
cit.* & LV. *Sueton.* III. *c.* 13.) *habuit patronum?* ut

Jo-

Jeſuita etiam in aëre piſcetur, cum *in Annal. ad*
196 *Ann. Chr.* 3. *n.* 7. huic fragili fundamento ſuper-
ſtruit *biennalem Chriſti morum in Ægyptô.* Quaſi *ad*
Annum Chriſti 2. Tiberius in cauſâ *Archelai Judæi*,
nondum ex ſeptennali ſuâ peregrinatione, (manſione
in Rhodô, *Vellej. l.* 2.) *Romam rediiſſet.* Nam un-
de probabitur Tiberium *Archelao Judæo* fuiſſe pa-
trocinatum? Scilicet quod ſic referat Suetonius,
l. 3. *c.* 8. *alleg.* Id vero demum eſt in circulum ire,
& κυκλίζειν. Nam adhuc certe eſt in quæſtione:
Utrum *Archelaum Cappadocem*, an *Judæum*, Sue-
tonius intelligat? Nobis certum *prius*, non *poſte-
rius.* Quando nunquam probari poteſt *Archelaum
Judæum* defenſum à Tiberiô: (in judiciô hujus ob
contentionem fratrum de hercifcundô mortui Pa-
tris regnô aderat *Cajus* Augusti ex filiâ nepos. *Jo-
ſeph. Ant.* XVII. *c.* 11. *Bell. Jud.* II. *c.* 1. fruſtra à Ly-
dyat *in explicat. emend. temp. c.* 14. *p. m.* 169. 171.
transformatus in *Agrippam poſthumum*; non *Tibe-
rius*:) poteſt autem probari *Archelaum Cappado-*
197 *cem* defenſum. Sicut ſupra. Addo: *Archelaus Sue-
tonii*, fuit *Rex*; (Regem Archelaum inquit &c.) &
ſic etiam *Cappadox*, non *Judæus*: cum *hic* nunquam
Rex, ſed *Ethnarcha* fuit. Obiter etiam Doctiſſ.
Freinshemius, *in Indic. ad Tacit. Bernegger.* admo-
nendus eſt; cum *Archelaum*, cui nepos Rex Arme-
niæ *Tigranes*, *Tacit. Annal.* XIV. *c.* 26. alium putat
ab hoc noſtrô *Archelaô*, & de quô *Tacitus Annal.* II.
c. 42. Id quod *Num.* 66. hujus refutatur.

30. *Ariſtobulus.*] Vide *Num.* 28. de *Alexandrô.*

31. *Filius Anonymus.*] Romæ in ſtudiis mortuus.
Joſeph. Bell. Jud. I. *c.* 17. confer *Ant.* XIV. *c.* 21. De
quô plura ſi quæris, Aſini (ut dicunt,) vellus
quæres. Nam falſo Serarius, *Opuſ. in Herod. c.* 19.
p. m. 241. de hoc Anonymô: *Videtur*, inquit, *eſſe
ille, qui l.* 1. *capt. c.* 18. ἡρώδης *vocatur. Nam & hoc
teſtatur Gorionides, l.* 5. *c.* 32. Similes habent labra
lactucas. Nam quid ſibi ille *Pſeudogorionides?* To-
198 tô *Capite* 18. ἁλώσ. nullius alius *Herodis* exſtat men-
tio, quam cui mater *Mariamme Simonis*, & πρὸς
μητρὸς πάππος ἀρχιερεύς. Ut oculi *Serario* caligent
in meridie: Quamdiu *Mariamme Simonis*, non eſt
Mariamme Hircani; aut hujus pater *Alexander*,
Ἀρχιερεύς. In tranſcurſu notandus error *Ruffino-Ge-
lenii*: Qui ad ἁλώσ. I. *c.* 17. ἑ τέκνων Herodis ἐκ μα-
ριάμμης, exponit: *Quinque filiorum &c.* cum *tres*
tantum *filii* fuerint. Nam *duæ* erant *filiæ.*

32. 33. *Salampſio: Cypros.*] Pheroræ utramque
deſponſatam diximus *Num.* 17. Unde hic parci eſ-
ſe poſſumus: cum ibi etiam, quibus deinde nupſe-
rint, notatum. *Cyprus*, (quod nomen in Aviâ,
Tzemach David *part.* 1. *millenar.* 4. *ad Ann.* 697.
exprimit per *Kiphron. Gorionides autem l.* 4. *c.* 17.
per *Kiparon*: *Euſebius*, *Nicephorus*, *Cedrenus*, *Georg.
Syncellus*, *Tzetzes*, *&c.* per *Cyprinen*, aut *Cyprin.*)
ſine liberis deceſſit. Quin imo, inquit Cappellus,
199 *Hiſt. Apoſtol. & Judaic. p. m.* 85. *Cyprus* ex *Antipa-
trô Salomes*, genuit *Cyprum* uxorem *Alexæ Selcii*:
ex quibus etiam alia *Cypros.* Id vero nos negamus.
Flavius inquit, *Ant.* XIIX. *c.* 7. Τοῦτο μὲν δὴ τὸ φα-
σαήλου καὶ σαμψιοῦς, (lege σαλαμψιοῦς, ut ante in *hoc
Capite*,) ἦν γένος. Κύπρου δ' ἐξ ἀντιπάτρου θυγάτηρ
γίνεται κύπρος, καὶ αὐτὴν ἀλεξᾶς σέλκιος γαμεῖ ὁ ἀλεξᾶ.
Καὶ αὐτῆς θυγάτηρ ἦν κύπρος. ἡρώδης δὲ καὶ ἀλέξανδρος,
οἳ ἀδελφοὶ ἔφαμεν ἀντιπάτρου, ἄπαιδες τελευτῶσιν. Ubi
certe *Joſephus* memorat *Cypro* natam filiam *Cyprum*
ex *Antipatro* &c. (quod fugaci oculô perluſtratum
à *Capellô*, nec cum textu collatum eum ſeduxit.)
Sed quô *Antipatrô?* Subnectit *Flavius*: Cui ἀδελ-
φοὶ ἡρώδης & ἀλέξανδρος. Is certe jam non eſt *An-
tipater filius Salomes*, prout ſuſtinet *Cappellus*; (cui
ſcilicet *tales fratres* nunquam fuerant,) Sed *Anti-*
200 *pater filius Phaſaeli junioris.* Nam ita *Joſephus* an-
te in *hoc Capite*: φασαήλῳ μὲν ἐκ σαλαμψιοῦς γίνονται
ἑ παῖδες, ἀντίπατρος, ἡρώδης, ἀλέξανδρος, θυγατέ-
ρες τε ἀλεξάνδρα καὶ κύπρος &c. *Serarius* etiam *O-
puſc. Tom.* 1. *de Herod. c.* 20. Cypro huic *Liberos*
tribuit; ſed ex aliô *Antipatro*: nempe filiô *Pha-
ſaeli.* Id quod confutatum vide ſis ad *Num.* 52.

32. *Herodes*, ſeu *Philippus.*] *Herodis* nomen varie
redditum. *Herodos* dicitur in Thalmud, Juchaſin &c.
Gorionidi *l.* 5. *Erodus: Hiraudes*, Syriaco in Matth.
22. Appiano in Parth. ἡρώδης. Sonat, *pellis gloria: pel-
libus glorians: mons gloriæ & arrogantiæ &c. Hor* enim
eſt pellis; *Har*, mons; *Hed*, gloria, robur &c. Iſido-
rus, *l.* 7. *c.* 16. exponit: *pelliceum glorioſum. Herodes
plures* in *Parthiâ*, *Syriâ*, & *Atticâ*; recenſetur à Jo-
ſeph. *Ant.* XIIX. *c.* 3. Plutarch. *in Vit. Anthon.* Philo-
ſtrat. *l.* 1. *Vit. Sophiſtar. p.* 536. 594. *& l.* 11. *p. m.* 545.
ſeq. Trebell. *l. de* 30. *Tyrann.* 14, 15. Appian. *in Syria.* 201
p. 83. *Parth.* 92. Juſtin. *l.* 42. Gell. *l.* 1. *Noct. c.* 2.
Sed & in *Italiâ.* *Herodes* enim aliquis Conſul cum
Torquatô II ſub Anthoninô Pio. per *Aurel. Caſſio-
dor. in Chronic.* Quo magis admiror illud Salma-
ſii, *ad conſecrat. Templ. in Triop. p. m.* 11. *Herodes
nomen Romanum non eſt. Græculum igitur oportet eſ-
ſe &c.* Quaſi primo non eſſet *Romanum*: aut ſi non
eſſet, ideo foret *Græculum.* In *Palæſtinâ* certe plu-
rimi *Herodes.* Ut conſtat ex *Flavii omnibus Scri-
ptis*; *Euſebio*, & *aliis.* Ubi ſaltem *Herodes* non fuit
quaſi ἥρας, hoc eſt: *Junonis plenus.* (ut deducit
Martinius *in Lexic. voc. Herod.*) cum non conſtet,
quô pactô id à Græcis huc tranſierit: & domeſti-
ca alia origo ſuppetat. Cæterum, ad inſtitutum.
Herodem, (Nobis etiam *Philippum*,) poſt *Antipa-
trum* teſtamento Herodis ſucceſſorem ſcriptum, &
iterum *culpâ matris* abjectum, ante ad *Num.* 10.
oſtenſum fuit. Poſtquam autem Joſephus *Ant.* XIIX. 202
c. 7. Uxorem ei tribuit *Herodiadem*, *duæ* graves
ortæ *controverſiæ* ſunt. Primo, *an talis Herodes ex-
ſtiterit?* Et deinde, ſi exſtiterit, *an Herodias ei nu-
pta?* Baronius, *Annal. ad Ann. Chr.* 31. *n.* 48. ſcri-
bit: *mirum videri, unde novus iſte Herodes emerſe-
rit*; (quaſi eum Joſephus confinxiſſet,) *cujus nec
in Teſtamentô Patris, nec in diviſione regni ab Auguſto
ulla ratio habita fuit.* Sed *Baronii* admirationis af-
fectui longe prævalet authoritas *Joſephi.* Ut qui
ſtirpe Regiâ ortus, quomodo procul habuit men-
tiri, *Ant.* XVI. *c.* 11. *&* XX. *c.* 9. ἐνίστε ſibi προτι-
θέμενος τὴν ἀλήθειαν. *Ant.* XX. *c.* 5. *Confer & Præfa-
tion. Noſtr.* ita pluribus unô locis, claram hujus
mentionem injicit, traditque eum non modo *He-
rodi* natum & vixiſſe; ſed & ſponſam, *Ant.* XVII.
c. 1. *Bell. Jud.* I. *c.* 18. *Hegeſipp. Excid.* I. *c.* 42. quin
Uxorem, *Ant.* XIIX. *c.* 7. accepiſſe: In Succeſſorem
etiam ab Herode cooptatum, *Ant.* XVII. *c.* 4, 6. *Bell.
loc. cit.* Et patri (nempe quô exſtinctô Uxorem 203
ei Antipas abſtulit, *Ant.* XIIX. *c.* 7.) etiam ſuper-
vixiſſe. Ut minus opus ſit mirari, *unde hic Hero-
des venerit*, quam quod *Baronius*, tot librorum Cu-
ſtos, *conjurationem*, ob quam Herodis hujus non
eſt habita ratio, *Ant.* XVII. *c* 6. *Bell. Jud.* I. *c.* 18, 19.
Hegeſipp. I. *c.* 43. (unum certe ex nobiliſſimis regni
Herodis caſibus) *aut* non legerit, *aut* non retinue-
rit. Crimen itaque *matris* hujus Herodis *Mariam-
mes* fecit, quod illius *ad Regnum*, neque à *Patre*,
neque ab *Auguſto*, (ut qui teſtamentum Patris, ni-
ſi in *Regni titulo* nefas duxit immutare, *Ant.* XVII.
c. 11, 13.) ratio non eſt habita. Sine dubio tamen
ratio ejus habita fuit in *privato patrimonio*: Cum
Joſephus *Ant.* XVII. *c.* 13. ſcribat; *Auguſtum* quin-
genta & mille talenta ſibi ab Herode legata (πεν-
τακόσια, male vertuntur, *quinquaginta.* ἁλώσ. I. *c.* 20.
Hegeſipp. Excid. I. *c.* 45.) inter *filios ejus* diviſiſſe.
In quorum numero, *hunc Herodem* fuiſſe, quam 204
non fuiſſe probabilius eſt. Sed hoc crimen modi-
cum. Nam quod alterum attinet, & quod *Fla-
vius* ei uxorem dicit fuiſſe *Herodiadem*, omnes
commoventur. Quaſi hoc eſſet σφάλμα inſanabi-
le, & non modo contra Hegeſippum, *Excid. Hie-*

roſol. II. *c.* 5. Sed & contra ſacram literam. con-
ſonare enim *tres Evangeliſtas*, *Matthæum*, XIV. 3.
Marcum, VI. 17. & *Lucam* III. 19. Quod *Herodias*
fuerit uxor *Philippi*. Ita *Magdeburgenſ. Cent.* I. *l.* I.
c. 3. *p. m.* 16. *Baron. loc. cit. Salian. Annal. ad Ann.
Chr.* 27. *n.* 7. *Caſaubon. Exerc.* XIII. *p. m.* 282. *&c.* Sed
pace dixerim: *Graviſſimi Scriptoris*, tot in rem
hanc clara teſtimonia, circumſtantiis toties repeti-
tis, & Codicum conſenſu fulta, inſuper haberi aut
damnari res non patitur. Quomodo enim veriſi-
mile eſt eum, qui in Vitâ *hujus Herodis* & *Philip-
pi*, tam non pauca alia meminerat, non ſciviſſe
rem è trivio; Scilicet: *quæ bis fuerant Uxores?*
205 Nomina certe tam illuſtria & Principum, qui hæc
aut egerunt aut paſſi ſunt, in plebe per ſe rumo-
rum avidâ, maxime quando Leges fœdantur, haud
ignota eſſe potuerunt. Ut *Author in rerum luce po-
ſitus*, multo minus ſic nequiverit hæc ignorare, ut
filiam *Salomen*, pro matre *Herodiade*; adhæc *pri-
vatum* pro *Tetrarchâ* ſubderet. Imo vero, illi ipſi
libri, quibus ea ſcripſerat *Joſephus*, non modo à
Judæorum Doctiſſimis; ſed & *Rege Agrippâ* com-
probati ſunt. *Joſeph. in Vitâ ſuâ*, & I. *contr. A-
pion.* ut tot & tam claros oculos, ſi quod fuiſſet
mendum, rei maxime noviſſimæ, haud effugiſſet.
ἔτοι μὲν ἂν ἄπαντες, inquit *Flavius contr. Apion.*,
ἐμαρτύρησαν, ὅτι τῆς ἀληθείας πρόύστην ἐπιμελῶς, οὐκ
ἂν ὑποστειλάμενοι ἢ σιωπήσαντες, εἴ τι κατ' ἄγνοιαν, ἢ
χαριζόμενος μετέθηκα τῶν γεγονότων, ἢ παρέλιπον: Ni-
ſi vis dicere: Quod *Agrippa* ejuſdem familiæ Prin-
206 ceps, (cujus in rebus patriis peritiam vel *Apoſtolus*
commendat, *Act.* XXVI. 3. & qui *Joſephum* docuit,
quæ ignoravit. *Vit. Joſeph. p. Gelen.* 1027. hoc *aut*
neſciverit, *aut* diſſimulaverit. Quod mihi æque
videtur παράδοξον, ac quod *Tetrarcha* armis & opi-
bus nixus, (ſi quidem *Philippus*, maritus *Herodia-
dis*, non fuit privatus,) raptum Uxoris, injuriam
maximam, per tot annos non fuiſſet ultus. An ali-
quid vetet, *hunc Herodem* de quô loquimur, cum
fuiſſe, quem Joſephus *l.* I. *contra Apion.* vocat σεμνό-
τατον, & cui inter alios ſub *Veſpaſiano* Libros cen-
ſendos dederat? *Alios* audire malim. certe conſtat
eum dici cognatum Agrippæ: *Vit. Joſeph. p. Ge-
len.* 1026. *collat. cum p.* 1037. & id temporis *octua-
genarium*, aut *paulo majorem* ſatis potuiſſe vivere.
Sed neſcio an ſic velint jubeant Quirites? Cum
Evangeliſtis Joſephus facile conciliabitur, modo re-
cipiamus *Herodem controverſum* fuiſſe *binominem*: Ut
unus idemque, Joſepho *Herodes*; Scripturæ autem
207 *Philippus* appellatus ſit. Neque enim Evangeliſtæ,
locis citat. addunt, qualis fuerit *Philippus*, aut utrum
Tetrarcha? *Luc.* III. I. Sed tantum quod fuerit *Phi-
lippus* aliquis, *Antipæ frater*. Pro quô *Tetrarcham*
mox aſſumere haud opus ſit. Nam ad eum mo-
dum in Hiſtoriâ Judaicâ, Johannes etiam idem qui
Hircanus. *Ant.* XIII. *c.* 14. *Bell. Jud.* I. *c.* 2. Jan-
næus, qui Alexander: Salome, quæ Alexandra.
Ant. XIII. *c* 20. Imo; quæ Salina, ſive σαλίνας.
Euſeb. in Chronic. ad MDCCCCXLI. *p.* 40. *Hieron. com-
ment. in Daniel* IX. *Epiphan. adverſ. Hæreſ. l.* I. *Tom.*
II. *p. m.* 118. *Nicephor. Hiſt.* I. *c.* 6. Ad eum mo-
dum Ariſtobulus, (Auguſtino *tom.* IV. *oper. l. de fid.
& oper.* Ariſtobolus) primus Aſſamonæorum Re-
gulus, etiam Judas. *Ant.* XX. *c.* 8. *Phot. Bibliothec.
Codic.* 76. *p.* 166. & *codic.* 238. *p.* 981. Idem Rex
Arabum, & Æneas & Aretas. *Ant.* XVI. *c.* 15. qui
prius Onias, poſtea Menelaus. *Ant.* XII. *c.* 6. & XX.
c. 8. 4. qui prius Jonathas, *Hegeſipp. Excid.* I. *c.* 36.
37. & II. *c.* 13. poſtea Ariſtobulus. *Ant.* XV. *c.* 2. 3.
208 Imo, Alexander: niſi error eſt *Ant.* XIV. *c.* 26. Ita
omnes quinque filii Mattathiæ Modinenſis, διώνυ-
μοι. *Ant.* XII *c.* 8. I. *Maccab.* II. 2. Gadias, qui
Antipater. *Ant.* XV. *c.* 11. Mariamme, quæ Berni-
ce. ἁλώς. I. *c.* 18. *Ant.* XIIX. *c.* 7. Simonides, qui
Agrippa. *Joſeph. in Vit. prope fin.* Joſephus, qui
Cajaphas. *Ant.* XIIX. *c.* 3. *Euſeb. Hiſt. Eccleſ.* I. *c.* 10.
Unde hic etiam Joſephus Cajaphas. *Ant.* XIIX. *c.* 6.
Qui Joſepho, *Ant.* XIV. *c.* 2. Antipas ſeu Antipa-
ter, Euſebio, *Hiſt. Eccleſ.* I. *c.* 6, 7. *Chronic. Græc.
Scalig. p.* 265. eſt Herodes. Qui Joſepho *Ant.* XIV.
c. 25. Malchus, Hegeſippo *Excid.* I. *c.* 29. Bochus.
Et qui Joſepho *Ant.* XIV. *c.* 17. Sameas, (*Hieron.
ad Eſa.* VIII. Samai: & *l. Sanhedr. c.* 10. *item: A-
brab. ben Dyor, Hiſt. Reg. fol.* 43. *col.* 3. Shammai,)
an Pollio? *Ant* XV. *c.* 1, 13. Thalmudiſtis, *in Ba-
vâ Bathrâ*, *Capite Haſſutaphin*, eſt Baba. Taceo
rem *ipſis Dei literis* notiſſimam: In quibus utique
Simon, qui Petrus. *Matth.* X. 2. & XVI. 16. *Marc.* 209
III. 16. *Luc.* VI. 14. *Joh.* XX. 2, 6. & XXI. 15, 17. *Act.* X.
5. imo, qui Cephas. *Joh.* I. 42. I. *Cor.* IX. 5. & XV.
5. *Gal.* II. 9. (fruſtra Euſebio *Hiſt. Eccleſ.* I. *c.* 12.
Petro ὁμώνυμος, non ipſe Petrus: Cephas enim
hic inter δοκοῦντας & στύλους *Gal.* II. 9. *collat. cum v.* 2, 6,
7, 8.) unde jam Simon, *Marc.* I. 30, 36. *Luc.* V. 10.
Act. XV. 14. Jam Petrus, *Marc.* XIV. 29. *Luc.* VIII.
45, 51. & IX. 20, 28, 32, 33. *Act.* XV. 7. Jam Si-
mon Petrus, *Marc.* XIV. 37. *Joh.* XIIX. 10. & XXI. 2,
11, 15. appellatus. Johannes, qui Marcus. *Act.* XII.
12, 25. & XV. 37. Joſeph, qui Barnabas. *Act.* IV. 36.
Matthæus, *Matth.* IX. 9, 10. qui Levi. *Marc.* II. 14,
15. Judas qui Thaddæus, aut qui Lebbæus. *Luc.*
VI. 16. *Marc.* III. 18. *Matth.* X. 3. Et Saulus, qui
Paulus. *Act.* XIII. 9. ἀναληφθέντες idem ſunt. Tum
vero quem Lucas *Act.* XII. quinquies Herodem, Jo-
ſephus, *Ant.* XIIX. *c.* 7. & XIX. *c.* 7. *alibique*, conſtan-
ter Agrippam vocat. Unde hic *Suidæ*, Herodes 210
Agrippa. Et *Syro Interpreti*, *Act.* XII. [cui adde
Euſebium Hiſt. Eccleſ. II. *c.* 9.] Herodes qui cogno-
minatur Agrippa. Ut prorſus certus ſit hic luxus
appellationum. Nihil detrahunt, qui negant *Ju-
dæos qua Judæos fuiſſe binomines*. Quaſi ſi nomen
aliud habuiſſent, hoc habuiſſent adſcititium à *Græ-
cis*: nec in *ſuâ Gente* niſi *cognomen*. Nam id quo-
modo loco hoc non poteſt ſatis excuti; ita nihil
officit propoſito. Sufficit enim quod Judæi quo-
modocunque, & qua ſeu *nomen*, ſeu *cognomen* di-
verſe fuerint appellati. *Ut Authores*, quin in *alter-
utrô* diſcrepant, nihilominus poſſint in *Perſonâ unâ*
convenire. Scaliger *Canon. Iſagog. l.* 3. *p. m.* 325.
inquit: *Major pars Judæorum binomines erant: al-
tero nomine Judaico, altero Græco. Ut Jannæus A-
lexander, Joachimus Alcimus, Jeſus Jaſon, Onias
Menelaus, Johannes Hircanus, Saulus Paulus. Cujus
non inis Latini, non prius eſt mentio in Actis, quam
ad Gentiles miſſus eſt: quibus notior appellatio Roma-* 211
na quam Judaica. Act. XIII. 9. Hæc ille. Nudatis
agamus frontibus; ſed breviter. *Si Judæi binomi-
nes alterum ſemper habuerint à Græcis*, quid fiet ve-
ro de *Johanne Hircano*, *Simone Cephâ*, *Joſepho Bar-
nabâ*, *Joſephô Cajaphâ*: addo etiam, *Herode Agrip-
pâ?* Quæ nec *ex toto*, nec *ex parte*, *Græca* ſunt?
Una ergo hirundo non facit ver: Imo vero nec ſe-
cunda, nec tertia. Interim manent *Judæi Binomi-
nes: aliqui* ſcilicet, & jam qua *nomen*, jam qua
cognomen. Prout *Onias Menelaus*, *Matthæus Levi*,
Salome Alexandra, *Mariamme Bernice*, *Judas aut
Jonathas Ariſtobulus &c.* nunquam *cognomina* fue-
runt. *Binomines*, inquam: Quia πρὸς πολλοὺς, ut
circa Agrippam, διωνυμία. *Euſeb. Hiſt.* II. *c.* 9. He-
rodi Antipæ duplex nomen. *Serar. Opuſc. Tom.* I.
de Herod. c. 10. Sed & Agrippæ. *Marlorat.* &
Lobrin. in Act. XII. 1, 21. (*Qui vel mediocriter Scri-
pturam attigit*, addit Marloratus in Luc. III. v. 23.
non ignorat, quam frequens apud veteres fuerit bina 212
aut trina nomina habere.) Et Interpretes fere, diſ-
crepantiæ *Matthæi* & *Lucæ*, Capit. I. & III. in *Ge-
nealogiâ Chriſti*, hanc reddunt rationem *quod pleri-
que Judæorum duo nomina habuerint. Gregor. Na-
zianzen. Toſtat. in Matth.* I. 4, 27. *Janſen. in h. l.*
Caſaub. *Exercit.* I. *num.* XIII. *p. m.* 95. Quamquam
poſt-

poſtea hujus ſuæ rectæ ſententiæ, parum memor
fuit *Caſaubonus*, cum *Exercit.* XIII. *p.m.* 282. Jo-
ſephum graviter erroris arguit, & diſcrepantiam
hanc ejus in *cauſâ Philippi*, tanti æſtimat, ut non
poſſit conciliari. *Hegeſippus Excidii Scriptor*, *Joſe-
pho* haud poteſt præjudicare. Nam is, (vetus e-
nim & γνήσιος, qui ſub tempora Apoſtolorum,
V. Actuum Eccleſiaſticorum, ſeu ὑπομνημάτων. *Phot.
Biblioth. cod.* 232. *p. m.* 892. *Libros* concinnaverat,
teſte *Euſeb. Hiſtor. Eccleſ.* IV. *c.* 21. *& Hieronym. in
Scriptor. Eccleſiaſt.* dudum intercidit;) primum poſt
tempus *Conſtantini M.* ſcripſiſſe deprehenditur. *Bel-*
213 *larm. de Script. Eccleſ. ad Ann.* 177. Confer *Baron.
Annal. Tom.* II. *ad Ann. Chr.* 167. *num.* 15. *Poſſevin.
Biblioth. l. de Hiſtor.* XVI. *c.* 14. *&c.* Certe *Excid.* III.
c. 5. non ſolum meminis *Conſtantinopolis*: (quod no-
men receus, *Conſtantini* M. fuit,) ſed & *Antio-
chiam*, olim dignitate *tertiam*, (nempe poſt *Ro-
mam*, & *Alexandriam*,) *quartò*, *poſtquam Conſtan-
tinopolis excrevit*, *locô cenſet*. Quod ante *Decretum
Synodi Conſtantinopolitanæ* I. id eſt: *Annum Chriſti*
381. facere non potuit. Imo vero Doctiſſimus Voſ-
ſius, *Scriptor. Latini. incert. ætat. l.* 3. *& de Scriptor.
Græc. l.* 2. *c.* 14. characterem habet, (ſtylus certe
non diſſimilis,) *Hegeſippum hunc juniorem ſexcentis
amplius annis ſcripſiſſe ab ætate Hieronymi*, *aut poſt-
quam Imperium Conſtantinopolin tranſlatum.* Ut non
ſit mirum, quare *Photius*, qui tam innumeros Au-
thores allegat, ejus nullam facit mentionem. Nam
cum certe haud videtur prætermiſſurus, Vir in mi-
nimis etiam diligens, modo eum *ſuô ſeculô*, hoc
214 eſt *novô*, inveniſſet. Æquumne igitur eſt, ut qui
Joſepho tot eſt ſeculis poſterior, imo, qui alibi
Joſepho ſua omnia ſic debet, & *ejus veſtigiis ita in-
ſiſtit*, *ut interpretis quam Scriptoris officiô fungatur.*
Voſſ. *cit. loc.* is (inquam) *Joſepho* fidem deroget in
iis, quæ *homines ſui temporis* concernunt? Novi-
mus certe ex *Ant.* XX. *c. ult.* Joſephum anno Do-
mitiani decimo tertio, *quinquaginta ſex* fuiſſe *anno-
rum*: natum ſcilicet primo anno Caji. *Joſeph. in
Vit. ſuâ.* Ut res *Herodiadis*, *Herodis &c.* qui ad-
huc vivebant, *per αὐτόψ.* II. *c.* 8. ſat potuerit, no-
viſſe. Quamquam etiam illud recordor, quod *He-
geſippus*, *loc. cit. Joſephum* adhuc plus non oppu-
gnet quam *Evangeliſtæ*. Nempe, dicit ille etiam
fuiſſe *Philippum*, à quo rapta uxor, & *Antipæ fra-
trem*; ſed *qualem Philippum*, & an *Tetrarcham?* mi-
nime. Imo vero characterem habet pro *Herode* no-
ſtro. Nam dicit *Herodiadem* ex marito priore ha-
buiſſe *ſemen*. *Atqui Philippus Tetrarcha*, ἄτεκνος.
215 *Ant.* XIIX. *c.* 6. ut ita nihil cogat præciſe nos hoc
ulcus tangere, id eſt: *Joſepho* ψευδολογίσματα impin-
gere. cum quomodo *Herodes* duos habuit filios no-
mine *Antipatri*. *Ant.* XVI. *c.* 6. *&* XVII. *c.* 10. *Hege-
ſipp. Excid.* II. *c.* 3. 5. ut eorum alter *Herodes* quo-
que appellatus ſit. *Ant.* XIIX. *c.* 3, 8, 9. *Bell.* II. *c.* 8.
Ita ex collatione *Joſephi* cum *Evangeliſtis*, intelli-
gatur etiam *duos* habuiſſe *Philippos*: quorum alter,
& *Herodes* dictus. nempe, qui privatus vixit. Fuit
enim *Herodum nomen* in familiâ *Aſcalonæâ* ita fre-
quens, ut præter *Antipatros* ſupra nominatos, et-
iam fuerit impoſitum *Ariſtobulo*: [nam hujus libe-
ri, *Agrippa*, *Herodes*, *Ariſtobulus &c.* παῖδες di-
cuntur ἡρώδου, τοῦ υἱοῦ τοῦ μεγάλου.) *Ant.* XIIX. *c.* 7.
Archelao: *Dio Hiſt. Rom.* LIV. Agrippæ Majori:
Euſeb. Hiſt. Eccleſ. II. *c.* 9. *Act.* XII. 1, 6, 19, 20, 21.
Agrippæ, Minori: *vid. Num.* 70. & quam pluri-
mis. *Ant.* XVII. *c.* 1. *&* XIIX. *c.* 7. *&* XIX. *c.* 4, 7. *&*
XX. *c.* 3. *Bell. Jud.* I. *c.* 18. *&* II. *c.* 10. *l.* I. *Contr.*
216 *Apion. Dio Hiſtor.* LX. *&c.* Fere quô modô, Re-
ges Scytharum, Scoloti. *Herodot. l.* 4. Parthorum,
Arſaces. *Juſtin. l.* 41. Albæ longæ, Sylvii. *Liv.
Hiſtor.* I. *c.* 3. Reginæ Æthiopiæ, Candaces, ſive
Candaoces. *Plin. Hiſt. Nat.* VI. *c.* 29. plerique Æ-
gypti Reges, *Ptolemæi*. *Ant.* VII. *c.* 6. &c. à Majo-
ribus denominati ſunt. Et ne hic, [quod vetant
παῖδες λογικῶν] à non diſtributô ad diſtributum
procedamus, rotunde Suidas, *Lexic. de Herod.*
idem aſſerit fuiſſe de Philippo. Ἡρώδης, inquit,
ὁ βασιλεὺς Ἰουδαίων, ἔσχεν υἱοὺς ὁμωνύμους αὐτῷ καὶ διωνύ-
μους γʹ· ἡρώδην ἀντίπαν, ὃ καὶ σταυρόμενον ἀπεπτυσμένο·
ἐφ' οὗ καὶ ὁ χριστὸς ἐσταυρώθη. καὶ ἡρώδην φίλιππον, ᾧ
πρώτον, ἡρωδιὰς συναφθεῖσα θυγατέρα σαλώμην ἔσχε,
τὴν καὶ ὀρχησαμένην. καὶ ἡρώδην ἀγρίππαν, ὃ καὶ Ἰάκωβον
ἀνελόντα, τὸν τοῦ Ζεβεδαίου. Herodes, inquit, *primus
Judæorum Rex*, *tres filios habuit cognomines ſibi*, *&* 217
binomines: *Herodem Antipam*, *ſub quô & Chriſtus
crucifixus eſt*: *& Herodem Philippum*, *cui primum
nupta Herodias*; *filiam habuit Salomen illam ſaltatri-
cem*: *& Herodem Agrippam*, (quem *Suidas* vocat
filium Herodis M. enallage filii pro nepote; ſicut
Gen. XXIX. 5. 2. *Sam.* XIX. 24. *& ſupr.* pag. 105.) *qui
& Jacobum Zebedæi ſuſtulit.* Hactenus *Suidas*: &
Nos pro *Joſepho*. Errat autem Hegeſippus; *Ex-
cid.* I. *c.* 43. cum *Herodem hunc* putat eum fuiſſe,
qui poſtea *Tetrarcha.* cum quo etiam Capellus,
Hiſt. Apoſtol. & Judaic. p. 85. eum facit *Herodem
Antipam*, poſtea *Tetrarcham*. Nugaciſſime: cum
huic mater *Malthace Samaritis*, illi *Mariamme Si-
monis*. Serarius, quamquam *Opuſc. de Herod. c.* 19.
p. 241. *& c.* 20. *p.* 244, 245. primum Herodiadis
maritum appellet *Herodem*; & filiam hujus *Salo-
men* dicat nuptam *Philippo*; prorſus quaſi ad *Joſe-
phi* mentem: tamen præjudiciis occupatus, ita
tandem errori ſuccumbit, ut *l. cit. c.* 20. *p.* 243, 244. 218
Herodem, primum Herodiadis maritum, *Tetrar-
cham*, & ipſum *Antipam* faciat. Imo ita fluctuet
& evaneſcat, ut cum *Salomen* ante *Philippo* tribue-
rit, nihilominus putet erratum ab iis, qui non ei
Herodiadem adſcripſerint. Quaſi *Philippo* fuiſſet in-
tegrum ſimul *filiam* & *matrem* ducere. Marlorato
etiam *in Matth.* XIV. *v.* 4. calamus præcurrit men-
ti, cum ſic infit: *Fallitur Joſephus*, *qui putat non
Philippo*; *ſed Herodi Regi Chalcidis*, *patruo*, *abre-
ptam Herodiadem fuiſſe. Accedit altera probabilis con-
jectura*, *quod Herodias patruo Philippo in matrimo-
nium potius data fuiſſe videatur*, *quam patruo magno*,
Avi ſui fratri, *ſeni jam decrepito.* At ubi *Joſephus*
dixit *Herodiadem* raptam ab *Herode Rege Chalcidis?*
Tum ſi dixiſſet, an foret hic ſtatim *Senex decrepi-
tus?* imo *patruus magnus* Herodiadis: qui vel ipſi
Marlorato non niſi *patruus* fuit? Male hæc cohæ-
rent. Cur autem Salianus, *Annal. ad Ann. Chr.* 5.
n. 49. [cui quaſi aliud agens conſonat *Baronius*, 219
dum in *indice Annal. Philippum*, *ex filiâ Simeonis
Pontificis* deducit,] viſus pro Nobis inflare claſſi-
cum, paulo poſt cecinerit receptui, & *Joſephum*
falſi, ſeu erroris coarguerit, *Annal. loc. cit. & ad
Ann. Chr.* 27. *n.* 7. equidem incertus ſum. *Photius*
certe, Joſephi hanc ſententiam allegans, *Bibliothec.
cod.* 238. *p. Edit. Schott.* 974. nihil reprehendit.

35. ARCHELAUS, ETHNARCHA.] In Seder, &
apud Tzemach David, *Arkilos*, ſeu *Archelaos*.
Dioni *Hiſtor.* LV. *Herodes Palæſtinus.* Prout ei-
dem, *Agrippa Palæſtinus Hiſtor. Rom.* LX. Etſi de
nomine Herodis in Archelao, dubitet Kepplerus,
Sylv. Chronol. p. 10. Langius, *de Ann. Chriſt. p.* 348.
& *alii*. Cæterum *Archelaus*, Romæ, ut plerique
fratres ejus, educatus, *Ant.* XVII. *c.* 6. initio qui-
dem calumniis *Antipatri*, ita depreſſus fuit, ut pa-
ter eum, (non Herodem; ut *Montacut. Appar.* V.
n. 120. *p. m.* 212.) cum fratre *Philippô*, teſtamen-
tô prætericrit. *Ant.* XVII. *c.* 8. *Bell. Jud.* I. *c.* 20. 220
Hegeſipp. I. *c.* 44, 45. ſed fraude cognitâ, & dela-
tore punitô, non multo poſt eum fortuna ſic re-
ſpexit, ut pater eum non modo *heredem*; ſed &
poſt ſe *Regem* ſcripſerit. Quô nomine etiam, pa-
tre mortuo, cum & *Epiſtola ad Exercitum*, & *Te-
ſtamentum*, cum *Regem* genti nominaſſent atque
commendaſſent, feſtivis omnium vocibus exceptus
fuit.

fuit. Curatis autem patri exequiis, luctuque finito, cum tribunal conſcendiſſet, & omnia iterum votis perſonarent, *Archelaus* comiter ad populum converſus, ei quidem pro amore agit gratias, ſpondens omnibus ſtudium & benevolentiam: cæterum unum hoc rogare tamen, ne ſe prius *Regem* appellare vellent, quam hoc *Cæſar* ratum habuiſſet. *Ant.* XVII. *c.* 10. *Bell. Jud.* I. *c.* 21. *&* II. *c.* 1. Paulo poſt Hieroſolymis oritur ſeditio, propter eos, quos *Herodes* ob aquilam Templo decuſſam quondam in-
221 terfecerat: Cum induci non poſſet populus contumax, ut propoſitó deſiſteret, *Archelaus* armis uti ſtatuit. Creſcente enim ſeditioſorum numerô, ex multitudine, quæ ad *Paſcha* confluxerat, *Archelaus* manifeſtum bellum veritus, (neque enim aliquoties mittendo, qui obedientiam ſuaderent, quidquam obtinuerat,) copias ablegat, quæ Templum circumſiſterent, & reſiſtentes armis ad obediendum cogerent. In eo tumultu, conjuratorum *tribus millibus* cæſis, reliqui trepide in montana acti ſunt. Poſt quas turbas, Archelaus *Romam* navigat ad Cæſarem, ſuper *Regni confirmatione.* Ubi exceptus *Antipæ* accuſationibus, & quod prior ipſe Rex fuiſſet ſcriptus; cum Cæſar utrinque partes audiviſſet, ſic reſponſum habuit: ut Cæſar quidem, genibus ipſum advolutum regno dignum judicaverit; cæterum nihil plene tum determinaverit. *Ant.* XVII. *c.* 2. *Bell.* II. *c.* 1. Negotium tamen diu pendens maturarunt poſtea *Legati ex Judæâ.* Nam cum
222 hi peterent, ut gens ipſorum, poteſtate Regiâ, (quæ tam rexerat crudeliter) liberata, *Syriæ Præfectis* ſubderetur: ea res Cæſarem cunctantem ſic elicuit, ut paucis diebus poſt, *Herodis Teſtamentum* in manus ſumpſerit, & illud in omnibus ratum juſſerit, præterquam quod *Archelaus*, non *Rex*, ſed regni partis dimidiæ, (*Judeæ* ſcilicet, *Idumææ*, & *Samariæ*,) *Ethnarcha* conſtitueretur. *Ant.* XVII. *c.* 12, 13. *Bell. Jud.* II. *c.* 4. *Hegeſipp.* II. *c.* 1. Author Tzemach David, *part.* 1. *millen.* 4. *ad Ann.* 761. breviſſime cum Patri ſucceſſiſſe ſcribit. ארקילוס המלך השני לבית הורדוס מלך אחרי מות אביו בשנת תשסא: *Archelaus Rex ſecundus è ſtirpe Herodis, regnavit poſt obitum Patris ſui, Annô* 761. Atque illâ poteſtate *Archelaus* demum rediit. Poſtquam vero hanc ſui diminutionem imputaret *Populi querelis & legationibus*, tyrannice multa in *regnô* cæpit agere: maxime contra *Samaritas.*
223 Duobus adhæc Summis Sacerdotibus, nempe *Joazarô*, & *Eleazarô*, depoſitis. Ob quod iterum à gentis Proceribus Romæ accuſatus, cum acceſſitus ipſe, parum ſe purgaret, *Cæſar* cum dominationis *Annô decimô* ejicit *Viennam*, (non Lugdunum *Hieron. in Matth.* 1.) in exilium, & *Ethnarchiam* ejus *Syriæ* adjungit: bonis omnibus in publicum redactis. *Ant.* XVII. *c.* 15. *&* XIIX. *c.* 1, 3. *Bell. Jud.* II. *c.* 6. *Euſeb. Hiſt.* 1. *c.* 9. *& Chron. p.* 157. *Niceph. Hiſt. Eccleſ.* 1. *c.* 16. *Phot. Biblioth. cod.* σκσ'. *Hegeſipp.* II. *c.* 3. Male Eutychius, *Annal. Arab. Pocock. p. m.* 315. mortuum dicit, poſtquam annos regnaſſet IX. quaſi neutiquam fuiſſet relegatus. In quô cum procul dubiô ſeduxit illud Euſebii, *in Chronic. Scalig. Græc. p. m.* 267. ἀποθανόντος Ἀρχελάου, βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων Ἡρώδης ὁ τετράρχης ἀδελφὸς αὐτοῦ &c. geminô errore. nam nec *Archelao mortuo* ſucceſſor primum datus,
224 ſed exuli: nec hic datus *Herodes frater*, ſed *Coponius. Ant.* XIIX. *c.* 1, 3. Etiam plures *exilii hujus* meminerunt. Dio, *Hiſt.* LV. *ad Ann. Urb.* 759. *Coſſ. M. Æmiliô Lepidô, & L. Arruntiô.* Ὁ δὲ, inquit, Ἡρώδης ὁ Παλαιστῖνος, αἰτίαν τινὰ ἀπὸ τῶν ἀδελφῶν λαβὼν, ὑπὲρ τὰς Ἄλπεις ὑπερωρίσθη, καὶ τὸ μέρος τῆς ἀρχῆς αὐτοῦ ἐδημοσιώθη. Meminit etiam illius (ante *Dionem*,) Strabo, *Geogr.* XVI. *p. m.* 526. in hunc modum: οὐ μὴν τοι εὐτύχησαν οἱ παῖδες, ἀλλ' ἐν αἰτίαις ἐγένοντο. καὶ ὁ μὲν ἐν φυγῇ διετέλεσε, παρὰ τοῖς Ἀλλόβριξι Γαλάταις λαβὼν οἴκησιν. οἱ δὲ θεραπείᾳ πολλῇ μόλις εὗρον κάθοδον, τετραρχίας ἀποδοθείσης ἑκατέρῳ. Hæc ille. *Prior*, certe fuit *Archelaus.* Nam cum *Herodis duo filii* expulſi ad Allobroges; alter *Viennam*, alter *Lugdunum*: ſolus ibi *Archelaus* διετέλεσε. Frater, enim *Antipas* διετέλεσε in *Hiſpaniâ* teſte 225
Joſeph. ἀλώσ. II. *c.* 8. *Hegeſipp. Excid.* II. *c.* 5. cum etiam Strabo, *exilii Antipæ tempore ſub Cajô*, vix in vivis fuit. certe *Geographiam* ſuam in *Amaſiâ* Ponti urbe abſolvit *circa prima Tiberii.* Sicut dictum *Num.* 29. In reliquis Scaliger, *Anim. p.* 164. *Strabonem* reprehendit: *Non omnia*, inquit, *vera ſunt, quæ de filiis Herodis prodit Strabo. De primô, id eſt: Archelaô verum eſt, relegatum Viennam Allobrogum fuiſſe. De duobus reliquis, Philippô & Herode Antipâ, Tetrarchiis ſuis exutos, in eas precibus & eblandimentis reſtitutos fuiſſe, id tam manifeſte falſum eſt, ut non egeat confutatione, &c.* Dico & ego *falſum*, quin falſiſſimum. Sed qui hoc *Scaliger* educis ex *Strabone?* An enim is dixit, *Tetrarchiis exutos, & precario hinc reſtitutos?* nihil minus. Dixit *eos tum cum Tetrarchiæ darentur, difficulter habuiſſe reditum.* Id quod certum. Conſtat enim ex *Joſepho*, quam *Auguſtus* eos poſt cauſam diſceptatam adhuc diu Romæ tenuit, & quam ſero litem voluit decidere. Ut δυστυχία & αἰτία ipſorum, alia 226
certe *Straboni* non fuerit, quam quæ contigit tum cum *Regnum eſſet dividendum.* Nam non ſolum *Antipas* & *Archelaus* αἰτίαις tum inter ſe commiſſi ſunt, ſed & *Legati* adventantes *Judæorum*, omnes filios excludere adlaborarunt, dum Regnum de quô litigabant, *Syriæ* adjungi peterent. Quin nec ipſi *cognati*, fidi: Θαυμαστὸν ἐκδέξεσθαι, ἢ ὑπὸ Ῥωμαίων στρατηγῷ τετάχθαι *Ant.* XVII. *c.* 11. Quomodo vexati, certe vero haud εὐτύχησαν. Profecto, cum *Strabo* inquit: τετραρχίας ἀποδοθείσης ἑκατέρῳ, digitô quaſi intentô monſtrat tempus, quô *Tetrarchiæ* diviſæ ſunt. ipſum ſcilicet illud de quô diximus. Cæterum: *Archelao* exilium hoc ſcite prædixerat quidam *Eſſenus*, cum audiret eum ſomnium habuiſſe *de* IX, *aut* X *ſpicis à totidem Bubus devoratis. Spicas* enim denotare annos; & *boves*, inſignem rerum converſionem: uti cum terram arando ver- 227
tunt. *Ant.* XVII. *c.* 15. *Bell. Jud.* II. *c.* 6. *Hegeſipp.* II. *c.* 3. Et hæc ad curſum *Vitæ Archelai.*

Mentionem ejus dum facit Matthæus, *Cap.* II. *v.* 22. dicens: *Joſephum timuiſſe cum Puero ingredi Judæam, quod audiret Archelaum loco Patris illic* βασιλεύειν, *Salianus* mihi paucis corrigendus eſt. Nam is, *Annal. ad Ann. Chr.* 3. *n.* 4, 6. *ſeq.* hinc vult deducere, quod *Chriſtus poſt reditum Archelai à Cæſare*, (tum, cum primum *loco Patris* regnaret) *ex Ægypto fuerit reverſus.* In quo me non conſentire fateor: *Tum*, quod Joſephus dicatur in Ægypto, (non diutius quam) ad obitum Herodis permanſiſſe. *Matth.* II. 15. (reditum enim hunc *ſtatim & periculo morte Herodis ſublato*, æque oportet factum; ac periculo inſtante, *fuga ſtatim* & mandata & inita fuerat. *Matth.* II. 13, 14.) *Tum*, quod ſi reditus poſt regnum diviſum & ſic *Antipæ* dominium ſuper Galilæam contigiſſet, Joſephus æque *Antipam*, tanquam & illum loco patris regnantem, non di- 228
cam Tyrannum, *Luc.* III. 19, 20. & IX. 9. potuerit timere, ac timuit *Archelaum*: & ſic non majori ſpe ſecuritatis ſe recipere in *Galilæam*, quam *Judæam.* Cum potius, quia *Galilæa* nondum *Antipæ* obtigerat, quæ remotior à *Judæâ*, (ſede *Archelai*, penes quem tum *interregnum* &c.) pateat ratio, ob quam *Galilæa*, & non *Judæa*, ab Oraculo fuerat commendata. *Objectio*: quod *Archelaus* ante regnum confirmatum, *Matthæo* non potuerit dici *loco Patris regnaſſe*, (quod etiam urget Torniellus, *Annal. ad A. M.* 4054. *p. m.* 373. pro ſuo falſo quadriennio, cum *Niceph. Eccleſ. Hiſt.* 1. *c.* 14. *Epiphan. Hæreſ.* 20. *Sulpic. Hiſt. Sacr. l.* 2. *& aliis*, facile diſſolvitur. Notum eſt enim Archelaum, tum ab

An-

Antipâ, *Ant.* XVII. *c.* 11. *Bell. Jud.* II. *c.* 1. tum à *Le-*
gatis, *Ant.* XVII. *c.* 12. accuſatum, quod *poteſtatem*
Regiam, (ſaltem abſtinens titulo) ſtatim à morte
patris ſibi arrogaſſet. Aliam *Saliani* ratiunculam,
229 à *Tiberii Romæ præſentiâ* petitam, ante ſolvimus *ad*
Num. 29. Nam *Baronii Novennium*, per ſe con-
cidit.
De *annis Archelai*, acrior eſt συζήτησις. Manife-
ſtum cum *annos* IX *ſolidos* regnaſſe, *cum parte* X.
Prout *Flavius* cum jam IX. ἁλώς. II. *c.* 6. (cum quo
Epiphan. l. 2. *hæreſ.* 51. *Sulpic. Hiſt. l.* 2. *Hegeſipp.*
loc. prox.) jam X anno, *Ant.* XVII. *c.* 15. relegatum
ſcribit. *Nono* ſcilicet exacto, & *decimo* inchoato:
prout *annus currens* ſæpe pro *completo* ſumitur. יום
אחד בשנה השוב שנה: *Dies unus in anno, com-*
putatur quandoque pro anno. per *Maſechet Roſch ha-*
ſchanah. Capit. Arba roſche ſchanim.) Ut docte et-
iam defendit Caſaubonus, *Exercit.* IX. *p. m.* 217, 218.
contra Baronium, *Annal. ad Ann. Chr.* 16. *n.* 1. Cui
multo gravius objicit, *Exercit.* VI. *p. m.* 208. quod
in *Annal. ad Ann. Chr.* 8. *n.* 1. Archelai primum an-
num fecerit, (quo Herodes mortuus,) *Chriſti octa-*
vum: Coſſ. Æmilio Lepido, & Arruntio. Nam cum
iis Conſulibus, *Baronius* ipſe ex *Dione Hiſt.* LV ag-
230 noſcat *Archelaum* relegatum, utique hic tum re-
gnum inivit, cum regnare deſiit, & abiit in exi-
lium. *Decimo* inquam *anno*, principatu *Archelaus*
excidit: βασιλεύοντ@ Ἀρχελάυ δεκάτῳ &c. *Joſeph. in*
Vit. Ut illud Euſebii, *Hiſt. Eccleſ.* 1. *c.* 9. μετὰ δεκα-
έτη χρόνον, ſit falſiſſimum. Atqui vero (ita contrave-
niunt) *Archelai exilium contigit annô victoriæ Actiacæ*
XXXVII. *Joſeph. Ant.* XIIX. *c.* 3. & *Urb. Cond.* 759. *Dio*
Hiſt. LV. (verba ante citata ſunt,) *Aut ergo Hero-*
des non deceſſit anno imperii Auguſti XLIV. *hoc eſt:*
U. C. DCCLIII. *Actiacô* XXX. (*quod urgent Scaligeria-*
ni,) *aut Archelaus tantum dominationem habuit an-*
norum VII. *cum aliquot menſibus.* Ita (poſt Petavi-
um, *Doctrin. Temp. t.* 2. *l.* XII. *c.* VI. & alios,) occur-
rit Langius, *de Ann. Chr. p. m.* 351. & *alibi.* Re-
ſpondemus varie, & primo κατ' ἀδύνατον: ſcilicet,
ſi *Joſepho* & *Caſſio* tam crude inſiſtendum, ſequu-
turum *Herodem aliquot menſes prius mortuum, quam*
231 *Chriſtus naſceretur.* Salvator enim optimus maxi-
mus, XV *Tiberii*, annos habuit circiter τριάκοντα
Luc. III. 1. 21, 23 *Tertull. ap Euſeb. in Chron. p.* 41.
Epiphan. &c. Oportebit ergo Chriſtum natum *an-*
no Auguſti XLII. poſtquam hic imperavit, [non qui-
dem a *Conſulatu*, *aut victô Anthoniô*; ſed *à cæde Ju-*
lii, ſeu *exercitu comparatô*,] *annos* LVII. *menſes* VI.
& *dies* II. per *Joſeph. Ant.* XIIX. *c.* 3. *Bell. Jud.* II.
c. 8. At jam annus *Auguſti* XLII, eſt U. C. DCCL,
aut DCCLI. *Actiacus adhæc* XXVIII. &c. Itaque, ſi
Archelaus expulſus *anno Actiaco* XXXVII. aut U. C.
DCCLIX, [per Flavium, & Dionem] oportebit
eum [demptis IX Ethnarchiæ annis,] ſucceſſiſſe
Patri eodem anno, quo Chriſtus natus: & *Hero-*
dem illo ipſo mortuum. Jam cum Herodes obiit in
Martio, Chriſtus autem natus in *Decembri*, ut hoc
certe utrimque eſt διδόμενον, quale fides numinis!
jam monſtrum erit? ſcilicet: *totos* IX *menſes*, prius
vitâ *Herodem* functum, quam in lucem Chriſtus
232 prodiit? Cum tamen Hic natus ἐν ἡμέραις τοῦ Ἡρώδου.
Matth. II. 1. Quæ abſurditas creſcet, ſi detrahen-
da etiam portio X *anni Archelai*: & (quod alii com-
putant) *anno Auguſti* XLII, reſpondebit *Actiacus*
XXIX. & U. C. DCCLI. (prout Dioni, *Hiſtor.* L. &
LI Anno U. C. DCCXXIII. δευτέρᾳ τοῦ Σεπτεμβρίου, ad
Actium pugnatum.) Et ea ad *annum* U. C. 750.
& 751. recte veritus doctiſſimus Caſaubonus, *Exer-*
cit. 1. *ſect.* 34. etſi penitus emergere haud potuerit.
At ad ea *Salianus*, *Uſſerius*, & alii, ita non expa-
veſcunt, ut etiam audeant *Archelai exilii* annum,
facere *Chriſti* VI. Quomodo *Herodes*, plenô trien-
nio ante Chriſtum fuiſſet mortuus. Non eſt iis
quidem obnoxius *Baronius*, ſed tamen portento-
ſior: dum mortem Herodis differt in *Ann. Chr.* VIII.
Qui cum incidit in *Auguſti* L, ſi addantur *anni* IX.
Archelai, ſurget poſt annum ex inferis *Auguſtus*,
(qui hanc ætatem nunquam attigit,) & Archela-
um ſuper Alpes abiget: quin & poſt ipſum *tres* 233
Præfectos mittet; *Coponium*, *Ambivium*, & *Annium*
Rufum: & ſub hoc demto in urnam revertetur.
Joſeph. Ant. XIIX. *c.* 3. Quæ non dicam ludicra;
ſed perabſurda ſunt. cum hæc tamen tam pulchra
fila ex illo nata textivilitio, *in Apparat. Annal n.*
115, 116 quod XXXVII. *Herodis anni*, *à Victoriâ A-*
ctiacâ exputandi ſint. Ad quod εὕρημα dixerit Mon-
tacutius, *Appar.* 11. *n.* 44. *p. m.* 56. *Vos Codices li-*
brorum antiquorum Vaticani, & quicunque Scriptores
ſitu & ſqualore obſiti, per cryptas & foruli urbanos
deliteſcitis, veſtram hic appello fidem, an ſit inter vos
inauditus aliquis Orbi Chriſtiano hiſtoricus, cui iſta
debeamus, tam abſtruſa, tam ſeculis omnibus ignorata.
Sed fruſtra, & operam perdes *Montacuti* unus *Ba-*
ronius hanc fabulam fecit. plaudite. Redeo ad in-
ſtitutum: cum ἐν πλάτει ſic pateat, quam Joſephus
Ant. XIIX. *c.* 3. & Dio *Hiſt.* LV. ad eum modum
non poſſint intelligi, & quas verba ipſorum de *exi-*
lio Archelai habeant abſurditates, reſtat ut quomo- 234
do hæc comparata ſint, enucleemus. Ad *locum*
Joſephi, duo reſpondemus: *aut* quod ſubintellexe-
rit vocem περὶ, ſimilemve; *aut* quod ἔτ@ ἐν δεκάτῳ,
ſumpſerit aliter, & completiſſime. *Primum* quod
attinet: nihil certius, quam *Joſephum* crebro *voces*
tales conjecturales ſubinnuere: quas interdum ipſe a-
libi adducit; interdum non adducit, ſed involvit
circumſtantiis. Ita enim pro πεντακόσια τάλαντα,
Ant. XVII. *c.* 8. aut πεντακόσιαι μυριάδες, *Ant.* XVII.
c. 10. quas legavit Herodes, legendum, περὶ πεντα-
κόσια τάλαντα &c. ſicut *Joſephus* ipſe explicat, ἁλώς.
1. *c.* 20. Ita pro σαδίοις ἑξήκοντα, quibus Herodium
à Hieroſolymis diſtabat. *Ant.* XIV. *c.* 25. *Bell. Jud.* 1.
c. 11, 16. legendum, (ut ipſe legit *Joſephus*) σάδια
περὶ ἑξήκοντα &c. *Ant.* XV. *c.* 12. Ita pro Ὀλυμπιά-
δ@ ε' ϗ ξ' ϗ β'. *Ant.* XIII. *c.* 16. legendum, Ὀλυμ- 235
πιάδ@ περὶ ε' ϗ ξ' &c. erat enim *Olympias* CLXI. ut
id paſſim inferunt *Chronologi.* Ita pro μετὰ ἔτη κζ'.
(intervallô inter Hieroſolymam captam à *Pompejo*,
& *Soſiô*) *Ant* XIV. *c.* 28. legendum, μετὰ ἔτη περὶ κζ'.
Erant enim ἔτη κϛ': ut id claris conſtat ex indiciis.
Hieroſolyma enim expugnata à *Pompejô*, Coſſ. C.
Anthoniô, & Cicerone. *Ant.* XIV. *c.* 8. hoc eſt An-
nô U. C. DCXCI. *Dio Hiſt. Rom. l.* XXXVII. *à Soſiô* au-
tem Coſſ. M. Agrippâ & Canid. Gallô. *Ant.* XIV.
c. 28. id eſt: annô U. C. DCCXVII. *Dio Hiſt.* XLIX.
ut *annorum* haud plurium XXVI, ſit differentia. Ita
pro ἔτεσιν ἑκατὸν εἴκοσι ἕξ, annis dominationis
Principum Aſſamonæorum, *Ant.* XVII. *c.* 8. legen-
dum, ἔτεσι σχεδὸν aut περὶ ἑκατὸν &c. erant enim an-
ni ρκϛ'. *Ant.* XIV. *c.* 28. Et (ut finem faciam) idem
& hic, *Ant.* XIIX. *c.* 3, fuerit perichroniſmus. Ubi
ſcilicet, pro τριακοστῷ ἑβδόμῳ ἔτει μετὰ τὴν Ἀντωνίου ἐν 236
Ἀκτίῳ ἧτταν ὑπὸ Καίσαρ@ &c. legendum aut intelli-
gendum ſimiliter: περὶ τριακοστῷ ἑβδόμῳ &c. fuge-
rant enim *Anni Actiaci* XXXIX. tum cum *Archelaus*
exulatum ivit. Et hic *Perichroniſmus* ſat innoxius.
Manifeſtum eſt enim *Scriptorem occupatiſſimum*, an-
nos nonnunquam *literis ipſis* præciſe noluiſſe pone-
re: quod ad rerum narrationes feſtinans, ſatis in
eô putaverit ſe feciſſe, quod talia non omiſerit κρι-
τήρια, ex quibus ei, qui operam vellet impende-
re, *Tempus* certius inveſtigari poſſet. Propterea
vero non ſic mordeant *Jeſuitæ*: cum nec illud in-
ſolens *Scripturæ*. Nam ut *Flavio* συχνῶς, ſuum
περὶ aut σχεδὸν: ſic *Scripturæ* ſuum ὡς, & ὡσεί. Quô
non modo *explicite* rerum numeros obiter determi-
nat, *Luc.* III. 23. & IX. 14. & XXII. 59. & XXIII, 44.
Johan. IV. 6. & VI. 10. & XIX. 14. *Act.* II. 41. & V.
36. & XIII. 18, 20. ſed & quod interdum ſic reti- 237
cet, *Gen.* XV. 16. ut eô annos vel XXX, obruat. *Gen.*

XV.

xv. 13. *Act.* vii. 6. *collat. cum Exod.* xii. 40. Ut ſic
non unus *Flavius ςοχάζεται. Secunda reſponſio* ad *Lo-
cum Joſephi* eſt: ſumpſiſſe eum *Victoriam ad Actium*
in ſummo ſuo complemento. Erat id, poſtquam
Auguſtus, interfectis hoſtibus & Ægypto ſubjuga-
tâ, Romam rediiſſet, & triumphum habuiſſet.
Anno U. C. DCCXXV. *Dio Hiſt. Rom.* LII. Tum e-
nim *abſolute*, & ſic recte *Victor* fuit. Quod *Joſe-
phus* illam æram elegerit, ipſe ſuſpicandum relin-
quit *ad Ant.* XIIX. *c.* 3. Nam ibi poſtquam dixiſſet
Auguſtum imperaſſe annos LVII. menſes VI. & dies II.
ſtatim ſubjicit: τούτῳ δὲ αὐτῷ ὁ χρόνος τεσσαρεσκαίδε-
κα ἔτη συνῆρξεν Ἀντώνιος &c. Jam vero *Anthonius*
non cœpit cum *Auguſto* regnare ante initum cum
eo *Triumviratum*, anno U. C. DCCXI. *Dio Hiſt.* XLVI.
Itaque his ſi addantur *illi anni* XIV. quibus *Joſephus*
238 Anthonium dicit imperaſſe cum Auguſto, prodi-
bit annus U. C. DCCXXV: quo Auguſtus *Joſepho* pri-
mum ſolus regnare cœpit. Et ſic etiam ab *illo an-
no* videtur *Joſephus* victoriam numeraſſe, & non ab
ipſa pugnâ ad Actium. Quod ſi ita eſt: *Joſephus*
recte annum exilii Archelai, *Actiacum* XXXVII, ap-
pellare potuit: cum ei reſpondeat *annus* U. C. DCC
LXII, ante quem *anno* U. C. DCCLIII, *Herodes* mor-
tuus, & ſuffectus *Archelaus.* Utra ergo ex his re-
ſponſionibus placuerit, *Joſephus* ſanus eſt, & ſibi
conſtat. Quæ cum dico, non ſatis admirari poſ-
ſum, quare cum multi *hunc Joſephi locum* profe-
rant contra Baronium: *Tornielius*, *Scaliger*, *Calvi-
ſius &c.* nemo tamen de eo ſit ſolicitus. Quaſi qui
pro ipſis faceret: cum tamen prout ſonat ad lite-
ram, omne ipſis fundamentum deſtruat. Nam cer-
te, ſi Herodes mortuus *anno Juliano* XLV, & vi-
ctoria ad Actium reportata *Juliano* XV, ut conſo-
239 nant Scaligeriani, ſi auferS XV, de XLV Julianis; &
reſiduis XXX, addis IX, pro exilio Archelai, reſulta-
bit *annus Actiacus* competens proſcriptioni Arche-
lai, non XXXVII, ſed XXXIX. Ut & *mortem Herodis*,
& *nativitatem Chriſti*, ſecus ac vellent, proferendi
ipſis foret neceſſitas. Quâ, ut ſpero, hac opellâ
noſtrâ liberati ſunt. *Caſaubonus* contra Baronium
inquit, *Exercit.* 1. *ſect.* 34. *Eximie falſitatem figmenti
hujus declarat Archelai calamitas: quam convenienter
Joſepho Dio Caſſius confert in annum U. C. 759. Ju-
lianum 51. An Dio mendaciorum ſocius eſſe Joſepho
præoptavit &c.* At quomodo in hoc, aut *Dio Jo-
ſepho*, aut *Dioni Joſephus* convenit? Dio, *Hiſt.* L.
victoriam ad Actium confert in *annum* U. C. DCC
XXIII. cui ſi addantur XXXVII *Actiaci*, Joſephi, fient
pro exilio Archelai, *anni Urbis* DCCLX. Dio habet
DCCLIX: & ſic illâ viâ needum congruunt. Si *Jo-
ſephus* numerat victoriam Actiacam à *Triumphô Au-*
240 *guſti*, *Annô Urbis* DCCXXV. & huic addantur *anni A-
ctiaci* XXXVII. fiet *annus* U. C. DCCLXII. neque ille
congruens *Dioni.* Quid ergo in anno calamitatis
Archelai, convenienter *Joſepho* dixit *Dio?* utique
nihil. Cum & illa cæca feſtinatio, quod cum Ca-
ſaubonus *cit. loc.* amplectatur ſententiam *Caſſiodori
& Scaligeri*, quâ Chriſtus natus *annô* U. C. DCCLI.
nihilominus velit defendere, quod *Archelaus*; (quem
alibi ipſe IX *annos* regnaſſe ſtatuit,) *Annô Urbis* 759.
apud Dionem, fuerit relegatus. Adhæc: cum *He-
rodes* ex communi hypotheſi deceſſit *annô Julian.*
XLV, quomodo *Archelaus*, poſt *novennii* regimen,
annô Julianô LI. potuit mitti in exilium? Unde &
ex omnibus ſic diſputatis, conſtat: quod Dio, *Hi-
ſtor.* LV. in annô exilii Archelai, *trium annorum
prochroniſmô* lapſus ſit. Hoc eſt: pro *annô Urbis*
DCCLIX. debuerit numerare *annos* DCCLXII. Prout
locô citatô, non modo in *tempore*, ſed & *ipſo facto*
241 titubat. De nomine *Herodis*, quô compellat *Ar-
chelaum*, redeat in gratiam cum Keplero, *Sylv.
Chronol. p.* 10, & Langio, *De Ann. Chr. p.* 348.
Nobis ſaltem falſa eſt narratio. Dixerat *Archelaum
à fratribus ſuis accuſatum:* dixerat tantum μέρος
Ethnarchiæ ejus in publicum redactum. Quod utrum-
que eſt falſiſſimum. *Locus ejus* ſupra legi poteſt.
Quam ſit etiam perturbatus & prodigioſus *Monta-
cutii* calculus ex his patet. Nam is *Apparat.* v. *ad
Hiſt. Eccleſ. num.* 125. vult *Chriſtum natum anno* U.
C. 752. *ſub initium Conſulatus Lentuli, & Piſonis:
Herodem adhuc mortuum anno Urbis 756. ut Arche-
laus primo deſierit circa annum Urbis 764. pene qua-
driennio ante exceſſum Auguſti: & à cæde Antigoni
ad Herodis mortem anni fuerint, non 34, ut Joſephus;
ſed 39, aut 40, id eſt: à Conſulatu Calvini & Pollio-
nis, anni 42, aut 43. &c.* utique intricate. Nam &
Chriſtus natus *anno Urbis* 751. per characterem *Lu-
cæ* & *plurima*, *ſupra*: & Euſebius, *Hiſt. Eccleſ.* 1.
c. 8. ſtatuens παιδοκτονίαν Bethlehemicam ἅμα καὶ 242
ſtatim ante morbum Herodis, ſatis confutat Hero-
dem primum *anno Chriſti* v, deceſſiſſe. Tum ſi vel
maxime ad *annum Urbis* 756, colligantur IX *pleni
anni Archelai*, incidet hujus exilium in *annum Urbis*
765. Poſt quem *Auguſtus*, non vivet *annos* 4, *ſed*
2. mortuus ſcilicet *anno Urbis* 767. Qui 2 anni,
(ſi quidem illi *duo* adhuc eſſe poſſint, nempe ſoli-
di,) nequidquam ſufficient pro tot Præfectorum re-
bus, quot ab ipſo miſſi fuerant poſt *Archelaum.*
In reliquis, (ſcilicet cum regnum Herodis facit *an-
norum* 43) proximus ipſi error cum *Euſebio.* Nam
is *in Chronico*, affirmat Herodem mortuum *Olym-
piad.* CXCV. *anno* IV. Qui cum ſit *Julianus* LII, ab-
latis VI *Julianis*, (primo Regni tempore,) à LII.
ſequetur Herodem regnaſſe *annos* XLIV. De quo
metachroniſmo, Scaliger, *Emendat. Tempor.* v. *p. m.*
433, 434.

Sunt alia nonnulla, & ad *Titulum Archelai* mo-
nenda; ſed breviſſime. Serarius, *Opuſc. Tom.* 1. *de
Herod. c.* 20. *p. m.* 243. Archelaum, *Regem* vocat. 243
Archelaus, inquit, *initio nonniſi Tetrarcha decretus
ab Auguſto, poſtea etiam Rex, ex Ant.* XVII. *c.* 13.
Cum quo Salmaſius, *in not. ad Solin. c.* 35. *p. m.* 576.
Archelao, inquit, *dignitas Regia, cum Judæâ, Sa-
mariâ, & Idumæâ. ἐθνάρχην eum appellatum dicit
Joſephus, priuſquam Regium nomen illi confirmatum
eſſet ab Auguſto.* Fallitur uterque. *Archelaus* non
Rex, aut *Tetrarcha*, fuit conſtitutus; ſed *Ethnar-
cha.* Rex quidem ſæpe appellatur, qui *Regiam*
habet *poteſtatem.* Quomodo Dominus Sinhar, So-
domæ &c. *Gen.* XIV. 1, 2, 17, 18. *Joſu.* VIII. 1, 2. *&*
XII. 9, 10. *ſeq.* Ipſe Archelaus, *Matth.* II. 22. *Tze-
mach David ad An.* 1761. & Antipas Tetrarcha,
Matth. XIV. 9 *Marc.* VI. 14, 22. Reges dicti ſunt.
Ita Ἄρχων Adiabenæ, *Strab. Geog.* XVI. Rex voca-
tus. *Ant.* XX. *c.* 2. *Bell. Jud.* VI. *c.* 6. Ita Herodes,
antequam Romæ vere Rex evaſit. *Hegeſipp. Excid.*
1. *c.* 29. Ita & Summus Pontifex, Hircanus. *Ant.*
XIV. *c.* 17. *&* XV. *c.* 1. *Bell. Jud.* 1. *c.* 10. *Euſeb. Chro- 244
nic. Græc. Scalig. p.* 265. *Tzemach David, ad ann.*
1724. non modo ob poteſtatem: (perſona enim
Pontificis toti populo æquiparabatur. הנה הכהן
הגדול שקול כנגד כל ישראל: *Ecce, Summus
Pontifex æquiparatur toti Iſraëli.* R. Aben Ezra *ad
Levit.* IV. 13.) ſed & quod *Pontificia dignitas*, ma-
jor etiam *Regiâ* haberetur. Ita enim *Rex Agrippa*
ad *Cajum:* Πάππων δὲ καὶ προγόνων βασιλέων ἔλαχον, ὧν
οἱ πλείους ἐλέγοντο ἀρχιερεῖς, τὴν βασιλείαν τῆς ἱερωσύνης
ἐν δευτέρᾳ τάξει τιθέμενοι, καὶ νομίζοντες, ὅσῳ θεὸς ἀν-
θρώπων διαφέρει κατὰ τὸ κρεῖττον, τοσούτῳ καὶ βασιλείας
ἀρχιερωσύνην *&c. Phil. in Legat. ad Caj. p. m.* 797.
Quod ſi itaque poteſtatis reſpectu, *Serarius*, &
Salmaſius, Regem dixiſſent, non erraſſent. At
cum *authoritate publicâ*, & *Auguſti*, cum Regem
faciunt, utique halucinantur. Certum enim ex
Joſephô ſupra, haud alium *titulum*, quam *Ethnar-
chæ* ei Romæ datum. Nam *Regium* quidem pro- 245
miſit Auguſtus; ſed tum demum cum hunc me-
ruiſſet. *Ant.* XVII. *c.* 13. *ἁλώσ.* II. *c.* 4. Quem ta-
men ita ille non meruit, ut ne quidem *Ethnarchiam*
retinuerit.

36. *Me-*

36. *Maria*, ſeu *Mariamme*.] Ex quanam domô
fuerit, in incertô eſt. *Hiſtoria* nihil de eâ memi-
nit, niſi quod propter *Glaphyram* fuerit à *maritô*
abdicata. *Joſeph. Ant.* XVII. *c.* 15. *Bell. Jud.* II. *c.* 6.
Si ex *familiâ Herodis* eſſet, & aliquid determinan-
dum, diceremus eam eſſe, de quâ *Num.* 62. Ut
Archelaus eam poſt cædem *Antipatri*, & ſuſceptam
Ethnarchiam, forte in uxorem ſumpſerit.

37. ANTIPAS TETRARCHA.] Qui & Herodes.
Matth. XIV. 1. *Marc.* VI. 14. *Luc.* III. 19. *&* VIII. 3. *&*
IX. 7, 9. *&* XIII. 31. *&* XXIII. 7, 8, 11, 15. *Act.* IV. 27.
& XIII. 1. *Joſeph. Ant.* XIIX. *c.* 3. *in titul. & c.* 7, 8.
Bell. Jud. II. *c.* 8. *Hegeſipp. Excid.* II. *c.* 3, 5. Item,
246 cum addito: Herodes Junior, *Euſeb. Hiſt. Eccleſ.* I.
c. 9, 11. *Epiphan. Hæreſ.* XX. Herodes Tetrarcha,
Ant. XIIX. *c.* 7, 9. הורדוס הגרלי, [niſi hic, Pater
eſt,] *Libr. Juchaſin. fol.* 135. *ad ann.* 738. vocatur
& Antipater. *Phot. Biblioth. cod.* σλη'. *p. m.* 874. *Tze-
mach David ad ann.* 1770. Quod nomen ſeu *An-
tipæ*, Hegeſippo teſte, *Excid.* II. *c.* 3, 5. in *Hero-
dis* mutatum, poſtquam ille *Tetrarcha* factus eſſet.
Pater ipſum, quamquam filiorum νεώτατον, *Ant.*
XVII. *c.* 8. fratribus prætulit, & Succeſſorem ſcri-
pſit. *Ant. loc. cit. Bell.* I. *c.* 20. *Hegeſipp. Excid.* I. *c.* 45.
ſed poſtea tamen teſtamentum mutavit, & *Tetrar-
cham tantum Galilææ &c.* fecit. Ex quo poſt He-
rodis mortem, lites magnæ Romæ ortæ ſunt. Nam
Antipas non ferens regnum ſibi prius legatum eri-
pi ab *Archelaô*, ſuaſu Salomes, Romam contendit,
& jus ſuum *Cæſaris* cognitioni ſubjicit. Ubi tamen
res ſic eſt deciſa, ut *Antipas* præter ea quæ ipſi
247 pater aſſignaverat, *Galilææ* ſcilicet & *Peræa Te-
trarchiam*, nihil obtinuerit. *Ant.* XVII. *c.* 10, 11, 13.
Bell. II. *c.* 1, 4. *Hegeſipp.* I. *c.* 46. *&* II. *c.* 1. Nam
cum *Regem* eum apellant Euangeliſtæ, *Matth.* XIV.
9. *Marc.* VI. 14. intelligendum, quod talis haberi
voluit, (ipſe enim Tetrarchiam ſuam *regnum* ap-
pellat. *Marc.* VI. 23.) aut quod talis fuerit *poteſtate*.
ſicut *Num.* 35. Neque enim novum eſt, illo ſen-
ſu nomen *Tetrarchæ* & *Regis* permutari. *Cicer. O-
rat. pro Dejotar. Plin. Hiſt. Nat.* V. *c.* 18, 20. *& aliis.*
Lyſanias certe primus, *Rex* eſt dictus. ἀρχαι. I. *c.* 17.
Dio Hiſtor. XLIX. & tamen ejus bona ſub Zenodorô
conductore, dicta *Tetrarchia*. per *Dion. Hiſtor.* LIV.
Quemadmodum etiam ſecundi Lyſaniæ *Tetrarchia*,
Ant. XIIX. *c.* 8. & XX. *c.* 5. dicta *Βασιλεία*. *Bell. Jud.* II.
c. 10, 11. ubi etiam, (nempe *cap.* 11.) Agrippa do-
natus *Tetrarchiâ* Philippi, dicitur tranſlatus εἰς μεί-
ζονα βασιλείαν. Elatus in hunc modum *Antipas*,
laudem quidem meruit ex ædificiis: dum *Seppho-
248 rin*, & *Juliada*, muris cingit: *Tiberiadem* autem,
in honorem *Tiberii*, (cui fuit amiciſſimus,) de no-
vô condit. *Ant.* XIIX. *c.* 3. In aliis tamen fœda ejus
vitia notantur: *Inceſtus*, *tyrannis*, *hæreſis*, *hypocri-
ſis*, *contemptus Chriſti*, *avaritia*, *ambitio*, *invidia*,
& alia; quibus non tam deditus, quam coopertus
fuit. Nam hic eſt ille in *Evangeliis* toties frequens
Herodes, qui & fratri uxorem Herodiadem eripuit,
& Baptiſtam in carcere capite truncari fecit, &
auditis Chriſti miraculis, eum *Johannem redivivum*
credidit. *Matth.* XIV. 1, 2. *ſeq. Marc.* VI. 14, 16. *ſeq.*
Luc. III. 19. *&* IX. 7, 9. *Euſeb. Hiſt. Eccleſ.* I. *c.* 11.
Niceph. Hiſt. I. *c.* 19. ſed & à cujus fermentô, (do-
ctrinâ Sadducaicâ, *Marc.* VIII. 15. *collat. cum Matth.*
XVI. 6, 12. non eſſe Angelos, non reſurrectionem
&c. *Act.* XXIII. 8.) Chriſtus cavendum dixit. *Marc.*
VIII. 15. quem Chriſtus inſidiantem ſibi, vulpem
appellavit. *Luc.* XIII. 31, 32. & ad quem Chriſtus in
249 vinculis miſſus fuit. Nam cum *Pilatus* inter varia
Chriſti liberandi media fruſtra adhibita, tandem
audiret eum eſſe è Galilæâ, miſit eum ad *Antipam*,
qui tum Hieroſolymis: & ſic eum, quem ante ini-
micum habuit, ſibi reconciliavit. Videtur autem
ſimultatis inter *Herodem & Pilatum* cauſa fuiſſe,
quod *Pilatus* Tetrarchæ juriſdictioni ſeſe miſcuiſſet,
& ex ſubditis ejus, *Galilæis*, obtruncaſſet. *Luc.* XIII.
1. cui errori nunc volens remederi, *Chriſtum* ita ad
Herodem miſit. Quem hic tamen, etſi primum a-
vidus videndi, uti ferebat, nonniſi ludificatus eſt:
& tandem deriſum, ſtolâque candidâ, (de quâ *Ca-
ſaubon. Exercit.* XVI. *p. m.* 603. *ſeq. cui adde ſis Fla-
vium*, ἀρχαι. II. *c.* 1. *Tacit.* II. *c.* 89. *& in German.*
c. 102.] contumelioſe circumdatum, nullâ in re
Judicis factô officiô remiſit, *Luc.* XXIII. 8. *ſeq. conf.*
Act. IV. 27. Quibus & aliis flagitiis perpetratis,
Luc. III. 19, 20. (*Avaritia* ejus notatur ἀρχαι. II.
c. 8.) gradus ei ad ruinam factus fuit: *Ambitione* &
Invidia, proxime eum impellentibus. Nam cum 250
ipſius nepos *Agrippa*, qui egenus quondam & ab
omnibus deſertus, ante ejus vixerat beneficiô, *Ant.*
XIIX. *c.* 8. Rex à *Cajô* eſſet declaratus, *Antipas* per-
citus æſtrô invidiæ, & impulſus ab uxore, contra
eum *Romam* properat. Ubi eum fortuna deſtituit.
Nam cum à tergô ſequerentur literæ *Agrippæ*, qui-
bus perſcriptum: quod Antipas *Sejano* & *Parthis*
ſtuduiſſet, & ad novandas res plurima arma ſibi
comparaſſet, *Cajus* eum cum uxore Herodiade,
(bonis omnibus in *Agrippam* tranſlatis,) *Lugdunum*,
(non *Viennam*, ut *Euſeb. Hiſt. Eccleſ.* I. *c.* 11. *&* II.
c. 4.) miſit in exilium: *Ant.* XIIX. *c.* 9. *Euſeb. loc. cit.*
Phot. Biblioth. codic. 238. *p. m.* 974, 975. unde poſtea
profugit in *Hiſpaniam*, & ibi vitæ finem habuit.
ἀρχαι. II. *c.* 8. Incertum, utrum fato, an conſi-
lio: niſi quod Hegeſippus, *Excid.* II. *c.* 5. addat,
mærore exſtinctum. Atque ita eum pœna gravium
ſcelerum adprehendit: poſt obtruncatum Johannem 251
Baptiſtam, *annô* X. Poſt Chriſtum Servatorem lu-
dibrio habitum, *anno* VIII. Fuit enim relegatus *an-
no Caji* IV. ſcilicet quô *Agrippa* ejus Tetrarchiam
fuit conſecutus. *Ant.* XIX. *c.* 7. Ut erret Uſſerius,
Annal. ad ann. M. 4042. qui hæc rejicit in annum
obtruncati Johannis VIII: Chriſti, VI. Nam Chri-
ſtus paſſus *annô Tiberii* XIIX. &c. ut *quartus* Caji,
Chriſti patientis *ſextus*, haud eſſe poſſit. Quomo-
do *Antipas* ſumptuoſiſſimo epulo, *Euphrate* mediô,
exceperat *Vitellium* & *Artabanum* Parthum, qui ad
fœdus & pacem illic convenerant, exſtat apud Fla-
vium, *Ant.* XIIX. *c.* 6. In *ſævitiâ* ejus conſonant *Rab-
bini*. Chronicon Regum templi ſecundi, *fol.* 54.
col. 4. ita inquit: גם אנטיפס הרשיע והתעיב מכל
אשר היו לפניו ויקח אשת פוליפוס אחיו
מתחתיו והיא כבר הולידה והוכיחהו על התועבה
הזאת רבי יוחנן כהן גדול ויכהו אנטיפוס
וימיתהו: *Antipas etiam impie egit, & abominanda* 252
*patravit, præ omnibus, qui ante ipſum fuerant: &
accepit uxorem Philippi fratris ſui, à ſub poteſtate ejus,
quæ jam ante pepererat. redarguit autem ipſum ob hanc
abominationem R. Jochanan, Sacerdos magnus: &
percuſſit eum Antipas, ac morte affecit eum.* Similia
iis habet Zemach David, *part.* I. *ad ann.* 770. *mil-
len.* 4. הורדוס אנטיפטר ויש קורין לו טטרקי
הוא בנו של הורדוס הראשון ואחיו של ארקילוס
והוא המלך השלישי לבית הורדוס. גם הוא
היה רשע רע ואיש משחית רבים מחכמי
ישראל הרג בחרב. ולקח את אשת אחיו
פוליפוס בעודנו חי לו לאשה ויוחנן כ"ג בעבור
הוכיחו על זה הרגו בחרב עם רבים מחכמי
ישראל: *Herodes Antipater, quem nonnulli Tetrar-
cham vocant, fuit filius Herodis primi & frater Ar-
chelai, fuitque Rex tertius è ſtirpe Herodis. Etiam iſte* 253
*fuit impius peſſimus, & vir perditor, plurimos Sapien-
tum Iſraëlis occidit gladiô: & accepit uxorem Philippi
fratris ſui, eô adhuc vivente, in uxorem. Jochanam
vero Sacerdotem magnum, quod ipſum redarguiſſet, ob
hoc facinus, interfecit gladiô, cum plurimis ex Sapien-
tibus Iſraëlis.*

Quæ cum ita ſint, non licet conjicere, ubi men-
tem habuit *Epiphanius*, cum *l.* I. *adv. Hæreſ.* XX.
Antipam facit *filium Archelai*: Ἀρχέλαος, inquit,
γεννᾷ τὸν Ἡρώδην τὸν νεώτερον, καὶ Βασιλεὺς Ἡρώδης τῷ ἐν-
νάτῳ

νάτῳ ἔτει τῆς τοῦ πατρὸς Ἀρχελάου βασιλείας, τῇ διαδοχῇ. In quo haud dubie deceptus fuit ab Euſebio, qui *in Chronic. Græc. p. m.* 267. dixerat: *Antipam* ἀντὶ θατέρου Ἀρχελάου *in Judæâ imperaſſe.* Prout hoc *Num.* 35. ſupra caſtigatum fuit. Liceat ad Gruteri *in Theſaur. inſcription.* Triopium excurrere. Scilicet: fuerat *Triopium* in viâ Appiâ, cujus dedica-
254 tio, Græcis verſibus facta ab Herode quodam. Nam

Ὑμῖν γὰρ Ἡρώδης ἱερὴν ἀνὰ γαῖαν ἔθηκε·
Vobis Herodes tellurem hanc rite dicavit.

Quærunt Eruditi, quis hic *Herodes*; & num *Tetrarcha*, an hujus pater? Nobis *neuter* placet, non quod eorum aliquis dixerit ſe βασιλῆα χθονίων: verſus enim habet χθόνιον, contra *Salmaſ. in not. ad conſecrat. hujus p. m.* 8. ſed quod ſtylus nimis quam gentilis ſit. Fuerit vero *Herodes Judaicus*, aſſentator Gentilium; nunquam tamen auſus fuiſſet aperte aliquid *idolis* conſecrare: qui vidit, quam populus ad honores *Principum*, quotidie tumultuaretur &c. Salmaſius, *loc. cit. p. m.* 11. putat fuiſſe *Herodem Atticum*, Præceptorem *M. Anthonii Philoſophi*, de quo *Philoſtrat. l.* I. *&* II. *de Vit. Sophiſtar.* At cur non potius alium hôc priorem? ad quem *Cicero*
255 ſcripſit in exilio, &c. *Plutarch. in Vit. Cicer. p. m.* 873. Scilicet: quia & horum *neuter* fuit. Nam Inſcriptio dicit:

Καὶ γὰρ Ἀθηναίῃ περὶ οἱ χθόνιον βασιλῆα, &c.

Ac ſic digitum in *Regem* intendit: qui potuit eſſe *Herodes Parthus*, ſeu antiquior, *Plutarch. in Vit. Anthon.* ſeu junior, ſub Tiberio. *Joſeph. Ant.* XIIX. *c.* 3. aut ſi hi non placent, invenies alios.

Cæterum, cum *Antipam* hic diximus factum *Tetrarcham*, erit occaſio dicendi de *Tetrarchis. Tetrarchia*, regionis tetrans eſt, per *Manilium* & *Vitruvium*: Quibus aſſentitur Auguſtinus, *de Civitat. Dei l.* 18. *Tetrarchæ*, inquit Iſidorus, *ſunt quartam partem regionis tenentes: nam* τέτταρες *quatuor ſunt &c.* Proprie igitur *Tetrarchiæ vox* ſignificat, non quatuor urbium, aut quatuor regionum; ſed *quaternorum ſimul in unâ eademque gente vel terrâ*
256 *principatum.* Quales *proprie dictos Tetrarchas* niſi in *Græciâ*, & *Galatiâ*, vix invenies. *Theſſaliæ* diviſæ in quatuor partes, Θεσσαλιῶτιν, πελασγιῶτιν, φθιῶτιν, & ἑστιαιῶτιν, ſingulæ τετράδες, *Tetrarchiæ* olim dictæ ſunt: in quibus *Philippus Macedo* totidem *Tetrarchas* poſuit. *Harpocrat. in* τετράρχ. *cit. Scalig. animadv. p. m.* 163. Claræ etiam *Galatarum Tetrarchiæ.* Nam cum horum tres eſſent gentes, linguâ, moribus, & inſtitutis ſimiles, quamvis earum in IV. diſtinxerunt *Quadrantes*, ſeu *Tetrarchias*: ſic ut in totum fuerint XII. Quæ tamen ita tempore mutatæ ſunt, ut jam in *trium*, jam in *duorum*, poſtremoque *unius*, nempe *Dejotari*, & hinc *Amyntæ* venerint poteſtatem; Teſtis eſt Strabo, *Geograph.* XII. *p. m.* 566. Τριῶν, inquit, ὄντων ἐθνῶν ὁμογλώττων, καὶ κατ' ἄλλο οὐδὲν ἐξηλλαγμένων, ἕκαστον διελόντες εἰς τέτταρας μερίδας, τετραρχίαν ἑκάστην ἐκάλεσαν, τετράρχην ἔχουσαν ἴδιον, καὶ δικαστὴν ἕνα, καὶ στρα-
257 τοφύλακα ἕνα, ὑπὸ τῷ τετράρχῃ τεταγμένους· ὑποστρατοφύλακας δὲ δύο. ἡ δὲ τῶν δώδεκα τετραρχῶν βουλὴ ἄνδρες ἦσαν τριακόσιοι. συνήγοντο δὲ εἰς τὸ καλούμενον Δρυναίμετον. Τὰ μὲν οὖν φονικὰ ἡ βουλὴ ἔκρινε· τὰ δὲ ἄλλα οἱ τετράρχαι καὶ οἱ δικασταί. Πάλαι δὲ μὲν οὖν ἦν τοιαύτη τις ἡ διάταξις· καθ' ἡμᾶς δὲ εἰς τρεῖς, εἶτ' εἰς δύο ἡγεμόνας, εἶτα εἰς ἕνα ἧκεν ἡ δυναστεία, εἰς Δηιόταρον, εἶτα ἐκεῖνον διεδέξατο Ἀμύντας. Hæc *Strabo*. Sed *an ſemper Tetrarcha Dominus eſt quadrantis?* certe huc viſus intendiſſe *Euſebius*, dum *duos novos Tetrarchas* addit illis duobus, qui à *Flaviô* memorati ſunt. *In Herodis locum*, (inquit Chronic. p. 42, 156, 157.) *Archelaus ab Auguſtô ſubſtituitur; & Tetrarchæ fiunt quatuor fratres ejus: Herodes, Antipater, Lyſias, & Philippus.* Eundem numerum habet Eutychius,
258 *Annal. Arabic. Pocock. p. m.* 312, 315. quamquam omiſſo Antipatro. *Herodes*, ait, *mortuus cum regnaſſet annos* XXXVII, *quatuor reliquit filios: quorum unus nomine Archelaus, ſecundus Herodes, tertius Philippus, quartus Lyſanias. Qui regnô inter ſe diviſô, unuſquiſque quartam regionis Judaicæ partem ſibi aſſumpſit.* At hæc male cohærent. Nam *Antipater* nunquam Herodis fuit hæres: ut qui ante ipſum, in vivis eſſe deſiit. *Lyſanias* autem, neque hæres, neque filius. ut patebit infra ex *Num.* 41. Denique: ipſum fundamentum falſum. Nam in *Syriâ* & *Palæſtinâ*, nunquam *proprie dicti Tetrarchæ*, hoc eſt: *Domini quadrantum* demonſtrari poſſunt. Plinius, *Hiſtor. Natur.* V. *c.* 18. *ſex* in Syriâ *Tetrarchias*, enumerat circa *Decapolin*, (non ipſas X. *civitates* vocat *Tetrarchias*, ut *Baron. Annal. ad Ann. Chr.* 31. *n.* 7.) quarum ratio à *numerô* non poteſt dari. *Intercurſant*, inquit, *cinguntque has urbes*, (Decapolis) *Tetrarchiæ, regionum inſtar ſingulæ, & in regna contribuuntur: Trachonitis, Paneas in quâ Cæſarea, Abila, Arca, Ampeloeſſa, Gabe.* Hæc 259
ille. Ex cujus Tetrarchiis, *duæ priores* regiones ſunt: *quatuor ultimæ*, haud niſi urbes. In *Phœnice* olim ſingulæ urbes, totidem erant regna. *Strabo* inquit: τὸ παλαιὸν μὲν οὖν οἱ Ἀράδιοι καθ' αὑτοὺς ἐβασιλεύοντο παραπλησίως· ὥσπερ καὶ τῶν ἄλλων ἑκάστη πόλεων τῶν φοινικίδων, Neque *quadrantis* ratio in *Palæſthinâ*. In *Judæâ ſoli* Phaſaëlus & Herodes, ſic ab Anthoniô *Tetrarchæ* facti ſunt, ut *quartus* illic nemo fuerit. Joſeph. *Ant.* XIV. *c.* 23. *Bell. Jud.* I. *c.* 10. Circa turbas Actiacas, *Zenodorus* quidam, unus *Syriæ*, (quod ſcio,) *Tetrarcha* vixit. *Dio Hiſtor.* LIV. Pheroras etiam ſub Herode M. ſolus, nempe *Peræa*, Tetrarcha fuit. *Ant.* XV. *c.* 13. *Bell. Jud.* I. *c.* 17, 19. Et cum *Herodis* regnô diviſô, iterum fierent *Tetrarchæ* in *Palæſthinâ*, quatuor tales haud fuerunt inſtituti. Nam regnum Herodis diremptum fuit in *Archelaus Ethnarchiam*, (quæ & τοπαρχία. ἀλώσ. II. *c.* 7.) *Antipæ & Philippi duas Tetrarchias, Sa-* 260
lomes Toparchiam, & partem regno Syriæ adjectam, Joſeph. *Ant.* XVII. *c.* 13. *&* XIIX. *c.* 3. *Bell. Jud.* II. *c.* 4. Nam *Gaza*, *Gadara*, & *Hippon*, urbes, quas Cæſar ad Actium victor Herodi cum aliis donaverat, *Ant.* XV. *c.* 11. avulſæ iterum, & *Syriæ* reſtitutæ ſunt. Qui addunt *Tetrarchiam Lyſaniæ*, infra ad *Num.* 41. corrigendi ſunt. Tacitus, *Hiſtor.* V. *c.* 9. inquit: *Liberi Herodis gentem coërcitam tripartito rexerunt.* Profecto recte: Nam *tres*, non plures *partes* ipſi liberi acceperunt: reliquas, alii. Sed Philo *in Flacc. p. m.* 750, inepte, *Philippi ditionem* vocat *tertiam partem regni Herodis*: Γάϊος, inquit, Καῖσαρ, Ἀγρίππᾳ τῷ Ἡρώδου βασιλέως υἱωνῷ δίδωσι βασιλείαν τῆς παππῴας λήξεως τρίτην μοῖραν, ἣν Φίλιππος τετράρχης, θεῖος ὢν αὐτῷ πρὸς πατρὸς ἐκαρποῦτο. Quæ ex ſupra dictis liquet eſſe falſa. Et hunc in modum, quomodocunque ſubducamus calculum, 261
regni Herodis *tetradas* non habebimus; ſed aut *pentadas*, aut *triadas*: & tamen *Tetrarchiæ* locus fuit. Imo vero in ipſis *accuratis Tetrarchiis*, ratio tandem *quadrantis* deſiit. Nam oſtenſum fuit ſupra ex *Strabone*, quomodo Galatarum Tetrarchiæ tandem in *trium*, hinc *duorum*, & mox *unius* manum ſunt redactæ. (confer *Appian. in Mithridat.*) Hirtius, *de Bell. Alexandr.* inquit: *Dejotarus Tetrarches Gallogræciæ tunc quidem pene totius, quod ei neque legitimum, neque moribus conceſſum eſſe cæteri Tetrarchæ contendebant &c.* Quo minus mirum, ſi hoc fieri potuit in *Palæſthinâ*. Nam *Antipæ* ceſſit *Galilæa* & *Peræa*: in quibus olim totidem Tetrarchæ, *Herodes*, & *Pheroras*. *Philippo* obtigit *Trachonitis*, *Paneas*, & *pars olim Zenodori.* Quæ & illæ *diſtinctæ quondam Tetrarchiæ.* Juxta *Plin. Hiſt. Nat.* V. *c.* 18. *Dion. Hiſt. Rom.* LIV. Quid ergo dicendum: ut hinc abeam? illud certe, quod *Tetrarchæ Theſſali, &* 262
Galathæ veteres, ſoli *vere tales* fuerint. Eorum autem, qui in *Syriâ* circa Decapolin, & Palæſthinam

nam inſtituti ſunt, *titulum* tantum fuiſſe *honorarium*: natum forte ex *priorum imitatione.* Poteſt enim fieri, ut aliqui, maxime ex *Tetrarchis Galatbis*, quibus gradus domi non potuit fieri, (nam fuiſſe alios quam qui imperarent, ſupra ex verbis *Hirtii* conficies) profecti in *Syriam*, locis ex ſe nomen fecerint. Poteſt etiam fieri, ut *Titulus militiæ* ſit. Nam partem ultimam exercitus ita appellatam conſtat. Leo *in Tacticis*: Τετράρχης inquit, ἐςὶν ὁ ϗ φύλαξ, ὁ λεγόμενος ἱερεγὸς, ϗ τελευταῖος ἱςάμενος τῆ ἀκίας. Quid ſi ergo gentes *ſex Tetrarchiarum* apud Plinium, reliquis Syris bello junctæ, nomen à *quartis caſtris* acceperunt? Dixerint *alii.* Nobis ſaltem id heic incidit cogitandum, quod de *magnis fluviis.* Sunt eorum oſtia & proceſſus plani; fontes tamen ſæpe in obſcuro. Titulus ſcili-
263 cet *Tetrarchiæ in Syriâ*, ipſe clarus; ſed origo incerta. Nobis ſufficit hoc probaſſe, quod *Tetrarcha alibi quam in quadrante eſſe poſſit*: & quod *Patres* non opus habuerint eâ cauſâ ad figmenta recurrere. Patet denique, errare Photium, *Biblioth. cod.* σλή. cum dicit, quod *Agrippa ipſe Romam* ἀπῄει. Nam illud Flavii, ἁλώσ. 11. *c.* 8. ἐπελθόντες γὰρ αὐτῷ (Herodi) κατήγορος Ἀγρίππας &c. intelligendum, per *literas* aut *delegatos*: prout ſupra ex *Ant.* XIIX. *c.* 9. Nam nihil certius, quam *Agrippam* ipſum *Romæ* tum non agitaſſe.

38. *Filia Aretæ, Regis Arabum.*] Eutychius, *Annal. Arabic. Pococh. p. m.* 316. eam vocat *Aretam*: & patrem, *Aigaurum.* Sed commentô nugaciſſimô. Certius ejus res ſic habent. Cum ſenſiſſet *maritum* animum adjeciſſe ad *Herodiadem*, & pactum feciſſe de ſe abdicandâ; diſſimulatô dolore, veniam petit diſcedendi *Machærunta*, ad confinia Arabiæ. Quod cum *Herodes* ei conceſſiſſet:
264 nihil minus ſuſpicans, quam ut de rebus ſuis cum *Herodiade* quid reſciviſſet, fugit illa per delectos in *Arabiam*, & patri rem, ut geſta erat, indicat. Unde paulo poſt bellum exarſit. Nam *Aretas* injuriâ filiæ laceſſitus, arma contra *Herodem* capit, & eum clade magnâ afficit: totô exercitu ad internecionem fere jugulatô. *Flavius* addit inde vulgo perſuaſum, quod exercitus Herodis hanc tuliſſet ſtragem ob *Baptiſtæ* cædem. Nam eum *Herodes*, veritus populi, (quem ab ipſo vidit pendere,) defectionem, *Machærunta* traxerat, & ibi interfecerat. *Ant.* XIIX. *c.* 7. Quo de *Num.* 64, 65. pluribus.

Hic ſe iterum *Saliani* in *Joſephum* aperit pruritus. (miror ſaltem ὁμόψηφον Scaligerum. *Emendat. Temp.* VI. *p. m.* 267.) Nam cum aliam *necis Baptiſtæ* cauſam referant *Evangeliſtæ*, & hanc taceant *Joſephus*: Salianus, *Annal. ad Ann. Chr.* 28. *n.* 7. eum quæ dicit, comminiſci aſſerit. Cum tamen *cauſa*
265 tradita à *Joſephô*, cauſæ ab *Evangeliſtis* aſſertæ non ſit contraria; ſed cum eâ ſtare poſſit. Nam *Joſephus* cauſam primam & latentiorem: *Evangeliſtæ* proximam & magis notam, exprimunt. Baronio, *Annal ad An. Chr.* 31. *n.* 46. aliunde *Flavii* ſententia non eſt ad ſtomachum: quod ſcilicet, ſi frequens populi ad *Johannem* concurſus, *Herodis* ei odium peperiſſet, oportuiſſet *Herodem* magis laboraſſe, *ut Chriſtum ipſum*, tolleret è medio, ad quem longe major, & è remotioribus etiam provinciis hominum confluxus fieret &c. At *Herodi* certe animus non defuit: ſed quod *miniſterium Chriſti* debuit abſolvi, conatus fuit irritus. Cras enim & perendie Chriſtus debuit ſanare & proficiſci: (confer *Joh.* VII. 30 & VIII. 20.) & Propheta non potuit perire extra Hieroſolymam. *Luc.* XIII. 31, 32, 33. Deinde: in *Johanne* hoc potuit ſuſpectum habere *Herodes*, quod non potuit in *Chriſto.* Nam
266 *Johannes* nunquam tam clare legitur loquutus de *Magiſtratu*, ut loquutus *Chriſtus*: idque ipſis *Herodis* familiaribus. *Matth.* XXII. 16. *ſeq. Marc.* XII. 13. *ſeq.* Nam per *Herodianos*, illic, (ut & *Marc.* III. 6. *alibique*) propius viſi intelligi, ſeu *milites Herodis*: cum *Hieron. Euthym. Theophylact. &c. in Matth.* 22. *Chryſoſt. homil.* 71. ſeu *aulici ejus*, aut *miniſtri*: רבית הרודום cum *Evang. Hebr. Merc. er. Syr. in cypr. Tremell. Bez. in Matth.* XXII. *l'Emper. in Remp. Jud. p. m* 438. [Chemnicio, *Harmon. c.* 33. ἐπίτροποι ſeu Præfecti Herodis: *Johanni*, IV. 46. dicti *Baſilikoi.*) Servos enim ex dominorum ſuorum perſonâ χαρακτηρίζεσθαι, ipſi cum ſint ἀπρόσωποι. *Theophyl. Laur. Pignor. de Serv. &c.* Quanquam non ſimus neſcii, quam ob *Herodianos* ſerram, reciprocent, *Serarius* maxime & *Scaliger*, *Druſiuſque*: quamque illæ lites ſic creverunt, ut nomen *Herodianorum* apud Interpretes, jam *gentis*, jam *ſtatus*, jam *ſectæ*, habeatur. Confer ſis *Gerhard. in Harmon. c.* 154. *p. m* 290, 291.

39. *Olympias.*] *Joſephi*, fratris Herodis nuptiis 267
juncta dicitur, *Ant* XIIX *c.* 7. Quem locum etiam ſequuti fuimus in *Tabulâ noſtrâ Genealogicâ*: cum *Joſepho* Herodis fratri *Olympiadem* tribuimus. Sed rem propius excutientibus, manifeſta ſeſe corruptela ingerit. Nam cum *Joſephus*, frater Herodis, ſecundô regni ejus annô cæſus ſit; (vide *Num.* 13. ſupra.) oporteret *Olympiadem* natam *Herodi*, annô ad minimum XIV. ante regnum: (prius enim *Olympiadi* nubere & filiam parere per ætatem haud licuerat.) & ſequeretur Herodem, matrem Olympiadis *Malthacen*, ante *Dorin*, [cum hæc tamen prima ejus conjunx dicatur. *Ant.* XIV. *c.* 21. & XVII. *c.* 1. *Bell. Jud.* 1. *c.* 10, 17.] quin & *ætatis annô* VIII, in uxorem aſſumpſiſſe. Poſtquam, ut ſpero, ſatis oſtenſum *in additam. ad Num.* 7. *p.* 43, 44, 45. Herodem deſignatum Regem, *annô ætatis* XXII. (Quibus addimus: non Codices *Joſephi* conſentien-
tes, apud Lydyat, *in Explicat. emend. temp. c.* 2. in 268
quibus parum confidentiæ, ſed quod *Herodes*, quo tempore *Anthonius* poſt bellum Philippenſe veniens in Syriam, Coſſ. ſcilicet *Lepidô* & *Plancô*, Tetrarcham eum fecerat, fuerit νεανίσκος. *Joſeph. Ant.* XIV. *c.* 23. Nam ſi *Galilææ præfectus*, Coſſ. ſcilicet *Vatiniô* & *Calenô*, cum à Cæſare poſt bellum Alexandrinum tranſeunte *Antipater* rediiſſet, *annorum* fuiſſet XXV. ut contendunt recenſiti, *p.* 41, 42. *ſupr.* & cum his Montacutius, *appar.* V. *n.* 82. *ſeq. p. m.* 194, 195. & Torniellus, *ad Ann. M.* 4051. *n.* 34 quomodo poſt VI. *annos*, ut dictum, *Herodes* & *frater* facti Tetrarchæ, νεανίσκοι eſſe poſſent? quorum *alter* ex illis rationibus tum fuiſſet *annorum* XXXI. *alter* vero etiam major? Quanquam quid hîc *Montacutius* conetur, non ſim neſcius.) Addimus de *Olympiade*: Quod cum ea filiam habuerit *Mariammen*, poſtea junctam *Herodi* τῷ Φιλοβασιλεῖ, de quô *Num.* 59. futurum, ut ſi ex *fratre Herodis* eadem fuiſſet, primum *circiter quadragenaria* nupſiſ- 269
ſet. Nam *Herodes* ille, vix eam duxit ante obitum *Herodis M.* & vix ante maturus conjugio eſſe potuit. cum hoc tamen etiam ἀνύμφευτον: *Virginem tam grandem, & tantis nixam fautoribus domi tamdiu ſediſſe.* Urgerem etiam Legem, *Levit.* XIIX. 17. prohibentem *filiæ ex fratre* nuditatem, niſi ſcirem toties hanc profanatam. Nam & Abſalomus Ariſtobuli ſimul patruus & ſocer. *Ant.* XIV. *c.* 8. & Joſephus, *Numer.* 4. filiam ex fratre ſumpſit: & Herodes duas filias fratri in uxores obtulit. *Ant.* XVI. *c.* 11. & XVII. *c.* 1. & XIIX. *c.* 7. ἁλώσ. 1. *c.* 16. Saltem prioribus qui volet inſiſtere, deprehendet *locum hunc Joſephi* depravatum eſſe: & corrigendum ex *Ant.* XVII. *c.* 1. & *Bell. Jud.* 1. *c.* 18. ubi *Joſephus*, cui nupta *Olympias*, dicitur fuiſſe *Herodis* ἀδελφιδοῦς: utpote *nepos ex Sorore*, *Salome.* In quem rectius hæc poſſunt cadere. Ut pro ἀδελφιδοῦς, *Librariorum* culpâ, ſurrepſerit ἀδελφός: (ſicut ἁλώσ. 170
1. *c.* 8. in Latin. pro *fratrueli*, *frater.*) Et Joſephus, cui nupta Olympias, fuerit de quô dictum *Num.*

24. Joſephus autem Herodis frater, de quô *Num.*
13. *ἄγαμος* deceſſerit.

40. *Herodes.*] Exſtitiſſe eum *bis* invenio: nempe
Ant. XVII. *c.* 1. *&* *Bell. Jud.* I. *c.* 18. ut & apud
Hegeſippum, *Excid.* I. *c.* 41. Apparet eum ante
patrem *Herodem* abſumptum. Nam alias, (cum
accuſatum ipſum nuſquam legitur,) æque illius rationem
oportuiſſet habitam in Teſtamentô, ac fratris,
Philippi. *Ant.* XVII. *c.* 10, 13. Imo vero, exſtinctum
arbitror ætate tenerâ. Nam non ille, ut
frater *Philippus*, dicitur Romæ educatus: cui haud
dubie fuiſſet adjunctus, ſi tum quidem vivere haud
deſiiſſet. Etenim omnes fere *Romam* miſſi ſunt.
Flavius inquit, *Ant. loc. cit.* Κλεοπάτρα τε Ἱεροσολυμῖτις
γεγάμητο αὐτῷ, καὶ παῖδες ἐξ αὐτῆς, Ἡρώδης τε
271 ἐγεγόνεισαν καὶ Φίλιππος, ὃς καὶ αὐτὸς ἐν Ῥώμῃ τροφὰς
εἶχεν. Quo magis admiror illa Cappelli, *Hiſt.
Jud. p. m.* 85. *Non videtur*, inquit, *iſte alius eſſe
à Philippô Tetrarchâ, qui à Joſephô*, *Ant.* XIIX. *c.* 7.
vocatur Herodes; ſed ut videtur, male. Falſo ut
ſæpius. Nam & abunde ex *Joſepho* conſtat, quam
Herodes hic fuit à *Philippô* diſtinctus; & nec *Ant.*
XIIX. *c.* 7. nec alibi, *Philippus Tetrarcha*, *Herodes*
unquam dictus fuit. Salianus *Annal. ad Ann. Chr.*
1. *num.* 49. Herodem hunc nequidquam æquius
cognominat *Antipam*, & dicit *à Chriſtô vulpem appellatum.*
Sed unde ei hoc in caput ſurrepſit, quomodo
neſcio, ita magnum ψεῦδος eſt. Etenim ad
Num. 37. patuit ea convenire *Herodi*, qui fuit *Tetrarcha.*
Qualis certe *Noſter hic* haud fuit: ut nec
talis alius poteſtatis, ob quam meruit timeri. tanto
minus mortuus, (nempe *ante Patrem*, ut dictum,
ſublatus, & ſic etiam *ante Chriſti miniſteri-*
272 *um*,) inſidias Chriſto ſtruere, & ob hoc *vulpes* dici
potuit. *Luc.* XIII. 31, 32.

41. PHILIPPUS TETRARCHA.] Filiorum Herodis
optimus & feliciſſimus. Sceleratus *Antipater*
& ipſum pene egiſſet præcipitem, fictis criminibus;
Ant. XVII. *c.* 8. *Bell.* I. *c.* 20. ſed brevi ejus patuit
innocentia, ut Herodes Antipatrum morte ſuſtulerit,
& *Philippo* terras ampliſſimas legaverit.
Ant. XVII. *c.* 10. *Bell.* I. *c.* 21. Poſt *Herodis* exceſſum,
dum *Archelaus*, Rex in Teſtamentô declaratus,
Romam iret ad petendam inveſtituram,
manſit quidem *Philippus* in Judæâ: ſed eum audiret
regnum vocari in dubium, fratrum contentionibus,
ipſe etiam ſuaſu *Vari*, Syriæ Præſidis, Romam
advolat: *partim* ut *Archelao*, (contra quem
omnes nitebantur,) ſubveniret: *partim* ut ſi hic
regnô caderet, ipſe ſaltem prorſus non excluderetur.
Ant. XVII. *c.* 12. *Bell. Jud.* II. *c.* 4. Quod quidem
Vari conſilium in hoc profuit *Philippo*, ut
273 dum *Auguſti* beneficiô, regni dimidium ceſſerit *Archelao*,
quadrans autem fratri *Antipæ*, ipſe etiam
in partem venerit, & quadrantem alterum, *Tetrarchiam*
ſcilicet *Trachonitidis*, *Bataneæ*, *&* *Auranitidis*,
cum parte domus Zenodori obtinuerit. *Ant.*
XVII. *c.* 13. *Bell. Jud. loc. cit.* Unde & Lucæ, *cap.*
III. *v.* 1. *Ituraæ* & *Trachonitidis* Tetrarcha dictus.
Confer de hac diviſione Strabonem, *Geogr.* XVI. *p.
m.* 526. (cujus locum explicavimus *Num.* 35.) Tacitum,
Hiſtor. V. *c.* 9. Nicephor. *Hiſtor. Eccleſ.* I.
c. 16. *&c.* *Quadrantes* etiam illos accuratos non
fuiſſe, obſerva ex *Num.* 38. Cæterum *Philippus*
Tetrarchiæ ſuæ magnâ laude & virtute præfuit.
Vicum *Betsaida*, ad lacum Genezareth, civitatis
jure donatam, incolis & opibus auxit: nomine datô
ex *Juliâ* Cæſaris filiâ (non *Lyviâ* matre Tiberii;
ut *Hegeſipp.* II. *c.* 3.) *Juliados*. *Paneada* etiam ad
Jordanis fontes inſtruxit ædificiis, & *Cæſaream*,
274 (*Agrippa* poſtea dictam *Neroniada*, *Ant.* XX. *c.* 8.)
appellavit. *Joſeph. Ant.* XIIX. *c.* 3. *Bell.* II. *c.* 8. Cum
quo Euſebius, *in Chronic. p. m.* 43, 156. *Philippus*,
inquit, *Tetrarcha*, *Paneadem in quâ plurimas ædes
exſtruxerat*, *Cæſaream Philippi vocavit*, *&* *Juliadem
civitatem aliam.* Sed *Joſephum* nonnihil corrigo
ex *Philoſtorgiô*, *&* *Johanne Antiochenſ.* περὶ ἀρχαιολογίας:
qui *fontem*, non fontes *Jordanis* ibi ſtatuunt:
ἐν ταύτῃ τῇ Πανεάδι, inquiunt, τῶν δὲ Ἰορδάνου
πηγῶν ἡ ἑτέρα τίκτεται, δυοῖν οὐσῶν. Quamquam male
præmittant conditam ab *Herode M.* (ταύτην,
ajunt, χρόνῳ ὕστερον Ἡρώδης ὁ μέγας οἰκοδομήσας Καισάρειαν
Φιλίππου μετωνόμασε, νῦν δὲ Πανεάς ἐστι καλουμένη
&c.) *Cæſarea* enim condita ab Herode, *Turris
Stratonis*, & non *Paneas*, ante dicta: procul
etiam à *Jordanis fontibus*, quippe *ad mare*. *Joſeph.
Ant.* XV. *c.* 13. *Bell. Jud.* I. *c.* 16. *&* III. *c.* 14. *Plin.
Hiſt. Nat.* V. *c.* 13. *Euſeb. Chronic. Scal. p. m.* 155.
In more habuit *Philippus* cum delectis circumire 275
provincias, & tribunal circumferre, in quo jura
mox reddebat litigantibus; ſicubi aliqui ſub viâ ſe
offerrent: ſontibus ſine reſpectu condemnatis. Ut
cum fatis concederet, gentem magnus luctus occupaverit.
Erat enim non æquitatis modo cultor induſtrius;
ſed & quietis amans & ſedatus. Quo majus
ejus deſiderium relictum fuit. Obiit Juliade,
annô regiminis triceſimô ſeptimô: Tiberii, ultimô: &
in ſepulchrum, quod ipſe ſtrui fecerat, magnifice
illatus fuit. Provincia ejus, quod improlis deceſſiſſet,
Syriæ adjecta. *Ant.* XIIX. *c.* 6.

Capellus, *Hiſtor. Judaic. p. m.* 85. ei duas auſus
adfingere uxores: Primam, *Herodiadem*; & ſecundam,
Salomen: Coſtobari & Salomes Herodis M.
Sororis, (uti videtur) filiam. At quid juvat nugis
famam proſtituere, & quæ nuſquam ſunt aut
fuerunt, fingere? Quis enim de *Salome Coſtobari
filiâ*, unquam aut audivit aut dixit? tanto minus
ut *Philippo* nupta eſſet? *Herodiadi* fecimus repu- 276
dium. *Num.* 34. & hæremus potius ad *Ant.* XVII.
c. 10. ubi *Philippus*, *Archelao* dicitur γνήσιος ἀδελφός:
erant enim ὁμοπάτριοι, non ὁμομήτριοι. Si mater
Philippo, *Malthace*, prout ſtatuit Montacutius
Apparat. V. *n.* 75. *p. m.* 192. (*Quartam*, inquit
de Herode, *duxit Malthacem Samaritanam domô, è
quâ ſuſcepit Archelaum* &c. *ſuſcepit ſecundo ex eadem
illum Antipam Sacris Hiſtoricis memoratum, quem
vulpem nominat Dominus Ieſus: Philippum tertio ipſius
fratrem; & filiam Olympiadem &c.*) res foret in
ſalvô. Sed fallitur *Bonus Montacutius* de *Philippô*,
& peccatum hoc ipſi ut mnemonicum condonandum,
tanto facilius, quo ipſe rectius mox educat
Philippum ex *Cleopatrâ*. Recipiant ad ſe hanc litem
Grammatici: Nobis certum ire ad *Chronologos*,
ut diſcamus quô annô *Philippus* fuit mortuus. Si
fontem Græcum ſequi vellemus, *Ant.* XIIX. *c.* 6. annum
haberemus *Tiberii* XX. Prout etiam verterat 277
Gelenius. Sed Tempus Tempori minime ſic concordabit.
Nam *Philippus* incipiens *anno Auguſti*
XLIV, (ut ſupra indagavimus,) non poteſt *Tiberii
annô* XX, regnaſſe *annos* XXXVII. Unde Scaliger, *Emendat.
Temp.* V. *p. m.* 433. *ſeq.* aſſumit *Philippum*
deceſſiſſe annô *Tiberii* XXII. prout eam lectionem reperit
in *Codice Ruffini.* Quaſi hîc eſſet mendum
ex *Librariis*. (Supra, Nos etiam *p.* 44. raptim hoc
aſſumpſimus.) Sed nec ita difficultas tollitur. Nam
cum *Herodes* exſtinctus fuit annô Julianô XLV, *Auguſtus*,
LIX; *Tiberius*, LXXXII. (regnavit enim *Tiberius*
annos Julianos ſolidos XXII, cum diebus CCIX.
ut ipſe *Scaliger* calculum ſubducit, *loc. cit. p. m.* 437.
certe annos XXII, menſes VI, & dies III. *Joſeph. Bell.*
II. *c.* 8. tres & viginti habet *Phil. in legat. ad Caj.
p. m.* 799. *Orator. ſeu Tacit. ſeu Fab. c.* 17.) & *Julianus*
XLV, ultra dimidium eſſet abſumptus, cum
inciperet *Philippus*, hicque *trigeſimô ſeptimô*, *mortuus*,
conſequetur: *Julianis* XLV, & *Philippicis* XXXVII, 278
aggregatis, *Philippum* mortuum *annô Julianô* LXXXII.
& ſic *Tiberii* non XXII, ſed XXIII. ſeu *ultimô*. Unde
Nobis incidit ſuſpicari, quod feſtinantes Librarii,
Ant. loc. cit. pro εἰκοστῷ ἐνιαυτῷ τῆς Τιβερίου ἀρχῆς,
ſcripſerint: ἐσχάτῳ ἐνιαυτῷ &c. Prout certe longe

ἐνδοξότερον eſt, potuiſſe paucas literas corrumpi,
quam ut omnes *Græci Codices* vocem integram, (ut-
pote δευτέρῳ) omitterent. Inſtas: *Ruffinus tamen
legit annô viceſimô ſecundô.* Fluctus è ſimpulô. Nam
ſi *Codices Latini*, fonti præjudicare debent, peſſi-
me ſeſe multa habitura ſunt: & inter alia infinita,
regnabit *Philippus*, annos tantum aut XXXV, aut
XXII. quod *Verſio Veneta*, (Anni 1499) illud le-
gat: hoc, *Baſileenſis.* Certe, *triginta duos*, *aliàs
quinque annos*, habet Ruffinus: & *triginta & duos
annos*, MSS. Creshami Angli, Bibliothecæ Re-
giæ &c. *ap. Thom. Lyd. explicat. emendat. c. 19. p. m.*
236, 237.

279 Cæterum, cum *Joſephus* dicat, in diviſione bo-
norum, *partem* ſaltem *domus Zenodori*, Philippo
datam, Caſaubonus, *Excit.* XIII. *ad Ann.* 31. putat
alteram partem domus Zenodori traditam *Lyſaniæ*,
nempe *Abilam. Luc.* III. 1. Quâ quidem ratione,
Lyſanias aliquis in partem etiam diviſionis veniſſet.
Quod ante *Caſaubonum*, jamdudum ita ſtatuerunt
Euſebius, *Eutychius &c.* ut *Lyſaniam* etiam *Herodis*
fecerint *filium.* De quo *Num.* 37. Quæritur er-
go: *quis hic fuerit Lyſanias? & num hic hæres poſt
Herodem factus? Duos Lyſanias* horum temporum
invenimus. Primus fuit filius *Ptolemæi Mennæi*,
Hegeſipp. Excid. 1. *c.* 29. *Joſeph.* ἁλώσ. I. *c.* 11. Chal-
cidis Dynaſtæ: quem *Anthonius* primo *Regem Itu-
ræae* fecit; poſtea autem, ut *Pacoro Partho* faven-
tem interfecit. De quo Dio, *Hiſt. Rom.* XLIX. *ad
ann. U.* 718. Καὶ ὅτι, inquit, πολλὰ μὲν τῆς Ἀραβίας,
280 τῆς τε Μάλχου, καὶ τὴν τῶν Ἰτυραίων, (τὸν γὰρ Λυσανίαν, ὃν
αὐτὸς βασιλέα σφῶν ἐπεποιήκει, ἀπέκτεινεν, ὡς τὰ τοῦ
Πακόρου πράξαντα) *&c.* Flavius, *Ant.* XV. *c.* 4. addit
factum à *Cleopatrâ*; id eſt: eâ inſtigante atque pro-
curante: Διὰ ταῦτα, inquit, καὶ τὸν Ἀντώνιον ἐπῆγε
ἀεί τε τῶν ἄλλων ἀφαιρούμενον αὐτῇ χαρίζεσθαι, καὶ διαβαί-
νουσα σὺν ἐκείνῳ τὴν Συρίαν ἐπενόει κτῆμα ποιήσασθαι. Λυ-
σανίαν μὲν τὸν Πτολεμαίου, Πάρθους αἰτιασαμένη τοῖς πράγ-
μασιν ἐπάγειν κτείνουσα *&c.* Et *Bell. Jud.* I. *c.* 7. He-
rodes λογιζόμενος καὶ τὴν Κλεοπάτρας δεινότητα, δι᾽ ἣν
Λυσανίας τε ὁ βασιλεὺς ἀνῄρητο, καὶ Μάλχος ὁ Ἄραψ.
Scaliger, *Animadv. p.* 164. Lyſaniam etiam Re-
gem vocat *Arabiæ* atque *regionis Malchi*: ſed falli-
tur. Nam *Malchus Rex Arabiæ* poſt *Lyſaniam* oc-
ciſus eſt. *Ant.* XV. *c.* 4. Et *Dio* non ait *Lyſaniam*
fuiſſe *Regem Arabiæ &c.* ſed τῶν Ἰτυραίων. *Arabiam*
281 autem & *regionem Malchi* &c. *Cleopatræ* donata eſ-
ſe. Certe *Lyſanias* patri ſucceſſit. *Ant.* XIV. *c.* 23.
Bell. Jud. I. *c.* 11. At patris regnum, in montanis
Iturææ, Marſyâ, Heliopoli, & Chalcide. *Strab.
Geogr.* XVI. certe in Syriâ circa Damaſcum. *Ant.*
XIII. *c.* 24 *&* XIV. *c.* 5. Fuit enim Dynaſta Chalci-
dis in monte Libano. *Ant.* XIV. *c.* 13. Denique ejus
ditio alia eſſe non poteſt, quam quæ poſtea con-
ducta eſt à *Zenodoro*, Trachonitis, Batanæa, Au-
ranitis &c. *Ant.* XV. *c.* 13. [Lucæ III. *v.* 1. Ituræa
dicta.] Quæ in *Syriâ*, & non in *Arabiâ*. Alter
Lyſanias eſt, qui ſub Tiberio, *Tetrarcha* fuit *Abi-
lenes. Luc.* III. 1. & de quo quæritur, *an de Herodis
regnô participaverit?* Baronius, Scaliger, Caſaubo-
nus &c. negant filium *primi Lyſaniæ* eſſe: quod
inter hunc occiſum *annô Urbis* DCCXIIX, (Dio *Hiſt.*
XLIX.) & tempus *Lyſaniæ ſecundi* ſub Tiberio, in-
terſint circiter *anni* LXIII. Id certum eſt: *Zenodo-
rum* quendam, [ἁλώσ. II. *c* 4. dicitur *Zenon*,] *Vla-
282 the*, *Paneadis &c.* Dominum, *Lyſaniæ primi* di-
tionem conduxiſſe, *Ant.* XV. *c.* 13. ſeu à *Cleopatrâ*:
quæ ſolebat in penſionem rapinas ſuas elocare, *Ant.*
XV. *c.* 5, 4. ſeu ab *Auguſtô*, poſt Cleopatræ αὐτοφο-
νίαν. Ex quibus tamen prior ſententia magis pla-
cet: quod clientes Anthonii poſt victoriam dejecti.
Dio Hiſt. Rom. LI. & ſtatim μετὰ τὴν πρώτην εἰκάδα
Auguſtus terram *Zenodoro* abſtuliſſet. ἁλώσ. I. *c.* 15.
Etenim, cum *Zenodorus* latrocinia foveret, re de-
latâ ad Auguſtum, ditionem hic ei *Lyſaniæ* eripuit,

& in *Herodem* tranſtulit. Qui & non multo poſt,
cum *Zenodorus* profluvio ſanguinis deceſſiſſet, ipſius
etiam *Zenodori* Principatu, *Vlathâ*, *Paneade &c.*
auctus fuit. *Ant.* XV. *c.* 13. *Bell. Jud.* I. *c.* 15. *Confer.
& Dion. Hiſtor.* LIV. Circa hæc tempora, valde
probabile eſt, *Lyſaniam ſecundum* illam ſuam *Te-
trarchiam* accepiſſe. Ut cum *Herodi* donarentur re-
liqua, ipſe ſaltem *Urbem Abilam* ab Auguſto impe-
traverit. Filius forte *primi Lyſaniæ.* Nam quare 283
hic tempore Baptiſmi Chriſti, vel *ſeptuagenarius*
vivere non potuit? Ut minorennis cum eſſet, *Pa-
tre ſublato*, dum *Cleopatra* & *Zenodorus* ditionem re-
gerent, adoleſcere & rebus matureſcere haud po-
tuerit? Sed fuerit *filius* an *alius*, nihil intereſt:
(potuit equidem *filius* fuiſſe;) hoc conſtat, eum
poſt *Herodis* mortem, *parte illius regni* non fuiſſe
auctum: ſed jam ante *Abilam* tenuiſſe. Nam quo-
modo *Auguſtus*, qui numeroſæ *Herodis* familiæ ju-
vandæ causâ, ne quidem ſuum ipſius legatum re-
tinere voluit; ſed illud omne in hæredes contulit,
paucis tantum vaſis ſibi ſumptis &c. *Ant.* XVII. *c.*
11, 13. *Bell.* II. *c.* 1, 4. is (inquam) *Herodianos* de-
fraudaret parte tam opimâ, qualis fuit *Lyſaniæ?*
Imo vero *Auguſtus* nihil fecit extra Teſtamentum
Herodis niſi in titulo. *Ant.* XVII. *c.* 11, 13. ergo ne-
que *Lyſaniæ* Abilam extra Teſtamentum tradidit.
Nam ei certe *Herodes* moriens nihil legaverat. *He-
rodes* ergo *Abilam* nunquam habuit: ſed eam jam 284
ante ſeorſim *Lyſanias* ex bonis *Zenodori* acceperat.
Quod amplius probo ex *Ant.* XIX. *c.* 4. ubi *Claudius*
dicitur, Judæam, Samariam &c. tamquam avita
& debita *Agrippæ* conceſſiſſe: *Abilam* autem de ſuo
ei donaviſſe. ταῦτα μὲν, inquit, ὡς ὀφειλόμενα τῇ
οἰκειότητι τοῦ γένους ἀπεδίδου, ἄβιλλαν δὲ τὴν Λυσανίου, καὶ
ὁπόσα ἐν τῷ Λιβάνῳ ὄρει, ἐκ τῶν αὐτοῦ προσετίθει. Ubi
certe ἄβιλλα regno hæreditario *Herodum* exerte op-
ponitur; & ſic ante poteſtatis ipſorum nunquam
fuit. Imo vero, *Bell. Jud.* II. *c.* 10. *Lyſaniæ* di-
tio, ἑτέρα dicitur βασιλεία a tractû *Lyſaniæ Primi*,
(ſcilicet *Trachonitide*, *Auranitide* &c.) quem Au-
guſtus Herodi dono dedit. Nunquam ergo *Hero-
des* eam habuit. Sed nec *Herodes* totam domum
Zenodori accepit. Quod patet, præter *Abilam*,
è *Chalcide*: quæ haud dubie à *Ptolemæo Mennæô*
traducta ad *filium*, & hinc titulô conductionis ad
Ζηνόδωρον, primo tamen in *Herodianorum* venit ma- 285
nus dono *Claudii. Ant.* XIX. *c.* 4. *Bell. Jud.* II. *c.* 10,
11. Quin imo: quo tempore *Agrippa Major*, par-
tem Ituræx, regni Lyſaniæ, avo *Herodi* donatam
regeret, nempe in Patrui *Philippi Tetrarchiâ*: *So-
bemus* jam tum etiam *Rex Ituræorum* fuit. Nempe
in aliâ *Ituræa* parte, quam quæ ab Herode vene-
rat ad Philippum. Teſtis Tacitus, *Annal.* XII. *c.* 23.
cum ſic inſit: *Ituræi & Judæi defunctis Regibus So-
bemô atque Agrippâ provinciæ Syriæ additi.* Ut cum
Lyſanias primus Ituræam tenuerit, [juxta *Dionem*]
& poſt hunc *Zenodorus*: diviſam autem poſtea ha-
buerint *Herodes hujuſque* ἐπίγονοι cum *Sobemo*, ma-
nifeſte eam poſt Ζηνόδωρον totam ad *Herodem* non
veniſſe certum ſit. Ex quibus paulo latius pertra-
ctatis, multa ultro corruunt, aut demonſtrantur.
Et primo quidem: *Lyſaniam Juniorem* filium He-
rodis non fuiſſe: ut cum Euſebio *in Chronic.* pergit
delirare Serarius, *Tom.* I. *Opuſc. de Herod. c.* 19. *p. m.*
241. Quid enim ſtabilimenti ad hoc ψεῦδος eſt 286
ex *Lucâ*? Deinde: *Abilam* (Polybio, *Hiſt.* V. *p. m.*
414. ἄβιλα. ut & *Joſeph. Ant.* XII. *c.* 3. Lucæ cap. III.
v. 1. *Abilenen*; Joſepho *Ant.* XIX. *c.* 4. *&* XX. *c.* 5.
ἄβελαν ſeu ἄβελλαν.) urbem Syriæ, *Ptolem. in Geogr.
Syr.* eandemque Tetrarchiam, *Ant.* XX. *c.* 5. *Plin.
Hiſt. Nat.* V. *c.* 18. dictam τῆς Λυσανίου, ad differen-
tiam ἀβίλας τῆς τὴν περαίαν. *Bell. Jud.* II. *c.* 12. ἐπὶ
τῷ ποταμῷ Ἰορδάνῃ· τῆς Φοινίκης *&c.* *Abila* autem
Tingitanæ, mons eſt. *Plin. Hiſt.* V. *c.* 2. non cogno-
minatam eſſe à *Lyſaniâ primô*, (quod volunt *Scali-*

ger, *Caſaubonus &c.*) ſed ab eo, cui expreſſe tri-
buitur *Luc.* III. 1. *Ant.* XIX. *c.* 4. *&* XX. *c.* 5. *Lyſaniâ*
poſteriore. Nuſpiam enim *Primi Lyſaniæ* fuiſſe me-
moratur. *Caſaubonus* dicit, *Abilæ* eum ſedem ha-
buiſſe: ſed quo teſte? Magis veriſimile eſt, con-
ſediſſe eum *Chalcide*, ut Patrem. *Ant.* XIV. *c.* 13.
287 Certe *Ant.* XX. *c.* 5. & *Luc.* III. 1. *Abila* contradiſtin-
guitur *Philippi Tetrarchiæ*, & *Ituraæ*: in quâ o-
lim *primus hic Lyſanias.* per *Ant.* XV. *c.* 13. Et di-
tiones *Lyſaniarum* diſtinctæ, ut ſupra. Denique,
hinc & illud conficitur: *Zenodorum* conduxiſſe do-
mum *Lyſaniæ prioris*, & non alterius alicujus poſt
ipſum. Quod affirmat Baronius, *Annal. ad Ann.
Chr.* 31. *num.* 7. & ut videtur, Caſaubonus, *Exercit.*
XIII. *ad Ann.* 31. *num.* 4. Nam ita, aut *Zenodorus*
ſub Auguſtô defunctus, rediiſſet ſub Tiberiô: aut
duobus plures fuerint *Lyſaniæ.* Quod non poteſt
demonſtrari. Vaniſſime Serarius, *Opuſc. de Herod.*
c. 19. *p. m.* 242. pruriens contra Scaligerum: *Sca-
liger*, inquit, *animadv. p.* 163, 164. *duos facit Ly-
ſanias &c. ſed cur non queat & tertium adjicere ali-
quis? quamquam ut adjiciat nulla quam quidem no-
rim, cogit res.* Inquam *ego*, ſi nulla cogit res,
quorſum ergo, aut quô jure aliquis tum adjiceret?
Conſtat *Lyſaniam ſecundum* ante *Cajum* deceſſiſſe.
288 Nam hujus *annô* 1. Agrippa ejus Tetrarchiam con-
ſequutus eſt. *Ant.* XIIX. *c.* 8. ut eam *Claudius* poſtea
non de novo dederit; (quod videtur aſſeri *Ant.* XIX.
c. 4. *Bell.* II. *c.* 10.) ſed confirmarit ſaltem. Poſt
cujus mortem, ut ditiones ejus aliæ, ad Romanos
rediit. *Ant.* XIX. *c.* 7. Donec *Claudius*, annô im-
perii XII. eam iterum traderet *Agrippæ Juniori. Ant.*
XX. *c.* 5. *Bell. Jud.* II. *c.* 11. *Abila* enim τῆς τῶν
τετραρχίων, poſtea data à Nerone, ἁλώσ. II. *c.* 12. alia
fuit ab hac Tetrarchiâ. Tandem non opus argu-
tari cum Scaligero, *animadv. p.* 164. utrum in *Chro-
nicô Euſeb. p.* 42, 156. legendum *Lyſias*, an quemad-
modum exſtat *Hiſt. Eccleſ.* I. *c.* 9. *&c. Lyſanias?*
Nihil enim hôc πρὸς ἀλφιτα. *Lyſias* certe habet
Ruffinus, *Ant.* XX. *c.* 5. & nomen frequens. *Act.*
XXIII. 36. *&* XXIV. 7, 22. *Joſeph. Ant.* XII. *c.* 11. *&*
XX. *c.* 8. *Appian. de Bell. Syr. p. m.* 118. *Hegeſipp. ex-
cid.* II. *c.* 13. unde forte & caſtellum λυσιάς. *Strab.
Geogr.* XVI. *Joſeph. Ant.* XIV. *c.* 5. In parte laudis
289 *Philippi* eſt, quod primus *fontem Jordanis* invene-
rit. Etenim cum *Panium*, (Hegeſippo *Excid.* III.
c. 26. Pannium: *Plinio*, *Solino*, *Philoſtorgio*, *&
aliis infra*, Paneas.) vulgo crederetur amni huic
dare initium, *Philippus* paleas in lacum rotundum
Phialen demiſſas, magnâ voluptate vidit reſurgen-
tes in *Paniô.* Et ſic fluvium naſci ex *Phiale* certo
comperit. *Joſeph. Bell. Jud.* III. *c.* 18. *&* I. *c.* 16.
Ant. XV. *c.* 13. *Hegeſipp. loc. cit.* Quo magis miror
poſterioris ævi Scriptores *fontem Jordanis* non cor-
rexiſſe. Plinius *Hiſt. Nat.* V. *c.* 15. inquit: *Jorda-
nis amnis oritur è fonte Paneade, qui cognomen dedit
Cæſareæ, de quâ dicemus: amnis amænus, & quate-
nus locorum ſitus patitur, ambitioſus, accolisque ſe præ-
bens velut invitus &c.* Meminit & Solinus, *Poly-
hiſt. c.* 35. *Jordanes amnis*, inquit, *eximiæ ſuavita-
tis, Paneade fonte demiſſus, regiones præterfluit amæ-
niſſimas: mox in Aſphaltiten lacum merſus ſtagnô cor-
rumpitur.* Stephano etiam Πανιὰς ἐστι σπήλαιον πα-
290 λαιστίνης, ἀφ' ἧς ἐκρεῖ ποταμὸς Ἰορδάνης. *Philoſtorgii*, &
Johannis Antiochenſis verba ſupra produximus. Qui-
bus certe *Phiale* nominanda, non *Paneas.* Alias
Paneas tria ſignificat: Primo, regionem Tetrar-
chicam. *Joſeph. Ant.* XV. *c.* 13. *Plin. Hiſt.* V. *c.* 18. Se-
cundo, Urbem, quæ poſtea *Cæſarea Philippi.* Jo-
ſeph. *Ant.* XIIX. *c.* 3. Plin. *Hiſt.* V. *c.* 15. Euſeb. *in
Chronic. p.* 42, 156. Philoſtorg. *loc. cit.* Tertio,
fontem Jordanis. Ut ſupra.

42. *Phaſaelus.*] Solô nomine ſuperſtes. *Ant.* XVII.
c. 1. *Bell. Jud.* I. *c.* 18. Montacutius, *Appar.* V.
num. 75. *p. m.* 192. inquit: *Sextam duxit Palladem,
quæ peperit ei filium Phaſaëlum: quem ex omnibus ſuis
filiis* (Herodes) *tenerrime dilexit. Fortaſſis propter
nomen & memoriam ſui fratris Phaſaeli.* Sed unde
illam amoris prærogativam hauſit *Montacutius*, haud
licet divinare. Certe non hauſit ex *Scriptoribus ido-
neis.*

43. *Roxanes: Salome.*] Contumelioſe habitas à
Pheroræ Conjuge, patet ex ἁλώσ. I *c.* 18. Poſt *He-
rodis* obitum, cum adhuc innuptæ eſſent, *Augu-* 291
ſtus eis, (præter quæ ante Pater donaverat) in do-
tem obtulit viginti *quinque argenti ſignati* myriades:
& in uxores tradidit *filiis Pheroræ. Ant.* XVII. *c.* 13.
Apud Flavium tamen, ἁλώσ. II. *c.* 4. Donatio *Au-
guſti* æſtimatur in πεντήκοντα μυριάδας ἀργυρίου. Un-
de conſtat errare Hegeſippum, *Excid.* II. *c.* 1. cum
ſummam ad *mille talenta*, quibus Cæſar alia *ſexcen-
ta millia addidiſſet*, audacter extollit.

44. *Maria*, ſeu *Mariamme.*] Nupta *Herodi*,
poſtea Regi Chalcidis. *Ant.* XIIX. *c.* 7. Patrem hu-
jus incertum eruimus ſupra ad *Num.* 39. Serarius,
Opuſc. de Herod. c. 20. *p. m.* 244. pertendit *Herodem*
maritum ejus, ex hac habuiſſe duos filios: *Hero-
dem* & *Ariſtobulum*; & unam filiam *Berenicen.* Sed
ut de *Ariſtobulô* ſanus eſt; ita de *reliquis* totô errat
cœlô.

45. *Filius Anonymus.*] Tetrarcha *Peraæ* poſt pa-
trem deſignatus. *Ant.* XVI. *c.* 5, 11. Quâ fortunâ 292
haud dubie patris ob proditionem, *Ant.* XVII. *c.* 3.
Bell. I. *c.* 18. excidit. Etenim poſt *Herodis* mor-
tem, *Peræa* fuit tranſlata in *Antipam*: & hic juxta
cum aliis cognatis, nihil præter *pecuniam* accepit.
Ant. XVII. *c.* 13. *Bell.* II. *c.* 4.

46. *Duo filii Anonymi.*] De his præter dicta ad
Num. 43. nihil memini, quod meretur addi.

47. *Filia Pheroræ.*] Deſponſatam eam leges *Ant.*
XVII. *c.* 1. *Hegeſipp.* I. *c.* 42. Nuptam autem, (prio-
ri ſponſione per *Antipatrum* everſâ,) ἁλώσ. I. *c.* 18.
confer infra *Num.* 57. Ad *Ant.* XVII. *c.* 1. Gele-
nius corrigendus eſt: dicens; quod *Pheroras Te-
trarcha acceperit pupillorum alteram*, (ſcilicet ex ne-
potulis Mariammes) *ſuo filio conjugem.* Nam quan-
quam verba: Φερώρας λαμβάνει τῷ υἱῷ τὴν θυγατέρα
&c. ita verti poſſint; tamen conſtat ex textu, red-
dendum: *Pherorâ filiam filio*, nempe Alexandri,
paciſcente. Nam non *filius*, ſed *filia Pheroræ*, tho- 293
ro *Mariammæorum* juncta. At *Ant.* XVII. *c.* 3. men-
tio fit filiarum Pheroræ, virginum: ob quarum
injurias *Pheroras* à Conjuge, hujuſque matre & So-
rore, alienus erat. Quod cum ita ſit, patet *Phe-
roram* plures habuiſſe filias, quam quas *noſtra Ta-
bula* ſubjecit. Studiô autem, quod aliter non me-
ruerint, & *has*, & *alios Pheroræ Liberos*, (de qui-
bus monitum *Num.* 16.) prætermiſimus.

48. *Filius Anonymus.*] Procul dubiô *Achiabus.*
Fuit enim *Herodis* Μ. ἀνεψιός. *Ant.* XV. *c.* 11. *&* XVII.
c. 9. *Bell.* I. *c.* 21. *&* II. *c.* 2. Quomodo etiam vo-
cantur Antipater, *Ant.* XIIX. *c.* 7. & Joſephus, *Ant.*
XVII. *c.* 12. alii *Salomes* filii. Accedit, quod cum
Herodes morbô oppreſſus alios ex cognatis vix ad-
miſit quam *Salomen*, *ejuſque domum*, & *Achiabus*
tamen etiam toleratus fuit, ſpeciem habeat eum
ex ſtirpe *Salomes* fuiſſe: & ſic, (cum alius eſſe vix
poſſit,) ejus *filium.* Fuit homo δραστήριος, & Do-
minis fidus ſuis. Cum *Alexandra*, Herode in mor- 294
bum lapſo, *Hieroſolymorum Arces* vellet intercipe-
re; *Achiabus* ipſarum alteri præfectus, rem actu-
tum ad Herodem detulit. *Ant.* XV. *c.* 11. Lethaliter
etiam, poſtea decumbente *Herode*, magnum ſuſtu-
lit periculum. Nam cum *Herodes*, morbum non
ferens, prætextu pomi diſſecandi cultrum in ſe
verteret, *Achiabus* eum prehenſâ manu, & clamo-
re magno edito, inhibuit. *Ant.* XVII. *c.* 9. *Bell.* I.
c. 21. *Hegeſipp.* I. *c.* 45. qui tamen pro *cultrô*, *gla-
dium* ſubſtituit. Poſt *Herodis* mortem, cum regno
paſſim motibus agitato, X *millia*, *Varo* ſe oppo-
ſuiſ-

ſuiſſent : *Achiabus* effecit, ut omnes ſeſe armis po-
ſitis *Romanis* dederent. *Ant.* XVII *c.* 12. *Bell.* II *c.* 3.
Quin & ipſe contra populares rebelles pro *Romanis*
duxerat Exercitum. *Ant.* XVII. *c.* 12. *Bell. Jud.* II.
c. 2. Quibus artibus *Pheroras* ei puellam ab *Herode*
deſtinatam ſubtraxerat, ſupra relatum ad *Num.* 18.

295 49. *Bernice.*] Straboni *Geogr.* XVI. *Berenice.* con-
fer *Num.* 72. Cum *Ariſtobulô* diſcors habuit con-
nubium. Nam cum ille ei frequenter objiceret,
quod cum *frater*, Regis filiam duxiſſet, ipſe igno-
bilem & privatam haberet, *Bernice* cum lacrumis
id ad matrem retulit. addens : *Ariſtobulum* dixiſſe,
quod ſi ſibi & fratri regnum veniret, uxores He-
rodis cum ancillis textrices vellent facere : filios
autem earum, (quod ſtudiis darent operam) Scri-
bas, aut Ludimagiſtros. *Bell. Jud.* I. *c.* 17. *Hegeſipp.
Excid.* I. *c.* 40. Quæ cum *Salome*, iræ impotens,
imprudenter *Regi* mox ſuggereret, brevi illa *Gene-
rum*, filia *Maritum* perdidit. *Ariſtobulô* ſuppliciô
affectô, *Bernice* in matrimonium data eſt *Avunculo
Antipatri.* Quas nuptias callide *Antipater* conſue-
rat, ut *Salomen* ſibi inimicam reconciliaret. *Bell.
Jud.* I. *c.* 18. *Ant.* XVII. *c.* 1. Tandem etiam illo
ſublato, (forte ob crimen conſpirationis in Hero-
296 dem. *Ant.* XVII. *c.* 6. *Bell.* I. *c* 19.) *Bernice* ſeſe Ro-
mam contulit : [procul dubiô in *matris* & aliorum
comitatu, tum cum Romæ actum de hæreditate.
Ant. XVII. *c.* 11. ubi in honore fuit tum apud *Au-
guſtum*, tum præcipue ſub Tiberiô, apud *Antho-
niam* Druſi majoris Conjugem. Strabo, *Geogr.* XVI.
p. m. 526. inquit : Καίσαρ ϗ τὸν υἱὸν ἐπετίμησε ὁ Ἡρώ-
δου, ϗ τὴν ἀδελφὴν Σαλώμην, ϗ τὴν ταύτης θυγατέ-
ρα Βερενίκην. (ut hallucinetur Cornelius à Lapid.
cum *in Act.* XXV. 13. *p. m.* 363. putat hanc filiam
fuiſſe Herodis.) Flavius autem, *Ant.* XIIX. *c.* 8. Ἀ-
γρίππας ϗ ἀντωνίᾳ τῇ Δρούσου ὁ μεγάλου γυναικὶ εἰς φι-
λίαν ἀφῖκτο, Βερενίκης τῆς μητρὸς τιμωμένης παρ' αὐτῆς
&c. Item infra, de *Athonia*, & *Bernice* : σφόδρα,
inquit, ἀλλήλαις ἐχρῶντο αὗται γυναῖκες. Quæ *Berni-
ces* amicitia cum *Anthoniâ*, poſtea ejus filio *Agrip-
297 pæ* magno uſui, quin ad regnum gradus fuit. Ap-
paret eam Romæ apud *Anthoniam* defunctam, lon-
ge *ante regnum Filii* : quippe ante obitum *Druſi*,
filii Tiberii. Certe cum *Agrippa* ſecundo iret in
Italiam, mater ejus jam ante extincta, *Protum* Li-
bertum *Anthoniæ* legaverat. *Joſeph. loc. prox. cit.*

Priuſquam hinc abeo, ſublevabimus *Montacu-
tium*. *Ariſtobulus*, (inquit, *in Appar.* V. *n.* 74. *p. m.*
191.) *duxit in Uxorem Bernicem*, *filiam Salomes a-
mitæ ſuæ*, *Sororis Herodis : quam vel è Coſtabarô vel
Joſephô*, *nam non memini pro certô traditum*, *genue-
rat.* Conſulemus ergo memoriæ *Montacutii*, ex
Ant. XIIX. *c.* 7. ubi ſic Flavius : ἡ δὲ Βερενίκη κατεβάρει
ϗ Σαλώμης παῖς, τῆς Ἡρώδου ἀδελφῆς.

50. *Avunculo Antipatri*] Sine dubio *Theudioni.*
Ant. XVII. *c.* 6. *Bell. Jud.* I. *c.* 19. Nam alium in
Hiſtoriâ Judaicâ, matris Antipatri fratrem, non
invenio. Etſi *Amicum* tantum *Antipatri* vocet He-
298 geſippus, *Excid.* I. *c.* 43. Conſcius fuit veneficii
contra *Herodem*. Neque tamen recte Salianus, *An-
nal. ad Ann. Chr.* 1. *n.* 49. eum vocat *veneficum*. Nam
venenum *Herodi* intentatum fæmina Arabica, (non
Acme Ancilla, ut *Baron. Ann. ad Ann. Chr.* 8 *n.* 9.)
confecerat : *Theudion* autem confectum, & in ma-
nus ab *Antipatrô* datum, ad *Pheroram* tulerat. *Jo-
ſeph. & Hegeſipp. loc. cit.* Non eſt autem *veneficus*,
qui tantum portat venenum; ſed qui conficit.

51. *Filia Anonyma.*] Cappellus, *Hiſtor. Jud. p.
m.* 85. eam vocat *Salomen :* ſed nullo teſtimonio.
Certius eſt eam filio Alexæ, *Bell. Jud.* I. *c.* 18. ei-
que Callææ, *Ant.* XVII. *c.* 1. traditam in matrimo-
nium. Quem *Callæam*, oportet ut *Alexas* ante ex
aliâ aliquâ *Uxore* genuerit, quam *Salomen* duxiſſet.
Cæterum ἁλώσ. I. *c.* 18. non bene exiſtimo τ᾽ Ἀλεξᾶν
Græcum, reddi per *Alexandrum*. Nam etiamſi
pro *Alexâ*, Euſebius *Hiſtor.* I. *c.* 8. habeat ἀλέξαν-
δρον : tamen cum in *Hiſtoriâ Herodum* lector poſſet 299
in errorem induci, putans eſſe *Alexandrum Mariam-
mes :* præſtat differentiæ causâ, vertere, (ſicut in
fonte eſt,) *Alexam*.

53. *Antipater : Herodes &c.*] Homines obſcuri.
Quorum ſcilicet nihil extra *nomen*, cognitum. *Ant.*
XIX. *c.* 7. Quemadmodum neque invenio, cujus
fuerit *Cypros*, uxor *Antipatri*. Serarius, *Opuſc.
Tom.* I. *de Herod. c.* 20. putat fuiſſe filiam Herodis.
(De quâ *Num.* 17. & 33.) Sed fallitur. Nam *Ma-
terteram* ducere fuit capitale. *Levit.* XIIX. 13. & XX.
19. Unde *Cypros* Herodis filia, non *huic Antipa-
tro ;* ſed alii, *filio Salomes*, de quo ſupra *Num.* 23.
fuit conjugata. Teſte Joſepho *Ant.* XVII. *c.* 1. &
XVI. *c.* 11. & XIIX. *c.* 7. *Bell.* I *c.* 18.

54. *Cypros.*] Fœmina morum cultu & fide in
maritum inſignis. Cum *Agrippa*, maritus, ære ob-
rutus non eſſet ſolvendo, & ob hoc ἄπορος, in
turrim Idumææ *Maalatha* ſeſe abdidiſſet : *Cypros*
uxor pro eo ad *Herodiadem* ejus Sororem ſcribit, 300
petens ut quoquo modo ei vellet ſuccurrere. Quâ
quidem ſuâ interceſſione hoc effecit, ut *Agrippa*
Tiberiade domicilium atque ſuſtentationem conſe-
quutus ſit. Eadem *Cypros*, morum ſuorum ve-
nuſtate & candore, animis quaqua verſum illectis,
marito poſtea *Alexandriæ* etiam XX *myriadum* viati-
cum impetravit. Quo honeſte venit in *Italiam ;*
& ibi omnes caſus ſuos ſuperavit *Ant.* XIIX. *c.* 8 *Li-
beri ejus* recenſentur, *Ant.* XIIX. *c.* 7. *Bell. Jud.* II.
c. 10.

55. *Filius Anonymus.*] Cappello, *Hiſt. Jud. p. m.*
85. iterum, (neſcio unde) *Antipater.* Pacta ei
primum fuit filia Ariſtobuli, (Bernice :) Sed cum
hanc ipſe *pater* invaderet, locô ejus *filiam* tandem
Pheroræ obtinuit. Quam cum ante *Herodes* deſpon-
diſſet *Alexandro :* de quô *Num.* 56. *Antipater*, Do-
mus Mariammææ flagrum, noluit eam ex *Pherorâ*
creſcere : & ſic Alexandrô excluſô, filio ſuo *Phe-
roræ* ſumpſit *filiam*. *Ant.* XVII. *c.* 1. *Bell. Jud.* I. *c.* 18.
Hegeſippi Codices mendum habent. Nam cum is 301
Excid. I. *c.* 42 ſic ſcribit de Antipatrô : *Ad poſtre-
mum tantum effecit, ut ſibi Ariſtobuli filia, atque ex
ipſô genitus, Pheroræ parentis ſui filia conjungeretur*,
manifeſtum eſt, pro *parentis*, *patrui* ſubſtituendum
eſſe.

55. *Filia Antipatri.*] Fuit utique conjuncta *A-
riſtobuli* Mariammes *filio Ant.* XVII. *c.* 1. Sed cum
is, vel *Herodes*, vel *Agrippa*, vel *Ariſtobulus* eſſe
potuit ; nobis caſu an conſilio, primus placuit.
Interim, cum *Herodes* fratrum primus fuit, *Bell.
Jud.* I. *c.* 18. ſpeciem aliquam habere videtur, quod
majores natu juniores præceſſerint ; & quod iis prius
de Uxoribus proviſum ſit. Etiamſi ultra *duas uxo-
res* neutiquam inveniam. *Ant.* XX. *c.* 3. *Bell.* II. *c.* 10.
Quicquid fuerit, in eo non ſitæ ſunt opes Græ-
ciæ.

56. *Alexander.*] Serarius, *Opuſc. de Herod. c.* 20.
p. 242. fœde hunc omittit : & præpoſito *Tigrane*,
pro ſecundo-genito aſſumit *Tigranem* à Nerone Re-
gem factum. De quo *Num.* 66. Utique corrupte. 302
Nam Flavius inquit *Ant.* XIIX. *c.* 7. Ἀλεξάνδρῳ τῷ
Ἡρώδου παιδὶ &c. ἀλέξανδρος ϗ τιγράνης ἐγεγόνεισαν,
υἱεῖς ἐκ τῆς Ἀρχελάου τοῦ Καππαδοκῶν βασιλέως θυγατρός.
Et ἁλώσ. I. *c.* 18. ἦσαν, inquit, Ἀλεξάνδρῳ μὲν ἐκ
Γλαφύρας υἱοὶ δύο, Τιγράνης, ϗ Ἀλέξανδρος. Quod
imitatur & Hegeſippus, *Excid.* I. *c.* 42. *Alexan-
der*, inquit, *ex Glaphyrâ genitos ſibi Tigranem &
Alexandrum filios dereliquit.* Fuit ergo filius *Ale-
xander*, loco ſeu *primo*, ſeu *ſecundo* natus : (ordo
enim ut viſum, permutatur.) Et huic demum fi-
lius *Tigranes*, qui Rex à *Nerone* factus. Confer
Num. 66. Honore autem publico functum *Alexan-
drum*, non invenio. Nam alter, qui ſub Veſpaſiano
Leſbis Rex eſt factus, hujus erat *Nepos*. *Ant.* XIIX. *c.* 7.

57. *Uxor Anonyma.*] Neque enim fuerat *filia Pherora:* ut Salianus, *Annal. ad Ann. Chr.* I. *num.* 49. præſumit. Nam ea tantum ſponſalia fuiſſe, &
303 nuptias fraude *Antipatri* non proceſſiſſe, cum *Pherora filia* conjungeretur poſtea *filio Antipatri*, oſtendimus *Num.* 47.

58. TIGRANES *Rex.*] Joſephus, *Ant.* XIIX. *c.* 7. refert eum in Armeniâ (majore, confer ἁλώσ. II. *c.* 10.) regnaſſe; & dehinc Romæ accuſatum ſine prole deceſſiſſe. Adducor ut credam occiſum à *Tiberio:* & de eo loqui Tacitum *Annal.* VI. *c.* 40. cum inter multos illuſtres necatos à *Tiberio*, tandem ſubjicit: *Ne Tigranes quidem*, inquit, *Armeniâ quondam potitus, ac tunc reus, nomine Regio ſupplicia civium effugit.* Unde non poſſum *Freinsbemio* aſſentiri, qui *in indic. ad Tacit. Bernegger.* hunc cum illo *Tigrane* confundit, cujus ita Tacitus, *Annal.* II. *c.* 3. meminerat: *Occiſo Artaxiâ per dolum propinquorum, datus à Cæſare* (Auguſtò) *Armeniis Tigranes*, (Artanaſdem falſo vocat *Velleius*, *l.* 2.) *deductuſque in regnum à Tiberiò Nerone. Nec Tigrani diuturnum imperium fuit, neque liberis ejus: quam-*
304 *quam ſociatis more externò in matrimonium, regnumque.* Sane hic *Tigranes*, *Artabazis* aut *Artaxiæ* fuit frater: diu ante impoſitus ab Auguſto. *Joſeph. Ant.* XV. *c.* 5. *Suet. in Tiber. c.* 9. *Dio Hiſtor. Rom.* LIV. Ut non ſit *Tigranes* interfectus à *Tiberio:* quippe poſt breve imperium ſublatus. Liberos enim ſucceſſores habuit. *Tacit. ſupr.* quibus ſub Auguſto, *Artavaſdes* & *Ariobarzanes*, ſuffecti. *Tacit. annal.* II. *c.* 3, 4. Cæterum, quâ *Tigranes* culpâ, Romæ fuit à *Tiberiò* ſublatus, nuſquam memini *Authores* tradere.

59. HERODES *Rex.*] Cum *primâ*, certe cum *ſecundâ* ſuâ *uxore* inglorius & privatus vixit. Poſtquam autem in manum ejus conveniſſet filia Agrippæ, *Bernice*, Agrippa, [ut erat magna florenſque ejus Romæ gratia,] *Regnum Chalcidis à Claudiò* ei impetravit. *Ant.* XIX. *c.* 4. *Bell. Jud.* II. *c.* 10. *Chalcis* autem, ſita in monte Libano, *Ant.* XIV. *c.* 13.
305 Stephano dicitur πόλις τῆς Συρίας, κτισθεῖσα ὑπὸ Μονίκου Ἄραβος. Straboni, *Geogr.* XVI. dicitur *Arx Marſyæ.* μετὰ τὴν Μάκραν, inquit, ἐστὶν ὁ Μαρσύας, ἔχων τινὰ καὶ ὀρεινὰ, ἐν οἷς ἡ Χαλκὶς, ὥσπερ ἀκρόπολις τοῦ Μαρσύου. Quanquam quod *Marſyam* faciat ὀρεινὴν, hoc refutet Polybius, *Hiſt.* V. *p. m.* 190. cui *Marſyas eſt convallis inter Libanum & Antilibanum:* ἐνέβαλεν, inquit, εἰς τὸν αὐλῶνα τὸν προσαγορευόμενον Μαρσύαν, ὃς κεῖται μὲν μεταξὺ τῶν κατὰ τὸν Λίβανον καὶ τὸν Ἀντιλίβανον παρωρειῶν. συνάγεται δ' εἰς στενὸν ὑπὸ τῶν προειρημένων ὀρῶν. Alibi etiam *eod. lib. p. m.* 405. Marſyam, αὐλῶνα vocat. Certe *convallem* illic loci fuiſſe, diſco & ex Pliniò, *Hiſt. Nat.* XII. *c.* 22. *Inter Libanum montem*, inquit, *aliumque ignobilem, non antilibanum, in convalle modicâ* &c. *Chalcidis* autem diſtrictus cum non magnus eſſet, (Plinius *Hiſt.* V. *c.*
306 26. inquit: *infra Palmyræ ſolitudines, Selendena regio eſt, dictaque jam Hierapolis, ac Beræa, ac Chalcis,*) *Herodes* etiam, *Dynaſta* ejus dictus fuit. *Ant.* XIX. *c.* 7. Ut & ejus Succeſſor, *Agrippa. Ant.* XX. *c.* 5. Obiit in hac dignitate, poſt *Agrippam* fratrem, *Ant. loc. cit. Bell.* II. *c.* 10. anno Imperii Claudii VIII. *Ant.* XX. *c.* 3.

Hujus fortean *Numus* fuerit, cui inſcriptum: Ἡρώδης βασιλεὺς φιλοκλαύδιος. *Scalig. animadv. p.* 174. *Claudius* certe ipſe commendat *Herodis hujus* in ſe ſtudium: eumque vocat κράτιστον & ſibi τίμιον. *Ant.* XX. *c.* 1. Profecto: *Claudius* amari meruit, qui tot eum bonis proſequutus fuit. Judæis ad ejus & fratris interceſſionem, toto imperio religionis dedit exercitium. *Ant.* XIX. *c.* 4. Ipſi *Herodi* Principatum, & decus Prætorium contulit: Sed & in Senatum ingredi, & gratias ei, Fratrique, Græce agi fecit. *Dio*, *Hiſt. Rom.* LX. ita de ipſo & Agrip-
307 pâ: Τῷ γὰρ Ἀγρίππᾳ τῷ Παλαιστινῷ συμπράξαντί οἱ τὴν ἡγεμονίαν, (ἔτυχε γὰρ ἐν τῇ Ῥώμῃ ὢν,) τήν τε ἀρχὴν προσεπηύξησε, καὶ τιμὰς ὑπατικὰς ἔνειμε, τῷ τε ἀδελφῷ αὐτοῦ Ἡρώδῃ τό τε στρατηγικὸν ἀξίωμα, καὶ δυναστείαν τινὰ ἔδωκε, καὶ ἔς τε τὸ συνέδριον ἐσελθεῖν σφίσι, καὶ χάριν οἱ ἑλληνιστὶ γνῶναι ἐπέτρεψε. Hæc *Dio*.

Ut nihil dicam de *Templo* & *Sacerdotio:* quorum poſt *Agrippæ* mortem, *Claudius* ei poteſtatem tradidit. *Ant.* XX. *c.* 1. Ut ſi pro tot meritis nollet eſſe φιλοκλαύδιος, jure ingratiſſimus mortalium dici debuiſſet. Sed *Flavius* addit: *jus Templi & Sacerdotii* penes poſteros ejus manſiſſe uſque ad belli exitum: ἠτήσατο, inquit, *Ant.* XX. *c.* 1. καὶ Ἡρώδης ὁ ἀδελφὸς μὲν Ἀγρίππα τοῦ τετελευτηκότος, Χαλκίδος δὲ τὴν ἀρχὴν κατὰ τὸν χρόνον ἐκεῖνον πεπιστευμένος, Κλαύδιον Καίσαρα τὴν ἐξουσίαν τοῦ νεὼ, καὶ τῶν ἱερῶν χρημάτων, καὶ 308
τὴν τῶν ἀρχιερέων χειροτονίαν. πάντων τε ἐπέτυχεν, ἐξ ἐκείνου τε πᾶσι τοῖς ἀπογόνοις αὐτοῦ παρέμεινεν ἡ ἐξουσία μέχρι τῆς τοῦ πολέμου τελευτῆς. Quod cum grano ſalis capiendum eſt. Nam poſt obitum *Herodis*, nec *Chalcis*, nec *Templi cura* in manu *Liberorum* ejus manſit: ut quæ data *Agrippæ Juniori.* Nam hic præter regnum Chalcidis, *Ant.* XX. *c.* 3. *Bell.* II. *c.* 11. etiam ἐπετράπετο à *Claudio* τὴν ἐπιμέλειαν τοῦ ἱεροῦ. *Ant.* XX. *c.* 8. prout ipſâ praxi demonſtravit: reparando, exſtruendo, de Templi pecuniis & Cantorum habitu diſponendo &c. quin & VI, in Summos Pontifices, [*Iſmaëlem Phabæi*, *Joſephum Cabi*, *Ananum Juniorem*, *Jeſum Damnæum*, *Jeſum Gamalielis*, & *Matthiam Theophili*,] aſſumendo atque deſignando. *Ant.* XX. *c.* 6, 7, 8. *Bell.* VI. *c.* 1. Neque tamen *Agrippa* fuit *Herodis Chalcidenſis* ἀπόγονος, ſed διάδοχος. 309
Ut & hic fraudulenter τοῖς ἀπογόνοις, *Ant.* XX. *c.* 1. receptum ſit pro διαδόχοις. Et menda hujus generis quam plurima. Nam & *Ant.* XIV. *c.* 25. pro προσηνέζετο τῆς ὁμαίμου θυγατρός, ἧς ἐνεγγύητο τὴν θυγατέρα &c. legendum: ἣν ἐνεγγύητο: vocibus duabus ultimis jugulatis. Fuit enim *Mariamme ipſa*, (dicta *filia Hircani*, ut alii: *Num.* 10.) & non *hujus mater*, Ἀλεξάνδρα, quæ *Herodi* dedit hoc conſilium. Teſte Joſepho *Bell. Jud.* I. *c.* 11. Ita & *Ant.* XIV. *c.* 26. Mariammes frater vocatur Ἀλέξανδρος: quem certum aut Jonatham, *Hegeſipp.* I. *c.* 36, 37. aut Ariſtobulum, *Ant.* XV. *c.* 2, 3. & XX. *c.* 8. dictum. Ita cum ἁλώσ. I. *c.* 17. narratur, quod ἀδελφοὶ τοῦ βασιλέως συναπήλλαξαν in partes contra filios Mariammes: legendum utique pro ἀδελφοὶ, ὁ ἀδελφὸς, nempe *Pherorat.* Nam alios fratres *Herodes* tum non habuit. Ita pro ἑαυτῷ ἐσχάτῳ, ſurrepſit *Ant.* XIIX. 310
c 6. εἰκοστῷ. Prout monitum *Num.* 41. Ita δαμάζων, *Ant.* XIX. *c.* 7. pro καὶ ἐπάζων. ut *Num.* 61. Montacutius, *Apparat.* V. *n.* 67. *p. m.* 188. pro καιφαλίων, *Ant.* XIV. *c.* 4. legit ſeparatim: καὶ Φαλίων. Satis congrue. Nam Φαλίων vocatur ἁλώσ. I. *c.* 5. & Hegeſippo *Excid.* I. *c.* 14. Fallion. Quemadmodum paſſim *Joſephus* depravatus ab indoctis manibus: ut pluribus illud oſtendimus *Num.* 7. *p.* 44, 45. & *alibi.* (Quibus adde ſis exempla *Caſauboni*, *Exercit.* I. *ſ.* 34. *p. m.* 154.) Scaliger, *animadv. p.* 66. inquit: *Vetuſtiſſimos errores multos in Joſephô deprehendimus, etiam ante Ruffini ævum in ejus codicem receptos.* Id quod etiam deprehendit *Caſaubonus*, cum rogatu *Scaligeri* meditantis novam Joſephi editionem, Exemplaria conferret cum vetuſtis Codicibus Bibliothecæ Regis Galliæ. Ut ſcribere auſus ſit, *Exercit.* I. *ſect.* 34. *Hodiernis Joſephi libris nihil depravatius poſſe inveniri.* Salianus, *Annal. ad Ann Chr.* I. 311
n. 49. oppido delirat, cum *Johannem*, [qui dudum ante ſub *Tiberiò* capite truncatus fuerat] ab *hoc Herode* aſſerit occiſum.

60. *Ariſtobulus.*] Cognomento νεώτερος. *Ant.* XX. *c.* 1. Cum fratre *Agrippâ* adhuc privatò, ſævum & acre odium exercuit. Ut cum uterque inops apud *Flaccum* Syriæ Præſidem viveret, intellecto quod *Agrippa* dona ſumpſiſſet à *Damaſcenis*, ut iis *Flaccum* contra *Sidonios*, (cum quibus de finibus liti-

tiga-

tigabant,) conciliatet, *Ariſtobulus* actutum *Flacco* rem prodiderit. Quô effectum, ut *Agrippa*, (cui magnæ tum neceſſitates,) deprehenſus in crimine, *Flacci* gratiâ exciderit. *Ant.* xx. *c.* 8. Cum *Petronius* Caji ſtatuam vi obtrudere vellet, & in Templô Hieroſolymitanô ponere; *Ariſtobulus* adſcitis Judæorum optimatibus ſupplex apud *Petronium* intervenit. *Ant.* xiix. *c.* 11. *Prout nulla Simulacra Judæorum urbibus, nedum Templis. Non Regibus hæc*
312 *adulatio, non Cæſaribus honor.* Tacit. *Hiſtor.* v. *c.* 5. Mortuus eſt privatus. *ἀλώσ.* 11. *c.* 10. In magnâ tamen gratiâ apud *Claudium*: Ut qui illius, *Reſcriptô publicô*, meminit perhonorifice. *Ant.* xx. *c.* 1. Videtur adhæc *Ariſtobulus*, *Agrippâ* junior. Certe eum ordine ſequitur. *Ant.* xiix. *c.* 7. *Bell. Jud.* 1. *c.* 18. *Hegeſipp. Excid.* 1. *c.* 42. Ut ad *Tabulam Genealogicam* hæc vellemus † emendata: in quâ feſtinanter eſt præpoſitus.

61. *Iotape.*] Filia *Sampſigerami*, Regis Emeſorum. *Ant.* xiix. *c.* 7. Qui & σαμψιγέραμος, βασιλεὺς ἐμμέζων. *Ant.* xix. *c.* 7. ſed mendoſe. Nam & σαμψιγέραμος, pro σαμψιγέραμος. *Ant.* xiix. *c.* 7. [Straboni, *Geogr.* xvi σαμψικέραμος,] & ἐμμέζων, pro ἢ ἐμεζῶν, ſubjectum. Neque enim fuit *Rex Damaſci*. Flavius, *Ant.* xix. *c.* 7. ἦν γὰρ, inquit, παρ' αὐτῷ Κομμαγηνῆς βασιλεὺς Ἀντίοχος, ἐμμέζων
313 σαμψιγέραμος, καὶ Κότυς τῆς μικρᾶς Ἀρμενίας οὗτος ἐβασίλευε, καὶ Πολέμων τὴν Πόντου κεκτημένος δυναστείαν, Ἡρώδης τε &c. Ubi ſicut καὶ Κότυς, καὶ Πολέμων, &c. ita haud dubie καὶ ἐμεζῶν, vel ἐμέζων. Ἔμεζα autem *Bell. Jud.* 11. *c.* 27. vel ἔμεζα, (*Stephano* ἔμιζα: *Plinio*, *Hiſt. Nat.* v. *c.* 26. Hemeſa,) urbs eſt: ἐμεζοὶ vero (prout Ἄζιζος ἐμέζων &c. *Ant.* xx *c.* 5.) ἐμεζαῖοι, vel ἐμεζηνοὶ, ſunt incolæ: idque circa Libanum. Ἔμεζα enim πόλις Φοινίκης Λιβανησίας. *Stephan. de urbib.* Et multarum illic urbium parvi Principes ſeu φυλάρχαι. Suetus Regibus Oriens. *Tacit. Hiſt.* iv. *c.* 17. & Strabo, *Geogr.* xvi. de quodam Cæcilio Baſſo, *Apamiæ* à Romanis exercitibus obſeſſo, inquit: καὶ τὴν στρατιὰν ἀντέτρεφεν ἡ χώρα, καὶ συμμάχων ηὐπόρει τῶν πλησίον φυλάρχων, ἐχόντων ἐρυμνὰ χωρία, ὧν ἐστι καὶ
314 ἡ Λυσιὰς ὑπὲρ τῆς λίμνης κειμένη τῆς πρὸς Ἀπαμείᾳ, καὶ Ἀρέθουσα, καὶ ἡ Σαμψικεράμου, καὶ ἡ Ἰαμβλίχου τοῦ ἐκείνου παιδὸς, φυλάρχων τοῦ Ἐμεσηνῶν ἔθνους. οὐ πόρρω Ἡλιούπολις καὶ Χαλκὶς ὑπὸ Πτολεμαίῳ τῷ Μενναίου, τῷ τὴν Μαρσύαν κατέχοντι, καὶ τὴν Ἰτουραίων ὀρεινὴν &c. Flavius, *Ant.* xiv. *c.* 14. inquit: *certatim opem tulerunt Cæſari, Jamblichus Dynaſta, & Ptolemæus ejus filius, & Tolemæus Sohemi filius, Libanum montem incolens, & urbes univerſæ.* Neque aliter Hegeſippus, *Excid.* 1. *c.* 24. *commovit*, inquit, *Syriæ potentes in adjumentum ipſius, Ptolemæum qui habitabat in Libano, & Jamblichum, & Ptolemæum alterum.* Cujus *Jamblichi* ex *Ptolemæô* nepos *Sampſiceramus hic* eſſe potuit. Nam *Jamblichum Jamblichi*, qui ab Auguſtô in *Arabiâ* paterno regno fuit donatus, *Dio Hiſtor.* lxv. alium exiſtimo. Cæterum, *Sampſigeramus* hic eſt, cui Tiberiade cum iv aliis Re-
315 gulis apud *Agrippam* hærenti, ſuperveniens *Marſus* Syriæ Præſes abitum imperavit. *Ant.* xix. *c.* 7. Filios habuit ſucceſſores in regno, *Ant.* xx. *c.* 5. & Sohemum. *Bell. Jud.* vii. *c.* 27. cui Nerô poſtea & *Sophenen regionem* contulit. *Tacit. annal.* xiii. *c.* 7. Ut & Veſpaſiano cum regno acceſſerit. *Tacit. Hiſtor.* 11. *c.* 81. & contra Judæos miſerit auxilia. *Bell. Jud.* 11. *c.* 22. *conf. Num.* 67.

62. *Bernice.*] Ita vocatur *Ant.* xiix. *c.* 7. *Mariamne* autem, *Bell. Jud.* 1. *c.* 18. Dum *Herodes* in tempore didiciſſet filios *Alexandrum* & *Ariſtobulum* inique à ſe trucidatos, mature proſpicere & cavere voluit, ne & *ipſorum Liberi* vacui amicis interirent. Itaque inter alia ipſis circumſpecta matrimonia, quibus pupilli potentioribus innecterentur, etiam hanc *Bernicem* copulari voluit *filio Antipatri*. Sed *Antipater* odoratus quorſum Pater tenderet, & nolens nimium firmari *Mariamneos*, callide omnia refinxit & pervertit: *Bernice hac* ſibi ipſi à Patre aſſentando impetratâ. De quibus di-
gnus qui legatur Flavius, *Ant.* xvii. *c.* 1. *Bell. Jud.* 1. 316
c. 18.

63. Agrippa Major: *Rex.*] Lucæ *Actor.* xii. quinquies *Herodes* dictus. Fuit enim διώνυμος. *Euſeb. Hiſt. Eccleſ.* 11. *c.* 9. *Suid. in Lex.* prout *Num.* 34. Utriuſque fortunæ luſus & ſpectaculum: & (quod ait Photius *Bibliothec. cod.* ϲλγʹ) μυρίαις τυχαῖς καὶ μεταβολαῖς ὁμιλήσας. Romam venerat paulo ante *Herodis* mortem: ubi cum *Claudio*, & filio Tiberii *Druſo* educatus, dum ſplendore & largitione *Magnatum* quærit gratiam, brevi tempore bona ſua decoquit. Unde, cum plurimis factis nominibus non eſſet ſolvendo, & inſtarent creditores, *Româ* fugere neceſſe habuit: conferens ſemet ad turrim ἐν Μαλαθοῖς, animo illic infelicem vitam finiendi. Sed *Uxor ejus*, fæmina egregia, deſperantem antevertit; literiſque apud *Herodiadem* ejus Sororem effecit, ut accerſitus *Tiberiade* victum acceperit: Magiſtratu etiam urbis donatus, quo
eſſet honoratior. Sed cum non multo poſt, *An-* 317
tipas ei inter pocula exprobraret, quod ſuo ſumptu miſerum aleret; *Agrippa* non ferens vitam precariam, ad *Flaccum* Syriæ Præſidem ſe contulit. Quo & ipſo per fratrem *Ariſtobulum* alienatô, deſertus ab omnibus, tendit in Italiam: Quaſi illic rem reparaturus, ubi eam maxime corruperat. Sed & hic cum fortuna diu varia exercuit. Non dicam, quod cupiens adverſus *Herodem Tetrarcham* Romæ judicio contendere, à *Tiberio* contemptus ſit. *ἀλώσ.* 11. *c.* 8. *Hegeſippus Excid.* 11. *c.* 3. Quibus conſonat Euſebius, *Chronic. p.* 156. *Agrippa*, inquit, *filius Herodis Regis, accuſator Herodis Tetrarchæ Romam proficiſcitur &c.* Sed maxime, quod cum benevolentiâ matris Claudii *Anthoniæ*, (quæ ei propter matrem faverat, *Num.* 48.) ita emerſiſſet, ut *Tiberius ipſe* Nepotem ſuum colendum ducendumque ei commendaverit; tamen eum fortuna iterum novercans ſic afflixerit, ut non modo *Tiberii* gra-
tiâ exciderit, ſed & in carcerem ſemeſtrem vene- 318
rit. *Cauſa* erat, *remota* quidem, quod Tiberio Druſi filio neglecto, totum ſeſe Cajo addixiſſet; *proxima* autem, quod Eutycho ſuo Liberto proditore, citam mortem *Tiberio* voviſſet, *Cajo* autem maturum Principatum. *Ant.* xiix. *c.* 8. *Bell. Jud.* 11. *c.* 8. Poſt quem Hegeſippus, *Excid.* 11. *c.* 3. non ineleganter: *Cum Romæ degeret, plurimos ſibi adſcivit in amicitiam; & maxime Germanici filium Cajum, quem ſive paterni nominis gratiâ amabilem populo, ſeu Regii generis propinquitate proximum imperio ratus, an quodam præſagiô, ſtudioſius excolebat, quam vel ætatis vel honoris ejus ratio patiebatur: ita ut quodam die manus elevans deprecaretur, ut maturius Tiberiô mortuô Cajum videret Imperatorem. Quô proditô per Eutychum libertum ſuum, Agrippa juſſu Tiberii in vincula ducitur, & gravibus modis excruciatur, non ante dimiſſus quam Tiberius diem clauderet.* Sed hic fortunæ ultimus contra eum conatus fuit. Nam
Tiberio poſt ſex menſes exſtincto poſtquam *Cajus* 319
ſucceſſiſſet, *Agrippa* non modo carceri exemptus, *Dio Hiſt. Rom.* lix. ſed & Tetrarchiæ Philippi & Lyſaniæ Rex eſt factus. *Joſeph. loc. cit. Phil. in Flacc. p. m.* 750. Donatus etiam *catenâ aureâ*, paris ponderis cum ferreâ, in quâ fuerat ligatus. *Ant.* xiix. *c.* 8. Quam poſtea tanquam rerum ſuarum viciſſitudinis non tam mnemoſynon quam trophæum, in Templô Hieroſolymis ſuſpendit. *Ant.* xix. *c.* 5. Paulo poſt, cum *Herodes Tetrarcha*, (quem Agrippæ inſidias ſtruxiſſe diximus *Num.* 37.) proſcriptus ejectuſque eſſet, *Agrippa* etiam bonis ejus publicis privatiſque auctus fuit. Magnô *Caji* beneficio: cujus animum ita occupaverat, ut literis publicis idem teſtatus ſit, quod *Agrippa* ſibi eſſet τιμιώτατος

μεγ-

† Quod jam factum eſt.

μαζίνας, ὁ ὡς τὸ ᾗ εἰς πελείνεσε αὐτεῖσαι. *Ant.* XIIX. *c.* 11. Quam tamen tam exuberantem gratiam parum bonis artibus acquiſiverat: Ut qui *Cajo* fuerat
320 *τυραννοδιδάσκαλ@*. Dio *Hiſt. Rom.* LIX. *Anno Urb.* 792. *ὁ μὲν τοι*, inquit, *ταῦτα ὅτως αὐτὸς ἐλυπε, ὡς τὸ περιδεῖξιν δὴ τλώ τε ἀμότητ@ τλώ ϰ̀ Γαΐε, ϰ̀ τλω ἀσελγείαν αὐξῆσαι. ϰ̀ μάλιϛα ὅτι ἐπυνθάνοντο τόν τε Ἀγρίππαν αὐτῷ ϰ̀ Ἀντίοχον τὸν βασιλέα ὥσπερ τινὰς τυραννοδιδασκάλους συνεῖναι.*

Summus *Agrippæ* gradus factus *Claudiô* imperante. Nam cum ei quondam ex *ὁμιλεϱοφια* notus, *Ant.* XIIX. *c.* 8. Agrippa fidam operam locaſſet in imperio conſequendo: (Fuerat enim Claudio retinendæ potentiæ, & Senatui ad quem Legatus venerat, non offendendi veteranos author. *Ant.* XIX. *c.* 3. *Bell. Jud.* II. *c.* 10. *Dio Hiſtor. Rom.* LX *Hegeſipp. Excid.* II. *c.* 5.) Claudius eum ita extulit: ut non modo eum in poteſtate à Cajo datâ confirmarit; ſed & ei honores Conſulares tribuerit, in Senatu gratias agi ſecerit, *Dio Hiſtor.* LIX. Fœdus publice cum ipſo ſanciverit, ſancitumque foro medio
321 ære ſculpi juſſerit: denique, Jus in Templum & Sacerdotium, & univerſum ei Majorum regnum, adjectâ Judæâ & Samariâ tradiderit. *Ant* XIX. *c.* 4. *Bell. Jud. loc. cit.* Ut reditus ipſi annui fuerint XII myriadum. *Ant.* XIX. *c.* 7. hoc eſt: noſtrâ monetâ, trium millionum librarum Turonicarum, *Cappell. Hiſt Jud. p. m* 116. *Serarii* autem error notabilis ſit, cum Judæam ei contributam neget. *Opuſc. de Herod c.* 20. Atque ita repente ad ſumma ex imis *Agrippa* progreſſus, admirandâ cataſtrophe, & *πάντων ἐν ὅσι πλήξει ϰ̀ θαύμασι τὸ τ̃ μεταβολῆς ἀδρὸν ποιησάμενος*, *Phot. Biblioth. cod.* 238. familiæ ſuæ Princeps potentiſſimus atque auguſtiſſimus evaſit. Ut merito, *Ant.* XIIX. *c.* 7. & XIX. *c.* 5. *Ἀγρίππας ὁ μέγας* fuerit appellatus documento mortalium, quanta ſit in rebus humanis fortunæ potentia. *Ant.* IIX *c.* 8. & quam ea ſit rerum humanarum viciſſitudo, ut celſiſſima quæque prolabantur facile; inclinata au-
322 tem in priſtinum *ὕψ@* iterum ſæpe erigantur, & reſtituantur. *Ant.* XIX. *c.* 5. Venturam hanc magnitudinem, *Augur ei quidam Germanus* prædixerat, tum cum adhuc eſſet in vinculis. Nam cum *Agrippa* ligatus ſeſe reclinaret in arborem, cui *avis Bubo* inſediſſet, *Germanus* & ille captivus, accedens, bono ipſum animo eſſe juſſit Fore enim ut hac ave indice, brevi magnam ſumeret potentiam: uſque ad invidiam eorum, quibus nunc eſſet viſus miſerabilis. Addidit etiam fore, ut cum *Ales* iterum rediret ſub conſpectum, quinto inde die moreretur. *Ant.* XIIX. *c.* 8. *Phot. loc. cit.* Cæterum, in adminiſtrando regno, *pium*, *mitem*, & *beneficum* ſe præbuit. *Religionis* ei tantum fuit ſtudium, ut populo ſuo libertatem ejus ſuper totum orbem impetraverit. *Ant.* XIX. *c.* 4, 5, 6. Sed & cum *Cajus* ſtatuam ſuam templo Dei Maximi inferre vellet, optione ſibi à Cajo datâ quidvis poſtulandi, ita uſus fuit, ut omnibus aliis Deo poſthabitis, ſtatuam
323 ſolum non inferri expetierit. *Ant.* XIIX. *c.* 11. Quid? quod etiam inciderit in maniam, *Cajô* ſe non patiente flecti. *Philo in Legat. ad Cajum. p. m.* 797. Ut etiam ipſe non modo ſolenniter Deo vota & gratias perſolvit pro ſucceſſu & proſperitate; *Ant.* XIX. *c.* 5. ſed & Pietatis ſtudiô, diem nullum prætermiſit *ſine Sacrificio*. *Ant.* XIX. *c.* 7. Tributa ædium ſuſtulit & condonavit. *Ant.* XIX. *c.* 5. Civium neminem vi oppreſſit: imo ne quidem hoſtes apertos voluit lædere aut ulciſci. Tanto ſemper æquior ad condonandum, quanto gravius fuerat offenſus. Incredibile dictu eſt, quantas opes potuit in publicô: ſed & quantum profuit privatis. Princeps omnibus æquus, & amabilis: qui gloriam benefaciendô partam, magnâ ſemper duceret in voluptate. *Hieroſolymorum muros* aggreſſus ſtruere, feciſſet eos omnem contra vim inexpugnabiles, niſi *Claudius* aliud veritus, cœpta ejus graviter inhibuiſſet. *Ant.* XIX. *c.* 7. *Bell.* II *c.* 10. & VI *c.* 6. *Hegeſipp. Excid.* II. *c.* 5. (Etiamſi per avaritiam Clau- 324
dianorum temporum jus muniendi emptum, & muros ſtructos dicat Tacitus, *Hiſtor.* V. *c.* 12) Felicius res ſucceſſit in *Berito*. Quam civitatem *Agrippa* ſibi ad ornandum eligens, porticibus, balneis, theatris, amphitheatris &c. magnâ claritate auxit. *Ant. loc cit.* Ut Judæi merito cauſam habuerint eum amandi, & pro *Fratre* eum ſalutandi. *Midraſch* ad illud *Deuteron.* XVII. 15. *e medio fratrum tuorum ſtatuito ſuper te Regem; non potes tibi præficere Regem extraneum, qui non ſit frater tuus*, ita adjicit: כשהיה אגריפס מגיע לפסוק זה היה בוכה עד שזו לגות עניו דמעות והיה כל ישראל אומר לו אל תירא אגריפס אחינו אתה אחינו אתה: *Cum Agrippa perveniſſet ad verſum illum, flevit donec oculi ejus emiſerunt lacrymas: Omnis vero Jiſchrael dixit ipſi: Ne timeas Agrippa, frater noſter es tu, frater noſter es tu* Idem refert & Miſchnach, *tract. Sotbah. c.* 7. ſed prolixius. פרשה 325
המלך כיצד מוצאי יט׳ הראשון של חג בשמיני במוצאי שביעית עושין לו בימה של עץ בעזרה והוא יושב עליה שנ׳ מקץ שבע שנים במועד וגו׳ חזן הכנסת נוטל ס״ת ונותנה לראש הכנסה וראש הכנסה נותנה לסגן והסגן נותנה לכהן גדול וכ״ג נותנה למלך והמלך עומד ומקבל וקורא יושב אגריפס המלך עמד וקבל וקרא עומד ושבחוהו חכמים וכשהגיע ללא תוכל לתת עליך איש נכרי זלגו עיניו דמעות אמרו לו אל תירא אגריפס אחינו אתה אחינו אתה וגו׳: *Quomodo legitur Paraſcha Regis? Exeunte die feſti primo feſti Tabernaculorum, anni octavi, ſub exitum anni ſeptimi quietis terræ, conſtituunt Regi ſuggeſtum ligneum in atriô. Ipſe in eô ſedet juxta illud Deut.* 31. v. 10. *A fine ſeptem annorum in tempore ſtatutô anni remiſſionis, in feſtô Tabernaculorum &c. Diaconus Synagogæ defert Librum Legis, & dat eum Principi* 326
Synagogæ. Princeps Synagogæ, dat eum Vicario Vicarius dat eum Summo Pontifici. Summus Pontifex dat eum Regi. Rex vero ſtat & ſuſcipit eum, & legit ſedens. Agrippa Rex ſtetit & ſuſcepit eum, & legit ſtans. Laudaverunt eum Sapientes. Quum autem pervenit ad illum locum Deuter. 17. v. 15. *non poteris ponere ſuper te virum extraneum, ſtillaverunt oculi ejus lacrymas. Dixerunt illi: Ne timeas Agrippa, frater noſter es tu, frater noſter es tu &c.* Mæroris hujus fletuſque cauſam explicat R. Majemonides, *in h. loc.* ואגריפס היה מ׳קהל גרים ולא היה לו אם מישראל ולא היה מותר למנותו בשום פנים וגו׳: *Agrippa erat è cœtu proſelytorum, neque habebat matrem Iſraelitidem: Eumque præficere nullo modo fas erat &c.* Nempe: *Mater Agrippæ* utroque Parente fuit *Idumæa*: Filia ſcilicet *Coſtabari*, & *Salomes*, (ex Antipâ *Idumæo*; & *Arabiſſâ* Cypro.) Etiamſi enim *Idumæi* Judæorum ritibus ac-
ceſſiſſent; (de quo infra, tamen is rigor erat & 327
ſeveritas, ut non iis licuerit Regem eligere *Proſelytum*, niſi qui matrem haberet Iſraelitidem *Majemonid. tract. de Regib. c.* 1. Fallô Gloſſâ Talmudica, *in tract. Sotbah. c.* 7. ſupra intelligit *Agrippam Juniorem*: nempe ſub quo Templum excidium אגריפס המלך מלך ישראל היה מזרע של הורדוס והוא שחרב בית המקדש בימיו: זלגו עיניו דמעות שה מקרא הזה פוסלו מן המלכות: *Agrippa*, inquit, *Rex Iſrael erat è ſtirpe Herodis. Illius diebus deſtructum eſt Templum. Stillaverunt oculi ejus lacrymas &c. quia ille Scripturæ textus excludebat eum à regnô.* At *Agrippa* hic Hieroſolymorum, majoriſque Gentis partis, Rex non fuit: (prout oſtendimus *Num.* 70) & ſic ob hoc *flere &c.* non habuiſſet opus. Sed longius digredimur. Ut nihil ex omni parte beatum: ita *Agrippam*, cum tantus tamque præclarus in quam plu-
rimis eſſet, *populi ſtudium*, & commune bene natis 328
cri-

crimen, *Ambitio*, corrupit. Nam non ſolum ad Populi placitum, ſæviit in ſanctos Dei homines: (*Jacobum* ſcilicet Apoſtolum capite; *Petrum* autem carcere multandô. *Act.* XII. 2, 3. *ſeq.*) ſed & illam ſumpſit reverentiam, quam haud æquum homini accipere. Etenim cum *Cæſareæ*, quo ad Ludos venerat, multitudo ſtolâ fulgidâ viſum tanquam *Deum* compellaret, ille ſic admiſit vocem, ut non compeſcuerit. Quare ſupra caput actutum viſus *Bubo*, pœnæ nuncius: & ipſe ab Angelo, (bono, *Cornel. à Lapid. in Act.* XII. vel malo, *Loribn. in Act.* XII.) percuſſus, ſummiſque doloribus differtus, *quinto die*, à quo hominem ſe fuerat oblitus, homo (ſaltem vivus,) eſſe deſiit. *Joſeph. Ant.* XIX. *c.* 7. *Suid. in Lex. Phot. Bibliothec. codic.* 238. *p. m.* 975. Lucas, qui aliud negotium actum *Cæſareæ*, refert, *Act.* XII. 20. *ſeq.* addit eum σκωληκόβρωτον deceſſiſſe, ſeu à *vermibus eroſum.* De quô nihil *Flavius*. For-
329 te ex quadam in *Regem* reverentiâ. *Cornel. à Lap. cit. loc.* aut quod hæc eſſent πᾶσιν δι' ὄχλου. Quâ cauſâ etiam fœda tacuit Neronis. ἁλωσ. II. *c.* 11. Obiit *Agrippa*, annô ætatis LIV, Regni, autem, à donatâ Tetrarchiâ Philippi ſub Cajo, VII. *Ant. loc. cit. Bell.* II. *c.* 10. *Euſeb. Chronic. Scalig. p.* 160. *Phot. & Hegeſipp. loc. cit.* Tzemach David, *part.* I. 4. *millia ad ann.* 781. ità inquit: אגריפס בן אריסתובלוס הנתלה בן הורדוס הראשון המלך הרביעי לבית הורדוס וגו׳: *Agrippa filii Ariſtobuli ſuſpenſi, filii Herodis Primi, fuit quartus è ſtirpe Herodis.* Poſt mortem ejus, regnum fuit in provinciam redactum. *Ant.* XIX. *c.* 7. *Bell.* II. *c.* 11. Ut errent Euſebius, *Chronic. loc. cit.* & Hegeſippus, *Excid.* II. *c.* 5. cum Agrippæ dicunt, filium ſubſtitutum. Sed & Tacitus, *Annal.* XII. *c.* 23. qui regnum, Syriæ adjectum ſcribit: *Ituræi*, inquit, *& Judæi, defunctis Regibus Sohemo atque Agrippâ*
330 *provinciæ Syriæ additi ſunt.* Niſi intelligit ἐπιτρόποις eo miſſos, *Syriæ Præfectis* ſubditos, iiſque paruiſſe. Error gravior eſt, quod ea poſt *cap.* 5. referat in Conſulatum *C. Pompeji* & *Q. Veranii*, id eſt: *annum Claudii* IX. cum conſtet *Agrippam* deceſſiſſe paulo poſt annum Claudii III. *Joſeph. Ant.* XIX. *c.* 7. Redeo ad Agrippam: cui mobile vulgus *Cæſarienſium* & *Sebaſtenorum*, malam indignamque gratiam rependit: dum non ſolum ſuper morte ejus tanquam in re feſtâ exultaverit; ſed & mortuum inceſſens conviciis, *filiarum ejus ſtatuas* in lupanaribus fœde indigneque exercuerit. *Ant. loc. cit.* Quo magis devitandus Photius, *Biblioth. cod.* 238. *p. m.* 975. qui pro *ſtatuis*, *filias* ſupponit. *Poſt mortem ejus*, inquit, *Sebaſteni tres ejus filias vi in lupanaria abſtraxerunt, & omnem in illas injuriam, fœdam atque infandam, exercuerunt.* (πᾶσαν αὐταῖς ὕβριν, ῥητὴν καὶ ἄρρητον ἐπεδείξαντο.)

Cæterum, in hac totâ Hiſtoriâ, maxime illud grave eſt & memorabile, quod *Agrippa* quondam
331 ſimili fuerit ſcommate exceptus, quô Judæi ante quinquennium, vero æternoque Regi, *Jeſu Chriſto* illuſiſſent. Nam in ejus ad regnum venientis ludibrium, *Alexandrini* quendam *Carabam*, (pro quô alii, ut *Matth.* XXVII. 16, 17. *Marc.* XV. 7, 11. *Luc.* XXIII. 18. *Joh.* XIIX. 40. legunt *Barabbam.*) protractum in publicum, & Regio more, coronâ ex papyro, ſceptro ex arundine, paludamento ex ſtoreâ, hiſtrionice ornatum, (prorſus ſicut Judæi Chriſtum,) cum riſu & ſannis ſcurriliter tractabant, & *Marin*, id eſt: *Dominum*, appellabant. Philo *in Flaccum*, *p. m.* 751. inquit: ἦν τις μεμηνὼς ὄνομα Καραβᾶς, οὐ τὴν ἀγρίαν καὶ θηριώδη μανίαν· ἄσκηπτος γὰρ αὕτη γε, καὶ τοῖς ἔχουσι, καὶ τοῖς πλησιάζουσιν· ἀλλὰ τὴν ἀνειμένην καὶ μαλακωτέραν. οὗτος διημέρευε καὶ διενυκτέρευε γυμνὸς ἐν ταῖς ὁδοῖς, οὔτε θάλπος οὔτε κρυμὸν ἐκ-
332 τρεπόμενος, ἄθυρμα νηπίων καὶ μειρακίων σχολαζόντων. συνελάσαντες τὸν ἄθλιον ἄχρι τοῦ γυμνασίου, καὶ στήσαντες μετέωρον, ἵνα καθορῷτο πρὸς πάντων, βύβλον μὲν εὐρύναντες ἀντὶ διαδήματος ἐπιτιθέασιν αὐτοῦ τῇ κεφαλῇ, χαμαιστρώτῳ δὲ τὸ ἄλλο σῶμα περιβάλλουσιν ἀντὶ χλαμύδος, ἀντὶ δὲ σκήπτρου βραχύ τι παπύρου τμῆμα τῆς ἐγχωρίου καθ' ὁδὸν ἐρριμμένον ἰδών τις ἀναδίδωσιν. Ἐπεὶ δὲ ὡς ἐν θεατρικοῖς μίμοις τὰ παράσημα τῆς βασιλείας ἀνειλήφει, καὶ διεκεκόσμητο ὡς βασιλεύς, νεανίαι ῥάβδους ἐπὶ τῶν ὤμων φέροντες ἀντὶ λογχοφόρων ἑκατέρωθεν εἱστήκεσαν, μιμούμενοι δορυφόρους· εἶθ' ἕτεροι προσῄεσαν, οἱ μὲν ὡς ἀσπασόμενοι, οἱ δὲ ὡς δικασόμενοι, οἱ δ' ὡς ἐντευξόμενοι περὶ κοινῶν πραγμάτων. εἶτ' ἐκ περιεστῶτος ἐν κύκλῳ πλήθους ἐξήχει βοή τις ἄτοπος Μάριν ἀποκαλούντων· οὕτως δέ φασι τὸν κύριον ὀνομάζεσθαι παρὰ Σύροις. ᾔδεσαν γὰρ Ἀγρίππαν καὶ
333 φύσει Σύρον, καὶ Συρίας μεγάλην ἀπόμοιραν ἔχοντα, ἧς ἐβασίλευε. Hæc *Philo*. Sed quid ſibi volet Epiphanius, *adverſ. hæreſ. l.* I. *n.* 2. *p. m.* 48. ἐν εἰκοστῷ δὲ, inquit, ἔτει Ἡρώδου τοῦ ἐπικληθέντος Ἀγρίππα, τότε ἤρξατο ὁ Ἰησοῦς τοῦ κηρύγματος *&c.* An ergo Chriſtus prædicavit ſub *Agrippa*, aut hic annos præfuit XX? Minime gentium. Debet ergo pro Ἀγρίππα, legi Ἀντίπα. Nam hunc in animô fuiſſe *Epiphanio*, conſtat inde, quod cum ſupra dixiſſet, *Annum Chriſti* XIII, *eſſe Herodis Agrippæ* I. infra ſubdat Chriſtum paſſum *annô ætatis* XXXIII. ἐν τῷ εἰκοστῷ ἔτει τοῦ Ἡρώδου τοῦ τετράρχου καλουμένου. Quod ſi ergo XX Herodis Tetrarchæ anni, addantur annis Chriſti XIII, fient pro ætate Chriſti, *anni tres & trigintâ*: quorum XIII, erit, non *Agrippæ*; ſed *Antipæ*, I. Et ſic etiam ſub *Antipâ* Chriſtus prædicaverit. Locum hunc ita
334 legit Montacutius, *Appar.* V. *Num.* 74. *p. m.* 191. *In crucem agitur Servator ad annum Tiberii Cæſaris* XVIII. *Erat ille annus viceſimus Agrippæ, vocati Magni; Herodis Junioris filii Ariſtobuli.* Sed nihil tale in *Petavii* editione. Quanquam *Petavio* recte tamen dixit Montacutius: *quod locum non ſanaverit, uti nec alia ſexcenta, magnô conatu nihil magnum præſtans in Epiphanium &c.* Sphalma certe manu eguit. Neque Doctor Temporum *Petavius*, aliquid monuit ad *Chronologiam*: quæ & illa certe falſa eſt. Nam cum Chriſtus, XV *Tiberii* cœpit miniſtrare, juxta *Lucam*: utique male ſupponit Epiphanius, *Antipam Tiberiô* anteriorem ſaltem in *trienniô*.

Porro: ex ſupra dictis intelligitur, quam male, non modo *Agrippa* dicitur Herodis M. ſpurius: *Schott. in indic. ad Phot. voc. Agrip.* aut Antipæ filius: *Galatin. in arcan. Cathol. verit. l.* 3. *c.* 6. Sed & Caſaubonus, *Exercit.* I. *p. m.* 22. neget Agrip-
335 pam Judæorum κυρίως λεγομένων fuiſſe Regem. Nam qui κυριολέξως poſſunt dici *Judæi*, quam qui in *Judæâ* habitabant? Quibus certe *Agrippam* imperaſſe manifeſtum eſt. Alias, *vox Judæus*, triplicem habet ſignificationem. *Primò*: Pro eô qui origine talis eſt, & inde deficit. Uti Apoſtatæ, Tiberius Alexander, *Ant* XX. *c.* 3. & alii, *Ant.* XII. *c.* 7. *Secundò*: Pro Proſelytô, qui religione tantum & non ortu eſt Judæus. *Proſelytô* inquam, tam *Juſtitiæ*, qui ad circumciſionem & totam Legem tenebatur; quam fortaſſis etiam *Inquilinô*, qui non admiſſus Hieroſolymam niſi in anno Jubilæo, obligabatur ſaltem ad Sacrificium & Præcepta filiorum Noæ. Gen IX. 3, 4, 5, 6. *Majemonid. tract. de Regib. & in Jebumoe Chalitſab. ex Iſure biab. c.* 14. ita Idumæi ab Hircani tempore *Judæi* dicti. *Ant.* XIII. *c.* 17. & ſic etiam Herodes Aſcalonita, ἡμιϊουδαῖος. *Strab. Geogr.* XVI. quin τὸ γένος Ἰουδαῖος. *Ant.* XX. *c.* 6. *Hegeſipp. Excid.* II. *c.* 8. Dixi *fortaſſis*, id eſt: du-
336 bie de *Proſelytis inquilinis*. Invenio enim reſponſum de *Samaritanis*, quod non eſſent *Judæi*. *Ant.* XI. *c.* 8. Nempe, quod plene *cultus Judaicos* non fuerint profeſſi. Homines enim omnium horarum ita fluctuaverant, ut ſimul & *Deum* & *idola* venerati ſint. 2. *Reg.* XVII. 32, 33. Gentilium adhæc matrimonia amplexi ſint: Et Judæis cum eſſet bene, pro Judæis; cum male autem, pro Perſarum cognatis & colonis ſeſe declaraverint: *Templum*

ſuum *Garizimitanum* impudenter in *Templum Jovis*
Ethnici transformantes. *Ant.* xi. *c.* 4, 8. & xii. *c.* 7.
Sunt qui dicunt eos *ſolam Legem*, (*Prophetis* & *Ha-*
giographis repudiatis) agnoviſſe. *Cunæ. Rep. Hebr.*
ii. *c.* 16. *Morin in Exerc. eccleſ. Empereur in annot.*
ad Remp. Judaic. p. m. 434. *Scalig. paſſim.* Inſimula-
tos etiam cultus columbæ in monte repertæ. R. A-
zarias *in meor. Enajim f.* 90. inquit : ובגלל כל־
הדברים האלה קרוב בעיני להאמין שהכותיים
337 אשר הושיב מלך אשור ובבל בשומרון לאות
ולעד על הכנעם באהבה אל מלכם ההוא
אשר אות דגלו יונה חבבו אותה והקימוה
ליראתם בראש הר גריזים אשר עם שכם
ראש ממלכת שומרון בימים ההם: *Et propter*
hæc omnia, inquit, *videtur mihi credendum*, *Cu-*
thæos, *quos Rex Aſſyriæ & Babyloniæ collocavit in*
Samariâ, *in ſignum & teſtimonium quod ex amore ſe*
ſubmitterent iſti regi ſuo, *cujus teſſeræ inſigne erat co-*
lumba, *eam dilexiſſe*, *atque in venerationem conſti-*
tuiſſe in cacumine montis Gerizzim, *qui Sichemo ad-*
jacet, *metropoli in regnô Samaritanô illis diebus.* Hæc
ille. Quâ culpâ ſi *Samaritæ* non fuerint *Judæi*,
neſcio etiam & dubito de *inquilinis*. *Tertiò*, ſumi-
tur *Judæus* pro eo, qui & origine & religione ta-
lis eſt. Idque tum *anguſtius* : prout tres tribus,
Judæ, Levi, & Benjamin primo dicti Judæi, *Ant.*
xi. *c.* 5. 1. (denominatione ortâ à validiori :) tum
338 *latiſſime*, pro omnibus aliis ſuper totum Orbem.
φέρει γὰρ ἡ ἐπίκλησις αὕτη καὶ ἐπὶ τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους, ὅσοι τὰ
νόμιμα αὐτῶν καίπερ ἀλλοεθνεῖς ὄντες, ζηλοῦσι. *Dio Hiſt.*
Rom. xxxvii. Juvat hæc meminiſſe contra *Scalige-*
rum & *Cunæum*. Quæritur enim *an Herodes Idu-*
mæus, *fuerit ἀλλόφυλος?* Affirmant cum Euſebiô,
Hiſt. Eccleſ. i. *c.* 6. & *in Chronic.* plurimi. *Epiphan.*
l. i. *adv. hæreſ. Tom.* ii. *p. m.* 118. *Auguſtin. l.* 18.
de civit. Dei. Phot. Biblioth. codic. 238. &c. Scaliger
autem *animadv. p.* 148, 159, 259. & *Caſaubon. Exer-*
cit. i. poſt *Tornielium*, negant. Ratio ipſis præ-
cipua eſt : quod Herodes Patre natus proſelyto ; &
quod *Idumæi* jam inde ab Hircani tempore pro *Ju-*
dæis fuerint habiti. Unde ſic argumentatur *Scali-*
ger : *Nulli Judæi erant alienigenæ* : *Idumæi ab annis*
xc, *ſive ab Hircanô*, *erant Judæi* ; (per Ant xiii.
c. 17.) *Ergo.* Sed hæc haſta, ſtipula eſt. Nam
Idumæi non erant *propriè Judæi* ; ſed tales, qui vel
339 ἐπιχώριοι ſeu nati in Judæâ, erant *alienigenæ*. *Pro-*
priè enim *Judæi* nonniſi qui tales *origine*, id eſt :
Jacobitæ eſſent. Unde in argumento Scaligeri,
Major procedit de *Judæis primæ* & *tertiæ ſignifica-*
tionis, non *ſecundæ*. Certe ſi Herodes *propriè* fuiſ-
ſet *Judæus*, non opus habuiſſet *Libros Genealogicos*
incendere. *Euſeb. Hiſt.* i. *c.* 7. *Hieron. l.* 3. *in Luc.*
(Neque enim hoc opus trahere in dubium : quaſi
abſque tabulis Genealogicis deſcriptio Quiriniana,
Luc. ii 1. *ſeq.* juxta genus ſingulorum non potuiſ-
ſet fieri. *Alting. in Schil. l.* iv. *c.* 2. *p. m.* 212. Nam
potuit ſufficere *ſingulorum profeſſio* : atque adeo ἀ-
πογραφὴ, æque peragi in Judæâ ſine *accuratis Ge-*
nealogiis, ac fuit peracta in populo Romano ; cu-
jus cenſus ter actus, *Sueton. in Auguſt. c.* 27. ac in
Italiâ. *Dio Hiſt. Hiſt.* lii. liii. lv lvi. Syriâ. *Joſeph.*
Ant. xvii. *c.* 15. imo ſuper totum Orbem. *Luc.* ii. 1.
Nimis tamen acris eſt Montacutius, *Appar.* v. *Num.*
32. cum ad crimen monitum *Scaligeri* ſic commo-
340 vetur : *Vir* inquit, *ſummæ & multiplicis eruditionis*
Joſephus Scaliger, *in animadverſionibus Euſebianis*,
alienigenam negat &c. quod ipſi ſolenne eſt, *ut anti-*
quos quoſvis Patres & Scriptores petulanter inceſſat &
proterve ; *& contumelioſe tractet* τὸ τοῦ κωμῳδεῖν. *Sed*
fruatur ille geniô & ingeniô ſuô, *nimis ubique luxuri-*
ante. Hæc ille. Quo non multum æquior *Grotius*,
quanquam aliunde : *Duo* inquit, *Scaligeri*, *multa*
ſcripſerunt docta, *pauca moderata.* Quæritur dein-
de : *An Judæi extra Palæſtinam aut Trans-euphraten-*
ſes, *poſt captivitatem nonniſi Iſraelitæ dicti ſunt? aut*
ſi Judæi, *an nomen à reliquis in Judæâ acceperunt?*
Cunæus, *de rep. Hebr. l.* 1. *c.* x. *p. m.* 69, 70. negat.
Quippe, *Iſraelitas per Colchos*, *Parthos*, *Indos*, *at-*
que Æthiopes, *diſperſos*, *in republicâ Judæorum eſſe*,
aut nominis honorem ab illis accipere non potuiſſe, *qui*
cum Judæis nullum uſum, *nullamque conſuetudinem*
habebant : *procul diverſo orbe ſiti*, *& aliud cœlum*,
alia intuentes Sydera. *Erraſſe enim Euſebium*, *dum*
l. 8. *demonſtr. Evang.* 1. *unam tribum Judæ*, *ſcribit*
toti genti nomen impertiiſſe &c. Atqui vero inquam 341
Ego : ut certiſſimum, *Tribum Juda*, quæ cum *Le-*
vi & *Benjamin*, prima in patriam rediit ſub Cyrô,
Ant. xi. *c.* 1. nomen tum dediſſe *Palæſtinæ* : [ἐκλή-
θησαν τὸ ὄνομα ἐξ ἧς ἡμέρας ἀνέβησαν ἐκ Βαβυλῶνος,
ἀπὸ τῆς Ἰούδα φυλῆς, ἧς πρώτης ἐλθούσης εἰς ἐκείνους τοὺς τό-
πους, αὐτοί τε καὶ ἡ χώρα τῆς προσηγορίας αὐτῆς μετέλα-
βον. *Joſeph. Ant.* xi. *c.* 5.] ita paulatim & *reliquos*
Hebræos, cujuſcunque eſſent cœli aut climatis, no-
men inde accepiſſe planum eſt. Fuerunt enim cer-
te & *Trans-euphratenſes*, dicti *Judæi*. Ananelus
Pontifex, οὐκ ἐπιχώριος, ἀλλὰ τῶν ὑπὲρ Εὐφράτην
ἀπῳκισμένων Ἰουδαίων. *Ant.* xv. *c.* 3. ita & *Zamaris*
Babylonius, *Judæus* : etſi *Euphrate* trajectô vene-
rat. Prout & alii, qui religionis causâ *Babylone*
accedebant Hieroſolymam. *Ant.* xvii. *c.* 2. imo *He-*
bræi, ſuper totam Aſiam, *Judæi* appellantur. *Ant.*
xvi. *c.* 5. Quod ſi ergo dicti *Judæi*, unde quæſo 342
nomen acceperunt, ſi non ab iis, qui hoc habue-
runt, nempe *Iſraelitis in Judæâ?* maxime poſtquam
Judæi quotidie tot ubique mitterent *colonias* : quæ
haud dubie *ultra Euphratem* nomen ſecum ex Judæa
tulerant. *Agrippa*, in literis ad Cajum, *ap. Philon.*
in legat. p. m. 799. poſt enarratas Judæorum miſſas
colonias in *Ægyptum*, *Syriam*, *Græciam &c.* etiam
dicit de *Trans-Euphratenſibus* : οὐ μόνον αἱ ἤπειροι μεστὰ
τῶν Ἰουδαϊκῶν ἀποικιῶν εἰσίν, ἀλλὰ καὶ νῆσοι αἱ δοκιμώταται,
Εὔβοια, Κύπρος, Κρήτη, καὶ σιωπῶ τὰς πέραν Εὐφράτου.
πᾶσαι γὰρ ἔξω μέρους βραχέος Βαβυλῶνος καὶ τῶν ἄλλων
σατραπειῶν, αἳ ἀρετὰς ἔχουσι τὴν ἐν κύκλῳ γῆν Ἰου-
δαίους ἔχουσιν οἰκήτορας. Et hæc contra *Cunæum*. A-
grippa *Jacobum* gladiô ſuſtulit : quod paucis expli-
candum. In Eccleſiâ primitivâ, multi fuerunt *Ja-*
cobi. [πολλοὶ Ἰάκωβοι ἐκαλοῦντο.] *Euſeb. Hiſt. Eccleſ.* ii.
c. 22. *Hegeſipp. apud Hieron. in Catal. Script. in Ja-* 343
cob. *Quatuor* tamen ex Scripturâ demonſtrari poſ-
ſunt : nempe [1.] Jacobus Joſephi, Frater Domi-
ni de quô plura *Num.* 70. [2.] Jacobus Alphæi,
Matth. x. 3. *Marc.* iii. 18. *Luc.* vi. 14. *Act.* i. 13. au-
thor Epiſtolæ catholicæ Jacobi, & frater Judæ.
Luc. vi. 14. *Act.* i. 13. *Jud.* v. 1. [3.] Jacobus *Ze-*
bedæi. & [4.] Jacobus *Cleopæ*, ſeu parvus : cui
mater *Maria*, ſoror Mariæ Deiparæ, & frater
Joſe. *Marc.* xv. 40. *Matth* xxvii. 56. *collat. cum Joh.*
xix. 25. Ex his ſolus *ultimus*, obſcurus ; [fortaſ-
ſis tamen fuit ἐκ τῶν ἑβδομήκοντα. *Luc.* x 1. *conf.* 1. *Cor.*
xv. 6.] *Primus*, Epiſcopus : & *duo medii*, A-
poſtoli. Hujus autem inſtituti eſt ſaltem ille *Ja-*
cobus, quem *Agrippa* interfecit ; hoc eſt, *Zebedæi*.
Et illi quidem mater, Salome. *Marc.* xv. 40. *collat.*
cum Matth. xxvii. 56. Soror Joſephi nutritii Salva-
toris ; ut jam olim creditum : & Frater, *Johannes*.
Marc. iii. 17. & v. 37. *Act.* xii. 2. Quos fratres,
Piſcatores, & cum patre *Zebedæô* ſarcientes retia 344
Chriſtus tranſiens aſſumpſit in Apoſtolos. *Marc.* i.
19, 20. nomenque iis *Boanergæ*, [tonitrui filiorum]
indidit. *Marc.* iii. 17. Apparet Chriſtum hos *fratres*
Zebedæos, juxta cum *Petrô*, ſingulariter dilexiſſe :
quod eos præ aliis in rebus maxime ſeriis adſcive-
rit. velut ad transformationem in monte. *Matth.*
xvii. 1. *Marc.* ix. 2. *Luc.* ix. 28. ad mortuæ reſuſci-
tationem. *Marc.* v. 37. imo, in ipſô mortis agone.
Matth. xxvi. 37. *Marc.* xiv. 33. ut *Johannes* etiam
in pectus Chriſti ſub cœnâ receptus, dictuſque præ
aliis Diſcipulus ὃν ἠγάπα. *Joh.* xxi. 24. *collat. cum*
Joh. xiii. 23. & xxi. 20. Ex quibus & aliis tam

cer-

certi & teneri amoris indiciis, *mater Zebedæorum* haud dubie cepit fiduciam poſtulandi, ut filii Chriſto à dextris & ſiniſtris eſſent. *Matth.* xx. 20 *ſeq.* Marcus, *cap.* x. *v.* 35. *ſeq* narrat hoc de *ipſis Zebedæis.* Quomodo *Jacobus* ductus ad ſupplicium,
345 κατήγορον ſuum ad fidem converterit, narrat Suidas, *Lexic. in Herod.* τὸν δὲ Ἰάκωβον, inquit, ἰδὼν ἀπαγόμενον εἰς θάνατον ὁ κατήγορος αὐτοῦ, καὶ μεταμεληθεὶς προσέπεσε τῷ ποδὶ τοῦ Ἀποστόλου λέγων· συγχώρησόν μοι ἄνθρωπε τοῦ Θεοῦ, ὅτι μεταμεμέλημαι ἐφ' οἷς ἐλάλησα κατὰ σοῦ. ὁ δὲ μακάριος παραυτίκα αὐτὸν καταφιλήσας εἶπεν αὐτῷ, εἰρήνη σοι τέκνον, εἰρήνη σοι, καὶ συγχώρησις τῶν πλασμάτων. ὁ δὲ μετὰ φωνῆς μεγάλης εὐθέως χριστιανὸν ἑαυτὸν ἐπὶ πάντων ἀνηγόρευσεν, ὡς καὶ τὸ τοῦ μαρτυρεῖν βραβεῖον ἀπενήνοχε. Acris controverſia eſt: *An Jacobus prædicavit in Hiſpaniâ?* Quam contentioſe defendit Sanctius, *Diſput. de Prædicat. S. Jacob. in Hiſp. tract.* 1. *&* 2. (pro quo etiam contra Lorhinum, *in Act.* xii. 20. ex parte diſputat *Cornelius à Lapid. in Act.* xii.) crevitque in tantum illa ſuper-
346 ſtitio, ut *Epiſcopus Compoſtellanus*, in Galliciâ, à juriſdictione *Archipræſulis Toletani* ſe retraxerit, *quod in ſuâ Eccleſiâ Jacobus primo prædicaverit Euangelium, & Jacobi corpus requieſcat &c.* At *Jacobum Compoſtellæ requieſcere* falſum eſt; ut qui vitam clauſit Hieroſolymis: *Prædicaſſe* autem *in Hiſpaniâ*, incertum. Nam Teſtimonia quæ pro illo *Sanctius* adducit, *ſuppoſititia*, *ſuſpecta*, *aliena*, *aut recentia* ſunt. *Suppoſititia* ſunt teſtimonia producta ex Hippolitô, *Opuſc. de* xii. *Apoſt.* oſtendente *Rivetô Critic. l.* 2. *c* 11. aut Turpino Rhemenſi: uti probat Poſſevin. *in Apparat p.* 497. aut officio Moſarabico: Nam officia hæc ſeu Liturgias, additionibus auctas vel ex ipſis probat Pontificiis *Rivetus*, *Critic. l.* 1. *c* 3. *Suſpecta* ſunt teſtimonia, Iſidori *de vit Sanct. c.* 7 Juliani Toletani, Lucii Dextri &c.: Scriptorum Hiſpanorum; qui in cauſâ propriâ teſtari nequeunt: præterquam quod recentiores ſint. *Aliena* ſunt teſtimonia *Hieronymi*, *Anaſtaſii*, *Ve-*
347 *nantii*, *& Laminarum.* Nam Hieronymus, in *Eſi.* xxxiv. inquit: *Spiritus S. diviſit Apoſtolos, ut aliqui ad Indos, aliqui ad Hiſpaniam, aliqui ad Illyricum, aliqui ad Græciam pergerent.* Ubi nihil de *Jacobô.* Anaſtaſius Antiochenus, *de Eſſent. Dei & Eccleſ fat* perhibetur dicere: Jacobum in occidentem profectum, & in civitate Andeath, miraculis editis, multos convertiſſe. At num ideo *Andeath* Hiſpania, aut urbs Hiſpaniæ? Hiſpania Arabibus dici ſolet *Andalus.* Deinde: fragmentum illud *Anaſtaſii* adhuc latet: & verba ex Arabico tranſlata tantum allegantur Nam *Bartholomæus Laurentius*, & *Stephanus*, qui ſe Librum Romæ vidiſſe gloriantur, Hiſpani & ſuſpecti ſunt. Venantius de *Jacobo* dicit: *Gentiles docet hic, Judæos increpat idem.* Sed *Gentiles* illi non ſtatim ſunt *Hiſpani?* Laminæ Granatenſes, plumbeæ, inventæ ut ferunt, Ann. 1595. in valle paradiſi, memorant: *latere in monte*
348 *Corpora quædam combuſta Sanctorum, qui Jacobi fuerant diſcipuli &c.* Sed an quo venerunt *diſcipuli Jacobi*, eo mox venerat *Jacobus ipſe?* *Recentia* ſunt teſtimonia *Bedæ*, & *aliorum ex ſeculô* viii, aut Pontificum poſt hoc: ut *Calixti* ii. *Innocent.* ii. *Pii* v. *& Clem.* viii. quæ in re tam Antiquâ nihil habent ponderis. Somnia & apparitiones ſtudio prætermittimus. Certe cum *Rodericus Ximenius*, in Concilio Lateranenſi, ex manuſcripto quodam Bibliothecæ Toletanæ, ita intercederet: *Ego tantum legi Jacobo datam fuiſſe poteſtatem prædicandi in Hiſpaniâ, ſed interim dum per Judæam & Samariam divinam legem ſeminat, ſub Herode Hieroſolymis exhalavit animam, & domino reddidit &c. Compoſtellanus* obmutuiſſe dicitur.

In nomine autem *Agrippæ* ſi quis vólet deliciari, oritur illud ab *ægritudine*, & *pedibus.* Gellius, *Noct Atticar.* vi. *c.* 16. inquit: *Quorum in naſcendô, non caput, ſed pedes primi exſtiterant, qui partus difficillimus ægerrimuſque habetur, Agrippæ appellati ab ægritudine & pedibus.* Plinius, *Hiſt. nat.* vii. *c.* 8. *In* 349
pedes, inquit, *procedere, contra naturam eſt: quô argumentô eos appellavere Agrippas, ut ægre partos &c.* Similia habent *Nonius c.* 9. *Feſtus*, *Marcell. Quintil. l.* 19. *Carolus Sigon. de Nomin. Roman &c.* Nomen habuit Rex *Agrippa*, à *M. Agrippâ*, Herodi amiciſſimo. *Ant.* xv. *c.* 13. *Bell.* 1. *c.* 15. *Phil. in Legat. ad Caj. p. m.* 799. Qui fuit *Auguſti* gener, & infelix. Ut inverſo partu nihil ipſi boni deſignatum, teſte Plinio, *loc. cit. Multas*, inquit, *corporis animique ægritudines habuit. Nam fuit adverſâ pedum valetudine, miſerâ juventâ, exercitô ævô inter arma morteſque, ad noxia ſucceſſu, infelici terris ſtirpe omni; Sed per utraſque Agrippinas maxime. Harum enim una genuit C. Caligulam Cæſarem: altera Neronem, totidem faces generis humani. Præterea, brevitate ævi, LI raptus annô, in tormentis adulteriorum conjugis, Socerique prægravi ſervitiô, luiſſe augurium præpoſteri natalis exiſtimatur.* Confer *Sueton. in Auguſt. c* 63, 64, 65.

64. *Herodias.*] Hanc, (filiam non *Aretæ* Regis 350
Arabum, ut fabulatur Hieronymus *in Matth.* xiv. ſed Ariſtobuli:) Herodes Tetrarcha viſam apud fratrem *Herodem*, cum ad eum in itinere verſus Romam, divertiſſet, contra Leges thoro junxit: marito legitimo adhuc vivo, (fruſtra negante Auguſtino, *Tom.* iv. *Oper. lib. de fid. & Oper.*) raptam. *Joſeph. Ant* xiix. *c.* 7. *Euſeb. Hiſt. Eccleſ.* 1 *c.* 11. *Hegeſipp. Excid.* ii. *c.* 5. 11. Interjecto aliquô tempore, cum Antipas *Johannem* in aulam advocaſſet, cum quidem *adulter Herodes* in aliis audivit, eique obſequutus fuit: ſed cum *Herodiadis* etiam feciſſet mentionem; monens fratris uxorem haud eſſe licitam, quin & audientibus omnibus *Herodem* ſententiâ pronunciatâ condemnaſſet; *teſte Chryſoſt. ap. Magdeb. cent.* 1. *l.* 1. *c.* 3. offenſa *Herodias* incitat maritum; ut *Johannem* carcere coërceret, quin & interficeret. Et ad prius quidem *Herodes* conſenſit, exoratus ab Uxore: ad ultimum autem adhuc 351
quidem non potuit induci: *partim* ſuâ in virum reverentiâ; *partim* etiam metu populi, qui mortem illius tanquam viri ſancti & Prophetæ inultam haud paſſurus videbatur. Itaque *Herodias* preſſô ad tempus odiô, majorem oportunitatem præſtolatur: quæ ei tandem in *Natalitiis Herodis* exoptata obtigit per *Filiam.* *Marc.* vi. 17. *ſeq. Matth* xiv. 3. *ſeq. Hegeſipp.* ii. *c.* 5. Hieronymus, *in Ruffin. apolog.* author eſt: Herodiadem præciſo capiti Johannis inſultaſſe, & linguam ejus acu perfodiſſe. Additque Nicephorus, *Hiſt Eccleſ.* 1. *c.* 19. quod ſcelerum quaſi conſcientiâ exſtimulata, Johannem etiam mortuum timuerit, & auſa non fuerit caput ejus cum trunco conjungere; ſed caput clam in abſtruſiore aulæ parte defoderit, truncum autem alio abjecerit: quem Diſcipuli ejus furtim ſublatum in loco quodam celebri ſepeliverunt. Ἐκείνη,
inquit, τῆς ἐλέγχων μνήμης καὶ μετὰ τὴν ἐκτομὴν ὑποδεδοικυῖα τοῦ Ἰωάννου, συνάπτειν μὲν ταύτην, καὶ αὖθις τῷ λοιπῷ σώματι ἐδεδίει· παρ' ἑαυτῇ δὲ κατορύττειν ἀσύλως ἔν τινι ἀποκρύφῳ τόπῳ τῶν βασιλείων ἔγνω δεῖν· τὸ δὲ λοιπὸν σῶμα ἔξω που ῥιφῆναι διεκελεύσατο. ὃ δῆτα οἱ μαθηταὶ μόνοι κλοπῇ ὑφελόμενοι, σεμνῶς ὑπὸ ἐν ἐπισήμῳ τόπῳ κατέθεντο. Hactenus *Nicephorus.* Qui cum dicit 352
de τόπῳ ἐπισήμῳ, Hieronymus, *Epiſt.* 27. ait fuiſſe *Samariam:* prout illic etiam *ſepulchrum* ejus apertum poſtea, refert *Theodoretus.* Erat enim *Samaria*, (Herodi *Sebaſte*, *Ant.* xiii. *c.* 18. *&* xv. *c.* 11.) non modo extra *Herodiadis* imperium; ſed & genti Judæorum infenſiſſima. οὐ γὰρ συγχρῶνται Ἰουδαῖοι Σαμαρείταις. *Joh.* iv. 9. confer *Joh.* viii. 48. *Luc.* ix. 52, 53. *Joſeph. Ant.* xi. *c.* 4, 8. *&* xiii. *c.* 6. Ut ibi aliqua ſpes eſſe potuiſſet, viri ſancti manes non turbatum iri. Quanquam ſeculis aliquot poſtea ſub 353

Juliano, oſſa ejus à Paganis violata, & cineres abjectos diſperſoſque conſtet. ἐν Σεβάστῃ, inquit Theodoretus, *Hiſt. Eccleſ.* III. c. 6. ἡ δὲ αὐτὴ εἰς Σαμαρειτῶν ἔθνος τελεῖ, Ἰωάννου τοῦ Βαπτιστοῦ τὴν θήκην ἀνώρυξαν, πυρί τε παραδεδώκασι τὰ ὀστᾶ, καὶ τὴν κόνιν ἐσκέδασαν. Sed *Herodiadis* fœda & atrocia facinora, Divinæ nemeſis pœna mox ſequuta fuit. Nam cum ad *Cajum* cum marito profecta eſſet, ut *fratrem Agrippam*, (ſuper cujus fortunâ κακίαν πλεονεξίαν ex invidia acceperat, *Phot. Bibliothec. cod.* 238.) judicio poſtulatum gradu dejiceret, *Cajus* Agrippæ & æquitati faventior, *Herodem* quidem miſit in exilium; *Herodiadi* autem, (in gratiam *Agrippæ*, cujus eam Sororem eſſe intelligeret,) bona ejus abſtulit. Quæ cum illa temere contemneret, addens non eſſe æquum, ut maritum cui in proſperis adhæſerat, de-
354 ſereret in adverſis, offenſus *Cajus*, ire & eam juſſit in exilium. *Ant.* XIIX. c. 9. *Phot. loc. cit.* Ut tandem in *Hiſpaniâ* deceſſerit. *Bell. Jud.* II. c. 8. *Hegeſipp. Excid.* II. c. 5. Nicephorus, *Hiſt. Eccleſ.* I. c. 20. dicit eam longius vixiſſe, & tandem poſt filiæ ſaltatricis fata, & ipſam extinctam, futuri ſeculi judiciis reſervatam: ἡ μοιχὰς μέν τοι, inquit, καὶ μοιχαλὶς ἐκείνη, καὶ τὸ δοκεῖν μὲν ἐρῶσα, Φιλίππῳ δὲ τὸ ἀληθὲς γυνή, μήκιστον μὲν βίον διελεύκανα, πικρῷ δὲ μόρῳ τὴν θυγατέρα τε ὀρχηστρίδα τὸν βίον καταλύσασαν πρότερον κατιδοῦσα, εἶτα καὶ αὐτὴ κατέρρηξε τὴν ζωήν, τοῖς ἐκεῖσε δικαιωτηρίοις ταμιευομένη. ἄχραντον ἔστι τιμωρίας τῆς ὀργῆς κυρίου τρυγίαν, καὶ τὸ κέντρον τοῦ ἀσπᾶτε ἐκείνης θυμοῦ. Reliqua hujus loci quæ poſſent eſſe præripuit *Numer.* 34 & 37. Ad quem Lector velit remitti. Nam eandem & ſæpius
355 coctam crambem piget apponere. Unum tamen lubet adjicere de *Capite Johannis*: quod ſeorſim à trunco repertum ſub *Valente*, & portandum hujus juſſu *Conſtantinopolin*, cum ad *vicum Chalcedonis Colaum* perveniſſet, mulis ſtantibus non potuit promoveri, priuſquam illud *Theodoſius Imperator* purpurâ ſuâ tandem transferret, & *Templum* ei proprium dicaret. Narrat Sozomenus, *Hiſtor. Eccleſ.* VII. c. 21. ὑπὸ δὲ τοῦτον τὸν χρόνον, inquit, διεκομίσθη εἰς Κωνσταντίνου πόλιν ἡ Ἰωάννου τοῦ Βαπτιστοῦ κεφαλή, ἣν Ἡρωδιὰς ᾐτήσατο παρὰ Ἡρώδου τοῦ τετράρχου. λέγεται δὲ εὑρεθῆναι παρὰ ἀνδράσι μοναχοῖς τῆς Μακεδονίου αἱρέσεως, οἳ τὰ μὲν πρῶτα ἐν Ἱεροσολύμοις διέτριβον. ὕστερον δὲ εἰς Κιλικίαν μετῳκίσθησαν. ἐπὶ δὲ τῆς πρὸ ταύτης ἡγεμονίας Μακεδονίου μηνύσαντος, ὃς τῆς βασιλικῆς οἰκίας μείζων ἦν
356 ὕπαρχος, προσέταξεν Οὐάλης εἰς Κωνσταντίνου πόλιν αὐτὴν κομίζεσθαι. καὶ οἱ μὲν ἐπὶ τοῦτο ἀποσταλέντες, ἐπιθέντες ὀχήματι δημοσίῳ, ἦγον. ὡς δὲ εἰς τὸ Παντείχιον ἧκον, χωρίον δὲ τοῦτο Χαλκηδόνος, οὐκέτι προσωτέρω βαδίζειν ἐπείχοντο αἱ τὸ ὄχημα καθέλκουσαι ἡμίονοι, καὶ ταῦτα τῶν ἱπποκόμων ἐπαπειλούντων, καὶ ὁ ἡνίοχος χαλεπῶς τῇ μάστιγι κεντοῦντος. ὡς δὲ οὐδὲν ἤνυον, ἔδοξε δὲ πᾶσι καὶ αὐτῷ τῷ βασιλεῖ παράδοξον εἶναι καὶ θεῖον τὸ πρᾶγμα, ἀπέθεντο ταύτην τὴν ἱερὰν κεφαλὴν ἐν τῇ Κωλάου κώμῃ. ἔτυχε γὰρ ἐν γειτόνων οὖσα, καὶ Μακεδονίου τοῦτο κτῆμα. μετὰ δὲ τοῦτον τὸν χρόνον, ἢ ἐκ Θεοῦ, ἢ αὐτοῦ τοῦ προφήτου κινούμενος, ἦλθεν εἰς τήνδε τὴν κώμην Θεοδόσιος ὁ βασιλεύς, βουλόμενός τε τοῦ Βαπτιστοῦ τὸ λείψανον λαβεῖν, μόνην φασὶν ἀντειπεῖν
357 Ματρῶναν, ἣ παρθένος μὲν ἦν ἱερά. ὑπηρέτει δὲ αὐτῇ διάκονος ὡς φύλαξ. ἀνθισαμένης δὲ καί τι Θεοῦ βιάσασθαι οὐχ ἡγήσατο δεῖν. ἀντιβολῶν δὲ ἔδωκε συγχωρεῖν. ἐπεὶ δὲ μόλις εἶξεν, εἰκὸς οὐκ εἶναι νομίσασα τῇ προθυμίᾳ τὴν ἐπιχείρησιν καὶ τὸ συμβὰν ἐπὶ τοῦ Οὐάλεντος χρόνου, περιλαβὼν τῇ ἁλουργίδι τὴν θήκην ἐν ᾗ ἔκειτο ἔχων ἐπανῆλθε, καὶ πρὸ τοῦ ἄστεος Κωνσταντινουπόλεως ἔθετο ἐν τῷ καλουμένῳ Ἑβδόμῳ, μέγιστον καὶ περικαλλέστατον τῷ Θεῷ ἐνθάδε ναὸν ἐγείρας. Hæc *Sozomenus*. Teſtimonia *Rabbinorum* ſuper morte *Johannis*, ante *N.* 37. producta ſunt. Ubi tamen nemo debet admirari, quod Johannes *Sacerdos Magnus*, (כהן גדול) dictus ſit. Nam nomen illud uni homini proprium non fuit; ſed pluribus commune: nomenclaturâ ἀρχιερέων, novi fœderis, ſatis hoc probante. Etenim ſicut patiente
358 Chriſto, unus tantum eſſet ἀρχιερεὺς τοῦ ἐνιαυτοῦ ἐκείνου. *Joh.* XI. 49, 51. Ita plures ſimul cum eô ἀρχιερεῖς in eodem ſederant Synedrio. *Joh.* XI. 47 nempe eodem tituló gaudentibus, *tum* qui geſſerunt, geſturive erant Pontificatum, (velut Annas, *Joh.* XIIX. 13, 19, 22, 24. *Act.* IV. 6.) *tum* capita claſſium XXIV. Sacerdotalium. (velut qui *Matth.* II. 4. 2. *Chron.* XXXVI. 14. & *Sceva*, *Act.* XIX. 14.) Quæ poſterior ratio hic prævalet: cum appellatio *Summi Sacerdotis*, Johanni, Zachariæ ἐφημερίας Abiæ, *Luc.* I. 5, 8. fortitan Capitis; adeoque ἀρχιερέως, filio, fuit attributa. Ita fere Altingius, *in Schil.* l. IV. t. 22.

65. *Salome.*] Joſephus, *Ant.* XIIX. c. 11. eam dicit prognatam ex *Herode Mariamnes Simonis*, atque *Herodiade*. Ut oporteat illam ipſam fuiſſe, de quâ extat, *Matth.* XIV. 6 *ſeq.* *Marc.* VI. 22. *ſeq.* Scilicet, quod in *natalitiis Antipæ*, (de quibus Perſius, *Satyr.* V.

——— ——— At cum
Herodis venêre dies, unctâque feneſtrâ
Diſpoſitæ pinguem nebulam vomuere lucernæ 359
Portantes violas &c.)

ingreſſa in convivium, ſaltando ſic placuerit, ut *Herodes* ei optionem detulerit quidvis petendi vel ad regni dimidium. Cum illa tamen promiſſis factis turpiter abuſa fuit. Nam inſtructa à matre, (quæ diu huc contenderat,) *caput* tantum *Johannis* petiit. Cui temerario & iniquo poſtulato, *Herodes*, qui fidem publice dederat, aſſentiri eſt coactus: miſſis in carcerem qui *Johannem* cæderent, & caput in diſco *Saltatrici* traderent. *Matth.* & *Marc. loc. ſupr.* *Euſeb. Hiſt.* I. c. 6. *Ruffin.* c. 13. Nicephorus, *Hiſt. Eccleſ.* I. c. 19. addit: caput adhuc cruore fuiſſe tabidum. (τῷ λύθρῳ περιρραινόμενον.) Apophoreto triſti, & ferme ſine exemplo: niſi quod *Flaminius*, ſimiliter unum [ſed ex ſontibus] capite diminuerit, in gratiam meretriculæ. *Liv. Hiſt. Rom.* XXXIX. *Senec. controv.* V. Nam quod 360
Marius, vindictæ civilis præcipitantiâ, deſectum *Anthonii* Conſularis viri caput impie inter epulas tractaverit, *Plut. in Mar.* *Valer. M.* l. 9. c. 2. *Flor. Hiſt.* III. c. 21. hanc non æquat rabiem. Quo magis *Agrippæ* clara natalitia ſunt. Qui cum ἐν ἡμέρᾳ γενεθλίᾳ recordaretur, quod *Silas* quidam carcere detineretur, actutum miſit, qui ad epulas eum advocarent. Et fuit is tamen contumax & ſceleratus. *Joſeph. Ant.* XIX. c. 7. Cum in *Herodis* geniali feſto, bonus civis etiam occideretur: culpâ tamen *Saltatricis* minimâ. Nam non male Eſthius, *in Marc.* VI. 20. *p. m.* 517. *Si quæritur*, inquit, *quis horum trium gravius peccaverit in Johannis interfectione, Herodes, Herodias, an hujus filia? videtur dicendum quod Herodes gravius peccaverit: quia peccato odii adverſus Johannem, quod gerebat in pectore, addidit hypocriſin, ſimulans ſe eum libenter audire, & venerari, & obſervare. Herodias autem aperte oderat. Minime vero inter tres, puellam peccaſſe conſtat, quia* 361
quod fecit, tantum fecit inſtructa & juſſa à matre. Cæterum, quis *Salomes* fuit ex hac vitâ exitus, refert Nicephorus, *Hiſt. Eccleſ.* I. c. 20. ὁ δέ, inquit, τῆς θυγατρὸς αὐτῆς, (Ἡρωδιάδος) θάνατος, ἄξιον γὰρ αὐτὸν διηγήσασθαι, τοιόσδε τις ἦν. ἐπί που τινα ταύτην δεῆσαν, ὥρᾳ χειμῶνος πορευθῆναι, καὶ ποταμὸν διαβαίνειν. ἐπείπερ ἐκεῖνος κεκρυστάλλωτο καὶ πεπηγὼς ἦν, ὑπὲρ τούτου αὐτὴν δεῖν πεζεῦσαι. περιρραγέντος δὲ τοῦ κρυστάλλου, οὐκ ἀθεεὶ δὲ πάντως τὸ συμβὰν ἦν, κατέδυ μὲν εὐθύς, καὶ αὐτὴ ἄχρι δέ που τῆς κεφαλῆς. καὶ ἀπορχεῖσθαι ἀναγκασθεῖσα, καὶ ὑγρῶς λυγιζομένη οὐκ ἐν γῇ, ἀλλ᾽ ἐν ὕδατι. ἡ δὲ κεφαλὴ τῷ κρύει παγεῖσα, εἶτα καὶ διατμηθεῖσα, καὶ τοῦ λοιποῦ διαιρεθεῖσα σώματος, οὐ ξίφει ἀλλὰ κρυστάλλῳ, ὑπὲρ τῆς πάγου ὠρχεῖτο καὶ αὐτὴ τὴν ἐπιθανάσιον 362
ὄρχησιν· καὶ οὕτως ὄψιν ἐκεῖνο πᾶσιν ἡ μιαρὰ κεφαλὴ εἰς ὑπόμνησιν ὧν ἔδρασε, τοῖς θεωμένοις ἀνάγουσα. *Filiæ ejus*, inquit, *dignus enim eſt qui memoriæ commendetur, talis fuit obitus. Eundem ipſi quodam bruma-*

mali tempore erat, & fluvius trajiciendus. Qui cum glacie conſtrictus congmentatuſque eſſet, pedes contranſibat. Glacie autem ruptâ, idque non ſine Dei Numine, mergitur illa ſtatim capite tenus: & inferioribus corporis partibus laſciviens, molliuſque ſe movens, ſaltat, non in terrâ, ſed in undis. Caput vero ſceleſtum, frigore & glacie concretum, deinde etiam convulneratum, & à reliquô corpore non ferrô ſed glaciei cruſtis reſectum, in glacie exitialem ſaltationem inſtituit: ſpectaculoque illô omnibus præbitô, memoriam quæ fecerat, exhibet ſpectantibus. Hactenus Nicephorus: ſed mirum unde? Nam ante illum, certe per XII. *Secula*, nemo ea, (quantum ſcio,) retu-
363 lit. Adhæc: cum paulo ante *hunc textum* narrat, Herodiadem κατιδοῦσαν τὴν θυγατέρα ἐν ὀρχηστρίδα τὸν βίον καταλύσασαν *&c.* eſt hoc certe inexcuſabile. Nam cum *Salome*, filia, non ante deceſſit, quam *Philippo* conjugata eſſet: imo, poſt ejus mortem *ex alio*, tres filios ſuſtuliſſet, *Ant.* XIIX. *c.* 7. oportet *Herodiadem* illic tum fuiſſe, (nempe ultra Alpes exulem, aut mortuam,) ubi quæ *in Judæâ* fiebant, *filiæ* ſcilicet *extrema* neutiquam videre potuit.

Hic iterum Baronius, *Annal. ad ann. Chr.* 31. *num.* 48. *Joſephus*, ait, *inſigniter errat, cum dicit filiam Herodiadis ex Herode quodam incognitô ſuſceptam, nuptui traditam Philippo Tetrarchæ. Nulla ſiquidem alia legitur Herodiadis filia, niſi puella ſaltatrix.* Sed parcius iſta viris, *Baroni*. At enim quæ *Evangeliſtis* dicitur *puella*, & *ſaltatrix*, non poſt id tempus potuit nubere, & ſic *Joſepho* uxor, quin &
364 mater dici? Quam *Herodes*, *Herodiadis maritus*, non ſit incognitus, ſupra oſtenſum, *Num.* 34.

66. TIGRANES, *Rex.*] Diu apud *Urbem* obſes fuit, incertum an *Archelai Cappadocis*, (Num. 29.) vel alterius: & ad ſervilem uſque patientiam demiſſus. *Tacit. Annal.* XIV. *c.* 26. Ut à Parthis, per contemptum, mancipium, aut *inter mancipia habitus*, appellatus fuerit. *Tacit. Annal.* XV. *c.* 1. At repente eum fortuna inter ſumma & præcipitia medium reduxit, & ex ſervô Regem fecit. Nam cum *Vologeſes Parthus*, Rege Armeniæ *Rhadamnaſtô* pulſô, fratrem ſuum *Tiridatem* intruſiſſet, *Nero* ad diminutionem Imperii, & injuriam ſuam hoc pertinere ratus, *Tigranem hunc*, tanquam Cappadocum ex nobilitate, & cui memoria *Archelai* proavi, Regis quondam *Cappadociæ* & *Armeniæ*, [*Dio Hiſtor. Rom.* LIV.] illic loci prodeſſe poſſet, *Armeniæ* deſignat *Regem*: & exſecutionem mandat *Corbuloni*. *Corbulo* rerum uſu clarus, brevi tempore
365 pellit *Tiridatem*, & expugnatis urbibus, *Artaxata* & *Tigranocertâ*, vi *Tigranem* in poſſeſſionem introducit. *Tacit. Annal.* XIV. *c.* 23, 24, 25, 26. Flavius, *Ant.* XIIX. *c.* 7. breviter eum *Armeniis* Regem datum aſſerit. Sed haud ſolidum *Tigrani* illud gaudium evenit. Nam cum temere expeditionem ſumpſiſſet in *Adiabenos*, & eâ iterum *Parthos* provocaſſet, *Tacit. Annal.* XV. *c.* 1, 2, 3. repente ab iis, *Tigranocertis* circumſeſſus fuit: & res tandem pactis *Corbulonis* huc deducta, ut Exercitibus partium, utrimque abductis, ipſe etiam *Tigranes* excederet, dum *Parthus* Romam mitteret Legatos, & *de Pace* Cæſarem interrogaret. *Tacit. Annal.* XV. *c.* 4, 5, 6. Poſtquam autem ignaviâ *Pæti*, qui *Corbulonis* ſucceſſor miſſus fuerat, Romani à *Parthis* cladem accepiſſent, & *Tiridates ipſe* Romam veniſſet ſupplex pro regnô, *Nero*, non amplius cunctandum ratus, *Armeniæ regnum*, (quod jam ante *Tiridates* habuit, &
366 quod è manu eripi non potuit,) pompâ exquiſitâ ei *Romæ* detulit. *Tacit. Annal* XV. *c.* 29, 30. & XVI. *c.* 23. *Sueton. in Neron. c.* 13. *Plin. Hiſt. Nat.* XXX. *c.* 2. *Xiphilin. Epit. Dion. in Neron.* Et ita *Armeniam* Arſacidis permiſit. Quâ quidem ratione *Tigranes* excluſus, & ad priſtinæ ſortis compedes repulſus fuit. Nec ab eô die, quiſquam *ex ejus familiâ* regno fuerat potitus: ut quod penes *Parthos* manſit. Hac ratione patet, quam tenuis illa fuit gloriatio, quod *poſteri Alexandri* in *Armeniâ Majori* dicti ſint regnaſſe. (Flavius *Bell.* II. *c.* 10. inquit: Ἀριστόβουλος ὁ Ἀλέξανδρος ἐκ μαριάμμης ἡμῖν γεγόνεισαν, οὓς ὁ πατὴρ ἀνεῖλεν. ἡ δὲ ἀλεξάνδρου φυλὴ τῆς μεγάλης ἀρμενίας ἐβασίλευσε.) Nam ea fortuna *duobus* tantum *Tigranis* obtigit: *huic* ſcilicet, & *Patruo*, de quo *Num.* 58. Quippe Ariſtobulus, *Num.* 68. huc non pertinet: ut qui non fuit Rex *Armeniæ Majoris*, ſed Minoris. *Ant.* XX. *c.* 5. & deinde, ἐκ φυλῆς *Ariſto*- 367
buli, & non *Alexandri*, *Ant.* XIIX. *c.* 7.

Cæterum *Tacitus*, qui *Annal.* XIV. *c.* 26. ſcribit: *Tigranem Archelai* (Cappadocum Regis) *fuiſſe nepotem*, corrigendus eſt. Nam eum *pronepotem* fuiſſe, præter Joſephum, *Ant.* XIIX. *c.* 7. ipſa rerum ſeries oſtendit. Quô pactô enim *Tigranes*, *nepos*, circa tempus medium *Auguſti* natus, (Pater non multo poſt *victoriam ad Actium* ab *Herode* interfectus,) ſub *Nerone* agere aut pati potuit? Quo profecto tempore, natura cum *aut* morte, *aut* ſenio ita multaverat, ut rebus gerendis aptus tum haud eſſe potuerit: nedum ita arduis & perturbatis.

67. ALEXANDER, *Rex.*] *Leſidis* ſcilicet, urbis Ciliciæ ſub Veſpaſiano. Uxor fuit *Jotape*, filia *Antiochi* Comagenorum Regis. *Ant.* XIIX. *c.* 7. Reperiuntur autem *tres Antiochi Comageni* circa hæc tempora. *Primus* ſub Auguſto: accuſatus publice capitis, & damnatus, quod legatum fratris, 368
cum quo habuit inimicitias, Romam miſſum, perfide interfeciſſet. *Dio Hiſtor. Rom.* LII. *Secundus*, ni fallor prioris filius, mortuus ſub Tiberio. *Ant.* XIIX. *c.* 3. *Tacit. Annal.* II. *c.* 42. *Tertius*, qui & *Jocchus*, prioribus literis compendio omiſſis. *Tacit. Annal.* XIII. *c.* 7, 37. hujus filius, ſub Cajo, Claudio, Nerone, & Veſpaſiano. *Cajus* ei ut aſſentatori & τυραννοδιδασκάλῳ ſuo, *Dio Hiſt.* LIX. *vide Num.* 63. Commagenen: paternum regnum, adjectis *Ciliciæ maritimis* dedit & mox abſtulit: reddidit *Claudius*. Dio *Hiſtor.* LX. μετὰ τοῦτο, inquit, τῷ τε Ἀντιόχῳ τὴν Κομμαγηνὴν ἀπέδωκε, (ſcilicet *Claudius*,) ὁ γὰρ Γάϊος καίπερ αὐτὸς οἱ δοὺς αὐτὴν ἀφῄρητο *&c.* Addit Flavius, *Ant.* XIX. *c.* 4. Ἀντίοχον δὲ ἣν εἶχε βασιλείαν ἀφελόμενος, Κιλικίας μέρος τι, καὶ Κομμαγηνὴν δωρεῖται. Hinc Tacito, *Annal.* XII. *c.* 55. dictus *Rex Ciliciæ*. Cui etiam *Nero* contra Parthos quædam 369
tribuit *Armeniæ*. *Tacit. Annal.* XIV. *c.* 26. Romanorum in ſocietate, arma junxit contra Parthos, *Tacit. Annal.* XIII. *c.* 7, 37. ac Judæos. *Joſeph. Bell.* III. *c.* 2. & VI. *c.* 12. & Veſpaſianum nitentem ad imperium, promovit: vetuſtis opibus ingens, & Regum (Romanis) inſervientium ditiſſimus. *Tacit. Hiſtor.* II. *c.* 81. & V. *c.* 1. Fuitque ei totâ vitâ clarum nomen, & magna felicitas, præterquam in ſenectute. Nam accuſatus à *Petô*, quod cum *Parthis* conſpiraſſet, *quartô annô Veſpaſiani* regno fuit abductus, & tranſlatus *Lacedæmonem*. Ubi, & *Romæ*, honorifice habitus, vitæ reliquum poſtea tranſegit. *Bell. Jud.* VII. *c.* 27. De quâ cataſtrophe graviter Flavius, ἁλώσ. VI. *c.* 12. εὐδαιμονῆσαι, inquit, μάλιστα τῶν ὑπὸ Ῥωμαίοις βασιλέων τὸν Κομμαγηνὸν συνέβη, πρὶν γεύσασθαι μεταβολῆς. ἀπέφηνε δὲ κἀκεῖνος ἐπὶ γήρως, ὡς οὐδένα χρὴ λέγειν πρὸ θανάτου μακάριον. *O*- 370
mnium Regum qui Romanis parebant, feliciſſimum fieri Comagenum contigit, priuſquam fortuna mutaretur. Oſtendit autem ille quoque in affectâ ætate, nullum ante mortem beatum dici oportere. Hæc ille. Videtur & partem *Phœnices* tenuiſſe: niſi fefellit *Liber Echa Rabati, ſuper Threnos Jerem. cap.* 1. *v.* 5. זה טיטוס הרשע בנו: שלש שנים ומחצה הקיף אספסיאנוס את ירושלם והיו עמו ארבעה דוכסין דוכוס דערביא דוכוס דפניקי דוכוס דאלכסנדריא דוכוס דפלסטיני: *Iſte eſt Titus, nequam filius ejus,* (ſcilicet Veſpaſiani.) *Tribus annis & dimidiô obſedit Veſpaſianus Hieroſolymam: erantque cum eô quatuor Duces. Dux Arabiæ, Dux Phœniciæ,* (alias דאפריקא de

de Africâ,) *Dux Alexandriæ*, & *Dux Palæſtinæ*. Quos quidem IV auxiliares Duces, alios non invenio, quam *Agrippam* Juniorem, *Sobemum* Emeſum, *Antiochum* Comagenum, & *Malchum* Arabum. Fla-
371 vius, *ἁλώσ.* III. *c.* 3. inquit: *συχνὸν δὲ παρὰ τῶν Βασιλέων συνήχθη συμμαχικὸν, Ἀντιόχου μὲν, καὶ Ἀγρίππα, καὶ Σοαίμου, παρασχομένων ἀνὰ δισχιλίους πεζοὺς τοξότας, καὶ χιλίους ἱππεῖς. τοῦ δὲ Ἄραβος Μάλχου, χιλίους πέμψαντος ἱππεῖς &c.* Cum quo Tacitus, *Hiſtor.* V. *c.* 1. *Comitabantur*, inquit, *viginti ſociæ cohortes, octo equitum alæ: ſimul Agrippa, Sohemuſque Reges, & auxilia Regis Antiochi, validaque & ſolitô inter accolas odiô infenſa Judæis Arabum manus.* *Antiochus* ergo, aut ſi mavis *Sohemus*, erit *Dux Phæniciæ*. Sed quis *Alexandriæ*, aut *Africæ?* Putaſſem fuiſſe *Tiberium Alexandrum*; niſi hic, cum exercitum Titi duceret, *Bell. Jud.* VI. *c.* .. & VII. *c.* 9. jam tum *Ægyptum* abdicaſſet. *Bell. Jud.* VI. *c.* 1. & ſic neque *Dux ejus* commode tum dici poſſet. Cum quæritur verò de *Patre Jotapes*, fuit ille *Antiochus Tertius*. Frater autem *Antiochus Epiphanes*, qui juve-
372 niliter audax cum ſuis Macedonibus, impetum fecit in *muros Hieroſolymorum*, ſic ut ipſe cum paucis vix evaſerit. *ἁλώσ.* VI. *c.* 12. Confer ſis *Num.* 79.

Cæterum *Alexandri Mariammæi* poſteritas, ut primum pullulavit, contulit ſe ad gentes, & à *cultu Majorum*, ad *paganos* tranſiit. *Ant.* XIIX. *c.* 7.

68. ARISTOBULUS, *Rex.*] *Nero* cum *Armeniæ minoris* Regem fecit. *Ant.* XX. *c.* 5. *Bell. Jud.* II. *c.* 12. Etenim, cum Armeniæ *Parthi* cupidiſſime inhiarent, tanquam quæ potentiæ ipſorum tertius gradus eſſet; *Tacit. Annal.* XV. *c.* 2. Imperator Provinciæ retinendæ causâ, *duo valida conſilia* agitavit: *alterum*, ut Regem domeſticum, ſimulque fidum, inveniret. *alterum*, ut hunc ipſum tanquam procul diſſitum & barbaris cinctum, proximis firmaret. Sic in Regem delectus *Tigranes Cappadox*, *Num.* 66. quem ipſi *Armenii* popularem ſuum agnoſcebant. *Tacit. Annal.* XIV. *c.* 24. Et *Armenia mi-*
373 *nor*, cognato Tigranis *Ariſtobulo* demandata: parte etiam conceſſa *Antiocho* Romanorum Socio. Tacitus, *Annal.* XIII. *c.* 7. inquit, *Minorem Armeniam Ariſtobulo, regionem Sophenem Sohemo cum inſignibus Regiis mandat.* Et Annal. XIV. c. 26. *Quo facilius novum regnum tueretur* (Tigranes) *pars Armeniæ ut cuique finitima, Thraſyppoque, & Ariſtobulo, atque Antiocho parere juſſæ ſunt.* Videtur *Ariſtobulus* paternum etiam *Chalcidis* regnum tenuiſſe ſub *Veſpaſianô*. per *ἁλώσ.* VII. *c.* 27. Poſtquam illud *Agrippa Junior* amiſiſſet. *Ant.* XX. *c.* 5. quanquam forte non ipſius urbis *Chalcidis*. Neque enim *Joſephus* dicit Regem *Chalcidis*, ſed *Chalcidicæ*. *συνεμάχει*, inquit, *καὶ Βασιλεὺς αὐτῷ, τῆς μὲν Χαλκιδικῆς λεγομένης Ἀριστόβουλος, τῆς ἑτέρας δὲ* &c. At *χαλκιδικὴν* à *Chalcide* diſtinguit Strabo, *Geogr.* XVI. *χαλκίδα* quidem Marſyæ *ἀκρόπολιν*, *χαλκιδικὴν* autem regionem deſcen-
374 dentem ἀπὸ Marſyâ, appellans. Ipſe *Flavius*; dum *Chalcis* aderat, regnum ſemper appellavit *Chalcidis*: (ſicut *Ant.* XIX. *c.* 4, 7. & XX. *c.* 3, 5. *Bell. Jud.* II. *c.* 10.) Hic, ſeu *Bell.* VII. *c.* 27. primo vocat *χαλκιδικήν*. Quod ni fallor, haud fit ſine causâ. Uxor *Ariſtobuli* fuit *Salome*, filia Herodiadis ex Herode: & vidua *Philippi* Tetrarchæ Trachonitidis &c. *Ant.* XIIX. *c.* 7. De quâ lites & alia adiri poſſunt, *Num.* 34, 65.

Errat ergo Baronius, cum *Annal. ad Ann. Chr. n.* 48. hunc confundit cum *Herode*, *Patre*. Errat & Orleans, *ad Tacit. Annal.* XIV. *p. m.* 739. cum dicit ſimul etiam *Judæam* rexiſſe. Quam in provinciam redactam, & per *Præfectos* Romanorum tum curatam, conſtat.

69. *Jotape:*] Nullâ re aliâ, quam vitiô corporis, & ſurditate memorabilis. *Ant.* XIIX. *c.* 7.

70. AGRIPPA MINOR, REX.] Decimô ſeptimô annô ætatis, cum eſſet in educatione apud *Claudium*, Patre Cæſareæ orbatus fuit. Volebat 375
quidem *Claudius* eum ſtatim in regnum Patris ſubſtituere; ſed diſſuaſerunt liberti & amici Claudii, dicentes ad regnum nutans & ſeditioſum virô juſtæ ætatis opus eſſe. Quare *Claudius*, *Fadum* tum quidem ablegat cum imperiô in *Agrippæ* regnum. *Ant.* XIX. *c.* 7. *Bell.* II. *c.* 10. Sed cum *quintô annô* poſt, è vitâ excederet *Herodes Rex Chalcidis*; Claudius *Agrippæ*, illius tanquam Patrui regnum ſtatim tribuit. *Ant.* XX. *c.* 3. & poſt *quatuor annos* eum adhuc auget liberalius, dum loco *regni Chalcidis* ei confert *Trachonitidem*, *Gaulanitidem*, & *Bathanæam*: additâ etiam *Abilâ Lyſaniæ*, & *Eparchiâ Vari*. *Ant.* XX. *c.* 5. *Bell.* II. *c.* 11. Quibus poſtea *Nero* urbes IV. addidit: *Taricheas* quidem, & *Tiberiada*, in Galilæâ; *Juliadem* autem cum vicis XIV, (non X, ut habet Photius, *Biblioth. codic.* 238. *p. m.* 978.) & *Abilam*, in Peræâ. *Ant.* XX. *c.* 5. *Bell.* II. *c.* 12. Ex quô facile fuerit judicare, quantum *Agrippa*
patre minor fuit. Ut inter Reges *Tacito Hiſt.* V. 376
c. 9. ad modicum redactos computari poſſit. Nam ex *Judæâ*, *majori Galilææ parte*, & *Samariâ*, (quibus præerant *Præfecti Romanorum*,) nihil habuit præter *jus in Templum*. *Ant.* XX. *c.* 8. Quo quidem ita ſtrenue fuit uſus, ut brevi tempore *quatuor Summos Pontifices* dejecerit, *ſex* ſtatuerit. *Ant.* XX. *c.* 6, 7, 8. Et laudandum hoc equidem de *Ananô* abrogato: cum is non ſolum *dignitas Sacerdotum* vi corriperet; ſed & *Jacobum fratrem Domini*, & alios pios lapidatione interficeret. *Ant.* XX. *c.* 8. Ab eo tempore, *Agrippa* bis pro Romanis arma ſumpſit. Primo, contra *Parthos*, qui Armeniam raptaverant: *Duos veteres Reges*, inquit Tacitus Annal. XIII. c. 7. *Agrippam & Sochum, expedire* juſſit *copias, queis Parthorum fines ultro intrarent.* Alterâ vice, contra gentem ſuam. Nam *decimô ſeptimô regni Agrippæ annô*, *duodecimô Neronis*, bellum illud lamentabile exortum eſt, ad quod merito Orbis ex-
pavescit. Utpote in quo florentiſſima quondam 377
Gens Judaica, clade miſerabili aut everſa aut diſperſa fuit: terris vaſtatis, urbibus exciſis, Templo etiam incomparabili combuſto. Cujus quidem atrocis incendii fax & tuba fuit *Florus*. *Tacit. Hiſt.* V. *c.* 10. Præfectorum gentis omnium iniquiſſimus: qui inauditâ ſuâ tyrannide & avaritiâ, gentem ad deficiendum impulit. *Ant.* XX. *c.* 9. *Bell.* II. *c.* 13, 14, 15, 16. *Hegeſipp. Excid.* II. *c.* 8, 13. *Hujus*, inquit Photius Biblioth. codic. 76. p. m. 169. *impotentem dominatum crudelitatemque, Judæorum natio non ferens, tumultuari cæpit, melius eſſe rata ſimul & in libertate, quam lente & paulatim & in ſervitute perire.* Agrippa quidem, popularium ſuorum miſeratus ſortem, multa fecit pro ſalute populi; & tam per ſeſe, *ἁλώσ.* II. *c.* 16. quam per alios, *ἁλώσ.* II. *c.* 24. ſtrenue ſeditionem dehortatus fuit: Sed ita erant omnium animi *Flori* injuriis efferati & ex-
acerbati, ut *Agrippam* utilia cum lacrumis ſuaden- 378
tem ſaxis appetitum urbe moverint. *ἁλώσ.* II. *c.* 16. *Hegeſipp. Excid.* II. *c.* 9. & Legatorum ejus alterum morti dederint; alterum ſaucium in fugam egerint. *ἁλώσ.* II. *c.* 24. *Hegeſipp. Excid.* II. *c.* 15. Palatiis ejus, Sororiſque, incenſis: & bonis raptis. *ἁλώσ.* II. *c.* 17, 26. & *in Vit. Joſeph. p. Gelen.* 1008. *Hegeſipp.* II. *c.* 10. & III. *c.* 3. Præſidio etiam, quod in urbem ad malos compeſcendos miſerat, hoſtiliter habito, circumſeſſo, pulſo. *Bell. Jud.* II. *c.* 17. *Hegeſipp.* II. *c.* 10. Quare *Agrippa*, inſanabilem videns hominum ſævitiam, aliâ viâ inſiſtendum duxit: & junctis caſtris cum Romanis exercitibus, vi & ille agere cæpit, *Bell. Jud.* III. *c.* 1, 3. Ut etiam in obſidione *Gamolæ* vulnus *dextrô cubitô* acceperit. *Bell. Jud.* IV. *c.* 1. *Hegeſipp.* IV. *c.* 1. Inter illas turbas *Nero* interficitur. Quo tempore *Veſpaſianus*, quem *Nero* ad bellum Judaicum delegerat cum tribus legionibus, *Tacit. Hiſt.* I. *c.* 10. filium ſta-

379 ſtatuit mittere ad *Galbam*, partim ad gratulandum: *Tacit. loc. cit. Sueton.* VIII *c.* 5. partim ad ejus ſuper bello voluntatem exquirendam. *ibid.* v. *c* 6. Tacitus, *Hiſt.* II. *c* I. inquit: *Cauſam profectionis, officium erga Principem, & maturam petendis honoribus juventam ferebat. Sed vulgus fingendi avidum diſperſerat, accitum in adoptionem.* Hac occaſione *Agrippa* itineris ſocium ſe præbuit, & (*Titó* quanquam *cædis Galbæ* famâ exterrito & in Syriam ſe referente, *Tacit. loc. cit.*) Romam adiit. *Bell Jud.* v. *c.* 6. *Hegeſipp. Excid.* IV. *c.* 21. Unde Baronius, *Annal. ad Ann. Chr.* 73. *num.* 8. fingit eum non reverſum: *A quô tempore*, inquit, Agrippa *navigavit Romam ad Galbam, non amplius reverſus eſt in Judæam: nec poſt eum aliquis ſuffectus eſt in locum ipſius Rex Judæorum, Romanis tantummodo Judææ dominantibus.* Cum tamen *eôdem annô* mox redierit. Nam cum audiret occulte agi de *Veſpaſiano* eligendo ad impe-
380 rium, cito gradu domum ſe mox contulit. Tacitus, *Hiſtor.* II. *c.* 81. inquit: *Mox per occultos ſuorum nuncios excitus ab Urbe Agrippa, ignarô adhuc Vitelliô, celeri navigatione*, (ſcilicet ut ſe cum aliis illic loci Regibus, Veſpaſiano jungeret, ejuſque juvaret partes) *properaverat.* Et quomodo non rediiſſet, qui in Titi auxiliis fuit contra Hieroſolymam? *Tacit. Hiſt.* v. *c.* I. Patre Titi jam rerum potiente? Et bello confecto Romæ iterum adfuit cum *Sorore*, ibique honores prætorios ſuſcepit? *Xiphilin. epit. Dion. in Veſpaſian.* Non dicam: Quod cum *Soror* domum miſſa à *Titô* ſit; teſte *Aurel. epit. Hiſt. in Tit.* (domum autem aliam non habuit, quam in regno fratris:) non videatur quomodo frater eam tum non comitatus fuerit. Nam certe *Agrippa*, qui à *Sorore* alias vix potuit divelli, minus videtur eam dolore repudii oppreſſam deſerturus aut ab eâ receſſurus. Omitto etiam, quod cum *Agrippa* LXII. Epiſtolas Romam ſcripſerit ad *Fla-*
381 *vium*, quibus *ejus libros* comprobarit; *Vit. Joſeph. Gelen. p.* 1026. *Euſeb. Hiſt. Eccleſ.* III *c.* 9. alibi quam in regno eum tum fuiſſe aut ſcripſiſſe, non ſit conſentaneum. Nam quo alio extra Romam & Cæſaris aulam loco tam diu deſideret, ut tot epiſtolis rogaretur atque reſponderet? Satis ergo docetur *Baronius*, quod *Agrippa* à quo ad *Galbam* navigaverat, redit in regnum; *& vel aliquoties.* Sunt qui *bellô* ſeorſim valent, ſunt qui *pace*: *Agrippa* utrimque fuit præſtantiſſimus. *Munificentiâ in ſubditos, Pietate in patriam, Manſuetudine, Sapientiâ, æquitate clarus.* Ut ſi aliqua non acceſſiſſent, de quibus *Num.* 72. non ſuorum, ſed Principum laudatiſſimus audire poſſet. *Cæſareæ Philippi* auxit pomæria. *Berytum* extulit & exornavit ad invidiam: omni artis cultu decoratum. cum præter externam urbis elegantiam, cives ipſos coleret egregie, ſpectacula annua publice conſtituendo, & magnam vim olei frumentique iis erogando. *Ant.* xx. *c.* 8.
382 Extat ejus Oratio ad rebelles Hieroſolymitanos, *Bell. Jud.* II. *c.* 16. *Hegeſipp. Excid.* II. *c.* 9. ex quâ ſtudium in patriam, an dicentis moderatio magis luceat, haud facile quis judicaverit. Plena certe eſt apparatu omni Sapientiæ, & authore vere digna ſuo: ut qui non modo inter ἄνδρας παιδείας ἑλληνικῆς μετεσχηκότας, *l.* I. *contra Apion. p. Gelen.* 1037. aut ἐπὶ πᾶσαν ἱκανῶς, *Vit. Joſeph. p. Gelen.* 1026. fuit numeratus; ſed & ob *rerum Divinarum* ſcientiam laude publicâ ornatus ab Apoſtolo. *Act.* XXVI. *c.* 3. 26. Nam hic ille *Agrippa* eſt, coram quo & *Feſtô* Paulus cauſam dixit, & quem ita orando *Paulus* ſubiit, ut publice coram conventu teſtatus ſit: *parum abeſſe quin Paulus ſibi perſuaſerit. Act.* XXVI. 28. *Phot. Biblioth. cod* 238 *p. m.* 978. *Niceph. Hiſt.* II. *c.* 30. Saltem totâ actione liquet amor & ſtudium *æquitatis* in *Agrippâ*. Nam cur Paulum alias audire ſic deſideraret? *Act.* XXV. 22. Cur eum,
383 ut pro ſe reſponderet, animaret? *Act.* XXVI. I. Quin imo: ſuper innocentiâ ejus teſtaretur, diceretque eum potuiſſe dimitti, niſi forum Præſidis declinaſſet, & ad Cæſarem ultro appellaſſet? *Act.* XXVI. 32. Obiit tandem pene ſeptuagenarius, anno regni LI. anno imperii Trajani III. Et in eo regnum *Herodiadum* exaruit. Photius, *Biblioth. codic.* 33. *de Juſto Tiberienſi*: ἄρχεται, inquit, τῆς ἱστορίας ἀπὸ Μωϋσέως, καταλήγει δὲ ἕως τελευτῆς Ἀγρίππα, τοῦ ἑβδόμου μὲν τῶν ἀπὸ τῆς οἰκίας Ἡρώδου, ὑστάτου δὲ ἐν τοῖς Ἰουδαίων βασιλεῦσιν· ὃς παρέλαβε μὲν τὴν ἀρχὴν ἐπὶ Κλαυδίου, ηὐξήθη δὲ ἐπὶ Νέρωνος, καὶ ἔτι μᾶλλον ἐπὶ Οὐεσπασιανοῦ, τελευτᾷ δὲ ἔτει τρίτῳ Τραϊανοῦ, οὗ καὶ ἡ ἱστορία κατέληξεν.

Quæ cum ita ſint, non audiendus *Gorionides*, & qui *Agrippam* ajunt à *Veſpaſianô* occiſum *quartô anno* ante finem Hieroſolymorum. Tzemach David, *part.* I. *millen.* 4. *ad Ann.* 803. inquit: גם את 384
אגריפס המלך ובנו מונבז הוליך אספסיאנוס עמו כאשר עלה מירושלם לרומי להתקסר שם באמרו אולי ימרו אחרי אחיהם היהודים ויברחו בידו לימים אחרים אחרי התקסר אספסיאנוס יקצוף על אגריפס מלך היהודים כי הלשינו עליו לאמר שחשב לבגוד בו וכי שלח לירושלים מכתב על ככה ויכה אותו ואת מונבז בנו לפי חרב: *Agrippam quoque Regem, & Monebazum filium ejus ſecum deduxit Veſpaſianus, cum Hieroſolymâ diſcederet Romam, ut ibi Imperator crearetur, dicens: forte deficerent ad fratres ſuos Judæos. Poſt aliquot autem dies, ipſi rebellarunt adverſus ipſum jam Imperatorem factum. Succenſuit Veſpaſianus Agrippæ, Regi Judæorum: calumniati enim ſunt ei apud ipſum, quod cogitaſſet eum decipere, & miſiſſet certam Epiſtolam Hieroſolymam. Ideoque interfecit eum* 385
gladiô, & filium ejus Monebazum. Et R. Azaria, *in libr. Meor enajim Imre binah. c.* 51. צא ובדוק בכל שלשלת מלכי בית שני וכהניה הנכתבים מאת כל יודעי העתים כי לא תמצא זכר הילני ומונבז רק כתבו בן אגריפס האחרון אשר מזרע הורודוס שנהרג הוא והמלך אביו בחרבן הבית: *Scrutare & percurre univerſam ſeriem Regum domus ſecundæ, & Sacerdotum ejus, prout deſcripti ſunt apud omnes Chronologos: nullam invenies fieri mentionem Helenæ & Monebaſi, niſi filii Agrippæ ultimi è ſtirpe Herodis, qui cum Rege Patre ſuô interfectus eſt in excidiô Templi.* At quid juvat Agrippæ *filium* tribuere, quem nunquam, uti nec *Uxorem* habuit? Quid ſibi vult eum dicere occiſum, ante captam Hieroſolymam, qui poſt bellum adhuc imperavit? Quid attinet eum à *Veſpaſianô* interfectum, qui *Veſpaſiano & omni ſtirpi ejus* ſupervixit? [mortuus ſcilicet primum ſub *Trajanô*:] & 386
qui ab eô in honore fuit habitus? Nam non ſolum eum *Veſpaſianus* magni fecit in *Judæâ*: (dum Cæſareæ apud eum XX dies ſubſtitit: Tiberiada & Tarichæas expugnatas ei reddidit. *Bell. Jud.* III. *c.* 16, 17, 18, 19. *Hegeſipp. Excid* III. *c.* 22, 23, 25, 26. & defenſum contra Tyrios, Ἰουδαίοις φίλον appellavit. *Vit. Joſeph. p. Gelen.* 1030.) ſed & *Romæ*: ubi ei honores prætorios contulit. *Xiphilin. ſupr.* Ut ſub Veſpaſianis θαυμασιώτατος dici, & libros *Flavii* cenſere potuerit. *Joſeph. l.* I. *contra Apion. p. Gelen.* 1037. *& in Vit. p.* 1026, 1027. Imo: ſub *Veſpaſianô* magis fuerit auctus, quam ſub *Nerone*. Teſte *Juſtô Tiberienſ. apud Phot. ſupr.* Quanquam enim *hunc Tiberienſem*, Flavius, *in Vit. loc. cit.* arguat mendacii: tamen hoc non intelligit niſi de *Belli Hiſtoriâ*, cui non interfuit. Quod autem de *Agrippæ regnô & annis* ſimul fuerit mentitus, ita non movet ſuſpicionem *Flavius*, ut etiam ejus adſtruat contrarium: dum teſtatur eum *Beruti apud Agrip-* 387
pam vixiſſe, & apud eum in parte ſervitii fuiſſe, vel cum capitis periculo. *Vit. Joſeph. p.* 1026. Ut quin *Tempus dominationis Domini*, recte ſciverit, haud ſit dubitandum. Scaliger, *animadv. p.* 176. inquit: *Iſte Junior Agrippa obiit tertio anno Trajani;*

ut

ut teſtis erat Juſtus Tiberiadenſis, qui ipſi Regi Agrip-
pæ Chronologica ſua obtulit. Quod equidem non in-
telligo. Nam cum *Juſtus* ille Hiſtoriam ſuam pri-
mum edidit *Agrippâ mortuo*; quemadmodum ea *A-*
grippæ finis meminit, & hoc ei *Flavius* exprobravit.
Vit. Joſeph. loc. cit. fuitne illa vero oblata *Agrippæ*
mortuo? Sed hæc ἐν παρόδῳ. Mitior paulo eſt er-
ror Euſebii, quo in *Chronic. p.* 160. Agrippam di-
cit regnaſſe tantum *annos* XXVI. Quaſi cum gente
Judæorum deſiiſſet. Quia enim *Euſebius* illud de-
prehendit intervallum, inter gentis funus & Agrip-
pæ initium; putavit etiam regnum ejus cum *Ju-*
388 *dæis* terminatum. Quod falſiſſimum. Nam cum
regnum Agrippa non habuit in *Judæâ*, ſicut ſu-
pra: utique neque in *Judæâ* illud potuit amittere.
Niſi quis malit comminiſci cum Carolo Stephani,
Lexic. Hiſtor. voc. Agripp. quod *Agrippa hic totum*
Herodis Magni regnum habuiſſet, præter Hieroſoly-
mam & munimenta quædam Archelai. Quod eſt
ſomniare vigilandô. Nam ne pagum quidem *tra-*
ctus Archelai habuit: nec ex totâ *Antipæ Tetrarchiâ*
præter IV *Urbes*, duas in Galilæâ, & totidem in
Peræâ. Cappellus *Hiſt. Apoſt. & Judaic p. m.* 85.
magnum monſtrum ait, cum ſic de *Agrippa* ſcri-
bit: *Annos regnavit* XIII, *menſes* VIII, *dies* XX. *Ne-*
roni regnum ſuum reliquit teſtamento. Duxit uxorem
Mariammen Olympiadis & Joſephi filiam; Herodis
Chalcidis Regis, ante conjugem. Fabulæ! Nam hac
ratione *Agrippa* deceſſiſſet ante belli initium: ut
quod *decimo ſeptimo ejus anno* cæpit. Quæ de *Uxore*
ſcribit, & illa portentoſa ſunt. Ut mirum unde
389 ſomnia hæc ſurrepſerint. Quibus paria habet Se-
rarius, *Opuſc. de Herod. c.* 20. *p. m.* 142. cum ſic di-
cit de Agrippa: *Druſo ejuſque Uxori Anthoniæ* fuit
gratiſſimus: Primo Rex factus Tetrarchiæ Philippi,
hinc Rex Chalcidis, poſt Herodis patrui mortem. Quot
ſententiæ, tot ſphalmata. *Agrippæ hujus* tempo-
re, nullus *Druſus* fuit. Patri *Agrippæ Majori*, *Dru-*
ſus qui fuit familiaris, non erat *maritus Anthoniæ*,
Claudius Druſus: (ſcilicet qui jam ante *ſub Auguſto*
citra Rhenum deceſſerat. *Tacit. Annal.* I. *c.* 3. *Dio*
Hiſt. Rom. LV.) ſed *hujus Nepos* ex fratre *Tiberiô*!
fraude *Sejani* ante ſublatus, quam vel *Major Agrip-*
pa venerat ad regnum. *Ant.* XIIX. *c.* 8. *Tacit. Annal.*
IV. *c.* 8. Nihil igitur hæc ad *Agrippam Juniorem*.
Qui etiam certe prius accepit *regnum Chalcidis*,
quam *Philippi Tetrarchiæ*. Sicut ante fuit demon-
ſtratum. Errat & Photius, *Biblioth. cod.* 218. cum
patre mortuo, Agrippam *Romam* navigaſſe tradit.
Neque enim habuit opus: qui tum certe *Romæ*
390 fuit. Flavius, *Ant.* XIX. *c.* 7. inquit: ὁ δὲ τεθνεῶτος
υἱὸς ἀγρίππας, ἐπὶ ῥώμης ἐν τῷ χρόνῳ τούτῳ τρεφόμενος
παρὰ κλαυδίῳ καίσαρι. Nonnulli cum Carolo Ste-
phani, *in Lexic. Hiſtor. voc. Agripp.* Agrippæ re-
gnum extendunt ad *annos* LVI. Quorum fallit cal-
culus. Nam regnum *Agrippæ* nullum fuit ante
Chalcidis: quod *octavo anno Claudii* delatum, *Ant.*
XX. *c.* 3. & inde protenſum ad *Trajani tertium*, il-
lam minime acquiret ſummam.

Memorabile eſt, quod & *Agrippa Junior* fuit di-
ctus *Herodes*. Nam *in Tract. Sanhedr. capit. Chelech.*
בר כוזבא מלך תלתא שנין ופלגאי אמר להן
לרבנן אנא משיח פרשי׳ עם כלכות הורודוס
היה: *Bar Cozba regnavit tribus annis & dimidiô:*
Dixit autem Rabbinis, Ego ſum Meſſias. Gloſſa R.
Salomonis: *cum regnô Herodis fuit.* Herodes illic,
eſt *Agrippa Junior*: cujus ſcilicet tempore ille *Bar-*
391 *Cozba*, [aliis *Ben-Coziba*, vel *Ben-Coziba*, filius
mendacii & falſitatis] dum *Titus* obſideret urbem,
interfectus eſt. Iterum Talmud, *in Sanhedr. eod.*
cap. בר כוזבא מלך תלתא שנים ופלגא אמר
להם לרבנן אנא משיח אמרו ליה במשיח
כתיב דמורח ודאין נחזי בך אי מריח ודאין
כיון דחזיאו דלא מריח ודאין קטלוהו: *Bar-*
Cozba regnavit tribus annis & dimidiô. Dixit enim
ad Magiſtros: Ego ſum Meſſias. Dixerunt ei: de
Meſſiâ ſcribitur [*Eſa.* XI. 3] *quod odorans erit &*
judicans [odorandô ſciens quis reus & quis inno-
cens] *videbimus ergo num tu odorando valeas judica-*
re. Cumque vidiſſent quod non eſſet odorans, & ju-
dicans, occiderunt eum: Differentia aliqua eſt in Ge-
marâ, *Sanhedr. c.* 11. *fol.* 93. בר כוזבא מלך תרתין
שנין ופלגא אמר להון לרבנן אנא משיח
אמרו ליה במשיח כתיב דמורה ודאין ניהזי
אנן אי מרח ודאין כיון דחזייה דלא מריה
ודאין קטלוה: *Coziba regnavit duos annos & me-* 392
dium: Dixit autem Rabbinis, Ego ſum Meſſias. Di-
xerunt ipſi, de Meſſiâ ſcriptum eſt, quod odoretur cer-
tiſſime, (ſolo odore diſcernat ſontem ab inſonte,
ſic exponit R. Salomo) *videbimus igitur num odore-*
ris certiſſime. Poſtquam viderunt eum non odorari cer-
tiſſime, occiderunt eum. Et hæc hactenus, *Bar-Co-*
zeba autem ſub *Hadrianô*, prius dictus *Ben-cochaba*,
alius impoſtor fuit: nempe occiſus non à Judæis,
ſed ab *Hadrianô*. Sicut *Num.* 76. Ut cum alter
horum fuerit ſub *Herode*, & alter ſub *Hadrianô*;
confundi ab Altingiô, *in Schil.* IV. *c.* 11. non de-
buerint.

Denique: etiam quædam apponenda ſunt de *Ja-*
cobô ſupra ab *Ananô* lapidatô. Nominatur ille ſim-
pliciter Jacobus *Act.* XV. 13. & XXI. 18. *Gal.* II. 9.
vel cum addito: frater domini. *Gal.* I. 19. *Joſeph.*
Ant. XX. *c.* 8. *confer Matth.* XIII. 55, 56. *Marc.* VI. 3.
Patribus dicitur cognomento *Juſtus*. *Hegeſipp. Hy-*
pomnem. V. *Euſeb. Hiſt. Eccleſ.* II. *c.* 22. *Hieron. ad* 393
Gal. I. imo, δικαιότατος δι' ἀκρότητα ἣν μετῆλθε τὸν
βίον, φιλοσοφίας τε καὶ θεοσεβείας &c. *Clem. ap. Euſeb.*
loc. cit. Erat enim vir tantæ ſanctitatis & amoris
in populo, ut fimbriam veſtimenti ejus omnes cer-
tatim niſi ſint attingere. *Hieron. loc. cit.* Natales
quod attinet: Pater ei fuit *Joſephus*, Salvatoris nu-
tritius; qui eum & *Joſen*, *Judam*, *Simeonem*, ſed
& *aliquas filias*, (*Matth. & Marc. loc. ſupr.*) ex u-
xore ante *Mariam*, ſuſtulit. Epiphanius, *l.* 2. *adv.*
Hæreſ. Tom. II. *p. m.* 636. inquit: παρῆλθεν Ἰάκωβος
ὁ πρῶτος ἐπισκοπεύσας ἐν Ἱεροσολύμοις, ὁ ἀδελφὸς ἐπι-
κληθεὶς τοῦ Κυρίου, παῖς δὲ τοῦ Ἰωσὴφ ἀπὸ τῆς ἰδίας αὐτοῦ γυ-
ναικὸς γεννηθεὶς, σὺν τοῖς λοιποῖς αὐτοῦ ἀδελφοῖς, οἷς
συναναστραφεὶς ὁ Κύριος Ἰησοῦς Χριστὸς, ὁ ἀπὸ Μαρίας
τῆς ἀειπαρθένου κατὰ σάρκα γεννηθεὶς, ἐν τάξει ἀδελφῶν ἦν, 394
οἱ καλοῦνται αὐτοῦ ἀδελφοὶ &c. Unde & *Judas*, fra-
ter *Jacobi*, *Matth.* XIII. 55. *Marc.* VI. 3. Hegeſippo,
apud Euſeb. Hiſt. III. *c.* 15. ſtatuitur ὁ ἀδελφὸς κυρίου
λεγόμενος κατὰ σάρκα. *Patria* fuit villa *Sechania*: ni-
ſi fallunt Talmudici. Midraſch Kohelet, & Abo-
da Zarah, *cap.* 2. inquit: ר׳ אלעזר בן דמה נשכו
נחש ובא יעקב איש כפר סכניא לרפאותו
בשום פלוני ולא הניחו ר׳ ישמעאל׳ אל׳ אין
אתה רשאי בן דמה: *R. Eleazarum filium Da-*
mah momordit Serpens: venitque Jacobus vir de villâ
Secaniâ, ad curandum eum in nomine talis. Et non
permiſit ei R. Iſmaël, ſed dixit ei: non licet tibi fili
Damah. Ex Gloſſa *En Miſchpath*: ובא יעקב איש
כפר שכניא שמו לרפואתו בשם רבו ישו:
Acceſſit Jacobus de villâ Schechaniâ, ut ſanaret eum
in nomine Magiſtri ſui Jeſu. Hæc illi. *Jacobum*,
cum adoleviſſet, *Hieroſolymorum Epiſcopum* fuiſſe, 395
tota pene concinit Antiquitas. *Cyrill. Hieroſol. Ca-*
techeſ. 4. *Auguſtin. expoſit. Epiſt. ad Galat. Epiphan.*
loc. ſupr. Hieronym. in Catal. Script. Haym. Hiſt. Eccl.
I. *c.* 26. *Niceph. Hiſt.* II. *c.* 38. inſtitutum ſcilicet,
vel ab ipſo Servatore: *Chryſoſt. homil.* 38. *in* I. *Cor.*
15. vel, (quod magis veriſimile,) ab Apoſtolis. ὑπὸ
τῶν ἀποστόλων, inquit Clemens *ap. Euſeb. loc. cit.*
ὁ τῆς ἐπισκοπῆς τῆς ἐν Ἱεροσολύμοις ἐγχειρίζεται θρόνος. Et
ſimilia habet Euſebius, *Hiſt. Eccleſ.* II. *c.* 22. Διαδέ-
χεται, inquit, τὴν ἐκκλησίαν μετὰ τῶν ἀποστόλων ὁ ἀδελ-
φὸς τοῦ κυρίου Ἰάκωβος, ὁ ὀνομασθεὶς ὑπὸ πάντων δίκαιος
&c. Ut mirum non ſit, cur cum plures eſſent
fratres Domini, *Matth.* XIII. 55, 56. *Marc.* III. 31,
32.

32. 1. *Cor.* IX. 5. Jacobus tamen ſolus aut præcipue, ob officii & rerum aliarum claritatem, *frater Domini* ſalutatus fuerit. Nam ſtupenda de ipſo me-
396 morat Antiquitas. Hegeſippus, *Hypomn.* V. *cit. Euſeb. loc. ſupr.* inquit: *Hic ab utero matris ſuæ ſanctus fuit, vinum & ſiceram non bibit, animalium abſtinuit carnibus, novaculâ caput nunquam raſum fuit, corpus oleo non unctum, aut ablutum balneo. Huic uni licebat in Sancta Sanctorum ingredi, veſtibus utebatur non laneis ſed lineis,* (Sindone juxta *Haymon.*) *Solus in templum intrare ſolitus fuit, & ibi genibus poſitis veniam populi pro peccatis poſtulare: ut genua ipſi, quod tam crebro adoraverit, cameli inſtar tuberculis obduruerint. Qui propter ſingularem juſtitiæ præſtantiam, Juſti & Obliæ, (quod populi præſidium & Juſtitia dici poſſet) nomen, ſicut Prophetæ memorant, invenit.* Eadem habet Haymom, *Hiſt. Eccleſ. loc. cit.* Epiphanius autem, (quem Nicephor. *Hiſt. Eccleſ.* II. *c.* 39, 40. ſequitur) prætera adjicit, *Hæreſ.* 78. quod *in perpetuâ virginitate vixerit, adoleſcens fuerit qui captô Chriſtô linteum dimiſit, quod Johannem & Jacobum vitæ ſocios habuerit, bracteam geſtaverit, aliquando in ſiccitate pluvias impetraverit, calceamenta non induerit, & denique anno ætatis* XCVI,
397 *poſt Chriſtum aſſumptum circiter vigeſimo quarto, à Fullone ligno percuſſus in caput, poſtquam illæſus è Templi pinnis eſſet dejectus, animam depoſuerit.* In quo *mortis* genere *alii* conſentiunt: ſed diverſis circumſtantiis. Clemens & Haymo, *loc. alleg.* referunt, quod Judæi videntes Paulum elapſum, *Act.* XXVII. 1. vim deinceps in *Jacobum* verterint: & dum ille rogatus ut Chriſtum abnegaret, tanto magis publice eum commendaverit, ejectum eum de Templi πτερυγίου, dum genibus poſitis oraret vel pro hoſtibus, fullonis vecte cæſum interemerint. Hegeſippus autem *loc. cit.* culpam maxime rejicit in *Phariſæos.* Hos enim & Scribas, ad *Jacobum* acceſſiſſe, ut pro authoritate ſuâ, plebem avide ſe Chriſto dantem, feſto Paſchatos publice dehortaretur. Cum ille tamen pro officii ſanctitate, totis viribus egerit contrarium: & Chriſtum ſedere à dextris potentiæ & virtutis Dei, indeque in cœli nubibus adfuturum. Itaque Scribas & Phari-
398 ſæos concitatos, ſurſum ad eum in pinnacula convolaſſe, & inde eum detruſiſſe. Quo præcipitio cum non ſtatim moreretur, dum in genua exceptus ad precandum ſe componeret, *fullonem* ſuperveniſſe, qui vecte caput fregerit. Hactenus *Patres*: Sed decepti hinc inde, (ut arbitror) ab *Apocryphis.* Neque enim *Joſephus*, qui αὐτόπτης rei eſſe potuit, *Jacobum* dicit *vecte* occiſum; ſed *lapidibus* interfectum. Ὁ Ἄνανος, inquit *Ant.* XX. *c.* 8. νομίσας ἔχειν καιρὸν ἐπιτήδειον, διὰ τὸ τεθνάναι μὲν Φῆστον, Ἀλβῖνον δὲ ἔτι κατὰ τὴν ὁδὸν ὑπάρχειν, καθίζει συνέδριον κριτῶν, καὶ παραγαγὼν εἰς αὐτὸ τὸν ἀδελφὸν Ἰησοῦ τοῦ λεγομένου Χριστοῦ, Ἰάκωβος ὄνομα αὐτῷ, καί τινας ἑτέρους, ὡς παρανομησάντων κατηγορίαν ποιησάμενος, παρέδωκε λευσθησομένους. Adhæc: Templi πτερύγια acutis verubus fuerunt conſita, ut ne aves quidem
399 inſiſtere potuerint. *Joſeph. Bell. Jud.* VI. *c.* 6. multo minus homines. Et cum Templi altitudo *centum* æquaſſet *cubitos*, *Joſeph. Ant.* XV. *c.* 14. *Bell.* VI. *c.* 6. mirum quomodo inde aliquis audiri potuit. *Bracteam* geſtavit non *Jacobus*; ſed *Johannes.* Uti aſſerit *Euſebius*, ex Epiſtolâ *Polycarpi.* Ingreſſus *Jacobi* in Sancta Sanctorum nimis quam prodigioſus eſt. Nam quod ſoli licuit *generi Sacerdotali*, imo ex hôc, ſoli Pontifici, *Hebr.* IX. 7. *Joſeph.* ἀλώσ. *loc. cit.* quomodo licuiſſet homini, non dicam non *Pontifici*, aut *capaci Sacerdotii*, (orto ſcilicet ex *tribu Judâ*) ſed & habito pro *hæretico?* Denique: Si *Jacobus* martyr coronatus *anno ætatis* XCVI, Chriſti autem aſcendentis *vigeſimo quarto*, erit is Adoleſcens, qui deſerto fugit linteo; erit *Adoleſcens major vel ſeptuagenario.* Quæ & alia pronum eſt hic deprehendere. Ut Baronius, *ad ann. Chr.* 68. his tam credulus eſſe non debuerit. Sed an *Jacobus hic* idem qui *Alphæi*, & *Apoſtolus?* Affirmant plurimi, ſed abſque ratione. Nam (1) ἐπί- 400
κλησις *fratris domini*, hoc non patitur. Etiamſi enim *Scripturæ* λέξει cognati interdum ſolent dici *fratres*: tamen nemo hoc probabit ex *Joſepho*; aut quod illi *frater* ſic accipiatur. Denique: *frater* κατὰ σάρκα, obſtat. Finge tamen *fratrem* fuiſſe, hoc eſt: *cognatum*, an dabis rationem, ob quam hic magis *frater domini* dici debuerit, quam *alii ſimiles Chriſti* ἀνεψιοί. *Euſeb.* III. *c.* 10. aut ob quam ille honoris juſtam habuit prærogativam: quâ & primus ſententiam ferre in concilio, *Act.* XV. 13, 19. & Petro ac aliis ςύλοις Eccleſiæ *Gal.* II. 9. potuerit anteponi. (2) Jacobus Hieroſolymis tanquam Epiſcopus ſemper hæſit. *loc. ſupr.* & *Act.* XV. 13. & XXI. 18. *Gal.* I. 19. & II. 9. At *Alphæo*, aut alicui ex Apoſtolis minime ſic licuit eſſe ſedentario: juſſis ſcilicet in mundum univerſum ire &c. *Marc.* XVI. 15. *Matth.* XXVIII. 19. *Act.* I. 8. Unde hoc noſtrum argumentum contra Pontificios: *Petrus fuit Apoſtolus, ergo non Romæ Epiſcopus.* Et converſim. 401
(3) Fratres Domini clare diſtinguuntur ab Apoſtolis. Nam poſt adoptatos à Chriſto XII *Apoſtolos*, & inter eos τὸν Ἀλφαίου, qui cum ipſô eſſent, foris veniunt *mater* & *fratres*, & mittunt de colloquiô. *Marc.* III. 14, 18, 31, 32. *Matth.* X. 2, 3. *collat. cum Matth.* XII. 46. Adhæc: fratres Chriſti in eum non crediderant. *Joh.* VII. 3, 5. An vero *Apoſtoli* in Chriſtum non crediderant, aut opus habuerant foris ſtantes admiſſionem ad ipſum petere per internuncios? Novi, vetereſque, in ſententiam contrariam, ex locô, *Gal.* I. 18. ſunt inducti: quaſi *Paulus* dicens, Ἕτερον τῶν ἀποστόλων οὐκ εἶδον εἰ μὴ Ἰάκωβον τὸν ἀδελφὸν τοῦ Κυρίου, neceſſario *fratrem Domini* appellaſſet *Apoſtolum.* Cum tamen particula εἰ μὴ ſæpe ſumitur pro ἀλλά: velut *Luc.* IV, 26, 27. & ἐὰν μὴ *Gal.* II. 16. & non ſemper *excipit.*

Poſſevinus, *Bibl. tom.* I. *l.* 2. *c.* 61. & *tom.* II. *l.* 16. *c.* 14. *Joſepho* facit injuriam, dum contendit eum, *cauſam excidii Hieroſolymitani potius Jacobi neci, quam* 402
morti Domino ſeu illatæ tribuere; & errare. At nunquam & nuſpiam *Joſephus* ita ſtatuit. Euſebius quidem, *Hiſt. Eccleſ.* II. *c.* 23. hoc de eô refert: ὁ γοῦν, inquit, Ἰώσηπος, οὐκ ἀπώκνησε καὶ τοῦτ' ἐγγράφως ἐπιμαρτύρεσθαι, δι' ὧν φησι λέξεων· ταῦτα δὲ συμβέβηκεν Ἰουδαίοις κατ' ἐκδίκησιν Ἰακώβου τοῦ δικαίου, ὃς ἦν ἀδελφὸς Ἰησοῦ τοῦ λεγομένου Χριστοῦ. ἐπειδήπερ δικαιότατον αὐτὸν ὄντα οἱ Ἰουδαῖοι ἀπέκτειναν &c. Sed memoriâ lapſus eſt, aut ille, aut quem ſequitur. Nam *Jonathanem* aut *Ananum*, *Pontifices* à ſicariis interfectos, de quibus ſimilia narrat Joſephus, *Ant.* XX. *c.* 6. *Bell. Jud.* IV. *c.* 7. per errorem pro *Jacobô* ſumpſit. Aut hæc hauſta ex *Apocryphô.* In *Joſephô* certe altum eſt ſilentium. Imo, ſi *Joſephus* diceret, an ideo hallucinatus eſſet? nego equidem: *Diſparatorum unum, alterum non evertit.* Quanquam nemo non mallet à *Joſepho*, quam Maimonide, 403
tract. de Regib. c. 11. dici: והוא גרם לאבד ישראל בחרב ולפזר שאריתם ולהשפילם ולהחליף התורה: *Et ille*, (Jezus Nazarenus) *cauſam dedit ut perderetur Jiſchraël gladiô, & diſpergerentur reliquiæ ipſorum, & humiliarentur ipſi, & mutaretur Lex &c.*

71. *Druſus.*] In pubertate mortuus. *Ant.* XIIX. *c.* 7.

72. *Bernice.*] Quaſi Φέρ-νίκη: vel Macedonice, pro Φερονίκη. Ad eum modum, quo Βίλιππος pro Φίλιππος. Teſte Plutarcho, *Quæſt. Græc.* 91. Græcis fere *Bernice*: ut Latinis, *Berenice*, vulgo *Veronica.* Βασιλὶς & *Regina* dicta *Bell. Jud.* II. *c.* 15. *Tacit.* & *Sueton. infrà.* Decimum ſextum annum ætatis agebat, cum *Pater* moreretur: nupta tum *Herodi* patruo. *Ant.* XIX. *c.* 4. 7. Poſt cujus ex-

exceſſum, *Ant.* xx. *c.* 3. fratri adhærere cæpit: non
ſine probrô vulgaris famæ. Creditum enim fratri
per inceſtum mixtam. *Ant.* xx. *c.* 5. Unde Chry-
404 ſoſtomo, *apud Cornel. à Lap. in Act.* 25. v. 13. uxor
Agrippæ dicta. In cujus quaſi arrham ſpurcitiæ,
anulum illum pretioſum acceperat, de quô Juve-
nalis, *Satyrâ* vi.

—— Deinde adamas notiſſimus, & Berenices
In digitô factus pretioſior: hunc dedit olim
Barbarus inceſtæ dedit hunc Agrippa Sorori:
Obſervant ubi feſta merô pede ſabbatha Reges,
Et vetus indulget ſenibus clementia porcis.

Ubi, cum *Poëta* loquitur de Regibus, qui *merô*,
id eſt, nudô *pede* feſta celebrant: & *porcis ſenibus*
indulgent, id eſt; parcunt, alludit mentione *Bere-*
nices, ad ritus Judaicos: quatenus *Judæi* lege ma-
jorum vota nudipedes pro ſalute nuncupabant. *Bell.*
Jud. ii. *c.* 15. & ſuillæ carnis eſu abſtinebant. *Le-*
405 *vit.* xi. 7. *Tacit. Hiſtor.* v. *c.* 4. Etſi male addat *Ta-*
citus, cum *Juſtinô*, *Hiſtor.* xxxvi: quaſi id fieret
cladis memoriâ, quod ipſos quondam ſcabies tur-
paverat, cui illud animal obnoxium. Hieroſoly-
mis *Bernice* cum eſſet propter *votum*, magnum vi-
tæ adiit periculum. Nam cum ea, in populi ſe-
ditione contra *Florum*, nudis pedibus veniret ad
tribunal, & *Florum* civibus ut parceret, depreca-
retur, *Florus* non modo ei non aſſenſus fuit; ſed
& milites ita efferati, ut obvium quemque tanto
magis ejus ſub conſpectu trucidaverint. auſuri etiam
aliquid in *Berniceen*, niſi ea in aulam ſe proripuiſſet,
& eam armatis probe muniviſſet. *Bell. Jud. loc. cit.*
Bellô autem a Judæis excitatô, cum *ipſius*, & *fra-*
tris lacrymis populus non poſſet retineri, *Bell. Jud.*
ii. *c.* 16. *Hegeſipp.* ii. *c.* 9. Bernice ad Romanos
tranſiit. Ibi clarior ei fama orta: cum paulatim
Veſpaſianos Duces, *Flavium* quidem donis & mu-
nificentiâ; *Titum* autem corporis obſequiô, magnâ
406 arte ſibi devinciret. Brevi in eam elata potentiam,
ut etiam *Veſpaſiano Patri*, uſui eſſe ad imperium
potuerit. De quo Tacitus, *Hiſtor.* ii. *c.* 81. *Nec*
minore, inquit, *animô Regina Berenice juvabat par-*
tes, (Veſpaſiani ſcilicet, nitentis ad imperium:)
florens ætate formâque, & ſeni quoque Veſpaſianô ma-
gnificentiâ munerum grata. *Titum* certe ita occupa-
verat, ut cum is in urbem ad *Galbam* miſſus eſſet,
& *Corinthum* jam veniſſet, deſideriô ejus vertiſſe
iter, & in Judæam reverſus creditus fuerit. *Tacit.*
Hiſt. ii. *c.* 2. Qui etiam tanquam pro comperto
addit: *Juvenilem Titi animum à Berenice non abhor-*
ruiſſe. Judæâ & urbe Hieroſolymâ ſubactis, *Ber-*
nice cum *fratre* Romam venit. Ibi quomodo ha-
bita fuit, ipſo lubet ex *Authore* diſcere: Βερενίκη
(inquit *Xiphilin. in Veſpaſian.*) ἰσχυρῶς τε ἤνθει, καὶ
διὰ τοῦτο καὶ ἐς τὴν Ῥώμην μετὰ τοῦ ἀδελφοῦ Ἀγρίππα ἦλθε.
407 καὶ ὁ μὲν στρατηγικῶν τιμῶν ἠξιώθη, ἡ δὲ ἐν τῷ παλατίῳ
ᾤκησε, καὶ τῷ Τίτῳ συνεγίγνετο· προσεδόκα τε γαμη-
θήσεσθαι αὐτῷ, καὶ πάντα ἤδη ὡς καὶ γυνὴ αὐτοῦ οὖσα, ἐποίει.
ὡς ἐκεῖνος δυσχεραίνοντας τοὺς Ῥωμαίους ἐπὶ τούτοις ᾐσθημέ-
νος, ἀπεπέμψατο αὐτήν &c. *Per id tempus Bereni-*
ce maxime florebat, & ob eam cauſam cum Agrippâ
fratre Romam venit. Ille Prætoriis honoribus auctus
fuit: Hæc habitavit in palatiô, cæpitque cum Titô
conſueſcere. Spes erat eam Tito nuptum iri: Jam e-
nim omnia ac ſi fuiſſet uxor, adminiſtrabat. Sed Ti-
tus, cum intelligeret Populum Romanum id moleſte fer-
re, eam repudiavit: præſertim quod de iis magni ru-
mores jam exorti eſſent. Hæc ille. Et de *amore* qui-
dem, & *repudio Berenices*, paſſim alii. Suetonius
viii. *in Tit. c.* 7. inquit: *Præter ſævitiam, ſuſpecta*
in Titô etiam luxuria erat; quod ad mediam noctem
comeſſationes cum profuſiſſimo quoque familiarium exer-
ceret. Nec minus libido, propter exoletorum & ſpa-
408 *donum greges, propterque inſignem Reginæ Berenices*
amorem: cui etiam nuptias pollicitus ferebatur. Et
paulo poſt: *At illi ea fama pro bono ceſſit, conver-*
ſaque eſt in maximas laudes &c. Berenicen ſtatim ab
urbe dimiſit, invitus invitam. Sext. Aurelius, *E-*
pit. hiſtor. in Tit. inquit: *ut ſubiit pondus Regium,*
Berenicen nuptias ſuas ſperantem, regredi domum præ-
cepit. Atque etiam addit: *Cæcinam*, *Conſularem*
virum, cœnæ adhibitum, & vixdum tricliniô egreſ-
ſum, ob ſuſpicionem ſtupratæ Berenices interfectum.
Quanquam apud Suetonium, *l.* viii. *c.* 6. invenies:
eum necatum urgente diſcrimine. *Quod deprehen-*
ſum chirographum, quô continebatur præparata ejus
apud milites conjuratio. Uter autem ex his verum
dixerit, ſeu an dixerit uterque, non tam certo for-
tean perſpicies, ac quod erraverit ſeu *Dio*, ſeu *Xi-*
philinus; qui Berenices repudium narrant ſub re-
bus *Flavii Veſpaſiani*: quæ tamen primum dimiſſa
à *Titô*, cum huic pondus Regium ſubiiſſet, *per* 409
Aurel. ſupra. id eſt: poſtquam *Titus* jam eſſet Im-
perator factus, Patre mortuo. Verba *Xiphilini* in
rebus Veſpaſiani ſunt: ὡς ἐκεῖνος δυσχεραίνοντας τοὺς
Ῥωμαίους ἐπὶ τούτοις ᾐσθημένος, ἀπεπέμψατο αὐτήν. *Ut*
etiam Titus *ſentiens Populum Romanum ægre ferre,*
eam [hoc eſt, Berenicen] *repudiaverit.* Fuit igi-
tur dimiſſa Berenice: & quidem *ab Urbe*; & qui-
dem *domum*. *Per Author. ſupra.* Quæ domus ei
alia nulla eſſe potuit, quam in fratris regnô. Sicut
illic vici ejus. *Vit. Joſeph. p. Gelen.* 1007. Ut ſal-
tem oblique refutentur, qui negant *Regnum Agrip-*
pæ ad hoc tempus duraviſſe. Cæterum *Berenice*, quæ
invita non modo ipſa; ſed & *Tito* invito fuerat ab-
dicata, amoris impatientiâ, & forte etiam ſperans
quod *Titus* iterato capi poſſet, *Romam* rediit.
Quam tum quidem ſpes fefellit: poſtquam *Titus à*
quo ſolus tenuit imperium, nec cædes fecit, nec amori-
bus ſervivit; ſed comis quamquam peteretur inſidiis,
& continens, quanquam Berenice in Urbem fuerat re- 410
verſa. Ita Xiphilinus. *Epit. Dion. in Tit.* ὅδε δὲ,
inquit, Τίτος οὐδὲν οὔτε φονικὸν, οὔτε ἐρωτικὸν μεταρχὼν
ἔπραξεν, ἀλλὰ χρηστὸς καίπερ ἐπιβουλευθεὶς, καὶ σώ-
φρων καίτοι καὶ τῆς Βερενίκης ἐς Ῥώμην αὖθις ἐλθούσης, ἐγέ-
νετο. τάχα μὲν γὰρ καὶ μετεβάλετο.

Et ſic artes meretriciæ eluſæ ſunt, & *Bernice* è
ſummô iterum lapſa, certe depreſſa & ad modicum
redacta, ſero tandem pœnas tulit *libidinis*, *faſtus*,
& *contemptus verbi*: quas in illâ fœditates *partim* lo-
ca profana ſupra adducta, *partim* ſacræ literæ co-
arguunt. Certe cum *fratre* & *Feſtô* Paulum vin-
ctum auditura, non modo advenit μετὰ πολλῆς φαντα-
σίας, *Act.* xxv. 23. ſed &, cum *Paulus* animos ſub-
iret, & Deum graviter inciperet orare, ut omnes
qui ipſum audirent, ſimiles ſeu Chriſtiani fierent,
illa quaſi indignam eam vocem rata, mox ſurrexit,
& cum fratre ſe ſubduxit. *Act.* xxvi. 30. *Opinor*, 411
inquit Annalium Scriptor ad ann. Chr. 58. num.
164. *pravi dæmonis factum invidiâ, quod Agrippa*
Paulum dicentem non ſiverit ulterius progredi: ne
(quod fecerat coram Felice, *Act.* xxiv. 25.) *de ju-*
ſtitiâ, Caſtitate, & judiciô futurô, quâ Agrippam
potiſſimum & Berenicen perſtringeret, inſtitueret ora-
tionem; ſed citius quam oportuit, idem Rex conventum
ſolverit. *Liberos* Bernice nullos habuit, præter-
quam ex *Herode*: eoſque *Berenicianum* & *Hircanum.*
Ant. xx. *c.* 3. *Bell.* v. *c.* 10. Cur autem τὸν Ὑρκανὸν, La-
tini potius *Hircanum* pronuncient quam *Hyrcanum*,
æſtiment peritiores.

Ex quibus ita compoſitis liquet, quam male
Schrevelius, *in Juvenal. Satyr.* vi. ℣. 155. ea pro-
bet *Lubini*, quod *Bernice* de quâ Poëta ſupra, Re-
gina ſit Judææ: & *Agrippa*, conjugis Bernices fra-
ter. Nam *Bernice* fuit Regina Judæa, non *Judææ*,
quippe *Chalcidis*: Et non *hic*; ſed *Agrippa Major*, 412
conjugis Bernices frater. Pejus rem corrupit *Scho-*
liaſta Vetus; dum per *Agrippam* intellexit *Poſthu-*
mum: quaſi is *Juliæ* Sorori, cum quâ habuiſſet in-
ceſtum, anulum de quô *Juvenalis*, obtuliſſet.
Nam *Juliam* quidem ob ſtupra ejectam notat Hi-
ſtoria.

ſtoria. [*Vellej. l.* 2. *Tacit. Annal.* IV. *c.* 71. *Dio Hiſt.*
LV. *Zonar. t.* 2. *Annal. in Auguſt. conf. Macrob.* II.
Saturn. c. 5.] ut & *Agrippam* ob morum feritatem:
Tacit. Annal. I. *c.* 3, 4. *Dio loc. cit.* ſed neutrum *ob*
inceſtum.

Patet etiam quam inepte Baronius, *in Annal. ad*
ann. Chr. 58. *num.* 64. *Juvenalem* ſupra à nobis pro-
ductum explicat *ex Plinio: Ejuſdem*, inquit, *me-*
minit Juvenalis occaſione pretioſiſſimi adamantis his
verſibus. Deinde adamas notiſſimus &c. *qui quidem*
alludere videtur pretioſo lapidi illi, quem prius dedit
Ptolemæus Ægypti Rex, uxori ſimul & matri. Ve-
rum Plinius Hiſt. Nat. XXXVII. *c.* 8. *tradit fuiſſe topa-*
zion. At *Plinii* verba ſunt: *Egregia etiamnum To-*
413 *pazio gloria eſt, ſuô virenti genere* &c. *Juba Topazon*
inſulam in rubrô mari ſitam &c. *tradit nebuloſam,*
& ideo quæſitam ſæpe navigantibus, ex eâ cauſâ no-
men accepiſſe. Topazin enim Troglodytarum linguâ ſi-
gnificationem habere quærendi. Ex hac primum im-
portatam Berenicæ Reginæ, quæ fuit mater ſequentis
Ptolemæi, à Philemone præfectô Regis, ac mire pla-
cuiſſe: & inde factam ſtatuam Arſinoæ Ptolemæi Phi-
ladelphi uxori, (eidemque Sorori) *quatuor cubito-*
rum, ſacratam in delubrô, quod aureum cognomina-
batur. Hæc ille, perquam aliene à *Baroniô*. Nam
Juvenalis loquitur de adamante, & in anulo: *Pli-*
nius de topazio, & eo rudi, aut in ſtatuâ. Deinde:
falſo Baronius, *Ptolemæum dediſſe matri*. Dedit enim
Philemon, præfectus: & quidem *matri Ptolemæi ſe-*
quentis. Ut is *ſequens* ſi eſſet, jam non eſſet in im-
perio, & ſic neque ut *Rex* dare poſſet. Sed ne qui-
dem ex *Pliniô* elici poteſt, quod donarit *Arſinoæ*.
Nam is ſtatuam ei factam refert; non refert autem
414 à quo factam aut dicatam. Mirum itaque *Baronio*
ſic videri. Nam nobis certe *Juvenalis* tamdiu *de*
unô videbitur loquutus *Agrippâ*, donec poteſt oſten-
di alius, qui *inceſtæ ſorori adamantem dederit*: ad
quem potuit *Poeta* alludere. Neque enim *vox olim*,
rei ſemper diu præteritæ eſt.

Sabellicus denique, *in paraphr. ad Sueton. Tit.*
errorem geminat: cum exiſtimat *Berenicen Tito ada-*
matam, prius *Ariſtobuli*, hinc *Antipatri* fuiſſe uxo-
rem. Quæ ex *Num.* 49. quam abſurda ſint, in-
telliges. Cum illic demonſtretur, *Bernicen Ariſto-*
buli, ſub *Tiberiô* fatis functam: & ſic *Tito* minime
fuiſſe in pretiô. conſtatque eam ſecundô matrimo-
niô junctam non *Antipatro*, ſed *Avunculo Antipa-*
tri.

73. *M. Alexandri.*] Rarâ fortunâ, patre, pa-
truo, & fratre, illuſtriſſimi. *Pater* fuit *Alexander*
Lyſimachus, Judæus Alexandrinus ſui temporis di-
tiſſimus: qui in eâ civitate *Alabarcha*, (de quo
415 *Num.* 78.) & inde apud Urbem *Procurator matris*
Claudii fuit. In quo officio cum offendiſſet *Cajum*,
Princeps immitis in cuſtodiam cum duci fecit. Quâ
poſtea *Claudius*, cum alia *Caji* acta reſcinderet, ut
amicum veterem dimiſit, & reſtituit. *Ant.* XIX.
c. 5. Ut male Baronius, in *Annal. ad ann. Chr.* 48.
num. 30. *à Tiberiô* vinctum & à *Cajo* dimiſſum re-
ferat. Pietas ejus commendatur, *Ant.* XX. *c.* 3. &
munificentia in Templum, *Bell. Jud.* VI. *c.* 6. ubi
dicitur IX ejus portas auro & argento obduxiſſe.
Quod ipſum tamen pretioſa prodigalitate poſtea
igne Romanorum fluxit. *Bell. Jud.* VII. *c.* 9. *Hege-*
ſipp. VII. *c.* 42. Ex quo conſtat errorem iteraſſe
Baronium, cum *ad ann. Chr.* 33. *num.* 260. dona-
tionem hanc dicit factam à patre Alexandri, *Tibe-*
rio. Cæterum *ζητούμενον* eſt: *an hic Alexander ſe-*
dit Hieroſolymis in Concilio contra Apoſtolos? de quo
Act. IV. 6. Affirmant Baronius, *ad ann. Chr.* 19. *n.*
260. & *ann. Chr.* 42. *n.* 36. Cornelius à Lapid. *in*
416 *Act.* IV. *v.* 5. *p. m.* 109. Uſſerius, *Annal. ad ann. Chr.*
36. *p. m.* 623. & plurimi. Nos negamus. Judices
enim rerum hæreticarum habitabant Hieroſolymis:
Alexander autem vixit *Alexandriæ*. Certe non fuit
Hieroſolymorum incola. *Jus judicandi Pſeudo-pro-*
phetam penes ſolum *Concilium Magnum* fuiſſe, con-
ſtat ex Libro Sanhedrin *diſtinct. mamoneth.* & R.
Moſe Majemonid. *in Iad Chazakah tract. Sanhedrin*
c. I. אין דנים לא את שבט ולא נביא הקשר
ולא את כהן גדול אלא בין דין של שבעים
ואחד: *Non judicabant Tribum, neque Pſeudo-prophe-*
tam, neque Sacerdotem Magnum, niſi domus judicii
ſeptuaginta unius. Scilicet: conſtabat hoc Conci-
lium ex LXX Senioribus Iſraelis. *Exod.* XXIV. 1. 9.
Num. XI. 16, 24. (lectis *ſenis* ex ſingulis tribubus,
& deinde *binis*, per ſchedulas ſeparatis. *Sanhedr. c.* 1.
fol. 17. 1.) unde dictum γερουσία τῶν υἱῶν Ἰσραήλ. *Act.* V.
21. Quibus addebatur *Præſes*. Ex illis LXX ali-
qui erant *Principes* ſeu *Primores populi*: (dicti ἄρχον-
τες, *Luc.* XXIII. 13. & XXIV. 20. πρεσβύτεροι, *Matth.*
XXVII. 12, 41. & XXVIII. 12. *Marc.* XIV. 53. & XV. 1. 417
Luc. XX. 1. ἄρχοντες καὶ πρεσβύτεροι, *Act.* IV. 5. ἄρχον-
τες τοῦ λαοῦ, *Act.* IV. 8. πρεσβύτεροι, vel πρεσβυτέρων
τοῦ λαοῦ, *Matth.* XXI. 23 & XXVII. 1. *Luc.* XXII. 66.
πρῶτοι τοῦ λαοῦ, *Luc.* XIX. 47.) qui alii non fuerunt,
quam capita XI politicarum tribuum. 1. *Chron.* XXVII.
1. & II. *Chron.* V. 2. *collat. cum* 2. *Chron.* XIX. 8. A-
liqui *Principes* ſeu *Summi Sacerdotum* (dicti ἀρχιερεῖς,
Matth. XXVI. 3. & XXVII. 1, 41. *Marc.* XIV. 53. *Luc.*
XIX. 47 & XXII. 66. ſicut שרי הכהנים 2. *Chron.*
XXXVI. 14. ſeu γένος ἀρχιερατικόν. *Act.* IV. 6) id eſt;
capita XXIV. claſſium Sacerdotalium. 1. *Chron.* XXIII.
23. & XXIV. 4, 5, 31. & in his primus, S. Ponti-
fex. Neque enim ἀρχιερεῖς hi eſſe poſſunt Summus
Pontifex: quippe hic unus *Joh.* XI. 49. & XIIX 13.
neque omnes alii Sacerdotes: quia ſic *Synedri* eſ-
ſent plures LXXI. Aliqui *Scribæ*, ſeu γραμματεῖς 418
Matth. XXVI. 3, 57. *Marc.* XIV. 53. & XV. 1. *Luc.* XIX.
47. & XX. 1, 2. & XXII 66. *Act.* IV. 5. Qui & illi
Sacerdotes, ſed ſcribendæ & interpretandæ legi
dediti. *Jerem.* XXXV. 6, 32. *Pſalm.* XLV. 2. Unde νο-
μοδιδάσκαλοι. *Luc.* V. 17. *collat. cum v.* 21. & *Matth.*
IX. 3. *Act.* V. 34. Ex *Scribis* itaque legebantur in
Senatum, XXXIV, *aut* XXXV: qui cum capitibus fa-
miliarum numerum *Synedrii* complerent. *Præſes* au-
tem in Eccleſiaſticis, לכל דבר יהוה erat *Sum-*
mus Pontifex: in Civilibus autem לכל דבר המלך
Princeps Judæ. 2. *Chron.* XIX. 11. prout lites omnes
ad *Sacerdotes*, & *Summum Judicem* remittuntur.
Deut. XVII. 9, 12. Unde & Jeremias; *cap.* XIX. *v.*
1. Teſtes jubetur aſſumere ex *Senioribus Populi*, &
Senioribus Sacerdotum. & Codex Joma, *c.* 1. §. 5.
מסרוהו זקני בית דין לזקני כהונה: *Tradunt eum*
Seniores Senatus juridici, Senioribus Sacerdotalibus.
Et de S. Pontifice ſatis conſtat ex praxi adverſus
Chriſtum & Apoſtolos. *Matth.* XXVI. 57, 62, 63. 419
Marc. XV. 53, 60. *ſeq. Luc.* XX. 54. *Joh.* XI. 47, 57. &
XIIX 13, 19, 24. *Act.* IV. 6. & V. 17, 21, 27. & VI. 15.
collat. cum VII. 1. & IX. 1, 2. & XXII. 5, 30. & XXIII.
1, 2, 3. & XXIV. 1. *Joſeph. Ant.* XX. *c.* 8. Ubi vero
Synedrium dividitur in ἀρχιερεῖς & ἄρχοντας, *Luc.*
XXIII. 13. & XXIV. 20. vel πρεσβυτέρους, *Matth.* XXVI.
57, 59. & XXVII. 1, 3, 12, 20. *Act.* XXIII. 14, 20.
[quamquam *Act.* IV. 8. dividatur etiam in ἄρχοντας
τοῦ λαοῦ, & πρεσβυτέρους τοῦ Ἰσραήλ: ſicut in ſeniores &
primores Iſraëlis. *Joſu.* XXIII. 2. & XXIV. 1. nam
Judices ibi, *minores Judices ſunt. Exod.* XIIX. 21. Et
Act. XXIV. 1. in ἀρχιερέας καὶ πρεσβυτέρους.] includun-
tur *Scribæ* ſub ἀρχιερεῦσι: & ſignificat ἀρχιερεὺς, non
primarium ex Claſſibus, ſed *omnem Sacerdotalem ſe-*
dentem in Conciliô: oppoſite ad alios Sacerdotes,
qui non *Synedri*. Ut non ſit opus cum *Aliquibus*
exiſtimare, poſterioribus temporibus *Eccleſiaſticos* 420
ferme ſolos conſtitutos, aut eos Synedrii poteſtatem
omnem tenuiſſe. Nam ſecus toties non diſtinxiſ-
ſent *Euangeliſtæ* inter *Judicii Seniores* atque *Sacerdo-*
tes: ut non aliâ cauſâ *Sacerdotes* potiſſimum in re-
bus Chriſti & Apoſtolorum memorati ſint, quam
quod ipſorum, & non *Politicorum*, fuerit præſide-

re in *Eccleſiaſticis*. Cur tamen ex *ordine Sacerdotali* plures lecti in Senatum ſunt, explicat Abrabanel *in Leg. fol.* 366. *col.* 2. ita inquiens: שרוב הסנהדרין היו מהכהנים והלויים המשרתים את פני יי׳ והיה זה לסבות. מהן להיותם פנויים מבלי טורח ועמל הנחלות והקרקעות כי לא היה להם חלק. ונחלה עם ישראל ולכן היו עסקים תמיד בלמוד התורה ומשפטיה. והיה יותר מוכנים לעמוד בדבר המשפט ומהם כי להיותם משרתי יי׳ וכהנים לאל עליון היתה הכמתם יתרה ויראת שמים בקרבם כפי
421 עבודתם התמידית. ומהם שלהיותם עוברים בבית המקדש היו נכנסים משם ללשכה: *Quod plurimi in Synedrio fuerint ex Sacerdotibus & Levitis, miniſtrantibus coram facie Domini. Factumque illud ob rationes varias. Ex illis eſt: quod eſſent otioſi, citra onus & moleſtiam hereditatum & fundorum: neque enim fuit ipſis portio aut hereditas cum Iſraële. Quocirca incubuerunt jugiter ſtudio Legis, & judiciorum ejus: fuerantque magis parati, qui conſiſterent in negotiô judicii. Ex illis etiam eſt, quod cum eſſent miniſtri Dei, & Sacerdotes Deo altiſſimo, excelluerint ſapientiâ, & timore Dei in mediô ſui, propter perpetuum ſuum miniſterium. Ex illis quoque eſt, quod cum miniſtrarent in domô ſanctuarii, inde ſtatim ingrederentur in conclave.* Quanquam vero *hoc Concilium* per Herodem tolleretur; (*Cauſam* addit Thalmud, *in Bavâ Bathrâ*: אמר מאן דדריש מקרב אחיך תשים עליך מלך אמרו לו רבנן
422 קם וקטלינהו לכלהו רבנן שייריה לבבא בן בוטא: *Dixit* Herodes Synedrio: *Quis legit, ex mediô fratrum tuorum Regem pones ſuper te? Deuter.* 1. *Dixerunt ei Magiſtri. Surrexit ergo & occidit omnes Magiſtros reſervatô ſibi Babâ, filiô Butha &c.* Scilicet: Herodem ut alienigenam noluerunt agnoſcere; ut *Gloſſ. ibid.* (tamen mox idem fuit reſtauratum, ſeu ex Proſelytis. *Phil.* 2. *de temp.* (potuiſſe enim vel *jure*, Proſelytos admitti in Synedrium, patet ex *Madianitis &c.* זכו בני בניו של יתרו וישבו בלשכת הגזית: *Meruerunt poſteri Jethronis, ut ſederent in conclavi caeſi lapidis &c.* Sanhedr. *c.* 11. *fol.* 104. 1. & 106. 1.) ſeu ex Pollionis & Sameæ aſſeclis: forte τοῖς περὶ πολλίωνα καὶ σαμέαν. *Joſeph. Ant.* xv. *c.* 13. *coll. cum Ant.* xv. *c.* 1. & xiv. *c.* 17.) Nam *Herodes*, cum ſæviret in reliquos aſſeſſores, *Pollioni* huic & *Sameæ* pepercit: memoriâ beneficiorum. *Joſeph. loc. prox.* Videtur
423 autem *Pollio* ille fuiſſe *Hillel*, (Pater Rabbinorum,) & *Sameas*, *Schammai*. Nam ut Joſephus, *loc. cit.* refert, quod *Sameas* fuerit *Pollionis* diſcipulus, & quod uterque in pretio apud Herodem &c. id de *Schammai* etiam, & *Hillele*, Rabbini. שמאי תלמיד אשר להלל הזקן *Schammai, qui fuit diſcipulus Hillelis Senis.* Gorion. *l.* 5. *c.* 4. Et porro: והוא אהב את החכמים הלל ושמאי וסיעתם: *Ipſe* Herodes, *amavit Sapientes, Hillelem & Schammai, horumque cœtum. Chron. Reg. templ. ſecund. fol.* 54. *col.* 2. Ex quibus Judices reſtitutos, mox patebit. Quanquam adhæc xl. *annos* ante Templi excidium, migrarint etiam hi reſtituti Judices è camerâ ſuâ dolatâ prope Templum, (Cod. Midd. *c.* 5. §. 3. vocat לשכת הגזית ſeu conclave lapidis cæſi. conf. *Jerem.* xxxv. 4.) in *Hanuth* ſeu *Tabernas*: quod viderent ita creſcere maleficia, ut judicandis iis non putarint ſe ſufficere: *Aboda Zara c.* 1. *fol.* 8. *diſtinct. liphne edehen. & libr. Sanhedrin cap. hajou bodech.*
424 (Codex Roſch haſſchana, *fol.* 31. inquit: גלתה סנהדרין מגמרא מלשכת הגזית להונות ומהנות לירושלים ומירו׳ ליבנה ומיבנה לאושה ומאושה לשפרעם ומשפרעם לבית שערים ומבית שערים לצפורי ומצפורי לטבריא: *Migravit Sanhedrin omnino ab exedrâ cæſi lapidis ad tabernam, à tabernis* (nam alii legunt חניות) *in ipſam civitatem Hieruſalem, inde Jabneam, Jabnâ Ouſam, Ouſâ Schaphream, inde Bethſchearaim, hinc Tzipparim, tandem Tiberiadem.*) tamen ויש לומר דמכל מקום כשהיו רואין צורך שעה היו חוזרין אל הלשכה ודנין שם: *dicendum eſt nihilominus, quando videbant aliquam neceſſitatem temporaneam, ipſos repetiiſſe Cameram, ibique judicaſſe.* Gloſſ. *En Miſpath.* & Synedrium continuatum; idque *Hieroſolymis*. Ut conſtat ex *rebus Apoſtolorum*, ſupra; etiam poſt migrationem: & ex *Flavio*, *Ant.* xx. *c.* 8. qui Synedrium refert convocatum paulo ante excidium, tum ab *Ananô*, contra Jacobum: tum ab *Agrippâ* 425
Juniore, ſuper ſtolis Levitarum. Et clariſſimus locus eſt Abrabanel. *in Daniel. fol.* 22. *col.* 3. גם בבית שני בהיות שם מלכים מן החשמנים ומבית הורדוס תמיד היה בירושלים עם הסנהדרין נשיא מבית דוד ומהם היה הלל הזקן ושמעון בנו. *Etiam tempore templi ſecundi, cum ibi eſſent Reges ex Chaſmonæis, & ex familiâ Herodis, jugiter fuit Hieroſolymis cum Synedrio majore, Princeps de domô Davidis: qualis fuit Hillel Senex, & Simon filius ejus &c.* Certum itaque quod duraverit hoc Concilium: idque *Hieroſolymis*.

Quo minus capio, quomodo *Alexander hic*, & habitare potuit in *Ægyptô* ut Alabarcha; & tamen *Prophetæ judex* eſſe Hieroſolymis. Nam certe quô tempore Concilium *Act.* iv. 5, 6. fuit habitum contra Apoſtolos, anno ſcilicet *Chriſti* xxxvi, prout ἀναμφίδοξον, *Alexander hic* erat Alabarcha Alexandriæ: ubi nempe eodem anno *Agrippa* ab ipſo 426
ſumpſerat viaticum. *Ant.* xiix. *c.* 8. Dico, *eodem anno*. Nam *Agrippa* Romam venerat anno ante mortem Tiberii. *Ant.* xiix. *c.* 7. Imperavit vero Tiberius annos xxii. cum aliquot menſibus. *Bell. Jud.* ii. *c.* 8. Quia ergo *annus* xxx Chriſti, eſt xv Tiberii. *per Luc.* iii. 1, 23. 1. erit utique xxxvi Chriſti, xxi Tiberii. Quo Concilium habitum, & Agrippa *Alexandrum* Alexandriæ convenit: & quidem ut illic civem atque Alabarcham. *Ant.* xiix. *c.* 8. Ut membrum Synedrii Hieroſolymis tum non fuerit. Quod Hieronymus *in Catalog.* eum agnoſcat *Sacerdotalem*, nihil attinet. Neque enim probandum quod eſſet *Sacerdos*; ſed quod ſimul ἀρχιερεὺς aut γραμματεύς: imo, qui ſedem haberet Hieroſolymis. Nam *Sacerdotes*, *Scribæ extra urbem*, utique haud σύνεδροι. Donare etiam *abſens* poteſt. *Auguſtus* & *Conjunx* donaverunt Templo urceos, calices, phialas &c. *Bell. Jud.* vi. *c.* 16. *Phil. in Le-* 427
gat. ad Cajum. & Templum refertum donariis omnium Aſiæ Regum. *Ant.* xiii. *c.* 6. *confer Bell.* vi. *c.* 6. Quorum pauci viderant Hieroſolymam: nedum ut illic habitarent, aut in magiſtratu eſſent. Et hæc paulo largius de *Patre Marci*.

Patruus ejus fuit *Philo*. *Ant.* xiix. *c.* 10. vir doctiſſimus. Cujus tanta erat apud Græcos admiratio, ut palam dixerint: ἢ Πλάτων φιλωνίζει, ἢ Φίλων πλατωνίζει. *Phot. Bibl. cod.* ρε'. Joſepho, *loc. cit.* dicitur ἀνὴρ τὰ πάντα ἔνδοξος, καὶ φιλοσοφίας οὐκ ἄπειρος. Quibus majora habet Euſebius, *Hiſtor. Eccleſiaſt.* ii. *c.* 5. Cum Alexandrini Judæis concivibus moleſti eſſent, *Philo* ad *Cajum* Legatus miſſus fuit. *Joſeph.* & *Euſeb. ſupr.* & (ſi fides Hieronymo, de *Script. Eccleſ. c.* 11.) etiam ad *Claudium*. De priore legatione *ipſe Philo*, ſicut alia pereruditа, ſcripſit. Hieronymus, *loc. cit.* & *Haymon. Hiſt. Eccleſ.* ii. *c.* 21. referunt, in legatione eum Romæ amici- 428
tiam cum *Petrô* contraxiſſe: additque *Photius*, à Chriſtianis eum ad Judæos defeciſſe. Sed merito Baronius, *Annal. ad ann. Chr.* 42. *num.* 26. dubitat, quæritque: *Quô Authore Photius poſt annos* 860. *illud prodiderit, quod à nullô antiquorum patrum ſcitum fuit?*

Frater fuit *Tiberius Alexander*: & ille officiis rerumque uſu præclariſſimus. Eques adhæc Romanus illuſtris. *Tacit. Annal.* xv. *c.* 28. Claudius eum *Judææ* præfecit: & demotum hac poteſtate octavo anno Claudii, *Ant.* xx. *c.* 3. *Bell. Jud.* ii. *c.* 10, 11.

11. Nero etiam Ægypto præpoſuit. *Bell. Jud.* 11.
c. 15. Tacit. *Hiſtor.* 1. *c.* 11. inquit : *Ægyptum co-*
piaſque quibus coërceretur, jam inde à Divo Auguſto
Equites Romani obtinent loco Regum. Ita viſum expe-
dire provinciam aditu difficilem, annonæ fœcundam,
ſuperſtitione ac laſciviâ diſcordem & mobilem, inſciam
legum, ignaram magiſtratuum, domi retinere. Rege-
429 *bat tum Tiberius Alexander, ejuſdem nationis.* Hæc
ille. Paulo ante videtur *Corbuloni* bello miniſter da-
tus, contra Parthos; ejuſdemque ad *Tiridatem* le-
gatus. *Tacit. Annal.* xv. *c* 28. Alexandriæ autem
Judæos multos rebellantes ſuſtulit. *Bell Jud.* 11. *c.*
21. & *Veſpaſiano* viam fecit ad imperium, dum ex-
ſtincto Galbâ, primus Legiones in ejus verba ad-
egit. *Bell. Jud.* v. *c.* 11. & vi. *c.* 1. *Hegeſipp. Excid.*
iv. *c.* 28. Tacitus iterum, *Hiſtor.* 11. *c.* 79. *initium,*
inquit, *ferendi ad Veſpaſianum imperii Alexandriæ*
cœptum, feſtinante Tiberio Alexandro, qui Kal. Jul.
ſacramento ejus, legiones adegit. iſque primus principa-
tus dies in poſterum celebratus. Quo quidem bene-
ficio *Alexander hic* poſtea gratus apud *Veſpaſianos*,
toti exercitui *Titi* contra Judæos fuit præfectus,
& conſultor adhibitus. *Bell. Jud.* vi. *c.* 1. in quo il-
lud bene meruit, quod Templi excidium, cum
Tito, dehortatus ſit. *Bell. Jud.* vii. *c.* 9. Nam in
aliis parum ſancte ſe geſſit, dum non modo nullâ
430 re læſus arma tulit contra patriam; *Bell. Jud. loc.*
cit. ſed & prorſus ad paganos tranſiit. *Ant.* xx. *c.* 3.
Ex quibus conſtat quam inepte Montacutius, *Ap-*
parat. v. *num.* 45. *p. m.* 162. *Poſt Fadum*, inquit,
venit Tiberius Alexander, illuſtris Eques Romanus,
ſed Judæus Alexandrinus genere, Philonis τῦ πάνυ Ger-
manus, (falſum : nepos ex fratre,) *qui deinceps A-*
labarches Alexandriæ, (non, Præfectus Auguſta-
lis : pater, Alabarcha,) *extitit : & tandem ſub ini-*
tio Galbæ, (imo vero ſub Nerone,) *præfectus Æ-*
gypti Auguſtalis. Hæc ille.

Cæterum : *Marcus Alexander*, *Bernicæ* deſpon-
ſatus, ante nuptias diem ſuum obiit. Unde *Ber-*
nice in uxorem data Regi Chalcidis. *Ant.* xix. *c.* 4.

74. 75. *Polemonis : Agrippæ.*] Cum fama per-
crebreſceret, *Berniceu* per inceſtum *fratri* corpus
dare, *Bernice* volens reſtinguere hos rumores, agit
cum Rege Cilicum *Polemone*, ut ſacra Judaica
amplecteretur, & ſe duceret. Et nuptiæ quidem,
431 *Polemone* captô fœminæ opibus, jam tum proce-
bant; ſed non ita diu poſt *Bernice* ab ipſo ad fra-
trem receſſit : (cauſa ferebatur *Polemonis ἀκολασία*)
& *Polemon* ad idola rediit. *Ant.* xx. *c.* 5. Videtur
etiam *Rex Ponti* fuiſſe. *Ant.* xix. *c.* 7. Patri ſcilicet
à *Cajo* ſurrogatus. *Dio Hiſt. Rom.* LIX.

76. *Titi Veſpaſiani.*] Forte à titulis, *authore Fe-*
ſto, hoc eſt : militibus, quaſi tutulis, quod tuean-
tur. Unde Perſius

—— *Ingentes trepidare Titos.*

Fuit autem hic *Titus*, Princeps laudatiſſimus, &
eâ morum ſanctimoniâ & probitate, ut indecorum
duxerit triſtem aliquem à Principe diſcedere. *Haym.*
Hiſt. 111. *c.* 11. & cum quadam nocte ſuper cœnam
intelligeret, quod nihil boni illo feciſſet die, ex-
clamarit : *Amici ! diem perdidi. Hieron. in Epiſt. ad*
Galat. Unde, cum *Gordianus*, (teſte *Cordo*,)
Populi Romani deliciæ fuit appellatus, *Titus* non u-
nius populi, ſed totius *generis humani amor delicia-*
432 *que* ſalutatus fuerit. *Tantum*, (inquit Suetonius,
l. 8. *in Tit. c.* 11. *ſeq.*) *illi ad promerendam omnium*
voluntatem, vel ingenii, vel artis, vel fortunæ ſu-
perfuit : & quod difficillimum eſt in imperiô, quando
privatus atque etiam ſub Patre Principe, ne odiô qui-
dem, nedum vituperatione publicâ caruit : ita ſolus
Principum in melius mutatus eſt. Rectiſſime. Nam
qui adoleſcentiam egit lætam voluptatibus. *Tacit.*
Hiſt. 11. *c.* 2. & privatâ vitâ, *crudelitate, luxu,* &
libidine infamis fuit. *Sueton. loc. cit. Aurel. Vict. in*
ejus vit. quin ſuſpectus vel de parricidio. *Xiphil.*
Epit. Dion. in Veſpaſ. admiſſus ad imperium, prin-
cipatum ita rexit, ut in eo ſcelus non ediderit.
(ὥστε μηδ᾽ ἁμαρτίαν ὑπ᾽ αὐτοῦ ἐγχθῆναι.) Quamobrem
eum plerique ita cum *Auguſtô* comparant, ut ne-
gent & *illum*, ſi prius deceſſiſſet, & *hunc* ſi vixiſ-
ſet diutius, clarum poſteris nunc fuiſſe. Nam &
Auguſtum initio hoſtibus circumventum & ſic aſpe-
rum, longo tempore opus habuiſſe, ut gratiam
redintegraret : *Titum* autem cum primum cœpiſſet 433
benefacere, raptum : ut necdum, emergens decus
corrumpere aut obſcurare potuerit. *Xiphilin. Epit.*
in Tit. Maxime illuſtris fuit bellô in Judæos : quô
etiamſi ſub ipſius ductu, *Hieroſolyma* urbium O-
rientis clariſſima, *Plin. Hiſt. Nat.* V. *c.* 14. & *Tem-*
plum, opus omnium quæ audivimus aut vidimus
maxime admirabile, *Joſeph. Bell.* vii. *c.* 10. everte-
rentur : ipſe tamen per omne bellum miſeratus po-
pulum, quod à ſeditioſis ageretur, & ſæpe conſul-
to differri paſſus urbis excidium, protractâ obſi-
dione, ſi forte authores belli pœniteret. *Joſeph. in*
prolog. Bell. Jud. confer Bell. Jud. vii. *c.* 13, 23. Ut
cum Judæi eum *malum* vocent, (זה אספסיאנוס
קיסר זה טיטוס הרשע בנו: *Ille eſt Veſpaſianus Cæ-*
ſar &c. ille eſt Titus nequam filius ejus. Lib. Echa
Rabati, *in cap.* 1. *thren. v.* 5.) id ex irâ & odio ſit :
quemadmodum etiam Imperium Romanum, *regnum*
nequam ſolent appellare. Ahaboda Zara, *cap. liphne*
edeben. מאה ושמנים שנה עד שלא חרב הבית 434
פשטה מלכות הרשה על ישראל: *Centum & octua-*
ginta annos ante deſtructionem domus, poteſtatem ha-
buit regnum nequam ſuper Jiſchrael. Poteſtate bien-
nium uſus *Titus*, cum *aliquot menſibus*, febri, aut
venenô à fratre impio propinato, obiit. Queſtus
ſibi vitam eripi immerenti : neque enim ullum ſuum
factum pœnitendum extare, præter unum. *Xiphi-*
lin. in Tit. Oroſ. vii. *c.* 6. Illud autem, an *parrici-*
dium, vel *inceſtus cum uxore fratris*, vel quale de-
mum fuerit, in incerto eſt. Id conſtat : *Domitia-*
num, fratrem, mortem ei impie acceleraſſe, dum
eum adhuc reſpirantem, & nondum morbo deſpe-
ratô, in arcam plenam nivibus conjiceret, quo ci-
tius extingueretur. *Xiphilin. loc. cit.*

Quia autem *Bellum Judaicum*, Titi geſtum au-
ſpiciis, maxime fuit memorabile, (τὸν γὰρ Ἰουδαίων
πρὸς ῥωμαίους πόλεμον, μέγιστον, οὐ μόνον τῶν καθ᾽ ἡμᾶς, 435
σχεδὸν δὲ καὶ ὧν ἀκοῇ παρειλήφαμεν, ἢ πόλεων πρὸς πό-
λεις, ἢ ἐθνῶν ἔθνεσι συῤῥαγέντων. *Joſeph. in Prol. Bell.*
Jud.) juvabit & illud paucis attingere, ſed præ-
eunte *Tacitô* : qui cum *Hiſt.* v. *c.* 9, 10, 11, 12, 13.
argute rem immenſam paucis verbis exſequitur, di-
gnus nobis viſus eſt, qui exſcribatur : additâ ta-
men, ubi opus, explicatione. *Claudius*, inquit,
defunctis Regibus aut ad modicum redactis, Judæam
provinciam Equitibus Romanis aut libertis permiſit. E
quibus Antonius Felix, per omnem ſævitiam ac libidi-
nem jus regium ſervili ingeniô exercuit &c. Duravit
tamen patientia Judæis, uſque ad Geſſium Florum,
Procuratorem. Sub eo bellum ortum & comprimere
cœptantem Ceſtium Gallum Syriæ legatum, varia præ-
lia ac ſæpius adverſa excepere. Hic pauca interfabi-
mur. *Cauſam* belli deducit *Tacitus* ex *Felicis* & *Flo-*
ri, Præſidum, tyrannide. Non immerito. Fuit
enim *Flori* certe ea crudelitas, ut velut non ad re- 436
gendam provinciam, ſed ad damnatorum pœnas
carnufex miſſus, nec rapinis nec cædibus modum
fecerit. *ibid.* 11. *c.* 13, 14. Qui altius tamen rem
inſpiciunt, perditiſſimos gentis Judæorum mores,
& tyrannidem in Chriſtum & Eccleſiam deprehen-
dunt. Quod & Chriſtus eo pœnam referat. *Matth.*
xxiii. 37, 38. *Luc.* xiii. 34, 35. Et ipſe Scriptor Ju-
daicus teſtetur, *Bell.* vi. *c.* 11. μήτε γενεὰν ἐξ αἰῶνος
γεγονέναι κακίας γονιμωτέραν. *Nullam nationem poſt*
hominum memoriam malitiâ ferociorem fuiſſe. Imo,
Bell. vi. *c.* 16. & ex eô *Euſeb. Hiſt. Eccleſ.* iii. *c.* 6.
aſſerat : οἶμαι ῥωμαίων βραδυνόντων ἐπὶ τοὺς ἀλιτηρίους,

ἢ καταποθῆναι ἂν ὑπὸ χάσματος, ἢ κατακλυσθῆναι τὴν
πόλιν, ἢ τοὺς τῆς Σοδομῆς μεταλαβεῖν κεραυνούς. *Puto*,
inquit, *ſi Romani contra noxios venire diſtuliſſent*, *aut*
437 *hiatu terræ abſorbendam fuiſſe civitatem*, *aut fulmi-*
num Sodomæ incendia excepturam. Bellum primo e-
rupit *Cæſareæ*, annô Imperii Neronis XII, regni
autem Agrippæ XVII, menſe Majô. *Bell. Jud.* II
c. 13. atque inde inſtar fulguris prorupit ſuper to-
tam gentem: incolis paſſim arma capientibus, tri-
buta negantibus, & hoſtias quæ pro ſalute Cæſaris
à longo tempore offerri ſolebant, ſeditioſe abro-
gantibus. *Bell. Jud.* II. *c.* 16, 17. aucta iis fiducia
poſtquam VIII *Novembr.* Romanum exercitum Du-
ce *Ceſtio* profligaſſent. *Bell. Jud.* II. *c.* 24. & quod
ex ſacris literis didiciſſent, quod circa id temporis
quidam ex Palæſtinâ Orbis imperio potirentur.
Hoc enim, non de Veſpaſiano equidem, ut *ἁλώσ.*
VII. *c.* 12. & *Tacit. infr.* ſed æternô cœli terræque
Rege circa hæc tempora miſſô, intellectum, Ju-
dæi ad ſe temere transferebant: quaſi ſibi fatis ea
deſtinata eſſent. Poſt quem excurſum, reduci de-
bet *Tacitus*, qui ſic inquit: *Qui* (Ceſtius) *ubi fa-*
438 *tô aut tædiô occidit*, *juſſu Neronis*, *Veſpaſianus*,
(quem ſolum *Nero* invenit tantis parem neceſſitati-
bus: virum à puerô armis exercitum, & rebus
jam ante in Occidente & Britanniâ geſtis, clarum.
Joſeph. *Bell. Jud.* III. *c.* 1.) *fortunâ*, *famâque*, &
egregiis miniſtris, *intra duas æſtates*, *cuncta campo-*
rum, *omneſque præter Hieroſolyma*, (& caſtella,
Herodion, Machærunta, & Maſadam. *ἁλώσ.* V. *c.*
8. & VII. *c.* 25, 28.) *victore exercitu tenebat. Proxi-*
mus annus civili bello (inter Galbam, Othonem, &
Vitellium. *ἁλώσ.* V. *c.* 6, 8, 12.) *intentus*; *quantum*
ad Judæos, *per otium tranſiit. Pace per Italiam par-*
tâ, (Veſpaſianô in Imperatorem delectô) *& exter-*
næ curæ rediere. Augebat iras, *quod ſoli Judæi non*
ceſſiſſent. Simul manere apud exercitus Titum, (quem
pater Veſpaſianus, Romam properans, Ducem
contra Hieroſolymam reliquit, *Bell. Jud.* V. *c.* 14.)
ad omnes principatus novi eventus, *caſuſve utilius vi-*
debatur. Igitur caſtris, *uti diximus*, *ante mœnia*
439 *Hieroſolymorum poſitis*, *inſtructas legiones oſtentavit.*
Judæi ſub ipſos muros ſtruxere aciem: *rebus ſecundis*
longius auſuri, *& ſi pellerentur*, *paratô perfugiô. Miſ-*
ſus in eos eques cum expeditis cohortibus, (numerô
ſexcentorum, *Joſeph. ἁλώσ.* VI. *c.* 2.) *ambigue cer-*
tavit. (imo in fugam actus: Titô ipſô ab hoſtibus
pene ſecluſô & captô, niſi viam gladio aperuiſſet.
Joſeph. loc. cit.) *Mox ceſſere hoſtes*, *& ſequentibus*
diebus crebra pro portis prælia ſerebant: *donec aſſiduis*
damnis intra mœnia pellerentur. Romani ad oppugnan-
dum verſi &c., *Sed urbem arduam ſitu*, (in colli-
bus) *opera moleſque firmaverant*, *quis vel plana ſa-*
tis munirentur. Nam duos colles immenſum editos, (ſu-
per quibus urbs conſtructa. Nam erant præter hos
duo alii: unus in quo templum cum Anthoniâ; &
alter *Bezetha*, in quo nova civitas. *ἁλώσ.* VI. *c.* 6.)
claudebant muri (ordine terni. *Joſeph. ſupr.*) *per ar-*
tem obliqui, *aut introrſus ſinuati*: *ut latera oppugnan-*
tium ad ictus pateſcerent. Extrema rupis (utriuſque)
440 *abrupta*: (& profunditate vallium inacceſſa,) *&*
turres, *ubi mons juviſſet*, *in ſexaginta pedes*: *inter*
devexa, *in centenos viceno ſque attollebantur. mirâ ſpe-*
cie, *ac procul intuentibus pares.* (Diſcrepat Joſephus,
loc. cit. Nam turres *vulgares* CLXIV, *nonaginta* ſci-
licet in tertio muro, *quatuordecim* in medio, &
ſexaginta in muro intimo ſeu antiquo, XX cubitis
muros cubitorum XXV ſuperabant: *Præſtantiſſima-*
rum autem *quatuor*, *Pſephina* erat LXX cubitorum:
Hippicos, LXXXV: *Phaſaëlus*, circiter XC: & *Ma-*
riamme, LV. quam altitudinem vertex montis juvit
ad ſummum XXX cubitis.) *Alia intus mœnia*, *Regiæ*
circumjecta, (cujus illa fuit magnificentia, ante-
quam fuit à *latronibus* incenſa, ut neget *Flavius* ſe
poſſe deſcribere) *conſpicuoque faſtigio turris Antho-*
niæ, *in honorem M. Anthonii ab Herode appellata.*
(in angulo duarum porticuum templi ſplendide ex-
ſtructa, altitudine XL cubitorum, colle edito ad
quinquaginta cubitos. *Turris* dicta, quod eam præ
ſe ferret ſpeciem, quatuor aliis turribus ſtipata: 441
cum uſu & ambitu *arx* vel *civitas* dici potuiſſet.
Nam ut *Templum* quaſi civitatis fuit caſtrum; ita
Templo, *Anthonia.* Unde hic ſemper ſtata præ-
ſidia, ſi quid populus in Templo novare vellet.
Joſeph. loc. cit. & *Ant.* XV. *c.* 14.) *Templum in mo-*
dum arcis, *propriique muri*, (terni quidem primo
circa collem; & ſimplex inſuper circa Sanctum
Sanctorum) *labore & opere ante alios. Ipſæ porti-*
cus (duæ numero, à columnis marmoreis pretio-
ſiſſime ſuſtentatæ,) *quis templum ambiebatur*, *egre-*
gium propugnaculum. (aliquamdiu enim Templum
defenderant. *Bell. Jud.* IV. *c.* 5. & VII. *c.* 9.) *Fons*
perennis aquæ, *cavati ſub terrâ montes*: *& piſcinæ*
ciſternæque ſervandis imbribus. Providerant Condito-
res, *ex diverſitate morum*, *crebra bella. Inde cuncta*,
quamvis adverſus longum obſidium: *& à Pompejô ex-*
pugnatis metus atque uſus pleraque monſtravere. At-
que per avaritiam Claudianorum temporum, *empto ju-*
re muniendi, [imo interdictô, *Joſeph. Ant.* XIX. *c.* 7. 442
Bell. VI. *c.* 6.] *ſtruxere muros in pace*, *tanquam ad*
bellum: *magnâ colluvie*, *& ceterarum urbium*, [ma-
xime Galilææ, quam primo in poteſtatem Veſpa-
ſianus redegit] *clade aucti*: *nam pervicaciſſimus quiſ-*
que illuc perfugerat, (latrones ſcilicet plurimi, ad-
ventantibus Romanis, uno agmine irruperant: qui-
bus aucti *Zelotæ*, Idumæorum inſuper XX millia
attraxerant. *Bell. Jud.* IV. *c.* 5, 6, 7.) *eoque ſeditioſius*
agebant. Tres Duces, *totidem exercitus. Extrema*
& latiſſima mœnium, *Simon*: (filius Gioræ, Ty-
rannus immaniſſimus. Ex præſide latro, ex latro-
ne dux exercitus factus, Idumæam ſubegit. *Bell.* V.
c. 7. Inde auctus movet Hieroſolymam, & *Zelo-*
tas illic ſævientes pellit, & in templo obſidet. *Bell.*
V. *c.* 9. & VI. *c.* 1, 4. Mox Romanis accedentibus
fortiter ſe opponit: donec cum urbe in manus ve-
niret, & in triumpho tandem Romæ interficere-
tur. *Bell.* VII. *c.* 17, 19, 24.) *Mediam urbem Johan-*
nes: (Leviæ filius, patriâ Giſcalænus: homo calli- 443
dus, nequam, & perjurus. *Bell.* III. *c.* 26. deſpera-
tâ patriæ defenſione contra Titum, noctu Hiero-
ſolymam aufugit: ubi a *Zelotis*, cum quibus pro-
dito *Anano* conſilia agitaverat, pro Duce receptus,
primo Templum, *Bell. Jud.* IV. *c.* 4, 5. & dehinc
Idumæorum ope, totam urbem ſubigit: donec à
partium aliarum ductoribus, *Simone* & *Eleazaro* po-
tentia ejus coarctaretur. *Bell.* IV. *c.* 7. & V. *c.* 1, 3, 9.
& VI. *c.* 1, 4. Urbe captâ, ex cloacis ad quas con-
fugerat extractus, & a Tito ad carceres perpetuos
damnatus fuit. *Bell.* VII. *c.* 17.) *quem & Bargioram*
vocant: (imo vero *Simon* fuit Bar-gioræ, non Jo-
hannes.) *Templum Eleazarus* [qui a Johanne ſece-
dens, templum occupavit, & ex amico ejus hoſtis
factus fuit. *Bell.* VI. *c.* 1.] *firmaverat. Multitudine*
& armis Johannes ac Simon: *Eleazarus loco* [tem-
plo in edito collocato] *pollebat. Sed prælia*, *do-*
lus, *incendia*, *inter ipſos*, *& magna vis frumenti am-*
buſta. (granariis publicis in cineres redactis. *Bell.* 444
VI. *c.* 1.) *Mox Johannes*, *miſſis per ſpeciem ſacrifi-*
candi, [in feſto Azymorum, armis ſub veſtibus
occultatis. *Bell.* VI *c.* 4.] *qui Eleazarum*, *manumque*
ejus obtruncarent, *templô potitur. Ita in duas factio-*
nes civitas diſceſſit, *donec propinquantibus Romanis*,
bellum externum concordiam pareret. Evenerant pro-
digia &c. viſæ per cœlum concurrere acies, *rutilantia*
arma, *& ſubito nubium igne collucere templum. Ex-*
paſſæ repente delubri fores, [Joſephus, *Bell.* VII. *c.* 12.
hoc aſſerit de porta templi æneâ orientali, per ſe
apertâ, cum vix à viris viginti claudi poſſet] *&*
audita major humanâ vox, *excedere Deos.* [at erat:
migremus hinc. *Joſeph. loc. cit.*] *Simul ingens motus*

ex-

excedentium. [Joſephus *cit. loc.* addit : cometem in-
ſtar gladii per annum viſum : bovem cum pro ho-
ſtiâ duceretur, in fani medio agnum peperiſſe : Je-
ſum quendam per annos ſeptem & quinque men-
ſes *væ væ* quotidie ſuper urbem proclamaſſe &c.]
445 *Quæ pauci in metum trahebant : Pluribus perſuaſio in-
erat, antiquis ſacerdotum literis contineri, eo ipſo tem-
pore fore, ut valeſceret oriens, profectique Judæâ,
rerum potirentur. Quæ ambages Veſpaſianum ac Ti-
tum prædixerant. Sed vulgus, more humanæ cupidi-
nis, ſibi tantam fatorum magnitudinem interpretati,
ne adverſis quidem ad vera mutabantur. Multitudi-
nem obſeſſorum omnis ætatis, virile ac muliebre ſexus,
ſexcenta millia fuiſſe accepimus.* [At falſo. Nam
tempore obſidionis, *undecies centena millia* homi-
num, ferrô, peſte, aut fame abſumpta ſunt : *no-
nagintâ ſeptem millia*, capta. *B. Il.* VII. *c.* 27. Euſebius
Hiſt. Eccleſ. III. *c.* 5. tricies centena millia numerat :
qui ex omnibus Orbis finibus eo ad feſtum conve-
nerant, ac Romanis ſupervenientibus illic ut in
carcere concluſi ſunt. Gorionidem numerantem *mil-
lena millia & centum millia*, habemus ſuſpectum.]
*Arma cunctis qui ferre poſſent : & plures, quam pro
numerô, audebant. obſtinatio viris fæminiſque par : ac
ſi transferre ſedes cogerentur, major vitæ metus, quam*
446 *mortis. Hanc adverſus urbem gentemque Cæſar Ti-
tus, quando impetus & ſubita belli, locus* (muris &
vallibus inacceſſus) *abnueret, aggeribus vineiſque cer-
tare ſtatuit. Dividuntur legionibus munia* (totus ex-
ercitus tripartito dividitur ad aggerem erigendum.
Bell. VI. *c.* 7, 11.) *& quies præliorum fuit ;* [obſeſſis
per aggeres excurrere prohibitis. Id quod maxi-
me contigit, poſtquam Titus, priori aggere ab
hoſtibus incenſo, murum non amplius triduo urbi
undiquaque circumduxit. *Bell.* VI. *c.* 12, 13, 14.
(Quod jam ante falſis lacrumis prædictum. *Luc.* XIX.
43.) *donec cuncta expugnandis urbibus reperta apud
veteres, aut novis ingeniis, ſtruerentur.*

Hic deſiniit *Tacitus.* Quem ex *aliis* ſupplebimus.
Cum obſeſſorum Hieroſolymis tanta eſſet pertina-
cia, ut nec metu, nec adhortatione, *Bell.* VI. *c.* 7,
11, 15. & VII. *c.* 4. nec fame, (quâ ad eſum fimo-
rum & ſtercorum, quin humanæ carnis fuit ven-
tum, *Bell. Jud* VI. *c.* 16 & VII. *c.* 7, 8, 14.) ad de-
447 ditionem compelli poſſent, *Titus* urbem oppugnan-
dam ſtatuit. Itaque aggeribus, ut dictum, exci-
tatis, urbis muros arietibus aggreditur, & deje-
ctos ordine in poteſtatem redigit. *Bell.* VI. *c.* 8, 9,
10, 11. Dehinc vineas ducit in *Anthoniam :* Quâ
ſine, *Templum*, [ut ſine hoc, *oppidum*] capi vix
potuit. Quam & illam miles unum & alterum poſt
inſultum occupat. *Bell. Jud.* VII. *c.* 2. Et jam Ti-
tus ad *Templum* perruperat, Judæique ipſi in furo-
rem verſi *porticus* incenderant, *Bell. Jud.* VII. *c.* 5.
cum ex Romanis quidam à ſocio ſublatus, ignem
in feneſtram injicit : qui mirum dictu, & fatis ur-
gentibus proxima ſic corripuit, ut intra paucas
horas Templum auguſtiſſimum, Tito non minus
quam Judæis ipſis incendio fruſtra occurrente con-
flagraverit. Incidit hæc calamitas, quod mirari
liceat, in *decimum Auguſti*, & eundem diem, quo
primum Templum antea exuſtum fuit. *Bell. Jud.*
VII. *c.* 9, 10. Seder Olam inquit : היה ר׳ יוסי אומר
448 כגלגלין זכות ליום זכות וחובה ליום חובה
שכשיצאת אומר בשחרב הבית בראשונה אותו
היום מוזיא שבת היה ומוצאי שביעי היתה
ומשמרתו של יהויריב היתה ותשעה באב היה
וכן שניה וכזה וכזה הלוים עומדים על דוכנן
ואומרים שירה וישב עליהם את אונם: *Rabbi
Joſe dixit : Quemadmodum meriti remuneratio, etiam
poſt longum tempus recidit ac revolvitur in eundem diem,
ita & peccati. Atque id experimentô compertum eſt.
Nam cum antea vaſtaretur templum,* [à Babyloniis]
*erat extremum ſabbathi : & rurſus extremum ſeptimi
anni erat. Præterea erat ſeptimana ſtationis Joarib,
& nonus dies menſis Ab. Et ita quoque fuere hæc o-
mnia in ſecundô excidiô. In utroque autem Levitæ ſta-
bant in cathedrâ, recitabantque oden hanc ; retribuet
illis iniquitatem ſuam.* Ita momento corruunt vel
ſplendidiſſima, & natura quæ ad origines rerum
parce progreditur, ad ruinam toto impetu ſe ef- 449
fundit. Nec *Divini Vatis* flebile præſagium fru-
ſtra aut falſum eſſe potuit : ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐ μὴ
ἀφεθῇ ὧδε λίθος ἐπὶ λίθον, ὃς οὐ μὴ καταλυθήσεται.
Matth. XXIV. 2. *Octavô* qui ſequebatur *Septembris*,
Superior civitas, in quam *Simon* & *Johannes*, Du-
ces rebellium cum reliquiis ſe receperant, & illa
expugnatur : & ſic finis obſidioni additus, anno
imperii Veſpaſiani altero. *Bell. Jud.* VII. *c.* 16, 17.
Urbs tota exciſa, bona rapta, & incolæ miſerabi-
liter aut conſumpti aut diſtracti. Si fides Rabbi-
nis, tanta urbis fuit opulentia, ut vel *tres ex civi-
bus* omnes incolas alere potuerint. Meminit *Tal-
mud, in Gittin. cap.* 5. *fol.* 56. 1. אספסיינוס קיסר
אתא צר עליה תלת שני היו בה הנהו תלתא
עתירי נקדימון בן גוריון ובן כלבא שבוע ובן
ציצית הכסת *Et mox :* אמר להו אנא זיינא הר
להו בחיטי ושערי וחד אמר להו בדחמרא
ובדמלחא ומשחא וחד אמר להו ובדציבי: 450
Veſpaſianus Cæſar venit, obſidens eam (Hieroſoly-
mam) *tribus annis. Erant in eâ tres iſti divites :
Nicodemus filius Gorionis, & Ben Calba Schabuâ, &
Ben-Zizith Hachbeſeth.* Paulo poſt : *Unus horum di-
xit ipſis,* (Hieroſolymitanis :) *Ego alam eos triticô
& hordeô : & unus dixit eis, vinô, & ſale, & oleô :
& unus dixit eis, lignis.* Ad quem locum *Gloſſa*
addit : *Habuerunt hi tres divites, triticum, hordeum,
vinum, & ligna, ad alendos omnes incolas urbis, an-
nos & viginti.* Stetit autem *Hieroſolyma* à quo ſub
Davide primum venerat in poteſtatem, annos mil-
le centum & ſeptuaginta novem ; ut nec antiqui-
tas, nec divitiæ, nec per totum orbem diffuſa fa-
ma, aut religionis gloria, quidquam juverint, quo
minus clade tam atroci lapſa ſit. *Bell. Jud.* VII. *c* 18.
Poſt cujus excidium, quæ reſtabant arces, *Hero-
dion* ſcilicet, *Machærus*, & *Maſada*, etiam illæ à
Romanis ſubjugatæ ſunt ; Et Cæſaris juſſu terra
vendita præſidiumque impoſitum octingentorum 451
militum ; quibus *urbs Emaus* (nam omnia alia op-
pida perierant) ad ſedem & ad habitandum data
fuit. *Bell. Jud.* VII *c* 25, 26, 28.

Hunc finem habuit ſeditio Judæorum. Cui alia
æque lamentabilis paulo poſt ſucceſſit ſub *Adrianô :*
quum Judæi iterum ſub novô *Bar-Cozbâ*, (*Pag.
Ed. p.m.* 258, 261.) tumultuari & arma ſumere cæ-
perunt. Audiamus ipſos confitentes reos. Ganſius,
ad Ann. 3880. inquit. בן כוזיבא הנקרא בר כוכבא
מרד ברומיים ועשה את עצמו משיח ועל כן נקרא
בר כוכבא מפני שדרש ואמר שעליו נאמר דרך
כוכב מיעקב וגו׳ ור׳ עקיבה עצמו כאשר ראהו
אמר עליו היינו מלכא משיחא והיהודים אשר
בביתר משחוהו וכתרוהו עליהם למלך ופרקו
את על הרומיים מעל צואריהם וגו׳ עד שקיסר 452
טריאנוס שלח עליהם את שר צבאו בן אחותו
אדרינוס ועשה בהם הרג רב אשר לא נשמעה
ולא נראתה לא בימי נבוזר אדן ולא בימי
טיטוס / וגו׳ חורבן ביתר לפחות נ״ב שנה אחר
חורבן טיטוס בן אספסינוס: *Ben Coziba, qui dictus
fuit Barcoclxba, rebellavit contra Romanos, fecitque
ſemetipſum Meſſiam. Propterea vero dictus fuit Bar-
coclxba, quia exponendô dixit de ſe loqui textum* [Num.
XXIV. 17.] *procedit ſtella ex Jacob &c. Et ipſe R.
Akiba, cum vidiſſet eum, de ipſo dixit : Hic eſt Rex
Meſſias. Judæi autem qui in Bitter,* [Bethoron]
*erant, unxerunt eum, & coronarunt eum Regem ſu-
per ſe : & abſtulerunt jugum Romanorum è collô ſuô
&c. Donec Cæſar Trajanus,* [imo poſt hujus mor-
tem hæc geſta] *miſit contra eos Imperatorem ſui ex-
ercitus, filium ſororis ſuæ Adrianum, ediditque inter
eos ſtragem magnam, qualis nec audita nec viſa fuit* 453
Ne-

Nebuzaradanis vel Titi tempore &c. Vaſtatio urbis Bitter ſecuta eſt ad minimum annos LII, *vaſtationem Titi filii Veſpaſiani.* Plenius autem & per partes hæc narrat Liber Echa Rabati, *ſuper Thren.* II. *v.* 2.

אר׳ יוחנן ר׳ היה דורש דרך כוכב מיעקוב אל תקרי כוכב אלא כוזב: ר׳ עקיבא כד הוה חמי ליה להדין בן כוזבא הוה אומר היינו מלכא משיחא: ומה היה עושה בר כוזבא היה מקבל אבני בליסטא באחת מארכובותיו וזורקן והורג מהם כמה נפשות וקל׳ זה אמר ר׳ עקיבא כך שלש שנים ומחצה הקיף אדריאנוס לביתר וכו׳ ונלכדה ביתר ונהרג בר כוזבא ואיתיו רישיה לגביה אדריאנוס ואמר מאן קטיל לדין אמר לו חד גותאי אנא קטליה לדין אמר לו
454 אזיל איתי לי פטומיה אזל ואיתיה ואשכח נכינא כריכא על צואריו אמר להון אלו לא אלהיה קטליה דין מאן הוה יכיל ליה וקרא עלוהי אם לא כי צורם מכרם ויהוה הסגירם והיו הורגין בהם עד ששקע הסוס בדם על חוטמו והיה הדם מגלגל אבנים גדולות של ארבעת לטרין והולך הדם בים עד ארבעת מילין ואם תאמר שקרובה לים והלא רחוקה כן הים ארבעת מילין: וכרם גדול היה לו לאדריאנוס שמונה עשר מיל על שמונה עשר מיל כמן טבריא לציפורה והקיפו גדר מהרוגי ביתר ולא נגזר עליהם שיקברו עד שעמד מלך אחר וגזר עליהם שיקברו: *Dixit R. Jochanam, Rabi expoſuit: & orietur ſtella de Jacob, non legendum Cocab ſtella, ſed Cozab mendacium. Et quando R. Akiba videbat Bar-Cosbam, dixit: ille eſt Rex Meſſias. Et quid erat faciens Bar-Coz-*
455 *ba? erat ſuſcipiens lapides machinæ in uno de genibus ſuis, & jaciens eos ſuper exercitum Adriani, ac diſpergens interficiebat multas animas. Idcirco dixit R. Akiba, illum fuiſſe Meſſiam. Tribus annis & dimidiò obſedit Adrianus Bitter &c. Et capta eſt Bitter, occiſuſque eſt Bar-Cozba, & adduxerunt ejus caput ad Adrianum, qui dixit: quis occidit eum? Dixit miles quidem, ego occidi eum. Ait ei: vade & adfer ad me truncum ejus. Ivit & invenit ſerpentem involutum collo ejus, & dixit: niſi Deus ejus occidiſſet ipſum, quis potuiſſet contra eum? Anne quia Deus ipſorum vendidit eos, & Dominus concluſit ipſos? Fueruntque interficientes in iis, donec iret equus in ſanguine uſque ad roſtrum;* (vulgo numerantur 580 cæſorum millia) *ſanguisque erat tantus, ut volverit lapides maximos quatuor habentes libras, fluxeritque donec intraret in mare per quatuor milliaria. Quod ſi dicas, quod prope mare eſſet. & annon Bitter diſtat à mari per quatuor milliaria? Erat Adriano vinea ma-*
456 *gna, habens octodecim milliaria longitudinis, & totidem latitudinis, quantum diſtat Tiberia à Zipori: ſepivitque illam de occiſis in Bitter. Nec permiſit eos ſepeliri uſque quo regnaſſet Rex alius, qui ſepeliri eos decrevit.* Hæc hactenus. Ex quibus conſtat errare R. Abraham, cum *in Cabbal. fol.* 28. *c.* 2. Bar-Cozibam hunc dicit mortuum in pace: ſtragem autem hanc primum eveniſſe Bar-Cozbæ ex filio *nepoti*, Romulo: *annò ſeptuageſimò tertiò*, poſt Titi devaſtationem Quæ & *noſtræ hiſtoriæ*, & *Judæorum rebus* ſunt contraria.

77. *Mariamme.*] Septennis erat *Patre* moriente: & ab ipſo deſponſa *Julio Archelao. Ant.* XIX. *c.* 7. Quam ſponſionem poſtea nuptiis conſummavit *Agrippa Junior*, Sponſæ frater. *Ant.* XX. *c.* 5.

78. *Archelao: Demetrio Alexandrino.*] *Archelaus* ille, prænomine *Julius*, filius fuit *Chelciæ* cujuſdam: qui *Agrippæ Majori* præfectus fuerat militiæ, & amiciſſimus. *Ant.* XIX *c* 7. Si *Julius* autem *Archelaus* is eſt, cui Libros ſuos *Flavius* vendidit,
457 fuit eruditiſſimus. *Joſeph. l* 1. *contr. Apion. p. Gelen.* 1037. Et ipſius Regis Agrippæ cognatus. *Vit. Joſeph. p. Gelen.* 1026. *collat. cum p.* 1037. Quo tempore autem *Bernice* ſoror deſeruit *Polemonem*, etiam *Mariamme* averſata Archelaum tranſiit ad nuptias *Demetrii Alexandri*: Judæi opibus & genere clariſſimi. Qui & ſimul *Alabarcha* fuit Alexandriæ. *Ant.* XX. *c.* 5. Non erat autem *Alabarches*, ſeu *Alabarcha*, Præfectus Arabiæ. *Farnab. in Juven. Sat.* 1. *p.* 13. aut ſalis. *Ruffin. in Hiſt. Euſeb. Baron. ad Ann.* 48. *num.* 30. aut vectigalium ex pecoribus. *Cujac. Obſervat.* VIII. *c.* 37. Sed nec magiſter literarum aut ſcripturæ. *Brodæ. miſcell l.* 4. *c.* 2. Joſepho enim in Codicibus probatioribus ſemper ſcribitur ἀλαβάρχης. Ut ad Præfectum Arabiæ, dicendum fuiſſet, ἀραβάρχης; ad ſalis, ἁλιάρχης; ad literarum & archivi, ἀλαβάρχης quidem, [atramentum enim, ſeu τὸ μέλαν ᾧ γράφομεν, ἄλαβα dicitur *Heſychio & Phavorino*) ſed minus pro dignitate: cum ſic tantum *Scripturæ magiſtratus* foret. 458
Ex ἄλαβα autem vectigal è pecorum traductione cum *Cujacio* velle deducere, longum quin ineptum foret. Et quid ineptum foret. Ex quid *Arabs*, aut *ſalium*, *Jumentorumque* poteſtas, ad Judæorum *Alexandriam* habitantium magiſtratum? imo quid literarum? aut cur præfectus Judæorum Alexandriæ magis verſaretur circa literas & ſic eſſet Alabarcha, quam præfectus civium reliquorum Alexandriæ? niſi contemptus, cum Turnebo, *l.* 11. *c.* 25. cauſa ſit. Quod tamen non videtur. Vehementer itaque placet Fullerius, qui *l.* 4. *miſcell. theol. c.* 16. Alabarcham facit nomen officii apud Alexandrinos, ex חלף *pro*, *vice*: & ארכין ſeu ארכא quod eſt ἄρχων. Ut Judæorum magiſtratus, Antiochiæ, ἄρχων, *Bell. Jud.* VII. *c.* 21. Alexandriæ etiam ἐθνάρχης dicitur. *Ant.* XIX. *c.* 4. Judæis enim *Alexandrinis*, (ut & *Antiochenſibus*, *Bell. loc. cit.*) indultum quondam à Regibus Syriæ & poſtea Imperatoribus, ut pari cum aliis civibus illic jure 459
fruerentur, & delectum haberent Præſidem ex ſe ipſis: exempti à juriſdictione Præſidis Regii aut Imperatorii. *Ant.* XIX. *c.* 4. ſic *Fullerus*, & recte; tranſeunte *literà Cheth* ח in חלף in Græcorum *Spiritum tenuem*: ſicut ἀσαμωναῖος fit ex חשמנאי. Quemadmodum autem *Alexandria*, olim vertex fuit omnium civitatum, *Ammian. Hiſt. l.* XXII. aut μεγίστη μὲν τῶν ἐπὶ ῥώμην πόλις. *Bell. Jud.* V. *c.* 14. *conf. Bell.* II *c.* 16. *p.* 807. *Paul. Diac. Hiſt.* VII. *Trebell. Poll. num.* XXI. ita & *Alabarchæ Alexandrini* magna dignitas & ſplendor fuit: ut alicui etiam *ſtatua* Romæ quondam inter triumphales conſecrata ſit. Cui tamen Juvenalis, *Satyr.* 1. ſic illuſit:

Atque triumphales, inter quas auſus habere
Neſcio quos titulos Ægyptius atque Alabarches,
Cujus ad effigiem tantum non mejere fas eſt.

Cæterum, quis ſit ille *Ægyptius* & *Alabarches*, cu- 460
jus ſtatua tantâ fuit in invidiâ, ferme quot interpretes, tot ſenſus ſunt. *Hieronymus*, Flav. *Joſephum* intelligit, cui certum ſtatuam à *Veſpaſiano* poſitam. Alii cum *Alciato* oculos convertunt ad *Tiberium Alexandrum*, quod is Ægyptum, in quâ natus, rexit. *Tacit. Hiſt.* 1. *c.* 11. *Farnabii* editio habet *Arabarches*: & per eum quendam inter *Arabes* interpretatur. Sed *hoc*, nimis ϛοχαςικὸν: *illud* falſum. Nam nec *Joſephus*, nec *Tiberius Alexander*, Alabarchæ: & ille inſuper neque *Ægyptius*. *Tiberius* quidem in *Ægyptò* natus, in *Ægyptò* Præſes, ſed Alexandriæ fuit ἡγεμὼν *Bell. Jud.* II. *c.* 21. & V. *c.* 11. non *Alabarcha*. Nobis itaque *Poëta* viſus digitum intendere in *Alexandrum Lyſimachum*, de quò *Num.* 73. qui ſtatuâ Romæ à *Claudiò* donatus fuit, (non in honorem fratris *Philonis*; ut *Baron. ad Ann. Chr.* 48. *num.* 30. quare enim non eâ potius ipſe *Philo* fuiſſet honoratus? ſed) in compenſationem 461
ſeu ſervitii apud matrem Claudii, ſeu veteris ſuæ cum Claudiò amicitiæ. *Ant.* XIX. *c.* 4. Dictus *Ægyptius*, quod *Alexandriæ* natus, prout *Philo* frater. Euſeb. *Hiſtor. Eccleſ.* II. *c.* 5. & ibi ſedem ac officium habuerit. Nam hunc & non filium, *A-*

labar-

labarcham fuiſſe, locis aliquot teſtatur Flavius: ut *Ant.* XIIX. *c.* 8. *&* XIX. *c.* 4. *&* XX. *c.* 5.

Quare autem *Ægyptii* & *Judæi* ita faſtiditi, ut ad eorum ſtatuas fas fuiſſet mejere? Reſpondeo: ob *ſacra*. Ad quæ Tacitus, *Annal.* II. *c.* 85. *Actum*, inquit, *& de ſacris Ægyptiis Judaicisque pellendis: factumque Patrum conſultum, ut quatuor millia Libertini generis eâ ſuperſtitione infecta, queis idonea ætas, in Inſulam Sardiniam veherentur, coërcendis illic latrociniis. Et ſi ob gravitatem cœli interiiſſent, vile damnum. Cæteri cederent Italiâ, niſi certam ante diem profanos ritus exuiſſent.* Hæc ille. Sub *Domitianô* certe Judaiſmus, (etſi ſub eô Chriſtianiſmus
462 contentus: forte quod habuit ex Judæâ originem, *Tacit. Annal.* XV. *c.* 44.) ſpecies impietatis capitalis fuit. *Xiphilin. Epit. Dion. in Domitian.* Quo pertinet, quod *Auguſtus* Cajum nepotem ex oriente reverſum collaudarit, quod Judæam prætervehens apud Hieroſolymam non ſupplicaſſet. *Sueton. l.* 2. *c.* 93. Nam quod Templo donaverit, (vide *Num.* 73.) & ſacrificium diurnum pro ſalute illic inſtituerit, *Phil. in legat. ad Cajum.* quod ad belli Judaici initia continuatum fuit, *Bell. Jud.* II. *c.* 17. non amore *religionis*; ſed *Herodis* paraſiti, qui ei tot publicis ſtructuris &c. adulator præceſſerat, feciſſe eum manifeſtum eſt. Certe Joſephus ipſe *Ant.* XVI. *c.* 10. ἀλόγιςον gentium in Judæos odium fatetur natum ex διαφορᾶς τῶν ἐπιτηδευμάτων. Quæ quam *rituum religionis*, nulla fuit. Atque hæc eſt cauſa, ob quam *Agrippa Rex Judæorum*, dictus barbarus. *Juven. Satyr.* VI & *Judæi*, non ſolum aliis *deſpectiſſima pars ſervientium*; ſed & Romanis *teterrima gens*
463 fuerint habiti. *Tacit. Hiſt* V. *c.* 8. Ut nec *Flavius*, nec *Titus*, Principes Veſpaſiani, ex triumphis dici *Judaici* voluerint. *Xiphilin. Epit. Dion. in Veſpaſian.*

79. *Druſilla.*] Sextum ætatis annum agebat cum pater moreretur [illegible]. (ἑξαετὴς male vertitur per *ſeptennem*, à *Gelenio*.) Et is quidem eam *Epiphani* filio Antiochi Comageni, de quo *Num.* 67. mature deſponderat. *Ant* XIX. *c.* 7. Sed cum hic nollet circumcidi & Judaizare, prout virginis parentibus promiſerat, *Agrippa Junior* eam dedit nuptui *Azizo*. *Ant.* XX. *c.* 5. *Epiphanes* ille dicitur & *Antiochus*; ut *Epiphanes* cognomen ſit. *Bell. Jud.* VI. *c.* 12. Et à fortitudine in Romanos cum fratre *Callinicô*, ſimulque pietate in patrem commendatur. Pro cujus liberatione cum veniſſet *Romam*, & juxta cum patre, in honore illic haberetur, *Romæ* manſit: regno Romanis invaloribus relicto. *Bell. Jud.* VII. *c.* 27.

464 80. *Azizo, Regi Emeſenum.*] Qui cum circumciſionem admitteret, *Druſillæ* thoró fuit honoratus. Sed illa tamen non ita diu poſt eum deſeruit, & *Felici* ſe conjunxit. *Azizus* ſuperfuit ad annum Neronis primum: quo extinctus, fratrem *Sohemum*, de quo *Num.* 61, 67. ſucceſſorem habuit. *Ant.* XX. *c.* 5.

81. *Felici, Præſidi Judææ.*] Liberto Claudii. *Sueton* V. *c.* 28. & fratri Pallantis. *Ant.* XX. *c.* 5. *Bell. Jud.* II. *c.* 11. *Tacit. Annal.* XII. *c.* 54. Flavio dicitur Claudius Felix *Ant.* XX. *c.* 5. Tacito autem, Anthonius Felix. *Hiſtor.* V. *c.* 9. Videtur ex *Regibus Arcadiæ* habuiſſe genus: quod Scipio Cornelius in Senatu judicaverit: *Pallanti* (fratri Felicis,) *grates publice agendas, quod Regibus Arcadiæ ortus, veterrimam nobilitatem uſui publico poſtponeret; ſeque inter miniſtros Principis haberi fineret.* Tacit. *Annal.* XII. *c* 53. Judææ ut videtur, circa annum Claudii XII, Præſes miſſus fuit. Ubi viſa *Druſillâ*, Regis
465 *Agrippæ M.* filiâ, ejuſque inſigni pulchritudine obſtupefactus, cœpit cum eâ per *Simonem quendam Magum* agere, ut relictô *Azizô* ſibi nuberet: aureos montes, & neſcio quid non ſtipulatus. Et *Druſilla* quidem paruit haud difficulter, ac *Felici* nupſit: ſtimulata maxime invidiâ *Bernices*, quæ eam propter formam oderat. *Ant. loc. cit.* Cæterum, de *Felicis* moribus argute Tacitus, *Hiſtor.* V. *c.* 9. *Claudius*, inquit, *defunctis Regibus aut ad modicum redactis, Judæam provinciam Equitibus Romanis aut libertis permiſit. E quibus Anthonius Felix, per omnem ſævitiam ac libidinem jus Regium ſervili ingenio exercuit: Druſillâ Cleopatræ & Anthonii nepte in matrimonium acceptâ. Ut ejuſdem Anthonii, Felix progener; Claudius nepos eſſet.* Confer, *Joſeph. Ant.* XX. *c.* 6. *Bell. Jud.* II. *c.* 12. & *Tacit. Annal.* XII. *c.* 54. Ubi ſimiliter turpiſſimorum criminum, & nequitiæ vecordiæque reus traditur. Quibus auditis, *Claudius* de ipſo & *Cumanô* Galilææ Præſide,
jus ſtatuendi dederat. Sed die veniente, *Quadra-* 466
tus Syriæ Præſes, Judex, *Felicem inter judices oſtentavit, receptum in tribunal; quo ſtudia accuſantium deterrerentur: damnatuſque flagitiorum, quæ duo deliquerant, Cumanus; & quies provinciæ reddita.* Atque ita tum quidem *Felix* evaſit. Sed cum ſub *Nerone* etiam pergeret in maleficiis, & non ſolum alia crudeliter committeret; ſed & *Jonatham* Pontificem qui pravitatis eum admonuerat, per ſicarios confoderet, ſucceſſor ei *Feſtus* miſſus fuit. *Nero* etiam de ipſo voluit ſumere ſupplicium, niſi precibus *Pallantis* exoratus eſſet. *Ant.* XX. *c.* 6, 7. Cum *Druſillâ Uxore*, *Paulum* ad ſe vinctum adductum Cæſareæ audivit. Sed nullo animæ fructu aut emolumento. Nam cum Paulus prudenter de *Juſtitiâ, Continentiâ, & extremô Judiciô* orationem inſtitueret, expavefactus *Felix* cum uxore abiit, dicens: Τὸ νῦν ἔχον πορεύου, καιρὸν δὲ μεταλαβὼν μετακαλέσομαί σε. *Act.* XXIV. 24, 25. Ubi etiam ſordida ejus *avaritia* notatur. Nam *Lucas*, *v.* 26. refert,
Paulum ab eo ſæpius accitum, quod ſperarit pro 467
dimiſſione eum numos oblaturum. Sicut *pleno biennio* vinctum eum tenuit, *Act.* XXIV. 27. *Druſillam* autem, *Anthonii atque Cleopatræ neptem* cum prodat Tacitus, *Hiſt.* V. *c.* 9. eſt hoc nobis etiam conſiderandum. Nam *Druſilla Felici in Judæa nupta*, non ſolum dicitur οὔσῃ Ἰουδαίᾳ, *Act.* XXIV. 14. ſed & Agrippæ filia ex Cypro. *Joſeph. Ant.* XX. *c.* 5. *collat. cum Ant.* XIIX. *c.* 7 Quo minus fuit *neptis ex Anthonio*. Conſtat itaque *Tacitum* hallucinari: ſi non in *matrimonio Druſillæ Anthonianæ*; ſaltem *in matrimonii tempore*. Habuit *Felix* tres uxores. Suetonius *l.* V. *c.* 28. inquit: *Libertorum præcipue ſuſpexit* (Claudius) *Poſidem ſpadonem; quem etiam Britannico triumpho inter militares viros haſtâ purâ donavit. Nec minus Felicem, quem cohortibus & alis, provinciæque Judææ propoſuit, trium reginarum maritum.* Ex his igitur *Tribus Reginis*, una potuit fuiſſe *Druſilla neptis Anthonii*: puta, ex *filiâ Cleopatrâ ſeu Selene*,
& *Jubâ Rege Mauritaniæ*. (De quibus actum 468
N. 29.) Alios enim liberos *Anthonius ex Cleopatrâ* non ſuſtulit, quam *Alexandrum & Cleopatram* (ſeu *Selenen*) διδύμους; ac *Ptolemæum*. Dio *Hiſt. Rom.* XLIX. *Plutarch. in Vit. Anthon.* *Selene* autem nupta *Jubæ*. Habuit ergo *Felix* in matrimonio *Druſillam* aliquam ex his neptem: ſed non quo tempore Præſes in Judæâ fuit. In quo *Tacitus* rem pervertit. Nam in *Judæâ* non poteſt oſtendi eum aliam habuiſſe *Druſillam*, quam quæ filia *Agrippæ*. Hanc enim *Felix* viſam ſtatim in uxorem petiit. *Ant.* XX. *c.* 5. Viderat autem non diu poſtquam in *Judæam* venerat. Cum ea toties *ad feſta* comparebat: Et *Agrippa* frater apud Romanos frequens. *conf. Act.* XXIV. 24, 27. Ut *Felix* viduus in Judæam venerit; & *Druſillam Anthonii* eo non adtulerit: quippe quæ jam ante exſpiraverat. *Tacitus* ſcilicet, cum audiret *Felicem* tum cum in Judæâ ſæviret, uxorem habuiſſe *Druſillam*, (nempe *Judaicam*) per erro-
rem putavit eſſe quam ante habuit, *Anthonianam.* 469
Et ea ad *Tacitum* placuit ſic reprehendere. Nam qui volunt *Druſillam Felici in Judæâ aſſumptam*, *neptem fuiſſe Anthonii & Cleopatræ ex filiâ aliquâ A-*

grippæ Magno nuptâ, prorſus fruſtra ſunt. Etenim,
ut nihil dicam de teſtimoniis *Lucæ* & *Joſephi* ſupra,
aut quod *Agrippa* rituum patriæ obſervantiſſimus,
Phil. in Flacc. & legat. ad Caj. fœminam externam
contra leges haud ſumpſiſſet, etiam tota Hiſtoria
his adverſatur. Nam *Anthonius* certe aliam filiam
non habuit ex *Cleopatrâ*, quam unam *Selenen* nu-
ptam *Jubæ*. Quam ſi poſt mortem *Jubæ*, domum
Agrippa duxiſſet, non duxiſſet ante principatum
Caji. Moriens enim *annô tertiô Claudii*, filiam re-
liquit ſexennem ex Cypro. *Ant.* XIX. *c.* 7. *collat. cum*
Ant. XIIX. *c.* 7. Ut *Cypros* Agrippæ uxor fuerit ad
Caji principatum uſque. Unde ſi *Selenen*, filiam
Anthonii poſtea duxiſſet *Agrippa*, fuiſſet ea tum
major ſexagenariâ: nata ſcilicet ad minimum *ante*
470 *victoriam ad Actium*, poſt quam *Auguſtus* imperavit
fere *annos* XLIV. *Dio Hiſtor. Rom.* LVI. & *Tiberius*,
plures XXII. per *Bell. Jud.* II. *c.* 8. Haud itaque *Se-*
lene, *plus quam ſexagenaria*, ex *Agrippâ* potuit fi-
liam parere, quam duxiſſet *Felix*.

Supra diximus de *Pallante* liberto. Is flagrantiſ-
ſimâ gratiâ apud *Claudium* agitaverat. *Tacit. Annal.*
XI. *c.* 29. *Plin. Hiſtor. Nat.* X. *c.* 60. *Julian. in Cæſar.*
& ita creverat, ut non modo Agrippina, (cujus
corpori inſueverat,) per ipſum obtinuerit, ut
Claudius *Neronem* filio proprio legitimo præpoſue-
rit. *Tacit. Annal.* XII. *c.* 25. & XIII. *c.* 2. ſed & velut
arbitrum regni ſub Claudio egerit, & pangere po-
tuerit: ne cujus facti in poſterum interrogaretur,
pareſque haberet rationes cum Republicâ. *Tacit.*
Annal. XIII. *c.* 14. Opes ejus *Tacitus* æſtimat in
centies quinquageſies ſeſtertium. *Annal.* XII. *c.* 53.
Alibi autem pecuniam ejus immenſam vocat. *An-*
471 *nal.* XIV. *c.* 65. Quam Xiphilinus, *Epit. Dion. in*
Neron. ἐς μυρίας μυριάδας computat: Summam ab
aliis æquatam quadragies centenis aureorum milli-
bus. Suetonius, *l.* V. *c.* 28. inquit: *Ante omnes* (Li-
bertos extulit Claudius) *Narciſſum ab Epiſtolis &*
Pallantem à rationibus: quos decretô quoque Senatus,
non præmiis modo ingentibus; ſed & quæſtoriis præto-
riiſque ornamentis ornari libenter paſſus eſt. tantum
præterea acquirere & rapere, ut querente eô quondam
de fiſci exiguitate non abſurde dictum ſit: abundaturum
ſi à duobus libertis in conſortium reciperetur. Quâ po-
tentiâ ut fit, lapſus in ſuperbiam, infelicem finem
ſub *Nerone* habuit. Tacitus *Annal.* XIII. *c.* 2. *Pallas*,
inquit, *triſti arrogantiâ modum liberti egreſſus tædium*
ſui moverat. Et *Annal.* XIII. *c.* 23. In judiciô, pro-
ditionis poſtulatus ſuperbe reſponderat: *Nihil un-*
quam ſe domi, niſi nutu aut manu ſignificaſſe, vel ſi
plura demonſtranda eſſent, ſcriptô uſum, ne vocem
conſociaret. Unde cum *Nero* offenſus primo demo-
vit curâ rerum quibus eum Claudius impoſuerat.
472 *Tacit. Annal.* XIII. *c.* 14. & hinc ferrô ſuſtulit. *Eo-*
dem annô, (inquit Tacitus *Annal.* XIV. *c.* 65.) *Li-*
bertorum potiſſimos (Neronem) *interfeciſſe creditum*
eſt: Doryphorum quaſi adverſatum nuptiis Poppææ;
Pallantem, quod immenſam pecuniam longâ ſenectâ de-
tineret. Cum quô & Xiphilinus *Epit. Dion. in Ne-*
ron. τὸν δὲ Πάλλαντα, inquit, διεχειρίσατο, ὅτι καὶ πλεῖ-
στον ἐκέκτητο, ὥστε καὶ ἐς μυρίας μυριάδας αὐτὸν ἀριθμεῖ-
σθαι· καὶ δυσκολίᾳ τρόπων πολλῇ ἐχρῆτο, ὥστε μήτε τοῖς
οἰκέταις, μήτε τοῖς ἐλευθέροις διαλέγεσθαί τι, ἀλλ' ἐς
γραμματεῖα, πάνθ' ὅσα ἐβούλετο, καὶ προσέτασσε σφίσιν,
ἐνέγραφεν. *Pallantem interfecit* (Nero) *quod magnas*
opes collegiſſet, ad quater millies ſeſtertium, & ita
moroſus ac difficilis eſſet, ut neque cum ſervis, neque
cum liberis ſermones conferret; ſed iis omnia quæ vel-
let mandaretve, in libellis ſcribere conſueviſſet.

473 Cæterum: *Simon Magus*, quem ſupra *Druſillam*
Felici conciliaſſe diximus, Judæus fuit, *genere Cy-*
prius. Joſeph. Ant. XX. *c.* 5. Et ſic alius à *Simone*
illo *Magô*, hæreticô, qui à *Philippô* baptizatus,
Act. VIII. 9, 10, 11, 12, 13, 18. *ſeq.* Romæ dehinc
populum ſeduxit: ubi etiam ſub *Claudiô* inter pon-
tes Tiberis ſtatuam accepit, cui inſcriptum: *Si-*
moni Deo Sancto. Euſeb. *Hiſtor. Eccleſ.* II. *c.* 12.
Sed an *Simon ille* cum volare vellet, Romæ à *Pe-*
tro retractus & extinctus fuit? Sane ita ſtatuit *An-*
tiquitas. Ex cujus fide ita Hegeſippus, *Excid.* III.
c. 2. *Conſcendit* (Simon) *ſtatuto die montem Capitoli-*
num, ac ſe de rupe dejiciens, volare cœpit. Mirari
Populus, & venerari: plerique dicentes Dei eſſe po-
tentiam non hominis, qui cum corpore volaret. Nihil
tale feciſſe Chriſtum. Tunc Petrus in medio ſtans, ait:
Ieſu Domine, oſtende ei vanas eſſe artes ſuas ne hac
ſpecie populus iſte qui crediturus eſt, decipiatur. De-
cidat Domine: ſic tamen, ut nihil ſe potuiſſe, vivus
recognoſcat. Et ſtatim in voce Petri implicatis remi- 474
giis alarum quas ſumpſerat, corruit, nec exanimatus
eſt; ſed fracto debilitatoque crure, Aritiam conceſſit,
atque ibi mortuus eſt. Hæc Hegeſippus. Baronius,
in Annal. ad ann. Chr. 68. *num.* 21. Ita de hoc fa-
cto certus eſt, ut nefas dicat de eo dubitare. Cum
nos tamen totum confictum, & vix aliud pugnan-
tius exiſtimemus. Cyrillus Hieroſolym. *Catech.* 6.
Sulpicius Sever. *Hiſtor. l.* 2. Proſper Aquitan. *de*
promiſſ. c. 13. non modo *Petro*, ſed & *Paulo* συμμαχίαν
illam cum *Simone*, tribuunt. Adhæc: Arnobius,
l. 2. *adverſ. gent.* refert: curſum igneaſque quadri-
gas Simonis, Petri ore, nominato Chriſto, diffla-
tas evanuiſſe: eum præcipitatum crura fregiſſe, &
dehinc perlatum Brundam, pudoreque & dolori-
bus defeſſum, ex altiſſimi culminis faſtigio iterum
præcipitem ſe dediſſe. Cyrillo autem *loc. cit.* Epi-
phanio *l.* 1. *adv. hæreſ. tom.* 2. & Auguſtino, *tom.*
VI. *libr. de hæreſ.* ſtatim, Romæque, Simon ex-
ſtinctus fuit. Philaſtrio, *cap.* 3. *de hæreſ. allegat. ab* 475
Auguſtin. epiſt. 86. *ad Caſulan.* memoratur Petri ora-
tione victus, ab Angelo percuſſus eſſe. Sulpicio
Severo, *loc. cit.* dicitur diruptus. Euſebio autem
Hiſtor. Eccleſ. II. *c.* 14. verbo Dei Româ tantum
profligatus. Alios *recentiores* tranſeo. Ut mirum
ſit quomodo ſuſtinere poſſit *Baronius*, authores tan-
tum in minimis hic diſcrepare: quorum fere tot
ſententiæ, quot capita ſint. Fabulæ *primus Author*
videtur *Clemens ſuppoſititius*, *l.* 6. *c.* 9. à *Patribus*
non agnitus.

Quidquid ſit, illud ſufficit oſtendere: quod *hic*
Simon & *Magus* ab illo qui Felicis fuit internuncius
ad Druſillam, alius ſit. Natus ſcilicet in vicô Sa-
mariæ *Githis* ſeu *Gitton*. *Epiphan. & Euſeb. loc. cit.*
& ſic non *Cyprius*: imo, nec *Judæus*. Surrexiſſe
autem circa ultima tempora multos in Judæâ *Ma-*
gos, diſco ex Joſepho. *Ant.* XX. *c.* 6. *Bell.* II. *c.* 12.
confer Act. XIII. 6, 8.

82. *Agrippa*.] Joſephus, *Ant.* XX. *c.* 5. narrat
eum cum uxore ad montem *Veſuvium* conflagraſſe:
poſtquam ſub *Titô* hic ardere cœpit. Et addit: 476
quomodo id factum fuit, poſtea ſe relaturum.
Quam tamen fidem ἐν σωζομένοις, quantum ſcio,
nuſquam præſtitit.

83. *Herodes: Agrippa: Ariſtobulus*.] Quæ no-
mina rebus vacua invenio: *Ant.* XIIX. *c.* 7. niſi (ſi
non placent dicta ad *Num.* 34.) *Herodes* fuit, quem
Joſephus, *l.* 1. *contr. Apion.* vocat σεμνότατον: & cui
libros judicandos obtulit.

Priuſquam finiamus, monendum de aliquibus ex
familiâ Herodianâ, qui ob dubios natales, nuſquam
certo referri poſſunt. Ex quorum numero ſparſim
hos invenimus.

1. *Coſtobarum* & *Saulum*: fratres. Ex genere Re-
gio, & *Agrippæ* cognatione: moribus ſævi, fa-
ctioſi, & feroces. ut qui ſceleratorum juxta ſe ma-
num alerent, queis cives ſpoliarent. *Ant.* XX. *c.* 8.
A ſeditioſis Hieroſolymitanis cum *Antipâ* miſſi ad
Regem Agrippam, *Bell. Jud.* II. *c.* 17. trium mil- 477
lium impetrant auxilia. *Hegeſipp.* II. *c.* 10. Sed
mox obſeſſi, & hoſtes judicati, ægre evadunt &
ex urbe fugiunt. *Bell.* II. *c.* 25. Poſt quod tempus,

eos

eos non invenio: niſi quod *Saulus*, legatus pro *Ceſtiô* iverit ad *Neronem*, conſulturus eum ſuper turbis Populi. *Bell. Jud.* II. *c.* 25. *Hegeſipp. Excid.* II. *c.* 16.

2. *Antipam:* Et illum *Agrippæ* genere propinquum. Theſaurorum publicorum Hieroſolymis Cuſtodem, & τ̃ ἐπὶ τῶν πόλιν ἀνατιθέναι. Evertit ipſum, quod in tumultu civium, cum *Coſtabaro* & *Saulo*, urbe non exceſſerit. Nam non ita diu poſt, ſeditioſi cum in carcerem compingunt; & mox, cum viderent eum amari a populo, & carcerem frequentari, veriti ne eriperetur, interficiunt. *Bell. Jud.* IV. *c.* 5.

3. *Leviam*, & *Sopham:* Hegeſippo, *Excid.* IV. *c.* 6. *Libiam* & *Pheram*. Et illos loco Regiò ortos, & per tumultum in vinculis cum *Antipâ* obtrunca- 478
tos. *Bell. Jud.* IV. *c.* 5.

TANTUM EST.

Μόνῳ Θεῷ δόξα.

INDEX
VERBORUM ET RERUM NOTABILIUM.

ABila, *urbs & Tetrarchia Syriæ.* 258, 282, 283, 286. *urbs Peræa.* 286, 288, 375. *mons Africæ.* 286. *cujus dicta Lyſaniæ.* 286. *non fuit in poteſtate Herodis M.* 283. *ſeq. multos dominos habuit.* 287, 288.

Achiabus, *Vir fortis & militaris.* 294. *an filius Salomes.* 293. *Herodem vim ſibi intentantem impedit.* 294.

Acme, *ancilla Juliæ Auguſtæ conſpirat cum Antipatro.* 145. 146, 298. *& ob hoc interficitur.* 69.

Actiaca pugna, *inter Auguſtum & Anthonium, quando contigit.* 231. *Anthonii Clientes evertit.* 282.

Ἀδελφὸς, *pro ἀδελφιδοῦς.* 269. *ſeq.* τ̃ *σάρξ*, *non poteſt eſſe ἀνεψιός.* 394, 400. *γνήσιος pro ὁμοπάτριος tantum.* 276.

Adrianus Cæſar, *Judæos rebellantes in ordinem redigit.* 451. *ſeq. quantâ ſtrage.* 455. *ſeq.*

Ædemon, *Ptolemæi Regis Africæ libertus, arma contra Romanos capit.* 179.

Ægyptus, *mandata Equitibus Romanis.* 177. *ejus partes olim.* 188. *ejus Reges dicti Ptolemæi.* 216. *Sacra ejus Romanis contemptiſſima* 461. *ſeq.*

Ærodiphilos, *an uxor Herodis?* 110.

Ætatis venia, *quando conceditur.* 60. *non dependet præciſe ab annis,* 58. *ſeq.*

Africa, *unde.* 186. *dicta Libya.* 185. *an tota in poteſtate Romanorum?* 189.

Africanus, *reprehenditur.* 5.

Agrippa, *unde.* 348, 349. *Auguſti gener, infelix.* 349. *Poſthumus.* 196, 412.

Agrippa major, *Lucæ Herodes.* 209, 316. *ejus profuſio, egeſtas, & deſperatio.* 250, 299, 316. *ſuſtentatur ab Antipâ.* 300, 316. *& Flacco.* 317. *Antipam bis accuſat.* 317, 250. *Tiberii Junioris moribus præficitur.* 317. *in carcerem conjicitur à Tiberiô.* 318. *liberatur à Cajo, & Rex ſtatuitur. Catenam ſuam auream in Templo dedicat. In magnâ gratiâ apud Cajum.* 319. *& Claudium.* 320. *Potentiſſimus Princeps inter omnes Herodiadas.* 321. *Sors ipſius à Germano prædicta.* 322. *Tetrarchiâ & bonis Antipæ donatur.* 250. *Optione ſibi à Cajo datâ pie utitur.* 322, 323. *Civibus ſuis prodeſt in quam plurimis.* 323, 324. *ejus lacrumæ.* 324. *ſeq. ejus ſævitia, ambitio, & ſupplicium.* 328. *Cæſarienſium & Sebaſtenorum in eum ingratitudo.* 330. *Alexandrinis, ut Chriſtus Judæis, ludibrium.* 331. *ſeq.*

Agrippa Minor, *educatur à Claudio.* 374. *Rex Chalcidis, & hinc Trachonitidis &c.* 375. *quantum patre minor fuit. nihil habuit in Judæâ, præter jus in Templum. quot Summos Pontifices inſtituit & depoſuit.* 376, 308. *bis pro Romanis arma ſumit.* 376. *Hieroſolymâ ejicitur. ante Gamalam vulneratur.* 378. *Romam cum Tito proficiſcitur. revertitur.* 379, 380. *Veſpaſiani accedit partibus.* 380. *& ab ipſo honoratur.* 386. *Romam iterato venit cum Sorore. Ejus Epiſtolæ, & cenſura ſuper Libris Flavii.* 380, 381. *Joſephum ea quæ non novit, docet.* 205. *ſeq. ejus Oratio diſertiſſima.* 381. *ſeq. ejus eruditio. verba ad Paulum coram ſe orantem.* 382. *quo anno obiit.* 383, 385. *an Veſpaſianus eum interfecit?* 384. *ſeq. dictur Herodes.* 390. *Ejus honores Romæ.* 407.

Akiba, *fallitur & fallit de Bar-Cozbâ.* 452, 455.

Ἄλαβα, *quid.* 457.

Alabarcha, *Præfectus Judæorum Alexandrinorum, unde dictus. non Præfectus Arabiæ, Salis, aut Scripturæ &c.* 457, 458. *ejus magna dignitas, & ſtatua Romæ* 459.

Alexander Mariamnes, *cum fratre Ariſtobulo Romam mittitur. Redit cultiſſimus.* 166. *neſcit linguæ parcere. appetitur Inſidiis.* 167, 168. *accuſatur à Patre, condemnatur, ſtrangulatur.* 169. *an intellectus Macrobio.* 152. *ejus poſteri deficiunt ad gentiles.* 372. *quot regnarint in Armeniâ.* 366.

Alexander *Rex Leſidis.* 302, 367.

Alexander Lyſimachus, *Alabarcha Alexandriæ.* 414. *ejus divitiæ. fores Templi auro obducit. carceri mandatur, & mox eximitur.* 415. *an ſedit in Concilio contra Apoſtolos.* 415. *ſeq.* 425, 426. *ſtatuâ à Claudio donatur.* 460. *ejus frater Philo.* 427.

Alexandria, *urbs ampliſſima. Judæorum illic privilegia.* 459, 458.

Alexas, *Tertius Salomes maritus.* 134. *ſeq. an bene vertitur Alexander.* 298, 299.

Alſtedius, *notatur.* 61.

Ammianus Marcellinus, *reſtringitur.* 459. *Alexandria enim vertex poſt Romam.*

Ananus, *decimas Sacerdotum rapit. Jacobum occidit. officio deponitur.* 376. *occiditur ab Idumæis. Joſephus Hieroſolymorum excidium ipſius neci adſcribit.* 402.

Anaſtaſius Antiochenus, *an de Jacobo in Hiſpaniâ?* 347.

Andalus, *Hiſpania.* 347.

Annus currens, *ſæpe pro completo.* 229.

Anthonia, 439. *arx Templi* 441. *occupatur à Romanis.* 447. *an turris, & unde.* 440. *Uxor Druſi majoris promovit Agrippam* 296, 317.

Anthonius, *Triumvir, Phaſaëlum & Herodem Tetrarchas facit.* 22. *Herodem etiam ad regnum provehit.* 25, 28. *Antigonum decollari facit.* 26, 153. *amat*

amat Mariammen. 14. Herodem ad cauſam dicendam evocat. 14, 19. ejus liberi ex Cleopatrâ. 467, 468. Clientes ejus, ab Auguſto depoſiti. 282.

Antigonus, Hircani ex fratre nepos, Parthorum auxiliis in regnum reſtituitur. 22, 242. venena pro medicamentis ſubſtituit. 23. in manus venit, & ab Anthonio decollatur. 153 ſeq.

Antilibanus, 305.

Antiochi Comageni, tres. 367. ſeq. tertius aſſentator Caji, & in ſenectâ exul. 368 ſeq.

Antiochus Epiphanes, inſilit in muros Hieroſolymorum & repellitur. 371, 372. alia ejus fortitudo, & Pietas in Patrem. Romæ ſedem ponit. 463.

Antipas, Tetrarcha Galilææ. 245. fratribus ſenioribus præfertur & poſtponitur. Romæ litigat de regno coram Cæſare. 246, 247. quomodo Rex 247. ejus vitia. 248. Chriſtum ludificatur. 249. ex invidiâ in Agrippam Romam proficiſcitur. accuſatur ab Agrippâ. relegatur Lugdunum. moritur in Hiſpaniâ. 250. ejus tyrannis in Rabbinos &c. 251, 252. an filius Archelai. 253.

Antipas, alius ex genere Herodis, Theſaurarius Hieroſolymitanus, interfectus in carcere. 477.

Antipater, Senior, alias Herodes. Dux Idumææ. An Sacerdos Aſcalonita, aut pauper? 1, 2. Junior, dives. 3, 6. an Idumæus? adjungit ſe Hircano. 7, 6. ejus gratia apud Romanos. 8, 9. Cæſari venit auxilio in Ægypto. 9. honoratur. Judææ Procurator conſtituitur. 10. veneno tollitur 11. ejus liberi. 13. urbs Antipatris in honorem ejus condita. 12. Primogenitus Herodis, homo ſceleratiſſimus. 115, 117, 118, 119, 143, 144, 145, 167, 300, 315. ob inſidias in Patrem, fratres &c. condemnatur. 146. & occiditur. 147. Salomes filius, eloquens & diſertus. 141.

Aoriſti Græcorum, cujus Temporis. & an ſemper notent actionem nuper factam. 82, 83. ſeq.

Apoſtoli, an potuerunt eſſe ſedentarii? 400. diſtinguuntur à fratribus Domini. 401.

Appianus, errat. 24, 25.

Arabia, quotuplex. non ſola ferax thuris & myrrhæ. 79. an Judææ orientalis? 80.

Archelaus, Dux Mithridatis. 191. Rex Cappadociæ, auctus ab Auguſto. à Tiberio accuſatus Romæ obiit. 191, 192, 193. regnum legat Romanis. fuit eruditus. 194. Ethnarcha Judææ, inſidiis appetitur. 219. Succeſſor regni deſignatur ab Herode. 220. ſeditionem opprimit. Romam proficiſcitur. 221. Non Rex, ſed Ethnarcha ab Auguſto declaratur. 222. ob tyrannidem accuſatur. & Viennam relegatur. 223. quo anno. 230. ejus ſomnium. 226, 227.

Ἀρχιερεῖς, in Scripturâ qui. 357, 358, 417, 418. ſumuntur late. 419.

Aretas, Rex Arabum, hoſtis Ariſtobuli. 8. ejus filia. 263. cædit exercitum Antipæ Tetrarchæ. 264.

Ariſtobulus, regnum Judæorum fratri eripit. 7. vincitur ab Arabe, & à Pompejo abducitur. 8. Mariammes frater, Pontifex, ſubmerſus. 14. alias Jonathas. 207. num Alexander? 208, 309. Rex Armeniæ minoris & Chalcidiæ. 372, 373. Junior, Agrippam fratrem odit, & accuſat: intercedit pro ſtatuâ non introducendâ in Templum. 311. à Claudio honoratur. 312.

Arſinoë, Soror Ptolemæi Philadelphi. ejus ſtatua. 413.

Aſſamonæi, unde. 154. ſævi & crudeles. quando Reges. 155. quo titulo cum eſſent Levitæ, imperarunt. 156. ſeq. infelices. 157. quamdiu regnarunt. 26, 56, 154, 155, 235.

Atlas, terminus victoriæ Romanorum. 179. quando ſuperatus. 189.

Auguſtus, quando victor ad Actium. 232. & Monarcha. 237. Herodem cum filiis reconciliat. 167. ſeq. ejus ſarcaſmus de tyrannide Herodis. 33, 147. ſeq. dona Templo Hieroſolymitano. 426. & hoſtias illic diurnas inſtituit. 462. ſed non ex amore religionis. 462. quamdiu imperavit. 231, 237. ſi prius deceſſiſſet non fuiſſet charus. 432.

Auguſtinus, corrigitur. 350, 207.

Aurelius Victor, notatur. 179.

B.

BAbæ perduelles liberi interfecti. 134.

Baba, ben Buthæ, qui & Sameas. 34. vel Pollio. 208. oculis orbatur, & ex Collegis Synedrii in vivis conſervatur. Dat Herodi conſilium. 30, 31. & ab eo colitur. 423.

Baptiſta, creditus Meſſias, & neci ſubtractus. cur Rabbinis Sacerdos magnus. 36, 252. ſeq. 357. Antipam reprehendit de inceſtu, in omnium præſentiâ. 350. carceri mandatur, & Machærunte obtruncatur. 350, 351, 264. Redivivus creditur. 248. Cædis ipſius tres authores. 360, 361. mors ejus vindicata. 264, 353. ſeq. 361. ubi ſepultus. 352. caput ejus cruentum illatum. 359. & Herodiadi formidoloſum. 351. ſub Valente inventum, & perlatum Conſtantinopolin. 355. ejus oſſa & cineres à Paganis violati. 353.

Barabbas Chriſti, Carabbas Agrippæ. 331.

Bar-Cozba, Judæorum Pſeudomeſſias & impoſtor. 390, 391. alius ſub Tito, & alius ſub Adriano. 392, 451. ſeq. ejus præſtigiæ. 454. cædes. 455. filius. 456.

Baronius, refellitur. 56, 75, 76, 128, 136, 141, 148, 202. ſeq. 229, 232, 258, 265, 287, 298, 363, 374, 379, 399, 412, 415, 457, 460, 474, 475.

Baſtiani, alias Helæogabali, vigor. 59, 60.

Bellarminus, notat Euſebium. 6.

Bellum Judaicum, ex omni hominum memoriâ graviſſimum. 434. acute & breviter deſcriptum à Tacito. ejus cauſæ. 435. ſeq. quando & ubi cæpit. 437. quando finitum. 449. ejus præſagia. 444.

Bernice, unde. 403. filia Coſtabari. nubit Ariſtobulo Mariammes, quem evertit. 295. nubit iterato avunculo Antipatri. 295, 297. Romæ honoratur ab Auguſto & Anthoniâ. 296. Antoniam hæredem inſtituit. 297. Filia Agrippæ M. ejus odium in Sororem Druſillam. 465. inceſtus cum fratre. 403. periculum Hieroſolymis. inclareſcit apud Veſpaſianos. 405, 406. Titi concubina: à quo repudiatur. 407, 408, 409. ejus vitia. Paulum in vinculis audit, & contemnit. 410, 411.

Berutum, magnifice auctum ab Agrippa. 324, 381.

Bethlehemi, quot infantes ab Herode trucidati. 37.

Bezetha, Hieroſolymorum collis, in quô nova civitas. 439.

Βίλιππος pro Φίλιππος. 403.

Bimulis minores, apud Matthæum, qui. 76.

Bitter, urbs ab Adrianô exciſa. 452. ſeq. 455.

Boanergæ, qui. 344.

Bochi & Bogudis regnum, ubi. 176, 177.

Brodæus, corrigitur. 457.

Bubo, avis, Agrippæ M. genius. 322, 328.

Buovius, caſtigatur. 56, 76, 79.

C.

CAdavera Judæorum, melle condita. 98.

Cæcilius Baſſus: 313. ſeq.

Cæphalion, ſeu Phallion, 310. occiditur in prælio. 21.

Cæſarea maritima, ſeu turris Stratonis, aucta ab Herode. 27, 274.

Cæſarea Philippi, ante Paneas. 290. aucta ab Agrippâ. 381. & dicta Neronias. 273.

Cæſareenſium in Agrippam ingratitudo. 330.

Cæſaris prudentia. 173.

Cajus, Imperator, ſævit in propinquos. 177. ſeq. ejus avaritia. 178. Agrippam convictorem regnô &c. donat. 319. ſtatuam ſuam Judæis vult obtrudere. 311, 322, 323. Antipam relegat. 353. ejus acta reſciſſa. 415. Auguſti nepos, inter judices Archelai. an Agrippa poſthumus? 196. laudatur ab Auguſto, quod Hieroſolymis non adoraverit. 462.

Calleas, filius Alexæ. 298.

Calviſius caſtigatur. 57, 238.

Capellus, *immerito culpat Joſephum.* 135, 136. *errat.* 141, 198, 199, 217, 271, 275, 298, 300, 388.
Carolus Stephani, *errat.* 388, 390.
Caſaubonus, *vir polyhiſtor.* 43. *vindicatur.* 195. *ſeq. ex collatione Codicum Bibliothecæ Regiæ, exemplaria Joſephi corruptiſſima deprehendit.* 310. *notatur.* 41, 43, 83. *ſeq.* 86, 204, 212, 239, 240, 280, 286, 287, 334, 338.
Cenſus *varii inſtituti ſuper imperium.* 339.
Ceſtius, *Præfectus Syriæ, clade à Judæis afficitur.* 435, 437.
Chalcis, *urbs Syriæ in Libanô.* 304. *arx Marſya.* 305. *alia à Chalcidiâ.* 373. *an ſub imperiô Herodis M.?* 284, 285.
Chriſtus, *quando natus.* 46, 67. *quando redux ex Ægyptô.* 227. *Antipæ petitur inſidiis. ejus miniſterium prædefinitum.* 265. *de eô teſtimonium Majemonidis.* 403. *& Oraculum.* 437, 445. *ſemel illius facta mentio apud Joſephum.* 136.
Chriſtianiſmus, *initiô ſub Judaiſmô contentus.* 461, 462.
Claudius, *Imperator, Mauritaniam bipartitur.* 176. *Agrippam magnifice auget.* 320. *ſtructuram murorum Hieroſolymitanorum prohibet.* 323.
Clemens, *ſuſpectus de Simone Mago.* 475.
Cleopatra, *inhiat Judææ.* 17. *& Syriæ ob hoc Regulos interficit.* 280. *elocat ditiones ſuas.* 282. *ejus liberi ex Anthoniô.* 468.
Cognati, *infidi.* 226.
Coraus, *vicus Chalcedonis in quô Johannis Baptiſtæ caput depoſitum.* 355.
Columba, *inſigne imperii Aſſyriorum.* 337. *& hinc adorata à Samaritanis.* 336, 337.
Compollanus *Epiſcopus cur ſe retraxit à Toletanô.* 345, 346.
Concilium magnum, *quot & quos habuit aſſeſſores.* 416. *dignum affinitate Regiâ & Sacerdotali.* 162, 163. *ejus duo Præſides.* 418, 165. *ſolum judicabat Pſeudoprophetam, & ſummum Pontificem.* 416. *quando ſublatum.* 154, 165. *cur abrogatum ab Herode.* 421, 422. *inſtauratur.* 422. *potentia ejus imminuta.* 166. *migrat Hieroſolymis.* 423. *ſed ad tempus. continuatum enim ſub Herodibus. id eſt: uſque ad excidium.* 425.
Corbulo, *fortiter rem gerit contra Parthos.* 364, 366.
Cornelius à Lapide, *notatur.* 296, 415. *ſeq.*
Coſtobarus, *Herodis M. affinis. Dux Idumææ.* 133. *quâ culpâ eum Herodes ſuſtulit.* 134. *non habuit filiam Salomen.* 275.
Coſtobarus & Saulus, *fratres incerti* 476. *ſeq.*
Cujacius, *fallitur.* 457, 458.
Cumanus, *Præſes Galilææ, condemnatur.* 465, 466.
Cunæus, *refellitur.* 340. *ſeq.*
Cyprus, *aliter dicta.* 198. *mater Herodis M. diſſidet cum Mariamme.* 12, 15. *filiô Herodi tenerrime amata.* 13. filia Herodis. 121. *ſeq.* 299. *cui nupta Antipatro.* 298. *an liberos genuerit.* 198, 399. filia Phalaëli, *uxor Agrippæ majoris, Regis. fœmina ornatiſſima, & marito ſuo valde utilis.* 299, 300.
Cyrenaica. 187. *ſeq.*
Cyrillus, *notatur.* 12, 160.

D.

DEcapolis Syriæ, *non erat Tetrarchia.* 258.
Dejotarus, *ſolus Galatharum Tetrarcha.* 256, 261.
Dio, *vindicatur.* 239. *male adſcribit Jubæ Ægyptum.* 175, 176. *prochroniſmum habet trium annorum.* 240. *alii ejus errores.* 30, 240, 241, 408.
Diſparata, *ſe non tollunt.* 402.
Domitianus, *fratrem Titum, in nives abjicit.* 434.
Doris, *prima Herodis uxor.* 267. *dimittitur, & recipitur.* 91. *ob ſcelera & inſidias in Mariammæos & Herodem aulâ ejicitur.* 92.
Druſi, *duo: Frater & filius Tiberii.* 105, 296, 297, 389.
Druſilla, *filia Agrippæ M. nubit Felici.* 464, 465, 468. *Paulum orantem cum Felice audit.* 466. *neptis Anthonii, quæ* 467. *ſeq.*
Duces, *tres Hieroſolymitanorum contra Titum.* 442.

E.

ECce, *particula, an ſemper rei præſentis.* 62, 86, 87.
Eclipſis Lunæ, *ante mortem Herodis.* 51. *ſeq.*
Ἐι μὴ, *non ſemper eſt particula exceptiva.* 401.
Eleazarus, *tertius dux latronum Hieroſolymis, obtruncatur.* 443, 444.
Emaus, *urbs, ſola in Judæâ ſuperſtes.* 451.
Emeſa, *urbs Syriæ circa montem Libanum.* 313.
Ἑορτὴ, *Paſcha apud Joſephum.* 75.
Ἐπιχώριος, *non ſtatim proprie Judæus.* 335, 338, 339.
Epiphania *Magorum, quando contigit.* 61. *ſeq.*
Epiphanius, *emendatur.* 64, 86, 333. *errat.* 67, 218, 253, 396. *ſeq.*
Epocha Dionyſiana, *duobus annis juſtô brevior.* 46.
Eſthius, *de authoribus necis Baptiſtæ.* 360.
Euſebius, *excuſatur.* 90, 288. *malâ fide allegatur à Baronio.* 128. *& Saliano.* 65, 66. *errat.* 1, 2, 3, 5, 136, 209, 223, 230, 242, 250, 253, 257. *ſeq.* 285, 329, 387. *ſeq.* 402.
Eutychius, *fallitur.* 257, 258.
Externorum imperia, *ægre tolerantur.* 12.

F.

FAdus, *Procurator Judææ.* 375.
Farnabius, *caſtigatur.* 457, 460.
Fames *obſeſſorum Hieroſolymis.* 446.
Fatalis *Templi menſis & dies.* 447, 448.
Felix, *Præfectus Judææ. genus ei ex Regibus Arcadiæ.* 464. *ejus ſævitia, avaritia, & libido.* 465. *abrogatur à Nerone. Paulum bienniô vinctum detinet.* 466, 467. *ejus tres uxores.* 477.
Fermentum Herodis, *quid.* 248.
Feſtus, *Præſes Judææ, Paulum audit.* 410. *ſeq.*
Filius, *ſæpe pro nepote ſumitur.* 104, 105, 217.
Filia fratris, *in uxorem prohibita.* 296.
Filiatio, *ſeu υἱωσία late ſe extendit.* 105.
Flaccus, *Præſes Syriæ Agrippam ejicit.* 311, 317.
Florus, *Procurator nequiſſimus, Judæorum gentis motuum & ruinæ cauſa.* 377, 445, 436.
Fortunæ *viciſſitudo.* 321, 369, 370.
Frater, *Scripturæ phraſi pro Cognato; ſed non Joſephi, aut ſecundum carnem.* 400. *fratris uxor propter ſemen licita.* 171.
Fratres Domini, *diſtinguuntur ab Apoſtolis.* 401.
Freinshemius, *fallitur.* 197, 303.
Fullerus *laudatur.* 458. *ſeq.*

G.

GAlatharum *Tetrarchiæ, quæ.* 256, 262.
Galatinus, *Raymundi Martini fucus, & Antiquitatis depravator.* 97. *notatur.* 334.
Galba, *electus & per tumultum interfectus.* 379.
Galilæa, *cur Chriſto reduci commendata.* 228.
Galilæi, *jugulati à Pilato.* 249.
Galliæ *Reges liberrimi, quando tutelâ exeunt.* 60.
Ganſius, *errat.* 452.
Gelenius, *non correxit libros dividere.* 112, 113, 116, 198, 203. *fallitur.* 123, 124, 185, 292, 463.
Genealogici libri, *incenſi ab Herode.* 27, 339. *an præciſe neceſſarii ad deſcriptionem cenſus.* 339.
Germanus, *fortem Agrippæ prædicit.* 322.
Gitton, *Samariæ, Simonis Magi patria.* 475.
Glaphyra, *ter nupta.* 170. *ejus inceſtus, ſomnium, & mors.* 171, 172.
Gordianus, *deliciæ populi Romani.* 431.
Gordonus, *notatur.* 77.
Gorionides, *fallit.* 108, 110, 172, 197, 198, 445.
Gruteri *Triopium, breviter explicatum.* 253. *ſeq.*

H.

HÆſchelii *Codices Photiani, mendoſi.* 7.
Haymon, *fallitur.* 396. *ſeq.*
Hegeſippus, *Senior & Junior.* 212. *Senior fallitur.*

395. *ſeq. Junior, quando ſcripſit.* 212, 213. *à Joſepho ſua omnia exſcribit.* 214. *ſed ſequitur libros ἁλώσεως, non ἀρχαιολογίας. & verſionem mendoſam Ruffini.* 112. *errat.* 21, 91, 108, 113, 114, 117, 119, 136, 141, 171, 203, 217, 273, 300, 301, 329.
Hemeſa, *vide Emeſa.*
Herodes, *aliæ ejus appellationes, & unde. plures ejus nominis.* 200, 201, 254, 255. *nomen frequens in familiâ Aſcalonæâ.* 215.
Herodes M. *an alienigena.* 338. *Antipatri patris ſui necem ulciſcitur.* 12. *tentat ſe interficere.* 13, 39, 146. *præficitur Galilææ. ejicitur à Parthis. Rex ſtatuitur.* 24, 25. *Hieroſolymam expugnat. Antigonum per Anthonium capite truncari facit.* 26. *Genealogias abrogat.* 27, 339. *Auguſto charus.* 28, 29. *ſplendidus in ædificiis.* 27. *Templum exſtruit.* 29. *& quâ cauſâ, quove conſilio.* 30. *ejus Zelotypia.* 14, 15. *& horrenda tyrannis.* 32. *ſeq.* 127, 135. *maxime in infantes.* 36, 37. *quam mox ſequitur morbus & mors.* 38, 39. *quamdiu regnavit & vixit.* 44. *ſeq. ejus X uxores.* 40.
Herodes Mariammes, *ſeu Philippus, an exſtitit. & an uxor ei juncta Herodias.* 202. *ſeq. alius a Philippo Tetrarcha.* 207.
Herodes Chalcidis *Rex* 304. *aut Dynaſta* 306. *Claudius eum amat & extollit.* 306. *Templi & Sacerdotii curam ei permittit.* 307. *quæ tamen apud liberos ejus non permanſit.* 307, 308. *ſeq. moritur.* 306. *ejus liberi ex Mariamme.* 291. *ejus Numus, & quare Φιλάδελφος.* 306.
Herodiani, *qui.* 266.
Herodias, *an uxor Herodis Mariammes.* 204. *ſeq. nubit fratri mariti ſui adhuc vivi. quare odit Baptiſtam.* 350. *Baptiſtæ linguam acu perfodit, & trunco abjecto, caput clam ſepelit.* 351. *invidet fratri Agrippæ regnum, & ob hoc à Cajo in exilium mittitur.* 353, 354. *in quo diu ſuperfuit.* 354.
Herodium, *quantum diſtabat à Hieroſolymis.* 72, 234. *evertitur à Romanis.* 450.
Hierichus, *quantum abfuit à Hieroſolymis.* 72.
Hieronymus *errat.* 223, 350. *impertinenter allegatur.* 347.
Hieroſolyma, *quando in Judæorum venit manus.* 450. *ejus quatuor colles.* 439. *ejus ſitus & munitiones.* 439. *ſeq. ejus muri prohibentur exſtrui.* 323. *opulentia ejus tempore obſidionis.* 450. *ejus magna ſcelera.* 436. *eſt perfugium ſicariorum.* 442. *obſidetur à Tito.* 438. *ſeq. & ordine expugnatur.* 445. *ejus clades, & horrenda πανωλεθρία.* 449. *urbis ætas.* 450.
Hillel, *Rabbinorum Pater & Præceptor.* 422. *ſeq.*
Hircanus, *naturâ hebes & tardus.* 22. *cum fratre de regno contendit.* 7. *acie vincitur.* 21. *Principatum recuperat.* 10. *capitur à Parthis.* 22. *ab Herode Affine in Pontificatu interficitur.* 32.

I.

JAcobi, *multi.* 342. *ſed in ſcripturâ quatuor.* 343.
Jacobus Zebedæi, *ſub Agrippâ decollatus.* 328. *ejus pater & vocatio ad miniſterium.* 343, 344. *amoris apud Chriſtum prærogativa.* 344. *accuſatorem ſuum moriturus convertit. non prædicavit in Hiſpaniâ.* 345. *ſeq.*
Jacobus Alphæi, *Apoſtolus.* 343.
Jacobus frater Domini, *Joſepho memoratus.* 136. *ejus ſanctitas; parentes. fratres &c.* 392, 393. *locus natalis. ſanat quendam à ſerpente morſum.* 394. *Epiſcopus Hieroſolymorum. Cur inter multos, frater Domini.* 395. *an è templi pinnaculis Chriſtum prædicaverit, bracteam geſtaverit, ſemel in annô Sanctum ſanctorum fuerit ingreſſus. an vecte cæſus ſit.* 396, 398, 399. *an idem fuit cum Jacobô Alphæi.* 399, 400.
Jacobus Cleopæ, *obſcurus.* 343.
Jamblichus, *Dominus Libani. alius Rex Arabiæ.* 314.
Janſenius, *notatur.* 75, 76.
Idumæi, *quando à Judæis ſubjugati.* 26, 335, 338. *non admiſſi ad connubia Judæorum niſi in tertiô gradu.* 101. *eorum Idolum.* 133. *viginti eorum millia attracta Hieroſoymam à Zelotis.* 442, 443.
Inceſtuoſa *Principum Judeæ connubia.* 269.
Iocchus, *quis.* 368.
Johannes Baptiſta. *vide Baptiſta.*
Johannes Euangeliſta, *frater Jacobi Zebedæi, Apoſtoli. Chriſto intimus. bracteam geſtavit.* 399.
Johannes Giſcalæus, *Tyrannus Hieroſolymorum. Tacito male dicitur Bargioras.* 443.
Jonathan, *Summus Pontifex occiſus à Sicariis.* 402, 466. *excidium urbis ei adſcriptum.* 402.
Jordanes, *amnis.* 289. *ejus fontes.* 273. *inventi à Philippô.* 289.
Jornandes, *fallitur.* 194.
Joſephus Herodis Quæſtor, *Mariammes cum Sohemo cuſtos.* 19, 20.
Joſephus Herodis M. patruus, *in Herodis abſentiâ Mariammes Cuſtos. ob ſecreta Mariammæ prodita interficitur.* 14, 15.
Joſephus Herodis frater, *ἄγαμος.* 109, 270. *caſtellum Maſada defendit contra Antigonum.* 110. *in pugnâ occumbit. ejus caput redimitur.* 111. Alius Joſephus, *Herodis M. nepos.* 142.
Joſephus Scriptor, *an vera tradidit?* 202, 204, 205. *ejus libri à Rege Agrippâ approbati.* 205. *explicatur.* 288, 292, 401, 422, 423. *vindicatur.* 4, 5, 16, 17. *ſeq.* 104, 143, 190, 215, 234. *ſeq.* 263, 264, 265. *reſtituitur.* 269, 278, 309, 313. *notatur.* 186, 274, 366. *ejus codices corrupti.* 44, 45, 71, 72, 73, 267, 268, 269, 309, 310. *ejus libri ἁλώσεως nondum recte verſi.* 112. *ſeducitur in errorem à* LXX *Interpretibus.* 45. *ſibi non conſtat.* 135. *ſæpe loquitur ſτοχαστικῶς.* 54, 55, 56, 234, 236. *fidem non præſtat.* 476. *an tecte meminit παιδοκτονίας Bethlehemiticæ.* 136. *teſtimonium ejus de Chriſto ſuſpectum.* 136, 137. *quare tacet res Chriſti.* 136, 138. *quare tacet veram Agrippæ.* 328, 329.
Jotape, *filia Antiochi Comageni.* 367. *ejus frater.* 371. *alia, cæca.* 374.
Ituræa, 273, 279, 281. *non venit tota in manus Herodis M.* 285.
Jubæ *duo: Pater & filius.* 171, 172. Juba Hiempſalis *pro Pompejô contra Cæſarem. ejus copiæ, clades, duellum, & mors.* 173. *an ſpurius ex Hannibale.* 174. Juba Jubæ, *in triumphô ductus. Scriptor egregius. ejus uxor & regnum.* 175, 176, 177. *ejus obitus ſub Tiberiô.* 180. *ſeq.* Juba Glaphyræ, *Romanis cur incognitus.* 189. *ubi Rex, & an Maurus.* 190.
Juda, *tribus, an ſola debuit regnare.* 156, 157. *apud Patres, Aſſamonæos includit.* 160. *ejus ſceptrum an cadat in lineam fœmininam.* 164, 166. *toti genti Hebræorum nomen dat.* 341.
Judas, *fratres Domini.* 394.
Judæi, *triplicis ſignificationis.* 335. *qui primo ſic dicti, & unde.* 337, 338, 341. *gentibus cur inviſi.* 462. *hoſtes imaginum.* 28, 311. *abſtinent carne ſuillâ.* 404, 405. *plerique binomines.* 207. *ſeq. eorum ſervitutis initium. eorum Sacra Romanis in faſtidio.* 461. *ſeq. fœda eorum ſcelera & peccata.* 436. *eorum pertinacia.* 446. *abrogant hoſtias Cæſaris.* 437. *Terra eorum haſtæ ſubjecta.* 451. *an licebat occidere.* 165. *an extra tribum ducere.* 161, 162.
Judaicum bellum, *quando & cur ſuſcitatum.* 377.
Julia *Auguſta, Joſepho nunquam dicta Livia.* 130, 132. *an poſt mortem Auguſti perpetuo dicta Julia.* 133. *ſeq.*
Julia neptis Auguſti, *relegata.* 412.
Juſtinus *errat.* 455.
Juſtus Tiberienſis, *Scriptor Judaicus.* 383, 387. *reprehenditur à Joſepho.* 386. *quando edidit Hiſtoriam ſuam.* 387.
Juvenalis *explanatur.* 450, 457. *ſeq.* 459.

K.

K.

KEplerus, notatur. 46, 152.

L.

LAngius, notatur. 42, 47. ſeq. 51, 61, 70, 71. ſeq. 78, 82. ſeq. 87, 230.
Laminæ Granatenſes, quando inventæ. 347.
Legati violantur. 22, 367.
Leſis, urbs Ciliciæ. 367.
Levi, cæpit regnare in Moſe. an jure in Aſſamonæis. 159, 160. ejus affinitas cum Regibus, & Tribu Judæ. 162, 163.
Levias & Sophas, Incerti, ex genere Herodum. 477.
Libanus mons, habet multos Dominos. 314.
Libya, unde. 185. ſeq. ſumpta vel in genere pro totâ Africâ, vel in ſpecie pro Carthaginenſi, Cyrenaicâ, Mareoti, aut Tripolitanâ: nunquam pro Mauritaniâ. 185. ſeq.
Libyægyptii. 189.
Libyphænices, ubi. 186.
Lingua effrænis, noxia. 167.
Liveleus notatur. 70.
Lucanus caſtigatur. 174, 175.
Lucas, primum Chriſti biennium deſcribit. 85. Agrippam ſemper Herodem vocat. 316.
Lydyat fallitur. 152, 153, 190, 196.
Lyſaniæ duo, primus & ſecundus. 247, 279, 281. primus, an filius Herodis M. 257, 258, 279, 285, 286. an dici poſſet Lyſias. 288. ſecundus, an primi filius. 282, 283. non accepit aliquid ex regno Herodis. 283. ſeq.

M.

MAcrobius, explicatur. 65, 68, 147, 148.
Magi, ubi. 77, 78. non venerunt ex Arabia. 78. non ante purificationem. 37, 61. ſeq. multi magi (γόητες) in Judæâ. 475.
Magiſtratus authoritas a Chriſto confirmata. 266.
Magdeburgenſes, notantur. 2 4.
Majemonides, explanatur. 162, 163, 416.
Malchus, Rex Arabum à Cleopatrâ occiſus. 280.
Malichus, Antipatrum veneno perimit. exemplum eſt ingratitudinis. 11. interficitur ab Herode. 12.
Malthace, mater Archelai, Romæ moritur. 107, 108.
Manuſcriptum Creshami in Bibliothecâ Regiâ. 278.
Mareotis Libya, quas gentes habuit. 189, 190.
Maria Bethlehemum rediit poſt Purificationem. 87, 88. quare. 88, 89.
Marii feritas in Anthonium. 360.
Mariamme Hircani, naturâ inſolens & ferox. 12. diſcors & contentioſa. 93. ſeq. ejus venuſtas. 17. animi magnitudo. 100. odium implacabile in Herodis matrem & ſororem. 12, 15, 32, 93, 125, 126. an jure nupta Herodi. 101. ob ſuſpicionem adulterii & inſidiarum in maritum, ſupplicio afficitur. an è turri ſe præcipitaverit: aut ſeptem annos ab Herode aſſervata ſit. 96, 99, 100. quo anno occiſa. 16, 32. pœna Dei mortem ejus conſequuta. 101, 102. Mariamme, turris. 102.
Mariamne Simonis, 102. ob conſpirationem cum Antipatro aulâ pellitur. 103. ejus Pater, & tres fratres, Summi Pontifices. 100.
Marloratus fallitur. 218.
Marſus Syriæ Præſes conventum quinque Regum ſolvit. 314.
Marſyas, convallis, ubi. 205.
Martinius, notatur. 201.
Materteræ nuptiæ, lege prohibitæ. 299.
Matthias Modinenſis, pater Machabæorum. 154.
Matthæus, biennii lacunam habet. 85. Matthæus, alias Levi. 209.
Μαυρὸς, quid. 186.
Mauritania, duplex. à quô ſit diviſa. 176. an Libya dicta. 185. ſeq. quando ſubjugata à Romanis. 179.
Mellis natura contra putredinem. 98.
Monebazus, an filius Agrippæ minoris. 384. ſeq.
Montacutius, errat. 107, 116, 163, 164, 218, 230, 241, 268, 276, 290. Joſephum reſtituit. 310.
Moſes, primus redemptor & Rex Iiſchraël. 159.
Moſarabicum officium. 346.
Myrrha, ubi. 79.

N.

NAtalitia Antipæ. 358, 359. & Agrippæ, diſſimillima. 360.
Νίκος κωμῳδῶν, de annis viginti quinque. 41, 43.
Nero, quô annô ætatis Imperator. 58. Agrippæ donat quatuor urbes. 375.
Nicephorus, caſtigatur. 92, 93, 362, 363, 396. ſeq.
Nomina, duo, plerumque Judæorum. 207. ſeq. non ſunt in poteſtate Principum. 133.
Norici ſubjugantur. 182.
Numerus, rotundus ſæpe pro completo. 57. captorum & cæſorum bellô contra Hieroſolymam. 445.

O.

OBlias, cognomentum Jacobi Juſti. 396.
Obodas, Rex Arabum, venenô tollitur. 139, 140.
Olympias, nupta nepoti Herodis ex Sorore, non fratri. 267, 269.
Oraculum, de Orbis imperiô ex Judæâ. 437.
Oriens, valeſcit. 445. ſuetus Regibus. 313. ex quo Magi venerunt. 80.
Orleans, Taciti Commentator, errat. 374.

P.

PÆtus, clade afficitur à Parthis. 365.
Pallas, libertus Claudii. 464. ejus ſtuprum cum Agrippinâ, potentia, opes. 470, 471. ſuperbia, cædes. 471, 472.
Paneas, tria ſignificat. 290.
Pappus, Dux Antigoni, capite truncatur. 112.
Parthi, Antigonum reducunt. 22, 24. inhiant Armeniæ, quæ tertius ipſorum gradus. 372.
Patrum authoritas, quouſque ἀξιόπιστος. 4, 5, 90, 164, 165.
Paulus, coram Felice, Feſtô, & Agrippâ. 410, 411, 466. biennium à Felice detinetur ſub cuſtodiâ. 467.
Pentapolis, Libyæ pars. 187, 188.
Peræa, quanta, & num montibus aſpera. 114. Tetrarchia facta. 261. collata in Antipam. 292.
Petavius, caſtigatur. 8, 46, 53, 54, 230. ſeq. 334.
Petronius, ſtatuam Caji vi in Templum introducere vult. 311.
Petrus, alias Simon, vel Cephas. 208, 209.
Phariſæi, Herodi homagium negant, & multantur pecuniâ. Pheroræ domus regnum prædicunt. 118, 119.
Phaſaëlus, frater Herodis M. 21. vir fortis & magnanimus. 23. Præfectus Hieroſolymorum. Judææ Tetrarcha. contra fidem datam capitur à Parthis. ſe ipſum interficit. 22, 23.
Phaſaëlus Junior. 142.
Pheroras, frater Herodis. ejus prima ſpecimina. Tetrarchia & reditus. 113. 259. potentia, mores. 115, 119. ejus conſtantia. 119. Herodis filias contemnit. ancillam ducit. 117, 122. quæ Herodi cum aliis mulieribus infenſiſſima. 92, 144, 145. & adultera. 92, 118. litigat cum fratre. 115, 119. ejus ex philtrô vecordia. 117. moritur. 115, 116, 120. motus poſt ejus mortem. 120.
Phiale, lacus, fons Jordanis. 289.
Philo Judæus, natus Alexandriæ. 461. illuſtratur. 161, 162. reprehenditur. 260. ejus eruditio & legatio 427. an Chriſtianus. 428. de Temporibus, ſuppoſititius. 128.
Philippus, alias Herodes. 200. fuit binominis. 206. ſeq. vixit privatus. 215.
Philippus Tetrarcha, optimus inter filios Herodis. Confunditur cum Antipâ. 271. poſt mortem patris Romam proficiſcitur. 272. & illic Tetrarcha Trachonitidis &c. conſtituitur. urbem filiæ Auguſti dedicat. 130, 273. Cæſaream, Juliada, Bethzaida, extruit. 273. fontem Jordanis invenit. 288. ſeq.

Juſtitiæ amantiſſimus. improlis moritur. 275. ejus annus mortis dubius eruitur. 276. ſeq. an duas habuit uxores. 275.
Philoſtorgius, fallitur. 274.
Photius, laudatur. 213. reſtituitur & emendatur. 7, 8. notatur. 6, 7, 163, 330, 373, 389.
Phycus. 187.
Pilatus, Chriſtum ad Antipam mittendo, ei reconciliatur: cauſa odii inter ipſum & Antipam. 249.
Plinius, illuſtratur. 78, 114, 258, 250, 412. ſeq. errat. 176, 289.
Polemon, Rex Ciliciæ & Ponti. ejus ἀκολασία, ob quam Berenice eum deſerit. 430, 431.
Pollio Romanus, liberorum Herodis hoſpes. 152, 153.
Pollio Phariſæus, alias Baba. 208. vel Hillel. 422, 423.
Polybius, explicatur. 59, 305.
Pompejus Hieroſolymam occupat. 8.
Porticus templi, duæ. 441.
Poſſewinus, fallitur. 186, 401. ſeq.
Præcepta filiorum Noæ. 335.
Præfecti Judææ, miſſi poſt Archelaum. 231.
Præcipitium, Judæis ordinarium haud ſupplicium. 99.
Principes populi & Sacerdotum, qui. 416, 417. ſeq.
Prodigia, ante excidium Hieroſolymorum. 444.
Proſelyti gemini, Juſtitiæ & inquilini. 335. non fiunt Reges apud Judæos. 153. at bene Synedri. 422, 34.
Ptolemæi in Libano. 314.
Ptolemæus Mennæus, Chalcidis Dynaſta. 279. ejus regnum ubi. 281. Alius, Herodis M. familiariſſimus. 122. Alius, Rex Africæ à Cajo interfectus. 177. ſeq. munera accipit à Senatu Romano. 183.

Q.

QUadratus, Syriæ Præſes, Felicem ob ſcelera accuſatum protegit. 466.
Quirinius, Judæam ad cenſum deſcribit. & Joazarum Pontificatu dejicit. 339.

R.

RAbbi Abraham fallitur. 456. Azaria, notatur. 385. Bechai, corrigitur. 156, 157, 158. Eleazarus, ſanatur à Jacobo. 394. Joſe, errat. 155.
Rabbini, unde. 422, 423. explicatur. 352, 353, 357. ſeq. 370. quomodo intelligunt Synedrii migrationem. 165.
Regia, Hieroſolymæ auguſtiſſima & munitiſſima. incenditur à latronibus. 440.
Reges, alii quam ex Tribu Juda. 158.
Regnum Herodis, quomodo diviſum. 259. ſeq.
Rex, qui regiam habet poteſtatem. 243, 247. Judæorum, non potuit eſſe alienigena. 324, 325. nec proſelytus ex matre. 327. Legem publice debuit prælegere. 326.
Rhadamnaſtes, Armenià pulſus à Parthis. 364.
Riveti Criticus laudatur. 346.
Rodericus Ximenius, Compoſtellano os obturat. 348.
Romani prohibent Herodianum Templum. 31. quamdiu Judæis imperarunt. 434. eorum Imperium dictum malum. 433. eorum regnum in Africâ quantum. 189.
Romulus, an nepos Bar-Cozbæ ſub Adriano. 456.
Roxanes, filia Herodis M. 290, 291.
Ruffini Joſephi verſio fonti non poteſt præjudicare. 278. ejus vitia. vide Joſephus.

S.

SAalina. 207.
Saba, & Sabæi. 79.
Sabellicus, errat. 414.
Sacerdotes Magni, Præſides in Eccleſiaſticis. 418. & ob hoc Judices Chriſti & Apoſtolorum. Cur plures ex iis quam Politicis in Synedrio. 420. non unguntur in Reges. 158. ſemel in anno intrant ſanctuarium. 399. an ducunt extra tribum. 162. ſeq. vide ἀρχιερεῖς.
Sacerdotium Summum, regno prælatum. 155, 156, 244.
Sadducæorum hæreſis. 248.
Salampſio, filia Herodis M. 121, 122.
Salianus, errat. 4, 15, 42, 58, 61, 65, 66, 77, 91, 111, 129. ſeq. 179, 180. ſeq. 195, 196, 204, 219, 227, 228, 231, 264, 271, 298, 302, 311.
Salmaſius, notatur. 201, 243, 254.
Salome, ſoror Herodis M. inquieta & rixoſa. 124. levis & libidinoſa. ſæva in maritos. in honore apud Auguſtum. Juliam hæredem ſcribit. 129. ejus inſidiæ in Mariammen. 15. & Mariammes filios. 32, 125, 126. fratri fida. 118, 125, 126. & ob hoc in periculo 145.
Salome filia Herodiadis, choræis impetrat caput Johannis. 258, 259. an caput ei glacie amputatum. 362.
Samaritani, an Judæi, ipſorum inconſtantia, templum, matrimonia, idololatria &c. 336. diſſenſio cum Judæis. 352.
Sameas, alias Samai, vel Schammai. 208, 423. amatur ab Herode. 423.
Sampſigeramus, Rex Emeſorum. 312. ſeq. ejus filii. 315.
Sanctius, refellitur. 345. ſeq.
Saulus, Rex Judæorum, quare infelix. 156, 157.
Scaliger, novam Joſephi editionem meditatur. 310. vindicatur. 46, 51. ſeq. 149, 150, 151. notatur. 53, 54, 61, 82, 83, 84, 87, 88, 134, 210, 225, 238 ſeq. 264, 277, 280, 288, 338. ſeq. 387. de eò Grotii & Montacutii judicium. 339, 340. quid tenuerit de Euſebiò. 5.
Schechania, vicus, natalis Jacobi. 394.
Σχεδία, vox conjecturalis Joſephi. 54, 55, 56, 234. ſeq. & Scripturæ. 236. ſeq.
Schottus, Photii Interpres, errat. 7, 334.
Schrevelius, notatur. 411.
Scribæ, qui: & quot lecti in Synedrium. 418.
Scripturæ quadragenarii, rotundi. 57.
Sebaſtenorum, in Agrippam ingratitudo. 330.
Seder Olam, errat. 155.
Selene, quæ & Cleopatra. 178, 464. unde. 178. filia Anthonii. nupta Jubæ. 175. ſeq. an nupta Agrippæ majori. 469. ſeq.
Seneca, explicatur. 178.
Septuaginta Interpretes, notantur. 45.
Serarius, fallitur. 4, 107, 149. ſeq. 197, 200, 219, 242, 243, 285, 287, 291, 299, 301, 321, 389.
Servi, per ſe non habent perſonam. 266.
Silas, ab Agrippâ ad epulas invitatus. 360.
Simon Boëthi, Summus Pontifex depoſitus. 103. ejus tres filii & illi Summi Pontifices. 104. Cantheras. 104, 106, 107.
Simon Magus, geminus. Cyprius. 465, 473. & Samaritanus. 475, 473 ſeq. ſtatuam Romæ accipit ſub Claudio. an Romæ à Petrò cum volare vellet in terram dejectus fuit. 473. ſeq.
Simon Gioræ, tyrannus, capitur, & Romæ occiditur. 442.
Sohemus, Mariammis cuſtos, occiditur. 16. ſeq. Rex Ituræ. 285. Rex Emeſorum auxiliis Titi. 315, 370, 371, 464.
Solinus circa fontem Jordanis corrigitur. 289.
Sophene regio, Sohemo addita. 315.
Sophiſtæ, raptores Aquilæ, combuſti. 70.
Stella Chriſti, quando fulſit. 67. an Chriſto coæva. 76, 77.
Stephanus de urbibus, errat. 289.
Strabo, quando & ubi ſcripſit. 181, 182, 225. vindicatur. 225. ſeq. explicatur. 29, 373. fallitur. 155, 305.
Stola candida. 149.
Suetonius explicatur. 194. ſeq. 432.
Suidas explanatur. 216, 217.
Sulpicius fallitur. 228.
Sylleus Arabs. non fuit Rex. 141. ſed Procurator Obodæ Regis Arabum. amat Salomen: & ob ejus repulſam

pulſam adit Herodem. 139. *an Pheroram ſuſtulit.* 116, 120, 129. *Romæ condemnatur.* 140.
Synedrium magnum. *vide* Concilium.
Syrtes *Africæ*. 187.

T.

TAcfarinas, *Afer*. 184.
Tacitus, *illuſtratur*. 80, 260, 303, 435. *ſeq. errat.* 324, 329, 330, 367, 405, 438, 439, 440, 441, 443, 444, 445, 467.
Talmudici, *fallunt*. 96. *ſeq.* 99, 100, 327.
Tauriſci, *gens Inalpina, domiti*. 182.
Templum Hieroſolymitanum, *ab Herode exornatur.* 29. *ſeq. ejus magnificentia.* 29, 433. *ejus altitudo.* 399. *ejus* IX *fores aurô obductæ.* 415. *quomodo annis* XL *exædificatum.* 84. *an ſine tectô.* 30. *ejus ſitus in rupe.* 439. *ejus tres muri & arx.* 441, 447. *ejus pinnacula verubus conſita.* 398. *donariis Principum plurimorum auctum.* 426, 427. *incendium ejus vel ab hoſtibus improbatur.* 429. *bis eodem menſis die conflagrat.* 447, 448.
Templum Samaritanum. 336.
Tetrarcha, *non ſemper dominus quadrantis.* 257. *ſeq. ſæpe dicitur Rex.* 247. *an nomen ei à quartis caſtris.* 262.
Tetrarchia, *quid.* 255. *proprie dicta, quo in loco.* 256, 262. *Pheroræ, ubi.* 113, 114. *Theſſaliæ & Galatharum.* 256.
Theodoſius *Imperator, caput Baptiſtæ purpurâ ſuâ involutum transfert.* 355.
Theudion, *avunculus Antipatri.* 297. *an veneficus.* 298.
Thus, *ubi.* 79.
Tiberias *urbs ab Antipâ condita.* 248.
Tiberius Imperator, *ſeptem annos in Rhodo quaſi exul.* 195, 196. Tigranem *in Armeniam introducit.* 303. *quamdiu imperavit.* 277.
Tiberius Alexander, *apoſtata.* 335, 430. *Præfectus Judææ, Ægypti.* 428, 460. *& copiarum Titi.* 371. *arma fert contra patriam. primus Veſpaſianum promovet ad imperium.* 429.
Tigranes *ab Auguſto datus Rex Armeniæ.* 303, 304. alius, *Romæ à Tiberiô occiſus.* 303. alius, *ſub Nerone, ex Servo Rex.* 197, 364, 372. *dejicitur à Parthis.* 365, 366, 143.
Tiridates, *Armeniam accipit à Nerone.* 365, 366.
Titus, *unde. ejus virtutes.* 431. *& vitia. ſolus Principum in melius mutatus. comparatur cum Auguſtô.* 432. *Berenicen amat.* 406. *ſed mox repudiat.* 407. *ſeq. proficiſcitur ad Galbam.* 379. *obſidet Hieroſolymam.* 438. *pene capitur.* 439. *ejus quatuor auxiliares Duces.* 370. *ſeq. ejus aggeres & vineæ.* 446. *miſeratur ſeditioſos. cur malus dictus.* 433. *ejus mors & unum factum pœnitendum.* 434.
Topazion *lapis, unde. ex eô Arſinoæ ſtatua.* 413.
Torniellus *errat.* 228, 238, 268, 338.
Triopium *Herodis, in viâ Appiâ.* 253. *ſeq.*
Turres *Hieroſolymorum vulgares, & inſignes.* 440.
Turpinus Rhemenſis, *Scriptor Suppoſititius.* 346.

V.

VAri *Eparchia.* 375.
Vellejus *errat.* 303.
Verſio Joſephi *Veneta & Baſileenſis.* 278. *Ruffini, vide* Ruffinus.
Veſpaſianus *mittitur cum exercitu in Judæam.* 378, 438. *favet Agrippæ.* 386. *eligitur in Imperatorem.* 438. *an de ipſô Oraculum.* 437. *intra duas æſtates in Judæâ quid ſubegerit.* 438. *noluit à Triumphô dici Judaicus.* 463.
Veſuvius *mons, ſub Tito ardet.* 475.
Vologeſes *Parthus, fratrem Tiridatem Armeniis imponit.* 364, 366.
Uſſerius *fallitur.* 70, 215. *ſeq.* 232, 251.

Z.

ZAcharias, *Johannis Baptiſtæ pater, an Summus Sacerdos.* 358. *an occiſus ab Herode.* 35, 36.
Zebedæi *fratres, Boanergæ dicti. Chriſto intimi. mater pro iis* [illegible] *petit.* 344.
Zelotæ, *ſæviunt Hieroſolymis.* 442.
Zemach David, *errat.* 384.
Zenodorus, *conducit bona Lyſaniæ, & fit Tetrarcha.* 247, 259, 281, 282, 287. *ſpoliatur ab Auguſto, & dyſenteriâ moritur. Principatus ejus transfertur in Herodem.* 282. *an pars Tetrarchiæ ejus ceſſit Lyſaniæ.* 279. *ſeq.*

FINIS.

EZECHIELIS SPANHEMII
STEMMA ET PROSAPIA
HERODIS MAGNI.

HERODIS MAGNI PARENTES, FRATRES SORORESQUE.

ANTIPAS ſeu ANTIPATER Idumæus. *ἀρχ. lib. 14. c. 1. §. 3. pr.*

Legatus Hyrcani ad Pompejum. *ἀρχ. lib. 14. c. 3. §. 2. princ.*

Civitas Romana, & ἀτέλεια data ei à J. Cæſare. *ἀρχ. lib. 14. c. 8. §. 3. paul poſt pr.*

Veneno a Malicho ſublatus. *ἀρχ. lib. 14. c. 11. §. 4. paul. ante med.*

CYPROS Antipatri uxor Arabiſſa illuſtri loco. *ἀρχ. lib. 14. c. 7. §. 3. paul. poſt med. ἁλώσ. lib. 1. c. 8. §. 9.*

Ab Herode Filia commendata patri Pheroræ. *ἀρχ. lib. 15. c. 6. §. 5. circ. fin.*

Frater hujus fuit Antipatri

JOSEPHUS Herodis M. Patruus, Salomes Sororis Herodis Maritus. *ἀρχ. lib. 15. c. 3. §. 6. princ.*

Herodis juſſu cæſus. *ἀρχ. lib. 15. c. 3. §. 9. fin. ἁλ. lib. 1. c. 22. §. 4. pr. lib. 1. c. 24. §. 8. paul. ante med.*

Ex eo & Salome natus JOSEPHUS, cui Herodes filiam natu majorem OLYMPIADA uxorem dat, & qui Herodis ἀδελφιδοῦς dictus. *ἀρχ. lib. 18. c. 6. §. 4. paul. ante med. ἁλ. lib. 1. c. 24. §. 5. paul. ante fin.*

ANTIPATRI & CYPRUS
Liberi.

1. PHASAELUS fil. Maximus. *ἀρχ. lib. 14. c. 9. §. 2. princ.*

Hieroſolym. & vicinæ Regionis Dux. *Ibid.*

Tetrarcha a M. Anton. *ἀρχ. lib. 14. c. 13. §. 1. paul. ante fin.*

A Parthis captus. *ἀρχ. lib. 14. c. 13. §. 6. pr.*

— Adliſo ad ſaxum capite mortuus. *ἀρχ. lib. 14. c. 13. §. 10. med.*

Uxor SALAMPSUS. Eorum filiæ & liberi. *ἀρχ. lib. 17. c. 1. §. 3. paul. poſt med.*

2. HERODES fil. ſecundus. *ἀρχ. lib. 14. c. 9. §. 2. paul. poſt princ.*

Galilææ Præfectus a patre. *Ibid.*

Tetrarcha Judææ a M. Antonio. *ἀρχ. lib. 14. c. 13. §. 1. paul. ante fin.*

Rex à Senatu declaratus. *ἀρχ. lib. 14. c. 14. §. 5. med.*

ab Auguſto confirmatus. *ἀρχ. lib. 15. c. 6. §. 7. princ.*

Mors ejus. *ἀρχ. lib. 17. c. 8. §. 1. med.*

3. JOSEPHUS Antigoni Judæorum Regis juſſu cæſus. *ἀρχ. lib. 14. c. 15. §. 10. paul. poſt med.*

4. PHERORAS, ei Regni cura ab Herode relicta. *ἀρχ. lib. 15. c. 6. §. 5. paul. ante med.*

Tetrarcha factus ab Auguſto. *ἀρχ. lib. 15. c. 10. §. 3. paulo ante fin. lib. 17. c. 1. §. 2. paul. poſt med.*

Uxor MARIAMNE Herodis uxoris ſoror. *ἁλ. lib. 1. c. 24. §. 5. paul. ante fin. lib. 15. c. 3. §. 9. circ. fin.*

D. Mortuus. *ἀρχ. lib. 17. c. 4. §. 3. med. ἁλ. lib. 1. c. 30. §. 1. med.*

5. SALOME Nupta

JOSEPHO Herodis patruo. *ἀρχ. lib. 15. c. 3. §. 9. paul. ante med. lib. 16. c. 9. §. 1. paul. ante med. ἁλ. lib. 1. c. 24. §. 5. paul. ante fin.*

2. COSTOBARO Idumæo. *ἀρχ. lib. 15. c. 7. §. 9. pr. ἁλ. lib. 1. c. 20. §. 3.*

3. ALEXÆ. *ἁλ. lib. 1. c. 28. §. 6. paul. ante fin. & c. 33. §. 6. med.*

Eadem cum ALEXANDRO Herodis M. & Mariamnes filio ſtupro commiſſa. *ἁλ. lib. 1. c. 24. §. 1. paul. poſt pr.*

HERODIS MAGNI UXORES.

1. DORIS Judæa. *ἀρχ. lib. 14. c. 12. §. 1. paul. ante fin. ἁλ. lib. 1. c. 22. paul. poſt pr.*

Ab Herode repudiata, ducta Mariamne. *ἁλ. lib. 1. c. 22. mox poſt pr.*

2. MARIAMNE filia Alexandri, Ariſtobuli, Regis Judææ filii, & Alexandræ, filiæ Hyrcani. *ἀρχ. lib. 15. c. 2. §. 5.*

3. MARIAMNE Simonis Boëthi ſummi Pontificis Filia. *ἀρχ. lib. 15. c. 9. §. 3. med. lib. 18. c. 6. §. 1. paul. poſt pr. lib. 18. c. 6. §. 4. med.*

4. Filia fratris PHERORÆ eadem ſterilis. *ἀρχ. lib. 1. c. 2. §. 2. pr.*

5. Conſobrina ſterilis. *Ibid.*

6. ΜΑΡΘΑΚΗ aut ΜΑΛΘΑΚΗ Samaritis. *ἀρχ. lib. 17. c. 12. §. 1. paul. poſt pr. ἁλ. lib. 1. c. 20. §. 4. med. lib. 2. c. 2. §. 1. pr.*

7. CLEOPATRA Hieroſolymitana. *ἀρχ. lib. 17. c. 1. §. 3. med.*

8. PALLAS. *ἀρχ. lib. 17. c. 1. §. 3. paul. poſt med.*

9. PHÆDRA. *Ibid.*

10. ELPIS. *Ibid.*

HERODIS MAGNI FILII EX VARIIS UXORIBUS.

E DORI

ANTIPATER.

Mortuus vivo patre. *lib. 17. c. 8. §. 1. pr.*

Filius ejus ducit Pheroræ filiam. *ἀρχ. lib. 17. c. 1. §. 2. ſeq.*

E MARIAMNE.

ARISTOBULUS, ALEXANDER } Mortui vivo patre, & ejus juſſu ſtrangulati. *de B. lib. 6. c. 28. §. 1. ſeq.*

ANONYMUS Romæ in ſtudiis mortuus. *ἁλ. lib. 1. c. 22. §. 1. ſeq.*

SALAMPSIO nupta Phaſaelo Phaſaeli fratris filio. *de B. lib. 1. c. 28. §. 4. ſeq.*

CYPROS nupta Antipatro Salomes ſororis Herodis filio. *de B. lib. 1. c. 28. §. 2. ſeq.*

Ex Antipatro Salomes filio, & Cypro, filia Cypros nupta Alexæ. *ἀρχ. lib. 18. c. 5. §. 4. med.*

Pontificis filia. *ἀρχ. lib. 18. c. 5. §. 3. med.*

E MA-

E MARIAMNE

Pontificis filia. *Bell.* I. *c.* 12. §. 3. *fin. pag.* 81.
HERODES. ἀρχ. *pag.* 827. *ſeq.*
Uxor HERODIAS Ariſtobuli filia, e qua Salome filia nupta 1. Philippo tetrarchæ, dein Ariſtobulo filio Herodis Chalcidos Dynaſtæ Agrippæ M. fratri. ἀρχ. 885.
Eadem de qua *Matth.* XIV. 6. *Marc.* VI. 22.
Ex eo Ariſtobuli & Salomes matrimonio nati tres filii
Herodes.
Agrippas.
Ariſtobulus. ἀρχ. 885.

E MALTHACE Samaritide.

ANTIPAS itidem Herodes.
ARCHELAUS. ἀρχ. 828. ἁλ. 127.
Olympias. ἀρχ. 828. 885.
Nupta Joſepho Joſephi fratris filio. ἀρχ. 885.

E CLEOPATRA.

HERODES Galilææ Tetrarcha.
PHILIPPUS Archelai γνήσιος frater dictus: ἀρχ. 847. ἁλ. 127.
Uxor Salome, Herodis, quem Herodes Magnus ſuſceperat e pontificia filia, & Herodiadis filia. ἀρχ. 885. *ſeq.*
Sine liberis moritur. *Ibid.*

E PALLADE.

PHASAELUS. ἀρχ. 828. ἁλ. 127.

E PHÆDRA.

ROXANA ſine liberis mortua. ἀρχ. 828. ἁλ. 127.
SALOME. *Ibid.*

HERODIS M. SUCCESSORES.

De HERODIS *M. Progenie.* ἀρχ. 885. *ſeq.*
De Ejuſdem *Uxoribus, liberis, Poſteris.* ἀρχ. 771. 827. *ſeq.* 884. *ſeq.* ἁλώσ. 127.
HERODES, filius, e MARIAMNE filia Simonis Pontificis, ſucceſſor ab Herode M. deſignatus poſt Antipatrum. ἀρχ. 831.
---- Ob Matris inſidias e Tabulis a Patre deletus. ἁλ. 132.
---- Uxor ejus HERODIAS filia Ariſtobuli Herodis e Mariamne, & Berenice Salomes filia. ἀρχ. 882. *ſeq.*
ANTIPAS, idem HERODES dictus, MALTHACES Samaritidis filius natorum minimus, cui prioribus tabulis, poſt mortem Antipatri, Herodes M. Regnum reliquerat ἀρχ. 841. *ſeq.* 846 *ſeq.*
---- Tetrarcha Galilææ ac Perææ a Patre relictus. ἀρχ. 847. *ſeq.*
---- Dimidia Archelai ditionis pars ei & Philippo fratri data ab Auguſto. ἀρχ. 161.
Joannem Baptiſtam capite mulctat. ἀρχ. 883. *ſeq.*
Uxores 1. Aretæ Arabum Regis Filia quæ ad Patrem fugit. ἀρχ. *ibid.* 2. HERODIAS Ariſtobuli Herodis M. filii filia, & Agrippæ M. ſoror, quam ſuperſtite fratre Herode, cui illa nupſerat, duxit. ἀρχ. 897. *ſeq.*
Lugdunum in Galliam a Cajo relegatus. ἀρχ. 897. *ſeq.* in Hiſpania obiit. ἁλ. 169.
Tetrarchia ejus Agrippæ M. Regno addita. ἀρχ. 897.
Idem Antipas de Regno juxta prioris Herodis tabulas Romæ cum Archelao diſceptat. ἁλ. 275.
Tiberiada urbem in ora Lacus Geneſirhetici condit in honorem Tiberii. ἀρχ. 694.
ARCHELAUS Rex ultimis tabulis ab Herode M. declaratus. ἀρχ. 671. *ſeq.*
ETHNARCHA cum dimidia parte Herodis Regni factus ab Auguſto. ἀρχ. 686. *ſeq.*
---- Judæa, Idumæa, Samaria, item Stratonis Turris, Sebaſte, Joppe, Hieroſolyma ei ab Auguſto relicta. ἀρχ. 686. *ſeq*
---- Viennam ab Auguſto relegatus. ἀρχ. 689. *ſeq.*
Regio ejus contributa Syriæ ab Auguſto. ἀρχ. 690. *ſeq.*
---- Uxores, 1. MARIAMNE Ariſtobuli filia, & cum ea divortium. ἀρχ 689 *ſeq* 761. *ſeq.* 2. GLAPHYRA, prius Alexandri Herodis, & Mariamnes Filii uxor. ἀρχ. 689 *ſeq.* 761. *ſeq.*
PHILIPPUS Archelai γνήσιος frater dicitur. ἀρχ. 674. qui tamen ex alia matre, Cleopatra nempe, natus. ἀρχ 659. ἁλ. 127.
---- TETRARCHA Trachonitidis, Gaulanitidis, Batanææ, Panead. ἀρχ. 674.
---- Batanæa, Trachonitis, Auranitis, & cum Zenodori parte ei ab Auguſto relicta. ἀρχ. 686.
---- Cæſarea Paneas ab eo condita. ἀρχ. 693.
---- Mortuus Anno Tiberii XXI. quum XXVII. præfuiſſet Trachonitidi, Gaulanitidi, Batanææ. ἀρχ. 700.
---- Ejus Tetrarchia, eo mortuo, Syriæ a Tiberio addita. ἀρχ. 701. quæ Agrippæ M. data a Claudio. ἀρχ. 771.
---- Uxor ejus SALOME Herodis Chalcidos Dynaſtæ & Mariamnes Joſephi filiæ & Olympiados Herodis M. filiæ. ἀρχ. 705.

HERODIS M. ET MARIAMNES LIBERI ET POSTERI.

1.

1. ARISTOBULUS, Uxor BERENICE Coſtobari & Salomes Filia. ἀρχ. 625. 704.
---- Strangulatus cum fratre Alexandro. ἀρχ. 655. in urbe Sebatte.
---- BERENICE uxor mortuo Ariſtobulo nupta Antipatri Herodis Filii avunculo, ſeu Doridos fratri. ἁλ. 126.

2.

ALEXANDER, uxor GLAPHYRA, Archelai Cappadocum Regis filia. ἀρχ. 786.
Eodem Alexandro mortuo nupta 1. JUBÆ Mauritaniæ Regi. 2. ARCHELAO Herodis Filio. ἀρχ. 865. ἁλ. 159. *ſeq.*

3.

ANONYMUS Romæ mortuus in ſtudiis. ἁλ. 110.

4.

SALAMPSO. ἀρχ. 884. *ſeq.* nupta PHASAELO Herodis M. Fratri. *Ibid.* & 828. ἁλ. 127. *ſeq.*

5.

CYPROS nupta ANTIPATRO Coſtobari & Salomes filio. ἀρχ. 828. 885. ἁλ. 127.

Progenies & poſteri PHASAELI Herodis fratris filii, & Salampſus, filiæ Herodis & Mariamnes. ἀρχ. 884.
1. ANTIPATER. ἀρχ. 884. 885.

2. HERODES. } ſine liberis obierunt. *Ibid.*
3. ALEXANDER. }

4. ALEXANDRA nupta Timio Cyprio & mortua ſine liberis. *Ibid.*

5. CYPROS nupta AGRIPPÆ M. Ariſtobuli filio. ἀρχ. 885. *ſeq.* ἁλ. 127. Horum liberi fuerunt:

1. AGRIPPA Minor. ἀρχ. 951. 952.

2. BERENICE Herodis Chalcidos uxor. ἀρχ. 952. 965.

3. DRUSILLA deſponſ. 1. Epiphani Antiochi Comagen. R. filio. 2. Azizo, Emiſen. R. 3. Filio procuratori Judææ. ἀρχ. 952. 969.

4. DRUSUS impuber mortuus. ἀρχ. 885.

5. MARIAMNE. ἀρχ. 885.

ARISTOBULI, Herodis ex Mariamne Hyrcani filii ſerum:

1. AGRIPPA Rex, uxor Cypros filia Phaſaëli & Salampſus Herodis M. filiæ. ἀρχ. 885. *ſeq.* ἁλ. 127.

2. HERODES Rex & Dynaſta Chalcidis. ἀρχ. 885. *&c.*

Uxor 1. MARIAMNE filia Joſephi Herod. fratris & Olympiadis Herod. filiæ. ἀρχ. 885. 2. BERENICE Agripp. fratris Filia. ἀρχ. 951.

3. ARISTOBULUS, uxor. 1. JOTAPE Emeſen. R. filia. ἀρχ. 885. *ſeq.* 956. *ſeq.* 2. SALOME. ἀρχ. 885. mortuus privatus. ἁλ. 127.

Ex HERODE priori marito & HERODIADE naſcitur SALOME nupta 1. PHILIPPO Tetrarchæ. 2. ARISTOBULO Agrippæ M. fratri. 885. eadem de qua *Matth.* XIV, 6. *Marc.* VI. *&c.*

ALEXANDRI filius

TIGRANES Armeniæ Rex a Nerone factus poſt obitum Patrui TIGRANIS. ἀρχ. 885.

Hujus TIGRANIS filius & ALEXANDRI nepos,

ALEXANDRI vero Herodis, & Mariamnes Filii pronepos,

ALEXANDER Leſidis in Cilicia Rex factus à Veſpaſiano; uxor ejus JOTAPE Antiochi Comagenorum Regis Filia. ἀρχ. 885.

BERENICE filia AGRIPPÆ M. nupta

1. HERODI patruo Chalcidos Regi. ἀρχ. 886. 965.

2. POLEMONI Regi Ciliciæ.

3. DEMETRIO Alexandrino Judæo. ἀρχ. 970.

AGRIPPÆ M. STEMMA ET DITIONES.

AGRIPPA Filius Ariſtobuli Herodis M. & Berenices, Rex à Cajo declaratus, adjecta Lyſaniæ Tetrarchia. ἀρχ. 896.

---- Herodis Antipæ Tetrarchia illi ab eodem Cajo addita. ἀρχ. 899.

---- A Claudio confirmatus, addita Judæa & Samaria. ἀρχ. 943. item Cæſarea. ἀρχ. 950. ἁλ. 172.

Agrippa TETRARCHA per 3 annos, & REX per alios 3 Annos. ἁλ. 172. mors ejus. ἀρχ. 679.

---- Eo mortuo Regnum ejus in Provinciam redactum ſub Claudio. ἁλ. 950. *ſeq.*

HERODES Chalcidos Dynaſta. ἀρχ. 950. 956. Rex 965. ἁλ. 173.

---- Uxor BERENICE fratris Agrippæ Filia. ἀρχ. 950. 965. ἁλ. 172.

Uxor ei antea MARIAMNE filia Joſephi Herodis M. Fratris & Olympiadis Herodis Filia. ἀρχ. 885. ἁλ. 172.

E Mariamne reliquit ARISTOBULUM, è Berenice BERENICIANUM & HYRCANUM. ἀρχ. 965. 969. ἁλ. 172.

Mortuus Anno 8 Imperii Claudii. ἀρχ. 965. ἁλ. 172. Herodi poteſtas in templum in S. Ærarium & jus eligendi Pontifices à Claudio indultum. ἀρχ. 956.

Regnum ejus AGRIPPÆ, filio Agrippæ Fratris à Claudio datum. ἀρχ. 965. ἁλ. 173.

ARISTOBULUS tertius ARISTOBULI filius cum fratre Herode apud Herodem Avum educatus. ἀρχ. 885.

---- Ejus preces pro Judæis apud Petronium Syriæ præſidem. ἀρχ. 900. *ſeq.*

---- Mortuus privatus. ἁλ. 172. *ſeq.*

AGRIPPA Junior, Agrippæ M. Filius & CYPROS Phaſaëli Filiæ. ἀρχ. 885.

---- Rex Chalcidis mortuo Herode Patruo à Claudio declaratus. ἀρχ. 965. ἁλ. 173. *ſeq.*

---- Chalcidos Regnum ei à Claudio ademptum poſt quadriennium, & data ei Philippi Tetrarchia cum Batanæa, Trachonitide, cum Abila Lyſiæ Tetrarchia. ἀρχ. 969. *ſeq.* ἁλ. 176

---- Gaulanitis & Vari ἐπαρχία addita ab eodem. ἁλ. 176. *ſeq.*

---- A Nerone IV. urbes ei additæ in Peræa, Abila & Julias, in Galilæa Tarichæa & Tiberias. ἀρχ. 970. *ſeq.* ἁλ. 176.

---- Cæſarea Philippi in honorem Neronis NERONIAS ab Agrippa appellata. ἀρχ. 976.

---- Berytus ab Agrippa ornata. ἀρχ. 965.

---- 12. Neronis Imperii Annus Agrippæ 17. ἁλ. 180. *ſeq.*

COLLECTANEA AD STEMMA HERODIADUM.

ANTIPATRI. plures.

1. ANTIPATER ſeu ANTIPAS Herodis M. Pater, Idumæus.

2. ANTIPATER Herodis M. è Dori uxore filius.

3. ANTIPAS ſeu ANTIPATER, qui & Herodes Tetrarcha Galilææ, Herodis M. è Malthace Samaritide Filius.

4. ANTIPATER Salomes Herodis Sororis & Coſtobari Filius CYPRUS Herodis & Mariamnes filiæ Maritus. ἀρχ. 821. 885. ἁλ. 172. *ſeq.* { CYPROS Filia nupta ALEXÆ. ἀρχ. 885. { Cypros Filia. ἀρχ. 885.

5. ANTIPATER Phaſaëli Herodis Fratris & Salampſus Herodis filiæ. ἀρχ. 885. *ſeq.*

JOSEPHI plures.

I. JOSEPHUS Herodis M. Patruus, Salomes Sororis Maritus. ἀρχ. 746. *ſeqq.*

---- Commiſſa ei Regni cura ab Herode ad Antonium profecto. *Ibid.*

---- Herodis juſſu cæſus. ἀρχ. 748. ἁλ. 111.

II. JOSEPHUS Herodis frater, cui caput Antigoni Judæorum Regis juſſu præciſum. ἀρχ. 733. *ſeq.* ἁλ. 94.

III. JOSEPHUS Herodis Quæſtor. ἀρχ. 757.

IV. JOSEPHUS Herodis ἀνεψιός. ἀρχ. 859.

Idem Archelai ἀνεψιός. ἁλ. 155.

Idem Herodis ἀδελφιδοῦς, Archelai ἐξάδελφος, Nov. Oxon. ἁλ. 155. De eo ἀδελφιδῷ intelligendus, cui Herodes M. filiam natu majorem in uxorem dat, ἁλ. 167.

Emendandus inde locus. ἀρχ. 885. Ubi ἀδελφιδοῦς pro ἀδελφὸς legi debet.

HE-

HERODES PLURES APUD JOSEPHUM.

I. Herodes Magnus Rex Judææ Antipatri filius.

II. Herodes filius ex uxore Mariamne filia Simonis Pontificis.

III. Herodes Antipas filius ex Cleopatra uxore.

IV. Herodes Chalcidis Rex ac Dynaſta, Ariſtobuli filius, & Agrippæ M. frater.

V. Herodes filius Phaſaëli Herodis fratris & Salampſûs Herodis filiæ. ἀρχ. 885. ſine prole mortuus. *Ibid.*

VI. Herodes filius Phaſaëli Herodis fratris & Salampſûs Herodis M. filiæ & Herodiadis. ἀρχ. 885.

Idem nempe Joſephus Herodis ἀδελφιδῆς, Archelai ἐξάδελφος, Not. Oxon. ἁλ. 127. De eo ἀδελφιδῷ intelligendus, cui Herodes M. filiam natu majorem in uxorem dat. ἁλ. 117. & emendandus inde locus. ἀρχ. 885. ubi ἀδελφιδοῦ pro ἀδελφὸς.

Tres Herodes *Herodiſque poſteri in S. Scriptura memorati.*

Herodes Magnus, ſub quo natus Chriſtus *Matth.* II. 3, 7, 16. *Luc.* I. 5. de ejus morte *Matth.* II. 19.

Herodes Tetrarcha Galilææ. A. xv. Tiberii. *Luc.* III. 1, 19. *Matth.* XIV. 1, 3. *Marc.* VI. 17.

Philippus Tetrarcha Ituriæ, Trachonitidis & Abilæ Tetrarchiæ Lyſaniæ *Luc.* III. 1, 19. *Matth.* XIV. 3. *Marc.* VI. 17.

Herodes Rex, qui Agrippa I. *Act.* XII. 1, 19. ejus mors. *Ibid.* v. 23.

Agrippa Rex Junior cum Berenice *Act.* XXV. 13, 22, 23, 24, 25, 26. & XXVI. 1, 28, 30, 32.

Rex Herodes *Marc.* IV. 14.

Idem qui Tetrarcha *Matth.* XIV. 1, 3.

Herodes Tetrarcha *Luc.* XXIV. 19.

De eodem tetrarcha Galilææ *Luc.* XXIII. 7, 8.

Herodes Tetrarcha *Act.* XIII. 1.

Rex Herodes *Act.* XII. 19, 20, 21.

PLURES ANTIPATRI.

I. Antipater Herodis M. pater.

II. Antipater Herodis M. e Dora Filius.

III. Antipas ſeu Antipater, qui & Herodes Tetrarcha Herodis M. filius.

IV. Antipater Salomes Herodis Sororis Filius ἁλ. 50. ἀρχ. 828.

V. Antipater Phaſaëli Herodis fratris & Salampſûs Herodis filiæ. ἀρχ. 885. *ſeq.*

ARISTOBULI PLURES.

Aristobulus Hyrcani frater memoratur Rex Judæorum. ἀρχ. 682. 687.

---- à Pompejanis veneno ſublatus. ἀρχ. 695.

Aristobulus filius Alexandri Ariſtobuli Regis filii, & Mariamnes uxoris Herodis Pater. ἀρχ. 742. Pontifex M. ab Herode declaratus 743. ejus juſſu ſuffocatus. 745.

Aristobulus Herodis & Mariamnes filius Agrippæ M. pater juſſu Patris Herodis cum fratre Alexandro ſtrangulatus. ἀρχ. 822. ἁλ. 125.

Aristobulus Joſephi Herodis fratris & Olympiados filiæ filius. ἀρχ. 885.

Aristobulus 3 filius Ariſtobuli Herodis filii. ἀρχ. 885. 956.

Aristobulus filius Herodis Chalcidis Regis & ante dicti. ἀρχ. 885. Armeniæ Rex, Agrippæ fratri majori inimicus, cum apud Flaccum Præſidem accuſat. ἀρχ. 886. *ſeq.*

NUMMI HERODIADUM.

ΒΑΣΙΛΕΩΣ ἩΡΩΔΟΥ L Γ Φ ἀρχ. Ara Accenſa M. Apex Pontif. Maximi ceu Galea, cum impoſita Stella.

ἩΡΩΔΟΥ ΥΥΚ. racemus *Av.* ΕΘΝΑΡΧ. Galea AE 8.

ΗΡΩΔΟΥ ΤΕΤΡΑΡΧΟΥ L. Λ. Δ. Palma AE. Σ. *Av.* ΝΚ. in Corona laurea.

ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΗΡΩΔΗΣ ΦΙΛΟΚΛΑΥΔΙΟΣ. cap. virile Senile: *Av.* ΚΚΛΑΥΔΙΩ ΚΑΙΣΑΡΙ ΣΕΒΑΣΤΩ ΕΤ. Β in corona laurea.

ΒΑΣΙΛΕΩΣ ΑΓΡΙΠΠΑ. Tabernaculum. *Av.* Manipulus 3 Spicarum.

CHRONOLOGIA HERODIADUM.

Herodis M. Epocha duplex apud Joſephum: prima, cum Rex à Senatu declaratus, Olymp. CLXXXIV Coſs. C. Domitio Calvino Nerone. C. Aſinio Pollione Coſs. ἀρχ. 727. *ſeq.*

Altera, captis ab eo Hieroſolymis & Antigono ultimo Rege Haſamonæorum ſecuri M. Antonii juſſu percuſſo. ἀρχ. 740. *ſeq.*

Herodes in regna ab Auguſto confirmatus. ἀρχ. 758. *ſeq.*

Herodes Anno Regni XVIII. novam Templi conſtructionem aggreditur. ἀρχ. 777.

Herodis anno Regni XVIII. Cæſarea Palæſtinæ ab eo inchoati cœpta, abſoluta Anno Regni XXVIII. & Olymp. CXCII. ἀρχ. 549. *ſeq.*

Herodis Regno A. VII. Actiaca pugna. ἀρχ. 752.

Herodes Syriæ Ἐπίτροπος ab Auguſto declaratus. ἁλ. 103.

Herodis Regno addita à M. Antonio Gadara, Hippon, Samaria, Gaza, Anthedon, Joppe, Stratonis Turris. ἁλ. 104.

Eidem ab Auguſto, mortuo Zenodoro, addita terra omnis inter Trachonem, & Galilæam. ἀρχ. 105.

Ab Herodis Principatu ad incendium templi & urbis, Pontificis Max. XXVIII. Annis CVII. ἀρχ. 1000. *ſeq.*

Herodis primum Teſtamentum, quo Antipater Regni Succeſſor ab eo declaratus, & poſt eum Herodes natus è Simonis Pontificis Filia. ἀρχ. 842.

De ſecundo, quo Archelaus declaratus. ἀρχ. 847. ἁλ. 141.

Duplicis illius Herodis Epochæ mentio. ἀρχ. 847. ubi Herodes mortuus dicitur poſt expulſum regno Antigonum. A. XXXIV, & quo Rex à Senatu declaratus. A. XXXVII.

CHRONOLOGICA

EX EPISTOLA AD

VALENTEM EUMENII PACATI,

SEU

J. HARDUINI JESUITÆ.

Herodes Ethnarcha Judææ ac Samariæ. Ex nummis.

Archelaus Judææ Tetrarcha, quo decedente ablatum eſt Sceptrum de Juda, reducta in Provinciam P. R. Judæa, ſeu Tribu Juda, quæ Judices hactenus aut Reges Duceſve habuere.

Herodes Galilææ Tetrarcha & poſtea Rex, addita Samaria, ex Nummis Anno tertio Claudii obiit. *Æt.* 12.

Phippus Tetrarcha Itureæ.

Agrippa Rex Galilææ, cujus ætate Judæa capta eſt à Veſpaſiano. Nummi ejus nomine uſque ad annum Titi primum.

Uxor Berenice *Æt.* 26.

Agrippa Primum vice Cæſaris Rector Samariæ, dein & Rex ſimul Galilææ. Ex Nummis.

Quorum Séries perducitur à primo fere, uſque ad 14 Domitiani Annum. Ex eo autem cum Nummi ſilent, eo anno orditur erepta Senatui poſt Agrippæ obitum Galilæa, & Fiſco Principis addicta, anno ſequente à Nerva Imp. eidem reſtituta locum videtur dediſſe nummo percelebri: Fisci Judaici calumnia ſublata.

Sed de Judæa ipſa verius accipi oportere intelligimus è Plinio l. 12. ſect. 54.

NB. Hoc, manu ſcriptum, additum erat excuſæ typis Epiſtolæ.

EZE-

EZECHIELIS SPANHEMII
CHRONOLOGICA
JOSEPHI, &c.

SEldenus *de Anno Civili Veterum Judæorum p.* 106. 107. Cæterum etiam Fl. Joſephus Judæus doctiſſimus, non ſemel eodem locutionis genere uſus eſt, Neomenias in rebus Judaïcis Græce enarrandis, memorans; Menſium nemde Atticorum, & Macedonicorum, qui Hebraïcis propius reſpondent (nam nec ipſi ſibi inter ipſos, nec cum Ebræorum Menſibus iidem omnino fuere) ſimul cum Ebraïcorum ipſorum nominibus. Floruit ille ſub Veſpaſiani, & quæ ſequuntur tempora in Domitianum. Mariæ ſororis Moſis obitum fuiſſe ait Xanthici Menſis Macedonici (qui propius τῷ Niſan, ſeu primo Ebræorum, uti & ipſe alibi l. III. c. x. & xi. reſpondebat) νεμηνίᾳ τῆς Σελήνης, & Aharonis κατὰ Σελήνην νεμηνίᾳ Hecatombæonis, Menſis Attici, qui ſic reſpondebat τῷ *Ab* ſeu quinto Hebræorum.

Perron. Defenſe de l'Antiquité des Temps imprimé à Paris 1691. ſe ſont de la ſupputation des Antiquités Judaiques de Joſephe, & on donne une Table dreſſé ſur deux MSS. l'un de M. Bigot, l'autre M. Iſ. Voſſius. Journal des Sçavans 1691. p. 33.

Vide rationem nominum Menſium Hebræorum in Notis Bernardi ad Joſephum ἀρχ. l. III. c. x. p. 221.

MENSES.

Hebræorum.	*Syro-Macedonum.*	*Atticorum.*	*Romanorum.*
ניסן Niſan	Ξανθικός	Μουνυχιών	Mart. & fere Aprilis.
איר Jiar	Ἀρτεμίσιος	Θαργηλιών	fere Majus.
סיון Sivan	Δαίσιος	Σκιῤῥοφοριών	fere Junius.
תמוז Tamuz	Πάνεμος	Ἑκατομβαιών	fere Julius.
אב Ab	Λῶος	Μεταγειτνιών	fere Auguſtus.
אלול Elul	Γορπιαῖος	Βοηδρομιών	fere September.
תשרי Thiſri	Ὑπερβερεταῖος	Πυανεψιών	fere October.
מרחשון Marcheſuvan	Δῖος	Μαιμακτηριών	fere November.
כסלו Kiſleu vel Caſleu	Ἀπελλαῖος	Ποσειδεών	fere December.
טבת Tebeth	Αὐδυναῖος	Γαμηλιών	fere Januarius.
שבט Schebat	Περίτιος	Ἀνθεστηριών	fere Februarius.
אדר Adar prior	Δύστρος	Ἐλαφηβολιών	fere Martius.

Syro-Macedonum Menſes juxta Noriſium Epoch. Syro-Macedon. pag. 18.

	Dies		Init.
I. Dius	30	—	24 Septembr.
II. Apellæus	30	—	24 Octobr.
III. Audynæus	31	—	23 Novembr.
IV. Periſius	30	—	24 Decembr.
V. Dyſtrus	30	—	23 Januarii.
VI. Xanthicus	31	—	22 Februarii.
VII. Artemiſius	31	—	25 Martii.
VIII. Dæſius	30	—	25 Aprilis.
IX. Panemus	30	—	25 Maji.
X. Lous	31	—	24 Junii.
XI. Gorpiæus	31	—	25 Julii.
XII. Hyperberetæus	30	—	25. Auguſti.

Pyanepſion partem Octobris & Novembris occupabat.

Βοηδρομιὼν partem Septembris & Octobris Salmaſ. in Solin. p. 527. E.

Athenienſium Anni Initium à Neomenia Solſtitium Æſtivum proxime ſubſequente; Macedonum ab Atumnali Æquinoctio, quibus Dius primus Menſis, Hyperberetæus ultimus. Zenob. Centur. VI. Num. 30. *Uſſer. de Aſian. Anno p.* 9.

Apud Joſephum tamen Δῖος ſecundus Menſis Macedonum dicitur *Ant. lib.* 1. *c.* 3. §. 3. *p.* 1. XXIV. Septembris Initium Anni apud Macedones, Syro-Macedones Uſſer. p. 17.

Menſium Syro-Macedonum cum Hebræis collatorum meminit Joſephus, & calculo ducto ab Anno Eccleſiaſtico Hebræorum in Menſe Niſan, ab Æquinoctio verno ἀρχ. *lib.* 1. *c.* 3. §. 3. *m.* Menſium ſeries quoad Contractus, Emptiones, Venditiones in Anno Civili Hebræorum initium ab Æquinoctio Autumnali Menſe Thiſri. *Ibid.*

Ἀδὰρ Macedonibus Δύστρος *lib.* 12. *c.* 10. §. 5. *f.* & *lib.* XI. *c.* 6. §. 13. *p.*

Ἀπελλαῖος Macedonum Hebræis Τεβέθ ſeu טבת *lib.* XI. *c.* 5. §. 4. *m.* In ſerie tamen Menſium Αὐδυναῖος Macedonum reſpondet Hebræorum טבת & Ἀπελλαῖος τῷ כסלו Kiſleu vel Kaſleu. Quo menſe Vitellius Romæ cæſus *lib.* 4. *c.* XI. §. 4. *m.* nempe 20 aut 22 Decembris. *Dio pag.* 745. *Zonar.* 194.

Ἀρτεμίσιος *lib.* 8. *c.* 3. §. 1. *p. de Bell. Jud. lib.* 6. *cap.* 5. §. 3. *m.* Hebræis Ἰάρ, ſecundus Menſis, quo Salomon Templum condere cœpit *lib.* 8. *c.* 3. §. 1. *p.*

Γορπιαῖος, quo incenſa ſub Tito Hieroſolyma *de Bell. Jud. lib.* 6. *c.* 8. §. 5. *f.* Quod ad Septembrem Menſem referunt Hiſtorici. Γορπιαίου μηνὸς ὀγδόῃ Hieroſolyma capta ἁλ. *lib.* 6. *c.* X. §. 1. *p.*

Δαίσιος, ἁλ. *lib.* 4. *c.* 9. §. 9. *m.* ubi male Δέσιος pro Δαισίῳ. Quo menſe Veſpaſianus Cæſarea contra Judæos egreſſus, & ad Junium refertur.

Λώου μηνὸς ὀγδόῃ *Galen.* octavo Menſis Auguſti ἁλ. *lib.* 6. *c.* 4. *p.*

Δῖος Menſis ſecundus Macedonibus, Hebræis Μαρσουάνη (h. e. מרחשון) *Ant. lib.* 1. *c.* 3. §. 3. *p.*

Δύστρος, cujus Menſis XIV feſtus dies à Judæis ob debellatos adverſarios celebratus *Ant. lib.* XI. *c.* 6. §. 13. *m.* Non XIV, ſed XV Menſis *Adar* h. e. Δύστρος Syro-Maced. hoc Feſtum celebratum Eſther. VIII. & in Additam. LXX.

Ἀδὰρ Macedonibus Δύστρος *Ant. lib.* 12. *c.* 10. §. 5. *f.*

Νισὰν qui eſt Ξανθικὸς *Ant. lib.* 1. *c.* 3. §. 3. *p. lib.* 2. *c.* 14. §. 6. *p. lib.* 3. *c.* 8. §. 4. *f.* & *c.* 10. §. 5. *p.* Ægyptiis

gyptiis Φαμενὼθ *Ant. l. 2. c. 14 §. 6. p.*

Idem Νισὰν Anni initium *Ant. lib. 3. c. 10. §. 5. p.* xiv Luna *Niſan* ſeu Xanthici Sole Arietem obtinente Paſcha celebratum *Ant. lib. 3. c. 10. §. 5. p.* Xanthici Menſis Luna xv, egreſſus Iſraëlitarum ex Ægypto *Ant. l. 2. c. 15. §. 2. ſeq.* vii Menſis Xanthici conventus ad Feſtum Azymorum *ἁλ. lib. 6. c. 8. § 3. p.*

Πάνεμος, Νεομηνίᾳ Πανέμου μηνὸς Calendis Julii *ἁλ. lib. 6. c. 1. §. 3. m.*

Μηνὸς Πανέμου πέμπτῃ decreta Athenienſium, & Μουνυχιῶνος ἑνδεκάτῃ *Ant. lib. 14. c. 8. §. 15. m.*

Πανέμου ἑπτακαιδεκάτῃ ceſſatio ἐνδελεχισμοῦ *ἁλ. lib. 6. c. 2. §. 1. p.*

Περίτιος contra Apion. *lib. 1. §. 18. p.* Quo Menſe Herculis Templum Tyri extructum ab Hiramo *Ibid. p.*

Ὑπερβερεταῖος, Menſis Hebræorum ſeptimus Thiſri *Ant. lib. 3. c. 10. §. 2. p.* quo Hœdus in deſertum ad avertendum à populo malum amandabatur. & *Ant. lib. 12. c. 2. §. 3. f.*

Menſe vii Hebræorum Θισρὶ Macedonum Ὑπερβερεταίου λεγομένου *Ant. lib. 8. c. 4. §. 1. m.* leg. Θισρὶ pro Θερί.

Ὑπερβερεταῖος Romanis September Athenis quo tempore Myſteria *Galen. l. iv. de Sanit. Tuend. c. viii.* h. e. Βοηδρομιὼν quo Athenis Eleuſinia. Hyperberetæus quibuſdam Syro-Macedonibus Smyrnæis primus anni Menſis *Uſſer. p. 18. & in Diagrammate pag. 51.*

Σαββὰ pro *Ab* ſeu אב, Macedonibus Λῷος, Athenienſibus Ἑκατομβαιὼν *Ant. lib. 4. c. 4. §. 7. f.* quo Menſe Aaron mortuus.

Supra in Serie Menſium אב Ab & Macedon. Λῷος, non Atticorum Ἑκατομβαιὼν, ſed Μεταγειτνιὼν ſtatuitur.

Annus Septimus Sabbaticus *Ant. lib. 14. c. 16. §. 2. m.*

Actiaca pugna Olympiade clxxxvii. *Ant. lib. 15. c. 5. §. 1. p.*

Victoria vii anno regni Herodis *Ant. lib. 15. c. 5. §. 2. p.*

Menſis Xanthici die ſecundo, vii Kalendas Aprilis, in Magno Sabbato. *Acta Polycarp. Uſſer. p. 33, 34.*

In Scriptis Eccleſiaſticis juxta Antiochenorum & Syro-Macedonum morem, Aprili Romano *Xanthicum* ſemper reſpondiſſe *Uſſer. p. 34.*

Apud *Galen. ad lib. 1. Epidem. pag. 8. F. ix.* Autumnale Æquinoctium in principium Menſis Δίῳ 24 Sept. Brumale Solſtitium poſt tres menſes, ineunte Περιτίῳ 24. Dec. Vernum Æquinoctium Ἀρτεμισίῳ 25 Martii; Æſtivum Solſtitium menſe Λῴῳ 24 Junii.

Olympiade clxxxiv Herodes M. Rex in Senatu declaratus C. Domitio Calvino & C. Aſinio Pollione Coſs. *Ant. lib. 14. c. 14. §. 5. f.*

Olympiade clxxxv capta ab Herode & Romanis Hieroſolyma *Ant. lib. 14. c. 16. §. 4. p.*

Seleucidarum Epocha Anni cxliii. quo Antiochus Epiphanes Hieroſolymas occupat *Ant. lib. 12. c. 5. §. 3. p.*

—— Annus cxlvi quo Judas Matthæi filius eo mortuo regimen Judæorum ſuſcipit *Ant. lib. 12. c. 6. §. 4. m.*

—— Anno cxlvii. Antiochus Epiph. in Perſidem profectus *Ant. lib. 12. c. 7. §. 2. p.*

—— cl annis à quo Judæa Macedonibus obnoxia *Ant. lib. 12. c. 9. §. 3. p.*

Æræ apud Josephum in Historia Sacra seu Judæorum.

Ab Adamo ad Diluvium Anni mmdclvi. *Ant. lib. 1. c. 3. §. 3. ſeq.* Alii hic legunt in Joſepho mdclvi.

A Diluvio ad Abrahamum ccxcii. *Ant. lib. 1. c. 6. §. 4. ſeq.*

Ab Abrahamo ad Mortem Iſaaci ccclxxxv.

Ab Abrahami Ingreſſu in Terram Canaan, ad exitum Hebræorum ex Ægypto ccdxxx. *Ant. lib. 2. c. 15. §. 1. ſeq.*

Exitus Hebræorum ex Ægypto mille annis ferme ante Bellum Trojanum *Contr. Apion. lib. 1. §. 16*

Ab Abrahami Ingreſſu ad Salomonis Templum condi cœptum A. mxx. *Ant. lib. 8. c. 3. §. 1.*

Ab Exitu Hebræorum ex Ægypto ad idem Templum condi cœptum dxcii. *Ibid.*

Ab Adamo ad Templum mmmcii. *Ibid.*

A Diluvio ad Templum mccccxl. *Ibid.*

A Templo Condito ad ejus Incendium à Babyloniis ccclxx. *Ant. lib. 10. c. 8. §. 4.*

—— A Tranſmigratione ex Ægypto A. mxlii. M. vi. D. x. *Ibid.*

—— Ab Adamo mmmdxiii. M. vi. D. x. *Ibid.*

Tempus Captivitatis Babylonicæ x Tribuum, & Tranſmigrationis duarum reliquarum A. cxxx. M. vi. D. x. *Ant. lib. 10. c. 11. §. 4.*

Templum ſecundum cœptum A. ii. Cyri, abſolutum A. ii. Darii *Contr. Apion. lib. 1. §. 20. ſeq.*

xx. Libri Ἀρχαιολογίας Joſephi a Creatione Mundi ad Annum Neronis xii. complectuntur Annos mmmmmcccxxix. i. Liber Ἀρχαιολ. à Creatione Mundi ad Mortem Iſaaci complectitur A. mmmdccxxxiii. *p.* Peron. *Defenſe de l'Antiquité des Temps.*

Æræ Historiæ Sacræ.

A Hieroſolymis à Judæis ſub Davide inhabitatis, ad eandem captam à Babyloniis cccclxiv. miii. *de Bell. lib. 6. c. 10. §. 1. m.*

Ab Hieroſ. ad excidium ſub Tito mclxxix. *de Bell. lib. 6. c. 10. §. 1. f.*

Ab Hieroſol. primum conditis ad ejus excidium ſub Tito. A. mmclxxvii. *Ibid.*

Templi ab Herode reſtauratio A. xviii. ejus regni. *Ant. lib. 15. c. xi. §. 1. p.*

A templo condito à Salomone ad ejus excidium ſub Veſpaſiano mcxxx. M. xii. D. xv. *de Bell. lib. 6. c. 4. §. 8. m.*

A condito templo ſecundo ſub Aggæo, ad excidium ſub Veſpaſiano A. dcxxxix. dxlv. *de Bell. lib. 6. c. 4. §. 8. f.*

A condito templo in Ægypto ab Onia ad excidium ejus ſub Veſpaſiano A. cccxliii, *de Bell. lib. 7. c. 10. §. 4. f.*

Eſaiæ Prophetiæ ſcriptæ ante Cyri ætatem A. ccx. *Ant. lib. xi. c. 1. §. 1. m.*

Cyrum Eſaiæ Prophetiam legiſſe *Ant. lib. xi. c. 1. §. 1. m.*

Et annis cxl ante templum vaſtatum à Babyloniis. *Ant. lib. xi. c. 1. §. 1. c. 1. §. 1. m.*

Nehemias Hieroſolyma venit anno Regni Xerxis xxv. *Ant. lib. xi. c. 5. §. 7. p.*

Id anno xx Artaxerxis contigiſſe dicitur *Nehem.* 2. 1. & v. 14.

Cyrus Xerxis filius, Græcis Artaxerxes, qui Eſtherem duxit. *Ant. lib. xi. c. 6. §. 1. p.*

Hieroſolymorum mœnia ſub Nehemia reſtaurata A. Regni Xerxis xxviii. *Ant. lib. xi. c. 5. §. 8. p.*

In Historia Externa

Tyrus condita ccxl. Annis ante conditum templum à Salomone *Ant. lib. 8. c. 2. §. 1. f.*

Alexandri M. vii. Menſes in obſidione Tyri & ii. Menſes in obſidione Gazæ *Ant. lib. xi. c. 8. §. 4. m.*

Carthago à Tyriis condita, poſt templum a Salomone conditum A. cxliii. M. viii. Contr. Apion. *lib. 1. §. 17. p. & §. 18. fin.*

Ægyptiorum Reges è Manethone. Contr. Apion. *lib. 1. §. 14. per tot. & §. 15. per tot.*

Ty-

Tyriorum reges è Menandro Epheſio contr. Apion *lib.* 1. §. 18 *m.*

Babyloniorum Reges è Beroſo contr. Apion *lib.* 1. §. 19, *&* 20. *per tot.*

Nabuchodonoſorus regnavit A. XLIII. *Ant. lib.* 10. *c.* XI. §. 1. *princ.* & contr. Apion. *lib.* 1. § 20. *med.*

Babylonis Murus inchoatus à Nabuchodonoſoro & latere coƈto ac bitumine conſtructus à Nabonido Rege. Contr. Apion. *lib.* 1. §. 20. *med.*

Philippus Macedo Alexandri M. Parens ἐν Αἰγαίαις, inſidiis cæſus. *Ant. lib.* XI. *c.* 8. §. 1. *p.*

Actiaca pugna Olymp. CLXXXVII. Herodis Regni A. VII. *Ant. lib.* 15. *c.* 5. §. 2. *pr.*

Joſephi in hiſtoria Hirami παρεκβία. *Petav. Doct. Temp. p.* 11. *p.* 146.

Joſephus Inachum Aſſyriorum Regem infra legitimam ætatem ad Moſis tempora derivat *Petav. c.* XVIII. *p.* 43.

Joſephi oſcitantia in ſerie Regum Babyloniorum ex Beroſo. *Petav. Doct Temp. p.* 11. *p.* 146.

De Epocha conditæ à Tyriis Carthaginis 143. annis & VIII. Menſibus poſt Templum à Salomone conditum. *Contr. Apion. lib.* 1. §. 17. *princ. &* §. 18. *fin.*

Egreſſus Iſraëlitarum ex Ægypto mille annis ferme ante bellum Trojanum. *Contr. Apion. lib.* 1. §. 16. *med.*

Menſis Peritius, Περιτίῳ μηνὶ Tyri. *Contr. Apion. lib.* 1. §. 18. *p.*

De Regibus Tyriorum. *Contr. Apion. l.* 1. §. 17. *per tot.*

Menandri Epheſii. *Contr. Apion. lib.* 1. §. 18. *per tot.*

De Regibus Ægyptiorum è Manethone. *Contr. Apion. lib.* 1. § 14. *per tot. &* §. 25. *per tot.*

Judæorum fortitudo in bellis ad ſervandas leges. *Contr. Apion. lib.* 2. §. 37. *circ. f.*

Uſuræ apud Judæos vetitæ. *de Maccab.* §. 3. *poſt pr.* inſtantibus ἰδουμαίοι. *Ibid.*

Judæi non uti audent Græcorum oleo. *de Bell. Jud. lib.* 2. *c.* 21. §. 2. *med. & de Vit.* §. 13. *circ. f.*

Aureorum boum Templum. *ἀν. lib.* 4. *c.* 1. §. 1. *circ. med.*

Synedrium Hieroſolymitanum. *de Vita* §. 12. *pr.* Κοινὸν Hieroſolymitanum. *de Vita* § 15. *circ. med.*

Φιλοσοφία πάτριος de legibus & Inſtitutis Moſaïcis. *Contr. Apion. lib.* 2. §. 4. *circ. fin.*

Juſti Judæi Hiſtoria Belli Judaïci poſt mortem Veſpaſ. & Titi edita. *de Vita* §. 65. *poſt med.*

Judæi in Ægypto & Babylone diſperſi. *Contr. Apion. lib.* 1. § 7. *med.*

Sacerdotum apud Judæos Nuptiæ cum Inſignibus quidem gentis. *Contr. Apion. lib.* 1. §. 7 *med.*

Judæis Ægyptii in genere iniqui, & inter Phœnices maxime Tyrii. *Contr. Apion. lib.* 1. §. 13. *med.*

Scripturæ publicæ & antiquæ apud Tyrios. *Cont. Apion. lib.* 1. §. 17. *paulo poſt pr.*

Judæorum in cuſtodiendis patriis legibus conſtantia. *Ant. Jud. lib.* 18. *c.* 4. §. 1. *circ. fin.* Hecatæus. *Contr. Apion. lib.* 1. §. 22. *poſt med.*

Veſpaſiani Imp. Commentarii. *de Vita* §. 65. *paullo ante med. & poſt med.*

In Tyro Olympii Jovis Templum. *Contr. Apion. lib.* 1. §. 17. *paulo ante fin.*

—— Herculis. *Contr. Apion. lib.* 1. §. 18. *paulo poſt pr.*

—— Aſtartis. *Contr. Apion. lib.* 1. §. 18. *paulo poſt pr.*

Judææ fertilitas. *Contr. Apion. lib.* 1. §. 22. *poſt med.*

—— ſeu Arv. decies trecenta millia. *Ibid.*

Ara Hieroſolym. è lapidibus non ſectis. *de Bell. Jud. lib.* 5. *c.* 5. §. 6. *med. Contra Apion. lib.* 1. §. 22. *poſt med.*

Sacerdotes Judæi in Templo vinum non bibunt. *Contr. Apion. lib.* 1. §. 22. *poſt med.*

Alexander mortuus Olympiade CXIV.

Pugna Ptolemæi Lagi circa Gazam cum Demetrio Poliorcete XI. anno poſt mortem Alexandri; Olympiad. CXVII.

Ptolemæus Lagi præter meritum *Soter* dictus. *Ant. Jud. lib.* 12. *c.* 1. §. 1. *mox poſt princ.*

RECTORES SYRIÆ ET JUDÆÆ.

SYRIÆ RECTORES.

Scaurus Pompeji Dux. *Ant. lib.* 14. *c.* 5. §. 1. *princ. de Bell. lib.* 1. *c.* 6. §. 2. *circ. fin.*

---- Rector Syriæ & Judææ à Pompejo relictus. *ἀλώσ. lib.* 1. *c.* 7. §. 7. *circ. fin.*

Gabinius Scauri ſucceſſor. *Ant. lib.* 14. *c.* 5. §. 2. *princ. ἀλώσ. lib.* 1. *c.* 6. §. 6. *circ. fin. & c.* 8. §. 1. *paulo ante fin. & lib.* 7. *c.* 6. §. 2. *pr.*

---- Nabathæos expugnat, Mithridatem, & Orſanem Parthos profugas dimittit. *de Bell. lib.* 1. *c.* 8. §. 7. *fin.*

M. Craſſus Gabinii Succeſſor. *de Bell. lib.* 1. *c.* 8. §. 8. *princ.*

---- Expeditio in Judæam. *Ant. l.* 14. *c.* 7. § 1. *princ.* Mors. *Ant. lib.* 14. *c.* 7. §. 3. *ſtatim poſt. princ.*

Sextus Cæſar. *de Bell. lib.* 1. *c.* 10. §. 5. *med. Ant. lib.* 14. *c.* 9. §. 2. *med. &* §. 4. *mox poſt princ.*

Murcus Sexti Cæſ. Succeſſor tempore Jul. Cæſaris Romæ cæſi. *Ant. lib.* 14. *c.* XI. §. 1. *circ. fi. de Bell. lib.* 1. *c.* 10. §. 10. *fin.*

Caſſius. *Ant. lib.* 14. *c.* XI. §. 2. *mox poſt princ. ἀλώσ. lib.* 1. *c.* 8. §. 9. *per tot.*

Silo & Ventidius. *de Bell. lib.* 1. *c.* 15. §. 3. *ſtat. poſt pr. Ant. lib.* 14. *c.* 15. §. 1. *mox poſt princ.*

Silonis corruptio. *de Bell. lib.* 1. *c.* 15. §. 6. *pr.*

Soſius à M. Antonio. *Ant. lib.* 14. *c.* 15. §. 9. *circ. fin. Proœm. de Bell.* §. 7. *med. de Bell. lib.* 1. *c.* 17. §. 2. *circ. fin.*

Q. Didius, pro quo in Joſepho Capidius. *Ant. lib.* 15. *c.* 6. §. 7. *mox poſt pr.*

SUB AUGUSTO.

Caſſius Longinus. *Ant. lib.* 15. *c.* 21. §. 4. *ante med.*

Varro. *Ant. lib.* 15. *c.* 10. §. 1. *med. de Bell. lib.* 1. *c.* 20. §. 4. *ante med.*

Saturninus & Volumnius. *Ant. lib.* 16. *c.* 9. §. 1. *poſt med. & c.* 10. §. 8. *ſtat. poſt med. item lib.* 17. *c.* 2. §. 1. *med.*

---- Volumnius Procurator tantum. *de Bell. lib.* 1. *c.* 27. §. 2. *paul. ante med.*

Quintilius Varus Saturnini Succeſſor. *Ant. lib.* 17. *c.* 5. §. 2. *pr. & c.* 9. §. 3. *paul. ante fin. & c.* 12. §. 2. *paul. poſt pr. Proœm. de Bell.* §. 7. *med. de Bell. lib.* 1. *c.* 31. §. 5. *ſtat. poſt pr. & lib.* 2. *c.* 2. §. 2. *ſtat. poſt pr.*

Quirinius Cenſum per Syriam agit. *Ant. lib.* 17. *c.* 15. §. 5. *fin. lib.* 18. *c.* 1. §. 1. *princ. lib.* 20. *c.* 5. §. 2. *ante med.* Cenſor Quirinius. *de Bell. lib.* 7. *c.* 8. §. 1. *pr.*

Sabinus ſub Varo Syriæ Præſide. *de Bell. lib.* 2. *c.* 2. §. 2. *princ. & c.* 3. §. 1. *pr. &* 2. *pr.*

SUB TIBERIO.

Silanus. *Ant. lib.* 18. *c.* 3. §. 4. *paul. ante fin.*

Vitellius. *Ant. lib.* 18. *c.* 5. §. 2. *princ. &* §. 4. *per tot.*

Collega Syriæ Legatus ſub Veſpaſiano. *de Bell. lib.* 7. *c.* 3. §. 4. *paul. ante fin.*

SUB CAJO.

Petronius Vitellii Succeſſor. *Ant. lib.* 18. *c.* 9. §. 2. *pr.* §. 3. *per tot. &* §. 6. *med. &* §. 4. *med. &* §. 7. *fin. de Bell. lib.* 2. *c.* 10. §. 1. *pr.*

Sub Claudio.

Marſus Petronii Succeſſor. *Ant. lib.* 19. *c.* 6. §. 4. *fin. & c.* 7. §. 2. *med.*
Caſſius Longinus Marſi Succeſſor. *Ant. lib.* 20. *c.* 1. §. 1. *pr.*
Numidius Quadratus. *Ant. lib.* 20. *c.* 6. §. 2. *pr. de Bell. lib.* 2. *c.* 12. §. 5. *paul. ante fin.*

Sub Nerone.

Ceſtius Gallus. *de Bell. lib.* 2. *c.* 14. §. 3. *pr. & c.* 16. §. 1. 2. *& c.* 18. §. 6. *pr.*
Mucianus. *de Bell. lib.* 4. *c.* 1. §. 5. *paul. poſt pr. & lib.* 5. *c.* 1. §. 6. *paul. poſt pr. de Bell. lib.* 4. *c.* XI. §. 1. *circ. fin. &* §. 4. *paull. ante fin.*

Sub Vespasiano.

Cæſennius Pætus. *de Bell. lib.* 7. *c.* 3. §. 4. *paull. ant. fin.*

JUDÆÆ PRÆSIDES CEU PROCURATORES

Sub Augusto.

Coponius. *Ant. lib.* 18. *c.* 1. §. 1. *ſtat. poſt pr.*
M. Ambivius. *Ant. lib.* 18. *c.* 2. §. 2. *paul. ante med.*
Antonius Rufus. *Ant. lib.* 18. *c.* 2. §. 2. *paul. poſt med.*
Sabinus Syriæ Procurator. *Ant. lib.* 17. *c.* 9. §. 3. *paull. ante fin. de Bell. lib.* 2. *c.* 2. §. 2. *pr.*

Sub Tiberio.

Valerius Gratus *Joſepho* Πάμπιλος Ἔπαρχος. *Ant. lib.* 18. *c.* 2. §. 2. *med.*
Pontius Pilatus. *Ant. lib.* 18. *c.* 2. §. 2. *fin. c.* 4. §. 1. *pr. c.* 5. §. 2. *med. de Bell. lib.* 2. *c.* 9. §. 2. *per tot.*
Herennius Capito. *Ant. lib.* 18. *c.* 7. §. 3. *med.*

Sub Cajo.

Marcellus. *Ant. lib.* 18. *c.* 7. §. 10. *fin.*

Sub Claudio.

Cuſpius Fadus. *Ant. lib.* 20. *c.* 1. §. 1. *pr. &* §. 2. *circ. fin. lib.* 20. *c.* 5. §. 1. *per tot. de Bell. lib.* 2. *c.* XI. §. 6. *med.*
Tiberius Alexander. *Ant. lib.* 20. *c.* 5. §. 2. *med. de Bell. lib.* 2. *c.* XI. §. 6. *med.*
Cumanus. *Ant. lib.* 20. *c.* 5. §. 2. *med. &* §. 3. *per tot. & c.* 6. §. 1. *&* 2. *de Bell. lib.* 2. *c.* 12. §. 1. *pr.*
Claudius Felix. *Ant. lib.* 20. *c.* 6. §. 1. *princ. &* §. 5. *per tot. de Vit.* §. 3. *paul. poſt pr.*

Sub Nerone.

Portius Feſtus. *Ant. lib.* 20. *c.* 8. §. 9. *pr. &* §. 10. *pr. de Bell. lib.* 2. *c.* 14. §. 1. *pr.*
Albinus. *de Bell. lib.* 2. *c.* 14. §. 1. *ſtat. poſt pr. Ant. lib.* 20. *c.* 9. §. 1. *pr. &* §. 2. *per tot. de Bell. lib.* 6. *c.* 5. §. 3. *paul. ante fin.*
Geſſius Florus. *Ant. lib.* 20. *c.* 10. §. 1. *pr. de Bell. lib.* 2. *c.* 14. §. 2. *pr. de Vita* §. 7. *pr.* §. 8. *paul. ante fin.*
Ceſtius. *Proœm. in lib. de Bell.* §. 8. *pr. & de Bell. lib.* 6. *c.* 9. §. 3. *paul. ante med.*

Sub Vespasiano.

M. Antonius Julianus. *de Bell. lib.* 6. *c.* 4. §. 3. *mox ante med.*
Cæſennius Pætus. *de Bell. lib.* 7. *c.* 3. §. 4. *poſt med.*
Liberius Maximus. *de Bell. lib.* 7. *c.* 6. §. 6. *pr.*
Lucilius Baſſus. *de Bell. lib.* 7. *c.* 6. §. 1. *pr. & lib.* 7. *c.* 6. §. 4. *circ. fin.*
Flavius Sylla. *de Bell. lib.* 7. *c.* 8. §. 1. *pr.*
Vitellianus Cerealis. *de Bell. lib.* 7. *c.* 6. §. 1. *pr.*

ALIA ROMANORUM PRÆSIDUM AUT DUCUM NOMINA.

Asiæ Proconsulares.

Norbanus Flaccus ſub Auguſto. *Ant. lib.* 16. *c.* 6. §. 3. *pr. &* §. 6. *pr.*
Julius Antonius Proconſul. *Ant. lib.* 16. *c.* 6. §. 7. *pr.*

Ægypti.

Tiberius Alexandr. *de Bell. lib.* 4. *c.* 10. §. 6. *ſtat. poſt pr. & lib.* 5. *c.* 1. §. 6. *paul. ante fin. & c.* 5. §. 3. *circ. fin. & c.* 12. §. 2. *circ. fin. & lib.* 6. *c.* 4. §. 3 *ſtat. poſt pr.*
Lupus ſub Veſpaſiano. *de Bell. lib.* 7. *c.* 10. § 2. *pr.*

LIBYÆ PENTAPOLITANÆ ET CYRENES.

Catullus Ἡγεμὼν. *de Bell. lib.* 7. *c.* XI. §. 2. *pr.* §. 3. *med. &* §. 4. *pr.*

Moesiæ.

Fontejus Agrippa Legatus Conſularis Veſpaſiano. *de Bell. lib.* 7. *c.* 4. §. 3. *circ. med.*
Rubrius Gallus à Veſpaſiano miſſus. *de Bell. lib.* 7. *c.* 4. §. 3. *poſt med.*

Germaniæ &c.

Petilius Cerealis Ἡγεμὼν. *de Bell. lib.* 7. *c.* 4. §. 2. *ſtat. poſt med.*
Rufus & Pompejus Sylvanus Coss. *Ant. lib.* 20. *c.* 1. § 2. *circ. fin.*
Britannicus veneno ſublatus à Nerone. *Ant. lib.* 20. *c.* 8. §. 2. *med.*
Antonius Primus. *de Bell lib.* 4. *c.* 9. §. 2. *paul. ante med. & c.* XI §. 2. *pr.* §. 3. *circ. med.*
Antonius Silo. *de Bell. lib.* 3. *c.* 9. §. 3. *paull. poſt pr.*
Batibius Prætorius. *Ant. lib.* 19. *c.* 1. § 13. *med.*
Cæcinna à Vitellio contra Mucianum Veſpaſiani Ducem miſſus. *de Bell. lib.* 4. *c.* XI. §. 2. *ſtat. poſt pr.* Idem *de Bell. lib.* 4. *c.* 9. §. 9. *ſtat. poſt pr.*
Cerealis Tribunus Quintæ Legionis. *de Bell. lib.* 3. *c.* 6. §. 32. *circ. med. de Bell. lib* 4. *c.* 9 § 9 *ante med. lib.* 6. *c.* 4. §. 3. *ſtat. poſt pr. de Vit.* §. 75. *paul. ante fin.*
Cluvius Conſularis. *Ant. lib.* 1,. *c.* 1. §. 13. *med.*
Domitius Sabinus. *de Bell. lib.* 5. *c.* 8. §. 1. *circ. fin.*
Æbutius Δεκαδάρχης *de Bell. lib.* 3. *c.* 6. §. 3. *circ. fin. & lib.* 4. *c.* 1. §. 5. *mox poſt pr. de Vit.* §. 24. *med.*
Equus Modius Ἔκδυος Μόδιος. *de Vit.* §. 24. *pr.*
— Μόδιος Ἔκνος. *de Vit.* §. 36. *paſſim.*
Fronto Titi amicus. *de Bell. lib.* 6. *c.* 9. §. 2. *mox poſt pr.*
Gallicanus. *de Bell. lib.* 3. *c.* 8. §. 1. *circ. fin.*
Gallus Centurio. *de Bell. c.* 1. §. 5. *ſtat. poſt pr.*
Julianus Bithynus Centurio. *de Bell. lib.* 6. *c.* 1. §. 8. *pr.*
Larcius Lepidus Tribunus. *de Bell. lib.* 6. *c.* 4. §. 3. *ſtat. poſt pr.*
Liberalis *Græce* Λιβεράλιος. *de Bell. lib.* 6. *c.* 4. §. 7. *med.*
Liternius Fronto. *de Bell. lib.* 6. *c.* 4. §. 3. *mox poſt pr.*
Lucius Annius. *de Bell. lib.* 4. *c.* 9. §. 1. *mox poſt pr.*
Mucianus. *de Bell. lib.* 4. *c.* 9. §. 2. *paul. ante med.*
&

& lib. 4. *c.* 10. §. 5. *pr. & c.* XI. §. 1. *circ. fin. & lib.* 5. *c.* 1. §. 6. *med.*

Neapolitanus. *de Vita* §. 24. *circ. fin.*

Nicanor. *de Bell. lib.* 5. *c.* 6. §. 2. *paul. ante med.*

Paulinus. *de Bell. lib.* 3. *c.* 8. §. 1. *circ. fin. lib* 7. *c.* 10. §. 4. *med.*

Pedanius. *de Bell. lib.* 6. *c.* 2. §. 8. *med.*

Placidus Galilæam vaſtans. *de Bell. lib.* 3. *c.* 6. §. 1. *per tot. &* §. 3. *circ. fin. de Bell. lib.* 3. *c.* 6. §. 34. *mox poſt pr. lib.* 4. *c.* 1. §. 8. *med. & c.* 7. §. 4. *princ. de Vit.* § 43. *med & fin.*

Priſcus Centurio. *de Bell. lib.* 6. *c.* 2. §. 10. *paul. ante fin.*

Pudens, Πούδης. *de Bell. lib.* 6. *c.* 2. §. 10. *med.*

Sabinus Syrus. *de Bell. lib.* 6. *c.* 1. §. 6. *ſtat. poſt pr.*

Sextus Cerealis. *de Bell. lib.* 3. *c.* 7. §. 34. *paul. poſt pr.*

Terentius Rufus. *de Bell. lib.* 7. *c.* 2. §. 1. *paul. poſt med.*

Titus Frigius *Græce* Φρύγιος. *de Bell. lib.* 6. *c.* 4. §. 3. *paullo ante med.*

Trajanus Rector ſeu Tribunus Legionis decimæ *de Bell. lib.* 3. *c.* 6. §. 31. *pr. & c.* 7. §. 31. *pr. c.* 8. §. 8. *med. & lib.* 4. *c.* 8. §. 1. *fin.*

Valens Vitellii Dux. *de Bell. lib.* 4. *c.* 9. §. 9. *paul. poſt pr.*

Valerianus à Tiberienſibus captus. *de Bell. lib.* 3. *c.* 8. §. 7. *à med. uſque fin.*

DE JOSEPHO.

Joſephus è prima Sacerdotum familia, & Matre ex Aſamonæis. *de Vita* §. 1. *pr.*

—— Aſamonæorum Regibus propinquus. *Ant. Jud. lib.* 16. *c.* 7. §. 1. *paul. ante fin.*

—— Natus anno I. Caji Caligulæ Imp. *de Vita* §. 1. *paul. ante fin.*

—— Atavus Simon Pſellus. *de Vita* §. 1. *med.*

—— Abavus Matthias Ephliæ; Avus Matthias Cuſtius; Avus Joſephus. Pater Matthias. *de Vit.* §. 1. *med.*

—— Filii ejus tres: Hyrcanus, Juſtus, Agrippa. *de Vita* §. 76. *med.* Juſtus & Agrippa è Cretenſi & ultima uxore Joſephi nati. *Ibid.*

—— Anno ætatis XIV ſtudiis deditus. *de Vit.* §. 2. *ſtat. poſt pr.*

—— Tres Hebræorum Sectas percurrit. *Ibid. poſt med.*

—— Per tres annos in ſolitudine vivit apud Banum *de Vita* §. 2. *paul. ante fin.*

—— Romam venit anno ætatis XXVI. *de Vit.* §. 3. *pr.*

—— Græcæ literaturæ peritus. *Ant. Jud. lib.* 20. *c.* 10. §. 2. *med.*

—— Adjutoribus uſus Romæ ad Græcam Linguam, *Contr. Apion. lib.* 1. § 9. *med.*

—— Hebraïce loquens Ἑβραΐζων cum Hieroſolymitanis. *de Bell. lib.* 6. *c.* 2. §. 1. *paul. poſt pr. Contr. Ap. lib.* 1. §. 10. *med. de Vit.* §. 1. *pr.*

—— Galilææ præficitur XXX annos natus. *de Vit.* §. 15. *pr.*

—— Continentia & Abſtinentia in eo regimine. *de Vit.* §. 15. *per tot.*

—— Mater & Uxor Hieroſolym. *de Bell. lib.* 5. *c.* 9. §. 4. *circ. fin.*

—— Mater in Carcere. *de Bell. lib.* 5. *c.* 13. §. 3. *med.*

—— Pater ejus Hieroſolymis concluſus. *de Bell. lib.* 5. *c.* 13. §. 1. *circ. fin.*

—— Verba ejus ut Phariſæi de Fato. *de Bell. lib.* 5. *c.* 13. §. 7. *fin. lib.* 6. *c.* 1. §. 8. *med c.* 2. §. 1. *p. a. fin. c.* 4. §. 8. *paul. poſt pr. c.* 5. §. 4. *paul ante fin.*

—— Defectionis accuſatus à Catullo Libyæ Prætore & abſolutus. *de Bell. lib.* 7. *c.* XI §. 3. *paul. poſt pr.*

—— In ſcribenda Hiſtoria Belli Jud. de ſola veritate ſtudium. *de Bell. lib.* 7. *c.* XI. §. 5. *per tot.*

—— querela de Hiſtoria Belli in Galilæa geſti ſcripta à Juſto Judæo. *de Vit.* §. 9. *paul. poſt pr. &* §. 65. *pr.*

—— Lectorem remittit ad Libros de Bello Judaico. *de Vit.* §. 6. *circ. fin. &* §. 74 *circ. fin.*

—— Libros ſuos Belli Judaici Imp. Veſpaſiano ac Tito tradit. *Contr. Apion. lib.* 1. §. 9. *paull. ante med.*

—— De Adjumentis ſuis in ſcribenda Hiſtor. Bell. Jud. *Contr. Apion. lib.* 1. §. 9. *med.*

—— Hiſt. Bell. Jud. patria lingua primum ſcripſit. *de Bell. Proœm.* §. 1. *paul. ante fin.*

—— Captus ducit Uxorem Captivam Cæſarienſem Judæam; Ea brevi mortua, aliam Alexandriæ ducit. *de Vit.* §. 75. *ſtat. poſt pr.*

—— Alexandriæ ductam repudiat, & aliam Cretenſem nobili genere ortam ducit. *de Vit.* §. 76. *med.*

—— Tres illi fuerant ex Uxore Alexandrina filii, duo mortui, ſuperſtes Hyrcanus. *Ibid.*

—— Expugnatis Hieroſolymis, à Tito libertatem aliquot Judæorum, fratris & 50 Amicorum obtinet. *de Vit.* §. 75. *med.*

—— Item Biblia Sacra. *de Vit.* §. 75. *med.*

—— Tres Judæos crucifixos liberat. *de Vita* §. 75. *circ. fin.*

—— Titi navigationis verſus Romam comes. *de Vit.* §. 76. *paul. poſt pr.*

—— Agri ejus Hieroſolymis. *de Vit.* §. 76. *pr.*

—— A Domitiano cumulatus honoribus, ἀτέλειᾳ, immunitate prædiorum, quod maximum datum Joſepho. *de Vit.* §. 76. *circ. fin.*

—— Ἀρχαιολογίας libros Epaphrodito inſcripſit. *de Vit.* §. 76. *fin.*

—— Συνεργοῖς uſus ad Linguam Græcam in ſcribenda Hiſt. Bell. Jud. *Contr. Apion. lib.* 1. §. 9. *med.*

—— Item in ſcribenda Ἀρχαιολογίᾳ. *Contr. Ap. lib.* 1. §. 10. *med.*

—— Librum περὶ θυσιῶν promittit. *Ant. lib.* 3. *c.* 9. §. 3. *med.*

—— Item Ἀπολογίαν Hiſtoriæ Creationis. *Ant. lib.* 1. *c.* 1. §. 1. *paul. poſt pr.*

—— Joſephi propoſitum præterita, non futura ſcribere, unde à Danielis Prophetiis explicandis abſtinet. *Ant. lib.* 10. *c.* 10. §. 4. *circ. fin.*

—— In Ἀρχαιολογίᾳ ſc. Scripturæ S. Hebraïca volumina in Græcam linguam transferre, nec addendum iis aut detrahendum. *Ant. lib.* 10. *c.* 10. §. 6. *fin.*

—— Joſepho Antiquit. Jud. Scripturæ ex Hebraïcis literis tranſlatæ Præf. Ἀρχ. *proœm.* §. 2. *ſtat. poſt pr.*

—— Joſephi Tractatus de Legibus Hebræorum. Ἀρχ. *lib.* 3. *c.* 8. §. 10. *fin. & lib.* 4. *c.* 8. §. 4. *fin. Contr. Apion. lib.* 2. §. 32. *ſeqq. &* §. 40. *pr.*

—— Liber de Sacrificiis. *Ant. lib.* 3. *c.* 9. §. 3. *med.* ἐν τῷ περὶ θυσιῶν ἐρῶμεν.

—— Commentarium de Moribus Judæorum & Cauſis forenſibus promittit. *Ant. lib.* 4. *c.* 8. §. 4. *paull. ante fin.*

EZECHIELIS SPANHEMII
LOCA ET VERBA
IN JOSEPHO SUSPECTA
VEL NOTANDA.

Pag. Novæ Edit. accommodatæ ſunt ad Edit. Baſileënſem, reliquaſque illam ſecutas, ſed differentia ejus hujuſque Novæ in paginarum notis, hæc eſt, quod num. prior, quem ſubſequuntur literæ A. B. C. Baſilienſ. Edit. reliquæ Novam ſignificant. Ubi vero Secundus Tomus innuitur, præfigitur (2) *num. ſecundus.*

Οἱ μὲν γὰρ ἐν ἔθει ὄντες τοῦ φρονεῖν. pag. 894. B. *Nov. Ed. Tom.* 2. *pag.* 301
ἐπίνοια καλῶν καὶ τόλμη &c. *p.* 896. A. 2: 304
οἷοί τε ἦσαν τίμης. *p.* 902. A. 2: 311
Azymorum feſtum 14 die Menſis Xantici. *p.* 910. E. 2: 324
ὁ υἱὸς ἤρχθη. *p.* 921. E. 2: 338
Τίτος δὲ σώσασθαί τε τὴν πόλιν καὶ ἀπολαῦσαι εἰδὼς ἑαυτῷ. f. ἀπ... τύχην εἰδὼς ἑαυτοῦ, *p.* 927. D. 2: 346
πλεῖον δ' ἐν ἠλειφότα. *p.* 940. G. 2: 362
προήτερον ἦσαν εὐχόμενοι. *p.* 957. G. 2: 385
βιασάμενοι δι' οὐ μάλα. *p.* 975. C. 2: 910
κωλύεσθαι τοὺς Ῥωμαίους προσχωρῆσαι. *p.* 1010. C. 2: 14
Ἰώσηπος ὁ τοῦ Ἰατρίνης. *p.* 1012. G. 2: 17
τούτων ἐναντιότητες ſeu Sacrorum contrarietas, ut τῶν ἱερῶν. *p.* 1051. E. 2: 459
Damaſcenorum & Sidoniorum de finibus diſceptatio. 629. G. 2: 887
Antiochus Epiphanes mortuus anno 149. ἀρχ. *p.* 419. C. 621
δόξαν αὐτῷ χωρεῖν. *p.* 26. D. 47
παρθένος γῆ terra intacta. *p.* 5. A. 6
δόξαν περίεργον ἰδιώτην. *p.* 20. C. 34
ξενιζόμενοι &c. *Gelenius* mirantem. *p.* 5. A. 6
εἰλισσόμενον. *p.* 6. C. l. εἰλυσπώμενον. 8
οἱ δόξαν Ἕλληνες Φρύγες ὑπεμαίνοντο. *p.* 13. C. 10
διέρχεσθαι πρὸς αὐτοὺς divertere ad eos. *p.* 16. F. 29
εἰς θάλασσαν τὴν ἤπειρον μετέβαλε. *p.* 8. E. 13
ἐπιτελεῖς μίαν τῶν θεραπαινίδων. *p.* 19. C. 33
βασιλίζουσα. *Ibid.*
εὐφελείων beneficiorum. *p.* 20. A. 34
τῷ θεῷ ἀνιαρὰς ἱκέτιδας προσκαλῶν. *p.* 20. C. *ibid.* Nota conſtructionem.
πατρὶ πλησιάζουσαν. *p.* 20. F. 35
ποιητοῦ. *p.* 21. F. 36. Gen. xxxv. 17. & *p.* 34. C. 59
διαρυτίζειν λαβεῖν. *p.* 22. F. 37. *lege* διαρπίζειν.
ἄπορα μὲν γίνεσθαι τὰ πόριμα. *p.* 2. G. 4. Æſchyl. Prometh. v. 903. ἄπορα πόριμος
περιέχουσι *p.* 23. G. 42. Callimach. ap. Hæphæſti. *p.* 30.
ἀποικιῶν πόλεις μηχανᾶται c. XVI. *p.* 24. D. 44
καὶ Ἀνθὴν *Interp. legit* κατὰ Ἀντεῶν. *p.* 24. E. *ibid.*
ἢ μηδόλως ἐπιχωριάζειν. *p* 24. G. 45. emend.
ῥαβδοὺς, ἔχων σὺν αὐτῷ. *p.* 26. F. G. 47. 48
αἰγίαν *p.* 27. E. 49. lege αἰγείαν hœdinam pellem.
εἰς τὸ ὄπισθεν &c. *corr. p.* 28. B. 50
δεκάτην τῶν πεποιημένων. *p.* 28. G. 51. emend.
πατρός τε αὐτοῦ καὶ μητρός. *p.* 29. D. 51. h. ὁμοπάτερος καὶ ὁμομήτριος.
ἔρυμα τῆς ἐμῆς ἀποδημίας. *p.* 29. ult. lin. 52
προνομίας ἀξιοῦσθαι nempe ποιμνίων magiſterii. *p.* 30. F. 52
ἐπανελθεῖν πρὸς αὐτὸν ad ſuos reverti *p.* 30. C. 52
ἱερωμάτων *p.* 32. D. 56. h. e. ſigna Deorum.
περιελθόντος βίου *p.* 32. G. *ibid.* leg. περιαιρεθέντος.
καλινδεῖν ἔσω, ἤρξατο καθίζεσθαι. *p.* 39. B. 71. vid. Ariſtoph. Veſp. 456. τὸ καλαίδιον εἶτα καθίμα.
εἴτε μεμέρισθαι συνίσταται. *p.* 42. B. 75
ἀποσοβέντος. *p.* 42. F. 76. Ariſtoph. ſæpe Eq. 291. Avib. 544. 591. Ran. 211.
Ἑβραίων ἐν ὀλίγοις εἶναι γένος. *p.* 43. B. 77
λιφερνοῦντες. *p.* 43. F. 78. l. λιπερνῆτας.
εὐετηρίας καιρῶν. *p.* 44. A. *ibid.*
ἀκαρπίας. *p.* 44. D. 79. Æſch. Eum. 804. ἀκαρπίαν.
προσβαλίδας. *p.* 48. F. 80. vid. not. ad Harpocrat.
παίδων ἀποβολῆς. *p.* 49. C. 86
τὸ φρονεῖν εἰρησμένος. *p.* 50. C. 88. f. ἠρησμένος vel ἐνηρησμένος vel ἐνηρμοσμένος.
βιβλίον. *p.* 56. 99. leg. βύβλινον & *p.* 58. D. 103. πλέγματα ἐκ βίβλων leg. βύβλων.
περὶ τοὺς νόμους τοῦ πολέμου. *p.* 56. D. 100.
ἡλικίας ἀνάστημα. *p.* 57. A. 101
φθάνει τὸ ἔργον τοὺς λόγους. *p.* 59. B. *ibid.*
εὔπορον ult. lin. *p.* 59 & 60. A. 104
θυσίας εὐχαριστηρίους. *p.* 60. F. 105
θεοκλυτεῖται. *Ibid.*
ἐξ ἡμίσεως ἐστὶ φαυλότατος ἠναγκάζετο συμφρονεῖν. *p.* 63. G. 109. Locus mihi ſuſpectus.
προσεξαχαίνοι. *p.* 65. G. 112
ἐνδεδυμμένος. *p.* 64. A. 109
τῆς διχονοποιίας ἀνιέναι. *p.* 64. C. 110. f. δίχα ποιεῖας. Ita Interpres.
καταπετεύσειν. 64. E. *ibid.*
τέσσαρες καὶ δεκάτης. 64. ult. lin. *ibid.*
τοσαῦτα ἐπιβαίνοις. *p.* 67. C. 114
ἐπιβαίνουσι Thucyd. 148. B. *ibid.*
ἡ θάλασσα ῥοώδης. *p.* 65. G. 112. Sic Ariſtot. Meteorol. *l.* II. ῥοώδης θάλασσα.
περὶ τὴν ἐξανάστασιν. *p.* 70. D. 117. vid. Heſychium.
ἀστάρωτα, μίτρον. *p.* 73. A. 121
εἰς τὴν ἀλήθειαν ἠρμένοι. 74. E. 122. ἐπὶ δὲ κίνδυνον τὰς ψυχὰς ἠρμένοι. 74. G. 123. ἀρχομένης τῆς ἡμέρας incipiente die 75. B. *ibid.*
πρὸς τὸ δεινὸν ἑτοίμως ἔχοντες. *p.* 74. G. *ibid.* conflictus cupidi *Interpres.*
διδάσκαλον pro Diſcipulo, ut videtur. 75. A. *ibid.*
κἂν χερσὶν ἦν ἡ μάχη. *p.* 75. C. 124. ad manus ventum, ſtataria pugna.
ἐπίσημον πλῆθος ἱκανώτερον pecuniæ ſignatæ nummus. *p.* 75. F. *ibid.*
παννυχίας φυγόντων. *p.* 75. in fine *ibid.* παννυχίαν Heraclid. *v.* 7020. Eurip.
ἀληθείας αἴτιος καὶ πρόσοψιν. *p.* 76. D. 125. l. πρόσοδον sic 79. D. προσιόντα ἠρμοσμένος &c.
συμμετρηθεὶς. *p.* 76. F. 126
ἐπιφοιτᾶν συναλλαγῇ. *p.* 79. F. *ibid.*
προσεγίνετο *p.* 81. A. 132. lege προσηγόρευσεν.
φάρος. *p.* 82. B. *ibid.*
γιγλυγμοῖς. *p.* 81. F. 133. 82. C. 134
πατάξαι παρέχων. *p.* 82. E. *ibid.*
αὐτόματι &c. *p.* 82. D. 135. *non exprimit Verſio.*
ἐνεργεῖ. *p.* 84. E. 140. ſuſpecta vox.

ὑπὸ

ὑπὲρ ἀμφιβόλων. *p.* 89. A. 162
χιλιομάτων. *p.* 89. D. 163. *leg.* θυμιαμάτων. vid. Lev. x. 1. *inibi Interpr.*
ἐν κακοῖς ἦσαν. *p.* 73. C. 121. omiſſa ab Interprete.
ἡ κατὰ φύσιν ἐκκρίσις de menſtruis mulierum. *p.* 94. D. 181. l. ἐκρύσις.
ἀλλοτριοχώρων advenarum. *p.* 96. B. 184
τελεσφορεῖται κατὰ τὴν γαστέρα. *p.* 95. D. 183
οἱ ἱεροὶ τοῦ νότου. i. e. Ad Auſtrum ſeu ad Meridiem & κατὰ Λίβα, ad Africum h. e. ad Occidentem, quæ omiſſa ſunt à Rufino Interprete. *p.* 97. C. D. 187
ἂν ἀκοσμῇ, ſeu præter decorum peccat *p.* 99. G. 191. Nota ἀκοσμεῖν eo verſu.
ἡμιέργους τὰς θυσίας, ſemiperfecta ſacrificia *p* 100. A. *ibid.* ἡμιεργὰ ſemiperfectum Hippocrates de Arte *p.* 1. & 8.
τὰς προβόλους. *p.* 106. A. 199. forte προβόλας. Vide not. ad Æſchyl. Theb.
συνίζησεν ἡ γῆ ſolum ſubſidit. *p.* 107. C. 201. locus mihi corruptus. Neque enim coaluit tum, ſed ſciſſa eſt & aperta terra eo loco, unde mox abſorptis hiatu terræ ſeditioſis, Dathamo &c. addit συνῆψε πάλιν τῆς γῆς τὸ περὶ ἐκείνους κεχηνός·
μόσχον &c. ὁλόκληρον. *p.* 109. ult. lin. 207. poſtrema voc. non expreſſa ab Interprete; qua omnibus membris integrum animal notat.
πρώτην σύνοδον primum conflictum. *p.* 111. A. 210
ὁ δ᾽ ὑπολαβὼν ἀπάτην ταῦτα τὸν Θεὸν κεκλήσεσθαι. l. οἱ δ᾽ pro ὁ δ᾽ *p.* 112. F. 214. Id enim loci ratio docet.
οὐκ ὢν ἐν ἑαυτῷ quum apud ſe non eſſet. *p.* 113. F. 216
τὸ κατὰ τὸν βίον αὐτεξούσιον. *p.* 116. B. 221
λοιμοῦ ταύτην ἐσκηψαντος αὐτοῖς τοῦ Θεοῦ τὴν νόσον. *p.* 116. G. 222
αὐτῷ σφετερίσασθαι τὴν ἐπ᾽ αὐτοῖς δόξαν. 117. B. 223
ἀριθμοῦ κρεῖττον ut numerus iniri non poſſet. *p.* 117. E. *ibid.*
περὶ ἐθῶν καὶ αἰτιῶν. *Interpres* de moribus & ſacrorum cauſis. *p.* 121. A. 228. mallem περὶ αἰτιῶν de cauſis ſeu actionibus forenſibus Hebræorum.
ἱερὰ πόλις ἔστω. NB. Confer Philonem l. de Charitate & legibus Specialibus.
καλαμᾶσθαι, ſpicas colligere. *p.* 124. lin. 1. 239. ſic LXX. Exod. v. 7.
ἄντικρυς τοῦ τεμένισματος è regione Templi. *p.* 124. F. 238
πρὸς ταῦτα ἐκβῆναι, huc res evadet. *p.* 126. B. 242
θεραπεύειν αὐτῆς τὸ βούλημα morem gerere ejus affectibus. *p.* 126. D. 243
ἀπολυθεὶς ἀπίτω abſolutus abeat, *p.* 128. F. 247
γάλλους ſpadones vocat qui ſeipſos evirant. *p.* 129. B. 249
διαβαινόμενος. *p.* 134. A. 260. *leg.* διαβιβαζόμενος.
καταγώγιον. *p.* 135. A. 261. diverſorium.
ὁμοθέντα, jurata. *p.* 135. F. 263
κόχλακος. *p.* 136. lin. 1. 264. Sic Thucyd. lib. IV. *p.* 270. A.
τρύχινας veſtes detritas. *p.* 139. B. 271. ſic *Poſidippus apud Athen. l.* X. *p.* 414. E. χλαῖναν ἐν τρύχει πολλῶν ὄντα & *Euripid. Electr. v.* 501. Ἐγὼ δὲ τρύχει τῷ δ᾽ ἐμῷ πέπλων.
μηδὲν μοχλεύεσθαι κατ᾽ αὐτῶν ἄδικον nihil contra eos injuſtum molitum. *p.* 139. C. 272. μοχλευτὴν de Neptuno tanquam terræ motore Ariſtoph. Nub. *p.* 160. Heſych. μοχλευθεῖ, κινεῖ.
προβῆναί τε τὰ κατ᾽ ἀρετὴν δοξιμώτατος de Joſua. *p.* 145. B. 281
γαμβρὸς de Socero Moſis Jethro. *p.* 146. lin. 2. 283. Μωυσῆς γὰρ ἦν γαμβρός·
τῇ καθέδρᾳ προσκαρτεροῦσιν in cœptis pertinaciter durarunt. *p.* 146. C. 283. Thucyd. *lib.* II. *p.* 112. D. καθέδρα Schol. ἀργία.
μέμψεις συνεχεῖς continuæ expoſtulationes. *p.* 146. F. 284
καταχθῆναί που divertere aliquo. *p.* 147. A. *ibid.*
κακίαν πληγὴν, *p.* 151. F. 290. vid. Æſchyl. Agamem. v. 1352.
Δεβοῤῥα, Μέλισσαν σημαίνει κατὰ τὴν Ἑβραίων γλῶσσαν. *p.* 152. E. 291
Βάρακος, ἀστραπὴ lingua Hebræorum. *p.* 152. F. *ibid.*
συμφορεῖσθαι. *p.* 161. B. 302. vid. Strabon. *p.* 259.
παρεχόμενοι. *p.* 162. B. 303. Demoſth. Philipp. I.
ἐπεχείρησαν μαθεῖν. *p.* 162. C. *ibid.*
ὀξυτέραν ποιῶνται τὴν πορείαν celerius iter facere. *p.* 170. D. 312
οἱ κωμῆται vici incolæ. *ibid.* Eurip. Alceſt. v. 476. κωμῆται & Plato *l.* VII. de Legib. *p.* 794. A. Unde *leg.* hic κωμῆται.
παρῳχημένος ὑπὸ τοῦ χρόνου. *p.* 173. D. 316. Sic Æſchyl. Prom. 818. Εἰ μὲν δέ τι λοιπὸν ἢ παρειμένον·
προκατακλίνεσθαι τῶν κεκλημένων. *p.* 174. ult. lin. 318. *Interpres:* niſi ut illi primus accumbat.
ταχθῆναι πάντας κατὰ φυλήν τε καὶ πατρίδα ita corrupt. at πατριὰν legiſſe videtur Interpres: qui familias vertit. Sic Saulus de ſe pag. præced. 175. D. 318. καὶ πατριᾶς ταπεινοτέρας τῶν ἄλλων πατριῶν & mox: πατρὸς καλουμένη πατριά. 176. D. 319
σχοίνων δέκα δι᾽ ὅλης τῆς νυκτὸς ποιήσας ὁδόν. *p.* 178. B. 322. σχοῖνοι menſura viæ Perſica teſte *Athenæo lib.* III. *p.* 122. A. παρασάγγας, ἢ τὰς ἀγγάρους καὶ τὴν σχοῖνον ἢ τὸν σχοῖνον.
ἐν πόλει Γεβαθῶν. *p.* 180 *lin.* 2. 324. forte Γαβάλων, Γάβαλα Urbs Palæſtinæ.
Ferri omnis uſus interdictus Judæis à Gabanſim in Palæſtina incolis, καὶ σιδηροφορεῖν χρῆσθαί τε καὶ κατ᾽ ἅπαξ ἀπηγόρευον σιδήρῳ. *p.* 180. A. *ibid.* Etiam Agricolis. *ibid.*
ὕνιν vocat vomerem. *p.* 180. A. *ibid.* Sic Plutarch. in Romulo. *p.* 25. D.
ὑπονόμους loca ſubterranea. *p.* 180. C. *ibid.* ὑπόνομος cuniculus Thucyd. *l.* II. *p.* 149. A. *Schol.* ὑπόνομος, κεχωσμένον ὄρυγμα Polyæn. Strabo. *p.* 170. & 575.
διηρξιοπάθει. 513. *ult. lin.* 744
μεγαλεῖον τοῦ φρονήματος. 526. C. 758
ἐπ᾽ ἐκείνῳ γένησεται τὰ πράγματα penes illum eſſet rerum imperium. 526. D. *ibid.*
ἤτησε μηδὲ ἰδεῖν. *p.* 515. C. 746
ἀπεργάσασθαι. 522. G. 754
ἄγειν καὶ δεῖν. 523. F. 755
ἀνυπολόγητος. 526. D. 758
εὐμένειαν τοῦ Θεοῦ προσποιησάμενος. *p.* 517. C. 759
τὰ προσεκλύσατο. 528. B. 760
ἐξαφανισάμενος. 529. B. 761
προσποιούμενον. 529. C. *ibid.*
παρουσίᾳ τῶν πλείστων Ἡρώδης. 532. A. 764
συμπολίζειν. 534. B. 767
κατὰ προσολκὰς τοῦ Ἀραβῶν. 526. D. 758
τοὺς μονάρχας Regulos. 527. A. 759
δυσύποιστον. 518. B. 760
μεγαλαρχίαν. 528. G. *ibid.*
ἐπιδημοῦντι. 531. A. 763
φλέγουσιν καὶ παύουσιν τοῦ ἰδίου. 531. A. *ibid.*
χρυσοῦ ἀπέφθου. *p.* 512. D. 743
ἐμπαῤῥησιασάμενος. 534. E. 768
βασιλεία αὐτεξούσιος. 532. G. 765
ἀντεφοδιαζομένων. *p.* 535. F. 769
ἀνθυπετέρασε. 536. C. 770
προσχωρεῖν. 536. *ult. lin.* 770. 538. B. 772
ἐνδίμησις moles in mari. 538. F. 772
προκυμάτια. 538. G. 773
ἀνακαθαρίζειν. 440. F. 647
ἐξανθρωποζομένοις. 541. F. 777
ἀγχιστεῖαι. 542. *ult. lin.* 778
συνεζητεῖτο. 543. E. 779
ἀξιοαφηγητότατον. 545. B. 781
κιονοκρανίων capitella. 543. C. 778
δυσνοίας. 548. C. 784
οἰκοδομῶν αὐτόν. *p.* 554. E. 791

VERBA JOSEPHI APUD HESYCHIUM OBSERVATA.

καθυγρανθείη. 777. A. 2: 149
καθεκτέον. 776. D. 2: 149. καθεκτικοί. 786. B. 2: 162
διαλογισμὸς rationes pecuniarum. 776. G. 2: 149
ἐπιδιαθήκη de poſteriori Teſtamento ſeu Codicillis. 777. A. B. 2: 149. 778. C. 2: 151
βεβαιωτὴς Teſtamenti. 778. C. 2: 151
νεωτεροποιΐα. 778. F. *ibid.*
βάρειον κλίμα. 779. A. 2: 152
συστάδην cominus. 779. C. *ibid.*
βασιλικῶν. 773. G. 2: 142
ὁπλοθήκας. 780. A. 2: 153
πρόσωπα pro perſonis. 778. D. 2: 151
ἀπεδύσατο diſſolvit. 782. E. 2: 157
δυσάρεστον. 782. F. *ibid.*
τετραρχία de Ethnarchia. 783. B. 2: 158
ἀποβολή. 783. D. *ibid.*
ἰδιόξενος. 783. E. *ibid.*
φρενοβλάβεια. 783. F. *ibid.*
αἱρετισταί. 784. G. 2: 160. 786. F. 2: 163
κοινωνητικόν. 785. E. 2: 161
λευχειμονεῖν. 785. C. *ibid.*
καταστολὴ amictus. 785. D. *ibid.*
ἑτεροδόξων. 785. F. *ibid.*
αἱρετίζειν. 786. D. 2: 163.
ἐξασφαλίζονται. 786. G. *ibid.*
ἑβδομάδες de Sabbato. 787. B. 2: 164
λιπαρεῖν verbis exorare. 787. C. *ibid.*
σκαλίδι. 787. C. *ibid.*
νεοσύστατοι noviſſime accedentes. 787. C. *ibid.*
ἐμπαιδοτριβούμενοι. 788. C. 2: 165
φοινικῶνες palmata. 789. B. 2: 166
δείκηλον. 789. C. 2: 167
σημαῖαι, ſigna, vexilla. 789. C. *ibid.*
τελεσιουργεῖ. 789. F. 2: 167
κορβωνᾶς. 789. F. *ibid.*
ἀκροτομεῖσθαι. 790. E. 2: 169
ἐπισήμαντος. 791. E. 2: 170
ἀποστροφὴ σωτήριος. 793. A. 2: 172
δεδοημένης. 817. F. 2: 201.
εὐβουλία. 818. B. 2: 202
γυμνῆται velites. 818. C. *ibid*
στρατοπεδεύεσθαι. 818. E. *ibid.*
οὐραγία poſterioris agminis. 819. B. 2: 203
διαμιλλᾶσθαι. 820. A. 2: 204
διασπᾶν τὴν τάξιν ordinem interrumpere. 820. E. *ibid.*
ὀρέων, ὑποζυγίων mulis, aſinis. 821. G. 2: 205
κατεσπαρμένους. 802. A. 2: 183
λιθόχυ. 817. C. 2: 201
συμφράττοντες. 787. D. 2: 165
Σκοπὸς locus prope Hieroſolyma. 819. E. 2: 203
ἐπελαφρύνειν. 626 E. 883
ἀφλογίστως. 634. C. 893
ἐν φροντίσιν. 634. D. *ibid.*
γενεθλιαλογία. 634. F. *ibid.*
ἐγκελευόμενος. 636. E. 895
παρέτρεψαν averterunt. 636. F. 895
ἀναμαξάμενος τὸν λόγον. 636. G. 896
ἀντιφθέγξασθαι. 638. C. 898
ἀντιπαρεξάγοντος. 639. E. 899
προαντεψηφισμένον. 640. B. 900
ἐπιστολὰς τὰς Γαΐου παρελθεῖν Mandata Caji prætergredi. 640. B. C. *ibid.*
ἀντιδιατάξειν. 641. B. 901
πρυτανεύων. 641. F. 902
ἄνιτε ἐπὶ ἔργα τὰ αὐτῶν ἕκαστοι ad colendos agros. 641. G. 902
σύνοφρυ ὑπόδρον. 642. A. 903
ἐνδοιάζειν. 642. C. *ibid.*
κύβον ἀναρρίπτειν aleam jacere. 643. B. 904
ἵππων φορβάδων. 645. C. 907
αἰπεινῶν ὁδῶν. 645. G. *ibid.*
καταμόνας ſolum. 645. G. 908. 648. B. 911
ἐφυστερηκότος. 645. G. 908
ἐνστόμισμα. 646. B. *ibid.*
τὴν σύνοδον τῆς γυναικὸς congreſſionem cum muliere. 647. B. 909
δυσεντίλεκτον. 647. B. *ibid.*
μεθιστᾷ ſuſtulit. 648. A. 910
ἄπυρον. 649. C. 912
ἀντανίζομαι. 649. C. *ibid.*
ἐπιστόμισμα. 649. E. *ibid.*
ἀναπεριβούλ. 620. G. 875
γενόμενοι ἐπὶ τῷ αὐτῷ τρόπῳ factas cum arbitris *Galen.* 629. B. 886
ἀνανταλλάκτως. 654. B. 917. 641. G. 902
ἐφυστερήσῃ. 654. E. 918
παιδιὰν ἐποιεῖτο αὐτόν. 654. F. *ibid.*
ἐμφοιτάζειν. 656. C. 920
ἀφιστάμενος. 656. E. *ibid.* ſuſpect.
προσπαρεστάτο. 657. A. 921
ἐντετόρευται διάσημα. 657. D. 922
ἀνθυπεστάλμενα. 657. D. *ibid.*
μετακαθίζειν. 657. E. *ibid.*
ἐπὶ θήρᾳ in gratiam. 657. E. *ibid.*
θεωρίαι de ludis. 658. C. E. 923
θεωρία Αἰγυπτία. 655. E. 919
ὑπερβάλλεσθαι cunctari. 656. E. 920
εὐπροσηγορώτατος. 659. A. 925
ἀκροάματα. 659. C. *ibid.*
ἀποψυχθείς. 661. A: *ibid.*
φιλοθεαμοσύνη. 661. F. 926
συντυραννοῦντες. 662. A. 927
ἰδιοπρεπέστερον. 663. A. *ibid.*
ἀκρίτων τῶν πραγμάτων. 664. E. 932
περιεργότερον. 665. B. *ibid.*
πανοικεσία. 665. E. 933
εἰρηκότα. 665. G. 933. 666. E. 934
ἀνεπιπλήκτως. 666. B. 234
ἐπαναρρίπτεσθαι. 666. C. *ibid.*
ἀναντιλέκτως. p. 659 G. 925
ἀναντίλεκτοι. p. 667. F. 936
ἐπαναστησόμενοι. 662. A. 928
ἐπαναστῆναι. 663. A. 929
παρείκει ἄν. 668. A. 936
ἀνάγκασμα. 668. B. *ibid.*
ἀπαμφιέσας. 668. C. 937
τὸ στρατηγικὸν prætoriani milites. 668. E. *ibid.*
χρήσει καλῶς. 688. E. 963
τετρυχῶσθαι. 671. B. 941
μεταρχηθῆναι. 672. A 942
στάσιν ἱππικοῦ ſtatuti Equ. 672. B. *ibid.*
ἐνδυναστεύειν. 672. D. *ibid.*
διακωδωνίζειν. 672. D. *ibid.*
Κολωνιῶν. 674. F. 945
μουνικιπίων. 674. F. *ibid.*
ἀμισθωτί. 675. F. 946
κασσίδι. 314. E. 491
ἀποκαλύπτεσθαι. 676. F. 947
στρατιῶται. 677. A. *ibid.*
ἐξαναβιβάζειν. 678. A. 949
ἀλίζειν. 678. A. *ibid.*
μαρμαίρων. 679. A. 950
διακάρδιον. 679. C. 951
κατείληχεν. 661. 927
ἐφομιλῆσαι αὐτῷ. 597. A. 844
μόνος ἐκφορεῖσθαι. 593. E. 840
κουφολογία. 593. D. *ibid.*
ἀλληλοφθορῶν. 593. D. *ibid.*
κυνήθερον. 595. C. *ibid.*
στερεοτυπουμένη. 595. D. *ibid.*
οἱ σοφισταὶ doctores in limine portæ. 596. C. 843
ἀνασφῆλαι. 597. G. 845
φιλοξενῶν. 598. G. 846

περίσ-

ἀϐίδω σιτίων. 599. B. 847
σωματοφύλαξι. 599. C. ibid.
ἐν τῷ ὑστάτῳ ἀν. 599. D. ibid.
μυριάδες χιλίαι centies centena millia. 599. F. 848.
διαθρύζειν. 600. A. 848. 606. F. 856
ἰάχυσεν. 600. A. 848
ἀνακωχή. 603. E. 852
αὐτονυκτί. 604. A. 853
ἰδιόνοιον. 604. C. ibid.
ἀνεδίασον. 605. C. 854
ἀναζυγήν. 605. F. 855
ἐπισημιοῦντας. 605. G. ibid.
διιόντι τῶν πέδων. p. 609. A. 859
προσπαραγαγεῖν. p. 610. D. 860
ἀρχιπαλάβολος. 610. F. 861
ἀνέκπτυσε. p. 610. F. ibid.
ἐγγυώμενοι. 611. D. 862
ἰδιοξενεῖν. 612. F. G. 864
φαρμακεύων τῆς μορφῆς. 612. F. ibid.
αὐτουργία. 613. B. ibid.
ἐνετεχίζετο 613. B. ibid.
ῥόδακον σώματος. 613. B. 864
συμπνεύσομεν. 613. B. ibid.
ἀνεπλήρωτο. 612. E. 863
ἔκπλαγεν ἐκ τοῦ ὀξέως ποιησάμενος. p. 614. A. 865. 866
ἐν ἀγυιαῖς ἰδ. 630. C. 887
ὁ μεσίτης. 630. D. 888
τὰ ἀπόγεια. 630. E. ibid.
πρὸς τὰς καταβολάς. 630. F. ibid.
καταβολὴ χρέους. ibid. G. & 631. B. 889
εἰρημένοις. 631. G. 890
ἰμείρετο. 632. G. 890. 633. A. ibid.
ἐπιρυτάζειν. 631. G. ibid.
σύντροφος. Palæſtinæ. 749. D. 912
πολυπρόσωπος. 555. A. 792
παραφυλαττόμενα. 555. B. ibid.
παριῶσι. 555. C. ibid.
ἀναξιοπαθεῖ. 564. B. 803
δυσωπεῖσθαι. 569. B. 809
ἀφελομένων Ζηνόδωρον Zenodori alimentum. 570. E. 810
ὀργιζόμενον. 583. B. 827
ἀφαιρέσεις τοῦ παιδὸς πράγματος. 585. A. 830
ἀντίσπασμα. 585. C. ibid.
ἐξοίσεις. 588. B. 833
ἀπεσκευασμένην. 588. F. 834
ἴσως de muliere. 589. C. 835
ἀφεὶς ἐφεδρεύειν τῇ βασιλείᾳ. 590. A. 836
διαπεπιστευμένη ἐν αὐτῷ. 590. A. ibid.
καρδιωμένος. 590. B. ibid.
ἐκπύσεις. 590. D. ibid.
προδιεγνωσμένη δίκη. 590. G. 837
ἐκδοτῶν. 592. A. 838
ἐκολάπτετο. p. 592. B. ibid.
δοξοπισταί. p. 593. C. 839
ἐξ ἐγγίονος ἀρμοσμένος. 584. C. 829
ἐκπεπλευσμένων. 585. C. 830
ἐπ' ὑδαρμονοῖς. 585. C. ibid.
τάχος celeriter. 586. G. 831
ἐπελάθετο. 589. A. 834
ἀντιπρεπῶς. 589. F. 835
ἐξεῖπον. 589. B. 834
ἐκπνεῖν. 592. D. 838
ἐν πρώτοις. 592. C. ibid.
μείζονες ἐκδοτῶν. 593. A. 839
στασιαστῶν. 593. A. ibid.
ἀπορίᾳ φιλοσοφίας. 484. C. 701. Heſych.
ἐπαινεῖ in Textu ἐπαινεῖς an ἐπαινεῖ. 485. 702. vel 703
ἔτρυζεν in MSS. & Jul. 485. 702. vel 703
ἐντρεχεῖ φρονήματος. 488. Heſych. 706. vel paullo poſt.
ἀποφλεῖν &c. 490. l. 5 717
Ibid. ἀνεπιμαχότερος Heſych.
ἐμπεριέχομαι. 496. 725
ἐπὶ τελεία φυγῆ. 499. l. 4. 727
ἐμφθέρεσιν. 501. 729. vel paullo poſt.
ἐκ τοσούτων θεῶν. 502. 731
ἔρραψεν. 503. 733
θαρσήσωμεν. 503. ibid.
ζυγομαχεῖν. 511. 741. vel 742
φησὶ δὲ καὶ Ὅμηρος locus Homeri notandus. p. 460. lin. 3. 671
πάντων ἐπ' ἰσχύοντο item Homeri locus p. 461. l. 2. 672
Νηρέα in MSS. Νηρέα vid. Iliad. ibid.
Ibid. ult. verſu Not. Homeri locus.
Homeri locus 463. 1. lin. 673
Ibid. circa finem ἀποδεξάμενοι ἐν χερσί quid notat.
φίλους ὁμολογεῖν an φιλίαν &c. 464. lin. 1. 676.
πρὸς τοῦθ' ἔξω MSS. ἔχειν. ibid.
ἀποσμαθυμένους } In Heſychio.
ἀψυχαγωγήτους }
Οὐαί τε, καὶ μέγα χαῖρε. An hi verſus ex Homero? 466. 934
προεξαίρειν. In Heſych. 471. 685. vel 686
Στωικὸν ἐπιάζειν. 473. l. 5. 688
Homeri locus. p. 474. 689
MSS. ἀποπνευκέναι. 475. l. 1. 690
δείγματος MSS. Petav. δόγματος. 478. 693. vel 694

EZECHIELIS SPANHEMII
NOTÆ
AD FLAVII JOSEPHI OPERA.

TESTIMONIA &c. DE JOSEPHO.

ORigenes lib. 1. contr. Celſum pag. 35. Ἐν γὰρ τῷ ὀκτωκαιδεκάτῳ τῆς Ἰουδαϊκῆς Ἀρχαιολογίας ὁ Ἰώσηπος μαρτυρεῖ τῷ Ἰωάννῃ ὡς βαπτιστῇ γεγενημένῳ, καὶ καθάρσιον τοῖς βαπτισαμένοις ἐπαγγελλομένῳ· ὁ δ' αὐτὸς καίτοιγε ἀπιστῶν τῷ Ἰησοῦ ὡς Χριστῷ, ζητῶν τὴν αἰτίαν τῆς τῶν Ἱεροσολύμων πτώσεως, καὶ τῆς τοῦ ναοῦ καθαιρέσεως· δέον αὐτὸν εἰπεῖν, ὅτι ἡ κατὰ τοῦ Ἰησοῦ ἐπιβουλὴ τούτων αἰτία γέγονε τῷ λαῷ, ἐπεὶ ἀπέκτειναν τὸν προφητευόμενον Χριστόν· ὁ δὲ καὶ ὥσπερ ἄκων οὐ μακρὰν τῆς ἀληθείας γενόμενος, φησὶ (ταῦτα συμβεβηκέναι τοῖς Ἰουδαίοις κατ' ἐκδίκησιν Ἰακώβου τοῦ δικαίου, ὃς ἦν ἀδελφὸς Ἰησοῦ τοῦ λεγομένου Χριστοῦ, ἐπειδήπερ δικαιότατον αὐτὸν ὄντα ἀπέκτειναν·) Hæc uncis incluſa non leguntur hodie apud *Joſephum. Vide Huet. Demonſtr. Evang. pag. 3.* Prius Joſephi Teſtimonium de Joanne Baptiſta, ex *ἀρχ. l.* XVII. *c.* VII. *p.* 626. *N. E.* 883. *ſeq.*

Idem Origen. adverſ. Celſ. *l.* II. *p.* 69. ἢ ὁ θεὸς Τίτος καθεῖλε τὴν Ἱερουσαλήμ, ὡς μὲν Ἰώσηπος γράφει, διὰ Ἰάκωβον τὸν δίκαιον, τὸν ἀδελφὸν Ἰησοῦ τοῦ λεγομένου Χριστοῦ· ὡς δὲ καὶ ἡ ἀλήθεια παρίστησι, διὰ Ἰησοῦν τὸν Χριστὸν τοῦ Θεοῦ· Idem illud prius teſtimonium Joſephi de Jacobo, quod tradidit, in ejus libris non extat.

Idem tamen Joſephi teſtimonium extat etiam *Euſ. H. Eccl. lib.* II. *c.* XXIII. *p.* 65. D. ὁ γοῦν Ἰώσηπος οὐκ ἀπώκνησε καὶ τοῦτ' ἐγγράφως ἐπιμαρτύρασθαι, δι' ὧν φησι λέξεων· ταῦτα δὲ συμβέβηκεν Ἰουδαίοις, κατ' ἐκδίκησιν Ἰακώβου τοῦ δικαίου, ὃς ἦν ἀδελφὸς Ἰησοῦ τοῦ λεγομένου Χριστοῦ, τοῦτον εἴπερ δικαιότατον αὐτὸν ὄντα οἱ Ἰουδαῖοι ἀπέκτειναν.

Alter locus Joſephi de morte ejuſdem Jacobi ibi ab Euſebio adductus extat *ἀρχ. l.* XX. *c.* VIII. *p.* 698. B. *N. E.* 976.

Hieronym. de Script. Eccleſ. in Joſepho & in Jacobo tradit Joſephum manifeſtiſſime confiteri decimo Antiquitatum libro, *Johannem Baptiſtam vere Prophetam fuiſſe*, quod tamen illic nuſquam occurrit. *Huet. Dem. Ev. p.* 32. Ita *Suidas* in Ἰώσηπος.

Idem Suidas in Ἰησοῦς ait ſcripſiſſe Joſephum, ὅτι Ἰησοῦς ἐν τῷ ἱερῷ μετὰ τῶν ἱερέων ἠγίαζε, quæ in ipſius libris tradit non comparere *Huet. ibid. cum Joſepho de Chriſto ἀρχ. l.* XVII. *c.* IV. *p.* 621. G. 622. A. *N. E.* 876. *ſeq.*

Cyrill. adv. Julian. *l.* VI. *p.* 205. B. Κλήμης μὲν γὰρ ἐν τοῖς στρωματεῦσί φησι, τὴν Σαγχωνιάθω Ἱστορίαν τῇ τῶν Φοινίκων φωνῇ γεγραμμένην μεθαρμόσαι πρὸς τὴν Ἑλλήνων οὐκ ἀθαύμαστον ἐπὶ παιδείᾳ λαχόντα τὴν δόξαν τὸν Ἰουδαῖον Ἰώσηπον·

Grotius Annot. in Matth. XIV. 3. Joſepho autem ſumma fides & diligentia, & quæ paſſim in eo apparet intima cognitio rerum; familia illius meretur, ne quid tamen contra eum pronuntiemus.

Caſaubon. adv. Baronium ad Apparatum pag. 154, 155. *edit. in fol. Londin.* Veriſſimum enim eſt, quod multos ante annos ad Suetonium dicebamus, & argumentis aliquot demonſtravit poſtea ὁ μακαρίτης Scaliger, Joſephi Codices depravatiſſimos jam circumferri, neque hodie atque heri eſſe corruptos, ſed ante Ruffini ætatem. Id enim Verſio illius maniſeſtiſſime declarat, multis locis ad inſaniam uſque inepta, non aliam perſæpe ob cauſſam, niſi quod corruptiſſimos nactus Codices, & judicio Critico deſtitutus, quicquid invenit exponere eſt coactus. Tanta autem fuit Ruffini in hoc præclaro incepto infelicitas, ut libris uti illi contigerit, etiam hodiernis noſtris interdum depravatioribus.

Idem *pag.* 156. Porro Græci Codicis Scripturam in editione Baſileenſi. (nupera enim priore deterior) locis prope infinitis eſſe corruptam, & ſæpe vocibus aliquot mutilatam eſſe, uti periodis integris, docuit me diligens comparatio cum vetuſtiſſimis Exemplaribus, quæ in Regis Chriſtianiſſimi Bibliotheca ſervantur. Collationem illam jam ante annos quinque inſtitueram, opera adjutus doctiſſimi Viri Caroli Labbæi Juriſconſulti, quum id à nobis illuſtriſſimus Scaliger petiiſſet, de Editione nobiliſſimi Scriptoris tum cogitans, quam immatura Viri divini mors Reip. litterariæ invidit. Tum igitur ex unius aut alterius libri contentione didici, quod dudum eram ſuſpicatus, hodiernis Joſephi libris nihil depravatius poſſe inveniri, de quo tamen ne per ſomnium quidem tot Interpretes videntur cogitaſſe.

Ibid. *pag* 155, 156. Non fugiſſet hoc Ruffinum, ſi libros contra Apionem legiſſet, nam in priori illorum vera erat lectio. Omitto ſimilia his ſexcenta alia imperitiæ Ruffini, ſimul & vetuſtiſſimarum apud Joſephum mendarum exempla. Quum igitur probaverimus Ruffinum libris depravatiſſimis eſſe uſum, mirari nemo debet, hunc etiam locum inter alios prope infinitos, jam tum in illius Codice iviſſe corruptum. Vetuſtatem erroris arguit hic conſenſus ejus Verſionis cum exemplaribus Græcis, etiam manu exaratis, & quidem oppido vetuſtis: veritatem ſententia non probat.

Idem *pag.* 153. Sciat Lector mendoſum eſſe illum locum, ut alios in optimo illo Scriptore infinitos. Perperam enim apud Joſephum legitur ἐν. &c. *lib.* XIV. *c.* XVII. pro κ' &c.

Idem *pag.* 461. Nam ex comparatione antiquiſſimarum Membranarum, quæ in Bibliotheca ſervantur τοῦ θεοτρεφοῦς Chriſtianiſſimi Ludovici Regis XIII. didicimus, ubicunque hodierna ſcriptura habet Πάσχα, primitus fuiſſe ſcriptum Φάσκα, quæ vox aliquot etiamnum locis reperitur ſervata.

Porphyrius περὶ ἀποχῆς l. IV. *pag.* 381, 382. Ἰώσηπος &c. ἐν τῷ δευτέρῳ τῆς Ἰουδαϊκῆς Ἱστορίας, ἣν δι' ἑπτὰ βιβλίων συνεπλήρωσε, καὶ ἐν τῷ ὀκτὼ καὶ δεκάτῳ τῆς Ἀρχαιολογίας, ἣν διὰ εἴκοσι βιβλίων ἐπραγματεύσατο· καὶ ἐν τῷ δευτέρῳ τῷ πρὸς τοὺς Ἕλληνας· εἰσὶ δὲ δύο τὰ βιβλία, nempe duo contra Apionem.

IN LIBROS ἁλώσεως.

Ἱστοριῶν nomine citantur hi libri Ἁλώσεως ab *Euſebio H. Eccl. l.* I. *c.* VIII. *p.* 25. ubi ex iis locum de morte Herodis citat, qui legitur 29. lib. I. ipſe autem Euſeb. ut è libro II. memorat, καὶ ἐν τῇ δευτέρᾳ δὲ τῆς ἱστοριῶν.

Euſebius H. Eccl. lib. III. cap. IX. de hac Joſephi hiſtoria: τὴν δὲ ἱστορίαν τοῦ κατ' αὐτὸν Ἰουδαϊκοῦ πολέμου ἐν ἑπτὰ λόγοις· ἃ καὶ οὐ μόνον τῇ Ἑλλήνων, ἀλλὰ καὶ τῇ πατρίῳ φωνῇ παραδοῦναι αὐτὸς ἑαυτῷ μαρτυρεῖ· ἄξιός γε ὢν διὰ τὰ λοιπὰ πιστεύεσθαι.

De toto Conſilio & veritate hujus Hiſtoriæ, & qua fide ſcriptæ, ipſe Joſeph. adv. Apion. lib. I. §. 9.

Ἐγὼ

Ἐγὼ δὲ καὶ περὶ τοῦ πολέμου &c. ejuſdem paragraphi uſque finem.

IN PROOEMIUM LIBR. I. ἀρχαιολογίας.

Epaphrodito cuidam dedicaſſe opus Ἀρχαιολογίας teſtatur Joſephus ſub finem lib. de Vita §.76. σοὶ δ' ἀποδεδωκὼς, κράτιστε ἀνδρῶν Ἐπαφρόδιτε, τὴν πᾶσαν τῆς Ἀρχαιολογίας ἀναγραφὴν, ἐπὶ τοῦ παρόντος ἐνταῦθα καταπαύω τὸν λόγον.

ΛΟΓΟΣ ΠΡΩΤΟΣ.] *In Edition. Oxon. additur:* Περιέχει ἡ βίβλος χρόνον ἐτῶν ͵γωλγ'. In *MSS. Big. Gal.* ͵φωλγ'. *Baſ.* ͵ωλγ'. *Iſ. Voſſ.* ͵γψλγ'. h. e. MMMDCCXXXIII. Qui continet Tempus Annorum MMMDCCCXXXIII. A condito vero Mundo ad Neronis Annum XII. ut teſtatur circa finem ἀρχαιολ. lib. 20. c. 10. §. 2. in quo eadem differit.

§. 1. Εἰς αὐτὴν] Εἰς ταύτην Caſ.

Πρὸς τοὺς Ἰουδαίους πόλεμον &c.] Scripti Libri Belli Judaici ante ἀρχαιολογίαν. Vid. infr. c. II. §. 4. ὡς μοι καὶ πρότερον λέλεκται, τὸν Ἰουδαικὸν &c.

Τὴν ἀλήθειαν.] Τῇ ἀληθείᾳ *Big.*

§. 2. Ἐγκεχείρισμαι.] Ita *Oxon.* ex *Big.* & *Hen.*

Περιττὴν ἀσχολίαν, νομίζων &c.] Quam Ἀρχαιολογίας hiſtoriam ſupervacuam judicabat. ἀλώς. Præf. §. 5. τιμᾶσθαι δὲ παρ' ἡμῖν &c.

Τοῖς Ἕλλησιν.] Non Græcis ſolum, ut hunc locum vertit *Tan. Faber, in Epiſtola de Joſephi* loco de Chriſto, ſed Gentilibus in genere, quum in gratiam Romanorum potius, quam Græcorum hanc Hiſtoriam condiderit Joſephus. Vid. Huet. Dem. Evang. p. 38.

Ἐκ τῶν Ἑβραϊκῶν μεθηρμηνευμένην γραμμάτων.] Vid. eadem de iis ἀρχ. lib. X. c. καὶ γὰρ οὐδὲν ἐν ἀρχῇ τῆς ἱστορίας &c.

Μεθηρμηνευμένην.] Μεθηρμ. *Ox. Big.*

Ἤδη μὲν οὖν καὶ πρότερον διενοήθην, ὅτε τὸν πόλεμον συνέγραφον.] Conf. mox ſupra.

Θαρσήσαντα.] Ita *Ox. Big.*

Ὑπέθετο εἰς ἀπόδοσιν ἡμῶν καὶ ξένοις διαλαβὼν συνθεῖναι.] Vide, quæ de hoc ſuo conſilio, quæ in Hebræis voluminibus contenta, in Græcam linguam transferenda ait ἀρχ. lib. X. c. μεταφράζειν τὰς Ἑβραίων βίβλους εἶπον εἰς τὴν Ἑλληνίδα γλῶσσαν &c.

Ἐπαφρόδιτος, ἀνὴρ ἀγαπῶν μὲν ἰδίως παιδείας ἡγεμονίας.] De hoc Epaphrodito in fine *l. de Vita* & initio *lib. contr. Apion.*

§. 3. Αὐτὰ μόνα τὰ τοῦ νόμου παρέδοσαν οἱ πεμφθέντες &c.] Lex ſola à LXX. Interpretibus verſa ſub Ptolemæo; vid. infr. lib. XII. c. 2 §. 1. τόν τε νόμον ἑρμηνεῦσαι & infr. eod. cap. ἐπὶ τὴν ἑρμηνείαν τοῦ νόμου & infr. eod. cap. ἀναγνωσθέντος τοῦ νόμου· ἠξίωσαν &c.

Τὴν Ἀλεξάνδρειαν.] *Adv. Apion. lib.* 2. §. 4. ἐσπούδασε γνῶναι τοὺς ἡμετέρους νόμους &c. & infr. *lib.* 12. *c.* 2. §. 1.

Πεντακισχιλίων ἐτῶν ἱστορίας.] Hiſtoria V. millium annorum in Sacra Scriptura. Idem adv. Apion. lib. 1. c. 1. §. 1.

Ἄπορα μὲν γίνεται τὰ πέρματα.] *Æſchyl. Prom.* v. 93. ἄπορος πέρματος.

Αὐτῶν οἱ ποιηταὶ τὰς γενέσεις τῶν θεῶν,] Moſes antiquior natalibus Deorum apud Poëtas. Omnia apud Græcos χθὲς καὶ πρώην, adv. Apion. lib. 1. §. 2.

§. 4. Συμβολαίων.] Συμβόλαια Græcis Oratoribus *conventiones, contractus* tam privatorum inter ſe, quam inter diverſas urbes, vel populos, de commerciis aliiſve publicis negotiis. Hinc *Maxim. Tyr. Orat.* XXXVI. συμβολαίων ἐμπορικῶν, θαλαττίων &c. mentio.

Καὶ λίαν φιλόσοφος· ἣν ἐγὼ νῦν μὲν ὑπερβαλοῦμαι, Θεοῦ δὲ διδόντος ἡμῖν χρόνον, πειράσομαι.] Quo ſpectare videtur quod in fine ἀρχαιολογίας teſtatur, ſe quatuor libros ſcripturum de Judæorum opinionibus: περὶ Θεοῦ καὶ τῆς οὐσίας αὐτοῦ, καὶ περὶ τῶν νόμων &c.

lib. 20. c. 10. §. 2. Item quod mox ſequitur cap. 1. §. 1. ὑπέσχημαι τὴν αἰτιολογίαν ἀποδώσειν &c.

CAP. I.

§. 1. Ὑπέσχημαι τὴν αἰτιολογίαν ἀποδώσειν &c.] Αἰτιολογίαν promittit Joſephus vid. mox ſupr. Procem. §. 4.

§. 2. Πυῤῥός.] אדם *rubere*, אדם *rufus*, ἐρυθρός *Cant.* VII. 10.

Παρθένος γῆ.] Sic παρθένον ψυχὴν *Euripid. Hippolyt.* v. 1006. παρθένοι τεμένους Ariſtophan. apud Euſtath. in Hom. p. 310. ad 1446. Sic eo ſenſu Polyb. l. 1. p. 23. ult. lin. οἱ Καρχηδόνιοι ξενιζόμενοι ταῖς τῶν ὀργάνων καινοτομίαις &c.

Ξενιζόμενον.] Conf. inf. §. 4.

Ἰσσά.] אשה femina.

§. 3. Φεισὼν —— Φορὰ —— Διγλάθ —— Γηών.] Phiſon ſeu Ganges, Φορὰ Euphrates, Διγλὰθ Tigris, Γηὼν Nilus.

§. 4. Ἐξένιζεν.] Supra §. 2. ξενιζόμενον. & mox infra hac eadem §. *Gen.* ξενιζόμενοι pro ξενιζόμενος.

Τοκετοῖς.] Τοκετοὶ partus LXX *Gen.* XXXV. infr. cap. 12. §. 2.

Κατὰ τῆς γῆς ἰλυσπώμενον.] Ἰλυσπώμενα ἐπὶ γῆς *Plato in Timæo.*

CAP. II.

§. 1. Κάϊς, Ἄβελος &c.] קין *res quæcumque acquiſita.* à קנה *habere, acquirere.*

Ἄβελος —— πένθος.] אבל *lugens*, אבל *luctus.*

Γάλα, καὶ τὰ πρωτότοκα τῶν βοσκημάτων.] Hinc lactis antiquus uſus in Sacris, etiam Gentilium ſicut Eumenidum & Romuleæ apud Romanos. *Plutarch. in Romulo* p. 19. D. καὶ γάλα τοῖς ἱεροῖς ἐπισπένδουσιν.

Τὰ πρωτότοκα.] Per πρωτότοκα non ipſas victimas, ſed lanas ovium oblatas ab Abele putat Grotius; de lancis primitiis Diis Gentium oblatis. *Sophocl. apud Clem. Strom. lib.* VII. *p.* 476.

Πολυπραγμοσύνη.] Nota de Deo hoc dict.

§. 2. Ναΐδα, τόπον.] נוד Gen. IV. 16.

§. 3. Σειράδα.] *Gen.* Σειράδα pro Συρίαν *Jo. Antioch. Malal.* Sic Anonym. Exc. Chron. εἰς τὸ Σειρίδος ὄρος ἔμεινε, καὶ ἦν ἕως ἄρτι, ὥς φησιν Ἰώσηπος.

CAP. III.

§. 3. Ἐν μηνὶ δευτέρῳ, Δίῳ.] Δῖος hic menſis ſecundus non Macedonum Europæorum, ſed Syro-Macedonum.

Μαρσουάνη.] Marcheſcuan, מרחשון.

Νισὰν, ὅς ἐστι Ξανθικός.] Niſan idem qui Ξανθικὸς, Aprilis vid. infr. lib. 2. c. 14. §. 6. & lib. 3. c. 8. §. 4. ניסן Menſis primus Nehem. 2. 1. Eſth. 3. 7. qui אביב in lege. Nempe à condito Mundo; juxta Joſephum ab Æquinoctio Autumnali. Niſan autem ab Æquinoctio verno Exod. XII. 2. Ab æquinoctio autem Autumnali Annus Civilis Hebræorum.

Διςχιλίων ἑξακοσίων πεντήκοντα ἕξ.] Calculus ille Joſephi ab Adamo ad Diluvium CCLXV annorum non conficitur ex annis ab eo aſſignatis Patriarchis ante-Diluvianis, ſed anni MDCLX.

§. 6. Βαριδὶς.] De quo mox infr. §. 9. & adv. Apion. lib. 1. §. 19. περὶ τῆς ἀποβατηρίου.] Sic S. Cyrillus adv. Julian. l. 1. p. 9. ex Abydeno: τὸ δὲ πλοῖον ἐν Ἀρμενίῃ προσίσχειν ξύλων φάρμακα ἀλεξητήρια τοῖς ἐπιχωρίοις παρεῖχεν· ſeu ut *Bochartus Phaleg.* p. 322. ἀλεξιφάρμακα ἦν.

Ἀποβατήριον.] Ἀποδιοπομπαῖον vid. infr. lib. 3. c. 10. §. 3. Hœdus in deſerta ἀποδιοπομπαῖος pro Populo. ἀποδιοπομπεῖσθαι *Heſych.* ἀποδιοπομπεῖ *Ariſtoph. Equit.* pag. 360. ἀποδιοπομπεῖσθαι *Syneſius* Epiſt. p. IV. p. 260. ἀποδιοπομπὴ Æſchyl. Perſ. v. 717.

§. 9. Βαριδὶς.] Vid. ſupr. not. ad §. 6.

Cap. IV.

§. 1. Σενναάρ.] *Gen.* σενναάρ. Infr. §. 3. *Gen.* σενναάρ.

§. 3. Ἑβραῖοι γὰρ τὴν σύγχυσιν Βαβὲλ καλοῦσι.] בלל *confudit* Gen. xi. 9.

Σεναάρ.] Vid. ſupr. §. 1.

Cap. V.

§. 1. Καὶ κόσμον θέμενοι.] Forte θέμενοι.

Cap. VI.

§. 1. Ταρσός.] *Gen.* θαρσίς· θ in ea voce mutato in τ, nempe θαρσὶς in Ταρσός.

§. 2. Ἀμάθη.] Ἀμάθη urbs Phœniciæ, dicta Macedonibus Ἐπιφάνεια. Conf. infr. lib. 7. c. 5. §. 4. & lib. 9. c. 10. §. 1.

Ἄρκην τὴν ἐν Λιβάνῳ.] Ubi natus Alexander Severus Imperator *Lamprid. in Alexandr. Sev.* Ab hac Ἄρκη Phœnicum alia Arabiæ, poſtea Πέτρα dicta, de qua infr. lib. 4. c. 4. §. 7. Superioris Ἄρκης mentio iterum lib. 5. c. 1. §. 22. Item vide Ἀρκὴν παράλιον lib. 8. c. 2. §. 3. & lib. 14. c. 1. §. 4.

§. 4. Νῖνον οἰκίζει πόλιν,] Conf. infr. lib. 9. c. 10. §. 2.

Φάλεκ γὰρ τὸν μερισμὸν Ἑβραῖοι καλοῦσιν.] פלג Peleg, *rivus*, à פלג in Pihel *dividere*.

Cap. VII.

§. 2. Νικόλαος δὲ ὁ Δαμασκηνός.] Vid. *Euſeb. lib.* ix.

Cap. VIII.

§. 1. Φαραώθης.] Conf. ἀλώς. lib. 5. c. 9. §. 4.

§ 3. Χαβρῶ] Conf. ἀλώς. lib. 4. c. 9. §. 7.

Τάνεως.] Conf. ἀλώς. lib. 4. c. xi. §. 5.

Cap. IX.

§. 1. Βαλλινῶν βασιλεύς.] *Gen.* βαλλῶν· βασιλικῆς· Βαλλινῶν βασιλεὺς è *MSS. Bigot.* Ballinorum Rex *Rufin.* Hinc videtur lux *Heſychio* βαλλὴν, βασιλεὺς Φρυγιστί. *Æſchyl. Perſ. v.* 758. βαλλὴν, ἀρχαῖος βαλλήν.

Ἀσφαλτῖτις.] Conf. infr. lib. ix. c. 1. §. 2. & c. 10. §. 1. & lib. 17. c. 6. §. 5. ut & ἀλώς. lib 1. c. 33. §. 5. De Aſphaltide λίμνῃ falſa, vid. Ariſtotel. Metor. lib. ii. & Olympiod. ad eundem p. 36 A. ἀσφαλτοφόρος λίμνη infr. lib. 17. c. 6. §. 5. Baſilius M. Homil. iv. in Hexaëm. p. 49. C. T. 1. ὅτι μάλιστα τὸ ἁλμυρὸν καὶ γεῶδες ἴσως παραπλήσιον ἔχουσα τῇ μεγάλῃ θαλάσσῃ, ὡς ἥτε Ἀσφαλτῖτις λίμνη ἐπὶ τῆς Ἰουδαίας καὶ ἡ Σερβωνῖτις ἡ μεταξὺ Αἰγύπτου καὶ Παλαιστίνης τὴν Ἀραβίαν ἔρημον παρατείνουσα.

Cap. X.

§. 1. Τὸ κρατεῖν οὐκ ἐν τῷ πλήθει καὶ τῇ πολυχειρίᾳ καθέστηκε συμβέβηκεν &c.] Conf. infra lib. 12. c. οὐκ ἐν τῷ πλήθει τὸ νικᾶν εἶναι &c.

§. 2. Μελχισεδέκης· σημαίνει δὲ τοῦτο βασιλεὺς δίκαιος.] Conf. ἀλώς. lib. 6. c. 10. §. 1.

Σόλυμα ὕστερον ἐκάλεσαν Ἱεροσόλυμα.] Conf. infra lib. 7. c. 3. §. 2.

Ἐσχώλης.] Ἐσχὼλ *Gen.* Ἐσχώλης *Edit. Oxon. MSS.* Ἐσχών.

Μαμβρῆς.] *Gen.* Μαβρῆς· Vel Μαμβρῆς, & ita *Oxon.*

§. 4. Καλουμένῃ δρυΐ.] Sic τῇ δρυῒ τῇ Μαμβρῇ infr. c. 11. §. 2.

Cap. XI.

§. 2. Τῇ δρυῒ τῇ Μαμβρῇ.] Conf. mox ſupr.

§. 4. Ὡς μοι καὶ πρότερον λέλεκται, τὸν Ἰουδαϊκὸν ἀναγράφοντι πόλεμον.] Conf. ſupr. Procem. §. 1.

Ζωὼρ ἔτι καὶ νῦν λέγεται.] Conf. Antt. lib. 14. c. 1. §. 4. item ἀλώς. lib. 4. c. 8. §. 4. μέχρι Ζοάρων τῆς Ἀραβίας lacus Aſphaltidis. Ζωὼρ *Hebr.* ὀλίγος, nempe צער.

Cap. XII.

§. 1. Μετῴκησεν.] *Gen.* μετοίκησεν. Vel μετῴκησεν.

Γέραρα.] Conf. infr. c. 18. §. 1. & lib. 8. c. 12. §. 2. ἄλλα γὰρ ἡ Γεράρων &c.

Πικρομένης.] Πικρομένης *Ed. Baſ.*

Βηρσουβαί.] Βηρσαβεὲ *Philo.* infr. lib. 6. c. 3. §. 1. Βηρσουβαί. Hic *Gen.* Βηρσουβαί.

§. 2. Τεκεῖν.] Conf. ſupr. 1 c. 4.

§. 4. Ναβαιώθης,] LXX Ναβαιώθ, à quo nempe Ναβαταῖοι· Vid. *Stephanum.*

Μάσμασος,] *Gen.* Μάσαμος· Μασσὰμ LXX. in *MSS. Alex.* Μασβάν.

Cap. XIII.

§. 3. Τὰς χεῖρας ἐπενεκλωσε,] Ariſtoph. Ἱππεῖς. p. 699. χεῖρας τιθέναι ταχέως· *Schol.*

Cap. XV.

§. 1. Τρωγλοδῦτιν.] Conf. inf. lib. 2. c. 11. §. 2.

Cap. XVI.

§. 1. Μηδ' ὅλως.] *Gen.* μηδόλως· Vel μηδ' ὅλως.

§. 3. Τὸν γάμον πολιτεύει τοῦτον.] Conf. infr. lib. 17. c. 12. §. 7.

Cap. XVIII.

§. 1. Σήειρον τρίχωμα λέγουσι·] שער *pilus*, שעיר *piloſus.*

§. 2. Γεράρων.] Conf. ſup. c. 12. §. 1.

§. 6. Ἀργίας.] Vel ἀργείης.

§. 9. Ἰάκωβος δὲ φοβούμενος τὸν ἀδελφὸν, τιμωρίαν βουλόμενον ἀπολαβεῖν &c.] Omittit hic Primogenituræ jus dolo ereptum, de quo infr. lib. 2. c. 1. §. 1. τὰ πρεσβεῖα de jure primogenituræ.

Cap. XIX.

§. 3. Φαιδρυνεῖ τε τοὺς λίθους,] *Callimach. Hymn. in Jov. v.* 32. χρόα φαιδρύνασθαι & quæ ibi noto.

Δεκάτην τῶν πεπορισμένων.] *Gen.* δεκάτην τῶν πεπορισμένων. Vel δεκ. τ. πεπορισμένων, & ita in *Ed. Gr. Baſil.*

§. 7. Πρεσβείας ἀντὶ τούτων ἀξιώσας·] *In Ed. Oxon.* ἀντὶ τούτων ἀξιώσει. προνομία de privilegio *Julian. Imp. Epiſt.* xxxvi. p. 171. νῦν ἀφῃρέθη τὴν προνομίαν, *privari nunc privilegio*, ſeu *prærogativa*, immunitate nempe in tributis. Idem Julian. Or. ii. p. 56. D. ἐκ τοιούτων προνομιῶν καὶ προνομιῶν ἀρξάμενοι.

§. 9. Τὰς τύπους τῶν θεῶν, ὡς εἶδον πατρῴους ὄντας &c.] Infra §. 10. ἱερὰ πάτρια & §. 11. ἱερώματα.

§. 10. Ἱερά τε πάτρια.] Vid. §. præc.

§. 11. Περὶ μίαν τῶν ἱερωμάτων.] Vid. §. 9. præced.

Cap. XX.

§. 1. Παρειδείλος βίου.] *Gen.* πεδεθεῖλος βίου. lege παρειδεῖλος, & ſic in *Baſil. Edit.*

§. 3. Σάκχεροι.] Σκηνὰς LXX. Gen. xxxiii. 13.

Cap. XXI.

§. 3. Ῥαχήλαν ἐκ τοκετοῦ θανοῦσαν θάπτει,] At de ea quaſi nondum eſſet mortua, infr. lib. 2. c. 3. §. 1. καὶ μήτηρ εἰς πένθος καὶ παιδὸς ἐμπέσοιεν &c. Verum Mater Joſephi Rachel jam erat mortua.

Lib. II. Cap. I.

§. 1. Πρεσβείων.] Conf. ſupr. lib. 1. c. 18. §. 9.

§. 2. Γοβολῖτιν.] Conf. infr. lib. 3. c. 2. §. 1.

Cap. II.

§. 1. Ὀνειρώττων ὁ θεός.] Poſt ὀνειρώττων Tan. Faber Epiſtol. p. 304. addendam cenſet vocem πρόῤῥησιν i. e. *prædictio.* Eodem ſenſu, quod addo, ſequitur mox §. 3. πρόῤῥησις infr. Sic infr. c. 5. §. 2. narrato ſomnio Pincernæ, φράζειν αὐτῷ τὴν πρόῤῥησιν τῆς ὄψεως.

§ 2. Προσκυνεῖν αὐτὸ.] Caſaub. Exercit. xv. p. 445. è MSS. Regiis ſupplet poſt προσκυνεῖν ΑΥΤΩΙ· καθάπερ οἱ ἄλλοι τοὺς δεσπότας, οἱ δὲ ευνοῦχοι ἰσχυρῶς αὐτῷ ᾖ μεγ.

§. 3. Θεοῦ δόν]ος,] Gen. Θεοῦ ζῶντος. Tan. Fab. Θεοῦ διδόντος, Deo dante Epiſt. p. 304. Sed nil opus hac emendatione. Formula enim Judæis conſueta, per Deum aut Dominum viventem, quæ iis vetita Hoſ. iv. 15. καὶ μὴ ὀμνύετε ζῶντα Κύριον.

Cap. III.

§. 1. Μήτηρ εἰς πένθος καὶ παιδὸς ἀποστερεῖσθαι, ὁ κατ' ἀνθρώπους γινόμενον νόμον, συγκαλαστῆναι.] Conf. ſupr. lib. 1. c. 21. §. 3.

Θεατάς.] Tan. Faber Epiſt. p. 305. hic emend. putat θεατὴν & μάρτυν & αἰτεσάτην. item Ἐξάγειν & δίκην μὴ δεδιότας pro δίκην, μαστεύοντας ſed quæ emendat: mihi haud certa.

Γῆς μετουσίας.] Tan. Fab. Epiſt. p. 305. ém. τῆς συνουσίας.

§. 2. Λέγων αὐτούς.] Tan. Faber Epiſt. p. 305. emend. λόγους αὐτοῦ.

Καλώδια.] Sic Ariſtophan. Veſp. p. 456. τὸ καλώδιον, εἶτα καθίμα.

§. 3. Σύρα φορτία.] Φορτία de ſaccis, infra c. 6. §. 4. κρύφα τοῖς φορτίοις ἐνθεῖναι· Hic vero de Mercibus.

§ 4. Αὐτῶν ῥᾶον σχόντος,] Gen. αὐτῶν ῥᾷον σχόντος· αὐτῷ, p. σχ. emend. Tan. Fab. Epiſt. p. 305. Atticis dicitur ῥᾷον μοι ἐγένετο, meliuſcule me habeo.

Cap. IV.

§. 2. Ἀπόγνωσιν.] Ἀπόγνωσις, ἀνελπιστία Heſychius, male ibi ἀνελπία, quod jam viderunt alii; infr. lib. 12. c. xi. τὴν ἀπόγνωσιν deſperationem.

§. 3. Μόνωσιν.] Μόνωσις apud Porphyr. περὶ ἀποχ. l. iv. p. 432. & 448.

Αὐτῇ ταύτης.] Αὐτῆς ταύτης Gen. Pro αὐτῆς ταύτης Tan. Fab. leg. ἱερᾶς ταύτης Epiſt. p. 305.

Προφασισάμενος.] Conf. inf. cap. 6. §. 2.

§. 4 Κατάφωρον] Conf. infr. c. 9. §. 4. μὴ κατάφωρος γένηται.

Διεπόρει.] Æſchyl. Agam. v. 552. τάδε διαπορεῖσθαι λόγῳ· & Choëph. v. 556.

§. 5. Καὶ τεθναίης, εἶπεν, ἄνερ,] Notanda formula. Moriaris ſi hoc inultum ſinas.

Cap. V.

§. 1. Συνδιαφέρων τῷ Ἰωσήπῳ τὰς πέδας.] Vinculorum ſocius.

§ 2. Διηθήσας τε τὸ γλεῦκος.] Sic de Vino percolato Athen. l. xi. p. 484. B. τὸ δ' ἀφ' ἡμῶν διηθούμενον ἡδύ ἐστι δριμύ· Φράζειν αὐτῷ τὴν πρόῤῥησιν τῆς ὄψεως.] Conf. ſupr. c. 2. §. 1.

§ 3. Κανᾶ φέρειν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς.] Cujuſmodi Caniſtra Cereris, Serapidis & aliorum numinum capitibus ſublata cernuntur in antiquis Nummis, ac inde Κανηφόροι dictæ Virgines eadem ferentes in ſolemnibus Pompis in honorem Rheæ, Cereris &c. inſtitutis.

Ἀπεσοβεῖτο.] Ἀπεσοβεῖτο Gen. Sic LXX Gen. xv. 11. ἀπεσόβησεν αὐτούς. Item Ariſtophan. Av. p. 543. ὁ σοβητὸς ἀετός· & Equit. p. 291. ἀποσοβῶ τὰς ῥήτορας

§. 5. Λιφερνοῦντας.] Heſych. λιφερνοῦντες, ἐν συνδείπνῳ τόπῳ προσφιλῶς λέγοντες, ubi Guyet. legendum putat φιλεροῦντες compoſ. ex φίλος & ἔρως. Legam potius & ob ſeriem litterarum λιπερνοῦντες. Idem Heſychius λιπερνὴς ὁ ἐκ πλουσίου πένης &c. nempe à λείπω & ἔρως.

§ 6. Τόν τε γὰρ τοὺς βοῦς ἰδεῖν, ζῶν ἐπ' ἀρότρῳ ποιεῖν.] Haud diſſimilis ſomnii explicationem vid. infr. lib. 17. c. 15 §. 3. & ἁλώς. lib. 2. c. 7. § 3.

§. 7. Εὐθηνείας.] Ariſtotel. ad Nicom. lib. 1. de Θαυμ. ἀκουσμ. p. 112. Immo ΕΥΘΗΝΙΑ pro Numine, & cui Templum erectum in Inſcr. apud Vehler Itin. Angl. p. 438. καὶ τὸν Ναὸν Εὐθηνείας καὶ Κόρης καὶ τὸ Πλουτώνιον &c.

Ἀφορίας.] Sic infr. lib. 7. c. 4 §. 4. γῆς ἀφορίαν· Γῆς ἀφορία inter pœnas Regum delinquentium. Sic Antiphon. Orat. ii. p. 33. ἐν γὰρ τούτων ἂν τε ἀφορίαι· ſterilitates vid. Æſchyl. Eum. v. 787. pro χθονιαφόρον legendum χθονὶ ἄφορον terræ ſterilitas. ex emendat. Aurati.

Πορφύραν ἐνδύεσθαι.] Qui Purpuræ amictus ſolis Chaldæorum Regibus licitus, vid. infr. lib. 10. c. (12.) στρεπτὸν περιαυχένιον χρύσεον καὶ πορφυρᾶν ἐσθῆτα φορεῖν &c. & Perſarum Regibus lib. xi. c. (6.) ἐνδῦσαι τὴν πορφύραν, ἣν ὁ βασιλεὺς ἀεὶ φορεῖν εἰώθει.

Cap. VI.

§. 1. Ἐν Ἡλιουπόλει ἱερέων,] In Gr. Sacerdotum, Viri nempe & Uxoris.

Πρὸ τῆς ἀκαρπίας.] Æſchyl. Eum. v. 804. μηδ' ἀκαρπίαν τεύξετ'. Vid. infr. lib. 8. c. 13. §. 5. καὶ τῆς ἀκαρπίας αἴτιος γεγενημένος.

§. 2. Προφασιζόμενος.] Conf. ſupr. c. 4. §. 3.

§. 4. Κρύφα τοῖς φορτίοις ἐνθεῖναι,] Conf. ſupr. c. 3. §. 3.

§. 5. Τό τε τῆς βαλάνου μύρον καὶ στακτὴν, τερέβινθόν τε καὶ μέλι.] Vid. Gen. xliii. 11. reſina mellis, aromata, ſtacte, terebinthus, amygdalæ.

§. 8. Ὑπὲρ τῆς τοῦ τέκνου σωτηρίας ἤμελλε παραβαλλεσθαι.] Παραβάλλεσθαι hic periclitari. Idem quod παρακινδυνεύειν Polluci lib. iii. c. 28. Maxim. Tyr. Diſſ. ii. παραβαλλόμενος τῇ θαλάττῃ, in mari periclitans. Hinc παράβολος temerarius, audax. Ariſtoph. Veſp. & Plutarch. Alcibiad. p. 319. D. Joſeph. infr. adv. Apion. lib. 1. §. 29. ἴσως ἂν καὶ παρεβάλοντο.

Ἐπὶ παίδων ἀποβολῇ ταλαιπωρεῖ.] Ἀποβολὴ Plato l. xii. de Legib. p. 945 E. Euphron. apud Athenæ. l. ix. p. 380. C. οἱ παρόντες ἀποβολῇ, qui adfuerunt jacturæ.

Τῷ φρονεῖν ἐρρωμένος,] Gen. τὸ φρονεῖν ὠνειρωμένος. Ita etiam in Edit. Baſil. Forte ἐνηρεισμένος, vel ἐνερεισμένος potius. Heſych. ἐνερείσας, ἐμπήξας, στηρίξας.

Cap. VII.

§. 5. Αἰγυπτίοις γὰρ ἀπειρημένον ἦν περὶ νομὰς ἀναστρέφεσθαι.] Ægyptiis non licitum paſcua curare. Heſych. ἀπειρημένον, ἀπεγνωσμένον· Euripid. Oreſt. v. 91. ἀπείρηκ' ἐν κακοῖς.

§ 7. Ὑετίου τοῦ Θεοῦ.] Sic de Jove ὑέτιος ſeu Pluvio ſæpe Auctores.

Cap. IX.

§. 6. Τὸ γὰρ ὕδωρ μῶ οἱ Αἰγύπτιοι καλοῦσιν, ὑσῆς δὲ τοὺς ἐξ ὕδατος σωθέντας.] Μῶ Ægyptiis Aqua, Μωῦσῆς Philo. Moſes vero משה quaſi ἀνασπαστὸς à משה ἀνασπᾶσαι extrahere, ex aquis nempe, & inde in Orphicis ὑδρογενὴς dictum, contendit Scaliger Emend. Temp. Not. 12. Fragm. p. 48.

Cap. X.

§. 2. Πολεμιώτατον δ' ἐστὶ τοῖς ὄφεσι τοῦτο τὸ ζῶον.] Ibes in Ægypto ſerpentibus infeſtæ. Vid. Herodot. lib. ii. c. 75.

Εἰς ἔρωτα δεινὸν ὤλισθεν αὐτοῦ· καὶ πλεῖστος ἦν πάθους πέμπει πρὸς αὐτὸν τῶν οἰκετῶν τοὺς πιστοτάτους &c. uſque παραδοῦναι τὴν πόλιν,] In Fragmento Irenæi p. 472. poſtremæ Editionis è Bibliotheca Vindebonenſi fit mentio hujus loci de Moſis cum Æthiopiæ Regis filia nuptiis.

Cap. XI.

§. 2. Τρωγλοδύτας.] Conf. ſupr. lib. 1. c. 15. §. 1.

Cap. XIV.

§. 4. *Τῶν συγενδεδημηκότων.*] *Gen.* ἐνδεδημηκότων. Ἐνδημεῖν vid. infr. lib. 3. c. 11. §. 3. ἐνδημεῖν ἐφίεσαν ---- νεμοῦσι τὸ ἐνδημεῖν.

§. 5. *Τὸν δίχα πονηρίας.*] *Gen.* τ̃ διχονοποιίας. Vel δίχα πονηρίας.

§. 6. *Νικᾶν παρ' Ἑβραίοις.*] Conf. ſupr. lib. 1. c. 3. §. 3.

Τῷ Φαραώθῃ.] Τέθμωσις dictus Rex Ægypti, ſub quo Hebræi Ægypto egreſſi. Conf. *adv. Apion. lib.* 1. §. 26.

Cap. XVI.

§. 2. *Τοσαῦτα ἐπιβιάσας* &c. ἡ δ' ὑπὸ τ̃ πληγῆς ἀνακόπτη, καὶ εἰς ἑαυτὴν ὑποχωρήσασα,] Ictu mare retunditur, & ſeipſum in ſe recipiens *Menag. ad Laërt. l.* 1. *pag.* 21. Hinc ἐπιβιάσας *Thucydidi p.* 448. B.

§. 3. *Ῥοώδης.*] Sic ῥοώδης θάλασσα *Ariſtotel. Meteorolog.* l. II. p. 63.

§. 5. *Ὑποχωρήσαντος τὸ Παμφύλιον πέλαγος,*] Alexandro Macedoni Pamphylium Mare ceſſit, & via ei per illud aperta. Vid. *Strabon.* l. XIV. p. 666. qui tradit arctam viam fuiſſe ſeu littus ad Climacem montem, qui Pamphylio imminet mari, & tranquillo mari non exundante pervium, per quod Alexander cum Exercitu profectus hyberno tempore, antequam fluctus detumeſceret, πρὶν ἀνεῖναι τὸ κῦμα ὥρμησε.

§. 6. *Τὰ σωτήρια τ̃ πλήθους.*] Σωτῆρι Ἀσκληπιῷ Σώτειρα *Inſcript. Miſc. Spon.* p. 132. & *Epigr. Incerti apud Stobæ. Edit. Grot.* p. 19. Σώτειρα δ' ἐνθεν ἔβην.

Lib. III. Cap. I.

§. 1. *Μάρ γὰρ ἡ πικρία λέγεται.*] מר *amarus* מררה & מרה amaritudo.

Παρὰ τ̃ ἐξερᾶσθαι.] *Gen. r. v.* ἐξαντλεῖσθαι. *Heſychius* ἐξαντλούμενα, ἐκκενούμενα. Sed *leg.* ἐξαρτύεσθαι, & ita in *Ed. Baſil.*

§. 3. *Χαμαίζηλοι.*] *Heſych.* χαμαίζηλοι, εὐτελεῖς *leg.* χαμαίζηλοι. Palmæ nempe irriguæ ἐπαρδόμεναι prope Hierichunta, de quibus infr. ἁλώσ. lib. 4. c. 8. §. 3. à fonte qui eas permeat & irrigat. Item Palmæ, quæ in ripis Jordanis florent cæteris fertiliores. *ibid.* Vide de Palmarum cultura Theophr. H. Pl. l. II. c. VIII. p. 34. qui tradit aqua ſcaturiente potius, quam pluviali eas delectari. Idem lib. III. c. XXII. p. 286. l. III. de C. Pl. docet Palmam aërem quidem calidum quærere, ut fructus matureſcat, τὰς δὲ ῥίζας καταψύχεσθαι διὰ τὴν ξηρότητα.

§. 5. *Πρόσγαιον.*] *Heſych.* πρόσγειος, ταπεινός. *leg.* πρόσγαιος.

§. 6. *Ἀσσάρωνα.*] Ἀσσάρων menſura 7 Cotylarum Atticarum. vid. infr. c. 6. §. 6.

Τὸ γὰρ μάν.] Heb. מן ex מה *quid? Exod.* XIV. 15.

§. 7. *Ἐν χανοῖς ἤσαν.*] Non expreſſa ab Interprete *Gel.*

Cap. II.

§. 1. *Γοβολῖτιν.*] Conf. ſupr. lib. 2. c. 1. §. 2.

§. 3. *Τὰς ψυχὰς ἠγμένοι,*] Ἠρμένοι ἐκ τ̃ κεφαλῆς φωνικῶν Athen. l. IX. p. 388. D. vid. infr. mox hac eadem §. Sed legendum ἠρμένοι & ita in *Ed. Baſil.* ἠρμένης vid. mox ſupra hac §.

Πρὸς τὸ δεινὸν ἑτοίμως ἔχοντες,] Parati ad omne diſcrimen ſubeundum. *Heſych.* δεινά, φοβερά.

Μωυσῆν διδάσκαλον.] Διδάσκαλος hic pro Diſcipulo ponitur.

§. 4. *Καὶ χερσὶν ἦν ἡ μάχη,*] Ἐν χερσὶν ἡ μάχη de pugna ſtataria dictum. Sic *Thucyd. l.* IV. p. 281. D. ἐν χερσὶν ἦν ἡ μάχη. Idem l. VI. p. 460. A.

Πλῆθος ἐκαλέσεν,] Vel κρατήσεν.

§. 5. *Παννυχίας τ̃ φυλακῆς.*] Παννυχίαν *Euripid. Heraclid.* v. 720.

NIKAION ὀνομάσας τ̃ Θεόν.] Ara: Νικαίῳ Θεῷ. Sic paſſim in Nummis Veterum IOVI aut MARTI VICTORI Templa & Aræ erectæ.

Cap. III.

§. 1. *Ἀλλων καὶ πορισμῶν.*] *Gen.* ἀπόρων vel πορισμῶν.

Cap. IV.

§. 2. *Σφετερισάμενος.*] Sic eodem modo Demoſth. adv. Zenotimum p. 575. infr. lib. 4. c. 6. §. 13. σφετερίσασθαι τὴν ἐπ' αὐτοῖς δόξαν.

Εἰ καὶ δόξαν ἐμελλε φέρειν ἐπιχαφομένῳ &c.] Vide quæ de hoc more notamus ad Juliani Cæſares p. 188. Quod *Ariſtophan. Equit.* p. 310. vocat τ' ἀλλότριον ἀμᾶν θέρος. &c.

Cap. V.

§. 5. *Μηδενὸς εἰκόνα ζώου ποιήσασθαι συγχωρεῖν.*] Conf. infr. lib. 17. c. 6. §. 2. & ἁλώσ. lib. 1. c. 33. §. 2.

§. 6. *Τοὺς δὲ πλείστους τ̃ νόμων εἰς ἕτερον ἀνατίθεμαι χρόνον, &c.*] Alium & ſpecialem de Legibus Hebr. Commentarium promittit. vid. infr. contr. Apion. lib. 2. §. 40.

Cap. VI.

§. 2. *Πλῆθος αὐτῷ συνυφασμένον καὶ ποικίλον, ὅπόσα μὴ ζώων ἐξετυποῦτο μορφάς.*] Conf. ἁλώσ. lib. 5. c. 5. §. 4.

§. 3. *Ἑκάστῳ προσηλῶσαι.*] *Gen.* προσηλοῦσαι. Vel προσηλῶσαι & ita *Ed. Baſil.*

§. 4. *Τὸ δ' ἄβατον τὸ ἐντὸς καὶ τεσσάρων κιόνων, ὃ ἀγία τὸ ἅγιον.*] Conf. ἁλώσ. lib. 5. c. 5. §. 5.

Φάρος,] Conf. infr. lib. 8. c. 7. §. 7.

Παστάδι παρέσχον,] *Sophocl. Antigon.* v. 1221. & κεδραῖα παστάδων. *Euripid. Oreſt.* v. 1373. *Plutarch. Lycurg.* p. 73. & *Demetr.* 982. B.

§. 6. *Τράπεζαν ἱδρύει Δελφικαῖς παραπλησίαν.*] De qua Menſa Delphica *Jamblich. de Myſter. Æ.* l. III. c. XI. p. 73. Ἡ δ' ἐν Δελφοῖς προφῆτις &c. εἴτε ἐν τῷ ἀδύτῳ καθημένη ἐπὶ δίφρου χαλκοῦ τρεῖς πόδας ἔχοντος χρηματίζει, εἴτε καὶ ἐπὶ ὁ τετράποδος δίφρου, ὃ ἐστιν ἱερὸς ὁ Θεοῦ.

Ἀσσαρώνων· ὁ μέτρον Ἑβραίων ἑπτὰ κοτύλας Ἀττικὰς ἔχει.] Conf. ſupra c. 1. §. 6.

§. 7. *Κίγχαρες.*] Κίγχαρες Græcis τάλαντον, pondus minarum centum. *Hebr.* ככר *talentum* Exod. XXXVIII. 25.

Εἰς ὅσας τοὺς πλανήτας καὶ τ̃ ἥλιον καθωρίμισεν.] Conf. ἁλώσ. lib. 5. c. 5. §. 5.

§. 8. *Δικτύου τὴν ἐσχάραν.*] LXX. Exod. XXVII. 4. ἐσχάραν ἔργῳ δικτυωτῷ χαλκῆν.

Cap. VII.

§. 1. *Στολαί.*] De Pontificali amictu vid. ἁλώσ. lib. 5. c. 5. §. 7.

Χαναναίας.] Vel χαναίας ſeu χάνης à *Chald.* כהנא *Chabana* Sacerdos. Vid. *Braun. de Veſtit. Sacerdot.*

Ἀναραβάχην.] Ex Chaldæo הרבא כהנא *Horabba Cabana. Selden. de Succeſſ. in Pontif.* p. 102. Pro Ἀναραβάχη *Braun.* legit χάανα ſeu χάνα ῥάββα *Ch.* כהנה רבא *Chabana Rabba* Sacerdos Magnus.

Μαναχασῆν.] *Hebr.* מנכסים femoralia *Exod.* XXVIII. 39. & *Lev.* VI. 3.

§. 2. *Χεθόν.*] *Chald.* כתנא *veſtis lini.*

Ἀβανήθ.] *Hebr.* אבנט baltheus *Exod.* XXVIII. 4. *ἐμία Talmud.* המין baltheus. Vid. *Lex. Talmud. Buxtorf.*

Μασσαβαζάνες.] *Hebr.* משבצות.

§. 3. *Μασναεμφθής.*] *Hebr.* מצנפת mitznepheth.

§. 4. *Μεεὶρ.*] Μεθεὶρ *Gen.* tunica talaris.

Περιστρωμάτων.] *Plagulis.* De Veſte inconſutili intelligit hunc locum *Braun.* de Veſtit. Sacerdot. p. 363.

§. 5.

§. 5. Ἐφώδην,] האפר ſuperhumerale.

Ἐσσήνης.] *Gen.* ἐσσῆνα, idem quod λόγιον *Hebr.* חשן vid. infr. c. 8. §. 9.

Λίθοι δώδεκα.] Conf. ἀλλαχ. lib. 5. c. 5. §. 7.

Σαρδόνυξ,] אדם LXX Σάρδιον.

Τόπαζος,] פטדה.

Σμάραγδος.] ברקת.

Ἄνθραξ.] נפך.

Ἴασπις,] Male Iuaſpi Jaſpis *Braun.* p. 671.

Σάπφειρος.] *Hebr.* ספיר.

§ 6. Πῖλος δὲ ἦν μὲν &c.] Βυσσίνη τιάρα hyacintho coronata vid. ἀλλαχ. lib. 5. c. 5. §. 7.

Τῇ σακχάρῳ βοτάνῃ.] *Gen.* τῇ σακχάρῳ βοτ. Σάκχαρον, planta quæ Græcis ὑὸς κύαμος ſeu Kyoſciamus, quæ in Lexic. Talm. Buxtorf. & Schindler. Pentaglott. dicitur גלן.

Τὸ θεοῦ τὴν προσηγορίαν ἐπιτετμημένον ἐστί.] Conf. ἀλλαχ. lib. 5. c. 5. §. 7.

§. 7. Τὴν δὲ λυχνίαν ἐξ ἑβδομήκοντα.] Vide *Philonem de Vita Moſis lib.* III. p. 565.

Τότε φάρος, ἐκ τεσσάρων ὑφανθέντα, τὴν τῶν στοιχείων φύσιν δηλοῖ &c.] Idem *Philo de Vita Moſ. lib.* III. p. 667.

Ἐσσῆνα.] *Gen.* ἐσσῆνα. Vel ἐσσῆνα.

Cap. VIII.

§. 4. Μηνὶ Ξανθικῷ κατὰ Μακεδόνας, Νισὰν δὲ κτλ.

Ἑβραίοις,] Conf. ſupr. lib. 1. c. 3. §. 3.

§. 7. Θυμάτων,] Vel θυμιαμάτων. vid. *Levit.* x. 1.

§. 9. Τὸ ἐσσῆνα λόγιον καλοῦσιν.] Conf. ſupr. c. 7. §. 5.

§. 10. Γραφὴν ἱερὰν ἐξιτήλως συνθεῖναι περὶ τῶν νόμων.] Conf. contr. Apion. lib. 2. §. 40.

Cap. IX.

Conferri debet hoc Caput cum Philonis libris περὶ θυσιῶν καὶ θυόντων.

§. 1. Θύει μὲν βοῦν καὶ κριὸν καὶ ἔριφον· ταῦτα μὲν ἐνιαύσια, &c.] Victimæ & Holocauſta, Bos, Agnus & Hœdus, iique annui & maſculi. Delecta eadem animalia, quia mitia, manſueta, ac utilia generi humano. Vid. *Philon. de Victimis* p. 835. C. D.

§. 3. Ἀκριβέστερον δὲ περὶ τῆς θυσίας τούτων καὶ τῶν ζώων ἐν τοῖς περὶ θυσιῶν ἐροῦμεν.] Conf. contr. Apion. lib. 2. §. 40.

Cap. X.

§. 3. Ἀποδιοπομπησμός.] Conf. ſupr. lib. 1. c. 3. §. 6.

§. 4. Εἰρεσιώνην μυρσίνης καὶ ἰτέας σὺν κράδῃ φοίνικος πεποιημένην, καὶ μῆλα τοῦ Περσέας προσόντος.] De ἱρεσιώνῃ vulgo ſupplicum geſtamine vid. *Plutarch. Theſeo* p. 10. B. *Strabon.* l. 1. p. 16. *Ariſtophan. Plut.* p. 102. *Veſp.* p. 457. Corona è Perſea in pompa Philadelphi *Athenæ. lib.* v. p. 198 B.

§. 5. Κατὰ φρατρίας,] Conf. infr. l. 16. c. 6. §. 2.

Πέμπτῃ δὲ καὶ δεκάτῃ διαδεχομένης τὴν τοῦ Πάσχα ἡ τῶν Ἀζύμων ἑορτή, ἑπτὰ ἡμέρας οὖσα,] Conf. ἀλλαχ. lib. 2. c. 1. §. 3.

§. 6. Ἀσαρθά.] Πεντηκοστή. Nempe עצרתא item חמשים item feſtum θερισμοῦ & πυραμοῦ.

Cap. XI.

§. 3. Ἐκκρίζεις.] Vel ἐκριζοῖς.

Μεθ' ἣν ὡς ἤδη καθαροῖς ἐνδημεῖν ἐφίησιν &c.] Conf. ſupr. lib. 2. c. 14. §. 4.

Cap. XII.

§. 2. Ἔτι δὲ καὶ τὰ ἱερεῖα θύεσθαι ὁλόκληρα,] Victimæ ὁλόκληροι & omni vitio carentes, infr. lib. 4. c. 4. §. 6. ὁλόκληροι δὲ ξανθὴν πᾶσαν. Sic ὁλόκληροι etiam victimæ Gentilium *Pollux* l. 1. c. 1. p. 9. & ὁλόκληροι etiam ipſi Sacerdotes, ceu cum membris integris, non mutilis, lege Attica, τὸ ὁλόκληρον ἱερῶσθαι, de qua vide *Athen. lib.* VII. *p.* 300. A. *Æſchin. ad Timarch. p.* 196. B. *& Syrianum in Hermogen. p.* 85. 191. 241. 296.

§. 3. Ὁ πεντηκοστὸς ἐνιαυτὸς Ἰώβηλος.] *Levit.* XXV. 11. יבל *Jobel*

Τοῦ Ἰωβήλου, ἐλευθερίαν δὲ σημαίνει τοὔνομα,] Ἰώβηλος notat libertatem. LXX. *Levit.* XXV. 11. ἀφέσεως σημασία יבל σάλπιγξ cornu arietis Exod. XIX. 13. buccina.

§. 6. Ἀσοσρά.] *Hebr.* חצצרת Tuba *Numer.* x. 2. *Hoſ.* v. 8.

Πρὸς τὸν νότον] *Gen.* πρὸς τὸ νότου leg. π. τ. νότου qui ad Auſtrum ſeu Meridiem.

Κατὰ λίβα.] Ad Africum ſeu ad Occidentem, quod omiſſum ab Interprete Arrian. Peripl. Ponti Euxini: ἀπὸ δὲ Νότου εἰς Λίβα ἄνεμον.

Cap. XIII.

§. 1. Καβρωθαβά,] Cabrothabra *Rufin. Al. MSS.* deſiderii ſepultura. *al.* deſiderium ſepulturæ.

Cap. XV.

§. 3. Ὅς ἔτι, καθάπερ παρόντος αὐτοῦ &c.] Veneratio Moſis apud Hebræos: ejus Poſteri præcipuo honore culti. conf. infr. lib. 9. c. 1. §. 1.

Ἡμέρησι.] Conf. infr. lib. 19. c. 2. §. 5.

Ἰσμάηλος δὲ παρ' ἡμῖν ἀρχιερέως ὄντος, καὶ λιμοῦ τὴν χώραν καταλαβόντος,] Conf. infr. lib. 20. c. 4. (5.) §. 2. & c. 7. §. 8.

Ἀνεξελέγκτοις.] *Heſych.* ἀνεξέλεγκτος, ἀβάσανιστος.

Liber IV. Cap. II.

§. 3. Περὶ δὲ γέρως.] *Soſipater ad Hermog. p.* 307. νόμος τοὺς ἀριστεύσαντας περὶ τοῦ γέρως μονομαχεῖν. *Julian. Orat.* II. *p.* 50. A. τοῦ γέρως ἀφαιρούμενος.

Cap. III.

§. 1. Τῶν καταβοῶν τῶν ἐν τέλει,] Sic καταβοαί Thucyd. lib. 1. p. 48. & infra lib. 15. c. 10. §. 3.

Τὰς πρεσβείας ἀξιώσεις,] Vel πρεσβείας *Æſchyl. Sept. contr. Theb.* v. 1014. Δῆμος προβούλοις τῆς δὲ Καδμείας χθονός.

§. 3. Συνιοῦσα συνίζανεν ἡ γῆ,] Locus ſuſpectus, neque enim tum coaluit, ſed ſciſſa eſt & aperta terra eo loco, quo abſorpti mox ſeditioſi, unde mox: συνῆλθε πάλιν τῆς γῆς τὸ περὶ ἐκείνους κεχηνός. *Philo* de hoc facto *de Vit. Moſis* p. 693. D. ῥήγνυται μὲν ἡ γῆ paullo poſt διαζευχθεῖσα.

Cap. IV.

§. 4. Καὶ τῆς δεκάτης, ἣν παρὰ τοῦ λαοῦ κατ' ἔτος λαμβάνουσι, δεκάτην αὐτοῖς ἀπομετρεῖν.] Conf. infr. lib. XI. c. 5. §. 8.

Καὶ οἱ κορβᾶν &c.] Græcorum lingua δῶρον, קרבן oblatio LXX δῶρον *Levit.* 1. 2.

Ἔνυστρον.] Inteſtinum magnum.

Χελώνιον.] *Heſychius* χελώνη (f. χελώνιον) χεῖλος καὶ μέρος τῶν ἱερείων.

§. 6. Ὁλόκληρον δὲ ξανθὴν πᾶσαν,] Conf. ſupr. lib. 3. c. 12. §. 2.

§. 7. Ἄρκην λεγομένην, Πέτραν δὲ νῦν ὀνομαζομένην.] Conf. ſupr. lib. 1. c. 6. §. 2. & infr. lib. 8. c. 2. § 3.

Ἑκατομβαιῶνος καλουμένου, Λώου δὲ παρὰ Μακεδόσιν, Ἀββὰ δὲ παρ' Ἑβραίοις.] Ἑκατομβαιὼν Menſis Atticis, Λῶος Macedonibus. Σαββὰ Hebræis; pro quo Ἀβ ſeu Ἀββα legendum. vid. *Selden. de Succeſſ. Pontif.* lib. 1. c. 1. p. 106. vid. *Bernard.* ad hunc locum & *Dodwell. Diſſert.* de uſu *Cycl. Eclip.* p. 92.

Cap. V.

§. 1. Καὶ Ἀμορραίων.] Conf. infr. lib. 5. c. 1. §. 23.

§. 2. Τὴν πρώτην ἐν συνόδῳ.] Σύνοδος hic de conflictu.

Τοῦ μὲν Ἀρνῶνος.] *Gen.* τοῦ μὲν Ἀρνῶνος. Vel Ἀρνῶνος paullo ante §. 1. circa fin. Ἀρνῶνα.

§. 3. Γαλαδηνὴ καὶ Γαυλανῖτις.] Conf. infr. lib. 8. c. 2. §. 3. τὴν δὲ Γαλααδίτιν καὶ Γαυλανῖτιν ἕως τοῦ Λιβάνου ὄρους.

Cap. VI.

§. 1. Δημόσιοι.] Vel δημόσιοι. vid. *Heſych.*

§. 2. Βάλακος ὁ τῶν Μωαβιτῶν &c.] Conferendus *Philo l. 1. de Vita Moſis* p. 643.

Ἦν γάρ τις ἀπὸ Εὐφράτου Βάλααμος, &c.] *Philo* ibid. ἀνὴρ &c. ἐπὶ μαντείᾳ περιβόητος μεσοποταμίαν οἰκῶν &c. οἰωνοσκοπίαν ἧ ἐν τοῖς μάλιστα συγκεκροτηκώς.

§. 3. Ὁ δ' οὐχ ὑπολαβών.] *Gen.* ὁ δ' ὑπολαβὼν· pro ὁ δ' leg. ὁ δ'.

§. 5. Οὐκ ὢν ἐν ἑαυτῷ,] Quum apud ſe non eſſet.

Ἀρᾶς ἐνδῆσαι.] *Gen.* ἀραῖς ἐνδῆσαι, diris devovere.

§. 12. Λοιμῷ, τούτων ἐνσκήψαντος &c.] Ἐνσκήψαντος, appoſite uſus hac voce de peſte à Deo immiſſa. Sic *Æſchyl. Perſ.* v. 717. λοιμοῦ τις ἦλθε σκηπτὸς & *Sophocl. Oedip. Tyr.* v. 27. — ὁ δ' πυρφόρος θεὸς.

Σκήψας ἰλαιὸν λοιμὸς ἔχθιστος πόλει.] Conf. infra lib. 7. c. 13. §. 2. ἢ λοιμὸν ἐνσκῆψαι ἢ νόσον.

§. 13. Σφαλερὰν τὴν ἐπ' αὐτοῖς &c.] Conf. ſupr. l. 3. c. 4. §. 2.

Cap. VII.

§. 1. Ἀρεκέμη καλεῖται,] Ἀρεκέμη Arabum primaria urbs, Græcis Πέτρα. Supra Πέτρα hæc eadem quæ prius Ἄρκη dicta cap. 4. §. 7. Conf. infr. lib. 14. c. 1. §. 4.

Ἀβροδιαῖοι.] Madianitæ. Sic de Lydis *Æſchyl. Perſ.* v. 41.

§. 4. Ὧν τρεῖς ἀπέδειξε τοῖς ἐπ' ἀκουσίῳ φόνῳ φευξομένοις.] Infr. lib. 5. c. 1. §. 24. τούτων τρεῖς ἀποκρίνας τοῖς φυγάσιν οἰκεῖν ἐν αὐταῖς.

Βόσορα.] Conf. infr. lib. 12. c. 8. §. 3.

Ἐν τῇ Βαταναίᾳ.] Conf. infr. lib. 15. c. 10. §. 1. Βαταναίαν.

§. 5. Τὸν κλῆρον ἐν τῇ πατρῴᾳ &c.] Τὸν κλῆρον hæredium hic ſeu partem agri adſignati.

Cap. VIII.

§. 1. Ἀβιλῆ.] Infr. lib. 5. c. 1. §. 1. Ἀβίλης ἐπὶ τῷ Ἰορδάνῳ. Alia forte urbs Ἄβιλα plur. neutr. infr. libr. 12. c. 3. §. 3. ᾗ Ἄβιλα ᾗ Γάδαρα.

§. 4. Εἰς τὴν περὶ ἐθῶν ᾗ αἰτιῶν ἀποδείξειν.] Joſephus Commentarium de Moribus promittit. περὶ αἰτιῶν male vertit Interpres *de Sacrorum cauſis*, ego *de actionibus forenſibus* Hebræorum.

§. 5. Ἱερὰ πόλις ἔστω μία τῆς Χαναναίων γῆς &c.] Philo adeundus libro de Charitate & Legibus Special.

§. 8. Ἔστω δὲ ᾗ δεκάτη τῶν καρπῶν ἐξαιρεῖσθαι ὑμῶν, &c.] Conf. infr. lib. xi. c. 5. §. 8.

§. 22. Ταῖς δεκάταις δυεῖν, ἃς ἔτους ἑκάστου &c.] Conf. infr. lib. xi. c. 5. §. 8.

Τεμενίσματος.] Templi.

§. 41. Στρατηγοῦ μὲν αὐτοκράτορος.] Ita ſæpe apud Auctores Atticos dicti, qui ſummi cum imperio ad Pacem conſtituendam vel Bellum gerendum mittebantur. infr. lib. 5. c. 7. §. 15. αὐτοκράτωρ ἡγεμών.

§. 48. Νέφους αἰφνίδιον ὑπὲρ αὐτοῦ ſτάντος, ἀφανίζεται κατά τινος φάραγγος.] *Philo in fine lib. de Vita Moſis* p. 696. D. monumentum eum nactum eſſe dicit, ὃ μηδεὶς εἶδεν ἀνθρώπων.

§. 49. Ὑπὸ μὲν Μακεδόνων Δύστρου καλουμένου, Ἀδάρου δ' ὑφ' ἡμῶν,] Δύστρος Macedonibus, Hebræis Ἄδαρος Menſis. אדר Menſis Duodecimus, *Eſth.* III. 7. *Eſdr.* VI. 15. Conf. infr. lib. 12. c. 10. §. 5.

Ἐφ' ἡμέρας τριάκοντα.] Ita Philo ὅλον μῆνα per menſem integrum luxiſſe Moſen populum.

Lib. V. Cap. I.

§. 1. Διαβηνόμενος.] *Gen.* διαβαινόμενος. Vel διαβαινόμενος, & ita in *Ed. Baſil.*

Ἀβίλης ἐπὶ τῷ Ἰορδάνῳ.] Conf. ſupr. lib. 4. c. 8. §. 1.

§. 3. Τοῦ δὲ κάχληκος,] Sic Thucyd. lib. IV. p. 270. A. διαμιμνήσκων τὸν κάχληκα οἱ πλεῖστοι ἐπὶ τῇ θαλάττῃ.

§. 4. Καὶ τὴν Φάσκα.] Φάσκα ubique dixiſſe Joſephum, non πάσχα; & ita ſemper in antiquis membranis lego, tradit *Caſaubon. Exercit.* p. 462. LXX ſæpius πάσχα, interdum φασεκ VI. II. *Paralipomen.*

§. 11. Γαλγαλα.] Conf. infr. §. 18. ἐν Γαλγάλοις ſτρατόπεδον. & lib. VI. c. 4. § 2. μετάπεμπτος εἰς Γάλγαλα.

§. 12. Πέμπτῃ τετρακισμυρίων ὁπλίτας.] *Male Rufinus:* triginta millia, quod jam notavit Caſaub. Exerc. Baron. p. 155.

§. 16. Γαβαωνῖται δὲ κατοικοῦντες ἔγγιστα τοῖς Ἱεροσολύμοις,] Conf. infr. lib. 7. c. 11. §. 7. Γαβαώνης obſidio infr. lib. 8. c. 12. §. 5.

Τρύχινα γὰρ εἰς τὸ ταῦτα πιστεῦσαι.] Τρύχινα Veſtes detritæ. Sic *Poſidippus apud Athenæum lib.* X. p. 414. E. χλαίνης ἐν τρύχει πεπινωμένος· & *Euripid. Electr.* v. 501. Ἐγὼ δ' ἐν τρύχει τῶν δ' ἐμῶν πέπλων.

Μοχλεύοντες κατ' αὐτῶν.] Μοχλευτὴς de Neptuno tanquam Terræ motore. *Ariſtoph. Nub.* p. 139. C.

§. 17. Ἔτι γε μὴν ᾗ τὴν ἡμέραν αὐξηθῆναι πλέον, ὡς ἂν μὴ καταλαβοῦσα &c.] Quod miraculum Hebræorum Magiſtri poëtica phraſi dici voluere, vid. *Maſium in Joſu.* XII. 11. & *H. Grot.*

§. 18. Ἐν Γαλγάλοις.] Conf. ſupr §. XI.

Τῆς Γαλιλαίας τῆς ἄνω,] Sic infr. §. 22. τῆς Γαλιλαίας, τὰ καθύπερθεν. De utraque Galilæa τῇ ἄνω ᾗ κάτω vid. ἁλώσ. lib. 2. c. 21. §. 2. καὶ τὴν κάτω καλουμένην Γαλιλαίαν ἐνετείχισατο, τῆς τε ἄνω Γαλιλαίας &c. *Cyrillus adverſ. Julian.* l. II. p. 39. C. εἰσὶ γὰρ Γαλιλαῖαι δύο· ὧν ἡ μὲν μία κατὰ τὴν Ἰουδαίαν· ἡ γε μὴν ἑτέρα, ταῖς Φοινίκων πόλεσιν ὅμορός τε ᾗ γείτων.

Κεδέσης.] Κεδέσην *Gen.* Κεδέσα infr. §. 24.

§. 19. Σιλὼ πόλιν.] Infr. lib. 8. c. 11. §. 1. ἧκεν εἰς Σιλὼ πόλιν. ſed mox infr. c. 2. c. 2. §. 12. εἰς Σιλώ.

Γαριζεὶν ὄρος.] Infr. lib. XI. c. 8. §. 2. ἐπὶ τὸ Γαριζὶν ὄρος· & eod. cap. § 6. πρὸς τῷ Γαριζεὶν ὄρει.

§ 22. Εἰς τὸ μέγα τηλικοῦτο πεδίον.] Conf. infr. lib. 8. c. 2. §. 3.

Δώρων.] ΔΩΡΑ &c. in Nummis, uti ΝΑΥΛΟΧΟΣ ſeu *Navale* eadem urbs dicta.

Βηθσάνην, ἣ νῦν Σκυθόπολις καλεῖται.] Conf. infr. l. 6. c. 14. §. 8. & lib. 12. c. 4 §. 5. Σκυθοπολῖται. iidem, qui Βηθσανῖται lib. 12. c. 8 §. 5. Βεθσάνη lib. 12. c. 12. §. 3. lib. 13. c. 6 §. 1. & c. 10. § 2.

Ἰταβύριον ὄρος.] Conf. infr. lib 8. c. 2. §. 3.

Γεννησαρίτιδος.] Conf. ἁλώσ. lib. 2. c. 20. §. 6. & lib. 3. c 9. §. 1.

Ἀρκὴ ἡ πόλις ὑπάρχει.] Conf. ſupr. lib. 1. c. 6. §. 2.

Καὶ τῆς Γαλιλαίας τὰ καθύπερθεν.] Conf. ſupr. §. 18.

Καὶ τῶν τοῦ Ἰορδάνου πηγῶν,] Conf. infr. lib. 8. c. 8. §. 4. & lib. 13. c. 9. §. 2

Ἀρκῆς παρακείσης.] Conf. ſupr. lib. 1. c. 6. §. 2.

Ἀπ' Ἀκκάρωνος ἕως ὄρους] Τὸν Ἀκκάρων θεὸν infr. lib. 9. c. 2. §. 1. & ita mox infr. c. 2. §. 4. διαφεύγει δ' αὐτὴν Γάζα, ᾗ Ἀκκάρων· & c. 3. §. 1. ᾗ Ἀκκάρωνα παρεστήσαντο.

§ 23. Ἀμαρίτην.] Supr. lib. 4. c. 5. §. 1. Ἀμαρῖται.

Ἀρκαίους.] Pro Ἀρκαίους forte leg. Ἀρκαίους.

Ἀμαθαίους.] Ἀμάθη, πόλις Φοινίκης. *Stephan.* cujus ſæpe mentio in V. Teſt. & quæ Chald. Paraphr. & Rabbinis eadem cum Antiochia, de qua re Bochart. Geograph. l. IV. XXXVI.

§. 24. Τούτων τρεῖς ἀποκρίνας τοῖς φυγάσιν οἰκεῖν ἐν αὐταῖς.] Conf. ſupr. l. 4. c. 7. §. 4.

Κεδέσην.] Conf. ſupr. §. 18.

§. 29. Πρυτανεῦσαι τε τὰ κατὰ τὴν εἰρήνην.] Sic *Iſocrates* & *Ariſtoph. Veſp.* p. 773. περὶ εἰρήνης πρυτανεύσαντες.

Γαβαθᾷ.] Infr. lib. 8. c. 12. §. 4. περὶ τὴν πολιορκίαν τῶν Γαβαθῶν.

Cap. II.

§. 2. Ἀδωνὶ γὰρ τῇ Ἑβραίων γλώττῃ κύριος λέγεται.] Ἀδωνὶ Hebræorum lingua Κύριος· אדון.

Ἀκρωτηριασθείς.] Ἀκρωτηριάσματα vulgo de amputatis extremis mortuorum aut victimarum partibus apud Gentiles.

§. 3.

§. 3. Γαμβρός,] Γαμβρός, ſocer, hoc loco idem LXX. Exod. III. 1. & VIII. 1. 5. γαμβρός cæteroquin pro *genero*, item pro *ſponſo* paſſim apud Poëtas, & pro *adfini* beaufrere.

§. 4. Διαφεύγει δ' αὐτὸς Γάζαν, καὶ Ἀκκάρων.] Conf. ſupr. c. 1. §. 22.

§. 6. τῇ καθέδρᾳ προσκαθίζων.] Thucyd. l. II. p. 112. D. ἐν τοιαύτῃ μὲν ὀργῇ ὁ στρατὸς τὸν Ἀρχίδαμον ἐν τῇ καθέδρᾳ εἶχεν. *Schol.* τῇ καθέδρᾳ, τῇ ἀργίᾳ τῆς πολιορκίας δηλονότι.

§. 8. Παρελθὼν εἰς Γαβαὼν.] Conf. de Vita §. 24. ἐν Γαβαῷ πόλει & mox εἰς Γαβαὼ πόλιν. item mox infra §. 9. χρόνον ἀπὸ τοῦ Γαβαλωνοῦ. & ſtatim: πέμπουσιν ἂν πρὸς τοὺς Γαβαωνίτας & §. 10. πρὸς τῇ Γαβᾷ.

§. 10. Ταῖς λαιαῖς.] Ταῖς λαιαῖς (non λαιᾶς ut *Gen.*) τῶν χειρῶν σφενδονᾶν ἄριστοι.

§. 12. Εἰς Σηλὼ σωθεὶς.] Conf. ſupr. c. 1. §. 19.

Cap. III.

§. 1. Ἀκκάρωνα παρεσκεύαζον,] Conf. ſupr. c. 1. §. 22.

Cap. IV.

§. 2. Καιρίαν πληγὴν.] *Æſchyl. Agam.* v. 1352. πέπληγμαι καιρίαν πληγὴν, pro quo Machon Comicus apud *Athenæ.* l. XIII. p. 581. B. καιρίαν πληγήν.

Cap. V.

§. 1. Ἐξ Ἀσώρου πόλεως.] Conf. infr. lib. 9. c. XI. §. 1. Ἄσωρα & lib. 13. c. 5. §. 7. Ἀσὼρ πεδίον.

§. 2. Μέλισσαν δὲ σημαίνει τοὔνομα.] Δεβώραν Græcis μέλισσαν notat דבורה *apis Eſ.* VII. 18.

Βάρακος δὲ ἐστιν ἀστραπὴ, τῶν &c.] Βάρακος, ἀστραπὴ Græcis ברק *fulgur Habac.* III. 11.

Cap. VI.

§. 4. Ἀτιμότερον γεγενημένον, ὅμοιον δὲ τῷ τῶν κριθῶν ...] Nota Hordeum inter fruges viliſſimum.

Cap. VII.

§. 2. Δημοτελοῦς Σικίμοις οὔσης ἑορτῆς,] Infr. c. 8. §. 12. ἑορτῆς οὔσης τοῖς Παλαιστίνοις δημοτελοῦς.

§. 13. Γυναῖκας ἠγμένος.] Conf. infr. lib. XI. c. 3. §. 10.

§. 15. Φαραθωνίτων.] Conf. infr. lib. 13. Αὐτοκράτωρ ἡγεμὼν.] Conf. ſupr. lib. 4. c. 8. §. 41.

Ἐν Φαραθῶνι] *Gen.* ἐν Φαραθῷ Conf. infr. lib. 13. c. 1.

Cap. VIII.

§. 5. Εἰς Θαμνὰ πόλιν τῶν Παλαιστίνων,] Infr. lib. 13. c. 1. καὶ Θαμναθὰ καὶ Φαραθὰ· nempe addita terminatio Syriaca θά.

§. 6. Ὅτι τὸ πάμβορον γεγονὸς βορὰν ἡδεῖαν ἐξ αὐτοῦ, καὶ πάνυ ἀηδοῦς ὄντος.] Problema ad ſolvendum convivis in hilaritate Nuptiali propoſitum. De ejuſmodi griphis convivalibus vid. *Athenæ. l.* X. *p.* 448. &c. & de præmiis datis iis, qui eos ſolverent, nempe oſculo; victis autem pro pœna ἄκρατον πιεῖν *ibid. p.* 457. *Schol. Ariſtoph. ad Veſp. p.* 433. Γρῖφοι δὲ λέγονται τὰ ἐν τοῖς συμποσίοις προβαλλόμενα αἰνιγματώδη ζητήματα.

§. 10. Τῶν Γαζαίων.] *Gen.* τῶν Γαζίων. Vel Γαζαίων. Sic infr. lib. XI. c. (8. §. ...) ἐπὶ τὴν Γαζαίων πόλιν ἦλθεν.

Cap. IX.

§. 2. Μάρα δὲ ὀδύνην.] Νααμὶν Græcis εὐτυχία, Μάρα autem ὀδύνη מרה amaritudo Spiritus. *Prov.* XIV. 10.

§. 4. Ὠβήδης γὰρ τῶν Ἀβράμου τὴν Ἑβραίων διαλεκτικὴν δουλεύων.] Ὠβήδης Græcis δουλεύων. *Hebr.* עבד *Servus* עבודה *ſervitus.*

Cap. X.

§. 2. Ῥαμαθὰν πόλιν κατοικῶν,] Conf. infr. lib. 8. c. 12. §. 3.

§. 3. Κόμη τε ἦν αὐτῷ ἀνεῖτο, καὶ ποτὸν ὕδωρ ἦν.] Tanquam Naziræo.

Cap. XI.

§. 2. Ἡ τε κιβωτὸς ἤγετο πρὸς τῶν πολεμίων] Qui non Palæſtini, ſed Aſſyrii dicuntur alias. lib. 5. c. 9. §. 4. τὴν ὑπ᾽ Ἀσσυρίων ἁρπαγεῖσαν σκηνὴν ἡμῶν λάρνακα & infr. lib. VI. c. 1. §. 1.

§. 4. Ἰωχάβην προσηγόρευσαν· σημαίνει δὲ ἀδοξίαν τὸ ὄνομα.] Ἰωχάβης notat ἀδοξίαν. *Hebr.* קלון ignominia, LXX ἀτιμία Pſalm. LXXXIII. 17. & alibi.

§. 5. Ἀβιεζέρης.] Pro Ἀβιεζέρης corr. eſt *Abiſhua.*

Βοκκὶ.] *Gen.* Βόκκι pro *Bucci* vel Bochai. vid. *Seld. de Succ. in Pontif. p.* 107.

Reliqua, quæ ſequebantur, ſuis locis ubique Joſephi verbis ſubjecta ſunt.

VARIÆ LECTIONES EXCERPTÆ EX MSS.

Codicibus Regiis 2252. 2253. 2254. 2257. accommodatæ ad Editionem Baſileenſem anni MDXLIIII.

MSS. Codices his notis deſignantur.

2252. a. 2253. b. 2254. qui ſynopſin Antiquitatum complectitur 1. 2257. Epitomen totius operis continet. Regius 2252. ſic habet initio:
Περιέχει ἡ βίβλος χρόνον ἐτῶν ΓΩΑΓ.

Nov. Ed. Procem. §. 1.

B*Aſil.* pag. 1. Προοίμιον] Epitome, προοίμιον περὶ τῆς ὅλης πραγματείας.

§. 1.

lin. 19. τὴν ἀλήθειαν] Epit. τῇ ἀληθείᾳ R. a. ſic emendatum τῆς ἀληθείας.

§. 2.

ibid. ἐνεχείρισα] R. a. & 1. ἐνεχείρησα. Epit. ἐγκεχείρισμαι.

lin. 22. διενοήθην] R. 1. διενόουν.

lin. 23. ἐξ ἀρχῆς] Deeſt in R. 1.

lin. 24. ἄλλην ἀπαιτεῖν ἀρετῆς] R. ἄλλων τῆς ἀρετῆς ἀπαιτεῖν.

lin. 27. χωρίσας] R. a. χωρίσας.

lin. 29. ἐγένετο] R. a. & 1. ἐγένετο.

lin. 31. πρόπερον] Reg a. & Epit. πρότερον.

lin. 32. χαίρων] Reg. 1. & Epit. χαίρων.

lin. 34. φύσεως ἐπιδεικνύμενος] R. a. ἐπιδεικνύμενος φύσεως ἀγαθῆς ἔχων. R. 1. & Epit. habent etiam ἐπιδεικνύμενος.

ibid. ἀμεταπτώτου] R. 1. ἀμεταπτώτου.

lin. 35. ὡς ἀεὶ ... δυναμένους] Totum hoc quidquid eſt, deeſt in R. a. in R. 1. & in Epit. hæc eadem ſic leguntur ὡς ἀεὶ τοῦ χρόν. ἢ παλ. ἐν πράττειν.

lin. 36. τὰ κάλλιστα] R. 1. καλά.

lin. 37. κρείττονα] in R. a. κρείττω.

lin. 38. ἢ παρέργως] R. 1. οὐκ ἀλόγως.

ibid. οἱ μεταδιδόντες] R. a. οἱ μεταδ.

Nov. Ed §. 3.

Pag. 2. *lin.* 2. Πτολεμαῖος μὲν] R. a. Πτολεμαῖον. in R. 1. & Epit. deeſt μὲν.

ibid. βίβλον] Epit. βιβλίον.

lin. 4. ἰδιάζει] R. 1. & Epit. addunt φωνήν.

lin. 5. ἀρετῇ] R. 1. ἐπ' ἀρετῇ.

lin. 7. χρῆν] R. a. 1. & Epit. ἰχθῆναι.

lin. 8. μιμήσασθαι] R. a. 1. & Epit. μιμήσασθαι.

ibid. τῷ δὲ βασιλεῖ] Iidem, τῷ βασιλεῖ δέ.

lin. 10. ἐπὶ τὴν ἐξήγ.] R. 1. & Epit. εἰς τὴν Ἀλεξάνδ. ἐπὶ τὴν ἐξήγ.

lin. 14. ὃν μάλιστα] Epit. ἣ μάλιστα.

lin. 15. τοῖς μὲν θεοῦ γε.] Reg. b. τοῖς μὲν συγγενέσι. R. 1. & Epit. τοῖς νόμοις.

lin. 16. πεῖρα καὶ πίσ.] R. a. πεῖρα πίστεως. R. b. πείρατα πίστεως.

lin. 20. οἱ τὴν φύσιν.] R. 1. Epit. οἵ γε τὴν φύσιν R. b. οἱ τὴν τε.

lin. 25. μήτιγε] R. b. 1. & Epit. μήτοιγε.

lin. 27. ποιήσειν] R. a. b. 1. & Epit. ποιῆσαι.

Nov. Ed. §. 4.

lin. 32. τοῦ τῆς ἑαυτοῦ] R. a. τῷ καὶ τόν. R. b. 1. τὸ καὶ τόν Epit. ὁ καὶ τόν.

lin. 33. θεοῦ πρῶτον] R. a. b. πρῶτον θεοῦ.

lin. 34. ὅτω] R. a, b. 1. & Epit. ὅπως.

lin. 37. ἀποθέσθαι] Epit. ἀποθέσθαι.

ibid. ἑτέρων] R. b. ἄλλων.

lin. 39. ἀρετῆς, μεγάλαις τιμωρ.] R. 1. μεγάλας, μεγάλαις ἐπιβάλλει.

lin. 40. βουληθεὶς] R. b. 1. & Epit. addunt Μωϋσῆς.

lin. ult. εἰ μὲν οὖν] Iidem, εἰ μὲν γάρ.

Pag. 3. *lin.* 2. ἐπίστασθαι εἰς κατ. τοῖς] R. b. ὑποτίθεσθαι τοῖς R. a. habet etiam ὑποτίθεσθαι.

lin. 3. καθαρόν] Deeſt in R. a. & R. 1.

lin. 4. παράδειγμα μεταλ.] R. 1. & Epit. μεταλαμβάνειν.

lin. 5. τὰς μὲν] Epit. τὰς μὲν μή.

ibid. μηδὲ πιστεύ.] R. b. μηδὲ μὲν πισ.

lin. 7. ἰδεῖν] Deeſt in R. 1.

lin. 9. ἀξίως] R. b. 1. & Epit. δεξιῶς.

lin. 11. ἱκανῶς] Epit. ἱκανῶν.

ibid. φανεῖτ' ἂν] R. a. & Epit. γένοιτο ἄν.

lin. 12. ὑπερβαλοῦμαι] R. a. & 1. ὑπερβάλλομαι. R. b. τὸν μὲν ὑπερβολή.

lin. 15. γεγραμμένα] R. b. ἀναγεγραμμένα.

Nov. Edit. Lib. 1. Cap. 1. §. 1.

lin. 16. Τίτλος] Titulus deeſt in R. a. & 1.

lin. 17. ταύτης οὖν] R. a. b. & 1. ταύτης δ' οὖν.

lin. 18. περιελομένης σκότει] R. 1. σκότει καλυπτομένης.

lin. 20. διεχώρισε] R. a. b. & 1. διεχώρισε.

lin. 21. τὴν ἀρχήν] R. a. b. addunt τοῦ φωτός.

lin. 22. αὕτη μὲν] Iidem addunt, ἂν εἴη.

lin. 24. περὶ αὐτῶν] Iidem, περὶ αὐτῆς.

ibid. ἀναβάλλομαι] In R. a. emendatum ἀναβαλοῦμαι.

lin. 25. καὶ αὐτὸν] R. a. b. 1. δι' αὐτῶν.

lin. 27. τέταρτον] Iidem, τέταρτον.

ibid. ἁρμονίαν] R. 1. ἁρμοδίως.

lin. 29. κατ' αὐτὴν τὴν] R. a. b. κατ' αὐτὴν τὴν ταύτην τότε. R. 1. κατὰ ταύτην δέ.

lin. 32. κατὰ βάθους.] R. 1. κατὰ βάθος. R. a. κατὰ βάθη.

lin. 34. συναυξάνεσθαι] R. a. 1. συναύξεσθαι. R. b. συναύξεσθαι.

lin. 36. ἐν ἐξ] Deeſt ἐν in R. b. & 1.

lin. 38. χολὴν ἀπὸ τοῦ πόνου] R. 1. ἀπὸ τοῦ πόνου χολήν.

§. 2.

lin. 41. λαβὼν ἀπὸ τῆς γῆς] R. a. b. & 1. ἀπὸ τῆς γῆς λαβών.

lin. ult. πυῤῥὸν] R. a. πυῤῥός.

ibid. φυραθείσης] R. b. φυραθείς.

Pag. 4. *lin.* 2. θῆλύ τε καὶ ἄρσενα] R. a. ἄῤῥενα. R. b. θῆλυ τε καὶ ἄρσεν.

lin 6. ἰσσὰ δὲ] R. b. ἔσσα δέ. R. a. ἴσσα δέ, & ita in marg. R. 1. in textu vero ἰσσά.

lin. 7. ὀνόματος ὄνομα] R. 1. ὀνόματος τοῦ γυναικὸς ὄνομα. R. a. ὀνόματος ὄνομα τοῦ γυναικός.

ibid. τῶν ζώων] in R. b. deeſt τῶν.

§. 3.

lin. 9. τεθηλότι] R. a. b. τεθηλότα.

lin. 11. ἀναγαγὼν ... ἐκπλήσσων] R. a. b. ἀναγάγετε ... κελεύοντα.

lin. 13. καὶ ὁ μὲν Φεισὼν] Idem, καὶ Φείσων μὲν, σημαίνει τοὔνομα.

lin. 15. Τίγρις] Ubique Τίγρης.

lin. 16. Φορὰς] R. b. Φοράς. פרת Joſepho conſentiunt Thalmudici, rationem hanc reddentes cur ita vocetur Euphrates שפיפר quia aquæ פרים ורבים ejus fructificant & creſcunt: פרת apud Chaldæos idem eſt ac rumpere, diſrumpere: unde ſatis apte פרת σκέδασμον, ſeu diſperſionem & diſſipationem ſignificare vult Joſephus. ἄνθος etiam, ſeu florem denotare videretur eo ſenſu quo Gen. 49. legimus dixiſſe Jacobum de Joſeph filio ſuo פרת יוסף בן פרת עלי עין בן.

lin. 17. γηὼν δὲ] R. a. γηὼν ἡ διὰ τῆς Αἰγύπτου ῥέων. R. 1. γηὼν ἡ διὰ γῆς Αἰγύπτου.

§. 4.

lin. 19. ὁ δὴ Θεὸς] R. a. b. ὁ δὴ τοίνυν Θεός.

lin. 20. ἀπ' αὐτῶ] R. a. ἐξ αὐτοῦ. R. 1. αὐτοὺς ἀπ' αὐτοῦ.

lin. 23. πεπεισμένους] R. b. πεπεισμένοις, male.

lin. 25. ὡς γενομένους αὐτοὺς] R. a. b. ὡς γενομένους αὐτούς.

lin. 26. ἀπολείποιτο] R. b. ἀπολιπόντος.

lin. 29. καὶ σκέπην] R. a. & b. καὶ τὴν αἰσχύνην ὕπαιθρον ἔχοντες, σκέπην.

lin. 30. φύλλοις συκῆς αὐτοὺς] R. b. φύλλοις συκῆς ἑαυτούς.

ibid. τῆς αἰδοῦς] R. a. & b. περὶ τῆς αἰδοῦς.

lin. 35. μηδὲ φθεγξ.] R. 1. μὴ φθεγξ.

lin. 37. βιώσεσθε] ita in R. b. in R. a. & 1. βιώσησθε.

lin. 38. ξενιζόμενοι] R. a. b. ξαινόμενοι.

lin. 41. ὧν παρῄτουν] R. 1. ὧν οὐ παρῄτουν.

ibid. ἐπιλάβῃ] R. b. ἐπιλάβοι.

ibid. ἐς μακρὸν ἂν ὑμῖν] R. a. & 1. εἰ μακρὸν ὑμῖν. R. b. ὑμῖν μακρόν.

lin. ult. ἁμαρτάνετε] R. a. ἁμαρτών.

Pag. 5. *lin.* 2. τοῖς ἑαυτῆς] deeſt in R. b. R. a. habet ἤδη αὐτοῖς τοῦ ἑαυτῆς.

ibid. αὐτομάτως] R. 1. αὐτόματα.

lin. 3. τὸ μὲν ... τὸ δ'] R. a. b. τὰ μὲν ... τὰ δ' ἐπὶ

lin. 5. τῆς φωνῆς] R. b. & 1. τὴν φωνήν.

lin. 7. πολέμιον ἀποδ. αὐτοῖς] R. 1. πολέμιος ἀποδ. ἀνθρώποις. R. a. & b. habent etiam ἀνθρώποις.

lin. 10. εἰλεατωμένον] R. b. ἰλυσπώμενον.

lin. 11. τόπον] R. a. χωρίον.

lin. 13. προσηγόρευσεν] R. a. b. προσηγορεῦσθαι.

lin. 14. κτῆσιν δὲ] R. a. κτίσις δε. R. b. κτίσιν ἡ σημαίνει τοῦτο.

lin. 15. πένθος] πένθος ſignificaret, ſi per א ſcriberetur; ſed per ה ſcribi ſolet הבל quod vanitatem ſignificat.

lin. 16. ἐχαίρετο] R. a. b. διαφόρως ἐχαίρετο.

lin. 17. παρεῖναι] R. b. παρῆσαν.

lin. 18. προσιεῖτο] Idem προσίετο.

lin. 23. κατὰ βίαν] Deeſt κατά.

lin. 26. ὑπολαμβάνοντα] R. b. ὑπέλαβεν.

lin 27. πολλῶν γὰρ ἡμ. οὐκ εἶδεν αὐτὸν] R. b. πολλῶν γὰρ αὐτὸν οὐκ ἰδεῖν ἡμερῶν.

lin. 28. ἅπαντα. Idem, πάντα.

lin. 31. περιττομένων] R. a. παραιτουμένων.

lin. 33. φησὶν] Idem addit, ὁ Θεός.

lin. 36. τιμωρήσασθαι] R. 1. τιμωρήσεσθαι.

ibid. ἠπείλησε] Idem, ἠπείλει.

ibid. γῆς ἐκείνης αὐτὸν] R. a. b. γῆς αὐτὸν ἐκείνης.

§. 2.

lin. 41. παῖς] παῖδα.

Pag. 6. *lin.* 1. δεῖ] R. a. b. δέοι.

lin. 6. ἀγαγὼν] Idem, συναγαγών.

lin. 7. ταυτὸ] R. b. ταὐτόν.

ibid. Ἐνώχ ... Ἐνώχην] R. a. b. Ἀνώχ ... Ἀνώχαν.

lin. 8. Ἐνώχου δ' Ἰάρεδος] R. a. ἀνώχου δ' Ἰαρέδης. R. b. ἀνώχου δ' Ἰαρέδης.

ibid. Μαλελεήλος] R. a. b. Μαρελήλος. R. 1. Μαρουήλ.

lin. 10. Σελλᾶς] R. 1. Σελᾶς.

lin. 11. πρεσβυτέραν] R. a. b. 1. πρεσβυτάτην.

lin. 12. ἤσκησε] R. b. ἤσκησε καὶ ψαλτήρια καὶ κιθάρας. R. a. habet etiam κινύρας.

lin. 15. Νααμᾶς ὄνομα] Λάμεχος Νοεμᾶς ὄνομα.

ibid. ἐκεῖ δὲ τὰ] R. a. b. ἐκεῖ τά.

lin. 16. δίκην αὐτὸν] R. a. δίκην ἑαυτόν.

ibid. R. b. poſt ἀδελφοκτονίας habet μείζονα.

lin. 17. ἀδάμου, καιρὸς] R. a. ἀδάμου καὶ καιρός.

lin. 19. ἄλλος δ' εἴ τις ἐκφανὴς εἶχε πρὸς] ὅλως δ' εἴ τις ἐκφανὴς ἦν πρός. Plura hic deſunt in cod. 2253.

lin. 20. καὶ ἄλλων ἀπώλειαν, ἦν] ἀλλ' εἰς ἀπώλειαν ἦν.

§. 3.

lin. 26. δυνάμενος] δυναμένην.

lin. 27. αὐτῶ τὰς] αὐτῶν τάς.

lin. 30. διαφυγεῖν] R. 1. φυγεῖν.

lin. 33. ἐκ λίθων] Idem, ἐκ λίθου.

lin. 34. καὶ τῆς πλινθίνης ἀφανισθείσης] εἰ καὶ σύμβη τὴν πλινθίνην ἀφανισθῆναι.

lin. 36. κατὰ γῆν] R. 1. κατὰ γῆν τήν. Quænam ſit illa urbs vel regio Συριὰς dicta, non liquet. Facile crederem Joſephum loqui de terra Sciriadica in terra Ægyptiaca ſita, in qua Ægyptii aſſerebant veterem hiſtoriam à Thoth, ſeu Mercurio primo lapidibus exaratam aſſervari. E recentioribus Marshamus, & alii quidam volunt Joſephum loqui de loco quodam tribus Ephraim cui nomen erat Seirath juxta Hebræum, in quo erant פסילים id eſt, juxta LXX. γλυπτὰ inſculpta, quod non longe abeſt, inquiunt, ab hieroglyphicis. Verum hæc conjectura leviori fundamento nititur: quam tamen admiſit Iſaac Voſſius.

Cap. 3. §. 1.

lin. 40. ἀποβλέποντες] βλέποντες.

lin. ult. καὶ παῖδας] καὶ παντός.

Pag. 7. *lin.* 1. πεπαίδευκεν] R. 1. πεπείθηκεν.

lin. 2. ὁ Νῶχος δὲ] Νῶχος δέ.

ibid. καὶ ἀληθῶς ἔχων] καὶ τοῖς βουλεύμασιν ἀηδῶς ἔχων.

lin. 3. poſt κρεῖττον addit αὐτός.

lin. 5. συνοίκων] συνοικούντων.

§. 2.

lin. 6. ἐκείνων] ἐκείνους.

lin. 8. poſt ἐπιτεμόμενος addit τε.

lin. 9. Νῶχος δὲ] Νῶος δε, & ſic deinceps.

lin. 12. μάκρει] μακρά.

lin. 14. συνεσβαλόμενος] συνεμβαλόμενος.

lin. 15. poſt καρτερὸν, addit, καὶ τοῖς ἁρμοῖς ἰσχυρῶς ἐνδεδεμένον.

lin. 18. Ἐνώχ ... Μαλαήλου] Ἀνώχου ... Μαρουήλου.

lin. 19. ὃς ἐκ Καΐνου] R. a. ὃς ἐκ Καινᾶ R. 1. ὃς ἐκ Καϊνάνου.

§. 3.

lin. 20. συνέβη δὲ] In cod. 2255. in quo perinde Synopſis Antiquitatum Judaïcarum hæc periodus ſic ſe habet: συνέβη δὲ τοῦτο τὸ πάθος κατὰ τὸ χιλιοστὸν πεντηκοστὸν ἔτος ἀπὸ Ἀδάμ. τὸ δὲ Θεοῦ ἐφ' ἡμέρας τεσσαράκοντα ὕοντος.

lin. 21. οὕτω γὰρ Αἰγύπτιοι] οὕτως γὰρ ἐν Αἰγύπτῳ.

lin. 24. ὠνὰς καὶ πράσεις] πράσεις καὶ ὠνάς.

lin. 25. κόσμον] μῆνα.

lin. 26. ὃ ἔτος] δ' ἔτος.

lin. 27. δισχιλίων] rectè legeres χιλίων juxta Hebr.

§. 4.

lin. 29. διακοσιοστῷ] R. a. τριακοσιοστῷ.

lin. 31. ὃς δώδεκα] ὃς πέντε.

lin. 33. ἐνενηκοστὸν] ἐνενηκοστόν.

ibid. ἔτη πέντε] ἔτη δέκα.

lin. 36. ὃς ἔτος ἤδη] ὃς ἔτος ἑξηκοστὸν καὶ ἑκατοστὸν καὶ πέμπτον, ἐγέννησεν.

lin. 37. ἑκατοσίοις] ἐνακοσίοις βιώσαντος, Ἄνωχος υἱὸς διαδέχεται.

lin. 40. Μαθουσάλας δ' Ἐνώχου] Μαθουσάλα δ' Ἀνώχου.

lin. 41. ἕβδομον καὶ] πέμπτον καὶ ἑξηκοστόν, Λάμεχον υἱὸν ἔσχε, πρὸς ἔτη γεγονὼς ἑπτὰ καὶ ἑβδομήκοντα καὶ ἑκατὸν ἔτη τὴν ἀρχήν.

lin. 43. ἑκατοσίοις] ἐνακοσίοις.

ibid. ἐπὶ ἑπτακοσίοις] καὶ ἑπτακοσίοις.

lin. ult. ἑξακοσίων] πεντάκοντα καὶ ἑξακοσίοις ἔτεσι ἤρξε τῶν πραγμάτων.

Pag. 8. *lin.* 1. ἐξετασάτω] R. a. ἐξεταζέτω.

§. 5.

lin. 5. ὑπερέχων] R. a. ὑπερέχειν. R. 1. ὑπέρεχε.

lin. 8. poſt ἑβδόμη addit, κατ' ὀλίγον ὑποστρέφων ἀποπέμπει.

lin. 10. ἐπεὶ ... γένοιτο] ἐπεὶ ... γεγονώς.

lin. 11. εἰ καὶ τὸ ἄλλο] εἴ τι καὶ ἄλλο.

lin. 14. ὑπανελθούσης δὲ] ἧς ἐπανελθούσης πρὸς αὐτόν.

lin. 18. poſt ἔτι νεοῦ addit αὐτῆς. In R. b. deeſt οἱ ἐπιχώριοι.

§. 6.

lin. 20. Βηρωσσός] R. 1. Βηρώσσης.

lin. 22. χαρδυαίων] R. b. καρδυαίων.

lin. 23. μάλιστα] deeſt in R. b.

lin. 24. ὁ Αἰγύπτιος] R. 1. ὁ Αἰγύπτου. ubique dum de eodem Hieronymo ſermo eſt.

lin. 25. μνασέας δὲ] R. b. μνασσέας δέ.

lin. 26. ἐνενηκοστῇ] R. b. ἐνενηκοστῷ.

lin. 27. μινυάδα] R. b. μιλυάδα.

lin. 28. Βάρις] Idem Βάρις.

lin. 29. λάρνακος] Idem λάρνακα.

lin. 31. ὁ τῶν Ἰουδαίων] R. a. b. ὁ Ἰουδαίων.

§. 7.

ibid. ἐπικλύζη] Idem, ἐπικλύζει, male.

lin. 33. κινδυνεύσῃ] R. b. κινδυνεύσειν.

lin. 34. ποιήσαντος] ποιῆσαι.

lin. 36. χεῖρον καταδικασμένους] R. a. b. χείρω κακίαν καταδικασθέντας.

lin. 37. παθόντες] R. b. μαθόντες.

lin. 39. λαβεῖν] R. b. βαλεῖν.

ibid. ὅπως τε τοῖς ἔργοις] R. a. ὅπως τοῖς. R. b. ὅπως ἔργοις τε αὐτοῖς.

lin. 41. ὑστερήσειεν] R. b. ὑστερῆσειν.

ibid. μακρόν τε] In R. a. deeſt τε. R. b. μακρὸν αὐτῶν γῆρας.

lin. 42. τοῖς πάλαι ἐπιγεν.] R. b. αὐτοῖς τάχιον ἐπιγεννηθεῖσιν. R. a. habet etiam τάχιον pro πάλαι.

§. 8.

Pag. 9. *lin.* 1. κακίας καὶ τῆς οἰκείας] R. a. b. κακίᾳ καὶ τῇ οἰκείᾳ.

lin. 3. μηδὲ τὴν ἀρχὴν αὐτοῖς] R. b. τὴν ἀρχὴν αὐτοῖς μηδέ.

lin. 4. τούτοις] R. b. τοῦτο.

lin. 7. δείσαντο] Idem δείσαντα.

lin. 9. καὶ δράσαντας] In R. a. deeſt καὶ. R. b. καὶ τοὺς δράσοντας.

lin. 11. χώραν] R. b. αἰτίαν.

§. 9.

lin. 14. πεντήκοντα καὶ τετρακ.] R. 1. ν. καὶ σ.

lin. 17. μηδὲ νῦν] R. b. μηδένα νῦν.

lin. 18. τεκμηριόμενος] R. a. b. τεκμαιρόμενος.

lin. 23. ὁ μέγας ἐνιαυτός.] Magnus annus 600. annorum. De magno anno 30. annorum ſermonem habuit auctor vitæ Pythagoræ apud Photium cod. 249.

lin. 25. Βηρωσσός] R. b. Βήρωσσος ubique.

lin. 27. συνταξάμενοι] Idem συγγραψάμενοι.

Cap. IV. §. 1.

lin. 37. κατῴκισαν] Idem κατῴκησαν.

lin. 38. γῆν πεδινὴν] Poſterior vox deeſt in R. b.

lin. 39. ἤχθησαν] R. a. ᾔθελον. R. b. ᾔθελησαν.

§. 2.

Pag. 10. *lin.* 2. νεβρώδης] R. a. Νεβρώδης.

lin. 6. ἀνθρώπους] R. a. & b. addunt διὰ φόβον τοῦ.

ibid. ἀμυνεῖσθαι] R. 1. ἀμύνασθαι.

lin. 7. ἐπικλύσασθαι] R. a. ἐπικλύσειν. R. b. & 1. ἐπικλύσαι.

§. 3.

lin. 10. νεβρώδου] R. a. νεβρώδε. ſtatim R. b. ἐκείνου δόγματι.

lin. 11. ἡγούμενοι] ἡγούμενον.

lin. 14. ᾠκοδόμητο] R. a. b. ᾠκοδομεῖτο.

lin. 25. περὶ δὲ τοῦ λεγ.] R. a. b. περὶ δὲ τοῦ πεδίου τοῦ λεγ.

lin. 27. ἀσυνελεῖν] Iidem, ἀσυνέλιν.

Cap. 5. §. 1.

lin. 28. σπείρονται] In iiſdem, ſed ad marginem, & aliâ manu, σπειρίζονται.

lin. 29. ἕκαστος] Iidem, ἕκαστοι, & mox τὴν ἐντυχοῦσαν.

lin. 30. μεσόγαιάν τε] R. a. μεσογείων τε. R. b. μεσόγειόν τε.

Cap. 6. §. 1.

lin. 39. καταλαμβάνοντες] R. b. καταλαβόντες. ſtatim R. a. Ἰαφέθου.

lin. 40. ἀπὸ ταύρου] R. b. ἀπὸ τοῦ Ταύρου.

lin. 41. γαδείρων] Idem γαζήρων.

lin. 42. προσαγορευόμενος] προσαγορευθείς.

lin. ult. γομαρεῖς] R. a. γομάρεις.

Pag. 11. *lin.* 1. ᾤκισε] R. 1. ᾤκησε, & ſic emendatum in R. a & b.

lin. 2. ἰαυάνου] R. 1. ἰαυάν. R. b. ἰαυγάνου.

ibid. ἀπὸ μὲν τοῦ] R. 1. addit μάδου.

lin. 3. ἰαυάνου] R. 1. ἰαυάν. R. b. ἰαυγάνου.

lin. 4. Θοβήλους Θόβηλος] R. b. & 1. Θοβήλους Θόβηλος.

lin. 5. καὶ μεσχηνοί.] R. 1. & b. μεσχηνοί. In R. a. καὶ μοσοχηνοὶ δὲ ἀπὸ μοσόχου ... καππαδόκαι μὲν ἄρτι.

lin. 6. πόλις γὰρ] In R. b. deeſt γάρ.

lin. 8. τὸ ἔθνος] R. a. & b. πᾶν τὸ ἔθνος. ſtatim ille Θειρᾶς δὲ Θῆρας.

lin. 10. ἀσχανάξης] R. a. ἀσχάναζος μὲν ἀσχανάζας. R. b. ἀσχανάζους δὲ ἀσχανάζης.

ibid. ῥηγῖνες] R. 1. ῥηγῖνες.

lin. 11. Θυγράμμας δὲ] R. a. Θοργάμμας δὲ Θοργαμαίους. R. b. τυγραμαίους.

lin. 12. ἰαυάνου δὲ τοῦ ἰάφθου] R. a. ἰαυάν δὲ τοῦ ἰαφέτου. R. b. αὐγάνου.

lin. 13. τελοῦν αὐτῷ] R. b. τελῶν καὶ αὐτῷ.

lin. 15. πόλεως ἡ] Articulus deeſt R. b.

lin. 17. καλεῖται] R. 1. addit, τῶν ἑλλήνων τοὔνομα ταύτῃ μεταθεμένων πρὸς τὸ τῶν παρ' αὐτοῖς θεῶν νομιζομένης ἐπώνυμον. τὴν γὰρ ἀφροδίτην καὶ κύπριν καλοῦσι καὶ ἀπὸ ταύτης νῆσον.

lin. 18. χεθίμ] R. a. χεθείμ. R. 1. χεθίν. R. b. χίθη. & ſtatim ὀνομάζοντες.

lin. 19. κήτιος] R. a. & 1. κίτιος. R. b. κίτιον.

lin. 20. ἔτι] R. a. b. ἔτος.

lin. 22. κατέλιπον] R. b. κατέλιπεν.

lin. 23. ἠλίμισαν] R. a. & 1. ἠλαίμισαν.

lin. 25. νῶχος] Semper νῶος in R. a.

§. 2.

lin. 28. μεταβάλλουσι] R. a. b. μεταβαλοῦσι.

lin. 30. χουσαῖον] R. a. χοῦσον.

lin. 32. μεστραίους] R. a. & 1. μεστραίους. R. b. μεσραίους.

lin. 33. μέστρην, καὶ μεστραίους] R. a. & 1. μέστρην καὶ μεστραίους. R. b. μέσρην καὶ μεσραίους.

ibid. οἱ ταύτην οἰκ. καλ.] R. b. οἱ ταύτῃ καλοῦμεν.

lin. 34. φούτης] R. b. φούθης.

lin. 35. μαυρῶν] R. a. μαυρέων.

lin. 38. μεστράιμ] R. a. μεστραίμ.

lin. 39. ἀφελικὸν προσαγ. συμβεβ.] R. b. ἀφελικὸν προσαγορευθῆναι.

lin. 43. σαβάκθας σαβακθήνους] R. b. σαβα καὶ σαβακθήνους.

ibid. ῥάμος δὲ ῥαμ. ᾤκισε] R. a. ῥέγμος δὲ ῥεγμαίους ᾤκισε. R. b. σάμος δὲ ῥαμαίους. R. 1. ῥάμος δὲ ῥαμαίους.

lin. ult. ἰούδας μὲν ἰουδαίους] R. a. ἰουδαδὰς μὲν ἰουδαδαίους.

ibid. ἑσπερίων] R. b. & 1. ἑσπερινῶν.

Pag. 12. *lin.* 1. οἰκοῦσι] R. a. & b. οἰκοῦσι. mox hic ἐπονόμασε αὐτῷ.

ibid. σαβαῖος. νεβρώδης] R. a. σάβαος νεβρώδης.

lin. 3. μεστραίμ] R. a. μεστρίμ.

lin. 4. φυλιστίνη] R. 1. φιλυστινοῦ.

lin. 5. καλοῦσι] R. 1. ὀνόμασαν.

ibid. λουμαίω καὶ] R. a. λουδιίμου, καὶ ἐνεμετίμου, καὶ ἐνεμίου, καὶ λαβίμου. R. b. ἀναμία καὶ ἐλαβίμου.

lin. 6.

lin 6. νεβίμε τε] R. a. & b. νεβίμε τε.
lin 7. φαθρούσιμ] R. b. πετρουσίμ.
ibid. χεσλοίμοι] R. a. & b χεσλώμ.
lin. 9. σιδώνιος] R. a. σιδών.
lin. 10. ἐν φοινίκῃ] R. a. b. & 1. ἐν τῇ φοινίκῃ.
ibid. ἀμαθος ᾗ ἀμάθην] R. a. ἀμαθοῦς ᾗ ἀμαθηνός. R. b. ἀμάθης ᾗ ἀμάθην. R. 1. ἀμαθος ᾗ ἀμαθηνὸς κατώκισεν.
lin. 12. ἀπογόνων] R. b. ἐπιγόνων in R. 1. poſt ἀπογόνων legitur πολεμων ἀνάμοσαν πτολεμαίων.
lin 13. ἄρκην] R. 1. ἀρκίαν.
lin. 14. ισβουσαι] Sequitur in R. a. ἀμοῤῥαῖοι, γεργεσαῖοι, εὐδαῖοι, σιναῖοι. At in R. b. ἀμορραῖοι, γεργεσαῖοι, σιναῖοι.

§. 3.

lin. 20. νεώτατος] R. b. νεώτερος.
lin. 22. κατηρᾶτο] R. a. b. κατηράσατο.
lin. 23. χαναναίοις] R. a. χαναάνι. R. b. χαναναίοις.

§. 4.

lin. 26. ἔλυμος μὲν γὰρ ἐλ.] R. a. ἔλαμος μὲν γὰρ ἐλαμαίους.
lin. 27. κατέλιπεν] R. b. & 1. κατέλιπεν. Statim R. 1. ἀσσέρας. & intra ἀσσυρίους.
lin. 32. οὖρος] R. a. οὖσος.
lin. 33. ὄτρος ϗ γεθερης] R. a. ὄλος ϗ γάθερος. R. b. & 1. ϗ Γεθέρης.
lin. 35. φαλεγον] R. 1. φάλαγον, & ſic deinceps. R. a. φάλεκον. mox: φάλεκος, ἐπειδὴ κατὰ τὸν ἀποικισμὸν τῆς οἰκήσεως. Reg. 1. κατὰ τὸν ἀποικισμὸν τῆς οἰκήσεως.
ibid. ἰούκτας δε] R. b. Ουκτάδε. Fort. ἰούκτα ᾗ τῷ ἑβέρου παιδὶ. cui conſonat interpretatio Latina: *Juctæ vero Heberi filio.*
lin. 36. ἐλμωδαδος] Sic recenſentur in R. 1. λίζηλος, δεκλαδὰς, ἀβιακλος, σάβεος, ὀφειρις, εὐίλατος ϗ ιωάβηβος. R. b. τη εὔαλις, εὐάλης: pro ἀβημάηλος, ἀβιμάηλος; pro εὐίλας, εὐίλης.
lin. 38. πρὸς αὐτοῦ] R. a. πρὸς αὐτῇ R. b. πρὸς αὐτήν.

§. 5.

lin. 39. φαλέγε ... ῥαγαῦς] R. a. φαλέκε ῥάγαυος. R. b. ῥίου.
lin. 40. ὃν ναχώρης] R. a. ὧ ναχώρης. R. 1. ἀχώρης.
ibid. Θαῤῥὸς] R. b. Θεῤῥός. In cod. Reg. 2875. Θεῤῥός. πατὴρ ᾗ ἀβράμου γίνεται· ὅς δέκατός ἐστιν ἀπὸ νώου, δεύτερῳ ᾗ ἔτει ϗ ἐνενηκοστῷ πρὸς διακοσίοις μετὰ τὴν ἐπομβρίαν ἐγίνετο.
lin. ult. διακοσίοις] R. b. ἐνακοσίοις.
Pag. 13. *lin.* 1. Θαῤῥὸν] R. b. Θεῤῥόν.
lin. 2. ἐγέννησε] Sequitur in R. a. σερούχου. σερούχῳ.
lin. 3. ῥαγαῦς ᾗ σερούχου] R. a. ῥάγαυος ᾗ σερούχου. pro ῥαγαῦς. R. b. habet ῥῦμος.
lin. 4. ῥαγαῦν φάλεγος] R. a. ῥάγαυον φάλεκος. pro ῥαγαῦν R. b. habet ῥῦμον.
lin. 5. ἀπὸ σάλε] R. a. ἀπὸ σάλα.
lin. 6. ἀρφαξάδης] R. b. ἀρφάξαδος.
lin. 7. δώδεκα] R. a. δύο ϗ δέκα.
lin. 9. καταλειπών] R. a. b. 1. καταλιπών.
lin. 14. συντέτμηκε] R. a. b. συνετέμνετο.
lin. 17. μαχάηλος] R. a. μαθύσαλος.
lin. 18. φιλάδας, ἰάδελφας] R. a. b. ἰάδιλφας primum, deinde ιαδεφὰς in a. & ιαδαφὰς in b.
lin. 19. ταύσος] R. b. τάσσος.
lin. 20. τῆ ναχώρῃ] R. a. & b. τῷ ναχώρῃ.

Cap. 7. §. 1.

lin. 27. διαμαρτῶν] R. b. διαμαρτάνων.
lin. 28. μεῖζον] R. a. b. μεῖζον.
lin. 29. ϗ καινῶσαι] Iidem καινίσαι.
lin. 32. τοῖς γῆς] R. a. b. & 1. τοῖς τῆς γῆς.
lin. 39. θυσίαν] R. b. θύσας.

§. 2.

lin. 40. βηρωσὸς] R. b. & 1. βήρωσος.
lin. 41. δεκάτῃ γενεᾷ] γενεὰ apud Clem. Alex. lib. 1. Strom. 30. annorum ſpatium eſt.
lin. ult. κατέλειπε] R. a. b. κατέλιπε.
Pag. 14. *lin.* 2. χαλδαίων] R. a. χαλδαίοις.

lin. 3. μεθίστασαι] Idem μετοικεῖ.
lin. 5. πληθύνοντες] R. b. πλήθει ὄντες.
lin. 6. δαμασκηνῶν] R. a b. δαμασκηνῷ.

Cap. 8. §. 1.

lin. 10. ὕστερον] R. a. χρόνοις ὕστερον.
lin. 11. διαίρειν] R. b. μεταίρειν.
lin. 12. λέγεσθαι] In R. a. b. deeſt τε.
lin. 13. κατακολουθεῖν] Iidem κατακολουθεῖν. mox R. 1. μετανομίσειν.
lin 14. ἐπαγόμενος] Quæ Saræ in Ægypto acciderunt, deſunt in R. 1.
lin. 15. αἰγυπτίων] R. a. b. addunt ἐπιμανεὶς.
lin. 16. αὐτὸν] R. b. αὐτῶν.
lin. 18. ἐπεσκήψε] Idem ἀπεσκήψε.
lin. 19. αὐτῇ] R. a. αὐτῷ.
lin. 21. ἀδικημα] R. a. b ἄδικον.
lin. 22. πυθομένου] R. b. θυομένῳ.
lin. 24. πρῶτα] R. a. b. ἐρώτα, & aliud illud ἐρωτᾷ ab iis abeſt: iidem habent τίς τε εἴη.
lin. 26. πεποίηκεν] R. b. ποιήσει.
lin. 27. συνεῖναι] R. a. συνῆναι, male.

§. 2.

lin. 32. θαυμασθεὶς] Deſunt hæc in Epitome.
lin. 36. ἐπεφοίτησεν] R. b. ἐφοίτησεν.

§. 3.

lin. 37. ὡς δ' οὖν] Cætera etiam deſunt in Epitome.
lin. 39. ὑπαίθριον] R. a. ὑπαίθριον. R. b. ὑπαίθριαν.

Cap. 9. §. 1.

Pag. 15. *lin.* 4. δοῦναι αὐτὸ] R. a. πίστι δεῖξαι ἀυτό.
ibid. βαρίας, &c.] Idem: βάλαχος, σεναβάρης, ὅ, τε βαλλιωῶν βασιλεύς. μαίορος δὲ. R. b. βάλας, βαλαίας, σεναβὰν, ϗ συμμέβορος, ὅς τε βαλλιωῶν βασιλεύς. μαίορος δὲ.
lin. 7. ἑκάστης] R. a b. ἑκάστοις.
lin. 10. ἀπέστησαν] R. b. & 1. ἀπέστησαν. & ita emendatum in R. a.
ibid. στρατηγοῦντων] R. a. στρατηγοῦντος ἀμαρψίδου, ἀριόχου, χοδολαμόρου, θαδάλου: nec non R. b. in quo tamen ἀριόχου. Hunc locum merito carpit Marshamus in canone Ægyptiaco par. 76. quod magis Græcis auribus quam ſacris literis accommodari videatur. Reges enim erant illi quatuor Aſiatici, non ſolum exercituum duces.
lin. 15. ἡ λεγομένη ἀσφαλτῖτις] R. a. b. 1. ἡ ἀσφαλτῖτις λεγομένη. mox R. a. πεὶ μὲν τὸ,

Cap. 10. §. 1.

lin. 21. ἀβράμου ᾗ ἀνέψιος] R. b. ἀβράμῳ ᾗ ἀνεψιόν.
lin. 24. ὅτος γὰρ] Ita Hieronymus in quæſtionibus Hebraicis.
lin. 28. δεύτερος] R. a. addit, γενομένους, & mox habet σαβᾶ.
lin. 31. δέκα ϗ ὀκτὼ] R. b. δεκαοκτώ.

§. 2.

lin. 33. τὸς σοδομ.] R. a. b. τὸς τῶν σοδομιτ.
lin. 34. ἀπέζευξεν] R. b. ἀπέζευξαν.
ibid. ᾗ αὐτῷ] Idem, ᾗ τούτῳ. R. a. δι' αὐτῷ.
lin. 36. μελχισεδέκης] R. b. ὁ μελχισεδὲκ & ſic infra.
lin 37. διὰ ταύτην] R. a. b. ὡς διὰ ταύτην. ſtatim R. a. αὐτόν.
lin. 38. ἐκάλεσεν] R. b. ἐκάλεσεν.
Pag 16. *lin.* 2. ποιήσειν] R. b. ποιήσει.
lin 4. παρασχὼν] R. a. παρασχών. R. b. πάρεσχε.
lin. 5. ἰσχύων] R. a. b. 1. ἰσχὺν .... ῥωμαλεῶν.

§. 3.

lin 8. παῖδα] R. a. παῖδας.
lin. 11. ϗ αἶγα τριετίζουσαν] Deſunt hæc in R. b.
lin. 15. τετρακόσια] R. b. τεσσαράκοντα, male.

§. 4.

lin. 17. ἐγγόνων] R. a b. ἐγγόνων. mox R. b. pro φῦν habet γῆν.
lin. 19. ἄῤῥενος] R. b. ἄρσενος.
lin. 22. ἐπικλίνης] R. 1. ἐπικλίνῃ αὐτῷ.
lin. 30. παραιτήσασθαι μὲν ἐν] R. b. παραιτήσασθαι μὲν ὡς.

lin. 31. γνώσεσθε] R. a. γνῶτε.
lin. 32. βασιλεύσοντος] Idem βασιλεύοντος.

§. 5.

lin. 36. ἀπήγγειλεν] R. a. b. ἀπέγγειλεν. mox ille καὶ ἐκ σώρας.
lin. 39. τὸ ἀπ' αὐτοῦ] R. b. βυλόμενος τὸ ἀπ' αὐτοῦ γένος μένειν.
ibid. μὴ συμφερόμενον] R. a. b. οὐ συμφυρόμενον. R. 1. μὴ συμφθειρόμενον.
lin. 42. περὶ τῆς] Articulus deeſt in R. a.
lin. ult. παραχρῆμα] R. a. παραυτίκα, & mox παρ' αὐτῷ.
ibid. οὐ κατ'] οὐ deeſt in R. a. & pro eo in R. b. legitur ὁ.

Cap. XI. §. 1.

Pag. 17. *lin.* 9. καὶ τήν τε πόλιν αὐτῶν κατέσκαψεν] R. a. καὶ τάς τε πόλεις αὐτῶν καταστρέψασθαι.

§. 2.

lin. 12. ἐκάθητο] R. b. ἐκαθέζετο.
lin. 14. ξενίων] Idem, ξενίας.
lin. 15. προσέταξεν] Sequitur in R. a. & b. εὐθύς.
lin. 17. ἔτι καὶ] R. a. ἔτι τε. mox in R. b. deeſt τυγχάνουσα.
lin. 22. πεμφθεὶη μὲν ὁ εἷς] R. a. πεμφθείη μὲν ὁ μὲν εἷς. R. b. πεμφθεὶς μὲν, ὁ εἷς.

§. 3.

lin. 30. εὐπρεπ. τὴν ὄψεως διαφ.] R. b. εὐπρεπεστάτους τῇ ὄψει.
lin. 34. παρέξειν] R. a. παρέχειν.
ibid. ἐπείσθησαν] Idem, ἥδέσθησαν.

§. 4.

lin. 30. ἀπεστρέφοντο] R. b. περιεφρόνησαν.
lin. 42. ἀφανίζει] Idem, ἀφανίζειν.
lin. ult. πόλεμον] Sequitur in eodem, τὸν ναὸν, καὶ τὴν πόλιν.
ibid. εἰς τὴν πόλιν συνεχῶς] R. a. b. & 1. συνεχῶς εἰς τὴν πόλιν.

Pag. 18. *lin.* 2. ἐσέρηκα] R. a. b. ἐσόρηκα.
lin. 4. ζῶος] R. b. ζωός.

§. 5.

lin. 6. ἀνθρώπινον] Sequitur γένος in R. 1.
lin. 7. ἐπεποιήσαντο] R. a. b. προσεποιήσαντο. mox in b. ἐποιοῦντο.
lin. 9. υἱῶν] R. 1. υἱόν.
lin. 10. κτίζει … ὁ μὲν … ἁμμανίτας ὁ δ' ἕτερος] τίκτει … ὁ μὲν … ἀμμανίτας ὁ δ' ἕτερος.

Cap. 12. §. 1.

lin. 14. ἀβιμέλεχον] R. a. b. ἀβιμέλεχον.
lin. 27. ἀγόμενον οὐκ ἀδικῶν] R. b. ἀγόμενον ἣν οὐκ ἠδίκει R. a. ἀγόμενος οὐκ ἠδίκει παρακαλεῖ τε πρᾴως.
lin. 30. τοῦτ' εἰπ.] R. a. ταῦτ' εἰπ.
lin. 38. πολιτεύεσθαι] R. b. πολιτεύσασθαι.
lin. 39. βηρσουβαὶ] R. b. βηρσουά. R. b. βηρσουβί. R. 1. βηρσουβαί.
ibid. ὅρκιον] R. a. & 2237. ὅρκον.

§. 3.

Pag. 19. *lin.* 5. οὐδὲν ἀπολείπουσα] R. b. μηδὲν ἀπολειποῦσα.
lin. 6. εὐνοίας] R. a. b. υἱὸν εὐνοίας.
lin. 14. ἐκάλεσεν] R. b. ἐκάλεσεν.
lin. 16. τὴν ψυχὴν ἀφῆ] Idem, τῆς ψυχῆς ἀφεῖσα.

§. 4.

lin. 23. ἰδουμᾶς] R. a. μασταμάς. ἰδουμάς. μάσμηνος. R. b. μάσταμος, μάσμασος, ἰδουμᾶς, μάσμηνος.
lin. 24. νάφαισος] R. b. ναφαῖος. Idem & R. a. ſtatim, καδμασος.
lin. 25. poſt σφαίρεντα conjunctio καὶ abeſt à codd. a. & b.
lin. 26. ναβαιώθην] R. a. & 1. ναβαιώθην.

Cap. 13. §. 1.

lin. 31. τοῦ δωρ.] R. a. ἔτει τοῦ δωρ.
lin. 34. τούτῳ υἱῷ κατ.] R. a. & b. τοῦτον υἱὸν ἀπαθῆ κατ.

lin. 36. διατετηρηκεν] R. a. b. & 1. διάκειται.
lin. 38. ἔχει] R. a. b. ἔχει.
lin. 39. ἱερεῖον] Sequitur in b. αὐτόν.
ibid. εἰς τὸ μωριον] R. a. τοῦτον εἰς τὸ. R. b. εἰς τὸ μωριον.
lin. 40. ὁλοκαυτῶσαι] Sequitur in a. & b. βωμὸν ἱδρυσάμενον, οὕτω.
ibid. περὶ αὐτὸν] In iiſdem emendatum, περὶ αὐτό.

§. 2.

lin. 42. ἅπαντα δ'] R. b. ἅπαντα δ'.
ibid. ἀπαίδων] Sequitur in a. & b. τῶν οἷς ἂν εὐμενὴς ᾖ, ἐπικρυψάμενος.

Pag 20. *lin.* 3. αὐτῷ] R. b. & 1. αὐτῷ. Statim αὐτῷ abeſt à R. b.
lin. 4. κάτοπιν] R. b. κατὰ τόπον.
lin. 6. ἱδρύεται] R. 1. ἱδρύετο, male. Mox poſt ἱερεῖν, ſequitur μόνος in R. 1.
lin. 7. ἄγοντος, τόν τε βωμ.] R. b. ἔχοντος τὸν βωμ.
lin. 9. ἀνθρώπους] R. a. b. ἀνθρώποις.

§. 3.

lin. 12. εὐπρεπῆ] R. a. πάντα εὐπρεπῆ.
lin. 14. ἴδοιμι] Idem, ἴδοιμι.
lin. 15. καταλελείπειμι] R. a. b. καταλίποιμι.
lin. 17. θεῷ γὰρ οὐ] R. b. θεῷ γάρ σε.
lin. 18. ἐπειδὴ γεννηθεὶς, ἀποθ.] R. a. ἐπεὶ δ' ἐγεννήθης, ἀποθανεῖν. R. b. ἐπεὶ δὲ γεννηθεὶς, ἀποθάνοις.
lin. 22. εὐχῶν δε] R. b. εὐχῶν τε. mox προσδεξαμένου.
lin. 23. ἱερῷ τε … γεγονότι] Idem, ἱερῶν … γεγονότι.

§. 4.

lin. 25. ὡς οὐδὲ] Idem, ὡς οὐ.
lin. 27. βαλήμασιν] R. a. βελτιώμασιν.
lin. 38. γενάρχαις] R. a. b. γενάρχαις.
lin. 39. ἐξ ἀφανοῦς] R. b. ἐκ τοῦ ἀφανοῦς.
lin. 40. αὐτοὶ σεσωσμένοι] R. b. αὐτοῦ κεκομισμένοι. R. a. ἑαυτοὺς κεκομισμένοι.
ibid. ἀγγελίας ἀκηκοότες] R. a. ἐπαγγελίας τετυχηκότες. mox R. b. ἀσπαζόμενοί τε.

Cap. 14. §. 1.

Pag. 21. *lin.* 3. χεβρῶνι] R. b. νεβρῶνι, & ſic infra.
lin. 4. δημοσίᾳ] R. a. δημοσίᾳ χοινῷ. R. b. καὶ δημοσίᾳ ἔχουσιν, αὐτοῖς.

Cap. 15. § 1.

lin. 5. ἰφρίμος] R. a. b. ἐφραίμου.
lin. 9. χαιτάρας] Iidem, χατάραν.
lin. 10. ζεμβρίνης] Iidem, ζαμβρίνης.
ibid. μαδάνης] R. a. μαλάνης: & infra uterque, λαουνίβαρος.
lin. 12. δαδάνης] R. a. δαλάνης.
ibid. ἄσουρος] R. a. b. ἀσουρεὶς, & hic ſtatim λάουρεις.
lin. 13. ἠφαὶ] R. a. ἠφᾶς, ὀφρὴν, ἄναχος, ἰδαδᾶς. R. b. ἠφᾶς, ἰώφρην. R. 1. ἰωφρὴν, cætera ut editi.
lin. 15. θάλασσαν καθήκει] R. b. καθήκει θαλάσσαν. R. 1. διήκει.
lin. 16. ὄφρης] R. b. ἰώφρην. R. 1. ἀφρῆν.
lin. 19. μάλχος] R. a. b. μάλχας.
lin. 20. χαιτάρας] Iidem, χατάρας.
lin. 21. συρείμ. R. a. συρίν. R. b. σύρην. mox ille ἰαφρὰν. R. 1. ἰαφράμ.
ibid. ἀπὸ συρείμ] R. b. ἀπὸ σύρου.
lin. 22. ἀφρά τε καὶ] R. a. φρατᾶ καὶ. R. b. ἰαφρά τε καί. ſtatim pro ἰαφρᾶ. R. 1. habet ἰαφράμ, & pro ἀφρῶν urbe R. b. habet ἰφρῶν.
lin. 24. αὐτοῖν] R. a. b. αὐταῖν.
ibid. ἀφρὰ … διδωροι] R. a. ἀφρὰ … διδωροι.

Cap. 16. §. 1.

lin. 28. ἐγγυησάμενος] R. a. b. ἐνδησάμενος.
lin. 30. ἐπικαλοῦσα] Iidem, ἔπειτα ἐπικαλ.
lin. 32. ἐπιχωριάζειν] Iidem addunt, ἐκτελουμένων.
lin. 36. εὔχετ' σοι] R. b. εὔχετ' μὲν σοι.
lin. 37. μνηστευσάμενος] R. a. μνηστευσάμενον. R. b. μνηστευόμενον.

§. 2.

§. 2.

lin. ult. μίαν ... ἐπιπλήττων] R. a. b. μία ... ἐπιπλήττει δυσχολίας. ἱκὸς ἄλλ.

Pag. 22. *lin.* 1. οὐ μηδὲ] Iidem, οὐ μηδ' ὕδατος μεταδοῦσαν λέγουσα.

lin. 4. εἶναι ἂν] In R. b. deeſt ἄν.

lin. 5. γεννήσειν] R. b. ὄνησιν.

lin. 8. καλοῦμαι] R. a b. ἐγὼ καλ... πατὴρ δέ μοι.

lin. 10. ἐπιμελούμενος] R b. ἐπιμελόμενος.

lin. 11. συλλαμβανόμενον] Idem, συλλαμβανόμενα.

lin. 13. εἶναι] Idem ſtatim, καὶ γέρας δίκαιον λέγων τοιούτων αὐτὴν τυγχάνειν.

lin. 16. ἐπέραξεν] Idem, ἐπέραξεν.

lin. 19. ξενίας] Idem, φιλοξενίας.

§. 3.

lin. 23. παραλαβόντες] Idem παραλαμβάνοντες: idem & R. a. mox ἐπιμέλειαν.

lin. 24. ἠγάγετο] R. b. & 1. εἰσήγετο.

lin. 25. Θαῤῥεῖ μοι] R. b. Θαῤῥεῖ μοι.

lin. 28. τοῖς πᾶσι] Idem, τοῖς πᾶσι.

lin. 30. πολιτευθ] R. a. αὐτοῦ πολιτευθ.

lin. 32. ὑπελώτησε] ἀπελώτησε in a. b.

lin. 35. κυριεύσαντο] Cætera deſunt in R. b. uſque ad illa, οἱ δὲ, καλά.

lin. 37. ἧξιν] R. a. ἧξειν.

Cap. 17. §. 1.

lin. ult. ἐν ἱεβρῶνι] R. b. ἐν νεβρῶνι.

Cap. 18. §. 1.

Pag. 23. *lin.* 4. ἀνήγετο] R. b. ἤρετο.

lin. 7. κατὰ φύσιν.] R. a. b. κατὰ τὴν φύσιν.

lin. 9. ἡσαῦ] R. a. ἤσαυον. R. b. ἤσαυρον.

lin. 10. ἑβραῖοι γὰρ] R. a. εἶχε δὲ καὶ ἕτερον ὄνομα σεῖρον λεγόμενον. ἑβραῖοι γὰρ τὸ σεῖρον.

lin. 11. μητέρα] R. b. & 1. μητρί.

§. 2.

lin. 14. καὶ πολλῇ] R. b. καὶ πολύ.

ibid. κατ' ἀρχὴν] R. a & b. κατ' ἀρχάς.

lin. 15. ἐκωλύετο] Iidem, ἐκωλύθη.

lin. 17. τὸ ἀπὸ] Hæc deleta ſunt in R. a.

lin. 22. ἄδειαν] R. a. ἀδικίαν. R. b. ἀναίδειαν.

lin. 23. ῥοωβὼθ] R. a. ῥοβὼθ.

lin. 25. σύνεσιν] R. a. σύνεσιν. R. b. σύνεσιν.

§. 3.

lin. 27. κατ' αὐτὸ] R. a. καθ' ἑαυτό.

lin. 30. φίλον] R. a. b. φίλοχον.

§. 4.

lin. 33. ἤσαυος] R. a. ἠσαῦς. R. b. ἠσαῦ.

lin. 34. ἄδαν] R. b. ἀγαμιάδαν.

lin. 35. ἐσεβίωνος] R. a. b. εὐβίωνος.

lin. 39. ἔκρινε σιγᾶν] Iidem, σιγᾶν ἔκρινε.

§. 5.

lin. 41. ἠσαῦ] R. a. ἤσαυον.

§. 6.

Pag. 24. *lin.* 4. ἠσαῦς] R. a. ἤσαυος, & ſic deinceps.

lin. 5. ἀξιοῦσα τὴν ἰακ. ἀπελθ.] παρεκάλει τὴν ἰακώβου ἀπελθ. reliqua vocis pars periit.

lin. 7. πεπεισμένος] R. b. πεπυσμένος.

lin. 10. παροξυνεῖν] R. b. παροξυνεῖ. R. a. παροξυνεῖ.

lin. 11. τὸ δεῖπνον τῷ πατρί.] R. a. b. τῷ πατρὶ τὸ δεῖπνον.

lin. 13. αἰγῶν] R. b. 1. αἰγαίαν.

ibid. φησί] R. b. εἶπεν.

lin. 18. τοῦτ' ἂν] Idem, ταῦτ' ἄν.

lin. 22. ποιήσειε] R. a b. ποιήσειας.

§. 7. vel 8.

lin. 23. πέπαυται] Iidem, πέπαυτο.

lin. 24. αἰσθανόμενος] R. b. αἰσθόμενος.

lin. 29. καρπώσεσθαι] Idem, καρπώσασθαι.

§. 9.

lin. 31. ἀρᾶς] R. b. εὐχαῖς.

ibid. μεσοποταμίαν] R. a. μεσοποταμίτιν. R. b. εἰς μεσοποταμίαν.

lin. 32. παιδὸς] R. a. θυγατέρα. R b. παῖδα.

lin. 33. βασεμμαθὴν] R. b. βασεμάθην. R. a. βασεβάθην.

lin. 34. διακείμενον, εἰς εἰς τὸ] R. a. b. διακειμένων εἰς τό.

lin. 35. βασεμμαθὴν παρ.] R. a. βασεβάθην ὁ ἤσαυος παρ. R. b. βασεμάθην παρ.

Cap. 19. §. 1.

lin. 42. ἐξηκισμένην] R. b. ἀφηκισμένην.

Pag. 25. *lin.* 11. γῆν] R. a. b. καὶ γῆν.

lin. 13. πλέω] Iidem, πλέον.

§. 2. vel 3.

lin. 16. ἐπανιόντι] R. 1. ἐπανιέ.

lin. 17. ποιῆται] R. b. ποιήσαι.

lin. 18. βηθὴλ] Idem βαιθήλ.

§. 4.

lin. 29. εὔχετο] In a. & b. emendatum ηὔχετο.

Pag. 26. *lin.* 1. αὐτοῦ] R. a. αὐτοῦ.

lin. 3. βερδύνοντα] R. b. βερδυναῖον.

§. 5.

lin. 4. ἀπὸ δὲ μητρὸς] R. b. ἀπὸ δὲ μητρώας. R. a. ἀπ' αὐτοῦ μητρώας.

lin. 6. λάβαν] R. a. & b. λάβανος. & ſic ubique in a.

lin. 10. ὃν ἐπεὶ] R. b. ὃς ἐπεί.

lin. 14. κατ' ἐκεῖνον] R. a. κατ' ἐκείνων. R. b. κατ' ἐκείνους.

§. 7.

lin. 19. προνομίας] R. b. προνομῆς.

lin. 22. πάντα μὲν] R. a. πάντα μένων.

lin. 23. ῥαχῆλες] R. a. b. 1. ῥαχήλας.

lin. 24. τὸ παρ' αὐτὸν] R. a. παρ' αὐτῷ. R. b. αὐτῷ τῆς.

lin. 31. χρόνον] In a. additum inter lineas, δέ.

lin. 34. ῥαχῆλες] R. a b. ῥαχήλας, & ſic deinceps.

lin. 38. ἐρῶντα δοῦναι] Iidem, ἐρῶντι δοῦναι.

§. 8.

lin. 41. ζίλφαν ... βάλλαν] R. a. ζάλφαν. idem & R. 1. βάλλαν. R. b. βάλλα.

lin. 42. αὐταῖς] deeſt in R. a. & in eodem paulo poſt legitur, ἔρως τ' ἀνδρός.

lin. 43. προσεδόκα τε] R. a προσεδόκα τε.

ibid. τιμιωτέρα. ὅπερ καὶ ἐποιήσαν.] R. a. τιμία. ἱκέτευε τε. R. b. τιμία. ἱκέτευε τόν. R. 1. habet etiam τιμία.

lin. ult. ἐπεστραμμένον] R. a. ἐπεστραμμένη, male.

Pag. 27. *lin.* 1. ἀνδρὸς] R. a. b. τοῦ ἀνδρός.

lin. 2. συμεὼν] R. b. σεμεών. idem infra λευΐς.

lin. 6. γίνεται] Idem, ἐγένετο.

lin. 7. μετ' αὐτὸν] R. a. μετὰ τοῦτον. ἀμηχανοῦντες.

lin. 11. μετ' αὐτὸν] R. a. μετὰ τοῦτον. mox in b. μανδράγορας.

lin. 12. τῶν παίδων] R. a. b. τῶν υἱῶν.

lin. 18. παῖδές αὐτῇ] In R. a. additum alia manu. ἰσάχαρ καὶ ζαβουλών, & ſequitur ἰσαχάρης. in b. ἰσσαχάρης.

lin. 20. ἰώσηπος] In a. emend. ἰώσηφος.

§. 9.

lin. 31. καταλειφθέντων] R. a. b. & 1. καταληφθέντων.

§. 10.

lin. 32. μίαν] R. a. τρίτην. R. b. πρώτην.

lin. 33. δεινῶς παθεῖν] R. a. δεινοπαθεῖν. R. b. δεινὰ παθεῖν.

lin. 34. προκαθιδρυμένος. R. a. b. προκαθιδρυμένους.

lin. 44. κοινωνίας, abeſt à R. b.

lin. ult. αἰδῶ ποιησάμενος] Idem παιδοποιησάμενος.

Pag. 28. *lin.* 1. πάππος] Sequitur in b. φροντίσας.

lin. 4. μηδὲ] R. a. b. ὃ μηδέ.

lin. 7. ἀπελογεῖτο] Sequitur in a. μνήμη πατρὸς καὶ πατρίδος, καὶ πάντων τῶν οἴκαδε ἠρτημένη τὸν θεὸν τὸν ἐκ διατρίψαι. αὐτῷ δὲ μὴ μόνον.

lin. 15. ἑαυτῶν] R. b. αὐτῶν.

lin. 17. χαλεποῖς ἐντευχθεῖσιν] R. a. b. ἐντευχ. χαλεποῖς.

lin. 19. χαλεπὰ] R. a. b. ὄντα χαλεπά.

ibid. ἃ ἴσως ἂν] In b. ſequitur ἔπαθεν.

lin. 23. πληθυνόντων] R. b. πληθύντων.

§. 11.

lin. 29. αὐτῆς ἐνοχλ.] Idem αὐτῇ ἐνοχλ.

lin 32. γεγονότων] R. b. γενομένων.
lin. 34. γαλαάδης] R. a. b. γαλαάδηνῆ.

Cap. 20. §. 1.

lin. 40. ἡσαῦ] R. a. ἥσαυον. R. b. ἡσαυῦ.
lin ult. ἰδήλασιν] R. b. ἰδήλω.
Pag. 29. *lin.* 6. ἐκέλευσε] R. a. b. ἐκέλευσεν.

§. 2.

lin. 20. καλῶν] R. a. καλοῦντας.
lin. 21. ἀντιστάντα] R. b. ἀντιστάντων.
lin. 25. θεῦ προσόντος] R. a. προσ. θεῦ.
lin. 26. ἀπέχεται] R. a. ἀπέχετο.

§. 3.

lin. 31. γυναῖκας] Sequitur in b. ἀξιοῖ. τότε μαθὼν περὶ αὐτῶν τὸ πᾶν .... συνεβάδιζεν.
lin. 34. σάπρον] R. a. σάπρον. R. b. & 1. ἄπρον.

Cap. 21. §. 1.

lin. 36. σικιμιτῶν] R. b. σικιμαίων. in a. emendatum σικιμιτῶν.
lin. 37. ἰακώβου μόνη] R. b ἰακώβῳ, μόνη.
lin. 38. συχέμης] R. a. & 1. συχέμμης. R. b. σιχέμμης.
lin. 41. συχέμω] R. a. συχέμμῃ. R. b. συχέμμει.
lin. ult. ἰάκωβον ἐλπ.] R. b. ἐλπίζων ἰακ.
Pag. 30. *lin.* 1. δηλώσας τοῖς παισὶ] Idem τοῖς παισὶ δηλ.
lin 3. συμεὼν] R. b. σιμεών.
lin. 4. σικιμητῶν] R. b. σικιμαίων. R. 1. σικιμιτῶν.

§. 2.

lin. 12. ῥαχήλ.] R. a. ῥαχήλας. R. b. ῥαχήλης.
lin. 13. ἀπὸ ἵνα δῆν] R. b. ἀπὸ τὴν ὁδὸν.
lin. 14. βεθήλοις] R. a. βαιθήλοις. R. b. βαθήλοις.

§. 3.

lin. 15. κατὰ τὴν ἐφραθαίαν] R. 1. εἰς τὴν ἐφραθηνήν. emendatum φραθηνήν. εὐφραθηνήν. in b. εὐφραθηνήν.

Cap. 22. §. 1.

lin. 21. χεβρῶνα] R. b. νεβρῶνα.
lin. 26. χεβρῶνι] R. b. νεβρωνῇ.
lin. 29. βιώσας γὰρ] Poſterior vox deeſt in b. In R. 1. additum ad finem libri 1. Τέλος τοῦ πρώτου λόγου, ὃς περιέχει χρόνον ἐτῶν ͵γλγʹ.

Lib. II. inſcription.

Pag. 31. *lin.* 4. ἡσαῦς] R. a. ἥσαυος ubique.
ibid. διείλαντο] R. a. διείλοντο. R. b. διεῖλον.
lin. 9. λαμπρῶς] R. b λαμπρότατος. cæteri tituli capitum in hoc codice deſunt.
Pag. 32. Initio libri II. hæc leguntur in cod. R. a. Περιέχει ἡ βίβλος ἔτη διακόσια εἴκοσι.
lin. 8. χεβρωνίας] R. b. νεβρωνίας, & ſic deinceps ν. pro χ.

Cap. 1. §. 1.

lin. 10. ἄδωμος δ' ἐκαλεῖτο] R. a. ἴδωμος γὰρ ἐκαλ. R. 1. ubique ἄδωμος.
lin. 12. κυνηγέσιον] R. b. κυνήγιον.
ibid. ἔτι παῖς ὢν] R. a. b. ἔτι δ' ὢν παῖς.
lin. 18. ἡλικιωτῶν] Sequitur in R. b. διὰ παιδιὰν ἄδωμος ἐπικληθείς. ἄδωμα. R. a. ut edit. ſed in eo legitur ἴδωμος ... ἴδωμα.

§. 2.

lin. 21. ἐίλαμος] R. a. ἔλαμος, καὶ κόρεος ... ἐλιβάμης.
ibid. ἀλιφάζης] R. b. ἐλιφάζης. R. a. ἐλιφάζης μὲν ἐξ ἀδάσης ... ἐκ βασεμάθης ὑπῆρξαν αὐτῷ.
lin. 23. ἀλιφάζῃ δὲ] R. a. ἐλιφάζῃ ... θέμανος, ὄμανος, σώφαρος, γόθαμος, κένεζος, ... θαμνάς. R. b. ut editi, niſi quod pro κένεζος habet καίναζος.
lin. 25. γοβολίτιν] R. a. γοβολιτίνη.
lin. 26. ἀμαληκίτην] R. a. b. ἀμαληκίτην.

Cap. 2. §. 1.

lin. 37. ἰώσηπος] R. a ἰώσηφον.
ibid. παιδοποιησάμενος] R. a. b. πεπαιδοποιημένος.
Pag. 33. *lin.* 1. εὐδαιμονίαν κατηγγελμένην] R. b. κατηγγελμένην. R. a. ἐπ' εὐδαιμονίᾳ κατηγγελμένην.
lin. 6. πυρῶν] R. a. & 1. τῶν πυρῶν.

§. 2.

lin. 7. προσκυνοῦντα αὐτῷ] R. a. b. προσκυνοῦντα αὐτὸ καθάπερ οἱ δοῦλοι τοὺς δεσπότας. οἱ δὲ συνῆκαν ἰσχὺν αὐτοῦ καὶ μέγεθος.

§. 3.

lin. 11. τοῦ δ' ἐπ' αὐτῷ] R. b. τοῦ δὲ παρ' αὐτῷ.
lin. 16. ἤδη] Idem ἠθέε.
lin. 18. κατήγγειλαν.] R. a. b. κατήγγειλε. R. 1. κατήγγειλε. Mox pro ζῶντος R. b. habet ὄντος.
lin. 19. τιμίως] R. a. b. 1. τίμιον.
lin. 22. τοῦ τόπου] R. a. b. καὶ γὰρ τόπους.

§. 4.

lin. 25. ἧξεν] In a. emendatum ἦξεν.
lin. 28. σημαίνουσι] R. a. b. σημαίνων.
lin. 30. ἐπιμέλειαν] Iidem, ἐπιμελοῦντο.
lin. 31. ἵνα τὸ] R. a. ἵνα τῷ, male.

Cap. 3. §. 1.

lin. 40. ὄντα δ' αὐτὸν] R. a b. ὄντως αὐτόν.
lin. 42. ἐπ' αὐτῷ μῖσος] R. b. ἐπ' αὐτῷ μῦσος. R. a. ἐπ' αὐτῷ μῖσος.
lin. 43. φέρειν] R. b. φέρῳ.
Pag. 34. *lin* 2. τούτων ὄν] R a. τούτων δ' ὄν.
lin. 4. εἰς θεατὰς] Idem, ἐς θεατάς.
lin. 6. διαπράξηται] R. a. διαπράξαιτο. R. b. διαπράξεται.
lin. 7. μιάνασθαι] R. a. b. μιάναντας.
lin. 8. ὅπερ γὰρ ἄνθρωπος ἂν ᾖ] R. a. ὅπερ γὰρ ἄνθρ. ἂν ᾖ. in R. b. deeſt ἄν.
lin. 9. παρεῖναι καὶ τὸν θεὸν] R. b. καὶ τὸν θεὸν παρεῖναι.
lin. 11. ἀποδρᾶναι] R. a ἀποδρᾶσαι.
lin. 12. εἰδεῖ ... ἴσασιν] R. b. εἰδὼν ... αἰτίαν.
lin. 13. ἰδέσθαι] Idem, ἔδοξεν.
lin. 14. ᾧ τὸ τῆς] R. a. ᾧ καὶ τὸ τῆς.
lin. 15. χείρονα] R. a. b. χεῖρον.
lin. 17. ἀπολαύουσι] R. a. ἀπολαύουσι.
lin. 18. ἴδια γὰρ ὧν] In b. deeſt γάρ. In a. legitur, ἴδια καὶ εἶναι.
lin. 19. διὰ τὸ καλῶς] R. a. διὰ τοῦτο αὐτοὺς καλῶς. R. b. διὰ τοῦτον καλῶς.
ibid. ὑπ' αὐτοῦ] R. a addit τοῦ θεοῦ.
lin. 20. χαρίσεται] R. a. b. χαρίζεται.

§ 2.

lin. 24. ἀμυνομένους] R. b. ἄμεινον μὲν εἰς.
lin. 25. ὥστε ἀνελεῖν] R. a. ὡς ἀνελεῖν.
lin. 26. πεπεισμένος] Idem addit ἔλεγε.

§. 3.

lin. 35. κἂν τεθνήξεσθαι] R. a. κἄν. R. b. καὶ τεθνήξεσθαι. Statim uterque, πρὸς τοὺς.

§. 4.

Pag. 35 *lin.* 1. τράγον] R. a. τράγον.
lin. 3. ἀφειγμένον] R. b. ἀφιγμένον. mox pro ἐπ' αὐτῷ idem habet ἐφ' ᾧ.
lin. 6. ὁ ἰάκωβος δὲ] R. 1. ἰάκωβος δὲ πρώην ἀνδραποδισμένον εἰρηκὼς τὸν παῖδα, πίστιν τῆς τελευτῆς τὸν χιτῶνα λαμβάνει.
lin. 8. ἐκπέμπουσι] R. b. ἐκπέμπει.
lin. 10. παραμυθίας] R. a. b. παραμυθίας.
lin. 13. αὐτὸν ῥᾷον τῶν.] R. a. αὐτὸν ῥᾷστα τῶν. R. b. ῥᾷον ἀγαθῶν.

Cap. 4. §. 1.

lin. 16. χρήματα] R. b. χρήματα.
lin. 17. οἶκον] Sequitur αὐτοῦ in a.
ibid. ἀπέλαυσε] R. a. ἀπέλαυε. R. b. ἀπήλαυε.
lin. 19. παρῆ] R. a. b. παρῇ.

§ 2.

lin. 26. διδόναι] R. a. δοῦναι.
lin. 27. κρατεῖν τὰ] R. b. κρατεῖν τι
lin. 28. παρεκάλει ... πείθεσθαι] παρεκάλει ... πείθεσθαι.
lin. 30. καταπειθὴς ἔσεσθαι] R. a. καταπ. ἔσεσθαι. R. b. καταπειθήσεσθαι.
ibid. ἐναντίον μηδέν, ᾗ] R. a. b. μηδὲν ἐναντίον, & ſtatim b. ᾗ.
lin. 31. ἀντιλογία] R. b. ἀντιλογίαν.
ibid. ἔχοι ... τῇ δ' ἔτι] R. a. ἔχει ... τῇ δ' ἔτι.
lin. 32. μὴ προσδοκήσῃ] R. a. b. τὸ μὴ προσδοκήσειν.
lin. 33. προσεπιθυμεῖ] R. a. b. προσεπιθυμεῖτο.

§. 3.

lin. 36. αὐτῆς ταύτης] R. a. b. αὐτῇ ταύτῃ.

lin. 38. παραμυθῆσαι] R. b. παραμυθήσεις.

lin. 39. ταπεινότερον] R. a. ταπεινοῖς.

Pag. 36. *lin.* 4. προθέμενον] R. a. ἐπιπροσθεν θέμενον. R. ἐπιπροσθέμενον.

§. 4.

lin. 7. οἶκτον] R. b. εἶδον.

lin. 13. συνηδομένην] R. b. συνηδομένη.

lin. 14. ὃ καταφ. συν. κ. χαρ.] R. a. ὃ μὴ καταφ. γεν. ἀλλὰ χάριν.

lin. 17. διακρίνειν ... χρήσασθαι] R. a. διακρίνειν. R. b. διακρίνειν. uterque χρήσ(α)ται.

ibid. γενομένους] R. b. γενησομένους.

§. 5.

lin. 20. τὸ πείθειν] R. b. ὃ πείθειν.

ibid. ἀπ' ἀρχῆς ἐπίσημος] R. a. b. ἀπὸ ἀρχῆς ὁ ἐπίσημος.

lin. 21. κατεχώσθη] Sequitur in a, καὶ γὰρ αὐτὸ αὐτῷ μηδεὶς ἐξεπίστατο. & ita videtur ſcriptum fuiſſe in b. in quo eraſus hic locus.

lin. 22. ὕβρεως] R. a. καὶ τῆς ὕβρεως ἀσελγῶς. R. b. καὶ τῆς ὕβρ. ἀσελγεστάτης.

lin. 23. πεπείσθαι] R. b. πεπεῖσθαι.

lin. 24. αὐτοῦ ... ἀπεστερημένη] R. a. αὐτῆς ... ἀπεστερημένης. R. b. αὐτῇ ... ἀπεστερημένη.

lin. 25. κεκάθεικε] R. b. καθῆκε.

lin. 30. ἔσθ' ὅτε] R. a. ἔσθ' ὅτε.

lin. 32. ταῦτα ἐν] R. b. ταῦτ' ἐν.

lin. 33. μέτρως] Idem, μετρίως.

lin. 38. βιάσασθαι] R. a. b. βιάσασθαι.

lin. 39. πλέον τίμιον] R. b. πάλιν τίμιον.

Cap. 5. §. 1.

Pag. 37. *lin.* 1. πάντων ἐπί] R. a. b. πάντ' ἐπί.

lin. 4. εἰδότα] R. b. ἰδόντα.

lin. 6. ἀπαιτεῖν τι] R. b. ἀπαιτεῖν.

ibid. ἐλαφρότερον] Sequitur in a. b. αὐτῷ καὶ κοῦφον ἐποίει. mox in b. χρῆσθαι.

lin. 8. ταλαιπωρίας] R. a. b. ταλαιπωρίας.

lin. 12. αὐτὸν ἰδὼν] R. b. ἰδὼν αὐτόν.

§. 2.

lin. 16. καὶ τὸν] R. a. b. 1. καὶ τοῦτον.

lin. 18. ὃν ἠξίου δ'] ὃν ἠξίου δ' ſic in b.

lin. 21. ἐπανίξαν ... ἀμπελὸν] R. a. b. ἐπανίξαντες ... ἀμπέλους ἐπ' ἀγαθῷ τοῦ θεοῦ ἀνθρώπους.

lin. 24. τοῦ φῶς] R. a. ἐν φῶς. R. b. τοῦ ἐν φῶς.

lin. 28. προσιδὼν] R. a. παριδών.

lin. 29. ἐξαμαρτάνοντες] R. a. b. ἐξαμαρτάνοντες.

§. 3.

lin. 35. αὐτὸς] κἀντός.

lin. 40. ἀποτεθνηκότα] R. a. b. & 1. ἀποτεθνηκότα.

lin. 41. συμβαλὼν] R. b. συλλαβών.

lin. 42. οἷον τὸ] Idem, οἷον τό.

Pag. 38. *lin.* 2. τεθνεώς] R. a. τετελευτηκώς.

§. 4.

lin. 8. ταύτης μὲν] Sequitur in a. τοῦ ἔτι τοῖς ἀφιγμένοις, καί.

lin. 16. περιφερὴς] R. 1. περιφερῆ.

lin. 17. τῆς παιδὸς] R. b. τῆς ὃ παιδός.

lin. 20. τὸ κεκελευσμ.] R. a. b. οἱ κεκελευσμένοι τηρήσαντες κατά.

§. 5.

lin. 22. τοῦ μοῦ] R. a. b. τοῦ ἐμοῦ.

lin. 23. ἀξιοῦσιν] Sequitur in a. & b. ἀσφαλῶς φυλάττειν.

lin. 25. καὶ τὸ πρὸς] R. b. καὶ τῷ πρός.

lin. 35. λαφυρεύοντας] R. b. λαφυρεύοντες. R. 1. λαφυρεύοντας. R. a. διαφθείροντας.

lin. 37. παρέσχον] R. b. παρέσχεν.

§. 6.

lin. 43. ἀριθμὸν ἴσον] R. a. ἀριθμ. ἴσον.

ibid. γενήσεται δ' ἡ] R. b. γενήσεται δή.

§. 7.

Pag. 39. *lin.* 7. ποιεῖσθαι] deeſt in b.

lin. 9. ὅσον ἂν] R. a. b. habent deinde κατὰ τροφὴν, & hic ἀναλίσκουσιν.

lin. 13. ἀπολαμβάνειν] R. b. ἀπολαμβάνει.

lin. 16. ἐνδύεσθαι] R. a. b. ἐνδύνασθαι.

Cap. 6. §. 1.

lin. 19. ἀπέλαβε] R. b. ἀπέλαβε τέ.

lin. 20. ψευτομφάνηχεν] R. a. ψευδομφάνηχεν. R. b. ψευδοφάνηχεν.

lin. 22. ἡλιόπολις] R. a. b. ἡλίου πόλις.

lin. 23. ἀνατίθειν] R. a. ἀνατίθην. R. b. ἀνατίθειν. R. 1. ἀνατίθην.

lin. 24. μανασσῆς] R. a. μανασσῆς.

lin. 25. λύθην εὑρέσθαι] R. a. λύθην. R. 1. εὑρέσθαι.

lin. 31. πρῶτον] R. a. b. πρῶτον.

§. 2.

lin. 38. ἐντύχωσιν] R. b. συντύχωσιν.

lin. 39. τὸ ἐκεῖνο] R. b. ὃ ἐκεῖνο.

lin. 41. μὲν αὐτὸν] R. a. b. μὲν αὐτόν.

lin. 43. ἐλθεῖν αὐτοῖς] R. a. ἐλθεῖν αὐτοῦ.

Pag. 40. *lin.* 6. ἐδεδοίκει] R. a. b. ἐδεδίει.

§. 3.

lin. 8. μηδὲν πρὸς] R. b. μηδέ. uterque πρός.

lin. 11. δεῦρ'] R. b. δεῦρο.

lin. 12. συνεχόντων] R. a. b. ἐπεχόντων.

lin. 14. προτεθεικότα] R. b. προτεθεικότα.

lin. 19. ἄρχεται] R. a. ἤρχετο.

lin. 21. τὴν κατὰ] R. a. τὴν τῶν κατά.

lin. 22. βενιαμὶ] R. b. βενιαμίν.

§. 4.

lin. 25. φροντίζειν] R. a. b. φροντίζειν.

lin. 26. ἰακώβ] Iidem, ἰάκωβον.

lin. 29. καταλείποιτε] R. b. καταλείποιτε.

lin. 31. πρός με] R. a. b. πρὸς ἐμέ.

lin. 32. πίσωμα τῆς] R. b. πιστώσεως.

lin. 36. ἰωσήπῳ] R. a. b. ἰωσήπου.

lin. 39. μετάμελος] In R. a. alia manu emendatum μεταμελος.

lin. 42. διαλειπὼν] R. a. b. διαλιπών.

lin. 43. συμφῶνα] R. a. συμφῶνα.

Pag. 41. *lin.* 1. ἐσθίειν] R. b. ἐσθίειν.

§. 5.

lin. 3. συμπεσόντα ... δόξειεν] R. a. συμβάντα ... δόξειεν.

lin. 5. μέχρι βεν. εἰς αὐτὸν] R. a. μέχρι βενιαμὶν αὐτὸς ἄκων.

lin. 8. συμφέρον] R. a. συμφέρον.

lin. 9. θάνατον] R. a. & b. ἀνάγκην.

ibid. πατὴρ οὐδὲ] Hæc deſunt in a. in b. etiam deeſt οὐδέ.

lin. 10. παῖδας] In a emendatum παῖδα, & ſic ſcriptum prima manu in b.

lin. 18. παῤῥησίᾳ] R. b. παῤῥησίαν.

lin. 20. δεδοικώς, οὐδὲ τἀντυχὸν δὲ] R. a. δεδιώς, οὐδὲ τὰ δεινὰ δέ. R. b. δεδιώς, οὐδὲ τὰ μὴ δεινὰ δέ.

ibid. οὐδὲν τῆς] R. a. b. οὐδὲν αὐτῶν.

lin. 21. πάρεστι] R. b. παρέστω.

lin. 23. ἀλόγως ... φροντίζοντα] R. a. ἀλόγως ... δεδ. R. b. cætera ut editi pro φροντίζ. habet δεδιότα. Infra in R. a. συμφέρον.

lin. 25. πιστεύσας ... καὶ αὐτῷ. R. a. πιστεύσας ... καὶ αὐτῷ.

lin. 26. τὸν υἱὸν αὐτοῦ] R. a. αὐτῷ τὸν υἱὸν, τοῦτον, cæteris omiſſis.

lin. 28. συνεσχημένων] R. a. συνεσχημένον.

ibid. ταύτης] R. a. b. ταύτην.

lin. 33. τὴν ἐπ' αἴγυπτον] R. b. εἰς τὴν αἴγυπτον.

§. 6.

lin. 36. κακουργηκότες] R. a. κεκακουργηκότες. mox in b. pro τὸ ταμεῖον legitur τὴν ταμιείαν.

lin. 38. ἐπανάγοντας] R. a. b. ἐπανάγοντες αὐτό. ὃ ἦ μηδ' ὅ, τι λέγουσιν εἰδέναι φάσκοντα, ἀναιδεῖς.

lin. 41. τιθεμένῳ] R. b. τιθεμένων.

lin. 42. τὸ βενιαμὶν] R. a. b. καὶ πρὸς τὸ βενιαμίν.

lin. 43. φυγάδα, τὸ] R. a. φυγ. αὐτὸν εἶναι, τόν. R. b. φυγ. αὐτὸν εἶναι αἰτίαν αὐτοῦ, θεὸν μὲν ἐπὶ πᾶσι προστάτην εἶπεν.

§. 7.

§. 7.

Pag 42. *lin.* 2. ἐπεὶ δὲ] R. a. b. ἐπεὶ δέ.
lin. 3. ταμίαν] R. b. ταμιεῖα.
lin. 4. σάκκον] R. a. b. σακκίοις.
lin. 8. ἐπεσταλμένα] Iidem, ἐντεταλμένα.
lin. 9. ἀπίεσαν] R. a. ἀπήεσαν.
lin. 10. σημαίνει, καὶ διπλῆ χαρᾶ] R. a. σημαίνειν. Idem & b. καὶ διπλῆν χαράν.
lin. 11. ὑπέχυσε] R. a. b. ὑπέχεντο.
lin. 15. αὐτὸ τοῦτο καὶ εἶναι] R. b. αὐτῷ τοῦτο εἶναι.
lin. 17. πρᾶξιν] R. a. πρᾶξιν.
lin. 20. πυνθάνεσθαι . . . εἶεν] R. a. πυνθάνεσθαί τε νῦν τί παρόντες εἴημεν.
lin. 21. γνώσεσθαι . . . αὐτίκα] In a. emendatum γνώσεσθε μέντοι κολαζόμενοι αὐτίκα. & ita in b. niſi quod in eo legitur κολαζομένους.
lin. 26. ἀποδόντες] R. a. b. ἀποδοῦν.
lin. 33. ἐναποκεκρυφότες] Iidem, εἶεν ἀποκεκρυφότες.
Pag. 43. *lin.* 1. ἐζημίωσε] R. b. ἐζημιώσε.

§. 8.

lin. 6. ἀναμιμνησκομένων] R. a. b. ἀναμιμνησκομένων τῆς εἰς Ἰώσηπον αὐτοῖς τετολμημένων. In b. tamen deeſt αὐτοῖς.
lin. 9. ἀλιτηρίαν] R. a. b. ἀλιτηρίας.
lin. 13. ἐξαμαρτόντας] Iidem, ἐξαμαρτόντας.
lin. 20. ἀπελέλειπτο] R. a. & b. ἀπελέλειπτο.
lin. 21. ἐγνωσμένη . . . φυγὴν] R. b. ἐγνωσμένης . . . διαφυγήν.
lin. 22. σαυτοῦ] R. a. ἑαυτοῦ.
lin. 27. αὐτὴν ἡμ. παρεξ. αἰτία ταχ.] R. a. ἡμῶν παρέξεις αὐτήν. αἰτία καὶ ταχ.
lin. 28. καὶ τοῖς] In a deeſt καί.
lin 37. φανῆς] R. a φανείς.
lin. ult. πῶς . . . ἀποβολῆς] R. a. b. ὡς . . . ἀποβολῇ.
Pag. 44. *lin.* 1. ἀποδεδειγμένῳ] R. b. ἀποδεδειγμένος.
lin. 3. οὐκ ἔχοντας] R. b. οὐκ ἔχοντες. ſtatim R. a δ᾽ ἂν αὐτούς.
lin. 7. ἑαυτῶν] R. a. b. τοὺς ἑαυτῶν.
lin. 11. διὰ ταύτην] διὰ τὸ ταύτ. R. b. ἀλλὰ διὰ ταύτ.
ibid καταλιπεῖν] R. b. καταλείπει.
lin. 12. ὀφθήσεσθαι] R. a. b. φθήσεσθαι.
lin. 14. τῶν λογισμῶν] Iidem, τὸν λογισμόν.
lin. 18. καὶ αὐτῷ] Iidem, καὶ σαυτῷ.
lin. 20. καὶ αὐτὸν] R. b. καὶ αὐτός.
lin. 24. ἀπολαύσει] Idem, ἀπολαύσει.
lin. 26. αὐτὰ . . . διδόντα] R. a. αὐτό. R. b. διδόντος.
lin. 32. ἀποθ. ὄντως] R. a. b. ὄντως ἀποθανεῖν.
lin. 33. ἐνηδρευμένῳ] R. a. b. ἐνηδρευμένος.
lin. 34. καὶ, καταλειπεῖν] R. a. καὶ καταλιπεῖν.
lin. 35. τὰ μὴ λειφθέντα] Idem, τὰ λειφθέντα.
lin. 37. καὶ ἂν δικαιοῖ.] R. a. καὶ διὰ τοῦτο δικαιοῖ. R. b. καὶ δι᾽ ὃ δικαιοῖ.
lin 43. καταπραΰνειν] R. a. b. καταπραΰνοντες.
lin. ult. πάντες] Sequitur in a. & b. δακρύοντες καί.

§. 10.

Pag. 45. *lin.* 3. ποιήσει] In a. & b. ποιήσῃ.
lin. 5. περὶ ἐμοῦ] R. b. περὶ ἐμέ.
lin. 8. ἐγκακοῦντα] R. a. b. ἐγκακοῦντες.
lin. 12. τε ἀβουλίας] Iidem, τότε ἀβουλίας.
lin. 26. καὶ ἀργ. καὶ χρυσὸν] R. a. b. καὶ χρυσὸν καὶ ἄργυρον.
lin. 28. ἀπήεσαν] Iidem, ἀπήεσαν.

Cap. 7. §. 1.

lin. 32. ἐπηγγελμένων] Iidem, ἠγγελμένων.
lin. 33. διέλιπεν] Iidem, διέλιπον. ſtatim R. a. τὸ εὐθύς.

§. 2.

lin. 38. μὴ οὐκ ἔτι εἰς] R. b. μηκέτ᾽ εἰς.
lin. 39. ὑπεσχημένῳ] Idem, ὑπεσχημένος.

§. 3.

Pag. 46. *lin.* 1. παρεῖχον] R. a. b. παρεῖχεν.
lin. 5. ἴσον τε] R. b. ἦσαν τε.
lin. 8. ὑπέσχετο] R. a. b. 1. ὑπέσχετο.

§. 4.

lin. 14. στρατοφίλους] R. b. στρατοφίλου.
lin. 15. φάλεκ, ἰαράχου] R. a. φαλὲκ, ἀσαράχ. eodem emend. συμεῶνος.
lin 16. ἰέμηλος, ἰάμινος . . . ἰάχινος] R. a. & b. ἰέμηλος, ἰάμινος . . . ἰαχῖνος.
ibid. σάαρος] R. a. ἄλσαρος. R. b. σααρός. mox in a. emend. λευί.
lin. 17. γήλσωμος] R. a. γερσόμης. R. b. γηλγόμης.
ibid. μαράρις] R. a. μιραριος.
lin. 18. ζάρος] R. a. ζάρουος.
ibid. οἱ δὲ δύο] R. a. & b. ἡμωνοί δὲ δύο. . . . φαρές.
ibid. ἄμυρος. ἰσχάρη] R. a. & b. ἄμυρος. ἰσαχάρη & ſtatim poſt ἰσαχάρη in a φαρές, ἰάσουβος, ζαμαάρανος.
lin. 21. γεγόνασι &c.] R. a. δὲ γεγόνασι ἤδη, μανασσῆς καὶ ἐφραΐμης.
lin. 22. βόλοαρος] R. a. βολεσέρ.] R. b. βέλος.
lin. 23. γίλας] R. a. γήεσσος, ναιμαάνης, ἴζαρος, νομφθῆς. R. b. γίλας, ναιμαάνης, ἴζαρος, νομφθῆς, ὄππαις.
lin. 26. ἐλεῖνος] R. a. ἰάλινος, γῶνις, σάβρις τε καὶ σίλλημος. R. b. ἐλίηλος, γῶνις, σάβρις τε καὶ σιάλημος.
lin. 27. ὥσις] R. b. ὥσης.
lin. 29. ἄσηρος] Idem ἄσηρος.
ibid. ἡ λίαν] R. a τῶν λείας. R. b. τὴν λείας.
lin. 30. ζοφωνίαν] R. a. σαφωνίαν . . . σαύνιν . . . αἰρηίνην ἐρωίδην, ἀροηλᾶν. R. b. ζοφωνίαν, ἀγίζεον, ζάμερον, σίερανη, ἐρωδείν.
lin. 31. ἴασις] R. a. ἰαζῆς, ἰάζηρος, ἴεβις. μελχιήλας. R. b. ἰαζέζεος, ἀιίβης, βάρης . . . μελχιήλος.

§. 5.

lin. 37. ἀνεζωπύρησεν] R. a. b. ἀνεζωπύρησεν.
lin. 39. ἤτησε δὲ] R. b. ἤτησε δὲ δ.
lin. 43. διαπεμπόμενοι] R. a. b. περπόμενοι διατελοῦσιν.

§. 7.

Pag. 47. *lin.* 13. καὶ γῆ ἦν] R. a. b. καὶ γῆς ἦν.
lin. 17. ἐδύνατο τ᾽ αὐτῶν] Iidem, ἐδυνᾶτο τ᾽ αὐτῶν.
lin. 19. τὴν γῆν] R. b. τῆς γῆς.
lin. 25. ὑφίστατο] R. a. ὑφίσατο.
lin. 28. ὕστερον] Idem, ὕστερον.

Cap. 8. §. 1.

lin. 38. τοσούτους ἀγ. γεγον.] R. a. b. τοὺς οὕτω ἀγαθοὺς γεγονότας.
lin. 42. μηδὲν ὑφορ.] R. a. b. πείθει μηδὲν ὑφορᾶσθαι, μηδ᾽ ἔχειν.
lin. ult. ἐχαρίσατο] R. 1. ἐχαρίζετο.
ibid. ἀπέλειπε] R. a. ἐπέλιπε.

§. 2.

Pag. 48. *lin.* 9. ἐξέλειπον] R. a. b. ἐξέλιπεν.

Cap. 9. §. 1.

lin. 15. ὧν τ᾽ ἦσαν εὖ ὄντες] R. b. τοὺς ἀγαθοὺς ὄντας.
lin. 16. μῆκος] abeſt à R. a.
lin. 17. τοὺς ἰσραηλίτας] R. a. b. τοῖς ἰσραηλίταις.
lin. 19. ἔργων] R. b. ἐργοῖς.
lin. 24. ἐθέλοντες] R. b. θέλοντες.

§. 2.

lin. 26. προσεγένετο] R. a. b. προσεγένετο.
ibid. ἦσαν οἱ περὶ τὴν] Iidem, εἰσὶ δειναὶ περὶ τῆς μελλούσης τὴν.
lin. 32. ὠδῖνας] Iidem, ὠδῖνας.
ibid. τὰς . . . μαίας] R. b. ταῖς μαίαις.
lin. 33. ἐκέλευσε] R. a. b. ἐκέλευε. & in b. deeſt αὐτάς.
lin. ult. εὑρεθῇ.] Sequitur in a. b. & 1. γίνεται δ᾽ οὕτως.

§. 3.

Pag. 49. *lin.* 1. ἐπιτεθυμηκότων] R. b. ἐπιτεθυμηκότες. R. a. ἐπιτεθυμηκότων νεότητος ἐπιλήψη.
lin. 2. καὶ πρὸς ἱκετ.] R. a. πρὸς ἱκετ. ἦν δὲ. R. b. πρὸς ἱκετείαν δὲ.
lin. 6. ἱκετείαν] R. a. b. ἱκεσίαν.
lin. 14. χαυτέρως] R. a. χετέρως. R. b. χετέρως.
lin. 15. καὶ διὰ μν.] R. a. καὶ ὑμεῖς διὰ μνήμης ἔχητε. R. b. καὶ μὴ διὰ . . . ἔχοντες.

lin. 18. γεγόνα(ιν] R. a. γεγόνατε.

§. 4.

lin. 27. ἰσμαχεβίλη] R. a. ἰσμαχεβίλη. R. b. ἰχοβίλη.

lin. 34. ἐπὶ τιμῇ] R. a. b. ὑπὸ τιμῇ.

lin. 36. τῷ τιλάστεως] R. a. ἢ τῷ λάστεως.

ibid. τοῦτο δ' ἦν] R. b. τούτῳ δ' ἦν.

lin. 37. ἐκπορεύεται] Idem, ἐκπορεύων.

lin. 38. ψεῦδος] R. a. ψευδές.

lin. ult. ἀπεπαρεξίου] R. a. ἀπεπαρεξίας.

Pag. 50. *lin.* 1. ἀνθρωπίαν] R. a. ἀνθρωπαίαν. R. b. ἀνθρωπίνην.

lin. 4. περὶ τούτου] Hæc deſunt in a.

§. 5.

lin. 8. φόνας] R. b. φόνας.

lin. 9. ἐκπέμπει] R. a. b. 1. ἐκπέμπει.

lin. 16. ποιήσαντος] Sequitur in a. & b. γυναικῶν.

lin. 17. εἶπε, μάτην] R. a. μάτην, εἶπεν.

lin. 19. ὁμοφύλου] R. a. ὁμόφυλον. δέξασθαι δὲ λέγων σύ.

lin. 20. ἐκέλευσε] R. b. κελεύει.

§. 6.

lin. 25. μοῦ] R. a. & 1. μοῖς. R. b. μοῦ. & idem pro ὕπνος habet ὄψις.

lin. 27. φρονήσει] R. b. φρονήματός τε μεγέθει, καὶ πάντων καταφρονεῖ.

lin. 28. αὐτὸς ἦν] Sequitur in b. ὁ παῖδας. παῖδας ὁ πατὴρ λευί· ὁ δὲ ἰακώβου .... γενόμενος.

lin. 29. ἐφύετο αὐτῷ] R. b. ἐφύετ' αὐτῷ.

lin. 30. κρείττω .. πρεσβυτέρων] R. a. b. κρείττων ... πρεσβυτέρων, διαδόχους δέ.

lin. 32. τελευτῇ μὲν] R. b. τελευτῇ μὲν αὐτῷ γεγενημένῳ.

lin. 33. ἀνάστημα ... ἀφιλοτίμητος] R. a. b. ἀξίωμα ... ἀφιλότιμος.

lin. 36. προσαγορεῦον] R. b. προσαγορεύειν.

lin. 37. κατέσχετο] R. a. b. κατεῖχε.

§. 7.

lin. 38. παιδοποιῶντα] R. b. παῖδα ποιοῦντα.

lin. 39. μονοτί] R. a. b. μονότητι.

Pag. 51. *lin.* 2. ἐπέβαινέ τε] R. a. καὶ ἐπέβαινε.

lin. 4. ἐπὶ ταπειν.] Idem, ἐπὶ τῇ ταπειν.

lin. 5. ἀνακραγοῖς] R. a. b. ἀνακραγόν.

lin. 12. ἐκλαπείσης] R. b. ἐλπίς.

ibid. μηδ' ἑνὸς] R. a. μηδενός.

ibid. ὁ βασιλεὺς ... διά] Idem, ὁ ὁ βασιλεὺς, ἐπὶ καὶ συγγενῆ διά.

lin. 13. τινὸς ᾧ] Idem, τις, ᾧ.

Cap. 10. §. 1.

lin. 15. γενηθεὶς] Idem, γενηθείς τε

lin. 16. καὶ τὸ ἐπὶ] R. b. καὶ τῷ ἐπί.

lin. 18. καὶ ἦγεν] R. a. καὶ ἦτιον, male.

lin. 19. εἰ δ' ὀργῇ] Idem, εἰ δ' ὑπ' ὀργῆς.

lin. 22. αἰγύπτιοι τὴν χώραν] R. b. αἰγύπτιοι τε χώρας.

lin. 28. γενόμενον] Idem, γενόμενον.

§. 2.

lin. 35. τῷ αὐτῷ ... ἱσταμένου] Idem, ἐν τ' αὐτῷ ... ... ἱσταμένους.

Pag. 52. *lin.* 6. ἴβαδος] R. a. ἴβεως.

lin. 7. τιμῇ ... φύσιν] R. b. τῇ φύσει.

lin. 10. ἐπὶ γῆς] R. a. ἐπὶ γῆς. R. b. ἐπὶ γῇ.

lin. 14. σαβὼ] R. b. σαβάν.

lin. 17. ἀσαβόρρα] R. a. ἀσαβόρα.

lin. 19. πολεμίοις] R. b. πολέμιοις.

lin. 20. ἀνεπίληπτος] R. a. b. ἀνεπίληπτον.

lin. 21. πληρουμένας] R. b. πληθούσας.

lin. 26. στρατιὰν] R. b. στρατιάν.

lin. 29. ὑπ' αὐτῶν] R. a. b. κατ' αὐτῶν.

ibid. τὸν ὅλον] R. b. τὸν ἐσχάτων.

lin. 30. αὐξηθεὶς] R. a. b. ἀξιωθείς.

lin. 35. ἐποίησεν] R. a. addit γλῶ.

Cap. 11. §. 1.

lin. 42. ἐπιβαλεῖν] R. a. b. addunt καταμαθεῖν.

Pag. 53. *lin.* 1. ὑπόνοιαν] R. b. ὑπόνοιαν.

lin. 2. μαδιηνὴν] Idem, μαδιανηνήν.

lin. 3. χαυτίρας] R. a. χοτίρας. R. b. χοτίρας.

lin. 6. συστήσασθαι] R. b. συστήσασθαι.

§. 2.

lin. 7. ἀνύδρου] R. a. ἀνύδρου.

lin. 8. ἐξαναλωμένου] R. a. προεξαναλωμένου. R. b. ἐξαναλωμένου. R. 1. ἐξαναλουμένου.

lin. 13. ταῖς δεξαμεναῖς] R. b. εἰς δεξαμενάς.

lin. 14. ποιμένων ... μόνοις] R. a. b. ποιμένων ταῖς παρθένοις ὅπ' αὐτοῖς τὸ ὕδατος κρατεῖν, μόνοις.

lin. 22. ἀγαγεῖν] R. a. b. ἄγειν.

lin. 23. τιμὴ περὶ] R. a. τιμή τε περί.

Cap. 12. §. 1.

lin. 30. ἰεθεγλαῖος] R. a. ἰοθόρου.

lin. 36. περὶ αὐτὸν] R. b. περὶ αὐτό.

lin. ult. ἔσχον] Idem, ἔγνων.

Pag. 54. *lin.* 1. πιθανότερον] Abeſt à R. b.

lin. 2. ἀνθρώπων] R. a. ἀνθρώποις.

lin. 5. οἰκεῖν] R. a. b. ᾤκησεν.

lin. 6. αὐτῆς ἡγεμ.] Iidem, αὐταῖς ἡγεμ.

lin. 7. εὐχαρίστως ἀφικ.] Iidem, χαριστηρίους ἀφικόμενον.

§. 2.

lin. 9. οἷς εἶδε] R. a. οἷς τε εἶδε.

lin. 14. καὶ ἐκεῖνοι] R. a. b. ἢ καὶ ἐκεῖνοι.

§. 3.

lin. 17. ἐὰν δέῃ μὲν λόγ... ἐὰν δ' ἔργων] R. a. b. ὅ μὲν ἂν δέῃ λόγων ... ἐάν δ' ἂν ἔργων.

lin. 18. ἐκέλευεν] R. a. b. 1. ἐκέλευέ τε.

lin. 20. σπουδαῖον] R. a. 1. σπουδαίως. R. b. σπουδαίων.

lin. 24. θαρρεῖν] R. a. b. θαρσεῖν.

lin. 27. ποιεῖς] R. b. ποιήσεις.

lin. 28. ἐπεγγύμενον] Idem, ἐπιγενόμενον.

§. 4.

lin. 31. δεηθεὶς] R. a. δεηθείσης.

lin. 33. ὄψεως ἔτι, καὶ] R. a. b. ὄψεως, ἔτι καί.

lin. 34. ἱεροῖς] R. a. b. ἱερείοις.

lin. 35. θέμις] R. a. b. θεμιτόν.

lin. 36. τὰ σημεῖα ταῦτα] R. a. τοῖς σημείοις τούτοις.

Cap. 13. §. 1.

lin. 41. ἀπελθὼν] R. a. b. ἐλθών.

lin. 42. συνεφόρει] Iidem, συνεφόρει.

Pag. 55. *lin.* 2. γενομ. δ' αὐτῶν] Iidem, γενομένῳ δ' αὐτῷ.

lin. 6. τὸ σημεῖον ... παρέχειν] R. b. τοῦ σημεῖα, ἵνα πιθανοῖς οὐκ ἦν λέγειν, παρέχων.

lin. 7. γενομένων] R. a. & b. ἀρεσμένων. & ille ſtatim ἀνεθάρσουν.

§. 2.

lin. 11. ἀφελήσοιεν] R. a. b. ὠφελήσειν.

lin. 13. τάς τε κινδύνων ἐπὶ] Iidem, ὅτι τε κινδυνεύοντα ἐπί.

§. 3.

lin. 25. πιθανὸς] R. b. πιθανοῖς.

ibid. θεμένου βασιλείας] R. a. b. 1. μαθησομένου ἐκείνου τὰς βασιλείας.

§. 4.

lin. 40. διπλασίω αὐτοῦ] R. b. διπλασίονος αὐτοῦ ὄντος.

ibid. δι' ἐκείνων] R. a. b. 1. δι' ἐκεῖνον.

Pag. 56. *lin.* 1. ὑπέσχεν] R. a. ὑπέσχετο.

lin. 9. μετὰ δὲ καὶ τὸν] R. b. μετὰ καὶ τοῦτον.

Cap. 14. §. 1.

lin. 12. τί συμβ. τότε τοῖς] R. a. τότε συμβαίνοντα τοῖς. R. b. τι συμβαίνοντα τοῖς.

lin. 17. ἐρρύη] R. 1. ἐρρύει.

ibid. δυναμένοις] R. a. b. δυνάμενος.

lin. 23. ἔξοδον] R. b. ἄφοδον.

§. 2.

lin. 26. διαγινομένους] R. a. b. διαμειρομένους.

lin. 28. γενομένων] R. b. γενομένων.

lin. 29. βροτοῖς] R. b. βρώτοις. R. 1. βρώτῳ.

lin. 30. ὥστε χαλεπὰ] R. b. ὁρμή τε χαλεπή. R. a. ὥστε μήτε χαλεπά.

lin. 31. καὶ ἐν αὐτῇ διεφθ.] R. a. καὶ ζώντων διεφθ. R. b. καὶ ζώντων καὶ διεφθ.

lin. 35. τοῦ πάθους] R. a. b. τοῦτο πάθος.
lin. 37. ἔτι ἐφεῖς] R. a. κατεφεῖς. R. a. ἔτ' ἐφεῖς.
ibid. τὴν ἔξοδον] R. a. & b. ἐξιέναι.
lin. 38. ταύτην αὐτοῖς] Hæc vox deeſt in a. & b.

§. 3.

lin. 39. μετρίς] R. a. b. μετρής.
lin. 40. ἔνδον] Iidem, ἔνδοθεν.
ibid. ἀπόλωντο] R. b. ἀπώλοντο.
Pag. 57. *lin.* 2. ἔξοδον] R. a. b. ἄφοδον.
lin. 7. ἀπόλωντο] R. b. ἀπώλοντο.
lin. 8. ἀπεστέρηντο] Idem, ἀπεστερῆντο.

§. 4.

lin. 11. καταλίπετε] Idem, καταλείπετε.
lin. 12. ἐνδεδημηκότι] R. a. ἐνδεδημηκότων.
lin. 14. καὶ τὸ πολὺ] Idem, καὶ οἱ πολλοὶ, & mox ἀπώλοντο. R. b. ut editi, ſed in eo legitur ἀπώλοντο.
lin. 18. κατέκλαζεν.] R. b. κατέκλαζεν.

§. 5.

lin. 23. κακίας] R. b. addit ὑμεῖς, & vox ὅμως quæ deinde legitur ab eo abeſt. R. a. habet, αἰσθανόμενος γάρ.
lin. 29. ἀποκλειομένοις] R. a. & 1. addunt, καὶ τὰς ἀναπνοὰς ἐμφραττομένοις.

§. 6.

lin. 41. τῇ τρισκαιδεκάτῃ] R. a. b. τῇ δεκάτῃ.
lin. 43. νεῖζαν] Iidem, νιζάν.
lin. ult. πάντα] Iidem, ἅπαντα.
Pag. 58. *lin.* 1. ἔξοδον] R. b. ἄφοδον.
lin. 3. κόμας] R. a. b. κόμαις.
lin. 6. Θεὸς αὐτὸς] Iidem, Θεὸς αὐτῶν.
ibid. τὴν νόσον] R. b. τῇ νόσῳ.
lin. 11. τάχιον] R. a. ταχέως.

Cap. 15. §. 1.

lin. 12. ἐξέζεσαν] R. a. & 1. ἐξῄεσαν.
lin. 14. κομβώσαντες] R. a. b. κομβώσαντες.
lin. 19. ἡμέραις ... ἐξῄεσαν] R. b. ἡμέραις ... ἐξήρκεσαν.
lin. 20. καὶ ταύτην] R. a. b. καὶ ταῦτα.

§. 2.

lin. 29. πρὸς τοῖς δεκαπέντε] R. a. πρὸς τούτοις καὶ πέντε.
lin. 31. ἐπεκόμιζεν] R. a. b. & 1. ἐπεκομίζοντο.

§. 3.

lin. 37. ἡ χωρίς.] R. b. οἱ χωρήσαντες.
lin. 39. μόνον] Idem, μόνοις.
lin. 41. παλαιστίνης] R. a. παλαιστίνους.
lin. 42. ἦσαν ὁπωσοῦν εὖ.] R. a. ἦσαν. ἀπάγων ὄν εὖ.
lin. ult. ἦγαγεν] Idem, ἀπήγαγεν.
Pag. 59. *lin.* 3. ποιήσαντας] Idem, ποιήσαντας.
lin. 9. ὁδοῦ ἄπορον] R. b. ὁδῶν ἀπόρων.
ibid. προσβολῇ] R. a. συμβολῇ. R. b. εἰσβολῇ.

§. 4.

lin. 13. τοῦ παντὸς] R. a. b. τοῦ πάντας.
lin. 14. ἐθελουσίως] Iidem, ἐθελουσίους.

§. 5.

lin. 28. τῆς χερῶν] Iidem, τῆς ἰσχυρῶν.
lin. 29. ὅτε οὐθ' αὐτοὶ] R. a. ὅτ' οὐκ ἐθ' αὐτούς. R. b. ἔθεν οὐθ' αὐτούς.
lin. 30. ὁ ἐκ τούτων] In a. & b. deeſt ὁ.
lin. 32. ἦσαν εὔνοιαν διὰ.] R. a. b. εἰς ἂν εὔνοιαν ἦ διά.
lin. 34. καταπεπλῆχθαι] Iidem, καταπεπλῆχθε.
lin. 35. ὅρα τε φυγῆς] In b. deeſt τε.

Cap. 16. §. 1.

lin. ult. Θεὸν] R. a. b. τὸν Θεόν.
Pag. 60. *lin.* 1. poſt λέγων R. a. addit οὕτως. & in eodem poſt ἀγνοεῖς ſequitur, ὦ διανοίᾳ.
lin. 2. ἀλλ' ἤδη τι] R. a. ἀλλ' εἰ δεῖ τι.
lin. 5. προνοίας ἔλθοι] R. b. ἔλθοι προνοίας.

§. 3.

lin. 23. ἀντίπερα] R. a. b. ἀντίπερα.
lin. 24. θαρσαλεωτέροις] R. b. θαρσαλεωτέρους. Statim in a. & b. pro συνέβαλεν legitur συνέβαινε.
lin. 25. ἐμβαίνοντες] R. b. ἐπεμβαίνοντες.
lin. 27. χεῖρας] R. a. χείρας.

§. 4.

lin. 39. παιδείας] R. b. παιδιαῖς.

lin. 40. εὐχαριστείαν] R. a. b. & 1. εὐχαριστίαν.

§. 5.

lin. 41. θαυμάζει] R. a. θαυμάζῃ.
lin. 43. καὶ περὶ] R. b. & 1. καὶ τοῖς περὶ.
lin. ult. γεγονόσιν] Deeſt in R. 1. at in R. b. poſt hanc vocem ſtatim ſequitur παρέσχε τήν.

§. 6.

Pag. 61. *lin.* 7. ὅσιν] R. b. εἰσίν.
lin. 10. περιέρηνται] R. a. b. περιέρηντο.

Lib. 3. Inſcript.

In R. 1. & R. 2256. ante indicem capitum libri tertii legitur. Περιέχει ἡ βίβλος ἔτη σν'.
lin. 14. πῶς μωυσῆς] R. a. b. ὡς μωυσῆς τὸν λαὸν ἀπὸ αἰγύπτου ἤγαγε πρὸς τὸ σίναιον ὄρος, πολλὰ ταλαιπωρήσαντας ἐν τῇ ὁδοιπορίᾳ.
lin. 15. Iidem, ὡς πολεμήσαντες ἑβραῖοι ἀμαληκίταις, καὶ οἱ περὶ ἡττήθησαν, καὶ τὴν πολλὴν τῆς στρατιᾶς ἀπέβαλον.
lin. 17. Iidem, ὅτι ὁ πενθερὸς αὐτοῦ, ἰοθόρου (R. b. habet ἰεθρὸς) μωυσῆς παραγενόμενον πρὸς αὐτὸν εἰς τὸ σίναιον ἀσμένως ὑπεδέξατο.
—— ὡς ὑπέθετο (in b. ὑπέθετο) διατάξαι τὸν λαὸν αὐτῷ κατὰ χιλιάρχους (καὶ ἑκατοντάρχους) Incluſa deſunt in b. ἄτακτον ὄντα πρότερον. καὶ ὡς ἕκαστα τούτων ἐποίησε μωυσῆς κατὰ τὴν τοῦ πενθεροῦ παραίνεσιν.
lin. 18. Iidem, ὡς ἀναβὰς μωυσῆς ἐπὶ τὸ σίναιον ὄρος, καὶ λαβὼν παρὰ τοῦ Θεοῦ τοὺς νόμους τοῖς ἑβραίοις ἔδωκεν.
lin. 20. Iidem, περὶ τῆς σκηνῆς ἣν κατεσκεύασεν (ἐν τῇ ἐρήμῳ μωυσῆς in b. μωυσῆς ἐν τῇ ἐρημίᾳ) εἰς τιμὴν τοῦ Θεοῦ, ὥστε ναὸν εἶναι δοκεῖν.

In iiſdem ſequuntur hi tituli libri III.

—— τίνες (in b. τίνες τε) τοῖς ἱερεῦσιν εἶεν αἱ στολαὶ, καὶ ἡ τοῦ ἀρχιερέως, καὶ τῶν ἁγνειῶν οἱ τρόποι, καὶ περὶ τῶν ἑορτῶν, καὶ ὡς ἑκάστη τῶν ἡμερῶν διατέτακται.
—— ὡς ἐκεῖθεν ἄρας μωυσῆς ἤγαγε τὸν λαὸν εἰς τὰ ὅρια τῶν χαναναίων, καὶ τοὺς κατασκεψομένους αὐτῶν τήν τε (in b. τήν) χώραν, καὶ πόλεων τὸ μέγεθος, ἀπέστειλεν.
—— ὅτι τῶν πεμφθέντων μετὰ τὴν τεσσαρακοστὴν ὑποστρεψάντων ἡμέραν, καὶ λεγόντων οὐκ ἀξιομάχους αὐτοὺς, ἀλλὰ τὴν τῶν χαναναίων ὑπεξαιρόντων δύναμιν, τὸ πλῆθος ταραχθὲν, καὶ πεσὸν εἰς ἀπόγνωσιν, ὥρμησε (ὥστε) incluſa vox abeſt ab a. καταλεῦσαι τὸν μωυσῆν, καὶ πάλιν εἰς τὴν αἴγυπτον ὑποστρέψαι, δουλεύειν διεγνωκότων (in b. διεγνωκότες.
—— καὶ ὡς ἐπὶ τούτῳ μωυσῆς διαγανακτήσας ὁ Θεὸς αὐτοῖς ἐπὶ ἔτη τεσσαράκοντα τὴν ἐπὶ τῆς ἐρημίας διατριβὴν προεῖπεν ἀργίας (in a. emend. ὀργῆς), καὶ μήτε εἰς αἴγυπτον ὑποστρέψειν, μήτε λαβεῖν τὴν χαναναίαν.
Pag. 62. Initio libri III. in R. a. b. legitur περιέχει ἡ βίβλος χρόνον ἐτῶν b.

Cap. 1. §. 1.

lin. 10. ψαφαρὰ] R. a. in margine αὐχμηρά.
lin. 13. προσδοκοποιηκότας] R. b. προσδοκοποιησαμένους.
lin. 16. ἔτων δὲ] R. a. τοῦτο δέ.
lin. 17. μὴ τόπον] R. a. μὴ τὸν τόπον. R. b. ἀμφὶ τόπον.
lin. 19. ἀπελελοίπει] R. a. b. ἀπελελοίπει.
lin. 22. ἐξαρκέσαν] Iidem, ἐξηρκέσαντο.

§. 2.

lin. 24. ἐχθρὸς] Iidem, καθαρός.
lin. 25. τόνδ' ἀνοσίων] Iidem, κατ' ἐκείνους ἀνοσίων.
lin. 26. ἐκείνων] Iidem, ἐκλογῶν.
lin. 27. τὴν ἀκάτιον] R. a. τὴν τῶν ἀκάτων.
lin. 32. ἀπὸ τομάδος] In b. deeſt ἀπό. In R. 1. ἀποτομάδος.
lin. 34. τῆς εὐχῆς] R. b. τῶν εὐχῶν.

§. 3.

Pag. 63. εἰς ἴλεων] R. a. b. 1. εἰς ἥλιον.
lin. 6. ἢ καὶ πρὸς ἀγδεύσιν] R. 1. τε καὶ πρὸς ἀρδεύσιν. R. a. ἢ καὶ πρὸς ἀρδεύσιν. R. b. τι προσαδεύειν.
lin. 8. κἂν τι ᾖ] R. a. b. κἂν εἴ τι δεῖ.
ibid. εὕρηκεν] R. a. εὑρήκειτο.
lin. 12. πάντα ἦσαν] R. a. πάντ' ἦσαν.
lin. 16. καὶ λίθοις βαλεῖν] R. a. b. καὶ βάλλειν.

§. 4.

§. 4.

lin. 24. ἐκ τῆ τοῦ θεοῦ κηδεμ.] Hæc deſunt in R. b. in quo legitur ὡν εἰκός.

lin. 26. γένοιτο] R. a. b. γίγνοιτο.

ibid. κακὰ, γυμνάζων … ἄρα] R. b. κακὰ γυμνάζειν … ἄρα.

lin. 31. πάλας. σοῦ πάντα] R. a. b. καταριθμεῖ τε πάντα.

lin. 34. αὐτοῦ πορρ.] Iidem, αὐτῆς πορρ.

lin. 39. εἰ μὴ πρὶν] R. b. καὶ εἰ μὴ πρίν.

lin. 40. μᾶλλον τίω τ] R. a. b. μᾶλλον τόν.

lin. 42. αὐτῆς ἐςὶ] R. b. αὐτῆς ἐςιν.

lin. ult. ἀφθόνως] R. a. ἀφθόνως.

ibid. τὸ λοιπὸν] R. a. b. δ᾽ εἶπεν.

Pag. 64. *lin.* 3. καταπρίνειν] R. a. καταφρονεῖν.

§. 5.

lin. 3. βαλεῖν] R. a. b. βάλλειν.

lin. 5. ἱκετείαν] Iidem, ἱκετείαν.

ibid. σκηνίω] Sequitur in a. ὑψηλήν.

lin. 8. φυλακτήν] R. a. b. φιλακτήν.

lin. 9. ζητοῦσιν] R. b. ποθοῦσι.

lin. 11. μετέβαλλον] R. a. b. μετέβαλον.

lin. 14. ὑπερελθὸν] R. a. ὑπερεντελθόν.

lin. 15. προσαγαγὸν] R. a. & 1. προσάγειν.

§. 6.

lin. 22. ὃ ἔτυχ] R. a. b. ὃ ὄντος.

lin. 23. ἀπ᾽ οὐρανοῦ] R. a. ἀπὸ οὐρανοῦ.

lin. 27. παρηγγελ. δ᾽ ἐξ ἴσου ἅπασ.] R. a. b. 1. παρηγγέλλετο δ᾽ ἐξ ἴσου πᾶσιν ἅπασι.

lin. 28. ὡς οὐκ] R. b. ὡς οὐκ ἔτι.

lin. 32. οὐδεμίαν ἰδὼ] R. a. οὐδὲ ἰδεῖν. R. b. ὁ δή τις ἰδὼ.

lin. 38. πεμφθεῖσιν] R. a. καταπεμφθεῖσιν. R. b. καταπεμφθεῖσιν.

§. 7.

lin. 40. ῥαφιδεῖν] R. a. b. 1. ῥαφιδίω.

lin. 41. πίδακιν] R. a. in margine πηγαῖς.

Pag. 65. *lin.* 1. οὐδεν. οὐδ᾽ εἰς] R. a. b. ὁ δ᾽ οὐκ εἰς.

lin. 3. προσδοκώσης] Iidem, προσδοκώντων.

lin. 8. κεχαρισμένα] R. b. χαρισαμένα.

Cap. 2. §. 1.

lin. 24. γοβολίτην] R. a. b. γοβολῖτιν. R. 1. γομβολίτην.

lin. 32. ἐπιβάλλουσιν] R. a. ἐπιβάλλουσι. R. b. ἐπιβαλοῦσι.

lin. 35. τοῖς πλησιοχ.] R. a. b. τοῖς τε πλησιοχ.

§. 2.

lin. 39. μᾶλλον δὲ] R. b. μᾶλλον δέ.

ibid. παραμυθίας] R. a. παραμυθεῖσθαι.

Pag. 66. *lin.* 1. κρίνοντες] Idem, κρίνοντες.

§. 3.

lin. 10. ἀκροᾶσθαι] R. b. ἀκροάσασθαι.

lin. 15. ναυτικὸν] Idem ναυτικόν.

lin. 16. γενναῖον] R. a. γεννικόν.

lin. 17. καὶ μουσικῇ] R. a. b. καὶ μουσικήν.

lin. 18. παρὰ τοῖς] R. a. τιμώμενόν τε παρὰ τοῖς.

lin. 23. ὀρχήσεως] R. b. ὀρχήσεως. R. a. ὀρχουμένης.

Mox uterque pro εὐθὺς habet αὖθις.

§. 4.

lin. 34. ἄρσενα] R. a. & ἄρρεν. R. b. ἄρρεν.

Pag. 67. *lin.* 3. ἐγκατελείφθη] R. a. ἐγκατελήφθη.

lin. 5. ὁπλήσεις] R. a. πλήσεις. R. b. ὁπλίσεις.

lin. 6. ἐξωθοῦσιν] R. a. b. ἐξωθοῦσιν.

ibid. ἐπ᾽ ἀνδρείᾳ] Iidem, ἐπ᾽ ἀνδρείᾳ.

lin. 7. τὸ ποιεῖν ἤραν ἐν τούτῳ] Iidem, τῷ ποιεῖν ἤραν ἀεὶ, τούτῳ.

§. 5.

lin. 10. ἐγκωμιάζειν] Iidem, ἐνεκωμίαζε.

lin. 17. ἑορτὴν … ἀναπαύσας] R. b. ἑορτὴν ἤγαγεν, ὁ μωϋσῆς ἀναπαύσας.

Cap. 3. §. 1.

lin. 23. ῥαγουῆλος] Idem ῥαγουῆλος.

lin. 31. πλῆθος] Sequitur in b. ἐπί τε πρὸς … ἀπραγμοσύνας ἐποιεῖτο. τῇ δ᾽ ὑστεραίᾳ. In a. vero: ἐπί τε πρὸς τ̃ μωϋσῆν εὐχαριστίᾳ διεξήει. ἐθαύμαζε δὲ τ̃ μωϋσῆν τ̃ ἐπὶ σωτηρίᾳ.

Cap. 4. §. 1.

lin. 34. μόνον οἱ] R. a. μόνον οἱ.

lin. 35. πλεονεξίαν] R. a. b. τ̃ πλεονεξίαν. ſtatim ille, αὐτοῦ νομίζουσι παρέχειν.

lin. 42. αἰσθανόμενος … οἷος] R. b. αἰσθόμενος … θεός.

Pag. 68. *lin.* 1. ἐπ᾽ ἀλλήλων] R. b. & 1. ἐπ᾽ ἄλλων.

lin. 3. τ̃ ἀνθρωπ.] R. a. b. περὶ τ̃ ἀνθρωπ.

lin. 6. διακοσμήσουσι] R. b. διακοσμήσουσι.

lin. 8. λαμβάνων· οἱ δὲ] R. a. b. λαμβάνων, δοκιμασθέντες … πάντων …… διαφορῶν.

lin. 10. ἀξιώματι] Sequitur in a. τὴν περὶ τούτων ἐπάγουσιν ἐπανόδουσι. ἂν δὲ κἀκείνους διαφύγῃ, τὸ περὶ &c. ut in editis.

§. 2.

lin. 14. ἀποκρυψάμενος] R. a. b. ἀποκρυψάμενος.

lin. 17. εἰ καὶ δόξαν] R. b. εἰ καὶ μὴ δόξαν.

Cap. 5. §. 1.

lin. 20. τὸ πλῆθος] R. a. b. τὸ πλῆθος.

lin. 21. ἐπανήξειν] R. a. ἐπανήξειν.

lin. 26. τ̃ ἐκεῖ ὀρῶν] R. a. b. τ̃ ἐν ἐκείνοις τοῖς χωρίοις ὀρῶν.

lin. 28. ἐκ ἀναβαίνειν] R. a. ἐκ ὂν ἄβατον.

ibid. μὴ δίχα] In eodem deeſt μή.

lin. 29. περὶ τοῦτον θεὸν] In eodem, περὶ τοῦτο τ̃ θεόν.

lin. 31. κατελάμβανον] R. a. b. & 1. κατελάμβανοντο.

§. 2.

lin. 41. κατήγγιζον] R. a. κατεφέροντο. R. b. κατεκόμιζον.

Pag. 69. *lin.* 6. ἔτω δ᾽ αὐτ.] R. a. b. οὕτως δ᾽ αὐτ.

§. 3.

lin. 15. γλῶτλα ταῦτα] In b. deeſt ταῦτα.

lin. 18. ἰωχαβέλης] In eodem ἰωχαβέδης.

lin. 19. τὸ τ̃ αἰγυπτίων] R. a. τὸ αἰγύπτιον.

lin. 29. ἐπεὶ φοβ.] R. b. ἐπεὶ φοβ.

§. 5.

lin. 38. καὶ τοῦτον] R. a. καὶ δεῖ τοῦτον.

§. 6. & 7.

Pag. 70. *lin.* 9. ποιησόμενος … οὕτω] R. a. ποιησάμενος …. οὕτως.

lin. 10. αἰεὶ] R. a. b. αἰεί.

lin. 22. κατηφεῖν ἰδεῖν.] R. a. κατηφιῶν. R. b. ἠδύνατο.

lin. 23. προσηρημένος] R. a. διηγησάμενος.

§. 8.

lin. 24. οὐδενὸς τ̃] R. a. b. οὐδενὸς αἴτιον τ̃.

lin. 25. σπουδαίαν] R. a. σπουδαίαν.

lin. 30. συνεσῃ] R. a. b. τῇ σκηνῇ παρατυγχάνει ταῖς ἡμετέραις.

lin. 31. ὑμῶν αἰὼν.] R. b. ὑμῶν αἰῶνα.

lin. 33. ἐγκεχαραγμένας] R. a. ἐγκεχαραγμένας. R. 1. γεχαραγμένας.

Cap. 6. §. 1.

lin. 40. καθειργνῦντες] R. a. b. καθειργνῦντες ſtatim ille, οἷς ἄνθρωποι.

lin. ult. τὰς ἀρχιτέκτ.] τὰς abeſt ab a. b.

Pag. 71. *lin.* 2. βασάνηλος μὲν ἱερὸ] R. a. & 1. βεσέηλος μὲν ἱερῷ.

lin. 3. ἐλίβαζος] R. 1. ἐλίφαζος.

ibid. ἰσαμάχου] R. a. ἰσαχάμου.

lin. 6. προσηρίσασι] R. a. b. προσηρίσασαν.

§. 2.

lin. 13. ἢ ἑτοίμων] Iidem, δ᾽ ὂν ἑτοίμῳ.

lin. 14. ἴσα] In b. in emendatum ἴσῃ.

lin. 19. ἐρηρεισμένα] R. b. ἐρηρεισμένα.

lin. 20. πηχυαίων] R. a. b. πηχυαίων.

lin. 27. εἱςήκεσαν] R. b. ἑςήκεσαν.

lin. 29. ἐμβεβήκεσαν ἐρηρεισμέναι] Idem ἐμβεβήκεσαν ἐρηρεισμέναι.

lin. 33. χαλκαῖον] R. a. b. χάλκεον.

lin. 35. καταχοῦν] R. 1. καταχεῖν.

§. 3.

lin. 38. δίχα δύο] In b. deeſt δύο.

lin. 42. πάχος] R. b. πλάτος.

lin. ult. λεπίδες] Deſunt hæc in b. uſque ad, δύο δ' αὐτῶν.

Pag. 72. *lin.* 2. ἐλαυνόμενοι] R. b. ἐλαυνόμεναι.

ibid. τὰ δύο … πύλη] R. a. ἐπὶ τὰ δύο … πυλίς.

lin. 3. προπυλῶ] R. b. λῶ.

lin. 5. χρυσίον] R. a. χρύσεον. R. b. χρυσοῦν.

lin. 7. ὑπ' αὐτῶν] R. a. ἐπ' αὐτῶν.

lin. 9. αὖ ἑτέρους] R. a. b. δύο ἑτέρους.

ibid. ὀγδοήκοντα] R. b. ἐνενήκοντα.

lin. 11. προσφυῆ] R. a. b. προσφυές.

lin. 12. περιφέρειαν] Iidem, περιφέρειαν.

lin. 13. πήχεως ἑκάστης] Iidem, πήχεων, & b. ἑκάστη.

lin. 16. πλαγίαι αἱ τελευτ.] Reg. b. πλαγίαι. R. a. b. καὶ αἱ τελευταῖαι.

lin. 17. γεγλυμμένοις] R. a. γεγλυμμένης. Statim R. a. & b. τοῦ θήλ.

§. 4.

lin. 21. ἐκ τοῦ μυχοῦ] R. a. b. ἐκ τοῦ μυχοῦ.

lin. 22. διαλείποντας] R. b. διαλιπόντας.

ibid. ἐνδοτέρωθεν] R. a. ἐνδοτέρω. R. b. ἐνδότερον.

lin. 26. ἂν εἴη] R. a. ἀνεῖ. R. b. ἀνεῖτο.

lin. 28. κιόνας ἔστησαν χρυσέους] R. a. b. κίονες ἔστησαν χρύσεοι.

ibid. ἐφεστῶτας] R. b. ἐφεστῶτες τὸν ἀριθμὸν πέντε.

lin. 30. συγκεκροτημένοις. καὶ πρῶτον] R. b. συγκεκροτημένοι· καὶ πρῶτος.

ibid. πηχῶν] R. a. πήχεων. R. b. ἐκ πήχεων.

lin. 35. ὁ κόσμος εἶναι ἔμελλεν] R. a. b. ὅσω κόσμον οἴεσθε ἔμελλε.

lin. 39. φάρος … ἐπιθαλίζειν] R. a. φάρος … ἐπὶ θάτερα.

lin. 40. διακονήσοντων] R. a. διακονήσοντα.

lin. 41. ἔμποδον] R. b. ἐμπόδιον.

Pag. 73. *lin.* 2. χρυσίους] Idem χρυσέους. Infra R. a. γεγλυμμένας.

ibid. θηλυός τε καὶ] R. b. θηλείας τε. R. a. θηλείας τε καὶ ἄρρενας.

lin. 3. τότ' ἐφύτευσεν] R. a. τότε ἐφύτευσεν.

lin. 8. παστάδα] R. a. b. παστάδι.

lin. 10. ὑπερείσαν] R. a. b. ὑπερήρεισαν.

ibid. ἐν τοῖς] Iidem, ἔν τε τοῖς.

lin. 13. κατέστησαν] R. b. κατήεισαν & infra τοῦ τε περί.

§. 5.

lin. 17. ἡ δὲ ἱερὸν] R. 1 ἡ δὲ ἱερουργία. R. a. ἡ δὲ ἱερώνυμον. R. b. ἡ δὲ ἱερομὲν καλ.

lin. 20. χρυσοῖς] R. a. b. χρυσέοις.

lin. 23. χρυσοῖ] Iidem, χρύσεοι.

ibid. ἀσκοδός] R. b. ἀσκοδες.

ibid. σκυταλίδες] R. a. μέτοι σκυταλίδες. R. b. ἔνιοι σκυταλίδες.

lin. 29. τὸ μέτωπον] R. 1. τὰ μέτωπα.

§. 6.

lin. 34. ἀπηρτισμένοι] R. b. ἐξηρτισμένοι.

lin. 35. προσέθηκεν] Idem, προσετίθεσαν τὰς κανόνας ἀμφοτέρας.

lin. 38. ἐκ ἄνωθεν] R. a. ἐ κατώθεν.

lin. 39. τὰ στερεὸν] R. b. τ' ἀντερεῖν.

Pag. 74. *lin.* 3. λεβῆτα] R. a. λεβανώτην.

§. 7.

lin. 8. ἐβόησε] ὡς ἐβόησε in a.

lin. 10. δὴ τὰ πάντα] R. a. & b. δ' ἦσαν τὰ πάντα.

lin. 12. ἀπαρτίζεται] R. b. ἀρπάζεται.

ibid. στοίχῳ] R. a. b. στίχῳ.

§. 8.

lin. 19. χρύσεον … προσέστησαν] R. a. χρύσεον … προσήεισαν.

lin. 21. τὴν ἰσχύρως] R. a. τῇ ἰσχύρᾳ.

lin. 24. θυίσκαις] R. a. b. θυίσκαις.

Cap 7. §. 1.

lin. 28. ἐν χωνείαις] R. a. b. & 1. ἐκ χωνευτικῆς.

lin. 29. ἐν ἀναστρέφουσαν] R. a. ἐν ἀναστρέφουσαν. R. b. τὴν περιβάλλουσαν.

lin. 31. προσαγορεύει] R. b. διαγορεύει.

lin. 32. μαναχαρίαν] R. a. μετὰ χάριν.

lin. 33. εἰργασμένον] R. b. εἰργασμένον.

§. 2.

lin. 35. φορεῖ] Idem, φέρει.

lin. 36. χιθὼν] R. a. χιτών.

lin. 39. ὑφασμένην] R. b. ὑφασμένοι.

lin. 40. λεβηρίδα.] Idem, λεβηρίδα.

lin. 42. στέρνον] Idem, στέρνον.

lin. ult. κινούμενος] Idem, κινουμένης.

Pag. 75. *lin.* 1. τὸ λαιὸν ὠμοφορεῖ] Idem, τὸν λαιὸν ὦμον φέρει.

ibid. αἰβανὴθ] Idem, αἰβανήθ.

lin. 3. βροχωτῆρος] Idem, βροχωτῆρος.

lin. 4. στέρνον] Idem, στέρνον.

ibid. ἠρτημένας] Idem, ἠρμένας.

lin. 5. μασναβαζανὴς] Idem, μασναβάνης.

§. 3.

lin. 6. ἄκανον] R. a. ἄκοτον.

lin. 7. μασναεμφθὴς] R. a. b. μασναεφθής.

lin. 12. ποῖα μὲν] Idem ὁποῖα μέν.

§. 4.

lin. 13. ταύτης, παρ.] R. b. ταύτην, παρ.

lin. 14. μυθοῖς] R. a. b. μυοῖς. R. 1. μηρῶν.

§. 5.

lin. 23. ἐφώδην] R. 1. ἐφώδη. R. a. μὲν ἐφώδην.

lin. 24. πεχναῖος] R. a. b. πεχναῖον.

lin. 25. συμπεποικιλμένος] R. b. συμπεποικιλμένος. R. a. συμπεποικιλμένα ὃ συνεχρήσατο.

lin. 28. ἐφώδ.] R. a. b. ἐφώδη. R. 1. ἐφώδη.

ibid. ἐσσὴν] R. a. b. ἐσσή. R. 1. ἐσσέν.

lin. 29. λόγιον … ἐφώδη] R. a. λόγιον … ἐφώδη.

lin. 38. οἱ κλωστὰς] R. b. οἱ κτενές.

lin. 40. χρυσοῖς δ' αὐτοῖς] Hæc deſunt in b. uſque ad πρὸς τὸ μή. & in eodem legitur πεποιημένος.

lin. 43. ἀμείβοντος.] R. 1. ἀμείβοντα. R. b. ἀμείβοντος.

Pag. 76. *lin.* 2. γνησίου] R. b. γνησίου.

lin. 7. ἐφώδη] R. a. ἐφώδη.

lin. 8. προσερρίψαντο] R. a. προσερρίψαντο. R. b. προσερρίψαντο. R. 1. προσερρίψαντα.

§. 6.

lin. 12. συνειργασμένος] R. b. & 1. συνερραμμένος.

lin. 13. τεσσαρεσκαιδεκάτην] Iidem, & a. τετραστιχίαν.

lin. 14. δαυχάρης … ὑός] R. a. b. σαυχάρης … ὑός.

lin. 15. ἡ θεασάμενος] R. a. μὴ θεασάμενος. R. b. ἢ μὴ θεασάμ.

lin. 17. ἀναγνωρίσεις] R. a. γνωρίσεις. R. b. δι' ἀναγνωρίσεις.

lin. 18. βυσσάδι] R. b. βυσσάδη.

lin. 23. σφαίρας] R. a. σφαίρας. R. b. σφαιρίδος.

lin. 24. περιφερῆ] R. a, b. περιφερής.

lin. 26. προσπέφυκε. κάκεῖθεν] Iidem, προσπέφυκεν ἀκρ.

lin. 30. πλαταγῶνι] Iidem, πλαταγωνίῳ.

§. 7.

lin. 36. προσήρτηται.] R. a. προσήρτηται.

lin. 42. βίβλοι] Idem, βατὸν βίβλον.

Pag. 77. *lin.* 6. ἀνεῖται] R. a. b. 1. ἀνεῖται.

lin. 8. λίνος] R. b. λιναῖος.

lin. 11. ἄπασιν αὐγῆς] Sic in marg. R. 1. at in textu ἅπασι τοῦ γῆς.

lin. 12. ἐσθὴν ἀναμίξιν] R. b. ἐσθῆτα μόνον.

ibid. ἐφαπτίδος] R. a. ἐφαπτίδος. Statim R. b. ἐν τόπῳ.

lin. 16. τοσοῦτον ἀριθμὸν] R. b. ὄντως ἀριθμ. R. a. ὄντων ἀριθμόν.

lin. 17. κατ' ἐκεῖνο] R. b. κατ' ἐκεῖνο. R. 1. κατ' ἐκεῖνον & mox ἁμάρτη.

lin. 18. τὸ ἱερὸν τετραμέρειαν] R. a. b. 1. τὸ ἱερὸν τετραμερεῖν.

lin. 19. ἠγλαϊσμένος] Iidem, ἠγλαϊσμένον.

ibid. χρυσίῳ] R. b. χρυσῷ.

Cap. 8. §. 1.

lin. 26. διεξιὼν] R. a. b διεξιών.

lin. 27. δι' ἐφ' ἄν.] Iidem, δὲ ἐφ' ἄν.

lin. 28.

lin. 28. περὶ αὐτὸν] R. a. περὶ αὐτῶν.
lin. 29. δ' εἴδετε] R. a. b. ἢ δεῖ.
lin. 30. ἱερατευσαμένων] R. a. b. 1. ἱερατευσομένων.
lin. 31. ἐπιτετραμμένης] R. b. ἐπιτετραμμένης.
lin. 35. μᾶλλον ὑμῶν] Idem, ὑμῶν μᾶλλον.
lin. 38. ἐν αὐτὸν] R. a. b. ἐν αὐτός.
lin. 41. παῖδες] Iidem, καὶ παῖδες.

§. 2.

Pag. 78. *lin.* 2. μήτε καν.] R. a. μήτ' ἐξ καν.

§. 3.

lin. 9. ἱερεὺς ἴσως] R. b. ἱερέας ἴσως.
lin. 10. θυμιάματος] R. a. θυόματος. R. b. θυμιαμάτων.
lin. 11. δυοῖν.] R. a. δυεῖν.
lin. 12. ἀτλικὸς] In a. emendatum alia manu ἀττικός.
lin. 14. ἐκαθάριζε] R. a. κεκαθάρισμα τὰ θυόμενα. R. b. κεκάθαρκε. τάτε θυμιώμενα.

§. 4.

lin. 20. Βεσέληλος] R. a. & 1. Βεσελέηλος. R. b. Βεσέβηλος.
lin. 21. προσεξεργάσασθαι] R. b. προσεργάσασθαι.
lin. 22. Βεσέληλον] R. a. b. Βεσελέηλον.
lin. 23. εἰς τὸ ἔργον διῆλθεν] R. a. διῆλθεν εἰς τὸ ἔργον.
lin. 25. νεὼν] R. a. b. νεοσόν.

§. 5.

lin. 27. ὑπερηφανία] Iidem, ὑπερηφανίᾳ.
lin. 31. λεπτῶν ὄντως, ὅς τε] R. a. b. 1. λεπτὸν ὄντος, ὅστε.

§. 6.

lin. 33. ἐργασμένους] R. b. εἰργασμένους.
lin. 41. προτεθυμιωμένῳ] R. a. & 1. προτεθυομένῳ. R. b. προκεχειρισμένον.
lin. ult. ἱκανὸς ἐπιφέρει] R. a. b. ὡς ἱκανὸς & ille, ἐπιφέρει.

Pag. 79. *lin.* 1. ὑπακούων] R. a. ὑπήκοον. R. b. ὑπήκοον.
ibid. αἰφνίδιον] R. 1. ἀφνιδίως.

§. 7.

lin. 7. θυμάτων] R. b. θυμιαμάτων.

§. 8.

lin. 16. παρέχειν] Idem, παρέχειν.
lin. 22. συνετάττετο] Idem, συνεπεράττετο.

§. 9.

lin. 24. συκοφαντῶν] R. a. συκοφαντῶν.
lin. 26. τοὺς ἱερεῖς] R. a. b. τοῖς ἱερεῦσι.
lin. 30. παρείη] R. a. παρῆν. R. b. παρείη.
lin. 34. ἐστεμμένους τῷ ἐσθῆτι] R. a. b. ἐσταλμένους τῇ ἐσθῆτι.

§. 10.

Pag. 80. *lin.* 1. ἀνετίθεσαν] R. b. ἐτίθεσαν.
lin. 3. καὶ τὴν σκηνὴν] Idem, καὶ τὴν σκηνὴν ἐν ταῖς ὁδοιπορίαις παρεκόμιζον.
lin. 4. αἱ δύο] R. a. δὲ αἱ δύο.
lin. 7. ἐλαίῳ] R. a. b. ἐλαίῳ.
lin. 8. χίμαιρον] R. a. χίμαρον. R. b. χοίμαρον, ἐπί.
lin. 10. σωτηρίας] R. a. σωτηρίας.
ibid. δύο τε βόας] R. a. b. δύο βόας.
lin. 11. ἐτησίοις] R. b. ἐτείοις.

Cap. 9. §. 1.

lin. 20. ἱερῶνται] Idem, ἐνιερῶνται.
lin. 22. ὁλοκαυτοῦται] R. a. b. ὁλοκαυτοῦται.
lin. 26. ὁλοκαυτοῦται] Iidem, ὁλοκαυτοῦται.
lin. 27. δεύσει] In marg. R. a. βρέχουσι.
ibid. καθαροποιήσαντες] R. b. καθαρὰ ποιήσαντες, & infra πάσαντες.

§. 3.

lin. 37. τῷ προειρημ.] Idem, καὶ τῷ προειρημένῳ τρόπῳ τὸ περὶ τῶν ἁμαρτάδων τῆς ἱερουργίας τρόπῳ γίνεται. οἱ δ'.
lin. 39. ὁλοκαυτοῦται] R. a. b. ὁλοκαυτοῦται.
lin. 41. αὐτῶν ἐτῶν] R. b. αὐτοετῶν.
lin. ult. πιμελὴν] R. a. πιμελήν.

Pag. 81. *lin.* 3. ἐλέγχοντα] R. a. b. ἐξελέγχοντα.
lin. 6. ἄῤῥενας] R. b. ἄρσενας.
lin. 10. εἰνὸς ἥμισυ] R. a. ἑνὸς ἥμισυ. R. b. ἑνὸς ἥμισυ ἕν.

lin. 11. ἐπ' ἀριστερῷ] R. b. ἐπ' ἀριστ. Statim a. b. ὁ δ' ἐν.
lin. 13. ἐπενέγκας] R. a. ἐπενέγκας. R. b. ἐπήνεγκε.
lin. 16. ὅπως τοῦ ... αὐθημερινὸν] R. b. ὅπως ἂν τοῦ ... αὐθημερόν.
lin. 20. τῷ ἱερεῖ] R. a. b. τῷ ἱερεῖ.

Cap. 10. §. 1.

lin. 21. σφάζεσθαι] R. a. b. σφάζεσθαι. Mox hic pro αὐτοετῶν habet αὐτῶν ἐτῶν.

§. 3.

lin. 28. διαγινεύοντες] R. b. διαγινεύοντες.
lin. 31. ἢ δ' ἐν] Idem, εἰ δ' ἐν.
lin. 38. πιμελὴν] R. a. πιμελήν.

§. 4.

lin. 40. χειμέριον] R. b. χειμερινήν.
lin. 41. τὸ κρύος] Idem, τό τε κρύος.
lin. 42. ὅταν τε] Deest τε in a. & b.
lin. 43. ὁλοκαυτῶν] R. a. & b. ὁλοκαυτῶν.
lin. ult. εἰρεσιώνην] In marg. R. a. θάλλον.

Pag. 82. *lin.* 1. κεράδη .. πεποιημένην] R. b. κεράδι ... πεποιημένην, & mox περσέας.
lin. 5. ἐπτὰ] Idem, πέντε.
lin. 6. καὶ τότε καθάπερ εἰρηκ.] R. b. καὶ τῷ θεῷ, καθάπ. R. a. καὶ τῷ θεῷ καθὰ προειρήκαμεν.

§. 5.

lin. 8. πήγνυσιν ... νεοσὸν] R. b. πηγνύουσιν ... νεοσόν.
lin. 10. ὑπ' αἰγυπτίοις] Idem, αἰγυπτίοις.
lin. 15. σφάττοντες] R. a. b. σφάζοντες.
ibid. ὁλοκαυτοῦται] Iidem, ὁλοκαυτοῦται.
lin. 18. μεταλαμβάνουσι] R. b. τῷ μεταλαμβ.
lin. 21. ἀλεσθὲν] R. a. ἀλεσμόν. R. b. ἀλεσθέν.
lin. 22. προσάγουσι] R. b. προσφέρουσι, & mox ἐπιβαλόντες.
lin. 23. καὶ τότε] Idem, καὶ τότε τό.

§. 6.

lin. 27. προσάγουσι] Idem, καθ' ἣν προσάγ.
lin. 30. ὁλοκαυτωθησομένους] R. a. ὁλοκαυθησομένους ἢ μόσχους θύουσι.

§. 7.

lin. 36. αἱρεθέντες μὲν] διαιρεθέντες μέντοι.
lin. 43. μεμιγμένον] R. a. μεμαγμένον.

Cap. 11. §. 1.

Pag. 83. *lin.* 5. τὰ ἱερὰ] Idem, τὰ ἱερατικά.
lin. 6. καθιερῶντο] R. b. καθιεροῦτο.

§. 2.

lin. 8. διατελοῦσιν] R. a. b. διατελοῦσι.

§. 3.

lin. 18. καθαγνίζειν] Iidem, καθαγίζειν.
lin. 20. ἀπορρίνεῖ] R. b. ἀπορρίνη.
lin. 22. μηδὲν συνδ.] R. b. μηδενὶ συνδ.

§. 4.

lin. 27. τοῦτο ἣν] R. a. b. τοῦτ' ἣν.
lin. 30. τετελεσμένον] Sequitur in b. καὶ ὡς.
lin. 33. τῷ σὺν αὐτῷ] R. a. b. ἢ τὸ σὺν αὐτῷ πλῆθος ἠλάττωτο, νομοθετῆσαι.

§. 5.

lin. 40. νενόμισται] R. b. συμβέβηκεν.
lin. 43. ἐπιβάλλοντες] R. a. b. 1. ἐπιβαλόντες.

Pag. 84. *lin.* 3. περιθεῖσαν] R. a. περιθεῖσαν.
lin. 7. καταπάσαι] R. b. καταπάσασα.

Cap. 12. §. 1.

lin. 15. τίτθαις] R. a. τίτθαις. R. b. τιτθαῖς. R. 1. τίθυσι.
lin. 18. ἄῤῥενα] R. b. ἄρσενα.

§. 2.

lin. 21. ἑταιρηκυίας] R. a. b. 1. ἑταιρηκυίας.
lin. 25. ἠξίωσε γαμεῖν] γαμεῖν deest in a. & b. R. 1. ἠξίωσε γυναῖκα λαβεῖν.
ibid. μόνην δ' αὐτῷ] R. a. μόνῃ δ' αὐτῷ.
lin. 31. εἰς ταύτην] R. a. b. εἰς αὐτήν.

§. 3.

lin. 35. μονοῦς παρίδ.] Iidem, παρίδωσι μον.
lin. 36. ὡς ὅπως] In iisdem deest ὡς.
lin. 38. ἐπὶ τῶν αὐτομ.] R. a. b. 1. καὶ τῶν αὐτομ.
lin. 40. φυλάττεσθαι] R. b. φυλάττοιτο.

Pag. 85. *lin.* 5. ἐξίσταντο] Idem, ἐξίσχοντο.

lin. 7. τιμηθῆ(ς] Idem, δυνηθῆ(ς

§ 4.

lin. 19. ἔσται δοτὶ] R. a. τ̃ δοτί. Statim R. b. ἐπαζαιῶν.

§. 5.

lin. 28. τετραχίλιοι] R. a. b. δισχίλιοι.

§. 6.

lin. 34. ἀνώτερω] R. 1. ἀνωτερί.

lin. 36. περὶ τὰς ἐκκλησ.] R. a. b. εἰς τὰς ἐκκλ.

lin. 42. ἐκινεῖτο] Iidem, ἐκίνειτο.

Pag. 86. *lin.* 1. ἔ(αν] Deeſt in a. & b.

Cap. 13. §. 1.

lin. 5. ἀνιερημένου] R. a. b. ἱερημένου. R. 1. ἐρημοῦ.

lin. 16. εὐπορήσεις] R. b. εὐπορῆ(αι.

lin. 17. καί τοι κακῶν] R. a. b. καί τοι κακῶς.

lin. 18. ἢ τοῦτ' οὐκ εἰς] R. a. ἢ τοῦτο οὐκ εἰς. R. b. ἢ ταῦτα οὐκ εἰς.

lin. 22. ὅ ἐςι] Abeſt à R. a. & b. in quibus poſt μνημεῖα legitur λέγεται.

Cap. 14. §. 1.

lin. 30. ἡ πόλις . . . ἀθροισθεῖσα] R. b. πόλις . . . . ἀθροισθέντων.

lin. 31. αἰμάχητι] R. a. αἰμαχεί.

lin. 33. δυνάμεως αὐτῆς] R. a. b. δυνάμεως αὐτοῦ.

§. 2.

Pag. 87. *lin.* 2. τεθεαμένοι] R. a. θεασάμενοι.

lin. 3. κατακεπλήγεσαν] R. a. b. κατεπλήγεσαν.

§. 3.

lin. 6. λόγῳ ἢ μόνῳ] Iidem, λόγῳ ἢ μόνον.

lin. 9. ἀκρῶν.] Iidem, ἀκρῶνα.

Cap. 15. §. 3.

lin. ult. εἴπωσιν] R. b. εἴπωσι.

Pag. 88. *lin.* 1. ἂν ἐκκοσμῆ] R. a. ἐὰν ἀκοσμῆ. R. b. ἀνακοσμεῖται.

lin. 7. συντυχόντ@] R. a. συντυχόντων.

lin. 15. σικελοί] R. b. σίκελοι.

lin. 16. τετράκοντα] R. a. b. τετρακόσιοι.

lin. 17. κρίμνον] In marg. a. κριθή. τὸ παχὺ τ̃ ἀλεύρου.

lin. 24. διαλείψεται] R. a. b. διαλήψεται.

In fine libri III. legitur in R. 1. περιέχει ὁ λόγ@ χρόνον ἐτῶν δύο.

Libri 4. Inſcrip.

In R. a. & b. tituli capitum 3. & 4. tranſpoſiti ſunt. Item in b. deſunt tituli capitum 6. & 7.

Pag. 89. Initio libri IV. hæc leguntur in R. a. περιέχει ἡ βίβλ@ χρόνον ἐτῶν ή καὶ τεσσαράκοντα. In b. eadem habentur, niſi quod in eo legitur τεσσαράκοντα καὶ ὀκτώ.

Cap. 1. §. 1.

lin. 6. ἐπίεζ] R. a. ἐπίεζε.

lin. 9. νομίσαντες] R. a. b. νομίζοντες.

lin. 11. δίαιτα] Iidem, δίαιταν.

lin. 22. εἰ τ' ἄλλα(.] Deeſt εἰ in a. & b.

lin. 23. θελήσειε(ιν] Iidem, θελήσαι(εν.

§ 2.

lin. 27. ὡς οὐδ' ταῦτ'] R. b. ἕως ἂν ταῦτ'.

lin. 28. ἔξεσιν] Idem, ἐξεῖναι.

lin. 33. προεξορμησάντων] Idem, προεξορμήσαντες.

§. 3.

Pag. 90. *lin.* 2. μὴ πρότερον] Idem, μὴ ὡς πρότ.

Cap. 2. §. 1.

lin. 5. δυσαρέσεις] R. a. b. δυσαρέστους.

lin. 14. ἀναφερομένων] R. b. ἂν γενομένων.

§. 2.

lin. 19. Κορῆς] R. a. Κορί emend. eadem manu.

lin. 23. ὑπέλαβε] R. a. ἀπέλαβε. R. b. ἀπήλαβε.

lin. 29. λεληθότως ἐξυβρ.] R. b. λεληθὼς ὑβρίζειν.

lin. 30. ἀφαιρεῖται] R. a. ἀφῄρηται.

lin. 31. ἀξίῳ, πειθεῖ] Idem, ἀξιοπιθεῖ.

lin. 32. θρασυνόμενον] Idem, θρασυνόμεν@.

lin. 38. μαν(εῖ] Idem, μανεῖ.

§. 3.

lin. 42. κορῆς] Idem, κορί emend.

Pag. 91. *lin.* 3. τῷ κορῇ] Idem, τῷ κορί emend.

lin. 4. τὴν ἱερωσύνην] R. a. b. τ̃ ἱερωσύνης.

lin. 7. ἰδόντι δικαίως] R. a. ἰδόντα ἥκειν.

§. 4.

lin. 20. ὑπάρχει] R. b. ὑπάρχει.

lin. 25. ἐμαυτῷ τ' ἀδελφοῦ] R. a. b. ἐμαυτῷ: hic τ' ἀδελφῷ.

lin. 26. ἀκριβέστερον] R. b. ἀκριβέστερ@.

lin. 27. ἀλλὰ τὴν] τὴν deeſt in R. b.

lin. 29. ἀγνοοῦντας] R. a. ποιοῦντας.

ibid. χαρίζεσθε] R. b. χαρίζεσθε.

lin. 32. οὐ τ̃ προαιρ.] R. a. οὐ τούτου προαιρ. R. b. οὐκ οὐ τ̃ προαιρ.

lin. 33. τ̃ νῦν αὐτῷ] R. a. τό. R. b. τοῦτο νῦν αὐτῷ περὶ τ̃ σπουδάσαι.

lin. 35. τυγχάνειν] R. a. b. τυγχάνειν.

ibid. ἡμαρτάνομεν] R. b. ἡμάρτομεν.

lin. 37. ἀξιοῦντας ἔχειν] R. a. ἀξιοῦντ' ἔχειν. R. b. ἀξιοῦντα ἔχειν.

lin. 38. εὐλόγιστον] R. a. b. ἀλόγιστον.

lin. 40. κορῆν] Iidem, κορεῦ.

lin. 41. παρέχειν] Iidem, παρέχῃ.

lin. 42. παύσασθε] Iidem, παύσασθε.

ibid. θυμιάμασι] Iidem, θυμιάσι, καὶ πυρὶ, πάρεστε. R. 1. habet, πάρεστε.

ibid. παρεχομένας] R. b. παρεχόμενοι.

lin. ult. κρίσιν τῷ] R. a. κρίσιν εἰ θέλει τῷ θεῷ, καὶ τήν. in eodem deeſt μόνος.

Pag. 92. *lin.* 4. καὶ θυμιάματα] In a & b. deeſt καί.

ibid. θυμιωμένων] In iiſdem, θυομένων.

lin. 5. ἡδείας] R. b. ἡδεῖαν.

lin. 6. κεχαρισμένην] R. a. b. ὡς κεχαρ.

Cap. 3. §. 1.

lin. 8. ἐπήγειραν] R. a. ἐπέτεινον. ſtatim R. b. τὰ εἰρημένα.

lin. 16. ἐδεδίεσαν] R. a. ἐδεδίεσαν. R. b. ἐδεδίεσαν.

lin. 18. εἴπωσιν] In a. emend. εἴπωσι.

lin. 19. Ἀβίραμον] R. a. Ἀβειρώνα καὶ Δαθάνην. R. b. Ἀβιάραμον καὶ Δαθάμην. R. 1. Ἀβίραμον καὶ Δαθάμην, & ſic deinceps.

lin. 23. προσβάλλεις] R. a. b. 1. προσβάλλεις.

ibid. Δαθάμην] R. b. Δαθάμην, & ſic deinceps.

lin. 25. Δαθάμην] R. a. Δαθάνην.

lin. 26. παραγινόμενοι] R. a. b. παραγενόμενοι.

lin. 27. τί καὶ μέλλεις] Iidem, τί καὶ μέλλοι.

§. 2.

lin. 29. γεγονός] R. a. γεγονόν. R. b. γεγονότερον.

lin. 35. ἐπίπροσθεν θέμ.] R. b. ἐπίπροσθέμεν@.

lin. 36. οἶδα] R. a. b. οἶδα.

lin. 37. ἐπὶ τοῦτο] Iidem, ἐπὶ τούτου.

Pag. 93. *lin.* 2. ςύσας] R. b. καταςήσας.

lin. 4. ὑπ' αὐτοῦ] R. a. ὑπ' αὐτοῖς. R. b. ὑπ' αὐτούς.

lin. 5. ἐμοῦ τὴν] R. b. ὁμοῦ τήν.

lin. 19. μεταλαβὼν Ἀβειρ.] R. a. μέτελθε Ἀβειρώνα.

lin. 27. φυλάξεσθαι . . . ποιήσεις] R. b. φυλάξεις . . . ποιήσεις.

§. 3.

lin. 35. συνίζησαν . . . φῦλα] R. a. b. & 1. συνίζησαν . . . φῦλα.

lin. 38. φανερὸν] R. a. b. φανερόν.

lin. 42. Δαθάμην] R. a. Δαθάνην.

§. 4.

lin. ult. ἥδιον] R. 1. ἥδιον. R. b. ἥδιον, ὤν.

Pag. 94. *lin.* 1. διακοσίων] R. b. τετρακοσίων.

lin. 2. κορῆς] In a. emend. κορί.

lin. 3. καθηγίαζεν] R. b. κατήγιζεν. R. 1. κατήγιζεν. Infra b. ἔπεσα.

lin. 7. διακόσιοι] R. b. τετρακόσιοι . . . ἄξαντ@.

lin. 9. θεὸν εἶναι] In eodem deeſt εἶναι.

lin. 13. δύνασθαι] Idem, ᾖ δύνασθαι.

Cap. 4. §. 1.

lin. 24. ἐσπουδάκεισαν] Idem, ἐσπουδάκεσαν.

lin. 26. τ' ἀδελφῷ] R. a. τῷ ἀδελφῷ.

§. 2.

lin. 36. λαβεῖν] R. a. b. 1. λαβεῖν.

lin. 37. περιπέμψαι] R. a. περιεπέμψατο.

lin. 38.

lin. 38. τὸ τότε] R. a. & b. καθίστημ. αὐτ. τὸ τότε αὐτ.
lin. 43. τι διὰ μίσους] R. a. b. τισι. hic διὰ μύσους.

§. 3.

Pag. 95. *lin.* 4. στρατιᾶς] R. b. στρατείας.

§. 4.

lin. 21. πεμμάτων] In margine R. a. καρυκευμάτων.
lin. 22. ναζαραῖοι] R. b. ναζηραῖοι.
lin. 37. τὴν ὁδὸν] R. a. b. & 1. δίοδον.
lin. 39. κελεύσητε] R. b. κελεύσαι.
lin. 41. τολμήσαιεν] Idem, τολμήσαιεν.
lin. 43. ἐκπειρώμενον] Idem, ἐκπειρῶν.

§. 5.

lin. ult. μαριάμμην] R. b. μαριάμμην. R. 1. μαριάμμην.
Pag. 96. σὺν] R. a. & 1. σύν.
lin. 5. ἄποθεν] R. a. ἄπωθεν.
lin. 6. ἰδουαί τε] R. b. ἰδουαί τε.
lin. 7. δαμαλίδος] Idem, δαμάλεως.
lin. 12. κατελθοῦσαν] Idem, κατελθοῦσαν.

§. 7.

lin. 15. νενομίκασι] R. a. b. νενομίκασι.
lin. 23. σαββαί] Iidem, σαβαί.

Cap. 5. §. 1.

lin. 24. ἐπὶ τοῦτ'] Iidem, ἐπεὶ τοῦτ'.
lin. 25. χρόνῳ] R. b. χρόνος. Mox in a. & b. στρατείας: & in hoc εἰρημένος.
lin. 26. ῥίον] R. a. θίον.
lin. 28. εἴχοντα] R. a. σχόντα] R. b. & 1. σχόντα.
lin. 29. διδόναι ὁδὸν] R. a. b. 1. δίοδον αὐτῶν.
lin. 30. εἴχον] R. a. σχεῖν. R. b. & 1. σχεῖν.
lin. 31. τὸ ἐκεῖνον] R. a. τὸ ἐκείνων.
lin. 32. εἴχον] R. a. b. σχεῖν.

§. 2.

lin. ult. χρῆσθε] R. a. χρήσασθε.
Pag. 97. *lin.* 1. ἔτ' ἐκεῖ] R. a. ἔτι ἐκεῖ.
lin. 4. τοῦτο ἑαυτοῖς] R. a. b. τοῦτ' αὐτοῖς.
lin. 11. ὥπλισεν] R. a. b. 1. ὥπλισεν.
lin. 15. παραχθέντες] R. b. καθοπλισθέντες.
lin. 17. σχεῖν] R. a. b. 1. σχεῖν.
lin. 24. ἰαβάκκω] R. a. ἰαβάκω. R. b. ἰαβάκω.
lin. 26. περιέτεινεν] R. b. περιείχεν.

§. 3.

lin. 27. γαλαδηνῆς] R. a. & 1. γαλαδηνῆς.
lin. 29. εἴχετο] R. a. b. σχεῖν.
lin. 31. δὴ τῷ] R. a. δὲ τῷ.
lin. 32. ἰάβοκον] R. a. ἰαβόκου. R. b. ἰάβακον.
lin. 34. ὑπαίθρῳ δὲ] R. a. ὑπαίθρῳ τὸ δὲ. R. b. τῷ τὸ ὑπαιθρίῳ.
lin. 35. ἄγων δὲ] R. a. ἄγων δέ.
lin. 36. εἶναι τοῖς] R. a. b. εἶναι τοῖς.

Cap. 6. §. 1.

Pag. 98. *lin.* 5. δεινώσαντες] R. b. δεινώσαν. R. a. δεινώσαντες. R. 1. δηώσαντες.

§. 2.

lin. 9. φυρομένους] R. a. φυρομένους.
lin. 10. οὐδὲ πέπονθε] R. a. οὐδ' ἔπαθε. R. b. οὐδὲν πέπονθε.
lin. 11. ἀπηγορευκότος] R. b. ἀπηγορευκότας.
lin. 13. θερμοὺς τε ὑπὸ] R. b. θερμότεροι ὑπό. R. a. θερμοτέρους γεγενημένους ὑπό.
lin. 16. πίμπρησι] R. a. πιμπρᾷ.
lin. 17. ἐξωλείᾳ] R. a. b. 1. ἐξωλείᾳ. in margine a. παντελεῖ ἀπωλείᾳ.
lin. 25. παρ' αὐτοὺς χωρ.] R. a. b. χωρεῖν παρ' αὐτ.

§. 5.

lin. 31. αἱμασίαις] R. b. αἵμασι τείχεσι ὁσίαις.
lin. 34. τὸ θριγκίον] R. a. b. τὸ θριγκίον. R. 1. τὸ θριγκίον.
lin. 36. λαβοῦσα] R. b. ἀφεῖσα.
lin. 37. ἐπιφέρει] R. a. b. ἐπιφέρων.

§. 6.

Pag. 99. *lin.* 6. ἀλασανδὴ] In a. alia manu emend. ἀλασανδεῖ.
lin. 7. τρόπου ἰδεῖν] R. b. εἰς τρόπον εἶδε σημ. ὁ λαός, φησιν, ἔτος εὐδαίμων.

lin. 10. καὶ ζηλώσειν] In b. deeſt καί.
ibid. χρήσεσθαι] R. a. b. 1. χρήσεσθε.
lin. 11. καταλείψειν] R. a. b. καταλείψετε.
lin. 15. ἀρκέσετε] R. b. ἀρκέσετε.
ibid. ἐφ' ὑμῶν ἑτέρων] R. a. b. ἀφ' ὑμετέρων.
lin. 16. θαυμάζετε] R. a. 1. θαυμάζεσθε. R. b. θαυμάζεται.
lin. 18. εἴσεσθε] R. a. b. 1. ἴστε.
lin. 20. χορηγῶν] R. a. 1. χορηγῶν.
lin. 23. ἀνδρείας] R. 1. ἀνδρίας.

§. 5.

lin. 26. κεκακωμένος] R. a. b. κεκακωμένος.
ibid. αὐτὸν τὰς] R. a. αὐτῶν τάς.
lin. 28. ἐλθὼν γὰρ] R. b. ἐλθόντος γάρ.
lin. 29. τῷ βαλαὰμ φησί] R. a. b. 1. ὁ βάλακος, φησι.
lin. 35. παρ' ἑαυτῷ λαμβάνων] R. a. b. παρ' ἑαυτῶν. hic, ἀπολαμβάνοντες, ille λαμβάνοντες.
lin. 43. ἐνδύσαι] R. a. b. ἐνδῦσαι.
lin. ult. τεθνεῶτι] R. b. τετυχηκότι.
ibid. ἱεροσυλ. ἀρχὰς] R. a. addit: θύσας δὲ καὶ τρίτον, ἄλλον πάλιν ἀνασταθέντων βωμῶν, οὐδὲ ποτε μὲν κατηράσατο τοῖς ἰσραηλίταις. περὶ ὧν δ'.
Pag. 100. *lin.* 2. πως εὐτυχ.] R. a. πω εὐτυχ.
ibid. εἴτε καὶ] R. a. b. ἅτε καί.
lin. 3. ἡ θαλάσσης] R. a. ἡ διὰ θαλάσσης.
lin. 4. τεκμαίρεται] R. a. τεκμαίρομαι. R. b. τεκμαίρετο.

§. 6.

lin. 8. μαδιανιτῶν] R. b. μαδιηνιτῶν.
lin. 10. καὶ σπάνιν] R. a. καὶ σπάνιν.
lin. 11. διαφθείρετε] R. b. διαφθείρει.
lin. 12. τοιοῦτον] R. a. τοιοῦτο.
lin. 13. ἀπώλλυντο] Idem, ἀπώλλυντο.
ibid. ὀλίγον, ὑφ' ὧν] Idem, ὀλίγου ὑμῶν.
lin. 19. δεομένους] R. a. δεομένας.

§. 7.

lin. 25. προσαγαγόμενοι] R. b. προσαγαγόμενοι.
lin. 27. ἐνθυμησάμενοι τὴν αὐτῶν] Idem, ἐνθυμησάμενοι τὴν αὐτοῖς, & ſtatim in a. b. τῷ πρός.

§. 8.

lin. 35. νέον] R. a. νεανιῶν.
lin. 36. ἐνθάδε δεῖσθαι] R. a. b. ἐνθάδ' ἥκουσαι.
lin. 39. δεομένους] R. b. δεομένας.
lin. 40. λυπεῖσθε] R. a. λυπεῖσθε.
lin. ult. βούλεσθαι] Idem βούλεσθαι.
Pag. 101. *lin.* 3. χρῆσθε] R. a. b. χρῆσθε, & mox ὑμῖν.
lin. 5. τοὺς αὐτοὺς θεοὺς] R. b. τοὺς αὐτοὺς ὑμῖν θεούς.
ibid. προστρέψεσθε] R. a. b. προστρέψεσθε.

§. 9.

lin. 9. προσεκαλοῦντο] R. b. προσεκαλοῦντο.
lin. 13. εἰσεφορεῖτο] R. a. αὐτῶν εἰσεφορεῖτο.

§. 10.

lin. 18. σαμψων ἴδος] R. a. 1. συμεωνίδος.
lin. 19. χοσμὶ] R. a. χοσβί. R. b. 1. χοσμῆ.
lin. 21. ἡ θύειν] R. a. ὅτι θύειν.
lin. 22. φησὶν] R. a. 1. φησίν.
lin. 26. ἀνδρίαν] R. a. b. ἀνδρείαν.
lin. 27. εἰς ἐν τῷ] R. a. εἰς εἰς τό.

§. 11.

lin. 33. κεκολασμένος] R. b. κεκολασμένους.
lin. 39. ποιήσειν. πολλὴν] Idem, βούλησιν. πολύ.
lin. 41. ἑαυτοῦ … ταῦτ' ἐποίησε] R. a. τοσαύτης κατεσκευακὼς ἀτοπίας. ἐγὼ δ' ἂν ἐρρώμην (emenda ἐρρώμην) εἰκότως ἂν πρότερον νυνὶ κρίνας ἀγαθὰ ταῦτα. ἔπειτα. R. b. habet etiam ἂν πρότερον νυνὶ … ταῦτα ἐποίησε.
lin. 43. τοὺς ἐμοὺς] R. a. b. τοὺς ἐμαυτοῦ.
lin. ult. μὴ νομίζεται] R. a. μοὶ νομίζεται. R. b. μὴ νομίζητε.
Pag. 102. *lin.* 2. χαρίσαιτο ἂν] R. a. b. χαρίζοιτ' ἄν.

§. 12.

lin. 8. ζαμβρεῖν] R. b. ζαμβρείᾳ.
lin. 13. πλείονας] R. a. πλείονας.
lin. 14. ἀνδρεία] R. 1. ἀνδρίᾳ.
lin. 19. ζαμβρῇ] R. a. ζαμβρείᾳ. R. 1. ζαμβρῆ.

lin. 22.

lin. 22. ἀδικῶν] R. a. συναδικῶν.

§. 13.

lin. 26. ἐρῶμεν] R. a b. ἀπαγγελοῦμεν.

ibid. παραλείπομεν] R. a. παραλίπομεν.

lin. 33. ἀπίδωμεν] R. b. ἴδωμεν.

lin. 34. δεινά] R. a. b. δεινῇ.

Cap. 7. §. 1.

lin. 35. προείπον] Iidem, προείπομεν.

lin. 37. ὃ μικρὸν] Iidem, ὁ μικροῦ.

lin. 41. Μαδιανῖται] R. b. Μαδιηνῖται.

Pag. 103. *lin.* 2. σύρους] R. a. ἀσύρ. R. 1. σύρους.

lin. 3. ῥοβόης … ὄβης] R. 1. ῥίβεκος … R. b. ὄρης, & idem mox ῥεκέμης.

lin. 8. φινές] R. a. b. φινεὲς.

lin. 9. συνεσπασμένοις] Sequitur in a. οἷς ἡ συνεστρατευμένοις πρὸς μνείαν ἐκεῖ ᾗ ἐξῆν.

lin. 12. τελεσμενείας] R. a. διεμνείας.

§. 3.

lin. 34. ἔλεγον αὐτοῖς] R. b. ἔλεγον ἑαυτοῖς.

lin. 37. ἁμαρτάνω] Idem, ἁμαρτάνω.

§. 4.

lin. 41. δέκα] R. a. δώδεκα.

lin. ult. συγχωρεῖ] R. a. b. συνεχώρει.

Pag. 104. *lin.* 2. βόσορα] R. b. βόσαρα.

lin. 3. ὅροις] R. a. b. ὁρίοις.

ibid. γαυλανιτῶν] R. a. γαυλανὸν ἡ ἐν τῇ βαταναίᾳ. R. b. γαυλάνιον δ' ἐν τῇ βαταναίδι.

lin. 5. καθωπισμὸν] R. a. b. κατωπισμόν.

§. 5.

lin. 7. μανασσίτιδος] R. a. 1. μανασσῖτιδος.

lin. 8. σαλπαάδης ὄνομα] R. a. ὀλοφάνης ὄνομα. R. b. σαλοφάνης ὄνομα. R. 1. ὄνομα ἡ ὀλοφάνης.

lin. 12. διετάξατο] R. a. διετάξαντο.

Cap. 8. §. 2.

lin. 17. ᾗ τὸ γῆρας] R. a. b. ᾗ τοῦ γήρως.

ibid. ἡνωμένη] R. a. ἡνωμένων. R. b. ἡνωμένον.

lin. 20. ἀλλ' αἴδιον] R. a. b. ἀλλὰ ἴδιον.

lin. 23. καταλείπεσθε] R. a. b. καταλίπεσθε. R. 1. καταλίπητε.

lin. 27. δῦναί τε τοῖς] R. a. δυνάσται. ſtatim ille & b. δῦναί τε ταῦτα τοῖς.

lin. 29. ἀτυχήσητε] R. a. b. ἀτυχήσετε ποτ' ἢ παύσεσθε.

lin. 33. θεὸν ἔχετε] Iidem, θεὸν ἔχοντες.

lin. 34. μεταστήσησθε] Iidem, μεταστήσεσθε.

lin. 35. ἔσεσθε] Iidem, ἔσεσθε.

lin. 37. ἀγαθῶν] R. a. ἀγαθόν.

lin. 39. χρωμένοις] R. a. χρωμένων. R. b. χρωμένοις.

ibid. ποιοῦνται] R. b. ποιῆται, & mox δοξαζομένου.

lin. 40. ᾗ ἀνδρὸς] R. a. b. ἀδήλως ᾗ ἀνδρὸς.

lin. 42. φρονεῖτε] R. a. b. 1. φρονεῖτε. ſtatim in a. & 1. ᾗ μελετήσητε.

Pag. 105. *lin.* 5. χρήσεσθε] R. a. χρήσασθε.

lin. 8. ἔσονται] R. b. εἴσονται.

lin. 10. ἀξιώσειεν] R. a. b. ἀξιοῦσι.

lin. 13. ἐφ' ὑμῶν] Iidem, ὑφ' ὑμῶν, & mox ὁ ὑπὸ τῶν πολ.

lin. 14. ὀνειδίζειν] R. a. ὀνειδίζων.

lin. 17. τοῦτ' ἀσφαλὲς] R. a. b. τοῦτο. ille, ἀσφαλῶς.

lin. 20. ἀπολεῖτε.] R. a. ἀπολεῖται.

lin. 21. ἣν κλαῖσθε] R. a. ἣν νῦν κλαῖετε. R. b. ἣν κτήσησθε.

ibid. ὑπὸ τῶν πολεμ. αὖθις] R. a. b. ὑπ' αὐτῶν αὖθις.

lin. 22. ἐμπλήσεσθαι] Iidem, ἐμπλήσεσθε.

lin. 25. ὑπολείπεσθε] R. b. ὑπολείπησθε.

lin. 26. κρίνατε] R. a. κρίναντες.

lin. 27. πατρίων] Idem, πάτριον.

lin. 28. καταρρίψετε] R. b. καταρρίψητε.

lin. 32. ᾗ πολιτείαν] Idem, τὴν πολιτείαν.

§. 3.

lin. 35. κινδυνεύσοι] Idem, κινδυνεύσειν.

lin. 37. προνοησαμένοις] R. a. b. προνοησαμένους.

lin. 38. ὁμιλήσειαν] R. b. ὁμιλήσειεν.

§. 4.

lin. 43. ᾗ τῇ ἀρετῇ] R. a. b. τ' ἀρετῆς.

Pag. 106. *lin.* 5. ἐντυγχανόντων] R. b. ἐντυχόντων.

lin. 7. ᾗ πρὸς ἀλλ. ὑμῖν] R. a. b. ὑμῖν ᾗ πρ. ἀλλ.

lin. 8. συλλαμβανομένων] R. a. συναντιλαμβανομένων.

§. 5.

lin. 13. ἐξέληται] R. b. ἕληται.

lin. 14. ἐν ταύτῃ] Idem, ἐν αὐτῇ.

lin. 15. καθάρσιοι] R. 1. καθαροί.

§. 6.

lin. 19. δι' ἡμέρας] R. a. δι' ὅλης ἡμέρας.

§. 7.

lin. 26. αὐτοῖς νομοθετήσεσθε] R. a. b. αὐτοῖς, & hic νομοθετήσεσθε.

§. 8.

ibid. ἐξαίρεσιν] R. a. ἐξαίρεσιν ὑμῖν.

lin. 30. παρέχειν] R. a. b. παρέχειν.

§. 12.

lin. ult. ἄξουσι] R. a. αὔξουσι. R. b. ἕξουσι

Pag. 107. *lin.* 2. ἐς ὀλιγ.] R. a. ἐν ὀλιγ.

§. 14.

lin. 12. ἀρχιερατεύσαι] R. a. b. ἀρχιερατεῦσαι.

lin. 18. ἀποφήνασθαι] R. a. 1. ἀποφαίνεσθαι.

lin. 21. προσεῦναι] R. a. προσεῖναι.

lin. 24. ἰσχὺς ἐστι] R. a. ἰσχυρός ἐστι.

§. 16.

lin. 39. ἢ δ' ἂν] R. a. ἢ ἡ ἂν. Statim R. b. & 1. πλησιαζέτω.

lin. 43. μήτε … δρωμένων] R. a. μηκέτι … δρωμένων.

lin. ult. πάθος] R. b. τὸ πάθος.

§. 17.

Pag. 108. λάβοι] R. a. λάβῃ.

lin. 4. παρακεχωρήτω] Idem, παρακεχωρείτω.

lin. 9. γίνεσθαι] R. b. γίγνεσθαι.

§. 19.

lin. 14. βάλῃ τά] R. a. 1. προσβάλῃ τά. R. b. προβάλῃ τά.

lin. 15. χρήσω] R. a. 1. χρήσθω. R. b. χρήσθω.

lin. 16. τῷ θεῷ] R. b. addit γάρ.

lin. 17. τρυγήτω] R. a. b. 1. τρυγάτω.

§. 20.

lin. 21. ἀρκεῖ] R. b. ἀρκεῖσθαι.

lin. 23. καθαρώτατα] R. a. b. καθαρὰ τά.

lin. 29. ὁ … μέλει] R. a. ὅτε … ἀμελεῖται. R. b. ἠμέληται.

§. 21.

lin. 32. εὕρημα] R. b. εὕρεμα.

lin. 36. προθυμότερον] R. a. προθυμότερον. Mox idem & b. ἀπεργάσεται.

lin. 43. ὃν εἰς τὸν] R. b. ὃν ἂν εἰς τὸν. R. a. ὃν ἂν εἰς τὰς … κομίζωσιν.

Pag. 109. *lin.* 3. παρακαλεῖτωσαν] R. a. b. παρακαλοῦσιν.

lin. 4. συγχαίρειν] Iidem, συγχαίρειν.

ibid. ἡ ἀλλαχ. ἀνδρ.] R. b. ἀλλαχ. δ' ἀνθρώπους.

lin. 5. ξενίων] R. a. ξενίας τυγχάνειν ἀξιοῦντας. R. b. habet etiam ἀξιοῦντας.

lin. 7. μόνον, ἀλλὰ] R. a. b. μόνοις, ἀλλὰ ᾗ τῷ τοῖς ἄλλοις μεταδιδόναι φιλοτίμως, ᾗ βουλόμενος.

lin. 14. εὐπορίας] In b. ſequitur ſtatim ὁ θεῷ.

§. 22.

lin. 15. ταῖς δεκάταις] Idem, ταῖς ἡ δεκ.

lin. 18. ᾗ πᾶσιν] R. a. b. ᾗ πᾶσιν. Poſt ἀφανισθ. R. 1. addit, ᾗ ποιουμένοις.

lin. 20. αὐτὰ γῆς] R. a. b. αὐτὸ γῆς.

lin. 21. ἀποτελέσαντες] R. b. ἀποτέλεσαν τοῦ ἱερ.

lin. 24. μέλλη] Idem, μέλλοι.

lin. 29. προσοφείλεσθαι] R. a. προσοφλίσκει.

§. 23.

lin. 35. ἐλεύθερα] R. b. ἐλευθέρα.

lin. 36. αἰσχρῶν] Supra lineam in R. a. additum eſt αὐτῶν aliâ manu.

ibid. ἐκ ἐλευθέρας] R. a. ἐκ ἐξ ἐλευθερίας. R. b. ἐκ ἐλευθερίας.

lin. 38. δίκην λαχεῖν] R. b. δίκην λαβεῖν

ibid. ἂν ἔχῃ] R. a. b. ἂν ἔχῃ.

lin. 41.

lin. 41. ὑδ' ἀντέχειν] R. b. ὑδ' ἂν εἰπεῖν.
lin. ult. μιᾶς λεπτύνης] R. a. b. μιᾷ λεπτύνας.
ibid. ἀπολυέτω] R. a. b. 1. ἀπολυνέτω.
Pag. 110. *lin.* 8. συγκεχωρήσθω] R. a. 1. συγχωρείσθω. R. b. συγκεχωρείσθω.
lin. 9. αὐτῷ ἧτ.] R. b. αὐτῶν ἥττονα.
lin. 10. πείσας] Idem, πιέσας.
ibid. συγκατώνει] R. a. b. συγκάτωνον.
lin. 13. ἡδονὴν] In a. b. ſequitur ἰδίαν.
lin. 15. κατηγορημένην] R. b. κατηγορημένην.
lin. 19. ὀφείλειν] R. a. ἀφείλεον. R. b. ὀφείλειν.
lin. 20. ὁ πρότερος] R. a. αὐτὴν πρότερος.
lin. 21. αὐτῇ ἐπαν.] R. a. 1. αὐτὴν ἐπαν.
ibid. ἀνδρὸς] R. a. τ' ἀνδρός.
lin. 24. τ' οἶκον] Idem, τ' οἰκεῖον.
lin. 28. ἐρωμένης] R. a. b. 1. ἐρωμένης.
lin. 30. ῥιπτέτω] R. b. ῥίπτων.
lin. 32. ἀπείτω] R. a. b. ἀπίτω.
lin. 38. τρέχειν] R. a. 1. τρέχειν. R. b. τρέχειν.
lin. 39. βυλησιν] R. a. λυπηρόν.
lin. 40. ἐπὶ τῷ πένθει] In a. & b. deeſt ἐπί.
lin. 42. ὑπερηφανίζειν] R. a. ὑπερηφανεύειν. R. b. ὑπερηφανεύειν.
lin. ult. ἀπείτω] R. a. b. 1. ἀπίτω. R. 2. pro τοῦτο habet τό.

§. 24.

ibid. σωφρονοῦσι] R. a. b. 1. σωφρονοῦσι.
Pag. 111. *lin.* 2. νυθετείτωσαν] R. a. b. νυθετείτωσαν.
ibid. ἐπιφύεσθαι] R. a. 1. ἐφ' ὑβρει. R. b. ἐφ' ὕβρει.
lin. 5. γηροκομήσειν] R. a. b. γηροκομήσειν.
lin. 9. ὀλιγωρήσας] R. a. ὀλιγωρήσας.
lin. 12. προσῆκον] Idem, προσῆκεν.
lin. 14. θεραπευόντων] R. a. θεραπεύεται. R. b. θεραπεύεται.
lin. 16. ἐπιδόντες] R. a. b. ἐπιδόντες.
lin. 17. οἱ δ' οἱ λόγοι] Iidem, ὡς δ' ἂν οἱ λόγοι.
lin. 22. γῆς ἄμοιρος] Iidem, ἄμοιρος γῆς.
lin. 23. τεινόντων] Iidem, ζώντων.

§. 25.

lin. 24. τὰς ὁμοφύλας] R. b. τ' ὁμοφύλας.
lin. 25. εὐχαριστίαν] R. a. b. εὐχαριστίαν.
lin. 26. γυναιζομένην] Iidem, γυναιζομένην.

§. 26.

lin. 27. ὑγρῶν ἢ ξηρῶν] R. b. ὑγρὸν ἢ ξηρόν.
lin. 28. ἀποθέμενοι] Idem, ἀποθέμενοι.
lin. 29. ἀποδόσθαι] R. a. b. ἀποδόσθαι, μὴ περὶ … ἐνεχυράζειν.
lin. 31. δι' αὐτῦ] R. b. διὰ τ'.
lin. 32. ἐνεχυρασμένος] R. b. 1. ἐνεχυρασμένος.

§. 27.

lin. 38. ἀπολυνέτω] R. a. b. ἀπολυέτω.
lin. 39. τεῖχιν] R. a. b. τεῖχιν. R. 1. τεῖχιν ἢ τέχιν.
lin. 40. ἀπολυνέτω] R. a. b. ἀπολυέτω.
lin. 41. καταβαλλέτω] R. a. b. 1. καταβαλλέτω.
lin. 42. καταδικασμένοις] R. b. καταδεδικασμένοις. R. a. 1. καταδικασμένοις.

§. 28.

lin. 43. τέκνα αὐτῷ] R. a. 1. τέκνων αὐτῷ γενομένων. R. b. τέκνον αὐτῷ γενομένον.

§. 29.

Pag. 112. *lin.* 5. ἐντύχοι] R. b. ἐντύχῃ.
lin. 6. παρ' αὐτῦ] R. a. b. 1. παρ' αὐτῷ.

§. 30.

lin. 7. ὑπὸ χείρ.] R. a. ἢ ὑπὸ χείρ.
lin. 8. ἐν πηλῷ] R. a. 1. ἐν τῷ πηλῷ.

§. 32.

lin. 10. ἀπόντα] R. a. ἄοκνον. R. 1. ἀπόντα ἢ τ' ἄοκνον.

§. 33.

lin. 11. ἐνδικείσθω] R. a. ὁ ἀποθανὼν ἔνδικα.
lin. 14. νοσηλίαν] R. a. b. 1. νοσηλείαν. ſtatim in a. & b. ἀπολυέτω.
lin. 15. ἔγκυον] R. a. ἐγκυμον.

§. 34.

lin. 21. καθ' ἃς τὸ] R. b. καθ' ἂν τό.

§. 36.

lin. 26. ἐφ' ἅλω] Idem, ἀφ' ἅλω.
lin. 29. τῷ … ἀνηρημένῳ] Idem, τ' … ἀνηρημένον.
lin. 31. ἀπολυνέτω] R. a. b. ἀπολυέτω.

§. 38.

lin. 39. συνθεῖν] R. a. b. 1. θεραπεύειν.
lin. 42. μάρτυς] R. a. b. μάρτυρες. ſtatim ille ἀρχόμενον.
lin. 43. ποιείτω, ὁ παρ' ἄλλον] R. a. ποιεῖν ὁ παρ' ἄλλῳ.
Pag. 113. *lin.* 1. ὅτι μηδὲν] R. a. b. ὅτι μηδέ.
lin. 2. ἀπείτω] R. a. 1. ἀπίτω.
lin. 4. κατεγνώσω] R. b. κατεγνώσθη.
lin. 5. μεμνήσθω ὅτι] R. a. b. μεμνήσθω. ὅθεν.
lin. 7. ἀναβαλλέσθω] R. a. b. 1. ἀναβαλλέσθω.
lin. 8. αὐθημερὸν] R. b. αὐθημερόν.
lin. 9. εἰργασμένον] Idem, ἐργασάμενον.

§. 39.

lin. 11. φωτὰς] R. a. b. φωτὰς.
lin. 12. ἐπιτρέποντας] R. b. ἐπιτρέποντας.

§. 40.

lin. 13. μετ' αὐτῶν] R. a. μετὰ τ' ἀφελομένων. R. b. μετ' αὐτῶν ἀφελομένων.
lin. 15. ἡμῶν ὁ θεὸς] R. a. b. ἡμῖν ὁ θεός.
lin. 17. μετεκομίσαντο] Iidem, μετεκομίσαντο.

§. 41.

lin. 21. καινὸς] Iidem, καινός.
ibid. ἀνθρώπινον] R. b. ἀνθρώπων.
lin. 24. εὐπορεῖτε] R. a. b. εὐπορεῖτε.
lin. 26. τιμᾶσθε, κτλ.] R. a. μὲν τιμᾶσθε παράσχοντο κατρμίοις. R. b. ſimiliter, niſi quod in eo legitur παράσχοντο.
lin. 31. τ' θεῦ ὑπερόριον] R. b. τὸ θ' ὑπερόριον in eodem deeſt πρὸς βίαν.
lin. 32. ἱκεσίας] R. a. b. ἱκεσίας.
lin. 36. φυλάττεσθε, φρονοῦντες] R. a. b. φυλάττοντες, οἱ δ' φρονοῦντες.
lin. 37. εἰ δ' ἀδικ.] εἰ δ' deeſt in b.
lin. 42. ἀποκρίναντες] R. a. b. ἀποκρίναντες.

§. 42.

Pag. 114. *lin.* 3. προνοεῖτε] R. a. προνοεῖσθε. R. b. προνοεῖσθε.
lin. 7. πάρεστι] R. a. πάρεστι.
lin. 11. χαναναίῳ] R. a. b. χαναναίων.

§. 43.

lin. 13. γυναικείῳ] R. b. γυναικείῳ.

§. 44.

lin. 15. συνεχῶς] R. a. συνεχές. in b. poſt ἡμέραν ſequitur εἰς ἐκκλησίαζειν.
lin. 16. ἐπ' αὐτοῖς] R. a. ἐν αὐτοῖς. R. b. ἐν αὐτῷ.
lin. 17. καταλέλοιπεν] Sequitur in b. ἐν βίβλῳ ἐν τῷ.
lin. 21. τῷ τε λαῷ] R. a. τῷ λαῷ. R. 1. καὶ τῷ λαῷ.
lin. 26. πόλεως] Sequitur in a. ἱεροσόλυμα.
ibid. γαρίζειν] R. a. γαριζαίν. R. b. γαρίζειν.
ibid. τ' δ' ἐκ] R. a. τ' δ' ἐκ. ſtatim idem pro γεβάλῳ habet βυλᾶ, & R. b. βάλῳ.
lin. 28. καὶ πρῶτα] R. a. 1. καὶ πρώτας.
lin. 29. γαριζεὶν] R. a. 1. γαριζίν. R. b. γαριζίν.
lin. 35. ἐπενεγκεῖν] R. b. ὑπενεγκεῖν. R. a. & 1. ἐν' ἐπενεγκεῖν. ſtatim omnes ἱερεῖον ἕτερον.

§. 45.

lin. 40. μηδὲν εἰς] R. b. οἱ μηδὲν εἰς.

§. 45. & 46.

Pag. 115. *lin.* 3. ὀμνύων. ἐδίδασκε] R. b. ὀμνύειν, διδάσκειν.
lin. 6. παρόντος] In a. b. ſequitur ἐπαινῶν, πάνθ' ὅσα. in R. 1. ἐπαινῶν μακαρίως προσῆκεν ἐπὶ πάνθ' ὅσα.
lin. 9. τὴν αὐτὸν] R. a. b. τὴν πρὸς αὐτόν.
lin. 10. νεὼ καταπρησθ.] Iidem, νεὼν καταπρησθῆναι.
lin. 11. καταπρησθέντας] Iidem, πρησθέντας.

§. 47.

lin. 15. σχολαίῳ] R. b. σχολαίως.
lin. 21. ἐπὶ νομῷ τ'] R. a. ἐπιλεγόμενος τ'.
lin. 23. χρώμενος μοι] R. a. b. χρώμενος ἐμοί.

lin. 24. εὐεργετεῖν] Iidem, εὐεργετεῖν.
ibid. προδιελογήσω] R. a. προσδιελογήσατο.
lin. 28. τιμᾶν ὧν] R. a. b. πάντων ὧν.
lin. 29. ὡς δεινὸς] R. b. ὡς ὁ δεινός.
lin. 30. κειμένων] Sequitur in b. ἐργασθήσεται. Θεῷ.

§ 48.

lin. 33. τὸ καὶ γεν.] In a. deeſt καί.
lin. 36. συνιστῶσαν] R. b. συνιστῶσαν.
lin. 38. ἐστερημένοι] Idem, ἐστερημένοι.
lin. 39. γεγονότες] R. a. γεγονότας. R. b. γεγονότων.
lin. 41. τεκμαίρεσθαι] R. 1. τεκμήρασθαι.
lin. ult. πορευομένων] R. b. πορευομένων.
Pag. 116. *lin.* 2. δακρυόντων] R. 1. δακρυόντων. R. b. δακρυόντων.
lin. 3. ἐπομένους] R. b. ἑπομένοις.
lin. 7. παρέχειν] R. a. b. παρέχειν.
lin. 9. ὑπὲρ αὐτοῦ] Iidem, ὑπὲρ αὐτόν.

§. 49.

lin. 14. ὄρει] R. a. 1. ὄρει κεκαλυμμένῳ αἰθέρι.
lin. 16. αὐτοχειρίους] Deeſt in b.
lin. 17. τι τούτων] τι deeſt in a. & b.
lin. 18. βλέπειν μᾶλλον] R. a. μᾶλλον βλέπειν. idem & b. ἢ παρ' αὐτοῖς.
lin. 20. ἀκροᾶσθε] R. a. ἀκροᾶσθε.
lin. 22. αὐτῷ μόνον] Idem, μόνον αὐτῷ.
lin. 26. δεδηλώσθω] Sequitur in a. τὸν τρόπον. R. 1. ſic deinde habet: περιέχει ὁ τέταρτος λόγος χρόνον ἐτῶν ὀκτὼ καὶ τριάκοντα.

Lib. ſ. Inſcript.

Pag. 117. *lin.* 5. τοὺς μὲν] R. a. τούτους μέν.
lin. 8. Βενιαμὶν] Idem, Βενιαμίνης.
lin. 12. Ἀδονιβέζεκ] R. a. Ἀδωνιβέζεκ. R. b. Ἀδονιβέζεκ.
lin. 18. δεβώρας] R. b. δεβώρας. Mox a. & b. ἐπ' ἔτη.
lin. 19. ἀμαληκῖται] R. a. οἱ ἀμαληκῖται.
lin. 20. ἔτη ἑπτὰ] Idem, ἐπὶ ἔτη ἑπτά.
lin. 25. ἀνδρείαν] R. a. b. ἀνδρείας, & mox παλαιστροῖς.
lin. 26. παλαιστίνας] R. a. παλαιστινούς.
lin. 29 παλαιστίνοι] Idem, παλαιστινοί.
In a. b. additum eſt caput 14. ὡς οἱ ἀπὸ Κενίζου ἀρξάμενοι πάντες κριταὶ ἐκλήθησαν.
In iiſdem ſequitur: Περιέχει ἡ βίβλος χρόνον ἐτῶν τετρακοσίων ος'.

Cap. 1. §. 1.

Pag. 118. *lin.* 10. στρατιὰν] R. a. b. 1. στρατιάν.
lin. 13. ἐξήγαγε] R. a. 1. ἐξήταζε.
lin. 15. γαδιδος] R. a. γατιδος.
lin. 16. ἀμορραίαν] R. a. ἀμορραίαν. R. 1. ἀμμαρεῖτιν.
lin. 20. ἐπλίσας] R. a. b. 1. ὁπλίτας πεζανισμενεῖς.
ibid. ἀβίλης ... ἑξῆς] R. a. ἀβίλης. R. b. 1. ἀβίλης. omnes ἑξῆς.

§. 2.

lin. 24. ἔχει] R. a. ἔχοι.
lin. 30. κατασκευασάμενοι] R. b. κατασκευασάμενοι.
lin. 31. ῥαχάβης] R. b. ῥαάβης, & ſic deinceps.
ibid. λανθάνειν] R. a. λαθεῖν.
Pag. 119. *lin.* 5. καταγαλῖτος] R. a. b. γαλῖτος.
lin. 13. καὶ τὴν παρ.] Iidem, καὶ περὶ τὴν παρ.
lin. 16. ἀνατείνασαν] R. a. ἀνατιθεῖσαν.
lin. 17. μηνύσειν] R. b. μηνύσομεν.
lin. 19. ἐπενέγκαις] R. a. b. ἐπενέγκοις.
lin. 23. ὁμοθεῖσα] R. a. b. ὁμοσθεῖσα.

§ 3.

lin. 27. ὑπελάμβανε] Idem, ὑπελάμβανον. ſtatim b. πορθμεῖον.
lin. 36. ἐπὶ τοῦ ἐδάφους] R. a. b. ἐπ' ἐδάφους.

§ 4.

Pag. 120. *lin.* 1. ἐξέταζον] R. b. ἐξέταζεν.
lin. 4. λείαν ... μάννης] Idem, λεῖον ... μάννας.

§. ſ.

lin. 9. τῆς γεωργίας] R. a. καὶ τῆς γεωργίας.
lin. 10. περαιτέρω] Idem, περαιτέρω.
lin. 12. ἱερεὺς ... αὐτῷ] R. a. ὁ ἱερεὺς ... αὐτοῦ.

ibid. συναγελάσαντες] R. a. συναγελάσατο. R. b. συναγελάζετο.
lin. 15. λάβοιεν] R. b. εἰ λάβοιεν.
lin. 16. διαχωρήσαντας] R. a. addit deinde, φοβηθῆ.
lin. 18. ἐπέλθοι] R. a. b. ἐπέλθοιεν.

§. 6.

lin. 22. προσῆγε] R. b. προσήγαγεν.

§. 7.

lin. 26. ἐν αὐτῷ] Idem, τὸ ἐν αὐτῷ.
lin. 29. ἀπέδοντο] R. a. b. ἀποδῶνται.
lin. 33. καὶ μὴν] Iidem, καὶ μηδέν.

§. 8.

lin. 36. πορθηθεῖσαν ἐγείρειν] R. a. b. πορθηθεῖσαν ἀνεγείρειν.
lin. 38. ὕστερον ἐρεῖμεν] R. a. b. ὑστέροις ἀπαγγελοῦμεν.

§. 9.

lin. 40. διαρπασαμένων] R. a. addit deinde, ἀλλ' ἀπεσχημένων ὡς ἤδη τῷ Θεῷ καθιερωμένων.

§. 10.

lin. 43. ἐκ φυλῆς ἰούδα] R. a. b. 1. ἰούδα ἐκ φυλῆς.
lin. ult. σίγλους διακοσίους] R. a. b. σίκλων διακοσίων.
Pag. 121. *lin.* 3. ἐστι] R. b. ἐστί.

§. 11.

lin. 4. ἔβαλεν] R. a. b. ἐβάλετο. mox R. a. & 1. γάλγαλα. R. b. γαλγάν.

§. 12.

lin. 7. εἰς αἶναν] R. b. εἰς ναιάν. R. a. εἰς ἀγαίν. R. 1. πρὸς αἰάν.
lin. 8. αἰναίων] R. a. γαιητῶν. R. b. ναιητῶν.
lin. 13. τεθαρρηκότας] R. a. b. τεθαρσηκότας.

§. 13.

lin. 18. λαμβάνει] R. a. ἄγει.
lin. 19. ὑπάγεσθαι] Idem, ἀπαγχέσθαι.
lin. 20. ἐπηγγέλετο ὅς] R. a. b. ἐξηγγέλετο ᾧ.
lin. 22. ἀπέκτεινε] Iidem, ἀπέκτεινε.
lin. 23. ἐπεί τε τούτ.] Iidem, ἐπί τε τούτοις.
lin. 24. ἀπεχόμεθα] Iidem, ἀχθόμεθα.
lin. 27. διέτελεσε] R. a. διετέλεσε. ſtatim a. & b. διαπειρώμενον.

§. 14.

lin. 28. ἠρώτα τὸν Θεὸν] R. a. τὸν Θεὸν ἱκέτευεν.
lin. 31. πορίζεσθαι] R. b. περιποιεῖσθαι.
lin. 34. προστίθησι τὸν κλῆρον] Deſunt in b.
lin. 35. σαχαρῖν] R. a. ἀχαρίν. R. b. ἀχάρ.
lin. 37. δεινῶς αὐτ. τοῦ Θεοῦ] R. a. b. τοῦ Θεοῦ δεινῶς αὐτόν.
lin. 39. προσπεσόντος] R. a. b. περιπεσόντος.

§. 15.

ibid. αἶναν αὐτὸς] R. 1. αἰὰν αὐτός. R. a. γαὶν αὐτός. R. b. ναιὰν αὐτός.
lin. 40. προλοχίσας] R. 1. προλοχήσας.
lin. 43. ἐπεὶ δὲ] R. a. b. ἐπεί τε.
Pag. 122. *lin.* 7. μὴ δυνάμενοι] R. a. b. οὐ δυνάμ.
lin. 8. αἰνάτας] R. a. γαιτάς. R. b. ναιαίτας. R. 1. αἰτηνάς.

§. 16.

lin. 13. αἰνάταις] R. a. γαιταῖς. R. b. ναιαίταις. R. 1. αἰτηναῖς.
lin. 16. κεφηρίτας] R. b. φερητίτας.
ibid. καθιερμίτας.] Idem, καθιεριμίτας. R. a. 1. καριαθιαριμίτας.
lin. 17. διαφεύξασθαι] R. a. b. διαφεύξεσθαι. R. 1. διαφευξομένης.
lin. 18. συμπείσαντες] R. a. συμπείσαντες τῇ αὐτοῖς. R. b. συναπείσαντες τῇ αὐτοῖς.
lin. 19. διαφθείρειν] R. b. ἀδικεῖν εἶναι.
lin. 22. διαφεύξασθαι] R. a. b. διαφεύξεσθαι.
lin. 24. ἀρετὰς αὐτοῦ] R. b. ἀρετῆς αὐτοῦ.
lin. 27. τρυχίνας] Idem, τραχίνας.
lin. 31. αὐτὸς γῆν] R. a. αὐτοῦ γῆν.
ibid. τούτοις τ' ἔλεγεν] Idem, τούτοις τε λίαν ἔλεγεν.
lin. 36. μεγαλύνεσθαι] R. a. βελτιοῦσθαι. R. b. μεγαλύνασθαι.
lin. 37. ἐξ ἀπάτης] R. a. b. ἐξαπατήσαντες. ſtatim in b. ἤτουν.

lin. 38.

Google

lin. 38. τῶνδε] Deeſt in a b.
ibid. ὑπάρχον] R. a. ὑπάρχον. R. b. ὑπάρχον.

§. 17.

lin. 42. τοῦτο καὶ ἐπ'] R. a. b. τοῦτ' ἐπ'.
Pag. 123. *lin.* 3. γαβαωνίτας] Iidem, γαβαωνίτας.
lin. 4. τούτους] Iidem, εἰς τούτους.
lin. 5. οἱ γαβαωνῖται ἰδόντες] R. a. ἰδόντες οἱ γαβαωνῖται.
lin. 6. ἄπωθεν] R. a. b. ἄποθεν.
lin. 8. μετὰ τούτων] R. a. μετὰ τῶν οἰκείων. R. b. μετὰ τῶν τοιούτων.
lin. 10. καὶ δι' ἡμ.] R. a. καὶ δὴ ἡμ.
lin. 11. προσβαίνουσι] R. b. προσμίγνυσι τοῖς πολεμίοις. καὶ τρέπουσιν. R. a. ut editi, niſi quod in eo legitur ἐπιπίπτει.
lin. 12. βηθώρων] R. a. βεθώρων. R. b. & 1. βηθωρῶν.
lin. 16. μακχιδά] R. a. & 1. μακκηδά.

§. 18.

lin. 19. τοῖς γαβαωνίταις] R. b. τοὺς γαβαωνίτας.
lin. 34. πεδινοῖς] R. b. πεδίοις.
lin. 25. παλαιστίνης] R. a. παλαιστινοῖς. ſtatim R. b. λαβόντες. R. 1. παραλαβόντες.
ibid. βηρώθη] R. b. βηρωθῆ.
lin. 26. παιδίζει] R. a. καὶ πεδίζει.
lin. 30. οἱ πλείω] R. b. τι πλεῖον.
lin. 31. ποθοῦσιν] Idem, μαθεῖν. Mox a. & b. πιάσειν τοὺς ἰχθύας.

§. 19.

lin. 41. εἰς ὀχυρώτατον τεῖχος] R. a. ὀχυρώτατα. R. b. ὀχυρώτατα, uterque τειχῶν.
lin. 43. ὄρθιον] R. a. ὀρθίως. R. b. ὄρθιον.
lin. ult. ἕως οἰκοδ.] R. a. ἕως ἂν οἰκοδ.
Pag. 124. *lin.* 2. γωριζῶ] R. a. γωρίζει. in eodem poſt ἐπιζ additur μοῖραν.
lin. 30. γιβάλω] R. a. b. ἰβάλῳ.
lin. 5. καταλείποντες] Iidem, καταλιπόντες.

§. 20.

lin. 7. ἰσχυρότατος] R. a. ἰσχυρότατος. R. b. ὀχυρώτατος.
ibid. περιβαλλόμενοι] R. b. περιεπιβαλλόμενοι.
lin. 8. ἀφίξεσθαι] Idem, ἀφίξεσθαι.
lin. 10. ποιησομένους] R. a. b. ποιησαμένους.
lin. 11. συναγαγεῖν] R. a. συναγαγεῖν τὸν λαὸν ἐκκλησίαν παρήγγειλε.
lin. 15. κεκρατῆσθαι] R. a. b. κεκρατῆσθαι.
lin. 19. ἰσχυρότατος] R. a. ἰσχυρότατα.
lin. 20. πείρας] R. a. b. 1. πειρασίας.
lin. 21. συνέχομεν.] R. a. συνέχομεν.

§. 21.

lin. 27. ἀποτίσασθαι] R. a. b. ἀπολήψεσθαι.
ibid. διάμετρον] R. a. ἰδίᾳ τὸ μέτρον.
lin. 31. ἀναφανησόμενα] R. 1. ἀφανησόμενα. R. a. ἂν ἀφανησόμενα. R. b. ἀναφανησόμενα.
lin. 33. ἑτέρας] R. a. ἑτέρα.

§. 22.

lin. 41. ἰδουμαίαν] R. b. ἰδουμαίαν.
Pag. 125. *lin.* 4. ἐφραίμ] Idem, ἐφρέμ.
ibid. γαδάρων] R. a. b. γαζάρων.
lin. 7. βηθεάνων] Iidem, βηθσεάνων.
lin. 8. τέρμονα] Iidem, τέρματα.
lin. 9. γεννησαρίτιδος] R. b. γεννησάριδος.
lin. 12. ἀντικρὺς] R. a. ἀντίκειται. R. b. ἀνδρῶνες.
lin. 13. μέχρι δαμ.] R. a. δίχα δαμ.
lin. 18. γειτόνων, ἀπ' ἀνατ.] Idem, γειτόνων ἀπ' ἀνατολῶν.

§. 23.

lin. 19. φύσιν δὲ χαναναίων] R. b. φύσιν δὲ χαναναίων.
lin. 20. ἀμορραῖοι] Idem, ἀμορραῖοι.
lin. 22. τῇ ἡμισείᾳ] R. a. τῷ ἡμισεῖ φυλῆς μανασσῆ.
lin. 23. δεδηλωμένοι] R. b. δεδηλωμένοι.
ibid. ἀμαθίνης ... δωρίδος] R. a. b. ἀμαθαίνης ... δωρίδος.

§. 24.

lin. 26. παρέγγυήσας] Iidem, παρέγγυησέ τε.

lin. 28. εἶναι] R. a. ἤδη εἶναι.
lin. 30. ἀμορραίαν] R. a. b. ἀμορραίαν.
lin. 32. παραλιπεῖν] R. a. παραλιπεῖν.
ibid. ἐφραίμ] R. a. b. ἐφραίμ. κεῖται ἡ τῆς νεφθαλίτιδος.
lin. 33. καθύπερθεν] Iidem, καθύπερθε.
lin. 36. πλῆθος, ὅσον] R. a. πλῆθος. R. b. ὅσον.

§. 25.

lin. 38. ἀμορραίων] R. b. ἀμορραίαν. R. 1. ἀμορραίων.
lin. 39. διαπόνους] R. a. b. καὶ διαπόνους.
lin. 41. συνεργίας] Iidem, συνεργίας.

Pag. 126. *lin.* 1. καμοῦσιν] R. a. συγκαμοῦσιν.
lin. 2. τοῦ ὄντος] R. a. ἅπαν ὄντως ἕξομεν ὄντες. R. b. ἀλλὰ ἀεὶ πάντως ὄντως ἕξειν ἐμμένοντες.
lin. 4. ἀναβάλλεσθε] R. a. b. ἀναβάλλεσθε. ſtatim ille, καὶ συμπονήσαντες &c.
lin. 5. ἐπεὶ ὄντως] R. a. ἐπειδὴ ὄντως.
lin. 7. ἐπὶ πλεῖον] R. a. ἐπὶ πλεῖον. R. b. ἐπὶ πλείω.
lin. 13. τούς τε ἡμετ.] R. a. b. ἐς τούς τε ἡμετ.
lin. 14. ἐπιμελεῖσθε] Iidem, ἐπιμελεῖσθε.
lin. 15. δεῖ] Deeſt in iiſdem.
lin. 16. τόνους εἶναι] R. a. τόνους ἀεὶ εἶναι.
lin. 17. ὃ φύσις] R. a. b. τὸ φῦλον.
lin. 18. ἅπαν] Deeſt in iiſdem.

§. 26.

lin. 22. κατοικησομένους] R. a. 1. κατοικησομένους.
lin. 30. ὑπόνοιαν] R. a. b. ὑπόνοιαν.
lin. 31. ἐπεί τ' ἂν] R. a. ἔπειτα ἢ εἰ.
lin. 32. φρονεῖν] R. a. b. φρονεῖν.
lin. 35. ἐκκλησίαν συνάγει] R. a. ἐκκλησίᾳ συνάγει.
lin. 36. νενοσηκέναι] R. a. b. νενοσηκέναι.
lin. 41. καὶ δικαίως] R. a. οἱ ἢ ἄδικοι δικαίως.
lin. 42. ἐλεγχθ. ἀληθῆς] Idem, ἀληθῶς ἐλεγχθέντες.
Pag. 127. *lin.* 6. ἰορδάνην] R. a. 1. ἰορδάνην.
lin. 9. τοῦτο ἐστὶ] R. b. τοῦτο ἐστί.
lin. 10. ἀπ' αὐτῆς] R. a. ἀπὸ ταύτης.
lin. 11. κωλύει] R. a. b. κωλύει.
lin. 13. μεταθέμενοι] R. b. μετατιθέμενοι.
lin. 14. ὑμᾶς ἀνάγκην] R. a. b. ἡμῖν ἀνάγκην.
lin. 15. βουλεύσεσθαι] R. a. βουλεύσεσθε. R. b. βούλεσθαι.
lin. 16. ὑπολαβόντες] R. b. ὑπολαμβάνοντες.

§. 27.

lin. 20. ἔλεγον] R. a. b. λέγειν.
lin. 26. ἐξώλεις] R. b. ἐξωλείας.
lin. 28. παρηλλαγμένους] Idem, παρηλλαγμένους.

§. 28.

lin. 31. ἐπετέλει] Idem, ἐπετέλει.
lin. 33. ὑπέργηρως ὤν] R. b. ὑπέργηρως ὤν. R. a. ὑπέργηρως ἤδη ὤν.
lin. 34. τοὺς γερουσίας] R. a. b. τῆς γερουσίας.
lin. 37. ἰσχύσαν ὄντως] Iidem, ὄντως ἰσχύσαν.
ibid. παρεκάλει] Sequitur in a. τιμῇ πάσῃ χρωμένους.
lin. 38. γε μόνη] In a. & b. deeſt γε.
ibid. καταλείπειν] In iiſdem, καταλιπεῖν.

§. 29.

lin. 43. ἂν οὐδεὶς] ἂν deeſt in iiſdem.
Pag. 128. *lin.* 3. φησὶ] R. b. φησί.

Cap. 2. §. 1.

lin. 8. συμμαχίδα] Idem, συμμαχίδα.
ibid. ὁποῖον] R. a. b. 1. ὁποίους.
lin. 9. ποιοῦσιν] R. b. ποιοῦμεν.

§. 2.

lin. 15. ἀδωνιβεζέκ] R. 1. ἀδωνιζεβέκ, & ſic infra.
lin. 16. γλώττῃ ... λέγεται] R. a. b. διαλέκτῳ ... γίνεται.
lin. 21. δυοῖν] Iidem, δυοῖν.

§. 3.

lin. 27. ὑπελείπετο] R. a. ὑπελίμπανεν.
lin. 33. ἱδρυμένου μαθητῶν] R. a. b. ἱδρῦσθαι μαθητῶν.

lin. 34. καταλείποντες] Iidem, καταλιπόντες ἡσσηθῶσιν.

§. 4.

lin. 35. συμπεσὼν] R. a. συμπεσὼν καί.

§. 6.

Pag. 129. *lin.* 1. ἐφρούρει] R. a. ἐφρούρησε. R. b. ἐφρούρει.
lin. 4. κομιδῇ] R. a. b. κομιδῇ.
lin. 5. παραδοῦναι] R. b. παραδιδόναι.

§. 7.

lin. 14. πολεμίων] R. 1. ποιεῖν.
lin. 18. προσδεδεμένοι] R. a. b. προσδεδεμένοι.
lin. 19. κατελάμβανον] R. a. b. 1. καταλαμβάνειν.

§. 8.

lin. 20. ἐφραίνετο] R. b. εὐφραίνετο.
lin. 24. σπεύσας] R. a. b. μέμψας.
lin. 39. ἐφορμήσαντος] R. b. ἐφορμώμενος.
lin. 40. γαβᾷ] R. a b. γαβῇ.
lin. 41. λαμβάνουσι] R. a. λαμβάνειν. R. b. λαμβάνοντες.
lin. 43. ἐδήλου ... ἐφρούρησαν] R. a. ἐδήλωσε ... ἐφρούρησαν. R. b. ἐφρούρησαν.
lin ult. καὶ μὲν διὰ] μὲν deeſt in a. & b.
Pag. 130. *lin.* 4. ἀπαλλάττεσθαι] R. b. ἀπαλλάσσεσθαι.
lin. 6. λαβόντων] R. a. b. λαβόντες.
lin 7. δρᾶσαι] R. a. μὴ δρᾶσαι.
lin 9. ὑπερβλέπειν] R. a. b. ὑβρίζειν. ſtatim hic ὑβρισθῆναι.
lin. 12. ἀπεδέξαντο] R. b. ἀπεδέξατο.
lin. 14. ἐκπέμψας] R. a. b. 1. ἐκπέμψαι.
lin. 15. πρὸς αὐτούς] R. 1. πρὸς ἑαυτούς.
lin. 19. αἴτιον] R. a. αἰτίους.
lin. 23. σωφρόνως] Idem, σωφρονῶν.
lin. 26. τὸν βίον] R. a. b. παροιμίαν.

§. 9.

lin. 34. ἀδικοῦντας] Iidem, ἀδικοῦν.

§. 10.

Pag. 131. *lin.* 5. λεῴς] R. a. λαῶν. R. b. λαοῦ.

§. 11.

lin. 18. συνέβαλον] R. b. συνέβαλεν.
lin. 21. δι' αἰσθήσ. συνεκδρ.] R. a. b. συνεκδραμοῦσι δι' αἰσθήσεως.
ibid. πάντες] R. a. πανοικί. R. b. πανοικί.
lin. 23. ἐν τοῖς] R. b. ἐν ταῖς.
lin. 24. ἀπέκτειναν] R. a. b. 1. ἀνελόντες.
lin. 25. αὐτοὺς ὑπολαμβ.] R. a. b. ὑπολαμβάνοντες αὐτούς.
lin. 26. κατηγόρησαν] R. a. κατηγορηθησαν. addito θη ſupra lineam ab amanuenſi.
lin. 29. ἱδρύθησαν] R. b. ἱδρύθησαν.
lin. 30. ἐκπέμψαντες] R. a. b. 1. ἐκπέμψαντες.
lin. 32. ἰάβινον] R. a. 1. ἰάβινον. R. b. ἰάβην.
lin. 37. ἀνεῖλον] R. a. b. ἀναιροῦσι.

§. 12.

Pag. 132. *lin.* 1. ἀνάγκην] R. b. ἀνάγκη.
lin. 3. παθόντες] Idem, παθόντες. mox a. & b. προσκαλεσάμενοι.
lin. 11. τίς τούτοις] Idem, τίς τούτοις τε. R. a. τίς τοῦτό τε. R. 1. τίς γυναικῶν.
ibid. τηροῦντες] R. b. τηροῦσι.
lin. 14. βενιαμίτας] R. a b. βενιαμίτας.
lin. 17. ὅτι τὸ δεῖ] R. a. δεῖ δέ.
ibid. ἐφεῖναι] R. b. ἀφεῖναι.
ibid ἀμείψας] R. a. καὶ ἀμείψας.
lin. 21. ὑφαρπάσαι] R. a. b. ὑφαρπαζομένων τῶν μετὰ.

Cap 3. §. 2.

lin 43. καὶ ἀπὸ τῆς] R. a. καὶ ἀπὸ τῆς.
lin ult. ἐφ' ἕτερον τὸ πρὸς τὸ] R. a. ἐφέροντο πρὸς τό. Ita & b. ſed habet πρὸς τό.
Pag. 133. *lin.* 1. θεὸν] R. a. b. θεοῦ.
lin. 5. θεός] Iidem, ὁ θεός.
lin. 9. αὐτῷ προσετ.] R. a. προσεταίρησαν αὐτῷ.

§. 3.

lin. 12. κενίαζος] R. a. κένεζος. R. 1. κενίαζος.
lin. 14. παραγενόμενος] R. a. b. παρακαλεσάμενος.
lin. 15. τινὰς αὐτῷ] R. a. αὐτῷ τινάς.
lin. 16. παρῆσαν] R. a. b. τότε παρῆσαν.
lin. 20. κενίαζος] R. a. κέναζος.
ibid. αὐτοῦ λαμβάνει] R. a. b. αὐτοῦ διδοὺς τὸ τῆς ἀνδραγαθίας γέρας ὑπὲρ αὐτῆς λαμβάνει.

Cap. 4. §. 1.

lin. 27. ἔγλωνα τὸν] R. a. 1. αἰγλῶνα τὸν τῶν.
lin. 29. διαφέροντος] R. a. b. διαφέροντος.
lin. 30. ἐπιτάξαι] R. a. ἐπίταξε.
lin. 31. παρέλιπεν] R. b. παρέλιπεν.
lin. 32. τῶν ἐφ'] R. a. τῶν ἱεροσολυμιτῶν ἐφ'.
ibid. ἱκεσίαις] Idem, ἱκετείαις.
lin. 33. ἐπὶ τοῖς] Idem, ἀπὸ τοῦ.
ibid. ἠλευθέρωσε] R. b. ἠλευθερώθησαν.

§. 2.

lin. 35. ἀνδρειότατος] R. a. b. ἀνδρειότατος.
ibid. χρῆσθαι δυνατ.] R. a. χρήσασθαι δυνατώτατος. R. b. χρῆσθαι δυνατός.
lin. 36. ἔγλωνι] R. a. 1. αἰγλῶνι.
lin. 37. τοῦ περὶ τὸ] τὸ deeſt in a.
lin. ult. ἔγλωνι] R. a. 1. αἰγλῶνι.
Pag. 134. *lin.* 1. δοραδίῳ δεξιῶς] R. b. δόρατι δεξιῷ.
lin. 2. ἀπείσαι κελεύοντος] R. a. b. ἀπεῖναι κελεύσαντος.
lin. 6. καταλιπών] Iidem, ἐγκαταλιπών.
lin. 7. προσκλεῖσας] Iidem, προσκλείσας.

§. 3.

lin. 8. κρυπτῶς] R. a. κρύφα.
lin. 9. ἀνέῳξεν] Idem, τούτων ἀνοίξαντες.
lin. 10. νεκρὸν] R. a. addit εἶδον. R. b. ἰδόν.
lin. 11. ἔγλωνα] R. a. αἰγλῶνα.
lin. 14. καθεστήκεσαν] Idem, καθεστήκασιν.
ibid. τῶν ἱεροσολ.] R. a. b. τὸ τῶν ἱερ.
lin. 22. σανάγαρος] R. a. σάγαρος. R. b. σαάγαρος.

Cap. 5. §. 1.

lin. 25. κρείττονος] R. a. b. κρείσσονος.
lin. 26. εὐτυχημάτων] In a. emend. ἠτυχημένων.
lin. 28. ἀπὸ ἰαβίνου] R. a. 1. ἀπὸ ἀβίνου. R. b. ἀβίνου, omiſſo ἀπό.
lin. 29. σαμαχωνίτιδος] R. a. ἀμαχωνίτιδος. R. b. σαμαχώνιτις.
lin. 31. σισάρης] R. a. b. σισάρης. R. 1. σίσαρα.

§. 2.

lin. 35. πλείους] R. a. πλείοσι χρόνῳ.
lin. 36. καὶ μεταθέμενοι] Idem, ἵνα μεταθέμενοι mox σωφρονῶσι.
lin. 37. δεβώρας] R. b. δαβώρας.

§. 3.

lin. ult. τοσοῦτον] R. a. b. τοσούτους.
Pag. 135. *lin.* 4. ἰταβυρίῳ] R. b. ταυρίῳ.
lin. 5. ἄποθεν] R. a. b. ἄνωθεν. ſtatim a. τὴν τοῦ ἱερ. at R. b. τὴν δέ.

§. 4.

lin. 17. κεντρίδων] R. a. b. 1. κεντλίδων.
lin. 20. κροτάφου] R. a. b. στόματος καὶ τοῦ χείλους διέπειρε.
lin. 22. δεβώρας] R. b. δαβώρας.
lin. 23. ἰάβινον] Idem, ἰαάβινον.

Cap. 6. §. 1.

lin. 36. βλάπτουσι] Idem, βλάπτουσι.
ibid. ἱκεσίαν] Idem, ἱκετείαν.

§. 2.

lin. 39. ἰάσαι] R. a. ἰᾶσθαι.
Pag. 136. *lin.* 1. εὐδαιμονίας] R. a. b. εὐημερίας.
lin. 2. χρήσασθαι] R. b. χρῆσθαι.

§. 3.

lin. 16. πεισθεὶς δὲ] Sequitur in a. & b. ὁ γεδεὼν ὡς τοῖς τοῦ θεοῦ ὑπείκων.

§. 4.

lin. 21. τὸν στρατ. ἵνα] Iidem, ἵνα τὸν στρατόν.
lin. 22. μαδιανιτῶν] R. a. μαδιανιτῶν.
lin. 26. ὑπ' εὐτελείας] R. a. b. ἀπ' εὐτελείας.
lin. 28. συνιδών] R. b. συνιδών.

§. 5.

§. 5.

Pag. 137. *lin.* 8. διαπεπραγμένα χρείαν] R. a. διὰ βάθυ διαπεπραγμένας χρείαν.

lin. 9. ἀρραβόν τε καὶ ζίβον] Idem, ἀρραβών τε καὶ ζίβον.

lin. 10. ἐπάγοντες] Idem, ἄγοντες.

lin. 13. ζιβᾶν] R. a. ζεβεδῆν καὶ ζαρμάνην καὶ σαλμανᾶν. R. b. ζέβην καὶ ζαρμάνην. R. 1. ζεβέας καὶ ζαβάνας.

lin. 17. ἰφθάμ] R. a. b. ἰφθάν.

§. 6.

lin. 18. ἰφθάμος] R. b. ἰφθάμιδος.

lin. 19. διεγνώκεισαν] R. a. b. διεγνώκει.

lin. 24. συνεργξίας] Sequitur in b. φεύγειν αἰτίας.

§. 7.

lin. 28. ἐπ' αὐτὸν] R. a. ἐπ' αὐτῶν.

lin. 29. τελούμενα] R. a. λεγόμενα. R. b. γινόμενα.

lin. 30. ἰφθάμ] R. b. ἰφθάμ.

Cap. 7. §. 1.

lin. 38. ἰαθάνης] R. a. ἰωνάθης. R. b. ἰαθάμης. R. 1. ἰωνάθα.

§. 2.

lin. 42. ἰαθάνης] R. a. ἰωνάθης. R. b. ἰαθάμης.

Pag. 138. *lin.* 2. ἀνθρώπινην] R. a. b. ἀνθρώπινον.

lin. 3. σιωπῆς] R. b. σιωπὴν.

lin. 4. προσγινομένης] R. a. προσγινομένην.

lin. 13. ἀποκτείναντες] Idem, ἀποκτείναντος.

§. 3.

lin. 17. οἱ δὲ … ἐφρόντιζον] R. b. ὁ δὲ … ἐφρόντιζε.

lin. 18. δρᾶσαι] R. a. b. δρᾶσαι.

lin. 20. γαάλην] R. b. γυάλην. R. 1. γάλην.

lin. 22. γάλης] R. a. γαάλης. R. b. γυάλης & ſic deinceps. R. 1. γάλης.

lin. 25. διέφθειρεν. ζέβουλος] R. a. διέφθειρεν. ζάβουλος. R. b. διέφθειρεν. ζάβουλος & ſic deinceps.

§. 4.

lin. 26. γάλης] R. a. γάλης.

lin. 28. γάλην] Idem, γαάλην.

ibid. ἀμυνεῖσθαι] R. a. b. ἀμύνασθαι.

lin. 30. γάλης] R. a. γαάλης.

lin. 31. ζέβουλος] Idem, ζεβούλος mox γαάλην πρὸς ζεβουλον.

lin. 33. ταῦτ' εἶναι] R. b. ταῦτα εἶναι.

lin. 34. ζέβουλος] R. a. 1. ζέβουλος.

lin. 35. γάλης] R. a. γαάλης.

lin. 36. πίπτοντας] R. a. b. πίπτειν.

lin. 37. ζέβουλος] R. a. ζέβουλος … γαάλην.

lin. 42. τὰς πολίτας] R. b. τοὺς πολίτας.

Pag. 139. *lin.* 2. ἱδρύοντο] Idem, ἱδρύοντο.

lin. 4. προσβάλλει τῷ χωρίῳ] Idem, προσβαλὼν τὸ χωρίον.

lin. 5. τὴν πέτραν] R. a. τῇ πέτρᾳ. R. b. τὴν πετραίαν.

ibid. τῆς πέτρας] R. a. κύκλῳ τῆς πέτρας. R. b. ἐν κύκλῳ τῆς πέτρας.

lin. 7. εἰδὼς] R. b. εἴδ' εἰς.

lin. 9. μείζονος] R. a. b. μείζω.

§. 5.

lin. 12. περιγραψάμενοι] R. b. περιγραψάμενος.

lin. 14. αὐτῷ] R. a. 1. αὐτῷ.

§. 6.

lin. 22. ἱερέων] R. a. ἱερέως. R. b. ἱερεὺς.

ibid. μανασσίτιδος] R. a. b. μανασσήτιδος.

lin. 26. ἐπικαλουμένων] R. b. ἐγκαλουμένων.

§. 7.

lin. 27. τὸ νόμιμον] R. a. τὸ θεῷ καὶ τὸ νόμιμον ἀπεφέρετο.

lin. 28. παλαιστίνοι] R. a. b. παλαιστῖνοι.

lin. 30. ἀπὸ τὸ] R. b. ὑπὸ τὸ.

- *lin.* 31. ἰαθέας] Idem, ἰαθέαν. ſtatim R. a. ἐγένετο.

ibid. ἐπιφέρειν] R. a. b. ἐπιφέρειν.

lin. 33. μεταβαλλόμενος] R. a. μεταβαλόμενος.

§. 8.

lin. 34. γαλααδιτῶν] Idem, γαλααδιτῶν.

lin. 35. ἰεφθῆς] R. a. ἰεφθάς. R. b. ἰεφθᾶς.

lin. 36. μισθοφορῶν] R. a. b. μισθοφόρων.

lin. 40. περὶ τὴν] R. a. κατὰ τὴν.

§. 9.

Pag. 140. *lin.* 1. μασφάνη] R. a. b. μασφαθῆ.

lin. 3. ἀμορραίους] R. b. ἀμορραίοις.

lin. 4. ἀποκρινόμενος] R. a. b. ἀποκρινάμενος.

lin. 5. ἀμορραίους] R. b. ἀμορραίοις.

lin. 7. ἰδίας εἶπεν] R. a. εἰπεῖν ἰδίας.

lin. 8. μετὰ τελευ.] Idem, ὑπὲρ τελευτήσαντα.

§. 10.

lin. 10. συντυχὼν] R. b. συντυχών. R. 1. συντυχών. R. a. συντυχοι.

lin. 11. μαναάθης] R. a. μαλαάθης.

lin. 13. ἐν ἔτεσιν ὀκτ.] Idem, ὀκτωκαίδεκα ἔτη.

lin. 16. ὁ πάθους] Idem, ὁ πάθος.

lin. 17. καθιερῶσαι] Idem, καθιερῶσαι.

lin. 20. κατὰ τὴν εὐχὴν] Idem, κατ' εὐχήν.

§. 11.

lin. 23. ὁ ἰφθάμ] R. a. 1. δ' ἰφθάμου. R. b. δ' ἰφθάου.

lin. 24. ἱλασίαν] R. b. ἱλάσιν.

lin. 29. συγγνώμας] R. a. b. συγγνώμης.

ibid. ἠπείλει] R. b. ἠπείλετο.

lin. 30. συνέβαλεν] Idem, συνέβαλεν.

lin. 31. μετάπεμπτος] Idem, μετάπεμπτος ἐκ τῆς γαλααδίτης.

§. 12.

lin. 34. αὐτοῦ πατρίδι] R. a. ἑαυτοῦ πατρίδι σεβείᾳ. R. b. ut editi, ſed habet σεβείᾳ.

lin. 35. γαλααδηνῆς δὲ] R. a. γαλααδηνῆς δέ.

§. 13.

lin. 36. ἀβδὰν] R. b. ἀβδανῆς. ſtatim a. & b. βηθλέμου.

lin. 39. γενομένης] R. a. γεγονώς, quod ſequitur, χρόνῳ deeſt in b.

§. 14.

lin. 40. ἀφανοῦς] R. a. ἄφανος.

lin. 42. ζαβουλῶν] Idem, ζαβούλου.

§. 15.

Pag. 141. *lin.* 1. ἀδελφὰς] R. b. ἀδελφὰς καὶ τὴν θυγατέρα. mox in a. & b. deeſt μηδέν.

lin. 2. καταλιπόντες] R. a. καταλιπόντα.

Cap. 8. §. 1.

lin. 8. παλαιστίνοι] Idem, παλαιστίνοις.

§. 2.

lin. 13. ἰαστέρων] R. b. ἰαστέρων.

lin. 16. ὁ θεοῦ] Sequitur in b. ἄγγελος.

lin. 17. καταπλήσσει] Idem, καταπλήσσειν μεγάλῳ καὶ εὐαγγελιζόμενον αὐτῇ. In a. idem legitur, ſed in eo καὶ abeſt.

lin. 18. ῥώμην] R. b. ῥώμη.

lin. 19. αὐτὸ μὴ] R. a. b. αὐτοῦ μὴ.

§. 3.

lin. 22. αὐτῇ δὲ] R. a. αὐτῇ δέ.

lin. 29. συγχωρῆσαι] R. a. b. συγχωρήσαντος.

lin. 30. τε καὶ] R. a. τοι καί. R. b. τι καί.

lin. 35. αὐτοῦ τι] R. a. αὐτοῦ τι.

lin. 42. φθάσαι] R. a. b. φθάσαι.

§. 5.

Pag. 142. *lin.* 4. θαμνὰ] R. b. θαμναθά. R. a. θαμναθά: mox παλαιστίνων.

lin. 5. προσκαλοῦντα] R. a. b. προσκαλοῦντι.

lin. 6. ἑβραίων] R. a. ἑβραίοις.

§. 6.

lin. 11. μελλοντῶν] R. a. b. 1. μελλόντων.

lin. 13. ἴσια] R. a. ἴσια.

lin. 16. συμβαίνοντος] R. a. b. συμβάντος: mox, τοὺς τοιούτους καιρούς.

lin. 19. φέρεσθε] Iidem, φέρεσθαι.

ibid. δέξαι] R. a. δέξαι.

lin. 20. γέγονεν] R. a. b. γεγονέναι βορρᾶν εἶδον.

lin. 21. τρεῖς ἡμέρας] R. a. b. 1. τρεῖς ἡμέρας.

lin. 23. αὐτὴν ἐπειρῶσαι] R. a. b. ἐπειρᾶσθαι αὐτήν.

lin. 24. ἀντεῖχεν] R. b. ἀντεῖχεν ἐνέγερτο.

lin. 27. τρία βασάνας] R. a. καὶ ὅτι μελλήσας εἰπεῖν ἐν τῷ τῆς ἡμέρας αὐτοῦ, τρία βασανίσας πρὸ μιᾶς μέλλοντος κηρύττειν αὐ-

αὐτῇ. R. b. *καὶ εἰς μελίτλας* &c. ut in a.
lin. 30. *συνελθόντες*] Deeſt in b.
lin. 33. *συντυγχάνοντες*] R. a. b. *συντυχόντες. παλαιστινοὶ* (b. *παλαιστῖνοι*) *δ' εἰσὶ καὶ οὗτοι.*

§. 7.

lin. 36. *παλαιστινὰς*] R. a. 1. ubique *παλαιστινούς*.
lin. 41. *Θαμνά*] R. a. *Θαμναθά*.

§. 8.

lin. 42. *σαμψώνης*] R. b. *σαμψών*.
Pag. 143. *lin.* 4. *καθυπερμψάμενοι*] Idem, *καθυποψάμενοι*.
lin. 6. *δώσειν*] R. a. *δῶσιν*.
lin. 8. *αὐτὸν*] Idem, *ἑαυτόν*.
lin. 13. *βοήσαις ἐπὶ*] R. a. *βοήσαντος εἰς ἐπί*. R. b. *βοῆς εἰς ἐπί*.

§. 9.

lin. 16. *μείζω*] R. a. b. *μεῖζον*, mox *συντεχνῶν*.
lin. 17. *σιαγόνι*] Deeſt in b.
lin. 20. *ἀνθρώπινος*] R. a. *ἀνθρώπειος*.
lin. 21. *ἐγχέοντα*] R. a. b. *ἐγχέονται*.

§. 10.

lin. 26. *γαζαίων*] R. a. *γαζαίων*. R. b. *γαζαίοις*.
lin. 29. *τὰς πύλας*] R. a. b. *ἐνεργήσαι ταῖς πύλαις*.

§. 11.

lin. 31. *δ' ἤδη*] Iidem, *δ' ἤδη*.
lin. 34. *δαλάλης*] R. a. *δαλιδάς τοὔνομα*. R. 1. *δαλίδας*. R. b. *δαδαίλης* & ſic infra.
lin. 35. *προσελθόντες*] R. a. b. *ἐλθόντες*.
lin. 37. *ἐτεχνεύετο*] Iidem, *ἐτεχνάτο*.
lin. 38. *πρῶχι*] Iidem, *προσέχει*.
lin. 39. *δαλάλην*] R. a. *δαλιδάν*.
ibid. *κλήματιν*] R. b. *ἐν κλήματιν*.
lin. 40. *περιπλακῆναι*] R. a. b. *περιπλακῆναι* … *ἀπάντων*.
Pag. 144. *lin.* 2. *λέγει*] R. a. *λέγει*.
lin. 5. *ἐμβαίνων*] R. a. b. 1. *ἐμβαίνων*.
lin. 6. *πείραιτε*] R. a. b. *πείραιτε*.
lin. 7. *δαλάλην*] R. a. *δαλιδήν*.
lin. 11. *ἀμείναντος*] R. a. b. *ἀμείνασθαι*.

§. 12.

lin. 13. *ηὔξατο* … *σαμψώνης*] R. a. b. 1. *ηὔξατο τῷ σαμψῶνι*.
lin. 15. *σαμψώνης*] R. b. *σαμψών*.
lin. 18. *ποιεῖ*] R. a. b. *ποιῆσαι*.
lin. 21. *τούτων* … *δεξάμενος*] Iidem, *ταῦτα* … *δεξάμενοι*.
lin. 26. *σαραζα*] R. a. *σαραζα*.

Cap. 9. §. 1.

lin. 28. *ἠλὶ*] R. a. *ἠλεί*. R. 1. *ἠλεὶς*.
lin. 29. *λιμῷ φθαρείσης*] R. a. b. *λιμῷ τῆς χώρας κακοπαθούσης αὐτῶν*.
lin. 31. *ναομὶν*] R. b. *νωεμείν*.
lin. 32. *μάλωνα*] R. a. b. *μαλαῶνα*.
lin. 34. *ῥοῦθ δὲ, μαλάωνι*] R. a. 1. *ῥούθην δὲ μαλαῶνι*. R. b. *ῥούθην δὲ μαλαῶνι*.
lin. 35. *δι' ὀλίγου*] R. a. b. *δι' ὀλίγου*.
lin. 36. *ὑπὸ τῆς* … *δι' ὧν*] Iidem, *ὑπ' ὄψιν τῆς* … *δι' ὧν*.
lin. 39. *προσφθαρμένην*] R. b. *παρημένην*, & mox *ἐδύνατο*.
lin. 40. *εὐξαμένη*] Idem, *εὐξαμένη*.
ibid. *αὐταῖς οὐ*] Idem, *αὐταῖς εἶναι οὐ*.
lin. 41. *ὅτι τε τὸ πρὸς*] R. b. *ὅτι πρός*.
lin. ult. *παρεκάλει*] Idem, *παρεκάλει*.
ibid. *βουληθεῖσα*] R. a. b. *βούλεσθαι*.
Pag. 145. *lin.* 1. *καταλιπεῖν*] R. a. b. *καταλιπεῖν*, & poſt *μὴ* addunt, *πεισθεῖσα*.

§. 2.

lin. 3. *βόοζος*] R. a. *βόαζος*. R. b. *βοώζης*.
lin. 4. *ξενίζει*] R. a. b. *δέχεται ξενίᾳ*.
ibid. *τῶν πολιτῶν*] Deſunt in iiſdem.
lin. 5. *καλεῖτέ με*] R. b. *καλεῖσθαι*.
lin. 7. *βοόζος*] R. a. *βοάζης*. R. b. *βοώζης*.
lin. 8. *τυχίου*] R. a. b. *τυχαίου*.
lin. 10. *προσπεπτωκότος*] R. a. b. *προσπεπτωκότος*.
lin. 15. *τῇ ἐπιούσῃ*] R. a. in marg. *τῇ ὑστεραίᾳ*.
lin. 16. *ναομὶς*] R. a. *νοεμίς*.
lin. 19. *εὐσέβειαν*] R. b. *εὐλάβειαν*.
lin. 20. *βοόζης*] R. a. b. *βοάζης*, & ſic deinceps.

§. 3.

lin. 21. *ἀγλικερμβρὶς*] R. a. *ἐλιμέλεχος*.
lin. 22. *ναομὶς*] Idem, *νοεμίς*.
ibid. *παρακατακλίνεσθαι*] R. a. *παρακατακλινῆναι*. R. b. *παρακαταβῆναι*.
lin. 28. *αὐτὸν δεσπότην*] R. b. *αὐτῆς δεσπότης*.
lin. 32. *μάλισθ' ὅτι γεγ.*] R. a. *μάλιστ' ἐπεὶ τοῦ μὴ γεγ.* R. b. *μάλιστ' ἐπεὶ μὴ γεγ.*
lin. 33. *ἐρημίας*] Deeſt in b.
lin. 34. *ἐστιν αὐτῷ*] R. b. *ὃ ἐστιν αὐτῷ. πλεόνων μέν.*
ibid. *νόμῳ*] R. a. *ἐν νόμῳ*.

§. 4.

lin. 39. *κλήρου*] Idem, *κλῆρον*.
lin. 40. *ἐξ ἡμισείας*] R. b. *ἀπὸ ἐξ ἡμισείας*.
lin. 41. *μᾶλλον. ἰδὸ γὰρ*] Idem, *μᾶλλον γάρ*. R. a. *μαλαῶνος τὸ ὄνομα ἥκει*. R. 1. *μαλαῶνος τὸ ἔχει*.
lin. 43. *συγχωρεῖ μὲν οὖν*] R. b. *ἐφ' ἐνὶ μένοντι*.
Pag. 146. *lin.* 1. *ἐπιλύσας*] R. a. b. *ἐπιλύσας*.
lin. 2. *πτύειν*] R. b. 1. *πτύειν*.
ibid. *καὶ φθειρομένου*] R. b. *φθειρομένου δέ*. R. a. *φθειρομένου δὲ καί*.
lin. 3. *ναομὶς*] R. a. *νοεμίς*. ſtatim b. *τεθνεωμένων*.
lin. 4. *συμβουλεύειν*] R. a. *συμβουλεύειν*.
lin. 6. *βασιλεὺς*] R. a. b. *βασιλεύσαι*.
lin. 7. *καταλιπεῖν*] Iidem, *καταλιπεῖν τὴν ἡγεμονίαν*.
lin. 9. *ὅτι τούτῳ*] R. a. *ὅτι τούτων*.

Cap. 10. §. 1.

lin. 11. *διὰ τοιαύτην*] Idem, *διὰ τὴν τοιαύτην*. mox idem *ἠλεί*.
lin. 12. *ὀφνὶς*] R. a. *ὀφνίς*. R. b. *ὀφνίης*. R. 1. *ὀφνίς*.
lin. 16. *φθορὰν*] R. b. *φθορᾶς*.
lin. 17. *ἀπίλεγεν*] R. a. b. *ἀπείλησεν*.
lin. 20. *ἠλὶ*] R. a. *ἠλεί*. mox a. b. *παιδί τε*.
lin. 22. *ἠλὶ*] R. a. *ἠλεί*.

§. 2.

lin. 23. *ἐλκάνης*] Idem, *ἀλκάνης*.
lin. 24. *ῥαμαθὰν*] Idem, *ἀρμαθάν*.
lin. 25. *φεννάναν*] Idem, *φανάναν*.
lin. 27. *ἐλκάνη*] R. a. b. *ἀλκάνης*. mox b. *καλάς*.
lin. 30. *περικαθηραμένης*] R. a. & 1. *περικαθηραμένος*.
ibid. *αὐτὴν*] R. a. *ἑαυτήν*.
lin. 33. *ἐπαγγειλαμένη*] R. a. 1. *ἐπαγγειλαμένη*.
ibid. *διακονίαν*] R. a. b. 1. *διακονίᾳ*.
lin. 34. *ποιησαμένην*] R. b. *ποιησαμένη*.
lin. 35. *ἠλὶς*] R. a. *ἠλείς*.

§. 3.

lin. 40. *ἄπεισι*] R. b. *ἄπεισι*.
lin. 41. *ὑπὲρ τῆς*] R. a. b. *ὑπὲρ τοῦ τῆς παιδὸς θύοντες φθάσαντες, δεκάτας τ' ἔφερον.*
lin. 42. *ἠλὶ*] R. a. *τῷ ἠλεί*. R. b. *τῷ ἠλεῖ*. uterque ſtatim, *ἀνατιθέασι*.
lin. 43. *ὕδωρ ἰὸν*] R. a. b. *ἰὸν ὕδωρ*.
lin. ult. *ἐλκάνη*] Iidem, *ἀλκάνη*.
Pag. 147. *lin.* 1. *τὸ γίνεσθαι*] R. a. *τε ἄλλοις γίνεσθαι*.

§. 4.

lin. 4. *τριῶν*] R. a. b. *τρεῖς*.
ibid. *ἠλὶς διανυγαστεὶς*] R. a. *ἠλεὶς διανυσθείς*.
lin. 5. *καὶ τὸ πρὶν*] R. a. *καὶ πρίν*.
ibid. *ἀλλὰ σήμαινε.*] R. b. *σημαινέ τε*.
lin. 9. *ἠλὶ*] R. a. *ἠλεί*, & ſic deinceps.

Cap. 11. §. 1.

lin. 15. *παλαιστινοὶ*] Idem, *παλαιστῖνοι*, & ſic ubique.
lin. 16. *ἀμφίσσαι*] R. a. *ἀφεκαί*.

§. 2.

lin. 23. *ταύτην συνέβ.*] Idem, *ταύτην ἐν τιμῇ συνέβ.*
lin. 24. *ἐθέλουσιν*] R. a. b. *ἐθελήσουσιν*, & poſt *ἤδη* addunt *αὐτῷ*.
lin. 31. *τὴν κεφαλὴν*] Iidem, *τῇ κεφαλῇ*.

lin. 33.

lin. 33. ἡμῖς] R. a. ἡμῖ.

§. 3.

lin. 37. σηλῷ] R. a. b. σιλῷ.

lin. 38. αὐτοῖς τὶς] R. b. τις αὐτοῖς. R. a. αὐτοῖς ἄγγελός τις.

lin. ult. καὶ τοῖς συνηγ[ελ.] R. b. τοῖς συνηγμένοις.

Pag. 148. *lin.* 1. περὶ τῶν] Deſunt in b.

lin. 2. δεινὰ] Idem, τῶν δεινῶν.

§. 4.

lin. 9. παιδὸς] R. a. b. τοῦ παιδός.

lin. 10. προσηγ[γ]έλθη] R. a. b. προσηγγέλθη.

lin. 11. ἰωαχάβην] R. a. ἰωχάβην. R. b. ἰακώβην.

lin. 12. δυσκλειαν] R. a. δυσκολίαν.

§. 5.

ibid. ἰθάμαρ] Idem, ἰθαμάρ. ſtatim R. b. τοῦ ἱτίερ.

lin. 13. ἱερᾶτο] R. a. b. ἱερᾶτο.

lin. 15. βόκκι] R. a. βοκί. R. b. βόκκι. in eodem mox deeſt αὐτὸς … αὐτῷ.

lin. 16. κατέλιπεν] R. a. κατέλιπε παῖ δ.

ibid. ὄζις] Idem, ὄζεις.

Poſt ἀπέλαβον ſequitur in R. 1. περιέχει ὁ λόγος χρόνον ἐτῶν νος'.

Lib. 6. Inſcription.

Pag. 149. *lin.* 5. ἀπέπεμψαν] R. a. ἔπεμψαν.

lin. 6. στρατεία] R. a. b. στρατιά.

lin. 8. αὐτοῦ παισὶ] Iidem, παισὶν αὐτοῦ.

lin. 9. ἐνεχείρησεν] R. a. ἐνεχείρισεν.

lin. 14. στρατεία] Idem, στρατιά.

ibid. ἁρπαγῇ] R. a. b. διαρπαγῇ.

lin. 16. πόλεμοι] Iidem, πόλεμος.

lin. 19. ἐπὶ σαύλῳ] R. b. ἐπὶ σαύλῳ. At R. a. ἐπὶ σαμουήλῳ προφητεύοντος.

lin. 21. δαβίδη] R. a. δαυίδη.

lin. 22. παλαιστινῶν] Idem, παλαιστίνων κρατηθείς.

lin. 23. τοῦ δαβίδη] R. b. τοῦ δαβίδην. R. a. σαῦλος τοῦ δαυίδην.

lin. 24. σαῦλος] Abeſt a. in b. σαύλῳ.

lin. 25. ὑπ' αὐτῷ] R. a. b. ὑποπίπτει αὐτῷ τοῦ δαυίδην.

Poſt indicem capitum ſequitur in a. & b. Περιέχει ἡ βίβλος χρόνον ἐτῶν λβ.

Cap. 1. §. 1.

Pag. 150. *lin.* 12. ἐκπεπληκώς] R. a. ἀπ' αὐτῆς ἀποπεπληκώς. R. b. ἐπ' αὐτῆς ἀποπεπληκώς, quæ vox legitur etiam in R. 1.

lin. 20. τὰ ἐντὸς] R. a. τὰ ἔνδον … ἐξῆμεν. R. 1. τὰ ἐντὸς ἐξαιμέντες.

lin. 24. ταύτης αὐτοῖς] R. a. b. ταύτας αὐτοῖς.

lin. 32. περιέχεται] Iidem, ἐκπεριέχεται.

lin. 33. δασμὸν] Iidem, δρασμόν.

§. 2.

Pag. 151. *lin.* 1. γίτης] R. 1. γίτης. ſtatim a. καὶ ἀκκαρῶνος b. καὶ ἀκάρων.

lin. 3. ὑπερδικοῦντος] R. a. b. ὑπερεκδικοῦντος.

lin. 14. αὐτῶν τῷ] Iidem, αὐτῶν τε τῷ.

lin. 17. βαλόντας] R. b. βαλόντες. R. a. βαλόντες, & mox καὶ θέντες.

lin. 18. ἀποζεύξαντας] R. a. ἀποζεύξαντες.

lin. 19. δαμάλεις] R. a. πόρτις. R. b. πόρτιας.

lin. 20. παιδίον] R. a. b. παιδίον.

lin. 21. ἐξελάσαντας] R. a. ἐξελάσαντες.

lin. 22. ἐπιστρέψαντος δ] Idem, ἐπιστρέψαντες δέ.

lin. 23. ἀναβαίνουσιν] Idem, ἀναβαίνειν.

lin. 24. μεταδιώξομεν] Idem, μεταδιώξομεν. In margine R. a. explicantur voces γλωσσόκομον, & πόρτις ſic

γλωσσόκομον λέγεται τὸ βαλάντιον, ἀλλὰ καὶ ἡ ξυλίνη θήκη ὡς ἐν τῷ.

πόρτις, ἡ μικρὰ βοῦς, ἡ δάμαλις, ἡ ἀρξαμένη οἶμαι τοῦ κόμου πορτίας. πόρος, πορις, καὶ πλεονασμῷ τοῦ τ. πόρτις.

§. 3.

lin. 29. ἐγχωρίων ἰνῶν] R. a. b. ἐγχωρίων ἰνός.

lin. 30. οἱ τῶν] Iidem, ἠκολούθουν οἱ τῶν &c.

lin. 31. βαθσάμην] R. b. βηθης, & ſic infra.

lin. 40. εἰδότες] R. a. b. ἰδόντες.

§. 4.

lin. ult. κωμῖται] R. a. κωμῆται.

Pag. 152. *lin.* 4. καριαθιαρὶμ] Idem, καριαθιαρείμαν, & mox τοῦ βηθσάμης.

Cap. 2. §. 1.

lin. 10. καριαθιαρειμιτῶν] Idem, καριαθιαρειμιτῶν.

lin. 11. ἐπ' εὐχαῖς] R. a. b. 1. ἐπ' εὐχὰς καὶ θυσίας.

lin. 15. προσάξεσθαι] R. b. προσάξασθαι.

lin. 18. μόνον προσιόντας] R. a. b. μὴν ἀπηλλάχθαι δεσποτῶν, ἐπιμένειν δὲ προσιόντας.

lin. 24. ἐπιφήμους] R. a. ἐπιφήμησε. R. b. ἐπεδήμησε.

lin. 26. μασφάτιν] R. a. μασφατήν.

§. 2.

lin. 29. συναχθέντες] Idem, συνελθόντες.

ibid. ἄθροισιν] R. a. b. ἄθροισιν.

lin. 35. ἐπεστράτευσαν] R. a. ἐπεστρατεύκασιν.

lin. 36. ἢ ἡ ὁδὸς] R. a. b. ἢ μόνη ἡ ὁδός.

lin. 39. ὑπερίσχυεν] R. b. ὑπερίσχυεν.

lin. 40. παρεμβολὴν] R. a. παρεμβολήν. & mox, ἀτυχήσαντας.

lin. ult. εἰς μάχην] Idem, πρὸς μάχην.

Pag. 153. *lin.* 6. καταφλέξαι] R. a. b. καταφλέξαν.

§. 3.

lin. 12. ἐπεστράτευσαν] Iidem, ἐπεστράτευσαν.

lin. 14. ἐκείνων] R. a. ἐκείνους.

lin. 16. ἀπέτεμνον] R. a. b. ἀπέτεμον.

lin. 17. ἀκκάρωνος] R. a. ἀκκαρῶν. R. b. ἀκαρῶν.

lin. 20. φίλα … τὰ ὑπόλοιπα.] R. b. φιλία … ἔτι ὄντα τὰ ὑπολειπόμενα.

Cap. 3. § 1.

lin. 22. συνερχομένοις] Idem, συνερχομένους.

lin. 27. ἰωήλος … ἀβία] R. a. ἰήλος … ἀβιαρά. R. b. ἰήλος … ἀβία.

lin. 28. βαρσαβεὶ] R. b. βηρσαβεί.

lin. 32. ἐκτραπόμενοι] Idem, ἐκτραπόμενοι.

lin. 36. πατρὶ αὐτῶν] Idem, πατρὶ δὲ αὐτῶν.

ibid. δὲ τὸ] R. a. b. καὶ δὲ τό.

§. 3.

Pag. 154. *lin.* 2. δυνατοὶ] Deeſt in b.

lin. 3. ἀρξῃ] R. a. ἄρξει τε καὶ τιμωρήσεται. R. b. ἄρξει δὲ ἰθν. καὶ τιμωρήσεται.

lin. 4. ἑαυτοῖς] R. a. ἐπ' αὐτοῖς. R. b. ἐπ' αὐτοῖς.

lin. 6. ἀριστοκρατίας] R. a. ἀριστοκρατίας.

§ 4.

lin. 11. ἵνα μὴ βασιλεύσῃ] R. b. εἰ μὴ βασιλεύσει.

lin. 13. οὐδὲν μὲν ἄγνωστον] Iidem, οὐδένα ἀγνοεῖν.

lin. 15. κελεύω δή σε] R. a. κελεύω δή σοι … ἐγώ σοι … προδηλώσοντα ποῖα ταῦτα ἔσοιτο πείσονται. R. b. ut editi, habet tamen ποτάπ' ἄν τι.

lin. 17. ἐφ' ἧς ἂν] R. a. b. ἐφ' οἵαν ανεῦδυσι μεταβαλεῖν.

§. 5.

lin. 20. συνεχθήσονται] R. a. συνετεχθήσονται.

lin. 22. χιλιάρχους] R. a. addit καὶ ἑκατοντάρχους.

lin. 26. ὀψοποιοὺς] R. b. ὀψοφάγους.

lin. 27. ὑπηρετήσει] Idem, ὑπηρετήσουσι.

lin. 30. ἴσα χρόμ.] R. a. b. ἐς χρόνου μνήμην.

lin. 31. μεταγινώσκοντες] Iidem, μεταγινώσκοντας ἱκετεῦσαι.

lin. 34. δίκην .. τῶν] R. a. δικαίαν … τιμωρίαν ταῖς ἑαυτῶν κακοβουλίαις.

Cap. 4. §. 1.

Pag. 155. *lin.* 2. κὶς] R. a. κίς. R. b. κείς & ſic infra.

lin. 5. κὶς] R. a. κῖσος.

lin. 7. ἐξέπεμπε] R. b. ἐξέπεμψεν. ſtatim R. a. & b. ὁ δὲ ἐπεὶ τινί.

lin. 8. ἀπεῖπον] R. a. ἀπεῖπαν.

lin. 9. λοιπὸν] Idem, τὸ λοιπόν. ſtatim τινὰ deeſt in b.

lin. 10. ἀρμαθὰ] R. a. 1. ἀρμαθά.

lin. 11.

lin. 11. συμβουλεύσοντος] R. b. συμβουλεύσαντος, & in eodem mox ἔτων pro ἐτῶν.
lin. 20. ἐμήνυσεν] R. a. b. μηνύσαντος.
lin. 27. ἤτιον] R. b. ἦτον.
lin. 31. κεκλημένων] R. a. κεκλεισμένων.
lin. 33. αὐτὰς] R. a. b. ἑαυτάς.

§. 2.

lin. 35. πρόπεμψε] R. b. περιέπεμψε.
lin. 37. τὸ ἅγιον, ἱλ.] R. a. τὸ ἅγιον ἱλασμόν.
lin. 39. ἐπὶ παλαιστινοὺς τε] R. a. ἐπί τε παλαιστινούς. R. b. ἐπὶ τὸ παλαιστίνους.
lin. 40. ὅταν αἰτ.] R. a. ἐὰν αἰτ.
lin. 41. τῷ θεῷ] R. a. τὸν θεόν.
lin. 42. βεθήλα] R. a. 1. βαίθηλα.
ibid. ὄψῃ] R. a. b. ὄψει.
lin. 43. ἤτοι] R. b. ἦτω.
lin. ult. εἰς τὸ] R. a. πρὸς τό.
Pag. 156. *lin.* 2. γαβαθὰ] R. a. γαιβαθά. R. b. γεβαθά.
lin. 4. κίσου] R. a. κήσου. R. b. κισαίου.

§. 3.

lin. 12. R. a. τοὺς ὄνους σπουδάζ.
lin. 13. ἃ καὶ φθάνων] καὶ deeſt in b.

§. 4.

lin. 19. μασφαθῶ] R. b. μασφά.
lin. 23. κτήμασι] R. a. b. κτήματι.

§. 5.

lin. 30. ματρὶς] R. a. b. 1. ἡ ματρίς.
lin. 31. ὁ κισαῖος] R. a. ὁ κίς. R. b. ὁ κισσαῖος.
lin. 36. ἀποδειχθῆναι] R. a. b. ἀποδεδεῖχθαι.
lin. 39. ἐμφανῆναι] Iidem, ἐμφανείς.
lin. 41. δι' ἁπάντων] R. a. δι' αὐτῶν ἁπάντων.

§. 6.

lin. 43. ἴσαι] R. a. b. ἴσι.
Pag. 157. *lin.* 2. μαρτύριον] R. a. εἰς μαρτύριον.
lin. 3. ἀρμαθὰ] R. a. b. ἀρμαθά.
lin. 4. γαβαθὴν] R. a. γαβαώθην.
lin. 6. ἄλλους] R. b. πολλούς.

Cap. 5. §. 1.

lin. 14. εἰς αὐτὸν] R. a. πρὸς αὐτόν.
lin. 19. ἰαβὴς] R. b. ἰαβίς.
lin. 24. εἴτ' εἰ προσελθ.] Idem, εἴτε προσελθ. εἴτε πολεμοῦσιν.

§. 2.

lin. 32. ἰαβισηνὸς] R. a. ἰαβησηνὸς & ſic infra.
lin. 39. ἔνθεος] In a. emend. ἔνθους.
lin. 41. νενικότας] R. a. b. νενικηκότας.
lin. 42. ἤδη] Iidem, ἴδη.

§. 3.

Pag. 158. *lin.* 2. βουλόμενος] R. b. βουλόμενοι.
lin. 4. ἀπαντῶντας] R. b. ἀπάντων. R. a. οὐκ ἀπαντῶντας & mox ἰορδάνην.
lin. 13. ναάσην] R. a. 1. μανάσην. R. b. ναάσην.
lin. 15. δόξης] R. b. θαυμαστῆς ἀπολ. δόξης. ſtatim R. a. ἐπ' ἀνδρίᾳ.
lin. 17. ἤρκησεν] R. a. ἤρκεσεν. R. b. ἤρεσεν.
lin. 22. ἡρμοσμένος] R. b. ἡρμένος.
lin. 26. φέρων … ἑορτάζειν] Idem, φέρον τὸ πρὸς ἀλλήλους συγγενῶν ἑορτάζειν.

§. 4.

lin. 28. δεύτερον] R. a. δευτέρᾳ χειροτονίᾳ. R. b. δεύτερον δεῖν χειροτονίαν.
lin. 29. ἐκέλευσε] R. a. b. ἐκεῖ γὰρ αὐτοὺς ἐκέλευσεν ἐλθεῖν.
lin. 32. αὐτοῦ ἱερεῦ] Prima vox deeſt in a. altera in b.
lin. 35. ἀνδρείαν] R. a. ἀνδρίαν.
lin. 37. ἐκάλεσαν] R. b. ἐκάλεσεν.

§. 5.

lin. 38. ὑπόμνυμαι] R. a. ὑπόμνυμι.
lin. 40. μητ' αἰδοῖ] R. b. μήτε δὴ χαρισαμένους.
lin. 43. ἢ εἰ μόσχον] R. a. b. εἰ καὶ τῶν τοιούτων τι προσήκαμεν μόσχον ἢ πρόβατον, ἃ πρὸς τροφήν. ſed in b. poſt πρόβατον legitur corrupte ἀποστροφήν.

§ 6.

Pag. 159. *lin.* 3. αὐτῷ τὸ] R. a. b. τὸ μαρτυρίας αὐτοῦ.
lin. 4. ἐφ' ὑμᾶς] Iidem, ἐφ' ὑμᾶς, & mox δύνασθε.
lin. 10. πέμψας] R. a. ἀποπέμψας.
lin. 16. ἰεφθὰν] R. b. ἰωβαί.
lin. 24. ἁμαρτάνειν] R. a. 1. ἁμαρτεῖν.
lin. 31. εἰ συνήθειαν] R. b. εἰς συνήθειαν.

Cap. 6. §. 1.

lin. 39. εἰς γάβας] Idem, εἰς γεβάλ.
ibid. γεβάθαν] R. a. γαβάλαν.
lin. 42. χρῆσθαί τε] R. b. καὶ κεχρῆσθαι ἀπηγόρευον, mox idem, προσῆκεν.
lin. ult. ὅπλον] Idem, ὅπλον ἢ δίκελλαν ἢ ἄλλο τι.
Pag. 160. *lin.* 5. πέλεκ] Idem, πέλεκυν.
lin. 8. διακονευτὴν] R. a. διακονευτ.

§. 2.

lin 14. ἑπτὰ] R. a. ἕξ. neutrum legitur in b.
lin. 20. τὰς εὐχὰς] R. a. b. πρὸς τὰς εὐχάς.
lin. 21. προλαβὼν] R. b. προλαβὼν κακῶς ἱερουργήσας.
lin. 23. τῶν αὐτοῦ] R. a. b. μὲν τῶν αὐτοῦ.
lin. 24. πρὸς αὐτὸν] R. a. ἐπ' αὐτῶν. R. b. ἐπ' αὐτόν.
lin. 40. εἰσδραμεῖν] R. a. ἐκδραμεῖν.
lin. 41. ἔπεισε] Idem, ἐφείσατο.
ibid. ἥγηται] R. b. ἀγήγηται.
lin. 43. κρημνῷ] R. a. κρημνοῦ.
lin. ult. περιεστεφάνωσεν] Idem, ἐστεφάνωσεν.
Pag. 161. *lin.* 2. παύτῃ] R. a. b. παντί.
lin. 4. παρεθάρρησε] R. b. παρεθάρσουν.
lin. 5. ἰδόντες] Idem, ὑμᾶς ἰδόντες.
lin. 6. ἀπολαμβάνει] R. a. ἀπολαμβάνειν. R. b. ὑπολαμβάνειν, & mox μηδὲ ἕν.
lin. 10. ἔλθετε] R. a. 1. ἀνέλθετε.
lin. 12. ἀνεχώρησεν] R. a. b. ἀνεχώρησαν.
lin. 17. ἐγέμισαν] Iidem, ἐγέμησαν.
lin. 19. ἄχρι τοὺς δύο] R. a. δύο. R. b. οἱ δύο.

§. 3.

lin. 33. προσπίπτεις] R. b. προσπίπτει.
lin. 38. εὐφραίμου] R. a. ἐφραίμου. R. b. ἐφρέμου.
Pag. 162. *lin.* 1. καὶ λαβεῖν] R. b. τῶν ἐχθ. καὶ λαβ. καὶ φονεῦσαι.

§. 3.

lin. 6. ἐσθίειν] Idem, ἔσθειν.

§ 4.

lin. 18. ἔφθασε] Idem, φθάσαι.
lin. 21. ἀπελάμβανον] Idem, ἀπελάμβανε.
lin. 27. ἐγεύσατο] Idem, ἐγεύσατο τὸ κηρίον.
lin. 28. φίλτερον] R. a. φιλτέρου mox a. & b. ἐπώμνυσι.
lin. 33. ὁμοεῖ τε] R. b. ὁμολογεῖ τε.

§. 5.

lin. 38. μωαβιτῶν] R. a. μωαβιτῶν … ἰδουμαίους τε καὶ ἀμαληκίτας, καί.
lin. 40. ἰησοῦς] Idem, ἰεσοῦς.
ibid. μερὸβ καὶ μιχαὴλ] R. a. b. μερόβη καὶ μελχαλ. R. 1. μερὸβ καὶ μελχόλ.
lin. 41. ἀβήναρον] R. a. b. ἀβένηρον.
lin. 42. κίς] R. a. κῆσος. R. b. κείς.

Cap. 7. §. 1.

Pag. 163. *lin.* 11. ἡμῶν] R. b. ὑμῶν.
lin. 13. ἀναθῆναι] R. a. ἀναθεῖναι.

§. 2.

lin. 15. στρατιὰν] R. a. b. στρατείαν.
lin. 20. λέχους ἐπὶ] R. a. λέχους περί.
lin. 24. διαφθείρει] R. b. διαφθείρειν.
lin. 25. περιέβαλε] Idem, περιέβαλλε.
lin. 29. οὐδὲν ὑμῖν] Idem, οὐδὲ νόμον.
lin 38. ἐπιτρέψασθε] R. a. b. ἐπιτρέψεσθαι.
lin. 41. κτήσασθαι] R. b. κεκτῆσθαι.

§. 4.

Pag. 164. *lin.* 11. κελεύει] R. a. κελεύσῃ. R. b. κελεύει.
lin. 21. δόντι] R. a. τῷ δόντι.
lin. 30. μὴ θύσῃ] Idem, μὴ θύῃ.

lin. 31.

lin. 31. δοκῇ] R. a. αὐτῷ δοκῇ.
lin. 32. θεραπείαν] Idem, αὐτὸν θεραπείαν.
lin. 37. πενίας] Idem, τὰ πενίας.
lin. 40. αὐτὸν] Idem, κἂν αὐτόν.
lin. 41. ὀλεθρον] Idem, ὀλεθρον.
lin. 43. ὡμολόγησε] Idem, ὡμολόγει.
Pag. 165. *lin.* 2. φυλάξεσθαι] Idem, φυλάξασθαι.
lin. 4. περὶ αὐτὸν] Idem, περὶ ἑαυτόν.

§. 5.

lin. 17. ἄγειν] Idem, ἔχειν.

Cap. 8. §. 1.

lin. 26. ἢ καὶ φανερῶς] ἢ deeſt in a. & b.
lin. 27. εἰς τὴν] R. a. b. ἧκεν εἰς τὴν προειρ. πόλιν.
lin. 33. ἐτεθαυμάκει] R. b. θαυμάζει.
ibid. ἐκέλευε] R. a. κελεύει.
lin. 37. καὶ ἀνδρείᾳ] Idem, καὶ ἀνδρίᾳ. In marg. eadem, ut videtur, manu, ἐκφαίνεις καλή.
lin. 40. ἰλιαβ@] R. b. ταλίαβος, & mox σάμαλος.
Pag. 166. *lin.* 5. ἄλλον, ὅτι] Idem, ἀλλ' εἰς αὐτόν.
lin. 8. ἀλείφει τε] Idem, ἀλείφει τε.
lin. 11. καταστρέψεσθαι] Idem, καταστρέψαι. R. a. καταστρέψασθαι.
lin. 12. τὴν μάχην] R. a. b. τῇ μάχῃ.

§. 2.

lin. 15. καταλιπὼν] R. a. b. 1. καταλιπών, in his ſequitur τὸ σαῦλον.
lin. 16. μετοικισαμένου] R. a. μετοικησαμένου.
lin. 19. προσεῖπε] Idem, πρεσβεῖ.
lin. 20. σαῦλ δ' οὖν] R. a. ὁ δ' οὖν. R. b. ὁ δὲ οὖν.
lin. 21. βηθλεέμῃ] R. a. βηθλεέμῃ. R. b. βηθλεέμ.
lin. 23. τά τε ἄλλα] R. a. b. τά τε ἄλλα.
ibid. καὶ ψάλλειν] Iidem, καὶ δὲ καὶ ψάλλειν.
lin. 25. ἀποσπασάμενος] R. b. ἀποσπάσας.
lin. 26. ἀνδρίας] R. b. ἀνδρείας.
lin. 27. ἐλθεῖν ... εἶχε] R. a. b. ἐλθεῖν ... ἦγε.
lin. 32. συνεχώρησε] R. b. συγχωρῆσαι.

Cap. 9. §. 1.

lin. 33. ἐπιᾶσι] Idem, ἐπεισι.
lin. 34. συχνὸς] Idem, γαμεῖς. mox a. ἀζηκά.
lin. 37. ἀνακρὺ] R. a. διάκρους.
lin. 39. γολιάθος] R. a. b. γολιάθης.
lin. 42. κνήμας χάλκεας] R. 1. κνημῖδας χαλκᾶς. R. a. κνημῖδας χάλκεα, ὅπαιᾶ.
lin. 43. μέρη] R. a. τὰ μέρη.
Pag 167. *lin.* 1. γολιάθος] Idem, γολιάθης.
lin. 4. μάχεται] Idem, μαχεῖται.
lin. 5. νενικότι] Idem, νενικηκότι, & mox, ὁ νικήσας.
lin. 6. βούλεσθε τὸ πάντων] R. b. βούλεσθαι ἢ τῶν ἁπάντων.
lin. 10. αὐτὸν τὸν] R. a. b. αὐτόν τε τόν.
ibid. ὡς εἰς μάχην] In iiſdem deeſt ὡς.

§. 2.

lin. 23. πρεσβύτερος] R. a. πρεσβύτατος.
lin. 24. ἐλίαβος] R. b. ἐλίαβος.
lin. 29. εἶπεν] Abeſt ab a. & b. in iiſdem legitur τὸ φρόνημα.
lin. 30. ὦ βασιλεῦ] R. a. εἶπεν, ὦ βασιλεῦ.
lin. 31. λαβὼν] R. a. βαλών. mox οὕτως. R. b. ἐπ' ἐμαυτῷ βαλών. & οὕτως.

§. 3.

lin. 37. ὅτι μετ'] R. a. b. ὅτε μετ'.
lin. 41. εἶναι] R. a. εἶναί σε.
lin. ult. ποιὸς] R. a. θύσω. R. b. θύσει.

§. 4.

Pag. 168 *lin.* 4. ἐγεγύμναστο] R. a. γεγύμναστο.
lin. 5. ὅ καὶ] καὶ deeſt in b.

§. 5.

lin. 8. γολίαθον] R. a. γολιάθην, & ſic deinceps.
lin. 34. ἐπ' αὐτοὺς] R. b. εἰς αὐτούς.

Cap. 10. §. 1.

lin. 42. ἀφανίσειε] R. a. b. 1. ἀφανίσειε.

Pag. 169. *lin.* 3. τάξεων] R. b. στρατάξεως. ſtatim a. & b. ἐπὶ τῷ διῇ.
lin. 5. ἀσφαλεστέραν] R. a. σφαλεράν. R. b. ἀσφαλέστερον.

§. 2.

lin. 8. ἐβλέπετο] R. b. ἐδείκνυτο. mox a. ἀνδρείας.
ibid. ἱερεὺς] Deeſt in a. & b.
lin. 9. ὑπερκρεῖττον] R. a. ὑπὲρ κρείττονος ὄντος.
lin. 10. ἀφορμῇ] R. b. ἀφορμήν. ſtatim a. b. χιλίαρχος.
lin. 11. προθύμως] R. b. προθυμίας.
lin. 13. ληψομένῳ] Idem, ληψομένων. ſtatim κατηγγέλλετο at R. a. κατεγγυᾶ.
lin. 25. ἀνδρείαν] R. a. 1. ἀνδρείαν.
lin. 26. πάσαν] R. a. b. ἅπασαν.
lin. 28. οἰκεῖον] Iidem, οἰκεῖον.
lin. 30. δῶρον] R. b. δῶρον.

§. 3.

lin. 32. δαβίδην] R. a. δαυίδην & ſic alibi.
lin. 33. τὴν συγγένειαν] R. b. τῆς συγγενείας.
lin. 36. διδόναι] Deeſt in a. & b.
lin. ult. ἐσπαθῆσαι] R. a. ἐπαθῆσαι. R. b. ἀποθάνῃ.
Pag. 170. *lin.* 1. μελχὰν] R. a. μελχάλην.

Cap. 11. §. 1.

lin. 6. οἰκετῶν] R. b. τῶν οἰκετῶν.
lin. 10. ἀναίρεσθαι] R. a. b. ἀναιρεῖσθαι.

§. 2.

lin. 18. λόγον] Iidem, λόγους.
lin. 20. μέγα ... μεῖζον] R. a. μέγαν ... μείζω.
lin. 31. ἀδικησεν] R. a. b. ἀδικίαν.

§. 3.

Pag. 171. *lin.* 1. προσελθὼν αὐτὸν] Iidem, αὐτὸν προσελθών.

§. 4.

lin. 8. μελχὰ] R. 1. μελχάλη.
lin. 9. δειλαῖς] R. b. δείλας.
lin. 15. ἐπιβολαίου] R. a. 1. περιβολαίου.
lin. 16. ἅμα ἡμέρᾳ] Iidem, ἅμ' ἡμέρᾳ.
lin. 18. ἐπιβόλαιον] R. a. b. ἐπιβολήν.
lin. 19. ἀσθμαίνειν] R. a. b. ἀσθμαίνειν. R. 1. ἀσθενοῦντα.
lin. 21. βούλεσθαι] R. a. βούλεσθε.
lin. 23. ἐχθρὸν] R. a. b. addunt αὐτοῦ. mox iidem, τὸν αὐτόν.
lin. 24. γὰρ αὐτὸν] Iidem, γὰρ αὐτήν.
lin. 27. ἐζήτεις] R. a. ἐκζητεῖν.
lin. 32. ἐπιτυχὴς] Idem, ἐπιτυχίας.

§. 5.

lin. 34. γαλβαὰθ] R. a. ἐν ῥαμᾶ γαλβααθ. R. b. γαλβαάθ. R. 1. γελβαάθου.
lin. 36. προσέταξεν] R. a. 1. ἐκέλευσε, ille ſtatim συλλαβεῖν.

§. 6.

Pag. 172. *lin.* 2. ἐπιβουλῆς] R. b. βουλῆς.
lin. 8. καταφρονοῦντ'] R. a. καταφρονοῦντος ἐπ' ἀληθείᾳ.
lin. 9. πέφευ. αὐτὸν] Deſunt in b.

§. 7.

lin. 16. βηθλεέμα] R. a. βηθλεέμην. R. b. 1. βηθλεέμ.
lin. 19. ἀποκρίνεται] R. a. b. ἀπεκρίνατο.
lin. 22. αἰτίᾳ τοῦ] Deſunt in b.

§. 8.

lin. 24. ποιήσει ταῦτ'] R. a. κἂν ποιῇ τις ταῦτ'.
lin. 25. ἀποκρίνεται] R. b. ἀποκρίνεται.
lin. 30. εἴ τις ἐστὶ] R. a. b. ἥτις ἐστί.
lin. 32. ἀποκρύψομαι] R. a. ἀποκρύψομαι μέν.
lin. 34. ἄνθ' ὁ.] Idem, ἐάν τε ὁ. R. b. ἄν τε hic poſt ἐμός addit εἴη.
lin. 35. ἄν τ' ἐγὼ] R. a. ἐάν τε ἐγώ.
lin. 38. διατελεῖ] R. b. διατελεῖς.
lin. 39. ἐκεῖνος] R. a. ἐκεῖ μόνος.
ibid. κἂν τρία] R. a. b. καὶ τρία ἀκόντια δὲ βαλών.

lin. 40. ἔμπροσθεν αὐτῆ] R. b. addit, καὶ ἂν ταῦτα, φεύγειν, ἀκούσει, γίνωσκε.

§. 9.

Pag. 173. *lin.* 2. τῇ δ' ἐρχομένῃ] R. b. τῇ δ' ἐχομένῃ. R. a τῇ δὲ δεχομένῃ.
lin. 18. κολάσαι] R. a. κολάσασθαι.
lin 22. αὐτόχειρ] Idem, αὐτόχειρα.

§. 10.

lin 23. ἐκπηδήσας ἀπὸ τῆ] R. b. ἐκπηδῆσαι τῆ.
lin. 24. αὐτὸν μὲν] R. a. ἑαυτὸν μέν. in eo poſt ἀπολέσθαι deeſt τῆ.
lin. 26. γυμναζόμενος] Idem, γυμνασάμενος.
lin. 28. ὁ δ' ἐν ἐρημίᾳ] R. b. ἦν δ' ἐρημία.
lin. 29. ἅμα φανεὶς] R. a. b. ἀναφανείς. mox πρὸ τῶν.
lin. 32. καὶ τὴν μίαν] R. b. εἰς τὴν μίαν.

Cap. 12. §. 1.

lin. 35. ναβᾶν] R. a. ναβαῦν. R. b. 1. ναβάν.
ibid. ἀχιμέλεχον] R. b. 1. ἀβιμέλεχον ubique.
lin. 38. ἴφαν] R. a. b. ἴφηςιν.
ibid. εὐωδίας] R. a. b. 1. εὐωδίας.
lin. 39. βουλόμενος] R. a. βουλόμενος. ſtatim pro μαθεῖν. R. 1. habet λαβεῖν.
lin. 40. προσέταξε] R. b. προσέταξεν.
lin 41. τυχὼν δὲ] Idem, τυχόντα δέ.
lin 42. ὅπλον] Idem, ὅπλον.
lin 43. γενόμενος] R. a. b. γενόμενοι. mox b. δώηγος δέ.

§ 2.

Pag. 174 *lin.* 2. γιτθὰν] R. a. γεθάν.
lin. 6. παρεῖναι] R. a. παρεῖναι. R. b. παρεῖσιν.
lin. 8. γενέσθαι] R. a. γεγενῆσθαι.

§ 3.

lin. 11. ἀδυλλάμη] R. a. ἀδυλλάμη. R. b. ἀδολλαάμη.
lin. 14. τὰ ἐκείνου] R. a. b. τὰ ἐκείνῳ. mox, ὡσεὶ πέτρα.
lin. 17. καθ' αὑτῶν] Iidem, καθ' αὑτόν. R. 1. καθ' ἑαυτόν.

§. 4.

lin. 21. σάρην] R. a. σάρην.
lin. 25. ποιήσειν] R. b. συμποιήσειν.
lin 26. πρὸς αὐτὸν] R. a. b ἦν, πρὸς αὐτόν.
lin. 27. ἔτι προσαγ.] Deſunt in b.
lin. 32. προσέθετο αὐτῷ] R. b. προσέθετο. R. a. προστίθεσθαι.
lin. 37. δώηκος] R. b. δώηγος & ſic deinceps.
lin. 38. νωβὰν] R. a. ναβαῶ. R. b. ναβάν.

§. 5.

lin. 43. ἀχαρι] R. b. ἀχάριστον.
lin. ult. τῆς βασιλείας] R. a. b. 1. τῆς ἐμῆς βασιλ.

§. 6.

Pag 175. *lin.* 13. ἀληθῶς] R. a. b. ἀληθῆ.
lin. 16. ὁμοίως] Iidem, ὁμοίως.
lin. 17. ἀχιμέλεχον] R. a. b. ἀβιμέλεχον.
lin 19. νόβαν] R. a. νομβάν. R. b. ναβάν.
lin. 20. αὐτὸν τε] R. a. b. αὐτὸν δέ. mox ἀβιμέλεχον.

§. 7.

lin. 26. καὶ μένειν] R. b. καὶ μένειν.
lin. 30. τὸ δίκαιον] Idem, τὸ μέτριόν τε καὶ δίκαιον.
ibid. εὔνοιάν τε] R. a. b. πᾶσαν εὔνοιάν τε καὶ σπουδήν.
lin. 33. ὃν μέλλοι] Iidem, ὃν μέλλει.
lin. 41. καὶ ἀρεστὰ τῷ θεῷ] Iidem, ἀρεστὰ καὶ θεῷ.
lin. 43. καὶ ἀπήγαγεν.] R. b. καὶ ἀπήγαγεν.
Pag. 176 *lin.* 1. ἀπέθανον] R. a. ἀπέθανεν.
lin 3. κτίσαιν] R. a. κτίσαι. R. b κτίσαι.
lin. 4. ἀριστοκρατίαν] R. a. ἀριστοκρατίαν.
lin. 8. τὸ καὶ μετ'] Idem, τὸ καὶ μετ'.

Cap. 13. §. 1.

lin. 16. κιλλανῶν] R. 1. κελανῶν.
lin. 30. ἐγγελαίν] R. b. ἐγγεδών.

§. 2.

lin. 32. καπλώ] R. a. 1. κοιλώ mox R. b. ζηφίνη.
lin. 34. βασιλεύσειν] R. b. βασιλεύσει ... ἕξει ... φιλοῦ.
lin. 36. ποιησάμενος] R. a. ποιησάμενοι.
lin. 40. ζιφηνὰς] Sequitur in b. αὐτόν. ὁ δὲ ... ζιφίνας.
lin 42. ἐπ' αὐτῶν] R. a. b. ἐπ' αὐτόν. mox b. ζιφίνης & ſic ubique, & inferius a. φυγήν.
Pag. 177. *lin.* 5 κατασχήσειν] R. a. κατασχήσει.
lin. 6. φιλοτιμίας] Deeſt in a. & b.
lin. 7. προεδρίαν] R. a. b. ἐπιθυμίαν τε καὶ προεδρίαν.

§. 3.

lin. 16. ἀπέστρεψε] R. b. ἀπέστρεψέ τε.

§ 4.

lin. 18. ἐγγαδηνῆς] R. a. ἐγγαδήνης. R. 1. ἐγγαδηνῆς.
lin. 20. ἐγγαδηνοῖς] R. a. b. ἐγγαδηνοῖς. R. 1. ἐγγαδηνοῖς.
lin. 28. ἀμπέσχετο] In a. emend. ἠμπέσχετο.
lin. 30. οὐκ ἐμὲ δεῖ] R. a. ἐμὲ οὐ δεῖ.
lin. 31. ἐκλιπὼν] Idem, ἐκλιπόντος.
ibid. ἀπέκοψεν] ἔκοψεν ἀκρέων τὴν εἶχεν.
lin. 32. προσκυνεῖται] R. a. b. προσκυνεῖ τε.
lin 36. ἐπ' ἀμφοτέρων] R. b ἐπ' ἀμφοτέρων.
lin. 38. τοίνυν] Idem, ἴσθι τοίνυν.
lin. 39. ἐμβαλοίμην] R. a. b ἐμβαλοίμην.
lin 41. ψυχὴν καὶ] Deſunt in a. & b.
lin. 42. πῶς γὰρ] Sequitur in b. οὐχὶ ψευδῆ.
lin. 43. τὸν θεὸν] R. a. εἰς τὸν θεόν.
Pag. 178 *lin.* 2. σὺ τὴν] R a b. 1. σὺ καὶ τήν.
lin. 3. ἠδυνάμην] R. a. ἐδυνάμην.
lin. 9. σήμερον] Idem, καὶ σήμερον τὴν ἐκείνου ἀρχήν.
lin. 13. τοὺς ἐκγόνους] R. a. b. τοὺς ἐμοὺς ἐκγόνους.

§. 5.

lin. 15. κατ' αὐτὸν] R. a. κατὰ τοῦτον τόν.
lin. 17. ἐνεφάνισε γὰρ] R. a. ἀλλ' ἐνεφάνισε γάρ.
lin. 20. οὐ κοινὸν] Idem, οὐχ οἷον.
lin. 21. παθεῖν] R. a. b ἴδιον παθεῖν.

§. 6.

lin. 25. ἐμοῦ] R. b. ἐμαυτόν.
lin. 32. νάβαλος] R. a. b. 1. νάβαλος.
lin. 33. ἀγαθῆς] R. a. δ' ἀγαθῆς.
lin. 38. ἠδικησάμενος] R. b. ἠδίκησας.
lin. 39. μετανοήσει] R. a. μεταγνώσειν.
lin. 42. ἐπ' αὐτοὺς] R. a. ἐφ' ἑαυτούς. R. b. ἐπ' αὐτοῖς.
lin. 43. καταλειπόντες] R. a. b. καταλιπόντες.
Pag. 179. *lin.* 1. καταλειπὼν] Iidem, καταλιπών.
lin. 4. χρησαμένοις] R. a. χρησαμένους. R. b. χρησάμενος.

§. 7.

lin. 10. προσηγορεύετο] R. b. προσῆγον.
lin. 12. καταβαινούσης] R. a. καταβαινούσῃ. R. b. καταβαίνουσι.
lin. 20. συμπίσειν] R. a. b. συμπίεσαι.
lin. 21. ἄξιον] Iidem, ἄξιον.
lin. 25. οὐ γὰρ ἂν] ἂν deeſt in b.

§. 8.

lin. 39. ὑπερορῶντα] R. b. ὑπερορῶντος.
lin. 40. ἀξίαν] R. a. b. ἐξίαν.
lin. 42. ἀναξία] R. a. ἀναξίαν.
lin. 43. λαμβάνουσα] R. a. b. λαβοῦσα.
lin. ult. τυχοῦσα δ' αὐτῆς] R. a. τυχοῦσαν ταύτης.
Pag. 180. *lin.* 1. ἀβισάρην] R. a. b. ἀβισάρη.
lin. 2. φελτίῳ] R. b. φελτίῳ.

§ 9.

lin. 3. λισῶ] R. a. ἐλίσα. R. b. λίσα.
lin. 4. δυνάνται] In a. emend. δυνάται.
lin. 6. συκέλλα] R. a. σικελά. R. 1. σικέλλα. R. b. σάκελλα.
lin. 8. προεληλύθει] R. b. προεληλύθει.

ibid.

ibid. σκηνῇ] R. a. σκηνῇ. R. b. σκηνῇ, & addit [illegible].
lin. 9. διασκευωρεῖσθαι] R. b. διασκευωρεῖν.
lin. 10. ἀχιμέλεχον] Idem, ἀβιμέλεχον.
lin. 17. κοιμωμένῳ] καὶ παρ' αὐτῷ κείμενος κοιμωμένῳ τῷ σαούλῳ & ita in b. in quo tamen deeſt κοιμωμένῳ.
lin. 21. ἐξαναστήσεσθαι] R. a. b. ἐξαναστὰς εἶπεν.
lin. 39. πολλάκις] Deeſt in b. in quo infra legitur, ἀποκλυόμενον.
lin. 41. ἐπ' αὐτὸν] R. b. εἰπεῖν.

§. 10.

lin. ult. οἰκείαν] R. a. οἰκίαν.
Pag. 181. *lin.* 3. γίτ]ας] R. a. γίτ]ας. R. 1. γάτ]ας.
lin. 5. γίτῃ] R. a. b. ἐν τῇ γίτῃ.
lin. 15. σαρρίτας] Iidem, σερρίτας.
lin. 20. ἀγχοῦς] R. a. ἀγχίσαν.
lin. 21. ἐπολέμησε] R. a. b. ἐμίσησε.

Cap. 14. §. 1.

lin. 24. μεγάλην] R. b. μεγάν.
lin. 25. ἀγχοῦς] R. a. ἀγχίσου.
lin. 26. ἥξειν] R. b. ἐκέλευσε.
lin. 28. ποιήσειν αὐτὸν] Deeſt in b. αὐτόν.
ibid. καὶ τοῦ ἀγῶνος τοῦ] R. b. καὶ τοὺς ἀγῶνας τοὺς ... χωρήσαντας.

§. 2.

lin. 36. πεδίῳ] Idem, στρατοπεδίῳ.
lin. 41. ἀποκεκρυμμένην] Idem, ἀποκεκρυμμένην.
Pag. 182. ἐκκαλυμμένον] Idem, ἐκκαλυμμένον ... γινομένῳ περὶ χωρῶν.
lin. 2. ἀναγόντες] R. a. b. 1. ἀνάγειν τάς.
lin. 4. ἐνδώρῳ] R. b. δώρῳ. R. a. αἰνδώρῳ. R. 1. δώρου.
lin. 5. ἀπεκδύς] R. a. b. 1. μετεκδύς.
ibid. ὄντας] R. b. ἄνδρας.
lin. 6. ἔνδωρον] R. a. αἴνδωρον. R. b. δῶρον.
lin. 7. ἥκει] R. b. ἥκη.
lin. 10. παρ' ἄλλον] R. a. b. παρ' ἄλλον.
lin. 18. περικείμενον] Deeſt in b.
lin. 24. προνοησάμενον] R. a. b. προνοησόμενον.
lin. 26. καταλειπότος] Iidem, καταλελοιπότος.

§. 3.

lin. 36. ἀγνοουμένην] R. b. ἀγνοούμενον.
lin. 37. τὴν ἰσχύν] R. a. καὶ τὴν ἰσχύν.

§. 4.

Pag. 183. *lin.* 1. ἐμὲ ἀμείνω] ἐμὲ deeſt in b.
lin. 2. ὅ τις] R. a. τε τίς.
lin. 5. ἀμοιβῆς] R. a. b. ἀμειβομένη.
lin. 10. τούτων] Iidem, τούτου.
lin. 11. ἕξομεν] Iidem, ἕξομεν.
lin. 13. ζηλοῦντα] R. b. ζηλοῦν.
lin. 14. δυνησόμενον] R. a. δυνησόμενα.
lin. 23. καταλειπεῖν] R. a. b. καταλιπεῖν.
lin. 24. μονήρη] R. b. ζωήν.
lin. 26. ἀξίῳ] Idem, ἄξιος.
lin. 28. ἐπειδ' ἂν ᾖ] R. a. b. ἐπειδὰν ᾖ.
lin. 37. τεκμήριον] Iidem, ἐγώ γε τεκμήριον κρίνω.
lin. 38. προσῆκε] R. b. προσήκει.
lin. 40. ἐξὸν] R. a. b. ἐξόν.
lin. 43. φανῶ] Iidem, φανοῦμεν: mox in a. χρώμενοι. in b. χρῆσθαι.

§. 5.

Pag. 184. *lin.* 2. ἀγχοῦς] R. a. ἀγχίσου.
lin. 15. ἐπαγόμενον] R. a. b. ἐπηγόμενον.
lin. 17. εἰσβάλλουσιν] Iidem, ἐμβάλλουσιν.
lin. 18. σίκελλαν] R. b. σίκελλαν. R. 1. σίκελλαν.
lin. 20. σικέλλαν] R. a. σικελάν, καὶ ἐπυρπόλησαν, καί.

§. 6.

lin. 22. σίκελλαν] R. a. σικελάν.
lin. 25. παρῄει] R. a. b. παρῄειν.
lin. 26. θηλείων] Iidem, θηλειῶν ... κινδυνεύσειν.
lin. 29. ἀβιαθάρην] R. b. ἀβιάθαρ.
lin. 33. χείμαρρον] R. b. χείμαρρον ſtatim idem βάθραν & a. βάθραν.
lin. 39. σίκελλαν] R. a. σικελάν.

lin. 40. αὐτοῖς] Deeſt in b.
lin. 42. ἀπολαβόντας] R. a. ἀπολαύοντας. R. b. ἀπολαύοντας.
lin. ult. εὐωχεῖσθαι] R. b. κατευωχεῖσθαι.
Pag. 185. *lin.* 3. περιπέσοιεν] R. a. b. περιπέσοιεν.
lin. 4. ἔφθασαν] R. b. ἔφθασαν.
lin. 6. ἀπέσφαττε] Idem, ἀπέσφαττον.
ibid. ὥρας] Idem, ἡμέρας.
lin. 11. καταλελοίπασιν] R. a. b. καταλελοίπεσαν.
lin. 12. αὐτοῖς] R. b. αὐτοὺς ... γὰρ, ἀλλὰ μᾶλ.
lin. 13. ἀγαπητὸν ὅ] ὅ deeſt in b.
lin. 16. αὐτῶν ... στρατευσαμένοις] R. a. b. τὰ αὐτῶν συστρατευσαμένοις.
lin. 19. σικέλλαν] R. a. σικελᾶν. mox διεπέμψατο.
lin. 20. σικέλλαν] Idem, σικελᾶν.

§. 7.

lin. 28. ἀμινάδαβος] Idem, ἀμιναδάβος. mox R. b. μελχίς.
lin. 30. καρτερὸν] R. b. τὸ καρτερὸν ἔχων ἀεί.
lin. 35. τοὺς πολεμίους] Idem, τοῖς πολεμίοις.
lin. 37. καὶ μὴ δυνάμενος] Idem, ἀδύνατον μήθ' ἵστασθαι, μήθ' ἐπεκφεύγειν. διαβαλὼν δ' αὐτῷ.
lin. 40. οἷαν] R. a. b. ὁποίαν.
lin. ult. γελβοῖ] Iidem, γελβοί.
Pag. 186. *lin.* 3. ἔφυγον] R. a. 1. κατέφυγον.

§. 8.

lin. 9. βηθσάν] Iidem, βηθσάν.
lin. 10. ἰαβισσῷ] R. a. ἰαβίσσῳ. R. b. ναβῇ. R. 1. ἰαβῇ.
lin. 15. καὶ τῶν παίδων] R. a. b. καὶ τὰ τῶν παίδων.
lin. 16. ἰαβισσὸν] R. a. ἰάβισαν. R. 1. ἰάβισαν.
lin. 17. ἰαβισσηνοὶ] R. a. ἰαβισσηνοί. R. b. ἀβισσηνοί. Ille ſtatim, πανδημεί.
lin. 19. ἦγον] R. a. ἤγαγον.

§. 9.

lin. 22. ἀχιμελέχου] R. a. b. ἀβιμελέχου & infra ἀβιμέλεχον. In marg. a. legitur, μ'. ἔτη ἐβασίλευσε σαούλ.

Lib. 7. Inſcript.

Pag. 187. *lin.* 4. χεβρῶνι] R. b. γιβρῶνι τῇ.
Poſt titulum cap. 4. additus eſt titulus in a. & b. ἡ γινομένη στάσις ἕνεκεν τῆς τυραννίδος βασιλέα καὶ δαυίδου φιλίας.
lin. 15. ὑπὸ παιδὸς] R. a. b. ὑπὸ τοῦ παιδός.
lin. 19. ἀνῆλθε] R. b. κατῆλθε καὶ ζῆτας εὐδαιμόνως ἔτι προσελθών.
lin. 21. ἀργυρεῖα] Idem, ἀργύρια.
Poſt indicem capitum ſequitur in a. & b. περιέχει ἡ βίβλος χρόνον ἐτῶν τεσσαράκοντα.

Cap. 1. §. 1.

Pag. 188. *lin.* 7. σίκελλαν] R. a. σικελάν. & infra σικελᾶ.
lin. 11. τίφρον περιεχόμ.] R. b. τίφρον περιεχόμενος.
lin. 13. ἧκε] R. a. b. ἥκει.
lin. 24. διηκρίβωσε] R. a. b. ὅλην διηκρίβωσε.

§. 2.

lin. 34. χεβρῶνα] R. b. γιβρῶνα.
lin. 35. σίκελλαν] R. a. σικελάν. mox in a. & b. ἐπαγόμενος.
Pag. 189. *lin.* 1. ἰαβισσῷ] R. a. ἰαβίσῳ. R. b. ἰαβισσῷ.
lin. 3. ἀποδώσειν] R. a. b. ἀποδώσει.
lin. 4. κεχειροτόνηκε] Iidem, κεχειροτόνηκεν.

§. 3.

lin. 5. ἀβίνηρος] Iidem, ἀβίννηρος.
lin. 7. ἐπιτυχὼν] R. b. ἐπιτυχών.
lin. 10. μαναλὶν] Idem, μανάλιν, & infra παρεμβολήν.
lin. 11. ἀβίνηρος] R. a. b. ἀβίννηρος.
lin. 13. ὀργισθεὶς] Iidem, ὤργιστο γὰρ αὐτοῖς βασιλέα τὸν δαυίδην κεχειροτονηκόσιν. ἀπελύετο δ' αὐτῷ πεμφθεὶς ὑπὸ δαυίδου, σαρουίας μὲν παῖς, πατρὸς δὲ σουρὶ (R. b. σουρὶ) ἐκ δὲ τῆς ἀδελφῆς τῆς ἐκείνου γεγονὼς αὐτῷ ἰωάβος, ἀρχιστράτηγος ὢν αὐτοῦ.
lin. 16. γαβαὼ] R. b. γαβαών.

lin. 17. ἀβεννῆρα] R. a. b. ἀβεννῆρον.
lin. 18. ἔχει] R. b. ἔχοι.
lin. 29. ἵππων] R. a. ἵππον.
lin. 30. αὐτὰ καὶ τὸ] Idem, ὃς καὶ τὸν.
lin. 31. ἐκκλεισθεὶς] R. a. b. ἐγκλεισθεὶς.
lin. 33. ἀφέμενος] R. a. ἐφέμενος.
lin. 35. κτεῖναι] R. b. κτείνας.
lin. 36. ἐπιμείναντος] R. b. ὑπομείναντος. ſtatim R. a. & b. τὴν δίωξιν.
lin. 39. ἀβισσαῖος] R. a. ἀβεσσαῖος. R. b. ἀβεσσαῖος.
lin. 42. ἐμμαθὲν] R. a. ἀμμάταν. R. b. ἐν μαθέν.
lin. ult. αὐτῆς τε] R. b. αὐτῷ τε.
ibid. ἀναχεχωρηκότος] R. a. ἀνακεχωρηκότος. R. b. ἀνακεχωρηκότος.
Pag. 190. *lin.* 1. καὶ φησαῖος] Abſunt ab a.
ibid. εἰς ἱερὰν] In b. deeſt εἰς.
lin. 4. σημάναι] R. b. σημᾶναι.
lin. 5. ἐπιχειρεῖν] Idem, ἐπιχειρῶν.
lin. 8. ἰώαβος] Idem, ὁ ἰώαβος.
lin. 11. ἀβισσαῖος] R. a. b. ἀβεσσαῖος & mox πατρῷον.
lin. 12. χεβρῶνα] R. b. γεβρῶνα & ſic deinceps.

§. 4.

lin. 17. ἀχίνας] R. a. ἰχίνας.
lin. 18. δανιῆλος] Idem, δαλούηλος.
lin. 19. γεσσιρῶν] R. a. b. γεσσηρῶν.
lin. 20. ἀγγίτης] R. a. ἀγίθης. R. b. αἴθης.
lin. 21. πέμπτον δὲ] Sequitur in a. σαφατίαν τὸ ἀβιταάλης, καὶ τὸ ἕκτον ἰεθρόαν τὸ αἰγλᾶς ἐπωνόμαζεν. in b. pro γεθρεὰν καὶ γάλα legitur γεθερεὰν τὸ γαλαάδ. cætera ut in a.
lin. 22. συμπεσόντων] R. a. b. συμπεσόντων.
lin. 23. ἀρχιστράτηγος] R. b. ἀρχιστράτηγος.
lin. 27. σιβάτη] R. a. b. σιβάτη.
ibid. ἰεβόσθη] R. b. ἰεβόσθε & ſic infra.
lin. 33. πάσης χώρας] R. a. b. πάσης τῆς χώρας.
lin. 36. μελχάλην] R. b. μελχάλην & ſic infra.
lin. 38. φελτίου] R. a. b. ὀφελτία, ὃ τότε.
lin. 41. ταξιάρχους] R. a. addit καὶ χιλιάρχους.
lin. 43. οἱ βούλονται] Idem, ἡ βούλονται.
Pag. 191. *lin.* 2. ὡς καὶ ἀβὴρ] R. a. b. ὡς καὶ τὴν ἀβεννήρου γνώμην ἣν πρότερον εἶχον αὐτοὶ περὶ … προσέλαβον. R. b. ὡς τὴν ἀβεννήρου γνώμην ἣ πρότερον εἶχεν αὐτοὶ περὶ … προσέλαβον.
lin. 4. μετεβάλλοντο] R. a. μετεβάλοντο.
ibid. συγκαλεῖται] R. b. συγκαλεῖ.
lin. 11. ξενήσαντος] R. b. ξενίσαντος. R. a. ξενίσας.

§. 5.

lin. 13. διαλιπὼν] R. a. b. διαλιπών.
lin. 29. βησιρᾷ] R. a. βησηρᾷ. R. b. βησήρα.
lin. 31. τῇ πόλει] R. a. b. τῇ πύλῃ.
lin. 33. ἀποσπᾷ] R. b. ἀποσπασαμένου τὸ οἰκείον, αὐτόν.
lin. ult. περιποιεῖσθαι] Idem, ποιεῖσθαι.
Pag. 192. *lin.* 1. ἤδη ὑπερβ.] R. a. b. τότε δὲ ὑπερβ.
lin. 2. συμφορᾶς] R. b. συμφορᾷ.
ibid. καὶ χαλεπώτερα] Idem, χαλεπώτερον.
lin. 3. ἔργα πάντες] R. a. b. ἐν φόβῳ ἔργα πάντες τοῦτ᾽ ἀποβαλεῖν.

§. 6.

lin. 7. οἶκον αὐτοῦ] Iidem, οἶκον ὅλον αὐτοῦ.
lin. 9. ἤμελλε] In a. emend. ἤμελλε.
lin. 10. τοῦτον] R. a. τοῦτο. R. b. τούτοις.
lin. 11. περιρρηξαμένους] R. a. b. περιρρηξαμένων.
lin. 12. ἐνδυσαμένους] R. a. ἐνδυσαμένων. R. b. ἐνδυσῶσι.
lin. 14. πρὸς τὸ ζῶντα] R. a. b. πρὸς ζῶντα.
lin. 22. αἰξιώσεως] R. b. ἀξιώσεως.
lin. 24. λογιζομένους] R. a. λογιζομένοις. R. b. λογιζομένου.
lin. 25. ἐποίησε] R. a. ἐποίησεν. Neutrum in b.
lin. 26. ἦν εἰκὸς] R. a. ἦν εἰκὸς μὲν ἦν, ὡς. R. b. ὡς εἰκὸς ἦν ἐλθεῖν.

lin. 28. ὁ τυχὼν] R. b. οὐχὶ τυχὼν λύπη φίλων ἀνδρός.
lin. 31. ἐπιστάσθε δὲ] Idem, ἐγὼ δ᾽ ἐπίσταμαι ὡς.

Cap. 2. §. 1.

lin. 40. ἱερώμενος] R. b. ἐρρίμμενος ἠῶν βασιλεὺς ἰερῶν ὁ θεῖος.
Pag. 193. *lin.* 5. κλείσαι] R. a. κατακλείσειν.

§. 2.

lin. 21. τοιοῦτο] R. a b. τοιοῦτον.
lin. 25. διήλαυνεν] Iidem, διήλαυνεν.
lin. 27. καταγωνισαμένων] R. a. καταγωνισαμένου.
lin. 29. τοιούτους εἶναι] R. b. τοιούτου καὶ.
lin. 35. σάδακος] In a. emend. σάδωκος. R. b. σάδωκος.
lin. 38. οἱ τὸ] οἱ deeſt in a. & b.
lin. 39. μανασσίτιδος] R. a. b. μανασσήτιδος.
lin. 42. μόνη] deeſt in a.
Pag. 194. *lin.* 2. αἴζειρα] R. a. b. ἀνήρ.
lin. 3. ὡπλισμένων] R. a. b. ὡπλισμένον θυρεὸν. & ſupra μανασσήτιδος.
lin. 4. περικεφαλαίας] Iidem, περικεφαλαίαν καὶ ῥομφαίαν.
lin. 5. τὸ πλῆθος] Iidem, πᾶν τὸ πλῆθος.
lin. 7. τὸ δαβίδην] Iidem, βασιλεύσει τὸ δαυίδην.

Cap. 3. §. 1.

lin. 15. καταπληξόμενος] R. a. καταπληξόμενος.
lin. 19. στρατηγείαν] R. a. b. στρατηγίαν.
lin. 22. ἀντιβὰς ἐβόησεν] Iidem, ἀναβὰς ἐβόησε.

§. 2.

lin. 29. βασίλεια] R. a. βασίλειον τά.
lin. 31. ὁρισμὸς] R. a. καὶ χώρισμος. R. b. καὶ ἱερισμός.
lin. 33. κατεσκεύασαν] R. b. κατεσκεύασαν.

§. 3.

Pag. 195. *lin.* 1. ἐφθὰ] R. a. b. ἐφθά.
lin. 6. ἕνδεκα ἀριθμὸν] Iidem, ἐννέα τὸν ἀριθμόν. Mox R. a. ἀμαζεμνὲς … ἐλιείμ, φαλναγὲ, ναφὴν. R. b. ἀμασὶ, ἐμνεζεβὰν, νάθαν, σαλομῶνα, ἰεβαρῆς ἐλιὴν, φαλναγέης, ναφὴν, ἰαάς.

Cap. 4. §. 1.

lin. 14. γιγάντων] R. a. b. τιτάνων.
lin. 21. ὑπολάβοι] Iidem, ὑπολάβοι.
lin. 22. στρατιὰν] Iidem, στρατιάν.
lin. 23. βαρύτητα] R. b. βραδύτητα.
lin. 24. συνεχῶν] R. a. συνεχῶν τε.
lin. 26. ὑπερβαλοῦσι] R. a. b. ὑπερβάλωσι.
lin. 28. τριπλασίῳ] R. b. τριπλάσιος στρατὸς ἐπῆλθεν.
lin. 33. ἐν αὐτῷ] R. a. b. ὁ καιρὸς ἐν αὐτῷ προσέταττο
lin. 35. συμβολῆς] Iidem, πρώτης συμβολῆς.
lin. 36. γεζάρων] R. b. γαζάρων.

§. 2.

lin. 41. καριαθιαρείμ] R. a. b. καριαθιαριμά.
Pag. 196. *lin.* 5. καὶ σὺν] Iidem, καὶ πᾶν σύν.
lin. 8. χειδῶνος] R. a. χείδανος. R. b. χελλῶνος.
lin. 16. ὠβαδάμη] R. a. ὠμαδάρου. R. b. ὠβαδάρου, & ſic infra.
lin. 19. ὠβεδάμου] R. a. ὠμαδάρου.
lin. 20. παρὰ πᾶσι] R. a. b. γέγονε παρὰ πᾶσι.
lin. 24. χροτῶντος] R. b. κροτοῦντος.
ibid. μιχάλην] R. a. μελχόλην. R. b. μελχάλην & ſic infra.
lin. 28. ἰσχαρίτην] R. b. ἰσχαρίτην.
lin. 29. τηγανιστὸν] R. a. b. τηγανιστόν.
lin. 30. ἔπεμψεν] R. b. ἀπέπεμψεν.

§. 3.

lin. 31. μιχάλη] R. a. μελχώλη.
lin. 38. μιχάλης] R. a. μελχόλη.
Pag. 197. *lin.* 1. ναθάνῃ] R. b. νάθα & ſic infra.
lin. 4. φανέντος] Sequitur in a. & b. καὶ φράσαι κελεύσαντος τῷ.
lin. 6. βαλσαμίνου] R. b. βαλσαμίνου.
lin. 7. ἐπιτρέψας] R. a. ἐπιτρέψειν.
lin. 18. τηλικοῦτο] Idem, τηλικοῦτον mox a. b. ἡγεμονίας.

Cap. 5. §. 1.

lin. 23. ἐκστρατεύσειν] R. a. b. ἐκστρατεύειν.

lin. 27. ἑτοίμην] Iidem, ἑτοίμην καὶ παρεσκευασμένην.

lin. 30. ἐπὶ τῇ τ̃] ἐπὶ deeſt in a. & b.

lin. 33. ἀδράζαρον] R. a. ἀδραάζαρον. R. b. ἀδράζαρον, & ſic infra.

§. 2.

lin. ult. ἀπαλλάξαι] R. a. ἀπήλλαξε.

Pag. 198. *lin.* 2. τ̃ ἀδάδυ] Idem, καὶ τ̃ δαυίδυ.

lin. 7. ἡτλᾶτο] R. b. ἡττῆτο.

§. 3.

lin. 25. Βεθλαία] Idem, Βεθλαίῳ.

§. 4.

lin. 30. ἀδράζαρον] R. a. ἀδραάζαρον. R. b. ἀνδράζαρον.

lin. 31. περὶ αὐτὸ] R. b. περὶ αὐτῷ.

lin. 36. Θαίμαν] R. a. Θάρμαν.

lin. 40. μόνα] R. b. μόνον.

Pag. 199. *lin.* 3. ἰωσάφατ] R. a. b. ἰωσάφατον. mox in a. τ̃ ἀχίλυ υἱόν.

lin 5. σείσαν] R. b. σίζαν.

ibid. Βαναίᾳ] R. a. Βαναίᾳ τ̃ τῷ ἰωάδυ. ſtatim b. τὸν ἰωάδυ τ̃.

§. 5.

lin. 10. ὀφίλακαι] R. a. b. ὡς ὤφειλεν.

lin. 20. προτρέπεται] Iidem, προετρέπετο.

lin. 23. τερπνίζης] R. b. διαίτης.

lin. 24. σιβα] Idem, σιβάν.

lin. 25. δεδωρῆσθαι] R. a. b. δεδωρῆσθαι.

lin. 32. μίχανον] R. a. μείχανον.

Cap. 6. §. 1.

lin. 35. αὐτὸ παιδὸς] R. b. ἑαυτὸν τ̃ παιδός.

Pag. 200. *lin.* 8. σωβᾶν] Idem, σωβᾶ.

lin. 9. τ̃ ἐκ τ̃ μιχᾶς καλ. χώρας] R. a. τ̃ ἀμαληκιτῶν χώρας.

§. 2.

lin. 24. προπεμψάμενος] R. a. b. προϲεψάμενος.

§. 3.

lin. 32. μανθάνοντας] Iidem, μαθόντας.

lin. 40. σάβεκαι] R. a. σίβεκον. R. b. σιλδέκον.

Pag. 201. *lin.* 2. ἀρσμαβά] R. a. b. ἀρσεβαθά.

Cap. 7. §. 1.

lin. 5. ἔθος] Iidem, ὡς ἔθος.

lin. 6. Βεεθσαβὴ] R. a. Βεερσαβή. ſtatim b. ἡτλᾶται.

lin. 7. τ̃ ἐπιθυμίας] R. a. τὴν ἐπιθυμίαν.

lin. 10. μὲν τ̃ ἰωάβυ] R. b. τ̃ ἰωάβυ μέν.

lin. 16. ταῦθ' ὁ] Idem, τοῦθ' ὁ.

lin. 20. μετὰ τ̃] τ̃ deeſt in b.

lin. 22. ἀντιστράτηγον] R. a. ἀρχιστράτηγον.

lin. 24. προσποιεῖσιν] Idem, προσποιεῖσιν.

lin. 25. τὴν ἐπιθυμίαν] R. a. b. ἐπιθυμίαν.

lin. 27. αὐτὸς τῦτο] R. a. αὐτοῖς τῦτο.

lin. 39. ἐξορμήσοντας] R. a. b. ἐξορμήσαντας.

lin. 43. αἰφνηδίως] Iidem, αἰφνιδίως. mox καὶ δρόμῳ.

Pag. 202 *lin.* 3. ἐν μέσῳ] Sequitur in a. ἐνίος τ̃ καὶ ἄλλοι, τελευτᾷ, συγκαταπεσόντων καὶ ἑτέρων. in b. ἅμα δ' αὐτῷ ἐνίοι καὶ ἄλλοι, τελευτᾷ, συγκαταπεσόντων ἑτέρων.

§. 2.

lin. 7. ὀργὴν] R. b. ὀργῇ.

lin. 8. δυσφορῶντος] R. a. καὶ δυσφορῶντος.

lin. 12. πέτρᾳ] R. b. πέτρᾳ.

ibid. δυσχερέστατον] R. a. b. δυσχερές.

lin. 15. φεύγειν] Iidem, φυλάττεσθαι.

ibid. ἔχοντα] R. b. ἔχοντα ita & a. qui addit ἔγνω.

lin. 17. λέγειν] R. b. ἀπολθόντα λέγειν.

lin. 18. κατ' αὐτὸν] Idem, κατ' αὐτῶν.

lin. 19. ἐπιπλείσασι] Idem, ἔτι πλείοσι.

lin. 20. ἐκπολιορκήσαντας] R. a. ἐκπολιορκήσαντας.

lin. 23. Βεεθσαβὴ] Idem, Βεερσαβή.

lin. 25. ἀγάγετο] R. a. b. ἄγεται.

§. 3.

lin. 26. νάθαν] R. b. νάθα.

lin. 34. συνδιαλόμενος] R. a. b. συνδιαιρούμενος.

lin. 39. καὶ τὸ τετρ.] τὸ deeſt in a. & b.

lin. 40. ἀπαιτήσαι] R. a. b. ἀπαιτήσαι.

lin. 41. παθῶν] R. a. δεινὰ παθῶν. ſtatim b. ἀφ' ἑαυτοῦ.

lin. ult. δόντος δ' αὐτῷ] R. a. δόντος αὐτῷ.

Pag. 203. *lin.* 2. ἔχοι] R. b. ἔχει.

lin. 5. κρύφα τῦτο] Idem, τῦτο κρύφα.

lin 9. ὀργὴν] In a. emend. ὀργῆς.

§. 4.

lin. 17. τῇ δ' ἑβδ.] R. b. τῇ τ̃ ἑβδ.

lin. 19. τέκνυ πόθῳ] In a. eraſum πόθῳ in b. πόθῳ τέκνυ.

lin. 32. Βεεθσαβῇ] R. a. Βεερσαβῇ.

lin. 33. προσηγόρευσε] R. b. τῦτον προσηγόρευσε, ὅτως νάθα. R. a. ὅτως νάθαν.

§. 5.

lin. 36. ἄρξαντο] Sequitur in b. καὶ ταμείας ὡς μὴ τελέως. in a. καὶ τῦτο ταμιευόμενος ὡς μὴ τελέως αὐτὸς ἐπιλιπεῖν.

lin. 37. χρώμενοι] R. a. b. χρωμένας.

lin. 38. ἀφαιρεῖσιν] Iidem, αἱρεῖσιν.

lin. 39. ἐπιχραφεὶν] R. b. ἐπιφερήν.

lin. 43. σαρδόνυχα] R. a. σαρδόνυχον. R. b. σαρδόνυχος.

lin. ult. κεφαλῆς] Sequitur in a. & b. διὰ παιδός.

Cap. 8. §. 1.

Pag. 104. *lin.* 5. Θημάρα] R. a. Θάμαρα. R. b. Θημάρ.

ibid. ἀβεσαλώμω] R. b. ἀψαλώμῳ.

lin. 6. πρεσβύτατος] R. a. b. πρεσβύτερος.

lin. 15. ἀπηρέσατο] Iidem, ἀπηρέσατο.

lin. 17. νόσῳ] R. a. b. νόσῳ, τέτω γινομένω. κατασκευὴν οἰκῶ. habet tantum ποσὸν ὄν.

lin. 19. ἔχει] R. a. b. ἔχοι.

lin. 20. αὐτῷ ποιῆσαι] R. a. ποιῆσαι αὐτῷ.

lin. 21. γινομένης] R. b. γινομένῃ. mox ἥδιον.

lin. 24. ἀπηλλαγμένον] R. a. b. ἀπηλλαγμένος.

lin. 28. ἀσεβήσης] Iidem, ἀσεβήσεις.

lin. 30. συνεβούλευε τι] R. a. συνεβουλεύετο.

lin. 33. μνηστιζόμενος] R. a. b. μνηστιζόμενος.

lin. 34. ἀμμῶνα] R. b. ἀμνῶνα.

lin. 36. μόνον] Deeſt in b. idem & a. παραχρῆμα δὲ.

lin. 40. πόλεως] R. b. addit μέσης.

lin. 41. ἀβεσάλωμος] Idem, ἀψάλωμος.

lin. 42. ἔχει] Idem, ἔχειν.

lin. 43. ὑβρισθεῖσα] Idem, ὑβρίζεσθαι.

lin. ult. ᾗ τ̃ πρόσθεν] Idem, πρόσθεν ὄν.

Pag. 205. *lin.* 1. ἀβεσαλώμῳ] Idem, ἀψαλώμῳ & ſic infra.

§. 2.

lin. 4. ἐμοί γε] γε deeſt in b.

lin. 7. Βιλσεφὼν] Idem, Βισσεφῶν.

§. 3.

lin. 17. δυναμένης] R. a. δοκῦσι γενομένης. R. b. δοκῦσι γινομένοις.

lin. 24. Θημάρας] R. a. b. Θαμάρας.

lin. 27. παρ' ἐλπίδα] Iidem, παρ' ἐλπίδας.

lin. 29. γεσύρας] R. a. γεθσύρων. R. b. γεσσύρων.

§. 4.

lin. 35. παίδων] R. a. b. ὡς παίδων ... διενεχθέντων.

lin. 36. Φανέντος] Idem, ἀποφανέντος.

lin. 38. αὐτῆς δὲ] Iidem, αὐτῇ δὲ.

lin. 39. αὐτὴν] Deeſt in b.

lin. 42. ὑπολαβὸν] R. a. b. ὑπολαβών.

ibid. χάριν] Iidem, χάριν μὲν ἤδη σε.

lin. ult. κατοικτειρομένη] R. a. κατοικτειρόμενος.

Pag. 206. *lin.* 1. μοι ᾖ] R. a. b. μοι εἴη.

lin. 2. δεδοικέναι] R. b. δεδοικέναι.

lin. 3. ἀνόητον δ' ἂν] R. a. b. τελέως δ' ἂν ἀνόητον.

lin. 4. τῷ παιδὶ] R. a. τὸ παιδὶ γνώμην ἀποθανόντος τ̃ υἱῦ, ἄλλον ἐκείνως. συνῆκε δ' ὁ.

lin. 5. σκέψιν] R. a. b. σκῆψιν.

lin. 8. ἀφηκέναι] R. a. ἀφεικέναι. R. b. ἀφικέναι.

lin. 9. γεσύρας] R. a. γεθσύρων. R. b. γεσσύρων.

§. 5.

lin. 10. προσέπεμψε] Sequitur in b. τ̃ ὁ βασιλεὺς πρόσθεν.

lin. 15. πᾶν τὸ εἶδος] R. a. πάντας τῷ εἴδει.
lin. 17. μόλις αὐτὸν] R. b. μόλις αὐτὴν.
lin. 21. ἐδεῖτο αὐτῷ] R. a. b. ἐδεῖτ' αὐτῷ.
lin. 23. καταμελήσαντος] R. a. καταμελήσοντος.
lin. 25. πυθόμενος] R. a. b. πυνθανόμενος.
lin. 27. δεινότερον] Iidem, δεινότερον.
lin. 30. ἡδέως] R. b. εἰς δέος.

Cap. 9 §. 1.

lin. 36. τάχα δ' αὐτῷ] R. b. ταχ' αὐτῷ. R. a. τάχα δ' αὐτῶν.
ibid. ἐπλανᾶτο] R. a. b. ἐπλανᾶτον. R. b. addit τῶν.
lin. 37. κατεσκεύαζε] R. a. κατεσκεύαζε.
lin. 38. δημαγωγήσας] R. a. b. δημαγωγῶν.
lin. 40. χεβρῶν] R. a. χεβρών.
lin. 41. γὰρ τοῦτο] R. a. b. γὰρ αὐτὸν τοῦτο.

§. 2.

lin. 43. γελμωναῖος] R. b. γελμώνιος.
Pag. 207. *lin.* 1. ἀπηγγέλθη] R. a. b. ἀπηγγέλη.
lin. 3. θαυμάζεις δ' ὅτι] Iidem, θαυμάζεις, ὅτι. ſtatim b. μηδὲ ἐπί.
lin. 4. προχειρομολήσεις] R. a. προχειρομολήσεις.
lin. 7. κοινολογισάμενος] R. a. b. κοινολογησάμενος.
lin. 10. ὅτε ἔζη] Iidem, ὅτ' ἔζη.
lin. 12. ῥυσαμένῳ] Iidem, ῥυσομένῳ.
lin. 14. παῖδας] R. b. δύο παῖδας.
ibid. σαδώκῳ] R. b. hic & ubique, σαδώκ.
lin. 18. τοῦτο ἀκουσθὲν] Idem, τοῦτ' ἀκουσθέν.
lin. 28. ἀνθυπερείσασθαι] R. a. ἀνθυπερείσασθαι.
lin. 29. ἐκείνῳ] R. b. ἐκείνου.
ibid. καταλειπών] R. b. καταλιπών.

§. 3.

lin. 30. προσελθόντι] R. a. b. προσελθόντι.
lin. 31. μετὰ ζεύγη] R. a. μετὰ ζεύγους. R. b. μετὰ ζεύγους.
lin. 33. πυνθανομένων] R. a. πυνθανομένῳ. R. b. πυνθανομένου.
lin. 34. ὑπερέχυσαν] R. a. b. ὑπεράρχυσαν.
lin. 37. χώρημα] R. a. βαουρὶ τόπου.
lin. 38. ὄνομα σεμεεὶ] Idem, σεμεεὶ μὲν ὄνομα. R. b. σαμούις μὲν ὄνομα: uterque mox ἰβάλλων.
lin. 39. μᾶλλον] Sequitur in b. ὁ σαμούις.
lin. 42. δίκην αὐτῷ] αὐτῷ deeſt in a. in b. legitur αὐτόν.
lin. ult. σεμεεὶ] R. a. ὁ σεμεῖ. R. b. σαμούιν.
Pag. 208. *lin.* 5. σεμεεὶ] R. a. σεμεῖ. R. b. σαμούις.
lin. 6. καὶ κατηγοροῦντος] R. a. b. καὶ πολλὰ κατηγοροῦντος.

§. 5.

lin. 7. παραγενομένου] Iidem, παραγενομένων.
lin. 8. καὶ δαβίδου] Iidem, καὶ ὁ δαυίδου.
lin. 9. καὶ αὐτὸν] Iidem, καὶ τὸν ἅπαντα μικρὸν χρόνον.
lin. 12. πρὸς ἅπαντα] Iidem, καὶ πρὸς ἅπαντα.
lin. 13. μεταβαίνει] Idem, μεταβαίνει.
lin. 20. παρέσεσθαι] Iidem, γὰρ ἔσεσθαι.
lin. 21. συνεργηθήσεσθαι] Iidem, συνεργήσεσθαι.
lin. 23. συμβουλείᾳ] Iidem, συμβουλίᾳ.
lin. 25. νάθαν] R. a. νάθαν.

§. 6.

lin. 31. βέβαιον] R. a. b. βεβαίαν.
lin. 32. τὴν γνώμην] Iidem, τῇ γνώμῃ. mox χρεὶ in a.
lin. 33. ἀρχίφιλον] R. a. b. φίλον.
lin. 34. γενομένων] Iidem, γενομένων.
lin. 38. ἱκανώτατον] R. a. ἱκανώτατος.
lin. 39. εἰς ἓνα] R. a. b. ἢ εἰς ἕνα.
lin. ult. συμβουλίαν] R. a. συμβουλίαν. Hic deeſt folium unum in b.
Pag. 209. καὶ ταῦτ] R. a. καὶ ταῦτα.
lin. 8. παρ' αὐτοῦ.] παρὰ αὐτοῦ.
lin. 9. συμβουλὴν] συμβουλίαν.

§. 7.

lin. 11. δέδοικεν] δέδοικε.
lin. 12. πέμψας] πέμψαντας ... συνσυμβουλευόμενα.
lin. 21. θέντα] θέντας.
lin. 27. ἀπιόντας] μείναντας.
lin. 28. προέλαβον] προείληφε.
lin. 29. ἐπίζειν] εἰς τὸ πιέζειν.

§ 8.

lin. 35. γελμῶνα τὴν] γελμων γελλίαν.
lin. 36. ἅπαντας] πάντας.
lin. 38. τὸ ζῆν] τὸ ζῆν.
lin. 39. ἐς καθόλου] R. a. b. καθόλου.
Pag. 210. *lin.* 2. σφᾶς ... ἀμφανῶν.] R. b. σφᾶς ... σαμαρείτιδος.
lin. 3. εὐθηνίαν] Idem, ἐκτένειαν.
lin. 4. ἐπιλειπεῖν] R. a. b. ἐπιλιπεῖν.

Cap. 10. §. 1.

lin. 7. ἐπὶ τὸ] R. a. ἦλθεν ἐπὶ τόν. mox ἰορδάνην.
lin. 9. ἀβεσσαλὼν] R. b. ἀμασᾶν.
lin. 14. ἐνεχείρησεν] R. a. b. ἐνεχείρησεν.
lin. 22. ἔχοντος] Iidem, ἔχοντα.

§. 2.

lin. 26. ἀβεσσάλωμος] R. a. ἀβεσσάλωμος ubique.
lin. 27. ἐπεδείκνυτο] Idem, ἐπεδείκνυντο.
lin. 33. κρατήσειν] Sequitur in a. φιλοδημούμενον, ἔτι ἐγένετο καρτερός, καὶ ἐνίκησαν οἱ δαυίδου ῥώμῃ τε προὔχοντες, καὶ τῇ τῶν.
lin. 42. ἠρεμημένος] R. a. b. ᾐωρημένος.
Pag. 211. *lin.* 5. τὸ δένδρον] Iidem, τὸ δένδρον.
lin. 16. βάλλουσιν] Iidem, ἐπιβάλλουσιν.

§. 3.

lin. 10. ἀπέχωσαν] Iidem, ἀπέχωσαν. mox a. ἰδίαν.
lin. 11. μένει] R. b. μένη.
lin. 13. δαβίδου ἡμῖν] R. a. σαλωμῶνος ἡμῖν.
lin. 14. ἀβιᾶ] Idem, ἀβίας.

§ 4.

lin. 17. ἰδεῖτο] Idem, ἰδίεται.
lin. 19. προῆκεν] R. a. προήκατο.
lin. 27. κατ' αὐτὸν] R. a. b. κατ' αὐτήν.
lin. 31. ἄγγελον ἀγαθὸν] In iiſdem deeſt ἀγαθόν.
lin. 33. ἀγαθῶν] R. a. b. ἀγαθὸν mox καὶ ἐκ τῶν.

§. 5.

lin. 34. προσεκύνει] Iidem, προσκυνεῖ.
lin. 36. τι καὶ περὶ] Iidem, εἰ δὲ καὶ περί.
lin. 39. γενέσθαι] R. b. ἐπείγεσθαι.
Pag. 212. *lin.* 1. αὐθημερὸν] R. a. b. εἶθε μοι.
lin. 2. ἅμα σοι] R. b. ἅμα σοί.
lin. 11. ἀπολώλαμεν] R. b. ἀπώλεσαν. R. a. ἀπολώλαμεν.
lin. 13. ἐχθρῶν] R. a. b. ἐχθρῷ.
lin. 15. περὶ τὸν ἀγῶνα] R. a. πρὸς τὸν ἀγῶνα.

Cap. 11. §. 1.

lin. 23. μετ' αὐτοῦ.] R. a. τὸν μετ' αὐτοῦ. R. b. τὸν μετὰ αὐτοῦ. mox iidem, γενόμενον.
ibid. διέπεμπεν] R. a. διαπέμποντα.
lin. 26. ἐνεχείρησαν] R. a. b. ἐνεχείρησαν.
lin. 27. παρακαλεῖ] Iidem, ὁ παρακαλεῖ.
lin. 29. ταῦτα μὲν] R. a. καὶ ταῦτα μέν.
lin. 34. ταῦθ' ὑμῶν] R. b. ταῦθ' ἡμῶν.
lin. 35. πρὸς αὐτ.] R. a. b. κοινὸν ἅμα πρὸς αὐτόν.
ibid. ἀβεσσᾶ] R. b. ἀμασᾶ, ſic deinceps.

§. 2.

lin. 42. παρεγένετο] R. a. b. παρεγένετο.
lin. ult. σεμεεὶ] In a. emend. σεμεεί.
Pag. 213. *lin.* 4. ἰορδάνου] R. a. ἰορδάνην.
lin. 5. σεμεεὶς] Ibid. emend. ὁ σεμεεί.
lin. 8. ἀπείδαζε] R. a. b. ἀπεδίδου.
lin. 11. σαρουία] R. b. σαρουίδα. mox κτείνειν.
lin. 14. ἁμαρτόντα] R. a. ἁμαρτάνοντα.

§. 3.

lin. 26. διεψεύσατο] R. a. b. κατεψεύσατο.
lin. 27. ἦν ἰσχύειν τε βιά.] R. b. ἐπισχύειν βιαζομένη.
lin. 31. εἴχετε ὀνομ.] R. a. εἴχ' ὀνομ.
lin. 34. τὸ συμβᾶν] R. b. τὸ μετὰ συμβᾶν. R. a. τὸ μὴ μετὰ συμβᾶν πρὸς αὐτὸν ἐλθεῖν.
ibid. χαρισάμενος] R. a. b. χαρίζεσθαι.
lin. 35. τὸ ὑγιὲς] Iidem, τὰ ἡ μίση τὸ ἴσως αὐτῷ κελεύσας.

§. 4.

lin. 40. ἐπιμελεῖσθαι] Iidem, ἐπιμεληθήσεσθαι.

lin. 42.

lin. 42. ἀπολαύειν] R. a. ἀπολαύειν.
lin. ult. ἀπολαῦσαι] R. a. b. ἀπολαῦσαι.
ibid. συνιέναι] R. b. συνίεμαι.
Pag. 214. *lin.* 2. ἐκδικουμένης] R. a. b. συνδιαιτωμένης.
lin. 3. ἀχίμααν υἱόν] Iidem, υἱὸν ἀχίμααν.
ibid. βαρζελαῖος] R. b. βαρζελλαῖος.

§. 5.

lin. 18. κρύφα καί] Deſunt in b.

§. 6.

lin. 26. ἐπιμελουμένους] R. a. ἐπιμελουμένους.
lin. 31. βαρζελλαῖος] R. a. b. βερζελλαῖος.
lin. 32. σύμφορον] R. b. συμφορῶν.

§. 7.

lin. 40. σαβαῖον] R. a. σεβᾶν.
Pag. 215 *lin.* 2. ἔργον] R. a. b. ἀσεβὲς ἔργον διαπραξάμενος καὶ παντελῶς.
lin. 3. στρατηγίας] R. b. στρατιᾶς.
lin. 5. αὐστηρόν] R. a. αὐστηρότερον.
lin 6. ἐκδεδικηκότος] Idem, ἐκδεδικηκότος.
lin. 7. στρατηγόν] R. a. b. συστρατηγόν.
lin. 8. σαβαῖον] R. a. σαβαίαν καταλιπών. mox a. & b. πρὸς τῷ τείχει.
lin. 10. ἀβισσαῖ] R. b. ἀβεσσαίῳ.
lin. 11. ἐπ' αὐτό] R. a. b. ἐπ' αὐτῷ.
lin. 15. σαβαῖον] R. a. σαβέαν.
lin. 16. ἀδελμαχίᾳ] R. b. ἀβελμαχαία.
lin. 19. διατεθείς] Idem, διετέθη.

§. 8.

ibid. ἐπ' ἐσχάταις] R. a. ἐν ἐσχάταις.
lin. 24. ἰλεω] Idem, ἴλεων.
lin. 27. σαβαῖον] R. a. σεβᾶν υἱὸν δυχιδορίν.
lin. 28. τὴν πόλιν] Idem, τὰ πρὸς ἐμέ.
lin. 31. τοσαῦτα] R. a. b τοσαῦτα. mox a. ἡμᾶς.
lin. 33. σαβαίου] R. a. σεβᾶ.
lin. 37 βαναίαν] R. a βανίαν R. b. βαναίαν.
lin. 38. ἀδώραμον] R. a. b ἀδώραμον.
ibid. σαβάτην] R. a. σαφάτην. R. b. ἰωσαφᾶ τὸν υἱὸν ἀχιλοῦ.
lin. 39. σουσάν] R. a. συβᾶν. mox in b. ἀβιάθαρον.

Cap. 12. §. 1.

Pag. 216. *lin.* 5. κουφισθέντα] R. a. b. ἐβδόμη.
lin. 8. εὐθηνίζειν] Iidem, εὐθηνεῖσθαι.
lin. 10. ἀμαυρός] Iidem, ἄκυρος.
lin. 12. ξυστόν] In marg. a. recenti manu κοντάριον.
ibid. ἀλυσιδωτόν] R. b. ἀλυσίδωτον.
lin. 14. ἐπαύθη] R. a b. ὁ ἐπαύθη.

§. 2.

lin. 21. σοβαχχής] R. a. σοβάκχης. R. b. σαβεχής.
lin. 24. στρατιάν] R. a. στρατείαν.
lin. 25. ἠρίστευσεν] R. b. ἠρίστευσεν ἐφὰν ὁ.
lin. 28. ἄπωθεν] R. a. ἄποθεν.
lin. 31. μονομαχῶν] R. a. b. μονομαχήσας.
ibid. σαμᾶ υἱός] R. a σαμᾶ υἱὸς τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ.
lin. 32. ἀριστείας] R. a. b. ἀριστείας.

§. 3.

lin. 42. ἀρχ. λέλειφα] R. b. ἀρχέσθω λέλειπα.

§. 4.

lin. 43. διασημότατοι] R. a. b. διασημότατοι.
Pag 217. *lin.* 2. ἀχιμαάν] R. a. ἀχιμμαάν.
lin. 3. ἀνεπαύσατο] Idem, ἀνεπαύσατο.
lin. 4. δωδαΐα] Idem, δωδία.
lin. 5. ἀρασαμάς] R. b. ἐσσαμᾶ.
lin. 8. καταβάντας] Sequitur in a. ἀπὸ τῆς ἐρίας.
lin. 10. ἰλῆ] R. b. ἠλῆ.
lin. 11. στερεᾶς] R. a. καταξεῖος. R. b. σαβεῖος.
lin. 12. αὐτῷ ἀρχῆς] R. b. αὐτῶν ἀρχῆς.
lin. 13. ἰμιλιᾶν] Idem, τῶν ἰμιλιᾶν.
lin. 18 μέχρι πόλ.] R. a. μέχρι βηθλεέμων πόλεως. R. b μέχρι βηθλεέμης πόλεως.
lin. 20. τὸ πρὸς τῇ] R. a. τὸ ἐν τῇ.
lin. 22. δίδοιη] R. a. δοίη. R. b. δίδοι.
lin. 24. βηθλεέμ] R. b. βηθλεέμων.
lin. 29. εὐχαριστήσας] R. a. b. εὐχαρίστησεν.
lin. 31. βαναίας] R. a. βανίας. R. b. βαναῖος, & ſic infra.
lin. 34. τὸ ἐκείνου] R. a. b. τῷ ἐκείνου. ſtatim b. βαλαιῶν.
lin. 35. τὸ αὐτόν] R. a. b. τὸ αὐτοῦ τόν.
lin. 37. ὡς ὅμοιον] R. b. ὡς αὐτόν. ſtatim a. & b. νιφετός.

Cap. 13 §. 1.

Pag. 218. *lin.* 9. εἰς τὸν θεόν] R. b. ἂν εἰς τὸν θεὸν ἡμάρτεν.

§. 2.

lin. 12. αὐτῷ ὁ θεός] Idem, ὁ θεὸς αὐτῷ.
lin. 15. πολεμήσας] R. a. b. πολεμήσας.
lin. 17. ἐλυπεῖτο] Iidem, ἐλυπεῖτο.
lin. 19. ἀπαγγελῇ] R. b. ἀπαγγείλῃ.
lin. 20. αἱρήσεσθαι] Idem, αἱρῆσαι.
lin. 22. νικωμ. αὐτούς] R. a b. νικωμένους αὐτούς.
lin. 23. καὶ διά] Iidem, καὶ εἰς διά.

§. 4

lin. ult. ἱκετείας] Iidem, ἱκεσίας.
Pag. 219. *lin.* 2. ἰεβουσαίου] R. b. γεβουσαίου. ſtatim a. ὀρνᾶ.
lin. 3. ἀλλ' εὐθύς] R. a. b. ἀλλ' εὐθύς.
lin. 4. τόπον. ὀρόνναν] R. b. τόπον ὀρεννᾶ. ὁ δέ. R. a. ut editi, ſed habet ὀρεννᾶς.
lin. 8. ὀρεννᾶ] R. a. ὀρνᾶ. idem mox παρεῖν. R. b. παρῇς.
lin. 9. τῷ κυρίῳ] R. b. τῷ θεῷ.
lin. 10. εἶπε καί] R. a. εἶπεν αὐτῷ καί.
lin. 11. προσίοιτο] R. a. προσιέσθαι. R. b. προσίοιτο.
lin. 14. ὀρεννᾶ] R. a. b. ὀρνᾶ.
lin. 19. ὁ ἀβραάμος] ὁ deeſt in b.

Cap 14. §. 1.

lin. 30. σιδωνίων] R. a σιδονίων.
lin 33. καταλείπῃ] Idem, καταλίπῃ.
lin. 34. ἀλλὰ ἀρχὴν ἔχων] R. a. b. ἀλλ' ἔχων.

§. 2.

lin. 38. πεφυρμένον] R. b. πεφυραμένον.
lin. 39 οἰκοδομήσειν] R. a. b. οἰκοδομήσειν.
Pag. 220. *lin.* 2 ἡμᾶς ἰδόντας] R. b. ἰδόντες ἡμᾶς.
lin. 3. εἵλετο] Idem, εἵλατο.
lin 4. ἀποδεικνύσειν] R. a. b. ἀποδειχθήσεσθαι.
lin 7. συντέθεικα] R. b. συντέθηκα.
lin. 9. γινομένου] Idem, γίνου τοίνυν ἄριστος τὸν θεὸν ἔχων. R. a. γινομ. τοίνυν τούτου, ἄριστος ἴσῃ τὸν θεὸν ἔχων.
lin. 10. συλλαβέσθαι] R. a συλλαμβάνεσθαι.
lin. 11. ἀγχολίαν] R. a. b. εὐχολίαν. καρπώσασθαι.
lin. 13. ἀποθέσθαι] R. a. εἰς αὐτὸν ἀποθέσθαι. R. b. αὐτὸν ἀποθ.

§. 3.

lin. 17. δυσεργής] R. a b. δύσεργος.
lin. 22. ἀβισσαίου] R. b. ἀβισαίου.

§ 4.

lin. 27. βασιλεύσειν] R. a. βασιλεὺς ὤν. ſtatim R. a. & b. ἐπῆρτο.
lin. 28. αὐτὸν δεῖν] R. a. αὐτὸν δεῖν.
lin. 30. πείθεσθαι … περιέπειν] R. a. b. πείθεσθαι … περιέπειν.
lin. 31. ἀβιαθάρην] R. b. ἀβιάθαρον.
lin. 32. βαναίαν] R. a. βανίαν. R. b. μαναίαν.
lin 33. σεμείς] R. a. b. σιμεείς.
lin. 37. ἰούδα φυλῆς] In b. ſequitur ὅτι σάδωκον τὸν ἀρχιερέα, & infra ubi οὐκ ἐκάλεσεν, in eo legitur, καλέσαντος. At in a. poſt φυλῆς legitur, οὗτοι μὲν πάντες παρῆσαν. τὸν δὲ περὶ τὸν σάδωκον ἀρχιερέα … βανίαν.
lin. 39. βηρσαβεῖαν] R. a. b. βηρσαβῆν.
lin. 41. σολομῶνα] Sequitur in a. καὶ πρὸς δαυίδην προσελθοῦσαν μόνην αὐτὴν λέγειν, ὡς αὐτὸς μὲν ὀμόσειε μετ' αὐτὸν σολομῶνα βασιλεύειν, μεταξὺ δέ. In b. σολομῶνα ἅπερ ἀδωνίας τὴν ἀρχὴν παρέλαβεν. περὶ τούτου πυθέσθαι τοῦ βασιλέως. ταῦτα δὲ τῷ βασιλεῖ … εἰσελεύσεσθαι.
lin. 43. βηρσαβῆ] R. a. b. βηρσαβῆ.

lin.

lin ult. καθα] R. a. καθώς.
Pag. 221. *lin.* 1. τῆ ἀδωνία] Idem, τῷ ἀδωνίᾳ.

§. 5.

lin. 11. συνδιχθῆναι] R. a. b. συντύχοιεν.
lin. 12. Βαναίαν] Iidem, Βαναιαν, & ſic deinceps.
lin. 14. βεθσαβέην] R. a. βηρσάβεην. R. b. βηρσάβεην.
lin. 16. σοι φησί] σοι deeſt in b.
lin. 17. καθῆσθαι] R. a. καθεδεῖσθαι. R. b. καθεῖσθαι.
lin. 23. γιὸν] R. a. γκιὸν. R. b. γειὸν.
lin. 27. ἐπιτάλλη] R. a. b. ἐστιτάλλαι.
lin. 29. διαλαμπόντες] Iidem, διαλαμπόντες.
lin. 30. προσάγοντες] Iidem, προσαγαγόντες.
lin. 33. βασιλικὸν] R. b. τὸ βασιλικόν.
lin. 35. καὶ αἱρεῖ] R. a. b. καὶ τὸ αἱρεῖ.

§. 6.

lin. 39. ἀδωνία] R. a. ἀδωνίας.
lin 43. ἱκέτης γένηται] Sequitur in a. & b. τῷ θεῷ καὶ τῷ θυσιαστηρίῳ κεράτων, ἃ δή.
Pag. 222. *lin.* 1. αὐτὸν μηδὲν] Iidem, αὐτῷ μηδὲν ἂν.
lin 4. ἱκεσίας] Iidem, ἱκεσίας.
lin. 6. συμφέρον] R. b. σύμφορον.

§. 7.

lin. 8. λευίτας] Idem, λευίτας.
ibid. τελέσαντα, τελειω.] R. a. b. τελέσαντα ἔτος πεντηκοστόν, τελειουμένους.
lin. 15. διέταξε δὲ] R. a. b. διέταξε τε.
lin 19. ἔτος ὁ μεγ.] R. a. ἔτος ὁ μεγ.
lin. 23. ἀναβῆναι] R. a. b. ἀναβεῖναι.
lin. 24. λευίτιδος] R. b. λευιτίδος.

§. 8.

lin. 26. ἑκατοντάρχαις] R. a. b. ἑκατοντάρχοις.

§. 9.

lin. 36. καὶ ἀργύρεαι] Iidem, καὶ ἀργύρεα.
lin. 37. ὑπὲρ ὑμῶν] R. a. ὑπὲρ ἡμῶν.
lin 41. ἐξ ὅλων] R. b. ἐπὶ ὅλων.
Pag. 223. *lin.* 3. σπαρῆναι] Idem, σπαρῆναι.
lin. 6. ὁ τέκνον] R. b. ὦ τέκνον & mox προσδοκᾶται.

§. 10.

lin. 8. ὀρθίων] R. a. b. ὀρθίων.
lin. 11. λευιτῶν] R. b. λευιτῶν.
lin. 12. τὸ οἰκοδ.] Idem, καὶ τὸ οἰκοδ.
lin. 13. ἀπέφηνεν] Idem, ἀπεφαινεν.
lin. 14. παρεσκευασμένων] R. a. παρεσκευασμένος.
lin. 15. ἀρχῆς διακονία] R. a. ἀπαρχῆς διακονία. R. b. ἀπαρχῆς διακονίαν.
lin. 18. δαβίδη] R. a. b. τῇ τῷ δαυίδη.
ibid. λευίτιδος] R. b. λευιτίδος.
lin. 20. χρυσία] R. a. b. χρυσῶ.
lin. 23. ἰαλος] R. b. ἰαλος.

§. 11.

lin. 26. ἐκόμιζεν] R. a. b. ἐκόσμησε.

Cap. 15. §. 1.

lin. 41. τὸ σολομ.] R. b. τὸ υἱὸν σολομ.
Pag. 224. *lin.* 7. ἀπωλεῖς] R. a. b. ἀπολεῖς.
lin. 9. καθέξεις] R. a. καθ' ἑξῆς. R. b. καθέξειν ὑμῶν.
lin. 12. ἀμεσαὶν] R. a. ἀμεσσάν. mox in b. ἰωτεραὶν.
lin. 14. βερζελλαῖ] R. b. βερζέλη.
lin. 15. τοῦτο ἐμοὶ] R. a. b. τοῦτ' ἐμοί.
lin. 18. ὅτ' ἂν] Iidem, ὅτε εἰς. Mox R. a. ἰορδάνην.

§. 2.

lin. 23. ἄτος ἄριστος] R. b. ὄντως ἀρίστῳ ἀνδρὶ γεγονυῖα ... ἔχοντι, καὶ τοσούτων.
lin. 27. πράξεις] R. b. προστάξεις.
lin. 31. ῥᾳδία] R. a. ῥᾳδίως. Mox & b. κατέλειπε.

§. 3.

lin 34. τεκμήραιτ' ἂν] R. b. τεκμήρατ' ἄν.
lin. 38. εἶναι] R. a. b. ἵνα εἶναι.
lin. 40. μετὰ δὲ τοῦτον] R. b. μετὰ δὲ τοῦτο.

Lib. 8. Inſcript.

Pag. 225. *lin.* 5. καὶ ὅτι] In a. & b. hic eſt titulus capitis 3. & καὶ deeſt.
lin. 7. τὸ ῥοβοάμου] In iiſdem deeſt τό.
lin 8. ἱερεβόαμοι] R. a. b. τὸ ὑπηκόον τινὰ ἱεροβόαμον. In iisdem poſt υἱὸς additum eſt αὐτοῦ.
lin. 10. σύσακος] R. b. ἴσακος.
lin. 12. τὸ ῥοβοάμου] R. a. b. τὸ ῥοβοάμου αἰτίαν.
lin. 13. ὅτι τὴν] Hic eſt titulus capitis 7. in a. & b. & deeſt καί.
lin. 15. ἄσαον] R. b. σαύλου.
lin. 17. ζαμάρης] R. a. ἀμαρη. R. b. ἀμάρης.
lin. 19. ὡς ἄδερ] R. b. ὡς ἄδαδος.
lin. 21. ἐπὶ ἰωσαφ.] Idem, ἐπ' ἰωσαφ.
Pag. 226. Initio libri 8. legitur in a. b. Περιέχει ἡ βίβλος αὕτη ἔτη ἑκατὸν ἑξήκοντα τρία.

Cap. 1. §. 2.

lin. 15. βεθσαβέην] R. a. b. βηρσαβέῃ, & ſic deinceps.
lin. 25. βουλομένου] R. a. b. βουλευσαμένου. Statim ille, καὶ δεξιωσάμενος αὐτῆς. Hic vero καὶ δεξιωσάμενον αὐτῷ.
lin. 30. καθεσθεῖσα] R. a. b. καθεσθεῖσα δὲ ἡ βηρσαβέη. Hic b. habet βηρσάβη.
lin. 31. ἐξαρνήσειν] R. a. b. ἐξαρνήσειν.

§. 3.

lin ult. πῶς οὖ] In a. deeſt πῶς.
Pag. 227. *lin* 1. αἰτουμένη] R. b. αἰτουμένη.
lin 6. ταξαμένῳ] Idem, ταξαμένη.
lin. 11. ἠλὶ] R. a. b. ἠλεὶ mox uterque φινεέσου & ſic lin. ſeq. nec multo inferius ἠλεί.
lin. 14. μαρσιμώθ] R. b. μαριμώθ. μαραιώθ δὲ ἀρεφαῖος, ἀρεφαῖς ... σαδών.

§. 4.

lin. 16. τὴν ἀδωνία] In b. deeſt τήν.
lin. 19. πέμψαι] R. a. b. πέμψαι.
lin. 26. καταλείπη] R. a. καταλίπῃ.
lin. 29. ποιεῖ μόνον] Sequitur in a. & b. ἀρχιερέα.

§. 5.

ibid. σημεῖ] R. b. σαμουίζῳ. mox χειμάρρῳ.
lin. 32. σημέεις] R. a. σεμεΐα. R. b. σημείας.
lin. 35. ὥρμησεν ἐπὶ] R. a. ὥρμησεν ἐπί. R. b. ὥρμησε πρός.
lin. 38. καταλείψη] R. a. b. καταλείψει.
lin. 39. οὐκ ἂν ἀποδράσεις] R. a. ἐκεῖνον ἀποδράσῃ. R. b. οὐκ οὐδ' οὐκ ἀποδράσῃ.
Pag. 228. σημέϊν] R. a. σημεΐσαν. R. b. σημεΐσαν.

Cap. 2. §. 1.

lin. 8. ἐπιτελῶν] R. b. ἐπιτελῶν.
lin. 11. χεβρῶνα] Idem, γιβεῶνα. mox χαλκῆν pro χαλκοῦ.
lin. 15. δῶρα] R. a. προσάγη. R. b. προσάγει.
lin 20. ἀνακρίνωμαι] R. b. κρίνωμαι.
lin. 22. καὶ πάντων] R. a. κατέξειν καὶ περὶ πάντων.
lin. 26. ἐκ τῆς κοίτης] R. a. b. εὐθὺς ἐκ τῆς κοίτης.

§. 2.

lin. 31. γενόμενοι] R. b. γενόμεναι.
Pag. 229. *lin.* 6. ἑκατέρα] R. a. ἑκατέρα.
lin. 8. τὸ μὲν ἀληθὲς] R. a. b. τὸ μὲν ἀπαιτοῦσης, καὶ ἀληθές.
lin. 9. βλέπειν αὐτὸ ζῶν] Iidem, τὸ ζῆν αὐτό, καὶ βλέπειν μόνον.
lin. 10. ἰσχύσης ἑτοίμως] Idem, ἑτοίμως ἰσχύσης.
lin. 15. φρονήσεως] R. a. φρονήσεώς τε.

§. 3.

lin. 18. βιθείμης] Idem, βηθλεέμης & mox pro ὁ κλῆρος habet διόκληρος.
lin. 20. βαναία] Idem, βανία.
lin. 21. γαλααδίτην] R. b. γαλααδίτην καὶ γαυλανίτην.
lin. 22. γαβάρης] R. a. b. γαβάρης.
lin. 24. περὶ ἀρχὴν] R. a. b. πετραρχίαν. R. b. πιεραλκή.
lin. 26. ἐπὶ δὲ τούτων] R. a. ἐπὶ δὲ τούτῳ & mox σαμουΐς.
lin. 27. ἐγκεχειρισμένος] R. a. b. ἐγκεχείριστο. γαβάρης.

§. 4.

§ 4.

lin. 34. ἐκλέγοντ@] R. a. b. ἐκλέγοντες.
lin. 37. καὶ εἰκοσιν] R. a. εἰκοσίν τε. R. b. εἰκοσὶν δέ.
lin. ult. τοσαύτη δ' ἦν] R. a. b. τοσαύτη δ' ἦν ἦν.

§. 5.

Pag. 230. *lin.* 1. σολομ. παρέσχε] R. b. πάρεσχε σολομ.
lin. 6 δόδαν@] R. a. b. δαρδαν@.
lin. 14. κατέλιπεν] R. a. b. κατέλιπον. Statim ille, οἷς ἐσδάμ@ Hic vero οἷς οἱ ἐσδάμ@
lin. 15. ἐνδιάκ[ι] R. b. ἐνδιοξει.
ibid. ἱσόρησα] R. a. b. ἱσόρησα.
lin. 18. τούτων] R. a. τοῦτον ſtatim in hic & b. ὁ ἦ τρέπ@ τ̃ θεραπείας.
lin. 20. ἔπειτα] Deeſt in b.
ibid. ἀσφαγισμένῳ] R. a. b. ἀσφραμένῳ.
lin. 21. σολομῶν@] R. a. σολομῶντ@ & ſic infra.
lin. 24. ποτήριον] R. a. b. ἤτοι ποτήριον.
lin. 28. ἐ βασιλέως] Iidem, ἡ ἐ βασιλέως.

§. 6.

lin. 32. ἐπιςέλλε] R. a. b. ἀποςέλλε. Statim in b. ἦ πρὸς αὐτὸν γράμματα, δηλοῦντα τάδε.
ibid. Σολομῶν] R. a. b. Βασιλεὺς Σολομῶν.
lin. 35. ἐποίησεν] R. b. πεποιημένα.

§. 8.

Pag. 231. *lin.* 10. ἀξιῶμεν] Idem, ἀξιωμένα συγκεχαρισμένον ἡμῖν.
lin. 16. βάδος] R. b. βάτος ubique. Statim in eo deeſt χωρεῖν.
lin. 24. ἐπὶ ἔργον] Idem, ἐπὶ τὸ ἔργον.
lin. 25. παροικων] R. a. b. παροικιῶν.
lin. 26. λιθείαν] Iidem, λιθίαν.
lin. 28. διακόσιοι] R. b. τριακόσιοι.

Cap. 3. §. 1.

lin. 32. ἤδη τ̃ ... ἔτ@] R. a. b. ἔτ@ ἤδη τ̃ βασιλ.
lin. 37. ᾠκοδόμ. ὁ σολομῶν] Iidem, ᾠκοδόμησε σαλομῶν.
lin 40. ἀπὸ ἦ τ̃ οἰκοδ.] Iidem, ἀπὸ τ̃ οἰκίσεως· ἦ εἰς τὴν οἰκοδομίαν.

§. 2.

lin. 43. συμφύντες] R. a. b. συμφυέντες.
lin. ult. οἷς λίθοις] R. b. οἷς ἐν λίθοις μέγεθός τε τ̃ ἐπικειμένον.
Pag. 232. *lin.* 1. ὅμοιον ὑχ ἧττον] R. b. ὅμοιον ὑχ ἧττον.
lin. 5. τοῦτο ἦ] R. a. b. τούτῳ δέ.
lin. 7. ἐ μήκους τετμημένου] R. a. ἐ οἴκου τετμημένου. R. b. ἐ οἴκου τεταμένον.
lin. 12. εἶναι] Deeſt in a. & b.
lin. 15. τ̃ κάτ. οἴκου] R. a. b. τῷ κάτ. οἴκῳ.
lin. 19. ὑπ' αὐτῶν] Iidem, ὑπὸ τ̃ αὐτῶν. Statim b. συγκροτουμένους.
lin. 20. ἐβάσταζε] R. b. ἐλάβετο.
lin. 22. ἐστόρεσεν] Idem, ἐστόρεσεν.
lin. 25. σφύρας] R. a. σφύραν.
lin. 30. κάτωθεν] R. b. κάτωθεν.
lin. 32. τοῦτον αὐτοῖς χρυσῷ] Idem, τοῦτο εἶναι.

§. 3.

lin. 33. ἄδυτον] Sequitur in a. εἶναι.
lin. 34. ἄγιον] Idem, καὶ ἄγιον.
lin. 35. ἐργασάμεν@] R. a. b. ἐνεργασάμεν@.
lin. 39. ἑκατέρων] R. a. ἑκατέρω. R. b. ἑκατέρα.
lin. 40. διὸ εἰ] R. a. b. διὸ καὶ εἰ.
lin. 42. βορρᾶν] R. b. βορειαν.
ibid. τεθεῖσα] R. a. τεθεῖσαι.
Pag. 233. *lin.* 3. ὅμοι] R. b. ὁ μοί.

§. 4.

lin. 6. χείραμον] Idem, χείραμον. & ſic infra.
lin. 8. ἐπισήμων] R. a. b. ἐπισημότερον.
lin. 15. ῥόαι] R. b. ῥοαί.
lin. 16. ἰάχιν] R. a. ἰαχίν.
lin. 17. βαὶζ] R. a. βαίσα R. b. ἀβαίζ.

§ 5.

lin 20. κεχωνευμέν@] R. a. κεχωνευμένας.
lin. 21. πήχε@] R. a. πήχεως. R. b. πήχει.
lin. 24. ἐπιχείων] R. b. ἀπιχώμη.

§. 6.

lin. 25. τετραγώνου] R. a. b. τετραγώνου.
lin. 29. τελχὶ] Iidem, τείχη.
lin. 30. κατεσκευασμένον] R. b. κατεσκευασμέν@.
lin. 31. τελεσθέμενοι] Idem, τελεσθέμενοις.
lin. 32. ἐνερήμενον] R. a. b. αἰωρούμενον.
lin. 33. πήχε@ καὶ ἥμισυ] Iidem, πήχεως καὶ ἡμίσεος.
lin. 34. συντελεσθέμενοι] R. a. συντελεσθέμενοι.
lin. 37. κλοιὸν] R. a. b. κοῖλον.
lin. 39. τελεσθέμενοι] Iidem, τελεσθέμενοι.
lin. 40. προσεξειργάσατο] Iidem, προσεξείργασατο. Mox R. b. ἀνθρωπαύλας.
lin. 41. χόας] R. a. b. χοεῖς.

§. 7.

Pag. 234. *lin.* 8. καὶ λαβίδας καὶ] Iidem, χείραμ@ καὶ λέβητας καὶ.
lin. 11. πρὸς αὖ] Iidem, πρὸς αὐταῖς.
lin. 12. σπόνδεια] Iidem, σπόνδεια.
lin. 16. χρυσοῖς ... μέσον] Iidem, χρύσε@ ... μέσ@.

§. 8.

lin. 20. πεφυρασμένης σεμιδάλεως] Iidem, πεφυρασμένην σεμίδαλιν.
lin. 21. ἐσέφυρον] Iidem, ἐσεφύρον.
lin. 22. τ̃ μουσείας] R. b. τοῖς μουσείας ſtatim pro εἶν. R. a. b. habent δέον
lin. 23. ἱεράρχων] R. a. ἱεραρχοῦντας. R. b. ἱεράρχοντες & mox χρυσᾶ.
lin. 31. ναύλαι] R. a. νάβλαι. R. b. ναύλας καὶ κινύρας.
ibid. ἠλέκτρου] R. a. b. ἠλέκτρου.

§. 9.

lin. 35. γεῖσον] R. b. γεῖσον.
lin. 36. εἴρξοντα] R. a. εἴρξαντα.
lin. 38. πλατεῖς] R. a. b. πλατείας. Statim ille καὶ πύλας ὑψηλάς.
lin. 39. κλειομένη] R. a. κλειομένας.
lin. 42. ἐμφορήσας] R. a. b. ἐγχέσας.
lin. 43. νεύσαντας] Iidem, ἐννεύσαντας.
Pag. 235. *lin.* 3. ἐξεσμένα] Iidem, ἀνεξεσμένα.

Cap. 4. §. 1.

lin. 11. θυρὶ] R. a. θυρί. R. b. αἰθύρι.
lin. 13. ἑορτῆς] R. a. ἑορτῇ. mox, ἁγιωτάτη καὶ μεγίστη.
lin. 19. αὐτοῖς] R. b. αὐτῷ.
lin. 22. χερουβεῖν] R. a. b. χερουβίμ.
lin. 23. συμπλέξασαι] R. a. συμπλέξαι.
lin. 28. ἀπέφερον] R. a. b. ἀνέφερον.
lin. 31. συναλίσας] R. a. συναθροίσας.

§. 2.

lin. 33. γέμων ... ἀπορρέω] R. a. b. γέμων ἀπορρέη.
lin. 39. καὶ ξ ὧν σαυτῷ εἰργάσω] R. a. ἄξιον σαυτῷ ὧν περ εἰργάσω. R. b. αἱ ἄξιον αὐτῷ εἰργάσω. Mox idem, οἶδα μέν.
lin. 42. παρὰ] R. a. b. παρά & in iiſdem deeſt ὑπὲρ σαυτῷ.
lin. ult. τὰς πάλαι, μᾶλλον ἦ πᾶσιν] R. b. ἐ πᾶσιν.
Pag. 236. *lin.* 1. συμπαρῆ] R. a. b. συμπαρεῖ. ταύτης ἐπιθέσεως.
lin. 3. δαβίδι] Iidem, δαυίδη.
lin. 6. ἐπιτελῆ] R. a. ἐπιτελῆ.
lin. 7. μὴ περί τιν@] R. a. b. περὶ μηδενός.

§. 3.

lin. 9. ἐφορᾷ] Iidem, ἀφορᾷ.
lin. 12. τὴν σὴν] Iidem, τὴν σήν.
lin. 13. καὶ περὶ τ̃] In a. deeſt καί.
lin. 14. μηνιῶντα] R. a. μηνίοντα. R. b. μηνιῶντα καὶ δυσμεναίνοντα.
lin. 16. αὐτῆς ὀφείλω σοι] R. a. b. δι' αὐτῆς ὁμολογῶ σοι.
lin. 17. ἐμαυτῷ] R. b. ἐμοῦ ἐ.
lin. 22. καὶ πᾶσι] R. a. καὶ πᾶσι.
ibid. συγχαίρεις] R. a. b. σὺ χαίρεις.
lin. 23. ἀπονικήσαι] Iidem, ἀπονικῆσαι.
lin. 27. κακωθῇ] Iidem, κάκῃ.
lin. 30. ἐλεήσεις] Iidem, ἐλεήσεις & mox ἀπαλλάξεις.

lin. 32. ἐπέθεν] Iidem, ἔκοθεν δηλαδή. Statim b. περιεςηπόμενοι.
lin. 34. μὲν αὐτοῖς] αὐτὸς deeſt in a.

§. 4.

lin. 37. βωμῷ προσῆγε] R. a. b. θεῷ προσῆγε.
lin. 40. τὴν θυσίαν] R. a. ἅπαξ αν τὴν θυσίαν. mox R. b. κατεδαίσατο & ſtatim idem & a. τοιαύτης ᾗ τ.
lin. 41. δῆλος ἦν τοῦτ' εἰκάσας] R. a. b. δήλωσιν εἶναι τ' αὐτ' εἰκάσας τ' ἐν τῷ.
lin. 42. τὸ ἔδαφος] R. a. τ' ἐδάφους.
Pag. 237. *lin.* 2. διαμειν[ας] R. a. διαμείνας.
lin. 4. ἐκτήσατο] R. a. ἐκτήσατο.
ibid. ἔξεσι] R. a. b. ἔξειν mox R. b. κατασέφειν.
lin. 6. διὰ ταῦτα] R. a. b. ἀλλὰ καὶ καθέξειν διὰ ταῦτα.
lin. 7. ἀθροισθέντων] R. b. παρελθόντα.

§. 5.

lin. 10. καταθύσας] R. a. b. καταθῦσαι.
lin. 12. καὶ τέκν. ἐξορίσει] R. b. ἐξορίσει καὶ τέκν.

§. 6.

lin. 23. ἐσήμαινε] R. b. ἐσήμαινεν.
ibid. φυλάξει] R. a. b. φυλάξει.
lin. 27. ἐκ τ' γένους] Iidem, ἐκγόνους.
lin. 31. ἀλλοτρίας] R. b. ἀλλοτρίους.
lin. 32. καταπρησθησόμενον] R. a. καταπροδοθησόμενον.
lin. 39. ταῦτα μὲν] R. a. ταῦτα μὲν οὖν.

Cap. 5. §. 1.

lin. 40. ἔτεσιν] R. a. b. ἐν ἔτεσιν.
lin. 43. τετυχηκώς] R. a. τετυχηκὼς ἔτι καὶ τ' θεοῦ.
Pag. 238. *lin.* 2. ἀλλὰ μὴ θεοῦ &c.] R. a. b. ἀλλὰ θεοῦ γενέσθαι βραδεῖον.
lin. 3. ἀξιολόγως] Iidem, ἄξια λόγου.
lin. 4. οἰκοδομηθῆ] Iidem, ᾠκοδομήθη.

§. 2.

lin. 10. ἑκκαίδεκα] R. a. b. ἐκ κέδρου.
lin. 13. ἄντικρυς] R. b. ἄντικρυ.
lin. 18. ἑτέρα ᾗ] R. a. b. ἑτέρῳ ᾗ.
ibid. κατεμφερόμενα] R. a. κατημφιεσμένον. R. b. κατημφίαζον ἦν.
lin. 19. θεωρίᾳ ᾗ] R. a. b. θεωρίᾳ γῆ.
ibid. ἐπανισμένη] R. b. ἀπηρτισμένη.
lin. 20. τελεστηρίων] R. a. b. τελεστηρίων mox τετάρτη ᾗ μέρει.
lin. 23. τ' ὑπ' αὐτοῦ] Iidem, τ' ὑπ' αὐτοῦ.
lin. 26. ἐν καλῷ] Iidem, ἐν καλῷ.
lin. 27. τὰ ἄλλα] Iidem, τ' ἄλλα.
lin. 29. κατακεκοσμημένας] Sequitur in a. καὶ διηγήσασθαι.
lin. 31. ἀνηγμένων] R. a. ἀνημμένοις. R. b. ἀνημμένων. mox κάλλει καὶ ἄλσει.
lin. 37. ἐξ ἑτέρου] R. b. ἐξ ἑκατέρου. Mox R. a. ἐφιστάνεσθαι.

§. 3.

Pag. 239. *lin.* 1. πόῤῥω τ'] R. a. πόῤῥω ᾗ τ'.
lin. 3. & 4. χαβαλων] R. a. χαβωλῶν.
lin. 8. ἀνεφώνησε] R. a. b. ἐφώνησεν.
lin. 13. τὸ εὐρὺ χωρίον] R. a. τ' εὐρύχωρον. R. b. τὸ εὐρύχωρον. Mox R. a. χρυσόν.
lin. 16. πλατεῖν] R. a. b. πλατεῖα.
lin. 17. ἠνοίγον] R. a. ἤνοιγε. R. b. ἠνοίγετο.
lin. 18. ἀδόκιμος] R. a. ἄδικος.
lin. 25. ἀξιοῦσιν] R. a. b. ἀξιοῦντα.

Cap. 6. §. 1.

lin. 39. Βαλὶθ] R. b. Βελὶθ.
Pag. 240. *lin.* 1. Βαβυλωνίας] R. a. b. Βαβυλῶνος.
lin. 2. ἀπωκεῖσθαι] R. a. ἀπῳκίσθαι. R. b. ἀπῳκίσθαι.
lin. 4. θαδαμόραν] R. a. θαδάμορα.
lin. 6. παλμυρὰν] R. a. b. πάλμυραν.

§. 2.

lin. 8. μνᾶς] R. a. μνᾶν.
lin. 9. τετρακοσίων] R. a. ἢ τετρακοσίων.
lin. 10. φαραώνης] R. a. b. φαραῶθαι.
lin. 11. ἠγησάμενοι] Iidem, δι' ἡγησάμενοι.
lin. 13. φαραὼν] R. b. φαραώ.
lin. 19. οὐχ οἷς] R. a. b. οὐχ οἷς.
lin. 21. μιναίων] R. a. μινίων. R. b. μηναίων.
lin. 23. ὅτι φαραῶνες] R. a. b. ὅτι κοινῶς & hic φαραώθ.
lin. 24. νικαύλην ... δῆλον] R. a. νικαύλην ... δηλοῖ.
lin. 25. ἐκείνης] Idem, ἐκείνη.
lin. 26. τοῦτο εἰπεῖν] Idem, τοῦτ' εἰπεῖν.
lin. 27. φαραῶθαι] R. b. φαραώθ.

§ 3.

lin. 33. πρὸς τὸ] R. a. πρὸς τῷ.
lin. 38. ἱκετείαν] R. a. b. οἰκετείαν.

§ 4.

lin. 42. ἀσιωγάβερος] R. a. γασιὼν γαβὲλ ἥ ἐστι πόῤῥω ἐλανῆς πόλεως, ἣ νῦν βερενίκη καλεῖται. αὕτη δὲ ἡ χώρα. R. b. γασιὼν γάβελος, ἡ πόῤῥω ἐλάνης πόλεως, ἣ &c. ut in a.
Pag. 241. *lin.* 2. εἰς ὀκτακ. πλεύσαντας] R. a. ἐς ὀκτακ. πλεύσαντας.
lin. 3. συνφέρειν] R. a. b. συνέφερον.

§. 5.

lin. 12. ἦκεν οὖν] οὖν deeſt in a. & b.
lin. 14. λίθων πολυτελῶν] R. b. λίθων πολυτελῶν.
lin. 20. ὑπερεξεπλήττετο] Idem, ὑπερεξεπλήττετο.
lin. 23. καὶ καθ'] R. a. b. καὶ αἱ καθ'.
lin. 29. ἀπιστίας] Iidem, ἀπιστίας.
lin. 34. συνίστησιν] Iidem, συνίστησιν.
lin. 37. τῆς σοφίας] R. b. τῆς ἀπολαύσεως ὄψεως, καὶ τ' τῆς σοφίας.

§. 6.

lin. ult. ἑτοιμότερος ἂν] Idem, ἑτοιμότερον ἄν.
Pag. 242. *lin.* 4. οἰκείαν] R. a. οἰκίαν.

Cap. 7 §. 1.

lin. 7. κινύρας τε καὶ ναύλας] R. a. κινύρας τε καὶ νάβλας.
lin. 11. ὀνομαζομένων] R. a. b. ὠνομασμένων.
lin. 12. σίλβωνος] R. b. σίλβης.

§ 2.

lin. 16. καὶ ἐξ] καὶ deeſt in a.
lin. 17. ἐχόντων] R. a. b. ἐχόντων.
lin. 23. ὅτι τις ... ἐποιεῖτο] R. a. b. ὅτις ... ἐποιεῖτο.
lin. 24. ἐνδοτέρω] R. b. ἐνδότερα.

§. 3.

lin. 29. βασιλείας] Idem, βασιλεῖς.
lin. 33. ἐπελέγοντο] Idem, ἐπιλέγοντο.
lin. 34. τ' ἁρμάτων] R. a. b. τ' μὲν τ' ἁρμάτων.
lin. 37. συμβαλεῖν] R. a. συμβαλεῖν.
Pag. 243. *lin.* 1. πρὸς ἐν] R. a. b. πρὸς αἰθέραν.
lin. 2. μὲν ὄντα] R. a. μὲν ὄντα. R. b. μὲν μονήρη.
lin. 3. ἐρήμοις] R. a. b. αἰνεσάμενος.

§ 4.

lin. 11. πλήθει] R. a. πληθύι. R. b. πληθύι.
lin. 13. ἀργυρεῖν] R. b. ἀργύρων.

§. 5.

lin. 18. ἐμμανεῖς] Idem, ἐκμανεῖς.
lin. 19. ἐπιχωρίοις] Idem, ἐπιχωρίαις.
lin. 27. ᾗ ταύτης] R. a. b. ᾗ ταύταις.
lin. 29. παρ' ἐκείνων] Iidem, παρ' ἐκείναις.
lin. 34. ὅτι τ'] R. b. ὅτι τὰ τ'.
lin. 35. ἀναθήματι] R. a. b. τῷ ἀναθήματι.
lin. 36. ὅσιον] R. a. ἐν ὅσιον εἰργάσατο. R. b. ut a, ſed ἐν non habet.
lin. 37. καταλιπεῖν] R. a. b. καταλιπεῖν.
Pag. 244. *lin.* 1. δύο ᾗ] R. a. δύο ᾗ μόνας.

§ 6.

lin. 6. ὄντος ἦν ἰδουμαῖος] Idem, ἦν ὄντος ἰδουμαῖος.
lin. 9. μικρὸν ἐξ φυγών] R. a. b. μὲν τῆς ἔτος φυγών.
lin. 16. ἐν ὄχλῳ] R. b. ἐν ὄχλῳ, & mox ἀφίδη.
lin. 17. ἔχειν ἔχοντο] Idem, εἶχεν.
lin. 19. θεοῦ φαραῶνι] R. a. b. φαραῶνος. ſtatim in a. ὁ ἄδερ.
lin. 21. οἱ ἐπ' ἀδείας] R. a. b. ὡς ἐπ' ἀδείας.
lin. 22. ῥαζόμενος] R. b. ῥαζόμενος.
lin. 26. ἄδερος] Idem, ἄδερ.

§. 7.

lin. 37. περιοπτὸν] R. a. περισσότερον.

lin. 42.

lin. 42. δίκαιος ἴσο] R. a. b. δίκ. εἶναι πάρά.
ibid. τηλικούτῳ] R. a. τηλικοῦτον. R. b. τηλικούτω.

§. 8.

Pag. 245. *lin.* 3. περίτιον] R. a. b. ταρίτιον.
lin. 4. συμβαλεῖν] R. b. συμβαλεῖν.
lin. 5. εὔσακον] R. a. b. ἴσακον.
lin. 7. καὶ τὸ βασιλ.] Iidem, καὶ τὸ τῆ.
lin. 10. ἐνενήκοντα] Iidem, ἐννήκοντα.
lin. 12. βασιλεύσαντας] R. b. βασιλεύοντας.
lin. 14. εἰς καιρ. ἔτ. ἐδ. μοι διασαφ.] R. b. εὐκαιρότερον ἐξομένη διασαφῆσαι.

Cap. 8. §. 2.

lin. 30. χειρώσασθαι] R. a. b. χειρώσασθαι.
lin. 32. πρός γε] Iidem, πρός τε.
lin. 36. ἠφηί] Iidem, ἠφιί.
lin. 38. σκληρουχίας] R. a. σκληρότητος. R. b. κληρουχίαν.
lin. 39. προσδοκῶν] R. b. προσδοκίαν.
lin. 41. λέγοντος ἀκ. ἐν ᾧ] R. a. καὶ τί λέγοντος ἀκούσαι ᾧ. R. b. habet etiam καί.
lin. 43. ἀπεκρίνατο] R. a. b. ἀπεκρίνατο.

§. 3.

Pag. 246. *lin.* 4 καταλείψειν] R. b. καταλείψειν.
lin. 5. ἵνα συγγνοίητε] R. a. ἵνα καταπραΰνη συγγ. R. b. ἵνα καταπρ. καὶ συγγ.
lin. 6. ἐν αὐτῷ] R. a. b. ἐν αὐτῷ ſtatim hic, ποιεῖν, illc ποιῆσαι.
lin. 8. ἀπέλειπεν] R. b. ἀπέλειπεν.
lin. 10. βενιαμίς] R. a. βενιαμίτης. R. b. βενιαμίτος.

§. 4.

lin. 21. φαρηλά] R. a. b. φαρηλά.
lin. 23. τῷ θεῷ] Iidem, τὸν θεόν.
ibid. μετανοῆσαι] R. b. μετανοήσας & mox διαλεχθείς.
lin. 25. τῷ πρώτῳ] πρώτῳ deeſt in a. & b.
ibid. φρουμένῳ] R. b. φραμένω.
lin. 27. βηθηλ] R. a. βαιθηλᾶ & ſic infra.
lin. 29. ναΐσκῳ] R. a. b. ναΐσκον.
lin. 37. λευΐτας] R. b. λευίτας.

§. 5.

lin. 43. βηθήλη] R. a. βαιθηλᾶ.
Pag. 247. *lin.* 16. ὃ ἔφη] R. a. δι' ἔφησεν. R. b. διέφησεν.

Cap. 9. §. 1.

lin. 21. πονηρός] R. a. b. πρεσβύτης πονηρός.
lin. 26. ἀπολαβεῖν] R. a. ἀπολαύειν.
lin. 27. προσδοκωμένῳ] R. a. b. προσδοκώμενον.
lin. 39. ἰάδωνος] R. a. ἰωάδη. Mox R. b. ἐλεγχομένῳ ψεύδει.
Pag. 248. *lin.* 3. καθεύδεις] R. b. καθεζόμενος.
lin. 5. ὡς ὃ καὶ τὰ περὶ] Idem, ὡς τὸ περὶ.
lin. 14. καὶ τὸ δικαίου] R. a. καὶ τὸ ὁσίου καὶ δικαίου ἔργου, ἐπεί. R. b. καὶ τὸ ὅσιον ἔργον καὶ δικαίου, ἐπεί.

Cap. 10. §. 1.

lin. 19. ἰταμί, καὶ θεκουέ] R. b. κλάμα. Idem, & a. καὶ θεκουί.
lin. 20. εἰπὰν, καὶ] R. a. ἰπὰν, καὶ μάρησαν καὶ τὴν ζιφά, καὶ ἀδωραΐμ, καὶ λαχίς, καὶ ζικά, καὶ σαραΐμ. R. b. ut editi, niſi quod pro καὶ ζιφὰ habet καὶ τὴν ζιφά.
lin. 21. ἰούδα κληρουχίᾳ] R. b. ἰουδαίᾳ φυλῇ καὶ κληρ.
lin. 24. θυρεοὺς] R. a. θυρεὶν. Mox in b. συρομάστας.
lin. 26. κατέλιπεν] R. a. b. καταλιπόντες αὐτῶν ταῖς.
lin. 32. μαχεῖν] R. b. μαχομένων.

§. 2.

Pag. 249. *lin.* 4. εὔσακον] R. b. ἴσακον. Infra ἴσακος & ſic deinceps.
lin. 9. ἰσχυροτάτας] R. a. b. ἰσχυροτάτας.

§. 3.

lin. 11. στρατιὰν] R. a. στρατείαν.
lin. 12. αἰχθῆναι] R. a. b. ταχθῆναι.
lin. 14. κατέλιπεν] Iidem, κατέλιπεν.
ibid. ἀπεπέμψεν] R. a. ἀπέσπασεν.
lin. 23. θυρεοὺς] R. a. b. θυρεούς.
lin. 29. κατέλειπεν] Iidem, κατέλιπεν.

§. 4.

lin. 36. βασιλείων] Iidem, βασιλείων.
lin. 43. ἔσχε τέλος] R. b. ἔσχε τὸ τέλος.
lin. ult. διαλείπειν] R. a. διαλιπεῖν.
Pag. 250. *lin.* 1. ὑψηλῶν] In a. & b. ſequitur ὀρῶν.

Cap. 11. §. 1.

lin. 3. τρέψειν] R. b. τρέπειν.
lin. 9. σιλῶ] In a. emendatum σηλῶ.
lin. 14. σαυτὴν] R. a. ἑαυτήν.
lin. 18. χονδρίτης] R. a. b. χονδρίτης.
lin. 19. ἐτίμας] R. b. τιμήσας.
lin. 21. μεθέξει] R. a. b. μεθέξειν.
lin. 30. ὃ πάθος] R. a. ὃ τάχος.

§. 2.

lin. 40. ἐπιλέξας] Idem, ἐπιλεξάμενος.
Pag. 251. *lin.* 6. κεκρυμμένος] R. a. b. κεκρυμμένως.
lin. 11. ὃ μὴ πατρὸς] R. a. ὃ μὴ πατρός. R. b. ὃ πατρός.
lin. 12. συμβουλείᾳ] R. a. b. συμβουλίᾳ.
lin. 16. ἐκεῖνα] R. a. τὰς ἐκείνας.
lin. 17. ἐκγόνων] R. b. ἐπομένων.
lin. 22. καὶ εἰς τὸ] R. b. καὶ πρός τό. R. a. καὶ τὸ πρός τὸ
lin. 27. παύσασθαι] R. b. παύσασθε.

§. 3.

lin. 30. προσκυνουμένους] R. a. προσκυνουμένους.
lin. 33. οὐκ ἐκυκλώθη] R. a. οὐ κεκυκλωμένη. R. b. οὐ κεκώλυται.
lin. 38. ἀποκτείνοντος] R. a. b. ἀποκτείναντες.
Pag. 252. *lin.* 1. ἄσανος] R. a. ἄσαν. R. b. ἄσανος.

§. 4.

lin. 9. βασάμου] R. b. βαασάμου. R. a. βοασάμου.
ibid. μαχείλου δ] R. a. ἴδου δέ. R. b. εἶδου δέ.
lin. 13. ὑπεῖχεν ἀξίαν] R. a. b. ἀξίαν ὑπεῖχε.

Cap. 12. §. 1.

lin. 17. φυσικὴν] Iidem, φυλακήν.
lin. 19. θυραῖον] Iidem, θυρεόν.
lin. 23. μαρίσας] R. a. μαρισας.
lin. 25. σαφαθὰ] R. a. σαφθά. R. b. σαβαθά.
lin. 26. εἶδε] R. a. b. κατεῖδε.
lin. 27. κλείσαι] Iidem, ἐλθῶν.

§. 2.

lin. 30. ἀσαὰν] Iidem, ἀσάν.
lin. 31. ἀπεκτεῖνε] R. b. ἀποκτείνει.
lin. 32. πολεμίων] Sequitur in a. ἐχώρησαν ὅλαι γὰρ ἡ γεωργία καὶ ἡ τῆς παρεμβ.
lin. 34. χρυσὸν] Sequitur in a. & b. πολὺν ᾗ ἀργυρον, λείαν τε πολλὴν ἄπαγ.
lin. 35. ἄσανος] Iidem, ἄσανος.
lin. 40. ἀπολείπουσι] Iidem, ἀπολιποῦσι.
Pag. 253. *lin.* 4. κατιδεῖν ὃ θεὸν] Iidem, κατ' ἰδίαν ὃ δικαίου.

§. 3.

lin. 5. ἀσαὰν] Iidem, ἀσάν.
lin. 8. θάρσει] Iidem, θαρσαλέη.
lin. 11. γεμᾶν] R. b. ἰκοῦν. R. a. ἰοῦν.
lin. 12. ἐξελαύνειν] R. a. b. ἐξολέσειν.
lin. 13. οὐκ ἠμείψατο] R. b. οὐχ ἥψατο. mox a. b. ὃ δικαίου.
lin. 14. ἔπειτα τῷ] R. b. ἐπιτάττων τῷ.
lin. 15. τὸ ἐκείνου τὴν ποι.] R. a. ζῶσαν ἐκείνου τὴν ποι. R. b. τὸ ἐκείνου ζῶσαν αὐτὰ τὴν ποι.
lin. 16. εἰς πάρεργον] εἰς deeſt in a. & b.
lin. 18. ὁ πρ. τὸ λοιπ. ἡσυχάσειν] R. a. πρὸς τὸ λοιπὸν δέον ἡσυχάσαι.
lin. 19. μετανοήσας συγγν.] Idem, μετανοῆσαι, ὅπως συγγνώμης. Mox τύχῃ. ὥσπερ. R. b. habet τύχῃ cætera ut edit.
lin. 25. ῥαμαθῶν] R. a. ἀρμαθών. R. b. ἀρμαθῶνι, & ſic infra.

§. 4.

lin. 29. καταληφθεὶς ἐν ῥαμ.] R. a. καταληφθεὶς ἐν ἀρμαθῶνι.
lin. 33. βασὰν] R. a. b. βασάνῳ.
lin. 35. ἐκέλευε] R. b. ἐκέλευσε.

lin. 37. ῥαμαθᾶνα] R. a. b. ἀῤῥαμαθᾶνα.
lin. 40. μαρφὰ] Iidem, μεσαφάς.
lin. 42. ἀρσαμῆ] R. b. ἀρσῆ.
lin 43. ζαμαρίᾳ] Idem, ζαμβρίᾳ.
Pag. 254. *lin.* 1. αἰσὴ] R. a. ὀλσᾶ.
lin. 2. δὴ αὐτὸν] Idem, δι' αὐτῷ. R. b. δι' αὐτῶν.
lin. 3. τ̃ γαβ. ἐγένοντο] R. b. τ̃ γαβαθώνης ἐγένοντο.

§. 5.

lin. 7. γιμᾶ] R. a. ἰῶς. R. b. ἰνῶς.
lin. 9. γαβαώνην] R. a. b. γαβαθώνην.
lin. 10. ζαμάρης] R. b. ζαμβρίας, & ſic deinceps.
lin. 11. γαβαώνης] R. a. γαβαθώνης. R. b. γαβαθωνῆς.
lin. 14. μυχίταλον] R. a. b. μυχαίταλον.
lin. 16. θάμασον] R. a. θαμναῖον. R. b. θαμανιῶον.
lin. 18. θάρση πόλι] R. a. θαρσῷ πόλι. R. b. θαρσοπόλι.
ibid. μαρίσει] R. a. b. μαρισάνῃ λεγομένῃ πόλι, ὑπὸ δέ.
lin. 20. σαμάρη] R. a. σομάρε. R. b. σομάρη.
lin. 23. ἀπολείπειν] R. a. b. ἀπολιπεῖν.

Cap. 13. §. 1.

lin 41. ἰθόβαλα] R. a. ἰωβάλα. R. b. εἰθωβάλα.
Pag. 255. *lin.* 1. ἐν βὴλ] R. a. ἐν βῆλαν. R. b. ἐν βαλίαν.

§. 2.

lin. 5. θεσβώνης] R. b. θεσσεβώνης.
lin. 10. σαριφθᾶ] Idem, σαρεφθᾶν.
lin. 12. χερείτην] Idem, χερρῆτιν.
lin. 17. δαπανηθέντα] Idem, δαπανηθέντας.
lin. 19. βραχύ] R. a. βραχύι. R. b. βραχύ τι.
lin. 21. ὕσῃ] R. a. b. ὕσῃ.
lin. 22. ἐπέλιπε] Iidem, ἐπέλειπε.
lin. 24. ἰθόβαλα] R. a. ἰθωβάλα. R. b. ἰθωβάλα.
lin. 25. ἐπ' αὐτῷ] R. a. ἐπ' αὐτοῖς.
lin. 26. ἱκετείαν] R. b. ἱκεσίαν.
lin. 27. αὔξαι τὴν] R. a. αὔξαι τήν. R. b. αὔξαι τήν.
lin. 28. ἰθόβαλος] R. a. b. ἰθώβαλος.

§. 3.

lin. 31. ἀναπλασσομένην] Sequitur in a. b. καὶ τοῖς χερσὶν αὐτὴν αἰκιζομένην, καὶ φωνάς.
lin. 37. ἀφαιρησόμενον] Iidem, ἀφαιρησόμενον.
lin. 40. ἀνεβίωσεν] R. b. ἐβίωσεν.

§. 4.

lin. ult. μὴ μόνον] R. a. ὡς μὴ μόνον.
Pag. 256. *lin.* 1. ἀποδίδωσι] R. a. b. ἀναδίδωσι.
lin. 2. βασιλεὺς] Sequitur in a. & b. προθυμίαν ἀπιέναι (b. ἀπιὼν) βέλεσθαι πρὸς αὐτὸν εἴπερ ἐπὶ τὰς πηγάς.
lin. 4. περιπέμψας] R. a. περιπέμψαντος. R. b. παρεπιμψαντος.
lin. 5. οὐχ εὑρὼν] R. b. ὁ εὑρηκέναι.
lin. 12. παρείη] R. a. παρείη.
lin. 14. ὅτι μηδένα] R. a. ἔλεγεν. ἢ τοῦτο ἀγνοεῖν αὐτὸν ὅτι μηδ. R. b. ἔλεγεν εἰ τὸ ἀγνοεῖν αὐτὸν ὅτι μηδ.
lin. 18. ἰεζαβέλας] R. b. ἰεζαβέλης.

§. 5.

lin. 24. εἰσενηνοχότας] R. a. εἰσενηνοχότα & mox σίβοντα.
lin. 25. ἀπολελοιπότας] R. a. ἀπολελοιπότα. καὶ μηδεμίαν ἔτι πρόνοιαν αὐτῷ ποιησάμενοι. ταῦ mox idem ἀπελθόντα, quod etiam in b.
lin. 33. ἀποκρινομένε] R. b. ἀποκρινομένε.
lin. 36. ἐπιδεῖξαι] R. a. ἐπιδεῖναι.

§. 6.

Pag. 257. *lin.* 12. ἀληθῆ μόνον] R. a. ἀληθινόν.
lin. 13. ὀνόματος … πεποιημένα] R. b. ὀνόματι πεποιημένης.
lin. 19. καὶ ἤδη] R. a. b. καὶ ἴδῃ.
lin. 20. καθαρὸν &c.] Iidem, καθαρῷ συνέβαινε εἶναι τοῦ ἀέρα.
lin. 23. ἰεζραέλ] R. b. ἰεζρῆλα, & ſic infra.
lin. 26. ἰεζράηλα] Idem, ἰεζρῆλας.

§. 7.

lin 27. ἰεζάβελα] Idem, ἰεζάβηλα.
lin. 28. ἀπέλειπεν] Idem, ἀπέλειπεν.
lin. 30. βερσαβεὶ] Idem, βηρσαβεί.
lin. 31. τ̃ ἰούδα] Idem, τ̃ τῆς ἰούδα.
lin. 33. κρείττων] Sequitur in a. & b. εἶναι τ̃ πατέρων, ἵνα &c.
lin. 38. ἐρημώσης] R. a. b.. ἐρημώσης.
lin. 39. παρείη] R. a. παρείσι. R. b. παρείς.
Pag. 258. *lin.* 2. νεμεσατάω] R. a. b. νεμεσάω.
lin. 10. μὴ κελεύσαντος] μὴ deeſt in a. b.

§. 8.

lin. 12. νάβουθος] R. b. ναβουθος. Mox R. a. ἐξ ἰεζραέλ πόλεως. R. b. ἀπὸ πόλ. ἰεζαρῆλα.
lin. 20. ναβούθε] R. b. ναβούθε.
lin. 26. κελεύσαι] Idem, κελεύσει mox R. a. b. προσκαθίσαι.
lin. 29. νάβουθος] R. b. νάβουθος & ſic infra.
lin. 31. ἰεζάβελα] Idem, ἰεζάβηλα.
lin. 33. ὑπὸ τ̃ κλίνης] R. a. b. ἀπὸ τ̃ κλίνης.
lin. ult. ἀνθομολογούμενος] Iidem, ἀνθομολογούμενος.
Pag. 259. *lin.* 2. ἐπεὶ τοῖς γε] R. b. εἶπεν ἐφ' οἷς ἐπὶ τοῖς τετολ.
ibid. τελέσειν] Idem, τελέσειν.

Cap. 14. §. 1.

lin. 13. προσκαθίσας] R. a. προσκαθίσας.
lin. 18. πολιορκῶν] Sequitur in a. b. αὐτόν.
lin. 21. ἀνωμολογηκότα &c.] R. b. ἂν ὡμολόγηκε τὰ πάντα εἶναι ἐκείνε.
lin 23. ἐκέλευσε] R. a. b. ἐκέλευε.
lin. 24. οἱ καταλείψ.] Iidem, σοι καταλείψ.
lin. 26. ἔχειν ἑτοίμας] Iidem, ἑτοίμας ἔχειν.
lin. 32. αἰδῦς] R. b. αἰδῶς.
lin. 34. ἀποκρινάμενος] R. a. b. ἀποκρινόμενος.

§. 2.

lin. 41. ἀποκρινάμενα] Iidem, ἀποκρινομένε.
Pag. 260. *lin.* 9. τῷ ἀδάδῳ] Iidem, τοῦτο ἀδάδῳ ſtatim b. πέμπειν.
lin. 10. προσεληλυθότες] R. b. προεληλυθότας.
lin. 11. τοῦτο ποι.] R. a. b. ταὐτὸ ποιῆσαι.
lin. 13. τ̃ ἱεροσολυμιτῶν] Deſunt in b.
lin. 14. στρατιὰν] R. a. b. στρατιάν.
lin. 21. προσκαλέσας] Iidem, προσκαλέσας.

§. 3.

lin. 26. νικᾶσθαι] Iidem, νενικῆσθαι.
lin. 29. στρατιὰν] Iidem, στρατιάν.
lin. 30. ἵππους] Iidem, καὶ ἵππους.

§. 4.

lin. 32. στρατιὰν] Iidem, στρατιάν.
lin. 33. αὐτὴν ἰώ] Iidem, αὐτὴν καλεῖσθαι.
lin. 36. νικήσειν &c.] Iidem, νίκην τ̃ θεὸν αὐτῷ δεδώσειν φήσαντος.
lin. 38. ἀντεστρατοπεδευκότες] Iidem, ἀντεστρατοπεδευκότες.
Pag. 261. *lin.* 3. διωκόμενος] R. b. διωκόμενοι.
lin. 4. ἱππέας] Idem, ἱππεῖς.
lin. 15. ἀπομνημονεύσειν] R. b. ἀπομνημονεύσειν.
lin. 18. ἀνῆκεν] Idem, ἀνῆκεν.
lin. 20. στρατιὰς] Idem, στρατιάς.

§. 5.

lin. 22. πλῆξαι] Idem, πλήξειν.
lin. 30. διαφύγει] In b. ſequitur μὴ δ.
lin. 32. κέχρηται] R. a. ἐκέχρητο.

Cap. 15. §. 1.

lin. 40. χώρα] Deeſt in a.
lin. 41. καταλειφθείσας] R. b. καταλειφθείσης.
ibid. ἐν ἐφραίμ] R. a. ἐφραίμου.

§. 2.

Pag. 262. *lin.* 3. ἡγεμόνας] Sequitur in a. b. τ̃ χώρας, καὶ τοὺς ἱερεῖς ſtatim a. ἐκέλευσε.
lin. 4. τ̃ περὶ αὐτὸν] R. a. τ̃ ὑπ' αὐτόν. R. b. τ̃ ἐπ' αὐτῷ.
lin. 5. κατὰ πόλεις] R. b. κατὰ πόλιν.
lin. 7. προσχωρεῖν] R. a. προσχωρεῖν.
lin. 10. ἐχυρώσειν] R. a. b. ὀχυρώσειν in a. deeſt τι.
lin. 11. ηὐπρέπιστο] R. a. b ηὐτρέπιστο.
lin. 12. ἑδραῖος] Iidem, ἑδραῖος.

lin. 13.

lin. 13. καὶ τὸ] R. a. ἐκ τὸ.
lin. 14. ὀχόβαθος] R. b. ὀχάβαθος.

§. 3.

lin. 17. γοθολίαν] Idem, ὀθλίαν.
lin. 20. ὃ εὗρε] R. a. b. ὃ εὗρεν mox γαλαθληνῇ.
lin. 21. αὐτῷ πρῶτον] R. b. αὐτὴν ὃ αὐτῷ πρῶτον.
lin. 26. καλέσαντ'] R. a. b. καλέσαντες.
lin. 27. στρατιάν] R. a. ἐκστρατείαν.

§. 4.

lin. 37. ψευδοπροφῆται] R. b. ψευδοπροφητῶν συμβουλευσάντων ἐκστρατεῦσαι κρατήσειν πειρατυγχάνουσιν. R. a. ψευδοπροφῆται τυγχάνουσιν.
lin. 40. καὶ διὰ τοῦτο ἐν φυλακῇ νῦν] R. b. φέρεσθαι τὸ νῦν.
lin. 41. υἱὸν ἰεμβλαίου] R. b. υἱὸν δ' εἶναι ἰεμβλαίου.
Pag. 263. *lin.* 1. καταψεύδεσθαι] Idem, καταψεύσασθαι.
lin. 2. αὐτὸς εἴπῃ] R. a. αὐτῷ εἴπῃ.
ibid. ἐστρατεύσατο] R. a. b. ἐστρατεύσατο.
lin. 4. διεσκορπιζομένους] Sequitur in b. ὑπ' αὐτῶν ἐπὶ τὰ ὄρη καθάπερ ποιμένων ἠρημωμένα ποίμνια.
lin. 5. ἀναστρέψειν] Idem, ἀναστρέψαι.
lin. 9. παρωρμήσαντες] R. a. παρορμήσαντες. R. b. παρορμῶντες.
ibid. ἐπ' ἐλπίδι] R. a. b. ἐλπίδι.
lin. 11. μὴ λέγειν &c.] Iidem, λέγειν γὰρ οὐδὲν αὐτὸν ἀληθές. τεκμήριον.
lin. 13. ἱεζάρα] R. a. ἰζάρα. R. b. ἱερεζῆλα.
lin. 14. ναβωθαίου] R. b. ναβώθου & ſic infra.
lin. 16. φάσκων ταύτης] ταύτης deeſt in a. b.
lin. 17. δ' ὅπερ] R. b. ὃ ὅπερ.
lin. 18. ἰάδων] R. a. ἰάδος. R. b. ἰάδαος.
lin. 19. ἀνήκοος] R. a. b. ἀνήκοος.
lin. 20. τοῦτο πάντως] R. a. πάντως τοῦτο.
lin. 22. ποιεῖ] R. a. b. ἐπαίει.
lin. 23. σιδήρεα] Iidem, σιδήρεα.
lin. 25. κρυβησόμενον] R. b. κρυβόμενον.

§. 5.

lin. 29. ἀραμαθὰν] Idem, ῥαμαθάν.
lin. 30. στρατιάν] R. a. b. στρατιάν.
lin. 32. ἰωσάφατος] R. a. ἰωσαφάτης.
lin. 33. καθωπλισμένον] R. b. καθωπλισμένος.
lin. 41. ἀνελεῖν] Idem, ἑλεῖν.
lin. ult. τετρωμένος] R. a. τετρῶσθαι.
Pag. 264. *lin.* 2. δυόμενος] Idem, δυόμενος.
lin. 3. λιποθυμήσας] In a. deeſt καί. R. b. habet καὶ λειφαιμήσας.

§. 6.

lin. 4. ἀνεχώρησαν] R. a. ἀνεχώρησαν.
lin. 6. ἰεζάρα] R. a. ἰζάρα. R. b. ἱερεζῆλα.
lin. 9. προειρηκότος] R. b. προειπόντος.
lin. 10. δεῖ μέγα τι] R. a. μέγα δεῖ τό.
lin. 11. καὶ λιμῶν] R. b. καὶ σιβεῖν καὶ λιμῷ αὐτὸ παρέχειν, καὶ τό.
lin. 15. χειρῶν] R. b. χειρός.
lin. 17. πόθεν] R. a. ποθεῖν.
lin. 18. ὡς ἀπιστῆσαι] R. b. ὥστε ἀπιστῆσαι.

Lib. 9. Inſcript.

Pag. 265. *lin.* 4. ἰώσαμος] R. a. ἰώραβος & ſic infra.
lin. 8. στρατοπεδευσάντων] R. b. στρατευσάντων ſtatim hic & a. ἐπ' αὐτόν.
lin. 13. ἰησοῦ] R. b. ἰησοῦς.
lin. 15. ἰησοῦς] R. a. ἰησοῦ.
lin. 17. γοθολία] R. b. ὀθλία.
lin. 18. βασιλέα ἀπέδειξεν] R. a. ἰωάσην ἀπέδειξεν. R. b. ἰωάσην ἀπέδειξε βασιλέα.
lin. 22. ὑπέστρεψεν] R. b. ἀντέδειξεν.
lin. 28. ὄζιας] R. a. ὀχοζίας.
Poſt lineam 28. titulus aliūs capitis in a. b. στρατεία ὃ τῶν ἱεροσολυμιτῶν βασιλέως ἰωσάφατ ἐπὶ σύρους, καὶ νίκη.
lin. 29. ἀραχίν] R. a. ἀρχίζειν. R. b. ῥαμασιν.
lin. 30. ἀχάζην] R. a. ἀχάζην. R. b. ἰωαχάζην.
Poſt lineam 34. titulus aliūs capitis in a. b. ὡς ὁ τῶν ἀσσυρίων βασιλεὺς στρατευσάμενος ἐπὶ σαμάρειαν, καὶ πολλὰ χρήματα παρὰ φακέε (in b. φακεε) ὃ βασιλέως αὐτῶν εἰσπραξάμενος, εἰς τὴν οἰκείαν ὑπέστρεψεν.
lin. 35. σαλμανάσαρος] R. b. σαλμανάσαρος.
lin. 38. κατῴκισας] R. a. b. κατῴκισας.
Initio libri noni legitur in a. b. Περιέχει ἡ βίβλος χρόνον ἐτῶν ἑκατὸν καὶ πεντήκοντα (in a. ΡΝ.) καὶ μηνῶν ζ.

Cap. 1. §. 1.

Pag. 266. *lin.* 8. ἀδάδῳ] R. a. ἀδίῳ. R. b. ἄδερ.
lin. 15. προσερχόμενος] Deeſt in a.
lin. 16. διὰ μανίας] R. a. παρὰ μανίας. R. b. διὰ μανίας ὑπὸ θεοῦ.
lin. 24. παῖδας μὲν] μὲν deeſt in b.
lin. 28. ἔχει] R. b. ἔχειν.
lin. 30. ἑταίρους] Idem, ἑταῖρους.

§. 2.

lin. 31. ἐστράτευσεν] Idem, στρατοπεδεύονται.
lin. 32. ἐγγάδδι &c.] R. a. ἐνάδα πόλει, κειμένῃ. R. b. ἐναδαπόλει κειμένῃ.
Pag. 267. *lin.* 1. κατεσκευασμένους] R. a. b. κατεσκευασμένους.
lin. 2. ὑπερμαχεῖ] R. a. ὑπερμάχεται.
ibid. ἐπ' αὐτῷ] R. a. b. ἐπ' αὐτό.
lin. 3. οἱ ... παρεῖσιν] R. b. ἡ ... παρέσται.
lin. 5. ἰαζίηλος] R. a. ἰαζίηλος. R. b. ζῆλος.
lin. 9. ἐγγάδδης] R. a. γάδης.
ibid. μὲν αὐτοῖς] Idem, μὲν αὐτός.

§. 3.

lin. 13. θεκώας] R. a. b. θεκώας.
lin. 19. στρατιᾶς] Idem, στρατιᾶς.

§. 4.

lin. 33. κοινήσας] Iidem, κοινωνήσας.

Cap. 2. §. 1.

Pag. 268. *lin.* 2. πυθόμενος ἐκέλευσέ τε] Iidem, ὀργισάμενος. κελεύσας τε.
lin 6. ἐπανέλθῃ] R. a. τὸ ἐπανελθεῖν.
lin. 8. νόσος] R. a. b. ἡ νόσος.
lin. 18. τὸ πρῶτον] Iidem, τὸ δεύτερον.
lin. 19. λαβεῖν] R. a. λαβών. R. b. λαβόντα.
lin. 24. παρεῖν] R. b. παρεῖ. R. a. παρεῖη & mox οἱ περί.
lin. 31. τὸ τέλος τῆς νόσου] R. b. τῆς νόσου τέλος.

§. 2.

lin. 34. τὴν πονηρίαν &c.] R. b. ἀχάβῳ τὴν πονηρίαν παραπλήσιος γενόμενος, ἐβασίλευσεν ἔτη δώδεκα πάσῃ παρανομίᾳ χρησάμενος. παρείς.
lin. 37. μαθητὴν δ'] R. a. b. μαθητὴν δέ.

Cap. 3. §. 1.

lin. 41. μισῶν] R. b. μισῶν.
ibid. φέρων τελῶν] R. a. b. ὃ γὰρ ἀδελφοῦ αὐτοῦ, καθὼς προείπομεν, ἔτυχεν ἄπαις, φέρων τελῶν.
Pag. 269. *lin.* 18. στρατιᾶς] R. a. στρατείας.
lin. 19. διοχλεῖν] Idem, διενοχλεῖν.
lin. 21. μὴ διὰ] Idem, μὴ δί.
lin. 25. ὄψεσθε] R. a. b. ὄψεσθε.
lin. 27. κρατήσετε] R. a. κρατήσατε.
lin. 28. λήψεσθε] R. a. λήψεσθε.
ibid. κόψετε] Idem, ἥμερα κόψατε mox δηώσατε, & ἐμφράξατε.

§. 2.

lin. 30. ἐρρύη] R. a. ἐρρύη. R. b. πολὺς ἐρρύη σφοδρῶς.
lin. 31. ὥστε εὑρεῖν] R. b. ὁρᾶν.
lin. 38. ἀπειληφότων] R. a. b. ἀπειληφότων ſtatim R. a. αὐτούς.
lin. 40. ὁρμήσαντες] R. a. b. ἐξορμήσαντες.
lin. 43. φυγόντες] R. b. φυγόντες.
lin. ult. καταστρέψαντες] R. a. καταστρέψαντες. R. b. κατεστρέψαντο.
Pag. 270. *lin.* 1. διήρπασαν &c.] R. b. ἠφάνισαν καὶ διήρπασαν.
ibid. τῶν χειμάρρων] R. a. ὃ χειμάρρου.
lin. 4. ἀναιρεθῆναι] R. b. αἱρεθῆναι.
lin. 12. οἰκίαν] R. a. οἰκείαν.
lin. 14. στρατείαν] Idem, ἐκστρατείαν.

Cap. 4. §. 1.

lin. 19. Κατέλειπε] R. a. b κατέλειπε.

lin. 20. μητρὸς] R. a. μητρὸς μου. R. b. γυναικός.

lin. 21. ἀγχόνῃ ᾗ] ᾗ deeſt in a.

§. 2.

lin. 26. ἐκεῖνον.] R. a. ἐκεῖνος γὰρ ἔλεγεν ὑπ' αὐτοῦ δανεισάμενον.

lin. 31. μετέχων] R. b. μετέχειν.

lin. 33. ποιήσας] R. a. ποιήσαντες ſtatim hic & b. ϗ τοῖς τέκνοις περιφέρειν ἕκαστον τῶν ἀγγείων προσαπτιθέντες, ἐπεί.

lin. 34. τὸ ἔλαιον] Iidem, τοὔλαιον.

§. 3.

lin. 39. λοχήσαντες &c.] Iidem, λοχῶντες αὐτὸν ἀνελεῖν.

Pag. 271. *lin.* 2. κατῃρηκότων] Iidem, κατῃρηκότος.

lin. 4 βιβλωμένα] Iidem, βεβλαμμένα. Mox τυγχάνει διατρίβων.

lin. 5. δυνάμει] R. a. δυνάμει. R. b. δυνάμεων.

lin. 9. ϗ τάχους] R. a. b. ϗ ταραχῆς.

lin. 10. ϗ τοῦ Θεοῦ &c.] R. a. ϗ τὸν Θεὸν ᾧ συμμάχῳ χρώμενος ἀδεὴς ἦν. R. b. ϗ τὸν Θεὸν ᾧ συμμάχῳ κεχρημένος καταφρονῶν ἀδεὴς ἦν.

lin. 11. παρεκάλεσέ τε] τε deeſt in a b.

lin. 14. ἀναθαρσῆσαι] R. a. ἀναθαρρῆσαι.

lin. 24. ἀφέντες] R. a. b. ἀφεθέντες.

§. 4.

lin. 40. σπάσῃ] Iidem, σπάσει.

lin 42. ἐπέλειπε] Iidem, ἐπέλιπε.

Pag. 272. *lin.* 1. ὁ ἱερώμενος &c] R. a. ὁ δὲ ἱερώμενος καθ' ἑκάστην.

lin. 5. ἐλέησον] R. a. κύριε ἐλέησον.

lin. 10. αὐτῇ ϗ φίλης] R. a. b. ϗ φίλης αὐτῇ.

lin. 11. ἑκατέρα] R. b. ἑκάτερον.

lin. 22. καταχεῖν] Idem, κατάχεε.

ibid. παραγενόμενος] R. a. παραγινόμενος.

lin. 28. ὁρᾷ] R. a. b. ὑπερορᾷ.

lin. 30. ἀνεῖσθαι] R. b. ἀνήσασθαι.

lin. 36. ὄψῃ] R. a. b. ὄψει.

§. 5.

lin. 43. πύσεσθαι] Iidem, πείσεσθαι.

Pag. 273. *lin.* 2. εὐθανατήσοντες] R. a. εὐθανατήσαντες.

lin. 13. ἀφθονίαν] R. a. b. ἀφωνίαν.

lin. 14. ὡς ὁδί] In iiſdem ὡς deeſt.

lin. 15. παρεμβολῆς] R. a. πόλεως.

lin 23. ἀπογνοὺς] R. a. b. ἀπογνόντες.

lin. 26. αὐτὴν φρονεῖν.] R. b. μὴ καταφρονήσαντες. R. a. ϗ μηδαμοῦ προϊέναι καταφρονήσαντες.

lin. 30. προσαρτώμενος] R. a. προσαρτωμένοις.

lin. 32. τῇ γνώμῃ] R. b. τὴν γνώμην ſtatim deeſt τότε.

ibid. ἔπεμψεν] R. a. b. ἐξέπεμψεν.

lin. 33. ῥίπτοντες] R. a. ῥιπτοῦντες.

lin. 36. μυριάδας] R. a. b. μυριάς.

lin. 42. ἀπολεῖσθαι &c.] Iidem, ἀπολέσθαι.

§. 6.

Pag. 274. *lin.* 2. ἐπέβαλεν] R. b. ἐνέβαλεν.

lin. 6. διαφύγοι] R. a. b. διαφεύξεσθαι.

lin. 9. πεμφθέντα] Iidem, πεμφθῆναι.

lin. 10. ῥᾶον] R. b. ῥᾴον.

lin. 15. πεισθέντα] R. a. b. πεισθῆναι.

lin. 29. λαβόμενος] R. b. λαμβανόμενος.

Cap. 5. §. 1.

lin. 31. πατρῷον] R. a. πατρώιον.

lin. 34. ἄνω κακὰ] R. b. ἄνω εἶναι κακόν.

lin. 36. διέλιπεν] R. a. b. διέλειπεν.

lin. 38. ὑπήκουσε] R. a. ὑπήκουσεν.

lin. 43. ὑψηλά] R. b. ὑψηλότατα.

§. 2.

Pag. 275. *lin.* 1. ἀπεστάλη· ὥστε τὸν Θεὸν] R. a. ἔτι γὰρ ἐπὶ γῆς ὢν, ἀπεστάλη· ἐφ' ᾗ τὸν Θεόν.

lin. 9. ὀμνύντα] Idem, ὀμόσαντα.

§ 3.

lin. 15. διήρπασαν] Idem, διήρπασεν.

lin. 21. λογισάμενοι] R. a. b. λογισάμενος.

lin. 22. ἐσκέδασαν] R. b. ἐσκέδασεν.

lin. 23. ἠξίωσαν] Idem, ἠξίωσεν, ἀλλ' ὡς ἰδιώτην θάψαι.

Cap. 6. §. 1.

lin. 27. Ἀρμάθων] R. b. Ἀρμάθα, & ſic infra.

lin. 29. Ἀζάριον] R. a. Ἰαζάριον. R. b. Ἰεζερίλον.

lin. 31. αἵμασι] R. a. b. αἵματι.

ibid. εἰρήνης] R. b. ἠρεμαίας.

lin. 37. στρατιάς] R. a. στρατείας.

lin. 40. ἔφησε] Sequitur in a. b. βασιλέα χρίειν.

lin. 42. οἱ ... παῖδες ϗ βασίλισσα] R. b. ὁ ... παῖς ϗ Βασά.

§. 2.

Pag 276. *lin.* 3. νεανίας] Idem, νεανίσκος.

lin. 9. Ἰεζάβελαν] Idem, Ἰεζίζελαν, & ſic infra.

lin. 10. Ἀρμάθης] R. a. ἐν Ἀρμάθοις. R. b. Ἀρμάθα.

§. 3.

lin. 20. Ἰεζάβελα] R. a. Ἰεζίζελᾳ.

lin. 21. καθεστηκὼς] R. a. b. καθεστάς.

lin. 26. ἐκέλευσε] R. b. ἐκέλευε.

ibid. ταῦθ' ὁ σκοπὸς] Idem, ταῦτα ὁ σκοπὸς.

lin. 33. ναβώθη] Idem, ναβόθη.

lin. 34 ἰὼν] Idem, ἰών.

lin. 40. Ναβώθου] R. b. Ναβόθου.

Pag. 277. *lin.* 4. μαγεδδώ] R. a. b. μαγιαδδώ.

§. 4.

lin. 9. Ἰεζάβελα] R. b. Ἰεζίβελα.

lin. 10. ὁ ἀπολέσας] R. a. ὃς ἀπώλεσε. R. b. ὃς ἀπολέσειεν.

lin. 15. προστάξας τοῖς] R. b. τοῖς τε ἄλλοις ϗ τραπέζῃ, προσέταξε δὲ τοῖς.

lin. 19. Ἰεζάβελα] R. a. Ἰεζάβηλαν.

ibid. ἀπολέσθαι] R. a. b. ἀπολεῖσθαι.

§. 5.

lin. 20. δι' ἐν Σαμαρ.] R. b. δι' αὐτῶν ἐν Σαμαρείᾳ.

lin. 21. λέγων ὡς] ὡς deeſt in a. b.

lin. 22. ἀποδεῖξαι] R. a. b. ἀποδεῖξαι.

ibid. τὸν ἀνδρειότατον] Abiunt hæc à b. in quo poſt ἀρίστων legitur αὐτῷ εἶναι πλῆθος.

lin. 25. Σαμαρείων] R. a. Σαμαρείων.

lin. 28. δεσπότην] R. a. βασιλέα.

ibid. ὃ ἂν κελεύῃ] R. a. ὃ δ' ἂν κελεύοι. R. b. ὃ δ' ἂν κελεύῃ.

lin. 32. συνελθόντες] R. a. b. συνθέντες.

lin. 33. Ἰεζάβελα] R. a. Ἰεζίζελα.

lin. 35. πρὸς τὰς πύλας] R. a. πρὸς τῇ πύλῃ.

lin. 38. ἀνελεῖν] R. a. b. ἀνεῖλον.

lin. 40. ἀπόλωλε] R. b. ἀπώλωλε.

lin. 41. Ἰεζραηλίταις] Idem, Ἰεζιζελίταις.

ibid. συγγενείας] Sequitur in a. b. ἱππεὺς εἰς Σαμαρ. ἐπορεύετο.

lin. ult. τί ποτε] R. b. τί δήποτε.

Pag. 278. *lin.* 1. ἤδεσαν] Idem, ᾔδεσαν.

§. 6.

lin. 4. γενόμενος] Idem, γεγονώς.

lin. 6. ἐξαφανίσαντα] R. a. b. ἐξαφανίσας.

lin. 11. πονηρὸς] R. a. πονηρὸς ἰδεῖν.

lin. 15. Θεῶν εἰσηγήσατο] R. a. b. εἰσηγήσ. Θεῶν.

lin. 20. ϗ ἐκέλευσε] Iidem, ἐκέλευσε δ' ἡμᾶς. ſtatim b. τῷ ἱερῷ.

lin. 23. καταρξαμένου] R. b. καταρξαμένῳ.

lin. 25. πιστοὺς] Idem, πιστοτάτους.

ibid. ἀποκτείνειν] R. a. b ἀποκτεῖναι.

lin. 28. τοῦ βασιλέως] Iidem, τοῦ Βαάλ.

lin. 30. Ἰθωβάλου] R. a Ἰθαβάλῳ. R. b. εἰθαβάλῳ.

lin. 33. ἐπέτρεπε. ταῦτα διαπρ.] R. a. b. ἐπιτρέψαι. ταῦτα δὲ διαπρ.

Cap. 7. §. 1.

lin. 38. Γοθολία] R. b. Ὀθλία, & ſic deinceps.

ibid. τὴν ἱεράμην &c.] R. a. b. τήν τε ἱεράμην τῷ ἀδελφῷ τελοῦσαν ſtatim b. ἐχοζία.

lin. ult. Ἰωσαβεθὴ] R. a. Ἰωσαβέθη. R. b. Ἰωσαβέθ. Mox idem, ἰώδας, & ſic infra.

Pag.

Pag. 279. *lin.* 3. ἀπέκλεισε] Sequitur in a. b. τ̃ κλειδῶν. κ̀ λαοῦ.

§. 2.

lin. 7. συμπεριεποιήσατο] R. b. περιεποιήσατο, λαβόν.
lin. 19. ἄοπλοι] Idem, ἄοπλον.
lin. 20. προσδιετάξατο] R. a. b. προσδιέταξε.
lin. 23. δείσαντες] Iidem, δείσαντας.

§. 3.

lin. 40. τ̃ κεδρίνου] Iidem, τὴν κεδρῖνον.
lin. 42. λαβόμενοι] R. b. ἐπιλαβόμενοι.

§. 4.

lin. ult. ἱερούργει] R. a. b. ἱερουργήθη.
Pag. 280. *lin.* 1. ἐξέρχεσθαι] Iidem, ἐξώρμησε.
lin. 6. μακρὰν] R. b. ναόν.

§. 5.

lin. 17. βηρσαβεὲ] Idem, βηρσαβεί.
lin. 18. ἐν ᾧ] Deſunt in eodem.
lin. 19. ἄρσενες] R. a. b. ἄῤῥενες.

Cap. 8. §. 1.

lin. 26. γαδιτῶν] Iidem, γαλααδιτῶν.
ibid. γαλααδίτην] R. a. γαλααδίτιν. R. b. γαλαδίτην.
lin. 28. ἃ γὰρ ἔφθη] R. a. b. οἷς ἂν ἔφθη.

§. 2.

lin. 34. ἀργυρῶν] R. a. ἀργύρου.
lin. 36. εὐγνωμόνως] Deeſt in a. b. ſtatim R. a. προσῆκται. R. b. περιῆπται τ̃ ἀργύρου.
lin. 40. ὡ τὸ πλῆθος] R. b. ὡς τὸ πλῆθος.
lin. 41. ἐν αὐτῷ] ἐν deeſt in a. b.
Pag. 281. *lin.* 3. ἀποχρήσαντας] R. b. ἀποχρεῶν.
lin. 5. κ̀ ὅτι] R. a. κ̀ ἔτι.

§. 3.

lin. 10. χρυσὸς] R. a. b. πάντα χρυσὸς γενόμενος ἐτάφη.
lin. 12. ὁ βασιλεὺς] Sequitur in b. τὴν ἐπιμ. τὴν περὶ τ̃ θεοῦ ὁ ἰώαζος.
lin. 17. μήτε ὅσα οἱ πρὸ] R. b. μήτε οἷς πρό. R. μήτε οἷς οἱ πρό.
lin. 18. μηθ' ὅσα] R. a. b. μήθ' οἷς.
lin. 19. μετανοήσαι] R. a. μετενόησαν.
ibid. παροξυνθέντες] R. a. b. παροργίσαντες.

§. 4.

lin. 27. ἐμβαλὼν] Iidem, ἐμβαλόντος.
lin. 28. τε γίτταν] R. a. τε γίτην. In b. deeſt τε.
lin. 35. τ̃ φίλων] Sequitur in b. οἱ τ̃ ζαχαρίου θάνατον.

§. 5.

lin. 40. ἰωάζας] R. a. ἰωζᾶς. R. b. ἰώαζος ὁ τ̃ ἰεχόδου υἱός.
lin. 42. κ̀ οἱ πρῶτοι] R. a. b. ὅσα κ̀ οἱ πρῶτοι.
Pag. 282. *lin.* 3. ἀποκτείναντας] R. a. ἀποκτείναντα.
lin. 4. καιροῖς ἰωάζας] R. a. κακοῖς ὁ ἰώχαζος. R. b. κακοῖς ὁ ἰώαζος.
lin. 6. ἀγρίαν] R. a. ἀγρίαν & mox νεβετῶν.
lin. 7. ἀπολλύειν] Idem, ἀπολλύναι. R. b. μὴ ἀπολλύειν.

§. 6.

lin. 10 ἰωὰς] R. a. ἰωάσης. R. b. ἰώασος.
lin. 11. τὴν ἀρχὴν] Sequitur in a. b. ὅτε ὁ ἰωάσης.
lin 16. ἤρξατο] Sequitur in iiſdem, βλέποντος αὐτοῦ, κ̀ πατρ. κ̀ πατέρα.
lin. 19. ἐξαπλισμένους] R. a. ἐξαπλισμένοις. R. b. ἐξαπλισμένοι. Mox idem τοῖς ἀπ' αὐτῶν.
lin. 23. ἐπιλαβόμενος] R. a. b. ἐπιλαβόμενον αὐτοῦ τ̃ χειρῶν, ἐκέλευσε.
lin. 24. διαναπαυσάμενος] R. a. ἢ, ἀναπαυσάμενος. Mox in b. deeſt

lin. 33. ὅσα πρῶτος] R. b. κ̀ ὅσα πρῶτος.
lin. 34. ἔχει θείαν] R. a. εἶχε θείαν ἤδη.

§. 7.

lin. 35. ἄλλα] R. a. θέραν. R. b. ἀλλάν.
lin. 39. τελευτᾷ] Sequitur in a. b. ὁ μὲν ἐν σαμαρείᾳ κηδεύεται ſtatim a. κατέκειτο ἢ εἰς ἰώαζον. R. b. κατέλιπε ἢ εἰς ἰώαζον.

Cap. 9. §. 1.

lin. 42. ἰώδαν] R. a. b. ἰωδαδῆς.
lin. 43. θαυμαστῶς] R. b. θαυμαστός.
Pag. 283. *lin.* 1. ἰωάζου] R. a. ἰωάζῳ. Deeſt in b.
lin. 10. λαὸν] R. a. b. στρατόν.
lin. 11. χειρωσάμενος] R. a. χειρωσάμενος.
lin. 13. ὀφθῆναι] R. a. b. φθῆναι.
lin. 19. ἐπ' αὐτῆς] Iidem, ἀπ' αὐτῆς.
lin 25. βηθσεμήρων] R. b. βηθσεμήρων.

§. 2.

lin. 32. αὐτῷ κολάσειν] R. a. b. αὐτὸν κολάσειν.
lin. 33. νεωτερίζων] R. a. νεωτερίζων.
lin. 35. ἰάσω] R. a. ἰωάζω. R. b. ἰωάσω.
lin. 38. κελευσθησόμενον] R. b. διακελευσθησόμενον.

§. 3.

lin. ult. στρατιάν] R. a. στρατιάν.
Pag. 284. *lin.* 1. περιγενομένοις] R. b. περιγενομένων.
lin. 2. ἐξῆγε] Idem, ἐξήγαγε.
lin. 4. τίθησιν] R. a. ἐπιτίθησιν.
lin. 8. κ̀ περὶ τὸ] Idem, κ̀ τ̃ περὶ τ̃.
lin. 11. τοὺς τ̃ θεοῦ] R. a. b. τούς τε τ̃ θεοῦ.
lin. 15. λαχίσαν] Iidem, λαχίσαν.

Cap. 10. §. 1.

lin. 29. χαναν. ἔτει] Iidem, χλιαν. ἦσαν.

§. 2.

lin. 34. νῦν] R. b. νινύα
lin. 42. κλῆρος ... ἐκ] R. a. b. κλήρῳ ... ἰων.
Pag. 285. *lin.* 2. ἐκβάλλειν] R. b. ἐκβαλεῖν.
lin. 4. κρίναντες] Idem, κρίναντες.
lin. 5. ὄντας] Idem, αὐτούς.
lin. 7. κ̀ ὑπὸ τ̃] Idem, αὐτοῦ, κ̀ ὑπὸ τ̃.
lin. 9. ἐκβρασθῆναι πεσόντα] Idem, ἐκκρεμασθῆναι πεσόντος.
lin. 11. νινύαν] Idem, νινύν. R. a. νινευῆ & mox εἰς ἱππήκεν.
lin. 12. πάλιν] R. a. b. πάνυ.

§. 3.

lin. 18. ἀχίας] R. a. ἀχιάλας.
lin. 21. ἴτα κ̀ ἀμνίαν] R. a. ἤλαν κ̀ ἰαμνίαν. R. b. γίτταν κ̀ ἰαμνίαν.
lin. 28. κατεσκαμμένα] R. a. b. καταβεβλημένα.
lin. 30. φρουροῖς] Iidem, φρουρείς.
lin. 31. τοῖς ἐρήμοις] R. a. ἐν τοῖς ἐρήμοις.
lin. 34. στρατιᾶς] R. a. b. στρατείας.
lin. 36. φάλαγγα] Iidem, φάλαγγας.
lin. 37. στρατιάν] R. b. στρατείαν.
lin. 39. πετρόβολα τε] R. a. b. πετρόβολά τε.
ibid. δορυβόλα] R. b. βαρύβολα.
ibid. κ̀ ὅσα] R. a. κ̀ ἀπὸ γῆς, κ̀ ὅσα.

§. 4.

Pag. 286. *lin.* 2. ἐπιθυσιάζειν] R. b. θυσιάζειν. R. a. ἐπιθυμιάζειν.
lin. 3. ἀζαρίου] R. b. ἀζαρία.
lin. 5. καταβοῶντος] R. a. b. καταβοώντων.
lin. 8. προσέπιπτεν] R. a. προσέπταισεν.
lin. 9. ἱερουργῇ] R. a. ἱερουργῇ.
ibid. δυσμὴν] R. a. b. δύσιν.
lin. 13. αἰσχύνης τ̃] Iidem, αἰσχύνης τε τ̃.
lin. 15. ἀσεβείας] Iidem, ἀσεβημάτων.

Cap. 11. §. 1.

lin. 19. μῆνας] Iidem, μηνί.
lin. 20. σελλοῦμος] R. a. σελλοῦμος. R. b. σελλοῦμος. Mox ille ἰαβίσου.
lin. 22. θαρσᾷ] R. a. θερσᾷ.
lin. 23. ζαχαρίαν] Idem, ἀζαρίαν.
lin. 24. σέλλουμον] R. a. σελλοῦμον. R. b. σέλλημον.
lin. 25. κλείσαντες] R. a. κλείσαντες.
lin. 26. ἰδοῦσα] R. a. b. ἰδοῦσα.
lin. 31. ὁ μανάημος] R. a. ἀμανάημος ſtatim R. b. ἐπ' ἔτη μὲν.
ibid. διέμεινε] R. a. διέμεινεν ὤν. R. b. διέμενεν ὤν.
lin 32. φοῦλα] R. b. φούλ.
lin. 33. ἀπαιτῶν. Idem, ἀπαιτῶ.
lin. 35. τιλγάθφαλασαρος] R. a. b. τιλγάθφαλασάρ.

lin. 36. φακίαν] R. b. φακίαν.
lin. 37. φακὸν] R. a. b. φακίν.
lin. 38. κατέχε τὸ] Iidem, καταχεῖν τὸ καί.
lin. 39. εἴκοσι, καὶ] Iidem, εἴκοσιν, ἀσεβὴς τε.
lin. 40. θεγλαφάσαρ] R. a. θιλαφαλάσαρ. R. b. θαλαθφαλάσαρ.
lin. 42. κύδιδαν] R. a. κύδιζαν. R. b. κύδιασα.

§. 2.

Pag. 287. *lin.* 1. ἰώθαμος] R. b. ἰωζᾶς. Mox a. b. ἐβασίλευσε.
lin. 8. ἠμελεῖτο] R. a. b. ἠμέληλο.
lin. 11. τὸ ἔτος] R. b. δ' ἔτει.

§. 3.

lin. 16. καὶ χρυσὸν] Sequitur in a. ἀρπάσαντα αὐτοῖς καὶ ἄργυρον. In b. habetur etiam ἄργυρον.
lin. 17. τὰς ψυχὰς] Articulus deeſt in b.
lin. 20. ὁ θεὸς ποιῶν] R. a. ποιῶν ὁ θεός. Mox a. b. ἀφανίσαι.
lin. 22. ποιῶν] R. b. ποιῶν ſtatim idem ἃ λέγει. R. a. ἅπερ λέγει.

Cap. 12. §. 1.

lin. 36. ἀφίζης] R. b. ῥαάζου, & mox φακίας.
lin. 37. αὐτοὶ εἰς] R. a. b. αὐτὸν εἰς.
lin. 39. ἦλθε] Iidem, ἦλθεν.
lin. 40. ἰουδαίους] R. a. ἰουδαίας.
Pag. 288. *lin.* 2. ζαχαρίαν] R. a. b. ζάχαριν.
lin. 3. ἀμίας] Iidem, ἀμασίας. mox b. ἰεράμ.
lin. 4. ἱλκὰν] R. a. b. ἑλικάν.
lin. 5. αἰχμαλώτους] R. b. αἰχμάλωσαν.

§. 2.

lin. 6. ὠβήλας] Idem, ὠβήδας.
lin. 15. ἀπολούμεθα] R. a. b. ἀπολώμεθα.
lin. 16. καινότερα] R. b. κενώτερα.
lin. 17. ταῦτα δ' ἀκούσ.] R. a. ταῦτ' ἀκούσαντες.
lin. 20. τέσσαρες] R. b. τέσσαρας σταδίους.
lin. 21. σαμάρειαν] R. a. τὴν σαμαρείας χώραν. R. b. τὴν σαμάρειαν χώραν.

§. 3.

lin. 26. θεγλαφαλ.] R. b. θαγλαφαλασσάρην.
lin. 31. ἀρίζην] R. a. b. ῥαάσην. Mox a. ἀπώκισεν.
lin. 35. ἄρχαζος] Deeſt in b.

Cap. 13 §. 1.

Pag. 289 *lin.* 4. τὸν υἱὸν δ'] R. b. τὸ δ' υἱόν.
lin. 6. χῶν] R. a. b. καταχεῖν. mox b. πρὸς τὸν θεόν.
lin. 15. ὁ μὲν] R. a. b. τιμῆ.
lin. 16. διέκοψαν] R. a. διέκοψαν.

§. 2.

lin. 22. καὶ εὐτρεπήσαντες] R. b. καὶ ἀνοίξαντες. Item a. qui poſt τὸ θεῦ habet ηὐτρέπισαν.
lin. 29. προσήκει] R. b. προσῆκεν.
lin. 30. θέλωσι] Idem, θέλωσι mox ἐκείνους & R. a. b. συμφερόντος.
lin. 31. δηλώσαντες] R. a. b. δηλώσαντες.
lin. 34. πίστιν] Iidem, πείσονται.
lin. 39. μετέβαλλοντο] Iidem, μετεβάλοντο.

§. 3.

lin. 42. ἔθυσεν αὐτῷ] R. b. ἔθυσε περὶ αὐτοῦ.
ibid. ταύρους ἑπτὰ] Sequitur in a. b. καὶ ἄρνας ἑπτὰ, καὶ κριούς.
lin. ult. ἀφῆκαν] R. a ἐφῆκαν.
Pag. 290. *lin.* 8. χαίρειν] R. a. b. χαίρειν ἔχειν.
lin. 10. ἐκκαταλέγουσιν] Iidem, ἐκκατάλεξαν.
lin. 18. διαδιδοῦσι] Iidem, διδοῦσι.
lin. 20. καὶ τοῖς] τοῖς deeſt in iiſdem.
lin. 22. καὶ πᾶσιν] Iidem, καὶ παισίν.
lin. 25. πόλεως] R. a. τῆς πόλεως.
lin. 28. ἰθάρρει] R. b. θαρρεῖ.

Cap. 14. §. 1.

lin. 34. σώαν] R. a. b. ὤαν.
Pag. 291. *lin.* 2. τὴν χώραν] Sequitur in a. ταύτην στρατηγῶν ἐκεῖ. ἔτει ἑπτά. Item in b. à quo tamen abeſt ταύτην.
lin. 3. τὸ τὸ δαβίδου] Unum τὸ abeſt ab a. b.
lin. 7. ῥοβόαμον] Sequitur in a. b. τὸ δαυΐδου ἠφάνισεν, ἱερεβόαμον τὸ τότε δῆλον ἑαυτοῦ (R. b. αὐτοῦ) ἀποδείξαντες.
lin. 10. ὑπεῖχεν] R. b. ὑπεῖχεν.

§. 2.

lin. 12. ἐλυλαίου] Idem, ἐλιλαίου.
lin. 14. ἐλυλαῖος] Sequitur in eodem, θεράπων αὐτῷ τινας ἑτοίμα.
lin. 19. διὸ] Idem, δι' ὃ.
lin. 21. ἐκταπεινώσεις] R. a. ἐκταπεινώσεις.
lin. 24. διακωλύουσι] R. b. διακωλύσει.
lin. 25. ἀρύσασθαι] Idem, ἀρύεσθαι.
lin. 26. καὶ τὸ σαλμ.] Idem, τὸ σαλμ.

§. 3.

lin. 31. πάτριον αὐτῆς] Idem, πάτριον αὐτοῖς.
lin. 32. λοιμὸς γὰρ] Idem, λοιμὸν γάρ.
lin. 36. διδαχθέντες] R. a. b. ταχθέντες.
lin. 39. πρότερον] Sequitur in b. βλέπουσι τοὺς ἰουδαίους, ἀποκαλοῦσι τε ὡς ἐξ vox συγγενεῖς deeſt etiam in a.
lin. 41. ὅταν τὸ πράσσοντας] R. a. ὅτ' ἂν τὸ πλείονας.

Lib. 10. Inſcript.

Pag. 292. *lin.* 4. συναχθεῖσα] Idem, ἐπαχθεῖσα.
lin. 5. ἐζεκίου] R. a. b. αὐτοῦ ἐζεκίου.
lin. 8. διάγων] R. a. διαγαγών.
lin. 12. τὴν αὐτοῦ] R. a. b. τὴν αὐτήν.
ibid. ἀπέλυσεν] R. a. ἐπανῆλθεν.
lin. 13. τὸ … νεχάων] R. a. τὸ. Idem & b. νεχαῶνα.
lin. 14. ὁδὸν] R. a. b. ἔφοδον mox ille ὑπαντῆ.
lin. 19. ἰωάκιμον] R. a. b. ἰωάκειμον.
lin. 21. Ναβουχοδονόσορ] R. b. ναβουχοδονοζάρου & ſic infra.
lin. 22. καταστρεψάμενος] Idem, καταστρεψάμενος.
lin. 23. ἰωάκιμον] Idem, ἰωάκειμον & ſic deinceps.
lin. 26. αὐτὴν] R. a. αὐτόν. R. b. ἑαυτήν.
ibid. ἰωάχιμον] Hic quoque b. habet ἰωάκειμον.
lin. 30. ἰωαχίμου] R. a. b. ἰωακείμου.
lin. 35. πεπίστευκε] R. b. πείσας.
lin. 39. κατέλιπε] Idem, καταλείπει.
lin. 40. καὶ ἴσα] In a. b. deeſt καί, & hic eſt titulus aliûs capitis.

Initio libri 10. legitur in a. b. Περιέχει ἡ βίβλος χρόνον ἐτῶν ὀγδοήκοντα δύο ἡμέρας δέκα.

Cap. 1. §. 1.

Pag. 293. *lin.* 8. σεναχήριμος] R. a. σενναχήριβος & ſic infra. R. b. σεναχήριβος.
lin. 10. τὰς τε] τὰς deeſt in a.
lin. 12. πρὸς αὐτὸν] R. b. ἐπ' αὐτόν.
lin. 13. τάξηται] R. a. τάξῃ.
lin. 18. πολεμεῖν] R. b. πολεμοῦ.
lin. 22. ἀνάχαριν] R. a. b. ἀσσάχαριν.

§. 2.

lin. 25. αὐτῷ] R. b. αὐτῶν.
ibid. ἐλιακίμου] R. a. b. ἐλιακίου. Mox b. σοβαναῖον καὶ ἰωάχον.
lin. 30. τὴν ἑαυτοῦ] R. b. τὴν αὐτοῦ.
lin. 31. δηλοῦν] R. a. δηλοῦντε.
lin. 34. στρατιὰν] R. a. b. στρατιάν.
Pag. 294. *lin.* 1. ἐπ' αὐτοῦ] Iidem, ἐπ' αὐτῷ.
lin. 2. διαφέρω] R. a. διαφέρῃ.
lin. 6. ἀπώσεσθαι] R. a. b. ἀπώσασθαι.
lin. 8. μὴ δόντες] μὴ deeſt in a. b
lin. 9. ληψομένοις] R. b. λειψομένοις.

§. 3.

lin. 19. παραθαρρῶμεν τὸν] R. a. b. παραθάρρουν αὐτόν τε τόν.
lin. 21. μεθ' οὗ] Iidem, μεθ' οὗ.
lin. 22. συναχθέντων] R. b. συναχθέντων. R. a. συναχθέντων διαμαρτεῖν.
lin. 23. οἰκίαν] R. a. b. οἰκείαν.

§. 4.

lin. 31. καιρὸν μὲν] Sequitur in a. πολιορκηθήσεσθαι ὑπὸ τῶ σύρων μέλλοντα ἂν εἶναι ἀδεεῖς.
lin. 41. τούτων ὁ βασιλεὺς] Sequitur in eodem, σεναχήριβος, ἄπρακτος ὡς ἔφην ἀνεχώρησε, καταλιπὼν

τὸ

τὸ πηλύσιον. περὶ τούτου δὲ σενναχηρείβου καὶ Ἡρόδοτος ἐν τῇ δευτέρᾳ τῶν ἱστοριῶν αὐτοῦ φησι, ὡς ἔτος ὁ βασιλεὺς ἐπὶ.

Pag. 295. *lin.* 6. σεναχηρείβου] R. a. σενναχηρείβου, & deinceps R. b. σεναχείμου, & deinceps.

lin. 17. παίδων] Sequitur in a. b. ἀνδρομάχου καὶ σελευκάρου.

lin. 20. βασιλείαν] In a. b. ſequitur τῶν μετ' αὐτὴν καταφερομένων δὲ σενναχηρείβου ναχοσδας (R. b. σεναχείμου ἀσαρχόδδας.

Cap. 2. §. 1.

lin. 25. ἅπαντι] R. a. b. παντί.

lin. 26. ὁμοίως] Iidem, ὁμοίας.

lin. 29. οὐδὲ οἱ] Iidem, οὐδὲ γὰρ οἱ.

lin. 36. ἔτι χρόνον] R. a. ἔτι χρόνον. R. b. ἔτι δὲ χρόνον.

lin. 39. τρεῖς ἡμέρας] R. b. τρίτην ἡμέραν.

lin. 41. ἐπηγγελμένον] R. a. b. ἀπηγγελμένον.

Pag. 296. *lin.* 5. λυθεὶς] R. a. λυθείσης.

§. 2.

lin. 12. βαλάδου] R. a. βαλαδίου. R. b. βαλάκου.

lin. 18. τῷ ἄνδρας] R. a. b. τὸ ἄνδρας mox πεμψάντες.

lin. 20. τὸ ἴδιον] R. a. τὸ γένος.

lin. 21. τῷ αὐτοῦ] R a. τῷ ἑαυτοῦ. R. b. μέχρι τοῦ ἑαυτοῦ.

lin. 22. βηρωσσός] R. b. βήρωσος.

Cap. 3. §. 1.

lin. 34. αἰχιβὰς] Idem, αἰχίβας.

lin. 35. ἀπέῤῥηξε μὲν αὐτὸν] R. a. b. ἀπέῤῥηξεν ἑαυτόν.

lin. 37. τρόπῳ] R. b. πρώτῳ.

lin. 42. τῷ αἵματι] Articulus deeſt in a.

§. 2.

Pag. 297. *lin.* 4. περί δὲ] R. a. b. περί τε δέ.

ibid. στρατείαν ἔπεμψεν] R. b. στρατιὰν πέμψας.

lin. 10. ὑπὸ δὲ βασ.] R. a. b. ὑπὸ δὲ τοῦ βασ.

lin. 12. μεταβουλεύσας] R. a. ἐπιβουλεύσας.

lin. 15. τὸ πλῆθος] R. a. b. καὶ τὸ πλῆθος.

lin. 24. ὅπλα] R. a. καὶ ὅπλα

lin. 26. περιέρχ. ἄμμον] R. a. b. περιγίνεται ἄμμωνα.

ibid. ἡμαλείμης] R. a. ἡμασίμης.

ibid. ἰαβάτης] R. b. ἰαταβάτης.

Cap. 4. §. 1.

lin. 28. τῷ αὐτοῦ] τῷ deeſt in a.

lin. 29. ἔτη δύο] ἔτη abeſt ab a. b.

lin. 30. τῷ τε] τε deeſt in a. in quo, & in b. ἀμμωνα.

lin. 31. παραδίδωσι] R. a. παραδιδοῦσιν.

lin. 35. ἰεδοῦ] R. a. ἰεδοῖς. R. b. ἰοδίς.

lin. 36. δαβίδου] R. a. τοῦ δαυίδου.

lin. 37. δὲ βίου] R. a. b. περὶ τὸν βίον ἐπιτ. ἐκείνῳ κεχρ.

lin. 38. τὴν εὐσεβ.] R. a. τὴν δ' εὐσεβ.

lin. *ult.* συμβουλίᾳ] R. a. b. συμβουλίῳ ille καὶ παραδόσει quæ deſunt in b. Sequitur in a. τοῖς γὰρ νόμοις καταπαλαιοῦν ἔσεται περί. At in b. τοῖς γὰρ νόμ. καταπ. ὡς περί.

Pag. 298. *lin.* 4. εἰ δ' ἂν] ἂν deeſt in a. b.

lin. 9. ἵλασον αὐτό] R. a. ἱλάσθεν αὐτῶν.

lin. 10. ἐκίνδυνε] Idem, ἐκινδύνευσε.

lin. 11. εἰς ἐπιμέλειαν] R. a. b. εἰς ἐπιμέλειαν.

§. 2.

lin. 25. ὅ καὶ τὰς &c.] R. a. δ' αὐτῷ καὶ τὰς βίβλους αὐτῶν. R. b. δ' αὐτῷ καὶ τὰς αὐτῶν βίβλους.

lin. 27. ὀλδᾶ] R. b. ὀολδά.

lin. 28. σαλλούμου] Idem, σαλλάμου.

lin. 33. αὐτῶν δι' ὧν] R. a. b. δι' αὐτῶν ὧν, mox ille, ἀπέστειλεν.

lin. 39. ὅτι ὁ θεὸς] ὁ deeſt in b.

lin. 40. δι' αὐτὸν] Idem, δεῖ αὐτόν.

§. 3.

lin. *ult.* προστάξας παρ] Idem, παρεῖναι πρός.

Pag. 299. *lin.* 2. ἐπιποιήσασθαι] R. a. ποιήσασθαι mox b. πίστιν.

lin. 3. ἤνεγκαν] R. a. ἐνήνεγκαν.

§ 4.

lin. 12. κατίασι] R. b. περὶ παραδίδωσι.

§ 5.

lin. 21. ἐν ὃ] R. a. ἐν ᾧ.

lin. 23. ἄζυμοι] R. a. b. ἀζύμων.

lin. 28. ἐξηγημένα] Iidem, ἐξηγημένων.

Cap. 5. §. 1.

lin. 36. Νεχάως] R. a. νεχαώς. R. b. νεχαῶς.

ibid. στρατιὰν] R. a. b. στρατείαν.

lin. 42. ἐκώλυσεν] R. a. ἐκώλυσεν.

lin. *ult.* νεχάω] R. a. νεχαῶνος mox a. b. εἶχεν.

Pag. 300. *lin.* 1. ἀλαζονείας] R. b. ἀλαζονείας.

lin. 3. ὀχυμένη] R. a. ἐρχομένη.

lin. 4. ἀνακλιθῆναι] R. a. b. ἀνακληθῆναι.

lin. 5. ἐκεῖ] R. a. ἐκείνης.

lin. 11. βαβυλωνίαν] R. a. b. βαβυλῶνος.

lin. 13. βιβλία] R. b. βίβλους.

§. 2.

lin. 17. ἰώαζος] R. a. ἰώχαζος. R. b. ἰώαχος & infra.

lin. 18. ἀμιτάλης] R. a. b. ἀμυτάλης καὶ πόλεως ῥουμάνης (R. b. ῥομαίνης)

lin. 20. ἰώαζον] R. a. ἰωάχαζον & ſic infra.

lin. 23. τὸ ... ἰωάκιμος] R. a. b. τοῦτο ... R. b. ἰωακίμος.

Cap. 6. §. 1.

lin. 32. καρχαμισσὰν] R. a. καρμάχησαν. R. b. καρχαμίσσαν.

lin. 33. νεχάῳ] R. a. νεχαῶνι. R. b. νεχαῷ.

lin. 34. ὑπ' αὐτῷ] R. a. b. ὑπ' αὐτόν.

lin. 39. ὄγδοος] Iidem, ὄγδοον. mox b. ἰωακείμου & ſic deinceps.

§. 2.

Pag. 301. *lin.* 5. ταῦτ' οὖν] R. b. ἀλλὰ ταῦτ' οὖν. R. b. ἀλλὰ ταῦτ' ἤδη.

lin. 8. δίκην] R. a. b. δίκη.

lin. 11. διαβῆναι] R. a. διαβῆναι.

§. 3.

lin. 30. τούτους ἰδεῖν] Idem, τοῦτον εἰς ἰδεῖν.

lin. 31. εἰσελθὼν] R. a. b. ἀπελθών.

lin. 33. ἰωάχιμον] R. b. ἰωάκειμον & ſic infra.

lin. 38. νοσῆς] R. a. νοσσῆς. R. b. νοέτης.

Cap. 7. §. 1.

Pag. 302. *lin.* 2. ἀλλὰ ἀπαίρας] R. a. ἀλλ' ἐπάρας.

lin. 4. εἰς οὐδ' ἐκεῖνον] R. a. εἰς οὐδ' ἐπὶ αὐτῶν. R. b. ὡς οὐδενὶ αὐτῶν.

lin. 11. σεδεκίαν] R. a. b. σαχχίαν ubique.

§. 2.

lin. 13. ἐν ἐτῶν] R a. ἐν μὲν ἐτῶν. R. b. ἐν ἐτῶν μέν.

lin. 15. οἱ καὶ] Deſunt in a b.

lin. 20. στρατεύσειν] R. a. b. στρατεύεσθαι.

lin. 22. συνήθει] R. a. συνήθει.

lin. 25. τῷ ναῷ] R. a b. τῷ λαῷ.

lin. 27. συμφωνοῦντα] R. a. συμφωνοῦντας. R. b. συμφρονοῦντα in hoc deſunt τοῖς προφ. ἀλλ'.

lin. 30. ἀπάξει] R. a. b. ἄξει.

lin. 31. γνούς] R. a. καταγνούς.

§. 3.

lin. 33. πρὸς αὐτὸν] R. a. b. πρὸς αὐτούς.

ibid. καταλύσει &c.] R. a. καταλύσει πρὸς βαβυλωνίους. R. b. habet etiam καταλύσει.

Pag. 303. *lin.* 2. ἐπεῖσε] R. a. b. πεῖσαι.

lin. 3. ἐστὶν αὐτοῖς] Iidem, αὐτοῖς ἐστιν.

lin. 4. μέλλει] R. a. μέλλει.

lin. 5. διαφθαρεῖ] Idem, διαφθαρῇ.

lin. 6. ἄξει] R. a. b. ἄξει.

§ 4.

lin. 21. πολιορκεῖ] R. a. ἐπολιόρκει.

lin. 23. ἐσαφάνισαν] Idem, ἐσαφάνισαν.

lin. 26. ἐκρημνοί] R. a. b. ἐκρημνοῖς.

lin. 27. θατέρον] Iidem, θατέρῳ, δέ.

lin. 28. φύγοι] Iidem, φύγοι.

ibid. οὐδὲ ἐν &c.] R. a. καὶ οἱ μὲν οὐδὲ ἐν αὐτοῖς ὄντες.

lin. 29. ταῦτ'] Idem, ταῦτα.

lin. 30. καὶ ἠτιῶντο] Idem, κατηλιῶντο.

lin. 33. κατειδον] Sequitur in a. κινδυνεύσειν.

ibid. φεύγειν] Idem, φεύγειν mox idem & b. πάντα.

§. 5.

lin. 34. οὐδὲν ἰδίᾳ παρεξ.] R. a. b. οὐδενὶ διαπαρεξένθη.

Pag. 304. *lin.* 1. σχοινία] R. b. σχοίνους.
ibid. τὴν ... συντηρείαν] R. a. b. τῇ ... συληρείᾳ.

§. 6.

lin. 5. ἀλλ' ὡς δὴ &c.] R. a. ἀλλά τι δὴ ... κακὸν εἰργασμένον. R. b. ἀλλὰ δὴ ... κακόν τι εἰργασμένον.
lin. 12. τὸ ταῖν] Sequitur in a. b. ἐμπεπρηθέντος παρ' αὐτὸν τούτων.
lin. 15. αὐτομολήσαντας] R. b. αὐτομολήσοντας ſtatim a. τὸ ἐμφύλιον πρὸς.
lin. 19. προστάξας αὐτῷ] Sequitur in b. πρὸς μηδένα τῶν πολιτῶν ἐξενεγκεῖν τὰ δόξαντα αὐτοῖς.

Cap 8. §. 1.

lin. 37. μὴ καμεῖν] Sequitur in a. b. μηδ' ἀπειπεῖν ſtatim b. ἀντεφιλονεικοῦντες.

§. 2.

lin. 40. τῇ ἐννάτῃ] R. a. τῇ ἑνδεκάτῃ.
lin. 41. δ' ἦν] Idem, γοῦν mox ναβουχαδανάσαρος.
lin. 42. ῥεβλαθᾶ] R. a. ἀρσμαθᾶ. R. b. ἀρβαθᾶ.
lin. 43. νηργέλεαρος] R. b. ἡργάλσαρος. R. a. ἢν ῥεγλάσαρος, ῥεναλίσαρος, ἀρέμμαντος, σεμίγαρος, ναβώσαρις.
lin. ult. ἠχαρσάμψαρις] R. b. ἀχαρσάμψαρις.
Pag. 305. *lin.* 6. ἐπεὶ τὰς] R. a. b. ἐπεὶ τὰς.
lin. 9. πρὸς τὸ βασιλέα] Deſunt in b.
lin. 10. ναβουχοδονόσορος] R. a. ναβουχαδανάσαρος. R. b. ναβουχοδονόσαρος.
ibid. ἀμιτόμενα] R. a. ἀγνώμονα.
lin. 11. ὑπεσχημένον] R. a. ὑπεσχόμενον.
lin. 12. ἰακίμου] R. a. ἰωακίμου. R. b. ἰωακείμου.
lin. 13. χρησαμένη] R. b. χρησάμενον.
lin. 16. θύσαι, αὐτῷ] R. a. θύσαι, ἐρῶντος αὐτῷ.
lin. 18. οἱ προφῆται] Deſunt in a. b.

§. 3.

lin. 23. πάντα] Deeſt in b. in quo pro ἅπαντα legitur ἅπαντα.
lin. 24. ἐπέθηκαν] R. b. εἰσέθηκαν.

§. 5.

lin. 43. ἑξακοσίων &c.] R. a. b. 1. ἑξακοσίων πεντήκοντα ἑπτὰ, μηνῶν ἕξ.
lin. ult. τετρακισχίλια] R. b. τετρακισχίλια.
Pag. 306. *lin.* 1. τοσοῦτον] R. a. τοσαῦτα.
lin. 4. σαραίαν] R. b. σεβαίαν. R. a. σοῦσαν. mox μετ' αὐτῷ.
lin. 5. πλείστων] R. a. b. ὁπλιτῶν.
lin. 8. ῥεβλαθᾶ] R. a. σαλαμαθᾶ. R. b. σαλαβαθᾶ.
lin. 10. ἐπεύγετο] R. a. ἐπήγετο ſtatim καὶ ἰωσάδακον ... σαραίαν. R. b. καὶ ἰωσάδακον ... σαραίαν.
ibid. ἐν ῥεβλαθᾶ] R. a. b. ἐν ἀρμάθᾳ.

§. 6.

lin. 14. καταδείξαντες] Iidem, καταδείξαντες.
lin. 16. ἱερεὺς] R. b. ἱερεὺς, ὁ δὲ ἱερεὺς ἰωᾶς. R. a. habet ἰωᾶ.
lin. 17. μετ' αὐτὸν] Sequitur in a. b. ὁ ἀξιώραμος, τοῦ δ' ἀξιωράμου, φιδέας ... σουδαίας ... σουδαία, ἴουλος τοῦ δὲ ἰουλάμου.
lin. 19. ὁ δὲ νηρία] R. a. νηρία ὁ σιδέας τοῦδε σάλλουμος σαλλούμου. R. b. σάλουμος σαλλούμου.
lin. 20. σαραίας] R. a. b. ἄζαρος. Mox a. ἰώσακος b. ἰωσάδακος.

Cap. 9. §. 1.

lin. 27. γεδολίαν] R. a. γοδαλίαν. R. b. ἀγαδαλίαν. Mox uterque ἰκαίμου.
lin. 34. γεδολίᾳ] R. a. γαδαλίᾳ. R. b. γαδαλίᾳ, & ſic deinceps.
lin. 35. κατέλειπεν] R. a. b. κατέλιπεν αὐτίκα.
lin. 37. μασφαθᾶ] Iidem, μασφαθᾷ.
lin. 38. βάρουχον] R. b. βάρουχον.

§. 2.

lin. 41. φυγόντες] Sequitur in a. διασκεδασθέντες κατὰ τὴν χώραν, ἐπειδὴ ... καὶ λείψανά τινα καταλειπόντας ἐν τῇ ἱεροσολύμων γῇ, τοὺς ταύτην ἐργασομένους, συνελχθέντες τε πανταχόθεν. Ita etiam in b. in quo tamen καταλελοιπότας & ἐργασαμένους.
lin. 42. μασφαθᾶ] R. b. μασφαθάν.
lin. ult. ἐπ' αὐτοῖς] R. a. b. ἐν αὐτοῖς ἰωάνης υἱὸς καρείου καὶ σεραίας.

Pag. 307. *lin.* 2. βααλιν] Iidem, βααλίμ.
lin. 3. συνδιηγάγη] Iidem, συνδιήγαγεν.
lin. 5. καὶ πρὸς &c.] R. b. καὶ ταύτην αὐτὴν ἔχειν λέγων. R. a. καὶ προστάτην αὐτὸν ἔχειν λέγων ... ὥστε οἱ.
lin. 8. ὁ αὐτὸς] ὁ deeſt in a. b.

§. 3.

lin. 16. βαάλιν] R. a. b. βαάλιμον.
lin. 17. πεμπτεῖν] Iidem, πέμψειν mox a. καὶ κρυφίως.
lin. 18. παρ' ἐκεῖ ὄν] R. a. b. παρ' αὐτὸν ἐκεῖ ὄν.
lin. 21. ὁ δ' αὐτοῦ] Iidem, ὁ δ' ἀπιστῶν αὐτοῖς.
lin. 22. ἐμφανίσειν] Iidem, ἐμφανίσαντες.
lin. 23. ἔχρησε] Iidem, ἔχρηζε.
lin. 24. ὡς τό μὲν] Iidem, ὡς τῷ μὲν τό.
lin. 25. σπουδάσαι] R. b. σπουδάζειν.
lin. 26. δεῖν δεινῶς] Idem, δεῖ δεινῶν.

§. 4.

lin. 28. ἰωάννης] R. a. ἰωάνας.
lin. 29. ἡγεμόνες] R. a. b. τῶν ἡγεμόνων.
lin. 41. γίνοιτο] Iidem, γίνοιτο.
lin. 43. παραδώσει] Iidem, παραδώσειν mox ἰσθίειν.
Pag. 308. *lin.* 1. μασφαθᾷ] R. a. μασφαθῇ.

§. 5.

lin. 4. ἰωάννης] Idem, ἰωάνας. Mox a. b. μασφαθῆ.
lin. 7. χεβρῶνι] R. b. ἱβρῶνι.
lin. 8. ἰωάννην] R. a. ἰωάναν & ſic ubique.
lin. 12. μάνδραν] R. a. b. μάνδραν.
lin. 15. χώρᾳ ὑπὸ] Iidem, χώρᾳ ὑπὲρ.

§. 6.

lin. 17. ἰωάννης] R. a. ἰωάνας ὁ τοῦ καρείου. R. b. καρέου.
lin. 23. ἀπολείψειν] R. a. ἀπολείψει mox διαλύσει.
lin. 25. παθόντας] R. b. πεπονθότας.
lin. 29. συμβουλίας] R. a. συμμαχίας.

§. 7.

lin. 32. ἐκέλευσε] R. b. ἐκέλευε.
lin. 33. ἀποκτείνῃ] Idem, ἀποκτείνεις.
lin. 40. δὲ ἐλθὼν] Idem, εἰσελθὼν δέ.
lin. 41. αὐτὸς] R. a. b. αὐτῶν αὐτός.
lin. 42. τῶν δύο] R. a. ὁ τῶν δύο.
lin. 43. καὶ ὃς] καὶ deeſt in a.
Pag. 309. *lin.* 5. ὃς ἀπὸ τῆς] Idem, ὅστις ἀπὸ τῆς.
lin. 6. μῆνας ἕξ] Idem, καὶ μῆνας ἕξ, καὶ.

Cap. 10. §. 1.

lin. 10. ἐκτομίας] Idem, τομίας.
lin. 14. ἐκέλευσε] R. a. b. ἐκέλευε mox a. habet οὗτοι pro ἐν τούτοις.

§. 2.

lin. 21. αὐτὸν, καὶ] R. b. ἑαυτὸν, καί.
lin. 23. ἐπιτετραμμένων] R. a. b. ἐμπεπιστευμένων.
lin. 26. ἐκκαινισθέντας] Idem, καινισθέντας.
lin. 37. ἐντεῦθεν] deeſt in a. b.
lin. 40. ἃ μὲν] R. a. ὅσα μέν.
lin. 43. ἐλωβῶντο] R. a. b. ἐφείλκοντο.
Pag. 310. *lin.* 3. ἐγίνετο] R. b. ἐγένετο.

§. 3.

lin. 6. ὡς ἂν τε] Idem, ὡς ἂν τι.
lin. 9. ἐκθοῖτο] R. b. ἐκθῆται.
lin. 13. ἀριόχῳ] Idem, ἀριόχῃ.
lin. 16. τὸ ἐνύπνιον] R. a. τοῦ ἐνυπνίου.
lin. 17. παροξυνῶν] R. a. b. παρώξυνεν.
lin. 18. ἀριόχην] In a emend. ἀρίοχον.
lin. 19. δι' αὐτῆς] R. a. διὰ ταύτης.
lin. 20. γνώσεσθαι] R. a. b. γνώσεσθαι mox a. ἀρίοχος.
lin. 23. γνωρίσαι] R. a. εἰπεῖν.
lin. 24. ῥύσασθαι] R. b. ῥύσασθαι δέ.
lin. 26. ἀγανοῦμενος] Idem, ἀγανακτούμενος.
lin. 32. ἀρίοχον] R. b. ἀριόχην.

§. 4.

lin. 37. ἡμᾶς φησὶ] φησὶν deeſt in b.
lin. 43. βασιλεύσοντας] R. a. βασιλεύοντας.
lin. ult. χρυσέαν] R. a b χρυσῆν.
Pag. 311. *lin.* 1. χαλκοῦς] Iidem, χαλκέους.
lin. 3. καταβαλόντος] R. b. καταλαβόντος.

lin. 4. ἀλεύρῳ] Idem, ἀλεύρων.
lin. 6. ἅπαξ] Sequitur in a. b. δοκεῖν τὴν γλῶτ ἀπ' αὐτῶ.

§. 5.

lin. 19. καὶ θύειν] R. b. καὶ θύσειν.
lin. 25. καθιερῶν] Sequitur in a. b. αὐτόν.
lin. 27. ἐμβληθέντα] Iidem, ἐμβληθῆναι.
lin. 28. τῇ ἀνδρείᾳ] Iidem, τὸ ἀνδρεῖον.
lin. 36. παραγενομένους] R. b. παραγενόμενος.

§. 6.

lin. 39. σημαίνει] R a.b. σημαίνει.
lin. 41. καὶ ταῦτα] Iidem, καὶ ταῦτ'.
lin. ult. ἐγκαλέσῃ] Iidem, ἐγκαλέσαι.
Pag. 312. *lin.* 2. ἐπιζητήσοντας] R. a. ἐπιζητήσοντάς τι περὶ τῶ. R. b. habet etiam περί.
lin. 4. εἶπον] R. b. εἰπών. ſtatim a. b. εἰς ἰδίαν γλῶτταν.
lin. 5. αὐτὸς ἴδιον] R. a. αὐτοῖς ἴδια.

Cap. 11. §. 1.

lin. 6. τεσσαρακοντατρία] R. a. b. τρία καὶ τεσσαράκοντα.
lin. 8. χαλδαϊκῶν] Sequitur in a. b. ἱερέων.
ibid. ναβουχοδονόσορος] R. a. ναβουχοδονόσαρος & ſic deinceps.
lin. 24. ἐν τῷ] R. a. b. ἐν τοῖς.
ibid. τόποις] Sequitur in a. b. ἀποδείξας. αὐτὸς δ' ἀπὸ τῶ.
lin. 26. χειρωσάμενος] R. a.b. καταχειρωσάμενος. Sequitur in illo, καὶ ἀνακαινίσας πρίς.
lin. 27. ἀνατρέψαντας] R. a. ἀνατρέψας.
lin. 28. περιεβάλετο] R. a. b. ὑπερεβάλετο. ille ſtatim τρεῖς μὲν τῶ.
lin. 32. πλίνθων τε] R. b. πλησίον τε mox συνελαιώθη.
lin. 34. ὁμοιότητα] R. a. b. ὁμοιοτάτην.
lin. 40. τὴν πόλιν] R. a. τὴν πολλήν. Mox ὁδικαῖς δ' ἐν.
lin. 42. ἔτη μγ'.] R. a. b. ἔτεσι τρισὶ καὶ δέκα.
lin. 43. ἰλοβάλου] R. a. ἰλμαβάλου.

§. 2.

Pag. 313. *lin.* 4. ἀβιλαμαρώδαχος] R. a. ἀβελμάθανος.
lin. 6. φίλοις] R. a. b. τῶ φίλων.
lin. 7. αὐτὸν ἐπὶ &c.] R. a. ἴδιμον ἐπὶ τῶ ἐν τῇ Βαβυλωνίᾳ. ſtatim b. βασιλέων.
lin. 10. τῇ πολιορκίᾳ] R. a. b. ὑπὸ τῆς πολιορκίας.
ibid. ἀβιλαμαρώδαχου] R. a. ἀβιλδαμάχου. R. b. βιαμαδαδάχου.
lin. 11. νιγλίσαρος] R. a. ἰγλίσαρος. R. b. ἠγλίσαρος.
lin. 13. λαβοσόρδαχον] R. a. λαβροσόδαχον.
lin. 15. βαλτάσσαρον] Idem, βαλτάσαρον.
lin. 18. οἴκῳ μεγάλῳ] Sequitur in a. καὶ περὶ ἑσπέρας πεποιημένῳ βασιλικὰς μετὰ τῶ.
lin. 25. βαρβάρους] R. a. b. βαβυλωνίους.
lin. 26. εὑρίσκειν] Sequitur in iiſdem, δυναμένων, εἰδεῖ.
lin. 38. γραμμάτων] R. b. πραγμάτων.

§. 3.

lin. 40. βαλτάσαρος] R. a. βαλτάσαρον. R. b. βαλτασάρης.
lin. ult. δώσειν αὐτ.] R. a. δώσει ἐνδύσασθαι.
Pag. 314. *lin.* 14. σημαίνοιτ'] R. a. b. σημαίνοιτο mox σὺ τῶ χεῖρον.
lin. 15. ἐπὶ σοί] R. a. ἔτι σοί. R. b. ἐπί σοι.
lin. 16. σταθμόν] R. a. b. τὸ σταθμόν.

§. 4.

lin. 19. βαλτάσαρον] R. a. βαλτάσαρον. R. b. βαλτασάρην, & ſic deinceps.
lin. 22. παρέσχε] R. a. παρέσχετο· τὴν μὲν ὑποσημαίνουσαν τῆς βασιλείας καταλύσειν τῆς πεπρωμένης ἀνάγκης ... προφητεύσαντος εἶναι λογισάμενος· τὴν δὲ τῶ ἐπηγγελμένων ἐκπλήρωσιν κρείττονος ἀνδρὸς ... συμβαίνειν μετ' οὐ πολύ.
lin. 28. τοιοῦτον] R. a. τοιοῦτο.
lin. 32. μεταδούς] R. a. b. μεταδιδούς.
lin. 35. περισώμενος] Sequitur in a. b. ἐν αὐτῷ παραλαμβανόμενος, ἐφθονήθη.
lin. 39. δεκτῶν] Iidem, δεκτῶ.
Pag. 315. *lin.* 1. ἀπήγγελλεν] Iidem, ἀπήγγειλεν. mox τριακοντα.

§. 6.

lin. 6. διφυῶς] Iidem, διφυσμένως.
lin. 8. μὴ παραβῆναι &c.] Iidem, τὰ προστεταγμένα μὴ παραβῆναι.
lin. 9. εἶχεν ἔθος] Iidem, ἔθος εἶχε.
lin. 13. εὐσέβειαν] Iidem, ἀσέβειαν.
lin. 15. καταφρονήσαντα] R. b. καταφρονοῦντα.
lin. 16. ἑτοίμως] R. a. ἑτοίμως.
lin. 17. εἰ μετεβάλλοιτο] R. a. ὅτι μετεβάλλοιτο. R. b. ὅτι μεταβαλλόμενος.
lin. 20. συμβάντα] R. a. b. συμβαίνοντα.
lin. 21. ἄριστος] Iidem, δ' ἄριστος.
lin. 25. τῷ λάκκῳ] R. b. ἐκ τῶ λάκκου.
lin. 28. τοῦτ' ἔλεγον] R. a. b. τοῦτο ἔλεγον.
lin. 31. προσάξουσιν] R. a. προσάξουσι. R. b. προσήξουσι.
lin. 35. ποιεῖν] R. a. πλείω. R. b. πολύ.
lin. 36. δὴ γὰρ καὶ] R. b. δῆλα γὰρ καὶ τοῖς ἀλόγοις ζώοις ἦν αὕτη ... οὐ γένοιτο. R. a. δὴ γὰρ καὶ &c. ut in b.

§. 7.

lin. 39. τὸ πᾶν] R. b. τὸ πάντων.
lin. 43. κατεσκευάσθαι] R. b. κατεσκευάσθαι.
lin. ult. ὡς ἕκαστος] Idem, εἰς ἕκαστος.
Pag. 316. *lin.* 6. θαυμάσαιο] R. a. b. θαυμάσαι.
lin. 15. ἄλλοις ἀποφέρεσθαι] R. b. ἔχλοις ἀπαφαιρεῖσθαι. Statim in Chryſoſtomo Or. 2. contra Judæos ita hæc referuntur: κατίλειπε χαφάς.
lin. 16. τὸ τῆς ἀκρ.] R. a. ἀληθὲς τὸ τῆς προφητείας αὐτῶ ἀκριβὲς καὶ ἀπαράλλακτον ... φησὶ γὰρ αὐτὸν γινόμενον.
lin. 18. καταληφθείη] R. a. b. καταληφθείη.
lin. 19. ταραχθείς] R. a. καταρραχθείς.
lin. 22. ἴσχυσε] R. b. ἴσχυσ'.
lin. 24. ἀνορύξαντα] R. a. prima manu ῥήξαντα emend. κορήξαντα: forte κτερίξαντα.
lin. 29. ατϛ.] R. a. b. χιλίας διακοσίας ἑξήκοντα ἕξ.
lin. 30. δ' αὐτῶν] R. a. δ' αὐτῷ.
lin. 39. τοὺς παῖδας] τοὺς deeſt in a. b.
lin. 42. τὸ ἴδιος] Iidem, παθεῖν τῷ ἰδίῳ ὑπό.
lin. ult. περὶ τῶ] Iidem, περὶ τῶ τῶ.
Pag. 317. *lin.* 2. παρὰ θεοῦ] Iidem, παρὰ τῶ θεῶ.
lin. 3. ἐπικρατείας] Iidem, ἐπικρατείας.
lin. 5. κυβερνᾶσθαι] Iidem, κυβερνᾶσθαι.
lin. 6. ἄμοιρον δ'] Iidem, ἄμοιρον δέ.
lin. 9. συντελεῖν τε] Iidem, συντελεῖς.
lin. 13. ἐρώμενος] Iidem, ἐρώμενος.

Collati ſunt decem libri poſteriores cum Codice Regio 2255.

Lib. 11. Inſcript.

lin. 26. ὑπάτου] ὑπάτος.
lin. 27. ναόν] ναὸν αὐτοῖς.
lin. 31. βαγώας] μαγώας.

Cap. 1. §. 1.

Pag. 318. *lin.* 11. κατασκαφῆναι] κατασκαφή.
lin. 19. οἰκοδομήσειν] οἰκοδομήσειν.

§. 2.

lin. 22. ἀπέδειξα] In marg. ἀπέδειξα.
lin. 23. ἰουδαίων] In marg. ἰδίων.
lin. 24. προεφήτευσεν] In marg. προεῖπεν.
lin. 25. θαυμάσαντα] θαυμάσας.
lin. 26. τε τὶς] οὐδ' ὁ κῦρος τὶς ſic in marg.
lin. 28. αὐτὸν τὸ χαίρειν] In textu αὐτόν τε χαίρειν τοῖς γένος. in marg. αὐτόν τε χαίρειν τοῖς ἐκεῖ.

§. 3.

Pag. 319. *lin.* 1. ἀπέπεμψε] Sic in marg. at in textu ἐπέπεμψε.
lin. 3. προστάξας] τάξας.
lin. 7. σαρραβασάρῃ] σαραβασάρῃ.
ibid. ἐπιτρέψας] ἐπιτρέψατο τοῖς βουλομένοις τήν τε πόλιν.
lin. 10. ζοροβάβηλον] ζοροβάβηλ.

lin. 15. ζοροβαβήλῳ] ζεροβαβήλῳ.
lin. 18. θηρίακα] θηριάκ.
ibid. χρύσεοι] χρύσεοι.
lin. 26. βασιλικοῖς] βασιλείας.

Cap. 2. §. 2.

Pag. 320. *lin.* 13. βελτίμῳ] μοτίλμῳ.

Cap. 3. §. 3.

Pag. 321. *lin.* 14. γνώριμος] γνώριμος.

§. 4.

lin. 40. ἀναχωρήσαι] ἀναχωρήσαι.
lin 43. κελεύοντα] κελεύοντος.

§. 5.

Pag. 322. *lin.* 15. θαυμασίν] emend. θαυμασίν.

§. 8.

lin. 41. τῶν αἰχμαλώτων] αἰχμαλώτους.

§. 10.

Pag. 323. *lin.* 27. σώματα &c.] δψμϛ, πάρεξ.
lin. 29. τηϛ] τϛϛ.
lin. 33. ἑπτακισχίλια &c] ζλζ.
lin. 34 ,υλξ] ,υλξ.
ibid. φκε] ἰφκε.
lin 35. ἡμιόνων] ἡμιόνων.
lin. 37. συνεβάλλοντο] συνεβάλλοντο.

Cap. 4. §. 1.

lin. 43. ἀπολιπόντας. καὶ] ἀπολιπόντες.
lin. ult. ἀναφέροντι] ἀναφέροντι.

§. 2.

Pag. 324. *lin.* 10. ἐν τῷ] ὡν τῷ.
lin. 12. ἀγείροντες] ἐγείροντες.
lin. 14. ἔτους ἤδη] ἔτος ἤδη.
ibid. ζοροβαβὴλ] ζωμμιλ.
lin. 19. ὡς τὴν εἰς] ὡς εἰς τὴν εἰς.
lin 22. εἶναι τῶν] ἐν τοῖς.
lin. 23. ἀποβεβηκώς] ἀποβεβηκότες.

§. 3.

lin. 37. ποιησαμένων] ποιησαμένους.

§. 4.

Pag. 325. *lin.* 6. ἡ ἱερὸν] ἡ deeſt.
lin. 17. ἀβδάσαρον] ἀβδάστρον.

§. 5.

lin. 28. παρόρμων] παρώρμων.

§. 6.

lin. 38. ἐκβαταν(ν)οις] ἐκβατάνοις.
lin. 41. εὐξεστῶν] διά τε ξεστῶν.

§. 8.

Pag. 326. *lin.* 34. τὸ θεῖον] ποθῶν τὸ θεῖον.
lin. 41. διεῖπον] διῆγον.

§. 9.

Pag. 327. *lin.* 5. εἶχον] παρεῖχον.
lin. 12. βεβήλωσι] βούλωνται.
lin. 16. χορηγεῖν] χορηγῶν.

Cap. 5. §. 1.

lin. 22. ἐκληρονόμησεν] ἐκληρονόμησεν.
lin. 24. φιλοτιμότατος] φιλοτιμοτάτους.
lin. 29. συρίας] ἀσσυρίας.

§. 2.

Pag. 328. *lin.* 27. προπέμψοντας] προπέμψοντας.

§. 3.

Pag. 329. *lin.* 8. ἀναβλέψαι] ἀναβλέψας.
lin. 9. τὰ τῶν] τὰ τοῖς.

§. 4.

lin. 28. τοῦ κρίνας] τοῦ κρίνας.
lin. 35. τοῦτο δόξαν] ταύτῃ δόξαν.

§. 5.

Pag. 330. *lin.* 10. ἐξημαρτημένος] ἐξημαρτημένοις.
lin. 16. ἰλιάσιμος] ἰλιάσιμος.

§. 6.

lin. 37. ἀναγεῖραι] ἀνεγεῖραι.
lin. 39. σατράπας] σατράπας.

Pag. 331. *lin.* 1. χορηγίας] χορηγίας.
ibid. ἀποστάλλας] ἀπεστάλκει.

§. 8.

lin. 22. ἁμαρτεῖν] ἁμαρτῶν.
lin. 29. τι φυλακῆς] ἡ φυλακῆς.
ibid. ἀτρέπτως ὑπο.] ἀτρέπτως ὑπέμεινε.

lin. 31. εἶχεν] ἔμελλεν αὐτόν.
lin. 33. ἀναστήσεσθαι] ἀναστήσαντα.
lin. 40. τῶν ὕμνοις] τοῖς ὕμνοις.
lin ult. τῶν τυχῶν] τῶν τειχῶν.

Cap. 6. §. 1.

Pag. 332. *lin.* 21. περὶ βασιλεῖ] περὶ βασιλεῖ.

§. 2.

Pag. 333. *lin.* 16. ὑπάγεσθαι] ὑπάγεσθαι.
lin. 19. τετρακόσιαι] τετρακόσιαι.
lin. 21. γενέσθαι] γεγονέναι.

§. 4.

lin. 38. θεοδίσιν] θεοδοσίν.

§. 5.

Pag. 334. *lin.* 1. ἀμαθίαν] ἀμαθία.

§. 7.

Pag. 335. *lin.* 2. ἀπήγγελλεν] ἀπήγγειλεν.
lin. 3. μεταμφιέσαντας] μεταμφιάσαντας.
lin. 10. ἡ ... αἰτήσαιτο] ἡ ... αἰτεῖτο.
lin. 14. ἀπολεῖσθαι] ἀπολέσθαι.
lin. 15. κατηγορήσαντα] κατηγορήσαντα.

§. 8.

lin. 39. σεβόμενον] Sequitur τριακοσίων ἡμέραν ἦγεν.
lin. 42. παροξυνθὲν] παροξυνθείη.

§. 10.

Pag. 336. *lin.* 34. ζαρίζαν] γάζαν.
lin. 38. ζαρίζας] γάζας.

Pag. 337. *lin* 5. θεοδοσίαν] θεοδοσίαν.
lin. 23. τὸ σπεπτὸν] τὸ σκεπτόν.

§. 11.

lin. 41. σαβουχάδας] ἀβουχάδας.

Pag. 338. *lin.* 15. σαβουχάδας] ἀβουβάδας.

§. 12.

lin. 38. ἐπαινεῖσθαι] ἐπαινεῖσθαι.

Pag. 339. *lin.* 6. ἀναλαβεῖν] ἀναβαλεῖν.
lin. 21. εἰς ἄλλων] εἰς ἄλλον.

§. 13.

lin. 41. χαρὰ τῆς &c.] χαρὰν τῆς καὶ σωτηρίας.

Pag. 340. *lin.* 21. τοῖς ἐν τῇ] τοῖς ἐν τῇ.

Cap. 7 §. 1.

lin. 35. ἐλιασίβου] ἐλιασίμου.
lin. 37. βαγώσης] μαγώσης, & infra.

Cap. 8. §. 1.

Pag. 341. *lin.* 36. τῶν μὲν ἢ] τῶν μὲν τοι.

§. 3.

Pag. 342. *lin.* 22. ἑλόμενον] ἑλομένους.

§. 4.

lin. 32. ὀκτακισχιλίους] ηϛϛ.
lin. 39. διηρῆσθαι] διηρῆσθαι.
lin. 41. ἀσσυρίων] ἀσσυρίων.
lin. ult. ἡγησάμενος] ἡγησαμένους.

Pag 343. *lin.* 5. προσφέρων] προσφέρων.
lin. 8. ἐθνίζειν] ἐθνίζειν, & ſic infra §. 5.

§. 5.

lin. 25. ποιήσαντος] ποιήσαντας.
lin. 31. μέλλειν] μένειν.

§. 7.

Pag. 344. *lin.* 30. ἐγκεκλῆσθαι] ἐκβεβλῆσθαι.

Lib. 12. Inſcript.

Pag. 345. *poſt lin.* 22. titulus capitis: ὡς ὁ υἱὸς αὐτοῦ ἰούδας τοῖς ἀντιόχου στρατηγοῖς μαχεσάμενος, τοὺς ἰουδαίους εἰς τὴν πάτριον ἐπανήγαγε πολιτείαν, καὶ ἀρχιερεὺς ἀπεδείχθη ὑπὸ τοῦ λαοῦ. ί.

Poſt lin. 28. titulus capitis. Αὐτὸς στρατεία τοῦ ἀντιόχου στρατηγοῦ ἐπὶ ἰούδαν, καὶ ἧττα. ιϛ΄.

Initio libri 12. Περιέχει ἡ βίβλος ρϛ΄.

Cap. 1. §. 1.

Pag. 346. *lin.* 12. πτολεμαῖος] πτολομαῖος & ſic alibi ut plurimum.

Cap. 2. §. 1.

Pag. 347. *lin.* 1. δώδεκα] περὶ δώδεκα.
lin. 17. συναθροίσειν] συναθροίζει.

§. 2.

lin. ult. αὐτοῖς τὴν] τοῖς εἰς τήν.

Pag. 348. *lin.* 3. ἐποιοῦντο] ἀπιοῦντο.

§. 5.

§. 3.
lin. 26. αὐθάδειαν] αὐθαδειαν.
lin. 29. οἰκειότητας] ἰουδαίας.
lin. 37. μετ᾽ ἄλλα] μετ᾽ ἄλλα: mox, λοιπὸς.
lin. 39. τῷ φέρειν] τῷ διαφέρειν.

§. 4.
Pag. 349. *lin.* 40. περὶ ἧς] ἧς deeſt.
Pag. 350. *lin.* 6. πείθειν] πείθειν.

§. 5.
lin. 16. ἀρετώντας] deeſt.

§. 8.
Pag. 351. *lin.* 29. ἀναστῆναι &c.] ἀναστῆναι, καὶ ῥεῖν.
lin. 30. χρείαν] χρέαν.
lin. 35. ἐναλλαττομένας] ἐναλλαττομένας.
lin. 40. ἀνατείνει] ἀνατείνει.
Pag. 352. *lin.* 12. ὥστε τετρ.] ὡς τετραπέπλυχεν.

§. 9.
lin. 20. ἦσαν δύο] ἦσαν ν΄.

§. 10.
Pag. 353. *lin.* 4. προσφέρεσθαι] προσφέρεσθαι.

§. 11.
lin. 25. αὐτῆς παρεσκ.] αὐτοῦ παρεσκευάζετο.
lin. 29. κλίσιαν] κλισίαν ubique.

§. 12.
Pag. 354. *lin.* 2. ἐπιζητοῦντες] ἐπιζητοῦντες.
lin. 11. φιλοτίμως] φιλοτιμούμενοι.

§. 13.
lin. 40. καὶ ἀποχρώμενος] καὶ deeſt.
lin. 42. γλαυκωθεὶς] γλαυκωθείη.

§. 14.
Pag. 355. *lin.* 13. θελήσειεν] θελήσειαν.

Cap. 3. §. 1.
lin. 31. ὑπομείναντας] ὑπομείναντας.
lin. 32. ἀφαιλαύειν] ἀφαιλαύειν.
lin. 39. ἀγείραντα] ἀγείραντα.

§. 3.
Pag. 356. *lin.* 30. ἄβολα] ἄβολα.
lin. 34. ὑπερθέμενοι] ὑπερθησόμεθα.

§. 4.
Pag. 357. *lin.* 18. ὄντων] deeſt.
lin. 25. στρατηγίας] στρατηγίας.

Cap. 4. §. 3.
Pag. 359. *lin.* 6. ὥστε καὶ τὸ] ὥστε καὶ τόν.
lin. 24. ἄπαντας] ἄπαντας.
lin. 26. κελεύσας] κελεύσας.
lin. 27. ἔχων] ἔχειν.

§. 4.
lin. 34. ἁμαρτάνοντα] ἁμαρτάνοντα.
lin. 36. καὶ εἰς αὔξησιν] εἰς deeſt.
lin. 40. μικρὰς] deeſt.

§. 5.
lin. *ult.* διαχιλίους] ꞓϛ.
Pag. 360. *lin.* 3. ἐξώρμησε] ἐξώρμησε.

§. 7.
Pag. 361. *lin.* 12. ἐξώρμησεν] ἐξώρμησεν.

§. 8.
lin. 33. πονῶν καὶ &c.] πλείων καὶ τῆς ἐπιθυμίας.
ibid. προϊδεῖν τὸ γενησόμενον] τὸ γενησόμενον.

Cap. 5. §. 1.
Pag. 364. *lin.* 24. ἀποδύσειν] ἀποδύσειν.

§. 4.
Pag. 365. *lin.* 3. χαλκοῦς] ζαλκοῦς.
lin. 36. καὶ παρ᾽] καὶ deeſt mox legitur ὑγιαίνειν.

§. 5.
Pag. 366. *lin.* 16. ἐπὶ μς΄] ἐπὶ ϛμς΄.

Cap. 6. §. 1.
lin. 23. ματθίας] μαθθίας.
lin. 24. ἀπφοῦς] ἀφοῦς.
lin. 25. ἀπεδύρετο] ἀπωδύρετο.

§. 3.
Pag. 367. *lin.* 19. ἡ ἡμῶν] ἡ ὑμῶν.
lin. 26. ζήσεσθαι] ζήσεσθε.
lin. 34. προσοίσεσθε] προσοίσεσθαι.
lin. 35. αὔξετε] αὔξειν.

Cap. 7. §. 3.
Pag. 368. *lin.* 8. διασπάσαι] διασπάσαι.
lin. 11. ἀτολμοτέρους] ἀτολμότερον.

§. 4.
lin. 32. ὡπλισμένων] ὡπλισμένος.
lin. 34. τοὺς ἰουδαίους] τοῖς ἰουδαίοις.

§. 6.
Pag. 370. *lin.* 25. ἄχρι ἂν αὐτὸς τ] ἄχρι τόν.
lin. 29. χειλίοις] ζιλίοις.

§. 7.
Pag. 371. *lin.* 3. τειχίσας] τειχίσας.

Cap. 8. §. 1.
lin. 10. κατ᾽ ἀπροσβάτην] τὴν προσβατήν.

§. 3.
Pag. 372. *lin.* 9. μάχην] μαχόμενον.
lin. 10. χάσφωμα, καὶ] χασφώμανον.

§. 5.
lin. 39. κατωρθωμένων] κατωρθωμένων.

§. 6.
Pag. 373. *lin.* 8. αὐτῆς καθ.] αὐτοῖς καθ.

Cap. 9. §. 1.
lin. 18. ἐλυμαΐδα] ἐλυμαΐδα.
lin. 34. ταύτην ὑφ᾽] ταύτην ὑφ᾽ ἡμῶν ἀληθῆ νομιζόντων.

§. 7.
Pag. 375. *lin.* 37. προσβαίνοντες] προσβαίνοντες.

Cap. 10. §. 1.
Pag. 376. *lin.* 18. αἰχμαλωσίας] αἰχμαλωσίας.

§. 3.
Pag. 377. *lin.* 6. καὶ δοῦ] καὶ διδοῦ.

§. 6.
Pag. 378. *lin.* 21. εἰς τὸ καπετ.] ἐς τὸ καπετώλιον.

Cap 11. §. 1.
lin. 39. βηρζεθὼ] βιρζηθώ.
Pag. 379. *lin.* 8. κατωρθωμένοις] κατωρθωμένοις.

§. 2.
lin. 36. καὶ τοῖς ὑπὸ] καὶ τὸ ὑπό.

Lib. 13. Inſcript.

Pag. 380. *lin.* 11. ἀνῃρημένος] Sequitur, καὶ τὸ ἔθνος ἡμῶν.

lin. 31. ἀπέθανεν] Sequitur, καὶ ὅτι πτολεμαῖος &c. ſub uno capitis 14. titulo.

Poſt *lin.* 33. titulus capitis: ὡς ὁ νεώτατος τῶν σύμπαντος ἡμῶν ἐρημωτὸς φθάσας αὐτὸν, καὶ τὴν ἡγεμονίαν παραλαβὼν, ἐπολιόρκησε πολλῷ χρόνῳ τὸν πτολεμαῖον, εἰς τὸ φρούριον ἐγκλείσας δαγὼν καλούμενον. κα΄.

lin. 37. στρατιὰ] στρατηγία.

Cap. 1. §. 1.
Pag. 381. *lin.* 14. τινὶ μὲν &c.] τίνα μὲν οὖν τρόπον.
lin. 19. πάλιν ὅσον &c.] παρ᾽ ὅσον ἂν ἔτι τῷ.
lin. 26. προσῃρημένους] προσῃρημένον.
lin. 30. παραληφθέντες] παραληφθέντες.

§. 2.
Pag. 382. *lin.* 16. ναβαταίους] ἀναβαταίους & ſic deinceps.

§. 6.
Pag. 384. *lin.* 1. ὑπέστρεψεν] ἐπέστρεψεν.

Cap. 2. §. 3.
Pag. 385. *lin.* 19. ἀπολειψομένους] ἀπολειψομένους.

Cap. 3. §. 1.
Pag. 386. *lin.* 34. εἰς ἄλλους] εἰς καλούς.

§. 3.
Pag. 387. *lin.* 12. ἢ καὶ πονηρότερον] ἢ τεχνικώτερον.

Cap. 4. §. 1.
lin. 39. τὴν συρίας] τὴν συρίαν.

§. 3.
Pag. 388. *lin.* 25. τ᾽ ἄλλον ἡγ.] τ᾽ ἄλλον καὶ ἡγ.

§. 4.
Pag. 389. *lin.* 15. πάρεργον μὲν ὄντες] παρέργως μένοντες.
lin. 16. ἀπολαύσας] ἀπολαύσας.

§. 7.
Pag. 390. *lin.* 21. εὐεργετηθεὶς] εὐεργετηθῇ.

§. 8.
lin. 37. βάλλης] βάλλας.

§. 9.

§. 9.

Pag. 391. *lin.* 18. ἀτεραμᾶ] ἀφεραμᾶ.
ibid. ῥαμαθὰ] ῥαμαθίμ.
lin. 27. ξενολογηθῆναι] ξενολογῆσαι.

Cap. 5. §. 4.

Pag. 393. *lin.* 2. ἐδεῖτο] ᾐδεῖτο.

§. 5.

lin. 4. τῷ δημητρίῳ] τοῖς δημητρίου.
lin. 14. παρέξυνεν] παρώξυνεν.

§. 8.

Pag. 394. *lin.* 23. ἀρείῳ] ἄρει.
lin. 29. πλεονεξίαν] πεῖσαι.
lin. 33. φιλίαν] συγγένειαν.

§. 9.

lin. 41. ἀπαιτῶ] ἀπαιτεῖν.

§. 10.

Pag. 395. *lin.* 14. μηδενὶ προσδ.] μηδὲν προσδεκτέον.

Cap. 6. §. 1.

Pag. 396. *lin.* 7. ἀντιόχῳ] ἀντιόχου.

§. 3.

Pag. 397. *lin.* 1. διδαγμένους, φόβος] γενομένους ἠγησαμένους. φόβος.
lin. 8. δεῖξαι] ἐπιδεῖξαι.

§. 4.

lin. 28. ὄφειλε] ὤφειλε.
lin. 30. ἀπωλίσει] ἀπωλίσαι.
lin. 40. κατεστρατοπεδευόμενος] κατεστρατοπεδευσάμενος.

§. 5.

Pag. 398. *lin.* 9. χρῆμ'] χρῆμα.

§. 6.

lin. 19. συμβολαίοις] συμβόλοις.
lin. 21. γάζαραν] γάζαν.

Cap. 8. §. 1.

Pag. 400. *lin.* 6. φιλτάτοις. ἡδὺ γὰρ] φιλτάτοις ἡδύ. εἰ γάρ.
lin. 7. εἰ δίκην] ἢ δίκην.
lin. 14. κοτύλαν &c.] κοτύλλας, τυραννεύοντος τῆ φιλαδ. πόλει.

§. 4.

Pag. 401. *lin.* 15. ἰουδαίαν] εἰουδαίαν.
lin. 20. ἀπέλλυται] ἀπώσατο.

Cap. 9. §. 2.

lin. 40. γαῖα γῆ] πενταίαν γῆ.
lin. *ult.* λιμένες] λιμήν.

Cap. 10. §. 4.

Pag. 403. *lin.* 35. χελκίαν] χαλκίαν & ſic infra.

§. 5.

Pag. 404. *lin.* 5. καὶ αὐτὸ τῆς φαρισ.] καὶ αὐτοῖς. οἱ γὰρ φαρισαῖοι.

§. 7.

lin. 36. ἄξιος] ἀξίους.

Cap. 11. §. 1.

Pag. 405. *lin.* 14. κατορθωμένοις] κατωρθωμένοις.

§. 3.

Pag. 406. *lin.* 15. ἐπιεικεῖ] ἐπιεικῶς.
lin. 17. προσεκλήσατο] προσεκλήσατο.

Cap. 12. §. 1.

lin. 20. σαλώμη] σαλίνα.
lin. 28. λυπηθεὶς] λυπηθείς.

Cap. 13. §. 1.

Pag. 408. *lin.* 24. χιλκίαν] χαλκίαν.

§. 2.

lin. 42. συγγενῆ ἡμῖν.] συγγενῆ ἡμετέρου.

§. 4.

Pag. 409. *lin.* *ult.* τὸ εὔκαιρον] τὸ ἄκαιρον, & ſic infra.

Cap. 14. §. 3.

Pag. 411. *lin.* 15. ἀπέδωκαν.] Sequitur, εἰ τὸ πάρθον βασιλέα.

Cap. 15. §. 1.

lin. 30. χαβαρζαβᾶ] χαρζαβᾶ.
lin. 32. μεσοπύργια] μεσοπύργια.

§. 3.

lin. 41. ἴσαν] ἴσθαν.

Cap. 16. §. 1.

Pag. 412. *lin.* *ult.* ἔστεργε] ἐστέργετο.
Pag. 413. *lin.* 1. ἐφ' ἧς ὁ] ἐφ' οἷς ὁ.

§. 2.

lin. 15. κατορθώσαντο] κατωρθώσαντο.
lin. 17. γὰρ τῆς ἐκ] γὰρ τὸ ἐκ.
lin. 23. συγγνῶσι] συγγνῶμεν.

§. 5.

Pag. 414. *lin.* 7. ἴδρυσε] ἵδρυσε.
lin. 8. γένος αὐτῆς] γένος αὐτοῖς.
lin. 9. ξυνῆδε] ξυνεῖδε.
lin. 10. γαλαιστὶς] παλαιστίς.
lin. 22. προσδοκωμένων] προσδοκωμένων.

Lib. 14. Inſcript.

Pag. 415. *poſt lineam* 17. ſequitur titulus capitis quinti: ὅτι σκαῦρος τετραποσίοις διαφθαρεὶς ταλάντοις, ἀριστοβούλῳ προσέθετο. ε'.

Poſt lin. 19. titulus capitum 7. & 8. ὑπέρθεσις πομπηίου, περὶ ὧν ἐνεκάλουν, διαγνώσεσθαι φήσαντος, ἕως εἰς τὴν ἐκείνων χώραν παραγένηται. ζ'.

ὅτι τε συνεὶς ἀριστόβουλος τίνα γνώμην διάγοιτο ὁ πομπήιος, ἀνεχώρησεν εἰς ἰουδαίαν. η'.

Mutati ſunt deinde numeri capitum.

lin. 33. καὶ ὡς ἐπὶ τούτῳ] Hic eſt titulus capitis 10.

lin. 39. καὶ ὅτι ταῦτα] καὶ abeſt, & hic eſt titulus capitis 12.

Pag. 416. *lin.* 7. καὶ ὡς γαβίνιος] καὶ abeſt, & hic eſt titulus capitis 16.

lin. 8. ἀφῆκεν] Sequitur, ἔγραψε δὲ καὶ τῇ συγκλήτῳ, τὰς ἀδελφὰς αὐτοῦ, οἳ ἦσαν μετὰ ἀριστοβούλου τοῦ πατρὸς δεδεμένοι, λῦσαι καὶ ἀποπέμψαι πρὸς τὴν μητέρα, δηλῶν αὐτοῖς τὸ πρὸς ῥωμαίους πιστὸν, καὶ ὡς ἦσαν ἀξίαι ταύτης τῆς χάριτος τυγχάνειν. ις'.

lin. 13. ἀφίξεις] Sequitur ἐντολὴν ἔχοντος ἀπολῦσαι ἀλέξανδρον. ιθ'.

Statim ὅτι καῖσαρ φυγόντος πομπηίου μετὰ τῆς συγκλήτου, λύσας ἀριστόβουλον, οἷός τε ἦν πέμψαι μετὰ δύο ταγμάτων εἰς ἰουδαίαν, ἔφθη δὲ ὑπὸ τῶν πομπηίου φρονούντων διαφθαρεὶς ἀριστόβουλος φαρμάκῳ. καὶ ὅτι σκηπίων ἐπιστείλαντος αὐτῷ πομπηίου τὸν ἀριστοβούλου παῖδα διεχειρίσατο. κα'.

lin. 15. στρατιὰ] στρατεία.

lin. 23. καὶ ὡς καῖσαρ] καὶ abeſt, & hic eſt titulus capitis 24.

lin. 27. καὶ πῶς ἡρώδης] καὶ abeſt, & hic eſt titulus capitis 26.

Poſt lin. 31. titulus capitis 29. ὅτι κασσίου ἀναχωρήσαντος τῆς συρίας, καὶ ἡρώδου πρὸς φάβιον πορευθέντος, ἥλιξ κατὰ φασαήλου στρατείαν ἤγειρε. καὶ ὡς ἡττηθέντος ἥλικος, προσφυγόντος εἰς ἱερὰ τῶν πύργων φασάηλος αὐτὸν ὑπόσπονδον ἀφῆκεν. κθ'.

Pag. 417. Initio libri XIV. Περιέχει ἡ βίβλος χρόνον ἐτῶν τριάκοντα δύο.

Cap. 1. §. 1.

lin. 18. δίκασθαι] δίκαιον.

§. 2.

lin. 25. κοινῆς] κοινῶς.

§. 3.

Pag. 418. *lin.* 6. ἰδουμαῖος] ἰουδαῖος.

§. 4.

lin. *ult.* ὀρώναι, &c.] ὀρῶν, λουσαὶ, μάρισσα, ἔρυμα.

Cap. 2. §. 1.

Pag. 419. *lin.* 4. μονωθεὶς] μονωθείς.
lin. 16. ὦ θεὸς] ὦ θεοί.

Cap. 3. §. 2.

Pag. 420. *lin.* 21. γαβηνὴν] γαβηνῶν.
lin. 24. δαμασκηνὴν] δαμασκόν.
lin. 25. ἐπείγετο] ἐπείχισεν.
lin. 31. τῆς πέλλης] τῆς πέλλης.

§. 4.

Pag. 421. *lin.* 26. ἀφείρητο] ἀπείρηται.

Cap. 4. §. 1.

lin. 33. ὥσπερ ἐκτὸς] ὡς τε ῥωπός.

§. 2.

§. 2.
Pag. 422. *lin.* 3. ἐνεςώτων] ἐςώτων.
§. 3.
lin. 25. ἐνεργὰ] ἔναργα.
§. 4.
Pag. 423. *lin.* 3. δυοχιλίας] διχιλίας.
Cap. 5. §. 3.
Pag. 424. *lin.* 21. πρύκαλεῖτο] πρύκαλεῖται.
lin. 23. πολεμίων] τῶ πολεμίων.
Cap. 7. §. 1.
Pag. 426. *lin.* 14. συλλογὴν] συλλογίαν.
§. 2.
lin. 35. παρεληλύθη] παρεληλύθει.
lin. 39. διαφερόντως] διαφερόντων.
§. 3.
Pag. 427. *lin.* 4. παρθυαίων] παρθιαίων.
§. 4.
lin. 22. εὐτρεπίζοι] εὐτρεπίζει. in marg. εὐτρεπίζῃ.
lin. 25. ἐν μίλιτι] ἐν ἀσκαλωνίτι.
lin. 27. σκηπίων] σκιπίων.
lin. 28. αἰατισάμενος] αἰτησάμενος.
Cap. 8. §. 2.
Pag. 428. *lin.* 21. πεντήκοντα] ὀγδοήκοντα.
§. 5.
Pag. 429. *lin.* 23. ἤνεγκε] ἤνεγκε.
Pag. 430. *lin.* 3. ἀγαθὸν] ἀεὶ ἀγαθόν.
Cap. 9. §. 4.
Pag. 431. *lin.* 24. σαμίας] σαμίας.
lin. 25. δεδοίκατε] δεδίκατε.
lin. 33. σωθῇ] σωθείς.
§. 5.
Pag. 432. *lin.* 17. ἄδηλον] ἄδικον.
Cap. 10. §. 1.
lin. 25. ἔδοξε] ἔδοξαν.
lin. 28. ἀνδρείαν] ἐνδρείαν.
lin. 33. καπιτωλίῳ] καπιτωλίῳ.
§. 2.
Pag. 433. *lin.* 3. ἀλεξανδρείᾳ] ἀλεξάνδρῳ.
§. 5.
lin. 28. προσόδῳ] προσόδῳ.
§. 6.
lin. 42. λιμὴν] λιμένας.
§. 7.
Pag. 434. *lin.* 2. ἐποιήσατε &c.] ἐποιήσατο. τοῦτο ἀκυρώσατε.
§. 26.
Pag. 435. *lin.* 9. παρατιθέμενα] παρατιθεμένα.
Cap. 11. §. 2.
Pag. 436. *lin.* 1. γέφυρα τὲ] γέφυραν τε.
§. 4.
lin. 31. ἀνακτᾶτε] ἀνακτᾶται.
§. 6.
Pag. 437. *lin.* 12. ἀφωνίαν] ἀφωνίαν.
§. 7.
lin. 23. μάσαδαν] μάδαν.
Cap. 12. §. 1.
lin. 32. ὅμορον] ὅμηρον.
lin. 38. προσέστηκεν μᾶλλον] προεστήκει μᾶλλον.
§. 3.
Pag. 438. *lin.* 23. ἡμῶν ἦθος] ὑμῶν ἦθος.
lin. 25. πόλεων] πόλιν.
lin. 29. ἀηδῶς] ἀδῆς.
§. 5.
Pag. 439. *lin.* 26. ὑπάρχων] ὑπάρχει.
§. 6.
lin. 33. ἀργαδίους] ἀρραβίους.
Cap. 13. §. 4.
Pag. 440. *lin. ult.* ἱερτὴν] ἱερτή.
§. 5.
Pag. 441. *lin.* 11. βαρζαφάρνην] βαρζαφαρμάνην & ſic intra.
lin. 32. ὤμνυε] ὤμνυε.
§. 6.
lin. 42. ἀντιςασιωτῶν] ςασιωτῶν.

§. 9.
Pag. 443. *lin.* 6. μόνον] μόνον.
Cap. 14. §. 3.
Pag. 444. *lin.* 10. κάσιον] κάσσιον.
§. 4.
lin. 24. καθεςῶτα] καθεςώτων.
lin. 33. μετ' αὐτὸν ἀτρ.] μετ' αὐτοῦ ςατρατηγός.
§. 6.
Pag. 445. *lin.* 9. ἄλλων αὐτῆς] ἄλλον αὐτοῦ.
lin. 21. καταφέρειν] καταφωρεῖν.
lin. 23. ἐπαμύνειν] ἐπαμύνειν.
Cap. 15. §. 1.
lin. 28. δελλίῳ] βδελλίῳ.
§. 2.
Pag. 446. *lin.* 5. παρείη] παρείη.
lin. 11. διεγνωκασί] διεγνωκώς.
§. 3.
lin. 38. προσκεχωρηκυίας] προκεχωρηκυίας.
§. 4.
lin. ult. γαλιλαίας] γαλιλαίων.
§. 5.
Pag. 447. *lin.* 20. ἐπίςελλε] ἐπίςαλε.
lin. 26. καθίει] καθίει.
lin. 40. συγχωρήσαντος] συνηγορήσαντος.
§. 8.
Pag. 448. *lin.* 40. ὀπισθοφυλακεῖ] ὀπισθοφυλακεῖ.
§. 11.
Pag. 449. *lin.* 30. ἐν τάγμα] ἔνταλμα.
§. 12.
Pag. 450. *lin.* 11. ἄμπλεα] ἔμπλεα.
§. 14.
lin. 35. ἰδρυμένης ἔτι] ἰδρυμένης ἐπί.
Cap. 16. §. 2.
Pag. 451. *lin.* 8. ἀνθρώπους] ἀνθρώποις.
lin. 15. ἐξεπλήττοντο] ἐξεπλήττοντο.
Lib. 15. Cap. 1. §. 2.
Pag. 454. *lin.* 25. ἠρεύνων] ἠρεύνων.
Cap. 2. §. 1.
Pag. 455. *lin.* 4. βαρζαφάρνης] βαρζαφαρμάνης.
§. 2.
lin. 10. φρεάτης] φραάτης.
§. 6.
Pag. 456. *lin.* 9. ἐπαρθεῖσα] ἐπαρθεῖσα.
§. 7.
lin. 27. παραλαβεῖν] παραλαβεῖν.
lin. 37. ὑπ' ἀδοξίας] ὑπ' ἀξίας.
lin. 42. ὑπ' ἀναξιοπαθείας] ὑπ' ἀξιοπαθείας.
Cap. 3. §. 1.
Pag. 457. *lin.* 7. ἠρώδῃ] ἠρώδης.
§. 2.
lin. 14. ἐπεί τε τοῖς] ἐπί τε τοῖς.
lin. 16. λανθάνοντος] λανθανόντως.
lin. 26. καὶ πλεῖον] καὶ πλοῖον.
lin. 30. ὑπαλλάξασθαι] ὑπαλλάξασθαι.
lin. 34. ἐπὶ τὸ πρὸς] ἐπὶ τῷ πρός.
lin. 35. ἐξ ἐπιτιμίας] ἐξ ἐπιτιμίας.
§. 4.
Pag. 458. *lin.* 23. αὐτοχειρίᾳ] αὐτοχείρων.
lin. 25. παρεκρότει] παρεκρότει.
lin. 26. ἀμείψας] ἀμείψας.
§. 5.
Pag. 459. *lin.* 3. ἀπολογήσασθαι] ἀπολύσασθαι.
lin. 8. ἀνελεῖν] Sequitur, καθὼς τὰ περὶ τούτου δηλώτερον ἐν τῷ τῆς ἁλώσεως πρώτῳ βιβλίῳ δεδηλώκαμεν. Cætera deſunt uſque ad hæc verba pag. 460. (Cap. 4. §. 1.) ἐν δὴ τούτῳ.
Cap. 4. §. 1.
Pag. 461. *lin.* 1. ταῦτα καὶ τὸ] ταῦτα καὶ τόν.
§. 2.
lin. 32. προπετείας] προπετείας.
lin. 34. κατ' ἐπιβουλὴν] καὶ ἐπιμονῇ.
§. 3.
lin. ult. ἀρταβάζην] ἀργαβάζην.
Cap. 5. §. 1.
Pag. 462. *lin.* 12. ἀγιεμονοῦντος] ἀγιεμονοῦντος.
lin. 22.

lin. 22. ἐμβαλών] Sequitur: εἴρηται δὲ τὰ περὶ τοῦ τούτου πολέμου, καὶ τὴν νίκην ἡρώδου ἐν ἑτέρῳ ἡμῶν πραγματείᾳ ἀσφαλέστερον. Cætera deſunt uſque ad caput 9. quod ſic incipit in MS. ἀποστρέφεται δὲ τῷ ἡρώδῃ τὴν τῆς ἀραβίων χώρας.

Cap 6. §. 3.

Pag. 467. *lin.* 14. πεποιῆσθαι] πεποιῆσθαι.
lin. 17. διαβεβαιοῖ] διαβεβαιοῦσι.

§. 6.

Pag. 468. *lin.* 10. τῷ καίσαρι] Sequitur, καὶ τἄλλα ὅσα προειρήκαμεν. διὸ καὶ τὸ διάδημα πάλιν, multis omiſſis.

§. 7.

lin. 33. κακίδιος] παῖδος.

Cap. 7. §. 1.

Pag. 469. *lin.* 16. οἰηθῆσαι] οἰηθεῖσαι.
lin. 20. ἤχθετο] εἴχετο.
lin. 21. δωθήσας] δωθείσας.
lin. 28. ἀποτεύξασθαι] ἀποτεύξεσθαι.

§. 2.

Pag. 470. *lin.* 2. ἀπορίαν] ἀπορίαν.
lin. 3. ὑπερηφανίαν] ὑπερηφανίας.
lin. 4. μεταστήσασθαι] μεταστήσασθαι.

§. 3.

lin. 10. πεπιστευκώς] πεπιστευκώς.

§. 4.

Pag. 471. *lin.* 10. φέρεσθαι] φέρεσθαι.

§. 6.

lin. 41. ἐπεπείσθη] ἐπεπείσθει.

§. 10.

Pag. 473. *lin.* 30. διεκβ. ἀναφερόντων] ἐπιβουλὰς ἀναφέροντες.
lin. 31. τὰς ὑπέχειν &c.] τὰς τ' ἀναιτίας.

Cap. 8. §. 1.

Pag. 474. *lin.* 4. ἀφιδιάτερον] ἀμφιδιάτερον.
lin. 20. τὰς ἀλκάς] τὰς ἐλκάς.

§. 3.

Pag. 475. *lin.* 3. ἧκυζαν] ἧκεν.

§. 5.

lin. 34. ἐνοήσειν ἐπιτύχ.] ἐνενόησεν ἐπιτείχισμα.

Cap. 9. §. 2. & 5.

Pag. 477. *lin.* 2. ἐπιμέλειαν] θεμέλιον.

§. 5.

lin. 24. πόλις τε] πόλεις τε.

Cap. 10. §. 1.

Pag. 480. *lin.* 8. λελῆφθαι] λελῆφθαι.

§. 2.

lin. 19. τὰ πράγματα] Quæ ſequuntur, deſunt uſque ad hæc verba, ἤδη δ' αὐτῷ.

§. 3.

lin. 33. τοῦ μηδὲ τὰς] τοῦ deeſt.
Pag. 481. *lin.* 4. ἐλάθον &c.] Deſunt uſque ad ἐγκαταμίγνυσι.

§. 4.

lin. 28. οὐδ' αὐτὸν] οὐδὲ αὐτόν.

§. 5.

Pag. 482. *lin.* 5. ἀπάρξεις] ἀπάξεις.

Cap. 11. §. 1.

lin. 40. ἑξήκοντα πήχεις] ζ. πήχεις.

§. 2.

Pag. 483. *lin.* 12. εὐτρεπίσας] εὐτρεπίσας.

§. 3.

lin. 17. συνεζητηκότων] συνεζητηκότων.
lin. 20. τῆς βασιλικῆς] ταῖς βασιλείαις.

§. 5.

Pag. 484. *lin.* 39. τέτραχα] τετράχας.
lin. 42. ἐκπλήξειν] ἐκπλήξεις.
Pag. 485. *lin.* 4. ἤγειρε] ἠγείρετο.
lin. 5. τεῖχος] τείχους.

§. 6.

lin. 19. κατάφωρα ὄντες] κατάφωροι ὄντες.

Lib. 16. Inſcript.

Pag. 486. *poſt lin.* 8. titulus capitis: ἔφοδος εἰς ἰουδαίαν. γ'.
lin. 12. ὑπέστρεψεν] ἐπέστρεψεν. ς'.

ὡς διεδέξατο ἱεροσολυμίτας ἡρώδης καὶ τὸ τέταρτον αὐτοῖς ἀφῆκε τῶν φόρων τοῦ παρεληλυθότος ἔτους. ζ.
lin. 31. κατηγόρ. εὐλαιος] κατηγόρησεν ἀδελφός.
lin. 33. καίσαρος] διαβολαὶ &c. ſequuntur ſub unico titulo.
lin. 34. πρὸς ἡρώδην] Sequitur, ὡς ἴδωσιν αὐτὸν ὁ πατὴρ, καὶ τῷ καίσαρι περὶ αὐτοῦ ἔγραψεν.

Cap. 1. §. 1.

Pag. 487. *lin.* 14. τὴν θρησκείαν] Articulus deeſt.
lin. 16. τετραπλάσιον] τετραπλῆ.

§. 2.

lin. 25. οἰκείαν] εἰκίαν.
lin. 29. ὅτε γὰρ] ὁ γάρ.
Pag. 488. *lin.* 2. χρώμενοι] χρώμενος.
lin. 4. ἡλικίας] ἡλικίᾳ.
lin. 5. καππάδοκος] καππαδόκων.

Cap. 2. §. 1.

lin. 9. ἐγκειμένων] ἐγκείμενος.
lin. 16. ἑκατόμβην] ἑκατόμβας.

§. 2.

lin. 23. προηρημένον] προειρημένον.
lin. 38. ἀπολειφθεὶς] ἀπολειφθείς.
Pag. 489. *lin.* 4. τινῶν] τινῶν.
lin. 6. ἀφίλημα] ἀφίλημα.
lin. 8. ἰλιεῦσι] ἠλιεῦσι.

§. 3.

lin. 16. εὐθυνούντων] εὐθυνόντων.
lin. 19. αἰεὶ] ἀεί.
lin. 20. παρεστήσαιτο] παραιτήσαιτο.
ibid. διαλεγομένων] δικαιολογουμένων.
lin. 22. ἀρχίππα] ἀρχίππε.

§. 4.

lin. 26. ηὔξαντο] εὔξαντο.
lin. 29. ἀλλ' ὡς] ἀλλ' εἰς.
lin. 31. δεδακότας] δεδηλωκότας.
lin. 32. ὡς ἐφ' ᾧ] ὡς ἄμφω.
lin. 33. κρατίστοι] κρατοῦντες.
lin. 35. εἴ τις] εἰ δέ τις.
lin. 40. οὐκ ἂν αὐτοὶ] ἂν deeſt.
lin. 41. ἐλόμενοι βιάζονται] ἐθέλοντες ὑβρίζονται.
lin. 42. ὁσίως] ὁσίων.
ibid. καταλύοιντο] καταλύσειν.
lin. ult. σκοπήσομεν] σκοπήσωμεν.
Pag. 490. *lin.* 3. οἵ τινες] εἴ τινες mox βεβαιοῦν.
lin. 4. ἀπολείποντα] ἀπολείποντα.
lin. 5. τὴν πᾶσαν] τὴν πάλαι.
lin. 9. αὐτὸ δέξειεν] ἑαυτὸ δείξειεν. mox πρὸς τό.
lin. 10. ἀεὶ χαίρει] εἰ χαίρει.
lin. 12. καὶ τῇ πάτρῳ] τῇ deeſt.
lin. 13. τῆς εὐσεβείας] καὶ εὐσεβείας.
lin. 15. νόμων, μελέτην] νόμων μελέτη.
lin. 16. τὰ ἔθη] τὰ ἔθνη.
lin. 19. καὶ ταῖς] κἀν ταῖς.
lin. 21. συνήσαντο] συνίσαντο.
lin. 23. ἀργὸν] ἀεργὸν mox τὸ τοιοῦτον.
lin. 25. μηδ' ἀφαιρ.] μηδὲ ἀφαιρ.
lin. 27. ἐστὶν, ἀλλὰ] εἰσὶν, ἀλλά.
lin. 31. ἐφυλάξασθε] φυλάξασθε.
lin. 38. δίκαιον] καλόν.
lin. 39. αἴγυπτον εἰσβεβλ.] εἰς αἴγυπτον εἰσβεβηκότος.
lin. 42. ὑπομνῆσαι] ὑπομιμνῆσαι.
lin. 43. συγκλήτῳ] Sequitur ταῦτα τὰ τιμήματα καὶ τὰς χάριτας &c.
Pag. 491. *lin.* 1. μὴ δεδοίκης] μὴ πρότερον δεδοίκας.
lin. 4. ἐστιάσας] ἑστιάσας.

§. 2.

lin. 11. ἀλλ' ὁ] ἀλλ' ἵνα.
lin. 12. εὐφρονίς τε] Deſunt.

Cap. 3. §. 1.

lin. 39. γεγονότα] γεγονηκότα.
ibid. πάθει] πάθη.
Pag. 492. *lin.* 2. ἀεὶ τὰ] Deeſt ἀεί.
lin. 5. τιμωρήσεσθαι] τιμωρήσασθαι.
lin. 6. ἠλείφετο] ἠλείφετο.

§. 2.

§. 2.

lin. 16. προσετίθεσαν] προσετίθεσαν.

§. 3.

lin. 39. κακῶ, τοῖς ἀδ.] κακῶν τοὺς ἀδελφούς.
lin. 40. ἐνίσχυσε] ἀνίσχυσε.
Pag. 493. lin. 5. ὁ δίκαιον] Deeſt ὁ.
lin. 6. καιροφυλακούμενα] καιροφυλακούμενα.
lin. 10. τὴν ἐκείνου] μὲν τὴν ἐκείνου.
lin. 11. ἀγχίστῳ] ἀγχίστου mox ἀνιόντος.
lin. 13. ἀνάγειν] ἀναγαγεῖν.

Cap. 4. §. 1.

lin. 19. ἐπεσταλκότος] ἀπεσταλκότος.
lin. 23. ἀνιάσειν τε] ἀνιάσειν ἤτοι.
lin. 24. τῶν ἀδελφῶν] τῷ ἀδελφῷ.
ibid. ὑπὲρ ἀγωνιῶν] ὑπεραγωνιῶν.
lin. 27. ἐν ᾗ τῷ κατοκνεῖν] ἐν κατοκνεῖν.
lin. 28. ὡς μετ' ἀμελῶν] ὡς ᾗ μήτε ἀμελείας.
lin. 30. ἐκβαίνη] ἐμβῆναι πάθος τοιοῦτον ἐπιτρέπειν, ὃ καὶ διά.
lin. 31. ἀκωλύας] ἀκωλυσίας.
lin. 34. μεταχειρίσασθαι] μεταχειρίσασθαι.
lin. 36. δι' οὐχ ὑπὲρ] ᾗ ὑπέρ.
lin. 37. ἐλάττον] ἐλάττον.
lin. 39. μῖσος] Deeſt.
lin. 41. δυσχερὲς] δυσχερῶς mox πῶς ᾗ οἴονται.
lin. 42. χρόνοις] πόνοις.
lin. 43. ἐκτίθεται] ἐκτίθεσθαι.
lin. ult. τῆς ἐπιμελείας] τὴν ἐπιμέλειάν τε.
Pag. 494. lin. 3. ὃν ἄλλως] ὃν ἄλλος οὐκ ἔστι παραλαβεῖν τὴν ἀρχήν.
ibid. βασιλεύουσιν] βασιλευόμενος.
lin. 5. παρέχεσθαι] παρέχεσθαι.
lin. 6. συνοικίσας] συνοικήσας.
lin. 7. κατ' αὐτὸν] κατ' αὐτήν.
lin. 8. ἀσεβούμενος] εὐσεβούμενος.
lin. 11. οἱ νεῶ] οἱ νεώ.
lin. 12. ἀνθρωπείων] ἀνθρωπίνων.

§. 2.

lin. 13. τῶν ᾗ] τῶν μέν.
lin. 15. γενέσθαι ... εἶδον] γεγονέναι ... εἶχεν.
lin. 18. ὁ νεώ] ἡ νεώ.
lin. 19. εἰμαγῇ] εἰμαγῆς.
ibid. ὑπορεῖσθαι] ὑπερεῖσθαι.
lin. 20. εὐεργετουμένων] εὐεργετουμένην.
lin. 21. ἐποιεῖτο] τε ἡγεῖτο.
lin. 22. ἀτοπώτερον] ἀτοπωτέραν.
lin. 23. ἀληθινῷ τῷ] ἀληθινῷ τῷ.

§. 3.

lin. 26. ἕκαστον] ἑκάστου mox ἕτερος.
lin. 27. ἐπιχειρεῖ] ἐπιχειρεῖν.
lin. 29. εὐνοίας] εὐνοίας mox προσήγαγεν.
lin. 33. τεθνάναι] θανεῖν.
lin. 34. τὸ ζῆν] τὸ deeſt.
lin. 35. καὶ σὲ παῦσαι] καταπαῦσαι.
lin. 39. οἱ εἶεν] οἱ deeſt.
lin. 42. εὐεργεσίας] εὐεργεσίας.
Pag. 495. lin. 5. τὴν μητέρα] τίς ἂν τὴν σὴν μητέρα ἔκλαυσεν ἂν ἡμῶν.
lin. 6. ἧκεν] ἧκεν.
lin. 7. ἵεμαι] ἱέμαι.

Cap. 5. §. 1.

Pag. 496. lin. 36. ἰδίᾳ ᾗ] ἰδίαν δέ.

§. 2.

Pag. 497. lin. 5. καφαρσαβᾶ] καβαρσαβᾶ.

§. 4.

lin. 32. αὐτὸν καὶ τὸ] αὐτὸν καὶ τῶν.

Cap 6. §. 1.

Pag. 498. lin. 16. χρημάτων] χρημάτων ἱερῶν.

§. 2.

lin. 29. σαββατεῖν] σαββατίζειν.

§. 3.

lin. 34. νοβανῷ] νομανῷ.

§. 6.

Pag. 499. lin. 5. νοβανὸς] νομανός.

Cap. 7. §. 1.

lin. 37. χρυσοῦ] χρυσίου.
lin. 40. πολυτελὲς] πολυτελεστάτη.

§. 2.

Pag. 500. lin. 12. μνήματος] μνήματος.
lin. 13. ἐκείνοις] ἐκείνῳ.

§. 3.

lin. 38. συμβουλεύῃ] συμβουλεύει.
lin. 41. λυσιτελήσοντος] λυσιτελήσαντος.
lin. 42. γενόμενος συνεγν.] γενομένῳ συνεγνώσθη.
Pag. 501. lin. 6. διέλειπεν δὲ] διέλειπέν τε.
lin. 22. ῥᾷον] ῥᾷον.

§. 5.

Pag. 502. lin. 8. τῶν τειχῶν] τῶν χωρῶν.

§. 6.

lin. 20. ὀβόδας] ὀβάδας.
lin. 23. τυγχάνει] τυγχάνοι.
lin. 25. ταῖς τε] τοῖς τε.
ibid. μὴ μέτρια] συμμετρίαν.
lin. 36. ὑπομείνας] ὑπέμεινεν.
lin. 40. ἡττημένος] ἡττημένος.

Cap. 8. §. 2.

Pag. 503. lin. 25. πλείω ὀνομ.] πλεῖον ὀνομ.
lin. 27. ἐτρέπουσαν] ἐτρέποντο.

§. 3.

lin. 39. πρεσβείαις] πρεσβείᾳ τε.
Pag. 504. lin. 1. παρῃρημένος] παρῃρημένος.

§. 4.

lin. 2. ἔκπαλαι μὲν] μὲν deeſt.
lin. 4. ἀπελαυθήσεσθαι] ἀφαιρεθήσεσθαι.
lin. 14. μεῖζον] μείζων.
lin. 20. ποιήσειν] ποιεῖν.
lin. 23. αὖθις ᾗ] αὐτὸς δέ.
lin. 33. ἠρημένω] ᾑρημένη.

§. 5.

lin. 40. παρῃρημένος] παρῃρημένος.
lin. 41. καὶ ταύτης] καὶ ταύτη.
Pag. 505. lin. 2. σαπείνος] σαπήνιος.
lin. 4. τόπον, ἴσως] τόπον, ὡς.
lin. 6. ἡσυχίαν τε] ἡσυχία τε.

§. 6.

lin. 31. καθίσῃ] καθίσησι.
lin. 37. αὐτὸς ᾗ συν.] αὐτός τε συλλήψεσθαι.

Cap. 9. §. 1.

Pag. 506. lin. 12. ἀπολωλὸς] ἀπολωλός.
lin. 13. ἐτρέποντο] ἐτρέποντο.

§. 2.

Pag. 507. lin. 2. ῥαισπλά] ῥαίσπα.
lin. 5. τισάμενος] ἡττισάμενος.
lin. 6. ἄρχειν] οἴχειν.

§. 3.

lin. 19. ῥαίπλοις] ῥαίπλοις.
ibid. ὀβόδαν] ὀβάδαν, ſic alibi.
lin. 31. ἀμαθεῖ] ἀμαθί.

§. 4.

lin. 41. ἀρέτας] αὖθις ἀρέτας.
lin. ult. διδοὺς] διαδιδούς.
Pag. 508. lin. 4. κρατεῖν αὐτόν] κρατεῖν αὐτοῦ.

Cap. 10. §. 1.

lin. 27. ᾗ τοιοῦτος] ᾗ τοιοῦτο.
lin. 32. διηγεῖτο] διηγεῖτο.
lin. 33. κατασκευασμένου] κατεσκευασμένον.

§. 2.

Pag. 509. lin. 10. εὐάρεστόν τε] εὐάρεστόν τε.

§. 3.

lin. 21. ἀναπαρείη] ἐμπαρείη.

§. 5.

lin. 43. διαβεβλημένοις] διαβεβλημένη.

§. 7.

Pag. 510. lin. 26. ἐλύσῃς] ἐλθοῦσι.
lin. 28. ἐπιβολῆς] ἐπιβουλῆς.

§. 8.

lin. 37. συλλαίου] σύλλαιον, & ſæpe alibi.
lin. 41. ὑφηρημένα] ὑφῃρημένοι.
lin. 43. ἀεὶ ὢν] ἀεὶ ὄντα.

Cap. 11. §. 1.

Pag. 512. *lin.* 8. πατεγλ. ὄντας] παῖς γελέας εἶναι.

§. 2.

lin. 26. πλανάση] πανπλανάση.
lin. 35. ἐφ' αἷς] ἐφ' οἷς.

§. 3.

Pag. 513. *lin.* 3. ἐβεβαίου] ἀνεβεβαίου.
lin. 6. δικαιῶν] δίκαιον.
lin. 18. δοκεῖ καί] δοκεῖν καί.

§. 4.

Pag. 514. *lin.* 6. τύραννος] τύραννος, & ſic deinceps.

§. 6.

lin. 27. ἐσωδύνει] ἐσωδύνει.

§. 7.

lin. 36. πρὸς αἴτιον] προσαίτιον.
lin. 40. μείζω] μείζονα.
Pag. 515. *lin.* 2. μέμψαιτο ἄν] μέμψαιτ' ἄν.
lin. 23. διεξίμεν] διεξῄμεν.

Lib. 17. Inſcript.

lin. ult. ἢ ὡς ἡρώδης] ἢ abeſt, & hic eſt titulus capitis tertii.

Pag. 516. *lin.* 6. ὡς ἡρώδης παρ.] ὡς ἀντίπατρος ἔπειθε Φερώραν, ἵνα ἀνέλῃ τὸν πατέρα αὐτοῦ φαρμάκῳ, διὸ αὐτὸς τὸ φάρμακον τῷ Φερώρᾳ. ἢ ὡς ὁ βασιλεὺς ἡρώδης παρ.

lin. 10. ἢ ὡς ἡρ. ἐκζητήσας] ἢ abeſt, & hic eſt titulus capitis 8.

lin. 15. ἐνάργ] ἐνάργ.

Poſt lin. 16. titulus cap. 10. πρεσβεία πεμφθεῖσα ὑπὸ ἡρώδου πρὸς καίσαρα περὶ ἀντιπάτρου. ἢ ὡς καῖσαρ ἀκούσας τὰς κατηγορίας, κατέγνω αὐτοῦ θάνατον. ί.

lin. 17. ἰουδαίων] Sequitur δι' αὐτὴν.
lin. 19. διὰ ταῦτα] διὰ τοῦτο.
lin. 20. Ἡρώδου τελευτή, &c.] Ἡρώδου τελευτή. ιγ'.

Διαθῆκαι ἡρώδου. ιδ'.

Ἐπιστολὴ ἡρώδου πρὸς τὸν στρατὸν, ἢ ἱκάστου αὐτῶν δωρεαὶ, ἢ παρακλήσεις πίστεως πρὸς τὸν υἱὸν αὐτοῦ ἀρχέλαον. ιε'.

Ταφὴ ἡρώδου ἐν ἡρωδίῳ φρουρίῳ, ἢ ὡς ὄχλος αὐτοῦ ἐστασίαζε πρὸς τὸν υἱὸν αὐτοῦ ἀρχέλαον ἐν τῇ ἑορτῇ. ις'.

Ὡς ἀρχέλαος τρισχιλίους αὐτῶν ἀνεῖλεν, &c.

lin. 26. ἢ ὡς ἐπέστη] ἢ abeſt, & hic eſt titulus capitis 19.

lin. 30. καίσαρα] Deeſt.

lin. 32. διαδοχὴν] Sequitur, ἢ ὡς κατηγορεῖται ἀρχέλαος ὑπὸ τῶν συγγενῶν αὐτοῦ ἐπὶ καίσαρος, ἢ νικήσας ἔλαβε τὴν βασιλείαν, ἢ βασιλεύσας μοχθηρῶς δεκαετίαν, πάλιν κατηγορηθεὶς, &c.

Poſt indicem capitum ſequitur: Περιέχει βίβλος χρόνον ἐτῶν ιδ'.

Cap. 1. § 1.

Pag 517. *lin.* 10. δ' ἔφυ] δ' ἔφυη.
lin. 14. ὀργιζόμενον] ὀργιζόμενον.
lin. 23. τότε δ' ἤθελε] τό δε ἤθελε.
Pag. 518. *lin.* 1. κακίαν] κακία.
lin. 2. ὅταν, ἡ ἐπιτυχ.] ὅταν ἦν ἡ ἐπιτυχ.

§. 2.

lin. 27. κακοτροπίας τῆς] κακοτροπίᾳ τῇ.

§. 3.

lin. 34. σὺν αὐταῖς] σὺν αὐτῇ.
lin. 35. ἔφυσε] ἔφυε.

Cap. 2. §. 2.

Pag. 519. *lin.* 19. περίμενοι] περίμενον.

§. 3.

lin. 24. ζάμαρις] ζάβαρις.
lin. 28. Φίλιππον] Sequitur, τὸν υἱὸν κατέλιπεν ἄνδρα καὶ χεῖρας ἀγαθὸν, ἢ τά.

§ 4.

Pag 520. *lin.* 17. διακομ. ὑποτεινῶν] διὰ κενῆς ὑποτεινῶν.
lin. 19. ὑπῆρχε] ὡς ὑπῆρχε.

Cap. 3. §. 1.

Pag 521. *lin.* 4. συνεπόμενον] συμφυόμενον.

§. 2.

lin. 18. εἴπομεν] εἴπομεν.
lin. 28. ἐξέπεμπεν] ἐξέπεμψεν.

§. 3.

lin. 40. ἀνθρωπίνῃ &c.] ἀνθρωπείᾳ γινομένων.

Cap. 4. §. 1.

lin. 43. ταφῆναι] ταφῆναι.
Pag. 522. *lin.* 7. γυναικῶν] γυναῖκας.
lin. 16. ἢ λέγων] ἢ λέγων.
lin. 24. τὸ ὑμῶν] τὸ ὑμῶν.

§. 2.

lin. 35. θευδίων] θευδίων.
Pag. 523. *lin.* 7. ἀποτίσαιμεν] ἀποτίσομεν.
lin. 19. περιέπει] περιέπε.

§. 3.

lin. 22. κατηγορίᾳ] κατηγορίαν.
lin. 25. τῆς κλήσεως] καταπλήξεως.
lin. 29. ἀξιοπρεπῆς] ἀξιοπρεπῶς.

Cap. 5. §. 1.

lin. 38. καθίσταται] καθῆσται.

§. 3.

Pag. 524. *lin.* 30. ἀπειρίας] ἀπειρίᾳ.

§. 5.

Pag. 525. *lin.* 36. μανίαν] μανίαν.
Pag. 526. *lin.* 1. παραλαβὼν] παραβαλών.
lin. 2. ἀνήρει] ἀνήρειν.
lin. 7. χεῖρον οἷς] χεῖρον ἤ.
lin. 32. ἐπηρείας] ἐπηρείας.
lin. 35. πεφυκυῖαν] πεφυκυῖαν.

§. 6.

Pag. 527. *lin.* 9. εἰδεῖεν] εἴδειεν.
lin. 23. εἰ ἐν ... ἀφορήσαντες] εἰ ἐν ... ἀφορήσαντος.
lin. 27. κατηγορήσης] κατηγορήσης.

§. 7.

lin. 32. ὃν τὸ γιν.] ὃν τὸ γινόμενον.
Pag. 528. *lin.* 2. φανερόν γε] φανερόν.
lin. 11. ὑπαγορευομένη] ὑπαγορευόμενα.
lin. 12. ἔργον] ἔργῳ.

§ 8.

lin. 30. μὴ μεθῆσαι] μὴ μεθήσεσθαι μή.

Cap. 6. § 1.

lin. 36. ἢ εἰ μὲν] Hic incipit caput 8.
ibid. ἠπήγοντο] ἠπείγοντο.

§ 2.

Pag. 529. *lin.* 24. ὀργιζομένους] ὀργιζομένους.
lin. 26. μνηστῆρα] μνηστῆρα.
lin. 27. καταλείποιντο] καταλίποιντο.

§. 3.

lin. ult. τελευτῶντος] τελευτῶντος.

§. 5.

Pag 531. *lin.* 1. ἀμφὶ] Sic in marg. at in textu ἀμφοῖν.
lin. 6. ἀρκεσαμένων] ἀρκεσαμένων.
lin. 13. ἀποσκοπεῖν] ἀποσκοπεῖν.
lin. 16. ἀλγεινὴ] ἀλγεινῶ.
lin. 23. ἐπιστέλλουσιν] ἐπιστέλλων ἐν.

Cap. 7. §. 1.

lin. 41. περὶ δὲ] περὶ ὅς.
Pag. 532. *lin.* 4. ἐχρῆτο] ἐχρῆτο.

Cap. 8. §. 1.

lin. 8. ἀποσημαίνει] σημαίνει.

§. 3.

Pag. 533. *lin.* 1. ἐκκομιδὴν] ἐκκομιδήν.
lin. 3. ἀλουργὴς] ἀλουργής.
lin. 8. πολεμιστηρίῳ] πολεμιστηρίῳ.

Cap. 9. §. 1.

Pag. 534. *lin.* 4. τοῖς ἐπὶ] τὸ ἐπί.

§. 2.

lin. 21. αὐξήσοντες] αὐξήσαντες.
Pag. 535. *lin.* 16. δοκεῖ] δοκῶν.

§. 4.

lin. 20. δικαιότερος] δικαιότερον.

§. 5.

Pag. 536. *lin.* 11. φιλοτιμίας] φιλοτιμίαν.
lin. 12. τῷ ἐπὶ τὸ] τὸ ἐπὶ τῷ.
ibid. αὐτοσυντελῆ] αὐτὸς τὸν ἐπ. τελευτῆς.
lin. 22. ἐδεήθησαν] ἐδεήθησαν.

lin. 25.

lin. 25. ἐφισμένη] ἐφιέμενος.

§. 6.

Pag. 537. *lin.* 3. δοκεῖν ἀρχ.] δοκῇ ἀρχελάῳ ὄντος ἤδη.

lin. 4 ἄνδρας συγγενῆ] ἄνδρας συγγενεῖς.

lin. 5. συνήθει] συνηθῆ.

lin. 14. ἀνεκδίαστον] ἀνεκδοίαστον.

lin. 16. προσεφθέγγετο] προσαπεφθέγγετο.

Cap. 10. §. 2

Pag 538. *lin.* 23. κρατηθεὶς] κρατηθέντας.

lin. 28. ἐπαληλιμμένον] ἐπαληλιμμένον.

§. 3.

lin. 39. ἐλύπη] ἐλύπει.

§ 6.

Pag. 539. *lin.* 37. τὰς δὲ ἀλλοφ.] τοῖς δὲ ἀλλοφύλοις.

§ 7.

lin. 43. ἀνάλωμα] ἀναλώματι.

Pag. 540 *lin.* 1. προσέβλημα] πρόβλημα.

lin. 33. τῆ δυνάμεως] πάσης ἤδη τῆ δυν.

§ 10.

Pag. 541. *lin.* 15. περιεγένοντο] περιεγίνοντο.

Cap. 11 § 2.

Pag. 542. *lin.* 15. συνολοφυρόμενος] συνολοφυρόμενος.

§ 3.

lin. 33. οἱ ἐρεγνόμενοι] οἱ ὀρεγόμενοι.

lin. 35. ἀπαιδευσία] ἀπαιδευσίαν τε.

Cap. 12. §. 1.

Pag 543. *lin.* 24. εἰσῴκιζεν] εἰσῴκιζεν.

Pag 544. *lin.* 1. χωρίον] χωρίον.

§. 2.

lin. 10. ῥυδαρίω] ῥύδαλιν.

lin. 14. συνεκκλαπεὶς] συγκλαπεὶς.

lin. 27. τετιλακεν] ἐτελεύτησεν.

Cap 13. § 1.

lin. 31. ἐπικαλῶν] ἐπιβαλὼν αὐτῷ.

§. 3.

Pag 545. *lin.* 9. ἀτάχυς] ἀστάχυας.

§. 4.

lin. 22. ἢ ὡς πρότερον] εἰ καὶ πρότερον.

Lib. 18. Inſcript.

Pag 546. *lin.* 6. καὶ ὡς κωπ.] ὡς titulus cap. 2.

lin. 7. καὶ ὡς ἰούδας] ὡς ἰούδας, titulus cap. 3.

Poſt lineam 12. tituli: ὡς σαμαρεῖς ὀστᾶ νεκρῶν διαρρίψαντες εἰς τὸ ἱερὸν τῆ ἑορτῆς ἐνεστηκυίας, τὸ λαὸν ἐπὶ ἐμπορίας ἐξεῖρξαν. ὡς σαλώμη ἡ ἀδελφὴ ἡρώδου τελευτήσασα, ἰαμνίαν καὶ τὴν τετραρχίαν αὐτῆς, καὶ φασαηλίδα, καὶ ἀρχελαΐδα κατέλιπεν ἰουλίᾳ τῇ καίσαρος γυναικί. ζ.

lin. 17. πιλάτος] Sequitur, κατηγορία ὑπὸ σαμαρέων πιλάτου ἐπὶ οὐιτελλίῳ. θ'.

ὡς ὁ οὐιτέλλιος &c.

lin. 20 Ἱεροσόλυμα] Sequitur, καὶ τιμὴ ὑπὸ τῆ λαῆ. καὶ ὡς ἐπὶ τούτοις παρεχώρησεν αὐτοῖς τὴν ἱερὰν στολὴν ἐν τῇ ἀντωνίᾳ κειμένην ὑπὸ τῇ ῥωμαίων ἐξουσίᾳ, ὑφ' ἑαυτοῖς ἔχειν. ια'.

Πόλεμος ἡρώδου τῆ τετράρχου πρὸς ἀρέταν τὸ ἀράβων βασιλέα, καὶ ἧττα. ιβ'.

Τελευτὴ φιλίππου τῆ τετράρχου, καὶ ὡς ἡ τετραρχία αὐτῆ ἐπαρχία ἐγένετο. ιγ'.

Ἀποπλεῖ ... ἐδέθη. ιδ'.

Ον τρόπον &c.

Poſt lin. 30. Κατηγορία ἰουδαίων ὑπὸ ἀπίωνος καὶ τῆ συμπρεσβείων, ἐπὶ τῷ μὴ ἔχειν καίσαρος ἀνδριάντα. ιη'.

Ως ἀγανακτήσας γάϊος. πέμπει.

lin. 33. Τὰ συμβάντα] Τὴν συμβᾶσαν φθορὰν τοῖς ... διὰ ἀναιτον καὶ ἀνιλαιον τὰς ἀδελφὰς. κ'.

Poſt indicem. Περιέχει ἡ βίβλος χρόνον ἐτῶν λβ.

Cap. 1. § 1.

Pag. 547. *lin.* 10. ἀπεσταλμένος] Sequitur κατοικίας τε.

lin. 12. ἐπὶ πᾶσιν] ἐπὶ πᾶσιν.

lin. 19. γαυλάνα, σαδδοῦκον] γαμαλεσαδδοῦκον.

lin. 25. ἔργασαι] ἔρασαι.

lin. 31. ὀρθουμένη] ὀρθουμένην.

lin. 33. καὶ αὐτῶν] καὶ αὐτοῖς.

Pag. 548. *lin.* 5. συνέτυχε] ἔτυχε.

§. 3.

lin. 16. τὸ ἐπ' αὐτῆς] τοῖς ἐπ' αὐτοῖς κρίνειν ὁρμῆς ... θεῷ κρίνειν.

lin. 22. αὐτῆς αἱ] αὐτοῖς αἱ.

§ 4.

lin. 24. φυλακῆς &c.] φυλακῇ τῆ ἐδαφῶν.

lin. 29. μὴ ἄλλως] μὴ ἂν ἄλλως.

§ 6.

Pag. 549 *lin.* 4. ὑπειληφότες] ὑπειληφότες.

lin. 8. ὑπολειφθῇ] ὑπολειφθῇ.

Cap. 2 § 1.

lin. 17. εἰθ' ἱστᾶ] εἶθι καθιστᾶν.

§. 3.

Pag. 550. *lin.* 7. ἀμμαεῖς] ἀμαθεῖς.

§. 4.

lin 21. τιμίαν. ἦγε] τιμίαν ἦγεν.

lin. 28. τῆ πατρὸς] τῷ πατρί.

Pag. 551. *lin.* 14. ἠρώδης] ἠρώδη.

§. 5.

lin. 15. διέστηκε] διέστη.

lin. 19. διεφθαρκότα] διεφθαρκότα.

Cap. 3 §. 1.

lin. 25. ἀνεφέρετο] ἐφέροντο.

§. 2.

lin. 40. ἔπραξε] ἔπραξε.

§ 4.

Pag 552. *lin.* 16 αἰσχυνῶν] αἰσχύνην.

lin 17. ἔτι μεταδιδῶ] ἔτος μεταδίδωμι.

lin. 20. τὴν ὄψιν] τῇ ὄψει.

lin. 22. τῆ ... ἀντιτεινομένη] τῷ ... ἀντιτεινομένῳ.

lin 28. τούτω τελευτῆ] τὸ ἔτος τελευτῆς.

ibid. ἐὼ τῆ ἴδη πατρῷος] καὶ ἐὼ γε ἔτοιμα ἤδη πατρῷον.

lin. 33. ἐπὶ ἀλώσει] ἐπιδίδωσι.

Pag. 553. *lin.* 14. μελήσαν τῆ] μελήσαντα.

lin 15. τὸ ... ἡδονῆς, ἀνόσιον] ταῖς ... ἡδοναῖς ἀνόμοιον.

Cap. 4 §. 2.

Pag. 554. *lin.* 1. τιραθαβᾶ] τιραθαβᾶν & infra τιραθαβα.

lin. 13. ἐν ἀντρικοῖς] ἀντρικοῖς.

§. 3.

lin. 31. ὅθεν δὲ ἐπεφοίτων] ἐπεφοίτων δέ.

lin. 35. ἀγνιαδοῖς] ἀγνιαδοῖς.

§. 4.

Pag. 555. *lin.* 12. δὴ ἀνεῖδες] μὴ ἀνιδεῖς.

§. 5.

lin. 17. ἀερμένος] ἄσμενος.

Cap 5. §. 1.

Pag. 556. *lin.* 7. ἀγρίππα τῆ ἀδ.] ἀγρίππας τῆ ἀδελφῆ.

lin. 12. ἵππειος] ἵππειος.

lin. 15. προαπεστάλκε] ἀπεστάλκε.

lin. 16. ὑποτελῆ] ὑποτελῆ.

lin. 20. γαμαλίτιδι] γαμαλιτικῇ.

lin. 26. ἐπιστέλλει] Sequitur τινὶ δέ.

§. 2.

lin. 29. τοῖς ἰουδαίοις] τὰς ἰουδαίους. mox ἐπαρεῖσθαι.

lin 31 ὅτω γὰρ καὶ] ὅτω γὰρ δὴ καί.

ibid. βάπτισιν] βάπτισιν.

lin. [illegible]. ἐπὶ χρησίας] ἐπιστάσει ... φέρει ... ἐδίκασεν.

lin. 37. μεταβολῆς] μεταβολῆς.

lin. 40. ἐπὶ τῷ στρατ.] τῆ στρατῆ. mox κακῶσαι ἡρώδην.

§. 3.

Pag. 557. *lin.* 13. τεθνηξόμενος] τεθνηξόμενος.

§. 4.

lin. 39. ἀγρίππα] ἀγρίππαν.

lin 40. ἰωσήπου] τῆ ἰωσήπου.

Pag 558. *lin.* 7. σαμψαίης] σαλαμψιοῦς.

lin 8. ἐλκιάς] ὁ ἐλκίας.

Cap. 6. §. 1.

lin. 28. Βερνίκης] Βερενίκης, & ſic deinceps.

ibid. αὐτῆς καὶ προσαγ.] αὐτὴ καὶ προσαγαγόν.

lin. 30. ἐξεφαίνετο ἐκ] ἐξέφαινε τό.

§. 2.

lin. 39. ἐκτίσειεν] ἐκτίσατο.

Pag. 559. *lin.* 1. προβουλεύσαι] προβουλεύσασθαι.

lin. 8. εἰσί] εἴσειν.

§. 4.

lin. ult. καπηλείας] καπηλείας.

Pag. 560. *lin.* 5. ἱερεῖς] ἱερεῖς.

§. 5.

lin. 23. ἱερωμένοις] ἱερωμένης.

lin. 24. μόνω δ' ἦσαν ἢ] μονώδυτον ἢ.

lin. 28. ἐκπλαγῇ] ἐκπλαγεί.

lin. 38. δοχαῖς] διαδοχαῖς.

Pag. 561. *lin.* 4. οἰκήσεις] οἰκήσεις.

lin. 7. ἀδικίας] ἀδικοῦ.

lin. 13. ἀφαιρησομένους] ἀφαιρεθησομένου.

lin. 17. ἕτερος] ἑτέρου.

lin. 18. ὑπὸ τοῦ] ὑπὸ τοῦ.

§. 6.

lin. 28. εὐεργέτης] εὐεργέτης.

lin. 34. πάλαι] πάλαι.

lin. 39. ὅτι ἀγρίππα] ὅτι ἡ ἀγρίππα.

Pag. 562. *lin.* 1. ἀρίστω ἡ] ἡ deeſt.

lin. 2. ἴσων] ἴσασαν.

lin. 9. χειροτονεῖσθαι] χειροτονεῖσθε.

lin. 11. πρὸς αὐτῆς] πρὸς αὐτῆς.

lin. 13. ὁ τιμίως] ἀτίμως.

lin. 21. πορφυρίδι] πορφυρίδι.

lin. 22. σιτία] σιτίοις.

lin. 30. τελευτῶν τε] τελευτῶντα.

§. 7.

lin. 41. διηροῦντο] διαιροῦντο.

lin. 42. τὰς τῆδε] τὰς ταῦτα.

lin. 43. γλωσσάργυ] γλωσσαργία.

Pag. 463. *lin.* 5. ποιοῖς] ποιοῖ.

lin. 11. διαφθειρόμενος] διαφθειρόμενος.

lin. 19. καὶ στοιχεῖς] καὶ ὁ στοιχεύς.

§. 9.

lin. 43. ἀποφαινόμενον] ἀποφαινόμενον.

Pag. 564. *lin.* 9. ψηφίσασθαι] ψηφίσασθαι.

lin. 14. χρησάμενοι] χρησάμενοι.

lin. 16. ἀφηγησάμενον] ἀφηγησαμένων. ſuperſcr. -νον.

lin. 18. ἐξηγημένος] ἐξηγημένος.

lin. 36. ἐπικίνδυνοι] ἐπικίνδυνον.

lin. 38. παρακαλοῦν] παρακαλῶν.

§. 10.

Pag. 565. *lin.* 3. ἐπίδηλοι &c.] ἐπὶ δηλώσει τοῦ αὐτοῦ.

lin. 6. ἐπανείλετο] ἐπανείλετο.

lin. 10. ἦθος] ᾐθεῖτο.

lin. 14. γίνοιτο] γίνοιτο.

lin. 25. ἀναμαξάμενος] ἀναμαξάμενος.

lin. 30. θρυλλεῖν] θρυλλεῖν.

Cap. 7. §. 1.

Pag. 566. *lin.* 26. διαβεβιωκότων] διαβεβηκότων.

lin. 28. ἱσταμένης] ἱσταμένην.

§. 2.

Pag. 567. *lin.* 3. ἀνιόντα] Deeſt.

lin. 27. ἀνθρωπίνως] ἀνθρωπίνως.

Cap. 8. §. 2.

Pag. 568. *lin.* 6. δέχονται] δέχονται.

lin. 16. δυναίμεθα] δυνάμεθα.

lin. 22. ἀνηκεστότερον] ἀνήκεστα.

§. 3.

lin. 35. διακονήσασθαι] διακονήσασθαι.

§. 4.

Pag. 569. *lin.* 24. τρέποι] τρέποι.

lin. 26. ἱερεῖον … τὸ] εἴρηκεν … τοῦ.

§. 5.

lin. 34. ἠγνοῆσθαι] ἠγνοῆσθαι.

lin. 41. εἰς θεῖον] εἰσθυνεῖν.

§. 6.

Pag. 570. *lin.* 10. σύνεσθαι] ἄνεσθαι.

lin. 17. ἐκτείνει] κτείνει.

§. 7.

lin. 26. θελήσαντος] θελήσοντος.

lin. 27. καίσαρος &c.] ὁ καίσαρος ἐκφορήσεως παρόντος.

lin. 30. τὴν … φιλοτιμίαν] τῆς … φιλοτιμίας. mox παρασκευασμένη.

lin. 33. ἔχρῆτο] ἔχρητο.

§. 8.

Pag. 571. *lin.* 15. ἐξὸν μεταμέλω] ἐξὸν μεταμέλω.

§. 9.

lin. 41. ἐτολμήσατε] ἐτόλμησε.

ibid. συνεργεῖ] συνεπεργεῖν: in margine συνεργεῖ.

Cap. 9. §. 1.

Pag. 572. *lin.* 13. ἐπ' ἀσεβείας] ἐπ' ἀσεβείᾳ.

lin. 25. ἰσῶν μαθὼν] ἰσομαθεῖ.

lin. 30. καὶ χιλιῶν] καὶ χιλίων.

§. 2.

Pag. 573. *lin.* 3. ἀλλὰ ἀμαχί] ἀλλ' ἀμαχί.

lin. 10. καὶ ἡ τάχος] καὶ ὁ τάχος.

lin. 14. καθείργεσθαι] κατειργάσθαι.

lin. 16. τελευτῶντας] τελευτῶν.

lin. 17. δεξαμένης] δεξάμενος.

§. 4.

Pag. 574. *lin.* 1. ὁ δὲ ἀνελ.] ὁ ἀνελαῦν. ὁ δὲ πιθανός.

lin. 7. τῆς αὐτοῦ στρατ.] τῇ αὐτοῦ στρατοπεδαρχικῇ.

lin. 8. χρῷντο] χρῷτο.

lin. 12. τυγχάνειν] τυγχάνει.

lin. 15. ὅρα σοι] ὅρα σοι.

lin. 24. παρθυαίων] παρθυαίων, & ita plerumque.

§. 5.

lin. 38. ἐκεχειροτόνητο] Sequitur κλεῖσαι κίονιν.

Pag. 575. *lin.* 2. ἑταίρων] ἑτέρων.

lin. 14. θεῶν τῶν] τῶν θεῶν.

lin. 21. περιΐστασθαι] παρίστασθαι.

§. 6.

lin. ult. ὄντων] ὄντα.

§. 7.

Pag. 576. *lin.* 21. εὐτυχίᾳ τε τῇ] εὐτυχίαν τήν.

lin. 26. τότε πρῶτον τε] πρῶτον τότε.

lin. 31. ἄπειρον] ἄπειρον.

lin. 39. καὶ μὴ δεξαμένοις] καὶ deeſt.

lin. 40. οἱ διαλέγοντο] ὧν τις διαλέξειτο.

ibid. κατοπλίσας] κατόπλισαν.

lin. 43. ἀπέλιπεν] Deeſt.

§. 9.

Pag. 577. *lin.* 16. ταυτὸν λέγοντες] τὰς λέγοντες.

lin. 21. ἀλλήλους] ἀλλήλοις.

Lib. 19. Inſcript.

Pag. 578. *lin.* 7. καὶ πρεσβεία] καὶ abeſt, & hic eſt titulus capitis 4.

lin. 8. τὴν βουλὴν] Sequitur: καὶ ὡς συνθέμενοι οἱ στρατιῶται οἱ μετὰ τῆς βουλῆς ἀνεχώρησαν πρὸς κλαύδιον, καὶ κύριον αὐτὸν κατέστησαν τῶν πραγμάτων· ἡ δὲ βουλὴ μονωθεῖσα παρεκάλει κλαύδιον αὐτῇ διαλλαγῆναι. δ.

lin. 10. τετραρχίαν] Sequitur titulus capitis 6. Προγράμματα κλαυδίου καίσαρος.

lin. 15. βασιλεῦσαι] βασιλεύς.

lin. 16. καὶ ὅσα] καὶ abeſt, & hic eſt titulus capitis 10.

Poſt indicem: Περιέχει ἡ βίβλος χρόνον ἐτῶν τριῶν μηνῶν ἕξ.

Cap. 1. §. 1.

Pag. 579. *lin.* 15. ἐκόσμησε τε] ἐκοσμήσατό τε.

lin. 16. διαγωγῆς τὴν] διαγωγῆς τῆς τῶν.

lin. 23. ἀδιακόνητον] ἀδιακόνητα.

§. 3.

lin. ult. μὲν τρεῖς] μὲν δὴ τρεῖς.

Pag. 580. *lin.* 4. τὴν τυραννίδα] τῇ τυραννίδι.

lin. 7. εἶχεν] ἔχει.

lin. 13. προσφερομένου] προσφερομένου.

§. 4.

lin. 27. προάγοντες] προαγαγόντες.

§. 5.

lin. 37. διαπλαγιάζεσθαι] διαπλάζεσθαι.

lin. 39. λαμβάνειν] λαμβανόντων.

Pag. 581. *lin.* 3. παρεδίδου] παρεδίδου.

lin. 7. πομπήιος] πομπήιος, & ſic deinceps.

lin. 15.

lin. 15. δίαιτα] δίαι. mox διακονήσασθαι.
lin. 23. εὐπρεγίαν] εὐπρέπειαν.

§. 6.

lin. 27. οὐκ ἐξέλιπε] οὐκ ἐλλείπῃ.
lin. 29. μετὰ πόσης] μετὰ πάσης.
lin. 36. πατήσιος] πατίσιος, mox ἀνθρωπείῳ.
lin. 41. τὸ καθ' ἡμέραν] τῷ καθ' ἡμ.

§. 7.

Pag. 582. *lin.* 13. διηρπασμένα] διηρπασμένον.

§. 8.

lin. 16 ἴσης] τῆς ἴσης.
lin. 18. ηὐπόρητο] ηὐπορεῖτο.
lin. 27. ἀπηλλαγμένοι, &c.] ἀπηλλαγμένων. φρονούντων δὲ αὐτοῖς ἀξιοῦσιν.

§. 9.

lin. 29. μᾶλλον] μετελθεῖν.
lin. 30. εἴρετο] εἴπετο.
lin. 36. ἀρκεῖν] ἀρκεῖσθαι.

§. 10.

Pag 583. *lin.* 11. τοῖς ἄλλοις] τῷ ἄλλῳ.
lin. 12. ὡς ἔχει] ὡς ἔχε.

§. 11.

lin. 30. ἐκτείνειν] ἐκτείνειν.
lin. 34. ὅσαι] ὅσα.
lin. 35. φέρειν] ὑφαιρούμενον.
lin. 43. μετάγειν] μιμεῖσθαι.

Pag 584. *lin.* 5. παρατεταγμένας] παρατεταγμένους.

§ 12.

lin. 22. ἡγησάμενος] ἡγησάμενος.
lin. 23. σκήψεις] σκέψεις.

§. 13.

lin. 29. ἱππικόν] τῶν ἱππικῶν.
lin. 31. πλῆθος εἰς] πληθὺς εἰς.
lin. 33. χωρίον] χώριον.
lin. 38. εὐπροσηγορώτατον] εὐπροσηγορώτατος.

Pag. 585. *lin.* 20. αἰδοῦ δοκεῖ] ἔδεδοικε.
lin. 21. ἀναντιλέκτων] ἀντιλέκτων.
lin. 22. ἀμπρείνας] ἀμβρείνας.
lin. 23. χρῄζειν] χρῄζων.

§ 14.

lin. 27. καὶ χαρίεις] καὶ deeſt: mox ἐπιστελλόντων.
lin. 28. προσαπτεῖν] προσαπτέον.
lin. 30. ἀπολαμένους] ἀπολογουμένους.

Pag. 586. *lin* 3. τὸ φόνου] τὸ φόβου.
lin 20. τοιαῦτα ὡς] δεδιέναι μέλλει αὐτό, ὡς προσχεῖν προλαβεῖν.
lin. 27. τῇ χωρίᾳ] τῇ χωρίῳ.

§. 15.

lin. 41. κατέλειχαν τὸ] κατελείχοντο.
lin. 42. σπάνιον] ὥσπερ σπάνιον. mox διὰ τό.
lin. *ult.* ὀρμίζουσι] νομίζουσι.

Pag. 587. *lin.* 8. τὺς φρονιμωτ.] ἐν τοῖς φρονιμωτάτοις.
lin. 14. εὐφραινε] εὐφραίνετο.
lin. 18. τεθνήκασιν] τεθνήκασιν.

§. 16.

lin. 28. θεωρίας] θεραπείᾳ.

§. 18.

Pag. 588. *lin.* 32. παρόν ἵνα αὐτοῦ] παρὸν ἵν' αὐτοῦ.
lin. 35. ἀποσημαίνει] ἵνα ἀποσημαίνῃ.
lin. 41. οὐκ ἐστὶ &c.] οὐκ ἐστὶν ὅ τι ἕνεκα κακῶν ἂν ἐπέχοιτο.

§. 19.

Pag 589. *lin.* 5. μυστικοῦ] μυστικοῦ.
lin. 8. ἀνάγεται] ἄγεται.
lin. 9. συμμαρτυρεῖν] μαρτυρεῖν.

Cap. 2. §. 1.

Pag. 590. *lin.* 4. γνήσιος δὲ εἶναι] υἱὸς δὲ ἔτι ὢν εἴσιος.

§. 2.

lin. 11. αἰσθανομένοις] αἰσθανομένης.
lin. 13. οἷον κακόν] οἷον κακῶν.
lin. 16. καταλείπειν] καταλιπεῖν.
lin. 39. ἀδίκως τὴν τιμ.] ἀδίκῳ τῇ ἡμαρτίαν.

Pag 591. *lin.* 14. ἀφιμένοις] ἀφαιμένοις.

§. 4.

Pag. 592. *lin.* 19. προστιθεμένων] προστιθεμένας.
lin. 25. μαλακοῖς] μαλακῷ.
lin. 29. κεχωρισμένην] κεχωρισμένην.

§. 3.

Pag. 593. *lin.* 4. ἔργον δὲ] ἔργῳ δέ.
lin. 6. ἐσόμενον] ἐσομένων.
lin. 14. πιθανώτερος] Sequitur, ἐντεῦθεν.
lin. 21. ἐλθόντα] ἐπελθόντα.
lin. 24. ἀπαμφιάσας] ἀπαλλαφιάσας ἀπαμφιάσας, εὐνοίᾳ τῇ πρός.

Cap. 3. §. 1.

Pag. 594. *lin.* 3. σῳζόμεθα] σῳζόμεθα.
lin. 4. καὶ φρονῶν] καταφρονῶν.

§. 2.

lin. 17. τὸ φορεῖν] τὸ φέρειν.

§. 3.

lin. 41. ἐσόμενον] ἐσόμενον.

§. 4.

Pag. 595. *lin.* 9. ὑπερῷος &c.] ὑπερῷος καὶ βρόγχος.

Cap. 4. §. 1.

lin. 10. πράξας] ὃς πράξας.
lin. 31. ἀπεξελόμενος] ἀπεξελομένων.
lin. 37. μαχεῖται] μαχή τε.
lin. 40. μαχόμεθα] μαχόμεθα.

§. 3.

Pag. 596. *lin.* 22. μάρκος, καὶ τὸ καθ'] μάρκον καὶ καθ'.
lin. 23. ἀξιόλογος ὢν] ἀξιόλογον ὄντα.

§. 4.

lin. 33. ἐφεὶς μὲν ὥς τε] ἐφεῖναι ὥστε.

Pag. 597. *lin.* 5. ὁ κλαύδιον] ὁ κλαύδιον.
lin. 8. ἐνδυασιν] ἐνδοιασιν.

§. 5.

lin. 33. γεγόνεισαν] γεγόνεισαν.
lin. 34. μεταχειρήσαιτο] μεταχειρίσαιτο.

Cap. 5. §. 1.

Pag 598. *lin.* 7. ἄβελαν] ἄμιλαν.

§. 3.

lin. 43. συγχωρήσαιμι] συγχωρήσομαι.

Cap 6. §. 1.

Pag. 599. *lin.* 17. ἀνεχόμενον] ἀνεχόμενον.
lin. 21. τῷ κρείττω] τὸ κρεῖττον.

§. 3.

lin. 35. ἀρχιερέως] ἀρχιερεῦς.
lin 37. ἵππαρχον] ἔπαρχον.

Pag. 600. *lin.* 20. ἀγρίππα] ἀγρίππα.

§. 4.

lin. 30. καθυπερ] καθήρει.

Cap. 7. §. 1.

Pag. 601. *lin.* 6. προσαντοὺς] προσαντοῦντος.
lin. 8. ὁ σίλας δὲ] ὁ σιωπάτις.
lin. 14. τῷ δὲ, τρ] τῷ δὲ τρόπῳ ἐλεύθερος.
lin. 16. ἀποπλωμένην] ἀποπλ.μένην.
lin. 21. συνεποίησαν] συνεποίησαν.

§ 3.

lin. 39. ἀναλόγως] ἀλόγως.

§ 4.

lin. *ult.* εἰς καισάρειαν] ἐν καισαρείας.

Cap. 8. §. 1.

Pag. 602. *lin.* 19. τελεῖσας] τελευτήσας.
lin. 25. τῇ ... παρουσίας] τῇ ... παρουσίᾳ.
lin. 28. φινεὰς] γίνεας.
lin. 29. ἀπηγγέλλετο] ἐπῆγε.
lin. 34. ἀλλαιναῖον] ἐλαιωναῖον τὸ δὲ καλεῖται.

§. 2.

lin. 40. ἀργόρευ] ἀργυρεῖν.
lin. *ult.* ἀλλος] ταῖς ἀληθείας ἀλλος.

Pag. 603. *lin.* 6. προσέθυσαν] προσέθυσαν.
lin. 9. ἀπάγομαι] ἐπείγομαι.

Cap. 9. §. 2.

Pag. 604. *lin.* 13. αὐτῷ διάφορον] ἐπεὶ διάφορον τοῦτον ἐγίνωσκε. περὶ πάντων ἀπέστειλε.
lin. 18. καὶ τὸν] καὶ τόν.
lin. 21. λαβόντος] λαβόντες.

Lib. 20. Inſcript.

Pag. 605. *poſt lin.* 3. εἰς κλαύδιος καῖσαρ μετὰ τὴν ἀγρίππα

γρίππου τελευτήν. Φάδον ἔπεμψεν εἰς τὴν ἰουδαίαν. ἐπίτροπον. πραγμάτων. ἰσόμψον. α'.

lin. 4. Φιλαδελφίων] Φιλαδελφίνων.

lin 6. περαιωτῶν] περαιτῶν. mox ὅμως ἀπέκτεινεν. β'.

ὡς πτολεμαῖος ὁ ἀρχιλῃστὴς τῆς ἀραβίας λῃστείαν ληφθεὶς, καὶ ἐπὶ Φάδον ἀχθεὶς, ἀνῃρέθη. γ'.

ὡς Φάδος καὶ κάσσιος λογγῖνος ὁ τῆς συρίας ἡγεμὼν ἀναβάντες εἰς ἱεροσόλυμα, τοῖς πρώτοις τῶν ἰουδαίων ἐκέλευσαν τὴν ποδήρη, καὶ τὴν ἱερὰν στολὴν ἐν τῇ ἀντωνίᾳ κατατεθῆναι ὑπὸ τῇ ῥωμαίων ἐξουσίᾳ, καθὰ καὶ πρότερον ἦν. δ'.

Παρακλήσεις ἐπὶ τούτῳ τῶν ἰουδαίων πρὸς Φάδον καὶ λογγῖνον, ἀξιοῦντας αὐτοὺς ἐπιτρέψαι τούτοις πέμψαι πρεσβείαν πρὸς καίσαρα κλαύδιον περὶ τούτου. ε'.

ὡς Φάδος λαβὼν ὁμήρους ἐπέτρεψεν. ϛ'.

ὡς κλαύδιος καῖσαρ παρακληθεὶς ὑπ' ἀγρίππα τοῦ νεωτέρου, συνεχώρησε τοῖς ἰουδαίοις τὰ αἰτήματα, καὶ πρὸς Φάδον ἔγραψε περὶ τούτων. ζ'.

Ὃν τρόπον ἐλένη.... η'.

Ἡρώδου τελευτήσαντος τοῦ τῆς χαλκίδος βασιλέως. ἀγρίππας ὁ νεώτερος τὴν ἀρχὴν ταύτης ἔλαβεν, δόντος αὐτῷ κλαυδίου καίσαρος. θ'.

ὡς τιβέριος ... ἐκόλαζεν. ι'.

Περὶ τοῦ λιμοῦ τοῦ γενομένου κατὰ τὴν χώραν τῶν ἰουδαίων. ια'.

κομάνου ἄφιξις ... καίσαρος. ιβ'.

ὡς ἐπὶ τούτου ... ἀπώλοντο. ιγ'.

στάσις ... σαμαρειτῶν. ιδ'.

ὡς μόδιος κουαδρᾶτος ... ἀναβῆναι. ιε'.

Ὁμοίως ... ἐκόλαζεν. ιϛ'.

ὡς κλαύδιος ... ἐκόλασεν. ιζ'.

ὡς Φῆλιξ ... ἀνέπεμψεν. ιη'.

ὡς ἐπιδημήσαντος ... ἀπέκτεινεν. ιθ'.

ὡς στασιάζοντας ... ἔπαυσεν.

Ὃν τρόπον κλαυδίου τελευτήσαντος, νέρων τὴν ἀρχὴν διεδέξατο. κα'.

ὡς περικὸς ..... σικαρίων. κβ'.

περὶ τῆς στοᾶς ... ἰουδαῖοι. κγ'.

ὡς Φῆστος ... πεπραγμένων. κδ'.

ὡς τελευτήσαντος ... διάδοχος. κε'.

ὡς ἐπὶ ... κακοποιεῖν. κϛ'.

ὡς Φλῶρος ... χωρῆσαι. κζ'.

Περιέχει ἡ βίβλος ἐτῶν. κβ'.

Cap. 1. §. 1.

Pag 606 *lin.* 13. Φιλαδελφηνοὺς] Φιλαδελφίνους, & ſic deinceps.

ibid. κώμης μιᾶς] R. 2257. κώμης μιαί.

lin. 32. ἕως ἂν γνῶσι] ἄχρις ἂν γνῶσιν.

lin. 33. ἀποκρινεῖσθαι] ἀπεκρίνετο.

lin. 34. ὁμηρεύσοντας] ὁμήρους ὄντας.

ibid. δόντων] Sequitur, αὐτοὺς· οὐ γὰρ προκρίνειν τοῦτ' ἐκείνοις δίκαιον ἦν· ἔξεστι.

lin. 36. ἀγρίππας] Sequitur, ὁ βασιλεὺς τὸ δοκεῖν τυγχάνειν τελευτηκότος.

Pag 607. *lin.* 2. ἀποστεῖλαι] ἐπιστείλας. σφοδρῶς αἰτοῦ.

§. 1. ſeq.

ἐπικειμένου τῇ παρακλήσει τοῦ καίσαρος τοῦ ἀγρίππα, καλέσας.

§ 2.

lin. 4. ἐπιστολὴν] Sequitur: κομίσαι Φάδῳ τοῖς πρέσβεσιν ἔδωκεν.

lin. 9. ἔθνος ὑμῶν] Sequitur: εὐεργεσίᾳ καὶ αὐτοκρατορικῇ κηδεμονίᾳ.

lin. 10. στέφανον] Sequitur: τόν τε ποδήρη καὶ τὴν ἅπασαν στολὴν αὐτοῦ.

lin. 11. κράτιστος καί μοι] κράτιστός μοι καί.

lin. 18. κέρων] καὶ λίαν.

lin. 19. τεσσάρων] δεκατεσσάρων mox ὑπάτων.

§. 3.

lin. 25. τοῦ καινοῦ] καμινί.

Cap. 2. §. 1.

lin. 31. βαζίους] βάσαιος.

lin. 43. ἰζάτην &c.] νεανίαν σφόδρα ἠδεῖτο παρ' αὐτῷ.

Pag. 608. *lin.* 1. ἀβεννήριγος] σαβεννήριγος.

lin. 3. σάμαχος] σαμαχώς.

§. 3.

lin. 7. ἡ αὐτῇ] ἡ ἐν αὐτῇ.

lin. 18. εἶτα ἔφασαν] εἶτ' ἔφασαν.

lin. 26. συνδοκιμάσει] συνδοκιμάσῃ.

lin. 34. ὑπερεκστάντος] ὑπεκστάντα.

§. 4.

lin. 43. ἐδυσχέραινεν] ἐδυσχέραινε.

§. 6.

Pag. 609. *lin.* 38. ἄλλοθεν] ἄλλοις ἔθνεσι.

Pag. 610. *lin.* 8. ἱεροσολυμιτῶν] Sequitur: ἃ τοῖς ἐνδεέσι διανεμηθέντα, πολλοὺς τῆς ἐκ τοῦ λιμοῦ σφοδρότητος καὶ ἀνάγκης ἀνεκτήσατο. ἀλλά.

lin. 9. πιπράσκειν] Sequitur: καὶ ὅσοι τούτοις ἐκ ταύτης πόρον συνελέγεσαν, μετά.

lin. 14. αὐτός τε σαφῶς] αὐτὸς δὲ ἀρτάβανος σαφῶς.

lin. 17. ὑπερηφ δεομένου] ὑπερφανεῖσθαι δεόμενον.

lin. 19. νόμισον καὶ ὑπὲρ] τὴν συμφορὰν νομίσαν καὶ τὴν ἐμὴν ὑπέρ.

lin. 24. μεταβολῆ] Sequitur: τῇ ἐπεισαγωγῇ τῶν χρηστοτέρων. Φίλον δὲ μὲ καί.

§. 2.

lin. 32. ἀποβλέπων] Sequitur: ἀπέπλευσε, ἀλλ' εἰς τὸ πρότ. ὁρῶν ἀξίωμα.

lin. 33. διδοὺς] Sequitur: εὖ μάλα ποιῶν, ὡς.

lin. 37. πεπιστευκότα] Sequitur: τῆς βασιλείας κινούμενος.

§. 2.

Pag. 611. *lin.* 4. πολλὴν] Sequitur: τῶν ἀρμενίων αὐτὴν βασιλείας ἀπεστερημένος. νίσιβις.

§. 3.

lin. 24. τριακάτη] τελευτή.

Cap. 4. §. 1.

lin 39. γεγενῆσθαι] γενέσθαι.

Pag. 612. *lin.* 1. ἀβίαν οὐ] ἀβιανοῦ.

ibid. ἀνεῖλεν] ἑαυτὸν ἐφθάσεν πρὶν εἰς χεῖρας συγκλεισθῆναι τοῦ ἰζάτου. ἀποκτ.

§. 2.

lin. 5. κατασπεῖσαι] κατασπεῖσαι.

lin. 15. ἐμπίπρασι] ἐμπιπρᾶσι.

§. 3.

lin. 39. τέσσαρας] καὶ θυγατέρας εἴκοσι τέσσαρας. R. 2257. καὶ θυγατέρας τοσαύτας.

Pag. 613. *lin.* 1. ἐπεβίωσεν] Sequitur: ἀλλὰ τῷ τε γήρᾳ καὶ τῷ τῆς λύπης ἀλγήματι πιεζομένη, εἰς τὸ ταχέως ἀπέψυξεν.

lin. 3. ἀδελφὸν] Sequitur: ἐκεῖσε διατρίβουσα, τρία.

lin. 4. τῆς ζωῆς] τῆς ἑαυτοῦ ζωῆς.

Cap. 5. §. 1.

lin. 8. δίοδον] Sequitur: ἕξειν ἔφη.

ibid. λέγων] Sequitur: καὶ διαβεβαιούμενος καὶ ἐπειδὴ αὐτῷ παρεσκεύασεν. οὐ μὴν εἴασεν.

§. 2.

lin. 24. καμύδου] κεμαιδί.

lin. 25. νεβεδαίου] καμύδου τοῦ νεδεβαίου.

§. 3.

Pag. 614. *lin.* 2. καθίσασθαι] καθῆσθαι.

lin. 8. ἱερῶν] Sequitur: καὶ οὐκ ὀλίγων, διότι.

§. 4.

lin. 20. κερτομῶν] Sequitur: καὶ ἀκρατῶς καθυλακτῶν. οἱ δέ.

lin. 21. ἱκετεύοντες] Sequitur: καὶ σφόδρα ἐκλιπαροῦντες μή.

Cap. 6. §. 1.

lin. 29. τῆς ναὸς] τινας.

lin. 35. πικρὰν] Sequitur: εἶναι ἔλεγον καὶ ὅτι τοὺς μετιοῦσιν ἥδιστον τὴν ἐφ' ὕβρει.

lin. 36. αὐτοὺς] Sequitur: καὶ συνέπεισεν τὴν ταραχὴν παύειν.

lin. 42. συλλαβὼν] συμβαλών.

Pag. 615. *lin.* 1. ἐφεστῶτας] ἀφεστῶτας.

§. 2.

lin. 11. ἠδίκουν] ἠδικοῦντο.

§. 3.

lin. 34. περιεγένοντο] περιεγίνοντο.

Cap.

Cap. 7. §. 1.

Pag. 616. *lin.* 5. μεταλαβεῖν] μεταβαλεῖν.
lin. 6. προϋποκείμενος] προϋποκειμένος.

Cap. 8. §. 1.

Pag 617. *lin.* 14. ἀπηρτημένα] ἀπηρτισμένα.
lin. 16. ἐπανήξω] ἐπανάξω.

§. 4.

lin. 20. μοίρᾳ τινὶ] μοῖράν τινα.
lin. 32. αἰτησάμενος] αἰτησομένους.
lin. 35. νουθετεῖν] νουθετοῦσι.

§. 6.

Pag. 618. *lin.* 5. ἐπλήρου] ἐπλήρουν.
lin. 7. γινόμενα] γινόμενα.

§. 7.

lin. 28. ῥωμαίων] ῥωμαίοις.
lin. 37. ἀνακαλεῖσθαι] ἀνακαλέσασθαι.

§. 8.

lin. 39. Φαβῆ] Φιαβί.
lin. 42. ποιήσας] καὶ καθ' ἑαυτὸν συντηρήσας, ἡγεμὼν καὶ ἔξοχος τάξεως ἦν.

§. 9.

Pag. 619. *lin.* 11. δύο σύρους] σύρων.

§. 10.

lin. 19. μάλιστα] Sequitur: ἐπληθύνθησαν ξιφιδίοις.

§. 11.

Pag. 620. *lin.* 3. ἔτους ἐῶν] ἐῶν ἔτη.
lin. 5. ὁμηρεύσαντας] ὁμηρεύσοντας.
lin. 6. ὁ καβεῖ] δεκαβί.

Cap 9. §. 1.

lin. 12. πρότερος] πρότερον.
lin. 15. σαδδουκαίων] σαδουκαίων, ſæpe.
lin. 28. δαμνὶν] δαβιναίν.

§. 4.

Pag. 621. *lin.* 11. γαμαλιὴλ] γαμαλιήλλ.
lin. 12. δαμνὶν] δαμναίν.

§. 6.

lin. 27. ἐποιχομένων] ἀφικομένων.

Cap. 10. §. 1.

Pag. 622. *lin.* 9. φανάσιν] φινάσιν.
lin. 13. τεσσαρακαίδεκα] δεκατρεῖς, & ſic infra.
lin. 23. μετήνεγκε] μετήγαγε.
lin. 28. αἰχμαλώτων] Sequitur: ὡς ἂν τοῦ αἰχμαλωτισθέντος ἀρχιερέως ἐκδεδέχθαι παῖς ἱερεὺς τινι.
Pag. 623. *lin.* 4. ἐν ἔτος] δι' ἐν ἔτεσι.
lin. 7. ἰώδας] ὁ ἰώδας.
lin. 17. βαρζαφάρνης] βαρζαβάρνης.

Cap. 11. § 1.

Pag 624. *lin.* 4. ἄτεγνος] ἄτεκνος.
lin. 8. ἐξ ἐστ. ἐθῶν] ἐθῶν ἐξανιστάμενοι.

§. 2.

lin. 25. προτεθέντων] Sequitur: ὑποθέσεων ἀνακεφαλαίωσιν συντέλεσας.
lin. 29. γραμμάτων] Sequitur: καὶ ποιητικῶν μαθημάτων πολλὰ ποιήσας ἐσπούδασα.
lin. 31. ἀποδέχονται] Sequitur: καὶ ἐπιστήμονας ὁρίζονται τοὺς πολλούς.
lin. 33. θέλουσιν] τοῖς ἐθέλουσι.
lin. 36. γένοιτο] Sequitur: ἀλλὰ σπανίως τοῖς πολλοῖς φαινόμενον, καὶ περὶ.

DE VITA §. 9.

Pag. 627. *lin.* 43. ὑπὲρ τούτων] ὑπὲρ δὲ τῶν mox ἐρεθίζειν.
Pag. 628. *lin.* 3. τρέπεσθαι] τραπέσθαι.

§. 10

lin. 16. γαβαρογανναίοι] βαραγανναίοι.

§. 11.

Pag. 629. *lin.* 8. ἐκβαταίνοις] βαταίνοις, & ſic ubique.
lin. 32. ἐκκον μονίδιον] ἐκονομίδιον.

§ 12.

lin. 37. ἐρωτῶ. εἰ δὲ] ἐρωτῶσι δέ.
Pag 630. *lin.* 11. καπέλλον] καπέλλαν.
lin. 14. γεγόνασιν] γεγόνεισαν.

§. 13.

lin. 20. πλὴν ἐμοῦ] πλὴν ἐμοί.

§ 14.

Pag. 631. *lin.* 7. ἀπέλυσα] ἀπολύσω.

§. 17.

lin. ult. σίλαν] σιλαίαν.

§. 19.

Pag. 632. *lin.* 21. παροξυνθῆναι] παροξυνθήσεσθαι.
lin. 33. προσδοκώντων] προσδοκούντων.

§. 31.

Pag. 636. *lin.* 25. πιθανότησιν] πιθανότησιν.

§. 32.

Pag. 637. *lin.* 10. ἀφικὼς] ἀφυκώς.

§. 35.

Pag. 638. *lin.* 16. ἀποκόψειν] ἀποκόψαι.
lin. 20. κολάσειν] κολάσαι.

§. 36.

lin. 24. ἧκον] ἧκεν.

§. 38.

Pag. 639. *lin.* 17. διορθώσασθαι] διορθώσασθαι.

§. 43.

Pag. 640. *lin. ult.* πλάκιδον] πλάκιδον.

§. 44.

Pag. 641. *lin.* 12. ἀκούσαντες] ἀκούσαντα.
lin. 42. ἡμῶν τινὶ] ὑμῖν τινί.
lin. 43 ξάλλον] ἐξάλλοθεν.
Pag 642. *lin.* 1. χαβαλὼ] χαμαλώ.

§. 48.

Pag 643. *lin.* 29. ἀπήρξαντες] ἀπηρξάντες τὸ φόνον.
lin. 37. παρεκελεύοντο] παρεκελεύσαντο.

§. 49.

Pag. 644. *lin* 2. φρονεῖν] φρονεῖν.

§. 51.

lin. 39. συνάγειν] συναγαγεῖν.

§ 57.

Pag. 647. *lin.* 21. φησὶν] ἔφην.

§. 59.

lin. 30. διεπεραιώθην] διεπεραιώθην.

§. 65.

Pag. 650. *lin.* 21. πολιορκουμένοις] πολιορκουμένης.
lin. 27. καὶ γὰρ] Sequitur: πολλοί ἦτε καὶ δῆμος καὶ ὅπλων ἠπορεῖτε.
lin. 35. καταθέσθε] καταθέσθαι.
Pag. 651. *lin.* 5. ταῦτα] ταύταις.
lin. 33. ἡμᾶς ὅλους] ἡμᾶς οὐδείς.

§. 71.

Pag. 653. *lin.* 40. σύλλας] σίλας.

§. 72.

Pag. 654. *lin.* 8. βασιλικοῖς] βασιλεῦσι.

§. 75.

Pag 655. *lin.* 24. θεκώαν] θεκώ.

Libri contra Apionem collati cum codice Regio 2573.

Lib. 1. § 1.

Pag. 916. *lin.* 3. ΙΟΥΔΑΙΩΝ] Sequitur ἐξ ἱστοριῶν συγκείμενος λόγος πρῶτος.
lin. 5. ἱκανῶς] ἱκανοῖς.
lin. 9 καὶ περὶ τινὶ] καὶ πῶς τινί.
lin. 10. ἱστορίαν] ἀριθμόν.

§ 2.

lin. 23. παραλιπόντας] παραλείποντας.
lin. 30. χθὲς] ἐχθές.
Pag. 917. *lin.* 2. ἕκαστοι τὸ] ἕκ. τῶν.
lin. 3. φύσιν] Addit, διὰ τὸ χ.
lin. 13. λέγω δὲ] λέγω δή.

§. 3.

lin. 32. παρεγγύησιν] παρενόησιν.

§. 5.

Pag. 918. *lin.* 4. ἡ πολλὴ] ἡ πολλή.
lin. 16. τὸ περὶ] τοῖς περί.

§. 6.

lin. 24. καὶ εἰς μετὰ τῶν] καὶ εἰς μέχρι τῶν.

§. 7.

lin. 28. διαμένειν] διαμένειν mox, ἀρχιερωσύνης.
lin. 30. λαμβάνοντας] λαμβάνειν mox, παρεχόμενον.
lin. 32. περὶ τοὺς ... λέγω] περὶ τοὺς .. γελῶν.
lin. 35. τοὔνομα τῶν γεν.] τοὔνομα τῶν γεγραμμένων.

lin. 40.

lin. 40. ὁ γὰρ ἔτι] ὁ ... ἐπὶ mox γεγονὼς αὐτ.
lin. 41. μεγίσων] Deeſt.
lin. ult. βωμοῖς] τοῖς βωμοῖς.
Pag 919. *lin.* 1. μᾶλλον] μάλιςα.
lin. 3. ἀνωτάτω] ἄνω.

§. 8.

lin. 4. ὁ μυρ. βυβλίων] ὁ γὰρ μυρ. βιβλίων.
lin. 8. ὀλίγω] ὀλίγον.
lin. 14. δ' ἐςιν ἔργῳ] δέ ἐςιν ἔργῳ.
lin. 19. παιδίων] παιδίοις.
lin. 20. μετὰ τούτων] Deeſt, mox leg. οὐχ ὡς ἂν ὑπ'.
lin. 28. προςχηματισμάτων] προςχηματισμάτων.

§. 9.

lin. 35. γενομένων] γενομένην.

§. 10.

Pag. 920. *lin.* 13. εἰδόσιν] εἰδὼν ὅτι ἦν.
lin. 15. ἀλλ' οὐχὶ] ἀλλ' οὐχί.

§. 11.

lin. 17. τῶν ἐπαγγελλομένων] καὶ τῶν ἐπηγγελμένων.
lin. 20. δὴ μικρὸν] δὴ deeſt.
lin. 21. περὶ ἡμῶν] περὶ deeſt.
lin. 23. καὶ τοὺς βεβ.] καὶ τοὺς μὲν βεβ.

§. 12.

lin. 25. πρὸς ἄλλους] πρὸς ἀλλήλους δή.
lin. 27. μάλιςα δὲ] μάλιςα δή.
lin. 29. προςτάξεις] προςτάξει.
lin. 30. τὸ ποιεῖν] τὸ deeſt.
lin. 34. ἀξιοῦν] ἀξιοῦντες.
lin. 35. ἐτόλμων] ἀτόλμων.
lin. 38. διαιροῦντες] διαιροῦντες.
lin. 40. ἀπὸ τῶν] Deſunt.
lin. 43. ταύτης ἄνω] ταύτης ἀνωτέρω.
Pag. 921. *lin.* 1. μακρὰν] μακρᾶς.
lin. 3. ὀψιαίτερον καὶ] ὀψὲ καί.
lin. 7. τὸ μὲν μὴ] τὸ δὲ τὸ μὲν μή.
lin. 10. ἔτει μὲν] ἔτος μὲν mox ἔτος δέ.

§. 13

lin. 11. ἡμᾶς ἀξιοῦν] ἡμεῖς ἀξιοῦτε mox χρῆσθαι τῶν ἐπ'.
lin. 19. σύνεσιν] Sequitur, ταυτὸ τοῦτο δυναμένην ἂν λέγειν.

§. 14.

lin. 25. οὐχ οἷον τε] οὐχ οἷόν τε.
lin. 31. ὅπως ὁ θεὸς] ὁ deeſt.
lin. 39. καταλείπων] καταλιπών.
lin. 42. δ' ἀπὸ τῆς ἀρχ.] δ' ἀπὸ ἑνὸς ἀρχ.
Pag. 922. *lin.* 2. ἄρξας δ'] ἄρξας δέ.
lin. 4. τετταράκοντα] Sequitur, μῆνας ἑπτὰ, cæteris omiſſis.
lin. 5. ἰανίας] Ιανᾶς.
lin. 8. ὕκσως] ὑκσώς· τοῦτό ἐςι.
lin. 9. τὸ γὰρ ὑκ.] τὸ γὰρ ὕκ.
lin. 10. ὑκσὼς] ὑκσὼς mox δὲ ὕκ.
lin. 11. ποιμένας] οἱ ποιμένας ... ὑκ ... αἰ.
lin. 14. τοὺς τῶν ποιμ.] καὶ τοὺς τῶν ποιμ.
lin. 19. ὑπ' αὐτοῦ] ἐξ αὐτοῦ.
lin. 21. τεῖχός τι] τι deeſt.
lin. 23. διὰ πολιορκίας] πολιορκίαις.
lin. 25. ἐπεὶ δὲ τὸ] ἐπὶ δὲ τό.
lin. 27. μυριάδων] μυριάδας.
lin. 29. ἰουδαίων] ἰουδαία.
lin. 38. μετεπέμψατο] μετεπέμψατο.
lin. 39. ἐν ἄλλοις] ἐν ἄλλῳ mox ἀκριβέςερον.

§. 15.

lin. 41. φησὶ δὲ ἔτει] φησὶ δὲ ἔτος.
Pag. 923. *lin.* 1. ἀμενῶφις] ἀμεσσής.
lin. 2. μήφρης] μήφρις mox μηφραγμούθωσις.
lin. 3. θμώσεις] θμώσις.
lin. 4. ἀκεγχερὴς] ἀγχαχηρής.
lin. 5. ῥαθώτις] ῥαθώτις mox ἀκεγχέρης hic & infra.
lin. 7. ῥαμέσσης] ῥαμέσσης.
lin. 8. ἑξηκοντάεξ] ἑξήκοντα καὶ μῆνας ἕξ. ὁ δὲ πίθωσις, cæteris omiſſis.
lin. 17. τὸ μεγάλην] τὸ μέγαλη.
lin. 19. ὑπὸ τῶν φίλων] ἐπὶ τῶν φίλων.

§. 16.

lin. 31. τὴν προτέραν] ὃ πρότερον mox δ' deeſt.
lin. 33. προςτέθεικεν] προςτίθεικεν.

§. 17.

lin. 38. ἀπὸ πολεμ. δὲ] Deſunt.
lin. 40. καρχηδόνα] καλχηδόνα.
lin. 41. τῶν τυρίων] τῶν & mox πολεμ. deſunt.
lin. 42. πατρικοῦ] πατρικὴν mox αὐτοῖς ὡς φιλ.
Pag. 924. *lin.* 1. καὶ γῆ] καὶ γῆν.
lin. 5. ὅτι δ' οὐ] ὅτι δὲ οὐ.
lin. 16. ἀξιομνημόνευτον] ἀξιόμνημον.

§. 18.

lin. 27. ἱεράλαος] ἱεράλαος, & ſic infra.
lin. 32. τελευτήσαντος &c.] Deſunt uſque ad lin. ult.
lin. ult. τεσσαρακοςτὸν] Sequitur: ὁ δὲ ἀδελφὸς Φυγμαλίων ἐν τῷ ἑβδόμῳ ἔτει τῆς αὐτοῦ βασιλείας ἐν τῇ Λιβύῃ φυγοῦσα, τὴν αὐτὴν οἰκοδόμησε πόλιν. συν.

§. 19.

Pag 925. *lin.* 10. βηρωσσὸς] βήρωσος, & ſic infra,
lin. 22. ἔτη ρνε'] ἔτη ἑκατὸν πεντήκοντα πέντε μῆνας ὀκτὼ, μεταξὺ τῶν τριάκοντα ἐτῶν διαφόρων ἀρξάντων βασιλέων. ἐπὶ δὲ δωδεκάτου.
lin. 36. καὶ τῶν μετὰ τὴν] καὶ deeſt.
ibid. μετὰ τὸ] Addit βαρυάτης ἄλω.
Pag. 926. *lin.* 4. ὑπερηρείσατο] ἐπαίρων.
lin. 7. ἀπαθὴς] ἀπηθής.
lin. 8. κατασκευάσας] κατεσκεύασε.

§. 20.

lin. 11. πρὸς τούτοις] Addit, ἐν τῇ βίβλῳ τῇ τρίτῃ.
lin. 18. τὸ τύχη] τὸ deeſt.
lin. 19. τῶν βαβυλ.] τῶν deeſt.
lin. 23. ἔτη διὰ] ἔτος διά.
lin. 26. εὐειλμαράδουχος] εὔαλμ.
lin. 29. λαβοροσοάρχοδος] λάμωρος ὁ ἄρχοδος.
lin. 32. ναβοννήδω] ναυνήδῳ.
lin. 36. ναβόννηδος] ναυάδιδος.
lin. 39. βόρσιππον] βόρσιππον ... ναυάνιδον ... ναυνίδω ... ναυάνιδος.

§. 21.

lin. ult. βύβλους] βίβλοις.
Pag. 927. *lin.* 1. ἠρήμωσε] Sequitur, τῶν θεμελίων, cæteris omiſſis.
lin. 5. ἡ κατασκευασθήσεσθαι] ἀριθμήσας & poſt τὴν τύρον addit ἔτη δέκα.
lin. 7. βααλάχου] βααλέχου mox αὐδαίου ... ἄβαρος.
lin. 8. μύττυνος] μύλινος mox ἀβδιλίμου.
lin. 9. βαλάτορος] βαλάςαρτος.
lin. 13. περὶ τὸ ναβ.] ἐπὶ τὸ ναβ. Reliqua deſunt.

Lib. II. contra Apionem.

Pag. 938. In tit. libri 2. *lin.* 3. ἰουδαίων] Sequitur: ἐν παλαιοτάτων καὶ ὅτι ἱερέων τὴν ἀπόδειξιν ἔχων, ἀντιρρητικὸς λόγος δεύτερος.

§. 1.

lin. 5. βυβλίου ... μοι] βιβλίου ... μοι.
lin. 12. καί τοι περὶ τὸ] καὶ τοῖς τὸ mox ἀντιρρήσεως addit τετολμημένοις.
lin. 16. καὶ φαύλου] καὶ φαῦλον.
lin. ult. δ' οἱ π.] δὲ οἱ πολλοὶ ... διὰ τὴν αὐτῶν ἀν.
Pag. 939. *lin.* 4. ὅταν εἰς] ὅταν ἴδοις.
lin. 5. τῶν αὐτῷ] αὐτῷ deeſt.
lin. 10. ἀγισείας] ἀγισεύς.

§. 2.

lin. 17. πᾶσαν ἀπες.] πᾶσας ἀπες. infra καὶ δή.
lin. 19. τοιαύτη μὲν εἰς] τοιαύτη μὲν τοι.
lin. 22. εἰς αὐτὸν] εἰς αὐτήν.
lin. 27. καὶ περὶ μὲν] καὶ παρὰ μέν.
lin. 33. ἀκριβὴς] ἀκριβέςατος.
lin. 35. φυγῆς] φυλῆς.
lin. 40. ἀπιςίας] ἀπιςίας.
Pag 940. *lin.* 3. τὸ αὐτὸν] τὸ αὐτῷ.
lin. 4. φησὶ] Deeſt.
lin. 5. γὰρ φησὶν] Deſunt etiam.
lin. 8. οὐκ ἂν ἦν εἰς οὐ] οὐκ ἂν ἦν εἰς οὐ.
lin. 11. οὐδ' ἂν ἡμᾶς] οὐδ' ἂν ἡ μιᾶς.
lin. 14. φύσει πως] φησὶ πῶς.

lin. 15. ϛρατοπέδον] Addit, ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας.
lin. 18. κρυφθέντα] κρυβέντα.
lin. 21. ὀνομασίαν] νομοθεσίαν.
lin. 23. ἰουδαίων] ἰουδαίων.

§. 3.

lin. 28. ὢν ὡς ἂν] ὡς deeſt.
lin. 32. ὡς οἵ γε μεγ.] ὡς οἶμαι μεγ.
lin. 33. ἀδίκως δ'] ἀδίκως δέ.
lin. 38. προὔτίθεντο] προὐτίθεντο.

§. 4.

lin. 42. ὁ τόπος οἱ] τόπος ὡς mox λοιδορεῖ τὴν ἀλεξ.

Pag. 941. *lin.* 1. ἐς' αὐτοῖς] ἐςὶν αὐτοῖς.
lin. 3. ἐν πρὸς τῇ] ἐν deeſt.
lin. 4. εἶχον] εἶχε.
lin. 8. ἴδωκεν] δεδώκεν mox, ἐτόλμα.
lin. 9. τὸ δὲ δὴ θαυμ.] τὸ δὲ μὴ θαυμ.
lin 12. λαμβάνουσι] λαμβάνωσι.
lin. 16. μικροῦ δεῖν] ὁ μικροῦ δεῖν.
lin. 20. πῶς ἂν ἀλεξ.] ἂν deeſt.
lin. 26. δοκιμάζων] δοκιμάζειν & poſt ἴδωκεν addit ἔτι.
lin. 28. παρέχων ἰουδαῖος] παρέχειν ἰουδαῖος.
lin. 29. ἀλεξάνδρου] ἀλεξάνδρου mox λαγώς.
lin. 31. ἐστηρίζετο] ἐστηρίζετο.
lin. 33. κατοικοῦσιν] κατοικήσειν.
lin. 34. παρ' αὐτῷ] παρ' αὐτῶν.
lin. 36. βύβλοις] βίβλοις.
lin. 40. διαφέροντος] διαφερόντων.

§. 5.

Pag. 942. *lin.* 7. διατάσσοντο] διέταξαν.

§. 9.

lin. 14. ποιούμενον] ποιούμενος.
lin. 15. ἐπὶ πολλοῖς] ὑπὸ πολλοῖς.
lin. 17. κατὰ τάχος] Deſunt.
lin. 19. ἡ μὲν γὰρ] μὲν deeſt.
lin. 28. ἐρημία δὲ] ἐρημία δὲ mox poſt τεῖχος addit δίχα.
lin. 32. ὑπῆρξεν ἂν] Deſunt.

§. 10.

lin. 35. κατεψεύδετο δὲ καὶ] καταψεύσασθαι δὲ λέγει καὶ.
lin. 41. μηδεμίαν] Sequitur, εἶναι πρ. αὐτ. ὁμιλ.

§. 11.

Pag. 943. *lin.* 3. συνιέντας] συνθέντας.
lin. 5. τὸν θεὸν] Sequitur, ὡς προσέχει, δουλεύειν αὐτοί.
lin. 10. διὰ καρτερίας] δι' ἀκαρτερίας.
lin. 12. ὡς φησιν] ὡς φασιν.
lin. 13. εὕροντο] εὕραντο.
lin. 14. δουλεύειν] δουλεῦσαι.
lin. 15. φαίνονται] Deeſt.
lin. 17. παρ' αὐτῶν] παρ' αὐτοῖς.
lin. 23. καινὸς δὲ κατ.] κοινὸς δὲ κατ.
lin. 26. παραλείπομεν] παραλείπωμεν.
lin. 27. ἠγνόησεν] παρήγαγε. Huc uſque in Regio Codice.

INDEX PRIMUS,
AUCTORUM,
Qui à JOSEPHO citantur.

a *Tomum denotat primum*, b *ſecundum*.

Acuſilaus p. 18. a. Argivus 439. b.
Agatharchides 457. b. Cnidius 585. a. 457. b.
— ἐν ταῖς διαδόχων πράξεσι 585. a.
Alexander Polyhiſtor 44. a.
Anacharſis 493. b.
Anaxagoras 482. b. Clazom. 493. b.
Andreas 472. b.
Antiochus de Siculis 439. b.
Apion Grammaticus 468. b. 469. b. 470. b. 495. b. &c.
— Apionis Αἰγυπτιακά ſeu Rerum Ægyptiacarum tertius 469. b.
Apollodorus 475. b.
Apollonius Molon *vel* Molo 475. b. 480. b. 492. b. 495. b.
— Molonis fil. 475. b. 480. b.
Argolicon ſeu Argolicorum Scriptores 439. b.
Ariphanes v. *Ariſtophanes.*
Ariſtæus 593. a. 472. b.
Ariſtophanes, *rectius forſan* Ariphanes 458. b.
Ariſtoteles 454. b.
— Ejus Rhetorica 454. b. *ſeq.*
Aſinius 697. a.
Ἀτθίδων Scriptores 439. b.
Beroſus 28. a. 311. b. 349. b. 450. b.
— Chaldæus 18. a. 449. b. *ſeq.* Rerum Chaldaïcarum auctor. 18. a. 513. a.
— In tertio Hiſtor. Chaldaïcæ libro 536. a.
— In tertio Chaldaïcorum libro 451. b.
Cadmus Mileſius 439. b.
Callias 439. b.
Caſtor Chorographus 455. b. 475. b.
Chæremon ejuſque Ægyptiaca Hiſtoria 465. b. *ſeq.*
Chærilus 453. b. *ſeq.*
Clearchus Ariſtotelis diſcipulus libro primo de ſomno 453. b. *ſeq.*
Cleodemus v. Malchus.
Conon 458. b.
Demetrius Phalereus Regiarum Bibliothecarum Præfectus 585. a. 595. a. *ſeq.* 458. b. 472. b.
Diagoras Melius 493. b.
Diocles in ſecundo rerum Perſicarum 538. a.
Dius Hiſtoricus, ejuſque Hiſtoria Phœnicum 435. a. 448. b.
Draconis Leges 440. b.
Epaphroditus 39. b. 468. b. 495. b.
Ephorus 18. a. 439. b. 444. b.
Euemerus 458. b.
Eupolemus 458. b.
Hecatæus 18. b. 456. b. *ſeq.* 472. b.
— Abderita 588. a. 455. b.
— ejus liber de Judæis 455. b. *ſeq.* 458. b.
Hellanicus 18. a. 439. b.
Hermippus in primo de Pythagora libro 453. b.
Hermogenes 458. b.
Herodis Commentarii 756. a.
Herodotus 436. a. 449. a. 439. b. 444. b. 453. b. 480. b. In ſecundo Hiſt. libro 512. a.
Heſiodus 18. a. 439. b.
Heſtiæus 18. a. 19. a.
Hieronymi Ægyptii Antiquitates Phœniciæ 16. a. 18. a.
— liber περὶ διαδόχων ſeu de Succeſſoribus Alexandri 458. b.
Homerus 371. a. 438. b. 469. b. 481. b. 492. b.
Juſtus Judæus; Hiſtoria Belli Judaïci 5. b. 31. b. *ſeq.* & *alibi.*
T. Livius 689. a.
Lyſimachus 466. b. 470. b. 480. b. 490. b.
Malchus 44. a.
Mane.bo 18. a. 446. b. 447. b. *ſeq.* 459. b. 464. b. 465. b. 468. b. 469. b.
— Αἰγυπτιακά 444. b.
Megaſthenes in quarto rerum Indicarum 538. a. 451. b.
Menandri Tyriorum Annales ſeu *Menander* Epheſius 434. a. 458. a. 506. a. 448. b.
Menedemus Philoſophus 594. a.
Meſſala 721. a.
Mnaſeas 16. a. 458. b.
Molon 469. b. vid. *Apollonius.*
Moſchus 18. a.
Moyſes 6. a. 441. b.
Nicolaus Damaſcenus 16. a. 18. a. 597. a. 658. a. 668. a. 683. a. 689. a. 693. a. 813. a. 816. a. 837. a.
— In quarto Hiſtoriarum libro 29. a. 375. a. 375. b.
Pherecydes Syrus 439. b.
Philiſtus 439. b.
Philo Senior 458. b.
Philoſtephanus ὁ Ταλικός 668. a.
Philoſtrati Indorum & Phœnicum Hiſtoriæ ſeu Philoſtratus in Indicis & Phœniciis 538. a.
— In Hiſtoriis 451. b.
Plato 482. b. 489. b. 492. b.
Polybius 475. b.
— Megalopolites ſeu Megapolitanus 598. a. 621. a.
Polycrates 459. b.
Poſidonius 475. b.
Protagoras 493. b.
Pyth·goras 439. b. 453. b. 482. b.
Scriptores incerti 667. a.
Sibylla 19. a.
Socrates 493. b.
Stoici 482.
Strabo Cappadox 662. a. 666. a. 668. a. 686. a. 689. a. 693. a. 694. a. 697. a. 741. a. 475. b.
Thales 439. b.
Theodectes poëta tragicus 595. a.
Theodotus 458. b.
Theophilus 458. b.
Theophraſtus, περὶ Νόμων 453. b.
Theopompus 595. a. 459. b.
Thucydides 439. b. 444. b.
Timæus 439. b. 459. b.
Timagenes 475. b.
Τελαυλιτικόν, Tripolitici Auctor 459. b.
Zopyrion 458. b.

INDEX SECUNDUS,

SIVE

VOCUM GRÆCARUM.

a Tomum denotat primum, b ſecundum.

A.

Ἀβασάνιστος 346. a.
ἀβάσκανοι 74. b.
ἀβέβηλον 281. b.
ἀβούλητος 249. a.
ἀβούλητον 249. a.
ἀβροδίαιτοι 224. a.
ἄβρωτος 293. a.
ἀγαγεῖν βιβλίῳ 58. a.
ἄγγαροι 568. a.
ἄγειν μαζόνας ἵνα 893. a.
ἀγέννεια 372. a.
—— ψυχῆς 234. a.
ἀγίνεια 99. b.
ἀγίερος 376. b.
ἀγήρω 553. a.
—— μνήμη 356. a.
ἅγια 185. b. 204. b. 276. b. 278. b.
ἅγιον ἱερὸν 644. a.
ἀγκαλὶς 162. a.
ἀγνεία 127. a. 948. a. 2. b. 464. b.
ἁγνίζειν 58. a. 269. a. 505. a. 466. b.
ἀγνωμονεῖν 109. a. 750. a. 812. a. 818. a. 834. a.
ἀγνωμόνως 821. a.
ἀγνωμοσύνη 291. a. 601. a. 900. a. 11. b. 17. b.
ἀγνώμων ἀξίωσις 170. b.
ἀγόραιον ἄγειν 711. a.
ἀγροικία τις 385. a.
ἀγυρτικαὶ λογοποιΐαι 292. b.
ἄγχι 301. a.
ἀγχίνη 391. a.
ἀγχώμαλον 377. b.
ἀγωγὴ ἐθῶν 585. a.
ἀγωνία 352. a. 513. a. 539. a. 270. b.
ἀγωνιᾶν 476. a. 37. b.
ἀγωνίζεσθαι 495. a.
ἀγωνιζόμενος 358. a.
ἀγώνισμα 642. a. 79. b. 90. b. 95. b. 128. b. *Vid. Caſ. in Comment. ad Polyb. p. 47. Edit. Par. in 8vo.*
ἀγωνίσματα 766. a.
ἀγωνιῶν 339. a.
ἀγωνοθετεῖν 831. a 376. b.
ἀδακρυτὶ 280. a.
ἀδεὲς 935. a.
ἄδεια 261. a. 294. b.
ἀδήριτον 227. a.
ἀδηρίτως 222. b.
ἀδιακόνητον 916. a.
ἀδιαλείπτως 239. b. 268. b.
ἀδιάλλακτον 389. a.
ἀδικεῖν *lædere* 949. a.
ἀδόκητον 204. b.
ἀδοκήτως 93. b. 229. b.
ἀδόλως 275. a.
ἀδοξεῖν 48. b. 65. b. 190. b. 295. b. 349. b.
ἀδρεσία 77. a.
ἀδρότερα τάγματα 208. b.
ἀδυσώπητον 379. b.
ἀδωροδόκητος 200. a 540. a.
ἀετὸς 180. a.
ἀέτωμα 135. a.

ἀζήλωτον 423. b.
ἀήθης 128. a.
ἀήθων ἅψασθαι 661. a.
ἀθανατίζειν 871. a.
ἀθέμιτον 3. b. 382. b.
ἄθεσμος 423. b.
ἀθετεῖν 743. a.
ἀθροίζειν εἰς ἐκκλησίαν 189. a.
ἀθρόως 373. a. 652. a.
ἄθυρμα 605. a. 281. b.
αἰδεῖσθαι 35. a. 48. b.
Αἰθίοπες 439. a.
αἰθρία 127. a.
αἴθριον 131. a. 172. a. 924. a.
αἴθριος 128. a.
αἰθριώτατος 773. a. 107. b.
αἰκία 33. a. 657. a.
αἰκία βασάνων 244. b.
αἰκίαι [illegible] 288. b.
—— [illegible] 838. a.
αἰκίαν αἰκισάμενος 369. a.
αἰκίζειν 656. a.
αἰκιζόμενος 610. a.
αἰκισάμενος 383. a.
αἱμασιά 214. a.
αἴξας 202. a. 433. b.
αἱρεῖται 895. a.
αἱρετιστὰς 161. b.
αἱρετώτερον 653. a.
αἰσχύνη 243. a.
αἰσχυνόμενος ἑαυτὸν 2. a.
αἰτιάζεσθαι 476. a.
αἰωρεῖσθαι 889. a. 891. a.
αἰωρούμενος 393. a. 440. a.
ἀκατάσχετος 173. b.
ἀκαταφρόνητος 501. a.
ἀκατιαντίατος 118. b.
ἀκέραιον 234. a.
ἀκέραιος πόλις 270. a.
ἀκήρυκτος πόλεμος 86. b.
ἀκινάκης 974. a.
ἀκμαὶ 452. a. 272. b.
ἀκμαῖος 425. b.
ἀκμαιότατον τῆς [illegible] 378. a.
ἀκμὴ ἡλικίας 372. a.
—— θέρους 94. b.
—— χειμῶνος 88. b.
ἀκμὴν *adhuc* 927. a.
ἀκμητὶ 92. b.
ἀκοινώνητος 202. a. 255. b.
ἀκονᾶν 122. b.
ἀκολασία 970. a.
ἄκολος 352. b.
ἀκοντίζειν 339. a.
ἀκοσμεῖν 373. a.
ἄκοσμος φυγὴ 336. a.
ἀκόσμως 197. a.
ἀκρασιφρῶς 890. a.
ἀκρασιφρὴς 5. a. 890. a. 912. a.
—— ἀρετὴ 5. a.
ἀκρασία 184. b.
—— ἀφροδισίων 440. a.
—— παθῶν 52. b.
—— χειρῶν 325. b.
ἀκρασίαν 665. a. 167. b. 190. b. 335. b.

ἄκρατος εὐνοία 838. a.
—— ὀργὴ 285. a. 842. a. 905. a.
ἀκρατοφόρος 362. b.
ἀκρατῶς 300. a. 419. a. 98. b. 267. b.
ἀκριβεῖν 139. b.
ἀκρίτον πλῆθος 250. b.
ἄκριτος ἐπίθεσις 324. b.
ἀκροάματα 924. a.
ἀκροβολισμοὶ 36. b.
ἄκροι 718. a.
ἀκροτομεῖσθαι 169. b.
ἀκρότομοι λίθοι 423. a.
ἀκρωτήριον 460. a. 487. a.
ἀκρωτηριάζειν 464. b.
ἀκυροῦν 905. a. 974. a. 499. b.
ἀλαβαρχεῖν 965. a.
ἀλαβάρχης 899. a. *Videſis Commentatores ad Cic. in Epp. ad Att. l. 2. ep. 17.*
ἀλαβαρχία 970 a.
ἀλαλαγμὸς 239. b.
ἀλαλάξαντες 336. a.
ἀλαστορία 826. a.
ἀλάστωρ 132. b.
ἀλγεινότερος 338. a.
ἄλγημα 951. a.
ἀλεεινὴ 250. b.
ἀλεσῶν ex recto ἀλεσὴ 178. a. vide *Budæi Lexicon.*
ἀλεωρὴ 887. a.
ἄλη 191. a.
ἀληθείας 36. b.
ἄληπτος 303. a.
ἀλήτες 128. a.
—— βίος 454. a.
ἀλίζειν εἰς ἐκκλησίαν πλῆθος 949. a.
ἀλιτήριοι 85. a. 201. a. 276. b. 408. b.
ἀλιτήριον 490. a.
ἀλιτήριος 119. b. 376. b.
ἀλληλοφθορία 840. a.
ἀλλόγλωσσοι 19. a.
ἀλλόκοτον 570. a.
ἀλλοφωνία 19. a.
ἀλόγιστοι 272. b.
—— τολμαὶ 404. b.
ἀλόγιστος ἡδονὴ 440. a.
ἐν ἀλογίστῳ 243. b.
ἀλύοντες 745. a.
ἀλυσιδωτὸν 400. a.
ἄλων 372. a.
ἅλως 247. a.
ἁλώσιμος 21. b.
ἅλωσις 298. a.
ἀμαθία 190. a.
ἁμάξαι 363. b.
ἁμαρτάδες 171. a.
ἀματαὶς 910. a.
ἀμαυροῦν 35. a. 479. a.
ἀμαυρούμενος τὰς ὄψεις 450. a.
ἀμαύρωσις 479. a.
ἀμαχητὶ 449. a. 476. a.
ἄμαχος 751. a.
ἀμβλύνεσθαι 947. a.
ἀμέθυσος 151. a.

ἀμείβειν διαδοχαῖς 429. a.
ἀμείβεσθαί τινα τούτων 598. a.
ἀμιλλ' 196. b. 293. b.
ἀμισθητὶ 946. a.
ἀμεριμνία 136. b.
ἀμετάγνωστον 814. a.
ἀμετακίνητος προαίρεσις 2. a.
ἀμετάπτωτον τοῦ σχήματος 943. a.
ἀμήχανα 190. a.
—— κακὰ 451. a.
ἀμηχανεῖν 9. a. 320. a.
ἀμηχανία 286. a.
ἀμηχάνητος 53. a.
ἄμμος 943. a.
ἁμίλλα 358. b.
ἁμιλλώμενοι ἀλλήλοις 162. a.
ἀμιξία διαίτης 658. a.
ἀμισθὶ 46. a.
ἀμνηστία 386. a.
ἀμοιρεῖν 447. a.
ἄμοιρος 180. a.
—— γῆς 244. a.
ἄμυνα 318. a. 169. b. 175. b.
ἀμύνασθαι 491. a. 93. b. 326. b.
ἀμύνειν αὐτῷ 76. a.
ἀμύνη *auxilium* 177. b.
ἀμύνης καιρὸς 56. b.
ἀμφηγνυμένοι 309. b.
ἀμφήριστον 791. a.
ἀμφίβολοι 941. a.
ἀμφίκυρτος 327. b.
ἀνὰ 439. a.
ἀναβεῖν 459. a.
ἀναβλύειν 128. a.
ἀναβλύζειν 298. b.
ἀναβολαὶ 834. a.
ἀναγλυφόμενον 196. a.
ἀνάγκασμα 873. a.
ἀνάγκη *vis* 423. a.
ἀναγκαστοὶ 873. a.
ἀναγωγὴ 888. a.
ἀναδόσεις ὑδάτων 417. b.
ἀνάδυσις 134. b.
ἀναζεύγνυμι 391. a.
ἀναζυγὴ 855. a.
ἀναζωπυρεῖν 446. a. 494. a. 572. a.
ἀναζωπύρησις 617. a.
ἀναίδην 397. b. *in Not. al.* ἀνέδην.
ἀναιρεῖ 283. a.
ἀναίρησις 287. a.
ἀναισθητεῖν 565. a. 276. b.
ἀνακαινίζειν 492. a.
ἀνακαλέσασθαι 100. b.
ἀνακεκομμένη θάλασσα 200. a.
ἀνακλητικὸν σημαίνειν 399. a.
ἀνακοπὴ 178. b.
—— ῥεύματος 164. a.
ἀνακόπτειν 72. b. 92. b. 188. b.
ἀνακροτῆσαι 605. a.
ἀνακτᾶσθαι 487. a. 572. a.
—— δώρεις 747. a.
ἀνακύπτειν 950. a. 397. b.
ἀναλαμβάνειν σφάλματα 228. b.
ἀναλήμματα 451. b.
ἀναλημπτῆρες 426. a.
ἀναλιχμᾶν 469. a.
ἀναλογιζόμενος 253. a.
ἀνάλογον 941. a. 109. b. 111. b.
ἀναλογεῖν 334. a.
ἀναλόγως 737. a. 948. a. 371. b.
ἀναμαξάμενος 896. a.
ἀναμάττειν 809. a.
ἀναμαχίσασθαι 375. a. 650. a.
ἀναμένων καιρὸν 226. b.
ἀναμὶξ 554. a.
ἀναμφίλεκτος 202. a.
ἀνανεούμενος 88. b.
ἀνανεωσαμένην 719. a.
ἀνανεύειν 259. b.
ἀνανέωσις 492. a. 617. a.
ἀνανεωτικὸς 558. a.
ἀνανοσεῖν 337. b.
ἀνανταγώνιστον 409. b.
ἀναντίλεκτα 925. a.
ἀναντίλεκτον 118. a. 936. a.
ἀναντίῤῥητος 453. b.
ἀναξεσμένον 423. a. ex *Vat.*
ἀναξιοπάθεια 743. a.
ἀναξυρὶς 139. a.
ἀναπαλαίειν 266. b.
ἀναπαρεῖν 815. a.
ἀναπειθειν 688. a.
ἀναπίμπλαται 197. a.
ἀνάπλεια 918. a.
ἀναπνεῖν 483. a.
ἀναπνοαὶ 163. b.
ἀναπολεῖν μνήμῃ 556. a.
ἀναπολῆσαι 649. a.
ἀναπολόγητον 479. b.
ἀναπόσβεστοι 457. b.
ἀνάπυστα 832. a.
ἀναρριπτεῖν κύβον 904. a.
ἀνάρπαστον 697. a.
ἀναῤῥηγνῦνται 153. b.
ἀναῤῥιπίζεσθαι 178. b.
ἀναῤῥιπτεῖν κίνδυνον 279. b.
ἀναρτᾶν 391. a. 941. a.
ἀνάσπαστος 456. b.
ἀνάστασις 392. b.
ἀνάστατα 881. a.
ἀνάστατον 549. a.
ἀνάστημα 441. a. 538. a.
—— ἡλικίας 101. a.
ἀναστρεφεὶς 758. a.
ἀναστρεφόμενος 922. a.
ἀνασφῆλαι 845. a.
ἀνασῴζειν 292. a.
ἀνάτασις 77. b. 398. b.
ἀναφανδὸν 761. a. 791. a. 26. b. 276. b. 280. b. 285. b.
ἀναχαιτίζειν 188. b. 348. b.
ἀνὰ χεῖρας 594. a.
ἀνδραγαθία 2. a. 222. a.
ἀνδριζόμενος 370. b.
ἀνδρούμενος 300. a.
ἀνδρωθεὶς 970. a.
ἀνεγκωμίαστοι 223. a.
ἀνέδην 52. b. 62. b. 111. b. 136. b. 184. b. 200. b. 270. b. 324. b. 397. b.
ἀνέζευξαν εἰς 265. a.
ἀνεθεὶς 56. b.
ἀνειλούμενοι 68. b. 265. b. 325. b.
ἀνείμενον τῆς διαίτης 898. a.
ἀνειμένος 433. a.
ἀνεῖται 541. a.
ἀνεῖσθαι 154. a.
ἀνείσφορον 582. a. 654. a.
ἀνέκαθεν 944. a.
ἀνεμέσητον 198. a. 322. a.
ἀνενδοίαστον 854. a.
ἀνενεγκεῖν 718. a. 80. b.
—— ἐκ τραυμάτων 643. a.
ἀνέντρεπτον 752. a.
ἀνεξέλεγκτον 192. a.
ἀνεξορμίσειν 654. a.
ἀνεξικακία 276. b.
ἀνεπαιτίατος 248. a.
ἀνεπαχθὴς 893. a. 938. a.
ἀνεπηρέαστον 778. a.
ἀνεπίβατος 155. a.
ἀνεπιβουλεύτως 920. a.
ἀνεπίληπτον 909. a.
ἀνεπικώλυτος 889. a.
ἀνεπίμικτοι 229. a. 236. a.
ἀνεπίσχετος 431. b.
ἀνεπιτηδείως 934. a.
ἀνέραστος εἶτος 351. *seq.* b.
ἀνερεθίζεσθαι 197. a.
ἀνεῤῥοίζουν 233. b.
ἄνεσις 896. a.
ἀνέστιος 191. a.
ἀνέτοιμοι 10. b.
ἀνευφήμουν 211. b. 272. b. *bis.*
ἀνήδονον 831. a.
ἀνήκεστον 822. a.
—— πάθος 174. b.
ἀνήκεστος 895. a.
ἀνήκεστοι συμφοραὶ 4. a.
ἀνήνυτον 109. b. 172. b. 198. b.
ἀνηρτῆσθαι 481. b.
ἄνθομαι 592. a.
ἀνθορμαὶ 510. b.
ἄνθραξ 151. a.
ἀνθυποκρίνεσθαι 133. b.
ἀνιαρῶς διατίθεσθαι 34. b.
ἀνιάτως 948. a.
—— ἔχειν 285. a.
ἀνιμᾶν 71. a.
ἀνιστάμενοι 188. b.
ἀνίσχυσι 890. a.
ἀνοδία 271. b.
ἀνοίκειος 767. a.
ἀνομβρία 459. a. 684. a.
ἀνόμημα 448. a.
ἀνόνητος 38. b. 114. b.
ἀνόσια ζῷα 288. b.
ἀνοχὴ 71. b.
ἀνταγωνιστὴς 368. a.
ἀνταίρειν χεῖρας 429. b.
ἀντανακλᾶσθαι 440. a.
ἀντέρεισμα 912. a.
ἀντέθηκε 4. a.
ἀντέχειν 2. a. 904. a.
ἀντεφοδιάζεσθαι 769. a.
ἀντέχεσθαι ἐλευθερίας 967. a.
ἀντεχόμενοι αὐτῶν 287. b.
ἀντέχειν 311. a. 441. a.
ἀντιβασιλεύειν 293. b.
ἀντιβλέπειν 312. a. 490. b.
ἀντιβολεῖν 396. a.
ἀντιθάλπω 285. b.
ἀντικαταλλαξάμενος 236. b.
ἀντικαταλλάσσειν 521. a.
ἀντικρούειν 73. a. 366. a.
ἄντικρυς *contra* 905. a.
ἀντίληψις 276. b.
ἀντιμέτωποι 320. b.
ἀντίπαλον 195. b. 430. b.
ἀντιπαράστασις 490. b.
ἀντιπαραταξάμενοι 100. b.
ἀντιπαρεξάγειν 899. a.
ἀντιπαρηγορεῖν 90. b.
ἀντιπελαργεῖν 235. b.
ἀντιπνεῖν 444. b.
ἀντιπορίζειν 388. a.
ἀντιποιεῖσθαι 198. a. 293. b.
ἀντιποίησις 222. a.
ἀντιπρόσωπον 321. b.
ἀντιστρατεύειν 405. b.
ἀντίῤῥησις 468. b. *bis.*
ἀντιῤῥητικὸς 437. b. *in Not.*
ἀντισπώμενος 877. a.
ἀντίσπασμα 830. a. 922. a.
ἀντιστασιῶντα 683. a.

ἀντι-

ἀντιφιλονεικεῖν 110.a.293.b.
ἀντίψυχον 519. b.
ἄντυξ 425. a.
ἀνυπεύθυνος 114. b.
ἀνύποιστον 933. a.
ἀνύποπτον 366. a.
ἀνυπόστατος 499. a. 66. b. 109. b. 338.b. 346.b.
ἀνυπόστολον 790. a.
ἀνυποτίμητον 823. a.
ἀνυπολεμήτως 758.a. 811.a.
ἀνύσιμον 331.b.
ἀνυσιμώτατοι 97. b.
ἀνυσιμώτερον 346. b.
ἀνωθεῖν 232. b.
ἀνωμαλία 491.b.
ἀνώμαλος 60.b. 372.b.
—— τιμὴ 113.b.
ἀξιόχρεα ἁμαρτήματα 163. b.
ἀξιόχρεως μάρτυς 281.a.
ἀξίωσις 219.a. 510.a.
ἀξιόω *jubeo* 54.a.
ἀξιαφηγητότατον 781.a.
ἀξιολόγως 432.a. 891.a.
ἀξιόμαχος 480.a. 502.a.61.b.
ἀξιοπίστως 120.b.
ἀοίδιμος 921.a.
ἀπαγγελία λόγων 217.a.
ἀπαγορεύειν 72. a. 294. a. 667. a. 935. a.
ἀπαιωρεῖν 571.a.
ἀπακονᾷν 325. a.
ἀπαλλαγὴ 219. a.
ἀπαλλοτριοῦν 194. a.
ἀπαμβλύνειν 244. b. 298.b.
ἀπάνθρωποι 430. a.
ἀπανοῦργον 416. b.
ἀπαράβατοι 900. a.
ἀπαραίτητος 243.a. 488.b.
ἀπαραλήπτως 5.a.
ἀπαράλλακτον 543. a.
ἀπαραμίλλητον 440.a.
ἀπαρασκεύαστοι 249.a.
ἀπαρασκεύως 751.a.
ἀπαρνεῖσθαι 238. b.
ἀπαρεγχείρητον 766. a.
ἀπαρηγόρητος συμφορὰ 377. a.
ἀπαρρησίαστον 289. b.
ἀπαρξις 850. a.
ἀπαρτᾷν 610. a.
ἀπαρτίζειν 432. a.
ἀπαρτισθῆναι 598. a.
ἀπάρχεσθαι 668. a.
ἀπαρχή. κατ' ἀπαρχὰς 937. a.
ἀπαστράπτειν 417. b.
ἀπαιτεῖν 446.a. 973.a. 177.b. 480. b. 482.b.
ἀπαυθαδιάζεσθαι 326.b. *in Not.*
ἀπαυθαδίζεσθαι 326. b.
ἀπαυτομολεῖν 513. b.
ἀπεγνωκὼς 360. b.
ἀπειθεῖν 330. a.
ἀπειλητὴς 75. b.
ἀπειπεῖν 526. a.
ἀπείραστος 423. b.
ἀπείρατος 186.b. 215.b.
ἀπειρηκότες 312.a. 632.a. 226.b.
ἀπειροκάλως 356.a. 700.a.
ἄπειρον. εἰς τὸ ἄπειρον συνελθεῖν 136.a.
ἀπεκδὺς 354. a.
ἀπελέγχειν 186. b.
ἀπ' ἐλπίδων 928. a.
ἀπεμπολᾷν 549. a.
ἀπερείδεσθαι 215. b.
ἀπερίπτωτον 144. a.
ἀπεβίασέ πιν 267. b.
ἀπερρωγὰς 515. b.
ἀπερυθριᾷν 840. a.
ἀπέρχεσθαι ἐξ ἀνθρώπων 279. a.
ἀπέχεσθαι 478. b.
ἀπεχθάνεσθαι 349. b.
ἀπεχθανόμενοι 555.a. 645.a. 660.a.
ἀπεχθὴς διακείμενος 129. a.
ἀπέχω *fero* 132. b.
ἀπεωσμένοι 815. a.
ἀπεωσμένον 168. a.
ἀπηνεῖς 572. a. 166.b.
ἀπήνη 950. a.
ἀπηρτημένα 971. a.
ἀπηρτισμένον τελείως 136. a.
ἀπλῆγες 179.b. 373.b.
ἀπλήστως 220. a.
ἀπλότης 342. b.
ἀποβάλλεσθαι 247. a.
ἀποβήσεσθαι εἰς ἀρετῆς λόγον 4. a.
ἀπόγεια 888. a.
ἀπογίνεσθαι ἐξ ἀνθρώπων 260. a.
ἀπογινώσκειν 113.a. 188.a.
ἀπόγνωσις 275.a. 922.a.
ἀπογραφὴ 587. a.
ἀποδασμὸς 25. a.
ἀποδειλιάζειν 405. a.
ἀποδειλιῶντες 428. b.
ἀποδεῖν *ligare* 237. a.
ἀποδέχεσθαι 355. a. 363. a. 595. a. 641.a. 699.a.
ἀπόδημος ἀγαθῶν 88. a.
ἀποδοχὴ 356. a.
ἀποδύρεσθαι 354. a.
ἀποδύσασθαι 112. b.
ἀπόδυσις 608. a.
ἀποθέσιμα 802. a.
ἀπόθετος 978. a.
ἀποθησαυρίζειν 412.b. 425.b.
ἀποθλίβειν 327. a.
ἀποθρύπτειν 238. b.
ἀποκαραδοκεῖν 240. b.
ἀπόκρημνος 92.b. 269.b.
ἀποκρίνειν 102. b.
ἀπολαμβάνειν 134. a.
ἀπολαμβάνεσθαί τινος 112.a.
ἄπολις 191. a.
ἀπολογισμὸς 790. a.
ἀπολίμπανον 870. a.
ἀπολυτρεῖν 179. b.
ἀπομάχεσθαι 632. a.
ἀπομαχόμενος 135.a.
ἀπομειλίττειν 952.a. 79.b.
ἀπομεμιμημένος 154.a.
ἀπομερίζειν 204. a. 358.a.
ἀπομίμησις 155. a.
ἀπομνημονεύειν 79. b.
ἀπόμοιρα 358.a.
ἀπονητὶ 291.b.
ἀπονοεῖν 505. a.
ἀπονοηθεὶς 253.a.
ἀπόνως 422.a. 427.a.
ἀποπάλλειν 334. b.
ἀποπαλεῖν 164.b.
ἀποπιστεύειν 763. a.
ἄποπτον 672.a. 732.a.
ἄποπτος 773. a.
ἀπορεῖν γνώμης 58. a.
ἀπόρθητον 430. a.
ἄπορον τῆς διανοίας 437. a.
ἀπόρρηξις 937. a.
ἀπόρρητα διανοίας 388. a.
ἀπόρρητον 2. a.
ἀπορρὼξ 106. b.
ἀποσείσματα 491.b.
ἀποσημαίνειν 290. a.
ἀποσκευάζειν 905.a. 199.b.
ἀποσκευάζειν τὸ χρέος 81.a.
ἀποσκευάζεσθαι 54. b. 75. b. 116. b. 279. b.
ἀποσκευάζεσθαι ἐγκλήματα 135.b.
ἀποσκευὴ 270. a. 619. a. 632. a. 874. a. 174. b.
ἀποσκήπτειν 404. a.
ἀποσκοπεῖν 846. a.
ἀποσοβεῖν 76. a.
ἀποστάτις 549. a.
ἀποστίλβειν 950. a.
ἀποστολὴ 960. a. 25. b.
ἀπόστολος 860. a.
ἀποστραφῆναι 972. a.
ἀποστροφὴ 928.a. 172.b.
ἀποσφίγγεσθαι 139. a.
ἀποτάσσεσθαι 225. b.
ἀπότεροι 321. b.
ἀποτίμησις 872. a.
ἀποτιννύειν 247. a.
ἀποτίσασθαι 276. a.
ἀποτεμὰς 118. a.
ἀπότομον κρημνῶν 127. a.
ἀπότομος 948. a. 232.b.
ἄποτον 118. a.
ἀποτρίβειν 950. a.
ἀποτρόπαιος 491. b.
ἀποτροπὴ 857. a.
ἀποτροπιασμὸς 16. a. 172. a.
ἀποτυγχάνειν 945. a.
ἀποτυμπανίζεσθαι 451. b.
ἀπότευκτος 977. a.
ἀπόφασις 76. a. 8. b.
ἀποφορτίζειν 71. b.
ἀποφορτίσασθαι 85. b.
ἀποφράττειν 672. a.
ἀποχειροτονεῖν 319. a. 151. b.
ἀποχρώντως 431. a.
ἀποχώρησις 924. a.
ἀποψεύδεσθαι 274. b.
ἀποψηφίζεσθαι 77. b.
ἀποψυχθεὶς 927. a.
ἀπραγμόνως 666. a.
ἀπραγμοσύνη 10. a.
ἀπράγμον 676. a.
ἄπρακτοι 968. a. 26. b. 170. b.
ἄπρακτος 512. a. 11. b.
ἀπράκτως 641. a.
ἀπραγμηθὲς 890. a.
ἀπρονόητος φορὰ 545. a.
ἀπροσδεὴς 429. a.
ἀπροσάντατος 545. a.
ἀπροσάντατον 973. a.
ἀραιὸς 719. a.
ἀργὴ ψάμμος 169. b.
ἀργία 180. a. 907. a. 168. b.
ἀργὸς σιδηρὸς 425. b.
ἀργυρίζειν 89. b.
ἀργυρίζεσθαι 123. b.
ἄρδευσις 118. a.
ἄρδην ἀφανίζειν 506. a. 28. b. 34. b.
ἀρειμάνιος 189. b. 370. b.
ἀρεσθεὶς 482. a.
ἀρθεὶς 905. a.
ἀρθῆναι 899. a.
ἀρθρέμβολα 508. b.
ἀρκεῖν 699. a.
ἄρκιον 335. a. al. ἄρκιον.
ἀρκυς 378. b.
ἁρματηλάτης 317. a.
ἁρμοδίως 5. a.
ἁρμόζειν 969. a. 258. b.
ἁρμονία 299. b.

ἁρμονίως 423. a.
ἁρμὸς 13. a.
ἅρπαγα 456. b.
ἁρπαγέντες ὑφ' ἡδονῆς 313. a.
ἅρπαγμα 564. a.
ἅρπαξ 426. a.
ἄρπυ 731. a.
ἀρπεδὼν 140. a.
ἀρτᾶσθαι 598. a.
ἀρτιτόκης 312. a.
ἀρτίως 282. b.
ἀρχηγὸς κακῶν 388. a.
ἀρχὴν prorſus 191. a.
—— τὴν ἀρχὴν prorſus 17. a. 762. a.
ἀρχιστράτηγος 341. a.
ἄρωμα 845. a.
ἀσέλγεια 448. a. 966. a.
ἀσελγὴς τόπος 638. a.
ἀσήμαντος 372. b.
ἀσθμαίνειν 339. a.
ἄσκεπτος 134. b.
—— ἐλπὶς 321. b.
ἀσκίπλως 743. a.
ἀσκόπως 69. a. 224. b.
ἀσμένως 100. a.
ἀσμενιστὸν 947. a.
ἀσπιδίσκαι 335. b.
ἀστάζειν 121. a. 192. a.
ἀστὴ 498. a.
ἀστράτηγητος 174. b. 273. b.
ἀσυλλόγιστον πλῆθος 438. a.
ἀσυλλόγιστος 503. a.
ἀσύμφυλον 569. a.
ἀσωμάτως 813. a. 416. b.
ἀσφαλίζεσθαι 536. a
ἀσχάλλειν 234. b. 256. b.
ἀσχολεῖν 406. a. 241. b.
ἄτακτος γυμνασία 215. b.
ἀταλαίπωρον 180. a.
ἀταμίευτος 948. a. 266. b. 379. b.
ἀταρακτίζας 775. a.
ἀταράχως 699. a.
ἄτεγκτος 981. a. 351. b.
ἀτενὴς 431. b.
ἀτενίζειν 950. a. 359. b.
ἀτιθάσσευτος 392. b.
ἀτιμία 237. a.
ἄτοπος 76. b. 119. b. 229. b. 357. b. 368. b.
ἄτοπος 794. a.
ἀτρίμαιον καθέστημα 762. a.
ἀτρεμεῖν 804. a.
ἀτρεμίζειν 911. a.
ἀτρεμοῦντες 225. b.
ἄτρεπτον 553. a.
ἀτρέπτως 432. b.
ἄτρεστον 430. b.
ἀτρύτως 565. a.
ἀτυχία 935. a.
αὐθάδης 33. a.
αὐθέντης 175. b.
αὐθήμερον & αὐθημερινὸν 170. a. 243. b.
αὐθαίρετος 471. b.
αὖθις 180. a. 184. a.
αὖθις poſtea 505. a.
αὖθις ἄνθρωποι 936. a.
αὖθις. ἐν τοῖς αὖθις χρόνοις 129. a.
αὖθις ἐσόμενοι 202. a.
—— οἱ αὖθις 202. a.
αὔλειος 212. b.
αὐλὴ 34. a. 407. a. 607. a. 194. b.
αὐλίζεσθαι 225. b. 227. b.
αὐλίζεται 182. b.
αὖοι 384. b.
αὐτὸς τῷ δέει 102. b.
αὐτανδρος 100. b. 200. b. 242. b. 282. b. 286. b.
αὐτεξούσιος 221. a.
αὐτεξουσιότης 500. b.
αὐτοκέλευστος 831. a.
αὐτοκρατορεῖς 872. a.
αὐτοκράτωρ 164. a.
—— λογισμὸς 294. a.
αὐτομάτη φήμη 252. b.
αὐτοματισμὸς 545. a.
αὐτομάτως 181. a. 184. a. 200. a. 202. a. 265. a. 545. a.
αὐτονυκτὶ 853. a.
αὐτοτελὴς 695. a.
αὐτουργία 490. b.
αὐτοφίλαυτος 293. a.
αὐτίχειρ 342. a. 607. a.
—— ἐκείνη 735. a.
αὐτοχειρία 814. a.
ἀφ' αἵματος 99. b.
ἀφαιρέματα 708. a.
ἀφαπτόμενος 9. b.
ἀφανίζειν 298. a. 336. a. 375. a. 477. a. 485. a. 614. a.
ἀφανίζεσθαι 255. a.
—— ἐξ ἀνθρώπων 475. a.
ἀφανίσαι 221. a.
ἀφανισμὸς 11 a. 97. a.
ἀφελὴς 183. a.
ἀφετήρια 338. b. 368. b.
ἀφετήριον 226. b.
ἀφήγημα 514. b.
ἀφηγεῖσθαι 166. b. 172. b.
—— τῶν ὅλων 195. b.
ἀφήγησις 254. a.
—— πραγμάτων 79. b.
ἀφηνιάζειν 273. b. 293. b.
ἀφιάζειν 178. a.
ἀφιδρύματα 909. a.
ἀφιερεῦσθαι 562. a.
ἀφιερῶν 161. a.
ἀφίημι ἀξιοῦσιν 387. a.
ἀφιππάζεσθαι 751. a.
ἄφιππον χωρίον 751. a.
ἀφῖχθε 219. a.
ἀφορία γῆς 374. a.
ἀφορμαὶ 651. a. 678. a. 75. b. 123. b. 347. b. 349. b.
ἀφορμαὶ opes 678. a.
—— βίου 606. a.
ἀφορμὴ 120. a. 678. a. 122. b.
—— σωτηρίας 118. a.
ἀφορολόγητον 472. b.
ἄφρονες 929. a.
ἀφυέστατος 480. b.
ἀφωνία 482. a. 718 a.
ἀχανὴς 572. a. 167. b.
ἀχαριστεῖν 917. a. 191. b.
ἀχαριστία 200. a. 81. b.
ἀχάριστοι 191. a. 19. b.
ἀχάριστος 16. b. 350. a. 964. a.
ἀχάτης 150. a.
ἀχλύειν 461. a.
ἀχρεῖος 334. b.
ἀχώριστοι 505 a.
ἀψὶς vel ἁψὶς 425. a.
ἄωρον 301. b.

B.

Βάδην 335. a.
βάδος 421. a. 425. a.
βαθμοὶ τολμημάτων 276. b.
βαλάνου μύρος 83. a.
βάλλειν 197. a.
βάμμα 142. a. 147. a.
βαπτίζειν 745. a. 273. b.
βαπτίζεσθαι 498. a. 2. b.
βαπτιζόμενος 110. b.
βάρος 542. a. 557. a. 737. a. 963. a. 23. b.
βαρύνεσθαι 276. b.
βάσεις 315. a.
βασιλεύειν 48. b. 59. b. 153. b.
βασιλεῖν 304. b.
βασιλευόμενος 472. a.
βασιλευθησόμενοι 320. a.
βασιλίζουσα 33. a.
βασιλικώτατος 320. a.
βάσιμος 133. a.
βασκαίνει 39. b.
βασκανία 182 a. 535. a.
βάσκανος 319. a.
βάσκανοι 76. b.
βάσταγμα 334. a. 952. a.
βαστάζειν 334. a. 694. a.
βαστάζειν exportare 609. a.
βαστάζειν tollere 519. a.
βατὸς τόπος 155. a.
βδέλλα 120. a.
βέβηλος 151. a.
βιάζεσθαι βούλησιν 217. a. 388. a.
—— σωφροσύνην 218. a.
βλάστησις 591. a.
βλασφημία 350. a.
βλασφημεῖν 334. a. 335. a.
—— πικρῶς 486. a.
βοῇ 109. a.
βόθροι 419. a.
βουβῶνες 470. b.
βουβωνιάζειν 470. b.
βουκολεῖν 430. b.
βουνὸς 154. a.
βραβεύειν 315. a. 334. a. 472. a. 358 b. 377. b. 418 b.
—— δίκαια 294. ſeq. a.
—— εὐνομίαν 315. a.
—— εὐθηνίαν 281. b.
βραβεύεσθαι 77. b.
βραβευόμενον 200. a.
βραδύτατοι παθεῖν 228. b.
βραδυτὴς 372. a.
βρασμοὶ 102. b.
βρασσόμενον 241. b.
βρίθεσθαι 387. b.
βραχὺ τούτου πλέον 604. a.
βρῖθος 241. b.
βρίσει 372. b.
βροχωτὴς vel βροχχωτὴς 142. a.
βρύειν 638. a.
βυβλινὸν πλέγμα 99. a.
βύζην 242. b. 391. b.
βύθιον 665. a.
βυθὸς 6. a.
βωμολοχία 468. b.

Γ.

Γαληνὸς 314. a.
γαληνότερος 127. b.
γάρ οἱ 248. a.
γαλήνη 100. a.
γάστρα 180. a.
γαυρὶς 128. a.
γεγυμνωμένοι 456. b.
γεγονὼς ἐκβοήσας 199. a.
γείτων 427. a. 334. b. 335. b. 376. b.
γειτνιακὴ συνήθεια 111. a.

γειτνία-

γειτνίασις 407. b.
γειτονία 409. b.
γενάρχης 42. a.
γενεαὶ 201. b.
γέῤῥα 233. b.
γεφυροῦν 263. a.
γηροκομεῖν 397. a.
γηροκομία 306. a. 385. a.
γηροκόμος 42. a.
γιγλυμοὶ 133. a. 134. a.
γλιχόμενος 700. a. 431. b.
γλυτὸς 777. a.
γλωσσόκομον 312. a.
γνήσιοι 49. b.
γνήσιος *legitimus* 46. a.
γνωρίζειν 428. a.
γνώριμος 98 a.
γνώριμοι 168. b. 170. b. 174. b. 175. b. 203. b. 212. b. *bis.*
γνωριμώτατος 2 b.
γνωσιμαχεῖν 287. a. 647. a.
γόης 480. b. 482. b.
γονόῤῥοος 399. b.
γοργὸς τὰς ὄψεις 332. a.
γυναικομανεῖν 111. b.
γυναικωνῖτις 830. a. 928. a.
γυρευτὸς 228. b.

Δ.

Δαιμονᾷν 177. b. 431. b.
δαιμόνια 332. a. 420. a. 417. b.
δαιμονιζόμενος 420. a.
δαιμόνιον 338. a. 134. b.
—— τέρας 95. b.
δαιμόνιος βοήθεια 279. b.
—— ὁρμὴ 301. b.
—— προθυμία 256. b.
—— πρόνοια 665. a. 426. b.
—— συμφορὰ 101. b.
—— φθορὰ 399. b.
δαίμων 132. b. 136. b.
δαίνυσθαι 317. a.
δαιτυμὼν 399. b.
δακτυλήθρας 508. b.
δακτύλιος σημαντὴρ 144. b.
δακρυώδης 255. a.
δάκχαρος v. *Le Moyne* ad *Barnab.* p. 610.
δαπανᾶν πυρὶ 228. a.
δασμὸς 312. a.
δασμολογεῖν 392. b. 445. b.
δαψιλέστερον τοῦ μέτρου 292. a.
δεδιαιτημένος 280. b.
δείκηλον 167. b. 170. b.
δειλανδρεῖν 511. b. 513. b.
δειλὴ ὀψία 117. a.
δειμᾷν 250. a.
δείμασθαι 10. a. 215. a.
δεινότης λόγων 1. a.
δεισιδαιμονία 516. a. 63. b. 167. b. 174. b.
δεισιδαιμονία *religio* 945. a.
δεκαμοιρίαι πλανητῶν 156. a.
δελεάζοντες 198. b. 204. b.
δελεαστὸς 494. b.
Δελφικὴ τράπεζα 136. a.
δεξαμενὴ 460. a.
δεξιαὶ 264 b.
—— πίστεως 270. b.
ἐπὶ δεξιὰς σφαλίσασθαι 51. b. 243. b.
ἐπὶ δεξιαῖς 859. a.
δεξιότης 475. a.
—— λόγων 475. a.
δεξίωμα 789. a.
δεξίωσις 786. a.
δεξιώτερον 429. a.
δεόντως 382. a.
δεσπόζειν 74. a. 720. a. 306. b.
δεσπότεια 409. b.
δεσποτεύειν 128. a.
δεσποτικῶς 293. b.
δεύειν 161. a. 169. a.
δηλητήρια φάρμακα 86. b.
δημαγωγία 452. a.
δημαγωγεῖν 387. a. 4. b.
δῆμος 919. a. 16. b.
δημοτελὴς 304. a.
δημοτικὸς 164. a. 443. a. 690. a.
δημοτικὸς *popularis* 19. b. 278. b.
δημοσιεύεσθαι 34. b.
δημότης 241. a.
διαβασανίζειν 298. a.
διάβροχον 483. a.
διάβρωσις 436. b.
διαγγελία 247. b.
διάγειν ἀπὸ 523. a.
διάγνοια 852. a.
διάγνωσις *cognitio* 747. a.
διαγραφὴ 410. a.
διαδιδράσκειν 926. a.
διαδορατιζόμενοι 325. b.
διάδρασιν ποιεῖσθαι 844. a.
διάδρασιν ποιήσασθαι 886. a.
διάδυσις δρασμοῦ 245. b.
διαδωρεῖν, unde διαδωρήσατο 398. b.
διάζευξις 567. a.
διαζώννυσθαι 700. a.
διάζωμα 139. a.
διάθεσις 342. a. 348. a. 48. b. 58. b.
διαθήσεσθαι 441. a.
δίαιτα 184. a. 316. a. 432. a. 445. a. 474. a. 536. a. 540. a.
δίαιτα βίου 659. a.
—— ἐγκλημάτων 126. a.
—— πολιτικὴ 772. a.
διαιτᾶν 772. a. 490. b.
διαιτᾶν κρίσεις 695. a.
διαιτητὴς 126. a.
διακαλύπτειν 133. b.
διακάρδιον 951. a.
διακαρτερεῖν 316. a. 359. a. 362. a. 71. b. 167. b.
διάκενος 145. a.
διακένως ὑφασμένον 140. a.
διακινδυνεύειν 358. a.
διακλέπτεσθαι 295. b.
διακονεῖν 414. a.
διακονεῖσθαι 383. a. 540. a.
διακοντίζεσθαι 278. b.
διακίρνησις 384. a.
διακοσμεῖν δύναμιν 465. a.
διακόσμησις 11. a.
διακύπτειν 968. a.
διακρημνοῦν 55. b.
διακρίνειν 51. b.
διακροβολίζεσθαι 293. b.
διακρύπτειν 88. b.
διακρίνεσθαι 104. b. 282. b.
διακρίνασθαι νόσον 62. b. 116. b. 119. b.
διακρούεσθαι 250. b.
διακωδωνίζειν 942. b.
διαλαμβάνειν 421. a. 336. b.
διάλειμμα 57. a. 368. b.
διαλείπειν 132. b.
διάλιθος 120. b.
διαλλακτὴς 56. a. 79. b.
διαλύεσθαι 60. b.
—— μέμψεως 284. a.
διαμαχήσας 399. b.
διαμάχης 221. a.
διαμελίζειν 169. a.
διάμετρον 276. a.
διαμισεῖν 288. b.
διαμεμορφωμένος. 109. a. 118. a.
διαναστὰς 940. a.
διανηθίζειν 433. a.
διανύσας 92. b.
διαπαίζειν 343. b.
διαπαλαίειν 57. a.
διαπαροξύνειν 525. a.
διαπεποικιλμένος σοφίᾳ 437. b.
διαπίπτειν 588. a. 186. b.
διαπρεπέστερον 404. b.
διαπρύσιον βοᾷ 181. b.
διαπρύσιος 148. b. 390. b.
διαπτύειν 30. a. 504. a. 501. b.
διαρπάσαι 417. b.
διαῤῥεῖν καιροὺς 922. a.
διασαφεῖν 301. a. 595. a. 34. b.
διάσκεψις 594. a.
διαστασιάζειν 75. b.
διαστέλλειν 321. b.
διαστρέφειν 324. a. 15. b. 115. b.
διάταξις πολιτεύματος 1. a.
διαταφρεύειν 61. b.
διατείνεσθαι 737. a.
διατείχισμα 333. b.
διατίθημι 352. a.
διατίθεσθαι ῥᾷον 36. a.
διατιμᾶσθαι 660. a.
διάτορος 511. a.
διατροπὴ 188. b.
διάττειν 373. b.
διατύπωσις 155. a.
διαυγασθεὶς 308. a.
διαυγέστατος 121. a.
διαυγέστερος 592. a.
διαφθείρεσθαι τὴν διάνοιαν 499. a. 504. a.
διαφορὰ 950. a. 1. b. 88. b.
διάφοροι *inimici* 177. b. 329. b.
διάφορον 587. a.
—— μεγέθει σχῆμα 974. a.
διάφορος 26. b. 100. b.
διαφόρως ἔχει 950. a.
διαφορώτατα ἀπάντων 164. b.
διαφορώτατος 729. a.
διάφραγμα 924. a.
διαφυγόντες 928. a.
διαχέας ἔλαιον 137. b.
διαχλευάζειν 504. a.
διάχυσις 767. a.
διεκπαίειν 221. b. 256. b. 259. b. 265. b. 268. b. 295. b. 320. b. 321. b.
διεκπαίσασθαι 419. b.
διεκπεσεῖν 735. a. 929. a.
διεκπεσόντες 927. a. 256. b.
διεκπίπτειν 339. b. 378. b. 387. b.
διελάσαι 359. a.
διελαύνειν ξίφει 198. b.
διενοχλεῖν 476. a.
διεξελαύνειν 413 b.
διεξῆς πᾶσι 211. a.
—— τῆς βασιλείας *ibid.*
διεξοδικώτερον 49. b.
διέπειν 420. b.
διεργάζεσθαι 244. b.
διεργάσασθαι 926. a.
διεργασθεὶς 951. a.
διευπρεπεῖν 336. a.
διευτονεῖν 358. b.

διαβῆσαι 75.a.
διαμερίζειν 843.a.
διηνθισμένον 147.a.
διικνεῖσθαι τῶν σωμάτων 641.a.
διϊστάμενοι 194.b. 336.b.
δικαιοδότης 869.a.
δικαιολογεῖσθαι 212.b.
δικαιολογήσασθαι 250. a. 687. a. 947. a.
δικαιολογία 720.a. 775. a. 65.b. 422.b.
δικαιώματα 412.b.
δικαίωσις 906.a.
διοδεύειν 243.b. 248.b.
διοικήσεις βασιλείας 142.b.
διοίκησις ditio 775.a.
δι' ὄχλου εἶναι 176.b.
διπλοῖς 331.a.
δίστεγος 333.b.
διστοιχία vel διστιχία 424.a.
δίψια ὕδατα 453.b.
διώκειν ſubſequi 446.a.
διωλύγιον 416.b.
διωρία 137.b.
δολερὸν 301.a.
δολιώτατος 279.b.
δολοφονηθεὶς 500.a.
δόμησις 107.b. 192.b.
δόμος ordo 548.a. 557.a.
δόξαν 203.a.
—— παρέχειν videri 34.a.
δορίκτητον 224.a. 298.a.
δορυφορεῖν ἵνα 104.b.
δορυβόλα 499.a.
δοτὴρ 49.a.
δουλοπρέπεια 916.a. 942.b.
δρᾶγμα 69.a. 178.a.
δράκα 178.a.
δραματουργῶν 115.b.
δρασμὸς 89.b.
δρασμὸν ἐπιχειρεῖν 200.a.
δραπετεύειν 748.a.
δραπετευόμενος 248.b.
δραστήριος 475.a. 88.b.
—— ἀνὴρ 85.a. 363.a. 483.a. 857.a. 79.b.
δρομάδες κάμηλοι 358.a.
δρύφακτος 671.a. 233.b. 331.b. 376.b.
δυναστεύειν 385.a.
δυσάλωτος 107.b. 241.b.
δυσανάλωτον 241.b.
δυσανασχετεῖν 380.a.
δυσαντίλεκτον 909.a.
δυσαποδίδακτον 788.a.
δυσάρεστος 120.a.
δύσαρκτον 157.b.
δυσαυξὴς 118.a.
δυσδιάθετος 421.b.
δυσδιοίκητον 190.b.
δύσελπις διακείμενος 269.a.
δυσελπιστοῦντες 228.a.
δυσέμβολον 829.a.
δυσεμβολώτατος 691.a.
δυσερμήνευτα 93.b.
δυσίατον 357.b.
δυσθανατοῦντας 371.b.
δυσθανατοῦντες 265.b. 282.b. 346.b. 358.b.
δυσκατάλυτοι 278.b.
δυσμαχώτατον 380.a.
δυσμένεια 645.a.
δυσμεταχείριστος 270.b.
δυσπαραίτητος 775.a. 798.a.
δυσπαθὴς 195.a.
δυσπρέπεια 142.a.
δυσεργὴς 406.a.
δυσσύνακτον 285.b.
δυσφημία 793.a.
δυσχέρεια 734.a. 857.a.
δυσωπεῖν 600.a. 55.b. 66.b. 248.b. 290.b.
δυσωπεῖσθαι 87.b.
δυσώπημα 120.b.
δυσωπῆσαι 615.a. 809.a.
δωροδοκία 730.a.

E.

Εγγαστρίμυθος 354.a.
ἐγγύης 949.a.
ἐγκάρσως 124.b.
ἐγγύη 206.a.
ἔγερσιν ποιήσασθαι 434.a.
ἐγκαθεζόμενοι 338.a.
ἐγκαθεῖρξαι 262.a.
ἐγκάθετοι 388.b.
ἐγκαλεῖν αὐτοῖς ἀπάτης 372.a.
ἐγκαλλωπίζεσθαι 878.a.
ἐγκαρσία 773.a.
ἐγκέλευστος 148.b.
ἐγκεχειρισμένος 412.a.
ἐγκεχειρισμέναι ἀρχαὶ 297.a.
ἐγκρατὴς ἀρχῆς 678.a.
ἐγκρίνεσθαι 163.b.
ἐγκώμιον 33.a. 957.a.
ἔγκυος 379.a.
ἐγχειρεῖν 302.a.
ἐγχειρίζεσθαι 419.a.
ἐγχειρίζειν ἑαυτὸν tradere ſeipſum 452.b.
ἐγχειρισθεὶς 980.a.
ἐγχύσας 427.a.
ἴδια 337.a.
ἐδώδιμον 57.a. 300.b.
ἐθελοκακεῖν 250.a.
ἐθελοντὴς 564.a.
ἐθελούσιον 374.b.
ἐθνικὴ φωνὴ 588.a.
ἐθνοπλήκτης 507.b.
εἴδια 781.a.
εἴδωλα 436.b.
εἰκαία χειμὰς 330.b.
—— ψάμμος 169.b.
εἰκαῖον 288.b.
εἰκαῖος τόπος 170.b.
εἰκαίως 295.b.
εἰκὸς 426.b.
εἴλη 967.a. 12.b. 20.b.
εἰλικρινὴς λογισμὸς 947.a.
εἰργάσθαι 367.a.
εἰργνύμενον 139.a.
εἰρεσιώνη 175. v. *Caſ.* cont. *Bar.* p. 488.
εἰρηνεύεσθαι 569.a. 976.a.
εἰρωνεία 284.b. 289.b.
εἰρωνεύεσθαι 77.b. 181.b.
εἰς ἅπαν 429.a.
εἰσαφεῖναι 360.b.
εἴσδοσις 588.a. *in Var. Lect.*
εἰσηγεῖσθαι νηστείαν 27.b.
εἰσηγμένον ἱερὸν 181.a.
εἰσκύπτειν 781.a.
εἰσπράξασθαι 222.a.
εἴσπραξις χρεῶν 194.b.
εἰσπράττειν αὐτὸν δίκην 388.a.
εἰσπράττεσθαι δίκας 14.b.
—— δίκην ὑπὲρ 487.a.
ἑκατοντόμαχοι 668.a.
ἐκβλῆσαι 118.a.
ἐκβοηθεῖν 256.b.
ἐκβρασθῆναι 498.a. 251.b.
ἐκγοητεύειν 79.b.
ἐκδεικνύμενοι 165.b.
ἐκδοτεῖν μειζόνως 838.a.
ἐκδιαιτᾶν, unde ἐξεδιήτησε 423.b. 502.b.
ἐκδιαιτώμενος εἰς τρυφὴν 114.b.
ἐκδιδύσκω 179.b.
ἐκδικηθῆναι 351.a.
ἐκδίκησις 338.a.
ἐκδικίᾳ 917.a.
ἔκδοσις 588.a.
ἔκδοτος 352.a.
ἐκδυσωπεῖν 749.a.
ἐκεχειρία 6.a. 190.b. 226.b. 314.b.
ἐκθειάζειν 899.a.
ἔκθεσμος 504.b.
ἐκθηρεῖν 95.b.
ἐκθύμως 931.a. 175.b.
ἐκκηρύσσειν 192.b. 214.b.
ἐκλείπειν 245.b.
ἐκκλησιάζειν 319.a. 452.a.
ἐκκοιτοῦντες 376.b.
ἐκκρουσθεὶς 163.b.
ἔκκρουσις 181.a. 164.b.
ἔκκριτος 185.b. 313.b.
ἐκκρατήσας 315.a.
ἐκκρίνειν 59.b.
ἐκκρίνεσθαι 839.a.
ἔκλαμπρος 321.b.
ἐκλειπία 943.a.
ἐκλιπαρήσαντες 298.a.
ἐκλυθεὶς 80.b.
ἐκλυσσᾶν 677.a.
ἔκλυτος 400.a. 101.b.
ἐκμανὴς 440.a.
ἐκμειλιχθεὶς 304.b.
ἐκμεμετρημένος 137.a.
ἐκνεύσας 373.a.
ἐκνικᾶσθαι 645.a.
ἐκπαραβόλως 419.b.
ἐκπεπολεμωμένον 645.a.
ἐκπεριελθεῖν 269.a.
ἐκπεριιὼν 206.a.
ἐκπεριοδεύειν 137.a. 830.a.
ἐκπιέζειν 182.a.
ἐκπικραίνεσθαι 902.a.
ἐκπικραινόμενος 295.a.
ἐκποδὸς 364.a.
ἐκποδὼν 114.a. 338.a. 899.a.
—— ποιήσασθαι 541.a.
—— ποιήσασθαι 651.a.
—— ἑαυτὸν ποιεῖν 521.a.
ἐκπολεμοῦσθαι 313.a. 623.a. 658.a. 250.b. 258.b.
ἐκπολιτεύειν 502.b.
ἐκπρεπῶς 123.a. 215.a.
ἐκπυρσεύειν 309.b. 330.b. 426.b.
ἐκπύρωσις 970.a.
ἐκπυροῦται 298.b.
ἔκπυστος 885.a.
ἐκρήξειν ὀργὴν 77.b.
ἐκριπίζειν 181.b.
ἐκριπίζεσθαι 186.b.
ἐκριπισθέντες 57.b.
ἐκσείειν 202.b. 205.b. 296.b.
ἐκσκευάζεσθαι 294.b.
ἔκσπονδος 193.b. *bis*.
ἐκστησάμενοι τῷ λόγῳ 24.b.
ἐκ συνθήματος 167.b.
ἐκ συντάγματος 167.b.
ἔκταξις 770.a.
ἐκταφρεύειν 320.b.
ἐκτίμησιν 493.b.

ἐκτίνειν χάριν 516.a.
ἐκτομίαι 249.a.
ἐκτόπως 162.b. 287.b.
ἐκτρέπεσθαι 34.a.
ἐκτύπωμα 335.b.
ἐκφαυλίζειν 108.a. 155.a. 301.a. 324.a. 338.a.
ἐκφαυλισμὸς 164.a.
ἔκφαυλον 183.a.
ἐκφοβεῖν 118.b.
ἐκφοίτησις 920.a.
ἐκφροντίζειν 932.a.
ἔκφρων 340.a. 125.b.
ἐκφύσαντες 592.a.
ἔκφυσις 591.a.
ἐκχαλκεύειν 155.a.
ἐλασία 102.a. 298.a.
ἔλασις 519.a.
ἔλασμα 581.a. 591.a. 592.a.
ἐλάτη 424.a.
ἐλαύνεσθαι 109.a.
ἔλεγχος 133.b. 136.b. 137.b. 140.b.
ἑλεπόλεις 206.b. 230.b.
ἐλήλατο 136.a.
ἕλιξ 151.a.
ἐλλαμπρύνεσθαι 878.a.
ἐλπὶς *metus* 929.a.
ἀπ' ἐλπίδος 938.a.
ἐλπίδος ψυχρότερος 368.b.
ἔλυτρον 154.a.
ἐμβατεύειν 105.a.
ἐμβεβροντημένοι 388.b.
ἐμβολαὶ χώρας 81.b.
ἐμβολὴ 341.a. 342.a.
ἐμβολὴ *aditus* 321.b.
ἔμμηνον αἷμα 417.b.
ἔμμητρος 335.b.
ἐμπαροινεῖν 345.a. 841.a. 971.a. 442.b.
ἐμπεδᾶν 321.b. 342.b.
ἐμπεδοῦν 952.a.
ἐμπείρως εἶχε 511.a.
ἐμπεριπλέοντες 258.b.
ἐμπερονησάμενος 406.b.
ἐμπίπλασθαι 237.a.
ἐμπιπρῶντες 973.a.
ἐμπίπρησιν 83.b.
ἐμπόδιον vel ἐμποδὼν 122.b.
ἐμπολιτεύειν 858.a.
ἐμπορεύειν 121.b.
ἐμφανῆ 320.a. 782.a.
ἔμφασιν διδόναι 180.b.
—— παρέχειν 279.b.
ἐμφερὴς 131.a. 136.a. 154.a. 591.a.
ἐμφιλοχωρεῖν 89.a.
ἐμφορούμενος 319.a. 419.a.
ἔμφρουρος 203.b. 216.b.
ἐμφωλεύειν 93.b. 137.b.
ἐναγὴς 388.a. 499.a.
ἐναγιασμὸς 52.b.
ἐναγισμοὶ 943.a. 53.b. 68.b.
ἐναγισμὸς 374.b.
ἐναγόμενος κλοπῆς 84.a.
ἔναγχος 322.a.
ἐναποκάμπτειν 229.b.
ἐνάρετος 373.b.
ἐνάριθμος 435.a.
ἐναυλίζειν 71.b.
ἔνδακρυς 51.a.
ἐνδείκνυσθαι 327.a. 159.b. 272.b.
ἔνδειξις 929.a.
ἐνδελεχισμὸς 555.a. 52.b. 373.b.
ἐνδῆσαι ἀρχῇ 217.a.
ἐνδιαιτᾶσθαι 189.a.
ἐνδοιάζειν 925.a.
ἐνδοιασίμως 815.a.
ἐνδόμασις 773.a.
ἐνδὺς 170.b.
ἔνδροσος τάμασιν ὑδάτων 435.a.
ἐνδυτοῦ θώρακος 335.b.
ἐνειλήματα 593.a.
ἐνειλεῖσθαι 305.b.
ἐνεπόρπασε 157.a.
ἐνεργοῦσθαι 754.a.
ἐνεργὸς 223.b. 303.b.
ἐνερριμμένος 164.a.
ἐνεστῶσα 169.a.
ἐνευδοκιμεῖν 440.b.
ἐνεχυράζειν 244.a.
ἐνήλατον 433.a.
ἐνήσκηται τῷ ὕφει 151.a.
ἐνηχεῖν 481.a.
ἐνθηλυπαθεῖν 305.b.
ἔνθους 246.b.
ἐνθυμεῖσθαι μείζονα 80.b.
ἐνθύμημα 26.b.
ἐνιαύσιον παιδίον 489.a.
ἔννοιαν λαβόντες 202.b.
ἔνορκοι πίστεις 459.a.
ἐνσπᾶσαι 235.b.
ἐνσπορᾷ 335.b.
ἐνσφαγῇ 303.a.
ἐνσφόμενοι 381.b.
ἐνστήσειν 35.a. 222.a. 382.a. 403.a.
ἐνστήσει νέον 59.b.
ἐνστόμισμα 908.a.
ἐντειχίζειν φρουρὰς 499.a.
ἐντεταμένως 557.a.
ἔντευξις 747.a.
ἐντομὴ 155.a.
ἐντορεύειν 423.a.
ἐντραπέντες 429.b.
ἐντρέπεσθαι 346.b.
ἐντελλόμενος 933.a.
ἐντρεχῆ 73.a. 726.a. 776.a.
ἐντυποῦν 161.b.
ἐνύβρισμα 20.b.
ἔνυγρον 204.a.
ἐξαγγελτὸς 907.a.
ἐξαγριαίνειν 846.a.
ἐξαγριούμενος 115.b.
ἐξαγελεῖν 747.a. 895.a. 106.b. 282.b.
ἐξαγελίαν 842.a. 844.a. 851.a. 858.a 895.a.
ἐξαγελόντας 933.a.
ἐξάδειν 333.a. 339.a.
ἐξάδελφος 979.a.
ἐξαιθερωθεὶς 257.b. 299.b.
ἐξαίρεσις 230.a.
ἐξαίρετος 412.a.
ἐξαίρετον 224.a. 265.a. 586.a. 106.b.
ἐξαιρέτως 2.a. 949.a. 161.b. 280.b.
ἐξαίσιοι βοαὶ 183.a.
—— πέτραι 371.b.
ἐξακολουθεῖν 449.a.
ἐξάκουστος 231.a.
ἐξακριβάζειν 949.a.
ἐξακριβοῦν 264.b.
ἐξακρίζεσθαι 55.b.
ἐξαλλάττειν 785.a.
ἐξαπιναῖος 100.b.
ἐξαπιναίας ἐπιδρομὰς 229.b.
ἐξ ἀπόπτου 656.a. 93.b.
ἔξαρθρον 182.a.
ἔξαρνος 269.a.
ἐξαρπάζειν κινδύνων 336.a.
ἐξαυθαδιάζεσθαι 776.a.
ἐξ αὐτῆς *statim* 378.a.
ἐξαφανίζειν 191.a. 349.a. 431.a.
ἐξαφανίζεσθαι 517.a.
ἐξαφανίσαι 484.a.
ἐξέγγυος 829.a.
ἐξέδρας 432.a. 319.b.
ἐξεμπορεύεσθαι 747.a. 761.a.
ἐξεπαρίζειν 21.a.
ἐξεπίτηδες 945.a.
ἐξεργασία 49.b.
ἐξερημοῦσθαι 303.b.
ἐξεσμένον 423.a. 427.a.
ἐξευμενίζειν 502.b.
ἐξευτελίζειν 322.a. 870.a.
ἐξηγεῖσθαι πραγμάτων 935.a.
ἐξηγγέλθησαν 858.a.
ἐξηλαύνετο 109.a.
ἐξημερῶσαι 499.b.
ἐξησκημένος 138.a.
ἐξιδιώσασθαι 223.a. 813.a.
ἐξικετεύειν 181.a.
ἐξιππάσασθαι 477.a.
ἐξίσταται φύσεως 185.a.
ἐξιστορεῖν 189.a.
ἐξοκέλλειν 839.a. 283.b. 292.b.
ἐξολόθρευσις 570.a.
ἐξομαλίζειν 324.b.
ἐξορκοῦν 491.a.
ἐξορκίζειν 97.a.
ἐξόρμησις 420.a.
ἐξυβρίζειν 183.a. 316.a.
ἐξυβρίζειν εἰς τὴν τύχην 169.b. 176.b.
ἐξυβρίζων εἰς 33.a.
ἐξυπηρετεῖν 636.a.
ἐξώκειλεν εἰς σκηνὴν 176.b.
ἐξώλεις 281.a.
ἐξωλέστατος 137.b.
ἐξώλης 135.b.
ἑορτάζειν ἀνάκλησιν 617.a.
—— γάμους 568.a.
—— γενέθλιον ἡμέραν αὐτοῦ 948.a.
—— σκηνοπηγίαν 563.a.
ἐπαγγελία 101.a. 303.a. 682.a.
ἐπαγγελία *narratio* 49.b.
ἐπάγγελμα 440.b.
ἐπαγωγὸν 494.b.
ἐπαινεῖν τοὺς εἰς 199.a.
ἐπαλαζονεύεσθαι 198.b. 274.b.
ἐπαλαλάζειν 265.b.
ἐπαληθεύειν 423.b.
ἐπαληλιμένον vel ἐπαληλιμμένον 856.b
ἐπάλληλος 318.b.
ἐπάλληλον 285.b.
ἐπάλξεις 233.b. 328.b.
ἐπαμύνειν 89.b.
ἐπανακύπτειν 133.b.
ἐπαναρριπίζειν 934.a.
ἐπανασειόμενοι 928.a.
ἐπανασεσεῖσθαι 929.a.
ἐπανατρέχειν 911.a.
ἐπανήκεστος 25.b.
ἐπάνω χρημάτων 541.a.
ἐπαρᾶσθαι ὑπὸ τοῦ Θεοῦ 480.a.
ἐπάρατος 326.a. 388.a.
ἐπαρκεῖν 751.a. 755.a.
ἐπάρχω 419.a.
ἐπασθμαίνων 405.b.
ἐπαυθαδίσασθαι 234.b.
ἐπαύλεις 153.b.
ἔπαυλις 206.b.
ἐπαυρίζειν 106.b.
ἔπηξε 938.a. *seq.*
ἐπιβατεύειν 59.b.
ἐπιβατευόμενος 360.b.
ἐπείσακτοι γάμοι 441.a.
ἐπιβῆναι 325.a.

ἐπελαφρύνειν 27.b.
ἐπελπίζειν 667.a. 760.a.
ἐπέμμηνος 399.b.
ἐπεπήγει 307.a.
ἐπερειδόμενος 511.a.
ἐπερείσας 359.a.
ἐπερχόμενος 481.a.
ἐπερρώσθην προθυμότερον 2.a.
ἐπέτειος 169.a.
ἐπευφημεῖν 203.a.
ἐπήκοον 498.a.
ἐπήκοος 405.a. 247.b.
—— γίνεσθαι 431.a.
ἐπήλυδες 431.a. 624.a. 257.b.
ἔπηλυν λίαν 259.b.
ἔπηλυς βίος 454.a.
ἐπήρεια 673.a. 742.a.
ἐπίαξις 150.a.
ἐπιβάθρα 579.a. 426.b. 432.b.
ἐπιβαίνειν 758.a. 110.b.
ἐπιβαστάζειν 124.b.
ἐπιβατήριοι μηχαναί 239.b.
ἐπιβαίνειν 155.a. 288.a. 840.a.
ἐπιβεὺς 895.a. 141.b.
ἐπιβιῶν 368.a.
ἐπιβοηθεῖν 268.b.
ἐπιβολαί 331.b.
ἐπιβάλλουσιν 339.a.
ἐπιβολή 381.a. 580.a. 726.a. 55.b. 141.b.
ἐπιβρίθειν 236.b. 238.b. 339.b.
ἐπιβωμίτης 466.b.
ἐπιγαμία 578.a. 828.a.
ἐπιγελᾶν 80.b.
ἐπιδαψιλεύσασθαι 949.a.
ἐπιδιαθήκη 852.a. 149.b.
ἐπιδιακινδυνεύειν 727.a.
ἐπιδικάζεσθαι ἀρχῆς 932.a.
ἐπιδικάσιμον 198.a.
ἐπίδοξος 670.a.
ἐπιδεχόμενος 805.a.
ἐπιδρομή 641.a.
ἐπιεικὴς λόγος 462.a.
ἐπιεικὲς τὸ ἦθος 475.a.
ἐπιεικῶς 85.b.
ἐπιεικῶς ὑψηλόν 108.b.
ἐπιθειάζειν 114.a. 216.a. 929.a. 140.b.
ἐπιθειάσας 429.a.
ἐπίθεμα 135.a.
ἐπὶ καιροῦ 275.b.
ἐπικαρπία 982.a. 92.b. 371.b. 426.b.
ἐπικαρπολογούμενος 500.b.
ἐπικάρσιος 426.b.
ἐπικατασπεύδοντες 259.b.
ἐπικατασείω 53.b.
ἐπικείμενος ἄρτος 425.a.
—— προσωπεῖον 115.b.
ἐπικεχαλκωμένος 132.a. *bis*.
ἐπίκηρον 613.a.
ἐπίκλην 979.a.
ἐπικλινὴς 53.a.
ἐπικλινῶν χωρίων 273.a.
ἐπικουρικόν 696.a.
ἐπικυφίζειν 347.a.
ἐπικυφίζεσθαι 897.a.
ἐπίκρατος 228.b.
ἐπικροτεῖν 737.a.
ἐπικυμαίνειν 200.a.
ἐπιλήθειν 80.a.
ἐπιλογή 466.b.
ἐπιλογισμός 775.a. 93.b.
ἐπίμαχον 688.a. 97.b.
ἐπιμελητής 408.a.
ἐπιμιξία 229.a. 806.a.
ἐπινίκια 620.a.
ἐπινίκιον 415.b.
ἐπίορκος 10.b.
ἐπίπεδος 141.a. 657.a. 333.b. 424.b.
ἐπίπληξις κολάσεως 936.a.
ἐπιπλήττειν 973.a.
—— ἐπὶ 950.a. 952.a.
ἐπίπλων 170.a.
ἐπιπολάζειν 109.a.
ἐπιπολαίους πληγάς 229.b.
ἐπιπολαίως 238.b.
ἐπίπροσθεν 73.a. 65.b. 120.b.
ἐπίπροσθεν ποιεῖν 329.a.
—— θέμενος 200.a.
ἐπιρρωγολογούμενος 500.b.
ἐπισάττειν 41.a. 350.a.
ἐπισείειν 78.b.
ἐπισεμνυνόμενος 471.b.
ἐπισήθειν 440.a.
ἐπίσημοι ἡμέραι 134.a.
ἐπισημότατος 181.a.
ἐπιστής 465.b.
ἐπισιτισμός 227.b.
ἐπισκιάζεσθαι 746.a.
ἐπισκήπτειν 841.a.
ἐπίσκηψις 879.a.
ἐπίσκοπος 610.a.
ἐπισκοτεῖν 291.a. 336.b. 344.b.
ἐπισπέρχειν 227.b.
ἐπισπᾶν 496.a.
ἐπίστασις 822.a. 823.a.
ἐπιστάθειν 688.a.
ἐπιστιάζειν 9.b.
ἐπιστομίζειν 855.a.
ἐπιστόμισμα 939.a.
ἐπιστρατευσάμενος 48.b.
ἐπιστρέφεσθαί τινος 678.a.
ἐπιστροφή 639.a. 858.a. 930.a.
ἐπισημαίνειν 272.a.
ἐπισφαλεῖς 287.a.
ἐπισφαλές 271.a.
ἐπισφαλέστερος 339.a.
ἐπισφαλῆ 284.a.
ἐπισφαλῶς 342.a.
ἐπίτασις νόσου 139.b.
—— ὀδύνης 951.a.
ἐπιτάφιος ἔπαινος 363.a.
ἐπιτάφιος θρῆνος 367.a.
ἐπιτείχισμα 112.b.
ἐπιτεχνᾶν 323.a.
ἐπίταγμα 228.b.
ἐπιτηδείως πράξει χρόνος 922.a.
ἐπιτηδείως ἔχειν πρὸς 213.a.
ἐπιτηδές 271.a. 380.a.
ἐπιτήδευμα 227.a. 788.a.
ἐπιτήδευσις 142.a. 228.a. 910.a.
ἐπιτηδευτὴς βίου ἀπρ. 918.a.
ἐπιτίμιον 245.a. 715.a. 93.b. 132.b. 486.b.
ἐπιτραπῆναι 198.a.
ἐπιτροπεύειν 194.a. 775.a. 944.a. 404.b.
ἐπίτροπος 502.a.
ἐπιφάνεια 346.a. 598.a. 780.a. 412.b.
ἐπιφάνεια θεοῦ 479.a.
ἐπιφανής 4.b.
ἐπιφήμισμα 412.b.
ἐπίφοβος 616.a.
ἐπιφοιτᾶν 929.a.
ἐπιφοίτησις 831.a.
ἐπιφροσύνη 780.a.
ἐπιφυλλίς 237.a.
ἐπιχλευάζειν 289.b.
ἐπιχωννύται 267.b.
ἐπιχωριάζειν 45.a.
ἐπιψηφίζειν 933.a.
ἐπολισθαίνειν 241.b.
ἐπομβρία 24.a. 128.a.
ἐπόμνυμαι 322.a.
ἐποφθαλμιᾶν 55.a.
ἐπῳδαί 420.a.
ἐπωμίς 143.a. 150.a. 426.a.
ἐπώνυμα 788.a.
ἐπώνυμοι ἡμέραι 649.a.
ἐρανίζεσθαι 71.a.
ἐράσμιος 945.a.
ἐργάζεσθαι κακὸν *vel* δεινὸν αὐτὸν 392.a. 408.a.
ἐργαλεῖον 423.a.
ἐργολαβεῖν 122.b. 181.b.
ἐρεθίζειν 224.a.
ἐρίπια 296.a. 71.b. 265.b.
ἕρμαια 196.b.
ἑρμηνεύς 382.b.
ἕρμαιον 237.a. 65.b. 291.b.
ἑσπέριον 592.a.
ἐσπουδασμένως 293.a.
ἑστίασις 318.a. 433.a.
ἔστιν ὡς 933.a.
ἐσχάρα 137.a.
ἐσχατιά 373.a.
ἐσχάραι 29.b.
ἑταιρεία 337.a.
ἑταιρικὸν 691.a.
ἑτερογνωμοσύνη 545.a.
ἑτοιμασία 511.a.
εὐαγγέλια 310.b. 312.b.
εὐαγγελίζεσθαι 394.a. 761.a. 257.b.
εὐαγγελίσασθαι 265.a.
εὐαρίστησις 611.a.
εὐαρμοστία 135.a.
εὐγνώμων 88.a. 857.a. 283.b.
εὐγνωμονεῖν 854.a.
εὐγνωμόνως 492.a.
εὐγνώμων λογισμὸς 48.a.
εὐδαιμονίζειν 430.b.
εὐδιάθετος 226.b.
εὐδοκιμεῖν 390.a. 758.a. 790.a.
εὐδοκίμησις 700.a.
εὔσυμβολος 906.a.
εὐεπίβατος 927.a.
εὐεργία 338.a.
εὐεργία *vel* εὐεργεσία 331.a. 338.a. 795.a.
εὐτηρία 78.a. 409.b.
εὐθανατήσαντες 481.a.
εὐθηνία 391.a. 270.b. 383.b.
—— καρπῶν 298.b.
εὔζωνος 154.a.
εὐήθως 664.a.
εὐημέρημα 755.a.
εὐημερία 760.a.
εὐθηνεῖν 400.a.
εὐθηνούμενος 771.a.
εὐθυμία 117.a. 904.a.
εὐκαιρίαν ἐντεύξεως 813.a.
εὐκαρδίως 622.a. 429.b.
εὐκατέργαστος 358.a.
εὐκολία 936.a.
εὐκρασία ἀέρων 435.a.
εὔκρατος ἀρύσασθαι 257.b.
εὐκταῖος 394.a. 846.a.
εὐκλεοτάτη ἀρετή 51.a.
εὐκτικὸν 857.a. 928.a.
εὐλάβεια 572.a.
εὐλαβεῖσθαι 50.a. 331.a. 502.b.
εὐλαβὴς 334.a. 660.a.
εὐλογεῖν 410.a.
εὐλογεῖσθαι 349.b.
εὐλογία 556.a.
εὐλογιστία 504.b. 508.b.

εὐμαρὴς 337.a. 411.a. 226.b.
εὐμεγέθη 332.a.
εὐνοικῶς ἔχειν 395.a.
εὐνομία 315.a. 106.b. 503.b.
εὐοχίζειν 514.a. *ſeq.*
εὐοδεῖν 517.a.
εὐπαιδία 299.a.
εὐπαρακολούθητον 407.b.
εὐπαραλόγιστος 220.a.
εὐπείθεια 208.b. 255.b. 326.b.
εὐπέτεια 338.b.
εὐπετὴς 270.b.
εὐποιΐα 952.a.
εὐπορεῖν 188.a.
εὔπορος 663.a.
εὐπραγία 391.a. 662.a. 919.a. 255.b.
εὐπρέπεια 197.a. 219.a.
—— καρπῶν 189.a.
εὐπρεπὴς 332.a.
εὐπροσηγορώτατος 924.a.
εὕρεσις κατορθωμάτων 302.b.
εὐσεβεῖν 478.b.
εὐστάθεια τρόπου 893.a.
εὐσταθεῖν 753.a.
εὐσταλὴς 486.b.
—— ὅπλισις 210.a.
εὔστοχον ἀπόκρισιν 412.b.
εὐστόχως 405.a. 295.b.
εὐσύνοπτον 55.b. 253.b.
εὐσύνοπτος 232.b.
εὐσχήμονες 4.b.
εὐσχολεῖν 420.a.
εὐταξία 164 b. 203.b.
εὐτέλεια 293.a.
εὐτολμία 344.a.
εὐτονεῖν 295.b. 363.b. 387.b.
εὐτονία 226.b.
εὔτονον 255.b.
εὐτόνως 295.b.
εὐτρεπὴς 300.a. 494.a.
εὐτρεπίζειν 451.a. 504.a. 615.a. 695.a.
εὐτρεπίζεσθαι 25.b.
εὐτρεπισθεῖσα 430.b.
εὐφημούμενος 306.b.
εὐφυὴς ὁμιλεῖν 197.a.
—— ὀργίοις 435.a.
εὐχρηστία 17.a.
ἐφαπτὶς 156.a.
ἔφεδρος 791.a.
ἐφέσιμον 941.a.
ἐφέσιος 55.a.
ἐφήδεσθαι 468.b.
ἐφημερὶς 409.a. 1.b.
ἐφήσθησαν 201.a.
ἔφθη λαβεῖν 2.a.
ἐφιέλκις 155.a.
ἐφολκὸς 306.a.
—— αὐτῷ 281.a.
ἐφοδιασθεὶς 158.b.
ἐφόδια 134.a. 381.b.
ἐφόδιον 114.b. 271.b. 372.b.
ἐφορμεῖν 88.b.
ἐχέγγυον 930.a. 981.a.
ἔχειν τοῦ τεθνάναι 951.a.
ἐχεμυθεῖν 114.b.
ἐχυρότης 275.a.
ἐχυρώτερος 830.a.
ἑωλότερον 291.b.

Z.

Ζευγατῆρες 603.a.
ζεύγλη 236.a.

ζηλοτυπεῖν 398.a.
ζηλοτυπεῖσθαι 603.a.
ζηλοτυπία 411.a.
ζηλωτὸς 373.a. 893.a. 960.a.
ζηλωτὸς ἦν 441.a.
ζηλωτότερον 337.a.
ζωγρεῖν 398.b.
ζωγρία 980.a.
ζωμὸς 658.a.

H.

Ἡγεμονικώτατος 404.b.
ἡγεμονία 720.a.
ἥγημαι 368.a. 719.a. 925.a.
ἡγλαϊσμένος 157.a.
ἡδέως ἔχειν 369.a. 492.a.
ἡδυπάθεια 499.b.
ἠθολογεῖν 515.b.
ἡμίβρωτοι 430.b.
ἡμιόλιον 781.a.
ἠπειρωθῆναι 114.a.
ἠρεμεῖν 194.a. 314.a. 3.b.
ᾔρετο 894.a. 909.a.
ἠσκηκότες ἀρετὴν 190.a.
ἠσκημένος 144.a.
ἡσυχάζειν 381.a.
ἡττᾶσθαι γυναικὸς 749.a.
—— δικαίῳ πάθει 55.b.

Θ.

Θακεύειν 164.a.
Θάλεια εὐφροσύνη 948.a.
θαλπόμενοι ἐλπίδι 280.a.
θαναϊκοί 228.b.
θανατᾶν 236.b.
θεαίτητον 307.a.
θειάζειν 845.a.
θειασμὸς 177.b. 215.b.
θειωδέστερον 97.b.
θεμιστευόμενον 460.b.
θεμιτὸν 399.b.
θεοκλυτεῖται 105.a.
θεόκλυτος 33.a.
θεόκρατος 53.a.
θεοσέβεια 1.a.
θεοφιλεῖς 17.a.
θεοφιλὴς *deo charus* 59.a. 494.a.
θεραπαινὶς 33.a. 53.a. *bis.* 373.a. 390.a.
θεραπεία 377.a. 505.a. 929.a. 114.b.
θεραπεία *famulitium* 724.a.
θήγεσθαι 334.b.
θήκη 450.a.
θῆλυ καὶ ἄῤῥεν *in architectonicis* 133.a. 134.a.
θηλύνειν 249.a.
θηρίκλεια χρύσεα 548.a.
θητεύειν 436.a.
θητεῦσαι 52.a.
θόλος 428.a.
θορυβεῖν 93.b.
θορύβων 282.b. 289.b.
θραῦσμα 297.a.
θρέμματα 505.a. *ter.* 548.a.
θρηνῳδούμενον 202.b.
θριγκὸς vel θριγχὸς 214.a. *bis.* 427.a. 671.a. 108.b.
θρίγχωμα 779.a.
θροεῖν 929.a.
θρυλεῖν 896.a.
θρυπτόμενοι βαδίσματι 305.b.
θυίσκη 168.a.

θύματα 180.a. 467.a.
θυμελικοὶ 766.a.
θυμηδία 408.b.
θυμιᾶν 161.a.
θυμιώμενον 180.a.
θυμοῦσθαι 79.b.
θυόμενα 161.a.
θυρεὸς 439.a.
θύρωμα 432.a.
θύσανοι 142.a. 151.a. 335.b.
θυσανωτὸν ἔργον 335.b.
θῦται 594.a.
θύωμα 160.a.
θωράκια 194.b. 329.b.

I.

Ἰάσπις 151.a.
ἰατρεῖον 17.b.
ἰδέα 410.a. 439.a. 257.b.
ἰδιότροπον 586.a.
ἰδιωτεύειν 160.a. 415.a.
ἰδιώτης 451.a.
ἴδρις 877.a.
ἱδρύεσθαι 10.a.
ἱερὰ χάμματα 335.b.
ἱερεῖα 163.a.
—— κανέας 16.a.
ἱερεῖον 106.a. 410.a.
ἱερόδουλοι 560.a.
ἱερὸν 473.a.
ἱεροποιΐα 714.a.
ἱεροπρεπὴς 512.b.
ἱεροπρεπῆ 581.a.
ἱεροπρεπῶς 537.a. 451.b.
ἱεροψάλτης 560.a. 598.a.
ἱερώματα 19.a. 55.a.
ἱερωμένον 578.a.
ἱκμὰς 118.a.
ἵλη 952.a.
—— ἱππέων 486.a.
ἱλυσπώμενος 8.a. 238.b.
ἵμερος 103.b.
ἰνίον 155.a. 763.a.
ἰοβολώτατος 838.a.
ἱππάζειν ἄρρεσι 299.a.
ἱππήλατον 733.a.
ἱππότης 375.a. 733.a.
ἱππῶν 815.a.
ἶρις 160.a.
ἲς 381.b.
ἰσονομία 799.a.
ἰσοπάλιδος 513.b.
ἰσοπολιτεία 973.a.
ἰσότιμον 443.a.
ἱστορεῖν *videre* 35.a.
ἱστόρησα *vidi.* Dale de Idol. *cognovi* 372.b.
ἱστορεῖν 200.a. 202.a. 431.a. 839.a. 372.b.
καθ' ἱστορίαν 261.a. 252.b.
ἰσχὺς 960.a.
ἰσχυρογνωμοσύνη 456.b.
ἰτέα 175.a.
ἴυγξ 165.b.
ἰχὼρ 109.a.

K.

Καθαγιάζειν 171.a.
καθαγιασθησόμενον 170.a.
καθαρίζειν 563.a.
καθάρσιοι 229.a.
καθαρισθῆναι 498.b.
καθαρτεύειν 169.a.

καθάρσιον πῦρ 972.a.
καθαρῶς 881.a. 948.a.
καθέδρα 283.a.
καθιερωκότες 130.a.
καθοσιωτὴς 730.a.
καθῆκε 379.a.
καθίδρυκε 185.a.
καθιέρωσις 41.a. 797.a.
καθιμᾶν 263.a. 339.a.
καθιστάμενος εἰς ἀπολογίαν 203.a.
καθιστάναι 796.a.
καθόλου 292.b. 298.b. 348.b.
καθομιλεῖν 902.a. 941.a.
καθομολογεῖσθαι 952.a.
καθοσιοῦν 158.a. 84.b.
καθυμνεῖν 134.b.
καθύπνωσις 957.a.
καθυφίεσθαι 316.a.
καινοδοξεῖν 819.a.
καινοτομηθὲν 382.b.
καινουργεῖν 592.a.
καίνωσις 896.a.
καιρὸς 373.b.
καιρίως 485.a.
καιριώτατος 284.b.
καιροπλία 479.b.
καιροφυλακεῖν 375.b.
καιροφυλακτούμενα 792.a.
κακοδαιμονᾶν 110.b.
κακοήθως 197.a. 377.a.
κακοπαθεῖν 537.a.
κακοπραγία 77.a. 195.a. 672.a.
κακοτροπία 828.a.
κακωθεὶς 347.a.
καλαμᾶσθαι 237.a.
κάλαμος 160.a.
καλλιγραφεῖν, unde κεκαλλιγραφημένος 489.b.
καλλιερεῖν 428.a. 505.a. *bis*. 599.a. 415.b.
καλλονὴ 592.a.
καλλωπισμὸς 228.a.
κάλπη 501.b.
καλύβη πηλίνη 923.a.
κάλυξ 154.a. *bis*.
καλώδιον 71.a. 131.a. 302.a.
κάμακες 131.a.
κάμαξ 131.a.
κανὰ 76.a.
καπηλεία 443.b.
καραδοκεῖν 852.a. 904.a. 286.b. 318.b. 376.b.
καραδοκούμενον 335.a. 96.b.
καρηβαροῦντες 77.a.
κάρος 384.a.
καρπῶ 351.a. 132.b.
καρπὸς χειρὸς 37.b.
καρτερεῖν 402.a.
καρτερικὸν 370.b.
καρτερῶς 628.a.
καρωθεὶς 336.a. 361.b.
καταβιῶναι 191.a. 313.a.
καταβοᾶν 250.b.
καταβολὴ *initium* 192.b.
καταγελᾶν 572.a.
καταγισμὸν 270.b.
καταγισμὸν *cum Dativo* 276.b.
καταγλωττίζειν 433.a.
καταγνοὺς 338.a. 481.a.
καταγνώσεις 369.b.
καταγομένοι 477.b.
καταγήρασις 832.a.
καταγωνίσασθαι 222.a. 369.a. 511.a.
καταδαρθάνειν 244.b.
καταδεέστερον 432.a.
κατάδεσις 150.a.
καταδικάζειν 12.a. 82.a. 397.a. 284.b.
καταδικασάμενος 245.a.
καταδικασθῆναι 249.b.
καταδίκη 287.b.
κατάδικος 269.a.
καταδύσεις 245.b.
καταζεύγνυμι 392.a. 734.a.
κατάθυμος 2.b.
καταχωννύειν κεφαλὴν σποδῷ 964.a.
καταιωρεῖσθαι 236.b.
κατακεντεῖν 717.a.
κατακεκριμένον 967.a. 30.b. 379.b.
κατακλεὶς 140.a.
κατακλίματα 771.a.
κατάκλισις 246.a.
κατακοντίζειν 286.a. 479.a. 318.b.
κατάκοπος 628.a.
κατακορὴς 124.a.
κατακρημνίζειν 287.b.
κατακρημνίζεσθαι 326.a.
κατακρημνίσαι 151.a.
κατακρίνειν 190.a.
κατάκριτος 138.b.
κατακύπτειν 173.b.
καταλήγειν αὐτῶν 946.a.
καταλεύσαντες 190.a.
καταλειφθεὶς 195.a. 229.a. 468.a.
καταλήψεως νόμος 272.b.
καταλιμπάνειν 144.a.
καταλλάκτης 191.a.
καταλογεῖν 603.a.
καταλοχίζειν 585.a.
καταλῦσαι 584.a. 963.a. 25.b.
κατάλυσις 397.a. 946.a. 127.b. 210.b.
καταμαλακίζεσθαι 330.a.
καταμειλίξασθαι 350.a.
καταμελεῖν 894.a.
καταμεσάμβριος 211.b.
καταμόνας 878.a.
καταμωκεὺς 183.b.
κατάνευσις 853.a. *bis*.
κατανόησις 38.b.
κατανομιστεύσας 99.b.
κατάντες 209.a. 234.b.
καταντιβολεῖν 65.b. 85.b. 127.b. 326.b.
—— ἵνα 55.b.
καταντλεῖν 428.a.
καταντλούμενοι μύροις 305.b.
καταπάσας 182.a.
καταπειθὴς 73.a. 107.a. 552.a.
καταπέλται 226.b. 508.b.
καταπῆγες 389.b.
καταποθεὶς 498.a.
καταποθῶσιν 110.a.
καταποντίζειν 525.a.
καταπονεῖν 734.a.
καταπροΐεσθαι 190.a. 967.a.
καταπρησθῆναι 195.b.
καταπλήσσειν 557.a. 266.b. 324.b.
καταρράκτης 481.a.
καταρδόμενος 568.a.
καταρρήγνυνται 934.a.
καταρρηγνῦναι ὄμβρον 461.a.
κατασείσας χεῖρα 451.a.
κατασκηνοῦν 162.a.
κατασκήπτειν 423.b.
κατάσκοποι 82.a. 190.a. 191.a. 261.a. 262.a.
κατασκυθρωπάζειν 564.a.
κατασοφίζεσθαι 364.a. 469.a.
κατασπερχόμενος 271.b.
κατασπενδόμεναι 969.a.
κατασταλεὶς 262.a. 791.a.
κατάστασις 443.b.
καταστέλλειν 699.a. 2.b. 67.b.
καταστέλλειν νεωτερισμὸν 966.a.
—— ταραχὴν 973.a.
—— τὴν στάσιν 944.a.
κατάστημα ἱερὸν 53.b.
καταστολὴ *amictus* 161.b.
καταστορέσαι 978.a.
καταστρέφειν βίον 183.a.
—— θύματα 102.
καταστροφὴ τοῦ τέλους 767.a.
κατασφίγγεσθαι 140.a.
κατασχεδιάζω 249.b.
κατασωτεύσασθαι 281.b.
καταταχεῖν 812.a.
κατατείνεσθαι 137.b.
καταφανὴς 82.a. 343.b.
καταφιλεῖν 398.a.
κατάφορτος 12.b.
καταφράχθαι 345.b.
καταφρονεῖν 113.a. 335.a. 402.a. 479.a. 512.a. 628.a. 14.b. 137.b.
καταφρόνησις 102.a.
κατάφυτος 236.a.
κατάφωρος 294.a. 650.a.
—— γίνεσθαι 99.a. 728.a. 962.a.
τῆς χειρὸς 391.a.
καταχωννύειν 362.b.
καταχωννύμενος 371.b.
καταχώννυσθαι 265.b.
καταψηφίζεσθαι 113.a.
κατειλυμένοι 242.b.
κατειπεῖν αὐτῷ 949.a.
κατείργεσθαι 907.a.
κατερανεύεσθαι 777.a. 273.b. 423.b.
κατεπλάγη τις &c. 210.a.
κατεπληχέναι 101.b.
κατεργάσασθαι 362.a.
κατευδαιμονίζειν 142.b.
κατευχὰς *preces* 594.a.
κατηγορημένος 469.b.
κατήγιζον 127.a.
κατήφεια 676.a.
κατηφεῖν 520.a. 24.b.
κατηφιᾶν 129.a.
κατηχεῖν 34.b.
κατῃσχυνάσθαι 383.a.
κατῃσχυνόμενος 77.a.
κατοικιζόμενος 342.b.
κατειχόμενος 952.a.
κατόπιν 131.a. 132.a. 433.a. 628.a. 229.b. 303.b. 320.b.
κατοπτεύσασθαι 134.a.
κατόπτης 907.a.
κάτοπτον 134.a. 376.b.
κατοχὴ 82.a.
κατωμαδίων 244.b.
καῦμα 243.b.
κάχληξ 264.a.
κειμήλια 730.a.
κεκλῆσθαι 288.b.
κεκαινοτόμηκεν ἐπὶ τοιοῦτον φυσιολογίας 4.a.
κερδαίνειν 71.a.
κέρμα 181.b.
κεφάλαιον *summa* 500.a.
κεχυμένον 428.a.
κηδεύειν 319.a. 412.a.
—— νεκρὸν 181.a.
κηδημονικὸς 73.b.
κηδημονικῶς 569.a.
κηλὶς 453.a.

κη-

κηπεία 320.b.
κιννάμωμος 160.a.
κινύρα 373.a.
κινύρα 333.a. *bis*. 401.a. 439.a. 392.b.
κιονόκρανον 130.a. *bis*.
κίτρια 671.a.
κληδὼν 53.b. 230.b. 367.b. 390.b.
κλισία 594.a.
κλοιῷ 315.a.
κλένος γῆς 543.a.
κλύδων 498.a.
κλῶν 154.a.
κλωστὴ 231.a.
—— βύσσος 139.a.
κνισολογησάμενος 224.a. 387.a.
κοινωθεὶς 136.a.
κοινωνικὸν 383.a.
κοιτὶς 99.a.
κολλυρὶς 373.a.
κολυμβητὴς 100.a.
κόμαι 110.a.
κομιδῇ 929.a.
κομπάζων 379.b.
κόμπος 386.b.
κονίαμα 229.a.
κοπωθεὶς 83.a.
κορβᾶν 205.a.
κορίανδρος 121.a.
κόρος 419.a. 770.a. 298.b. *bis* 305.a.
κορυφαῖος 220.b.
κορυφούμενος 378.b.
κοσμιότης 748.a.
κούφιζε 843.a.
κουφισμὸς 242.a.
κουφολογία 84.a. 899.a.
κόχλου αἷμα 156.a.
κραδαίνεσθαι 133.a. 410.b.
κρίδη 175.a.
κρατεῖν λογισμοῦ 326.a.
κρατιστεύοντα 57.b.
κρατυνάμενος 834.a.
κρεουργεῖν 668.a.
κρηπὶς 132.a. 592.a.
κριθεὶς πολλαῖς μάχαις 375.a.
κρίκοι 131.a.
κρίμνος 192.a.
κροταλίζειν 490.a.
κρότος 407.a. 24.b.
κροῦμα 372.a.
κυθρόγαυλος 425.a.
κύκηθρον 842.a.
κυμαγωγία 773.a.
κύμβαλα 372.a.
κυνικὴ ἄσκησις 349.a.
κυνοκτόνος 368.a.
κύτος 425.a. 430.a.
κωκύειν 185.b.
κωκυτὸς 235.b. 240.b. 272.b.
κωμῆται 313.a.

Λ.

Λαβὶς 426.a.
λάβρος 461.a. 140.b.
λαβρέστατος 285.b.
λάγανον 373.a.
λαγαρὸν 140.a.
λαγὼν 139.a.
λαιμαργία 499.b.
λάκκος 71.a. 402.a. *bis*. 541.a.
λαλιαὶ 162.b.
λαμπηδὼν 463.a.
λαοπλάνοι 446.a.
λαπάρα 734.a.
λαῦρα 773.a.
λαῦρον 461.a. in *Var. Lect.*
λαφυραγωγεῖν 673.a.
λαχανεία 304.b.
λεβηρὶς ὄφεως 140.a.
λέβητες 508.b.
λεπτολεσχεῖν 510.b.
λεπτολέξιν 228.b.
λειτουργία vel λιτουργία 205.a. 798.a. 935.a. 50.b.
λειτουργοῦντες κατὰ τὴν λατρείαν 192.b.
λελακισμένων 72.a.
λεληθότες 196.a.
λεπίδες 132.a.
λεπτουργία 135.a.
λεσχηνεῦν 161.b.
λῆμα 256.b.
λῆμμα 541.a. 8.b. 89.b.
λῆξις 263.b.
λιβανωτὸς 136.a. 180.a.
λίγυρος, λιγυρὸν 151.a. 335.b.
λιθεία ὕλη 421.a.
λιθοβόλα 226.b.
λιθοβόλοι μηχαναὶ 338.b.
λιμνάζεσθαι 15.a.
λιμώττειν 691.a.
λίνος, λίνεον 134.a. 139.a. *bis*. 156.a.
λιπαρὰ δέησις 214.a.
λιπαρεῖν 430.a.
λιπαρὸν γῆρας 414.a.
λιπαρῶς δεῖσθαι 397.a. 414.a.
—— ἐγκείμενος 9.a.
—— ἐγκεῖσθαι 317.a. 3.b.
λιπερνῆτες *vel* λιφερνῆτες 77.a.
λιποθυμεῖν 469.a.
λιτότερον 334.b.
λιτότης 601.a.
λιφερνῆτες *vel* λιπερνῆτες 77.a.
λοχμήσασθαι 468.a.
λογάδες 736.a. 282.b.
λογάδην 229.a.
λόγιοι 389.b.
λόγιον 426.a.
λογιστέον 248.a.
λογοποιεῖν 97.b. 112.b. 282.b.
λογοποιΐα 274.b.
λοιπὸν 372.a.
λυτὴρ 425.a. *bis*. 426.a.
λυγιζόμενοι 164.b.
λυγμὸς 375.b.
λύγος 568.a.
λυμαίνεσθαι 179.b. 303.b.
—— ἀλήθειαν 1.a.
—— τὴν εὐαρμοστίαν 135.a.
λυμαινόμενοι τὰ σώματα 610.a.
λυμεὼν 123.b. 275.b. 180.b.
λύμη 469.b.
—— ἱερωσύνῃ 840.a.
—— σωμάτων 490.b. 495.b.
λυόμενος ὑπὸ οἴνου 358.a.
λυπηρὰ ἐρημία 412.b.
λυσσᾷν 172.b.
λύσσα 930.a.
λυχνοκαΐα 478.b.
λωποδυσία 274.b.
λωφᾶν 385.a.
λωφήσαντος χειμῶνος 97.b.

M.

Μαγεία 107.a. *bis*.
μάζα 293.a.
μαίανδρος 591.a.
μαινάδος 97.a.
μακέλη 324.a.
μακρὸς, οὐκ εἰς μακρὰν 347.a.
μαλακίζεσθαι 893.a.
μαλακισθέντες 358.a. 266.b.
μαλακισθῆναι 356.a.
μανιώδης 300.a. 267.b.
μαργαινόμενοι 387.b.
μαρμαίρειν 950.a.
μαστὸν 381.b.
μαστοὶ 417.b.
ματαΐζειν 379.b.
μάχιμον 123.a. 211.a.
μεγαλαυχία 203.a.
μεγαλεῖον 420.a. 758.a. 481.b.
μεγαλειότης 429.a.
μεγαλόνοια 949.a. 105.b.
μεγαλόνουν 106.b. 337.b.
μεγαλοῤῥήμων γλῶττα 964.a.
μεγαλότολμος 356.a.
μεγαλουργία 588.a.
μεγαλόφρον 104.b.
μεγαλοφρονῆσαι 948.a.
μεγαλοφρόνως 391.a. 102.b.
μεγιστᾶνες 551.a. 958.a. 11.b.
μεθ᾽ ἡμέραν 271.b.
μεθύσαι 35.b.
μεῖζον λέγω 760.a.
μειζόνως 268.a. 761.a.
μελικτήρια 348.b.
μελικτήρια σπονδαὶ 298.b.
μειλιξάμενος 220.b.
μειλίσσεσθαι 71.b.
μειλίχιος 772.a.
μελαμβόρειον 251.b.
μελανειμονεῖν 283.b.
μελέται *exercitationes* 228.b.
μεμελημένας 368.b.
μεμψιμοίρους 803.a.
μεριδάρχης 610.a. 611.a.
μεριδαρχία 760.a.
μεσαίχμιον 318.b. 372.b.
μεσεμβολίζειν 368.a.
μεσιτεία 961.a.
μεσιτεύειν 386.a.
μεσίτης 219.a.
μεσολαβεῖν 319.b.
μεσοπύργια 674.a.
μεταβαλόμενος εἰς τὸ ἡμερώτερον 297.a.
μεταβουλεύειν 516.a.
μεταγενέστερος 164.b. 317.b.
μεταγγελεῖν 551.a.
μετασμίλῃ χρώμενος 904.a.
μεταγωγὴ 587.a.
μεταδιδῷ 877.a.
μεταδοκεῖν 693.a.
μεταθεῖν 210.a.
μετάθεσις 296.a.
μεταθέμενοι 291.a.
μετακαθίζειν 912.a.
μετακλίσεις 372.b.
μετακομίσασθαι 249.a.
μετακοσμῆσαι 19.a.
μετάλλεια 98.b.
μεταλλεύειν 739.a. 857.a. 406.b.
μετάμελος 82.a.
μετανάστης 348.b.
μεταξὺ γονὴς 327.a.
μεταξὺ ἢ ταῦτα λέγοιεν 496.a.
μεταξὺ pro μετὰ aut μετέπειτα 172.b.
μεταξὺ πίνων 572.a.
μεταπαιδεύεσθαι 499.b.
μεταπείθειν 437.a. 23.b.

μεταπνέειν 22.b. 61.b.
μεταπεμφθῆναι 24.b.
μετάπεμπτος 299.a. 319.a.
μεταπίπτειν 828.a.
μεταπορεύεσθαι 348.a.
μετάπτωσις 860.a.
μεταρρεῖν 61.b.
μετάρσια 6.a. 335.a.
μετάρσιος 17.a.
μετάστασις 833.a. 896.a. 921.a.
μεταστάς 183.a.
μεταστῆναι 890.a.
μετασχεῖν 300.a.
μετασχηματίσας 395.a.
μεταλλάξασθαι 272.a. 881.a. 886.a.
μεταφερόμενος 130.a.
μετάφρενον 142.a.
μεταχεῖν 478.a.
μετὰ χεῖρας 21.b.
μεταχειρίζεσθαι 368.a. 711.a. 900.a.
μετεῖναι 967.a.
μετελθών 200.a.
μετέρχεσθαι 28.a. 188.a. 302.a. 498.a. 882.a.
μετέωρος 820.a. 894.a. 301.b.
μετιὼν 270.b.
μετιὼν ὅπλοις 280 a.
μετοικεῖν 199.b. *bis.*
μετουσία 71.a. 1.b.
μετοχετεύειν 499.b.
μετρεῖσθαι 599.a. 234.b.
μέτρια 562.a. 126.b. 179.b. 182.b.
μετριότης 586.a.
μήκων 155.a.
μηλόβοτος 281.a.
μιαίνειν 429.a.
μιαντρεῖν 134 a.
μιαιφόνος 388.a.
μιγάδες 91.b. 224.b.
μικρόλογος 46.a. 87.b.
μικρολογούμενος 938.a.
μισθοδοτεῖν 686.a.
μισοπονηρία 29.b.
μισοπονηρεῖν 661.a.
μνηστεία 897.a.
μνηστεύεσθαι διαγωγὰς 296.a.
μνηστὴρ 843.a.
μνησικακεῖν 643.a. 270.b.
μνησικακήσας αὐτῷ τὸ 522.a.
ἐν μοίρᾳ πολεμίων 269.b. *ſeq.*
—— ἀνδραπόδων 293.b.
μολιβδὶς 339.b.
μολύνω 130.a.
μονόλιθος 654.a.
μονομαχῆσαι 334.a.
μονότροπος 210.b.
μονοτρόπως 404.a. 353.b.
μονοφαγία 499.b.
μόνωσις 73.a. 270.a. 307.a.
μοχλεύεσθαι 271.a.
μυδῶντες 259.b.
μυεῖν μεμυκότες 387.b.
μυῖα 493.b.
μυθεύειν *narrare* 300.b. 303.b.
μυθευόμενος 479.b.
μῦθος 665.a. 719.a. 821.a. *in Not.* 874.a. 119.b. 122.b. 136.b.
μυστήριον κακίας 115.b.
μυρεψοὶ 161.a.
μυχαίτατον 456.a.
μύω 132.a.
μυωπιζόμενος 384.a.

N.

Νάβλα 401.a. 439.a.
νάγμα 107.b.
ναΐσκοι *delubra* 445.a.
νάκος 235.b.
ναρκᾷν 396.b.
ναρκεῖν 446.a. 447.a.
νάσσεσθαι 96.b.
ναστὸς 107.b. 398.b. 399.b.
ναῦς *recto plurali* 439.a.
νεάζειν 404.b.
νεανιεύεσθαι 745.a. 283.b.
νεανικῶς 656.a.
νεαρὸς 281.a.
νεμεσᾷν 122.a. 371.a. 110.b.
νεμεσῆσαι 511.a.
νεμεσᾶν 114.b.
νενομισμένον εἰς θυσίας 204.a.
νεογνὸς 519.a.
νεοδόμητον 428.a.
νεοδόρους βύρσας 233.b.
νεοπαγὲς 237.b.
νεοσύστατοι 164.b.
νεύειν 427.a.
νέφος 110.a. 821.a. 389.b.
νεωκορεῖν 348.b.
νεωκόροι 348.b.
νεωτερίζειν 203.a. 228.a. 496.a. 76.b. 92.b.
νεωτερικὸς 822.a.
νεωτερισμὸς 280.a. 281.a.
νεωτεριστὴς 13.b.
νεωτεροποιΐαι 732.a.
νηδὺς 957.a.
νῆμα 150.a.
νηπιότης 51.a.
νηφάλιοι 184.a.
νήφοντες 173.b. 335.b.
νιφετὸς 92.b.
νιφετώδης 134.a.
νοθεύσας 241.a.
νομὴ 378.b.
νομιζόμενα 191.a.
νοσηλεύεσθαι 763.a. 268.b.
νοσηλεία 246.a. 466.b.
νοσσεύειν 301.a.
νοσιμώτερον 298.b.
νοσφίζεσθαι 245.a.
νοτερὸν 117.a. 118.a.
νότιος 5.a. 264.b.
νυκτερεύειν 342.a.
νυμφοστόλος 301.a.
νύττειν 244.b.
νυττόμενοι 369.b.
νωθὴς 76.b.

Ξ.

Ξαινόμενοι 8.a. 390.b.
ξενία 284.a.
ξενίαι 796.a.
ξενίζειν 8.a.
ξενίζεσθαι 284.a.
ξενιζόμενος 6.a.
ξενίων μεταλαμβάνειν 446.a.
ξενιτεύειν 823.a.
ξενοῦσθαι 284.a.
ξενῶνες 330.b.
ξέστης 421.a.
ξιφήρης 68.b. 96.b.
ξυλεία 227.b.
ξύλωσις 135.a.
ξυστὸς 400.a.

O.

Ὀβελὸς 334.b.
ὄγκος 435.b.
—— εὐγενείας 287.b.
—— πραγμάτων 895.a.
ὁδεύειν 941.a. 229.b.
ὀδυνᾷν 368.a.
ὀδυρτικὸν 746.a.
οἴησις 822.a. 77.b.
οἰκειότης πρός τι 300.a.
—— τοῦ γένους 943.a.
οἰκετεία 436.a. 587.a.
οἰκετικὸς 436.a. 226.b.
οἰκοδεσπότης 479.b.
οἰκονομεῖν βίον 4.a.
—— ἐλπίδα 821.a.
οἶος 215.a.
οἷός τε ἦν *vehementer cupiebat* 29.a.
οἰστρηλασία 499.b.
οἶστρος 408.b.
οἴχεσθαι 109.a. 273.b. 361.b. 392.b.
ὀκλάζειν 214.a. 246.b.
ὄκνος 927.a.
ὀλιγανθρωπούμενος 566.a.
ὀλιγοστὸς 537.a. 452.b.
ὀλιγότης 285.a.
ὀλίσθημα γῆς 776.a.
ὁλκὴ 161.a.
ὁλοκαυτεῖν 162.a.
ὁλοσκληρὸς 207.a.
ὁλομελῆ 169.a.
ὅλος τὸ πάθος ἦν 56.b.
ὁμηρεύειν 75.a.
ὁμήρευμα 51.a.
ὁμιλεῖν κινδύνοις 938.a.
—— ἡδονῇ 387.a.
—— τραύμασιν 929.a.
ὁμογνωμονεῖν 580.a.
ὁμοθυμαδὸν 952.a.
ὁμολογία 270.b.
ὁμολογοῦντες *ſponſores* 602.a.
ὁμόσκηνος 168.a.
ὁμότεχνος 459.a.
ὁμοτράπεζος 377.a.
ὁμώροφος 464.b.
ὅμως *fere* 425.a.
ὄνθος 363.b.
ὀνομάζεσθαι 560.a.
ὄνυξ 151.a.
ὀξυβελεῖς 206.b. 226.b. 338.b. 426.b.
ὀξύῤῥοπος 119.b.
ὀπηνίκα 909.a.
ὀπισθοφυλακεῖν 733.a.
ὅπλισις 124.a.
ὁπλιτικὸν 288.a.
ὀποβάλσαμον 438.a. 473.a.
ὄργανον 174.b.
ὄρθια 241.a.
ὀρεγνύμενοι 826.a.
ὅρισμα 911.a.
ὁρκωμοτῆσαι 463.b.
ὁρμητήριον 654.a. 250.b.
ὁρμώμενος 291.a.
ὀροφὴ 427.a.
ὄρτυγες 120.a.
ὄρυγμα ὑπόνομον 390.a.
ὀρφανία 126.b.
ὀρφανὴ γονέων 568.a.
ὀσμᾶσθαι 397.a. 437.a. 910.a.
ὁσία τιμὴ 504.a.
ὅσα ἤδειν 307.a. 304.b.

οὐδ

ὕθλος γέρων 40.a.
ὀργῇ 264.a.
ὄργια 203.b.
ὀργεῖ 230.b.
οὐχ ὅτι γε 430.a.
ὄφλειν 971.a.
ὀχεύειν 230.a.
ὀχλαγωγὸς 468.b.
ὀψίγονοι 236.b.
ὄψις 370.a. 592.a. 734.a.

Π.

Πάθημα 109.a.
παθοκρατεία 514.b.
παιδοκρατορία 513.b.
παιανίζειν 397.b.
παιδεία 407.a. 275.b.
παιδοποιὸς 243.a.
παίδωσις 831.a.
παιζόμενον 275.b.
παιώνιον τεκμάτων 417.b.
παλαισμάτιον 425.a.
παλαίειν 140.b.
παλιγγενεσία 554.a.
παλίμπαις 266.b.
παλινδρομεῖν 369.b.
παλλακὴ 36.a. 295.a. 371.a.
παλλακὶς 371.a.
παλτοὶ 95.b.
παλτὸς 731.a. 734.a.
πάμφυλον 502.b.
πανδοκεύειν 183.a.
πανικὸν δεῖμα 341.b.
πανοικὶ 204.a.
πανοπλία 646.a. 966.a. 295.b.
παντελὲς 315.a.
πανδοχία 124.a. 501.b.
παραβάλλεσθαι 248.b. 362.b. 370.b.
παραβαλλόμενος 96.b. 466.b.
παράβασις 112.a. 281.a. 900.a. 909.a.
παραβιάζεσθαι 644.a.
παράβολοι 102.b.
παράβολον ἔργον 337.a.
παράβολος 355.a. 726.a.
παραβόλως 358.a. 272.b.
—— θρασέως 946.a.
παραβολώτατος ἀγωνιστὴς 74.b.
παραβολώτεροι 268.b.
παράδεισος 406.a. 440.a.
παράδοξον θέας 203.a.
παραδοὺς αἰῶνι 108.b.
παράδοσις 233.b. 295.b.
παραθέμενος 624.a.
παράθεσις 34.b.
παραιτεῖσθαι 29.a. 261.a. 266.a. 742.a. 743.a.
παραιτήσασθαι 384.a.
παραίτησις 171.a.
παραίτιος 525.a. 748.a. 279.b.
παρακαταβολὴ 861.a.
παρακαταθήκη 247.b.
παρακινδυνεύειν 48.a.
παρακμάζειν 803.a.
παρακοπὴ φρενῶν 120.b.
παρακινεῖσθαι 310.a.
παρακορεῖν 746.a.
παρακρούεσθαι 902.a.
παρακελεύειν 102.b. 135.b. 265.b. 275.b. 278.b.
παρακρατεῖσθαι 255.b.
παρακεῖσθαι 7.a. 8.a. 511.a.
παρακεκραμένος 252.a.
παρακωχὴ 852.a.
παράλογος 2.a. 382.a. 514.a.
—— ἐκ παραλόγου 751.a.
παραλόγως 267.b.
παραλογώτατος 204.b.
παραμιλλᾶν 423.b.
παραμονὴ 303.a.
παρανακλίνειν 234.b. 272.b. 362.b.
παρανάλωμα 287.b.
παραπιπτεῖν 944.a.
παραπολαύειν 186.b.
παραπομπὴ 633.a.
παρασιωπᾶν 968.a.
παρασπονδεῖσθαι 378.a. 102.b.
παρασπονδηθεὶς 685.a. 28.b.
παραστάδες 332.b.
παραστὰς 424.a.
παράστημα 55.b. 58.b. 170.b. 321.b. 343.b.
—— ψυχῆς 198.b. 209.b. *bis.* 278.b. 368.b. 372.b.
παραστησάμενος 357.a. 381.a.
παραστήσασθαι 480.a.
παρασύρειν 358.a.
παραταξάμενος 232.b.
παράταξις 31.b. 33.b. 61.b. 62.b. 74.b. 96.b. 197.b. 226.b. *bis.* 281.b. 285.b.
παρατάσσεσθαι 289.b. 296.b.
παρατείνειν πρὸς αὐτὸ 202.a.
παρ' αὐτῶν 480.a.
παραφανὴς 202.b.
παραφθέγγεσθαι 344.b.
παραφροσύνη 693.a. 944.a. *bis.*
παραφυάδες 499.b.
παραφύεσθαι 63.b.
παραχαράσσειν 123.b.
παραχαράττειν 303.a. 770.a. 772.a.
παρεγγυᾶν 303.a.
παρεγχειρεῖν 164.a.
παρειμένη χεὶρ 446.a.
παρείθη 446.a.
παρειμένος 683.a.
παρεισφθείρεσθαι 269.b.
παρεῖτο 400.a.
παρερριζοῦσθαι 321.b.
παρέσιοι 641.a.
παρευδοκιμεῖν 446.a. 440.b.
παρευδοκιμεῖσθαι 602.a.
παρεῶσθαι 792.a. 803.a.
παρηγορία 299.b.
παρθένος γῆ 6.a.
παρίστασθαι 273.b.
πάρεστι 198.a.
παροδεύειν 948.a. 351.b.
πάροικοι 405.a.
παροινεῖν 307.a. 678.a.
παροινία 855.a. 939.a.
παροίχομαι 272.b.
παροξυνόμενος 366.a.
παροξύνειν 446.a. 296.b.
παρορμᾶν 190.a.
παροτρύνειν 377.a.
παροχὴ 848.a.
παρώσασθαι 431.a.
παῤῥησία 227.a. 232.a. 364.a. 499.a. 743.a.
παῤῥησιάσασθαι 181.b.
παρωθούμενος 814.a.
παρεξυμμένον 197.a.
πάσαις ἀλκῇ 170.a.
πασὰς 135.a.
πασοφόρον 307.b.
πατριὰ 318.a. 408.a.
πατρὶς 524.a. *ter.* 82.b. 307.b.
παύειν αὐτὸς ταῖς χερσὶ 942.a.
παύειν *cessare facio* 493.a. 967.a.
παῦλα 17.a.
παῦλα κακῶν 974.a.
παχνίω 127.b.
πεδιὰς 353.a.
πέζα 142.a. *bis.* 151.a.
πειθαρχία 329.a. 404.b.
πειθήνιος 653.a. 102.b. 228.b.
πειρατήρια 687.a.
πελεκίζειν 967.a.
πέσεις 763.a.
πεπαρμένα 373.b.
πεπᾶσθαι 278.a.
πεπηλωμένος 15.a.
πεποιημένον 175.a.
—— ξύλα 132.a.
πεποίθησις 12.a. 123.a.
πεπρωμένη 519.a.
πέρας πίστεως 4.a.
περαίνεσθαι ἡ βουλὴ 306.b.
περιαγκωνίζειν 505.b.
περιαγωγαὶ 228.b.
περιαγωγὴ 425.a.
περιαθρῆσαι 141.b.
περιαιρεῖσθαι 934.a.
περιαιρεῖν 101.a.
περιαλγεῖν 222.a. 309.a. 365.a. 927.a.
περιαλγὴς 384.a. 451.a. 519.a. 138.b. 418.b.
περιάπτειν 610.a.
περιβάλλειν συμφοραῖς 4.a.
περιβὰς 400.a.
περίβλεπτος 299.a. 772.a. 410.b.
περιβοᾶν 332.a.
περιβολὴ λόγου 2.a.
περίβολος 132.a. 435.a. 782.a.
περιγεγραμμένος 140.a.
περιγηράσαντες 258.b.
περιγίνεσθαι τῶν ἐναντίων 383.a.
περιγράφειν 155.a.
περιγραφὴ 154.a.
περιδρομὴ 982.a.
περιδύειν *exuere* 340.a. 362.a. 486.a.
περιδύειν 674.a. 694.a.
περιδῦσαι 503.a.
περιδύσας 62.b.
περιεῖναι 833.a. 304.b.
περιεκλικώτατος 498.b.
περιελάσαντες 272.b.
περιελαύνειν 221.b. 305.b.
περιελήλατο 135.a. 137.a.
περιελόμενος *cum dupl. accuſ.* 402.a.
περιενεγκεῖν 845.a.
περιενεχθεὶς 896.a.
περιέξεσθαι 330.b.
περίεποι 834.a.
περιέπων 517.a. 250.b. 489.b.
περιέπεσθαι 252.b.
περιεργάζεσθαι 595.a.
περιεργία 469.b.
περιεσκεμμένως 115.b.
περιέχεσθαι 235.b.
περιθέσιμος 767.a.
περιθέω 126.b.
περιθίζειν 211.a.
περιΐστασθαι 8.a. 221.a. 324.a.
περιίσχειν 222.b.
περικομπεῖν 119.b.
περικρατεῖν 551.a.
περιμάχητος 128.a. 849.a. 870.a. 422.b.
περιμένειν 28.b.
περιξαίνεσθαι 251.b.
περιοδεύειν 157.a. 834.a.

περι-

περίοικοι 50. b.
περιολισθαίνειν 233. b.
περιολκὴ 758. a.
περιὸν 216. a. 258. a.
περιοπτέσθαι 322. a.
περίοπτος 766. a. 198. b.
περίοπτος sc. τόπος 186. b.
περιορᾶν 196. a. 433. b.
περιουσία 56. b. 235. b.
περιοχὴ 330. b.
περιπαθεῖν 748. a.
περιπαθὴς 743. a.
περιπαθῶς 507. b.
περιπείρειν 242. b. 295. b.
περιπεπλεγμένος 424. a.
περιπέτεια 772. a.
—— παράλογος 2. a.
περιπλανὰς 412. a.
περιπνιγεὶς 404. a.
περιπόθητος 823. a.
περιποιεῖν εἰς τὸ φανερὸν 856. a.
περιπτυσσόμενος 431. b.
περιπτύσσειν 796. a.
περιῤῥαντήριον 132. a.
περιῤῥεῖν 151. a.
περισκυθισθεὶς 417. b.
περισπεύδειν 826. a.
περισπούδαστος 591. a.
περισσὸς vel περιττὸς 319. a. 401. a. 517. a. 789. a. 822. a.
περισταδὸν 856. a.
περιστὰς 364. a.
περιστέλλειν 24. a. 832. a. 940. a.
περιστησάμενος *ſcil.* εἰς κινδύνους 612. a.
περίστοα 330. b. 336. b.
περιστοιχίζειν 830. a.
περίστυλον 109. b.
περισφίγγεσθαι 142. a.
περισχεθεὶς 525. a. 928. a.
περισώζεται 202. a.
περιτροπὴ 737. a. 248. b. 488. b.
περιττολογία 694. a.
περιτυχεῖν 489. b.
περιτυχὼν 363. a.
περιυβρισμένος 188. a.
περιφάνεια 133. a.
περιφανῶς 507. b.
περίφοβος 34. b.
περιφρονεῖν 505. b.
περίφρονες 508. b.
περιχεάμενος 362. a.
περιψοφεῖσθαι 481. a.
περιψοφήσας 315. a.
περιωδυνώμενος 831. a. 913. a.
περιωσμένος 887. a.
περονὶς 136. a. 150. a.
πετροβόλα 499. a. 233. b.
πετροβόλοι 68. b. 426. b.
πεύκη 439. a.
πεφραγμένους 418. b.
πεφυγαδευμένοι 625. a.
πηδαλιουχεῖν 506. b.
πήδημα 339. a.
πηκτὶς 257. b.
πίδαξ 121. a.
πιθανὸς 667. a.
πιθανότερον 14. b.
πιθανώτερος 279. b.
πίθηκοι 439. a.
πίλημα 428. a.
πιμελῆ ἱερεῖα 330. a.
πιμελὴς 170. a. 446. a.
πίμπλαται 188. a.
πιπεινότερος 832. a.
πίσος 177. b. 361. b.

πιστοῦμαι 514. a. 279. b.
πίστωμα 81. a.
πιστωσάμενος 339. a. 340. a.
πλάσει 177. b.
πλὰξ ἱερὸν 391. a.
πλάστιγξ 236. b.
πλαστοχαρία 5. b.
πλαταγώνιον 155. a.
πλέγμα βύβλινον 99. a.
πλεκτὰ ἀγγεῖα 488. a.
πλεονεκτεῖν 202. b.
πλεονέκτημα 290. b.
—— μεγέθους 211. a.
—— ὕψους 278. b.
πλεονεκτούμενοι 368. b.
πλεονεξία 275. a. 367. a. 277. b.
πληθύειν 440. a.
πληθώρα 866. a.
πλήμμη 425. a.
πλησιάζειν 35. a. 398. a. 414. a. 568. a.
πλινθεία 108. a.
πλίνθιον 641. a.
πνιγώδης 250. b.
ποδήρης 426. a. 335. b.
—— χιτὼν 955. a.
ποδιστῆρες 426. a.
ποδόνιπτρον 420. a.
ποηλογεῖν 363. b.
ποικίλλειν 280. b.
πολέμαρχος 227. b. 246. b.
πολεμεῖν τινι 332. a.
πολεμιστήριον 848. a.
πολεμιστὴς ἀνὴρ 333. a.
πολεμούμενοι 503. a. 511. a.
πολίδριον 898. a.
πολιτεῖαι 31. b.
πολιτεύειν 46. a.
πολιτεύεσθαι 2. b.
πολίτης 495. a.
πολιοχαρεῖν 491. b.
πολυάνδριον 318. b. 375. b.
πολυανδρεῖν 906. a.
πολυανθρωπία 18. a.
πολυθρέμματος 349. a.
πολυμερῶς 427. a.
πολυπραγμονεῖν 9. a. 105. a. 213. a. 261. a. 586. a. 26. b. 19. b.
πολυπρόσωπος 128. b.
πολυπροσώπως 792. a.
πολυτελὴς 46. a. 410. a. 133. b.
πολυφωνία 19. a.
πομπεύειν 483. a. 179. b.
πομπὴ *deductio* 36. a.
πομπὸς *deductor* 50. a.
πονούμενος 608. a.
πορθευτὸς 263. a.
πορθμεῖον 263. a.
ποριστὴς 799. a.
ποριστικὸς 976. a.
πόρος 219. a. 667. a.
πόρπη 646. a.
πόῤῥωθεν 210. b.
πότε 392. a.
ποτνιώμενος 846. a. 929. a.
πότε προβαίνοντος 301. a.
πραγματεύεσθαι 221. a.
πραγματικὴ πόλις 452. b.
πρακτικὸς 678. a.
πρεπωδέστατος 844. a.
πρεσβεῖον 66. a. 683. a. 113. b. 114. b.
πρεσβεὺς 182. a.
πρεσβὺς 475. a.
προαγαγεῖν (al. προσαγαγεῖν) ἀξίων 886. a.

προάγγελμα 58. b.
προαγόρευσις 900. a.
προαίρεσις βίου 777. a.
προαλίζειν 240. b.
προανέχειν 270. b. 334. b.
προβάλλεσθαι 163. b.
προβεβλημένα 234. a.
πρόβλημα 858. a.
προβλῆτες 513. b.
πρόβολος 199. a. 325. a.
προβουλεῦσαι 887. a.
προδιαστέλλεσθαι 228. a.
προδυσωπῆσαι 181. b.
προηγγυημένα 933. a.
προενδημεῖν 109. a.
προεξανθεῖν 232. b.
προεξοδεύειν 413. b.
προεξομαλίζειν 231. b.
προΐεσθαι 278. b.
προευτρεπισάμενος 963. a.
προευτρεπισθεὶς 969. a.
προηγμένους 121. b.
προήκων 169. a.
προθεραπεύειν 220. b.
προθεσμία 182. a. 604. a. 750. a. 782. a. 214. b.
προθεσμία 767. a. *in Var. Lect.*
προθεσπίζειν 520. a.
προθυμουμένου *vel* προθυομένου 162. a.
προϊστάμενοι 9. b.
προκαθοσιοῦσθαι 822. a.
προκάλυμμα 324. b.
προκαλέσας 767. a.
προκληδονιζόμενος 220. b.
πρόκλησις 338. b.
προκοιτοῦντες 286. b. 372. b.
προκομίζειν 517. a.
προκοπὴ ἐπὶ τὸ χεῖρον 202. a.
προκόπτουσα νὺξ 285. b.
προκυμαία 107. b.
προκυμαΐα 773. a.
προκύπτειν 425. b.
προλοχίζεσθαι 296. a.
προλοχίσας ἐνέδρας 269. a. 221. b.
προμαχεῖν 668. a.
προμαχόμενος 668. a.
προμαχῶνες 328. b. 329. b.
προμετωπίδιον 781. a.
προμήθεια 227. a. 725. a. 867. a.
προμηθεῖσθαι 682. a.
προμηθὴς 924. a. 119. b. 134. b.
προμηθῶς 124. b.
προνομεύειν 670. a.
προνομὴ 211. a.
προνομία 52. a.
προξενεῖν 789. a. 113. b. 154. b.
πρόοδος 859. a. 924. a.
προπετῶς 241. a.
προπηλακισμὸς 378. a.
προπίπτειν εἰς δάκρυα 301. a.
προπολεμεῖν 284. b.
προπονεῖν 210. a.
πρόπολις 358. a. 380. a.
πρόῤῥιζος 431. a. 456. a. 485. a. 569. a. 430. b.
προσαγανακτεῖν 227. a.
πρὸς ἀκριβὲς 110. a.
προσαγκαλίζεσθαι 331. b.
προσαθυμεῖν 267. b.
προσανακουφισθεὶς 9. b.
προσανέχειν 576. a.
—— τινὶ γνώμῃ 4. a.
προσάντης 349. a. 769. a. 205. b. 232. b.
προσαύλιος 334. b.
προσακροβολεῖν 374. b.

προσαν-

προσάπτειν 947.a.
προσαποθλίβειν θύρᾳ 480.a.
προσαποσείσασθαι 288.b.
προσαρκεῖν 746.a. 769.a.
προσασκεῖσθαι 228.b.
προσαυγάζειν 591.a.
πρόσβασις 487.a. 781.a.
προσβατὸς βαθμίσι 782.a. 937.a.
πρόσγειος 265.b.
προσδεδεμένοι 284.a.
προσδιαφθειρόμενοι 273.b. 294.b.
προσεισφοραὶ 847.a.
προσειμένοι 364.a.
προσενεγκάσθαι 342.a.
προσεντηκτέον τροφὴν 355.a.
προσεξαχειαίνειν 109.a.
προσεξάπτειν 700.a.
προσεξεργάζειν 323.a.
προσεπιταλαιπωρεῖσθαι 210.a.
προσεπικατατείνειν 509.b.
προσερραμμένος 142.a.
προσέρραπται 142.a.
προσειδὲς 198.a.
προσευχαὶ 714.a. 27.b. in Not. al. τύχαι 469.b.
προσευχὴ 26.b. bis.
προσηνὴς 443.a. 466.a. 571.a. 257.b.
προσηνωμένος 425.a.
προσθάλπειν 276.b.
προσιέναι 297.a. 79.b.
προσίστασθαι 76.b. 112.b. 289.b.
προσιτὰ 92.b.
προσιτὸς 232.b. 327.b.
προσίσχει 222.b.
πρόσκαιρος ῥοπὴ 321.b.
προσκείμενός τινι ſtudioſus alicujus 852.a.
προσκεκοινωμένον 150.a.
προσκόλλησις 423.a.
προσκρούειν 642.a. 675.a. 752.a. 122.b.
πρόσκρουσμα 123.b.
προσκυνοῦντος 644.a.
προσκυροῦσα κώμη 224.b.
προσκώπιον 335.a.
προσλιπαρεῖν 592.a. 645.a. 736.a. 204.b.
προσλογοποιεῖν 101.b.
προσλυσσᾶν 389.a.
προσοδεύομαι 753.a.
πρόσοδος 377.a.
πρόσοικοι 431.a. 55.b.
προσοιμώξαι 95.b.
προσοίσεσθαι 383.a.
προσπαρίστασθαι 921.a.
προσπλεκόμενοι 459.b.
προσπολεμεῖν 282.b. in Not. alii προσπαλαίειν.
προσρεῖν 326.a.
προστασία 315.a. 980.a.
προσαιτεῖσθαι 319.a.
προστάτης 103.b.
προστερνισάμενος 101.a.
προσήσεσθαι 374.a.
πρόσιμοι 241.a. 416.a.
προστρίψεσθαι 314.a. in Not. alii προτρέπεσθαι.
προστρεπόμενοι 430.a.
προστυπεῖς 135.a.
πρόστυποι 135.a.
προστυχὼν 295.a.
προστυχὼν 318.a.
πρόσφατος 48.a.
προσφέρειν 117.b. 239.b.
προσφέρεσθαι 75.a. 355.a. 966.a.
—— τροφῆς 352.b.

—— οἶνον 204.a.
προσφερὴς 150.a.
προσφερόμενοι 592.a.
προσφιλῆ 290.a.
προσφιλὴς *charus* 47.a.
προσφιλονεικεῖν 221.b.
προσφυὴς 133.a.
προσχεδιάζεσθαι 252.b.
πρόσχημα 221.a. 719.a.
πρόσωπα ἱλαρὰ 394.b.
προτέλεια 240.a.
προτέρημα 110.b.
προτερεῖν 47.a.
προϋπαρχεῖν 112.b.
προτομὴ 433.a. 875.a. 139.b. 236.b.
πρὸ τοῦ αὐχένος 525.a.
προτρέπεσθαι 219.a.
προτροπὴ 232.a.
προξενεῖν 260.b.
πρόπολος 98.b.
πρόσιν 442.b.
πρόφασιν 894.a.
προφασίζεσθαι 57.a. 272.a.
προφυλακὴ 650.a.
πρυτανεύειν 282.a.
πρωτόλεια 240.a.
πταίειν 372.a.
πταῖσμα 383.a. 368.b.
πτίσανον 178.a.
πτοία 565.b.
πύελον 845.a. 140.b.
πυρπολεῖν 386.a. 491.a. 488.b.
πυρποληθησόμενον 968.a.

P.

Ῥάβδωσις 592.a.
ῥάδιος 768.a. 214.b. 255.b. 265.b. 373.b.
ῥᾳδιουργεῖν 33.b.
ῥάμμα 150.a.
ῥαπισθεὶς 468.a.
ῥᾳστώνη 923.a. 228.b.
ῥῖψαι 347.b.
ῥιψοκίνδυνος 416.b.
ῥόθιον 378.b.
ῥοῖαι 142.a. in Not. 424.a.
ῥοιζὸς 238.b. 256.b.
ῥαῖσκος 142.a.
ῥομβωτὸν πλέγμα 592.a.
ῥομφαία 222.a. 344.a. 400.a.
ῥοπὴ 401.a. 249.b.
—— ἀγαθοῦ 900.a.
ῥύεσθαι 228.b.
ῥύμη 393.a.
ῥυπαίνειν τὴν εὐφυΐαν 459.b.
ῥύσασθαι 375.b.
ῥύσια 817.a. 818.a.
ῥύσιον 87.b. 100.b.

Σ.

Σάββαζιν *pro* σαββάτοις 26.b.
σάββατον 196.b. 202.b. 470.b.
σαββάτωσις *vox Ægyptiaca* 470.b.
σαββὼ *vox Ægyptiaca* 470.b.
σαθρὸν 121.b.
σακίον 83.a.
σάκκος 367.a.
σαλεύειν 356.a. 214.b.
σάλος 393.a. 426.b.
σαμψηρὰ 958.a.
σάνδαλα 242.a.
σανίδων ἐπιβολαὶ 247.a.

σάπφειρος 151.a.
σαρδόνυξ 150.a. 151.a.
σατράπαι 356.a. 614.a.
σαυρωτῆρες 131.a.
σεβάσμιος 128.a. 910.a. 276.b.
σεβασμὸς 905.a.
σεβαζόμενον 461.b.
σεβόμενος 497.a. 63.b.
σειραὶ 151.a.
σειρομάστης 369.a. 448.a. 453.a. 460.a.
σεμίδαλις 171.a. 419.a. 426.a.
σεμνύνειν 599.a. 947.a.
σεμνυνόμενος 415.b.
σεσηρότες 358.b.
σημεῖα *ſigna* 167.b.
σημαίνεσθαι 575.a. 588.a.
σημαντὴς 575.a. 958.a.
σιδηρίτης 155.a.
σιρομάστης vid. σειρομ.
σιτηροὶ 419.a.
σκαιότης 462.a.
σκάλις 164.b.
σκέμμα 117.b. 119.b. 214.b. 279.b.
σκεπαστήρια 159.a.
σκέπη 858.a. 321.b. 338.b.
σκευάζειν κλίνην 339.a.
σκευωρεῖν 133.b.
σκευώρημα 436.b.
σκευωρούμενος 814.a.
σκηνὶς 882.a.
σκήπτεσθαι 339.a.
σκηνὴ παμμεγεθεστάτη 210.b.
σκῆψις 386.a.
σκληραγωγεῖν 2.b.
σκληρουχία 444.a.
σκορπίος 444.a.
σκότιος 948.a.
σκοτοδινιᾶν 781.a.
σκυθρωπάζειν 553.a.
σκυθρωπὸς 341.a. 415.a.
σκυθρωπὸς ἐλπὶς 601.a.
σκυτάλη 876.a.
σκυταλὶς 133.a. 154.a.
—— δακτύλου 154.a.
σκύφος 83.a.
σμάραγδος 151.a.
σμήχεσθαι 161.b.
σμίλαξ 592.a. *bis*.
σμύρνα 159.a.
σοβαρὸς 396.b.
—— τὸ πρόσωπον 134.b.
σοφίζεσθαι 237.b. 271.b.
σπαθίζεις 122.b.
σπάθη 480.a.
σπαίρειν 728.a.
—— αὐτῶν 459.a.
σπαράσσειν 203.b. 210.b. 216.b.
σπεῖρα 425.a. 934.a.
σπυρίδιον 106.a.
σπιλάδες 251.b.
σπίλος 665.a.
σποδία 570.a.
σπουδὴ 428.a.
σπουδαῖος 349.a.
σπουδῆς ἄξιος 268.a.
στάδιον *circus* 30.b. 167.b.
σταθμὸς *ſtatio* 92.b.
στάχυς 83.a.
σταυρὸς 236.b.
στεγανώτατος 115.b.
στελεοὶ 136.a.
στενοχωρούμενος 276.b.
στερεοτυπούμενον 255.a.

στέρξαι τὴν ψυχὴν 163. a.
στεφανίτης ἀγὼν 599. a.
στῆμαι [illegible]. a.
στιβαρὰς 378. b. 396. b.
στῖφος 359. a.
στῖφος λογεικὸν 442. a.
στολισμοῖς 947. a.
στρογγύλη 333. a. 822. a.
στράτευμα 645. a.
στρατεύσιμος ἡλικία 111. a.
στρατιωτικώτερον 96. b.
στρατηγεῖν φείδεσθαί τι 387. a.
στρατηγῆσαι ἱκανώτατος 390. a.
στρατηγία *ſtratagema* 16. b.
στρατηγικὸν τῆς γνώμης 292. b.
στρατηγικῶς 185. b.
στρατήγιον 226. b.
στρατηγὸς *præſes* 82. a.
στρατοκήρυξ 469. a.
στρατολογεῖν 125. b. 349. b.
στρέβλη 919. b. 442. b.
στρεβλούμενοι 430. b.
στρεβλώσεις 919. a.
στρεβλωτήρια 508. b.
στρεπτὸν 576. a.
—— χρυσοῦν 539. a.
στρόφιγγες 132. a.
στρῶσις 424 b.
συγγενῆ 125. a.
—— ἔθνη 301. b.
συγγινομένων 184. b.
συγκαθωσιωμένα 788. b.
συγκαταβαίνειν 385. a.
συγκαταβαίνον 242. a. 276. a.
σύγκλυδες 873. a. 940. a. 318. b. 353 b.
συγκλείειν 6.40. a.
συγκροτεῖν στρατιωτικὸν 670. a.
συγκροτηθεὶς 278. b.
συγκρούειν 274. b. 283. b.
συγχωρητικὰ vel συγχαρητικὰ 310. b.
συγχεῖν τὰ νόμιμα 449. a.
συγχεόμενοι 745. a.
σύγχυσις 359. a. 134. b. 273. b. *bis.* 278. b.
συκοφαντεῖν 6. b. 49. b. 471. b.
συκοφάντημα 818. a.
συκοφαντῶν 524. a.
σύλλογος. ὁ σύλλογος διελύθη 129. a.
συμβαλὼν αὐτοῖς εἰς μάχην 329. a.
συμβαλὼν αὐτοῖς τῇ μάχῃ 523. a.
συμβαλεῖν εἰς μάχην 672. a.
συμβατικοὶ λόγοι 882. a.
συμβιώσεις 338. a.
συμβολαὶ 199. b.
συμβόλαιον 4. a. 888. a. 31. b. 194. b.
συμβολὴ 371. a. 372. a. 469. a. 266. b.
συμβολὴ *congreſſus* 502. a.
συμβολὴ *junctura* 592. a. 593. a.
συμβολὴν ποιεῖσθαι 291. a.
συμβουλία 306. a. 452. a.
σύμμικτοι λίθοι 616. a.
συμμονωθεῖεν 830. a.
συμμονωθεὶς 126. a.
συμμορία 296. a.
συμπαθὴς 948. a.
συμπαθῶς ἔχειν 394. a.
συμπανηγυρίζειν 504. a.
συμπαρενθείρεσθαι 273. b.
συμπείθειν 271. a.
συμπνείοντος τοῦ Θεοῦ 375. a.
συμπολιτευτὸν 139. a.
συμπολιτοποιῆσαι 490. a.
συμπολιτεύειν 469. b.
συμπορίζειν 253. a.
συμπόσιον 433. a.
συμπεριθυμούμενος 190. a.
συμφέρομαι, *unde* συνεφέρετο 161. a.
συμφερόμενος τὸν τρόπον 948. a.
συμφέρων. ἐπὶ συμφέροντι ἴσως 127. b.
συμφιλοκαλεῖν 2. a. 579. a.
συμφορᾷ 827. a. 266. b.
συμφρονεῖν 364. a. 874. a.
—— αὐτῷ 875. a.
συμφρόνησις 950. a.
συμφεύγειν 501. b.
συμφυγὼν αὐτῷ 625. a.
συμφυρέντες 164. b.
συμφυρόμενος 33. a.
σύμφυλον 781. *in Not. alias* σύμφωνον.
συναγωγὴ 407. b.
συναγωνίζεσθαι 586. a.
συναινεῖν 158. a.
συνακὴς 139. a.
συναλίζειν 428. a.
συναλοιᾶν 256. b.
συναναστροφὴ 918. a.
συνανδροῦσθαι 112. b.
συναπολεῖν 272. b.
συναπειροῦσθαι 286. a.
συνάπτεις 274. a. 296. a.
συνάπτειν πολέμοις 632. a.
συνάψασθαι τὴν χεῖρα 490. a.
συναρέσατο 251. b.
συνασπίζειν 240. b. 266. b.
συναφεῖς τάξεις 228. b.
συνδιατεθεὶς εἰς ὀργὴν 874. a.
συνδιαιτᾶσθαι 181. a.
συνδιαίτησις 6. a.
συνδιαιτώμενος αὐτῇ τὰ σιτία 381. a.
συνδιέθηκα 249. b.
συνδιοθωθεὶς 210. a.
συνδυαζόμενα 170. a.
συνεδρεύειν 670. a.
συνειδὸς *conſcientia* 36. a.
συνειλεῖσθαι 295. b. 324. b.
συνεῖναι 489. a.
συνείχετο 555. a.
συνεκδραμεῖν 286. a.
συνεκστρατεύειν 392. a.
συνελαύνειν 203. b. 104. b.
συνελαύνεσθαι 221. b.
συνέλευσις 133. a.
συνελθεῖν 896. a. 928. a. 930. a. 936. a. 937. a. 943. a.
συνεξανοίγειν 323. b.
συνεπαλαλάζειν 286. b.
συνεπαρθήσεσθαι 48. b.
συνεπιδημεῖν 312. a.
συνεργία 339. a.
συνερραμμένον 153. a.
συνεστραμμένον 211. a.
συνετῶς 421. a.
συνέχειν 367. a.
συνεχεῖ 309. a.
συνεχῶς 35. a.
συνεμβαλεῖ 280. b.
συνήδεσθαι 465. a.
συνήθεις 355. a.
συνθέλοντες 696. a.
συνθειαζόμενοι 305. b.
συνθωκεῖν 747. a.
συνιδεῖν πράγματα 366. a.
συνιζάνειν 295. a. 426. b.
συνιζῆσαι 779. a.
συνιζήσεν ἡ γῆ 201. a.
συνιστάντο 346. a.
συνιστᾶ 922. a.
συνιστᾶν 368. a.
συνιστὰς 132. b.
συννοῆσαι πρὸς αὐτὸν 896. a.
σύννοια 59. b.
σύννους 35. b.
συνοδία 343. a. 210. b.
συνοικίσαι θυγατέρα ἐπὶ 287. a.
συνοκλάζειν 239. b.
συνορᾶν 279. b.
συνουσία 734. a. 887. a.
συνεμβολαῖς 499. b.
συνεμβαίνειν 453. b.
σύνταγμα *militum* 58. b.
σύνταγμα *ſodalitium* 118. b.
συντάγματος 695. a. 338. b.
συντάξειν 338. b.
σύνταξις 598. a. 251. b.
σύνταξις *penſio* 38. b.
συντελοῦντες 337. b.
συντεταγμένως 197. a. 201. a.
σύντομος ἐπιστολὴ 280. b.
συντόμως ποιήσασθαι τὴν ἔφοδον 111. a.
σύντονον πάθος 748. a.
σύντονος 87. b. 280. b.
—— πορεία 225. b.
—— φυγὴ 65. b.
συντόνως 963. a.
—— ὁδεύειν 26. b. 212. b.
συντονώτερον 220. b. 361. b.
συνωθούμεναι 966. a.
συνωσθεὶς 295. b.
σύριγξ 151. a. 187. a.
συρρασσόντες 973. a.
συρραγεὶς 47. b.
συρρηγνυσθαι 83. b. 242. b. 321. b. 372. b.
συσκευασθεῖσα ἐπιβουλὴ 21. b.
συσκηνοῦν 293. a.
συσπειραθέντες 285. b.
σύστατος 377. a.
συστάδην 202. b.
—— μάχεσθαι 152. b. 193. b.
συστασιασταὶ 685. a.
συστραφέντες 577. a. 242. b.
συστραφῆναι 290. a.
συστρέφειν 879. a.
σφαγὰς γυμνῶν 876. a.
σφαγὴν ποιήσασθαι 862. a.
σφάγιον 399. b.
σφαλερὸς 300. a. 315. a.
σφαλεροὶ τόποι 947. a.
σφάλλεσθαι 255. b.
σφενδονᾷ 286. a.
σφετερίσασθαι 223. a.
σφῆνες 508. b.
σχεδιάζειν 118. b. 215. b.
σχετλιάζειν 287. a. 215. b. 428. b.
σχῆμα δουλείας 184. a.
σχοινία 465. a.
σχοινίον βοτρύων 592. a.
σχολαῖος 486. a. 411. b.
σῶστρα 115. a.
σωφρονεῖν *modeſte ſe gerere* 33. a.
σωφρονίζειν 193. b. *in Not.* 200. b. 243. b. 253. b. 272. b.
σωφρονικὸν 76. b.
σωφρονισμὸς 850. a. 148. b.
σωφρονιστὴς 858. a.

T.

Τάγμα 687. a. 733. a. 734. a.
τακτικὸς 668. a.
ταλαιπωρία 424. b.
ταλαιπωρούμενον 689. a.
ταλαντιαῖος 338. b.
ταλαιπωρεῖν 906. a.

ταμιεῖον 283.b.
ταμιεύειν 576.a.
ταμιεύεσθαι 234.b. 272.b.
ταμιευόμενοι 385.b. 406.b.
ταμιεύσασθαι 720.a.
τάξις 392.a. 36.b.
—— οἱ ἐπὶ τῆς τάξεως 593.a.
ταρσὸς 428.a.
τάχος· τὸ τάχος pro κατὰ τὸ τάχος 632.a.
τεθυμωμένος 93.b.
τέχνης 264.a.
τεκνῶσαι παῖδας 98.a.
τελαμὼν 155.a.
τέλειον 285.b.
—— ἀπολλύμενοι 188.a.
τελεσφορεῖσθαι 24.a. 183.a. 514.b.
τελεταὶ μυστηρίων 918.a.
τέλμα 637.a. 258.b.
τελματώδης 37.b.
τεμένισμα 240.a. 871.b.
τένοντες 235.a.
τένων 264.b.
τεράστιον 514.a.
—— θέαμα 539.a.
τερατεία 136.b.
τερατευσάμενος 122.b.
τερατεύεσθαι 381.b.
τερατουργία 107.a.
τερέβινθος 83.a.
τερπωλὴ 686.a.
τεχνῆεν 925.a.
τεχνιτεύειν 295.b.
τηγανίσας 384.a.
τηγανιστὸς 373.a. 383.a.
τήγανον 508.b.
τῆλις ἑφθὴ 241.b.
τημελεῖν 83.a.
τημελήσας 77.a.
τιάρα ὀρθὴ 962.a.
τίθεσθαι τὴν γνώμην 12.b.
τιθηνεῖν 499.a.
τιμᾷν 183.a. 832.a. 950.a.
τιμητὴς 422.b.
τιμαλφεῖν 950.a.
τίμιος αὐτῷ 833.a.
τιμωρήσων 55.b.
τιμωρία 183.a. 831.a. 291.b.
τιμωρία auxilium 676.a.
τιτάνῳ ὅμοιον 106.a.
τίτθη 183.a.
τοκεῖος 36.a.
τόνος 378.b. 422.b.
τονοῦν 122.b. 269.b. 368.b.
τόπαζος 151.a.
τορεία 424.a. 592.a. ter.
τορεύεσθαι 425.a.
τορνεῖν 264.b.
τρανῶς 342.a. 734.a.
τρανότερος 592.a.
τραυματίας 336.a.
τραχηλίζεσθαι 291.b.
τρίγλυφον 432.a.
τριγχὸς 9.b.
τριετίζων 32.a.
τρίστιχος 334.b.
τριστοιχεὶ 167.b.
τριστοιχία 154.a. 433.a.
τρίχωσις 47.a.
τρομερὸς 657.a.
τρόποι πονηροὶ 609.a.
τροφεῖον 135.b.
τροχαντῆρες 508.b.
τρύβλιον 168.a.
τρυχῖνες 271.a.

τυμβωρυχοῦντες 358.b.
τυραννεῖον 275.b. 330.b.
τυραννιῶν 301.b.
τυρσὸς 329.b.
τυφῶν 195.b.
τύχαι 899.a.
τυχαῖον 53.a.

Υ.

Ὑδρεία 227.b.
ὑλουργὸς 420.a.
ὑμνῶ 593.a.
ὑμνοῦντες θεὸν 372.a.
ὑμνῳδὸς 408.a.
ὕννις 324.a.
ὑπάγεσθαι 307.a. 401.a.
—— λόγοις 625.a.
ὑπαγορεύειν 128.a. 228.a.
ὑπαγόρευσις 835.a.
ὑπαίθριος 243.b.
ὕπαιθρον 7.a. 341.a. 427.a.
ὕπαιθροι εὐπραγίαι 110.b.
ὕπαιθρος αὐλίζεσθαι 50.a.
ὑπαίνιξις 580.a.
ὑπαντιάζειν 237.a. 619.a.
—— cum Accuſativo 33.a. 851.a. 268.b.
ὑπασπιστὴς 297.a.
ὕπατος τιμὴ 410.b.
ὑπαχθεὶς 297.a.
ὑπεκδόμενος 366.a.
ὑπενεγκαμένην 112.b.
ὑπέκθεσις 293.b.
ὑπεκλύειν 426.b.
ὑπεξίσασθαι 338.a.
ὑπερασπιστὴς 137.a. 155.a.
ὑπερασπίζων τινὸς 380.a.
ὑπερασπισμὸς 517.b.
ὑπερβασία 111.a.
ὑπερβιάζεσθαι 498.a.
ὑπερβολὴ 791.a.
ὑπερβολὴ dilatio 890.a.
—— ἀπολίποιεν 276.a.
ὑπέργηρως 281.a.
ὑπερδέξιος 856.a. 202.b. 306.b.
ὑπερδικεῖν 312.a.
ὑπὲρ ἑξακισχιλίους 830.a.
ὑπερευφραινόμενος 404.b.
ὑπερεύχεσθαι 556.a.
ὑπερέχειν αὐτῶν τὴν δεξιὰν 314.a.
ὑπερηφανεῖν 199.a. 316.a. 103.b.
ὑπερηφανεύειν 243.a.
ὑπερήφανος νόμων 236.a.
ὑπέρθεσις 16.b. 271.b.
ὑπέρθυρα 332.b.
ὑπεριδὼν πρὸς ὀργὴν 204.b.
ὑπερείσαντο 127.a.
ὑπερείσασθαι 352.b.
ὑπερκρατεῖν 336.a.
ὑπερκύψας 616.a.
ὑπερλαμπρύνεσθαι 163.b.
ὑπερμαχεῖν 190.a.
ὑπέρογκος 254.b. 255.b.
ὑπερόριον 249.a.
ὑπεροχεῖν 15.a.
ὑπεροχὴ 319.a. 472.a. 276.b.
ὑπερπαθεῖν 368.a. 376.b.
ὑπερπαίειν, unde ὑπερπεπαικότα 466.b.
ὑπερπετῆ 102.a.
ὑπερτείνειν ἐπιθυμίαν 212.a.
ὑπέρτερος 57.a. 323.a.
ὑπέρχεσθαι 290.a.
ὑπερῷον 14.b.
ὑπεσταλμένον 148.b.
ὑπευθύνους 367.a.
ὑπηρετικὸς 87.a.
ὑπιόντες 63.b.
ὑπνῶν 115.b.
ὑπόβασις 425.a.
ὑποβολὴ 26.b.
ὑποχάψειν ὀφθαλμοὺς 305.b.
—— ἐλπίδα 675.a.
ὑποδεέστερον 462.a.
ὑπόδειγμα 191.b.
ὑπόδικος 8.b.
ὑποδοχὴ 421.a. 949.a.
ὑποδραμεῖν καιροὺς 366.a.
ὑποδρομὴ καύματος 202.a.
ὑποδύεσθαι κίνδυνον 767.a.
ὑποδυόμενος 134.a.
ὑποδύσις 238.b.
ὑποδύτην 335.b.
ὑποζεύγνυμι 479.b.
ὑποθέσθαι 130.a.
ὑπόθεσις 602.a. 785.a. 803.a. 922.1.b. 119.b.
ὑποθῆναι 25.b.
ὑποθήκη 126.a. 293.a. 431.a. 676.a. 27.b.
—— θεοῦ 131.a.
ὑποθωπεύσας 459.a.
ὑποκαρὴς 126.b.
ὑποικουρεῖν 839.a.
ὑποκατακλίνεσθαι 947.a.
ὑποκηρυξάμενος 131.a.
ὑπολογισμὸς 771.a.
ὑπολῦσαι αὐτὸν 306.a.
ὑπομάζιος 382.b.
ὑπομενητὴν 845.a.
ὑπονήψαντες 337.b.
ὑπονοεῖν αὐτῶν 479.a.
ὑπονόμοις ὀρύγμασιν 329.a. 390.a.
ὑπόνομοι 292.a. 324.a. 326.a. 324.b.
ὑπόνομος adjective 329.a. 390.a.
ὑπόξυλος 137.a.
ὑπόπτερα 280.a.
ὑποπεπτηχότες 342.b.
ὑποπεπτωκότα 320.b.
ὑποπεπτωκότες 348.b.
ὑποπτήσσω 325.b.
ὑποσχόμενος 157.b.
ὑπόσπονδος 718.a. 196.b.
ὑποσπουδασθεὶς 937.a.
ὑπόστασις 872.a. 437.b.
ὑποστέλλεσθαι αἰδημόνως 112.b.
ὑποστέλλειν 266.b.
ὑποστέλλεσθαι 77.a. 26.b. 235.b. 245.b. 266.b.
ὑποστολὴ 179.b.
ὑποστράτηγος 250.a. 254.a.
ὑποσύρεσθαι, inde ὑποσυρόμενον 241.b.
ὑποτελεῖς βασιλείας 37.b.
ὑποτίμεσθαι 431.b.
—— τὸ φῶς 240.b.
ὑποτίμησις 5.a.
ὑποτοπασμοὶ 834.a.
ὑπότρομος 315.a.
ὑποτυχὼν 292.a.
ὕπουλος 341.a.
ὑπουργεῖν 41.a. 118.a. 845.a. 420.a. 431.b.
ὑπουργία 759.a. 802.a. 432.b.
ὑπουργοὶ εἰρήνης 162.b.
ὑποφθέγγεσθαι 221.b.
ὑποχείριος 323.a. 365.a. 25.b. 26.b.
ὑποχωρήσεις 155.a.
ὑπτιάζεσθαι 241.b. 334.b.

ὑπλήμενος 780.a.
ὑποτοπήσας 836.a.
ὑπώρεια 127.a.
ὑπώρειος 106.b.
ὕσπληγξ 227.b.
ὑστερίζειν 86.b.
ὑφαντὰ (τὰ) 124.a.
ὑφαντὴ 135.a.
ὑφ' ἓν 593.a.
ὑφηγημένων ἄλλων 181.a.
ὑφηγήσασθαι 181.b.
ὑφήγησις 581.a.
ὑφιστάμενοι 165.b.
ὑφίστασθαι 755.a.
ὕφορμος 772.a.

Φ.

Φαιδρωπὸν 50.a.
φάκελος 296.a.
φάλαγξ διαλυθεῖσα 195.a.
φανερεὶ τῶν τόπων 11.b.
φάντασμα 57.a. 292.a. 300.a.
φαραγγώδεις χωρίον 286.a.
φαραγγώδης τόπος 474.a.
φαρμακὸς 486.a.
φαρμάττειν, *inde* πεφαρμάχθαι 75.b.
φάρος 134.a. 442.a.
φάσματα 437.b.
φάτναι 419.a.
φατνώματα 423.a. 427.a.
φειδὼ 51.b.
—— ποιεῖσθαι 16.a.
φερνὴ 600.a.
φερόμενοι τὰ πρῶτα 472.a.
φέρω *cum Dativo* 316.a.
φερώνυμον 47.a. 167.b.
φεύγειν 470.b.
φημίζειν 112.b.
φθάνω 403.a.
—— λαβεῖν 2.a.
φθέγματα 353.b.
φθάσαι 397.a.
φθάσας 443.a.
φθάσαντες ληφθέντες 271.a.
φθείρεσθαι, *inde* ἐφθείροντο 302.b.
φθῆναι 495.a.
φλιὰ 432.a.
φιλαίτιος 120.a. 769.a.
φιλάνθρωπα 714.a.
φιλανθρωπία 377.a. 769.a.
φιλαρχία 677.a.
φίλαρχος 678.a.
φιλοδέσποτοι 277.b.
φιλόδουλοι 277.b.
φιλοζωεῖν 615.a. 246.b.
φιλοζωΐαν 652.a.
φιλοθεαμοσύνη 938.a.
φιλοκαλεῖν 222.a. 769.a. 229.b.
φιλοκάλως 586.a.
φιλονεικία 808.a.
φιλόνεικος 755.a. 756.a. 808.a.
φιλοστοργία 441.a. 748.a.
φιλόστοργον 567.a.
φιλόστοργος 394.a.
φιλοστόργως διακείμενοι 367.a.
—— ἔχειν 219.a.
φιλοτεχνεῖν, *unde* ἐφιλοτέχνησεν 423.a.
φιλοτέχνως 398.a. 439.a.
φιλοτησία 84.a.
φιλοτιμεῖσθαι 131.a. 162.a. 584.a.
φιλοτιμία 349.a. 585.a. 769.a.
φιλοτιμίαι νεανικαὶ 808.a.
φιλοτιμεῖν ἔργα 76.b.
φιλότιμον 106.b. *bis.*
φιλοφρονησάμενος 369.a. 104.b.
φιλοφρονεῖσθαι 319.a. 567.a. 168.b.
φιλοφρόνησις 651.a. 947.a. 74.b. 84.b. 120.b.
φιλοφρονούμενος 284.a. 447.a. 745.a. 133.b. 250.b.
φιλοφρόνως 213.a. 355.a. 441.a. 443.a. 483.a. 662.a.
—— ἀσπάζεσθαι 414.a.
φιλοφροσύνη 84.a. 925.a. 250.b.
φιλοχρηματία 661.a.
φίλτρον 327.a.
φιμούμενοι 318.b.
φιμοῦται 499.b.
φιμόω, *unde* πεφίμωτο 111.b.
φλεγμονὴ 111.b.
φλιὰ 303.a.
φλογοειδέστατος 202.a.
φλυαρήματα 478.b.
φόβοι 513.a.
φοινίζειν, *unde* πεφοινίχθαι 156.a.
φοινικοῦν 207.a.
φοιτᾶν εἰς συνουσίαν 183.a.
φολιδωτὸς 592.a.
φονᾶν 118.b. 242.b. 247.b.
φονικὸς 384.b.
φοράδην 938.a.
φόρτον 891.a. 158.b.
φορολογούσας γῆν 550.a.
φορολογεῖν 79.b.
φορολογεῖσθαι 132.b. 190.b.
φορτικὸς 353.a. 211.b.
φρατρίαι 110.a.
φρατρία 177.a. 269.a.
φρενοβλάβεια 125.b. 136.b. 158.b. 176.b. 397.b.
φρενήρης 388.a.
φρίκη 362.b. 376.b.
φρικωδέστατος 26.b.
φρόνημα 76.b.
—— βασιλικὸν 664.a.
φρονηματισθεὶς 496.a.
φρονηματισθέντες 293.a.
φρονήματος μεστὸς 133.b.
φροντίζειν *unde* ἐφρόντιζεν 658.a. 667.a.
φροῦδη 430.b.
φυγαδευσμὸς 304.b.
φυγαδεύειν 141.b.
φυγαδεύεσθαι 513.a. 625.a. 301.b.
φυλακὴ 174.a. 694.a.
φύλαρχοι 151.a.
φῦλον 678.a. 695.a.
φύρδην 924.a.
φύρειν 322.a. 102.b.
φύρειν δάκρυσι 13.b.
φωλεύειν 731.a.
φῶρας 115.b.
φωρᾶν 748.a.

X.

Χαλαρὸν 150.a.
χαλκεύω, *unde* κεχαλκευμένος 154.a.
χαλκούργημα 424.a.
χαμαίζηλοι 118.a.
χαμαιπετῆ 935.a.
χαράδρα 294.a. 235.b. *bis.*
χαραδρώδη 324.b.
χάρισμα 336.a. 754.a. 755.a. 84.b. 102.b. 103.b. 233.b.
χαρίσιον βιβλία 33.b.
χαριστήρια θύειν 125.a. 212.a. 472.b.
χαριστήριον θυσίαν 281.a.
χαριστήριον 312.a. 319.a.
χαριστηρίους εὐχὰς ποιεῖσθαι 497.a.
χάριν 937.a.
χάσμα λόγου 921.a.
χαυνωθεὶς 499.a.
χειμαδίζειν 884.a.
χειμάδιος 731.a. *bis.*
χειμάζεσθαι, *unde* ἐχειμάζετο 293.b.
χειμὼν 323.a.
χεὶρ μετὰ χεῖρας 402.a.
χειριζόμενος 655.a.
χειρὶς *unde* χειρίσι 144.a.
χειρίδωτος χιτὼν 384.a.
χειρωθεὶς 103.a.
χειροποίητος 425.b.
χειροτονεῖν 322.a. 635.a.
χειρουργεῖν 70.a.
χειρώσασθαι τοὺς πολεμίους 286.a.
χελιδόνιον 205.a.
χεῖμα 95.b.
χερμὰς 193.b. 233.b. 258.b.
χερνῆτες 355.a.
χερσεύειν 948.a.
χηρεύουσαι γυναῖκες 236.a.
χηρεύων 384.a.
χθαμαλὸν 324.b.
χθαμαλὸς 302.b. 338.b.
χθαμαλῶν 229.b.
χθαμαλώτερον 417.b.
χιλὸν 906.a.
χλαμὺς 267.a.
χλεύη 338.a.
χλιαίνεσθαι 299.b.
χόα 425.a.
χορηγὸς ἀγαθῶν 355.a.
χοῦν 42.a.
χρῆσαι 207.b.
χρεωλυτεῖν 905.a.
χρεὼν 411.a. 456.a. 468.a. 469.a.
χρεὼν *indecl.* 363.b.
χρεὼν *fatum* 87.b.
χρεῶσαι 184.a.
χρηματίζειν 551.a. 580.a. 199.b.
χρηματίζοντος ὑπ' αὐτῷ 637.a.
χρηματίζων τὰ δίκαια 454.a.
χρηματισάμενος 814.a.
χρηματίσας 665.a.
χρυσόλιθος 151.a.
χωννύειν 233.b.
χωννυτὸς 424.a. 451.a.
χωννύω 137.a. 97.b.
χωστὸς 417.b.

Ψ.

Ψαλίδες 773.a.
ψαλμὸς 372.a.
ψαύειν 424.b.
ψαφαρὰ 117.a.
ψαφαρὸν 118.a. 460.a.
ψευδοδοξεῖν 479.a.
ψευδοπολίχνιον 305.b.
ψηλαφηθεὶς 660.a.
ψίλωσις χρημάτων 861.a.
ψῆγμα 115.b.
ψυχορραγεῖν 37.a.

Ω.

Ὠθισμὸς 924.a. 184.b.
ὠκύμορα 553.a.
ὠμοφορεῖ 140.a.
ὠνούμενοι 286.a.
ὠτειλαὶ 890.a. 290.b.
ὠφέλεια 537.a. 936.a. 450.b.

INDEX TERTIUS, REGIONUM, URBIUM ET LOCORUM.

a. Tomum denotat *primum*, b. *ſecundum*; Literæ vero F. R. M. U. &c. Fluvium, Regionem, Montem, Urbem &c. denotant.

Abaris *v.* Avaris.
Abaris *m. al.* Abarim 255. a.
—— *U. Ægypti* 425. b.
Abela *al.* Abel, *U. Palæſt.* 461. a.
Abella *vid.* Abila.
Abellana 455. a.
Abelmachea *U. Palæſt.* 399. a.
Abeſarus 351. a.
Abila 176. b. 296. b.
—— *Peræa* U. *Palæſt.* 226. a. 261. a.
—— *in Plurali* 598. a.
—— *ad Jordanem* 226. a. 261. a.
—— *quæ Lyſaniæ fuerat* 943. a. 969. a.
Abrami habitatio, *vicus Damaſc. R.* 29. a.
Abranitis *alii*, Auranitis *R. Palæſt.* 774. a.
Abuma, *U. Palæſt.* [Ruma *S. Literis*] 910. a.
'Ἀκκαθῶν αὐλὼν *Palæſt. gens ſ. Vallis* 320. a.
Acaron 278. a.
Accaron (*U. Palæſt.*) 283. a. 312. a. 315. a. 474. a.
Acc [*quæ & Acco & Ptolemaïs*] 507. a.
Acedala, *U. Palæſt. pro* 'Ἀδασὰ 54. b.
Achabare 18. b.
—— Charabe *de eadem in* Gen. 18. b. in Not.
Achabarorum *petra Galil. ſup.* 208. b.
Achaja *R.* 123. b. 220. b.
Acra, *Templo Hieroſol. imminens* 621. a. 53. b. 327. b. 337. b.
Acrabatena 617. a.
Acrabatene, *toparchia* 174. b. 207. b. 216. b. 223. b.
Acrabatta 224. b.
Actipus 277. a.
Actium 103. b.
Adaſan, in Textu *Gen.* 'Ἀνδασαν 54. b.
Adaſi, 'Ἀδαζεν, *R. Palæſt.* Adaſa, 'Ἀδασὰ Macc. 626. a.
Adiabene *R. Aſſyriæ* 959. a. 963. a. 190. b. 203. b.
Adiabeni 957. a. 48. b. 328. b. 337. b. 355. b.
Addida, *U. Palæſt.* 651. a. 674. a.
'Ἀδιδεὶς 300. b.
Adora 659. a. 674. a.
Adoraim, *U. Palæſt.* 448. a.
Adoreon 56. b.
Adria, 'Ἀδρία, *Mare Adriaticum* 2. b.
Adullama 343. a.
Ægyptii 22. a. *ſeq.* 101. a. 102. a. 103. a. 106. a. 107. a. *&c.* 436. a. 510. a. 512. a.
Ægyptus, *deſcribitur R.* 23. a. 436. a. 309. b.
—— *dicta* Σιβωσις 447. b.
—— Μίσρη, Μεσραῖοι 22. a.
—— *ſitus* 309. b.
—— *magna pars Imperii Rom.* 190. b. 309. b.
Ælana, *urbs ſinûs Ægypt.* 437. a.
Æoles *olim* Eliſæi 21. a.
Æta, *C. Palæſt.* 302. a.
Æthiopes *R.* 22. a. *ſeq.* 103. a. 107. a. 510. a. 512. a. 189. b.
—— *ſinitimi Ægyptiis* 102. a.
—— *occidentales* 23. a.
Æthiopia *R.* 436. a. 438. a. 566. a. 309. b.
—— Æthiopicum *bellum* 23. a.
Afra, *urbs* 44. a.
Africa 22. a. 44. a.
Agaba, *U. Palæſt.* 678. a.
Agalla, *U. Arab.* 684. a.
'Ἀγορὰ ἀράβων, *Forum Arabicum* 204. b.
Agrippias, *olim* Anthedon, *U. Paleſtin.* 60. b. 64. b. 70. b. 108. b.
Agrippium *caſtellum* 106. b.
Ahion 455. a.
Ailath 502. a.
Ain v. Nain.
Aina 268. a.
Ainitæ 268. a.
Alani *R.* 421. b.
Albani 881. a.
Alexandri *monumentum Hieroſol.* 341. b.
Alexandria, *U. Ægypti* 436. a. 585. a. 593. a. 601. a. 602. a. 603. a. 604. a. 608. a. 638. a. 639. a. 643. a. 726. a. 923. a. 960. a. 38. b. 182. b. 199. b. 220. b. 225. b. 309. b. 312. b. 316. b. 405. b. 409. b. 412. b. 432. b. 433. b.
Alexandrini 944. a.
Alexandriæ *portus* 309. b.
Alexandrina *palus* 258. b.
Alexandrinorum *palus vel* Alexandrium, *arx C. Palæſt.* 687. a. 691. a. 692. a. 731. a. 757. a. 785. a. 822. a. 66. b. 70. b. *ter.* 71. b. 92. b.
Alizæi *v.* Eliſæi.
Alpes *M.* 188. b.
Alurus, *vicus* 303. b.
Amalacitæ 122. a. 495. a.
Amalacitis, *R. Idumææ* 68. a.
Amanus *m.* 20. a. 22. a.
Amatha *pl. U. Palæſt. ad Jordan.* 520. a. 858. a.
Amathæi 278. a.
Amathe, *poſtea* Epiphania, *U. Phœnic.* 23. a. 189. a. 278. a. *in Notis.* 376. a. 436. a.
Amethine, *U. Phœn.* 23. a. *vid.* Amathe.
Amathitis, *regio* 650. a.
Amathuns, *vel* Amathus *caſtellum ad Jordanem* 669. a. 672. a. 692. a. 60. b. 71. b.
Amerytha *vid.* Mero, *vicus Galilææ ſuper.* 18. b. *in Not.*
—— *eadem dicta videtur* Μηρὼ & Μηρὼθ 18. b. 208. b.
Ammanitæ, *R. Syriæ Cœl.* 35. a. 297. a. *bis.* 320. a. 323. a. 328. a. 565. a. 618. a.
Ammanitis, *regio* 298. a. 549. a.
Ammata, *U. Palæſt.* 364. a.
Ammaus, U. *Galil.* 873. a. 79. b. 207. b. 224. b. 264. b.
Amoræa 260. a. 298. a.
Amoritis, *R. Palæſt.* 209. a. 224. a.
Amorrhæi 24. a. 210. a. 211. a.
Ampheca v. Apheca.
Amygdalum *ſtagnum prope Hieroſol. ſcil.* Κολυμβήθρα 355. b.
Anani *monumentum* 358. b.
Anathoth, *Urbs Palæſt.* 524. a.
Anna v. Aina.
Anoche *urbs* 10. a.
Anthedon, *U. Palæſt.* 670. a. 674. a. 691. a. 761. a. 60. b. 70. b. 197. b.
—— *maritima* 104. b. 108. b.
—— 'Ἀγριππίας *dicta* 60. b. 108. b.
Antiochi *pharanx* vel *vallis* 674. a. 62. b.
Antiochia ad Daphnen, ſcil. ἐπὶ Δάφνῃ 829. a.
—— πρὸς Δαφνίων 82. b.
—— Mygdonia, *quæ & Niſibis* 962. a.

INDEX TERTIUS,

Antiochia *Syriæ Metropolis* 221.b.
—— *Syriæ inferioris Metropolis* 596.a.
—— *Regia Syrorum* 841.a.
Antiochiæ *Platea* 20. *ſtadiorum Marmorea, ſtrata ab Herode* 109.b.
Antiochia *Syriæ* 622.a. 623.a. 624.a. 634.a. 640.a. 643.a. 644.a. 149.b. 169.b. 170.b. 175.b. 180.b. 200.b. 311.b.
Antiocheni 642.a. 645.a. 653.a. 673.a. 721.a. 199.b. 407.b.
Antipatris παράλιος, *U. Phœnic. Montibus proxima* 674.a. 61.b. 202.b. 206.b. 297.b.
Antonia, *turris Paleſt.* 768.a. 781.a. 880.a. 64.b. 105.b. 328.b.
—— Βάρις *prius dicta* 664.a. 58.b. 64.b.
—— *in Aquilonari tractu Templi* 64.b. 105.b. 184.b. 191.b. 194.b. 330.b. 336.b.
Anuath, *vicus Paleſt. dictus* Βορκαῖος 224.b.
Apamenſes 199.b.
Apamia, *U. Syriæ* 656.a. 715.a. 78.b. 99.b.
Apamiæ *arx* 686.a.
Apheca, *U. Paleſt.* 308.a. 465.a.
Apheci *vel* Aphæci *Turris* 202.b.
Apherima, *U. Paleſt.* 644.a.
Aphra *vel* Afra *urbs* 44.a.
Aphtha, *vicus Judææ* 275.b.
Apobaterion 16.a.
Apollinis *fanum Gazæ* 670.a.
—— *templum Romæ* 860.a.
Apollonia, *U. Phœnic.* 674.a. 70.b.
Aquileja, *U. Illyrici* 793.a.
Arabes *proxime Æthiopiam* 71.a. 208.a. 292.a. 294.a. 484.a. 607.a. *bis.* 619.a. 670.a. 674.a. 683.a. 155.b. *bis.*
Arabia *Judææ confinis* 684.a.
Arabia *R.* 108.a. 225.a. 276.a. 60.b. 329.b.
Aradii 721.a.
Aradus *inſul.* 23.a.
—— *urbs Phœnic.* 671.a.
Aramæi *v. Syriæ* 24.a.
Aramatha (*vel* Rabatha, *vel* Ramoth) *Metropolis Ammanit.* 316.a. 378.a. 379.a. 467.a. 469.a. 485.a.
Araſamus 401.a.
Araſca *templum* 513.a.
Arbela *M. U. Galil.* 627.a.
—— *vicus* 731.a. 29.b. 92.b.
Arbelorum *ſpelunca* 18.b.
Arcades *R.* 440.b.
Arcæa *R.* 411.b.
Arce, *quæ &* Actipus 277.a. 278.a. 418.a. 778.a.
—— *in Arabia, poſtea* Petra 108.a.
—— *in Libano* 23.a.
—— *maritima* 418.a.
Archelais, *R. Paleſt.* 865.a.
Areceme, *Græcis* Petra *U. Arabiæ* 223.a.
Arethuſa, *U. Syriæ* 690.a. 69.b.
Argos, *U. Græciæ* 447.b.
Argyre *pro* Ἀγκύρη, *U. Galat.* 800.a.
Aria 25.a.
Arimanus *i.e.* Ramoth, *U. Galil.* 225.a.
Arithæi, *R. Phœnic.* 278.a.
Armatha *U. Paleſt. vid.* Rhamatha *vel* Ramoth.
Armenia *R.* 15.a. 16.a. 24.a. 677.a. 405.b. 422.b.
—— *minor* 949.a.
Armenii 677.a.
Arnon, *fl.* 209.a.
Arpha, *vicus Galil.* 224.b.
Arphaxatæi *Chaldæi* 24.a.
Arſamus, *arx Arab.* 963.a.
Arſane, *vel* Tharſa *urbs Paleſt.* 456.a. *in Not.*
Arucæi, *R. Phœn.* 278.a.
Aruma *v.* Abuma.
Arura *locus* 344.a.
Arus, *vicus Judææ* 155.b.
Aſamon, *M. Galil.* 202.b.
Aſcalon, *U. Paleſt.* 276.a. 283.a. 312.a. 336.a. 602.a. 646.a. 650.a. 696.a. 799.a. 809.a. 863.a. 73.b. 197.b. 313.b.
—— *Ejus ſitus, antiquitas* 220.b.
Aſcalonitæ *Palæſtini* 311.a. 312.a. 602.a. 646.a. 109.b. 198.b.
Aſchanaxi *R.* Ῥηγῖνες 21.a.
Aſia *R.* 30.a. 547.a. 596.a. 703.a. 785.a. 82.b.
—— *inferior Euphrate* 614.a.
Aſiæ *Commune* 800.a.
Aſiongaber, *U. ad mare Rub.* 437.a.
Aſochis *U. Galil.* 667.a. 20.b. 22.b. 59.b.
Aſophως, *U. Galil.* 668.a.
Aſor, *campus Galil.* 501.a. 648.a.
Aſorus, *U. Regia*, Chaſan 291.a. 292.a.
Aſphaltitis, *lacus Galilææ* 31.a. 473.a. 258.b. 296.b. 297.b.
—— *Hieroſolymis diſtans* 300. *ſtadiis* 756.a.
—— *proprietas ejus* 299.b.
Ἀσφαλτοφόρος λίμνη 845.a.
Aſphar, *lacus Paleſt.* 632.a.
Aſſyrii *R.* 24.a. 30.a. 501.a. 503.a. 505.a. 507.a. 49.b.
—— *de Palæſtinis* 348.b.
—— *eorum ſubverſio* 514.a.
—— *unde?* 24.a.
Aſtabari *poſtea* Sabbathoni, *R. Arab.* 22.a.
Aſtaborus, *fl. Æthiopiæ* 103.a.
Aſtapus, *fl. Æthiopiæ* 103.a.
Aſtartes *fanum* 359.a.
Athenæ, *U. Græciæ* 92.b.
Athenienſes, Ἀθηναῖοι 698.a. 109.b.
Athone, *U. Arab.* 684.a.
Atlanticum *pelagus* 189.b.
Avaris *Urbs Ægyptia* 425.b.
Aulon ἀνεκαθῶν *Vallis Jud.* 320.b.
—— *Urbs vallis Jerichuntis* 798.a. 108.b.
Auranitis, *R. Paleſt.* 862.a. 105.b. 193.b.
Auza, Ἀυζάτη, 458.a.
Aza, *m. Paleſt.* 628.a.
Azara, *U. Paleſt. v.* Jeſraëla 485.a. *in Not.*
Azeca 333.a. 448.a.
Azeco, Ἀζηκώ, *U. Paleſt.* 333.a. *in Not.*
Azora 501.a.
Azorus *U. Paleſt.* 435.a.
Azotus, *U. Paleſt.* 276.a. 283. 312.a. 863.a. 69.b.
Azotii, Ἀζώτιοι 311.a. 312.a.

B.

Baaras, *vallis Galilææ* 417.b.
Babel 19.a.
Babylon 19.a.
Babylon *Ægypti, olim* Letopolis 111.a.
—— *urbs Chaldæorum* 19.a. 435.a.
—— *reſtaurata à Nabuchodonozore* 537.a.
Babylonia 19.a. 537.a.
Babylonii 23.a. 514.a. 520.a. 333.b. 414.b.
—— *Judæi in Batanea* 6.b. 17.b.
Baca, *vicus Galil.* 223.b.
Bachures 391.a.
Bactriani *R.* 25.a.
Bactrorum *fines* 964.a.
Bæthora 205.b.
Bæthoro, *U. Paleſt.* 174.b.
Bæthorus *vel* Bæthoron 202.b. 203.b.
Bajæ, *U. Italiæ* 898.a.
Balaneotæ, *U.* 109.b.
Baleth, *U. Paleſt.* 435.a.
Baris, *m. Armeniæ* 16.a.
Baris *vid.* Antonia.
Barſube, *U. Paleſt.* 315.a.
Baſca, *U. Paleſt.* 654.a.
Baſelus, *torrens* 357.a.
Batanæa *R. Paleſt.* 491.a. 774.a. 882.a. 969.a. 6.b. 17.b. 157.b. 199.b. 224.b.

Ba-

Batanæa *toparchia* 829. a.
Batanæi 193. b.
Bataneas 225. a. *in Not.*
Batanias 225. a. *in Text.*
Bathechor 381. b. *in Not. v.* Bethezob. *Fluvius.* Chryſoſtomus *de eodem loco* Βαθεζώ.
Bathſame, *vicus Judææ* 313. a. *in Not.*
Bahyra *vicus Paleſt.* 829. a.
Bauris 388. a.
Bedriacum 304. b.
Beleus, *vel* Bellius *Fluvius* 169. b.
Belſephon, *urbs tribûs Ephraimiticæ* 111. a. 384. a.
Belus, *fl.* 169. b. *in Not.*
Bemeſelis *U. Judææ* 61. b.
Berenice *U. ante* Ἀπογγάβας *U. ad Mare Rubrum* 437. a.
Berœa, *Urbs Syriæ* 623. a.
Berotha, *U. Galil. ſup.* 273. a.
Berſabe *Urbs Galil. infer.* 223. b.
Berſabee 208. b. 461. a. 491. a. 208. b.
Berſobe 18. b.
Berſubæ *U. Judææ* 36. a.
Berytii 949. a. 154 b.
Berytus, *U. Phœniciæ* 817. a. 819. a. 820. a. 5. b. 310. b. 411. b.
—— *Colonia Romana* 406. b.
Beſara *U. Paleſt. alias* Beſira 366. a. *in Not.* 11. b. 12. b.
—— *xx. ſtadiis ab Hebrone* 366. a.
Beſaron, *U. Galil.* 366. a. *in Not.*
Besbius, *M. Veſuvius* 970. a.
Beſemoth 296. b.
Beſira *vid.* Beſara.
Betachora *U. Judææ* 435. a. *in Not.*
Betaris, *R. Idum.* 297. b.
Betchora 435. a.
Bethalaga 634. a.
Betharamathus, *U. Judææ* 154. b.
Betharamptha *alias* Julias, *U. Galilææ* 154. b. *in Not.* 872. a.
Bethela, *U. Judææ, al.* Bethele 276. a. 283. a. 286. a. 315. a. 318. a. 324. a. 445. a. 453. a. 304. b.
Bethelus *f.* Bethela 633. a. *in Not.*
Βαθήλη *f.* Βεθήλη 318. a. *in Not.*
Bethella, *U. Judææ* 633. a.
Bethennabris *vic. Judææ* 295. b.
Bethezob 381. b.
Bethleem, *U. Judææ* 305. a. 341. a. 402. a. 448. a.
Bethleema 299. a. 305. a.
Bethleemes *Toparchia*, *Rufin.* Bethleem 305. a. *in Not.* 418. a.
Bethlema 284. a. 299. a. *in Not.*
Bethleme 364. a.
Bethleptephorum *toparchia Palæſtinæ* 297. b.
Bethmaa 7. b.
Bethmaüs, *vicus Galil.* 76. b.
Bethoma, *U. Paleſt.* 672. a.
Bethora 273. a. 205. b.
Bethoron *vel* Bethores, *U. Paleſt.* 626. a. 632. a. 205. b. *in Not.*
Bethſa, *vel* Bæthſã, *U. Paleſt.* poſtea Σκυθόπολις 651. a. *in Not. lege* Bethſane 359. a. 661. a. *in Not.*
Bethſaïda *dicta* Julias *à Julia Auguſti*, *U. Judææ* 872. a.
Bethſame *vicus Judææ* 313. a. *vid.* Bathſame.
Bethſamitæ 313. a.
Bethſana, *vel* Bethſane, i. e. Scythopolis 277. a. 359. a. 620. a. 651. a.
Bethſemara, *R. Paleſtin.* 495. a.
Betſetha, *vel* Bezetha, *vel* Bethzetho *ingreſſus Hieroſolymis* 184. b. *vid. Not.* 627. a. 336. b.
—— Berzetho *corr.* 627. a. *in Not.*
Betszetho 625. a.
—— *Bethſô locus Hieroſol.* 327. b.
Bethſur, *U. Judææ* 448 a.
Bethſura 617. a. 618. a. *in Not.* 622. a. *bis.* 635. a. 647. a. 53. b.
Bethzacharia, *Fauces Ithuræa* 622. a. 53. b.
Bettæa, *U. Paleſt.* 376. a.
Bezeca 282. a.
Bezedel, *vicus* 221. b.
Bezetha 203. b. 328. b. *bis.*
Bienna, *U. Galliæ* 866. a. 159. b.
Bithienes *Toparchia*, *Rufin.* Bethleem 418. a. *in Not.*
Bithynia *R.* 719. a. 82. b.
Bochura, *U. Judææ* 391. a. *in Not.*
Bochures *v.* Bachures.
Borceos, *vicus Judææ*, *ante* Anuath 224. b.
Βόρειον κλίμα, *Aquilonaris tractus* 152. b.
Borſippeni 452. b.
Borſippus, *U. Chald.* 452. b.
Boſcethi, *U. Judææ* 516. a.
Boſor 225. a. *in Not.*
Boſora, *U. Galaden.* 225. a.
Boſorrha, *Galadit.* 618. a.
Boſos 618. a. *in Not.*
Boſporus *Thracius* 786. a.
Boſporani 188. b.
Botrys, *U. Phœn.* 458. a.
Britanni 189. b. 392. b.
Britannia *R. ſeu Inſula* 219. b.
Brixellum, *U. Galliæ Ciſalp.* 304. b.
Brunduſium, Βρεντέσιον, *U. Italiæ* 727. a. 88. b.
Bubaſtis, *Caſt. Ægypti* 638. a.
Bubaſtita, *fl.* 445. b.
Byblus, *U. Phœnic.* 171. b.
Byzantium, *U. Thraciæ* 786. a.

C.

CAbrothaba, *U. deſerti* 188. a.
Cædeſa *v.* Cedeſa.
Cæle-Syria, *vid.* Cœle-Syria.
Cæna 347. a.
Cænopolis, *U. Judææ* 204. b.
—— *inferior* 358. b.
Cæron *R. Adiabenorum, ubi Arcæ reliquiæ ſervatæ, alias* Carrôn. 958. a. *in Not.*
Caſarea 785. a. 973. a. 6. b.
Cæſarea *Auguſta* 797. a.
Cæſarea 250. b.
—— *maritima* παράλιος 250. b. 252. b.
—— ἐπὶ τῇ θαλάσσῃ 405. b. *bis.*
—— Σεβαστὴ *eadem* 797. a.
—— *maxima Judææ civitas* 250. b.
Cæſarea *ad Paneadem*, Καισάρεια Πανιὰς, *vel Philippi ad Jordanem ſita, à Philippo Tetrarcha reſtaurata* 872. a. 166. b.
Cæſarea *Philippi* 977. a. 8. b. 252. b. 405. b.
Cæſarea, *U. Paleſt.* antea *Turris Stratonis*, *ab Herode reſtaurata* 665. a. 772. a. 773. a. 790. a. 58. b. 106. b. 313. b.
Cæſareæ *agones ab Herode celebrati* 797. a.
Cæſareenſis *portus* 107. b.
Cæſarium *caſtellum* 106. b.
Callirrhoë, *locus Thermarum ultra Jordanem* 845. a. 140. b.
Callirrhoënſes *Thermæ* 845. a.
Camon, *U. Galaden.* 297. a.
Campania, *R. Italiæ* 898. a. 915. a.
Campus *ſimpliciter* 614. a.
—— *magnus* 277. a. 418. a. 620. a. 768. a. 20. b. 223. b.
—— *ejus ſitus* 298. b.
—— *Paleſt. ubi Antipatris ab Herode condita* 798. a.
—— regius *Canan.* 32. a.
Cana, *U. Cœle-Syriæ* 751. a. 36. b. 62. b.
—— *vicus* 674. a. 9. b. 96. b.
Canatha, *R. Syr.* 751. a. *in Not.*

Ca-

Canatha, *urbs Cœle-Syriæ* 100. b.
Cantabri, *Hiſpani R.* 189. b.
Capernaum *v.* Capharnaum.
Capharaba 18. b. *in Not.*
Capharabis 305. b.
Caphareccho 18. b. 208. b.
Capharnaum 258. b.
Capharſaba *vid. & Campus Palæſt.* 798. a.
Capharſalama, *vicus Judææ* 625. a.
Capharteramin 505. b. *in Not.*
Caphartoba, *R. Idum.* 297. b.
Caphethra 305. b.
Capitolium 789. a. 312. b.
Cappadoces, *R. olim* Moſocheni 21. a. 791. a. 809. a. 814. a.
Cappadocia *R.* 786. a. 816. a. 188. b. 311. b. 405. b.
Capreæ *Ital.* 888. a. 890. a.
Carchabeſan, *U. Syr. ad Euphratem* 520 a.
Carchameſa *vid.* Charchameſa.
Caria *R.* 578. a.
Cariathiarim, *U. Palæſt.* 313. a.
Cariathiarimitæ, *U. Palæſt.* 271. a.
Carmelus *M. Palæſt.* 277. a. 418. a. 460. a. 675. a. 722. a. 83. b.
—— *Mons, prius Galilæorum, nunc Tyriorum* 222. b.
—— Καρμήλιον ὄρος 459. a.
Carnaim 619 a.
Carræ, *ubi ſervantur arcæ Noëi reliquiæ* 958. a.
Carthaginienſes 189. b. 392. b.
Carthago, *U. Africæ* 627. a. 469 b.
—— *quando condita* 448. b. 449. b.
Caſii *Jovis templum* 313. b.
Caſpiæ *portæ* 881. a.
Caſtra 391. a. 392. a. 397. a. 411. a. *v.* Manalis.
—— Dei, *locus* 56. a.
—— Judæorum 696 a. 74. b.
Cedeſa *ſuperior. Galil.* 273. a 647. a.
—— Tyriorum, *U. Phœnic.* 197. b.
Cedeſe *U. Nephthalid.* 278. a. eadem cum *Cedeſa* mox ſupra.
Cedron *Torrens Judææ* 416. a. 321. b. 337. b. 358. b.
Cedronis *vallis* 490. a. 328. b.
Celenderis *U. Ciliciæ* 836. a. 48. b.
Celtica legio *R.* 927. a.
Cepharnome *vicus Galil.* 37. b.
Cepheritæ 271. a.
Chabalon, *R. Phœnic.* 434. a.
Chabara 18. b. *in Not.*
—— Acharaborum *vel* Chabarorum *petra* 208. b. *& in Not.*
Chabarzaba 674. a.
Chabolo, *vicus* 21. b.
—— *in Ptolemaïdis finibus* 20. b. *ſeq.*
Chabro 30. a.
Chabulon 22. b. *in Not.* 222. b. *in Not.*
Chabylone, *U. Galil.* 222. b. *in Not.*
Chalcidica 420. b.
Chalcis, *U Phœnic.* 686. a. 944. a.
—— *ſub Libano* 696. a. 73. b.
Chaldæi *R.* 24. a. 27. a. 28. a. 29. a.
—— *Judæorum principes* 444. b.
Chaldaïca 513. a. 536. a.
Chananæa *R.* 22. a. 28. a. 50. a.
—— *ejus fines antiqui* 497. a.
—— *a Sidone ad Ægyptum* 33. a.
Chananæi 32. a. 50. a.
Charchameſa 520. a.
Charra, *urbs* 45. a. 51. a.
Chaſphoma, *U. Galadit.* 619. a.
Chebron 42. a. 47. a. 59. a 66. a. 96. a. 190. a. 278. a. 283. a. 363. a. 364. a. 366. a. 368. a. 387. a. 448. a. 620. a. 303. b.
—— *Urbs antiquiſſima, prope Hieroſolymam* 305. b.
Chephthorimi 23. a.
Cheſlœmi 23. a.
Chethim, *U. Cypri* 21. a.
Chethima, *inſ. Cyprus* 21. a.
Chettæi, *U. Palæſt.* 24. a.
Chidonis, *area Judææ* 372. a.
Chii 787. a.
Chius *Inſul.* 786. a.
Choramus *v.* Bauris.
Choramus, *U. Palæſt. Gelenio* Bachora 388. a. *in Not. conſ.* 391. a. *in Not.*
Chuſæi *Æthiopes* 22. a.
Chutha, *regio Perſidis* 507. a.
Chuthæi *poſtea Samaritani* 507. a. 549. a. 556. a. 578. a. 659. a.
—— *Samaritæ, vel de Samaritanis* 556. a. 56. b.
Chuthia 556. a.
Chuthus, *Fluvius Perſidos* 507. a.
—— *locus* 506. a.
Cicerum *domus* 358. b.
Cilices *R.* 672. a. 60. b. 188. b.
Cilicia 21. a. 497. a. 671. a. 69. b. 422. b.
Cilicum *vallis* 675. a.
Cilla, *R. Palæſt.* 346. a.
Cillani, *R. Palæſt.* 346. a.
Cillitæ 347. a.
Citium 21. a.
Cittæi 507. a.
Κλαυθμῶνες, *Sylva fletûs dicta Palæſt.* 372. a.
Cnidus, *Inſul.* 671. a.
Cœle-Syria 532. a. 669. a.
Coï 669 a.
Colchi 188. b. 453. b.
Colles, *quibus urbs inædificata erat* 327. b.
Coluber 424. b.
Commagena *Syriæ* 943. a. 420. b.
Convallis *benedictionis Judææ* 474. a.
Coos 786. a.
Cophene, *fl. Indiæ* 25. a.
Coptos, *U. Ægypti* 309. b.
Corduba, *Iberiæ* 917. a.
Cordyæi *montes Armeniæ* 16. a.
Corea 297 b.
Coreæ, *U. Judææ* 691. a. 66. b.
Corinthiaci *operis*, Κορινθίως 432. a.
Corinthium *æs* 332. b.
Corræa 315. a.
Cos, *Inſ. Maris Ægæi* 694. a. 786. a.
Cous 814. a. 109. b.
Cremona, *U. Galliæ* 311. b.
Creta *R.* 158. b.
Cretenſes 483. b.
Cteſiphon, *U. Perſidis* 875. a. 913. a.
Cyanei *ſcopuli* 786. a.
Cydiſa, *U. Palæſt.* 501. a.
Cydœſſa, *Tyriorum vicus* 271. b.
Cypros *caſtellum* 106. b. 108. b.
—— *turris* 798. a.
Cyprus, *olim* Chethima 21. a.
Cyprus *R.* 864. a.
Cyprii 796. a.
Cyrenaïca *vicina & pars olim Ægyptiaci imperii* 695. a.
Cyrene, *U. Libyæ* 694. a. 38. b.
Cyrenenſes 801. a. 189. b.
—— *genere Lacedæmonii* 189. b.
Cyzicus, *U. ad Helleſpont.* 660. a.
Cyzicenus 660. a.

D.

DAæ *vel* Dahæ 964. a. *vid. infr.*
Dabaritta 210. b. *in Not.*
—— *vicus Galilææ* 29. b.
Dabaritenorum *vicus* 210. b.
Dabariteni 12. b.

Dacæ *R.* 882. a. *in Notis.* 188. b.
Dagon, *arx Palæſt.* 55. b.
Dahæ *vel* Dahi *R.* 881. a. 964. a. *vid. ſupra.*
Dalmatæ 188. b.
Dalmatia *R. ibid.*
Damaſcus, *Urbs Syriæ* 277. a. 375. a. 502. a. 673. a. 674. a. 77. b. 99. b.
—— *media inter Palæſtinam & Syriam Cœlen.* 24. a.
Damaſceni 455. a. 502. a. 503. a. 674. a. 774. a.
Damaſcenorum *& Sidoniorum* (*de finibus*) *Diſceptatio* 887. a.
Dan *vel* Dane, *Urbs Palæſtinæ apud fontes Jordanis.* 445. a. 455. a.
Danitæ *vel* Δανῖτις φυλὴ 278. a. 288. a.
Danus, *fons Jordanis* 31. a.
Daphne 721. a.
—— *Antiochiæ ſuburb. vel ad Antiochiam* 82. b. 95. b. 263. b.
Dathema, *arx Palæſt.* 618. a.
Decapolis *Galilææ* 253. b.
—— *Syriæ* 31. b.
Dei facies, *locus* 57. a.
Delium, *U. Syriæ* 687. a.
Delos *Inſul.* 705. a.
Delphicæ *menſæ* 136. a.
Delta, *R. Ægypti* 696. a. 74. b. 200. b.
Dia, *U. Syriæ* 674. a. *in Not.* 63. b. *in Not.*
Dianæ *templum* 621. a.
Dicæarchia, *Puteoli*, *URBS CAMPANIÆ* 898. a. 915. a. 2. b. 158. b.
Diglath, *Fl. Tigris* 7. a.
Dios *vel* Dion, *U. Macedoniæ* 581. a.
Dios, Dion *vel* Dium, *U. Syriæ* 674. a. 690. a.
Dioſpolis *U. Arab.* 63. b. 100. b.
Δακῶν ἀγορὰ 204. b.
Dora 277. a. 690. a. 691. a. 69. b.
—— *U. Phœnic. in Sing.* 655. a.
—— *in Plurali* 277. a. 278. a. 4. b. 55. b. 106. b.
—— *ejus ſitus* 106. b.
Dorcon *vel* Dorcos, *Urbs Idumææ* 56. b. *in Not.* 70. b. *in Not.*
Dorienſes *vel* Δωριεῖς 136. a.
Doritæ *vel* Dorienſes, *in Syria* 946. a.
Dothaim, *U. Palæſt.* 479. a.
Druſium, *Turris Cæſareæ* 107. b.
Druſus, *turris* 773. a.
Drymi 722. a.
Drymus 83. b.

E.

ECbatana Μηδικὰ 542. a. 557. a. 6. b.
—— *male pro* Bathyra 6. b. *in Notis.*
Ecdippa 277. a. *in Notis.*
Ecdippon, *Caſt. ad mare* 84. b.
Ecron *vid.* Acaron.
Eilane, *U. Judææ ad Mare Rubrum* 437. a. *in Notis.*
Eipan, *U. Judææ Ipan* 448. a. *in Notis.*
Eléi *R.* 109. b.
Ἐλαιῶν ὄρος *Mons Oliveti* 972. a. 177. b. 378. b.
Elamæi 24. a.
Elephantine, *U. Ægypti* 309. b.
Elath, *U. ad Mare Rubrum* 502. a. *in Notis. alias* Ailath.
Elii, Elei, *R.* 109. b.
Eleüſa, *U. Ciliciæ* 796. a. 816. a.
Eleutherus, *fl. Syriæ* 642. a. 650. a. 749. a. 99. b.
Elis 118. a.
Eliſæi 21. a.
Elom, *U. Judææ* 448. a.
Elymaïs *regio* 620. a.
Elymæi, *R. Mediæ* 24. a. *in Notis.*
—— *Perſarum* Ἀρχηγίται *ibid.*
Emaüs, *U. Judææ* 632. a. 716. a. 859. a. *alias* Emmaüs.
Emeſa 420. b. *vid.* Emeſi.
Emeſi, *U. Syriæ* 885. a. 949. a. 969. a.
Ἐμίσων 971. a.
Emeſes 420. b.
Emmaüs *vid.* Emaüs.
Emphræi 619. a. *in Notis. alias* Ephronitæ.
Ephron, *U. Palæſt.* Ἐφρὼν (1. *Maccab.* v. 46.) 619. a. *in Notis.*
Enemimi 23. a.
Engaddæ 224. b.
Engadde 473. a.
Engaddi, *U. prope Aſphaltitem Lacum* 473. a.
Engedene 348. a.
Engedeni *corr. pro* Engadeni 348. a. *in Notis.*
Eniochi *alias* Heniochi 188. b.
Epheſus, *U. Aſiæ Min.* 786. a.
Epheſii 715. a. 801. a.
Ephraïm, *U. Palæſt.* 304. b.
Ephran, *U. Palæſt. Gedeonis Patria* 294. a.
Ephratanus *ager in Meſopotamia* 58. a.
Ephron 619. a.
Epiphania, *i. e.* Amathe, *U. Phœnic.* 23. a.
Erebinthorum *αcos* 358. b.
Eremia (Ἐρημία) *inter Ægyptum & Syriam* 316. b.
Ἔρημος *de eadem* 412. b.
Eremus *prope Hieroſol.* 632. a. 393. b.
Eroge. *vicus prope Hieroſ.* 499. a.
Eſcon 48. a.
Eſebonitis *al.* Eſthmonitis 768. a.
Eſermoth 188. a.
Eſſa, *U. Syriæ* 674. a.
Eſſæi, *Judæi* 776. a. *ſeq.* 866. a. 58. b.
Eſſebon, *U. Palæſt.* 675. a.
Eſſebonitis 607. a.
Eſſeni 777. a. 870. a. 871. a.
Eſſenorum *porta* 327. b.
Eſthmonitis, *C. Peręæ* 768. a. *in Notis.*
Etame *al.* Eita 448. a.
Ethan 440. a.
Etta, *U. Judææ* 440. a. *in Notis.*
Euæus, *U. Palæſt.* 24. a.
Eudæi, *U. Palæſt.* 24. a.
Evilæi, *R. Getul.* 22. a.
Eukeos *Phœn. Euchei* Rufino 434. a.
Euphrates *Fl.* 7. a. 24. a. 393. b.
Europa *R.* 20. a. 308. b.
Euxinus *pontus* 498. a.

F.

FOrum *Arabicum* 204. b.
Fullonis *monumentum*, *Hieroſolymis* 328. b.

G.

GAba, *U. Benjamit.* 284. a. 286. a. 324. a. 456. a. 197. b. 222. b.
Γαβῶν πόλις 11. b.
Γαβὰν πόλιν *ibid.*
Gabaëni 285. a.
Gabala *al.* Gabala 768. a.
Gabala, *U. Galil.* 979. a.
Gabalitæ 495. a.
Gabao, *U. Judææ* 363. a. 202. b. 205. b.
Gabaon, *vicus Judææ* 325. a. 398. a.
Gabaone, *U. Judææ*; *Gelenio* Gabaothene 456. a. *in Notis.*

Gabaonitæ, *prope Hieroſ.* 270. a. 271. a. 273. a. 400. a.
Gabara, *U. Galil.* 12. b. 29. b.
—— *quot ſtadiis à Sogana* 25. b.
Gabaraganæi, *U. Galil.* 5. b. *in Notis.*
Gabareni 5. b.
Gabaroth 22. b. 23. b.
Gabatha, *U. Palæſt.* 282. a. 319. a. 320. a. 456. a. 633. a.
Γαβαθὼ *corr.* 452. a.
Gabathona, *urbs Judææ*; *Gelenio*, Gabaothene 456. a.
Gabath-Saul, *vicus Judææ* 320. b.
Gad, *tribus* 260. a.
Gadara, *U. Palæſt.* 277. a. 615. a. 669. a. 675. a. 690. a. 692. a. 761. a. 32. b. 60. b. 69. b. 71. b. 105. b. 197. b.
—— *urbs Græca* 862. a.
—— *metropolis Perææ* 294. b.
—— *pagus Galaaditidis* 672. a.
Gadareni 5. b.
Gadarenſes 774. a. 775. a. 199. b.
Gadaris, *U. Galilææ* 222. b.
Gadaritis 260. b.
Gadira, *Gades Hiſpan.* 20. a.
Gætuli, *olim* Evilæi 22. a.
Galaaditæ 60. b.
Galaaditis, *regio Judææ.* 359. a. 363. a. 469. a. 491. a. 618. a. 619. a. 652. a. *vid.* Galaditis.
Galadena *vel* Galadene *regio Palæſt.* 56. a. 71. a. 297. a. 299. a.
—— *terra* 211. a. 467. a. 501. a.
Galadeni 297. a. 320. a. 671. a.
Galadenorum *terra* 225. a.
Galades, *collis Galaden.* 56. a.
Galaditæ 392. a.
—— *Arabes* 673. a. 60. b.
Galaditis 287. a. 291. a. 469. a. *vid.* Galaaditis.
Galatæ *Gomarenſes* 20. a.
—— *Galli R.* 761. a. 48. b. 104. b. 188. b. 409. b.
Galatia, *R. Gallia* 627. a. 866. a. 159. b.
Galbaath, *U. Palæſt.* 340. a.
Galgala, *U. Palæſt.* 267. a. 270. a. 273. a. 275. a. 319. a. 322. a. 324. a. 325. a. 329. a. 330. a. 331. a. 397. a.
Galilæa 418. a. 433. a. 501. a. 647. a.
—— *inferior ad Jordanem* 418. a. 208. b. 222. b.
—— *eadem* καθύπερθεν 278. a.
—— —— *ejus oppida*, *Vici* 18. b.
—— utraque *ſive* Galilææ duæ 222. b.
—— *ſuperior & inferior* 222. b.
—— *toparchia* 636. a.
Galilæarum *deſcriptio* 222. b. *ſeq.*
Galilæi 273. a.
Galliæ *R.* 311. b.
Gamala, Γάμαλα. *MS. Lipſ.* Γάβλα *Rufin.* Gaba 222. b.
—— *caſtellum Palæſt.* 6. b. *bis.* 11. b. 17. b. 36. b.
Γάμαλα *U.* 869. a. 5. b. 263. b. 264. b.
Gamalenſes 265. b.
Gamalitæ 11. b.
Gamaliticus *ager* 883. a.
Gamalitis *regio* 224. b.
Ganges, *Fl. Indiæ* 7. a.
Gareſime 36. b.
Γαριζαὶν *ſive* Γαριζὶν *ſc.* ὄρος 253. a.
Γαριζεὶν ὄρος 275. a.
Garizim 659. a.
—— *m.* 879. a.
Garizin 610. a. 56. b.
—— *M. Samariæ* 253. a. 275. a. 579. a. 582. a. 585. a. 639. a.
Garizitanum *templum* 639. a.
Garſis, *urbs Galilææ* 355. b.
Gath *v.* Gitta.
Gaulana, *U. Batanæadis* 225. a. 674. a. 60. b. 62. b.
—— *ſuperior* 263. b.
Gaulanitæ 260. b.
Gaulanitis 675. a. 208. b. 222. b.
—— *regio* 221. a. 418. a. 18. b. 224. b.
Gaulanitice 208. b. *in Not.*
Gaulonitis 418. a. *in Not.*
Gaza, *U. Palæſt.* 23. a. 276. a. 283. a. 303. a. 312. a. 505. a. 580. a. 647. a. 670. a. 674. a. 690. a. 692. a. 761. a. 60. b. 197. b. 313. b.
—— *Maritima* 666. a. 69. b. 104. b.
—— *Syriæ Prov. addita* 862. a. *ſeq.*
—— *urbs Græcanica* 862. a.
Gazæi 580. a. 670. a. 683. a.
Γαζίων *leg.* Γαζαίων ἄρχοντες 303. a. *in Not.*
Gazara *v.* Gadara.
—— *U. Palæſt.* 372. a. 400. a. 633. a. 654. a. 659. a.
Geballi, *ſ.* Gabali 324. a. *in Not.*
Gebonitis, *U. Judææ.* 197. b.
Gelboë, *M. Palæſt.* 354. a.
Gella *v.* Gethla.
Gelmon, *U. Palæſt.* 391. a.
Geman, *vicus Samariæ*, Ginæa, Ναῒν 174. b.
Gennabara 298. b. *in Not.*
Gennath, *porta Hieroſol.* 328. b.
Genneſar *lacus* 208. b. 254. b. 257. b. 258. b.
—— *ejus deſcriptio* 257. b.
Genneſara, *U. Palæſt.* 648. a.
—— — —— *aquæ ibid.*
Genneſariticus *lacus* 872. a.
Genneſaritis *lacus* 277. a. 873. a.
Geon, *Fl. Nilus* 7. a.
Gerara, *urbs* 47. a.
—— *Urbs Palæſt.* 35. a. 454. a.
Geraritis 454. a.
Geraſa, *U. Palæſt.* 62. b. 197. b. 223. b. 300. b.
Geraſeni 675. a. 199. b.
Geraſenorum *montes* 675. a.
Geraſſa 197. b. *in Not.*
Gergeſæi 24. a.
Germani *R.* 188. b. *ſeq.* 392. b. 409. b.
Geſſiri, *R. Palæſt.* 365. a.
Geſſiritæ 365. a. *in Verſ.*
Geſura, *U. Palæſt.* 385. a. *ſeq.*
Gethla 351. a.
Getta *vel* Gitta 278. a. 312. a. 315. a. 333. a. 336. a.
Getuli 22. a. *in Not.*
Gibalus, *M. Samariæ* 252. a.
Gigantum *vallis* 371. a.
Gihon, *fons* 407. a.
Ginæa, *U. Samariæ* 967. a. 174. b. *in Notis.* 223. a.
Ginnabris, *vicus Judææ* 298. b.
Gitta *v.* Getta.
Gitta 352. a. 493. a. 505. a.
—— *U. Palæſt.* 343. a. 498. a.
—— *caſtellum* 734. a.
Gittha, *caſtell. Judææ* 95. b.
Giſchala, *U. Galilææ* 5. b. 7. b. 18. b. 208. b. 263. b. 269. b.
Gobolitis, *R. Amalecitarum* 68. a. 122. a.
Gomarenſes 20. a.
Gophna, *caſtell. Judææ* 716. a. 79. b. 224. b. 320. b. 375. b.
Gophnitica *toparchia* 53. b. 304. b.
Gophnitices *toparchia* 207. b.
Gordyæi *v.* Cordyæi.
Græcanicæ *urbes: Gaza, Gadara, Hippon.* 862. a.
Græci *unde?* 20. a.
Græcia *R.* 309. b.

Gra-

Granicus, *fl. Aſiæ* 578. a. 579. a.

H.

HArc *v.* Saris.
Hebræi *R.* 25. a.
—— *unde dicti? ibid.*
Hebron, *U. Palæſt.* 30. a.
Hebron *v.* Cedron.
Hebroniorum *urbs*, Hebron *U. Palæſt.* 33. a.
Helenæ Βασίλειον 337. b. 393. b.
—— *Monumentum Hieroſolymit.* 320. b. 325. b.
—— *Regia vid.* Helenæ Βασίλεια.
Heliopolis, *U. Ægypti* 95. a. 624. a. 52. b. 469. b.
—— *U. Phœnic.* 686. a.
Heliopolita *ſive* Ἡλιοπολίτης 469. b.
Heliopolitana *Præfectura* 624. a. 52. b.
Helleſpontus 579. a. 584. a.
Henochia *v.* Anoche.
Heptaſtadium 594. a.
Heracleopolis, *U. Ægypti vid.* Heliopolis.
Herculis *columnæ* 189. b.
Herodia, *U. Idumææ* 725. a.
Herodium *vel* Herodion, *caſtr. Judææ* 786. a. 85. b. 108. b. 224. b.
—— Βασίλειον *vel* Φρέριον *vid.* mox ſupr.
Herodis *monumentum* 358. b.
Heroum *urbs*, *Civit.* Ægypti 95. a.
Ἱεριχοῦς 106. b.
Hierichuns *v* Jericho.
Hierichuntis *fons* 298. b.
—— *ſitus* 298. b. *ſeq.*
—— *vallis* 798. a.
Hieroſolyma, *U Judææ* 467. b.
—— *condita à Melchiſedeco* 400. b.
—— *deſcribitur* 326. b. *ſeq.*
—— *in ſorte Benjaminitarum* 283. a.
—— μητρόπολις 213. b.
—— *Metropolis omnium Judæorum* 430. b.
—— πόλις Δαυίδου *dicta* 370. a.
—— *quoties capta* 400. b.
—— *Solyma prius dicta* 32. a. 371. a.
Hieroſolymis *Arca & Sacra Judæorum* 372. a.
—— *Gazophylacia* 945. a. 388. b.
Hieroſolymitani *agri fœcunditas* 276. a.
—— *Templi fabrica ſub* Salomone, Eſdra, *&* Herode M. 422. a. *ſeq.* 559. a. *ſeq.* 778. a. *ſeq.* 331. b. *ſeq.*
—— *Templi* τὸ Ἅγιον *viſum à Tito* 386. b.
—— —— *ἀποτείχισμα Mulieribus diſtinctum* 398. b.
De Hieroſolymitano *Excidio Oracula Prophetarum* 292. b. 374. b. *ſeq.*
Hieroſolymorum Ἄκρα *pars urbis ſuperioris* 53. b. 396. b.
—— *Arx Templo imminens* 621. a.
—— *circuitus* 50. *ſtadiorum frequentia* 456. b.
—— *incolæ Jebuſæi* 370. a.
—— Καινόπολις 358. b.
—— —— *parum frequentata* 337. b.
—— *Turres tres validiſſimæ* 529. b.
—— —— —— *eædem à Tito acceptæ* 398. b.
—— *Suburbia* 368. b.
Ἱερόσυλα *& unde juxta Lyſimachum dicta prius* Hieroſolyma 467. b.
Hippene, *U. Galil.* 222. b.
Hippeni 15. b. 199. b.
Hippica *turris* 195. b. 327. b. 329. b.
Hippos, *urbs* 761. a. 862. a. 104. b. 157. b. 197. b.
Hiſpani *R.* 189. b.
Homonœa, *locus Galliæ* 26. b.
Hormiza, *vicus Arab.* 100. b.
Hyrcani 422. b.
Hyrcania *vel* Hyrcanium, *C. Palæſt.* 677. a. 776. a. 786. a. 847. a. 70. b. 71. b.

I.

IAbata, *Urbs Palæſt.* 516. a.
Ἰαβαρίνοι 359. a.
Jabiſſus, *urbs Galadit.* 287. a. 359. a.
Ἰαβισσός 359. a.
Jamnia, *urbs Judææ* 18. b. 69. b. 297. b.
Jamnith, *urbs Galil.* al. Ἰαμνία 208. b.
Japha, *U. Galilææ* 18. b. 22. b. 25. b. 208. b. 242. b.
—— *Jotapatæ finitima* 242. b.
Japheni 22. b.
Japhois *vel* Ἰάφοις 25. b.
Jarda *vicus* 224. b.
Jazorus, *urbs Ammonit.* 618. a.
Iberes 189. b.
Iberi 881. a.
—— *olim* Thobeli 20. a.
Iberia *R.* 538. a. 627. a. 917. a. 451. b.
Idumæa *R.* 66. a. 276. a. 376. a. 461. a. 207. b. 224. b.
—— *magnitudo ejus antiquitus* 66. a.
—— *ſitus ejus* 477. b.
—— *ſuperior* 305. b.
Idumæi 495. a. 855. a. 395. b.
—— *circumciſi ac inter Judæos relati* 659. a. 855. a.
—— *ſcelera eorum* 425. b.
Jebuſæi, *urbs Palæſt.* 24. a. 370. a.
Jericho *vel* Hierichuns 106. b.
—— *deſcribitur* 212. a. 66. b. 99. b.
—— *& regio circumcirca* 297. b.
—— *ejuſque fons* 298. b.
Jeruſolyma *v.* Hieroſolyma.
Jeſraëla 461. a. 487. a.
Ilienſes *R.* 787. a.
Illyrii *R.* 188. b.
Indi 428. b.
India *R.* 7. a.
Indica 538. a.
Indicus *Oceanus* 24. a.
Joannis *pontificis monumentum* 337. b.
Joannis Ἰωάννου, *U. Palæſt. Gelen.* Ahion 455. a. *in Not.*
Ionia, *R.* 20. a. 786. a. 109. b. 471. b.
Ionium *Mare* 774. a. 73. b.
Joppe, Ἰόππη *ſive* Ἰόππη 497. a. 555. a. 641. a. 654. a. 659. a. 674. a. 690. a. 704. a. 761. a. 862. a. 54. b. 61. b. 90. b. 104. b. 207. b.
—— *deſcripta* 251. a.
—— *maritima* 104. b.
Ἰοππῖνοι 641. a. 650. a.
Jordan *ſive* Jordanes, *fl. Judææ* 31. a. 211. a. 418. a. 79. b. 223. b. *ſeq.*
Jordanes *Minor* 288. a. 445. a.
Jordanis *fons verus* τὸ Πάνειον 257. b.
—— *fontes* 31. a. 278. a. 106. b. 223. b. *ſeq.*
—— —— *ſub Monte Panio* 776. a.
—— *curſus* 257. b. *ſeq.*
—— *paludes*, ἕλη 632. a. *ſeq.*
—— *prope Jordanem* μέγα πεδίον 288. a. 620. a.
—— *tranſitus ſub Joſua* 263. a.
—— *Minoris fontes* 264. b. 288. a. 445. a.
Jotapata, *U. Galilææ* 18. b. 32. b. 208. b. 229. b. 263. b.
Ἰωταπάτην πόλιν 30. b.
Jotapeni 219. b. 232. b. 247. b.
Jovis Caſii *templum* 313. b.
Ipan 448. a.
Iſacharis 277. a.
Iſana 453. a.
Iſanæ, *vicus* 734. a.
Iſara, *urbs* 468. a.
Iſmaëlitæ 71. a.
Iſter 188. b. 410. b.
Ita, *U. Palæſt. Gelen.* Gitta *in Var. Lect.* 498. a.
Itabyrius *m.* 277. a. 291. a. 418. a. 72. b.
—— *inter Campum Magnum & Scythopolim* 267. b.

Itabyrius mons *Galilææ* 208.b.
—— *ſitus ejus* 18.b.
Italia *R.* 727.a. 189.b.
Ituræa, *R. Idumææ adjacens, circumciſionem admiſit* 665.a.
Judadæi 23.a.
Judæa 22.a.
—— *montoſa regio* 585.a.
—— *ſuperior* 276.a.
Judææ *proprie dictæ deſcriptio* 224.b.
—— *limites* 275.a. *ſeq.* 224.b.
—— *undecim diviſiones per ſortem* 224.b.
Judæi *primum dicti* 565.a. 224.b.
—— *trans Euphratem* 48.b.
Judæorum *caſtra de loco Judææ* 696.a. 74.b.
Julias *urbs* 258.b.
—— *U. Peræa trans Jordanem* 882.a. 971.a. 167.b. 176.b. 296.b.
—— *eadem* Betharamphtha & Bethſaida 872.a.
Julias 224.b. 296.b.
Izaræ (*aut* Jeſraëlæ,) *fons Paleſt.* 468.a.
Izari *urbs* 461.a.

L.

LAbatha, *U. Paleſt.* 377.a.
Labimi 23.a.
Labina, *vicus Paleſt.* LXX. Λοβνά 484.a.
Lacedæmon, *U. Græc.* 814.a. 422.b.
Lacedæmonius, Lacedæmonii 813.a. 109.b. 479.b. 493.b.
Lachis, *U. Paleſt.* 448.a.
Lachiſa 497.a.
Laodicea, *U. Syriæ* 746.a. 80.b.
Laodicenſes *maritimi* 109.b.
Latopolis *vid* Letopolis.
Lemba, *U. Moabit. Syr.* 675.a.
Λεόντων πόλις 638.a.
Leontopolis, *U. Ægypti* 638.a.
Lesbus *inſul.* 786.a.
Letopolis, *U. Ægypti* 111.a.
Leuce 425.b.
Libanus 678.a. 6.b. 95.b.
—— *in Paleſt.* 189.a. 278.a. 288.a. 418.a. 436.a. 943.a. 224.b.
οἱ περὶ Λίβανον 273.a.
Libna *v.* Lobana.
Libya, *Africa* 23.a. 44.a. 458.a. 200.b. 472.b.
Libys, Libyes 22.a. 449.a.
Livias, *U. Arab.* 684.a.
Lobana 520.a.
Ludi 24.a.
Ludicimi 23.a.
Lugdunum, *Galliæ* 898.a.
Luſia, *U. Arabiæ* 684.a.
Lycii *R.* 109.b. 188.b.
Lycus, *fl. Syr.* 658.a.
Lydda *U.* 644.a. 716.a. 202.b. 224.b. 297.b.
Lydi 24.a.
Lydia 599.a.
Lyſa 684.a. *in Not. vid.* Luſſa *in Verſ.* Lyſſa.
Lyſias, *caſtellum* 686.a.
Lyſitani *R.* 189.b. *al.* Luſitani.

M.

MAacha 378.a. *in Not.*
Maalatha, *caſtell. Idumææ* 887.a. *in Not. vid.* Malatha.
Mabortha, *olim* Sichem i. e. *Samariæ Neapolis* 297.b.
Macchida, *U. Paleſt.* 273.a.
Macedo 480.b.
Macedones 23.a. 579.a. 580.a. 584.a. 596.a. 631.a. 199.b. 354.b.
Macedonia 581.a. 584.a. 457.b.
Machæritæ 199.b.
Machærus *vel* Machærus, *caſt. Jud.* 677.a. 691.a. 692.a. 883.a. 70.b. 199.b. 223.b. 296.b. 416.b.
Machma, *U. Paleſt.* 324.a. 325.a. 634.a.
Machon, *U. Paleſt.* 376.a.
Macrones, *R. Pontica* 453.b.
Madæi, *R. Mediæ ſeu* Medi 20.a.
Madiana, *urbs ad Mare Rubrum* 104.a. 329.a.
Madianitæ, *R. Arab.* 213.a. 294.a.
Mæotis, *palus* 188.b. 422.b.
Magdala, *caſtell. Judææ* 11.b. *in Not. al.* Gamala.
Mageddo, *urbs Judææ* 487.a.
Magedo 435.a.
Magnus Campus 392.a. 11.b. 12.b. 210.b. 223.b. 224.b. *ſeq. vid.* Campus Magnus.
Magogæ, *Scythæ* 20.a.
Malatha *caſtell. Idumææ* 887.a.
Maila *ſive* Malle, *U. Paleſt.* 619.a.
Mambræ *ilex* 34.a.
Manalis, *Caſt. Judææ* 363.a.
Mandra, *U. Paleſt.* 531.a.
Maniathe, *U. Ammanit.* 298.a.
Maon 347.a.
Mar, *locus* 117.a.
Marcone, *U. Græcis* Σαμάρεια 456.a. *vid. in Not.*
Mareſa, *U. Judææ* 448.a. 454.a.
Mariamne, *turris Hieroſol.* 195.b. 330.b.
Mariſſa *U. Arab. vel Paleſt.* 620.a. 674.a. 684.a. 690.a. 691.a.
Mariſſeni 661.a.
Marmaridæ 189.b.
Maſada 718.a. 725.a. 728.a. 729.a. 757.a. 194.b. 196.b. 293.b. 425.b.
Maſada, *caſtellum* Judææ 81.b. 85.b. 422.b.
Maſadæ *deſcriptio* 424.b.
Maſagetæ, *R. Scythiæ vid.* Maſſagetæ.
Maſpatha *vid.* Maſphatha.
Maſpha, *U. Paleſt.* 319.a. *in Not.* 456.a.
Maſphace, *U. Galaden.* 298.a. *in Not.*
Maſphate (*quæ alibi* Maſphahe) 314.a.
Maſphatha *vel* Maſphate 298.a. 319.a. 529.a. 531.a.
Maſſagetæ 549.a. Maſagetæ *in Not.*
Maſtheron *anguſtiæ* 349.a.
Materiæ *forum* 204.b.
Mauri *R.* 189.b.
Μαυρῶν χώρα *R. Mauritania* 22.a.
Maxilla, *locus* 302.a. *bis.* 402.a.
Mazaca, *U. Cappadoc.* 21.a.
Medaba, *U. Arab.* 632.a. 659.a. 684.a.
Medaba, *U. Judææ* 56.b.
Μηδάβη 633.a.
Medi 20.a. 519.a. 539.a. 542.a. 962.a.
Μήδεια 874.a.
Media 506.a. 541.a. 542.a. 963.a. 412.b.
—— *ſuperior* 503.a.
Melamborea, *locus prope Joppen* 251.b.
Melii 158.b.
Melitina 405.b.
Melos, *Inſula* 158.b.
Memnonis *monumentum* 169.b.
Memphis, *U. Ægypti* 102.a. 435.a. 601.a. 74.b. 445.b.
Mende, *U. Paleſt.* 519.a.
Mendeſius νομὸς, *R. Ægypti* 313.b.
Meroë, *U. Æthiopiæ* 103.a.
Mero, *U. Galil.* 208.b. *in Not.*
—— *Meroth* 18.b. 208.b.
—— *eadem Amerytha* 18.b. *in Notis.*
Meſanæi 25.a.
Meſcheni, *R. Cappadoces* 21.a. *in Not. al.* Moſocheni.
Meſopotamia, *R.* 50.a. 51.a. 599.a.
Meſopotamitæ 378.a. 379.a.
Meſtræi, Μεστραῖοι, *Ægyptii* 22.a.
Meſtre, *R.* Μισρη, *Ægyptus* 22.a.

Mia,

Mia, *vicus* 955.a.
Micha, *R. Syriæ* 378. a. *al.* Maacha.
Minyas, *m. Armeniæ* 16.a.
Miſenum, *U. Italiæ* 915.a.
Mitylene 786.a.
Moabitæ, *Arabes* 672.a.
—— *Cœl. Syr.* 35.a. 532. a. 565.a.
Moabitis 209.a. 290.a. 304.a. 223.b. 298.b.
Modeïm 628.a. 654.a.
Modim, *vicus Judææ* Modeïn *Maccab.* & *in Not.* 611.a. *bis.*
Modeïn 654.a. 52.b.
Modin 52.b. *in Not.*
Monobazi *regia Hieroſ.* 337.b.
Monumentum *Anani Summi Pontificis* 358.b.
—— *Herodis* 358.b.
—— *Joannis Summi Pontificis Hieroſol.* 341.b. 379.b.
Mons ferreus 298.b.
Mopſveſtia, *U. Ciliciæ* 671.a.
Morius *m.* 40.a.
Molocheni 21.a.
Muliebres *turres v.* Turres.
Mygdonia 962.a.
Myſia *R.* 109.b. 310.b. 410.b. *ſeq.* 412.b.
Mytilene, *U. Leſbi* 774.a. 786.a.

N.

NAballo, *U. Arab.* 684.a.
Nabatæi 618.a. 650.a. 685.a. 687.a. 72.b.
Nabatæi, *Arabes R.* 632.a.
Nabatena *regio* 40.a.
Naïn 302. b. *bis.*
Naïs *vicus* 967 a. *in Not.*
—— *urbs Samarit. in Magno Campo* 10. a. 174. b. *in Not.*
Narbata, *vicus Judææ* 60. *ſtadiis à Cæſarea* 181. b.
Narbatena *toparchia* 201.b.
Naſamones *R. Africæ* 189 b.
Neapolis, *U. Samar.* 297.b.
—— *ab incolis Mabortha, olim* Sichem *ibid.*
Neara 865.a.
Nearda, *U. Babylon.* 906.a. 912.a.
Necropolis, *in Ægypto* 471.b.
Nedemi 23.a.
Neronias, *ante Cæſarea Philippi* 977.a.
Nicopolis, *U. Epiri* 798.a. 313.b.
Nilus, *Fl. Ægypti* 7.a.
—— *ejus cataractæ* 309.b. 313.b.
Nini *urbs* (*al. Ninus*) 24.a. 498.a. *in Not.* 501.a.
Ninive, *U. Aſſyriæ* 498.a. 501.a. 502.a.
—— *vaticinium de Excidio Ninives* 501.a. *ſeq.*
Ninyas 501.a. *in Not.*
Niphates, *fl. Armeniæ* 875.a.
Niſibis, *U. Meſopotam.* 906.a. 962.a.
Noba 342.a. 344.a.
Nomades, *R. Numidiæ* 189.b.

O.

OAſis, *U. Ægypti* 470.b.
Oceanus 188.b.
Octaviæ *porticus* 413.b.
Odolla, *U. Judææ* 448.a.
Ogyges *ilex* 33.a.
Olivarum *mons* 388.a. 972.a. 321.b. 358.b. 378.b.
Olurus, *vicus*, *v.* Alurus.
Olympiaca *certamina* 109.b.
Ommatos *v.* Ammata.
Oniæ *regio Ægypti* 696.a. 74.b. 434.b.
Ophla 337. b.
Ophlas, *locus Hieroſolymis* 328.b. 337.b. 393.b.
Ophre, Ophres, *à quo Africa* 44.a.
Ormiza 100.b.
Oronæ, *U. Syriæ* 675.a. 684.a.
Oronna *area*, *locus* 404.a. *bis.*
Oryba, *U. Arabiæ* 684.a.
Oſtracine, *U. Syriæ* 313.b.
Ozæ *percuſſio* 373.a.

P.

PAlæ-tyrus *vel* ἡ πάλαι Τύρος, *U. Phœnic.* 507.a.
Palæſtina, *R.* 23.a.
—— *Syria* 449.a.
Palæſtini 299.a. 300.a. 435.a.
Palmira, *U. Syriæ* 435.a.
Pamphylia *R.* 578.a. 727.a. 88.b.
Pamphyliorum *gens* 188.b.
Paneas 872.a.
Panias 775.a.
—— *corr.* Πανεάς, *U. Paleſt.* 775.a. *in Not.*
Panion, Πάνιον, *mons* 106.b.
Panion, Πάνειον, *Jordanis fons* 257.b.
Panium, *locus ſive ſpecus* 776.a. 106 b.
Pannonia *R.* 310.b. 412.b.
Paphlagones, *olim* Rhiphathæi 21.a.
Paphlagonia *R.* 786.a.
Papyron, *U. Arab* 65.b.
Παρεμβολή, *Caſtrum ultra Jordanem* 392.a.
Pariani *ſeu* Parii, *Inſula* 705.a.
Parthenius, *fl.* 453.b.
Parthi *R.* 543.a. 695.a. 980.a. 71.b. 72.b. 85.b. 86.b.
Parthyæa 695.a.
Parthyæi *ſeu* Parthi 673.a.
Parthyene 86.b.
Pella, *U. Syr.* 675.a. 686.a. 690.a. 62.b. 66.b. 69 b. 197.b. 223.b. 224.b.
Peluſium, *U. Ægypti* 512.a. 696.a. 72.b. 73.b. 104. b. 309.b. 313.b.
Πηγαίτης 207.b.
Peræa, *Regio Trans-Jordan.* 636. a. 955. a. 971. a. 207. b.
—— *ejus deſcriptio ſeu* Situs 223.b.
Pereccho, *U. Galil.* 208.b. *in Not.*
Pergamus, *in Myſia* 109.b.
Periſtereonos *petra* 358.b.
Perſiæ *R.* 539.a. 540.a 543.a. 544.a. 551.a. 493.b.
Perſia *vel* Perſis *R.* 506.a 543.a 549.a 623.a. 452 b.
Petra *magna in Arabia ſeu U. Arab.* 495. a. 86. b. 122. b.
—— *Arabiæ regia* 65.b.
—— *Arabiæ* 86 b.
—— *oppidum* 65.b.
Petræa 882.a.
Phanuël *vallis Judææ* 445.a.
Phanuëlus *locus* 57.a.
Pharan, *Vallis Jud.* 302.b.
Pharanx, *fons Siloam Hieroſol.* 48.a. 937.b.
Pharathon *vel* Pharatho *U. Palæſt.* 299.a. 633.a.
Pharathonithæ 299.a.
Pharuna *vallis nil eſt*, *vid.* Pharan.
Pharus, *inſ.* & *turris prope Alexandriam* 309.b.
Phaſaëlis 863.a.
—— *regio* 847.a.
—— *urbs Judææ* 108.b.
Phaſaëlitæ 109.b.
Phaſaëlus, *turris Judææ* 798.a. 856.a. 195.b. 329.b.
Phetroſimi 23.a.
Phiala, *lacus Galilææ* 257.b.
Phichola, *vicus Judææ* 600.a.
Philadelphene 223.b.
Philadelphia, *U. Syr. Cœl.* 65.b. 102.b. 197.b. 223.b.
Philadelpheni, Philadelphenſes φιλαδελφηνῶν 955.a.
Philiſtini, *Palæſtini* 23.a.
Phiſon, *Joſepho* Ganges 7.a.
Phœnice *R.* 23.a. 372.a.
Phœnices 16.a. 18.a. 451.b.
—— *à Judæis diſtincti* 438.b.
Phora *fl.*, *de Euphrate* 7.a.

Phuta & Phuti *Africæ* 22. a.
Phregdiacum, *Plutarch.* Betriacum, *U. Galliæ* 304. b. *in Not.*
Phrygia *R.* 599. a. 311. b.
—— *Magna* 786. a.
Phryges *R.* 21. a.
Piſcina 'Αμύγδαλος 355. b.
—— *paſſerculi* 355. b.
—— *Salomonis* 328. b.
—— *ſerpentium* v. Serpentium.
Piſidæ *R.* 60. b.
Piſides *R.* 672. a.
Planctus, *locus* 372. a.
Platana, *vicus Syriæ* 819. a.
Pliſti *inter Dacos* 872. a. *in Not. al.* Poliſtæ.
Plinthine, *U. Ægypti* 309. b.
Ponti *Dynaſtia* 949. a.
Pſephina, *turris* 329. b.
Ptolemaïs, *U. Phœnic.* 618. a. 634. a. 640. a. 644. a. 653. a. 677. a. 699. a.
Ptolemaïdis *ſitus* 169. b.
Ptolemaïdes, Πτολεμαΐς 666. a. *ſeq.*
Pyrenæi *montes* 188. a. *ſeq.*

R.

RAbatha *v.* Azamatha.
Rachelæ *monumentum ſive ſepulcrum* 319. a.
Raëpta, *Caſtell. Arabiæ* 812. a.
Ragaba, *Caſtell. ultra Jordanem* 673. a.
Ragmæi 22. a.
Ramatha, *urbs* 307. a.
Ramathon, *urbs* 455. a. 469. a.
Ramoth, *i. e.* Aramatha *vid.* Rhamatha 340. a. *bis.* 349. a. 469. a.
Raphanææ, *U. Syriæ* 405. b. 411. b.
Raphia, *U. Maritim. Phœnic.* 670. a. 674. a. 691. a. 60. b. 70. b. 313. b.
Raphidim 121. a.
Raphon 619. a.
Reblatha, *U. Syriæ* 526. a. 528. a.
Receme 223. a. *in Not.* Riceme. *in Textu* Araceme.
Renga, *U. Palæſt.* 353. a.
Reſſa, *Caſt. Judææ* 725. a. *in Not.* 729. a. 91. b.
Rhabatha, *U. Palæſt.* 379. a.
Rhamatha, *U. Palæſt.* 331. a. 340. a. *bis.* 349. a.
Rhamathon 455. a. 469. a.
Rhapha, *plur. U. Judææ* 619. a.
Rhaphia *vel* Rhaphia 70. b. 313. b.
Rhegines, *vicus* 21. a.
Rhenus *fl.* 188. b. *ſeq.*
Rhaſa *vid.* Threſſa 725. a. 85. b. *in Not.*
Rheſſa *vel* Reſſa 729. a.
Rhinocolura *U. Phœn.* 674. a. 726. a. 87. b. *in Not.* 313. b. *in Not.*
Rhinocorura, *U. Phœnic.* 726. a. *in Not.* 87. b. *in Not.* 313. b.
Rhinocura, *U. Phœn.* 674. a. *in Not.* 726. a. *in Not.* 87. b. *in Not.*
Rhinocurura 87. b.
Rhiphathæi, *Paphlagones* 21. a.
Rhoa, *rupes ſeu Caſtell. in deſerto* 287. a.
Rhodii 798. a.
Rhodus, *inſula* 727. a. 786. a. 88. b.
Riceme 225. a. *in Not. al.* Arceeme.
Roma, *U. Ital.* 627. a. 727. a. 2. b.
Romani 544. a. 656. a. 237. b. 238. b.
Rooboth 48. a.
Rubrum *mare* 7. a. 40. a. 189. b.
Ruma, *vicus Galilææ* 238. b.
Rydda, *urbs Arabiæ* 684. a.

S.

SAab 237. b.
Saba, *regia* 103. a.
Sabacteni, *R. Arab.* 22. a.
Sabæi, *R. Arab.* 22. a.
Sabatheni *R. Græcis* 'Ασάβαςοι 22. a. 'Ασάβασσοι *in Not.*
Sabbaticus *amnis, fl. Judææ* 411. b.
Sacæ *R.* 881. a. 964. a.
Saïra, *U. Palæſt.* 57. a. 66. a.
Saïtes *nomos* 445. b.
Salamis, *U. Galil.* 208. *in Not.*
Salem 32. a. *in Not.*
Sallis, *urbecula Idumææ* 221. b.
Samæa, *U. Judææ* 56. b.
Samatha, *U. Syriæ* 520. a. *in Not. al.* Amatha.
Samechonitis *v.* Semechonitis.
Samariæ *R.* 24. a.
Samaria, *U. Palæſt.* 456. a. 532. a. 674. a. 690. a. 761. a. 967. a. 25. b. 91. b. 104. b.
Samaria, *toparchia* 636. a.
—— Sebaſte *dicta* 763. a. 768. a. 56. b.
Samareus 532. a. 889. a. 967. a. 243. b.
Samarienſis *regionis deſcriptio* 223. b. *ſeq. vid.* Samaritis, *ejuſque deſcript.*
Samaris *U. Galil.* 222. b.
Samaritæ 532. a. 582. a. 967. a. 243. b.
—— *origine Chuthæi* 532. a. 556. a.
Samaritis 375. a.
—— *ejus deſcriptio* 223. b. 243. b. 320. b. *vid.* Samarienſis *reg. deſcript.*
Samega, *U. Syriæ* 659. a.
Samii 109. b.
Samoſata, *U. ad Euphratem* 733. a. 94. b. 420. b.
—— *Comagenes maxima Civitas* 420. b.
Sampho, *vicus Judææ* 155. b.
Samphora *pro Sapphora corr.* 692. a. *in Notis.*
Samus, *Inſul. Aſiæ* 786. a.
Sapha, *locus, U. Judææ* 581. a.
Saphatha, *vallis Judææ* 454. a.
Saphetha 354. a. *in Verſ.*
Sapphora 692. a.
Saraim, *U. Judææ* 448. a.
Saraſa 304. a.
Sardiani, *Libyæ* 801. a.
Sardinia, *Inſula* 879. a.
Sarephtha, *U. Phœniciæ* 458. a.
Saris, *urbs Palæſt.* 344. a.
Saritæ 353. a. *in Not.*
Sarn atæ 411. b.
Sarpha 401. a. *in Not. al.* Aracemus, Geraſemus, Sarcha *vel* Reſpha.
Saxum *præſidii* 315. a.
Scala *Tyriorum* 646. a. 169. b.
Scenæ *locus* 58. a.
Scopus, *locus prope Hieroſolym.* 203. b. 204. b. 321. b. 324. b.
Scythæ *R.* 20. a. 881. a. 410. b.
Scythica *audacia* 410. b. 443. b.
Scythopolis, *U. Palæſt.* 277. a. 359. a. 620. a. 651. a. 661. a. 32. b. 57. b. *bis.* 69. b. 198. b. 222. b. 270. b.
—— *urbs maxima, vicina Tiberiadi* 253. b.
—— (*ſive* Bethlane) 620. a.
—— *maxima Decapoleos* 253. b.
—— *U. Cæles Syriæ* 669. a. 675. a. 687. a. 690. a. 691. a. 69. b.
Scythopolitæ, *Palæſt.* 602. a. 5. b. 197. b. 198. b. *bis.* 297. b.
Sebaſte 763. a. 768. a. 785. a. 822. a. 197. b.
—— *i. e.* Samaria 763. a. 768. a. 56. b.
—— *Cæſarea Palæſt.* 797. a.
—— *U. Ciliciæ* 796. a.
Sebaſteni 174. b.
Sebaſtus, *portus Palæſt.* 836. a. 134. b.
Sebee 299. a.
Sebonitis 197. b.
Seccla, *U. Palæſt.* 351. a. 362. a. *in Not.*
Selamis 208. b.

Seleu-

Seleucia, U Syriæ 674.a. 912.a. 62.b. 263.a.
—— Gaulanitica 18.b. 208.b.
—— ad Tigrim 875.a.
Selo 287.a.
Semareon, Græcis Samaria 456.a.
Semaron, Græcis Semeron 451.a.
Semechonitis, lacus Palæſt. 291.a. 258.b. 263.b.
Semega 56.b. in Not. vid. Samega.
Semphoris pro Sepphoris, U. Galilææ 668.a. in Not. 730.a. in Not. 4.b. in Not.
Semphoritæ 4.b. in Not.
Sennaar, campus Babyl. 19.a. bis.
Sennabris, manſio 253.b.
Seph, U. Galilææ 208.b.
Sepphoris 668.a. 730.a. 92.b.
—— U. Galilææ 857.a. 859.a. 872.a. 71.b. 222.b.
—— in media Galilæa 31.b. ſeq. 202.b.
—— Galilææ caput ſub Nerone evaſit 4.b. 222.b.
—— Galilææ maxima 22.b. 31.b. 222.b.
Sepphorenſes 12.b.
Sepphoritæ 4.b. 11.b. 12.b. 34.b. 208.b.
Sepulcrum Rachelæ 319.a
Serpentium piſcina, olim Bethura Gelen. 324.b.
Serritæ 353.a.
Sibmonitis v. Sibonitis 223.b. in Not.
Sibonitis 223.b. in Not.
Sicella, in Not. Secella, U. Palæſt. 353.a. 357.a. 358.a. 362.a. 363.a.
Sicima 275.a. 278.a. 281.a. 295.a. bis. 443.a. 582.a. 610.a. 659.a 56.b. 60 b.
Sicime U. Samariæ 445.a.
Sicimitæ 58.a. 7[illegible].a. 582.a ter.
Sicimum vel Sicimus, U. Palæſt. 58.a. 441.a. in Not.
Sidon, U. Phœnic. 23.a. 33.a. 277.a. 418.a. 507.a. 579.a. 618.a. 704.a. 99.b. 109.b. 201.b.
Sidonii 440.a. 610.a. 703.a. 721.a. 863.a. 83.b.
—— Sicima incolentes 610.a.
Sidonis campus Magnus 288.a.
Sigo, U. Galilææ 18.b. 208 b.
Silbonitis vid. Sibonitis 223 b.
Silo 307.a. 309.a. 442.a. 450.a. 90.b. ſeq.
Siloa vel Σιλωᾶ 185.b.
Σιλωά, Fons 185.b. in Not. 337.b.
Siloam ſeu Σιλωάμ vel Σιλωᾶ 185.b. in Not. 327.b. 358.b. 395.b.
Siluntem, Σιλοῦν aut Σιλοῦντος, à Siluns 275.a. bis. 285 a. 287.a. vid. Not. al. Σηλὼ 307.a. in Not.
Simonias, vicus 11 b.
Simonitis MS. Lipſienſ. Silbonitis 223.b.
Sinæi 24.a.
Sinæus mons Σιναῖον ὄρος vel Σίναιον ὄρ. 105.a. 125.a. 127.a. 129.a 461.a. vel Sina Mons in Deſerto 461.a. in Not. 470.b.
Sinope, in Ponto 786.a.
Sirias, terra 12.a.
Sitenna 48.a.
Soba 328.a.
Socho, U. Palæſt. 448.a.
Sochûs 333.a.
Sodoma, U. Canaan 31.a.
Sodomitæ 30.a. 31.a. 32.a. 33.a. 34.a. 35.a.
Sodomitica terra 299.b.
Sodomiticus lacus 276.a.
Sodomorum urbs 31.a. in Verſ. Σοδομιτῶν πολ. Text.
Soganæi 24.b.
Sogane 208 b. 263.b.
—— xx ſtadiis a Gabaris 25.b.
—— urbs Galilææ 18.b. 208.b.
Soganeas vel Σωγανίας 25.b.
Soganni 18.b.
Solyma, poſtea Hieroſolyma 370.a. 371.a.
—— urbs 32.a 461.b.
—— urbs Galilææ 19.b.
—— vicus 18.b.
Solymi montes 454.b.
Sôlymitæ 461.b.
Somorrhôn, U. Judææ, Rufino Bacra 298.b.
Sonne, U. Palæſt. 354.a. in Not. al. Suna.
Sophaces, R. Africæ 45.a.
Sophene, R. Armeniæ 375.a. 442.a.
Sophira, R. Indiæ, aurea terra dicta 437.a.
Sparta, U. Græciæ 489.b.
Spartiatæ 648.a.
Spaſini charax, Caſtell. Adiabenor. 25.a. 957.a.
Speluncæ Judææ 92.b.
Spinarum vallis 320.b.
Stratonis turris, Urbs Palæſt. al. Cæſarea 665.a. bis. 674.a. 761.a.
—— maritima 690.a. 104.b. 106.b.
Stratopedon, caſtra, locus Hieroſol. 195.b.
Struthii vel Στρουθίου piſcinæ, 355.b.
Succoth 58.a. in Not.
Suna 354.a.
Suſa, U. Metropolis Perſiæ 543.a. 566.a. 568.a. 570.a. 571.a.
Suſa, in ſingulari 568.a. in Not. 571.a. in Not.
Sycaminus, Urbs Phœn 667.a.
Sycheme vel Sicheme 58.a.
Syene, Urbs Æthiopiæ 309.b.
Sylva fletus vid. Κλαυθμῶνος.
Sylva Libani, domus 419 a.
Synope in Ponto, vid. Sinope.
Σύρα φορτία, Syriacæ vel Syræ merces 71.a.
Syri 24.a. 225.b.
—— in Palæſtina 450.a. 453 b.
—— Tranſeuphratenſes 378.a. ſeq. 224.b. ſeq.
Syria, R. Aſiæ 22.a. 677.a. 316.b.
—— inferior 596.a.
—— ſuperior 435.a.
—— Cœle 24.a. vid. Cœle Syria.
—— Palæſtina 449.a.
Σύροι, prope Thermodontem 453.b.
Syrtes Africæ 189.b.

T.

TAnaïs, fl. Aſiæ 20.a.
Tanis, U. Ægypti 30.a. 313.b.
Tarentum, U. Italiæ 836.a.
Tarichææ, U. Galil. 695.a. 971.a. 26.b. 28.b. 72.b. 176.b. 208.b. 211.b. 263.b.
—— xxx ſtadiis à Tiberiade 15.b.
Tarichæarum littus & deſcriptio 254.b.
Tarichæi 216.b. al. Tarichæatæ, item Tarichææ.
Tarichæatæ 211.b.
Tarichêa 37.b.
Taricheæ 971.a.
Taricheatæ 15.b.
Tarſicum mare 439.a.
Tarſus Ciliciæ urbs 21.a. 497.a.
Tauri, vicus 188.b.
Taurus, m. Ciliciæ 579.a.
Techoa 633.a.
Telithon, urbs Syriæ 675.a.
Templum Jovis Capitolini 415.b.
—— Iſidis 413.b.
—— Pacis 415.b.
Thadamora, Græcis Palmira, à Salomone condita, U. Syriæ 435.a.
Thamna, urbs Palæſt. 282.a. 300.a. 302.a. 716.a. 224.b. 297.b.
Thamnæ, toparchia 207.b.
Thamnatha 632.a.
Thamnitæ 301.a.
Thamnitica toparchia, ἡ περὶ τὴν Θαμνᾶ τοπαρχία 297.b.
Thapſa 500.a.
Tharabaſa 684.a.
Tharſa, U. Palæſt. 455.a. 456.a. 500.a.

Thar-

Tharſenſes, *Cilices* 21 a.
Tharſus, *U Ciliciæ* 21.a.
Thebæ, *U. Paleſt.* 297.a. 381.a.
—— *U. Ægypti* 433.b.
Thebaïs, *R. Ægypti* 582.a. 445.b.
Thebani, *Græci* 493.b.
Thecoa 473.a. 38.b.
Thecoë, *U. Paleſt.* 448.a. 302.b.
Thecue *vel* Thecee, 302.b. *in Not.*
Thella, *vicus Jordani proximus* 223.b.
Thermodon, *fl. Aſiæ* 453. b.
Thermæ *Ammauntinæ* 873.a.
Therſa *v.* Tharſa.
Thesbona, *U. Galaadit.* 457.a.
Thires, *Thraces* 21.a. a.
Thmuis, *U. Ægypti* 313. b.
Thobeli, *Iberi* 20.a.
Thraces 188.b. 443.b.
Thraces *R. unde?* 21.a.
Thracia 474.a.
Threſſa, *Caſtell. Idumææ vel* Reſſa *Gell.* Threſſa. 725.a. 729.a. 85.b. *vid.* Reſa, Rheſſa.
Thygrammæi, *Phryges* 21.a.
Tiberias, *urbs Galil.* 873.a. 887.a. 949.a. 971.a. 4.b. 25.b. 176.b. 208.b. 211.b. 212 b. 252.b.
—— *ab Herode Tetrarcha & Conditore* 4.b.
—— *quomodo ſita* 33.b.
Tiberiadis *aquæ calidæ* 9.b.
—— *lacus* 224.b. 298.b.
Tiberienſes 4.b. 12.b. 19.b. 25.b. 33.b. 211.b. 212. b. 298.b.
Tiberis, *fl.* 878.a.
Tigris, *fl. Aſiæ* 7.a.
Tirabatha 880. *in Not.*
—— *vicus* 879.a. 880.a.
Titanum *vallis v.* Gigantum.
Thochoa, *U. Judææ* 633.a.
Trachon 678.a. 774.a. 775.a. 157.b.
Trachona, Τράχωνα, *Acc.* 105.a.
Trachonitæ 796.a. 153.b. 260.b.
Trachonitarum *regio* 11.b.
Trachonitis, *R. Paleſt.* 24.a. 882.a. 969.a. 224.b.
Threſſa 725.a. 85.b.
Tripolis, *U. Phœnic.* 624.a. 661.a.
Troglodytæ, *R. Africæ* 104.a.
Troglodytica *regio* 44.a.
Turres *muliebres* 320.b. 325.b.
Turris *Joannis* 381.b.
—— *Pſephina* 320.b. 329.b.
Tuſculanum *Ital.* 890.a.
Tyrii 489.a. 5.b. 81.b. 448.b.
Tyriorum *Archiva vel* Archia 506.a.
—— *Metropolis* 34.b.
—— *ſcala* 169.b.
—— *tyrannus* 718.a. 81.b.
Tyropœum, *vallis Hieroſol.* 327.b.
Tyrus, *U. Phœnic.* 424.a. 479.a. 506.a. 618.a. 175.b. 201.b.
—— *caſtellum* 607.a.

V.

Valatha, *Caſtell. Syriæ* 829.a.
Vallis *Antiochi* 674.a. 62.b.
—— *Ciliciæ* 474.a.
—— *Gigantum Paleſt.* 371.a.
—— *gratiarum actionis* 474.a.
—— *Hierichuntis* 798.a.
—— *Regia, duobus ſtadiis prope Hieroſ.* 393.a.
—— *ſpinarum* 320.b.
Vienna *vid.* Bienna.
Ulatha *v.* Valatha 775.a.
Ure, *urbs* 27.a.

X.

Xallo 21.b. *in Not.*
Xaloth, *vicus Galil.* 21.b. 223.b.
Xyſtus 186.b. 327.b. 381.b.

Z.

Zabulon, *U. Judææ v.* Chabulon 201.b.
—— *R. Galil.* 448.b. *in Not. al.* Chabulon.
Zabulon, *U. Galil.* 201.b.
Zara, *U. Judææ* 675.a.
Zebeca *v.* Bezeca.
Zeca, *U. Judææ* 448.a. *in Not. al.* Azeca.
Zephyrion *pr.* Cilic. 113.b.
Zeugma, *urbs ad Euphratem* 412.b.
Zia, 955.a. *in Var. Lect.*
Zipha, *urbs Judææ* 448.a.
Ziphene, *vicus Judææ* 347.a.
Zipheni 347.a.
Zoara, *U. Arab.* 684.a. 299.b.
Zohor, Ζωὼρ, *U. Paleſt.* 35.a.
Ζώαρ 278.a. *in Var. Lect.*

INDEX QUARTUS, HOMINUM, RERUMQUE MEMORABILIUM.

a. Tomum *priorem* notat, b. *poſteriorem.*

AAron 107. a. 978. a. *fit Pontifex* 157. a. *filii ejus* 158. a. *ejuſque mors* 209. a.
Abaſſarus 558. a.
Abbarus, *Tyriorum Rex* 452. b.
Abdaſtartus, *Tyriorum Rex* 449. b.
Abdemon, *Tyrius* 435. a.
Abdemonus 448. b. 449. b.
Abdenago 533. a.
Abdon *ſucceſſit Eloni* 299. a.
Abelus 9. a. *ejus ſacrificium* 9. a.
Abenerus 363. a. *ſeq. Neri filius* 411. a. *Sauli cognatus* 319. a. 363. a. *Iſraelitas Davidi conciliat* 365. a. *ſeq. occiſus* 366. a.
Abennerigus, *Spaſini Caſtrorum rex* 957. a.
Abeſace, *virgo* 406. a. *Davidis ſotrix* 406. a.
Abeſalomus 371. a. *ob fratris cædem in Geturam fugit* 385. a. *ſeq. revocatur Joabi ſtratagemate* 386. a. *inſurgit contra Davidem* 387. a. *eum perſequitur* 392. a. *ejus exercitus fuſus fugatuſque* 392. a. *crinibus in arbore ſuſpenſus* 393. a. *à Joabo transfixus interiit. ib.*
Abeſſæus 363. a. 389. a. 392. a. 398. a.
—— *Joabi frater* 363. a. 368. a. 396. a. 402. a.
Abia 393. a. *filius Roboami* 448. a. *ſuccedit patri* 450. a. *vincit Iſraëlitas* 452. a.
Abias, *rex Arabum* 963. a.
Abiatharus, *fil. Achimelechi* 345. a. *ſervatus Davidem adit* 346. a. *pontifex* 357. a. 376. a. 387. a. 399. a. 406. a. *ſacerdotio abdicatur* 415. a.
Abibalus, *Tyriorum rex* 448. b. *ſeq.*
Abigæa 350. a. *nupta Davidi* 351. a.
Abigæa, *mater Ameſtæ* 392. a.
Abigail *v.* Abigæa.
Abilamarodochus 538. a.
Abimaëlus 25. a.
Abimelechus *tyrannidem occupat* 295. a. *urbe pellitur à Sicimitis* 295. a. *ſeq. quos omnes poſtea delet* 296. a. *fruſto molæ perit* 297. a.
Abinadabus 313. a. 418. a.
Abiramus 197. a.
Abiſæus 351. a. *vid.* Abeſſæus.
Abius, *filius Aaronis* 158. a.
Abramus *vel* Abrahamus, *filius Tharri* 26. a. *relinquit Chaldæam* 28. a. *in Chananæam ſe confert. ibid. ejus habitatio in terra Damaſcena* 29. a. *coloniarum deducendarum auctor* 44. a. *Ægyptios inſtituit in artibus Mathematicis* 30. a. *terram cum Loto dividit* 30. a. *filium ei pollicetur Deus* 32. a. *profligat Aſſyrios* 31. a. *moritur* 47. a.
Abſalomus *v.* Abeſalomus.
Acencheres, *Ægypti rex* 446. b.
Acenchres, *Ægypti Regina* 446. b.
Achabus *rex Iſraëlitarum* 457. a. *ab Elia increpitus* 462. a. *pugnat cum Adado, eumque vincit* 463. a. *ſeq. eique vitam concedit* 465. a. *poſtea interfectus à Syris* 469. a. *ejus filii* 487. a.
Acharus (*al.* Achan) *furti reus* 266. a. *ſeq.*
—— *pœnas luit* 269. a.
Achazes, *rex* 503. a.
Achias, *vates* 442. a. 450. a. *ſeq. ejus vaticinium* 518. a.
Achiala 498. a.
Achiba 515. a.
Achilaus 399. a.
Achilus 376. a.
Achima, *uxor Davidis* 353. a.
Achimanus 397. a.
Achimas, *filius Sadoci* 387. a. 393. a. 394. a.
—— *Pontifex* 528. a.
Achimelechus, *pontif. interficitur juſſu Sauli* 344. a.
Achis *v.* Anchus.
Achitobus 415. a.
Achitophelus, *fautor Abeſalomi* 387. a. *ſeq. malum conſilium dat* 388. a. *ſemetipſum ſuſpendit* 391. a.
Achonius 562. a.
Achratheus 570. a.
Acme 138. b. *ejus Literæ ad Antipatrum & Herodem* 841. a. *ejus mors* 847. a.
Acmon, *Araphæ filius, ex gigantum genere, Davidem aggreditur* 400. a. *ab Abeſſæo interficitur* 400. a.
Actiaca *pugna* 750. a. 755. a. 100. b.
—— *Victoria* VII. *anno Herodis* 752. a.
Ada, *uxor Lamechi* 10. a.
Adadi *filius, Syrorum rex, obſidet Samariam* 463. a. *iterum* 479. a. *in languorem incidit* 482. a. *ſeq.*
Adadus, *Damaſci & Syrorum rex* 375. a.
Adami *lapſus* 7. a.
Adamus *creatus* 6. a.
Aderus, *Idumæus* 441. a. 442. a.
Adonias *regnum affectat* 406. a. *ad aram fugit* 408. a. *Abiſacen ſibi poſtulat* 414. a. *repulſam patitur* 415. a. *occiditur. ibid.*
Adonibezechus, *rex Hieroſolymorum* 282. a. *capitur & mutilatur & Hieroſolymis moritur. ibid.*
Adoramus 376. a. 421. a.
Adramelechus 513. a.
Adrazarus 442. a. *rex Sophenes* 375. a. 442. a.
Æbutius, *decurio* 11. b.
Ægiſtha, *uxor Davidis* 406. a.
Ægypti reges *per* 1300. *annos ad Salomonem uſque, Pharaones dicti* 436. a.
Ægyptii *ſapientia præcellere crediti* 419. a.
Ægyptii *unde didicerunt artes Mathematicas* 30. a. *eorum* [illegible] 97. a. *ipſis non licitum paſcua curare* 95. a. *Sacrorum & templorum multitudo in Ægypto & apud Ægyptios ibid.*
Ægyptius *pſeudopropheta* 972. a. 177. b.
—— *a Felice fuſus fugatuſque* 177. b.
Ægyptus *unde denominata* 447. b.
Ælius Gallus 771. a
Æmilius Regulus 917. a.
Æneas, *vulgo Aretas, ſuccedit Obodæ* 813. a.
Ænigmata *ſibi invicem proponunt reges Salomon & Hiromus* 434. a.
Ærea *vaſa potiora argenteis* 561. a.
Æſopus 744. a.
Æthiopiæ *merces, ſimiæ, mancipia* 437. a. 438. a. 439. a.
Æthiopibus *vicini Arabes* 484. a.
Æzelus 25. a.
Agagus, *rex Amalacitarum* 329. a. *interficitur* 331. a.
Agar *cum Iſmaële pulſa ab Abramo* 37. a.
Aggæus, *vates* 557. a. 558. a. *ejus Prophetia, dum reparantur poſt captivitatem Hieroſolyma* 557. a. *ſeq.*
Agones *athletici quinquennales: item μουσικοὶ, θυμελικοὶ Cæſarei ab Herode inſtituti* 766. a. 108. b.
—— *Cæſarea abſoluta* 797. a.
Agrippa (Marcus) *ejus erga Judæos benignitas* 597. a. *magnifice ab Herode excipitur* 785. a. *ſeq. multa cum gratia viciſſim Herodes excipit apud Sinopem* 786. a. *in Judæam advenit* 785. a. *ejus in Boſporum expeditio*

tio 786.a. *ejus Oratio Hieroſolymis ad Judæos* 186. b. *Judæorum immunitates confirmat* 789.a. *ejus epiſtola ad Epheſios pro Judæis* 800.a. *ad Cyrenenſes. ibid.*

Agrippa (Claudius) *ejus progenies & mors* 172.b.

Agrippa *magnus* 829.a. *Herodis filius. ibid.*

Agrippa, *filius Ariſtobuli* 885.a. *ejus fortuna varia* 885.a. 886.a. 887.a. *ſeq. in vincula conjicitur* 892.a. *ei futura felicitas prædicitur* 892.a. *ſolvitur & donatur duabus tetrarchiis* 896.a. *rex creatur* 897.a. *grata facit* 903.a. *Romæ ejus magnificentia* 903.a. *à Senatu ad Claudium miſſus* 940.a. *quæ ſuaſerit Claudio* 942.a. *ſeq. in regnum remittitur* 945.a. *ei reſtituitur à Claudio omne fere regnum Herodis M. qui Agrippæ πάππος* 943.a. *ejus elogium* 948.a. *ejus in Berytios munificentia* 949.a. *et ut Deo acclamatur* 950.a. *ejus* (qui in *Actis* Herodes) *mors θεήλατος* 950.a. 951.a. *reges aliquot magnifice excipit* 949.a. *Cæſareæ edit ſpectacula veſte ſplendida indutus* 950.a. vide *Act. Cap* XII. *patri Agrippæ non ſuccedit in regno* 950.a. 951.a. *Agrippæ filius patrui regno poſtea donatur* 173.b. *parte maxima Judææ donatur* 966.a *ſeq. tetrarchiis nimirum Philippi & Lyſaniæ* 969.a. *ex Felice & Druſilla* 970.a. *regis literæ de hiſtoria Joſephi* 33.b. *ſeq. Ariſtobuli filius ex Bernice Salomes filia* 126.b. *rex à Judæis lapide perculſus* 264.b. *vinctus à Tiberio* 168.b. *ejus mors* 172.b. *filius Agrippæ ex Cypride* 172.b.

Agrippa (Fontejus) 411.b.

Aicamus 529.a.

Ain *capta* 302.b. *vid. Not.*

Aina *oppugnata* 26 .a. *expugnata* 269.a. *ſeq.*

Alani 421.b.

Albinus, *Judææ procurator* 975.a. 179.b. 190.b.

Alcimus (*ſive* Jacimus) *P. M.* 623.a. *Judam apud Demetrium criminatur* 624.a. *ſeq. moritur* 626.a.

Alcyon, *medicus* 931.a.

Alexander Alabarcha 888.a. 965.a.

Alexander, *Alexandri ex Glaphyra fil.* 126.b.

Alexander, *Antiochi Epiphanis fil.* 634.a. *Balas nominatur* 634.a. *in Not. caput ejus ad Ptolemæum Philometorem miſſum* 643.a. *ejus literæ ad Jonatham* 635.a. *contra Demetrium proficiſcitur & cum eo pugnat* 637.a. *nuptias ambit Ptolemæi filiæ* 639.a. *Rex Syriæ* 635 a. *moritur* 643 a

Alexander & Ariſtobulus, *Herodis filii in carcerem conjecti* 815.a. *juſſu patris ſtrangulati* 822.a. 125.b.

Alexander, *filius Alexandri ab Herode interempti* 886 a.

Alexander, *fil Ariſtobuli* 691.a. *bis.* 885.a. 72.b. *turbat Syriam* 693.a. *bellum parat contra Romanos* 70.b. *à Gabinio ſuperatur. ibid. turbas concitat* 72.b. *juſſu Pompeji occiſus* 696.a 73.b.

Alexander, *frater Ariſtobuli, ei ſuccedit* 59.b. *ejus mors* 62.b. *ejus filii Hyrcanus & Ariſtobulus* 63.b.

Alexander, *Herodis fil. ejus oratio coram Cæſare* 794 a. *ejus ſoror una nuptum datur Antipatro Sororis Herodis filio* 828.a. *altera Phaſaëli fratris Herodis filiæ. ibid.*

Alexander *Jannæus*, *Judæorum rex* 672.a.

— *in eum mota ſeditio. ibid.*

— *expeditionem facit in Ptolemaïdem* 666.a.

— *ob crudelitatem Θρακίδας dictus* 673.a.

— *triennio integro quartana laborans moritur* 675.a.

— *ejus filii Hyrcanus & Ariſtobulus* 676.a. 63.b.

Alexander *Lyſimachus Alabarcha* 943.a.

Alexander M. *patri Philippo ſuccedit* 578.a.

— *ſuperat Darium* 579.a.

— *victoriis peragrat Aſiam* 579.a. *ſeq.* 581.a.

— *legatos mittit Hieroſolyma* 579.a.

— *accedit Hieroſolyma* 581.a.

— *ejus ſomnium. ibid.*

— *Nomen Dei laminæ pontificali inſcript. adorat* 581.a.

— *templum ingreditur* 581.a.

— *Judæis dat privilegia* 582.a.

— *ei Pamphylium mare ceſſit* 115.a.

— *ejus ſcutum ac thoraces in Dianæ templo in Elymaide ſervata* 620.a.

— *obit, ejuſque regnum diviſum* 584.a.

Alexander, *Phaſaëli & Salampſionis fil.* 885.a.

Alexander (Tiberius) *Fado ſuccedit* 965.a.

— *procurator Judææ* 173.b.

— *procurator Ægypti* 182.a. 200 a.

— *totius militiæ præfectus* 309.b. 384.b.

Alexander Zebinæus, *rex Syriæ victus ab Antiocho Grypo* 660.a.

— *diem ſupremum obit ibid.*

Alexandra *regnum adminiſtrat* 676.a.

— *morbo corripitur* 677.a.

— *moritur* 678.a.

— *ejus elogium ibid.*

Alexandra *Hyrcani filia, Alexandri Ariſtobuli regis filii conjux, mater Ariſtobuli & Mariamnes* 742.a.

— *ſcribit ad Cleopatram* 742.a.

— *picturas filii filiæque ſuaſu Dellii ad Antonium mittit* 742.a. *ſeq.*

— *ficte reconciliatur Herodi* 743 a. *ſeq.*

— *fugam adornat in Ægyptum* 744.a.

Alexandra *Herodi ſuſpecta* 744.a.

— *luget mortem Ariſtobuli* 745.a. *ſeq.*

— *inſidias Herodis filiique necem Cleopatræ ſignificat* 746.a.

— *in cuſtodiam data* 748.a.

Alexandra *indigne ſe gerit erga Mariamnem* 762.a.

— *Herodis juſſu interficitur* 763.a.

Alexandra, *Alexandri Jannæi uxor, regnum occupat* 62.b.

— *moritur* 64.b.

Alexandra, *Phaſaëli & Salampſionis filia* 885.a.

— *nupta Timio Cyprio ibid.*

Alexandræ *reginæ mors* 678.a.

— *matris Mariamnes inhumanitas* 762.a. *ſeq.*

— *ejus ſupplicium* 764 a.

Alexandriæ *agger* 7. *ſtadiorum & pons, qui Inſulam continenti adjungit* 594.a.

— *magna pars Judæis adſignata* 694.a. *ſeq.*

— *ejus cives, Judæi declarati à Julio Cæſare in columnis æneis* 704 a.

— *Judæorum Ethnarcha* 695.a.

Alexas 827.a. 128.b.

Alexas, *Salomes maritus* 128.b.

Alexas *Selcias* 886.a.

Aliſſragmuthoſis, *Ægypti rex* 445.b.

Aliturus, *Judæus* 2.b.

Altare *holocautomatum* 137.a.

Amadathes 569.a. 575.a.

Amalecitæ *adoriuntur Iſraëlitas* 122.a.

— *victi & ſpoliati* 124.a.

Amanes 569 a.

— *Judæis infeſtus ibid.*

— *ejus edictum contra Judæos ibid.*

— *parat crucem Mardochæo* 572 a.

— *Mardochæum honorare cogitur* 573.a.

— *apud regem accuſatur* 574.a.

— *ejus edictum reſcinditur* 575.a.

— *crucis ſupplicio plectitur ibid. ſeq.*

Amanis *in Judæos conſpiratio* 569.a.

Amarames, *pater Moyſis* 98.a.

Amaramus 955.a.

Amarinus *fit rex* 456.a.

Amaſias, *Judææ rex* 493.a. 495.a.

— *Joabo bellum infert* 496.a.

— *à Joabo victus* 496.a.

— *moritur* 497.a.

Amaſias, *dux* 502.a.

Amaſias *alter*, *ſeu Prætor urbanus* 517.a.

Amathius 23.a.

Ambitio & Avaritia, *quot malorum cauſæ* 367.a.

Ambivius (M) *Judææ procurator* 873.a.

Amenephis, *Ægypti rex* 446.b. 447.b. 460.b. 461. *&. bis.* 465.b.

Ameſſa 392.a.

Ameſſes *dux* 395.a. 398.a.

Ameſſes à Joabo interficitur 398. a.
Ameſſa Jethranæ 411. a.
Ameſſes, Ægypti regina 446. b.
Amicus nemo adeo, quin alterum ſibi præferri ægre patiatur 319 a.
Aminadabus 313. a. 555. a.
Amitala 520. a.
Ammonius 642. a.
—— cæſus 642. a.
Amoritis, regio trans Jordanem conceditur Gadis ac Rubeli tribubus integris dimidiæque Manaſſitidi 224. a.
Amnos al. Amnon, filius Davidis 371. a. 383. a.
—— Thamaram deperit 383. a.
—— occiditur ab Abeſalomo 384. a.
—— ſtuprat Thamaram 384. a.
Amoſus, Judææ rex 516 a.
Amphitheatrum prope Hieroſolyma, in campo ab Herode M. extructum 766. a.
—— amphitheatrales venationes ibid.
—— Hierichunte 848. a.
Amraphelus 31. a.
Anacharis, dux Aſſyriorum 510. a.
Ananelus fit pontifex 742. a.
—— ei abrogatur pontificatus 744. a.
—— reſtituitur 745. a.
Ananias Nebedæi fil. fit Pontifex 965. a.
—— cum fratre Ezechia interfectus 195. b.
—— ejus cædes ibid.
—— Romam miſſus vinctus 968. a.
Ananias P. 175. b. 192. b.
—— ejuſque filius Ananus 175. b.
Ananias 559. a.
—— alius, Oniæ fil. 662. a. 669. a.
—— P. Maſambali fil. 360. b.
Anani fil. Ananus 18. b. 275. b.
—— ejus elogium 275. b.
—— ejus concio 276. b.
—— fuga ad Titum 384. b.
Ananus P. M. 287. b.
—— privatur pontificatu 873. a.
—— pontifex 872. a.
—— P. M. 275. b.
—— ejus mors 287. b.
Ananus, Anani fil. pontifex 975. a.
—— accuſatur 976. a.
Ananus, Bamadi fil. 360. b.
Ananus, è Simonis ſatellitibus 384. b.
Ananus, templi Prætor 968. a.
Ananus, Jonathæ fil. 204. b.
Anchus, Gittæ Rex 353. a. bis.
Andreas, Satellitum Præfectus 586. a. 589. a. 472. b.
Andromachus, regia Herodis pulſus 807. a.
Andronicus, Meſſalami fil. 639. a.
Angariæ Judæis remittuntur à Demetrio 636. a.
Angeli Dei cum Mulieribus conſueſcunt 12. a.
Anilæus 906. a. 908. a. bis. 909. a.
—— ejus cædes 912. a.
Animæ Virorum fortium in Bello defunctorum inter Sidera locatæ, δαίμονες ἀγαθοὶ ϗ Ἥρωες εὐμενεῖς 370. b.
Anna 307. a.
Anni ratio duplex apud Hebræos 13. a.
Annibas 955. a.
Annius (L.) capit Geraſa 300. b.
—— Minucianus 917. a. 920. a.
—— Rufus, procurator 873. a.
Anno Sabbatico nefas Judæis ſerere 704. a.
Annus Sabbaticus 184. a. 736. a. 741. a.
Annus Magnus 600 Annorum 18. a.
Anochus 10. a. 13. a.
Antejus cæſus 928. a.
Antigonus poſt Alexandri obitum Aſia potitur 584. a.
—— ejus claſſis à Ptolemæo fugata 593. a.
—— Ariſtobuli fil. 691. a. 692. a.
Antigonus accuſat Hyrcanum & Antipatrum 697. a. 75. b.
—— vincitur ab Herode 718. a. 722. a.
—— ambit regnum Judææ 722. a.
—— in Judæam reductus 725. a.
—— rex conſtituitur à Parthis 725. a. 86. b.
—— Hyrcanum auribus, Phaſaelum vita privat. 725. a. ſeq. 86. b.
—— Soſio ſe dedit 737. a. 98. b.
—— vinctus ducitur ad Antonium 737. a. 99. b.
—— primus regum à Romanis ſecuri percuſſus 741. a.
—— frater Ariſtobuli, Hyrcani filius, Samariæ obſidioni præficitur 661. a.
—— fratri charus 664. a.
—— ei necem Regina aliique machinantur 664. a. 58. a.
—— occiſus 58. b.
—— qui ante Herodem regnaverat 836. a.
Antiocheni deficiunt à Demetrio 643. a.
—— eorum odium in Judæos 596. a.
Antiochia tertia in Orbe civitas 221. b. ſeq.
—— in ea jus civitatis cum ἰσοπολιτείᾳ Judæis datum à Seleuco Nicatore 596. a.
Antiochiæ incendium 408. b.
Antiochus, Comagenes rex 875. a. 943. a. 949. a. 354. b. 420. b.
—— ipſi Cajus adjecit partem Ciliciæ & Comagenam 943. a.
—— Cyzicenus 660. a. ſeq. 669. a.
—— Samaritis opem ferens, vincitur 661. a. 56. b.
—— occiditur 670. a. ſeq. 56. b.
Antiochus Dionyſus Antiochi Grypi quartus fil. 673. a.
—— —— Syr. Rex in Judæos expeditionem facit 673. a. 61. b.
—— in prælio occumbit 674. a. 62. b.
Antiochus Epiphanes expeditionem facit in Ægyptum 608. a.
—— Hieroſolyma capit, & templum depeculatur 609 a. 51. b. ſeq. 400. b.
—— ſævit in Judæos 609. a. ſeq. 52. b.
—— in Perſidem proficiſcitur 614. a.
—— decernit Judæos delere, ſi reverſus fuerit è Perſide 614. a.
—— reſponſum ad Samaritas 610. a.
—— ejus flagitia 658 a.
—— moritur 621. a.
—— Philippum regni curatorem conſtituit 621. a.
Antiochus Eupator, Judæam invadit 622. a.
—— cum Juda congreditur 622. a.
—— fœdus facit cum Judæis 623. a.
—— fidem datam violat 623. a.
—— interficitur 624. a. 53. b.
Antiochus Grypus, Demetrii Soteris filius 661. a.
—— ejus mors 670. a.
Antiochus Magnus 597. a.
—— ejus literæ & programmata in Judæorum gratiam 598. a. ſeq.
—— ejus bella cum Ptolemæis Philopatore & Phyſcone 597. a.
—— filiam Cleopatram Ptolemæo nuptum dat 600. a.
Antiochus Philometor 666. a.
Antiochus Pius, Cyziceni fil. Seleuco bellum infert 671. a.
—— occiditur 671. a.
Antiochus Euſebes ſive Pius, Demetrii fr. oppugnat Hieroſolyma 657. a.
—— obſidionem ſolvit 658. a.
—— expeditionem facit contra Parthos, & in prælio cadit 658. a. ſeq.
—— Seleuci Nepos, (al. Alexandri fil.) vulgo Θεός 597. a.
—— adoleſcens Rex coronatur & cum Jonatha amicitiam init. 646. a.
—— à Tryphone ſublatus 655. a. 55. b.
—— Seleuci fr. in prælio cadit 671. a.
Antiochus Soter, fr. Demetrii, patris Grypi 660. a.
—— Tryphonem bello petit 655. a.

INDEX QUARTUS,

Antipas, *Herodis fil. ex Malthace Samaritana* 828. a. 127. b.
— *tetrarcha Galilææ* 847. a. 862. a. 141. b.
— *it Romam* 852. a. 149. b.
— *quænam ei reliquit Herodes* 847. a.
— *quænam ei data à Cæſare* 862. a.
— *rex declaratur ab Herode* 138. b.
— *vinctus & cæſus* 274. b.
Antipater, *Herodis fil.* 719. a.
— *Romam mittitur ad Cæſarem* 792. a. 129. b. 133. b. *ſeq.*
— *ibi literis Herodem patrem incendit adverſus fratres* 793. a.
— *in Mariamnes filios inſidias ſtruit* 792. a. 112. b. 114. b.
— *ejus calliditas* 803. a.
— *turbas movet* 683. a.
— *revocatur ab Herode* 791. a. 835. a.
— *domum redit* 791. a. 835. a. *ſeq.*
— *cum Patre res Judæorum adminiſtrat* 826. a.
— *fratribus ſublatis omnibus invi,us* 826. a.
— *patri necem machinatur* 826. a.
— *de ſe ſolicitus* 134. b.
— *Judicio ſiſtitur coram Varo* 836. a. 135. b.
— *ſeſe defendit* 840. a. 136. b.
— *in vincula conjicitur* 841. a. 138. b.
— *ejus cædes* 847. a. 141. b.
Antipater *Idumæus, pater Herodis M. qui prius Antipas, turbas movet* 683. a.
— *legatus miſſus ad Aretam* 691. a.
— *ejus δεήσεις* 696. a. *ſeq.*
— *auctor Hyrcano, ut ad Aretam ſe reciperet* 64. b.
— *Phaſaëlo mandat Hieroſolyma* 699. a. 76. b.
— *Herodi Galilæam.* ibid.
— *Cæſarem demereri ſtudet* 696. a. *ſeq.* 73. b.
— *ab eo honoribus augetur, & civitate donatur* 697. a. 74. b.
— *ſe defendit contra Antigonum* 697. a. 75. b.
— *Judææ totius inſtituitur procurator* 697. a. 699. a. 75. b.
— *magno apud Judæos in honore* 700. a.
— *veneno ſublatus* 717. a. 79. b.
Antipater *Phaſaëli & Salampſionis fil.* 885. a.
Antipater *Salomes fil. Archelaum accuſat* 852. a. 131. b.
Antipater *quidam, Samaritanus* 834. a. 131. b.
Antipater *ſororis Herodis fil.* 828. a.
Antipatri *uxor & liberi* 695. a.
— *uxor Arabiſſa, Cypros* 695. a.
Antipatris, *à Veſpaſiano capta* 297. b.
Antiphilus 834. a. 132. b.
— *ejus literæ ad Antipatrum* 841. a.
Antonia, *filia Claudii ex Petina* 176. b.
Antonia *mater Claudii, uxor Druſi, Agrippæ dat mutuo pecuniam* 889. a.
— *ejus elogium* 890. a.
Antonia *turris* 58. b.
— *capitur* 372. b.
Antonius, *centurio* 220. b. 221. b. 244. b.
— (L.), *Marci fil. litteras ad Sardianos mittit in Judæorum gratiam* 709. a.
— (M.), *ejus δεήσεις* 691. a. 70. b.
— *præclare ſe gerit in Syria* 691. a.
— *ejus & P. Dolabellæ decretum pro Judæis* 706. a. *ſeq.*
— *venit in Aſiam victo Bruto* 719. a.
— *ejus epiſtola ad Hyrcanum P. M.* 719. a.
— *ad Tyrios* 720. a.
— *Cleopatram deperit* 721. a.
— *Herodem & Phaſaëlum accuſatos abſolvit, & tetrarchas conſtituit* 721. a.
— *accuſatores ſupplicio affici jubet* 722. a.
— *ſummum erga Herodem ſtudium* 727. a. *ſeq.*
— *moratur Athenis* 731. a. 92. b.
— *ejus luxuria* 743. a.
— *elogium* 70. b.
Antonius *Primus* 311. b.
Anubis *Deus* 878. a.
Apachnas, *Ægypti rex* 445. b.
Apame 552. a.
Apion *pro Græcis legatus ad Cajum* 899. a.
Apollinis *templum Gazæ* 670. a.
— *in Palatio* 156. b.
Apollodotus, *Gazæorum dux* 670. a.
— *interimitur* 670. a.
Apollonius, *Alexandri fil.* 659. a.
Apollonius *Daus* 640. a.
— *Jonatham ad bellum provocat* 640. a.
— *vincitur* 641. a.
Apollonius 610. a.
— *Samariæ Præfectus* 613. a.
Aponius 942. a.
Apophis, *Ægypti rex* 445. b.
Apſalomus 196. b.
Apſanes *ab exceſſu Jephthe Hebræos rexit* 299. a.
Aqua *Deo libatum à Davide* 402. a.
Aquila *aurea, ſupra templi portam collocata, dejicitur* 843. a. 139. b.
— *Draconem unguibus tenens, in ſigillo Lacedæmoniorum regis* 606. a.
Aquilas 926. a.
Ara *Hieroſolymitana è Lapidibus non ſectis* 334. b. 456. b. *ſeq.*
— *ſuffitus* 137. a.
Arabes *circumcidunt Liberos ab anno* XIII. 36. a.
— *duodecim urbes iis ereptæ ab Alexandro Judæorum Rege* 684. a.
— *vicini Æthiopiæ* 484. a.
Arabia *Judææ confinis* 684. a.
Arabum *aula, rupes, Petra* 684. a.
— *Dynaſta* 643. a.
— *magna clades* 755. a.
— *mulieres maximæ veneficæ* 833. a.
Aramus 24. a.
Aranes, *pater Loti* 27. a.
Araſca, *templum* 513. a.
Araſes, *rex Syrorum* 502. a. *ſeq.*
Arca *Dei capta à Palæſtinis* 311. a.
— *reducta ad Iſraelitas* 312. a. *ſeq.*
— *Hieroſolyma deportata* 373. a.
— *in domo Obedami excipitur* 373. a.
— Noëi, *ubi ſubſtitit* 16. a.
Arcæ *& Diluvii omnes Barbarorum hiſtoriæ meminerunt* 16. a.
— *reliquiæ* 16. a. 958. a.
Arca *Sacra* 135. a.
Arces *duæ Hieroſolymis, una in Urbe, altera ad Templum* 763. a. 768. a.
Archelaus, *Cappadocum rex, ad Herodem venit* 809. a. *ſeq.* 118. b. *ſeq.*
— *ab eo deducitur Antiochiam uſque* 810. a.
— *Pheroram Herodi reconciliat* 810. a. 119. b. *ſeq.*
Archelaus, *Herodis fil.* 828. a. 835. a. 127. b. 133. b.
— *ei, ut regi acclamatur, mortuo Herode* 848. a. 142. b.
— *ejus ad populum allocutio* 849. a. 147. b.
— *tumultum ſedare nititur* 850. a. 851. a.
— *Romam ſe confert* 851. a. 149. b.
— *ubi accuſatur à Judæorum Legatis* 860. *ſeq.* 156. b.
— *in exilium pellitur* 159. b.
— *ejus ſomnium* 159. b.
— *fit ethnarcha dimidii regni Herodis* 862. a. 157. b.
— *Glaphyram in uxorem ducit* 865. a. *ſeq.* 160. b.
— *relegatus Viennam* 866. a. 159. b.
Archelaus, *Chelciæ fil.* 952. a.
Archelaus, *Magdati fil.* 384. b.
Archelaus, *Socer Alexandri* 816. a.
Ἀρχιερατικὴ στολὴ 636. a.
Aremmantus 526. a.
Aretas, *Arabum rex* 670. a. 683. a. *ſeq.* 818. a. 64. b. 129. b.

Aretas, *expeditionem facit in Hieroſolyma contra Ariſtobulum* 684. a.
— *ſuccedit Obodæ* 813. a.
— *Hyrcano ſuppeditat auxilia* 65. b.
— *cum Antipatro, Syllæum accuſat apud Cæſarem* 832. a.
Aretas, *Cœle-Syriæ rex* 674. a.
— *in Judæam expeditionem facit* 674. a.
Aretas, *Petræus* 859. a. 882. a. 883. a.
Argenti *in venditione & emptione nullus olim uſus ſub Salomone* 439. a.
Arietis *Romani deſcriptio* 236. b. *ſeq.*
Ariochus 534. a.
Arion 604. a. 605. a.
Ariſteas 472. b.
Ariſtæus 589. a.
— *ejus ad Ptolemæum oratio* 586. a.
Ariſtobuli *filia ſpondetur ab Herode Antipatri filio* 827. a.
— *filia altera Herodi Herodis filio. ibid.*
Ariſtobulus, *Agrippæ regis fr. ducit Jotapen* 885. a.
— *Judæorum cauſam agit apud Petronium* 901. a.
Ariſtobulus *Alexandri Jannæi fil. homo novus & audax* 676. a.
— *cum aliis de Phariſæis queritur* 676. a. *ſeq.*
— *Alexandræ convicia facit* 677. a.
— *de regno occupando cogitat* 677. a. *ſeq.*
— *ejus cum Hyrcano de regno bellum* 682. a.
— *cum Hyrcano fœdus* 683. a. 64. b.
— *fit rex* 64. b.
— *vitem auream mittit Pompejo* 686. a.
— *à Pompejo captivus una cum liberis Romam ducitur* 691. a. 692. a. 69. b.
— *ejus in adverſis conſtantia* 692. a.
— *Roma in Judæam profugit* 692. a.
— *à Pompejanis veneno ſublatus* 695. a.
Ariſtobulus *Chalcidicæ rex* 420. b.
Ariſtobulus *Herodis fil.* 773. a.
— *ducit uxorem* 785. a.
— *in carcerem conjectus* 815. a.
— *accuſatus à patre Beryti damnatur* 819. a. *ſeq.*
— *ſtrangulatur* 822. a. 125. b.
— *ejus ſoboles* 696. a. *ſeq.* 827. a. 126. b.
Ariſtobulus *fil. Herodis regis Chalcidis* 971. a. 420. b.
Ariſtobulus *Hyrcani fil.* 661. a.
— *ex pontificibus primus rex Judæorum* 663. a.
— φιλέλλην *appellatus* 665. a.
— *ejus mors* 665. a.
Ariſtobulus *fil. Joſephi & Mariamnes* 885. a.
Ariſtobulus *Ariſtobuli fil. puer pulcherrimus* 745. a.
— *ab Herode fit pontifex* 744. a.
— *ejus fraude occiſus* 745. a. 110. b.
Ariſtobulus *Ariſtobuli Herodis M. filii, ex Berenice filius* 885. a.
Ariſtocratia *inſtituta in Judæa* 71. b.
Arithmetica, *Aſtronomia, è Chaldæa ad Ægyptios, ab Ægyptiis ad Græcos tranſiit* 30. a.
Ariuchus 31. a.
Arius *Lacedæmoniorum rex* 606. a. 648. a.
— *ejus epiſtola ad Oniam P. M.* 606. a. 648. a.
Armaïs, *Ægypti rex* 446. b.
Armamentarium *Davidis in templo* 490. a.
Armenia *ab Antonio debellata* 750. a.
Armeniæ *Minoris rex Cotys* 949. a.
Armeſſes, *Ægypti rex* 446. b.
Arophæus 415. a.
Arphaxades 25. a.
Arruntius *Euariſtus* 930. a.
Aruntius (P.) 925. a.
Arſaces, *rex Parthorum* 651. a. 659. a.
Artabanus, *rex Mediæ* 874. a. 875. a.
Artabanus *Parthorum rex* 881. a. 882. a. 907. a. 908. a.
— *fugit ad Izaten* 960. a. *ſeq.*
— *& benigne ab eo excipitur* 961. a.
— *moritur* 962. a.
Artabazes, *Tigranis filius ab Antonio Cleopatræ donatus* 99. b.
Artaxerxes 566. a.
— *edictum* 569. a. 575. a.
Artáxias 750. a.
Artorii *calliditas* 380. b.
Arucæus 23. a.
Arudæus 23. a.
Arx *Templo Hieroſol. imminens* 621. a.
Aſaël 363. a. 364. a.
— *occiſus* 364. a.
Aſamonæa *familia deſinit* 738. a.
Aſamonæorum *potentia everſa. ibid.*
Aſanus, *rex Hieroſolymorum* 453. a.
— *à Damaſcenorum rege auxilium petit* 455. a.
Aſchalanitarum *contumacia* 602. a.
Aſchanaxus 21. a.
Aſchanes 533. a.
Aſerymus, *Tyriorum rex* 449. b.
Aſiæ *Commune Ancyræ* 800. a.
— *Proconſularis* 931. a.
— *urbes* 188. b.
Aſinæus 906. a. 907. a. 908. a. 909. a. 910. a.
Aſini *caput, de illo mendacium* 475. b.
Aſochæus, *rex Ægyptiorum* 400. b.
Aſprenas 924. a.
— *cæſus* 927. a.
Aſſis, *Ægypti rex* 445. b.
Aſſyriorum *imperium everſum* 514. a.
Aſtartes *vel* Aſtartæ *fanum* 359. a. 449. b.
Aſtartus, *Tyriorum rex* 449 b.
Aſtronomiæ *perdiſcendæ cauſa primi hominum mille prope annos vixerunt* 17. a.
— *ipſa è Chaldæa in Ægyptum, & ab Ægyptiis ad Græcos tranſiit* 30. a.
Aſuras 24. a.
Aſyli *jus certis urbibus* 225. a.
Athenienſium *pſephiſma in honorem Hyrcani* 698. a.
Athenion *vel* Athenio 601. a.
Athenion *vel* Athenio, *dux Cleopatræ* 100. b.
— *ejus perfidia* 751. a.
Athletica *certamina in honorem Cæſaris Hieroſolymis ab Herode inſtituta* 766. a. 108. b.
Athrongæus *vel* Athronges, *opilio regnum affectat* 858. a. 154 b.
— *cum fratribus victus* 859. a.
Atratinus 727. a.
Auguſtus *in Syriam venit* 775. a.
— *ejus Literæ ad Herodem* 819. a.
— *cogit concilium ſuper regno Judææ* 852. a. *ſeq.*
— *ejus edictum & Literæ in gratiam Judæorum* 799. a. *ſeq.*
— *in Herodem irritatur* 812. a.
— *ei reconciliatur ope Nicolai Dam.* 817. a.
— *Herodis regnum & facultates pro arbitrio dividit* 157. b.
— *ejus obitus* 873. a. 166. b.
Αὐτονομία *Judæis data à Demetrio* 637. a.
Axioramus *P. M.* 528. a.
Azaëlus, *Syrorum rex* 461. a. 483. a.
— *Judæorum fines populatur* 493. a.
— *moritur* 494. a.
Azarias *P. M.* 528. a. 533. a.
— *male pugnat* 620. a.
Azarias, *vates* 454. a.
Azavus 27. a.
Azermothes 25. a.
Azizus, *rex Emeſorum* 969. a. 971. a.
— *circumciſus* 969. a.
— *Druſillam, Agrippæ Jun. Sororem ducit* 969. a.
Azotii *ob arcam Dei plagis percutiuntur* 311. a. *ſeq.*
Azotus *capta* 641. a.
Azymorum *feſtum* 177. a. 294. b.
— *Hieroſolymis diu intermiſſum* 504. a.
— *dictum* φάσκα 684. a. 850. a. 324. b.

Azymorum *intermiſſum, ſub Rege Ezechia celebratum dies* VII. *poſt Paſcha* 504. a. *ſeq.*
—— *Feſtum poſt reditum e captivitate à Zorobabele reſtauratum Menſe Niſan & VII. dies* 558. a.
—— *ut Iſraelitæ celebrarent, initiati ſunt ab Ezechia* 504. a. *ſeq.*

B.

BAal, *rex Ammanitarum* 530. a.
Baal, *rex Tyriorum* 452. b.
Baal, *Tyriorum Deus* 488. a. *ſeq.*
Baaras, *planta & locus* 417. b.
Babæ *filii à Coſtobaro ſervati* 765. a.
—— *poſtea interfecti* 765. a.
Babylon *à Babel Hebr. confuſione Linguarum* 19. a.
—— *à Cyro capta* 540. a.
—— *ſub Balthaſare capta* 540. a.
Babylone *Judæorum frequentia* 741. a. 906. a.
—— *quæ opera à Nabuchodonozore exſtructa* 537. a. 538. a.
Babylonis *exſtructio* 450. b. 451. b.
—— *eam non conditam à Semiramide, Græcos docet Beroſus* 451. b.
—— *Murus inchoatus à Nabuchodonozore; è latere coclo & bitumine à Nabonido* 451. b. *ſeq.*
—— *penſilis hortus & quare* 538. a. 451. b.
—— —— *idem à Nabuchodonozore exſtructus ad ſimilitudinem alterius in Media* 538. a.
Bacchides 624. a. 627. a.
—— *Judæos aggreditur* 632. a.
—— *ſævit in Judæos* 52. b.
Badezorus, *Tyriorum rex* 449. b.
Bæon, *Ægypti rex* 445. b. 573. a.
Bagathous 568. a.
Bagoas, *ſpado* 831. a.
Bagoſes *Judæis infeſtus* 577. a.
Balacus, *Moabitarum rex* 213. a. 214. a. 215. a. 216. a.
Baladas, *rex Babyloniorum* 514. a.
Balamus, *vates* 213. a. 214. a. 215. a.
—— *ejus Aſina* 214. a. *ſeq.*
Ballas 30. a.
Balatorus, *rex Tyriorum* 452. b.
Baleazarus, *rex Tyriorum* 449. b.
Balenorum *rex* 30. a.
Balſamum 688. a. 66. b.
—— *ad Hierichuntem* 688. a. 749. a. 66. b.
Baltaſarus *i. e.* Naboandelus 539. a.
—— *viſio ei oblata* 539. a.
Baltaſarus 533. a.
Banacates 418. a.
Banaias *genere Sacerdos, vir fortis* 402. a. *aliquoties.*
Banajas *copiis Solomonis præficitur* 416. a.
Banajas, *Achili filius* 418. a.
Banajas, *Joadæ fil.* 376. a.
Banaothas 368. a.
Banus, *eremita, Joſephi præceptor* 2. b.
Barachias 503. a.
Baracus *hortante Debora cum Siſera dimicat* 291. a. *ſeq.*
Barbarorum *olim opes univerſæ in pecoribus* 105. a.
Bardanes, *Parthorum rex* 962. a.
—— *moritur* 962. a.
Baris *exſtructa* 542. a.
Barnabazus 568. a.
Barſas 30. a.
Baruchus *in patria lingua egregie doctus, & cum Hieremia Propheta, poſt captum Sedeciam relictus in Judæa* 521. a. 529. a. 432. a.
Barzapharnes, *Parthorum Satrapa* 83. b.
Baſanes, *Iſraëlitarum rex* 454. a. *ſeq.*
—— *moritur* 456. a.
Baſanis *inſidiis perit Nadabus* 453. a.
Baſima, *filia Solomonis* 418. a.
Baſſus v. Ventidius.
Baſſus (Cecilius) 78. b.
Baſſus (Lucilius) *obſidet Machærunten* 417. b.
—— *Legatus in Judæam miſſus* 416. b. 419. b.
Bathuëlus 28. a.
Bathyllus 133. b.
Bathyllus, *Antipatri Libertus* 835. a.
Batus, *menſura* 421. a.
Bauxus 27. a.
Beethſabe 379. a. 381. a. 406. a. *ſeq.*
Bel, *Tyriorum Deus* 457. a.
Beli, *templum in Babylone* 457. a. 537. a.
Bella *non ſolita geri contra exteros, niſi prius legatis, pro more miſſis* 249. a. 285. a.
Belli *Leges apud Judæos* &c. 488. b.
Bellum *Judaicum, unde initium ducebat* 180. b. *ſeqq.* 184. b. *ſeq.* 192. b. *ſeq.*
Belſemus 550. a.
Beneficentiæ *laus & præmia apud Deum* 355. a.
Benjamin *tribus reſtituta in integrum* 287. a. 288. a.
Benjamitæ *bello adorti Gabaonitas cladem magnam accipiunt* 284. a. *ſeq.* 286. a.
Berenice *vel* Bernice, *Agrippæ filia* 885. a. 944. a. 172. b.
Berenice *vel* Bernice, *Agrippæ mater moritur* 886. a.
Berenice, *Archelai & Mariamnes filia* 969. a.
—— *Herodis vidua Polemoni nupta* 970. a.
—— *eum deſerit* 970. a.
Berenice, *Salomes filia, uxor Ariſtobuli* 785. a.
Berenice, *ſoror Agrippæ, vitæ diſcrimen adit* 182. b. 183. b.
Berenicianus, *Herodis ex fratris filia Berenice filius* 173. a.
Beryti *habitum concilium ad Litem diſceptandam inter Herodem & filiis* 819. a. *ſeq.*
—— *Romani habitantes* 817. a.
Berzelæus 391. a. 397. a.
Beſalelus *& Eliabus, architecti ſacri* 130. a. 161. a.
Boazus 305. a.
—— *ejus in Rutham benignitas* 305. a.
—— *in uxorem eam accipit* 306. a.
Bobelon 559. a.
Boccias, *Joſephi fil.* 415. a.
Bocchoris, *Ægyptiorum rex* 466. b.
Bovis Aureæ *Templum in Syria prope Daphnen* 464. b.
Boum *Æneæ effigies Hebræis vetitæ* 441. a.
Britannia 392. b.
Britannicus, *Claudii ex Meſſalina fil.* 176. b.
Brocchus *trib. plebis* 939. a.
Buccinæ *ſeu* Βυκάνης *inventum & figura* 186. a. *ſeq.*
Burrus, *Neroni ab Epiſtolis* 974. a.

C.

CAdmus Mileſius, *ſcriptor* 438. b. *ſeq.*
Cæcilius *vel* Cecilius Baſſus, *interfector Sexti Cæſaris* 715. a. 78. b.
Cæcinna 311. b.
—— *ad Veſpaſianum miſſus* 312. b.
Cædes *tanta in prælio inter Abiam & Jeroboamum, quanta nuſquam inter Græcos & Barbaros* 453. a.
Cæſar (C. J.) *bellum in Ægypto gerit* 696. a.
—— *ejus decreta pro Judæis* 703. a. 704. a. 705. a. *ſeq.*
—— *à Bruto occiſus* 715. a. *ſeq.* 78. b.
Cæſarea *Palæſtinæ, ab Herode inſtaurata* 772. a. *ſeq.*
Cæſareæ *deſcriptio* 772. a.
—— *portus* 772. a. *ſeq.*
Cæſennius Pætus, *rector Syriæ* 420. b.
Cæſonia, *uxor Caji* 935. a.
—— *fortiter moritur* 935. a.
Caïs 9. a.
—— *fratrem interficit* 9. a.
—— *punitur* 10. a.
—— *Naida condit* 10. a.
Cajus *Agrippæ & Juliæ fil.* 852. a. 150. b.
Cajus *factus imperator* 894. a. *ſeq.* 168. b.
—— *Tiberium Tiberii nepotem tollit* 895. a. 168. b.

Cajus, *ejus crudelitas* 895. a. 168. b.
—— *quomodo ſe in imperio gerit* 899. a.
—— *contra voluntatem Judæorum ſtatuam ſuam erigi jubet* 900. a. *ſeq.*
—— *Agrippæ precibus annuit* 904. a.
—— *Literæ ad Petronium* 904. a.
—— *ſævit in Judæos* 915. a.
—— *Jovi ſe æquat* 915. a.
—— *in eum conſpiratur* 916. a. *ſeq.*
—— *conjuratorum numerus* 921. a.
—— *ejus obitus* 905. a. 926. a. 171. b.
—— *ejus elogium* 936. a.
Caligæ *clavis ſuffixæ* 373. b.
Callæa 827. a.
Callimander 661. a.
Callinicus, *Antiochi fil.* 420. b.
Calliſtus, *Caji Libertus* 921. a. *ſeq.*
Cambyſes *ſuccedit Cyro* 549. a.
—— *poſt ſexennium obit* 550. a.
Camuelus 27. a.
Candelabrum *ſacrum* 137. a.
Caniſtra *in capite ferendi mos, unde?* 76. a.
Canthera *à pontificatu ſubmotus* 957. a.
Canum *proprium oſſa cum carnibus comedere* 605. a.
Capellus, *Antylli filius* 7. b.
Capito, *Centurio* 181. b.
Capitolium, *finis pompæ triumphalis* 415. b.
Captivi *Judæorum, quot occiſi, quot ſuperſtites?* 398. b.
—— *& quinam ſervati ad triumphum?* 413. b.
Captivitas *duarum tribuum & decem* 532. a.
Careas 530. a.
Carmina *Hexametra* 115. a.
Carnes *equinæ & mulorum vetitæ inferri Hieroſolyma* 599. a.
Carus, *Herodis puſio* 831. a.
Caſſander *poſt Alexandrum occupat Macedoniam* 584. a.
Caſſius Longinus, *Syriæ præſes* 716. a. 780. a. 955. a.
—— *eum demerentur Herodes & Antipater* 716. a. 79. b.
—— *Parthis repreſſis in Judæam tendit* 695. a. 72. b.
—— *in campis Philippicis victus* 719. a.
Caſtoris *Judæi verſutia* 341. b.
Caſtrametationis *Hebræorum forma* 186. a.
Caſtrare *homines aut animalia Hebræis vetitum* 248. a. *ſeq.*
Caſtrati *Galli odio habendi* 249. a.
—— *εὐνοῦχοι juſſu Nabuchodonozoris, Nobiles Judæorum adoleſcentes, & ex iis Daniel Propheta* 533. a.
Catapultarum *vis* 238. b. *ſeq.*
Catulli *calumnia in Judæos* 435. b.
—— *ejus mors & vindicta divina* 436. b.
Catullus *rector Pentapolitanæ Lybiæ* 433. b.
Celadus 864. a. 159. b.
Celenderis 134. b.
Celer, *trib.* 968. a. 969. a.
—— *ejus ſupplicium* 176. b.
Celtica *Legio* 927. a.
Cendebæus, *Antiochi exercitus dux* 656. a. 55. b.
Cerealis (Petilius) 410. b.
Cerealis (Sextus) *dux Romanorum contra Samaritas miſſus* 243. b.
—— *Chebronem it* 305. b.
—— *in conſilium vocatus ſuper templo* 384. b.
—— *impreſſionem facit in templum* 376. b.
Certamina *Athletica Quinquennalia in honorem Cæſaris ab Herode M. Hieroſolymis inſtituta* 766. a.
—— *γυμνικοί, μουσικοί, θυμελικοί ἀγῶνες ibid.*
—— *Quadrigarii, item & Celeres ibid.*
Ceſtius (Gallus) *Syriæ præſes* 20. b. 180. b.
—— *cogit exercitum in Judæos* 200. b.
—— *urbem ingreditur* 203. b.
—— *ejus odium in Judæos* 204. b. *ſeq.*
Chæreas (Caſſius) 917. a.
—— *in Cajum incitatus* 918. a.
—— *conjurationis ſocios ſibi quærit* 918. a.
—— *ad ſupplicium ducitur* 943. a.
Chæreæ *virtus* 926. a.
Chætura *v.* Chatura.
Chagiras 355. b.
Chalamas, *rex* 379. a.
Chalceus 419. a.
Chalebus, *ſpeculator Chananææ* 190. a. 283. a.
Chamas 18. a.
—— *ejus proſapia* 22. a.
Chananus 22. a.
Chananææ *terræ deſcriptio & diviſio* 276. a. 277. a. *ſeq.*
Chananæi *tribum Daniticam premunt* 288. a.
—— *eorum terra* 276. a.
Chananæis, *Deo invito, parcitur* 283. a.
—— *indicitur bellum à Judæ & Simeonis tribubus* 282. a.
Chares 265. b.
—— *moritur* 268. b.
Charra 27. a.
Chatura, *altera Abrahami uxor* 43. a.
Chazadus 27. a.
Chebron, *Ægypti rex* 446. b.
—— *antiquior Memphi* 303. b.
—— *vi capta* 283. a.
Chelbes, *rex Tyriorum* 452. b.
Chelcias 662. a. 669. a. *bis.*
Chellio 304. a.
Cherubicæ *effigies* 424. a.
Chethimus 21. a.
Chodollamorus 31. a.
Chosbras *Madianitis* 220. a.
Chriſtus & *Chriſtiani* 876. a. *ſeq.*
Chuſarthes, *rex Aſſyriorum ſubigit Iſraëlitas* 288. a.
Chuſi 388. a. *ſeq.* 390. a. 393. a. 394. a.
Chuthæi, *impediunt templi inſtaurationem* 549. a. 556. a.
—— *in Samariam migrant* 532. a. 549. a.
—— *unde, & quales?* 507. a.
Cimelia *plena Hierichûs à Romanis direpta* 730. a. 91. b.
Cinnamus 961. a.
Circumciſi *ſoli Judæi è Palæſtinis* 453. b.
Circumcidunt *Arabes ab anno ætatis* XIII. 56. a.
Circumciſionem *ab Ægyptiis edocti Æthiopes & Syri Palæſtini, juxta Herodotum* 450. a.
Circumciſionis *inſtitutio* 33. a.
—— *non per vim exigenda* 11. b.
—— *ad hanc Ituræi adacti* 665. a.
Civitas *Romana & ἀτέλεια Antipatro data à J. Cæſare* 697. a.
Claſſicus 401. b.
Claudius Cæſar 931. a. *ſeq.* 937. a.
—— *ejus epiſtola ad Judæorum principes* 956. a.
—— *ejus erga Agrippam liberalitas* 943. a.
—— *ejus pro Judæis edictum* 944. a. *ſeq.*
—— *ejus uxores & liberi* 970. a. 176. b.
—— *ipſi favent milites* 942. a.
—— *latitans rapitur ad imperium* 937. a. 938. a. 171. b. *ſeq.*
—— *moritur* 970. a. 176. b.
Clemens 919. a.
Cleopatra, *Antiochi filia nupta Ptolemæo* 600. a.
Cleopatra, *uxor Demetrii ſecundi* 655. a.
—— *eadem Antiocho Soteri nupta* 655. a. *ſeq.*
Cleopatra, *uxor Flori* 981. a.
Cleopatra *Hieroſolymitana, uxor Herodis* 828. a. 127. b.
Cleopatra, *uxor Ptol. Philometoris* 638. a. 472. b. *ſeq.*
—— *contra Ptolemæum Lathyrum arma movet* 669. a.
—— *cum Alexandra ſocietatem init.* 669. a.
—— *Ptolemaïdem capit* 699. a.
Cleopatra *obviam fit Antonio in Cilicia* 721. a.
—— *ejus infatiabilis avaritia* 748. a. 99. b. *ſeq.*
—— *ejus ſcelera ibid.*
—— *Arſinoen ſororem ope Antonii interficit ibid.*
—— *Arabiæ & Judææ partem ab Antonio impetrat* 749. a.
—— *ſollicitat Herodem ad concubitum* 749. a.

—— eam

—— *eam ad Ægyptum deducit Herodes* 750. a.
Cleopatra (Selene) *à Tigrane obſeſſa* 677. a. 63. b.
Clitus *Tiberiade ſeditionis auctor* 16. b.
—— *ſibi manum alteram amputat juſſu Joſephi* 16. b. 215. b.
Cluvius 924. a.
Clypeis *occultare ſiniſtros oculos* 320. a.
Clypeus *Symbolum ſocietatis inter Romanos & Judæos* 698. a.
Collega (Cneus) 408. b.
Coloniæ, *Municipia in Italia, & extra Italiam* 945. a.
Columba *arca emiſſa* 15. a.
Columna *lateritia ab Adami filiis erecta, Joſephi ævo in Syria adbuc ſuperſtes* 11. a.
Columnæ *operis Corinthiaci in Salomonis Regia* 432. a.
—— *operis Portæ in Templo Herodis* 331. b. *ſeq.*
Commune, Κοινὸν, *Aſiæ in* Ἀγκύρᾳ 800. a.
—— *Hieroſolymitarum* 7. b.
Concio *Herodis ad exercitum* 752. a.
—— *ad populum* 778. a. 796. a.
Concio *Moſis ad Coren & populum* 199. a. *ſeq.*
—— *ejuſdem morituri ad populum* 226. a.
Confeſſiones *extortæ* 837. a. *ſeq.*
Confiſcatorum *bona Publicanis addici ſolita* 602. a.
Conjuratio *in Herodem* 767. a.
Conſcientiæ *recte factorum ſatius fidere, quam occultis peccatis* 74. a.
Conſeſſus *in Conviviis ordinatus* 605. a.
Convivium *funebre apud Judæos* 147. b.
Coponius, *Judææ procurator* 869. a. 872. a. 160. b.
Coracinus, *piſcis* 158. b.
Corbonas, *ſacer theſaurus* 167. b.
Cores *ſeditionem movet* 196. a.
Cores *& ſocii abſumpti* 201. a.
Corinthus *quidam* 832. a.
Corinthus, *genere Arabs* 129. b. 130. b.
Corn. Fauſtus, *Syllæ fil.* 689. a. 68. b.
Cornelius, *Longi frater* 380. b.
Cornu *multitudinem convocare, patrium Iſraëlitis* 290. a.
Corona *pontificis* 151. a. *ſeq.*
Corvus *arca emiſſus* 15. a.
Corus, *menſura decem medimnorum Atticorum* 192. a.
Coſtobarus, *Latronum dux* 977. a.
Coſtobarus *Idumæus, Salomes maritus* 764. a. 117. b.
Coturnicum *in Iſraëlitarum caſtris magna copia* 120 a.
—— *copia data ſeditioſis Hebræis* 188. a.
—— — *in ſinu Arabico* 120. a.
Corylas *v.* Zeno.
Cotys, *Armeniæ minoris rex* 949. a.
Coze, Idolum Idumæorum *ante aſſumptos Judæorum ritus* 764. a.
Craſſus, *Syriæ præſes ſuccedit Gabinio* 693. a.
—— *ſacram pecuniam depeculatur* 694. a. 72. b.
—— *in Judæam venit* 694. a. 72. b.
—— *ejus avaritia* 694. a. *ſeq.*
—— *Euphrate trajecto perit* 695. a. 72. b.
Creatio *mundi* 5. a. *ſeq.*
Cumanus, *Judææ procurator* 965. a. *ſeq.* 172. b. 173. b. *ſeq.*
Cuſpius *Fadus, Judææ* ἔπαρχος 780. a. 952. a. 955. a. *ſeq.*
Cuſtodes *à Romanis appoſiti templo* 966. a.
Cypris, *Agrippæ regis uxor* 172. b.
Cypros, *uxor Antipatri, ex qua Liberos quatuor ſuſtulit* 695. a. 72. a.
Cypros, *Antipatri & Cypri filia* 886. a.
—— *nupta Alexæ Selciæ* 886. a.
Cypros, *Agrippæ uxor* 887. a. 888. a.
Cypros, *Herodis M. filia ex Mariamne Hyrcani filia, nupſit Antipatro Salomes filio* 885. a.
Cypros, *Phaſaeli & Salampſionis filia, nupta Agrippæ Ariſtobuli filio* 885. a.
Cyrenius *v.* Quirinius.
Cyrenæi *Lacedæmone oriundi* 189. b.
Cyrus, *Perſarum rex* 539. a. 540. a.
—— *de templo inſtaurando cogitat* 547. a. *ſeq.*
—— *Judæos Hieroſolyma remittit & vaſa templi* 548. a.
—— *ejus edictum* 548. a.
—— *moritur* 549. a.
Cyrus *Xerxis fil. Græcis Artaxerxes, fit rex* 566. a.
—— *ejus epiſtola* 560. a.

D.

DÆmonia 417. b.
Dagon, *Azotiorum Deus* 311. a.
Dagonis *templum crematum* 641. a.
—— *ejus forma* 641. a.
Damaſcenorum *Coloniæ in ſuperiorem Mediam translatæ* 503. a.
Damaſcus *capta* 503. a.
Damaſcus *capta à Romanis* 685. a.
Dana *urbs, condita* 288. a.
Danielus, *Propheta* 533. a. 534. a. *ſeq.*
—— *& tres Socii è Sedeciæ genere, & juſſu Nabuchodonozoris* [illegible] 533. a.
—— *ſomnium enuntiat Nabuchodonozori & interpretatur* 334 a. 535 a.
—— *atque inde valde honoratur* 535. a.
—— *ejus cognati in medias flammas conjiciuntur* 536. a.
—— *unus è ſummis Darii Medorum Regis Satrapis* 540. a. *ſeq.*
—— *ſcripturam in pariete explicat* 539. a. 540. a.
—— *ejus & trium Sociorum auſterior vitæ ratio, & ab animatis abſtinentia* 533. a.
—— *inde ipſi magis idonei ad percipiendas Diſciplinas* 533. a. *ſeq.*
—— *in Mediam deportatur* 540. a.
—— *in eum conſpiratur* 541. a.
—— *in Leonum ſpeluncam conjicitur* 542. a.
—— *turrim ædificat Ecbatanis* 542. a.
—— *ejus Prophetiæ de futuris, unde ab iis explicandis abſtinet Joſephus* 535. a.
—— *ejus vaticinia qualia* 543. a.
—— *ejus Prophetiarum certitudo* 543. a. *ſeq.*
—— *non ſolum futura prædixit, ut alii Prophetæ, ſed tempus etiam definivit* 533. a.
—— *viſio de ariete & hirco* 543. a. *ſeq.*
—— *vaticinium de Judæorum interitu ſub Romanis* 544. a.
—— *de excidio templi ſub Macedonibus* 617. a.
Dardanus 419. a.
Darius, *Aſtyagis filius, Babyloniorum Imperii everſor, alio nomine à Græcis dictus* 540. a.
Darius, *Artabani fil.* 882. a.
Darius, *rex Medorum* 539. a. 540. a. *ſeq.*
Darius, *fil. Hyſtaſpis regnat* 550. a.
—— *convivium apparat ſplendidum* 550. a. *ſeq.*
—— *problemata proponit* 551. a.
—— *dat Literas Zorobabelo de templo inſtaurando* 553. a.
—— *inquiri jubet in Cyri commentarios de exſtructione templi* 557. a.
—— *templum ædificari imperat* 558. a.
—— *ejus edictum* 559. a.
Dathamnes 197. a.
Davides, *rex* 332. a.
—— *ejus genus* 306. a.
—— ἀριστεία 334. a. 336. a.
—— *vitæ diſcrimen adit ex gigante* 334. a. 335. a. *ſeq.* 400. a.
—— *inungitur à Samuele* 332. a.
—— *Saulum bacchantem fidibus pulſandis mitigat* 332. a. *ſeq.*
—— *apud Saulum in honore* 333. a.
—— *poſtea ei invidetur* 336. a. 340. a.
—— *ejus & Jonathæ amor* 338. a. 340. a. 341. a.
—— *ejus & Sauli per Jonatham reconciliatio* 338. a.
—— *eum interficere poſtea nititur Saulus* 339. a.

Davi-

Davides, *ejus fuga* 342. a. *ſeq.* 352. a.
—— *bis Saulo parcit* 348. a. 351. a. *ſeq.*
—— *Gittenſium regi auxilium promittit* 353. a.
—— *Amalecitas perſequitur* 357. a.
—— *eoſque fundit* 358. a.
—— *laudationes funebres in gratiam Sauli & Jonathæ componit* 363. a.
—— *rex Judæ fit* 363. a
—— *ab univerſis Iſraelitis rex creatur* 369. a.
—— *Hieroſolyma expugnat* 370. a.
—— *Jebuſæos ejicit* 370. a.
—— *plures ducit uxores* 371. a.
—— *& liberos procreat undecim* 371. a.
—— *Palæſtinos vincit* 371. a.
—— *arcam deportat Hieroſolyma* 372. a. 373. a.
—— *à Michala uxore reprehenditur* 373. a.
—— *templum ædificare ſtatuit* 373. a. *ſeq.*
—— *ejus victoriæ* 374 a. *ſeq.*
—— *ejus benignitas erga Memphiboſthum* 376. a. *ſeq.*
—— *Beethſabes amore irretitus* 379. a.
—— *Uriam interfici curat* 380. a.
—— — — *ideoque à Nathane reprehenditur* 381. a.
—— *populum numerari jubet* 403. a.
—— *peſtem præ cæteris malis eligit* 403. a.
—— *Beethſaben in uxorem accipit* 381. a.
—— *ejus filius ex Beethſabe moritur* 382. a.
—— *luctus ex Abeſalomo* 394. a.
—— *multa parat in ſtructuram templi* 405. a. *ſeq.*
—— *Solomonem hortatur ad templi exſtructionem* 405. a. 409 a.
—— *ſacerdotes & Levitas in Claſſes dividit* 408. a.
—— *moritur* 411. a.
—— *magnifice ſepelitur* 412. a. 658. a.
—— *ejus ſepulchrum poſtea apertum* 412. a. 638. a. 802. a. 56. b.
—— *ejus in monumento theſauri* 802. a.
Debora, *vates* 291. a.
Declas 25. a.
Decimæ *cum primitiis fructuum Sacerdotibus ac Levitis datæ* 204. a. *ſeq.*
—— *iiſdem ab Ezechia Rege redditæ* 505. a.
—— *Decimarum Levitis datæ* 204. a.
Decreta *Romanorum* 698. a.
—— *Athenienſium* 698. a.
—— *C. J. Cæſaris* 703. a. *ſeq.*
Decreta *varia in gratiam Judæorum* 703. a. 704. a. *ſeqq.*
Decretum *Athenienſium in honorem Antipatri pro Judæis* 698. a.
Defunctorum *cura apud Judæos* 487. b.
Dei *præſentia in tabernaculo* 162. a.
—— *Sapientia & revelatio ἀδωροδόκητος* 540. a.
Dellius 729. a. 742. a. *ſeq.* 89. b.
Demetrius, *Alexandriæ Alabarcha* 970. a.
Demetrius, *Demetrii fil. amicitiam cum Jonatha init, & Alexandrum vincit* 642. a. 643. a.
Demetrius Eucærus, *quartus Antiochi Grypi filius, conſtituitur rex Syriæ apud Damaſcum* 671. a.
—— *à Judæis in auxilium accerſitus* 672. a. 60. b.
—— *à Parthis captus* 673. a.
—— *Alexandrum bello petit & ſuperat* 672. a. *ſeq.* 61. b.
—— *contra fratrem Philippum pugnans captivus ducitur ad Parthos* 673. a.
—— *moritur* 673. a.
Demetrius Gadarenſis, *Pompeji libertus; ejus in gratiam Gadara inſtaurata à Pompejo* 690. a. 69. b.
Demetrius II. Nicator, 643. a.
—— *ejus literæ ad Jonatham in Judæorum gratiam* 644. a.
—— *fit invisus militibus* 655. a. 660. a.
—— —— *& Antiochenſibus* 645. a.
—— *Jonathæ fidem fallit* 646. a.
—— *ab Antiocho victus in Ciliciam ſe recepit* 646. a.
—— *ab Arſace capitur & dimittitur* 651. a.
—— *Tryphonis in eum perfidia* 655 a.
—— *prælio victus ad Cleopatram uxorem confugit* 660. a.
—— *inde Tyrum profectus obit* 660. a.
Demetrius Phalereus, *Bibliothecæ Ptolemaïcæ præfectus* 585. a. 472. b.
—— *ejus ad regem ſupplex Libellus* 588. a.
—— *ducit* LXXII. *ſeniores ultra heptaſtadium ad Legem interpretandam* 594. a. *ſeq.*
Demetrius *Soter, Seleuci* IV. *filius, fit rex Syriæ* 624. a.
—— *Antiochum regem occidit* 624. a.
—— *Bacchidem mittit contra Judæos* 624. a.
—— —— *& Nicanorem* 625. a.
—— *ejus ingenium quale?* 634. a. *ſeq.*
—— *ejus Literæ ad Jonatham* 636. a.
—— *occiditur* 637. a.
Demoteles 648. a.
Dei *benevolentiam ſola pietate retineri* 281. a.
—— *Præſcientia, & ἀδυναμία ejus decreta evitandi* 400. a.
—— *Voluntati nemo poteſt reſiſtere, etiamſi infinita moliatur* 98. a.
—— *Præter Dei voluntatem nihil domi aut foris contingere poſſe* 82. a.
—— *Providentia adſerta contra Epicuræos* 544. a. *ſeq.*
—— —— *nil eam latet* 70. a.
Deo *non parere, periculoſum* 329 a.
—— *an homini ſervire, commodius* 449. a.
—— *vivente, Θεοῦ ζῶντος* 69. a. *in Not. al. ὄντος.*
—— *volente, hominum malitia non impunita manet brutis* 542. a.
Deum, *juxta Syros, Hebræorum in montanis locis pollere* 465. a.
—— *nemo malus poteſt fallere* 248. a.
—— *non Sacrificiis delectari, ſed viris probis & juſtis* 330. a.
Deus *à fontibus in periculis invocatur* 840. a. 841. a.
—— *futura hominibus prænuntiat, ut præmoniti ſibi proſpiciant* 78. a.
—— *fert auxilium non in parvis, ſed ubi nulla ſpes* 113. a.
—— *gaudet Cultoribus, & qui Cultum ejus non impediunt* 788. a.
—— *Moſi nomen ſuum ineffabile aperit* 106. a.
—— *naturâ erga pauperes miſericors* 245. a.
—— *πολλὰς καὶ πανταχοῦ κεχυμένος* 341. a.
—— *præſens adeſſe putandus, ubicunque ſunt homines* 70. a.
—— *propitius una omnibus cauſa felicitatis* 226. a.
Diademata duo, *unum Aſiæ, alterum Ægypti ſumit Ptolemæus Philometor* 643. a.
Dianæ *templum in Perſide, in Elymaïde* 620. a.
Dianæ *agreſtis templum* 638. a.
Dido, *Tyriorum regina* 449. b.
Dies *præter ſolitum producta* 273. a.
Dii *patrii à Rachele ablati* 54. a.
—— *ἱερώματα de iiſdem* 55. a.
—— *quinque Chutæorum è Perſide in Samariam invecti* 507. a.
—— *victarum gentium à victoribus culti* 496. a.
Diis *alienis nemo maledicat* 230. a.
Diluvium 13. a. 14. a. 15. a.
Dina, *Jacobi filia* 58. a.
Diocles 418. a.
Diodorus, *Jaſonis fil.* 659. a.
Diodotus, *qui &* Tryphon 645. a.
Dionyſius, *Tripolitanus tyrannus* 686. a.
Diophantus, *Literarum ſimulator* 815. a. 123. b.
Divortii *Libellum, an liceat uxori mittere ad maritum?* 764. a.
Divortiorum *cauſæ* 241. a. *ſeq.*
Doëcus, *Syrus* 345. a.
Dolabellæ *Literæ ad Epheſios pro Judæis* 706. a. *ſeq.*
Doleſus 295. b.
Domitia *benigna Joſepho* 39. b.
Domitianus, *Veſpaſiani fil. urbis Romæ præfectus* 312. b.

—— *benignus Joſepho* 39. b.
—— *imperii procurator* 312. b.
—— *contra Germanos expeditionem facit* 410. b.
Domitius Sabinus 344. b.
Domus *ſaltus Libani* 437. a.
Dona *è Cananæa ad Joſephum in Ægyptum à Patre miſſa: Balaminum* Unguentum, *Stacte, Terebinthus & Mel* 83. a.
Doris, *prima Herodis uxor* 719. a.
—— —— *mater Antipatri* 828. a. *in Not.* 127. b.
—— *è regia ejicitur* 131. b.
Doritæ 946. a.
—— *contra eos edictum Petronii* 946. a.
Dorotheus 593. a.
Dortus, *Judæus* 968. a.
Doſitheus *Judæus, ejus perfidia* 756. a. 472. b.
Draconis Leges 440. b.
Druſilla, *Agrippæ ex Cypro, filia* 885. a.
Druſilla, *ſoror Agrippæ nupta Azizo Emeſorum regi* 969. a.
—— *poſtea Felici* 970. a.
Druſus, *Agrippæ fil. ex Cypro* 885. a. 172. b.
Druſus, *Tiberii fil.* 893. a.
Duratio *Legum Judaïcarum* 488. b. *ſeq.*
Dynaſta *Arabum* 643. a.
Dynaſtia *Ponti* 949. a.

E.

EBalus 25. a.
Eban, *filius Davidis* 371. a.
Ebutius, *decurio* 231. b.
—— *decurio occiditur* 266. b.
Echarampſaris 526. a.
Ecnibalus, *rex Tyriorum* 452. b.
Edicta *pro Judæis: S. C. de amicitia & fœdere cum Judæis* 627. a. 698. a. 699. a. 706. a.
—— *J. C. ad Parios* 705. a.
—— *Dolabellæ ad Epheſios* 706. a. *ſeq.*
—— *Claudii Imperat. ad urbes, Colonias, Municipia, Reges, Dynaſtas* 944. a. *ſeq.*
—— *Auguſti pro Judæis Aſiaticis & Cyrenenſibus* 799. a. 800. a.
—— *Athenienſium decretum pro Judæis* 698. a.
—— *J. C. ad Sidonios pro Judæis* 703. a.
—— *Romanorum Conſul. ad Epheſios* 706. a.
—— *M. Antonii ad Tyrios* 720. a.
Edictum *Ataxerxis* 569. a. 575. a.
—— *Cyri* 548. a.
—— *Darii* 559. a.
—— *Petronii contra Doritas* 946. a.
Eglon, *rex Moabitarum, in ſervitutem redigit Iſraëlitas* 289. a.
—— *occiditur* 290. a.
Ehudes *à Moabitis liberat Iſraëlitas* 290. a.
—— *à populo principatum accipit* 290. a.
Eiraës 25. a.
Elamus 24. a.
Elanus *ſuccedit Baſani* 456. a.
Elca 502. a.
Elcanes 307. a. *bis.*
Elcias *ſive* Helcias, *P. M.* 529. a. 901. a.
Elcias Magnus 901. a.
Eleazari *domus* 408. a.
Eleazari *Judæi laus* 337. b.
Eleazarus, *Aaronis fil.* 158. a.
Eleazarus, *Ananiæ P. fil.* 873. a. 192. b. 207. b.
Eleazarus, *Dinæi filius* 967. a. 971. a. 174. b.
Eleazarus, *Dodejæ fil.* 401. a.
Eleazarus, *ejector dæmonum* 420. a.
Eleazarus, *Joazari frater, pontifex* 865. a.
—— *deponitur* 865. a.
Eleazarus, *Judæ f. dictus* Auran 611. a. 622. a.
—— *ab Elephanto opprimitur* 622. a. 53. b.
Eleazarus, *Latronum princeps* 955. a. 422. b.
—— *captus & Romam miſſus* 971. a. 176. b.
—— *ejus ad ſuos oratio* 426. b. *ſeq.*
Eleazarus, *Moyſis fil.* 107. a.
Eleazarus, *P. M.* 2. a. 209. a. 588. a. 865. a.
—— *ejus literæ ad Ptolemæum* 589. a.
—— *vita defunctus* 282. a. 600. a.
Eleazarus, *ſacri theſauri cuſtos* 694. a.
Eleazarus, *Samææ fil. ejus ſtrennitas* 237. b.
Eleazarus, *Simonis fil.* 207. b. 280. b. 316. b. 324. b. 384. b.
Eleazarus, *Simonis ſocius, moritur* 302. b.
Eleazarus, *templi prætor* 977. a. 192. b.
Eleazarus, *vir fortis, captus à Ruſo* 418. b.
Eleutheri, *equites* 84. b.
Eli, *pontifex* 415. a.
—— *præfuit Iſraëlitis poſt obitum Sampſonis* 304. a.
—— *ejus filii nequiſſimi* 306. a. *ſeq.*
Eliabi *opera in tabernaculo* 130. a. *ſeq.* 161. a.
Eliacias, *pontifex* 517. a.
Eliacimus 511. a.
Eliacimus, *alter* 520. a.
Elias, *vates* 457. a. *ſeq.*
—— *de pluvia Achabum monet* 460. a.
—— *quid præſtitit viduæ Sarephthanæ* 458. a.
—— *Achabum adit* 459. a.
—— *ejus juſſu necantur falſi vates* 460. a.
—— *ignem de cœlo devocat* 475. a.
—— *ex hominum conſpectu ſublatus* 475. a.
Eliæ *epiſtola ad Joramum* 484. a.
Eliaſibus, *pontifex* 562. a. 563. a.
—— *moritur* 577. a.
Elien, *filius Davidis* 371. a.
Elimelichus 304. a.
Elionæus, Cantheræ *filius, fit pontifex* 950. a.
Eliphale, *filius Davidis* 371. a.
Eliſſæus, *Saphati fil.* 461. a. 475. a. 476. a.
—— *ejus miracula* 498. a. 499. a. *ſeqq.*
—— *ejus mors* 494. a.
—— *vates, medetur fonti prope Hierichuntem* 298. b.
—— *ejus Laus* 494. a.
Elix *vel* Felix 718. a. 81. b.
Elmodadus 25. a.
Elon *poſt Apſanen imperium aſſumpſit* 299. a.
Elpis, *Herodis uxor* 828. a. 127. b.
Elthemus, *dux* 102. b.
Elulæus, *rex Tyriorum* 506. a.
Elyſas 21. a.
Emnos, *filius Davidis* 371. a.
In Emptione *aut Venditione nullus adhuc argenti uſus* 439. a.
Enaphen, *filius Davidis* 371. a.
Ἐνδελεχισμὸς *ſeu aſſiduitas Sacrificiorum in Templo, diebus ſolennibus* 55. a. 52. b. 373. b.
Ennerus 32. a.
Enochus & Elias ἀφανεῖς *facti* 474. a.
Enoſus, *filius Sethi* 13. a.
Epaphroditus, *quis?* 2. a.
—— *ſummus Joſephi amicus* 39. b.
Epheſiorum *decretum pro Judæis* 715. a.
Ephodes 143. a. 146. a. 150. a. *ſeq.*
Epicrates 661. a.
Epicureorum *erroris de Providentia, reprehenſio* 544. a. *ſeq.*
Epiphanes, *regis Commagenes fil.* 952. a. 969. a. 420. b.
Epiſtola *Jonathæ pontificis ad Lacedæmonios* 648. a. *ſeq.*
—— *Philadelphi pro libertate Judæorum* 587. a.
—— *Philadelphi ad Eleazarum pontificem* 589. a.
—— *Eleazari ad Philadelphum* 589. a.
—— *Salomonis & Hiromi Tyriorum regis* 420. a. *ſeq.*
—— *Xerxis Perſarum regis ad Eſdram* 560. a.
—— *Artaxerxis ad Satrapas* 575. a. *ſeq.*
—— *Antiochi ad Ptolemæum Epiphanem* 598. a. *ſeq.*

—— *Sa-*

—— *Samaritanorum ad Antiochum cum* ΘΕΟΥ *appellatione* 610. a. *ſeq.*
—— *Alexandri Balæ ad Jonatham cum fratris titulo* 635. a.
—— *Antiochi M. ad Ptolemæum Epiphanem* 598. a.
—— *Demetrii ad Jonathan & Judæos* 644. a.
—— *Oniæ ad Ptolemæum & Cleopatram Ægypti reges* 638. a.
—— *Ptolemæi & Cleopatræ ad Oniam* 638. a.
—— *Julii Cæſaris ad magiſtratus Romanorum pro Judæis* 704. a.
—— *M. Antonii ad Tyrios* 720. a.
Ἐπῳδαὶ *à Salome compoſitæ contra morbos* 420. a.
Erica 502. a.
Eſaias, *vates* 506. a. 511. a. *ſeq.* 514. a. *ſeq.*
—— *ejus Laus* 515. a.
—— *ejus prædictio de Aſſyriis* 512. a.
—— —— *de Cyro* CCX. *annis ante Cyri ætatem* 547. a.
—— —— *eadem lecta à Cyro. ibid.*
—— *ejus vaticinium de templo Oniæ* 434. a.
Eſavus *dictus* Adomus 66. a.
—— *ejus nativitas* 47. a.
Eſcholes 32. a.
Eſdras 560. a. *ſeq.*
—— *dolet populum externorum affinitati addictum eſſe* 561. a.
—— *Legem populo recitat* 563. a.
—— *moritur* 563. a.
Eſſenes 146. a. 150. a. *ſeq.* 164. a.
—— *ejus fulgor quando ceſſavit?* 164. a.
Eſſeni, (*ſive* Eſſæi) *ab Herode in honore habiti* 777. a.
—— *alieni à jurejurando* 162. b.
—— *eorum mores, ritus, dogmata, deſcribuntur* 649. a. 871. a. 160. b *ſeqq.*
—— *ſummum ſtudium circa libros, qui animo & corpori medentur* 162. b.
—— *oleo abſtinent* 161. b.
Eſſæus, *Simon, ſomni interpres* 866. a.
Eſther 568. a.
—— *ducta in matrimonium à rege* 568. a.
—— *Judæoaum ſuſcipit patrocinium* 570. a. 571. a. *ſeq.*
—— *regem Amanem ad convivium invitat* 572. a.
Eſus *lati nervi Hebræis quare vetitus* 57. a.
Ethanus 419. a.
Ethi, *Gittæus* 388. a. 392. a.
Ethnarcha *Judæorum Alexandriæ* 944. a.
—— —— *Simon* 654. a.
—— —— *ab eo Conventus Judæorum numerati. ibid.*
Eua, *facta* 6. a.
—— *ejus lapſus* 7. a.
Euararatus, *Cous* 814. a. 123. b.
Euariſtus Arruntius 930. a.
Evilas 22. a.
Evilates 25. a.
Evilmaradochus 451. b.
Euodus, *Tiberii Libertus* 893. a.
Eupolemus, *Joannis fil.* 627. a.
Eurycles, *Lacedæmonius, Herodis filios calumniatur* 813. a. *ſeq.* 121. b. *ſeq.*
—— *in patriam reverſus* 123. b.
Eutychus, *Agrippæ Libertus & auriga* 889. a. 890. a.
Eutychus *auriga Caji Cæſ.* 942. a.
Ἐξορκώσεις *à Salomone inductæ ad fugandos Dæmonas* 420. a.
Exploratores *à Moyſe in terram Chananæorum miſſi* 189. a.
Exploratores *miſſi à Jeſu in Hierichuntem* 260. a.
—— *res ſingulas fideliter narrant* 261. a. *ſeq.*
Exſecrationes & *benedictiones è montibus Garizim & Gebal* 252. a. 275. a.
Ezechiel *v.* Jezechielus.
Ezechias, *Latronum princeps* 700. a. 76. b.
Ezecias, *rex* 504. a.
—— *ejus ad populum pia oratio* 504. a.
—— *templum luſtrat* 504. a.
—— *Paſchatis feſtum magnifice celebrat* 504. a.
—— *Palæſtinis Bellum infert* 505. a.
—— *ſe tuetur contra Senacheribum* 510. a. 511. a *ſeq.*
—— *ex morbo convaleſcit* 514. a.
—— *moritur* 515. a.

F.

FAbatus, *Cæſaris ſervus* 832. a.
—— *ejus procurator* 129. b.
Fabius 718. a.
Fabius, *centurio* 689. a.
Fabius *Damaſci præfectus* 81. a.
Facilius *parare, quæ deſint, quam parta tueri* 431. a.
Factiones *tres Hieroſolymis* 316. b. 318. b.
Fadus (Cuſpius,) *Judææ procurator* 952. a. 955. a. 956. a. 173. b.
Fœdus *inter Antiochum M. & Ptolemæum* 600. a.
Fames 769. a.
—— *imperante Claudio* 192. a.
—— *Hieroſolymis atrox* 351. b. 358. b. 381. b.
—— *ob Sauli in Gabaonitas ſævitiam* 400. a.
—— *Samariæ* 661. a.
—— *in Judæa anno* XIII. *Herodis Regni, & ex ea peſtis* 769. a 960. a. 965. a.
—— *& Peſtis, malorum maxima* 524. a.
Fannii *conſulis decretum pro Judæis* 709. a.
Fannius, *prætor Rom.* 659 a.
Farina *puriſſima in Sacris* 170. a.
Fati *inevitabilis neceſſitas* 469. a. *ſeq.* 363. b. 373. b. 374. b. 386. b. 390. b.
Felicitas *nimia, multorum malorum cauſa* 448. a.
Felix *vel* Elix 718. a. 81. b.
Felix, *frater Pallantis* 969. a. 176. b.
—— *Judææ procurator* 969. a. 971. a. 176. b. 179. b.
—— *ſeditioſos caſtigat* 973. a.
—— *accuſatur Romæ* 974. a.
Ferri *natura Auro & Argento durior* 535. a.
Ferrum *hebeſcens præ multitudine cæſorum* 668. a.
Feſta *Hebræorum* 171. a. 172. a. 173. a. 174. a. 175. a. 176 a. 177. a. 178. a. 179. a. *ſeq.*
—— *Judæorum cuſtodiebant armati milites; hinc Cohors Romana in Feſto Azymorum ſuper Templi Porticum* 173. b.
—— *tria Hebræorum* 171. a. 172. a *ſeqq.* 880. a.
Feſtis *Judæorum, & triduo ante Feſta, immunitas Judæis conceſſa à Demetrio Sotere, Rege Syriæ* 636. a.
—— *ſolennibus ſplendidæ veſtes Judæorum* 664. a.
—— *omnibus Judæi remiſſi à laboribus* 180. a.
—— *Gentilium duo requiſita,* ἄνεσις & ἀνοχία 58. a.
Feſto *Samaritanorum ſeu Gentilium* ἄνεσις & ἀνοχία 58. a.
—— *die non licuiſſe flere* 563. a.
—— —— *neque iter facere* 658. a.
Feſtum, δημοτελὴς ἑορτὴ, *ad quam licuit Ægyptiacis mulieribus accedere* 73. a.
—— *Judæorum,* ξυλοφορία 194. b.
—— *annuum Judæorum, reſtaurato à Maccabæo Templo,* φῶτα *vocârunt* 617. a.
Feſtus (Porcius,) *Judææ procurator* 974. a.
—— *moritur* 975. a.
Fibulæ *aureæ, geſtamen ſolis Regum Syriæ cognatis licitum, Jonathani Pontifici conceſſum* 642. a. 646. a.
Flaccus (Norbanus) *procos.* 801. a.
Flaccus, *Syriæ præſes* 887. a.
Florus (Geſſius,) *Judææ procurator* 872. a. 953. a.
—— *belli Judaïci auctor* 977. a. *ſeq.* 981. a. 3. b. 179. b. 181. b. 183. b.
—— *urbem diripit* 182. b.
—— *victus* 181. b. *ſeq.*
—— *calumniatur Judæos apud Ceſtium* 185. b.
Fons *prope Hierichuntem* 298. b.
—— *ei medetur Eliſſæus vates* 298. b.
—— *ejus miranda vis* 299. b.
Fonteji Agrippæ *cædes* 411. b.

Fratris *appellatio in literis Alexandri Balæ ad Jonathan Pontificem* 635. a.
— *& in literis Demetrii Soteris ad eundem Jonathan* 644. a.
Fronto (Æternius,) 384. b. 398. b.
Frugi (Titus) 384. b.
Fulvia, *femina nobilis, à Judæo pecunia emuncta* 879. a.
Fur *lege quadruplum reddere tenebatur, ubi non erat ſolvendo, vendi poterat, ſed non alienigenis, & anno* VII. *in libertatem vindicandus* 784. a. *ſeq.*
Furius, *centurio* 689. a. 68. b.
Furti *pœna* 784. a. *ſeq.*

G.

GAalæ *præſidio ſe contra Abimelechum tuentur* 295. a. *ſeq.*
Gaamus 28. a.
Gabaonitæ 270. a.
— *quomodo cum Jeſu paciſcuntur* 270. a. *ſeq.*
— *& fraudem luunt* 272. a.
— *vindicantur* 400. a.
Gabaonitas *accuſat Levita ſtupratæ uxoris* 284. a. *ſeq.*
Gabares 419. a.
Gabaris 418. a.
Gabinius 686. a. 688. a. 67. b.
— *miſſus in Syriam* 691. a. 70. b.
— *Syriæ præſes* 70. b.
Gadara, *capta à Veſpaſiano* 294. b. *ſeq.*
Gadareni, *capti & cæſi* 230. b. *ſeq.*
Gaddis *v.* Joannes.
Gadus, *vates* 403. a. 404. a.
Galadenorum *regina* 671. a.
Galba 894. a.
— *Neroni ſuccedit* 300. b.
— *ex inſidiis occiditur* 300. b. *ſeq.*
Galilæa *tota venit in poteſtatem Romanorum* 263. b. 272. b.
Galli 188. b.
Galli, *ſatellites* 104. b.
— *fontes Societatis publicæ penes ſe habentes* 188. b.
Gallicanus 245. b.
Γάλλοι *de caſtratis* 248. a.
Gallus Ælius 771. a.
Gallus (Ceſtius,) *Syriæ præſes* 20. b. 180. b.
Gallus, *centurio* 266. b.
Gallus Rubrius 411. b.
Gamala *obſidentur* 264. b.
Garizitanum *templum dirutum* 659. a.
Gatherus 25. a.
Gaza *capta & diruta* 670. a.
Gazæi *à Jonatha male multati* 647. a.
Γαζοφύλαξ *è genere Sacerdotum* 561. a.
Gedeon, *quo ſtratagemate hoſtes vincit, & Iſraëlitas ab eorum dominatu liberat* 292. a. 293. a. 294. a.
— *ejus mors* 295. a.
Gemellus 807. a. 893. a. *bis.*
Gentilium *dii non deridendi* 490. b.
Gentium *diſperſio* 20. a.
— *nomina à Græcis ad nutum ſuum indita* 20. a.
Geometriæ *inventum longævæ vitæ primorum hominum deberi* 17. a. *ſeq.*
Gera, *pater Ehudis* 290. a.
Garaſtratus, *rex Tyriorum* 452. b.
Germani *deſcribuntur* 189. b.
— *Romanis ſerviunt* 392. b.
— *rebellant* 409. b.
Germani *cujuſdam prædictio Agrippæ in carcere* 892. a.
Germani, *ſatellites* 927. a.
Germanici *domus* 927. a.
Germanicus, *pater Caligulæ* 893. a.
Germanicus *in orientem miſſus* 875. a.
— *à Piſone ſublatus* 875. a.
Geſſius (Florus) *v.* Florus.

Gigantes 283. a. 400. a *ſeq.*
— *in Hebrone ſuperſtites, ſpecie aliis mortalibus diſpares* 383. a.
— *eorum progenies apud Hebronem* 190. a.
Glaphyra, *Archelai Cappadocum regis fil. nubit Alexandro Herodis fil.* 785. a. 803. a.
— *odio proſequitur Salomen* 804. a. 116. b.
— *ejus ſuperbia* 115. b.
— *ejus planctus ob vincula mariti* 816. a.
— *occiſo marito remittitur ad patrem cum dote* 827. a.
— *nubit Jubæ regi Lybiæ, dein Archelao, regi Judææ* 866. a. 160. b.
— *ejus ſomnium & mors* 866. a. *ſeq.* 160. b.
Goliathus, *ex urbe Gitta vir immanis ſtaturæ* 333. a.
— *Iſraëlitas ad ſingulare certamen provocat. ibid.*
— *à Davide dejicitur* 336. a.
Gomarus, Gomarenſes 20. a.
Gorgias, *Jamniæ præfectus cum ſuis in fugam conjicitur* 616. a.
— *poſtea rem proſpere gerit* 620. a.
Gorion *Joſephi fil. & Simeon Gamalielis hortantur multitudinem, ut facinoroſos adorirentur* 275. b.
— *morte plectitur* 290. b.
Græci *Gentium nomina ad nutum ſuum poſuerunt* 20. a.
— *Hebraica nomina in formam ſuam mutarunt* 21. a. *ſeq.*
Gratus, *militum præfectus* 890. a.
— *Simonem interficit* 857. a. 858. a.
— *obviam fit Varo* 155. b.
— *incidit in Claudium* 937. a. *ſeq.*
Gravius *afficiunt, quæ præter exſpectationem accidunt* 309. a.

H.

HÆmanus 419. a.
Haggæus *vid.* Aggæus.
Haggæi *& Zachariæ Prophetarum monita* 557. a.
Halicarnaſſenſium *decretum pro Judæis* 712. a. *ſeqq.*
Heberus 25. a.
Hebræi *bis ultra Euphratem traducti* 532. a.
— *juxta quoſdam Ægyptii, non Meſopotamitæ* 91. a.
— *nulli ad ſervilia opera adacti* 436. a.
Hebræi *trans Euphratem Hieroſolyma profecti, peracto Sacrificio, nihil de victima conſecuti, aut relicto ſemiperfecto, & alii de Templo quidem viſo abire coacti* 191. a.
Hebræis *cibus & potus peculiares* 219. a.
Hebræorum, *invito Moyſe, cum Chananæis pugna* 194. a. *ſeq.*
— *ipſorum reliquæ decem Tribûs ultra Euphratem remanſerunt, non ſubjectæ Romanis* 561. a.
— *Lingua & Character Syriaco affinis* 586. a.
— *nominum eadem formatio & terminatio* 22. a.
— *unum Templum, unum altare* 229. a.
— *conventus in Silo, ter ſingulis annis* 287. a.
— *duæ ſolum tribus ſub Romanorum imperio* 561. a.
— *ſeditio, qualis nec apud Græcos, nec apud Barbaros fuit* 195. a.
— *ſapientes ævo Salomonis* 419. a.
Hecatontomachi 668. a.
Helcias *Magnus* 901. a.
Helcias, *ſacri ærarii cuſtos* 975. a.
Helena *Adiabenorum regina, Judaïcam religionem amplectitur* 957. a.
— *Hieroſolyma ſe confert* 964. a.
— *ubi ſepulta* 964. a.
Hemaon 419. a.
Henochus *v.* Anochus.
Herculis *templum* 449. b.
Herennius Capito 888. a.
Hermæus, *rex Ægypti* 460. b.
Herodes, *rex, Antipatri filius* 695. a. 72. b.

— *ejus*

—— *ejus ætas, cum rebus admoveretur* 699. a. *ſeq.*
—— *Galilææ fit præfectus, Ezechiamque cum aliis prædonibus afficit ſupplicio* 699. a. 700. a. 76. b.
—— *ob eorum cædem exoſus in Judicium vocatur & dicit cauſam* 701. a.
—— *effugit* 702. a.
—— *ad Sextum Cæſarem proficiſcitur & præficitur Cœle-Syriæ* 702. a.
—— *ſtat à Caſſio & Bruto* 716. a. *ſeq.*
—— *fit Syriæ procurator* 716. a. 79. b.
—— *Romanorum benevolentiam captat & aſſequitur* 716. a.
—— *Malichum trucidat* 717. a.
Herodes *Antigonum Ariſtobuli vincit, & ex Judæa pellit* 718. a.
—— *M. Antonium corrumpit* 719. a.
—— *plebejo amictu ſe nocte plebe miſcuit* 776. a.
—— *accuſatus tetrarcha conſtituitur* 721. a.
—— *ſtrenue pugnat* 722. a. 83. b.
—— *ſibi à Parthis cavet & elabitur ex inſidiis* 724. a. 85. b.
—— *quænam ei in fuga acciderunt* 724. a. *ſeq.* 85. b.
—— *in Ægyptum venit, & Rhodum poſtea, Romamque* 726. a. 727. a. 87. b. *ſeq.*
—— *juſſu Antonii à Senatu Roman. declaratur rex Judææ* 727. a. 728. a. 88. b.
—— *Commentarii ab eo ſcripti* 756. a.
—— *ex Italia navigat, & pugnat contra Antigonum* 729. a.
—— *Joppen capit & Hieroſolyma oppugnat* 729. a. 90. b.
—— *Sepphorim occupat* 730. a.
—— *ſuperat in Galilæa hoſtes* 731. a.
—— —— *& Latrones* 731. a.
—— *Antonium adit cum auxiliis ad Samoſata* 733. a.
—— *ab eoque honorifice excipitur* 733. a.
—— *magno periculo mirum in modum liberatur* 734. a. 735. a.
—— *Pappum ſuperat* 734. a. *ſeq.*
—— *Mariamnem uxorem ducit* 742. a. 97. b.
—— *Hieroſolyma expugnat, & Antigonum capit* 735. a. *ſeq.* 737. a. 97. b. *ſeq.*
—— *& ad Antonium ducit* 737. a. 99. b.
—— *ſuos promovet, & Antigonianos interficit* 740. a.
—— *queritur de Alexandra* 743. a.
—— *Ariſtobulo inſidias ſtruit* 745. a.
—— *eumque occidit. ibid.*
—— *ad cauſam dicendam ab Antonio evocatus* 746. a.
—— *flectit Antonium* 747. a.
—— *Joſephum fratrem necari jubet* 748. a.
—— *à Cleopatra ad ſtuprum ſolicitatur* 749. a.
—— *ejus conſilium occidendæ Cleopatræ* 749. a.
—— *juſſu Antonii Arabas infeſtat* 751. a. *ſeq.* 100. b.
—— *prælio ſuperat Arabas* 751. a. 102. b.
—— *bellum Aretæ infert* 883. a. *ſeq.*
—— *ejus oratio* 101. b.
—— *ejus præſentia animi in ſe excuſando apud Cæſarem* 758. a. 103. b.
—— *Cæſarem in Ægyptum deducit* 759. a. 104. b.
—— *& ſplendide excipit* 759. a. 104. b.
—— *ei regnum confirmatur à Cæſare* 758. a. 104. b.
—— *multis à Cæſare donatur* 761. a. 104. b. *ſeq.*
—— *fanum Hieroſolymitanum inſtaurat* 777. a. *ſeq.* 105. b.
—— *multaque magnifice exſtruit* &c. 105. b. 106. b. *ſeqq.*
—— *concio ad milites* 752. a.
—— *Hyrcanum occidit* 756. a.
—— *quomodo amicitiam Antonii excuſarit apud Cæſarem & regnum ab eo obtinuerit* 758. a. 104. b.
—— *mandatum ejus de occidenda Mariamne, ſi quid ſibi accideret* 757. a.
—— *Mariamnem uxorem interficit* 762. a.
—— *ex Mariamnes nece perturbatur* 763. a.
—— *in morbum divinitus immiſſum incidit* 763. a. 845. a.
—— *morbus ejus deſcribitur* 140. b.
—— *à patriis moribus recedit, & ad omnia mala inclinat* 766. a. *ſeqq.*
—— *theatra ædificat, & ſpectacula exhibet* 766. a. 109. b.
—— *contra eum conſpiratur* 767. a.
—— *fugit in Ægyptum* 726. a. *ſeq.* 87. b.
—— *exſtruit templum Samariæ* 769. a.
—— —— *& regiam Hieroſolymis* 771. a.
—— —— *& Caſtellum magnificum* 60. *circiter ſtadia ab Hieroſolymis* 771. a.
—— *ejus nuptiæ cum Mariamne altera* 771. a.
—— *fami ingenti ſuccurrit* 770. a.
—— *quomodo ſubditos in officio continuerit* 771. a. 772. a. *ſeq.*
—— *ejus mores* 772. a.
—— *Cæſaream condit, & à Cæſare muneratur* 772. a. *ſeq.*
—— *filios Romam mittit* 773. a. *ſeq.*
—— *exſtruit templum Cæſari, & tributorum partem ſubditis remittit & conventicula populi prohibet, & Eſſenos magnificat* 776. a. 777. a.
—— *templum novum ædificat Hieroſolymis ſumptuoſ.* 778. a. 779. a.
—— *quod deſcribitur* 779. a.
—— *legem ſtatuit de furibus novam* 784. a. *ſeq.*
—— *navigat ad Cæſ. & reductis Roma Liberis dat uxores, Agrippamque honorat* 785. a. *ſeq.*
—— *ejus apud Agrippam gratia* 786. a.
—— *quartam tributorum partem ſuis remittit* 790. a.
—— *ipſius familia domeſticis agitatur diſſidiis* 790. a.
—— *Antipatrum in gratiam recipit* 791. a.
—— *Aquilejam venit* 793. a.
—— *filios ſuos apud Cæſ. accuſat* 793. a. 112. b.
—— *cum filiis redit in gratiam* 796. a.
—— *quinquennale certamen celebrat; arces condit* 797. a. 798. a.
—— *oppida varia, templum Pythium ædificat, & ludos Olympiacos inſtaurat* 798. a. 109. b.
—— *ejus ingenium deſcribitur* 798. a. 799. a.
—— *pecuniis deſtitutus Davidis ſepulchrum recludit* 802. a.
—— *omnes conjunctos habet ſuſpectos* 804. a.
—— *à Syllæo inique accuſatur apud Cæſarem* 812. a.
—— *ejus in filios immanitas* 819. a.
—— *quos accuſat in concilio Berytenſi* 819. a.
—— *Nicolaum interrogat, quid Romæ ſentirent de filiis* 820. a.
—— *filios Alexandrum & Ariſtobulum ſtrangulat* 822. a.
—— *Liberis ipſorum proſpicit* 827. a.
—— *progenies* 827. a.
—— *uxores & Liberi* 828. a: 885. a.
—— *Mariamnes filiis ſponſalia curat* 827. a. 126. b.
—— *poſtea mutat* 128. b.
—— *Antipatrum mittit ad Cæſarem* 831. a. 129. b.
—— *comperit ſibi venenum ab Antipatro paratum* 833. a. 130. b. *ſeq.*
—— *eaque de re quæſtionem habet* 833. a. *ſeq.* 130. b. *ſeq.*
—— *Antipatrum damnatum in vincula conjicit* 841. a.
—— *ejus in ſenio amarulentia* 842. a.
—— *morbo cruciatur* 845. a. 139. b. 140. b.
—— *ſumme crudelis* 846. a.
—— *ejus mandatum de occidendis iis; quos in circum concluſerat* 846. a.
—— —— *negligitur* 848. a.
—— *teſtamentum conficit* 842. a. 138. b.
—— *manus ſibi inferre conatur* 847. a. 141. b.
—— *teſtamentum rurſus mutat* 847. a. 141. b.
—— *ſub mortem liberaliſſimus & crudeliſſimus* 846. a. 848. a. 141. b.
—— *teſtamento mutato moritur ac funeratur* 847. a. *ſeq.* 141. b. *ſeq.*
—— *teſtamentum ejus legitur* 848. a.

— teſtamento ejus confirmato, quantum filiis ipſius patrimonium ſuperfuerit 862. a. ſeq.
Herodes, Herodis fil., urbes ædificat in honorem Cæſaris 872. a. 166. b.
— tetrarcha fit 872. a. 166. b.
— Litteras mittit ad Cæſarem 882. a.
— tenet tetrarchias Galilææ & Peræa 897. a. 167. b.
— exſilio multatur 898. a. 168. b.
Herodes, frater Herodis tetrarchæ, non ex eadem matre 883. a.
Herodes, Ariſtobuli fil. ex Salome 886. a.
Herodes, Ariſtobuli filius, ex Bernice Salomes filia 827. a. 126. b.
Herodes, Herodis fil. ex Mariamne pontificis filia 827. a. 832. a. 883. a. 127. b. 129. b.
— è teſtamento Herodis expunctus 132. b.
Herodes, Herodis fil. ex Cleopatra 828. a. 127. b.
Herodes, Agrippæ frater & Chalcidis rex 944. a. 949. a. 951. a.
— ducit Mariamnem 885. a.
— à Claudio impetrat jus in templum & pontifices 957. a.
— ejus mors 965. a. 173. b.
— progenies 965. a. ſeq. 173. b.
Herodes, Phaſaeli & Salampſionis fil. 885. a.
Herodes, Polemonis fr. Chalcidis rex 949. a.
Herodias, Ariſtobuli filia, ex Berenice Salomes filia 883. a. 126. b.
Herodias, Agrippæ ſoror, & conjux Herodis tetrarchæ, honoribus invidet Agrippæ 897. a. 168. b.
— maritum in exſilio comitatur 898. a. ſeq. 168. b.
Herodias nupta Herodi, Herodis M. filio ex Mariamne Simonis P. filia 885. a. 887. a.
— poſtea alteri Herodi nupſit, mariti prioris fratri 885. a.
Hezechias vel Ezechias, rex Jud. 504. a.
Hiaramus vel Hiramus, Tyriorum rex, Davidis amicus 370. a.
Hieremias, Propheta 520. a.
— ejus epicedium in Joſiam 520. a.
— ejus vaticinium contra Hieroſolyma 521. a. 523. a. 524. a.
— accuſatur 521. a.
— abſolvitur 521. a.
— ejus Prophetia ab eo in Templo lecta 521. a.
— ejus Liber comburitur 521. a.
— comprehenditur & in carcerem conjicitur 524. a. ſeq.
— poſt abductum ab Aſſyriis Sedeciam cum Baruche relictus in Judæa 529. a.
— abductus Hieroſolymis ſub Sedecia & in foveam demerſus 525. a.
— Hieremiæ ſcriba Baruchus 521. a.
— apud Sedeciam Regem monita 523. a.
— Vaticinia de futuro excidio Hieroſol. 523. a. 525. a.
— — de liberatione à captivitate 524. a.
— — in carcere 524. a.
Hierichuns v. Jericho.
Hieroboamus, Joaſi fil. regnat in Iſraëlitas 497. a.
— bellum infert Syris 497. a.
— moritur 498. a.
Hieroboamus, Nabathæi fil. in Salomonem conſpirat 442. a.
— decem tribuum rex creatur 444. a.
— vitulos facit aureos 445. a.
— ejus manus aret 446. a.
— ejus contra Abiam expeditio 451. a.
— moritur 453. a.
— & Manaſſes in ſuis hortis ſepulti 500. a. 516. a.
Hieroſolyma capta à Davide 370. a.
— unde nomen 371. a.
— obſeſſa à Babyloniis 524. a.
— à Pompejo expugnata 688. a. 737. a.
— eorum duæ Arces, una in Urbe, altera ad Templum, quas qui obtinent totius Gentis Domini 763. a.
— capta à Babyloniis 526. a.
— à Soſio & Romanis quando capta 737. a. 738. a.
— capta ab Herode 736. a.
— capta à Ptolemæo Lagi 584. a. ſeq.
— ibidem ædificium exſtructum in Regia ab Agrippa 974. a.
— quoties capta 400. b.
— Romanis tributaria reddita 690. a.
— ſolo æquata 403. b.
— ἱερὰ, ἄσυλος & ἐλεύθερος declarata à Demetrio Rege Syriæ 636. a.
— eorum primus conditor 400. b.
— terræ umbilicus, ὀμφαλὸς, quod in media Judæa 224. b.
— incenduntur 397. b.
— ibi celebratum jejunium quotannis 737. a.
— rex & alii quatuor reges contra Gabaonitas bellum movent 272. a.
— à Jeſu profligantur 273. a.
Hieroſolymorum urbis deſcriptio 326. b. 327. b. 328. b. 329. b. 330. b. 456. b. ſeq.
Hin, menſura Hebr. 161. a.
Hiramus Legatos mittit ad Salomonem 420. a.
— — & Literas 420. a. ſeq.
Hieromus vel Hiromus, rex Tyri 448. b. 452. b. bis.
Hiſpani 189. b.
Hiſtorici munus 682. a.
In Homicidio ritus, quo ſe puros à cæde Hebræorum urbes teſtantur 234. a. ſeq.
Hophnis, Filius Eli 306. a.
— moritur 308. a.
Hoſtes bello victos occidere licitum 479. a.
Hoſtia humana 477. a.
Hymni à Davide diverſo metro compoſiti 401. a.
Hyrcanus, Alexandri Jannæi filius, conſtituitur pontifex 676. a. 63. b.
— fœderatur fratri, & otioſam vitam eligit 683. a. ſeq. 64. b.
— ejus ingenium quale, & cur fugerit ad Aretam. ib.
— Scauri amicitiam fruſtra ambit 685. a. ſeq.
— à Phariſæorum Secta ad Sadducæos tranſit 663. a.
— diſceptat apud Pompejum cum fratre 686. a. ſeq.
— redditur ei pontificatus 690. a.
— confirmatur ei pontificatus à Cæſare 697. a. 75. b.
— honoratur ab exteris gentibus 698. a. 699. a.
— honoribus ab Julio Cæſare afficitur 703. a. ſeq.
— capitur & amputantur auriculæ ejus juſſu Antigoni Regis Judæorum 725. a. 741. a.
— à Parthis dimiſſus ad Herodem revertitur, à quo perfide tractatur 741. a. ſeq. 755. a. 756. a. ſeq.
— occiditur 756. a.
— quali fortuna per omnem vitam fuerit agitatus 757. a.
Hyrcanus, primus ejus nominis pontifex 880. a.
— mors 663. a.
Hyrcanus (qui & Joannes) quomodo à Ptolemæo tractatus, & Antiocho Eupatore 656. a. 55. b. 56. b.
— geſta ipſius 656. a. ſeq. 661. a. 56. b.
— ejus felicitas 660. a. ſeq.
— Ethnarcha, Pontifex M. & Præfect. 57. b.
Hyrcanus, Joſephi Tobiæ filius 603. a.
— callidum ejus commentum 603. a.
— ad Ptolemæum mittitur, benigneque ab eo excipitur 603. a. 605. a.
— & honoratur 605. a.
— ejus geſta & mors 607. a.
Hyrcanus, Simonis Matthiæ filius effugit Ptolemæi inſidias, & principatu potitur 656. a.
— oppugnatur ab Antiocho Sotere 657. a.
— pacem ab eo redimit CCC talentis, Davidiſque theſaurum tribus millibus talentorum imminuit 658. a.
— urbes ab hoſtibus ablatas recuperat, pacemque cum Rom. init 658. a. 659. a. ſeq.
— in Syriam expeditionem facit 659. a.
— Samariam obſidet & radicitus tollit, cumque Deo colloquitur 661. a. 662. a. 666. a.

— *ejus mors & elogium* 663. a.
— *ſomnium de filiis quale aliquando habuerit* 666. a.
Hyſtaſpes 550. a.

I.

JAbeſus 500. a.
Jabinus, *rex Cananæorum, ſubjugat Iſraëlitas* 291. a.
Jabiſus, *Galaditidis urbs, everſa* 287. a.
Jacimus (*ſive* Alcimus) 623. a. 829. a.
Jacobus *natus* 47. a.
— *ejus lucta* 57. a.
— *de Rachele paciſcitur* 52. a.
— *ejus clandeſtinus abitus à Labano* 54. a.
— *filii* 53. a. 54. a. 59. a.
— *ejus liberi quibuſcum venit in Ægyptum* 93. a. 94. a.
— *ejus Lachrymæ Benjaminem in Ægyptum mittentis* 83. a.
— *ejus & Eſavi ἀπάντησις* 57. a.
Jacobus, *frater I. Chr. lapidatur* 976. a.
Jacobus, *Soſæ fil.* 2?1. b. 337. b. 396. b.
Jacobus, *Idumæus, patriæ proditor* 303. b.
Jadelphas 28. a.
Jaddus, *Joannis fil. P. M.* 578. a.
— *Alexandrum parat excipere* 582. a.
— *moritur* 582. a.
Jadon, *vates* 445. a. 446. a.
— *à leone occiſus* 447. a.
Jaïres, *rem Hebraïcam adminiſtrat* 297. a.
Jale, *mulier Cenites, Siſarem occidit* 292. a.
Jalus, *Moyſis nepos* 410. a.
Jamblichus, *Dynaſta* 696. a. 73. b.
Janias, *Ægypti rex* 445. b.
Japhetus 18. a.
— *ejus filii quas terras poſſederunt* 20. a.
Jarades 10. a. 13. a.
Jardes, *ſaltus obſeſſus* 419. b.
Jaſon, *qui &* Jeſus 608. a.
Jaſon, *Eleazari fil.* 627. a.
Jazielus, *vates* 473. a.
Ibides *in Ægypto ſerpentibus infeſti* 103. a.
— *earum forma Græcis ignota. ibid.*
Ide, *Liberta* 877. a.
— *in crucem acta* 878. a.
Idumæi 617. a. 280. b. 284. b. 285. b. 286. b. 423. b.
— *tranſitum negant Iſraelitis* 206. a.
Idumæi, *Semi-Judæi* 729. a.
Idumæi *fiunt Judæi* 659. a. 764. a.
— *cum Judæis accedunt ad Pentecoſten* 855. a.
— *eorum Numen Coze, ante Judæorum ritus* 764. a.
Jeban, *filius Davidis* 371. a.
Jeboſtus (*vel* Jeboſthus) *creatur rex* 363. a.
— *inſidiis perit* 368. a. *ſeq.*
Jede, *mater Joſiæ* 516. a.
Jehus, *Nemeſſi filius* 461. a.
— *rex Iſraelitarum declaratur* 485. a. *ſeq.*
— *res ab eo geſtæ* 486. a. *ſeq.*
— *Baalis Sacerdotes interfici curavit* 489. a.
— *moritur* 491. a.
Jehu, *vates* 455. a.
Jejunium *Hieroſol. celebratum* 737. a.
— *indictum die, quo capta Hieroſolyma à Pompejo* 689. a.
Jenae, *filius Davidis* 371. a.
Jephthes, *dux Iſraelitarum, regem Ammanitarum profligat* 298. a.
— *filiam ex voto temerario mactat. ibid.*
— *Ephraemitas magna clade afficit* 298. a. *ſeq.*
Jeraſa 501. a.
Jeroboamus v. Hieroboamus.
Jericho, *capta* 264. a. 265. a. *ſeq.*
— *ejus inſtaurator diris devotus* 266. a.
— *plena κειμηλίων à Romanis direpta* 730. a.
Jeſſæmus, *Achimæi fil.* 401. a.
Jeſſæus, *filius Obedæ* 331. a.
— *pater Davidis* 322. a. *ſeq.*
Ieſu Chriſti *elogium* 876 a. *ſeq.*
Jeſu, *Phabetis filio pontificatus abrogatur* 771. a.
Jeſu *plebeji clamor & mors* 389. b.
Jeſus v. Joſua.
Jeſus (*ſive* Jaſon) *P. M.* 608. a.
Jeſus, *Tiberiadis præfectus* 13. a.
Jeſus, *pontificatu abdicatus* 744. a.
Jeſus, *Sapphiæ filius* 7. b. 13. b. 207. b. 211. b.
Jeſus, *Gamalielis filius, pontifex* 977. a.
Jeſus *P. M.* 281. b. 287. b.
— *poſt Ananum pontificum natu maximus* 281. b.
— *ejus ad Idumæos concio* 281. b. *ſeq.*
Jeſus, *filius Damnæi, P. M.* 976. a.
Jeſus, *Gamalæ filius* 18. b. 19. b.
Jeſus, *filius Naueni* 190. a.
— *Moyſis ſucceſſor* 224. a.
— *dux Iſraëlitarum contra Amalecitas* 123. a. *ſeq.*
— *copias Jordani admovet* 260. a.
— *coram Moyſe vaticinatur* 253. a.
— *de tellure dimetienda deliberat* 275. a. *ſeq.*
— *ejus concio ad pop. Transjordanianum* 279. a.
— *ejus obitus* 282. a.
Jeſus, *Saphati filius, Latronum princeps* 10. b. *ſeq.* 253. b.
Jeſus *Thebuthi fil.* 396. b.
— *Sacerdos. ibid.*
Jeſus, *Joſodeci fil.* 555. a.
Jethra, *Madianita* 283. a.
Jezanias 530. a.
Jezebela, *uxor Achabi* 457. a.
— *à canibus diſcerpta* 487. a.
Jezechielus 520. a. 523. a. 527. a.
— *adhuc puer in captivitatem Babylonicam abductus* 522. a.
Jezechieli *Prophetia de futuro populi excidio* 523. a.
— *ejus & Hieremiæ vaticinia ἐναντιοφανῆ conciliata* 523. a.
Igne *purgata à peregrinis diis Samaria* 489. a.
Imagines, *ſeu effigies æreas boum nefas Judæis effingere* 441. a.
— *hominum, contra Judæorum leges* 767. a. 772. a. 139. b.
— *erigere, aut animantium effigies conſecrare, vetitum Judæis* 843. a.
— *& variæ picturæ, exceptis animantium formis in Tabernaculo* 132. a.
Immunes *à militia* 250. a.
Impoſtores *per Judæam* 971. a.
Impudicitia *nulla major turpitudo, & quæ corporibus infertur* 230. a.
In Innocentia *maximum robur poſitum* 614. a.
Infanticidium *in Ægypto* 97. a.
Joabus, *dux* 363. a.
— *arcem Hieroſolymitarum capit* 370. a.
— *conſpirat cum Adonia* 407. a. 411. a.
Joachazus, *Judææ rex* 520. a.
— *in Ægypto moritur. ibid.*
Joacimus, *P. M.* 560. a. 563. a.
Joacimus, *Judææ rex* 520. a.
— *à Babyloniis deficit* 521. a.
— *interficitur* 522. a.
Joadus 489. a. *in Not.*
Joannes, *al.* Hyrcanus, *Ptolemæum adoritur* 55. b.
— *aperit Davidis ſepulchrum* 56. b.
— *ejus mors & elogium* 57. b.
Joannes Baptiſta, *ab Herode necatus* 883. a.
Joannes, *dictus* Gaddis, *frater Jonathæ, interficitur* 632. a.
Joannes, *Levi filius, Giſchalorum inſtaurator* 5. b. 208. b. 423. b.
— *Joſephi inimicus* 8. b. 12. b. 209. b.
— *affectat tyrannidem* 279. b. 293. b.
Joannes, *Soſæ fil.* 281. b.
Joannes, *Eſſæus* 207. b. 220 b.

Joan-

Joannes, *Judæ fil. P. M.* 577. a.
—— *fratrem in templo interficit* 578. a.
Joannes, *qui &* Hyrcanus 656. a.
Joannes, *dux Idumæorum, moritur* 340. b.
Joannes, *Eliaſibi fil.* 562. a.
Joannes, *Careæ fil.* 530. a.
—— *perſequitur Iſmaëlum* 531. a.
Joaſus, *Joazi fil. Iſraëlitarum rex* 492. a. *ſeq.*
Joaſus *è ſtirpe regia ſervatus* 489. a.
—— *rex Judææ creatur* 490. a.
—— *moritur* 493. a.
Joathamus 415. a.
—— *Sicimitis apologum edit* 295. a.
Joazarus, *Boëthi filius, P. M.* 844. a. 869. a. 872. a.
—— *pontificatu privatur* 865. a. 872. a.
Joazus, *Jehu fil.* 491. a.
—— *Iſraëlitarum rex* 492. a.
Jobabus 25. a.
Jobelus 10. a.
Jodamus 369. a.
Jodaus *pontifex* 489. a. *ſeq.*
Jonadabus, *vetus amicus Jehu* 488. a.
Jonas, *vates* 497. a. *ſeq.*
Jonathas, *Anani fil.* 947. a.
—— *pontificatum oblatum reſpuit* 947. a.
—— *ejus geſta* 175. b.
—— *à ſicariis peremptus* 177. b.
Jonathas, *dictus* Apphus 611. a.
Jonathas, *Aſamonæi fil. Antiochi Epiph. filio reconciliatur* 54. b.
—— *inſidiis Tryphonis capitur & interficitur* 54. b.
Jonathas, *Dorcadis fil.* 274. b. *aliis* Joannes.
Jonathas *Sauli fil. præſidium Palæſtinorum adoritur, cæditque* 325 a.
—— *Saulo Davidem reconciliat* 338. a.
—— *ejus & Davidis conſultatio de noſcitando Sauli erga Davidem animo* 340. a.
—— *cadit in pugna contra Palæſtinos* 358. a.
Jonathas *quidam Sadducæus Hyrcanum in Phariſæos irritat* 663. a.
Jonathas *quidam provocat ad ſingulare certamen Romanos* 379. b.
—— *à Priſco ſagitta interficitur* 379. b.
Jonathas *alter* 383. a. 385. a.
Jonathas, *fil. Abiathari* 387. a. *ſeq.* 408. a.
Jonathas, *Samæ fil. ſternit hominem ſex cubitorum* 401. a.
Jonathas, *Sicariorum princeps, capitur* 435. b.
Jonathas, *P. à Felice perimitur* 972. a.
Jonathas *poſt Judam principatum ſuſcipit* 632. a.
—— *cum Simone Nabatæos opprimit* 633. a.
—— *cum Bacchide ſocietatem init* 634. a.
—— *redit Hieroſolyma, & cultum Dei reſtituit* 635. a. *ſeq.*
—— *mittit qui cum Romanis & Spartanis amicitiam renovent* 648. a.
—— *obviam it Demetrii ducibus, eoſque ſuperat* 647. a.
—— *ejus Literæ ad Lacedæmonios* 648. a.
—— *interficitur* 653. a.
Joppe, *capta à Romanis* 201. b.
—— *diruta* 251. b.
Joramus, *P. M.* 528. a.
Joramus, *rex Iſraëlitarum* 475. a.
—— *ejus in Moabitas expeditio* 476. a.
—— *moritur* 484. a. 485. a. 486. a.
Jordanis *fluvii trajectus plane mirandus* 262. a.
Joſadochus, *P. M.* 529. a.
Joſaphatus, *Achili filius* 376. a.
Joſaphatus, *rex bonus & pius* 466. a. 472. a.
—— *ei Deus ignoſcit ob ſocietatem cum Achabo* 472. a.
—— *ejus claſſis naufragium* 474. a.
—— *mors* 477. a.
Joſephus, *Zachariæ fil.* 620. a.
Joſephus, *Antipatri fil.* 695. a. 72. b.
Joſephus Cabi, *Simonis fil. P. M.* 975. a.
—— *privatur pontificatu* 975. a.
Joſephus, *Cami vel Camydi fil. fit pontifex* 957. a.
—— *pontificatu privatur* 965. a.
Joſephus, Cajaphas *dictus, fit pontifex* 873. a.
—— *pontificatu privatur* 881. a.
Joſephus, *Madicaſtræ filius ſeditionem concitat Gamalis* 17. b.
Joſephus, *Dalæi fil.* 388. b.
Joſephus *Ellemi fil. Vicarius pontifex in unam diem* 844. a. 845. a.
Joſephus, *Archelai ſobrinus* 155. b.
Joſephus, *quæſtor* 757. a.
Joſephus, *Gorionis fil.* 207. b.
Joſephus, *avunculus Herodis* 746. a.
—— *arcanum de Mariamne detegit, & necatur* 746. a. 747. a. 748. a.
Joſephus, *frater Herodis* 730. a. 885. a.
—— *in Idumæam miſſus* 730. a. 91. b.
—— *ejus mors* 733. a. *ſeq.*
Joſephus, *Salomes maritus, ſecretum de Mariamne occidenda prodit* 111. b.
Joſephus *Joſephi, Herodis fratris filius* 885. a.
Joſephi *fratris Herodis caſus* 94. b.
Joſephus, *Tobiæ fil. Oniam avunculum objurgat* 600. a.
—— *Legationem ſuſcipit ad Ptolemæum* 600. a. *ſeq.*
—— *ei vectigalia addicit Ptolemæus* 602. a.
—— *Syriam ire contendit ad vectigalia exigenda* 602. a.
—— *ejus opes & liberi* 602. a.
—— *Solymis fratris filiam ducit, ex qua natus Hyrcanus* 603. a.
—— *moritur* 606. a.
Joſephi, *Jacobi fil. viſiones* 68. a. 69. a.
—— *ejus venditio* 71. a.
—— *continentia* 73. a. *ſeq.*
—— *ipſe in carcerem conjicitur* 75. a.
—— *inde liberatur* 76. a.
—— *fratres agnoſcit* 82. a.
—— *eos tentat* 83. a.
—— *fratribus ſe aperit* 87. a. *ſeq.*
—— *ejus mors* 96. a.
Joſephus*, *Matthiæ fil. utrique Galilææ præficitur* 207. b.
—— *ejus periculum Tarichæis* 210. b.
—— *ſtratagemate ſe recipit Tiberiadem* 214. b.
—— *magno iterum in periculo* 361. b.
—— *ejus mater luget filium ut mortuum* 361. b.
—— *ejus concio ad Tarichæenſes* 14. b.
—— *ejus ſtratagema* 14. b. 16. b. 21. b. *ſeq.* 25. b. 28. b. 30. b *ſeq.* 234. b. *ſeqq.*
—— *ex inſidiis evadit* 14. b.
—— *Tiberiada petit* 16. b.
—— *mirabile ejus ſomnium* 40. b.
—— *Tarichæas ſe confert* 26. b. 28. b.
—— *lapide percuſſus in ſummum ipſius vitæ periculum venit* 361. b.
—— *pater ejus vinctus ſervatur* 360. b.
—— *ejus pietas in patriam* 394. b.
—— *à muliere proditus* 245. b.
—— *Nicanori ſe tradit* 246. b.
—— *ejus ad ſuos oratio* 247. b.
—— *in vitæ periculo* 248. b.
—— *ejus conſilium de ſortibus adhibendis* 248. b.
—— *ad Veſpaſianum adducitur* 249. b.
—— *ejus ad Veſpaſianum allocutio* 249. b. *ſeq.*
—— *in honore apud Veſpaſianum & Titum* 250. b.
—— *vinculis ſolutus* 310. b.
—— *facit orationem ad Judæos* 374. b.
—— *hortatur obſeſſos ad deditionem* 346. b.
—— *accuſatur conjurationis* 436. b.
—— *à Veſpaſiano in honore habitus* 37. b. 39. b.
—— — *& à Tito* 39. b.
—— — *& à Domitiano & Domitia* 39. b.
—— *ejus uxores tres prædiis donantur à Tito* 38. b. *ſeq.*
—— *à Veſpaſiano terras in Judæa accipit* 39. b.
—— *ejus honores* 39. b.

—— & *liberi* 39. b.
—— *ejus genus* 1. b.
—— *in Hebræis Græciſque Literis verſatiſſimus* 982. a. 2. b.
—— *Phariſæus Secta* 2. b.
—— *Romam proficiſcitur* 2. b.
—— *Galilææ præficitur* 3. b.
—— *Sepphoritas metu liberat* 4. b.
—— *in Galilæa manet* 7. b.
—— *ejus moderatio & continentia* 8. b.
—— *ejus in ſcribendo propoſitum* 682. a.
—— *ejus ſtudium in hiſtoria ſcribenda* 682. a.
—— *alia opera pollicetur* 5. a. 982. a.
—— *promittit Librum* περὶ ἐθῶν καὶ αἰτιῶν 228. a.
—— *quo tempore ſcripſit Antiquitates* 982. a.
—— *quando natus* 1. b.
—— *quæ ſcribere propoſuit* 982. a.
—— *ejus Legatio* 3. b.
—— *ejus* ἀριστεία *in Galilæa* 4. b.
—— *ei fides in hiſtoria habenda* 442. b.
—— *Veſpaſianum & Titum alioſque appellat* 442. b.
Joſias, *ejuſque pietas* 516. a. *ſeqq.*
—— *moritur* 520. a.
Joſua *v.* Jeſus.
Joſuæ *concio* 279. a. *ſeq.*
—— *ejus mors* 282. a.
Joſua *à Moyſe deſtinatus ſucceſſor* 224. a.
Joſua, *Siæ fil. pontifex* 865. a.
Joſue *vid.* Jeſus.
Joſabeth 489. a.
Joſedecus *P. M.* 555. a.
Jotapatenorum *cædes, urbe capta* 244. b. *ſeq.*
Jothamus, *rex Judææ* 501. a.
—— *ejus obitus* 502. a.
Jothamus, *P. M.* 529. a.
Jovanus 20. a.
Jovis Ἑλληνίου *templum in monte Garizim* 610. a.
Jovis *Victoris ædes* 941. a.
Jovis *Olympii templum* 448. b.
Irenæus, *orator* 852. a. 150. b.
Iris 17. a.
Iſaacus 33. a.
Iſaias *vel* Eſaias, *vates* 506. a. 514. a.
—— *ejus Laus* 514. a. 515. a.
Iſidis *templum everti jubet Tiberius* 878. a.
Iſidis *ſacra fœdantur* 877. a. 878. a.
Iſmaël 33. a.
Iſmaël, *Phabi filius, P. M.* 873. a. 973. a.
Iſmaëlus *inſidiatur Godoliæ* 530. a.
—— *eumque interficit* 531. a.
Iſraëlitarum *recenſio* 185. a.
—— *eorum ſtudium in Deum fatiſcit* 283. a.
Iſraëlitæ *tranſlati in Mediam & Perſidem* 406. a.
—— *in captivitatem ducti* 506. a.
Iſtobus, *rex* 378. a.
Iſus *P. M.* 528. a.
Ithamarus, *fil Aaronis* 158. a.
—— *ejus domus* 408. a. 415. a.
Ithobalus, *rex Tyriorum* 457. a. 458. a. 449. b. 452. b.
Jubalus 10. a.
Jubilæus *annus* 184. a. 657. a. 704. a. 56. b.
Juctas 25. a.
Jucundi συνωμοσία *in Alexandrum* 814. a. 815. a.
Jucundus (Æmilius) 205. b.
Jucundus ἱππάρχης 181. b.
Judadas 23. a.
Judææ *Maritimæ initium* Κορέαι 687. a.
—— *terræ motus* 752. a.
—— *fertilitas* 456. b. *ſeq.*
—— *jugera ſeu arva decies trecenta millia* 456. b.
—— *limites, longitudo, latitudo* 224. b.
—— *latitudo à Monte Libano & Jordanis finibus, ad lacum Tiberiadis proximum* 224. b.
—— —— *aut à Jordano fluvio ad Joppen. ibid.*
—— *deſcriptio Geographica* 222. b. 223. b. 224. b.
Judæa *ſero admodum Græcis cognita* 443. b.
—— *quando primum dicta.* 565. a.
—— *regio* ἱππόβοτος, *paſcuis ferax* 750. a. 223. b.
—— *Syriæ* προσθήκη *& adempta Archelao Herodis M. filio* 869. a.
—— *in quinque Conventus diviſa Juridicos à Gabinio* 692. a.
—— *tota ſubacta & pacata* 433. b.
—— *ea facta tributaria* 690. a.
Judæi *recti ab optimatibus* 692. a. 71. b.
—— *de Sacerdotum nuptiis ſoliciti* 440. b. 441. b.
—— *quando primum dicti* 565. a.
—— *Alexandriæ æquo jure cum Græcis permiſſu Alexandri M.* 199. b.
—— *Antiocheni* 407. b.
—— *eorum periculum* 407. b.
—— *Babylonii* 6. b.
—— *occiſi Cæſareæ* 196. b. *ſeq.*
—— *Scythopolitani miſere cæſi* 198. b.
—— *de ſacerdotio inter ſe diſcordant* 608. a.
—— *Sabbato pugnare nolentes occiduntur* 612. a.
—— *Trans-Euphratenſes* 744. a.
—— *Alexandrini, Ægyptii, Cyprii,* 662. a.
—— *militant Alexandro* 582. a.
—— *tranſlati in Ægyptum* 584. a.
—— *Roma pulſi* 879. a.
—— *cupiunt redigi in formam provinciæ & Syriæ adjungi* 862. a.
—— *benevole excepti à Seleuco Nicatore* 596. a.
—— —— *à Veſpaſiano & Tito* 597. a.
—— —— *à M. Agrippa* 597. a.
—— —— *ab Antiocho Magno* 597. a.
—— *in hippodromum concluſi ab Herode, à Salome & Alexa dimiſſi* 848. a.
—— *qui nam ita dicti* 565. a.
—— *pro ſalute & victoria Laconum vota nuncupant* 649. a.
Judæi *Ethnarchæ filius apud Antiochiam patrem defert* 407. b.
Judæis ἰσονομία *à Legibus data* 799. a.
—— *iniqui Ægyptii & Phœnicum maxime Tyrii* 444. b.
—— *ſalis pretium & aurum Coronarium remittit Demetrius Rex Syriæ* 636. a.
—— *Angarias idem remittit* 636. a.
—— *Alexandrinis* ἰσάρχης 695. a.
—— *conceſſum Romæ pecunias conferre, & convivia parare* 705. a.
—— *libertas ſine immunitate à tributis conceſſa à Romanis* 829. a. *ſeq.*
—— *cognationem cum Lacedæmoniis edocti è Sacris Literis* 606. a.
—— *immunitas à tributis, & vivendi patriis Legibus data ab Alexandro M.* 582. a.
—— *omnis cum alienigena muliere concubitus prohibitus* 603. a.
—— θιάσους συνάγεσθαι, καὶ σύνδειπνα ποιεῖν *Romæ à J. Cæſare conceſſum* 705. a.
Judæorum *cognatio cum Lacedæmoniis* 606. a. 648. a.
Judæorum *conſtantia ad ſervandas Leges* 458. b.
—— *Legatis Romæ datum jus ſedendi in Theatro inter Senatores* 705. a.
—— *multitudo Babylone* 741. a. *ſeq.*
—— *multitudo Alexandriæ* 694. a.
—— *regiminis forma* 559. a.
—— *cum Cæſarienſibus de* ἰσοπολιτείᾳ *diſſenſiones* 974. a.
—— *nuptiæ* 486. b. 494. b.
—— *Synagoga* 407. b.
—— *privilegia ſub imperio Rom.* 787. a.
—— *Legatio ad Cæſarem contra Archelaum* 860. a.
—— *Aſianorum Legatio ad Cæſarem* 799. a.
—— *cædes magna* 913. a. 198. b. 429. b.
—— *in Meſopotamia & Babylonia calamitas* 906. a.
—— *& Antiochiæ* 407. b.
Judaici *belli initium* 981. a.

Judaïcorum rituum vetuſtas 788. a.
Judæis, quæ urbes Syrorum, Phœnicum, Idumæorum 674. a. ſeq.
Judas Eſſenus, propheta 665. a.
Judas Eſſæus 58. b.
Judas Galilæus, quartæ ſectæ auctor 870. a. 872. a. 965. a. 160. b.
Judas, Jaïri filius, perit 419. b.
Judas, Aminadabi fil. 555. a.
Judas Gaulonita, è Gamalis ortus 869. a.
Judas, Mattathiæ ſucceſſor 613. a. 53. b.
Judas Maccabæus 611. a 53. b.
— cum hoſtibus congreſſurus ſuos hortatur 615 a.
— victoriamque reportat 615. a.
— venit Hieroſolyma 616. a.
— templum reſtaurat 616. a. 617. a.
— principatum occupat 613. a.
— templum luſtrat, & ſacra inſtaurat 616. a. 617. a.
— Idumæos alioſque ulciſcitur 617. a. ſeq.
— arcem Hieroſol. oppugnat 621. a.
— fit pontifex 626 a ſeq.
— cum Romanis ſocietatem init 627. a.
— præliatur contra Bacchidem 627. a. ſeq.
— occumbit 62[illegible]. a. 54 b.
Judas, Chapſæi fil. 648. a.
Judas, Sariphæi fil. 842. a.
Judas, Sepphoræi fil. 139. b.
Judas, Libyæ rex 866. a.
Judas, Eliaſibi fil. pontifex 577. a.
Judas, filius Ezechiæ 153. b.
Judas, Ezechiæ archilectæ fil. 857. a.
Judices Hebræorum, μόναρχοι etiam dicti 559. a.
— Hieroſolymis è ſacerdotibus, Levitis & primatibus populi 472. a.
— in majoribus controverſiis ex aliis etiam adlecti. ibid.
Judices ſenatus in Syria & in Phœnicia 549. a.
— conſtituti Judææ, de quibus non poſſunt judicare, debebant Hieroſolymis Pontifex, Propheta, Senatus 234 a.
Juelus, P. M. 528. a. ſeq.
Julia, quæ Livia 797. a. in Text. & Not.
Julia, uxor Auguſti 797. a. in Text. & Not. 827. a.
Julia, ſoror Caji 941. a.
Juliani Bithyni fortitudo 372. b. ſeq.
Julii Cæſaris Literæ ad Sidonios & decretum in gratiam Judæorum 703. a.
— alia a C. Cæſare decreta 703. a. 704. a. 705 a. ſeq.
Julii Antonii, pro Judæis ad Epheſios reſcriptum 801. a.
Julius Lupus 934 a. ſeq.
Julius, Legionis Rom. dux 747. a.
Jupiter Hellenius, ejuſque templum 610. a.
Jupiter Olympius, ejuſque ſtatua 916. a.
Juſjurandum genere, natura aut adſuetis potius à Sanlo ducitur 400. a.
Juſtus, Joſephi filius 39. b.
Juſtus, hiſtoricus 31. b. 32. b.
— quando hiſtoriam ſuam edidit 33. b.
Juſtus, Piſti filius, populum irritat 4. b.
— ejus elogium 5. b.
Juſtus damnatus à Veſpaſiano, ſervatus ab Agrippa 37. b.
Izates, Helenæ fil. religionem Judaïcam amplectitur 957. a. 959. a.
— Helenæ fil. circumciditur 959. a. 960. a.
— victor hoſtium 963. a.
— Monobazo in regnum ſuccedit 958. a.
— moritur 964. a.
Izatæ filii obſeſſi Hieroſolymis 394. b.

L.

LAbanus, Bathueli fil. 28. a.
— ejus fraus 52. a.
Labori omnia pervia 124. a.
Laboroſoarchodus 451. b.
Laboſordachus 539. a.
Lac cum primogenitis pecorum Deo oblatum ab Abele 9. a.
Lacedæmonii è poſteris Abrahami 606. a.
— eorum cognatio cum Judæis 648. a.
Lacrymæ natura ſua magni gaudii & mœroris indices 593. a.
Lamechus 10. a. 11. a.
Laodice, Galadenorum regina 671. a.
Laodicenſium Literæ ad C. Rabilium pro Judæis 710. a.
Laſthenes Cretenſis 640. a. 644. a.
Latrones in ſpeluncis expugnati 92. b. ſeq.
Legati dona deferentes 514. a.
— Judæorum ab Arabibus, necati 752. a.
— — jus Gentium inde violatum 753. a.
— — Romæ datum jus ſedendi inter Senatores 705. a.
Legatio Jonathæ ad Lacedæmonios 648. a.
— Judæorum Romam 627. a.
Leges variæ Hebræis datæ 183. a. &c.
Leges pueris ante omnia ediſcendæ 232. a.
Leges Moyſaicæ 180. a. 181. a. ſeq. 226. a. ſeq.
— recitatæ à pontifice 231. a.
Lege Moyſis vetitum liberos ob peccata Parentum punire 495. a.
— ab Herode lata parietum perfoſſores licitum alienigenis vendere 784. a.
Lex à Pontifice M. inſtante Tabernaculorum Feſto prælegenda 231. a. ſeq.
— inſcribenda animis & memoriæ Dei juſſu 232. a.
— patria, ut filii, quibus accuſatis Patres manus imponerent eorum capitibus, ſaxis ab adſtantibus obruerentur 820. a.
Legis tabulæ 129. a. ſeq.
Legis divinæ ſummarium 129. a.
Legis interpretatio penes VII. apud Perſas 567. a.
Legis Moyſaicæ verſio in Græcam linguam ſub Ptolemæo Philadelpho Ægyptiorum rege 2. a. 586. a. 588. a. ſeq. 593. a. 594. a. 595. a.
L. Lentul. decretum pro Judæis 708. a. ſeq.
Lepidus à Cajo occiſus 920. a.
Lepidus (Larcius) 384 b.
Leproſi apud varias gentes in honore 181. a.
Leproſi extra urbem habitabant, lege Samaritanorum 481. a. 499. a.
Leproſorum in fame conſilium 481. a.
Levitæ, ſacri immunes ab omnibus oneribus 185. a.
Levitæ uxor ſtuprata a Gabaonitis 284. a.
Levitica tribus 180. a. ſeq.
Levitis & ſacerdotibus quænam conceſſit Deus 204. a. ſeq.
Levitarum urbes 204 a.
Lex data in monte 129. a.
Lex Dei triumphata 415. b.
— in palatio repoſita 415. b. ſeq.
Lex Judæorum de filiis contumacibus 820. a.
Liberi non ſemper ſimiles Patribus, boni ſæpe ex pravis, & pravi ex bonis 315. a.
Liber legis repertus 517. a.
Libri à Salomone compoſiti 419. a.
Liberius Maximus, Judæam regit 419. b.
Libri ſacri apud Judæos XXII. 441. b.
Libys 22. a.
Ligniferii feſtum 194. b.
Linguarum varietas 19. a.
Litteræ Græcorum, an à Cadmo & Phœnicibus advectæ 438. b.
Livia, Joſepho Julia 797. a.
Λοιδορίας cauſa non debere capite plecti 663. a.
Longi fortitudo 380. b.
Longini fortitudo egregia 342. b.
Longinus, tribunus 205. b.
Longinus (Caſſius) Syriæ præſes 955. a. 956. a.
Lotus 27. a. 31. a.
— ejus uxor 35. a.

Lu-

Lucilius *Baſſus, legatus* 416. b. v. Baſſus.
Lucullus 677. a.
Ludas 24. a.
Ludi *Palatini* 917. a.
Ludi *Olympiaci ab Herode inſtaurati* 797. a. 798. a.
Ludi *quinquennales Hieroſolymis inſtituti ab Herode* 766. a.
Ludi *ad celebrandum natalem fratris à Tito editi* 406. a.
Lupi *ſupplicium* 943. a.
Lupus (Julius) 934. a.
Lupus, *præſes Alexandriæ* 433. b.
Lychnuchus *ſacer* 137. a.
Lycurgus 489. b.
Lydda *incenſa* 202. b.
Lyſanias, *Ptolemæi filius, interficitur* 749. a 83. b.
Lyſias, *exercitus Antiochi imperator contra Judæos colligit milites* 614. a.
—— *interficitur* 624. a.
Lyſimachus *poſt obitum Alexandri Helleſpontum obtinet* 584 a.

M.

MAccabæorum *hiſtoria* 611. a. *ſeqq.*
Macedoniæ *Proconſularis* 188. b.
Machana *uxor Roboami* 448. a.
Machæras 732. a. 733. a. 734. a. 93. b. 94. b.
Machæruntes *dedunt ſe pro ſalute Eleazari* 418. b. *ſeq.*
Machas 28. a.
Machinæ *Rom.* 338. b. 340. b.
Machinarum *Romanorum vis* 341. b.
Machirus 511. a.
Macro 891. a. *ſeq.* 893. a.
Madæi 20. a.
Mades 20. a.
Madianitæ *vincunt Iſraëlitas & duro imperio premunt* 292. a.
Madianitis *bellum infert Moyſes* 223. a.
—— *& victoriam reportat* 223. a.
Madianiticæ *mulieres corrumpunt Iſraëlitas* 218. a. *ſeq.*
Magogæ 20. a.
Magoges 20. a.
Magus 177. b.
Malaëlus 14. a.
Malchus (*al.* Malichus) *Arabum rex* 645. a. 726. a. 87. b.
Maledicentiæ *cauſa non debere capite plecti* 663. a.
Malichus 691. a. 70. b. 79. b. 80. b.
—— *Antipatro ſtruit inſidias, quem poſtea interficit* 717. a.
—— *veneno tollit Antipatrum* 717. a.
—— *egregius ſimulator* 717. a.
—— *aſtutia tamen Herodis occiditur* 717. a. 80. b.
Mallo 304. a.
Malthace, *mater Archelai, obit* 855. a.
Malthace, *Samaritis, Herodis uxor* 127. b.
Maluclus 13. a.
Mambres 32. a.
Manaemus 500. a.
Manahemus, *Eſſenus* 777. a.
Manahemus *Judæ Galilæi filius* 3. b. 194. b. 195. b.
Manaſſes 515. a.
Manaſſes *fit pontifex* 600. a.
Manaſſes, *fr. Jaddi, Sanaballetis filiam in uxorem ducit* 578. a. 579. a.
Manaſſes, *rex Judææ* 515. a.
—— *in captivitatem abductus* 515. a.
—— *in regnum remittitur & moritur* 515. a. *ſeq.*
Manlius (L.) *Lucii fil.* 659. a.
Manna *de cœlo* 120. a.
—— *quid vocula ſignificat* 121. a.
—— *tempore Joſephi compluere locum in Arabia* 121. a.
Mannæus, *Lazari fil.* 362. b.
Manoches 299. a.
Maræothus 415. a.

Marcellus, *Judææ procurator* 880. a.
Marcus (*al.* Murcus) *Syriæ præſes, ſuccedit Sexto Cæſari in præfectura Syriæ* 715. a. 716. a. 78. b. 79. b.
Mardochæus, *patruus Eſtheris, magno in honore* 568. a. 570. a. 571. a.
—— *ejus luctus* 570. a.
Margenus, *Tyriorum rex* 449. b.
Maria, *femina nobilis, filium comedit* 381. b. *ſeq.*
Mariamma, *ſoror Moyſis, obit* 207. a.
Mariamne, *Agrippæ filia ex Cypride* 885. a. 172. b.
Mariamne, *Alexandri, Ariſtobuli filii, filia, Hyrcani ex filia neptis, Herodi deſponſata* 81. b.
—— *fit infenſa Herodi* 759. a. 760. a. 110. b.
—— *ejus ingenium, quale?* 761. a.
—— *capite damnatur* 762. a.
—— *ejus elogium* 762. a.
Mariamne (*Joſephi Olympiadis filia*) *Herodis uxor* 885. a. 127. b.
—— *ejus filii ſtrangulati* 125. b.
Mariamne, *nupta Archelao* 969. a.
—— *repudiatur* 160. b.
—— *poſtea Demetrio nubit* 970. a.
Marinis *aquis* LXX. *manus purificant, antequam Legis Verſionem adorirentur* 594. a.
Maris *diviſio* 114 a.
Marion, *Tyriorum tyrannus* 718. a.
Marſus, *Syriæ præſes* 947. a. 948. a. 950. a.
Marſyas, *Agrippæ libertus* 888. a. 893. a. 896. a.
Maruelus 10. a.
Marullus 897. a.
Mattathias *Aſamonæi fil. pater Maccabæorum* 611. a.
—— *Antiocho non obſequitur* 611. a. *ſeq.*
—— *Judæos ſabbatis pugnare docet* 612. a. *ſeq.*
—— *filios ad legis defenſionem animat* 612. a.
—— *moritur* 613. a.
Mattathias, *Abſalomi fil.* 648. a.
Matthes v. Simon.
Matthias, *fit P. M.* 947. a.
Matthias Κυρτός 1. b.
Matthias, *Margalothi fil.* 842. a. *ſeq.*
—— *cum aliis comburitur* 845 a.
Matthias, *Theophili filius, pontifex* 835. a. 978. a.
—— *pontificatu privatur* 847. a. 950. a.
Matthias, *Margali fil.* 139. b.
Matthias, *Joſephi pater* 1. b.
Matthias, *qui Simonem accerſivit, capitis damnatur* 359. b.
—— *idem Boëthi fil.* 359. b.
Mathuſalas 14. a.
Matrimonia *apud Hebræos inter Servos & Ingenuos vetita* 241. a.
Maximus (Liberius) *procurator Judææ* 419. b.
Maximus (Trebellius) 934. a.
Mechæras 732. a. 733. a. *ſeq.*
Megaſſarus 355. b.
Meïrus, *Belgæ fil.* 388. b.
Mela, *legatus ab Archelao* 816. a.
Melcha 27. a.
Melchiſedecus *convivio excipit Abramum* 32. a.
Melchiſus, *Sauli fil.* 358. a.
Memphiboſthus, *filius Jonathæ* 377. a. *ſeq.*
—— *ei benefacit Davides* 377. a. 396. a. *ſeq.*
Menaïmus, *Judæ Galilæi filius* 194. b.
—— *occiſus* 196. b.
Menedemus, *philoſophus* 594. a.
Menelaus (*al.* Onias) *P. M.* 608. a. 623. a.
Menſa *aurea à Ptolemæo facta* 590. a. *ſeq.*
—— *cum crateribus & phialis* 592. a.
—— *Delphica* 136. a.
Menſa *ſacra in ſacrario ſacerdotum* 136. a.
Mephramuthoſis, *Ægypti rex* 446. b.
Mephres, *Ægypti rex* 446. b.
Merbalus, *rex Tyriorum* 452. b.
Meretrici *non eſt jus Nuptiarum apud Hebræos* 241. a.
Meſas 25. a.

Meſſalas 727. a.
Meſſalina, *uxor Claudii* 970. a. 176. b.
Meſtraimi *filii*, *quas terras poſſederunt* 22. a.
Metilius, *dux Romanorum* 196. b.
Michæas, *vates* 466. a. 468. a. 521. a.
— *in carcerem conjicitur* 468. a.
Micha, *filius Memphiboſthi* 377. a.
Michala, *filia Sauli*, *nuptum datur Davidi* 337. a.
— *conſulit ſaluti Davidis*, *fallitque Sauli nuncios* 339. a.
— *reſtituitur Davidi* 365. a.
Minæus, *condit Memphin* 435. a.
Minucianus (Annius) 917. a. 920. a.
Minucianus (M.) 941. a.
Miraculis *firmari incredibilia*, & *ſupra fidem* 514. a.
Miſaches 533. a.
Miſaëlus 533. a.
Miſan, *rex Moabitarum* 476. a.
Mithradates 548. a.
Mithradates, *Pergamenus* 696. a. 73. b.
— *Cæſari in Ægypto opem fert* 696. a. *ſeq.* 73. b.
Mithradates Sinaces, *Parthorum rex* 673. a.
Mithradates, *Artabani filiam ducit* 910. a.
— *Anilæum cum ſuis fundit fugatque* 912. a.
— *capitur ab Anilæo* 911. a.
— *dimittitur* 911. a.
— *ejus expeditio in Judæam* 911. a.
Mithradates *obit*, *à Pharnace peremptus* 688. a. 66. b.
Modius Æquiculus 6. b. 11. b. 17. b.
Μονάρχων *de Regulis* 677. a.
Monobazus, *Adiabenorum rex*, *cognomento Bazæus* 957. a. 203. b.
— *ejus obitus* 958. a.
Monobazus, *frater Izatis fit prorex* 958. a.
— *moritur* 964. a.
Molochus 21 a.
Moyſes, *qualis vir fuerit?* 4 a.
— *ejus nativitas* 97. a.
— *quomodo ſervatus* 98. a. *ſeq.*
— *cur ſic vocatus* 100. a. 465. b.
— *adoptatur à regina* 101. a.
— *educatur in ſpem regni* 101. a.
— *diadema regium pedibus calcat* 101. a.
— *præficitur exercitui Ægyptiorum* & *Æthiopas bello vincit* 102. a.
— *educit Tharbin uxorem* 103. a.
— *fugit ab Ægypto* 104. a.
— *Raguëli filiabus opitulatur contra paſtores*, *ex quibus unam ducit uxorem* 104. a.
— *conſpicatur rubum ardentem in Sina* 105. a.
— *confirmatur ei liberatio Iſraëlitarum* 106. a.
— *edit miracula*, *nomen Dei cognoſcit*, *redit in Ægyptum* 106. a.
— *edit prodigia apud Pharaothen* 106. a. 107. a. 108. a. *ſeqq.*
— *educit Iſraëlitas ex Ægypto*, & *quantus eorum numerus?* 111. a.
— *cujus ætatis fuerit cum eos educeret* 112. a.
— *oratio ejus ad Deum pietatis* & *fidei plena* 114. a.
— *traducit eos per mare rubrum incolumes* 114. a.
— *aquam amaram facit potabilem* 118. a.
— *coturnices* & *manna impetrat à Deo* 120. a. 188. a.
— *ex petra aquam elicit* 121. a.
— *cum Amalecitis pugnat* 124. a.
— *decem præceptorum tabulas à Deo acceptas populo exhibet* 129. a. *ſeqq.*
— *quadraginta diebus in Sina detinetur* 129. a.
— *de eo ſuſpicio Hebræorum in monte diutius morante* 129. a.
— *Aaroni fratri ſacerdotium confert* 157. a.
— *dedicato tabernaculo victimas offert* 162. a. 167. a. *ſeqq.*
— *in tabernaculo Deum conſulit* 168. a. *ſeq.*
— *tribum Leviticam Deo dedicat* 180. a. *ſeq.*
— *cenſet omnes tribus præter Leviticam*, & *ordinat profectioni belloque neceſſaria* 185. a. 186. a.
— *mittit exploratores in Chananæam* 189. a.
— *Coræ factionem compeſcit* 197. a. *ſeq.* 201. a.
— *Moyſis juſtitia* 199. a.
— *ejus precatio ad Deum* 199. a. *ſeq.*
— *luſtrat populum* 207. a.
— *Sichonem* & *Ogem reges delet* 212. a. *ſeq.*
— *Madianitas cum ſuis regibus cædit* 223. a. *ſeq.*
— *Jeſum deſignat ſucceſſorem* 224. a.
— *moriturus*, *quid ſuis prædixerit* 226 a. *ſeqq.*
— *carmen Hexametrum Hebræis recitat* 252. a.
— *quas Leges præſcripſerit* 180. a. 181. a. 182. a *ſeqq.* 226. a. *ſeqq.*
— *jurejurando adſtringit populum ad legum cuſtodiam* 253. a.
— *exhortatur Joſuam*, *ut in Chananæos exercitum ducat* 254. a.
— *moriturus addit animos Joſuæ*, *totique genti benedicit* 254. a.
— *ejus libri in Templo reconditi* 517. a.
— *nube circumdatus diſparuit* 255. a.
— *moritur* & *lugetur triginta diebus à populo* 258. a.
— *ejus elogium* 258. a.
— *fabuloſe dicitur fuiſſe leproſus* 181. a.
— *ſumma ejus auctoritas* 190. a. *ſeq.*
— *ejus v. Librorum ſcopus* 441. b.
Moyſes, *apud Manethonem prius Oſarſiphus*, *ſacerdos Oſiridis*, *Dei Heliopolitani*, *dictus* 461. b.
— *Ægyptiis vir divinus habitus* 464. b.
— *ejus tempora*, *quibus vixit*, *deſcripta* 480. b.
— *ejus virtus* & *geſta* 481. b. *ſeq.*
— *ejus poſteri præcipuo honore culti* 409. a.
Muchæus 567. a.
Mucianus, *Syriæ prætor* 596. a. 266. b. 301. b. 310. b. 311. b.
Mula *Regia* 407. a.
Muliebris *potentia* 552. a. *ſeq.*
— *calliditas accuſationem prævertere* 74. a.
— *ſtola viris*, & *Virilis veſtis mulieribus in bello vetita* 250. a. *ſeq.*
Cum Muliere *alienigena omnis concubitus Judæis vetitus* 603. a.
Mulieres *à Marito dimiſſas nefas nubere*, *niſi permiſſu prioris Mariti* 764. a. *ſeq.*
— *Perſarum Lege vetitum ab extraneis conſpici* 567. a.
Mulieribus *propter levitatem non licuit teſtimonium ferre* 234. a.
Mundus (Decius) *ſtuprat Paulinam*, *Saturnini uxorem* 877. a.
— *in exſilium pellitur* 878. a.
Mures *Azotiorum agrum vaſtant* 311. a.
Mures *aurei* 312. a.
Murcus *v.* Marcus.
Muſcarum *Deus*, Μυῖα *apud Accaronem* 474. a. *ſeq.*
Muſica *inſtrumenta* κινύρα, νάβλα, κύμβαλον, & *eorum forma* 401. a.
Myſianum *bellum* 410. b. 411. b.
Mytgonus, *rex Tyriorum* 452. b.

N.

NAamas, *filia Lamechi* 11. a.
Naamis, *uxor Elimelechi* 304. a.
Naaſes, *rex Ammanitarum* 377. a.
— *ejus expeditio in Judæos* 320. a.
Nabadus *v.* Nadabus.
Nabadus & *Abius flammis abſumpti* 163. a.
Nabal, *inhumanus* 349. a. *ſeq.*
Naboandelus 539. a.
Nabonnidus 452. b.
Nabopollaſſarus, *rex* 450. b.
Naboſaris 526. a.
Naboth 462. a.

Na-

Nabuchodonoſorus, *rex Babylonis* 450.b. 451.b.
— *magnam Syriæ partem ſubigit* 521.a.
— *Judæis tributa imperat* 521.a.
— *Hieroſolyma depopulatur* 522.a. 526.a.
— *ejus ſomnium* 534.a.
— *ejus ſtatua aurea* 535.a. *ſeq.*
— *ejus cum beſtiis victus* 536.a.
— *moritur* 536.a.
Nabuthus, *Jezebelæ dolis interfectus* 462.a.
Nabuzardanes *templum deripit, & incendit* 527. a. 528. a.
— *poſtea quæ fecit* 529.a.
Nacebus, *dux Arabum* 812.a. 818.a.
Nachores 26. a.
Nadabus, *al.* Nabadus 158.a.
— *rex poſt Hieroboam* 453.a.
Nahumus, *vates* 501.a.
— *ejus de Ninive prædictiones* 501.a. *ſeq.*
Natalitia à *Syris ob natum Ptolemæo filium celebrata* 603. a. *ſeq.*
— *dona in Natalitiis filii* 605.a.
Nathan, *filius Davidis* 371.a.
Nathanas, *vates* 374 a. 381.a. 406.a.
Navigia *Hebræorum in Pontum & Thraciam ſub Achabi filio* 474.a.
Naum, *vates v.* Nahumus.
Nazaræi 204.a.
Naziræi 945.a.
Neapolitanus 12.b. 185.b.
Nebrodes 19.a. 23.a.
Nechao, *rex Ægyptiorum* 519.a. *ſeq.*
— *victus à Nabuchodonoſoro* 520.a. *ſeq.*
Neemias 564.a.
— *ejus in patriam pietas* 563.a. *ſeq.*
— *populum hortatur ad mœnia ædificanda* 565.a.
— *ejus obitus & elogium* 566.a.
Nephanus 402.a.
Nergelearus 526.a.
Nerias, *P. M.* 529.a.
Nerigliſſoorus 451.b.
Nero, *factus Imperator* 970.a. 176.b.
— *tyrannorum crudeliſſimus* 971.a.
— *ejus cædes* 300.b.
Netiras, *Galilæus* 238.b.
Nicanor 593.a. 610.a. 245.b. 246.b.
Nicanor, *amicus Titi ſagitta percuſſus* 338.b.
Nicanor, *à Demetrio contra Judam miſſus* 625.a.
— *ſuperat Judæ milites* 625.a.
— *poſtea vincitur & occiditur* 626. a.
Nicaſo *in matrimonium data Manaſſi* 578.a.
Nicaule 436.a.
Νικανόρεια *ſingulis annis à Judæis celebrata, in memoriam devicti à Juda Nicanoris* 626.a.
Nico, *maxima* ἑλέπολις 341.b.
Nicolaus Damaſcenus, *Judæorum patrocinium ſuſcipit* 557.a.
— *& agit apud M. Agrippam* 787.a.
— *ab Herode miſſus ad Auguſtum* 813.a.
— *revertitur* 820.a.
— *ejus pro Archelao oratio apud Auguſtum* 854. a. 862. a. 151. b.
— *Antipatri crimina exaggerat* 837.a. *ſeqq.* 137.b.
— *Archelaum coram Cæſare excuſat* 862. a. 157.b.
— *pro Archelao adverſariis reſpondet* 151.b. 157.b.
— *ejus frater Ptolemæus* 149.b.
Niger *Peraita* 203.b. 207.b. 220.b. 290.b.
— *ejus mira evaſio* 221.b.
Nigliſarus 538.a.
Nilus, *fl.* 7.a.
Nimrodus *v.* Nebrodes.
Noarus 199. b.
Noëus 12.a.
— *arca ſervatus* 13.a.
— *Deo ſupplicat poſt diluvium* 16.a.
— *ejus precibus annuit Deus* 17.a.
— *Leges Noëo datæ* 17.a.
— *inebriatus* 24.a.
— *ejus ſtemma* 13.a. 14.a. 15.a.
— *obitus* 27. a.
Nomus *Heliopolites, ubi Memphis* 434.b.
Nooma, *mater Roboami* 443.a.
Norbani Flacci *literæ pro Judæis ad Sardianos* 801.a.
Norbanus, *cæſus* 927.a.
Noſta 522.a.
Numenius, *Antiochi fil.* 649.a.

O.

Obedamusdomo *ſua arcam excipit* 373.a.
Obedas *vel* Obodas, *rex Arabum* 672.a. 805.a. 60. b.
Obedas, *vates* 502.a *ſeq.*
Obedias, *vatum amicus* 459.a.
Obimes, *filius Hieroboami* 450.a.
Ochozias, *rex* 470.a. 474.a.
— *moritur* 475.a. 486 a.
Octavia, *Claudii ex Meſſalina filia* 176.b.
Odeas, *P. M.* 529.a.
Oeus, *rex Madianitarum* 223.a.
Ofellius 84. b.
Oges, *rex* 211.a.
— *ferreus ejus lectus* 212.a.
Oges, *Galaditidis & Gaulanitidis rex, ſuperatur* 211. a.
Olda, *vates* 517.a.
Oleum *in ſacris Hebræorum* 171.a.
Oleum *Sacrum & Vinum Sacrum à Sacerdotibus ſervata ad Sacrificia, à ſeditioſis effuſa* 362.b.
Oleo *non præparato à Tribulibus nefas uti Judæis* 596. a. 210.b.
Olympii *Jovis ſimulachrum* 916.a.
Olympias, *Herodis filia ex Samaritana* 828.a.
Olympias, *Herodis filia ex Malthace, nupta Joſepho, Herodis fratris filio* 127.b.
Olympus *Romam mittitur* 816.a. 818.a. 124.b.
Onias *& Doſitheus Judæi duces liberaverunt Alexandriam* 472.b.
Onias, *Jaddi fil. patri in pontificatum ſuccedit* 582. a.
Onias, *Jeſu frat. fit pontifex* 744.a.
Onias *Oniæ fil. templum in Ægypto ædificat Hieroſolymitano ſimile* 637. a. *ſeq.* 639. a.
— *ejus literæ ad Ptolemæum Philometorem & Cleopatram* 638. a.
— *Ptolemæi ad eum reſponſio* 638.a. *ſeq.*
— *pontifex quanta mala fecerit Hieroſolymis propter Tobiæ filios civitate ejectos* 608.a. 52.b.
— *in Ægyptum fugit, ibique urbem, & fanum condit* 639.a. 52.b.
— *ejus templum in Ægypto diruitur* 434. b.
Onias, *Simonis fil. fit pontifex* 600.a. 606.a.
— *ejus mors* 606.a.
Onias (*qui &* Menelaus) *pontifex* 623.a.
Onias, *vir juſtus & Deo charus, qui pluviam precibus impetrarat, lapidibus obruitur* 684.a. 685.a.
Ophcires 25.a.
Ophellius 723.a. 84.b.
Opobalſamum 438.a. 688.a.
Oraculum 390.b.
— *alterum. ibid.*
Oraculum *Prophetarum de Hieroſolymorum excidio* 375. b.
— *de futuro urbis & templi excidio* 292. b. 374. b. 375. b.
— *de venturo Meſſia, ad Veſpaſianum translatum* 310.b. 390.b.
Orebus, *rex Madianitarum* 294.a.
Organa *bellica* 338.b.
Orodes 874.a.
Oronna, *Jebuſæus* 371.a.
— *ejus area* 404.a.

— *locus, ubi Iſaacus erat immolandus, & ubi conditum eſt templum* 404.a. *ſeq.*
Orpha 304. a.
Orus, *Ægypti rex* 446.b.
Oſarſiph, *ſacerdos Heliopol.* 463.b. 465.b.
Oſeas, *rex* 504.a.
— *vivus captus* 506.a.
Otho *declaratus Imperator* 301.b. 304.b.
— *ſemet interficit* 304.b.
Ozas, *ob tactam arcam, à Deo occiſus* 373.a.
Ozias, *Amaſiæ fil. regnum Judæ, patre mortuo, capit* 497.a.
— *ejus laus & res ab eo geſtæ* 498.a.
— *in templum ad ſuffiendum ingreditur* 499.a.
— *ob uſurpatum ſacerdotale munus Lepra afficitur* 499.a.

P.

PAcis *templum ædificatum* 415.b.
Pacorus, *Mediæ rex* 962.a.
— *conjugem & concubinas, captas ab Alanis, centum talentis redemit* 422.b.
Pacorus, *Parthorum rex, Syriam obtinet* 722.a.
— *inſidiatur Hyrcano & Phaſaelo* 723.a.
— *contra Judæos pergit* 83.b.
— *in urbem admittitur* 84.b.
— *occiditur* 732.a.
Pætus (Cæſennius) *Syriæ præſes* 420.b.
— *ejus in Commagenam expeditio* 420.b.
Papinius 919.a.
Pappus *ab Antigono dux mittitur in Samariam* 736.a. 95.b.
Palæſtinorum *Urbes præcipuæ: Gaza, Accaron, Aſcalon, Gitta* 312.a. 352.a. *ſeq.*
Palatium *Romæ* 938.a.
Pallas 891.a
Pallas, *Herodis uxor* 828.a. 127.b.
Pallas, *frater Felicis* 974.a. 176.b.
Palmeta *Hierichuntina laudata* 473.a. 688.a. 66.b. 298.b.
Pannychis, *concubina* 120.b.
Paradiſi *deſcriptio* 6.a. *ſeq.*
Paradiſus *penſilis conditus* 451.b.
Parare, *quæ deſint, facilius, quam parta tueri* 431.a.
Paraſceue 177.a.
Parentum *beneficia, deprecatio peccatorum, quæ committunt poſteri* 452.a.
de Parentum *honore apud Judæos* 198.a. 487.b.
Parere *qui bene novit, novit bene imperare* 227.a.
Parthi *Syriam obtinent, & Antigonum ſtabilire conantur in Judæa* 83.b. *ſeq.*
— *in Judæam expeditionem faciunt* 722.a. 724.a. *ſeq.*
— *Hieroſolyma oppugnant* 722.a.
— *fanum & urbem occupant* 722.a. 84.b.
— *perfide agunt* 722.a. 724.a. 84.b.
Paſcha 111.a. 177.a. 684.a. 850.a. 399.b.
— *ejus celebrandi modus* 399.b.
— *feſtum Azymorum, (dictum φάσκα)* 684.a. 850.a. 324.b.
— *celebratum* XIV *Menſis Niſan* 558.a. 324.b.
— *majori Victimarum numero & Judæorum tam indigenarum, quam ab exteris Regionibus adfluit* 850.a. *ſeq.* 148.b.
— *cauſa illius celebritatis egreſſus ex Ægypto* 850.a.
— *Sacrificia à Nona ad Undecimam, ubi per ſingulas φρατρίας non minus, quam decem potuerint epulari* 399.b.
— *Hoſtiarum numerus ſub Ceſtio Procuratore* 256000. & 500. 399.b.
Paulina, *à Mundo ſtuprata* 877.a.
Paulinus 245.b.
Paulinus *Lupo in adminiſtratione Alexandriæ ſuccedit* 4:5.b.
— *templum Oniæ ſpoliat. ibid.*
Pauſanias, *Ceraſtæ fil. Philippi Maced. interfector* 578.a.
Pax *bonorum maximum* 405.a.
— *& Legum cuſtodia præmium piorum* 406.a.
Peccata *non aliunde naſcuntur, quam ex nimia in eadem indulgentia* 330.a.
Pecuniæ *vis immenſa in Davidis monumento recondita* 412.a.
Pedanius 124.b. 378.b.
Pegmata 414.b.
Pentecoſte 179.a. *ſeq.* 855.a.
— *unde ei Nomen inditum, & ad illud adfluunt è Judæis, Idumæis, Galilæis & Judæis trans Jordanem* 152.b.
— *Sacerdotes noctu ut inſervirent Templo ad miniſteria peragenda in gaudio ſoliti* 389.b.
Pentecoſtes *tempore non licuiſſe iter facere* 658.a.
Peræa, *tota capta* 296.b.
Pergamenorum *decretum pro Judæis* 711.a. *ſeq.*
Perjuria *non eſſe periculoſa, quando fiunt neceſſario, ſed quando fiunt cum malitia* 287.a.
Perſarum οἱ ἑπτὰ οἶκοι 550.a.
— *Rege dormiente nemo è ſatellitibus audet abire* 552.a.
— *Lege vetitum mulieres ab extraneis conſpici* 567.a.
— *penes* VII. *Perſas legum interpretatio* 567.a.
Perſarum *veſtis regia* 572.a.
Peſtis *ſævit in Iſraelitas* 403.a. *ſeq.*
— *Davidis ex pœnitentia ceſſat* 404.a.
Peſtis *in Judæa* 763.a. 769.a.
Petilius Cerealis, *Procos. Germanos ad ſobrietatem coëgit* 410.b.
Petina, *uxor Claudii* 970.a. 176.b.
Petronius, *Hieroſolyma miſſus à Cajo* 169.b. *ſeq.*
Petronius *præfectus Ægypti* 770.a.
— *Herodi frumentum ſuppeditat in fame* 770.a.
Petronius, *Syriæ præfectus* 900.a. *ſeq.*
Petronii (Publii) *contra Doritas edictum* 946.a.
Phacejas *vel* Phaceas, *rex Iſraëlitarum* 500.a.
— *Judæis cladem infert* 502.a.
— *moritur* 504.a.
Phædra, *Herodis uxor* 828.a. 127.b.
Phalaus 197.a.
Phalecus 25.a.
Phalion, *frater Antipatri* 686.a. 65.b.
Phalna, *filius Davidis* 371.a.
Phannias, *Samuëlis filius, fit pontifex* 275.b.
Pharao *Ægyptiis Regem notat* 436.a.
Pharaones, *cur dicti Ægyptiorum reges?* 435.a. 436.a.
Pharaonis *nomen poſtremus geſſit Solomonis ſocer* 436.a.
Phariſæi *v.* Sectæ, 662.a. *ſeq.* 870.a. *ſeq.* 63.b.
— *Sectæ Stoicorum ſimiles* 2.b.
— *eorum potentia* 830.a. 63.b.
— *& auctoritas ſub Alexandra Regina* 676.a.
— *dominantur Alexandræ per novennium* 63.b. 64.b.
— *nolunt ſacramentum præſtare Cæſari* 830.a.
— *multantur* 830.a.
— *invident Hyrcano* 662.a.
— *eorum traditiones non ſcriptæ in libro Legis* 649.a. 663.a.
— *circa patrias Leges cæteris accuratiores* 18.b.
— *mites ad pœnas* 663.a.
— *Judaica plebs à parte Phariſæorum* 663.a.
Pharnaces, *Mithradatis fil.* 688.a.
Phaſaëlus, *Antipatri fil.* 695.a. 828.a. 72.b.
— *quo modo vitam finivit* 726.a. 741.a. 86.b.
Pheldas 28.a.
Pheles, *Tyriorum rex* 449.b.
Pheltias, *Lyſi fil.* 351.a. 365.a.
Phenanna 307.a.
Pheroras, *Antipatri fil. ex uxore Cypro, quam ex nobili quadam Arabiæ familia duxerat* 695.a. 72.b.
— *accuſat Herodem ipſius filio* 804.a.
— *infenſus Mariamnes filiis* 804.a. 116.b.

— *He-*

— *Herodis iram concitat* 803. a. 810. a.
— *culpam in Salomen rejicit* 805. a.
— *amicitiam init cum Antipatro* 830. a.
— *odio habetur Herodi* 831. a. *ſeq.*
— *regia pulſus moritur* 832. a. 833. a.
Pheroræ *uxor, mulctam pro Phariſæis ſolvit* 830 a. *ſeq.*
— *ejus cum aliis feminis ſodalitium* 830. a. 128. b.
— *ſe de tecto præcipitat* 834. a. 132. b.
Pheroræ *liberti uxorem ejus veneficii accuſant* 833. a. *ſeq.*
— *illius confeſſio* 834. a.
Phideas, *P. M.* 528. a.
Philadelphi *εὐσέβεια & induſtria* 590. a. *ſeq.*
— *Quæſtiones Phyſicæ ab eo Judæis propoſitæ* 594. a.
Philippio, *Ptolemæi fil. Ariſtobuli filiam ducit uxorem* 696. a.
— *& à patre interficitur* 73. b.
Philippo, *Archelai fratri quænam reliquit Herodes* 847. a.
— *quænam data à Cæſare* 862. a. 157. b.
Philippus, *Galilæus* 238. b.
Philippus, *tetrarcha Gaulonitidis* 847. a. 862. a. 166 b.
Philippus, *Jacimi fil.* 829. a. 5. b. 17. b. 193. b. 206. b.
Philippus, *Herodis tetrarchæ frater, diem obit* 882. a.
— *ejus elogium* 882. a.
Philippus, *Herodis filius ex Cleopatra* 828. a. 829. a. 835. a. 127. b. 133. b.
Philippus, *frater Archelai* 157. b.
Philippus, *Syriæ rex* 671. a. 673. a.
Philippus, *ἐπίτροπος regni* 621. a.
Philippus, *rex Maced. moritur* 578. a.
Philo, *pro Judæis legatus ad Cajum* 899. a.
Philoſophia *πάτριος de Legibus, & Inſtitutis Moſaicis* 472. b.
Philoſtephanus 668. a.
Phineas, *Cluſothi fil.* 281. b.
Phineſes 222. a.
— *ejus concio ad Transjordanianos* 280. a.
— *ejus ad ſtirpem redit honos pontificalis* 415. a.
Phineëſes, *filius Eleazari, lancea transfigit Zambriam & Chosbiam* 221. a. *ſeq.*
— *copias Hebræas ducit contra Madianitas* 223. a.
— *fit pontifex* 282. a.
Phineëſes, *fil. Eli* 307. a.
— *ſacerdotio fungitur* 308. a.
— *moritur* 308. a. *ſeq.*
Phraates, *Parthorum rex* 741. a.
— *moritur* 874. a.
Phrahataces 874. a. *aliquoties.*
Phruræi *dies* 577. a.
Phullus, *rex Aſſyriæ* 500. a.
Phutes, *conditor Libyæ* 22. a.
Pilatus (Pontius,) *Judææ procurator, movet tumultus* 875. a. *ſeq.* 167. b.
— *magnamque Judæorum ſtragem edit* 876. a. 168. b.
— — *& Samaritanorum* 879 a.
— *Cæſaris effigiem in urbem infert* 875. a. 167. b.
— *cædis accuſatur* 879. a. *ſeq.*
Pileus *pontificis* 151. a. *ſeq.*
Piſo, *urbis præfectus* 889. a.
Pitholaus 692. a. 695. a. 70. b. 71. b. 72. b.
Placidi *& Joſephi velitationes circa Ptolemaïda* 20. b.
Placidus 37. b. 231. b. 244. b. 267. b. 295. b.
Plato 489. b.
— *poëtas è rep. excludendos eſſe cenſuit* 492. b.
Pœnitentia *factum dolet, ſed infectum nequit reddere* 74. a.
Polemon, *rex Ciliciæ* 970. a.
Polemon, *rex Ponti* 949. a.
Politia *Judæorum poſt reditum à captivitate, qualis?* 559. a.
Pollio, *Phariſæus* 740. a. 776. a.
Pompedius 918. a. 919. a.
Q. Pompejus, *Coſ.* 942. a. *in Not. al.* Q. Pomponius.
— *Syria peragrata Damaſcum venit* 686. a. *ſeq.* 65. b.
— *Hieroſolyma contendit* 688. a. 67. b.
— *eique traditur urbs* 688. a. 67. b.
— *templum expugnat cum magna Judæorum cæde* 688. a. 689. a. *ſeq.* 67. b. 68. b.
— *vitis aurea ad eum miſſa* 686. a.
— *in ſanctum ſanctorum ingreditur* 690. a. 68. b.
— *ſacris abſtinet* 690. a. 68. b.
— *Hyrcanum & Ariſtobulum audit de regno diſceptantes* 687. a.
— *Judex in lite Hyrcani & Ariſtobuli, Hyrcano favet, & in Ariſtobulum copias movet* 687. a.
— *in Epirum fugit* 695. a.
Pontificatus *ex una familia in aliam transfertur* 309. a.
— *Oniæ in Heliopolitana Præfectura* 623. a. *ſeq.* 662. a. 979. a.
— *interregnum per quadriennium* 636. a.
— *Hebræorum perpetuus, niſi ſub Epiphane, Ariſtobulo, & deinde ſub Herode* 744. a.
— *Jeſu ademptus & Simoni datus ab Herode* 771. a.
Pontifex *nullus, niſi e ſanguine Aaronis* 978. a.
— *à captiva matre natus non potuit eſſe Pontifex* 662. a.
Pontifex *aſcendit in Templum diebus quibuſque ſeptimis Menſis Kalendis, ubi Patrium Feſtum* 335. b.
Pontifex *Virginem, non viduam ducere potuit; vetitumque ei ad mortuum accedere* 183 a.
— *juſſus à Saulo aſſumpta Pontificali Stola vaticinari* 326. a.
Pontifex, *propheta & ſenatus decernunt, de quibus Judices civitatum neſciverunt pronuntiare* 234 a.
Pontifex Max. *dictus,* Ἀναμβάχης 138. a.
— — *ejus* ἰσώδης, &c. 143 a.
Pontificis *partes & officia* 485. b. *ſeq.*
Pontificis *vicarius, qui vices ejus ægrotantis, obit, etiam* Ἀρχιερεὺς *dictus* 579 a. 844. *ſeq. Scaliger ad Euſeb. Proleg.*
Pontifices, *Hieroſolymis uno tempore plures* 304. b. *ſeq.* 359 b. 275. b. 375. b.
Pontifices *ſecundum genus electi* 485. b.
— *forte à ſeditioſis electi* 275. b.
Pontificum *ſucceſſiones à ſeditioſis ſublatæ* 274. b.
Pontificum *eligendorum jus Herodi Chalcidenſi Dynaſtæ, à Claudio datum, quod manſit ejus poſteris, uſque ad initium belli Judaïci* 957. a.
Pontificum *ſummorum ſeries* 528. a. 529. a. 978. a. 979. a. *ſeqq.*
Pontificalis *veſtis cuſtodia* 955. a. *ſeq.*
Pontificis *M. Veſtimenta* 335. b.
— — *veſtitus præter alios Sacerdotes: indutus tunica Hyacinthina,* ποδήρη, *Zona adſtricta auro intertexta* 141. a.
Pontius v. Pilatus.
Poplas 149. b.
Poppæa, *Neronis uxor* 975. a. 981. a. 2. b.
— θεοσεβὴς *& Judæis favens* 975. a.
Porcius v. Feſtus, *Judææ procurator* 974. a.
Præcepta *à Moſe, duabus tabulis conſcripta, nefas totidem verbis evulgare* 129. a.
— *decem manu Dei ſcripta* 130. a.
Prædæ *tantundem cedere ex Lege, qui ad impedimenta in caſtris remanſerant, ac militibus in acie* 358 a.
Præſentia *magis, quam futura curans Alexandra Regina Judæorum* 678. a.
Primogenituræ *Jus,* πρεσβεῖον 66. a.
Primus (Antonius) 301. b.
— *contra Vitellium proficiſcitur* 311. b. *ſeq.*
Priſcus *quidam Jonatham ſagitta transfigit* 379. b.
Priſcus (Tyrannius) 204 b. *ſeq.*
Privilegia, *Judæis conceſſa ab Alexandro M.* 471. b.
Problema *ad ſolvendum in convivio nuptiali convivis propoſitum* 301. a.
Proculus Vitellius 946. a.
Prophetæ, *ſuppoſiti à tyrannis Judæorum* 388. b.
Prophetæ, *excepto Daniele, calamitates prædicunt* 543. a.
Prophetis, *quantum tribuendum* 469. a.

Pro-

Prophetiæ *Eſaiæ complementum* 638. a. *ſeq.*
Prophetiæ *Jeremiæ & Ezechielis ἐναντιοφανεῖς conciliatæ* 520. a. 523. a. 527. a.
Prophetis *non reſponderet eventus, ſi Mundus fortuito regeretur* 545. a.
Proſeucha *Judæorum* 26. b.
Providentia, *contra Epicureos qui ipſam negant, & Mundum tradunt ſine Rectore gubernari* 544. a. *ſeq.*
Prudentiæ *opus creſcenti potentiæ etiam cum periculo reſiſtere* 122. a.
Pſeudalexander 863. a *ſeq.* 864. a. 158. b. *ſeq.*
Ptolemæus 809. a. 815. a.
Ptolemæus, *Cleopatræ frater, veneno ab eo ſublatus* 748. a. *ſeq.*
Ptolemæus, *frater Nic. Damaſceni* 851. a. 149. b.
Ptolemæus Epiphanes 597. a. 607. a.
Ptolemæus Euergetes (*al.* Philopator *vel* Eupator) 597. a. 600. a. 472. b.
Ptolemæus, *Jamblichi fil.* 696. a. 73. b.
Ptolemæus Lathurus 661. a. 59. b.
—— *regno pulſus* 669. a.
—— *fœdus init cum Alexandro* 667. a.
—— —— *idemque frangit* 667. a.
—— *ejus crudelitas* 668. a.
—— *ejus Hecatontomomachi* 668. a.
—— *Alexandri copias ſuperat* 668. a.
Ptolemæus, *Lagi filius*, (Soter *dictus*) *Ægyptum tenet poſt obitum Alexandri* 584. a. *ſeq.*
—— *Hieroſolyma per fraudem occupat, & Judæos multos in Ægyptum abducit* 585. a.
Ptolemæus Philadelphus, *ſecundus Ægypti rex* a. a. 585. a. 472. b.
—— *Legem Moyſis transferendam curat ex conſilio Demetrii* 585. a. *ſeqq.*
—— *manumittit Judæos* 587. a.
—— *ſcribit Eleazaro Judæorum pontifici* 589. a.
—— *munificus in donariis parandis* 590. a. 595. a.
Ptolemæus Philometor 607. a. 608. a. 639. a. 472. b.
—— *cum Cleopatra permittit Oniæ templum ſtruere, miſſis ad eum literis* 638. a.
—— *expeditionem facit in Syriam* 642. a.
—— *in Syriam venit, cui per Ammonium inſidiæ ſtructæ ab Alexandro* 642. a.
—— *dirimit affinitatem cum Alexandro rege Syriæ, & cum Demetrio contrahit* 642. a.
—— *duo Diademata aſſumit, unum Aſiæ, alterum Ægypti* 643. a.
—— *moritur* 643. a.
Ptolemæus, *Mennæi vel Minnæi filius* 677. a. 686. a. 718. a. 62. b. 83. b.
—— *dynaſta Chalcidis* 696. a.
—— *Alexandram in matrimonium accipit* 696. a. 73. b.
Ptolemæus, *Simonis interfector* 656. a.
—— —— *& Hyrcani fratrum matriſque* 656. a. 55. b.
Ptolemæus, *regis Herodis procurator* 803. a. 12. b.
Ptolemæus Phyſcon 607. a. 660. a. 472. b. 473. b.
Ptolemæus Sextus 51. b.
Pudens *cum Jonatha congreditur, & interficitur* 379. b.
Pugna *navalis ad Tarichæas* 254. b.
Punitio *malorum jucundum ſpectaculum* 488. a.
Purpurea *veſte uſi Chaldæorum Reges* 539. a.
—— —— *item Perſarum Reges* 551. a. 573. a.
Purpuræ *geſtandæ jus Joſepho à Pharaone conceſſum* 78 a.
Pygmalion, *Tyriorum rex* 449. b.
Pythium *templum, ab Herode exſtructum* 798. a.

Q.

QUadratus *v.* Ummidius.
Quintiliæ *fortitudo* 919. a.
Quintilius Varus, Syriæ præfectus *v.* Varus.
Quirinius, *ad Syriam cenſendam miſſus* 867. a. 869. a. 422. b.

R.

RAazarus, *Solomonis hoſtis* 442. a.
Rabezacus 552. a.
Rachaba 266. a.
—— *Hierichuntina* 261. a.
—— *conſervata* 266. a. *ſeq.*
Rachelis *pulchritudo* 52. a.
—— *furatur Idola parentis* 54. a.
—— *ejus aſtutia* 55. a. *ſeq.*
Ragavus, *Phaleci fil.* 26. a.
Ragmus 22. a.
Raguelus, *ſocer Moyſis* 125. a. 329. a.
—— *ejus conſilium de populo ordinando* 126. a.
Rameſſes, *Ægypti rex* 446. b. 461. b.
Rapſaces, *dux* 510. a.
—— *ejus ad Hieroſolymitanos oratio* 511. a.
Rathotis, *Ægypti rex* 446. b.
Rathymus 549. a.
Rationale 146. a. *ſeqq.* 151. a. *ſeq.* 164. a.
Rebecca, *Bathueli filia* 28. a.
—— *petitur in connubium Iſaaco* 45. a.
—— *parit geminos* 47. a.
—— *fallit maritum* 49. a.
Recemus, *rex Madianitarum* 223. a.
Reditus *annui octo millia talentorum, è vectigalibus Cœles-Syriæ, Phœnices, Judææ ac Samariæ* 602. a.
Rex *Sidoniorum & Tyriorum, Ithobalus* 457. a.
Regis *optimi tria officia, pietas in Deum, juſtitia in ſubditos, cura Reipubl.* 501. a.
Regem *non decet factorum rationem reddere* 747. a.
Reges, *ex ſtirpe Davidis quot?* 527. a.
Regum *præcipuæ virtutes* 412. a.
Regibus, *non licere eſſe mediocriter bonis* 356. a.
Regia *Salomonis* 432. a.
Regina *Ægypti & Æthiopiæ venit ad Solomonem* 437. a.
—— *revertitur in patriam* 437. a. *ſeq.*
Regnum *non præmium formæ, ſed virtutis animi* 332. a.
Regulus, (Æmilius) 917. a.
Rhodus *inſtaurata ab Herode* 727. a.
Riphathes 21. a.
Robees, *rex Madianitarum* 223. a.
Roboamus, *filius Solomonis* 386. a.
—— *patri in regnum ſuccedit* 443. a.
—— *ſtulte reſpondet populo juvenum conſilium ſequutus* 444. a.
—— *ab eo deficiunt decem tribus* 444. a.
—— *oppida condit munitque* 448. a.
—— *moritur* 450. a.
Romanorum *exercitus deſcriptio* 226. b. 227. b. 228. b. 229. b. *ſeq.*
Romanorum *SCtum pro Judæis* 659. a. 698. a.
Romelia 501. a.
Roxane, *Herodis filia ex Phædra* 828. a. 127. b.
Rubrius Gallus 411. b.
Rufus 857. a. 153. b. 155. b.
—— *capit Eleazarum* 418. b.
Rufus (Terentius) *Hieroſolymis relictus* 406. b.
Ruma 28. a.
Ruta, *miræ magnitudinis* 417. b.
Rutha *ad ſpicas legendum in agros Boazi egreditur* 305. a.

S.

SAbathes 22. a. 399. a.
Sabbæus 639. a.
Sabbata *præ omnibus Judæis religioſe colebant Eſſeni* 164. b.
Sabbaticus *fluvius* 411. b.
Sabbatico *anno nefas Judæis ſerere* 741. a.
Sabbatum & *Sabbo* 470. b.

Sab-

Sabbatum 6. a.
Sabbatum *Ægyptiaca voce, juxta Apionem, ab Hebræis dictum, quod die ſeptima ab inguinum ulceribus liberati* 470. b.
—— *obſervantes Judæi, capiuntur* 190. b.
—— *aliis omiſſis in diſcendis patriis ritibus ac Legibus transigitur* 788. a.
Sabbati *obſervatio tollitur* 408. b.
—— *ſexta hora appetente pro more ſolito prandium ſumunt Judæi* 26. b.
Sabbato *cædes facta Romanorum à ſeditioſis Judæis* 196. b.
Sabbata *violare adacti Judæi ab Antiocho Epiphane* 408. b.
—— *præ omnibus Judæis religioſe colebant Eſſæi* 164. b.
Sabbatis *non licuit iter facere* 658. a.
—— *nec arma movere, aut de pace tractare* 270. b.
—— *non licuit veſpera Sabbati, aut etiam Sabbato in magna neceſſitate arma capere* 15. b.
—— *Judæorum, hoſtes illos adorti ſunt* 612. a. 67. b.
—— *vel contra hoſtes pugnare Judæis autor Mattathias* 612. a.
—— *item Jonathas* 632. a.
—— *inferentes vim hoſtes repellere, non autem adoriri hoſtes licitum* 689. a. 907. a. 190. b.
Sabactes 22. a.
Sabæus, *fil. Becheriæ* 398. a. 399. a.
—— *ei caput abſcinditur* 399. a.
Sabas 22. a.
Sabbion *Alexandræ conſilium Herodi narrat* 745. a.
Sabecus, *dux* 379. a.
Sabinus, *Syriæ præſes* 851. a. 149. b.
—— *accuſat Archelaum* 852. a. 150. b.
—— *Judæis fit moleſtus* 855. a. *ſeq.* 152. b.
Sabinus, *unus è Caji interfectoribus* 942. a.
—— *ſibi ipſi manus infert* 943. a.
Sabinus, *unus à Vitellio deficiens, Capitolium occupat* 312. b.
—— *à Vitellio interficitur* 312. b.
Sabinus, *natione Syrus, vir fortiſſimus* 371. b.
Sabinus (Domitius) *unus è tribunis* 244. b. 344. b.
Sacerdos *non ὁλόκληρος, altare conſcendere, aut templum ingredi vetitus* 183. a. *ſeq.*
Sacerdoti *vetitum uxorem ducere, quæ quæſtum faceret, item ſervam, captivam, Cauponariam, aut quæ à viro diverterat* 183. a.
Sacerdotes *Manus & pedes abluere ſoliti in ingreſſu Tabernaculi Moſaïci* 132. a.
—— *alii aliis ſuccedentes ad ſacrificia veniebant* 477. b.
Sacerdotes *Jezabelis cultris ac lanceolis corpora ſua incidentes* 460. a.
Sacerdotes *alii aliis ſuccedentes ad Sacrificia veniebant* 477. b.
—— *ἱεροδουλεύσαντες à Moſe non admiſſi, aut Sacerdotio privati* 464. b.
—— *penes Sacerdotes τῶν Νόμων καὶ τῶν ἄλλων ἐπιτηδευμάτων ἀκριβὴς ἐπιμέλεια* 485. b.
—— *in Templo vinum non bibebant* 457. b.
—— *Ægyptiorum ſoli agros retinent* 95. a.
Sacerdotium *apud Judæos, magnæ nobilitatis ſignum* 440. b. *ſeq.*
Sacerdotum *præmia* 204. a.
Sacerdotum IV. *Tribus, quarum ſingulæ ultra* 5000. *hominum habebant* 477. b.
—— *nuptiæ cum mulieribus ejuſdem tribus* 440. b.
—— *oppida, decimæ, & quæ ſacrificiorum victimæ, aut partes iis cedant* 170. a. 171. a. 204. a. *ſeq.*
—— *eorum munera* 485. b.
Sacerdotis *ſacrificaturi veſtis* 138. a. 139. a. *ſeqq.*
—— —— *& Pontificis Max.* 141. a. 142. a. *ſeqq.*
Sacerdotales *familiæ* XXIV. 408. a.
Sacerdotales *familiæ duæ ab Aarone* 309. a.
Sacerdotibus, *Levitis, immunitas ab omnibus tributis conceſſa à Xerxe* 560. a.
—— *conceſſum τὰ μέγιστα διοικεῖν* 484. b.
—— *tantum ex Aaronis genere licitum ſuffitum in templo dare* 499. a.
—— *ſtolam ſacram indutis, nefas vinum bibere* 184. a.
—— *de Sacerdotibus Judæorum, nec non de partibus & officiis eorum fuſius agitur* 477. b. *ſeq.* 484. b. 485. b. 486. b.
Sacrificium *Abelis è lacte & primogenitis τῶν βοσκημάτων* 9. a.
Sacrificium *aliud privatum, aliud publicum* 169. a. *ſeqq.*
—— *utrumque in quo ὁλοκαύτωμα ſeu victima tota abſumitur, aut gratiarum actio, & inde Epulum* 169. a. *ſeq.*
—— *ὁλοκαύτωμα quomodo peractum? ibid.*
—— *ſacrificium gratiarum actionis quomodo?* 170. a.
—— *pro peccatis* 170 a.
—— *è porcis à Judæorum religione alienum* 609. a.
Sacrificia *pro recuperanda valetudine* 171. a.
—— *ſolemnibus diebus à Judæis durante obſidione non omitti, optat Titus* 373. b. *ſeq.*
—— *eadem ſacrificiorum aſſiduitas, ſeu ἐνδελεχισμός diebus ſolemnibus* 555. a. *ſeq.* 52. b. 373. b. *ſeq.*
—— *pro ſalute Cæſaris, in templo quotidie peracta* 170 b.
—— *eadem omiſſa à ſeditioſis Judæis, initium belli adverſus Romanos* 192. b.
—— *Hebræorum communi privatorum ſumptu pro ſalute Impp.* 474. b.
—— *alienigenarum priſcis Judæorum inſtitutis recepta* 192. b.
—— *eadem prohibita à ſeditioſis* 192. b.
—— *ſacrificantes domi Hebræi pro privatis epulis, ſacerdotibus, quæ cogebantur offerre* 205. a.
—— *Hebræorum Legibus vetitum ſpectare, quid agatur in templo & in ſacrificiis* 975. a.
—— *Judæis vetitum de ſacrificio guſtare, antequam victimas in templo immolaſſent* 604. a.
Sacrificandum *non eſſe è mercede Meretricis* 230. a.
In Sacrificiis *tribus νόμιμον, eorum parte data Sacerdotibus* 171. a.
Sacrum *vinum & ſacrum oleum Hieroſolymis à ſacerdotibus ſervata ad ſacrificia, à ſeditioſis effuſa* 362. b.
Sadducæi *fatum negantes* 649. a.
—— *Phariſæorum ſectæ contrarii* 663. a.
—— *dicunt ſibi νόμιμα, quæ ſcripta in libris legis* 663. a.
—— *eorum traditiones. ibid. &* 166. b.
—— *pro ipſis ditiores Judæi* 663. a.
Sadocus, *P. M.* 369. a. 376. a. 381. a. 399. a. 406. a. 415. a. 528. a.
Sadok 869. a. *in Not.*
Sadducus, *Phariſæus, concitat populum ad ſeditionem* 869. a.
Sadraces 559. a.
Salathielus 554. a.
Sal *in ruinis vaſtatæ urbis ſeminatus* 296. a.
Salis *pretium & Aurum Coronarum Judæis à Demetrio remiſſum* 636. a.
Salampſio, *Herodis M. filia ex Mariamne Hyrcani filia, nupſit Phaſaëlo, Phaſaëli fratris Herodis filio* 885. a.
Salatis, *Ægypti rex* 445. b.
Salmana, *dux Madianitarum* 294. a.
Salmanaſares, *rex Aſſyriorum* 506. a.
—— *Iſraëlitas in Mediam & Perſidem transfert* 506. a.
—— *Syriam invadit* 506. a.
Salephus 25. a.
Sales 25. a.
Salome, *quæ & Alexandra, uxor Ariſtobuli, ſolvit vinculis fratres mariti defuncti, & Alexandrum Jannæum regem creat* 666. a.
Salome, *moritur* 166. b.
—— *quænam reliquit Juliæ Auguſti conjugi* 166. b.
—— *ejus redditus annui erant ſexaginta talenta* 158. b.
Salome, *Antipatri filia, ſoror Herodis* 695. a. 72. b.
—— *contra maritum ſuum Joſephum criminationem protulit* 748. a. 804. a.
—— *alteri marito Coſtobaro repudium mittit* 765. a.

— *odium exercet in Herodis filios & eorum uxores* 785.a. 790.a. 791.a. 116.b. *ſeq.* 124.b.
— *accuſatur coram Herode* 805.a.
— *ſe purgat* 805.a.
— *ejus & Syllæi amores* 805.a.
— *eam, ut Alexæ nuberet, compellit Herodes* 827.a.
— *aperit Herodi conſpirationem Antipatri & Pheroræ* 830.a. 128.b. *ſeq.*
— *quænam ei relicta ab Herode* 847.a.
— *quænam accepit à Cæſare* 863.a.
Salome, *Herodis filia ex Elpide* 818.a. 127.b.
Salome, *filia Herodis, Herodis M. filii & Herodiadis* 885.a.
— *nupta Philippo tetrarchæ Trachonitidis* 886.a.
— *poſtea Ariſtobulo, filio Herodis, fratris Agrippæ* 886.a.
Salomon v. Solomon.
Samacho 958.a.
Samaralla 723.a. 742.a. 84.b.
Samaria *ædificata, & unde nomen habet* 456.a. *ſeq.*
— *obſeſſa, & mire liberata* 481.a. 482.a.
— *ejus fames, quâ mater filium comedit* 480.a.
— *obſeſſa, fame vexata & capta* 56.b. *ſeq.*
— *funditus diruta ab Hyrcano* 661.a. *ſeq.*
— *excidium ejuſdem* 57.b.
Samaritani *Chutæi coloni, è Chuta Perſidos regione* 507.a. 532.a.
— *ſe à Joſephi natis, Manaſſe & Ephraïmo oriundos dicunt* 582.a.
— *modo ſe Judæorum cognatos affirmant, modo negant, pro ſtatu proſpero aut infelici Judæorum* 507.a. *ſeq.* 582.a. 610.a.
Samaritæ 582.a. 600.a.
— *dicuntur Sidonii* 610.a.
— *Sidonii dicti in Epiſtola Antiochi* 610 a.
— *eorum ortus & ingenium* 582.a. 600.a.
— *templum in monte Garizim exſtruunt* 582.a.
— *templum polluunt* 872.a. *ſeq.*
— *fiunt Judæis infeſti* 559.a. 967.a.
— *cum Judæis contendunt* 639.a.
— *eorum epiſtola ad Antiochum cum Θεῷ Epithete* 610.a. *ſeq.*
Sambaba 559 a.
Sameas, *diſcipulus Pollionis* 701.a 740.a. 776.a.
— *ejus oratio contra Herodem* 701.a.
— *qui poſtea apud eum magno in honore* 701.a. *ſeq.*
Sampſigeramus, *Emeſorum rex* 885.a. 949.a.
Sampſon, *naſcitur* 300.a.
— *Palæſtinam ſibi uxorem petit* 300.a. *ſeq.*
— *ſtrangulat leonem* 301.a.
— *ænigma proponit apud epulas nuptiales* 301.a.
— *ſegetes Palæſtinorum incendit* 302.a.
— *traditur Palæſtinis* 302.a.
— *aſini maxilla hoſtes ferit* 302.a.
— *portas urbis Gazæ evehit* 303.a.
— *Dalilam deperit* 303.a.
— *ab illa proditus, oculis effoſſis in carcerem conjicitur* 303.a. 304.a.
— *ruina domus involvitur* 304.a.
Samuelus *naſcitur, & Deo ſacratur* 307.a.
— *eum alloquitur Deus* 308.a.
— *Palæſtinorum victor* 314.a. 315.a.
— *Saulo minatur regni amiſſionem* 325.a.
— *Davidem inungit* 332.a.
Samuelus *ab inferis excitus Saulo futura prædicit* 354.a. 355.a.
Samueli *filii, Judicum nequiſſimi* 513.a. *ſeq.*
— *is regis petitione offenditur* 316.a.
— *populo Jus regis exponit* 316.a. *ſeq.* 319.a.
— *moritur* 349.a.
Sanaballates (*al.* Sanballetes) 578.a. 659.a.
— *ad Alexandrum ſe confert* 580.a.
— *moritur* 580.a.
Sanagarus, *Anathi fil. Ebudi ſuccedit* 290.a.
Sanctum *Sanctorum* 133.a.
Saphan, *ſcriba* 517.a.
Saphates 418.a.
Sapientia *incluti apud Hebræos* 419.a.
Sapinnius 809.a.
Sapphora, *uxor Moyſis* 135.a.
Sarabazanes 548.a. 556.a. 558.a.
Saramala v. Samaralla.
Saraſarus 513.a.
Sarra *uxor Abrami* 28.a.
— *cum Abramo it in Ægyptum* 29.a.
— *rex eam deperit* 29.a.
— *vitam finivit* 42.a.
Sardianorum *decretum pro Judæis* 714.a. *ſeq.*
Sareas, *P. M.* 528.a. 529.a.
Sareptarum *vidua* 458.a.
Sarmatarum *irruptio* 410.b. *ſeq.*
Saruia 351.a. 392.a.
Saturninus (Cn. Sentius) *verba facit contra tyrannidem* 832.a.
Saturninus, *Syriæ præſes* 817.a. 820.a. 827.a. 832.a. 836.a. 124.b.
Saulus, *filius Ciſæ* 317.a.
— *aſinas quærens venit ad Samuelum* 317.a. 318.a.
— *cum Samuelo epulatur* 318.a.
— *lenticula olei caput ejus perfundit Samuelus* 318.a.
— *rex creatur* 319.a.
— *Galadenis auxilium promittit contra Ammanitas, ſpondetque victoriam* 321.a.
— *nova potitur inauguratione* 322.a.
— *Palæſtinos aggreditur; & victoriam reportat* 326.a.
— *ejus bella genuſque* 328.a.
— *cum Amalecitis bellum gerit* 328.a. *ſeq.*
— *Agago regi aliiſque parcit, præcepti Dei immemor* 329.a.
— *qua ex re Deum offendit* 329.a. *ſeq.*
— *regnique amiſſionem ei prænunciat Samuelus* 330.a.
Sauli *crudele facinus* 344 a. 345.a.
— *à Deo deſertus ventriloquam conſulit* 354.a.
— *ejus mors* 359.a.
Saulus, *Latronum dux* 977.a.
Scaurus, *Syriæ præſes* 65.b. 69.b.
— *in Syriam miſſus* 685.a.
— *Hieroſolyma ab obſidione liberat* 685.a. *ſeq.*
— *ejus expeditio in Arabiam* 691.a.
Scenopegia, *feſtum* 173.a. *ſeq.* 427.a. *ſeq.* 555.a. 745.a.
Scopas, *Dux, victus ab Antiocho* 597.a.
Scripturæ *publicæ antiquæ apud Tyrios* 447.b.
Sebas, *Ili fil.* 401.a.
Sectæ *apud Judæos quænam?* 649.a. 870.a. 871.a. 2.b. 160.b. 165.b. *ſeq.*
Seditio *inter pontifices & Sacerdotes* 973.a. *ſeq.*
Seditio *Coræ & plebis contra Moyſen* 195.a. 196.a. *ſeq.*
Seditio *inter Hebræos* 190.a.
— *ſedata à Jeſu & Chalebo* 190.a.
Seditio *Cæſareæ inter Judæos & Syros* 973.a.
Sedecias, *falſus vates* 468.a.
Sedecias, *Judææ rex* 522.a.
— *à Babyloniis deficit* 523.a.
— *acceſſit Hieremiam* 525.a.
— *Babylonem ducitur* 527.a.
— *moritur* 529.a.
Sedraches 533.a.
Sejani *mors* 891.a.
Selene, *regina dicta, Cleopatra* 677.a.
Seleucus *poſt obitum Alexandri Babylone potitur* 584.a.
Seleucus, *vulgo* Nicator, 596.a.
— *benignus Judæis. ibid.*
Seleucus Soter, *Antiochi Magni fil. vulgo* Philopator 606.a.
Seleucus, *filius Antiochi Grypi* 670.a.
— *ejus interitus* 671.a.
Sella, *uxor Lamechi* 10.a.
Sellumus 500.a.
Semegarus 526.a.

Semei, *filius Geræ* 388.a. 396.a. 411.a.
—— *occiditur juſſu Solomonis* 416.a.
Semelius 550.a.
Sempronius (C.) *Caji fil.* 659.a.
Semas 18.a.
—— *ejus poſteri* 24.a.
Senabares 30.a.
Senacheribus *bello adoritur Ezechiam* 510.a.
—— *moritur* 513.a.
Senatusconſultum *Romanorum de Judæis* 627.a.
—— *de fœdere cum Judæis renovando* 698.a.
—— *aliud* 710.a.
Senius Gallus, *Syriæ præſes* (*al.* Ceſtius Gallus) 4.b.
Sepphoris, *cremata* 859.a.
—— *capta à Joſepho* 34 b.
Septimus *annus* 623.a.
Septima *dies à Judæis in commemorandis patriis ritibus & legibus peracta* 788.a.
Septimi *diei initium tuba ſignificatum* 307.b.
Septuaginta *ſeniores quomodo à Ptolemæo excepti* 593.a. *ſeq.*
Septuaginta *Seniorum adventus Alexandriam* 590.a. 593.a.
—— *ab ipſis Lex illita membranis, aureis literis* 593.a.
—— *ab ipſis Verſio Legis intra* LXX. *dies finita* 595.a.
—— *ab iis, manus aquis Marinis, purificatæ* 594.a.
Serebæus 555.a.
Seron, *Cœle-Syriæ dux* 613.a.
Serpens *mulctatur voce ac pedibus* 8.a.
Serugus 26.a.
Servilii (P.) *Literæ ad Mileſios pro Judæis* 711.a.
Sethon, *rex Ægypti* 460.b. 461.b.
Sethoſis, *Ægypti rex* 447.b.
Sethus, *filius Adami* 11.a. 14.a.
Sextus Cæſar, *procurator Syriæ* 700.a. 701.a. 77.b.
—— *interficitur* 715.a. 78.b.
Sibas 377.a.
Sibas, *Sauli libertus* 388.a. 396.a. 397.a.
Sicarii *fuga ſe recipiunt Alexandriam* 433.b.
—— *tormentis adigi nequeunt, ut Cæſarem dominum agnoſcant* 433.b.
Sichon *Amorrhæus, devictus* 210.a.
Sicima, *habitat Jeſus* 275.a. 281.a.
Sicimitæ 582.a.
Sicimitis, *affinis Raguelus* 329.a.
Siclus, *quid?* 159.a.
Sidon 23.a.
Signa *Romanorum cum imaginibus Cæſaris* 875.a.
Signa, *quæ præceſſerunt deſtructionem Hieroſolymorum* 388.b.
Signis *militaribus ſacrificandi mos* 391.b.
Silanus, *Syriæ præſes* 875.a.
Silas, *Tiberiadis prætor* 9.b. 25.b.
Silas, *Judæus* 686.a.
Silas, *Agrippæ in adverſis ſocius* 893.a. 947.a. 948.a.
—— *Agrippam offendit* 947.a.
—— *occiditur* 951.a.
Silas, *Babylonius* 203.b. 220.b.
Silo 729.a. 730.a. 731.a.
Silon 89.b. 90.b.
Silva (Flavius) *legatus* 422.b. 424.b.
Silva (Claudius) *obſidet Maſadam* 425.b.
Silunte *collocatur tabernaculum ſacrum* 274.a. *ſeq.*
Simeon, *Gamalielis fil.* 275.b.
Simon, *Boethi filius, fit pontifex* 771.a.
—— *ejus filiam deperit Herodes* 771.a.
—— *pontificatu abdicatur* 835.a.
Simon, *Camithi fil. P. M.* 873.a.
Simon Cantheras, *P. M.* 945.a.
—— *deponitur* 947.a.
Simon, *Cathlæ filius* 281.b. 337.b.
Simon Juſtus *cognominatus, frater Eleazari* 600.a.
—— *fit P. M.* 589.a. 654.a.
—— *à genero ſuo ſublatus* 656.a.
Simon, *Oniæ fil. P. M. moritur* 606.a.
Simon, *Eſſæus, vates* 866.a. 259.b.
Simon, *Gioræ fil.* 203.b. 301.b.
—— *pugnam cum Zelotis committit* 302.b.
—— *occupat Idumæam* 303.b.
—— *capitur* 405.b.
—— *ſupplicio afficitur* 415.b.
Simon, *Judæ frater, hoſtes vincit* 618.a.
—— *venit in Galilæam* 618.a.
—— *dux Judæorum* 627.a.
Simon, *tyrannus captus, & triumpho reſervatus* 406.b.
Simon, *Jonathæ frater* 652.a.
—— *ejus ad ſuos oratio* 652.a.
—— *factus eſt pontifex* 54.b.
—— *ex inſidiis Ptolemæi perit* 55.b.
Simon, *Abſalomi fil.* 653.a.
Simon, *Arini fil.* 337.b.
Simon, *Doſithei fil.* 659.a.
Simonis, *ducis Idumæorum, ad Jeſu orationem reſponſio* 284.b.
Simon Joſephi *σωματοφύλαξ* 13.b.
Simon, *Hieroſolymitanus* 949.a.
Simon, *Magus* 969.a.
Simon, *dictus* Matthes 611.a.
Simon, *Phariſæus* 18.b.
Simon Pſellus 1.b.
Simon *quidam, diadema ſibi imponit* 857.a. 153.b.
Simon, *Sauli filius* 198.b.
Simon *quidam, Agrippam criminatur* 949.a.
Simonides, *Joſephi fil. qui &* Agrippa 39.b.
Siphar 391.a.
Sila, *ſcriba* (*al.* Suſa) 376.a. 399.a.
Siſares *tributa imperat Iſraëlitis* 291.a.
—— *à Jale occiditur* 292.a.
Siſines 548.a. 556.a. 558.a.
Σκηνοπηγία vid. Tabernaculum.
Sobacchis, *Chettæus* 400.a.
Sodalitia, *θίασοι Romæ aliis vetita, Judæis à J. Cæſare conceſſa* 705.a.
Sodomitæ *vincuntur ab Aſſyriis* 31.a.
Soëmus, *tetrarcha* 832.a. 6.b.
Soëmus *Azizo fratri ſuccedit* 971.a.
Soëmus, *rex Emeſæ* 420.b.
Soëmus, *Ituræus* 757.a.
—— *ad Herodis mandata enuncianda adductus* 759.a. *ſeq.*
—— *ab Herode occiſus* 762.a.
Solomon, *filius Davidis* 371.a.
—— *promittitur Davidi* 374.a.
—— *naſcitur* 382.a.
—— *inungitur & rex ſalutatur* 407.a.
—— *iterum rex creatur* 410.a. *ſeq.*
—— *Pharaonis filiam ducit* 416.a.
—— *duarum meretricum litem dijudicat* 417.a.
—— *ejus potentia* 418.a. 419.a.
—— *Libri ab eo compoſiti* 419.a.
—— *ejus Literæ ad Hiramum* 420.a. *ſeq.*
—— *templum ædificat* 421.a. *ſeq.*
—— *poſt templum extructum Deum alloquitur & populum* 428.a. *ſeq.*
—— *& Sacra facit* 430.a.
—— *regiam ædificat* 431.a.
—— *Tyrii regis ænigmata explicat* 434.a.
—— *juxta Tyrias Scripturas, Ænigmata ab Hiramo propoſita ſolvere non potuit & multam pendet* 435.a.
—— *munit Hieroſolyma, & varias urbes condit* 435.a.
—— *Chananæorum reliquiis tributa imperat* 436.a.
—— *Claſſem ædificat* 437.a.
—— *diteſcit* 439.a.
—— *inſanit in feminas* 440.a.
—— *moritur* 443.a.
Solopades 225.a.
Solyma 371.a.
Sophonias, *Pontifex ſecundarius* 528.a.
Soſibius, *Tarentinus* 586.a.

Soſius, *Syriæ præſes* 733. a. 736. a.
—— *juſſu Antonii adjuvat Herodem in bello contra Antigonum* 736. a. 95. b.
—— *capit Antigonum* 737. a. 99. b.
Souba, *rex* 378. a.
Soudeas, *P. M.* 528. a.
de Spartanis 489. b.
Spolia *Barbarica circa templum Herodis adfixa* 780. a.
Sponſa *apud Hebræos, calceum futuri conjugis ſolvere, & in faciem ſpuere ſolita* 306. a.
Sponſalia *mutat Herodes, precibus Antipatri flexus* 828. a.
Stœchus, *Agrippæ libertus* 893. a.
Stellis *vis à Sole & Luna* 69. a.
Stephanus, *Cæſaris ſervus* 966. a. 174. b.
Sterilitas *Telluris inter pœnas Regum delinquentium* 374. a.
Straton, *Berœæ tyrannus* 673. a.
Stola *pontificia, ubi depoſita* 780. a. 880. a. 955. a. *ſeq.*
Subditi *eadem cum Rege patrant, ne eorum facta improbari videantur* 448. a *ſeq.*
Subditorum *mores ad exemplum Principis corrumpuntur* 448. a.
Suffitum *dare in templo, ſolis ſacerdotibus è genere Aronis licitum* 499. a.
Supplicum *mos apud Syros, ut reſtibus eſſent capita redimiti* 465. a.
Sures, *rex Madianitarum* 223. a.
Suſa *v.* Siſa.
Suſacus, *rex Ægyptiorum* 375. a. 443. a. 449. a.
—— *capit Hieroſolyma, & templum ſpoliat* 449. a.
Sylla 36. b.
Syllæus, *Arabs, Obodæ regis procurator* 805. a. 117. b. 124. b.
—— *Romam venit* 811. a. *ſeq.* 129. b.
—— *accuſat Herodem apud Auguſtum* 812. a.
—— *in conjugium petit Salomen* 805. a. *ſeq.*
—— *ejus cum* Salome *nuptiæ ob diverſitatem religionum impediuntur* 806. a.
—— *ejus nequitia* 832. a. 129. b.
—— *apud Cæſarem accuſatur à Nicolao Damaſceno* 817. a.
—— *capitis damnatur* 818. a.
Symoborus 30. a.
Synedrium *Hieroſolymitarum* 7. b.
—— *à quo non damnatum, non licuiſſe ullum morte afficere* 700. a.
Syriacæ *vel* Syræ *merces* 71. a.
Syrorum *in Judæos odium* 60. b.
Syrus, *rex Meſopotamitarum* 378. a.

T.

TAbæus 28. a.
Tabernaculorum *feſtum*, ἑορτὴ τῶν Ἑβραίων ἁγιωτάτη, καὶ μεγίστη 427. a. 428. a.
—— *maximæ apud Judæos celebritatis* 745. a.
—— *per* VII. *dies illud celebrandi Hyrcano ab Antiocho Pio, cum eo bellum gerente, facultas data* 658. a.
—— *per* XIV. *dies celebratum, exſtructo à Solomone templo* 431. a.
—— *in hoc feſto mos Judæis ramos palmarum & citriorum geſtare, unde in Alexandrum pontificem & regem citria à multitudine conjecta* 671. a.
—— *mos* σκηνοποιεῖσθαι κατὰ τὸ ἱερόν, *circa templum tentoria collocare* 389. b.
Tabernaculum *exſtructum* 130. a.
—— *ejus deſcriptio* 130. a. 131. a. *ſeqq.*
—— *ejus luſtratio ſive purificatio* 159. a. *ſeq.*
—— *poſt reditum è captivitate celebratum* 555. a. 563. a.
Talaris *non ſolum, ſed ſuſa in terram Eſtheræ veſtis* 571. a.
Tangana 559. a.
Tavaus 28. a.
Telonia *Alexandriæ annuatim potentioribus Syriæ aut Phœniciæ oppidis vendebantur ab Ægypti rege* 601. a.
Templum *in monte Garizim exſtructum* 582. a. 639. a.
Templum *ad Panium in honorem Auguſti* 776. a. 106. b.
Templum *bovis aureæ* 264. b.
Templorum *multitudo & diverſitas in Ægypto* 638. a. *ſeq.*
Templa *extranea non eſſe ſpolianda, neque donaria capienda* 230. a. 231. a.
Templa *Gentilium eſſe ſpolianda* 228. a.
Templa *Tyri Herculis & Aſtartæ* 434. a.
Templum *Athenis Populi & Gratiarum* 699. a.
Templum *Beli, Babylone* 537. a.
Templum *ſplendidum Samariæ ab Herode exſtructum* 769. a.
—— *templi Herodis deſcriptio* 779. a. 781. a. *ſeq.*
Templum *in monte Garizim Samaritarum ſimile Hieroſolymitano* 579. a. 580. a.
Templum *in Heliopolitana præfectura exſtructum ſimile templo Hieroſolymitano* 624. a. 638. a. 639. a. 662. a. 979. a.
Templum *Dianæ in Elymaïde* 620. a.
—— *& Dagonis Azoti* 641. a.
—— *& Apollinis Gazæ* 670. a.
Templum *Hieroſolymitanum poſt captivitatem à Zorobabele reſtauratur* 547. a. 548. a. 557. a. 979. a.
—— *ab eo ædificando Judæi prohibiti* 549. a.
—— *illud juſſu Darii Hyſtaſpis ædificatum* 550. a.
—— *abſolutum intra ſeptennium* 558. a.
—— *ſecundum inferius priori ab Herode M. dicitur* 778. a
—— *idem ab Antiocho Epiphane ſpoliatum* 609. a.
—— *idem à Pompejo expugnatum, qui illud ingreſſus vidit, quæ videri nefas, ſed nihil inde abſtulit* 690. a. 68. b.
Templum *incenditur, invito Tito* 385. b.
—— *eadem die, qua Solomonis templum à Babyloniis combuſtum* 385. b.
Templi *Hieroſolymitani deſcriptio* 422. a. 423. a. *ſeq.* 331. b. *ſeqq.*
—— —— *dedicatio* 428. a. 429. a *ſeq.* 105. b.
—— —— *ſecundum ſeptum nefas alienigenis tranſire* 782. a.
—— *ab Herode inſtaurati & exſtructi deſcriptio* 779. a.
Templi *ſanctuarium Titus ingreditur* 386. b.
Templum *Hieroſolymitanum Samaritis & aliis gentibus ad adorandum patebat* 556. a.
—— *armamentarium Davidis in templo* 490. a.
—— *decem millia drachmarum de templo perſoluta Syriæ regibus* 637. a.
—— *Danielis vaticinium de excidio templi ſub Macedonibus completum* 617. a.
—— *mulieribus interiora templi nefas ingredi* 782. a.
Tempus *ſerotinum ſuſpecta reddit etiam amicorum loca* 284. a.
Tephthæus, *Garſenſis* 355. b.
Terebinthus *antiquiſſima, mundo coæva* 303. b.
Terentius Rufus 406. b.
Teridates, *rex Armeniæ* 962. a. *in Not. al.* Tiridates 422. b. *in Text. at in Not.* Tiridates.
Tero, *miles* 820. a. 821. a. 125. b.
—— *accuſatur à Tryphone* 821. a.
Terræ *hiatus, quo abſorpti ſunt ſeditioſi* 201. a.
Terræ-motus *ingens in Judæa* 752. a.
Teſtudinis *genus* 238. b. *ſeq.*
Tethmoſis, *Ægypti rex* 446. b. *in Notis. at in Text.* Thummoſis, *item* Thmoſis. 460. b.
Τετραρχία 644. a.
Thabnæus 456. a.
Thadalus 31. a.
Thænus, *rex Amathes* 376. a.
Thamara, *filia Davidis* 371. a. 383. a.
—— *Roboamo nupta* 393. a.
Thannus 368. a.
Tharata, *dux Aſſyriorum* 510. a.
Tharrus 26. a.

Thu-

Thaumaſtus 892. a.
Theatrum *& Amphitheatrum Hieroſolymis ab Herode erectum* 766. a. 108. b.
—— *item Cæſareæ* 773. a.
Theglaglaſſar, *rex Aſſyriorum* 501. a.
Thematius 552. a.
Theodeſtes 568. a. 573. a.
Theodorus, *Zenonis fil.* 670. a. 60. b.
Theodoſius 639. a.
Theophilus, *Anani filius, P. M. ſubmotus* 945. a.
Theophilus, *Jonathæ frater, pontifex* 884. a.
Thermæ *calidæ trans Jordanem, Callirhoënſes* 845. a.
Thermus, *Rom. legatus* 472. b.
Thermuſa 874. a.
Theudas 965. a. *v. Bezam* ad *Act. c.* 5.
Theudion, *frater Matris Antipatri* 834. a.
Thiras 21. a.
Thmoſis, *Ægypti rex* 446. b.
Thobelus 10. a. *ſeq.*
Tholomæus, *Soemi fil.* 696. a. 73. b. *in Not. al.* Ptolemæus.
Tholomæus, *latronum princeps* 955. a.
Thummoſis, *Ægypti rex* 446. b.
Thygramines 21. a.
Tiberius Alexander, *Judææ procurator* 965. a.
Tiberius Alexander, *præfectus Alexandriæ* 200. b. 319. b.
—— *tradit Ægyptum Veſpaſiano* 309. b. *ſeq.*
Tiberius Nero, *Imp.* 873. a. 167. b. 168. b.
—— *genethliacis deditus* 894. a.
—— *ejus ingenium quale?* 889. a.
—— *ejus augurium de ſucceſſore* 894. a.
—— *moritur* 895. a.
Tigranes, *Armeniorum vel Armeniæ rex* 677. a. 750. a. 886. a. 63. b. 126. b.
Timaus, *Ægypti rex* 444. b.
Timidius 918. a.
Timius, *Cyprius* 885. a.
Timotheus 618. a.
—— *cum ſuis profligatur* 619. a.
Tiridates, *Armeniæ rex* 962. a.
Titius, *Syriæ præſes* 810. a.
Titus *in Alexandriam miſſus* 220. b.
—— *magnas copias ad Veſpaſianum ducit* 225. b.
—— *ejus pietas in patrem* 238. b.
—— *Jotapata capit* 242. b.
—— *ejus erga Joſephum captum clementia* 249. b.
—— *miſſus contra Tarichæatas* 254. b.
—— *ejus ἀριστεία ad Tarichæas* 256. b. *ſeq.*
—— *ejus concio ad milites* 256. b.
—— *Romam mittitur cum rege Agrippa ad Galbam ſalutandum* 301. b.
—— *ejus exercitus ordo* 320. b.
—— *Hieroſolyma venit, & in periculum incidit* 320. b.
—— *ejus fortitudo egregia* 321. b. 323. b.
—— *ejus ſtudium conſervandæ urbis* 346. b.
—— —— *& templi* 376. b. 384. b. 385. b. 386. b.
—— *Hieroſolymis ſolo æquatis, gratias agit exercitui, ac præmia dividit* 404. b.
—— *milites ſuos hortatur* 369. b. *ſeqq.*
—— *ejus pietas* 406. b.
—— *ejus μακροθυμία in Judæos* 393. b.
—— *movetur miſericordia Hieroſolymia deſolata intuitus* 412. b.
—— *Imperator ſalutatur veteri more* 391. b.
—— *alloquitur tyrannos Judæorum* 392. b. *ſeq.*
—— *fatetur ſe Dei virtute urbem cepiſſe* 398. b.
—— *Beryto profectus, paſſim ludos edit* 411. b.
—— *Antiochiam venit* 411. b.
—— —— *& Romam* 413. b.
—— *quoſnam ad triumphum decorandum Romam adduxerit* 413. b. 414. b.
—— *ejus approbatio hiſtoriæ Joſephi* 33. b.
—— *ejus teſtimonium de hiſtoria Joſephi* 33. b.
—— *ejus erga Joſephum beneficentia* 38. b.
Tobiæ *filii civitate expulſi* 52. b.
Toparchiæ *tres: Samaria, Joppe, Galilæa* 644. a.
Trabs *aurea in templo à Craſſo ſublata* 694. a.
Trachonitarum *rebellio* 810. a. *ſeq.* 812. a.
Traditiones *Phariſæorum non ſcriptæ in libro Legis* 663. a.
Trajanus, *decimæ Legionis dux* 242. b. 253. b.
Tributum *Judæis impoſitum ex Joppe, aliiſque oppidis extra Judæam* 658. a.
—— *Syriæ & Phœnices primores Alexandrinorum qui præfecti ad redimenda Telonia* 601. a.
—— *in ſingula capita penderi à Judæis ſolitum Syriæ Regibus* 636. a.
—— *decem millia drachmarum de templo perſoluta regi Syriæ* 637. a.
—— *tributum* CCC. *talentorum de univerſa Judæa & tribus Toparchiis; Samaria, Joppe, & Galilæa ſolum exactum* 644. a.
—— *à tributis immunitas ſive ἀνεισφορία Judæis conceſſa* 654. a.
—— *de ſuo pontifices Hebræorum, Ægyptiorum regi perſolvunt* 600. a.
—— *pro Capite & Aurum Coronarium ſcribis & Cantoribus Judæorum remiſſum ab Antiocho M.* 598. a. *ſeq.*
Tribuum *ſortes* 276. a. 277. a. *ſeq.*
Triumphalis *porta Romæ* 413. b.
—— *ejus apparatus deſcriptio* 413. b. *ſeq.*
Triumphantes, *Romæ ubi & quomodo excipiebantur* 413. b. *ſeq.*
Trophæa *erecta offendunt Judæos* 766. a.
Tryphon, *tyrannus Antiochum puerum reducit in Syriam* 646. a.
—— *erga Antiochum perfidus* 651. a.
—— *Jonathæ infitiatur* 651. a.
—— *irruptionem facit in Judæam* 653. a.
—— *perfidia aggreditur Simonem* 653. a.
—— *Jonatham interficit* 653. a.
—— —— *& Antiochum Deum, cui tutor erat* 655. a.
—— *ei regnum defertur* 655. a.
—— *paulo poſt occiditur Apameæ* 656. a.
Tryphon, *regis ἄθυρμα* 604. a.
Tryphonis *tonſoris συκοφαντία* 821. a. 125. b.
Turris *Babel, in Sennaar exſtruitur & Sibyllæ de ea teſtimonium* 19. a.
Tyranni *συκοφαντία in Alexandrum* 814. a. *ſeq.* 123. b.
Tyrannius Priſcus 204. b. *ſeq.*
Tyri *exſtructio* 422. a.
—— *Tyrannus, Marion* 718. a.
—— *obſidio ſub Alexandro, quamdiu duravit* 580. a.
Tyriorum *deus, Baal* 489. a.
—— *eorum ſcripturæ publicæ & antiquæ* 447. b.
—— *eorum navalis gloria* 507. a.
—— *eorum ἀρχεῖα* 506. a. 507. a.
—— *Jovis Olympii apud Tyrios templum* 434. a. 448. b.
—— —— *Herculis Templum* 434. a. 449. b.
—— —— *Aſtartæ* 434. a. 449. b.
Tyrus, *dicta turris, ab Hyrcano exſtructa* 607. a.

V.

VAcca *rufa* 207. a.
Vaccarum *aurearum cultus apud Iſraëlitas* 489. a.
Valerianus, *decurio* 253. b.
Valerius Gratus, *procurator* 873. a.
Valerius Aſiaticus 925. a. 931. a. 941. a.
Vardanes v. Bardanes.
Varro, *Syriæ præſes* 774. a. 105. b.
Varus (Quintilius) *Syriæ præſes* 836. a. 840. a. 851. a. 5. b. 6. b. 134. b. 151. b.
—— *cogit copias ut opem ferat Sabino* 859. a. 154. b.
—— *in ſeditioſos animadvertit* 860. a.
—— *Hieroſolyma venit ad compeſcendos motus Judæorum* 855. a. 859. a.

Vaſte, *regina* 567.a.
Vaticinium *de captis Hieroſol.* 292.b.
Vaticinium *alterum* 390. b.
Vatinius 924.a.
Vectigalia *Syriæ, Phœnices, Judææ ac Samariæ octo millia Talentorum annuatim* 602.a.
Vela 156.a.
Venationes *Amphitheatrales Hieroſolymis ſub Herode* 766. a.
Ventidius (Baſſus) *dux Romanorum* 728. a. 729. a. 89. b.
— *corrumpitur ab Antigono* 728.a.
— *mittitur ad Parthos Syria arcendos* 89.b.
— *Cæſo Pacoro, Parthos debellat* 732.a.93.b.
Ventriloqua *Saulo ſolatium adhibet* 355.a.
— *ejus laus* 355.a.
Veranius, *trib. plebis* 939 a.
Veritatem & *Juſtitiam periiſſe in rebus humanis* 821.a.
Veritatis & *ἀκριβείας ſtudium in Hiſtorico* 682.a.
— *ſtudium in Joſepho* 321.a.
Verſio *Bibliorum* 594.a. *ſeq.* 472.b.
Veſpaſianus v. Titus.
Veſpaſiani & *Titi erga Judæos benignitas* 597.a.
Veſtes *ſacerdotales* 137.a. *ſeqq.* 335.b.
Veſtis *virginalis* 384.a.
Victimæ *non immolandæ ad crapulam* 486.b.
— *integræ & ἀχίλλεοι mactandæ* 184.a.
— *ad holocauſta, bos, agnus, & hædus lique anni & maſculi* 169.a.
Victimam *eodem die natam cum genitrice mactari vetitum, itemque alias, non niſi octavo à partu die* 171. a.
Victoria *non in multitudine, ſed in alacritate bellatorum poſita* 31.a.
— *non in multitudine militum ſita eſt, ſed in pietate erga Deum* 614.a.
Vindex *cum aliis à Nerone deficit* 296.b. *ſeq.*
Vinicius (Marcus) 925. a.
Vipſanius (M.) Agrippa *venit in Syriam* 774.a.
Virga *Aaronis* 203.a.
Virginum *mos talares & manicatas tunicas geſtare* 384. a.
Virtus *ſibi præmium* 227. a.
Virtutes *Regum præcipuæ* 412.a.
Vita *hominis læta futura, ſi Adam non peccaſſet* 11.a.
Vitellius, *Syriæ præſes* 780.a. 410.b.
— *à Judæis magnifice exceptus* 880.a. 884.a.
— *ejus in regem Aretam expeditio* 883.a.
— *in Artabanum miſſus* 881.a.
— *in Aretam movet* 884.a.
— *poſt Othonem imperator, & interfectus* 301. b. 312. b.
Vitellius Proculus 946. a.
Vitis *aurea in templo Herodis* 779.a. 333.b.
Vitis *aurea Hieroſolymis Romam miſſa à Pompejo* 686.a.
— *ab Ariſtobulo ad Pompejum* 686.a.
— *illa Τερπωλὴ dicta*.686.a.
Umbraculorum *feſtum* v. Tabernaculorum *feſtum.*
Ummidius, *Syriæ præſes* 968.a. 175.b.
Vologaſus *aut* Vologeſus, *rex Parthorum* 963.a.412. b. 422.b.
— *Izati bellum denunciat* 963. a.
Volumnius 811. a. 820. a.
— *procurator & στρατοπεδάρχης* 124.b.
Vonones 874.a. 875.a.
Votum *Jephtæ de mactanda filia, nec legitimum nec Deo gratum* 298. a.
Vox *audita in templo* 389. b.
Ures, *rex Madianitarum* 223.a. 418.a.
Uria, *interfectus* 380.a.
Urias, *P. M.* 529. a.
Uſuræ *apud Hebræos vetitæ* 499.b.
— *inſtantibus ἑβδομάσι* 499.b.
Uſus 24.a.
Uxores *legitimæ plures Roboamo* 448.a.
Uxus 27. a.

X.

XAnthicus, *menſis* 13.a.
Xerxes *ſuccedit Dario* 559.a.
— *ejus Literæ ad Eſdram* 560.a.
Ξυλοφορία *feſtum Judæorum* 194. b.

Z.

ZAbelus, *Arabum dynaſta* 643.a.
Zabidus, *Idumæus* 477.b.
Zabuda 520.a.
Zacharias, *rex Iſraëlitarum* 498.a.
— *obit* 500. a.
Zacharias, *vates* 492.a. 557.a. 558.a.
— *ejus prophetia* 557.a.
Zacharias, *Baruchi filius* 288.b.
— *in medio templi trucidatur* 289.b.
Zacharias, *Phaleci filius* 280.b.
Zacharias, *fil. Amaſiæ* 502.a.
Zamares 456.a.
— *ejus mors* 456.a.
Zamaris, *Judæus, è Babylone* 829.a.
Zambrias 220.a.
— *ejus contra Moyſen oratio* 220.a. *ſeq.*
Zaræus, *Æthiops* 454. a.
— *contra Aſanum expeditionem facit* 454.a.
Zebes, *rex Madianitarum* 294.a.
Zebinas v. Alexander.
Zebulus, *proditor* 296.a.
Zelotæ 275.b. 279.b. 286. b. 292.b. 423.b.
Zeno, Cotylas *dictus, Philadelphiæ tyrannus* 657. a. 56. b.
Zenodorus 774.a. 105.b.
— *moritur* 775.a.
Zeuxis 599.a.
Zimri, *homo ſeditioſus* 220.a. *in Not. al.* Zambrias.
Zizus, *Arabs* 673.a.
Zodmielus 555.a.
Zoilus, *tyrannus* 666.a.
Zorobabelus 548.a. 550.a.

INDEX QUINTUS,

AUCTORUM,

Qui in Notis ad Joſephum illuſtrantur, notantur, emendantur.

I. Tomum Primum denotat, II. Secundum, Add. vero Addenda, quæ in fine Tomi II. exſtant.

Achilles Tatius I, 552.
Ælianus I, 100. 166. 543.
Æſchylus I, 315. 325. 340. 355. 364. 367. 374. 403. 459. 465. 486. 496. 501. 511. 552. 564. 568. 570. 675. 700. 791. 871. II, 62. 100. 127. 187. 206. 223. 296. 334. 346. 350. 485. *In Addend.* 417. 418. 419. 422. 423.
Æſchines *in Addend.* 421.
Alciphron II, 382.
Ammianus Marcellinus I, 21. 262. 913. II, 31. 188. 233. 370.
Anthologia I, 331. 562.
Antiphon *in Add.* 419.
Apollonii Sophiſtæ Lexicon Homeri *ineditum* I, 154.
Apollonius Rhodius I, 331. II, 127. 139.
Appianus I, 115. 597. 600. 641. 716. II, 76.
Arati Scholiaſtes I, 120.
Ariſtides I, 462. 552.
Ariſtophanes I, 355. 373. 549. 610. II, 228. 339. *in Addend.* 417. 418. 419. 420. 421. 422. 423.
Ariſtoteles I, 511. 595.
Arrianus I, 115. *in Add.* 421.
Artemidorus I, 326.
Athenæus I, 318. 321. 373. 428. 505. 564. II, 47. 77. 220. 258. *in Add.* 421. 422. 423.

C.

Cæſar I, 709.
Cedrenus *paſſim.*
Cicero I, 690.
Callimachus I, 100. 333. 457. 458. 563. 871. II. 122. 356. *in Addend.* 418.
Clemens Alexandr. I, 562.
Curtius II, 273.

D.

Demoſthenes I, 527. 590. 770. II, 137. *in Addend.* 420.
Dio Caſſius I, 895. 926. 639. II, 83. 89. 99. 108. 172.
Dio Chyſoſtomus I, 511. 563.
Diodorus Siculus I, 3. 146. 165. 578. 593. 658. II, 60. 190.
Dionyſius Halicarnaſſ. I, 634. II, 409.

E.

Euripides I, 313. 340. 392. 426. 431. 433. 496. 564. 570. II, 97. 98. 221. *in Addend.* 417. 419. 420. 422.
Euſebius *paſſim.*
Euſtathius *paſſim in Antiqq.* emend. I, 22.
Eutropius II, 107.
Excerpta Peireſciana I, 9. 658. 660.
Ezechiel Tragicus I, 100. 109.

G.

Glycas *paſſim.*

H.

Hegeſippus *paſſim.*
Heliodorus I, 108.
Hermogenes II, 494.
Herodotus I, 74. 301. 359. 449. 450. 506. 511. 513. 610. 638. II, 6. 453. 493. *in Addend* 419.
Herodianus I, 410. 930.
Heſiodus I, 800.
Heſychius I, 13. 20. 73. 77. 107. 132. 142. 148. 159. 160. 166. 182. 326. 333. 334. 340. 358. 400. 436. 496. 501. 549. 571. 591. 616. 700. 795. 875. 906. 939. II, 135. 194. 200. 241. 242. 295. 347. 372. 379. 511. & *in Addendis* 414. 415. 417. 418. 419. 420. 421.
Hieronymus *paſſim.*
Homerus I, 17. 80. 115. 154. 166. 168. 182. 199. 314. 331. 355. 896. II, 98.

I.

Jamblichus *in Addend.* 420.
Joannes Apoſtolus I, 218. 666. II, 62.
Judas Apoſtolus I, 218.
Julianus II, 178. 228. *in Addend.* 418. 420.
Juſtinus II, 84. 153.
Juſtinus Martyr I, 57.
Juvenalis Scholiaſtes I, 701.

L.

Lampridius *in Addend.* 418.
Lucanus I, 24. 123. 635. II, 65. 102. 256. *emend.* I, 341. II, 129.
Lucas I, 459. 867. II, 23. 395. 419.
—— in Actis I, 56. 71. 172. 183. 213. 251. 352. 666. 867.
Lucianus I, 791. II, 162.
Lucretius I, 605. II, 189.

M.

Martialis I, 706. II, 87.
Matthæus Euang. I, 666. II, 60. 183. 251. 252. 274. 288. 292. 389.
Maximus Tyrius *in Addend.* 417. 419.
Mœris Atticiſta I, 120.

N.

Nicander II, 180.

O.

Oppiani Scholiaſtes I, 196.
Ovidius I, 892.

P.

Paulus Apoſtolus I, 34. 134. II, 162. 207. 287. 353. 400. 509.
Pauſanias I, 543.
Plato I, 313. 486. II, 238.
Petrus Apoſtolus I, 218.
Philo I, 3. 27. 28. 33. 57. 71. 72. & *paſſim in ſeqq.*
Photius *Notat.* II, 180.
Pindarus I, 610.

Pli-

Plinius I, 21. 117. 148. 208. 438. 695. II, 73. 83. 166. 169. 411.
Plutarchus I, 115. 153. 301. 318. 324. 333. 337. 364. 552. 564. II, 97. 121. 162. 210. 304. *in Addend.* 420. 421.
Pollux I, 136. *in Addend.* 421.
Polyænus I, 324. 563.
Polybius I, 212. 597. 598. 608. 621. II, 53. 62. *in Addend.* 417.
Pomponius Mela I, 437.
Porphyrius I, 562. II, 47. *in Addend.* 419.
Procopius Sophiſta I, 44. 45. 57. 153.
Propertius II, 237.
Pſellus I, 148.
Publius Syrus II, 272.

R.

RUtilius I, 218. 337.

S.

SEneca I, 108. 115. II, 89.
Septuaginta Interpr. I, 3. & *paſſim.*
Servius I, 701.
Sophocles I, 403. 431. 467. 499. 571. 649. 657. 791. II, 251. 380. 409. *in Addend.* 420. 422.
Stephanus Byzantin. I, 148. & *in ſeqq. paſſim.*
Stobæus I, 562.
Strabo I, 21. 208. 703. 741. 871. II, 63. 99. 113. 169. 190. *in Addend.* 420. 421.
Suetonius I, 596. 701. 798. 884. 889. 894. 915. 917. 925. 926. 928. 932. 934. 936. 937. 938. 939. 941. II, 38. 39. 108. 176. 219. 239. 301. 304. 311. 410.
Suidas I, 1.
Syncellus *paſſim.*
Syneſius I, 2. *in Addend.* 417.
Syrianus II, 494. *in Addend.* 421.

T.

TAcitus I, 431. 557. 569. 596. 635. 889. II, 67. 107. 154. 173. 199. 276. 311. 312. 390. 410.
—— *notatus* II, 169.
Tertullianus I, 35. 534. II, 167. 391.
Themiſtius I, 800.
Theocritus I, 206. II, 132.
Theodoretus *paſſim.*
Theophraſtus I, 444. 473. 480. 496. 499. 511. 798. II, 241. 384. *in Addend.* 420.
Thucydides I, 324. 408. 462. 676. 678. II, 284. 351. 377. *in Addend.* 420. 421. 422. 423.

V.

VAlerius Maximus II, 370.
Vegetius II, 53. 237.
Virgilius I, 464. 566. II, 58. 97. 98. 135. 256.
Vitruvius I, 433. 539. 592. II, 108.

X.

XEnophon I, 570.
Xiphilinus I, 208. II, 301.

Z.

ZOnaras *paſſim.*

FINIS.

A01 1672174

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google